Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
Archivo de Loyola
Sección 3ª Serie 2ª N.º 6 bis
Est. 13
Plut. 2º

BIBLIA

SAGRA

3

Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 1
Plúteo 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vitrina C/2 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tertia pars huius

operis in se continens glosam ordinariā cū expositione lyre litterali ⁊ morali: nec non additionibus ac replicis:

Super libros
- Job
- Psalterium
- Proverbiorum
- Ecclesiasten
- Canticacanticorū
- Sapientie
- Ecclesiasticum

Societatis Jesu
BIBLIOTECA COMPAÑIA COLOM. DE JESUS
Burgos 1862.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Summarium huius operis

Tertia idumei pars vlcera sanat Jobab.
Psalteriū chordis subsequit qz decem.
Inde Parabolicos Salomon prouerbia pangit.
Hinc quart⁹ Loeleth Ecclesiasten habet.
Quint⁹ in amplexu sponse noua Cantica promit.
Sextus item sapiens dogma Philonis habet.
Septim⁹ a Sirach iesu Ecclesiasticus exit.
Septeno numero hoc continuatur opus.

Incipit expositio fratris Britonis ordinis mīor sup p̄mū ꝓlogū Job.

Sj aut fiscellā iunco texerez rē. Sicut ait Jsido. i li. etymol. libr Job q̄dā moysen scripsisse arbitrantur. Alij vnū ex ꝓphis: nonnulli xp̄o eundē Job post plagā siue passiōis scriptorē fuisse existimāt: arbitrātes: vt q̄ certamina spūalis pugne sustinuit: ipse narraret q̄s victorias expetiuit rē. Et nota q̄ Hieronym⁹ bis trāstulit librū istum. Primo de greco in latinū: corrigēdo trāslationē. lxx. interptū. Scdo de hebreo in latinū: nullū seq̄ndo interpretū. Prime trāslatiōi pposuit hūc ꝓlogū: vñ dux eū primit⁹ exponēdū. Habet aūt q̄ttuor pticulas. In pma dicit Hieronym⁹ q̄ emuli eū reprehēdebāt: q̄ spūalib⁹ intēdebat r errorē correcti oni: q̄ tū nunq̄ eū reprehēderent si vacaret tpalib⁹ r carnalitat⁹ corruptiōi. vñ dicit: Si aūt fiscellā rē. In scda reprehēdit eos q̄ nō curāt de codicū vitio dūmodo sit i eis exterior pulchritudo. ibi: Tanta est enī vetustat⁹ cōsuetudo rē. In tertia inuitat benivolos suos in libr Job fm. lxx. diminutū p̄mit⁹ r corruptū. iā fm trāslationē suam vt integrū recipiāt r correctū. ibi: Quapropter o frēs dilectissimi rē. In q̄rta parte excitat lectoris attentionē: vt diligēter ꝓsideret q̄liter in ista trāslatiōe supleuit diminuta: amouit superflua: dilucidauit obscura. ibi: Igitur vos r vnūquēq̄ lectorē rē. Hīs visis lr̄a exponat: Fiscellā vas est vimineū vel de iuncis marinis ꝓtextū. de q̄ legit Exo. ij. a. Sumpsit fiscellā scirpeam rē. b Aut palmar. i. arborū c Folia cōplicarē. p sportulis faciēdis. d In sudore vultus. fm q̄ dr Gen. iij. d. In sudore vult⁹ tui rē. e Et ventris op⁹ rē. i. fiscellas aut sportulas ad vendēdū facerē: r de earū p̄cio laute comederē r biberē. f Null⁹ morderet. occulte detrahendo. g Nemo reprehēderet. arguens in apto. h Cibū q̄ nō perit. Jobis vj. c. Operamini cibū q̄ non perit. i. bonū opus q̄ aīa reficit. Job. iiij. c. Meus cib⁹ est vt faciā volūtatē et⁹ q̄ me misit: vt pficiā opus ei⁹. Aliq̄ libri hāt: Cibū q̄ nō putrit: qđ nihil est: cū non dicat putrio tris: sed putreo putres. i Sentib⁹ virgultiscz. i. maiorib⁹ errorib⁹. hec sentis: hui⁹ sentis. sicut ait Huguitio dr spina vt arbor spinosa: q̄ r sentix. cis dr: r dra sentio: qz grauit sentit cū pungit. p sentes itaq̄ q̄ gravius offendūt intelligunt maiores errores. p virgulta p q̄ plane incedim⁹ intelligunt minores. k Errorē mihi gemin⁹ iungit. i. simul imponit. qz: l Correctorē vitioꝝ falsari⁹ vocor. ecce p̄mus error. m Et errores nō auferre sed serere. i. semiare. ecce scōs errores. Nī aūt dicūt q̄dā: n Semin⁹. id est naturaliter a genio q̄ ē de⁹ nature. in nulla biblia inueni: potiꝰ est adinuētio q̄ lr̄a. o Tanta est enī vetustatis ꝓsuetudo. i. tantā vim habet cōsuetudo vetusta. i. Thessal. iij. c. Rogamus vos frēs vt abundetis magis r operaz detis vt quieti sitis rē. Hlo. Difficile est dimittere ꝓsuetudinē. vñ Hiere. xiij. d. Si mutare p̄t ethiops pellem

Prologus

Incipit primus prolog⁹ sancti Hieronymi in librū Job: iuxta septuagita interptes cū asteriscis et obelis e greco i latinū per eū trāslatū: añ q̄z ex hebreo vteret.

Sj aut fiscellā iunco texerē: aut palmarū folia cōplicarē: vt in sudore vultus mei comederē panez: et vētris op⁹ sollicita mēte ptractarē: null⁹ morderet: nemo reprehēderet. Nūc autē qz iuxta sentētiā saluatoris volo opari cibū qui nō perit: r antiquā diuinorū voluminū viaz sentibus virgultisq̄z purgare: error mihi gemin⁹ infigitur: corrector vitioꝝ falsari⁹ vocor: r errores nō auferre: ꝑ serere. Tanta ē enī vetustat⁹ consuetudo vt etiā ꝓfessa pleriscz vitia placeāt: p
dū magis pulchros volūt hre codices q̄z emēdatos. Quapropt o frēs dilectissimi vnicū nobili q
tatis et humilitatis exemplar: ꝑ flabello catathis sportellisq̄z r s
munusculis monachoꝝ: spiritalia hec r māsura dona suscipite: t
ac beatū iob q̄ adhuc apud latinos iacebat in stercore: r vermi v
bus scatebat erroꝝ: integrū im x
maculatūq̄z gaudete. Quō enī y
post ꝓbationē atq̄z victoriā duplicia sunt ei vniūsa reddita: ita a
ego i lingua nr̄a (vt audacter loq̄r) feci euz hre q̄ amiserat. Igit b
r vos vnūquēq̄z lectorē solita c
ꝓfatiōe cōmoneo: r i p̄cipijs libroꝝ eadem semp annectēs rogo: vt vbicūq̄z sp̄ ꝓcedētes vir e
gulas viderit⁹: sciat⁹ ea q̄ subiecta sunt in hebraicis voluminibus nō haberi. Porro vbi stellę f
imago ꝓfulserit: ex hebreo i sermone nr̄o addita sunt. Hec non g
r illa q̄ hīt videbant: et ita corrupta erāt vt sensum legētibus tollerēt: oratib⁹ vobis magno h
labore correxi: magis vtile q̄d i
ex odio meo ecclesijs xp̄i vētuz k
ratus: q̄z ex alioꝝ negocio. l

Finit prologus in Job fm septuaginta interpretes.

lem suā: aut pardus varietates suas: r vos poteritis bene facere cū didiceritis malū: Prouerb. xxij. a Adolescens iuxta viā suā etiā cū senuerit nō recedet ab ea. p Vitia placeāt. Quis confiteant illa esse peccata et mala: tū placent. q O fratres dilectissimi. loquit⁹ ad heliodoꝝ r paulinum q̄bus scribebat: vel generaliter ad omnes benivolos et amicos. r Pro flabello. flabellū dicit⁹ instrumentum quo expellunt muscę: qđ alio nomine emuscatoriū dicit⁹. r dr a flo flas: quia flatū fac cū mouet⁹ in aere. s Calathis. dicit⁹ calathus corbus vel panarium: r dicit⁹ a calon qđ est lignū: qz fit de lignis. sportula dicit⁹ parvus corbus: diminutiuuz a sporta: qđ est vas vimineū vel iunceum: r dicit⁹ a sporto frutice. vñ in q̄busdā locis reperit⁹. Ut dicitur sporta ab asportādo: qz ibi necessaria deportant⁹. Quia vero monachi antiquit⁹ flabella r calathos r sportulas faciebāt: r amicis suis ea p munere erogabāt: r ipe Hieronym⁹ erat monach⁹. ideo exemplificat de his. q. d. pro huiusmodi munusculis mitto vobis dona spūalia in ppetuū pmansura. t Beatum Job. i. librum beati Job.

v Qui adhuc apud latinos iacebat in stercore alludit ei qđ dicit Job. ij. c. Qui testa sanie radebat sedēs in stercore. x Et vermib⁹ scatebat. i. ebulliebat vermib⁹ erroꝝ. scatere ꝓprie est aquaꝝ qñ ebulliunt r erūpunt de cataractis suis. vnde hec scatebra: dicit⁹ huiusmodi ebullitio vel eruptio vel ortus aquaꝝ. y Gaudete. i. cū gaudio suscipite. z Integrū. i. sine defectu r erroꝛe. a Duplicia sūt ei rē. Illud sumitur de vltimo Job. Job. 42. c
b Feci eum. id est librum suum.
c Habere que amiserat. id est q̄ subtracta erant in alijs translationibus.
d Igitur r vos. o beliodoꝛe r paulinne. e Ut vbicunq̄z. in ista prima editione mea. Jbi. 42. c
f Viderit⁹ virgulas. id est obelos.
g Imago stelle. id est astericus. quid sit astericus. qđ obelus: r quod officium habeant invenies supra ante medium illius prologi. scilicet desiderij mei.
h Putas. id est existimans. Quid id est aliquid.
i Magis vtile venturum. id est proventurum.
k Ecclesijs christi ex odio meo. id est ex translatione mea: qui me redāt pluribus odiosum: vel propter quaz incurro odium multorum.
l Ex alioꝝ negocio. id est operatione illorum. id est q̄z si alia agerem: r fm hoc signat hic actū rei alicuius cuius contrarium est otium. vnde dicitur negocium quasi negans otium. Vel q̄z ex negocio. id est q̄z ex translationibus. Alioꝝ interpretum: quia scilicet in istam translationem corriguntur errores: r supplētur defectus aliorum interpretū: nec hoc dicit Hieronymus se iactando: sed veritatē potius exprimēdo. sic loquitur Apostolus. j. Corinth. xv. b. dicens: Abundantius alijs omnib⁹ laboraui rē.

Finit expositio illius prologi.

Universidad de Deusto Biblioteca

Incipit expositio fratris Britonis ordinis minorꝝ sup aliū ꝓlogū sancti Hieronymi in librꝫ Job.

Cogor p singlos ꝛc. Iste ꝓlogus ꝑponit illi trāslationi qua beat⁹ Hieronym⁹ librū Job de hebreo trāstulit in latinū. vnde dicit ipse in scdo libro ↄtra Rufinū. Transibo ad librꝫ Job quē post.lxx.interpretū editionē quā Origenes obelis astericisq̧ distinxit ante annos plimos latino sermoni datū: cū rursum iuxta ipm hebraicum verterē. sic locut⁹ sum: Cogor p singulos ꝛc. Habet aūt iste ꝓlogus septē particulas pncipales. In pma inuehitur ↄtra emulos recipiētes alioꝝ trāslationes.s.post.lxx. interptes: suā autem q̄si supfluā ꝛ in.lxx. interpretū reprehēsionē editā refutātes. vnd dicit: Cogor p singlos ꝛc. In scda arguit a minori: ꝙ exquo receperūt aliorum translatiões q̄ erant incōplete: multo mag⁹ debeāt istā q̄ cōpleta est recipe: ꝛ que imediate emanat a fontali veritate. vñ dicit: Discāt igit̄ ꝛc. Incōpletionē aūt illarū translationū: ꝛ maxime apud latinos q̄b⁹ scribit: ostendit dicēs: Ceteꝝ apud latinos ꝛc. Qualiter aūt ista trāslatio emanauerit imediate a fontali veritate. patet cū subditur: Hec autē trāslatio ꝛc. Quia vero iste liber apud hebreos est dubi⁹ ꝛ obscurus: sicut ipe testat̄ ibi. Obliquus enī etiā apud hebreos tot⁹ liber fert̄ ꝛ lubricus: iō in tertia parte notat transferendi diligentiā ꝛ sollicitudinē. cum dicit: Memini enī me ꝛc. In q̄rta parte dicit ꝙ apud hebreos liber iste varium hꝫ stilū: apud q̄s ꝛ metra esse probat: ne forte alicui videat̄ increduluꝫ: ꝛ hec pars icipit ibi: A pncipio itaq̧ voluminis ꝛc. In q̄nta eliminās emuloꝝ suspitionē: trāslatiōis sue ostēdit necessitatē: ꝛ se ad trāsferendū abilem ibi: Audiāt quapropter canes mei ꝛc. In sexta multipliciter innuit translationē suā alioꝝ esse translationib⁹ pferēdam. tum.s.rōne fidei: qꝛ ipe catholicus est: ipi heretici: tum quia ista completa est: ꝛ alie diminute. ista verax: et alie sunt corrupte. omnia ista manifesta sunt litteraꝝ intuenti: ꝛ incipit ista ps ibi: Qr si apud grecos ꝛc. In septima ostendit ꝙ veracitas codicum preponenda est pulchritudini: quā de duabus translationib⁹ suis vt eligat lectoris deferens volūtati: ꝛ ista pars incipit ibi: Habeant qui volunt veteres libros ꝛc. His visis lr̄e insistam⁹.

c Maledictis.id est vituperijs et detractōib⁹. b Aduersarioꝝ.i.emulorū qui mihi aduersant̄. d Crimiantur.i.criminose mihi imponunt ꝙ interpretationem istam fecerim in reprehensionem.lxx. ꝛ tamen alioꝝ translationes recipiūt. vñ sequit̄: e Quasi non apud grecos aquila symmachus ꝛ theodocion ꝛc. Et tangit Hieronym⁹ triplex genus translationis. Primum est quando verbū ex verbo de lingua vna transfertur in aliam. Secunduꝫ est quando sensus ex sensu. Tertiū ex vtroq̧ componitur vel temperatur. littera plana est. Nota ꝙ post ascēsionē domini ānis.cxxiiij. Aq̄la pm⁹ iterpres ex hebreo grecū floruit. Deinde p⁹ ānos liij. theodotion. Deinde post ānos.xxx. symmachus. de his plenius inuenies in opusculo de vocabulis biblie: vbi exponitur interpres.q.d. Hieronym⁹. isti transtulerunt de hebreo in grecum: sicut ego in latinum: ꝛ tamē nō reprehendunt̄ ab eis: propterea repꝛehendunt me: eo ꝙ translationem.lxx. de greco in latinum

Alius prologus

Incipit alius prolog⁹ sancti Hieronymi i librꝫ Job ex hebreo in latinum per eum versum.

a Cogor p singulos b scripture diuine libros c aduersarioꝝ rñdere maledictis d q̄ interptationem meā reprehēsionē se e ptuaginta interptū crimiant̄: q̄si nō ꝛ apud grecos aquila: symmachus ꝛ theodotion: vl' verbum e vbo: vl' sensum e sensu: vl' ex vtroq̧ cōmixtū ꝛ medie temperatuꝫ gen⁹ trāslationis expsserint ꝛ oīa f veteris instrumēti volumia Origenes g obelis h astericisq̧ distinxerit: i q̄s vel additos vl' de theodotione sumptos translationi antique k inseruit: probans defuisse quod additū est. l Discant igit̄ obtrectatores mei recipere in toto qd in partib⁹ susceperūt: aut interpretationē meā cū astericis suis n radere. o Neq̧ enī fieri potest vt quos plura intermisisse susceperint: nō p eosdem etiam q in quibusdam errasse fateant̄: precipue in Job: r cui si ea que sub astericis addita sunt s subtraxeris: pars maxima t detruncabit̄: et hoc v dūtaxat x apud grecos. y Ceterum z apud latinos a ante eam trāslationē quam sub astericis ꝛ obelis nuper edidim⁹: septingēti ferme aut octingenti versus desunt: vt b decurtatus c et laceratus d corrosusq̧ liber e feditateꝫ sui publice legentibus f prebeat. g Hec autē translatio nullum de vetribus sequitur interpretem: h sed ex ipo hebraico arabicoq̧ sermone: ꝛ interduꝫ syro: i nunc verba nunc sensus: nunc simul vtrūq̧ resonabit. k Obliquus enim etiaꝫ apud hebreos totus l liber fertur m et lubricus: et quod

in latinum transtuli ꝛ correxi cū astericis ꝛ obelis: q̄si nō simile fecerit Origenes: qd falsum est. vñ dicit: Et q̄si ñ Origenes distinxerit f Oīa volumina veteris instrumēti.i.veter⁹ testamēti: p qd īstruimur. g Distinxerit inquā. h Asteric⁹ ꝛ obel⁹ q̄s vl' additos: auctoritate sua de hebraica veritate: i Vel de theodotiōe sūptos.i. de translatiōe theodotionis: q̄ silr cū illis figuris transtulerat de hebreo in grecū. k Inseruit translatiōi antiq̄: quā de hebreo transtulit in grecū: addendo que.lxx.omiserūt: ꝛ supflua iugulando. Supra in illo ꝓlogo: Desiderij mei ꝛc. ante mediū inuenies plenius de ista materia: et q̄d significent asterici ꝛ obeli. l Discāt igit̄ ꝛc. ex q̄ receperūt translatiões alioꝝ que minus sūt cōplete. Discāt igit̄ obtrectatores mei recipe in toto.i. complete in trāslatōe mea vet⁹ testamētū. m Qd susceperūt in partib⁹.i. incomplete in alioꝝ trāslatiōib⁹: ꝛ si volunt istā recipere nō vtant̄ illa translatiōe quaꝫ cū astericis ꝛ obelis correxi.lxx.s. qꝛ multo melior ꝛ cōpletior est ista q̄ꝫ illa. Dicit ergo: Discant istā que cōpletior ē recipe. Aut debēt radere.i.destruere: n Interptatōnē meā: cū asteric⁹ suis: q̄bus manifestant̄ ea que deficiunt in translatiōe.lxx. Qr si nolūt eā destruere. patet ꝙ sentiūt.lxx. diminutos fuisse. vn dic: o Neq̧ ei fieri p̄t vt nō fateant̄: īmo necesse ē ꝙ fateāt. p Eosdeꝫ.i.lxx. q In q̄busdā errasse: ꝛ p̄cipue in Job: vt q̄s ꝓsperexerint. alia lr̄a: Intermisisse plura: de hebraica veritate. Si igit̄ recipiūt correctioneꝫ illā i qua omissa a.lxx. annotant̄: multomag⁹ debēt trāslationē istā recipe: in qua iuxta hebraicā veritatē pleni⁹ d'scribūt̄ r Cui.s.libro Job: s Si sb traxeris ea q̄ sub asteric⁹ addita st̄ ab Origene ꝛ alijs. t Et h̄.i.hmōi detrūcatio v Dūtaxat.i.tm̄mō. x Apud grecos ē: ñ apud hebreos. nā apud latinos q̄ de greco transtulerūt eadē detrūcatio habebat̄ ante illā translationē quā fecit Hieronym⁹ cū astericis ꝛ obel: ꝛ h̄ ē qd dicit: y Ceteꝝ: ꝓ sed. z Apud latinos.dcc.aut.dccc. vsus ferme.i.fere desūt: a Añ eā trāslationē quā sub astericis et obelis nuper edidim⁹.i.cōposuimus trāsferētes de greco i latinū. b Decurtat⁹.i.abbreuiat⁹ ꝓpt̄ text⁹ diminutionē. c Lacerat⁹: ꝓpt̄ sentētiaꝝ discōtinuatiōeꝫ. d Corrosusq̧: ꝓpter ītelligētie icōpletionē. e Feditatē.i.turpitudinē: vl' nuditatē. alia lr̄a.i.apertū defectum. f Hec aūt trāslatio mea.s.secūda trāslatio. g Nullū de veterib⁹ seq̄t̄ iterpretem: sicut prima translatio de greco in latinum in qua secutus sum trāslationem.lxx. cum astericis tamen et obelis.i.supplēdo diminuta ꝛ rescindēdo supflua. h Sꝫ ex ipo hebraico arabicoq̧ sermone: ꝛ interdū syro. Iste tres lingue affines sunt. i Nūc vba ꝛc.q.d. hec noua trāslatio nō sp exp̄mit vbū ex vbo: vel sensū ex sensu: s̄ q̄nq̧ sic: q̄nq̧ alit̄: ꝛ q̄nq̧ vtrūq̧. Quare aūt hoc fecerit subiūgit.d. quia tot⁹ liber iste l Fert̄.i.dicit̄: k Obliqu⁹.i.obliq̄ ꝛ obscure loquens: quia aliud pretendit: ꝛ aliud intendit: ꝛ ideo accipienda sunt verba: non in sensu quem faciunt: sed in sensu quo fiūt. vt ē illud Job.ij. Bn̄dic deo ꝛ morere.i.maledic. m Et lubricus.i.in quo quis de facili posset labi per errorem male sꝫ intelligendo. Lubricum enim est in quo quis de facili labitur: sicut est glacies vel terra argyllosa. Lubricū dr̄ qd elabit̄ tenetur

bit dū tenet̄: sicut anguilla: q̄ quāto forti⁹ premit̄ tāto citius labit̄: ꝛ dr̄ sic liber iste lubric⁹: qꝛ qui de verbo ad verbū trāsferret: ꝛ oīa verba interptaret̄ fm ꝙ vident̄ sonare: totum peruerteret: ꝛ totū amitteret: ꝛ huic expositioni ↄcordat exemplū d anguilla īfra positū. a Rhetores.i.oratores: a rhesis qd est locutio: qꝛ rhetorib⁹ necessaria ē facūdia ꝛ copia locutōis. b Schematismenos.i.defect⁹ modi loquēdi. schema enī dr̄ imago vl' figura ꝛ mod⁹ loquēdi: sicut dicit Huguitio: Mene defect⁹ modi cōmunis loquēdi. Item schema dr̄ ornat⁹ vel figura. vnde fm Donatū ꝛ Grecismū hui⁹ due sūt species.s.schema lexeos: ꝛ schema dianeos.i. figure dictiōis ꝛ sentētie. Sic ei homo varijs vestimentis decorat̄: ita oratio latinitatis tam soluta q̄ꝫ ligata schematib⁹ adornat̄. ꝛ sic dr̄: Schematismenos.i.defect⁹ ornat⁹ et figure: q̄ fit ex carētia debite itelligētie. Significatio enī dictiōis est q̄si ornatus ꝛ figura eius. vnde q̄n deficit a ꝓpria significatiōe est ibi defect⁹ ornatus. ꝛ figure.i.forme dictionis: q̄ est significatio. c Dūq̧ aliud loq̄t̄.i.in locutiōe p̄tēdit. d Aliud agit.i.aliū sensū facit: ꝛ ideo dr̄ lubric⁹: qꝛ quanto quis verbo ad verbū librꝫ istum expssius transferret: tanto obscuriorē faceret: ꝛ quasi totū pderet: qꝛ non posset itelligi: cū aliud sonent verba: aliud intelligētia vba. f Murenulā.i.lāpredā: piscis est silis anguille: ꝛ dicit̄ murena a murina grece qd est murena latine: hanc feminini tm̄ sex⁹ esse tradūt: ꝛ concipe a serpente: ob id a piscatoribus tanq̄ꝫ a serpēte sibilo euocat̄ ꝛ capitur: ictu aūt fustis difficile interimitur. ferulā aūt protin⁹ aīam hr̄e i cauda certū est: nā capite pcussa vix interimit̄. cauda aūt pcussa exanimat̄. ita dicit Isido.in.xij.etymol. adaptatio exēpli ptꝫ. e At si velis tenere ꝛc.q.d. si aliqua certa sententia vel ordine librū istū velis ↄstringere: totū pdes. g Preceptorē.i.doctorē. h Prim⁹.i.maxim⁹ in snia. i Redemisse.i.cōduxisse. redimere aūt nō dicit emere: qꝛ sacrā doctrinā nō licet emere Mathei.x.a. Gratis accepistis: gratis date. Itē Act.viij.d. Pecunia tua tecū sit in perditionē: q̄m donuꝫ dei existimasti pecūia possideri: Sꝫ labores suos ꝛ expensas suas licet redimere ab iniustis detentorib⁹ q̄ veritateꝫ dei in iniusticia detinent: sicut dr̄ ad Ro.j.c. ꝛ Prouer.xxiij.c. Veritatē eme.i.redime: ꝛ noli vendere sapientiaꝫ ꝛ doctrinā ꝛ intelligentiā. Sap.vj.d. Nō abscondā a vobis sacra di ꝛc. k An aliq̄d ꝓfecerim. h̄ dicit qꝛ ita bñ intelligebat librū Job sicut ille magister: ꝛ in hoc ↄfundit eoꝝ superbiaꝫ q̄ nolūt interrogare ea d q̄b⁹ dubitāt: Cōtra quos dr̄ Eccli.lj.d. Appropiate ad me indocti ꝛ ↄgregate vos in domū discipline. Quid adhuc retardat⁹? l Interpretari.i.transferre de hebreo in latinū. Interptatio enī fit i diuersis linguis. vt cinos grece canis latine. etymologia aūt fit in eadē lingua: vt cum dr̄: lapis q̄si ledens pedē. m Vsq̧ ad verba iob: in q̄b⁹ ītroducit̄ iob loquēs de seipo.iij.a. Pereat dies in qua nat⁹ suꝫ ꝛc. n Prosa.i.prosaica. o Orō ē.i.ꝓsaice script⁹ ē liber. ꝓsa ē ꝓducta orō et a lege metri soluta. ꝓson eī ātiq̄ ꝓductū dicebāt ꝛ rectū: vñ q̄ ñ ē flexa nūero: s̄ recta ꝓsa orō dr̄ i rectū ꝓducenda. Alij ꝓsam aiunt dictā ab eo ꝙ spaciosius ꝓruat ꝛ excurrat: nullo sibi termio p̄finito. ita dicit Isido.etymol.j. Idcirco ipe me repꝛhendo ꝛc. Job.xlij. p Versus a vtēdo dicunt̄. vñ Isido.etymo.j. q Versus: dicti sūt ab eo ꝙ pedibus in ordine suo dispositis certo fine moderant̄ p articulos qui cesa,

a greci rhetores vocant schematis-
b menos: dum qui aliud loquitur:
c aliud agit. Ut si velis anguillam
d vel murenulaꝫ strictis tenere ma-
e nibus: quando fortius presseris:
f tanto citius elabit̄. Memini me
ob intelligentiam huius volumi-
g nis lydium quendam precepto-
h rem: qui apud hebreos primus
i haberi putabatur: non paruis re-
k demisse numis: cui⁹ doctrina an
aliquid profecerim: nescio. Hoc
l vnum scio: non potuisse me inter-
pretari: nisi quod ante intellexe-
ram. A principio itaq̧ volumi-
m nis vsq̧ ad verba Job apud he-
n o breos prosa oratio est. Porro a
verbis iob in quibus ait: Pere-
at dies in qua natus sum: et nox
in qua dictum est: conceptus est
homo: vsq̧ ad euꝫ locum vbi an-
te finem voluminis scriptum est:
Idcirco ipe me reprehendo et a-
go penitentiam in fauilla et cine-
p q re: hexametri versus sunt: dacty- r s
lo spondeoq̧ currentes: et pro-
pter lingue idioma crebro recipi- v
entes ꝛ alios pedes: non earun-
dem syllabarum: sed eorundem
temporū. Interdū quoq̧ rhyth- x
mus ipe dulcis ꝛ tinnulus fertur y z
numeris pedum solutis: quod me- a
trici magis q̄ꝫ simplex lector in- b
telligunt. A supradicto autē ver-
su vsq̧ ad finem libri paruum co- c
ma quod remanet: prosa oratio- d
ne contexitur. Quod si cui vide-
tur increduluꝫ: metra scilicet esse
apud hebreos: et in moreꝫ nostri e

q̄ cesa ꝛ mēbra notant̄: q̄ ne lōgi⁹ ꝓuolueret̄ q̄ꝫ iudiciū posset sustinere: modū statuit rō vñ reūteret̄: ꝛ ab eo dr̄ vsus ꝙ vtit̄ r Hexametri.i.sex pedū. ab hexa qd ē sex: ꝛ metꝝ qd ē accidēs pedis.i.discretio ꝓueniēs i pede ex certo nūero tpm. Alr̄ dr̄ metꝝ voꝝ ↄstās ex certo nūero pedū: fm ꝙ octo metroꝝ genera distīguūt̄: de q̄b⁹ nihil ad p̄ns. s Dactylo.illo pede q̄ ↄstat ex vna longa syllaba ꝛ duabus breuib⁹: ꝛ dr̄ a dactylon qd ē digit⁹: qꝛ ad modū digiti a lōgio re nodo ichoati i duas desinit breues. t Spondeo.illo pede q̄ constat ex duabus syllabis ꝓductis. vnd sic dicit̄: quia tractim sonat. nam spōdeus tractus quidē dicit̄.i.sonus q̄ fundebat̄ circa aures sacrificātiū. vñ ꝛ hi q̄ tubis canebāt i sacris gentilium spōdeales nominabantur. In.j. etymolo. inuenies satis de pedibus istis et alijs. v Idioma.id est proprietatē loquendi: ab idios quod est proprium: ꝛ hemum hemi: quod est sermo vel modulatio. Idioma id est proprietas loq̄ndi in qualibꝫ lingua. Alios pedes nō earundem syllabarum: sed eorundem temporuꝫ. vt si quis poneret proceleumaticum qui constat ex quattuor breuibus pro dactylo. vnd Virgili⁹ enei.x.ge. Arietat in portas: ꝛ duras obice postes. Aries dicitur quedam machina bellica: et inde arieto tas.id est cū ariete impingere vel impugnare. Iteꝫ rōne equipollentie tpm spōdeus ponitur pro dactylo. vñ Ouidius in principio methamor. Nec brachia longo. Margine terrarū porrexerat amphitrite. Job.3.a .i.mare: ab amphi qd est circuꝫ ꝛ tero teris: qꝛ circū circa terit terrā. sic igit̄ ptꝫ ꝙ rōne eq̄pollētie tēpoꝝ: licet nō sit earūdē syllabaꝝ vn⁹ pes ponit̄ ꝓ alio. Ibi.42.a Pedes aūt dicunt̄ eo ꝙ p eos metra ambulāt: sicut nos pedib⁹ ambulam⁹. Syllaba grece: latine conceptio vel cōplexio dr̄: a ↄceptiōe lr̄arū. vñ vere illa est syllaba q̄ ex plurib⁹ nascitur lr̄is. naꝫ vna vocalis ꝓ syllaba abusiue nō ꝓpꝛie dr̄: iō aūt syllabe longe breuesq̧ dicunt̄: ꝙ p varias vocuꝫ moras aut dupla aut simpla spatia tēporis hr̄e videt̄. ita dic Isid.in.j.etymo. ꝛ sat⁹ cōcordat cū Prisciano vbi agit de syllaba. x Rhythm⁹ dr̄ ꝓsa ↄsonātias verboꝝ ↄtinēs in fine clausulaꝝ: ꝛ dr̄ a rythmos grece qd est numerus latine. de quo Isido. etymol.j. Rhythmus est q̄ nō est certo fine moderatus: sed tm̄ rōnabiliter ordinatis pedib⁹ currit: qui nihil aliud q̄ꝫ numerus dr̄. y Tinnulus.id est tinniēs vel dulciter sonans: ꝛ dr̄ a tinnio tinnis qd est leuit̄ ꝛ pure ꝛ liq̄de sonare: ꝛ ꝓpꝛie dr̄ de metallo ex cui⁹ sono dr̄. metallū eni pcussum reddit hūc sonū tin: ꝛ inde dr̄ tinnio. Priscian⁹ in maiori volumine vbi agit de personis verbi dicit: ꝙ tinnit: pluit: tonat: fulminat ꝛ consimilia que ad homines non pertinēt: ꝓpꝛie inueniunt̄ in tertia persona. impropꝛie autem ꝛ p figurā in prima ꝛ secunda. z Fert numeris pedū solutis.i.librat⁹: nec artatis lege metri qd cert⁹ pedū mensuris atq̧ spacijs terminat̄: nec vltra dimēsionē tēpoꝝ ↄstitutā ꝓcedit. Rhythm⁹ aūt hꝫ nō determinatū numerū pedū: sed p volūtate ↄditoris ꝓtēdit̄. a Metrici.q̄ nouerīt artē metroꝝ. b Simplex: q̄ ñ hꝫ metroꝝ peritiā. A supradicto itaq̧ vsu.s. Idcirco me reprehēdo ꝛc. Job vl. c Paruū coma.i.orō decisa vl' parua distinctio. coma interptat̄ articul⁹: ꝛ dr̄ i rhetorica punctata ꝓlatio alicui⁹ orōnis p miores decisiōes: vt Ore: genis: oculis pariter dem mētir⁹ adesse: Eloq̄o: forma: nobilitate cares. In ꝓlogo sup Esaiā pleni⁹ iuenies d comate colo ꝛ periodo. d Prosa.i.ꝓsaica.s.i eodē ꝓlogo expōit̄ q̄d sit ꝓsa. e Nr̄i.i.latini.

Flacci

Universidad de Deusto Biblioteca

a ¶ Flacci.i.Horatij. b ¶ Gracch⁹ pin
darus ⁊ alceus greci poete fuerūt. vide
in ep̄la ad Paulinū. c ¶ Sappho.no
mē fuit puelle q̄ metrice scp̄sit. vñ ⁊ sap
phicū dr̄ metꝝ ab ea inuētū. d ¶ Psal
teriū.de q̄ dicit orator: Psalteriū lyri
ci cōposuere pedes.s̄.in ep̄la ad Pau
linū inuenies sat' de psalterio ⁊ lamētati
onib⁹ hieremie. e ¶ Ferme.i.fere. f ¶ Cō
prehēdi.i.ꝯtineri. g ¶ Philonē.q̄ scri
psit libꝝ sapīe.de q̄ dic̄ Hiero. in li.illu
striū viroꝝ: Philo iude⁹ natiōe alexā
drin⁹ de genere sacerdotū fuit: ⁊ postea
enūerat.xxx.libros q̄s philo cōposuit:
⁊ subdit: Sūt ⁊ alia ei⁹ monumēta ige
nij q̄ in nr̄as man⁹ nō ꝑuenerūt ⁊c.
h ¶ Josephū.de q̄ dicit Hiero. in li.illu
striū viroꝝ: Joseph⁹ mathathie fili⁹ ex
hierosolymis sacerdos a Vespasiāo ca
ptus cū Tito filio ei⁹ relict⁹ est: hic ro
mā veniēs.vij.libros iudaice captiuitat'
īperatorib⁹ p̄ri filioq; obtulit: q̄ ⁊ biblio
thece publice traditi [illegible]: ⁊ ob īgenij glo
riā statuā q̄z meruit rome. Scripsit aūt
⁊ alios.xxiiij.antiq̄tatū libros ab exor
dio mūdi vsq; ad.xiiij.ānū domiciani ce
sar' ⁊c. h in.xviij.antiq̄tatū libro scp̄sit
de dn̄o iesu xp̄o ī hūc modū. Eodez tpe
fuit iesus vir sapiēs (si tn̄ virꝝ eū noiari
phas ē) erat eī mirabiliū effector opeꝝ:
⁊ doctor eoꝝ q̄ libent' q̄ vera sūt suscipi
unt: plurimos q̄z tā de iudeis q̄ȝ de gē
tibus sui habuit sectatores: ⁊ credebat'
esse xp̄s: cūq; inuidia nr̄oꝝ p̄ncipū cru
ci eū pilat⁹ affixisset: nihilomin⁹ q̄ eum
p̄ri⁹ dilexerāt ꝑseuerauerūt in fide: ap
paruit enī eis tertia die viuēs ⁊c.
i ¶ Origenē.(de h sat' inuenies.s̄.in ꝓ
logo sup Josue) k ¶ Cesariensem eu
sebiū: q̄ scripsit ecclīasticā historiā: de q̄
scribit' sic in libro illustriū viroꝝ. Euse
bius cesaree palestine ep̄s ī scriptur' di
uinis studiosissim⁹ edidit infinita volu
mina ⁊c. dr̄ aūt cesariēsis ad differētiā
alteri⁹ eusebij: qui fuit natiōe sardus ⁊
vercellēsis ep̄s. l ¶ Canes mei.i.detra
ctores qui eq̄lit' cōtra bonos ⁊ malos
latrāt: ⁊ oēs indifferēter lacerāt q̄s nō
amant. ad Phil'.iij. Videte canes: vi
dete malos operarios: videte ꝯcisionem
Apoca.vlti. Foris canes ⁊ venefici ⁊ i
pudici ⁊ homicide ⁊ idol' seruiētes ⁊c.
m ¶ Interp̄tationē antiquā.lxx.q̄ fuit
oīm prima. n ¶ Ex parte. tēperamētū
est ꝯtra supbos: qui si forte alicui⁹ lin
gue tenuē ⁊ incōpletā noticiā habeant
q̄si totā nouerint se dilatāt. o ¶ Rheto
res: media correpta: rhesis quod est lo
cutio: q̄z facūdia necessaria ē rhetorib⁹.
Isido.in.j.etymol'. Rhetorica ꝓpter ni
torē ⁊ copiā eloquētie sue: maxime in ci
uilib⁹ questionib⁹ necessaria existimat'.
p ¶ Detriti: ꝓpt' vehemētiā studij. Stu
diū enī est vehemens applicatio animi
cū magna volūtate ad aliq̄d ꝑficiēdū.
q ¶ Aquila: q̄ post ascensionē dn̄i ānis
cxxiiij. prim⁹ interpres ex hebreo in gre
cū floruit. Deinde post ānos.liij.theo
dotion. Deinde post ānos.xxx.symma
chus. r ¶ Heretici.s.ebionite.q̄ pau
peres interp̄tant': q̄z paupes erāt intel
ligentia. de q̄b⁹ dicit Isido.in.viij.ety
mol'. Hi semi iudei sunt: ⁊ ita tenēt euā
geliū vt legē carnalit' seruēt: ⁊ ꝓpter h
dicunt' hic: Judaizātes iudeos in car
nali obseruatiōe legaliū imitantes.s̄.ī
prologo sup Esdrā satis de ebionitis.
s ¶ Subdola interp̄tatiōe celarunt: q̄z
dolose

Alius prologus

a flacci gracchiq; pindari ⁊ alcei
b c d ⁊ sappho vel psalteriū: vl' lamē
e tationes hieremie: vel oīa fer
f me scripturaꝝ cantica cōprehē
g h di: legat philonem: iosephuz:
i k origenē: cesariensem eusebiuz:
⁊ eorū testimonio me veꝝ dice
re cōprobabit. Audiāt quapro
l pter canes mei: idcirco me in h
m volumine laborasse: nō vt iter
pretationē antiquā rep̄hende
rem: sed vt ea que ī illa aut ob
scura sunt: aut omissa: aut cer
te scriptoruz vitio deprauata:
manifestiora nostra īterpreta
tione fierent: et qui hebreū ser
n monem ex parte didicimus et
in latino pene ab ip̄is cunabu
o lis inter grammaticos ⁊ rheto
p res et philosophos detriti su
mus. Qd̄ si apud grecos post
septuaginta editionem: iā chri
sti euangelio coruscante iude⁹
q aquila ⁊ symmachus ac theo
r dotion iudaizātes heretici sūt
recepti: qui multa mysteria sal t
s uatoris subdola interpretatio
ne celarunt: ⁊ tamem in hexa v
plis habentur apud ecclesias:
⁊ explanāt' ab eccl'iasticis vir'l:
quāto magis ego christian⁹ ⁊
de parentibus christianis na
tus: ⁊ vexillum crucis in mea x
fronte portans: cuius studiuz
fuit omissa repetere: deprauа y z
ta corrigere: ⁊ sacra eccl'ie puro a
⁊ fideli aperire sermone: vel a b
fastidiosis vl' a malignis lecto c
rib⁹ nō debeo reprobari. Habe
ant q̄ volūt veteres vl' in mem d
branis purpureis auro argen e
f al's Initialibus
toq; descriptos: vel vncialib⁹ f g
(vt vulgo aiunt) litter' onera h
magis exarata q̄ȝ codices: dū i
modo mihi meisq; permittant
paupes habere scedulas: et nō k
tam pulchros codices q̄ȝ emen
datos. Vtraq; aūt editio et se l
ptuaginta iuxta grecos: ⁊ mea
iuxta hebreos: in latinuz meo
labore trāslata est. Eligat vnus
quisq; quod vult: et studiosum m
me magis q̄ȝ maliuolum pro n o p
bet.

Alius prologus finit.

dolose omiserūt in interp̄tatiōib⁹ suis
que sibi ꝯtraria videbant'. Subdolus
la.lū.dr̄ latent' dolosus: astut⁹ versipel
lis: van⁹. t ¶ Mysteria.i.sacra vl' se
creta: a mystis vl' mysticen grece qd̄ est
mysteriū latine. v ¶ Hexaplis. vide ex
positionē suprapositā in ꝓlogo sup Jo
sue añ mediū. x ¶ Vexillū crucis. chris
mate ī baptismo imp̄ssuz. y ¶ Repete
re.i.recitare ⁊ in trāslatiōe ista recolli
gere omissa ab alijs trāslatoribus.
z ¶ Deprauata.a scriptorib⁹. a ¶ Pu
ro: sine additiōe. b ¶ Fideli: sine subtra
ctiōe vel inmutatione. c ¶ Fastidiosis.i.
fastidio plenis: vl' tedio affect': q̄.s.mul
ta viderit ⁊ q̄si satiati meliora fastidiūt:
sicut iudei fastidiebāt māna. Nu.xj.b.
Nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi
man. Tū māna erat oēe delectamētuz
in se hñs ⁊ oīs saporis suauitatē: sic le
git' Sap.xvj. Itē Prou.xxvij. Aia sa
turata calcabit fauū. d ¶ In mēbranis.
id est in pellib⁹. hec mēbrana dr̄ ꝑgame
nū: q̄z de mēbris aīaliū detrahit'. vnde
Persi⁹. Jā liber ⁊ bicolor posit' mem
brana capillis. Inq; man⁹ carthe no
dosaq; vēit harūdo. e ¶ Purpureis.i.
colore purpureo picturat'. purpura au
tē hz sanguineū colorē. f ¶ Initialib⁹
.i.capitalib⁹.i.grossis l'ris: sicut solēt fi
eri ī initijs libroꝝ: ⁊ iō ꝓpt' grossiciē lit
tere poti⁹ hñt onera q̄ȝ codices.
g ¶ Vel vncialib⁹.i.vnciā auri vl' alte
ri⁹ p̄ciosi coloris appendentib⁹: vel ad
scribēdū tanto ꝯstātib⁹. h ¶ Onera. ꝓ
pter sumptuositatē vl' ꝓpter ponderosi
tatē. i ¶ Codices. Nota q̄ dic̄ Isido.
in.vj.etymol'. Codex multoꝝ libroꝝ ē:
liber vni⁹ voluminis. ⁊ dr̄ codex ꝑ trās
lationē a corticib⁹ arboꝝ seu vitiuz q̄si
caudex: eo q̄ in se multitudinē librorū
q̄si ramoꝝ ꝯtineat. k ¶ Paupes sce
dulas.i.scripta modici p̄cij tā in l'ra q̄ȝ
in mēbrana necdū in libros redacta.
Nota q̄ f'm Isido.in.vj.etymo. sceda
est prima charta in qua notarius scri
bit ex ore magistri: ⁊ dicit' a scindēdo:
⁊ scribit' sine aspiratiōe: f'm alios scri
bit' scheda cum aspiratiōe: ⁊ tunc dici
tur ex greco scheym vel schisse: qd̄ ē scin
dere vel scissio: ⁊ inde hec scedula dimi
nutiuū.i.chartula vel scriptū qd̄ non
dum in librum redactum est. l ¶ Se
ptuaginta iuxta grecos.i. editio. lxx.
ab hebreo in grecum translata quam
postea de greco transtuli in latinū cum
astericis ⁊ obelis: ⁊ mea iuxta hebre
os.i.ista que vere mea est: quia nulluz
in ea seq̄r interpretē: sed īmediate de he
breo transtuli in latinū. m ¶ Quod
vult.s.aut illam quam f'm septuaginta
de greco transtuli in latinū cū asteric'
⁊ obelis: aut illam que sine illis figur'
immediate sumitur ab hebreis. Et pro
bet per effectum se esse. n ¶ Magis
studiosum: vtrāq; editionem recipien
do. o ¶ Maliuolum: vtrāq; vel alteram
repellendo. Aliqui libri habent Me. ⁊
est sensus: o ¶ Probet.id est experiat':
in vtraq; studēdo. vel: Probet.i.ꝯfir
met aduersarios confutando. ¶ Pro
bet inquā: Me magis esse studiosum.i.
magis amore veritatis in trāslationuz
studio laborasse. p ¶ Maliuolum.
vt.s.ex īuidia vellē.lxx. interp̄tes cōdē
nare.

¶ Finit qualiscunq; expositio isti⁹ pro
logi.

Postilla

¶ Postilla Nicolai de lyra sup Job incipit: et primo prefa
tio eiusdem.

PAtientiā habe in me ⁊ oīa reddā tibi. Mat.xviij.
Cuius verbū ꝓpositū sit verbū serui ad dn̄m: tn̄ pt
accipi ecōuerso: vt sit verbū dei ad sctm̄ iob seruū
suum: q̄z ꝓpter cōnexionem
fidelium ad deum tanq̄ȝ membroꝝ ad
caput suū. qd̄ dicitur de vno potest in
telligi de altero ⁊ ecōuerso: sicut Act.
ix. dn̄s dixit: Saule saule q̄d me perse
queris: ita q̄ ꝑsecutionē fideliū dixit
suam: ⁊ ecōuerso paul⁹ ap̄ls ad Gal'.
ij. dixit: Christo ꝯfixus sum cruci: paf
sionem sui capitis: suam dicens ꝑ cō
passionem ⁊ imitationē. Sic igit' ver
bum preassumptum conuenienter pōt
accipi: vt sit verbuz dei ad sanctū iob
sibi per fidem incorporatum: in q̄ qui
dem verbo duo notantur in q̄bus pro
cessus huius libri ⁊ materia continen
tur. Primū est sancti iob stabilitas ī
aduersis. cum dicitur: Patientiā ha
be. Secundū est dei liberalitas in pre
mijs reddendis. cum dicitur: Et om
nia reddam tibi. vnde dicit'.ī.vltimo
ca. Dominus autem benedixit nouis
simis iob magis q̄ȝ principio ei⁹. ⁊ de
vtroq; istorū potest accipi illud Eccī.
j.c. Vsq; in tempus sustinebit pati
ens: et postea redditio iocunditatis.
Tempus autē sustinendi patiēter est
vsq; ad terminum diuini beneplaciti:
quod fecit iob: vt patebit ex decursu
libri: et secuta est redditio iocūditat':
q̄z deus sibi duplicauit in p̄senti bo
na terrena: ⁊ in futuro sibi reseruauit
celestia. De primo autem.s. de patien
tia iob in aduersis: agit' in hoc libro a
principio vsq; ad vltimū capitulū ex
clusiue. De secūdo.s. de diuina remu
neratione agit' vlti.ca. sicut magis vi
debitur inferi⁹ in libri diuisiōe dn̄o cō
cedente. Veruntamen anteq̄ȝ descen

Incipit argumentum in librum Job.

IN terra quidem habi
tasse iob vsitidi in fi
nib⁹ idumee ⁊ arabie
fert': ⁊ erat ei ante no
mē iobab. Et accepit vxorē ara
bissam: ⁊ gēuit filiū quē vocauit
ennon. Erat aūt ip̄e fili⁹ quidē za
reth de esau filijs fili⁹: de m̄re vo
bosra: ita vt sit q̄nt⁹ ab abraā. Et
hi sunt reges q̄ regnauerūt in e
dom: in q̄ ⁊ ip̄e regnauit: sed pri
mus in ea regnauit balach filius
beor: ⁊ nomē eiusdē ciuitatis na
chaba. Post hūc āt balach: post
euz iobab q̄ vocat' iob. Post iob
aūt cusram: q̄ erat dux ex thema
norū regione. Et post illū regna
uit adar fili⁹ beath: q̄ excidit ma
dian in campo moab: ⁊ nomē ci
uitatis ei⁹ chetheauith.

¶ Finit argumentum.

damus ad litteram exponendam: duo sunt premittēda. Pri
mum est vtrum illud quod in hoc libro est tractatum fuit pa
rabola vel res gesta. Ad quod dixerunt aliqui iudei q̄ ē pa
rabola: et q̄ moyses scripsit librum istum: vt habet' in libro q̄
apud hebreos dicitur babathra: et ad declarandum conditi
onem virtut' patientie et ei⁹ retributionem finxit hominē no
mine iob multiplicit' flagellatum: ⁊ amicos ei⁹ qui ad conso
landum eū venerant mutatos ad oppositū.s. ad ostendendū
eum iniquū et ꝓ peccatis preterit' a deo merito flagellatū: ip
sum q̄z iob respōdentē: tandem obiectionē eorum subinduxit
sicut auctor belli q̄ incipit: Ethiopū terras: ⁊c. ad declarādū
antiquitatem sacre scripture ⁊ eius veritatē respectu fictionū
poetarum. finxit vnā virginem nomine alathiā: quod nomen
in greco veritatem signat ⁊ in latino: ⁊ quendam pastorē cu
ius nomen pseudis.i. falsus vel falsitas in greco ad inuicē di
sputantes de sacre scripture historijs ⁊ poetarum fabul'. Sz
hoc dictū nō videt' sacre scripture consonū. Primo q̄z in prin
cipio hui⁹ libri exprimit' ei⁹ patria: mores: possessiones: ⁊ pro
les tanq̄ȝ de re gesta exprimēs conditiōes: ⁊ similiter loquit'
infra de amic' iob. Itē Ezech.xiiij. dicit' ex persona dei: Si fu
erint tres viri isti ī medio ei⁹ noe: daniel: ⁊ iob: isti iusticia sua
liberabunt animas suas. certū est aūt noe et danielē fuisse ho
mines veros in reꝝ natura. Ex q̄ concluditur idē fuisse de iob
a deo eis cōnumerato. Item Jaco.v. Ecce beatificam⁹ eos q̄
sustinuerūt. sufferentiā iob audist': et finē domini vidist' ⁊c.
Ex q̄ credenduz ē iob fuisse veꝝ hominem in reꝝ natura: sicut
et xp̄s verus homo passus ē in natura humana. Secundū au
tem premittendū est de intentione hui⁹ auctoris: q̄z ex h depē
det intellectus hui⁹ libri. Ad quod pleni⁹ intelligendum sciē
dum q̄ aliq̄ antiqui ph̄i dei prouidētiā negauerūt: sic̄ Demo
critus ⁊ Epicuri dicētes mūdum esse factū a casu. Alij vero
licet dixerint incorruptibilia ⁊ superiora regi diuina ꝓuiden
tia: ab h tamen exclusērūt inferiora corruptibilia: ex q̄orum
persona dicit' infra.xxij. Nubes latibulum eius ⁊ circa cardi
nes celi ꝑambulat: nec nostra ꝯsiderat. Alij vero corruptibi
lia que
lia q̄ cursu nature peragunt': dixerunt regi diuina ꝓuidentia:
tamen ab h exceperunt act⁹ humanos ex libero arbitrio ꝓce
dētes: de quib⁹ dicit' Tulli⁹ fuisse: et hi int' alia mouebant' ad
hoc: q̄z nō videbāt qualiter īfallibilitas diuine ꝓuidentie sta
ret cū liberi arbitrij vertibilitate. Itez q̄z videbant vt frequent'
malos homines ꝓsperari ⁊ bonos tri
bulari: qd̄ non videbat' conueniens ꝓ
uidentie dei: in quoꝝ persona dic̄ Bo
ecius.j. de cōsolatione loquens ad do
minum. Omnia certo fine gubernās:
hoīm solos respuis act⁹. Sed h dictū
est fidei ⁊ moribus contrariū: quia tol
lit penas ⁊ premia a deo ꝓ demerit' ⁊
meritis reddēda: ⁊ ꝑ consequēs timo
rem dei parit' et amorē. propter qd̄ dic̄
hic sanct⁹ Thomas de aq̄no: qui hūc
librum exposuit elegant': q̄ studiū san
ctorum doctoꝝ qui scientiā habuerūt
ꝑ infusionē vel acquisitionē fuit hūc
errorem a cordib⁹ hominū remouere:
int' q̄s de p[ri]mis fuit sctūs iob: et ī h bñ
dicit: Sz vlterius dic̄ q̄ intētio sancti
iob ī h libro: fuit supposito q̄ res natu
rales regant' diuina ꝓuidentia: decla
rare vlteri⁹ etiam act⁹ humanos diui
na ꝓuidentia regi: sz saluo meliori iu
dicio nō videt' hec fuisse ei⁹ intētio: q̄z
tot⁹ lib iste ꝓcedit ꝑ modū cuiusdā di
sputatiōis int' iob ex vna p̄te: et aīcos
ex altera. Intētio vero disputant' cō
tra aliq̄s non ē declarare vel ꝓbare il
lud in q̄ cum eo ꝯueniunt: sed eo sup
posito tanq̄ȝ vero ⁊ concesso procede
re vlterius ad probandū: vel īprobā
dum illd̄ in q̄ dissentiunt. Manifestuz
est aūt ex ꝓcessu hui⁹ libri q̄ amici iob
in h conueniebāt cū eo q̄ act⁹ humani
reguntur diuina ꝓuidentia: q̄z nitebā
tur ꝓbare eū a dn̄o iuste punitū ꝓ pctīs
suis p̄terit': ex q̄ seq̄t' necessario q̄ sup
ponebant ꝓ certo diuinā prouidentiā
ordinare de actib⁹ humanis. Hoc etiā
patet manifeste ꝑ illud qd̄ habetur in
fra.xxij.ca. qd̄ īduxit eliphaz themanites ꝯ tenētes oppositū:
sic̄ allegatū ē supra. Circa cardines celi ꝑābulat nec nr̄a ꝯside
rat: vñ subdit postea: Quoꝝ sententia lōge sit a me: ⁊ idez pos
set ostendi ex verbis aliorum amicorum iob: sed propter proli
xitatem omitto: maxime quia predict⁹ doctor hoc concedit in
processu suo: et ideo consequenter videtur dicendum q̄ inten
tio ipsius iob in hoc libro non fuit declarare actus humanos
regi diuina ꝓuidentia: sed hoc supposito tanq̄ȝ ab aduersarijs
concesso: procedere ad declarandum illud in quo dissentiebāt
ab eo: quid autem sit illud: non solum patet ex processu libri:
sed etiam ex concessione doctoris predicti videlicet q̄ licet ami
ci iob tenerent actus humanos regi diuina prouidētia: tamē
tenebant q̄ aduersitates huius mundi non inferuntur alicui
nisi propter mala preterita: et prosperitates non eueniunt ali
cui nisi propter precedentia merita quod est erroneum. propter
quod sanctus iob intendit in hoc libro declare contrariuz: sci
licet q̄ aliquando in presenti malis eueniunt bona ⁊ iustis ad
uersa: f'm ordinem diuine prouidentie ad quam pertinet puni
re mala et premiare bona: et non solum in vita presenti: sed eti
am in futura: ⁊ q̄ hec sit intentio sancti iob in hoc libro: mag'
patebit prosequendo domino concedente.

¶ Postilla Nicolai de lyra finit.

¶ Super prefationē Job vbi dicitur in postil. Sed vlterius
dicit q̄ intentio sancti Job in hoc loco ⁊c.

Additio. Postillator videtur impugnare positio
nem sancti Tho. circa intentionē libri iob
irrationabiliter. Ad quod sciendū q̄ licz aduersarijs iob cō
cederent q̄ actus humani regerentur diuina prouidētia: sic ta
men ponebant moduz regendi: q̄ non competebat deo: ⁊ hoc
inquantū dicebant q̄ deus premiabat iustos ⁊ puniebat iniu
stos solū in bonis ⁊ malis temporalibus huius vite: ꝑut pa
tet in processu etiam f'm postill'. qui quidez modus regendi nō
competit diuine iusticie: nā virtutum premia etiam f'm ph̄m in

hac vita

Universidad de Deusto Biblioteca

hac vita dari nō pñt. vñ in pmo ethic. dicit: q boīes accipiunt honorē ab hoīb⁹ loco pmij: q̄si nō hñtib⁹ aliq̄d mag' ad dandū. Ex quo ptʒ q premiū virtutis excedit oīe illud qd̄ tpalit̄ posset dari: ⁊ ideo tale premiū nō est nisi vera felicitas. vnde si de⁹ premiaret iustos solū in p̄speritatib⁹ hui⁹ vite: esset ipius p̄miatio incōgrua: sicut cū aliqua petā inducāt reatū pene eterne: vt in pma scd̄e. q. lxxxvij. arti. v. in corpe q̄stionis. si de⁹ talia petā eternalit̄ nō puniret: derogaret diuīe iusticie. Ex q̄ seq̄tur q amici iob q̄ ponebāt q de⁹ solū p tpalia bona hui⁹ vite premiabat iustos: ⁊ solū p tpalia mala hmōi puniebat iniustos: prouidentiā dei circa hūanos act⁹ implicite negabant: ponentes eā eo modo q̄ deo nō posset cōpetere: licet p̄uidētia dei cōcederent in ɔfuso: sicut si aliq̄s ɔcederet deū esse creatorē celi ⁊ terre: ⁊ tñ cū hoc poneret diuinā essentiā esse corporeā: tal' implicite negaret q de⁹ esset creator celi ⁊ terre. nā virt⁹ corporea non pot est esse infinita: ⁊ tñ creatio req̄rit infinitatē potentie. Item attēdendū est circa h̄: q aliud est loq̄ de intentiōe iob disputantis cū amicis: ⁊ aliud de intentiōe totalis libri iob. Intentio enī iob in sua disputatiōe p̄ncipaliter erat iustificare seipm. s. declarare q nō erat punit⁹ p̄pter culpā suā: cui⁹ oppositum amici sui intendebāt p̄bare. Sed intētio totalis libri iob principaliter versat̄ circa hoc vt ostendat̄ res humanas a diuina p̄uidentia regi: ⁊ de hac intentiōe sanct⁹ Tho. loquitur. vt patet intuenti bene eius verba ⁊c.

Replica.

Circa libri iob principiū cū postill. cōmēdasset sctm̄ Tho. vt egregie hunc librum exponentē: ⁊ ostendisset intentionē iob in h̄ libro nō esse vt p̄bet actus humanos regi diuīa p̄uidentia. sicut sctūs Tho. dixit: Burgen. dicit hanc reprehensionē esse irrōnabilē: ⁊ tñ ipse Bur. nō soluit adductā postill. rōnē. Arguit enī sic. Irrōnabile est inter disputātes dirigere p̄batiōis intentionē ad id qd̄ ab vtraq̄ parte p̄supponit̄. Ex hoc enī Aristo. p̄bat in analeticis ⁊ alijs locis: principia nō debere p̄bari: sed ɔclusiones: q2 principia tanq̄ cunctis nota p̄supponunt̄: quia se habēt sicut ianua in domo quam nemo nisi ebri⁹ ignorat: Ideo dixit Aristo. iij. metaph. In forib⁹ q̄s delinquit. q. d. nullus. Cum igit̄ iob ⁊ amici ei⁹ p̄supponebāt act⁹ humanos regi diuīa prouidentia: habebāt illud p sue disputatiōis p̄ncipio. Stultum igit̄ ⁊ irrōnabile fuisset iob ferre intentionē suā ad p̄bandū illud qd̄ expsse p̄supponebāt aduersarij. Nec sufficit qd̄ Bur. vult q negauerāt illud principiū implicite: q̄uis ɔcesserūt generaliter. nā q̄ negat deū esse iustū: negat deū esse: q2 nō est aliud deū esse: nisi deū esse iustū. ⁊ iō si p̄pter implicitā negatōem intentio iob fuisset p̄bare deū esse prouisorem actuum humanorum: debebat primo probare deū esse: quod sic implicite negassent. Intentio igitur totalis ipsius iob est probare velle: q stante illo tanq̄ a partib⁹ p̄supposito: puta actus humanos a diuina p̄uidētia regi: adhuc iuste in hac vita malis bona: ⁊ bonis mala p̄ueniūt: quia hoc fuit multis dubiū: specialiter amicis iob disputantib⁹ ad cōtrarium. nā in toto p̄cessu ex pena inflicta nituntur probare iob peccasse: vt illa mala iuste infligerentur: supponentes q deus bonis ⁊ iustis non conferret nisi bona in presenti. quod est error: ⁊ hunc intendit iob reprobare: vt dicetur infra.

Glo. ordi.

Incipiunt prothemata in librū Job.

Quedā historice hic dicūt̄: ⁊ allegorice: ⁊ moralit̄. quedā nequeūt ad lr̄am accipi: q2 erronea essent: vel impossibilia: vel a seinuicē discordātia: vt illud. s. sub q̄ curuant̄ q̄ portant orbē: q̄si gigātes mundū vehāt: ⁊ illud. s. Elegit suspēdiū aīa mea: q̄si tā patiēs velit suspēdio vitā finire: ⁊ illud. s. Pereat dies in q̄ nat⁹ sum ⁊c. Aliq̄ñ q̄ sensū lr̄e negligit: veritat' lumē sibi abscōdit: dū intrinsec⁹ aliud q̄rendo: qd̄ foris est p̄dit: vt dū de miscdie op̄ib⁹ dicit: si negaui qd̄ volebāt paup̄ib⁹: allegoriā q̄rat. Diuin⁹ est sermo: sicut ī mysterijs prudentes exercet: ita supficie simplices refouet: q2 est vt fluui⁹ plan⁹ ⁊ altus: in q̄ agn⁹ ambulet: elephās natet.

Errāti homī data est lex. Inobediens legi ɔfundit̄ exemplo: maxie hoīs sine lege: q̄ legaliter vixit. Vnd: Erubesce sydon erubesce. i. stabilitas in lege positor̄ ait: mare gentilitasq̄ dū legem custodit auditores legis redarguit.

Dicitur moyses hec de iob q̄si de antecedēte scripsisse: q2 in Genesi legit̄ ioab de esau descendisse: ⁊ balac filio beor in regnū successisse. Sed mos ē sacri eloquij in priorib⁹ partib⁹ breuiter longe post secutura p̄stringere dū ad alia properat. Non igitur fuit iob ante legem sed tempore iudicū: quia ip̄e veri⁹ credit̄ gesta victorie sue scripsisse. Nec nocet qd̄ ait dixit vel fecit hec iob: quia mos est sanctis de se quasi de alijs loqui. spirit⁹ enī est qui loquit̄ in ip̄is: de ipsis sicut de alijs. Vnde angelus moysi. modo angel⁹ dicit̄ q̄ exterius sermit. modo dñs qui interius presidet. vnde ⁊ dauid: Attendite popule meus legem meam. nō enim populus vel lex erat dauid: sed eius qui in eo loquit̄.

Et a gentili sicut a iudeo voluit prophetari q̄ p vtroq̄ populo venerat.

Infructuosa loquacitas quasi verbor̄ folia a diuīs resecat̄: dū in tēplo dei nem⁹ plantari p̄hibet̄. Indignū est vt verba celestis oraculi restringantur sub regulis donati.

Uirtus iob ⁊ in quiete magna fuit sibi nota ⁊ deo: h̄ flagellis cōmota vt aromata nobis redolet. Vñ ⁊ fides
Mat. 13. d grano sinapis cōparat̄: qd̄ nō ɔtritū lene est: sed si cōterit̄ in
Ps. 41. ardescit: ⁊ qd̄ latebat in eo p̄dit. vñ in psal. In die mādauit dñs misericordiā suā: ⁊ nocte declarauit eā. Donū misericordie: qd̄ in diei quiete p̄cipit̄: nocte aduersitat' manifestari dr̄. Flagellat̄ etiā vt inter mala gr̄as agere sciret: qd̄ vnū ei p̄fecto deerat. Qd̄ ḡ host' ad malū petit: de⁹ ad bonum p̄misit. Nec putet q̄s aliq̄ verba iob rep̄hendēda que adeo cōmendat de⁹: in q̄ q̄si medio diabol⁹ ɔtra deum certat. Qr̄ ḡ bona sua narrat nō est arrogātia: sed p ea se ne desperet confirmat: cū p tot mala ⁊ amicor̄ opprobria cogeret̄ despare d̄ vita sua.

Omni genere tēptatiōis ferit̄ iob. Damnis rex q̄b⁹ potens in seculo moueri putabat̄: sed hec despicit. Orbitate p̄lis: sed hāc eq̄nimit̄ dolet. Percussione carnis quā patienter tolerat: ⁊ hec fuerūt q̄si exterior impet⁹ belli: et quasi hostes a facie pugnātes. Int⁹ vero p vxorē quasi p ciuē mens sustinet venena ɔsilij: sed ⁊ hāc sapient̄ docet.

Amici ad ɔsolationē veniūt: sed ad increpationē p̄siliunt: inf q̄s ⁊ vltim⁹ iunior q indign⁹ fit. acrius increpat: q2 aliq̄ñ plus ɔturbāt verba q̄ vulnera. Ecce q̄si hostes ex latere. Per v̄ba p̄bat̄ patiētia: p v̄ba exercet̄ sapientia. illa robore: hec rōne superauit.

Amici iob mag' ignorātia deliquerūt q̄ malicia. Non enī tant⁹ vir amicos iniq̄s habuit: sed dū causaʒ p̄cussionū discernere nequeūt in culpā labunt̄. Percussionū enī alia est q̄ p̄cutit̄ iniqu⁹ vt puniat̄. alia vt corrigat̄. alia ne futura cōmittat. alia vt cū ɔsequit̄ salus saluator amplius amet̄. Bon⁹ si p̄cutit̄ merita cumulant̄: qd̄ nesciētes distīguere p̄cussū p culpa credūt: vñ ⁊ citi⁹ ad veniā redeūt: q̄s de⁹ h̄ humiliat: vt nō nisi p eū quē desperauerāt ad gr̄am recipet.

Sicut oēs iusti: ita iob nō modo v̄bis: sed reb⁹ christū p̄signauit: vt p passionē passurū oñdat xp̄m. i. caput cū corpe qd̄ est ecclia. Uxor ei⁹ carnales significat: qui intra ecclīam qua p fideʒ xp̄i⁹ sunt: duri⁹ vita p̄mūt. Amici iob hereticos q̄ specie ɔsulēdi decipe volūt: ⁊ dū q̄si p dño loquūtur: veritati aduersant̄. Job dolēs d̄r q̄ passio xp̄i vl' labor ecclesie exp̄mit̄. Eliphaz dñi ɔtēpt⁹. i. heretici qui dū falsa de deo sentiūt: eū supbiendo ɔtemnūt. Baldac vetustas sola: q2 non intentiōe bona: sed appetitu glie loquunt̄. i. nō ȝelo noui hois sed prauitate vite veter'. Sophar dissipatio specule: vel dissipans speculatorē: q2 heretici mentes supnas ɔtēplātes verbis p̄cutere appetūt. Cōtemnēdo ḡ deū in vetustate se retinent: in qua manētes malis sermōib⁹ speculātib⁹ nocēt. Sed q2 ⁊ ipsi aliq̄ñ ad ecclīam redeūt: hec amicor̄ recōciliatio ostēdit p q̄bus iob orat: q2 hereticor̄ sacrificia deo non sunt accepta: nisi manib⁹ ecclie oblata. Septē p eis sacrificia offerunt̄: q2 dum septiformē sp̄m accipiūt quasi septē oblatiōib⁹ expiant̄. Tauri ⁊ arietes p eis oblati sunt. In tauro ceruix supbie significatur. In ariete ducat⁹ gregis: q2 p supbiā ab ecclia resilientes: post se infirmos greges trahebāt. qd̄ in eis occidit̄ dū ad iob. id est ecclīam redeūt. Per heliu qui recto sensu loquit̄: sed ad elationis verba deriuat̄ arrogans: sed tamē fidelis exprimit̄: q̄ ⁊ arguit̄: nec tñ sacrificio reducit̄: q2 p veritatē fidei victus est: sed per timorem superbie displicet. Vñ heliu deus me⁹ iste: vel deus noster interp̄tatur: etsi enim superbus tamen veraciter credendo apte confitet̄: ⁊ deum per diuinitatem: et dominum p incarnationē perhibet. Post omnia mala iob duplicia recepit: q2 ecclīa ⁊ hic p laborib⁹ suis duplicia accipit: duʒ susceptis gentib⁹: in fine ⁊ iudeos conuertit: ⁊ in futuro duplici
stola dotabit̄. i. beatitudie aīe ⁊ corpis. Vñ p̄pha. In t̄ra sua Esa. 61. c
possidebunt duplicia. Afflictio iob d̄r: sed q̄nto tempe fuerit tacet̄: q2 ecclesia affligēda scit̄: sed q̄diu ignorat̄. vñ: Non est Act. 1. a
v̄rm nosse tp̄a vel momēta q̄ pr̄ in sua posuit p̄tāte.

Uir

Glo. ordi.

Moralit̄ Uir erat in terra hus. Moraliter. Per iob christ⁹. i. caput ⁊ corp⁹ designat̄. ergo post historiā viso ex capite q̄d credam⁹: videam⁹ ex corpe q̄d videndo teneam⁹. Job in terra hus. i. dolēs in ɔsilio q̄ supna non ɔsiderat: in his q̄si bonis exultat. q̄ vero attendit eterna q̄ p̄didit dolet ⁊ ɔsiliū inuenit vt hec despiciat: et q̄ magis crescit ɔsilij scīa vt hec deserat: crescit ⁊ dolor vt eterna nō attingat. vñ
Eccs. 1. d salomon: Qui apponit sciam: apponit ⁊ dolorē: q2 q̄ scit sūma q̄ nō hʒ: magis de his infimis dolet. Qui vero eterna q̄rit simplex ē in ope: nō duplex: vt q̄ de bonis laudē q̄rit. vñ Esaias: Ve ingrediēti terrā duab⁹ vijs: vt cū opus est dei sit intentio mūdi. Rect⁹ in fide in sūmis q̄ int⁹ sentit: h̄ aūt ex timore īchoat: h̄ charitate ɔsūmat. vñ: Timens deum ⁊ recedens a malo: dū metū charitas ɔsequit̄ plene a malo recedit. q̄ ex amore dei iam nolle peccare incipit: nō ille q̄ timore. In eo enī peccat q vellet si inulte posset: q2 ex timore vitiū premit̄: ex charitate v̄tutes oriunt̄. vñ subdit: nati sūt ei filij. Cū sp̄us fecūdat mentē nascunt̄ in ea septē virtutes: sapientia: intellect⁹: ɔsilium: fortitudo: scīa: pietas: et timor dei. Sed hñt hi filij tres sorores: dū q̄cquid agūt fidei: spei et charitati ɔiungūt: sine q̄b⁹ ad denarij p̄fectionē nō p̄uenit̄. Has v̄tutes omimoda bonor̄ oper̄ cogitatio sequit̄. Vñ subdit: Et fuit possessio ei⁹. Septē milia ouiū possidem⁹: cū innocuas cogitationes p̄fecta cordis mūdicia intra nos inq̄sito veritat' pabulo pascimus. Camelor̄ tria milia possidem⁹: cū q̄cq̄d altū ⁊ tortuosum in nob̄ est sub cognitiōe trinitat' ad humilitatē inclinam⁹: vt vicissim onera portātes fraterne īfirmitati cōpatiamur. Vel cameli sūt bone dispēsatiōes terrenor̄ in q̄b⁹ est aliq̄d dei: aliq̄d seculi: licet p eternis: nō tñ sunt sine p̄turbatiōe mētis. Capite ruminādo legi ɔcordāt: q2 h̄ bñ dispēsando celestia petūt. Pedib⁹ discrepāt: q2 mūdi sunt q̄ agūt. Vngulā nō findūt: q2 nō se penit⁹ a terrenis tollūt. Cū ḡ terrenas occupatiōes cognitiōi trinitat' subdim⁹: q̄si camelos fide possidem⁹. Juga boū: ɔcordes virtutes: duriciā cordis arantes. Asinas possidem⁹: cū lasciuos mot⁹ premim⁹: vl' intra nos simplices cogitatiōes regim⁹ q̄ sūt pigre: nec currūt ī subtiliorib⁹: sed eo māsueti⁹ fraterna ferūt onera: hūiliātq̄ se ad exteriora opa: vtraq̄ q̄ngēta. Vl' in h̄ enī q prudent̄ sapim⁹: vl' in hoc q hūilit̄ ignoram⁹: dū requiē eternā q̄rim⁹: intra iubileū numerū
Allego. tenemur. Allegorice. Job dolēs. i. xp̄s q̄ dolores nr̄os portauit. Hus ɔsiliator. Terrā ḡ hus inhitat. i. corda consilijs vite dedita.
Pro. 8. b. Vñ sapia: Ego ī ɔsilijs habito. Simplex ⁊ rect⁹: nos p iusticia māsuetudinē: ⁊ p māsuetudie iusticiā derelinq̄m⁹. Sed christ⁹ hō ple
Esa. 11. a ne vtrq̄ seruauit timēs deū. Vñ: Repleuit eū sp̄us timoris dñi. Recessit q̄ʒ a malo: nō qd̄ faciēdo ɔtigerit: h̄ qd̄ īueniēs ī mūdo reprobauit. Septē filij: h̄ nūero p̄fectio significat̄. Filij fortes: ap̄li. Filie infirme: fideles: vl' fidē trinitatis tenētes: vl' post fortes ap̄los tres filie. i. tres ordines fideliū in ecclīa: pastores: ɔtinētes: ⁊ ɔiugati. i. noe: daniel ⁊ iob. Qd̄ vniuersaliter in filiab⁹. h̄ distincte in aīalibus. Septē milia ouiū: p̄fecta eor̄ innocētia qui ad gr̄am ex pascuis legis venerūt. Tria milia camelor̄: tota gētilitas ad plenitudinē fidei veniēs. Vel samaritani q̄ rumināt dū ex parte legē recipiunt: sed vngulā nō findūt: q2 ex parte eam ɔtemnūt: quorū dñs mł'tos sicut hebreos ad fidē p̄duxit. Boues. operatores fidei. Asini simplicitas gentil' qua dñs insidet hierl'm. tendens. i. ad vi
Ibidē. 1. a sionē pacis ducēs. De vtrisq̄ d̄r: Cognouit bos. i. iudeus iugo legis pressus: possessorē suū. i. deū quē colebat h̄ ignorabat: ⁊ asin⁹: id est gentil' brut⁹ p̄ut voluit seductor act⁹. p̄sepe. i. pabulū legis. Qd̄ ergo supra in ouib⁹ ⁊ camelis. h̄ replicat in bobus et asinis. Quingenta. hic numer⁹ fit de q̄nq̄ginta decies ducto. q̄nq̄ginta requiē. x. p̄fectionē significat: q2 vtrisq̄ fidelib⁹ p̄fectio quiet' pro
Allego. mittit̄. Allegorice. Familia post aīalia ponit̄: q2 p̄us stulta mūdi elegit: vt nō sermo h̄ cā ad fidē suaderet: post ⁊ astuta collecta sūt. b Simplex ⁊ rect⁹ ac ti. deum ⁊c. Prius persona apta describit̄ q̄ pugna eius dicatur: vt talis posse vincere videatur. Simplex. Necesse est vt simplicitatem columbe astutia serpentis instruat: ⁊ astutiam simplicitas temperet. Vnde: Spiritus in columba ⁊ igne apparuit: quia pleni illo sic mansuetudini simplicitatis deseruiunt: vt contra mala ȝelo rectitudinis accendantur.
Eccs. 7. c c Timens deum. Salomon: Qui timet deum nihil negligit.
Ibidē. 9. d Recedens a malo. Item Salomon: Qui in vno offendit multa bona perdet. Legalia dicuntur animalia: id est h̄m legem munda: que et ruminant et vngulam findunt: quorū alterum habent

cameli:

Incipit liber Job.

Ca. I

q. d. bon⁹ iter malos. s. i t̄ra gētiliū ad laudē iob q̄ bonus inter malos fuit vt loth i sodomis: sicut liliū inter spinas sic a. m. i. f.

a Uir erat i terra hus noie iob. b Et erat vir ille c simplex d et rectus e ac timens deū: f

a s tiere deū ē nulla q̄ sunt faciēda p̄terire.

Nico. de lyra

Ca. I

Uir erat ī terra hus. ⁊c. Sic dictū ē. Intētio scti iob ī h̄ libro ē declarare q ex diuina p̄uidētia aliquādo malis bona ɔcedunt̄ ⁊ iustis aduersa īferunt̄: qd̄ potissime declarat per suā flagellationē absq̄ culpa p̄cedente deo p meliori hoc faciēte. Et iō liber iste diuidit̄ ī tres ptes: q2 p̄mo describit̄ ipsi⁹ iob multiplex flagellatio. Scd̄o ex h̄ oritur disputatio. ca. iij. Tertio subdit̄ dei determinatio. xxxviij. ca. Prima in duas: q2 p̄mo circa h̄ iob describit̄ p̄speritatis status. scd̄o aduersitat' pondus. ibi: Quadā aūt die. p̄ma in tres: q2 p̄mo describit̄ ipsi⁹ iob p̄speritas ex p̄sone sue ɔditione. Secūdo ex bonor̄ exteriorū multiplicatione. ibi: Natiq̄ sunt. tertio ex filior̄ mutua dilectione. ibi: Et ibant. Prima adhuc in duas. q2 p̄mo describit̄ ipsius iob patria et gen⁹. secundo ip[illegible]s multiplex v̄tus. ibi: Et erat. Circa p̄imū d̄r: a Uir erat in terra hus. Geñ. xxij. habet̄ q melcha pepit ipi nachor hus p̄mo genitū ⁊ buȝ scd̄m. vbi dic̄ Ra. Sa. q ab isto hus denominata ē terra ista de q̄ fuit iob: et ex h̄ ɔñr dicūt alij hebrei q iob descēdit de nachor fratre abraam: ⁊ h̄ ideʒ dicit Hiero. in li. de heb. q̄stionib⁹ sup Geñ. de q̄ libro certū ē q sit Hiero. vt ip̄emet dicit ī libro illustriū viror̄: licet de hebraicis q̄stionib⁹ sup alios libros dubiū sit a quo sint facte: sicut al's dixi. Huic etiam dicto ɔcordat qd̄ habet̄. i. xxxij. q heliu buȝites venit cū amicis iob ad ip̄m ɔsolandū: q̄ dict⁹ est buȝites: eo q descēdit de buȝ scd̄o filio nachor: vt dicit Hiero. li. de hebraicis questiōib⁹: ⁊ sic cū heliu ⁊ iob fuerūt de eadē cognatiōe. sequit̄ q iob descēdit de nachor. b Noie iob. dicit aūt Aug⁹. ⁊ Ambro. sup ep̄lam ad Romanos. q iste vocat̄ iobab Geñ. xxxvj. ⁊ p ɔñs h̄m eos descēdit de abraam p esau. fuerūt aūt moti ad h̄ dicendū ex silitudine noīm. s. iob ⁊ iobab: ⁊ huic dicto ɔcordat qd̄ in aliq̄b⁹ biblijs ī fine libri iob: ⁊ in aliq̄bus post p̄mū p̄logū Hiero. Sup istū librū addit̄: Fert̄ aūt iob ī t̄ra habitasse ausitide ī finib⁹ idumee ⁊ arabie: ⁊ erat ei añ nomē iobab. erat aūt ip̄e fili⁹ q̄dē ȝare d̄ esau filijs fili⁹ ⁊c. Sed in h̄ videt̄ meli⁹ credēduʒ Hieronymo ⁊ hebreis dicētib⁹ eū descēdisse de nachor vt dictū est: q2 fuerūt mag' triti ī talib⁹ historijs ⁊ genealogijs. Nec motiuū alior̄ valet: q2 freq̄nter cōtingit q duo hoīes valde de dispari patria ⁊ genere nō solū siłi noie noiant̄: h̄ etiaʒ eodē penit⁹ noie. Supponit̄ etiaʒ falsuʒ. s. q p̄dicta noīa sint valde siłia: cū tñ h̄m veritatē sint multū dissiłia. s. in fine: vt ptʒ in p̄ncipio: q2 h̄ nomen iob in hebro incipit per aleph: ioab vero p ioth. Siłr additio q̄ allegata est nō valet: q2 sic dicit Hieronym⁹ libro de hebraic' questiōib⁹. nō est ī hebreo: ⁊ ideo nō est ei adherendū h̄m ip̄m. dato q inueniat̄ aliq̄ñ in fine libri iob: ⁊ ex h̄ ptʒ q si ponat̄ in fine prologi Hiero. nō est h̄ de intētiōe sua: sed hec additio et siłes ab aliq̄bus min⁹ expert' in historijs ⁊ genealogijs hebreor̄ apposite sunt: p̄pter qd̄ de ip̄is nō est curādum. Ex dictis ptʒ ī parte quo tp̄e fuit iob: q2 h̄m Hiero. libro de hebraicis questiōib⁹ Heliu buȝites de q̄ dictū est q fuit ɔtēporane⁹ ip̄i iob. licet iunior ip̄o fuit balaam. de quo hr̄ Num. xxij. ⁊. xxiiij. q fuit circa fineʒ vite moysi: et sic iob ⁊ moyses fuerūt cōtemporanei. c Et erat. Hic cōseq̄nter describit̄ ip̄ius iob multiplex virt⁹. cū dicitur: d Simplex. i. sine plica dolositatis ⁊ falsitatis. Accipit̄ enim hic simplicitas nō p̄ut opponit̄ intellect⁹ p̄spicacitati: sed p̄ut opponitur dolositati: h̄m verbū ap̄li Roma. xvj. Volo vos esse sapientes in bono ⁊ simplices ī malo. e Et rectus. id est per lineam iusticie procedens in suis actibus. rectum enim dicitur cuius medium non exit ab extremis: extrema vero actuum humanorū sunt p̄ma p̄ncipia operabiliū. s. hoc facias alij quod tibi vis fieri. Et nō facias alij qd̄ tibi nō vis fieri: ⁊ vltimus finis. s. beatitudo q̄ est finis v̄tut'. d̄r ḡ iob rect⁹: q2 ī op̄ib⁹ suis p̄cessit a p̄ncipijs op̄abiliū absq̄ decliuitate: recte tēdēs in finē vltimū q̄ ē beatitudo ⁊ retributio nr̄a ⁊ p̄miū: ⁊ p hoc oñdit̄ q iob bñ se habuit erga p̄imuʒ. f Ac timens deū. s. timore filial' reuerētie: ⁊ sic bñ se habuit erga deū.

A

Universidad ... Biblioteca

camelí: alterum vero deest eis: ⁊ sic legis congruunt ⁊ dissident. Mysteriū. hic intelligitur inquantum per iob qualis christ⁹ futur⁹ esset ad fidē instruimur. Moralitatē vero ſm q̄ alis q̄sq̄ esse fidel' debeat p iob p̄signať. a Multa familia. Innumera turba cogitationū: que quasi ancille dn̄a.i. rōne absente opus deserūt: pstrepūt: sed ea redeūte cū silentio operanť. his si bn̄ dn̄amur nec eaꝝ multitudine anim⁹ superať. b Inter o. orien.i. iter angelos oriēti luci inherētes. magni sum⁹ eorū socij. Orientales sunt oēs qui p fidē sunt ī christo. de q̄ pphēta: Oriens nomē ei⁹ q̄s omēs superat homo de⁹. Allegorice. Ibant filij.i. apl̄i p mundū ɔuiuia verbi dei ministrantes quisq̄ in suo die.i. iuxta mensurā illuminate intelligentie. Sorores.i. infirmiores reficiunť scriptura: que ī obscuris cib⁹ exponēdo frangiť: in apertis potus q̄ vt est sorbetur. c Et faciebāt ɔuiuia. Moraliter. Filij cōuiuia faciūt: q̄ singule virtutes iuxta pp̄riū modū mentē pascūt: in die suo: q̄ vnaqueq̄ virtutū propriam hꝫ illuminationē. aliū dieꝫ habet sapientia. aliū intellect⁹: sic ⁊ cetere. Sapiūt multi eterna: sed ea intelligere nequeūt. Sapientia ḡ in die suo pascit: dū de eternoꝝ spe ⁊ certitudine menteꝫ reficit. Intellectus suo: dū de auditis cor illustrat. Consiliū suo: dū rōnē implet: phibens esse p̄cipitē. Fortitudo suo: dū ɔfidentiā ɔtra aduersa dat trepidāti. Scientia ignorantiam pellit: pietas opa misericordie docet. Timor dn̄i mentē premit: ne de p̄ntib⁹ superbiat: spe futuroꝝ ɔfortat. Inuicē pascūt: q̄ alia alijs suffragať: sine q̄ vnaqueq̄ valde destituitur. minor est sapia si intellectu caret. Inutilis est intellectus sine sapia. si enī sine ea altiora penetrat: sua illū leuitas grauī⁹ ruiturū leuat. Uile est ɔsiliū sine fortitudne: q̄ qđ tractādo inuenit sine viribus ad actū nō pducit. Fortitudo q̄ plus pōt sine moderamine rōnis preceps ruit. Nulla est scīa sine pietate: q̄ q̄ bona cognita nō exequiť: graui⁹ iudicať. Pietas sine sciente discretiōe q̄ modo misereatur ignorat. Timor sine alijs nil valet: q̄ ad oīa trepidās a bōis opib⁹ torpet. e Tres sorores.i. fidē: spem: charitatē: in oīe qđ agūt virtutes vocāt vt de eo gaudeāt: q̄si ex cibo vires capiūt: dum bōis opib⁹ fidentiores fiūt: quasi ex potu post cibū debrianť: dū ɔtemplatōis rore infundi appetūt. Sed ex ip̄is bonis ⁊ mala oriunť vt elatio: vel cū p bis leticia fit menti. Adest etiā quedaꝫ securitas: inde torpor. Ergo subdit: Cūq̄ in orbē. di. Peracto cōuiuio filios sanctificare: est post virtutū sensum intentionē cordis dirigere: ⁊ oīe qđ agiť districta retractatiōe mundare: ne decipiať q̄litate mali: vt putenť bona q̄ mala sunt. Uel quātitate boni vt sufficiens credať cū pfectū nō sit: sed h̄ meli⁹ orādo q̄ discutiēdo inuenit. Mens enī p cōpunctionē eleuata: oīa sub se certi⁹ diiudicat. vn̄ ait: Consurgensq̄ diluculo. Diluculo ɔsurgit: q̄ cōpunctiōis luce pfusus: noctē humanā deserit: ⁊ ad veꝝ lumen oculos aperit. Offert p singulos: dū p vnaq̄q̄ virtute deo p̄ces īmolat: ne sapiētia eleuet: ne intellect⁹ aberret: ne consiliū dū se multiplicat cōfundat: ne fortitudo p fiduciā p̄cipitet: ne scientia inflet: ne pietas extra rectū vertat: ne timor plus iusto trepidās desperet. d Per domos vnusquisq̄. Mystice p domos: vt petr⁹ p romam: philippus in samaria in suo die.i. p modo intelligētie: q̄ alia institutione fecit paulus apud grecos. alia petrus apud romanos: licet non dissentirēt in fide. f Allegorice. Cūq̄ in or. In orbē dies cōuiuij transeūt: cū p̄dicationū mysteria paguntur: pactis omīb⁹ iob p filijs offert: q̄ p apl̄is de p̄dicatione redeuntibus christus patrē orauit: mittendoq̄ spiritūsanctū sanctificauit: emūdans quicq̄d culpe inesse potuit. Diluculo ad offendendū surgit: q̄ dū pro eis orat discussa nocte mentes illustrat: ne quo peccati ɔtagio ex p̄dicatiōe in occulto polluantur sibi tribuēdo. Unde subdit: Ne forte peccauerint f. ⁊ benedixerint id est maledixerint deo. Deo maledicere est de ei⁹ munere sibi gloriā prebere. Unde ⁊ post predicationeꝫ dominus pedes apostolis lauit: quia in bono opere peccati puluis contrahitur: vt interne elationis quā dominus tergit. Forte dicitur: non quia omnia sciat: sed ex nostra dubitatione vt putas inueniri fidem in terra. Sic faciebat iob. c. d. quia semp pro nobis offert: dum pro nobis patri suam incarnationem demōstrat qua peccata diluit. g Peractis diebus conuiuij: q̄ postq̄ septē fratres pegerant conuiuia: iob septem sacrificia offerre dicitur. Constat eī hoc octaua die agere in quo plenus septiformi spiritu pro spe resurrectionis domino seruire prohibetur.

b Offerebat holo. Holocaustū totum incēsum d̄r: quod est cum tota mens igne cōpunctiōis accendiť in ara amoris ⁊ cogitatiōis quasi sue

sobolis

a q̄ malis mixta nō sunt bona deo accepta: q̄ nec fecit malū nec consensit malo. b q̄ bonus q̄ nec auare pro tot heredib⁹ congregauit.

⁊ recedens a malo. Natiq̄ sūt ei a b+

a in septem vniuersitatē significauit. b quantus q̄ tanta sine amore possedit quod patuit cum sine dolore tanta perdidit. c prius diuitias cordis exposuit post opes corpis q̄ solēt mentē ī diuersa trahere. vn̄ dicuť diuitie vbū dī suffocare sed iste sic occupat⁹ diuinis sacrificijs vacauit.

septē filij: ⁊ tres filie: et fūit pōs c d+
sessio eius: septem milia ouium: †
et tria milia camelorum: quin/ e f
genta quoq̄ iuga boum: et quin g+

a quare posset eū facere partiorē.

a gente asine: ac familiā multa ni/ b+

.i. ditior diuitib⁹: q̄ orientales cōstat eē pdiuites

b mis. Eratq̄ vir ille māgn⁹ inter i+

a maior sba discordiā iter frēs generat: sꝫ pr̄ rā bn̄ istituit vt bona pr̄is diuisuri cōcordes sint.

omnes orientales: Et ibānt filij k+
c d eius: et faciebant conuiuia per l
domos: vnusquisq̄ ī die suo. Et m
e mittentes vocabāt tres sorores n+
suas: vt comederēt ⁊ biberēt cum
f eis. Cunq̄ in orbē transissent di/ o

a quid pn̄s agere vbi absens cura nō deest.

g es conuiuij mittēbat ad eos iob: p

a q̄ scit sine culpa vix posse celebrari cōuiuia: q̄ fere sp epulas comitaf voluptas ⁊ loq̄citas.

⁊ sanctificābat illos: cōsurgensq̄ q r

a .i. septē sacrificia.

b diluculo offerebat holōcausta p s

a Et recedēs a malo. nō formidine pene: sic aliq̄ faciūt mali: sed virtut' amore qđ est pp̄riū bonoruꝫ. ⁊ sic ptꝫ q̄ bn̄ se habuit erga seip̄m. b Natiq̄. hic ɔn̄r describiť psperitas iob q̄ntū ad bōa exteriora inter q̄ maiora sunt filij ⁊ filie in q̄b⁹ manēt parētes q̄dāmodo: ſm illđ Ecci xxx. Mortu⁹ est pr̄ ei⁹: ⁊ q̄si nō est mortu⁹. reliq̄t enī similē post se.s. filiū. poniť aūt maior numer⁹ filioꝝ q̄ filiaꝝ. cū diciť: c Septeꝫ filij ⁊ tres filie. qđ facit ad cumuluꝫ psperitatis sue: tum q̄ filij cōmuniter mag' diligunť: tum q̄ pn̄t magis in bonis paternis succedere: f.42.d tum q̄ pn̄t in regēdis parentū domib⁹ melius adiuuare. Cōsequēter ponunť alia bona exteriora.s. diuitie q̄b⁹ sustentať vita parentū ⁊ filiorū: diuitie aūt antiq̄ꝝ fuerūt principaliter aīalia: inter que p̄mo ponūtur illa que deseruiunt homini ad victū ⁊ vestitū cū d̄r: d Et fuit possessio ei⁹ septē milia ouium. de quaꝝ lana hoīes vestiunť ⁊ carnib⁹ nutriuntur. Scđo ponuntur aīalia homī deseruiētia ad laborē releuandum. cū d̄r: e Et tria milia cameloꝝ: q̄ maxime deseruiūt hoī in oneribus portādis de loco ad locū. Tercio ponunť ea q̄ deseruiūt homī ad agriculturā. cū dicitur: r.q.5.c. torum. 47.di.g. ne cesse. f Quingenta q̄ꝫ iuga boū. Quarto ea q̄ deseruiūt homī ad vecturaꝫ. cū diciť: g Et q̄ngente asine: ex quib⁹ generanť muli serulentes hoīb⁹ in equitatiōe. h Ac familia multa nimis: q̄ erat necessaria p tot ⁊ tantis administrandis. i Eratq̄ vir ille magn⁹.i. valde famosus pp̄ter bonitatē suaꝫ ⁊ virtutē: in quo etiā apparet psperitas ei⁹: cū nomē bonū sit diligibili⁹ q̄ aurū ⁊ argētū. k Et ibāt. Hic ɔn̄r describiť psperitas iob ex filioꝝ mutua dilectione. abundātia enī diuitiaꝝ solet esse causa discordiarū. pp̄ter qđ d̄r Geñ. xiij. q̄ loth ⁊ abraam nō poterāt sil' habitare pacifice pp̄ter magnitudinē diuitiarū ⁊ familie: ⁊ iō magna psperitas fuit ip̄i iob q̄ filij eius q̄uis essent plures ⁊ valde diuites: adhuc erāt ad inuicē valde cōcordes: ⁊ h̄ est qđ d̄r: Et ibant filij ei⁹: se amicabiliter associādo. l Et faciebant ɔuiuia p domos. nō ad gulā seu carnalitatem: sed ad amiciciā nutriendā. m Unusq̄sq̄ in die suo.i. vna die hebdomade sicut erāt septē filij: et sic in hebdomada scđa reincipiebať circul⁹. n Et mittētes vocabāt tres sorores suas: ne viderenť eas ɔtēnere tanq̄ sexu fragiles: sed magis eas diligere ⁊ honorare. o Cūq̄ in orbē trāsissent dies ɔuiuij.i. in fine hebdomade vt dictū ē. p Mittebat ad eos iob. ex q̄ ptꝫ q̄ non erat cū eis in talib⁹ ɔuiuijs: sed stans ī loco suo ſm maturitatē sue etatis: pmittebat filijs suis talia: q̄ iuuenib⁹ bene sunt aliq̄ pmittēda rōne sue etatis: q̄ tn̄ nō decent maturitatē senectut'. q Et sanctificabat illos: q̄ in talib⁹ ɔuiuijs solēt hoīes relaxari ad aliquā ineptam leticiā seu eloquij inordinationē. r Cōsurgensq̄ diluculo. prima die hebdomade sequētis anteq̄ inciperent ſm circulū ɔuiuioꝝ. s Offerebat holo. p singlos.i. sacrificia ad honorē dn̄ū totalr incēsa.

Dicebat

sobolis inq̄namenta exurit: qđ nescit nisi p̄usq̄ cogitatio ad opus trāseat: internos mot⁹ frenat: ⁊ mentē munit virili custodia: nō feminea: vt isboseth. Un̄ Salomon: Omni custodia serua cor tuū: q̄ ex ip̄o vita pcedit. Uirtutes enī.i. bona que agim⁹ ex ortu intentiōis pensanť. Dicebat enī: Ne forte peccauerint ⁊ benedixerint.i. maledixerint in cordibus. In corde maledicit q̄ recta opa nō recta intentiōe facit: q̄ putat se h̄re ex se qđ est: vel si a deo inde ppriam laudē querit. Ea que corā hoīb⁹ bona sunt tribus modis diabol⁹ polluit. Primo q̄ppe intentiōnē boni opis viciat: vt p fauore hoīm faciat bonū. vn̄ pphā: Facti sunt hostes in capite.i. ī exordio cogitatiōis dn̄anť. h̄ si neq̄t: si bonū incipitur bn̄ in actiōe q̄si in itinere se opponit latentius: q̄si secure euntē pemptur⁹ laudē obijcit: q̄ etsi nō q̄sita delectat oblata: vel irā que celo recti īmoderatius mentē turbat vel tristiciā vel leticiā īmoderatā. vn̄ Dauid: In via hac q̄ am. ab. su. la. mihi. Si vero nec exordiū vitiat nec in itinere supplantat: q̄si iā abactus astuti⁹ fini insidiať. vn̄ ip̄i cal. m. ob. ⁊ serpens: si caput.i. initiū suggestiōis eius cōprehendiť: calcaneo insidiať.i. in fine decipere moliť. In oīb⁹ ergo debet se circūspicere quisq̄ ⁊ in h̄ pseuerare. vn̄ sic facit.i.c.d. vt tunica taluꝫ operiat.i. bona actio nos ante oculos dei vsq̄ ad terminū vite tegat. a Quadā die. In exordio qualitas ⁊ termin⁹ rei exprimiť: vt mō temptatio iob a die cepta d̄r: q̄ ad victoriaꝫ duciť sicut et in alijs. Nūc qualitate tp̄is res signať: vt q̄ angeli in meridie apparēt abrae: iudas nocte exit. Nunc loco: vt q̄ isrl' infirm⁹ legē nō in mōte sed in imo audit. Nunc qualitate aeris: vt q̄ d̄r: Hyems erat cū p̄dicať nō creditur⁹: ⁊ frig⁹ erat imminente negatione petri. Nūc positiōe corpis: vt q̄ stephan⁹ vidit iesum stantem. Quadā aūt die. Allegorice. Non d̄r aliq̄d factū corā dn̄o quadā die: ideo q̄ apud eū sit mutatio tempis: sed nostris verbis ɔdescendēdo vtitur: vt dum de eterno temporalit loquiť nos assuetos tempalib⁹ sensum ad eterna leuet: vel quadā die sathan affuit: quia in luce deus tenebras vidit: ⁊ q̄ omīa simul respicit bona ⁊ mala: in his q̄ diuerso ordine disponit: diuersus nō est: nec lumen ei⁹ pp̄ter p̄ntes tenebras fuscať. Inter filios dei sathan q̄ ea vi iusticie penetraf: qua boni sp̄ūs complenť: eo radio transfigiť quo illi vt luceant pfundunť. Inter filios dei: q̄ etsi diuerso modo tn̄ deo seruit. vn̄ in libro Regū. Uidi dn̄m sedentē sup solium.i. angelos: quoꝝ mentib⁹ alti⁹ p̄sidēs oīa inferi⁹ disponit: Exercit⁹ celi a dextris ⁊ a sinistris.i. boni ⁊ mali angeli: q̄ nō mō boni deo ministrant: sed ⁊ mali q̄ pbant ⁊ volentes cōuerti grauant. de q̄bus: Fallax spiritus in mediū prosilit: quo rex achab existentibus meritis decipiať. b Affuit inter eos. Mystice. In die dn̄s sathan vidit: quia vias eius insipientie sua incarnatione corripuit: q̄ quasi non viderat: cum tamdiu prauitatem eius in pditione hominū tolerauerat. Unde ve. q̄ per aduētum eius vias detexit: ⁊ reprimens vias eius increpauit. In hoc die filij dei astant deo: q̄ tunc ad patriam vocati: dcitati iam p eius prescientiaꝫ astant. Circūiui terrā ⁊ pambuľ. quia p corda gentiū vestigia sua impresserat: ⁊ quasi ex potestate circūierat: q̄ nullū qui sibi plene resisteret inuenit: sed iā cōprimiť p eum q̄ in carne sine peccato cui⁹ stupenda supbia et timenda infirmitas a deo pponiť. Nunq̄d cō. In terra enim non est ei similis: q̄ ceteri adoptanť per gratiā: iste deus p naturā: licet in forma serui. hoc dicere: dn̄i est iudicare. supbo q̄ mireť q̄ dolens cōsideret. ad culus superbiā reprimendā virtutes illius enumerat. s. ⁊. r. Uenit christus vt prebeat exemplū vite homībus. Simplex: vt nō pereat malignis spiritibus. Rectus vt debellet superbiā. Timens deū: vt detergat immūdiciam vite recedens a malo. De ministerijs q̄ꝫ missi erāt loco circūscripti: vbi tn̄ semp assistūt ⁊ videt faciē patris. Foras ergo exeūt ad nos spiritualī p̄sentia: ⁊ p internā ɔtemplationē semp cū deo sunt. Affuit. Quia ⁊ si p superbiā exijt: naturā tn̄ eis similē nō pdidit: ergo inter eos affuit: q̄ de⁹ eo intuitu q̄ omīa sp̄ūalia ɔspicit etiā sathan in ordine sublimioris nature videt: non tamen sathan deum videt qui mundo corde videtur: sicut cecus non videt lumen quo illustratur.

c Cui dixit domin⁹. Non domin⁹ vel sathan flatu vocis colloquitur: cum sint incorporei: vt nos qui ⁊ in secreto cordis quasi post parietē corporis stamus donec p linguā ingredimur. Nec vo incorporee nature locutio vno mō est. De⁹ angel' loquiť: cū eis voluntas ei⁹ inspirať. Angeli deo: dū qđ sup se est admiranť in laudē dei. Uox eoꝝ est clamosa aurib⁹ dei. admiratio virtutis dei in laude eius. Anīe scte loquunť deo p desideria: nō quidē a deo discordantia: nō q̄ ignorēt futura: sed qđ ardenti⁹ ei inherēt de ip̄o accipiūt vt ab eo petant: qđ eū facere velle vidēt: ⁊ nisi peterent: a voluntate eius discordarent: q̄bus rn̄det deus: dū p p̄scientiam certitudine retributionis eos inter desideria ɔfirmat. Quattuor vero modis loquitur deus ad diabolum. Uias eius arguit: vt vnđ venis? Electorū suoꝝ iusticiā ɔtra illum pponit: vt ɔside. s. m. iob. qđ dicere est

tales

a nō affirmat: quia temere iudicare de alienis cordibus non debemus.

singulos. Dicebat enim. Ne for/ a b

a perfectos ī ope ⁊ sermone docuerat q̄b⁹ de sola cogitatione timebat q̄ seuera opa corrigeret: qui tam sollicitus est corda mundare.

te peccauerint filij mei: et benedi c
xerint deo in cordibus suis. Sic d e+

a ī scđ ope pseuerātia idicať: ⁊ laudať q̄ pseuerātia: q̄ ī oī sacrificio iubeť offerri cauda hostie.

faciebat Job cūnctis diebus.

descripta persona satis laudabiliter: victoriam iob incipit demonstrare.

a Quadam autem die cum venis/ f g

id est angeli dei.

sent filij dei vt assisterent coram h

natura ⁊ obsequio.

b domino: affuit inter eos etiam i
c sathan. Cui dixit dominus: k+

a Dicebat enī.i. cogitabat. b Ne forte pec. filij mei: ex q̄ patet q̄ si certitudinalit sciuisset eos talib⁹ abuti ɔuiuijs nō eis pmisisset. c Et bn̄dixerint deo.i. maledixerint. tant⁹ est horror blasphemie diuini noīs q̄ in sacra scriptura frequēter exponitur p verbū oppositū. s. bn̄dictiōis. d In cordibus suis. Quis enī esset cert⁹ q̄ non prupissent in verba ad inhonorationeꝫ dei ptinētia: tn̄ timebat ne circa h̄ habuissent aliquā cordis cōmotionē. B e Sic faciebat iob cunctis dieb⁹. s. circulo predictoꝝ co[...]uioꝝ p hebdomadaꝫ copleto. in q̄ apparet deuotiōis sue cōtinuatio: qđ est valde laudabile: q̄ multi feruenť incipiunt ⁊ cito tepescūt. f.2.a f Quadam aūt die. Hic ɔn̄r post statū psperitať ip̄ius iob describiť tēpus aduersitať: q̄ duplex fuit. vna ex bonorū amissione. alia ex pp̄rij corpis peussione: que poniť ca. ij. vtraq̄ vero fuit p demonē pcurata. Et iō circa primū p̄mo poniť hui⁹ aduersitatis procuratio. scđo eiusdem executio. ibi: Egressusq̄ est. Prima in duas: q̄ p̄mo poniť pcurationis occasio, scđo ip̄a pcuratio. ibi: Cui respōdit sathan. Occasio aūt ista fuit: quia diabolus sanctitati iob inuidens; audiēs a dn̄o eius cōmēdationē: inuidia mot⁹: querere voluit ei⁹ subuersionē: verūtamen q̄ in hac parte magnā sentētia sub breuib⁹ verbis ponitur: ideo aliqua de sanct' angelis ⁊ malis ad intellectū hui⁹ partis p̄mittunť. Sciendum igiť q̄ oēs angeli creati sunt boni: sed aliqui in sua ɔditione psistentes ad laudē sui ɔditoris ɔuersi facti sūt gloriosi: ⁊ vocanť filij dei. Alij vero a sua cōditione cadētes p supbiā deprauati. vocati sunt demones siue sathan. Alteri⁹ sciendūꝫ q̄ assistere angelorū corā dn̄o d̄r vno mō pp̄rie: ⁊ sic angeli superiores q̄ nō mittunť ad exteriora misteria dicūtur deo assistere. alij vero q̄ mittunť dicunť deo ministrare. ſm q̄ d̄r Dan. vij. Milia miliū ministrabant ei: et decies milies cētena milia assistebant ei. Alio modo large: ⁊ sic oēs angeli scti etiā mistrātes dicunť deo assistere inq̄ntū vidēt deū clare. Tertio mō largissime: ⁊ sic etiā demōes dicunť deo assistere inq̄ntū ip̄i ⁊ act⁹ eoꝝ patēt diuino ɔspectui: sicut ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. Alteri⁹ ɔsiderādū q̄ sicut scti angeli in misteriū missi salutē hoīm pmouēt ⁊ pcurāt: ita ⁊ demones salutē eoꝝ īpediūt ⁊ pturbant. His igiť p̄missis descēdam⁹ ad līaꝫ. Quadā aūt die. nō est intelligēdū q̄ aliq̄ successio tp̄is sit in deo vel actib⁹ ei⁹ intrinsec' q̄ mēsuranť eternitate: sed tm̄ ī subiectis creatur'. g Cū venissent filij dei.i. sancti angeli mistri ad p̄sentādū corā deo merita hominū: ſm q̄ dixit raphael angel⁹ Tobie. xij. Qñ orabas cū lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos ⁊ derelinquebas prandiū: ⁊ mortuos p diē abscōdebas ī domo tua ⁊ nocte sepeliebas: ego obtuli orōnē tuā domino. h Ut assisterēt corā dn̄o. assistētia pp̄rie dicta q̄ntū ad angelos supiores: ⁊ assistentia large dicta q̄ntū ad īferiores: ⁊ assistētia largissime dicta q̄ntū ad oēs angelos sctōs: ⁊ etiā demones: ⁊ in h̄ sensu vltimo subditur: i Affuit inter eos etiaꝫ sathan: quia actus demonis malum humani generis procurantis patent diuino conspectui et adducuntur eius examini.

k Cui dixit dominus. Hoc dicere non est per vocem sensibilem: sicut aliquando fiebat prophetis: vt patet. j. Regum de Samuele: cum demon sit nature pure spiritualis: sed per manifestationem alicuius intelligibilis.

Un̄ venis

tales eos facere q̄b⁹ ille posset inuidere. Tēptādā innocētiā et pmittit: vt oīa q̄ hz in manu tua sunt. qđ dicere est ad ꝓbationē fidelīū malicīā ei⁹ ꝓtra eos laꝑare: aliq̄n ne tēptare audeat ꝓhibet: vt i eū ne extēdas manū. qđ dicere ē ab īmoderate tētatiōis īpetu restringere. Trib⁹ modis diabol⁹ locꝫ ad deū. Alias ei⁹ ĩsinuat: vt circuĩnī crā. Dicere q̄d gerit: ē scire q̄ act⁹ suos ei occultare nō possit. Innocētes fict⁹ crimīb⁹ accusat: vt nūq̄d iob. f. t. d. qđ est ꝫ bonos ꝫgrī: t eoꝝ ꝓfectib⁹ inuidere. Et rimas nocēdi q̄rere: tēptādū innocētiaꝫ postulat: vt ex. m. f. q̄d ē ad afflictionem bonoꝝ malicie sue effect⁹ anhelare. a Ān venis. Nō q̄rit a bōis: qz nō q̄rim⁹ nisi qđ nescim⁹: t dei nescire est reꝓbatre: vt ꝫ bon⁹ vir nescire mētiri ꝺr: nō q̄ nesciat: ꝫ q̄ cōtenat. Dicere ē q̄ est: vñ venis: vias ei⁹ est q̄si incognitas reꝓbare. Circuĩni crā t. Per gyrū circuit⁹: labouis an rietas significat. Laboꝝās terrā circuĩ. q̄ in celo quiet⁹ nō stetit t nō trāsuolat: ꝫ pambulat: qz a spūalis potētie volatu cozruit: ꝑsius nimis gnedine sue malicie. De mēbris q̄z ei⁹ ꝺr: In circuĩtu ipū ambulāt. i. in exteriozꝫ laboꝛe fatigank. Diabolus nō ꝓtra Job: sed i iob medio ꝫ deū certat. Ān nō ꝓius iob a deo petijt: sed illū de⁹ in cōspectu ei⁹ laudauit. Moralit. Inter filios dei satha: qz bonis dei cogitatiōib⁹ q̄ ex deo sunt se interserit vt ꝑturbet: sed euz latentē nob de⁹ detegit. Ān ꝺr: vñ venis: qđ dicere ē ei⁹ insidias apire nobis. Circuĩni t. Carnalia corda scrutat⁹ vt mala inferat nec trāsuolat sed pambulat: qz nō cito deserit quē tēptat: ꝫ mozat⁹ vt vestigia pravitatis imꝑmat: ꝓtra eū iob laudat. Rūq̄d ꝑsideraſti seruū meū quē de⁹ bonū facit t roborat: q̄si i auribus sathane laudat: vñ ipe grauꝫ ꝓtra seuit dicens: Rūq̄d frustra. quasi cur laudas quē ꝓtegis. Me de specto laudand⁹ eēt si ꝫ me suis viribꝫ staret. vñ malicioſe experit: sed extēde paululū: dū bona abūdāt: mens aliēnulū erigit q̄si bona a se: q̄ bona diabol⁹ appetit male: sed de⁹ tēptari bñ sinit: vt dū i bōis illis bō ꝫcutiſ imbecillitate cognita i deo solideſ. Ān subdit: Ecce vniūsa suba quā hz in mān tua ē. b Rūq̄d fru. t. Mystice. Diabol⁹ veniſſe redēptozē sensērat: sed ꝓpter hūilia q̄ passus ē q̄cūq̄ de deitate suspicaſ⁹ est: ei in dubiū euenit ꝓ sua ſuꝑbia: t nō deū natū: sed dei gr̄a custoditū credidit. Nonne tu vallasti. Domū vallatā dicit: qz tēptādo ꝓsciam ei⁹ penetrare nō potuit ſubam: qz electos ei⁹ inuadere nō ꝑsūpsit.

c Possessio ei⁹. Quasi: qz tot bona in terra recepit ꝓ bis se innocenk gerit: sed innocēs eēt si inf aduersa staret: qz nequit in die: in nocte aduersoꝝ vult ꝓbare. Mō ꝫ vires iob sed quēq̄ veri⁹ aduersus reꝓbare sciens tēptādū expetit. Sed extēde: nec vires feriēdi sibi tribuēdi sibi tribuit: volūtas ei⁹ sp iniq̄ ꝫ ab ipo est: ptās iusta q̄ a deo. vñ: Spūs dñi mal⁹ ī saul: t dñi ē ꝑ licētiā: t mal⁹ ꝑ volūtatē. d Manū. Queriſ q̄ nūer⁹ fideliū ꝑdicātib⁹ aplis augeſ. ꝫ sathan dicere ē talia inuidēdo cogitare: t de his tabeſcēdo dolere. e Tāge. Quia exteriora sunt q̄ petit ꝓteri: nec mīū putat nisi alaz ledat. f Ān fa. Facies dñi respect⁹ ē gre. Dicit ꝫ: si data q̄ amat subtrahis: respectu. i. gr̄e tue: fauoꝛē tuū nō reꝯrit: ꝫ maledicēdo ꝓtenit. g Ecce vniuer. t. tñ i eū. i. bona ei⁹ exteri⁹ tēptāda tribuo: ꝫ int⁹ mihi illesuz ſuo. h Dixit ꝫ do. Nō petitiōe diaboli ꝓuocat⁹ de⁹ vincit: ꝫ hostī ꝫcedit ad dolorē t ad deceptionē suā qđ famulo ꝓsit.

Ecce v. q. Pia dispensatiōe relaxat t refrenat: subam ꝓdit: cozꝝ ꝓtegit: t si postea cozꝝ traditur⁹: nō th sil⁹ oīa ne coaceruata perimāt que diuisa ꝑsit tolerari. Vel fortē iob dñs nouit: t tñ bella diuisit: vt mirabili⁹ victoz esset: cū host⁹ vict⁹ se iterꝫ ad noua bella repararet. Mystice. Sz extēde. ꝓ passiones peccare posse rp̄m putauit. Ecce vniuersa q̄ hz in mān tua sunt. Manus sathane: nō ptātes ꝫ tētatio: ꝑus iudea q̄ possessio ei⁹ fuerat infidelitate sublata est t ei aduersata: post t caro ei⁹ crucifixa. i Egressus. i. ad desiderij sui vota puenit. Vel egredit: dū qđ bona intentiōe sibi ꝓmittit: ꝓauata intentione ab eo perpetratur. k Egressusq̄ sathan. Quo exijt ab eo q̄ vbiq̄ est: sed q̄diu ꝑssus potentia dei: sathan qđ appetijt exercere non potuit: quasi ante faciē stetit: exit cum laꝛatus est ad effectum sui desiderij.

l Egressusq̄ a facie. Quia dum vsq̄ ad coꝛ prevalere nequit exclusus ab intimis exterius vagatur: t si mentem turbat fozis est: quia nō interimit sed erudit. m Cum autem quadam. Tempoꝛa tēptandi aptum elegit: cum filios eius in conuiuio inuenit: ꝓnunciatio tribulationis est leticia satietatis. Allegorice. Cum autem quadā die filij et filie t̄c. Apostoli et omnes fideles. Maioꝛ filius iudaicus populus lege generatus. Minoꝛ gentilis in fine vocatus. In domo ergo ꝓmogeniti apostoli conuiuantur: quia adhuc scripture sacre delicijs in collectione solius iudaici populi vescebantur: quibus tunc dictum est. In viaz gentium ne abieritis.

a Unde venis: nō petit ex ignorantia: sed vt ex ei⁹ rūsione ꝓueniet⁹ ꝓcedat ad cōmendandū sctī iob merita. b Rūq̄ rūdēs aut. per ꝫ nō est intelligēdū q̄ aliq̄d deo ignotū manifestauerit: sed q̄ eius malignitas deo nota: alijs sic māifesteť. c Circuĩni terrā. i. bones terrenos: q̄ hoīm discutit curas t ꝑsuetudines vt inueniat vias t modos nocēdi: ꝓpter qđ dicit beat⁹ petr⁹: Aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit q̄rens quez deuoꝛet. d Rūq̄d ꝑsti. ser. meū iob. q. d. satis ĩuestigasti: ꝫ nī ĩuēsti i eo occasionē mali. ideo subdit: e Qz non sit ei simꝫ. ꝫ nō est in telligendū q̄ iob esset sanctioꝛ moyse vł abraam t fozte aliq⁹ alijs ciusdez tpis: sed sm q̄ in q̄libet sctō est aliq̄ ꝓgratina speciaľ: ꝓpq̄ de q̄libet ꝺr: Nō est inuent⁹ simꝫ illi t̄c.

f Nō simꝫ t rect⁹ t̄c. ista sunt supra expo sita. g Cui rūdens sathan. data occasione de sctī iob cōmēdatione quā demon inuidꝰ non poterat sustinere: nititť eā diminuere dicens: b Rūq̄d frustra Job timet deum: q. d. non: qz seruit tibi intuitu tpalīū: que tu abūdanter ministrasti ei: t ideo habet causaz seruiēdi tibi. ꝓter qđ subdit: i Nōne tu valla. euz t̄c. i. se t sua ita vallasti tua ꝓtectōe q̄ ñ possīū eū tētare: iō ꝑcussit ad ei⁹ flagellatōnē ipetrādā dicēs: k Sed extende paululum manum tuā. quia demon nihil potest nocere hoīb⁹ nisi sm diuinam ꝓmissionē. l Et tange cūcta que possidet. i. omia bona ei⁹ exteriora supt⁹ enumerata dando mihi licentiā exterminādi ea. m Ni si in faciē bñdixerit tibi. i. maledixerit tibi manifeste: supple accidat mihi male. Credebat ei sathā ſtract⁹ oīb⁹ bōis exterioꝛib⁹ ipi iob: ipm impellere ad impatientiā ꝓpendo vteri⁹ in blasphemia: aliter enī nō petiuisset eū tētatiōibus aggredi: qz cum sit supbissim⁹: doꝛescit a viris sctis sibi resistētib⁹ superari. n Dixit ergo dñs ad sathā: ꝫcedēdo ei suā petitionez. o Tantū in eū ne extēdas manū tuaz: ipm in ꝓpria ꝑsona flagellādo. p Egressusq̄ est. Hic ꝫr ponit impetrate flagellationis executio. Et primo iob multipliciť flagellatur. secūdo eius victoria per patientiam declaraťur. ibi: Tunc surrexit iob. Circa primum dicit: Egressusq̄ est sathan: ad exercendum licentiam sibi datam. q A facie domini. quia alia intentione iob flagellauit: t alia de⁹ boc permisit: qz deus permisit iob flagellari: vt per hoc virtus sue patientie monstraretur. sathan autem hoc executus est: vt per impatientiā iob ad dei blasphemiam impelleretur.

r Cum autem quadam die filij et filie eius. Hic aduertendum q̄ aduersa Job ordine contrario nunciāť ordini quo eius ꝓspera superi⁹ enumerabantur: qz ibi procedit a maioꝛibus bonis ꝓcedendo ad minoꝛa. hic autē econuerso ad maioꝛē Job afflictionez: minus enī tristabile non sentiť ĩmediate post maius: t ideo si Job in principio mortem sue prolis audiuisset: alia minoꝛa aduersa de bonoꝛū amissione nō sensisset: sed postminus tristabile bene sentitur ꝓgredientes maius: t ideo ex procuratione demonis factum est q̄ primo nunciarenť Job minoꝛa aduersa: ad maioꝛa procedendo: vt sic in qualibet nūciatione in ipo efficeretur noua afflictio. t hoc est quod dicit: Cum autem t̄c. bibe rent vinum: quod est mentiū letificatiuū.

a In domo fratris sui ꝓmogeniti. vbi ratione ꝓmogenitu re fiebat solennius t iocundius cōuiuiū. b Nuncius venit ad iob vt rumozes tristicie aggrauarentur ratione leticie que ex ercebatur a filijs iob ipa die. c Boues arabant. recolitur laboꝛ boum ad quē sequitur multiplicatio fructuum: vt ex eoꝝ amissione appareret maius damnū.

d Et asine pascebātur iuxta eos: quasi di. ex tuo infoꝛtunio contigit q̄ asine erāt iuxta bones: t vt simul cum eis a ꝓdonibus raperenť.

e Et pueros ꝑcussit. quod grauius fuit viro iusto q̄ animalīū amissio. f Et euasi ego solus vt nunciarem tibi. q. d. alia de causa nō euasi vt videť: nisi quia deus voluit q̄ boc malum tibi nunciarē ad tuam afflictionem: t sic exponatur in sequētibus.

g Cunq̄ adhuc ille loqueret venit alter t̄c. ex ꝑcuratione demonis factū est: vt inter istos nuncios non esset interuallum tēporis: in q̄ iob posset ad coꝛ recurrere: t cōtra aduersa futura ꝓ patientiā se armare.

h Ignis dei. i. a deo missus. q. d. ex diuina iusticia factū ē q̄ tu es sic i oīb⁹ tuis t ꝑueris pūit⁹: iste tñ ignis descēderat opatiōe demonis: vt infra magꝭ videbit. i Sz t adhuc illo loquēte. exponaťsicut supra.

k Chaldei fecerūt tres tur. q. d. tantum habent exercitum q̄ nullo modo posses recuperare damnum tuum de camelis perditis t pueris occisis.

l Adhuc loquebaťille. Hic vltimo ponitur ꝓlis amissio q̄ grauioꝛ erat ꝓcedentibus. cū ꝺr: m Filijs tuis t fi. in q̄ ostendebať q̄ tota ꝓles sua erat ibi congregata. n Edentib⁹ t bibentibus vinum. id est occupatis in potationibus t ineptis leticijs sm intentionem istius nunciantis: licet aliter esset in re.

Universidad ... Biblioteca

a ¶ In do.fra. In maioris fratris cõuiuio sathan obruit filios: q2 p negligentiã maiorũ querit aditũ in morte minorũ: ⁊ in alios mag' accipit vires: quãdo eos q̄ p custodiã alijs presunt seruire leticie ↄspicit. Non quidez illi ventri vacabãt: sed cũ inter conuiuia intentio mentis bona minus feruet: minus preuidet. b ¶ Repente ven. Latenter đ: contra eũ elementa mouisse ille cuius nutu mota sunt: licet diabolo semel a deo accepta potestate ad vsum nequicie sue elemẽta ↄcutere: vt ⁊ damnatis i metallo ad vsum ignis ⁊ aqua seruit. c ¶ A regione deser. ¶ Moraliter. Regio deserti: demonũ multitudo derelicta a quibus ventus. i. fortis tentatio ruit: ⁊ tranquillitate ↄscientiã euertit: domus mẽtis quattuor angulis: id est prudentia: temperantia: fortitudine: iusticia consistit. Hec sunt quattuor flumina paradisi: que ab estu carnaliũ desideriorũ temperant: sed sepe p ignauiam prudentia frigescit: et dũ fessa minꝰ preuidet: ⁊ sepe delectatione p̄sentiũ minus ab illicit' tẽperamꝰ: sepe timor fortitudinẽ turbat: sepe amor aliq̄s mentẽ a rectitudine iusticie auertit: ⁊ his q̄ssatis conscientia turbatur. In mente que his quattuor erigitur cetere virtutes quasi cordis soboles se inuicem pascunt. spiritꝰ enim qui mentem añ omnia illis quattuor: format eandẽ cõtra singula tentamenta: septem virtutibꝰ instruit. Contra stulticiam sapientia. contra hebetudinẽ intellectu. contra precipitationẽ cõsilio. ↄtra timorẽ fortitudine. ↄtra ignorantiã scientia. cõtra duriciã pietate. ↄtra superbiã timore. Sed dum hac copia mens secure fruit': quasi a se nõ a deo presumit. vñ subtilit' subtrahitur: vt infirma videat: vnde habuit qđ fuare nõ potuit. Feriunt' ergo septẽ virtutes suis ↄtrarijs. i. turbata ↄscia moriunt' filij ad tempꝰ. q̄ licet tẽtatiõe extra turbãtur: intꝰ tñ p intentiõis pseuerantiã viuũt. Moriunt' ⁊ tres sorores: q2 dum vltra vires se grauari q̄s putat q̄si a dei amore torpescit. Dũ nimis timet debilitat' spes. dũ nimis questiõibꝰ angit': turbat' fides: sed tñ vt viuas intus recta intentio seruat. vnde puer. i. mẽtis discretio euadit et agit cũ añio: vt qđ pdere cepat: penitẽdo ↄseruet. ¶ Ecce iterũ ne q̄d minus de hũana aduersitate doleat: ne itẽ minꝰ đ supna: noiatã irã in aere mõstrat vẽtꝰ irruit. d ¶ Tũc sur. Mystice. Ruente domo: extinctis filijs. i. pdita iuda: apl'is timor: mortuis: surrexit Job. i. christꝰ de morte. Uel q̄ patiens iacuit: ↄtra reprobos iudiciũ iusticie erexit: vestem scidit. i. iudeã: q̄ expectãs aduentum ei adheserat: diuisit alijs ad fidẽ assumpt': alijs relictis. Tonso capite. Caput sũma sacerdotij: capilli. i. sbtilitas sacrorũ. vñ Ezechiel. j. Sume gladiũ ⁊ duces p caput ⁊ barbã. i q̄ signat' xp̄s: q̄ caput rasit. i. a sacerdotio iudaico sacra legis abstulit. ⁊ barbã: q2 regnũ isrl' deserẽs: decorez v̄tutis ei amputauit. Terra ẽ peccatrix gẽtilitas. Tonso g̃ capite: in terrã corruit: q2 iudeã deserens dũ sacra sua ab eiꝰ sacerdotio abstulit: ad noticiã gentium venit. Qđ cadit: repente ad ima venit. vñ xp̄m corruisse ẽ inopinate ad gẽtes puenisse. vt đ: Cecidit sup eos spũs dñi. i. inopinate venit. Adorauit. i. adorare fecit: vt spũs postulat gemitibꝰ inenarrabilibꝰ. Sed ⁊ xp̄s i se fm formam serui p̄rem orauit. ¶ Tũc surre. iob. Mira dispensatio dei p habẽda humilitate ⁊ vigilãtia. securꝰ enĩ in ocio remittit': ſ tentatꝰ euigilat. vñ tunc surrexit iob: sedere q̄escent' est: surgere certant': tũc ⁊ discretio pficit: ⁊ subtilꝰ discernere v̄tutes a vitijs agnoscit. vñ subdit: scidit vesti. Uestis sunt opa q̄ nos tegũt: ne nudi erubescamꝰ. Que dũ culpã flere facit districtius q̄si irata mãu iudicãꝰ. Tũc etiã oĩs elatio ⁊ supfluitas cogitationũ ab aĩo cadit: qđ ẽ tõso capite cadere. i. rep̄ssis p̄sũptiõis cogitatõibꝰ: q̄ȝ infirmꝰ sit i se sentire. Difficile ẽ mag' agẽ: ⁊ de magnis apđ se fiduciã nõ hr̄e: cuiꝰ elatiõis q̄i tyrãnidis satellites sũt cogitatiões. Naçarei capillos nutriũt: dũ p viteↄtinẽtiã p̄sũptionũ cogitatões cresciũt: deuotiõe ↄpleta caput radẽ et capillos in ignẽ sacrificij ponere iubent': q2 tũc ad pfectionẽ q̄s venit: cum sic exteriora vitia vincit: vt ⁊ supfluas cogitationes a mente resecet: quas igne diuini amoris incẽdit: vt totũ cor in dei amore ardens eas deuotiõis pfectione ↄsumat. e ¶ Et tonso ca. Mystice. Magna ↄstantia putatur si quis mala nõ ↄsentit: alij vero nimis sentiẽtes ĩmoderate dolẽt: virtꝰ autẽ est ĩ medio: nõ est v̄tꝰ insensibilitas cordis. sicut' ⁊ mẽbra p stuporẽ incisa ñ dolent. vnde pp̄ha. Percussisti eos nec doluerũt. Ne dilectionem proximi solueret: filijs luctũ impẽdit: ne dilectionez dei desereret int' gemitꝰ orauit. Ne supbꝰ esset nõ sentiẽs corruit. Ne extraneꝰ ferientẽ adorauit. Mos veterum fuit: vt qui speciẽ sui corpis capillos nutriẽdo seruaret: eos tpe afflictionis absciderent: ⁊ ecõuerso: q̄ tpe trãquillo absciderat: in ostensione afflictionis nutriebat. Job ergo seruasse ostendit': qui ad vsum doloris totondit: vt duz eũ ĩ oĩbꝰ manꝰ supna pcutit: etiã sponte illũ penitẽtie species diuersa fuscaret: ⁊ se diuĩe potẽtie consentire ostenderet. f ¶ Corruens in ter. Cadens adorauit: q2 ille verã orõnẽ exhibet q̄ q puluis sit humiliter videt. Uñ ⁊ dicit. Nudus egressus suz de vtero m̄ris mee. Nudum in fide prima gr̄a genuit: nudum eadẽ suscipit. Cũ pulsatꝰ vitijs q̄si nudus ad miscđiam refugit: ⁊ aliqua virtute aliq̄ñ detectꝰ: ip̄a humilitate melius vestit': nõ sibi sed deo tribuens: qđ habet: dñs dedit bona cuiꝰ potestas etiã tollit. qđ ideo ad tempus fit: vt humilis meliꝰ habeat.

Nudus

a tibus vinum in domo fratris sui b primogeniti: repente ventus ve c hemens irruit a regiõe deserti: et ↄcussit quattuor angulos domꝰ que corruens oppssit liberos tuos: ⁊ mortui sunt: ⁊ effugi ego so
a ſ qui prius stabat firmus stat omibus amissis: et hoc est surgere Job.
lus vt nunciarem tibi. Tunc surrexit iob: ⁊ scidit vẽstimenta sua ⁊ tonso capite corruens in terrã:
a ſ ecce q dolorẽ flagelli sensit ſ al's tunicã suã.

a ¶ Repente ventꝰ vehe. irruit. q. d. ex diuina vindicta videt' esse factũ: q2 ventꝰ tãte vehementie nõ ↄsueuit surgere v̄tute nature. b ¶ Que corruens oppressit liberos tuos ⁊ mortui sunt. q. d. nõ remanet tibi ampliꝰ spes de futura posteritate: qđ est occasio desolationis magne: q2 hoĩes qui non pñt semp viuere naturaliter desiderãt in suis posteris remanere. vt hr̄. ij. de anĩa. cũ autẽ flagellatio iob a demone fuerit executiue facta: ptȝ q põt ignẽ de celo aereo inferiꝰ mittere: ⁊ ventos turbinis cõmouere. tum q2 materia corpalis tum substãtijs spũalibꝰ obedit quantũ ad motũ localem: et ideo demones ppie virtuti dimissi: pñt facere ea q̄ causari possũt ex motu locali. ignis aũt aliq̄ñ generat' ex forti collisione corporũ: ⁊ similiter ventꝰ vehemens ex forti motione multarũ exalationũ: quas demon ↄgregare põt ⁊ mouere. tum etiã q2 põt propria actiua ppijs passiuis applicare: ⁊ sic ignẽ ⁊ multa alia causare: ad que tamen alias sua virtus naturalis non se extendit.
c ¶ Tunc surrexit Job. Hic consequenter patientia ipsius Job declaratur. Circa quod sciendum q stoici dixerunt bona exteriora non esse aliqua bona ipsius hominis: cũ non sint in ipo: ⁊ ideo consequenter dixerunt q pro amissione taliuȝ in sapiente nõ poterat tristicia inesse. Peripathetici vero dixerũt q sunt bona hominis: non tamen principalia: sed quasi instrumentaliter ad principale bonuȝ hominis quod est bonũ mentis ordinata: ⁊ pp̄ter hoc sapientem de amissione talium moderate tristari concedebant: ita tamen q p hoc ratio a sua rectitudine non declinaret. ⁊ hec sentẽtia verior est ⁊ catholice doctrine magis consona: fm q dicit Augꝰ. de ciui. dei libro. ix. ca. iiij. Hanc igitur sententiã Job secutus: tristiciam de amissione dictorum demonstrauit: sic tamẽ moderate vt esset subiecta rationi. ⁊ hoc est quod dicitur: Tunc surrexit Job ⁊ scidit vestimenta sua: in signũ tristicie: vt notabilit' dicitur: Tunc. s. post mortem filiorum auditam: vt de eis magis q̄ȝ de rerum amissione videret' doluisse. de amicis enim mortuis non dolere duri ⁊ insensibilis cordis videtur esse: sed virtuosi maxime spem resurrectionis habentes: hunc dolorem non habent ĩmoderatũ: sicut gentiles spem huiusmodi non habentes: propter qđ dicit apostolus. j. ad Thessal'. iiij. Nolumus vos ignorare de dormientibꝰ. i. de amicis morientibus: vt non contristemini. s. immoderate: sicut ⁊ ceteri q̄ spem non habent. scȝ gentiles: statuȝ vite presentis tantũmodo attendentes. sanctus autez Job fidem ⁊ spem resurrectionis habuit: vt patet ex verbis suis infra: Scio q redemptor meus viuit: ⁊ in nouissimo die de terra surrecturꝰ suȝ ⁊c. ⁊ ideo de morte prolis sue tristiciam habuit moderatam cum ratione. ⁊ hoc ostendit p signa exteriora. cum dicitur: Tunc surrexit Job. surgere enim est signum animi erecti. sicut econtrario prosterni vl' cadere signum est animi a suo statu deiecti. d ¶ Et scidit vestimẽta sua. amouens ornamentum extrinsecum pro morte filiorũ suorum: ⁊ etiam intrinsecum. ideo subditur:
e ¶ Et tonso capite. capilli enim ad decorez sunt dati. f ¶ Corruens in terram adorauit. s. deũ. ex quo patet q ista prostratio post erectionem precedentem non fuit ex tristicia animum deijcientem: sed magis ex deuotione.

Et dixit.

a ¶ Nudus egressus sum. Nudũ me huc intrantẽ terra ptulit: nudũ me hic exeuntẽ terra recipiet. Cõsolatio ex ↄditiõe rerũ q ppria non pdidit: sed accepta ⁊ reliquẽda recolit: tp̄s q̄ necdũ ista habuit p̄uidet qual' exiturꝰ. Cõsolat' etiã se ex iusticia dei. b ¶ De vtero mat. m. Mystice. Mater xp̄i synagoga est: q̄ in se eũ opertũ lr̄a tenuit: nec nudũ in deitate vidit: ſ ab ea nudus ad gentes vẽit. Ecce ioseph quẽ purũ hoĩem credẽs synagoga adulterino cõplexu eũ cõstringere voluit. Cui tegimẽ lr̄e reliq̄t: ⁊ se ↄspicuũ gentibꝰ prebuit. Sed nudus reuertetur cum in fine mũdi reliquijs israel deꝰ innotescet. Dñs dedit. Judea dũ venturũ credidit: abstulit cũ ip̄a venientem ↄtempsit. c ¶ Sicut dño pla. Moraliter. Cũ turbamur ad iudiciũ dei recurrere debẽꝰ ⁊ maiores laudes reddere: q2 pulsati veriꝰ nos nouimus. ¶ In re que displicet magna est ↄsolatio si eo ordinante gerit': cui nil nisi iustũ placet. cur ergo de re iusta murmuret? Quasi post assertionẽ partis sue contra aduersariũ in termino orationis iudicem benedicit. Sit nomen domini benedictũ. Qđ rectum sensit dñi benedictione cõclusit: vnde diabolus erubescit: qui ⁊ in beatitudine deo contumax fuit: cui homo etiam pcussus hymnũ dicit. Job ergo superbum hostem humilitate crudelem patientia vincit: et acriora vulnera infixit q̄ȝ accepit.

Mystice. — 7.q.1.sciscitaris.i glo. 47.di.c.si/cur hi.11.q.3.c.si.i glo. De pe.di.1.c.por fieri.in.v.debilirandum. — Moralit'

Moralit' d ¶ In omnibꝰ his non peccauit iob. Moraliter. Dolens animꝰ debet se custodire: ne de igne pbatorio murmuret. Qđ de virtutibꝰ dictũ est de his que in ostensionẽ virtut' dantur: põt accipi: dona spũs sunt: pp̄hetia: lingue: curatiões: q̄ ⁊ subtrahunt': ne mens eleuet'. Non enĩ sp inerat pp̄his spũs pp̄hetie. (4.Re.4.c) Uñ Heliseus dicit. Celauit dñs a me verbũ. Et Amos. Nõ sum pp̄ha: q2 tũc quidẽ verũ erat. sed humilez me spũs replet. Et dicit. Et nunc audi verbũ domini. Uñ Job. j. Sup quẽ videris spiritũ descendentẽ ⁊ manentẽ: hic est q̄ baptiçat. In alijs enĩ venit: sed ĩ solo christo singulariter pmanet. Sed quõ hoc eius signũ est: cũ ip̄e đ apl'is dicat: apud vos manebit? Sed in christo sp manet p substãtiam ad oĩa: in electis p gr̄am nõ ad oĩa. Alia enim sunt dona spiritꝰ sine quibꝰ ad vitã nõ venitur: vt humilitas: fides ⁊c. fm que spiritus semper manet. Alia quibꝰ vite sanctitas pro aliorũ vtilitate declaratur: vt pp̄hetia: curatio: lingue: fm que non semp spiritꝰ manet: sed subtrahit se aliq̄ñ a signorũ ostensione: vt humilꝰ habeat'. De illis ergo que ad vitam timeamus ne pereant: de his que ad ostensionem aliq̄ñ sine periculo subtract' cõsoletur se humilitas dicens: dominꝰ dedit: quia tunc recte nos habuisse ostendimus: cum sublata equo animo toleramus. ¶ In omnibus his nõ peccauit iob. Unde: (1.Pe.2.d) Qui peccatum non fecit: nec inuẽtus est dolus in ore eius. Job testimonium perhibetur et oris et cordis: corde non tumuit: non murmurauit: lingua contumax nõ fuit.

Uñ venis?

a ſ ecce q in dolore contra iudicium flagellãtis non excessit: sed orat.
a adorauit et dixit: Nudꝰ egressus
ſ mater est terra q̄ oẽs genuit.
b sum de vtero m̄ris mee: ⁊ nudus
a ſ nõ diabolus. scit enĩ ei nihil licere nisi deo pmittẽte. q̄d ergo mirũ: si q̄ dedit sua recepit.
reuertar illuc. Dominus dedit:
a ſ nõ diabolus. ſ docet in flagellis gr̄as agere: vt ip̄e appropinquãs passioni gr̄as egit.
b ſ vltima cõsolatio scit deum iustũ iudicẽ. vñ nisi iustum scit placere illi.
c dominꝰ abstulit: sicut dño placuit ita factũ est: sit nomẽ dñi bene
ſ q2 et nõ loq̄ndo possumꝰ i cogitatiõe peccare.
b dictũ. In oĩbus his nõ peccauit iob labijs suis neq̄ stultuȝ quid
ſ stulte in deũ loq̄tur q̄ int' flagella se innocentez dicit. qđ est supbe accusare iusticiã dei ferientis.
contra deum locutus est.

a ¶ Et dixit. iob ostendẽs duplici rõne q ex multiplicatiõe bonorũ tpaliũ nõ debet hõ nimis eleuari: neq̄ ex eorũ amissiõe ĩmoderate turbari: ⁊ accipit' prima ratio ex hoĩs ↄditiõe. cũ dicit': b ¶ Nudus egressus sum. i. carens oĩbꝰ bonis tpalibꝰ. c ¶ Nudus reuer. il. nõ est intelligendũ p h̄ q hõ debeat iterato m̄ris vterũ introire: sed ẽ sensus: q sicut hõ egrediẽs de vtero m̄ris ingreditur mũdũ istũ nudꝰ oĩbus: sic inde egredit'. ex q̄ patet q bona tpalia nõ sũt hoĩ cõnaturalia: sed mag' extrinsecꝰ aduenĩẽtia: ⁊ iõ de eorũ adeptiõe nõ est ĩmoderate gaudendũ: nec de amissiõe tristandũ. scđa rõ accipitur ex diuina liberalitate: p quaȝ hõ ↄsequit' bona tpalia. qđ notat' cũ đ: d ¶ Dñs de. q̄ põt ea ↄcedere ad tempꝰ longuȝ vel breue: ⁊ p ↄñs absq̄ iniuria q̄ñ sibi placet auferre. iõ subdit': Dñs abstulit: ⁊ subdit': e ¶ Sit nomẽ dñi bene. regratiando dño de ↄcessione bonorũ ad tp̄s preteritũ: et q2 tenebat iob q ista subtractio ordinabat' a deo ad suũ merituȝ: ⁊ sic ↄcludit' innocẽtia iob cũ dicit': f ¶ In omibꝰ his. i. flagellationibus p̄dictis. g ¶ Non peccauit iob labijs suis. ⁊ p ↄñs magis cauit sibi a peccato in factis: q2 faciliꝰ est cõtinere a peccato ĩ opere q̄ȝ in ore. h ¶ Neq̄ stultum q̄d contra deũ locutꝰ est: blasphemãdo aut etiaȝ murmurando. (Eccs.5.c; Ps.112. 1.2.c)

Moraliter.

† Uir erat i terra ¶ Ca. I bus noie Job ⁊c. Philosophus primo ethicorũ tetragono cõparat hoĩem virtuosum: q2 sicut corpus tetragonũ optime sedet in q̄libet latere: sic virtuosus bene se habet in omĩ euentu fortune. pp̄ter qđ ibidẽ dicit phus de virtuoso: q fortunas optime feret: scȝ psperã ea vtendo ad opera magnificentie ⁊ liberalitatis: ⁊ aduersam ea vtendo ad exercitiũ patientie ⁊ longanimitatis. Job aũt bene se habuit in psperis ⁊ aduersis sicut ptȝ ex decursu huiꝰ libri: pp̄ter qđ tenet typũ cuiuslibet pfecte virtuosi. In psperis aũt bene se habuit ante fortunã aduersaȝ: ⁊ etiã post ip̄am. pp̄ter qđ in principio libri ⁊ eiꝰ fine agit' de temporibꝰ psperitat': in medio vero de tpe aduersitatis. Quantũ ad primũ dicit': † Erat vir. id est virtuosus a virtute morali ⁊ intellectuali dictus. Ideo subditur: † ¶ In terra hus. q̄ cõsiliator interpretatur. talis enim est ad consulendum sibi ⁊ alijs valde aptus. † ¶ Nomine iob. qui magnus interpretatur. ille enim qui inter homĩes est virtuosus ille inter eos est vere maior. † ¶ Eratq̄ vir ille magnus. virtute ⁊ dignitate. † ¶ Inter omẽs orientales. id est christianos. De christo nanq̄ dicit' Zacha. vj. Ecce vir oriens nomen eius. Sicut autem a nomĩe christi dicũtur christiani: ita a nomine orientis possunt dici orientales. † ¶ Natiq̄ sunt ei septem filij. fm q dicit Grego. omel'. xxv. quia septẽ diebus omne tempꝰ reuoluitur recte septenario nũero vniuersitas figurat'. discipulꝰ autẽ pfectꝰ hoĩs perfecti in virtutibus moralibus ⁊ intellectualibus dicitur eius filius: tanq̄ȝ similis ei factus. Per septem igitur filios vniuersitas discipulorum eius potentium bene operari ⁊ docere significatur. † ¶ Et tres filie. p quas intelligũtur persone potentes bene operari: sed non docere: propter quod dicuntur filie: quia non possunt gignere filios verbo predicationis vel doctrine: possunt tñ concipe cõceptus deuotiõis per verbũ predicatoris. dicunt' autẽ tres quia viuunt in fide sctẽ trinitatis. † ¶ Et fuit possessio eius. vij. milia ouiũ. p oues innocẽtes intelligunt'. Unde dicit'. ij. Reg. xxiiij. Isti qui oues sunt quid fecerũt. Per septenariũ numerũ vniuersitas designat': sicut dictũ est supra. † ¶ Et tria milia camelorũ. per camelũ qui est anĩal gibbosum ⁊ portandis oneribus aptum: significat' pctõr penitẽs q̄ peccauit ex gibbo supbie: sed ad satisfaciendũ se exponit ad portanduȝ onus penitẽtie. † ¶ Quingenta quoq̄ iuga boũ. Per iuga boum intelligunt' psone matrimonio iuncte: q2 iugũ dicit' a iungendo. Bos aũt est anĩal laboriosum: ideo p iuga boum significant' psone ↄiugate viuentes honeste laborãtes p sui statꝰ honestate seruanda: ⁊ p ple ad dei seruitiũ educãda. † ¶ Et q̄ngente asine. Asina est aĩal tardũ: tñ humilit' subijcitur ad portandũ onus: Ideo p asinas significant' ad penitentiã tarde venientes: ip̄am tñ hũilit' sustinẽtes. Dicunt' aũt q̄ngenta iuga boũ ⁊ q̄ngente asine: q2 dũ vtriusq̄ ↄditiõis psone p laborẽ pn̄ie ad eternã requiẽ gradiuntur: sub q̄ngentesimo nũero mystice reponunt'. nã q̄nq̄ginta p decez multiplicata faciũt q̄ngenta. q̄nq̄ginta vero requiẽ significãt: eo q annꝰ q̄nq̄gesimꝰ erat remissionis ⁊ q̄et' tp̄s. Oĩa vero p̄dicta possessio iob dicunt': p quã bonꝰ doctor vel p̄latꝰ significat': q2 cedit ad eiꝰ meritũ q̄cq̄d boni p eiꝰ doctrinã fit in statibus predictorũ. in omnibꝰ autẽ p̄dictis ponit' numerꝰ determinatus p indeterminato: sicut Matth. xvj. Nõ dico tibi vsq̄ septies: sed vsq̄ septuagies septies: id est totiens quotiens. † ¶ Et familia multa. exponatur sicut supra. † ¶ Et ibant filij eius ⁊ faciebant cõuiuia ⁊c. Filij boni doctoris vel p̄lati sunt predicatores ab eis instructi vel missi qui faciunt conuiuia vnusquisq̄ in die suo: quando quilibet eorum predicat tempore sibi apto. † ¶ Et mittentes vocabant tres sorores suas ⁊c. licet enim omẽs fideles vocent' ad cõuiuiũ verbi dei: tñ mag' ibi reficiunt' psone supradicte p filias iob significate. † ¶ Mittebat ad eos iob ⁊ sctificabat illos ⁊c. Freq̄nt' ei p̄dicatores ex sua p̄dicatiõe appetũt cõmẽdari: cũ tñ tota gl'ia debeat eẽ dei: q̄s bonꝰ p̄latꝰ sctificat p eis orando ⁊ eucharistiã offerẽdo: ⁊ h̄ bonũ ↄtinuãdo. Iõ seq̄t': † ¶ Sic faciebat

cunctis

Universidad ... Biblioteca

cunctis dieb⁹. Cum aūt filij dei assisterēt corā dño ⁊c̄. Scdm sensum litteralē p filios dei hic intelligunt̄ angeli sctī. Fm vero sensum moralē intelligunt̄ sctī hoīes vitā angelicā ducentes. inter q̄s frequēter est sathan. i. homo puersus q̄ dicit̄ sathan: eo q̄ est membrū ei⁹. † Cui dixit dñs: vnde venis? requirit eni de⁹ ad puniendū opa puersoꝝ. † Qui respōdēs ait: circuiui terrā. hoīes eni puersi sunt instabiles ⁊ vagabūdi. † Nunq̄d psiderasti seruū meū iob ⁊c̄. q. d. tu puerse debuisti viros sctōs psiderare: ⁊ te eis pformare. sed q̄r peruersi magis querūt bonos impedire. ideo subdit: † Nunq̄d frustra Job timet deū. q. d. bonitas quā in eo laudas nō est vera sed ficta. † Sed extende paululū ⁊c̄. id est proba euz per subtractionē temporaliū bonoꝝ. † Nisi in facie benedixerit tibi: id est tunc manifeste maledicet tibi. † Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt. frequēter eni deus pmittit puersos sanctis hominib⁹ dñari ad eoꝝ iustam dānationē: ⁊ sanctorū premiationē. † Egressusq̄ est sathan a facie dñi. nam illi qui puerse operant̄ a deo semp elongant̄. Unde Luc. xv. dicitur de filio prodigo: q̄ recedens a patre abijt in regionez longinquā. † Boues arabant ⁊ asine pascebant̄ iuxta eos. p boues arantes: significant̄ homines p bono cōmuni laborantes. per asinas pastas iuxta eos: homies pigri ⁊ tardi ad bonū: ⁊ viuentes de laborib⁹ eoꝝ. † Et irruerūt sabei. q̄ captiuantes interptant̄. iō significant demones: p quos bn̄ operantes captiuant̄ qñ de bonis opibus in supbiam eleuant̄: ⁊ tardi ad bonū qñ in suis fecib⁹ moriunt̄. † Et pueros pcusserunt gladio. p pueros custodes predictoꝝ intelligunt̄ rectores eorū: qui simul cū eis pereūt qñ eorū mala p eoꝝ negligentiā contingūt. † Ignis dei descēdit de celo. Scdm sensum litteralē ignis iste fuit accensus dei pmissione ⁊ demōis opatione. pter qd̄ significat ignem cōcupiscētie: q̄ deo pmittente ⁊ diabolo insufflante succēdit̄. pter qd̄ de ipo dicit̄ infra. xlj. cui⁹ halit⁹ prunas ardere facit. † Et tactas oues pueros q̄ psumpsit. qd̄ moraliter ptingit qñ simplices p ignorantiā ⁊ rectoꝝ negligentiā isti ⁊ illi flāma pcupiscentie psumuntur. † Chaldei fecerunt tres turmas ⁊c̄. p chaldeos q̄ feroces interptant̄: demones significant̄. j. Petri. v. Aduersari⁹ vr̄ diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē deuoret. Et isti chaldei faciūt tres turmas: nā aliq̄ demones specialiter excitant concupiscētiā carnis. aliq̄ pcupiscentiā mūdi. aliq̄ supbiaz vite. † Et inuaserūt camelos. p q̄s significant̄ hoīes apti ad portandū onus pprī: sed a demōib⁹ auferunt̄ qñ pcipitant̄ in aliqd vitiū p qd̄ inepti reddunt̄. † Necnon ⁊ pueros pcusserūt gladio. qd̄ moralit̄ fit qñ p superioꝝ negligentiā h̄ contingit. † Filijs tuis ⁊ filiab⁹ vescētib⁹ ⁊c̄. sicut dictū est p filios intelligunt̄ discipuli iā docere potētes. per filias discipuli ad docendū adhuc insufficiētes. † Repente vent⁹ vehemens irruit. qd̄ moralit̄ fit qñ puersa doctrina diabolo pcurāte in domū discipline se ingerit: ⁊ tūc filij ⁊ filie opprimunt̄: q̄r maiores discipuli ⁊ minores doctrina pestifera corrūpunt̄. † Tūc surrexit iob ⁊c̄. q̄r bon⁹ doctor vel plat⁹ ex casu suoꝝ discipulorū a virtute nō deijcitur: sed ipoꝝ casum lamentans deū adorat ⁊ veneratur.

In pmo ca. vbi dicit̄ in postilla. Et tenebat Job q̄ ista subtractio ordinabatur a deo ad suū meritū.

Additio.

Si iob tenuisset tanq̄ p deū fuisset declaratū: q̄ flagellatio sua ordinabat̄ ad suuz meritū: multa q̄. j. sequunt̄ nō haberēt locū: vtpote cum a deo desiderabat querere causam sue flagellationis. vnde dicitur: Indica mihi: cur me ita iudices? ⁊ in alijs: vnde magis videt̄ consonū littere q̄ iob ignorabat causam sue flagellatiōis: licz eam crederet a deo esse: donec de hoc fuit a deo erudit⁹: vt patebit in suis locis.

Replica.

In primo ca. vbi postill. expōit illud verbum iob: Sit nomē dñi benedictū. dicit: q̄r iob tenebat q̄ subtractio bonoꝝ tpaliū a deo ordinabatur ad suum merituz. Bur. se opponit. d. iob illud ignorasse q̄usq̄ a deo fuisset sibi declaratum. Sed istud videtur leuiter dictū: cum enim tante virtutis fuerit vt a deo cōmendaretur q̄si non fuerit ei similis in terra: iustus quo ad effectū: rectus q̄ ad intellectum: quō putādus est illā distinctiuā ignorasse: oīs flagellat⁹ flagellat̄: aut q̄r reus: aut q̄r inocens. pmū de se negauit: Nō peccaui. igit̄ scdm pcessit: h̄ aūt verū nō pōt esse nisi ad bonū. s. pbationē ⁊ meritū. Cōfirmat̄: q̄r in h̄ luctamē assumpsit cōtra amicos suos illud ignorātes. Frustra eni disputādo intenderet bonis mala puenire: nisi sciuisset illud ad eoꝝ meritum tendere posse. incepit aūt hanc disputationē anteq̄ fuisset instructus in loco per Burgeñ. allegato.

Glo. ordi.

Ca. II

a Unde venis? Hoc nō vt prius: cū eni sciat̄ rediisse de bello ad qd̄ laxatus fuerat nō est aliud nisi q̄ infirmitas superbie eius increpatur quasi ab imo et infirma carne vicerit qui contra deum te erigis. Unde bona iob cum triumpho enumerans addit: et adhuc innocētiā retinēs: q̄i exercuisti maliciā: sed ille retinet innocētiā: ⁊ qui minuere voluisti: profecit̄ cui seruisti.

Factum est autem cum quadam die venissent filij dei: ⁊ starēt corā dño: venisset quoq̄ sathan inter eos: ⁊ staret i pspectu eius: vt diceret dñs ad sathan. Unde venis? Qui rñdens ait: Circuiui terrā: ⁊ pambulaui eā. Et dixit dñs ad sathan. Nunq̄d psiderasti seruū meum iob q̄ nō sit ei silis i terra: vir simplex ⁊ rect⁹ ac timēs deū ⁊ recedēs a malo: ⁊ adhuc retinēs innocentiā? Tu autē cōmouisti me aduersū eū: vt affligerē illū frustra.

a s eadē dicit p⁹ sui historice ⁊ mystice. s vt videret̄ a deo nō ipe deū: q̄r imūdus corde. a s nō q̄ de⁹ instiget̄: sed fm nos q̄ nisi cōmoti nō ferim⁹: ipa dei pcussio cōmotio dicit̄. a s nō frustra q̄r creuit i eū virt⁹ patiētie ⁊ glia: ex nobis paruit qd̄ in eo latebat mirabile. sed frustra: q̄r in eo nō punit̄ peccatū. vel frustra. i. nō est effectum vt sperasti.

Moralit̄. b Innocētiā ⁊c̄. Moralit̄ innocentiā retinet q̄ etiā post lapsū scintilla rōnis excitatus fidelit̄ penitet. c Tu autē. Allego. Allego. Quō pr in xp̄m cū q̄ idē ē: motus ē p sathan: q̄r xp̄s hō nō pateret̄ nisi adā peccasset: cū sathan adā mouit i xp̄m deū cōmouit. Frustra: q̄r penā tulit sine sua culpa: sed nō frustra: q̄r soluit quod alter rapuit.

Pellem pro

Nico. de lyra.

Ca. II

Factum est aūt: Descripta flagellatiōe iob in exteriorib⁹ bonis. hic psequēter ponit̄ flagellatio i afflictione sui corpis: ⁊ primo ponit̄ ista flagellatio. secundo flagellati prouocatio. ibi: Dixit autem. tertio prouocati visitatio. ibi: Igitur audientes. Prima in duas: quia p̄mo ponitur flagellationis impetratio: ⁊ secundo eiusdē executio. ibi: Egressus igitur. Circa primum sciendū q̄ sicut bona exteriora sunt propter corpus hominis: ita corpus propter animam: ⁊ ideo sicut corpus est magis diligendū q̄ bona exteriora: ita plus anima q̄ corpus. pter quod si aliquis ordinet bona anie principaliter ad bonū corporis. est amor et ordo puersus: vtpote si quis seruiret deo in operibus bonis ad hoc principaliter q̄ tueretur vita vel sanitas sui corporis. per precedentia vero satis erat declaratum q̄ iob non seruiebat deo intuitu bonorum temporalium: quia valde patienter sustinuerat subtractionem eorum: ⁊ ideo sathan vlterius allegauit q̄ iob seruiebat domino in bonis opib⁹ pter cōseruationem sui corporis principaliter: quasi conscius: ne propter peccata sua occulta esset a deo in corpore flagellandus. ⁊ ido demon petiuit a deo hanc flagellationem: vt eum impelleret ad impatientiam ⁊ blasphemiam: subtracta corporis sanitate: ⁊ hoc est quod dicitur: Factum est autem: ⁊ patet sententia ex dictis in precedenti ca. vsq̄ ibi. b Et adhuc retinens inno. scz post predictam flagellationem. in hoc autem non fuit a deo supra commendatus ipe iob: quia adhuc non fuerat flagellatus. c Tu autem cōmo. me aduersus eum. nō est per hoc intelligendum q̄ deus ab aliquo alio moueatur ad aliquid volendū de nouo: q̄r voluntas ei⁹ est imutabil' ⁊ eterna: sed sicut voluntate eterna pducit aliq̄ in tpe: ita ab eterno voluit modū pducēdi: ⁊ sic sicut ipe ab eterno disposuit flagellare iob ad eius meritū: ⁊ vt p hoc daret̄ alijs patiētie exemplū: sic etiā ab eterno disposuit hoc fieri per ipius sathan executionem: ⁊ post ei⁹ petitionem: ⁊ quantū ad hoc dicit: Tu autē cōmouisti me: absq̄ hoc q̄ sit aliqua mutatio in diuina voluntate. d Ut affligerem eū frustra. ij. phisi. dr̄ q̄ frustra fit aliquid qñ nō seq̄tur finis intent⁹. sicut potio medicine: qñ non seq̄tur sanitas: ⁊ hoc modo iob fuit afflictus frustra quantū ad intentionē demonis qui per flagellationem intendebat eum impellere ad impatientiā: ⁊ hoc modo loquit̄ hic scriptura: nō tamē fuit frustra

a Pellē p. Diabol⁹ p miracula filiū dei: h̄ pter humilia purū hominem putauit. Hūc h̄ iudicans ex alijs q̄ in loco pastoꝝ aliena dāna ptēnunt: q̄si nō motum multis subtract': q̄si q̄ extra se sunt. Dolore pprie carnis tēptat: q̄si p se doleat: q̄ nō p alijs. Hoc cū fieri petit dicit: desiderijs: hec ⁊ p mēbra xp̄i his ⁊ desiderijs itulit: p que dixit: Mittam⁹ lignū in panē eius. i. pfigendo corpori eius stipitē crucis adhibeamus.

Pellis p pelle dat̄: q̄r sepe dū ictus p oculū venit. manū opponim⁹ vt poti⁹ i ipa q̄ in teneriori vulneremur: h̄ psuete fieri sciēs dicit: pellē p pelle ⁊ cū. q̄ habet ho. q̄si ideo iob extra se tot flagella equanimiter sustinet: q̄r ne ipe feriat̄: pauet: ⁊ cura sui min⁹ de suis sentit. vñ ipm ferire expetit: mitte manū tuā qd̄ de⁹ recte pmittit: vt sepe victus obmutescat. b Alioq̄n mitte ma. Moraliter. Sepe diabol⁹ postq̄ mētem impugnauit: ad tps cessat: vt securā repēte irrūpat: ido iterū iob expetit quē de⁹ ei retinendo pcedit. c Tāge os eius ⁊c̄. Moraliter. Per os ⁊ carnē itelligit vitā corporalē: p aiam intelligit rōnem: vt supius. Allegorice. Ptātē p suos in carnē xp̄i sathā habuit h̄ aiam seruat: nō q̄ nō tēptet sed q̄ n̄ supet. Uel aiam. i. charos ⁊ electos a iure suo amittit cū illū occidit a plāta pedis vsq̄ ad verticē: quia ab exordio mūdi mēbris ei⁹ dura itulit: ⁊ vsq̄ ad caput ipoꝝ. i. xp̄m seuiēdo puenit. d Ecce i manu tua ⁊c̄. Sinit nos tēptari vt videamur nobis infirmi ⁊ tñ custodit. e Egressus ⁊c̄. Moralit̄. Accepta licētia a plāta. i. a minimis vsq̄ ad maiora pueniēs. Omē corp⁹ mētis illatis tēptatiōib⁹ lacerat: h̄ ad aiam nō puenit: q̄r inter delectatiōes q̄s suscipit: intentio resistit: ⁊ deliberatio recti vsq̄ ad mollicie psensus nō inflectitur: h̄ ⁊ ille delectatiōes aspitate pnie tergēde sūt: qd̄ ē testa saniē radere. Testa eni rigor ē districtiōis. Sanies flux⁹ illicite cogitatiōis. Uel testa mortalis fragilitatis quā tenet manu: q̄ eā semp habet p̄ ocul': ⁊ ea psiderata q̄ cito dissoluenda ē saniē radit. Sanies ex vulnere: praua cogitatio ex temptatione: q̄ lz nō ducat̄ ad effectuz: nō tñ ē q̄si paruipēdēda: Uñ: Si q̄s viderit mulierē ad pcupiscēdā eā ⁊c̄. Culpa h̄ resecāda ē: nō solū ab ope h̄ ⁊ a cogitatiōe. Uñ hieroboal triturāti i area angel⁹ apparet: q̄ surgens sacrificat hedū sup lapidem. Post hostiā ius carniū cogitationes ex carnalitate venientes: quas etiā mactat cū carnalitate hieroboal supeffudit. Sed quia de victoria bellum orit̄: vt cum cogitatio vincit̄: anim⁹ elatione pulsatur. Job radens saniē humilitati substratus: sedet in sterq̄linio. i. humilia d̄ se sentit: ⁊ ad ea q̄ male gessit penitēdo respicit: ne q̄ elatio surgat. f Qui testa. Historialit̄. Testa. ex luto fit: ⁊ sanies corpis lutuz ē. Luto h̄ tergebat lutū fragmento vasis fictilis: vas fictile pfractū psiderās q̄d sit in curia tumentis. Quia vero p ea q̄ circa corpus sunt inflatur anim⁹ fragilitatis humane oblit⁹: vt fit in honorib⁹. Job ex malis circūstātib⁹ despectionē auget suā: ⁊ nō i terra mūda: h̄ in sterq̄linio sedet ppendēs q̄ sit substantia carnis: ⁊ ex fetore loci in fetorem cito redituram carnem sentit. Quam molliciem sane carni adhibuit qui vulneri non vestem vel digitos h̄ testam amouit. Ideo autem hic a deo premitur iustus vt gloriosus remuneret̄: ⁊ ostenditur quid ex peccet iniquus. cum sic premitur, qui a iudice laudatur.

Allegorice. Qui testa. Testa in manu: christi caro ex luto nostre substantie: que igne passiōis decocta robustior surrexit. qua saniem. i. peccata deleuit. Per carnem ⁊ sanguinē peccata carnis notant̄. Sanies putredo sanguinis: significat peccata vetustate peiora. Sedēs i sterq̄linio q̄r infirma mūdi elegit: supbis iudeis spret': i gētib⁹ q̄escit. i. penitētib⁹ q̄ sua mala flendo q̄si añ se stercora coaceruāt se abijciēdo. Sed q̄ tot hoībus fecit: multa in mēbris sustinet a carnalib⁹ q̄ q̄si vxor in sinu eccl'e sunt p fidē: ⁊ ideo malis morib⁹ ⁊ verbis peius p̄munt: ⁊ q̄si ad cubile fidei recepti incuitabiles sūt. Hi sūt turba p̄mens iesum: h̄ sola humilis tāgit. hi suadēt mala: vl' metu vt petr⁹ adhuc carnalis: absit a te dñe. vl' elatiōe vt ioab fili⁹ saruie: a dauid petēs mortem semel. Sed deteriores q̄ elatione: vt vxor iob: q̄ supba suadet viro. g Dixit aūt illi ⁊c̄. Allegorice. Primaz diaboli tēptationē ostēdit i possessionib⁹: ⁊ filijs iob factam esse. Scdam ostēdit in afflictiōe corpis: ⁊ psuasione vxoris: ⁊ cōpetenti ordine. Si eni pus affligeret̄ in corpe: paruipēdisset postea rerū ablationē. Reseruat diabolus vxorē: vt saltē p eā vincat: q̄ p vxorē vicit primū hoiem: sed sicut in pma tēptatione iob victor extitit: sic ⁊ in hac victor remansit. Eodē modo i christo: prius temptat̄ in aplis: in ppria psona affligitur: ⁊ i membris: ⁊ accipitur christus integer. Dixit aute illi vxor sua ⁊c̄. Diabolus duobus modis impugnat: tribulatione: vt frāgat. psuasione: vt molliat. Uict⁹ ergo de tribulatione recurrit ad artem qua adam vicit: ⁊ ad altum p scalam. i. per mulierē que viro vicina subrepere nititur: h̄ ⁊ hanc nō audit vt p̄positam sed docet vt subditā: ⁊ sic arma tollit hosti: ⁊ sūt ei arma virtutis dñi erudit. Moraliter. Et si in psperis: magis tñ ⁊ inter mala corporis carnalis sugge
Trē. i. g. stio mentez tāgit: hec ē vxor q̄ post vulnera male suadet iob. Hinc Hieremias: Foris interficit gladius. i. vindictā exterior ferit: ⁊ domi mors simul est: q̄r nec tūc pscientia temptationibus munda est: h̄ ⁊ si hec suggestio bonum fatigat: ⁊ aliquando ad delectationem rapit: mox erubescit: ⁊ se arguit dicēs. Quasi vna de mulierib⁹ stultis locuta es: ⁊ de consideratione munerum se munit. Si bona suscepimus ⁊c̄. Cum autez quis videns tot vitia se vallantia: magis se virtutibus munit: quedam vitia sub specie virtutum occurrūt: id est amici quasi per consolationem conueniunt: sed in contumelias erumpunt: vt imoderata ira: iusticia: ⁊ dissoluta remissio misericordia vult videri: ⁊ timor: humilitas: ⁊ effrenata superbia: libertas. Huiusmodi blāda superficie

incipiunt

Cui respōdens sathan. ait: Pellem p pelle: ⁊ cūcta q̄ habet homo dabit p aiā sua. Alioq̄n mitte manum tuā: ⁊ tange os eius ⁊ carnem: ⁊ tunc videbis q̄ i faciem bñdicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathā: Ecce in manu tua ē: verūtamē animam illius serua. Egressus igitur sathan a facie domini: percussit iob vlcere pessimo a planta pedis vsq̄ ad vticē. Qui testā saniem aradebat sedēs i sterq̄linio. Dixit aūt

a s rem min⁹ charā. a s .i. magis chara. b s .i. qd̄ p singula oia. c s exponet sine dolore vt tñ vitā fuet icolumē. a s h̄ suspicabat̄ diabol⁹ de iob qd̄ sepe videbat in alijs. b s .i. si nō credis eū ideo patiēter ferre de exterioribus qui timet de vita quam plus diligit mitte me in vitam ⁊ videbis. a s ecce quātitas his duobus pēsanda sunt flagella: leuiant̄ aūt si multa sunt ⁊ non grauia: vl' si grauia: ⁊ non multa. a s eius. b s auget despectionem vt se humiliorem prebeat.

fuit frustra q̄tū ad intentionē diuinā q̄ erat declaratio patientie sancti iob q̄ secuta ē p hāc afflictionē. a Cui re. sa. volēs ipetrare corpis iob flagellationē. b Pellem p pel. i. vitā corporalē alteri⁹ p vita sua corpali tuēda ptēnet: et multo forti⁹ bona possessa. q. d. eq̄nimiter portauit iob mortē plis sue ⁊ amissionem bonorū: q̄r adhuc remanet sibi vita et sanitas corpalis pter q̄ fuit tibi. c Alioq̄n mit. ma. tuā. dando mihi sup eū maiorē ptātem. d Et tange os ei⁹ ⁊ carnē. i. permitte a me tāgi affligēdo nō tm̄ exteri⁹ h̄ etiā interius qd̄ p tactū ossis significat̄. e Et tūc vi. i. videre facies alios: sic Genesis xxij. Nunc cognoui. i. cognoscere feci de abraā. f Or in faciem bñ. ti. i. manifeste maledicat blasphemādo subtracta sanitate corporis p q̄ seruit tibi i operibus bonis de genere: sed nō ex intētione. g Dixit ergo dñs ad sathan. pcedēdo ei ptātem: tñ tempat eam dicens: h Uerūtñ aiaz illi⁹ fua. i. vitā corpalē. Ra. Sa. exponit animaz. i. rōnis vsū p quē hō differt a brut' aīalib⁹: ita q̄ afflictio nō sit tanta q̄ auferat rōnis vsum: q̄r tūc virtus patiētie nō haberet in eo locū. i Egressus. Hic pñter ponit̄ impetrate ptātis executio. cū dr̄: k Percussit iob vlcere pessimo. s. enormi ⁊ doloroso. l A plāta pedis vsq̄ ad verticem. q̄r non solū pcussit eū enormiter: sed etiā generaliter. m Qui testa saniē radebat. solēt aūt vlcera leniri p vnguēta ⁊ hmōi: h̄ hic econuerso fuit appositio duri. n Sedēs i ster. solet eni dolor mitigari p amenitatē ⁊ suauitatem loci: h̄ hic fuit contrarium videlz sterquilinium. Huius autem potuit esse duplex causa. Una q̄r iob erat ita depauperatus q̄ non poterat habere talia fomēta: quia data fuerat potestas ipi sathan in omnibus bonis iob: et ideo non est verisimile q̄ ei reliquerit aliquid quod esset ei ad consolatiōez. Alia causa q̄r iob vltra afflictionez sibi datam etiam addebat testa radendo saniem: ⁊ sedēdo in loco fetido: vt sic citius iplorarent dei misericordiam. o Dixit autem. Hic consequēter describitur afflicti puocatio. miserat eni sathan ipi iob vxorem suam vt p eam deijceret eum in inpatiētiā ⁊ blasphemiā: sicut eiecit de paradiso primū hominem p suam vxorem. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: Dixit autem illi vxor sua ad hoc a diabolo instigata.

b Adhuc tu

incipiūt: sed in asperitatem dilabunt. a Adhuc tu p. Alle. Simplicitatē arguit q terrena despicit: & eterna cupit. Quasi dicat. Quid simpliciter eterna petis & sup his male gemis: excidens (eterna despice) & mala pñtia: vel moriēs euade. Sz hec passi sunt illis forma rectitudinis. Vñ ait: Quasi vna de stul. &c. ferientes extra sustinēt puersos intus docēt: ibi fortes: h misericordes: ibi aduersos repellunt: hic suos ptegūt: & grāde ē in acie: h vtrūq facere. d Si bona. i. si ad etna bona tēdim⁹. cur non mala pñtia sustinem⁹? c In omnibus. Quia sācti in oīb⁹ q̄ extra & intus patiunt: nec iniurijs dei excedunt: nec in ɔtumelijs prauorum.

L 22. q. 8. c. Obuenio

a Adhuc tu pmanes. Eua vba sua repetit q̄si dicēs: desere simplicitatē. i. obedientiā vetitū cōmedendo ɔtēne. b Bñdic dño & morere. i. trāscendēdo pceptum: vltra q̄z es condit⁹ viue. Vide ordinē: post vulnera verba hostis itulit: qz cū vis doloris īgrauescit: facili⁹ praua psuasio aliquē capit. pter qd q̄ cetera abstulit: vxorem reseruauit. c Quasi vna de. Quia sensus nō sexus ī vitio ē: nō ait vna d muli. sz de stultis muli. qd prauum sapit: accedentis stulcie ē: non ɔditione nature. d Si bona su. Magna cōsolatio ē in malis bonoz reminisci: ne sit oīmoda desperatio: sicut in letis tēperat ab elatiōe pulsio mali: vñ dicit: In die bonoz ne sis īmemor maloz: & in die maloz ne sis īmemor bonoz. (Eccl. 11. c) e In oīb⁹ his. Duob⁹ modis labijs peccamus: cuz non iusta dicimus vel cum iusta tacem⁹. Sed iob nec cōtra ferientē supba dixit: nec contra suadētem recta reticuit. Patientiā habuit: deo grās agens: insipientiam ɔiugis arguendo docens: & sic victus ardentius hostis instigatur: & quia vxor tacuit: alios excitauit ad contumelias. f Igitur. Allegorice. Amici hereticos significant: qui contra corpus christi. id ē ecclesiā afflictā lapsus mēbroz dolentē: alios sub noīe christi tolerantem cōueniunt ad ɔtentionem: qd ē augmentū doloris. De loco suo qui est supbia: qz nisi in corde tumerent: praua asserere non certarent. Econtra locus bonoz est humilitas: de loco ergo veniunt: qz ex supbia mouent ɔtra ecclesiaz: quorum puersa actio ex noib⁹ eoz colligit. Eliphaç baldath sophar: vt supra dictū est: & loca vnde sunt ɔgruunt. Themā: austral. Sue loquens. Naama: decor. Ab austro venit q̄ ardēti⁹ appetit sape q̄z oportet. Quem calorē sapiē non vt bene viuant: sz vt elate loquantur desiderant. Vñ decorem. i. speciem bonoz ex eruditione sumunt: hypocrite nolentes esse: sed videri docti. g Audiētes. Moralit. Nō dicit audiētes ideo q vitia hec audiāt sed diabolus q̄ p me ista temptat hec intelligit. h Tres amici. Numerus iste moral vel mystic⁹ tres turmas chaldeoz significat. i. impugnationē q̄ fit in ope. lingua: & cogitatione: hec enī oīa ipugnat. i Cōdixerāt. Quia ī falsitate ɔcordāt: & dum sua docent: q̄si consolantur. Vere autē cōsolāt in afflictione p̄senti: q̄ de eternis erudiunt. Heretici amici nominant: qz non ex sua neq̄cia: sz ex nostra benignitate nominādi sūt: vt: amice ad quid venisti? Moralit. Cōdixerāt: qz q̄dam vitia contra nos inter se ɔiunguntur: vt supbia & ira: remissio & timor: que & si diuersa sint: tamen ad eundem finem tendunt. i. ad subuersionem spūalis iob. k Cūq eleuassent. Allego. Qui ī imo sunt: oculos leuāt: si ecclie facta ɔsiderant: & eam in dolore positā: q̄ hec spernit eterna petit: nō cognoscūt: qz que vident in ea: in corde suo nō relegūt: q̄ hec amāt eterna ɔtemnūt: vestes hereticoz sunt q̄ eis ɔcorditer inherent: q̄ semp in deteriora ruunt: & ī multis ptib⁹ a se diuidunt. Ruptis vestib⁹ corp⁹ ostendit: qz incisis sequacib⁹ p discordiā malicia apitur: q̄ p concordiam tegebatur. Moralit. Si aūt ex erūna vitiorū & amore celi ī intimis dolem⁹: q̄ letis surrepunt: tristibus nō p̄ualent. vnde subdit: Cūq eleuassent &c. Afflictos non cognoscunt vitia: a q̄bus reprobata resiliūt: q̄ letos nouerāt. i. penetrabāt. q̄ aut magis in eis se depḣendi diabol⁹ videt: eo illa sb imagine virtutū ampli⁹ abscōdit. Et hoc ē. Et exclamātes plorauerunt: signat pietas p ploratū. discretio p scissionem vestium. affectus opez p puluerē capitū. humilitas p sessionem. Species pietatis ad crudelitatē ducit: si p disciplinā puniri culpā phibet: vt p⁹ eternaliter puniat. Discretio decipit: vt si p infirmitate q̄si discrete pl⁹ alimētoz sumim⁹: & indiscrete bella carnis excitam⁹. Aliqñ affect⁹ bonorum opez: inq̄etudinē facit laboz. Humilitas vtilitatē necat: dū hō se pl⁹ infirmū & inutilē q̄z sit existimat: & alijs pdesse desinit. Sz hec vitia sb specie virtutū latētia subtiliter cōpūctio examinat: q̄ enī vere int⁹ dolet: q̄ agenda foris & q̄ nō agēda sūt bñ puidet. & oīs strepit⁹ suggestionū obmutescit vi cōpūctionis. Vñ: Nemo loq̄bat. Videbant enī dolorē. Si enī cor vere dolet vitia ɔtra nos nō obstrepūt. Ipa aūt vitia sepe ī vsū virtutū mutant: vt ira si rōni subijcit in sancti celi misteriuz vertit. Supbia si diuino timori inclinat: libera auctoritate iusticiā defendit. Fortitudo corpis p̄us praua: si cōuertit multum pficit ī exercēdis pijs opibus. vñ iob p amicis īmolat: & q̄s hostes ptulit p sacrificium ciues recipit. dū enī malas cogitatiōes subigimus: & in virtutes vertim⁹: quasi hostes p ītentiōis hostiā in amicos mutamus. l Exclamātes plo. Histo. Quia speciē pcussi plaga mutauerat speciē cōsolatoz spontane⁹ dolor īmutat: quia dolentē non potest cōsolari: qui non ɔcordat dolori: sed herēs trahit. Ideo videntes corpus scissum vestes scindunt: videntes mutatum: capita fedant puluere: vt facili⁹ iob audiat eos: dū aliq̄ de sua afflictione in eis videt. Videndū tñ ē ɔsolatori ne nimis dolēs: afflictū grauet: & dolētē desperare faciat: forsitā amici iob nimis doluerūt: nescientes mētē pcussi: quasi ille a corde cecidisset.

Sparserūt

a illi vxor sua. Adhuc tu pmanes a
b ī simplicitate tua. Benedic deo & b
a f morte finies hanc afflictionem: vel morere. i. viues p contrariū.
c morere. Qui ait ad illam: Quasi c d†
vna de stultis mulierib⁹ locuta
a f. i. dona dei tēporalia vel eterna.
d es. Si bona suscepim⁹ de manu e†
a f. i. flagella pñtia. b f vel suscipiam⁹.
domini: mala autē quare non su f
e stineam⁹? In omnibus his non g†
a f qz p supradicta vinci nō potuit igit alijs aggressus est amicis. s. vt post eis credatur.
f peccauit iob labijs suis. Igitur h
g audiētes tres amici iob oē malū
qd accidisset ei: venerunt singuli †
a f cōreptus dei. b f australis.
d loco suo: eliaphāç themānites:
a f sola vetustas. b f Sue loquēs. c f dissipatio specule vel speculatorē dissipās. d f decorus.
et baldath suites: et sophar naa
a f cōdixerāt: & intra se & erga peculium quāre fuerint charitatis ostēditur: sed bona eoz intentio suborta indiscretione fuscatur.
i mathites. Condixerāt. n. vt pari i k
ter veniētes visitarēt eū: & ɔsola l
a f Hora. vitia oculos leuāt dum sub specie virtutum fideles illaqueare parant & quasi eis consulere simulant.
k rēt. Cūq eleuāssent pcul oculos m
a f qz in hoc statu amplius cuz non viderant.
b f speciem miserie iob in se transferunt vt meli⁹ eis credatur.
l suos nō cognouerunt eū: & exclā n o†
māntes plorauerūt: scissisq vesti p q

Nico. de lyra

a Adhuc tu pma. in sim. tua. i. stoliditate tua. ita q hic accipit simplicitas put opponit ītellect⁹ pspicacitati. reputabat enī stolidū: eo q videbat eū in maxia aduersitate positū: & ad huc benedicentē dñm: cū ecōuerso videret multos malos homines & blasphemos ī magna psperitate tpali positos. Ido subdit: b Bñdic deo. i. maledic: vt meli⁹ tibi sit tēporalit. c Et morere. q. d. ad nihilū vltra valet vita tua. & sic q̄ztum erat in se inducebat eū ad blasphemiā & desperationem. d Quasi vna de stultis mulierib⁹ &c. vir sanct⁹ q̄zuis afflictiones pprias patiēter sustinuerit: tñ iniuriā dei absq reprehensione sustinere nō potuit: qz iniurie pprie sūt tolerande: diuine aūt vindicāde. e Si bona susce. hic accipit si p qz: qz multa bona a deo recepat: vt dictū ē. j. c. f Mala āt q̄re nō sustine. q. d. nulla ē rō q̄n debeam⁹ patiēter sustinere. Ido ei⁹ pfecta patiētia ɔcludit: cū dicit: g In oībus his non peccauit iob &c. & exponat sicut supra. h Igit. Hic ɔñter describit ipius flagellati visitatio: cuz dicit: Igit audientes tres amici iob. p publicā famā: q̄ cito volat de talib⁹ infortunijs magnoz. lz autez iob plures haberet amicos: tñ isti tres erant p̄ncipaliores. i Cōdixerāt. n. tāq̄ amici fideles. k Vt parit ve. visi. eū. in paupertate & afflictiōe positum: q̄n amici ficti solēt se elōgare. l Et ɔsolarent. ista fuit prima eoz intētio: s pcurāte sathan mutatū fuit p̄meditamētuz: qz ɔuersi sunt postea ad eū icrepāduz & ɔtēdū: vt inferi⁹ patebit. m Cūq ele. pcul ocu. suos. i. ī tali distātia positi: q̄ aliq̄s pōt cognosci. n Nō cogno. eū p nimia mutatiōe & deformatiōe stat⁹ sui & psone. o Et excla. p dolore. p Plorauerūt ex cōpassiōe. q Scissisq vestib⁹. in signū mesticie.

Sparserunt

a Sparserūt pul. Puluis: terrena ītelligētia. caput: mens. celū: pceptū supne locutiōis. puluerē sup caput ī celū mittere: ē seculari ītellectu mentē corrūpe: & de vbis celestibus terrena sentire. dies ītelligētia: nox ignorantia. Septem: vniuersitas. Sedent ergo. i. cōdescendere se simulāt infirmāti ecclie: & in his in q̄b⁹ vex lumē intelligūt: & ī his in q̄b⁹ habēt ignorātiā: & sic dolos deceptionis parāt. b In terra. qz spēz humilitat ostēdūt: vt supba suadeāt: Vel terra ē incarnatio xpi: quā q̄dam heretici nō negāt: s vel de deitate vel de incarnatiōis q̄litate discordāt a nobis: qz q̄ illā nō negāt: q̄si cū iob ī terra sedent. c Dieb⁹ & nocti. qz vel ī h qd vere. vl in h qd stulte sapiūt: incarnationi nō ɔtradicūt. d Nemo lo. qz tūc tacēt hostes: si filios dei p̄dicādo generare negligim⁹: s si recta loq̄mur: tūc graues ɔtumelias ingerūt: ī vocē doloris ɔ nos erūpūt. Loquūt q̄dem semina erroz: cū corda fideliū torpere vidēt: s cū vidēt alta sapere: de erūna seculi dolore ad celū reditū q̄rere: circūspecte linguā frenāt. Et h ē. e Videbant enī do. eē vehe. qz tūc timent praua loq̄: cū amoris dei dolor corda figit: qz tūc nō pficerēt: s & q̄s tenebāt bonis exercitat pderēt. c† Septem dieb⁹. Ignorat vtz ɔtinue: an tot dieb⁹ crebra visitatione insisterēt. d† Nemo lo. Sūt enī mlti q̄ tarde loq̄ incipiūt s modū incepto nō ponūt indiscrete loquēdo: & cū bona ītētiōe venerūt: bonū pie mētis p̄ceps locutio vitiauit. vnde bonū q̄sq̄s qd agit pēsare debet libra discretiōis: qd est: oblata diuidere. Alit reat⁹ ē qd virtus putat. Magna charitas fuit ɔcorditer ad afflictū amicū venisse: lōganimitas cū eo tādiu tacuisse: humilitas in terra sedisse: cōpassio capita puluere cōspersisse: sed qz incaute locuti bñ īceptū ī fine factū ē maluz: & nisi sacrificio purgēt: puniēdi sūt. Caplm: III

P Ost hec. Attētos facit q̄si ad occulta q̄ clausis vasculis tegebāt. s apto ore eoz detegunt vt eoz ītimo odore recreemur. Hucusq triplex expositio hic put singula expetent loca.

Maledixit

a f ecce cōpassio pietatis.
a bus sparserūt puluerē sup caput a
b suū ī celū: & sederūt cū eo ī tra se b c
c† ptem dieb⁹ septemq noctibus:
d† & nemo loquebatur ei verbum: e
videbant enim dolorem esse vehementem.
f P Ost hec Ca. III f+

parte iude & populi iudaici. optima tñ ex pte christi. † Qui testa saniē radebat. p qd significat q mod⁹ pfecte patiētis ē penā inflictā iniuste nō retinere. sz aliqñ addere: sicut in collationib⁹ patrū legit de beato paphnutio q cū p crimie imposito sibi falso grauis pena fuisset imposita ad eius addidit grauitatē. † Dixit aūt illi vxor sua. p quā intelligit sensualitas q̄ s̄m Augustinū p mulierē significat: & malum suggerit rōni sed debet p rōnem ei responderi. † Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. ei⁹ suggestionē malā de impatientia repellēdo. et subdit ratio: † Si bona suscepim⁹ de manu dñi. scz gaudēter. † Mala aūt q̄re nō sustinemus. scz patienter. q. d. sic debet esse. Ido sequit: † In oīb⁹ his nō peccauit iob &c. Igitur audiētes tres amici iob &c. erāt enī veri amici vt dictū fuit in expositiōe lrali. pter qd p ipos ītelligunt illi q̄ amicis afflictis vere cōpatiunt. † Venerūt singuli de loco suo. nā sicut dicit ethicorū nono ad infortunia amicoz citi⁹ ire debem⁹ ad ɔsolanduz q̄z ad eufortunia ad ɔgaudendū. lz ad vtraq sit eundū. † Et exclamātes plorauerunt &c. ex signis enī vere cōpassiōis afflictus cōsolatur. sicut portans graue pondus ex comportantibus alleuiatur. A

Nico. de lyra

a Sparserūt pul. sup caput in signū humiliatiōis. b In celū ad impetrandū remediū diuine miseratiōis. c Et sederūt cū eo in terra. ostēdētes se q̄si deiectos ī amici sui deiectione. d Septem dieb⁹ & septē noctib⁹. non q essent ibi ɔtinue: quia oportebat eos aliqñ refici & q̄escere: sz qz tanto tpe sederūt ibi horis. s. ɔuenientib⁹: & istud ē vnū de remedijs cōtra dolorem hois afflicti: qñ videt sibi remansisse amicos fideles qui inter maiora bona hois cōputant: & quando videt eos sibi vere cōpati: vt habetur. ij. rhetorice: qz sicut traba ponderosa facilius portatur ab homie quando habet aliquos secū cōportātes: sic tristabile & dolorosum facili⁹ sustinet ab homie qñ videt aliq̄s sibi cōpatientes quasi partē doloris sui secū portantes. e Et nemo lo. ei vbū. cui⁹ causa subdit: Videbāt enī dolorem eē vehemētē. credebāt enī iob ita tristicia & impatientia pter magnitudinē miserie oppressū q nō eēt disposit⁹ ad recipiendū vba eorum: lz aliter esset in re: vt ptz ex p̄dictis. & ideo s̄m suā estimationē expectabāt horā q̄ passio tristicie & impatiētie ipi⁹ iob trāsisset saltē in pte ita q vellet eoz vba recipe. Ex h habemus documentū q hoīes in passione positi non sūt ptunc corripiendi: qz nō sunt correctionis receptiui: sed expectādum est quousq passio trāseat: vt sic correctionē melius accipiant & ei acquiescant.

Moraliter.

Caplm: II

† Factū ē aūt &c. Exponat sicut in capitulo p̄cedēti vsq ibi. † Tu aūt cōmouisti me vt affligerem eū frustra. id est sine culpa sua. nō tñ hoc fuit frustra ex intētione diuina. nam h pmisit ad patiētie iob exercitiū et eius pmiū augmentandū. † Pellem p pelle &c. q̄si diceret ista pbatio iob est modica. Sic aūt tyrāni q̄ sunt mēbra diaboli penā innocentū semp dicūt eē modicā & querūt inferre maiorē. † Ecce in manu tua est. pmittit enī de⁹ aliqñ bonū p̄latum vel doctorem affligi grauiter nō solū in subditis & tēporalib⁹ bonis: sed etiam in pprijs psonis q̄ztum ad corp⁹. non tñ q̄ztum ad aiaz. Ideo subdit. † Verūtñ aiam illius serua. nam a vtute non deijcit sz magis p patientiā stabilit. † Egressus itaq sathā. exponat vt supra. † Percussit iob vlcere pessimo. scilz ex pte inferētis q̄ h fecit pessima volūtate sz tñ optimo ex pte sustinētis q̄ sustinuit patiētissime. sicut & passio christi pessima fuit ex

In. ca. ij. vbi dr in postilla: Verūtñ aīam illius serua.

Additio.

Hoc qd dr: Aīaz illi⁹ sua: nō recte intelligit de vita corpali tm: put postil. videtur velle: nec etiā de vsu rōnis tm: put Ra. Sa. exponit. nam si oīa alia ad naturā ipi⁹ iob ptinētia de⁹ pmisisset ī ptāte sathā pter vitā corporalē eius & etiā pter vsū rōnis: seq̄ret q habere sathan ptātez supandi eū: put enī hō adhuc ī vita sua corporali exñs & vsū rōnis etiā habēs a diabolo pōt supari: quā ptātez de⁹ nō ɔcedebat diabolo. si enī talē ptātez de⁹ diabolo ɔcessisset: sine dubio iob eēt a diabolo supat⁹. Vñ in Job. xlj. de diabolo dr: Non ē ptās in terra que cōparet ei. Sz qz s̄m Apłm. j. Cor. x. Fidelis de⁹ q̄ non patiet vos tēptari super illud qd potestis sustinere. idcirco de⁹ reseruauit in hac pmissione ptātez supandi iob: ne scz diabol⁹ eū finalit superaret. qd p̄ncipaliter fit p adiutoriū diuinū: vñ glo. ī hoc loco sic dicit: Verūtñ aīam illi⁹ serua: nō q nō tēptes. sz q non supes. Hoc idem Grego. in. iij. moral. vbi sic dicit: Ita aduersari⁹ aīaz seruare dr: cum hāc tēptando supare phibetur. hec ille.

Replica.

In ca. ij. vbi postil. exponēs illud. Verūtñ aīaz illi⁹ serua de vita corpali: vel s̄m Ra. Sa. de vsu rōnis. Bur. vtrūq sine rōne abijciens: exponit q p h diabol⁹ phibit⁹ ē iob supare. Sed illa Bur. expositio plane ē ɔtra beatū Aug. xij. sup Gen. ponentē ibi exēplū de iob dicentē: Diabol⁹ timet a tēptato supari: ita eñ supb⁹ ē q nullo mō tēptare p̄sumeret quē supare nō posse putaret: si p h qd dicit: Aīam illi⁹ serua. diabol⁹ phibit⁹ fuisset ne superaret iob. nullo mō ad tēptandū euz expetisset. sed ideo expetijt: qz eum supare posse p̄sumpsit. si aūt exp̄sse phibit⁹ fuisset supare: frustra supare p̄sumeret: sciēs q nisi pmissus non posset: vt dicit ibidē beat⁹ Aug⁹. Nec facit p Bur. allegata glo. q̄ mystica ē & allegorica: vt ptz ī ipa glo. Ido dr ad btm Grego. Vñ q̄zuis vex sit q de⁹ diabolo ptātez tēptādi ɔcesserat. non supandi: h tñ verū esse non pōt: q ad superandū sit exp̄sse phibit⁹ p h qd dicit: Aīam illius serua: pter ea que supra ad intentionē beati Aug. dicta sunt. Ca. III

P Ost hec. Postq̄ descripta ē sācti iob flagellatio. Hic ɔsequenter ex h oritur disputatio. Circa quaz primo ponit ppositio ipius iob q̄rulosa. scđo amicorū eius obiectio calūniosa. iiij. ca. Circa intellectū huius capli varie dixerūt doctores. Sanctus Grego. iiij. moral. dicit q verba ipius iob in h caplo q̄bus maledicit p̄ncipio vite sue & ei⁹ cōtinuationi nō possūt ad lrām intelligi. Primo qz vba ei⁹ videnf oīno esse vba hoīs nō solū impatiētis: s etiā desperantis. optet aūt dicere q iob nō cecidit a vtute patiētie. tum qz post vltimā flagellationē vxore sua puocāte eū ad ipatientiā eā corripuit: vt debuit. & ĩ patiētia admonuit: vt patz ca. p̄cedēti. tū qz inferi⁹ vlti ca. dñs loquens ad eliphaç themanitē. dixit: Irat⁹ ē furor me⁹ ī te & ī duos amicos tuos: qm nō estis locuti corā me rectū sic seru⁹ me⁹ iob. Scđo: qz si vba sācti iob accipiāt ad lrāz: ɔtinēt ipossibilia & irrōnabilia. dicēdo: Pereat dies ī q̄ nat⁹ sū. qz dies illa p̄terierat nec redire poterat: & ido ei maledicere videt oīno irrōnabile: & qd subdit infra.

¶ a Maledixit diei. Ecce ꝫ nō ſm hyſtoꝛie ſuppliciē qꝛ timalū ē hoc: ⁊ impoſſibile. Dies enī quo natꝰ fuit: tā nō erat: ⁊ ociosū ē maledicere rei nō exiſtēti. quicoſū ℞o ſi exiſteret nec iā pōt dies ꝓteritus verti i tenebꝛas: nec ei poſſūt cōuenire cetera q̄ ſequuntur: nec aboꝛtiuus (qꝺ poſt ait) reḉe fruere tur. Jō ꝫ nihil ſm lr̄az.

Vic.10.d ¶ Poſt ℣. i. poſt oīa p̄dicta q̄ paſſus ē tacētibꝰ etiā amicis. Cū ꝫ patiēter in oībus gr̄as egit ⁊ bñ docuit: nūc nullo iſti gāte nō ē credēdus ex i̇patiētia ad maledictiōez ꝓnūpe: ſz ḟt ꝫ ℣ dicit: qꝛ iter mala laudauit deū.

¶ Maledixit. Maledictus duobꝰ modis ꝺꝛ: iudicio iuſticie: vel iniuꝛie vidicte. Illō laudaf: ℣ phi beē. Illo vtiſ deꝰ: vt maledicta ẽa i operuo. Maledicaꝫ maledicētibꝰ ribi. Sācti etiā iudicium dei intꝰ videtes nō voto vltiōis: ℞ iuſticie dei maledicūt. vñ ℘etrus. ℘ecunia tua tecum ſit in perdi. Act.8.d
4.Re.1.b Et ℘elias duobꝰ q̄nq̄genarijs: ſi hō dei ſū deſcendat ignis: ⁊ conſumat vos. Cōtra altez qꝺ malicia agiē: dicē apūs: ℘olite maledicere. Et maledicti regnū dei non poſſi. Maledictio igiē iob: non eſt malicia ſed iuſticia: non cōmotio ſz doctrina. Vider enī amicos flere: ⁊ ſm ſe (q̄ ꝓſpera mūdi q̄rebant) eū fractuꝫ malis putare: ⁊ neſcios ſterne ſalutis eum ꝓ his deſperare ⁊ flere. Et medicamen ꝓmit. b ¶ Pereat dies. i. q̄ natꝰ nō ꝺixiꝰ: qꝛ cōditus hō in die iuſticie: natꝰ ℞o in die culpe. Conditus adā: Cain primus natꝰ. ¶ Dies ꝫ in q̄ natus oē tp̄s mozalitatis: ſub quo degētibꝰ nō apparet eternitas. hic ꝫ pereat ⁊ eternitas appareat. ℘erire dupliciter ꝺꝛ: nō eē: vel male eē. Hoc noſtrum
Apo.10.c tp̄s: ita peribit vt nō ſit. vnde tp̄s nō erit ampliꝰ. Cū enī ꝺꝛ: Et erit tp̄s illoꝝ in ſecula: ꝓ defectu ponit: ſicut tp̄s momentis deficit: hic tū optat ita ꝑire vt male ſit. Aliter enī nō poſſet amaritudine inuoluti: qꝺ poſt ait: Alia aūt vel angelꝰ ita ẽ imoꝛtalis vel moꝛi nō poſſit. Moꝛiē enī virtio vel ſupplicio q̄ ꝺdit beate viuere. nūc ꝫ tū deſinit eſſentialiter viuere. Dies ꝫ q̄ optaē vt pereat eſt apoſtata angel': q̄ ḋe tā peꝛijt a gl̄ia: ℞ adhuc optaē vt ꝛe truſus ſuppliciꝫ: etiaz tēptandi licentiā amittat. ℞s q̄ḋe dies ē ꝓ naturā bñ ꝺdit. noꝛ ꝓ meritum. Tenebꝛoſus dies cū ꝓſpera illicit: ſed in noctem deſinit: qꝛ ad mala trahit. Diē oſtēdit: cū melioꝛa ꝓmiſit: eritis ſicut ꝺij: ſed noctē intulit mozalitatis. Dies cuꝫ bona ꝓmittens aparet vt angelus lucis. Noꝛ cū coꝛḋa ꝑſentiēiū obſcurat erroꝛibus. Job ꝫ in ꝓpꝛio ꝺoloꝛe cauſā totius humani generis deſlens: reducit ad mentē oꝛiginē culpe: ⁊ cōſideratione iuſticie ꝺoloꝛem tēperat pene. Ui det vnde cecidit homo: ⁊ dicit: pereat dies et noꝛ in qua ⁊c. q̄ſi pereat ſpes a ꝺiabolo illata: que ꝓ miſſione ḋeitatis emicuit: ſed vt noꝛ imoꝛtalitatē obſcurauit. ℘ereat hoſtis q̄ lucem ꝓmiſit: ſz pec cati tenebꝛas intulit. ¶ Mozaliter. Aliḋs iob pꝰ occaſum homis quātū ꝓſperis eleuet: quātū aduerſus ꝓmatur homo. ad imutabilitatez recurrit ⁊ quātū hunc ſtatum ḋeſpiciat maledicēḋo declarat. ¶ ℘ereat dies. Dies mundi proſperitas qui in nocte deſinit: quia ad tribulationem ꝑducit: Uel dies peccati delectatio: noꝛ mentis cecitas. Homo tribus modis ḋicitur: per naturam: ꝓ culpam: ⁊ per infirmitatem. homo ergo in die naſcitur: nocte concipitur: quia ad ḋelectationem peccati non rapitur: niſi ꝓius per mentis tenebꝛas infirmetur. Sed pereat ḋies: id eſt peccati ḋelectatio vigoze iuſticie ḋeſtruatur. c ¶ Et noꝛ. id ē quod cecata mens per conſenſum perpetrat: ḋum blandimenta ḋelectationis caute nō perſpicit: penitentia extinguat. Me autē culpa q̄ blāḋiri incipit ad interitū currat. ḋ ¶ Dies illa ver. in te. id eſt in eꝛoḋio ḋilectionis ad quem finē p ḋitionis

aperuit iob os ſuuz: ⁊ maledixit a
diei ſuo: et locutus est: ℘ereat b
a ¶ ꝓius ō ḋie: poſt ḋe nocte: quod ita intelligatur. ſ. ꝓſpera q̄ ꝓmittit: aduerſa intelligantur qꝛ qualis ē hoſtis ſeuiēs talis eſt blandiens. c

b ḋies in q̄ natus ſū: ⁊ noꝛ in qua d
d ḋictū eſt: ꝛceptus ē homo. Dies

Dies ille ℞tak i tenebꝛas. erat oīno ipoſſibile. ⁊ iō ꝙ iob ſanctꝰ ⁊ ſapiēs ℣ itelligeret ad lr̄az: nō videt ꝙueniēter eē ḋictū: ꝓpt ꝙ q̄ ⁊ poſtea ḋicit ꝙ beatus iob loq̄bat enigmatice ſeu parabolice: ꝓpt ꝙ myſtice exponit totum iſtud capl̄m. Thomas aūt ḋe aḋno his nō obſtātib' exponit ad lr̄az. Ad cui' itellectū ſciēḋū ꝙ aliq̄ ē aliq̄ triſtabile ⁊ ḋioſū ſm ſe acceptuz: qꝺ tū ē acceptabile ad finē relatū: ſicut potio amara vt ſic ē bozrida: relata tū ad ꝑſecutionē ſanitatis ē valde accepta. vñ ḋicit poeta: Ut coꝛp' redimas ferrum patieris ⁊ ignes. ſenſitiue ℞o ꝓtis non ē aliq̄ḋ ad finem referre ſed ſolius rōnis: ⁊ ideo ſi aliq̄s ḋe potione amara loq̄reē ſm ḋiſpoſitionē ſenſitiue ꝓtis: ḋiceret eā eē amarā: ſi aūt ſm ḋiſpoſitionē rōnis eā ad ſanitatē referre: ḋiceret eā eē bonā: ſz aūt eē ⁊ viuere ſm ſe ſit ḋelectabile: ſi tū ſit ſubiectū multis miſeriis ⁊ triſticijs: efficit triſtabile ⁊ ḋioſū: intantū ꝙ aliq̄ ꝓpt ℞ ſe interimāt q̄ḋ erronee. Beat' igiē iob volens ſimpliciter enūciare diſpoſitionē ſenſitiue ꝓtis miſerias in q̄b' erat abboꝛreſcētis: maledixit principio vite ſue ⁊ ei' continuationi: q̄uis ſm rōnem ꝙ virtutē patiēie illas miſerias acceptaret. ꝓpt ꝙ ſecutionē p̄mij vite future: ſicut ⁊ ſaluatoꝛ nr̄ Matth. xxvj. ḋixit: Triſtis ē aīa mea vſq̄ ad moꝛtē. ⁊ ibiḋē. Tranſeat a me calix iſte. exp̄imēs diſpoſitionē ſenſitiue ꝓtis paſſionē ℣minentem hoꝛreſcētis: ad ḋeclarandū in ſe ℞tatē humane nature paſſibilis: q̄ tū paſſionē illaz ꝓ rōnem acceptabat: ⁊ p hoc ꝓtz ad ḋicta Hzegoꝛij. videlz ꝙ ℞ba iob nō erāt impatiētis ℞is ⁊ blaſphemi: ſicut me vos. Cōtra altez qꝺ malicia agiē: ḋicē apūs: ℘olite maledicere. Et maledicti regnū dei non poſſi. Maledictio igiē iob: non eſt malicia ſed iuſticia: non cōmotio ſz ḋoctrina. Uider enī amicos flere: ⁊ ſm ſe (q̄ ꝓſpera mūḋi q̄rebant) eū fractuꝫ malis putare: ⁊ neſcios ſterne ſalutis eum ꝓ his deſperare ⁊ flere. Et medicamen ꝓmit. b ¶ Pereat ḋies. i. q̄ natꝰ nō ꝺixiꝰ: qꝛ cōditus hō in ḋie iuſticie: natꝰ ℞o in ḋie culpe. Conditus adā: Cain primus natꝰ. ¶ Dies ꝫ in q̄ natus oē tp̄s mozalitatis: ſub quo degētibꝰ nō apparet eternitas. hic ꝫ pereat ⁊ eternitas appareat. ℘erire ḋupliciter ꝺꝛ: nō eē: vel male eē. Hoc noſtrum tp̄s: ita peribit vt nō ſit. vnde tp̄s nō erit ampliꝰ. Cū enī ꝺꝛ: Et erit tp̄s illoꝝ in ſecula: ꝓ ḋefectu ponit: ſicut tp̄s momentis ḋeficit: hic tū optat ita ꝑire vt male ſit. Aliter enī nō poſſet amaritudine inuoluti: qꝺ poſt ait: Alia aūt vel angelꝰ ita ẽ imoꝛtalis vel moꝛi nō poſſit. Moꝛiē enī virtio vel ſupplicio q̄ ḋdit beate viuere. nūc ꝫ tū ḋeſinit eſſentialiter viuere. Dies ꝫ q̄ optaē vt pereat eſt apoſtata angel': q̄ ḋe tā peꝛijt a gl̄ia: ℞ adhuc optaē vt ꝛe truſus ſuppliciꝫ: etiaz tēptandi licentiā amittat. ℞s q̄ḋe ḋies ē ꝓ naturā bñ ꝺdit. noꝛ ꝓ meritum. Tenebꝛoſus ḋies cū ꝓſpera illicit: ſed in noctem ḋeſinit: qꝛ ad mala trahit. Diē oſtēḋit: cū melioꝛa ꝓmiſit: eritis ſicut ꝺij: ſed noctē intulit mozalitatis. Dies cuꝫ bona ꝓmittens aparet vt angelus lucis. Noꝛ cū coꝛḋa ꝑſentiēiū obſcurat erroꝛibus. Job ꝫ in ꝓpꝛio ꝺoloꝛe cauſā totius humani generis ḋeſlens: reducit ad mentē oꝛiginē culpe: ⁊ cōſideratione iuſticie ḋoloꝛem tēperat pene. Ui det vnde cecidit homo: ⁊ dicit: pereat ḋies et noꝛ in qua ⁊c. q̄ſi pereat ſpes a ꝺiabolo illata: que ꝓ miſſione ḋeitatis emicuit: ſed vt noꝛ imoꝛtalitatē obſcurauit. ℘ereat hoſtis q̄ lucem ꝓmiſit: ſz pec cati tenebꝛas intulit. ¶ Mozaliter. Aliḋs iob pꝰ occaſum homis quātū ꝓſperis eleuet: quātū ad miſeriꝰ

☞ eorum succubuit: vt modo eis ministris ligatus lateat: ⁊ ĩ fine solutus a parte bella gerat. a Leuiathã. id ẽ additamẽtũ. Eoꝝ. i. hoĩm: in q̃b⁹ post suggestionez mala addere nõ cessat. Uel exprobrationẽ: qꝛ cũ ade addere deitatẽ spopõdit: ⁊ qđ habebat abstulit. Hic a ꝓpħa serpẽs tortuosus dꝛ: qꝛ mollit q̃si blãdis v̱boꝝ finib⁹ insidias infũdit. Et vectis: qꝛ dur⁹ ꝑ maliciã ad necẽ ꝑcutit. Suscitat⁹ apte aget. interim aũt latẽter. Caligine eius noctis. b Obtene. stelle. i. hypocrite q̃ lucẽt ꝑ opa ad oculos hoĩm. He sunt q̃ cauda draconis. i. extrema ꝑsecutione antixp̃i trahunt: he obtenebrãṫ: qꝛ malicia hostis sic ꝑualet eis: vt aptis malis inuoluanṫ: q̃les intus: tales exterius. c Expectet lu. Hoc fm mẽbra eius. i. iniq̃s q̃ fidẽ habẽt: ⁊ vel praua agũt: vel bona nõ recto corde: ⁊ securi: qꝛ existimatiõe sua multoꝝq̨ sancti Amos. 5. c diẽ dñi expectãt: non frustra q̃dem. De q̃bus ꝓpħa: Ue desi- Job. 8. b. derãtibus diẽ dñi. Lucẽ q̃. i. christum: q̃ dicit: Ego sum lux mundi. Aurora surgẽs ecclia: que priores tenebras deserit: ⁊ in lucem iusticie venit. Ortus eius initiũ claritatis eterne. In iudicio q̃ adhuc aurora: in regno dies: cui⁹ ortũ in luce aduẽtus dñi impij nõ videbũt: qꝛ pressi tenebris. quãta luce Esa. 26. b. surgat ignorabũt. vnde: Tollat impi⁹ ne videat gloriã dei. Uel in p̃nti ortum aurore nõ vidẽt: q̃ cũ opa videãt: intẽtionẽ nõ pẽsant: imitãtes vñ foris laudẽṫ nõ vnde intus ad lumen surgant. Uel ꝓphetia ẽ h̄ de iudea: q̃ christũ ꝓphetãdo sustinuit: sed veniẽtẽ nõ cognouit. Moralit d Nec ortum sur. Moraliter. Ortus aurore est noua natiuitas resurrectiõis: q̃ sãcti cum carne orienṫ ad videndũ lumen eternũ. Sꝫ quãtũcũq̨ hic fulgeãt electi: nequeũt penetrare q̃ erit illa gl'ia illius noue natiuitatis: hec nox non clausit: sꝫ aperuit hostia ventris: qꝛ concepto homini ad peccatũ desideria concupiscentie reserauit. His aũt hostijs. i. desiderijs ꝯcupiscẽtie carnalis reserat⁹: ad inumera corruptiõis mala ꝑtrahimur. Unde grauati gemimus: qꝛ h̄ iusticia exigit: vt qđ sponte fecim⁹ inuiti toleremus. e Quia nõ clau. Hoc de ipo capite: paradisus ẽ vẽter: vnde humanũ gen⁹ ꝓdijt. cresces ꝓpagine. cõceptũ ibi in adã origine. Hui⁹ hostia serpẽs aperuit: qꝛ munita sup̃nis monitis claustra mẽtis irrupit: ⁊ in ea mãdatũ dei dissoluit. Job ergo in sua pena culpam recogitat: doletq̨ qđ nox. i. obscura suggestio hostis mẽtib⁹ hoĩm intulit. ⁊ q̄ homo ei cõsensit. Non clausisse dicit illum q̃ aperuit: ⁊ non abstulisse qui irrogauit: quia quasi auferret: si quiesceret: et quasi clauderet: si ab irruptione cessaret: pessimo enĩ quasi lucra dare nobis erat: si non intulisset damna vel latrones dicim⁹ captis vitam dare: si non auferunt. f Quare nõ in vulua mortu⁹ sum. Nõ est credendũ q̄ tãtus vir optet se abortiuũ interijsse: sꝫ intus hec verba pensanda sunt. Quattuor modis peccatum fit in corde: quattuor in opere consũmatur. In corde fit suggestio per hostem: vt in paradiso serpens suasit. Inde delectatio per carnem: vt ⁊ ibi eua delectata ẽ. Post fit cõsensus per spiritũ: vt ⁊ ibi adam consensit. Inde defensio per elationem: vt ⁊ adam requisit⁹ se excusauit qui q̃dem timuit sꝫ ⁊ tumuit. Cum enĩ pena timetur: sꝫ facies dei amissa non amaṫ: timor ex tumore est: non ex humilitate: quia superbit qui peccatum si liceat non puniri: non deserit. In opere prius latẽs culpa agitur: post ante homines sine pudore aperitur: inde in cõsuetudinẽ duciṫ post vel falsa spe vel desperatiõe nutritur. Tot modis lapsum plorat genus humanũ. Quare non in vulua mortuus sum. Uulua in q̃ in peccato concipitur homo est mala suggestio: sꝫ vtinam in ea mortuus. i. me moriturũ nouissem: ne ad delectationem sug- Moralit gestio traheret. g Egressus ex vtero. Moraliter. Quia peccatum cõceptũ foras delectatio rapuit. sed vt in ea delectatione occũberem ne vsq̨ ad operationis cõsensum desiperem. Exceptus est genibus: quia per cõsensum spũs omnibus sensib⁹ subiectis quasi genibus culpam cõsũmauit. Uberib⁹ etiam lactatus: cum cassa fiducia: ⁊ blandis excusationib⁹ foueṫ. Sic ⁊ in opere. Uulua est latens culpa. Exit qui qđ latenter egit in aperto facere non erubescit. vnde peccatum suum sicut sodoma p̃dicauerunt. Sed cur in occulta iniquitate mortificare me nolui a carnis vita: vel cum in apertum exij: cur tunc saltem me perditum non cognoui. Fouetur autem genib⁹ vt crescat: qui non cõfusus de aperto malo: prauis vsibus firmatur: vt ad peiora vigeat. Sed cur hec: id est vtinã non ita esset. Lactatur vero quia postq̃ culpa in vsũ venit: falsa spe misericordie dei se pascit: ne ad correptionẽ redeat: post vsum enĩ ⁊ si velit debilius homo peccato resistit. vnde eneruis ad falsa solatia se inclinat: quasi ⁊ deus his parcat. Cui additur ⁊ adulatio multoꝝ similiũ. Unde si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. Preterea desperatio lacte erroris animã pascit. Tres priores modi fm ordinem suum facilius corriguntur: quartus difficili⁹. Unde christus tres mortuos suscitauit. In domo: qui latet in peccato. Extra portam: cui⁹ iniquitas publicatur. Sepultum agere: id est qui mole cõsuetudinis grauatur. Quartum audit mortuum nec suscitat: quia vix pressus mala cõsuetudine resurgit si adulatione nutritur: quod est mortuos sepelire mortuos suos: id est fauoribus premere. Uel si desperatio lacte erroris animam nutriat. Uidet ergo iob postq̃ homo per culpam paradisum perdidit: ad quãta huius exilij precipitia descẽderit: ⁊ se peccasse in primo parente arguit. Qđ si nõ esset: subdit q̃ quiete frui potuisset. Nũc enim dormiens silerem ⁊ somno meo requiescerẽ: si homo in paradiso non peccaret ad patriam angelorum quãdoq̨ sine morte transiret: ad quam redempti post mortem sũt transferendi: ⁊ nisi culpa ꝑdidisset: sancti in pace cordis quiescerẽt ⁊ omni clamore et inquietudine ⁊ tumultu temptationũ remoto: intra secretũ mentis ad dei cõtemplationem secederẽt: qui modo quasi vigilãtes clamãt: dum ꝯtentionem ꝓprie carnis ꝯtra spiritũ ferunt. h Nunc enim. Per nũc qđ est p̃sentis temporis stantẽ semper in presenti: id est eternam quietem.

a cũt diei: q̃ parati sunt suscitare le
b uiathã. Obtenebrẽṫ stelle caligi- a
c ne ei⁹. Expectet lucẽ: ⁊ nõ videat b
d e nec ortũ surgẽtis auroꝛe. Quia c
nõ ꝯclusit ostia ventris q̃ porta-
uit me: nec abstulit mala ab ocu d
f lis meis. Quare nõ ĩ vulua mor e
g tuus sũ: egressus ex vtero nõ sta f
tim perij? Quare exceptus geni
a ſ in p̃nti eterno.
h bus? Cur lactat⁹ vberib⁹? Nũc g
a ſ in eterna q̃ete. b ſ nõ cõquererer.
enim dormiens silẽrẽ: et somno h

tu illi⁹ piscis mare notabiliter ꝯturbãtis. Secũda vero expositio videtur mystica. ⁊ ideo pono aliam litteralẽ quam ponunt hebrei dicentes: q̄ hec est vera littera: Maledicant illi qui maledicũt diei expectãtes orbari d̄ societate sua. tales aũt sunt homies tãtis miserijs oppressi q̄ de vita sua sunt attediati: ⁊ sic per mortem expectant a societate sua separari: id est ab vxorib⁹ suis vel a cõmuni societate hominum. J. 10. d. Dic. 20. a Obtenebrentur stelle caligine eius: id ẽ vtinam fuisset tam obscura q̄ non apparuisset aliq̃ stella. b Expectet lucem: id est vtinaꝫ fuisset talis q̄ homines pre horrore illius desiderassent lucẽ diei: nec tamen videreṫ ab eis: nec etiam signum aurore surgentis que p̃cedit lucem solis. rõnem autẽ p̃dicte maledictiõis subdit dicens: c Quia nõ cõ. ostia ventris q̃ portauit me. ita q̄ non potuissem exire de vtero. d Nec abstulit mala ab oculis meis. i. qꝛ nõ liberauit me a p̃ntib⁹ miserijs q̃s patior: qđ fecisset: si ostia vẽtris m̃ris mee clausisset: ita q̄ nat⁹ non fuissem. Sciendum autem q̄ ea q̃ predicta sunt d̄ maledictiõe diei natiuitatis iob ⁊ noctis sue conceptionis: dicta sũt referenda ad illum diem vel illam noctẽ numero: in quibus fuit cõceptus ⁊ natus. ⁊ sic loquitur iob de p̃terito ꝑ modum futuri: vt supra dictuꝫ est. Possẽt etiam aliter exponi referẽdo ad idẽptitatem diei ⁊ noctis: non numeralẽ sed fm anni reuolutionem: sicut dies natiuitatis christi diciṫ quolibet ãno reuerti ⁊ fm hoc verba iob sunt accipienda de futuro: sicut exprimũtur per moduꝫ futuri. ⁊ tũc est sensus q̄ vtinã illa nox et illa dies in reuolutiõe anni in quib⁹ iob fuit conceptus ⁊ natus: essent d̄ cetero sic horribiles q̄ essent signuꝫ rememoratiuũ miserie iob p̃cedẽtis. ⁊ exponatur sicut prius nisi qđ modus loquẽdi mutetur de preterito ad futurum. e Quare non in vulua mortu⁹ sum. Hic cõsequenter iob detestatur vite sue inchoationẽ que est ꝑ natiuitatẽ. impeditur autẽ natiuitas dupliciṫ. vno modo quia fetus moriṫ post animationẽ. alio modo añ. ⁊ p̃mo ꝓsequiṫ primum modũ. secũdo scđm ibi: Aut sicut abortiuũ. Circa primũ dicit: Quare non in vulua mortuus sum. i. ante natiuitateꝫ ⁊ post animationem: qꝛ null⁹ moriṫ nisi habẽs vitã. f Egressus ex vtero nõ statim perij. i. vtinã saltẽ post natiuitatẽ perijssem: ita q̄ nec fuissem receptus sup genua nutricis: nec lacte ei⁹ alit⁹. ⁊ subdit causã dicẽs: g Nunc enĩ dor. silere. dormitionẽ enĩ vocat mortẽ ꝓpṫ spem resurrectionis. ⁊ h̄ mõ frequenter loquiṫ scriptura. silẽtiũ aũt vocat quietem a plãctu miseriaꝝ hui⁹ vite. h Et sõno meo re. liberat⁹ a miserijs q̃s nũc patior

☞ Requiescerẽ   patior

☞ a Requiescerẽ cum regib⁹: id est angelis q̃ subiecta regũt. Qui ⁊ ꝯsules qꝛ nobis volũtare dei nũciãdo ꝯsulunt. Uel reges dicit sãctos p̃dicatores q̃ se regũt: ⁊ cõsules terre: qꝛ terrenis bñ ꝯsulũt. Dicit q̃ q̄ si nõ peccaret: illuc etiã nõ redẽpt⁹ ascenderet: ad qđ apl'i ⁊ sãcti p̃dicatores post redẽptiõeꝫ cũ magno labore ꝑueniũt: q̃ ñ differũṫ vt antiq̃: s̄ mox post mortẽ itrãt celũ. b Qui edi. sibi so. Ois terren⁹ dẽsis cogitationũ tumultib⁹ corde cõprimiṫ: ⁊ frequẽtia desideriorũ q̃si turbaꝝ calcatur. Sꝫ solitudines edificare: ẽ a secreto cordis terrenoꝝ desiderioꝝ tumult⁹ expellere: ⁊ in amorẽ interne quietis anhelare: vt possit dici. vnam petij ⁊. b. ⁊c. c Cũ p̃n. q̃ pos. auꝝ. Principes sũt ecclie rectores. Aurum sapia q̃ bona eterna mercantur. vt auro tp̃alia. Dom⁹ ꝯscie sunt. Argentũ eloq̃a diuina: p̃ncipes q̃. i. rectores loco apostoloꝝ succedẽtes: possidẽt auꝝ. sapiẽter viuẽdo: et domum ꝯscie diuinis eloquijs q̃b⁹ illos erudiũt replẽt. Preuidens q̃ iob futura: cũ admiratiõe ꝯsiderat: cum q̃b⁹ electis sine labore ĩ eternitate q̃esceret: si ꝑ supbiam nemo peccasset. Et dicit: Nũc dormiens. s. ⁊c. qꝛ si adã nulla peccati putredo corrũperet: nõ ex se filios gehẽne generaret. Sed hi q̃ nunc ꝑ redemptionẽ saluãdi sũt: soli ab illo electi nascerenṫ. Qui aũt futura p̃uidit: iam p̃terita recolit. d Aut si. abor. Quia qđ abortiuũ añ tp̃s oriṫ extictũ ꝓtin⁹ occultaṫ. Hi sũt sãcti cũ q̃b⁹ se q̃escere potuisse ꝯsilio erat q̃ a mundi exordio ante tp̃s redẽptiõis fuerũt. ⁊ tñ mũdo se mortificauerũt. Tẽpus primũ añ legẽ: qđ p̃res seculo mortuos ꝓtulit: q̃si vter⁹ abortiui fuit: ⁊ ipi q̃si ab vtero mortui sũt. q̃ sine tabulis legis deum naturaliter timuerũt: ⁊ futuꝝ redẽptorẽ credẽtes voluptates occiderũt. e Absconditũ. Quia paucis a moyse memoratis: magna ꝑs coꝝ noticie subtrahiṫ: ⁊ iã nõ subsistere dꝛ: qꝛ frequẽtia coꝝ nullo apud nos memorie scripto retineṫ. Uel q̃ ꝯcepti ꝑ legẽ nõ viderũt lucẽ dñici aduentus: ad quẽ fideliter creditũ ꝑuenire nequerũt. His ꝯcept⁹ interior formã fidei edidit: sꝫ ad aptam visionẽ non ꝑduxit. Jã q̃etẽ hui⁹ lucis apit: ⁊ q̃d apud eã quotidie agiṫ de cõuersatione impioꝝ verbis manifestiorib⁹ demonstrat. f Ibi impij: id est in luce xp̃i quã antiq̃ p̃stolati sũt: gentiles a turba desiderioꝝ mũdi cessant ⁊ trãq̃lla mẽte iam eternaꝫ quietẽ p̃gustant. Et hoc ẽ: g Et ibi re. Immũdo fortes robore nõ fessi dicunṫ. Qui in amore dei roboraṫ: salubriter a sua virtute deficit: ⁊ q̃ forti⁹ eterna petit: eo magis fessus ĩ terrenis moriṫ. Uñ ꝯcupiscit: ⁊ defecit. a. m. i. a. d. dum ibi dicit lucẽ locum electorum quo cõtineṫ: ostendit. h Et quon. vin. Justi ⁊ si a desiderijs q̃eti: dum tamen corpore: molestia sue corruptiõis ligati sũt. Corp⁹ enĩ g̃uat aĩam. ⁊ repugnat caro spiritui. Sunt ⁊ vincula coporea fames: sitis ⁊ hmõi: q̃ q̃ nequeũt solui: sꝫ ⁊ ab oĩb⁹ ĩ libertate glorie filioꝝ dei soluenṫ. Uide gradus: impij ꝯuersi cessant. Exercitati in intimo sinu q̃escunt. A vinculis corruptiõis absoluti: ad libertatẽ ꝑueniũt. Sꝫ q̃d hic iterim egerint subdit: i Non au. vo. ex. Exactor diabol⁹ q̃ semel numũ deceptiõis hoĩ ꝯtulit: ⁊ q̃tidie debitũ mortis exigit. Uox ei⁹ ẽ tẽptatio audit q̃ tẽptaṫ ⁊ resistit. Exaudit q̃ ꝯsentit. Jdẽ de interna pace: qꝛ qđ mens valde amat: sepi⁹ replicat. k Paru⁹ ⁊ ma. Quia h̄ ẽ descriptio opeꝝ: ibi erit dignitatũ. Uñ: Jn domo patris mei mãsiões multe sũt. l Seruus. Qui peccat seru⁹ ẽ peccati: q̃ hic nũq̃ liber fit: dũ iudicẽ metuit: sꝫ ibi liber erit: vbi de venia nulla dubietas erit. Erit q̃dẽ ibi memoria culpe: non q̃ mẽtẽ polluat: sꝫ q̃ sine lesione arti⁹ beatitudini ⁊ leticie astringat: vt sanati doloꝝ sine dolore recordamur. vñ ampli⁹ medico gratias agim⁹. Uel q̃ cõce. Cõceptos non solum illos q̃ legẽ scriptã habuerũt vocamus: sꝫ oẽs ab abraã cui ꝓmissiões apte facte sũt: q̃s spũs ꝓphie irradiauit vt ipm iob. m Quare da. ẽ mi. lux. Cõtemplatus requiẽ: vbi liber a domino despicit seculi ꝓspera: que ab ea retrahũt. Quare da. ẽ mi. lux. id est ꝓsꝑitas ĩ ꝑegrinationis miseria: qꝛ si nõ iustũ penit⁹ opprimit: tñ mentẽ in amorẽ dei: ⁊ in dispensationem sui diuidit. Unde addidit: n Et vita his qui in amaritudine sunt anime. Amaritudo est omni iusto: vel flendo q̄ deliquit: vel quia a patria differtur. Et hic talis mũdo prorsus mori cupit: sed quia non semꝑ tali moritur mũdus: sed gloria eius tristi ⁊ gemẽti datur: queritur. Et vita his qui in amaritudine. Timet enim talis esse qui a mundo teneatur: quia nisi quoquo modo ei viueret: hunc ad suum vsum nõ amaret: vt mare viua corpora in se retinet: mortua mox a se repellit. Jllis ergo qui penitus mundo mori volunt mũdus ipe adhuc viuit: dum eos non amatus amans quibusdam occupationib⁹ astringit. Desiderãt enĩ sãcti sepe ab omni vita tp̃alis glorie se extinguere: sꝫ occulto dei iudicio sepe cõpelluṅṫ occupari ĩ iniũctis honorib⁹ vel in regimĩe preesse. o Qui expectant mortem: id est penitus se mũdo mortificare desiderant: sed occulto dei iudicio non venit: quia occupari in iniũctis honoribus compelluntur: qđ dei timore tolerant: ⁊ intus est desiderium pietatis: ⁊ foris explentur ministerium ordinis: ne per superbiam contradicant dei dispositioni: ⁊ sic multis prosunt: ⁊ quo se imperfectos vident: per humilitatem amplius surgunt: et q̄ a desiderijs differunṫ: ipa tarditate ad eadeꝫ dilatantur: vnde vt desideriũ querẽtiũ exprimeret addit q̃si effodiẽtes thesaurũ. p Quasi effo. the. Quia qui thesaurũ fodiendo querit: cum alti⁹ foderit: quia iã se thesauro ꝓpinquare estimat: ad instãtem laborẽ amplius inardescit: sic iustus quo ꝓpior ẽ fini ⁊ p̃mio: eo delectabili⁹ su-

a ſ delectarer in bonis eternis.
a meo req̃escerem cum regib⁹ ⁊ cõ a
a ſ terrenoꝝ desiderioꝝ tumultus despiciẽdo.
b sulib⁹ terre: q̃ ẽdificãt sibi solitu- b
c dines: aut cuꝫ principib⁹ q̃ possi c
a ſ diuinã scientiã. b ſ conscientias.
dent aũrũ: ⁊ replẽt dõmos suas
a ſ diuino eloquio.
d e ãrgẽto. Aut sic abortiuũ abscon d
ſ al's nũc a ſ sub lege
ditũ nõ subsistere: vl' q̃ ꝯcẽpti nõ e f
a ſ respectu hui⁹ lucis ⁊ ⁊ q̃etis. ſ vel lucem.
b ſ in p̃nti quodãmodo. ſ in spe illi⁹ lucis.
c ſ ecce cõuersio impiorum.
f viderũnt lumen. Ibi impij cẽssa g
a ſ vitiorum.
g uerunt a tũmultu. ⁊ ibi req̃eue- h
a ſ virtutũ. b ſ req̃es scõꝝ in gl'ia.
h rũt fessi robõre: ⁊ quõndã vincti i
a ſ oẽs b ſ req̃euerũt. ſ hoc de futuro.
c ſ ⁊ ſ audierũt.
i pãriter sine mõlestia nõ aũdierṫ k l
k vocem exactoris. Magn⁹ ⁊ par- m
a ſ in mũdo. b ſ nõ timet iudicẽ.
l uũs ibi sũt et seruus libẽr a dño n
a ſ q̃si qꝛ tãtã gloriã hõ ꝑdidit. ergo miser ⁊ sic misero nõ ꝓdest ꝓsperitas: imo nocet.
m suo. Quare dãta est misero lux: o p
a ſ vt aliquo mõ viuat in aliq̃ ꝑte.
n ⁊ vitã his q̃ in amaritudine sũt q
a ſ desiderãt mori mũdo.
o aĩe? Qui expectãnt mortẽ et nõ r s
a ſ mors illa. b ſ eternã quietẽ: vel cognitiõeꝫ diuinitatis. i. sapientiam.
p vẽnit: quasi effodiẽtes thẽsauꝝ: t

patior. a Cũ re. ⁊ ꝯsu. ⁊re. s. defũctis fact⁹ eis eq̃lis: qꝛ post mortem nõ remanent dignitates iste. b Qui edi. sibi soli. fm ꝓprietatẽ hebraici fmonis. nõ accipiṫ h̄ solitudo ꝓut iportat domum solitariã: sic exponit Tho. dicẽs: q̄ ꝑ h̄ itelligũṫ edificia solitaria ad delitias regũ facta. s̄ magis solitudo hic accipiṫ ꝓut significat edificia destructa: vt ciuitates ⁊ castra: q̃ reges ⁊ magnates aliq̃ñ reedificãt maiora ⁊ fortiora q̃ añ: vt ĩ futurum ipi habeãṫ ĩ memoria. ⁊ sic ordinãtur ad bonũ honorabile. c Aut cũ prin. ⁊c. i. cũ illis q̃ ĩ p̃nti vita magis studuerṫ ad bonum vtile. d Aut sic abor. Hic ꝓseq̃ṫ scđm moduꝫ q̃ ipediṫ natiuitas. s. añ animationẽ: q̃ñ sic perit fetus. ⁊ tũc dꝛ abortiuũ. vnde subditur: e Nõ subsiste. defuncti enĩ tñ subsistũt in aĩa rõnali remanente. ⁊ ideo abortiuũ ĩ nullo subsistit. f Uel q̃ ꝯce. ⁊c. i. mortui post animatiõeꝫ tñ añ natiuitatẽ ⁊ sic nõ viderũt lucem hui⁹ vite. ⁊ ĩ h̄ iob reuertiṫ ad modũ p̃cedentẽ. g Ibi impij cessauerunt a tumultu. i. a calũnijs: q̃b⁹ hoĩes molestabant in vita p̃nti. h Et ibi re. fessi ro. i. hoĩes bellicosi q̃ bellãdo frequenter fatigãṫ: ibi quiescũt a talib⁹. i Et quon. vi. s. a bellatorib⁹ dict⁹. k Pariter sine mo. supple sũt ibi cũ illis q̃ eos vinxerãt. l Nõ au. vo. ex. talia enim ibi nõ habẽt locũ. m Paru⁹ ⁊ ma. ibi sunt. s. eq̃les: qꝛ paruitas ⁊ magnitudo distinguũṫ fm ꝓsꝑitates ⁊ adũsitates hui⁹ vite: q̃b⁹ ꝑ mortẽ sublat⁹ remanent hoĩes eq̃les. ⁊ ĩdo subdiṫ: n Et ser. li. ⁊c. qꝛ ꝑ mortẽ soluiṫ talis subiectio. o Quare mi. Hic dñr iob lamẽtaṫ vite sue ꝯtinuatiõeꝫ. ⁊ p̃mo faċ h̄ generaliter respectu oĩm miseroꝝ. scđo specialiter applicat ad seipm. ibi: Uñq̃ comedã. Circa p̃mũ dꝛ: Quare misero. i. hoĩ aduersitatib⁹ afflicto. p Data ẽ lux. ita q̄ ꝑ natiuitatẽ venit ad hui⁹ mundi lucẽ. q Et vi. i. vite cõtinuatio. q̃si diceret: ꝓ nihil. r Qui expectant mortẽ cũ desiderio vt sint liberati a miserijs ĩ q̃b⁹ sũt. s Et non ve. fm eoꝝ desideriũ: lꝫ finaliṫ veniat cũ sint mortales. t Quasi effodi. the. i. sicut effodiẽtes thesauꝝ expectãt cũ desiderio ei⁹ iuẽtionem: ita isti mortem. Ideo subditur:

C

D

☞ dat in ope

Universidad de ... Biblioteca

dat in opere. Vel qr nemo pfecte mūdo moritur: nisi intra mentis inuisibilia a visibilibus abscondatur. Qui mortificationem appetunt: thesaurum fodientibus comparanť: quia mundo per inuisibilem sapientiam moriuntur: que vt thesaurus effoditur: quia sapientia in rerum superficie non iacet: sed in inuisibilib⁹ latet: hoc queritur corfodiendo: id est vt mens a se omē terrenū eijciat: ꝛ sic thesaurum virtutis qui se latebat agnoscat: ꝛ qr mortem vt thesaurū querunt: gaudent vehemēter cum i sepulchrū (vt in sepulchro corp⁹: ita in diuina cōtemplatiōe anima) abscondiť: mundo mortua: vbi ab omni strepitu seculi est quieta. Vel qui thesaurū fodit: gaudet si sepulchrum inuenit: vbi antiquit⁹ mortui cum diuitijs recōdebanť: quia qui sapientiā querit in iustis olim mūdo sepultis: exempla contēplationis inuenit vnde diues fit.

a Viro cuius abscon. ē via. Ecce cū quereretur: q̄re misero data est lux: ostendit: hic via abscōdita est viro: qr si iam bene agit quid aget in fine nescit. Vel aliquando que putātur deo placere: displicent.

b Circūdedit eū de⁹ te. Quia lz celestia desideret: tamen quid de se intus dispositum sit nescit. Sunt ꝛ circa eum tenebre ignorantie: p̄teriti est īmemor: futura non inuenit: p̄sentia vix nouit: intima dispēsationis dei penetrare neq̄t. Qui vero has tenebras intēdit: flet: ꝛ omni nisu supernā lucem requirit. Unde fit aliquando: vt in pio fletu interni gaudij claritas erumpat. vnde sequitur: c Anteq̄ comedā suspiro. Comedere est cōtemplatiōis luce pasci: quā non habet nisi qui prius in hoc exilio quasi vbi nō sūt bona gemit: ꝛ suspirat desiderio. Exequitur vim lachrymarum.

d Et quasi inundātis aque. Aque inundātes multis voluminibus impetu feruntur: sic in lugētibus multa volumina: dum quid apud deum decernatur: nesciunt: dum preterita sua recolunt: futura ptimescunt: et in bonis suis ne errent verentur. Quos dum flagella dei corripiūt: se offendisse suspicanť. vñ addit: e Quia timor. Flent enī qr deseri se timēt: ꝛ ne pia pcussio nō sit discipline: sed vindicte. vñ: Quis nouit ptātez ire tue. Aliqñ enī ē gr̄a quā dicim⁹ iram: ꝛ aliqñ ira quā dicim⁹ gr̄am: vnde necesse ē vt ī oib⁹ timeatur. In psperis: vt non sint sibi data ad maiorem excecationem non ad consolationem: vt bonis solet fieri: ne sit in aduersis initium pene. f Dissimulaui. Et si semp cogitando: loquendo: agendo peccamus tamē cum psperitate leuatur. Per hec tria effrenatius animus rapiť: qr cum potestate preit: alta de se sentit: et quia nemo resistit. lingua defrenatur: ꝛ quia facere licz qd libet: putat iuste licere omne quod libet: sed sanctus tunc amplius cor a gloria reprimit: ne elatione pdat quod in potestate recte agit. vt rex babylonie de vrbe quaz fecit elatus supra homines factus est infra homines linguam etiam cohibet a minorū contumelijs: opus a vagatione inquietudinis restringendo se a licitis. Solus enim in illicitis non cadit qui caute se restringit a licitis. Sic iob qualis in potestate fuit ad exemplum pponit. f Nōne dissimulaui. potestas habita ꝛ ad vtilitatem cogitanda et ppter tumorem dissimulāda ꝛ potens vt pdesse debeat posse se sciat. g Nōne silui. Ecce qualis est in ore. h Nōne quieui: Ecce qualis erga illicita opera. Vel silere est mētē a desideriorum voce restringere. Quiescere in potestate terrenarum actionū: strepit⁹ intermittere: quia qui non vacat ab his: lumen visionis dei sibi abscōdit. Unde pisces sine pinnulis nō eduntur: qr q̄ habēt pinnulas saltus dant sup aquas: ꝛ soli hi ī corpus ecclesie vt cibus trāseunt: quia in eo q imis seruiunt: aliquādo superna mente cōscendunt ne semper in pfundo lateāt: q̄ tunc bene exteriora disponūt: cum ad interiora refugiunt: ꝛ in sinu tranquille mētis q̄escunt: vt iacob domi habitasse phibetur: cum esau gnarus venandi dicitur. Sz ꝛ hec agentes flagellat pater: vt purget: quia nostra perfectio culpa non caret. vnde addit: i Et venit sup me indignatio. Unde magna arte dicturus verbera premisit recte facta: vt in quisq̄ consideret que pena maneat iniquos si ita hic castigat iustos: vt si iustus vix saluabitur impius vbi parebit.

Respōdēs

gaudētq vehemeť cū inuenerint a†

a ſ exempla cōtēplationis.

a sepulchrū. Viro cui⁹ abscōdita ē b†
b via: ꝛ circūdedit eū de⁹ tenebris. c†
c Anteq̄ comedā suspiro: ꝛ q̄si inun d† e†
d e dātis aque: sic rugit⁹ me⁹: qr ti f† g†
mor quē timebā euenit mihi: et h
f qd verebar accidit. Nonne dissi i†
g h mulaui: nōne silui: nonne quie k† l†
i ui: ꝛ venit sup me indignatio. m†

a Gaudētq ve. cū iue. se. i. cū veniūt ad talē statū q sunt certi de sepultura sua ppinqua. Aliter etiam exponitur dicēdo q antiquitus in sepulchris magnorum reponebanť aliqua preciosa ꝛ abscondebantur in terra: ꝛ sic homines volentes illa rapere effodiebant terram: ꝛ sic gaudebāt quando sepulchrum inueniebāt: ppter ea que erant ibi reposita. prima tamen expositio magis ɔcordat littere. b Viro cui⁹ abscōdita ē via. supple q̄re data ē lux ꝛ vita. ꝛ talis ē qui in p̄nti vita oppressus ē miseria: qr nescit quo ibit d loco p̄ntis miserie: eo q nescit homo vtrum odio vel amore dignus sit: vt dr Eccs. ix. Ideo subdiť: c Et circū. eum de⁹ tenebris. s. ignorātie respectu futurorum. d Anteq̄ comedam. Hic iob p̄dicta applicat ad seipm dicēs: Anteq̄ comedā suspiro. p̄ angustijs q̄s sustineo: ꝛ non suspiro leuiter sz grauiter pre angustia nimia. Ideo subditur: e Et quasi inundātis aque. que facit magnū tumultū. f Sic rugitus meus. q̄ ē signum magni doloris cuius causa subditur: g Quia timor quem timebam euenit mihi. homo enim sapiens in psperitate existens timet d futura aduersitate fortune. ꝛ sic timuit iob tempore psperitatis sue. ꝛ in hoc notat magnitudinem sui damni. h Et quod verebar accidit: verecūdia est timor inglorīatiōis. ꝛ in hoc ostendit iob magnitudinē deiectionis a statu sui honoris: ꝛ quia posset aliquis dicere ipi iob q merito hoc patiebatur ppter peccata sua p̄terita: sicut sentiebant eius amici. ideo h̄ remouet dicens: i Nōne dissimulaui. scilicet iniurias mihi factas ab alijs non vindicādo. k Nōne silui. opprobria p opprobrijs non respondēdo. l Nōne quieui. alios nō molestando. quasi diceret: sic. m Et venit sup me indignatio: id est miseria a deo inflicta: quod est signū sue indignationis: cum tamē essem innocens: vt patet ex supradictis.

Capitulum: III

Moraliter.

† Post hoc aperuit iob os suum ꝛc. Scdm sententiā Gregorij Job tenet hic typum hois in peccatū mortale lapsi. qui pcussus est in mente sicut iob fuit in corpore. Ad cuius intellectum sciendum q homo aliquādo accipiť in scriptura qualis factus est f̄m naturaz: ꝛ sic diciť Geñ. j. Faciamus hominem ad imaginem ꝛ similitudinem nostram. Aliquādo vero accipiť qualis efficiť p culpam. ꝛ sic dr j. Cor. iij. Cum çelus ꝛ cōtentio sit in vobis. nōne carnales estis ꝛ f̄m hominez ambulatis. Homo igitur sic acceptus concipitur in peccati cōsensu ꝛ nascitur in actu. ꝛ cum penitet dicit: † Pereat dies dies in qua natus sum. ꝛ nox in qua dictum est conceptus est homo: id est talis conceptus ꝛ talis natiuitas pereant: quod fit quando peccatum remittitur per peccantis penitentiam. et misericordiam diuinam. † Dies ille vertať in tenebras. id est delectatio que fuit in actu culpe vertať in merorē penitentie: † Non requirat eum deus desuper. scz ad puniendu in finali iudicio. nec sit in recordatiōe coraz iudice sūmo. nec illustretur lumine: id est non manifestetur ad meā confusionem illustratione aduentus iudicis. Sed potius abscondať velamine remissionis. ps. xxxj. Beati quorum remisse sūt iniquitates ꝛ quorum tecta sunt peccata. † Obscurent euz tenebre ꝛ vmbra mortis. p hoc intelligitur consideratio pene gehennalis. que consideratio lz sit horrida. respectu tamē experientie non est nisi vmbra. diem igiť praue delectationis obscurant tenebre ꝛ vmbra mortis quādo repellitur per considerationem pene gehēnalis. † Occupet eum caligo: id est perturbatio mentis d peccato ppetrato. † Et inuoluatur amaritudine. scilicet perfecte penitentie: et quia non solum lamentandū est pro peccati actu. sed etiam pro interiori cōsensu. Ideo sequiť: † Noctem illam tenebrosus turbo possideat. id est indignatio spiritus contra malum sic consensum retineat q actum exterius non pcedat. † Non computeť in dieb⁹ anni. placabilis domino. de quo diciť Esa. lxj. Spūs domini super me ꝛc. Sequitur: Ut predicarem captiuis indulgētiam ꝛ clausis apertionem ꝛ predicarem annum placabilem domino: id est tempus gratie. p dies et menses anni gratie. intelliguntur virtutes ꝛ actus earum de quibus expectať remuneratio diuina: ꝛ orādū est q tunc non recordentur peccata ne ex eis obfuscentur bona. † Sit nox illa solitaria. id est non addatur alius cōsensus mal⁹ ad primū. † Nec laude digna. quia de peccato nō est gloriādū ppter quod sic gloriantes dicitur Esa. iij. Peccatum suum quasi sodoma predicauerunt. Nec aliquis de peccato debet laudari. Et contra sic laudantes dicitur ps. ix. Laudatur peccator

in desiderijs

in desiderijs aīe sue ꝛ iniqu⁹ b̄ndiciť. † Maledicunt ei q̄ maledicunt diei q̄ parati sūt suscitare leuiathan. isti sūt vere penitentes q̄ detestanť noctē ɔsensus ꝛ diē act⁹ peccati: ꝛ sic rebellāt diabolo cui erāt subiecti: q̄ p leuiathā significatur: ꝛ sic ad pugnaz ɔ eos excitať: vt iterum sibi subijcianť. Greg⁹. Excitať i puocatiōe certaminis cū amittit ius peruerse dominationis. † Obscurēť stelle caligine ei⁹. qd fit cū ex malorum nrorum cogitatione bona nr̄a exteri⁹ lucētia obscurari videť ꝛ p h̄ ab elatione reprimimur qd ē bonū. † Expectet lucē ꝛ nō videat. id est talis ɔsensus malus ad opus exterius visibile non procedat. † Quia nō ɔclusit ostia vētris. id ē ɔcupiscētie q̄ parit malū ɔsensū ꝛ ɔsensus factū. † Nec abstulit mala. id ē multiplicabit ipa. † Quare nō ī vulua mortu⁹ sū. In vulua nāq pctm moriť qñ ɔsensus mal⁹ añ factū p pniaz diluiť. † Egressus d vtero nō statim perij. id ē statim post factū malū non penitui. † Cur except⁹ genib⁹. i. in ɔsuetudīe peccati nutrit⁹. † Cur lactat⁹ vberib⁹. de malo ī peius d̄bis malis attract⁹ Prou. j. Fili mi si te lactauerint peccatores ne aq̄escas eis. † Nūc. n. dormiēs silerē. i. essem ī pace ɔsciētie si nō eēnt ī me p̄dicti gradus culpe. † Et sōno meo. s. ɔtēplatiōis diuine. † Requiescerē cū regib⁹ ꝛ ɔsulib⁹ terre. i. cū viris ɔtēplatiuis q̄ reges sunt p subiectionē motuū carnis ꝛ ɔsules dādo fidelib⁹ ɔsilia salutis. † Qui edificāt sibi solitudines. nā ɔtēplatiui libēter sūt solitarij. † Aut cū p̄ncipib⁹ q̄ possidēt aurum ꝛc. i. cū bonis doctorib⁹ q̄ possidēt aurū sapīe ꝛ argētū eloquētie pure. † Aut sicē abortiuū ꝛc. Abortiuū d̄o dr ortū nō recto tpe. tps d̄o nō rectū fuit tps nature lapse ī q̄ oīs caro corrupit viā suā. vt habeť Geñ. vj. Propter qd diluuiū inundauit ꝛ post diluuium paucis except. oīs pp̄ls ad idolatriā declinauit: igiť sācti illo tpe nati dicunť abortiui. q̄b⁹ desiderabat iob assimilari: qr descēdētes ad lymbū erant d sua futura beatitudie securi. † Et q̄ ɔcepti nō viderūt lucē. p istos ītelligūť sācti tpe leg. mosaice nati. q̄ tū nō viderūt christū lucē mūdi. cū istis siliter q̄rebat ī lymbo q̄escere p̄dicta rōne. † Ibi impij cessauerūt a tumulto. id ē demones q̄ molestare nō poterāt sāctos p̄res. † Et ibi requieuerūt fessi robore. i. fortes ī tēptatiōib⁹ sic q nō vincebāť tū fatigabāť. sicē dič p̄hs. vij. ethicorum de ɔtinēte. † Et quōdā iūcti pariter sine molestia. scz sūt ī lymbo. sicē tpe iob erat sāct⁹ ioseph ꝛ ei sīles. † Nō exaudierūt vocē exactoris. i. demonis q̄ dr exactor. Luce. xij. Et iudex tradat te exactori. † Paru⁹ ꝛ magn⁹ ibi sūt. i. puer ꝛ adult⁹ moriētes tū in gr̄a. † Et seru⁹ ꝛ liber. nā sicut dicit Ambrosi⁹: Apud dñz bona fuit⁹ ꝛ bona libertas eq̄ lāce appendūť. † Quare misero data ē lux. sicut lugēda ē ɔceptio f̄m culpā ꝛ natiuitas. sic ꝛ hui⁹ vite q̄ potius mortis ē ɔtinuitas. Ido dr: † Quare misero data ē lux. q. d. sicut bonū ei fuisset nō peccasse: sic ꝛ ī pctō nō viuere. Ido subdiť: † Qui expectāt mortē ꝛc. qr mori pctō debet eē ī desiderio. Ro. vj. Existimate vos mortuos q̄dē eē pctō viuētes autē deo in xp̄o ꝛc. † Et nō venit. aliq̄ nāq desiderāt pctō mori et nō moriunť. nā ex ɔsuetudie peccādi ab hac morte retardāť. † Quasi effodiētes thesaurum. s. diuine gratie: q̄ inueniť p h̄ q homo moriť culpe. Ido subdiť: † Gaudētq vehemēter cū inuenerint sepulchrū. De q̄ sepultura dr Roma. vj. Sepulti sumus cū illo p baptismuz ī mortem. † Viro cui abscondita est via. eundi ad patriam. † Et circūdedit eū de⁹ tenebris. s. ignorātie ɔtract. ex peccati ɔsuetudine. † Anteq̄ comedā. i. delectationē peccati pcipiā. † Suspiro. synderesi remurmurāte peccato. † Et tāq̄ inundātis aq̄ sic rugit⁹ me⁹. Esa. lj. Impij q̄si mare feruēs qd q̄escere nō pōt. † Quia timor quē timebā. de peccati ɔtinuatiōe. † Euenit mihi. ppter ɔsuetudinem q̄ vix pōt dimitti. † Nōne dissimulaui. ppť hoc a peccat. emēdari. † Nōne silui. retardādo peccata ɔfiteri. † Nōne q̄eui. manēdo nimis in lecto peccati. † Et venit sup me indignatio. scz dei. sic debet peccator p pctis suis dolere ꝛ lamētari.

In ca. iij. vbi diciť in postilla Thomas autez de aquino dicit: His non obstantibus.

Additio.

Expositio sancti Thome in hoc loco videť rationabilis: nō obstantib⁹ his q̄ ɔtra euz postillator obijcit. qd sic ptz: nam iob ꝛ amici ei⁹ vt dictū est in pma additione. disputabant p̄ncipaliter circa hoc q iob dicebat se esse flagellatū sine culpa: amici vero asserebant ipm esse flagellatum in penam sue culpe et suorū: vt patet manifeste in toto pcessu huius disputationis. ꝛ sic patet q eorū disputatio non erat in equoco vt postillator dicit: sed de directo sibi inuicem cōtradicebant. Alia autē que in hac disputatione interuenerunt: vtpote q iob tenebat q in alia vita finaliter puniebāntur iniusti ꝛ iusti p̄miabanť: qd tamē negebať ab aduersarijs: non erat de principaliter intentis in disputatione: sed de secūdario supuenientibus. vnde. j. Job. xxxij. ca. quādo cessauit disputatio trium amicorū. dicit sic: Omiserunt autem tres viri isti respondere iob: eo q iustus sibi videreť: id est q nō poterāt ipm cōuincere de iniusticia sua: ex quo patet q hec erat principalis materia disputationis scz vtrum iob fuisset iust⁹ tēpore sue flagellationis vel non. Et ideo quia iob exprimēs vitam suam esse odibilem f̄m partem sensitiuaz put sanctus Tho. ponit. interposuit quedā in hoc ca. in quo primordium disputationis ɔsistit: quib⁹ videbať iob asserere se esse iustū ꝛ sine causa vel culpa flagellatū: ideo aduersarij cōtra hoc p̄ncipaliter se opposuerunt nō curātes vtrū f̄m sensitiuā partez loquereť vel al's: sed solum iusticiā suam impugnātes: ꝛ ex h̄ approbantes punitionē suam. ꝛ sic manifestū est q non disputabāt in equocis: nec iob eos detinuit in d̄bis ad ppositū nō spectantibus: sed iob p̄ncipaliter asserebat se esse iustum: aduersarij vero hoc semp cōtradicebāt. ꝛ circa hoc principaliter versabatur vtriusq partis intentio. Qr autez postilť. dicit q iob in hoc ca. ex sentētia erronea amicorum suorū quā nouerat: cōcludit viam suam sibi odibilē ꝛ onerosam. ꝛ per cōsequens suam cōceptionem: natiuitatem: et educationē: ducendo eos ad incōueniens ꝛc. put postilla videť irrationabiliter dictū: tum quia quādo hoc caplm pposuit: nihil legiť audiuisse ab amicis: vt patet manifeste. Nam ipse fuit primus loquens de hac materiā: nec debuisset eis imponere q aliqd erroneū credidissent: ex quo non habebat de hoc certam noticiā: tum qr si hoc modo loquereť scz ex aliorū positiōe vt eos deduceret ad incōueniens vt postilť. dicit: debuisset interponere aliquā dictionem que significaret q hoc loquebať ex aliorū positione. nō ex sua: sicut ap's ī illa auctoritate quā allegat postilť. j. Cor. xv. Nō fuit locutus simpliciter: sed cōditionaliter dicens: Si resurrectio mortuorū non est: ergo nec christ⁹ resurrexit. vbi manifeste ostendit se non loqui simpliciter sed conditionaliter. f̄m eos qui resurrectionez negabant: qd iob ī hoc loco non fecit. sed simpliciter loquitur tanq̄ ex sua ppria opinione: put sanctus Tho. in sua expositione dicit. Sed vlterius circa hoc videť querendū qua ratione iob tam particulariter maledixit diem natiuitatis sue: ac noctem conceptionis. siliter ꝛ stellas ꝛ huiusmodi. suffecisset enī ostēdere suā tristiciam et dolorem simpliciter. sicut christus dixit: Tristis est anima mea vsq ad mortem. Matth. xxvj. vel saltem sicut dauid. ij. Regū. j. similiter maledixit. dicēs: Montes gelboe nec ros nec pluuia veniāt sup vos: in q̄ sat. ostendebať q illa que cōtigerunt in illis montib⁹ erāt valde infortunia. Hiere. etiam qui ppter veritatem quam ex parte dei populo denunciabat: fuit multipliciter afflictus: intantū etiaz q ostēdebat se maluisse nunq̄ fuisse natum. vnde maledicebat virum qui patri suo denunciauerat natiuitatē suam: tanq̄ illum qui mala noua denunciabat: vt habetur Hiere. xx. Nunq̄ tamē ad tanta ꝛ tam particularia descendebat in maledicēdo: vt patz ibidem: vnde iob omnes modos cōsuetos in sacra scriptura circa talia videtur trāscendisse. de quo ratio videtur querenda. Ad quod dicēdū q sanctus Tho. in hoc loco sic dicit. Considerandū est autē q sicut Hiero. dicit in plogo a d̄bis in quibus ait: Pereat dies vsq ad illum locum vbi scriptum est. Idcirco me rep̄hendo: hexametri versus sunt dactylo spōdeoq currentes. ꝛ sic patet q liber iste per modum poematis cōscriptus est: vnde per totum hunc librum figuris ꝛ coloribus vtitur quibus poete vti cōsueuerunt. solent autem poete vt vehementius moueant ad eandē sententiā diuersa inducere. Unde ꝛ hic iob ad maledicendū diei sue hunc modum obseruauit. inducens ea quibus aliqua dies sola eē odiosa. hec ille: Ex quo ratio tante particularitatis in hoc loco ꝛ in alijs huius libri patet. Sed adhuc circa modum loquendi istius libri est vlterius attendendum q inter cetera que in sacra scriptura traduntur per modum carminū seu canticorum in quibus multa figuratiue ꝛ parabolice traduntur iste liber est obscurior: eo q sunt in eo multa vocabula ignota ꝛ inconsueta magis q̄ in alijs libris: nec etiam in eo regule grāmaticales hebraice cōmuniter seruantur cuius causa potest esse duplex. vna scz q f̄m quosdam hebreorum expositores liber iste fuit ab alia lingua in hebreo translatus: quod minime contingit in alijs libris sacre scripture: ex quo dicunt prouenisse p̄dicta scilicz q aliqua vocabula illi⁹ lingue nobis ignote remanserunt in prima propria forma: sicut contingit in libris p̄hicis seu mathematicis. qui a greco in latinum fuerunt translati in quib⁹ aliq̄ vocabula remanēt greca: sicut ille sumiť p materia p̄ma ī naturalibus. ꝛ ē dictio greca: siliter ꝛ cenit capitis: quod sumitur p altiori pūcto celi supra hemisperiū in astronomia: que

nomia: q̄ q̄dem dictio tenit non est dictio latina. ⁊ sic pluries ꝯtingit i h libro: in q̄ ponunt aliq̄ dictiones q̄ nō sūt hebraice s; sunt illi⁹ lingue a q̄ liber iste fuit trāslatus q̄ nobis ē ignota: put forte in aliq̄b⁹ locis infra videbit. Alia causa etiā pōt eē. q; liber iste pcedit p modū tragedie: q̄ dr esse apud grāmaticos cant⁹ hircin⁹: eo q̄ de rebus crudelissimis ⁊ horridis tractat. s. de casu flebilissimo ⁊ crudelissimo sācti ⁊ piissimi viri sicut Job: vt p; i toto pcessu libri: ⁊ ideo modus loquēdi difficilis ⁊ obscurior ꝯsueuit eē i scripturis. sicut p; de libro Threnorū q̄ etiā de destructiōe hierlm tragedice pcedit: cui⁹ stilus multū ꝯformat stilo hui⁹ libri in hebreo: l; modus loquendi i isto libro obscurior sit modo loquēdi in libro Threnoꝝ: vnde trāslatio nr̄a magis ⁊ frequentius deuiat ab hebreo in h libro q̄ in aliis sacre scripture libris. quā varietatē q; i multis loc. ⁊ frequēter in h libro inuenit: causa breuitatis tāgere omittā. nisi forte vbi ppter hoc snīa videt nimis variari ⁊c.

¶ In eodē ca. vbi dicit in postilla. Hec Thomas exponit dupliciter: vno modo q̄ p Leuiathan intelligit piscis.

Additio. ij.

Vtraq; expositio sācti Tho. videt habere locū. De pma enī sic p;. nā dato q̄ ille piscis magn⁹ nō possit capi nisi de clara die put postill. dicit sibi fuisse narratū a piscatorib⁹. tūc si ꝯtingeret q̄ aliqua dies in q̄ ipi intēderēt captioni illi⁹ piscis finiret an ei⁹ captionē. maledicerēt illi diei. eo p nō fuit ꝑfecta vsq; ad finem sui opis. ⁊ de talib⁹ intelligit illud: Qui maledicūt diei q̄ parati sūt suscitare leuiathan. Sm pmū motiuū sācti Thome: l; mutet tps ꝯgruū ad captionē. vtrū nox vel dies: q; h ꝯsistit in facto. ⁊ ideo nō variat motiuū expositionis. Scda vo expositio nō debet cēseri mystica s; lrālis: nā vt dictū fuit i additiōe pcedēti: in h libro pcedit p modū poeticū seu tragedicū. in q̄ figuris ⁊ colorib⁹ vti ē ꝯsuetū. ⁊ ideo accipe leuiathan p diabolo ad lrālem sensū ptinet. q̄ q̄dē sensus lrālis in locutiōib⁹ figuratiuis seu pabolicis figurat⁹ tendit ad lrām poti⁹ q̄ ad figurā. vt in q̄stione de sensu lrāli supra in plogo sup Gen. posita. vn̄ ⁊. i. xl. ca. vbi de leuiathan agit p extēsū. cōiter exponit ad lrā; d diabolo: etiā ab ipo postillatore: vt p; ibidē. Scd; vo q̄sdā hebreoꝝ expositores lra talis ē: Maledicunt ei q̄ maledicūt diei: q̄ parati sūt suscitare societatē suā. hoc enī nomē leuiathan equiuocū est i hebreo: vno mō signat illū magnū piscē. et alio mō signat idē qd societatē suam seu eorū: vn̄ scdo mō acceptū dicūt q̄ p h qd dr: Qui maledicūt diei: intelligūt lamētatores seu lamētatrices: quoꝝ officiū est plangere sup mortuos: et p verba sua suscitare societatē sua; ad lamentationē ⁊ fletum: de q̄bus Hiere. viij. dicit. Vocat lamentatrices ⁊c.

¶ In eodē ca. iij. vbi dr i postil. Qui edificāt sibi solitudies.

Additio. iij.

Scdm ppietatē hebraici sermonis vtrūq; significat solitudo. s. desertū locū ⁊ solitariū. ⁊ ideo vtrūq; pōt intelligi indifferenter: non deuiando a ppietate sermonis hebraici ⁊c.

¶ In eodem ca. iij. vbi dicit in postil. Viro cuius abscōdita ē via ⁊c. Supra quare data est lux?

Additio. iiij.

Viro cui⁹ abscōdita ē via: h pprie intelligit d ipo iob eo q̄ ipe se icedere credebat p viā iusticie put erat veꝝ ⁊ tn̄ ꝯtingebant illi miserie magne: sicut impiis sepe ꝯtingūt. ⁊ sic ei⁹ via erat abscondita ppter hmōi pplexitatē: ex qua circūdatus erat ignorantia: de quo subdit: Circūdedit eū deus tenebris. s. ignorātie respectu hmōi vie que sibi erat abscondita.

¶ In eodem ca. iij. vbi dicit in postilla: Quia timor quem timebam euenit mihi.

Additio. V.

Ex hoc q̄ iob dicit se an̄ timuisse aduersitates q̄ postea ei ꝯtigerūt. videt remouere quādam obiectionē que ex pdictis p ipm posset obiici ꝯtra eū. Si enī tpe sue psperitatis crederet se securū ab hmōi timore: sequeret q̄ q; p magna tēpora fuerat in psperitate tam ab extra q̄ ab intra: sic nō rationabiliter dixisset: Quare non in vulua mortuus sū: ⁊ egressus ex vtero nō statim perii. ⁊ hmōi. Diceret enī sibi q̄ sua natiuitas ⁊ educatio sat. pfecerat sibi. saltē p toto illo tpe in quo fuit i psperitate. Ad qd remouendū dicit: Quia timor quē timebā euenit mihi. q. d. nō credat aliq̄s q̄ vita mea aliq̄n fuit pspera ⁊ quieta: q; l; ab extrinseco an̄ aduersitates videbar trāquillus: semp tn̄ patiebar i mēte timorē eoꝝ q̄ euenerūt mihi. ⁊ sic nunq̄ fuit in vera psperitate: q; ad talē psperitatē requirit securitas seu trāquillitas mētis quā ipe asserit se nunq̄ habuisse. Et vt hoc qd dicit ostēdat esse verū. subdit: Nōne dissimulaui. Circa qd sciendū q̄ i hebreo nō habet i h loco aduerbiū interrogatiuū. s. nōne: sed q̄da; simplex negacio. s. sic. Nō dissimulaui: nō silui: nō q̄eui. ⁊c. et ē sensus. Timorē quē inde dico me habuisse nō dissimulaui: q; vt dictū fuit. s. ca. j. Job timens ne forte peccarēt filii sui in suis ꝯuiuiis: in fine hebdomadaꝝ offerebat p singulos holocausta. ⁊ sic p; q̄ timebat eorum specialē ruinam. ⁊ per ꝯn̄s eoꝝ punitionē: qd tn̄ non dissimulabat: cū h patēter ostēderet p holocaustoꝝ oblationē cōtinuatā. Dic enī: Nō silui: q; vt ibidē dicit: sanctificabat illos. s. filios ⁊ familiā: in qua sanctificatiōe p̄sumendū est: q̄ eos exhortabat ⁊ monebat. q̄ dicit: Nō silui. s. timorē quem habebā ex pdictis. ⁊ sic pa; q̄ ipe intrinsecus erat ꝯtinue timore inquietatus: de q̄ dicit: Nō quieui: ⁊ quia huic turbationi sue intrinsece fuit subsecuta aduersitas extrinseca. Jdo dicit: Et venit sup me indignatio: q̄ q̄dez snīa hoꝝ versuū rōnabiliter videt: tum q; ꝯsona hebraice veritati vt dictū ē: tum q; indecens videt viro iusto vt se laudet. Vnde Prouer. xxvij. Laudet te os alienū ⁊ nō tuū: necessitate tn̄ imminēte. ⁊ cū aliqui false intēdūt vitiare iustū: tūc est ꝯueniēs vt iust⁹ excuset sese etiā veraciter iustificādo: vn̄ iob postq̄ ab amicis fuit false reph̄ensus: rōnabiliter se defendit. vt pa; in pcessu. sed in hac sua prima ppositione cum nōdum audiuerit aliquem eum ꝯdēnantem: solum intēdebat suam miseriam plāgere modo iam dicto sine hoc q̄ de innocētia sua aliquid tangeret.

Replica.

In ca. iij. vbi postill. expositionē verborū iob q̄ sonant q̄si maledictionem ptractans. ⁊ p̄cipue expositionē sancti Tho. p aliis cōmendās: ꝯ eandē obiectionē facit Bur. q̄si crimen lese maiestatis pactū lōga digressiōe reph̄ēdit: volēs sāctū sc; Tho. defendere pl⁹ iuoluit. Et q; tediosū est totū tractatū suum recitare: resoluo eū ad certa puncta: q̄bus ptractatis apparebit q̄d rei ⁊ rōnis habeat. Est igit in hac sua digressiōe p̄mus pūctus iste: q̄ tota materia ⁊ p̄ncipalis disputatiōis iob fuit q̄ flagellaret sine causa. Scds pūct⁹ q̄ ratio mouēs p̄ncipaliter iob ad p̄mū dictū ē: q̄ iob asseruit se iustū. ⁊ p ꝯn̄s sine causa flagellatu;. Tertiū dictū q̄ amici iob solū ipugnabāt iusticiā quā iob ptēdebat: alia aūt dicit accessoria i illa disputatiōe. S; p̄mum dictū videt simpliciter falsū. imo erroneum tam cōmendabili ⁊ adeo cōmendato viro nō esse imponendū. na; vna oīm phoꝝ voce reprobat: soli⁹ enī naturalis luminis ductu Aris. videt nihil fieri sine causa. ⁊ Plato sb celo nihil fieri credidit: cui⁹ legitima causa in tpe nō precessit. ⁊ sic de aliis phicis simul ⁊ theologicis q̄ ꝯsentanee dicūt multa fieri sine culpa: nulla tn̄ sine causa. Et scdm dictū silr falsū est q̄ iob se asseruit fore iustū: nā h faciēdo foret iniust⁹: vt pbat. ix. hui⁹. vere enī iust⁹ q̄d sibi desit primū. non q̄d assit agnoscit. Si enī dixerim⁹ inquit Jobes i canonica sua p̄ma. ca. j. quia peccatu; nō habemus ipi nos seducimus. ⁊ veritas i nobis nō est. q̄propter illa vba q̄ ad innocētiā vel iusticiā ipius iob tendere vident. nō aliter accipiēda sūt nisi sicut vba christi d ceco nato. Joh. ix. Neq; hic peccauit neq; parētes eius ⁊c. Quia iob nō dixit simpliciter se nō peccasse: nam hoc eēt temerariū: s; dixit se nō peccasse vt flagellaret. volēs p h amicis errātibus cōcludere: q̄ si q̄ flagellant: nō seq̄t necessario. igit pp̄t peccata: q̄ fuit error p̄ncipalis ⁊ formalis amicoꝝ: vt p; in pcessu libri. Nec tertiū dictū Bur. stare pōt: q; amici iob nō intēdebāt eū pbare iniustū. s; habebāt h tanq̄ euidens ex flagellis: iuxta errorē eorū q̄ neminē dixerūt flagellari sine culpa. ad qd ꝯcludendū tēdit eoꝝ disputatio: idcirco ex verbis iob accipiētes occasionē scādali: putabāt eū dei blasphematorē ⁊ impatientem. ⁊ de h nō disputauerūt: s; ipm iob tāq̄ talē obiurgabāt vt p; in pcessu lre. Materia q̄ disputationis fuit: in p̄nti neminē puniri nisi p peccatis ⁊ ecōtra. Job aūt vtriq; errori se opposuit. ⁊ nō p sua iusticia. s; iniuria deo p derogationē facta disputauit: in cui⁹ signū. j. vlti. ca. de⁹ illos tres amicos increpās: nō dicit eos ꝯtra iob locutos: sed ꝯtra deū ⁊ dei iusticiā: ideo dicit ibi: Jratus est furor meus in te ⁊ in duos amicos tuos: q; non estis locuti corā me rectu; .i. dogma verum sm glo. si enī solū locuti fuissent ꝯtra iusticiam iob. vt sonat tertium dictū Burgē. nō possent reph̄endi quasi non rectum locuti fuissent: cum ⁊ iob reprehensibilis erat ⁊ p deum reprehensus: vt pa; infra. xxxviij. Ex q̄bus pa; q̄ Burgen. cum huiusmodi falsis dict. sanctū Tho. potius inuoluit q̄ defendit. Et isdem Burgē. ex debilibus motiuis inuehit cōtra postill. dicēs q̄ iob ex snīa suorū amicorū erronea quā nouerat eos dogmatiçare. cōcludit querelā sue natiuitatis. conceptionis ⁊c. sibi fuisse odiosā. ꝯ qd dictū Burgē. arguēdo assumit cū zvicleffitis ⁊ hussit. nō legit iob ab amicis suis audisse errorē. igit si ipugnauit: ipugnauit sibi icognitū. Ad qd dico q̄ q; viri insignes fuerūt vt p; ex eorū argumētis. ideo fa/

ma

nia pdēte potuit iob scire eoꝝ opiniōes ⁊ doctrinas: ⁊ fortasse tpe psperitatis se ꝯtulit cū eis: sic q̄ eoꝝ errores nō latebāt ipm: q̄n etiā fundabāt errores eoꝝ sup lamētatiōe digna. s. q̄ nō esset vita post hāc: vt dicet. j. stantib⁹ enī illis erroribus: lamētabilis eēt vita iusti: p̄sertim flagellati: q; sic eius iusticie i futuro nihil p̄mii correspōderet: ⁊ in p̄nti nō nisi tribulatio. et sic expositio postill. locū habet: siliter ⁊ obiectio ꝯtra sanctu; Tho. Per idē respondet ad scd; argumentū Burgē. q; ex fama ⁊ mutua collatione an̄ flagellationē habit. sciuit iob amicos suos his errorib⁹ inuolutos. Ratio huius ē: q; doctrina iob nō latuit amicos: eo q̄. j. iiij. ca. dixit eliphaç p̄m⁹ amic⁹. Ecce docuisti plurimos ⁊c. Rōnabile igit videt q̄ et ipse iob sciuerit doctrinas ⁊ opiniones amicoꝝ suoꝝ. idcirco inter flagella veritat. amator voluit errores amicoꝝ obiurgare. vnde hoc intelligētes: se ei importunus opponebant. Per idem ad tertiū argumētū. q; satis dedit itelligere q̄n maledixit diei ⁊c. Cū eēt voce dn̄i laudat⁹ vt iust⁹ ⁊ rectus: creature dei absolute maledicere nō potuit: cum sit oīs valde bona. Gen. j. S; recte maledixit eis ex suppositiōe erroꝝ: quos fama docēte sciuit amicos suos tenuisse. Ex q̄bus p; Burgē. etiā ad argumētū postill. nō bene rn̄dere: q̄n a sili allegat apl'm etiā ex suppositione errantiū ⁊ negantiū resurrectionē: sic arguētē: Si resurrectio non est: nec christ⁹ surrexit: inanis est q̄ fides nostra. Vbi Burgē. dicit q̄ apls loquit cōditionalit: ita dico ⁊ ego q̄ iob siliter loquit: supplendo sic lrām. Si veꝝ est i futuro nullā esse remunerationē p tribulationib⁹ spōte assūptis vel sine culpa inflictis: maledicta est dies natiuitatis ⁊ nox cōceptiōis talis hoīs q̄ in hac vita sine culpa flagellat. ⁊ sic illa conditionalis eq̄ualet ꝯsequentie bone ⁊ legali: q̄uis nō formali: sicut ⁊ conditionalis apli p postillatorē allegata cōcludit fidem nr̄am eē inanē. imo idem apls. j. Cor. xv. similē cōcludit maledictiōe; dicens: Ergo q̄ dormierūt in christo perierūt. Si inq̄t oīb⁹ hominibus ⁊c. vide ibi in glo. Nec videt factum Burgē. valere qd adducit ad reddendu; rōnem: q̄re ita pticulariter maledicit noctē diē stellas ⁊c. Quia dicit allegando sanctū Tho. q̄ iste passus lre est metricus: igit poeticus. poete aūt solent modos loquendi multipliciter variare eoꝝ que ponūt: s; non videt mihi ꝯueniens sacrā scripturā poematib⁹ ⁊ poetis comparare: cum multa mentiri solēt poete canētes: vt dicit. j. metaphisice. vnde ⁊ beat⁹ Hiero. sensus sacre scripture q̄ videntur false sonare: ironice cōparat hmōi poeticis fictionib⁹ ⁊ athenarū ludicris: vt p; supra. iij. Reg. j. nec bene infert Aug. cū sācto Tho. ex dicto beati Hiero. passus iste est metricus q̄ poeticus: q; multa sunt poetica psaica: multaq; metra nō poetica. Nec verum est q̄ iob maledixit stellis vel q̄buscunq; aliis preter diem ⁊ noctem. q̄bus maledicens dicit indignū q̄ sol luceat illi diei ⁊c. per hoc magis solē ⁊ stellas magnificat q̄ maledicit ad modū loquēdi de solenni viro: indignū est eū p̄sidere villi cōitati. imo ⁊ Hiere. ca. xx. plus pticulariter maledicit q̄ iob: q̄ non solū maledicit tēpori ortus sui: s; etiā nūcio ⁊ ceteris: vt ibi p;. Est igit Burgē. in hac pte inuolutor snīaꝝ: expositionē magistralē sācti Tho. nō pmouēs s; potius corrūpens. Postillator aūt satis soluit obiectionē factā cōtra sanctum Tho. nam circa. xx. ca. Hiere. exponēs maledictiōes factas hic ⁊ ibi: ponit duplicē sensū: sm vnum sic maledicentes loquūt ex pte hoīs sensitiui ⁊ affectiōe cōmodi: nō ex pte hominis rōnalis ⁊ affectione iusti. ⁊ sic stat bene expositio sancti Tho. sic etiā videt sanct⁹ Tho. sentire sm aliū sensū: sic maledicētes loquūt ex opinione psequētiū aduersantiū ⁊ erronee sententium: non simpliciter. ⁊ sic stat expositio postillatoris. C

¶ In eodē ca. vbi dicit: Maledicant ei sicut qui maledicunt diei: q̄ parati sunt suscitare leuiathan: ibi postillator adducit duas expositiones sācti Tho. q̄ꝝ primā tanq̄ falsam abiicit: scda; vo mysticā dicit. Prima aūt expositio ē q̄ leuiathā est ad lram magn⁹ piscis: quē pter sui magnitudinē piscatores nō audent i die inuadere s; tm̄ in nocte: in q̄ laborātes ⁊ ppt celeritatē diei orientis cape nō potētes: maledicūt diei q̄si impedimēto sui pfectus. S; postillator h dicit esse falsum q̄ in nocte ille piscis capi possit: s; solū in die clara: put dicit se didicisse a piscatorib⁹ in captione talis piscis expertis. Burgen. aūt hāc expositionē q̄uis fabulosam defendere volēs concedit q̄ tm̄ in die capi pōt ⁊ addit: si dies terminet an̄ captiōe;: tūc maledicūt diei: q; nimis accelerauit ad finē ante piscis captionem. S; illud non videt rationabile. quia potius maledicerent nocti que nimis cito aduenit: q̄ diei qui nimis cito transiit: q; specificatio fit a termino ad quē: nō a quo. Etia; si vult dicere cōsequēter ad dictū sancti Tho. potius deberent diei cito trāseunti benedicere q̄ maledicere: q; die terminato gauderēt q̄ nox venisset in q̄ cape possent: s; q; res fabulosa ē: trāseat. De eo aūt q̄ postillator dicit scdam expositiōe; fore mysticā. Burgē. dicit eā lrālem: qd ⁊ si veꝝ eēt sm allegoricū sensū: non tn̄ est veꝝ sm primā terminoꝝ significationē nihil absurditatis habētē: put exponit iste passus sm hebreos: postill. ⁊ etiā Burgē. ¶ Item i eodē ca. vbi dicit: Viro cui⁹ abscōdita ē via. cur data est lux: h verbū cum bn̄ exposuisset postillator. Burgē. aliter exponēdo si veꝝ diceret nō veniret reprobādū: q; eiusdē passus p̄nt eē plures expositiōes vere: s; i expositiōe Burgē. illud nō videt veꝝ q̄ iob ignorauit iustū a deo iuste flagellari: q; h nitebat pbare ꝯ amicos suos i h errātes: vt p; i pcessu libri. ⁊. s. ostēsū ē. j. Coꝝ. j. ¶ Itē i eodē ca. sup vbo. Timor quē nō timebā euenit mihi vsq; ad finem ca. Burgē. ē cū postill. s; i fine vbi postillator dicit iob tetigisse materiā sue inocētie: Burgē. opponit dicēs: viro iusto indecēs se cōmēdare absolute absq; adūsarioꝝ falsa ipugnatione q̄liter i h ab amic. iob ꝯ eū adhuc nihil actū dr. s; Burgē. falsus intellect⁹ ostēsus ē clare. s. in p̄mo correctorio huius ⁊c.

Glo. ordi.

a Respōdēs Ca. IIII aūt eli. Amici iob cā pietatis venerāt: sed ad ꝯtētiōis vba psiliūt: nō praua intētiōe: s; q; pcussum credūt p iniq̄tate: deberent aūt ex ante acta vita vba ei⁹ pēsare: et si diuersa sentirent humiliter dicere: nō pcusso p imoderata vba vuln⁹ addere ⁊ flendo se ei sociare: nō scientiā suā ostēdere. Sūt autem dicta eoꝝ in multis recta ⁊ fortia ⁊ i se magna: vnde eorum auctoritate vtitur apl'us: que tn̄ dn̄s reph̄ēdit: s; cōpatione melior. dicēs: Non estis locuti rectū sicut seruus me⁹ iob. Et si mira tumide tn̄ dicūt: in sancti viri aduersitatē. Paul⁹ q̄ ea pēsat ex coꝝ virtute: deus incaute plata reph̄ēdit ex psone q̄litate. Inter recta ad puersa dilabūt. Sic heretici ex bonis mala abscondūt vt recipiant: ⁊ ex malis bona inficiunt: vt corrumpāt. b ¶ Si ceperimus loqui ⁊c. Molliter incipiunt: sed in aspera prumpunt. Sic heretici blanda verba pponunt ne caueantur: sed aspera subinferunt. c ¶ Sed conceptum sermonē. Perfecti nec in corde peruersa ꝯcipiunt que silentio compescāt. Alii praua concipiunt: sed silentii vigore magno constringunt. Alii et concipiunt et mox efferunt. In sensu lenes: in lingua precipites. De his est eliphaç: qui suo

h experimento

a Respōdēs āt eliphaç themanites dixit: Ca. IIII

a ¶ h dr q; locutur⁹ erat cōtra eū.

b Si ceperim⁹ loq̄ tibi: forsitan moleste accipies: sed cōceptum ser/

a ¶ ex se de aliis iudicat. b ¶ his verbis innuitur manifeste: q; disposuerāt eū offendere.

Nico. de lyra

a Respōdēs aūt. Postq̄ descripta ē ipi⁹ iob ppositio q̄rulosa. Hic ꝯsequenter ponit amicoꝝ ei⁹ obiectio calūniosa: ⁊ p̄mo ponunt obiectiōes triū amicoru; eius p̄ncipalium. ⁊ secūdo ipius heliu qui cum eis venerat ad iob consolandum. ca. xxxij. Prima in duas: q; primo ponunt dicte obiectiōes. ⁊ scdo eorū replicationes. ca. xv. Prima i tres. sm tres amicos iob: q; primo ponunt obiectiones primi. secundo secundi ca. viij. tertio tertii. ca. xj. Prima adhuc i duas. quia primo ponitur ipius eliphaç obiectio. secundo iob responsio. ca. vj. Prima in duas: quia primo eliphaç proponit suam obiectionem. secundo inducit iob ad eius attentionem. ca. v. Prima adhuc in duas. quia primo obiectio ponitur. secundo dei reuelatio ad hoc inducitur. ibi: Porro. Circa primum sciendum q̄ eliphaç recte accepit verba iob q̄tum ad illud in quo discordabat ab eo sc; q̄ aliqui absq; culpa affliguntur in presenti vita: ⁊ hoc accepit ex verbis iob in fine capituli precedentis: vt patet ex dictis ibidem: sed ex modo loquendi credidit eum esse impatientem: ⁊ ideo arguit primo ipsum de impatientia. secundo de erronea sententia. ibi: Recordare obsecro. Circa primum dicitur: Respondens autem eliphaç: l; obiiceret. tamen dicitur hic respondēs: quia post ipm iob loquitur: ⁊ quia obiiciendo respondet quodāmodo dictis eius. A
b ¶ Si ceperimus loqui tibi: modus est hominis impatientis nō expectare finem verbi quod sibi dicitur. et i hoc notat iob de impatientia. c ¶ Sed conceptum sermonem tenere quis poterit. lic; enim iniurias proprias dissimulare sit virtuosum: iniurias tamen diuinas

tolerare

experimento de omnibus idem sentit. a Tenere quis pote. Quasi velle retinere: in quo innuit se in loquendo offensurum.
b Ecce docuisti plu. Certa bona sunt que et ille fatetur qui criminari vult. Quantus ante fuit: qui tot suis occupatus disponēdis: etiā libere alios docuit: actu et verbo recta ostendens. Qui vero criminator bona de eo/ dem dicit ad crimen inflectit. dicens: Nūc aūt ve. etc. Quasi nō servasti recta que dicebas.
Nota aūt quod iniqui et bona iustorum que nota ne/ gare non possunt: dicūt: ne prava videantur: et vt inde magis credatur eis: in malis que inferūt: et hec ipsa bona ad cumulū reatus invertūt. Hic recta iob quasi dixisse: sed nō servasse: quasi suo testi/ monio malus reprehenditur: inferius male loqui no/ tatur: vt taceat. Et hi sunt duo modi quibus bo/ nos impetūt mali: dicētes eos vel prava dice/ re: vel bona que dicunt nō tenere. d Defecisti etc. vbi est ti.tu. Quasi de virtutibus miretur perdi/ tis: quas congruo ordine ponit. Sicut in via se/ culi audacia fortitudinē et timor debilitatem parit: ita et in via dei audacia debilitatē: et ti/ mor dei fortitudinem: quia qui deo iungitur: potestate quadā super omnia levatur. fortitudo non nisi in ad/ versis ostēditur: vnde patiētia additur: quia in for/ titudine quasi profecit: qui mala aliena nō mo/ tus tolerat. De patiētia perfectio nascitur: vnde in patientia aiam possidere homo dicitur. i. in om/ nibus recte vivere cūctis motibus mētis ex virtu/ te dominari: qui enim se vincit: contra omnia est fortis. Quo/ niā autē invehēdo corripuit: nūc quasi exhortā/ do subdit. e Recordare obse. Sed et hoc rep/ hensibiliter agit. Innocēs enim et rectus sepe hoc fundit. delentur: et si ad eterna serventur. Sed qui nō pro eterna sed terrena mercede deo serviūt: ipsi sibi fingunt quod querūt: et docere presumētes cū terrenā securitatē predicant: cunctis suis labo/ ribus ostēdunt quod amant. f Quinpo. vi. eos. Dolores seminat: qui dicit: Fraudulen/ ta metit: qui dicendo prevalet. Vel dolores semi/ nat: qui perversa agit. Metit qui in eis prosperatur. Hi nō vt ait pereūt: sed felices hic iusti vivūt. Patitur enim deus quosdā hic prevalere: vt mū/ dus vita iustorum purgetur. Punit mox alios: ne putetur humana negligere: et multa mala preteri/ re. vt corda innocentiū: qui pusillanimes sūt cō/ firmet. Verius aūt diceret de oībus. In fine ge/ neraliter poterat dici: quod innocēs et rectus nō pe/ rit: quia et si hic atteritur: apud deū vera salute re/ paratur. Et mali pereūt: quia et si hic altius crescāt: in fine durius ferientur. Sed quia dicit: recordare: patet transacta ad mētē reduci: nō futura enūciari.
g Flāte deo perisse. Nos conflamus aerē dum ab extra intus trahimus. et ab intus extra reddimus. Deus ergo in retributione flare dicitur: quia ab exterioribus causis intus iudicii consiliū cōcipit: et ab interno cōsilio exteri/ us sententiā emittit. id est a malis nostris que extra videt: iudiciū intus disponit: et ab interno conceptu extra damnationē facit. Vel flare de/ id est irasci dicitur per simile: quia nos cum irascimur: flatu furoris infla/ mur. Flat ergo deus irascendo vindictā cogitans: cū post longā pa/ tientiam qui in se tranquillus est: reis videtur turbulentus: cum ipsi co/ ram eo reatu suo turbantur. h Rugitus leonis. Postquam clemēter mo/ nuit: aperte increpat. Rugitus leonis: id est severitas et terror ipsius iob. Vox leene loquacitas cōiugis: dētes catulorum edacitas filiorum destru/ cta est. Rugitus exultat quasi in re damnata. Tigridi etiā iob compa/ rat pro maculis simulatiōis. Hypocrita enim qui rectus videtur: habet la/ tentia vitia que aliquando erūpentia colorem variant. Preda est iusto/ rum gloria quā sibi arripit: putans ergo iste sanctū iob bona que in eo noverat: per hypocrisim tenuisse. dicit: i Tigris periit. Hoc est vari/ etas tue simulationis extincta est: quia adulatio laudis ablata est. Pro tigride hoc apud septuaginta mirmicoleon legitur: quod latine dicitur formi/ carum leo: vel expressius formica et leo. Est autē parvum animal quod la/ tens in pulvere insidiatur formicis: et eas comedit. Volatilibus vero et aliis animalibus est formica: a quibus comeditur. Per hoc notat iob fu/ isse contra erectos timidū: contra subditos audacem: sed iam non habet predam eius elatio: quia percussus ab aliena lesione prohibetur. Typice. Ea/ dem de hereticis. Leo diabolus pro sevicia. Leena civitas mundi baby/ lonia sociata leoni. Catuli quique reprobi ab illis generati. Ab his ca/ vent sibi sancti. At heretici securi oīa se superasse putant. Quasi diceret: Ideo nō flagellamur: quia virtutē diaboli vincimus: et vocē. i. gloriam seculi: et dentes. i. persuasionē reproborum. Tigris iterum diabolus: pro multiformi astutia

a vel pōt: quasi nullus secundum hoc quod sentitur.
a b monē tenere quis pōterit? Ecce a+
a vel multos. b volētes deficere in aliquo bono.
c qui fessi erāt optando vt perseverent docuisti.
docuisti plurimōs: et mānus lāssas b+
a titubātes dubios. qui dubitabāt an inci/ perent an incepto perseverarent. in bonam par/ tem traxerunt.
sas roborasti. Vācillantes cōfir/ c
a in quibus prius apparet timor.
mauerūt sermōnes tui: et genua d
a vel roborasti. b ecce non est in
c tremētia cōfortāsti. Nūnc autē e
te quod doces. a tribulatio. b non teipsum roborasti. tam cito.
d venit super te plāga: et dēfecisti: f
a plaga.
tetigit te: et cōturbatus es. Ubi g b+
a quem fingebas te habere ad deum.
timōr tuus fortitudo tua: et patiē/ l+ k
tia tua: et perfectio viarū tuarū? i m
a quasi apparet quia nō fuerunt vera in te. b quasi diceret pateris quod meruisti. de preteritis.
e Recōrdare obsecro te: quis vnquam n+ o
a innocēs in opere et rectus in corde. b i. afflī gitur res suas perdendo.
innōcens periit: aut quādo recti p+
f deleti sunt? Quinpotius vidi eos q r
a fraudes que inferūt dolores.
qui opantur iniquitatē: et sēmināt dolo/ s
a dū proficiunt dū prosperantur in eis. b iudicāte. c quādoque
g res: et mētūt eos. Flāte dō perisse: et t v+
a quod patet in te.
h spū ire eius eē cōsūptos. Rūgitus le/ x+ y
a vxoris. b edacitas filiorum.
onis et vōx leenē et dētes cātulorum z a
i leonū cōtriti sunt. Tigris periit b c

tolerare viciosum est: videbantur autem ipsi eliphaz verba iob predicta sonare in dei iniuriā: propter quod dicit se nō posse tacere secundum rectā conscientiam. a Ecce do/ cuisti nos. Turpe est doctori cū culpa redarguit ipsum: propter quod vt ostendat impatientiā iob: vt credebat: esse turpiorē: primo inducit precedentem eius doctrinā. Circa quā sci/ endū quod aliqui sūt impatiētes ex sola ignorantia boni patiē/ tie: et quantū ad tales dicit: Ecce docuisti multos. Sūt etiā ali/ qui impatiētes nō ex ignoran/ tia boni patientie sed ex animi debilitate: et quantum ad istos di/ cit: b Et manus lassas robo/ rasti. i. opera patiētie relaxata ex debilitate animi. Sūt etiam aliqui impatiētes ex diuturnita/ te adversitatis qui incipiunt du/ bitare an talia eveniant eis ex iudicio divine providētie: et quantū ad tales dicit: c Vacillātes confirmaverūt sermones tui. Sūt etiā aliqui qui adversa par/ va et mediocria sustinēt: sed super venientibus gravibus incipiunt frangi. et quantum ad tales dicit: d Et genua tremētia confortā/ sti. hoi enim portāti grave pon/ dus genua incipiūt tremere: et per hoc designatur magne adversi/ tatis pōdus: sub quo aliqui incipiūt deficere. Permissa igitur doctri/ na iob de patiētia: invehitur cō/ tra ipsum de defectu patiētie di/ cens: e Nūc aūt venit su/ per te plaga. i. amissio bonorū exteriorū. f Et defecisti. per impatientiam. g Tetigit te. flagellando in proprio corpore. h Et cōturbatus es. prorūpen/ do in blasphemiā. dixerat enim iob in fine precedentis capituli se per/ cussum a deo quantumuis esset inno/ cens. et hoc eliphaz reputabat blasphemiā vt magis patebit infra. et ideo concludit. i Ubi timor tuus. respectu dei. k Fortitudo tua. respectu ma/ li sufferendi: tamen cū difficultate. l Patientia tua. absque tali difficultate: vt sic talis differentia sit inter fortitudinē et patientiā: sicut philosophus ponit. vii. ethi. inter cōtinentiā et temperantiam. m Et perfectio viarum tuarum. quam prius simulabas: quasi diceret: ex effectu patet quod ista fuerūt in te ficta et nō ve/ ra. n Recordare. Hic consequenter eliphaz arguit iob de er/ ronea sententia: quia dicit inocentē a deo puniri dicens: Re/ cordare obsecro te: reducendo ad memoriā facta prete/ rita. o Quis vnquam inocens periit. q. d. nō posses ostēdere: nec per consequens credēdum est tibi de te. p Aut quando recti deleti sūt. per amissionē substātie et prolis sue: sicut tu deletus es. q Quinpotius vidi. per experientiā cui cre/ dēdū est. r Eos qui operantur iniquitatē: manifeste inimi/ cando. s Et seminant dolores. occulte insidiādo. t Et metunt eos. ad finē deducendo. v Flante deo perisse. in propria persona. x Et spū ire eius esse cōsūptos. in bonis suis et prole sua. et in hoc notat iob hoc modo consumptū propter petā sua preterita. Ideo sequitur: y Rugitus leonis. i. ipsius iob quē leoni cōparat propter crudelitatē et rapacitatē quā ei imponit. z Et vox leene. i. vxoris sue que ipsum iob ad predicta mala per sua verba incitaverat: vt iste dicit: a Et dentes catulo/ rum leonū. i. rapacitas filiorum iob ipsum imitantiū. b Cōtriti sūt. supple divino iudicio: et quia posset ei dici quod vxor iob percussa nō fuerat. ideo hoc removet dicens: c Tigris periit. quā prius leene cōparaverat. hic ti/ gridē vocat propter velocitatē eius ad malū: sicut ti/ gris est aial velocissimū. dicit igitur: Tigris periit eo quod non

astutia vel mirmicoleon: qui contra resistētes debilis: contra cōsentiētes fortis: quē di/ cūt periisse: quia in eis predā nō habet. Hoc pro gaudio repetūt: quia sepe repetitur quod per gaudiū dicitur: Hi tales per sapiam putāt se omnes transcēdere. Unde subdit: a Porro ad me dictū est etc. Abscōdita se heretici audire simulāt: vnde et laten/ ter predicant: vt sanctior eorū predicatio habeatur: nō aliis equa. b Furtive. Quia nō cū aliis per ostiū intrāt: sed rimas querunt prave intel/ ligentie: quia vero fur lumen timet. addit: c In horro/ re visi. noc. In pavore nocturne visiōis se percepisse venas susurrii divini dicūt: quia vt alta iactēt: vix ea posse se cape/ re dicūt. Sed dū ita alta notāt testes contra se nequicie sūt In nocturna enim visione dubie cernitur. d Quā solet so/ por occu. Hoc est dū oēs inferius dormiunt torpore: nos ad alta et superna percipienda vigilamus. Et dū aliquādo hoc despici videt: seipsos timere simulant quod dicunt. Unde sub/ dit: e Pavor tenuit me. Ut miri videantur in altis: quasi pertimescunt que fingunt: et tamen audaces sunt proferre: que asserūt vix se potuisse audire. Unde est. f Et cū spiritus me presente trāsiret etc. g Stetit quidā etc. Ut incōprehēsibilia se no/ visse indicent: nō stetisse sed trāsisse spiritū narrant: et vul/ tū incognitū se vidisse simulant: vt esse se incognitos ei qui ab humana mente cognosci nō valet: ostendant. b Imago corā oculis. Quia heretici sepe deū sibi ima/ ginabiliter fingūt: quē intueri spiritualiter nequeūt. i Vocē quasi aure le. etc. Quia ad secreta illius cogno/ scēda: se ceteris familiariores gaudēt. Nō enim docēt que deus publice loquitur: sed que sibi quasi latēter aspiratur. Pre/ dicta veraciter a recte sentiētibus proferri possunt. vnde ea repetimus ex persona amicorū iob: qui et si in correctione: nō tamen errāt in veritatis cognitione. Vel hereticorum qui nō vi/ tā scientie tamen sed verba tenēt. Hic aūt eliphaz magne sciē/ tie ostenditur: sed nō in ea humilis fuit: quia bonum cōmune specialiter sibi arrogauit. a+ Ad me dictū est verbū. Filius dei. + Abscōditū. Quod erat apud deū. Hoc dicitur fidelibus: dū credentibus manifestatur. Vel verbum locutio intime aspirationis per spiritū latentē in corde que sciri nō potest: nisi a quo haberi potest. Unde de hoc spiri/ tu dicitur: quē mundus nō potest accipere. Quia visibilia diligit: cū spiritus ad sola invisibilia ascendat. Quod er/ go pauci intus audiūt: a maxima parte hoim nescitur. Vel absconditū: quia silenter in corde sonat sine strepitu locuti/ onis. Et quasi furtive: quia raptim et occulte: nisi enim ab ex/ terioribus mēs abscōdatur: interna nō penetrat. b+ Suscipit: nō susurriū sed venas eius. Susurriū est ipsa locutio in/ tima. Vene modi quibus illa ad mētē nostrā venit: quia aliquādo nos amore: aliquā/ do terrore cōpūgit: et aliis modis. Venas ergo susurrii furtim audire: est occultos divine aspiratiōis modos tenuiter et latēter cognoscere. Vel qui susurrat occulte loquitur: et vocē nō exprimit: sed imitatur. Ita cum deus modo nobis aliquid de se inti/ mat: nō ita quidē vt est susurrat. Loquetur vero in futuro: cū se vt est ostēdet. Vel vene susurrii sunt oīa creata: quibus noticiā colligimus deitatis. Sed et hec furtive quia nec ipsa mira opa nisi raptim et tenuiter pensamus: sed quo plus mens levata virtutē dei cōsiderat: eo magis rectitudinē eius repressa formidat. Unde subdit: c+ In horrore vi. noc. etc. Id est in pavore occulte cōtēplatiōis: in qua nihil ma/ nifeste: sed quasi imaginarie videtur. Sed ad hanc nemo pertingit: nisi carnalibus desi/ deriis repressis. vnde: d+ Quādo solet sopor occu. ho. Vigilat qui curis seculi intendit. Dormit inquiete qui fugit. Hic est iacob qui in itinere dormit: et angelos videt. Id est in cursu huius vite a secularibus rebus oculos claudit. Quos ad cōcu/ piscendū culpa primis parētibus aperuit. Et nemo ad videnda interna perducitur nisi ab his que exterius implicāt: subtrahatur. Unde: Vacate et videte quoniam ego sum deus. Sed quo animus in cōtēplatione levatus super se altiora conspicit: eo in se terribili/ us tremit. vnde: e+ Pavor tenuit me: et omnia ossa. Id est fortiora acta: quia nec bona sua digna examini eius quē cōspiciūt pensaut: que per se alicuius precii videbantur vnde dicitur: Omnia ossa mea dicēt domine quis similis tibi? Carnes nō habent ver/ bum: quia infirma apud te penitus silent: sed fortia magnū laudāt et tremūt. Hinc est quod manue viso angelo timet: sed mulier audet. Quia visis celestibus spiritus qui prior videt pavore cōcutitur: sed tamen spes presumit: quia inde spes se erigit ad maiora: vnde spi/ ritus turbatur. Quia ergo vasa dei insticia et bona nostra sordēt: merito ait: pavor te/ nuit me et oīa ossa mea perterrita. s. vnde et Paulus: nō cōscius sibi: de meritis: deo iudice nō presumit. Sed cū mens levata intima speculatur: stare super se diu nō potest. quia si spiritus ad summa vehit: caro corruptionis sue pōdere deorsum premit. vnde: f+ Cum spiritus me pre. tran. Spiritus nobis presentibus transit: quia invisibilia nō solide sed raptim videmus: nec in suavitate cōtēplationis diu mēs figitur: quia a lumine reverberata ad se revocatur: et magna virtute proficiens videt: quam videre nō possit quod ardenter diligit: nec tamē ardenter diligeret: nisi aliquatenus vi/ deret. Et quia quātūlibet quis profecerit: stimulum carnis sentit: addit. g+ Inhorruerunt pili car. mee. Pili sūt superflue quelibet humane corruptiōis cogitationes vite veteris quas si a mente excindimus pilos carne incidimus vt nō dolore fatigemur. Unde moyses: Levite radant omnes pilos carnis sue. Hec au/ tem subtilius in nobis cōspicimus: cū alta penetramus: vnde recte nunc dicitur: Cū spūs

gloria iustorum propria est iustis: malis vero quasi preda et nō propria quā aliquādo sibi vsurpant.
eo quod nō haberet predā: et catuli leo
qui tantus sum.
a + nis dissipati sūt. Porro ad me di a+
a quod mihi revelatū nemo scit: quia sine voce et sine
+ ctū est verbuz abscōditū: et quasi b
sono. a tenuiter et latenter.
b + furtiue suscepit auris mea venas c
a quia vero fur lumē timet. addit: in horrore etc.
c + susurrii eius. In hōrrore visionis d
a cū sopitis sensibus fantasie per sensus se nō in/ gerunt anime.
d+ nocturne quā sōlet sopor occupa/ e f
a animi. b corporis
e+ re hoies: pāuor tenuit me et trē/ g
si qua virtus erat.
mor et oīa ossa mea perterrita sūt. Et h
a quia incōprehēsibilē cognovit trāsire cū dicit:
f+ cū spiritus me presente trāsiret: inhor i k
a quid mirū si hic presente spiritu horreant pili cū etiā ossa perterreantur. b superflue et ianes cogitatōes
g+ ruerūt pili cārnis meē. Stetit qui/ l
a quia solus icōmurabilis. b quia nō plene co gnoscebam sed quasi per imaginem.
dām cuius nō āgnoscebam vul/ m
scilicet filius qui patris imago et ars est in rerū creatiōe. et gubernatiōe primū percipitur per quē et pater.
h+ tum: imāgo coram oculis meis: n
a hec oia que sequuntur vsque ad finem sui sermo/ nis in visione percepit.
i+ et vōcē quasi aurē lenis audiui. o

quod nō haberet predā. q. d. licet vxor iob nō fuerit mortua sicut filii et filie: nec sic iob percussa vlcere: tamen in hoc percussa est quod nō pōt bona aliorum rapere per se nec per mari/ tum nec etiam per filios. ideo subditur: Et catuli leonis dissi/ pati sunt. a Porro. Hic cō/ sequenter eliphaz ad suū propositū in/ ducit divinā reve/ lationē: vtrū autē fuerit vera revela/ tio vel cōficta ab eo: Thomas sub dubio relinquit: videtur tamen quod fuerit cōficta: quia in fine libri dominus dixit ad eū: Iratus est furor meus contra te et contra duos amicos tu/ os: quia nō estis lo/ cuti corā me rectū Item quia hoc induci/ tur ad falsū intel/ lectuz. s. quod nullus a deo punitur in presen/ ti absque culpa pre/ cedenti: falsum aūt nō pōt a deo reve/ lari. In hac igitur revelatiōe primo tangitur revela/ tionis modus. Se/ cūdo revelatiōis sensus. ibi: Nūquid homo. Circa pri/ mū dicitur: Porro ad me dictū est ver/ bū absconditū: quia que revelantur ali/ cui sunt aliis ab/ scōdita. et ideo subditur: b Et quasi furti/ ve. i. occulte. c Suscepit auris mea ve/ nas susurrii eius: quia talia revelantur secrete: nec capiuntur perfecte. et subditur tēpus: d In horrore visionis nocturne: tempus enim nocturnum propter eius quietitudinem magis est aptū ad percipiendū ea que re/ velantur quam diurnū quod inquietatur tumulti/ bus actionū humanarum. e Quādo solet sopor: id est gravis somnus. f Occupare homines. per hoc innuit quod nō erat tūc sopore gravatus sicut ceteri. g Pavor tenuit me: tum ex tēpore no/ cturno: tum ex insolida visione. h Et cum spiritus: id est angelus. i Me presente transiret: id est ad me acce/ deret. k Inhorruerunt pili carnis mee: quia presentiam angelice virtutis fra/ gilitas humana videre in se deficit: secundum quod dicitur Daniel. x. Vidi visionē hāc grā/ dem et non remansit in me fortitudo. l Stetit quidam. quasi dicat: ista visio non fuit in raptu vel transitoria: sed ma/ gis stabilis et fixa: ad denotandum ma/ iorem eius certitudinem. m Cuius nō agnoscebam vultum: ad denotandum quod excederet humanū modum: cuiusmodi est angelus. n Imago corā oculis meis q. d. angelus fuit in specie visibili appa/ rens mihi vigilanti: que visio excellētior est quam in somnis. o Et vocē quasi au/ re lenis audivi: ad denotanduz quod fuerit angelus bonus a deo missus. per talē mo/ dum loquēdi dicitur. iii. Regum. xix. Post ignē sibilus aure tenuis. ibi: dominus.
c Nūquid

f† Cū spirit⁹ trāsiret inbor.pi.car. Cū em̄ mens vera videt durius se de su pfluis cruciat. Transeunte ergo spiritu pili pertimescunt: qui ante vim com punctionis superflue cogitationes fugiunt: q: intima visio animā contra se inflammat: ⁊ dū illicita districte resecat: mens latius speculationi inheret: ⁊ pene figit spiritum qui transibat: nec tamē hec ipsa mora contemplationis vim deitatis plene aperit. Unde subdit:

D

Ex.33.b. g† Stetit quidā cuius nō agnos. vul. Quidā nō dicit nisi de eo quē exprimere vel nolum⁹ vel nō pos sum⁹: quō ⁊ hic exponit: cui⁹ nō agnos. vultū. Quia homo qui obediendo ⁊ carne spiritualis futur⁹ erat peccando etiā ⁊ mente carnalis factus est: vt sola co gitet que ad animū p imagines corporis trahit: sed vir conando repressa specie corporali se cognoscit: ⁊

2.Pe.2.a. sic fit ei via vt eternam substātiā cogitet. Et omnib⁹ fantasijs abiectis aliquatenus eam cōspicit: ⁊ si non quid sit apphendit: agnouit certe quid non sit. Qui stare videt: cū omnia transeant nisi que ipse retinet in se vt bonos. Inde cū dicit: Cū spiritus trāsiret re cte addit: Stetit quidā. quasi quē p transitū sensi: nō transire deprehendi. Transit: q: nō potest cogni tus teneri. Stat: q: scit esse immutabilis. Sed quia quisq̈ aliquid inde apphendit p coeternā eius speci em cōspicit. subdit: h† Imago corā oculis meis. Imago patris fili⁹ est: qui dicit: Nemo venit ad pa trē nisi per me. i† Et vocē quasi au.le.au. Vox aure cognitio sanctispiritus est: qui lenis ⁊ vehemēs sup apostolos dicit: q: noticiā suā nobis temperat vt possit vtrūq̈ cognosci: ⁊ nō sicut est: sed vt lippis se tenuiter insinuat. Vehemens: q: qui leniter tangit inopiam nostrā inaniter concutit. Quia ergo mens hominis ꝯtumeūq̈ se extenderit vix aliquando ali quid inde videt. recte dicit: ⁊ vocē quasi aure. Sed quia vl parum diuine cognitionis nos pfecte docet: quid ex hoc auditu didicit. subdit: a Nunquid homo cōparatione dei iustifi. Hoc in contemplatiōe nouit: q̄ iusticia humana diuine cōparata iniusticia est: vt que lucerna in tenebris lucet: i sole caligat: q̄d potuit: quia qui lucē videt scit quid de tenebris esti met. b Aut factore suo pu. Hoc estimat qui ꝯtra flagellantē murmurat. Sz debet scire q: impie nō flagellat: q: mira ex nihi lo fecit: ⁊ cōditor nature nō ē iniqu⁹ iudex culpe. Et si iste iniuste iob redar guit: recte tn̄ modū creature i cōparatiōe creatoris describit. Puriorez q̄ se vir factore suo estimat: si ꝯtra flagellū querelā parat. Eūq̈ sibi pcul du bio postponit: cū eius iudiciū de sua afflictione redarguit. c Ecce q̄ ser uiunt ei. Angelus et si in statu suo immutabilis pmanet: i h̄ tn̄ q̄ creatura est: vicissitudinē mutabilitatis habet: ⁊ ita stabilis nō est. Si em̄ natura hec mutabilis nō esset cū esset bene cōdita in nullis cecidisset. Sed ex arbi trio habuit ruere vel stare: ⁊ instātib⁹ meritū fuit motū mutabilitatis sue studio volūtatis fixisse. Hoc mutabilitatis argumentū est: q̄d de aposta ta subdit: d Et in angelis suis rep.pra. Ex quoꝝ cōparatiōe infirmitas humana colligit. e Quantomagis hi qui ha.do.lu. id est terrena cor pora. Terrenū quoq̈ est fundamētū substātia carnis. Tinea de veste orit ⁊ oriēdo eā corrūpit. Vestis aīe ē caro vn̄ nascit tēptatio carnalis: p quā ad interitū puenit. Et est. Si angeli ex se nō sunt immutabiles: quō homo in bono pmanere putat q̄ in se habet vn̄ a nouitate veterascat. Vel an geli sunt sancti doctores: q: nō sine culpa in hoc itinere habitāt domos lu teas q̄ de illecebrosa vita exultāt. Tinea dānū facit: sed nō sonū. Ita men tes iniquorū: q: dāna sua cōsiderare negligūt innocentiā pdūt: Amittūt nāq̈ a corde innocētiā: ab ore veritatē: a carne cōtinentiā: ⁊ p accessum tē poris ab etate vitā. Sed hec se pdere nō ꝯspiciūt curis seculi occupati. vn de subdit: f De mane vsq̈ ad vesperā succident ⁊c̄. id est a vite sue ex ordio vsq̈ ad terminum ppetratione iniquitatis vulnerant: a qua succisi in pfundum ruunt. Vel mane psperitas: vespera aduersitas: sed p vtrū q̈ pereunt: q: p pspera lasciui: p aduersa impatientes ad insaniā surgunt Et q: nullus eorū. s. qui de mane vsq̈ ad vesperā. s. intelligit: quid bonis afflictis hic seruet: quid sibi futurū qui hic bona putant. Sed q: nō om nes sic deserunt. subdit: g Qui autem reliqui fuerint. id est despecti mundi: quos seculum vt indignos reliquit: vt puer egyptius: id est ama tor seculi: peccatis niger sepe a seculo despectus relinquit: vt non cum eo currat: sed fractus aduersis torpeat. Sed hunc dauid. i. christus: inuenit ⁊ in suū amorem cōuertit. ⁊ cibo verbi pascit: ⁊ ducē itineris. i. pdicatorē suū facit: quo duce cōuiuātes. i. mūdi leticiā destruit. que eū comitem ha bere desperit. h Auferent ex eis. quia de⁹ eos sibi elegit. i Morient ⁊ nō in sapientia. Interposita sorte iustorū redit ad interituz nō intelligentiū. Reprobi iustos despiciunt: q: p mortē suam inuisibilia q̄ runt: vel p mortē vitam inuisibilē querunt. Sed ipsi qui pariter mortem et sapientiam fugiunt: sapientiā quidem penit⁹ deserunt nolentes pro verita te mori: mortem tamē nō euadunt.

a Nunq̄d hō cōparatiōe dei iusti
b ficabitur: aut factore suo purior
 angeli.
c erit vir? Ecce q̄ seruiunt ei nō sūt
 a ex se sine mutabilitate. b apostatis.
d stābiles: et in angelis suis reppe
 hec de omnibus generaliter possunt dici: q: eti am boni nō sunt sine rumore: vel de his tantum i telligit qui hui⁹ vite lutose fedissimas exequunt voluptates quos hic notat a se differre.
e rit prāuitatem Quātomagis hi
 terrena corpora.
qui habitant domos luteas: qui
 terrenis alimentis subsistūt corpore et aīa.
f terrenū habent fundamentū cō
g sumentur velut a tinea: de ma
 a spiritualiter vel tota vita corꝝ successio est.
ne vsq̈ ad vesperam succident:
 a recogitat q̄d bonū est se succidi.
h ⁊ quia nullus intelligit i eternū
i peribunt. Qui autē reliqui fue
 boni viles abiecti.
k malis qui hanc vitam pdunt nec eternā acqui runt sapientes ⁊c̄.
l rint auferent ex eis: morient et
m in peccato.
non in sapientia.

a Nunq̄d homo. Descripto reuelatiōis mō: hic ꝯūr ipa ponit reuelatio: in q̄ eliphaz ostē dit sibi reuelatū nullū inocentē a deo punituz ⁊ primo ad h̄ idncit rō ex cōparatiōe hois ad deū: q̄ talis est. Nullus hō pōt esse iustior aut purior a peccato ipso deo: qui est regula iu sticie ⁊ in sūmo puri tatis ⁊ mūdicie: sed si deus puniret aliquē i nocentē: inueniret ali quis homo iustior aut purior ipso: q: inueni unt aliq̄ hoies ita iu sti q̄ nullo mō punirēt inocētē q̄ ⁊c̄. hec rō tā git cū d̄r: Nūquid hō dei cōparatione iustifi cabit. i. iustior ipso in uenietur. q. d. non. Ista rō rō nō valet: q: de⁹ punitionē inocētis or dinat ad magnitudi nē pmij cōsequēdā: si cut tormenta martyrū ad glie triūphuz. ⁊ iō iuste facit: hō aut puni tionē innocētis nō sic pōt ordinare. ⁊ iō nō ē sile. Scda vero rō ac cipit ex cōparatiōe ho minis ad angelū q̄ est substātia pure spūalis ⁊ ideo de se nullū ha bēs inclinatiuum ad peccādū. Homo vero cōposit⁹ ex spū ⁊ corpo re corruptibili ex fomi te habet inclinationez ad petm̄: f̄m illud Sap. ix. Corpus q̄d corrūpit aggrauat aīam ⁊c̄. et Gen. viij. Sensus et cogi tatio hois pna sunt ad malū ab adolescētia sua. Igit cū natura angelica nō immunis sit a petō: q: aliq̄ eorū ceciderūt: p ꝯsequēs nullus hō de bet iudicari imunis a petō: ⁊ sic nullus innocēs punit a deo. ista rō tangit. cū d̄r: b Ecce q̄ ser uiūt ei. i. angeli q̄ creati sūt i ministeriū dei: f̄m illud Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei ⁊c̄. c Nō sūt stabiles: q: aliq̄ ceciderūt a statu sue cōditionis. d Quātomagis hi q̄ habitāt do mos luteas. i. hoies quoꝝ spūs corpora terrena inhabitāt. e Qui terrenū habēt fundamētū h̄ addit ne aliq̈s crederet q̄ ex aīa ⁊ corpore nō fieret vnū p se: sicut nec ex domo ⁊ hoie eā inha bitante: q: sicut fundamētū est ps dom⁹: sic ter renū corpus ē ps hois: nisi q̄ hō ē quoddam cō positū substātiale: dom⁹ aūt artificiale. f Cō sument velut a tinea. i. deficient ⁊ p fomitē inci dent i petā: q: sicut tinea nascit ex veste ⁊ eā cor rodit: sic fomes nascēs ex hoie: ipm ad corrupti onē peti inducit. g De mane vsq̈ ad vesperā succident. i. q̄si ꝯtinue in petā labūt. h Et q: nullus intelligit. i. pauci valde intelligūt ppria petā: f̄m illud psal. xviij. Delicta q̄s itelligit ⁊c̄. i In eternū peribūt. i. absq̈ reuelatiōe a culpa ⁊ miseria i p̄senti vita. k Qui aūt reliq̄ fue rint. i. filij hoim peccatoꝝ morientiū post eos re manētes et scelera coꝝ imitātes. l Auferent ex eis: li ex eis nō est in hebreo: nec ē de textu. et iō littera ē plana. cū d̄r: Auferent. s. de p̄senti vi ta post p̄ces suos. iō subdit: m Morient ⁊ nō in sapiētia: q: oīs peccator a claritate sapiētie ca dit in tenebras ignorantie. Ratio aūt inducta d̄ angelis nō valet: q: peccatū angeli est irremedi abile: petm̄ aūt hois originale et actuale reme diabile est: ⁊ iō hō peccator pōt recupare inocen tiā: ⁊ sic absq̈ culpa a deo flagellari ad sue bea titudinis future augmētationē sic p̄dictū est.

Esa.58.c.

Moraliter. † Respōdēs āt eli. ⁊c̄. Sci Ca. IIII endū āt q̄ liber iste pcedit rhetorice ppter q̄d replicat pluries eadē sniā ad magis exaggerādū. vt ptz ex dictis ⁊ patebit ex dicēdis. Silr pcedit disputatiue p pter q̄d etiā eadē aliq̄n repetunt. Nā respōdens repetit dicta opponētis ⁊ opponēs replicādo dicta respōdētis. Sciēdū etiā q̄ licet amici Job primo venerint ad ei⁹ cōsolationē tn̄ postea pruperūt ad ei⁹ iniustā icrepationē: ppter q̄d in fine libri dix it eis dn̄s: nō estis locuti rectū corā me sicut seru⁹ me⁹ Job: et iō p ipos significant illi q̄ iustos iniuste increpare conant: ta les aūt sūt pcipites in loquēdo. q̄d notat cū subdit: † Cō ceptū sermonē tenere q̄s possit. Et vt acrius increpēt pri⁹ euz cōmēdāt de doctrina. cū d̄r: † Ecce docuisti plurimos. Et de charitate fraterna. cū subdit: † Et man⁹ lassas robora sti ⁊c̄. Cōsequēter vertūt verbū ad increpationē. † Nūc āt venit sup te plaga ⁊ defecisti. Quasi dicāt: doctrinā tuā operi bus destruxisti. † Ubi est timor tu⁹. Erga deū. † Fortitu do tua ⁊c̄. q. d. ista nō fuerūt in te scōm veritatē s̄ tm̄mō scōm fictionē. † Recordare obsecro te q̄s vnq̈ innocēs perijt. q. d. nullus. Increpātes aūt iniuste frequēter ex verbis suis ostendunt deficere: nisi em̄ i vita p̄senti de qua loquebat eli phaz q: nō credebat aliā: innocēs aliq̄n periret. Esaias nō di ceret. lvij. Iust⁹ perit ⁊ nō ē q̄ recogitet. Innocentes em̄ aliq̄n pereunt in h̄ mūdo vt saluent in celo. † Aut q̄n recti deleti sunt. q. d. nūq̈ q̄d silr est falsum. Nā aliq̄n de memorijs hoim delent vt i libro vite scribant. † Quin poti⁹ vidi eos q̄ ope rant iniq̄tatē ⁊c̄. Sequit: † Flante deo perisse. Similiter h̄ est falsum. Nā aliq̄n impij psperant vsq̈ ad mortē in vita p̄ senti: vt h̄r infra eodem ca. Grego. Sepe nanq̈ dn̄s diu tole rat quos imppetuū dānat. Sed q: mali nō soluz bonos argu unt de ficta bonitate: sed etiā de crudelitate. iō subdit: † Ru gitus leonis. Vocāt eos leones ipos de crudelitate notātes: ⁊ q: nō solū eos diffamāt in psonis pprijs sed etiā in sibi con iuctis vtpote i vxorib⁹ ⁊ famulis. iō subdit: † Et vox leene ⁊c̄. Porro ad me dictū est verbū abscōditū ⁊c̄. Tales eī mali gni vt iustius bonos arguere videant fingūt aliq̄n q̄ occulta sibi diuinit⁹ reuelent: ⁊ q̄ sint illa subdit: † Nunq̄d hō dei cōparatione iustificabit ⁊c̄. Licet eī hec sint impossibilia tamē maledici viris sanctis improperāt de se sentire talia: eo q̄ re probāt in hoib⁹ et bene ea q̄ deus hō legit fecisse: vt q̄ a pecca trice tangi se pmisit: ⁊ cū peccatorib⁹ comedit ⁊ bibit. saluator eī noster talib⁹ peiorari nō poterat: q̄bus tn̄ peccatorib⁹ meli⁹ erat: sic aūt nō est de nobis fragilib⁹. iō sequit: † Ecce q̄ ser uiunt ei. s. religiosi. † Nō sūt stabiles. Propter q̄d vitare de bent peccatorū occasiōes ⁊ multo forti⁹ h̄ facere debēt infirmi oīes. ideo subdit: † Quātomagis hi q̄ habitāt domos lu teas ⁊c̄. Domos aūt luteas inhabitāt q̄ terrenis negocijs ad peccatum inducentibus vacant.

In ca. iiij. vbi d̄r in postilla. Utrū aūt fuerit vera reuelatio vel ficta.

Additio. j.

Ex hoc q̄d dicit infra amicis Job: Nō estis locuti corā me rectū: nō intelligit q̄ oīa q̄ dicebāt isti aduersarij iob fuissent nō recta: q: multa dixerūt vera: vt cū d̄r in hac respōsione eliphaz: de eo q̄ in an gelis suis reperit prauitatē. Qui dissipat cogitationes mali gnorū. Beat⁹ hō q̄ corripit a dn̄o: ⁊ multa similia q̄ manifeste

De pe. di. 2. c. si enim ante finem

cōtinēt veritatē: ⁊ etiā in dictis sanctoꝝ talia reperiunt: s̄ hoc q̄d dicit: Nō sūt locuti corā me rectū: intelligit in ꝯclusiōe pn cipali: circa quā eoꝝ intentio versabat. s. de cōdēnatione iob. Diuine reuelationes etiā aliq̄n fiunt malis: sicut ptz de balaā mago. Nu. xxij. ⁊ ideo hec reuelatio potuit esse nō ficta sed ve ra: licet eā induxisset eliphaz ad falsū intellectū: sicut auctori tates sacre scripture aliquādo heretici inducūt ad falsum p bandū: ⁊ tunc auctoritas est vera: licet inductio sit falsa: ⁊ sic potuit esse in pposito scz q̄ reuelatio fuerit vera ⁊ nō ficta: et tamē fuit ab eliphaz inducta ad falsum pbandū. vnde sanct⁹ Thomas rationabiliter sub distinctione relinquit hāc reuela tionē ab eliphaz confictā fuisse vel verā: neq̈ ex hoc formauit questionē arguens ad aliquā ptē: q: nihil refert in pposito an hec reuelatio fuerit vera vel ficta.

In eodem capitulo. iiij. vbi dicit in postilla. Nunquid ho mo descripto reuelationis modo.

Additio. ij.

Expositio postillatoris sup hoc verbū Nunquid homo dei comparatione iu stificabit: nō videt rationabilis: contingit eī quandoq̈ q̄ ali qui homines iusti causa maioris eruditionis aliquē flagellāt sine culpa: vt cū pater filium suum causa maioris eruditionis seu discipline flagellat seu xberat: de q̄ Prouer. xiij. ca. Qui aūt diligit filiū suū instanter erudit eū: vnde melius videt di cendū f̄m Grego. in. ij. moral. vbi sic dicit: Dum quis de per cussione murmurat: quid aliud q̄ iusticiā ferientis accusat? Puriorē se ergo vix factore suo estimat: si ꝯtra flagelluz que relā parat: eūq̈ sibi pculdubio postponit: cui⁹ iudiciū d̄ sua afflictione redarguit: vt ergo homo reprehendere iudicē culpe nō audeat: hūc humiliter cogitet actorez nature: q: qui mire ex nihilo hoiem fecit: factū impie nō affligit. hec ille. Que q̄ dē expositio satis ppria ⁊ nō mystica est: sed litteralis. Sctūs Tho. in expositione sup Job dicit sic: Si eī homo absq̈ cul pa punit a deo: sequit q̄ homo sit iustior deo: cū em̄ opus iu sticie sit reddere vnicuiq̈ q̄d suū est. Si deus homini innocē ti cui nō debet pena inferat penā: nō illi reddit quod suū est. homo aūt qui a deo sic patit penā nō facit iniustū: nam iniu stum pati nō ē iniustum f̄m phm. iij. ethi. que quidem expositio satis rōnabiliter videt ⁊c̄.

Replica.

In capitulo quarto vbi postill. dicit eli phaz primū amicum induxisse fictam re uelationē: p eo q: deus nō reuelat falsa: qualia sunt que di cit sibi reuelata ⁊c̄. Bur. se opponit dicens eā fuisse veram: q̄ uis ipse eā adduxerit ad falsum intellectū: sed nō respondet p hec ad postillatoris rationem: etiam beati Greg. ij. moral. ca. xxxviij. qui dicit i hoc typū significari hereticorū: qui q̄ uis multa vera dixerint ⁊ ex scientia acquisita: que quādoq̈ fingunt sibi reuelata vt licenti⁹ introducāt falsa: nec hic solū finxit reuelationē vt eā introduceret ad falsū intellectū: sed quatenus per eam fictā in tanta credulitate assereret falsū. Nam illud q̄d dicit sibi reuelatum est formaliter falsum: vi delicet q̄ nullus iustus flagellat apud iustum hominē: min⁹ igit apud deum iustissimum: cuius iusticia hominis iusticie cōparari nō potest: sic igitur patet fictio. Preterea si vera fu it vt dicit Bur. nō potuit inferre falsum: quia ex vero nō nisi verum: sed ipse ex ea intulit falsum: vt patet in littera: nō igit vera sed ficta. Nec valet dicere vt Burgen. quia sanct⁹ Tho mas nō mouet questionē d̄ hac ppositione: igit non reliquit eam dubiā: immo quilibet nō exponēs expositiōe necessariū ipm dubiū sub opinione relinquit. de hac aūt reuelatione ne cessariū est videre an sit vera vel falsa: quia q̄uis multa ve ra dicat: allegata tn̄ sibi facta reuelatione falsa nitit auctori zare. Spiritus aūt dei quē describit reuelationē fecisse: nō au ctorizat falsum: est igit ficta reuelatio. nam vera que dicit au ctoritate nō indigent: quia verū a quocunq̈ dicat: a spiritu sancto est. Si igit deus p reuelationē falsa per eum dicta au ctorizet: frustra eum ⁊ alios duos redarguisset de non recta locutione: vt patet infra vltimo ca. Item in eodē capitulo vbi postillator pmū argumētū eliphaz reducit ad formā syl logisticam sic: Omnis parcens innocēti est iustior flagellan ti innocentem: sed aliquis homo iustus parcit innocenti. de⁹ autē f̄m dicta iob flagellat innocentem quia sine culpa: igit aliquis homo est iustior deo. Impossibilitatem illius cōclusi onis ostendit eliphaz in littera dicēs: Nunquid homo dei cō paratiōe iustificabit ⁊c̄. Si cōclusio est impossibilis: ergo ali qua p̄missarum: nō maior: ergo minor: pro illa parte q̄ deus flagellat innocentem sicut vult iob ⁊ postillator. Respondeo ad maiorē: q̄ illa est falsa in comparatione dei ⁊ hominis. q: deus penas innocentum ordinat ad magnitudinē premio rum sicut tormenta martyrū ad triumphū: homo autē sic nō potest. Hunc magistralē pcessum Burgen. dicit irrationabi lem ex debili motiuo: q: vt dicit cōtingit aliquādo q̄ iustus homo flagellat innocentē ad maiorem eius pfectum: ⁊ ad id allegat illud Prouerb. xiij. Qui diligit filiū suum instanter erudit eum: qui parcit virge odit eum: sed illud allegatū lo quit de filio reprehensibili f̄m glo. ideo de innocente non est ad ppositum: dato tamē q̄ verum sit de aliquibus nō arguit dictum postillatoris irrationabile: quia due partes subcōtra rie rōnabiliter stant simul in veritate: maxime in materia cō tingenti vt est in pposito. Stat etiā quēlibet iustuz leui pena plectere innocentē ad sui pfectū: sed graui pena ⁊ destructi ua qualis est de qua agit nō puto possibile neq̈ iustū: sic em̄ nullo modo tendisset abraā ad immolandū innocentē filium nisi interuenisset dn̄icū mandatū quo interueniēte adhuc val de apud eū pēsatū est. dicit em̄ a dn̄o: Quia fecisti rem hanc ⁊c̄. Gen. xxij. Nec est ꝯtra postillatorē q̄d Bur. de btō Greg. adducit. nā beatus Greg. vult q̄ contra flagellū dei non est murmurandū specialiter p culpis inflictum. si tn̄ sine culpa qualiter eliphaz nō intellexit: tūc etiam murmurandū nō est s̄ opifex nature recognoscēdus: ⁊ sic iob facit q̄uis eliphaz nō intellexerit errore cecus.

Universidad de Navarra Biblioteca

A v Uoca ergo. Cū hoc veraciter ꝓtra iniquos ꝓtulit Huius latenter iob in numero eoꝝ ꝓposuerit: fastu sapiētie inflatus aptā irrisionē in iob subdit: Uoca ġ.i. si affligꝫ clames deus nō respōdet. i. nō dat effectū: qz in trāquillitate eū cōtēpsisti: r ad aliquē sanctorū. i. sanctos in afflictione adiutores nō habes: qz socios in hilaritate nō habuisti. b Uere stultū rc. Post irrisionē subdit sniam que vera est: sed i iob male illata. Uere stul. Cōsuetudo imaginē dei in nobis seruat: q̄ semp trāquillus est: sed ira dissipat: q̄ multis virtutib⁹ priuat: qz dū quietē menti tollit: spūssanct⁹ ibi nō quiescit. Sed alia ira est quā impatiētia: alia quaz zelus facit. Illa ex vitio. Hec ex virtute: quaz Phinees habuit: hac irasci sic nostris: ita erratib⁹ primoū debemus: q̄ melioz risu: qz p tristiciā vult⁹ corrigīt. primꝰ: sed nō debet b menti dominari: sed vt ancilla subesse rationi: ne sit i moderata: sed in vltiōe peccati tēpus r modū cōsideret: prius se p patiētiā vincens Hec sapientes turbat: sed ira p vitium stultos trucidat. c Et paruulū occidit. i. dum ei⁹ videt quē putat maioꝛē vt diabolus homini. Cain fratri: cui⁹ sacrificiū ꝓferri doluit. Esau quoqꝫ suo fratri. Paruulus ġ invidia occiditur: qz nisi inferior: esset de bono alteri⁹ nō doleret. Uel paruꝰ est q̄ terrena diligit: magnus qui eterna. Paruus ergo invidia occidit: qz nullus hac peste morit: nisi qui hec terrena appetit: que tota nō ꝓueniunt plurib⁹. Unde si qua desideram⁹: illi invidem⁹ q̄ penitus ea accipit: vel partē habēdo ġtitatē nobis restringit. d Ego vidi stultū fir.ra. Moral. Quia totis desideriꝫ i terreno amoꝛe solidat: vñ ꝓmus Cain in terra ciuitatē ꝛstruxit. Alien⁹ a celo hic felicius degit. e Et maledixi. Quia cū ex visa ꝓsperitate malorꝫ pedes infirmoꝛ nutent: fortes videtes: q̄ pena ad gloriā eoꝝ sequat: ꝓsperitatē eoꝝ reprobāt statim. Infirmus cū qualitate rerū mutat: dū videt ꝓspera laudat: cū mutant: nihil esse iudicat: sed firmus cū ipa glia pena cōsiderat sequentem: et moꝛ dānat. Sed qz ꝓficientes in mundo multos secū trahunt. subdit: f Longe fiet filij ei⁹. i. sequaces. g In porta. Porta regni ē dies iudicij in quo electi intrāt ad gl̄iam: ante quē filij hui⁹ mūdi stulti fūt: sed tūc cōterent. b Et nō erit q̄ eruat: qz illos ibi veritas eripit: quos hic p disciplinā ꝓmit. i Cui⁹ messem. Habet quisqꝫ domū intelligentie: quo recta intelligit r dicit: Sed qz eadē nō amat nec facit: a messe quā habet ieiunat: sed q̄ esurit iusticiā: ab illo audiēs recta se reficit. vñ q̄ dicūt facite. k Et ipm rapiet arma. Diabolus vt inermis vincit: cū apta mala suggerēs oīa bona simul tollere conat. Sz armat⁹ venit: cū alia bona ītacta ꝓterit: aliaꝛēter corrūpit. l Et bibēt. Stult⁹ sepe habet diuitias: ingeniū ītelligētie: sacra ẏba ꝑ nō bibit: qz se nō exercet i illis. Habet aūt ali⁹ sitim: q̄ nō hz ingeniū: r amādo studēs assequit qđ nescit ingeniosus. Iste ē stellio q̄ manib⁹ nitit r moꝛat i edib⁹ reg': vt ait salomō. Mā manib⁹ sensū adiuuat: r nitēs manib⁹ regni edificiū tenet: sic stellio auis q̄ nō hz pennas ad volatū. Aliq̄n aūt aues q̄ pēnas habēt. i. ingeniosi i vepribꝰ resīdēt. Sz qz q̄reret cur ġ negligēti dat ingeniū: r studiosus tarditate ꝓpedit. rndet: m Nihil i terra. Quia ide ille iust⁹ de negligētia punit: iste de studio coꝛonat. Sz qz ad ītelligēdū recta nō mō studio: ꝑ r pscutionib⁹ eruditur. addit: n Et d humo nō. Hum⁹. i. elemēta mūdi in penā vertūt delinquētiū. Aſi ꝺ: Pugnabit ꝓ eo. i. ꝓ dño orbis terrārū ↄ insensatos: ꝑ tū de eis nō egredietꝫ dolor: qz pena nō nascit: ꝺ his q̄ feriūt: ꝺ his q̄ peccādo pcussiones extorꝛerūt: sed q̄ exterior pena castigat: eo mēs ad supna leuet. vñ subdit: o Homo ad laborem nascit. Quia impossibile est in hac peregrinatiōe sine laboꝛe cē: ꝑ in eo q̄ caro affligit mēs ad petēda alta leuat. Uel hō. i. carnalis mala mūdi sentit: qz inhianter bona ei⁹ appetit. Sz cui⁹ mēs hec trāsit: vt auis ad alta pēna spei leuat⁹ nil mali sentit: cōgaudeat r ꝺ flagellis: ꝑ qz hec nullus suis viribꝰ valet. subdit: p Ꝺobrem ego depcabor rc. i. illū rogo p quē hec tribui scio. q Qui facit magna. Que nemo sufficit scrutari q̄ mira fūt: r si vsu viluerūt: minoris ēt magnitudinis facere magna: si ꝺs posset pscrutari: r iteruꝫ minoris: inscrutabilia: si pauca. r iō addit. r Mirabilia absqꝫ nu. Quia diuinoꝝ operū magnitudo: nec

a v Uoca ġ. Hic ꝓsr eliphaz excitat iob ad sne sue attentionē: r primo ponit ei⁹ exercitatio. scdo ipt⁹ iob increpatio. ibi: Uere stultū. r tertio ei⁹ monitio. ibi: Beat⁹ hō. Circa pmū ꝺr Uoca ergo. q. d. si non intelligis verba mea: voca dñm vt aperiat tibi ītellectū. b Et ad aliquē sanctorū cōuertere. i. si nō cōfidis de tuis meritꝭ de ꝙb⁹ nō videt q̄ debeas cōfidere. ꝓter maliciam mā: depcare vnū de sanct⁹ angelis vt intercedat ꝓ te.

c Uere stultum. Hic ꝓsr eliphaz increpat ipm iob. r pmo cōuertit se ad eū increpādū. secūdo ad suū ꝓpositū. ꝑdūdit ibi: Nihil i terra. Circa pmū ꝺr: Uere stultum. sic hz ira coꝛrecta. d Interficit iracūdia. ille ei ē vere stult⁹ q̄ a virtute paciētie cadit. ꝗ aduersitatꝫ pondus. e Et paruulū occidit inuidia. Inuidia ei ē tristicia ꝺ bono alieno: in q̄tū estimaꝫ. ꝗ boni diminutiuū: r sic oīs inuidus i sua estimatione ē diminut⁹ r paruulus: talē aūt ee scrīt iob credebat eliphaz: r i ꝑ increpat ipm. iō subdit: f Ego vidi stultū firma radice. i. ipm iob i ꝓsperis existentē: r in talib⁹ confirmatū ſm suā opinionē. g Et maledixi pulchritudini ei⁹. i. ei⁹ ꝓsperitatē dixi malam. i. alijs nocuā. vñ ꝓcedē. ca. vocauit iob alioꝝ oppſſoꝛē dicēs: Rugit⁹ leonis rc. vt ibi fuit expositū. b Nōge fiet filij ei⁹ a salute p oppſſionē ab alienis. i Et cōterent i porta: p cōdemnationē i iudicio a cōcluſ⁹ fuis. iudices ei antiq⁹ sedebāt i port': vt i ꝓmptu haberent ab ūuriat': p nō notat eliphaz q̄ talia mala eueniet filib⁹ ipsi iob. k Cui⁹ messem. i. diuitias cōgregatas. l Fame licus comedet. i. raptoꝛ qui desiderat bona alioꝝ rapere.

m Et ipm rapiet armatus: qm nō solū patiet in bonis exterioꝛibus: sed etiā in ꝑsona ꝓpria. n Nihil i terra. Hic ꝓsequenter nitit ꝓbare suū ꝓpositū. s. q̄ de⁹ nō punit aliquē in vita ꝓsenti nisi ꝓpter peccata sua ꝓterita. dicēs: Nihil in terra sine causa fit: qz licet aliquē effect⁹ sint foꝛtuiti r casuales respectu secūdarū causarū: tū respectu ꝓme cause que deus est nihil est foꝛtuitū: r nihil casuale. o Et de humo non egredietꝫ dolor. i. aduersitas nō cōtingit alicui sine causa qđ esset si quis puniret absqꝫ pctō ꝓterito: r inducit ad ꝑ sic dicēs: p Homo nascit ad laborez r auis ad volatū. eo em ipso q̄ natura dedit aui plumas r alas: p ꝺ ostēdit q̄ nascit vt p volatū querat sibi victū: qz res naturales sūt ꝓpter suas opatiōes: r eodē mō est q̄ hō nascit nud⁹ sine tegumento r armis: qz natura nō dat sibi vestes nec arma ad se vestiēdū r se defendēdū: sicut dat aui plumas ad coopimētū: roſtrū r vngues ad se defendēdū: ostendit q̄ hō nascit: vt p laborē manuū suaꝝ faciat sibi vestes r fabricet arma. Ex ꝑ igit cōcludit eliphaz q̄ nihil fit sine cā determinata: qz oſa ġtūcunqꝫ minima cadūt sub ꝓuidentia diuina. iō subdit: q Ꝺobrem depcaboꝛ dñm: vt dirigat me in agendis. r Qui facit magna. in creaturis superioꝛib⁹. s Et inscrutabilia etiā i inferioꝛib⁹: vt ꝓz de folio arboꝛis: cui⁹ oēs rōnes i particulari nullus hō posset ad plenū scruta-

ri: vt pote quare sic est figuratū vel vñ habeat virtutē ad talē infirmitatē sanādā.

a Qui dat pluuiā suā faciem terre: cōuertēdo vapoꝛes i aquā. b Qui ponit humiliter cognoscentes r emendātes. c In sublime. i. in maioꝛi ꝓsperitate ġ ante. d Qui dissipat. rc. i. cogitantium male facere inocētib⁹. e Ut posſint implere manꝰ eoꝝ in effectu. f Nō ceperant. tractare in mētis cogitatu. g Qui apphendit sapientes i astutia eoꝝ: r ꝓsiliū prauoꝝ dissipat. h Per diē incurrēt tenebras r qua/si in nocte sic pālpabūt i meridie. i Pozro saluū faciēt egenū a gla/dio ozis eoꝝ. i. ab increpationib⁹ r mēdacijs: detractionib⁹ r cōdēnationib⁹ in iudicijs. n Et erit egeno spes. i. certa expectatio future ꝓsperitatis in ꝓsenti vita: dū ante fuerit emēdatus. o Iniquitas aūt cōtrahet os suū: ita q̄ nō poterit loqui. s. ipius sic in pctō pseueraꝝs. Sciēdum aūt q̄ rō eliphaz supza inducta nō valet: qz ꝺ⁹ affligat innocētē: ꝑ tū nō est sine cā: qz ꝑ fit ad exercitiū sue patiētie i vita pñti: r augmentū glie i vita futura: qđ iste eliphaz nō intelligebat. p Beat⁹ hō. Hic ꝓsr eliphaz post ipius iob increpationē ꝓuertit se ad ei⁹ monitionē. dicēs: Beat⁹ hō q̄ corripit a dño. i. q̄ ei⁹ coꝛrectionē patienter recipit se emēdādo: qz p ꝑ cōuertit ad maioꝛē ꝓsperitatē ġ ante in vita ꝓsenti ſm opinionē eliphaz: qđ tū nō est semper verū. r iō ↄcludit. q Increpationez ġ dñi. q̄ te iuste flagellauit. r Me reprobes. p impatientiā in blasphemiā ꝓpudo. s Quia ipse vulnerat: peccatoꝛes puniēdo. t Et medet. emēdatos cōsolando magis q̄ ante. v In sex tribulationib⁹ liberabit te r in septima. ſm Gre. Homel. xxv. qz septē diebꝰ oē tēpus cōpēdit: recte septenario numero vniuersitas figurat: r iō eliphaz. vij. tribulatiōes enumerat: a qđ asserit iob foꝛe secuꝝ si fuerit emēdat⁹: p ꝑ insinuās q̄ in vita pñti poterit maioꝛē ꝓsperitatē recuparе: r abs-

Universidad de
Biblioteca

a In fame. Enumerat mala p̄sentis vite ⁊ adiutoria dei. Fames mentis est silentiū verbi dei: quo subtracto tēptatio carnis inualescit: q̄ est bellū. Sed deus etiā in fame a morte aīam eripit: q: verbo suo reficit. b Et in bello. Cōtra tēptationes carnis fortes facit. Sed talis factus aliq̄n detractiōes metuit. vnde addit: c A flagello lingue. i. ab exprobratione cōtumelie: ꝓpter quā irrisus a bono cessat. Vñ dauid: Et a verbo aspero. Ab hac sanct⁹ abscōdit: q: dū hic laudē nō querit: nec contumelias sentit. Sed q: post hec aliq̄s cruciat⁹ corporū timet. sequit: d Et nō timebis calamitatē. Persecutionis: sed q: talis in terrore iudicij futuri securitatē sibi parat. subdit: e In vastitate ⁊ fame. Vastitas est gehenna q̄ foris cruciat: fames inedia: q: a visione eterni panis erūt separati. Sicut int⁹ ⁊ extra deliquerūt: sic int⁹ et extra puniet. Vel a flagello lingue id est a snīa dānationis eterne: q̄ est: Ite maledicti in ignē eternū: ⁊ a calamitate veniēte iustus abscōdet: q: in illa districtione blāda voce refouebit. Esuriui: ⁊ dedistis mihi manducare: ⁊ ridebit hilaris ex gloria: nec iā cōpatiēs dānatis: diuine p spēm inherēs iusticie: ⁊ iminutio esset beatitudinis: si q̄d vellet qd̄ implere nō posset: sed q: hic initia secuture securitatis degustat: vt hostē antiquū nō metuat: ⁊ in articulo mortis ei⁹ impetus nō horreat. subdit: f Et bestias terre. Que tpe mortis ad rapiēdas aīas effrenant: sed seuientes nō timet: q̄ blādientes secut⁹ nō est: ⁊ initium retributiōis ē in obitu securitas mētis. Cū aūt bñ viuit cauendū ē ne q̄s despectis ceteris de singularitate gloriet: sed sociale bonū recogitet. vñ addit:

g Sed cū lapidib⁹ re. pac. Quasi diuise sunt regiones gentiū ecclie morib⁹ ⁊ lingua distātes. Lapides electi q̄ in edificio ponūt. Qui ḡ recte viuit: pacto se lapidib⁹ iūgit: q: in eo ꝙ mundū deserit: sanctis p imitationē se alligat. vñ impugnatio crescit: qua tñ attritus humili⁹ deo subdit: vñ subijcit. h Et bestie terre. Nō pacate: sed pacificate: q: nō pacē habēt: sꝫ pacē faciūt: q: cū acrius hō a diabolo impugnat: amplius ad amorē impellit: ⁊ cum eo robustior pax efficit. Vel bestie sunt mot⁹ carnis: q̄ cōtinētia quasi cauea presse: ⁊ si tēptando rugiūt: nō tñ ad effectū quasi ad rabiē morsus excedūt: in quo sūt pacifice. Vel q: perturbāt: ampli⁹ illud vbi nulla cōtradictione viuit: diligit: ⁊ sic ad amorē intime quietis impellūt. i Et scies ꝙ pacē ⁊c. Pax vel inchoata: q̄ hic est cōcepta ex desiderio dei: vel plena q̄ in futuro ex visione dei. Cū ḡ mens deo vel caro mēti subiugat: tabernaculuꝫ iusti. i. corpus qd̄ mēs inhabitat: pacē habet motib⁹ desiderioꝝ sub iusticia refrenatis. Sed nihil ē hec castitas carnis: si nō assit mētis suauitas ī amore ꝓximi. Vñ addit: k Et visitās speciē tuā nō pec. Spēs nr̄a est ꝓxim⁹: in quo vidēm⁹ qd̄ sumus: quē visitat q̄ ad eū passib⁹ amoris tendit: ⁊ ex se viso illi cōdescendit. Et hoc est lignū qd̄ ꝯm speciē suā semē ꝓducit. i. mēs q̄ ex se aliū cōsiderat: ⁊ recti opis germē parit. Ecce paulus q̄ oīb⁹ appropiat: cōdescēdo quidē nō cadēdo. Hic aūt plene pctm̄ vincit: q̄ ex se ppendit: quō dilatet ī dilectione ꝓximi. Cū aūt caro restringit: ⁊ mēs virtutib⁹ exercet: restat: vt loquēdo vitā doceat: quā morib⁹ seruat: q: ex semine boni opis: vberes fruct⁹ p̄dicatiōis colligit. vñ subdit: l Et scies qm̄ multiplex erit semē tuū. Ille em̄ bñ loquēdi facundiā accipit. q̄ bñ viuit: nec cōscia loquētē p̄pedit. Hinc ē qd̄ egyptij serui facti: frumēta ad semē pcipiūt: q̄ ante liberi ad esum acceperāt: q: cum plene deo subdimur: verbo p̄dicatiōis replemur. Ante liberi sacro eloquio pasti: ⁊ tñ ad quedā q̄ in mūdo petim⁹ vacātes. Ex p̄dicatione magna ꝓles fideliuꝫ sequit: Et hoc est: m Et ꝓgenies tua vt herba terre. i. innumerabilis. Vel herbe cōparat: q: arentē mūdi gl'iam deserēs: spe interna virescit. Iusto aūt nō sufficit hec magna exterius agere: nisi etiā p cōtēplationē in eterna penetret. cū subdit: n Ingredieris in abūdantia se. Sepulchrū est cōtēplatio q̄ a mūdo mortuos ī intimis abscōdit: ⁊ actiua vita quodāmō sepelit: q̄ a prauis morib⁹ mortuos tegit. Sed hec pfecti⁹ in abūdātia: q: pri⁹ actiue vite opa cōgregauit. Nō est pfect⁹ p̄dicator: q̄ ꝓpter cōtemplationē opa: vel ꝓpter opa illaꝫ postponit. Vñ christus: forma vite ī die miracula facit ī vrbib⁹: orās p noctē ī mōtib⁹. Cōtēplatus fixi in amore dei sorbent: qd̄ vtilitati ꝓximorū refundāt. o Sicut infert aceru⁹ tritici. Quia tēpus actionis primū est: extremū cōtēplatiōis. Et necesse est vt pfectus mentē pri⁹ virtutib⁹ exerceat: ⁊ eā postea in horreū quiet' condat. Vel sepulchrū est quies eterna: ī qua tāto vert⁹ quiescit: quāto pfectius vita corruptionis necat. Hāc in abundātia ingredit: q̄ post cōgesta hui⁹ vite opa: huic mutabilitati plene mortuus: in secreto veri luminis occulcat: sicut triticū. Quia iusti in alieno tpe psecutiōes sentiūt: sed in suo: vt grana in horreū intrāt. p Inuestigauim⁹. In h̄ notat se ꝯm nō supficiē dixisse supra sepulchrum bestias lapides tabernaculum in huiusmodi: sed in his interiora quesisse. q Quod auditum mente ptracta. Verba iactantie. Et si bene docuit. imperitia est velle docere meliorem. vnde dicta amicorum: ⁊ si recta: non recte dicta arguuntur.

Utinam

a ꝯ etiā tūc suis fidelib⁹ q̄d agēdum sit absq̄ so/ no inspirat.
a get te malū. In fame eruet te de
a ꝯ temptatione carnis.
b morte: ⁊ in bello de manu gladij.
a ꝯ a verbo detractorio vel cōtumelioso. b ꝯ liberaberis.
c d A flagello ligue abscōderis: ⁊ nō
timebis calamitatē cum venerit
a ꝯ corpis. b ꝯ aīe. c ꝯ diabolū ⁊ cōplices ei⁹.
e f In vastitate ⁊ famē ridebis: ⁊ be
a ꝯ in exitu p̄sentis vite.
g stias terre nō formidabis. Sꝫ cū
a ꝯ electis ecclesie. b ꝯ .s. erit. c ꝯ societas tua.
lapidib⁹ regionū pactum tuum:
a ꝯ spiritus neq̄ nō impugnabūt ⁊c.
h i ⁊ bestie terre pacifice erūt tibi. Et
scies ꝙ pacē habeat tabernacu/
k lum tuū: ⁊ visitans speciem tuaꝫ
l nō peccabis. Et scies qm̄ multi/
m plex erit semen tuum: ⁊ ꝓgenies
a ꝯ verbū p̄dicationis.
n tua q̄si herba terre. Ingredieris
o in abundātia sepulchrū: sicut infer
tur aceruus tritici in tēpore suo.
a ꝯ quasi nō sum mentitus.
p Ecce hoc vt inuestigauim⁹ itā est
a ꝯ aduertere.
q quod auditū mente ptracta.

ꝙ timore aduersitat' viuere: p̄ma ponit ibi: a In fame eruet te d̄ morte. i. alijs fame morientibus p̄ defectu bonoꝝ: tu habebis ad sufficiētiā. scd̄a ibi: b Et in bello de manu gladij. i. alijs gladio aduersarioꝝ interfectis: dñs te saluabit. tertia ibi: c A flagello ligue abscōderis. i. a detractionib⁹ ⁊ increpationib⁹ malignātium eris quasi abscōsus: q: nō audebūt vel nō erunt memores ad murmurādū ⁊ detrahendū de te. quarto ibi: d Et nō timebis calamitatē. i. luctū cōem ex pestilentia seu corruptiōe aeris supuenientem: q: deus saluabit te: q̄nta ⁊ sexta ibi ponūt: e In vastitate ⁊ fame ridebis: accipit hic vastitas ꝓ destructione terre ab hostib⁹: ⁊ similiter fames ex h̄ sequēs: tū q: bona terre ab hostibus sunt ablata: tū q: ligna fructifera sūt abscisa: ⁊ io ista tribulatio famis differt a p̄cedenti q̄ causabat a sterilitate terre. ista vero ex hostili vastatione. f Ridebis id est iste tribulationes alijs supuenientes nō diminuēt statū tue ꝓsperitatis.

g Et bestias terre: q̄ in terra deuastata solent multiplicare ⁊ crescere. h Nō formidabis: q: nō nocebūt tibi in psona tua: nec familie tue: nec gregib⁹ tuis. i Sed cū lapidib⁹. Descripta liberatione a tribulatiōibus ꝓmittit ei abūdantiā bonoꝝ alias insolitā. dicēs: Sed cū lapidibus regionū pactū tuū. i. terre lapidose q̄ nō solēt alijs fructificare: tibi afferēt fructū multū: quasi ex pacto tibi seruiētes. k Et bestie terre erūt pacifice tibi. q̄ tñ erūt valde moleste alijs in psonis ⁊ in gregib⁹ suis. l Et scies ꝙ pacē habeat tabernaculum tuū. i. tota familia manēs in domo tua qd̄ cedit ad magnā ꝓsperitatē patrisfamilias. m Et visitās speciē tuā. i. cōsiderās ꝓsperitatē tuā.

n Nō peccabis: q: nō eleuaberis ī supbiam: sed magis deū laudabis. o Et scies qm̄ multiplex erit semē tuū. i. videbis filios tuos ⁊ nepotes in magno numero fortes et diuites ad succedēdū tibi ꝓspere: qd̄ cedit ad magnā cōsolationē hoīs: q: moriens remanet quodāmodo ī filijs ⁊ nepotib⁹ suis. p Ingredieris in abūdantia sepulchrū. i. ista ꝓsperitas durabit tibi vsq̄ ad finē vite tue. q Sicut infert aceru⁹ tritici in tpe suo. s. maturitatis tpe: p hoc insinuat ꝙ vita sua debebat ꝓlongari q̄ntū potest via nature: ita ꝙ mors ei⁹ sit naturalis ⁊ nō anticipata. r Ecce h̄ vt inuestigauim⁹: p scripturas ⁊ experiētias. s Ita ē ꝯm. veritatem. t Quod auditū mente ptracta. deposita impatientie tue tristicia: que impedit veritatis considerationem: conturbati enim minus preuidēt ꝯm philosophum .ij. elencorum.

Voca ergo

Moraliter. † Voca ergo si est qui tibi respondeat ⁊c. Ca. V. Licet aūt eliphaç credēs iob obstinatū ī malicia increparet eū: iniuste tñ ei⁹ verba ꝯtra sic obstinatū retorqueri possunt vere ꝓpter quod sic exponat ad p̄sens. ei dicēdo: † Voca ergo si est qui tibi respōdeat. q. d. si deū inuocaueris nō exaudiet te ꝓpter impedimētū malicie tue: ita ꝙ hic accipit si ꝓ nō. † Et ad aliquē sanctorū cōuertere. q. d. si hoc feceris ei⁹ tibi nō valebit oratio ꝓpter obstinationē tuā in malo. † Virū stultū interficit iracundia. Stult⁹ dicit quasi statu altus: ⁊ talis est supbus q̄ se existimat alios excellere: ⁊ ꝓpter h̄ frequēter occidit: q: vult alios cōculcare. † Et paruulū occidit inuidia. q: tristat de alterius excellentia. † Ego vidi stultum firma radice. i. ꝓsperari in bonis hui⁹ vite. † Et maledixi pulchritudini ei⁹: id est ꝓsperitati quia nociua est bonis hoībus. † Longe fient filij eius a salute. i. imitatores sue supbie. † Et cōterentur in porta. i. in morte p quā exitur de p̄senti vita. † Cui⁹ messem famelicus comedet. quia si fecit opus bonū de genere sibi nō ꝓficiet. † Et ipm̄ rapiet armat⁹. i. diabolus d̄ quo dicit Luce. xj. Cū fortis armat⁹ custodit atriū suū ⁊c. † Et bibent sitientes diuitias ei⁹. i. tyranni qui sunt aliene substantie sitibundi. † Nihil in terra fit sine causa. per terrā significat homo cui dicit Geñ. iij. Puluis es ⁊ ī puluerē reuerteris. et alia translatio habet. terra es ⁊ in terrā reuerteris. In hac aūt terra nihil debet fieri sine causa: quia p mēbra corporis q̄ sunt terrea nihil fieri debet nisi qd̄ dictat recta ratio. † Et de humo. i. de corpe humano. † Non egrediet dolor. s. gehēne. nā mortale peccatū nō incurrit nisi per consensum anime. † Homo nascit ad laborē ⁊ auis ad volandum. per hominē exterior homo: p auem interior designat. igit homo nascit ad laborem: ⁊ auis ad volādū. Nā homo exterior operibus actiue vite: interior aūt cōtēplatiue deputat: in vtraq̄ tamen vita homo indiget adiutorio diuino. ideo subdit: † Quobrem ego depcabor dñm ⁊c. qui facit magna et inscrutabilia. † Dū terrenū hominē eleuat ad celestia vnde cecidit angelica creatura. † Qui dat pluuiā sup faciem terre. infundens hoīb⁹ stillicidia sue gratie. † Et irrigat aquis. sacramētalibus. † Uniuersa. s. rōnabilia ad h̄ se disponentia. † Qui ponit humiles in sublime. Matth. v. Beati pauperes spiritu qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. † Et merentes erigit sospitate. Matthei. v. Beati q̄ lugēt qm̄ ipi cōsolabunt. † Qui dissipat cogitationes malignoꝝ ⁊c. ⁊ hoc est diuine misericordie qm̄ mala cogitata nō pmittit adimplere. † Qui apphendit sapientes in astutia eoꝝ. credentes em̄ impedire ꝓuidentiā diuinā implent sicut fratres ioseph vēdiderūt eum ne dominaret eis ⁊ p h̄ habuit dominiū sup eos. † Per diē icurrēt tenebras. quod fit cū p astutiam incurrunt tenebras peccati. † Porro saluum faciet egenū ⁊c. a gladio em̄ oris de manu violenti eripit qui nec blandimēto seducit nec psecutione frangit: ⁊ hoc cōtingit egenis volūtarie q̄ cōtēnūt oīa amore celestis patrie. † Iniquitas aūt cōtrahet os suū. quādo videbūt se deijci et egenos exaltari: tūc em̄ dicent illud Sap. v. Nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹ īsaniā: ⁊ finē illoꝝ sine honore. Ecce quo modo cōputati sūt inter filios dei ⁊ inter sanctos sors illoꝝ ē. † Beat⁹ hō qui corripit a dño. nam ipse dixit: Apo. iij. Ego quos amo arguo ⁊ castigo. † Increpationē aūt dñi ne reprobes. est eī medicina sanitatis spiritualis inductiua: ꝓpter qd̄ nō est reprobanda. † In sex tribulationib⁹ liberabit te: ⁊ ī septima nō tanget te malū. in sex diebus deus oīa creauit ⁊ in septima quieuit. igit p sex dies intelligit tot⁹ mūdi decursus in quo fideles tribulant vt eterna requie cōsolent. † In fame eruet te de morte. nam malis deficientib⁹ ex subtractione verbi diuini ipo reficiunt electi. † Et in bello de manu gladij. nā in tēptationib⁹ reprobi succūbunt et electi deuincunt. † A flagello lingue abscōderis. a flagello lingue abscōdit qui verbis iniuriosis nō turbat. † Nō timebis calamitateꝫ cū venerit. i. cū gehenne calamitas alijs venerit non timebis: q: tibi nō nocebit. † In vastitate ⁊ fame ridebis. i. tpe iudicij horribilis sic. Luce. xxj. dicit electis: Respicite ⁊ leuate capita vestra. i. exhilarate corda: sicut exponit Greg. homel. j. † Et bestias terre nō formidabis. i. demones qui cōparant in scriptura ferocibus bestijs. † Sed cū lapidibus regiōis pactum tuū. i. cum electis d̄ quibus dicit Zacha. ix. Lapides sancti eleuabunt sup terram. † Et scies ꝙ pacē habeat tabernaculū tuum. i. corpus qd̄ est tabernaculū anime. nā gloriosum erit in resurrectione. † Et visitans speciem tuā. i. cōsiderans corporis tui gloriosi decorem. † Nō peccabis. sicut modo supbit homo de pulchritudine corporis. † Et scies quoniam multiplex erit semen tuū. i. fructus operum tuorum. † Ingredieris in abundantia sepulchrū: id est eterne quietis locū. † Quod auditū mēte ptracta. i. diligēter cōsidera. nā attentio finis est directio operantis: sicut visio signi est directio sagittantis.

In ca. v. vbi dicit in postilla. Voca ergo.

Additio. j. Hoc qd̄ dicit: Voca ergo: si est qui tibi respōdeat. nō videt referēdū ad defectū intellect⁹ ipsius iob: ita ꝙ monebat euꝫ eliphaç vt oraret deū vt aperiret sibi intellectū verboꝝ eliphaç cū ipsemet potuisset aperire sibi intellectū p̄dictoꝝ verborū: vnde melius videt dicendū ꝯm sanctū Tho. qui sic dicit: Voca ergo si est qui respondeat. q. d. si mihi hoc reuelatū nō credis: tu ipse inuoca deū si forte ipse tibi ad hanc dubitationē respondere voluerit: ⁊ si p merita ꝓpria hoc obtinere a deo nō putas: ad aliquē sanctoꝝ cōuertere: vt eo mediante hui⁹ rei veritatē a deo cognoscere possis. hec ille ⁊c.

In eodē ca. v. vbi dicit in postilla. Sed cum lapidib⁹ regionum pactum tuū.

Additio. ij. Ubi trāslatio nr̄a habet: Cū lapidib⁹ regionū pactū tuū. In hebreo hr̄. Sed cū lapidib⁹ agri pactū tuū: ⁊ ē sensus ꝙ de⁹ liberaret eū ab offensione lapidū. eo mō q̄ dr̄ in psalmo. xc. d̄ illo Qui habitat adiutorio altissimi ⁊c. ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. ⁊ sic hec verba nō ptinēt ad abundantiam bonoꝝ: s ptinent ad liberationē a tribulationib⁹ sicut immediate p̄cedentia. vbi dicit: Et bestias terre nō formidabis. Similiter imediate sequentia. vbi dicit: Et bestie terre pacifice erūt tibi.

Replica. In ca. v. vbi postil. passum istum. Voca ḡ si quis est qui respondeat tibi: exponit d̄ arrogātia eliphaç: qua putauit se adeo subtiliter loqui vt iob nō intelligeret: ideo suadet si nō potest habere hominem docētē se: saltē ad aliquē sanctoꝝ debeat habere recursū. huic expositioni ꝯtradicit Bur. volēs cū sancto Tho. ꝙ velit psuadere: si ab homine nō potest certificari ꝙ reuelatio vera ei sit facta: querat ab aliquo sanctoꝝ: ⁊ arguit ꝯtra expositionē postil. ex eo ꝙ eliphaç de suis verbis p se potuit instruere iob nō igit oportuit eū remittere ad alios ꝓ intellectu suoꝝ verborū. ita arguo ꝯ Burgē. q: nō debebat eū remittere ꝓ acquirenda fide reuelationis sibi facte: sed ipse tenebat ꝓbare vel p scripturā de se dicta: vel p signa: sicut Moyses nō fuit ausus sibi reuelationē factā publicare: nec se missuꝫ dicere: nisi a domino obtinuisset virtutē faciendi signa: qua posset ꝓbare: vt late dicit: Exo. iij. Et xp̄s primo volēs ꝓbare se missū: direxit ad scripturā iudeos incredulos dicēs: Scrutamini scripturas Io. v. Sed nolētes attēdere scripturas direxit ad signa dicēs: Opa q̄ facio testimoniū phibēt de me. Ibidē. xv. Si em̄ opa nō fecissem q̄ nemo ali⁹ fecit pctm̄ nō haberēt. Ecce xp̄s sue missionis ⁊ reuelationis duplicē ponit ꝓbationē. Eliphaç aūt nullā: ⁊ tñ Bur. exponit ꝙ remiserit iob ad acq̄rendū fidē sue missionis nulla ꝓbatione p̄cedente. Siñr xp̄s hāc ꝓbationē spūs dei suis apl'is adiūxit: q: dicit: Illi aūt profecti p̄dicauerūt vbiq̄ dño cooperante ⁊ sermonē cōfirmāte sequentibus signis. Ex quib⁹ ptꝫ ꝙ eliphaç tenebat reuelationē sibi factā ꝓbare: ⁊ nō sic iob ad dñi vel sctōꝝ merita remittere: ꝓut exponit Bur. cū sācto Tho. In eodē ca. vbi postil. illud verbū. Et cū lapidib⁹ regionū erit pactū tuū: exponit de abundantia in cōsueta. s. ꝙ agri lapidiosi fructificarēt p̄ter cōsuetū: vt viderent seruire quasi ex pacto. Sed Burg. exponit de offensione pedū ad lapides: ꝓut de xp̄o dixit diabolus: Ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. sed modicū est qd̄ Bur. hic significat p pactū cū lapidib⁹: nā inter minima incōmoda estimat offensio pedis ad lapidē in quo sensu diabolus allegauit illud qd̄ Bur. Ne forte offendas: arguens a minori. q. d. tanta est cura angelorum circa te vt non possis offendere: igit nullum incōmodum incurrere poteris mittendo te deorsum: vt qui circa te cauent minima: etiā cetera omnia. Simile est argumentū apostoli: deo est cura de bob⁹: igitur ⁊ de hoīb⁹: si em̄ illud qd̄ min⁹ videt inesse. inest: ⁊ illud qd̄ magis: p pactū igit cū lapidibus agri nō significat illud modicū. s. non offendere pedē: q: magis ꝓprie dicendū foret de lapidibus platearum ad quos sepe transeūdo offendim⁹: sed aliquid magnum significat: vt patet: sicut bestie seruiunt innocenti ad nutum: ita lapides agri fructum nō impedientes videntur seruire ad pactū: ⁊ potest accipi illa fructificatio pro abundantia a minori. si lapides seruiunt ad nutum qui sunt insensibiles: multo amplius omnia viuentia que in littera enumerantur.

Alle. a ¶ Utinā appēderent ⁊c. Alle. Tact⁹ flagellis verbis lacessit: vt erect⁹ in defensionē cōtumax caderet. Sed vt ꝑcussus tacēs grās egit: lacessit⁹ recta r̄ndit. Utinā ap.pec. b ¶ Statera. In manu patris: xp̄s habēs lancē misericordie ⁊ iusticie: pctm̄ ꝑ misericordiā laxans leue esse: calamitatē moriendo grauis eē pōderis ostēdit. Cui ⁊ hoc gratie dat: vt ipa cognoscibilis sit calamitas. Cecus em̄ homo in exi

A lio: quasi in patria gaudebat: sed de⁹ extra apparēs hoiem int⁹ reuocat: vt viso qđ amisit: graue doleat qđ tolerat. Dic ḡ. a ¶ Utinā ap.i.malū nr̄e dānatiōis nimis leue credit: ſ vtinā veniat q̄ ostēdēs patriā: graue eē exiliū doceat. Arene aūt q̄ estu vndarū exterius pellit calamitas cōparat: q̄ hō peccās fluctib⁹ tēptationū motus ab intimis exteri⁹ exiuit. Grauior dr̄: q̄ dura fuisse pena ostendit: dū ꝑ misericordiā culpa leuiat. Qui aūt per grām xp̄i patriā p̄sentit: in p̄sentibus vbi nescij ridēt gemit: pēsans iudicia dei q̄bus affligit. Et hoc est. c ¶ Un̄ ⁊ verba mea dolo. sūt plena: q̄ sagitte dn̄i.i.ꝑcussio aīaduersionis dei: q̄ nō mevt multos inemēdatū dimittit: sed d ¶ Ebibit spm̄.i. elationē cōpescit: vt dicā. Defecit spūs me⁹. Et non solū gemo q̄ patior: s3 timeo q̄ mināris. Et hoc est: e ¶ Terrores dn̄i militāt. Ne post hoc mors eterna sequat. Sed q̄ statere aduētū desiderat: quo ardore eundē gētilitas ⁊ iudea sitiat supponit. f ¶ Nunquid rugiet onager.i.agrestis asinus. Asinus est gen

B tilis ꝑplus quē sicut natura extra stabula disciplina edidit: ita vagus i cāpo voluptatū ꝑmāsit. Bos iudeus q̄ iugo dei suppositus ꝓselytos colligēs ꝑ corda q̄ valuit nomen legis traxit. De vtroq3 ꝑplo multi vt iob ⁊ symeō aduētū xp̄i expectauerūt. herba ⁊ fenū cor̄ est incarnatio: qua satiant. Ois em̄ caro fenū. Cui⁹ grā refect⁹ onager: iam nō gemit. Et bos nō habet p̄sepe legis vacuū: cū accepit quē ipsa lex p̄dixit. Unde natus in p̄sepe ponit: vt ieiuna in lege aīalia feno carnis reficeret. Lex aūt q̄ ante aduentum xp̄i nō spūaliter sed carnaliter tenebat. subdit: g ¶ Aut poterit comedi insulsum. Sal est virt⁹ occulte intelligētie: sine qua gētes legi dura iubēti noluerūt subdi: nec gustare eā que gustata carnaliter affert mortē: q̄ cōmissa dura aīaduersione distringit: ⁊ q̄ culpā docet: sed nō delet. Sed cū in ea veritatē cognouerūt: q̄ prius nolebant tāgere desiderijs suis: angustiate comedūt: requirētes inter illa carnalia eū quē vehemēter diligunt. Sed ⁊ iudee hec cōgruūt. q̄ ꝑ legē ex vni⁹ dei cognitione sal habuit: ⁊ insulsas gētes recipe fastidiebāt. Quia diuina sentētia ꝓposita morte vetuerat: ne iudea cū alienigenis fedus iungeret ⁊ vitam inquinaret. Un̄ dicit: Aut gustare qđ gust.af.mor. Sed ſm electos ad xp̄m cōuersa suis verbu3 dei respuentib⁹ ad gētes cōuertit: ⁊ q̄s nec societate tāgebat: mō angustias p̄dicatiōis (q̄ apđ suos despicit) patiēs: ꝯuertēdo

Moralit esuriēs recepit. ¶ Eadē. Moral'r. Ille desiderat steterā: nos iā ꝑ fidē ei⁹ viuim⁹: ſ tn̄ ꝓ purgatiōe sagittas ei⁹ patimur: ⁊ terrore futuri timem⁹. S3 q̄ filij: nō debem⁹ timere vt dn̄m: ſ diligere vt patrē: ⁊ ad eū anhelare: vbi cibo.i.eternitate ei⁹ pascamur: ꝓ q̄ mō rugim⁹. Un̄: f ¶ Nūq̄d rugiet ona. Onager ē ꝑpl's q̄ i cāpo fidei nulli⁹ officij loris ligat. Bos p̄lati officiorū iugo p̄ssi. Pastus vtriusq3 eterna refectio: quā i exilio ieiunus ardēter cupit. S3 huic itētiōi mali obuiāt suis v̄bis et morib⁹ q̄ sunt insulsa bonis oblata: vt in vētrē delectatiōis admittāt: iter q̄ v̄ba importune aurib⁹ ingesta tēptationē in corde gignūt: ⁊ q̄uis hec ratio respuat: lingua dānet: tn̄ difficile intus vincit qđ foris iudicat. Cū ergo sancti ad eternā vitam leuati insulsi a corde repellāt: etiā ab hmōi verbis se separāt. ⁊ ſ est. g ¶ Aut poterit comedi insulsū. S3 iā in alto positi a stultis semoti: sepe dū sola ꝓpria ad ferendū dura ꝓcurāt: pro amore veritatis nō sunt accincti. vn̄ subdit: h ¶ Aut potest aliquis gustare. Durū est petere qđ cruciat: qđ vitā fugat: sed sepe cu3 fit in alto: ad ferenda stultor̄ mala se inclinat: vt eos trahat. Aucto em̄ desiderio celestiū angustiat: ⁊ p̄ dulcedine

illor̄ ama.

R Espondēs aūt ¶ Ca. VI
a† iob dixit. Utinā appen- b+
derent peccata mea q̄b⁹
(a ſ peccati pena.)
irā merui ⁊ calamitas quā pati
(a ſ quasi vtinā veniat statera.i.xp̄s q̄ habet duas lances: misericordiā ⁊ iusticiā: misericordia dimittēdo leuis: iusticia corrigēdo ⁊ puniēdo maioris est ponderis. ſ statera.)
b or in statera: q̄si arena maris hec
c grauior appareret. Un̄ et verba c+
(a ſ ideo.s.)
mea dolore sunt plena: quia sa- d c+
(a ſ percussiones. b ſ cum sunt.)
gitte domini in me sunt quarum f g+
(a ſ vindicta. b ſ elationē.)
d indignatio ebibit spiritum meū: h+ i
e ⁊ terrores dn̄i militant cōtra me. k+ l
f+ Nūquid rugiet onager: cū habu m
erit herbā: aut mugiet bos cū an̄
(a ſ quasi non.)
g p̄sepe plenū steterit: aut poterit n+
(a ſ insulsū pōt itelligi aut lex sine spūali itellectu aut pħia gētiliū de incarnatiōe verbi dei.)
comedi insulsū: qđ nō est sale cō
h ditum: Aut pōt aliquis gustare o

R Espondēs aūt iob. Posita ipius eliphaz ¶ Ca. VI obiectione. Hic ꝯn̄r ponit ipsius iob responsio. i qua p̄mo destruit ipsius eliphaz obiectionē. secūdo astruit suā principalē intentionē. ca. vij. Circa primū sciendū q̄ eliphaz obiecerat ꝯ iob arguēs eū primo de impatiētia. scđo de falsa sn̄ia: vt dictū est ca. p̄cedē. ⁊ ideo iob in sua responsione p̄mo destruit p̄mū qđ videbat grauius: ⁊ scđo secūdū. ibi: Unde ⁊ verba mea. Circa primū sciendū est q̄ eliphaz imponebat iob falsam et erroneā sn̄iam: eo q̄ dixerat se innocētē a deo flagellatū: ⁊ ex cōsideratione fragilitatis humane conatus fuerat ostēdere oēm hoiem peccatorē: ⁊ sic iuste puniri a deo: ꝑ ſ vlterius cōcludēs suū ꝓpositū. s. q̄ nullus punit in vita p̄senti: nisi ꝓ peccato p̄terito: ⁊ nō ꝓ expectatione premij in futuro: ⁊ q̄ dictu3 eliphaz quantū ad aliquid erat verū. s. q̄ nullus hō ē oīno immunis a pctō saltē a veniali: ſm illud Prouer. xxiiij. Septies i die cadit iust⁹ ⁊ resurget: iō iob r̄ndēdo cōcedit se esse in aliquo peccatorē: sed dicit pctā sua esse leuia respectu pene a deo sibi inflicte: ⁊ hoc satis erat euidens ex bonitate vite sue: ⁊ hoc est qđ dicit: b ¶ Utinā appenderent peccata mea: ⁊ pt3 ex dict' lr̄a. ꝑ hoc aūt infringit ipius eliphaz argumētū: q̄ si de⁹ puniret hoiem i p̄nti ꝓ pctō p̄terito tm̄: ⁊ nō ꝓ expectatione p̄mij ⁊ exercitio patiētie: sequeret q̄ pena inflicta ſm quandā equalitatē corr̄nderet delicto: ita q̄ maiores culpe grauius punirent ⁊ minores min⁹: cum de⁹ sit iustus. videm⁹ aūt sceleratissimos homines in vita p̄senti puniri modicū: ⁊ aliq̄ iustos mlt̄ū affligi: qualis erat iob: ex quo cōcludit q̄ punitio vltima nō est in vita p̄nti: nec afflictio iustorū ꝓ peccato p̄terito solu3: sed magis ꝓ p̄mio recipiendo in futurū ſm patientie meritū. c ¶ Unde ⁊ verba mea ⁊c. Hic cōsequēter iob excludit obiectionē eliphaz de vitio impatiētie: ostēdens se rōnabiliter cōquestū quādo supra dixerat: Pereat dies: ⁊ primo ostēdit iob ꝓpositū ex magnitudine mali sibi inflicti. scđo ex subtractione subsidij. ibi: Ecce non est auxiliū. Prima in tres: q̄ primo ostendit iob suam querimoniā fuisse rationabilem: ⁊ scđo remouet quādā obiectionē irrationabilem. ibi: Nunquid rugiet. tertio reuertit ad suā materiā. ibi: Quis det ⁊c. Circa primum ꝯcludit iob se rationabiliter deplorasse natiuitatē suam ⁊ vitam ex dictis eliphaz: quia dixerat ex afflictione in p̄senti vita nullam remunerationē esse expectandā in alia: ⁊ ideo cū sua pena excederet culpam p̄teritam: nec appareret liberatio possibilis humana via: ideo merito deplorauerat vitā suam: quasi desiderans liberari a pena per mortem: ⁊ hoc est quod dicit: Unde ⁊ verba mea. supra posita. iij. ca. d ¶ Dolore sunt plena rationabiliter ⁊ nō sine causa. e ¶ Quia sagitte dn̄i.i. ei⁹ afflictiones. f ¶ In me sūt. vsq3 ad intima penetrātes: g ¶ Quarū indignatio.i. violentia et magnitudo. h ¶ Ebibit spiritū meū.i. intercidit al's intercipit anhelitū meū. i ¶ Et terrores domini. s. de continuatione hui⁹ mali in futuro. k ¶ Militant cōtra me. q̄ his nō possum resistere. l ¶ Nunquid rugiet ⁊c. Hic remouet obiectionē irrationabilē: q̄ posset dicere eliphaz: aliqua passus sum: nō tamē ꝓrupi in talē q̄rimoniā: qđ remouet iob ꝑ hoc q̄ si aliquid passus est: nō tamen fuit tanti pōderis q̄ eū deijceret a statu terrene ꝓsperitatis: ⁊ sic nō habuit materiā querulādi: ⁊ hoc est qđ dicit: ꝑ quandā methaphorā. Nūq̄d rugiet onager: ostendendo suum dolorē. m ¶ Cū habuerit herbā. i. pastū ad sufficiētiā quasi dicat nō: ⁊ ꝑ hoc intelligit q̄ homo rationalis multomin⁹ debet conqueri stans in statu ꝓsperitatis. n ¶ Aut poterit comedi insulsu3. i. cibus insipidus. o ¶ Aut pōt aliquis gustare. s. cibū egrotatiuū qui pōt inducere mortē: quasi dicat homines abundātes in delitijs talia nullo mō comederēt: verū tn̄ hoies anxiati p̄ magnitudine famis talia nō abhorrerent comedere: ſm q̄ dicit Proū. xxvij. Anima aūt esuriens etiā amarū ꝓ dulci sumet: ⁊ hoc est qđ dicit iob de seipso.

Que pus

illor̄ amara seculi nō metuit. Unde ⁊ post impossibilem mortis gustū. subdit: a ¶ Que prius nolebat tāgere.i.mala seculi iam sunt dulces cibi p̄ amore celi. Et cum hec dulcia sint. b ¶ Quis det vt veniat petitio mea. s. c ¶ Qui cepit ipe me cō. Cōterit aduersarius ⁊ defecit a virtute hō. Cōterit deus: ⁊ fractus a vitijs in virtute solidat: q̄ ergo ꝑ flagella deo appropiare desiderat. dicit: Qui cepit ipse cōterat: q̄ aliq̄n incipit de⁹ cōtritione vitiorum: ⁊ in ipso ꝓuect⁹ initio homo extollit: ⁊ sic hostis exclusus grauimo or assumptis alijs spiritibus surrepit: et virtutes cōterit. d ¶ Soluat manū.i. exerceat effectū: dū em̄ inflatus longa ꝓsperitate amorē suū ꝑ flagella nō exercet quasi manū ad feriēda vitia ligatā tenet vn̄ peccāti populo dicit: Jam nō irascar tibi: ⁊ zelus me⁹ recessit a te. e ¶ Succidat me. Cū em̄ dolor vel tēptatio nos ꝑcutit: elatio mētis succensa cadit: vt iā q̄rat manū leuantis. f ¶ Et hec mihi sit cō. affli. Quasi quibusdā hic parcit: vt in eternū feriat: sed me hic nō parcēs feriat: qđ est mihi cōsolatio. Timēt em̄ sācti hic sibi parci. Qr hec nō tumēti ſ humili mente dixit: ostēdit in his. g ¶ Nec cōtradicā ser. Sermones dei ad nos nec mō dicta: sed ⁊ facta: vt hic ꝑcussio iob: cui murmurādo nō ꝯtradicit: q̄ ⁊ quem feriendo tolerat sanctū vocat. h ¶ Que est em̄ fortitudo mea. Alia est fortitudo bonor̄: alia malor̄: q̄ illor̄ est carnis et seculi blāda vincere: mala hic ꝓ eternis tolerare. Hor̄ est p̄sentia semꝑ amare: ⁊ cōtra flagella dei insensibiliter durare: ab appetitu tēporaliū nec ꝓ aduersis q̄escere: i se spem ponere. De vtraq3. dicit Esa. xl. Qui cōfidunt in dn̄o mutabunt fortitudinē. Qui em̄ nequaq3 sumūt sed mutabūt dixit ꝓfecto patenter īnotuit: q̄ alia ē q̄ ponit: alia q̄ inchoat. Iniqu⁹ ꝓ mūdo mala ⁊ picula sustinet. iust⁹ ꝓ mūdo pati hec debilis finē conspicit: q̄3 breuis est hec vita: ⁊ ꝓ ea quā nō amat pati recusat. dicit ergo: b† ¶ Que est em̄ forti. aut quis finis: id est mala ꝓ mundo tolerare nequeo: q̄ fortis non sum in eius desiderio: q̄ dū finē hui⁹ vite cōsidero: cur ꝓ ea patiar quā sperno? Nō em̄ similis sum duritie iniquorum: qui insensibiles vt lapis et es. Lapides ꝑcussi clarū sonū nō reddunt quod facit es: sed quia lapis vita caret: sensum in sonitu non habet: sic aliqui sunt ita duri: vt ⁊ ꝑcussi sonitū nō reddant humilis cōfessionis. Alij vero reddunt: sed nō ex corde ⁊ ita nō sentiunt bona que loquunt: ⁊ nō implentes sine vita clamāt. Sed iob neq3 ita ꝑdurunt vt ꝑcussus a cōfessione sileat: nec vocis sensum ignorat. Negato q̄ nō est fortis ꝑ insaniam ostendit: quia fortis ꝑ statum salutis. Sed ne hoc sibi arroget: ponet vnde habet: atq3 vt ita dixerim infirmus habet vires. vnde subiūgit. i ¶ Ecce nō est auxiliū. Ad maiores quoq3 meritū fortitudinis quomodo a ꝓximis destituit. addit: k ¶ Necessarij quoq3: Si exterius despectus intus solio iudicij p̄sidet: Nam a sentētias erūpit. l ¶ Qui tollit ab amico suo mise. Amicus est quilibet ꝓximus: cui cū bene facimus: ipse nobis ad vitam auxiliat. Ex amore dei amor ꝓximi gignit: q̄ qui deū negligit: ꝓximum diligere nescit. Unde dicturus: Diliges ꝓximum ⁊c. p̄misit: diliges dominum deum tuum. Per amorem vero ꝓximi amor dei coalescit. vnde: qui non diligit fratrem quem videt: deum quē nō vidit quomodo potest diligere? Qui tamen amor dei per timorem nascit: sed crescendo in affectum mutat. Deus vero vt q̄3 prope vel longe sit quisq3 a charitate videatur: quosdam percutit: in quo et ipsos erudit: et fictos amicos prodit: et nō percussis dat occasionem boni operis. Qui ergo a percusso misericordiā tollit: timorem dei relinquit: quia aperte ostendit q̄ eum non amauit et nequiter contra deum se erexit: quē nec pium in se: nec iustum in percusso agnoscit. In iob vita totius electi populi: cuius membrum est signat. Reprobi cum probis in fide et sacramentis: sed non in charitate iunguntur. vnde et fratres dicuntur: Et p̄tereūtes comparat torrenti: qui de montib⁹ in valles trāsit: q̄ hyemalibus pluuijs collectus estate arescit. Qui em̄ ꝓ mundo superna deserunt: de montibus ima petunt. In hyeme huius vite multi in estate iu

dicij siccādi

qđ gustatu3 affert mortem? Ani
me em̄ esurienti etiā amara dulcia
a esse videnf. Que pri⁹ nolebat tā a† b
gere aīa mea: nūc p̄ angustia cibi c d
(a ſ hinc pt3 eū increpationem dn̄i non reprobasse quā q̄ quidā reprobāt: dn̄s ad correctionē ⁊ si iā cepta: iratus manum retrahit.)
b mei sūt. Quis det vt veniat peti e+
tio mea: ⁊ qđ expecto tribuat mi f
c hi de⁹: ⁊ qui cepit ipe me ꝯterat? g+ h
d e Soluat manū suā ⁊ succidat me: i k
f ⁊ hec mihi sit consolatio: vt affli l+
g gēs me dolore nō parcat nec ꝯdi m+
h cā ſmōib⁹ sācti. Que ē ei fortitu n+
do mea vt sustineā? aut q̄s finis o+
me⁹ vt patiēter agā? Nec fortitu p+
do lapidū fortitudo mea: nec ca †
i ro mea ęnea ē. Ecce nō ē auxiliū q+
k mihi i me: ⁊ necessarij quoq3 mei r
l recesserunt a me. Qui tollit ab s t
amico suo miscdiam: timorē dn̄i v
derelinq̄t. Fratres mei p̄terierūt x y
me sicut torrens qui raptim trā
sit in cōuallib⁹. Qui timēt pruinam z+
nam irruet sup eos nix. Tempo a+
re quo fuerint dissipati peribūt: b

a ¶ Que prius.i. tēpore ꝓsperitatis mee. b ¶ Nolebat tāgere aīa mea.i. gustus meus p̄ horrore. c ¶ Nūc p̄ angustia: famis ⁊ inopie. d ¶ Cibi mei sunt.i. mihi accepti. e ¶ Quis det ⁊c. Hic iob reuertit ad p̄cedentē materiā. s. q̄ vita sua subiecta tot miserijs debeat sibi eē detestabilis ſm errorē eliphaz dicentis ex talibus miserijs nullā remunerationē expectari in futuro: ipm̄ ad inconueniēs ducendo: qđ habebat eliphaz ꝓ incōuenienti. Quis det vt veniat petitio mea.i. in effectu impleat. f ¶ Et qđ expecto: cū magno desiderio. Tribuat mihi deus ⁊ quid sit illud ostēdit dicens: g ¶ Qui cepit. me flagellare. s. deus. h ¶ Ipse me cōterat: ꝑ mortē. i ¶ Soluat manū suā: dicit autem man⁹ dn̄i ligata. q̄n nō inducit effectū aliquē: soluta vero q̄n inducit. k ¶ Et succidat me. a p̄nti vita. l ¶ Et hec mihi sit consolatio vt affligēs me dolore nō parcat. s. a morte. m ¶ Nec ꝯtradicā sermonib⁹ sancti.i. volūtati ⁊ p̄ceptis ipsius dei: qui est sanct⁹ sanctor̄: viri em̄ sancti q̄n nō sunt in bono cōfirmati cuiusmodi erat iob: debēt timere ne oppressi tribulationis pondere ruant in desperationē ⁊ blasphemiam q̄bus mors est p̄eligēda ⁊ p̄optanda. ideo subdit: n ¶ Que est em̄ fortitudo mea ⁊c. q.d. nō est in tantū cōfirmata in bono quin debeant timere de casu. o ¶ Aut q̄s finis me⁹ vt patienter agā: hoc expresse dicit ꝯtra errorem eliphaz q̄ negabat aduersitates hui⁹ vite ordinari ad finē vite beate in futuro: ⁊ q̄ cōsideratio hui⁹ finis facit patienter tolerare aduersa hui⁹ vite: vt pt3 in martyrib⁹. ⁊ ideo hoc remoto ſm errorē eliphaz nō remanet rō patiēter sustinēdi: sed mag' mortē optandi: vt miserijs finis imponat. p ¶ Nec fortitudo lapidū fortitudo mea. Fortitudo em̄ lapidum re sine sensu: ⁊ ideo nō dolent si cōterant vel scindant: ⁊ sil'r est de ere. Fortitudo aūt humana ⁊ caro sunt i natura sensitiua: que de necessitate ꝑcipit lesionē ⁊ dolet: nisi hoc miraculo impediat ꝑ potētiā diuinā. q ¶ Ecce non est auxiliū. Hic cōsequenter iob ostendit suā querimoniā fuisse rationabilem ꝓpter defectū remedij cōtra malū sibi a deo inflictū: ⁊ primo iob ostendit ꝓpositū. secūdo respondet cuidam obiectioni. ibi: Considerate. tertio remouet quoddā dubiu3 ibi: Uerūtamē. Circa primū sciendū q̄ cōtra malū illatum homo habet remediū. Uno modo ꝑ se. s. quando habet diuitias vel filios potentes seu robur corporis ꝑ que potest malū illatū repellere: sed oīa ista erāt ipsi iob subtracta: vt dictū est. s̄. j. ca. et. ij. ⁊ ideo dicit: Ecce nō est auxiliū mihi in me. Secundo habet remediū ꝑ amicos bonos si sibi remāserint: q̄ multa ꝑ amicos possum⁹: que ꝑ nosipsos non possumus: talia autem erant subtracta ipsi iob ꝑ procurationem ipsius sathan. vt dictum est supra. ij. ca. ⁊ hoc ē qđ dicit: r ¶ Et necessarij quoq3 mei: id est amici charissimi. s ¶ Recesserunt a me. de mea aduersitate nō curantes: q̄ tamē istud est culpabile in amicis. ideo subdit: t ¶ Qui tollit ab amico suo misericordiam. subtrahendo sibi auxilium tēpore necessitatis. v ¶ Timorem domini derelinquit: sc3 filialem: quia deum offendit. x ¶ Fratres mei: id est consanguinei mei. y ¶ Preterierunt me sicut torrens qui raptim trāsit ⁊c. nō curantes de mea releuatione: ⁊ quia hoc est culpabile. ideo subdit: z ¶ Qui timēt pruinā irruet sup eos nix: id est qui ꝓpter timorē minoris periculi dimittit subuenire amico suo in necessitate posito. s. ne per tale adiutoriū eius facultates diminuant: incurret maius periculum. s. penam a deo sibi infligendam. a ¶ Tempore quo fuerint dissipati. per mortem. b ¶ Peribunt. quia iudicium sine misericordia fiet ei qui nō miseret. Jacobi. ij.

Pro.27.d

C

13.q.q.L.c. nō estimemus.35.q. 1.c.cū igit

c 5 Et vt ina.

dicij sicca di: raptim. i. sine obstaculo ⁊ difficultate (qz ascẽsus est in laboze: ⁊ descẽsus in volupt̃ate. Laboze sz̃ surs̃um impellit facile ad ima relabitur: laboze crescũt q̃ cito cadũt) vel ad valles. i. ad ima penarũ loca repẽte trãseunt q̃b⁹ quotidie dies vite rapiunt. Sunt vero alią qui recte agere volunt: sed

a ⁊ vt incaluerint soluent de loco a†
b suo. Inuolute sũt semite gressuũ b†
c eoz ambulabũt i vacuũ ⁊ pibũt c†
d Cõsiderate semitas themã: itine d†
e ra sabba: et expectate paulisper. e†
f cõfusi sunt: qz sperauj. Venerũt f†
g quoq; vsq; ad me: et pudoze co- g†
b opti sũt. Nũc venistis: ⁊ mõ videi† k†
tes plagã meã timetis? Nũquid
a ℈ aliquid.
dixi: afferte mihi ⁊ de substantia
vr̃a donate mihi: vł liberate me
a ℈ sathane. b ℈ malignoz spirituũ.
de manu hõstis: ⁊ de manu rõbu
a ℈ quasi nõ. b ℈ sed nõ potestis
k stozũ erũite me: docete mẽ: ⁊ ego l m†
tacebo: ⁊ siquid forte ignoraui in
a ℈ hoc etiam.
l strũite me. Quare detraxistis ser n†
monibus veritatis? cuz e vobis
null' sit q̃ possit me arguere? Ad o
m increpandum tãtũ eloquia con- p
cinnatus: ⁊ in ventũ verba ꝑfer/

Sit ergo hostium lingue qđ mõ claudat mõ aperiat.

℈ Sup pupil.

Nico. de lyra

a Et vt incal. sol. de loco suo. loquit de eis ſm metaphoraꝫ pauine q̃ statim dossoluit cũ tangit a sole: sic ad tactuz diuini iudicij soluent a ꝓsperitate ꝑsentis vite. b Inuolute sũt semite gressuũ eoz̃: fraudulentijs ⁊ astutijs. c Ambulabunt i vacuũ: quia non venient ad terminum debitum qui ẽ beatitudo futura: sicut medicina dicit in vacuũ ꝓpinata: q̃ nõ inducit sanitatẽ. d Considerate semitas ⁊c. Hic cõsequenter respõdet cuidã obiectioni que posset sibi fieri: eo q̃ dixerat amicos suos ab eo declinasse: quia tres amici sui supradicti venerãt ad eũ cõsolandũ: vt habeť. ij. ca. tñ p ipm sathan fuerunt inducti ad ipm iob increpandũ: ⁊ sic aduent⁹ eoz̃ nõ fuit ei cõsolabilis. ⁊ hoc est qđ dicit: Considerate semitas themã. i. aduentum eliphaz themanitis. e Itinera sabba. i. aduentũ aliozũ. f Et expectate paulisper. i. cõsiderate q̃ aduentus eoz̃ nõ fuit mihi consolabilis: nec in aliq̃ auxilium. ideo subditur: g Confusi sunt quia speraui. i. quia eram in statu miserie: in quo deberem auxilium ab eis sperare. confusi sunt: quia non habebant voluntatẽ adiuuãdi per ipsum sathan a bono ꝓposito immutati.

h Venerunt quoq; vsq; ad me: ⁊ pudoze cooperti sũt q̃ homo in tanta miseria constitutus reputareť eoz̃ amicus: et ideo conuertendo sermonem ad eos dicit: i Et modo videntes plagam meam timetis ne aliquid ꝓ subleuatione mea repetam a vobis. k Nunquid dixi: afferte mihi ⁊c. quasi dicat iste timoz in vobis est frustra. l Docete me. si habetis maiozem scientiã. m Et ego tacebo: vt audiam: ⁊ per hoc innuit contrarium: qz ꝑ cõsolationibus dixerunt sibi verba pungitiua ⁊ detractoria. ideo sequit: n Quare detraxistis sermonibus veritatis: quibus iob dixerat: flagella ꝑsentis vite in sanctis hominibus ordinari ad consolationem vite future. o Ad increpandum tantuz eloquia concinnatis: id est curiose componitis: vt videantur magis bona. p Et in ventum verba ꝑfertis: id est ad ostentationem vestram.

Super pupillũ

a Sup pupillũ. Ecce quãte infirmitatis se esse ꝓpendat: ⁊ quis subuerti velle se querik tũ se amicũ testatur: qz charitas nec lesa cessat. Idẽ agit ecclia cõtra hereticos. Boni aũt nec timent aduersa pati: vt fortes. Añ subdit: Verũtñ qđ cepistis explete. Nec ipsis p secutoribꝰ veritatẽ ꝓdicare cessant vt benigni: vñ ait: Prebete au

a ℈ i. humilem.

tis. Sup pupillũ irruitis: et subuertere nitimini amicum vestrũ. a b
a ℈ id est molestias.
Verumtñ quod cepistis explete. c
a ℈ qz ego nõ tremo. b ℈ ac si aperte dicat licet ingrati sitis correctionis tũ interioza vobis non abscondo.
b Prebete aurẽ ⁊ videte an men/ d
tiar. Nũdete obsecro absq; cõten/ e
tione ⁊ loquẽtes id qđ iustuz est f
iudicate. Et nõ inuenietis in lin/ g
gua mea iniquitatẽ: nec in fauci/
bus meis stultitia ꝓsonabit.

rẽ ⁊c. Nõ enim bñ armant̃ scuto patientie cõtra illata quo tuti sint: sine gladio verbi quo vincãt. Hoc est qđ apostol⁹ ait: Charitas patiẽs est: benigna est. Si alterũ deest: charitas nõ est. i. si tolerat ꝗs nõ amat: vel si nõ tolerat quos amat.

b Videte an men. Quia humilis q̃ dicit nõ ex auctoritate ꝓcipit: sed ex rõne ꝓsuadet: sed qz occasione rõnis ꝓtrarij ad cõtẽtionẽ effrenant̃. subdit: c Respondete obsecro absq; cõtẽtione. Quia hereticj inquisitionibꝰ nõ intẽdũt veritatẽ assequi: sed victores videri. d Et loquẽtes id qđ iustũ est iudicate. Quia q̃ loquit iudicio auditoris subdit: Inter coz ⁊ linguã eiꝰ equus arbiter sit: vt nihil ꝓcipitanter de cozde ꝓ linguã ꝓdeat: sed prius examinet q̃s dicat. Et qz prius de suis recte iudicãt: ꝺ dictis alienis addit. e Et nõ inueniet i lingua mea iniq̃. Quia nõ vob i me stulticia sonat: si a vr̃a ꝓscia nõ ꝓcedat. sic ecclia ꝓ us falsa hostiũ destruit: post ꝺa apit: qb⁹ nõ ẽ loc⁹ dũ falsa ꝓ veris habenť: ꝓ linguaz apta locutio: ꝓ fauces occlta tractatio: qz qđ ecclia forť ꝓdicat viuẽdo custodit.

℈ Militia est

Additio.

Moraliter. Respondẽs aũt iob ⁊c. La. VI Sicut dictũ ẽ supza iob significat bonũ doctorẽ vel ꝓlatũ, ꝓter qđ tenet typũ xpi q̃ doctoꝛũ principes est et pastoꝛũ: sicut aũt ꝓsecutionẽ mẽbroꝛ suoꝛ suã dixit Act. ix. Saule saule qđ me ꝓsequer⁹: sic coꝛ ꝓcã dixit sua pã. xxj. Lõge a salute mea verba delictoꝛ meoꝛ: quoꝛ remissionẽ desiderat. d. † Utinã appẽderẽť peccata mea ⁊c. in statera nãz̃ diuine iusticie passio christi ꝓdderat peccatis hũane nature. † Unde ⁊ verba mea doloze sunt plena. Matth. xxvj. Tristis est aĩa mea vsq; ad mortẽ. † Quia sagitte dñi sũt in me. Claui cñ ⁊ lancea xpi coꝛpus ꝓfoꝛãtes possunt dici sagitte. † Quarũ indignatio ebibit spm̃ meũ. Job. xix. Et inclinato capite emisit spm̃. † Et terroꝛes dñi militant ꝓtra me. id est pene mortis q̃ est vltimũ terribiliũ. † Nunquid rugiet onager ⁊c. per onagrũ ⁊ bouẽ qui sunt aĩalia bruta significanť hoies carnales vitã pecudũ eligentes: ⁊ p herbã ⁊ ꝑse pe plenũ: abundãtia delitiarũ i q̃bus quiescũt voluptuosi tã: q̃z in optato fine ⁊ p ꝓsequẽs abhoꝛrẽt laboꝛes coꝛporis ⁊ doloꝛes. iõ subdit: † Aut poreſt comedi insulsum ⁊c. sed p mutationẽ dextere excelsi. de carnali fit aliq̃s fortis amoꝛe christi ad ꝓferẽdũ aspera: sicut ꝓz de sancto Bonifacio martyre. iõ in ꝑsona talis dicit. † Que prius nolebat tangere aĩa mea ⁊c. Ma martyriũ qđ prius abhoꝛrebat ardẽter ꝛ ꝓ desiderabat: sicut famelicus escã cui⁹ dilatio angustiat famescentẽ. † Quis det vt veniat petitio mea ⁊c. i. vt ad celi gaudiũ veniã ꝓ martyriũ. Phil. j. Desideriũ habẽs dissolui ⁊ cẽ cũ christo. † Qui cepit ipse me cõterat ⁊c. i. deꝰ qui dedit mihi martyriũ desideriũ ipse ꝑficiat. † Et nõ ꝓtradicã sermonibꝰ sancti. sed magis benedicã deum celi. † Que est ẽm foꝛtitudo mea ⁊c. q. d. tolerãtia martyriũ nõ ꝓuenit ex boĩs virtute sed ex dono dei. † Aut q̃s finis meus ⁊c. q. d. nõ est ꝓsperitas hui⁹ vite sed future: q̃ sustinebat iob cõtra amicos suos vitaz aliã nõ credẽtes. Sed quoniã martyres de cõmuni cursu sentiẽt dolores: inde dicebat eleaçarus .ij. Mach. vj. Tu scis dñe cũ a morte possem liberari graues coꝛporis sustineo doloꝛes: scõm animã aũt ꝓpter timoꝛẽ tuũ libenter hec patioꝛ. ideo sequit: † Nec foꝛtitudo lapidũ. q̃ sunt insensibiles. † Foꝛtitudo mea. Et qñ ꝓpinqui martyrũ aliquãdo martyriçabãt eos sicut ꝓz de patre sancti Crisanti. ⁊ de patre sancte Cristine ideo sequit: † Ecce nõ est auxiliũ mihi in me. i. in mea cognatione. † Necessarij quoq; mei. i. amici mei. Sed econtra molles ⁊ effeminati penas vite ꝑsentis fugientes incurrũt penas inferni q̃ sunt multo maioꝛes: iõ subdit: † Qui timent ꝓuinã irruet sup eos nix ⁊ pe quo fuerint dissipati. i. destructi † Et incaluerit. i. infirmitas innaluerit. † Soluent de loco suo. ꝓ separationem anime a coꝛpoꝛe. † Inuolute sunt semite gressuum eoꝛum. quia sicut inuolutus reti quãdo vult surgere iteꝝ gere iterũ cadit: sic isti ruunt de peccato in peccatũ. † Ambulabunt ab hebraica veritate. Jn hebreo eñ sic habetur: Utinam appenderet ira mea: ⁊ calamitas quã patioꝛ simul in statera: quoniam arena maris he grauioꝛes apparent. Unde ⁊ verba mea absoꝛpta sunt. Ad quoꝛum intelligentiam attendendum est: q̃ hic Job incipit disputare contra amicos seu aduersarios. Jn prima eñ ꝓpositione que. ẽ. ca. iij. continetur nihil cõtra eos dixerat: cum nondum mentem eoꝛum habuisset: sed solam tristiciam suam tragedice proposuerat: ꝓt dictũ est: sed modo postq̃ audiuit Eliphaz imponentem sibi totam flagellorum suoꝛũ culpam: vt pater in dictis suis: ꝓ uocatus est ad iram: eo q̃ videbať paruipendi seu vilipendi seu contemni ab ipso Eliphaz. Paruipensio eñ seu cõtemptus ꝓpzie causaꝛ iram ſm pbm in secũdo rhetozice. Jra autem impedit rationem. vnde Grego. in moral. Jra intelligentie lucem subtrahit et mẽtem ꝓ uocando cõfundit. Tristicia etiam aggrauat animũ intantũ: q̃ si oẽm spem euasionis excludat: ipsum absoꝛbet. vt in prima secũde. q. xxxvij. arti. ij. in responsione ad tertiũ articulum: vnde videns iob in scipso passionem ire ex dictis Eliphaz causaꝛtam. similiter et tristiciam magnã ex suis calamitatibꝰ: timẽs ne forte in dicendis per ipsum aliquid inconuenienter diceret ex ꝓturbatione ꝓ dictaꝛum passionum. idcirco in ꝓmoꝛdio sue disputationis ꝓposuit: q̃ sua ira et calamitas erant grauioꝛes arenis: et hoc cũ dicit. Utinã appenderet ira mea. ſ. quã dicta Eliphaz in me causaꝛũt. Et calamitas quã patioꝛ. ſ. in alijs afflictionibus

nibus meis. Similis ī statera: ita ꝙ ira ⁊ chalamitas in vna statera ponerent̄: ⁊ arena maris ī alia: ⁊ dicit ꝙ iste due passiones essent grauiores arena maris. Ex quo cōcludit: vñ ⁊ ỽba mea sūt absorpta eo ꝙ iudiciū rōnis ex vehemētia taliū passionū cōsueuit absorbi: ⁊ ꝑ ꝯsequēs ỽba ꝓlata talibꝰ īexistētibꝰ passionibꝰ: ⁊ isti duo versus sūt quoddā p̄ambulū notabilit̄ excusans ipm̄ Job a multis q̄ ꝑ ipm̄ in ꝓcessu disputatiōis minus caute fuerūt dicta: vt in sequētibꝰ p3: quā quidē excusationē Job q̄ locū respondentis in huiusmodi altercationibus p̄ncipaliter tenuit: ī ꝓprio posuit loco. s. in sue disputationis p̄mordio: ī quo rñdentes ꝯsueuerūt huiusmodi excusatiōes seu ꝓtestationes ꝓponere. Si aūt dicat̄: quō Job q̄ ỽtuosus ⁊ patiens erat irasceret̄ ꝯ Eliphaz ⁊ alios ⁊ nō potiꝰ dissimulasset
Ps. 37. seu patiēter tolerasset: Juxta illud psal. Ego aūt tanq̄ surdus nō audiebā: ⁊ sicut mutꝰ nō aperiēs os suū. Dicendū ꝙ Job pōt excusari ab impatiētia ī h̄ multipliciter: tū q2 ira quā dicit se habere: intelligēda est ſm vires inferiores tm̄: sicut dictū est de sua tristicia: vñ notāter dicit: Uerba mea absorpta sūt. q. d. licet intellectus meꝰ vel ratio nō sit absorpta: verba tñ exteriora sunt absorpta: tū q2 hoc faciebat ꝓpter bonū eoꝝ: q̄ ei cōtumelias inferebāt vt decetero talia nō attentarent: iuxta illud Prouer. xxvj. Respōde stulto iuxta stulticiā suā ne sibi sapiēs videat̄: tū etiā ꝓpter bonū multorū quorū ꝓfectꝰ impedit̄ per cōtumelias iustis illatas: Uñ Greg. sup Ezech. Homel. xx. Hi quorū vita exemplo imitationis est posita debent si possunt detrahentiū sibi verba compescere ⁊c.

In eodē ca. vj. vbi d2 ī postilla: ideo sequit̄. Quare detraxistis sermonibus veritatis.

Additio. ij.

Secūdū sanctū Tho. in sua expositiōe hoc qd dicit Job: Quare detraxistis sermonibus veritatis: nō est referendū ad h̄ qd Job dixerat: flagella p̄sentis vite in sanctis hoībus ordinari ad cōsolationē future vite: cū iob nō dixerat adhuc: licet hoc postea dicat sed referēdū est ad afflictionē quā patiebat̄ ex dictis eliphaz. dicēs: ꝙ mala q̄ ipsi iob cōtigerāt: ꝓcedebāt ex sua culpa: in q̄ detractione seu cōtumelia ipse eliphaz ledebat ipm̄ iob in sua fama q̄ est maximū hoīs bonū inter bona exteriora: ⁊ q2 h̄ faciebat. Eliphaz sine h̄ ꝙ haberet rōnē ad talē detractionē faciendā: ideo dicit. Quare detraxistis sermonibꝰ veritatis: ⁊ vt hec detractio ostendat̄ inexcusabilis: excludit oīa illa q̄bꝰ aliquis rep̄hensor posset a detractione excusari. Quoꝝ primū est cū quis maioris auctoritatis aliū rep̄hendit: ⁊ h̄ excludit dicēs: Cū ex vobis nullꝰ sit q̄ posset me arguere. Scōm cū aliq̄s verba dura ꝯtra aliquē ꝓfert ad eiꝰ vtilitatē: nō ad exacerbādū ipm̄: ⁊ h̄ remouet dicēs: Ad increpandū tm̄. s. ⁊ nō ad vtilitatē eloquia cōcinnatis. i. studiose cōponitis vt nō videant̄ leuiter esse dicta. Tertiū ē cū aliquis verba q̄ ꝓfert ꝯtra aliquē efficacibus rōnibꝰ munit: qd remouet dicēs: Et in ventū verba ꝓferūt. q. d. verba vestra inania sūt nullū robur rōnis habētia. Quartū ē cū aliq̄s aliquē rep̄hēdit eo tp̄e ⁊ statu ī quo p̄sumi pōt ꝙ nō inde deterior sed melior fiat. vñ tp̄e quo aliq̄s est vehemēter cōtristatꝰ: ⁊ ad irā dispositꝰ nō est rep̄hēdēdus: q2 sic nō videt̄ ꝙ rep̄hensor velit correctionē: sed potiꝰ subuersionem eius: ideo dicit: Sup pupillū irruitis: ⁊ subuertere nitimini amicū vestrum: seipsum pupillū nominat: q2 in tristicia omniū auxilio destitutus erat.

Replica.

In ca. vj. vbi dicit̄: Utinam appenderent̄ ⁊c. Burgē. corrigendo lrām nrām aliqua supponit: ⁊ aliqua infert. Supponit primo ꝙ iob vsq3 ad illum

☞ locum

locum ignorauerit errores amicorū suoꝝ: lō vsq3 hunc nihil cōtra eos dixit: hoc aūt suppositū fore falsum ostēsum est. s. in correctorio p̄mo tertij ca. Supponit scdo ꝙ iob fuit ꝑ eliphaz ꝓuocatꝰ ad irā ꝓpter eiꝰ paruipēsionē et contemptū. Illud suppositū etiam videt̄ falsum: quia talis ira multipliciter culpabilis fuisset in tam sancto viro: nec in aliqua autētica scriptura reperit̄ simile huic supposito de iob: immo ipsemet ī fine huiꝰ capli ꝓtestat̄ se rōnabiliter dixisse: ⁊ dicere velle qd nō est irati sic descripti ꝑ Burgē. cuiꝰ ratio cōfusa est ⁊ absorpta. Et etiam dñs rep̄hendēs iob. j. xxxviij. ca. nō rep̄hēdit eū de huiusmodi ira ꝯtra amicos sumpta: sed solū de incauta locutiōe ꝯtra deū: vt patet ibidem. Tertio supponit ꝙ arene maris debeāt poni ꝓ pondere ꝯtra iram et chalamitatē ipsius iob: quod suppositū extranee sonat. Nā in scripturis arena nō accipit̄ cōiter ꝓ cōtinuo sed discreto: vt non significet magnū sed multū. vt patet Gen. xxij. et. xxxij. et Josue. xj. et alijs locis plurimis. Ponit̄ hic igit̄ ꝓ multitudine passionū nō ꝓ magnitudine: ꝑ ꝯsequēs nec ꝓ pōdere in statera appēdendo. Post illa sic supposita infert Bur. primo ꝙ ex talibꝰ passionibus ire verba iob fuerūt absorpta ex defectu iudicij rationis qd nō videt̄ viro recto huic ascribendū. Infert scdo Burgē. ꝙ allegatio huiusmodi passionū excusat iob in multis incaute dictis: ⁊ sic tenet modū ꝓtestationis in scholis fieri cōsuete q̄ excusatio etiā modici pōderis est: nā apud amicos nō fuit excusatus: q̄ verba sua egreferentes ⁊ erronea reprobauerūt: nec apud deū: q2 ipm̄ de incaute dictis corripiebat: vt patet. xxxviij. huiꝰ. Ideoq3 hebraicā lrām ꝑ Burgē. cōfictā ⁊ sup talibꝰ falsis supposit̄ ⁊ illatis fundatā nō oportet attendere: p̄sertim cū sanctꝰ Greg. ⁊ alij oēs in translatione rationabiliter exposita sunt cōtenti: vt pctā iob ⁊ eiꝰ chalamitas ponderent̄: ⁊ ꝙ chalamitas videt̄ grauior peccatis quasi arena mar̄. i. multipliciter vt postill̄. exponit. In eodem ca. vbi postill̄. exponit illud. Quare detraxistis sermonibus veritatis: de sententia ipsius iob. s. ꝙ afflictio in p̄senti nō semp est punitio peccatorū: sed temptatio aliquādo ob cumulū meritoꝝ ⁊ p̄miorū. Burg. cū scto Tho. se opponit exponens de eliphaz qui detraxit fame ipsius iob dicens eum sic flagellatū ꝓpter peccata sua excessiua: sed quia detractio fame cōsistit in facto ⁊ nō in sermone: impropria videt̄ expositio cū in littera nō dicat̄: detractū facto fame: sed sermonibꝰ veritatis. Qui aūt sint sermones veritatis q̄bus hic iob cōquerit̄ detractū requirendū est: nō em̄ sermones eliphaz contra iob: q2 illi nō sunt sermones veritatis: sed erronei: ⁊ siqua dixit intermiscendo vera: illis veris nō detraxit sed potiꝰ ꝓposuit. Restat igit̄ ꝙ fuerunt sermones iob quibus obiurgabat errores amicorum ab olim sibi notos ꝓut ca. iij. dictum est in correctorio primo: et ad illum sensum tendūt modi loquendi in hoc capitulo. cū dicit̄: Quis det vt veniat petitio mea: et tribuat mihi deus quod expecto: ⁊ qui cepit ipse me ꝯterat: ⁊ hec sit mihi cōsolatio: vt affligēs me dolore nō parcat. Hi em̄ sermones sunt sermones veritatis ex supradictis sermonibus. ca. iij. ortū habentes ⁊ respectū. vbi dicit̄: Quare nō in vulua mortuus sum ⁊c. Sicut ibi postill̄. exponit. vnde sermones huiꝰ capituli nisi ad futurā sanctorū in hac vita afflictorum remunerationē ꝑtineant: nō sermones veritatis: sed fatuitatis sunt. Quis em̄ nisi desipiens petit afflictionem finalem supaddi sine respectu ⁊ spe p̄mij: nisi velit incidere in errores amicorum iob in huiusmodi afflictione desperantium de vita futura.

A

Glo. ordi.

a Militia est vita hoīs Ca. VII Quid ergo recte sentiat: exprimit. Militia est vel tēptatio ſm aliā trāslationē qd idē valet: quia temptatio ē militia. i. pugna cōtra demones. Nec temptari dicit̄ vita: sed ipsa temptatio: q2 iam corrupta ex se sibi molestias gignit: ⁊ licet iā in bonis: tñ semp ex infirmitate generat: quod virtus perimat: ⁊ in ipsis bonis mala suboriri sentit: vt in ocio contēplationis desidiam: in abstinentia vanā gloriā. Nomine vero militie aliquid amplius innuit̄: qd ⁊ pugna ē: ⁊ quotidie ad finē tendit: vñ ⁊ cursus militie exprimit̄. b Et sicut dies mercēnarij. Qui dies cito trāsire optat vt ad laboris p̄mium veniat. Sic omnis iustus: et sicut ille in alienis laboribus sudat: vt ꝓprium premium sibi parat: sic iustus in mundanis et malis subditur vt celestia capiat. Caue ne vacuus ab opere dies eat: et pre

☞ miū minuat̄

a Militia Ca. VII ē vita hoīs sup terrā: ⁊ sicut dies mercēnarij dies eius. a†

Nico. de lyra

a Militia. Postq̄ iob destruxit Ca. VII ipsius eliphaz obiectionē: Hic consequenter astruit principalem intentionē: videlicet ꝙ felicitas hoīs non est in p̄senti vita sicut eliphaz sentiebat: ꝓpter quod ipsi iob ꝓmittebat felicitatē in p̄senti vita post flagella si se emendaret: vt patuit in fine capi. precedētis. Primo igit̄ iob ostendit ꝙ talis expectatio felicitatis est friuola. secundo que sit expectatio vera. ibi: Parce mihi. Prima in duas: q2 primo ostendit ꝓpositum rationibus ostensiuis. secundo ducentibus ad impossibile. ibi: Quapropter et ego. Prima in duas: quia primo ostendit propositum ratione generali quantum ad omnem hominem. secundo ratione speciali quantū ad seipsū. ibi: Induta est. Circa primū primo proponit intētū dicēs. Militia est vita hominis sup terram: ⁊ sicut dies mercenarij dies eius

32. q. 4. his ita i fa. De di. 2. c. si ante fine

rij dies eius

☞ miū minuat̄. Patit̄ dura vt magis coronet̄ licet merces iam sit in corde sed tñ grauius estus sentit̄ in corpore vt post sit refrigeriū in quiete. Et hoc est. a Sicut ceruus. Bene oīs electꝰ ceruus dicit̄: q̄diu sub iugo corruptiōis huiꝰ est anteq̄ veniat in libertatē glorie. b Et sicut mercen. Qui de grauitate opis lassesceret: nisi spe finis releuaret̄: sed illo viso nihil putat ꝙ sentit. c Menses vacuos. A rebꝰ mūdi: q2 nō eas querunt ꝑ actꝰ suos boni: ⁊ noctes aduersitatū tollerāt laboriosas qñ iam sunt in cruciatu corporis. Uel menses vacui: q2 nō ē labor: sed nōdū p̄miū. d Noctes labo. Enumerat: q̄ sibi p̄sentis tēporis aduersitates sese in virtutibꝰ exercēdo coaceruāt. Ecclesia vero mēses habet vacuos in infirmis q̄ terrena agūt: sine vite premio. Noctes laboriosas in fortibꝰ q̄ multiplicia sustinēt. Et bñ nō dies: sed menses: q2 nō in ipsis actionibus: sed in fine qd incassum egerīt sentiunt. Uel ꝑ noctē ignorantia accipit̄: de qua q̄ ad lucē redit: fletu lauat: qd inaniter egit. Js ḡ sicut cerꝰ desiderat vmbrā: habet mēses vacuos: q2 quo magis eternū refrigeriū q̄rit: videt q̄ vacue ꝑ hac vita laborauerit. Et sicut mercēnarꝰ p̄stolat̄ finē: enumerat noctes laboriosas: q2 quo magis ex fine operis p̄miū cōspicit: eo mag̃ gemit diu nescisse qd querit: ⁊ qd inaniter
J. 9. c laborauit. e Si dormiero ⁊c. Scōm historiā animꝰ dolētis exprimit̄: qui cogente mesticia ꝑ diuersa desideria vagat̄ in nocte diē: in die vesperā desiderat: q2 dolor nō finit placere qd adest: ⁊ iā hoc expertus graue cōsolante desiderio aliud expectat: sed nec sic dolor finit̄. Unde: f Et replebor doloribꝰ. Causa aūt doloris hec est. g Induta est. Eadē subtilius ī ecclia. Somno torpor ocij. Uespera q̄ somno cōgruit desideriū ocij figuratur. Per surgere exercitatio actionis. Mens ḡ hoīs q2 stare noluit cū potuit: iā nō pōt stare etiā cū velit: sed semp desiderijs variat̄: vt quietꝰ actionē desideret: occupatus quietē. Uel dormire est in peccat̄ iacere: a q̄bꝰ surgere conat̄ iustꝰ: sed cū surrexit ipsis virtutibꝰ se extolli sentit. Uñ ⁊ temptari aduersis q̄bꝰ melius seruet̄ querit dicēs: ꝓba me ⁊ tēpta me. Uel vespera est tēptatio peti: ⁊ instiorē acrius lacessit. Unde ⁊ moyses dicit: Mane ad vespeꝝ duci: cū lucē sequit̄ vmbra tēptationis: q̄ tñ in electis non est nox: sed vespera: q2 lucē obscurat: sed nō extinguit: q̄ etiā nō timet̄: sed vt eis ꝓficiat ꝓ futura expectat̄. Sed quātūcūq3 cōtēdāt nō eis ē hic itegra salus. vñ subdit: f Et replebor doloribꝰ vsq3 ad tenebras. Quia securitatē nō īuenit: donec penitꝰ tp̄s tēptationis relinq̄t. Doloris āt cām subijcit. g Induta ē caro. i. carnal̄ vita quā ago vel mala opatiōe polluit̄: vel īde restricta ex memoria imaginibꝰ pctōꝝ fuscat̄: q̄ q̄si puluis añ oculos surgūt. Ecclia vero ī q̄busdā putredinē luxurie carnis sentit: ī q̄bꝰ terrenis actibꝰ dedit̄ puluere ꝯspergit̄: ō vtrisq3 subdit: h Cutis mea. Cutis sūt in ecclia q̄ solis exteriorībꝰ curis vacāt quoꝝ corda desperatio siccat: ⁊ iō trahunt̄ nō extēti ꝑ lōganimitatē ad eternā vitam. Presentibꝰ herēt: qd iō fit: q2 nō attēdūt q̄ fugitiua hec vita sit. Sed ecclia ecōtra. i Dies mei velocꝰ. Sicut tela filis: sic vita diebꝰ singulis ꝓficit: ḡ quo magis crescit: ad incisionē tēdit. S3 ⁊ tele festinātiā velocitas vite transit: q̄ semp deficit. Et iō electi cor nō ī ea figūt. vñ ait: k Et cōsūpti sūt ⁊c. i. nullā mihi fiduciā pono ī his: qd faciūt reprobi: ego nō. m Quia vētꝰ ē. Uisa eterna ⁊ solida. h̄ vita nec solida nec manēs iudicat̄. Et iō: l Memēto id est benignꝰ velociter trāseuntē respice: q2 hūane breuitatis ꝯsideratio deo ē grata oblatio. Et q2 postq̄ trāsit vita: nō ē locus merēdi veniā. subdit: n Et nō reuertet̄. i. post mortē mēs suā retributionē vidēs nō reuocat̄ ad exhibēda bona opa. vñ diues de se desperās qd ē aggrauatio pene: ꝓ fratribꝰ rogat. Ecce vita trāsit qd seq̄t̄ ꝑmanet. Post etiā. o Nec aspiciet me visus hoīs. i. misericordia redēptoris: q̄ peccātiū duriciā emollit: vt cū petrū respexit. Sed post mortē nō liberat: quē añ grā nō reformat. Nō visus hoīs. p S3 oculi tui. i. districtꝰ iudex ad feriēdū videbis. ⁊ q̄ hic expectatꝰ ad pnīam substiti: iā nō subsistā. Hoc iusto ꝯuenit q̄ timet oē qd agit: ⁊ remota pietate: se perituꝝ p̄scit: ⁊ nō subsistit an

☞ te oculos

(requiem.)
a Sicut cerꝰ desiderat vmbram: a†
b ⁊ sicut mercēnarꝰ p̄stolat̄ finem b†
c operis sui: sic ⁊ ego habui mēses c† d
(a sine p̄mio. b tenebras aduersitatū.)
d vacuos: ⁊ noctes laboriosas enu e†
e meraui mihi. Si dormierō dicā f† †
(a qñ ꝑueniā ad diem b scꝫ in die dico.)
quādo cōsurgam: ⁊ rursum expe g† †
f† ctabo vesperā: ⁊ replebor dolori
g† bus vsq3 ad tenebras. Induta ē h†
(a quia sedēs ī sterquilinio.)
caro mea putredine ⁊ sordibꝰ pul i
(a exterior ps corporis q̄ dū nō trahit humorē de interioribus arescit et cōtrahit̄.)
h ueris: cutis mea aruit ⁊ cōtracta k†
(a ideo nō placēt mihi que affluunt.)
i est. Dies mei velocius trāsierūt l†
k q̄ a texente tela succiditur: ⁊ con m†
(a sine meditatione. b vnde.)
l sumpti sunt absq3 vlla spe. Me n†
(a ideo dimitte petā mea. b breuis.)
m mento quia vētus ē vita mea ⁊ o†
n non reuertetur oculus meus vt †
(a vt recta faciā opera. c misericordia redēptoris. b consolabit̄.)
o videat bona: nec aspiciet me vi p
(sine iudicio.)
p sus hominis: Oculi tui in me: q

rij dies eiꝰ. Militia em̄ ordinat̄ ad finē alium scꝫ pacem ꝑ laborem militie consequendum: vnde ſm philosophum quarto ethicorum. Bellamus vt pacem habeamus. similiter intentio mercennarij est merces recipienda ꝓ qua seruit. ꝑ hoc igitur ꝓponit iob ⁊ bene ꝙ in vita p̄senti non est vltimꝰ finis seu felicitas hoīs: sed magis inquiete habenda et mercede recipiēda post hāc vitā: ⁊ statim ꝓbat assūptum. cū dicit: a Sicut ceruus desiderat vmbram: ⁊ est ratio talis. Consecuto fine vltimo hoīs appetitus eius quiescit: aliter nō esset finis vltimus: sed quilibet homo experit̄ in seipso ꝙ quocūq3 bono in vita p̄senti obtento. appetitus eiꝰ nō quiescit: sed ad aliud obtinēdū tendit: ḡ vltimꝰ finis seu felicitas hoīs nō habet̄ in vita p̄senti. huiꝰ rōnis ponit minorē dicēs: Sicut ceruus desiderat vmbrā: vt ibi quiescat post laborē. b Et sicut mercēnarius p̄stolat̄ finē oper̄ sui: vt recipiat mercedē. c Sic ⁊ ego: nō solū loquit̄ ꝓ se sed ꝓ toto genere humano. d Habui mēses vacuos: id est carētes cōsecutione finis vltimi: qd p3 ꝑ tendētiam siue sitim humani desiderij in aliud. e Et noctes laboriosas enumeraui mihi: q2 laboriosum ē expectare bonū desideratū. ſm illud Prou. xiij. Spes q̄ differt̄ affligit aīam: ⁊ ad hoc pleniꝰ exprimēdū subdit: f Si dormiero dicā: post euigilationē. g Quādo cōsurgā ⁊ rursum expectabo vesperā ⁊c. experit̄ em̄ hō ꝙ semp desiderat aduētū futuri tēporis: qd nō ē nisi ꝓpter aliqd bonū nō habitū cōsequēdū. h Induta ē. Hic ostēdit ꝓpositū rōne speciali sumpta ex pte sui: expectatio em̄ felicitatis in p̄senti vita friuola est duplici de causa potissime. Una ē quādo ꝑcussus ē īsanabili lāguore ſm viā humanā: ꝓpter qd nō est sibi delectabilis ꝓlōgatio vite ⁊ h̄ allegat iob dicens: Induta ē caro mea putredine. i. circūdata vndiq3 sicut homo circūdat̄ vestimēto. i Et sordibus pulueris: q2 sedebat in sterquilinio. k Cutis mea aruit ⁊ cōtracta est: ex defectu em̄ virtutis naturalis caro interiꝰ cōsumit̄: ⁊ sic cutis exterius siccat̄ ⁊ rugat̄. Secunda vero causa est quādo etas hominis ꝓ maiori parte transijt ⁊ modicū remanet ⁊ sic parū appreciat̄ qd potest haberi in vita p̄senti: quia quod modicum quasi nihil reputat̄. vt habet̄. ij. phisicoꝝ: ⁊ de hoc tangit̄. cū dicit̄: l Dies mei velocius transierūt q̄ a texente tela succidit̄: Cōpatur em̄ vita humana tele: quia sicut texitur addendo fila filis: sic humana vita deducitur addēdo dies diebus. Et sicut prefecta tela succidit̄ a texente: sic humana vita a deo de vita p̄senti. ideo subditur: m Et consumpti sunt absq3 vlla spe: scꝫ felicitatis ī hac vita expectande. n Memento quia ventus est vita mea. Hic consequenter respondet cuidam rationi erronee que posset sibi fieri: quia dixerunt aliqui philosophi ꝙ post transitum magni anni qui complet̄ in trigintasex milibus annorum: effectus inferiores reuertentur idem numero: vtpote ꝙ Plato leget athenis ⁊ in eisdem scholis: ⁊ eisdem scholaribꝰ sicut ab ante quando vixerat: ⁊ sic posset aliquis dicere ipsi iob: q̄uis nō expectes felicitatem temporalē ꝓ isto tēpore: tamē debes expectare in dicta annorum reuolutione: hoc remouet dirigens sermonem ad deum et dicens: Memento quia ventus est vita mea: ventus em̄ transiens deficit: ⁊ non reuertit̄ idem numero. o Et nō reuertetur oculus meus vt videat bona: scꝫ vite p̄sentis in carnali vita. B
p Nec aspiciet me visus hominis: ī tali statu sicut nūc: quia sicut nō reuertar idem numero in tali reuolutione annorum: sic nec alij homines.
q Oculi tui ī me. q2 etiā mortui patēt diuino ꝯspectui.

Et non

te oculos: qr pene vita nō sufficit: si iustitia eum premit. Nec enī astra id est qui, sc̄itrate lucet: coz̄ eo mūda sunt. Culpa autē ꝛ pena humana generis breuiter subditur.
a Sicut cōsumit nubes. Rubes ad alta lenaī: densa ta vēro impellit: vt currat caloz: dissoluit vt euanescat.
Sic coz hominis per ingeniū emicat statu demonū per mala desideria agitatur: sed respectu iudicis q̄si caloze solis ꝺficit: ꝛ postq̄ tradit locis penalib⁹ non redit ad id cui per amoz̄e inhesit: qō est dom⁹ mē tis. Uel infernus est despatio in q̄ pctis mozt⁹ cadit: ꝛ post nō ē via reuersiōis. Desperās riubib⁹ cōparat: qz caligine obscuratur: pctis mltis dēlat: ſz claritate iudicij dissipat ꝺ ralis non redit in domū. i. ad coz. de quo sanato dicit: Nade in domū tuam. b Nec̄z cognoscet amplius locum suum. Locus homis deus est: qui eum creauit vt i se ꝙsisteret qui hō peccādo deseruit: sed deus fugituū per incarnationē requisiuit. Post aūr iam nequius agentem damnatum nō cognoscit, dicens: nesciovos. Hoc timens iustus sollicitus penitet: ꝛ nō parcit ozi sed confitet peccata.
Os autē aperit tribulatio spirit⁹: que sit timoz puisi iudicij. Et repzobi peccata fatenī: sed ſ ꝙtrito spiritu vt mala defleant. Nec aī amaritudo mentis facit ipsum contra se loqui ꝛ rixari cū alia attendit: que securus preterit: ꝛ sibi obijcit q̄ bona a deo accepit: q̄ mala reddidit: ꝺ sic penitēs voluptuosa ꝑ eternis spernens: adhuc de corruptiōe carnis ꝺdictionē sentit: vñ addit. a Nūq̄d mare sum. Carcer ē caro: q̄ ipetit ab alt⁹. Mare coz̄da carnaliū. Cet⁹ diabolus: q̄ natat per lubricas cogitationes. Hic g̃ cū suis carnalib⁹ recte carcere pene sue arat: ne liceat eis q̄c quid mali volūt. Sed ego q̄ iam corde in celo: cur carcere carnis p̄mor? quod non superbe: sed amoze veritatis dicitur: Deus vero vtiliter differt. Dilat⁹ aūt a vera quiete redit ad coz ꝙsi ad quietez contra rixā carnis. Et hoc secretū cordis lectus vel stratus dicit vbi fessus extrinsecus occulta verba cogitationū versat. Sed et ibi rixa: qz dū caro quasi paries dom⁹ quatit: ꝛ cubile turbat: ꝛ quo magī cogitat: videt ꝙs distractus inder: que verecūdia sit coz̄a angelis ꝛ oīb⁹ sanctis cōfundi: q̄ deinde pena: ꝛ ita quasi somno ꝛ visione terret: qz vt cūcz imaginat: ſz nō ita videt vt est res. Sz ꝛ ad litterā diabol⁹ cupidis ꝑspera: timidis aduersa ꝑ somnia ingerit: vt magis afficiat: sed ꝛ sanctos quo minus valet vigilantes graui⁹ tēptat dormientes: qō deus benigne ꝓmittit: ne saltē somn⁹ a passionis p̄mio vacet. Unde facere dicit qō malus facit spiritus. Exposuit aūt vndicz scandala: nūc subdit cōsiliū contra.
d Oēdrem elegit. Anima est intentio mētis: ossa fortitudo carnis. Qō suspendit ab imo eleuaī. Anima ergo suspendit ad eterna: vt ossa moziant qz amoze eterne vite oēm fortitudinē exteriozis vite inse necat: ita vt desperet. i. ꝑsentis vite bona penit⁹ deseratne in eis spē habeat: ꝛ vlteriꝰ in eis non viuat. Non sic deficit ab his omnis qui cupit in atria dei: sed eis licite vtit: perfectus autem deficit. Et quia ab his despero.
e Parce mihi domine. At eterna des: quia contēptu illoꝝ hec melius sperant. Dum parci sibi petit ꝑbat q̄ nō a deo desperauit: quod est: suspēdium elegit. hoc est: desperaui: de eōdem intulit parce. quod est: mozt̄em ossa. hoc est: nō vltra viuam: hoc tertio.
f Nihil sunt dies mei. Qui eterna cōsiderat ad se rediens bene hos dies nihil vocat: et districte iudicari formidat. vnde addit:

Quid ē hō

a ꝛ nō subsistā. Sicut cōsumit nu/ a
a ꝙ euanescit. b ꝙ qz se ad alta leuauit pulsus vē b+
bes ꝛ pertransit: sic qui descendit c+
to temptationū. a ꝙ ad hanc vitā.
ad inferos nōn ascendet: nec re/ d+
uertet vltra ī domū suā: neq̄ co/ e
gnoscet eū ampli⁹ loc⁹ ei⁹. Qua/ g+
a ꝙ Job. b ꝙ quin cōfitear.
ppter ꝛ ego nō pārcā ozi meo: lo b
a ꝙ in cōfessione. b ꝙ vel dolore cordis.
quar in tribulatione spiritus mei
a ꝙ id est iuestigabo me ad cōpūctionē. b ꝙ vire
cōfabūlabor: cū amaritudine aīe
a ꝙ dicit quasi cōstringendus sim.
c mee. Nūquid mare sum ego aut i+
cet⁹: qz circūdedisti me carcere:
a ꝙ ꝺ ꝙ sit delicat⁹ carne. b ꝙ mēs ī q̄ desco.
Si dixero: cōsolabit me lectulus k+ l
meus: ꝛ releuabo: loquens mecū m
a ꝙ cordis secreto. b ꝙ post dū iudicē istū expecto. c ꝙ per imaginationes.
i strātu meo: ꝛ terrebis me p sōm n+
nia: ꝛ per visiones horrere concu o
a ꝙ nocturnas b ꝙ terrore
ties. Uolebam elegit suspēdium p+ q
a ꝙ desiderij ad alta
anima mea: ꝛ mortē ossa mea: de r+
a ꝙ a ī remis b ꝙ nullā cōsolationē habeo ī remis
speraui: Neq̄q̄ ultra iaz viuā. s
ꝙ vt cōsolarer de eternis.
Parce mihi dñe: nihil enim sunt t+ v+
ē mihi vt frustra diem meum prolongem? Quid est homo: quia magnificas eū: aut quid apponis erga eū cor tuū: Uisitas eū diluculo et subito probas illū. Usq̄quo parcis mihi: nec dimittis me: vt glutiā saliuā meā: Peccaui. Quid faciā tibi o custos hoim⁹? Quare posuisti me contrariū tibi: ꝛ factus sum mihimetipsi grauis? Cur nō tollis peccatū meū: Et quare nō aufers iniquitatē meā? Ecce nūc in puluere dormiā: ꝛ si mane me q̄sieris nō subsistam.
ꝛ tēporis ꝛ eternitatis discretionē. Et ideo ꝛ ī hac vita ꝛ ī futura ꝛ ī ꝑpetuū ꝙsi ad quietē ꝛ ī ꝑpetuū ꝙsi ad quietē ꝛ ī ꝑpetuū ꝙsi ad quietē

bonitatis diuine est impetratio sue misericordie iō subdik:
† Quid est homo qz magnificas eū. Imaginis tue dignitate. † Aut qđ apponis erga eū cor tuū. Supaddendo similitudinē gre tue. † Visitas eū diluculo. i. visitasti eū incarnationis tue bñficio. Osee vj. Quasi diluculū ꝓparat est egressus eius ꝛc. † Et subito ꝓbas illū. s. flagellis ad accelerandū iter suū. Greg. Mala que nos hic cōprimunt ad deū ire cōpellūt. Et qm̄ hec flagella peccatis nostris sūt imputāda. sequit:
† Quid faciā tibi ꝛc. Quasi dicat: nō possunt remitti nisi ex tua gratia. † Quare posuisti me cōtrariū tibi. Me dimittē do in offensā peccati. † Et factꝰ sū mihimetipsi grauis. Expondere peccati aggrauantis. † Cur nō tollis peccatū meū Anteq̄ sum extra misericordie statū. † Ecce nunc in pulvere dormio. i. ꝓpinquus sū mortis somno. iō sequit: † Et si mane me quesieris nō subsistā.
In ea. vij. vbi dz ī postil. Hic ꝑ̄ petit remotionē ipedimēti

Additio. bi o custos hoim ꝛc. Scōm sāctū Tho. in sua expositione Job ponit tres rōnes sūptas ex humana infirmitate: qb⁹ videt qꝺ posito qꝺ ꝓpter pctā meruisset flagellari debuisset tū deꝰ ei parcere. Quarū prima rō sumit ex impotentia satisfaciēdi: bō em̄ nihil dignū pōt facere ꝓpt̄ virtutib⁹ ad recōpēsandā offensam ꝺtra deū cōmissaz. de q̄ dicit: Quid

Esponděs bal. Ca. VIII s. d. vsq̄quo ꝛc. Sciēdū est ī primis: qz sicut eliphaz sanctissimū iob de supbia ꝓncipaliter notauit. licet et ꝑ hypocrisi ꝺueniter tetigerit: ita et iste de hypocrisi ꝓncipaliter notare intēdit: sed ꝓnq̄ꝫ ꝑ faciat qđđā ꝓmittit. vñ ꝑpēdit q̄ꝫ onerosa ei fuerint verba ipius iob: verba. s. edificatiōis: q̄si ꝙ vlteri? be ne loquēte pati nō possit: indignati ne in hec verba ꝓrupit dicens:
b Usq̄quo lo. ta. q̄si diceret: quare loqueris inutilia? ꝛ spūs m. s. o. t.
Usq̄quo lo. talia. Quia grauia sunt iniquo verba edificationis q̄si ferre nō possit: ꝛ qz non vult corrigi bñ dicta criminat. c Et spūs num multiplicitatē sermoni ei⁹ tribuit: in opiā intelligentie ipsius rephendit. Et nota esse quattuor genera loquēdi. Alij em̄ ampli sunt oze ꝛ sensu q̄ laudā di sūt. alij vero vtroq̄ stricti: q̄ miserā di. alij sensu ampli: ꝑ non possunt eloqui q̄ sunt adiuuā di. alij sensu inopes: sed lingua torrentes q̄ despiciēdi: qō iste ī crimē iob torquet.
d Nūquid deꝰ sup. Hec iob nec ne gauerat nec ignorabat: ꝑ mos ē ꝓzuōrū ne videanť nesciꝰ: bona oīb⁹ nota iactanter dicere quasi incognita.
Baldath ergo quasi iob doluisset de ereptione bonozū suoꝝ laudat iusticiam dei: sed more falsoꝝ qui in ꝓsperis deuz laudant: que sibi quasi iustis putant deberi alios quasi ꝓ culpa dicunt flagellari: sed siqua aduersitas eos tetigerit: examen dei rephendunt. Sic hereticī dum ecclesiam a deo vident corripi: peruersa ꝓdicatione intumescunt: dicentes se ex meritis ꝓsperari: illam digne affligi: ꝛ sic aditum surreptionis quęrunt. Exprobratis etiā aliozū moribus: quasi iuste perierint alios feriunt. vñ subdit: e Etiam si filij tui peccauerūt. Si diluculo. quasi ipsi in luce ecclīa sit in nocte: quā vocāt vt ꝙ cognitionē dei surgat: ꝛ ꝙ ꝑcem penitētie ꝓterita diluat: si mundus in cogitatione: rectus in opere. f Euigilabit. Qui ab aditorio tui mō errātis dormit. g Et pacatū reddet. Jd ē ꝑsentis vite trāquillitatē restituet: quā solā estimāt esse dei remūerationē. h Ut ꝓzora. Quia ꝛ amissa recuperat ꝛ adhuc maioza ꝑsentis vite ꝓmia ꝓmittūt. vel: i Habitaculū iusticie. Cōsiliū mētis dicūt qꝺ pacat: qz si eos ad sua trahunt a cōtentione cōticescūt. Opes quoq̄ intelligētie ꝓmittunt dicendo: k Intantū vt ꝓzora tua. Sed qz verbis eoꝝ nō facile credit sententias patrū in argumētū sui erroris inflectūt. vnde addit: l Interroga em̄ ge. ꝛc. Non videri ꝑ inuestigari: monēt: qz ꝑ nolūt cōspici qđ liquido patet cūctis.

Esponděs aūt bal. Ca. VIII
dath. Hic ponit cōtra ip̄m iob baldath obiectio: vbi ꝓmo ponit obiectionis deductio. ſcōo inferť ī tenta cōclusio. ibi: Deꝰ nō ꝓiicit. Prima in duas: qz ꝓmo baldath ꝓponit suū ꝓpositū. ſcōo ꝓbat ꝙ exemplū. ibi: Interroga ꝛc. Circa ꝓmuz ꝓmo arguit eū de modo disputādi dicens:
b Usq̄quo loquer? talia: reputabat em̄ ip̄m loq̄ ex ipetu passiōis ꝛ sic multiplicare verba friuola sine ordine rōnis. Cōsequēter arguit eū de dictis dicēs: c Nūq̄d deus sup. ꝛc. Circa qđ sciēdū q̄ sanctꝰ iob rūdēs ip̄i eliphaz supra. vj. ca. dixerat. Stinā appēderentur peccata mea qb⁹ irā merui ꝛc. ostēdēs q̄ maioz esset pena sua q̄ꝫ peccatū. ideo baldath dicē ꝺ ip̄m: Nūq̄d deꝰ sup plātat iudiciū ꝛc. quasi dicat: ꝑ ē impossibile cuz sit regula ꝓma iusticie: ꝛ tū ꝑ sequit ex dicto tuo: qz ꝙ te punit pecca ꝺ vltra cōdignū: hec aūt rō cōcluderet si vera eēt opinio ip̄i⁹ baldath ī q̄ cōueniebat cū eliphaz. s. q̄ pene tēporales ī fligerent a deo tm̄mō ꝓ pctō cōmisso: ꝑ ꝑ nō est verū sicut frequēter supi⁹ est ostēsum. ſcōo ſctūs iob rūdēs eliphaz ꝓmittēti sibi post flagella felicitatē tēporalē dixerat: Desperaui: reputās illā ꝓmissionē friuolā: qđ dictum videbať hīe apparētiā potissime ex ꝑ q̄ filij iob erāt mortui q̄ etiā ſm eliphaz nō poterāt sibi restitui: eo q̄ negabat aliā vitam post istā: ꝺ hoc dicit baldath. d Etiā si filij tui peccauerint ei: ꝛ accipit hic si ꝓ quia: qz reputabat eos dño peccasse: ꝛ ꝙ ꝑ ꝺ perīsse. e Tu aūt si diluculo cōsurrexeris: ad deū ꝙ cōuersionē tēpestiuā. f Et oīpotēte fueris deꝑcatꝰ: ꝓ cōuersionē verā ꝛ nō fictā. g Si mūdus ꝛ rectꝰ incesseris diligenter cauēdo a peccati recidiuo. istis trib⁹ ꝺ currētib⁹ q̄ requirūtur ad debitā cōuersionē ad deū. h Statim euigilabit ad te liberādo te de afflictiōe. Dicit em̄ deꝰ ꝙ quādā similitudinē dormire alicui cū ip̄m nō adiuuat. euigilare vero quando incipit eū adiuuare. i Et pacatū reddet habitaculuz iusticie tue: ita q̄ sicut dom⁹ tua fuit ꝓturbata afflictionib⁹ ꝓpter pctā tua: ita ꝓpter ꝺuersionē tuā ad deū ꝙ iusticiam replebit pace ꝛ ꝺsolatiōe. k Intantū vt si ꝓzora tua fuerint ꝛc. hoc addidit baldath ad respōdēdū dicto iob q̄ supra dixerat parū remanere ꝺ tpe vite sue. q. d. qꝺ deficiet tibi in lōgitudine tpis, supplebiť copia bonoꝝ que tibi redděť respectu ꝓzoꝝ. l Interroga em̄. ꝛc. Hic ꝑ̄ baldath ꝓbat suū ꝓpositū. et ꝓmo experimēto ꝑcedentiū. ſcōo similitudine rerū naturaliū. ibi: Nunquid viuere potest. Circa ꝓmū dicit: Interroga em̄ generationē pristinā: cui ad actꝰ patrū antiquoꝝ.

a Hesterni. Aliq̄n moraliter docet ex ꝓteritꝰ ꝓnia conijcere ex trāsitu eoꝝ qꝺ hec nulla sint. vnde subdit: Hesterni. Quia si pristina recolit generatio hec vita cito transire vt vmbra cognoscit. b Ipi docebūt. Laudāt ꝓes nobis scū vñ magis nos impugnet. c De corde. q̄si tu habes simplicitatē spūs in ore nō ī corde: illi cōtra. Sepe mali se nō attēdentes bonos lacerāt: ꝛ vel bona q̄ nō videndo sed audiēdo dicerūt: ꝓ ferūt: vel mala q̄ ipi agūt alijs ingerūt: ꝛ ita factis se excusant ꝟbis iudicāt. Sic baldath simulator: iusticie: ꝺtra hypocritas mira dicit: ꝛ de his docere iustū ꝓsumit q̄ ꝺ nirent ꝓauis. Decoꝝ q̄ horꝰ iniquentib⁹ in flumīe aquā fundit. dicit enī: d Nunq̄d virere po. Scyrpo vel carecto hypocritā cōparat: qui caloꝛ sanctitatis vireſcit: sine fructu opis: q̄ tñ non sine aqua: qz grās accipit vt ꝓbetet. demones eiciat ꝛ cetera: sed coloꝛe viridis: dū extra laudes q̄rit: supbus in altum crescit: sed a fructu inanescit. Scyrpus in floze: hypocrita in laude. Carectū nō carpit manu: quia acutis angulis surgēs manū secat. sic hypocrita si manu correctionis carpit: ꝓ lesa opinione exaspe ratur: vitā corripient⁹ secat: vt se inno centē nō suis actib⁹ sed alienis criminib⁹ ostendat. e Ante omēs herbas. Et iusti herbe: ſm carnez: qz omis caro fenū. Qui arescūt: qz eoꝝ opa cū carnis vita deficiunt. Sed hypocritaꝝ añ: qz mox bona deserunt vt ea ꝑsecuti sunt ꝓpter q̄ simulauerūt. Hi sunt fenū tectoꝝ qđ ꝓuisq̄ euellať exaruit.
f Sic vie oīm. Ecce cui comparat scyrpū vel carectū. Spes hypocrite est glia: ꝛ hmōi secularia q̄ pereunt eterna ꝓmanēt. g Non ei placebit ve. Decordia est magnam rē vili ꝑcio vendere. i. bona laboriosa agere ꝓ fauoze. hac mō deletatur: sed in pena displicebit: ꝛ tūc sciet nihil fuisse omnia que trāsierūt. vñ: h Et sicut tela araneaꝝ fi. e. Tela aranearum studiose texit: flatu venti dissipať. sic q̄cq̄d hypocrita exudat fauoris aura tollit. i Innitet sup do. suā. Dom⁹ mēris est q̄libet res quā ꝓ dilectionē inhabitat animus. Dom⁹ q̄ hypocrite est fauoz. Tel domus est fiducia sanctitat⁹ q̄ cozā hoib⁹ sed nō cozā deo stabit. k Fulciet. Nō ꝓ se stare neq̄t fulcit vt stet: sic hypocrita cū vitā suam in iudicio cadere ꝙspicit: enumeratiōe operū fulcit. dicens: Dñe: Nōne ī noīe tuo ꝓphc. demo. eiecim⁹: sed dom⁹ laudis sic fulcita nō surgit: qz in omnib⁹ que egit animum nunq̄ a terra leuauit: ꝛ ideo ad ꝓmiū retributiōis nō exigit: sic in iudicio reꝓbabiť. Sed añ talis habeť hoib⁹.
l Humect⁹ videť. Scyrpus hypocrita ī nocte humidus videť. i. gr̄a scr̄itat⁹ infusiua apparet hoib⁹: sed cozā sole in die iudicij aresceť. m Et in ozu suo ger. Quelibet herba ꝑus a terra ꝓducit: aura ꝛ estiꝰ tangit: pluuijs nutritur: de tmū ꝓfert germē sui seminis. sed scyrpus cū floze suo nascit: ꝛ secū germē sui seminis ꝓducit. Sic scī hic agēdo bona crescūt estus sentiūt: demū in fine retributionē q̄rūt. Sed hypocrita mox cū bonū incipit: ꝓmiū laudis recipit: oblit⁹ etiā qđ añ fuerit: cū ꝛ bona citꝰ pereūt q̄ añ tps innotescūt. s. aīo nōdū ꝑ hūiliterē ꝺfirmato: sicut noue plante tactu arescūt: nouꝰ murꝰ leuit cadit: q̄ siccatꝰ nec arieti ce dit. Añ moyses: Nō arabis ī ꝓmogenito bouis. Hypocrita etiā cū recte agit: a multis vult videri: et inde de scyrpo subdit: n Sup acerū petraꝝ ra. ci⁹. A radice sunt cogitatiōes. Lapides: qz nō addit: viui hoies ꝛ boni sunt et mali. Hypocrita q̄ q̄ inť lapides mozať: cogitatiōes inquirenda admiratiōe hoīm multiplicat: ꝓ oīa enī q̄ agit occulta cogitatione laudes q̄rit. palā bñs qꝺ hostes ꝑdenť. Ut ꝛecchias: q̄ post multa bñficia sibi facta: nūcijs regꝫ babylonis omia

Universidad de ... Biblio...

lonis omia sua bona ostēdit. Uñ mox audit. tollent omia in babylonē: ita & dum laus querit: virt⁹ & pulchritudo in man⁹ inimici tradit. vnd iob dicit: g Et inter lapides cō. Quia ibi stat: vbi sue mētis intētionē soli/dat: qui & si sit plen⁹ bonis si absorbuerit eū de⁹. i. p mortē tulerit de loco .i. fauorib⁹ huius vite. dicet nō nouit te: vt & fatuis virginibus dr & meri/to: q: nō satis est ei nisi & ali/os sibi siles fe/cerit: & h est q dicit: Hec ē le/ticia vie ei⁹ &c. vt & p illorum reatu puniat. b Deus non pro. sim. Cui⁹ simplicitas mo do a callidita/te duplicitū vo/cat fatuitas. c Nec porri/get ma. Ut ab imo in q̄ q̄rūt gloriā eleuet. Maligni sunt hypocrite qui nec bona bene agunt. Uel q: prio extra puros & simplices se osten/dūt: int⁹ duplicitatē celāt. cōtra q̄s dicit moyses: Nō induas vestez ex lana linoq contextaz. d Donec impleat. Nō q post. qd cōstat: sed nō ante. qd dubiū hoib⁹ pōt videri. q̄si nec añ iu/diciū simplices deserit: nec malos p/sequi desinit. e Os iustoꝝ risu im/plebit. i. mens gaudio eterne securita/tis. vñ: f Et labia tua iubilo. Ju/bilū est cū tāta leticia corde concipitur: quam sermo nō explicet: sed tñ os so/net. g Qui oderūt. Justoꝝ hostes in iudicio confusio induet: q: tunc viso iudice mala oīa añ oculos mētis ver/sant: & reat⁹ deprimens eos vndiq vestit. Qui ad h iō veniūt: q: sola h trāsi/toria dilexerūt. vñ addit: h Et ta/bernaculū. i. edificatio eterne felicita/tis: quā supra se casurā multiplicant: vt se hic a necessitatib⁹ q̄si ab estu & im/bre defendāt: in q̄ mens habitat: quā bon⁹ viator despicit.

D

A

scyrpi.
radices ei⁹ densabuntur: et inter
[a hoies quoꝝ fauorē querit: & inter q̄s habitat. iō dicit lapides: q: inter eos fructificare nō pōt. b separauerit.]
lapides cōmorabitur. Si absor/
[a mors. .i. de fauorib⁹ hui⁹ vite.]
buerit eū de loco suo: negabit eū
[.s. intern⁹ arbiter.]
& dicet: Nō noui te. Hec est eni le
[a interiōis. b amore terreno. c hypocrite si bi cōsimiles.]
ticia vie ei⁹: vt rursū de terra alij
[a q: gaudet hre segetes. innocētē]
germinēt. De⁹ nō p̄jiciet simpli/
[a i pñti vl i futuro. b .i. adiutoriū vt denuo erigantur.]
cem: nec porriget manū malignis
donec impleat risu os tuū: & labia
[a de iob hic agit pro oibus bonis. quasi dice/ret. q post pniam bonus eris.]
tua iubilo. Qui oderūt te induent
[a mūd⁹ i q̄ tabernaculū fixerūt pibit: qd igit ipis]
confusiōe: & tābnaculū ipioꝝ ñ subsi
stet.
Et rñdēs iob C. IX
[a .i. q de⁹ nō subuertit vel supplā tat iudicium.]
ait: Uere scio q ita sit:

& hoc est qd dr: Sup aceruū petrarū. i. in magno numero valde. a Radices eius densabūtur. ad faciēdū multitudinē scyrpoꝝ. b Et int lapides cōmorabit. qñ int lapides crescit mō pdicto. c Si absorbuerit eū de loco suo. aliqs eū euellens. d Negabit eū. s. loc⁹ suus. e Et dicet: nō noui te. p h intelligit silitudinarie q lo cus vnde scyrpus euellit nihil operat ad hoc q iterū inserat vel plantet. cuius causa subdit: f Hec est eni leticia vie ei⁹. i. naturalis pcessus et appetit⁹. g At rursum de terra alij. s. scyrpi. h Germi/nent. & nō ille q̄ euulsus est: q: sm pcessum nature corrupta nō reuertunt eadē numero: sed specie tñ. vt habet. ij. de gene ratione. & sic est de hypocrita: q: licet p multitudinē amicorū fuerit virens & germinās radices ad pmanēdū: & cōmoretur inter lapides. i. in societate fortiū: vtpote in ciuitate forti vel regno: si tñ euulsus fuerit p mortē: societas sua dat eū obliui/oni: nec q̄rit ei⁹ reditū: sed gaudet de alijs q̄ ei succedūt. i De⁹ nō p̄jiciet: Hic ponitur intenta cōclusio ab ipo bal/dath. s. q prosperitas temporalis sp adest bōis & aduersitas malis. & hoc est qd dr: De⁹ nō proijciet. elongādo se a tempo/rali psperitate. k Simplicē. s. corde vero & nō ficto ei ser/uientē. l Nec porriget manū malignis. ad dandū eis feli citatē psperitat tpalis. m Donec impleat risu os tuū. q̄/si dicat ipi iob: si simpliciter ac recte deo seruieris: h in te expe rieris: q: dabit tibi psperitatē talē q nō poteris cōtinere a ri/su & a iubilo p nimio cordis gaudio. n Qui oderūt te idu/ent cōfusiōe. i. circūdabūtur sicut vestimēto. o Et taberna culū impioꝝ nō subsistet. oriētales aūt pp̄ antiquit⁹ in taber naculis habitabāt: & iō p tabernaculū hic intelligūtur filij/ familie: & etiā diuitie: que omia in tabernaculis reponeban/tur. qd aūt dicit baldath: De⁹ nō proijciet simplicē. semp ha/bet veritatē in spiritualib⁹ bonis que nō auferūtur a iustis: sed in tpalib⁹ bonis nō est semp vex: q: multis simplicibus & iustis subtrahit bona tpalia reseruādo eis spūalia & eterna.

Moraliter. † Respondens autē Ca. VIII baldath &c. Justi verba impio sunt ad audiendū grauia. ideo dr in ei⁹ psona. † Usquequo loq̄ris talia. Et qm iusti hic frequēter affligūtur. ideo ab impijs feli citatem ponētib⁹ in bonis hui⁹ vite mali reputant. ppter qd dicūt: † Nūquid de⁹ supplātat iudiciū. videt eni eis q hoc faceret si affligeret innocētes. cū tamē deus frequēter h faci/at vt eos p patiētie meritū ad gloriā pducat. † Etiā si filij tui peccauerint ei &c. hoc dicūt infideles ecclesie predicatorib⁹: eos auertere a fide co nantes cum alijs credētibus qui dicūtur eorum filij. j. Corinth. iiij. In christo eni ie/su per euangelium ego vos genui. Promittentes eis bona temporalia que sola repu/tant esse vera. Hoc etiam aliquādo confirmant ex antiquis patribus qui legūtur fuis se diuites in temporalibus. Genesis. xiij. Erat autem abraam diues valde in possessio/ne auri & argenti. ideo sequitur: † Interroga enim generationem pristinam &c. Sed quoniam fideles iusti aliqua bona faciunt que nō possunt ab infidelibus etiā malis sm se reprobari. ideo imputāt ea hypocrisi dicētes: † Nūquid potest viuere scyrp⁹ sine humore &c. id est sicut scyrpus & carix virorem nō habent sine aqua: sic hypocrita viuere nō potest sine laude humana: ppter quam facit opera de genere bona. Et quia talis iam mercedem recepit subditur: † Et spes hypocrite. de alia mercede. † per/ibit. Et q: premiū eternū p laude tpali pdere insania videt esse. sequit: † Nō place/bit ei vecordia sua &c. Grego. Magna quippe vecordia est laboriosa agere: & aure lau dis inhiare. † Sicut tela araneaꝝ fiducia eius. Grego. Araneaꝝ tela studiose texit: sed subito venti flatu dissipat: q: quicq̄d hypocrita cū labore pagit: aura humani fa/uoris tollit. † Innitet sup domū suā & nō stabit: q: laus hūana sup quā edificantur eius opa cito trāsit. † Humect⁹ videt scyrpus anteq̄ veniat sol. nā hypocrita san/ctitate viret apparenti: sed viror ei⁹ deficiet in feruore diuini iudicij. † Et in ortu suo germen eius egredietur. nam in pncipio boni operis laudem intēdit humanā: que est eius finis. † Super aceruū petraꝝ radices eius densabūtur: crescit enim scyrpus in aqua arenosa. p arenam in aqua significātur homines terreni et delitiosi qui conside/rant tñ apparentia: & a talibus videri vult hypocrita: & ibi ponitur radix sua. † Si absorbuerit eum deus de loco suo. id est de corpore humano p mortem. † Dicet: non noui te. eum reprobādo: sicut fatuis virginibus dicit Matth. xxv. Nescio vos. † De us nō proijciet simplicē. i. sine plica hypocrisis incedentē. † Donec impleat risu os tuum. sm intentionem baldath non est verum. loquitur enim de temporali prosperita te significata per risuz que post iustificationem afflicti nō semper sequitur vt baldath opinabat: sed si referat ad felicitatē futurā est verissimū. nā ibi erit inenarrabile gau/diū. † Qui oderūt te induent confusione. sc3 demones vidētes se victos ab homine. † Et tabernaculū impioꝝ nō subsistet. Grego. Quia vite fugiētis amatores dum in bonis pñtib⁹ studiose cōstituunt: ad eternā penā repente rapiunt. Ca. IX.

Capitulū IX

Et respō. iob ait. Peruersi q̄/bus loquens psona displicet: Omia q̄ dicit praua seu recta impugnāt: sed iob cui nō displicet pso/na: sed culpa. Uidens baldath recta dixisse. nunquid deus supplantat iu/dicium: & vera contra hypocritas p/tulisse. Audita probat. Uere scio q homo humilis et deo suppositus iusti/ciam accipit: compositus perdit: quia qui se ei comparat: quod dei est sibi arrogans bono: quod accipit se pri/uat. Sed et omne meritum nostre vir/tutis (si districte iudicetur) vitiū esse considerans, addit:

Et respōdens iob. Posita obiectione ipsius baldath: hic consequenter ponitur ipsius iob respōsio: & quia baldath i opponēdo dixerat: Nunquid de⁹ supplan/tat iudiciū &c. imponēs ipi iob q contradiceret diuie iusticie. ideo ipe iob respō/dendo oñdit pmo se nolle diuinā iusticiā impugnare. scdo declarat de q̄bus intendit cum aduersarijs disputare. ibi: Unū est. Circa primū primo pponit intentū. scdo pro/bat assumptū. ibi: Qui trāstulit. Circa primū iob tanq̄ rōnabiliter disputās cōcedit. qd vex est i dictis aduersarioꝝ dicēs: q Uere scio q ita sit. s. q de⁹ nō supplātat iu/dicium: nec subuertit qd iustum est: sicut dixerat baldath.

Si voluerit   Et q nō

a Si voluerit cōtē. cū eo. De suis merit p̄sumēdo: & glo riā sue virtut nō deo: sed sibi arrogādo. b Nō poterit ei re. vnum p mil. i. nō poterit se cōtra eū extollere: etiā de ipo initio bone vite: qd p vnū designat. Mille p vniuersi tate pōit: vt qd mādauit i mille generatiōes. Monos mul tiplicat in denariū: denari⁹ in mil/le: q: g ab vno incipim⁹ vt ad mil/le veniam⁹. p vnū initiū bone vite. p mille pfectio vite accipit. Qui g sūma bona pcipit si de eis extollit: nec initiū se hre oñdit. Ne aūt cōtē/dat infirmū terreat visa ei⁹ potētia. c Sapiēs corde est. Occulta tua ne putes latere: q: sapiēs cognitus nō effugies: q: fortis cui resistēs se confundit. d Quis restitit ei et pa. ha. Qui creat vt sibi creata cō/ueniāt: ordinat in q̄ sit eis pax: et q̄ ei⁹ dispositiōi repugnare conat: pa cem pdit: vt angelus q̄ sua inq̄etu/dine elatus: hō qui carnis molestia vexat: q: conditori subesse noluit: pa cem vterq amisit. e Qui trāstu lit montes &c. Dicta generalit confu sione supbie q̄ pena maneat elatos in interitu isrl oñdit: Transtulit mon. sanctos pdicatores a iude/is ad gētes. qd nescierūt iudei: qui in h subuersi sunt: putātes sibi gau diū q lumē pdiderūt. Translatis montib⁹. f Terrā cōmouet d lo co. Quia iudeos de finib⁹ suis p romanos extraxit. g Colūne. sa cerdotes: principes: legisdoctores. Cōcussi sūt: q: nec ipi sibi viuere p/missi sunt. vñ aplos expulerūt: pte/rea i erroris sui tenebris deserti sunt. h Qui precipit soli. Sol per diem lucet: stelle p noctem: quia predicatores & contemplationē vere lucis aperiunt: et de terrenis recte instruūt sub signaclo. Jō aliq̄d sub sigillo claudim⁹: vt cū tps erit pferam⁹: sic iudea mō lumie priuat: h i fine visita bitur. Sic helyas & enoch mō occultant: post apparebunt. Gloria pdicātiū a iudeis repulsa: in oēs gētes dilatat. vñ: i Qui extendit celos. Jd est apostolos a iudeis fugara tos vbiq facit honorari: k Solus. Qui mire hoc dis/pensauit: & cum amaritudo mundi in nece bonorum seui/ret: l Graditur super fluctus: Jd est calcat dum miti/gat admiratione signorum. Hieremi. v. Posui arenaz ter/minum mari: id est ad frangendam gloriam mundi abie/ctos & pauperes elegit: dum ante mare seuit: ecclesia profi/cit. Et hoc est: m Qui facit arcturum. Hominib⁹ philo sophoꝝ vtit: vt res illas vsitata appellatione exprimat: vt & de⁹ verba hoim assumit. Penitet me & hmōi. Arcturus in axe celi septē stellis lucet: sp versat & nūq mergit. Hic ē ge neral ecclia q̄ in septē ecclesijs & in septē candelabris i apo cal. signat: hñs dona septiformis grē. ab axe veritat lucet q̄ sp tribulat: sed vsq ad finem mūdi nō deficit: imo vt ar/ctur⁹ vsat: erigit. vñ mox addit: n Orionas. Que hye mali tpe oriunt: & i ortu tēpestates excitāt: & mare terrasq pturbāt. Hi sunt martyres q̄s dum celum. i. ecclia edidit. hyems. i. fragilitas maloꝝ in tēpestate exercuit: & nō solū turbidos sed & placidos in eoꝝ necē erexit. o Hyade. In fronte tauri i vere nascūt: cū sol calidior extēdit dies. Hi sunt ecclie doctores: q̄ subduct martyrib⁹ eo tempe ad mūdi noticiā venerūt: q̄ repssa hyeme fides clari⁹ lucet et calet. Hyet⁹ grece: latine pluuia. Uñ: Hyade a pluuijs di/cunt q̄s orte ferūt. vñ fruges vberi⁹ crescūt tūc nouus sol mētib⁹ hoim clari⁹ micat: post ista restat vt ecclia ad vidē/da supne patrie iterna pueniat. vñ addit: p Et ite. au. Auster feruor spūsscti. Interiora ei⁹ occulti ordies āgelo/rū: & secreti sin⁹ illi⁹ patrie: q̄s iplet calor spūs: vbi aie scto rū & post suscitati q̄si astra i abdit occultāt. vbi sol i me/ridie videt. hec astra sūt ocl̄i spōse. iteriora austri: qd itrin sec⁹ latet. Job p exteri⁹ dicta mirās: iteriora conat dicere: omē qd extrinsec⁹ vl iteri⁹ agit. Sz q: h ñ pt explicari: me/li⁹ deficiēdo cōphēdit dicēs: q Qui fa. m. Meli⁹ explet q̄ se ñ posse explere fatet: & facūdi⁹ loq̄t q̄ obstupescēdo ta cet. r Mag. vtute. s Et iscrutabilia. rōne. t Et mi/rabilia.

a qd iustū est.
& q nō iustificet hō compositus
deo. Si voluerit cōtendere cū eo:
nō poterit ei respondere vnū p
[id est deus.]
mille. Sapiens corde ē: & fort ro
bore. Quis restitit ei: & pacē ha/
[a ab infidelitate. b id est fetōs. c .s. hoc.]
buit? Quis trāstulit mōtes & ne/
scierūt hi quos subuertit i furore
[id est iudeos.]
suo. Qui cōmouet terraz de loco
[sacerdotes.]
suo: & columne eius concutiunt.
[a id est claritati predicatorum.]
Qui pcipit soli: & ñ orit: & stellas
claudit quasi sub signaculo. Qui
extēdit celos solus: & gradit sup
fluctus maris. Qui fac arcturū:
& oriōas & hyadas & interiora au
stri. Qui facit magna & iscrutabi
lia & mirabilia quoꝝ nō ē nume/

a Et q nō iustificet hō cōposit⁹ deo. i. cōparat⁹ deo. qd dixe/rat eliphaz supra. iiij. ca. sed iob illud pus omiserat. iō hic resum psit. Qz aūt ponit hic cōposit⁹ p cōparat⁹. hoc est: q: in cōpara/tione vnū ponit iuxta aliud: & sic est ibi q̄dā compositio. i. simul positio. concesso igit hoc qd erat verū: iob pponit intentū dicēs: b Si voluerit cōtēdere cū eo. i. si aliqs voluerit cōtēdere de diuia iusticia dz in/san⁹ reputari. cui⁹ cā subdit: c Non poterit rñdere ei vnū p mille. i. nihil po terit rōnabiliter dicere: & ponit h nume/rus determiat⁹ p indetermiato: & rōnē hui⁹ assignat dicēs: d Sapiens cor/de est & fort ro. iusticia eni dei exigit i eo sapientiā dirigentē & potētiā exequentē: & q̄libet est infinita: cū sit idē q diuia es/sentia. Finiti aūt ad infinitū nlla est p/portio: & iō null⁹ cōtra diuinā iusticiā pt cōtendere. iō subdit: e Quis restitit ei. disputādo p sapiam vel repugnando p fortitudinē. f Et pacē habuit. q. d. nullus. q: licet cū aliq̄ mioris potētie vl eq̄lis aliqs possit p resistētiā disputādo vl pugnādo pacez acq̄rere: tñ cū eo q̄ est sapie & potentie infinite: nō pt pacē acq̄/rere nisi se ei subijciēdo. g Qui trāstulit. Hic cōñr declarat assumptū. s. q di/uina sapiētia & potētia excedūt oēm ali/am in ifinitū. & pmo oñdit ppositū. scdo concludit intētū. ibi: Quāt⁹. Propositū aūt declarat p effect⁹ mirabiles: et pmo in reb⁹ naturalib⁹. scdo in hūanis acti/bus. ibi: Si venerit ad me. Circa pmū pmo declarat ppositū i reb⁹ naturalib⁹ inferiorib⁹. scdo in supiorib⁹. ibi: Qui p cipit soli. Circa pmū sciēdū q in inferio/rib⁹ creaturis terra videt firmior & sta/bilior: q: est centrū mūdi: & i bis q̄ sunt sup terrā. montes viden tur mag stabiles: & tñ de⁹ in terremotu ipaz terrā mouet: & mō/tes aliqñ subuertit p suā potentiā. & h est qd dr: Qui transtulit montes & nescierūt hi q̄s subuertit. i. homies habitātes iuxta il los montes: in q̄ declarat magnitudo diuie potētie: q̄ ita subito facit tantū effectū: vt hoies nō possint puidere nec sibi cauere. h In furore suo. h addidit iob q de⁹ aliqñ talia facit in vindi/ctam petōꝝ sm ordinē sapientie sue. i Qui cō. ter. de lo. suo. nō sm se totā cū sit centrū mūdi: sed sm aliqs ei⁹ partes. k Et colūne ei⁹ concu. dicunt aūt colūne terre partes ei⁹ interi/ores sustentantes exteriores q̄ concutiunt in terremotu: q: causat ex vapore incluso in viscerib⁹ terre: q̄ p motū suū concutit terre i/teriora: & sic exteriora mouent. l Qui pci. soli. Hic cōñr ostē dit magnitudinē diuie sapie & potētie i corpib⁹ supiorib⁹ dicēs: Qui pcipit soli & nō orit. i. pt pcipe vt nō oriat. sicut eni tpe io/sue fecit eū stare i medio celi: vt non pcederet ad occasuz spatio vni⁹ diei: vt hr Josue. x. ita posset pcipe q staret añ ortum: ita q nō pcederet ad ortū p aliqd tpis spatiū: sm ordinē volūtatis sue & sapie. Pōt etiā h exponi sm cursuz nature: inq̄ntū tegit so lē nubib⁹ añ ortū: ita q nō videt oriri sm nrm aspectū. m Et stellas clau. q̄si sub signaclo. qd fit dupl: Uno mō p pñtiaz ma/ioris lucis: sicut de die nō apparent stelle: q̄si sub signaculo clau/se: & hoc pter pñtiā solis in hemisperio nro. Alio mō de nocte: qñ tegunt nubiū caligine. n Qui extēdit celos sol⁹. i. dans eis tantā q̄ntitatē sm ordinē sue sapie mensuratā: cui⁹ nō pt ho mo iuestigare rōnē. s. q̄re celū sit tante q̄ntitat & nō maioris nec mioris. o Et gradit sup fluc. ma. subijciēdo eos ordini sue sapiētie: licet videant marie mutabiles: q: mouent continue. p Qui fac arctuꝝ. q̄dā constellatio ē q̄ vocat vrsa maior: et vocat arcturus: q: cōtinue voluit circa polū articū siue septētrionalē. q Et orionas: q̄dā constellatio ē clara & nota q̄ partim dr eē in si/gno tauri: & partim i signo geminoꝝ: & ei⁹ ort⁹ significat tēpesta/tes. ppter qd dicit phs. ij. li. metheoroꝝ. Quia orion ē idiscret⁹ & difficil. r Et hyadas. q̄dā constellatio ē in fronte tauri: & in ortu suo significat pluuias. s Et iteriora austri. i. polū antar ticū seu australē: & stellas q̄ mouent circa ipm: q: q̄ntū polus ar ticus eleuat sup terrā i hemisperio nro & regiōe nra: pter qd est nob sp manifest⁹: tantū pol⁹ antartic⁹ sub orizonte nro deprimit: & iō est nob sp occultus: & ps celi pe ipm existens. t Qui facit magna & inscrutabilia. nobis: vt patz ex pdictis. v Et mirabilia q̄ꝝ nō ē nu. q: nūerare nō possum⁹ oia: tñ sūt cōphēsa a deo & mēsurata: eo q facit omia in pondere numero et mensu/

B

rabilia.   ra: vt habet

rabilia. multiplicitate. sed quid miremur que extra nos sunt: cum et hoc qd erga nos agit ignoram⁹. vñ ait: a Si venerit ad me. Venit: cū dona dat. abit: cū tēptatiōib⁹ carnis hō lacessit: sed accessus et recessus ignorat: dū finis rerū ꝓuideri neq̄t: q̄ aliq̄n et virtutib⁹ elat⁹ corruit: et qd putabat gr̄a fuit ira: et infirmatus humilis surgit: et est gr̄a qd videt ira: et tñ sic cec⁹ hō rōnē reddet de actibus deo. vñ subdit: b Si repē te interro. Repente interrogat: cū inopinatos ad iudiciū vocat: s̄ nemo rn̄dere sufficit: q̄ et vita iustoꝝ succūbit: si pietas desit. Aliter interrogat: dum duris pulsat: vt q̄d sit hō cognoscat: sed rn̄dere nō sufficit: q̄ cū sit puluis: ꝯtra diuīa iudicia nihil dicit. qd plani⁹ ondit dū subditur: c Quis dicere pōt cur ita facis? Facta dei debem⁹ venerari: q̄ iniusta esse nō pn̄t. Nec discutere: q̄ rōnē consilij ei⁹ q̄rere est ꝯtra illud supbire. Qui aūt se infirmū respicit cū nō videat ꝯsiliū dei. rationē habet: et humilr̄ iram placat: quā supb⁹ inextinguibilit̄ accēdit. vñ ait: d De⁹ cui⁹ ire re. ne. po. Moyses et phinees et alij scti sepe restiterūt ire dei: sed eos ipī de⁹ vt sibi resisterēt sic erexit: vt ꝓ his que iuste paterent pietas eoꝝ q̄ tāta est apud deū obtineret: sed in his que apud deū diffinita sunt: nemo resistit: cū ipē vt p̄cent non aspirat: vt etiā ipē moyses terrā ꝓmissiōis nō intrauit. Ire dei nemo resistit. vt patet i iudeis q̄s deserit et gētes assumit: et curuat sibi eos q̄ orbē portāt. i. curas seculi tolerāt. p̄ncipes terre grece basileos dictos. laos est ppl̄s. basileus. i. basis ppl̄i quē sustinet. Qui et portant orbē: ptātes sunt gentiū vel angelice virtutes: q̄rū ministerio mūdus regit. Quis et illi obuiat cui⁹ potētie et angeli inclinantur. Vel curuus supra se nō videt (sic et angeli curui: q̄ sublimitatē dei nō cōprehēdūt) ab his reuersus ad se hūiliter p̄ potestate dei sibi vilescit dicens: e Quis vel q̄ntus ego sum. i. si angel⁹ hūc ꝯsiderare nō sufficit q̄ mente de ei⁹ iudicijs disputo q̄ carne premor? Verba nr̄a ad deū sunt opera: sed his q̄ nō pōt hō loqui cū deo: q̄ in eis apud subtile iudiciū dei nulla fiducia est. vñ addidit: f Qui si habuero etc. depcabor. p̄ce post iusticiā dei indiget: vt q̄ min⁹ ex se ex pietate iudic̄ valeat. Et si plena est pfectioribus sit iusticia. g Quippiā. Dicit. q̄ mens hōis q̄ cōp̄hēdit vix pagit: et pax est qd cōprehēdit. Orō vero q̄ mult̄ cogitatiōib⁹ quatit: et si audit repelli timet. vñ subdit: h Cū inuocantē exau. me. Cū eni vt ait dauid mō ascēdunt vsq̄ ad celos: cū sūma penetrāt: modo descendunt in abyssos: p turpia tēptamēta: certitudinem exauditiōis non habēt. Vide q̄ subtiliter se iudicat: infirmitatē suā aperit.

Quant⁹ ego sū. In iusticia nō ꝯfidit: s ad p̄cē cōfugit: q̄ etiā si habuero q̄ppiā iustū. de ipā q̄z p̄ce pauid⁹ ait: Cū inuocātē. Iō sic circūspicit: q̄ vim iudicij se non posse ferre videt. de q̄ ait: i In tur. ei cō. Qui in trāq̄llitate expectat⁹ ꝯtēpsit: in turbine ꝯteret. Turbine. q̄ in cōmotione elemētoꝝ ibi districte req̄ri opa timet: cū et quosdā sine opib⁹ originali reatu dānari videt: q̄ꝝ voce ait: k Multiplicabit vul. m. e. si. q̄ ipī nihil egerūt. Vn̄ dr̄: nō ē mūd⁹ in ꝯspectu ei⁹ nec īfans vni⁹ diei. l Sine cā. Pro estimatione hūani sensus: sed apud deū iustū est vt arbor ī ramis amaritudinē fuet quā traxit a radice. Hec etiā spūalr̄ d iob q̄ flagella dei ī turbīe et metuēs p̄uidit: et p̄uidēs ptulit. vñ ait: Et mltiplicabit vulnera mea sine cā: q̄ nō ꝓ culpa pcussus est: vñ supra vt affligerē eū frustra. Hoꝝ vulnerū ꝯtinuationē subdit: m Nō cō. Plena ꝓbatio extra lacerant tormenta: intus castigant temptamenta. vñ se impletum amaritudinibus dicit: sed mitigat vim doloris eq̄tas et potentia ferient̄. Et h̄ est. n Si for. q. Quasi nēo audet: q̄ ille merita examīat: q̄ p alienū testīoniū ea nō explorat: sed tacitus ꝯsiderator diu expectat. Ali⁹ nō potest mihi esse testis: quia nec ego ipē mihi. Et hoc est:

De pe. di. 3 c. Quis. Et ca. di. et psona.

Si iustifica

a rus. Si venerit ad me nō videbo eum: et si abierit non intelligam.
b Si repente interroget: q̄s rn̄debit
c ei? vl' q̄s dicere ei pt cur ita facis?

a s non debemus eum superba presumptione ad iram prouocare: q̄ ipse deus talis et tantus est q̄ eius ire resistere nemo potest.

d Deus cui⁹ ire resistere nemo potest: et sub quo curuant q̄ portāt
e orbem. Quant⁹ ergo sū ego? vt respondeā ei: et loq̄r verbis meis
f g cū eo? qui etiā si habuero q̄ppiā iustū: nō respōdebo: sed meū iudi
h cem depcabor. Et cū inuocantē exaudierit me: non credo q̄ audi
i erit vocē meā. In turbine eni cō
k teret me: et multiplicabit vulnera
l m mea etiam sine causa. Nō concedit req̄escere spm̄ meū: et iplet me
n amaritudibus. Si fortitudo q̄rit

ra: vt habet Sap. xi. a Si venerit ad me. Hic ꝯn̄r ostendit magnitudinē sapie et potētie dei in hūanis: et p̄mo in exhibitione beneficioꝝ sue gr̄e. dicēs: Si venerit ad me p suā gr̄am. b Nō videbo eū. hūc aduentū pcipiēdo. c Si abierit. retrahēdo suam gr̄am. d Nō intelligā. hmōi subtractionem: q̄ nescit homo vtrū amore vl' odio dign⁹ sit Eccs ix. Scd̄o in examiatiōe subtili factoꝝ nostroꝝ dicēs: e Si repēte interroget. me reducēdo ad ꝯsiderationē ꝯscientie ꝓprie. qd facit aliq̄n p flagella: aliq̄n per beneficia. f Quis rn̄debit ei. s. sufficienter. q. d. nullus. in h eni rn̄det sufficienter hō deo q̄n secure pt dicere se esse purū a peccato: qd nullus pōt dicere. Fm illud Prouer. xx. Quis pōt dicere: Mūdū est cor meū: pur⁹ sū a pctō? g Vt q̄s dicere pōt ei. s. h Cur ita facis? q̄si ipm̄ cogitādo: al's corrigēdo vl' corripiendo: certe null⁹: cū in nullo deficere possit. Tertio ondit ꝓfunditas diuie sapientie in pctoꝝ punitiōe: q̄ q̄cūq̄ se vertit hō: nulla astutia nullaq̄ potētia pōt dei vindictā declinare: fm illud Psal. Quo ibo a spū tuo: et q̄ a facie tua fugiam? et h est qd dicit: i Deus cui⁹ ire nemo resistere pōt. vindictā ei⁹ euadendo. k Sub q̄ curuant q̄ portant orbem. i. angeli q̄ administrāt oēm creaturā corpalē: et tn̄ dicunt incuruati ad dei reuerentiā: fm illud ps. Adorate eū omnes angeli ei⁹. Licet aūt effect⁹ predicti sint finiti: tn̄ declarāt infinitatē sapiētie et potētie diuīe: q̄ reducunt in deū tāq̄ in causam effectiuā simplr̄ primā: et p ꝯsequens actū purū et illimitatū: q̄ act⁹ nō limitat nisi p aliquā potentiā. vñ et forme magis materiales sunt mag̃ restricte: cuiusmodi sunt forme elemētares. l Quātus et ego sum. Hic ꝯn̄r ex p̄dict̄ iob cōcludit suū ꝓpositū. s. q̄ nō intēdit ꝯtra deū ꝯtēdere: q̄ h eēt frustratoriū et insanū: et primo h ꝯcludit ex sui paruitate. scd̄o ex dei maiestate. ibi: Si fortitudo. Circa p̄mū dicit: Quāt⁹ et ego sū. q. d. nulli⁹ momēti. m Vt rn̄deā ei. q̄ est sapie et potētie infinite. n Et loq̄r verbis meis. cū iudicia discutiēdo: ꝯtingit autē aliq̄n q̄ aliq̄s paru⁹ hō. s. dignitate et ptāte: ꝯfidens de sua iusticia ꝯstāter loquit corā iudice terreno: sed h nō pōt fieri corā iudice deo. Et h est qd dr̄. o Qui etiā si habuero etc. nō rn̄debo. petendo iusticiā. p Sed meū iudicē depcabor. petēdo misericordiā: et hn̄ dicit: Si habuero quippiā iustū. sub ꝯditione ꝓpter incertitudinem ꝓprie iusticie: quia nescit homo vtrum amore vel odio dignus sit. Eccs. ix. q Et cū inuocantē me exaudierit. scz ad ꝓfectū. r Non credo q̄ audierit vocē meā. q̄ videlicz non exaudiuit me ad votū. ꝯtingit enim q̄ aliq̄s exaudiat aliq̄n ad profectum suum: non tamē ad votum: sicut febricitans cū petit potum a medico qui negat: exaudit enim ille eū ad profectum suum. s. ad sanitatē procurandā: non tamē ad votum suum. et eodem modo hoīem petentē liberari a flagellis p̄sentis vite deus aliquādo nō exaudit ad votū: exaudit tamē ad profectum: ordinans huiusmodi flagella ad meritū vite eterne: et q̄ homo flagellatus hoc nō videt. ideo exauditus non credit se exauditū. ideo sequit: s In turbine eni ꝯteret me. i. in obscuritate: q̄ nescio cāz sue dispositiōis aduertere. t Et mltiplicabit vulnera mea etiā sine causa. s. nota mihi. q̄uis sit nota sibi. vñ subditur: v Non concedit requiescere spm̄ meū. si eni homo sciret afflictionē suā ordinare ad bonū suū simpliciter: licet affligeret carne: quiesceret tn̄ mente: sic sciens p̄cisionē membri sui putridi valere ad conseruationem corporis: licet affligeretur carne: quiesceret tamen mente illam precisionem acceptando. homo autem a deo flagellatus in presenti: non potest certitudinaliter scire q̄ hoc sibi cedat ad meritū vite beate: nisi sibi fuerit a deo reuelatum: et ideo dicit: Non concedit requiescere spiritū meū. x Et implet me amaritudinibus. carnis et mentis. Potest etiā dici q̄ hoc cōcluditur quasi quoddam incōueniens contra amicos iob: q̄ presentem afflictionem negabant ordinari ad consolationem in alia vita futura. y Si fortitudo. Hic consequēter ostendit iob se nolle contendere cum deo ratione sue maiestatis. quando eni iudex terrenus est parue fortitudinis: ita q̄ nō potest coercere peccantem: secure contendit contra iudicem: sed hoc non potest dici de deo: cuius fortitudo est infinita. ideo dicitur. Si fortitudo q̄

ritur

a Si iustificare. Non sufficio esse testis innocētie: nec scio q̄ eam habeā. Et h est: b Si sim. fu. Qui scit bona que agit quoq̄ modo supbit? Itē q̄ nescit in se bona quō custodit? cōtra vtraq̄ op⁹ est et recta estimare vt custodiat: et mīma ne erigamur. Sed sūt q̄dā q̄ nō facile pn̄t sciri: nā aliq̄n qd virt⁹ icipit: culpa pagit. Vn̄ moyses: iuste qd iustū est exeq̄re: vt q̄ iusticiā amore ei⁹ nō p̄mij defendit. Et q̄ seipm̄ plene neq̄t examiare. h exiliū cecitat̄ egre fert. vñ subdit: c Et te. m. vi. m. Sz est ꝯsolatio hui⁹ caliginis reducta aio iusta potentia dei: q̄ et iniq̄s punit: et iustos trāscēdit. Et h est: d Vnū est q̄. Vel inocēs ꝯsumit: q̄ ex ꝯsideratiōe intime puritat̄ nihil esse videt impi⁹: q̄ cognit⁹ dānat: et h verbū cogitatiōis apud me ꝓtuli. Vel innocētē et impiū ꝯsumit: q̄ merito p̄me culpe ad interitū carnis eque trahunt. Contra h dāna hūani gener̄ gr̄am redēptoris q̄rit: q̄ simpla morte carnis nostrā duplā carnis et aīe destruat. Et h est. e Si fla. occi. se. Ridere dei est afflictione nolle miserere. vñ reprobis dicit: Ego ī interitu vr̄o ridebo. Omne desideriū pena ē dū differt. Vn̄ Salomon ait: Spes q̄ differt affligit aīaz. Hec pena fuit oib⁹ electis an̄ aduētū. quoꝝ vota dū de⁹ distulit: risit. Vel risus dei leticia ē: q̄ gaudet cū ardentius q̄rit a nobis. Gaudiū et facit ei de pena: q̄ p scā desideria ꝓ ei⁹ amore se castigat. Qd solus carnis mortē ptulit: aperit. f Terra data vl' tradita. Terra caro. s. impius diabolus.

39.d

7.b

g Man⁹ ei⁹. occisores xp̄i. in cui⁹ mentē q̄ diabolus nil potuit: carnē p satellites suos occidit. Hui⁹ terre iudices fuerūt sacerdotes et pilat⁹. quoꝝ vultū. i. corda impi⁹ velauit ne deū cognosceret: q̄ diabol⁹ cū suis sequacib⁹ vna psona est. sepe scriptura sic de eo loquit vt repente ad corp⁹ ei⁹ deriuet. Bene noīe impij ppl's psecutor accipit. dū dicit: q̄ si nō ille ꝓplus impi⁹ est: q̄s vnq̄ impi⁹ putand⁹ est. A pfidia iudeoꝝ ad se oculos vertens dolet. q̄ an̄ de mūdo erit q̄ xp̄s venerit. Et h est: h Dies mei velo. fue. cur. Cursoris ē secutura nunciare: sic oēs electi an̄ aduētū nūciātes xp̄m cursores fuerūt: s q̄ ante moriunt trāsire se veloci⁹ cursore dolēt: vt nō videāt presentē illū q̄ singularit̄ bon⁹ dr̄: de q̄b⁹ etiā addit: i Quasi na. Qui poma portat odore fruit: sed alijs cibū fert: sic antiq̄ odore venturi pasti sunt: sed nobis ꝓphetando ipm̄ fructū detulerunt. Solent poma paleis misceri: vt illesa vsq̄ ad terras ferant: sic in dictis patrū palea historie spūalia seruat q̄ sepe ab alto diuinitatis ad incarnationē vertunt: vt aq̄la que figit oculos in sole q̄s tn̄ inclinat ad cadauer cū cibo indiget: et cadauer christ⁹ in morte q̄ reficimur. Sed q̄ ppl's israel olim spiritu ꝓphetie plen⁹: in fide quā p̄nūciauit nō pmāsit: ꝓphetiā pdidit: p cōpassionē ad eoꝝ duriciā sermo vertit ita: k Cū di. ne. Israel vt p̄us noluit loq̄: cū quē p̄dixit negauit. in q̄ facies eius interior cōmutatur sordibus pfidie: vt nō agnoscat a deo. vnde restat torqueri dolorib⁹ eternis. Moralit̄. Dies mei velocius transi. Prim⁹ homo sic ꝯditus est: vt vita ei⁹ p tempora possit tendi: nō euolui: sed q̄ peccauit decursum ptulit: quē homo semp tolerat: et tn̄ optat dum viuere appetit. Hui⁹ decursus dāna voce humani gener̄ gemit. † Fugerunt. quia ad lucem stare homo noluit: fugiendo visum perdidit: ne bonū qd est videre possit: ad qd conditus fuit. l† Quasi naues poma portantes. Fruct⁹ terre p fluct⁹. Terra hominis paradisus est: in qua innocens pmāsisset: sed per culpam ad vndas mutabilitat̄ venit. Poma terre. sermo mūdati: possibilitas operis: intelligentia dei: que q̄ in terra quietis noluit homo edere: p mare portat: et in tot temptationib⁹ seruare conatur. nō sine ligno. i. cruce q̄ reformamur. Vel nauis que poma portat: suauitatem odoris habet: sed grauitatē ponderis nō habet: sic et homo expulsus cum ad superna repetenda se erigit: odorem celestiū recordatione sentit: sed pond⁹ vite non habens huc et illuc leuiter impellitur: et sicut aquila que in altū volat: sed appetitu ventris terram expetit: ita homo in alto condit⁹ ꝓ gustu vetiti cibi ad terrā cecidit: vbi carnibus voluptatis pascit. Sed cū hec tractamus: questio nos

Moralit

vrget.

robustissim⁹ ē. Si eq̄tas iudicij: ne
a mo audet ꝓ me testimoniū dicē. Si iustificare me voluero: os meum ꝯdēnabit me. Si inocētē ondero:
b prauū me cōprobabit. Etiā si simplex fuero: hoc ipm̄ ig̃rabit aīa mea
c d et tedebit me vite mee. Vnū ē qd locut⁹ sū: et inocētē et impiū ipē cō

a s quotidiana vindicta. b s veniat q̄ semel moriatur: vt iam vota iustoꝝ nō differat: ipm̄ q̄z ordinem passiōis. adiūgit: terra data est.

e sumit. Si flagellat: occidat semel:
f et non d penis inocētū rideat. Ter
g ra data est in man⁹ impij: vultū iudicū ei⁹ operit. Q̄ si nō ille est:
b+ q̄s ergo ē? Dies mei velociores
† fuerūt cursore: fugerūt et nō vide
l+ rūt bonū. Pertrāsierūt quasi naues poma portantes sicut aqui
k la volans ad escam. Cum dixero

ritur in iudice. a Robustissim⁹ est. ad coercēdū quecūq̄. scd̄o audet aliq̄s ꝯtendere ꝯtra iudicē: q̄n pōt manifeste ostēdere suā iusticiā p testimoniū alioꝝ vel p seipm̄. Primū est impossibile respectu dei: q̄ solus cognoscit occulta cordiū hominū: et iō nullus de bonitate ꝓximi pōt ferre testimoniū cōtra sniam dei. et hoc est qd dr̄: b Si equitas iudicij. supple q̄ritur in iudice ad ondēdū alicui⁹ inocētiā. c Nemo audet ꝓ me testimoniū dicere. cōrā deo cū ignoret secreta ꝯscīe mee solī deo nota. similit̄ scd̄m est impossibile. iḋo subdit: d Si iustificare me voluero. p testimoniū meū ꝯtra dei iudiciū. e Os meū cōdēnabit me. s. de blasphemia ꝯtra ipm̄. f Si innocentē ostēdero prauū me cōprobabit. peccatū meū nō solū alijs sed etiā mihi occultū reuelādo. fm illud Psal. Delicta q̄s itelligit. g Etiā si simplex fuero. i. sine plica dolositat̄ et falsitatis. h Hoc ipm̄ ignorabit aīa mea. ꝓpter varietatē motionū et affectionū: alias affectionū anīe: q̄ sicut dictū est: nescit hō vtrū odio vl' amore dignus sit. i Et tedebit me vite mee: ex h eni q̄ hō nō pōt esse securus d statu suo ī vita p̄nti: ꝯsurgit q̄dāmodo tediū viuendi. k Vnum est etc. Postq̄ iob ondit se nolle cū deo contendere. hic ꝯn̄r ondit de q̄ intēdit cū suis aduersarijs disputare. et p̄mo ꝓbat ꝓpositū p rōnē. scd̄o p exemplū. ibi: Dies mei. illud āt qd intēdit ostēdere est q̄ flagella hui⁹ vite nō solum infligūt homini a deo ꝓpter pctm̄: qd fuit p̄ncipale ꝓpositū: et h est qd dicit: Vnū est qd locut⁹ sū: et volo sustinere. l Innocentē et impiū ipē ꝯsumit. i. morte affliget: vt patz ad sensum. Cū igit mors sit quedam pena imo maxima in p̄nti vita. et hec indifferent̄ infert iustis et innocentib⁹: videt seq̄ q̄ innocēs a deo punit in p̄nti: sed q̄ statī potest ad hoc dici q̄ nullus est innocens a peccato originali: ꝓpter quod est debitor mortis: ideo p hoc innocens nō punitur. propter hoc arguit vltra: m Si flagellat occidat semel. q. d. ex hoc habetur q̄ deus deberet innocentē tm̄ semel affligere. s. in morte: et non in vita. cuius contrarium videm⁹ in multis innocentibus a deo afflictis in presenti vita quasi delectetur in eorum penis propter se. et hoc est qd dicit: n Et non de penis innocentū rideat. homo enim solet ridere de his que placent propter se: sed quia hoc est impossibile q̄ deus delectetur per se in penis innocentū. ideo oportet dare aliam causam istarum penarum. ideo subditur: o Terra data est in manus impij. quasi dicat iob. si tu dicas respondendo q̄ ipē sathan est causa: quia habet potestatē in terra. et sic inducit potentes hui⁹ mundi ad affligendū innocentes inique. vnde subdit: p Vultū iudicū eius operit. i. intellectum iudicū terre operit muneribus: fauore et alijs huiusmodi: ne videant equitatem innocētes cōdemnādo et affligēdo. Hanc responsionem destruit iob: quia sathan nihil potest nisi pmissus a deo: et ideo istas penas innocētum oportet reducere in aliam causam. s. in deum pmittentē et in pmissionis causam. et hoc est qd dicit: q Q̄ si nō ille est. s. sathan causa prima dictarum penarum. r Quis ergo est. q. d. ipē deus pmittens. s. talem afflictionem ad bonum innocentum in alia vita: qd aduersarij iob negabant. s Dies mei. Hic declarat ꝓpositum p exemplum sui: ostendens se esse punitum a deo nō pro peccato precedente: et secūdo inquirit causā punitionis sue. x. ca. Circa primū ostendit primo se innocentem punitū. scd̄o remouet dicti sui falsū itellectū. ibi: Si lot⁹ fuero. Circa p̄mū p̄mittit afflictionē suā dicēs: Dies mei. s. ꝓsperitatis mee. t Velo. fue. curso. q̄ absq̄ statiōe tēdit ad terminū: et p h ondit iob q̄ ꝓsperitas sua tēporalis nō habuerit aliquā fixionē: s trāsijt statim ad miseriā. iō subdit: v Fugerūt et nō vi. bonū. s. stabile: sed h est valde miserabile q̄n homo in miseria posit⁹ recolit tp̄s suū ꝓsperū sic cito trāsijsse. et ad idē exp̄mēdū pōit aliud exēplū de naui velocit̄ trāseunte ad portū: et d aq̄la famelica volāte ad cibū dicēs: x Pertrā. q̄i na. po. por. q̄ꝝ naute festināt nō solū ꝓpt desideriū port⁹. s et ne poma ꝓpt moram ī mari putrefiāt. y Cum dixero

De pe. di. 2. c. Si em. ante medium. De purga. ca. c. si.

D

nequaq̄

Universidad de ... Biblioteca

Glo. ordi.

vget. cur deus fecit quē peritur̄ puidit. Cur bon⁹ oīpotēs nō talē fecit q̄ perire nō posset: q̄ cogitatio ne in supbiā erumpat hūiliter se cōprimit dicēs: a Nequaq̄ ita loq̄r. Sz infirmus a tali inq̄sitiōe cōpescar. In q̄ facies mētis cōmutat: qz que alta querebat infirmā se videns: venerat qd ignorat. In q̄ est dolor: qz valde affligit q̄ ad intelligēda q̄ de se sunt cecat. His cōmunibus malis sua ppria adiūgere metuit. vñ subdit: b Verebar o. ope. rc. Bona q̄dē erāt: sed r hec timēda bis q̄ vere volūt deo placere. Quia duo ī bōis timēda sūt: desidia r fraus. Desidiā facit mior amor dī. Fraudē pprius amor sui: dū p bene actis tacita humani cordis grā. vel fauoris aura: vel q̄libet res exterior desiderat: ħ beat⁹ q̄ excutit man⁹ suas ab omi munere cordis man⁹ et oris. Contra hec timor habēdus est: q̄ munit q̄ nō parcet delinquēti: et si eni peccātes ad pniam vocat: tñ nūq̄ pctm̄ sine vltione pterit. Vel homo punit: vel deus. vñ r post baptismū pro originali morimur: sed dum plus iusto trepidat: tedet viuere: q̄si nec p labores ad vitā pueniat. vñ: c Si aūt r sic impi⁹ suz. Nō penitet laborasse: sed inter labores de pmijs incertū se esse dolet. Ita ē incert⁹ iustus vt ɔfidat: ita ɔfidit ne securus torpeat. d Frustra. dico. quia. e Si lotus fuero. Qui conterit se vt lamēt⁹ affligatur: aquis se lauat: sed non niuis: nisi assit humilitas: q̄ coram deo candet: dū nec aliū despicit: nec contra deuz murmurat. Vel aqua niuis ex aere est: cum alie aque extra oriunt. Qui ergo plorat pro eternis: aqua niuis pfusus est: q̄ cōpungit in prece p terrenis aq̄ terre.

a nequaq̄ ita loq̄r: cōmuto faciem a
b meā r dolore torqueor. Verebar b+
oia opa mea sciēs q̄ nō parceres † c+

a ſ post merū puenit ad lachrymas desperatiōis vt hūilitas postulatiōis opus bonū subuehat ad premiū: sed nec vita nec lachryme pfecte mūdos reddunt: dū hec corruptio tenet. vnde addit: si lotus fuero rc.

c delinquēti. Si aūt r sic impi⁹ sū: d
d e q̄re frustra laboraui? Si lot⁹ fue e+ f+
f ro q̄si aq̄s niuis: r fulserint velut g
mūdissime manus mee: tñ sordi b+
g bus intinges me: r abomiabun l+
i h tur me vestimēta mea. Neq̄ eni k+
k viro q̄ sīlis mei ē respōdebo: nec l
qui mecū in iudicio ex equo pos
l sit audiri. Nō est q̄ vtrūq̄ valeat m+

a ſ sicut Esaias dicit: quiescite agere puerse: discite bene facere et venite r arguite me.

m arguere: r ponere manū suam in n
n ambob⁹. Auferat a me virgā su o+
am: r pauor eius nō me terreat.
o Loq̄r r nō timebo eū: neq̄ enim †
p possum metuens respōdere.

Manus. sunt opa. f Velut mū. quasi non vere munde sub hac corruptione. g Intinges. id est intinctum demonstrabis: quia quanto plus ei proximamus: sordes nras ex eius mundicia agnoscimus. h Vestimēta. Vestimentum anie est corpus qd precipit salomon omi tempore cādidum esse: r si sit mixtum sanguine: id est carnalibus desiderijs: dicit Esaias comburēdum. i Abominabūtur. Id est abomiabilem reddunt: vt de iuda dicit: possedit agrum de mercede iniquitatis. i. possideri fecit. In abomiatione vestis hoc grauius habet: q̄ sensuz sui reprehensoris ignorat. vñ dicit: k Neq̄ enim viro. Inter homies r audim⁹ obiecta: r ab ea respondemus r audimur: sed in iudicio dei ipe nos audit: quia videt omia que agimus: sed non audimus eum: qz qd ei displicet plene nō intelligimus. Non ex eq̄ potest audiri: nec est qui. l Vtrūq̄. Id est me r deuz possit: m Arguere. Arguit: qui ex auctoritate rationis cōtrauadit. Qui ergo recta agit: iam nō gemitu precis: sed fiducia auctoritatis ire iudicis cōtradicit. Videt autem iob q̄ peruerse fecit homo: q̄ districte irascitur deus: r nō esse humanam iusticiam que cōtradicat: r iō optat. s. post venturū mediatorem: qui r homiem arguit ne delinqueret: r patiendo deo obstitit ne feriret. Et manum posuit in ambobus: quia r homini exemplum agendi prebuit: r deo in se opera quibus placaretur ostēdit: qd nullus ante eum potuit. Ipe etiam hoc mirabilius fecit q̄ corda delinquentium mansuetudine potius q̄ terrore correxit. vnde addit: n Auferat a me virgā suā. Legis qua punit: ħ eam christ⁹ abstulit: r per mansuetudinez vias vite ostendit. Voluit vt deus timeri: ħ vt pater amari. vñ subdit: o Loquar r nō timebo. Iam nō habet metum: sed vt ad patrē affectum. Ecce baculus. i. timor legis missus nō suscitat puerum: sed ipe helyseus puero contemperatus: r septies aspirans. i. p amorem spiritus. p Respondere. Est factis digna recōpensare: sed beneficijs dei nemo seruiliter timēs respōdit. Tantūmodo qui per fiduciam amoris non timet: digna ei reddidit obsequia. Nō est pur⁹ qui mala ageret si liceret. Amāri autem est tedium huius vite: que prius dulcis erat: etiam merens eam tolerat. Et hoc est:

Tedetani.

Nico. de lyra

nequaq̄ ita loquar. conquerendo de mea afflictione et miseria. a Cōmuto fa. me. r do. tor. i. auget dolor me⁹ interior: r p ɔñs in facie cōmutor. dolor eni celat⁹ ī corde intēdit. q̄si intus violēter retent⁹ r iclusus: ħ q̄n apit exteri⁹ p fletū. s. seu q̄rulatiōe minuit q̄si p quādā euaporationē. Posita afflictiōe sua: declarat innocētiam suā dicēs: b Verebar omnia opera mea. ne esset ibi aliq̄d iniustū. mod⁹ eni hois dilligēter suā innocētiā custodientis est semp timere ne aliq̄d iniustū faciat. c Sciens q̄ nō par. delin. qz ad deū non ptinet dimittere dedecus culpe sine decore iusticie. d Si aūt r sic impi⁹ suz: vt meruerim tantū flagellū. e Quare fru. labo. ad custodiēdū īnocētiā tā diligēter. q. d. ħ nō ēverisile: r sic ɔcludit q̄ sua flagellatio nō fuerit p petō pcedēte: ħ p alia cā. s. ad exercitiū sue patientie p merito vite future. qd intendit iob ɔtra aduersarios ɔcludere: vt dictū fuit a pncipio. f Si lo. fue. Hic ɔñr iob remouet falsū intellectū sui dicti. p ħ eni q̄ dixit se īnocētē a deo punitū. posset ab aliq̄ ītelligi q̄ diceret se iustū in cōpatiōe ad deū: cui⁹ ɔtrariuz asseruit in pncipio hui⁹ capli: r iō ostēdit q̄ null⁹ q̄ntūcūq̄ iust⁹ cōpat⁹ dō pt dici pprie pur⁹ a petō. pallidū eī cōpatū ad albū dr nigrū: r impfectū ad pfectū dr defectiuū: r ħ mō oīs creatura q̄tūcūq̄ lucida dr tenebrosa cōpata ad deum: r eodē mō hūana innocētia cōparata ad puritatē dīnā dr īmūdicia. Fm illud Esa. lxiiij. Vniuerse iusticie nre q̄i pān⁹ mēstruate: r ħ est qd dr: Si lotus fuero a petō cōmisso p pniam. g Et ful. ve. mū. ma. mee. seruādo īnocētiā. h Tñ sor. inting. me. i. videbor sordibus iuxta te. i Et abo. me ve. me. id est opa. qz īmūdicia ope℞ pcedit ab īmūdicia opantis. q̄ aūt p vestimenta designent opa exteriora ptz Matth. vij. Attēdite a falsis pphet⁹ q̄ veniūt ad vos ī vestimētis ouiū rc. Cōsequenter subdit cām q̄re hō cōparat⁹ deo videat sordid⁹ r iniust⁹ dicens: k Neq̄ eī viro q̄ sīlis mei est rñdebo. s. in tali cōpatiōe. vir eni iuxta virū pōt apparere iustus: ħ nō iuxta deū: cui⁹ iusticia excedit ī īfinitū. r sic intelligit qd subdit: l Nec q̄ me. in iu. rc. qz de⁹ a nullo pōt iudicari. iō subdit: m Nō ē q̄ vtrūq̄ va. ar. qz de⁹ a nullo pōt argui. n Et po. ma. suā in am. i. coercere sua ptāte me r deuz. qz de⁹ a nullo pōt coerceri. p ista oia insinuat iob infinitatem q̄ ad iusticiā diuie excellētie. rōne cui⁹ homo q̄ntūcūq̄ iust⁹ non pōt dici pur⁹: nec p ɔñs pōt de diuinis iudicijs ɔtēdere. vñ subditur: o Auferat a me virgā suā: r pauor ei⁹ nō me terreat. loq̄r rc. q̄si dicat ista duo. i. terror diuie vindicte r pauor: ne inferat irreuerētia diuie excellēcie debēt homini silentiū imponere: ne audeat de ei⁹ iudicijs ɔtēdere. Tot⁹ eni liber iste rhetoricus est: cui⁹ mod⁹ est eandē sniam modis pluribus explicare: r maxime q̄n homo loquit in psona dolentis q̄ ɔceptus solet exprimere plurib⁹ modis. aliq̄n interrogatiue: aliq̄n optatiue: et aliq̄n assertiue: r alijs modis plurib⁹. vt patet in pcessu huius libri. Tedet

Moraliter.

Et rñdens iob rc. Ca. IX Quoniā baldath de hypocritis multa vera dixerat: licet male applicaret ad iob q̄ talis nō erat. ideo iob id qd erat vex rñdēdo nō negat ħ mag⁹ affirmat. d. Vere scio q̄ ita sit. de realit hypocrit⁹. † Et q̄ nō iustificet hō cōparat⁹ deo. nā finiti ad infinitū nulla est cōparatio. † Nō poterit rñdere vnū p mille. i. nihil poterit rñdere: qz rōnes diuinorū ope℞ nobis sunt ignōte. † Sapiens corde est r fort⁹ robore. qd oñdit. d. Qui trāstulit mōtes r nescierūt. supbos deijciendo. q̄n firmiores esse credūt in ħ mūdo: sicut nabuchodonosor dictū fuit Dañ. iiij. Regnū tuū trāsit a te. † Qui cōmouet terrā de loco suo. hoies in terrenis ɔfidētes de pñti vita subito trāsferendo. Lu. xij. Stulte hac nocte repetent aīam tuam a te. † Qui pcipit soli r nō orit. q̄n pdicatio pter maliciam ppli a deo subtrahit. Ezech. iij. Linguā tuā adherere faciam palato tuo r eris mut⁹: nec q̄si vir obiurgās: qz dom⁹ exasperans est. † Et stellas claudit sub signaclo. q̄n virtutes humiliū ne supbiant seruat

biant seruat

biant seruat in occulto. † Qui extēdit celos solus. ħ spūalit facit q̄n ɔtemplatiuos ad pdicādū mittit. Et qz p hoc terrena ptās christo subijcit p fidei receptionē. iō sbdit: † Qui gradit sup fluct⁹ maris. qd fuit impletū in cōuersione Cōstantini impatoris. † Qui facit arcturū rc. diuerse sunt ɔstellatiōes varios stat⁹ ecclie signātes p arcturū q̄ semp sup orizontē nostrū apparet: significat stat⁹ aplo℞ q̄ in epis remanet. p orionas q̄ sunt tēpestatis signū: significant status martyrū. p hiades q̄ significāt pluuias stat⁹ docto℞ doctrine pluuiā effundētium. p interiora austri: que sūt nobis occulta status anachoretarū hoim aspectus declinantiū. † Qui facit magna r inscrutabilia rc. Eccs. j. Cuncte res difficiles: nec est q̄ possit eas explicare sermone. Sed quoniā mag⁹ occulte sunt ppietates gratie q̄ nature. subdit: † Si venerit ad me. gratiā ɔferendo. † Et si abierit. eā retrahendo. † Nō intelligā. Eccs. ix. Nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit. † Si repente interroget. in mortis articulo. † Quis respōdebit ei. q̄si dicat nullus: quia nō est sufficienter puisus. † Deus cuius ire resistere nemo potest. ira in deo dicit volūtas puniendi. In deo duplex dicit voluntas. scz facti r signi. volūtati vero puniendi que est facti: nullus resistit: sed volūtati puniēdi que est signi: aliq̄n viri sancti obsistunt: q̄n penam aliq̄bus debitam suis orationibus auertunt. r sic dixit dñs Hiere. vij. Noli orare p populo isto: neq̄ assumas p eis laudē r orationē r nō obsistas mihi. † Sub quo curuant qui portāt orbem. nā principes r prelati debent sub eo humiliari. † Quantus ego sum. q. d. nihil ad respondendū sibi. † Qui si habuero quippiam iustū nō respōdebo. qz nescit homo si sit vera iusticia que est p gratiā. propter qd necesse habet deprecari iudicē p misericordia habenda: r nō iusticiā allegare. † Cū inuocantē me exaudierit. nō credo. propter incertitudinē gratie. † In turbine enim cōteret me: id est in tali pplexitate mei status sum territus. † Et multiplicabit vulnera mea sine causa. scz mihi nota. Et sic remanet timor r ɔturbatio in ɔscientia. † Si fortitudo querit rc. Hic ostendit q̄ cū deo nō est cōtendendū propter sue potestatis excessum. Et qz nulla iusticia potest allegari ante ipm ex parte homis: qz nescit si sit iustus vt predictum est: r multo minus potest allegari p testimoniū alterius. ideo dicit: † Nemo audet rc. Et ex tali pplexitate insurgit tediuz presentis vite. ideo subdit: † Et tedebit me vite mee. Vnum est q̄ locutus sum rc. Hic ostendit q̄ ex afflictionib⁹ present⁹ vite etiā vsq̄ ad mortem nō potest argui iusticia vel iniusticia. nam hec infligunt iustis r iniustis: sed quoniā pfecti appetūt affligi r etiam per mortem dissolui vt sint cum christo. ideo p ipis dicitur. † Si flagellat: occidat me. id est occidi permittat. † Et non de penis innocentiū rideat. id est derisionē fieri non pmittat. quā abhorebant aliquādo sancti non p se: sed inquātum hoc fiebat a tyrānis r infidelib⁹ in contemptum dei. ideo subdit: † Terra tradita est ī manu impij. qd fit q̄n potestas dat impijs bonos psequēdi. † Vultū iudicū eius operit. id est operiri pmittit errore. † Qz si nō ille est rc. q. d. nō est dubiū q̄n talis potestas impijs ɔcessa sit a deo: q̄uis abutant: verūtamē qz parū durat sicut r homis vita. subditur: † Dies mei velociores fuerūt cursore. naz cursor aliq̄n sistit p cibo sumendo r somno. tempus aūt continue transit. Ad idem ponit exemplū de transitu nauis r aq̄le volātis. d. † Transierūt rc. Cū dixero nequaq̄ ita loquar. de transitu vite pñtis. † Cōmuto faciē meā. id est intellectū meū ɔuerto ad cogitandū iudiciū futurū. † Et dolore torqueor. horrore sequētis pene. Et qz talis horror incutit timorē peccandi subdit: † Verebar omia opa mea rc. Sed quoniā impij iustos esse malos reputāt. ideo in psona iusti subdit: † Si autē sic impi⁹ suz. vt a malis dr: † Quare frustra laboraui. ad precauendū mihi de pctis r ad opandū bona. q. d. nō est pro remuneratiōe in vita pñti sed futura. qd erat ɔclusio iob intenta. Sed quoniā sicut lux creata cōparata ad diuinā est tenebra: sic iusticia humana cōparata ad diuinā est iniusticia. Esa. lxiiij. Quasi pān⁹ mēstruate vniuerse iusticie nre. Ideo subdit: † Si lot⁹ fuero rc. sequit: † Tñ sordib⁹ intinget me. sicut sol obscurat lumen candele. † Et abomiabunt me vestimēta mea. i. v̄tutes mee erūt q̄si nulle. † Neq̄ eni viro rc. id est de⁹ nō est sīlis mihi sicut ali⁹ vir vt possim ei cōparari ex eq̄. † Nō ē q̄ vtrūq̄ valeat arguere rc. id est ipe r ego nō habem⁹ iudicē cōem: qz nō habet supiorez. † Auferat a me virgā. timoris seruilis. † Loq̄r. in orōne deuota. † Et nō timebo. qz pfecta charitas foras mittit timorē. j. Ioh. iiij. In capitulo. ix. vbi dicit in postilla. Et columne eius concutientur.

Additio. j.

Per columnas terre possunt intelligi ad lrām colūne vel quecūq̄ alia edificia q̄ vident adherere terre: vel etiā mōtes q̄ sunt q̄si colūne sup terrā fundate: q̄ oia in terremotu ɔcutiant. In eodem ca. ix. vbi dicit in postilla. Qui pcipit soli r nō oritur. i. potest precipere.

Additio. ij.

Tempore Iosue q̄n deus fecit stare solem in medio celi vt nō procederet ad occasum spatio vnius diei. Ex eadem statione secutum est q̄ staret ante ortum respectu hemisperij antipedum: r sic eodez tempore deus fecit q̄ non procederet sol ad ortum: vnde non oportet q̄ arguat a sīlitudine ptātis in pcipiēdo: qz in vna r eadē statiōe sol stetit vt nō pcederet ad occasum: nec etiā ad ortū: r ħ respectu diuerso℞ hemisperiorū rc.

Glo. ordi.

a Tedet ani. Cū aū hec Ca. X vita vilescit amore celest⁹: qui defendebat culpas: iā eas accusat. Et ħ est: b Dimittā elo. quo vtebar in defensione iam. c Aduersum me: qz ɔfitendo me accuso: nō vt q̄ adhuc erubescat ɔfiteri: qz nō tāto desiderio mala deserit. Sed qz aliq̄n apte ɔfitens nō gemit: sed lugēda gaudens dicit. subdit: d Loquar in ama. Vt amaritudo puniat: qd lingua accusat. Ex pnia nascit securitas r ɔfidētior interrogat: quō erga se agat. Et hoc est. e Dicā deo: noli me con. qz pena mea extinguit tua supplicia. f Cur me ita iu. Duob⁹ modis ħ iudicat. Vel penā īmittit: q̄ nō mutatos ad eīnā trahit. Vel p hāc penā extinguit futurā. Hui⁹ ḡ iudicij incertitudine turbat: r cogitatiōe īterrogat q̄ de sua ambigit vita. Sz cū virtus vite respicit: q̄si ɔsolatio a iudice respondet: qz nō ad pdendū pcutit: quē r feriēdo ī innocētia custodit. dicit ḡ: g Indica mihi: cur rc. i. flagellas vtrū ad securitatē. vl⁹ p q̄ culpa specialit: qz r si iust⁹: hz tñ aliq̄ mala: r iō petit vt de⁹ se sibi indicet vt qd de⁹ in eo punit: ipe q̄z flendo puniat. Ideo cām q̄ro. scio enim quod non iniuste. Et hoc est. h Nunq̄d bonū. Interrogatio hec negationē exigit. ac si diceret. scio q̄ tu summe bonus: nō estimas bonū: vt paupem p calumniā premas: r ita scio qz nō est iniustum q̄ patior: r iō plus doleo q̄ causam ignoro. Non ait: opprimas innocentē: quia nō audet de iusticia: sed paupem: qz infirmū ɔsiderat.

Opus

a Tedet aīam Ca. X a†
b meā vite mee: dimittā †
c aduersum me eloquiuz b
d meum. Loquar in amaritudine
e anie mee: dicā deo: noli me con c†

a ſ in pñti afflictione: vtrū pro securitate futura vel pro qua culpa spūaliter: quia et si iustus haber tamen aliqua mala.

g f dēnare. Indica mihi: cūr me ita d†

a ſ quero q̄re: sed scio q̄ iuste nō pniciose.

h iudices? Nūq̄d bonū tibi videt e†

ſ vel paupem alia littera.

si calūnieris me r opprimas me: f

Nico. de lyra

a Tedet aīam meā vite mee. Ca. X Postq̄ iob declarauit se innocentē punitū fuisse. hic ɔñr inq̄rit cām punitiōis sue: quā maxime solent afflicti q̄rere. Et pmo ponit suā inq̄sitionē. scdo infert cōtra adūsarios vnā ɔclusionē ibi: Quare de vulua. Prima in duas: qz pmo inq̄rit cām sue punitiōis ex suppositiōe sue innocētie. scdo absq̄ tali suppositione. scda ibi: Si peccaui. Prima ī duas fm duplicem causam quā remouet a deo. secūda ibi: Nūquid oculi. Prima causa punitionis innocētis est malicia in puniente: quādo calūniat innocentem per suam maliciam vel opprimit p violentiam. r hoc nullo modo pōt esse in deo. sic igitur istam sniam deducit iob pmo lamentādo afflictiōem suam dicens: Tedet aniam meaz vite mee: qz licet viuere fm se sit delectabile: subiectū tñ mult⁹ angustijs efficit tediosum: sicut erat in iob. b Dimittaz adsum me elo. me. tūc eni videt hō loqui cōtra se q̄n loquit de abbreuiatiōe vite sue. c Dicā deo: noli me ɔdēnare. ex ħ patet q̄ iob nō loquebatur ex desperatiōe: sed magis ex suppositione aduersarioꝝ suoꝝ futuram vitam negantiuz: ad quod sequitur breuiatio vite iob optanda: vt sic terminaret sua pena: vt frequēter dictū est supra: d Indica mihi: cur me ita iudices. ostendēdo mihi cām quare sic grauit me punis innocētem. e Nūquid bonū tibi videt si calūnieris me. p astutiam. f Et opprimas me. p violentiā.

A

Universidad de ... Biblioteca

a Opus manuũ.quasi impie nõ ꝑdis quẽ gratuito fecisti. b Impiorũ.i.malignorũ spirituũ:q̃ cũ ad vitã redire nequeũt: socios ad mortẽ querũt:quorũ ꝯsiliũ fuit vt iob rectũ in ꝓsperis frangerẽt aduersis:sed deus sup vires nõ sinit tẽptari. c Nũquid ocu.car. Oculi carnis nõ nisi aliq̃ facta in tpe ꝯgnoscunt. qꝛ ꝛ cũ tpe claudũt: ꝛ hũanus visus q̃dlibet opus sequit:nõ ꝓcurrit. d Dies.quoq ꝛ anni hoĩs differũt ab eterno:cui nihil pterit:nihil est futurũ:sed omia conspicit ꝓsentia. e Et que.iniqui.meã.Et ita scias q nihil impie feci:q̃si humiliter querat: cur in tpe ꝑ flagella ꝓbas quẽ apud te pfecte ꝛ ante tempora scisti. f Cũ sit nemo. q̃si quid restat tibi nisi parcere: cui nemo põt obuiare. Quo eñi nullus põt tuaꝫ vindictaꝫ retinere: eo facilius pietas debet parcere: vt autẽ placet:qꝛ nr̃m opus ꝑ possumus:suũ opus ei offeram. g Manus tue dñe.q̃ ꝑsa misericordit ne ꝑeat qđ fecisti. h Fecerũt.ꝓm aiaꝫ. i Totũ in cir.ꝓm corpus nõ gens tenebrarũ: dignior ꝯditio hoĩs ꝑ ceteris ostendat: manibus dr̃ factus ꝑmisso ꝯsilio. Faciamus hoĩem ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ nr̃aꝫ. cũ de ceteris dixit tm̃:fiat. k Et sic repente.quasi quẽ tanta dignitate preponis cur tanta vilitate despicis? Sed cũ hac dignitate que est ꝑ spiritũ:est infirmitas ꝑ carnẽ:que moueat piũ iudicem.vñ dicit: l Memẽto q̃so q sicut lu.fe.me. Vñ venialis est culpa:cũ irremissibilis sit in angelo q̃ robustus fuit. Lutũ est cũ aqua terrã ĩfundit. Ita homo cũ aĩa rigat carnẽ: cuius morteꝫ aperte subdit: m Et in pul.red.me. quasi vide materiã ꝛ penã:ꝛ culpe parce.qꝛ qualitateꝫ hominis ꝯditi protulit: subdit ordinẽ ꝓpagationis.vñ dicit: n Nõne sicut lac ꝛc. Factus hõ vt lutũ.ꝓpagatus aũt sicut lac mulget semine vt caseus coagulat in carne. Carne ꝛ pelle induit:ossibus ꝛ neruis solidat.

B

Ps.118.

Gen.1.d

C

De pe.di.2. c.si em.i.b. vestimentũ

Post creationẽ corporis qđ minus est subdit mira aspiratio viuificationis. o Vitã ꝛ mise.Sed hec bona frustra dedit:nisi ipe custodiat.vñ subdit: p Et visi.tua.Eadẽ de interiori homine.Interior hõ lutũ est:qꝛ terrene mẽti grã spũs infundit:ꝛ irrigat vt ad deũ eleuet.Sed ne cõtinuo vsu supbiat: spũs ad tps deserit:ꝛ in puluereꝫ redacta aret:vt iã vento tẽptationis agat vt sic se hõ cognoscat.deũ hõ relictus ꝯcutit:dona dei cogitat subtilius. n† Nõne sicut lac.Dũ mens ꝑ spm̃ dei a vetustate trahit:sicut lac mulget:qꝛ in q̃dã inchoatiõe format. Sic caseus coagulat:cũ pinguescẽs cogitatiõibus stringit:vt iã non defluat desiderijs:sed i vno amore solidet.Sed ꝯ hec rudimẽta caro ex veteri vsu murmurat. q Pelle ꝛ car. Id est carnaliũ motuũ obsidione mens vallat.q̃ aũt exterius laxat ad bella:interius roborat ꝑ ossa virtutũ:vt humilis sit ꝛ fortis. Jõ aũt deus recte viuẽdi rectitudinẽ tribuit:qꝛ pteritis delictis parcit. o† Vitã ꝛ mise. Vita dat cũ malis mẽtibus benignitas aspirat: sed hec nõ dat:nisi ꝑus miscđia ante acta mala diluat. Vel misericordia est subsequẽs datã vitã vt custodiat:qꝛ misericordit visitat:vel ad amorẽ cõpungẽdo:vel ad timoreꝫ flagellãdo:vt humanus custodiat spũs.Postq̃ de se dixit dona miscđie generaliter.subdit: r Scio qꝛ vniuersorum memi.quasi d.cur de me trepido:q̃ omẽs gẽtes colligẽdas scio. s Licet hec celes in cor.t.qꝛ adhuc nõ indicas apto sermone.Certi de venia solent ꝑoris nequicie memoriã tangi:ꝛ illicita cogitatiõe nolentes pulsari.vnde subdit: t Si peccaui ꝛc.Ad horaꝫ parcit deus:cum mox culpam concessis fletibus diluit.Sed non patitur esse mũdos:quia ꝛ nolentes memoriã mali cũ delectatione toleramus quod est cicatrices cõputrescere.Hic est homo qui (vt moyses dicit) est pollutus nocturno somnio.i. occulta temptatione qui iubetur exire extra castra.i. comparatione continentiũ se despicere.Ad vesperam lauat aqua.i.ꝯspiciens defectũ suũ fletibus se lauat.post occasum solis redit in castra cũ frigescit flãma cogitatiõis:fiduciã societatis bonorũ sumit.Cũ aũt mens mẽoria mali concutitur:aliq̃n grauius q̃ prius ad ppetrationem trahitur:et fit homo impius:cui ꝛ si sit erectus ve

erit eter.

a b opus manuũ tuarũ:ꝛ ꝯsiliũ impi/ a b
c orũ adiuues? Nunq̃d ocli carnei c†
tibi sunt:aut sic videt hõ ꝛ tu vi/
d debis? Nunq̃d sicut dies homis d
dies tui:ꝛ anni tui sic hũana sũt
e tpa:vt queras iniq̃tatẽ meam:ꝛ e
pctm̃ meuꝫ scruteris.Et scias qꝛ f
f nihil impiũ fecerim cũ sit nemo q̃ g
a quasi quia nullus est qui eruat.ergo tu me erue quia fecisti me.
g de mãu tua possit eruere. Manus b+
h tue dñe fecerũt me ꝛ plasmauerũt i k+
i k me totũ i circũitu:ꝛ sic repẽte ꝑci l+
l pitas me? Memento q̃so q sicut m†
m lutũ feceris me:ꝛ i puluerẽ redu/ †
n† ces me. Nõne sic lac mulsisti me: n†
q ꝛ sicut caseum me coagulasti? pel o p
le ꝛ carnibus vestisti me: ossibus et q
o† neruis cõpegisti me. Vitã ꝛ mise r†
p ricordiã tribuisti mihi:ꝛ visitatio s
a sicut mihi ita ꝛ oibus
s tua custodiuit spiritũ meũ. Licet t†
r hec celes in corde tuo:scio tamẽ v†
quia vniuersorũ memineris. Si x
sed nõ ex toto mundus.
t peccaui ꝛ ad horã pepcisti mihi: y

a Opus manuũ tuarũ.i.cũ sim creatura tua. b Et cõsiliũ impiorũ adiuues.q̃r studiũ vertit ad depssionẽ innocẽtium.ista ꝓposuit iob interrogatiue.q.d.ista nullo mõ pñt in deo esse:ꝛ sic excludit a deo pma cã punitiõis sue:q̃ est malicia punientis. c Nunq̃d oculi.Hic remouet scđa cã que ẽ ignorãtia veritatis:sicut iudex aliq̃n punit inocẽtẽ ẽt ꝫ ordinẽ iusticie:vt pote q̃n suspectus est de crimie licꝫ falso:ꝛ sic ꝑ tormẽta seu q̃stiones punit innocentẽ:vt ꝑ hec extorqueat veritatẽ.ista aũt causa puniẽdi innocẽtẽ nõ põt esse in deo:cui nihil põt eẽ occultũ.Sic igit ꝓcedit iob primo q̃si inq̃rendo vtrũ ꝓpter talẽ ignorantiam puniat a deo.ꝛ scđo ondit q nõ. ibi:Manus tue.Circa primũ dicit loquens deo: Nunq̃d oculi carnei tibi sunt:ita q accipias cognitionẽ intelligibilẽ a sensibus:inter q̃s in h̃ pncipalior est visus:qꝛ plures differentias rerũ nobis demõstrat: vt habet j.metaph. d Nunq̃d sicut dies hoĩs dies tui ꝛc.ita q ꝑ ꝓcessuꝫ temporis augeat in te cognitio veritatis sicut accipit cognitio in hoĩbus:ꝛ ꝓpter talẽ modũ cognoscẽdi:aliq̃ veritas te lateat. e Vt q̃ras iniq̃tatẽ meã ꝛ pctm̃ meũ scruteris.per tormẽta mihi inflicta:sicut iudices humani inq̃rũt de ignotis. f Et scias qꝛ nihil impiũ fecerim.ꝑ talẽ disq̃sitionẽ:sicut iudices terreni ꝑ hoc cognoscũt questionati innocẽtiã. g Cũ sit nemo q̃ de mãu tua possit eruere.illũ quẽ tu volueris predicto modo q̃stionare. h Manus tue. Hic ꝯñr ondit iob talia nõ hr̃e locũ in deo:cũ cognoscat hoĩem pfectissime intus ꝛ extra:ꝛ h̃ est ad qđ dicit: Manus tue.i.potentia opatiua tua. i Fecerũt me q̃ntũ ad aĩam q̃ fit a deo ꝑ creationẽ. k Et plasmauerũt me totũ in circũitu.q̃tũ ad corpus q̃ aĩa circũdat sicut vestimẽto q̃dãmodo. l Et sic repente ꝑcipitas me?ꝑ flagella.q.d.mirabile ẽ q cũ tanta diligentia feceris me:ꝛ statim ꝑ flagella velis me destruere.H̃ interponit ꝯtra errorẽ amicorũ iob:q̃ post mortẽ negabãt animã remanere q̃si sequẽs ad dictũ eorũ: qđ pma facie incõueniẽs videt. m Memẽto q̃so q sic lu.fe.me.h̃ dr̃ ad alludendũ ei:qđ dr̃ in genesi hoĩem formatũ de limo terre Gen.j.ꝛ redigẽdo in puluerẽ Gen.iij. n Nõne sic lac mul.me. Incipit describere formationẽ hoĩs a ꝑncipio seminis.qđ ẽ de supfluo alimẽti dealbato ad modũ lactis. o Et sic caseum me coagulasti.in formatiõe eñi pueri semẽ viri in q̃ ẽ vis actiua se hꝫ ad materiã mĩstratã a mr̃e in formatione corpis pueri:sic coagulũ ad lac i formatiõe casei. p Pelle ꝛ carnibus vestisti me.qꝛ mẽbra vitalia vt cor ꝛ epar ꝛ cetera opiũt carnibus ꝛ pelle q̃busdã vestimẽtis. q Ossibus ꝛ neruis cõpegisti me.ad robur corpis.Descripta q̃ corpis organiꝫatione:ꝓcedit ad animationẽ dicẽs: r Vitã ꝛ misericordiaꝫ tribuisti mihi.deus eñi infundẽdo aĩam dat vitã:etiã virtutes in q̃dã seminario:inter quas in ipo iob relucebat miseratio: ꝓm q ipe dicit infra tricesimo pmo.Ab infantia mea creuit mecũ miseratio. s Et visitatio tua custodiuit spiritũ meum.ꝑ vite continuationẽ exhibendo tua beneficia.tunc eñi dicitur hominem visitare quando dat ei beneficia spiritualia ꝛ corporalia.omnia autem ista expressit iob ad ostendendum q deus cognoscit perfecte omnia que sunt in homine quantumcunq intima.ideo subdit: t Licet hec celes in corde tuo.dicitur autem deus celare in corde suo ea que pertinent ad hominẽ quãdo nõ ostendit erga eum beneficia exteriora:dimittendo eum in afflictione magna. v Scio tamen quia vniuersorum memineris.ꝛ sic non ex ignorantia:ꝫ ex parte tua procedit q me affligis. x Si peccaui ꝛc. Hic ꝯñr inquirit iob causam afflictionis sue absq supposito ne sue innocentie dicens:Si peccaui.i.dato q peccauerim in iuuentute mea. y Et ad horã pe.mihi.s. statim nõ puniendo:qꝛ iob a iuuentute nõ fuit afflictus a deo.

Cur ab

erit eterne dãnatiõis. Qꝛ si conat resistere iustus:q̃ tñ labore ꝛ ꝑpetua afflictiõe pressus caput leuare nõ sinit:sed sic liberabitur ꝑ has impugnatiões deus suis reseruat:ne securi supbiãt:sed pulsati in solo auxilio dei spem fortius figant. Et h̃ est. a Propter supbiã q̃si le. Leena dũ catulis escã inhiant querit:in foueã cadit. Dicit eñi in itinere eius fouea fieri angusta ꝛ alta:in qua pecus deponit:vt huc leena se ꝓijcere ꝓuocet vñ saliendo nequeat exire. Coheret q̃ꝫ altera fouea in qua est cauea: vt cũ desup leena vaget: volens se occultare caueã intret: in qua clausa iam nõ timet:sed circũsepta vectibus leuat. Sic mens hoĩs i libertate cõdita:dũ carnis desideria nutrire voluit: in foueã deceptionis ꝑ vetito cibo cecidit.vbi caueã.i.carcerẽ corruptiõis ptulit:ꝑ grãm aũt reuocata ad veniã:carcere ꝑ stringit:ne ꝑ desideria vagetur. Liber q̃ homo sponte cecidit:sed reductus sub disciplina melius clausus viuit. Sic etiã q̃tidie dũ aliq̃s de virtutibus ꝓsumit: mira dispẽsatio parat ei aliq̃d q̃ delectatus corruat: vñ ꝑ se nõ exit: sed cognita infirmitate:q̃si vinctũ deus educit. Propter supbiã q̃ se de virtutibus extulit:lapsus in hũilitate ligat. A supbo auertit deus:ꝛ recedit cõpunctio sũmi amoris: qꝛ nec sua dãna sentit:sed reuersus deus ꝑ grãm ꝑcruciat:qꝛ visitat hõ ꝓficiens plorat q̃ letus ꝑibat:mirabiliter nõ penaliter:qꝛ ꝑ fletuꝫ ad alta mens leuatur:et gaudet sic affligi:qꝛ ꝓficit. Si aũt a sancto desiderio torpemus exẽpla bñ vigilantiũ ꝓponit. Et h̃ est. b Instauras testes tuos. Testes dei sunt q̃ ꝑ opa testãt q̃ ꝑmia sunt secutura. Hi sũt ꝯtra nos: cũ vita eorũ arguit nr̃am prauitatẽ:ꝛ ꝓbat qđ ipi fecerũt a nob posse fieri: visis bonis testiũ:nos dissiles apli dãnari timemus. Et h̃ est. c Multiplicas irã tuã. id est multiplicẽ ondis:qꝛ ꝛ si ille bonos flagellat:q̃d erit impijs? Sic multiplici ira ꝑulsa:hõ ad se redit: et praua punit. Et h̃ est. d Et pene militãt i me. Quare de vulua. Idẽ qđ supra. Quare nõ in vulua mortuus sum? e Fuissem q̃si nõ essem de vte.ꝛc. Idẽ qđ ibi dictũ est. Sicut abortiuũ abscõditũ ꝛc.vel q̃ cõcepti nõ viderũt lumẽ. f Nunq̃d nõ pau. Nõ capiat delectatio pñtis vite: qꝛ cito trãsit. g Dimitte. Id est flagella:tempera:vt possim estimare mala que patior:ꝛ flete:qꝛ nimietas dolorũ aliq̃n grauat animam ne hoc possit:ꝛ fit meror sine merore. Vel sepe homo nescit quantum sit onus sui peccati:vl si nouit ꝛ damnat desiderio carnis ꝛ consuetudine mali impeditus nequit digne flere:nisi deus dimittat:ꝛ solutũ excitet in lachrymas: qđ maxime facit ꝑuisio inferni.vnde ait: h Anteq̃ vadam. Infernus terra dicitur: quia ibi captiui tenentur. Anteq̃ vadam. Non q qui plangit:vadat: sed q vadat qui non plangit.vt si dicam debitori:solue priusq̃ te constringam. i Non reuertar.qꝛ damnatos vltra misericordia non liberat. k Miserie ꝛ tenebrarũ. Quia foris dolor cruciat:quos cecitas mentis intus obscurat:vel ibi nemo vltra ad lucem redit sicut in ista:vbi ꝛ si sit miseria:ꝑ conuersioneꝫ licet reuerti ad lucem. l Umbra mortis. Mors est separatio a deo. Umbra obscuritas eius:quia ignis penalis cremationeꝫ habet ꝛ nõ lucem vt in vtroq puniatur qui in vtroq peccauerunt. m Nullus ordo. Non q deus nõ ordinet tormenta ꝓm ordinem singulorum:quia et si vna gehenna non omnes vno modo sentient:sicut nec modo homines calorem solis. Sed in mente damnatorum per premissam vmbram cecitatis magna erit confusio:que intus eos cruciet sicut flamma foris. Vel ordo nõ erit: quia in supplicijs propria qualitas rerum non seruatur. vnde et addit. n Sempiternus horror inhabitans. Hic timor est futuri mali.quod cum iam patitur aliquis: timor abijt. Ibi et in ipsis tormẽtis timor cruciat.hic flãma q̃ vrit illumiat: ibi vrit et obscurat. Ecce q̃ grauis cruciatus vbi tormẽta a suis q̃litatibus discordãt:sic viuẽtes voluntate dei discrepabant. Ideo autem ibi

timor ꝑmanet.

a si culpã venia abstulit:cur hanc et a memoria non abstergit.
cũr ab iniq̃tate mea mũdũ me eẽ a†
a et cum nõ mundus vel impius ero vel miser in laboribus certaminis.
non pateris? Et si ipius fuero ve b+ c
mihi est:ꝛ si iustus nõ leuabo ca/ d† e
a captus est homo:qꝛ inde nũc carcere tenetur vnde audacter est transgressus.
put saturatus afflictiõe ꝛ miseria. f
et hoc fit ne superbiã.
a Et ꝓpter supbiã q̃si leenã capies g†
a qꝛ a superbo discedis.
me:reuersusq mirabilit me cruci h+
a q si ad horã sũ piger. b visis testiũ bonis timet ira:vñ ꝛ cõpatiõe eorum displicẽtia punio mala.
b as. Instauras testes tuos cõtra i
c me:ꝛ multiplicas irã tuã aduersum k
ergo
d me:ꝛ pene militãt i me. Quare de l+ m
eadem supra alijs verbis.
vulua eduxisti me? Qui vtinam n
ꝯsumptus essem:ne oculus me vide/ o
e ret. Fuissem q̃si nõ essem de vtero p
quia.
f translatus ad tumulũ. Nunq̃d non q†
paucitas dierũ meorũ finiet bre/
g ui? Dimitte q̃ me vt plagã paulu r†
h i lũ dolorẽ meũ:anteq̃ vadã ꝛ nõ re s† t
uertar ad trã tenebrosaꝫ:ꝛ optaꝫ v x
a eterne vt nunq̃ dei lucem videant.
k mortis caligine. Terraꝫ miserie et y
l m tenebrarũ:vbi vmbra mortis ꝛ nul z a
n lus ordo:sed sempiternus horror b
inhabitans.

a Cur ab iniq̃tate mea ꝛc.q.d.si pepcisti mihi in iuuentute ꝛ fortitudine mea: videt q magis deberes hoc facere in mea senectute:in qua nõ possuꝫ sic sustinere relaxãdo saltẽ mihi culpã ex tua pietate. b Et si impius fuero.ex tpe ꝑterito. c Ve mihi ẽ.i.sum ꝛ fui i tãta tribulatiõe q deberet tibi ꝑ pena sufficere. d Et si iustus.supple fui ꝛ sum. e Nõ le.caput.ad defendendũ iusticiam meã. f Saturatus.i.totaliter repletus. Afflictiõe ꝛ miseria. Et si leuauero caput.tanq̃ tibi renitẽs ꝓpter supbiã. g Quasi leenã capies me.irretiẽdo me maioribus supplicijs.iõ subdit: h Reuersusq mirabiliter me crucias. qꝛ prius me cruciasti ꝑ subtractionẽ oĩm bonorũ:ꝛ nũc ꝑ ꝑsecutionẽ amicorũ meorũ:qđ est grauissimũ sustinere.s.ꝑsecutionẽ ab illis qui deberẽt ferre auxiliũ. i Instauras testes tuos ꝯtra me.i.amicos meos qui vident esse testes tui inq̃ntũ ꝑ iusticiam tuã ꝛ impatientiaꝫ meã nitũtur me ꝯdẽnare. k Et multiplicas irã tuã.i.effectuꝫ ire tue: qꝛ nec ira nec alie passiões cadũt in deo. l Et pene militãt in me.i.tenẽt me ita subiectũ q nullo mõ possuꝫ resistere. Cõsiderãdũ aũt q licet sathã amicos iob excitauerit ꝯtra euꝫ:h̃ tñ hic deo attribuit:qꝛ h̃ fecit a deo ꝑmissus. Sciendũ etiã q iob ad h̃ causas punitiõis innocẽtiũ tam diffuse quesiuit vt ꝑ illas q̃s remouit tanq̃ incõgruas:intelligatur vera causa q̃ est exercitiũ patiẽtie ipsorũ afflictorũ vt ꝑ h̃ deueniãt ad premiũ vite future eis a dño ꝑparatũ. m Quare de vulua. Hic vltimo iob ex dictis aduersariorũ seq̃ ꝯtradictionẽ ꝯcludit: vt eñi ptꝫ ex ꝑcedẽtibus ipi ponebãt felicitatẽ hoĩs i ꝓsperitate tpali.ex q̃ sequit q vita miserijs subiecta a q̃bus nõ apparet releuabilis: qualis erat vita iob:sit sibi odibilis ꝛ horrẽda. Itẽ qꝛ ponebãt post mortem nihil remanere de hoĩe vitã aliã oĩno negãtes.seq̃tur q mors sit ꝑuatio oĩm bonorũ simpliciter: ꝛ ꝑ ꝯsequẽs sũme horrenda:ꝛ sic vita ei opposita appetenda etiam in statu misero:in quo non priuatur omne bonum:ꝛ sic sequunt cõtradictoria ad dicta ipsorũ. Huius aũt ꝯtradictionis iob primo deducit primã partẽ dicens: Quare de vulua eduxisti me.i.fecisti me nasci.subdit causaꝫ dicẽs: n Qui vtinam ꝯsumptus essem.i.mortuus ante natiuitatẽ. o Ne oculus me videret.in vita tã misera existentem. p Fuissem q̃si nõ eẽm.i.ita parũ participasseꝫ de esse q q̃i nihil eẽt cõputãdũ. ꝯñr ponit aliã partẽ ꝯtradictiõis dicẽs: q Nunq̃d nõ paucitas dierũ meorũ finiet breui?q.d.sic:ꝑ nimia afflictiõe ꝛ senectute. r Dimitte q̃ me vt plangã pau.dolo.meũ.in vita pñti:qꝛ adhuc mors videt horribilior.iõ sequit: s Anteq̃ vadã.ꝑ mortẽ. t Et nõ reuertar.ꝑ resurrectionẽ ꝓm aduersariorũ errorẽ:q̃ negabant aliã vitã. v Ad trã tenebrosaꝫ.i.sepeliar i trã q̃ de natura sua ẽ opaca. x Et optam mortis caligie. qꝛ viuẽtes q̃ntũcũq misere fruunt luce q̃ ẽ sup trã:ꝫ ꝑ mortẽ ꝛ sepulturã ea ꝑuant. y Terrã miserie ꝛ tenebrarũ.qꝛ ꝑ mortẽ ꝛ sepulturã tollit oĩs delectatio sensibilis ꝛ cognitio intellectualis ꝓm dicta amicorũ iob. z Ubi vmbra mortis.qꝛ ꝓm eos nihil põt ibi imaginari nisi horridũ. a Et nullus ordo.q̃diu eñi hoĩes sunt i vita pñti:sunt in aliq̃ ordine ĩstituti:qꝛ sũt diuersi status hoĩm:ꝛ i q̃libet statu sũt gradus varij:ꝫ post mortẽ ñ remanet aliq̃ talis distinctio maxĩe ꝓm aĩcos iob:vt ptꝫ ex ꝑdictis. b Sꝫ sem.hor.inha.q.d.nihil ꝑt ita imagiari nisi horridũ:ꝛ ad sꝑ:qꝛ amici iob reputabãt resurrectiõeꝫ ĩpossibilẽ:nec aliq̃d ipius hoĩs remanere post mortẽ:q̃re talis horror eẽt oĩno ĩmutabilis ꝛ ꝑpetuus.

D

§.3.b Hie.20.b

11.q.3.c.q̃d ergo.

Respondens.

Universidad de ... Biblioteca

Moraliter. Tedet animam me/ Ca. X. am vite mee ꝛc. Licet viuere per se sit delectabile:tamen per accidens fit tristabile. Hoc autem contingit dupliciter: Uno modo: quia multis ꝛ grauibus malis est adiunctum. propter quod aliqui se interimunt expediri volentes a malis que sentiūt. Alio modo: quia boni melioris est retardatiuum. scilicet vite glorie: ꝛ sic apostolus dicebat: desiderium habens dissolui ꝛ esse cum christo. Primum modum tenui litteraliter exponendo: nunc autem exponēdo mystice secūdum tenere propono. Dicit igitur vir perfect⁹ desiderio vite celestis accēsus. Tedet aiam meam vite mee. scȝ presentis: propter retardatiōem melioris. Dimittā aduersum me eloquium meum ꝛc. propter tedium mansiōis in hac miseria. Dicam deo noli me cōdemnare. ad amplius hic manenduȝ quasi in carcere. Sic dicebat Johannes euāgelista. Quotiēs te rogaui vt venireȝ ad te: sicut scribit̄ in eius legenda. Indica mihi ꝛc. quasi di. causam detentiōis mee in hac vita scire vellem: vt cum patiētia sustinerem. Sicut dixit iohanni: expecta populum crediturū mihi. Nunquid bonum tibi videtur si calumnieris ꝛ opprimas me. id est calumniari et opprimi me permittas cōflictibus demonum qui durāt vsq3 ad huius vite terminum. quasi diceret. nō est sic: quia si tuos in hoc conflictu relinquis: hoc est propter bonum victorie sequentis. Nunquid oculi carnei tibi sunt ꝛc. id est accipis ne cognitionem a sensibus: ꝛ sic me dimitt' hic diu viuere vt habeas maiorem cognitiōem de me. quasi dicat: non. nam ab eterno cognoscis omnia perfecte. Manus tue domie fecerūt me ꝛc. Hoc exponitur mystice de cōstitutione hominis in esse gratie que a solo deo dat̄. Et plasmauerūt me totū in circūitu. qꝛ cum gratia dat virtutes perficientes anime potētias: sed quia per hec homo non cōfirmatur in bono. ideo subditur: Et sic repente precipitas me. id est exponis me precipitationi. exponens me multiplici temptatiōi: tamē reparabilis est hominis casus: cuius assignatur vna causa: quia fomitem habet ex carne quem nō habuit angelus. ideo subditur: Memento queso ꝙ sicut lutum feceris me. dando mihi carnem terream. quod patet ex resolutione cum dicitur: Et in puluerē reduces me. Consequēter ponitur ordo formationis cum dicitur: Nonne sicut lac mulsisti me ꝛc. albus enim humor est materia corporis humani ex quo formantur carnes: ossa: pellis: et nerui. Uitam ꝛ misericordiam tribuisti mihi. nam anima viuificans infundit̄ corpori organizato. Et visitatio tua: id est conseruatio tua sine qua nō possem subsistere. Custodiuit spiritum meum. hoc totum de corporis formatione dicit̄. ad declarandum ꝙ peccatum hominis est remissibile: sed quoniam remissio actualis est occulta nobis. Sequitur: Licet hoc celes in corde tuo: tamē scio ꝙ vniuersorum memineris. nam bene scitur in generali ꝙ deus misericors est: nescitur tamen cui miseretur in particulari. Post remissionem auteȝ culpe per gratiam remanet sequela peccati. ideo subditur: Si peccaui ad horaȝ pepercisti mihi. peccatū remittendo. Cur ab iniquitate mea mūdum me esse non pateris. quia remanet sequela. Homo vero semper est in peccato: vel gratia. ideo subditur: Et si impius fuero ve mihi est. id est comminatio pene eterne. Et si iustus nō leuabo caput. hoc asserendo Ecclesiastes. ix. Nescit homo vtrum amore vel odio dignus sit. propter quod si me iustum assererem superbie laqueum incurrerem. ideo sequitur: Et propter superbiam quasi leenam capies me. qđ est mihi materia doloris. ideo sequitur: Reuersusq3 mirabiliter me crucias. Instauras testes tuos cōtra me. testes isti sunt sancti: quorum vita peccata nostra arguit punienda. Quare de vulua eduxisti me ꝛc. hoc dicitur: quia pena abortiui minor est q̄ peccatoris adulti: sed quia peccatum adulti ante mortem deleri potest per penitentiam. ideo sequitur: Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui: quasi diceret sic. ex quo cōcluditur: Dimitte ergo me vt plangā paululū. id est ꝯcede mihi penitendi spatium. Antequ3 vadam ad terram tenebrosam ꝛc. id est vt per hoc euadere valeam horrendam gehenne penam.

In ca. x. vbi dicitur in postilla. Tedet animam meam vite mee.

Additio.j. Scdm sanctum Tho. signāter dicitur: Dimittam aduersum me eloquium meum: ꝛ nō dicit: mittam seu proferam. nā multotiens homo aliquos motus in corpore patitur propter aliquam passionem: tamen ita per rationem motus ipos reprimit ꝙ ad verbum exterius non procedunt: sed quando ratio ostendere volens quid interius patiatur: occultos motus in verba producit: tunc eloquium dimittere dicit̄ quasi qđ pri⁹ retentuȝ fuerat. ꝛ ꝓpter hoc subdit: Loquar in amaritudine anime mee. q.d. verba que exteri⁹ proferam interiorē amaritudinē ostēdunt: vt det intelligere se in ꝑsona hominis amaricati loqui: sed vt verius intelligat̄ ꝙ ista eloquiȝ dimissio sit ꝑ h̄ ꝙ a tristicia rō superat̄. subiūgit: Dicā deo noli me ꝯdēnare ꝛc. Cū enī vincit rō a passiōe: hō ꝯtra deū remurmurat: sed si int̄ tribulationes hōis recta rō manet: se deo subdit: ꝛ ipi⁹ remediū postulat. ꝛ iō dicit: Dicā deo: noli me ꝯdēnare. Hec Tho.

In eodē ca. x. vbi dr in postilla. Quare de vulua: hic vltio Job ex dictis aduersariorū ꝛc.

Additio.ij. Ex h̄ ꝙ iob dicit: Quare de vulua eduxisti me ꝛc. nō videt̄ ꝙ inferat ex dict' aduersarioꝝ seq̄ aliquā ꝯtradictionē: nec plan⁹ sensus lr̄e h̄ tolerat. primū ptȝ. nā ponētes felicitatē hois in ꝓsperitate tpali nō ꝯcedūt ꝙ vita miserie subiecta sit simplr odibil': cū adhuc remaneat in ipa vita ipm viuere: qđ est q̄d appetibile: ꝛ h̄ satis ptȝ ꝑ expientiā. q̄plurimi enī miserijs maxie subiecti videnī adhuc vitā appetere: etiā si aliā vitā nō credunt: sicut sunt infideles. scđm ptȝ: nam planus sensus lr̄e testat̄ ꝙ Job loquit̄ nō ꝯtradictoria ꝯcludēdo: sed q̄si vnā ꝛ eandem sententiā ꝯtinuādo: vñ melius videt̄ dicendū ꝙ Job hic loquit̄ tanq̄ oñdens interioris amaritudinis passionem: vt supra dixerat. Loquar in amaritudine anie mee: s̄m quā passionem homines sic in magna positi afflictione eligūt nunq̄ esse in hominū aspectu: ne opprobriū sue miserie hominibus innotesceret. ꝛ de hoc dicit: Quare de vulua eduxisti me. deo loquēs que confitetur causaȝ esse sue ꝓductionis ꝛ natiuitat'. Qui vtinā consumptus essem scilicȝ in vtero. Ne ocul⁹ me videret: sic miserū. Fuissem q̄si non essem: id ē nō opto in hoc totalem priuationē essendi: qꝛ hoc nō videtur eligibile: s̄ saltem habere aliqualē essendi modū: et sic declarat appetitū ꝓcedētem ex amaritudine passionis sue: s̄ quia hoc iam trāsiuerat in preteritū: et ꝑ consequens erat impossibile. vñ. vj. Ethicoꝝ. Hoc solo priuat̄ deus facta iam nō fuisse: ideo reuertit̄ ad petendum a deo aliq̄ possibilia scilicȝ cessationem aliquātulam suarum afflictionū: de q̄ dicit. Nunq̄d non paucitas dierꝝ meorum finiet̄ breui: q̄si diceret: ex q̄ non placuit tibi vt faceres mecum tantā misericordiam vt fuissem q̄si non essem mō predicto saltē in paucitate dierum meoꝝ que in breui finiet̄. Dimitte me vt plangam. ꝛc. Exponatur prout in postilla. ꝛc.

Replica. In ca. x. circa illū passum. Quare de vulua eduxisti me ꝛc. Cū postill'. dixisset iob ex dict' aduersarioꝝ ꝯcludere ꝯtradictoria: vicȝ ꝙ vita subiecta miserijs ineuasibilib⁹ sit simplicit̄ odiosa: ꝛ eadem sit aliq̄ modo appetēda. Burgē. se opponit dicēs duo minus ꝓbabilia. Primū est ꝙ in casu vita miserijs subiecta maximis nō ē simplr odibilis ꝓpter viuere qđ est bonū: ꝛ ꝑ ꝯñs appetibile. ꝓbat h̄ ꝑ expientiā: sed illa expientia nō ē multi nota: nā eligibili⁹ est nō eē q̄ miseꝝ eē sine spe euasiōis. Jō xp̄s Matth. xxvj. loquēs de iuda: dixit ipm nō eē: ꝛ natū nō fuisse bonū: ꝛ ꝑ ꝯñs eligibile. esse q̄ miseꝝ dixit malū: ꝑ ꝯñs odibile: imo dixit: Meli⁹ illi erat. vbi glo. ordi. vsitate dr ꝛ simplicit̄ vt nō possit inferri: igit̄ male esse bonū est: volens oñdere ꝙ grāmatica simul ꝛ logica q̄ dicūt cōparatiui positiuū dici de vtroq3 extremorū in ꝓposito nō habeat locū: miser enī ꝛ si ꝓpter viuere qđ eligibile est appetat esse ꝓut Burgē. ꝑ expientiā exemplificat: h̄ est ꝓpter spē aliq̄ euadēdi miseriā. vbi āt n̄ ē spes euadēdi. casus Burgē. nō est ad ꝓpositū: qꝛ ꝯtra dictū christi supra allegatū. vñ ꝛ si s̄m impetū nature miseri ꝓpter decorem vniuersi velint esse: mallēt tñ nō esse ex volūtatis deliberatione: ꝛ h̄ dictū coincidit cū eo qđ Scot⁹ dicit circa tertiuȝ de affectiōe iusti ꝛ cōmodi: ꝛ tūc nō sequit̄ for. vult. a. s̄m impulsionē nature: igit̄ vult a. qꝛ arguit̄. a. s̄m q̄d ad simplicit̄: sicut in silī nō sequit̄: Xp̄s voluit auferri calicē s̄m affectum sensitiuū: igit̄ voluit. Et mercator vult tpe naufragij ꝓijcere merces: igit̄ vult: ꝛ sic de alijs multis. vñ ptȝ prima pars ꝯditionalis vbi nō est spes reuelatiōis a miseria: ibi vita est simplicit̄ odibil' ꝛ horrēda: etiā apud eos q̄ felicitatē suā ponūt i ꝓsperitate vite pñtis. Nā si ꝓsperitas ē ꝯtinua: est vera felicitas: iō simplicit̄ appetēda: ꝛ ꝑ ꝯñs ei⁹ oppositū. s. ꝯtinua miseria est odibil' ꝛ horrēda. Et ꝑ idē mediū ex lr̄a postillatoris bene deducit scđam partē ꝯtradictiōis ꝯtra quā Burgē. nihil facit. Loquit̄ igit̄ Job ex suppositiōib⁹ amicoꝝ eos deducendo ad ꝯtradictionē. Scđm aūt Burgē. dictuȝ ꝙ vicȝ ipse cū scō Tho. ipi iob frequēter imponit ꝙ locut⁹ sit ex multitudine passionū rōnē vincentiū ad irā ꝓuocantiū supra improbatū est in ꝑncipio tertij capituli.

Respondens

timor ꝑmanet cū penis: qꝛ in futurū nullus finis penaꝝ sperabit̄. Ignis aūt q̄ nō lucet ad ꝯsolatiōem: aliq̄ lucet ad penaȝ: qꝛ eo illumināte videbūt in pena (vt mag' doleāt) seq̄ces suos: quoꝝ amore deliquerūt. Qꝛ aūt de cruciatu amicorum dolituri sunt: ꝓbat̄ ꝑ diuitē q̄ memor fratrū petijt ne veniret ad tormēta quos in pena videret q̄ laçaꝝ vidit.

a Respondens aūt sophar naamathites. Hic Ca. XI ponit̄ obiectio ipius sophar ꝯtra ipm iob: ꝛ scđo ponit̄ ipi⁹ iob rñsio sequēti caplo. Circa primū sophar ꝑmo arguit iob de stultiloquio: ꝛ scđo nitit̄ eū oñdere iuste punitū ꝛ citra ꝯdignuȝ ꝓ pctō suo. ibi: Atq3 vtinā. Tertio admonet eū de remedio. ibi: Si iniq̄tatem. Circa ꝑmū dr: b Nūq̄d q̄ multa loquit̄. reputabat enī iob ex impetu passiōis sup flua ꝛ irrationabilia loq̄. c Nō audiet. q.d. tu es ita loquax ꝙ semꝑ vis loq̄ ꝛ nihil audire: ꝛ causam hui⁹ loquacitat' subiūgit: d Aut vir verbosus iustificabit̄. q.d. ꝑ loquacitatē vis falso ꝑtēdere iusticiā tuā: sicut in disputatiōibus litigiosi ꝛ loquaces volunt obtinere clamorib⁹. e Tibi soli tacebūt hoies. q.d. nō est rōnabile: cū nō sis tante auctoritat' nec sapiētie. f Et cū ceteros irriser'. qꝛ supra dixerat: Quare detraxistis sermonib⁹ veritat' ꝛc. g A nullo ꝯfutaber'. q̄si diceret. imo ego oñdā stulticiā tuam. h Dixisti eni. pur⁹ est sermo me⁹. h̄ accepit ex h̄ qđ. s. vj. ca. dixerat iob: Et nō inueniet' in lingua mea iniq̄tatē ꝛc. ī.6.d. i Atq3 vtinā. Hic arguit iob ꝓpter pctā sua punituȝ: ꝛ ꝑ ꝯñs corā deo imundū. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ pctm̄ est trāsgressio legis diuie: ꝛ celestiū inobedientiam mandatoꝝ: vt dicit Aug⁹. Lex autē diuia differt a lege hūana: qꝛ lex humana est tm̄ vniuersalis. applicatio aūt in factis particularib⁹ cōmittit̄ iudicib⁹ in his q̄ sunt inter hoiem et proximū: et alijs hoibus in his que sunt ad seipm̄: ꝛ hoc est: quia legislator nō potuit cōsiderare omēs particulares casus ꝛ circūstantias. de⁹ autem certitudinaliter ꝯsiderat omnia opera humana etiā quātum ad minima: ꝛ ideo lex eius ꝓut est in mēte ipi⁹ se extēdit ad oīa etiā particularia: ꝛ inde est ꝙ in legib⁹ hūanis aliq̄s aliq̄ peccat i causa particulari: et tñ nō facit ꝯtra legē humanaȝ. vniuersalia eni nō se extēdūt ad illud particulare: sed peccās qualitercūq3 facit cōtra legem diuinā: prout accipitur modo predicto. veruntamē qꝛ homo nō cognitiōem huius legis in omībus particularib⁹. frequēter cōtingit ꝙ facit cōtra legem diuinam: ꝛ nō aduertit: ꝛ ex hoc cōcludit sophar ꝙ nullus potest se secure iustificare. s̄m ꝙ dicit apl's. j. Corinth. iiij. Nihil mihi cōsci⁹ sum: sed nō in hoc iustificatus sum. In hac autem deductione sic procedit sophar: quia primo ostēdit profunditatem diuine sapientie: ꝛ multiplicitatem sue legis ad omīa se extendent'. propter quod est ab homie incomprehēsibilis. Scđo ostendit ꝙ deus facta hominū vsq3 ad minima cōsiderat: ꝛ sic iuste cōdemnat: q̄uis homini cōdemnato nō videatur. Secūdum prosequit̄ ibi: Ipe enim. Circa ꝑmū dicit sophar: Utinam deus loqueretur tecum ꝛ aperiret labia sua tibi: secreta sua reuelādo. k Et ꝙ multiplex esset lex eius. ad omīa quātumcūq3 minima se extendēdo. l Et intelligeres. per istam reuelatiōem. m Qꝛ multo minora exigaris ab eo. i. minus puniaris debito. n Forsitan vestigia dei comprehendes. hoc dicit negatiue. vestigia autem dei sunt creature ex quarū cōditiōibus inuestigātur cōditiōes creatoris: ꝛ iste creature nō possunt ad plenum cōprehendi ab homie. s̄m illud Eccs. j. Cūcte res difficiles: nec pōt eas hō explicare sermone: sicut ptȝ d̄ modico folio arboris de q̄ nō pñt ad plenū inuestigari omēs ꝓprietates: vt q̄re sit tante quātitatis: vel talis figure: aut virtutis: ꝛ dato ꝙ possent totalit̄ cōprehendi ab homie: tñ ꝑ h̄ nō cognosceret̄ creator pfecte: qꝛ nullus effect⁹ dei: nec etiā oēs simul adequāt virtutē dei infinitam ꝛ iō subdit: o Et vsq3 ad pfectū oipotenteȝ repies? q.d. h̄ manifeste ē impossibile. p Excelsior celo ē ꝛc. nō est ꝑ ista intelligēdū ꝙ aliq̄ dimēsio q̄ntitatiua sit i deo: s̄ qꝛ ꝟt⁹ ei⁹ icōpabilr excedit ista q̄ int̄ corꝑalia videt̄ maxia: significās ꝑ h̄ ꝙ ñ possit attingē ad sapiaȝ ꝛ ꝟtutē dei cogscēdam: nisi valde modicū ꝛ a lōge: silr nec ei⁹ potētiā. iō subdit:

Si subuerterit.

A

a Respōdens au/ Ca. XI tē sophar naamathites
(a s q̄si nōne ꝛ nos tibi loq̄ debem⁹: pena est iniquo tacere: nec patienter audit qui negligit corrigi.)
b dixit: Nūq̄d q̄ multa loquit̄ nō b+ c
c audiet: aut vir ꝟbosus iustifica/ d+
d bit̄? Tibi soli tacebūt hoies: ꝛ cū e+ f+
(a s potes enim cōfutari.)
ceteros irriser' a nllō ꝯfutaber'. g+
e Dixisti ei: Pur⁹ ē sermo meus: et h+
(a s sed de⁹ ꝓbaret te iniquū.)
f g mūdus sū i ꝯspectu tuo. Atq3 vti i+
(a s quasi sicut mihi)
h nā de⁹ loq̄ret̄ tecū: ꝛ apiret labia
sua tibi: vt ostēderet tibi secreta
(a s ostenderet sapientiam. b s dei)
sapiētie: ꝛ ꝙ multiplex eēt lex ei⁹: k+
i ꝛ intelligeres ꝙ multo miora exi l+ m
garis ab eo q̄ meret̄ iniq̄tas tua.
(s hoc opto tibi sed)
k Forsitā vestigia dei cōphēdes: ꝛ n+ o
(a s quasi nō reperies sed)
vsq3 ad pfectū oipotētē repēries?
l Excelsior celo ē. Et quid facies? p+
m Profūdior iferno: ꝛ vñ cogsces?
n o Lōgior fra msura ei⁹: ꝛ latior ma

B

a Respōdens aūt sophar. Ca. XI Uicissim sibi succedūt: sicut cōtra fortē athletā impares.

b Nunq̄d qui. A cōtumelijs incipit. Mos prauoꝝ est recte dict' nō ꝯsentire: sed e diuerso rñdere q̄bus ꝛ pauca videnī multa: qꝛ ꝯtra sensus eorū sunt q̄ nihil putāt rectū nisi qđ sentiūt.

c Aut vir verbosus. Uera snīa: qꝛ legitur cult⁹ iusticie silentiū: sed nō ꝓ loco dicta. Qui neq̄t recta pati negligēs corrigi: accingit se respōsioni. d Tibi soli tacebūt hoies ꝛ cū ceteris irri. Omīa recta suā irrisionē putat: quē remordet ꝯscia: ꝛ generalit̄ dicta sibi estimat. Uñ ꝛ ꝯtra loqui accendit̄: vt v̄l sic verecūdiā tegat: quasi crimiosus nō sit si alios crimiet̄. vñ mentiendo subdit: e Dixisti ei: pur⁹ est sermo me⁹. Job nō dixerat: sed solatio est facinori: si vel falso inquinet̄ vita corripiētis.

f Atq3 vtinā ꝛc. Peruersi verboten⁹ bona optāt: vt benigni videant̄: ꝛ vt q̄ in pñti sunt mala esse oñdant̄. vñ et isti dicit. g Utinā de⁹ loq̄ret̄ tecū. Qua si diceret: tu mō tibi loq̄ris dū carnalit̄ sapis: es vacuus a veritat' spū: q̄si potius imperitie tue cōpatior q̄ pene.

h Labia. id est: iudicia. ꝑ q̄ apta q̄si labia suā volūtatē oñdit hoib⁹ q̄ latet in occult' dispositiōib⁹. Aptis labijs h̄ eruditio fit vt oñderet secreta sapiētie. Publica opa sapie dei sunt vt q̄s gratis ꝯdidit benigne disponit: bona aspirat: ꝑficit: custodit: qđ oib⁹ liquet. Secreta eiusdē opa sunt: ꝙ ecōtra facit i malis quos deserit. Que pauci pñt inq̄rere: sed nullus inuenire. Tamē vtcūq3 videt: et nō inueniēs inuenit: q̄ incōprehensibilia eē intelligit vt humiliter timeat ꝛ dicat: Tu q̄s es q̄ rñdeas deo? Iste ꝑ studium scie peritus: per audaciā tumoris ignarus meliori optat qđ habet. Lex dei est charitas per quam in mente sunt precepta vite: que plenitudo legis dicit̄ multiplex: quia ad omīa virtutum facta dilatatur ꝛ ab omī malo retrahit. quam qui diligenter attendit quātum quotidie peccet deo agnoscit: ꝛ si pctā agnoscit: patienter flagella tolerat. Et hoc est. i Et intelligeres ꝙ mul. mi. exi. ab eo q̄ mere. ꝛc. Iniuste iusto iniq̄tatē obijcit: sed hec cōtumelia de çelo dei prodit: ꝛ est venialis. Merita quoq3 iusti nesciens: ex imperitia irrisionē subdit: k Forsitan vestigia dei com. Benignitas visitationis que viam nobis ostēdit vt nondum visum sequamur: donec ad cōtemplandum veniam⁹. Hec nequeūt comprehēdi: quia vnde: vbi q̄busue modis dona spiritus eius veniunt nescimus. vnde: ꝛ nescis vnde veniat ꝛ quo vadat. In futuro reperiet̄ omipotēs per speciem: sed non ad ꝑfectum: quia eius essentia a nullo plene videbitur. l Excelsior celo. Quia incircūscriptiōe sui spūs cūcta transcēdit. m Inferno ꝓfundior. Quia transcendēdo subuehit. n Terra longior. Quia modū creature ꝑhēnitate eternitat' excedit. o Mari latior. Quia tpa sic possidet vt sub potentie sue presentia coangustet. Uel celi dicūtur angeli. Infernus demones. Terra iusti homies. Mare peccatores. Nec angeli igit̄ ei⁹ altitudinē attingūt: ꝛ demonum astutias longe subtilius iudicat: ꝛ iustorum longanimitatem patientia eius superat: ꝛ vbiq3 facta peccantium presentia eius occupat. Uel homo celum est cōtemplatione. Infernus temptationum caligine. Terra dum fructificat. Mare dum mutabilitate agitur. Sed cōtemplatio hominis in deo deficit. Et si se temptationibus discutit: subtiliora dei iudicia timet: ꝛ opera eius retributio in fine superat. Et quātumlibet mens fluctuet in requirendo districtioneȝ
Ps. 89. futuram nō cognoscit. Unde: quis nouit potestatē ire tue? Uel
Eph. 3. d s̄m apostolum. Latitudo dei est dilectio: qua et persequentes colligit. Longitudo quo longanimiter tolerando ad regnum perducit. Sublimitas: qꝛ ꝛ intelligentiā glorificatoꝝ trāscēdit.

Profundū:

Universidad de … Biblioteca

Profundū: q2 τ dānatis inferi⁹ iudiciū incōprehēsibilit erexit. Eandem etiā modo exhibet: latitudinē amādo: longitudinē tolerādo: altitudinē intellect⁹ τ vota superādo. Profunditatē mot⁹ cogitationū illicitos iudicādo. Altitudo vero τ ꝓfunditas q̄ꝫ sint inuestigabiles nemo scit nisi q̄ ꝯtemplādo ad sūma ꝓuehit: vl̄ occult. motib⁹ resistēs tēptatiōib⁹ turbat. vñ iob despecto dicit: Excelsior ꝛc. q̄si altitudinē ei⁹ τ ꝓfunditatem q̄n tu cognoscere sufficis: q̄ vl̄ virtute ad sūma ꝓuehi: vel temetipm in tēptatiōib⁹ rephēdere nescis. a Si subuerterit. Subuertit celū dū ꝯtēplationē hōis destruit. Infernū dū pauidū in tēptatiōib⁹ ad deteriora cadere ꝑmittit. Et terrā dū fructū boni opis ꝑ aduersa intercidit. Mare dū nr̄am titubationē terrore iudicij ꝯfundit. Celū τ infern⁹ simul coartat: cū eandē mentē τ ꝯtēplatio subleuat: τ tēptatio obscurat. vñ: Uideo aliam legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee. Terra τ mare simul cū eandē mentē: τ certa fides de eternis roborat: τ ex aliquātula mutabilitate aura dubietatis versat: vt in eo qui dixit: Credo dn̄e: adiuua incredulitatē meam. Q̄d occulta dispēsatiōe fit: vt cū mēs eleuat: reliquijs prauitatis impugnet: vt vel resistēs exerceat vel seducta frangat. vñ recte dicit: b Quis ꝯtradicet ei: vl̄ q̄s ei di. ꝑ. cur ita fa. Quia iudicio dei nullus pōt obsistere: vl̄ inq̄rendo illud penetrare. Cur subuertit τ coartat. Subdit: c Ipse eni no. Dū mens elatiōe attollitur: q2 bene succedit: τ in virtutib⁹ deus deserit: vt inueniat homo q̄d sit. Et q2 de⁹ tolerādo succrescere vitia ꝯspicit: iudicando bona cōfundit. Post vanitatē ponit iniq̄tas. vana sunt omnia que transeūt: q̄ si nos ligant incipit iniq̄tas. Uel vanitas leuior: iniq̄tas vero grauior reatus dicit: Et ex leuiorib⁹ vsu cuncta leuiante ad grauiora ducit hō. vñ Salomon: Modica q̄ spernit paulatim decidit. Uanitas nasci dicit: τ iniquitas cōsiderari quasi studiosius: quia nec minora deus inulta deserit: τ ad maiora ferienda intenti⁹ se accingit. Quo vanitas cū inquitatē ꝑtrahit ad tumorē. s. subdit: d Uir van⁹ in supbiā eri. Uan⁹ ex culpa redditur audax: oblitus sui humilitatem ꝑdit: et seruiens desiderijs: a iugo diuini amoris se excutit: vt libere iā ꝑ voluptates eat. Per pullū onagri om̄e gen⁹ agrestiū notat. q̄d dimissum motibus nature non tenet loris dn̄antiū: sic q̄ disciplina nō tenet: ꝑ effrenatā libertatem audenter vagus ꝑ desideria currit. e Tu aute fir. cor tuū. Firmari cor nō hoc loco ꝑ virtutē d2: s̄ ꝑ insensibilitatē. Et ad deū man⁹ expādere dicit: ꝯtra largitoris grām de v̄tute operū supbire. Sic reprobi cū redarguere electos ex infirmitate actiōis nō valēt: ex crimine timoris accusant. Sed q̄ hacten⁹ iustū corripuit: nunc velut docendo subiūgit: f Si iniquitatem que est in manu tua abstu. a te ꝛc. Iniq̄tas in manu est culpa in ope. Iniusticia in tabernaculo: iniquitas in mente. Mens quippe tabernaculū vocatur i quo apud nos abscōdimur: cū foris in ope nō videmur. Leuare autē faciem est in deo animū ꝑ studia orōnis attollere: quā faciem macula inquinat si reatus sui ꝯscientia accusat. g Et eris sta. Quia tanto minus ad iudiciū trepidat: quāto in bōis actib⁹ solidi⁹ stat. h Miserie q̄ꝫ ob. Mala vite pn̄tis tāto duri⁹ anim⁹ sentit: q̄nto pēsare bonū q̄d sequit negligit. At si ad ea q̄ ꝑmanēt oculuꝫ cordis figat: nihil eē ꝯspicit q̄cq̄d ad finē tēdit. i Et q̄si aqua. ꝛc. Quia miserie q̄ trāseūt nō vi ꝯcutiūt: sed tactuꝫ meroris infundūt: dū extra ꝑcussione dolet: int⁹ ex tēptatiōe frigescit: ꝯtra q̄d ampli⁹ lux diuina succendit. vñ subdit: k Et q̄si meri. ful. ꝛc. Fulgor meridian⁹ in vespe ē virtut. renouatio in tēptatiōe. l Et cū te cō pu. o. Ad vesperā. Cū τ ꝑ exteriora mala iust⁹ occūbere cepit: tūc claritas ei⁹ incipit. ecōtra iniq̄ lumē est in die hui⁹ vite: obscuritas in vespe. Et cū te cō. pu. ꝛc. Quia for⁹ cadēs int⁹ renouat: τ q̄ duriora tolerat: certi⁹ premia sperat. τ hoc est: m Et habebis fiduciaꝫ. τ defossus se. d. Defossi secure dormiunt: quia dum sua intima vigilanter penetrant: a laboriosis huius mundi se oneribus sub quietis ocio occultāt. Uel defossus. i. mortuus securus eris de corona. Uel defossus: qui omēs latebras animi ꝑscrutatur: τ non inuento q̄d mordeat securus apud se dormit

Ro.7.d — Ecci.19 a

et cū ita sit.
a ri. Si subuerterit oia vl̄ in vnū co
b artauerit: q̄s ꝯtradicet ei: vel q̄s
c ei dicere potest cur ita facis? Ipse
eni nouit hoīm vanitatē: τ vidēs
d iniquitatē nōne ꝯsiderat? Uir va
nus in supbiā erigit: τ tanq̄ꝫ pul/
Increpatio.
lum onagri se liberū natū putat.
a ita omnis van⁹: tu autē inter tales deterrim⁹ c qui sibi bona q̄ facit tribuit corā deo loquēs: supbiens manus ad deū tendit. b nō mollescit riore dei vt sic cor q̄si lapideū tibi
e Tū aūt firmasti cor tuū: τ expan
a opa. b sed hec sunt vera si recte dicerent omne peccatū vel sola cogitatione: vel cogitatione et opere fit.
f disti ad eū man⁹ tuas. Si iniqui/
tatem que est in manu tua abstu
a vt sicut purū est op⁹ pura sit cognatio. b corde.
leris a te: τ nō māserit in taberna
culo tuo iniusticia: tūc leuare po
a mentē in qua recognoscimur vt a deo diligamur. b que faceret ab oratis diffidere sine ma. ad deū surgit: qui nec i se cōmittit nec i alijs dimittit.
teris faciem tuam absq̄ macula:
presentis
g τ eris stabilis: τ nō timebis. Mi/
a visis eternis.
i serie quoq̄ obliuisceris τ quasi a/
quaꝝ q̄ pterierīt nō recordaberis:
a vt eo magis ferueat charitas q̄ occubuisse timebat sepe nāq̄ nos tot tēptamēta obsidēt: vt ad lapsū desperatiōis inclinēt s3 caliginē nr̄am cordis respicit: τ subtracti lumis radios refundit.
k τ q̄si meridian⁹ fulgor ꝯsurgꝫ tibi
a sed nō quidē eris.
l ad vespam. Et cū te ꝯsūptū puta/
a q2 vita iustoꝝ p̄nūciat q̄lis erit claritas solis sequētis. i. xp̄i q̄ nōdū apparet b salomon: nō cōtristabit iustū q̄cq̄d ei acciderit.
m ueris: oriēris vt lucifer: τ hēbis fidu/

a Si subuerterit oia. in nihilū redigēdo sic de nihilo fecit. b Ul̄ in vnū coartauerit. redigēs ad vnaꝫ: sic ab aliq̄b⁹ d2 q̄ oia corpalia a p̄ncipio fuerūt creata sub vna forma corporeitat. indetermiata ad aliquā speciē determiatā. c Quis ꝯdicet ei? q. d. nullus. d Uel q̄s dicē ei pōt cur ita facis? corrigēdo facta eius. e Ipse ei nouit. Hic ꝯñr ostēdit q̄ de⁹ vsq̄ ad mīma cognoscit hoīm pctā: etiaꝫ eis incognita: τ sic iuste punit: τ h̄ est q̄d dicit: Ipse eni nouit hoīm vanitatē: ꝑ quam auertunt a stabilitate v̄tutis. f Et vidēs iniq̄tatē. nōne cōsiderat puniēdo: q̄si diceret sic. d2 enī iudex nō ꝯsiderare malefacta q̄n ñ punit: τ aduertere seu cōsiderare q̄n punit. g Uir van⁹. q̄ declinat a stabilitate virtutis. h In supbiā erigit. q2 licet p̄mo peccet ꝑ ignorantiā seu passionē: tñ ex ꝯsuetudine peccādi ꝑuenit ad h̄ q̄ peccat ꝑ certā sciam τ malicia: q̄ est manifesta supbia cōtra deū. i Et tanq̄ꝫ pullū onagri se liber natū putat. a iugo τ onere leg. diuie. Onager eni est asin⁹ siluestr. q̄ nascit in campo: τ sic non nascit opib⁹ al's onerib⁹ portādis. ille aūt q̄ nascit in domo prīsfamilias ad hoc nascit vt ei⁹ operib⁹ applicet. Et q̄d dixerat ad iob applicat dicens: k Tu aūt firmasti cor tuuꝫ. in malicia ꝑseuerādo τ eā defendendo. l Et expādisti ad deum manus tuas. q. d. h̄ est frustra: q2 efficaciā orōnis impedit malicia tua. m Si iniquitatē. Hic consequēter admonet iob de remedio. scd̄o r̄ndet cuidam ei⁹ dicto. ibi: Et habebis. Remedium ōndit dicens: Si iniq̄tatē que in manu tua est abstuleris te ꝑfecte τ veraciter corrigendo. n Et nō māserit in tabernaclo. i. i familia tua quaꝫ debes regere. o Iniusticia. q̄ tibi eēt imputanda ꝑ defectu tui regimis. p Tunc leuare poteris faciē tuā. ipsum depcando. q Absq̄ macula. i. amoto impedimēto efficacie orōnis tue. r Et eris stabilis. in ꝓsperitate pn̄tis vite: deo hoc faciente. s Et nō timebis a superuenietib⁹ malis. t Miserie q̄ꝫ. in qua nūc es. v Obliuisceris. propter abundātiā ꝓsperitat. superuenient. ꝑ talē moduꝫ loquit saluator Ioh. xvj. Mulier cū parit: tristiciam habet. cū aūt peperit puerū: iā nō meminit p̄ssure ꝑpter gaudiū. x Et q̄si meridian⁹ fulgor ꝯsurget tibi ad vesperā. hoc dicit ꝯtra illud q̄d iob supra dixerat: q̄si nihil reputās ꝓsperitatē tpalem sibi de cetero affuturam: eo q̄ esset senex τ prope mortem. quasi diceret. licet fueris in vespa senectutis: tamen tanta ꝓsperitas adueniet tibi q̄ reputabis te esse in meridie. id est: in potissimo statu vite tue. ideo sequit: y Et cū te cōsumptū putaueris. ꝑ afflictionē τ senectutē. z Orieris vt lucifer. ꝑ prosperitatis abundantiā. q. d. q̄d tibi de ꝓsperitate subtrahet ex breuitate tpis: supplebitur ex intētiōe τ supabūdātia ꝓsperitat. a Et habebis ꝛc. Hic r̄ndet dicto iob q. s. dixerat nullū bonū sibi remanere post morte s̄m amicoꝝ suoꝝ errorē. ōndens q̄ imo. s. meōria bona remāeat int hoīes τ veneratio. et h̄ ē q̄d dic: Et hēbis fiduciā de futuro bono p⁹ mortē

Proposita

se dormit latens ab actibus seculi. a Requiesces τ nō erit q̄ te. Qui eni in eternitatis desiderio figit dū nihil est in mūdo q̄d appetat: nihil est q̄d de mundo ꝑtimescat. b Et depcabunt fa. tuā plu. Praui cū recta predicant: q̄d ipi appetunt: hoc alijs pro magno pollicēdo. Sed ne diu pollicendo patescāt q̄d sunt: ad rectitudinis citius verba reuertuntur. vnde subditur: c Oculi autem impiorū de. Oculorū nomie intentio exp̄mitur. Oculi ergo impiorum deficiunt. Cū enim mors impios subtrahit: eorū profecto desideria cum vita terminantur. A quibus τ omne effugium perit: quia eorum malicia ab animaduersione iudic. districti quo se valeat occultare nō inuenit. d Et spes eorū abo. Quia inde in ꝑpetuū spūs interit: vnd ad tps caro suauit viuit. Hoc sophar

a Irē iust⁹ q̄si leo cōfidens absq̄ terrore erit.
ꝓposita tibi spe τ defossus secu/
etiam.
a rus dormies. Requiesces: τ ñ erit
a dum recta p̄dicat ad hoc q̄d tacitus ambit erumpit: et dum quasi innocenter viuit intercessor: pro hominibus vult videri.
b q̄ te exterreat. Et depcābunt fa/
a tibi ita quia in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.
c ciē tuā plurimi. Oculi aūt impioꝝ
a hic q̄d displicet aliq̄ mō vitār: q̄d non ibi.
deficiēt: τ effugiuꝫ ꝑibit ab eis:
a i. terrena i q̄b⁹ caro q̄escit sed spūs deficit.
d τ spēs eoꝝ abomiatio anie.

a Proposita tibi spe. ex certa expectatiōe illi⁹ bōi: τ q̄d sit illud bonū subdit: b Et defossus. i. sepult⁹ τ tumulat⁹. c Secur⁹ dor. q2 nullus murmurabit aut detrahet de tua vita p̄terita. d Req̄esces τ nō erit q̄ te exterreat: q2 null⁹ audebit sepulturā tuā frāgere seu vitupare vl̄ imaginē te rep̄sentātē: sicut fiebat antiq̄t⁹ valētib⁹ ꝑsonis: vt p⁹ mortē venerarent i imagīb⁹ suis: τ ꝓpter talē gloriā post mortē h̄ndā mlti gētiles exposuerūt se ꝓ republica morti τ ꝑicul. iō subdit: e Et depca. fa. tu. plu. te i sepultura vl̄ imagie tua venerādo. ꝯñr ōndit ꝯriū euenire mal hoīb⁹ i sua malicia ꝑmanētib⁹ dicēs: f Oculi aūt ipi. defi. q2 nō obtinebūt bonū q̄d asseq̄ itēdebāt. g Et effu. ꝑibit ꝛc. q2 nō poterūt liberari de malo eis superueniēte. h Et spes il. abo. aie. q2 post mortē nō habebūt honorē quē sperabāt: s̄ oēs abomiabunt vitā eoꝝ p̄teritā: sepulturā τ memoriam. Q2 aūt aliq̄n vocaui disputantes cōtra iob eius amicos. aliq̄n aduersarios: nulla est repugnātia: quia sicut dictuꝫ fuit supra. ij. capitulo. Uenerunt ad ipsum vt amici ad eum consolandum: sed per procurationem sathan conuersi sunt vt inimici ad increpandum.

Leui.26.b

Moraliter

Moraliter. Respondens autem sophar ꝛc. Ca. XI. Iste cōtra Job arguit notans cum de superflua loquacitate: falso tamen. Et ideo licet verba sophar contra iob non valeant: sunt tamen efficacia cōtra loquacem et vanum doctorem seu predicatorem: τ sic presens capitulum exponetur. Nunquid qui multa loquitur nonne audiet. quasi dicat: predicator van⁹ semper vult loqui de aliorum defectibus: τ si modicum tangatur statim ad impatientiam prouocatur. Aut vir verbosus iustificabitur. quasi di. non. quia in multiloquio non deerit peccatū. Tibi soli tacebunt homines. hoc enim vanus predicator querit: sed sic nō erit. ideo subditur: Et cum ceteros irriseris. eos acriter τ publice pungendo. A nullo confutaberis. quasi dicat. imo. s. a deo τ predicatoribus veris: sicut simon magus a beato petro fuit ꝯfutat⁹. Dixisti enim: pur⁹ est sermo meus. vanus enim predicator de bona doctrina se iactat atq̄ vita: cum tamen in vtraq̄ multa sint arguenda. ideo sequitur: Utinam deus loqueretur tecum. ostendendo tibi tue vite τ doctrine defectū. Et q̄ multiplex sit lex eius. id est difficilis ad intelligendum q̄d vani predicatores non reputant in tantum q̄ sine studio sacre scripture presumptuose se ingerūt ad predicandum. Hieronym⁹ in epistola ad Paulinum. Taceo de meis similib⁹: qui si forte ad scripturas sanctas post seculares litteras venerint τ sermone composito aures populi mulserint quicquid dixerint hoc legem dei putant: nec scire dignantur quid prophete quid apostoli senserint: sed ad sensuꝫ suum incongrua aptant testimonia quasi grande sit τ non vitiosissimum dicendi genus depravare sententias: τ ad suā voluntatem sacram scripturam trahere repugnantem. Et quoniam tales presumptuosi a suis superioribus aliquādo puniuntur grauiter: sed ipi portant impatienter. ideo sequit: Et intelligeres q̄ multo minora exigaris. id est minus debito puniaris. Forsitan vestigia dei comprehendes. hoc dicit contra illos qui secularibus litteris instructi per hoc volūt de secretis diuinis loqui. cum tamen minime creature non possint rationes comprehendere. q̄ si facerent: per hoc tamen deū nō comprehenderent. nam omnes suos effectus excedit in infinitum. propter quod subditur: Excelsior celo est ꝛc. Si omnia subuerterit. in nihilum redigendo. Uel in vnum coartauerit. ad informem materiam reducendo. Quis contradicet ei. quasi diceret: hec omnia potest: q̄uis non intellexerint philosophi. Ipse enim nouit hominum vanitatem. qui credūt mirabilia scire τ valere. Et videns iniquitatem nōne considerat. s. ad puniendum. quasi dicat. sic. quia dedecus culpe non remanet sine decore iusticie. Uir vanus in superbiam erigitur. vt ramus arboris fructu vacuus sursum eleuatur. Et tanq̄ꝫ pullum onagri se liberum natum putat. ad faciendum τ dicendum quicquid cogitat. Et tali dicitur. Tu autem firmasti cor tuum. contra deuꝫ. Et expandisti ad eū manus tuas. deprecando. quasi diceret. hoc est pro nihilo. Sed si iniq̄tatē que in manu tua est abstuleris. vertit penitendo. tunc leuare poteris faciem tuam. ipm fiducialiter deprecando. j Iobis. iij. Si cor nostruꝫ non reprehenderit nos fiduciam habemus ad deum vt quicquid petierimus accipiemus ab eo. Et non timebis. timore seruili. Miserie q̄ꝫ obliuisceris. id est culpe preterite non recordaberis ad ipam reiterandam. Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperam. id est purgabit te a tenebra contracta per culpam. Et cum te consumptum putaueris. propter peccatorum grauitatem. Orieris vt lucifer. per diuine gratie consolationeꝫ. Et defossus securus dormies. quia sepulto corpore spiritus erit in requie. Et non erit qui te exterreat. q2 tunc omnis temptatio cessat. Et deprecabunt faciem tuā plurimi. quia sanctorum suffragia postulant viui. Oculi autem impiorum deficient. a spe beatitudinis. Et effugiū peribit ab eis. quia fugere non poterunt de manu demonis. Et spes illorum abominatio anime. abominantur enim iusti que mali sperant in vita presenti.

In capitu. xj. vbi dicitur in postilla. Et q̄ multiplex sit lex eius ꝛc.

Additio. Ubi translatio nostra habet. Et q̄ multiplex lex ei⁹ sit: Hebraica littera habꝫ. Et ideo q̄ duplex sit lex eius. Que quidem littera non potest bene exponi: ex hoc q̄ lex diuina ad omnia quantūcunq̄ minima se extendit: nam propter hoc non diceretur lex duplex. vnde ad veritatem littere hebraice proprie exponendam. alit videtur dicendum. Pro quo sciendum q̄ lex diuina apud iob τ socios eius non est accipienda pro lege mosaica: que apud eos non erat diuulgata. nec etiam pro lege euangelica: q̄ nōdum erat: sed apud eos potest lex diuina dupliciter accipi. Uno modo pro lege eterna que s̄m Augustinuꝫ de libero arbi. est summa ratio: cui semper obtemperandum est: cui⁹ quidem eterne legis ratio s̄m eundem Aug. ibidem nobis impressa est. Nam licet s̄m sanctum Tho. prima secūde. q. xciij. arti. ij. respondendo ad questionem. nullus legem eternā cognoscit s̄m q̄ in seipsa est: nisi solum beati: qui ipam dei essentiam vident: omnis tamen creatura rationabilis ipsam cognoscit s̄m aliquam irradiationem τ participationem legis eterne: que est veritas incōmutabilis. Imprimitur etiam rationali creature lex eterna inquantū inest ei naturalis inclinatio ad id q̄d est consonum legi eterne. Unde. ij. ethicoruꝫ. Sumus inclinati ad habendum virtutem: que quidem impressio in malis est corrupta: inquātum in ipis naturalis cognitio boni per passiones τ vitia obtenebratur. similiter τ inclinatio eorum naturalis ad virtutem depravatur per habitum vitiosum. Scd̄o modo accipitur lex diuina pro lege naturali. que s̄m Augusti. ij. cōfes. scripta est in cordibus hominum: sic q̄ eam nulla delet iniquitas. q̄d intelligitur quantū ad principia prima et cōmunia legis naturalis. vnde de istis duabus legibus proprie potest intelligi istud verbum. s. q̄ duplex sit lex eius: quarum legum prima. s. eterna est altissima τ abscondita a nobis: ideo de ipa dicit sophar: Ut ostenderet

tibi secreta

D tibi secreta sapientie. ⁊ sequitur: ꝙ duplex sit lex eius. q.d. nō solum lex naturalis que cōmuniter est hoībus nota quo ad prima principia eius: ⁊ est lex dei: sed etiam eterna lex: que est secreta sapientia dei: ꝼm quā ex cōuenientissimis rationib⁹ nobis ignotis puniat ⁊ premiat: ⁊ ideo ꝼm illam legem ignotā si tibi reuelaretur: intelligeres ꝙ multo minora exigerentur ab eo ꝙ̃ meretur iniquitas tua. Cōsequēter ostendit ꝙ iudicia dei ꝼm huiusmodi legis eterne ꝯsiderationem sunt nobis incōprehensibilia. vñ subdit: Forsitan vestigia dei cōprehendens. Cōsequēter dicit ꝙ huiusmodi sapientia dei abscondita que est lex dei eterna est altissima ⁊ profundissima ⁊ longissima ⁊ latissima. de primo dicit: Excelsior est celo. de secundo: Profundior iferno. de tertio: Longior terra. de quarto: Latior mari: que omīa ponit ad designādum ipius legis eterne incōprehensibilitatē. Ex quib⁹ cōcludit: ꝙ quicq̄d de⁹ agat ꝼm huiusmodi legem eternam: sicut nō potest impediri de q̄ dicit: Si subuerterit omīa ⁊c. quis ꝯtradicet ei: sic nec reprehendi. de quo dicit: Quis ei dicere potest cur ita facis. quod ad gubernatiōem homīs applicat dicens: Ipse enim nouit hominum vanitatem. q.d. si ꝼm iudicium sue legis eterne: hominem subuertit vel vehemēter punit. q̄s ei dicere pōt cur ita facis: ipse enim nouit hominū vanitatem.

Replica.

In. xj. ca. vbi trāslatio nr̄a habet de multiplici lege. Burgeñ. fortasse prout ꝯsueuit fingit ꝙ in hebreo habeatur duplex: vbi nos multiplex habemus. quod dico ad hoc fictum: quia id qđ applicat modici ponderis est: etiam nō oportuit eum facere tantā vim de vno termino: cum etiā littera hebraica quam pretēdit: cum translatione nr̄a coincidit. Cum enim ꝼm omēs vnum ⁊ multa opponūtur: ⁊ binarius nō est vnitas: est igitur pluralitas: si igitur dualitas est multitudo: duplex potest dici multiplex: ⁊ sic ē coincidentia. Sed ad rem de distinctione Burgeñ. quam ponit de lege eterna ⁊ naturali. illa distinctio non videtur ad ꝓpositū lr̄e: nā lr̄a ꝓsequit de eterna lege hoīm incōprehensibili: vt ptꝫ ꝑ totū ꝓcessum capituli hui⁹: q̄lit nō ē de lege nature cui⁹ pncipia sunt cordib⁹ hoīm indelibilit inserta: et ꝼm iudiciū recte rōnis ad ꝑticularia applicata: q̄ nō pñt dici icōprehēsibilia: ꝼm q̄ etiā ꝑt bñ dici: cur ita fac̄ ⁊c. ꝓut in lr̄a: sed nō est sic de lege eterna q̄ duplex ē: imo multiplex q̄ ad effect⁹. vna tñ in se sicut spūs multiformis: tñ vn⁹ in se diuidēs singul̄ ꝓut vult. ⁊ videt Burgeñ. intrare id pelag⁹ i ꝓposito volēs cū btō Aug⁹. de doctrina christiana li. j. ꝙ illa lex eterna quā btūs Aug⁹. vocat lucē sit intellectui creato rō cognoscēdi veritates incōmutabiles: i q̄ tñ btūs Aug⁹. cōiter nō tenet a modernis.

Glo. ordi.

A Capitulū: XII

Hoc sophar recte dixit sed indiscrete: q: meliori liquorē pleno vasculo supfundit: non vt doceat: sed vt ipse innotescat. Audet in meliorem: quia omēs putat se inferiores. Sic ⁊ omēs heretici. Sed ecclesia elatos a sua estimatiōe ad equalitatem reuocat. vnde iob subdit: a Ergo vos estis soli homīes. Qui se omnes preire ratione putat: se solum hominē esse exultat. Ergo vos estis soli homines. Qui enim se solū sapere estimat: q̄d aliud ꝙ̃ hanc eandem secum mori sapientiam putat. (Pro. 14. a) b Et mihi est cor sicut ⁊ vobis. At eorum superbiam corrigat esse se inferiorē negat: ⁊ ne sue humilitatis limitē transeat esse superiorem tacet. Ecce ꝙ̃ discrete in quo indicat quid illi de se sentire deberent. c Quis eni hec que nostis ignorat? (B) Ac si dicat: Cum cūctis sint nota que dicitis: de dictorum scientia cur singulariter tumetis?

d Qui deridetur ab amico suo sicut ego. Quia illum facit humana derisio deo proximū: quem ab humanis prauitatibus vite innocentia seruat alienum. e Lampas cōtempta apud cogitationes diuitum. Nomen diuitum designat elationem superborum. Iusti autem simplicitas ⁊ lampas dicitur: ⁊ contempta. Lampas: quia interius lucet. cōtempta: quia apud mentes carnalium abiecta estimatur.
f Parata ad tempus statutum. Statutū contempte lampadis tempus est extremi iudicij predestinatus dies: quo iustus quisq; qui nunc despicitur: quāta potestate fulgeat demonstrat.
g Abundant tabernacula predonum. ostēdit nihil esse presentis vite diuitias quas abundare reprobis dicit: qui deum audacter prouocāt: qui plerumq; eo magis contra deum superbiūt

quo ab

Ca. XII

a Respondens autem iob dixit. Ergo vos estis soli homies: ⁊ vobiscū mo-
b rief sapia. Et mihi est cor sicut ⁊ vobis:
c nec iferior vr̄i sum. Quis eni

a sed vñ ad se redit nil hñs extra et afflictus in precem fundit postꝙ̃ a timore ad equalitatē arguendo reuocauit docere incipit.

d hec que nostis ignorat? Qui deri-

a q: qui ꝑ culpa irridetur nō est exaudibilis.

detur ab amico suo sicut ego: inuo-

a internū reste   b a duplicib⁹ q̄si fatuitas.

cabit deūm: ⁊ exaudiet eū. Deri-

mortuus putatur a carnalibus qui a diabolo liberatur: sed christus viuit.

e det eni iusti simplicitas: lampas

a que est b q: nō hꝫ qđ ipi amant. non res in crimine est: sed rumor.

cōtēptā apud cogitationes diui-

sed lucebunt: q: cum christo iudicabunt.

f tum parata ad tempus statutū.

a sed nō sunt hec curāda qb⁹ et reprobi abūdāt facile despicit diuitias q̄ ñ hꝫ: difficile viles estimat qui hꝫ: qđ tñ iob facit dicens eas abūdare reprobis. b q: nō grati de bonis sed peiores.

g Abūndāt tabernacula predonū:

Nico. de lyra

Capitulū: XII

Respondens autē iob. Hic ꝯsequēter post obiectionem sophar ponitur ipius iob responsio. Circa quā sciendū ꝙ sophar ⁊ socij eius ad duo tendebant: vt patet ex predictis. Primum est dicere aliqua magnifica de dei potētia ⁊ sapientia: ⁊ huiusmodi: vt per hoc viderent ipo iob sapientiores: ⁊ sentētie eorum cōtra iob veriores. Scđm est ex dictis de deo aliqua falsa cōcludere contra iob. propter qđ sanctus iob in sua responsione primo remouet primū. scđo scđm. ca. sequenti. Circa primum primo ostendit iob ꝙ ea que dixerant de deo non erant sibi ignota. Scđo ꝙ etiam alijs hominibus erant vel poterant esse cōmuniter nota: ⁊ per hoc excluditur ab eis excellentia respectu aliorum ⁊ confutatur eorum iactātia. ibi: Nimirum interroga. Circa primum dicit iob ex dictis eorum iactatorijs concludendo.
b Ergo vos estis soli homines: quia homo differt ab animalibus brutis per intellectum. ⁊ ideo ex hoc ꝙ pretenditis vos tantum habere intellectum de diuinis: videtur ꝙ alios homines quasi bruta animalia reputetis: ⁊ per consequens:
c Vobiscum morietur sapientia. si tantū est in vobis: sed hoc est falsum. vnde subdit:
d Et mihi est cor sicut ⁊ vobis. id est intellectus qui per cor in sacra scriptura designatur. ꝼm illud Psal. xxxvj. Lex dei eius in corde ipsius.
e Nec inferior vestri sum. in noticia vel scientia diuinorum de qua vos iactatis: ⁊ ne hoc dictum imputetur iactantia ipsius iob subdit:
f Quis enim hec que nostis ignorat? quasi diceret. non est presumptuosum ꝙ dico me scire illa que possunt ab alijs cōmuniter sciri: ⁊ ideo ꝙ mihi imponitis horum ignorantiam: est magna derisio. propter quod sequitur: g Qui deridetur ab amico suo. a quo deberet honorari. propter hoc grauior est derisio.
h Inuocabit deum ⁊ exaudiet eum: quia propriū eius est subuenire vbi subtrahitur humanum subsidium: ⁊ quia talis derisio vt frequenter se extendit ad alios sanctos. ideo sequitur:
i Deridetur enim iusti simplicitas. id est vita eorum sine plica dolositatis deridetur ab hominibus mundanis qui constituunt finem suū in temporalibus bonis: que vt frequenter acquiruntur fraudibus et mendacijs. ideo reputant iustos talia fugientes fatuos ⁊ ignorantes. ideo dicitur:
k Lampas contempta apud cogitationes diuitum. id est illorum qui finem constituunt in huiusmodi diuitijs. apud tales enim contemnitur vita iustorum: licet sit lampas contentiua lucis sapientie et ardoris charitatis. ideo subditur: l Parata ad tempus statutum. id est ad beatitudinem futuram per vite meritum: ⁊ quia homines mali non solum derident iustos: sed etiam prorumpunt vsq; ad contemptum dei. ideo subdit:
m Abundant tabernacula predonum. quia bona aliorū per phas et nephas indifferenter rapiunt sibi.

Et auda

Glo. ordi.

quo ab eius largitate ⁊ ꝯtra meritū ditant. Possunt ꝑdones appellari qui dū loquunt que nō faciūt in locutione verba iustorū tollunt. Quō vt predones violent tulerunt: qđ ipse dat. Sed aliud misericorditer dat de⁹. aliud habere sinit iratus. Et qđ predones agunt ꝑuerse: ꝭ deus sinit iuste vt ⁊ illis culpa augeat: ⁊ q̄ patit ꝑ pristinis feriatur: ⁊ qđ fieri prohibꝫ: iuste fieri sinit. Sed ⁊ donis doctrine aliquos replet: qui inde supbientes eū prouocāt: q̄ ⁊ ꝑ se predones ꝑuerse verba iustorum vsurpant: ⁊ tamē bona que habent a deo acceperūt. a Nimirū interroga. iu. ⁊ do. te. Iumenta sensu pigriores. Uolatilia celi sublimia sapientes.
b Pisces. Curiosi intelliguntur. Et est sensus: Si hos requiras: creatorē omniū deū fatentur: potest ⁊ iuxta litterā intelligi. c In cui⁹ māu aīa oīs vi. Hoc loco aīa omīs viuētis ipa corpis vita signat. Spūs vniuerse carnis. i. hoīs effectus intelligētie spūalis q̄ in dei ptāte sunt. Potest ⁊ ꝑ aīam oīs viuētis iumentorū vita signari.
d Nōne auris verba di. Ex istꝭ corpalibus ꝙ̃ diuersa idē spūs operat ostendit: q̄ten⁹ ille sapie: ille scientie: ille linguarū dona ꝑcipiat. Uel: Auris verba diiudicat ⁊ fauces co. sa. Ac si apte dicat: Doctrine verba q̄ vobis vſ ꝙ ad aurē ꝑueniūt mihi etiā ꝑ saporē intimū intelligētie faucē tangunt. Un⁹ sensus est cerebri sed in aure ⁊ in ore ⁊ in ceteris diuersis instrumētis: q̄si diuersus diuerso mō discernit: ita vt i aure nō videat: nec in oculo audiat: sic vna sapia: sed alij plus alij minus dat: alij sciā: alij genera linguarū ⁊c. vel q̄ reprobi audiunt sicut vos ego gusto: et qđ vos scitis mihi ꝑ intimū amorē medullit⁹ sapit. e In antiq̄s est sa. Illa eni dicta i sapiētie radice solidata sūt q̄ ꝑ viuēdi vsum etiā actuꝫ est experimēto cōualescūt. Ex cui⁹ autē dono pendeāt: demōstrat.
f Apud ipm est sapia. Apud deū eni in pncipio de⁹ erat verbū: q̄ ⁊ dei virt⁹ ⁊ dei sapientia habet consiliū: q: disponit sua: intelligentiam: quia cognoscit nostra. g Si destruxerit: nemo est q̄ edificet. Omnipotens humanum gen⁹ destruit cum relinquit. Edificat: cū replet. quod nisi fiat incassum: exterius a predicatore monetur. h Si incluserit hominē. Omīs homo q̄ ꝑ id quod male agit: quid sibi aliud ꝙ̃ carcerem facit: vt hunc animi reatus premat: etiā si exterius nemo accuset. Includere autē dicit clausis nō aperire: ⁊ cor reprobum ꝑ gratiā nō emollire. i Si cōtinuerit aquas omīa sicca. Quia si scientia predicatorū subtrahit: corū q̄ viridescere in spe eterna poterant corda arefiunt. Uel quia aque nomie spiritussancti gratia designat. Si sanctispūs gratia ab audientis mēte subtrahit: arescit protin⁹ intellect⁹. Qr autē aquas pluraliter dicit ad septiformē grām retulit.
k Si emiserit eas sub ter. Si eni spūssctī grā infundit: statim terra subuertit: q: peccatricis mētis duricia ab immobilitatis sue obstinatiōe ꝑmutat. l Apud ipm est for. In verbis priorib⁹ q̄b⁹ ait: apud ipm est sapia ⁊ fortitudo. Aperte indicat: q: ꝭ qđ mansuet⁹ edocuit: q̄liter credendū fuerit: in virtute iudicij terribilis ostēdit. In verbis vero seq̄ntib⁹ q̄bus ipe ait: Apud ipm est fortitudo ⁊ sapia

tudo ⁊ sapia

⁊ audacter ꝓuocāt deū: cum ipe dederit omnia in manus eorū.

vere ipse q̄si et si hi nō cōcorditer de potestate dei sentiūt: vel ipse creature i se creatorē oñdūt

a Nimirū interroga iumēta et docebūt te: ⁊ volatilia celi et indica-

a dedistis terreno actui.

bunt tibi. Loquere terre: ⁊ respō-

a inq̄sitores mūdi.

b debit tibi: ⁊ narrabūt pisces maris.

a quid hec inq̄sita doceāt subdit. b qui omia cōdidit: q̄liter debeāt administrari disponit.

Quis ignorat ꝙ oīa hec ma-

potestate.

c n⁹ domini fecerit? In cui⁹ manu

a vita que aīalia sensificat. b vel aīa vita corporalis ⁊ homīs accipitur: spūs hic ponit non ꝑ aīa: sed pro spirituali effectu.

animā omnis viuētis: ⁊ spiritus

a hominis qui ad spiritualē intellectū tendit.

d vniuerse carnis homīs. Nonne auris verba diiudicat: ⁊ fauces co-
e medentis saporē? In antiquis ē sapientia: ⁊ i multo tempore pru-

a in priori aduentu precedit sapientia: fortitudo in secundo aduentu.

f dētia. Apud ipsum est sapiētia ⁊

potest in consilio notari mora occulti iudicij q̄ sustinet peccatores ad penitentiā: quasi intelligit omnia non nescit: sed consilio agit.

fortitudo: ⁊ ipse habet cōsilium ⁊
g itelligētiā. Si destruxerit: nemo

reprobando.

h est qui edificet. Si incluserit ho-

a vt nō isaac primogenito suo esau.

i minē: nūllus ē qui apiat. Si continuerit aquas: omīa siccabunt:

a vt cōtraria priorib⁹ agar.

k si emiserit eas subuertent terrā.

a sed q: in mult̄ datur longior vita ⁊ nō sapia i cui⁹ iudicio dona pendeāt. subdit: apud ipm. etiam in secūdo.

l Apūd ipm est fortitudo ⁊ sapien-

Nico. de lyra

a Et audacter ꝓuo. deū. i. sine tiore. b Cū ipe dede. oīa i ma. eorū. q: ꝑ tās q̄ male faciūt inest eis a deo: licet eā abutūt tāꝙ̃ deo ingrati. c Nimirū. Hic ꝯñr oñdit iob ea de q̄ꝫ noticia amici sui se iactabāt: etiā alijs hoīb⁹ eē nota. ⁊ p̄mo ꝭ ꝓpōit. scđo declarat modū ꝑ quē ho ies deueniūt i cognitionē dinorū. ibi: Nōne aur. Circa p̄mū dic: d Interroga iumē. interrogare creaturas ē earū naturas ꝯsiderare: ⁊ rñsio earū est in ꝭ ꝙ ex tali ꝯsideratiōe hō assurgit ad cognitionē dei: q̄ est p̄ma cā oīm. iō subditur: e Quis ignorat ꝙ oīa hec man⁹ dñi fecerit? q.d. nullus aut pauci. q: oēs ꝯsitent deū esse primā cām oīm: in cui⁹ māu est aīa oīs viuentis. s. irrōnabilis: cuiusmodi sunt aīalia pisces ⁊ aues. f Et spūs vniuerse carnis hoīs. i. aīa rōnalis. g Nōne auris ⁊c. Hic ꝯñr ostēdit modū deueniendi in cognitionē dei. Scđo oñdit ꝙ ꝑ talē modū cognoscunt ꝓprietates diuie. ibi: Apud ipm. Circa primū sciendū ꝙ omīs cognitio humana q̄ modo naturali acquirit: de qua hic agit a sensib⁹ orit. sensus aūt audit⁹ maxime valet ad noticiā que acquirit per doctrinā: ⁊ quantū ad hoc dicit: Nōne auris verba diiudicat. experiētia vero maxime valet ad cognitionē q̄ est ꝑ inuentionē: vt habet. j. methaphysice. talis aūt experientia designat cū dr̄: h Et fauces comedētis saporē. licet eni sensus visus plus faciat ad accipiendū experientiā ꝙ̃ gust⁹: tñ q: gust⁹ ē q̄dā tact⁹ ⁊ hō i certitudie tact⁹ excedit oīa aīalia: ñ aūt i alijs sensib⁹. (ꝭ.34.a.) iō ꝑ gustū certitudo expientie designat: q̄ etiā in alijs sensib⁹ inuenit: ⁊ ex duob⁹ modis acq̄rendi sciam p̄dictis subdit: (ꝭ.32.b) i In antiquis est sapia. q: ꝑ lōgitudinē tp̄is potuerūt plura audire ⁊ expiri circa speculabilia: ⁊ etiā circa agibilia. ideo subdit: Et in multo tp̄e prudentia. k Apud ipm ⁊c. Hic ꝯseq̄nter ostēdit q̄liter modis p̄dictis habet noticia de diuinis. (B) ⁊ p̄mo ꝓponit ꝓpositū. ⁊ secundo declarat ibi. Si destruxerit. Circa p̄mum ꝓponit q̄ttuor de deo. circa qđ sciēdū est ꝙ in cognitione nr̄a primū est noticia p̄ncipiorū: q̄ sunt naturaliter nota tam i speculabilib⁹ ꝙ̃ in agibilib⁹: et hoc designat hic ꝑ intelligentiā. vñ ⁊ habit⁹ p̄ncipiorū vocat intellect⁹. Scđm est noticia ꝯclusionū que ex p̄ncipijs deducunt: ⁊ ꝭ designat ꝑ ꝯsiliū largo modo acceptū: ꝓut importat q̄ndam inuestigatiōem ⁊ discursū a p̄ncipijs ad cōclusiōes in speculabilib⁹ ⁊ agibilib⁹: ꝙ̃uis ꝓprie loquēdo cōsiliū tm̄ sit in agibilibus. Tertiū est certū iudiciū de ꝯclusiōib⁹ inuētis: ⁊ ꝭ vocat hic sapia. Quartū aūt sequit ad ista. s. potētia exequēs: ⁊ hec vocat ꝭ fortitudo. Quicq̄d aūt ꝑfectiōis est in creaturis: excellenti⁹ est in deo: ⁊ iō ista q̄ttuor dicunt hic in deo esse ꝙ̃tū ad id qđ hñt ꝑfectiōis: remota omī ꝑfectione. licet eī de⁹ cognoscat p̄ncipia ⁊ ꝯclusiōes qđ est ꝑfectiōis: non tñ acq̄rit noticiā ꝯclusionū ꝑ noticiā p̄ncipiorū: q: talis acq̄sitio per discursū imꝑfectionē includit. Sciendū etiā ꝙ licet ista q̄ttuor realiter distinguant in nobis: in deo tamē distinguunt sola rōne: quia ꝑfectiones que sunt in creaturis diuisim ⁊ distincte: in deo sūt vnite. l Si destruxerit. Hic ꝯsequēter ostendit ꝙ q̄ttuor p̄dicta apparent in deo ex effectib⁹ suis homīb⁹ notis: ⁊ primo hoc ostēdit de tribus. scꝫ de fortitudine: sapiētia ⁊ consilio. scđo de intelligentia. ibi: Qui immutat. Primum autem ostendit dupliciter. p̄mo i quodam generali. scđo applicando ad status hoīm i speciali. ibi: Balthеū regū. Circa p̄mū dic: Si destruxerit regna vl̄ ciuitates vl̄ hmōi. m Nemo ē q̄ edi. ꝯ ei⁹ volūtatē. n Si incluserit hoīē. materiali carcere vl̄ infirmitate. o Null⁹ ē q̄ ape. ipm liberādo. ⁊ sic ptꝫ ꝙ in eo ē fortitudo maxīa: q: null⁹ pōt ei resistere. ꝭ etiā cōcludit ex effectib⁹ mag̃ generalib⁹ dicēs: p Si ꝯtinuerit aq̄s. ita ꝙ non descēdat de celo pluuia: sicut fecit ad p̄ces helie. iij. Reg. xvij. q Omīa siccabunt. in supficie terre. r Si emiserit eas. in nimia abūdātia: sicut fecit tp̄e noe. s Subuertēt terrā. i. habitātes i terra: q: tūc solū remāserūt octo ꝑsone: ⁊ q: ista oñdūt infinitatē diuine potētie. cōcludit: Apud ipm est fortitudo. Cōsequenter

 idem ostēdit

Universidad de Sevilla Biblioteca

tudo ⁊ sapientia. Lucedari⁹ demonstrat ꝙ pri⁹ in iudicio ꝑ virtutē reprobos destruet: ⁊ repulsis reprobis electis in regno q̄liter sit sapiētia patris indicabit. a Nouit decipientē ⁊ eum q̄ deci. Nouit decipientē. quia plerūq; anteriora ei⁹ mala cōspicit: ⁊ hūc iusto iudicio cadere etiā in alia peccata dimittit. Nouit eū qui decipit. Q̄m enī sepe cōmittūt hoīes mala q̄ sciūt: ꝑmittuntur decipi vt cadāt in mala q̄ nesciunt: qd̄ aliqñ ad purgationē: aliqñ ad vltiōis initiū fieri solet. b Adducit ꝯsi. in stul. fi. Cōsiliarios dicit ꝑdicatores q̄ auditorib⁹ vite ꝯsiliū prebēt. Qui cū ꝓpter tēpalia ꝑdicāt in stultū finem deducūt: q̄r illuc ꝑ laborem tendūt. vñ ꝑ mentis rectitudinē fugere deberēt. c Et iudices in stup. Qui examinādis alioꝝ morib⁹ ꝯsuerecte iudices vocant: sed cum eos nequaq̄ sollicite discutiūt: nec q̄liter corrigāt agnoscunt: in stuporē deducti sunt. d Baltheū regū dis. In his ei qui bñ regere mēbra sua videbātur: ꝓpter elatiōis culpā castitatis cingulū destruit. Et q̄r in renib⁹ delectatio est carnis: fune peccati ac delectatiōis ꝑcingit renes eoꝝ. e Ducit sacerdotes inglo. Quia añ iudicem nō inueniēt gloriā. quam mō in subditorū morib⁹ studio ꝑdicatiōis nō exquirūt. f Et opti. sup. q̄r cū mentē regentiū iusto iudicio deserit: celestia negligūt: ⁊ in suis hic voluptatib⁹ cadūt. g Cōmutans labiū veraciū. Quia sepe hi q̄ celestia predicādo veraces erāt: dum tēpalia diligūt: ad terrena dicēda corruūt: labiū veraciū cōmutat. Uel de iudeis pōt intelligi: q̄ añ veraces christū venturū nūciauerūt: sed ꝑsentē hūc negauerunt. h Et doctrinā senū aufe. Doctrīa senū ablata est: q̄r iudei nequaq̄ ea credēdo secuti sūt: que pr̄es suos ꝑdixisse meminert. i Effundit despectiōem su. ꝑn. Iudei in legis mādatis ꝑmanentes: ꝑncipari ꝑ fidē videbātur. Gentiles ī ꝓfundo pressi ꝑ infidelitatē latuerūt: sed cū incarnatiōis dñice mysteriū negauit iudea: gētilitas credidit sic. k Reuelat profunda de tene. Cū mystice allegoricarū sensus in verbis occultis prophetare agnoscūtur. l Et producit ī lucem vmbrā mor. Umbram mortis dicit duriciā legis que mortem carnis inferebat que vmbra mortis anime est. In lucem autē vmbra mortis producit: cū intellecta morte spirit⁹ quā timere christus precepit: remota punitiōe carnali mors carnis minime timet. m Qui multiplicat gentes ⁊ per. Quia gentes ⁊ ꝑ fecūditatē sobolis extēdit: ⁊ tamē in propria infidelitate derelinquit: ⁊ quas ī infidelitat casu reliquerat quādoq; ad finem reduxit: quibus ita restitutis fit quod sequitur: n Qui immutat cor principum. Cor principū terre immutatū est: cū summi sacerdotes et seniores populi illi conabant obsistere: quē priꝰ predicabāt: ⁊ decepti sua malicia incedere ꝑ inuiū frustra conabant: q̄r crudelitati eorū querētium nomē suū extinguere patere via nō poterat ꝯtra auctorem omniū. o Palpabunt quasi in tenebris. Quasi enī in tenebris palpat: qui qd̄ tangit nō videt: sic ⁊ hi īter tot miracula req̄rebāt. qd̄ signum facis vt credamus tibi? Errabāt aūt quasi ebrij. Omnis qui errat: nūc huc nūc illuc ducit: ita hi aliqñ dicebāt: nisi esset h a dō nō posset facere quicq̄. Aliqñ: nōne hic est fili⁹ fabri.

Ecce oīa

D

a ſ sed q̄r ⁊ añ extremū occulte iudicat subdit: ipse nouit: sciēs iudicat quē nescit. i. nō approbāt.
a tia. Ipsē nouit ⁊ decipiētē: ⁊ eū a† †
b q̄ decipitur. Adducit cōsiliarios b+
c in stultum finē: ⁊ iudices ī stupo † c† d†
d rem. Baltheū regū dissoluit: et e
a ſ pctō cui⁹ delectatio mēbris dñat: vt q̄s int⁹ supbia inq̄nat q̄ sint detestabiles ī publico oñdat
e precingit funē renes eorū. Ducit f† g†
a ſ quoꝝ glīa est rectitudo subditoꝝ. b ſ apud deū cui fructus nō afferunt.
f sacerdotes igloriōs: ⁊ optimates h
a ſ dū ꝓ eterno de ꝑncipatu tēpali gratulant: ⁊ ī voluptates cadūt b ſ q̄r nō agēti sermo subtrahit ne loq̄ audeat: qui nō opat: ⁊ iusto iudicio fit vt nō habeat linguā q̄ recusat bonā vitā.
g supplantat. Commutans labium l+
a ſ q̄r prioꝝ suoꝝ ꝑcepta nō sequunt. ſ helias reducet corda filioꝝ ad pr̄es eoꝝ: q̄ñ faciet intelligere de christo quod patres predixerunt.
h veraciū: ⁊ doctrinā senū auferēs. k
a ſ ne q̄s de bono glorie vl̄ de mal desꝑet. b ſ super eos q̄ vitijs dñant si inde supbiunt.
i Effundit dspectiōeʒ sup ꝑncipes: l m
a ſ vitijs. b ſ ꝑ pniam.
c ſ ⁊ dū illi cadūt: hi reuelant aperta sententia de occulto consilio dei producit vt ostendat de vnoquoq; quid sentiat.
k ⁊ eos q̄ oppssi fuerāt releuat. Qui n o p
l reuelat ꝓfūda de tenebris: ⁊ ꝓdu q†
a ſ est praua opatio q̄ de diabolo q̄si corpe exit: q̄ latet opantes: sed de⁹ ꝓducit in lucē dū scire eam facit vt possit destrui b ſ ad lr̄am q̄r q̄tidie nascunt et moriunt: sed in resurrectiōe restituit.
m cit ī lucē vmbrā mort. Qui mul
tiplicat gētes ⁊ ꝑdit eas: ⁊ subuer r†
n sas in integrū restituit. Qui immu s†
tat cor principū populi terre: et t†
decipit eos: vt frustra incedāt ꝑ v† x
a ſ dum talem se eis exhibet: qui possit et diuina operari et humana pati.
o inuiū. Palpabunt q̄si ī tenebris
⁊ nō in luce ⁊ errare faciet eos q̄ y
si ebrios.

idem ostēdit de sapiētia dicēs: Et sapia. qd̄ declarat d. a Ipse nouit ⁊ decipientē eū q̄ decipit. ꝑfecte enī sapient est dephēdere astutias decipientiū ⁊ simplicitates ab eis deceptoꝝ. Consequēter idem ostēdit de ꝯsilio d. b Adducit ꝯsiliarios in stultū finē. q̄ñ subtrahēdo grās suas obnubilat eorū intellect⁹ qui ꝯsueuerūt dare certa ꝯsilia ⁊ ꝯgrua ad finē intentum: ⁊ tūc dant incōgrua: ⁊ sic perueniunt ad finē oppositū. sicut dicit Esa. xix. Sapientes ꝯsiliarij pharaonis dederūt ꝯsiliuʒ insipiens. c Et iudices in stuporē. Hic accipiunt iudices q̄ solent bene iudicare de agibilib⁹: ⁊ ideo q̄ñ ꝯtrariū iudicij sui accidit stupēt ⁊ admirant. d Baltheū regū. Hic oñdit predicta applicādo in speciali ad stat⁹ hoīm: q̄ vident potiores dicens: Baltheū regū. i. virtutē eorū militarē. s. exercitū. e Dissoluit. q̄ñ ꝯtra spem humanā debellant. f Et precingit fune renes eorū. q̄ñ sic deuicti ligati in captiuitatē ducuntur. g Ducit sacerdotes inglorios. q̄ñ simul ducunt in captiuitatē cū regib⁹: sicut sacerdos summus fuit ductus in captiuitatem cū sedechia rege: ⁊ bene dicit ingloriōs: quia sacerdotes solent in populo ꝑ ceter honorari: ⁊ sic ꝑ oppositū ostēdit calamitatem eorū: ⁊ sic patet ꝙ in deo est fortitudo. ⁊ idē ostendit de ꝯsilio dicēs: h Et optimates supplantat. dicūtur autē optimates optimi consiliarij: quos supplantat inuoluendo eos in astutijs suis: ⁊ sic dant inutile consilium vel nociuū loco boni. Cōsequēter hoc idem ostendit de sapiētia dicens: Cōmutās labium veraciū. i. eorū qui solēt vera loqui: sicut philosophi q̄b⁹ aliqñ ꝓpter eoꝝ elatiōnem subtrahit lumen cognitiōis vere: et sic falsa loquunt. s̄m ꝙ dicit ad Roma. j. Dicētes se esse sapientes stulti facti sunt ⁊c. k Et doctrinā senū auferēs. eos infatuando ꝑdicto modo: nō ꝙ aliqñ falsum a deo īmittatur intellectibus eorū: sed quia ex demeritis eorum substrahit illustrationem suam: ⁊ sic cadunt a veritate per proprium defectum. l Effundit despectionem super principes. quādo aufert eos a statu honoris ⁊ subijcit eos illis qui prius fuerant eis subiecti. m Et eos qui oppressi fuerant. ꝑ violentiam principū. n Reuelat. a subiectione eorum. o Qui reuelat profunda de tenebris. auferendo incarceratos de imis carcerib⁹ ⁊ tenebrosis. p Et ꝓducit in lucem vmbrā mortis. i. habitantes q̄si in vmbra mort sicut sunt incarcerati qui timent quotidie interfici: cum ⁊ isti ꝓducuntur in lucem quādo ex inspirato liberātur: sicut fuit de ioachim rege iude queʒ euilmerodach extraxit de carcere: ponens eum inter primos regni sui. q Qui multiplicat gētes: sicut fuit ante diluuium. vt habetur Gen̄. vj. r Et perdit eas: sicut fuit in diluuio. s Et subuersas in integrū restituit. sicut fuit post diluuium per noe ⁊ posteritatē eius. Omnia ista induxit iob. q̄r declarant magnitudinē diuine potētie ⁊ profunditatem sue sapientie ⁊ certitudinē sui consilij: q̄r nunq̄ deficit a fine intento. t Qui imutat. Hic ostēdit ꝙ in deo est intelligētia. quod maxime patet per hoc ꝙ ad voluntatem suam immutat intellectuʒ et voluntatem hominum: etiam maximorū. s̄m ꝙ dicitur Prouerb. xxj. Cor regis in manu domini quocunq; voluerit inclinabit illud: ⁊ sic ptʒ ꝙ in cordib⁹ hoīm intime opatur: et h est qd̄ dicit: Qui imutat cor principū ꝑli terre: ⁊ ꝑ ꝯsequēs subditorū q̄ solēt seq̄ voluntatē principū. v Et decipit eos. nō sic intelligēdo ꝙ deceptio directe sit a deo: s̄ q̄r suo iusto iudicio subtrahit lumē suū directiuū: ⁊ sic hō cadet ī deceptiōeʒ ꝑ ꝓpriū defectū. x Ut fru. ince. ꝑ in. q̄r nō ꝑueniūt ad finē intētū. Errat aūt hō dupl̄r. Uno mō ꝑ ignorātiā: ⁊ q̄ntum ad h dicit: Palpabūt q̄si ī tenebris. Alio mō ꝑ passionē: ⁊ q̄tū ad h dicit. y Et errare fa. eos q̄si ebrios. passionati eī sūt sic ebrij q̄ alit iudicant de agēdis ī ebrietate positi. ⁊ ex: sic ēt passionati alr̄ iudicāt q̄ñ sūt ex passionē q̄ passiōe detēti: sic irat⁹ inq̄tū tal iudicat statī vindicādū: sedata aūt ira iudicat tp̄s ⁊ locū expectādū.

Ecce omīa

Moraliter.

† Respōdens aūt iob ⁊c. Ca. XII Licet amici iob multa vera dicerent: falso tamē ⁊ ꝓsumptuose ipm̄ arguebāt: cū talis non esset sicut ei imponebāt. propter quod iob eis respōdēs typum illius gerit qui presumptiōes talium rationabiliter reprimit: ⁊ sic ex eorum dictis cōcludit. † Ergo vos estis soli homīes. presumptuosi nāq; maxime de sua sciētia se solos homines esse reputant: propter quod frequēter alios bestias vocant. † Et vobiscum morief sapiētia. sic videt presumptuosis. Uñ quidam talis nomīe Lucas cum infirmaret fecit hos versus. Phisica qd̄ facies methaphisica vidua fies. Si lucas morit: logica destruitur. † Quis enim hec que noscis ignorat. q. d. nulli aut pauci: ⁊ sic nō debetis ex hoc super alios efferri. † Et mihi ē cor sicut ⁊ vobis. id est itellectus. Psal. xxxvj. Lex dei eius ī corde ipius ⁊c. † Nec inferior vestri sum. vt enī reprimendo presumptuosos teneat modestiam: superiorem se non dicit sed equaleʒ. † Qui deridet ab amico. a quo deberet honorari. propter quod grauius est ab eo derideri. † Inuocabit deū. q̄ est fidelis amicus: nec deficit in necessitatibus. † Deridet iusti simplicitas. Gregori⁹. Nā ab hui⁹ mūdi sapientib⁹ fatuitas credit puritat virt⁹. † Lampas ꝯtempta apud cogitatiōes diuitū. id est superboꝝ. Dicit aūt lampas: q̄m interi⁹ lucet. ꝯtempta: quia exterius nō apparet. intus ardet flāma charitatis: foris nulla resplēdet gloria decoris. † Parata ad tē pus statutū. scʒ extremi iudicij. tūc apparebit fulgor sui meriti. Sap. iij. Fulgebūt iusti sicut sol ⁊c. Sed ecōtra mali tūc extinguent: q̄ nūc frequēter ꝓsperāt. ꝓpter qd̄ subdit: † Abūdant tabernacula predonuʒ ⁊c. Gregori⁹. Quia plerūq; mali eo magis ꝯtra deū eleuant: quo ab ei⁹ largitate ⁊ cōtra meritum ditant. † Interroga iumēta ⁊c. ꝑ iumēta que sunt quedam homīs iumamēta intelligūtur actiui. ꝑ volatilia celi contemplatiui. per terrā que calcat humiles. per pisces qui voceʒ nō habēt ī iniurijs illatis sibi tacētes. Hos autē interrogare est virtutes eorum ꝯsiderare: ⁊ eorum respōsio est ꝯsiderantium imitatio: sed q̄m hoc ex dono dei procedit. ideo subditur: † Quis ignorat ꝙ hec omīa man⁹ dñi fecerit. Et q̄m nō solū proficit homo ꝯsiderādo: sed etiā audiēdo. subdit: † Nōne auris verba diiudicat. qd̄ fit quādo bona verba suscipit ⁊ mala repellit. † Et fauces comedētis saporem. qd̄ fit cum ex cognitione veritatis sequit gustus deuotiōis. hoc autem cōtingit in illis qui sunt dñi passionum. ideo sequit: † In antiq̄s est sapiētia ⁊c. de qua dicit Sap. iiij. Senectus venerabilis nō diuturna nec numero annoruʒ computata. Cani enī sunt sensus homīs: ⁊ etas senectutis vita immaculata. Et hec senectus virtualiter cōtinet multa tempora: vt subdit ibidem. Q̄r aūt deus ista dare possit iuuenib⁹ etate ostēditur: cum dicitur: † Apud ipm̄ est sapiētia ⁊ fortitudo ⁊c. Si destruxerit ⁊c. s. sapientiā alicuius: sicut fecit nabuchodonosor ꝓpter suam supbiam. Daniel. iiij. † Si incluserit homīem ⁊c. auferendo sibi loquelam: sicut fecit çacharie ꝓpter suam incredulitatem Luce. j. † Si cōtinuerit aquas. sue gratie. omīa siccabunt. nam omīa opa bona mortificabunt. † Si emiserit eas. abundāter: sicut fecit apostolis in die pentecostes. † Subuertēt terram. id est homīes terrenos cōuertēdo eos ad fidem: sicut factū est ꝑ apostolorū predicatiōem. † Ipse nouit ⁊ decipientē. ad ipm̄ puniendū. † Et eū q̄ decipitur. ad damnū eius releuandū. † Adducet consiliarios. s. malos. † In stultū finem. exemplū de achitophel q̄ se suspēdit. ij. Regū. † Et iudices in stuporem. exempluʒ Daniel. xiij. de iudicib⁹ puersis quos daniel cōuicit. † Baltheū regum dissoluit. cū eos in luxuriā cadere ꝑmittit: sicut de salomone dicit. iij. Reg. xj. Cūq; esset senex deprauatū est cor ei⁹ ꝑ mulieres. † Et ꝑcingit fune. peccat. † Renes eoꝝ. Prouer. v. ca. Iniq̄tates sue capiūt impiū: ⁊ funib⁹ peccatorū suorum cōstringit. † Ducit sacerdotes eoꝝ inglorios. cū ꝓpter malam vitā suā glīa priuant: ⁊ iusti simplices ad eā eleuantur. † Cōmutās labiū veraciū. i. ꝑmittens cōmutari q̄ñ timore dñi vel amore lucri veritas omittit ꝑdicari. † Effundit despectiōem sup ꝑncipes. i. demones. Eph. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus ꝑncipes ⁊ ꝑtātes: aduersus mūdi rectores tenebraꝝ haꝝ: cōtra spūalia neq̄cie. Sup istos ꝑncipes effundit despectiōem q̄ñ reprimit eoꝝ ꝑtātē. † Et eos q̄ oppressi fuerant releuat. q̄ñ pctōres a diaboli iugo liberat. Et q̄m hoc ꝓcedit ex dei iudicijs nobis occult. subdit: † Qui reuelat ꝓfūda ⁊c. ⁊ ꝓducit in luceʒ vmbrā mortis. q̄ñ diaboli machinationes occultas aperit vt remediū adhiberi possit. † Qui multiplicat gētes ⁊c. exemplū de niniuitis q̄ mīti erāt: ⁊ subuertēdos eos dixit: propter culpam: ⁊ nō fecit ꝓpter penitētiā. † Qui imutat cor principum populi. s. iudaici: cui⁹ sacerdotes inuidia ⁊ odio moti cōtra christū eū interfecerūt quē desiderauerāt venturū. † Et decipit eos ⁊c. i. decipi ꝑmittit: ⁊ sic errāt ꝑ multa falsa.

Glo. ordi.

Ca. XIII

a Ecce omīa. Hec enī cūcta beato iob ꝑsentia ꝑ ꝓphetie spm̄ facta sunt. In eo enī secutura videbat assistentia: cui nec futura veniunt nec ꝑterita discedūt. Sed q̄r ea ipa que ventura erant alia vidit esse ī operib⁹: alia in dict. sequit: b Et vidit oculus me⁹ ⁊ au. ⁊c. Sed q̄r dicta vtilitatē nō habēt: si intellectu carēt. sequitur: c Et intellexi singula. Cū enī aliquid ostendit vel audit: si intellect⁹ non tribuit ꝓphetia minime est. De q̄ intellectu q̄r nō extollit ostēdit cum ait: d Scōm sciam vr̄am. His v̄bis īnotuit quāte humilitat fuit: qui se eis inferiorē negat: quoꝝ longe vitā sctē viuendo transcenderat: ⁊ s̄m eorū scientiam se nosse confirmat: qui sciendo celestia eorū terrenas cogitationes ꝑ ꝓphetie spm̄ trāsibat. e Sʒ tñ ad oī. lo. Cū oīpotēte loq̄mur: dū eius misericordiā depcamur. Cū eo disputam⁹: dū nos illi⁹ iusticie ꝯiūgētes facta nr̄a subtili indagatiōe discutim⁹. Uel cū deo disputat q̄ hic ei obediēs: post cū eo ꝓfos iudicabit: q̄ etiā interim d̄ iniq̄s iudicare nō cessat. f Pri⁹ vos ostē. fa. Sic eccl̄ia de heretic. Pri⁹ vos ostē. Sicut eī edificiū lapidib⁹: ita mēdaciū sermonib⁹ fabricat. g Atq; vti. ta. Uidens eos velle apparere qd̄ nō erāt: admonuit ad tacendum ne possint apparere qd̄ erant. Stult⁹ enī si tacuerit: sapiens reputabit: si cū alijs signis non prodatur. Quia stultus obloquēdo verba sapiētis pensare non sufficit. adhuc post silentium subdit: Audite. Quia heretici ea que praue de deo intelligunt ex veritate tueri nō possunt: falsitates req̄runt: q̄bus infirmas mentes seducant.

Audite ḡ.

Ca. XIII

a ſ iam sunt. b ſ q̄si presentia.
a b Ecce omnia hec uidit a†
oculus meus: ⁊ audiuit b c
ſ vt propheta.
c auris mea: et intellexi singula.
d Scōm scientiam vestram: et ego d
ſ in vita. ſ vel vestri
e noui: nec inferior vobis sū. Sʒ tñ e†
ſ in oratione. ſ de ꝓprijs.
ad omīpotētē loquar: ⁊ disputa f†
a ſ in iudicio:
f re cum deo cupio: prius vos ostē g†
a ſ veritas nō ex fabrica sed ex natura surgit.
dens fabricātores mēdacij: ⁊ cul
g tores ꝑuersorū dogmatū. Atq; vti h+
nā taceret: vt putaremi eē sapi i

Nico. de lyra

Ca. XIII

a Ecce omīa. Postq̄ iob arguit amicoꝝ suoꝝ iactantiā. hic excludit eoꝝ falsam sentētiā. ⁊ primo eam ꝓponit. scdo puniendā predicit. ibi: Audite ergo. tertio eaʒ ostendit. ibi: Tacete paulisper. Circa primū continuat dicta sua ꝑcedentibus: ad hoc arguens amicorū presumptionem di. Ecce omīa. que ꝑdicta sunt de fortitudine diuina: sapiā eius: ꝯsilio ⁊ intelligentia. b Uidit oculus meus. ꝑ effectus ꝑdictos. c Et audiuit auris mea. a doctoribus. ideo subdit: d Scōm sciam vr̄am ⁊ ego noui. ⁊ iō in hoc nō potestis hoc ꝑferre mihi ⁊ me despicere. e Sed tamen ad omīpotentem loquar. per deuotam oratiōem: q̄r tempore orationis homo cum deo loquitur. f Et dispu. cū deo cu. nō temerarie ei⁹ facta arguēdo: s̄ hūiliter veritatē inq̄rēdo. q. d. ipe ī disputādo ꝯ meū vtet v̄bis pugitiuis ⁊ mēdacib⁹ sic ⁊ vos. vnde subdit: g Pri⁹ vos ostē. fa. ⁊c. vt aūt patebit. ī. anteq̄ incipet disputare cū deo: ostēdit eos fabricatores mēdacij: sed disputādo cū deo ostēdit eos cultores puersoꝝ dogmatuʒ simul tpe: s̄ ꝑus voce ⁊ intentiōe. intēdebat enī declarare eoꝝ falsam sniam ꝑ illam disputatiōeʒ: ⁊ sic factū est finalit: vt habet. ī. vlt. ca. q̄ñ dñs determinādo questionē dixit ipi eliphaç: Irat⁹ ē furor me⁹ ī te ⁊ in duos amicos tuos: q̄m nō estis locuti corā me rectū sicut seru⁹ me⁹ iob. iō subdit: h Atq; vtinā taceret. ab iniurijs ⁊ falsis sententijs. i Ut putare. esse sa. s̄m illud Prouer. xvij. Stult⁹ is tacuerit sapiens reputabit.

A

Audite ergo.

a Audite ergo correc. meas. Bñ ergo pri⁹ correctionẽ post iudiciũ intulit: q2 nisi p correctiõem pri⁹ stulti tumor depmatur: nequaq̃ p intelligentiã iudiciũ iusti cognoscit.
b Nũqd fa. ei⁹. Justi cũ redarguũt semp infirmitatꝭ sue cõscij interi⁹ cõpatiunt. Quia illi⁹ soli⁹ est pctã hoim sine compassione discutere: q̃ ex nature sue omnipotẽtia ignorat peccare. Cui⁹ faciez accipiebãt: q̃ ita iob rephenderant: ac si in se reprehensibile nil haberẽt. Et p deo iudicare nitit: q̃ cũ alterũ rephendit: apud se introrsus p compassionez non infirmat. c Decipiet vt homo vestris frau. Heretici fraudẽ deo exhibent: q2 ea astruũt q̃ ei p q̃ loquũtur nõ placẽt: z eũ dñ defendere nituntur defendũt. d Ipe vos arguet qm. Sũt q̃ veritatẽ dei in corde sentiunt z exteri⁹ impugnãt ne victi videant. hi in abscõdito faciẽ ei⁹ accipiũt. Vel sũt qui quãdo ad mentẽ redeũt dei iusticiam ɔtemplant z ɔtremiscũt: sed post ad iniqtatẽ redeunt. hi in abscondito apud se q̃si corpaliter videntez accipiunt faciẽ dei: q2 ei z cũ pñtes fiũt: blãdiunt fletib⁹: z cũ q̃si a ɔspectu ei⁹ recedũt morib⁹ detrahũt. Et tãto amplius feriẽdi sunt: quãto in occulto cogitatiõis recta dei iudicia cognoscũt.
e Statim vt se zc. Humano verbo mot⁹ dei d2 ipa rectitudinis ei⁹ districtio: q̃ reprobos q̃ hic p pniam nolũt turbari: p vindictã turbabit. f Et terror ei⁹. Quia reprobis nõ timor requiẽ: sed pena timorẽ parit. vñ ꝑpheta:
Esa.28.e Sola vexatio intellectũ dabit auditui: q2 cũ p pceptis dei ɔtẽptis puniunt: tũc intelligũt qd audierũt.
g Memoria vra. Quãtũlibet q̃s p memoria sui nois elaborat: memoriaz suã q̃si cinerẽ posuit: q2 hãc citi⁹ ventus mortalitatꝭ rapit: z redigent in lutũ. Cernit in lutũ redigit cũ supbus q̃sq3 humiliat in mortem: z elata caro tabescit in putrediẽ. h Tacete paulisper vt lo. Sensu carnis locutos indicat. q̃s idcirco ad silẽtiũ restringit: vt ea q̃ illi mens suggesserit dicat. Ac si diceret: Nõ ego carnaliter sed spiritualiter loquor: q2 p sensum spirit⁹ audio: qd p ministeriũ corpis pfero.
i Quare lacero carnes meas denti. Dẽtes in h loco internos sensus: q̃ singula q̃ cogitãt q̃si mandũt z cõminuunt atq3 ad ventrez memorie trãsmittũt. His dentib⁹ scti siq̃ in se carnalia dephendũt vehemẽter i semetipis insequunt: vt ipi irrephensibiles inueniant: z iniq h ɔspiciẽdo emẽdent. Et est sensus. Cur internis sensib⁹ carnalia in me facta discutio: si meis spectatoribus. i. prodesse voh non possum. k Dentibus meis. Dentes sunt interni sensus q̃ singula inquirũt. vñ
Threñ.3.c Hiere. Fregit ad numeruz dentes meos. q2 fm mẽsuram peccatoꝝ cecitas in sensibus generat. vnde z dicit: Qui comederit vuã acerbam dentes eius ob-
Hiere.31.e stupescunt. Vua acerba: fruct⁹ ante temp⁹: quẽ comedit qui hui⁹ vite delectatione pascit. vnde sensus interior ligatur: ne spũalia mãdere possit. l Et aiam meã porto zc. Animã in manib⁹ portare est intentionẽ cordis in opatiõe ostẽdere: qd fit p edificatiõe proximi. Et est sensus: Cur me vl' districte corã hoib⁹ diiudico: vel qd appetã in ope ostẽdo: si ꝓximis nec mala indicãdo nec bona ostẽdẽdo ꝓficio. S3 tñ. m Etiã si occiderit me. Ille Xe patiẽs est: q̃ z aduersis atterit: z tñ a spei rectitudine nõ curuat. n Uerũtñ vias meas. Sic ei tũc dñs saluator iuenit: si nũc p timore dñi pctñ vrm a vobisipis redarguit. o Nõ ei vẽiet. Nũc vẽiet q̃dẽ añ tribunal iudicꝭ: h q2 mõ culpas suas ɔsiderare dissimulat: totuz se fundẽs i Xbis ꝓximoꝝ q̃ꝝ laudib⁹ credit z letatur: pctã sua ad memoriã reducẽdo i ɔspectu dñi venire recusat.

Audite

a entes eẽ. Audite q̃ correctiones meas: z iudiciũ labioꝝ meoꝝ at-
a veritas nõ indiget falsitate fulciri.
tẽdite. Nũqd de⁹ indiget vestro mendacio: vt p illo loq̃mini do-
a faciẽ dei accipe: est auctẽ ei⁹ i iudicio sumere.
b los? Nũqd faciẽ ei⁹ accipitis: z
obliti vestri. aliqs.
p deo iudicare nitimi? Aut pla-
a quia hoc in eo iudicat qd intus sentit: non qd foris famulari videtur.
cebit ei quẽ celãre nihil põt? aut
non.
c decipiet vt hõ vris fraudulẽtijs?
sed.
d Ipe vos arguet: qm in abscondi-
e to faciẽ ei⁹ accipitꝭ. Statim vt se
a quẽ nõ preuideris sicut iusti q̃ precauent.
f cõmouerit: turbabit vos: z terror
a quã laborastis extendere.
g ei⁹ irruet sup vos. Memoria vra
a q2 ibi ponit vbi aura rapit. i. in terrenis: sed iustꝭ in eterna memoria q̃ oculis dei sua cõmittit.
cõparabit cineri: z redigent i lu-
a supbia q̃ mõ in tot extollit nesciẽs qd sequat.
h tũ ceruices vre. Tacete paulisp
a nõ carnaliter sed spũalit loquor. vñ increpatione ad mystica verba cõuertit: q̃re lacero.
vt loqr q̃dcunq3 mihi mens sug-
i gesserit. Quare lacero carnes me-
a z si iustus alijs nõ ꝓficit tñ prebere bona exempla nunq̃ cessat. vnde iob virtutẽ patiẽtie ad huc amicis ostendit. vñ subdit etiam: si oc.
k l as dentib⁹ meis: z aiaz meã por-
m to in manib⁹ meis? Etiã si occide-
a alius sperat cum ei bñfacit.
n rit me i ipo sperabo. Uerũtamẽ
b vnde hec vtilitas sit.
vias meas i ɔspectu ei⁹ arguam:
a q̃ potẽtiã dei ad mentẽ reducit z se diiudicat in cõspectu dei stat. vnde helias: viuit deus in cuius conspectu sto.
o z ipe erit saluator me⁹. Nõ eni ve-
quia districtionẽ dei ante oculos nõ ponit dũ in humanis oculis placere cupit: sed
niet in ɔspectu ei⁹ ois hypocrita.

a Audite ergo. Proposita eoꝝ falsitate in doctrina. Hic ostẽdit eã a deo puniẽdã dicẽs: Audite q̃ correctiones meas: cessando a pdictis ad euitãdũ penã diuie vltiõis: z qd in pdictꝭ peccauerit: ostẽdit di. b Nũqd de⁹ indiget vro mendacio zc. illa eni que dixerãt ostẽderãt se dixisse ad defendendã diuinã iusticiaz: qd nõ est necesse cũ aliter posset defendi. c Nũqd faciez ei⁹ accipitꝭ. q̃si iudicãtes p ei⁹ parte: eius iusticiaz p falsa defendẽdo. d Aut placebit ei. q.d. istud nõ placet ei: sed displicet. solet aũt alicui homi placere defensio cause sue ꝓpter ignorãtiã: q2 credit eã esse iustã: sed h est i deo ipossibile: q2 nihil põt eũ latere. e Aut decipiet vt hõ vris fraudulẽtijs. hõ ei aliqñ decept⁹ fraudulẽtijs aduocatorũ vult defensionem cause sue: qd tñ a pncipio nolebat: sed h non põt esse in deo: q̃ nõ põt decipi ab aliq̃. ideo subdit: f Ipse vos arguet. tanq̃ malos. g Qm in abscõdito faciem ei⁹ accipitꝭ. ille eni in abscõdito faciẽ alicui⁹ accipit in iudicio: q̃ p eo loquit ɔtra ɔsciam. sic faciebãt isti: q2 sanctã vitã iob nouerãt z ei⁹ innocẽtiã: et tñ eũ ɔdẽnabãt q̃si ad approbandũ diuinã iusticiã. h Statim vt se cõmouerit. loquit de deo ad modũ hois: qui q̃n cõmouetur ira punit: tñ talis motio ire non est in deo: sed sibi attribuitur silitudinarie ꝓpter effectũ punitionis. iõ subdit: i Turbabit vos. p penã inflictã. k Et terror ei⁹ irruet sup vos. timẽtes adhuc ampliorẽ vob penã inferendã. l Memoria vestra cõparabit cineri. q̃ cito pventũ disperget z nõ apparet. hoc dicit iob contra dictũ sophar: q̃ supra dixerat bonum hois remanere post mortẽ: inq̃ntũ manet in bona memoria hoim. q.d. istud qd reputatꝭ bonũ: nõ erit vobis post mortẽ. m Et redigent in lutũ ceruices vre: q̃s inique erexistꝭ ɔtra me. n Tacete paulisp. Hic ɔñr oñdit iob amicoꝝ suoꝝ falsitatẽ. z pmo ostendit eos fabricatores mẽdacij. scdo cultores puerse doctrie. ibi: Audite sermonẽ. Circa primũ sciendũ q ipi falso arguebãt iob de impatiẽtia vltra modũ z de desperatiõe: eo q a pncipio dixerat: Pereat dies in q̃ nat⁹ sũ: z vtrũq3 iob ostẽdit falsum. Primo inducens eos ad audiẽtiã dicẽs: Tacete paulisper vt loquar. licet eni aduersario sit graue diu audire. tamẽ modicum nõ debet sibi esse graue. o Quodcũq3 mens mihi sugge. q.d. non detinebo tempus in componendo verba ornata falsitatem colorantia: sed statim proferam quod habeo in corde fm veritatem. Cõseq̃nter ostẽdit eos falsum dixisse imponẽtes ei impatientiam caninam dicens: p Quare lacero carnes meas dentibus meis. quasi diceret. que est causa q ex impatientia videor lacerare carnes meas: sicut vos mihi imponitis. q Et animam meam porto in manibus meis. id est vitaz meam non curo amittere per desperationez: sicut illud quod portatur in manibus videtur exponi raptoribus. fm illud Greg. Omelia. xxxviij. Depredari desiderant qui thesaurum in via publice portant. q̃si diceret. ista que mihi imponitis falsa sunt. ideo subdit: r Etiam si occiderit me. quod est vltimũ terribile. s In ipo sperabo. de summo bono per ipsum in futura vita ɔsequẽdo: sed quia spes sine meritis nõ est spes sed presumptio. ideo subdit: t Uerũtamen vias meas. id est. opera mea. v In cõspectu eius arguam. veraciter corrigendo: si est ibi aliquid culpabile. x Et ipe erit saluator me⁹. qui est saluator fidelium z nõ fictorum. ideo subdit: y Nõ eni veniet i cõspectu eius. recipiens ab eo salutem. z Omnis hypocrita. q̃ falso pretẽdit exteri⁹ sanctitatem.

Audite.

a Audite sermonẽ meũ zc. Per h q enigmata noiat: figuratas se hre locutiões demonstrat. vñ voce fidelis ppli subdit: b Si fuero iudicat⁹. Q2 nec ab ei⁹ psona discrepat: de q̃ dñs z maiora dixit q nõ sit ei silis. Iste humilius dicit se iustũ nõ p ceteris. Quid est qd supius dixit: Uias meas in ɔspectu ei⁹ arguã. Et inferius: Cõsumere me vis pctis adolescentie mee. Nũc ait: Si fuero iudicat⁹ scio q iust⁹ inueniar. S3 sibi iniquitatẽ tribuẽs: z deo purgationẽ suã: z pctõrẽ se cognoscit ex se: et iustũ se factũ ñ ignorat ex munere. c Quis est q̃ iu. mecũ? Quia i exteriorib⁹ actib⁹ vñ rephẽdat ñ h3: libere accusatorẽ q̃rit: q2 vero etiaz iustoꝝ corda de stulta cogitatiõe se rephendunt. subdit: d Quare tacens ɔsu. Ac si dicat: sic vixi vt accusatorẽ exteri⁹ nuliũ timerẽ: vtinã sic vixissem vt intra me accusatricẽ ɔsciam nõ timerẽ. Tacẽs eni cõsumit q̃ int⁹ in se inuenit vñ vrat. e Duo tñ ne facias. Et dei faciẽ h cũ aiaduersionẽ dicit: i q̃ dñ pctã aspicit: punit a qua nemo abscõdit nisi duo q̃ postulat amoueant: de q̃bus sequit: f Manũ tuã lõge fac a me. Per manũ quã longe fieri postulat legẽ (que sub pcussione vltionis populuz tenuit: z sub qua timore seruiebat) designat. In qb⁹ verbis tps gre z redẽptiõis inq̃rit. Et est sensus: Percussiõis duriciã remoue a me: formidinis pond⁹ tolle: spm securitatꝭ infunde: q2 i ɔspectu tuo iust⁹ esse nõ valet: q̃ tibi nõ p dilectionẽ h p formidinẽ seruit. g Uoca. Presentiã xpi querit: vt p hanc z audiat qd ignorat: z audiat in his q̃ nouit. Vel vocat de⁹ eligendo. rñdet hõ obediẽdo. Loquitur hõ desiderãdo: rñdet de⁹ apparẽdo: h sic anhelãs subtili⁹ se discutit: quãtas habeo zc. Uoca me z rñdebo ti. Uocare dei est nos amãdo z eligẽdo respicere. Rñdere nostrũ: est amori illi⁹ bonis opib⁹ parere. h Aut certe lo. Loq̃mur cũ faciẽ ei⁹ p desideriũ postulam⁹. Rñdet loquẽtib⁹: cũ nobis se amãtib⁹ apparet. i Quãtas ha. ini. z pec. Justoꝝ labor ẽ: vt semetipos inueniant: inuenientes flendo atq3 corrigendo ad meliora pducant. Grauior videtur iniquitas q̃ pctm: scelus q̃ delictũ. k Cur faciẽ tuã ab. Homo ɔtẽplationẽ dei habuit in paradiso: sed p culpã incurrit caliginẽ. Et excitat⁹ ex pena redit ad amorẽ. ac dicit: l Et arbitraris me ini. tuũ. Quia si vt amicũ respiceres lumine tue visiõis nõ puares. m Cõtra fo. qd a ven. ra. Hõ foliũ d2: q̃ temptatiõis vento rapit: z desiderioꝝ flatib⁹ mouet. Qui etiã stipula appellat: q2 eni p carnẽ terre ꝓrim⁹ fuit: etiã cũ stare videbat: stipula esse memorat. h quia viriditatẽ intimi amoris pdidit: iam stipula sicca est. Et est sensus: Cur tanta rectitudine impedis eũ: quẽ sic esse infirmũ agnoscis? n Scribis enim ɔtra me amaritu. Quia qd loq̃mur trãsit: qd scribimus manet. deus nõ loqui sed scribere amaritudines d2: cũ diu sup nos ei⁹ flagella pdurant. semel eĩ de mortalitate carnis sniam fixit: que vsq3 ad vltimũ mutari nõ valebit. o Et ɔsumere me vis zc. Patet grauia esse peccata iuuenũ z senum: si illud iusti sic metuũt qd in infirma etate delĩqrunt. p Posuisti in neruo pe. meũ. In neruo pedẽ de⁹ posuit homi: q2 prauitatẽ illi⁹ forti districtiõis sue snia ligauit. q Et obseruasti omẽs se. meas. Semita angustior est q̃ via: q2 antez vias actiões merito semitas actionũ cogitatiões accipi⁹. r Et ve. pe. me. ɔ. Intentiões opeꝝ vestigia dixit: vl' praua opa q̃ dũ agim⁹: ituẽtib⁹ h fratrib⁹ exẽplũ malũ pbem⁹: z q̃si iflexo ex viã pede seq̃ntib⁹ distorta vestigia derelinq̃m⁹.

Quia qua.

a Audite sermonẽ meũ: z enigma-
a in vltimo iudicio añ qd mõ flagellor z si bon⁹
b ta pcipite aurib⁹ vris. Si fuero iu-
a iustũ se nouerat nec iuste flagellatũ negat: flagellat ex abũdãti gra: vt merita augeant non vt peccata tergant. b et cũ iustis.
c dicat⁹: scio q iust⁹ iueniar. Quis
a et vtinã si sim etiã int⁹ irrephensibilis ad qd omni modo iustus laborat. sed
d est q̃ iudicet mecũ? veniat. Qua-
e re tacens ɔsumor. Duo tñ ne fa-
b vbi hec duo remoueris.
cias mihi: et tũc a facie tua non
a pcussionẽ legis q̃ punit.
f abscondar. Manum tuaz longe
a penã oprat trãsire z timorẽ vt ad dilectionem veniat b qua seruit in lege.
fac a me: z formido tua nõ me ter-
a pñs esto corpaliter. pñs aũt aperuit hoib⁹ peccata que agebant et ignorabant. vnde subdit: quantas habeo iniquitates.
g reat. Uoca me z ego rñdebo tibi:
h aut certe loq̃r: z tu respõde mihi.
a ois hõ se pctõrẽ cõfitet: s3 se iniquũ dici pudet
i Quãtas habeo iniqtates z pec-
cata: scelera mea et delicta mea
k oñde mihi. Cur faciẽ tuã abscon-
l dis: z arbitrarꝭ me inimicũ tuũ?
a q̃ i paradiso ab arbore cecidit. b q̃uilis hõ
m Cõtra foliũ qd vento rapit osten-
quãta districtio dei.
dis potẽtiã tuã: z stipulã siccã pse-
n querꝭ? Scribis eni ɔtra me ama-
o ritudines: z ɔsumere me vis pec-
p catis adolescẽtie mee. Posuisti i
a q2 singula eius subtiliter diiudicat.
q neruo pedẽ meũ: z obseruasti oẽs
a intẽtiões examiat vl' praua q̃ alijs scãdalum.
r semitas meas: z vestigia pedum

a Audite. ɔñr oñdit eos cultores puersoꝝ dogmatũ: q2 negabant vitã futurã: z ex h ɔñr dicebãt opa virtutũ in pñti vita ꝓsperitate tpali pmiari: z pctã afflictiõib⁹ puniri: z sic vlteri⁹ dicebãt ipm iob a deo p pctis flagellatũ. Falsitatẽ aũt eoꝝ oñdit iob p modũ cuiusdã disputatiõis cũ deo: eo modo q̃ dixerat. s. Disputare cũ deo cupio: z ideo pmo modus hui⁹ disputatiõis tangit: et secũdo disputationẽ aggredit. ibi: Quãtas habeo. Circa primuz inducit amicos suos ad attentionẽ. dicẽs: Audite sermonez meũ tanq̃ verũ. b Et enigmata. i. obscura z difficilia intellectu. c Percipite au. vris. ista eni duo inducũt ad attentionem dicẽdoꝝ. s. veritas eoꝝ ad reprobandũ falsitatẽ: z obscuritas sine difficultas ad exercitãdũ intellectũ. d Si fu. iu. scio q iu. inueniar. i. si d doctrina quã sustineo tanq̃ verã det iudiciũ. scio q approbabit tanq̃ vera: et sic dabit p me snia: qd oñdit in fine libri: vbi dicit dñs ad disputãtes ɔtra iob: Nõ estꝭ locuti rectũ corã me sicut seru⁹ me⁹ iob. e Quis est q̃ iu. mecũ. volẽs sustinere partẽ oppositã. f Ueiat. s. ad diuinũ iudiciũ. g Quare ta. ɔsu. q̃n eni hõ afflict⁹ tacẽdo celat afflictionẽ suã interi⁹: magꝭ affligit q̃ si exteri⁹ apiat loq̃ndo: z vt habeat ɔstãtiã loquẽdi. subdit loquẽs ad dñm: h Duo tñ zc. a facie tua nõ abscõdar. i. accipiã ɔstãtiã loquẽdi: z q̃ sunt illa oñdit: i Manũ tuam longe fac a me. cessando a pñti afflictione. k Et for. tua nõ me. ter. de futura pena infligẽda. ista enim duo solẽt hoiem impedire a ɔstãti locutione. s. dolor de pñti malo: z timor de futuro. l Uoca me z ego rñdebo tibi. q.d. duobus pdictis amotꝭ parat⁹ sum disputare tenẽdo partẽ opponẽtis vꝭ rñdentꝭ. q̃liter aũt ista disputatio sit licita dictũ fuit in pnci. hui⁹ ca. m Quãtas ha. zc. hic ɔñr aggredit iob disputationẽ: z primo oñdit ꝓpositũ in se singularit. scdo i alijs hoib⁹ cõiter. se. ca. pma in duas: q2 pmo oñdit se flagellatũ a deo non ꝓpter culpã. scdo innuit verã cãm. ibi: Posuisti. Circa primũ facit talẽ rõnẽ. si flagellatio i vita pñti esset tñ p culpa pterita: seq̃ret q deberet correspõdere pctõ z nõ excedere: alit videret iniusticia eẽ i deo. iob aũt erat ɔscius sue innocẽtie: z p ɔsequẽs sciebat afflictionẽ suã culpã pteritã excedere. iõ ad excludẽdũ falsaz cãm sue punitiõis dicebat deo p modũ hũilis inq̃sitiõis: Quãta ha. iniqtates. i. pctã ɔtra ꝓrimũ: q̃ fiũt ɔ eq̃tatez iusticie. n Et pctã. in me cõmissa: sic sũt pctã gule z luxurie: z hmõi. o Scelera mea. ɔ deũ cõmissa: vt blasphemia z hmõi. p Et delicta. i. pctã ɔtra pcepta affirmatiua p omissionẽ: z iõ dicunt delicta: q̃si derelicta: z ad ista q̃ttuor reducũt oĩa alia pctã. q Oñde mihi. i. si oñderes manifeste appareret oib⁹ q nõ sum a te flagellat⁹ tñ ꝓpter culpã sed ꝓpter aliã cãm. s. sapie tue dispositionez: q2 nõ pcesserãt in iob talia z tã q̃uia pctã. iõ subdit: r Cur fa. tu. ab. me nõ exaudiẽdo. s Et ar. me ini. tuũ. i. ab alijs arbitrari facꝭ q̃ ignorãt ꝓuidẽtie tue ɔsiliũ: q2 mod⁹ hũan⁹ est q̃uare aduersariũ suũ: z q2 posset dici: flagellat te vt i te oñdat potẽtiã suã. h remouet d. t Cõtra fo. zc. i. ɔ me q̃ sum nulli⁹ momẽti z Xtutꝭ. v Oñdis po. t. q.d. h nõ decet magnificẽtiã tuã: sic nõ decet hoiez robustissimũ expiri vires suas ɔ puer. x Scribis ei ɔ zc. p tuas flagellatiões: z p h ẽ qd dicit: Scribis. oñdit talia fieri nõ a casu h ex ordie dine sapie. y Et ɔsu. me vis zc. q.d. lic3 adolescẽtiã meã nõ trãsierim absq3 pctis: tñ rõne iuuẽtutis illa magꝭ sunt fm tuã miscdiaz ɔdonãda: q̃ tã grauit puniẽda: z sic inuit iob q cã sue flagellatiõis a deo nõ fuit tñ culpa pterita. z Posuisti. h innuit q̃ sit vera cã: z hãc inq̃rit ex speciali cura dei circa se d. Posuisti i ner. pe. meũ. neru⁹ iste itelligitur lex dine iusticie q̃ mens iob tenebat ligata ne diuerteret a do p pctã. a Obser. o. se. m. i. oẽs act⁹ meos vsq3 ad mĩmũ ɔsiderãdo. b Et vest. pe. m. ɔ. i. oẽs circũstãtias actuũ põderasti.

ꝗ.14.e D
ꝗ.33.b

Universidad ... Biblioteca

a Qui q̄si putredo. Sicut vestimentū de se exorta tinea comedit: ita hō i seipo hʒ putredinē vn̄ ꝯsumat. Uel ex corruptiōe sue carnis temptat sicut vest' exorta tinea consumit.
b Quātas ha. ini. Quasi hō ꝓ cecitate exilij se n̄ nouit q̄ ꝯtingit: qꝛ a facie dei se abscōdit: qḋ iā pena ipa monitus dolet. c Cōtra fo. Hō arbor fuit i cōditione: ħ arefact' in temptatiōe foliū stipula in deiectiōe. d Cōsumere me vis ⁊c. qꝛ in iuuētute se peccasse inuenit: adolescētie facta timet: sed et sunt etates i mēte. Prima infantia cū innocēs: ⁊ nescit fari qḋ ē. Inde pueritia in q̄ dicit q̄ vult. Post adolescētia que ꝑma ē in opatione. Inde iuuētus apta fortitudini. Hinc senect' cōgrua maturitati. insti igit cū alti' ꝓfecerūt in discretiōe maturitat': magis timēt de initijs suis quasi tūc indiscreti fuerint. Ca. XIIII
A
h Omo nat' de mu. Hic mulier' noīe infirmitas designat. Et est sensus: Quid i se habet fortitudinis: q̄ nascit ex infirmitate: q̄ ⁊ angustiatur ad vitā: ⁊ dilatat ad miseriam. Qui q̄si

a id est q̄ infirma carne cōstringor.
a meor cōsiderasti. Qui q̄si putre- a†
a cōterēdus corruptiōe carnis. b qꝛ de carne exit temptatio que cōsumit et sine sonitu perforat. i. ita vt aliquādo mens nō sentiat.
do ꝯsūmēdus sum: ⁊ q̄si vestime- b†
tum qḋ comedit a tinea.

Ca. XIIII

nec mirū qꝛ.
b H Omo nat' de muliere: c†

Nico.de lyra

q.d. ħ nō eēt nisi i me eēt aliq̄d notabile ⁊ stabile: qꝛ ad sapiētem nō ptinet hr̄e tantā curā ⁊ diligētiā de re vili ⁊ instabili: cuiusmōi sūt a p̄te corpis. iō subdit: a Qui q̄si pu. cō. sū. p mortē. b Et q̄si ve. qḋ co. a ti. qꝛ vermes nascunt de carne mortua eā corrodētes: sic tinea de veste quā corrodit: et ex ħ sequit q in hoīe p̄ter corp' ē aliq̄d notabile ⁊ stabile. s. intellectual' aīa: rōne cui' de' hʒ specialē curā de hoīb' ꝓuidēdo eis i futuro p̄mia ꝓ meritis: ⁊ supplicia ꝓ pctīs: ⁊ ħ est vera causa flagellatiōis sancti iob: vt p patiētie meritū acq̄reretur sibi glorie augmentum. Ca. XIII

Moraliter. † Ecce hec omīa vidit oculus meus ⁊c. Presumptuosus in scia reprimitur: q̄n spret' ab eo equaliter scire declarat. ꝓpter qḋ iob reprimens sophar arrogantiā in verbis istis ōndit suā sciam non esse minorē: sed qꝛ quātūcunqꝫ sciens desiderare dʒ plus scire. sequit: † Sed tamē ad omipotentē loquar. in oratiōe vt velit meam scientiā augmētare. ideo subdit: † Et disputare cū deo cupio. p disputationē veritas inquirit. ⁊ ideo cū deo disputare ē ab eo veritatē inquirere. † Prius vos ostēdens fabricatores mendacij. vnū eni opus sapient' est mentientem manifestare posse. † Atqꝫ vtinā taceret' ⁊c. Prouer. xvij. Stultus si tacuerit: prudēs reputabit. † Nūquid de' indiget vr̄o mendacio. quasi di. nō. hoc aūt potest dici q̄stuarijs predicatorib' qui multa falsa dicūt: vt questuʒ extorqueant a simplicib'. † Nunq̄d faciē eius accipitis. q.d. non. qꝛ nō decipit talib' verbis. † Statim vt se cōmouerit. ad puniendū vos. † Memoria vr̄a cōparabit cineri. id est deficiet p mortem. † Tacete paulisper. ⁊ dicit paulisper: qꝛ tacere etiā modicū: ꝑsumptuosis loquacib' est molestū. † Quare lacero carnes meas ⁊c. viri sancti carnes lacerāt: q̄n mor' carnales in se domant ⁊ aīam suā portant in manib': cū rectam intentionē tenēt in suis opibus. † Etiā si occiderit me. id est ab infidelib' occidi pmiserit. † In ipso sperabo. quia mors martyruʒ p̄ciosa est ante deū. † Ueruntamē vias meas in ꝯspectu eius arguam. peccata mea veraciter ꝯfitendo. † Et ipe erit saluator me'. ipsa remittendo. Sed qꝛ ficti sunt a salute longinqui. seq̄tur: † Non ei veniet in conspectu ei' ⁊c. Si fuero iudicat'. id est in p̄nti flagellis ꝓbat'. † Scio q iustus inueniar. in futuro. Thobie. iij. Hoc aūt habet pro certo omīs qui colit te: qꝛ vita ei' si in ꝓbatiōe fuerit coronabitur. † Quis est qui iudicet mecū. id est sustinere velit flagella ꝓpter deū. † Ueniat. secure: qꝛ reportabit premium. † Quare tacens ꝯsumor. p̄dicator eni veritat' hec tacēs cōsumitur: qꝛ ꝯscientia mordet. † Duo tm̄ ⁊c. q.d. cū abstuleris penalitates p̄ntis vite p resurrectionē: ⁊ formidinē gebenne p illam vocationē venite benedicti patris mei ⁊c. tunc videbo te facie ad faciē existens in ꝓprio supposito: p hoc tamē nō excludit quin ante ab animab' sanctor videatur. sed ad hanc visionez nō puenit nisi totaliter a peccatis purgat' fuerit. ideo subdit: † Quātas habeo iniq̄tates ⁊c. q.d. ħ ostēde mihi: vt purgari valeā in p̄nti. Et qm̄ in p̄nti dei facies nō videt. subdit: † Cur faciē tuā abscondis. Grego. Si vt amicū aspiceres tue me visiōis lumine nō p̄uares. tūc enim apparet ꝑfecte dei amicicia cū videt in patria. Et qm̄ in p̄nti mens humana mobilis est ⁊ tēptationib' exponit: recte subditur: † Contra foliū qḋ vento rapit. ostendis potentiā tuam. nam p ea q̄ patimur dei potentiā experimur. † Et stipulā siccā ꝑsequeris. homo stipula sicca dr: qꝛ si aliq̄d habeat de humore g̃re nescit. † Scribis enim ꝯtra me amaritudines. id est inferni terrores. † Et ꝯsumere me vis peccatis adolescentie mee. ⁊ multo grauī' puniēdus est hō ꝓ peccat' etat' mature. † Posuisti in neruo pedē meū. q.d. latere te nō potest aliqḋ petm̄ meū. † Qui q̄si putredo ꝯsumēdus sum. sic ab īmūdicia sumpsi corpis exordiū. † Et q̄si vestimentū qḋ comedit a tinea. tamē ex eo nascit: ⁊ sic temptatio carnis oritur ex homie: ⁊ ipm ꝯsumit in peccati ꝑpetratione.

In ca. xiij. vbi dr in postilla: Qḋcunqꝫ mens suggesserit. q. nō detinebo temp' in cōponēdo verba.

Additio. Cum iob in multis passib' loquat sic vt p̄ma facie videat ipm nō ponere spem bōis in alia vita: vt cū dicit. xiiij. ca. Homo cū mortuus fuerit atqꝫ ꝯsumpt': vbi q̄so est? ⁊ ibidē post pauca. Homo cū dormierit n̄ resurget ⁊c. ex q̄b' ⁊ alijs silib' q̄ nō ħm ꝓpriā opinionē ħ aliorū dicebat: quidā hebreor asserūt ipm hereticū fuisse: quor falsitas in ħ loco detegit: cū spem suā manifestissime ponat in deū post hāc vitā. d. Etiā si occiderit me in ipo sperabo: q̄ verba ꝯtinuant cū p̄cedentib' sic: Postq̄ eni aduersarios reprehenderat de ħ q nitebant excusare deū ab iniusticia p sua mēdacia. de quo dixerat supra. Nunq̄d de' indiget vr̄o mēdacio vt p illo loq̄mini dolos ⁊c. dixit q potius deo displicebant: ⁊ merebant a deo puniri. de q̄ dicit: Aut placebit ei: cui celari nihil pōt ⁊c. ipe vos arguit ⁊c. Consequēter etiā ōndit: q illud in quo aduersarij ponebāt spem post hanc vitā. s. in memoria hominū erat quid vanum. de quo dixit: Et memoria vestra cōparabitur cineri ⁊c. q̄si diceret. memoriā quaʒ dicitis esse spectandam post hanc vitā nulla est. Consequēter vult apire mētem suā clare: ⁊ vt redderet eos attentos premittit. di. Tacete paulisper vt loquar: ⁊ ne locutionē suam in hoc loco estimarent fore fictam seu verborū apparatu mixtam. subdit: Quodcunqꝫ mihi mens suggesserit. q.d. in hoc loquar vobis veritatem quā in mente habeo: sublato quocūqꝫ figmento: que quidem veritas que in mente sua versabat circa materiaʒ de qua agebatur est ista. s. q omēs afflictiones quas patiebat a deo que acerrime erant: etiā si attingerent vsqꝫ ad mortē p sua tormenta violēter inflicta patienter tolerabat expectando a deo post mortē suam remunerationē: ⁊ hoc sonāt verba eius cum dicit interrogatiue: Quare lacero carnes meas dentib' meis: id est que est causa finalis in mente mea mee lacerationis: ħm quā animā meā porto in manibus meis. i. quia ex vi afflictionum aīa erat prope exitum: ac si esset in manib' iam q̄dāmodo extra corpus. Ad quā inrerrogationē respōdit: Etiā si occiderit me in ipo sperabo. q.d. spes mea est in ipo deo me affligente quē expecto remuneratorē: etiaʒ si ipe me occidat p ista tormēta. Sʒ qꝛ posset dici ei ab aduersarijs: si tātā spem i deo habes: cur rephēdis ei' iudicia ꝯtra te: p q̄rulosas locutiōes vt pʒ supra ⁊ ifra mltiplicit. Ad ħ rn̄det declarādo mēte suā ꝓut dixerat: Qḋcūqꝫ mihi mens suggesserit dicā ⁊c. veruntm̄ vias meas i ꝯspectu ei' arguā. cui' sensus ē. In oib' ꝓclamatiōib' meis nō arguo vias dei: q̄ oēs sūt iusticia ⁊ vitas: ħ vias meas arguo: vt sciā si forte p aliquā viā meā deū offendi: ⁊ notant dicit. i ꝯspectu ei'. q.d. nō i ꝯspectu vr̄o: q̄ nō recte iudicat': nec iteriora ꝯspicit: ħ i ꝯspectu ei': q̄ intuet cor: ⁊ recte iudicat. de q̄ post pauca dicit: Nō enivenit i ꝯspectu ei' oīs hypocrita. q̄d aūt sit illud qḋ sperat i deo post mortē seu occisionē: statim subiūgit: Ipe erit saluator me'. s. post mortē seu occisionē in futuro p eternā salutē. Ca. XIIII

H Omo nat'. Hic ꝯn̄r sctūs iob qḋ i se declarauerat specialit: declarat i alijs hoīb' generalr. ⁊ p̄mo declarat ꝓpositū. scdo euacuat dictū oppositum. ibi: Mons cadēs. Circa p̄mū ōndit q i hoīe aliq̄d sit post mortē remanēs. scʒ rōnal' aīa. scdo q post mortē ē p̄miatio reddēda. ibi: Breues. tertio ōndit q ex ħ resurrectio hoīs ē expectāda. ibi: Lignū hʒ spem. q̄rto p quē modū sit fiēda. ibi: Quō si recedant. Primū aūt declarat i hoīe generalr eo mō q̄ declarauerat de iob specialr. s. p vilitatē ⁊ p instabilitatē hois ex p̄te corpis: tū sub

a Qui quasi flos egre. Quia nitet i carne: sed Conterit. qꝛ redigit in puluerē ⁊ putredinē. b Et fugit ve. vm. Nō soli fugiēti sed vmbre hominē cōparauit. Qui eni i amore dei calorē cordis nō hʒ: nec tn̄ vitā quā diligit tenet: velut vmbra fugit. c Et nūq̄ in eodē sta. ⁊c. Nam inde sp deficit vn̄ se ꝓficere in spatiū vite credit. d Et dignuʒ du. ⁊c. Deum apire oculos est iudicia exercere: ⁊ quē feriat videre. e Quis pt fa. mū. ⁊c. Is eni q̄ p se sol' mūd' ē mūdare p̄ualet imūdā. Ipsa eni ꝓpter delectatiōes carnis nr̄a ꝯceptio imūda ē. Uel solū xp̄m dicit non ē imūdo semie natum. f Breues dies hoīs sūt. qꝛ apud deū etiā labentia stant. Apud eū eē numer mensiū p̄hibet. Ali dieb' breuitas tpis in mēsibus multiplicata dierū spatia designant. homī q̄ breues dies sunt. Sʒ qꝛ vita nr̄a post tēdit: apud deuʒ numer' mensiū nr̄or esse memorat. g Constituisti termīos ei' ⁊c. Nulla eni q̄ in ħ mūdo hoīb' fiunt: absqꝫ dei occulto iudicio fiūt. h Recede paululuʒ ab eo ⁊c. Recede. i. iā flagella p̄ntis vite subtrahe ⁊ bona eterne q̄et' ostēde. i Donec opt. dies ve. q̄n eternā requiē ꝓ recōpensatiōe sui labor' accipit. k Lignū hʒ spē si p. Gen' hūanū q̄ sit despectū insinuat: q̄ntumqꝫ ipa insensibilia hunc p̄ire videat. Ul' iuxta mysticū sensuʒ lignū p̄fert hoī. hic eni hō carnal' q̄sqꝫ: lignuʒ iust' accipit q̄ cū in morte passiōe afficit: eterne vite viriditate recuperat. l Et rami ei' pullu. qꝛ ex passione iusti fideles viriditatē vite spūal' accipiūt. m Si senuerit i ter. ⁊c. radix iusti sancta p̄dicatio: quia ab ipa oritur: ⁊ i ipa subsistit que apud corda terrenorum cunctis viribus effecta creditur. Et in puluere truncus emorit: quia inter manus ꝑsequentiū corpus ei' exanimatur. n Ad odorē aque ger. qꝛ p affiatum spirit' i elector cordib' exemplo sui opis gramē virtutis facit. o Et faciet comā ⁊c. Succiso trunco comā facere est extincto corpalit iusto sue passionis exemplo multor corda vt virescāt suscitare: q̄si cū p̄mū plantatū fuit. i. viriditatē suā ostendit in effectu opis quā pri' habuerit in p̄scientia ꝯditoris. Uel radix iusti ipa hūana natura in terra senescit: cū in puluerē redit. Truncus emorit cū corpus a sua specie dissipat. Ad odorem aque germinat: quia per aduentū sanctispiritus resurgit. Et facit comā q.c.p.p. est: qꝛ ad illā speciē redit: ad quā p̄cipiēdā in paradiso si n̄ peccasset creat' fuerat. p Hō vero ⁊c. Ipa aūt amissione iusticie hō morit: veste inocētie i paradiso ꝯcesso nudat: iteritu carnis ꝯseq̄nte ꝯsumitur. vbi q̄ est q̄ in ei' amore nō est: vbi ver eē est. Quomō

a qꝛ omia hic miseria sunt.
breui viuēs tpe: rēplet multl mi- a† b
a homines nati in mūdo: flores in campo: vita in carne: flos in feno.
serijs. Qui q̄si flos egredit et cō- c† d†
a quotidie p momenta. b vita hoīs nō soli sʒ vmbre cōparat: qꝛ amisso amore dei calorem cordis pdidit: ⁊ i frigore iniq̄tat' ꝑmāsit. c sed ab infantia trāsit i puericiā. sic p ceteras etates vsqꝫ in mortē: sic et ħm mentē mutatur.
b c terit: ⁊ fugit velut vmbrā: ⁊ nūn- e† f
a ⁊ cū talis sit: tu tantus.
d q̄ i eodē statu p̄maēt. Et dignūʒ g†
duc' sup huiuscemōi apire oclos h i
a cōsiderato deo iudice. itē cōsiderat infirmitatē suā q̄si nō debes iudicare sed mundare.
tuos: ⁊ adducere ē tecū i iudici- k
e um. Quis pōt facere mūdū de i- l†
a vn̄ i iniq̄tatib' cōcept' sū. b mūd' p teipm.
mōo ꝯcēptū semie? Nōnē tu q̄ so- m
f lus es? Breues dies hoīs sunt: n†
a sed cōsideratiōe eterni: āpl' ptʒ breuitas tpis
numer' mensiū eius apud te est:
breues ⁊ tu ꝓspa: aduersa: mortē ⁊ oia ab eterno decreuit: vel i spūalib' ponit de' cuiqꝫ terminū et modū: qꝛ nēo tātū apph̄ēdit q̄ntū cupit: vt se eleuet i his q̄ hʒ: vt ⁊ paulo factū est.
vel p̄terire.
g constituisti termīos ei' q̄ p̄teriri o
a .i. vim flagelli remoue. ali' recessus nō dat quiescere.
h nō poterūt. Recede paululuʒ ab p† †
a ostensiōe future q̄et' donec. s. ipa veniat.
i eo vt q̄escat: dōnec optata veni- † q†
at: ⁊ sicut mercennarij dies eius. r†
a ita fac. qꝛ hō despectior ligno. b illā.
k Lignūʒ habet spēm si p̄cisuʒ fue- s† †
l rit rursuʒ virescit: ⁊ rami ei' pul- †
m lulāt. Si senuerit i terra radix ei': †
⁊ i puluere emortu' fuerit trunc'
n o illi': ad odorē aq̄ germiabit: ⁊ fa- t†
ciet comā q̄si cū p̄rimū plātatū ē. †
peccator. culpa. iusticia
p Homo vo cū mortu' fuerit ⁊ nu- v†
a pena. b qui nec in patria est nec in exilio diu esse potest.
dat' atqꝫ ꝯsūmpt'. ubi queso est? x y†

tū sub alijs xbis. iste eī liber rhetoric' ē: vt dictū ē. s. cui' mod' ē ad eandē sniaʒ p̄les adducere silitudīes: ⁊ idē replicare p alia xba ad maiorē exaggerationē seu declarationē. dicit igit: Hō nat' de mliere: tāq̄ de re fragili. a Breui vi. tē. qꝛ aliq̄ aīalia ⁊ aues naturali cursu diuti' viuūt. b Replet mul. mi. s. calore: frigore: fame: siti: ifirmitatib' ⁊ hmōi ꝓpter petm̄ p̄rimi parēt'. c Qui q̄si ⁊c. i iuuētute. d Et cōte. i sencetute vl' ifirmitate supueniēte. e Et fugit ve. vm. qꝛ cito trāsit ⁊ ꝯtinue vita ei'. f Et nunq̄ in eodē ⁊c. nō est p ħ intelligēdū q sit in cōtinua mutatiōe: sicut ponebat Eraclitus: vt habetur. iiij. metaph. ħ qꝛ hō nō ē diu in eadē dispositione: nec ħm corp': qꝛ mō ē san': mō ifirm': ⁊ sic de alijs dispositiōib': nec etiā ħm aīam: qꝛ mō gaudet: mō tristat. g Et dignū duc'. i. reputas dignū. h Sup huiuscemōi. i. sup rē tā fragilē ⁊ istabilē. i Apire ocu. tu. ad ei' directionē p ꝓhibitiōes ⁊ p̄cepta vt a mal' retrahat: ⁊ i bonis dirigat. k Et addu. eū ⁊c. i. punire eū ꝓ mal': ⁊ p̄miare ꝓ bonis. q.d. p tuā ꝓuidētiam nō sic facis alijs creatur' carentib' rōne: ex q̄ ꝯcludit in hoīe esse aliq̄d spūale ⁊ imortale: rōne cui' de' hʒ tantā diligētiā de hoīe: ⁊ qꝛ illud a p̄ncipio ꝯceptiōis ificit originali pctō. iō subdit: l Quis pt facere mūdū ⁊c. qꝛ hō originale petm̄ trahit p hoc q ab adā ħm rationē semiālē descēdit. m Nonne tu q̄ solus es. q.d. nō solū habuisti diligētiā de hūana natura i sua ꝯditione dādo ei aīam imortaleʒ: ħ etiā in emūdatione ei' ab originali pctō: ad cui' emūdationē deus semp dedit remediū a p̄ncipio casus primi homīs. n Breues dies. Hic consequēter ōndit q ratione aīe imortal' remanet vita post mortē ⁊ p̄miatio meritor: ⁊ p̄mo repetit de breuitate hui' vite: ⁊ ptʒ lr̄a vsqꝫ ibi: o Constituisti termīos eius qui p̄teriri nō poterūt. Ista ꝯstitutio duplicit potest intelligi. Uno modo ꝓut in diuīa ordinatione: ⁊ sic termini vite homīs p̄teriri non p̄nt anticipando vel differēdo: qꝛ eius ꝓuidētia est infallibilis. Alio modo vt est in effectu exteriori: inquantū exteriorib' causis est aliqs periodus cert' vite hoīs: ⁊ i aliq̄b' maior ⁊ mior ħm varietatē cōplexionis: ⁊ ħm ħ termini vite humane p̄nt anticipari p maliū regimē: gladiū vl' aliam occasionē. p Recede pau. ab eo. vitalē motū vl' spm̄ n̄ influēdo als ꝯferēdo. sic eni sol p suā p̄ntiā est cā luminis in aere radios influendo: sic deus est cā vite vitalē spm̄ ꝯferēdo: ⁊ ideo sicut recessus solis est cā noctis: sic talis recessus dei suo modo est cā mortis. ⁊ ideo dicit: Recede paululū ab eo vt q̄escat. q.d. ex quo vita hūana est tā breuis ⁊ instabilis ⁊ subiecta miserijs: melius est sibi vt q̄escat p mortē non ad semp: qꝛ mors p se nō est appetibilis: sed ratione p̄mij seq̄ētis. ideo sequitur: q Donec optata veniat. i. merces p se appetenda. ideo subdit: r Et sic mercē. di. eius. Dies eni mercēnarij nō sūt appetibiles rōne laboris: ħ rōne mercedis post laborē recipiēde: et ideo dies optata mercēnarij est dies expectata ꝓ premio hn̄do: ⁊ eodē modo tp̄s vite p̄ntis nō est tp̄s optatū a viris sanct': sed tp̄s vite future: qḋ est tēpus recipiēde mercedis. Et qꝛ perfecta retributio non est in aīa sine corpe: ad qḋ informādū habet naturalē inclinationem. ideo ꝯsequent agit de futura resurrectione. s Lignū habet spem. Hic consequēter ostendit resurrectionē homīs futuram: ⁊ facit talem rationeʒ: Homo cū sit nobilissima creatura in inferiorib' non est deterioris conditionis ligno: qḋ habet tm̄ viā vegetabilē: esset autē deterioris ꝯditionis si negaretur oīno resurrectio: qꝛ si lignū fuerit p̄cisum iterum ꝓducit ramos. si autē p defectū nature fuerit putrefactū ex ratione seminali in eadem materia existente: rursum germinat lignū. de corpore autē homīs p̄cisi a vita presenti per mortē violentam vel per mortē naturalē putrefacto nihil tale pullulat: sed in terram seu puluerē reuertitur: ⁊ ideo ne homo sit peioris ꝯditionis ligno. ꝯcludit q in homīe sit aliq̄d imortale. s. aīa: ratione cui' expectat resurrectio: ⁊ ħ est qḋ dicit: Lignū habet spem: ⁊ ptʒ lr̄a ex dictis vsqꝫ ibi: t Et faciet comā. i. ramos ⁊ folia. v Hō vero cū mortuus fuerit. morte violēta seu naturali. x Et nudat'. bonis tp̄alib' q̄ nō portat secū. y Atqꝫ ꝯsumpt'. p corpis dissolutionez. z Ubi q̄so est? q.d. nihil apparet germinās vel reuertēs. q.d. ex ħ ꝯcludit aīa hoīs esse imortalis in q̄ resurrectio expectat. Sciēdū aūt q iste rōnes ⁊ ꝯsiles q̄s ponit iob de imortalitate aīe ⁊ resurrectiōe: q̄uis nō sint demonstratiue: sunt tamen

De con. di. 5. c. Ne tales. in tex. 89. di. c. si. l glo.

11. q. 3. c. q̄d ergo.

B

s. 7. a.

e ꝑsuasio

a Quō si rece. aque de mari. Mare mens homīs est q̄si fluct⁹ maris sunt cogitatiões mētis. Cū ergo hō moritur aque recedūt: qz in illa die pibunt omēs cogitatiões eorū. Arescit aūt fluui⁹ vacuefact⁹: qz subducta aīa vacuū remanet corpus q̄si vacuus alueus. Mari aūt ꝛ fluuio vita p̄ns cōparat: qz mō aduersitatis amaritudine afficitur: modo dulcedine ꝓsperitat' replemur. b Donec atte. celū n̄ eui. Quia vbi hui⁹ mūdi finis aduenerit: humanū gen⁹ a somno non euigilabit. Uel xp̄s lignū q̄ precisus passiōe virescit resurrectione: p quā rami. i. fideles creuerūt. Radix. i. ꝑdicatio ei⁹ in ꝑfidis villuit in puluere. i. in ꝑsequentiū corde despect⁹ est: qz occidi carne potuit. ad odorē aque: qz p virtutē dei caro ad vitam rediit. Fecit comam: qz apl̄i q̄ aruerāt ad fidē vt prius irruerūt cui⁹ cōparatiōe hō puluis est. vñ: hō vero cum. c Quis mihi h̄ tri. vt ī in. p. m. Ante mediator' aduētū ad infernū se descēdere sciens illic conditor' ꝓtectionē postulat. d Et abscodas me do. p. ꝛc. Furor dñi q̄diu ad electoꝝ aīas in redēptoris nr̄i aduētu ptransiit: qz eas ab inferni claustr' ad paradisi gaudia reduxit. e Cōstituas mihi tē. in q̄ re. m. Aduētū redēptoris ad inferos petit. f Putas ne mor. hō rur. vi. Solēt iusti viri in eo qđ certū ꝛ solidū sentiunt infirmorū
5.13.c D in se verba trāsferre: sed rursum p forte sniam dubietati ꝯtradicūt. vñ sequit̄: cūctis dieb⁹. Putas ne mor. h. ꝛc. Jō xba infirmitat'
4.34.c suscipit vt post forti⁹ roboret. g Cūctis die. q. n. m. Qui ita q̄ immutationē suā tanto desiderio expectat: q̄ sit de resurrectiōe cert⁹ insinuat. h Uocab me ꝛ ego re. ti. Tūc vocāti deo veracit̄ rñdem⁹: qñ ad sūme incorruptionis iussum incorruptibiles resurgem⁹. i Opi m. t. p. d. ac si dicat. Jdcirco corruptibilis creatura ꝑsistere ad incorruptionē poterit: qz manu tue ptātis eriget̄. Ul' dextra fili⁹ dz q̄ incarnat⁹ ad erigendū hoīem missus est. k Tu quidē gressus ꝛc. Gressus dinumerat: et pctīs parcit: qz subtilit̄ acta nr̄a ꝯsiderat: ꝛ tñ hic penitētibus misericordit̄ relaxat. l Dinumerasti: h̄ par. Dinumerat dū nos ad singula q̄ pfecim⁹ defiēda conuertit. parcit: qz que puniuimus nō punit. Uñ adhuc subdit: signasti. m Signasti q̄si in sac. ꝛc. Jn occulto vt q̄nq̄ in publicū pdirent. Signat ꝛ curat: qz nec inulta deserit: nec in iudicio puniet. Uel cor hoīs saccul⁹ dei est: in q̄ mala signant̄: dū studiose cōspiciunt̄: q̄ si hō cognoscit de⁹ ignoscit. Uel: Signasti q̄si ī sac. ꝛc. Signat delicta in sacculo: qz ea ī secreto iudicioꝝ suoꝝ attēdit vt feriat. n Curat. qz h̄ p flagella fundit⁹ relaxat. o Mons cadēs de. ꝛ sa. Duo sūt genera temptationū. vnū qđ p repētinū euētū agit̄. aliud qđ paulati ī mēte venit: ꝛ lenib⁹ suggestiōib⁹ animū inficit. Et est sensus: Sic h̄ īsensibilia mō cito ruūt: mō paulisp infusa aquaꝝ mollicie ꝯsumunt̄. Jta etiā eū rōnabilē ꝯdidisti: ꝛ ī alto ꝯstitut⁹ vt mōs: vl' subita: vt dū tēptatōe deiic': vl' lōga ac lēta: vt salomonē ꝯsumi pmitt'. p Saxū. i. mēs iusti fert̄. q De loco. i. de iusticia ad culpā nimio īpulsu. r Lapides. i. fortitudinē aq̄ assidua blādimenta. s Terra. q̄ fructificat. t Roborasti eū pau. ꝛc. Paululū roborat⁹ ē hō: qz h̄ viuēdi vires ad modicū accepit: h̄ ī hac breuita
te vbi

a Quō si recedāt aque de mari et fluui⁹ vacuefactus arescat: sic hō

a ſ supra ī cōparatiōe ligni mortu⁹ hō dr̄ a vita iusticie. h̄ de morte carnis somn⁹ dicit̄ vñ cito surgit̄ b ſ nō negat oīno resurgere sed donec atte.

b cum dormierit non resurget. Donec atteratur celū nō euigilabit:

a ſ sed saltem in inferno ꝓtegas me vt nō in penalibus locis sed in superioribus absc.

c nec ꝯsurget de somno suo. Quis mihi hoc tribuat vt ī inferno pro

ſ a supplicijs.

d tegas me: ꝛ abscōdas me donec

ſ quo punis peccata.

e pertrāseat furor tuus: ꝛ ꝯstituas

vñ: at vbi vēit plēitudo tp̄is misit de⁹ filiū suū ꝛc.

mihi tp̄s in quo recorderis mei?

ſ sed ſ cōdescēdit infirmis. ſ viuet vere

f Putas ne mortu⁹ homo rursū vi

a ſ cōfirmat eos. b ſ qz hec vita sp ad finē tēdit.

g uet? Cūctis diebus q̄bus nunc

a ſ in qua mutatiōe hoc fiet.

milito: expecto donec vēiat imū

a ſ modo dū corruptio durat incorruptibili nō respondem⁹: qz nō siles sed longe sumus.

h tatio mea. Uocabis me: et ego re

i spōdebo tibi. Opi manuū tuaruꝫ

ſ qz. a ſ quasi ꝛ in hoc mira misericordia: qz pensas mala: et tñ misericorditer relaxas.

k porriges dexterā. Tu quidē gres

l sus meos dinumerasti: sed parce

a ſ parces: qz et si signasti curasti.

m peccatis meis. Signāsti quasi in

a ſ p flagella. ſ petā et iniq̄tatē dico.

n sacculo delicta mea: h̄ curasti ini

a ſ qz b ſ h̄ sepe fit vt cadentib⁹ rupib⁹ saxū ad alia loca feratur et aque lapides cauent.

o quitatē meaꝫ. Mons cadens de

p q fluit: ꝛ saxum trāsfert̄ de loco suo.

ſ assiduitate.

r lapides excauāt aque: ꝛ alluuio

a ſ vt mons cadit ꝛ lapis cōsumit̄.

s ne paulati terra ꝯsumit̄: et hōies

ſ ꝛ tamen

t ergo similit̄ pdes. Roborasti euꝫ

ꝑsuasiones ꝓbabiles: qđ sufficit in ꝓposito. iste enī liber rhetorice ꝓcedit: vt frequēter dictū est. sicut aūt ad geometrā ptinet demonstrare: ita ad rhetorē ꝑsuadere. vt hr̄. j. ethicorū. a Quō. Hic ꝯn̄r ondit modū resurrectiōis future: ꝛ p̄mo excludit̄ modus falsus. scđo ponit̄ ver⁹. ibi: Quis mihi. Circa p̄mū sciendū q̄ aliq̄ posuerūt reditū homīs ad vitā p naturā: videlicet q̄ post magnū circūitū anorū redeūtib⁹ omib⁹ corporib⁹ celestibus ad eūdē sitū: redeāt iidē effect⁹ numero: vt q̄ idē plato legeret athenis in eisdem scholis ꝛ eisdē scholarib⁹ ꝛ eandē lectionē: sed h̄ nō solū est ꝯtra fidē: h̄ etiā ꝯ ph̄i doctrinā. ij. de generatiōe: vbi dz q̄ ea q̄ corrūpunt̄ nō redeūt eadē numero p motū ꝛ mutationē. hūc igit̄ modū resurgēdi excludit iob d. Quō si recedāt aq̄ de mari ꝛc. videlicet q̄ p euaporatiões ꝯuertūtur in aerē ꝛ nō redeūt eadē numero p naturā: vt dictū ē. b Sic hō cū dormierit. p mortē. c Nō resurget. p modū naturalē. d Donec atte. ce. ꝛ est sensus: q̄ sicut celū qđ est incorruptibile per naturā impossibile est atteri p corruptionē naturalē: sic nec homo resurgere pōt a morte p naturaꝫ. e Quis mihi. Hic ꝯn̄r ondit veꝝ moduꝫ resurrectiōis: q̄ fit virtute dei reunient' aīam corpi. ꝛ qz ista resurrectio ē appetēda: iō p modū desiderantis dicit: Quis mihi h̄ tribuat vt ī inferno ꝓtegas me. i. in lymbo sanctoꝝ patrū sub tua ꝓtectione: eo q̄ ibi existētes securi erāt de sua futura felicitate. f Et abscōdas me. a malis hui⁹ vite. g Donec ptran. fu. tu⁹. i. flagella p̄ntis vite que ex ira tua vident̄ ꝓcedere. tñ ira nō est in deo nisi similitudinarie: vt dictū est supra. h Et cōstituas mihi tē. in q̄ re. mei. qđ est tp̄s resurrectiōis in q̄ videbit̄ de⁹ mortuoꝝ recordari: quorū corpa q̄si oblit⁹ dimiserat tādiu in terra: ꝛ q̄ sit hec intentio sua ostendit d. i Putas ne mortu⁹ hō rursum viuet. q. d. tenendū firmiter q̄ sic. iō subdit: k Cūctis die. qui. nūc milito. i. in vita p̄nti sto. quā dixit esse militiā. s. ca. vij. l Expecto. cū desiderio. m Donec veniat imutatio mea. i. resurrectio ad ꝯditionē bonoꝝ. dicit enī apl's. j. Corinth. xv. Oēs q̄dēꝫ resurgem⁹: sed nō omēs imutabimur: quia boni ꝛ mali resurgēt: sed boni tñ imutabunt̄ resurgēdo ad meliorē statū. n Uocabis me. qz ad vocē dei resurgēt mortui. ſm q̄ dz Joh. v. Qui ī monumētis sunt audiēt vocē filij dei ꝛc. o Et ego rūdebo tibi. q. d. p h̄ fiet resurrectio: qz creatura obediet creatori. p Operi manuū tuaꝝ. i. mihi q̄ sum op⁹ tuum. q Porriges dexterā. qz sanct⁹ iob sperabat se cū electis ad dexterā parteꝫ esse collocandū. r Tu quidē gressus meos dinumerasti. i. opera mea bona ꝛ mala. s Sꝫ parce peccatis meis. qz ad beatitudinē nullus trāsit nisi totaliter purgat⁹ a pctīs: ꝛ eandē sniam repetit p aliam similitudinē. t Signasti q̄si in sacculo delicta mea. illa enī sic solent esse signata ab hoīb⁹ que sunt certitudinalit̄ enumerata. v Sꝫ curasti iniquitatē meā. i. curabis vt trāseam ad felicitatē. x Mons cadens. Postq̄ sanct⁹ iob de vera felicitate hoīs declarauit suū ꝓpositū. hic ꝯn̄r excludit oppositū: sicut patet ex supradictis. amici iob dicebāt felicitatē homīs aliquo mō remanere post mortē. vno mō inquantū remanet ipius bona memoria. qđ excludit iob p tria que vident̄ esse multū stabilia: quoꝝ tñ perit memoria: Mons cadens. p terremotū vel p aliū modum. y Defluit. a memoria hoīm. z Et saxū trans. de loco suo. i. de lapidicina: nec remanet ibi ei⁹ memoria. a Lapides excauant aque. Quis sint durissimi. b Et alluuiōe terra ꝯsumit̄. Quis sit stabilis: ita q̄ nō remanet memoria de hoc qđ ꝯsumptū est. c Et homies ergo similiter pdes. s. a memoria hoīm post morteꝫ ipsoꝝ: cū sint minus stabiles. d Roborasti eū paululū. fortitudine ꝛ diuitijs in vita p̄nti: que est valde breuis.

Ut in ppetuū

te vbi robor at⁹ ē colligit vñ ī ppetuitate iucūat vl' vt sp gaudeat: vl' vt simplicia n̄ euadat. a Jmmu. fa. ei⁹. Facies hoīs imutat̄ cuꝫ ei⁹ spēs morte atterit̄. Emittit̄ xo: qz ab his q̄ volēs tenuit trāsire ad eterna nolens cogit̄. b Siue nob. fuerint fi. ꝛc. Sicut ei viuētes mortuoꝝ aīe q̄ loco habeant̄ ignorāt. ita mortui q̄ carnaliter vixerūt: vitā ī carne positoꝝ q̄lr p⁹ eos disponat̄ nesciūt. Ul' filios opa dicit: Nobiles: si recta sunt. Jgnobiles: si peruersa. Siue ergo nobiles sint filij eius: siue ignobiles: homo nō intelligit: qz subtili examīe discussa vtrū approbentur ei⁹ opa an reprobent̄: ignorat. c Attamē caro ei⁹ dū vi. do. Tribulationē enī carnis hic patiunt̄ etiaꝫ q̄ spūaliter viuūt. d Et aīa illi⁹ su. semet. lu. Dignū enī est vt in se semp homo merores inueniat: q̄ relicto creatore in se gaudiū q̄rebat. Mūdq̄ sa.

a ſ al's ptran. ſ et qz roborasti vt trāsiret.

paululum: vt in ppetuū trāsiret.

a Jmmutabis faciē ei⁹ ꝛ emittes

a ſ post emissionē.

b ſ q̄bus hic tanto amore studuit: anie nō iustoꝝ que claritatem dei vident: nihil enim foris quod ignorent.

b euꝫ. Siue nobiles fuerint filij ei⁹

c siue ignobiles: nō itelliget. Atta men caro eius dū viuit dolebit:

d ꝛ anima illius super semetipō lugebit. Ca. XV

Respondens autem eliphaꝫ themanites. dixit:

Nico. de lyra

a Ut in ppetuū transiret. a vita p̄nti ad mortē absq̄ reditu: marie ſm opinionē amicoꝝ iob ꝯtra q̄s arguebat: qz negabant aliq̄d de hoīe remanere. b Jmmutabis fa. ei⁹. ī morte p quā facies homīs marcessit. c Et emittes eū. a vita p̄nti ꝛ memoria hoīm. q. d. ista memoria est ita parui momēti q̄ nullo modo facit ad beatitudinē hoīs. alio mō dicebāt amici iob ad felicitatē homīs post mortē ei⁹ ptinere q̄ filij ei⁹ sint in potentia ꝛ honore in q̄b⁹ manet pater mortu⁹ q̄dāmodo: ꝛ h̄ excludit iob di. d Siue nobiles fu. filij ei⁹. p ptātem ꝛ dignitatem secularē. e Siue ignobiles. p istorū carētiā. f Nō intelliget. hoc sequit̄ ex dictis amicoꝝ iob: q̄ negabāt aīam intellectiuā remanere post mortem: ꝛ sic ex dictis eoꝝ ꝯcludit ꝯtra eos ꝓsperitatē filioꝝ nihil ptinere ad felicitatē parētū. Ostendit etiā vlteri⁹ q̄ felicitas hoīs nō sit ante mortē. d. g Attamē caro ei⁹ dū viuet dolebit. qz vita hūana mult' miserijs est subiecta. vt dictuꝫ est. s. in p̄ncipio hui⁹ ca. ꝛ qz vita humana nō tm̄ est subiecta dolori sensibili: sed etiam tristicie anīe interiori. iō subdit: h Et aīa illi⁹ sup se. lugebit. ista aūt posuit iob. qz de rōne felicitat' est quietare appetitū: et in vita p̄nti nō quietat̄: vt q̄libet experit̄: nec etiam in memoria post mortē remanēda: nec in prosperitate filiorum futura. restat igitur q̄ in alio sit felicitas homīs ponēda. s. in dei visione ꝛ fruitione que oīno erit pfecta in resurrectiōe q̄n corpori cōmunicabit̄ gloria anīe: sicut fuerat ei instrumentuꝫ merēdi in vita p̄nti: ꝛ sic ꝯcludit̄ ipius iob intentio q̄ sancti in p̄senti flagellant̄ a deo ꝓ premio futuro.

Moraliter.

Homo natus de Ca. XIIII mulierē ꝛc. Scđm Augustinū p mulierem sensualitas designat̄. ergo homo nat⁹ de muliere dici potest homo carnalis: qui sensualitati sicut matri studet obedire. Breui viuens tpe. talis enim vita multas infirmitates corpis ꝛ anie angustias solet generare. Boeti⁹. iij. de ꝯsola. Quid autē de corporis voluptatib⁹ loquar: quaꝝ appetētia plena est anxietatis. satietas vero penitētia est. quātos ille morbos: q̄ intolerabiles dolores quasi quendaꝫ nequicie fructū fruentiuꝫ solent afferre corporib⁹. Qui quasi flos egredit̄. p delectatione sensibilem. Et conteritur. p supuenientem tristiciam. Boetius ibidem. Tristes vero esse voluptatum exitus quisquis libidinum suarū reminisci vol et: intelliget. ideo subditur: Et fugit velut vmbra. hec delectatio modica et tamen per eam incurritur eterna pena. propter quod subditur: Et dignum ducis super huiuscemodi ꝛc. quia tamen deus aliquando sua gratia de voluptuosis facit continentes: vt patet de sancto Bonifacio martyre ꝛ magdalena. subditur: Quis potest facere mūdum ꝛc. quasi diceret tu. Breues dies hominis sunt. scꝫ ad deum sic conuersi. vellet enim prolongare vite sue terminum: vt pet opera bona recuperare posset tempus amissum: sed quia terminus ei⁹ est a deo prefinitus. ideo subditur: Recede ergo. id est recedes. Paululū ab eo. nō subtrahendo gratiam: sed vitaꝫ presenteꝫ. Ut quiescat. in domino. Donec optata veniant. scꝫ beata fruitio. Sed quoniam per conuersionem peccatorum ad deum aliqui alij concipiunt spem venie consequende. subditur: Lignum habet spem. id est homo qui dicit̄ arbor conuersa. Si precisum fuerit. a christo per peccatuꝫ mortale. Rursum virescit. p recuperationeꝫ gratie. Si senuerit in terra ꝛc. id est si diu manserit in terrenis desiderijs tamē recuperare potest gratiā saluatoris. iđo subdit̄: Ad odorē aque. id est preuenientis gratie. Germinabit. concipiendo bonum propositum. Et faciet comam ꝛc. id est opera bona. Quasi cum primuꝫ plantatum est. id est anteq̄ in peccatum laberetur. quia vero multi carnales in suis fecib⁹ moriunt̄. ideo subditur. Homo vero cum mortu⁹ fuerit. ꝛ accipit̄ h̄ hō sicut. j. Corinth. iij. Nonne carnales estis: ꝛ ſm hominē ambulatis. Et nudat⁹. virtutis ꝛ gratie vestibus. Ubi queso est. q̄si diceret. in inferno repositus. Sic homo cum dormierit. per mortem dicto modo. Non resurget. a culpa sua ꝛ pena: licet resurget in resurrectione generali: ad maiorem penam sustinendam. Donec atteratur celū. id est ciues celestes cadant a gloria: quia tm̄ durabit damnatorum pena. Matth. xxv. Et ibunt hi in suppliciuꝫ eternum. iusti autem in vitam eternā. Tempore vero iob sancti non admittebantur ad celum. ideo subditur: A
Quis mihi hoc tribuat vt in inferno protegas me. a malis vite presentis in lymbo in quo nō erat pena sensibilis. Donec pertranseat furor tuus. id est indignatio tua contra genus humanum: quod in morte christi fuit deo reconciliatum. Et constituas mihi tempus in quo recorderis mei. scilicet in resurrectione generali. Sed quia amici Job resurrectioneꝫ negabant. ideo contra eos subdit. Putas ne mortu⁹ homo rursum viuat. quasi diceret. tu non credis: sed ego credo. ideo subdit: Cunctis diebus quibus nunc milito. contra vitia pugnando. Expecto donec veniat immutatio mea. id est resurrectio mea in corpore glorioso. j. Corinth. xv. Omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. Uocabis me. ad gloriam. dicendo illud Matth. xxv. Uenite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a cōstitutione mundi. Et ego respondebo tibi. reddendo gratiam ex tota virtute spiritus mei. Operi manuum tuarum ne despicias. id est mihi qui sum opus tuū. Porriges dexteram. ponendo me ad electorum partem. Tu quidē gressus meos dinumerasti. id est meos actus bonos ꝛ malos. Sed parce. id est parces. Peccatis meis. quod patet ex hoc quod subditur: Sed curasti iniquitatem meam. Sicut autem iusti tunc ibunt ad gloriam: ita reprobi ad penam. ideo subditur: Mons cadens defluit ꝛc. sequitur: Et homines similiter perdes. scilicet homines similes monti per superbiam: ꝛ similes saxo vel lapidi per cordis duriciaꝫ: ꝛ terre per auariciam. Roborasti eum paululum. scilicet impium qui frequenter prosperatur in vita presenti. Ut in perpetuum transiret. ad penaꝫ inferni. Jmmutabis faciē ei⁹. in morte. Et emittes eum. ad penam gehenne. Siue nobiles fuerint filij eius ꝛc. de quorum promotiōe fuit nimis sollicitus in vita. ideo sequitur: Attamen caro eius dum viuit dolebit. anxiata pro filijs. Et anima eius super semetipso lugebit. post mortem in supplicijs eternis.

Capitulū: XV

Respondens autē eliphaꝫ themanites. Postq̄ descripte sunt obiectiones amicorum Job contra ipsum et eius responsiones. Hic consequenter ponuntur replicationes contra ipsum: ꝛ eodem ordine quo fuerunt obiectiones posite. Et primo ponuntur replicationes eliphaꝫ. secundo ipsius baldath. xviij. capi. tertio ipsius sophar. xx. capi. Circa primum sciendum q̄ Job in responsione sua dixerat aliqua difficilia ꝛ profunda de immortalitate anime et futura resurrectione: vt dictum est capitulo precedenti. que eliphaꝫ non intellexit. vel contra ea obijcere nesciuit: et ideo illa omittens: cum tamen de his esset principale propositum: ad modum litigiosi cepit verba Job arguere. Et primo verba que protulerat ante disputationem cum deo. secundo ea que protulerat disputando cum ipso. ibi: Ostendam tibi: Prima in duas. quia primo verba Job arguit. secundo ad hoc rationes inducit. ibi: Nunq̄d p̄m⁹. Circa p̄mū p̄mo arguit iob ꝯ xbis
ex iactātia.

Universidad de ... Biblioteca

a Nunqd sapiēs rñdebit. Cūcta q̄ in san/ Ca.XV ctis sentiunt: malis quasi in ventū ꝓlata displicēt: nec bonoꝝ verba dicta rōnis: sed stimulos furoris existi/mant. vñ subdit: b Et implebit ardore. q̄ etiā q̄ se sentiūt ꝯtumeliose dicere: studēt ex dñi defensiōe pal/liare. vnde subdit: c Ar/guis verbis eū. Et nullū pu/tant h̄re timorē dñi: nisi eum quē ad stulticiā sue professio/nis traxerunt. vñ addit: d Quātū in te est ⁊c. Tuli/sti. dicit. i. abstulisti. Ac si di/ceret: De tua iusticia p̄sumēs: creatoris tui grām despic̄ de/precari. Cū heretici vera ma/la ꝯtra bonos nō inueniunt: fingūt q̄ redarguāt: vt iusti vi/deant. e Docuit ei ini. tua o.t. Iniqtas os docet: qn̄ ex mala vita cōcipit qd̄ peius di/cat. f Imitaris lin. blas. Heretici q̄si venerādo deū hu/milia vt carnē ⁊ mortē negāt: ⁊ eccl'iaȝ hec ꝯfitentē blasphe/mare dicūt: ⁊ si qd aduersi ei ꝯtigerit: ꝓ hac iniuria dicūt fieri. Vñ ait: g Condēna/bit te ⁊c. Aliqn̄ v̄bo q̄si ratio/cināndo cōprimere volūt. vñ: h Nūqd prim⁹ hō. Hec aūt dei defensio ab eis iō assumit: vt docti videant: ⁊ dū diuinā grām defendere videntur: suaȝ sciam hoib⁹ innotescūt. vñ: q̄ loq̄ de sapīa dei cepit: stati ad suaȝ elationem cecidit dicēs: Quid nos ⁊c. Vel: Cōdē/nabit. Labia sua ei asserūt re/spondere: vt culpa eloquij sit causa flagelli. Nūqd pm⁹. Ac si dicat. q̄ de eterno loqr̄: pensa q̄ tpalis es: q̄ de ei⁹ sa/pientia disputas: pensa q̄ ꝯsi/liū ignoras. i Quid no/sti qd̄ ignorem⁹? Hec v̄ba pa/tenter ostēdūt ex q̄ mētis ela/tione ꝓdeat: q̄cqd q̄si ad dñi cam defensionē sonat. k Et senes et antiq ⁊c. Heretici qr sua nō possunt astruere rōne: auctoritate antiquorū nitun/tur defendere apud stultos: ⁊ doctores eccl'ie dicūt sibi magi/stros fuisse: ⁊ aduersa eccl'ie di/cūt pro praua ꝯfessiōe ei ꝯtin/gere. Et h̄ est: Nūqd grāde est. Quid te e.c.t. Sepe iusto/rū mens ad altiora ꝯtēplāda suspendit: vt exteri⁹ eoꝝ faci/es obstupuisse videatur. Sed hāc ꝯtemplationis vim repro/bi p hypocrisim fieri putāt. qd̄ enī in se est in alijs pu/tant. m Quid tumet cō. de. spi. tu. Plerūqȝ iusti aliqb⁹ necessitatib⁹ afflicti sua opa cogunt fateri. qd̄ beat⁹ iob fecerat: qd̄ putat elatio: sed in dei aurib⁹ su/pba n̄ sūt q̄ hūili corde ꝓferūt. ⁊ sic q̄uis culpe ē sibi ar/rogare qd̄ n̄ ē: sic plerūqȝ culpa nl'la ē si hūilit bonū di/cat qd̄ est. n Huiuscemōi ser. de bōis tuis: nō tñ iob i his ꝯ deū tumuit: s; q̄ v̄e fecerat hūilit dixit. Sepe in/sti ⁊ iniusti eadē hñt v̄ba: ⁊ vñ illi placēt: hi offendūt: vt phariseus q̄ se iustificat in opere: ⁊ Ezechias qui se iustificat i cogitatōe. o Quid ē hō. Eoipo q̄ dr̄ hō: terre⁹ exprimit ⁊ ifirm⁹. Ab hūo ei appellat⁹ est. p Et vt iust⁹ ap. n. ⁊c. Quō ei iust⁹ appareat: q̄ ꝯ illa nat⁹ ē: q̄ iiusticie ꝓpiatrix extitit. pma qppe viro iiusticiā mu/lier ꝓpinauit i paradiso. q Ecce int. ⁊c. Et celi ⁊c. h̄ celoꝝ noīe repetijt: qd̄ sctōꝝ appellatiōe signit: q̄ ante districtū dī iudiciū: nec ipi eē m dī ad pfectū pūt.

B

s.7.d

De pe. di. 2.c.fi.

a Nunqd sapiēs respōdebit quasi
b in ventum loquens: ⁊ implebit
a vere in ventū ⁊ in ardore: qr arguis.
c ardore stomachū suū? Arguis ver
bis euȝ qui nō est equalis tibi: ⁊
d loqueris qd̄ tibi n̄ expedit. Quā/
tū in te est euacuasti timorē: ⁊ tu
a ex ꝑuersa vita docuisti loqui ꝑuersa.
e listi preces corā dño. Docuit eni
f iniquitas tua os tuū: ⁊ imitaris
g linguā blasphemantiū. Cōdēna/
bit te os tuū: ⁊ n̄ ego: ⁊ labia tua
h respōdebūt tibi: Nunquid prim⁹
a vt de eterno loqui possis.
hō tu nat⁹ es: ⁊ āñ oēs colles for
a vt de ei⁹ cōsilio dispures.
matus? Nūquid cōsiliū dei audi
sti ⁊ inferior te eius erit sapiētia?
quasi alio docente.
i Quid nosti qd̄ ignoremus: quid
per te.
k intelligis qd̄ nesciam⁹? Et senes
⁊ antiqui sunt i nobis multo ve/
tustiores q̄ patres tui. Nunquid
a quasi ex cū talis es culpa tua sunt tibi mala. q. si professione fidei corrigeres: consolationeȝ a flagellis haberes.
grāde est vt cōsoletur te deus?
sed v̄ba tua praua hoc ꝓhibent.
l Quid te eleuat cor tuū: ⁊ q̄si ma/
gna cogitās attōitos habes ocu
ergo.
m los? Quid tumet ꝯtra deū spūs
n tuus: vt ꝓferas d̄ ore tuo huius/
a sed tu nō debes tumere. inter iniqs reph̄en/siones vera admiscet: sed bona nō bene dicit.
o cemodi sermones? Quid est hō
p vt imaculatus sit: ⁊ vt iust⁹ appa
de corruptione.
q reat natus de muliere? Ecce iter
a per naturā sed inherēdo imutabili veritati fit immutabilis p gratiam.
sctōs ei⁹ nēmo imutabilis: et celi

ex iactantia ꝓlatis: qr dixerat: Nec inferior vrī ego sum: q̄si isinuās q̄ eēt maior: vt iste ei iponit. d. a Nunqd sapiēs. qualē tu te fac̄. b Respondebit q̄si in ventū loquēs. i. vane ⁊ iactanter. q. d. nō. se/cūdo arguit eū de v̄bis ꝓlatis ex iracūdia: qr obiurgās dixerat. pri/us vos ostendens fabricatores mēdacij: vt eliphaȝ imponit sibi: ⁊ h̄ est quod dicit. c Et implebit ardore sto/machū suū. q. d. nō. ⁊ dicit: d Ardore. qr ira est accēsio sanguinis circa cor. tertio arguit eum de verbis blasphemato/rijs: eo q̄ dixerat: Disputare cū deo cupio. dis/putare enī cū aliquo videt sentētie ipius con/tradicere. iō dicit: e Arguis v̄bis eū qui nō est eq̄lis tibi. q. d. sapīa sua intantū supemi/net q̄ nō est licitū alicui ꝯtradicere ei: qr ope/ra eius que nobis vident irrationabilia sunt i se rationabilissima. iō subdit: f Quātū in te est euacuisti timorē. q̄ temerarie ausus es ꝓ/uocare eū ad disputationē. g Et tulisti p̄/ces corā deo. i. abstulisti p malicia tuā ne pre/ces tue sint accepte corā deo. h Docuit ei iniqtas tua os tuū. ex abūdātia enī cordis os loquit: ⁊ iō ex iniqtate cordis ꝓcedit iniqtas oris. i Cōdemnabit te os tuum. ostendendo ma/liciaȝ quam habes i corde abscōditā. k Et labia tua rñdebūt tibi. i. verba de labijs tuis ꝓlata ostendunt tibi illud qd̄ q̄ris. s. cām tue flagellatiōis: q̄ est iniqtas tua. l Nunqd p̄mus. Hic ꝯñr adducit eliphaȝ rōnes ad p̄di/cta: ⁊ p̄mo q̄ blasphemauerat q̄rens disputa/re cū deo. d. Nunqd pm⁹ hō tu nat⁹ es. i. crea/tus: qr p̄mus hō fuit p creationē: ⁊ extūc ha/buit a deo omnē sciam que pōt haberi p natu/ram quā nō habuit iob. m Et ante oēs col/les format⁹. q. d. es tu ne sapiētior primo hoīe vel primo angelo q̄ creat⁹ fuit cū mūdo sensi/bili. n Nunqd ꝯsiliū dei audisti. i. intima sue sapie. o Et inferior te erit ei⁹ sapīa: qr ꝓuocasti eū ad disputādū: q̄si potēs redargu/ere eū ⁊ ꝯfutare. q. d. ex istis apparet magna p̄/sumptio tua de sapīa tua: que tñ modica ē aut nulla. iō subdit: p Quid nosti. p aliorū doctrinā. q Qd̄ ignorem⁹. q̄ tñ hoīes fra/giles ⁊ parue scīe sum⁹. r Quid intelligis. p te inueniēdo: s Qd̄ nesciam⁹. q. d. nihil: imo ecōuerso plura ignoras que nos scimus. vñ subdit: t Et senes ⁊ antiq sunt i nobis ⁊c. q. d. ab illis potuim⁹ plura ⁊ maiora audi/re: ⁊ ex illis alia inuenire q̄ tu potueris scire a doctoribus tuis p eoꝝ doctrinā vel p tuaȝ in/uentionē. v Nūqd grande est. Hic addu/cit rationē ad increpandū verba iob q̄bus di/xerat: Si fuero iudicat⁹ scio q̄ iust⁹ inueniar. p hoc innuēs q̄ nō erat flagellat⁹ ꝓ culpa. d. Nunqd grāde est vt ꝯsolet te de⁹: releuando a miseria ⁊ afflictiōe. q. d. nō. sed est ei valde fa/cile. x Sed verba tua praua: blasphemato/ria ⁊ supba. y Hoc ꝓhibent. q̄ te manifeste ostendūt iniustū. z Quid te eleuat cor tu/um. superbia interiori. a Et q̄si magna co/gitans attonitos habes oculos: ostendēs su/perbiam tuaȝ in signo exteriori. mens enim hominis magna cogitās abstrahitur ab exterioribus: ⁊ sic oculi corporales remanēt quasi at/toniti. ex hoc igitur eliphaȝ notat ipm Job q̄ talia signa faceret exte/rius ex superbia. quasi isinuās q̄ cogitaret profunda ⁊ alijs incogni/ta. b Quid tumet contra deum spirit⁹ tuus ⁊c. ⁊ in hoc notat eū de superbia in verbo: ⁊ contra deum que est maxima: vlterius osten/dit verba Job falsa qui se iustificabat. dicens: c Quid est homo vt immaculat⁹ sit. quia vita humana non potest transire sine culpa. ad cuius probationem subdit: d Ecce inter sanctos. id est ange/los bonos. e Nemo immutabilis. a bono in malum: et hoc p na/turam. licet angeli sancti confirmati sint in bono per gratiaȝ. ⁊ quod dicit: Nemo. nō significat idē qd̄ nullus hō. qr angeli non sunt homi/nes: sed accipit hic nemo ꝓ null⁹ generalit. sicut Matth. xj. Nemo nouit filiū nisi pater. f Et celi nō sunt mūdi in ꝯspectu ei⁹: qr corpo/ra celestia hñt aliqd potentionalitatis admixtū. s. ad situm ⁊ illumi/nationem recipiendū: qr luna ⁊ stelle recipiūt lumen a sole: ⁊ ex h̄ con/cludit immūdiciam iob ⁊ iniqtatem. dicens:

Quanto Quanto

a Quāto magis abominabil. Quilibet peruersus abomiabilis est ꝓpter imūdiciā macule. b Inuti/lis. ꝓpter iusticiā pfecte vite: q̄ bibere iniqtatē dr: q̄a qd̄ bibit ad glutiendū morā nō h̄ȝ. Culpa ergo qr ab iniusto homie sine vlla retractatiōe pperrat: q̄si aqua iniqtas bibit. c Ostendā tibi. Quia cū mīori auctorita te docet: bis qui audita q̄ q̄ ea q̄ viderat loquit: vt fortio/rē autoritatē sibi eliphaȝ arro garet d. Qd̄ vidi nar. ti. Pro priū arrogātis est vt cū rectū vel parū senserit: inde eleuet: ⁊ q̄i doctior reuerentiā a me/liorib⁹ exigat. Ostendā. q. d. Cū ꝯstet q̄ non mūdus iob snias ꝯ eū ꝓponere ꝓmittit: dicēdas q̄dē: sed nō huic: q̄s autoritate patrū munit. d Sapiētes ꝯfitent. Ecce au dacia hereticoꝝ q̄ de dānatis patrib⁹ ꝯfundunt: ⁊ tñ snias cū autoritate ꝓferūt: in q̄ruȝ etiā laudē ꝓsiliūt: ⁊ eos velut solos eccl'ie ꝓfuisse gloriant. dicentes: solis datā esse terrā: id est eccl'iaȝ ad regendū: nec p eorū corda trāsisse alienū. i. diabolū. Ecce snie. e Cū/ctis diebus. Solent etiā ele/cti in q̄busdaȝ actib⁹ supbire: sed ꝓusq̄ vitā finiāt: ab elati/one corda cōmutāt. Impi⁹ ve ro dieb⁹ oīb⁹ supbit: ⁊ sic vi/tam termiat: vt ab elatiōe mi/nime recedat. f Et nume/rus annoꝝ ⁊c. Propie tyrā/nus q̄ in cōmūi republica nō iure principat. Sed ⁊ omnis supb⁹ iuxta modū propriū ty/rannidē exercet. Nā qd̄ alius in republica: alius in prouin/cia: ali⁹ in ciuitate: alius i do/mo ꝓpria: ali⁹ per latentē ne/quiciā. hoc exercet apud se in cogitatiōe: ⁊ si nō possit ope. Et est sensus: Cūctis dieb⁹ su. in su. ⁊c. Sed cur q̄si d̄ cer/to extollit: cui⁹ vita sub incer titudine tenet. g Sonit⁹ terroris sp ⁊c. Praua mens semp i laborib⁹ est. Sicut bo/na semper tranquilla. qr aut molitur mala que inferat: aut metuit: ne sibi hic ab alijs in/ferant. h Non credit q̄ re uerti possit ⁊c. Quia dum fe/riri sevndiqȝ credit insidijs: sa lute desperata semp ad nequi ciam crescit. i Cum se mo uerit ad querendum panem. Panis hic stipendium presentis vite. Tenebrarum vero dies tempus vltio/nis accipit. In actu itaqȝ suo. Iste ꝑuersus irā iudi/cis perpendit presentē: sed a malo n̄ auertitur. Vel: Cū se moueret ⁊c. Et si aliqn̄ iudicia dei videns sibi venire timet: dū tamen presentia querit: auaricia vi/ctus illa contemnit. k Terrebit eū tribulatio. In omi qd̄ iniquus agit tribulatione ⁊ angustia vallat: qr cor ei⁹ anxietate ⁊ suspitiōe ꝯfundit: si occulte vult rape vl' mētiri: timet dep̄hēdi: ⁊ laborat quō tegi pos/sit. Plana ē via v̄itat: q̄ue iter mēdacij: q̄ regi p̄parato ad p̄liū cōparat: qr rex q̄ p̄pat ad p̄liū: sic de hoste su/spect⁹ ē: vt quē ducit exercitū metuat ne labefactet: ne destitutiōe militū iacul' pateat iimicoꝝ. Sic iniqu⁹ fal/sa agēs: falsa eloq̄ns formidat: ne suos amittat milites. i. argumēta falsitat: ⁊ iacul' pateat v̄itatis: si ei forte defuerit: qd̄ ex fallacia oppōat. l Tetēdit ⁊c. Cōtra deū man⁹ tēdere ē i opatiōe praua despect' ei⁹ iudicijs

per seipsos.
non sunt mundi in ꝯspectu eius:
qr nec celi mūdi. in malis.
a quanto magis abominabilis
a in bonis que p mala destruunt ne placeant. b q̄ sine timore illicita facit q̄si iniusticie potuȝ sine obstaculo glutit.
b ⁊ inutilis homo: qui bibit quasi
c aquā iniquitatē? Ostendam tibi
et
audi me: quod vidi narrabo tibi.
qr vt ego.
d Sapiētes confitētur: ⁊ nō abscō/
dunt patres suos. Quibus solis
vel uir.
terra data est: ⁊ nō trāsibit alien⁹
a quasi nō es mūdus sed supb⁹. b cōfisus presentib⁹: nesciēs q̄ incerta sit eius felicitas.
e p eos. Cūuct' diebus suis ipius
f supbit: ⁊ numer⁹ annoꝝ incertus
a inter tyrān⁹ ē. ⁊ si extra ꝓrios nō affligit: qr n̄ intuet de⁹ q̄d possit sed q̄d velit. b vita incer/ta: etiā h̄ ē pena ei: qr eoipo qd̄ agit ferit: sp timi/dus ⁊ suspect⁹ ne ab alijs patiat qd̄ alijs fecit: sed innocens securus est.
g est tyrānnidis eius. Sōnitus ter
roris sp i aurib⁹ illi⁹: ⁊ cū pax sit
h ille sp isidias suspicat. Nō credit
a de peccatis ad iusticiā cū tot vndiqȝ vrgeār. b sicut inuolut⁹ tenebris de luce desperat: vñ: impius cū in ꝓfundū venerit contemnit.
q̄ reūerti possit d̄ tēnebris ad lu/
cem: circūspectās vndiqȝ gladiū.
a etiā hec pena ei. b hec etiā ē cā mala agēdi
i Cū se mōuerit ād querendū pa/
a inter sibi rest' damnatiōis: nec tñ deficit: extra gauder: inter timer: inter ē accusator. in actu
nem: nouit q̄ paratus sit i manu
k eius tenebraꝝ dies. Terrebit eū
tribulatio: ⁊ āgustia vallabit eū:
bene aūt rex: qr ⁊ si trepidat erigit se p auda/ciam. eligit pati q̄libet dū agat qd̄ ei placet.
sicut regem qui p̄parat ad p̄/e
a ideo hec oia. hoc aperte de antichristo et de membris eius omnibus.
l lium. Tetēndit ei aduersus deuȝ

a Quāto magis abomiabilis. p peccata cōmissiōis. b Et inuti/lis. p peccata omissiōis. c Homo. i. ipe iob: quem ex abomiatiōe nō nomiat proprio nomie. d Qui bibit quasi aquā iniquitatē. i. cōmittit peccata absqȝ freno timoris ⁊ mensura. Ille enim q̄ bibit vi/num: quia timet inebriari: bibit temperate: sed bibens aquā hoc non timet. ꝓpter hoc nō curat de tali temperamen/to: ⁊ sic insinuat q̄ iob temperamētū timoris dei postposuerat: ⁊ sic omi iniqtati sine freno se exponebat. Ex supradictis satis pȝ q̄ ver/ba ⁊ argumēta eliphaȝ nō ibant ad intentio/nem iob: qr nō quesierat disputare cū deo per cōtentionem quasi equalis ei vel superior: sed p humilē veritatis inq̄sitionē a summo docto/re tanq̄ inferior. sicut Hiere. xij. dicit. Iustus q̄dem tu es dñe: si disputem tecū: verūtamē iu/sta loquar ad te. e Ostendā tibi. Hic ꝯñr eliphaȝ arguit verba iob: q̄ dixerat disputan/do. dixerat enī q̄si ꝯquerēdo se viuere i angu/stia ꝓ malo p̄senti: ⁊ timore ꝓ futuro. d. Ma/nū tuā longe fac a me: ⁊ formido tua n̄ me ter/reat: ⁊ ideo eliphaȝ p̄mo nititur ostēdere sibi causam timēdi ⁊ anxiandi: etiā anteq̄ esset de/iect⁹ a ꝓsperitate tpali. scd̄o post suā deiectio/nē. ibi: Habitauit. Circa primū excitat ip̄i⁹ at/tentionē. d. f Audi me qd̄ vidi. p ꝓpriam experientiā. g Narrabo tibi. ⁊ nō solū vidi sed a sapientib⁹ audiui. ⁊ hoc est qd̄ subditur: h Sapiētes ꝯfi. ⁊ non abscon. pa. suos. i. do/ctrinā eoꝝ: sed eā manifestant tpe ⁊ loco. i Quib⁹ solis data est terra. i. bona terrena quib⁹ vtunt ad vtilitatē suam. mali aūt abu/tunt ad suā dānationeȝ. k Et nō transibit alien⁹ p eos. deijciens eos a sua ꝓsperitate. si/cut dr de rege terrā aliquā deuastāte q̄ trāsit p eā ad libitū deuastando eā. eliphaȝ ei pone/bat felicitatē in ꝓsperitate tpali: ⁊ ideo conse/quēter dicebat bonos et virtuosos ab ea non deijci. l Cūctis diebus. Postq̄ excitauit iob ad attentionē: hic ꝯñr ponit suā intētiōeȝ. sc; q̄ iob adhuc in ptāte tpali existēs habuit causam anxietat' ⁊ timoris ꝓpter mala q̄ fece/rat alijs. ꝓpter qd̄ sp timebat sibi insidiari gla/dio ⁊ veneno ⁊ alijs modis: sicut ē d̄ tyrānis. vñ. iij. de ꝯsolatiōe ꝓsa. v. dr de dionysio tyrā/no: Expert⁹ sort is sue piculoꝝ tyrānus regni met⁹ pendētis sup verticē gladij terrore simu/lauit. qd̄ exponēs cōmētator dicit: q̄ cū diony/si⁹ tyrān⁹ existēs i ptāte sua: q̄reret a q̄dā aīco suo q̄d sibi videret de ipo: rñdit ipm eē felicē: tūc dionysi⁹ fecit eū sedere i regali solio vestib⁹ regijs ornatū: ⁊ apponi optīa cibaria ante eū. verūtñ sup caput ei⁹ fecerat appendi gladiuȝ acutissimū cū filo tenui: quē cū vidisset dictus amic⁹ p̄ anxietate nō poterat comedere: sed ti/mebat et pallebat p̄ tiore gladij ne q̄libet mo/mento caderet sup ipm: tūc dionysius tyrān⁹ dixit: licet sim in ptāte regia ꝯstitutus: tñ sum ꝯtinue in tali anxietate quali tu es modo pro/pter mala que alijs feci: timens quolibet mo/mento insidias mihi parari: ⁊ veneno vel gla/dio iterfici. ⁊ h̄ ē qd̄ dr: Cūct' dieb⁹ suis impi⁹. i. in pctō obstinat⁹. m Superbit. fm qd̄ dr i Psal. Superbia coꝝ qui te oderūt ascendit semper. Et numer⁹ annorū incertus est tyrānidis eius: quia semper ti/met potestatē suam amittere. ideo subdit: n Sonit⁹ terroris sem/per i aurib⁹ illi⁹. Si enim audiet aliquē fremitū: videt sibi q̄ sit impe/tus aduersariorū irruens super euȝ. o Et cū pax sit. i. cū nihil tale terribile appareat. p Semp insi. suspi. videlicet machinatiōes oc/cultas fieri ꝯtra ipm. q Nō cre. q̄ reuer. pos. de tenebris. i. de tali anxietate mētis q̄ obnubilat animū. r Circūspe. vndiqȝ gla. qr ꝓ/pter mala q̄ fecit suscitauit ꝯtra se odiū ex oī parte: ⁊ nō solū ab extra: sed etiā ab intra. ideo subdit: s Cū se mo. ad q̄ren. panē. i. cū vo/luerit accipe corporis refectionē. t Nouit. i. timet ꝓbabiliter. v Q̄ parat⁹ sit in manu ei⁹ tene. dies. i. mortis p intoxicationē. ⁊ sic anxiat nō solū ab extra: sed ab itra: timēs itoxicari a ꝓpria familia ex odio vl' ꝓ p̄mio. iō sequit: x Terrebit eū tribulatio. supuētura. y Et ang. valla. eū. q. d. sic rex parat⁹ ad p̄liū vallat militib⁹: sic iste angustijs ⁊ terrorib⁹: ⁊ qr istud ꝓcedit ex iusto die iudicio. subdit ꝓ cā: z Tetendit ei ad. ⁊c. abutens potestate sibi a deo cōcessa.

C

ꝑseuerare Cucur.

Universidad de ... Biblioteca

pseuerare. Et ɔtra omnipotentē roborat̄: q2 ꝓsperari in mala sua actione permittit: Qui erecto collo aduersus eū currit: dū que creatori displicēt cum audacia ꝑpetrat. a Cucurrit. i. in malo ope obstaculum de aduersitate nō habuit. b Et pingui cer. ar. Pinguis ceruix est opulēta supbia affluentib⁹ reb⁹ q̄si mult' carnib⁹ fulta. c Operuit faciē e. c. Facies crassitudo operit: q2 desiderata terrenaꝝ reꝝ abūdantia oculos mētis premit. d Et de late. ei⁹ ꝛc. Latera diuitū sunt: q̄ eis adheret aruina de laterib⁹ ei⁹ dependet: q2 q̄sq̄s potenti ꝛ iniq̄ adheret: ipe quoq3 de ei⁹ potentia velut ex pinguedine tumet.
e Habitabit in ci. Quia ciuitas a ɔuersatiōe cōuenientiū appellat̄. Ciuitates desolate sunt ipi obsequentiū cunei ꝑuersoꝝ a q̄bus laudant̄. Dom⁹ autē deserte sunt cogitatiōes praue: q̄s iniqu⁹ iste inhabitat: q2 p omē qd agit: iniquoꝝ hoīm placere cogitatiōib⁹ appetit. Que desolate ꝛ deserte dicuntur: q2 ab omnipotēte sunt derelicte. Que in cumulos sunt redacte: q2 dū praui quiq3 ɔfusis actiōib⁹ sibimetipis ad ꝑuersa opa iungunt̄: ondūt ꝑculdubio q2 de edificio vite ceciderūt. f Nō ditabitur. Quia superbi cogitatio ab auctoris sui gr̄a nō inhabitabit̄. g Nec pseuerabit sub. ei⁹. Ac si dicat. Hoc qd h̄re videt̄ exteri⁹ trāsit: ꝛ illud qd trāsire nō poterat interi⁹ nō habet. h Nec mittet in ter. ra. s. Quia velut ad leuē flatū: sic ad motū occulte sn̄ie vita ei⁹ eruit̄. Uel in ter. nō mit. ra. q2 nunq3 ad eterne vite desideriū cordis sui cogitationē plantat. i Nō recedet de te. q2 enī lucem iusticie nō querit: de tenebris nō recedit. k Ramos ei⁹ a ꝛc. q2 ipi quoq3 q̄ ei ɔiuncti sunt terrenis desiderijs estuant vt boni opis fructū non ferant: q2 ad appetenda infirma p nequiciā adhelant.
l Et auferet̄ spū o. e. q2 eo ꝑcussionis sententiam accipiet quo oris sui spiritū timore dei nō restrīgit. m Nō credat fru. ꝛc. Quia elemosyna cum redimere nō valet: quam ꝑpetrata rapina paupis ante dei oculos ascendere nō ꝑmittit. Uel pro extēdenda temporali vita: elemosynā nō valet obtinere: vt finem debitū euadat. n Anteq3 di. eius im. p. Quia longos anīo dies ꝓponit dū ad illud tempus ꝑuenire nō valet qd expectat: quasi anteq3 dies illius expleantur perit. Uel: Anteq3 di. e. im. Quia si q̄d fortasse boni ceperit: priusq3 p longitudinem in eo temporis cōualescat: ad exteriora relabitur. Anteq3 dies ei⁹ im. Dies presciti: nec augeri: nec minui possunt: nisi contingat vt ita presciantur: vt vel cū operibus optimis sint longiores: vel cum pessimis breuiores: sicut ezechias augmētum lachrymis meruit. ꝛ de ꝑuersis dicit̄: indisciplinatis obuiat mors. o Man⁹ ei⁹ a. Ab omi bona operatione siccantur. p Ledet̄ quasi vi. ꝛc. Si florentem vineam immoderatū frigus vel estus attigerit: discusso flore botrus tabescit. Sic nonnullos qui post peruersa itinera sanctas vias sectari appetunt: prius q3 in eis desideria bona roborentur prosperitas seculi que eos exterius implicat: a calore intimi amoris retrahit: ꝛ quasi ex frigore extinguit: quicquid de virtutū flore in eis apparere videbatur. Illos autē in flore estus contigit: quos humane laudis appetitio feruētes in sancto studio a fructu alienos facit. vnde subdit:
q Et q̄si o. pro. Oliua cū in flore est si īmoderata nebula tangit̄ a fructu vacuat̄. Sic bona inchoantes si laudibus ceperint delectari fructū opis perdūt: velut ex nebula fauoris: qua fit caligo intelligentie: vt nequeant discernere qua intentiōe quid faciant. Uel: In primo flore. Infirmus regere: vel inferiora agere non debet: quia in terrenis actibus frigescit. Uel cum placere videt que agit: ardentius eadem bona operatur: ꝛ quasi in sancto studio feruet. vnde estu perit. r Congregatio enim hypo. ꝛc. Congregant hypocrite bona opera: sed eorū sterilis est ipa cōgregatio: quia p hoc quod agunt fructū recipere in eterna retributione non appetūt.
s Et ignis deuo. ta. e. ꝛc. Corpa in q̄b⁹ aīe eoꝝ habitāt tabernacl'a dicit: q̄ hic desideriū laudis. postmodū aūt ɔcremabit ignis gehēne. t Tabernacula. Cogitatio est tabernaculū: in q̄ mēs hitat quā est⁹ auaricie vastat. Uel cor tabernaculū dicit qd ɔsumit ardor laudis. Uel corp⁹ ē tabernaculū aīe: ꝛ q̄ h ardēt mēte: ardebūt carne ignib⁹ gehēne. v Cōcepit dolorē. Cū ꝑuersa cogitat: Iniq̄tatē parturit: cum explere ceperit. Concepit.

Mens

a ꝗ d ꝑuerse cōtra deū appetit iusto iudicio iplere sinit: nec negata facultate ad se redit vt peniteat
manum suā: ꝛ cōtrā omnipoten/
a tez roborat⁹ est. Cucurrit aduer/ a†
terrenis abūdans cōtra deū erigitur
b sus eū erecto collo: et pigui cerui b+
a q2 cura terrenoꝝ occupat ꝛ excecat.
c ce armatus est. Operuit faciē ei⁹ c†
a nō est satis eis de se nisi et sui ex eis gloriēt.
d crassitudo: et de lāterib⁹ ei⁹ arui/ d† e†
iste talis.
e na dependet. Habitabit in ciuita f+
tibus desolatis ꝛ in domibus de
ciuitates ꝛ dom⁹ edificia dū ruūt cumlos faciūt
sertis: que ī cumulos sūt redacte.
a vl' n̄ hitabit. qd idē est: q2 supba cogitatio ab auctor' sui gr̄a nō inhabitabit: et ita virtutibus nō ditat̄: cui⁹ mentē nō inhabitat de⁹. etiā
f g Non ditabitur: nec perseuerabit †
vt arbor que nō habet in terra radicē etiā leui flatu cadit. sic cōtra deū roborat̄: q̄ sine radice stat et cito sententia dei eruitur.
h substātia eius: nec mittet in terrā g†
i radicē suā. Nō recedet d tenebr'. h
a cuius exēplo q̄ sibi adherēt desiderijs vrunt̄. b supbus q̄ hic plus valet eo ampli⁹ lingua ei⁹ effrenatur cōtra hoies ꝛ cōtra deum.
k l Ramos ei⁹ arēfaciet flāma: ꝛ āu i k+
m feretur spiritu oris ei⁹ ab eo. Nō l+
ꝛ iuste.
credat frustra errore deceptus: q
elemosyna post culpam est preciū quo redimatur: sed nō valet ei q̄ in malo ꝑmanet.
n aliquo ꝑcio redimendus sit. An/ †
quia ꝛ nequicia eius vitam intercidit.
teq3 dies eius impleant̄ ꝑibit: et m
a ꝛ si bona agit: q2 tamē nō recta intentione.
o p manus eius arescent. Ledēt q̄si n o
opus scz.
vinea in primo flore botrus ei⁹:
florē quē ꝑposuit oliua proijcit: q2 rudimēta boni operis ad ꝑfectū nō ꝑducit.
q ꝛ quasi oliua proijciēs florē suū. p
a ledet̄ q2 his enī hoc cōtingit: q̄ deum puro corde nō sequunt̄ b si bona intētio nō sit ꝛ bonum opus qd videt̄ perit.
r Cōngregatio enī hypocrite stēri/ q r
a q2 estu auaricie maiora bona ostendunt.
s t lis: et ignis deuorabit taberna/ s† t†
a laudis b terrena q2 maiora ab oib⁹ bona perūt ig. de. ta.
la eoꝝ q̄ mūnera libēnt accipiūt.
inuidendo. derogando.
v Cōcepit dolorē ꝛ pepit iniq̄tatē: v x

a Cucurrit ad. eū erecto collo. p supbiā. b Et pingui cer. armat⁹ est. q2 talis supbia ꝑcedit ex pinguedine diuitiaꝝ ꝛ tpalis ptātis: et q2 supbia excecat. iō subdit̄: c Operuit faciem ei⁹. i. noticiā intellect⁹. d Crassitudo. i. superbia ꝑcedens ex tempali abūdantia. e Et de la. ei⁹ aruina dependet. ex hoc signat q ministri eius ꝛ collaterales ex eodem motu malicie ei⁹ obtēperabāt eā imitātes. talē aūt fuisse iob signabat iste eliphaz dum adhuc eēt in ptāte ɔstitut⁹. f Habitabit ī ciui. Hic ɔūr describit anxietatez iuste inflictā iob: qn̄ fuit a ptāte deiect⁹ dicēs: Habitabit in ciuitatib⁹ desolat'. Prima ei ē pena deiecti q sit fugitiu⁹ de loco ꝓprio: ꝛ habitet ī locis ruinosis ꝛ occultis. Scd̄a ē ꝑuatio sue subez: ꝛ q̄ntū ad h dr: Nō ditabit ꝛc. g Nec mit. in ter. ra. sn. i. nō hēbit stabilē ꝛ securā māsionem. h Non recedet de te. i. nō reuelabit̄ a suis miserijs ꝓpter malū sue obstinatiōis. alia pena est qn̄ priuat̄ prole sua: qd ipsi iob ɔtigerat. ꝛ q̄ntū ad h dr: i Ramos ei⁹. i. filios ꝛ filias. k Arefaciet flāma. i. interficiat diuina iusticia. p h insinuans q pueri iob iuste ꝑ pctīs suis fuerāt occisi. l Nō credat ꝛc. redimēdus sit. i. liberādus a miseria aliq̄ auxilio: q2 ē indignus. m Anteq3 dies ei⁹ impleant̄ pibit. q2 mors ei⁹ accelerabit ante cursum nature. n Et man⁹ ei⁹ arescent. id est oīa ei⁹ opa deficient. o Ledetur q̄si vinea in pmo flore botrus ei⁹. i. de eo nō expectabitur aliq̄s bonos fruct⁹. iō subdit̄: p Et quasi oliua ꝓijciens florē suū: ꝛ sic amittit fructuz suū futurū. q Congregatio enī hypocrite. id est ipi⁹ iob quem dicebat hypocritā pretēdendo falso exterius sanctitatez. r Sterilis. q2 omīa bona que ɔgregauerat iob fuerūt ei subtracta. s Et ignis deuo. taber. eoꝝ qui mu. li. acciplūt. in h notat iob q dum esset in ptāte fuerat acceptor muneꝝ ad ꝑuertendū iudiciū: et ex hoc fuisse punitū pena ignis oues suas ꝛ pueros ɔsumentis: vt habet̄. s. j. ca. Ignis dei cecidit e celo: ꝛ tactas oues puerosq3 ɔsumpsit. ꝛ iō dicit̄ hic: Et ignis deuorabit tabernacula eoꝝ: q2 custodes ouiū solent in tabernaculis habitare.
t Concepit dolorez. i. precogitauit malū alijs facere. v Et peperit iniquitatem. deducens ad effectum cogitationem suam iniquam: dum esset in potestate temporali.

21.q.3 qui...
Ps.7 Esa.

Et vterus

Mens etiā hypocrite nūq3 vacat a malo: q2 q̄ appetit alijs inuidet: ex quoꝝ despectu clarior sit. vn̄ ꝛ dolos parat vt sol⁹ estimationē capiat. a Uterus ei⁹ preparat do. i. mens in qua cogitatiōes generant̄. maiorē maliciā ɔtra ꝓximos ɔcipit: qn̄ to solus pre oībus videri innocētior qeurit. h dicit: q2 percussum iob ꝑ hypocrisi putauit.
b R Espōdens ꝛc. Au Ca. XVI diui frequēter talia. Electi frequēter aliena mala q̄si sua audiunt: ꝛ ab his eis crimen impingit̄: a q̄bus crimia impacta ꝑpetrant̄. c Consolatores onerosi omēs vos. Praui cū labore bonos ī aduersitate ɔspiciūt: in eo q ɔsolari eos appetūt: mala eis ꝑsuadere conant̄. Cōsolatores onerosi. Cauendū est ne tpe luct⁹ increpatio fiat: q2 ꝛ si recte quidē debent increpari: nō tn̄ in afflictiōe: ne q̄ lenire debet dolorē augeat. d Nū q̄d habebūt finē ver. vento. Maliuētosa verba ꝓferūt. Nā dicta eoꝝ ꝛ si q̄nq3 sana sunt p sn̄iam: inflata tamen sunt p elationē. e Aut aliq̄d tibi molestū est si loquaris. Ac si diceret: eo plus loq̄ris q̄ a me aliq̄d molestuz de tua actiōe nō audis. f Poteraz ꝛ ego si. v. lo. Narrat q̄d facere potuit: sed ne iusticiā deserat qd facere potuit declinat. g Atq3 vtinā eēt aīa vr̄a ꝑ aīa mea. In his x̄bis h monstrat̄ intendere vt amici ei⁹ q̄ p charitatem cōpati nesciebāt ab experimento discerēt aliene afflictiōi qualit' misereri debuissent: q̄s dolorib⁹ cdomitos cōsolaret̄: cum de exteriori passione interiorem in eis ɔualescere salutē indicaret. Caput etiā moueret: quia mentem ad cōpassionē inflecteret: eosq3 inter flagella roboraret: cū doloris eoꝝ vim verbis mitibus leniret. Et moueret labia quasi parcens eis: q2 mala eoꝝ sub moderata increparet inuectione.

a ꝛ vter⁹ ei⁹ ꝑpat dolos. Ca. XVI a
R Espondens autem iob b+
b dixit: Audiui frequēter c†
a q̄. s. mali bonis sibi aduersantib⁹ obijciūt ꝑusq3 inde accusent̄: ꝛ ē bōis merces de patia: et si nō de cōuersiōe illoꝝ b in his estis onerosi: q2 videmini cōsolari: q̄a inter dulcia virus inferunt: non tn̄ inde fracti: boni recta defendunt. vnde iob: nunquid ꝛc.
c tālia. Consolatores onerosi oēs d†
d vos estis. Nunquid habebūt fi/ e
a ideo non h̄nt finē. b i. veniet tibi molestia d tua locutiōe: nō q2 patiēti q̄ nō reddit. sz si h malo faceres redderet tibi molestiā et citius taceres.
e nez verba vēntosa? Aūt aliquid f+
q̄si non venit tibi molestia. sed poteram.
f tibi molestum est si loquar'? Po/ g†
teram et ego similia vestri loqui.
a ꝛ q2 verb ñ corrigimini: vtinā sentiret' qd sentio: pia orō q̄ optat eis flagella dei ñ ad penā sz correctionē. b nō mea p vr̄a ne filis nequā.
g Atq3 ūtinā esset ānima vestra p h+
a tunc. b dicēs flagella prodesse.
animā mea. Cōsolārer ꝛ ego vos i+
sic modo vos debueratis facere mihi.
sermōibus: ꝛ mouerē caput meū k+
supvos. Roborarē vos ore meo: l

id est ꝓbabiliter estimat into xicari: ꝛ sic necesse est ipm continue anxiari. cui⁹ causa subdit̄ cū dr: † Tetendit enī aduersus deū manū suā. ei⁹ mēbra ꝑsequēdo. † Cucurrit aduersus deū erecto collo. id est supbe. † Et pingui ceruice armatus est. i. diuitijs ꝛ tpali ptāte. † Operuit faciē eius crassitudo. i. mentē eius ignorantia crassa. † Et de lateribus eius aruina dependet. nā ei⁹ collaterales ꝛ consiliarij sp querunt diuitijs impinguari. † Habitabit in ciuitatibus desolatis. i. in societatibus inferni desolatione plenis. † Non ditabitur. spiritualibus bonis. † Nec mittet in terram radicem. scz viuentium in qua nō habebit partem. † Ramos eius arefaciet flāma. scz gehenne puniens eius opera. † Non credet frustra deceptus ꝛc. q2 in inferno nulla est redēptio. † Anteq3 dies eius repleant̄ peribit. p mortis acceleratiōem. † Et ignis deuorabit tabernacula eorū. qui munera libenter accipiunt ad iusticie subuersionem. Ista dicuntur ab hereticis falso contra bonos principes christianos: sed a catholic' veraciter dici possūt cōtra malos: qui tyrannizant super bonos. A
In capitu. xv. vbi dicitur in postilla. Docuit enim iniquitas tua os tuum. Ex abundantia enī cordis os loquitur.

Additio. Littera hebraica ī hoc loco videt̄ sonare sic: Condemnet te os tuum: ꝛ nō ego: ꝛ labia mea testant̄ in te. ꝛ ē sensus. Ex quo iniquitas tua iam manifestata est per os tuum: quia dictuz est: Docuit iniquitas tua os tuum ꝛc. de cetero melius est vt condemnet te os tuum: vt te scz confitearis esse condemnandum: quia mitius agitur cōtra confitentem peccatū suum q3 contra illum q̄ peccata sua etiam manifesta nititur defendere: et idem intelligitur ex hoc qd dicit. Et labia tua testentur in te: sub alijs tamen verbis.

Nico.de lyra

Quasi par

a Et vterus ei⁹ preparat dolos. i. post deiectionē suā nō mutauit mentē: q2 si posset h̄ret adhuc nocendi voluntatē.

Moraliter. † Respondens aūt Ca. XV eliphaz ꝛc. Scd̄m Gregoriū. eliphaz tenet hic typum heretici q̄ doctori catholico supbiā imponit ꝛ blasphemiam: eo q ɔtradicit sue heresi. ꝓpter qd dicit ipm inuentū loqui ꝛ cū ardore stomachi. i. supbe: mendaciter ꝛ iracūde. † Arguis verbis eū q̄ nō est eq̄lis tibi. scz deū: ꝛ sic imponit ei blasphemie pctm̄. † Et tulisti preces corā deo. id est abstulisti. nā blasphem⁹ nō est dign⁹ exaudiri. † Nunq̄d pmus homo tu. id est excellētior oīm. † Nunq̄d cōsiliū dei audisti. ita q ei⁹ secreta tibi soli sint nota. † Et inferior te erit ei⁹ sapientia. Hec enim dicūt heretici ironice imponentes eis q fingant se singl'ariter secreta dei scire: ꝛ q velint ꝑferre suā scientiā diuine: eo q ɔtradicūt sue secte: quā heretici dicunt a diuina sapiā ꝑcessisse. † Quid nosti qd ignoremus. q̄si di. nihil. q2 sacras scripturas ꝛ philosophicas meli⁹ intelligim⁹. † Et senes ꝛ antiq̄ sunt in nobis. sectas enī suas dicūt ꝑcessisse a patrib⁹ veteris ac noui testamēti. † Nunq̄d grande est vt ɔsoletur te de⁹. vocando ad sectā nostrā. † Sed verba tua hec ꝓhibent. q̄b⁹ ipugnas eā. † Quid te eleuat cor tuū ꝛc. iponūt enī heretici catholicis doctorib⁹ q supbia cordis eoꝝ apparet in sensib⁹ exteriorib⁹: ꝛ q falso se iactent de sanctitate. iō subditur: † Quid est hō vt īmaculat⁹ sit ꝛc. qd ꝓbant cū dicit̄: † Ecce inter sctōs nemo īmutabilis. id est ab īmūdicia totaliter immunis. ex q̄ cōcludūt. † Quātomag' abomiabilis ꝛ inutilis hō qui bibit q̄si aquā iniquitatē. id est sine freno ꝛ mensura. tales enī heretici dicūt esse doctores ecclie. † Ostendaz tibi ꝛc. dicūt etiā principes christianos esse crudeles tyrānos. qd notat̄ cū subdit̄: † Cūctis dieb⁹ suis impi⁹ supbit. innocentes opprimēdo. † Et numer⁹ annoꝝ incert⁹ est tyrānidis eius. Eccī. x. Omīs potentat⁹ breuis vita. † Sonit⁹ terroris semp in aurib⁹ illi⁹. q2 ꝓpter mala quoꝝ est ɔscius sibi oīb⁹ locis ꝛ horis sibi timet insidiari. † Cū se mouerit ad querendū panem. id est ad accipiendū corpis refectionez. † Nouit ꝛc. id est ꝓba

Capitulū: XVI

b R Espondens autem Job. Hic ponitur ipsius Job responsio. Circa quod sciendum q sicut patet ex predictis eliphaz non replicauerat aliq̄d cōtra iob de principali proposito. scz de immortalitate anime ꝛ futura resurrectione: sed ex verbis iob conatus fuerat condemnare ipsum. primo ostendens eum presumptuosum ꝛ blasphemum: et secundo propter iniquitates suas esse afflictū. igitur iob in sua responsione primo euacuat ipsius eliphaz increpationē. ꝛ secundo declarat principale propositum. scz futuram remunerationez. ca. xvij. Prima in duas. quia primo excludit increpationem eliphaz inquātum nitebatur ostendere iob ꝑsumptuosum ꝛ blasphemum. secundo quantuz ad hoc q dicebat eum pro peccatis afflictum. ibi: Nunc autem. Circa primum dicit: c Audiui frequenter talia. scz verba pungitiua et increpatiua ab eliphaz ꝛ socijs eius. ideo subditur:
d Consolatores onerosi omnes vos estis. quia licet venissent ad consolandū iob: tamen peruersi erant ad ipsum increpandum ꝛ molestandum. e Nunquid habebunt finē verba ventosa. i. iactatoria ꝛ soliditate veritatis carentia.
f Aut aliquid tibi molestum est si loquaris? prouocādo me ad iram quātum in te est. quasi diceret. non. ꝛ tamen deberet tibi esse molestum increpationib⁹ affligere amicum tuū.
g Poteram ꝛ ego similia vestri loqui. i. vos pungere si essetis in loco mei: sed hoc non facerem. vnde subditur:
h Atq3 vtinam esset anima vestra pro anima mea. id est in afflictiōe et tristicia ī qua sum: ꝛ ego essem liberatus. hoc nō dixit Job appetitu vindicte: sed zelo iusticie. ꝛ vt ipsi in afflictione positi experirentur veritatem amicitie sue. ideo subdit:
i Consolarer ꝛ ego vos sermonibus. veris ꝛ dulcibus ꝛ nō pungitiuis. k Et mouerem caput meum super vos. in signum intrinsece compassionis.
l Roborarem vos ore meo. inducendo vos ad patientiam.

Et mouerem

Universidad de … Biblioteca

a Quasi parcēs. Nota q̄si: q: ecclia rigorē discipline cū mansuetudine miscēs bene subdito non parcens parcit: q: libere arguit s̄ a culpa eximit. Proteruo vo q̄ de correctiōe peior efficeret: parcens nō parcit: q: tp̄s q̄rit dū oib' cōiter loquēs in eiusmodi culpā inuehit. q̄ sic detecta latēs ille tpanti' pcutit ⁊ sanat. Hoc autē d: de occultis ꝑteruoꝝ potentiū. Nā de aptis si p̄dicator tacet approbare videt ⁊ crescūt in exēplū. b Sed q̄d agā? Si locutus ⁊c. Hoc q̄q̄ ꝑsone beati iob: tū ecclie sicut supiora ɔgruit: q̄ cū loquitur dolor ei' minime q̄escit: q̄ñ locutiōe sua ꝑuersos corrigi mīme ɔspicit: ⁊ cū tacet dolor nō recedit: q: ⁊ si auersata ɔticuerit s̄ ipm amplius qd̄ tacet gemit: q: se tacente puersoꝝ culpas excrescere ɔspicit. c Nūc autē oppressit me dolor me' ⁊ in ni.re. Dolore ecclia premitur: q̄ñ in malicia crescere puersos intuetur. Et ad nihilum membra ei' redigunt: quādo ex imitatione prauoꝝ infirmi deterius infirmātur: ⁊ velut in nihilū redigunt: q: dū manentē dei essentiā deserūt: diligentes trāsitoria: q̄si ad nō esse tendūt. Nūc autem d: q: temp' doloris ecclie modo est: gaudium postmodū sequit. Sepe vero cōtingit vt sancta ecclia nō solū infideles atq3 extra positos aduersarios toleret: sed corū quoq3 insidias atq3 aduersitatē vix ferat: quos intus habet. Vn̄: beati viri vocem ore apte subdit: d Ruge mee testimoniū dicūt. Ruge ecclie sunt omēs q̄ in ea dupliciter viuūt: qui fidem vocib' clamāt: operibus denegāt. Hi pacis tempore: q: hui' mūdi potestatibus eandē fidem honori esse ɔspiciunt: fideles se esse mentiunt. Sed cū ecclesiā subita aduersitas turbauerit: illud ilico ostendūt: qd̄ in pfida mēte moliūtur. Et est sensus: me insequēdo increpāt: q̄ in meo corpe positi duplicitatis sue maliciā nō emendant. e Et suscitat falsilo.ad.fa.meā. Dū p̄dicatiōi ei' apte ɔtradicere nō p̄sumunt: ecclia falsiloquū q̄si post dorsū patitur: Sed cū malicie tp̄s erupit: is q̄ nūc metuens derogat ad ɔtradicēdū an̄ faciē venit: q: vobis vere fidei aptis vocib' obsistit. Q d̄ quoniā p malignum spm̄ fit: ad eū describendū verba couertit. f Collegit furorē suū. Diabolus p̄nceps falsiloquij habet nūc ɔtra ecclīam furorē: sed sparsus est: q: occultas tēptatiōes p singulos mouet. Cū vero ɔtra eā accepta licētia apte seuierit furorē suū in eā colligit: q: in ei' afflictionem tota se intentiōe ɔstringit. Qui ɔtra eā dentib' fremit: eamq3 terribilib' oculis intuet: q: p alios ɔtra eā crudelia exercet: ⁊ p alios que exerceat ꝓuidet. g Aperuerūt sup me ora sua ⁊ exprob. ⁊c. Quia ora sua reprobi exprobrātes aperiūt: cū ⁊ errorē p̄dicare nō metuūt: ⁊ p̄dicamēta recte fidei irrident. h Percusserūt ma.meā. Maxilla ecclesie sunt sctī p̄dicatores: q̄ vitā carnaliū verbo correctiōis couertunt: bos reprobi p̄cipue psequunt: q̄s dū etiā necāt: illa eos pena satiat: q̄ mentē ecclie p̄cipue cruciat vel castigat. i Maxillā meā. Petrus est maxilla q̄ mactat ⁊ manducat. Samson maxillam asini tenet: ⁊ hostes occidit. i. christus simplices precones manu virtutis tenet ⁊ a vitijs carnales occidit. Maxilla proiecta est in terram: aquas effudit: quia data morti corpora preconū magna ostēdunt miracula. k Cōclusit me deus ⁊c. Electorum ppl's apud iniquū ɔcludit: cū eius caro antiqui hostis psecutorib' tpalit datur. Qui nō spiritui: sed manib' inimicorū traditur: q: quo hunc mente cape nequeūt: eo q ɔtra illius carnes crudeli' inardescūt. l Ego ille opulent' quōdā re.ɔtri.⁊c. Infirmoꝝ mētē designat: q: dū aduersa p̄uidere nesciūt: tāto eis grauiora sunt: q̄nto ab eis inopiata tolerant. Vel in q̄busdā eisdē retro labentib' hec ecclia patit: q̄ post doctrine opulentiā aliq̄ñ subit' vitijs couertūtur. m Tenuit cer.meā ⁊c. Ceruix hic libertat' erectiōem significat. quā hostis tenet psecutiōis tpe. Cōstringit: dū infirmi vera q̄ sentiunt p̄dicare libere ñ p̄sumūt. Vel ceruicē suā dicit eos q̄ i ecclesia sub occasione defendēde rectitudinis vitio elatiōis deseruiūt: quā hostis districtione sue psecutionis inclinat.

Et posu

s nō ex toto: q: ⁊ si exteperāt' vitia inde ferrē.
a ⁊ mouerē labia mea q̄si parcens a†
s sed q: nihil vos domat.
b vobis: sed quid agam? Si locut' b† c†
s q: puersis hic felicibus.
fuero non quiescet dolor me': et d† e†
a s s3 mala for' ab exteriorib' s ōndit sub psona sua psecutionē ecclie i vltimis tpib' .s. antixpi.
c si tacuero nō recedet a me. Nūnc f†
autē oppressit me dolor meus: et
s dum praui crescūt: infirmi inde mouentur ad terrena.
in nihilum redacti sunt omnes g†
a s sicut p ossa fortes: sic p artus infirmi.
b s mala intus a domesticis.
d artus mei. Ruge mee testioniū b†
b s hoc in fine sub antichristo. a s tam
e dicūt ɔtra mē: et suscitatur falsi i
loquus aduersus faciē meā con
f tradicēs mihi. Collegit furorem k l
suū in me: et cōminans mihi: in m
a s in potentibus. b s psecutorib' suis q̄ laniāt
fremuit cōtra me dentib' suis.
s insipiētib' seculi.
Hostis meus terribilib' oculis n
a s q̄ puident ⁊ cōsilijs psecutionis inflāmant.
g mee intuit'. Aperuerūt sup me o†
h ora sua: ⁊ exprobrātes pcusserūt p†
i maxillā meā: satiati sunt penis q r
k meis. Cōclusit me de' apud ini s†
quū: ⁊ manib' impioꝝ me tradi t
a s ⁊ cū h̄ sit. b s ecclesia pacis tpe suos opulentia predicationis pascebat.
l dit. Ego ille quondā opulentus v†
s q: improuida mens infirmioꝝ cadit.
m repente ɔtrit' sū. Tenuit ceruicē r y†

a Et mouerē labia mea q̄si parcēs vobis. s. ad mitigationē doloris vr̄i nō ad augmētationē. b S3 q̄d agā. ad doloris mei releuationē. q.d. nō habeo. iō subditur: c Si locut' fuero. q̄si ad aliqualē mei ɔsolationē. d Nō q̄escit dolor me': q: est intrinsec' radicat'. e Et si tacuero non recedet a me. q: q̄ñ dolor celat q̄si clausus interi' magis intēdit: q̄ si p verba aperiat exteri'. f Nūc aūt ⁊c. Hic ɔñr excludit verba eliphaz ꝑut ostendebāt ipm ꝑ pctīs afflictū. ⁊ primo ōndit sue afflictiōis grauitatē: ⁊ scd̄o sue innocētie puritatē. ibi: Hec passus sum. ⁊ tertio cōsolatiōis sibi ꝑmisse vanitatē. ibi: Verbosi amici mei. Prima i tres: q: p̄mo exprimit suā afflictionem. scd̄o remouet quandā dubitationē. ibi: Conclusit me. tertio respōdet ad quandā obiectionem. ibi: Saccū. Circa p̄mū sciendū q sanctus iob fuerat afflict' a diabolo īmediate q̄stū ad ablationē substantie sue ⁊ filioꝝ: ⁊ corpis sui pcussionē: ⁊ etiā mediate inq̄stum amicos excitauerat ad eius increpationē. ⁊ iō loquēdo de affligente ipm aliq̄ñ loquit in singulari notādo ipm demonē. aliq̄ñ i plurali notādo cū ipo amicos suos p eū excitatos. Dicit igit: Nūc āt oppressit me dolor me'. s. q̄ntū ad corpus: q: anima nō fuit oppressa tanq̄ a stabilitate virtut' deiecta. g Et in nihilū redacti sunt oms artus mei. q: pcussus erat vlcere pessimo a plāta pedis vsq3 ad verticem. h Ruge mee testimoniū dicūt ɔtra me. humor enī interior desiccat' erat: ⁊ sic vltra cut' exterior rugas contraxerat: et sic erāt testimoniū pcussiōis eius. i Et suscitat falsilo. i. diabolus q̄ est mēdax: ⁊ pr̄ eius. s. mēdacij. vt habet Joh. viij. k Cōtradicens mi. p amicos meos q̄s cōtra me excitauit. l Collegit fu. suum i me. i. apposuit totū conatum ad mihi nocēdum. m Et cōminans mihi infre. loquit de demone ad modū crudelis bestie: que frendens dentib' cōminat ei quē vult deuorare: ⁊ ad idē ptinet qd̄ subdit: n Hostis me' ter. oculis ⁊c. q: fera volens aliquē deuorare terribiliter aspicit eū. o Aperuerūt sup me ora sua ⁊ expro. s. demon ⁊ amici mei p eū excitati. demon corā deo me infamādo. vt habet. s̄. j. ca. ⁊ amici mei falso me condemnando. p Percusserunt maxillā meā. i. ɔtēpserūt me manifeste sicut cōtēnit ille q̄ pcutitur in facie. q Satiati sunt. i. letati. r Penis meis. quia demon letatur de afflictione innocentuꝫ. Amici enim iob letabant inquātū reputabant eum iuste pcussum. fm q dicit in Ps̄. Letabitur iustus cum viderit vindictam. ipsi autem reputabant se iustos: ⁊ iō ostendebant se applaudere diuine iusticie. s Cōclusit me deus ⁊c. Hic ɔsequēter remouet quandā dubitationē. ex h̄ enim q dixit se afflictum a demone: posset aliq̄s credere q illa afflictio nō ꝓcessisset ex ordie diuie sapie. iō hoc remouet. d. Cōclusit me de' apud iniquū. i. diabolū: cui ex ordine sue sapiētie ɔcessit ptātem affligendi me. t Et ma. impioꝝ me tradi. inquātū ab eis psequi me permisit. ⁊ qualiter h̄ sit ostēdit. d. v Ego ille quondā opu. i. diues ⁊ famosus. x Repente cō. sū. qd̄ nō solet cōmuniter accidere: sed a magno statu hō decidit paulati. Job aūt repentine decidit a tpali ꝓsperitate: demone h̄ ꝓcurante: ⁊ d̄o pmittēte: qd̄ fuit sat' graui' q̄ si paulati cecidisset: ⁊ signū diuie pmissiōis i speciali: eo q nō sic cōsueuit fieri. y Tenuit cer. meā. loq̄t ad modū hoīs debilis cui' caput tenet a fortissimo eū ꝓ sua volūtate ɔterente.

Et posu.

a Et posuit me sibi quasi in signū. Signū ad hoc ponit: vt sagittarū emissione feriat. Fidelis itaq3 ppl's in signū hosti suo ponit: q: eū semp suis ictib' impetit: cū suis psecutionibus affligit. Vn̄ apl's. Ipsi em̄ scitis q in hoc positi sum'. Ac si apte diceat: Quid in hoc tpe vulnera nostra miramini: q̄ si eterna gaudia querim' ad hoc venim' vt feriamur. (1. Tessa. 3. c) b Circūdedit me ⁊c. Ecclesia lāceis ab hoste suo circūdat: q̄ñ in mēbris suis ab impugnatore callido tēptationū iaculis ab omni pte īpedit. c Conuulnerauit lūbos meos. Cū hostis fidelē ppl'm ad luxuriā ptrahit: hūc in lūbis ferit. Conuulnerare aūt d: q: qd̄ nobis male suggerit: nos sequētes ex ꝓpria voluntate implem': ⁊ quasi cū ipo nos pariter vulneram'. d Nō pepcit. ⁊ effudit inter. vi. mea. Viscera ecclesie dicit coꝝ mētes q̄ ei' in se cōtinēt mysteria: quos dū antiquus hostis ad secularia negocia ptrahit: eius viscera in terra fundit. Non pepcit. i. nō destitit. e Cōcidit me ⁊c. In infirmis suis ecclia vulnere sup vulnus cōcidit: q̄ñ peccatū pctō addit: vt culpa vehemēti' exaggeret. f Irruit i me q. gi. Quia nimirū malignus spūs ɔtra hāc ex praua ɔsuetudine deuictā quasi more gigātis pugnat: q: quāto se ei aīa subijcit crebri': tāto eū sibi intollerabiliorē se facit. S3 q: plerūq3 ad penitētiam redit. sequit: g Saccū cōsui ⁊c. In sacco ⁊ cinere penitētia: i cute ⁊ carne pctm̄ carnis intelligit. Ergo q̄si saccus sup cutē consuit: ⁊ cinere caro operit: q: culpa carnis p pniam tegit: ne indistricti iudicis examie ad vltionē videat. h Facies mea intu. ⁊c. Facies ecclesie sūt qui in regimine positi apparēt primi: vt ex eoꝝ specie sit honor fidelis populi. Hi plangūt culpas infirmātiū. S3 dū vident q̄sdam ad veniā redire: quosdā vero iniquitate psistere: oculta dei iudicia obstupescunt q̄ nō intelligūt. vn̄ subdit: i Et palpebre. Palpebre appellant: q̄ ad ꝓuidēda plebiū itinera vigilāt: sed cū occulta dei iudicia nec p̄positi vigilātes intelligunt: palpebre ecclesie sācte caligāt. k Hec passus sū. A verbis corporis ad capitis verba vertit: q: absq3 iniquitate man' sue ptulit: q̄ pctm̄ nō fecit nec inuēt' est dolus in ore ei'. Terra sanguinem ei' nō operuit: q: sācta ecclesia redēptionis sue mysteriū in cūctis iā mūdi ptib' p̄dicauit. l Neq3 inueniat in te locū la. cla. m. Clamor redēptoris nr̄i est sanguis redēptionis q: a fidelibus sumit: (Heb. 12. f) q̄ vt ait Apl's: meli' loquit q̄ sanguis abel: q: sanguis abel morte fratricide petijt. sāguis dn̄i vitā psecutorib' impetrauit: Qui clamor locū latēdi inuenit i nobis: si qd̄ mens credit lingua tacet. m Ecce em̄ i ce. ē ⁊c. Testis filij pater est. (Job. 8. c.) Vt i euāgelio. Et q̄ misit me pater: ipe testimoniū p̄hibuit d̄ me. n Et conscius m. Quia vna volūtate: vno cōsilio: pater cū filio opat. Que etiā ad corpus referri valēt: ecclia nāq3 patit hec mala ꝓ eternis: q̄ ne de sua resurrectiōe trepidet: iā eū in celo q̄ resurrexit ex mortuis testē habet. Qui etiā cōscius d: q: naturā nostrā nō solū creādo nouit: s̄ etiā assumēdo. Potest etiam nobis singulis hec vox cōgruere cū ipo iob. Ois em̄ q̄ ex eo quod agit terrenas laudes appetit: testem in terra querit: q̄ aūt in suis actibus oīpotēti placere festinat: testem se habere in celo cōsiderat. Sed talis hoīm rep̄hensiōes metuere nō debet. vn̄ subdit. o Verbosi amici mei ⁊c. Cum verbosi amici sunt. i. cū et ipsi derogant: q̄ in fide sociant: ad deū necesse est vt oculus stillet: quatinus nostra intentio tota in amoris intimi cōpūctione defluat: ⁊ tāto se ad interiora erigat: quāto p exteriora opprobria intus redire cogit. p Atq3 vtinā sic iudicaret vir cū deo quō iu. fi. ho. cū col. suo. Peccatores quidā nos esse semp agnoscimus sed tm̄ in flagello positi ꝓ quo magis peccato flagellamur ignoramus: ⁊ nos discutimus vt si quo mō possimus cām pcussionis inuenire valeamus. Et ē sensus. Sicut qui cū collega suo ad iudiciū accedit: ⁊ qd̄ sentit dicit: ⁊ qd̄ ɔtra dicit agnoscit: sic omne

qd̄ de me

a meā. Cōfregit me: ⁊ posuit me si a†
b bi quasi in signū: circūdedit me b
a s in vobis cōsentientibus.
c lāceis suis: cōuulnerauit lūbos †
a s hoc nō ad litterā de iob: et p hoc nota hec omnia mystice dici.
d meos. Nō pepit: ⁊ effūdit i terra c d†
e viscera mea. Cōcidit me vulnere e†
a s ⁊ ita b s cui etiā assuetus nequit reluctari.
f sup vulnus: irruit in me quasi gi f
a s ppter hoc.
g gas. Saccū cōsui sup cutē meā: g†
a s hec oīa dicit in psona xp̄i: cui' figura est.
et operui cinere carnem meam.
a s fortis qd̄ nō fecit in debili plangit quē iuuat ad veniam: quasi fecerit.
h i Facies mea itumuit a fletu: ⁊ pal h i
k pebre mee caligauerūt. Hec pas k
sus sum absq3 iniquitate manus †
a s solus ad deū mūdas p̄ces habuit p omnibus qui et in passione pro inimicis orauit.
mee: cū haberē mūdas ad deum l
a s et ideo. b s peccator p̄ciū redēptiōis sumēs confitet ⁊ laudat.
p̄ces. Terrā nē operias sanguinē m
a s ne sit ociosum sacramētū passiōis: debem' imitari qd̄ sumim': ⁊ p̄dicare vt alijs innotescat.
l meū: neq3 inueniat in te locū la
a s nō lateat: q: et si q̄ negauerunt q: in passione deus nō apparebat: in celo est testis.
m tēndi clamor meus. Ecce em̄ i ce n†
a s q: nemo nouit filiū nisi pater
n lo est testis meus: et conscius me o
a s quidem sunt.
o us in excelsis. Verbosi amici mei p†
s q̄ testē i celo h3: si ab hoib' rep̄hēdit: nō curet.
p ad deum stillat oculus meus. At q r
a s vtinā scirē cur hoc mihi: vt sicut audior a deo sic audirem quod deus de me dicit.
q3 vtinam sic iudicaretur vir cum

a Et po. me sibi quasi in si. ad cui' pcussionē multe sagitte mittunt: ⁊ p hoc innuit iob multiplices pcussiōes suas ⁊ idē designat p multitudinē lanceaꝝ. d. b Circūdedit me lā. suis cōuulnerauit lūbos meos: p h̄ designat interfectionē filioꝝ q̄ de lumbis ei' egressi fuerāt. c Nō pepcit mihi: etiā pcutiēdo me in ꝓprio corpe. iō subdit: d Et effudit ⁊c. p h̄ designās q dolor ei' sensibilis nō tm̄ erat i supficie corpis: s̄ etiā penetrabat vsq3 ad ītima. e Cōcidit me vul. sup vul. q: postq̄ vulnerat' fuerat de filiorū morte: fuit vulnerat' i ꝓprio corpe. f Irruit i me ⁊c. i. i tāta fortitudine q q̄si nihil virtut' remāsit i me. g Saccū. Hic rn̄det ad quādā obiectionē quā eliphaz sibi. s̄. fecerat ca. p̄ce. d. Nūq̄d grāde ē vt cōsolet te de': s̄ vba tua praua h̄ p̄hibēt: q̄d te eleuat cor tuū: i q̄ signauit eliphaz ipm iob remanere in afflictiōe ꝓpter suꝑbiā suā: eo q nō fuerat hūiliat' diuina pcussione: qd̄ ōndit iob falsū d. Saccū cōsui sup cutē meā: qd̄ faciebāt hoīes tūc tpis i signū hūiliationis: ⁊ silr̄ capita sua cinere aspgebāt. h Facies mea intu. a fle. q: flet' ē signū ɔtritiōis ⁊ hūiliationis. ⁊ h̄ dicit: Facies mea itumuit a fletu: q: p magnū fletū multa hūiditas resoluit a cerebro descendēs v'sus oculos ⁊ faciē ⁊ sic inflatur. i Et palpebre ⁊c. i. oculi intra palpebras cōtēti: q: ex magno ⁊ cōtinuo fletu visus obscurat. k Hec pas. sū. Postq̄ iob ōndit suā pcussionē multiplicem: hic ɔñr ostēdit suā inocētiā d. Hec passus sum absq3 iniq̄tate man' mee. i. operis mei. qd̄ p manū designat q̄ est organū organoꝝ: vt h̄r. iij. d̄ aīa. h̄ aūt dixit iob nō ad sui iactātiā sed ad veritat' declarationē ⁊ amicorū (11. q. 3. c. inter verba) suoꝝ ɔfutationē q̄ nō poterāt ostēdere ex opib' iob p̄teritis q demeruisset pcuti tot ⁊ tātis plagis: ⁊ q: possent dicere: l3 nō possim' ostēdere opa tua mala cōmissa. tn̄ illō qd̄ omisisti deū colere tāq̄ igrat' d̄ ei' bn̄ficijs h̄ demeruit. iō iob dicit excludēs hāc obiectionē. l Cū ha. mū. ad deū p̄ces. ipm debite venerādo. m Terra ne ope. sā. meū. terrā aūt appellat amicos suos q̄ felicitatē suā ponebāt in terrena ꝓsperitate: illo mō loquēdi q̄ dicit Aug'. Si aurū diligis aurū es: ipsi aūt nitebāt opire sāguinē iob. i. ei' afflictionē dicētes q erat punit' ꝓ culpa: ⁊ sic nō habebat iustū titulū cōquerēdi de h̄ corā deo ad declarationē sue inocētie: ⁊ q: posset dici iob: tu de teipo testimoniū p̄hibes: testimoniū tuū nō est verū: iō inuocat diuinū testimoniū d. n Ecce em̄ in celo ē testis me': q̄ ē testis cordiū. iō subdit: o Et cōsci' me': q: scit secreta cōscie. l3 aūt null' p se posset scire se carere mortali pctō: tn̄ h̄ aliq̄ñ viris sāctis ɔcedit ex diuia reuelatiōe: ⁊ sic videt fuisse de iob: ꝓpter qd̄ sic ɔfidēs īducebat eū testē nō ad sui iactātiā sed ad gloriā dei ⁊ veritat' declarationē. p Verbosi. Hic ɔñr iob ostēdit ɔsolatiōis sibi ꝑmisse vanitatē: vt em̄ pz ex supra dictis amici iob ꝑmittebāt ei redditū ad felicitatē terrene ꝓsperitat' si se emēdaret: quā ꝑmissionē iob ꝓ nihilo habebat. d. Verbosi amici mei: i h̄ supple qd̄ ꝑmittūt mihi. q Ad deū stillat ⁊c. ab eo expectādo remūerationē i futuro. r Atq3 vtinā sic iu. vir cū deo: sic aūt iudicat hō cū hoīe cōpari suo: q cā vtriusq3 ꝓponit manifeste: p h̄ q̄ dicit iob se desiderare q cā q̄re sic de' ordinauerat eū affligi esset manifesta sicut afflictio sua: vt p hoc ordo diuine sapientie appareret flagellando iustos in p̄nti ad augmentū felicitat' eoꝝ i futuꝝ: ac p h̄ amici iob q̄ h̄ negabāt ab errore suo resilirēt q̄ felicitatē hoīs i hac vita ponebāt: qd̄ etiā

f vlteri'

Universidad de ... Biblioteca

qð de me ad te dicit audire. Sz qz hoc in p̄nti fieri nequit: de cecitate q̄dē vite p̄ntis gemit: sz tñ de ei⁹ breuitate se cōsolat. a Ecce ei bre. anni trā. Omne qð trāsit breue ē: i. mortis aūt semita p quā nō reuertimur ambulam⁹: nō q ad vitā resurgē do nō rediturami: sz qz ad labores hui⁹ vite mortalis: vel ad acq̄renda laborib⁹ p̄mia iterū nō venimus.

Ca. XVII

b Spirit⁹ me⁹. Attenuat spirit⁹ electorū timore iudicis: q si q̄s in se carnales cogitationes inueniūt: p̄nie ardore cōsumunt. Spūs aūt iniq̄rū p tumorē elatiōis crascescit. Solum

Nico. de lyra

A vlterius remouet d. a Ecce enī bre. anni trā. s. vite hūane q̄ est valde breuis. q. d. i re tā instabili & parui momēti nō pōt eē vera felicitas hois. b Et semitā &c. qz hō a pueritia p iuuētutē & alias etates trāsit ad seniū: sed inde nō reuertit ad etates p̄teritas.

Ca. XVI

Moraliter.

Respondēs aūt iob &c. qui tenet h typū doctoris catholici sicut eliphaz tenuit typū heretici. dicit igit: Audiui frequēter talia. s. aspera & falsa ab hereticis dicta: sz qm̄ aliq̄n blādis vtunt: vt p h incauti decipiāt subdit Cōsolatores onerosi vos estis qz talia blāda duris & asperis sūt peiora. Aut tibi molestū est si loquaris. s. veraciter & modeste: nā hoc nulli molestū debet eē. Poterā & ego similia vr̄i loq̄. sed nolo: nā indecens esset mihi. Atq vtinā eēt aīa vr̄a. s. in afflictiōe: nec dicit h celo vindicte sed iusticie vt pena docēte scirēt cōpati catholicis positis in tribulatione. Cōsolarer & ego vos. veraciter & ex corde. Et mouerē labia mea q̄si parcēs vobis. i. cōpatiēs & magis rōne culpe q̄ pene. Sed q̄d agā. q. d. sum p plexus. Quia si locutus fuero. vos arguēdo. Nō quiescet dolor meus. eo q vr̄a correctio nō sequet. Et si tacuero nō recedet a me. qz pungar aculeo cōsciētie: qz dimittenda nō est veritas doctrine. Sed qm̄ doctor ecclesie nō solū dolere debet de obstinatione infideliū: sed etiā de peccatis fideliū. iō subdit: Nūc aūt oppressit me dolor me⁹. ꝓpter fideliū defectus. Et in nihilū redacti sūt oēs art⁹ mei. Nā iter catholicos qui sunt ecclesie mēbra multi p̄grauant culpa: qð significat p oēs cū dr: Omnes artus &c. sicut dicit oēs d ciuitate currūt ad tale spectaculū licet frequēter maior sit numerus remanētiū. Ruge mee testimoniū dicunt ꝯtra me. Ecclesie ruge christiane duplices & ficti dicunt: q̄ tpe aduersitat viros catholicos accusant & psequūt sicut legit d Torquato. Aperuerūt in me ora sua. me vituperando. Percusserūt maxillā meā. i. psonā honore dignā sicut frequēter plat' ecclesie legit eē factū. Cōclusit me apud iniquū. Gre. Electorū pplus apud iniquū cōcludit cū ei⁹ caro antiq̄ hostis psecutionib⁹ tēporaliter dat. Sed qz xp̄s in mēbris suis patit. sequit. Ego ille quondā opulētus &c. nā cū diues eēt pro nobis egen⁹ fact⁹ est. ij. Cor. viij. Tenuit ceruicē meā. i. sumū pontificē q̄ frequēter legit duct⁹ ad martyrij palmā. Et posuit me sibi quasi in signū. sagittarijs sicut d beato Sebastiano legit & plurib⁹ alijs. Cōuulnerauit lūbos meos. i. p̄dicatores ecclesie i q̄b⁹ ē potētia generādi filios in ecclesia dei p p̄dicationē. j. Co. iiij. In christo iesu p euangeliū ego vos genui. Effudit in terra viscera mea. p q̄ significant matrone deuote de suis facultatib⁹ pauperib⁹ catholic' ministrātes q̄ ꝓpter h fuerūt martyrizate. Concidit me vulnere supra vuln⁹. h dicit ꝓpter illos q̄ in tormētis molles effecti thurificauerūt idolis & sic ecclia in eis cōcisa fuit vulnere culpe sup vuln⁹ corporis: sed qm̄ de talib⁹ aliq̄ vere penituerūt sicut d beato Marcello papa legit. ideo subdit: Saccū cōsui sup cutē meā &c. Hec passus sum absq iniquitate &c. hoc dicit ecclesia p membris suis cōstantib⁹ in tormētis. Et qm̄ eorū martyria sūt solēniter celebrāda subdit: Terra ne operias sanguinē meū. i. ne taceas laudes martyriū. Ecce enī in celo est testis me⁹. sicut enī martyres dei testes fuerūt in terris sic de⁹ testis eorū est in celis. Et qm̄ tale testimoniū habens nō curat de verbis humanis subdit: Verbosi amici mei ad deū stillat oculus me⁹: i. tota intentio mea. Atq vtinā sic iudicaret vir cū deo quō iudicat fili⁹ hois cuz collega suo. i. sic familiariter posset loqui cū eo. Et quoniā sancti hoc obtinent post hāc vitā q̄ breuis est. iō subdit: Ecce breues ānī trāseūt & semitā p quā nō reuertar ambulo: sed vlterius ad p̄sentiam domini transibo.

In capi. xvj. vbi dicitur in postilla. Aut aliquid tibi molestum est &c.

a deo: quō iudicat filius hois cuz a+
a ideo dico vtinā de re que nō est qz.
collega suo. Ecce ei breues anni +
trāseunt: & semitā p quā nō reuer b
tar ambulo.

Ca. XVII

a iō vt electi spm̄ attenuēt ppinquū sibi exitū suspicant considerantes breuitatem vite.

a S b Piritus meus attenua/ c+
a q̄ considerat q̄lis erit in morte: sp ē timidus i opatiōe. Vn: In omnib⁹ memorare nouissima tua: & nō peccabis in eternū. vnde etiā iste dicit: nō peccaui.
bitur: dies mei breuiabuntur: +

Additio. j.

Hoc qð dicitur Aut aliquid tibi molestū est si loquaris s̄m sanctum Tho. aliter exponit sic. s. vt i hoc ostēderet iob q nō erat paritas in vtraq parte in hac disputatione: nā aīa iob absq molestia loquebat in suā calūniā: & hoc dicit: Nūq̄d aliq̄d molestū tibi est si loquaris. q. d. si tibi esset molestū sicut mihi qui patior calūniam: nō tm̄ te extēderes in locutione. Consequēter vbi dicit: Vtinā anima vr̄a esset p anima mea: attendēdū est q i hebraico ponit quedā dictio que vno modo habet significationē optatiuā & sic idem significat quod in trāslatione nr̄a. s. Vtinam eēt anima vestra p anima mea. & exponit put in postilla. Alio mō significat simplicē cōditionē. d. Si esset aīa vr̄a p anima mea. s̄m q intelligit q iob nō appeteret afflictionē amicorū aliquo modo: sed solū dicit q si cōtingeret eos esse in tali afflictione: cōsolaret eos libenter.

In codē ca. xvj. vbi dicit in postilla. Terra ne operias sāguinem meum &c.

Additio. ij.

Cum sanguis innocēter effundit: s̄m modū loquēdi sacre scripture: illi dicunt operire sanguinē ei⁹: qui culpā occidentiū occultant: sicut dicebat iudas fratribus suis: Gen. xxxv. ca. Quid pdest si occiderim⁹ fratrē nostrū: & celauerim⁹ sanguinē ei⁹. i. occultemus culpā nr̄am: & iō iob in hoc qð dicit: Terra ne operias sanguinē meū: videt petere q afflictio sua nō operiat: sz declaret si p culpa sua fuerit. Cōsequēter i hoc qð dicit: Nec inueniat in te locū latendi clamor meus: intelligit petere non q ista cōquestio sua que significat p h qð dicit: Clamor me⁹ nō inueniat in terra locū latēdi. s. vt ex terrene fragilitatis cōditione nō videat iniuste cōqueri: quasi p culpa punit⁹. vnde Gen. iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. nā cū alicui⁹ sanguis absq culpa fundit eius iusta q̄rela quasi clamat de terra &c.

In eodem ca. xvj. vbi dicit in postilla. Verbosi amici mei.

Additio. iij.

Ubi translatio nostra habet: Verbosi: hebraica lr̄a habet quandam dictionē: q̄ ꝓprie significat interp̄tes: eadem enī dictio ponit hic & Gen. xlij. vbi dicit q interpres erat inter ioseph & frēs: & est sensus: qz iob vocabat aduersarios suos quos dicebat amicos p antiphrasim interpretes suos: eo q interpretabāt verba sua nō vere: sed ad sinistram partē: ex hoc enī q iob p missiones amicorū tpales ad nihilum reputabat: interpretabant eum diuinas consolationes spernere: vnde in p̄cedenti capi. dicebat sibi eliphaz s̄m veram litteram. Nūquid parū tibi est si cōsoletur te deus: sed qz talis interp̄tatio erat falsa: iō subdit: Ad deū stillat oculus meus: q̄ mentē meā respicit. de quo statim supra dixerat: Ecce in celo testis meus &c.

Capitulum: XVII

b S Piritus me⁹. Postq̄ sanctus iob verba eliphaz increpatoria excluserat. hic cōsequenter principale ꝓpositū declarat scz de futura iustorū remuneratiōe: & primo ostendit ꝓpositum. scdo concludit intentum. ibi: Igitur Circa primum ponit primo expectatio future remuneratiōis scdo ponit circa amicos iob defectus hui⁹ cognitionis. ibi: Cor eorū Primū aūt ostendit per breuitatē vite humane et calamitatem. cui subdit: ex quibus sequit felicitatem hois i futuro expectandam: sicut & frequēter supra dictum est. Iste enī liber rhetoricus est: & ideo eadem sententia sub diuersis verbis & similitudinibus frequenter replicat. Item pcedit p modum disputationis. in eadem aūt disputatione frequēter multiplicantur argumēta p varia verba licet argumētorum nō sit vis diuersa. sic in ꝓposito iob p breuitatem & miseriam vite humane frequenter pbat expectationē felicitatis future. & hoc est quod dicit: Spirit⁹ meus attenuabitur &c. vita enim humana cōtinuabit per vitales spiritus egredientes a corde: qui in senectute debilitant: & tandem deficiunt: & sic vita terminat. iā subdit:

Et solū

a Solū mi. su. est se. Pene mortuū se considerat: qz moriturū se minime ignorat. vn̄ sequit: b Nō peccaui. Nō intm̄ peccauit: vt hec flagella mereret: qz nō p corrigēda culpa sed p augēda grā pcussus est. Vel caput hoc dicit q̄ sine culpa penā culpe. i. amaritudinē passionis suscepit. cui⁹ voce subdit: c Libera p remissionē. d Pone. Iuxta p ascēsionē: post qz iudea cōmota est in discipulos addit: e Cuiusuis man⁹ &c. Quia iam frustra agunt cōtra eū qui sedet in celo: de quibus adhuc subdit: f Cor eorū lon. Si enī discipline custodiā nossent: nequaq̄ redemptoris p̄cepta cōtēnerēt. g Propterea nō. Qui enī p disciplinā minime custodire vitā studēt: semp p desideria in imis iacēt: nec mētem ad spem celestis patrie erigūt h Predā pol. Ad caput malorū diabolū. s. sniam cōuertit: cui⁹ socij sunt apostate angeli q̄ cū eo ceciderūt. Filij sunt hoies puersi: q̄ de ei⁹ praua psuasione in malicia generant. Predā igit socijs pollicet: qz malignis spiritibus aīas prauorū pmittit in fine rapiēdas i Oculi filiorū ei⁹ defi. Quia intentiōes hoim ad sola terrena sperāda excitat: nō aūt praui amoris intētio pmanet: qn̄ & hoc qð amat cōstat sub celeritate deficere. Vel socios eius dicit hoies crudelissimos: Filios quorū adhuc prauitas auget. k Posuit me. Omnis qui flagello pcutit: quasi i puerbium vulgi ponit & i exemplū: quia stult⁹ quisq dū cuiquā maledicere appetit: ex ei⁹ similitudie maledictionē sumit: quē pcussum tēporaliter videt. l Caligauit ab in. Ab indignatiōe oculus caligat: qn̄ ipsi q̄ in ecclesia lumē veritatis habēt: puersos ꝯtra innocētes p̄ualere cōspiciūt: qz de occulti iudicij admiratiōe turbant. Sed cū iusti ad indignationē caligāt: infirmi plerūq vsq ad infidelitatē corruūt. Vn̄ sequit: m Et mēbra mea quasi in. Mēbrorū nomine teneritudo exprimit infirmorum: qui dū puersos pspiciunt florere: iustos cruciari: bona se inchoasse penitent. n Stupebūt iusti sup hoc. Hoc est quod dixerat ad indignationē oculus meus. o Et innocens contra hypocritā susci. Contra hypocritam suscitat innocēs perfectus: quando hunc cū suo flore cōtemnit: eūq p̄dicando que recta sūt despiciendum esse ceteris denunciat. p Et tenebit iustus viam suā. Quia dum illum ex peruersa volūtate obtinere ea que mundi sunt intuet: ipse ad amorem celestiū robustius stringitur. q Et mundis manibus addet. Quia videns puersorum terrenā gloriam: tanto amplius temporalia despicit: quanto hec habere etiam malos cernit. r Igit vos oēs &c. Postq̄ exteriores puect⁹ malorū: bonorū vero interiores intulit: exhortat electos vt cōuertant deserendo mala: & veniant bona faciendo. s Et nō inueniā in vo. &c. Conuersionem eorum desiderās exoptat: ne vllū sapientem in eis inueniat. ac si dicat: Stulti esse apud vos discite: vt in deo vere esse sapientes valeatis. t Dies mei transie. Dies psperitates. Cogitationes cor torquentes: curam terrene felicitatis dicit: que quanto grauius electos premunt: tanto subtilius a iudice rationes de ipsis cogitant exquiri: he cogitatiões cum ipsa terrena felicitate dissipant. v Noctem verterunt in diem. Dissipate cogitationes noctem in diem verterunt: quia iustis nōnunq amplius placet ex aduersita

te mala

a culpā nō feci & flagella suscepi: nō q prorsus sine peccato: sed nō hec meruit.
a b & solū mihi supest sepulchrū. Nōn a+ b+
peccaui: & in amaritudinib⁹ mo c+
c d raf oculus me⁹. Libera me & po d+ e+
e ne me iuxta te: & cuiusuis man⁹ f+
a longe esse vt erat pmisisti.
f pugnet ꝯ me. Cor eorū lōnge feci g+
a disciplina ē in oibus q̄ p peccato intulit de⁹: a qua longe est cor eorū: & si corpus sub ea.
g sti a disciplinā: ppterea nō exalta h+
h bunt. Predam pollicet socijs: et i+
a ita vnū corpus sunt diabolus & oēs iniqui vt noie capitis corpus cēseat: & ecōuerso: & ideo. hic
i k oculi filiorū ei⁹ deficient. Posuit k+ l
a multitudine ad singularitatē redit.
me quasi in puerbiū vulgi: et ex m+
a qz secretū dei nō penetrat.
l emplū sum coram eis. Caligauit n+
ad indignationē oculus me⁹: et
a infirmitatis.
m membrā mea quasi in nihilū re/ o+
a apit plani⁹ qð dixit caligauit ad idignationē
n dacta sunt. Stupebūt iusti super p+
a q̄ & i alijs nō nocet pfecta agere nō valet & glorie simulatoris inuidet: qz nōdū oia pfecte despicit
o hoc: & innocēs ꝯtra hypocritam q+
p suscitabit. Et tenebit iustus viā r+
q suam: & mūdis manib⁹ addet for
a fide vel a malo.
r titudinē. Igit vos oēs ꝯuertimi s+
a opere vel bn̄ agēdo. b vtinam.
s ni & venite: & nō inueniām in vo t+ +
a post quietis ocia psecutio redit: & cū felicitas transit cura terrene dispositionis que aliquo mō ab eternis retrahit in electis cessat.
t bis vllū sapientē. Dies mei tran v+
sierūt: cogitationes mee dissipa x+
a qui celestia petit: torqueri se dicit: dū de imis agere cogit. Vn̄ aduersitatē leticie ducit ꝓpter q̄etem cordis: & hoc est: noctē. v. in diem.
v te sūt: torquētes cor meū. Noctē y+ z

a Et solū mihi supest sepul. q. d. intantū senui & debilitatus sum q nō habeo expectare psperitatē p̄sentis vite. s tm̄ sepulturā. iō subdit: b Nō peccaui. licet enī p̄sentē vitā nō trāsisset absq aliq̄bus peccat': tñ nō erāt tāti ponderis q ꝓpter ipsa infligeret sibi pena tā grauis. de qua subdit: c Et in amaritudinib⁹ mo. oculus me⁹: & magis facit mētionē d oculo q̄ de alia pte: qz illa afflictio interior mētis magis apparet in oculo q̄ in partibus alijs. d Libera me. a p̄senti afflictione. Qz in aliq̄uib⁹ libris ponit: Dn̄e nō est de textu sed subintelligit: qz verbū iob ad deū dirigit. Et ne credat q petat liberari per restitutionē ad psperitatem terrenā. iō subdit: e Et pone me iuxta te. i. in lymbo sanctorū patrū. vbi defūcti erant de sua beatitudine futura securi. f Et cuiusuis man⁹ pugnet cōtra me. q. d. ibi nō debeo timere de insultu cuiuscūq hois vel demonis. g Cor eorū. Hic ostendit ignorantiā amicorū suorū circa vitā futurā quam negabāt. & primo ostēdit eorū ignorātiā. scdo suā displicentiā. ibi: Caligauit. Circa primū ostendit ignorātiā eorū dicēs: Cor eorū longe fecisti a disciplina. s. veritatis p̄dicte. elōgat aūt de⁹ hoies a cognitione veritatis indirecte inq̄tū ex eorū demerito retrahit i fluxum illustratiōis sue. h Propterea nō exal. in remuneratione future vite: qz ignorās ignorabit: vt hr̄. j. Cor. xiiij. i Predā pollicet socijs. s. ipse eliphaz qui felicitatem hois ponebat in psperitate terrena & sic eā pmittebat p p̄mio illis qui erant sue opinionis que p p̄dam designat. k Et oculi filiorū eius: qui sunt imbuti ab eo suo errore. l Deficient. a vere beatitudinis cōsecutione. m Posuit me quasi in prouerbiū vulgi. ex dict' enī eliphaz qui dicebat iob punitū p suis peccatis: sequebat q iob inter vulgares in prouerbiū poneret: vt quando aliquis malus a psperitate deijceret: cōmuniter diceret: accidit isti sicut & iob: et ad idem pertinet quod sequit: & exemplum sum coram eis. n Caligauit. Postq̄ iob ostendit amicorū ignorantiam. Hic cōsequenter circa hoc ostendit suā displicentiam quia plus debet displicere defectus amici in sapientia q̄ in pecunia: et ideo dicit: Caligauit ad indignationem oculus meus. tristicia enī et ira que est p zelum q̄uis nō excedit animum: tamē ipsum turbat s̄m Grego. o Et membra mea quasi in nihilum redacta sunt: quia ira et tristicia que sunt in mēte redundāt in corpore. p Stupebunt iusti super hoc. videlicet q homines tam litterati sicut erant amici iob: tanto errore essent decepti. q Et innocēs contra hypocritam suscitabitur: quia ira que est per zelū veritatis excitat innocentes ad insurgendum contra fictionē falsitatis. r Et tenebit iustus viam suam. quia ꝓpter errorem magnorū illi qui sunt firmi et stabiles in virtute non dimittunt viam iusticie: sed magis excitant ad opera perfectionis maioris. ideo sequit: Et mundis manibus addet fortitudinem. s Igitur vos omnes cōuertimini. Hic ex p̄dictis iob concludit intentum: intendebat aūt iob duo. Unum erat q amici sui ab errore reuocarent: & quātū ad hoc dicit: Igitur omnes vos conuertimini & venite: retrocedendo ab errore & veniendo ad veritatem. t Et nō inueniam in vobis vllum sapientem. q̄tuz ad illud qð de felicitate humana tenetis: scz q sit in terrena psperitate quod est a vera sapientia deuiare. cuius est omnia opera in finē optimū & vltimū ordinare. Secūdū qð intēdebat iob declarare: erat qð felicitas hois nō erat in hac vita sed in futura expectanda. & quātum ad hoc dicit: v Dies mei tran. q. d. i hac vita nō est mihi felicitas expectāda. x Cogitationes mee dissipate sunt. i. impedite a contēplationis diuine dulcedine ꝓpter acerbitatem afflictionis mee. y Torquentes cor meum. i. retorquētes ipsum a cōtemplatione prime veritatis ad considerādum magnitudinē mee calamitatis. z Nocte verterunt in diem. auferē

B

C

tes mihi

Universidad de ... Biblioteca

te mala ppeti: q̃ ex pſperitate terrene di ſpenſationis cura fatigari. a Et rurſũ poſt tene. Lux poſt tenebras ſperat: quia poſt noctẽ vite pſentis eternũ lumen pſpi cit. b Si ſuſtinuero. Priores ſancti & ſuſtinere aduer ſa poterãt: & tñ ex corporib⁹ educti ab inferni locis li berari ñ poterãt. tunc vero homo lectulũ ſuũ i tene bris ſtrauit: qñ lu men iuſticie pſua ſori conſentiendo deſeruit. Et qꝛ in inferno iuſti tene bant: & tñ ex ppri is actibus ſuppli ciũ nõ habebãt: q̃ ſi in tenebris ſtra uiſſe lectulum eſt in inferno ſibi re quiem pparaſſe. c Putredini di. Putredinem pa trẽ dicit: qꝛ oĩs ho mo ab origine iaʒ vitiata deſcendit. Mater vero & ſo ror vermes: quan tum ad materiam corruptibilis car nis: qꝛ & de putre dine pceſſim⁹: et cũ putredine veni mus quam porta m⁹. Uel mater na tura: et conſuetudo ſoror vocatur: quia ab illa cum iſta ſumus que videlicet ma ter & ſoror vermes ſunt: qꝛ ex natura cor ruptibili et conſuetudine pverſa cogi mur: vt quaſi quibuſdam vermibus: ſic inquietis cogitationibus in mente fati gemur. d Ubi eſt ergo nũc preſtola tio mea. Preſtolatio iuſtorũ chriſtus: quẽ quãdoq; venturum nouerant: ſed venire citius querebant. vnde hic addi tur nunc. e Et patientiã meam quis cõſiderat. Patientiã iuſtorũ deus cõſi derat: ſed quaſi nõ conſiderare dicif ad votum deſiderij minus citius apparere & plixiora tempora diſpenſationis ſue gratiam differre. f In pfundiſſimũ infer. deſ. Ante mediatoris aduentum iob in infernũ deſcẽſurus erat: ſed quo modo in pfundiſſimuʒ? An ſuperiora loca inferi pfundiſſimum infernum vo cat. Nam quãtũ ad celſitudinẽ celi: aer iſte infernus eſt quãtum ad eiuſdem ae ris altitudinem terra que inferius iacet & infernus intelligi & pfundum poteſt. quantũ vero ad altitudinem terre: illa loca inferni que ſuperiora ſunt alijs re ceptaculis inferni: hoc loco profundiſſi mum infernum dicit: Omnia auteʒ ſua illuc deſcendere dicit: quo ſola anima eius deſcenſura erat: quia quod ex ſe in terra deſerit: vſq; quo ad incorruptio nem redeat. ſe non eſſe ſentit. Uel in in ferno omnia deſcendunt: quia laborum omnium retributio adhuc in ſola infer ni quiete recipi preſtolabaf.
g Putaſne ſaltem ibi erit requies mi hi. Penſandum eſt quis noſtrũ de re quie ſecurus ſit: ſi de ea trepidat et ille cuius virtutis pconia: et ipſe iudex qui percutit clamat,

Uſq; ad

a ſ quia viciſſim pſpera & aduerſa alternãt.
a verterũt in diẽ: & rũrſum poſt te a+
ſ Sed et.
b nebras ſpero lucẽ. Si ſuſtinuero † b+
a ſ qꝛ nõdũ venit qui educat. b ſ qꝛ nõdũ vi det ibi ſpeciem creatoris.
infernus dom⁹ mea eſt: & i tene c d+
a ſ ſed quia hoc ex pena infirmitatis venit ipam infirmitatem ſubdit.
c bris ſtraui lectulũ meum. Putre e+
dini dixi: pater me⁹ es maf mea
d & ſoror mea vermib⁹. Ubi ẽ ergo f+
a ſ in his languorib⁹ vel dolorib⁹. b ſ exprimit deſiderium ardens.
e nũc preſtolatio mea: & patientiã g+
a ſ dilationis dãna ſubdit: quod dixerat voce do loris ingeminat.
f meã quis cõſiderat? In pfundiſ h+
a ſ omnia id eſt anima: quia ibi totus eſt: vbi ſen tire poteſt quod recipit: vel omnes labores omne quod egit: vnde ibi merces: vnde ſubdit.
ſimũ infernum deſcendẽt omniã
a ſ ſed ſ h nõ tã p ſe q̃ vt nos timere faciat di cit: ſ ſine iudicio mentis qd tu habes b ſ hoc deſiderat: ſed dubium eſſe oſtendit.
g mea. Putaſne ſaltem ibi erit re i+
quies mihi?

tes mihi ſomnũ & inducẽtes vigiliam: ſicut ſolet fieri de die. ideo ſubdif: a Et rurſum poſt te. ſpero lucem. i. cũ deſiderio expecto: & quia amici iob dice bant ipm reuerti ad terrenã pſperitatem. & ſpecialiter ſi ſuſtineret patienter. ideo hoc excludit d. b Si ſuſtinuero. pdicta patienter. c Infernus dom⁹ mea eſt: id eſt ſepultura intra terrã: qꝛ nõ expecto vltra felicitatem terrenã. Et pter il lud qd hic dicif d inferno. ſciẽdũ q in hoc loco & in alijs locis hui⁹ libri cõiter p inferno ponif ſcol in hebreo qd apud hebreos frequẽter accipif p foſſa vel ſepulchro. et ideo ſubdif: d Et in tenebris ſtra. le. meũ. ille eñ qui ſe pelif quaſi in ſtratu ſub terra ponif q̃ eſt tenebroſa. e Putredini di. qꝛ poſt mortẽ reſoluif homo in putre dinem: & inde vermes oriunf: & ſic habent quandam affi nitatem & ppinquitatem ad hominẽ mortuum: ſicut pue ri habent ppinquitatem cũ parentib⁹ & ecõuerſo: & etiaʒ inter ſe. f Ubi eſt ergo nunc preſtolatio mea. i. expecta tio felicitatis quã mihi pmittunt amici in hac vita. q. d. nulla eſt: & p cõſequẽs eſt in futuro expectanda a deo. vn de ſubdif: g Et pa. meam quis cõſiderat. ſ. ad remune randum. q. d. nullus ſm opinionẽ amicorũ meorum felicita tem futurã negantiũ. & ex hoc ſequif q deus nõ habet p uidentiã de humanis actibus: qd eſt icõueniens etiã ſm amicos iob: & ideo ducẽdo eos ad hoc incõueniẽs cõclu dit felicitatẽ hoĩs in futuro expectandã a deo: & qꝛ amici iob dicebãt felicitatẽ aliquo modo ineſſe hoi poſt morteʒ inquantũ remanet in memoria hoĩm: vt patet ex ſupradi ctis. ideo iob excludit hoc d. h In pfundiſ. ĩfer. de. oĩa mea. i. quicquid ad me ptinet ponef in terra p ſepul turã: ſm errorẽ amicorũ iob negãtiũ aĩe immortalitatem. i Putaſne ſaltẽ ibi erit re. mihi. i. aliquid ptinẽs ad feli citatẽ meã. q. d. hoc dicere eſſet valde ridiculoſum: cũ cor pus mortuũ nullũ habeat ſenſum: nec pcipiat aliquid de his q̃ fiunt: vel dicunf extra ptinentia ad laudẽ hominis mortui vel vituperiũ. & ideo phs. j. Ethicorum reprobat opi nionẽ dicentium hominẽ vere dici felicem poſt mortem eo modo quo dicebant amici iob. Ca. XVII

Moraliter.

† Spiritus meus attenuabif. Sicut ſupra dictuʒ eſt iob tenet typum catholici doctoris. chriſtus aũt doctor ẽ principa lis. Matth. xxiij. Unus eſt magiſter veſter chriſtus. ideo verbum iob allegorice de chriſto poteſt exponi. cũ dicif: † Spiritus meus attenuabif. ex laboribus eñ & af flictionib⁹ quos chriſtus ſuſtinuit maioris etatis videbaf q̃ eſſet: pter quod ſibi dictum fuit Joh. viij. quinquaginta annos nõdum habes &c. † Dies mei breuia bunf. qꝛ. xxxiij. anno paſſus fuit ſm cõmuni⁹ dictũ. † Et ſolum mihi supereſt ſe pulchrum. chriſtus eñ pter ſepulturam nihil habuiſſe legif precioſum: vt impleret verbum. Eſa. xj. & erit ſepulchrũ eius glorioſũ. † Nõ peccaui. j. Petri. ij. qui pec catum nõ fecit nec inuentus eſt dolus in ore eius. † Et in amaritudinibus moraf oculus meus. in ſua benedicta paſſione p noſtra ſalute. † Libera me domine. i mea reſurrectiõe. † Et pone me iuxta te. in mea aſcenſione. † Et cuiuſuis man⁹ pugnet cõtra me. q. d. nõ poterit pualere Pſal. cix. Dixit dñs dño meo: ſede a dex tris meis. Donec ponã inimicos tuos: ſcabellũ pedũ tuorum. † Cor eorum lõge feci ſti a diſciplina. cor eñ iudeorũ chriſtũ pſequentiũ a diſciplina chriſtiana fuit elõga tum. † Propterea nõ exaltabunf. ſed deprimenf qd fuit impletũ p exercitum ro manorũ. † Predam pollicef ſocijs. ſ. iudea de chriſtianis: vt habef Act. viij. et ix. † Poſuit me quaſi puerbiũ vulgi. Grego. Omnis qui flagello pcutif in pro uerbiũ vulgi ponif: qꝛ cũ maledicif alicui dicif: ſic accidat tibi ſicut illi. † Caliga uit. in pſecutionibus chriſtianorum. aliqui etiã litterati aliquãdo turbanf. d quibus dicif: † Caligauit ad indignationẽ oculus meus. Eccleſie oculi ſunt homines lit terati: & aliqui infirmi frãgunf de quibus dicif: † Et membra mea quaſi ad nihi lum redacta ſunt. Greg. Nomine mẽbrorum exprimif teneritudo infirmorum. † Stupebũt iuſti ſup hoc. de patientia dei que ſic pmittit fideles deprimi. † Et innocens cõtra hypocritã ſuſcitabif. i. de eius temporali pſperitate mirabif. qꝛ tñ per hoc ab innocentia nõ recedit ſubdif: † Et tenebit iuſtus viam ſuam &c. Juſti etiam optant impiorum conuerſionem. ideo ſubdif. † Igif omnes vos conuerti mini. a malo. † Et venite. ad bonum. † Et nõ inueniam in vobis vllum ſapien tem. omnis eñ qui. conuertif ſe fuiſſe fatuũ confitef. † Dies mei trãſierunt ſic. im petus eñ tribulatiõis impedit claritatẽ contẽplationis: pter quod eccleſia tribu lata dicit: † Dies mei tranſierũt. i. meditationes clariores. † Cogitatiões mee diſſipate ſunt. i. verſe ad diuerſa. † Torquẽtes cor meũ. i. ipſum retrahentes a cla ra meditatione diuina † Noctem verterũt in diẽ. inducẽtes me ad vigiliã que ma gis ptinet ad diem. † Et rurſum poſt tenebras. tribulatiões. † Spero lucem. di uine cõſolationis Tobie. iij. Poſt tẽpeſtatẽ tranquillũ facis & poſt lachrymationẽ & fletum gaudiũ & exultationẽ infundis. Et quoniã tpe iob p tolerantiã aduerſorum ſancti nõ admittebanf ad regnũ ſubdif: † Si ſuſtinuero infernus dom⁹ mea ẽ. id eſt lymbus ſanctorũ patrũ vbi erat carentia diuine viſionis. & ideo ſubditur: † Et in tenebris ſtraui lectulum meũ. quantũ ad ſtatum anime. et ſubdif de cor pore: † Putredini dixi pater meus es &c. ſicut eñ iſte perſone pinque ſunt ad inuicem ſic corpus mortuum: fetor vermis et horror habent quandam cõſequenti am. † Ubi eſt ergo nunc pſtolatio mea. i. expectatio pro tpe chriſti paſſionẽ pce

dente

dente. q. d. nõ eſt in celo. † Et patientiã meã quis cõſiderat. ſcʒ ad imitandũ. q. d. pauci. † In pfundiſſimũ infernum de ſcendẽt oĩa. i. in lymbũ q̃ dicif pfundiſſim⁹ infern⁹ reſpectu aeris caliginoſi: qui dicif carcer vel infern⁹ demonũ. † Pu tas ne ſaltem ibi erit requies mihi. q. d. erit in parte ſcʒ a pena ſenſibili: ſed nõ quies perfecta que cõſiſtit in adeptiõe et frui tione ſummi boni.

In ca. xvij. vbi dicif in poſtil. Nõ peccaui &c.

Additio.

In hoc loco vbi dicif in trãſlatiõe noſtra: Nõ peccaui & in amaritudinib⁹ moraf ocu lus meus: hebraica littera multũ diſtat. dicit eñ ſic: Si nõ mẽ daces mecũ: & in amaricãdo me moraf oculus: & eſt ſenſus q iob in his verbis cõquerebaf de amicis ſuis qui ſecum erant: de quibus dicit: Si non mendaces mecum qui per mendacia ipſum improbantes in amaritudinẽ ducebãt eũ: intm q ocu lus ei⁹ morabaf cõtinue in afflictiõe: d q̃ dicit: Et i amaritudi nib⁹ moraf ocul⁹ me⁹: & vt ab iſta pſecutione amicorũ euade ret ſubdit petẽdo: Pone me iuxta te: & cuiuſuis manus pu gnet cõtra me. q. d. ſic poſſum ab impugnatiõe ſeu in ſultu con tinuo iſtorum euadere: et vt oſtẽdat ipugnationẽ iſtorum cõ eũ eſſe iniuſtã ſubiũgit: Cor eorũ longe feciſti a diſciplina &c.

Replica.

In ca. xvij. vbi dr: Nõ peccaui & i amari tudinib⁹ morabif oculus me⁹: hãc nrãm trãſlationẽ cõcorditer exponunt doctores & ſancti & alij: ſed Bur. finxit puto ſm hebraicã lrãm q debeat ſic ſtare: ſi non mendaces mecum: & in amaricãdo memoraf oculus meus: quod exponendo nõ bene cõtinuat ſenſum littere: & nõ eſt ve riſimile q poſtillator in lingua peritus tantã varietatẽ diſſi mulauerit & nõ viderit: nec eſt veriſimile q beatus Hierony mus. tantam orationẽ transferendo variauerit: contingit eñ aliquando pter equiuocationẽ vel alias pter dictionũ ſi militudinẽ variare verbum: put ſepe poſtillator notauit in ope ſuo de differẽtia tranſlatiõis nre & hebraice veritat' vbi: in h loco nullã poſuit differentiã. Judicet igif de illo q̃ vult.

Glo. ordi.

Capitulum: XVIII

a Uſq; ad quẽ fi. ver. iac. Beatuʒ iob in ſupbiã aſtruit erupiſſe: quẽ fatef verba iactare. b Intellige pri⁹. Signat quanta ela tione tumuerat: q̃ iob loq̃ quod nõ in telligeret putabat. c Quare repu tati ſu. Humane mentis eſt ppriũ. hoc ſibi fieri ſuſpicari qd facit. Arbitratur eñ ſe deſpici q̃ bonos deſpicere cõſue uit: & ex ſuſpitione cõtemptus ad indi gnationẽ pſilit: & contumelias ingerit d Quid pdis aĩam tuã. Reprobi ce li rectitudinis vel ſpiritualẽ gratiã ſã cte pdicationis inſaniã furoris eſtimãt quo perire fideliũ animas arbitranf. e Nunqd pter te dere. Eccleſia di cit q nõ niſi in ſe veraciter colaf deus & ibi tãtũ ſit ſalus. At cõtra heretici: ſi hoc eſt verũ: oĩs terra a deo eſt dereli cta: quaʒ nos multi vbiq; incolimus. Quaſi extra te eſt nobis deus: & ſalus vel: Nũquid pter te. i. vt quiſquis extra te fuerit: minime ſaluef? f Et transferenf ru. &c. Rupes heretici vo canf quos ſublimib⁹ excedere ſenſib⁹ eſtimãt: quos pter vocẽ eccl'ie: negãt de loco pprio transferri: quoniã tales humilib⁹ cõſentire renitunf. Reprobi aduerſa eccleſie videntes: in arrogãtiã iuſticie erigunf quaſi iuſti p culpa pa tiãf. Unde iſte flagellis Job inſultat. vnde ſubdit: g Nonne lux impij ex tinguef. Hoc dici de impio recte potuit cõtra ſanctũ nõ debuit: lucẽ pſperita tẽ pſentis vite dicit. Sed lux impij ex tinguif: quia fugitiue vite pſperitas cum ipſa terminatur. b Nec ſplẽdebit flã. ig. Jgnẽ dicit feruorẽ tpaliũ deſiderio rũ: cui⁹ flãma eſt decor: vel poteſtas exterior que d interno ei⁹ ardore pcedit: ſed nõ ſplẽdebit: qꝛ in die exit⁹ oĩs exterior de cor ſubtrahif. i Lux obte. in ta. Aliquando triſticiã tene bras lucẽ gaudiuʒ accipim⁹. Lux ergo in tabernaculo impij tenebreſcit: qꝛ in ei⁹ cõſcia gaudium quod de tẽporalibus fuit rat deficit. k Et lucerna que ſu. eũ eſt ex. Lucerna lumẽ i te ſta eſt: lumen ergo in teſta gaudiũ i carne. Lucerna ergo que ſup eũ eſt extinguif: qꝛ cũ malorũ ſuorum retributio impiũ ſequi tur: in eius mente gaudiũ carnale diſſipaf. Bene aũt non que apud eũ ſ q̃ ſup eũ ẽ dr: qꝛ iniqũ mẽtẽ frena gaudia poſſidẽt. l Artabunf greſſus vir &c. Quia vires malicie eius quas nũc exercet: poſtmodũ pena cõſtringet. m Et precipitabit eũ cõ. &c. Habet nũc cõſiliũ iniqu⁹ pſentia appetere: eterna deſe rere: ſed ſuo cõſilio precipitaf: qꝛ p hoc in eterni ſupplicij tene bras mergif. n Immiſit eñ in rete &c. Qui pedes in rete mittit non cum voluerit eijcit. Sic qui in peccatis ſe deijcit: nõ mox cum voluerit ſurgit. o Et in maculis eius ambu. Qui in maculis retis ambulat: greſſus ſuos ambulando im plicat: et cum ſe expedire ad ambulandum nititur: ne ambu let obligaf. p Tenebif planta illius laqueo. Quia vide licet ſtringef funis in peccato.

Et exardeſcet

Eſpondẽs Ca. XVIII aũt baldath ſuites dixit
a Uſq; ad quẽ finẽ verba b+
a ſ de iactãtia primo arguit: poſt de impietate. b ſ que dicis. ſ tunc.
b iãctabis? Intẽllige prius: & ſic lo c+
a ſ enim. b ſ a te.
c quamur. Quare reputati ſumus d+
a ſ ſine iudicio mẽtis quod tu habes.
vt iũmẽta & ſorduim⁹ coram te? e
a ſ quaſi furor ſit quicquid contra eum eſt.
d Quid pdis aiaʒ tuã i furore tuo? f+
ſ a deo.
e Nũqd pter te derelinquef ter g+
a ſ quaſi nũqd noſtri doctores dimittẽt ſua p tu is. nõ: qꝛ mala que pateris pbant te iniquum.
f ra: & trãſferẽnf rupes d loco ſuo?
a ſ h ſi d pñti vita dicit fallif: ſi d fine impij ꝟificaf
g h Nõnne lux impij extinguef: nec b+
i ſplendebit flãma ignis ei⁹? Lux i k
obtenebreſcet i tabernaculo illi⁹:
k & lucerna q̃ ſup eũ eſt extinguef. l
ſ et tunc. ſ etiam hic ne ad bona redeant.
l Artabunf greſſus virtutis eius: m+
m & precipitabit eum cõſiliũ ſuum. n+
n Immiſit eñ i rete pedes ſuos: et o+
a ſ exequif obligationẽ. i. vſq; ad finẽ vita in cul pa cõſtringif. Uñ deſperãs ad peiora ſuccẽdif.
o p i maculis ei⁹ ambulat. Tenebif p q

Nico. de lyra

a Eſpõdẽs aũt Ca. XVIII Hic cõſr ponif cõ iob ipi⁹ bal dath replicatio. & ſcdo ipius iob rñſio. c. xix. prima i duas: qꝛ pri mo baldath de ſtultiloquio iob rep hẽdit. & ſcdo ad pricipale ppoſitum arguit. ibi: Nũqd pter te. Circa p mũ dicit: b Uſq; ad quẽ fi. verba ia. q. d. detines tẽpus in verbis ſup fluis & ſupbis. c Intellige prius. q. d. nõ intelligis q̃ dicis: d Qua re repu. ſu. &c. dixerat eñ iob: Nõ in ueniã i vobis vllũ ſapiẽtẽ. hõ aũt ca rẽs ſapia reputaf quaſi beſtia. e Et ſor. corã te. tãq; ignorantes et viles pſone. f Quid p. aĩam tuã in fu. tuo. q. d. talia dixiſti ex impetu furoris tui q̃ aĩam a ſapia et virtute deijcit: & ſic eã deſtruit & pdit. g Nũqd. Hic cõſr arguit ad ppo ſitum videlicet q aduerſitates pñtis vite nõ ſũt niſi pene peccatorum: & hãc opinionẽ primo aſtruit p ſapientum ſnĩam. & ſcdo p experientiã. ibi: Nõ ne lux impij. Circa primũ ſciendũ q terra inter elemẽta eſt maxime ſtabi lis cũ ſit centrũ mũdi & rupes valde ſolida: p hoc ergo deſignat firmitatẽ & ſoliditatẽ ſue opinionis tanq; a ſa piẽtib⁹ approbatã. & hoc eſt qd dicit: Nunquid pter te derelinquef ter ra &c. i. firmitas et ſoliditas nre ſen tentie pter verba tua irrõnabilia. quaſi diceret nõ. h Nõne lux im pij extinguef &c. Hic aſtruit poſi tũ p experientiã. pmo poſitũ decla rat. & ſcdo epilogat. ibi: Hec ſunt ergo. Prima in tres. qꝛ pri mo aſtruit ppoſitũ p aduerſitates q̃ cõtingunt in vita pñti. & ſcdo p illas q̃ cõtingũt i morte. ibi: Auellaf: tertio p eas q̃ cõtingũt poſt mortẽ. ibi: Memoria illius. prima adhuc in du as: qꝛ primo declarat ppoſitũ p aduerſitates cõtingẽtes ex trinſec⁹. ſcdo p cõtingẽtes intrinſec⁹. ibi: Attenuef. Circa p mũ dicif: Nõne lux impij extinguef. i. pſperitas ei⁹ tempora lis. i Nec ſplẽdebit flã. ignis ei⁹. i. ei⁹ deſideriũ nõ veniet ad effectũ: qd eſt maxima pena hoĩs ſupbi. k Lux obtene breſcet in tabernaculo illi⁹. i. tẽporalis pſperitas illorũ q̃ ſũt de domo & familia ei⁹ decidet ad maiorẽ penam ipius. l Et lucerna q̃ ſup eũ eſt extinguef. i. deus q̃ a ſupiori dederat ſibi pſperitatẽ retrahet manũ ſuam: & ſic extinguef hec lucerna: nõ in ſe: ſed i effectũ q̃ſtũ ad ipm ipium. iſta inducit baldath. q. d. p experientiã vidim⁹ cõtingere talia mala impijs: & etiã illa q̃ ſequunf. vñ ſubdif: m Artabunf greſſus virtut' ei⁹. id eſt diffuſio ſue potẽtie: qꝛ nõ poterit ea q̃ cogitauerat pfice re. n Et pcipitabit eũ cõſiliũ ſuũ: qꝛ cõſiliũ qd cogitabat ſibi forte ad cõmodũ erit ſibi nociuũ: & cãm pdictorum ſubdit: d. o Immiſit i rete pedes ſuos. i. volũtarie ſe implicauit pctõ. p Et i ma. ei⁹ am. cadẽdo d pctõ in peccatum. q Tenebif plãta &c. i. cõſuetudine peccãdi q̃ ẽ laque⁹ deti nẽs i pctõ. ſm q dicit Anſelm⁹ libro de ſimilitudinibus.

A

B

 Et exardeſcet

a Et exardescet co.eū.q: q se malis obligatū pensat: eo q d suo reditu desperat: et ipa desperatioe acrius ad hui' mūdi cōcupiscētias estuat. In eius animo contra eū sitis exardescit: q: qui perverse egit: vt perversius agat accendit. b Abscondita est in ter.pe. In terra pedica abscōdit: cū culpa sub terrenis cōmodis occultat: quatin' bō videat quid cōcupiscere valeat: et tn̄ nequaquā videat in quo culpe laqueo pedem ponat. c Et decipula il. etc. Intuet eni hostis mores cuiusq cui vitio sint ppinqui: et illa apponit ante faciē ad que agnoscit facilius inclinari mentē: vt blādis ac letis moribus luxuriā asperis mētib' irā et supbiam. Ibi ergo decipulā ponit: vbi esse semitā mētis cōspicit: q: illic periculū deceptionis inserit: vbi viā esse inuenerit ppinque cogitationis. d Undiq terrebūt. q: sepe idcirco quisq bon' esse metuit: ne hoc a prauis patiat: quod se bonis fecisse reminiscit. dū q hoc pati quod facit metuit: vndiq territus: vndiq suspectus in bono ope gressum perdit. e Attenuet fame. Caro nostra infirmitas est. Robur aūt aīa rōnalis: que in
C expugnandis vitijs resistere p ratione valet. Que fame attenuat: cū nulla interni cibi refectione pascit. f Et inedia inuadat costas il. Coste sunt sensus animi: qui latētes vt viscera cogitationes muniūt. Inedia inuadat iniqui costas q: fames interna sensus mentis extenuat: vt cogitatiōes suas intus nullaten' regāt: sed ad exteriora vagentur que petiūt. g Deuoret pul. Pulchritudo cutis est gloria temporalis exterior: p brachia opera designant. Mortē peccatum dicit: quod animā occidit. h Primogenita ergo mors. supbia est initiū omnis peccati. Pulchritudinē ergo cutis eius: et brachia illius primoge. mors deuorat: q: iniq gloriā vel operationem supbia supplantat. Potuit eni et in hac vita gloriosus existere si superbus minime fuisset. i Auellat de ta.suo etc. De tabernacula fiducia ei' euellit qn̄ perversus q multa in hac vita parauerat: repētina morte dissipat. Et calcet etc. Quia hic vel vitijs premit: q ad interitū trahunt: vel mort' tpe potestati demoniace subiugat. k Habitent in taber.etc.i.in mente ei' apostate angeli p cogitationes nequissimas cōuersent: eius videlicet socij qui idcirco iam
D nō est: q: a summa essentia iā recessit. l Aspergat etc. In tabernaculo iniqui sulphur aspergit: quotiēs carnis delectatio in ei' mēte dominat. Per sulphur eni fetor carnis accipit: Et q: talis in malo pmanet: vnde nec fructum boni facere pōt. addit: m Deorsum radices ei' sic. Per radices cogitationes accipimus que in occulto site sunt: et visibilia opera pducūt. Per messem aperta opatio: prauus itaq quisq dū cogitationes suas in infimis rebus ponit: et superne viriditatis gaudia nō appetit: radices suas deorsum siccari pmittit. cui' sursum messis atterit: q: omnis eius operatio superno iudicio quasi nihilū deputat. n Memoria illi' pe. Memoriā suā iniqu' in terra statuere conat: cū gloriā laudis sue extendere nitit. Et nomē suū in plateis celebrari gaudet: cū longe lateq operationē sue iniquitatis extēdit. o Expellet eū de luce. De luce ad tenebras ducit: cū de honore vite psentis ad supplicia eterna damnat. Sic de vnoquoq iniquo loquit: vt ad caput.i.diabolū vertat: qui in antichristo nomē extēdet quod nūc mali imitant. p Et de orbe trans. etc. Cū superno apparente iudice de hoc mundo ad penas transfert: que omnia et de capite malorū antichristo possunt accipi. Unde et sequit: q Non erit semen etc. Quia omnes iniqui qui de eius psuasione in prauis actionib' nati sunt: cum eodē suo capite ferient. Quod hec de antichristo accipienda sunt in hoc aperit dū dicit: r In die ei' stu. Qui tanta tūc signa demonstratur' et crudelia: ac dura facturus est: vt ad stuporē perducat quos in fine mundi inuenerit: et priores patres helyam et
enoch

a planta illi' laqueo: et exardescet a
a impio sitire est hui' mūdi bona cōcupiscere. dū diabol' peccatis obligat mortē peccati sitit.
b cōtra eum sitis. Abscōdita est in b+
a dū escā.i.qd placet perit: laque' tenet occult': q: qd alijs fac: ab alijs metuit: addit: vndiq terre.eū. tales oēs sibi putat qualis ē oibus.
c terra pedica eius: et decipulā il/
a in actione quā appetit.
d lius super semitam. Undiq terre c+
a et quid he agūt sequit: b vt nō liberi gressus sint ad bene agendum.
bunt eū formidines: et inuoluet a
a sed vtinam. optat nō maledicētis animo sed predicentis.
e pedes eius. Attenuetur fame ro/ e+
f bur eius: et inedia iuadat costas f+
et. a que extra quasi in cute.
g illi'. Deuoret pulchritudinē cu/ g+
a et opib' poterat deo cōmēdari nisi elatio cēt.
h tis ei': et cōsumāt brachia illi' pri h
a etiā. diues gloriā et opes sine culpa posset habere si hec i humilitate haberet: sed si in his cōfidit deus euellit. de terra.
i mogenita mors. Auellāt de ta/ i+
a dum vitijs hic premit vel in fine pena.
bernaculo suo fiducia eius: et cal k+ l+
a cui nō resistit. b diabolus vel peccatum. ideo interit' dominat eis: q: et si deest occasio peccandi. tn̄ in cordib' desideriū nō deest.
cet super eum quasi rex interit'.
k Habitent in tabernaculo ei' socij m+
l illius qui nō est: aspergatur in ta n+
a vnde etern' ignis accendit.
m bernaculo ei' sulphur. Deorsum o+
a quicquid hoibus videat.
radices ei' siccent: sursum autem p+
etiam.
n atterat messis eius. Memoria il/ q
li' pereat de terra: et non celebre/
o tur nomē ei' in plateis. Expellet
a in quo gloriatur.
p eū de luce in tenebras: et de orbe r+
a q: in fine cū oibus sequacib' suis damnabit. q: ei' iniquitas cū mundo terminat et popul' eius cū eo puniet. b persuasio.
q transferet eum. Non erit semen †
actio.
eius neq pgenies i populo suo:
nec vlle reliquie in regionib' ei'.
electi.
r In die eius stupebūt nouissimi: s+

a Et exardescet cōtra eū sitis.i. ardor et desideriū peccādi ōtra synderesim remurmurantē et pnales pter consuetudinē. b Abscōdita ē in ter. etc. q: peccator ōsiderat tm̄ bonū extra: apparens: et nō videt malū intra latens. c Undiq ter.eū for. q: homo malus pter inimicos quos acquisiuit semp ē timidus. d Et iuo.pe. eius. q: capit ab aduersarijs sibi insidiantib'. e Attenuet etc. Hic ōir ostēdit ppositū p aduersitates intrinsecus cōtingētes: et q: iustus letat in vindicta peccator pter diuine iusticie zelū. iō baldath q se iustū reputabat mala q sequunt exprimit p modū desiderantis et depcantis vt superueniāt ipsis. d. Attenuet fame robur ei'.i. impij. p defectū eni nutrimenti corp' attenuat et robur debilitat. f Et ine.in.co.il. ipsum vsq ad intima debilitādo. g Deuoret pul. etc.i. iuuētutē ei' in qua etate magis relucet pulchritudo. Et consumat brachia illi'.i. fortitudinē ei' q p brachia designat. h Primogenita mors.i. anticipata pueniēs mortē naturalē. i Auellat. Hic astruit ppositū p aduersitates i in morte cōtingētes: q rū prima ē eiectio d loco ppio tamq qd horribile et fetidū: et h tāgit cū d: Auellat de tabernaculo suo: q: antiq i tabernaculis habitabāt. k Fiducia ei': eo q ampli' ibi nō reuertet. l Et cal. sup etc.i.p mortē deducat i cinerē. sicut terra q calcat i pulueres redigit. m Habitēt i ta.il.so.ei'. q nō ē.i. socij defuncti q iā nō est cū viuentib': cui' tabernaculū ē sepulchrū vbi nō habet societatē nisi vermiū. n Aspgat i ta. ei' sulphur.i. fetor q p sulphur et fetorē ei' designat: i sepulchro aūt n ē nisi fetor et horror. Thomas aūt aliter exponit. d. Habitēt in tabernaculo illi' socij ei' q nō ē.i. amici defūcti q iam nō ē cū eis: et ipi succedūt ei in domo sua et bonis. Aspgat in tabernaculo ei' sulphur.i.i domo i q succedūt ei amici: q antiquit' in signū tristicie de amici morte aspgebāt aliq fetida in domo defuncti: sicut et mō aliq accipiūt vestes nigras: sed hec expositio nō videt ōueniēs: q: q amici defuncti habitent i domo ei': et q ex morte eius fiant signa tristicie nō ptinet ad aduersitates defūcti: s mag' ad psperitates eo mō q pht dici: q: cedūt ad ei' honorē. hic aūt ponunt aduersitates q ōtingūt i morte vt dictū ē. et iō prima expositio melior videt. o Deorsū ra. ei'.i. illa q plātauerat annihilent sine fructu. p Sursū aūt at. messis ei'.s. tēpestate desupueniēte. q.d. oīa opa ei' dissipēt tāq in detestatione vite eius pterite. q Memoria. Hic astruit ppositū p adūsitates post mortē cōtingētes. amici eni iob ad psperitatē hois post mortē dicebāt ptinere ipius bonā memoriā: et ei' ōtrariū ad aduersitatē. iō d: Memoria il. pereat d ter. etc. et pt lrā vsq ibi: r Et d orbe transferet eum: ita q nullo modo remanebit in memoria hoim: nec etiā remanebit aliqualiter in sua posteritate. iō subdit: Nō erit semē ei' etc. s In die ei' stupebunt.

enoch (qui in ei' expugnationē seruati sunt) carnalis mortis timore et dolore trāsfigat: q: et si electi tormētis vinci nequeūt tā q: hoies sunt metuūt tormēta q vincunt. a Et primos i
Dat.24 b hor.i.corda electorū pauore ferient. Unde scriptū est: ita vt et in errorē inducant si fieri pōt etiā electi: nō quidē casuri: sed trepidaturi ex carne. b Hec sūt ergo ta. De hoc illud retulit qd dixerat: expellet eum de luce ad tenebras: et de orbe trāsferet eū. Et est sensus. Is qui nūc deū ignorādo extollit: tūc ad ppria tabernacula puenit: qn̄ in supplicia demergit. Uel hec ergo sunt tabernacula: quasi in die ei' stupebūt sancti ergo hec pdicta et tenebre etc. erūt tabernacula ei' et ibi habitabit. Uide quia in cōclusionibus suarū orationū satis apte ostēdūt q sanctū iob credebāt p iniquitate percussum. Ca. XIX c Usq quo affligitis aīam meā. Atterunt boni sermonib' iniquorū: qn̄ d eos illi in verbis tumēt: q aut in puersa fide: aut in prauis morib' iacēt. d En decies cō.me. Quia ab eis qnquies increpationes audierat: et quinquies respondit: decies se phibet esse cōfusum: q: in eo q grauiter increpatus est: et in eo q verba doctrine non audiētib' dicit: cōfusionē ptulit i suis increpationib': q: in eis nō pficit. In eorū increpationib': q: dolet d prauitate quā audit. e En
Mystice decies. Mystice. Ecclesia decalogū seruat: cui iniq totiēs cōfusionē faciūt: quotiēs in suis actib' diuinis vocib' obsistūt. e Et nō erubescitis op. Sunt nōnulli quos ad ppetrādū nequicia oborta subito nequicia inuitat: sed tn̄ humana verecundia reuocat. f Nempe et si ignoraui. Sciētia hereticorū non est cū eis: q: ōtra eos dū inflat: sed ecclesie ignorantia q arcana nō pōt penetrare cū ea est: q: p ea dū humiliat: et q: heretici q querūt scire elatio est: vt cōtra bonos docti videant. subdit: vos cōtra: et me pcusso cōtra vos deberetis erigi timētes vobis deteriora. Bon' eni prius in se: postea in alios erigit. Et hoc est.
At vos ōtra

a q: mītra d iniqs et capite dixit generalit' ōcludit
a b et primos iuadet horror: hec sūt a b+
a in quibus permanet. b qui prius alienū tenebat in laude hominum.
ergo tabernacula iniqui: et iste lo c d
cus ei' q ignorat deū. Ca. XIX
R Espōdēs aūt iob dixit: e+
a quia hec et si iusta iniuste dicunt cōtra iob affligi se dicit:
c Usq quo affligitis ani/ f+
mam meam: et atteritis me ser/
b monibus? En decies confundi/ g
a timore hoim aliquādo mali ad se redeunt pl' timentes displicere deo: aliquando vero despecto deo minus hominem reuerent.
e tis me: et nō erubescitis opprimen
a quia. b quasi qd nō deberetis.
f tes me. Nempe et si ignoraui: me/ i+

diari sibi semp credit. † Attenuet fame robur ei'.i. nulla refectione verbi diuini cōforet cor illi'. † Et inedia inuadat costas illi'.i. collaterales ei'. † Deuoret pulchritudinē cutis ei' etc.i. supbia q principium est ois peccati destruat in eo quicqd habet apparentiā boni. Unde versus. Si tibi copia: si sapiētia formaq det. Sola supbia inquinat oīa: si comitet. † Auellat de tabernaculo suo fiducia ei'.i. aīa ei' de corpore qd est tabernaculū aīe. † Et calcet sup eū quasi rex interit': id est diabolus de quo dicit Apo.vj. nomē illi mors: q aīam d corpe exeuntē calcat et ad gehennā secū portat. † Habitēt in tabernaculo ei' etc. id ē vermes qui sunt socij defuncti et iam nō est: habitēt in corpe ei' ipm corrodendo. † Aspgat in tabernaculo illius sulphur.i. fetor ex corpis putrefactione. † Deorsum radices ei' siccent.i. cogitationes in mente latētes humore gratie priuent. † Sursū atterat messis ei'.i. actus ei' pcedētes ex cogitationib' puniant. † Memoria illius pereat. Sm̄ illud Prouer.x. nomē impiorū putrescet. † Et de orbe trāsferet eū.s. corpus ad fossam et spm̄ ad gehennā. † Nō erit semē ei' etc.i. nullū bonū remanebit de eo. † In die eius stupebūt: parui et magni. sic de Nabuchodonosor d: Esaie.xiiij. † Hec sūt tabernacula iniqui etc. Gre. Tunc eni ad ppria tabernacula deueniet quādo eū sua iniquitas in supplicia demerget.

A

In ca.xviij. vbi dicit in postil. Circa primū sciēdū: q terra inter elemēta est maxime stabilis.

Additio. Hoc qd d: Nunquid pter te derelinquetur terra. aliter videt exprimendū: p quo sciendū est q sicut iob i amicorū suorū opinione felicitatē futurā negatiū intēdebat eos ducere ad hoc incōueniēs.s. q de' nō haberet puidētiā de hūanis actib': vt circa finē pcedēt ca. postillator allegat. sic ecōuerso socij ei' ex h q iob asserebat: q aduersitates hui' vite nō dabant i penā pctōrū: volebāt ducere ipm iob ad h incōueniēs.s. q de' nō haberet puidētiā de actib' humanis: cui' rō est. Nā psupposita eorū opinione erronea.s. q in alia vita nō esset spectādū pmiū nec pena si in hac vita saltē peccatores nō haberēt punitionē: manifeste tolleret diuina puidētia ab actib' humanis: ex quo sequeret q de' derelinqret terrā: eo mō q d: Ezech.ix.ca. Dixerūt eni. Dereliquit dn̄s terrā et dn̄s nō videt.i. nō puidet: et hoc est qd baldath intēdebat d. Nūqd pter te. q.d. Nūqd pter opinionē tuā erroneā sm̄ quā dicis q mali psperant i hac vita: derelinquet terra.s.a dei puidētia: vt dictū est: et q: si deus terrā derelinqueret: sequeret q nulla firmitas nec stabilitas eēt etiā in reb' solidissimis sicut sunt rupes. iō dicit: Et trāsferent rupes de loco suo: et vt ostēdat baldath opinionē suā eē notā p experiētiā. subdit: None lux impij extinguet. q.d. p experientiā est notū: q impij i hac vita puniunt: h eni assumebāt amici iob tanq notū.s. q nullus inocēs in hac vita puniebat: nec ipius in psenti remanebat ipunit'. Unde eliphaz in sua prima responsione. s.ca.iiij. dicebat: Recordare obsecro te qs vnq innocēs perijt.

Nico.de lyra

pebūt nouissimi.i. minores de populo admirabūt de tpe sue psperitatis ita subito deiecte ad nihilū. a Et primos.i. maiores in pplo. b Inuadet horror. ne sile eis cōtingat. c Hec sūt g etc. Postq baldath conat' fuerat ostēdere q aduersitates hui' vite sūt pene pcedētiū pctōrū. h epilogādo ōcludit. Hec g sūt tabernacula iniqui.i. pcessus qtū ad aduersitates hui' vite in qua hoies sūt viatores q tabernaculis vtuntur. d Et iste locus ei' q ignorat deū. qtū ad aduersitates post istā vitā qn̄ impij sunt extra viam: et quasi in termino: et sic pt ex pdictis q pcessus baldath nō est efficax ad pbandum ppositū: q: aduersitates pdicte nō solū cōtingunt impijs: sed etiā frequēter iustis q nō solū in vita et in morte affligunt: sed etiā post mortē inter hoies dehonorant sicut pt de martyrib' quorū corpa phibeant sepeliri: et relinqbant feris et auibus deuorāda. lz aliqn̄ hoc ipediret diuina puidētia. Ca. XVIII

Moraliter. † Respondēs aūt baldath etc. Hic ponit replicatio baldath cōtra iob i qua notat eū de supbia et fatua locutiōe. licet iniuste: q: iob talis nō erat. possunt tn̄ dici verba baldath veraciter contra hominē supbe et impatiēter loquētem vt sibi dicat: † Usq ad quē finē verba iactabis. modus eni supbi est velle semp loqui. † Intellige prius. vt loquaris rōnabiliter. Sed q: supb' noluit intelligere vt bn̄ ageret etc. Sequit: † Quare reputati sum' vt iumēta etc. supbus eni reputat alios bestias respectu sui et indignos audiri. † Quid pdis animā tuā etc.i. intellectū tuū quē excecat ira p vitiū. Sed q: pter supbiā hois veritas nō mutat. iō subdit: † Nūquid pter te relinquet terra etc.i. veritas firma. † None lux impij extinguet.i. apparētia sue sapientie. quasi d. sic. † Artabūt gressus virtutis ei' ita q pficere nō poterit mala q cogitauit. † Precipitabit eū cōsiliū suū.i. cōsiliatores sui: qui sicut ipse sunt peruersi. ideo sequit: † Immisit in rete etc. exardescet cōtra eū sitis.i. voluntas nocēdi bonis. † Abscōdita est in terra pedica ei'. quia cōsiderat tm̄ delectationē apparentē sed nō penā sequentem. † Undiq terrebūt eū formidines. q: pter mala q fecit insidiari sibi

Capitulum: XIX

R Espōdēs aūt iob. Hic cōsequenter ponit ipius iob responsio: et primo excludit verba baldath et aliorū amicorū suorū: et scd̄o accedit ad principale ppositū. ibi: Saltē nūc. Circa primū dicit: f Usq quo affligitis animā meam. iniuriosis verbis obiurgādo: g Et atteritis me sermonibus: id est tediosis me affligitis verbis et nō rationib'. h En decies cōfunditis me: iob eni quinquies locutus fuerat incipiēdo ab illo loco. Pereat dies in qua nat' sum etc. et amici sui quinquies cōtra eū locuti fuerāt obijciendo et replicando. vt patet ex supradictis: et ideo dicit: En decies cōfunditis me.i. nitimini me confundere: quia nitebāt iob cōfundere tam ex verbis suis pprijs q ex verbis de ore iob prolatis: vt frequenter patuit in pdictis. et quia baldath notauerat iob de ignorantia.s. in principio precedentis ca.d. Intelligite prius. ideo quasi ad hoc respondens iob dicit. i Nempe et si ignoraui mecū erit ignorantia mea.i. nihil vobis nocebit. et ideo deberetis tacere de ipsa.

Universidad de ... Biblioteca

a At vos cōtra me eri.i. vosmetipsos redarguēdos relinquitis: ⁊ me districtis sententijs increpatis. b Et arguit me. Quia q̄ eū iustū ante flagella nouerāt: iniustū esse ex ipa iā sua pcussione iudicabāt. c Saltē nūc itelligite ⁊c. Hoc dn̄s ꝺ illo dixerat (cōmonisti me aduersus eū frustra) qꝺ ipe ꝺ se asserit: quia nō equo iudicio a dn̄o sit afflict⁹. Si em̄ vita ei⁹ ⁊ flagella pensanť: nō equo iudicio videť afflictus: qꝛ vero merita ei⁹ ex flagello cumulauit de⁹ nō iniusto iudicio iob afflixit. Et hoc ē ꝙ ait: d Quia deus nō equo iudicio. Astruēdū igiť est ꝙ ⁊ de⁹ cū iob recte egit: ⁊ tū non mētiť: q̄ nō eque fieri dicit: alioqn diabolus vicit (in eo ꝙ de beati viri culpa pmiserat) quē de⁹ laudauit. Hoc nō elatio ꝟ doloꝛ extorsit. Bon⁹ si in humili mēte exigēte cā vel doloꝛe bona de se dicit: nō peccat. e Et flagellis suis me cin. Cū tanta nos afflictio deprimit vt nulli⁹ rei cōsolatione respirare animus possit: nō iā flagellis solūmō ferimur: ꝟ etiā cingimur: qꝛ tribulationū verbere ex oī pte circūdamur. f Ecce clama. vim pa. Deus quid nobis pfuturū sit sciens dissimulat exaudire dolētiū vel merentiū vocē: vt augeat vtilitatē et purgeť vita p penā. Sꝫ hāc dispēsationis grām nōnulli fideliū ignorāt: ex quoꝝ psona nūc dicit: Ecce cla. v. pa. et non est q̄ ex. Diciť qn̄ de⁹ ꝯtra aduersariū causam iudicare dissimulat: ꝙ iudiciū differť: vt sancti viri merita: ⁊ aduersarij pena crescat. Ecce cla. Semitā meā cir. Ex figura ecclesie ī qua infirmi se desperatos putāt: qꝛ tardius audiunť: in quoꝝ alijs via septa ne trāseāt: q̄ vidēt agēda: sed implere nō possunt. Alijs tenebre in calle: q̄ nec agenda queunt discernere. g Semitā meam circūsepsit ⁊c. Circūseptam verberibus semitam suā vidit: cū transire ad securitatē cupiens euadere flagella nō potuit: ⁊ quasi in calle cordis ignorantie tenebras inuenit: qui cur ita flagellareť penetrare non potuit. h Spoliauit me gloria mea. Plane hec iob cōueniunt.

B

Mystice. Mystice autē gloria cuiusqꝫ iusticia est: que tegit et munit a morte: que p aduersa infirmis tolliť: quia vt vestis exterius hesit. Corona p̄miū victorie que in capite est: superna remuneratio in mente: sed hanc pdunt qui in certamine nō pdurant. Uel caput sunt sacerdotes et ecclesie duces: sed ⁊ hi superna p̄mia deserunt: quibus ruētibus latius cadit exercitus. vnde subdit: i Destruxit me vndiqꝫ et pereo ⁊ quasi euulse arbori. Arboꝛ vento impelliť vt cadat: sic infirmus minis ad iniusticiam trahiť: ⁊ eterna que sperabat relinquit: ⁊ quia aliquādo qui penis territus iusticiā relinquit: penas tamē nō euadit. subdit: k Iratus est contra me. Qui em̄ ita pcutiť: vt vires ei⁹ supereńt: nō hunc deus vt filiū per disciplinam: sed vt hostem ferit per iram. vnde ⁊ pꝓheta

Hie.30.c. Plaga inimici pcussi te: castigatione crudeli: ⁊ qꝛ sepe maligni spiritus coꝛdib⁹ afflictoꝝ multa suadent: ⁊ si quid boni est furanť. addit: l Simul venerūt latrones. id est maligni spirit⁹ qui exquirendis hominū moribus occupanť qui viam sibi in afflictoꝝ cordibus faciūt: quādo inter aduersa q̄ exterius tolleranť: cogitationes quoqꝫ prauas immittere nō desistunt. m Et obsederūt in gyro tabernaculū meū. In gyro tabernaculū obsidēt: quando ex omni latere tēptationibus mentē cingunt. Uel etiam iuxta historiam beato iob hec congruunt: qui non quasi corrigendum filium: sed quasi hostem pcussum se iudicauit: dum mala que pertulit: ante oculos congessit. Per quem latrones fecerunt viam: qui maligni spiritus contra eum licentiam percussionis acceperunt. Cuius in gyro tabernaculum obsederunt: quia sublatis rebus ⁊ filijs omne coꝛpus eius vlceribus attriuerunt.

vel ex. — obliti vestri.
a cum erit ignorantia mea. At vos
b cōtra me erigimini: ⁊ arguitis me
elati oppꝛobria putāt mala tempoꝛalia.
c oppꝛobrijs meis. Saltē nunc in
quantū ad vitā quā egit.
d telligite qꝛ deus nō equō iudicio
e afflixerit me: et flagellis suis me
cum cōuitijs.
f cinxerit. Ecce clamabo vim pati
ens ⁊ nemo exaudiet. Uocifera/
qꝛ. — adhuc de sua passiōe subdit.
g boꝛ: ⁊ nō ē q̄ iudicet. Semitā me
am circūsepsit: ⁊ trāsire nō possū:
qꝛ ⁊ se pcuti aspicit nec vitā dignā pcussiōe reperit
⁊ in calle meo tenebras posuit.
h Spoliauit me gl'ia mea: ⁊ abstu/
i lit coronā ꝺ capite meo. Destrux
it me vndiqꝫ ⁊ pereo: ⁊ q̄si euulse
k arbori abstulit spē meā. Irat⁹ est
ꝯ me furoꝛ ei⁹: ⁊ sic me habuit q̄si
sic sua narrat vt sui ⁊ ecclie mysteria aperiat.
l hostē suū. Simul venerūt latrones
a deo pmissi.
m ei⁹: ⁊ fecerūt sibi viā p me: et ob/
sederūt i gyro tabernaculū meū.

a At vos cōtra me erigimini: verbis p̄sumptuosis. b Et arguitis me oppꝛobrijs. i. verbis iniuriosis. c Saltem nūc. Hic cōsequēter iob accedit ad principale ppositū. ⁊ primo ostēdit se non ppter peccatū afflictum qꝺ baldath conatus fuerat ostēdere. secūdo remouet quoddā dubiū. ibi: Quis mihi tribuat. Circa primū primo pponit intētū. d. Saltē nūc intelligite quasi dicat pri⁹ noluistis intelligere. d Quia de⁹ nō equo iudicio afflixerit me. hoc nō dixit iob ex ppria intentione sed tanqꝫ cōcludēs ex dictis aduersariorū: q̄ dicebāt oēs aduersitates hui⁹ vite inferri a deo in penā peccatoꝝ p̄teritoꝝ tm̄: ex quo sequiť iudiciū dei nō esse equū circa iob: cui⁹ afflictio excedebat culpā. e Ecce clamabo. Hic ꝯn̄r pcedit ad declarādū pcessum afflictiōis sue respectu culpe: ⁊ primo ostēdit magnitudinē sue afflictionis: ⁊ secūdo minoritatē sue trāsgressiōis. ibi: miseremini mei. primū ostēdit dupliciter. primo p afflictiones ab extrinseco. secūdo ab intrinseco. ibi: Pelli mee. prima in duas: qꝛ primo ostendit ppositū per defectum remedij. secūdo p excessum afflictiui. ibi: Spoliauit me. Circa primū sciendum ꝙ afflictus potest habere remediū dupliciter. vno modo p aliū. alio modo p seipsum. Per aliū vero habet remedium quando aliquis ei compatiens eripit ipsū. Alio modo p recursum ad iudicē qui liberat ipsum. Utrūqꝫ autē erat exclusum a iob ⁊ ideo dicit: Ecce clamabo vim patiēs ⁊ nemo exaudiet: p cōpassionē auxiliando. f Uociferaboꝛ. faciens ad iudicem querimoniā. g Et nō est qui iudicet: quia deus nō habet iudicē superioꝛē qui de penis ab eo inflict' ipsi iob possit iudicare. Per seipsum aūt habet homo remediū dupliciter. vno modo p suam potētiā se liberando. alio modo per suam patientiā euadendo: ⁊ vtrūqꝫ excludiť. cū dicit: h Semitā meā circūsepsit ⁊ trāsire nō possum. i. pcessui meo tot impedimēta posuit ꝙ nō possum amouere. i Et i calle meo tenebras posuit. ita ꝙ nō possum videre quid mihi expediat. tristicia em̄ obnubilat intellectū. k Spoliauit. Hic ostendit ppositū p magnitudinē afflictiui: ⁊ primo facit qꝺ dictū est. secūdo pbat quoddā suppositū. ibi: Iratus. Circa primū sciendū ꝙ inter bona extrinseca maxima sunt honoꝛ ⁊ dignitas: ⁊ ideo iactura istoꝝ est maxime afflictiua. ⁊ quantum ad primum dicit: Spoliauit me gloria mea. i. honoꝛe excellenti qui fiebat mihi. ꝟm em̄ cōmentatoꝛem. j. Ethicoꝝ. Honoꝛ est reuerentia que fit alicui in testimoniū sue virtutis si fiat in secreto vel corā paucis: sed si fiat in palam ⁊ corā multis tunc diciť gloria. Est em̄ gloria longe patēs p̄coniū: ⁊ sic patet ꝙ gloria est honoꝛ' excellentia. Quātū vero ad secūdū dicit: l Et abstulit coronā de capite meo: a statu dignitatis me deijciendo: post bonū aūt honoꝛabile est bonum vtile quo sustentať vita: ⁊ ideo eius subtractio ē afflictiua: qꝺ notat iob d. m Destruxit me vndiqꝫ. omnia bona interioꝛa subtrahendo. vt patuit. ꟗ.j.ca. n Et pereo. ppter defectum bonoꝝ exterioꝝ. ideo subdiť: o Et quasi euulse arbori abstulit spem meam. Q̄diu em̄ arboꝛ adheret terre per radices. si abscindať remanet spes pullulationis. sed si euellať non remanet talis spes: sed opoꝛtet ꝙ desiccet: et per hoc designat iob ꝙ non habebat spem reuertendi ad psperitatem tēpoꝛalē: tum quia in hoc nō habebat spem suā: sed in futura remuneratione: tum qꝛ nō apparebat possibilitas p viam humanā. p Iratus est cōtra me furoꝛ ei⁹ ⁊c. Hic cōsequenter pbat ꝙ de recuperatione tēpoꝛalis felicitatis sperare nō debebat: qꝛ si ꟗ esset: vľ esset a deo vľ ab homine. primo excludit primū. ⁊ secūdo secundū. ibi: Fratres meos. ad pbationem autem primi dicit: Iratus est cōtra me. mihi afflictiōes infligendo: ⁊ hoc sequiť ex dictis amicoꝝ qui dicebant talia inferri propter peccatum. ab irato autem contra se nullus sperat auxilium: ⁊ maxime quando ira videtur indurata. quod videbatur in pposito ex continuatione afflictionū. ideo subdiť: Et sic me habuit quasi hostem suū. q Simul venerūt latrones eius. i. demones vel p̄datoꝛes qui bona iob abstulerāt. ⁊ dicuntur isti ⁊ illi latrones dei: quia ex permissione eius ipsi iob mala intulerūt. r Et obsederunt in gyro tabernaculum meū: qꝛ demōes adhuc querebant nocere ipsi iob si possent.

Abul.ca.

a Fratres meos lon. Modo voce redēptoris vtiť ab eo lōge facti sunt fratres: ⁊ noti recesserūt: quē tenētes legē pphetare nouerāt: ⁊ p̄ntē minime recognoscebāt. Iudei etem̄ ppinqui p carnē: ⁊ noti p legis instructionē: quasi obliti quē verbis legis p fidē pꝓhetauerāt incarnatū negabāt. b Inquilini dom⁹ mee. Id est sacerdotes quoꝝ oꝛigo ī dei seruitio deputata: iā p officiū ī cōditiōe tenebātur. Ancille leuitarū aīe sūt ad secreta tabernaculi q̄si ad interioꝛa cubiculi familiari⁹ seruiētes. c Et quasi pe. f. qꝛ a synagoga nō est cognit⁹: vn̄ ⁊ pꝓheta: q̄si colon⁹ futur⁹ es in terra: ⁊ q̄si viatoꝛ declinās ad manēdū. Qui em̄ vt dn̄s audit⁹ non est: nō possessoꝛ agri sed colon⁹ ē credit⁹. Qui quasi viatoꝛ ad manēdum declinauit: qꝛ paucos ex iudea abstulit: ⁊ ad vocationē gētiū p gēs iter ceptū peregit. d Seruū meū vo. Seru⁹ iudaicus populus fuit timoꝛe obsequēs: quē collatis muneribus quasi emissis vocib⁹ ad se ducere statuit ꟗ nō respōdit: qꝛ digna op a donis ei⁹ reddere cōtēpsit. e Oꝛe ppꝛio depre. Qui aūt ei tot p̄cepta pphetarū oꝛe mi idauerāt: oꝛe ppꝛio dep̄cabar: qꝛ ī carne mōstrat⁹ dn̄i mādata vite humiliter dixit: quasi subientē seruū vt veniret rogauit. f Halitū meū exhor. vx. mea. Uxoꝛ dn̄i synagoga ī legis federe carnali ei intelligētia subiecta: q̄ halitū exhorruit dn̄ carnem dn̄i carnaliter intellexit: ⁊ quē videbat hoīem: deū credere expauit. Halit⁹ em̄ ex carne est g Et oꝛabā filios vte. Uterū dei ꝯsiliū ei⁹ debemus accipere: ī quo ante secula p p̄destinationē cōcepti sum⁹: vt creati p secula pducamur. Oꝛauit ꟗ filios vteri sui: qꝛ eos quos cōdidit incarnat⁹ humiliter rogauit. h Stulti quoqꝫ despi. ⁊c. Quia dū legisperiti deū despicerent: eoꝝ incredulitatē turba pp̄li secuta est. Relictis sapientib⁹ pauperes ⁊ stultos venerat q̄rere: vnde cū augmēto doloris dicit: Stulti quoqꝫ p q̄bus ego stulticiā suscepi: Ubū caro factū. dispiciebāt me. i Et cū ab eis re. Quasi accedebat ad coꝛpꝛoꝝ dn̄s cū eis miracula demōstraret: ⁊ quasi recedebat cum nulla signa ostēderet ⁊ a miraculis quiescēti p̄bere fidē nolebāt. k Abominati me sunt quodā cō. Scribe ⁊ legisdoctoꝛes q̄ erudire pplm ad vitā ꝯsueuerant: vēturi redēptoꝛis cōsiliarij ī mēbꝛis eius fuerant Ut in mēbꝛis dicit se deus pasci ⁊ vestiri. sic ⁊ cōsilium accipere. l Et quē maxime di. ⁊c. Oꝛdo doctoꝛū q̄ prius in p̄dicatione seruiēs maxime diligebať quē nō solū ad nō credēdū sed vsqꝫ ad psequēdū deū turba secuta est. Et tūc factū est qꝺ sequiť. m Pelli mee cō. In ossib⁹ foꝛtitudo: ī carnibus infirmitas coꝛpoꝛis designať. Per os ergo xp̄s. Per carnē discipuli q̄ tpe passiōis infirma sapuerūt. Per pellē q̄ est exterioꝛ carne: sancte femine figuranť: q̄ exterioꝛib⁹ dn̄o seruierunt ministerijs. Quasi ꟗ cōsūpta carne os dn̄i pelli sue adhesit: qꝛ foꝛtitudo eius fugientib⁹ discipulis passionis tpe iuxta se mulieres inuenit. n Carnibus. Que ossi hesērāt dn̄ discipuli licet infirmi veritatis fidem populis p̄dicarent. Et cū sancte mulieres ea que necessaria erant exterioꝛa coꝛpoꝛis subsidia prepararent: quasi pellis extra manebant in coꝛpoꝛe. o Et derelicta sunt. Dentes apostoli sūt. Labia tm̄modo circa dentes relicta sunt: cū de eo duo post moꝛtem eius ambulantes ꝯfabulari quidem nouerāt: sed p̄dicare iam eū aut moꝛdere infideliū vitia foꝛmidabāt. Sed iam ad ppꝛia verba iob reuertiť. p Tātūmodo. nec felicib⁹ aliud est circa dētes q̄ꝫ labia: ⁊ sic ptꝫ hoc mystice dici. q Miseremini mei. Pioꝝ ē cū ab aduersarijs patiūť: nō tā ad irā q̄ꝫ ad p̄ces moueri. Tactū aūt se manu dn̄i appellat: sicut ipse sathā dixerat. Mitte manum tuā ⁊ tāge os eius. r Quare p se. me. Tanto de⁹ iusti⁹ aliena vitia pcutit: quāto in se nihil habet vitioꝝ. Et est sensus: Ita me ex infirmitatibus meis affligitis ac si ipsi moꝛe dei de infirmitate nihil habeatis. s Sicut deus. Idē cū deo agūt: qꝛ ꟗ faciūt qꝺ de⁹ oīpotens fieri pmittit: Sed nō idē volūt: qꝛ cū oīpotēs de⁹ amādo purgationē exhibet: iniustoꝝ prauitas seuiēdo malitiā exercet. Uel quasi nō infirmi: q̄ nō deberent increpare cū deus pcutit: ne addāt doloꝛē doloꝛi: sed cōsolari. Cū vero man⁹ dn̄i cessat: tnuc dignis increpatio pōt fieri. t Et carnibus meis sa. Quoꝝ mēs primoꝝ penas esurit: saturari alienis carnib⁹ q̄rit. Uel qui aliene vite detractiōe pascunť: alienis carnib⁹ saturāť. v Quis mihi tribuat ⁊c. Dura q̄ sustinet: nō vult p silētiū tegi: ꟗ exēplo ad noticiā ptrahi vt alij ad patiētiā valeāt edificari. Quis mihi tri. Hec qꝫ ecclie cōgruunt: q̄ duo testamēta seruans. scꝺo sermones suos scribi expetit. dicens: Quis mihi tribuat vt scribāť sermōes mei? Quis mihi det vt exareť ⁊c.

a frēs meos lōge fecit a me: ⁊ noti
mei q̄si alieni recesserūt a me. De
reliquerūt me ppinqui mei ⁊ q̄
quoꝝ ē seruire i domo assidue.
b me nouerāt obliti sūt mei. Inqli
ni dom⁹ mee ⁊ ancille mee sicut
incarnatū venerati nō sunt.
dū nō ē agnit⁹ i domo sua q̄si pegrin⁹ fuit.
c aliēnū habueřt me: ēt q̄si pegrin⁹
d fui i oculis eoꝝ. Seruū meū voca
e caui: ⁊ nō r̄ndit: oꝛe ppꝛio dep̄ca
f bar illū. Halitū meū exhoꝛruit vx
g oꝛ mea: ⁊ oꝛabā filios vteri mei.
populi vt pharisei ⁊ doctoꝛes.
h Stulti qꝫ despiciebāt me: ⁊ cū ab
i eis recessissem detrahebāt mihi.
et q̄d mirū de populo. — q̄ ei in suis cōsulūt: quos eo pl⁹ diligit quo plures ei acquirūt.
k Abhōminati me sūt quōdā cōsili
l arij mei: ⁊ quē maxie diligebā ad
m uersat⁹ ē me. Pelli mee cōsūptis
n carnib⁹ adhesit os meū: ⁊ dereli
sermo. — apostolos qui carnales coꝛreptione moꝛdēt ⁊ obstinatoꝝ duriciā frangunt.
cta sūt tātūmō lābia circa dētes
cum hec ira.
p meos. Miseremini mei: miseremi
⁊ si cōtumelijs affligunt tū amicos vocat: qꝛ bonis mēritb⁹ etiā ipa fiūt pspa q̄ videť aduersa.
ni mei: saltēm vos amici mei: qꝛ
non sathane. — enim
r manus dōmini tetigit me: Quā
s re psequimini me sicut deus: et
quasi hec desidero scribi: vt et alijs in exēplū innotescant.
v carnib⁹ meis saturamini. Quis
mihi tribuat vt scribanť sermo/

a Fratres meos ⁊c. Hic ꝯn̄r ostēdit se desperare de adiutoꝛio hūano: qꝛ si hoc esset: maxime sperare posset de psonis q̄ teneńť eū auxiliari: qꝺ remouet. d. Fratres meos. i. cōsanguineos meos. b Longe fecit a me: nō curātes de mea afflictione. c Et noti mei: ex q̄dā familiaritate ⁊ societate speciali. d Recesserūt a me. nolētes mihi auxiliari. e Dereliquerūt me ppinqui mei. i. vicinitate cōiūcti. f Et q̄ me nouerāt. ex cōicatione in vita. g Obliti sūt mei: qꝛ nullū remedium apposuerūt circa me. h Inquilini ⁊c. Hic cōsequēter remouet auxiliū psonarum domesticaꝝ d. Inq̄lini dom⁹ mee ⁊c. i. psone q̄ tenebanť mihi seruire. i Sicut alie. ha. me. miseriam meā nō attēdentes: ⁊ ad maioꝛē cōtēptū subdit: k Seruū meū vocaui. ad meū auxiliū. l Et nō respōdit. ex cōtēptu. cū tū sine vocatione ⁊ dep̄catiōe deberet se ingerere. m Halitū meū exhoꝛruit vxoꝛ mea. q̄ mihi deberet maxime esse intima. eo ꝙ vir et vxoꝛ sunt duo in carne vna: ⁊ tū hoꝛret appropinquare mihi ppter fetoꝛē de meis vlcerib⁹ exalantē. n Et oꝛabā filios vteri mei. q̄ ex obligatione naturali deberēt ministrare mihi ⁊ vocāť hic filij iob nepotes ipius qui saltē q̄tū ad plures eoꝝ nō fuerūt in illo cōuiuio vbi filij iob fuerūt oppressi. o Stulti qꝫ ⁊c. Hic ad maioꝛē aggrauationē ōndit se nō solum ab amicis derelictū: sed etiā ab oīb⁹ despectū etiā ab insipientibus: qꝺ notať. ibi: Stulti qꝫ ⁊c. ⁊ sapiētibus cū ꝺr: Cōsiliarij mei: ⁊ etiam ab his q̄ ante eū diligerāt. ibi: Et quē maxime diligebā sequiť: p Pelli mee. Hic ꝯn̄r ostēdit grauitatē sue afflictionis ab intrinseco qꝛ caro eius que est media inter cutē ⁊ ossa ex vlcerib⁹ ⁊ doloꝛib⁹ cōsūpta erat: ⁊ sic pellis ossib⁹ adheserat. q Et derelicta sunt tm̄mō labia circa dētes meos: p ꟗ inuit ꙩ officijs alioꝝ mēbꝛoꝝ cessantib⁹ officiū locutionis tantūmodo sibi remāserat. r Miseremini. Hic ꝯn̄r ostendit iob trangressionis ⁊ culpe sue minoritatē: qn̄ em̄ aliq̄s puniť vltra cōdignū: iustum est ei misereri: ⁊ maxime ab amicis. ⁊ ppter ꟗ dicit: Miseremini mei: qꝺ verbū duplicat ad maioꝛē assertionē sue īnocētie: qꝛ talib⁹ afflict' mag' ē cōpatiēdū. s Saltē vos. qꝛ cognouistis vitā meā p̄teritā: ⁊ p ꝯn̄s debet' aduertere me nō tāta flagella demeruisse. t Quia ma. s. totū ītra ⁊ extra affligens me. v Quare psequimini ⁊c. q. d. nō ē cā qꝛ ipe pōt mihi retribuere ī futuro p̄miū patiētie mee. vos āt nō sic. x Et car. meis sa. detrahēdo mihi asserētes me p pctīs iuste punitū: detractores eī viuis carnib⁹ saturāť. y Quis mi. tri. Hic ꝯn̄r iob remouet q̄ddā dubiū. dixerat ei supra de deo: q̄si euulse arboꝛi abstulit spē meā: ⁊ ppť ꟗ possēt amici ei⁹ credere ꙩ ꝺ deo totalr desparet. iō ꟗ remouet p̄mo īsinuās ꙩ velit aliq̄d valꝺ notabile dicere. d.

C .i.30.c.

Universidad de … Biblio…

Que q: forti sñia mō grauib⁹ p pōdus auaricie: mō duris cordib⁹ loquiť: stilo ferreo ĩ plūbi lamina: vel celte ĩ silice scribit. Notādū q̄ʒ q: p librū vtrorūq̄ corda intelligit: postea vero ip̄m librū in lamina plumbi: et silice diuidit.

a Quis mihi det. Per stilū ferreū fortis sñia patrū. Per plūbū iudee pplˀus grauis peccato: p silicē gētilitas figurať. Cūcta ḡ q̄ ptulit forti sñia patrū edoct⁹ ⁊ iudee pplˀus ⁊ gētilitas agnouit. Q̄d in plūbo scribiť citius deleť. In silice difficile sculpiť. sed manet: sic iudea verba dei cito recepit: ⁊ cito deseruit: gētilitas vix recepit: sed recepta fortiter seruauit. b Scio ei ꝙ rc. Nō ait cōditoꝛ: sed redēptoꝛ: eū apte denūcians: q̄ postq̄ʒ oīa creauit: de captiuitate passiōe sua nos redemit. Uiuit aūt q̄ iter man⁹ ipioꝝ occubuit. c Et in nouissimo die. Quia resurrectionem quā in se ostēdit: in nobis etiā quoq̄ factur⁹ est: resurrectio quippe quā in se ostēdit: nobis pmisit: q: sui capit⁹ gloriā sequūť mēbra. Exemplo q̄ppe monstrauit qd̄ pmisit in p̄mio vt sicut ipsum resurrexisse fideles agnoscerent. ita in seipsis in fine mūdi resurrectionis p̄mia sperarent. Et hoc est ꝙ dicit: Et ĩ nouissimo die de ter. ⁊c. Quasi p ei⁹ resurrectionē spero mihi simile: sed ĩ fine: q: nostra adhuc corpa vsq̄ in finē mūdi a resurrectionis gloria differunť: vt alie virge mãserunt aride: sed sola virga aarō. i. corpus sacerdotis nostri in florē resurrectionis erupit: quo flore sacerdos eē ostēdiť q̄ p nobis interpellat. d Quē visur⁹ sum ⁊c. Caro nr̄a post resurrectionē eadē erit ⁊ diuersa. Eadē p naturā. diuersa p gloriā. Eritq̄ spiritualis q: incorruptibilis: ⁊ palpabilis: q: nō amittet essentiā veracis nature. e Ego ip̄e ⁊ oculi mei ⁊c. Expresse indicat veritatē resurrectionis. nō eñ ali⁹ moriť: ⁊ ali⁹ resurgit (vt q̄ dicūt inuisibile ⁊ impalpabile corpus futurū sicut Eutici⁹ dixit) sed idē ip̄e. f Reposita. Nihil nos certi⁹ habere credim⁹: q̄ʒ qd̄ in sinu tenem⁹. In sinu ḡ spem repositaʒ tenuit: q: vera certitudine de spe resurrectionis p̄sūpsit. Sed q: vēturū diē resurrectionis inotuit. iā nūc seu voce sua seu typo sancte vniuersalis ecclie prauoꝝ facta redarguit: ⁊ iudicium qd̄ in resurrectiōis die sequiť p̄dicit. Quasi ⁊ q: futura ē resurrectio timete iudiciū qd̄ tūc fiet ⁊ desistite a malo. Unde ptin⁹ subdit: g Quare ḡ nūc di. Peruersi q: in lingua iusti accusationē inuenire appetūt: verbi radicē querūt: ex q̄ loquēdi originē sumāt: ⁊ ramos loquacitat⁹ dilatēt: ß tñ sanct⁹ vir mala q̄ fugiāt miserat⁹ ostendit dicēs: h Fugite ḡ. Faciē gladij fugere ē aīaduersiōis districte sñiam pri⁹ q̄ʒ appareat placare. i Et scitote esse iu. Omnis qui peruerse agit eo ipso quo hoc despicit: esse dei iudicium nescit.

Idcirco

a nes mei? Quis mihi det vt exarē- a†
a forti sñia b aut exarenť in plum. la.
tur in libro stilō ferreo: ⁊ plūmbi b
vel celte.
lamina vel certe sculpanť ĩ silice? c
a iō hec volo scribi. b que alij putāt mortuū
b Scio eī ꝙ redēptoꝛ me⁹ viuit: et d† e
c ĩ nouissimo die d̄ terra surrectur⁹ f
a exponit effectū resurrectiōis. s. ne putāt aliā.
sū: ⁊ rūrsū circūdaboꝛ pelle mea: g
a nō aereo vel alio corpore sed in eadem carne. ero cum. spiritu.
d ⁊ in carne mea videbo deū. Quē h i
a nō eñ cordis sed et corporis.
e visur⁹ suʒ ego ipse: ⁊ oculi mei cō-
a hoc est mihi certissimum.
f specturi sūt: ⁊ nō ali⁹. Reposita ē k l
g hec spes mea ĩ sinu meo. Quare m n†
a facta rephendit. b a prauis.
ḡ nūc dicitis psequāmur eū: ⁊ rā- o†
a penā indicat.
h dicē vbi iueniam⁹ ɔtra eū? Fugi- p†
te ḡ a facie gladij: qm̄ vltoꝛ iniq̄- q
a q̄ si nō timendo nescitis.
i tatū gladi⁹ ē: ⁊ scitōte eē iudiciū. r s†

dicere. d. Quis mihi tri. vt scri. ser. mei. illa eñ sūt scribēda q̄ tāq̄ notabiľ sūt in futurū retinēda: ⁊ tāto diligēti⁹ debēt scribi: quāto tenaci⁹ debēt ĩ memoria haberi. iō subdiť: a Quis mihi det vt exarenť ĩ libro. i. diligēter scribanť ĩ pgameno. ⁊ si hoc nō sufficit: b Stilo ferreo ⁊ plūbi lamina. i. cū stilo ferreo scribanť in plūbo. ⁊ si lamina plūbi nō sufficit pter molliciē. c Uel cer. scul. in silice. oīa ista dicit iob ad designādū ꝙ ea q̄ dictur⁹ erat erāt notabilia: ⁊ post lōgū tēpus futura: cuiusmodi est resurrectio mortuoꝝ in fine mūdi. d Scio eñ. Hic oñdit q̄d sit illud qd̄ desiderabat sic scribi ⁊ retineri: videlʒ ꝙ nō desꝑabat d̄ deo: ß mag⁹ sꝑabat obtinere ab eo felicitatē nō trāsitoriā ⁊ tꝑalē: ß mag⁹ etnā ⁊ itegrā ĩ corpore ⁊ aīa p futurā resurrectionē ⁊ ß ē qd̄ dicit: Scio. i. certa fide teneo. e Q2 redē. me⁹ vi. redēptorē suū dicit dei filiū incarnādū q̄ ab eterno ĩ deitate vixit. ꝭm ꝙ d̄r ad Heb. vi. Jesus xp̄s heri ⁊ hodie ip̄e ⁊ ĩ secula. f Et in nouissi. die de ⁊c. nō p naturā ß p redēptoris mei virtutē. ⁊ iō dicit: In nouissimo die: ɔ̄ illos q̄ dixerūt post reuolutionē multoꝝ annoꝝ eosdē hoīes nūero futuros eē: ⁊ ante etiā fuisse: ponētes mūdū eternū: ⁊ ꝭm hoc nō fuisset prim⁹ dies: nec futur⁹ esset vltim⁹. g Et rursū circū. pelle mea. ɔ̄ illos q̄ ponūt resurrectionē futurā nō ĩ corpe ex elementis cōposito: ß magis ĩ corpe de natura celesti. h Et in car. ⁊c. hoc dicit ɔtra errorē illoꝝ q̄ dicūt resurrectionē futurā ĩ carne corpali cibis indigēte: q: talis caro aggrauat aīam ⁊ nō pōt videre sic diuinā essentiā. ĩ resurrectiōe aūt ex glia aīe ad corpus redūdāte fiet caro incorruptibilis in nullo aggrauās aīam: nec impediēs a diuina visione. i Quē visur⁹ sū ego ipse ß dixit ad excludēdū errorē Porphirij dicēt⁹: ꝙ sola aīa esset beatificabilis ⁊ corp⁹ eē oīno fugiendū: ⁊ sic nō idē ip̄e hō q̄ cōposit⁹ ē ex aīa ⁊ corpe. k Et non ali⁹. ß dicit ɔ̄ dictū Aristo. ij. d̄ generatiōe: q̄ dicit ea q̄ corrūpūť redire nō eadē nūero: ß tm̄ spē. declarata igiť xitate resurrectiōis future dicit: l Repo. ē hec spes mea. q. d. nō de deo despero: sed maxime spero. m In sinu meo. i. ĩ corde meo loquiť de ista spe tāq̄ de re charissima q̄ in sinu abscōdiť ne pdať. n Quare ergo. Hic ex p̄dictis repellit verba amicoꝝ suoꝝ qui dicebāt eū desperatū. d. Quare ergo nūc dicitis psequamur eū: tanq̄ de deo nō sperantē nec ip̄m timentem. o Et radicē verbi inueniam⁹ ɔtra eū. ad improbādū dicta eius de dei pvidētia pvidente ĩ futurū iustis ⁊ peccatorib⁹ p̄mia ⁊ supplicia: qd̄ erit in futuro iudicio. iō subdiť: p Fugite ergo a facie gladij. i. a sñia extremi iudicij. q Qm̄ vltoꝛ iniquitatū. que nō puniunť hic in p̄senti. r Gladi⁹ est. s. sñia extremi iudicij. ideo subdiť: s Et scitote esse iudi. nō solū in hac vita: sed etiā post hāc vitā in resurrectione bonorū ⁊ maloꝝ: q: tunc erit oīm generale iudicium: ⁊ oīa que nūc videnť inordinata de pꝓsperitate temporali malorū ⁊ afflictione innocentiū videbunť tunc ordinatissime facta.

Ca. XIX

Moraliter. † Respondēs aūt iob ⁊c. Sicut dictū est supra. beat⁹ iob boni p̄lati vel doctoris gerit typū. christus autem princeps ē pastorū et doctorū. pter quod de ipso p̄sens capitulū exponeť: in quo aliquādo p se loquiť: aliquādo de suis mēbris varie tamē. nā aliquando loquitur pro membris fortibus. aliquando pro infirmis dicit ergo: † Usq̄ quo affligitis animā meam et atteritis me sermonibus. vt sit verbū christi ad insidiantes sibi. de quibus diciť Luce. xj. Ceperunt pharisei ⁊ legisperiti grauiter insistere ⁊ os ei⁹ opprimere de multis insidiantes ei. † En decies cōfunditis me. i. conamini me confundere pfecte: denarius eñ numer⁹ perfectus est: ideo significat pfectionē. † Nēpe si ignoraui ⁊c. hic accipiť si p nō: nā ignorātia nō fuit ĩ xp̄o: licet pharisei tenerēt ɔtrariū. Uñ Luce. vij. dixit phariseus. Hic si eēt pheta sciret vtiq̄ q̄ ⁊ qualis ē mulier q̄ tāgit eū q: peccatrix est. † At vos ɔ̄ me erigimini. p supbiā. † Et arguitis me. de sabbati trāsgressione ⁊ petōrū familiaritate: ⁊ hmōi. sicut patet ex textu euāgelij. † Saltē nūc intelligite ꝙ deus ⁊c. i. ꝙ nō affligit me p peccatis pprijs. † Ecce clamabo vim patiēs. nā in cruce clamauit hely hely ⁊c. † Uociferaboꝛ ⁊ nō est qui iudicet. i. vindicet. mors eñ xp̄i tūc nō fuit vindicata. † Semitā meā circūsepsit. i. vitā meā in oīb⁹ partib⁹ corpis ⁊ sensib⁹ afflixit. † Et in calle meo tenebras posuit. q: tūc xp̄i discipulos de⁹ in fide dubitare pmisit. † Spoliauit me glia mea. quado p̄cipalis discipulus eū ĩ sua facie ter negauit. † Abstulit coronā de capite meo. qñ sui negauerūt eū eē regē corā pilato. † Destruxit me vndiq̄ ⁊ pereo. fugientib⁹ discipulis ad mortē eundo. † Et q̄si auulse arbori abstulit spem meā. in discipulis desperantib⁹ xp̄i resurrectionē Luce. xxiiij. Nos aūt sperabam⁹ ⁊c. q̄si. d. iā nō speram⁹. † Irat⁹ ē ɔtra me furoꝛ eius. ꝭm apparentiā humanā tm̄ ideo sequiť: † Habuit me quasi hosteʒ. ll quasi notat apparētiā ⁊ nō existētiā. † Simul venerunt latrones ei⁹. qui in cruce conuiciabanť xp̄o. vt d̄r Mar. xv. licet vnus post penituerit vt dicit theo. † Et obsederūt in gyro tabernaculū meū. milites custodiētes sepulchrū. † Fratres meos lōge ⁊c. p fratres intelligūť apl̄i. p notos. lxxij. discipuli. p ppinquos: illi q̄ erāt d̄ cognatiōe xp̄i. † Inq̄lini domus mee ⁊c. i. p̄sone meo

seruitio

seruitio deputate. † Seruū meū. i. populū iudaicū q̄ in susceptione legis obligauit se seruituti diuine. † Uocaui. ad gratiā. † Et nō respōdit mihi. cōtemnēdo eā. † Halitū meum exhorruit vxor mea. synagoga abhorrens xp̄i verba. † Et orabā filios vteri mei. Esa. j. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ip̄i aūt spreuerūt me. † Stulti q̄ʒ despexerūt me. i. ignari legis. de q̄b⁹ d̄r Matth. xxvij. p̄tereuntes aūt blasphemabāt ⁊c. † Abominati sunt me quondā cōsiliarij mei. i. legisperiti. † Et quē maxime diligebā aduersat⁹ est me. Iste est pplˀus iudaicus q̄ fuit peculiaris dño ⁊ p̄dilectus. † Pelli mee cōsumptis carnib⁹ adhesit os meū ⁊c. p hoc innuiť ꝙ saluatoꝛ noster fuit multū macilent⁹ maxime tꝑe mortis sue pp̄ ieiunia ⁊ afflictiōes p̄teritas et p̄sentes. † Miseremini mei miseremini mei. q. d. oīs creatura cōpati dēt xp̄o morienti. † Saltē vos amici mei. i. iudei ex q̄bus nat⁹ fuit xp̄s ꝭcd̄m carnē ⁊ q: fecerūt cōtrariū. Sequiť: † Quare me psequimini sicut de⁹. deus eñ pater psecut⁹ fuit filiū inquātū p nobis tradidit illū. † Et carnib⁹ meis saturamini. i. afflictionib⁹ corporis mei. † Quis mihi tribuat vt scribanť sermones mei ⁊c. p hoc ostēdit iob ꝙ volebat dicere aliq̄d magnū ⁊ firmiter retinēdū: cuiusmodi est resurrectio generalis oīm. ideo subdiť: † Scio eñ ꝙ redēptoꝛ me⁹ viuit ⁊c. Quare ḡ nūc dicitis psequamur eū ⁊c. tanq̄ malū ⁊ desperatū: cū sperē in saluatorē meū. hoc diciť in psona iob ⁊ pōt exponi mystice de membris xp̄i futuris tꝑe antichristi. † Et radicē verbi inueniam⁹ ɔtra eū. i. occasionē condēnandi eū ex verbis eius. † Fugite ergo a facie gladij ⁊c. i. sentētie diuine. † Et scitote esse iudiciū. s. generale futuruʒ in quo puniet grauissime id quod videť nūc oblitum.

In ca. xix. vbi diciť in postil. Celte sculpanť in silice.

Additio. j. Licet quidā legāt: Uel celte sculpanť in silice: in biblijs tñ antiquis hr̄: Uel certe sculpanť in silice. qd̄ magis cōsonat cū hebreo.

In eo. ca. xix. vbi diciť in postilla. Reposita est ergo spes mea. q. d. nō de deo despero ⁊c.

Additio. ij. Ubi in translatione nostra diciť: Reposita est ḡ spes mea. ĩ hebreo ponūť aliq̄ dictiōes habētes multa significata: q̄ vno mō put ad ppositū spectat significāt: Consūmata sūt seu ip̄leta sūt desideria mea ĩ sinu meo. ⁊ erit sñia eadē cū nr̄a trāslatiōe ⁊c.

Glo. ordi.

a Idcirco co. Ac si Ca. XX dicat: q: extremi iudicij terrorē cōsidero idcirco cogitationū tumultib⁹ in timore cōfundor. b Et mēs in diuersa ra. Qñ mō mala q̄ egit. mō bona q̄ agere neglexit. mō rephēsibilia ĩ q̄b⁹ est. mō recta sibi adhuc deesse cōspicit sollicito pauorē pp̄edit. Isti ex societate iob nouerūt q̄dē recte viuere: sed iudicia dei subtiliter pēsare nesciētes: iustos hic non posse pcuti credūt. Et ideo hunc suspicati sunt iniquū: ⁊ ad increpationē dilabūť ad quā tñ sub quadā reuerētia descendūt. vnde iste subdit: c Doctrinā qua me arguis ⁊c. Quibus moderate p̄missis apte exprobrat dicens: Doctrinā qua me arguis audiā. Qui dicētis verba discernūt. doctrinā ei⁹ nō ad adiutoriū: ß ad occasionē certamīs sumūt vt audita potius iudicēt q̄ʒ sequanť. Et hoc est: Doctrinam qua me ar. Ac si aperte dicat: Tua quidē verba audio: sed an recte prolata sint spiritu mee intelligentie discerno. Et hoc inuenio ꝙ laus impioꝝ ⁊c. Ideo subdit: d Hoc scio a principio. Si eñ ab ipso humani generis exortu: vsq̄ ad hoc tēpus mentis oculos ducim⁹: oē qd̄ finiri potuit q̄ʒ breue fuerit videm⁹. e Et gaudiū hypo. Gaudiū hypocrite ĩ similitudinē pūcti est. Nā sicut stilus ĩ pūcto dū poniť leuať: sic hypocrita p̄sent⁹ vite laudē dū tāgit amittit: f Ad instar puncti. Quia leticia ptransit: pena pmanet: apparet ad momētū: disparet in perpetuū. g Si ascēderit. i. ⁊ si celestē vitā se agere simulat. ⁊ si intellectū suū similē veris p̄dicatoribus ostentat: quasi sterquiliniū tñ in fine pdeť: q: mens illius pro vitiorū suorū fetore damnabiť. h Et qui euʒ vi. Qui hūc elatū viderūt: extincto dicēt: vbi est? q: neq̄ ĩ hoc seculo vbi elat⁹ fuerat apparet: neq̄ in eternitatis requie d̄ qua esse putabať. i Uelut somniū auo. ⁊c. Uita hypocrite q̄dā visio fantasmatis est: que hoc ostēdit imagine: qd̄ non habet ex verita. Que somno cōparať: q: ab eo omnis laus ⁊ glia dū teneť: amittiť. Transiet aūt velut nocturna visio: q: ꝙ se ad momentū diuitē humanis estimationibus videt. de ostensione est fantasmatis: non de soliditate virtutis: ⁊ cum mēs eius in morte euigilat: cognoscit: q: hoīm fauores dormiens videbat. k Oculus qui eū vi. Locus hypocrite coꝛ adulantiū. Ibi quippe requiescit. vbi fauores inuenit. Oculus ḡ qui eū videbat nō videbit: q: in morte amatorib⁹ suis abscondiť: qui eū cōsueuerāt admirādo cōspicere.

Neq̄ vltra

a Espōdēs aūt Ca. XX a†
R sophar naamathites dixit: Idcirco cogitatiōes b c
b mee varie succedūt sibi: ⁊ mēs in d
a quasi ego sic ago: sed quasi tu iustus nō videris qui iam puniris.
c diuersa rapiť: Doctrinā q̄ me ar- e
guis audiā: ⁊ spūs intelligentie f
a inflatus spiritu sciencie sue in iob retorquet q̄ impijs conueniunt.
d mee respōdebit mihi. Hoc scio a g h†
principio ex quo posit⁹ est hō sup
a q̄ in fauorib⁹ linguarū est.
terrā: ꝙ laus impioruʒ breuis sit i k
a in his honorib⁹. b pro penis quas videt putat hypocrisim bona q̄ olim viderat.
f ⁊ gaudiū hypocrite ad instar pū- l p† m
g cti. Si ascēderit vsq̄ in celum su- n†
intellect⁹ sanctus equeť.
perbia ei⁹: ⁊ caput ei⁹ nubes te-
a p vitijs ĩ morte cōculcabiť q̄ ß gliosus erat.
tigerit quasi sterquiliniū in fine o†
h perdeť: ⁊ q̄ eum viderant dicent: p† q
hoc scito.
i vbi est: Uelut somniū auolās nō r s
a quia nō est res sed visio.
inuenietur: trāsiet sicut visiō no-
k cturna. Oculus qui eum viderat t

Nico. de lyra

R Espōdēs aūt sophar Ca. XX Hic poniť ip̄i⁹ sophar replicatio. ⁊ p̄mo ap̄it itētū suū. scd̄o psequiť ppositū. ibi: Hoc scio. Circa p̄mū sciēdū ꝙ audit⁹ vbis iob sophar assēsit ei ĩ parte. s. ⁊ d̄ iudicio futuro ⁊ ĩmortalitate aīe: ⁊ ß ē qd̄ d̄r: b Idcirco. i. pp̄ ea q̄ dixisti. c Cogitatiōes mee ⁊c. credēs illud esse verū qd̄ pri⁹ nō credidi: q: tñ nō assentiebat ei in toto. iō subdiť: d Et mens mea in di. ra. parti tibi assentiēdo ⁊ partim dissentiēdo. e Doctrinā q̄ me ar. au. i. assentiā his q̄ dixisti de ĩmortalitate aīe ⁊ dei futuro iudicio. f Et spūs intelli. mee rñde. mi. i. adhuc rōnes habeo ad sustinēdū illud in quo dissentio. illud aūt erat de aduersitatib⁹ ⁊ pꝓsperitatib⁹ hui⁹ vite. s. ꝙ sint pene ⁊ p̄mia bonoꝝ et maloꝝ p̄teritoꝝ: ⁊ ß itēdit psequi. pter qd̄ facta sibi de hoc satisfactione p rñsionē iob sequentē nō replicauit vltra ɔtra ip̄m. g Hoc scio ⁊c. Hic psequiť intētū. Circa qd̄ sciēdū ꝙ sophar de aduersitatib⁹ ⁊ pꝓsperitatib⁹ hui⁹ vite disputando cū iob in aliquo cōcordabat ei de immortalitate. s. aīe ⁊ iudicio futuro. ⁊ p cōsequēs ei assentiebat ꝙ essent punitiōes ⁊ p̄miationes in futuro: ⁊ p ɔsequēs sole aduersitates ⁊ pꝓsperitates hui⁹ vite nō sunt punitiones ⁊ p̄miationes vitioꝝ ⁊ virtutū: sed cū istis sunt alie in futuro expectande: dissentiebat tñ a iob in hoc ꝙ oēm aduersitatē hui⁹ vite ponebat punitionem alicui⁹ peccati p̄cedentis: licet nō totalē: ⁊ similiter de pꝓsperitate respectu virtutis. Ergo sophar primo psequiť q̄ʒtū ad hoc illud in quo dissentiebat a iob. scd̄o illud in quo ɔsentiebat. ibi: Fugiet arma. ɔtra illud in quo dissētiebat a iob maxime videť eē ꝙ impijs ⁊ peccatoribus frequēter cōtingunt pꝓsperitates hui⁹ vite qd̄ nō esset si semp essent p̄miatiōes actuū virtut⁹: q̄ nō sunt in impijs: iō hoc nititur sophar excludere dicēs: ꝙ sūt ita breues ꝙ q̄si p nihilo debent cōputari: ⁊ maxime q: faciūt ad augmētū doloris subito sequētis. ⁊ primo describit hmōi impij tribulationē. ⁊ scd̄o assignat causam. ibi: Cū eñ dulce. prima in duas. q: p̄mo ostēdit dictā tribulationē ĩ psonis impioꝝ. scd̄o ĩ psonis alioꝝ sibi adherētiū. ibi: Filij eius. Circa primū dicit: Hoc scio. s. qd̄ sequiť. h A principio ex quo ē posit⁹ hō sup terrā: hoc est a principio mūdi exptū est ⁊ in scriptis redactū. i Q2 laus impi. i. celebritas fame ipoꝝ. k Breuis sit: q: statim succedit diffamatio eoꝝ. l Et gaudium hypocrite. q̄ gaudet de apparenti sanctitate. m Ad instar pūcti. i. nulli⁹ durationis seu momēti. n Si ascēderit vsq̄ ĩ celū. i. ad altissimū statū. o Quasi stergui. in fine pdeť: q: subito tāq̄ quid vile ⁊ fetidū cōculcabiť. p Et q̄ eū viderāt. ĩ alto statu. q Dicēt. p̄ admiratiōe. r Ubi est. q. d. ad nihilū redact⁹ est. iō subdiť: s Uelut somniū auolās ⁊c. qd̄ velociter trāsit sine vestigio ⁊ memoria. t Oculus qui eū viderat in vita p̄senti.

A

B

Nō videbiť

a Neq vltra intue. ⁊c. Quia lingue adulātiū hūc ad iudiciū fauorib⁹ nō sequunt. b Filij aūt ei⁹ at. Quia hi q̄ i hypocrisim ex ei⁹ imitatiōe nascunt: dū veritatis soliditatē nō tenēt: i cordis egestate deficiūt. c Et man⁹ illi⁹. Quia dānationē iustā ex iniqua rapiēt opatione. Interim aūt fit qđ sequit: d Ossa ei⁹ implebūt. Adolescētia hypocrite inchoatio prauitatis est. Ossa dura in corpauitat est cōsuetudo. Ossa itaq ei⁹ implent vitijs adolescētie: qz dure in eo prauitatū ōsuetudines. a vitio sumpte sūt pessime inchoatiōis: q̄ ossa cū eo in puluere dormiēt. In puluere dormire ē vsq ad puluerē. i. vsq ad mortē ab iniquitate nō cessare. Aliter ossa dicit aliqd forte ac validū: qđ nōnūq̄ hypocrita habet i opatiōe. Cui⁹ ossa implebunt vitijs ei⁹ adolescentie: qz cū mobilis ac leuis multa pueriliter facit: etiā i bis q̄ fortit egerit in vitio mollescit. Cui⁹ ossa i puluere dormire ē cū prauis actiōib⁹ ei⁹ etiam siqua sūt bn̄ acta oī soliditate vacuari ac depire. e Cū ei dulce fuerit. In ore cordis suauis ē iniquitas quā sub tegmīe blāde locutiōis operit. Malū em̄ in lingua ⁊ nō sub lingua eēt: si loquēs hypocrita malitiā aperiret. f Parcet illi ⁊ nō. Malo qđ diligit parcit: q̄ nō h̄ penitēdo psequit ⁊ nō derelinquit: s3 celat in gutture: qz sic seruat i cogitatiōe: vt nūq̄ pferat i voce. g Panis ei⁹ i vtero. Plerūq hypocrita pane sacri eloquij erudiri studet: nō vt ex eo viuat: s3 vt doct⁹ appareat: s3 dū doctrine verbū qđ male q̄rit praue itelligit: ⁊ in hereses labit: cōtingit ei vt sicut de felle aspidū: sic moriat de pane. S3 qz dei eloquia etiā si recte itelligat: in ope nequaq seruat. in p̄senti vita pdit vt nesciat qđ agere voluit. Et hoc est. h Diuitias. Sacre legis quas legēdo deuorauit: obliuiscendo euomet: q̄s de⁹ iusto iudicio de ei⁹ memoria euellit. i Caput aspidū. Aspis paru⁹ ē serpēs: vipa plixioris est corpis: ⁊ sic nascit vt violenter exeat. Caput itaq aspidū suget: ⁊ occidet eū ligua vipere: qz cū initiū suggestiōis occulte libēter suscipit: violētis se postmodū tēptationibus deuict⁹ tradet. Vel qz veneno aspis cōcite. vipera tardius occidit. Per aspidē violēta ⁊ subita. p viperā lenis ⁊ diuturna temptatio signatur. Vnde illi mors in suctione capitis: vipere i lingua eē dicit: qz repentina tēptatio sepe vt surgit iterficit. Lōga: qz praua diuti⁹ psuadēdo suggerit: velut ex ligua vipa occidit. k Nō videat. Riuuli fluminis sūt dona spūssācti: fides: spes: charitas. que hypocrita nō vere cōsiderat: qz solis visibilib⁹ intendit: Fluui⁹ aūt torrēs ē exuberās inūdatio spūs: q̄ in cōtēplātis aīm colligit. Qui spūs melle nos pariter ⁊ butyro satiat: qz quē repleuerit: ⁊ diuinitatis xp̄i dulcedine: ⁊ incarnatiōis fide letificat. Mel em̄ desup. i. ex aere cadēs dulcedinē diuinitat. Butyrū xo qđ ex carne ē mysteriū icarnatiōis xp̄i significat. l Luet oīa. Persoluet ei i tormēto ea q̄ hic illicita seruauit desideria: nec i morte cōsumet: s3 vt sine fine cruciet viuere sine fine cōpellit: vt cui⁹ vita hic mortua fuit i culpa: illic ei⁹ mors viuat i pena. Dicat g luet q̄ fecit oīa: nec tn̄ cōsumet qz cruciat ⁊ nō extinguit: morit ⁊ viuit: deficit ⁊ subsistit: finit semp ⁊ sine fine ē. m Iuxta multitudinē. Quāuis em̄ dānatoꝝ oīm dolor sit infinit⁹: grauiora tn̄ tormēta recipiūt q̄ multa iniq̄tatib⁹ ex suis q3 desiderijs iuenerūt. n Qm̄ cōfringēs. Domū paupis ōfringit ⁊ nudat: qz eū quē p potētiā cōterit. expoliare p auariciā nō erubescit. Vn̄ aūt subdit: o Nec ē satiat⁹. Vēter q̄ppe iniq auaricia ē: ⁊ i ipa colligit q̄cquid

a nō videbit: neq vltra ituebit eū a b
b loc⁹ su⁹. Filij aūt ei⁹ atterent ege c+
a s quasi debitum.
c state ⁊ man⁹ illius reddent ei do d+ e+
a s qz hic se talē exhibet: vsus ōfirmat qđ male cepit: vel bona q̄ habet pdet ppter simulata.
d lorem suū. Ossa ei⁹ implebūt vi f+ g+
a s puerbiū ē: Adolescēs iuxta viā suam: ⁊ cū senuerit nō recedet ab ea. b s ois simulatio puluis est in qua et os perit.
tijs adolescētie ei⁹: ⁊ cū eo in pul h
e uere dormiēt. Cū ei dulce fuerit i i
ore ei⁹ malū: abscondit illud sub k+
a s que bene sonat.
f linguā sua. Parcet illi ⁊ nō dere l+ m
liquet illud: ⁊ celabit in gutture n
g suo. Panis ei⁹ i vtero illi⁹ vertet o+ p
h in fel aspidū intrinsec⁹. Diuitias q
q̄s deuorauit euomet: ⁊ de vētre r s
a s aspis paru⁹ ē latēs tēptatio demonū: cui⁹ caput. i. initiū prius in corde nascit: qua capt⁹ etiā post violenter trahit: sicut in paradiso diabolus prius blāde psuasit homini post consensum: nunc etiam renitentem trahit.
i illi⁹ extrahet eas de⁹. Caput āspi t+
a s q̄si vi pariēs p quā signat violēta tēptatio.
dū sugget ⁊ occidet eū ligua vipē v+
a s hypocrita demonū quasi serpentū veneno penetratus dona spūssancti nō videt q̄ sunt extra fa noribus inte[illegible]tus. Vn̄: luet que fe om. ⁊c.
k Nō videat riuulos fluminis tor x+
l rentis mellis ⁊ butyri. Luet que y z+
a s cui⁹ vita mortua fuit i culpa: ei⁹ mors viuet in pena.
fecit omnia: nec tamen cōsumet a+
a s in malis exercitati plus adinueniūt q̄ ex vsu alioꝝ didicerunt: vnde eis erunt noui cruciatus.
m Iuxtā multitudinē adinuētionū b+
a s pene culpā subdit. i. cupiditatem que ē radix omnium malorum.
n suarū sic ⁊ sustinebit: quoniā ōfri c d+
gens nudauit paupis domū: ra
a s q̄si q edificare debuit: insup rapit: ō suo nō dedit. vn̄ damnatio: sed aliena tulit inde grauior.
o puit: ⁊ nōn edificauit eā: nec est e f+

a Nō videbit eū. qz auferet morte cōtēptibili. b Neq vltra intuebit eū loc⁹ ei⁹: qz de morte nō reuertit aliqs ad statū p̄sentis vite. c Filij aūt ei⁹. Hic ōñr ostēdit tribulationem impij i p̄sonis cōiūctis d. Filij ei⁹ atterent egestate: post mortē pris i penā sue iniq̄tat. d Et man⁹ illi⁹. i. opa ei⁹ iniqua. e Reddēt ei dolorē suū: nō solū i se s3 etiā i filijs suis. f Ossa ei⁹. i. sui satellites ei robur p̄stantes: put exponit hic Ra. Sa. g Implebūt vitijs adolescētie sue. i. erūt vitiosi sicut ipse. Fm illud Ecci. x. Scdm iudicē ppli sic ⁊ ministri ei⁹. h Et cū eo i puluere dormient. i. cū eo subito morient siles ei i pena sicut ⁊ i culpa. i Cū em. Hic ōñr reddit cām dicte tribulatiōis q̄ ē delectatio i peccato: ⁊ primo ponit istā causam. scdo describit correspōdētiā pene ad culpā. ibi: Iuxta multitudinē. Circa primū dicit: Cū em dulce fuerit i ore eius malū. i. delectabile qđ contingit illis q̄ peccāt ex habitu ⁊ ex certa malitia. Fm illud Prou. ij. Qui letant cū malefecerint. ⁊ exultāt in rebus pessimis ⁊c. talib⁹ debet maior pena q̄ illis q̄ peccāt ex passione vel ignorātia. k Abscōdit illud. loquit de peccatore delectante se in petō: ad modū hois habētis aliqd dulce i ore: qđ nō statim trāsglutit s3 diu tenet sub lingua: vt diuti⁹ delectet. iō subdit: l Parcet illi: qz nō statim trāsglutit. m Et nō derelinquet illud. cito descēdere in ventrem. n Et celabit in gutture suo. vt diuti⁹ delectet. sicut dicit ph̄us. iij. Ethicoꝝ q̄ qdā pultiuorax desiderabat hr̄e longū collū ad modū gruis: vt diuti⁹ i gustu sapidi pulmēti delectaret. p h̄ insinuat sophar q̄ peccās ex certa malicia q̄rit oēs vias remanēdi et delectādi in peccato suo. o Panis ei⁹. i. petm̄ quo delectabat ⁊ reficiebat. p Vertet in fel as. ppt amaritudinē pene sequētē sic cibus venenosus īducit amaritudinē mort. q Diuitias q̄s deuorauit. i. ab alijs rapuit. r Euomet. i. cū abominatiōe ⁊ dolore pdet. s Et de vētre ei⁹ extrahet eas de⁹. i. de loco vbi reposuerat eas i thesauro. t Caput aspi. id ē diabol⁹ vel aliqs potēs surget ad inuadēdū eū sicut caput aspidis eleuat ad mordēdū. sic exponit Thomas ⁊ alij q̄ alij. S3 hec expositio nō videt conueniens. qz in hebreo ⁊ in libris correct. hr̄. Sugget: s3 tūc nō videt bn̄ cōcordare cū eo qđ p̄mittit. Caput aspidū: ppter qđ sciēdū q̄ i hebreo vbi habem⁹ caput ponit hec dictio hebraica rhos: q̄ ē equiuoca ad significādū caput ⁊ fel: ⁊ si accipiat in secūda significatione plana ē lr̄a sic dicēdo: Fel aspidū sugget: qz sicut puer delectat in suggēdo lac a mamilla: sic petōr in opatione peti. sugget tn̄ cū h̄ fel amaritudinis ipsius pene sequēt. v Et occidet eū ling. ⁊c. i. detractoris seu accusatoris x Nō vi. riuulos. i. abūdātiā. y Mellis ⁊ butyri. p mel qđ sine labore hoīm p apes efficit: ⁊ p butyrū qđ labore hūano de lacte extrahit: intelligit oē bonū delectabile qđ hr̄ absq labore hoīs: ⁊ etiā cū labore. ⁊ p hoc innuit q̄ petōr sit priuādus oī bono. z Luet q̄ fecit oīa. i. oīa peccata sua p penā sequētē. a Nec tn̄ cōsu. qz adhuc pena sibi i futuro reseruat. In hebreo hr̄: Reddens laborē ⁊ nō glutiet: qđ exponit Ra. Sa. sic: Reddēs laborē. i. substātiā alioꝝ labore acq̄sitam quā abstulerat: sed cogit reddere p penā in vindictā hui⁹ inflictā. b Iuxta multitudinē. Hic ōñr ostendit correspondentiā pene ad culpā d. Iuxta multitudinē adinuentionū suarū id est maliciarū quas excogitauit. c Sic ⁊ susti. penā correspōdentē. vnde subdit: d Qm̄ cōfringēs. p violentiā. e Nudauit pauperis domū. p rapinā. e Et nō edifi. eā. qz nō restituit ablata ⁊ dānū illatū. f Nec est satiat⁹ vēter eius qz plus vellet rapere si posset. ⁊ sequit pena rn̄dēs.

quicq̄d puerso desiderio glutit. liquet vero: qz auaricia desideratis reb⁹ nō extinguit: s3 auget. Nā more ignis cū ligna q̄ consumat acceperit exercicit. ⁊ vnde videt ad momentū flāma comprimi. inde paulopost cernit dilatari. a Et cū habuerit q̄ cō. Maioris iracūdie ē cū hoc tribuit qđ male desiderat: qz inde repētina vltio sequitur: qz hoc q3 obtinuit: qđ deo ira scente ōcupiuit. b Nō remāsit de ci. ei⁹. Percusso hypocrita d cibo eius nil remanet: qz cū ad supplicia ducit. a cūctis q̄ possederat alienat. c Propterea nibil ⁊c. Quia ex hac vita subtract⁹ ad iudicē nudus vadit. d Cū satiatus fue. ar. Cū multa ōgesserit: artat. anxiat eni q̄liter acq̄sita custodiat. e Estuabit ⁊ omis do. ⁊c. Hincinde insidiatores metuit: formidat potētiorē: ne hūc sustineat violētū: pauperē cōspicit: ⁊ suspicat furem. Ipa q3 congesta curat magnopere: ne ex nature ppie defectu p negligētiā ōsumātur. post eternis cruciatib⁹ mācipat. S3 qz puersus quāto citi⁹ puenit ad desideriū: tāto facili⁹ rapit ad tormētū. Seq̄t: f Vtinā ipleat vēter eius. Bellū deo pluere ē q̄si q̄busdam guttis pluuie descēdētib⁹ iudicioꝝ suoꝝ iaculis ferire: vt cum iā mal⁹ ad iudiciū rapiat. mō meminerit: qz male ōcupiuit. ⁊ cōcupita peius cōgregauit. mō doleat q̄ ōgregata deserat: ⁊ q̄nq ignez sentiat vltiōis: quē ne bn̄ viueret p̄uidere ōtēpsit. g Fugiet ar. ⁊c. Surripit auar⁹ aliena aliqñ p elatione: qz q̄rit pesse. Rapit aliqñ timore penurie cū sua sibi sufficere nō posse suspicat: hinc ē q̄ ait: g Fugiet ar. ⁊c. Arma ferrea necessitates sunt p̄ntis vite q̄ dure p̄mūt ⁊ vitā inopis insequūt. Ferro ergo necessitas trāsitoria cōparat: qz ferrū erugo consumit. Ere qđ difficili⁹ consumere solet sn̄ia eterna figurat. q̄ qz ab iniq nō attēdit iuste arcui: qz ex insidijs peutit. cōpat. Fugiet g arma ferrea: ⁊ irruet in arcū ereū. dū eni p̄ntes necessitates metuēs: mlta p auaritiā rapit eterni iudicij se pcussiōib⁹ opponit. Interi aūt. h Gladius edu. ⁊c. Iniqu⁹ dū praua i cogitatiōe machinat: q̄si gladi⁹ i vagina ē. De vagina egredit dū p iniq̄tatē male opatiōis apit. educt⁹ āt p seductorē. Egrediēs xo p ppriam volūtatē. i Et fulgurās ⁊c. Fulguris noīe splēdor exp̄mit cum pcussiōe. Qui g posit⁹ i ptāte alijs nocet. fulgurās d: qz vnde ō bonos q̄si ex luce glie extollit: inde bonoꝝ vita cruciat. k Vadēt ⁊ ve. Maligni spūs bonis mētib⁹ sūt horribiles pauēdi atq fugiēdi: q̄ cert q̄busq vitijs singuli obsequūt. q̄ sup mētē p̄ūsi vadūt ⁊ veniunt: quē etsi aliq̄ mala deserūt: alia occupāt. Sepe nāq furore ire cōmouet: ⁊ cū furor abscesserit ei⁹ mentē luxuria deuastat. Cū luxuria ad tp̄s itermittit elatio d ōtinētia surrogat. l Oēs tene. Nā q̄ cūcta simł i effectu nō explet: cūcta q̄ noceāt i mēte tacit⁹ tenet. Et iđo. m Deuorabit eū ⁊c. Ignis gehēne q̄ studio hūano nō succēdit: sed creat⁹ ē a deo ab origine mūdi. n Affliget reli. Iniq̄ tabernaculū caro ē: qz ipā3 let⁹ inhabitat. cū q̄ ei⁹ spūs cruciabit. Boni nō i carne gaudiū suū ponūt: s3 i celo. Relict⁹ a carne a q̄ abstrahit quā h amauit. nec relinq̄re voluit. tūc ppt tormēta relinq̄re volet s3 nō poterit. o Reuelabūt. qz h nec bonis nec malis pepercit: eū i tremēdo examīe iustoꝝ vita ⁊ petōꝝ parit accusabit. p Aptū erit. Cū oēm malū qđ i ōscia ei⁹ nascebat adueniēte iudice ondit. q Detrahet i. qz vidicte tpe rapt⁹ ad supplicia ab eterni iudic vultu sepat. r Hec est.

a s auaritia. b s quāto citi⁹ malū votū impleri pmittit tanto citius punitur.
a satiatus vēnter eius. Et cūm ha a
buerit q̄ ōcupierat possidere nō b
b poterit. Nō remansit de cibo ei⁹ c
s prorsus. s vel: re.
c et propterea nihil pmanebit de d
a s id ē i his q̄ cupit: ⁊ qz etiā his q̄b⁹. s. pascit spoliabit: nihil ei bonū erit. b s id est nec hic liber erit a pena. c s id ē cum multa congesserit ipa cōgestione fit anxius in q̄ putauit requiem.
d bōnis eius. Cūm satiatus fuerit e
e artabitur: estuabit: et ois dolor f+
a s ⁊ s cū diuitie tot mala afferāt.
f irruet in eū. Vtinā impleatur g+
venter ei⁹: vt emittat i eū irā fu
roris sui: ⁊ pluat sup illū bellū h
a s qz dū mala tpalia stulte p̄cauet: icidet i etna
g suū. Fugiet arma ferrea: ⁊ irruet i+ k
a s ab hoste q̄ suadet.
h in arcū ereum. Glādius educt⁹ l
a s suo arbitrio quo consensit.
i ⁊ egrēdiēs de vagina sua: ⁊ ful m
a s qz vitia vitijs succedūt: q̄ si non oia simul fiunt: oia simul sunt in mente: ⁊ si non omnia ostē
k gurās i amaritudīe sua. Vādēt n+
dit: omnia facere appetit. s demones.
l ⁊ veniēt sup eū horribiles: om o+
a s qz bona sūt in supficie aliquādo.
nes tenebre ābscōdite sūt i ocu †
a s ppie exprimit ignis gehēne q̄ corpore⁹ malos corpalit vrit: nec vt iste nr̄ studio hois succēdit: nec lignis nutrit: s3 creat⁹ semel sp pmanet
m lis eius. Deuorabit eum ignis p+
a s aīa ⁊ corpe punietur: qz in vtroq peccat.
n q̄ nō succenditur: affliget relict⁹ q+ r
a s corpore suo.
o in tabernāculo suo. Reuelabūt s+
a s pfecti q̄ cū deo iudicabūt. b s ⁊ si mō celet. c s terreni qui nunc lachrymis ⁊ elemosynis re
celi iniquitatem ei⁹: ⁊ terra con t
dimunt. a s accusandū. b s tunc. c s modo germē hypocrite occultū est: qz si prs opatio: latet intētio tunc cogitatio detegetur.
p surget aduersus eū. Aptū3 erit v+
a s intentio.
q germē dom⁹ illi⁹: detrahet i die
r furoris dei. Hec ē ps hois ipij a x+
a s qz nec verba iniqua erunt sine pena.
deo: ⁊ hereditas vboꝝ ei⁹ a dño. y

a Et cū habuerit qđ ōcupierat. anxie desiderādo. b Possidere nō po. qz violēter auferet ab eo. c Nō remāsit d cibo ei⁹. i. de bonis suis alijs nō distribuit. d Et ppterea ⁊c. s3 totū auferet. e Cū satiat⁹ fue. i. plenus bonis ab alijs rapt. f Artabit. loq̄t ad silitudinē illi⁹ q̄ nimis comedit ⁊ sic artat itra pellē vētris: q̄ nō pōt vltra extēdi. inde tūc causātur torsiōes ⁊ dolōres: ⁊ sic tales rapine vertunt i dolorē raptoris iudicio dei puniētis. Iđo subdit: g Vtinā ipleat ⁊c. i. vtinā veniat ad terminū i q̄ de⁹ irreparabilit puniat eū. Iđo subdit: h Et pluat su. ⁊c. emittēs sup eū penā i abundātia sicut de celo cadit pluuia. i Fugiet ar. Hic ōñr pōit sophar illud i q̄ ōueniebat cū iob de punitiōe impij post mortē. d. Fugiet arma ferrea. i. penalitates p̄ntis vite q̄ feriūt visibilit ⁊ de ppe. k Et irruet i ⁊c. i. in penas gehēne q̄ fereūt inuisibilit a lōge: qz impi⁹ i p̄nti eas nō cōsiderat futuras p diuinā sn̄iā. Eccs. 5. e l Educt⁹ et egrediē ⁊c. loquit de diuina sn̄ia ad modū arcus: q̄ q̄diu ē in forulo abscōdit⁹ non peutit: s3 solū q̄n educit. sic diuina sn̄ia q̄ ē modo q̄si abscōdita: i futuro iudicio manifestabit p effectus. Ideo subdit: m Et fulgurans i amaritudine sua. i. in amaritudie pene p eā inflicte. n Vadēt ⁊ veniēt sup eū horribiles. i. demones q̄ꝝ potestati tradet. o Oēs tene. absco. sūt i oculis ei⁹. qz tenebre iteriores ⁊ exteriores q̄ erūt in inferno: modo nō ōsiderant ab impio. p Deuorabit eū ignis q̄ nō succēdit. i. ignis gehēne. vt dicit hic glosa hebraica. q Qui nō succendit humano studio: s3 diuino. Fm illud Esa. xxx. Flat⁹ dñi sicut torrēs sulphuris succendens eam. r Affliget relictus i tabernaculo suo: id est in loco inferni sibi deputato a quo nulla est redēptio. Ideo dicit hic: Affliget relic. absq spe liberationis. s Reuelabunt celi iniq. eius. qz in iudicio futuro virtute dei oīa peccata reuelabunt. t Et ter. cōsur. aduer. eū. Fm q̄ d Sap. v. Pugnabit p eo orbis terraꝝ ōtra insensatos. v Aptum erit ger. do. illius: id ē damnatio filiorum suoꝝ peccatū ei⁹ imitantiū ad ppie damnationis augmentū: qđ reformidans diues epulo in inferno posit⁹ desiderabat ne fratres sui illuc venirent post ipm. vt habetur Luce. xvj. Vltimo cōcludit sophar dicens: x Hec ē pars homīs impij: id est eius dānatio. y Et hereditas verborum eius quā acquisiuit sibi prius opibus ⁊ sermonibus. Capłm: XX

Moraliter.

† Respondēs autem sophar ⁊c. contra iob replicādo quātum ad illud in quo adhuc dissentiebat ab eo sc3 q̄ pene vite presentis infligunt a deo p p̄teritis peccatis. ⁊ qz videbat iob grauiter pcussum reputabat eum fuisse valde malū. s3 quoniā in ipo iob multa bona apparuerant q̄ negare nō poterat. illa fuisse facta p hypocrisim asserebat. l3 autē eius verba nō valeant cōtra iob valent tamē cōtra eos q̄ tales sunt. ⁊ sic dixit: † Scio q̄ a p̄ncipio mūdi laus impioꝝ breuis sit. qz nō durat vltra p̄sentem vitā q̄ breuis ē. ⁊ frequēter eius fictio añ mortē dep̄hendit. ⁊ sic eius laus in vituperiū reuersat. † Et gaudiū hypocrite adinstar pūcti: id ē nullius momenti † Si ascēderit in celū. p sanctitatis apparētiā. † Quasi sterquiliniū in fine perdet. quia pter peccati fetorem ad eternum supplicium ptrahetur. † Et qui viderāt eū. in gloria mundana. † Dicent vbi ē. id ē nō apparet vltra. † Filij eius atterētur egestate: id ē eius imitatores punient pena gehēne. † Et manus illius reddēt ei dolorem suum: id est eius opera facient eum pena dignum. † Ossa illius implebunt vitijs: id ē eius satellites q̄ eū roborant in malis similes erunt ei in vitijs et in penis. † Cum eni dulce fuerit in ore eius malū: id ē delectabi

le sibi ꝓpter habitum vitiosum. Abscondit illud sb lingua sua: id est diu retinet. sicut dulce nō statim glutit̄: sꝫ in lingua retinetur. Parcet illi τc̄. replicatio est eiusdem sentētie sub alia similitudine. Panis eius in vtero illius τc̄. id est delectatio culpe vertet̄ in amaritudinem ꝓpter grauedinem pene. Caput aspidum suget: id ē peccatum quod ē sibi mortiferū delectabiliter faciet. Et occidet eum lingua vipe: id ē vermis cōscientie. Non videat riuulos τc̄: id ē abundātiam electorū. Luet que fecit omnia. scʒ peccata. Nec tamen consumet̄. quia pena sua nō terminabit̄. Iuxta multitudinem adinuentionū suarū τc̄. qꝛ ꝫm mēsuram peccati erit τ plagarū modus. Quoniā confringens domū nudauit pauperes. omni substātia sua. Nec est satiatus. Prouer. xj. Alij rapiunt non sua τ semper in egestate sunt. Cum satiat⁹ fuerit: id ē plenus bonis temporalib⁹. Artabitur: id ē anxiabitur de eorum custodia: sicut ille diues d' quo dicit̄ Luce. xij. Quid faciam quia non habeo quo cōgregem bona mea τc̄.

Utinā impleat̄ vēter ei⁹ τc̄. id ē ex tali repletione torqueat̄ τ diuinit⁹ torquet̄. Fugiet arma fer. τc̄. qꝛ contingit aliq̄n ꝙ mal⁹ euadit penā iudicis visibilis. sic arma ferrea fulgida sunt: τ feriunt de ꝓpinquo. τ incurrit penam iudicis inuisibilis ferientis de longinquo. Uadent τ venient sup eum horribiles: id est demones quibus subijcietur in pena sicut subiectus fuit eis in culpa. Oēs tenebre. culpe τ pene. Abscondite sunt in oculis eius. quia non vult eas cōsiderare. Deuorabit eum ignis qui non succendit̄. hic est ignis gehēne qui non succendit̄ ab homine sed a deo. Esa. xxx. Flat⁹ domini sicut torrens sulphuris succēdens eam. scʒ gehennam. Affliget̄ relictus in tabernaculo suo: id ē in loco inferni sibi deputato. Reuelabūt celi iniq̄tatem eius τc̄. nam angeli celestes τ homies terrestres contra eum erunt testes. Et aptū erit germē dom⁹ illi⁹. i. manifest⁹, erit suoꝝ opeꝝ effect⁹. Hec ē pars homis impij: id est illud quod pro omnib⁹ verbis suis τ opibus reportabit.

Glo. ordi.

A Ps hominis im. Cum eni dei iusticia supplicium a reprobis ꝓ peruersis actibus exigit. eis mala vsq̄ ad verborum retributionem reddit.

Capitulum XXI

a Audite q̄so τc̄. Sustinete me τc̄. Notādum ꝙ dū subiungeret: agite pniāꝫ: ꝑmisit audite. Cū vo subderet: post mea si videbit̄ vba ridete. p̄misit: sustinete me. Audire q̄ppe volētis ē. sustinere nolēt̄. Boni eteni cū loquūt̄ duo sūt q̄ i suis locutionib⁹ attēdūt: vt videlꝫ aut sibi τ auditorib⁹ suis. aut sibimet sol' ꝓsint: si auditorib⁹ ꝓdesse n̄ psūt. Cū eni bn̄ audiūt̄ bona q̄ dicūt sibi sit̄ τ auditorib⁹ ꝓsunt. Cū vo ab auditorib⁹ deridēt̄: sibi ꝑcul dubio ꝓfuerūt: q̄s a culpa silentij libros fecerūt. Beat⁹ itaq̄ iob vt sibi τ suis auditorib⁹ ꝓsit dicit: audite q̄so sermones meos τ agite pe. At aūt ipe qd̄ debet exoluat: etiā si auditorib⁹ ꝓdesse n̄ valeat. adiūgit: Sustinete me τ ego lo. τc̄.

b Nūq̄d ꝯ τc̄. Beat⁹ iob si deo placēs hoīb⁹ displiceret: causas tristicie nullas h̄ret. Sꝫ qꝛ se deo displicuisse ꝑ flagella p̄ntia credidit. anceps fact⁹ de anteacta vita: iā animū ad tristiciam vocauit: q̄ si flagellis absentib⁹ ꝯ hoieꝫ de vite sue meritis disputaret. neq̄q̄ꝫ cōtristari debuisset. c Nūquid ꝯ ho. Quasi nōdū hypocrita. si cū hoīb⁹ de vita mea agerē nō timerē. q̄b⁹ si displicerē nō curarē: sꝫ qꝛ cū deo: merito tristor. Uos aūt attēdite q̄si

B deū sꝫ n̄ vos timeo. Attēdite. i. ꝯsiderate q̄ egi: τ admiramini in his q̄ patior. d Et supponite digitum. i. locutiōi vr̄e discretionis vtutē adiūgite. e Et ego quando recordatus fu. Quia actuū suoꝝ oblit⁹ non erat: cōstat quia per irrisionem hoc dicat. Et est sensus. Si me aliquid hypocrite meminero habuisse in penitētie fletu: mox cōtremisco. Carnem vero suam si recordatus fuerit timore ꝑhibet cōcuti: id ē infirmitatem vltionis pauore fatigari. sed quia sophar multa de subita damnatione impij asseruit: in quibus iob momordit: contra eius dicta subiungit. f Quare ergo impij viuunt. subleuantur honoribus: confortantur rebus: quia eos patiētia diuina tolerat. g Confortatiq̄ diuitijs. vt diu in eis. Sed quia sunt quibus hec habere pena ē: quia heredes quibus hec relinquant non habent. Sequitur: h Semen eorum perma. τc̄. In argumentum felicitatis: cum patrimonio dātur heredes. i Coram eis. Ne qua necessitas saltem oculis subtrahat ea in quibus animus exultat. Sed ne in eis sterilibus genus extinguatur. addit: k Propinquorum turba τ nepotum in cōspectu eorum. Ecce dicuntur eis esse vita honores diuitie filij nepotes: sed si intus domestica cura vreret nō esset leta hec felicitas. Unde subdit: l Domus eorum secure sunt τ pacate: et non ē. Que enim esset supradicta felicitas si leta non esset? Si intus ꝓspera. in agris quoq̄.

Bos eoꝝ.

Capitulum: XXI

R Espōdēs autē iob dixit a†
a ʃ contra dicta superbi humiliter subdit: audite queso.
a Audite queso sermōes b+
a ʃ humiliter rogat vt ad salutem ducat in quo sibi τ adiutoribus prosit.
meos: τ agite penitentiam. Su c†
a ʃ sancti sicut docere recte ita tolerare puersa parati sunt nec timet irrideri. b ʃ q̄si
stinēte me: vt et ego loq̄r: τ post
bi ꝓsit si n̄ ꝓdest auditori. a ʃ vos bonū.
mea si vidēbitur verba ridete.
b Nunquid ꝯtra hominē disputa d†
tio mea ē: vt merito non debeā e
c cōtristari? Attendite me τ obstu f g
a ʃ .i. a culpa vboꝝ vos cōpescite vl' digit⁹ dr discretio. i. ꝑ discretionē lingua refrenet̄ vt recta q̄ cōtra hypocritā dicit̄: cui sine dicēda videatis.
d pescite: τ supponite digitum ori
e vestro. Et ego quādo recordat⁹ h+
fuero ptimesco: τ concutit carnē i
a ʃ τ si ego ꝓ culpa percussus.
f meaꝫ tremor. Quāre ergo impij k+
a ʃ hac vita nisi qꝛ patit̄ de⁹. b ʃ honoribus.
g viūūt subleuati sūt: confortatiq̄ l m
h diuitijs. Semen eorum perma n
i k net coram eis: ꝓpinquoꝝ turba o
l τ nepotum i ꝯspectu eoꝝ. Dom⁹ p
eoruꝫ secure sunt et pacate: τ nō q r

Nico. de lyra

Ca. XXI

R Espondens autem Job. Hic consequenter ponitur ipsius Job responsio. Circa quā petit primo aliorum attentionē. τ secūdo ꝓsequitur suam intētionem. ibi: Quare ergo impij. Circa primuꝫ dicit: b Audite queso sermones. videbat eni iam sophar in parte cōuersum. ideo petebat audientiam vt ꝑficeretur eius cōuersio ad veritateꝫ: τ etiaꝫ aliorum. Ideo subdit̄: c Et agite penitentiam. sustinete me vt et ego loquar. quasi diceret: si vba sūt rationabilia recipite: et si irrationabilia deridete: quod nō fecerāt amici iob. vnde subditur: d Nunquid contra hominē disputatio mea est? quasi diceret: non. ꝓprium enim hominis est vti ratione: τ per consequens in disputando rationabiliter loqui: τ rationi assentire: quod nō fecerant amici iob: quia verba eius rationabilia non receperant: τ verbis iniuriosis magis q̄ rationibus eū impetiuerant. Ideo subdit: e Et merito non debeam cōtristari. quasi diceret: imo merito contristor de modo vestro disputandi. f Attendite me. rationabiliter τ pacifice. g Et obstupescite. hoc dicit quia i fine dicturus erat d' futuro iudicio: quod debet esse omnibus causa stuporis τ timoris etiam iustis. vn̄ subditur: h Et ego quādo recordatus fuero ptimesco. ne i me lateat aliquid tunc puniendum. i Et cōcutit carnem meaꝫ tremor: quia passiones τ motus mentis redundāt in corpus exterius. k Quare ꝫ τc̄. Postq̄ꝫ iob petiuit attentionē. hic ꝯñter ꝓsequit̄ suā intētionē. τ scd̄o ex dictis infert triplicē ꝯclusionē. ibi: Certe noui. Circa p̄mū declarat intentuꝫ. p̄mo ꝑ ꝓsperitates maloꝝ. scd̄o simil' ꝑ aduersa τ ꝓspera eoꝝ. ibi: Quotiēs lucerna. p̄ma in duas: qꝛ primo declarat intētionē suam. scd̄o remouet duplicem obiectionē. ibi: Qui dixerunt. Circa primum sciendū ꝙ sophar contra iob arguēdo dixerat ꝙ ꝓsperitates impioꝝ in p̄senti sunt ita breues ꝙ sunt nullius momenti: quod excludit per expientiā dicēs: l Quare ergo impij viuunt. s. diu ꝫm cursum sue complexionis. Subleuati sunt. ad statum honoris. m Cōfortatiq̄ diuitijs ita ꝙ ꝓpter diuitias suas non timent ab honore deijci: τ qꝛ non solū ꝓsperant̄ in ꝓpria persona: sed etiam in sibi coniūctis. subdit̄: n Semen eorū permanet. scʒ multo tēpore. o Corā eis. i. ipis viuētib⁹: videntib⁹ τ gaudentib⁹. p Domus eorū secure sunt. ab extra. q Et pacate. ab intra: qꝛ non est ibi discordia. r Et nō ē virga. i. afflictio eis imissa desup a deo. ꝯseq̄nter ꝓsequit̄ ꝓsperitatē coꝝ magis i speciali, dicens:

Bos eoꝝ

a Bos eoꝝ cō. τc̄. Dominis gregū p̄ma ē felicitas: si grex sterilitatē non habēs ꝯcipit. Scd̄a si ꝯcept⁹ ad ptū venit. Tertia si qd̄ ptū est: ꝑ nutrimēta ad ꝓuectū ducat̄. Sꝫ hoc min⁹ ē si greges crescūt: τ custodes gregū nō ꝓficiūt. vn̄ fecunditas familie subdit̄. b Egrediunt̄ q̄si τc̄. Ut sicut maiora ad habēdū ꝯcessa sunt: ita multi germinent ad custodiendū. c Et infātes eoꝝ ex. τc̄. Sꝫ ne illū lusum vilē crederem⁹, ait: d Tenent tympanum et ci. Quasi cū dn̄i honorib⁹ τ rebus tumēt subiecti i ludricis actib⁹ gaudent. e Ducunt in bo. di. Quia ois lōgitudo vite p̄ntis punctus eē cognoscit̄ cū fine termiat̄. Quicq̄d enim transire potuit subitum

F.22.c Dale.3.b fuit. f Et in pūcto ad. Sed finis ē pessim⁹. ecce q̄ tēdebat: qꝛ p̄ntis vite ꝓsperitas nō ē testis inocētie: qꝛ τ hac vsi pereūt τ flagellati liberāt̄: qd̄ ē ꝯtra amicos iob. g Qui dixerūt deo: re. Dicunt deo recede a nobis. q̄ ei ad se p̄bere aditū recusant: eūq̄ prauis actib⁹ impugnāt. h Sciētiā viaꝝ tu. Uia dei pax. humilitas patiētia ē: q̄ q̄ despiciūt dicūt: scientiā viaꝝ tuaꝝ nolu

Pro. 24.d mus. i Quis ē oipo. τc̄. Dixit eni insipiēs in corde suo: nō ē deus. k Et q̄d nobis ꝓdest si ora. Iniq̄ q̄ non deū: sed exteriora dona q̄rūt: euꝫ eadē seruiētib⁹ deesse cōspiciūt: ipi seruire ꝯtemnūt. l Uerūtñ quia nō sūt: Bona i manu habet q̄ despiciendo tēporalia sub dominio mētis premit. At q̄squis ea minime diligit: se magis illis q̄ ipa supponit. m Consilium eoꝝ lō. Consilium impioꝝ est terrenaꝫ gloriam querere. eternā negligere. Sed qꝛ in hac vita nō ꝯtinue ꝓsperātur. Sequit̄: n Quotiēs lucerna im. ex. Sepe impi⁹ lucernā suā filioꝝ vitam estimat: sꝫ cum fili⁹ q̄ nimie amat̄ subtrahit̄: lucerna impij q̄ videbat̄ extincta ē. sic est τ d' opibus atq̄ honorib⁹. o Et supueniet eis. Inundatio impijs supuenit: cū doloꝝ fluct⁹ ex aliqua aduersitate patiunt̄. p Et dolores diui. Qui eternos dolores impio seruat. τ h aliq̄n eius mētem tpali dolore trāsuerberat: qꝛ eni h τ illic ꝑcutit: furoris sui sup impium dolores diuidit vt duplici ꝯtritiōe ꝯterat̄. q Erunt sicut pa. Quia ire dei flatu subito leuāt̄: atq̄ asportāt̄ ad ignē. r Et sicut fauilla quā. qꝛ eos ad eterna supplicia turbo rapiens asportat. s Deus seruabit fili. illi⁹. Quia q̄ parētis iniq̄tatē imitat̄. etiam ex eius delicto cōstringit̄. t Et cum reddiderit τc̄. Nescit enim impius mala que fecit: nisi cū puniri ceperit. v Uidebūt ocl̄i ei⁹ τc̄. Quia ita iniquitate durnerat vt nec in ipis metueret feriri q̄ amabat, dummodo q̄ puerse cogitauerat:

expleret

a ʃ disciplina.
a ē virgā dei sup illos. Bos eoruꝫ a
cōcepit: τ nō abortiuit: vacca pe b c
perit: τ non est priuata fetu suo. d
b Egrediūtur q̄si greges paruuli e
a ʃ custodum.
c eoꝝ: τ infantes eoꝝ exultant lu f
d sib⁹. Tenēt tympanū et citharā g
a ʃ his τ alijs modis.
e τ gaudēt ad sonitū organi. Dū h
f cunt i bonis dies suos: τ in pun i
a ʃ si nō verbis: moribus tñ.
g cto ad inferna descendunt. Qui k
h dixerūt deo: recede a nob: τ sciē
a ʃ isti non sunt nesciētes: sed scire nolentes.
tiām viarum tuarum nolumus.
a ʃ τ adhuc dixerūt: ʃ dediti eni exterioribꝰ inuisibilē nō eē suspicāt̄: vel si esse credunt: tñ cū solū terrena ab eo perūt: si ea seruiētibus deesse vident: cōtēnunt: dicētes q̄d nobis ꝓdest τc̄.
i Quis est oipotens vt seruiam⁹ l
k ei? τ q̄d nob ꝓdest si orauerim⁹
a ʃ boni si habēt terrena sub ptāte habēt.
l eū? Uerūtāmen quia non sūt in m†
m manu eorum bona sua: consiliū n
a ʃ scʒ impioꝝ.
n ipioꝝ lōge sit a me. Quotiēs lu o†
a ʃ qꝛ hoc sepe ꝑcutit deus qd̄ sibi videt p̄ferri.
o cerna ipioꝝ extiguet̄: τ superue p†
p niet eis inundatio: τ dolores di q†
a ʃ leues q̄ h radicati τ graues ꝓximis ex imo
q uidet furoris sui. Erunt sic pālee r†
biles. a ʃ qꝛ τ si viridis videt̄ iam: in iudicio dei cōsumptus cernit̄.
r añ faciē vēti: τ sicūt fauilla quaꝫ
a ʃ vnde in circūitu eius tempestas valida: τ irē deus manifeste veniet de⁹ nr̄ τ non silebit.
b ʃ vsq̄ in tertiā τ q̄rtā generationē: qꝛ vsq̄ ad tertiā τ q̄rtā ꝓgeniē: eā quā imitēt̄ filij parentū vitam possunt videre: vsq̄ ad eos vltio extendi
s turbo dispergit. Deūs seruabit s†
tur: q̄ viderūt qd̄ male seq̄ret̄. a ʃ petm̄ τ penā
t filijs illi⁹ dolōrē patris: τ cū red t†
a ʃ culpa oculos claudit: pena aperit.
b ʃ ecce sera ei⁹ scia: qꝛ añ non vidit culpam.
v diderit: tūnc sciet. Uidēbūt ocu v x

a Bos eoꝝ ꝯcepit. diuitie eni antiq̄ꝝ ꝓ maiori pte erāt in aīalib⁹. inter q̄ boues multū reputabāt̄ ꝓpter carnes τ pelles τ agriculturā: quoꝝ describit h multiplicationē dicēs: Bos eoꝝ ꝯcepit. i. vacca: qꝛ bos ē cōmunis generis. τ ꝑ h excludit sterilitatē. b Et nō abortiuit añ partū sicut aliq̄n ꝯtingit. c Uacca peperit. faciliter absq̄ ꝑiculo fetus τ matris. d Et non ē p̄uata fetu suo. q̄ ꝑ nutritionē deducit̄ ad debitū robur τ augmētuꝫ. τ sic tollit̄ dicere multiplicatiōis quodlibet impedimētū: τ qd̄ dictū ē de bobus intelligēdū ē de alijs aīalib⁹: τ qꝛ ad ꝓsperitatē talē nō sufficiunt diuitie nisi assit vita iocūda in se τ i amicis. Ido subdit̄: e Egrediūt̄. s. ad spaciādū q̄si greges paruuli eoꝝ. Ido subdit̄: f Et infan. eoꝝ exul. lu. τ sicut pueri ducūt vitā iocūdā: sic τ patres τ adulti. Ideo subdit̄: g Tenēt tympanū τc̄. τ nō solū breui tpe sed lōgo. et ideo sequitur: h Ducūt i bonis dies suos. i. totū decursū vite sue. Ideo sequit̄: i Et i pūcto τc̄. i. ad sepulturā. ita ꝙ iter ꝓsperitatē τ sepulturā eoꝝ maturā nō iteruenit eis aliq̄ aduersitas: ista aūt ꝑ experientiaꝫ videt̄ aliq̄n ꝯtingere impijs. et ꝑ h excludit̄ dictū sophar: scʒ ꝙ ꝓsperitas maloꝝ in p̄senti ē breuis: τ cito tollitur ꝑ aduersitatē supuenientē etiaꝫ i p̄senti vita: per h etiaꝫ declarat ꝓpositū iob. s. ꝙ ꝓsperitas hui⁹ vite nō est premiū vtutis: nec aduersitas semper ē pena peccati p̄cedentis. k Qui dixerūt. Hic remouet duplicē obiectionē: qꝛ posset aduersari⁹ dicere ꝙ ꝓsperitas taliū ꝓpter h durauit vsq̄ ad mortē: qꝛ i ꝓsperitate sua ꝯuersi sūt ad deū. hoc excludit. d. Qui dixerūt deo recede a nobis. reprehensiones ei⁹ ꝑ viros sanctos vel ꝑ inspirationes iteriores a se repellēdo: τ etiā deū vbis τ factis ꝯtemnēdo. Ido seq̄t̄: l Quis ē oipotens τc̄. τ q̄d no. ꝓdest si ora. eum. h videt̄ ꝓprie dictū de impijs negantib⁹ deū habere ꝓuidētiā de factis humanis: qꝛ sic oratiōes ad deū directe nō valerēt. m Uerūtñ. Hic remouet scd̄aꝫ obiectionē: qꝛ diceret aliq̄s: ex q̄ ꝓsperitas ita ꝯtingit malis sicut τ bonis. ꝫm te nō videt̄ aliq̄ ratio q̄re homo debeat declinare a malo. h remouet dicēs: Uerūtñ qꝛ nō sūt in manu eoꝝ bona sua. bona enim tēporalia q̄ habēt impij: dicunt̄ nō eē in manu sua: id ē in ptāte: qꝛ possunt ab eis auferri violēter. ꝫ bona spiritualia q̄ sunt in vtuosis nō possunt ab eis auferri ꝑ violentiā: τ ideo ꝓprie sunt in ptāte sua. τ idō dicit iob: Quia bona eoꝝ nō sūt in manu sua: qꝛ bona q̄ querunt impij sūt tm̄ tpalia: q̄ sunt auferibilia. n Cōsiliū impioꝝ. al's snīa longe sit a me. ꝑ quā volūt a deo declinare. τ ꝑ h excludit̄ obiectio p̄dicta: qꝛ bona spiritualia nō equaliter habent̄ ab impijs τ iustis. ꝫ solū a iustis: τ qꝛ sūt vere τ pfecte bona. idō declinandū est a peccato ne ꝑdant̄. o Quotiēs. Hic cōsequenter iob declarat ꝓpositum per aduersitates τ ꝓsperitates simul impioꝝ: τ facit talem rationem. Mali in hoc mūdo aliquādo ꝓsperant̄ in tota vita sua: τ aliquādo tribulant̄. igit̄ talis diuersitas circa istos impios ꝑ ꝓsperitatem. τ illos per aduersitatem ostendit manifeste ꝙ ꝓsperitates huius mundi non sint premia virtutum: τ aduersitates pene peccatorum. Nec potest dici ꝙ hec diuersitas contingat ex ignorantia ipius dei: cum omia cognoscat ꝑfectissime. ex quo sequitur ꝙ omnia talia que videntur inordinata: reducent̄ ad ordinē debitū: ꝫm dispositionem sue sapientie: quod declarabit̄ in futuro iudicio: qꝛ talis reductio non apparet in p̄senti. huius deductionis primo ostendit flagellationē aliquoruꝫ impiorum in p̄senti vita: quia satis diffuse ostēderat ꝓsperitatem aliquoꝝ impioꝝ per predicta. secundo ostēdit dei scientiā attingere ad omnia. ibi: Nunquid deus: tertio per modum cuiusdam replicationis breuis resumit quorūdam impiorum ꝓsperitatem τ aliorum aduersitatem. ibi: Iste morit̄. Circa primum dicit: Quotiens lucerna impioꝝ extinguet̄. q. d. multotiens contingit ꝙ eorum ꝓsperitas destruitur. p Et supueniet eis inundatio: id est fortis τ impetuosa tribulatio: ad modum aque inundantis. q Et dolores diuidet furo. id ē distribuet impijs τ eoꝝ filijs: de q̄bus habet̄ postea. r Erūt sicut palee: id ē tribulationi nullo mō poterūt resistere. s De⁹ ꝯuabit filijs illi⁹ dolorē patris: id ē puniendo eius filios faciet dolere patrem. τ sic dabit ei dolorē non solūmodo in se: sed in ꝑsonis cōiunctis. t Et cū reddiderit. hāc penam ꝓ culpa. v Tūc sciet: ꝙ filij sui puniūt̄ ꝓ peccato suo: qꝛ pena tēporalis bñ τ iuste infligit̄ filijs ꝓ peccato patris. x Uidebūt oculi ei⁹ interfectionē suā. sicut filij sedechie regis fuerūt interfecti in oculis ei⁹. vt habet̄. iiij. Regū. xv. ad aggrauādum suū dolorem.

C

¶ expleret de qua obduratione subiungit. a Quid enī ad rē. Nō q̄ in inferno nō cogitet de cognatis. vt fecit diues: ſz bie neq̄ p amicis nec propria vita a voluptate abstinet. Sanis culpa nec metu tormenti cedere. Aug. Quid enī ad eos per. Domus eius p culpa sua pcutitur. Sed q̄d ad eum ptinet de domo sua post se. Ecce p vltiō praui opis ea que esse potuit vite lōgitudo breuiat. Sed q̄d ad eum ptinet si numerus dierū eius dimidiet? Et i hoc ergo se peccator cōtra deum erigit vbi deus omnipotēs eius erectionē franget. Et nec illata pcussio mentē humiliat. quā in deliberatione cōtra domiⁿū obstinatio obdurat. Et notandus q̄ grauis culpe reatus sit q̄ penam p culpa mēti pponere. q̄ tamen nec tormenti metu sub iugo conditoris seruicem cordis inclinare. Sed cur deus i tantā cecitatē cadere mentē humanaz pmittat: ne quis discutere presumat. Sequit: b Nūq̄d deum quispiā docebit sciētiā: id ē nobis cum nil iniuste agit. qui q̄ subtiliorez nobis angelicā naturā iuste iudicauit. vnde nihil restat conqueri. c Iste moritur. Ecce ponit illa in q̄bus omnipotētis secretum quis discutiat? querendo cur hec ita esse pmittat. Supficies littere satꝭ patet per se. quod autez dicit: d Allego. Viscera eius plena sunt adipe. Allego. Adeps quippe ex abūdāti cibo ē: ita ex abundantia rerum superbia: q̄ mens turget. Ossa istis sūt fortitudo dignitatum. In quibus est medulla. domestice diuitie: sine q̄bus potestas exteriox quasi sicca est. Vel ossa sunt dure cōsuetudines. medulle pzaua desideria: que illas irrigāt: id est in voluptate cōseruant. Alij sūt q̄ nihil b habēt: sed habere cupiūt. qō quia nō possūt affligunt. hi moriūtur i amaritudine absq̄ opib⁹. Ecce diues inaniter gaudet. pauper inanius affligit. De vtriq̄ subdit: e Et tamen simul in puluere dormient. Que cura de dissimili vita: pspera vel aduersa: cum similis finis in puluere. Illa vita cogitanda vbi cum resurrectiōe ad dissimilem finem puenitur. vbi felix ad penas: afflictus transit ad requiem. Et tamē simul in puluere. Allego. Id ē i terre/nis desiderijs oculos mētis claudēt. f Et vermes. q̄ ō carne. i. carnales cure pmūt: qō nō in iob. q̄ nec de habit⁹ tumnit: nec ō amissis anxiꝰ fuit ſ illi b putāt: ire subiungit: g Certe noui cogi. ve. Que enī pcussū videꝝt: ipiū fuisse crediderūt. Impiū crediderunt que letis reb⁹ desti videt: qō nō cogitāt nisi q̄ adhuc i pūti herēt: nec pfecte ad eēna trāseunt. vñ addit: h Interrogate que. de via. Alia ex dictū q̄ pſentē vitaz viam sibi esse q̄ non patriā attendit: q̄ in dilectione ptereuntis seculi cōfidere despicit: sed eterna petit. i Quis arguet coraz eo vias eiꝰ. Cū de oīm malox cozpore loq̄rē: subito ad iniquox caput antiꝓm verba ꝓuertit. Quem quis hoīm increpare audeat pſentem. cuius visū ferre ptimescit. Vel viam eius arguere. est pſperitatem eius eterno supplicio iterueniēte turbare. Q̄d solus faciet domin⁹. ō quo scriptū ē que domin⁹ ieſus iterficiet spū oris sui. Vel. Quis arguet rē. Cōstat vias impij b frequēter argui: maxime cū eiꝰ pſperitas abit. qō sepe fit. sed ad antichristū respicit b. Quis nisi de⁹: qz nec helias nec enoch suis viribꝰ: ſ dei. k Ipe ad sepul. rē. Hoc i vita. qz sepulchra mortuos tegūt. Per sepulchra reprobi designāt: i q̄b⁹ extincte a beatitudinis vita aie velut i sepulchris latēt. Iste g̃ ad sepulchra ducet: qz in pzauoꝝ tm̄ cordib⁹ recipiet. l Et i cō. Quia i ꝓgregatiōe peccātium asturie sue ſidias exerit: qm̄ aūt m̄lti sunt mali. recte ꝓgeries noiauit. m Dulc⁹ fuit. Cocytus luctꝰ infirmātiū dr. Glaree

a Quid enī ad eū ptinet. i. de filijs suis post se. i. post mortē suā. q. d. si filij eiꝰ fuissent afflicti post mortē eiꝰ. ex b nō aggrauare dolor eiꝰ: qz nō sentiret. b Et si numer⁹ mē. rē. i. si vita uaret

vt via: ⁊ sic ꝑ tales viatores intelligūt iusti viri: sed nec hoc videt̃ sufficere ad intellectū hui⁹ dicti. Cū q̄z tales hoīes nō sūt nobis cōiter noti φ tales sint cū vsus sit actus ꝓprie volūtat̃. vñ Aug⁹. x. de trini. Uti ē assumere aliq̄d in facultatē volūtatis. et ideo ꝑ opationes exteriores alicui⁹ hoīs que cadūt sub sensu nr̄o non deuenit̃ ad verā cognitionē interioris mot⁹ volūtat̃ ipius hoīs: in q̄ motu interiori vsus ꝯsistit. Cum quia tales etiā sic cognoscerent̃ nō sufficisset ad certificādū socios ipius iob de q̄sito: idē enī iudiciū esset de talib⁹ apud aduersarios: sicut de ipō iob: cū tam illi q̄ȝ ille essent vnius opinionis seu secte apud eos: ⁊ sic nullā certificationē adderent in h̄ sup dictū ipius iob. Uñ ad verū intellectū hui⁹ dicti habendū q̄d ꝓderare videt̃ in hac disputatione: vt post patebit: ad hebraice lr̄e veritatē recurrēdū est vbi sic habet̃: Interrogate viatores ⁊ signa eoꝝ non ignoretis. cui⁹ snīa ad ꝓpositū talis ē videt̃. nā viatores h̄ vocat israelites: q̄ exeuntes ab egypto ⁊ ad terrā ꝓmissionis ꝑgentes legē diuinā in via susceperunt: quā viā longo tpe ꝯtinuātes in deserto viatores possūt dici tanq̄ȝ nō habētes q̄etam mansionē: q̄ q̄dem viatores multa signa et portēta ī eadē via a deo habuerūt siliter diuinas reuelatiōes ad diuinā ꝓuidentiā de humanis actib⁹ ꝑtinētes: vñ talibus merito de hac materia ē credendū. naȝ isti de supnaturalibus fuerūt illuminati: q̄ꝝ doctrina ꝑ signa p̄dicta fuit cōfirmata: vñ iob in veritatē sue fidei de die iudicij seu de remuneratione futura assignabat testimoniū viatoꝝ p̄dictoꝝ in q̄ꝝ ꝓpheticis scripturis mlta de h̄ tradunt̃: ⁊ ideo dicebat: Interrogate viatores. q. d. q̄z ista nō possunt cognosci ꝑ rōnem naturalē nec ꝑ expientiā in hac vita acq̄sita: idcirco interrogādi sūt illi viatores q̄ reuelatiōes supnaturales de talib⁹ ⁊ signa cōfirmātia suam doctrinā a deo habuerūt. ⁊ ꝑm hāc snīam tolli pōt q̄dā obiectio: q̄ in hac disputatiōe iob cū amicis amimū pulsat. s. quō amici iob tanq̄ȝ heretici seu infideles reputāt̃: ex h̄ φ remunerationē futurā vident̃ negare: vita enī futura: siliter resurrectio mortuoꝝ de articulis fidei sūt: q̄ꝝ noticia nō pōt haberi ꝑ inq̄sitiōeȝ naturalis rōnis: nec ꝑ expientiā ī hac vita: nisi solū ꝑ diuinā reuelatiōeȝ: ipi tn̄ non legunt̃ habuisse ꝓpheticas reuelationes: nec int̃ ꝓphas fuisse: vñ excusabiles videt̃ de hoc φ talia nō crederēt: vñ apl's ad Ro. x. Quō credent ei quē nō audierūt: quō audiēt sine p̄dicāte ⁊c. Quapropter iob aduersarios remittebat ad p̄dictos viatores: q̄ de talib⁹ erāt supnaturaliter eruditi: q̄ꝝ doctrina ꝑ signa que nō nisi diuinit⁹ fieri pōt erat ꝯfirmata: ⁊ h̄ ē φ dicit: Interrogate viatores ⁊ signa eoꝝ nō ignoretis. ꝑ q̄d ptȝ φ aduersarij hāc ꝓbationē non admittētes excusabiles nō erāt ex quo poterāt habere eruditionem illā a p̄dictis viatorib⁹ p̄sertim cum in locis nō valde remotis cōmorarent̃: q̄z hus terra iob erat de ꝯuicinis arā q̄ est mesopotamia in q̄ terra habitauerūt abraā ⁊ nachor frater ei⁹ cuius p̄mogenit⁹ erat hus: vt ptȝ Geñ. xxij. d̄ q̄ terra erat iob: vt ptȝ in p̄ncipio hui⁹ libri. siliter ⁊ bus erat secūdus genitus nachor: vt ptȝ ibidē: a quo. s. bus descēdebat heliu: ⁊ ideo d̄r busites. balaā etiā q̄ multum ꝓphetauit de statu populi israelitici: vt ptȝ Numeri. xxiiij. erat de mesopotamia ex q̄ p̄sumēdū est φ isti multa poterāt scire de gestis populi israelitici: ⁊ de reuelationib⁹ ⁊ signis q̄ illis fuerūt facta: gesta enī moysi ⁊ etiā iosue multū erant famosa: vt in multis loc̃ sacre scripture habet̃. Si aūt dicat̃ φ etiaȝ filij isrl̃ transeuntes ꝑ desertū de q̄b⁹ ꝑm hanc expositionē hic fit mentio ista nō credebāt saltē explicite imo ꝑ tpales ꝓmissiones ⁊ cōminationes ad obseruātiaȝ legis ducebant̃: vt ptȝ Deutero. xxviij. ⁊ in multis alijs loc̃: dicendū est: φ h̄ erat tātū q̄ȝtum ad simplices ⁊ vulgares: qui cōpātur puero sub pedagogo existēti: vt ad Gal. iiij. nō autem q̄ȝtū ad ꝓphas ⁊ viros ꝑfectos de q̄bus hic intēdit. s. ꝑ quos signa fiebāt: de q̄bus dicit: Et signa eoꝝ non ignoretis. ⁊ ideo in hebraica nō dicit̃: Interrogate quēlibet de viatorib⁹: sȝ interrogate viatores: vt nō referat̃ hec īterrogatio ad oēs viatores illos: quoꝝ maior ps erant simplices ⁊ vulgares: sȝ tn̄ ad illos viatores ꝑ quos signa fiebāt: vl' ꝑ h̄ q̄d d̄r: Et signa eoꝝ. ītelligunt̃ figure sub q̄bus ī lege mosaica veritates inuisibiliū tradebant̃. vnde. j. Cor̃. x. Oīa ꝯtingebant eis in figura. vñ in h̄ φ dicit: Signa eoꝝ non ignoretis. īnuit φ intelligebāt figuras traditas ī scripturis illoꝝ viatorū: in q̄bus p̄mia ⁊ punitiones future vite significabant̃ ⁊c.

Replica.

In ca. xxj. vbi d̄r: Interrogate quēlibet d̄ viatorib⁹. q̄d expones postil. vocat viatores q̄ ad terminū felicitatis referunt vitam ⁊ cursum suum recta rōne: ⁊ hos dixit iob interrogādos ⁊c. hoc aūt dictū Burgeñ. dicit rōni nō ꝯsonare ex motiuis inualidis ⁊ fundamēto ruinoso cui īnitit̃: aliter hunc passum exponēdo. p̄mū ptȝ: nam arguit ꝯtra postil. ex disiūctiua dicēs illi viatores aut sūt in p̄nti vita aut ī alia: sic inq̄t ab eis nihil possumus scire sicut certū est de cōi cursu: imo apud doctos mortui non dicunt̃ viatores: naȝ illi soli viatores dicūt̃ q̄ sūt in via ⁊ statu merēdi respectu beatitudinis essentialis q̄liter sūt nō defuncti: ⁊ q̄ȝuis illa scđa ps disiūctiue cōiter nō ꝯcedatur: tn̄ ipe Burgeñ. circa ei⁹ falsitatē laborat vsq̄ ad assertionē erroꝝ inclusiue: dicit eñ de illis in alia vita positis: φ ipi nō possūt nos iuuare: nec nos illos primū ē ꝯtra fidem ⁊ vsum eccl'ie catholice q̄ ꝑm Aug̃. ⁊ alios sanctos doctores ideo celebrat sanctoꝝ festiuitates: q̄z credūt se ipōꝝ intercessiōib⁹ adiuuari. scđm siliter ē ꝯ praxim eccl'ie sacrosancte: q̄ idcirco orat ꝓ defunctis q̄ten⁹ indulgentia pījs supplicationib⁹ ꝯsequant̃. De resurrectiōe enī cū amici iob videāt̃ erronee sentire: q̄ putāt cū Burgeñ. defunctos a nobis iuuare nō posse: ita enī arguit̃. ij. Machab. xij. Nisi enī eos q̄ ceciderāt resurrecturos speraret: supfluū videret̃ ⁊ vanū orare ꝓ mortuis ⁊c. cū postil. igit̃ ꝯcedo aliā ptē disiūctiue videlicet φ viatores hic intelligunt̃ recta rōne ꝓcedētes ꝑ viā huius vite ad terminū: oīs eñ viator ꝑm rectam rationē sciens viā virtutū ⁊ terminū felicitat̃ future actib⁹ virtutū correspōdētē pōt certificare amicos iob in h̄ errore deceptos: q̄si p̄miū virtutū ⁊ penam pctōꝝ tn̄ in hac vita putēt. ⁊ nō in futurū sint expectanda. Hi igit̃ errātes remittūt̃ ab ipo iob ad tales viatores recta rōne vtentes q̄ interrogati oēs respōdebūt: φ cursus hui⁹ vite ē ꝓpter finem gratia cuius oīa fiunt: sed opa virtutū nō fiunt grā tpalis rei: nisi in relatione ad aliq̄d melius: quod etiā ꝑm purū pħm in hac vita dari nō pōt: vt ꝓbat Burgeñ. s̄. in p̄ma additiōe hui⁹ libri. Quo ad scđm φ videlicet fundamētū expositiōis Burgeñ. ruinosum sit: patet: q̄z fundat se sup lr̄a hebraica que habet vt dicit: Interrogate viatores. ⁊ signa eoꝝ non ignoret̃ dicēs filios isrl̃ esse huiusmodi viatores ꝑ desertū: q̄. xl. annis transierūt ꝑ desertū: ⁊ multa signa a deo acceperunt. Sed h̄ fundamentū vt dixi ruinosū est. p̄mo q̄z filij isrl̃ ꝑ desertum fuerunt poti⁹ vagabūdi deuiatores: q̄ȝ viatores: in quo nō solum simplices: ſ ⁊ eorum p̄ncipes oberrabāt: vt patȝ ad aquas ꝯtradictiōis. in cuius erroris penam etiā moyses terraȝ ꝓmissiōis intrare nō est ꝑmissus: vt patȝ Deutero. vlti. Exo. xxxij. et alijs murmurationib⁹. ⁊ in fabricatione vituli: vnde q̄ȝuis aliq̄ erant viatores versus terram ꝓmissam: ad cui⁹ figuram etiam tendentes ad terram viuentiū deuius error abducit. ⁊ sic ꝑm modum loquēdi boetij: nō recta rōne incedētes potius dicendi sunt deuiātes q̄ȝ viatores ꝓprie loquēdo. Nec illi israelite tā q̄ȝ viatores interrogandi sūt ꝓpter signa eius facta: q̄z vt dicit Burgeñ. lr̄a hebraica habet. Et signa eoꝝ nō ignoret̃. stāte enī lr̄a hebraica sic ꝑ signa accipiuntur rōnes viatoꝝ supra descriptoꝝ ꝑm postil. q̄z omne signum ē ad aliquid designandum institutū: vt dicit beat⁹ Aug⁹. j. de doc. xpiana. Rōnes igit̃ taliū viatoꝝ sūt signa q̄ amici iob ignorare nō debuerūt. scđo etiā fundamentū Burgeñ. ruinosū ē: q̄z fundatuȝ super opinione in q̄ etiam sancti doctores non ꝯcordant. s. quo tpe fuerit iob: q̄busdā dicentib⁹ φ fuerit tpe iacob: ⁊ post flagella duxerit Dinā filiā iacob in vxorē: de q̄ genuit filiā pulcherrimā quā duxit pħutiphar de qua venit assenech quaȝ duxit ioseph vxorē in egypto: vñ hebrei excusant ioseph de matrimonio alienigene: q̄z ex pte mr̄is eius fuit de sua gente: alijs dicētib⁹ φ fuerit tertia generatione post iacob: ⁊ sic fuisset tpe pressure filioꝝ isrl̃ in egypto. ⁊ hanc opinionē recitat beatus Aug⁹. xviij. de ciui. dei. ca. xlvij. ⁊ ꝑm vtrāq̄ opinionē fuisset aū transitū filioꝝ isrl̃ ꝑ desertū: quō igit̃ veꝝ erit iob remisisse amicos suos ad id q̄d nōdū fuit: nisi ꝑ modū ꝓphetie: q̄ modicā tunc fidē amicis suis fecisset īmo nullā. Alijs aūt dicētibus φ fuerit tpe iudicum. ⁊ illius opinionis videt̃ esse beat⁹ Greg⁹. in p̄ncipio moraliū: ꝑm quā opinionē factuȝ Burgeñ. haberet colorē: sed ruinosum est expositionē veram sacre scripture fundare sup re sic opinabili ⁊ ꝯtemnere rationabilē postillato. expositionem cū etiam rationes eius cōtra postillatorem sint inualide. Nō enī seq̄tur si q̄s nescit an sit trāsitur⁹ ad terminū φ igit̃ nesciat terminū. Nec sequit̃ nos nō scim⁹ fore transiturū ad terminū igit̃ a forte nō possum⁹ īterrogare ⁊ instrui de termino q̄z q̄ȝuis verus viator supra descript⁹ ignoret an transeat ad terminū felicitatis: scit tn̄ ex recta rōne φ talis termin⁹ sit ꝓpter quē ver⁹ viator currit: in q̄ se nōdū esse cognoscit: ita enī vult glosa q̄ describit viatorē eū q̄ p̄ntem vitam viam sibi esse nō patriā attendit: q̄ in delectationib⁹ p̄tereuntis seculi cor figere despicit sed eterna petit: non dicit q̄ ꝑuenit. Nunq̄d soli filij isrl̃ ꝑ desertum. xl. annis ꝓpter peccatā vagabundi: tales viatores sunt censendi ꝓut Burgeñ. exponit certe

nit certe puri pħi ducti lumīe recte rōnis tales viatores existētes: interrogati an p̄miū v̄tutū solū expectēt ī p̄nti vita ⁊ nō futura: sicut amici iob errātes senserūt: rñderūt vtiq̄ sicut iob: bene enī pensando dicta pħoꝝ ⁊ dicta eorum cōꝑando videre possum⁹ ex eis resurrectionē futuraȝ ꝓut beat⁹ Aug⁹. xxij. de ciui. dei. ca. xxvij. ōndit ex dict̃ Platonis ⁊ Porphirij. ad t'les igit̃ ⁊ quēlibet aliū viatorē iob amicos suos ⁊ eoꝝ errores sequentes remittit ⁊ non solum ad iudeos.

Ca. XXII

a R Espondens aūt eliphaz a†
themanites dixit: Nun- b
q̄d deo cōpari potest ho
a s. q̄z sciētia hoīs nihil ē ad sciam dei cōpata.
mo: etiam cū perfecte fuerit sciē- c
a s. re: nō eū iuuas: vñ q̄m bonoꝝ meoꝝ ñ eges.
b tie? Quid ꝓdest deo si iust⁹ fue- d
ris: aut q̄d ei cōfers si imacula-
s. nec tua iusticia prodest nec te timens arguit sed ꝓpter maliciam.
c ta fuerit vita tua? Nūq̄d timēs e
arguet te: ⁊ veniet tecum in iudi f
d cium: ⁊ nō propter maliciā tuaȝ g
plurimam ⁊ infinitas iniq̄tates
e tuas? Abstulisti enī pign⁹ fratꝝ h†
f tuorum sine causa: ⁊ nudos spo- i†
liasti vestib⁹. Aquā lasso non de k†
a s. cum dicit altiora te ne q̄sieris.
disti: ⁊ esurienti subtraxisti panē. l†
g In fortitudie brachij tui posside †
bas terram: ⁊ potentissim⁹ obti-
h nebas eaȝ. Uiduas dimisisti va m†
cuas: ⁊ lacertos pupilloꝝ cōmi- n†
a s. q̄ in tua ꝑcussione futura non ꝓuides.
nuisti. Propterea circūdatus es o†
a s. subita formido illū turbat: qui nō attēdit q̄d ex futuro iudicio sibi iminear.
laqueis: ⁊ conturbat te formido p†
i subita. Et putabas te tenebras q† r
nō visurū ⁊ impetu aquaꝝ inun s
k dantiū non oppressum iri. An co t v†
gitas φ de⁹ excelsior celo sit: ⁊ su

Glo. ordi.

Ca. XXII

a R Espōdēs ⁊c. Nūq̄d deo ⁊c. Qui ꝯ veritatē v̄ba deficiūt etiā nota replicant ne tacēdo victi videāt̃. vñ eliphaz beati iob ꝑmonib⁹ p̄ssus ea dicit q̄ null⁹ ignorat: ait enī: Nūq̄d deo cō. ⁊c. i. cōpatiōe eterni dei scīa nr̄a ignorātia ē. Ex dei nāq̄ ꝑticipatiōe sapim⁹: nō cōpatiōe. Quid ḡ mirū φ illud q̄si ꝑ doctrinam d̄r: q̄d sciri potuit etiam si taceret̃. Qui adhuc dei potētiā q̄si defendēdo subiungit: b Quid ꝓdest ⁊c. In oī q̄ppe quod bñ agim⁹ nosmetipōs nō dñz iuuam⁹. Unde per Ps. 15 psalmistā ei d̄r: Dixi dño: de⁹ me⁹ es tu: q̄m bonoꝝ meoꝝ ñ eges. Ipe enī bono nō īdiget seruitiis: ſ bonitatē ꝯfert quā recipit. vt oblata bonitas nō ipi ſ p̄us accipiētib⁹: ⁊ post reddētibus ꝓsit. Adhuc adiungit eliphaz q̄d null⁹ ignorat. c Nūquid timēs ar. Quis hoc vl' desipiēs sentiat φ verus ex timore nos arguat. ⁊ ex metu ꝯtra nos iudiciū suū ꝓponat. Nūquid timens ar. te. Qui v̄ba sua metiri nesciunt: ad ociosa dicta dilabunt̃. d Et nō ꝓpter maliciā tuam pluri. A v̄bis ociosis ad ꝯtumeliosa exarsit: qui ab ociosis se nō repressit. Ecce a torpēti corde ad v̄ba venit ociosa. ab ociosis etiā v̄bis ꝑ crimē fallacie ad cōtumelias exarsit. Isti quippe sunt casus culpe crescētis: vt lingua cū nō restringit̃: nequaq̄ vbi ceciderit iaceat: ſ semꝑ ad deteriora descēdat. Nam sequit̃: e Abstulisti enī ⁊ cetera que sequunt̃: Hec ad lr̄am apta sūt. ⁊ si de iob sint ficta. Sȝ mystice ꝑ illos heretici. ꝑ iob (vt dixim⁹) eccl'ia figurat̃. Pignus ḡ donū ē spiritus quo certi sumus de ꝓmissis. Uel ꝯfessio Deu. 24. b peccati. Uñ moyses: Cū debet tibi q̄ppiā frat̃ tuus. i. cum deliq̄t in te. ⁊ abstuleris pign⁹ ab eo. i. cum iam peccati ei⁹ ꝯfessionē tenes: añ solis occasū pignus restitue. i. confessionē venie redde: priusq̄ȝ tibi ꝑ dolorē cordis sol iusticie occidat. Quia ḡ eccl'ia reuertentib⁹ ab hereticis culpā erroris ꝯfiteri suadet: dicit heretic⁹. Abstulisti pig. ⁊c. id ē inutiliter ꝯfessionē exigis. vel dona spūalia ꝑdunt: q̄ ad te veniunt. f Nudos expoliasti. Nud⁹ ē q̄ puritate cordis fruit̃: sine velo duplicitatis: ⁊ talis aliq̄ dogmata hereticoꝝ recipit q̄ ipi vestimēta dicūt: sed q̄z talis facile ad eccl'iaȝ redit: cū heretici nudū dicūt: ⁊ ab eoꝝ veste ab eccl'ia spoliatū. Lassus d̄r q̄ sub seculi onere fatigat̃ cui eccl'iam (quā de imperitia irridēt) dicūt aquā doctrine nō dedisse: sicut ipi q̄ oībus loq̄ces sunt: ⁊ panē se nō subtraxisse putant: dū de incōp̄hensibilib⁹ audacter respōdent. Et tūc se doctos p̄ oīb⁹ credūt: cum loq̄ de incognitis infelici⁹ p̄sumūt. cū eccl'ia vel cognita modeste tacet ei cui ꝓdesse nō possent. Uel nescire incognita humiliter ꝓfitet̃: curiososq̄ ad ordinate hu Ro. 12. a militatis sensū reuocat: cū ꝑ suū illis p̄dicatorē dicit: Nō plus sape q̄ȝ Ibidē. 11. c optet sapere: ſ sape ad sobrietatē. Et rursū noli altū sapere: ſ time. Atq̄ ite Ecc. 3. c rum: Altiora te ne q̄sieris: ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Et rursum. Pro. 25. c Mel inuenisti: comede q̄d sufficit tibi: ne forte satiat⁹ euomas illud. g In fortitudine brachij tui. Quasi diceret: φ tua p̄dicatiōe terrā vniuersaliter occupasti: potētia fuit nō ratio veritatis: id est popul⁹ credidit ꝓpter potētes secli. In quo se detegūt inuidere magnitudini eccl'ie. h Uiduas. Dicūt heretici plebes q̄bus eccl'ia p̄dicatores eorū tollit cōuersos vel conuictos. vnde ⁊ lacertos discipuloꝝ cōminutos q̄runt̃. Uel q̄z eccl'ia a supstitiōe eorū q̄ ꝓhibent nubere ⁊ cibos damnāt: reuocat: lacertos dicit̃ cōminuere. vnde si q̄d aduersi ei ꝯtigit: ꝓ peccat̃ dicunt retribui ei. Et hoc est. Propterea circūdat⁹ es la. i Et putabas te tenebras ⁊c. Quasi diceret: securitatē pacis in spe tibi ꝓposueras: et ideo de p̄sumptiōe tua gaudebas: nec tribulationib⁹ te opprimi estimabas: sȝ modo in malis que pater̃ apparet q̄lis fueris. Et vide φ tribulationes aquis inundātib⁹ cōparant̃: quia alie sup alias irruunt: sicut vnda sup vndam. k An cogitas φ de⁹ ⁊c. Quasi an ideo putabas te nō opprimēdū: q̄z cogitabas deū nō videre hec inferiora: ⁊ an adhuc cogitas: Heretici se sapientes putāt: ⁊ irridēt catholicos: φ deum non timeant

Nico. de lyra

Caplm: XXII

A R Respōdēs āt. Hic ponūt̃ due replicatiōes amicoꝝ iob. et p̄mo ponit̃ replicatio eliphaz. scđo ipi⁹ baldath. ca. xxv. sophar āt ꝯtēt⁹ fuit rñsione iob vltimo posita ⁊ idō cōtra ipm nō replicauit vltra. Circa p̄mū p̄mo ponit̃ ipi⁹ eliphaz replicatio. scđo ipsius iob rñsio. ca. xxiij. p̄ma ī duas. ⁊ p̄mo arguit iob d̄ stultiloquio. scđo d̄ multiplici vitio. ibi: Abstulisti. Circa primū sciēdū φ iob supi⁹ rñdēs eliphaz. xvj. ca. dixerat. Utinā sic iudicaretur vir cuȝ deo quō iudicat̃ fili⁹ hoīs cū collega suo. Itē ibidem dixerat. Hec passus sū absq̄ iniq̄tate man⁹ mee. ⁊ de his verbis arguit eū. d. b Nūq̄d deo pōt cōpari hō. vt adducat̃ ad iudiciū cuȝ ipō de pari: sicut tu petisti. B c Etiā cū ꝑfecte fuerit sciētie. q̄z quātūcunq̄ fuerit ꝑfecta sciētia humana: distat tn̄ in infinitū a diuina: et ideo fatuū ē: imo insanū ꝓuocare eū ad iudiciū. d Quid ꝓdest deo si iust⁹ fueris. q̄z nihil accrescit ei d̄ bonis humanis. e Nūq̄d timēs ar. accusans apud aliquē iudicem. f Et veniet tecum in iudiciū vt petisti. q. d. φ nō. g Et nō ꝓpter maliciam tuam plurimam ⁊c. quasi dicat factum est tibi demeruisti: ⁊ ideo non es ita īnocens sicut dixisti. h Abstulisti. Hic ꝯñter arguit iob de multiplici vitio: ⁊ primo ponit suā rep̄hensionē. secūdo cōsultoriā monitionē. ibi: Acquiesce igit̃. Prima in duas q̄z p̄mo arguit iob de multiplici vitio ꝯtra ꝓximū. scđo contra deū. ibi: An cogitas. p̄mo igit̃ arguit iob de rapacitate dicens: Abstulisti enī pign⁹ fratrū tuoꝝ: q̄bus debebas magis cōpati. i Et nudos spoliasti vestib⁹. i. paꝝ indutos: q̄ dicunt̃ quodāmodo nudi. q̄z q̄d modicuȝ ē q̄si nihil reputat̃. ij. physicoꝝ. q. d. spoliasti illos modicis vestibus quas habebāt. secūdo arguit eū de defectu pietatis etiaȝ in casu necessitatis. d. k Aquā lasso nō dedisti. ad eius refocillationem. l Et esurienti subtraxisti panē. q̄z non dare ī tali casu ē subtrahere. ꝓpt̃ quod dicit Aug⁹. Pasce fame morientē: si nō pauisti occidisti. tertio arguit de tyrānide. d. In fortitudine brachij tui ⁊c. m Uiduas dimisisti vacuas. repellēdo causā eaꝝ. n Et lacertos pupilloꝝ cōminuisti. auferendo eis v̄tutē se defendendi. ⁊ sic eoꝝ iudiciū ꝑuertisti. o Propterea circūdat⁹ es laqueis. i. ꝓpter mala p̄dicta illaqueatus es angustijs: de quib⁹ nō potes exire. p Et ꝯturbat te formido subita. de malis futuris. q Et putabas. q̄ñ eras in potestate. r Te tenebras nō vi. i. aduersitates q̄ tenebris designāt̃. s Et impetu ⁊c. i. magnaꝝ tribulationū. t Nō oppressū iri. nō fore opprimēdū. v An cogi. Hic ꝯñter arguit iob de pctō ꝯ deū. s. de infidelitate. ⁊ p̄mo arguit eū de infidelitate. scđo de ei⁹ effectu. ibi: Nūq̄d semitā. Circa p̄mū sciēdum φ aliqui

B timeāt qꝛ corporaliter eū nō vidēt: nec putēt eū3 videre terrena ex lōginquo: ideo ꝙ celo altior sit ꝛ q̄si in nube latēs p caligi/nē iudicet: ido ꝙ iter nos ꝛ celū aerie sint ptes: ꝛ supioribꝰ in tētus minꝰ ima ppēdat: ꝛ dū ambiendo cardines celi ꝯstrigit inferiora nō respiciat. Sz q̀s de deo ista vel desipiēs suspicet? Qui nimirū dū sit semp oipotēs sic i/tēdit oībꝰ vt assit singulis: sic adest sin gulis: vt simul oībꝰ nūq̄ desit. Naz ꝛ si quosdā peccātes deserit: eisdem tñ ipīs adest p iudiciū: q̄bꝰ deesse cernit p adiumētū. Sic itaqꝫ exteriora circū/dat vt iteriora ipleat. Sic iteriora im/plet: vt exteriora circundet. Sic sūma regit: vt ima nō deserat. Sic imis pñs ē: vt a supioribꝰ nō recedat. Sic latet i sua specie: vt tñ cognoscat in opatiōe.

C Sic cognoscit in suo ope vt tñ cōpre/hēdi nō valeat cognoscētis estimatio/ne. Sic adest vt videri nequeat. sic vi/deri nō valet: vt tñ eiꝰ psentiā ipa sua iudicia testent. Sic se nobis itelligēdū pbet: vt ipm tñ nobis radiū sui intelle ctus obnubilet. ꝛ rursū: Sic caligine nos ignorātie repmit: vt tñ menti nr̄e radijs sue claritat intermisceat: q̄tenꝰ ꝛ subleuata q̄ppiam videat: ꝛ reuerbe rata cōtremiscat. Et qꝛ eū sicuti ē vide re nō pōt: aliq̄tenꝰ vidēdo cognoscat. Sz h̄ heretici sanctā ecclīam scire non estimāt: qꝛ stulto iudicio solos se sapi/entes putāt. Ex q̄ꝝ adhuc typo subiū git: a Nūq̄d semitā secu. ꝛc. Sicut semitā redēptoris humilitas: ita semi ta seculoꝝ supbia. Seculoꝝ itaqꝫ semi tam viri iniq̄ calcāt: q̄ p huiꝰ vite desi/deria i elatiōe perambulāt. b Qui sublati sunt ꝛc. Qui pñtez vitam dili gūt: lōgiora sibi eiusdē vite spatia ꝓ/mittūt. Sz cū eos superueniens mors subtrahit: eoꝝ vite spatia q̄ i cogitati/one tetēderāt itercidit. Sciēdū ꝙ or/dinans nos deꝰ iuxta merita disponit ꝛ terminū: vt vel malꝰ breuit viuat ne pluribꝰ noceat. Uel bonꝰ diutiꝰ viuat vt plibꝰ ꝓsit. Uel rursus malꝰ diutiꝰ: vt mala augeat: q̄bꝰ boni ꝓbent. Uel bonꝰ citiꝰ subtrahit: ne si diutiꝰ viuat malicia corrūpat. Et mutat snīa: sed

D nō ꝯsiliū eternū. c Et fluuiꝰ subuer tit funda. eoꝝ. Iniq̄ dū pñtia eē fugiti ua nō intuēt: mētē in amore vite psen tis figūt: ꝛ q̄si lōge habitatiōis i ea fū damēta cōstruūt. Sz fluuius subuer/tit fundamēta eoꝝ: qꝛ cursus mutabi/litatis statū in eis subruit puerse con/structionis. d Cū ille implesset do/mos eoꝝ bonis. Maloꝝ domos dñs implet: quia etiā ingratis sua dona non denegat. e Quoꝝ sentētia lōge sit a ꝛc. Hoc etiā iob supra: quoꝝ ꝯsilium lōge sit a me. Sz cōsiliū i corde: sentētia in ore. Iste ergo verbis malo/rū: iob ꝛ cogitationi esse optat dissimilis. f Uidebūt iusti. Iniquoꝝ interitum. g Et letabunt. Cum districto iudici pfecta iam securitate inheserint. Nūc enī reprobos ꝓspiciunt ꝛ gemūt. h Nōne suc. ē ere. Hic iniq̄ erecti sūt: qꝛ prauis acti onibꝰ extollūt: s eoꝝ erectio succidit: cum a pñti vita ad inte/ritum: vel a ꝯspectu iudicis ad gehēnā ptrabunt. i Et reli quias eo. deuo. ignis. Quia ꝛ si h̄ carnē relinquāt: in resurre/ctione recipiūt: vt in carne ardeāt in q̄ peccauerūt. k Ac/quiesce igit ꝛc. Culpa supbie est docere meliorem: qd sepe he/retici faciunt catholicis. l Si reuersus fueris. Quia a iu sticie edificatione destructus es. m Et longe facies iniqui tatem a tabernaculo tuo. Corpus anime accipitur tabernacu/lum: ꝛ mens cogitationum. Et est sensus: Si ad deum post er/rata reuertaris: in cogitatiōe ꝛ in opere mūdaberis. n Da bit pro terra silicem. Per terram infirmitas actionis: per sili/cem fortitudo signatur: per torrentes aureos doctrina intime claritatis. Ad se ergo conuersis pro terra dat silicem robusti operis.

per stellarū verticez sblimet? Et a
a ideo. b q̄si ex tā lōginquo videre nō pōt.
dicis: Quid enī nouit deus? Et b c
iterum dicis.
q̄si p caliginem iudicat. Nubes d†
latibulum eius: nec nostra ꝯside
rat: ꝛ circa cardies celi pambulat
a Nūquid semitā seclo ꝝ custodire e f
b cupis: quā calcauert viri iniq̄ q̄ g h
c sublati sūt añ tps suū ꝛ fluuiꝰ sub i† k l†
a iniqui b hoc etiā supra iob dixit.
uertit fūdamētū eoꝝ? Qui dice m† n†
a h̄ ē qd. s. dixit iob: q̄s ē ops vt seruiamꝰ ei.
bāt do: recede a nob: et q̄si nihil o†
facere possit oipotēs: estimabāt p†
a vt bonitate eiꝰ erubescāt ꝛ redeant ꝛ cōtem/nentes grauius puniantur.
b eū cū ille iplesset domos eoꝝ bo q†
c nis: quorū sententia procul sit a r†
a ꝛ h̄. i iudicio. b q̄ h̄ dolet d erroribꝰ eoꝝ.
f g me. Uidebūt iusti ꝛ letabuntur s t
a qꝛ eos tūc exultādo despiciet. b quia.
h et inocēs subsānabit eos. Nōne v x
a carnē quā hic relinquunt.
i succisa ē erectio eoꝝ: ꝛ reliquias y
a deo: qd erit dū mihi cōsentis.
k eoꝝ deuorauit ignis? Acquiesce z†
a vel bis. b qꝛ iā nō iurgabor cōtra te. c si me sequaris.
igit ei et habeto pacē: et per hec a b
a opa. b q̄si qd dico ex ore illiꝰ ꝓcedit.
habebis fructꝰ optimos. Susci/ c†
a ac si dicat: q̄s nūc vsqꝫ i ore ꝛ ñ i corde hūisti
pe ex ore illius legē: ꝛ pone smo
l nes eiꝰ in corde tuo. Si reuersus d†
a in iusticia.
fueris ad omnipotētē edificabe
m ris: ꝛ longe facies iniq̄tatez a ta e
a et deus. b cōuersus ex infirmo fit for tis: ꝛ in ore bene viuētis doctrina abūdabit.
n bernaculo tuo. Dabit ꝓ terra si/ f†

dixerūt deū hr̄e noticiā determinatā de substātijs incorrupti bilibꝰ ꝛ supioribꝰ: nō aūt de inferioribꝰ q̄ subiacēt corruptiōi. de q̄bꝰ sm eos nō habet cognitiōez nisi i vli: dicētes ꝙ itelle/ctus eiꝰ vilesceret: si talia determiate ꝛ i particulari cognosce/ret. ad h̄ aūt seq̄t ꝙ eiꝰ ꝓuidētia nō se extēdat determinate ad ista pticularia: ꝛ corruptibilia h̄ āt di/ctū nō solū ē ꝯ sacrā scripturaz: q̄ dicit deū oia scire i pticulari ꝛ determiate: s etiā ꝯtra dictū pbi. j. de aīa. q̄ habet ꝓ icōueniēti ꝙ deꝰ aliq̄d ignoret qd nos cognoscimꝰ. nos aūt cognoscimꝰ pticu laria corruptibilia. Nec valet si dicat: deꝰ cognoscit illa in vli. qꝛ talis cogni/tio q̄ ē tm̄ in vli ē cōfusa ꝛ impfecta: vt habet. j. physicoꝝ. i deo aūt nihil ipfe ctiōis ponēdū ē. Silr nō valet ꝙ dicūt intellectū diuinū vilescere ex taliū cog nitiōe: qꝛ h̄ cog̃scit recipiēdo aliq̄d ab eis: s3 p essentiā suā: q̄ pfecte oia reple tat. ꝛ ido eliphaz h̄ dictū merito repu/tabat erroneū: i quē errorē dicebat iob incidisse. d. An cogitas ꝙ deus excel/sior celo sit? hoc ē qꝛ excelsior celo ē. tu credis ꝙ de celestibꝰ habeat tm̄ deter/minatā cognitiōez. Ido subdit: a Et dicis. in corde tuo. b Quid enī no uit deꝰ. s. d ist inferioribꝰ. q. d. nihil vl modicū. Ido subdit: c Et q̄si p cali. iudi. qꝛ cognitio q̄ ē tm̄ i vli ē ꝯfusa. d Nubes la. eius. i. infra nubes nō se extēdit eiꝰ cognitio ad inferiora. vnde subdit: Nec nr̄a ꝯsiderat. e Nunq̄d. Hic ꝯñter arguit eū de effectu dicti er/roris: qꝛ remota dei ꝓuidētia ab opi/bus humanis: sequit ꝙ hō sine freno timoris dei se exponat voluptatibus ꝛ pctis. ꝛ h̄ ē qd dicit: Nunq̄d semitā se/culoꝝ. i. vitam hoīm seculariter ꝛ disso lute viuētiū. f Custodite cupis. ex/ponēdo te vitijs. q. d. videt ꝙ sic. g Quā calcauerūt. i. frequēter ambu lauerūt. h Uirij iniq̄. vitijs expositi ꝛ assueti. i Qui sublati sunt. de pñti vita iusto dei iudicio. k An tps su/um. i. añ tps mortis naturalis. l Et fluuiꝰ. i. ipetꝰ tribulationū supuenien/tiū. m Subuertit fundamētū eoꝝ. i. ptātem ꝛ diuitias in q̄bꝰ ꝯfidebant. n Qui dicebāt deo recede a nob. in/q̄tum dicebāt eiꝰ ꝓuidētiā ad actꝰ hu manos determiāte se nō extendere. o Et quasi nihil possit facere omnipo tens. circa actus humanos puniēdos. p Estimabant eum. quia non plus se extendit eius potentia q̄ꝫ scientia. q Cum ille implesset domos eoꝝ bo/nis. s. tpalibus q̄ a deo ꝯcedūt hoibꝰ. r Quoꝝ snīa ꝓcul sit a me. q̄ teneo diuinam ꝓuidentiā ad oia se extēdere. s Uidebunt iusti. destructiōez p̄dictoꝝ er rātiū. t Et letabūt. nō çelo vindicte: s applaudētes diuie iusticie. v Et inocēs subsannabit eos. errorē eoꝝ despiciē/do. x Nōne succisa ē erectio eoꝝ. i. excrescētia in ꝓsperita te tpali. y Et reliq̄as eoꝝ deuorabit ignis. si enī de arbore succisa remaneat truncus in terra adhuc pullulat. s3 q̄n truncꝰ q̄ remanserat euellit ꝛ cōburit: spes ꝛ possibilitas talis pullu lationis tollit. ꝛ p h̄ intelligit ꝙ sic totaliter ꝓsperitas ab in/credulis tollet. z Acq̄esce igit. Postq̄ eliphaz arguit iob de vitijs. hic admonet eū de xtutibꝰ ad recupandū ꝓsperita/tem tpalē quā amiserat. d. Acq̄esce igit ei. i. ipi deo cui repug nare nō potes. a Et habeto pacē. sustinēdo patiēter eiꝰ ca stigationē. b Et p hec habebis ꝛc. i. tpalē ꝓsperitatē val/de magnā. c Suscipe ex ore illiꝰ legē. ꝯfitēdo ore ꝛ tenēdo corde: eiꝰ ꝓuidētiā ad oia se extendere. d Si reuersus fue ris ad oipotētē edificaberis. sicut destructꝰ es p auersionē ab eo. e Et lōge facies ꝛc. i. si elōgaueris iniquitatē nō soluz a te: s3 etiā ab illis q̄ sunt in cura tua. f Dabit ꝓ terra sili/cem. i. multo meliora q̄ꝫ ante habuisti. sicut silex ꝓualet terre simplici: ꝛ aurum adhuc amplius silici.

Pro silice   Eritqꝫ

a Pro silice tor. au. Quia ꝓ robusto ope doctrinā multiplicat clare p̄dicati onis. b Eritqꝫ oipotēs ꝯ hostes tu os. Sepe cū sacris eloquijs itēdimus: malignoꝝ spirituū insidias grauiter tole/ramus. Et ē sen/sus: dum malig/nos spūs a te re/pulerit: diuini i te eloquij talētū lucidum excre/scet. c Tūc su/per oipotētē de/litijs af. Super oipotētē delitijs affluere ē i amo re illiꝰ epulis sa/cre scripture sa/tiari. d Et ele/uabis ad de. ꝛc. Ad deuz leuare faciem: ē cor ad sublimia inuesti

P:o.29.b gāda attollere. e Et vota tua red. ꝛc. Qui vo ta vouit s ꝓ in/firmitate solue/re nō valet: ei ex peccati pena h̄ agit: vt volenti bonū posse sub/trabat. Cuz vo ea q̄ obsistit cul/pa detergit: fit ꝓtinꝰ vt votum possibilitas seq̄/tur. f Decer/nes rem. ꝛ veni/et ꝛc. Res decer nit ꝛ venit cum virtus que ex de siderio appetitur: largiente domino et etiam per effectum ꝓsperat. g Et i vijs ꝛc. In vijs iustoꝝ lumē splē dere: ē p mira opa xtutū signa sue clari

Allego. tatis aspergere. h Et veniet ti. Alle. Eadē ꝓmittūt heretici afflictis si eos se quant. i Qui enī hu. fue. Quia q̄ se humiliat: exaltabit. k Et q̄ iclinaue rit ocu. su. ꝛc. Quātū p membroꝝ mini sterū dephendi pōt: prima ostēsio sup/bie in oculis esse solet. l Saluabit innocens. Quia qui hic puenitur gra/tia vt innocens fiat: cum ad iudiciū du citur: ex merito remuneratur.

Capitulum: XXIII

R Espondēs autē ꝛc. Nunc q̄z in ama. Mens iusti in amaritudi/ne ē semp etiam in ꝓsperis: quā amari tudinem aduersitas ingeminat. vnde: Nunc quoqꝫ. Sicut fuit in prosperis. Ul nunc quoqꝫ: id est dum meliora ꝓ/mittis. Nunc quoqꝫ in amaritudine est sermo meus. Quia inordinate con/solationis intentio percussionē quā mi/nuere debuit: multiplicauit. Iusti enī eo amplius gemunt quo malos blandi/re perspiciunt qui per dulces sermones seducere querunt. n Et manus plage mee. Manus au/tem plage est fortitudo percussiōis. Sz quia ex aduersitatibus iusti plus siti/unt: faciem autoris. Sequitur: o Quis mihi tribuat. Electi cum cō tra votum quelibet agi conspiciunt: ad occulta dei iudicia recurrunt vt in eis videant: quia inordinate intus non di/

sponit:

a licē: ꝛ pro silice torrētes aureos.
b Eritqꝫ omnipotēs cōtra hostes a†
tuos: ꝛ argentuz coaceruabitur b†
a quiescens ab exterioribus.
c tibi. Tūc super omnipotētez de c†
d litijs afflues: et eleuabis ad deū d†
a cordis q̄ deo cōspicabilis. b ꝛ tunc. c qui modo ꝓ culpa tua non exaudit.
faciē tuā. Rogabis eum ꝛ exau/ e† f
a ꝓpriū ē infirmoꝝ ꝙ iustū iudicēt quē vident adipisci oēe qd petit: qd tñ deus sepe negat suis vel de spiritualibus dicit.
e f g h diet te: et vota tua reddes. De/ g† h
cernes rē: ꝛ veiet tibi: ꝛ i vijs tuis i k
i splēdebit lumē. Qui. n. hūliatꝰ l
a qd nō valet sine humiliare.
k fuerit erit i glia: ꝛ q̄ inclinauerit m n
l oculo suos: ipe saluabit. Salua/ o p†
bitur inocēs: saluabit aūt mūdi q
cia manuū suaꝝ. Ca. XXIII
R Espōdens autē iob ait: r†
a cū cōuerso meliora ꝓmittis.
m Nunc q̄z in amaritudi/ s†
n ne ē sermo meus: ꝛ ma/ t
a fortitudo pcussionis: qꝛ non solū a deo diui/si vnde ceci: sed in hoc exilio ligati.
nūs plage mee aggrauata ē sup v x
a q̄ erat etiā sine aduersis. b ꝛ cū ira grauer.
o gemitum meū. Quis mihi tribu y†

a Eritqꝫ oipotēs ꝯtra hostes tuos. ita ꝙ nō poterūt ampliꝰ tibi nocere. b Et ar gētū coaceruabit tibi. i. diuitie generalit q̄ noie argēti designāt: ꝛ non solū ꝓmittit ei eliphaz ꝓspitatē i bonis corpalibꝰ: s etiā in spūalibus q̄ se tenēt ex pte aīe ꝛ talia nō ꝓmiserat añ. dicit igit: c Tūc sup oi. ꝛc. expiendo iteriꝰ diuinas ꝯsolatiōes. d Et eleuabis ad ꝛc. eū q̄ete ꝛ delectabiliter ꝯtēplādo. itelligit tñ de ꝯsolationibꝰ ꝛ ꝯtēplatiōibꝰ q̄ pñt haberi i vita pñti: qꝛ futurā negabat. e Rogabis eū. ꝯfidēter. f Et exaudiet te. velociter. g Et vota tua red. modus ē enī hoīs exauditi deo reddere vota q̄ ei ꝓmiserat. h Decernes rē. sm dispositiōez et vo/lūtatē tuā. i Et veniet tibi. absqꝫ defectu. cuiꝰ causa subdi tur: k Et in vijs tuis ꝛc. i. deꝰ illustrabit te ad disponen/dū de futuro qd est tibi vtile: ꝛ qd vult tibi dare. l Qui enī humiliatꝰ fuerit. deo se fideliter subijciēdo. m Erit i glia. i. in ꝓspitate tpali q̄ꝫtum ad corpꝰ ꝛ aīam mō p̄dicto. n Et q̄ inclinauerit oclos suos. ad ꝯsiderādū humilit ꝓ/prios defectꝰ. o Ipe saluabit. a tribulationibꝰ sup ipios obstinatos veniētibꝰ. Ido subdit: p Saluabit inocēs. s. corde. q Saluabit aūt mūdicia manuū suaꝝ. q. d. ad pfe ctam salutē req̄rit mundicia cordis ꝛ opis: p manus enim opera designantur.

Caplm: XXII

Moraliter. † Respōdēs aūt eliphaz ꝛc. Hic ponitur tertia replicatio eius ꝯtra iob in q̄ arguit eū de crudelitate ꝛ infidelitate: lz aūt eiꝰ ver ba ꝯtra iob nō valeāt q̄ talis nō erat: valēt tñ ꝯtra eos q̄ ta/les sūt sm xitatē. ꝛ sic intēdo exponere icipiēdo a loco vbi incipit eū de dict vitijs notare dicens: † Abstulisti pignꝰ fratrū tuoꝝ sine causa. h̄ enī faciūt dñi crudeles ꝛ eoꝝ mini/stri. † Et nudos spoliasti: id est pauperes male vestitos. † Aquā lasso nō dedisti ꝛc. nomie panis ꝛ aque intelligit ois cibus ꝛ potus quē auferūt tyrāni etiā ab indigentibꝰ. ꝛ hoc notat cū dicit: † Nō dedisti: id ē abstulisti. minꝰ enim dicēdo plꝰ significat. † In fortitudine brachij tui posside/bas terrā: id ē p tyrānidē. † Uiduas dimisisti vacuas. ea/rum auferendo substantiā. † Et lacertos pupilloꝝ cōmi/nuisti: id ē tutores eoꝝ dure tractasti. Sz qꝛ deus aliquādo talia punit in pñti subdit: † Propterea circūdatus es la/queis: id ē multiplicibꝰ malis. † Et cōturbat te formido subita. ne veniant adhuc tibi maiora mala. † Et putabas te tenebras non visurū: id ē te nō puniendū pre supbia non timens deum. ideo subdit: † An cogitas ꝙ deus excelsior sit ꝛc. quasi diceret: videt ꝙ tu credas deū de istis inferiori/bus noticiā non habere: p hoc ꝙ peccas sine freno ꝛ inuere/cunde. † Nunquid semitam seculorum custodire cupis: id est vitam iniquorū imi tari. quasi diceret: patet ꝙ sic. ex modo tuo viuendi. † Qui sublati sunt ante tem/pus: id est mortui ante terminū naturalē. ꝓpter suam maliciam. † Et fluuius sub/uertit fundamentū eorum: id est id in quo habebant fiduciā. † Qui dicebant deo recede a nobis ꝛc. eius nuncios repellēdo. sc3 ꝓphetas ꝛ apostolos ꝛ predicatores alios. † Et quasi nihil posset omnipotens estimabāt eu3. vt videt ex operibus co/rum. † Cum implesset domos eorum bonis. ꝛ sic in eis patet peccatū ingratitudi/nis. † Uidebunt iusti ꝛ letabunt. de eorū deiectione. Ps. lvij. Letabit iustus cū viderit vindictam ꝛc. Et quia quilibet quātūlibet malus redire potest ad bonum dum viuit. subditur: † Acquiesce ergo ei ꝛc. vere penitēdo ꝛ ipm humiliter depre cando. † Et per hec habebis fructus optimos. sc3 gratiam in presenti: ꝛ gloriā in futuro. † Suscipe ex ore illius legem. euangelicam quam ore ꝓprio promulgauit Heb. j. Nouissime diebus istis locutus est nobis in filio. † Si reuersus fueris ad omnipotentem edificaberis ꝛc. replicatio est eiusdem per alia verba. † Dabit pro terra silicem: ꝛ pro silice torren. ꝛc. id est ꝓ terrenis celestia ꝛ pro trāsitorijs eterna. † Eritqꝫ contra hostes tuos. a te repellendo spiritus malignos. † Et argentū co/aceruabitur tibi: id est vere diuitie celi. † Tunc super omnipotētem delitijs afflu/es. eius bonitate fruendo. † Et eleuabis ad deum faciem tuam. ipsam clare vidē/do. † Rogabis eū ꝛ exaudiet te. ꝓ tibi deuotis orando. † Et vota tua reddes. deū iugiter laudando. † Decernes rē: ꝛ veniet tibi: ꝛ in vijs tuis splēdebit lumē. nam sanctis ad votum succedunt omnia. Sz quoniam gloriam celi precedit humili tas in psenti. Ido subditur: † Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. Et simili ter vite puritas. Apocal. xxj. Nihil inquinatum intrabit in illam. Ideo sequitur: † Saluabitur innocens: saluabitur autem mūdicia ꝛc.

Capitulum: XXIII

R Espondens autem iob. Hic ponit ipsius iob responsio: notauerat autē eum eliphaz de duobus sc3 ꝙ erat flagellatus ꝓpter peccata sua. ꝛ ꝙ male senti/ebat de diuina ꝓuidentia. ido pmo excludit primū. ꝛ secundo secundū. ca. sequēti. Circa primum iob primo se iniuriatum conquerit. secundo ꝓpositum exequit. ibi: Quis mihi tribuat. Circa primum dicit: s Nunc quoqꝫ in amaritudine est ser/mo meus. cuius rationem subdit: t Et manus plage mee: id est potestas seu gra uitas flagellationis quā sustinui. v Aggrauata est. p iniuriaz mihi irrogatam: eo ꝙ imponit mihi ꝓpter culpam meam fuisse illatam. x Sup gemitu3 quasi di cat prius habui causam gemēdi silenter: sed modo habeo causā cōquerēdi patēter. y Quis mihi. Hic ꝓsequit intētū suū declarans se ꝓpter pctā non fuisse flagella/tū. ꝛ h̄ duplicit. pmo p diuinū iudiciū cui nihil ē occultū. scdo p euidētiā opeꝝ suo/rum. ibi:

Sponitur: quod inordinate foris currere videt. Et hoc ꝯ qđ subdit: a At cognoscā. Per speciē. quē noui p fidem. qđ se sentire iudicat vsq ibi: veniā ad soliū eius. b Inueniā. Ut ē: qđ mō differt de⁹ vt plus desideret. c Et veniā vsq ꝛc. Soliū sūt angeli qb⁹ interesse cupit. Uel h̄ vba positis i hac vita cōueniunt: q2 cū p̄sidentē angelis fide vidēt: sciūt q q̄ mire eos regit: iniuste de hoīb⁹ non disponit: ꝛ sua vota dānāt: dū meliora disponere deū videt. Un̄: d Ponā coram ꝛc. Coraz deo iudiciū ponere: est intra secretū mētis p fidei ɔtēplatiōez ad tremendū examē illi⁹ oclos nr̄e cōsiderationis apire. qđ peccator homo mereat attēdere: ꝛ occultus nunc ꝛ tacit⁹ iudex q̄ terribilis post appareat ɔsiderare.

B e Os meuz re. ꝛc. Quia dum examē iudic̄ ɔ se ɔtēplat: amare se pnīe inuectione psequit. f Ut sciā verba q̄ ꝛc. Cū enim culpas penitendo pseq̄mur: qđ nobis de eis iudex in suo examine dicere possit inuenim⁹: quod nescit: q̄ mala sua negligit. g Nolo multa forti. cō. Quis enī i examīe īueniri iust⁹ valeat si ꝑm sue fortitudinis maiestatē vitā hoīm discutiat deus: quālibet enī iust⁹ si districte iudicat: mole magnitudinis p̄mit. Un̄ subdit: h Nec magnitudīs sue mo. Quasi diceret: si ꝑm fortitudinē suā mecū ɔtēderet: mole sua me p̄meret. ꝛ nota q2 duz fortitudinem vitat: infirmitatē

C incarnatiōis optat. vn̄ subdit: i Proponat eq̄tatē cōtra me. Mediator dei et hoīm equitat̄ nomīe designat: de quo scriptū

1. Cor. 1. d est: q̄ factus ē nobis a deo sapiētia: ꝛ iusticia. Et est sensus. Ad redarguēdas vias meas incarnatū filiū mittat: ꝛ nūc insidiātem aduersariū p absolutionis mee iudiciū victor excludam. k Si ad orientem iero. ꝛc. Ac si dicat. filiū incarnatuz mittat. In altitudine sua diuinitas app̄hendi nō poterat: sed monstrauit se hoīb⁹ p humilitatez. De⁹ in pte nō est: q2 vbiq ē: ꝛ min⁹ inuenit: si in pte querit: Uel ad orientē it q̄ mētem i cōsideratiōe attollit maiestatis: ꝭ de⁹ in natura nō apparet ei. Inde āt mēs reuerberata ad se redit q̄si ad occidētē: ꝛ videt q̄ supra sit: ꝛ se indignam videre. Ad sinistram vt qui peccat̄ ɔsentit: qui nullaten⁹ deum apprehendit. Ad dexterā vertit: q̄ de virtutib⁹ eleuat: q̄ deū non videt. Sed nec in his oīb⁹ plene se anima cognoscit. vnde: l Ipē vero scit viā meā. i. videre nō valeo vidētez me. m Et pbauit me q̄. au. ꝛc. Non elatus cōpat se auro: ꝭ sua humiliter cōsiderat: qđ lz oī iusto. Et hoc est. Et pba. me. q̄. au. ꝛc. Ex vstione enī tribulationis: et subtrahunt vitia et augent merita. n Uestigia eius secu. est pes me⁹. Beat⁹ iob in futura opatiōe incarnāde sapiētie intēdebat. Cui⁹ vitā dū supno spiritu replet⁹ sollicita intētione cōspiceret: futurā māsuetudinis illi⁹ humilitatē puidēs: q̄si ad exemplū sibi ppositūz recurrit. o Uiā ei⁹ custodiui. Custodire p intētionem ē: Nō declinare p opatione. p A mādatis labioz ei⁹. Iustorum mētes p intētionē suam oīpotēti deo assistūt: atq i scriptura q̄si os ei⁹ intuent. q Et in sinu meo abscon. ꝛc. In sinu cordis vba oris ei⁹ abscondim⁹: q̄m mandata ei⁹ nō trāsitorie: ꝭ implenda ope audim⁹. Et si vba in ope pdeūt: latēt tn̄ i corde. Si intus nō eleuat anim⁹. ꝭ si laus ex q̄rit: tūc ꝑmo dei i sinu nō occultat.

Ipe enim

a ʃ p speciē. b ʃ in re. vt est: qđ modo differt deus vt desideretur.
a b at vt cognoscam et inueniam il
c lum: ꝛ veniam vsq ad soliū ei⁹?
a ʃ si videro tūc. b ʃ quid scz nos egim⁹ ꝛ q̄ terribilis sit iudex.
d e Ponā corā eo iudiciū: ꝛ os meū a† b†
f replebo icrepatiōib⁹: vt sciā ver c†
ba q̄ mihi respōdeat: ꝛ itelligam
a ʃ lz qđ ibi iust⁹ si ꝑm fortitudinē discutiat.
g quid loquat mihi. Nolo multa d
a ʃ dū fortitudinē vitat ifirmitatē optat icarnationis.
h fortitudine cōtēdat mecum: nec
a ʃ quālibet iust⁹ si districte ab oīpotēte iudicat: mole magnitudinis p̄mitur.
magnitudinis sue mole me pre
ʃ sed
i mat. Proponat eq̄tatē ɔ me: et e†
pueniet ad victoriā iudiciū me f†
k um. Si ad oriētē iero nō apparet g h
ꝛ si ad occidētē nō itelligā eum. i k
Si ad sinistrā. qđ agā? nō appre l m
hendā eū. Si me vertā ad dexte n
a ʃ quasi ego nō possum videre eū: sed ipē me videt: vnde magis est timēdus.
l rā: nō videbo eū. Ipē vo scit viā o p†
a ʃ iustus ante flagella a deo dicitur: sed minus de se sentit dicens se ibi purgari.
m meaz: ꝛ probauit me quasi aurū q†
a ʃ pbauit me. b ʃ ꝛ ergo c ʃ opatōes q boños iuuat: malos tolerat vel exēpla vbi incarnati q̄ non potuit videre sublimia occulte dispositiōis.
n qđ p ignē trāsit. Uestigia ei⁹ r†
o secut⁹ ē pes meus: viā ei⁹ custo
p diui: ꝛ nō declinaui ex ea. A mā s
a ʃ custodit ꝛ nō declinat: q̄ hec vbi itēdit opat.
q datis labiorum eius nō recessi: ꝛ
a ʃ in hoc ostendit q in tot bonis que egerat nihil se esse credidit.
i sinu meō abscōdi vba oris ei⁹.

rū. ibi: Uestigia ei⁹. Prima i duas. q2 p̄mo ōndit ppositū. scđo declarat quoddā dictū suū. ibi: Si ad oriētē. Circa p̄mū iuocādo diuinū iudiciū dicit: Quis mihi tribuat vt cognoscā deū iudicē meū ad sciēdū causā afflictiōis mee. Et veniā vsq ad solium ei⁹. s. vt possim audire ab eo qđ q̄ro. a Ponā corā eo iudiciū. nō dicit ɔ eū sicut ɔ pte aduersā: ꝭ corā eo sicut coraz iudice. cui obtēperare volo: ꝛ sic excludit vbū eliphaz iponētis sibi q vellet cū deo ɔtēdere de pari. b Os meū re. ꝛc. In hebreo habet: argumētationib⁹. sicut discipul⁹ corā magistro aliquādo multiplicat argumēta nō ad ɔtētionē: sed ad veritat̄ inq̄sitionē quā desiderat audire a magistro. ꝛ h̄ ostēdit lr̄a sequēs. cū dr̄: c Ut sciam ꝛc. h̄ etiā ostēdit p h̄ qđ subdit: d Nolo multa fortitudine ɔtendat mecū. i. in tanta sublimitate mecū loquat: q nō possū cape: sed magis ɔtēperet se capacitati intellect⁹ mei. e Proponat eq̄tatē ɔtra me. i. declaret p effectū reuelatiōis vel manifestatiōis sue grauitatem pene mee ꝛ culpe. f Et pueniet ad vi. iudi. meū. i. iudicet p merita q appareat victoria mea sustinēdo veritatē ɔtra amicos meos impugnātes ipsam. ꝛ sic postea factum fuit. vt habet in fine hui⁹ libri: vbi dn̄s dicit: Nō est̄ locuti corā me rectū: sicut seru⁹ me⁹ iob. g Si ad oriētē ꝛc. Hic declarat quoddā dictū suū. Dixerat enī de deo: Quis mihi tribuat vt cognoscā ꝛ iueniā illū. p h̄ insinuās manifeste q homo virtute naturali nō pōt ad pfectā dei cognitionē ptingere. ideo h̄ declarat dicēs: Si ad orientē ꝛc. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q homo ad cognitionē dei ascēdit ex creaturis visibilib⁹. ꝑm q dr̄ Sapie. xiij. A magnitudine speciei creature poterit cognoscibiliter creator horū videri. inter creaturas autē visibiles firmamentū tenet p̄mū locū: cui⁹ mot⁹ incipit ab oriente tēdēs versus occidētē: ꝛ q̄tuz ad hoc dicit: Si ad orientē iero: motum firmamenti ɔsiderando. h Nō apparet. s. ipē de⁹ p hoc pfecte cognit⁹: quia lz firmamentum sit creatura valde nobilis. tn̄ in infinitū deficit a pfectione creatoris. scđm vero locū tenet motus planetaz: q̄ incipit ab occidēte tendens versus orientē ꝛ q̄tum ad hoc dicit: i Si ad occidentē. me cōuertero: planetas et eoz mot⁹ ɔsiderādo. k Nō intelligā eū. s. pfecte: eadē rōne qua de firmamēto dictū est. l Si ad sinistrā. i. ad aq̄lonē ɔsiderādo stabilitatē poli artici ꝛ stellaz q̄ mouēt pp̄e ipm. m Quid agā. q. d. nō habeo sufficiēs mediū ad cognoscēdū pfecte deū. n Si me vertam ad dexterā. i. ad meridiē: vn̄ ē fortitudo luminis. o Nō videbo illū. q2 illud lumē est tm̄ corpale ꝛ in infinitū deficiēs a diuino lumie: ꝛ q2 eadē est distātia dei ad creaturas. ꝛ creaturaz ad ipm. sicut est eadē via a thebis ad athenas ꝛ econuerso. posset aliq̄s credere q sicut nō cognoscim⁹ ad deum nisi valde impfecte pp̄ter distantiā ipi⁹ a nobis: sic ecōuerso nō cognosceret nos pfecte ratiōe huius distantie. ideo h̄ excludit dicēs: p Ipē vero scit viā meā. i. oīa opa mea vsq ad minima. q Et pbabit me q̄si aurū. ignis autem pbans aurū nō dat ei veritatē auri: sed eam p̄existētē declarat. ita dicit iob q ignis tribulationis nō dedit sibi inocentiā: lz illam declarauit p eius patientiā. ꝛ sic deus eum pbauit: nō ad cognoscendū ei⁹ innocētiam sibi incognitam: sed vt alijs manifestaret: sicut et temptauit abraam Gen̄. xxij. vt eius obedientia alijs notificaretur. r Uestigia ei⁹. Hic ɔsequēter ostēdit ppositū testimonio suoz operum que fuerāt hoīb⁹ nota dicēs: Uestigia ei⁹ secut⁹ est pes me⁹ ꝛc. id ē dictamē recte rōnis secut⁹ sum in oīb⁹ operib⁹ meis: qđ ē quasi quoddam vestigium impressum a deo mētib⁹ humanis. s A mādatis labiozū ei⁹ nō reces. i. ab illis q̄ p diuinam reuelationē habui vltra naturalē cognitionē. q̄uis enī gētiles n̄ habuerūt legē a deo reuelatā: q̄ data fuit iudeis in mōte synai: tn̄ illis gētilib⁹ q̄ viuēdo ꝑm dictamē recte rōnis ɔuertebāt se ad deuz depcādū: reuelabant ea que erāt ad salutem necessaria: a deo īmediate vel mediātib⁹ aliq̄b⁹ in sāctitate excellētib⁹: cuiusmōi fuit iob: q̄ habuit reuelationē valde clarā de resurrectiōe futura. vt patuit. s. xix. ꝛ q̄tuz ad dicta reuelata dicit: A mādat̄ labioz ei⁹: verūtamen quia ipē deus in se nec p cognitionē naturalē: nec p reuelatiōez cōp̄hēdit. Ideo seq̄t.

Ipe enim

a Ipe eni sol⁹ ē. Principalit ꝛ imutabiliter. Sol⁹ enī p se ē q̄ oīa agit. i qb⁹ ē ipse timēd⁹ nō q̄ patimur: de cui⁹ imutabilitate subdit: b Et nemo auer. ꝛc. Quia semel fixa iudicia mutari neq̄q̄ possunt. c Et aia ei⁹. Ea ipsa vis q̄ cuncta disponit: aīa illi⁹ appellat. d Cū expleue. i ꝛc. Explet i me volūtatē suā: q2 mult̄ me pcussionib⁹ affligit. Sz mlta silia psto sūt ei: q2 si ferire cogitat: adhuc iuenit: vbi plaga crescat. e Et idcirco a fa. Rectitudis pauore ɔcutit: cū se reddēdis rōnib⁹ ɔspicit nō eē idoneum si districte iudicet. f Deus mollinit. Uirtutē ꝭ sue fortitudinis nō sibi: ꝭ autori tribuit. g Conturbauit me. Nunq̄ secura sūt corda iustoz: ꝭ turbata timore iudicij: q̄ tn̄ ɔsolātur donis q̄ accepērūt. Un̄ non enī perij. Flagella iustoz vl̄ p̄terita purgāt vel futura peccata auertūt: qđ n̄ i iob: ꝭ vtus augetur. h Nō. n. perij ꝛc. Ille i flagello positus a salute corpis ppt̄ iminētes tenebras perit q̄ p trāsactis peutit: vt a futur̄ supplicijs abscōdat. i Nec faciē meā. ꝛc. Qui enī semp diuine fortitudis pōdus aspexit: ei⁹ cordis faciē caligo peccati non opuit.

k AB oīpotē. ꝛc. Quia Ca. XXIIII ipē ē qđē nr̄a tpa cōp̄hēsibilit ɔspicit. l Qui aūt no. ꝛc. Quia ꝛ si iā p fidē deū nouim⁹: q̄lit tn̄ sit ei⁹ etn̄itas sine p̄terito vl̄ futuro nō videm⁹. Beatus iob ne pl⁹ sapiat q̄ optet sape dies dn̄i nō posse comp̄hēdi testificans: ad hereticoz̄ mox supbiā respectū ment̄ ɔuertit: q̄ alta sape appetūt: de qb⁹ seq̄t: m Alij termi. trāstu. Quos alioz noīe nisi hereticos designat: q2 sācte ecclie gremio exnei existūt. Ipi termios trāsferūt: q2 ɔstitutiōes patz puaricādo trāscēdūt. Qui greges diripiunt ꝛ pascūt: q2 iperitos ad se puersis persuasiōib⁹ trahūt: ꝛ doctrinis pestiferis ad iterficiēdū nutriūt. n Asinū pupil. ꝛc. Pupillos dic̄ electos q̄ magna fidei grā nutriūt: ꝛ p̄is sui iā p se mortui faciē nec dū vidēt. Et sūt pleriq: q̄ dū tales conspiciunt celestia appetere: terrena despectui habere: de reb⁹ q̄s possidēt subsidia subministrāt: q̄si ꝭ asin⁹ electoz ē q̄ deportat onera vsib⁹ eoz. Sz cuz heretici talē ab ecclia auertūt: quasi pupilloz asinum abigunt: quia cum ad pfidiam ptrahunt: a ministerio bonorum repellunt.

Et abstule.

a ʃ ideo sic ago. b ʃ sicut imutabilis substātia ē: sic ꝛ volūtas.
a b Ipe enim solus ē: ꝛ nemo auer a† b†
a ʃ ꝛ ideo timēdū ē infirmo.
c tere potest cogitatiōes ei⁹: ꝛ āni c
a ʃ vel q̄cūq. b ʃ. i. qđ voluntati eius repugnare videtur seruit illi.
ma ei⁹ quodcunq voluit h̄ fecit. d
a ʃ ꝛ ideo. b ʃ q̄si: ꝛ si malū timeri debet quod nōdū est ego i malis iam positus timeo alia.
d Cūnq expleuerit i me volūtatē e†
a ʃ quibus me feriat.
suam: et alia multa silia p̄sto sūt f g
a ʃ q2 timorē maiestatis cordi ppōnit.
e ei. Et idcirco a facie ei⁹ turbatus h†
a ʃ q̄ enivim aiaduersiōis ei⁹ n̄ cōsiderat n̄ timet
sum: ꝛ ɔsiderans eum timore sol i† k†
a ʃ nec a me ē istud: q2 ʃ vt timore iudicij penetretur.
f licitor. Deus molliuit cor meū: l†
ʃ vere
g ꝛ oipotēs cōturbauit me. Nō. n. m† n†
a ʃ deus molluit cor meū: ꝛ semp timeo.
perij pp̄ter iminētes tenebras o
a ʃ ꝛ si aliqū terigit.
i nec faciē meā opuit caligo. p

Capitulum: XXIIII

a ʃ moderat se freno sciētie nō pl⁹ sapere q̄ oportet. b ʃ sed non possum de eo cōp̄hendere.
a AB oipotēte n̄ sūt abscō q†
a ʃ inter q̄ voluimur. ʃ de⁹ natura simplex neq aliud ipē argq dies ei⁹ sunt: eternitatē quippe habet: sz ipē sibi ē eternitas. Et ē q̄ cū cognoscūt: adhuc nesciūt: q2 quē veraciter credim⁹ q̄liter tamen sit ipa eius eternitas ignoramus.
l dita tpa: qui aūt nouerunt euz: r† s†
m ignorant dies illius. Alij t̄mios t†
ʃ populos imperitos.
transtulerūt: diripuerūt greges v†
n ꝛ pauerunt eos. Asinū pupilloz x† y†

a Ipe eni sol⁹ ē. s. ifinite scie. b Et ne. auer. pōt cogitationes ei⁹. i. ei⁹ ɔsilia cōp̄hēdere. ē etiā ifinite ptātis. Ideo subdit: c Et aia ei⁹. i. volūtas. d Qđcūq vo. h̄ fecit. nullo potēte sibi resistere. e Cūq exple. i me volū. suā. me flagellādo tāq creaturā suā. f Et alia ml̄. silia. s. flagella. g Presto sūt ei. q2 mihi ꝛ alijs pōt īfligere de facili. h Et idcir. a fa. ei⁹ tur. sū: turbatiōe tristicie de p̄nti malo. i Et cōsiderās eū. q pōt multa silia iter facere. k Timore sollicitor. de futuro malo. Sciēdū tn̄ q ista tristicia ꝛ iste timor i ipō iob nō erāt absorbētes rōnez neq deijcientes a vtute: ꝭ sequētes naturā sensitiuā naturali necessitate. l De⁹ molliuit cor meū. liquefaciēs a firmitate tēporali. m Et oipotēs ɔturbauit me. modo iā p̄dicto. ꝛ q h̄ nō sustinuerit p pctō suo ostēdit. dicēs: n Non enī perij. i. afflictiones passus sū. o Propter iminentes tenebras. i. pp̄ter peccata patētia. p Nec faciē meā operuit caligo. i. pp̄ter peccata latentia q̄ faciē anime obnubilant interius: lz non appareant exterius. Capl̄m: XXIII

Moraliter. † Respōdēs aūt iob ꝛc. Supi⁹ pluries fuit dictū q iob viri pfecti gerit typum. vir aūt pfect⁹ ad p̄miū suspirat: ꝛ eius dilationē cū gemitu portat dicēs: † Nūc q̄z in amaritudine ē sermo me⁹. sed quādo ɔsiderat q ex tali dilatiōe potest i peccatū cadere cum nō sit in bono cōfirmatus. tunc ei⁹ gemitus aggrauat. Ideo sequit: † Et manus plage mee aggrauata ē ꝛc. Quis mihi tribuat vt cognoscā. sicut ꝛ cognitus sum. † Et veniā vsq ad solium eius. qđ est in glīa celesti. Sed quoniā oportet p̄cedere iudicium particulare mortis. sequitur: † Ponam coram eo iudiciū ꝛc. considerando quid in iudicio respondeā coram ipō. † Os meū replebo increpationib⁹. meditādo peccata mea quib⁹ sum increpandus. † Ut sciam verba que mihi respōdeat ꝛc. pensando nanq peccatoz grauitatem aduertit quis increpationis qualitatem. † Nolo multa fortitudine cōtēdat mecum: id est rigore iusticie sed cū tēpamēto misericordie. † Proponat equitatem contra me ꝛc. equum est enī q cū in iudicio pponitur obligatio: sic ꝛ satisfactio pponatur: si autē cōsideretur satisfactio facta p nobis p christum excedit omne peccatū humanū: ꝛ sic ad victoriam peruenit iudicium hominis contra inimicū. qđ autē excedat ostendit dicens: † Si ad orientem iero. ꝛc. oriens ē christi ortus. occidēs āt mors ei⁹. sinistra vo descēdēs ad inferna: dextra sessio eius in patris dextra. hec autē sunt incomprehensibilia a nobis. ꝛ excedunt obligationē p peccatis. Sed quia vir perfectus timere sibi debet pp̄ter incertitudinez sui status. Ideo subditur: † Ipse scit viam meam. q̄si diceret: nescio eam. de re enī ignota cōmuniter dicit: deus scit. Sz q̄uis iustus statum suum nesciat p certitudinem. scit tamē p coniecturam: quādo de mortali peccato non est sibi conscius. ꝛ est ad obediendum deo promptus. Ideo sequitur. † Probauit me quasi aurum: id est approbauit. et subdit huius signum: † Uestigia eius secutus est pes meus. in bonis ambulando ꝛ a malis declinando. † Ipse enī sol⁹ est. qui p certitudinem scit statum meum tam p̄sens q̄ futurū. † Et nemo auertere pōt cogitationē eius. nam eius consilia sunt incōp̄hēsibilia. † Cum expleuerit in me voluntatē suam ꝛc. nam de me potest facere quicq̄d sibi placuerit nūc ꝛ in futurū. † Et idcirco a facie eius turbatus sum. pp̄ter mortis periculum. † Et considerans eum. iudicem venturū. † Timore sollicitor. nesciēs in q̄ parte sim ponendus. † Deus molliuit cor meum. faciēs ipm pplexum. illud enim qđ est molle ad ptes oppositas est flexibile. † Non enī perij pp̄ter iminentes tenebras: id est non sum mihi cōscius de peccatis grauibus pp̄ter que debeā perire. sed quia per hoc non sum iustificatus maneo in pplexitate. Ca. XXIIII

D

A

q AB omnipotente. Postq̄ ostendit iob se non fuisse punitum pp̄ter peccata sua. Hic cōsequenter ostendit se non male sensisse de diuina puidentia. ꝛ primo declarat propositum. secundo concludit intentū. ibi: Q. d si non ita est. Prima in duas. quia p̄mo ostendit ppositū in generali. dicēs: Ab omnipotēte non sunt abscōdita tēpora. q̄si diceret: intuitus sue sciētie fertur sup oīa tēpora: ita q pfecte cognoscit p̄terita p̄sentia ꝛ futura. r Qui autem nouerūt eum. per inuestigationem rationis vel etiam vlterius per reuelationem. s Ignorant dies illius. i. modū sue eternitatis non cōp̄hendunt: et sic ostēdit se iob bene sentire de diuina puidentia in generali. t Alij terminos trāstulerunt. Hic consequenter ostendit idem in speciali. ꝛ hoc p diuersos peccatores sine freno timoris dei peccantes. ac si eoz facta non pspiceret: cuius tamē cōtrarium ostendit p hoc q eos manifeste puniuit ꝛ punit. p̄mo igit describit eoz̄ multiplicem culpam. secūdo penam a deo inflictā. ibi: Maledicta sit pars eius. Prima i duas: quia primo exprimit peccata ex cōcupiscētia oculorum orientia. et secundo ex carnis cōcupiscentia. ibi: Oculus adulteri. Circa primū dicit: Alij terminos trāstulerunt. defalcantes de aliorum hereditate. v Diripuerūt greges. q̄tum ad bona mobilia. x Et pauerūt eos. ac si essent sui pp̄rij. y Asinū pupillorum abegerunt: minando ad domū suam.

Et abstulerūt

a Et abstulerūt ꝛc. Vidua ꝙ eccla que occisi viri sui iterum visione ꝓuata ē. Bos hui⁹ vidue ē vnusq̄sq; ꝑdicator. Et ꝛngitur vt heretici quersus dogmatib⁹ ipos etiā ꝑdicatores trabāt. pignus nanq; cū tollit: aliud q̄dez ē q̄ renet: sed tn adhuc aliud querit: ꝛ ido heretici eos conant auferre q̄ ꝑdicāt: vt eox etiam sequaces trabāt. vñ subdit: b Subuerterūt pau. viā ꝛc. Mōnūq; hi q̄ māsue

a Et abstulerūt ꝓ pignore bouē vidue .i. titulo pignoris sub coloze iusticie: lz falso.
b Subuerterūt paupex viā. i. subuerterūt iusticiā eox ꝓ munere. c Et oppresserunt pariter māsuetos terre. de q̄bus credebant q̄ nō defendereīt se: ꝛ tn psonis ꝑdictis eēt cōpatiendū ꝓpter cō

a abegerūt: ꝛ abstulerūt ꝓ pigno/ a†
b re bouē viduę. Subuerterī pau/ b†
ſ humilium.
perū viam: ꝛ oppresserūt pariter c
ſ effrenes
c māsuetos trę. Alij quasi onagri d
ſ vbi fructus non est.
d in deserto egrediūtur ad op⁹ suū
e vigilāteſq; ad prędam ꝓparant †
a ſ scripturā de q̄ heretici sniās a suis sensib⁹ rol
f panem liberis. Agrū nō suum †
lūr. a ſ scripturā q̄z q̄ botros ꝛterū ꝓferr.
b ſ cōditorē scripture vi oppzimūt: cuius sensū violenter inflectunt.
demetūt: ꝛ vineām eius quē vi
a ſ q̄ de ea ꝓ se sentētias colligunt.
g oppresserūt vindēmiant. Nudos † dimittūt homies indumēta tol/
b lētes quibus nō est operimentū †
a ſ fluenta sanctoꝝ parrum.
i in frigore quos imbres montiū e†
k rigāt: ꝛ non habentes velamen f†
ſ cū ipi potentes sūr in seculo.
l amplexāt lapides. Vim fecerūt g†
ſ teneros ecclesie. ſ vel: gus.
m deprędantes pupillos: ꝛ vulgū
ſ vel: rū. ſ ociosis.
n pauperē spoliauerunt. Nudis ꝛ
ſ mala agentibus. ſ idem qđ nudi.
incedētibus absq; vestitu: et esu t†
o rientibus tulerūt spicas. Inter k†
aceruos eoꝝ meridiati sūt: q̄ cal l†
p catis torcularibus sitiunt. De ci m†
a ſ quos magis instante extringuere.
q uitatib⁹ fecerūt virōs gemere: ꝛ
animę vulneratorum clamauit
ſ q̄ ꝛ si iusto ordine iniustū aliquid fieri ꝓmit/ tie in vltum ramē abire non sinit iniustum quod fieri iniuste ꝓmisit.
et deus inultū abire non patiť. n
ſ nō ignozātia ſz ſupbia delinquūt: q̄ nō faciūt qđ sciūr. vñ: Cecank ꝛ nesciāt qđ non agunt.
r Ipi fuerūt rebelles lumini: nescie o
s runt vias eī: nec reuersi sūt ꝓ se/ q†
t mitā illius. Mane primo consur r†
ſ in istis alius ē homicida: alius adulter.
git homicida interfecit egenū et s
a ſ mutata ꝓsperitate eadem mens maner.
pauperē: p nōctem vero erit q̄si t†

o Ipi fuerunt rebelles lumini. sciēter agē tes contra dictamen recte rationis: qđ ꝓcedit ex lumine naturali intellectus.
p Nescierī vias eī. p ignozātiā affectatā.
q Nec reuersi sūt ꝓ semitas illi⁹. qz non pe nituerunt de malis suis: qđ exemplificat dicens: r Mane ꝓmo ꝛsurgit homicida. ad insidiandū his q̄ surgūt ante clarā lucē.
s Interficit egenū ꝛ pauperē. qui necessitate cōpulsus ponit se in via anteq̄ alij surgant. t Per noctem vero erit quasi fur. intrans domum occulte ad interficiendū. et rapiendum.

Deut.27.d

a Oculꝰ adulteri ob. ꝛc. Hoc de hereticis ꝛ. Sicut enī his q̄ adul/ teriū facit: carnē aliene ꝛiugis sibi illicite ꝛiūgit: ita heretici cū fide lē aliaꝝ ī suo errore rapiūt: q̄si alienā ꝛiugē tollūt. b Et opiet vul. Vult⁹ hūani cozdis ē sūtudo dei. Quē puersius opit. vt cogno sci a districto indice neq̄at: cū vitā suā malis actib⁹ cōfundit. vñ di/ cet: Nūq; noui vos. c Perfodiunt ī ꝛc. Domoꝝ nolē ꝛscie designāt: i q̄bus habita mus: cū aliq̄d tractam⁹ bonuz. Heretici ꝛsi ditionē eoꝝ. Cōsequē ter addit de manifestț latronibus ꝛ raptoꝛi/ bus dicēs. d Alij q̄si onagri in deserto. supple mozant ad la/ trocinia ꝛ ꝑdas exer/ cēdū. ꝛptz ꝓ lr̄am se/ quentē q̄ plana ē vsq; ibi: e Quos im/ bzes mōtiū ri. boies eni spoliati fugiūt ad loca cauernosa mon/ tium: ꝛ añq̄ illuc pos/ sint ī gredi riganť im/ bzib⁹ q̄ generāt ī mō/ tibus. f Et non ha/ bētes velamē. vestes nec domos ꝫ imbzē.
g Amplexāt lapi/ des. ponēdo se ī tra ca uernas acceptādo lo ca illa ꝓ aliquali re medio. h Vim fe/ cerunt deꝑdantes pu pillos. q̄bus deberēt parcere: eo q̄ carent nutritozibus. i Et esurīētib⁹ tulerunt spi cas. i. paupib⁹ nō ha/ bētib⁹ messem: sed tn̄ aliq̄s spicas post mes/ sores collectas illas etiā abstulerūt. qđ est vile ꝛ crudele. k In

a Oculꝰ adulteri. Hic ꝓter exꝑmit peccata ex cōcupi/ scentia carnis ꝓcedētia dicēs: Oculꝰ adulteri obseruat caliginem: id ē expectat noctē ad cōmittēdū adulteriū. b Dicens: id ē cogitans. c Non me vide. ocu. ꝛ sic p/ ficiam adulteriū securus. d Et operiet vultū suuz. ad malozem sui securitatem ne cog/ noscatur ab aliquo obuiāte seu ꝓ fenestram spectante. e Perfodiunt in tenebzis domos. s. ad ulter ꝛ adultera occultū introi/ tum adinueniendo. f Sicut ē die cōdixerant sibi. ꝓ nunciū sig/ nificando seu ꝓ litteras ad inuꝛ cem missas. g Si subito apa ruerit auroza. anteq̄ cōpleuerit libidinem suam. h Arbitrā tur vmbza mortis. quia frustra/ tur in toto vel in parte ꝺsidera/ ta delectatione sua. i Et sic ī tenebzis quasiꝫ luce ambulāt. id ē sicut bene agētes ambulāt ī luce. sic isti in tenebzis. ꝓter qđ dicit salmator Job. iij. Qui male agit odit lucē. ꝛ nō venit ad lu/ cem: vt nō arguāt opa eī⁹: q̄ aūt facit veritatē venit ad lucē ꝛc.
k Lenis est sup faciē aq̄. supfi/ cies enī aque impulsum cuiusli/ bet venti sequit. ꝛ siliter adulter impetū sue passiōis. l Maledi cta. Hic ꝓter describit pena a deo inflicta vel infligēda. cū dici tur: Maledicta sit ꝓs eius in ter ra. i. hereditas q̄ ꝓ tem frequē/ ter designāt ī veteri testamēto: q̄ maledicta ꝺz: qđ nō ꝑfert aliq3 vtile ꝛ tn̄ spinas ꝛ tribulos. ſm q̄ ꝺz Gen. iij. Maledicta terra ī ope tuo: cū opaꝰ fueris eā nō da bit fructꝰ suos. ſ spinas ꝛ tribu los germinabit tibi. m Nec ambu. ꝓ viā vi. i. vinee eius sint ita steriles ꝛ destructe q̄ non ve/ lit eas visitare. n Ad nimium ꝛc. aliq̄ exponūt de pena gehēne dicētes: q̄ ibi est q̄dā cōmutatio de malo frigoze ad maximū icē diū ad maiozem afflictionē: ꝛ se/

fur. Oculꝰ adulteri obseruat ca/ a†
a ſ q̄ adulteriū ī mēte difficile ē ꝛ ab hūano vi su ꝑcerneī: ꝛ eo securiꝰ facit q̄ ſ se ñ meruit videri
ligitem dicens: nōn me videbit b†
a ſ adulter ne cognoscaī. b ſ tales adulteri
d ocul⁹: ꝛ opiēt vultū suum: ꝑfodi d†
ſ ex bonoꝝ aduersitate eos ledere moliunť.
unt ī tenebzis domos: sicut ī die f
cōdixerāt sibi: ꝛ ignozauerūt lu/
ſ als lumē. ſ mens iust i.
e cē. Si subito aparuerit auroza g
ſ hoc dolēr.
f arbitrāt vmbza mortis: ꝛ sic ī te h†
ſ hoc amant
g nebzis q̄si in luce ambulant. Le k
a ſ bonus ꝛ si laboꝛet benedicit.
h uis ē sup faciē aque. Maledicta l
ſ q̄ nec bonis ꝑsentibus cōpescit.
i sit pars illi⁹ ī terra: nec ambulet m†
a ſ ecclesiarum. b ſ qđ maius est.
k per viam vineaꝝ. Ad nimium n†
calozē trāsiet ab aquis niuium:
l ꝛ vsq; ad inferos peccatū illius. o
m Obliuiscatur eius misericozdia. q
ſ ideo.
Dulcedo illi⁹ vermes. Non sit in
a ſ dei: vt deꝰ eū ab iniqtate reuocet: vt aliquid gre ei ꝺcf. b ſ cōteri ꝛ ī gehēna abscidi ī mozte.
recozdātione: sed conterātur q̄si r
ſ qđ terra dei pauit pluuia infundit.
a ſ seruit carni.
q lignuz infructuosū. Pāuit enim s
a ſ q̄ sunt ſteriles que post pariunt.
b ſ animā negligit.
r ſtērilem: et quę nō parit: ꝛ viduę

quēs lr̄a ꝓcozdat. cū ꝺz: o Et vsq; ad infe. ꝛc. ſm he/ bzeos p b intelligunť duo tpa ānī q̄ distinguīť ī sex tpa: vt habeť Gen. viij. ī fine. Cūctis diebꝰ sementis ꝛ messis frigꝰ ꝛ estꝰ: estas ꝛ hyems nō requiescēt ꝛ qūlibet istoꝝ sex tēpoꝝ: ꝓtinet spatiū duoꝝ mēsiū. vt ibidē fuit pleni⁹ de/ claratū. ꝛ dictuz fuit ibi q̄ tps frigozis ē a medio nouē/ bzis vsq; ad mediū ianuarij. tps aūt estꝰ a medio iulij vs q̄ ad mediū septēbzis. Dicūt ꝫ hebrei q̄ iob loquēdo ō pctōzib⁹ ꝑdict⁹. s. raptozib⁹ ꝛ adulteris. loq̄t de illꝭ q̄ fue/ rūt tpe diluuij q̄ vigebat rapina ꝛ luxuria ſm q̄ dicitur Gen. vj. Corrupta ē aūt terra coram dño ꝛ repleta ē iniq̄ta te q̄tū ad ꝓmū. ꝛ seq̄ť. Quis ąppe caro corrupat viā suā: q̄tū ad scōz. Dicūt igiť q̄ ꝛpt mala illi⁹ tpis de añq̄ ī duceret diluniū: fec vnū annū in q̄ durault tps frigozis ī vna medietate: ꝛ estꝰ in alia. ſ q̄ ꝺ de scripturis nō ha/ bet auctem. ideo cadē facilitate ꝓtemnit q̄ ꝑbať. tn̄ ſm istā viā posset ꝺ ista ꝓtinuari ad ꝑcedētē ī q̄ fit mētio de sterilitate ērę ꝛ vineaꝝ. ꝛ ido subdit: Ad nimiū calozem trāsiet ꝛc. vt sit sensus: sit eiꝰ terra ita sterilis bonis: ac si ñ habuisset nisi tps estꝰ: i q̄ terrenascētia desiccāť: et tps frigozis ī q̄ mozificāť. ꝛ qz pena pñtis vite nō ē sufficies ꝓ pctōzib⁹ obstinat⁹. Ideo seq̄ť: Et vsq; ad inferos pctōꝝ illi⁹. i. faciat peccatoꝛē descēdere ad penā gehenne.
p Obliuiscaī eiꝰ mi. qz nō ē a dānatis vlterius expectā/ da. q Nō sit ī recoz. i. in bonoꝝ memoria: r Sz cō/ te. q̄si. lig. ifru. qđ exci. ꝛ ī ignē mittiť. cuiꝰ causa subdiť: s Pauit enī sterilem. i. bona sua ꝛsūpsit ī opib⁹ vanis ꝛ infructuosis. t Et vidue nō bñ fecit. i. in bonis ope ribus ꝛ fructuosis nihil expēdit. sic exponūt doc. nr̄i. he/ bzei aūt hoc reducūt ad tempus diluuij. sicut ꝛ prędicta

Universidad de ... Biblio...

a Detrarit fortes. In fortitudine ſue prauitatis fortes detrahit cū p ſui erroris aſtutiā potētes hui⁹ mundi radit. b Et cū ſte. ⁊c. Stat in h mūdo puerſus pdicator: q̄uſq terreno viuit in corpe: ſ vite ſue credere renuit: qꝛ de deo ꝟba cognoſcere ɔtēnit. c Oculi enī ei⁹ ⁊c. Uias ſuas peccator intuet: qꝛ ſola cogitare: ſola cernere nitit: que ſibi ad cōmodū tpale ſuffraget. d Eleuati ſūt ad mo. Subſiſtere enī nequeunt: q̄ ab eterna ſoliditate diuidunt. e Et humiliabunt ſicut oīa ⁊c. Oīa profecto terrena. Et eſt ſenſus: Stare nullo mō queunt qꝛ ipa q̄ fugiūt quibus inituntur: dūq tpalia diligūt: cum his ex tpis volubilitate pcurrunt. f Et ſicut ſum ſpi. ⁊c. Spicarū ſūmitates (Apoc. 2. f) ariſte ſūt. q̄d prauos hui⁹ mūdi diuites dixerim: niſi ariſtas q̄ſdā humani generis? Qui ex tumore mentis a charitat' vnitate ſe ſeparāt: ⁊ q̄ſi ariſte rigidi ſtant. ſ tñ cōcorditer grana deorſum pmūt: ſ horū rigiditas triture vltime fortitudine frangit: ⁊ grana apparēt. g Qꝛ ſi nō ē ita ⁊c. Senſus ē. Ita ſūt cūcta vt ptuli: q̄ tamen ſi nō ita eēnt: a vobis redargui neq̄q̄ poſſem: qꝛ dū adhuc ꝓprie ſuccūbit: alienā repħēdere fallaciā nō valetis. Un̄ habem⁹ auctem: qꝛ ⁊ ſi iuſt⁹ aliqñ delinquēdo loquit: nō ē dignū tñ vt a prauis iudicet. h Et q̄s pōt pone. ⁊c. Quaſi diceret: que loquor ponere añ iudicē nō valetis: qꝛ ei⁹ vobis faciem peccantes abſcōditis. Uerba fallacia añ deū ponit: q̄ ea apud ſe ī ɔſpectu veritatis examinat: q̄ ɔſiderato intimo iudice exteriora penſat.

a Ḟ qꝛ ſupbi ī mūdo facile capiūt contra īfirma elegit de⁹: vt for. queq. cōfū. b Ḟ clara ſnia locu

a bene nō fecit. Detrarit fortes in a†

tionis. a Ḟ ſtat ⁊ q̄libet iniqu⁹ in eccl'ia p fidem ⁊ tñ non credere arguit: qꝛ ſine opibus.

b fortitudine ſua: ⁊ cū ſteterit nō b c†

a Ḟ deus tñ mira diſpenſatione ⁊c.

credet vite ſue. Dedit ei de⁹ locū d†

pnie: ⁊ ille abutit eo in ſupbia. e

a Ḟ qꝛ q̄ ſua ſūt q̄rit. Salomō. Oculi ſtultorū ī finib⁹ tre. b Ḟ nō ī vijs dei ſ q̄ſq in ſuo vitio.

c Oculi enī eius ſūt in vijs illius: f+ g

a Ḟ qꝛ colpo. q elati ſūt a vero dei eē lōge ſūt qꝛ inflatio ē ñ res. b Ḟ qꝛ ⁊ ſi h diu breue tñ ē qd finit

d eleuati ſūt ad modicū: ⁊ nō ſub h+ i

e ſiſtent: et humiliabūt ſicut oīa k+

a Ḟ ⁊ tūc ablati ſicut ſūmita. ⁊c.

Ḟ ariſte ad alta pſiliūt grana inferius latēt: ſ ariſtis cōtritis grana patebūt.

f ⁊ auferent: ⁊ ſic ſūmitates ſpica l+

Ḟ iuſtus ⁊ ſi aliquādo delinquendo loquat non eſt tamē dignū vt a prauis iudicet.

g rū ɔterēt. Qꝛ ſi nō ē ita: quis me m n

h pōt arguere eē mētitū: ⁊ ponere o

ante deum verba mea?

Ḟ Reſpōdēs

Nico. de lyra

dicētes q hoīes tūc accipiebāt duas vxores. vnā ad delectationē ɔcubit⁹ carnalis tm̄: ⁊ illi dabāt ſterilitat' potū: ne p ɔceptū ⁊ ptū puerorū debilitaret ⁊ deturparet. ⁊ illā bñ veſtiebāt ⁊ paſcebāt vt ad ɔcubitū eēt delectabilior. aliā aūt vxorē accipiebāt ad generationē ꝓlis: ⁊ ad illā nō accedebāt niſi cauſa impregnatiōis: dimittētes eā male paſtā ⁊ veſtitā. a Detrarit for. a ſuo ſtatu p violētiā. b Et cū ſte. ī magno ſtatu. c Nō cre. vi. ſue. qꝛ tales ꝓpt mala q̄ fecerūt ſemp timēt interfici gladio vel veneno. ſicut dictū fuit. ſ. xv. ca. de dionyſio tyrāno. d Dedit ei de⁹ ⁊c. penā debitā differēdo. e Et ille abutit ⁊c. augēdo ɔtēptū p multiplicationē pctōr: q̄ſi de⁹ nō videat ipm: qd ē falſū. Jdo ſubdit: f Oculi aūt ei⁹. ſ. dei. g Sūt ī vijs illi⁹. ɔſiderādo oīa pctā ei⁹. h Eleuati ſunt ⁊c. i. ad aliquā ptātē terrenā caducā. Jdeo ſubdit: i Et nō ſubſiſtēt. qꝛ deijcient ad inferni penā. k Et humiliabūt ⁊c. i. ſicut oīa terrenaſcētia q̄ nō colligūt donec tps meſſis aduenerit. ⁊ ſic peccatores pmittuntur a deo ſtare donec venerit tps punitionis ſm ordinē ſue iuſticie: ſm q dr Gen. xv. Nōdū ſūt implete iniq̄tates amorreorū. ⁊ ideo ſeq̄t: l Et ſicut ſūmitates ſpicarū ɔterēt. videlꝫ impleto tpe maturitat' ſue. m Qꝛ ſi nō ē ita. Hic iob ex pdictis ɔcludit intētū. ſ. ſe ꝓpter pctā punitū nō fuiſſe nec ō dei ꝓuidētia male ſenſiſſe. d. Qd ſi nō ē ita. ſicut dixi. ſ. q afflictio mea nō correſpōdet peccat': ſed excedit ⁊ q diuina ꝓuidētia ſe extēdēs ad oīa differt aliqñ punitionē pctōr in pñti: reſeruans eos pene gehēne ſm ordinem ſapie. n Quis me pōt ⁊c. q. d. arguat ſecure. o Et ponere añ deū verba mea. tanq̄ irreuerēter ſeu blaſphematorie plata. q. d. nullus veſtrū hoc poterit. Ca. XXIIII

Moraliter.

Ab oīpotēte ⁊c. Scdꝫ Gregoriū iob loquit hic ɔtra infideles q̄rū aliq̄ negauerūt diuinā prudētiā extēdi ad hec inferiora: ɔtra q̄s dicit: Ab oīpotente nō ſūt abſcondita tpa. nam ſua eternitate totum tps includit: ⁊ ſic oīa entia ſm qdcūq tps vno intuitu cōprehēdit. Qui aūt nouerūt illū. p rōnis inueſtigatiōem ⁊ etiā p fidem. Jgnorant dies illius. qꝛ non cōphendūt modū eternitatis eius. Alij terminos trāſtulerūt. a patribus poſitos ⁊ diuerſas hereſes cōdiderūt. Diripuerūt greges. dñi a ſuo ouili. Et pauerūt eos. pabulo erroris ſui.

Aſinum pupillorū abegerunt. id ē ſuſtētatores chriſtianorum deceperūt vt Julianū apoſtatā ⁊ aliquos alios pncipes qui erāt chriſtianorū ſuſtētatores. Et abſtulerūt ꝓ pignore bouem vidue. p quem ſignificat pdicator in agro laborās eccleſie: quē aliquādo heretici pſecuti ſūt calūnioſe. Subuerterūt pauperū viā. a veritatis via ſimplices deuiando. Alij q̄ſi onagri ī deſerto. ſub ſimulatiōe ſingularꝭ penitentie decipientes a tramite directo. ſicut albigēſes ⁊ paupes de lugduno. Preparāt panē liberis. id ē doctrinam peſtiferā ſuis diſcipulis. De qua dicitur Prouer. ix. Aque furtiue dulciores ſunt ⁊ panis abſconditus ſuauior. Agrū nō ſuum demetūt: id ē detrūcant. qꝛ doctrinā eccl'ie defalcāt. Nudos dimittūt hoīes. eos ꝟtutib⁹ ſpoliātes. Quib⁹ nō ē operimentū. virtut'. In frigore. id ē cōtra frig⁹ infidelitat'. Quos imbres montiū rigāt: id ē doctrine ſuperborū hereticorū informāt. Et nō habētes velamē. virtutū. Amplexantur lapides. hereticis induratis ſe firmiter ɔiungētes. Uim fecerunt ⁊c. pſequētes quos ꝟbis trahere nō poterāt ad ſua documēta. Et eſurientibus tulerunt ſpicas. i. illud modicum qd habebant. Inter aceruos eorū meridiati ſunt: id ē in meridie occultati ad rapiendū. Qui calcatꝭ torcularibus ſitiunt: id ē ſemp deſiderāt facere peius quod poſſūt. De ciuitatib⁹ fecerunt viros gemere: id ē de ſocietatibus catholicorū virtuoſos gemere fecerunt: eo q hereticorū mala repellere nō potuerūt. Jpi rebelles fuerūt lumini: id ē chriſto qui lux eſt mūdi. Nec reuerſi ſunt. qꝛ non penituerunt. Mane cōſurgit homicida. p mane tempus ꝓſperitatis intelligit: in quo hereticus apte fideles perſequitur. Per noctem vero erit. q. fur. qꝛ tempore aduerſitat' occulte fideles decipere conat. Oculus adulteri obſeruat caliginem. nā hereticus qui adulter eſt verbi diuini: querit latebras ad docendū ibi: Si ſubito apparuerit aurora ſuſpicant vmbrā mortis. horrēt eñ heretici catholici doctoris pſentiā ne manifeſtet eorū errorē. Leuis ē ſup faciē aq̄. nam heretic⁹ ſtatim flectit ad ipulſū ſuggeſtionis male. Maledicta ſit ps ei⁹. Deſcpta heretici malicia h deſcribit ei⁹ pena cui⁹ ps eſt cū demonib⁹. Nec ambulet p viam vinearū: id ē ɔſolationū diuinarū. Ad calorē nimiū trāſeat ⁊c. talis eñ alternatio dicit inferni pena. Obliuiſcat ei⁹ miſericordia. quia in inferno nulla eſt redemptio. Dulcedo illius vermis. nam peccatum quod fuit eis dulce. verſum eſt in vermē conſcientie. de quo dicit Eſa. lxvi. Uermis eorū non morietur ⁊c. Non ſit in recordatiōe. inter ſanctos. Sꝫ atterat q̄ſi lignū infructuoſū. ad ignē gehenne pparatū. Pauit ſterilē. i. carnē. Et vidue nō benefecit. i. aīe ſue a chriſto derelicte. Detrarit fortes ⁊c. catholicos depmēs p pncipes hereticos. Et cū ſteterit nō credet vite ſue. qꝛ q̄diu ſtat in hereſi nō credit xpo q̄ ē aīe vita. Dedit ei de⁹ locū penitentie. ſꝫ abutit eo nolens redire. Oculi eñ illius ſunt ī vijs ei⁹. cogitat eñ aſſidue. q̄lit poſſit malū ſuū ɔtinuare. Eleuati ſūt ad modicū. ſcꝫ in pñti vita q̄ eſt modica. Et humiliabunt ſicut oīa. ſcꝫ p mortē ſicut terre naſcētia. Et ſic ſūmitates ſpicarū ɔterēt. flagello diaboli cū ī area iferni ponēt.

In ca. xxiiij. vbi dicitur in poſtilla: Nec ambulet per viam vinearum.

Additio.

Hoc qd dicit: Nec ambulet p viam vinearum ſm ſanctū Tho. exponit de peccatore q̄ in reb⁹ terrenis q̄s in ſua pte elegit vltimū finem ɔſtituit. ſm illud Sapie. ij. Hec eſt pars nr̄a cui bona huius mundi q̄bus male vtit vertunt in malū. ⁊ h manifeſtat ſubdens: Nec ambulet p viā vinearū. Solēt enī vie vinearū vmbroſe eē ⁊ p ɔñs tpate ⁊ etiā determiate p ſepes ſeu macerias ex vtraq pte poſitas: vñ impius p viā vinearū nō ambulat: qꝛ reb⁹ hui⁹ mūdi moderate ñ vtit: ſꝫ q̄ñq declinat ad vnū extremū: q̄ñq ad aliud. ⁊ q̄tum ad h ſubdit: Ad nimiū calorē tranſeat ab aquis niuiū: q̄ſi a ɔtrario vitio in ɔtrarium tranſeat: qꝛ in medio virtutis non manet

R Eſpōdēs aūt ⁊c. Ca. XXV Quia iob multa dixit ɔ tumidos prātib⁹ iſtis: baldath ex ei⁹ correctiōe ꝓficiēs apd quē vera ſit potētia agnoſcit dicens: b Ptās ⁊ terror ⁊c. Solus corda mortaliū terret veraciter: q̄ ex diuinitat' ſue potētia hec veraciter poſſidet. Humana enī (J. 4. d) potētia quem terrorē icutit: q̄ iure euſdē potētie q̄ñ careat neſcit. c Qui fac cōcor. In ɔcordiam cōponunt ſūma: dū ɔfundunt īfima: et inde electi ſociant angelis: vñ reprobos ɔ eos ſeuire ⁊ ſibi aduerſari permittit: Cū pax ſūma ſit ī ſublimib⁹. legūt tñ (Dañ. 10. c) ī Daniele āgeli angelis reſiſtere: nō q ipi int' ſe: ſed merita gētiū q̄bus pſunt diſſideant: ⁊ ſi oratio ꝓphete de ereptiōe populi meretur audiri: vita eiuſdē populi adhuc purgāda contra dicit: ⁊ nō ē hoc ꝓ illis certare: ſed facta illorū angelos iuſte examiare ⁊ videntes volūtatē dei qd obtinere non valēt nūq̄ volūt. d Nūq̄d eſt nu. mi. Jn cognitiōe humana ſupiorū numerus ſpirituū nō eſt. Qui milites dicūtur: quia decertant cōtra aerias poteſtates: non labore: ſed imperio. e Et ſup quem non ſur. lu. il. Quia militū corūdē ſiue electorū virtus nō ꝓprijs viribus: ſed ſupne gratie infuſione roborat: q̄ ſi in corde noſtro nō ſurgeret: pfecto mens noſtra in tenebris maneret. vñ ſubdit. f Nūq̄d iuſtificari po. ho. cō. deo aut appa. mun. na. de mu. Quia p mulierē culpe ſubditā naſcit hō: reat⁹ pmi īfirmitas in ꝓle ꝓpagat. g Ecce etiā luna non ſplēdet ⁊ ſtelle nō ſunt mūde ⁊c. Per lunam eccleſia. Per ſtellas ſingulorū bene viuentium anime deſignantur: qui culpas ſubigere perfecte deſiderant. Sed quouſq corruptiōe carnis aſtringuntur eius vinculis ligantur. Quantomagis homo putredo: h Et fili⁹ hominis vermis. Ac ſi dicat. ſi a peccato eſſe liberi nequeunt q̄ iam in celeſti deſiderio cōuerſant: que peccatorū pondera tolerāt: qui adhuc carnaliter viuunt? Notādū q homo putredo: filius hominis vermis vocatur. Primus quippe homo putredo: non vermis: quia ⁊ ſi per carnem putruit: non ex putredine p natiuitatē venit. Qui autem filius hominis vermis dicit: quia ex iam mortalium corporū corruptione ꝓpagatur: ſicut ex homīe filius hominis: ita ex putredine naſcitur vermis?

Ḟ Reſpōdēs

Capitulum: XXV

a R Eſpondēs aūt baldath a†

b ſuites dixit: Ptās ⁊ ter b c†

c ror apd eum ē: q̄ facit ɔcordia in d e†

a Ḟ q̄ illuminat milites.

d ſublimib⁹ ſuis. Nūquid ē nūer⁹ f+

a Ḟ angelorū vl' electorū hoim. b Ḟ nō ex ſe virt⁹ illis: ſed ex gra. c Ḟ gra puenies. d Ḟ illorū.

e militū ei⁹? Et ſup quē ñ ſurgat g†

Ḟ iſte ꝟſus ſupra a iob dr: nūc ī eū torquetur.

a Ḟ ⁊ cū hoc ſit.

f lūmen illius? Nūquid iuſtificari h+

a Ḟ ⁊ ſi non peccaſſet homo deo tñ cōparari non poſſet: cui acceſſit ⁊ culpa mulieris.

pōteſt hō cōparat⁹ deo: aut appa i

a Ḟ nō: qꝛ nec ſūmi ſancti ſine culpa.

rere mundus nātus d muliere? k

Ḟ nec eccl'ia ꝟtute ꝓpria tot miraculis emicat.

g Ecce etiā luna ñ ſplēdet: ⁊ ſtelle l† m†

Ḟ a maculis peccatorū.

nō ſūt mūde in ɔſpectu ei⁹. Quā n†

a Ḟ non eſt mundus.

h to magis hōmo putredo: et fili⁹

hominis vermis?

manet cui⁹ penā finalē oñdit dicens: Et vſq ad inferos peccatum illius. quaſi diceret non ſolum in terra ps eius maledicit: vt dictū fuit antea: ſed etiam penas in inferno non ſolum in terra poſtea patietur.

In eodē ca. dr ī poſtil. Et ponere añ deū verba mea.

Additio. ij.

Ubi dr in tranſlatiōe nr̄a. Et ponere añ deū ꝟba mea: in hebreo habetur. Et ponere ad nihilū verba mea. ⁊ ē ſenſus q nō ſolum ſe dicit īmunē a mendacio: qd ē ɔ mentē loqui ſꝫ etiam a locutiōe vana q̄ ad nihilū reputatur. ⁊ de hoc dicit: Et ponere ad nihilū verba mea. A

Replica

Jn ca. xxiiij. vbi dicitur: Nec ambulet per viam vinearum ⁊c. hoc quia ē maledictio exponit poſtilla. de pena reproborum: Burgeñ autem ⁊ ſanctus Tho. exponunt hoc ⁊ quod ſequit de peccatis impiorū. Sed prima expoſitio plus q̄ ſecunda lr̄am ⁊ eius veritatem continuat. Ca. XXV

R Eſpōdēs autē. Hic ponitur ipi⁹ baldath replicatio. et ſcdo ipi⁹ iob rñſio. ca. ſequēti. Circa pmū ſciendū q baldath ꝟbis iob aſſentiēs q̄tū ad h qd dixerat ō dei ꝓuidētia: q̄ aliqñ differt punitiōes peccatorū. ɔtra hoc noluit arguere: ſꝫ ɔtra illud qd dixerat ſe nō punitū ꝓ peccatis q̄ſi oīno ſe aſſereret īnocentē. Contra hoc arguit de diuina ſublimitate ⁊ humana fragilitate. Ex q̄bus videt q null⁹ poſſit ſe apud deum īnocētē aſſerere. ſm dictū apli. j. Cor. iiij. Nihil enī mihi ɔſcius ſum: ſꝫ nō in hoc iuſtificat⁹ ſū. Premittit igit dei ſublimitatē. ⁊ ſcdo ſubdit humanā fragilitatē. ibi: Nunq̄d. Circa primū dr: b Ptās. ſ. abſq menſura. c Et terror. qꝛ corā deo debet tremere oīs creatura. d Apud eū ē. ſ. deum. e Qui facit ɔcordiā ī ſublimib⁹ ſuis. i. in corpib⁹ celeſtib⁹. Quā cōcordiā exponūt hebrei dicentes: q corpa celeſtia ſūt de igne ⁊ aqua. ita q corp⁹ celi ē de aqua: ſtelle ō igne. ⁊ tamē nō corrūpūt ſe inuicē ex diuina ptāte ea cōcordāte. Jſtud aūt dictū improbat a pħo libro de celo ⁊ mūdo: ꝓbāte multipliciter q corpa celeſtia nō ſūt de natura elemētari. ſꝫ quia hāc improbationē pauci iudei intelligūt: ideo alia poteſt adduci de Geñ. j. vbi dicit: Fecit deus firmamentū in medio aquarum: ⁊ diuiſit aquas que erant ſuper firmamentum ⁊c. non autem diuideret inter aquas et aquas ſi eſſet de natura aque. et ideo hanc concordiam aliter exponunt doctores catholici: quia in regione elementari vbi eſt mutua corruptio ⁊ generatio: eſt pugna continua: ſed in corporibus celeſtib⁹ cū nō ſit talis corruptio: conſequens eſt vt ſit ibi concordia. Conſequēter oſtendit eminētiam dei in angelica natura dicens: f Nunquid eſt numerus militum eius. dicunt autem celeſtes ſpiritus dei milites: qꝛ obſequūt diuino nutui: ſicut milites duci vel impatori. g Et ſup quē nō ſurgit lumē illi⁹. qꝛ illuminatiōes diuine pmo ptingūt ad angelos ſupiores ⁊ inde ad medios ⁊ inferiores: ⁊ inde ɔñter ad homies. h Nūq̄d iuſtificari. Hic ɔñter pōit humanā fragilitatē ex ea arguēs impuritatē. d. Nūq̄d iuſtificari pōt hō cōparat⁹ deo. q. d. nō ꝓpter qd dicit Eſa. lxiiij. Oēs iuſticie nr̄e tanq̄ pann⁹ menſtruate. i Aut apparere. mūdus. corā deo. k Nat⁹ de muliere. q. d. nō: qꝛ hō eo q ē ꝓpagat⁹ ex tali origine ex ſeminū cōmixtiōe ɔtrahit iclinationē ad malum: ⁊ difficultatē ad bonū. ſm illud Geñ. viij. Sēſus ⁊ cogitatio cordis hūani ꝓna ſūt ad malū ab adoleſcētia ſua: ⁊ h oſtēdit p locū a maiori. d. l Ecce luna etiā nō ſplēdet. qꝛ nō habet lumē a ſe ſꝫ a ſole. m Et ſtel nō ⁊c. qꝛ oīs creatura ad deū cōpata ē quaſi tenebra ⁊ impuritatē habēs. n Quāto magis hō pu. ⁊c. i. imundus ⁊ vilis ſi deo compet. Ex dictis ptꝫ q iſte baldath nō ɔcludebat ɔ iob: qꝛ non ſe aſſeruerat iuſtū p omnē modū: nec in cōparatiōe ad deū: ſꝫ ſolū q nō habebat tāta peccata quāta erat pena ſibi a deo inflicta: q̄re ſm ordinē diuine ſapientie ſeſe remunerandum in futuro ſperabat ꝓpter meritū ſue patiētie.

B De pe. di. 2. c. ſi enī añ finē ⁊ cadē di. c. finali

Moraliter.

Capitulum XXV

Reſpondens autē baldath ⁊c. Licꝫ autē eius verba cōtra iob non valeant: qui ſe nō compabat nec ſe falſo de iuſticia cōmendabat: valēt tamen contra quēcūq qui hec attentat ⁊ ſic dicit: Poteſtas. in pmiatione iuſtorū q̄bus dat bonum infinitum. Et terror. in punitiōe malorū. Heb. x. Horrendum eſt incidere in man⁹ dei viuētis. Qui facit cōcordiā in ſublimib⁹ ſuis: id ē in viris pfectis: in q̄bus cōcordat caro ſpiritui obediēdo ei. Nunq̄d ē numer⁹ militū eius. q. d. nō quātū ad hoīes: qꝛ ſoli deo cognit⁹ ē electorū numer⁹. Et ſup quem nō fulget lumē illi⁹. qꝛ lumē rōnis datū eſt oībus hoīb⁹. Joh. j. Jlluminat oēm hoīem venientē in hūc mūdū. Nūq̄d iuſtificari pōt homo ⁊c. q. d. nō: qd ꝓbat p h qd ſequit. Ecce luna nō ſplēdet: id ē eccl'ia q̄diu malos cū bonis admixtos habet. Et ſtelle nō ſūt mūde ī ɔſpectu ei⁹. p ſtellas ītelligūt viri pfecti ī ſciētia ⁊ vita Dañ. xij. Qui ad iuſticiā erudiunt plurimos quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Jſti vero nō ſūt mundi ſaltem a venialibus peccatis. Quātomagis homo putredo: id eſt carnaliter viuens qui putreſcit in ſordibus carnis.

In ca. xxv. vbi dicit in poſtilla: hanc ɔcordiā aliter exponunt doctores catholici.

Additio.

Hoc quod dicitur: Qui facit concordiam in ſublimibus ſuis: nō ſolum intelligendum eſt de corporibus celeſtibus. ſed etiā de ſuperioribus ſubſtantijs intellectualibus: que in ſūma ɔcordia viuūt: in quātū in participatione pfectiſſima diuine bonitatis exiſtunt: vnde de illis principaliter dicitur. Jn ſublimibus ſuis: id eſt in magis ſibi ɔformibus: de quibus ſtatim ſubdit. Nunquid nō eſt numerus militum eius.

Reſpōdēs

R Espondēs aūt iob. Finitis amicoꝝ verbis ¶Ca.XXVI r iam in extremis iob: cōtra eos acutiꝰ surgit: vt mos ē peritis ī ɔclusione fortiora seruare. b ¶Cuiꝰ adiutor es? Nūqd imbe.ꝛc. Adiuuare imbecillē charitatis ē: adiuuare potētē velle elatiōis ē. Et ē sensus. Dū eū iuuare intendis: sub cuiꝰ magnitudīe sucūbis: qđ impēdis solatium de ostētatiōe ē: nō de pietate. c ¶Cui dedisti ɔsiliū. Consiliū dare stulto charitatis ē: A cōsiliū dare ipi sapiēti presumptiōis est. vnde sequit: d ¶Et prudentiaꝫ ꝛc. Ois cui prudentia recta ē: plurima non ē. qꝛ nō plꝰ appetit sape q̄ᷓ oportet sape. e ¶Plurimā. Ultra moduꝫ: vt q̄ ꝑ alijs videri appetunt doctiores. vnde fit vt immoderati etiam fatua loquant. vñ excessus prudētie subdit: f ¶Quem docere ꝛc. Spiramento viuimus sine quo nō sapimꝰ: sed ꝑ qđ ¶Qui ergo dat vitā: dat ꝛ sapientiā. g ¶Nōne eū q̄ fe. spi. Baldath qꝛ iob flagellatuꝫ ꝓ culpa credidit: occultū dei iudiciū qđ venerari debuit humiliter: supba visus ē temeB ritate penetrare. Ipi ḡ se ꝑ prudētiā pretulit: cuius iudiciū nō itelligēdo iudicauit. Sꝫ qꝛ iob ecclie typū gerēs pauca in supboꝝ correctionē ꝓtulit: repente se ad doctrinā per sentētias expandit dicens: h ¶Spiramētū. Augꝰ. Sicut nos possumus nō de nr̄a natura q̄ oēs sumꝰ sed de isto aere circūfuso quē spirando ducimꝰ ac reducimꝰ flatū ducere cū flamꝰ: sic omnipotēs nō de sua neqꝫ de subiacēti creatura: sꝫ etiā de nihilo potuit facere flatū quē corpi hois inserēdo inspirasse vel insufflasse ɔuenientissime dicꝰ ē: nō mō icorporeꝰ corporeū: ꝟ imutabilis mutabilē: qꝛ nō creatus creatuꝫ. Illud Augustinꝰ in plerisqꝫ codicibꝰ vacat. ¶Postq̄ repressit tumorē sapiētie docet. Quasi cur ꝺ sciētia homo supbit? cū ignorātie abyssus ꝛ supbos angelos C premat. i ¶Ecce gigātes gemūt sub aq̄s. Gigātes supbi: aque sūt apli. Elati aūt dum in hoc seculo assequi honorē celsitudinis cupiunt: sub ponderibꝰ populorū gemūt: ꝛ eis populis supponit quisqꝫ mēte: q̄bus supponitur dignitate. Et his ꝟbis indicatur: quia omnis supbia eoipo in imo iacet: q̄ in altum se erigit. k ¶Et qui habitāt cum eis. Pariter gemūt hi qui talibus sociant: qꝛ ipi etiam laboris eoꝝ participatione deprimunt: ꝛ qꝛ desiderate celsitudines sine pietatis nequeūt administrari: ꝛ malum qđ agit diuine ire non abscondit. Sequit: l ¶Nudus est infernus coram illo: ꝛ nullū ē operi.di. Inferni ꝛ pditionis nomine diabolū ꝛ oms dānationis eius socios designat. m ¶Qui extendit aquilonē sup. Aquilonis nomīe diabolus appellat: qui vt torporis frigore gentium corda ɔstringeret. dixit: Sedebo in mōte testamenti in latere aquilonis. Qui super vacuum extēditur: quia illa corda possidet que diuini amoris gratia non possidentur. n ¶Et appendit terram suam sup. Terre nomine ecclesia designat: que fructus boni opis reddit. Per nihilum gētiles populi. In nihilo terra suspendit quod prius vacuū ab aquilone tenebat: quia illa corda gētiliū repleta sūt charitate dei: que prius pressa fuerant torpore diaboli. Uel ꝑ vacuū iudee infidelitas designatur. Per nihilum gētes: ꝺ quibus per
Esa.40.d ꝓphetam dicitur: Omnes gentes velut nihilū: ꝛ inane reputate sunt. o ¶Qui ligat aquas in nubibꝰ suis vt nō erūpāt pariter deorsū. Initia nascētis ecclesie narrat dicens: quia deus ꝑdicationem doctoꝝ temperat: vt auditorū infirmitas doctoꝝ rore nutrita cōualescat. Nam si scientiaꝫ vt hauriebant corde ita ore funderent: de imensitate eius auditores opprimerent. p ¶Uultū solij. Soliū ē maiestas eius vel angeli: qui mō nō plene possunt cognosci. Uel nosipsi quoꝝ vultus .i. scia ꝓgredi ꝓhibetur ad altiora: super quos nebula in q̄bus occulta exerit iudicia. vnde subdit terminū cir. ¶Qui tenet vultum solij sui ꝛc. In vultu cognitio demōstratur. Solij ergo eius vultus tenet: qꝛ a nobis in hac vita regni eiꝰ gloria nō cognoscit. Sup qđ expādi nebula ꝺꝛ: qꝛ sicut ē illa celestis gloria nō videt.

Terminū

Capitulum: XXVI

R Espōdēs aūt iob dixit: a†
a ꝟ adiuuat tū ipe potēs vt paulꝰ dicit: sed humilit nō vt ꝺ suo sensu ꝓsumāt arbitrātes se deo vtiles.
b Cuiꝰ adiutor es: Nunqd imbe b†
cillis? Et sustētas brachiū eiꝰ q̄
c nō ē fortis? Cui dedisti ɔsilium? c†
a ꝟ dedisti cōsiliū.
d Forsitā illi q̄ nō habet sapiāꝫ: ꝛ
e prudētiā tuā ostēdisti plurimā? d†
a ꝟ q̄si plus sapiens sis a q̄ habes viuere.
f g Quem docere voluisti? Nōnne e
a ꝟ .i. spiritū vitalis vite.
h eum qui fecit spirāmentū? Ecce
i k gigantes gemūt sub aquis: et q̄ f
l habitant cuꝫ eis. Nudus ē infe g†
rus coram illo: et nullū ē operi
a ꝟ diabolo. b ꝟ diabolo
m mentuꝫ pditioni. Qui extēdit h†
lo iudei sunt subditi.
a ꝟ sed qꝛ ꝛ vacuos replet gratia.
n aquilonē super vacuū: ꝛ appēdit i k†
ꝟ eccliaꝫ sup gētes fundat sed q̄ ordine hoc.
o terram super nihili. Qui ligat l†
a ꝟ scientiam. b ꝟ sed aliquid seruet ꝓfectis
aquas in nubibus suis: vt nōn †
a ꝟ infirmis. b ꝟ ita ꝑdicator nō oīa q̄ nouit fūdat inferius: sicut ei deꝰ nō ostēdit oīa supna.
erumpant pariter deorsuꝫ. Qui m†
p tenet vultum solij sui: et expan †
a ꝟ qꝛ ad illud vidēdū nr̄e ignorātie obscuritate caligamꝰ. vnde caligo sub pedibus: qꝛ non ea claritate ab inferioribus cernit qua in superiori bus dominatur.
dit super illud nebulam suam.

R Espōdēs aūt iob. Hic ɔsequenter ¶Ca. XXVI ponit ipiꝰ iob respōsio. ꝛ qꝛ sicut dictū ē: dicta baldath cōtra iob nihil efficaciter cōcludebāt. ideo in sua respōsione ꝑmo eius dicta euacuat. secūdo ꝑncipale ꝓpositū declarat ca. sequēti. sicut patuit ex ꝑdictis. baldath conatus fuerat de eminētia potestatis ꝛ sapiētie diuine q̄dā magnifica dicere: ꝛ ex ꝟ iob iniustū cōcludere: ideo eius dicta euacuat tanq̄ impertinentia ad ꝓpositum: sed ad eiꝰ iactātiam tm̄. Circa qđ ꝑmo intentū proponit. ꝛ secūdo ostendit ꝓpositum. ibi: Ecce gigantes. Circa primū sciēdum q̄ baldath dicēdo de deo magnifica vt cōtra iob cōcluderet: videbat in hoc ipi deo fauere: eiꝰ potestatem ꝛ sapientiā defendendo. et ideo iob cōtra ipm inuehendo dicit: b ¶Cuius adiutor es: nūquid imbecillis? quasi dicat nō: cum sit infinite virtutis tuo auxilio nō indigētꝰ. c ¶Cui dedisti ɔsilium. ꝓ eius sapientia allegādo ac si eēt insufficiens eius scientia: cum tm̄ sit infinita. d ¶Et prudentiā tuaꝫ ostēdisti plurimā. q.d. dicta tua nō valēt ad ꝓpositi ostensionē: sed tm̄ ad tuam ostētationē. e ¶Quē docere voluisti. ꝓ eo allegando. ac si nesciret allegare. f ¶Nonne eum qui fecit spiramentū. i. animā humanā que intelligit ꝑ intellectiuā partē: ꝛ corpus administrat ꝑ alias vires vitā animalem dādo que stat q̄diu durat respiratio. g ¶Ecce gigantes. Hic ɔsequēter ostendit ꝓpositū scꝫ q̄ verba baldath erant ad vanā gloriā per ꝟ q̄ maiora satis infra dicit de dei potētia. ꝛ sapiā: ꝛ tñ oñdit illa nullius eē momenti. ꝓpter qđ baldath non debebat de cognitione minorū gloriari. primo igitur illa maiora exprimit. ꝛ secūdo ꝓpositum ɔcludit. ibi: Ecce hec ex parte. Circa primuꝫ primo exꝑmit aliqua magna dei facta sub terra. dicens: Ecce gigantes gemunt sub aquis. Geñ. vj. dicit: q̄ gigātes erāt ī terra diebꝰ illis. s. añ diluuiū q̄ ī diluuio fuerūt submersi: et cū eis oēs alij: excepto noe ꝛ q̄ cum eo erāt in arca. ꝛ ꝟ factum fuit ex ptāte diuina ꝟm ordinē sue sapie ꝛ iusticie ad puniēdū illiꝰ tpis pctā. vt hr̄ Geñ. vj ꝛ ꝟ ē qđ ꝺꝛ: Ecce gigātes gemūt ꝟ aq̄s. i. gigātes q̄ tūc fuerūt in aq̄s submersi: mō gemunt in penis inferni: q̄ etiā infernꝰ ē ꝟ aq̄s. qꝛ ē in ptibꝰ terre infimis. h ¶Et q̄ habi. cū eis. i. alij dānati q̄ cū eis fuerūt submersi. i ¶Nudus ē inferus corā illo. qꝛ q̄uis sit ī terre ꝓfundo: ptꝫ tñ ɔspectui diuino: ꝛ oīa q̄ fiūt ibi. Alteriꝰ ꝓcedit ad exꝑmenduꝫ aliq̄ magna q̄ fiūt a deo sup terrā. d. k ¶Qui extendit aqlonē ꝛc. celū aūt sup terrā videt extēsū ad modū tētorij in hemisperio nr̄o: qđ hemisperiū ꝑ aqlonē itelligit: eo q̄ polus aqlonaris stat semꝑ eleuatus sup hemisperiū nr̄m: inter celum autē ꝛ terram nō videmꝰ nisi aerem: q̄ a vulgaribꝰ vocat vacuū: sicut dicit olla vacua q̄uis sit aere plena. dicit ergo. Qui extendit aqlonem: id ē celū in hemisperio nostro ad modū tentorij. l ¶Sup vacuū: id ē super aerem inter nos ꝛ celū medium existēteꝫ. m ¶Et appēdit terrā sup nihili. terra eñ videt fulcimētuꝫ aq̄: ꝛ aq̄ aeris: ꝟ terra nihil ē cū sit infima ps mundi. ꝺꝛ ḡ appēsa super nihil ꝛc. qꝛ nō habet inferiꝰ elemētū: tñ sic stat ī medio mūdi tanq̄ cētrū ꝑ naturā suā a deo sibi datā. n ¶Qui ligat ꝛc. dicūt āt aq̄ q̄si ligate ī nubibꝰ añq̄ descēdāt ꝑ pluuiā. o ¶Ut nō erūpāt. sic eñi deꝰ ordinauit nubes paulatim resolui: vt tota pluuia non simul cadat: sꝫ successiue ꝛ guttatim ꝓut expedit hoībꝰ ꝛ terrenascentibꝰ. p ¶Qui tenet vul. solij sui. ꝛ expādit sup illud nebulā. ex residuis eñi vaporibꝰ q̄ nō resoluūt in pluuiā. generat aliqñ nebula impediēs nos a ɔspectu celi: qđ ꝺꝛ soliū dei. ꝟm illud Esa. lxvj.

Celum

a ¶Terminū circūdedit aq̄s ꝛc. Quia humani generis sciētiā moderat: vt quousqꝫ vicissitudīes alternātiū tēpoꝝ trāseunt ꝑfecte ad cognitionē claritatis intime nō ptingant. b ¶Colūne celi ɔtre. Colūnas celi sāctos angelos: vel summos ecclie ꝑdicatores appellat. c ¶In fortitudine illiꝰ repēte ꝛc. Quia incarnato dño discordante ꝛc. tia ecclesiaꝫ corda ɔcorditer credūt. d ¶Et prudētia eiꝰ. Prudētia ñ virtute ꝑcussus est antiquꝰ hostis: qꝛ dum audacter olim xp̄m in q̄ sibi nihil con petebat appetijt: iure hominē quem et iuste tenebat amisit. Sed dño occiso q̄ ꝑdicatoris gl̄ia sit secutura. Sequit: e ¶Spūs eiꝰ ornat ce. Quia ꝑdicatores nisi ꝓmissa paraclyti dona suscipe rēt: nullo fortitudīs decore claruissēt. f ¶Et obstetricāte ma. ꝛc. Antiquus hostis q̄ homini ore colubri locutꝰ est: q̄ turtuosus ꝺꝛ: qꝛ in veritatꝭ rectitudine nō stetit. Hic obstetricante manu dñi eiectꝰ est ab ecclia. In paucis autē sentētijs ꝑmi aduētꝰ dñici ordīeꝫ retulit: sꝫ scd̄m subdit valde esse timēduꝫ. g ¶Ecce ꝟ ex pte di. ꝛc. Uiarū nomīe actiōes dñi appellat: aduentū dñicum narrās vias dñi. Ex pte retulerat: qꝛ eiꝰ alia actio fuit q̄ nos ɔdidit: alia q̄ redemit. Qđ paruā stillā ꝟmonū eiꝰ appellat: qꝛ q̄cq̄d altū ī hac vita positi de eiꝰ ɔsideratiōe cognoscimꝰ: vꝭ vt tenuis gutta. supni liqrꝭ ad nos emanat h ¶Et cū vix paruā stil. ꝛc. Ac si dicat. Si humilitatis illius admiranda vix ferimꝰ: terribilē aduētū maiestatꝭ eius qua virtute toleramꝰ. Ca. XXVII.

A Ddidit. Huiꝰ viri dicta q̄ mystice sint ꝓlata ostendit: dum parabola. i. similitudo assumpta narratur: ne iuxta textū eius verba tātūmodo pēsemꝰ: qꝛ ꝛ sua narrat: ꝛ scē ecclie afflicte tpa significat. ¶Ecclesia duobꝰ modis patit amara ab hostibus: vel verbis vbi exercet eiꝰ sapiētia: vel gladijs vbi ꝓbatur patientia: nūc de ea ꝓsecutiōe ait: vbi lacescit falsis assertioībꝰ.

Uiuit deꝰ

a ꝟ populis.
a Terminuꝫ circūdedit aq̄s vsqꝫ a† b†
a ꝟ dū cursus finiat iustoꝝ ꝛ iniustoꝝ. b ꝟ non mirū si carnales nō sciūt supna: qꝛ hi sup q̄s spiritualis fabrica surgit.
b dūꝫ finiāt lux ꝛ tenebre. Colūne c†
a ꝟ ecclie. b ꝟ nō timore penali: sꝫ admiratiōe. c ꝟ admirando.
celi cōtremiscūt: ꝛ pāuēt ad nu d†
a ꝟ ꝛ nō alteriꝰ tm̄. ꝟ sꝫ quo: nō vi: sꝫ rōne vicit vt deꝰ hō fieret imoladꝰ ꝓ pctis ꝛ iuste liberaret
c tū eiꝰ i fortitudīe illiꝰ repēte ma e†
d ria ɔgregata sūt: ꝛ prudētia eiꝰ f†
e ꝑcussit supbū. Spiritus eiꝰ orna g†
a ꝟ ꝛ ꝑ illos ornatos. b ꝟ medicāte gr̄a.
f uit celos: ꝛ obstetricāte māu eiꝰ h† i
a ꝟ de cordibꝰ in quibꝰ quieuit.
g edūctꝰ ē coluber tortuosus. Ecce k l
h hec ex pte dicta sūt viaꝝ eiꝰ. Et m
cū vix paruā stillā ꝟmōis eiꝰ au
a ꝟ scd̄m aduentum.
dierimꝰ q̄s poterit tōnitruū ma n
gnitudis illiꝰ ītueri. Ca. XXVII
a ꝟ cū loq̄ret ꝺ ꝟmōe dei ꝛ magnitudie tonitrui: q̄si cū ira sit: non cedā ꝟbis vꝭ flagellꝭ vel gladijs.
A Ddidit q̄ iob assumēs o†

Nico.de lyra

a ¶Terminū circūde. aquis. qꝛ cōgregauit eas in locū vnuꝫ qui maxime est oceanꝰ: vt appareat aliq̄ ps terre arida ꝓ habitatione hominū et animaliū: q̄uis aqua de natura elementi circūdaret totā terrā cum sit nimis ponderosa. b ¶Usqꝫ dum finiant lux et tenebre. i. successio diei ꝛ noctis per motuꝫ celi. quasi diceret: q̄diu stabit iste status mundi ꝑ reuolutionē celi: ꝛ mare stabit ī terra ꝟmīos a deo sibi ꝑfixos. Alteriꝰ ꝓcedit ad ea que facta sūt sup celū sidereū. d. c ¶Colūne celi. i. angeli: qꝛ ꝑ eos administrat motꝰ celi. d ¶Cōtremiscunt et pauēt ad nutū eius. iste aūt tremor ꝛ pauor nō signant in angelis esse aliquā penā: ꝟ tm̄ reuerentiā ad deū. e ¶In fortitudine il. repē. ma. ɔgregata sūt. Hoc dicit de distinctione elementoꝝ a deo facta. ꝑ hoc q̄ aque a pricipio nō habuerūt plenā densitatē: sed erāt vaporalit extēse ꝑ aerē: sed die tertia accepta a deo densitate debita recepte sunt in locū vnū ꝛ cōgregate: ꝛ sic apparuit distinctio terre ꝛ aque ꝛ aeris: ꝑ ꝟ q̄ aliq̄ ps terre apparuit discoopta: ꝛ aque ꝑ densitatē ab aere separate: vt dictū fuit Geñ. j. ꝛ ex ista distinctiōe elemētoꝝ sensibili ꝓcedit ad declarandū distinctionē angeloꝝ. d. f ¶Et prudētia eiꝰ ꝑcussit supbuꝫ. i. angelos supbos q̄s deiecit de celo empyrreo ꝛ bonos āgelos ad se ɔuersos gl̄ie decore ꝑfecit. io subdit: g ¶Spūs eiꝰ ornauit celos. i. angelos q̄ sūt ciues celestes: sic ciuitas ornari ꝺꝛ: q̄ñ ciues ornant. h ¶Et obstetricāte manu eiꝰ. i. potentia dei. i ¶Eductꝰ ē de societate bonorum angelorū. k ¶Coluber tortuosus. i. diabolꝰ q̄ ꝺꝛ coluber: qꝛ in specie serpētis adā tētauit. Et tortuosus: ꝓpter malicie sue calliditatē: ꝛ de hac separatiōe loquit ꝑ modū obstetricatiōis: qꝛ obstetrix fetū mortuū studet educere de vtero matris tanq̄ q̄d putridū ꝛ corruptiuū: ꝛ sic mali angeli de societate bonoꝝ ꝑ manū dei: oīa ista ꝑdicta expssit Job ad ostēdēdū q̄ illa q̄ dixerat baldath de potestate ꝛ sapiētia dei nō latebāt ipm cū mlto maiora sciret: ꝛ ꝟ ad repmēdū ipsiꝰ baldath ostētationē. l ¶Ecce. Hic ɔcludit intentū. Ecce hec ex pte dicta sunt viaꝝ eiꝰ. i. effectuū diuine potestatis ꝛ sapiētie: q̄ sunt q̄dā vie ad cognoscēdū deū: nec sūt dicta a me nisi ipfecte: nec eius potentiam ꝛ sapientiā adequant: qꝛ in cognitionē eiꝰ imꝑfecte ducūt: ideo subdit: m ¶Et cū vix paruā stillā ꝟmonis eius audierimus. i. ꝑ ista modica de ꝑfectiōe ptātis ꝛ sapiētie diuine cognouerimꝰ. n ¶Quis poterit conitruū magnitudinis illiꝰ intueri. i. ad cognitionē ꝑfectā eoꝝ puenire. q.d. nullus: qꝛ mior ē cōparatio vocis minime que silent instillat auribus ad sonū maximi tonitrui q̄ ꝑdictorū effectuū: ad magnitudinē sapiētie ꝛ potestatis diuine: ꝛ ꝑ hoc cōcluditur q̄ balath nō debebat gl̄iari de sua sciētia: cū adhuc attigeret ad multa maiora. ¶Ca. XXVI.

Moraliter.

†¶Respondēs aūt Job D
Quoniā baldath aliq̄ dixerat de potestate dei quasi loquēs ꝓ ipso: ꝓpter quod Job eiꝰ iperitiā cōfutādo dic: †¶Cuiꝰ adiutor es ꝛc. q.d. adiuuare debilē est charitatꝭ sed adiuuare fortē adulatiōis. †¶Cui dedisti cōsiliuꝫ. q.d. dare ɔsiliū ignorāti est pietatꝭ: sꝫ dare sapienti est ꝑsumptionis. †¶Ecce gigantes gemūt sub aquis. i. demones damnati gemūt in inferno qui est sub terra q̄ est inferior aqua. †¶Nudus est infernus corā eo. q.d. ista omnia patēt oculis dñi q̄tūcūqꝫ sūt occulta: ꝛ mltofortius alia. †¶Qui extendit aquilonē sup vacuū. Per aq̄lonē demon intelligit: ꝟm illđ Hiere. j. Ab aq̄lone pādet omē malū. ḡ extēdit aq̄lonem sup vacuū: qꝛ ꝑmittit demonis ptātē sup hoies diuine gr̄e vacuos. A †¶Et appēdit terrā sup nihilū. i. cōfidere ꝑmittit terrenos hoies sup bona trāsitoria q̄ ꝓ nihilo sunt reputāda. †¶Qui ligat aq̄s ī nubibus suis. Nā aquas sapiētie dat ꝑdicatoribꝰ ecclie. de q̄bus ꝺꝛ Esa. lx. Qui sunt isti q̄ vt nubes volāt. †¶Et nō erumpāt pariter deorsū. ꝑdicatores eñi nō debēt simul effundere suam scientiā: sed ꝟm auditoꝝ capacitatē. simplicibꝰ enī nō sunt difficilia predicāda. j. Coꝝ. iij. Tāq̄ puulis in xp̄o potū dedi vobis: nō escā ꝛc. †¶Qui tenet vultū solij sui. i. gl̄ie sue magnitudinē tenet a nobis abscōditā. †¶Et expādit sup illđ nebulā. ignorātie: qꝛ nō habemꝰ inde cognitionē: nisi valde imꝑfectā. Terminū circūdedit aquis vsqꝫquo finiant lux ꝛ tenebre. per aquas ppl'i significant Apoc. xvij. Aque sup q̄s mulier sedet ppl'i sunt ꝛc. Terminꝰ aūt vidēdi deū populis est ī fine meriti ac demeriti: q̄ per lucē ꝛ tenebras intelligunt: supposita tñ purgatione totali. †¶Columne celi cōtremiscunt ꝛ pauent ad nutum eius. qꝛ nō solū simplices christiani: sed etiā ecclesie prelati deū timēt timore filiali. †¶In fortitudīe illiꝰ maria cōgregata sūt. Per maria q̄ sunt cōgregationes aquaꝝ significant ɔgregatiōes gētiū sub xp̄i fide. †¶Et prudētia eiꝰ ꝑcussit superbū. quia diabolū superauit in cruce. †¶Spiritꝰ eius ornauit celos. i. apostolos. de quibꝰ dicit Ps. xviij. Celi enarrāt gloriā dei. ꝛc. q̄ fuerūt ornati donis spūssancti Act. ij. †¶Et obstetricante manu eiꝰ eductꝰ ē coluber tortuosus. i. diabolus qui ꝑ virtutē christi eductus est de cordibus humanis in q̄bꝰ habitabat tanq̄ in ꝓprijs cauernis ¶Ca. XXVII

o N Ddidit quoqꝫ Job. Repulso dicto Baldath. hic cōsequent accedit ad principale ꝓpositū declarandū. s. q̄ ex dei ꝓuidentia mali aliq̄ñ in vita ꝑsenti ꝓsperant: ꝛ boni tribulant. ꝛ ꝑmo ostēdit ꝟ in generali. secundo in seipso in speciali. xxix. ca. ꝛ in hoc satisfacit amicis suis: qꝛ de ipo erat mota q̄stio: ꝛ in speciali satisfacit ipsi Baldath: q̄ ex magnitudīe diuīe sapiētie volebat ipꝫ iniustū ɔcludere: eo q̄ a deo ꝑcussus erat flagellis ꝑntis vite. Primū aūt ꝓbat dupliciter. ꝑmo rōne accepta ex paruitate boni qđ mali in hoc mūdo ꝑcipiūt. secūdo ex magnitudīe boni qđ iusti in hoc etiā mūdo a deo recipiūt ca. sequēti. Priꝰ eñi ad ꝓbādū ꝓpositū accepat rōnes ex imortalitate aīe ꝛ iudicio futuro q̄ experiunt post hanc vitā: vt patuit in ꝑcedentibus. Circa primuꝫ aūt Job ostēdit sue sentētie firmitatē. secūdo declarat eā. ibi: Que est eñi spēs hypocrite. Circa primū dicit:

b Uiuit deꝰ.

Universidad de ... Biblioteca

a Uiuit de⁹. Sunt qui aduersa patiētes deū esse nō credūt: nōnulli deū esse estimant: sȝ res hūanas minime curare. Iste in typo ecclie posit⁹ in afflictiōe vt deū esse fateref. ait: Uiuit de⁹. At vero res humanas curare eū phiberet. subdit: Qui abstulit iudiciū meū ⁊c. b Nō loquenf labia mea ⁊c. Qꝛ prius iniqtatē hic post mendaciū dicit: qꝛ oīs iniqtas mendaciū: q̄ discordat ab eqtate ⁊ veritate dei: sȝ pei⁹ est mēdaciū meditari q̄ꝫ loq. Nā loq plerūqꝫ pcipitatiōis est: meditari studiose prauitatis. c Absit a me ⁊c. Quia
Pro.17.c dicit Salomō: Qui iustificat impiū ⁊ qui cōdēnat iustū: vterqꝫ abominabilis est ante deū. Et hoc est Absit a me ⁊c. Ab innocētia eni recederet: si bona de illis malis estimaret. d Iustificationē meā. Ceptā iustificationē desereret: si in peccātiū laudē declinaret. Bene ab aliēis absistit. q̄ prius se a ꝓprijs custodit: quasi iō de eis peccare timeo: qꝛ nō rephēdit me cor meum. e Necꝫ enī rephēdit me cor meum. Ac si dicat: ꝓ vobis nō debeo ad culpā ptrahi: q̄ peccare in ꝓprijs formidaui.
46.di.c.2. in fi. Sȝ quo pacto a corde suo rephendi se denegat q̄ supius dicit peccaui: peccauit quidē vel cogitādo: sȝ nequaqꝫ se a suo corde rephendi cōfitef: qꝛ ⁊ si illicita cogitādo rectitudini defuit: fortif tū cogitatio restitit. f Sicut impi⁹ ini.m. Impi⁹ īfidel' dicif: Iniqu⁹ q̄ prauitate opis ab equitate discordat. Eccl'ia igif ⁊ extra impios habet inimicos: ⁊ int⁹ patif iniquos. Et sūt. Sicut. Et. g Quasi.
1.Job.5.d. B ꝓ affirmatiōe. Si aūt ꝓ silitudie dicatur: q̄s int⁹ patif: carnales de similitudine impiorum notat: quasi diceret: A me etiam fide discrepat: q̄ mihi ope nō cōcordat. h Que est ei spes hypocrite si auare rapiat ⁊ non libe. Hypocrita q̄ latine dicif simulator: est auar⁹ raptor: q̄ dū iniq agens desiderat de sāctitate venerari: laudē vite rapit aliene. i Nūquid clamorem ei⁹ au. de⁹. Quia in iudicio remediū in clamore nō īuenit: q̄ nūc tp̄s ↄgruum clamoris pdit. De cui⁹ prauitate subiungif: k Aut poterit ī om. ⁊c. Qui terrenarū rerū amore vincif: in deo nullaten⁹ delectaf. l Et inuocare deū om. Tātū deū hypocrita inuocat: cū hūc terrenaꝝ rerū tribulatio angustat. m Docebo vos p ma. Man⁹ dei vocaf fili⁹. Oīa q̄ppe per ipm facta sunt. Et est sensus: Ego ex me aliqd nescio: sȝ q̄cqd ex ꝟitate sentio: h̄ ex eiusdē veritatis largitate cōphendo. n Ecce vos oēs no. Scienti bonū facere: ⁊ nō faciēti: peccatū ē illi. o Hec ē ps ho. ⁊c. Impij vocātur heretici: q̄ per errorē a cognitione veritatis sūt aliēi. Quos ēt violētos
C appellat: qꝛ sacram scripturaȝ ad intellectū prauū violēt conāf flectere. p Si mltiplica. ⁊c. Qui hereticorū generāf pdicatiōe: vēturi iudicij sn̄ia feriūf. q Et nepo. ei⁹ ⁊c. Nepotes hereticoꝝ sūt: q̄ de errātiū filioꝝ pdicatiōe nascūf. Quos nequaqꝫ panis satiat: qꝛ dū ī sacri verbi pabulo plus q̄rūt q̄ꝫ capiūt: sp a ꝟitat' cognitiōe ieiunāt. Sȝ qꝛ nōnullos ex heretic' ecclesia colligit: nōnullos ī malicia ptinaces relinq̄t. Sequif: r Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitū. Ex eo videlicet hereticoꝝ populo derelicti sepelientur in interitu: qꝛ dum ad lucē veritatis non redeunt: intelligentia terrena deprimūtur.

a ʃ inuocata vita dei astrigit se ad id qd subdit: scilicet: qꝛ donec.
a parabolā suā ⁊ dixit: Uiuit de⁹ a†
q̄ abstulit iudiciū meum: ⁊ oipo b c
a ʃ nā se ppeti nō casu: sȝ deo desponēte putat.
tēs qui ad amaritudinē adduxit
animā meā: qꝛ donec supest ha d†
litus in me: ⁊ spūs dei in narib⁹ e
a ʃ vt pfecte hereat veritati: nec studio nec pcipitatione phibet se mentiri.
b meis: nō loquētur labia mea ini f†
a ʃ cordis.
quitatē: nec linguā mea medita
a ʃ q̄ rūder se nō mētiri. subdit: ī qb⁹ cōgruit veritati. dicens:
c bit mēdacium. Absit a me vt iu g
a ʃ sed.
stos vos esse iudicē. Donec defi h
a ʃ cordis.
ciā: nō recedā ab inocētia mea. i
a ʃ in operibus.
d Iustificationē meaȝ quam cepi
a ʃ dū aliqs legit vel audit bona q̄ cōtēpsit: grauiter eū cōscientia rephendit.
e tenere nō deseram. Necꝫ eni re k†
phendit me cor meū in omi vita l
a ʃ sed. b ʃ est.
f mea: sicut ipi⁹ inimic⁹ me⁹ ⁊ adū m
a ʃ vere iniquus ⁊ si iustus videaf. b ʃ in futuro cū hic totū querat.
g h sari⁹ me⁹ q̄si iniqu⁹. Que ē ei spes n†
hypocrite: si auare rapiat: ⁊ non o p
a ʃ quasi nō audief a deo tpe āgustie: qꝛ tpe pacis deū nō audiuit.
i liberet deus animā ei⁹? Nūquid q†
clamorē ei⁹ audiet de⁹ cū vene
k rit sup eū āgustia? Aut poterit r†
a ʃ qui diligit mundū nō est charitas patris in eo: ⁊ si non amat non inuocat.
l in omnipōtēte delectari: ⁊ inuoca s
a ʃ euulsus hactenus malis recta plātat. ʃ quasi vos iō n̄ sapitis: qꝛ nō manui dei sȝ vobis dat
m re deū omni tpe? Docebo vos p t
manū dei q̄ oipotēs habeat: nec
a ʃ sic etiā docet vt nihil veritatis abscōdat: qd scire expedit. b ʃ quasi: et si quid sapitis ad iudicium est vobis.
n abscondā. Ecce vos oēs nostis: v†
⁊ qd sine causa vana loqmini? x
o Hec ē ps hominis ipij apd deū: y†
a ʃ q̄ et si a seipis habēt inique agere: dei tū est iuste ista iudicare.
⁊ hereditas violētorū: quam ab
a ʃ modo in pdita libertate.
p oipotēte suscipiēt. Si mltiplicā 3†
ʃ sequaces hereticorum.
ti fuerint filij ei⁹: ī gladio erunt a
q ⁊ nepotes ei⁹ nō saturabunf pa b
r ne. Qui reliq fuerit ex eo sepeli c d

a Uiuit de⁹. premittit iuramētū ad maiorē assertiōȝ dicēdoꝝ. b Qui abstulit iura. meū. h̄ dicit Job ↄcludēs ex dict' amicorū: q̄ dicebāt penas hui⁹ vite inferri tm̄ ꝓ pctō s̄m ordinē diuine iusticie: ⁊ ad h̄ sequebaf iudiciū Job ſblatū: q̄ sētiebat se inocētē respectu tātoꝝ maloꝝ q̄ sustiebat. c Et oipotēs q̄ ad amari. ⁊c. ista amaritudo nō erat deijciēs a virtute cōstātie: sed sequēs flagella in pte sensitiua de necessitate nature: ⁊ redūdabat in ptē itellectiuā nature corporis ↄdescēdentē. d Quia donec supē ⁊c. i. vita pn̄s. e Et spūs dei in narib⁹ meis. i. virt⁹ respirādi a deo mihi data: q̄ pcipue est ī narib⁹: qꝛ s̄m philosophū libro de historijs aīaliū respiratio q̄ ē p nares ↄuēientior est nature q̄ꝫ illa q̄ ē p os. f Nō loqnf la. mea. dicēdo q̄ soli mali tribulanf in hac vita: sic vos tenet'. iō subdif: g Absit a me vt iustos vos ⁊c. hūc errorē tenendo. cui⁹ cā subdif: h Donec dficiā. i. q̄ꝫdiu viuā. i Nō recedā ab inocētia mea. a q̄ recederē: si voƀ in pdicto errore assentirē. k Necꝫ enī rep. ⁊c. q̄ tales errores vl' ↄsiles tenuerim. l In omni vita mea. ⁊ iō ↄcludit oppositū de errātib⁹. m Sic ipi⁹ inimi. me⁹. amicos suos vocat inimicos: inq̄ꝫtū aduersabanf ei in ꝟitate doctrie fidei ⁊ moꝝ. n Que est enī ⁊c. Hic accedit ad declarādū veritatē sue sn̄ie. s. q̄ ex dei ꝓuidētia mali aliqñ h̄ ꝓspanf rōne acceptā ex ꝓuitate boni qd hic recipiūt: ⁊ iō nō ↄtrariaf diuie sapiētie tl'ia eis ↄcedere ⁊ iust' meliora resuare. Et circa h̄ sic ꝓcedit: qꝛ pmo expmit hui⁹ bōi breuitatē. scdo in futuro sequētē calamitatē. ibi: Diuef cū dormi. Circa pmū dic: Que ē ei spes hy. mag' pōit exēplū de hypocrita q̄ꝫ de apto pctōre: qꝛ s̄m Hiero. Simlata sāctitas duplex ē iniqtas. o Si auare ra. bona hui⁹ vite coacervādo. p Et nō liberet de⁹ ani. ⁊c. q. d. talis nullū bonū p̄t spare in futuro: nec in p̄nti nisi bonū trāsitoriū ⁊ caducū: qd ē modicū. q Nūqd deus au. cla. s. mort'. q. d. nō. istd dr ↄtra illos q̄ peccata ↄtinuāt: cogitātes ī fine ad deū p pēitētiā clamare: s̄ ista spe ꝓuāf: qꝛ tūc nō pēitēt: s̄m q̄ dic Aug. Hac aniaduersione pcutif pctōr vt moriēs obliuiscaf sui: q̄ dū viueret oblit⁹ ē dei: vl' si pēitet h̄ ē timore pene ⁊ nō displicētia culpe. r Aut poterit in oipo. ⁊c. in beatitudine futura. s Et inuocare deū ⁊c. qꝛ ibi est laus ↄtinua. q. d. nō: ⁊ h̄ specialiter dr ↄtra pctōres de beatitudie futura seipos assecurātes. dicēdo: de⁹ nō fecit nos ad dānādū: s̄ ad saluādū: qꝛ h̄ nō est verū nisi ex suppositiōe meritoꝝ. t Docebo vos p manū dei. de ill' q̄s deo accepi. v Ecce vos oēs nost'. i. deberetis idē cogńscere ⁊ p ↄñs de errore vr̄o defēdēdo tacere. ideo subdif: x Et q̄d sine cā ⁊c. q̄d aūt sit illd qd ille vult docere subdit: y Hec ē ps hominis ipij ⁊c. i. illd qd recipiet a deo patre ꝓ pte ⁊ hereditate. s. bonū p̄nt' vite qd ē breue. vñ ī psona taliū dr Sap. ij. Fruamur bōis q̄ sūt ⁊c. ⁊ subdif ibidē: Et hec sit ps nr̄a ⁊ sors nr̄a: ⁊ qꝛ istd bonū ē breue: nō trāsit ad filios. ideo subdif: 3 Si multiplicati fue. ⁊c. q̄ tū reputanf inf maiora bona. a In gladio erūt. i. occidēf. b Et nepotes ei⁹ nō ⁊c. i. morienf fame. min⁹ ei dic ⁊ pl⁹ signat. c Qui reliqui fuerīt ex eo. i. alij amici nō ita ꝓpiqui. d Sepeliētur in ite. i. sepultura asini cui⁹ cadauer dimittif in cāpo ↄsumi. ideo subditur:

Et vidue — Et vidue illi⁹

a Et vidue illi⁹ nō plo. Uiduas dic plebes subiectas morte. heretici destitutas q̄ dū pdicatoꝝ erroris ad eterna supplicia rapif: sepe ad cognitiōis vere gratiā reuertunf. b Si cōportauerit q̄si ter. ar. Argētū. i. eloquiū hereticorū terre ē cōparatū: qꝛ de scriptura sacra vl' aliqd sciant: ex appetitu terrene laudis elaborāt. Qui etiā sicut lutū pparāt vestimēta: qꝛ fluxe ⁊ inqnabiliter ea qb⁹ se tueri volūt: sacre scripture cōtexūt testimōia. c Preparabit q̄dē. Quia vir recta fide plen⁹: scripture q̄ hereticus affert testimonia colligit: ⁊ erroris ptinaciā inde couicit vt dauid goliam gladio suo occidit. d Et argētū ino. di. Argentū innocētē diuidere ē eloq̄a dei minute discreteqꝫ exponere: ⁊ vnicuiqꝫ qd digne cōgruat coaptare. Ul' argētū inocēs diuidit. i. q̄ ab hereticis salubrit: vl' q̄ pestifere fuerint dicta discernit: qꝛ illi miscēt falsa veris. e Edificauit sicut tinea domū. Tinea domū sibi corrūpēdo edificat: ⁊ sic hereticus locū pfidie sue nō nisi in mētibus q̄s corrūpit facit. f Et sicut custos fec vm. Umbraculum custodis nullo fūdamēto solidaf: sȝ tpe transeunte mox destruif: sic promissa ab heretic' reqes cū tpe destruif: q̄ post hāc vitā nullaten⁹ inuenif. Sed qꝛ sepe heretici potētium patrocinijs fulciunf: a speciali hereticoꝝ interitu ad generalem elatorum diffinitionē s̄mo erigitur. g Diues cū dormierit ⁊c. Dormit diues ⁊ oculos aperit: qꝛ cū carne morif: eius anima videre cogitur: qd ꝓuidere cōtēpsit. h Apprehendet eū ⁊c. Agēte nāqꝫ inopia apud inferos vsqꝫ ad minima petenda diues ardens cōpulsus est: q̄ hic agente tenacia vsqꝫ ad minima neganda puēit. i Nocte opprimet eū tempestas. Noctē abscōditū tēpus repētini exitus appellat: tēpestatis nomie iudicij turbinē designat. k Tollet eū ventus vrens. Uentus vrēs malignus spūs vocaf: q̄ eū quē nūc succēderit igne peruerse ↄcupiscētie: rapit postmodū ad flāmas gehenne. l Et velut turbo ra. eū. Locus puersoꝝ temporalis vite delectatio. m Et mittet super eū ⁊c. Peccatorē de⁹ quotiēs feriēdo corrigit ad hoc flagellū emittit vt parcat. Cum vero eius vitā in peccato pmanentē feriendo ↄcludit: flagellū emittit: sed nequaqꝫ parcit. n De manu ei⁹ fu. Quia manus operatio ītelligif: d manu pcussi fugit: qꝛ dū praui īteritū cōspicit ⁊ vias prauitatis relinq̄t. vnde sequif: o Striget sup eū ma. su. Man⁹ stringere est vite opera in rectitudine confirmare: in aliena pena conspiciendo quid timeat. p Et sibilabit super illum ⁊c. In sibilo intētio admirationis exprimitur.

a ʃ vl' vidue in errore manētes dū sacrū fuisse suum pdicatorē estimāt: spe falsa nō lugēt. ʃ ex cuius interitu viderenf affligēde.
a entur in iteritu: ⁊ vidue illi⁹ non a†
b plorabunt. Si cōportauerit q̄si b† c
terra argentum: ⁊ sicut lutū pre d†
c parauerit vestimēta: preparabit
quidē: sed iustus vestietur illis e†
d e ⁊ argentū innocēs diuidet. Edi f†
f ficauit sic tinea domū suā ⁊ sicut g†
ʃ qui rebus tēporalibus tumet.
g custos fecit vmbraculū. Diues h†
a ʃ corpe. b ʃ ex his habitis.
cū dormierit: nihil secū auferet: i†
a ʃ i cogitatiōe vera. ʃ de his q̄ i sōno tenebat
aperiet oculos suos: ⁊ nihil iue k l
a ʃ qꝛ in lacu iferni anima illi⁹ cruciabif.
h niet. Apprehēdet eū quasi aqua m
a ʃ qꝛ dū ignorāt turbo iudicij rapit.
i inopia: nocte opprimet eū tēpe n†
k stas. Tollet eū vētus vrens et o
l auferef: ⁊ velut turbo rapiet eū
a ʃ flagellū.
m de loco suo: ⁊ mittet sup eū ⁊ nō p†
a ʃ de manu ferietis dei fugit q̄ se corrigit vl' de iniquo ope pcussit.
n parcet: de mānu ei⁹ fugiēs fugi q†
a ʃ dissoluta opa restringit visa pena impij.
o et. Strigēt sup eū manus suas: r†
a ʃ admirabif vl' iā pdicabit q̄ florēte impio nō credidit b ʃ tormentorū ei⁹.
p ⁊ sibilābit sup illum intuens lō s† t†
cum eius.

a Et vidue illius nō plorabūt. in sepultura funeris: sicut solet fieri. b Si cōportauerit. in domo sua cōgregādo. c Quasi terrā argentū. i. in magna quātitate valde. d Et sic lutū pparauerit vestimēta. i. in magno numero: ⁊ ad magna tēpora. e Iustus vestief illis. qꝛ talia aliqñ cōcedunf iustis. f Edificauit sicut tinea domū suā. Tinea enī rodēdo vestē facit ibi domūculam suā: sed cū vestis excutitur tinea de domo sua eijcitur: sic talis eijcif de domib⁹ suis quas edificauit cū magno labore ⁊ expensis. g Et sicut custos fecit vmbraculū. ad habitandū tēpus modicū: scȝ tempore maturationis fructuū. h Diues cū dormierit. Hic ↄñr describit calamitatē impij post breuitatē hui⁹ vite ↄsequentē. d. Diues cū dormierit. p mortē. i Nihil secum auferet. de bonis presentis vite ad portandū secum. k Aperiet oculos suos. in pena q̄ pri⁹ erant clausi in culpa. l Et nihil inueniet. de bonis p̄sentis vite: nec etiam future. ideo subditur: m Apprehendet eum quasi aqua inopia. i. defectus cuiuslibet boni: ⁊ sētiet afflictionē summi. ideo subdif: n Nocte opprimet eū tēpestas. i. violentia pene infernalis: q̄ dicif in nocte: eo q̄ est in tenebris. o Tollet eum ventus vrens. i. diabolus: qui semper ardet cupiditate nocendi. p Et mittet super eū. scȝ flagella. q De manu eius fugiens fugiet. i. fugere desiderabit si posset: sed quia hoc est impossibile. ideo subdif: r Stringet sup eum man⁹ suas. loquitur de diabolo ad modū accipitris: qui tenēs auiculam captaȝ: ⁊ et sentiens q̄ velit euadere: magis stringit eaȝ vnguib⁹ suis. s Et sibilabit super eum. ipm deridēdo queȝ in vita deceperat blandiendo. t Intuens locum ei⁹. i. inferni locum sue punitioni deputatū. Uel aliter: Locum eius. quem tenuit in seculo: a quo est totaliter deiectus. D Ps̄.48.

Ca. XXVII.

Moraliter.

† Addidit q̄ꝫ Job ⁊c. Iudiciū aliqñ ꝓ dānatione accipitur: ⁊ sic iusti iudiciū aufertur quando ab eterna dānatione liberatur: quod fit vno modo qñ peccator de peccatis ꝓprijs hic punif. ⁊ sic dicit Job: † Uiuit deus q̄ abstulit ⁊c. quia p amaritudinē presentis pene liberatus fuit a penis gehenne ⁊ obtinuit augmentū glorie. Sed quoniā ad iustū pertinet vt nulli deferat contra veritatē que magis est amica: vt dicif. j. Ethic. ideo subdit: † Donec supest halit⁹ in me. id est vita. Non loquentur labia mea iniquitatē ⁊c. Sequif: † Necꝫ enī reprehendit me cor meū. q̄ sustinuerim aliqd falsū: sicut aūt est falsitas ī verbo ita ⁊ in facto. de quo subditur: † Que est spes hypocrite ⁊c. scilicet pecuniā vl' humanā laudē. q. d. nulla. † Nunqd deus audiet clamorē illi⁹. i. ei⁹ orationē. q. d. non. † Nūquid poterit in omnipotente delectari. q. d. non: quia si fecit aliqd bonū hoc non fuit amore dei sed sui. † Ecce omnes vos nostis. q̄ veritatem dico et frustra impugnatis. † Hec est pars hominis impij. i. ei⁹ pena. † Si multiplicati fuerīt filij ei⁹. id est eius posteritas deficiat gladio et fame. † Et vidue illius nō plorabūt. eis cōpatientes ⁊ p cōsequens nullus alius cōpatief: qꝛ vidue magis ad hoc disponuntur. † Si cōportauerit quasi terrā argentū. Per quod significatur sacre scripture eloquiū. Ps̄. xj. Eloquia domini eloquia casta: argentū igne examinatum. Et quasi terra comportaf: quādo ad questū applicaf. † Et sicut lutum pparauerit vestimenta. i. virtutū opera de genere sed peruerso fine facta. † Iustus vestietur illis ⁊c. nam vnde hypocrita dānaf iustus saluaf diuerso tamē fine. † Edificauit sicut tinea domum suā. que fecit eam corrūpendo pannū: sicut hypocrita corrūpit intentione puersa opus bonū. † Et sicut custos fecit vmbraculū. quod est instabile habitaculū. ideo subditur: † Diues cum dormierit. per mortem. † Nihil secū auferet. aperiet oculos suos. in pena qui clausi erant in culpa. † Nocte opprimet eum tempestas. id est in morte tollet eum ventus vrens: id est spiritus malignus ad gehennā eū portans. † Et mittet super eum. s. penas sine misericordia. † De manu ei⁹ fugiens fugiet. hoc dicitur ironice tanqꝫ impossibile. ꝓpter quod subditur: † Striget sup eū man⁹ suas. ita q̄ erui nō poterit. † Sibilabit sup eum. Irridendo. † Intuens locū eius. s. infernū: vbi nulla est redemptio.

In ca. xxvij. vbi dicif in postilla: Circa primū dicit: Que est enī spes hy.

Adidtio.

Hoc qd dicif hic: Que est enī spes hypocrite. videf exponendū ad cōtinuationē ad pdicta ⁊ etiā ad sequentia sic: Nā iob intēdebat in hoc loco certificare socios de veritate existente in mente sua circa ea de quibus altercabāt. s. de innocentia vite sue ⁊ de punitiōe malorum et pmiatione bonoꝝ: ꝓpter quod pmisit iuramentū. d. Uiuit de⁹. p quod iuramentū firmauit q̄ dum esset in vita presenti non loqueref iniquitatē: nec recederet ab innocentia sua: ⁊ quia aduersarij imponebāt ei vitiū hypocrisis vt patet supra in dictis eliphaz ca. xv. ⁊ in alijs locis. hypocrita vero cū sit duplex: vnum habet in corde: ⁊ aliud in ore. ⁊ sic licet non loquatur iniquitatem

Habet argētum

per labia :tenet tamē eā in corde:similiter licet nō recedat ab innocentia in actibus exterioribus : recedit tū in mente ,put saluator: docet multipliciter. Matth. xxiij. ca. Ex quo sequere tur q̄ socij nō crederēt dictis suis. idcirco ad amouendū ab eis iltam suspitionē. dicit: Que est enī spes hypocrite ꝛc. Nū quid clamorē illi⁹ exaudiet domin⁹ ꝛc. Aut poterit omnipotētem delectari. non debet mihi ponī peccatū hypocrisis cū ego sim in magna angustia constitutus: ꝛ indigeo maxime vt deus liber et animā meā: ꝛ vt audiet clamorē meū: ꝛ sic nullo modo debetis dubitare de iuramento meo: hoc intelligit ad modum alicuius existentis in maximis tribulationib⁹ seu tormentis: qui ad firmandum dicta sua seu iuramenta. dicit: Ideciē q̄ sum in tot tribulationibus a quibus nisi diuino auxilio non possum liberari. vnde in hoc passu mihi credere debetis: q̄ illa que dico non sunt ficta. vnde subdit: Docebo vos p manum dei: ꝛ q̄ socij vitam suam pristinā cognoscebāt ꝛ etiaz tribulationes i quibus erat: ex quibus deberēt moueri ad alsentiendū sibi in predictis. ideo subdit: Ecce vos omnes nostis. s. predicta. ꝛ q̄ sine causa vana loquamini: imponēdo mihi fictionem seu hypocrisim.

Replica.

In ca. xxvij. vbi dicit: Que ē ei spes hy. Burgē. facit ꝓtinuationē discōtinuā: cōtinuat enī b dicta dictis in. xv. ca. medijs ꝑtermissis: q̄it nō facit postil. q̄ ꝓtinuat singla singlis: i hac sua discōtinuatiōe Bur. sic sepe repetit⁹ vicib⁹ facit ipōit beato viro Job q̄ pncipalit⁹ velit ostēdere inocētē ꝛ iustū: ſz b. s. in pncipio ca. ij. cozrectū ē.

Glo. ordi.

La. XXVIII.

b Abet argētū venaz suarum pinci. Postq̄ potentiū penas supbox sufficienter expleuit: rursus ad hereticos verba conuertit. Ac si dicat: Qui ad vere p̄dicationis ꝟba se ꝑparat: necesse est vt causarū origines a sacr⁹ paginis sumat: que ad loquēdū nobis q̄si quedā argenti vene sunt: q̄ de ipsi locutionis nr̄e originē trahūt⁹: heretici autē sic de eloquij sui nitore supbiunt vt nulla sacroz libzoz auctozitate solidēt. b Et auro locus est. Hoc loco heretici de stulta passione sua increpant. Nā ꝑ ꝛ̄o fieri mlta sepe patunt: seqz eisdē passiob⁹ martyres fieri sperāt. De q̄b⁹ Pau. 1. Coz. 13. b Si tradi. cozp⁹ meū ita vt ardeā: charitatē aūt nō habeā: nihil mihi ꝑdest. Quia ergo nō nisi in catholica eccl̄a veri martyres fiūt. dicat recte: Auro loc⁹ est in q̄ cō. Quasi vere sapiētie loc⁹ ē in q̄ purgat tribulatio iniquox: q̄ nō clarescet aīa i fulgore eterne pulchritudis nisi (vt ita dicā) pri⁹ hic arserit in officīa charitatis. c Ferrū de terrol. Solēt heretici de insticia gl̄iari: ꝛ catholicos fuisse iniqs criminā. Cōtra q̄s ꝑ humilē cōfessionē dicit: Ferrū de terra tol. Quia foztiozes viri a terrena q̄s pri⁹ tenuerūt actiōe sepank: ꝛ ꝓgnatores ecclie fiūt. d Et lapis. ꝛc. Quia coz durū ꝛ diuini ignis amore frigidū: feruoze spūs tāgit. Ex q̄ ardore emollit ad amoze: ꝛ solidat ad opationē: vt sicut pri⁹ dur⁹ fuerat i amoze scli: ita se postmodū ereerat i amoze dei. Tēpus posuit te. Iniqs videlicet modū: quo iniq̄ cē desistāt. e Et vniuersoū finē ipe con. Quia intuet electozū terminū: q̄ ex malo mutenk in bonū. Intuet etiā finē reprobox: q̄ ex malo ope trabāt ad supplicū. Vidit gentilitatis finez: q̄ q̄oz fidei luce clarescēret: vidit etiā iudee terminū q̄ obdurate p̄fidie se tenebr⁹ carēt. vñ subdit: f Lapidē q̄z ca. Popul⁹ iudeoū p̄fidia dur⁹: q̄ auctozē vite noluit videre: quē p ꝓphetiā p̄dixit: lapis fuit caligints: q̄ ꝛ crudelitate dur⁹ extitit: ꝛ infidelitate nebulosus. Qui etiā vmbra mortis dicit. i. diaboli: q̄ illi⁹ iniquitatē sequēs ei⁹ in se imaginē exp̄ssit. Torrētis aūt noīe ignis a cōspectu iudicī examine egrediēs: ꝛ electos ꝛ reprobos diuidēs vocatur. Dañ. 7. b Vñ ꝓpha: Fluui⁹ igne⁹ rapidusq̄ egrediebāt a facie ei⁹. Peregrin⁹ aūt p̄ls olim ē numer⁹ electoū qui hāc vitā sibi exiliū deputātes: ad supnam patriā tota cordis intētione suspirāt. Vel noīe torrentis p̄t irrigatio sancte predicationis intelligi. g Eos q̄s oblitus est ꝛc. i. iudeos quos pedes: ꝛ p̄dicatozes dñi ꝟz humanitatē paupis: p supbie tumoze reliquerūt. Eoꝝ q̄oz obliti sūt: dū p̄dicatiōis sue semina ad fructificationē solā gentiū trāstulerunt. Quos inuios dicit: q̄ verbis vite ad coz viam p̄bere noluerunt. h Terra de q̄ oriebat⁹ pa. Quia iudea ꝛ prius habuit legē q̄ receperat: ꝛ p⁹ mediate: ꝛ hoc ꝓpter bonoū ſtoū magnitudinem. p̄mo igit⁹ ostēdit primū: ꝛ secundo scōm. ibi: Sapiētia vero vbi inuenit⁹. Inter illa bona cozporalia que reputant⁹ p̄ciosa sunt metalla auri ꝛ argenti: ꝛ lapides p̄cios⁹. primo igit⁹ ostēdit ꝓpositū in metallis: ꝛ secūdo i lapidib⁹ p̄ciosis. ibi: Terra de qua. Circa p̄mū dicit: Habet argētū venaz sua rum pncipia: id ē mineras: ex quibus tanq̄ quibusdam pncipijs materialibus efficit argentū: ꝛ iste minere sūt in aliq̄b⁹ determiatis venis terre: que p laborē ꝛ humanū studiū reperiunk: licet cuz difficultate. b Et auro locus ē in quo cōflak. i. generak: cui⁹ generatio vocatur cōflatio: eo q̄ materia auri magis ē digesta virtute calidi q̄ alioz metallox: ꝓpter q̄ est ductili⁹ ꝛ puri⁹. c Ferrū de terra tollit. i. materia minere de qua fit ferrū. d Et lapis solut⁹ calore in esvertitur. i. minera eris q̄ vocat⁹ b lapis: eo q̄ ꝓpter sui duriciā habet similitudinē cū lapide. e Tēpus posuit tenebris. s. ipe de⁹ q̄ ordinauit successionē diei ꝛ noctis. f Et vniuersoū finē ipe p̄siderat. hoc intendit ad ostendēdū q̄ cāuis minere p̄dicte sint in terra occulte: ꝛ cū difficultate ꝛ labore magno inueniant⁹ ab hominibus: tamen ipsi deo nihil est occultū: ꝛ q̄ minere metallox p̄dicte frequent⁹ in montibus quasi inaccessibilib⁹ reperiunt⁹: ideo de ipsis mōtib⁹ subdit: g Lapidē quoq̄ caligis. in sūmitate enī taliū mōtiū sūt cōiter lapides a sole denigrati: ꝛ inferi⁹ valles ꝓfundissime: vbi sol parū aut nihil lucet: qui est ꝓncipiū vite. ꝛ cāuis ad hoc dic: Lapidē q̄z caliginis. cāuis ad sūmitatē mōtis. h Et vmbrā mortis. cāuis ad ꝓfunditatē vallis. i Diuidit torrēs a populo peregrināte eos q̄s oblit⁹ est ꝛc. Et talib⁹ etiā mōtib⁹ descēdūt aliq̄ torrētes iuxta quos ē via int⁹ mōtes: ꝛ ex altera ꝑte torrentiū habitāt aliq̄ aliqui pauci homines inter quos habitationē et viā p̄dictā diuidūt torrētes. ꝓhibētes accessū ad habitatozes montiū. ꝛ b q̄ dicit: Torrēs diuidit a pplo peregrināte. i. q̄ ambulante p viā p̄dictā. Eos q̄s oblit⁹ est pes hoīs egētis. i. habitatozes p̄dictos montiū ad q̄s nō ē accessus etiā pauper: q̄ solēt circūire loca etiā difficilia ad mendicādū. k Terra ꝛc. Hic ꝓ̄ ostendit ꝓpositū i lapidib⁹ p̄ciosis. d. Terra de qua ꝛc. i. bladū de quo panis efficit. l In loco suo igni subuersa est: q̄ aliq̄s ꝓtingit q̄ sub terra habitabili ꝛ arabili sūt vene sulphuree: ex quib⁹ accēdit aliq̄s ignis ꝙ modū va-

La. XXVIII

a Abet argētū venaz su-
b arū ꝓncipia ꝛ auro loc⁹ ē in q̄ cō- b+
a ſz ꝛ si pri⁹ terra: mō fortis ꝛ acue⁹ ad defendēdū: ꝛ si pri⁹ dur⁹ ꝛ insensibilis igne dei liq̄facrus in verā fortitudinē muratur.
c flatur. Ferrum de terra tollitur: c+
d ꝛ lapis solut⁹ caloze in es vertit⁹. d+
a ſz electorum et reprobozum.
e Tēp⁹ posuit tenebris: ꝛ vniuer- e+ f+
ſz id est eos q̄s modo vt̄ fidelitas excecat vt̄ cruditas obdurat fluui⁹ flāmaz ab electoz⁹ pplo se parabit: vt̄ mō p̄dicatio deserit ꝛ ad hūles se cōuertit.
f sozū finē ipse cōsiderat. Lapidē g+
quoq̄ caliginis ꝛ vmbram mor- b+
tis diuidit torrēs a populo pere- i+
a ſz scilicet.
g grinātes. eos quos oblitus ē pes †
c ſz hic iudea q̄lis aī fuit vel q̄d mō prulit ſb dit.
h egentis hois ꝛ inuios. Terrā de k+
q̄ oriebat⁹ panis: in loco suo igni l

Nico. de lyra

Abet argē. ꝛc. Postq̄s La. XXVIII ostendit Job nō esse indecēs diuīe ꝓuidentie īmo decēs q̄ ipij aliq̄n ꝓaliț ꝓsperant: ꝛ b rōne accepta ex paruitate boni q̄s a deo ꝓsequunt⁹. hic ꝓ̄ b idē ostēdit ex magnitudie boni q̄ iusti accipiūt a deo: ctiaz in vita p̄nti: q̄ est bonū spūale: q̄ tm̄ excedit tēporale: sicut si centenari⁹ numer⁹ paruo numero cōparetur: ꝛ b q̄ dicit Piero. exponēs illō Mar. xix. Centuplū accipiet ꝛc. ꝛ ideo licet iusti bonis tpalibus priuati indicenk miseri ab illis q̄ solū tēporalia bona considerāt: tm̄ ſm veritatē sunt in maiori ꝓsperitate cōstituti: ꝓter bona spiritualia in quib⁹ abūdāt: ꝛ hoc diffuse ostēdit Boetius libro. iiij. de ꝓsolatiōe. ꝙd q̄s nō ē indecēs diuīe ꝓuidētie q̄ aliq̄s ꝑmittat i ꝓios tpaliter abūdare: q̄b⁹ nō vult bona spiritualia que maiora sūt cōcedere: sicut ꝛ pater sapiens bonis filijs cōcedit melioza: malis autē dimittēs aliqua minoza: eo q̄ sunt eius filij: sic in ꝓposito: q̄z impij q̄uis nō sint dei filij p ad optionis grām: sunt tm̄ ei⁹ filij in q̄ntū sūt ad ei⁹ imaginē facti p naturā intellectualē. Circa p̄cessum aūt hui⁹ capituli ꝙsiderandū: q̄ licet tā bona tpalia q̄s ꝙalia sint dei dona: aliq̄ tm̄ ex aliter: q̄z tempozalia dat mediate: dando. s. homini robur corpis: ꝛ industriā mētis ꝛ ꝙsilia per q̄ pōt illa acq̄rere: sed bona ꝙalia cuiusmodi sūt grā ꝛ virtutes infuse: ꝑ seipm dat i-

Mystice.

Ad. 10. b Vñ Petro dr̄: Macta ꝛ māduca. Eccl̄ia itaq̄s p iudeā trāsijt: tm̄ nō ptrāsijt: q̄z ex illa paucos ad fidē rapuit: b tm̄ infidelē ppl̄m a p̄fidia fūdit⁹ nō extinxit. Sed a iudeis repulsa q̄d fecit? g Ad filiē ex. ma. suā. Quia ad duriciā gentiū brachium sue p̄dicatiōis misit. h Subuertit a ra. mō. Radices cogitatiōes intime supbox. Mōtes a radicib⁹ sunt euersi. q̄ scīi potestates ad colendū deū ab intima cogitatiōe eciderūt. i In petr⁹ riuos ex. l. in duris gētiū cordib⁹ fluuios p̄dicatiōis aperuit. k Et oīne p̄ciosū vi. ꝛc. Vidit de⁹ p̄ciosū: cū humanā animam de se abiectā sapiētie sue gratie illustratiōe respexit. l Profūda q̄s flu. ꝛc. Profūda fluuioꝝ scrutat⁹ dñs: ꝛ absc̄dita ꝓdu-

a ſz locus ē supbia de qua nasci soler inuidia. i. iō arsit inuidia: q̄ supbia nō relinquit. ſz adhuc ea describit ex ꝓcedēte glia augek sequēs culpa.
b ſz lapides mēres fortiū.
a subuersa ē. Locus sapphyri lapi- a+
a ſz in prophetis et doctoribus.
b des eius: et glebe illius aurum. b
a ſz humiliterē que ad alta leuat.
c Semitā ignorauit auis: nec itui c+ †
a ſz intērionē mortis qua nos reformat. b ſz vulrur dū volat: si videt cadauer ad illud se depōit sic filij⁹ dei. c ſz ab ei⁹ vocatiōe cessāt doctores q̄ patres apostolos repulit.
e tus ē eā ōculus vulturꝭ Nōn calca d+
f uerūt eā filij institoꝝ: nec pertrā- e+
ſz sed. ſz gentiles.
g siuit per eam leena. Ad silicem f+
a ſz fortitudinem predicatiōis. b ſz q̄s ex⁹ haurit a terremis sugnis irrigat.
h extendit mānuz suā: subuertit a g+
a ſz duris fluuiis p̄dicatiōis emanar.
i radicib⁹ mōtes. In petr⁹ riuos b+
a ſz sibijpſi despectus deo ē magnus. ſz elegit.
k excidit: ꝛ ōmne preciosum vidit i
a ſz iudeus supficiem vider.
l ocul⁹ eius. Profunda quoq̄ flu k
a ſz facit scrutari.
uioꝝ scrūtat⁹ est: ꝛ abscondita l+
m produxit in lucē. Sapiētia vero m+
a ſz mens eni q̄ intelligit ea iuste loquitur.
vbi inuenitur: ꝛ quis ē locus in
a ſz nō ōz ee pciū ꝛ nesciri: ſz iō nesciri q̄z deest.
telligentie? Nescit homo preciū n+
ſz nā si vere saperet in b exilio potius lugerēt.
n eius: nec inuenitur in terra suaui o+
a ſz ad id respit q̄ supra dixit: Sapia so vbi ꝛc.
ſz nō dicit vbi sapiētia sit: ſz vbi nō sit.
o ter viuentiū. Abyssus dicit nō ē p
p in me: ꝛ mare loquit⁹ nō ē mecū q
a ſz ad id respicit q̄ dixit: ꝑscit hō pciū ꝛc.
ſz nō dicit q̄d sit eius pciū: ſz q̄d nō sit.
q Nō dabitur aux obriçū pro ea: r+
r nec appēdetur argētuz in cōmu-

Glo. ordi.

ficeret: ꝛ post visis miraculis redēptor⁹: iudeā q̄ ꝛremaret. a Locus sapphyri lapides ei⁹. Sapphyri color⁹ aerij sūt. Et b dicit: q̄z nū q̄z ō iudea aīc sctē q̄ celestē vitā duxerēt defuerūt. b Et glebe illi⁹ au. Glebas dicit collectiōes singulox ordinū: ap̄bax: doctox: q̄ magna se ifusiōe gr̄e i pfectionis ꝛ opis vnanimitate tenuerūt: glebe eni ex hūore ꝛ puluere ꝓstrigūtur. Aurū aūt dicūt: q̄ virtute vite ꝛ sapiētia claruerūt. Sed cur bona p̄didit. Sequit: c Semitā ignorauit ꝛc. Hoc loco auis noīe ille signat: q̄ cozp⁹ carneū q̄ aūspsit: ascendendo ad ethera libraut. Iudea semitā ignorauit auis: q̄z humilitatis x̄pi vias q̄b⁹ nos ad alta subleuauit ꝙsiderare noluit. d Nec ituit⁹ est ocul⁹ vultu. Redēptor noster vulturis appellatiōe designat: q̄ manēs in altitudine diuinitat⁹ sue quasi quodā volatu sublimi cadauer nr̄e mortalitatis cōspexit infimis: et sese de celestib⁹ ad ima suspsit. Et dū aīal moritur petit⁹ morte apō nos iuēit. Sed hui⁹ vultur⁹ oculus fuit ītētio nr̄e resurrectiōis. Ille g ꝓp⁹s cōspexit q̄dē vulturē: ſz ocul⁹ vultur⁹ non aspexit vū et eius p̄dicatozes repulit de q̄b⁹ subdit: e Non calcauerūt eā ꝛc. Institozes sūt q̄ spūale negotiū gerūt: q̄ p̄dicatiōe suis auditoribus prebēt: vt ab eis fidē ꝛ opa recipiāt recta. Vi erāt. ꝓphete q̄uz filij apō nūcupant⁹ q̄ indeā calcarēt: ſi ei⁹ vitia calce virtutis p̄merēt. Vel institozes sctē ecclie p̄dicatozes accipiūt⁹ institox filios: pastozes ꝛ doctores. f Nec ptrāsiuit p eā le. Leena ꝙ ecclia: q̄z male viuētes in vitijs ore p̄dicatiōis sctē iterficit. Dñs Petro dr̄: Macta ꝛ māduca. Ecclia itaq̄s p iudeā trāsijt: tm̄ nō ptrāsijt: q̄z ex illa paucos ad fidē rapuit: b tm̄ infidelē ppl̄m a p̄fidia fūdit⁹ nō extinxit. Sed a iudeis repulsa q̄d fecit? g Ad silicē ex. ma. suā. Quia ad duriciā gentiū brachium sue p̄dicatiōis misit. h Subuertit a ra. mō. Radices cogitatiōes intime supbox. Mōtes a radicib⁹ sunt euersi. q̄ scīi potestates ad colendū deū ab intima cogitatiōe eciderūt. i In petr⁹ riuos ex. l. in duris gētiū cordib⁹ fluuios p̄dicatiōis aperuit. k Et oīne p̄ciosū vi. ꝛc. Vidit de⁹ p̄ciosū: cū humanā animam de se abiectā sapiētie sue gratie illustratiōe respexit. l Profūda q̄s flu. ꝛc. Profūda fluuioꝝ scrutat⁹ dñs: ꝛ absc̄dita ꝓdu-

Nico. de lyra

Mec inuenit⁹ in ter. Terram humanā animā dicit. Hec sapiētia in terra suauiter viuētiū inueniri nō potest: q̄z quisq̄s adhuc huius vite voluptatib⁹ nascit: ab eterne sapiētie intellectu separat. o Abyssus dicit ꝛc. Abyssus dicit cozda hominū: q̄ et p lapsū fluida: ꝛ p duplicatis caliginē sūt tenebrosa. Que nimiꝝ abyssus nō esse in se hāc sapientiā ꝓfiteꝝ: q̄z iniq̄ mēs dū esse sapiēs carnalit⁹ appetit: stultam se ad spiritualia ostendit. Abyssus, sapientia mundi: que stulta apud deum. Dicit. ipsis operibus. p Mare. Inquietozum mentes. israel habet sabbatum: egyptius muscas: id est inquietudinem. Et mare loquit⁹ nō est. Nullus quippe eā plene recipit nisi q̄ ab omni se abstrahere actionū carnaliū fluctuatiōe ꝓtēdit. Et ꝑturbate mentes seculariū eo ipso clamant: quoniā a vera sapientia longe sunt: quo quiete non sunt: quia vero hec dei sapientia incarnanda erat: vt ad redimendū genus humanuz non sctōs angelos: nec sanctos homīes mitteret: sed per semetipsā veniret. Sequitur: q Non dabitur aurum obriçum pro ea. Aurum obriçum sancti angeli nuncupantur: qui in ea in qua sunt cōditi i innocētia perdurantes: et fulgent claritate iusticie: ꝛ nullis maculantur sordib⁹ culpe. Sed nullus eorum ad redemptionem eorum missus est.

Non dabitur au. ob. Homīes aurū possūt eē: ſ nō obriçū: q̄z fulgēt: ſ nō sine ꝓtagio culpe. r Nec appēdet ar. in. Quia vita iustox p̄dicātiū vt eloquia dei scribētiū quātalibet scītatis luce polleat: aduētū nob⁹ supne sapiētie p suā p̄sentiā nō cōicat.

Ps. 9. b Ibid. 8. b

L Sap. 7. a

Universidad de ... Biblioteca

a Non cōferet tinctis in. Per idiā h mūd⁹ accipit in q̄ vita hominū p culpā obscura generat. Tincti colores indie sūt huius mūdi sapiētes: q̄ pri⁹ p infidelitatē ꝛ plerūq; p actionē fedi ante humanos oclos sup ducte honestatis colore fuscant: ꝛ cū rex virtute careāt: alid se eē q̄ sūt verboꝝ cōpositiōib⁹: q̄si supradictis colorib⁹ mentiunt a quibus lōge sapiētia dei distat. Mādata dei sine eloquētia placent vt vest' sine tinctura. b Nec lapidi sardo. ꝛc. Sardonic⁹ terre rubre silitudinē tenet: sapphyr⁹ erea speciē. Per sardonicū ergo hoīes vl' patres veteris testamēti trena q̄dā sectātes: p sapphyꝝ noui testamēti p̄dicatores: celestia sola querētes: vel angeli accipiunt. c Nō adequabit ei au. vl' vi. Post q̄ dictū ē q̄ aurū huic sapiētie nō cōparat: adhuc q̄si crescēdo subiūgit q̄ ei nec vitrū possit equari: qd ad litterā nō ꝓcedit. In vitro q̄libet liquor qualis ɔtinetur talis exteri⁹ demōstratur. In auro ꝛ in vitro accepim⁹ sctōrū in superna patria societatē: q̄ beatitudinis claritate fulgebūt: ꝛ vniuscuiusq; mētē ab alterius oculis mēbroꝝ corpolētia nō abscōdet. Qui ꝛ si siles ei erūt: q: beati fiēt nō tn̄ adequant: q: creatura sūt. d Nec cōmutabūt p ea va. Excelsum vas auri: Helias ꝛ Johānes ꝛ Hieremias. Sz q̄sq̄s christū quelibet eoꝝ crediderit: vas auri excelsū ꝛ eminēs ꝓ sapientia cōmutauit: q: ecclia xp̄m nō vnū ꝓphetarū: s dn̄m ꝓphetarū credit. e Nō cōmemorabuntur in cōpa. c. Quid eni sūt hoīes deo cōparati: nihil. f Trahitur aūt sapiē. Quia cū sit inuisibil': nō nisi inuisibilit inuenit. Que trahi dr: q: sic flatū trahim⁹ vt corp⁹ viuat: sic ab itimis sapiētie spūs ducit: vt ad vitā aīa subsistat. Et bn̄ de occult': q: h sapiētia latent cordib⁹ ifundit. vt de spū dr: ꝛ nescis vn̄ vēiat aut q̄ vadat. g Nō adeq̄bit ei to. Pro eo q̄ omi colore resplēdet topaciō: q̄si topādiō vocat. Et est sensus: Nullus sctōꝝ q̄buslibet virtutib⁹ plen⁹: ex ista tn̄ nigredie mūdi collect⁹ equari pōt ei. Et vide q: cū pri⁹ p̄tulerat eā angel': atiq̄s patrib⁹: philosophis: sctis: glorificatis: ꝓphetis: nūc in isto loco specialiter hereticos increpat q̄ hoī deo: homīes a petis ɔuersos equāt: cū isti sint filij p grām. ille p naturā: qd ostēdit cū subdit: h Nec tinctu. mū. ꝛc. Mundissime tincture sūt: q̄ humiliter custodiūt supueniētē in se virtutū grām. Tincti eni nō essent: si sctitatē naturalit habuissēt. i Unde ergo sapiētia veniet. Quia ab inuisibili pa-

Esa.53.b tre nascit: eius via occulta est. Unde ꝓpheta: Generationē ei⁹ q̄s enar. Loc⁹ vero intelligētie ei⁹ est hūana mens. Quia ergo inuisibilis est de quo ꝓdijt: ꝛ incertū est nobis in cui⁹ mente intellecta requiescat. recte dr: Un̄ ergo sapiētia veniet ꝛ q̄s ē loc⁹ intelligētie? k Abscōdita est ab oculis oīm vi. Quia q̄diu hic viuit: videri de⁹ p sue nature speciē nō pōt: p imagines vero visus est moysi ꝛ iacob et alijs. l Uolucres q̄z celi latet. Quia in hac carne corruptibili ɔstituti: nature ei⁹ potētiā ipi q̄z vidēdo nō penetrāt: q: iā p meritū sctē ɔtēplationis volāt. In scriptura sacra volucres aliqñ i malo: aliqñ i bono dant itelligi. Per volucres nāq; nōnūq; ptātes aerie desi-

Lu.8.a gnant bonorū studijs aduerse. Un̄ veritat' voce dicit: Dū semē qd sec⁹ viā cecidit: venerūt volucres ꝛ comederūt illd: q: nimirū maligni spūs hūanas mētes obsidētes: dū cogitatiōes

Mat.8.c noxias igerūt: vbū vite a memoria euellūt. Et itex: Uulpes foueas habēt ꝛ volucres celi nidos ꝛc. Noīe vulpiū dolosa ꝛ fraudulēta. Noīe aūt volucꝝ hec eadē supba demonia designant. At cōtra in bono volucres poni solēt. Sic in euāgelio dn̄s (cū silitudinē regni celestis ex grano sinapis denūciaret)

Mat.13.b ꝛ dixit: Simile est grano sinapis qd acceptū hō misit i hortū suum ꝛ creuit: ꝛ factū est in arborē magnā: ꝛ volucres celi reqeuerunt in ramis eius. Christus q̄ppe ē granū sinapis: q̄ mortis sepultura plātat⁹ arbor magna surrexit. Granū nāq; fuit cū moreret: arbor cū resurgeret. Granū p humilitatē carnis. Arbor p potētiā maiestatis. Huius arboris rame scti p̄dicatores. de q̄b⁹: In oēm terrā exi. so. eo. ꝛc. Ps.18. In istis ramis volucres req̄escūt: q: sctē aīe q̄ q̄busdā virtutū pennis a terrena cogitatiōe se subleuāt: ꝛ i eoꝝ dictis atq; ɔsolatiōib⁹ ab hui⁹ vite fatigatione respirant. m Perditio ꝛ mors di. ꝛc. Quia vidē deū h ē q̄d habere: iō iniq̄ hāc sapiētiā nō vidēt: q: repulsi p supbiā nequaq̄ habere potuerūt. Famā aūt ei⁹ audisse ē ei⁹ potētiā ex virtute cognouisse. n Deus itelligit viā ei⁹. Ac si dicat: Deo notū est vl' q̄n p carnē ad hoīes sapiētia veniat: vl' quō apō patrē inuisibilis (etiā cū foris apuerit) ɔsistat. Loc⁹ eni non localis sapiētie pat ē: iuxta illd: Ego in patre. Ut de⁹ itelligit viā ei⁹: q: soli⁹ diuie visiōis est cernere. Uel q̄bus modis sapiētie intellect⁹ ad cor hominis veniat. Uel cui⁹ mēs intellectū vl te quē pcepit nō amittat. Sed q: h sapiētia p carnē māifestata i cūct' mūdi ptib⁹ electoꝝ fuerat corda repletura. Sequit: o Ipe ei mūdi fi. ꝛc. Respicere dei ē p̄dita ad grām reformare. p Qui fecit vētis pō. Uelocitate et sublimitate vētoꝝ i scriptura solēt aīe siguari: q̄s dn̄ supna grā replet: maturitate indita vl' solita graues reddet: vt ab intentiōe dei nō leui motu dissiliāt. Ut vētis pōd⁹ facere: ē ɔcessam hic electis de virtuti⁹ grām p̄mixta īfirmitate tpare. q Et aq̄s appē. ꝛc. Aquas dic mētes spūsctō repletas: q̄s appēdit in mēsura: q: scti q̄ spū ienāte ad sūma rapiūtur: ne aliq̄ elatiōe supbiāt q̄busdā tēptationib⁹ repmūt. Leuat q̄dē h cū mēsura: nō q̄tū volūt ꝓficiūt ne eleuent. Helias mira fecit: s mliere fugit tiore pcuss⁹. ☞ Q̄ñ po

a ſ sed nec honestas vite ex philosophis sufficit.
a tatione eius. Nō ɔferet tinctis a
a ſ nec hi lapides p̄ciosissimi sꝫ hos elegit q̄ mystice aliud signent.
b indie coloribus: nec lapidi sardo
c nico p̄ciosissimo vl' sapphyro: nō b
a ſ .i. in se fulgentes. b ſ vicissim parentes
adequabitur ei aurū vel vitrūz: c
d nec cōmutabuntur p ea vasa au
a ſ q: illi ex se: isti ex eo.
e ri excelsa ꝛ eminētia: n̄ cōmemo
f rabūtur comparatiōe ei⁹. Tra d
a ſ q: nescit vnde veniat aut quo vadat.
hitur aūt sapientia de occultis.
a ſ q̄ de celo. b ſ hō a petoꝝ nigredie cōuersus
g Non adequabit ei topacius de e
a ſ supra dixit indie colores nō mundos.
b ſ baptisma tinctio dicit vbi fedi sunt decori.
h ethiopia: nec ticture mūdissime f
a ſ ab eo venit a quo orta est.
i cōponet: vnde ergo sapiētia ve g
niet: ꝛ quis est locus itelligētie?
a ſ nō eni videbit me hō ꝛ viuet: q: nullus spiritualit videt ꝛ carnaliter viuet: sꝫ morit carni.
k Abscōdita est ab oculis oim vi h
a ſ angelos. b ſ .i. inuētores mortis ꝛ p̄ditionis maligni spiritus .s. dixerunt: auribus nostris audi.
l m uētiū: volucres q̄z celi latet. Per l+ k+
ditio ꝛ mors dixerūt: aurib⁹ no l+
n stris audiuimus famā eius. De m+
a ſ pater. b ſ via est p trāsitū hūanitatis. loc⁹ p stratū diuitatat' vl' via ei⁹ ē q̄ venit ad cor hominis. Locus cor in quo p̄manet.
us itelligit viām eius: ꝛ ipse no n+
o uit locum illius. Ipse eni mundi o
fines ituet: ꝛ oīa que sub celo
p sunt respicit. Qui fecit vētis pō p+
a ſ in hoc virt⁹ ei⁹ apparet. b ſ in hoc custodia ex sua infirmitate.
q dus: ꝛ aquas appēdit i mēnsura. q+

Nico. de lyra

a Nō ɔferet tin. ꝛc. i. lapidib⁹ p̄ciosis ꝛ optimi coloris: q̄ marie in india reperiunt. b Nō adequabit ei au. in p̄ciositate. c Ul' vitrū. i. pspicuitate: q: clara ē ꝛ nūq̄ marcessit: vt h Sap. vj. d Trahit aūt sapientia de occultis. sapiētia eni p̄dicto videlicet mō dicta ita occulte ɔcedit q̄ latet etiam eos q̄b⁹ dat: s̄m q̄ dr Eccs. ix. Nescit hō vtruz amore an odio dign⁹ sit. e Nō adeq̄bit ei to. ꝛc. Lapis eni hui⁹ speciei melior iuenit i ethiopia q̄ alibi. f Nec ticture mūdissime cōponet. i. sil' ponet i p̄cio: ꝛ vocat hic tictura mūdissima pāni sericei p̄ciosissime ticti: ꝛ oīa ista dicta sūt ad ostēdēdum q̄ oīa corporalia q̄tūcūq; p̄ciosa nō p̄sit sapiētie cōparari. iō subdit: g Un̄ ergo sapiē. ve. q. d. nō pōt haberi p idustriā hoīm. iō subdit: h Abscōdita ē ꝛc. nec etiā p angelos pōt cōferri. iō subdit: i Uolucres q̄z celi la. i. angelos: q̄ q̄bus ꝛ q̄liter sit dāda nesciūt: nisi habuerint ex reuelatiōe diuia. k Perditio ꝛ mors di. i. diabol⁹ ꝛ ifern⁹. l Aurib⁹ nr̄is au. fa. ei⁹. Demōes eni ꝛ hoīes dānati de ista sapiētia bn̄ loq̄ audierūt: s nō ɔsecuti sūt. ꝛ iō bn̄ dr: Famā ei⁹ audiuim⁹: sed nō p̄sentiā ei⁹ pcepim⁹. m De⁹ itelligit. Hic ɔn̄r ostēdit a q̄ ꝛ quib⁹ ista sapiētia dat. cū dr: De⁹ itelligit viā ei⁹. i. q̄lit debeat dari. n Et ipe nouit locū illi⁹. i. q̄b⁹ debeat ɔferri s̄m disopsitionē sue p̄destiatiōis: qd ꝓbat. cū dr: o Ipe eni fines mūdi intuet. i. oīa tpa ꝛ loca: ꝛ oīa q̄ fiēt in eis ꝛ sūt fctā. p Qui fecit vētis pōd⁹. dādo eis inclnatione sui mot⁹. Inclinationes eni rerū sūt pōdera earū. Unde dicit Augustin⁹: Amor me⁹ pond⁹ meū eo feror quocūq; feror. q Et aquas appendit in mēsura: ɔtinēs eas infra limites oceani: ne effūdāt se sup aridā.

Q̄ñ pone.

a Q̄ñ pōebat plu. le. Pluuia p̄dicātiū dicta: q̄ blāde suadēt sūt. Predicatori lex ē posita: vt viuēdo ipleat qd suadet. Procellas sonātes diuit verba terribilia de vēturo iudicio. Uiā autē pcellis posuit: cū p̄dicatorib⁹ suis ad corda terrore iudicij pcussa: aditū fecit: pri⁹ aūt lex pōitur: vt postmodū via pādatur: q: illa vox cor auditoris penetrat: q̄ h qd sonuit ope ɔseruat. b Tūc vidit illā ꝛ enarrauit. Hāc incarnatā sapiētiā vidit. i. videri fec ꝛ enarrari: a p̄dicatoribus p̄parari: ꝛ iuestigari ab auditorib⁹ fecit. Sibi quippe illā p̄parat: q̄s quis illā bn̄ viuēdo i diem iudicij ꝓpitiā habere curauit. c Uidit illā ꝛ enarrauit ꝛc. Uidit: q: species est. enarrauit: q: verbū. p̄parauit: q: remediū. inuestigauit: q: occultū. Notādū q̄ hec q̄ttuor p̄dicta ipi deo dei filio ɔueniūt. d Et dixit homi. Ecce ti. ꝛc. Quia naturā sapiētie penetrare nō possumus q̄d sit in se: ex cōdescēsiōe dei audiuim⁹ q̄d sit in nobis. Nāq; hāc habere certū est: quē timere deū incertū nō est. e Ecce timor dn̄i ipsa ē sa. Quasi diceret: Si deū times: cōstat q: sapiētia plenus es: q̄ apud hominez timor dn̄i vocatur. Sed q: ille vere vim diuini timoris intelligit: q̄ se ab omnib⁹ prauis operib⁹ custodit. subdit: et recedere a malo intelligētia. ☞ Addidit q̄z

a Quando ponebat pluuijs legē: a+
a ſ quia spiritus ꝛ verbū patris q̄ si potest sciri: dixit homini qd inde pōt capere.
b ꝛ viām pcellis sonantibus: tunc b+ c+
c viditillā: ꝛ enarrauit: ꝛ p̄parauit d
d e ꝛ iuestigauit: ꝛ dixit hoi: Ecce ti e f+ g+
a ſ initiū sapientie timor dn̄i.
mor dn̄i ipa est sapientia: ꝛ rece h+
dere a malo intelligentia.

a Q̄ñ ponebat plu. le. vt ceteris tēporibus descēderēt: ꝛ certis modis. s. guttati ꝛ nō totū simul ꝓut expedit terrenascētib⁹. b Et viā pcellis so. i. vndis maris sonitū ex sua cōcussiōe generātib⁹. c Tūc vidit illā i se ipo i q̄ oīa ɔtinet: ꝛ lꝫ ista ituitiosit ab eterno: tn̄ dr speciali mō vidisse: quādo ex sapiētia sua eterna mūd⁹ ꝓcessit in effectu in tpe: de cui⁹ ꝓductiōe loquitur: vt patet ex dictis: ꝛ quia nō solū sapiētiā in seipso vidit: sed etiam eam cōmunicauit angelis et hominib⁹ qui sūt capaces ipsius. ideo subdit: d Et enarrauit. angelis eam cōmunicando omnibus: s̄z illos qui dicūt eos fuisse creatos in gratia vel bonis tn̄ s̄m alios: quia hic est sermo de sapiētia: ꝓut habet ānexā gratiā: vt patet per p̄dicta. e Et p̄parauit dādo eā hominib⁹ que datio dicit quedā preparatio inq̄tū prius saltē ordine nature creauit animā humanā capacē gratie: tanq̄ preparans locum sapientie. f Et inuestigauit. i. inuestigari fecit: quod est quando ex prima gratia diuinitus data ꝓceditur per meritū ad gratie augmētum: sicut in speculabilibus inuestigatio est processus a principijs ad cōclusiones. g Et dixit homini. i. ipsi ade ꝛ alijs sanctis quibus inspirauit quod subdit: Ecce timor dei ipse est sapientia. h Et recedere a malo. sic intellect⁹ qui est habitus p̄ncipiorū est p̄ncipiū sciētie que est habitus cōclusionū: sic itelligētia suo mō est principiū sapiētie: de qua hic est sermo. intelligētia autē ista est recedere a malo: q: hic recessus est principium accedendi ad deum per hoc q̄ anima ipsi deo totaliter subdit: vt instinctū et voluntatē dei totaliter sequatur: et ista subiectio includit gratiā et virtutes infusas s̄m qd dicit Ro. viij. Qui spiritu dei aguntur hij filij dei sunt: ꝛ talis subiectio ad deum ꝓprie dicitur timor: qui est spiritussancti donū: cui annectunt gratie et virtutes infuse. et sic patet q̄ timor dei bene dicit sapientia: de q̄ hic est sermo: Et recedere a malo intelligētia: ꝛ sic etiā patet magnitudo boni qd cōfertur iustis etiā in p̄senti: ꝓpter qd vere dicunt felices: licet bonis tēporalibus careant: ꝛ impij vere sunt miseri: licet bōis tpalib⁹ abūdēt. Addidit quoq; Ps.110. Pro.1.a

Nico. de lyra

Moraliter.

Habet argentū ve. Ca. XXVIII Sicut dictū est per argentū intelligitur eloquiū castum quod emanat de sacra scriptura. Et auro locus est in quo conflat. quia vera sapientia p aurum designata p spiritū sanctū qui diuinus ignis est confert. Ferrum de terra tollitur. Per ferrū quod omnia domat intelligitur fortis contra aduersa: sed ad hoc exigit, vt a terrēis desiderijs tollat. Et lapis calore solut⁹ in es vertit. Nam cor prius lapideū si calore spiritussancti penetret fit es. i. sonorū ad diuīas laudes. Tēp⁹ posuit tenebris. s. noctē. Et vniuerso. fi. ꝛc. attigit eni a fine vsq; ad finē fortit. Sap. viij. Lapidē q̄z cali. i. demonē cū angel' suis. Et vmbrā mor. i. caterua p̄scitoꝝ ad gehēnā. Diuidet torren. diuine snīe. A pplo peregri. i. ab elect' tēdētib⁹ ad p̄riaz: ꝛ h diuisio fiet q̄n dicet ill'. ite maledi. ꝛc. ꝛ ist': Uēite bn̄dicti ꝛc. Mat. xxv. s mō sil' habitāt i h mūdo. Quos obli. ꝛc. i. affectio xp̄i q̄ fuit egen⁹ ꝓ nob. Et iuios. s. deo p grāz: ad quā nō reutent. Terra de q. ꝛc. h est iudea i q̄ p legē ꝛ ꝓphas oriebat pāis vbi diuini: s p ignē iuidie ɔ xp̄m fuit subuersa ꝛ steril effecta. Loc⁹ sapphy. ꝛc. Per q̄s itelligūt ꝓphe ɔtēplatores celestium: q: sapphyr⁹ hꝫ colorē celicū. Et glebe illi⁹ au. i. patriarche fulgētes auro sapie. ex ist' vo q̄ fuert i iudea grauior appa ret ifidelitas sua. de q̄ s̄bdit: Semitā ig. ꝛc. i. euāgeliū xp̄i renuit q̄ de celo ꝓ p̄dicatiōe ei⁹ aduolauit. Nec itui. ē ꝛc. sic xp̄s typū auis tenuit i p̄dicatiōe: sic vultur' i passiōe. tūc ei sic vultur decliauit ad locū cadauer' q̄ a caluarijs decollatorū ibidē mōs caluarie dicebat: s ocul⁹ vultur' nō vidit iudeā: q: xp̄i passio sibi n̄ ꝓfuit ad salutē. Nec calca. ꝛc. i. p̄dicatores eccl'e q̄ sūt filij ꝓphaꝝ ꝛ aploꝝ: nā a iudea repulsi trāsierūt ad gētilē ꝓplm ɔuertēdū. Nec trā. p eā le. ꝛc. i. ecclia q̄ bn̄ leena dr: sic ꝛ xp̄s dr leo de tribu iuda. Ad silicē ex. ꝛc. posita obstiatiōe iudeoꝝ h pōit vocatio gētiū: q̄ lapides dicte sūt: eo q̄ lapides coluert. dic igit: Ad silicē extē. ma. ꝛc. gētilitatē vocādo ad fidē. Subuertit a ra. mō. q: p̄ncipes q̄ erāt i idolatria radicati ɔuertit ad fidē xp̄i. In petris ꝛc. q: gētib⁹ fluēta grē diuisit. Omē p̄ciosū ꝛc. nā op⁹ eterne glie dignū approbauit i gētib⁹. Profūda q̄z flu. ꝛc. q: ꝓfūda scripturarū p doctores ex gētib⁹ ɔuersos scrutari fec Dionysium. s. ꝛ Aug'. ꝛ hmōi. Et abscō. ꝓdu. ꝛc. p eoꝝ expositiōez: s q̄m diuia marie q̄tū ad ꝓpria p̄sonarū declarari nō p̄nt nisi p specialē dei illustrationē. s̄bdit: Sapia vo vbi i. i. dei filius q̄ ē sapia p̄ris ꝛ itelligētia. Nescit hō p̄. ꝛc. i. q̄b⁹ merit' sit icarnata: q: nulla sufficiūt ad h: s ꝓcessit ex misericordia ꝛ liberalitate diuia. Nec iueit i ter. ꝛc. i. i carnalib⁹ hoib⁹ h spiritualib⁹ q̄ bn̄ficio reuelatiōis diuie habēt noticiā dei habitātis i se. sic ei dicebat. Pau. ij. Cor. xiij. An experimētū q̄rit' ei⁹ q̄ in me lo. xp̄s. Abyssus dic ꝛc. p abyssū itelligit vir astut⁹. ꝛ p mare turbulēt⁹. i q̄b⁹ nō ē ista sapia: s illa q̄ terrena ē aīal' ꝛ diabolica. Nō da. au. ob. ꝛc. nā i cōpatiōe ei⁹ vilescūt omnia: qd significat p oīa p̄ciosa h expssa. Uolucres q̄z ce. ꝛc. i. demōes q̄ dicūt volucres. Mat. xiij. Et mors ꝛ p̄di. ꝛc. licet ei angeli añ casū de celo clariorē cognitionē habuerūt q̄z hoies: tn̄ nō vidert diuinā essētiā: nec ꝓpria p̄sonarū. De⁹ itelli. ꝛc. i. pcessū ei⁹ p naturā a p̄re: ꝛ pcessū ei⁹ i mēte p graz. Ipe nouit lo. il. s. sinū p̄ris: ꝛ secretū mēt'. Qui fec ven. pō. supbos hūilliando. Et aq̄s appē. i mēsu. vnicuiq; dans sapiām s̄m ꝓpriā virtutē. Q̄ñ ponebat plu. le. dirigēdo liguā doctor' s̄z auditoꝝ capacitatē. Et viā pcel. so. qd fit q̄n p sonū p̄dicatiōis icutit iudicij futuri terrorē mētib⁹ hūanis. Tūc vidit il. i. videri fec: q: p talia cognoscit: ipfecte tn̄. Et dixit homi. p scripturas ꝛ doctores. Timor dn̄i. ꝛc. timor eni filial' hꝫ annexū sapie donū. Et recedere a malo ꝛc. q: p talē recessū mēs hoīs purgat: ꝛ sic ad p̄ime veritat' intelligentiā eleuat.

In ca. xxviij. vbi dr i postil. Hꝫ argētū vēaꝝ suaꝝ p̄ncipia.

Additio. j.

Circa illa q̄ ɔtinet i h. ca. p̄ter ea q̄ i postil. tradūt videt tria notāda. Primū ē q̄ iob itēdit istruere socios q̄b⁹ i p̄cedēti ca. dixerat: Docebo vos p manū dei: vt cū ꝓ iueniēdo seu acq̄rēdo bona tpalia p̄ciosa: vt aurū ꝛ argētū ꝛ p̄ciosos lapides diligent hoies laborēt: vt ptꝫ ex loco ꝛ mō iuētiōis eoꝝ de q̄b⁹ h agit: ꝛ ampli⁹ ꝛ diligēti⁹ debēt laborare ꝓ bōis spūalib⁹: q̄ p sapiām itelligūt acq̄rēdis: cū sint iestiabilit meliora: q: vt dic: Nescit hō pre. ꝛc. Nō adeq̄bit ei. au. p quē modū sapiēs exhortat filiū p disciplinā suā. Prou. ij. d. Si q̄sier' eā. s. sapiāz de q̄ h loq̄t: q̄si pecuniā ꝛ q̄si thesauros effoder' illā: tūc itelliges timorē dn̄i ꝛ sciāz dei iueies. Scd̄m ē q̄ iob itēdit socios p̄dictos docē q̄ p̄cipua bona tpalia vt metalla ꝛ p̄ciosi lapides de q̄b⁹ h fac mētionē: habēt sue emanatiōis p̄ncipia subt⁹ terrā: ꝛ i ꝓfūdis flunioꝝ sūt abscōdita: vt in h ca. tradit. Ex q̄ patet q̄ nō sūt excellētis nature seu cōditiōis: s̄m eni ordinē nature diuinit⁹ istitute: illa que altiorē locū tenēt: altioris dignitatis sūt. vt patet de regione empyrrea respectu etheree: ꝛ de etherea respectu elementaris. Sapiētia vero de qua hic agit etiā si intelligat de sapiētia creata q̄ gratiā ꝛ vtutes ifusas iportat hꝫ emanationē immediatā a sūmo rex p̄ncipio. vn̄ ɔcludit: De⁹ itelligit viā ei⁹ ꝛc. Ex quo sequitur q̄ huiusmodi sapiētia a deo ꝓcedēs inestiabiliter excedit bona alia ab inferiorib⁹ emanātia: in quo cōfor-

Universidad de ... Biblioteca

matur Job sapienti qui Prouer. in. ij. ca. supradicto postq̄ discipulū suū erudiēdo dixerat: Si quesieris sapiētiā q̄si pecuniam ⁊ q̄si thesauros effoderis illā. subiūgit: Qr dn̄s dat sapientiā: ⁊ ex ore eius sciētia. q. d. eminentior est sapiētia que a summo deo ꝓcedit q̄ thesauri quos fodiēdo in terra inuenis. tertiū est q̄ Job in hoc ca. ⁊ in p̄ceden. voluit informare socios d̄ illis virtutibus de quibus deus ip̄m Job cōmendauerat. Fuerat enī Job cōmendat⁹ a deo de quattuor virtutibus: de quibus dicit̄ in principio libri: Job erat vir rect⁹ ⁊ simplex: timēs deū: ⁊ recedēs a malo. vn̄ de simplicitate q̄ est quedā innocentia dixit in p̄ce. ca. Donec deficiā nō recedā ab innocētia mea. de rectitudie vero que cōsistit quodāmodo in pseuerādo i bono ꝓposito indeclinabiliter incedēdo dixit ibidē: Justificationē meā quā cepi tenere nō deserā. de timore vero dei ⁊ recessu a malo ꝯcludit in h̄ ca. finaliter. d. Ecce timor dn̄i ip̄e est sapiētia: ⁊ recedere a malo intelligētia. q. d. socijs ista sunt q̄ a deo habui: ⁊ ideo nō abscōdā a vobis: sicut eis p̄misit. d. Docebo vos p manū dei: q̄ oīpotēs habeat. q. d. ī me nō abscōdā ⁊c̄.

In eo. ca. xxviij. vbi d̄r ī postil. Tūc vidit illā in seip̄o.

Additio. ij.

Hoc qd̄ dicit: Tūc vidit illā. ī glo. interli. de sa. incar. sic exponit. Tunc vidit illā. i. videri fecit: ⁊ enarrauit per ora predicantiū. ⁊ p̄parauit in cordibus auditor̄: ⁊ inuestigauit occulta ⁊c̄.

Replica.

In ca. xxviij. vbi postillator illū passum Tunc vidit illā: exponit de sapiētia creaturis cōicata p modū gr̄e infuse. Bur. dicit glo. interli. exponere de sapiētia incarnata ad l̄ram: sed Burgen. falsē allegat glosā interlinearē: quia nec illa nec illa nec quecūq̄ alia sic exponit per allegoriam. ait enim incarnatam sapientiā: Tūc vidit: id est videri fecit. Manifestum est autem per processum littere: q̄ hic ad litteram non dicitur de christo: quia litteralit̄ fit cōparatio bonor̄ sp̄ualiū ad trāsitoria ꝓut in postilla.

Glo. ordi.

Addidit q̄z iob Ca. XXIX. ⁊c̄. In hoc vltimo s̄mone vltimū t̄ps ecclīe designat q̄n aduersarios suos. i. carnales ⁊ hereticos vl' gētiles (q̄s nūc studet sapiētie auctoritate cōprimere) effrena iactātia elatos cogit̄ irrisa tolerare. Beat⁹ aūt Job typū ecclīe tenens: q̄ tūc i angustijs erit: ⁊ tñ reminiscet̄ nr̄e quietis: ⁊ sua trāsacta narrat ⁊ alijs vētura denūciat. Ecclesia enī tātis p̄mit̄ malis vt h̄ nostra misera t̄pa cū suspirio desideret. vnde dicit: b Quis mihi tribuat. ⁊c̄. Statut⁹ dierū numer⁹ mēses vocant̄: Noīe aūt mensiū collectiones signat aīar̄. Reminiscit̄ ergo ecclīa quāta p̄dicatiōis sue collectis aīabus lucra reportabat.

Cōgrue vltim⁹ sermo agit de vltimis t̄porib⁹ q̄n erit error apert⁹ qui modo occultus est. c Menses pristinos. Dies dū colliguntur in mēsib⁹ subtrahunt̄: q̄r ecclīa dū lucētes aīas colligit: in intimis abscondit. Uel mēsis ꝓ pfectiōe pōit̄ q̄ erit eis in requie: q̄b⁹ nūc ē ī operatione: cui⁹ nūc reminiscit̄ ecclīa.

d Scd̄m dies q̄b⁹ de⁹ cu. me. Quia se tūc in deficiētibus ex ꝑsecutione estimabit eadē que se nunc in istis respicit custodiri. e Quādo splēdebat lucerna eius su. ⁊c̄. Lucerna lumen sacre scripture vocat̄. Nunc ergo lucerna sup caput ecclīe splendet: q̄r sacra eloquia tenebras nostre mētis irradiant. f Et ad lumen eius am. in te. Ecclīa ⁊ si aliene cogitationis occulta nō penetrat: quia quasi faciem dei non cognoscit in nocte: ponit tamē gressus boni operis directa lumine superne locutionis. g Sicut fui in diebus ado. mee. Adulta erat ecclīa: q̄n repleta sp̄ū p p̄dicationis ministeriū: in filior̄ conceptione fetebat̄. Paruula ecclīa vbera nō habuit cū anteq̄ ꝓficeret: nullos p̄dicatione fouit adulta: quādo verbo dei copulata: filios p̄dicādo generat: sed tūc erit senio sterilis. h Quando secreto de⁹ erat in ta. Tabernaculū habitationē mentis dic̄. Quisq̄s aūt mādata dei tacitus cogitat: secreto illi de⁹ in tabernaculo est: vt enī demōstraret quant⁹ int⁹ ꝓficeret: secreto deum fuisse in suo tabernaclo ꝓbibuit: vt etiā ostēdat opa rectitudinis q̄tū extrīsec⁹ custodiuit adiūgit: Qñ erat omnipotēs mecū. Sequit̄: i Et in circūitu meo pueri mei. Pueri vocantur qui celestib⁹ mādatis inseruiūt: q̄ nūc in circūitu eius sunt: quia in cūctis fere gentib⁹ reperiuntur. k Quādo lauabā pedes meos. Pedes ecclīe sūt inferiorū operū ministri: q̄ dum ad vsus necessarios ea que sūt exterius exercēt p extremū ministeriū: velut pedes terre inherent. Sed debent q̄ presūt crebre admonitionis voce infusiōe pīguedīs talib⁹ ministrare: qd̄ ⁊ iob suis fec̄. Solēt ei pedes itiner̄ aspitate lacerari. Pedes dei p̄dicatores: q̄ nō sine culpa: s̄ lauāt̄ butyro: q̄r ī pīguedīe bōi opis īfūdit̄ ⁊ mundat̄ collect⁹ puluis vl' gl'ia p̄dicationis. vl' q̄si fessi pedes butyro iungūtur: dū p̄dicatores bōis opib⁹ sibi ministrantium fouentur: id est fructu magis q̄ dato. ita ex vo

ce capitis

a ʃ i figuris se mysteria loqui inuit
Addidit q̄ Ca. XXIX
iob assumēs parabolā
a ʃ ecclia tātis p̄mit̄ malis vt h̄ nostra t̄pa misera cū suspirio desideret
b suā ⁊ dixit: Quis mihi tribuat vt
ʃ qualis in ill' mēsib⁹ fuit enumerat: modo ifirmi in sinu pacis custodiunt̄: s̄ tūc cadēt.
c d sim iuxta mēses pristinos: s̄m di
es quib⁹ deus custodiebat me:
e Quando splēdebat lucerna ei⁹
f super caput meum: ⁊ ad lumen
g ei⁹ ambulabam in tenebris. Si
cut fui in diebus adolescentie
ʃ his verb nō īmerito ēt simulatio religiōis plāgit: q̄r nōnulli ēt nūc xp̄iani eē nō apperūt s̄ videri: q̄b⁹ videlicet de⁹ in publico ē: nō i secreto.
h mee: quādo secreto deus erat in
a ʃ vt irus secreto ꝓficere. b ʃ ⁊ ēt extra custodiui.
tābernaculo meo. Quādo erat
i omnipotens mecū: ⁊ in circūitu
k meo pueri mei. Quādo lauabā

Ni. de lyra

Addidit q̄z iob ⁊c̄. Ca. XXIX. a Postq̄ sanctus Job ostēdit i generali q̄ iusti aliquādo flagellātur in p̄senti. h̄ ꝯn̄r hoc idē ostēdit in speciali applicādo ad seip̄m. Et primo circa hoc enumerat felicitatē in qua. Secūdo calamitatē in quā incidit. ca. se. Tertio īnocentiā quā semp tenuit. ca. xxxj. Circa primū primo declarat modū sue ꝓsperitatis. Secūdo circa hoc ꝯfidentiā sue securitatis. ibi: Dicebāq̄. prima in duas: q̄r p̄mo declarat suā ꝓsperitatē in bonis spiritualibus. Secundo in t̄poralibus. ibi: Qñ lauabā. Circa p̄mū dicit̄: Addidit quoq̄ iob. ⁊c̄. ⁊ in hoc designatur ali⁹ mod⁹ declarandi suū ꝓpositū. s. p suipsius exēplum. d. b Quis mihi tribuat. incipiēdo declarare ꝓsperitatē suā incipit a spiritualib⁹ bonis: ⁊ ideo h̄ exprimit per modū optātis: q̄r spiritualia bona quib⁹ nullus male vtit̄ sūt simpliciter optanda. c Ut sim iuxta menses pristinos. i. in pristina ꝓsperitate. d Scd̄m dies quibus deus custodiebat me. in anima ⁊ corpore. e Quando splē. lu. ei⁹. ⁊c̄. i. diuina illustratio ꝓcedens a supiori de sua gratia speciali vltra naturalē illustratiōē me illustrabat. f Et ad lumē ei⁹ ambulabā in tenebris. i. in dubijs recte ꝓcedebam per ei⁹ specialē directionē. g Sicut fui in diebus adolescentie mee: quia extunc fuit sancte vite et deuote. vnde subdit̄: h Quando secreto deus erat in tabernaculo meo. i. quando in secreto loco tabernaculi mei preparato ad actū orādi deum mihi aderat: quia in actu orationis homo loquit̄ cum deo: ⁊ de⁹ cū homine ipsum illustrando et consolādo. i Quando erat omnipotens mecū. per specialē gratiā ⁊ ꝓtectionē. k Et in circūitu meo pueri mei. quos nutriebam in amore dei. Ex dictis videtur alicui q̄ iob cecidisset a sapientia que includit gratiā dei: q̄r dicit: Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos ⁊c̄. cuius tamen cōtrariū dictū est frequēter. s. q̄ aduersitas nō deiecit eū a virtute. Dicendū q̄ licet aduersitas nō deiecerit eū ab habitu sapientie: nec ab actu: cū aduersitates sustinuerit patienter: qd̄ ē ꝓprium sapientis. s. fortunas aduersas equanimiter ferre: vt habetur. j. Ethicor̄. tamē aduersitas supueniēs sublimitatē actus sapientie qui in contēplatione summi veri: ⁊ amore sūmi boni cōsistit: in aliquo īpedit inq̄tū attētionē anime retrabit ne in summum verum ⁊ bonū tota intentione ferat̄ p dolore sensitiue partis: cui naturalit̄ cōpatitur retracta in aliquo: nisi hoc diuīa virtute impediatur: sicut fuit in xp̄o in quo dolor passionis non īpediebat superiorē anime ptē a sublimitate contēplationis: ⁊ h̄ impedimentū ex parte sensitiue partis proueniens desiderabat sāctus iob amoueri. dicens: Quis mihi tribuat ⁊c̄. l Quando lauabā. Hic ꝯn̄r declarat ꝓsperitatē suā in tēporalibus bonis: ⁊ p̄mo q̄tū ad diuitias. Scd̄o q̄tū ad honores. ibi: Qñ ꝓcede. Circa p̄mū sciēdū q̄ diuitie ātiq̄r p̄cipalit̄ erāt i pecudib⁹ ⁊ inde dicta ē pecūia. illd̄ āt qd̄ ē p̄cipuū īter illa q̄ de pecudib⁹ extrahūt̄ est butyr̄: qd̄ ē pinguedo lact̄: iō p abūdātiā ipsi⁹ intelligit̄ abūdātia ī alijs bōis q̄ de aīalib⁹ ꝓueniūt. cū d̄r: Qñ lauabā pedes meos butyro. i. tātam abūdantiā habebā butyri: q̄ poterāt ibi pedes lauari: sicut q̄n habet̄ magna copia vini. ad illā expmēdam dicit̄ q̄

ce capitis. Ex voce corpis pedes sūt qui exteriora ministrāt. a Et petra fundebat mihi ⁊c̄. q̄r in ea xp̄i p̄dicamēta intime vnctiōis emanāt. De hac petra riui olei exierūt euāgelistarū libri. Uel riuos olei dona sp̄ūs dicit. b Quādo procedebam ad por. ciui. Per portam ciuitatis queq̄ bona actio designatur: per quam anima ad conuentum regni celestis ingreditur. Nunc ergo ecclesia ad ciuitat̄ portā ꝓcedit: q̄r vt aditū regni celestis p̄ticipat: in sanctis se actionibus exerit. Mos veter̄ fuit vt seniores in porta cōsisterēt: ⁊ causas introeuntiū iudicarēt: vt vrbis ppl's esset pacificus ī quā discordes īgredi nō liceret qd̄ ⁊ Job fecit. c Et in platea parabāt ca. mi. Quia in magne auctoritatis latitudie sui magisterij exhibet libertatē. Que enī recta q̄ sentit publica voce p̄dicat: quasi in platea sup cathedrā sedet: cū nulla de sua p̄dicatiōe metuit: nulli⁹ p̄ssa terrorib⁹ se sub silētio abscōdit. d Uidebant me iuuenes ⁊c̄. Juuenes dicit: q̄r nulla cōsilij grauitate fulciūt̄: senes morū grādeuitate maturos. Et est sensus: Ecclesie vigorē et rectitudinē īmaturi formidāt: grādeui glorificant. e Principes cessabant loqui. Principes vel duces dicit heretice prauitatis auctores. Et ē sensus: Cū p̄dicare mihi publica voce licuit: oīs me qui veritati nō fuit subiectus expauit. Digitū ori supponūt. dū falsis querelis nō rōne vocis se reprimi: sed virtutis manu significant. f Uocē suā cohi. duces. Nimirū hi q̄ post se errātes populos trahere conant̄: ne loq̄ peruersa nūc audeant: ⁊ auctoritatis frenatur pondere ⁊ virtute rōnis. Quor̄ ligua gutturi suo adheret: quia et si puersa loqui verba voce nō audēt: int⁹ tamē apud se cōtegūt cūcta q̄ cōtra verā fidē ꝓponere falsa

Tren. 4. a moliūtur. Cōtra hec Hieremias de vltimis. Lamie nudauerūt mām̄am. i. heretici qui humanā faciē h̄ impietatē beluina habēt corda: tūc libē errorē suū p̄dicabūt. Jllo nāq̄ t̄pe sctā ecclīa adūsitate p̄mit̄: prauis q̄busdā p̄dicatorib⁹ licētia locutiōis dat̄. Tūc catulos lactāt: q̄r male sequaces paruulor̄ aīas dū puersa isinuāt ad impietatē nutriēdo cōfirmāt g Auri audiens. Jbi dixit q̄d exhibuit p doctrinā: h̄ quid p misericordiā: ibi verbis parit ⁊ satiat: hic a malis defēdit. Auris audiēs beati. me. Qualis in s̄mone: qualis in ope fuerit ostendit̄. Jlle aūt ecclīe verba beatificat: q̄ ea que audierat ope ꝯsūmat. Jlle ei testimoniū p̄hibet: q̄ exēplis vite illi⁹ bene viuēdo respōdet. h Eo q̄ liberassem pau. vo. Ecclīa pauperem vociferantem liberat: cum peccatori veniā deprecanti eas quas cōmisit culpas relaxat. i Et pupillum cui non erat adiutor. Pupillum liberat dum vnusquisq̄ mortuo antiquo patre diabolo: ad sācte ecclesie siuū currēs: in ea exhortationis adiutoriū inuenit. Magne misericordie ista sunt opa: pauperem liberare: et pupillū periturū eripere: viduam consolari. Hec etiā ecclesia et corporaliter exhibet et spiritualiter. k Benedictio perituri. Benedictio perituri super eam venit: cū peccatoris interitum p̄uenit: et sanctis exhortationibus a culpe fouea reducit. l Et cor vidue consolar⁹ sū. Magnā cōsolationē cor vidue suscipit: quādo fidelis anima in verbis ecclīe de aduētu illi⁹: aliq̄d cui spiritualiter est ꝯiūcta cognoscit. m Justicia indut⁹ sū. Jlle iusticia sicut vestimēto induit̄: q̄ se vndiq̄ bono

Lu. 15. b ope ꝓtegit ⁊ nullā actiōis sue ptē nudā relinq̄t. Pharise⁹ nāq̄ ille q̄ in tēplū oratur⁹ ascēdit: ciuitatē cordis sui insidiātib⁹ hostibus per elationē apuit quā frustra p ieiuniū ⁊ elimosynas clausit: incassū munita sūt cetera cū loc⁹ vnus de quo hosti patet adit⁹ munit⁹

1. Ma. 6. e nō est. Eleaçar elephātē occidēs sub ip̄o occubuit. sic q̄ vitia superat: si supbit sub ip̄is occūbit. Sub hoste quē occidit morit̄: q̄ de culpa quā supat eleuat̄. n Et diademate iudicio meo. Justorū iudiciū diadema dicit̄: q̄r p h̄ nō in terrenis ⁊ in infimis: s̄ sursū remunerari cōcupiscūt. Indut⁹ sū iudicio qd̄ cōparatur corone q̄ supra ponit̄: q̄r in celo q̄rit coronari nō in terra. Bona sua apit: vt amici nō īcrepātes erigātur: s̄ tacētes imitent̄. Ualet etiā memoria prior̄ cōtra desparationē ꝓ īcrepatiōib⁹. o Ocul⁹ fui ce. ⁊c̄. Beat⁹ eī Job ⁊ illi p semetip̄sū manū p̄buerat: ⁊ hūc portādo sustinebat p semeip̄m: q̄r scit a deo plus pēsari animū q̄ factū. Ecclīa ocul⁹ est ceco ⁊ pes claudo. Cecos enī p̄dicādo illuminat: claudū opitulādo sustētat. Cecus q̄ppe ē q̄ adhuc q̄ pgat nō videt. Claudus ē q̄ nō pōt ire q̄ videt: vl' cecū gētilē: claudū aūt iudaicū ppl'm dicit: q̄r ille oculos nō habuit. i. legē: q̄r nō accepta lege nō vidit q̄ ire debuisset: h̄ ecōtra legē sciēdo q̄dē tenuit: s̄ ī ea gressū recti opis nō tetēdit. p Oculus fui ce. Post iusticiā pietat̄: q̄r bn̄ agit q̄ pia sūt: q̄ pri⁹ s̄uat iusta: vt pietas ex fōte iusticie ducatur: quō enī alij est pi⁹: q̄ sibi ip̄i⁹ ⁊ nōdū se diligit: q̄ sibi neq̄ cui bon⁹: p Pater erā paupe. Paupes enī sp̄ū ex eius p̄dicatiōe generant̄.

Et causam

a ʃ xp̄s quo docēte riui vbiq̄ manauerūt.
a pedes meos butyro: ⁊ pētra fū
a ʃ p̄dicamēta itime vnctiōis. ʃ q̄r currūt ⁊ vngunt.
b debat mihi riuōs olei. Qñ pro
c cedebā ad portā ciuitatis: ⁊ i pla
d tea parabāt cathedrā mihi. Ui
a ʃ tūc. a ʃ q̄r dep̄hēdi i sui s occult' timēt.
debāt me iuuenes: ⁊ ābsconde
a ʃ leues fugiūt: p̄fecti vite merit' assurgēdo venerantur.
bant: ⁊ senēs assurgētes stabant
e Pricipes cessabāt loq̄: ⁊ digitū
f supponebāt ori suo. Uocē suam
a ʃ post se trahūt errātes. b ʃ q̄r ⁊ si puersa libere loq̄ nō audēt: int⁹ tñ apd̄ se cōtegūt.
cohibebāt duces: ⁊ lingua eorū
a ʃ audiētib⁹ ⁊ vidētib⁹ veneratiōe se fuisse dic̄ cōtra increpationes amicor̄.
g gutturi suo adherebat. Auri au
diēs beatificabat me: ⁊ ocul⁹ vi
dens testimoniū reddebat mihi
ʃ de hoc est testimonium.
h eo q̄ liberassem pauperē vocife
i rantē: ⁊ pupillū cui nō erat adiu
k tor. Bn̄dictio pituri sup me vēie
a ʃ vel q̄. ʃ ecce q̄ māsuet⁹ q̄ supra rigid⁹ cū dixit: videbāt me iuuenes ⁊ absc̄o. ⁊c̄. rectoribus vtraq̄ tenenda: vt. s. disciplīne vigor māsuetudinē regat: ⁊ māsuetudo ornet vigorē: ⁊ sic alterū cōmendet̄ ex altero: vt nec vigor sit rigidus: nec māsuetudo dissoluta. b ʃ nō iuuēis vl' iuuenes.
l m bat: ⁊ cor vidue cōsolat⁹ sum. Ju
a ʃ iusticia.
sticia indutus sum: ⁊ vestiui me
a ʃ vndiq̄ vt necubi sit adit⁹ hosti alit̄ nō valet b ʃ q̄r iustor̄ iudicia p magni opis gl'iam ad retributiōis ducūt coronā.
n sicūt vestimento: ⁊ diādemate
a ʃ bon⁹ sēp apd̄ se iudicat: q̄d deo: q̄d ꝓximo debeat ⁊ se de vicijs mūdat. b ʃ ecce q̄ viscera misericordie. c ʃ egoipse.
o iudicio meo. Oculus fui ceco:
p et pes claudo. Pāter erā paupe

dā d̄r q̄ abūdat vsq̄ ad lotionē pedū: q̄uis ibi nō lauent̄. a Et petra. i. terra petrosa ad fructificādū īepta. b Fundebat mihi ri. ⁊c̄. i. ꝓferebat oleū in abūdātia: ⁊ p h̄ intelligitur abūdātia in alijs terrenascētib⁹ inter q̄ oleū ē de p̄cipuis c Quādo procedebam. Hic cōsequenter declarat in honorib⁹ suā ꝓsperitatem. scd̄o subdit huius honoris causam. ibi: Auri' audiēs. Circa primū dicit: Quando ꝓcedebā ad portā ciuitatis vbi erat loc⁹ iudicij. d Et in platea ⁊c̄. i. in manifesto ⁊ patēti loco. e Parabant cathe. mi. tāq̄ oībus supiori. f Uidebāt me iuuenes. i. insolentes. g Et absco. timore iusticie mee. h Et senes assur. stabāt. ad faciēdū mihi reuerentiā. i Principes cessabāt loq̄. id est principales ī iudicio p⁹ me tacebāt me supueniēte. k Et digitū supponebant ori suo. q̄r nullus p̄sumebat verbū meū interrumpere. l Uocem suam cohibebant duces: scilicet militū qui inter alios sunt audaciores: ⁊ tñ non audebant sententie mee cōtradicere. m Et ligua eorū gutturi suo adherebat: id est silebant ac si facti fuissēt muti nescientes aliq̄d cōtradicere: diuitias āt ⁊ honores p̄dictos dicit iob ptinere ad suam felicitatē tpalē: q̄r talia sic īpedimēta sūt reprobis: ita ꝓbis sūt adiumenta virtut' vt dicit beat⁹ Ambrosi⁹ sup Lucam: q̄lis erat ip̄e Job q̄ ad opa virtutū talibus vsus fuerat: vt patebit ex seq̄ntibus. n Auris audiēs. Hic ꝯn̄r pōit p̄dicti honoris sui causā. honor enī deferēd⁹ ē alicui ī testimōiū sue virtut': ⁊ iō ꝯn̄r ōndit̄ quō iob potētia ⁊ honorib⁹ virtuose vtebat̄. cū subdit̄: Aur' audiēs. sententiā meā. o Beatificabat me. ꝓpter eius equitatē. p Et oculus vi. ⁊c̄. de veritate mea ⁊ iusticia. q Eo q̄ liberassem pauperem vociferātē. i. querimoniā corā me facientē de iīusta opp̄ssiōe. r Et pupil. cui nō erat adiu. ꝓpter qd̄ erā ei⁹ defensor. s Benedictio pituri. i. illi⁹ q̄ timebat stati pire. t Sup me ve. eo q̄ saluabā eū. v Et cor vidue ⁊c̄. i. efficacit̄ ⁊ non vane. x Justicia īdut⁹ sū. i. ex oī pte studebā iusticiā facere. y Ocul⁹ fui ceco. ignorātē dirigēdo. z Et pes clau. īpotētē adiuuādo. a Pater erā pau. p affectū ⁊ effectū: ⁊ ne crederet̄ q̄ faueret eis nimis in p̄iudiciū iusticie. subditur:

De pe. di. 2. c. sapiens.

B

C

Et causam

Universidad ... Biblioteca

a Et causā quā nesciebā. Eccl'ia cū p electos mala carnaliū iudicat: ħ qd ne scit inuestigat: qz mala q̄ nescit opando inuestigat p iudiciū corrigēdo. Causam quā nescie. Justus in suis actiōib⁹: pi⁹ in infirmitate ꝓximoꝝ: ē etiā strenuus in negocijs paupeꝝ: vt q̄ eterna q̄rit: ad oīa merita extendat. Vñ Salomō: Qui deū timet nihil negligit: sūt tñ minora ꝓ maiorib⁹ relinquēda.
Eccs.7.c

b Conterebā molas ini. Iniqu⁹ dr diabolus. Per molas occulte ei⁹ insidie. p dētes apte culpe demonstratur ppetratio. Pri⁹ ergo necesse ē occulta ꝯsiliorū illi⁹ machinamēta ꝓdere: vt auditorii nr̄i aīaz ab apto lapsu valeam⁹ reuocare. c Dicebāq₃ in nidulo meo. Per nidi nomē exp̄mit tranq̄lla quies fidei: qua vnusquisq₃ infirm⁹ nutrit. Igit eoꝝ vox q̄ tunc erūt: beati Job voce p̄uenit: q̄ tpe pacis se ad supna migrare. i. a nido euolare crediderūt. d Et sic palma tarde ꝓficit: sed diu in viriditate subsistit: 7 ī imo gratilloꝛ: superi⁹ iuxta fructus grossescit (ꝯtra alie arboꝛes) 7 inferius est aspera: superi⁹ tactu 7 visu pulchra. Quasi palma ergo multiplicare dies credidit: q̄ sibi pacis ociū ex multoꝝ lōgitudine dieꝝ ꝓmittebat: 7 mētes fideliū ad extremū vsq₃ ad robustioꝛes exurgere putabat qd iā nō est. Sicut palma multiplicare se dies credidit eccl'ia: q̄ subito emergēte piculo pacis sue grāz 7 tarde a fidelib⁹ adeptā: 7 citi⁹ ab infidelib⁹ dolet interceptā. Eccl'ia vt palma inferi⁹ despecta: 7 aspis cincta superi⁹ pulchra: 7 cū alij sint in terrenis foꝛtes: in celestibus debiles: ꝓ q̄bus paruz agere vl' pati volūt. Ipa ē ad terrā debilis supra foꝛtis: nec vt quidā in initio plus agit: in ꝯsūmatione minus. e Radix. eccl'ie incarnat⁹ xp̄s q̄ inuisibilis deitate p carnē apert⁹ ē 7 cognit⁹ popul. Radicis nomine occulta cogitatio designat. Juxta aquas radix aperit: quādo ad pcipiēda veritatis flucta latenter cogitatio mētis aperitur. f Et ros moꝛabitur ī mes. mea 7c̄. Subaudis dicebā. Messio eccl'ie accipitur cū pfecte anime coꝛpib⁹ abstracte: velut mature segetes a terra decise ad celestia hoꝛrea demigrant. Ros moꝛabitur in messione: qz gratia desup veniens agit vt digni simus q̄ de inferioꝛibus colligamur. g Glia mea sp inno. Idē quasi amissā gliam deplorat: qz eos quos ipe noue vite militare credidit: vetustis desiderijs seruire cognoscit. h Et arc⁹ me⁹ in manu mea 7c̄. Scriptura est arc⁹ de qua ad coꝛda hominū sicut feriētes sagitte: sic terrentes sentētie veniunt. Instaurat arcus in manu dñi q̄cq̄d de sacro eloquio cognoscitur: viuēdo cōpletur: qd in fine multis deficiet: qd etiā nūc ē. i Qui me audiebāt ex. Preteritoꝝ tpoꝝ reminiscit: in q̄b⁹ om̄e qd ab ea dr: cuz metu a fidelib⁹ audit: 7 aduersarioꝝ ꝓteruiā deplorat. k Et itēti tacebūt. Ad cōsiliū ei⁹ tacēt: q̄ xba ei⁹ n̄ audēt ipugnare ħ credere. l Verbis meis 7c̄. Dictis ei⁹ heretici aliq̄d addere p̄sumūt: cū p̄dicatorū rectitudinē q̄si emēdare molliunt. m Et sup illos stillabat 7c̄. In hac stillatiōe eloquij mēsura p̄dicationis iuxta capacitatē audiētiū accipit. n Expectabāt me sic plu. Verba p̄dicatiōis sctē sic pluuiam sustinem⁹: cū vera hūilitate ariditatē coꝛdis nr̄i agnoscimus: vt potu sctē p̄dicatiōis irrigemur. o Et os suū apiebant. q. ad im. Quia dū in extrema pte scli: xba sctē p̄dicationis accipim⁹ quasi ad imbrē serotinū os coꝛdis aperim⁹. p Si qñ ridebā ad eos nō cre. Hoc dic eccl'ia ex voce capit. Ridere aūt deū est: sctoꝝ viā ꝓsequēte fauoꝛe ꝓsperare: sed redēptoꝛi nr̄o ridēte nō credim⁹: dū multis iā donis ei⁹ testātib⁹ grāz fauor ei⁹ accipim⁹: 7 tñ adhuc sub ei⁹ iudicio de nr̄a īfirmitate titubam⁹. Talē se Job exhibuit subditis. vt 7 ridēs timeri posset: sic p̄lat⁹ ridēs timeri: 7 iratus amari debet: ne nimia licētia vilē vl' īmoderata seueritas odiosū reddat. q Et lux vultus mei nō ca. Lux vult⁹ beati Job in terrā nō cadit: qz terrena p cōcupiscētiā nō aspexit. Lux ēt vult⁹ dñi in terrā nō cadit: qz visiōis ei⁹ claritas pctōrib⁹ nō apparet. Eccl'ia etiam clara mysteria terrenis nō p̄dicat. r Si voluissem ire ad eos sedebam pri. Dominus 7 cū vult venit: 7 cū vēit p̄m⁹ sedet: qz 7 aduēt⁹ ei⁹ ī coꝛde nr̄o gratuit⁹ ē: 7 appetit⁹ ei⁹ desiderij in cogitatione nr̄a equal' ceteris desiderijs non est. s Cunq₃ sederem quasi rex: circūstante me exercitu. Et lr̄a edificat. docens: vt in rectoꝛe misceatur: 7 regēdi auctoꝛitas: 7 benignitas ꝯsolādi vinū 7 oleū. Cūq₃ sederē quasi rex. Quasi rex dñs sedet in coꝛde: qz circūstrepētes regit aīoꝝ mot⁹ in cogitatione: q̄ vt exercit⁹ eū circūstāt: vl' q̄si rex sedet circūstāte exercitu: qz p̄sidētē illū mētib⁹ electoꝝ circūstabat turba virtutū. Qui 7 merētiū ꝯsolatoꝛ ē: ex ꝓmissiōe q̄ dic: videbo vos 7 gaudebit coꝛ vr̄m. Qd si ad eccl'iaz referam⁹: ī ea oꝛdo doctoꝛū quasi rex p̄sidet: quē fideliū turba circūstat: q̄ coꝛda merētiū ꝯsolat: dū p p̄ntis pegrinatiōis erūnam mentes afflictas eterne patrie ꝓmissio

ne letifi.

a ∫ opando. ∫ vñ nemo sit p̄ceps in sententia.

a rum: 7 causā quā nesciebā dilige a†
a ∫ insid as eius nudando.
b tissime inuestigabā. Cōnterebā b†
molas iniqui: 7 de dentibus il- c
a ∫ animā quā iā a peccato frā.. ēdo momoꝛderat ad salutē vite cōuertendo.
c lius auferebā p̄dā₃. Dicebāq₃ d†
a ∫ in trāquillitate pacis. b ∫ .i. paulatim crescēs: vl' demū erit ꝓsperitas 7 robur.
d in nidulo meo moꝛiar 7 sicut pal- e f
a ∫ dicebam. b ∫ qz spūali mēte sp īcēdit scie.
e ma multiplicabo dies. Radix g h†
a ∫ qui desuper venit.
f mea apta ē sec⁹ aq̄s: 7 rōs moꝛa i†
a ∫ q̄ deoꝛsū colligit. b ∫ dicebam.
g bitur ī messiōe mea. Gloꝛia mea k†
h semp innouabitur: 7 arcus me⁹ l†
a ∫ opatione. b ∫ ħ vere de iob s₃ ī figura eccl'ie
i in manu mea īstaurabit. Qui me m†
a ∫ nō vt hī erronei q̄ mō q̄si docēdo p̄currūt:
audiebāt expectabāt sentētiā₃: n
k 7 intenti tacebant ad consilium o
a ∫ vide reuerentiā audientium.
l meū. Verbis meis addere nihil p
a ∫ ecce dispēsationē docentium.
m audebant: 7 super illos stillabat q
n eloquū meū. Expectabāt me sic r
o pluuiā: 7 os suū aperiebant q̄si
a ∫ xp̄s ipe sero est in fine mūdi. ∫ xp̄s in fine mūdi seips₃ ꝓ nob̄ sacrificiū vespertinū dedit. ∫ vñ dabo vob̄ pluuiā tēperaneā 7 serotinā.
p ad imbꝛem serotinū. Si quādo s†
q ridebā ad eos nō credebant: et t v†
a ∫ ocli sapiētī capite. i. xp̄o: cui⁹ opa videt imitāda: sed oculi stulti in finib⁹ terre.
lux vultus mei nō cadebat in ter x
a ∫ q boni pri⁹ eterna: inde terrena curāt: in eis dñs prim⁹ sedet: in alijs vltimus.
r rā. Si voluissē₃ ire ad eos: sedē- y z
s bā p̄m⁹. Cūq₃ sederē q̄si rex circū a†

a Et causā quā nesciebā diligētissime inuestigabā. i. causā₃ paupis: ne foꝛte motu pietatis indiscrete cōdescēderē ei in p̄iudiciū iusticie. b Cōterebā molas iniq̄. i. ei⁹ potētias 7 violentias. c Et de dentib⁹ illi⁹ auferebā p̄dā. qz ablata restituere cogebā: 7 de iniurijs facere emēdā. d Dicebāq₃ 7c̄. Hic ꝯñr describit ꝯfidētia sue securitat': qz honoꝛes 7 diuitie q̄ hñt annexū timoꝛē p̄dēdi: q̄si cōtinue sūt mag' causa tristicie q̄₃ dlectatiōis: 7 iō hec securitas opinata a beato Job p̄mo describit. Scdo qdā supi⁹ dictū pleni⁹ exp̄mit ibi: Qui me audiebāt. Circa p̄mū dr: Dicebāq₃ in coꝛde meo tenendo. e In nidulo meo mo. i. in ꝓsperitate mea spūali 7 tpali. f Et sic palmā. q̄ multo viuit tpe. g Multiplicabo dies. ducendo cursū vite mee ī dicta ꝓspitate. h Radix mea apta est sec⁹ aquas. Arboꝛ eī hñs radices ī humido multiplicat sursū fructum: ita Job ex humoꝛe grē in q̄ coꝛ ei⁹ erat fixū: faciebat fructum m'tiplicē bonoꝝ opeꝝ. i Et ros moꝛabit 7c̄. Cōtingit aūt q fructus multiplicat⁹ ī arboꝛe ꝓpter estū nimiū desiccat 7 perit: ħ talis est⁹ tēperatur p descēsū roꝛis: 7 similit fructus bōi operis aliquādo desiccat 7 pditur ꝓpter aduentū elatiōis: sed ħ nō fuit in Job: qz de⁹ faciebat eū tēptatione ꝓuentū roꝛe sue benedictionis et gratie. k Glia mea sp inouabit. ħ dicebat ꝓpter multa bona opera q̄ multiplicare intendebat. l Et arc⁹ me⁹ ī ma. 7c̄. foꝛtitudo mea 7 defēsio mea ꝯtra īsultus tētationū. m Qui me audiebāt. Hic reuertit ad exp̄imēdū aliq̄ p̄dicta clari⁹ q̄ ptinēt ad suā iusticiā 7 sapiētiam. d. Qui me audiebāt loquētē ī iudicijs. n Expectabāt sententiā meā tāq₃ veritatis lineā. o Et itēti tacē. 7c̄. nihil vltra q̄rētes. p Verbis meis adde. 7c̄. reputātes q nihil rōnabile poss₃ addi. q Et sup illos stil. 7c̄. reputātes magnū q ħ xbis meis aliq̄d ītelligebāt. r Expectabāt me 7c̄. i. desiderabāt audire xbū meū sic terra sitiēs pluuiā. s Si qñ ridebā ad eos. ostēdēdo vult⁹ leticiā. t Nō credebāt. ꝓpt maturitatē meā p̄cedētē. v Et lux vul. mei 7c̄. i. leticia faciei mee. x Nō cade. ī ter. tāq₃ cōfusa ꝓpter leticie ineptitudinē. p hoc dat intelligere q leticia nō erat dissolut⁹: nec mesticia confusus: sed tenebat virtutis medium. y Si voluissem ire ad eos. consolandum. z Sedebam pꝛimus. id est pꝛincipalis inter eos. ideo subditur: a Cunq₃ sederem quasi rex circumstante exrcitu: quasi de nullo timens.

Eram tamen

ne letificat. Sedere aūt virga ē regiminis cōsolari ministeriū pietatis. a Merētiū cōsola. 7c̄. Qui audiuit de iusticia dei vt timeat: audiat 7 de misericoꝛdia vt confidat: vt sit sil' met⁹ et spes. In arca cū tabulis virga simul est 7 manna. i. cum sciētia sacre scripture in pectoꝛe rectoꝛis: virga districtionis 7 manna dulcedinis. Ca. XXX.

b Nunc aūt deridēt me 7c̄. Juniores tpe eccl'iam irridēt cū hi q̄ ab ea egressi sūt: doctrine eius xba despiciūt. c Quoꝝ nō dignabar par. po. 7c̄. Igit grex eccl'ie multitudo fideliū. Canes gregis doctoꝛes scti q̄ fideliū doctoꝛes extiterūt. Eccl'esia ergo cū canibus gregis sui hereticoꝝ patres ponere dedignat: qz iuētoꝛes erroꝝ dijudicādo respuit: eosq₃ inter veros patres numerare cōtēnit. d Quoꝝ virtus manuū erat. Virt⁹ manuū est magnitudo in opatiōe: sed virt⁹ manuū hereticoꝝ sctē eccl'ie pro nihilo esse dr: qz nulli⁹ esse meriti conspicit: vera fide p dita quicq̄d operantur. Quoꝝ virt⁹ ma. Quo mag' errāt: eo ampli⁹ opib⁹ se magnos ostēdūt: sed aliquādo miracl'a faciūt. Neq₃ ideo tñ sancti: ꝓbatio quippe sāctitatis nō est signa facere: sed vnūquenq₃ vt se diligere: de eo āt vera: de ꝓximo aūt melioꝛa q̄₃ de seipo sentire. e Egestate 7 fame ste. Immoderatis nanq₃ ausib⁹ cognitione supne sciētie q̄ plus appetūt: plus amittūt. f Et fame. Quia desiderāt scire vnde docti 7 loquaces sint: nō moꝛib⁹ cōpositi: vnde vix exterioꝛa capiūt: qui secreta putāt se penetrasse: 7 hoc ē: g Qui rodebāt ī solitudīe 7c̄. Heretici qui ab vniuersalis eccl'ie societate disiūcti sūt: ī solitudine rodere memoꝛant. Rodit qd nō pōt comedi: qz q̄ scripturā intelligere sua virtute moliunt: supna gratia nō adiuti: hāc edere nequeunt: s₃ q̄si q̄busdā moꝛsib⁹ rodūt dū nō ad ei⁹ interioꝛa puenitūt. Vel auari dente rodūt aliena vi tollētes. Lābūt vero q̄ blādimēto lingue tollūt. h Squalētes cala. 7c̄. Calamitate 7 miseria squalidi ꝓhibent: qz 7 moꝝ sūt pnicie 7 sensū prauitate despecti. Calamitas est quasi egritudo. Miseria est illi⁹ negligētia vñ grauioꝛ fi. Null⁹ squaleret: si ī suis necessitatib⁹ miseriā voluptatis nō adderet. Et man.

a stante exercitu: erā tñ merētium a
cōsolatoꝛ. Ca. XXX.
a ∫ cōtraria p̄dictis ī tpe nouissimo deinceps ostēdit: qz ipi ab ecclesia: nō eccl'ia ab eis cepit.
b Nunc aūtē derident me b†
a ∫ et si visi sūt quedā recta habere: qz tñ de domino nō recte senserunt eos cū canib⁹ gregis sui nō pōit. i. rectis p̄dicatoꝛib⁹ nō ascribit.
c iunioꝛes tpe: quoꝝ nō dignabar c†
ptes pōere cū canib⁹ gregis mei.
a ∫ qz sine charitate sine sctitatis specimine.
d Quoꝝ virtus manuū erāt mi- d
a ∫ id est miraculis que agunt: quia non humiles vel chꝛistiano nomine quod impugnant.
hi ꝓ nihilo: 7 vitā ipa putabant e
e f idigni. Egestate 7 fame steriles: †
g h q̄ rodebāt ī solitudie squalentes †

Nico.de lyra

a Erā tñ merentiū cōsolatoꝛ. tanq̄s ex veritate cōpassionis cōdescēdens: 7 sic patet q sanct⁹ Job ꝓsperitate tēpoꝛali vsus fuerat virtuose: 7 p ꝯsequēs puenit ad ei⁹ felicitatē: que est in operibus virtutum. Ca. XXIX.

Moraliter. Audidit quoq₃ Job 7c̄. Scōm beatū Grego. Job tenet hic typū ecclesie ꝓ tpe tribulationis sub antichꝛisto future: 7 sic p̄mo desiderando recolit tp̄s pacis p̄terite. dicēs: Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pꝛistinos. i. sic erā tpe pacis p̄terite. Scōm dies q̄bus de⁹ custodiebat me. p potētiā pꝛincipū xp̄ianoꝝ ī pace. Quādo splēdebat lucerna ei⁹ sup caput meū. i. sup pꝛelatos qui capita sunt eccl'ie q̄bus fiebāt illuminationes diuine. Et ad lumē ei⁹ ambulabā in tenebꝛis. i. in via moꝝ inter malos hominē: qui tenebꝛe dicunt ratione vitioꝝ. Sicut fui in diebus adolescētie mee. i. tēpoꝛe Cōstantini. Nā in adolescentia robur notabiliter inualescit. tūc autē eccl'ia notabiliter ꝓfecit. Quando secreto deus erat in tabernaculo meo. in secretis oꝛationibus me consolando. Et in circūitu meo pueri mei. i. ecclesie ministri. Quādo lauabam pedes meos butyro. i. affectiōes coꝛdis mei pinguedine spūssancti. Et petra. i. xp̄s. Fūdebat mihi riuos olei. i. fluenta gratie in sacramentis noui testamenti. Quando pcedebā 7c̄. Hic recolitur auctoꝛitas eccl'ie. cū dicitur: Quādo pcedebā ad poꝛtā ciuitatis. ad determinandum causas que antiquitus determinabantur in poꝛtis. Et in platea parabant cathedrā mihi. Per plateā latitudo oꝛbis significat in qua ecclesie sententia tenetur. Videbant me iuuenes 7 abscondebantur. Nam timoꝛe ecclesie multi iuuenes ab insolentijs retrahebantur. Et senes assurgētes stabant. mandatū ecclesie reuerenter suscipiendo. Pꝛincipes cessabant loqui 7c̄. mādatis eccl'ie assentiēdo. Auris audiens 7c̄. i. videntes et audientes processu₃ ecclesie sic iustum appꝛobabāt eū. Eo q liberassem pauperem 7c̄. a facientib⁹ calūniā: potest etiā hoc expōi mag' spūaliter sic. Eo q liberassem pauperem. i. peccatoꝛem virtutibus 7 gratia spoliatū. Vociferantē. in vera confessione. Et pupillum: id est separatum ab ecclesia matre sua per fraudez hereticoꝛum. Benedictio perituri. spiritualiter. Super me veniebat. na₃ in meritum boni pastoꝛis redundat. Et coꝛ vidue consolatus sum. ecclesie pꝛelato suo viduate ꝓuidēdo de bono pastoꝛe. Justicia īdutus sū 7c̄. Et accipitur hic iusticia legalis q̄ includit omnem virtutem animam vestientem. Et diademate iudicio meo. Judicium eni₃ est executio iusticie cui debetur coꝛona. vnde dicit philosoph⁹ iiij. Ethicoꝝ. Non foꝛtes sed bene agonizantes coꝛonantur. Oculus fui ceco. ignoꝛantem dirigendo. Et pes claudo. infirmum suppoꝛtando. Pater eram pauperum. eos de bonis ecclesie nutriendo. Et causam quam nesciebam diligentissime inuestigabam. Nam ecclesia non debet cito ꝓferre sententiam: sed post bonā deliberationē. Conterebā₃ molas iniq̄. per dentes cibus diuiditur: per molas autem cōminuitur vt incoꝛpoꝛetur: ergo heretici qui simplices diuidunt ab ecclesia et consequenter sua doctrina pestifera disponunt eos vt eoꝛum secte totaliter incoꝛpoꝛentur: dentes diaboli et mole dicuntur: 7 sic ecclesia molas iniqui ꝯterit 7 de dentib⁹ ei⁹ p̄da₃ rapit quādo hereticos obstinatos seculari iusticie tradit: 7 deceptos ab eis ad ecclesia₃ reducit. Dicebamq₃ in nidulo meo moꝛiar. id est desiderabam in tali statu moꝛi. Radix mea aperta est secus aquas. Radix per quam sumitur coꝛpoꝛis alimentum: doctoꝛem ecclesie significat: qui est intentus ad inquirendum sacre scripture intellectum 7 hic secus aquas aperitur: quando gratia spiritussancti edocetur. Et ros moꝛabitur in messione mea. quod fit quando deriuatur ad alios eius doctrina. ideo subditur: Gloꝛia mea semper innouabitur. in melius proficiendo. Et arcus meus in manu mea instaurabitur. contra diabolum foꝛtius pugnando. Qui me audiebant expectabant sententiam meam. et intēti tacebant ad consiliū meum. In dubijs enim expectāda est ecclesie sententia: et sine additione et diminutione tenenda. Si quando ridebam ad eos non credebant. pꝛelatoꝝ eni₃ ecclesie tanta maturitas debet esse q quasi nunq₃ videantur ridere: et si hoc aliquando contingat debet cum tali maturitate fieri q nullo modo debeant verecundari. ideo sequitur: Et lux vultus mei non cadebat in terram si voluissem ire ad eos. ad docendum illos. Sedebam pꝛimus. quia tali debetur honoꝛis locus: quia tamen honoꝛ iste non est querendus nisi pro populi vtilitate. Sequit: Cūq₃ sederē quasi rex circūstante exercitu: erā tamen merentium consolatoꝛ.

Capitulum: XXX.

Nunc autem deri. 7c̄. Postq̄₃ Job descripserat magnitudinē ꝓsperitatis in qua fuerat. hic ꝯñr describit magnitudinē aduersitat' ī quā inciderat. Et pꝛimo describit eam ex multiplicatione mali. Secundo ex subtractione remedij. ibi: Clamo ad te. Pꝛimum autem ostendit per oppositū ad bona que in pꝛosperitate sua habuerat: et vt cōtinuet se ad vltima dicta capituli pꝛecedentis: ideo pꝛimo ostendit se turpiter vilipensum contra pꝛecedentes honoꝛes et excellētias. Secundo omnibus bonis spoliatum contra abundantes diuitias. ibi: Pharetrā. Tertio grauiter afflictū ꝯtrā spūales delitias. ibi: Nūc aūt. Circa p̄mū sciendū q ꝫm pħm. ij. rhetoꝛice puipensio iniusta est causa ire: tāto aūt est iniustioꝛ q̄to psona vilipendēs est vilioꝛ: 7 p ꝯñs ad sustinendū grauioꝛ. ꝓpter qd sctūs Job ostēdit se vilipensū: etiā a vilib⁹ psonis. Pꝛimo ꝓpter defectū etat'. dicēs: Nūc āt d'ridēt me iunioꝛes tpe. Scdo ꝓpter defectū gener'. dicēs: c Quoꝝ nō digna par. po. cum canibus gregis mei. i. ad custodiā canū. Tertio ꝓpt defectu₃ virtutis. dicēs: d Quoꝝ virtus manuū mihi erat ꝓ nihilo. Quarto ꝓpter defectū moꝛis. dicens: e Et vita ipsa putabātur indigni. tanq̄₃ pestiferi 7 maligni. Quinto propter defectū victus et vestitus. dicens: Qui rodebant in solitudine squalētes calamitate 7c̄.

De cōuallib⁹

Universidad de … Biblio…

a ☞ Et mādebāt herbas ⁊c. Herbas mādere ē dicta planiora scripture intelligere: vl' minima ꝑcepta seruare. Arborū aūt cortices mādūt: q̄ in sacris voluminib⁹ solā littere sup̲ficiē venerāt. Uel certe herbas mādere est leuia q̄dā ac tenera de antiq̄s patrib⁹ imitari: arboꝝ vero cortices edere est eoꝝ opera sup̲ficieten⁹ agere: sed itentionē rectā i eisdē operib⁹ nō tenere. Quid enī p herbas nisi tenera ac terre ꝓxima bene inchoantiū vita. Et q̄d p arborū cortices nisi exteriora opa eorū: qui iā sublimia appetunt designant. Herbas itaq̄ ⁊ arboꝝ cortices mādere: est vl' studia bene inchoātiū vl' operatiōes quorūdā iā more arboꝝ ad superiora tendētiū pestiferis ꝑsuasionibus quasi quibusdā malicie sue dētibus dissipare. Herbas mādunt reprobi cū infirmoꝝ initia irridendo cōsumunt. Arboꝝ q̄ꝫ cortices mandūt: cū manu ꝑuersi cōsilij a vita recte crescētiū tegmē bonoꝝ opeꝝ sbtrahūt. Hos āt i q̄busdā actib⁹ velut arbores expoliāt. Illos vo velut herbas: q̄r dspiciētes trahūt: quasi que calcāt comedūt. Quorūdā iā fortitudinē in alta surgētē ex ꝑte demoliunt. Quorundā vero teneritudinē ⁊ adhuc in imis positam penit⁹ cōterūt. Uel herba est terrena consolatio. Cortex exterior glīa q̄ de⁹ aliq̄n suis electis dat q̄n eos exterioribus honorib⁹ subleuat ⁊ ꝑ ceteris honorabiles reddit. Sed praui nōnunq̄
B eorū quidē vitā despiciūt: sed felicitatē in hoc mūdo assequi concupiscunt. Quia igitur blandimenta hic trāsitorie cōsolationis querūt: herbas comedunt. Et quia in cogitationib⁹ suis exteriorē eoꝝ glīā meditātur arboꝝ cortices mandunt. Et qm̄ in his omnib⁹ soli auaricie deseruiūt radice iuniperi replent. Et hoc est. b ☞ Et radix iuniperoꝝ erat ⁊c. Juniperi ꝑ folijs q̄si spinas habēt. Spina vo est omne peccatū: q̄r dū trahit ad delectationē q̄si pungēdo lacerat mentē. Per radicē ergo iuniperi auaricia designat: q̄ radix est omniū maloꝝ q̄si spinaꝝ. Que cibus est hereticoꝝ: q̄r plerūq̄ sola in verbis suis exteriora lucra sectant.
c ☞ Qui de cōuallib⁹ ista ra. De conuallibus illa rapiūt: quia hec de humilibus dictis patrū sup̲bo spiritu colligunt. Que dū ꝑ suis se patrib⁹ inuenisse gloriant: ad ea cū clamorib⁹ currūt: q̄r omne qd sentiūt appetitu laudis ad aures hominū diffamare conant. ☞ Hec oia sunt de hereticis vel de alijs carnalibus q̄ intus premūt. d ☞ In desertis ha. tor. Inuētores ꝑuersoꝝ dogmatū torrētes dicit q̄ a calore charitatis frigidi: quasi in torpore tp̄is hyemalis excrescunt: sed catholicoꝝ allegationib⁹ quasi estib⁹ solis exiccantur. Hi ergo qui illoꝝ sequunt errores: i desertis habitāt torrentiū. Inuētores quidē ꝑ veritatē extincti sunt: sed discipuli q̄ illi docuerūt adhuc defendūt. Ul' torrētes sūt sancti ꝑdicatores. quoꝝ deserta sūt terrena q̄ mali amant. e ☞ Et in cauernis terre. Heretici enī clādestinis ꝯuēticulis coeūt: vt errori suo reuerētiā quā ex rōne nō valēt ꝑbeāt ex occultatiōe: vnde aque furtiue dulciores sūt. Ul' cauerne sūt cogitatiōes male vbi hypocrite latēt. glarea vita pn̄s q̄ sp̲ ipellit: cui ihe rētis in sup̲ficie glarie pes ponit: sed ad ima labit: sic ꝓ amore mūdi q̄ vel licita agit vsq̄ ad mala descēdit. f ☞ Ul' super gla. Glareā minutissimos lapides dicim⁹ quos aqua fluuial' trahit. Heretici sup̲ glareā habitāt: q̄r illas hominum mētes trahūt: q̄ nulla stabilitatis grauitate solidant. g ☞ Qui inter hu. leta. Nomine sentiū pūctiōes significat pctoꝝ. Peruerse aūt mētes gaudēt in iniquitatib⁹ quas flere deberēt. Unde
Pro. 2. c de Salomō: Qui letant cū male fecerint: ⁊ exultāt i reb⁹ pessimis. q̄r nimirū attēdūt trāsitoria q̄ ꝑcipiūt: ⁊ intueri negligūt ꝑmanētia bōa q̄ ꝑdūt. vñ ⁊ apte sbiūgit. h ☞ Et esse sub sen. ⁊c. De reb⁹ quidē tp̄alib⁹ gaudēt: s̄ tn̄ dū dispēsare eadē sine tribulatiōe nō valēt ea cura pūgūt miseri q̄ ꝑmunt. Et h̄ est quod ait Hieremias: Inebriauit me absinthio: q̄r humanū gen⁹ ⁊ si amara multa recipit: tn̄ vt ebrius nō itelligit q̄ patit: sed gaudet q̄si in bonis adeo terrenis inhiās. Un̄ Osee. Effraim vitula docta diligere triturā: q̄r ⁊ si q̄n libere posset vacare a laborib⁹ mūdi: ex vsu tn̄ ad eundē laboris vsū etiā nō cōpulsa reuertit: ita vt assueta fatigatiōib⁹ a iugo seruitutis mūdane cessare nō libeat etiā si liceat. i ☞ Filij stultoꝝ ⁊c. Eoꝝ filij qui fuerūt erroꝝ magistri q̄ docēdo ꝑuersa stulti ꝑ ignorātiā viuēdo nequiter ignobiles ꝑ actionē q̄ a terra viuentiū extorres facti sunt. k ☞ Nunc in eorū canticū versus ⁊c. Ecclesie tēpus exprimitur: quo publice a reprobis irridetur. l ☞ Et factus sum eis pro. Prauis ꝓuerbiū efficiet: q̄r cū bonos mori ꝑ tormenta cōspiciunt: ab eis similitudinē maledictiōis sumūt. dicētes: sit venia tibi sic illi trucidato. m ☞ Abominant me ⁊c. Lōge ab ecclia fugiūt iniqui: non passib⁹ gressuū sed qualitatib⁹ moꝝ. Faciem aūt ei⁹ cōspuere: est iustos etiā in ꝑsentia cōfutare: ⁊ i eoꝝ ꝯtumelias fluxa verba quasi defluentes salinas mittere. Sed quia ecclesia sancta scit bona sua misericordie redēptoris: ⁊ scit mala sua iusticie iudicis tribuere. Sequitur: n ☞ Pharetram enī suā ape. ⁊c. Per pharetram occultū dei iudiciū designatur. Cum ergo dn̄s peccata videt: ⁊ tamē manū ad vindictā nō commouet: quasi clausā pharetrā tenet: s̄ feriendo indicat q̄ntum ei in nobis displicuit quod diu videndo tolerauit. ☞ Pharetrā cōsiliū occultū. vnde sagittā. i. apertā sentētiā emittit. Qr flagellatur homo videmus: sed non ex q̄ causa sed in correptione virtus consilij aperitur. o ☞ Et frenum posuit in os meum. Sancti quippe doctores dū corda resistētiū relicta diuinit⁹ vidēt: afflicti gementesq̄ cōticescunt: ne loquantur indignis qui et deteriores fierent.

a calamitate ⁊ miseria. Et mādebāt herbas ⁊ arboꝝ cortices:
a ꝗ q̄r in errorib⁹ terrena lucra q̄rūt. ꝗ auaricia latet in corde: s̄ pūctiōes pctoꝝ omniū palā ter ꝓducit in opere.
b ⁊ radix iuniperoꝝ erat cib⁹ eoꝝ.
a ꝗ ois pn̄s vita cōparatiōe supnoꝝ in imo ē: in q̄ nullum vel parū lucrū iueniūt cū clamore currūt inde litigātes ⁊ specie supducte scītat' rūpētes.
c Qui de cōuallib⁹ ista rapiētes: a†
cū singl'a reperissēt: ad ea cū cla
d more currebāt. In desert' habi b+
a ꝗ vnde aque furtiue dulciores sunt.
e tabāt torrētiū: ⁊ in cauernis ter
a ꝗ fluctuātes aios b ꝗ etiā c ꝗ d q̄b⁹ flēdū eēt
f g re: vl' sup̲ glāreā. Qui iter huius †
a ꝗ ignari veri gaudij. b ꝗ q̄r vñ spinas ꝑdendo alios portāt: inde se ꝑ leticiā iactāt q̄si duces ad iusticiā: vel mali in his delectantur in quib⁹ ad iusticiā: cū pūgunt aduersis qd a stult' didicerāt: vl' nullus est q̄ a cōditiōe sue fortune nō discordet.
h cemodi letabāt: ⁊ esse sub sētib⁹ c
a ꝗ ꝓpter ignorātiā.
i delitias cōputabāt. Filij stulto d e†
a ꝗ ꝑ prauis opib⁹ ifamiū. b ꝗ et si videri apparuerūt: vl' in ecclia ꝓ vilitate opeꝝ nō parēt deo. ꝗ ⁊ q̄ pri⁹ q̄si venerabāt dū specieten⁹ eēnt i eccle.
rū ⁊ ignobiliū ēt in terra penit⁹ †
k nō parētes. Nūc aūt in eoꝝ cāti f+
l cū versus sū: ⁊ fact⁹ sū eis i ꝓuer g
m biū. Abominant me ⁊ lōge fugi b+
unt a me: ⁊ faciē meā conspuere i
a ꝗ hoc ideo fit quia deus.
n nō vereē. Pharetrā ei suā apuit k+
a ꝗ plus autē dolem⁹ q̄ ab his patimur in quibus fidebamus.
o ⁊ afflixit me: ⁊ frēnū posuit i os l+

☞ Parcit

Nico. de lyra

a ☞ De cōuallibus ista rapiētes. q. d. De cibis tā vilib⁹ adhuc ad sufficiētiā nō habebāt. Sexto ꝓpter defectū habitationis. dicens: b ☞ In desert' habitabāt ⁊c. ꝓpter defectū domoꝝ. c ☞ Et esse sub sentibus. i. sub fructectis ꝑuis ⁊ vilibus: protecti ab eis contra intemperiem aeris. d ☞ Delitias cōputabant. q̄r melius refugiū nō habebāt: ⁊ vtilitātē originis repetit. d. e ☞ Filij stultoꝝ ⁊c. i. nullius apparentie aut reputatiōis. f ☞ Nūc aūt in ⁊c. q̄r cātabāt cātilenas de aduersitatib⁹ Job factas. g ☞ Et factus ⁊c. q̄r loquendo de miserijs quibuscunq̄ ponūt me in exemplū. h ☞ Abominantur me ⁊c. propter fetorem vlcerum meorum. i ☞ Et faciem. ⁊c. in maximum contemptum: ad hoc eniꝫ induxerat eos diabolus: vt propter percussiones ipsius iob reputarēt eū hominem a deo maledictum: et propter hoc ab hominibus contemnendum k ☞ Pharetram. ⁊c. Hic consequenter ostendit se omnibus bonis temporalibus denudatum contra precedētes diuitias. dicens: Pharetram enim suam aperuit: tunc eñ dicitur deus pharetram suam contra iob aperuisse q̄n dedit diabulo licentiam percutiendi eum in bonis exteriorib⁹: et in prole: quasi quibusdam sagittis de pharetra dispositionis diuine extractis. l ☞ Frenum posuit in os meum. quia ex dictis percussionibus non est effrenate locutus vt habetur supra. ij. ca. In oib⁹ his nō peccauit Job labijs suis: vl' pōt referri ad augmentū sue calamitatis: eo q̄ sctūs Job nō habebat libertatē respōdendi maledicis suis. Prīa aūt ꝑcussio diaboli in bonis Job fuit ꝑ sabeos tollētes boues ⁊ asinas: vt habet. s̄. j. ca. q̄ sabei habitabāt versus meridiem respectu ipsius Job qui habitabant aduersus oriētē: vt habet. s̄. j. ca. Eratq̄ vir ille magnus inter oēs orientales: ⁊ hoc est qd dicitur.

Ad dexte.

☞ Parcit malis tacēdo q̄bus tamen vitā suā ꝑ patiētiā suadet.
a ☞ Ad dexterā orientis ca. Redēptor noster oriēs dr: Nā q̄r ab oriēte lux surgit: recte oriens dr: cuius iusticie lumine nox nostre iniusticie illustrat. Ad orientis q̄ dexterā calamitates surgūt. Quia hi quoq̄ ad ꝑsecutionē ꝓsiliūt: q̄ electi ad dexterā futuri credebāt. Et illico recte asserit surgere: q̄r dū nō erāt extranei q̄ ꝑsequunt ab eis repēte mala ⁊ ilico fiūt. Si vero dextera veraciter fideles appellant: calamitates ad dextrā orientis surgūt: q̄r erūpente ꝑsecutione prauorū impet⁹ iusti patiūt. b ☞ Pedes meos subuer. Per pedes ecclesie extrema illius mēbra signant: q̄ dū ad opa terrena deseruiūt: tanto celeri⁹ falli possūt: quanto sublimia minus intelligūt. c ☞ Et oppresserūt q̄si ⁊c. Aduersarioꝝ semita fluctib⁹ cōparat: q̄r vita prauorū insolenti inquietudine molesta ad obruendā (vt ita dixerim) nauē cordis quasi tempestas illabit. d ☞ Dissipauerūt itinera mea. Dicat hoc beat⁹ iob de malignis spiritib⁹: dicat ecclia de ꝑsequentibus q̄ ei⁹ itinera dissipāt: cū in quorundā infirmoꝝ mētib⁹ veritatis viā squalida ꝑsuasione ꝑturbāt. e ☞ Insidiati sūt mihi ⁊ ꝑ. Insidiantes ꝑualēt: cum eos quos apte ad malū trahere nequeūt: simulando bona ꝑuertūt. f ☞ Et nō fuit qui ferret auxiliū. Plerūq̄ iusti tribulatiōe deprehēsi tardari manū subuenietis estimāt: cū se ꝑsequētiū imanitas paulo lōgius angustat: ⁊ cōcita quidē sūt ereptoris remedia: sed tarda dolori vident. g ☞ Quasi rupto muro. Redemptor nobis est murus q̄ ad corda nostra ꝑtingere malignoꝝ spirituū cursum vetat: sed quasi murus rūpit cū prauoꝝ ꝑsuasionib⁹ fides q̄ in redēptore nr̄o est: in quorundā cordib⁹ dissipat: quicq̄d fit q̄r dat a deo potestas inimicis. h ☞ Et apta ianua irru. sup̲ me. Cū ꝑuersis i hac vita potestas tribuit: q̄d aliud q̄ꝫ ianua erroris aperit. Qua si rupto muro ⁊ apta ianua sup̲ bonos mali irruūt cū accepta tp̄aliter potestate ꝑuersi: ipsa quoq̄ in quorūdā corde destruere munimina fidei conant. i ☞ Et ad meas miserias de. s. Reprobi ꝑ suas ⁊ ad nostras miserias reuoluunt: q̄n ad ea mala in quibus ipsi implicati sūt: etiā quosdam nobis vnitos trahūt. k ☞ Redact⁹ sum in nihilū. Apud estimatiōnē malorū in nihilo redigimur: q̄n ea q̄ quasi summa diligūt bona tp̄alia nō tenem⁹. ☞ Alleg. Talibus nihil est quicquid de virtutib⁹ bonorū vidēt.
Allego. Et si quādo eterna cogitāt: delectatio transitoria tollit. Hec oīa q̄ allegorice sunt dicta: ⁊ s̄m hystoriā accipienda sunt qd ē planū. l ☞ Abstulit quasi vētus de. Fidelis populus se pati denūciat qd eos quos diligit pati dolet. Uētus ergo desideriū tollit: cū res q̄libet trāsitoria eternitatis appetituꝫ destruit. m ☞ Uelut nubes ꝑ. ⁊c. Nubes in alto eminet: sed hāc ad cursū flat⁹ impellit. Salus q̄ vt nubes trāsijt: quia peruersoꝝ gloria q̄ alta est fixa non est. Expletis desiderijs: ⁊ actib⁹ infirmantiū: ad vocē electorū redit. n ☞ Nūc aūt in memetipso. In nobismetipsis nūc aīa nr̄a marcescit ⁊ afficit: sed in deo refouet: tantoq̄ a viriditate gaudij longe fit: quanto adhuc auctoris lumine repulsa ad se recedit. Quia tēpore vltime ꝑsecutionis plures cadēt pauci stabūt: ideo hic pauca de bonis: plura de ꝑuersis dicit: vnde mox ad corruentes redit. o ☞ Nocte os meū ꝑfo. do. Sic sua dicit: vt ⁊ cadētib⁹ cōgruant: q̄r sancti viri corpus ꝑ sin⁹ vlcerū scaturiēs vermiū multitudo lacerabāt. Ecclesie aūt os nocte ꝑforat dolorib⁹: q̄r tribulationis tenebris pressi afflictiōe sācti terebrant: vt ⁊ ipsi qui i ea habebāt vigorē fortitudinis quasi iā quoddā habeāt foramē timoris. p ☞ Et q̄ me comedūt. Quia maligni spūs q̄ carnales ō ecclia cōsumūt: tātomagis quiescere a tēptatione nesciūt: quāto nullo carnis pōdere grauāt. q ☞ In multitudine ⁊c. Quid aliud vestimētū iob q̄ꝫ corp⁹ accipit? Uestimētū aūt ecclīe sūt singuloꝝ aīe: q̄ ei credēdo inherēdoq̄ fideliter eā circūdāt. Dicit q̄: dū multi sūt q̄ cruciāt destruunt plurimi q̄ ei cōnexione amoris inherebāt. r ☞ Et q̄si ca. tu. Tunice capitiū collū circūdat. Collū vero si stringit: vocis vsus ⁊ vitalis flatus necat. Ecclesiā vero in collo. i. in ꝑdicatorib⁹ reprobi quasi capitio tunice cōstringūt: q̄r i eadē ꝑsecutiōib⁹ vitā fidei ⁊ ꝑdicatiōis vocē extinguere conant. s ☞ Cōparat⁹ sum lu. In reproboꝝ iudicio electoꝝ ecclia luto cōparat: q̄r tp̄aliter cōculcata despicit. Fauille assimilat ⁊ cineri: q̄r ad sola hāc mala ꝑuenisse estimāt: q̄ i ea exhiberi corpaliter vidēt. t ☞ Clamo ad te. Ecclesia ꝑsecutiōis sue tp̄e fide stat: desiderijs clamat: sed dolet se q̄si nō respici dū sua videt in tribulationib⁹ vota differri: quod fit vt merita patientiū crescant. ☞ Patientiā sanctorū dolor vrget in vocem: ⁊ dilati vt ꝓficiāt: timent ne deficiant. v ☞ Mutatus es mihi in cru. In deo nec crudelitas nec mutabilitas venit sed adiūxit mihi: vt ipsa crudelitas atq̄

mutatio

a meū: ad dexterā orientis calami a† b
b tates mee ilico surrexeēt. Pedes c
c meos subuerterūt: oppresserunt d
d quasi fluctib⁹ semitis suis. Dissi e†
e pauerūt itinera mea: insidiati sūt f
a ꝗ quasi deus ad tēpus reliquit vt probet.
f mihi ⁊ ꝑualuerūt: ēt non fuit qui †
a ꝗ vel murus est munitio discipline.
g ferret auxilium. Quasi rupto mū g†
h ro ⁊ apta ianua irrueēt sup̲ me: ⁊
i ad meas miserias deuoluti sunt.
k l Redact⁹ sum in nihilū. Abstulit h+ i
quasi ventus desideriū meum et
m velut nubes ꝑtrāsijt salus mea. k+
a ꝗ in futuro viridescet ip̄am trāsiens.
n Nūc aūt in memetipso mārcescit l+
a ꝗ post erunt dies leticie.
aīa mea: ⁊ possident me dies af
o flictionis. Nocte os meū ꝑforat m†
p dolorib⁹: ⁊ qui me comedūt non n†
a ꝗ graues sunt et multi.
q dormiūt. In multitudine eorum o† p†
r cōsumit vestimētū meū: ⁊ quasi q†
s capitio tunice succixerūt me. Cō r†
a ꝗ si qui malūt mori q̄ꝫ tacere viles habent.
pārat⁹ sum luto: ⁊ assimilat⁹ sum s
a ꝗ iō opto mutari: s̄ q̄r de⁹ differt ideo gemo.
t fauille ⁊ cineri. Clamo ad te: et t† v
nō exaudis me: sto: ⁊ nō respicis x y
a ꝗ districte ferientē nec parcentē culpe.
v me. Mutat⁹ es mihi i crūdelem: z

a ☞ Ad dexterā. i. vsus meridiē q̄ ē dextera pars nostre habitationis: vt dictū est. s̄. xxij. b ☞ Orientis calamitates mee: q̄r inde surrexit principiū ꝑcussionis sue. vt dictū est. c ☞ Pedes meos subuer. i. ꝓcessum ꝓsperitatis mee. Scd̄a vero ꝑcussio fuit ab igne de celo descendēte oues suas ⁊ pueros cōsumēte. ⁊ h̄ notatur cū dr: d ☞ Oppresserūt q̄si fluctib⁹ semitis suis: q̄r ignis de celo descēdēs ꝓcuratione demonū flammis operuit oues ⁊ pueros ad modū fluctuum. Tertia ꝑcussio fuit in raptu cameloꝝ a chaldeis: ⁊ q̄ntū ad hoc dicitur. e ☞ Dissipauerunt itinera mea: q̄r cameli ꝑ viās portant onera. f ☞ Insidiati sūt. q̄r chaldei fecerūt tres turmas: vnā ad rapiēdū camelos: alias duas ad insidiandū ⁊ ꝑseruandū ne aliq̄s posset ipedire ꝑdā eoꝝ. Quarta vo ꝑcussio fuit i puer' iob in domo ꝑmogeniti oppressis. qd notat cū dr: g ☞ Quasi rupto muro ⁊c. q̄r sathan ꝑ ventū vehementē cōcussit quattuor angulos domi⁹: ⁊ oppressit filios et filias ipsius iob. ideo subdit: h ☞ Redactus sū in nihilū: q̄r nō apparebat vltra spes relinquēdi post se filiū. i ☞ Abstulit quasi vētus desideriū meū. naturale eñ desideriū hoīm ē relinquere post se ꝓlem: in qua quodāmodo maneāt. vt hr̄. ij. de aīa. et. ij. Regū. vij. k ☞ Et velut nubes ꝑtrāsijt sal⁹ mea: id ē stat⁹ ꝓsperitat' mee: tā in bonis exteriorib⁹ q̄ꝫ in prole. l ☞ Nūc autem. Hic ꝯn̄r iob ondit se grauiter afflictū in corpe cōtra delicias cōtēplationis diuine: quas ꝑfectius habuerat in quiete ꝓsperitatis sue. ⁊ hoc ē qd dicit: Nūc aūt in semetipso marcescit aīa mea dolore patris sensitiue a cōtēplationis dulcedine impedita: sicut dictū est ca. ꝑce. m ☞ Nocte os meū ꝑforat dolorib⁹. Dolores eñ corporis de nocte aggrauant: sic q̄ ꝑtingebāt vsq̄ ad ossa. n ☞ Et q̄ me come. s. vermes de vlcerib⁹ meis orientes. o ☞ Nō dormiunt. cōtinue me rodētes. p ☞ In multitudine eoꝝ cōsumit vestimētū meū. i. in tanta multitudine sūt q̄ nō solū cōsumūt carnem: sed etiā vestē meā. q ☞ Et quasi capitio tunice succinxerūt me: capitiū dr superior ps vestis ꝑ quā caput intrat: ideo sic noīat a capite. Est igitur sensus q̄ vermes ꝑ illā partē exibant in tanta multitudine q̄ capitiū erat eis coopertū in circūitu ad moduꝫ cincture. r ☞ Cōparat⁹ sum luto. i. ita vilis reputatus apud hoīes sicut lutū. s ☞ Et assimilatus sum fauille. q̄ quasi nihil reputat. t ☞ Clamo ad te. Hic ꝯn̄r ostēdit magnitudinē sue aduersitatis ex defectu remedij quo aggrauat q̄n remediū nō sperat. Primo q̄ tollit remediū ex parte diuina. Scd̄o ex parte humana. ibi: Flebā. Circa primuꝫ dicit: Clamo ad te orādo: v ☞ Et nō exaudis. me liberando. x ☞ Stō. in oratione ꝑseuerando. y ☞ Et nō respicis me. remediū adhibēdo. z ☞ Mutatus es mihi in crudelē. licet eñ deus sit immutabilis tamē mutabilia operat: ex quib⁹ varie nominat: ⁊ sic dicit pius quando dat ꝓspera:

C

q. 19. c

i durus

Universidad de D… Biblioteca

mutatio nõ sit in qualitate iudicis sed in mēte paciētis. Nostro more ð deo dicit: vt ꝑ vicina nobis ad sũma q̃q̃ ascendam⁹. Nihil aũt de eo dignũ dici potest. a Et in duricia man⁹ tue. Man⁹ dei dicit tũc volũtati nr̃e cõtraria: cum qꝺ ei in nobis displicet feriendo ꝑsequit. b Eleuasti me ꝛ quasi ꝛc. Quia p̃sentis vite gloria quasi in alto cernit: sed nulla stabilitate solidat: velut eleuatus sup ventũ ponit: q̃ ꝓsperitate trãsitoria letat: q̃ verba ꝑsone iob cõgruũt: nõ addit (qꝺ erat) sed ad id quod esse videbat. Nec eñ hunc casum in mente ꝑtulit: q2 nulla aduersitas deiecit quē ꝓsperitas nulla corrupit. Etiã in ecclesia infirmi q̃ transitorijs successiõib⁹ letant sup vētũ vident leuati: sed ꝑsecutiõis tpe dũ ꝓsperitatis aura ptransijt: eorũ ꝓtin⁹ eleuatio corruit. c Scio q2 morti tradas me. Nullus eñ huc venit q̃ ad carnis mortē corruptionis sue gressibus nõ tendit. Infern⁹ domus erat oĩm ante aduētũ xpi: mortē carnis nullus euadit: ꝛ cõueniunt hec ipsi iob. Mystice. Infirmis: q̃ carnaliter viuētes ad domũ mortis ꝑueniũt. Sed q2 quidã cadũt in voluptates q̃ ꝑ penitentiã redeũt: quib⁹ verbera sunt eruditio. nõ extinctio. addit: d Verũtñ nõ ad cõsũptionē ꝛc. Manũ suã domin⁹ ad cõsumptionē peccantiũ nõ emittit: cũ feriēdo a peccatis corripit ꝛ corruentes saluat: dũ cadētes ad culpã i salute corporis vulnerat vt ꝓstrati exteri⁹: surgãt interi⁹. e Flebã quondã sup eũ q̃ af. Plus est cõpassio q̃ȝ datũ: q2 rē quãlibet plerũq̃ dat etiã q̃ nõ cõpatit. Nunq̃ȝ aũt qui vere cõpatit: qꝺ necessariũ ꝓximo conspicit negat. Ecclesia dũ afflictos ꝑ lamēta penitētie cõspicit: suos eis oratione cõtinua fletus iungit. Tēpore vltime ꝑsecutionis ecclesie: ad memoriã reducit bona q̃ gessit tēpore pacis. Que eterna gaudia desiderãs sed dũ differunt malis pressa. subdit: f Expectabã bona ꝛ ve. mihi mala. Fidelis populus expectat bona: sed mala suscipit. g Prestolabor lucē ꝛ eru. te. Prestolat lucem ꝛ tenebras incurrit. q2 ꝓ remunerationis gratia interesse iam gaudijs angelorũ sperat: ꝛ tñ hic diuti⁹ dilatus manus ꝑsequētiũ tolerat: vt tobias. h Interiora mea effer. absq̃ vlla re. Sancte ecclesie interiora efferbescere est ipsos quoq̃ quos ꝑ amorē fidei velut viscera ante gestauerat: in ꝑsecutiõis atrocitate tolerare. Hec aũt mala min⁹ doleret: si ab aduersarijs fierent sed graui⁹ cruciãt: cũ ab his de quib⁹ bona sperabant: ꝛ hoc est: interiora ei⁹. i Preuenerunt me dies af. Scit nãq̃ eccl'ia electorũ ꝙ ꝑsecutione vltima mala multa passura sit. Sed hãc afflictiõis sue dies ꝑueniũt: q2 malorũ vitã int se grauit etiã tpe pacis portat qui iã in prauis morib⁹ ostendũt quid sit futurũ. k Merēs incedebã ꝛc. Vir sanct⁹ eleuat⁹ reb⁹ ꝛ honorib⁹ merēs incedebat: q2 ꝛ si hũc ꝑlatũ hoĩbus gloria potestatis ostēdebat: interi⁹ tñ merore suo sacrificium dño contriti cordis offerebat. Ecclesia quoq̃ ꝑ ꝓspera merens incedit: quia nihil vere ꝓsperũ deputat: quousq̃ bonũ quod singulariter querit apprehendat. Vel. Et si tot abũdabat: intus tenet euȝ meror sub disciplina et ex licentia potestatis ad impatientiam non erupit. vnde sine furore cõsur. Impatientia pene semp amica est potestati. Mactandi vituli in liberis pascuis relinquunt: seruandus iugo premit. Illi per amenia prata ad foueã: hic per asperum iter venit ad patriam. l Sine furore consurgēs in turba cla. Sepe seditiosorũ tumult⁹ hoĩm p̃positorum suorũ mētes lacescũt: qui si boni sunt cõtra tumultus insolentiũ clamorem habent: ꝛ furorem nõ habent: quoniã quos clemēter tolerant docere nõ cessant. m Frater fui draconum ꝛ so. Draconũ nomine maliciosi. Strutionũ qui pennas habent ꝛ volatum nõ habent: simulatores designãt: qui speciem tãtũ sanctitatis habent. n Cutis mea denigrata est. Cutis nomine ecclesie infirmi qui exteriori vtilitati deseruiũt signant. Per ossa fortes qui curant celestia: in quibus est cõpago corporis. Cutis ergo denigrat et ossa pre caumate arescunt: q2 dũ infirmi ad inquitatem ꝓsiliunt: ꝛ sumpto plerũq̃ honoris loco inter reprobos contra ecclesiam seuiunt: fortes qui in ea sunt ꝗelo fidei crucian. o Versa est in luctuȝ cithara mea. Ac si diceret: pacis mee tēpore ꝑ alios qui vel carnem domãt parua more cithare: ꝑ alios more organi magna ꝛ sonora predicabam. Sed nũc cithara organũ in luctũ versum est: quia dum me cõtemni cõspicio: eos qui predicationis canticũ nõ audiunt deploro. Vel cithara per chordas sonat: organũ ꝑ fistulas. Chorda cithare intentio recte operantiũ que ꝑ afflictionem carnis tendit ad aliam vitam siccata carne: vt chorde cõgruis sonus sit: si minus tendit chorda nõ sonat sed nimis raucum sonat: quia abstinentia nõ valet: nisi bene corpus edomet: vel si nimis atterit q2 vitia extinguenda sunt nõ caro.

Mystice

P

a ꝛ in duricia man⁹ tue aduersaris
a ſ eleuatio tpalis ꝛ fugitiue felicitatis ad h̃ solũ fit: vt subito deteri⁹ sternat i infimis: in iob esse visa est: in alienis oculis in infirmis vere est.
b mihi. Eleuasti me: et quasi super a†
ventũ ponens elisisti me valide. b†
c Scio q2 morti trades me: vbi cõ c† d
a ſ eternaliter.
stituta est domus omni viuēnti.
a ſ dũ hoc nõ de se sed de alijs subdidit: ꝙ multorum ꝑsonas in se significet ostendit.
b Verũtãmē nõ ad cõsumptionez e†
eorũ emittis manũ tuã: ꝛ si corru f†
a ſ pl⁹ ē de seipso dare q̃ȝ de suis. b ſ olim.
e erint ipe saluabis. Flēbam quõn g h†
dam sup eo qui afflict⁹ erat: ꝛ cõ i k†
f patiebatur aĩa mea pauperi. Ex l†
a ſ quantotiens habere.
pectabam bõna: ꝛ venerũt mihi m†
a ſ eternã claritatem.
g mala. Prestolabor lucē ꝛ erupe
a ſ ꝑsecutionũ. b ſ qui secreta illi⁹ cognoscētes quãto sciũt vbi magis doleat tanto deteri⁹ ab afflictione minime quiescunt.
b rũt tenebre. Interiora mea effer n†
a ſ hos aũt ꝛ ante grauiter tuli.
i buerunt absq̃ vlla requie: preuē
ſ et si eleuat⁹ vt supra ait: eleuasti me ꝛc.
k nerũt me dies afflictiõis. Merēs o
l incedebã: sine furore cõsurgens i p†
a ſ pacis tpe eccl'ia patit intra se malos ꝛ fictos: sic et iob bonus inter malos fuit: qꝺ est ꝑfectio bonitatis.
m turba clamabã. Frãter fui draco q
a ſ i qb⁹ fuit pulchra eccl'ia mõ ē feda.
n num: ꝛ socius strutionum. Cũtis r s
a ſ quia in eis dat potestas contra ecclesiam. iob vero extra et intus se perpessuȝ dicit. b ſ vt paulus ariditate tedij estuabat. quibusdam cadentibus cũ dixit: qs scandalizat ꝛ ego nõ vror.
mea denigrata ē supēr me ꝛ õssa t†
a ſ cum predicatio silet elect⁹ dole.
o mea aruerunt ꝑ caumate. Vẽrsa v†
est i luctũ cithara mea: ꝛ organũ
meum in vocem flentium.

durus quãdo infert aduersa ſm cõmunē modum loquēdi hoĩm: quē iob sequit: lȝ firmiter teneret deũ oĩa pie ꝛ iuste opari. a Eleuasti me ꝛ q̃si sup ventũ ponēs. i. i alto statu tũ instabili sicut est vēt⁹. iõ subdit: b Elisisti me valide: q2 casus de loco excelso ē grauior. c Scio q2 morti trades me. finaliter post flagella. ꝛ vnde sciat subdit: d Vbi cõstituta est domus oĩ viuēti. sepulchrũ eñ est vltima dom⁹ cuiuslibet hoĩs. e Verũtñ nõ ad cõsumptionez eorũ emittis manuȝ tuam. q. d. si alios a me affligis in p̃senti vita: habēt tñ aliqꝺ remediũ. iõ subdit: f Et si corruerint. i. aduersitates. g Ipse saluabis. s. ad te cõuersi clamauerit: ego aũt clamo ad te q̃si cõtinue: et tñ nõ exaudis me liberãdo me ab afflictionib⁹ p̃sentis vite sperabat tñ ipe iob a deo cõsequi salutē in futuro meliorem: vt patuit ex supra dict. xix. ca. q2 credebat resurrectionē futurã sed loquit hic coram amicis suis q̃ nõ credebãt ipsam. h Flebam ꝛc. Hic õñr remouet remediũ ex pte hoĩm. Circa qꝺ primo ostēdit iob ꝙ hoĩes debent sibi cõpati d. Flebaȝ quondã q̃ñ in ꝓsperitate erã. i Sup eo q̃ af. erat. ei cõpatiendo: nõ ficte ſꝫ veraciter ꝛ ex corde. iõ subdit: k Et cõpatiebat aĩa mea pau. q. d. ex hoc deberent hoĩes mihi cõpati: ſꝫ cõtrariũ accidit mihi. l Expectabam bona. i. cõsolationes aliquas. m Et venerũt mi. ma. i. punitiones et derisiones. n Interiora mea effer. a calore vlcerũ interi⁹ penetrante. o Merēs incedebã. i. tristis ꝓpter dolorē me affligentē: q2 tñ ista tristicia nõ absorbebat rõnē deijciēs eã a virtute. iõ subdit: p Sine furore cõsurgēs in tur. cla. exponēdo cũ moderamine miseriã meã: ꝑ qꝺ deberēt hoĩes moueri ad cõpassionē: cui⁹ tñ cõtrariũ accidit. iõ subdit: q Frater fui dra. q2 illi q̃ deberēt me diligere sic frēs: momorderũt me suis pũctionib⁹ ꝛ detractiõib⁹ sicut dracones. r Et so. stru. q2 illi q̃ erãt mihi familiares ꝛ socij: obliti sũt mei: sic strutio obliuiscit fet⁹ sui. s Cut⁹ mea. ex hũoris exterioris corruptione. t Et ossa mea ꝛc. i. calor vlcerũ meorũ intrĩ ē excessiu⁹ ꝙ i pte desiccauit medullas ossiũ meorũ. v Versa ē ꝛc. i. ꝓsperitas q̃ erat mihi cã leticie v'sa ē i adũsitatē: q̃ ē mihi cã tristicie: moderate tñ rõne.

Pepigi Nunc

Moraliter.

† Nunc autē deridēt Ca. XXX me ꝛc. Descripto tpe pacis ecclie. cõsequēter hic ponit lamētatio ꝑsecutiõis antichristi tpe ac si iã p̃sens esset. ideo dicit in ꝑsona ecclesie. † Nũc aũt derident me iuniores tpe. i. heretici illi⁹ tēporis q̃ erũt vltimi. † Quorũ nõ dignabar patres ponere cũ canib⁹ gregis mei. nã heresiarche nõ sũt digni cũ doctoribus ecclie cõputari. q2 nec vita sũt digni. † Egestate ꝛ fame steriles. ꝓpter defectum pabuli spũalis. s. sane doctrine ꝛ eukaristie. † Qui rodebãt in solitudine ꝛc. Nã heretici vilib⁹ pabulis. s. errorũ doctrinis vtuntur: in locis ab eccl'ia segregatis. † Qui de cõuallib⁹ ista rapientes ꝛc. per cõualles intelligunt patres sãcti humiles quorũ verba male intellecta aliquãdo rapiũt heretici ad cõfirmationē errorũ sui. † In desertis habitabãt torrentiũ. i. incõuenticulis heresiarcharũ q̃ torrentes dicunt: q2 torrēs ē aque fluxus violētus. ipsi vero ad heresim suã cõfirmãdã trahunt aquã scripture sacre repugnantē. † Aut sup glareã. glarea in vna significatione idē est qꝺ immũdicia stãs in supficie aq̃: aliqui eñ stant in heresib⁹ ꝓpter aliquas immũdicias carnis quas heresiarche dicũt esse licitas: ꝛ i talibus delectant quãuis mala sint simpliciter ꝛ ab eis cõscientia mordeat. † Filij stultorũ ꝛ ignobiliũ. Nã heresiarche defectũ scientie patiũtur atq̃ morũ. † Et in terra penit⁹ non patentes. s. inter bonos. † Nũc in eorũ canticũ versus sum. q2 publice me deridēt. † Abominãt ꝛc. q2 dicēt ecclesiã lepra puerse doctrine corruptã. ista vero ꝑmittet deus ad meritũ patientie electorũ. ideo subdit: † Pharetrã suã aperuit. i. cõsiliũ quo me affligi disposuit ostendit. † Et frenũ posuit in os meũ. tũc eniȝ doctores ecclesie nõ ꝑmittent docere. † Ad dexterã oriētis: id est ad electos in christi dextra reponēdos repente ꝑsecutiones cõsurgēt. † Dissipauerũt itinera mea. i. ꝓcessus ad multiplicandũ fideles sana doctrina. † Et nõ fuit qui ferret auxilium. q2 tũc christiani principes iuuare nõ audebunt fideles. iõ subdit: † Quasi rupto muro ꝛc. i. omni defensione sublata. † Abstulit quasi ventũ desideriũ meũ. i. christi cultũ: q̃ dicit desideriũ gētiũ Aggei. ij. † Nũc aũt i memetipso marcescit anima mea. omni cõsolatione remota. † Nocte os meum ꝑforat doloribus. nã in nocte illius tribulationis doctores ecclesie p̃ ceteris affligent. † Et q̃ me comedũt nõ dormiunt. q2 demones tũc maxime ad destructionē fideliũ vigilabũt. † In multitudine eorũ cõsumit vestimentum meũ. i. virtutes que sunt ecclesie vestes. † Et quasi capitio tunice succinxerũt me. volētes me strangulare. † Compatus sum luto ꝛc. nã tũc vilis reputabit ecclesia: ꝛ deficiens vt fauilla. † Clamabo ad te ꝛ nõ exaudies me. tũc eñ orationes ecclie nõ exaudient ita cito sicut erit in ei⁹ desiderio. † Mutatus es mihi in crudelē. licet in deo nõ sit mutatio nec crudelitas tñ crudelis dicit cũ ab eo populus ei⁹ vltra morē solitum flagellat. † Eleuasti me. tēpore Cõstãtini ꝛ aliorũ principũ deuotorũ. † Et elisisti. i. elides tēpore antichristi et satellitum suorũ. † Scio q2 morti trades me. ad soluēdũ debitũ nature: ſꝫ q̃ñ antichristi ꝑsecutio electis erit ad purgationē. iõ subdit: † Verũtñ nõ ad cõsũptionē. i. penã eternã. † Et si corruerint ipe saluabit. nã deceptis ab antichristo dabit tēpus penitendi post mortē eius. † Flebã quondã. tpe pacis mee cõpatiēdo afflictis. † Expectabã bona. ꝓ cõpassione ista. † Et venerũt mihi mala. in ꝑsecutione nimis dura. † Interiora mea efferbuerũt. Grego. Sancte ecclie interiora efferuescere: est ipsos quoq̃ quos ante ꝑ amorem in vtero fidei gestabat. in ꝑsecutionis atrocitate tolerare quod erit tēpore antichristi. † Merēs incedebam sine furore. i. sine impatientia animũ peruertente. † Frater fui draconũ ꝛc. id est ꝑsequentiũ me. nam aliqui christiani ab antichristo decepti christianos grauiter ꝑsequent. † Et ossa mea aruerunt pre caumate. nam aliqui qui fortes videbant in furore tribulationis antichristi peruertent. † Versa est in luctum cithara mea. i. cantus deuotionis in fletum desolationis. tunc eñ officium ecclesie cessabit.

Glo.ordi.

a P Epigi fedus cũ oculis meis: Ca. XXXI Nũc ꝓprias ꝑ ordinē virtutes enumerat: sic vite sue historiã texens: vt ꝑ rarum aliquid qꝺ mystice possit intelligi interserat. Pepigi fedus cũ oculis meis. At eñ cogitatiões cordis caste seruare potuisset: fedus cũ oculis pegigit ne prius incaute aspiceret. qꝺ postmodũ inuit⁹ amaret. Serpēti dicit a deo pectore ꝛ vētre repes: vētre q̃ñ ꝑ humana mēbra luxuriã exercet ope: pectore quãdo polluit in cogitatione: sed q2 ꝑ cogitationeȝ ad opus ꝑuenit q̃ ponit in pectore. Unde q2 iob cogitationē muniuit vna custodia: pectus et ventrē superauit dicēs: vt ne cogitarē ꝛc. qꝺ ideo addidit: q2 nõ mõ actũ: sed cogitationē luxurie extixit: que est abundãs iusticia. Hucusq̃ enumerauit mala q̃ ꝑtulit: nũc incipit dicere bona q̃ fecit: q2 mors ꝑ fenestras sensuum intrat: eos extra custodit ne per eos anima exteriora cupiat. Nõ debēt intueri que nõ licet cõcupisci. b Quã eñ partē ha. ꝛc. Ac si diceret: Habere me possessionē suã: excelsorũ cõditor renuit si mens mea ante cõspectũ illius infirmis desiderijs tabescit. Nulla eñ placent bona deo sine mentis mũdicia. c Nunquid nõ ꝑditio est ini. Tunc erit alienatio reprobis: cũ ab hereditate districti iudicis se anathema esse cõspiciēt. d Nonne ipse cõsiderat vias meas. Noĩe viarũ actiões denũciat. Appellatione gressuũ. mot⁹ mentiũ: vel ꝓfectus meritorũ. Si aũt dominus vniuscuiusq̃ vias considerat: sic dinumerat gressus: vt nec munitissime quidē cogitatiões eius iudicio: ac verba tenuisse que apud nos vsu viluerunt indiscussa remaneant. e Si ambulaui ꝛc. Sciēs se videri cauet nõ tñ secur⁹ ꝛ ꝑfect⁹ qꝺ iter veteres i p̃ceptis futuri xpi p̃esat q̃ȝ multa de ꝑfectiõe min⁹ habet. iõ dicit: si ambu. f Appendat. Quasi diceret. Quãtũ ad modũ hũane vite: mala i me nõ video. Sȝ nisi mediator appareat q̃ oẽs excedit quãtũ a vera simplicitate distē nõ cognosco. g In statera iusta. Statere noĩe mediator dei ꝛ hoĩm designat i q̃ equa lãce merita nr̃a p̃esant: ꝛ i cui⁹ p̃cept' agnoscim⁹ q̃d i nr̃a vita min⁹ habeam⁹: ꝛ ē sensus: Si q̃ vnq̃ȝ leuiter: si q̃ ꝑnitiose ꝑpetraui: mediator appareat: vt i ei⁹ vita agnoscã: an ego veraciter simplex fui. Qui ei suorũ tēporũ vires excesserat: mediatorē dei ꝛ hoĩm q̃rebat: vt i illo p̃esans agnosceret: si viã simplicē vere tenuisset. b Si declina. ꝛc. Totiēs gressus de via declinat: quotiēs nr̃a

cogitatio

a P Epigi fedus Ca. XXXI a†
a ſ cũ cõsensu delectationis.
cũ oculis meis vt ne cõ b
gitarē quidē de virgine.
a ſ quasi si mũdus nõ essem.
b Quã eñ partē haberet i me de⁹ c
a ſ vidēs. b ſ q2 cetera bona nõ placēt sine mũdicia.
desupēr: ꝛ hereditãtē oĩpotens
a ſ me vidēs. b ſ nõ eẽm ps dei qt.
c dē excelsis: Nũnq̃d nõ perditio d
est iniquo: ꝛ alienatio operãtib⁹ e f
a ſ alias iniusticiã b ſ solerter mihi agēdũ ē q2. g
d iniquitãtē: Nõnē ipse cõsiderat h
a ſ q2 nulla bona vel mala sine retributione.
vias meãs: ꝛ cũctos gressus me
a ſ et cũ de⁹ oĩa videat: opꝫ ꝑfici i exemplo xpi.
b ſ vanitas ad leuitatē pertinet: dolus ad maliciam. Recto ergo vtit ordine: quia per leuia peruenitur ad maliciosa.
e os dinumerat: Si ãmbulaui i vã i
nitate ꝛ festinauit i dolo pes me k
a ſ i h̃ appēdit: q2 ad vite ei⁹ exēplũ ꝓuocat.
f g us: appēdat me in statera iusta: et l
a ſ scire ð: de⁹ scire nos facere. ſ. i. scire me faciat
sciãt deus simplicitatem meam. m
ſ sed. ſ ꝑ cõsensum nõ ꝑ id qꝺ volēs patit.
b Si declinauit gressus me⁹ ð via: n

Nico.de lyra

Capitulũ: XXXI

A

a P Epigi fed. Post q̃ȝ iob ostēderat ꝓsperitatē in q̃ fuerat: ꝛ aduersitatē in quã inciderat. Hic tertio oñdit innocētiã quã semp tenuerat. ꝛ diuidit p̃sens ca. i decē ptes ſm decē vitia a q̃b⁹ ostēdit se imunē: ptes patebũt ꝓsequēdo. In primo igitur pte oñdit se imunē a pctõ luxurie. ꝛ primo a pctõ fornicatiõis d. Pepigi fedus cũ oculis meis. i. firmiter statui sicut firmat pactũ ꝙ vitarem oẽm aspectũ impudicũ. Pro. 5. b 7. 14. c b Nec cogita. ꝛc. i. ne ꝑ aspectũ inciderē in delectationē vel cõsensum alicui⁹ puelle etiam pulcherrime. cui⁹ cãm subdit. d. c Quã ei pte haberet i me ꝛc. q. d. nullam. ps aũt ꝛ hereditas dei dicitur homo in quo deus habitat per grãm: ipe aũt nõ habitat in fedatis ꝑ luxuriã: imo elõgat se ab eis. iõ subdit: d Nunq̃d nõ ꝑditio. s. inferni. e Est iniq̃. deputata a deo. f Et alienatio. s. dei. g Opantib⁹ iniq̃tatē. ꝑ luxuriã. q. d. sic: q2 videt oĩa quãtũcũq̃ occulta. iõ subdit: h Nõne ipse cõsiderat vias meas. ꝛ iõ ex testimonio diuino allegat suã mũdiciã d. i Si ambulaui in vanitate. ꝑbēs me aspectib⁹ iuuēcularũ. k Et festinauit i dolo ꝛc. q̃rēs locũ ad eas decipiēdũ. l Appēdat me ꝛc. i. faciat alios scire. m Simplicitatē meã. i. puritatē meã quã ipe nouit. n Si declinauit gres.

Universidad de ... Biblio...

ɞ cogitatio iter rectitudinis ꝑ cõsensũ relinquit erroris. a Et si secutus est. Sicut enim tẽptatio ꝑ oculos trahit: sic nõnũq̃ cõcepta intrinsecus cõpellit sibi extrinsec⁹ oculos deseruire. b Et in manib⁹ meis adhe. Ac si dicat nec videri volui q̃ cõcupiscerẽ: nec vidẽdo secutus sum q̃ cõcupiui. Nec adhesit macula in manib⁹ meis. i. culpa in actionib⁹: q: si qua illicita aliquãdo cogitauit ꝑuenire illa vsq; ad opera nõ ꝑmisit. c Seram ꝛ alius co. Serere ei est verba vite ꝑdicare. Comedere ẽ bonis opib⁹ saciari. ꝛ est sensus: Qd os meũ loquit: nõ ego sed alter operet. Mulier enim vigilãs filiũ lactat: dormiens occidit. Sic magister scientia vigilãs: vita dormiens si vigilijs auditorẽ ꝛ ꝑdicationẽ nutrit: somno corporis occidit. d Et ꝓgenies mea eradicet. Quisquis iuxta hoc qd loquit non viuit: quos verbo genuit a stabilitate rectitudinis opere euellit. e Si deceptũ est cor meũ sup muliere. Per hoc nec cogitasse de fornicationis macula vir sanct⁹ demõstrat. f Et si ad hostium amici mei ꝛc. Per hoc patẽter ostendit ꝙ a reatu adulterij liber fuit. Magnũ est ꝙ iob exẽpla mũ-
B dicie dedit: qui nõ accepit illo tempore quo nondũ reuelata gratia cẽsura ꝓdierat: q̃ nõ solũ corporis sed ꝛ cordis lasciuiã reprimeret. Nũc ꝛ post ꝓhibitionẽ dñi ecõtra agit ꝭm hoc qd dicit: si deceptum est cor ꝛc. g Hoc enim nephas est. Hoc inter peccatũ distat ꝛ crimẽ: q: oẽ crimẽ peccatũ est: nõ tñ omne peccatũ crimẽ est. Et in hac vita multi sine crimine: nullus vero eẽ sine peccatis valet. Hũ ergo crimẽ luxurie diffiniẽs ait: Ignis ẽ vsq; ad perdi. de. Quia nõ vsq; ad inquinationem maculat sed vsq; ad ꝑditionem deuorat. h Et oĩa eradicãs ger. Germina aĩe sũt opationes bone: q: si luxurie malo nõ resistit: ꝛ illa pereũt que bona videbant: sed in tãta castitatis mũdicia q̃ humilis fuit: aperit. cũ subiũgit: i Si cõtẽpsi subire iu. cũ ser. meo. Qui iudicari cũ seruis suis ancillisq; nõ renuit: liquido indicat ꝙ ꝯ nullũ ꝓximũ timidus fuerat. Inter hec aũt libet intueri vitã suã in omnib⁹: quãta vir sanct⁹ discretione custodiebat. Nõ enim lõge superius dixit: videbãt me iuuenes ꝛ abscondebãt: ꝛ senes assurgẽtes stabãt: ꝛ principes cessabãt loqui ꝛc. Nũc vero ait: Si cõtẽpsi iudiciũ subire. c. s. m. ꝛc. Quis digne cõsiderare valet hui⁹ viri tã sublimia virtutũ moderamina? In quo tanta est auctoritas regiminis vt ad silentiũ restringant duces. Tãta hũilitas cordis: vt ex equo ad iudiciũ venire ꝑmittant ancille. Ecce apparet miro mõ in ꝑtãte principib⁹ potẽtior: in certamine seruis equalis: in cetu principũ memor regiminis: in certamine famuloꝝ memor cõditiõis: se quippe sub vero domino famulũ cõspicit. iõ cordis altitudine se sup famulos nõ extollit. vñ et ꝓtinus subdit: Quid enim faciã. k Nunqd nõ in vte. fe. Potẽtibus viris magna est virtus humilitatis: considerata equalitate cõditionis: iã ad libertatis opa se cõuertit. l Si negaui. Post castitatẽ ꝛ humilitatẽ subdit de liberalitate ꝑ hoc ostẽdit: nõ solũ ad inopiã pauperib⁹: sed etiã ad desideriũ deseruisse. m Et oculos vidue ꝛc. Incũctanter dandũ est qd cũ vera humilitate querit. i. qd nec ex desiderio: sed ex necessitate poscit. Ut nõ solum ex munere: sed etiã celeritate muneris bonorũ operũ merita augeant. n Si comedi bu. ꝛc. Nõ solũ exterius dedi: sed apud me inopes habui. Nec cõuersatio cũ q̃buslibet habẽda ẽ: sed ex qb⁹ merita ꝓficiãt: vñ se pupillũ habuisse ꝑhibet sociũ. Solẽt enim nõnulli mĩta largiri: sed habere pauperes socios i domestica cõuersatione refugiũt: grãm cõis vite nõ habẽtes. Sed iste ꝑiudiciũ se pietati facere existimaret si solus comederet: qd dñs oĩm cõiter creasset. Nec istã pietatẽ sibi: sed gratie dei attribuit d. o Quia ab infantia ꝛc. Ut hec pietatis viscera a conditoris sui grã sit ꝯsecut⁹: inotescit: q: sicut suo ope cõdit⁹ nõ fuit i vtero: ita nec sua virtute ab vtero pius fuit. Miseratio ei etsi ei⁹ fuit arbitrij: vt cũ illo ꝓficeret tñ ei⁹ arbitrij nõ fuit: vt cũ illo exiret de vtero. Socie sunt virtutes: nec humilitas cũ venerat ꝓximũ deserat largitatẽ: nec largitas intumescat erga indigẽtẽ. Nec ꝑ ĩpietatẽ deseras tegere ꝯsortẽ nature: nec ꝑ supbiã desinas venerari quẽ teg. dñ dr: vt ipsi recipiãt vos i eterna ta. vbi ostẽdit potius munera nos offerre patronis: q̃ dona dare egenis. p Si despexi pre. ꝙ pauperẽ nõ despexit virtutẽ humilitatis exhibuit ꝙ aũt opuit: pietatis. Ignoto aũt ꝓximo misertũ se idicat: quẽ ꝑtereũtẽ vocat: q: apud piã mentẽ pl⁹ natura valet q̃ noticia. vt in iob. ɞ Si leuaui

a ꝯ si visio seruit male cogitatiõi mox op⁹ sequit.
a ꝛ si secut⁹ ẽ ocul⁹ meus cor meũ: a
b ꝛ si i manib⁹ meis adhesit macu- b
a ꝯ quos verbo genui.
c la: serã ꝛ ali⁹ comedat: ꝛ ꝓgẽnies c
a ꝯ exemplo. ꝯ et
e mea erãdicetur. Si deceptum est d
f cor meũ sup mĺiere: ꝛ si ad hostiũ e
a ꝯ si hoc feci: eadẽ culpa vertat mihi in penã.
amici mei insidiatus sum: scõrtũ f
alteri⁹ sit vxor mea: ꝛ super illam g
a ꝯ crimẽ. ꝯ nullus sine peccato: sine crimie multi. Boni aĩam polluit: peccatũ crimẽ extinguit.
g incurrentur alij. Hoc enim nephãs h
est ꝛ iniq̃tas maxima: ignis vsq; i k
h ad ꝑditionẽ deuorans: ꝛ omnia l
ꝯ als germina
i eradicãs genimina. Si cõtempsi m
subire iudiciũ cum seruo meo et
ꝯ vl' lis. ꝯ vl' meis ꝯ defectio quasi hec nõ feci.
ancilla mea cũ disceptarẽt aduer n
a ꝯ magna repressio tumoris qui est ex potestate.
sum me. Quid enim faciam cũ sur- o
rexerit ad iudicandũ deus: ꝛ cũ
a ꝯ nõ cõsiderat humilis qd preest: sed ꝙ natura
k quesierit qd respõdebo illi: Nũn p
cõis nõ gaudet preesse sed prodesse.
quid nõ in vtero fecit me q̃ ꝛ illũ
operat⁹ est: ꝛ formauit me in vul q
l ua vn⁹? Si negaui qd volebant r
a ꝯ hũilib⁹. ꝯ lumẽ donatiõis tardirat nõ fuscat.
m pauperib⁹: ꝛ oculos vidue expe- s
n ctare feci. Si comedi buccellũ me t
a ꝯ defectio vbiq;.
am sol⁹: ꝛ nõ comedit pũpill⁹ ex
a ꝯ nec ista pietas est a me sed ex gratia dei.
o ea: q: ab ĩfantiã mea creuit mecũ v
a ꝯ hõc cõstat nõ posse esse nisi a deo.
miseratio: ꝛ de vtẽro matris mee
a ꝯ hic nota humilitatem.
p egressa est mecuz. Si despexi pre- x

nauit gref. ꝛc. s. mũdicie. a Et si secut⁹ ẽ ocu. ꝛc. cogitationes enim surrepticie nõ possũt ab hoĩe euitari: q: sicut dicit Aug⁹. Nõ est in potestate nr̃a q̃ b⁹ visis tãgamur: tñ i potestate nr̃a est ea respuere vel acceptare ꝓseq̃ vel fugere. ẽ igit sensus: Si cor meũ. i. cogitationes lubrice carnis surrepticias. Secutus est oculus me⁹ impudice ꝯspiciẽdo. b Et si i manibus meis adhe. ma. i. mũ detangẽdo. c Serã ꝛ alius comedat: ꝛ ꝓge. ꝛc. i. puniar a deo nõ solũ in bonis mobilib⁹: sed etiam in ꝓle mea. q. d. si talia cõmisissem merito priuatus fuissem bonis meis ꝛ filijs. d Si deceptũ ꝛc. Hic ostẽdit se imunẽ a peccato adulterij d. Si deceptũ est cor meũ sup mulierẽ alteri cõiũctã in matrimonio: vel affidatã: sicut sonat dictio hebraica. e Et si ad ostiũ amici mei insidiatus sũ: querẽs abuti vxore illius. f Scortum al. sit vx. mea. in penã hui⁹ g Et sup illaz incur. alij. i. turpit ꝛ cõiter se exponat. h Hoc enim nephas ẽ. s. adulteriũ: q: est cõtra ꝑceptũ diuinum. i Et iniquitas maxima. in peccatis contra ꝓximũ: q: ꝑ h fit ei iniuria in re maxime sibi dilecta. k Ignis est vsq; ad consũ. deuorans. s. corporis ꝛ aĩe: q: talis nõ solũ in aĩam sed i corpus peccat. l Et omnia eradicãs genimina: q: aufert certitudinẽ debite ꝓlis: ꝛ supponũt heredes illegitimi. m Si contẽpsi. Hec est scda pars principalis hui⁹ ca. in qua ostendit se inmunẽ a peccato iniusticie. d. Si cõtẽpsi subire iudiciũ cũ seruo meo ꝛ ancillaꝝ ꝛ multo min⁹ cõtẽpsi subire iudiciũ cũ ꝑsona equali vel maiori. n Cum disceptarẽt aduersum me. i. vellent in iudicio disceptare. cuius cãm reddit d. o Quid enim fa. ꝛc. q. d. si nollẽ iudicari cũ seruo meo. quõ possem rñdere in iudicio diuino. q. d. nullo mõ. iõ subdit: p Nũqd nõ in vtero fe. me ꝛc. q. d. licet sit inferior me rõne seruitutis: tñ in specie hũana est mihi equalis. q Et formauit me i vulua vn⁹. i. vn⁹ de⁹ me ꝛ ipm formauit. r Si negaui ꝛc. Hec ẽ tertia pars in qua ostẽdit se imunẽ a pctõ miscdie d. Si negaui qd volebãt paupib⁹: dũ tñ eoꝝ volũtas eẽt rõnabilis. s Et oculos vi. ꝛc. nimis ꝓtrahẽdo ꝯsolationẽ debitã. t Si comedi bu. meã sol⁹. ꝑ buccellã intelligũtur alia cibaria q̃ iob liberaliter cõicabat: ꝛ maxime pauperib⁹. vnde subdit: v Quia ab infantia mea. diuersi enim hoĩes ex cõplexiõe naturali habẽt varias inclinatiões ad act⁹ virtutũ: q: aliq̃ sunt ꝓni ad liberalitatẽ: aliq̃ ad castitatẽ: ꝛ sic de alijs. ꝛ talis inclinatio crescit ꝑ exercitiũ. Sanct⁹ vero iob ex cõplexione ad miscdiam ꝓnus erat: ꝛ hec inclinatio ꝑ cõtinuũ exercitiũ creuerat. x Si despexi ꝛc. Hec est quarta ps in qua ostẽdit se imunẽ a pctõ supbie: q̃ solet oriri aliq̃n ex alioꝝ ĩpotẽtia vel defectu. ꝛ h excludit a se d. Si despexi ꝑtereuntẽ eo ꝙ habuit indumẽtũ reputãs eũ ex h vilẽ ꝛ bonorũ suoꝝ dissipatorẽ: sed eꝝ exhibui me ei mi-

ɞ a Si leuaui sup pu. ma. m. Ac si patenter dicat: neq; tũc vtilitatis mee negocia virtutẽ contra pupillũ erigere volui: q̃ñ me in iudicio etiã ex iusticia potiorẽ vidi: hic enim porte noie iudiciũ qd i porta agebat significat. b Humer⁹ me⁹ a iũ. ꝛc. Si ea bona q̃ ore ꝓtuli opari rẽnui: ipm qd mihi ad opandũ datũ est corpis mẽbrũ ꝑdã. Uel ꝑ humerũ cui brachiũ iũgit. socialis vite cõiũctio designat: ꝑ brachiũ opatio. In eo ꝙ dicit si leuaui ꝛc. patientiã se seruasse asserit: qd q̃ nõ facit: a iunctura ei⁹ humer⁹ cadit: cũ aduersitat aliqd ferre nõ valẽs: fraternã cõcordiã relinquit. Et brachiũ ei⁹ cũ suis ossibus cõterit: q: cũcta ei⁹ opatio: cũ q̃buslibet eẽ videat cõnexa ꝟtutib⁹ soluet: nisi ꝑ charitatis vinculũ patiẽtia cõseruet. Et q: q̃dã ꝟtutes sine alijs: vl' omnino nulle: vel ĩpfecte sunt: vt ostẽdat i se cõiũctas: singulas enũmerat: dictis q̃ ceteris q̃ mẽte possederit diuitias. subdit: c Semp ei q̃si ꝛc. Fluct⁹ cũ tumẽtes desup ĩminẽt: cũq; eaz quã deferũt mortẽ minant: nulla tũc cura tẽporaliũ rerũ nauigãtib⁹: nulla delectatio carnis ad mentez reducit: ea quoq; ex naui ꝓiciũt ꝑ q̃bus longa nauigia sumpserũt. Cuncte res in despectũ mẽtis veniũt amore viuẽdi. Quasi ergo tumẽtes fluct⁹ sup se deũ metuit: q̃ dũ verã vitaz desiderat: oĩa despicit q̃ hic possidẽs portat. Uel tumẽtes fluct⁹ extremã potestatẽ dicit: qñ cõmotis oĩbus elementis supnus iudex veniẽs: finẽ oĩm apportat: quã sancti quotidie expauescunt. d Põdus ei⁹ ferre nõ po. Qm qui extremi iudicij aduẽtũ intenta mẽte cõsiderat ꝑfecto videt: q: tãtus pauor ĩminet quãt⁹ nõ solũ tũc videre: sed etiã nũc ꝑuldere ꝑtimescat. e Si putaui aurũ ꝛc. De creatore quippe desperasse fuerat: si spem in creaturam posuisset. Qui enim labẽti innitit: necesse ẽ vt cũ labẽte labat. f Si letat⁹ sũ sup mul. ꝛc. Nihil enim extra deũ mẽti sufficit q̃
Mystice deũ veraciter querit. Mystice. Aurũ ingeniũ ꝑclari ĩtellect⁹ obrizũ mẽs que dũ igne amoris coquit: semp seruat claritatẽ. Et est sensus: Nec ingenio tribui: si qua veracit intellexi: nec menti q̃ bona egi. Multe diuitie: abũdantia acumina cõsilioꝝ q̃ man⁹ querentis inuenit. i. cogitatio tractantis gignit. Multas igit diuitias repperit q̃ inq̃rẽdo sacra eloquia abũdãtẽ intelligẽtiã ꝑcipit. Nõ est aũt secura leticia ea cognoscere sed custodire: q: cui multũ cõmittit: pl⁹ ab eo exigit: ꝛ dũ ad vsurã dat. amittit: nisi caute tribuatur. Intellect⁹ vel ocio torpet: vl' elatione vanescit. ꝛ iõ ait: f Si letat⁹ sũ. Cuz aũt q̃ intelligit opat ex eo qd foras ostẽdit: sepe labit: sꝫ beatũ iob sicut intelligẽtie aurum nõ extulit: sic nec lumẽ opationis. Post tanta aũt q̃ supra dixit: q̃d magnũ ẽ creata non adorasse: dicit etiã se nõ vidisse. i. desiderant intuitũ esse speciẽ ꝑsentis lucis: vt q̃ nec i auro nec i corporea luce delectet: vt ille qui dicit diẽ hoĩs nõ cõcupiui: d quibus gaudere nõ põt: q: ꝑ desideriũ nõ vidit. Lux aũt exterior si incaute diligit a luce inuisibili cor extra inhians excecat. Et est sensus: g Si vidi solẽ. Pene soli boni sua bona nõ vident que alijs videnda prebẽt: nec lunã. i. famã boni opis que in tenebris ambulãtibus lucet: hec etiã iob nõ extulit que plus timẽda erãt. Tũc enĩ quasi alta arbor flatibus amplius agitatur: que per intelligentiã erat in semine per operationẽ in ortu. de laudibus aũt nõ mõ nõ est factus arrogans in verbis: sed nec in tacita cogitatiõe. Dũ mali bona mirant lucerna ardet in nocte: sed dũ boni optima mirant: sol i die fulget. Dum bonũ actione corpis lucet: lucerna ẽ. i. lumẽ in testa. dũ cõtẽplatione mẽtis: sol de celo. h Et lunã incedẽtẽ cla. Lunã dicit famã q̃ lucẽs i nocte hui⁹ vite ex bono ope vires accipit: ꝛ ñ est letatũ in ab. c. me. Sũt enim q̃ suis ꝑconijs extollunt apud se ꝛ gaudẽt. Et h est. i Et letatũ est in abscon. ꝛc. Et q: in cõsiderata mẽs fauorib⁹ tracta aliquãdo laudat qd fecit. addit: k Et osculat⁹ sũ mã. ꝛc. Per os locutio designat. Manũ q̃ suã osculat ore suo q̃ laudat qd facit. l Que ẽ iniquitas maxi. ꝛc. Quia auctoris sui gratiã negare cõuincit quisquis sibi tribuens qd opat. Maxima. Omne peccatũ qd ex infirmitate est: spem nõ ꝑdit: q: a deo veniã querit. Presũptio vero quãto longius est ab humilitate: tanto graui⁹ in desperatione: ꝛ dum sibi vires tribuit: a deo nõ requirit. m Si gauisus sũ ad ru. Quia videlicet ꝛ inimicũ diligẽs dũ aduersario ruenti cõdoluit: vt malis illius ipse ad bonũ creuit. n Nõ enim dedi. Nõnulli ei quos aduersarios estimant: maledictione feriũt: q: virtute nequaq; possunt. o Si non di. viri t. m. Secũ enim aduersarios cõuersantes tollerabat: q: iniuste agẽtib⁹ ꝑ silentiũ nõ cedebat: sed ꝑ rectitudinẽ cõtra ibat. ɞ Quis det C

a ꝯ q: quidã magis dat ꝑ noticia q̃ ꝑ natura.
tereuntẽ eo ꝙ nõ habuerit indu-
ꝯ si despexi.
mentũ: ꝛ absq; operimento pau-
ꝯ hic notat pietas.
perem. Si nõ benedixerunt mihi a
latera ei⁹: ꝛ de velleribus ouium b
ꝯ hic patientia notat.
a mearũ calefactus est. Si leuaui c d
super pupillum manũ meaz: etiã e
ꝯ in iudicio.
cũ viderẽ me in porta superiorẽ.
a ꝯ cadat a corpe qd ad vtilitatez exercere nolui vel vnitas rumpat. ꝯ vnitas.
b Humerus meus a iũctura sua ca f
a ꝯ bona opatio. ꝯ sua bona opa ꝑdit q̃ aliena mala renuit ꝑpedi. ꝯ cõcordia ꝛ vnitas sine patientia nunq; seruat. rupta vero vnitate brachiuz conteritur.
dat: ꝛ brãchium meum cum suis
ꝯ alias confringatur.
c ossibus cõteratur. Semper eniz g
quasi tumẽtes super me fluctus
d timui deum: ꝛ põdus ei⁹ ferre nõ
e potui. Si putaui aurũ robur me h
a ꝯ obrizum est rudis auri moles: figẽs enim spem ꝛ delectationẽ in gratia dei nec de quantitate auri nec de spe peccat. b ꝯ scꝫ tu es.
um: et õbrizo dixi fidũcia mea. i
a ꝯ in aquis fluentib⁹ fundamentũ ponit qui in tẽporalibus cõfidit et cũ eis rapit.
f+ Si letãt⁹ sum sup multi diuitijs k l
meis: ꝛ q: plurima repperit man⁹
a ꝯ sol et luna humanis ministerijs deputata: militie celi vocant in quo cultu multi ceciderũt.
g mea. Si vidi solẽ cum fulgeret: ꝛ m
h i lunã icedẽtẽ clare: ꝛ letatũ ẽ i ab
k scondito cor meũ: ꝛ osculat⁹ sum n
l manũ meã ori meo: que est iniq̃- o
tas maxima: ꝛ negatio ꝯtra deũ p
a ꝯ vera dilectio que ꝛ amicos in deo: ꝛ inimicos propter deum diligit.
m altissimũ. Si gãuisus sum ad rui q
a ꝯ d gaudet de malo inimici dolet de ei⁹ bono.
nã ei⁹ q̃ me oderat: ẽt exultaui ꝙ
a ꝯ a culpa enim maledictionis alien⁹ fui. ꝯ qui imprecatur mala que inferre nequit quid faceret si posset ostendit.
n inuenisset euz malũ. Nõn enim dedi
ad peccandũ guttur meuz: vt ex
a ꝯ vel expectarẽ ꝯ extra positos dilexi et conuersantes mecũ aduersarios toleraui.
o pẽterẽ maledicẽs aĩam eius. Si r
nõ dixerũt viri tabernaculi mei:

Nico. de lyra

me ei misericordem. iõ subdit: a Si nõ bene. mihi la. ei⁹. q̃ discoopta erãt ꝛ ego operui: ꝛ sic fui occasio: vt bene diceret mihi. b Et de vellerib⁹ ouiũ mearũ. i. de pãnis factis de vellerib⁹ earũ. c Calefact⁹ est. i. munit⁹ ꝯtra frigus. d Si leuaui sup pu. manũ meã. i. ꝑtãtẽ meã iniuste. e Etiã cuz vi. me in porta superiorẽ. i. in loco iudicij vbi poterã facere volũtatẽ meã. f Humer⁹ meus a iũctura sua cadat ꝛc. i. sic enormiter puniar a deo: ꝛ causam immunitatis a ꝑdictis vitijs subdit: g Semp ei quasi tu. sup me flu. ꝛc. i. sicut illi q̃ sunt in mari nauigantes: videntes fluct⁹ intumescentes q̃libet momẽto timẽt submergi: ita semper sup me timui iudiciũ dei venire: si aliquid agerẽ ꝯtra eũ: paupes ꝛ ĩpotẽtes despiciendo. scdo orit supbiã ex ꝓprio fastu ex ꝑtãte ꝛ diuitijs surgente. ꝛ h excludit a se dicẽs: h Si putaui aurũ ro. meũ. ex h excludẽs a me timorẽ diuinũ. Pro. 17. c i Et obrizo dixi fi. mea. ꝓnẽdo i ipso finẽ meũ. k Si letat⁹ sum. inepte ꝛ supbe. l Diuitijs meis ꝛc. q. d. veniat sup me vindicta diuina. m Si vidi solẽ. Hec est quinta pars in qua ostẽdit se imunem a pctõ idolatrie dicẽs: Si vidi solem id ẽ diligẽter attẽdi vt cultũ latrie sibi attribuerẽ: sicut cõiter faciebãt gentiles illius tẽporis adorãtes corpa celestia tanq; deos. D n Et osculat⁹ sũ manũ meã. i. signũ reuerẽtie eis exhibite. o Que ẽ iniq̃tas maxima. s. ipẽdere creature qd attribuendũ ẽ soli creatori. p Et negatio cõtra deũ altissimũ. q: cult⁹ dei falsi est negatio dei veri in facto. q Si ga. sum. Hec est sexta pars in qua oñdit se imunẽ a pctõ rancoris ꝛ inuidie dicens: Si gauisus sum. de malo alieno. etiam de malo inimici mei: supple deus puniat me. ꝛ in h ꝑ oppositũ oñdit charitas ꝑfecta i ipso iob: q̃ se extẽdebat etiã ad inimicos ꝭm monitione saluatoris Matth. v. c. Diligite inimicos vestros ꝛc. r Si nõ di. Hec est septima ps in qua ostendit se immunẽ a vitio in hu-

a Quis det de car. Hoc mystice de xpo de cui⁹ carnib⁹ saturari cupierũt vel domestici iudei ei⁹ corp⁹ volẽtes q̃si cõsumẽdo extinguere: vel gẽtiles credẽtes q̃ de corpe ei⁹ quotidie reficiunt. b Foris nõ mãsit pe. Dicitur⁹ in hospitalitatis gratia largitatẽ suã: pus qualis apud se fuerit exposuit: qꝛ exteriora munera: ex interiori cordis mũdicia cõdiunt. c Si abscõdi q̃si ho. ꝛc. Hoĩs ꝓpriũ esse cõspicit: qꝛ ex parẽtis veteris imitatione descẽdit. Adã eñ pctm̃ voluit excusare p mulierẽ: mulier p serpẽtẽ. Si abscondi. Qui multa sua bona scit: vbiq; p̃dicari si qua habet mala tegit: ꝛ se sanctũ credit: sed vere humilis: mala sua cognoscit: ꝛ vocẽ cõfessionis aperit. In sinu aũt iniquitatẽ celare est hãc i cõsciẽtie latibulis occultare: nec p cõfessionẽ detegere. Apte in his demõstrat: qꝛ vera de bonis suis dixit: q̃ mala nõ tacuit. vere iustus q̃ mala vitat: ꝛ q̃ vitare nõ potest hoĩb⁹ nõ abscõdit. ibi iusticia: hic custodia iusticie. Sꝫ qꝛ ex vera humilitate secura nascit auctoritas: vt foris nil metuat: q̃ int⁹ ad alta nõ anhelat: expsa cõfessione peccati. subdit: d Si expaui ad multi. Nihil mũdi cupere magna est securitas: vt imutabili herẽs oĩbus infra turbatis nõ turbet in mente: ꝛ si extra q̃nq; carnis infirmitate. e Et despectio. Boni nec despecti sua aperiũt: cũ alijs nõ ꝓsũt: qd̃ eẽt se ostẽdere nõ ꝓdesse vt iesus herodi nõ q̃renti ꝓfectũ tacuit: ꝛ inde passus ẽ se irrideri. Et despectio ꝓpin. ter. me. Sunt qui despici metuũt: hi cogunt ostiũ egredi: qꝛ pulsati cõtumelijs: dũ de se q̃ nesciebãt aperiũt: tanq; p oris ostiũ egrediunt. f Et nõ magis ta. Bñ ꝓmittit: tacui. qꝛ q̃ impatiẽs tacere nescit: a domo cõscientie exit. Hoc mystice d̃ xpo qui multos psequẽtes nõ timuit: ꝛ despiciẽtes q̃ ꝛ tacuit: nec egressus potẽtia vindicauit. g Quis mihi tri. au. Mediatorẽ requirit: sciẽs ꝙ ad requiẽ liberatiõis eterne humani desiderij p̃ces nisi p aduocatũ suũ audiri nõ possũt
Job.5.d de quo subdit: h Et librũ scri. ipe q̃ iu. Pater nõ iudicat queq̃: s omne iudiciũ dedit filio. Qui veniens ad nr̃am redẽptionẽ: nouũ nobis testamẽtũ cõdidit: erit q̃n ꝙ auctor iudicij: q̃ nũc ẽ cõditor libri: tũc district⁹ exigat q̃ nũc mãsuet⁹ iubet. Beat⁹ aũt iob cur scribi librũ a iudice postulat: q̃ ad testamẽti noui tp̃a puenire nõ valebat: Sed electorũ vocib⁹ vtit atq; eorũ significatiõe postulat qꝛ ꝓ futuro eis p oĩa ꝓuidebat. Ipse nãq; p spiritũ hũc apud se librũ iã dudũ tenebat: quẽ p gratiã aspirationis acceperat: ꝛ vidẽdo cognoscere: ꝛ p̃uidẽdo nũciare. Sed cur beate iob scribi librũ desideras? i Ut in humero meo ꝛc. Librũ in humero portare: est scripturã sacrã operando: pficere: pri⁹ aũt describit i humero portari: ꝛ postmodũ sicut corona circũdari: qꝛ sacri eloquij mandata: si mõ bene portant in ope: post nobis victorie coronã exhibẽt in retributiõe. k Per singulos gra. m. Incrementa virtutũ gradus vocat: qm̃ p ipsa ascendit vt ad celestia obtinẽda veniat: ꝛ q̃si p singulos gradus suos librũ ꝓnũciat: q̃ pcepisse se ei⁹ sñiam nõ p v̾ba tñmodo: sed etiã p opera demonstrat. l Et quasi principi offerã eũ. Q̃d offerim⁹ manu tenem⁹. Uenienti ergo ad iudiciũ librũ offerre: est verba p̃ceptorũ ei⁹ in actiõe tenuisse. m Si aduersum me t. m. c. Ad maiorẽ ostẽsionẽ sue ꝓfectionis: ad vltimũ imprecatiuã cõditionẽ ponit. Quia hoc ad lr̃am nõ potest: mystice debet intelligi. Oĩs qui iura regiminis: in cõmissis fidelib⁹ possidet: quid aliud q̃ terrã incolẽdã tenet. Sed terra cõtra possessorẽ clamat: cũ cõtra eũ qui preest aliquid iustũ: vel priuata dom⁹ vel sancta ecclesia murmurat q̃ quantũ ad rudes: ꝛ nullis opib⁹ excultos terra d̾. n Et cũ ipsa sulci ei⁹ deflent. Sulci dicunt hi qui ad audiendũ atq; ad retinẽdũ: sanctis p̃dicationib⁹ intenti: a priore mentis duricia: quasi quodã vomere lingue scissi: semina exhortationis accipiũt: q̃ vomere lectionis attriti: cũ grauari i minimis innocẽtes aspiciũt p cõpassionẽ ad lamẽta vertunt. Si ergo q̃ p̃est puerse in subdit agit. ꝛ rudes cõtra eũ clamãt: ꝛ pfecti deflent. o Si fruct⁹ ei⁹ cõ. a. Qui preest ꝛ subest inuicẽ serui sunt: si hic obtempat: ille sollicite ꝓuideat. Et fruct⁹ ei⁹ comedi absq; pecunia. Fruct⁹ absq; pecunia comedere: est ex ecclia sumpt⁹ accipere: s eidem ecclesie p̃dicatiõis p̃ciũ nõ p̃bere. Job fruct⁹ terre absq; pecunia nõ comedit: qꝛ subdis verbũ admonitionis reddidit: a q̃b⁹ fruct⁹ corporee seruitutis accepit. p Animam agricolaꝝ ei⁹ af. Animas agricolaꝝ affligit rector ecclesie si alijs recte p̃dicantib⁹ inuidia se mordẽte ꝯtradicat. Et animã agri. ei⁹ a. Aliquãdo rector ecclesie: dũ sibi soli vis vendicat: alijs recte p̃dicantib⁹ p inuidiã cõtradicit: sed pius pastor: q̃ nõ suã gloriã querit ab oĩbus vult adiuuari. Si inquã h vel illud feci ꝓ frumẽto. i. maiorib⁹ bonis tribulus mala minima: ꝓ hordeo. i. ꝓ minimis bonis: spina maiora mala. Tribul⁹ eñ mollior spina ad pungẽdũ est durior: ꝛ est breuiter dicere: si h vel illud feci: ꝓ bonis q̃ in eternũ reficiunt: retribuant mihi mala q̃ pungũt: vel in frumẽto sp̃uale opus qd̃ mẽtẽ reficit. In hordeo terrenarũ rerũ dispensatio figurat: in qua quasi iumentis carnalib⁹ alimẽta param⁹: q̃ etiã habet aliq̃d palee admixtũ. Hic aũt frumẽtũ ꝛ hordeũ serit: aliq̃n etiã ille rector: cõtra quẽ terra clamat. sed subditi q̃ in plurib⁹ grauant: illa pauca bona q̃ aliquo mõ polluunt bona nõ putãt: dicit ergo: si magna q̃ debui nõ fe-

ci: pũctiones.

a quis det de carnib⁹ ei⁹ vt sature a
a in p̃dictis patiẽs charitas i his benigna.
b mur? Foris nõ mansit peregrin⁹ b
a ꝛ cũ tã ali⁹ in ope eũ tã humilis fit in mente. b vere humilis qꝛ qd̃ de se sponte dicit: alio arguente non negat.
c ostiũ meũ viatori patuit. Si ab c d
scondi quasi homo peccatũ meũ e
ꝛ celaui i sinu meo iniq̃tatẽ meã. f g
a ac si apti⁹ dicat: turbatis ꝯ me alijs extrinsecus: ipse intrinsecus in me imperturbatus mansi.
d Si expaui ad multitudinẽ nimiã h
a qui nõ timet despici p linguã nõ exiit.
e ꝛ despectio ꝓpinquoꝝ terruit me: i
f ꝛ non magis tacui: nec egressus k l
a cũ quo secreta aperim⁹. b sed.
g sũ ostiũ. Quis mihi tribuat au m
a maior clamor est cordis q̃ oris. b ꝓ eum. i excessu mẽt' hõ supra se verax ẽ: ꝛ agnoscit de q̃litate hoĩs: qꝛ oĩs hõ mẽdax: et ipe idẽ homo.
ditorẽ vt desideriũ meũ audiat n
h oĩpotens: ꝛ librũ scribat ipe qui
i iudicat: vt in humero meo por o
tem illum: ꝛ circũdem illũ quasi
a sed qꝛ statim nemo fit i sũmis gradib⁹.
k coronã mihi? Per singulos gra p
l dus meos ꝓnũciabo illũ: ꝛ quasi q r
a inculti tm̃ clamãt nec dolẽt. culti plorant per cõpassionẽ: mala ꝓximoꝝ quasi sua dolent.
m principi offerã euꝫ. Si aduersum s
n me terra mea clamat: ꝛ cũ ipa sul
et tacẽt   si q̃ p̃est: puerse in subdit
o ci ei⁹ deflẽt. Si fructus ei⁹ come
agit: rudes cõtra eũ clamãt: ꝛ pfecti deflent.
p di absq; pecunia: ꝛ animaꝫ agri

vitio inhumanitat': ꝛ primo circa domesticos. d. Si nõ dixerũt viri tabernaculi mei. i. domestici mei. a Quis det d̾ carnib⁹ ei⁹ vt sa. i. q̃s det vt sit corpaliter p̃sens nobiscũ semp vt de ei⁹ societate reficiamur. scd̃o q̃tũ ad extraneos. d. b Foris nõ mãsit pe. s hũane collegi eũ i hospitio. c Ostiũ meũ viatori patuit vt libere posset ibi accipere refectioneꝫ suam. d Si abscõdi. Hec est octaua ps in q̃ ostẽdit se immunẽ a vitio hypocrisis. d. Si abscõdi q̃si homo id est sicut solent multi hoĩes facere. e Peccatũ meũ. illud indebite negãdo vel false excusando. f Et cela. in sinu meo. i. i corde meo g Iniq̃tatẽ meã. p falsã exteri⁹ sanctitat' ostẽsionẽ. h Si expaui ꝛc. Hec est nona ps i q̃ ostẽdit se mũdũ a vitio pusillanimitatis. ꝛ scd̃o circa suã innocẽtiã optat testimoniũ diuine veritat'. ibi: Quis mihi. Circa primũ dicit: Si expaui ad multitudinem nimiã: ꝛ i more multorũ a iusticia deuiando. i Et despec. propinquorũ ter. me. ita ꝙ a v̾itate deuiaui timẽs ne offenderẽ ꝓpinquos meos ꝯtrariũ volentes. k Et nõ mag' tacui. q. d. nõ feci p̃dicta: s magis tacui audiẽs increpatiões ꝓpinquoꝝ meoꝝ: eo ꝙ nolebã eis acquiescere. l Nec egres. ꝛc. ad agẽdũ aliq̃d iniquũ ꝓpter eos. m Quis mihi. Hic supra p̃dicta q̃rit testimoniũ diuine v̾itatis. d. Quis mihi tribuat auditorẽ. s. q̃rimonie mee vt mecũ interpellat apud deũ ꝓ me. iõ subdit: n Ut desi. meũ au. omnipo. ꝛ librũ scribat: sñiam ꝓ me ꝓferendo: ꝛ p talẽ modũ loquit eo ꝙ sñia iudicis solet ferri in scripto. hãc aũt sñiam tulit de⁹ i fine libri. d. amicis iob. Nõ estis locuti corã me rectũ sicut seru⁹ me⁹ iob. o Ut in hu. meo portẽ illũ. tãq; victorie mee vexillũ. p Per singulos gra. meos. i. p oẽs ꝓcessus meos. q Pronũciabo il. ad dei gloriã. iõ subdit: r Et q̃si p̃n. offerã euꝫ: qꝛ de oĩb⁹ bonis hũanis gloria deo est attribuẽda. s Si aduersũ me. Hec est decima ps in qua ostẽdit se imunẽ a pctõ cupitatis: qd̃ apparet vitiũ q̃n hõ de terra vult extrahere fruct⁹ excessiuos. qd̃ fit dupliciter. Uno modo quãdo nimis ꝯtinue colit et nõ pmittit quiescere: ꝛ h excludit a se d. Si aduersũ me terra mea clamat. i. ex opere ostendit quasi se afflictã de nimia cultura. Alio

De pe. d. 2. c. ibi: Si

ci punctiones murmuris a subditis recipiã: etiã de bono qd̃ feci. Curandũ est ergo p̃latis ne dent exemplum mali: ꝛ subditis ne facile iudicẽt facta p̃latoꝝ cõtradicẽtes ordini dei q̃ illis potestatẽ dedit: sic scriptum est. Oĩs
Ro.13.a ptãs a domino deo est. De istis vero scri-
Heb.13.c ptũ est. Obedite p̃positis vestris: ne de vo-
1.Cor.10.b bis dictũ sit: ꝛ murmurauert ꝛ a serpentib⁹ perierũt: de il-
1.Pe.1.d lis q̃. Glia ei⁹ q̃si flos feni. a Pro fru. ꝛc. Pro frumẽto q̃ppe tribulus: ꝛ ꝓ hordeo spina orit: cũ in retributione vltima in qua remuneratio laboris q̃rit pũctio doloris inuenit. Ca. XXXII

b Miserũt aũt tres ꝛc. Tãdẽ beati iob plenas mystica virtute sñias: in q̃b⁹ cõtra amicorũ verba rñdit digessim⁹: nũc supest vt ad heliu verba veniam⁹: q̃ tanta grauiori circũspectione pensanda sũt: q̃to ꝛ p iuuẽtutis audaciã: spũ feruẽtiore ꝓferunt. Beatus iob deo soli sibiq; cognit⁹ in trãquillitate ad nostrã noticiã p̃ducẽdus tact⁹ ẽ verbere vt odorẽ suarũ viriũ tanto latius sp̃argeret: quãto more aromatũ meli⁹ ex incensione flagraret. Nouerat in bonis pie subditos regere ꝛ a malis se districte custodire: nouerat bñ vti reb⁹ habitis: sed nesciebam⁹ si patiẽs maneret ipsis ablatis. Nouerat quotidiana deo ꝓ sanis pignorib⁹ sacrificia soluere: sꝫ incertũ erat si ei gratiarũ sacrifici[illegible] etiã orbat⁹ immolaret. Ne q̃d ergo vitijs salus tegeret: dignũ fuit vt hoc dolor aperiret. Data itaq; est cõtra sanctũ virũ hosti callido tẽptãdi licẽtia: q̃ dũ bona ei⁹ mult' cognita modis interimere appetit: etiã bonũ patiẽtie qd̃ latebat ostẽdit. Naꝫ cõbussit greges: extinxit familias: obruit heredes: pcussit salutẽ corporis: ꝛ ad intorquẽdũ grauioris temptationis iaculũ: linguã seruauit vxoris: vt sancti viri forte ac solidũ pect⁹: ꝛ p dãna rerum dolor sterneret: ꝛ p v̾ba cõiugis maledictio pforaret. Sed quot vulnera seuiens intulit: tot sancto viro nesciens victorias ministrauit. Amici vero ei⁹ qui quasi dũ cõsulũt inuehunt hereticoꝝ figurã exprimũt: q̃ sub specie cõsulẽdi agũt negociũ seducẽdi. vñ ꝛ ad beatũ iob dum ꝓ dño verba faciunt: a dño reprobant: qꝛ oẽs heretici dũ deũ defendere nitũt: offendũt: vñ ꝛ eis apte a iob d̾: Disputare cũ deo cupio: prius vos ostendens fabricatores mendacij ꝛ cultores puersorũ dogmatũ. Cõstat ergo eos hereticorũ typum gerere: quos sanctus vir redarguit cultui puersorũ dogmatũ deseruire. In trib⁹ itaq; amicorũ iob nominib⁹: tres in hereticis pditionũ casus exprimunt. Nisi eñ deũ cõtẽnerẽt nequaq̃ de illo puersa sentirẽt: ꝛ nisi vetustate se cõtraherent: in noue vite intelligen-

tia nõ erra

a pro maioribus bonis.
a colax ei⁹ afflixi: ꝓ frumẽto oriat
a mala minima. b ꝓ minimis bonis. c mala maiora.
mihi tribulus: ꝛ ꝓ hordeo spinã.
Miserũt Ca. XXXII a†
b O aũt tres viri iste rñdere
a tribus nõ sibi iob quasi tumido.
iob: eo ꝙ iust⁹ sibi vide

tura. Alio mõ q̃n subtrahit merces debita agricolis: ꝛ q̃tũ ad hoc dicit. Si fruct⁹ ei⁹ comedi absq; pecunia: ꝛ subdit cõueniẽs pena. Pro frumẽto oriat mihi tribulus ꝛc.

Moraliter. † Pepigi fedus cũ oculis meis ꝛc. In h capitulo describit ipius iob multiplex pfectio vt ostendat non fuisse flagellatũ a deo ꝓ peccatis: s ꝓ meritis augmẽtandis: ꝛ vt hec legentes studeant ei⁹ pfectionẽ tẽpore ꝓsperitatis imitari ꝛ ei⁹ patiẽtiã in aduersis ex quo patet ꝙ lr̃alis sensus est simpliciter moralis ꝓpter qd̃ nõ est hic alia moralitas inquirenda. Ca. XXXI

In ca. xxxj. vbi dicit in postilla: Si nõ dixerint viri tabernaculi mei. i. domestici mei.

Additio. j. Ualde improprie dici videt ꝙ illi q̃ desiderãt societatẽ alicui⁹ dicunt desiderare refici de carnib⁹ ei⁹: sed hoc dictũ aliter videt exponendũ. s. ꝙ iob sic erat amator ꝛ recollector peregrinorũ: ꝙ oẽs recolligebat i domo: nec pmittebat ꝙ aliq̃s peregrin⁹ maneret extra de quo dicit: Foris nõ mãsit peregrin⁹. similiter nec volebat ꝙ viatores haberẽt aliqd̃ impedimẽtũ ne intrarẽt i domũ suã. de quo dicit: Ostiũ meũ viatori patuit. in quo tm̃ excedebat ꝙ domestici ꝛ seruitores sui fatigati a frequẽti seruitio peregrinorum ꝛ extraneorũ videntes ꝙ magis curabat de recollectiõe ꝛ refectione extraneorũ q̃ de domesticorũ quiete ꝛ refrigerio quare habebãt eũ in odium desiderantes ab eo vindicari: vnde dicebãt: Quis det de carnib⁹ ei⁹ vt saturemur: sicut cõsueuit esse multotiẽs: quãdo paterfamilias videt excedere in benefaciẽdo alienis: domestici ꝓprij de hoc murmurãt: quasi p illũ modum quo legit Matth. xx. de operarijs cõtra patrẽfamilias murmurantib⁹: eo ꝙ pares fecerat eos q̃ minus laborauerunt his qui portauerãt pondus diei ꝛ estus. vnde in ꝓposito familiares domestici p amplius excitabant in odiũ patrisfamilias cũ extraneos tm̃ foueret vt ꝓprij fatigarẽtur: ꝛ fm hanc expositionẽ cũ dixisset. Si nõ dixerint viri tabernaculi mei: quis det de carnibus eius vt saturemur: quasi reddens causam immediate subdit: Foris non mãsit peregrinus. A

In eo. ca. xxxj. vbi d̾ i postil: Circa primũ dicit: Si expaui ad multitudinẽ nimiã.

Additio. ij. Ubi dicit: Si expaui ad multitudinẽ nimiã ꝛc. in hebreo habetur. Si expauescere feci multitudinẽ nimiã ꝛ despectio cognationũ terruit me: ꝛ nõ magis tacui. Cuius sensus est ꝙ iob in hoc loco excusabat se ab acceptione psonarum: intm̃ ꝙ multitudinẽ nimiã a qua solẽt q̃nq; iudices terreri: cũ iusticia hoc suaderet expauescere faciebat: ꝛ tamẽ cũ cõtigisset ꝙ aliquis despectus cognationũ. s. qui magis cõtẽptibilis erat in cognatione aliqd̃ iustũ ꝓ se allegaret: terrebat eũ: de quo dicit: Despectio cognationũ terruit me intm̃ ꝙ tacebat: assentiendo iusticie: de quo dicit: Et nõ magis tacui neq; audebat cõtra eũ procedere: de quo dicit: nec egressus sum ostium ꝛc.

Replica. In ca. xxxj. vbi postillator distinguit decẽ partes fm decẽ vitia a quibus iob se excusat in ea parte qua dicit: Si nõ dixerint viri tabernaculi mei: Quis det de carnib⁹ eius vt saturemur. se excusat a vicio inhumanitatis. q. d. ita fui humanus domesticis vt etiã carnis. i. corporis mei ingem affectarẽt p̃sentiam ꝓ sui refectione. i. cõsolatiõe. Burgẽ. aũt hãc expositionẽ dicit impropriã: volens ꝙ hec verba dixerũt famuli sui ex odio in vim vindicte: sed certe magis est ipropria vindicta p Burgẽ. ficta: ꝙ quis ex odio velit carnes humanos deuorare: tum etiam quia verba illa nõ sonãt in excusationẽ iob: sicut patet p totũ ca. sed potius in accusationẽ quasi suis fuerit adeo inhumanus ꝓut Bur. exponit: vt ex odio affectarẽt eius carnes manducare. nec est verisimile ꝙ sanctus vir opere pietatis fouẽdo peregrinos ꝛ aduenas: vsq; ad tantã domesticorũ fatigã ꝓcesserit: vt carnes eius ex odio affectarẽt: tum qꝛ vt dicit. s. ca. j. erat ipsi iob familia multa nimis ꝛ p cõsequẽs nõ sic faciliter fatigabilis: vbi vna familia p aliam potuit subleuari: tuꝫ qꝛ ita heroicus fuit vir iste vt etiam a deo meruerit sic singulariter cõmendari: vt patet ca. j. nõ est verisimile ꝓpter cõnexionem virtutũ viciũ inhumanitatis tante in eo fuisse: cũ fm philosophũ bonũ tm̃ vno modo fiat: id est cũ assistentia omniũ virtutũ moralium ꝛ circũstantiaꝝ earundem: ꝛ in fine huius ca. dicit se nõ fuisse onerosum terre in nimia eius cultura. dicens: Si aduersum me clamat terra ꝛc. Qui igit terre insensibili fm illum sensum onerosus non extitit: cõsequẽs est ꝙ rationabili familie molestus nõ fuerit: sed ei quadã humanitate pepercit: nec est verisimile sanctũ iob scienter sustinuisse iniquã familiam que ex odio suã expeteret carnẽ deuorandã: qui eñ erat oĩm cõsolator: vt dicit in littera: quomodo familie sue vsq; ad odiũ sui fuisset oppressor: nec opinabile ẽ familiã suã tantũ posse cõcipere cõtra eum odiũ: q̃ vt dicit in hoc ca. cũ seruo nõ contẽpsit subire. iudiciũ. Ex his oĩbus patet Burgen. deliramentum.

Capitulum: XXXII

a O Miserunt autẽ. Terminata disputatione triũ amicorũ iob cõtra ipsum. Hic cõsequenter ponit disputatio quarti. s. heliu. Circa quã primo ponit quedã p̃fatio. scd̃o subdit ista disputatio ca. se. prima in duas: quia primo ponit hui⁹ disputationis occasio. ꝛ secundo disputantis excusatio. ibi: Junior sum. Occasio aũt huius disputationis fuit eo ꝙ tres amici iob supra positi auditis verbis iob quibus innocentiã suam multipliciter declarauerat. reputauerunt eum esse iustũ: ꝛ ideo merito tacuerunt: quia cũ eo disputare ceperant eo ꝙ ante contrarium tenebãt. s. ipsum a deo fuisse ꝓpter suam iniusticiã flagellatum. heliu aũt adhuc idem tenebat ꝛ iusticiã quã iob ꝓ se declarauerat: simulatam ꝛ nõ verã credebat. Itẽ ipse iob in disputando quedam verba dixerat: que videbant ipsi heliu blasphematoria ꝓpter que erat arguẽdus etiã si alias fuisset iustus: ꝓpter quod iratus fuit contra iob se iustificantem: ꝛ contra tres viros p̃dictos: eo ꝙ nõ poterant ꝓut ipse estimabat defendere veritatẽ: ꝛ hoc est qd̃ dicit: Omiserunt aũt tres viri isti respõdere iob: ꝛ ptꝫ littera hoc excepto.

 Sed tm̃mõ

Universidad de ... Biblioteca

tia nō erraret: ꝛ nisi speculationē bonorū destrueret: nequaꝗ̄ eos sup̄na iudicia tā districto examine ꝓ verborū suorū culpa reprobaret. Cōtenendo igit deū ī vetustate se retinēt: ꝛ ī vetustate se retinēdo prauis suis sermōib⁹ speculationi rectoris nocēt. a Et irat⁹ indi.ē. Heliu de⁹ me⁹ iste: vl' de⁹ dn̄s interp̄tat: p̄ quē recte fides designat arrogantiū intra ecclesiā positorū: quia deū dn̄m cōfitent. Barachel benedictio dn̄i. Buzites cōtēptibilis: qꝛ arrogantes p̄dicantib⁹ cōgruit: qꝛ in p̄dicatiōis facūdia bn̄dictionē diuine grē pcipiūt: sed in elatis morib⁹ esse eā cōtēptibilē ostendūt. Ram: excelsus. Excelsus nāqꝫ est fideliū populus: ꝙ hui⁹ vite infima ꝛ abiecta cōtemnit. Heliu itaqꝫ de cognatione ram dr̄: qꝛ vnusquisqꝫ dicit arrogans p̄dicator intra ecclesiam posit⁹: sanctis populis fidei veritate sociat: ꝗ̄uis ab eorū vita elationis prauitate disiungit.

b Iratus est aūt ad iob. Uane em̄ glorie sectatores: cū se hoībus p̄ferūt: alios de fatuis sensibus: alios de indignis meritis rep̄hendūt. i. alios censent nihil scire: alios nō bn̄ viuere etiā cū oēs extra ecclesiā positos praua sentire iuste arguūt: eos etiā ꝗ intus sunt ꝓ vite contemptu despiciūt: ꝛ extra positos p̄munt veritate dicti: intus positus p̄munt qualitate dicendi. i. vitio elationis.

c Igit heliu ex. iob lo. Cū dicit ꝙ heliu expectauit iob lo. eo ꝙ. s. e. ꝗ. lo. aperte beatū iob nō ꝓ sua: sed ꝓ amicorū reuerentia honorē seruasse monstrat: qꝛ arrogātes intra ecclesiā positi quā defendūt despiciūt. Et plerūqꝫ pl⁹
B ingenia male sapientiū ꝗ̄ simplicē vitā innocentiū venerant. Quāuis aūt ecclesia hereticis sit antiquior: qꝛ de illa exierunt. Heliu tn̄ iunior fuisse describit: qꝛ post exercitata bella hereticorū: viri feruentes ingenio: cōtra hostiū ꝓdiere certamina: ꝛ inde arrogantes esse ceperūt. Post hos quoqꝫ heliu iunior in exprobratiōe beati iob iungit: ex cui⁹ p̄sona species quorundā doctorū fideliū: sed tamē arrogantiū designat. Cui⁹ verba nō facile intelligim⁹: nisi ea ex subsequentis dn̄ice correptione pensemus. Ait nā
Job.38.a. qꝫ de illis dn̄s. Quis est iste inuoluens sn̄ias sermonib⁹ imperitis? Cū vero dicit sn̄ias: sed nō addit ꝓtinus quales: vult ꝓculdubio bonas intelligi. Nā cū sn̄ie noīant: nisi etiā male dicant male sentiri nō possunt. In bono em̄ sentētias accipim⁹ ꝗ sine adiectione reprobationis ponū
Pro.26.c tur: sicut scriptū est. Sapientior sibi videt piger septē viris loquētib⁹ sn̄ias. d Respondēsqꝫ heliu fi. Hec qꝛ soliditate grauitatis carēt: expositionis subtilitate nō indigent: qꝛ dū ꝓ etatis sue respectu tacuit sapientior fuit: dū aūt se p̄ferēs ꝛ in alijs longeuitatē desp̄exit pueriliter desipuit. nā cōtra ei⁹ sn̄iam etas ꝓlixior loquit: ꝛ p̄ annorū multitudinē sapientia docet. Quia ꝛ si etas sensum nō p̄
C bet: vsum tamē exercet vehemēter. e Sed vt video spiritus est in hominibus. Non parua condemnatio est: ex bono quod cōmuniter dat priuate gloriari: scire bonum vnde ceperit ꝛ nescire quomodo bono vti debeat qđ accepit. Quattuor quippe sunt species tumoris: cū homo bonū a se ipso habere estimat: vel si desuper credit datum ꝓ suis tamē meritis accepisse putat: vel cū iactat se habere quod nō habet: vel cum ceteris despectis singulariter vult videri. Hec quarta species vicinius ꝓximat diabolo qui p̄ angelis esse voluit: quia in ea quidem specie crebro omnis humanus animus labitur vt id quod habet singulariter habere gloriet: quia quisquis bonum singulariter se habere gaudet: quisquis sublimior videri ceteris querit illum. s. imitando: qui despecto bono societat⁹ angelorum sedem suā ad aquilonem ponens: ꝛ altissimi superbe similitudinem appetens: p̄ iniquum desiderium quasi ad quoddā culmen conatus est singularitatis erūpere. Ab hac dominus discipulos de predicatione reuersos compescuit: ne de
Luc.10.c singularitate miraculorum gauderēt. dicens: Uidebam sathan sicut fulgur descendentem de celo: qui singulariter erat elatus: vt in eius ruina discerent quid de elatione timerent. f Expectaui enim sermones vestros ꝛc̄. Cum dicit expectaui ꝛc̄. declarat se ad verba senum iudicantis potius studio ꝗ̄ dicentis voto tacuisse: quāuis hec melius vitam arrogantium signant: qui aliquando intra ecclesiam positi cum eiusdem ecclesie aduersarios conspiciunt: non in eis annos temporum sed intentionem solent pensare verborum. Nam quātolibet sint eijdem arrogantibus antiquiores heretici: eos tamen audacter cōprimere conant in quorū verbis dogmata p̄uersa reprehendūt.

g Sed vt video non est qui arguere possit iob. Sepe heretici p̄ hoc ꝙ esse et hominibus despicabiles solent: cum a cunctis ecclesiam regentibus venerari conspiciunt: opinionem eius quibus valent obtrectionibus lacerare contendunt. at dicentes: Idcirco illi cuncta temporalia suppetūt: quia ei premia eternorum munerum subtrahunt: quorū voce heliu obuiat dicens:

Ne forte

a ref. Et irat⁹ idignatusqꝫ ē heliu filius barachel buzites de cognatio
b ne ram. Irat⁹ ē aūt aduersū iob eo ꝙ iustū se eē diceret corā deo. Porro aduersum amicos ei⁹ indignatus ē: eo ꝙ nō inuenissent responsionē rōnabilē: sed tātum a
c modo condemnassent iob. Igit
(s hoc facto indicauit qđ fecerat ante.)
heliu expectauit iob loquētē: eo ꝙ seniores essent qui loquebāt.
(a s sicut ab illis veritate sensuū: ita ab his prauitate morū discordat. — s heretici.)
Cū autem vidisset ꝙ tres respon
(s catholicis.)
dere nō potuissent qui loqueban
b tur: iratus est vehemēter. Respōdensqꝫ heliu fili⁹ barachel buzites dixit: Junior sum tp̄e: vos b aūt antiquiores: idcirco demisso capite verit⁹ sum vobis indicare meā sententiā. Sperabā enim ꝙ c etas ꝓlixior loqueret: ꝛ annorū
(a s hec recte diceret si eam intelligentiam sibi nō arrogaret. — s vel scientiā)
c multitudo doceret sapiētiā: sed d vt video spiritus ē in hominib⁹ ꝛ inspiratio omnipotentis dat i e telligentiā. Nō sunt longeui sapi f entes: nec senes itelligūt iudiciū g Ideo dicā audite me: ostendam h vobis etiā ego meam scientiam.
(s supbe se tacuisse indicat.)
f Expectaui em̄ sermōes vestros. audiui prudentiā vestrā. Donec disceptaremini sermōib⁹ vr̄is: ꝛ donec putabā vos aliꝗd dicere:
(a s nō annos sed intentionē pensat verborum.)
g cōsiderābā. Sed vt video non est qui arguere possit iob: ꝛ respondere ex vobis sermonibus eius.

a Sed tantūmodo cōdēnassent iob. i. conati fuissent ipsum ostendere iniustum magis sermonibus ꝗ̄ rationibus.
b Junior sum tp̄e. Hic cōsequenter ponit ipsius disputantis excusatio. ꝛ primo excusat suam tarditatem. scđo ostēdit loquendi necessitatē. ibi: Sed vt video. Causam autem quare tam diu tacuerat alijs loquentibus ostēdit rationabilem. d. Junior sum tēpore. ideo debebā antiquioribus locū dare. ideo subditur: c Sperabā enim ꝙ etas ꝓlixior loqueret scꝫ rationabiliter ꝛ efficaciter: eo ꝙ p̄ lōgitudinem tēporis multa vidētur per experientiā que dirigunt ad loquendum efficaciter. Frangūtur etiam passiones que impediūt ad loquēdum rationabiliter.
d Sed vt video spiritus est in ho. Hic consequenter ostēdit sue locutionis necessitatem quādo em̄ aliꝗs estimat veritatem perire ꝓpter defectū defensionis. ꝛ credit se sufficiētem ad eius defensionem: tunc iminet sibi necessitas loquendi: ne pereat veritas ꝓpter eius taciturnitatē: sic autem estimabat heliu: vt patet ex predictis. ꝛ ideo primo ostendit predictorum virorum insufficientiā ad defensionem veritatis. secundo suam sufficientiam. ibi: Plenus sum sermonibus. Circa primum dicitur: Sed vt video spiritus est in hominibus scꝫ rationalis qui est in iuuenibus: sicut in senibus. e Et inspiratio omnipotētis dat intelligentiam de his que sunt supra rationem: ita iuuenibus sicut ꝛ antiquis. vnde dicit: Dauid: Sup̄ senes intellexi. ideo subditur: f Non sunt lon. sapientes. in speculabilib⁹. g Nec senes intelligunt iudicium. i. quid sit in agibilibus recte agēdū: ꝛ istum duplicem defectum notat in tribus viris p̄dictis. ideo subdit: h Ideo dicā: ne veritas pereat ꝓpter eorum defectū. mouebatur etiā ex presumptione sue scientie: quā p̄sumptuosi vix aut nunꝗ̄ possunt occultare. ideo subdit: Ostendā vobis etiam ego meam scientiā cetera patēt ex dictis vsqꝫ ibi:

a Ne forte dicatis. Quasi in cassum dicitis qđ de⁹ eā ꝓiecerit et nō hō: qm̄ venerat. qꝛ sic mō gloriat: vt multiplicius celestis sequatur. Ac si arrogātes fideles cōtra hereticos dicāt: p̄ h̄ em̄ qđ ecclesiā in honore hoīm florere tp̄aliter cernitis: ꝓiectā eā a dn̄o nō credatis: h̄ nihil est. dat em̄ deus in hoc itinere solatia: ꝛ pueniēti eterna p̄mia seruat. b Nihil locut⁹ est mihi. Heliu quidē publice beatū iob audierat: h̄ dicit: nihil locut⁹ est mihi: qꝛ nimirū oēs arrogātes voces ecclie audiūt: sed sibi eas dici dissimulāt: qꝛ elationis vitiū emēdare cōtemnūt. Nec se de sup̄bia redargui estimāt qꝛ esse se humiles putāt ꝗ etiā redargui despiciūt cū sapientiores se ꝛ ipsis redarguentib⁹ arbitrant. Qꝛ vero ait: c Et ego nō fm̄ ser. ve. re. Bn̄ beato iob non fm̄ sermones eorū rn̄dere illi se dicit: qꝛ arrogātes respōdēt cōtra ecclesiā: sed nō sicut heretici exteri⁹ cōstituti. Neqꝫ em̄ cōtradicūt ei praua p̄dicando: sed p̄uerse viuendo: qꝛ nec de deo vt heretici indigna sentiūt: sed de se pl⁹ ꝗ̄ necesse est digna suspicant. d Extimuerūt nec respō. vl. Bn̄ ab heliu verba amici iob extimuisse referunt: qꝛ nōnūꝗ̄ arrogātes ecclesie defensores: ꝗ̄uis ordinē dicēdi nō teneant: tn̄ aduersarios virtute dictorū ꝑturbāt. e Qm̄ igit ex. ꝛc̄. Finis locutionis sapiētiū esse solet: vt vsqꝫ eo dicāt: quousqꝫ aduersarijs silētiū imponant nō em̄ se ostēdere: sed praua docētes cōpescere cupiunt. Postꝗ̄ aūt de amicis iob dictū est extimuerūt nec rn̄derūt vltra: abstulerūtqꝫ a se elo. Heliu subiūgēs ait: Expectaui ꝛ nō sūt locuti: steterūt nec rn̄derūt vltra. Et heliu illis iā silētib⁹ verba multiplicat: qꝛ arrogās nō aduersariorū dicta supare. sed suā sapiētiā ostētare festinat. vnde sequit: f Respondebo ꝛ ego partē meā ꝛc̄. Hāc ꝑtē suā ois arrogās estimat: si sciam nō tā habeat ꝗ̄ ostēdat: qꝛ nimirū oēs elati sciam habere nō appetūt: h̄ ostēdere: ꝗ circa bn̄ p̄ moy
Nu.19.c sen dr̄: Uas ꝙ nō habuerit opculū: nec ligaturā desup̄: immūdū erit ꝛc̄. Predicatores aūt se in ꝑtē suā reputāt: si intus quidē ipsi de sapia gaudeāt: foris aūt alios ab errore cōpescant. Neqꝫ a se ita loquēdo exeunt vt gaudiū mentis in ostēsione ponant discrete locutiōis sed bonū scientie in cordis secreto meditant: ꝛ ibi gaudēt vbi hoc pcipiūt: nō vbi inter tot tēptationū laqueos innotescere cōpellunt. g Plen⁹ sum sermo. Sepe contingit: vt sapientes viri cū se nō audiri cōsiderāt: ori suo silentiū indicant. Sed dū cōspiciūt ꝙ facinora ipsis tacentibus crescūt: vim quādā sp̄us sui sustinēt: vt in locutione apte correptiōis erumpāt.
Hie.20.b Un̄ hieremias cū sibi silētiū indixisset: dicens: Nō recordabor ei⁹: neqꝫ loquar vltra in noīe illi⁹: ilico adiūxit: ꝛ fact⁹ est in corde meo quasi ignis charitatis estuās: clausūsqꝫ in ossib⁹ meis: ꝛ defeci ferre nō sustinēs. Sed plerūqꝫ similiter arrogantiū mentē ad loquēdi impetū vane glie anxietas: nequaꝗ̄ se intra silentiū capiēs quasi zelus charitatis inflāmat: atqꝫ ad effrenationē locutiōis impellit: vn̄ heliu sp̄ū elationis extensus: ꝛ sese intra silentij claustra nō capiēs. ait: Plen⁹ sum ser. ꝛc̄. In ventre sin⁹ cordis. in musto feruor sp̄ussancti accipit. Heliu em̄ sic inflatione elationis ostendit ac si ardore sp̄ussancti accendat: sensus sui sp̄m in eo ꝙ tacuit quasi musto absqꝫ spiraculo cōparauit. Et bn̄ ait: h Qđ lagunculas no. di. qꝛ sanctisp̄us feruor nō solū veteri: sed etiā noua vita vix capit: Mustū ꝗ lagūculas nouas dirūpit: qꝛ feruoris ei⁹ potētia: et sp̄ualia corda trāscēdit. Lagūculas aūt dicit infirmas cōsciētias: vel terrena corporū vascula. i Loquar ꝛ respi. Bene ait: respirabo: qꝛ sicut labor iustorū ē: videre praua: nec corrigere: ita grauis ē labor arrogantiū si qđ sapiūt nō ostēdūt. Uim quippe intrinsecus estuantē ferre vix possunt: si oē qđ sentiūt paulo tardius inotescūt. Necesse est igit vt cū res bona agit: prius eorū elatio in corde vincat ne si a radice misere elationis ꝓdeat: miseros nequicie ꝓducat fructus. k Nō accipiā per. viri. Recte hoī deū nō equat: qꝛ quādiu hic subsistat vel qn̄ ad dei iudiciū tollat ignorat. ꝛ bn̄ ait post modicū: qꝛ ꝗ̄longū fuerit tempus vite p̄sentis: eo ipso breuius est quo p̄manēs nō est. Neqꝫ em̄ dignū est vt diutinū iudicet ꝗcꝗd fine circūscribit. Sed inter has sn̄ias quas ex v̄itate solidas ꝓfert ad verba rursum elationis erūpit dicēs: Audi ꝛc̄.

Audi igit

(a s ꝓhibitio est quasi ne dicatis hoc: iob ꝓiectū a deo sicut incorrigibilē qui nō cedit sentētijs ꝛ auctoritatibus vestris.)
a Ne forte dicatis: inuenim⁹ sapi a entiā: deus proiecit eum non hō. b
(a s ego aūt loquor: qꝛ nihil ad me ꝗcꝗd dixit de superbia se argui nō estimat ꝗ se humilē putat: ꝛ arguente sapientiorem.)
b c Nihil locut⁹ est mihi: ꝛ ego non c d scđm sermones vestros respōde
d bo illi. Extimuerūt: nec responderunt vltra: abstuleruntqꝫ a se elo
(s aperta ostentatio.)
e quiū. Quoniā igitur expectaui:
(a s qꝛ nil putat qđ habet si occultū est.)
ꝛ nō sūt locuti: steterūt: nec respō
f derunt vltra: rn̄debo ꝛ ego partem meā: ꝛ ostendam scientiam
(s qꝛ sup̄bi vidēt serōs magna loꝗ ꝛ ide honorari: ꝛ ipsi hec sequunt: tātū vt clari habeant.)
g meā. Plen⁹ sum ei sermonib⁹: et e coartat me spirit⁹ vteri mei. En f vēter me⁹ quasi mustū absqꝫ spi g h
h raculo quod lagunculas nouas
i dirumpit. Loq̄r ꝛ respirabo pau i lulū: aperiā labia mea ꝛ rn̄debo.
(a s qꝛ sicut labor ē iustorū videre mala nec corrigere: ita labor est arguētib⁹ si qđ sapiūt nō ostēdūt.)
k Non accipiam p̄sonam viri: ꝛ de k l um homini nō equabo. Nescio ei m ꝗ̄diu subsistā: ꝛ si post modicum n tollat me factor meus.

vsqꝫ ibi: a Ne forte di. inue. sapiam. i. dixim⁹ ꝯtra iob ꝗcꝗd pōt ꝯtra eū dici: ꝛ quid sit illud subdit: b Deus ꝓiecit eū nō hō. in hoc breuiter tāgit virtus oīm rationū quas adduxerant cōtra iob. s. ꝙ deus flagellauerat eū qui nō pōt decipi nec decipere: sicut hō frequenter decipit ꝛ decipit. ē etiā ip̄e de⁹ regula iusticie: ꝛ ex hoc ꝯcludebāt ip̄m iob iniustū esse ꝛ fuisse. c Nihil locutus est mihi q. d. illa ꝗ dicā nō dicā eo ꝙ ꝓuocauerit me ad iram: qꝛ cōtra me nō est locutus. d Et ego nō fm̄ ser. ve. rn̄debo illi. iste ei heliu in aliquo cōueniebat cū iob scꝫ in hoc ꝙ ponebat aliquā malorū punitionē ꝛ p̄miationē bonorū post mortē: discordabat tn̄ ab eo sicut ꝛ alij: qꝛ dicebat aduersitates p̄sentis vite pro pctō infligi: licet nō sint semp̄ tota pena ꝓ eo debita: ꝛ sic vlteri⁹ reputabat iob iniustū: ꝛ ꝓ peccatis punitū. In eo igit in quo cōueniebat cū iob discordabat ab alijs: ꝛ sic non ꝓcessit fm̄ sermōes eorū. In illis etiā in ꝗbus cōueniebat cū eis alias rōnes efficatiores adduxit: et plurib⁹ alijs motiuis vsus est: vt patebit in ꝓsequēdo. e Plen⁹ sum. Hic cōsequēter ostēdit suā sufficientiā ad veritatis defensionem ꝓut estimabat d. Plenus sum sermonib⁹. i. rōnibus efficacibus contra iob. f Et coartat me sp̄us vteri mei. i. mentis mee in qua cōcipiunt ea ꝗ sunt ꝓponēda: sicut fetus in vtero. ꝛ dicit: Coartat me. q. d. zelus defendende veritatis me coartat ad loquēdū. g Et vēter me⁹. i. mens mea. vt dictū est. D
h Quasi mu. absqꝫ spi. qđ ꝓpter multitudinē caloris causat rarefactionē: ꝛ ex ꝯsequēti dolij fractionē nisi habeat respiraculū: ꝓpter h̄ innuit ꝙ sibi imineret periculū cōsciētie nisi loqueret. iō subdit: i Loquar ꝛ respirabo paululū. ꝛ sic ꝯsolabor ꝛ euadā ꝯsciētie piculū. k Nō accipiā p̄sonā viri. i. ip̄ius iob: deferēdo ei ī p̄iudiciū veritatis: qꝛ sanctū est p̄honorare veritatē: vt habet. j. Ethicorū. l Et deū hoī nō coequabo. videbat em̄ sibi ꝙ si deferret ip̄si iob in hoc casu ꝗ locutus fuerat cōtra diuinā reuerentiā: vt sibi videbat: ꝙ equaret eū ip̄si deo: nō audēs ei ꝯtradicere: sicut nec deo. ꝛ cām hui⁹ subdit. d. m Nescio em̄ ꝗ̄diu subsistā. in p̄senti vita. qꝛ nihil incertius est hora mortis. n Et si post modicū tollat me factor me⁹. adducēs suā examinationē ꝛ iudiciū. ꝛ tunc cōdēnaret me ꝓ ista taciturnitate: si omitterē veritatem defendere ꝗ̄diu habeo spaciū vite. Ex h̄ p̄tꝫ ꝙ iste heliu credebat punitionē peccatorū post vitā istā: aliter nō timuisset diuinū iudiciū post mortē: ꝛ eadē rōne ponebat p̄miationē bonorū post mortē.

Ca. XXXII

Moraliter.

† Omiserunt aūt tres viri isti respondere iob eo qđ iustus sibi videret. Ex hoc habem⁹ documentū: ꝙ in disputando tacere debemus cū nobis dat rationabile rn̄sū: ꝗ̄ heliu expectauit iob loquētē. licet aūt esset multū arrogās ꝛ p̄sumptuosus vt p̄tꝫ ex sequētib⁹: tn̄ siluit reuerenter ꝗ̄diu iob ꝛ tres alij ꝗ seniores erant voluerunt loqui: ꝛ multo fortius homīes moderati ꝛ religiosi maxime verba seniorū cū reuerētia debēt audire. Per hoc aūt ꝙ heliu cōtra quattuor p̄dictos in cōtumeliam erupit vt ex sequentibus patet: eius arrogantia que latebat in mente apparuit in sermone. Matth. xij. Ex abundantia cordis os loquitur. Et sic dispositio mentis per verbū oris aperitur.

Universidad ... Biblioteca

In ca. xxxij. vbi dicit in postil. Nihil locutus es mihi: quasi diceret: illa que dicam.

Additio. Licet iob cōtra heliu non legat aliq̄d fuisse locut⁹ i particulari: videt tñ aliq̄d fuisse cōtra eū locut⁹ i generali. Dixerat ei iob supra. xxx. ca. Nūc aūt deridēt me iuniores tpe. Ex q̄ pȝ q sentiebat se nimis afflictū ex vilipēsione seu derisione iunior tpe: q̄ cōtra eū talia cōmittebāt de quorū numero verisimiliter videt fuisse ipse heliu vt pȝ p effectū. Ipse eñ nō solū increpauit eū: sed etiaȝ vilipēdit: vt patebit infra in multis suis dictis: vñ ꝛ in principio sue locutionis in hoc ca. dixit: Junior sum tpe. q. d. licet sim de iunioribus sicut iob dixerat: nihilomin⁹ tñ ostendā vobis ꝛ ego meā sciētiā: vt. s. eo ca. Confirmat aūt hec snīa ex h q iob nec tres amici sui nō legunt genealogiçari in hoc libro: sed solū cognominant a regionib⁹ suis: vt iob de terra hus: eliphaç: themanites. baldath: suites: ꝛ sophar naamathites: s heliu nō solū cognominat a regione cū dr: Busites etiā ponit ibi nomē patris. cū dr: Heliu fili⁹ barachel. sitr ꝛ nomē cognatiōis: cū dr: d cognatiōe ram. ram āt iterptat altū. q. d. heliu. Licȝ ego sum de iuniorib⁹ increpātib⁹ seu vilipēdētib⁹ iob: nō tñ pr̄es mei erāt tales de qb⁹ iob potuisset dicere: quorū nō dignabar patrē cū canib⁹ gregis mei ponere: habeo eñ patrē ꝛ cognationē notā seu notabilē. Ex quo etiā videt q iste heliu p arrogātiā ꝛ vanā gliam pcessit: vñ et vtrāq pte disputantiū vane glie motu rephēdit. vñ glo. sup illud: Iratus est heliu: vane eñ glorie sectatores cū hoibus se pferunt: alios d fatuis sensibus: alios indignis meritis rephēdūt: hec in glo. qd pprie verificat de heliu q̄ ipm iob de fatuitate et blasphemia ꝛ socios de ignorantia rephendit: put in dictis suis patet ꝛc.

In eo. ca. xxxij. vbi dicit in. postil. Et si post modicū tollat me factor meus.

Additio. ij. Hoc qd dr: Et si post modicū tollat me factor me⁹: pōt itelligi q timebat heliu ne pter ei⁹ taciturnitatē i piudiciū veritatis de⁹ cōdēnaret eū ad mortē tpalē tollēdo eū a psenti vita añ tēpus sibi debitū fm naturā. s. in etate iuuenili in qua erat: vt pȝ in principio capituli: ꝛ sic ex hoc dicto sic intellecto nō habet q heliu crederet punitionē peccatorū post hāc vitā ꝛc.

Glo. ordi.

a Audi igit iob. Pen Ca. XXXIII sandū de quāta elatione descendit q beatū iob audire se ammonet: q os aperuisse se phibet: ꝛ loq̄ in faucib⁹ linguā suā pmittit. Propriū est eñ arrogātiū: recta q̄ sapiūt recte ministrare nō posse: nec humiliter inferre ea q̄ docēt.

b Loquat ling. mea i fau. In faucibus loq̄ est silenter dicere: ꝛ nō clamorib⁹ vociferare. Arrogātes itra ecclīam velut i faucib⁹ loq̄ dicunt: qñ nō cōtra aduersarios extra vinētes clamāt: s intra ecclīam positos icrepāt. Sepe vero arrogātes se fugere arrogātiā simulāt: ꝛ priuate singulis q̄si latēter loquunt: vt sicut de sensu: ita etiā de cōtēptu arrogātie glorient. Aliqñ ita i pudentes sūt: vt alijs tacentib⁹ laudēt qd dicūt. vñ subdit: c Simplici corde meo s. Magne virtutis laus ē simplicitas locutiōis: quā qz arrogātes nō habēt: habere se asserūt: vt securi⁹ audiant. Et pure se locutur⁹ denūciāt: qz hmōi timēt dephendi duplicitatē suā. ꝛ falsis vera miscēt: vt citius eis credat. Quia igit heliu ꝛ pure se locutur phibuit: et dicta sua appellando snīas fauore pcurrit: eādē iam snīam quā pmisit adiūgit dicens: d Spūs dei fe. me. Per spmfactū ꝛ p spiraculū se narrat
Geñ. 2. b aiatū. Facto quippe adā scriptū est: Inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite. Et nota qz verā snīam ptulit dū se spū dei factū eē dix
Leui. 15. a it: s iutiliter: nec suo loco. vñ moyses. Uir q̄ fluxum seminis sustinet imūdus erit. Semē est sermo q̄ fecūdat audiētes: s si importune defluit: emittētē polluit: vt etiā qd recte senserit fedet: nec credat ei: ꝛ virtutē pdit generādi. Sȝ hec q̄ recte astruit vtrum recte exequat audiam⁹. e Si potes. Iterū i fastū supbe elatiōis erūpit: dū narrat ordinē vere cōditionis. At q alijs verbis h idē replicat dicēs: f Ecce ꝛ me sicut ꝛ te. Arrogātes cū hoib⁹ equaliter se cōditos meminerūt: sed se p tumorē sciē supponūt: atq in eo q equales iā nō sunt illud ad miraculū reuocāt: qd equales nascēdo fuerūt. g Uerūtamē miraculū meū. Paulus humiliter sua alta verbū solatij vocat: loquens hebreis: iste sua minima miraculum et eloquentiā vocat: quia pprium est arrogantiū qd priusq dicant: mira se dicere estimant: ꝛ locutionē suam admirando pueniūt: quod facit elatio sensus. h Dixisti ergo in auribus meis. Quid dixerit subiūgit: i Mundus sum ego ꝛ absq delicto. Contra hec verba que beatū iob dixisse narrat: sententiā suam pferens ait: Hoc est ergo i quo nō es ꝛc. Profecto nāq beatus iob veraciter dixerat: q absq culpa fuerat flagellat⁹. Hoc eñ ipse de se: qd de illo ad diabolū domin⁹ dixit: Cōmouisti me aduersus eum vt affligerē illum frustra. k Hoc est ergo in quo nō es iustificat⁹. Nesciebat eñ flagellis eius nō deleri vitiū: sed augeri meritum: et quia se sine delicto dixerat flagellatum: hac eum sententia increpat. Notandum autē q beatus iob in neruo pedem suum positum ait: Sed nequaq hoc modo qd ei obijcit mūdū et absq peccato: vl' immaculatū ꝛ sine

iniquitate.

Capitulū: XXXIII

a s inter veras snīas iterū ad verba elationis prorumpit.

a Audi igitur iob eloquia mea: ꝛ oēs fmōes meos a†
a s que cōtravos sentio prudēter hec silēter narro
b ausculta. Ecce aperui os meū: loquat lingua mea i faucib⁹ meis:
c Simplici corde meo fmōes mei b
s que nō nisi vera.
ꝛ sententiam labia mea pure lo- c†
s ecce sententia.
d quent. Spūs dei fecit me: ꝛ spira d e
e culū oipotēt viuificauit me. Si f
potes rñde mihi: et adūsus faciē
f meam consiste. Ecce ꝛ me sicut ꝛ g
te fecit de⁹: ꝛ de eodē luto ego q̄q h
g format⁹ sum. Uerūtamen mira- i
culū meū nō te terreat: ꝛ eloquē- k l†
h tia mea nō sit tibi grauis. Dixisti m†
ergo in auribus meis: ꝛ vocē ver
i borum tuorū audiui. Mūdus sū n
ego et absq delicto: immacula- o p
tus: ꝛ nō est iniq̄tas in me. Quia q r
querelas in me reppit: ideo arbi-
tratus est me inimicū sibi. Posu- s
it in neruo pedes meos: custodi
k uit oēs semitas meas. Hoc est er t†

Nico. de lyra

a Audi igit. Ca. XXXIII
a Premissa igit pfatione. h pñr ponit disputatio: ꝛ pmo heliu repetit verba iob cōtra q̄ disputare intendit. scdo disputare incipit ca. se. Prima in duas. qz primo facit suā repetitionē. secūdo quibusdā dictis iob dat responsionē. ibi: Rñdebo tibi. Prima adhuc in duas: qz primo excitat ipsius iob attētionē. ꝛ scdo facit suā repetitionē. ibi: Dixisti ergo. Circa primū primo excitat ipsius iob attentionē. d. Audi igit ꝛc. subdit etiā sue excitationis rōnem. d. b Simplici corde meo sermones mei. s. ad defensionē veritatis: ꝛ nō ad calūniādū. c Et sentētiā labia mea purā loquent. i. veram absq admixtione falsitatis: ꝛ talia debēt attente audiri: ꝛ qz posset sibi dici: tu es iuuenis: nō est sic attendēdū tibi. iō hoc remouet dicens: d Spūs dei fe. me: ꝛ iō qz sum factura sua potest mihi dare sciam ꝛ eloquētiā. iō subdit: e Et spiraculum oipoten. viui. me. mouens me ad opa vite: q̄ sunt intelligere ꝛ loq̄. f Si potes re. mi. q. d. nō debes cōtēnere iuuētutē meaȝ: pter qd subdit: g Ecce ꝛ me sicut et te fe. de⁹ aīam rōnalē dādo. h Et de eo. lu. ego q̄ȝ for. sū. q. d. nec ex pte aīe nec ex parte corpis habes aliquā progatiuā ante me i naturalib⁹: nec etiā in supnaturali cognitiōe: sed magis ecōuerso. ideo subdit: i Uerūtā mira. meū. i. scia mihi diuinit⁹ data. k Nō te terreat: vt nō audeas respondere. l Et eloquētia mea nō sit tibi grauis: tibi incutiēs stupefactionē. m Dixisti ergo. Hic cōsequenter facit suā repetitionē d. Dixisti ergo in aurib⁹ meis: ita q tu nō potes negare te dixisse. n Mūdus sum. a vitijs carnis. o Et absq delicto. i. pctō omissionis. p Immaculatus. s. a grauib⁹ culpis q̄ sunt cōtra deum: vt idolatria ꝛ hmōi. q Et nō est iniqui. in me id est peccatū contra pximū. hoc acceperat ex verbis iob qb⁹ innocētiā suā multipliciter ꝛ diffuse ostenderat. s. xxxj. ca. r Quia querelas in me repperit: ideo arbitratus est me inimicū sibi: hoc autē accepit heliu ex hoc qd iob dixerat. s. xiij. ca. interrogatiue. Cur faciē tuam abscondis: ꝛ arbitraris me inimicum tuū? s Posuit in ner. pe. meos: hoc dixerat iob supra. xiij. ca. t Hoc est ergo in quo nō es iustificat⁹. hoc est dictū: ex istis verbis tuis cōcludā te iniustum: si nō esset aliud cōtra te dicendum.

Respōdebo

iniquitate fuisse memorauit. Sed heliu dū austeritate studuit increpare q̄ dicta sūt: mētiēs addit q̄ dicta nō sūt: vt docte arguere videat. Et h iō: qz arrogātes pl⁹ appetūt arguere q̄ cōsolari: ꝛ hoib⁹ euenire mala nō nisi p iniq̄tatib⁹ credūt. a Respōdebo tibi. Hoc iō dr: vt flagellat⁹ hō ɔsiderās: qz illo maior ē de⁹: i oī qd patit: ei⁹ iudicio se postponat quo se minorē nō dubitat: ꝛ qd a meliore patitur iustū credat: etiā si eiusdem iusticie causas ignorat. b Aduersus eū cō. Afflicti cordis est pprium vt in oē qd appetit (ꝛ tñ rerū ordinē cōtrariū sentit) si possit fieri cur ita vel non ita sit: diuinis sibi vocib⁹ rñderi velit: vt deuȝ de cūcta rerū cōtrouersia cōsulat: ꝛ responsionis eius cognita rōne cōquiescat. c Semel lo. deus. Heliu aūt puidēs q scripturā sacrā dñs cōdiderit: ꝛ in ea vel publicis vel occult' cūctorū questionib⁹ rñderit. ait: Aduersus eū cōtendis q nō ad oīa verba re. ti. Semel loq̄tur deus ꝛc. Ac si diceret. Deus singulorū cordib⁹ priuatis vocib⁹ nō rñdet: sed tale eloquium cōstruit: p qd cūctor questionib⁹ satisfacit. In scripture quippe ei⁹ eloquio causas nostras singuli si requirim⁹ inuenim⁹. Ibi ei nobis oībus in eo qd specialiter patimur: cōiter rñdet. Ibi vita pcedentiū fit forma sequētiuȝ vt eñ vnū e pluribus pferam⁹. Ecce dū passione aliqua vel molestia carnis afficimur: scire fortasse occultas causas passionis eiusdeȝ vel molestie optam⁹: quatin⁹ ex eo qd patimur: ex ipsa rerū scientia cōsolemur. Sed qz de specialib⁹ tēptationib⁹ nostris nequaq nobis singulis spāliter respondet ad scripturā sacrā recurrimus: vbi inuenim⁹ q dū paulus carnis infirmitate tēptatus fuerat: audiuit. Sufficit tibi grā mea: nā virtus in infirmitate pficit. Quod iō illi in infirmitate ppria dictū est: ne singulatim nobis omnib⁹ diceret. In scriptura igit sacra vocē dei afflicto paulo audium⁹ ne cū fortasse affligimur: singuli eā audire priuata cōsolatione queram⁹. Loq̄ eñ dei est verbū generare: qz pter vnigenitū aliud nō genuit verbū: qd nos mirari est aliquo modo videre: vt clausus oculus sentit lucē. Sȝ qz hec ammiratio occupat' i terra nō facile ē: quō fiat ad nos locutio dei: p somniū aperit. d Per somniū in visione no. In somno exteriores dormiunt sensus: ꝛ interiora cernunt. Si ergo interna cōtēplari volum⁹: ab externa implicatione dormiam⁹. In diuturna aūt luce certius cernim⁹. In nocturna do visione p imagines videm⁹: ꝛ sancti q̄diu in hac vita sūt diuine nature secreta: quasi sub quadā imaginatione cōspiciunt. qz necdū sicut sūt ea manifestius cōtēplant. e Et dormiūt in le. Quia tūc secreta diuinitat' agnoscim⁹: cū ab hui⁹ mūdi tumultuosa cōcupiscētia intra mētis nostre cubilia segregam⁹. f Tūc aperit aures vi. Cū eñ ab exteriorib⁹ actionib⁹ sopiūt: apta aure interni examinis causas audiūt. g Et erudiēs eos ꝛc. Quia dū subtiliter: vel flagella publica: vel iudicia occulta ɔsiderāt: semetipsos affligere flendo nō cessant. Et bñ dictū ē: ꝛ erudiēs eos ꝛc. qz cōsiderāti mēte ꝛ sese p pniaȝ lacerāti: quasi quedā plage passionis sūt lamēta cōpūctionis. Quattuor q̄ppe sunt qualitates q̄bus iusti viri aīa i cōpunctione vehemēter afficit. Cū aūt malor suor reminiscit: cōsiderās vbi fuerit d quo Paul⁹. Nō sum dign⁹ vocari aplus: qz ꝛc. Aut iudicior dei snīam metuēs ꝛ secuȝ querēs cogitat vbi erit: de quo. Castigo corp⁹ meū ꝛ in. s. r. n. f. ꝛc. Aut cū mala psentis vite solerter attēdēs merens cōsiderat vbi ē. vnde: dū mus in hoc corpore pegrinamur a dño: aut cū bona supne patrie cōtēplat: que qz necdū adipiscit: lugēs cōspicit vbi nō est. Unde aplus. Uidemus nūc p speculū in enigmate ꝛc. h Ut auertat hoiem. Quid homo de se nisi peccatū fecit: atq quod fecit vitare appetit: ꝛ ad conditionis sue ordine humiliter redit: dū sua opera fugit: talē se qualis a deo factus est diligit. Cōtra cōditorē aūt supbire est: pcepta eius peccando transcēdere: qz quasi ad se iugū dñationis ei⁹ excutit: cui p inobediētiā subesse cōtemnit. i Eruens aīam ei⁹ de corruptione ad gladiū trāsire: est ab hac corruptione vitiorū ad gladiū trāsire penar. Sed nimirū illius vitam illic eripit ab vltione supplicij: cui⁹ hic mentēȝ subtrahit a delectione peccati. k Increpat quoq p dolorē in lectulo. Lectus requies tpalis accipit. Increpat q̄ p dolorē in lectulo. i. i psentis vite requie: vel tēptationis stimulis: vel flagelli afflictione conturbat. Elect⁹ eñ hui⁹ mundi iter asperū facit: ne dum quisq vite psentis requie: q̄si vite amenitate pascit: magis eū diu pgere q̄ citius puenire delectet. l Et omnia ossa illi⁹ mar. fa. Ossa dtutes accipim⁹. ossa aūt facit marcescere. qz dum in ea requie quā nobis ab hoc seculo pparamus flagel-

lo tēptatiōis

a s post tot verba elationis: sciētiā suā aperit.
a go i quo nō es iustificat⁹. Rñde- a
bo tibi: qz maior sit deus hoie. b
s tu aūt.
b Aduersus euȝ contendis: q non c d
ad omnia verba respōderit tibi.
a s sed deus singulis priuata voce nō respōdet: qz eloquiū cōdidit: quo omnibus satisfacit.
c Semel loquit deus: et secundo e† f
a s mente tranquilla ab actu seculi: vt moyses in monte legem accipit.
d idipsum nō repetit. Per somniū g†
a s id est cum cessat ab exteriori actiōe: vnde fit quies in mente.
i visione nocturna: qūādo irruit
e sopor sup hoies: ꝛ dormiunt in le h
f ctulo. Tunc aperit aures virorū i
s apperiendo.
g ꝛ erudiēs eos instruit disciplina k
a s qui ab his q̄ fecit auertit: a supbia liberat: qz initium omnis peccati superbia.
h vt auertāt hoiem ab his q̄ fecit l
i ꝛ liberet eū de superbia: Eruens m† n
aīam eius de corruptione: ꝛ vitā o
illius: vt nō transeat in gladiuȝ p
k Increpat quoq p dolorem in le- q† r
a s intus pungit ne sit elatio: bonorū quasi impinguebant. b s quia consocij.
l ctulo: et oīa ossa illius marcesce- s†

a Respōdebo tibi. Hic anteq incipiat pbare iob iniustū. primo rñdet ad quedā dicta sua q̄ videbāt impedire disputatiōis pcessuȝ. qz dixerat supra iob. Disputare cū deo cupio. q. d. non cū hoie. iō primo oñdit heliu q ista petitio sit irrōnabilis: qz de⁹ sufficienter rñderat. primo igit ponit intētū d. Rñdebo tibi. disputare cū deo cupienti. b Quia ma. sit de⁹ hoie. et iō psumptuosū ē ipm ad disputationē puocare. c Aduersus eū cōte. i. vis cōtēdere de pari. d Qz nō ad omnia verba re. tibi sicut hō hoi q̄si suo cōpari: h aūt nō decet maiestatē dei: tñ p alios modos sufficicienter rñdit tibi. e Semel loquit. Hic pñr declarat q de⁹ sufficienter ei responderit. Circa qd ponit primo triplicē modū diuine rñsionis. ꝛ scdo infert ppositū p modū cōclusiōis. ibi: Ecce hec oīa. prim⁹ aūt modus est p h q deus dedit hoi naturale lumē intellect⁹: qd ē q̄si q̄dā impressio luminis diuini: p qd pōt videre q̄d sit bonuȝ ꝛ malū: q̄d agēdū: q̄d fugiēdū: ꝛ pter h dr Psal. iiij. Multi dicūt: q̄s ostēdit nobis bona: ꝛ subdit pp̄ha p modū responsionis: Signatū est super nos lumē vult⁹ tui dñe. q. d. ad eor q̄stionē rñdisti: p h q lumē intellect⁹ i quo pñt videre bonū ꝛ malū eis dedisti ꝛ fm hoc posset ipi iob dici: Qd queris itus habes: ꝛ h est qd dr: Semel loquit deus dādo hoi naturale lumē itellectus qd ē i quolibet hoie. f Et secūdo idipm nō repe. qz aīa intellectiua est imortalis: ꝛ sic nō idiget repetitiōe nec p ɔñs lumē ei⁹ naturale. g Per somnium ꝛc. Hic ponit scdo modus diuine locutiōis cū hoie seu rñsionis. s. p reuelationē diuinā q̄ vt frequēti⁹ fit in somnis: eo q quietatis sensib⁹ a tumultib⁹ exteriorib⁹: aīa ē magis apta ad pcipiēdū diuinas reuelatiōes: ꝛ h ē qd dr: Per somniū ꝛc. sequit. h Et dormiūt ꝛc. tunc eñ sūt somnia min⁹ distorta. i Tūc aperit au. virorū. i. potētias eor cognitiuas ad pcipiendū diuinā instructionē. vñ ꝛ frequēter intellect⁹ p auditū signat: sic frequēter dicimus alicui audis tu. i. intelligis. k Et erudiēs eos ꝛc. accipit hic disciplina nō p cognitione speculabiliū sed agibiliū. vñ subditur: l Ut auertat hoiem ab his q̄ fecit: qd aliquādo fit p reuelationē ipsi factā: quādoq aūt p reuelationē factā alteri q̄ mittit a deo ad ei⁹ instructionē. sicut Petr⁹ missus fuit ad docēdū Corneliū centurionē. Act. x. m Et li. eū a supbia. i. a pctō: qz in omni pctō mortali includit dei cōtēptus. n Eruens aīam ei⁹ a corruptione. s. culpe. o Et vitā illius. a corruptione pene. iō subdit: p Ut non transeat in gladiū: ꝛ fm hūc modū loquēdi poterat dici iob: q deus rñderat sibi terrēdo eū p somnia: vt peniteret d malicia sua: qz ipsemet Job dixerat supra. vij. Terrebis me p somnia ꝛc. q Increpat quoq. Hic ponit tertius modus diuine locutionis seu rñsiōis. scȝ p infirmitatē carnis a deo immissam: qz vexatio dat itellectū: ꝛ facit reuerti ad deū. vñ dr Psal. xv. Multiplicate sunt infirmitates eor: postea accelerauerūt: ꝛ tunc angelus hois custos psentans coram deo ei⁹ pniam impetrat sibi gratiā: ꝛ hoc est qd dicitur: Increpat quoq. s. deus ipm peccatorem. r Per dolorē i le. i. p infirmitatē dolorosam: q̄ facit eū iacere in lectulo. s Et oīa ossa ei⁹ mar. fa. robur corpōis debilitando.

Abominabilis

Universidad de ... Biblio

lo tēptationis afficimur: q̄ de virtutib⁹ nostris inflari potuim⁹: cognite infirmitatis nr̄e tedio extenuamur: ⁊ oīs illa nostrar̄ viriū pinguis viridisq̄ gratulatio: subito anxietatis merore siccabit̃. a Abominabilis. Panē p̄sentis vite delectationē vocat. Unusquisq̄ em̄ cū sibi bn̄ viuēdi p̄speritas arridet: hilarescit: at ipsa hilaritas aīm velut desiderabilis cibus reficit. Sed cum tēptatione pulsat̃ a mēte ei⁹ omne gaudiū respuit̃: q̄ prius eodē gaudio q̄si saciata letabat̃. b Tabescet. Sicut vitijs tēptamur ne intus extollamur: ita extra flagellis terimur: ne qd̄ extra q̄ramus mūdo blādiente seducamur. Tabescet caro ei⁹. Carnis noīe carnis delectatio accipit̃. Tabescit ergo: et ossa nudant̃: q: dū flagellis arguentib⁹: carnalis delectatio extenuat̃: ea q̄ quasi sub carne latuerāt virtutū fortia patefiunt. Nemo quippe q̄ntū p̄fecerit: nisi inter aduersa cognoscit. c Appropinquauit cor. aīa ei⁹. Tēptati iusti aīa corruptioni p̄pinquare d̄r: q: ex suis se virib⁹ pditioni p̄ximū nō ignorat: vt h̄ qd̄ a pditione lōge est: non sibi sed dn̄o tribuat. Appropinquat ergo mortiferis: q: ex infirmitate carnis p̄ximū se peccatis mortē ferentib⁹ respicit a quib⁹ diuino munere tāto magis lōge fit: quanto se eis p̄ximū ex suis meritis dep̄hēdit. Protectio tn̄ dei minus necessaria credit̃: si semp̄ habet̃: vtiliter aliqñ subtrahit̃: vt qd̄ sine ea nihil est homo ostendat̃. d Si fuerit p̄ eo an. Angelus iste x̄ps accipit̃: p̄ nobis aūt patri loq̄tur vnū de similibus. Cū em̄ in cūctis opationib⁹ suis immensa nos virtute trāscēdit: i vno tm̄ a nobis. i. informe veritate nō discrepat: q̄ patri p̄ nobis loquit̃: p hoc qd̄ se nobis similē ostēdit. Loqui em̄ ei⁹ est se p̄ nobis hoīem ostēdere: p̄ter quē nullus equ⁹ inueniret̃ qui sine pctō p̄ pctōrib⁹ intercederet. e Unū de simi. Quia vere hō: s nō ita nat⁹ vt alij: nō ita mortu⁹: necessitate em̄ surgit p se ⁊ die tertio. f Ut annūciet hō equi. Angelus equitatē hoīs annūciauit. Intercedēs em̄ p̄ peccatorib⁹ semetipsum iustū hoīem q̄ p̄ alijs indulgētiā mereret̃ ostendit. g Miserebit̃ ei⁹. Mediator i eo misereť hoīs: q: formā hoīs sumpsit. h Et dicet: Libera eū. Dicere ei⁹ est liberare hoīem: naturā hoīs assumēdo ⁊ liberar̄ demōstrare. Ex ea quippe carne quā sūpsit. etiā hāc oñdit liberā quā redemit. i Ut nō descēdat. De quo supra. Appropinq̄uit corru. i. q: cognoscēdo se corruptiōi p̄ximū nō ignorat iō nō descendat in corruptionē. k Inueni in quo ei p. Ac si apte dicat q: nullus hoīm fuit: q̄ corā deo itercessor iustus p̄ hoīb⁹ appareret: memetipsum ad p̄piciādū hominib⁹ hoīem feci: ⁊ dum me hoīem exhibui: in quo iusto hoīe hoībus p̄pitier inueni. l Cōsūpta ē. c. e. In numeris em̄ humanū gen⁹ supplicijs vitior̄ ⁊ penarū p̄mebat̃: sed veniente redēptore reuertit̃ ad dies adolescētie sue. i. prioris vite integritate renouat̃ vt nō in eo remaneat quo lapsus est: sed ad hoc redēptus redeat: ad qd̄ pcipiendū cōdit⁹ fuit. m Dep̄cabit̃ deū. Quia dū redēptor noster p̄rem p̄ nobis iterpellat: nos q̄z pristine vite torpore discusso ad statū orōnis accēdemur. iō apte d̄r: dep̄cabit̃ deum ⁊ placabilis erit ei. Prius em̄ postulare angelū ⁊ postea hoīem dicit: q: nisi ante ipē dn̄s p incarnationē suā iterpellās p̄rem vitā nr̄am peteret: nunq̄ se insensibilitas nr̄a ad postulāda ea q̄ eterna sūt excitaret: s incarnationis ei⁹ p̄cessit orō vt torporis nr̄i euigilatio subsequat̃.

a ƒ vt p̄bet qd̄ ex se: ⁊ qd̄ ex dei munere. b ƒ. i. afflicte mētis amaritudinē vertit̃ quicquid ante blande satiabat.

a re facit. Abōminabilis ei fit i vitā a†
sua panis: ⁊ anime illi⁹ cib⁹ ante
b desiderabilis. Tabescet caro ei⁹ b
a ƒ q: p̄ aduersa virtutū merita patefiūt.
⁊ ōssa q̄ tecta fuerant nudabunt̃. c† d†
a ƒ in aduersis nō solū robur fortitudinis deregitur: sed et infirmitas humanitatis.
c Appropinquabit corruptioni aīa e†
d ei⁹: ⁊ vita illi⁹ mortiferl. Si fuerit f† g†
a ƒ in vno ostensa generali pestilentia generali remedium subinfert.
e p̄ eo angelus loquens vnūs de h i†
f milibus: vt annūciet hoīs equi-
g h tatē: miserebit̃ ei⁹: ⁊ dicet: Libe- k† †
i ra eū vt nō descēdat in corruptio †
k nem. Inueni in quo ei p̄pitier. †
a ƒ mira dispēsatione de⁹ hoc nobis vertit in penam p quā fecim⁹ culpā.
l Cōnsūpta est caro eius a suppli- †
cijs: reuertat̃ ad dies adolescētie l†
a ƒ etiā ipse hō post angelū: aliter homo ad eterna petenda nunq̄ se erigerer.
m sue. Dep̄cabit̃ deū et plācabilis m† n
a ƒ h̄ recte post amaritudines: vt de sererrore iudicij tristis: ⁊ ita mūdat̃ ocul' bona videat q̄ q̄rit.
n ei erit: ⁊ vidēbit faciē eius in iubi o†
a ƒ ex gr̄a cōtēplatiōis sequit̃ iusticia opationis.
b ƒ iusticia dei est dando: hois accipiendo.
o p lo: ⁊ rēddet hoi iūsticiā suam. Re p†
a ƒ pctōrē se nō cognosceret nisi iusticiā haberet.
q spiciet hoies. ⁊ dicet: Pēccaui et †
a ƒ pena interrogat si se homo vere cognoscit.
vere deliqui: ⁊ vt erām dignus
r nō recepi. Liberauī enim animā
a ƒ viua em̄ lectio est vita bonorū quā respiciēdo dicer.
s suā ne pgeret in interitum: sēd vi
t uens lucē videret. Ecce hec oīa q†
opatur deus tribus vicibus per r

a Abominabilis ei fit i vi. sua panis. i. oīs cib⁹: etiā ille q̄ ante erat sibi delectabilis: ⁊ h̄ p̄pter casū appetit⁹. b Tabescet ca. ei⁹: q: h̄ sequit̃ ad abominationē nutrimēti. c Et ossa q̄ te. fue. carne. d Nudabunt̃. i. apparebūt p̄supra carne. e Appropinq̄bit cor. aīa ei⁹. i. vita q̄ p aīam designat̃ eo q̄ viuificat corpus. f Et vita il. mor. i. causis mortē inducētib⁹: ⁊ fm̄ h̄ potat̃ dici ipi iob: q̄ de⁹ rñderat ei: carnē ei⁹ multipliciter affligēdo. g Si fue. p̄ eo. i. p̄ eo sic afflicto: penitēte tn̄. h Angelus lo. i. pniam ei⁹ deo pponēs. i Un⁹ de mi. fm̄ illō Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei ⁊c. k Miserebit̃ ei⁹ ⁊ di. libera eū: vt sit executor diuine miscōie: cui⁹ erat allegator. l Reuertat̃ di. ado. i. ad p̄stinā sanitatē ⁊ p̄speritatē. m Dep̄cabit̃ deū. p remissione sui peccati. n Et pla. ei erit. dando ei effectū desideratū. o Et vide. fa. ei⁹ i iu. i. i mirabili gaudio: q̄ quidē visio icipit h̄ p fidē: s cōsūmabit̃ i futuro p apta visionē. p Respiciet ho. ⁊ di. pec. i. nō verebit̃ cōfiteri peccatū suū: etiam in cōspectu hominum: ⁊ isto mō poterat dici iob q̄ erat sibi respōsum a deo: q̄ sibi dederat āgelū custodē paratū ei ipetrare gratiā: si emendat⁹ fuisset post corpis sui flagellationē. q Ecce h̄ oīa. Hic applicat heliu p̄dicta ad p̄positum: ⁊ scdō monet iob ad itelligēdū. ibi: Attēde iob. Circa p̄mū d̄r: Ecce h̄ oīa. i. reuocatiōes a pctis p̄dict' modis: ⁊ rñsiōes de agendis. r Opat̃ de⁹ ⁊c. s. pctōres i h̄ loco dicit: Ra. Sa. q̄ trib⁹ vicib⁹ tm̄ recipit de⁹ peccatorē ad pniām: s si q̄rto recidiuet nō recipit̃ āpli⁹: s refutat̃ ad gehēnā: ⁊ ad h̄ inducit x̄bū Amos p̄phe. ij. Sup tribus scelerib⁹ isrl': ⁊ sup q̄ttuor nō p̄uertā. q. d. dn̄s: si q̄rto recidiuet: ad miscōiam eū nō recipiā: s illō dictū ē erroneū: q: ē p̄ dicta oīm sctōr̄: ⁊ p̄ scptura noui ac ve. te. Dic ei saluator Luce. vj. Estote misericordes sic ⁊ pater vester ⁊c. ⁊ Petro q̄rēti quotiens pctm̄ sit dimittendū fratri Matth. xviij. dicit: Nō dico tibi vsq̄ septies: sed vsq̄ septuagies septies: id est toties quotiens: vt exponit Aug⁹. ergo ⁊ pater cele

n Et videbit fa. ei⁹. Post laborū em̄ certamina: post tēptationū fluct⁹ in excessu aīa suspendit̃: vt cognitionē diuine p̄ntie cōtēplet̃. Jubilū aūt d̄r ineffabilē mētis gaudiū: qd̄ nec abscōdi pōt nec sermonib⁹ aperiri. Et tn̄ q̄busdā motib⁹ p̄dit̃: q̄uis nullis p̄prietatib⁹ exprimat̃. o Et reddet ho. iu. s. Nō quā ex semetipso habuit: s quā cōdit⁹ vt haberet accepit: vt iherere deo libeat: vt minacē ei⁹ sententiā ptimescat. p Respiciet hoies ⁊c. Scriptura nūq̄ hoīs dicit q̄s a bestijs rōne distinguit. i. q̄s nō atteri bestiali passionū motu demōstrat. Et est sensus: Sanctorū virorū exēpla cōspicit: atq̄ ex eorū coopatione se pensans: iniquū se esse cōp̄hendit. q Peccaui ⁊ vere ⁊c. Qui malorū exempla cōsiderat minus se peussum q̄ merebat̃ agnoscit: q: in illorū iusticia cōspicit: q̄ graui culpa fuerit quod errauit. Peccaui ⁊ vere. Vere nō vt q̄ verbotenus se pctōrē fatet̃ ⁊ tn̄ se defendit si arguit̃: hic talis humilis vult videri nō esse. r Liberaui em̄ ⁊c. Quia p̄ueniente diuina gratia in operatione bona: nostrū liberū arbitriū sequit̃: nosmetipsi nos liberare dicimur: q̄ liberanti nos dn̄o consentimus. s Sed viuens lucem videret. Lucē. s. veritatis quā corde mortuus videre nō possit: vel viuēs tunc lucem respicit: qui dn̄m ad iudiciū liberis oculis cordis in forma diuinitatis attendit. t Ecce hec oia operatur deus. De tēptato flagellatoq̄ homine dictū est superius. Abominabilis ei fit in vita sua panis ⁊c. Inferius vero subnexum est. Dep̄cabitur deū ⁊ placabilis ei erit ⁊c. In his sentētijs: ⁊ supra meror amaritudinis ⁊ infra subiecta est leticia securitatis. Morq̄. subdit̃: Hec omnia operat̃ deus tribus vicib⁹ p. Ac si diceret qd̄ de vno dixi h̄ tribus vicib⁹ p singulos agit̃ id est merorē ⁊ leticiā: i vniuscuiusq̄ electi aīo tribus modis alternari inuenim⁹. i.

cōuersione   stis dimittit

cōuersione: p̄batione: morte. In cōuersione grauis meror est: cū vult desideriorū tp̄aliū graue onus abijcere: ⁊ leue iugū dn̄i libera seruitute portare: sed occurrit illa familiaris sua carnal' delectatio. Que aūt tūc cordis in illo anxietas: cū hic sp̄us vocat: hic caro reuocat: vt dici possit de eo. Abominabil' ei fit i vita s. p. ⁊c. Sed q: diuina gr̄a diu eū hac difficultate affici non p̄mittit: ruptis peccator̄ vinculis ad libertatem noue cōuersatiōis cōsolando pducit: ⁊ p̄cedentē tristiciā subsequens leticia refouet: q: inchoatione p̄uidebat de⁹ blanda q̄ nemo putet p̄fectionē: vt de eo dici possit: Dep̄cabit̃ deū et placabilis ei erit ⁊c. Post primā aūt vocem meroris ⁊ leticie quā vnusquisq̄ p studium cōuersionis agnoscit. scd̄a suborit̃: ne securitatis negligētia dissoluat̃: vt hostes in deserto occurrūt: post submersos egyptios imediate amara vt p̄bet in fine sūma. Plerūq̄ em̄ euenit vt iam cōuersum insurgentia plus q̄ in initio vitia cruciēt: ⁊ repugnāt' aūm iā iamq̄ quasi in lapsum desperationis inclināt: vt de eo dici debeat. Abomīa. ei fit i v. s. p. ⁊c. Sed q: misericors de⁹ p̄bari nos pmittit tēptationib⁹ nō reprobari: citius consolatio occurrit: ipugnātesq̄ cogitationum mot⁹ interna pace trāquillat: vt de hoc temptato liberatoq̄ hoīe debeat dici. Uidebit faciē ei⁹ in iu. Post pcussionis cōtamina et post p̄batiōis erūnā: solutioni carnis appropinquās nōnunq̄ terrore districte vindicte etiā iusta aīa turbat̃: timēs mag' mala q̄ nō intelligit: cui et si quid in hac vita tranquillū sapere potuit: mortis articulo interueniēte cōcutit̃: vt iure dici debeat. Abominabil' ei fit in. v. s. p. Sed q: iustor̄ aīe alienis quibusq̄ cōtagijs ipso sepe mortis pauore purgant̃: ⁊ eternā retributionē pcipiunt. Plerūq̄ vero cōtēplatione quadā retributionis interne priusq̄ carne expolient̃ hilarescunt ⁊ recte dicit̃: Uidebit faciē ei⁹ in iu. ⁊c. Sed q: electi cuiusq̄ mēs vel labore p̄uersionis: vel tēptatione p̄batiōis vel formidine solutionis atterit̃: atq̄ ipsa attritione purgata liberat̃. Sequit̃: a Ut reuocet aīas cor̄ a cor. Lux moriētiū ē quā corporeis oculis cernim⁹. Illuminant̃ aūt a luce viuētiū q̄ despecto tp̄ali lumine ad splēdorē interne claritatis recurrit: vt ibi viuāt vbi verū lumē videant: vbi nō aliud lumē: aliud vita est. b Attēde iob ⁊c. Heliu postq̄ multa sapientie p̄funda digessit: qualē se apud se habeat: hac locutione manifestat. Immēsa em̄ sup̄bia est: a seniore sibi reuerentiā exigere: ⁊ silentiū impare meliori. c Si aūt habes qd̄ lo. re. m. Justi p̄dicatores dū corripiūt se humilitatis gr̄a: in eo qd̄ corripiūt ne forte fallant̃ exquirūt: correptisq̄ licētiā tribuūt: vt si q̄d p̄ se ipsi iusti⁹ sentiūt: fateant̃: hoc arrogātes imitari appetūt: paulisp em̄ in x̄bis elatiōe postposita: q̄si quos corripiūt si forte rep̄ire poterūt. iusticiā querūt: nō q: ita sentiūt: sed q: ornari p̄ hūilitat' speciē p̄cupiscūt ne videant̃ tumidi vt sūt. d Uolo ei te ap. iu. Quia hoc ex corde nō p̄tulit: audire qd̄ q̄sierat nō expectauit. Nā ilico subiunxit: e Qō si non ha. au. Heliu dicit qd̄ q̄sierat nō p̄misit: s mox q̄ intrīsec⁹ gestabat erupit.

a singulos vt reuocet aīas eorum
a corruptione: ⁊ illuminet luce vi
a ƒ p̄priū est arrogantis: veris supba miscere.
b uētiū. Attēnde iob ⁊ audi me: et a
c tace dum ego loquor. Si aūt ha
d bes q̄d loquar' rñde mihi: loq̄re:
a ƒ nō ex corde h̄ dixit eū ñ expectās: stati subdit
e Uōlo em̄ te apparere iustū. Q: si b c
nō habes audi me. Tace ⁊ doce
bo te sapientiam.

stis dimittit pctm̄ peccatori totiēs quotiēs vere penitet. Itē est p̄tra scripturā vete. te. q: j. Reg. legit̃ dd̄ peccasse i morte sacerdotū nobe. vnde pctm̄ suū recognoscēs ⁊ penitēs dixit. j. Reg. xxij. Ego sum reus oīm aīarū p̄ris tui. sicut ibidē exposui. Itē i adulterio cū bethsabee: ⁊ homicidio vrie de quo etiā penituit ⁊ veniā obtinuit. p̄pter qd̄ dixit ei nathan. ij. Reg. xij. Dn̄s q̄z trāstulit pctm̄ tuū. Tertio in fractiōe iuramēti qd̄ fecerat ionathe de federe cōseruādo ad ipm̄ ⁊ semen suū: ⁊ tn̄ hereditat' medietatē Miphiboseth filij ionathe dedit Sibe pessimo detractori: etiā postq̄ sciuit innocētiā Miphiboseth ⁊ maliciā Sibe. vt hr̄. ij. Regū. xix. ⁊ d h̄ similiter penituit ⁊ veniā habuit: lz nō sit exp̄sse scriptū q: postea sctē vixit. Quarto peccauit i nūeratiōe p̄pl'i ⁊ veniā obtinuit. vt hr̄. ij. Reg. vl. Ex quo pz manifeste falsū dictū Ra. Sa. s. q̄ post tertiū recidiuū venia nō det̃. Ad hoc etiā facit dictū dn̄i p Ezech. xxxiij. d. Morte morieris ⁊c. subdit̃ postea: Oīm peccator̄ ei⁹ nō recordabor. Ex quo pz q̄ q̄ntūcūq̄ recidiuādo q̄s peccauerit: x̄e tn̄ penitēs veniā obtinebit. Itē est contra rōnē. q: si post tertiū recidiuū nō hr̄ venia: h̄ ē p̄p̄t aggrauationē peccati ex recidiuo. Si aūt aliq̄s ponatur peccare tāto tp̄e absq̄ interruptiōe pcti p pniam: nō ē dubiū q̄n ei⁹ pctm̄ graui⁹ ē q̄ si fuisset iterruptū frequēter p pniam: ⁊ tn̄ de isto sic cōtinuante pctm̄ si finalr̄ peniteat: oportet fm̄ Ra. Sa. p̄cedere q̄ veniā obtinet: eo q̄ nō solū semel: s etiā ter recipit̃ ad pniam fm̄ eū. q̄ multo forti⁹ ille q̄ frequēter pctm̄ iterrupit p pniam: ⁊ recidiuauit p culpā: quātūcūq̄ recidiuauerit: dū tn̄ finalr̄ vere penituerit: veniā obtinebit. Dictū etiā Amos allegatū nō valet: q: nō iducit ver̄ ipi⁹ intellectū: qd̄ alit̃ exponit̃ text⁹ supra posit⁹. Hec oīa opat̃ de⁹ trib⁹ vicib⁹. i. monēs peccatorē ad pniam totiēs q̄tiēs indicat expedire: vtit̃ tn̄ heliu nūero t'nario humanis iudicijs alludēdo: i q̄b⁹ sniam p̄cedit trina monitio. a Attende iob. Hic p̄ūr heliu iterū excitat iob ad attētionē q̄si magna dictur⁹. ⁊ pz lr̄a vsq̄ ibi: b Uolo em̄ te ⁊c. q. d. vellē q̄ tu posses vere h̄ oñdere. c Q: si nō ha. i. q: nō habes: reputabat ei eū certitudinalit̃ iniustū: vt pz ex supra dictis. et ex sequētib⁹ apparebit. Si aūt p̄sideret̃ p̄dicta heliu rñsio ad dicta iob: nō videt̃ valere. Job em̄ nō q̄rebat disputare cū deo p̄sūptuose ⁊ de pari sicut heliu iponit sibi: p̄ut fuit supra declaratū. xiij. Itē petebat iob declarationē x̄itat' sue inocētie p diuinā sniam: nō tm̄ p̄ se q̄ntū p̄ alijs: vt recederent ab errore q̄ credebāt nullū flagellari in p̄senti nisi p̄ peccat' suis: sicut ⁊ dn̄s fecit i fine libri. d. Nō estis locuti corā me rectū sic seru⁹ me⁹ iob: ⁊ iō petitio iob non fuit frustra aut supflua: vt asserit heliu: sicut nec dn̄i finalis snia. Ca. XXXIII

Moraliter. † Audi q̄ iob. Modus arrogātis est cū disputat de scia ⁊ eloquētia se iactare. Primū fec̄ heliu cū dicit. † Sniam labia mea purā loquet̃. Scōm āt. cū subdit̃: † Et eloquētia mea nō sit tibi grauis. q̄ q̄ vult iactantie notā euitare: debet i legēdo disputādo et alijs actib⁹ scholasticis exercēdo a verbis talibus abstinere. † Dixisti ergo. sicut dixi pleni⁹ i expositione lr̄ali heliu cū iob in aliquo p̄cordabat. s. q̄ post mortē fit aliqua punitio pctōr̄. lz nō tota ⁊ p p̄sequēs p̄miatio meritor̄. ⁊ i hoc a trib⁹ amicis suis discordat. sīr discordabat a iob in hoc q̄ penas hic infligi sentiebat tm̄ p̄ peccatis: ⁊ in hoc cōueniebat cum alijs. q̄ q: videbat iob grauiter afflictū: cōsequēter tenebat ipm̄ peccasse multū et p p̄sequēs iniuste cōqueri de punitione graui vt pz in textu: ⁊ sic ex duob⁹ istis p̄cludit contra iob. † Hoc est ergo in quo nō es iustificat⁹ ⁊c. Sciēdum aūt q̄ licet heliu p̄tra iob arroganter in plurib⁹ ⁊ male loquat̃: tn̄ multa vera dicit que nūc fm̄ sensum mysticū exponent̃. † Semel loquit̃ de⁹ ⁊c. i sacris scriptur' de⁹ locut⁹ ē sanct' suis nō solū p̄ se sed p̄ alijs: ⁊ iō p diligēs studiū debet homo in scripturis illis de credibilib⁹ et agibilib⁹ querere dei intentionē: ⁊ nō ex presumptione sue sanctitatis petere vl' expectare iterum sibi fieri reuelationem: sicut sunt aliqui qui fantasias suas ⁊ somnia credunt esse oracula diuina. Sed quoniā humilib⁹ ⁊ deuotis de⁹ aliquādo reuelat sua secreta: sicut d̄r Matth. xj. abscondisti hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ reuelasti ea paruulis. iō sequit̃. † Per somniū in visione nocturna ⁊c. p somniū em̄ in quo vacant sensus exteriores et laborant interiores: significat̃ cessatio ab exteriorib⁹ negocijs: ⁊ diligēs studiū in scripturis: ⁊ ⁊ tūc de⁹ instruit hoīem de suis secretis. † Ut auertat eū ab his que fecit. i. a peccatis que nō sunt a deo. sed a nobis † Et liberet eum a superbia. que est in omni mortali culpa. ⁊ sic eruit eum a corruptione culpe et a gladio gehenne. † Increpat quoq̄ per dolorem in lectulo. Lectulus iste dici potest carnalis delectatio in quo nimis iacuerat ille cui Paul⁹ dicebat Ephe. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis ⁊c. In hoc lectulo increpat deus p dolorem quādo viuēti carnaliter incutit extremi iudicij ⁊ penarū inferni terrorē. † Et oīa ossa eius marcescere facit. q: tunc animus hominis pre horrore stupescit. † Abominabilis ei fit in vita sua panis. nam delectatio praua qua viuebat in peccatis fit ei abominabilis. † Et ossa que tacta fuerāt. carnis pinguedine. † Nudabunt̃. ex asperitate penitētie. † Appropinquabit corruptioni aīa illi⁹. q: p diligētē p̄siderationē pctōrū pēsat feditatē illor̄. † Et vita illi⁹ mortiferis. i. mortalib⁹ peccatis in p̄cedenti vita cōtractis. † Si fuerit p̄ eo angelus loquens. hic accipit̃ si p̄ q: quia angeli sancti offerūt deo bonorū merita Tobie. xij. Quando orabas cū lachrymis. sequit̃: ego obtuli orationē tuā dn̄o. † Un⁹ d milibus. fm

Pronūciās

Universidad de
Biblio

bus. ſm illō Dañ. vij. Milia miliū miniſtrabāt ei ꝛc. † Mi ſerebit eius: remittendo culpā. † Et dicet libera eum. reprimēdo demonis potentiā. † Ne deſcendat. in gehennam. † Inueni ī quo ꝓpitier ei. ꝛ qđ ſit illud oſtendit cū dicit: † Cōſumpta eſt caro ei⁹ a ſupplicijs. i. carnalis ei⁹ vita ꝑ penitentie ſupplicia. † Reuertat ad dies adoleſcentie. ꝑ puritatē cōſcientie. † Deprecabit deū. ꝓ cōſecutiōe glīe. † Et videbit faciē eius in iubilo. in pñti ꝑ internā cōſolationē ꝛ ī futuro ꝑ aptā viſionē. † Reſpiciet hoīes. de ſua mutatione mirantes. † Et dicet peccaui ꝛc. i. auſteritatē penitentie nō accepi ſm quātitatē peccati. † Ecce hec oīa operat de⁹ trib⁹ vicibus. nā in iuuentute ſenectute ꝛ medio tpe inducit homines ad emendationē vite ſue.

In ca. xxxiij. vbi dicit in poſtilla. Si potes reſponde mihi q. d. nō debes cōtemnere iuuētutē meā ꝛc.

Additio. j.

Hoc qđ dicit: Si potes rñde mihi ꝛc. nō videt exponēdū ſic: ꝙ heliu ī his verbis ꝛ ſequētib⁹ intēdebat monere ipm iob ne cōtēneret heliu ꝓpt iuuētutē ſuā: ipſe em heliu erat ita arrogās ꝙ pſumebat de ſe ꝙ eſſet dignior ꝛ ſapiētior ipo iob: vñ in fine hui⁹ capituli dicebat ei: Audi: tace: ꝛ docebo te ſapientiā: ſed iſta verba videt poti⁹ referēda ad hoc qđ ſupra dixerat iob ca. ix. Auferat a me virgā ſuā ꝛ pauor eius nō me terreat: loquar ꝛ nō timebo eū: neqꝫ em poſſum metuēs rñdere. de qbus verbis videt ꝙ iob licet qñqꝫ videbat ſe deſiderare diſputare cū deo. tñ cū h deſiderabat ꝙ poſſet talē diſputationē facere ſine terrore ne ꝑ metū ſua rñſio impediret: iō heliu dicebat ipſi iob īmediate ante vba pdicta: Si potes rñde mihi aduerſus faciē meā conſiſte. i. nō debes te excuſare a rñſione mea ꝓpter timorē ſeu terrorem quē de me habeas. cui⁹ rōnē ſubdit d. Ecce ꝛ me ſicut ꝛ te fecit deus. i. ambo ſum⁹ pure creature: qua rōne nō debes timere: ꝛ de eodē luto ego qꝫ format⁹ ſum. q. d. nō habeo ꝓrogatiuā ſuꝑ te in naturalib⁹: ꝓpter quā debeas me timere et excuſare te vt nō reſpōdeas: ſꝫ qꝛ ipſe heliu pſumebat de ſe ꝙ habebat magnā ſciētiā ſibi diuinit⁹ datā: ſimiliter ꝛ altā eloquētiā. iō ſubditur: Uerūtamē miraculū meū te nō terreat ꝛc. q. d. licet ī bonis naturalib⁹ nō excedā te: ꝓpter q̄ debeas me timere: excedo tñ te in ſcientia ꝛ eloquētia mihi diuinit⁹ datis: ꝛ iſta rogo ne terreāt te: vt ꝓpter hoc dimittas rñſionē: ꝛ iſta dicebat alliciens eū ad rñſionē: ſicut infra ī fine hui⁹ capituli dicit: Si autē habes qđ loquaris: rñde mihi: volo em te apparere iuſtū: ꝛ pdicta expoſitio cōcordat cū gloſa q̄ ſuꝑ illud verbum: Uerūtñ miraculū meū ꝛc. ſic dicit: Paulus humiliter ſua alta: verbū ſolatij vocat: loquēs hebreis: iſte ſuā minimā ſciētiā ꝛ eloquētiā miraculū vocat ꝛc.

In eo. ca. xxxiij. vbi dicit in poſtil. Circa primum dicit: Ecce hec omnia. i. reuocatiōes a peccatis ꝛc.

Additio. ij.

Licet dictū Ra. Sa. in h ꝙ aſſerit ꝙ trib⁹ vicib⁹ tm̄ recipit de⁹ pctōres ad pniam ꝛ nō ampli⁹ ſit manifeſte erroneū: ꝑut poſtillator ſufficiēt oñdit: nō tñ ē incōueniēs dicere ꝙ heliu dicit. Ecce h oīa opat de⁹ trib⁹ vicib⁹ ꝑ ſingulos. h intēdebat ſic Ra. Sa. expoſuit: ꝑut etiā verba magis ſonāt: Heliu em nō credit fuiſſe ꝓpheta: vt ſtandū ſit dict⁹ ipſius: potuit ei in h errare ſicut etiā errauit ī cōdēnatiōe iob. Qđ aūt inducit poſtil. de dauid ꝙ peccauit ī morte ſacerdotū Nobe: iprobatū fuit ī additiōe ſuꝑ. ij. Reg. xv. nihilomin⁹ tñ ex hiſtoria dđ pōt induci: ꝙ deus recipit pctōres ad pniam etiā poſt tertiā recidiuationem. Peccauit em dđ ī primo adulterio bethſabee. ſcđo ī homicidio vrie. tertio ī fractiōe iuramēti facti ionathe. q̄rto ī numeratiōe ꝑpli ꝑut poſtil. deducit: ꝛ tñ dđ finalr penituit ꝛ cōnumerat īter ſctōs: cū de⁹ poſt mortē ipi⁹ dđ ſepe vocat eū ſuū ī ſcpturis ſacr⁹: ꝓpt quē etiā poſteritati ſue multa bñficia cōceſſit: vt ptꝫ Eſa. xxxvij. Et ptegā ciuitatē iſtā vt saluē eā ꝓpter me: ꝛ ꝓpter dđ ſeruū meū: ꝛ ī eodē Eſa. lv. Feriā vobiſcū pactū ſempiternū miſeđias dđ fidelis: ꝛ ī mult⁹ alijs locis Eſa.

Replica.

In ca. xxxiij. vbi poſtillator exponit verba heliu. d. Si potes rñde mihi. q. d. nō debes cōtēnere iuuētutē meā. ſꝫ Bur. aliter volēs vba heliu īterpꝛtari: īuoluit ipm ī ꝯdictorijs: qb⁹ vt puto ipe heliu īuolui noluiſſet: primo Bur. dicit eū fuiſſe arrogantem ſic ꝙ pſumebat ſe digniorē ipo iob ꝛ magis ſapiētem. ſcđo Bur. dicit heliu ſentire ꝙ nullā ꝓrogatiuā haberet vltra iob ī naturalib⁹: ſꝫ quō q̄ſo ſtāt illa ī figura ꝙ arrogās ſe pſumeret digniorē: ꝛ diceret ſe nullā hr̄e ꝓrogatiuā ī naturalib⁹: vere eī arrogās naturalia ſani hoīs nō eq̄parat naturalib⁹ leproſi ꝛ extreme īfirmi cuiuſmōi fuit iob: nec ſūt illa vba arrogantis ſꝫ hūiliter ſentiēt⁹. cū dr: Me ſicut te ð eodē luto fec de⁹: nec valet ꝙ Bur. adducit de. ix. ca. ꝙ qꝛ iob allegauit ſe timere deū iō metuebat deo rñdere: ꝙ iō heliu eſtimauit iob timere ſiſr ſe: ꝛ ſic metueret rñdere. Job eī ſctūs timēs deū rōnabiliter hoīem timere nō debuit: ꝛ q̄ ꝛ amicos ſeniores diſputādo et errores eoꝝ obiurgādo cōuicerat: viſimilit iuuenē heliu nō timuit nec ei rñdere recuſauit: ꝛ ſic ptꝫ ꝙ Bur. timorē iob erga deū ad heliu male trāſtulit ꝛ cōparauit. In eodē vbi poſtilla. reprobat errorē Ra. Sa. circa expoſitionē illi⁹ dicti heliu: Hec oīa opat de⁹ trib⁹ vicib⁹ ꝛc. ꝛ veri⁹ exponit: Burg. notat poſtil. ī duob⁹. pmo ꝙ exponit dictū heliu ſcđm modū faciēdi hūanū: ſꝫ Bur. dicit ꝙ heliu errauit: ſic Ra. Sa. q̄ eū erronee expoſuit. ī h aūt Bur. videt deficere. nā nō ē veriſile ꝙ. ſ. iob tā magnū errorē. ſ. ꝙ de⁹ tm̄ trib⁹ vicib⁹ parceret peccāti reliquiſſet intactū: cū etiā minores amicorū errores obiurgabat. ſcđo Bur. notat poſtil. ī exēplo poſito ð dauid circa necem ſacerdotū: hui⁹ correctionē vide. ij. Reg. xv.

Glo. ordi.

Ca. XXXIII

A a Ronunciane itaqꝫ heliu ꝛc. Quid ꝑ hui⁹ ꝓnūciatiōis vocabulū niſi inflatio elationis oſtendit: vt verba que de alta radice ſupbie veniebāt: cū quadā quaſi altitudine et diſtrictione ꝓcederent. b Audite ſa. verba mea. Ac ſi diceret. Sicut nec auris eſcas: nec guttur verba cognoſcit: ita nec ſtult⁹ quiſqꝫ ſapientiū ſniam ītelligit. Sapiētes q̄ ītelligite qđ dico q̄ poteſtis ea q̄ fuerīt dicta cognoſcere. Sꝫ qꝛ pdicationē arrogātiū null⁹ admitteret: ſi nō aliqđ hūilitat⁹ imagine ꝑmiſceret rurſū q̄ſi ad quādā eq̄litat⁹ ꝯcordiā cōdeſcēdit c Judiciū. Atꝫ h iudiciū ex hūilitate q̄ſierit: ex ſe q̄ntib⁹ pēſat. d Quia di. ꝛc. Quia h minime dixerit req̄ſita ſacri eloquij vba teſtant.

Quis ē vir

Capitulū: XXXIIII

a ſ q̄ſi ſuꝑ indignos h celit⁹ effūdat

Ronunciane itaqꝫ heliu etiā hec locutus eſt:

a ſ n̄ mis timet q̄ ſua verba nō putat decēter audiri niſi a ſapientibus.

b Audite ſapientes verba mea: et b+

a ſ auris nō querit ſapientes facere: ſed ſapientibus ſe oſtendere: vt doct⁹ a doctis. audiat.

eruditi auſcultate me. Auris enī c verba probat: ꝛ guttur eſcas gu

c ſtu diiudicat. Judicium eligam⁹ d nobis: ꝛ inter nos videam⁹ quid e

ſ de hoc iudicemus.

d ſit melius. Quia dixit iob: iuſt⁹ f+ ſum ꝛ de⁹ ſubuertit iudiciū meū. g

Nico. de lyra

Ca. XXXIIII

Ronūcians q̄ꝫ. Premiſſa heliu repetitiōe ꝛ rñſiōe ei⁹ ad dicta iob. Hic icipit arguere ꝯ ipm. dixerat aūt iob duo ꝯ q̄ arguere ītēdebat. Unū erat ꝙ videbat ſibi ꝙ iob deo iponeret iniuſticiam. ſcđo ꝙ ſibi falſo attribueret iuſticiā. ꝛ iō pmo arguit ꝯ pmū. ſcđo ꝯ ſcđm ca. ſe. tertio ꝯ vtrūqꝫ ſimul q̄ſi diſputationē a pncipio reſumēdo. c. xxxvj. pma ī tres. qꝛ pmo audiētiā petit. ſcđo ad ꝓpoſitū arguit. ibi: Abſit a deo impietaſ. tertio ipi iob locū loq̄ndi tribuit. ibi: Quia q̄ ego locut⁹ ſū ad deū. Circa pmū ſciēdū ꝙ heliu reputabat ipſū iob paſſionib⁹ ire ꝛ triſticie mente turbatū. ꝛ ꝑ ꝯñs ad capiēdū vba ei⁹ min⁹ aptū: ꝓpt qđ petit audiētiā ſapientū. a Audite ſa. ꝛc. ꝛ cām ſubdit. d. c Auris em. vba ꝓbat ꝛc. q. d. ſicut ſenſus exteriores ð ꝓprijs ſenſibilib⁹ recte iudicāt: ſic ꝛ ſapiētes de intelligibilib⁹. iō ſubdit: d Judiciū eli. nobis. ð dict⁹ iob: ꝛ de illis q̄ dictur⁹ ſum e Et īter nos vi. ꝛc. i. veri⁹ dictū. ſ. ſuū an meū. ꝯñr repetit ī breui dicta iob ꝯ q̄ ītendit diſputare. f Quia dixit iob iu. ſū. h accepit ex eo qđ ſupra dixerat Job. xxvij. ca. Juſtificationē meā quā cepi tenere nō deſerā: ꝛ in h ſatis bene repetiuit dictū iob. g Et de⁹ ſubuer. ꝛc. h accepit iob ex eo qđ ibidē iob pmiſerat. Uiuit de⁹ q̄ abſtulit iudiciū meū: ꝛ in h male repetiuit. qꝛ hoc nō dixerat iob ex ꝓpria ſentētia: ſed quaſi cōcludēs ex dictis aduerſariorū: ſicut ibidē dictū fuit. Dato etiā ꝙ iob ex ꝓpria ſententia h dixiſſet: adhuc male repetiuiſſet. aliud em eſt iudicium ſubuertere et aliud auferre. Subuertere em iudicium ſemꝑ eſt malum: nec poteſt bene fieri ꝓpter quod non poteſt deo cōpetere. auferre vero iudiciū non eſt aliud niſi non vti iudicio: qđ poteſt bene fieri in caſu in quo iudex vtit miſeđia ꝛ nō rigore: ꝛ h maxime poteſt fieri a iudice q̄ habet plenitudinem ptātis: ꝛ qui nulli aſtringit: cuiuſmodi

Glo. ordi.

a Quis eſt vir vt eſt iob. Quis eſt vir vt eſt iob vt ſubaudiat nullus. Ecce quē dñs dixit diabolo abſqꝫ cōparatione iuſtū: cum heliu aſſerit abſqꝫ cōparatione peccatorem: de quo ſubdit: b Qui bibit ſubſan. q. a. ꝛc. Aqua cū bibit: ita liquide ſumit vt ad ſorbēdū nulla ſui pinguedine retardet. Subſannationē vero vt aquā bibere: eſt deū ſine aliquo obſtaculo cogitationis irridere. c Dixit em nō ꝛc. qđ qꝛ minime dixerit: ſi q̄s beati iob verba legit agnoſcit. d Ideo viri cordati au. me. ꝛc. Iterum faſtu ſuperbie eos querit: qui quaſi digni ſe valeant intelligere. e Abſit a deo impietas. Bñ dixit: qꝛ omnipotenti deo iniquitas vel impietas nō eſt. f Opus em ho. red. ei. ꝛc. In hac vita nequaqꝫ hoc agit. Nā et multos illicita ꝑpetrantes gratuito puenit atqꝫ ad ſancta opa cōuertit: ꝛ nōnullos actib⁹ rectis deditos: flagello interueniente corripit. g Uere ei deus nō cō. f. Fruſtra cōdemnare nō pōt ea cōdemnatione q̄ in extremo punit omne qđ hic quiſqꝫ inique cōmiſerit: nec omnipotēs ſubuertit iudiciū: qꝛ et ſi minus recta videntur eſſe que patimur: recta tñ in occulto examine decernūt. h Quem conſti. aliū ſ. t. Nullū ꝑ ſe em regit mundū q̄ ꝑ ſe condidit nec eget adiutorijs ad regēdum: q̄ nō eguit ad faciēdū. Sed h idcirco dicit: vt indicet: qꝛ oīpotēs de⁹ ſi ꝑ ſemetipſum regere nō negligit qđ creauit: qđ bñ creauit vtiqꝫ bñ regit: ꝛ qđ pie cōdidit: impie nō diſpoſuit. i Si dixerit ad eū. Curuū ē cor ei⁹ cū ima appetit: dirigit cū ad ſupna ſubleuat. Spiritū aūt ꝓ internis cogitationib⁹ ꝛ flatū q̄ ꝑ corpus trahit ꝓ internis actionib⁹ ponit Deum ergo ſpiritū hoīs ꝛ flatū ad ſe trahere: eſt ad cōuerſionē ſui deſiderij: ꝛ interiora noſtra ꝛ exteriora cōmutare: vt omne qđ eſt bō ad deū a q̄ ē: ꝛ interi⁹ deſiderādo ferueat ꝛ exteri⁹ ſe edomādo cōſtringat. k Deficiet oīs caro ſimul. Simul oīs caro deficit qñ iam nullus ſuis motib⁹ ſeruit. Homo in cinerē reuertit. cū humilitatis ſpū tangit: ꝛ nil ſe eſſe aliud q̄ꝫ cinerē recordat. l Si habes q̄ intel. au. q. d. Iſti ſunt quotidiani defectus: q̄ in cordib⁹ reproboꝝ fiūt: vt ſemꝑ in deteri⁹ cant. Superi⁹ dubitauit ſi poſſet bear⁹ iob ꝓferre qđ iuſtū ē. nūc vero diſcutit: ſi h ꝙ dr ſaltē poſſet audire. m Nunqđ q̄ nō amat ꝛc. Amat iudiciū quiſquis vias ſuas ſubtiliter diſcutit: ꝛ ſecretariū mentis ingreſſus: qđ dñs ipſi tribuat: quid ipſe dño debeat pēſat. Qđ iob fecerat q̄ in expiatiōe filioꝝ etiā ꝓ cogitationibus offerebat: nec cōdēnauerat eū q̄ iuſt⁹ ē: ſꝫ cur ſine pctō ꝑcuſſus fuerat: ī dolore poſit⁹ cū humilitate requirebat. Quia ergo heliu dixit ꝙ is qui nō amat iudiciū ſanari nō poteſt. Arguens beatū iob ꝙ iudiciū nō amaret: ꝛ ꝙ eū qui iuſtus eſt ꝯdemnaſſet: illico eiuſdem iuſti. i. domini iuſticiā ſubdit dicēs: n Qui dicit regi apoſtata ꝛc. Supbus rector totiens ad culpā apoſtaſie dilabit quotiēs pēſſe hominib⁹ delectat: ꝛ honoris ſui ſingularitate letat: quaſi nō ſit vn⁹ ex his q̄ pſunt: ꝛ non ſub dño: qđ nō niſi ex imitatione illi⁹ q̄ deſpectis angeloꝝ ſocietatib⁹ dixit: aſcēdā ſuper. a. n. ct. e. ſ. a. o Qui vocat duces impios. Quia dū dominando pſunt exemplo ſue ſuperbie ſubditos ad impietatē trahūt. Tunc vero ſolum poteſtas bene regit: cū nō amādo: ſed timēdo retinet: que vt miniſtrari recte valeat: oportet primū vt hāc nō cupiditas: ſed neceſſitas imponat. Precepta aūt nec ꝑ formidine debēt deſeri. nec ꝑ libidine amplecti. ne aut peius quis quaſi ex humilitate ſuperbiat ſi diuine diſpenſationis ordinē fugiendo contemnat aut eo iugū ſuperni rectoris abijciat: quo eū ſuꝑ ceteros priuatū regimen delectat. p Qui nō accipit perſonas. Tyrannū ꝯtra pauperem diſceptantē nō cognoſcit: qꝛ ſuꝑbos oēs vitā humiliū deprimentes, in iudicio neſcire ſe ꝑhibebit.

Mat. 22. b
Ro. 2. b
Gal. 2. a

Opus

a ſ ecce qui iudiciū queſiuit iudiciū ꝓtulit ex culpa qua finxit: vt poſt nulla iob expectet ſentētia

In iudicando em̄ me mendaciū a eſt: violēta ſagitta mea abſqꝫ vl b

a lo peccato. Quis ē vir vt eſt iob c+

a ſ arrogans magis querit obiurgare q̄ꝫ refouere vt ſuperior videatur.

b qui bibit ſubſānationē q̄ſi aquā: d e

ſ ex ſocietate reproboꝝ dignū dānatiōe iudicauit

q̄ gradit cū operantib⁹ iniquitatē: ꝛ ambulat cum viris impijs.

a ſ qꝛ ſupb⁹ a vitate alien⁹ ē: moꝝ ad falſa ꝓrupit q̄ ſe extollit: q̄ ī alio rephēdat nedꝫ fingit.

c Dixit ei nō placebit vir deo: etiā f

d ſi cucurrerit cū eo. Ideo viri cor g

ſ nō eſt ita vt iob dicit:

e dati audite me. Abſit a deo īpietas: ꝛ ab omnipotēte iniquitas. h

a ſ qđ nō tamē hic vt ille putat.

f Opus em̄ hominis reddet ei: et iuxta vias ſinguloꝝ reſtituet eis

a ſ in extremo: ꝛ ſi h fruſtra affligit.

g Uere em̄ deus nō condemnabit fruſtra: nec omnipotēs ſubuertit

ſ enim.

h iudicium. Quē cōſtituit aliū ſuꝑ i+ terrā: aut quē poſuit ſuꝑ orbem

ſ ergo.

i quem fabricat⁹ eſt? Si direxerit k+ ad eum cor ſuum: ſpiritū illius ꝛ l+

ſ et tunc.

k flatum ad ſe trahet. Deficiet oīs † caro ſimul: ꝛ homo ī cinerē reuer †

a ſ ex hiis q̄ acute ſenſit itumuit: ꝛ alios deſpicit et ſic plus vidēdo cecus ē: qꝛ ſe nō vidit.

l tetur. Si habes ergo intellectū: m audi qđ dicitur: ꝛ auſculta vocē n†

a ſ et hoc tibi opus eſt. b ſ et hoc verum: ſed nō vere dicit. ſ vt tu.

m eloquij mei. Nunqđ q̄ non amat o† iudicium ſanari pōt? Et quō tu p †

a ſ ſcꝫ dñm cui⁹ iuſticiā ſubdit: qui dicit regi.

cū q̄ iuſtus eſt in tm̄ cōdemnas?

n o Qui dicit regi apoſtata: q̄ vocat q† r s

a ſ qꝛ ſequaces ad mala trahūt. b ſ qꝛ hoiem ex eo ꝙ eſt ipſe homo iudicat deus nō ex rebus adiacentibus vt nos.

p duces impiōs. Qui non accepit t perſonas principū: nec cognouit v

a ſ per principem et tyrannū quiſqꝫ ſuperbus poteſt accipi: per pauperem humilis.

tyrānū cū diſceptaret cōtra pau

Nico. de lyra

iuſmodi ē ipe de⁹. ꝛ ex h ptꝫ ꝙ quicq̄d heliu in h ca. concludit ꝯ iob iponēs ei ꝙ dixiſſet deū iniuſtū: vel iniuſticie ſubuerſorē: nō cōcludit ꝯ eū. a In iudicando em̄ me mē. ē. i. falſitas iudicij. b Uiolēta ſa. mea. i. aduerſitas q̄ ſum ꝑcuſſus ē mihi inflicta ꝑ violētiā dei: ꝛ nō ꝑ iuſticiā. Iſta iponit iob falſo: vt ptꝫ ex pmiſſis: ꝯſeq̄nter increpat iob ð pdict⁹. d. c Quis ē vir vt ē iob. i. ita peſſim⁹ ſic ipe. d Qui bibit ſubſan. i. diuini iudicij deriſionem. e Quaſi aquā. i. ſine freno ꝛ mēſura diuinū iudiciū deridet. vnde poſtea ſubdit: f Dixit ei ꝛc. cucurrerit cū eo. h aūt imponit ipſi iob eo ꝙ dixerat. ſ. xxij. Ueſtigia ei⁹ ſecut⁹ ē pes meus. ꝛ poſtea xxx. ca. Mutat⁹ es mihi in crudelē ꝛc. ꝛ iō ex h credidit iſte heliu ꝙ iob ſentiret ſe deo diſplicere: q̄uis eū ſecut⁹ fuiſſet: qđ eſt falſū: qꝛ iob pdicta verba retulerat ad exteriorē ſui flagellationē: nō aūt ad interiorē reprobationē: ꝛ qꝛ heliu ex turbatione mētis ipm iob reputabat verba ſua nō cape: vt pdictū eſt. iō redit ad petēdū attētionē aliorū d. g Ideo viri cor. i. itelligētes. ꝑ cor em frequēter itellect⁹ ī ſacra ſcriptura deſignat. h Abſit a deo ipie. Hic ꝯñr heliu cōtra iob arguit ſm eſtimationē ſuā: oñdēs ꝙ in deo nō ſit iniuſticia: qđ iob nūqꝫ negauerat. ꝛ pmo ꝓponit intētū d. Abſit a deo impietas: ꝛ ptꝫ lrā vſqꝫ ibi: i Quē conſtituit ꝛc. vbi ad ꝓbādū ꝓpoſitū accedit. Circa ꝙ ſciēdū ꝙ hō declinat a iuſticia q̄druplicitér: aliq̄ñ ꝓpter ipotētiā: aliq̄ñ ꝓpter timorē: aliq̄ñ ꝓpter ignorātiā: aliq̄ñ ꝓpter fauorē: iſta aūt q̄ttuor a deo cōcludit: ꝛ ſic deū eē iuſtū ꝯcludere ītēdit. Primo igit excludit pmū d. Quē ꝯſtituit aliū ſuꝑ terrā. q. d. tāta eſt ei⁹ potētia ꝙ directe ꝛ īmediate ſe extendit ad oīa a ſūmitate celi vſqꝫ ad imū terre: qꝛ ſicut oīa fecit de nihilo ita pōt oīa annihilare. iō ſubditur: k Si direxe. ꝛc. i. voluntatē ſuā ad quēcūqꝫ deſtruendū. l Spm̄ illi⁹ ꝛ flatū ad ſe trahet: ꝛ ſic totaliter deficiet: ſiue fuerit angelus ſiue hō: et ſic ptꝫ ꝙ nō declinat a iuſticia ꝓpter defectum ptātis: ꝓpter qđ dr: m Si habes q̄ itellectū. diuine ptātis: n Audi qđ dr: id eſt intellige ꝙ ex iſta pte non pōt a iuſticia deficere. o Nūqđ q̄ nō amat iudiciū. ſ. diuinū. p Sanari pōt. q. d. ꝓpter hoc nō pōt ſanari a plagis tuis: qꝛ tu nō amas iudicia dei: ſed magis ea reprobas. ꝛ iō ſubdit: Et quō ꝛc. q Qui dicit ꝛc. Hic excludit a deo ſecūdū: videlicet declinate a iuſticia ꝓpt timorē: qꝛ nullū timet: ſed abſqꝫ timore oēs increpat q̄tūcūqꝫ magnos: ꝛ qñ vult annihilat: ꝛ hoc eſt qđ dicit: Qui dicit: regi. q̄ tamē pcellēs eſt in hominibus. r Apoſtata. qñ nō ꝯſeruat iuſticiā ꝛ bonū cōmune: qđ eſt a ſuo ſtatu apoſtatare. s Qui vocat duces. ſ. militie. q̄ inter alios ſūt audaciores. t Impios. qñ crudeliter vtunt data ſibi ptāte. v Nec cog. tyran. cognitione approbatiōis: nec mag⁹ reprobatiōis. iō ſubdit:

Subito

Universidad de ... Biblioteca

a Opus eni. Ac si dicat. Sic potēter cū vult destruit: sicut cū voluit potēter creauit. b Subito morient. Quolibet sero de hac vita tollant iniqui: subito ⁊ repente tollunt: q: finē suū puidere cogitādo nesciunt. c Et in media no. cur. po. Noctē dicit cordis obscuritatē. In media autē nocte curuati ptrāseūt: q obscuritatis sue negligentiā humiliati ad mortē ptrāseunt q trāseunt quidē dū viuūt sed ptrāseūt dū
C moriunt. d Et auferent violentū ⁊c. Subaudi diuina iudicia: q: subito exitu vrgente inuisibiliter rapit q visibiliter rapiebat. e Oculi eni eius su. vi. ho. Iniqu⁹ q diu expectat⁹ est: idcirco est repente sublat⁹ q: oculi dñi sup vias hoim. f Et oēs gressus eorū cō. Gressus dicit singulas opationes: vel alternantes mot⁹ cogitatiōis: qb⁹ quasi passib⁹: vel a deo recedimus vel ei ꝓpinquam⁹. g Nō sūt tenebre. Per tenebras ignorantiā: p vmbrā mortis obliuionem designat. Obliuio: vmbra mortis dr quā imitat. q: ita tollit rem a sensu sicut mors a vita. vel qlibet immutatio mortis est imitatio: q nō est in deo apud quē non est trāsmutatio: nec. v. o. Et vt ē incōmutabilis ita penetrabiliter videt nec obliuiscit q nō mutat. h Neq3 eni vltra in ho. po. ē. Iudiciū dicit: nō q p eternā retributionē punit: sed qd mēte cōceptū p cōuersionem diluit. In hoc mētis iudicio tāto citius absoluimur: quāto nos districti⁹ reos tenem⁹. Nec ad hoc agēdū ptermittēda sunt tpa qbus vacat: q: ad hoc agendū post hui⁹ vite tpa nō vacat. i Ut veniat ad deum. Hic licuit reprobis ad deū venire in iudiciū qd non tūc: ⁊ si desiderarēt. Hoc iudiciū est quo hic nos iudicam⁹. iudiciū eni dānationis nō desiderarēt. k Cōteret mul. ⁊ in. Hoc quotidie agit. Labunt alij a statu iusticie. ⁊ locū vite: alij illis cadētib⁹ sortiunt. Qd inumerabiles dixit: vel multitudinē exprimere voluit reproborū: vel indicare voluit: qm q pereunt intra electoꝝ numeꝝ nō habent. l Nouit eni opa e. Sciendū q iniqu⁹ duob⁹ modis in nocte cōterit. vel cū exterioris pene tribulatione pcutiet. vñ dicit in tenebras exteriores: vel cū occulta snīa interi⁹ cecat. Inducere aūt noctē dñs dr: a cecitate liberare noluisse. m Quasi impios p. Hoc dicit de his quos intra ecclesiā diuina vltio inuenit: in iniquitatib⁹ pdurātes. Ibi quippe stabāt vbi deū videre videbant. Ibi tenebras dilexerūt: vbi lumē veritatis aspicit hi pios i ecclesia se ostēdūt: sed q: diuina iudicia latere nō possunt quasi impij feriunt. n Qui qsi de indu. re. ⁊c. Ex infirmitate solet accidere: amare bonū sed implere nō posse. Ex studio vero peccare est: bonū nec facere nec amare. Peccatur aūt vel ignorantia: vt Paulus psecutor qd leui⁹: vel infirmitate: vt petrus q negat qd grauius: vel studio qd pessimū. o Et oēs vias ei⁹ in. no. Nescire ignoratia est: scire noluisse supbia est. Supbi eni humilitatis dñice facta cōtēnūt.
D p Ut puenire fa. ad eū cla. e. Cū eni isti supbiūt: clamāt ad deū hi q a supbientib⁹ opprimunt: vel q: istis cadētib⁹: in eoꝝ locū pauperes. i. spū humiles subrogant: qd facere dicunt: q: casu eoꝝ fit: vel illis peccātibus: pauperū clamor audit. q: dū iudei cōtra dñm supbiūt: ad deū vota gentiliū puenerūt. Vel q: hec d rectorib⁹ possūt accipi dū ꝓ curis seculi officiū pdicatiōis deserūt. subditos in clamorē cōpellūt: q murmurāt cur fict⁹ tenet locū. Sed q: rectores habēt iudicē suū: magna cautela subditoꝝ est: nō tñ iudicare vitā
Job. 2. c regentiū. Neq3 eni frustra p semetipsum dñs es nūmularioꝝ effudit ⁊ cathedras vēdētiū colūbas euertit: nimirū significās q: p magistros quidē vitā iudicat plebiū: sed p seipsū facta examinat magistroꝝ: q̄uis etiā subditoꝝ vitia q a magistris mō vel dissimulāt iudicari vel nequeūt: eius tñ pculdubio iudicio reseruant. Vel p tumorē potentiū supbia iudeorum. p clamorē egeni: desideria gentiū figurant. Iudeis g supbientib⁹ vota gentiliū ad deū puenerūt: q iudicia nō audet discutere: sed admiratione venerat. q Ipso eni cōcedēte pa. Si gētilitatē miraris assumptā: ipso cōcedēte pacē qs ē qui cōdēnet? Si iudeā obstupescis pditā: ex quo abscōdit vultū suū qs est qui cōtēplet eū? Et q: sic minima sicut maxima: sic singula iudicat de⁹ sicut cūcta addit. r Et sup gē. Ac si apte moneat: h iudicium q sup vnā gētē describit etiā sup oēs itelligere: vt ali⁹ repellat: ali⁹ eligat occulte: h nullus iniuste. Qd g in maximis fieri cernim⁹: etiā i nobis singulis caute timeam⁹. Subtile h iudiciū vt ali⁹ repellat: ali⁹ eligat exercet et sup gētes ⁊ sup oēs hoies: q: sic intēdit dñs singulis: ac si vacet a cūctis: ⁊ sic simul intendit oīb⁹ ac si vacet a singulis. Quia xbo de specie trāsiuit ad gen⁹: nūc de genere se cōuertit ad spēm: ⁊ qd iudea ꝓprie mereat ondit.

Qui ere

a perem. Opus enim manuū eius
a ſ sententia iudicis. ſ q hic noluerūt humiliari.
b c sunt vniuersi subitō morient: ⁊ in
media nocte turbabunt populi b
a ſ illi quoꝝ ē colligere. b ſ q manu violēt⁹ fuit.
d ⁊ ptransibunt: ⁊ auferent violen c d
a ſ nō videt q eū rapit: sed rapit. b ſ inuisibiliter. c ſ iniqu⁹ expectat⁹: nō credebat se videri.
e tū absq3 manu. Oculi enim eius e f
a ſ . i. q diu patiēter cōspicit: qñq3 iulra nō deserit
f super vias hoim: ⁊ omnes gres
a ſ ideo vt ignoret cogitata.
g sus eorū cōsiderat. Nō sunt tene
a ſ nō obliuiscit ppetrata: sed videt quod agit: et non obliuiscitur quod videt.
bre: ⁊ nō ē vmbra mortis: vt ab
a ſ nec abscōdi possunt nec tūc emēdari.
scōdātur ibi q operant iniquita
h tem. Neq3 eni vltra in hois pote g †
i state ē vt veniat ad deū i iudiciū
ſ ita tūc: nunc aūt occulto iudicio cōteret m. quare mō est cuiq3 puidendū ne extra se vaget.
k Cōteret multos ⁊ inumerabiles h
ſ q iuste.
l ⁊ stare faciet alios ꝓ eis. Nouit i
eni opera eoꝝ: et idcirco inducet k
a ſ ⁊ si nō impij hominibus vident. qui eni male agit: ⁊ fidē pdit dū impune peccare se putat.
m noctem ⁊ cōterentur. Quasi im l
ſ impius ꝓprie infidelis dr: ecclesia locus videntiū est: vbi lumen. i. deus videtur.
pios pcussit eo in loco videntiū: m
n qui quasi de industria recesserūt †
a ſ humilitatis exēpla. b ſ via ē quicquid icarnata sapia gessit ex tpe. c ſ viderūt mali opprobria xpi: sed quo ducūt nō intellexerūt.
o ab eo. Et omnes viās eius intel
p ligere noluerūt: vt puenire face n
rēt ad eū clamorem egeni: ⁊ audi
q ret vocē pauperū. Ipso eni con o
cedēte pacē: qs est qui cōdēnet? p
a ſ ita pater q: sic fuit placitū ante te: nō potest esse iniustum qd placet deo.
Ex quo absconderit vultū suum: q
quis est qui contemplet eū? Et r
r super gentes: ⁊ super oēs homi s

a Subito morient. qñ de⁹ voluerit. qd fit dupliciter. Uno mō pcussione diuina imediate: ⁊ h tangit cū dr: Subito morient. Alio modo seditione populi ꝯ tyrannū vel principē nota. ⁊ hoc tāgit cū dr: b Et i media nocte turbabūt populi: cōmoti ad rebellionē q solet fieri in clāculo et de nocte. c Et ptrāsibūt. i. furore multitudinis cōmote. d Et auferēt violētū. i. tyrānū q violētia regebat et nō iusticia. e Absq3 manu. i. absq3 ptāte aduersarioꝝ tyrāni q sunt ab extra. f Oculi eni ⁊c. hic excludit tertiū. s. declinare a iusticia per ignorantiā. q: sicut dr Prou. xv. In omni loco oculi dñi: cōtēplant bonos ⁊ malos: ⁊ iō nō pōt deficere p ignorantiā: et hoc est qd dr: Oculi eni ei⁹ ⁊c. ⁊ ptz lrā vsq3 ibi: g Neq3 eni vltra in ho. po. ē. vt veniat ad deū in iudiciū. s. postq3 fuerit a deo diffinitiua sentētia cōdēnatus. h Cōteret ⁊c. Hic excludit a deo quartū. s. declinare a iusticia ꝓpter fauorē: solet āt aliqs maxime fauere multitudini. vnde ⁊ dñs ꝓpter decē iustos voluit parcere qnq3 ciuitatib⁹ i fauorē multitudinis vt habet. Gen. xviij. ⁊ tñ nō parcit in piudiciū iusticie. ꝓpter qd dr: Cōteret multos innumerabiles: ⁊ stare faciet alios p eis: sicut habitatores terre chanaā cōtriuit: ⁊ filios isrl p illis habitare eam fecit. i Nouit ei opera eoꝝ: pessima. k Idcirco inducet noctē. i. mortē repentinā. l Quasi impios. i. a pietate scienter recedētes.

m Percussit eos in loco vidētiū. i. in psentia: i qua poterāt videre p rōnē naturalē qd agēdū ⁊ qd fugiēdū: q tñ videre noluerūt. iō subditur: Qui quasi de industria recesserūt ab eo ⁊c. n Ut puenire facerēt ⁊c. sicut clamor filioꝝ isrl cōtra egyptios venit ad deū ꝓpter nimiā oppressionem eoꝝ: vt habet Exo. ij. o Ipso eni ꝯcedēte pacē. iniuste oppssis. p Quis est qui cōdēnet. q. d. nullus: q: null⁹ pōt impedire ordinationē ei⁹. q Ex quo abscōderit vultū ab impijs ꝓpter iniquitatē ipsoꝝ. r Quis ē q cō. eū. i. possit in eo cōsolationē iuenire: qsi pulchritudinē ei⁹ cōtēplādo. s Et sup gen. ⁊ sup oēs hoies. habet ptātē talia faciendi: ⁊ si querat quare ergo pmittit regnare malos: ⁊ psperari? redet ꝓpter peccata populi: vt sic ab impio domināte opprimant: ⁊ de peccatis puniant.

Quis ergo

a Qui regnare facit ho. ⁊c. Omniū hypocritaꝝ caput antichristū designat: quē iudea exigentib⁹ meritis accipiet: q: sup se verū regē regnare noluit. Sicut in euāgelio dr. Ego veni in noīe
Job. 5. g pris mei: ⁊ nō recepistis me. Si ali⁹ venerit in nomine suo illū accipietis.
b Quia g ego. ⁊c. Hoc arrogātes ꝓpriū hīe solent: q auditoribus suis ne qd forte inordinate dixerint tūc requirunt: cū se laudabiliter aliqd dixisse cognoscunt. Hoc aūt faciunt: nō q de dict⁹ suis ambigūt: sed q ad audiētiū iudicio fauores querunt. Sed diu morari non pñt in ipa hūilitatis imagine quā specieten⁹ sumūt. si ei paulisp tacit⁹ auditor dicta eoꝝ ꝯsiderat: mox illi se detegūt. Uñ heliu subito ab humilitat⁹ specie ad verba tumide accusatiōis exiliuit. dicens: Quia ergo ego lo. Si erraui tu doce me ⁊c. Sicut eni sepe ꝯtingit vt bona loquant ⁊ mali: sic heliu multa fortia paulo supius se dixisse memorat: ⁊ secut⁹ idcirco ne fortasse errauerit reqrebat. Neq3 enim reqreret si se errasse crederet. Est nāq3 vt dictū fuit ꝓpria arrogantiū fraus vt tūc de errore requirere studeāt qñ se nouerint non errasse q rursum reqrere vel argui despiciunt si qñ se errasse veraciter cognoscūt. Arrogans eni nō esse sed videri hūilis cupit: ⁊ hec ficta hūilitas duz est: elato qsi on⁹ est. vñ mox eā excutit dicēs: c Nūqd a te de⁹ ex. Ego rōnē dño reddit⁹ suū. Cur modo iniqtas mea a te repbēdit q ꝯstat q i iudicio a te nō reqrat. Iusti cū ab hoībus iniuste ipetunt: testē sibi deū reqrūt. vñ ꝯsuetudo est mal vt cū arguunt: magis iudiciū dei q3 hoim querāt: nec deū timēt: sed corā hoīb⁹ erubescūt: ne qs mō arguat qd nō ipe sed de⁹ iudicabit. d Tu eni ce. lo. ⁊c. Hoc iō dicit: q: culpabiliores esse solēt: q ioq in ꝯtentiōe inchoāt: q3 q rñdent: sed tñ iste recte inchoāti praua rñdit. e Qd si quid nosti me. lo. Q: locū loquēdi tribuit: hūilitatē se exhibuisse indicauit. Quis dū ait: si qd meli⁹ nosti loqre. nimis h ipm supbisse ē: de melior⁹ scia dubitasse. f Uiri itel. lo. mihi. Ac si dicat. Huic loq iuste nō ꝯcedit: q: ⁊ audire xba sapientiū nō meret. g Job aūt stul. ⁊c. Sine disciplīa locutū iob credidit: q: iustū se in suis opibus memorauit. Uex fortasse heliu diceret: si nō de illo h eadē q iob de se dixit ipius discipline auctor estimasset. Hūc eni frustra pcussū phibuit. h Pater mi phi. ⁊c. Uerbis maledictionis adhuc eum feriri postulat: quē iā peccasse sub manu ferientis accusat. Et q: ꝓ culpa pcussum credidit. ideo exhibenda ei pietat⁹ viscera nec inttot dolores existimauit. i Ne desinas ab ho. ini. Hoīes iniqtatis vocat: quē de⁹ iustū p oīb⁹ sua attestatiōe denūciat. k Qui addi. sup ⁊c. Accusat eū ⁊ p peccat⁹ flagella meruisse: ⁊ post flagella peccasse. l Int nos interi ꝯ. Ac si diceret. Ex nrā assertione cogscat: q: neq3 dūe examīatiōi sufficiat.

Igitur he

a nes. Qui regnare facit hominē
ſ antichristum quē iam sequuntur viuendo: etiā hi qui despiciunt verbo.
hypocritā propter peccata ppli.
ſ arrogans: q: mala defendit: in bonis humiliter ambigit: q: fauores querit: sed vere est humilis in bonis qui nō est defensor in malis.
b Quia ergo ego locut⁹ sū ad deū: a
a ſ non quereret si se errasse sciret.
te quoq3 non phibebo. Si erra b
ui tu doce me: si iniqtatē locut⁹
ſ sed
c sum: vltra non addam. Nunqd a c
te deus expetit eā: q: displicuit
ſ quasi ego innocēs q pulsatus respondeo.
d tibi? Tu enim cepisti loqui: ⁊ nō
ſ ad te non ptinet: sed tamē iterū palliatur.
e ego. Qd siqd nosti meli⁹: loque
ſ ad te non ptinet: apparet elatio.
f re? Uiri intelligentes loquantur d
mihi: et vir sapiens audiat me. e
g Job aūt stulte locut⁹ est: ⁊ verba
a ſ q: asperitas supboꝝ vsq3 ad maledicēdū extēditur: contra iob deum precatur.
h illi⁹ nō sonāt disciplinam. Pater f
a ſ nō beniuole ꝓbationē ei optat q est iā inter flagella lapsum accusat: sed crudelis nescit compati dolori: nec altus humili: sed potius affligit.
i mi: pbet iob vsq3 ad finem. Ne g h
k desinas ab homine iniquitat⁹: q i
addidit super pctā sua blasphe k l
l miā. Inter nos interi ꝯstringat: m n
ſ quasi non poterit.
et tūc ad iudiciū ꝓuocet sermoni o p
bus suis deum.

a Quia g ego locut⁹ sū. Postq3 heliu ꝯtra iob arguit. hic ꝯūr locū respondēdi ei tribuit dicens: Quia g ego locut⁹ sum ad deū. i. q̄tū ad illa que spectāt ad honorē diuinū. b Te q3 ñ ꝓhibebo. qn possis loqui et rñdere: ⁊ q: credebat heliu iob turbatū de his que dixerat ꝯtra eū: ondit q nō debeat sibi displicere: ⁊ h triplici ratione. Prima ē: q: si heliu defecerat in loquēdo: iste defect⁹ non erat a deo repetendus ab ipo iob: ⁊ h est qd dicit: c Nūquid a te de⁹ repetit eā. i. iniquitatē si eā loquēdo incurri. Scda est: q: iob dederat occasionē dicēs a pncipio: Pereat dies in qua nat⁹ sum ⁊c. ex h xbo occasionē habuit tota disputatio. ⁊ h notat cū dr: Tu eni cepisti loqui. Tertia est: q: ipi iob dabat loc⁹ rñdendi. ideo dr: Q: si quid meli⁹ nosti ⁊c. h q: reputabat iob insufficientē ad sibi rñdendum. ideo subdit: d Uiri intelligētes loquant mihi. i. disputent mecū obijciendo. e Et vir sapiens audiat me. mihi rñdendo: ⁊ q: iob nō est tal. ideo subdit: Job aūt stulte locut⁹ est ⁊c. ⁊ q: reputabat iob in sua malicia obstinatū. ideo ꝯuertit se ad deū. dicens: f Pater mi. p creationem. g Probet iob. h est pbet ipius veritas p flagella tua: q: non recipit rationē: ⁊ ꝯtra tales vtēdum est mag⁹ flagellis q3 verbis. h Usq3 ad finē. i. vsq3 ad mortē q est finis vite. i Ne desinas ab hoīe iniqtatis. i. obstinato in iniquitate. ⁊ ideo nō desistas ab ei⁹ flagellatiōe. k Qui addidit sup pctā sua. que fecerat ante flagella. l Blasphemiā. imponēdo tibi iniusticiam. m Inter nos. i. in pñti vita. n Interim constringat. penis a te inflictis: q: tal⁹ indiget pena. o Et tunc. i. post vitā presentē ad iudiciū eterne ꝯdēnationis. p Prouocet sermonibus suis deū. i. verbis suis blasphematorijs.

Moraliter. Ca. XXXIIII

† Pronunciās quoq3 heliu ⁊c. Modus arrogātis est suā scientiam nimis magnificare. ⁊ sic dicit: † Audite sapientes verba mea. qsi di. tam alta sunt q nō sunt simplicibus ꝓponēda: ⁊ veris falsa miscere. ⁊ sic dicit: † Dixisti iob: deus subuertit iudiciū meū. h eni iob non dixerat vt in expositione litterali fuit ostēsum. Et ad iniurias ꝓcedere. ⁊ sic loqt: † Quis est vir vt iob: qui bibit quasi aquam subsannationē ⁊c. Igit qui vult arrogantie notā effugere: debet a tribus pdictis cū diligentia precauere. Alia vero plura dicit q licet non valeant ꝯtra iob: sunt tñ hic mystice exponēda. † Quē constituit aliū sup terrā ⁊c. q. d. nullum: ⁊ hoc verū est equalem sibi: sed tñ constituit vicarios ad regimen populi. prelatos in spūalib⁹: ⁊ pncipes in tempalib⁹. † Si direxerit ad eū cor suum. sc3 sic constitut⁹ a deo honorē dei ⁊ bonū populi querendo. † Spiritū eius ⁊ flatū ad se trahet. id est interiores mot⁹ eius ⁊ exteriores act⁹ in finē debitū diriget. † Deficiet omis caro simul. nā ex carnali affectu nihil faciet. † Et homo in cinerē reuertet. q: tal⁹ de morte sua meditat. propter qd antiquitus impatore creato statim qrebat ab eo de quo marmore vellet sepulchrū habere. † Audi qd dr: qsi di. h verbū est memoriter retinendū. Sed qm aliqui in regimine ꝯstituti male regūt. sequit: † Nūqd qui nō amat iudiciū sanari potest. sc3 ab infirmitate moꝝ. q. d. non. nā pnceps vel prelat⁹ qui de seipo non facit iudiciū: non bñ regit populū. ideo ꝯtra talē subdit: † Et quō tu eū qui iustus es intantū ꝯdēnas. sc3 deū in quem redundat qdāmodo malicia vicarioꝝ suoꝝ. vnde contingit aliquādo q homīes grauati insurgunt ad blasphemiā dei: eo q dedit talem rectorē populi: ⁊ q: deus pro talib⁹ frequent audit clamorē populi. sequitur: † Qui dicit regi apostata. malū rectorē deponens ab officio parit ⁊ vita. ideo sequit: † Subito morient. nec potest quis conqueri iuste cū sit dñs mortis ⁊ vite: ⁊ hoc est quod subdit: † Neq3 eni in homis potestate est ⁊c. Et quoniā tale dei iudiciū maxime debet peccantib⁹ ex certa malicia. sequit: † Qui quasi de industria recesserunt ab eo. Sed q: posset aliqs qrere: cur dñs pmittit impios regnare. rñdetur. q: facit regnare hoiem hypocritā ꝓpter peccata populi vt sic puniat.

In capitulo. xxxiiij. vbi dicitur in postilla: Ideo ꝯuertit se ad deum. dicens: Pater mi.

Additio. Quod autē heliu inuocet dñm deū p singularē paternitatē. dicēs: Pr mi: nō ad modicā ptinet arrogātiā. vñ Augusti. in orōne dñica dicit: Noli tibi aliquid specialiter vendicare: solius christi specialiter est pater: nobis vero oīb⁹ pater est in cōmuni: q: illū solū genuit: nos aūt creauit. ideo dr: Pater nr ⁊c.

Igitur heliu

Universidad de ... Biblio...

A a I Gitur heliu hec rursum lo.est. Hoc bene de illo freqnter infert q̄ nō modo inepta: sed et multa ꝑuersius studet dicere. alia finiēs. alia incipit: vt immēsa loqcitas ɔtinuet. Arrogātes enī ꝛ multa inepta loquunt: ꝛ in locutiōe sua sp incipe studēt: quaten⁹ ipa locutione suspēsos auditores faciāt: q̄ q̄si nouū audire aliq̄d expectēt. b Nū quid equa tibi videt. Iustiorē se deo nō dixerat: sed ꝓponat eq̄tatē ꝯ me et ꝑueniat ad victoriā iudiciū meum. c Ut diceres iustior deo sum. Sic visum ē illi ex xbis iob ƀ nō ita deo: qꝛ hoīes pēsant cor ex xbis: de⁹ xba ex corde. d Dixisti ei nō ti. ꝛc. Nihil hoꝝ dixerat: sed arrogātes dū nō pñt rn̄dere iuste q̄ sunt: rephēdūt mētiendo q̄ non sunt. e Itaq ego rn̄debo ser. tu. Supiorib⁹ dictis q̄si beati iob culpabilia verba narrauit: atq ex eis sibi materiā loquendi ꝓposuit: ꝛ forti acumine discutit ƀ qd̄ sibi ad dicendi materiā fallacit finxit. B f Suspice celū ꝛ intuere. Hoc dicēs nimiꝝ colligit vt ɔsiderare debeat: quāto min⁹ deo actiōe sua aut ꝓsit aut noceat: q̄ altitudine celi atq etheri ꝓdesse vel nocere nō possit: Quis in celo ꝛ ethere possimus supnas ptātes accipe: vt cū angelicos spūs longe adhuc a nob distare ɔspicim⁹: ipi creatori ꝛ dnatori spiritū q̄tū distem⁹ cognoscamus.

i.q.4.c.ho mini. g Homi q̄ simis ē tui ꝛc. Hūana ipietas ei nocet quē ꝑuertendo inq̄nat: ꝛ rursus adiuuat nr̄a iusticia: quē a prauis actiōib⁹ mutat. Sed qꝛ reproboꝝ nequicia triture more electoꝝ vitā q̄si grana a paleis sepans: premit vt purget. C Et moyse vocāte cogit pharao etiam dure premēdo exire: ita mala que hic pmūt: nos ire ad deū cōpellūt. vñ

Die.52.a labores electoꝝ sub opp̄ssionib⁹ iniq̄rū. Ideo addit: h Propt multi. ca. cla. Calūniatores dicere possum⁹ oēs iniq̄s: nō solū q̄ exteriora bona rapiūt: sed etiā malis morib⁹ suis: ꝛ vite reprobe exēplis interna nr̄a dissipare ɔtendūt: qꝛ vero q̄ verbis suadere nō valent: extorq̄re nōnūq̄ effrenatis virib⁹ studēt. i Et eiulabunt ꝓ. vim brachij. Dū vi peccare cogimur: iā tyrānū sustinem⁹. Sz qꝛ infirmi si q̄ eis fiunt ex aduerso obiecta languescunt. Heliu pmissis vñ fortes ꝓficiūt: maloꝝ oppressionib⁹ infirmoꝝ mox pusillanimitates exequit: iob probra pusillanimitatis impingens. k Et si dixit: vbi est de⁹ q̄ fecit me. Mos sacre scripture est vt a singulari numero ad pluralē subito trāseat: ꝛ ecōuerso. Quisq̄s aūt iā aduersitatū tribulatione frangit: a q̄ fact⁹ est mūne ɔtemplat. Nam q̄ eū qui nō erat fecit: factū sine gubernatiōe non deserit. l Qui dedit car. in nocte. Carmen in nocte leticia est in tribulatiōe: qꝛ ꝛ si pssuris temporalitat affligimur: spe tñ de eternitate gaudem⁹. Et est sensus: Infirmus cū premit. a spe gaudij nimia pusillanimitate lassat. nec dicit: Ubi ē de⁹ q̄ fecit me: q̄ dedit car. in no. Si enī ista diceret: vim quam patitur temperaret. m Qui docet nos sup iu. ter. Quasi infirm⁹. iō nō est fortis ī aduersis: qꝛ in ꝓsperis non tēperat ab inglunie iumētoꝝ: nec a volatu volucrū. Iumēta terre sunt: q̄ vsu vite carnal ima appetūt. Uolucres vero celi sunt: q̄ supbe curiositatis studio sublimia pscrutant. Docet q̄ nos de⁹ sup iumēta terre ꝛ volucres celi: qꝛ dū qd̄ sum⁹ agnoscimus: nec defluēdo imis subijcimur: nec supbiēdo de sublimib⁹ inflamur. vl p iumēta terreni hoīes: p volucres demonia designant. Subaudit aūt: ƀ q̄z nō dixit. Ut reptilia q̄ toto corpe herēt terre: sūt cogitatiōes oīno terrene. Aialia q̄ vētre leuātur a terra: sed ꝓna sūt ad terrā: bona sūt q̄ ꝓ terrenis fiunt. n Ibi clamabūt ꝛ nō ex. ꝓ. su. ma. Ibi vicē in tribulatiōe. Ac si diceret: Reat⁹ opp̄mētū audiri voces ꝓhibet opp̄ssoꝝ:

nec eri/

Ca. XXXV

a I Gitur heliu hec rursum a†
b locutus est. Nunquid equa tibi videt tua cogi/ b
c tatio: vt diceres: iustior deo suz? c
fortes snīe sequunt: sed ꝑsone iob nō cōgruūt.
d Dixisti enim: nō tibi placz quod c
rectū est: vel quid tibi proderit si d
e ego peccauero? Itaq ego rn̄de/ e
bo sermonibus tuis: ꝛ amicis tu
in creaturis cognoscimus: quantum a creatore distamus.
f is tecū. Suspice celū ꝛ ituere: ꝛ cō f† g† h i† k l
tēplare ethera q altior te sit. Si
peccauer quid ei nocebis? Et si
mltiplicate fuerit iniqtates tue:
quid facies contra euz? Porro si m†
iuste eger: quid donabis ei: aut
g q̄d ō māu tua accipiet? Homini n
a qd̄ nō supnis spiritib⁹ q̄ mutari nō possunt.
qui similis tui ē nōcebit ipietas
tua: ꝛ filium hominis adiuuabit o
sed ꝛ mala hominum bonis prosunt.
h iusticia tua. Propter mltitudinē p†
qꝛ hi in mundo abundant. id est
i calumniatorū clamabūt: ꝛ eiula
būt propter vim brachij tyrāno/
infirmus vt iob: putat se deseri.
k rum. Et non dixit: vbi est deus q̄ q† r
id est leticiā in tribulatione.
l fecit me: q̄ dedit carmina i nocte s
hoc non dicet infirm⁹. q̄ carne labunt.
m Qui docet nos sup iumenta tre: t†
qui mente extolluntur.
et sup volucres celi erudit nos. v
sicut aliq̄n deus suos ꝑpter inimicos eripit vt illi conuertantur: ita aliq̄n suos nō audit propter damnationem ꝑsequentium.
n Ibi clamabūt ꝛ ñ exaudiet pro/ x† y†

a I Git heliu ꝛc. postq̄ heliu iprobauit dictū iob inq̄stū ƀz suā estiatōnē deū reputabat iiustū. ƀ ɔñr eū reprobat iq̄stū dicebat se eē iustū. Circa qd̄ prio ꝓponit intentū. ꝛ scd̄o ꝓsequit. ibi: Itaq ego rn̄debo. Circa pmū dr: Igit heliu hec rursum locut⁹ est. dederat enī locuz loquēdi ipi iob: sed qꝛ nō rn̄dit: disputationē suā resūpsit. d. b Nunq̄d eq̄ tibi videt tua. cogi. vt di. iustior do sū. ƀ aūt non inuenit dixisse iob: tñ ƀ seq̄batur ad dicta ei⁹ ꝑm intellectū heliu. ideo sequit: c Dixisti ei: nō tibi placet qd̄ rectū est. ƀ aūt accepit heliu ex hoc qd̄ iob supra dixerat. x. ca. Si iustus fuero nō leuabo caput. solēt aūt homies caput leuare coraz pncipe: de hoc q sciūt sibi placere: ꝛ ex ƀ intellexit heliu xbū iob. q. d. q iusticia ipi⁹ deo nō placeret. d Uel q̄d tibi ꝓderit si ego pec. hoc accepit heliu ex ƀ q iob ibidē pmiserat: Quare mūduz me esse nō pater. qd̄ intellexit heliu: ac si iob intelligeret q aliq̄ vtilitas deo accresceret ex ƀ q in pctō seu pena peccati detinebat. Et sic ex istis duob⁹ si essent vera: sequebat q iob iustiorem deo se diceret: qꝛ supra frequēter dixerat q sibi placebāt bōa: ꝛ displicebāt mala: sed pdicta xba iob ad aliū referunt intellectuz: sicut supra. x. ca. fuit expositū. ex q̄ ptz q heliu ꝓcedit in ƀ ca. ex falso intellectu xboꝝ ipi⁹ iob. e Itaq ego rn̄de. ser. tu. Hic ɔñr heliu ꝓseq̄tur intentū q̄tū ad duo dicta iob ꝑm intellectū ipi⁹ heliu: Et primo improbat scd̄m. scd̄o pmū. ibi: Et non dixit. Scd̄m dictū iob vt heliu intelligebat fuit q aliq̄d deo accrescit ex culpa seu pena hoim. qd̄ iprobat p dinaz excellētiā: q̄ tanta ē q malū hoīs seu ei⁹ bonū non pt ei valere seu nocere. ꝛ ƀ est qd̄ dr: f Suspice celū. qd̄ ē q̄si sedes dei. ꝑm illud Esa. lxvi. Celū mihi sedes est. g Et intuere. oculis corpalib⁹. h Et ɔtēplare ocul mētalib⁹. i Q altior te sit. s. ipe de⁹ incōparabilr. k Si peccauer. ꝑctū in deū. l Quid ei nocebis? nihil. m Et si multi. fue. iniq. tue. i. peccata tua in ꝓximū: q̄ dicunt iniq̄tates: eo q sunt ꝯ equitatē iusticie. m Porro si iuste ege. q̄d dona. ei. q. d. nihil. qꝛ cū sit infinite ꝑfectionis nihil ei accrescit ex opib⁹ nr̄is. n Hoi ꝛc. nocebit ipietas tua. i. poterit nocere sicut maliciā eū calūniauer: aut p violentiā opp̄sser. o Et filiū ho. ad. iu. tua. si cū eo iuste aut misericordit egeris. qd̄ declarat ɔñr. dicens: p Propt mul. calū. cla. s. opp̄ssi q̄rentes auxiliū nō solū a deo: sed etiā ab hoīb⁹ a q̄b⁹ adiuuant aliq̄n in talibus. q Et nō dixit ꝛc. ƀ improbat pmū dictū iob ꝑm itellectū suū. scz q deo nō placet id qd̄ rectū est: qd̄ iprobat p ƀ q de⁹ ē auctor oīm: ꝛ speciali mō hoīm: q̄ ad imaginez dei facti sunt. opa aūt dei bona sūt. vñ dr Gen. i. Uidit de⁹ cūcta q̄ fecerat: ꝛ erāt valde bona. cuilibet aūt actori placēt opa sua: ꝛ ideo dicere q deo nō placet hoīs iusticia: est dicere q de⁹ nō sit actor ipi⁹: et ƀ est qd̄ dicit heliu: ɔcludēs ɔtra iob: Et non dixit. s. iob. r Ubi ē de⁹ q̄ fecit me. qꝛ p dictū suū q̄si negat deū actorē suum. s Qui de. car. i nocte. i. reuelatiōes ad īstructionē hominū: q̄ dicunt carmia: eo q tales reuelatiōes scripte sūt frequēter p modū carminū: ꝛ dicunt dari ī nocte: qꝛ frequentius tūc dant q̄ de die: q̄n aīa nō est ipedita exteriorib⁹ tumultib⁹. t Qui do. nos su. iu. ter. dādo nobis intellectū: q̄ carēt bruta aīalia. v Et sup vo. ce. eru. nos. ƀ dicit ad remouēdū errorē illoꝝ q̄ dixerūt hoīes doceri p garritū ꝛ volatū auium de aliq̄bus futuris. x Ibi cla. s. hoīes mali ꝓpter maliciā suā flagellati. y Et nō exau. s. de⁹ ꝓpt supbiā maloꝝ: qꝛ ñ penitēt xe de mal suis. ƀ aūt ñ eēt si dō placeret iniq̄tas ꝛ displiceret iusticia: qd̄ iponebat heliu iob ƀ sentire. vñ adhuc subdit:

Non ergo

nec eripiunt visibilit iusti: qꝛ saluari inuisibilr nō merent iniusti: ꝛ dūmō in tribulatōe terunt: illoꝝ neq̄cia ɔsumat. Et sic nō cito clamantē audit: ꝛ tñ qd̄ patit scit. Patz q̄ ꝓ bono differri. vñ nō exaudies: ꝛ nō ad insipiētiā mihi: sed qꝛ multi ex tarditate auxilij frāgunt. subdit: ꝛ cū dixerit.
a Nō q̄ frustra au. d. Dno dicit: qd̄ clamātē ñ frustra audit: ꝛ tñ q patit respicit. Exaudit et dissimulat: qꝛ qd̄ ipleri ɔcite petim⁹: ex ipa meli⁹ tarditate ꝓsperat. b Etiā cū dixeris: nō cō. Ac si diceret. Cū idcirco de⁹ cōsiderare nō credit: qꝛ tarde miseret intima cogitatiōis ingredere. At illic corā ei⁹ ocul cause tue iudiciū suscipe: ꝛ q̄ ipe viuendo ɔtulisti: vl q̄ misericordit discerne: ꝛ tūc ad spei fiduciā redis: cum bona tante benignitat erubescis: q̄tenus fidenter int aduersa expectes: quē ꝛ post delicta ꝓpitiū recolis: ƀ dū nos diu affligimur: mali qꝛ sine verbere ad peius ruunt. vñ: c Nūc enī nō infert fu. suuz. Diu malos tolerat: qꝛ in ꝑpetuū dānat. d Nec vlcisci scel⁹ val. Pauca ei sunt q̄ in hac vita flagellat. Nō valde: qꝛ si qua ƀ punit plura reƀuat: ꝛ aliq̄n ferire incipit: q eterna dānatio ɔsumat. Quedā punit ne videat nō curare hūana: q̄daz reseruat: vt iudiciū restare sentiamus. e Ergo iob frustra a. o. s. Beatuz iob ꝛ multa dixisse: ꝛ nihil scisse asserit: de oib⁹ his que locut⁹ est ipe. f Et absq scia. Propriū est arrogant vt mlta q̄ dicit: pauca putet. pauca q̄ audit multa. ꝛ q̄uis iob ei tacuerit de xbis ad amicos: arguit vt ampli⁹ silentiū ei⁹ sibi acq̄rat.

Ca. XXXVI.

g a A Ddens q̄z heliu ꝛc. Multa iā dixerat: ꝛ sustineri adhuc paululū sperat: qꝛ arrogantes graue se dānū ꝑpeti iudicant: si sciam suā loquēdi breuitate ɔstringant. Tanto enī semetipos credūt doctiores ōndere: q̄to se potuerint multiplicate loquacitat apire. b Adhuc enī habeo. Arrogātes qꝛ sepe sentiūt silentij reuerētiā nō deferri: dū sibi silētium exigūt: qd̄ nō merent specieten⁹ deū pferūt. i Repetā scien. meā. Doctores scti crebro repetūt: si q̄ obscuri⁹ dicunt: vt cordib⁹ auditoꝝ voce ƀ iteratiōis īfundāt. qd̄ arrogantes imitari appetūt: nō q̄ auditorib⁹ ꝓsint: ƀ q̄ coꝝ iudicio videri eloquētes volūt. k Et opa. me. ꝓba. iu. Ne noie scie tumor pateret palliat: subīferēs de dei iusticia. Hoc ait vt duz q̄si de dei iusticia loq̄tur: apud hūana iudicia q̄cq̄d arrogāter effluit excuset. l Uere ei absq mē. ser. Qd̄ de semetipo sublimiter estimauit: tacere nō potuit: ꝛ rectuz quod sensit: laudādo pcurrit. Iusti nāq nō ꝓ sua laude: sed vt attentos faciāt suos auditores: laudāt aliq̄n qd̄ dicūt: vnde ꝛ supbi sua laudāt: sed alio corde. m Deus potentes nō abijcit. Eos videlicet q̄ fastigiū potentie alienis intenti vtilitatib⁹: ꝛ nō suis laudib⁹ elati administrāt: qui ꝓdesse appetūt nō pesse. Uñ in lib. Reg. Spūs dñi malus irruebat in saulē. Si dñi: cur mal⁹? si malus: cur dñi? Malus volūtate quā hz a se dñi ptāte ꝛ creatura. vñ iustus: qꝛ

Ro.13.a omis potestas a dño deo est. Et quia nequaq̄ iusta potentia: sed praua actio dānat. seq̄tur: n Sed nō saluat. Id est elatos destruit: Humiles vero p iudiciū liberos reddit: vel iudiciū paupib⁹ tribuit: qꝛ hi q̄ nunc neq̄ter opprimunt: ipi tūc sup oppressores suos iudicare venient. Nota qꝛ quedā ex se noxia sunt vt peccata: quedā ex adiacētib⁹: vt cōiugium ex cura seculi: potētia ex elatione qua similis est diabolo. Sed bene pest q̄ vitijs poti⁹ dñatur q̄ fratribus: quia ꝓ vitijs platus est: nō ꝓ natura. o Nō au. a iu. ocu. su. ꝛc. Abstulisse a iust oculos credit: qꝛ ab iniustis sine vindicta lacerant: de q̄bus seq̄tur:

Et reges

a pter superbiaz maloꝝ. Nō ergo a
frustra audiet deus: et oīpotens
a si surripit tibi desperatio: attende oīa que tibi dedit et iam nō diffidis.
b causas singuloꝝ intuebit. Etiā b
cum dixeris: ñ ɔsiderabit: iudica c d
tibi hoc opus est.
c re corā illo: ꝛ expecta eum. Nunc e
d enī nō infert furorē suū nec vlci/ f
a vera que dixit ad despectū iusti retorsit: vnde maior est virtus in humili.
e scit scel⁹ valde. Ergō iob frustra g
f apit os suum: et absq scia verba
multiplicat. Ca. XXXVI
qi nihil adhuc dixerit plura icipit
g a A Ddens quoq Heliu: b†
hec locutus est. Sustine i
me paululum: et indicabo tibi.
sub pretextu dei sibi reuerentiā querit.
h Adhuc enī habeo qd̄ pro deo lo/ k†
i quar. Repetā scientiā meā a pn/ l
k cipio: ꝛ operatorē meū probabo m n
l iustum. Uere enī absq mēdacio
sermones mei: ꝛ pfecta sciētia ꝓ/
a in dicēdis b q̄si diceret. potētia in natura sua mala non est: sed nequicia ꝛ supbia q̄ procedit ex ipsa.
m bābitur tibi. Deus potentes nō o†
n abijcit cū et ipse sit potens. Sed p†
de hoste non cōsulit lex: sed de ciue peccante: sic in iudicio impi⁹ nō iudicabitur: sed peccator.
nō saluat impios: ꝛ iudiciū pau/ q r
a sed tunc magis respicit cū sinit tribulari.
o peribus tribuit. Nō aufert a iu/ s†

a Nō q̄ fru. au. de⁹. q. d. frustra audiret clamātem nisi videret eū vere penitētē: ꝛ qꝛ talia nō pñt eū latere. iō subdit: Et oīpotēs cās singuloꝝ intuebit. b Etiā cū dixe. i. in corde tuo tenueris. c Nō ɔsi. s. facta hoīm: eo q vident aliq̄n mali regnare. iō subdit: d Iudicare co. il. ꝛc. i. pparare te ad ei⁹ iudiciū futurū expectādū: ꝛ tunc videbis oīa puniri ꝑm rectū iudiciū. cui⁹ cām subdit: e Nūc ei. i. in pñti vita. f Nō ifert fu. su. i. totā penā debitā ꝓ pctis: qꝛ pene pñtis vite sūt q̄dā medicine ad correctionē: ꝛ iō freq̄nter obstinatis apud q̄s nō valet correctio parcit a pena vite pñt saltē in parte: reseruās eis maiorē penaz in futuro: ꝛ in ƀ ɔueniebat iste heliu cuz ipō iob: qꝛ tamen in pslb⁹ alijs discordabat. iō inuehitur ɔtra ipm. d. g Ergo iob fru. apit os su. reputabat ei eū irrationabilit multiplicasse verba. D

Moraliter.

Ca. XXXV † Igitur heliu ꝛc. In ƀ capitulo heliu tāq arrogās et supbus multū se cōmēdat: ꝛ iob vituperat. in q̄ docemur de laudib⁹ ꝓprijs ꝛ aliorū vituperijs tacere: si notā supbie volum⁹ euitare. † Suspice celū ꝛc. p hoc ōndit q supeminētia dei est assidue meditanda: vt ei semp mens hoīs sit subiecta. A † Si peccaueris q̄d ei nocebis. q. d. nihil: sed tibi nocumēto culpe: ꝛ etiam pene. † Porro si iuste eger: q̄d ei donabis. q. d. nihil: sed tibi p merituz ex q̄ seq̄tur pmiū. † Propter multitudinez calūniatoꝝ clamabūt. s. iniuste oppressi: sed qꝛ de ƀ paꝝ aut nihil curāt tyrāni. seq̄tur: † Et nō dicit vbi est de⁹. qꝛ facto nō vident curare de deo: sicut dixit pharao Exo. iiij. Nescio dñm: ꝛ isrl nō dimittam. Sed qꝛ de⁹ tribulatos ɔsolat. seq̄tur: † Qui dedit carmīa in nocte. nam carmina ɔsolatiōis dat ī nocte tribulationis. ꝛ ɔtra tyrānos subdit: † Ipi clamabūt ꝛ nō exaudiet eos. Prouer. xxi. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis: ꝛ ipe clamabit ꝛ non exaudiet. scz a domino.

Ca. XXXVI

b a A Ddens q̄z heliu. Postq̄ heliu disputauerat ꝯ iob de ƀ q dixerat deū iniustū: ꝛ seipm iustū singularit de vtroq. ƀ iterū cōiter ō vtroq disputat ɔtra ipm q̄si resumēs disputationē a principio. Et pmo ꝓponit intentū. scd̄o ꝓseq̄tur. ibi: De⁹ potētes. Circa primū dicitur: Addēs quoq heliu. videns enī q iob tacebat: resumpsit disputatiōem addēs que sequunt. ꝛ pmo excitat ei⁹ attentionē. dicens: i Sustine me paululū ꝛ indicabo tibi. ꝛ subdit rationē dicēs: k Adhuc enī habeo qd̄ ꝓ deo loquar. i. adhuc habeo alias rōnes ad declarationē diuine iusticie. l Repetā scientiā meā a pncipio. s. de duob⁹ de q̄bus ɔtra te disputaui iterū disputando. iō subdit: m Et operatorē meū. i. ipm deū. n Probabo iustū. te puniēdo: ꝛ p ɔsequēs te iniustū. o Deus potentes nō abijcit ꝛc. Hic ꝓseq̄tur intentū: ꝛ pmo ꝓbat iob eē iniustū: ꝛ scd̄o deū iustū. ibi: Ecce deus excelsus. Prima in q̄ttuor: quia pmo ponit suā ratiōem. scd̄o ex hoc elicit quandā aliā conclusionē. ibi: Si audierint. tertio remouet quādam obiectionez. ibi: Simulatores. quarto ponit quādam monitionē. ibi: Igit. Circa primum sciēduz: q similitudo p se est causa dilectiōis. ꝑm illud Eccl. xiij. Omne anial diligit simile sibi ꝛc. p accidens tamē est aliq̄n cā odij inq̄tū estimat impeditiua proprij boni. vñ ꝛ figuli rixant ad inuicē inq̄tū vn⁹ impedit lucrū alteri⁹. ꝑm q dicit phs. ij. Rhetorice. hoc autē nō habet locū in deo cui opa nostra bona vel mala nō possunt ei valere aut nocere: sicut dictū est ca. pcedenti. Facit ergo heliu talem ratiōem: Deus cū sit potēs: potētes diligit: ꝛ sic eos a potētia nō deijcit nisi ꝓpter eorū culpam: ꝛ ex ƀ ɔcludit iob esse iniustus: qꝛ a potētia sua p deū deiectus est. ꝛ ƀ est qd̄ dicit: Deus potētes nō abijcit a statu sue potestatis. p Sed nō saluat. i. dānat. q Impios. ꝓpter suaz nequiciā. r Et iudiciū paupib⁹ tribuit. faciēdo vindictaz de oppressione coꝝ per potētiam. s Nō aufert a iusto oculos suos. sed eum respicit oculis sue misericordie.

a Et reges in solio col. Reges sunt q̄ temptationū suarū motib⁹ nō ꝯsentiēdo succūbere: sed regēdo p̄esse nouerūt. Hi in regni solio in ppetuū collocant: ⁊ eo illic accipiūt digne alios iudicare q̄ hic nesciūt sibimetipsis nequiter parcere. Subdēs aūt in ppetuū: nō de terreno solio dicere se aperte insinuat. b Et si fuerint in ca. Catene obligationes sunt ipa adhuc retēta pegrinatiōe. Ligatus his catenis paul⁹ dicebat: desiderium habens dissolui: ⁊ cū xp̄o esse: ⁊ funib⁹ paupertatis se vinctū esse cernebat: qñ veras diuitias intuens dicebat: vt sciatis q̄ sit spes vocationis ei⁹: q̄ diuitie glīe hereditatis ei⁹ in sanct̄. Vel p catenas ⁊ funes tp̄alis pena accipit: vt pene trahant: q̄s p̄mia nō inuitāt. Bene aūt subdit: c Indicabit eis opa eorū. Cū enī
B supnā gloriā magis amādo cognoscim⁹: grauiora fuisse sentim⁹. d Reuelabit q̄z aurē eorū. Aurē reuelare: est intellectū cogitatiōis apire. Reuelata autē aure vnusq̄sq; corripit: qñ intrinsec⁹ eternorū bonorū desideria pcipit: ⁊ q̄ mala extrinsec⁹ ppetrauit agnoscit. e Si audierint ⁊ obser. cō. dies suos in bo. Per bonū recta actio. p gloriā supna retributio signatur. Qui vero obedire p̄cept̄ celestib⁹ studēt: dies suos in bono cōplent: annos in glīa: q̄ ⁊ cursum p̄ntis tp̄is in bono ope: ⁊ ꝯsūmationē suā pficiūt felici retributiōe. f Si n̄ āt audierint trāsi. p gla. Quia ⁊ vindicta eos in tribulatione pcutit: ⁊ finis in fatuitate ꝯcludit. Fatuitas q̄ppe est: q sic illos iniq̄tas obligat vt a culpa eos nec pena compescat. g Simulatores ⁊ callidi ꝓuo. irā dei. Cū simulatores diceret: apte subiūxit: ⁊ callidi: q̄ nisi ingenio calleant q videri appetūt: ꝯgrue simulare nō possunt. Ante iudicē itaq; de ignorātia excusationē h̄re nō p̄nt: q̄ dū ante oculos hominū oēm modū sctītatis ostētant: ipi sunt testimonio q bn̄ viuere nō ignorāt. h Neq; clamabūt cū vin. fue. Simulator q̄si vincit cū flagello pcussiōis astringit: q̄ tn̄ cū sic pcutitur: iniquū se ꝓdere refugit: q̄ sctūs videri cōsueuit. Vel vincti ducunt ⁊ nō clamabūt: q̄ humane laudis importunitate supati: sctōs se dici etiā cū in petis moriunt putāt. Iniqu⁹ q̄ nō appetit videri sctūs: ⁊ flagello nō erubescit fateri qd̄ est. qd̄ nō hypocrita: sed extrema pcussione moritur⁹. talis vult remanere iudicio hominū qual' videbat. Vel iō etiā tūc nō ꝯfitet: q̄ putat se esse qd̄ d̄r iudicio dei int⁹ deceptus: q̄ alios foris fallebat. i Morient in tēpesta
C te aia eorū. Quasi trāquilli nāq; videbant viuere: cū de sctitat̄ curarēt laude gaudere. Sz turbo eos subit⁹ interne pcussiōis deijcit: q̄s arrogantia externi fauoris extollit. Quia de dānatiōe reproborū dictū est. de ereptiōe humiliū sequit: k Eripiet paupem de angustia sua. Pauper de angustia sua eripit: cū vnusq̄sq; de afflictione liberatur. l Et reuelabit in tribulatione aurem. Aurem in tribulatiōe reuelare est auditū cordis verberū plagis aperire. m Igit saluabit te de ore angu. latissi. Omis qui viam vite deserens: in peccatorū tenebras se deijcit: semetip̄m quasi in puteū vel in foueā mergit. Si vero diurna perpetratione ⁊ cōsuetudine iniquitatis opprimit: ne ad superiora possit exurgere: quasi angusto ore putei coartat. Latissime autem de ore angusto soluit: qui post iniquitatum iugum ad libertatem boni operis penitendo reducitur: vt nullis difficultatib⁹ ad bona agenda angustietur. n Non habente fundamētum. Peccatū fundamētum nō habet: quia nō ex propria natura subsistit: sed in bono nature coalescit. Vel fundamentū pro fundo posuit: inferni voraginem significare volens: cuius os peccatū per qd̄ tendit ad infernū: vel peccatū fundū nō habet: in quo lapsa aia q̄tidie ad deteriora deijcitur: quasi in puteo quo cecidit fundū nō inuenit quo figat. o Requies aūt mense tue. Requies mense est refectio satietatis interne que pinguedine plena d̄r: q̄ interne voluptatis delectatiōe preparatur. p Causa tua quasi impij iu. Bonorū causa iusticia est: q̄rum causa quasi impij iudicat: quia eorū hic iusticia paterno flagello fatigatur. q Causam iudiciumq; recipiunt. Quia ex ea iusticia qua mō viuūt: tūc in culmīe iudiciarie ptātis enitescunt. Et hec quasi noua heliu spōdet: qui mos est arrogātis: qui q̄ ad blanda descēdit vilescere se putat: vñ mox increpat vt timeat.

Non te er/

a ʃ de hoc regno in eterno locat.
a sto oc'los suos: ⁊ rēges i solio col a+
locat in ppetuū: ⁊ illic erigūtur.
b Et si fuerit i catenis ⁊ vinciātur b+
c funibus paupta[t]l: indicabit eis c
opera eorū: ⁊ scelera eorū: q̄ vio/
d lēti fuerūt. Reuelabit quoq; au/ d
rē eorū vt corripiat: ⁊ loq̄tur vt re
e uertantur ab iniq̄tate. Si audie e
rint ⁊ obseruauerint: cōplebunt f
dies suos i bono: ⁊ ānos suos in †
a ʃ hic feriunt: et post supplicia nō euadunt.
f gloria. Si aūt non audierit: trān g+ h+
a ʃ q̄ flagellis peccata exaggerant.
sibūt p gladium: ⁊ ꝯsumentur in i+
a ʃ deterius hypocrite.
g stulticia. Simulatores et callidi k+ l+
a ʃ confessio est validus clamor ad deum.
h prouocant iram dei: neq; clama/ m+ n+
i bunt cum vincti fuerint. Morient o+ p
ʃ que improuisa surgit.
in tempestate aia eorū: ⁊ vita eorū q+
a ʃ nō viriliter viuit: quē laus corrumpit.
k inter effemiatos. Eripiet paupe/ †
a ʃ quā h parit vt eterna q̄rat. vñ addit. et reue.
l rē de angustia sua: ⁊ reuelabit in
a ʃ quā ꝓspitas claudit. b ʃ ꝓpter flagella putat graui iniq̄tate grauari: cuius ꝓfunditatē subdit: nō habente fun.
m tribulatione aurē ei⁹. Igitur sal/ r+
uabit te d ore angusto latissime: s+ t
n ⁊ non habēte fundamētū subter v+
a ʃ verba iob: retributiōe eternorū vult cōsolari: q̄si a se gratuito pmittat: qd̄ ei iure cōpetebat.
o se. Reqes aūt mēse tue erit plena x+
p piguedie. Causa tua quasi impij y
a ʃ iusti tanto tunc potentius omnia indicabunt quanto magis hic iudicati sunt.
q iudicata est: causam iudiciūq; re/ z+

a Et reges i solio collocat in ppetuū. si bene vtātur sua ptāte. b Et si fuerit in catenis. deiecti a suis aduersarijs ꝓpter peccata q̄ incurrerūt. c Indicabit eis opera eorū. q̄ vexatio dat intellectū. d Reuelabit quoq; aurē eorū. p speciales instinct⁹ reuocando ad bonū. e Si audierint ⁊c. Hic elicit quādā cōclusionē ex dictis: q̄ ex q̄ diligit potentes: vt dictū est. nec deijcit eos nisi ꝓpter petā: ex h cōcludit heliu q remotis peccatis p pniā reducet eos ad pristinā gloriā: ⁊ hoc est qd̄ d̄r: Si audierint. corde. e Et obseruauerint. ope. f Complebūt dies suos i bono ⁊c. sicut legit factū de manasse rege iuda. ij. Parat. g Si autem nō audierint. obstinati in malo. h Trāsibūt p gladiū. i. educent de carcere vt interficiant. i Et consument in stulticia. i. ꝓpter stulticiā suā. k Simulatores. Hic ꝯñr remouet quādā obiectionē que posset sibi fieri: q̄ dixerat q de⁹ potētes non abijciat a sua ptāte: nisi ꝓpter culpā. posset obijci q aliqñ potētes ⁊ iusti deijciunt: sicut dicebat iob de seipo. h remouet dicēs: Q̄ talis iusticia nō fuit vera: s tm̄ simulata: ⁊ p ꝯñs ire dei ꝓuocatiua: q̄ simulata sanctitas: duplex est iniq̄tas. sm Hiero. ⁊ h est qd̄ d̄r: Simulatores. s. sanctitatis. l Et callidi. p h maliciose credētes obtinere durationē sue ptāt'. m Prouocāt irā dei. eos deijcientē. n Neq; clamabūt. ad deū recognoscētes culpā suā. o Cū vincti fuerit. i. deiecti ab aduersarijs ⁊ incarcerati. p Morient in tempestate aia eorū. q̄ nō tm̄ punient h i corpore: sed etiā in aia post mortē. quā punitionē ponebat heliu. vt patet ex supradict̄. q Et vita eorū inter effeminatos. i. inter illos q̄ non p̄nt se defendere a malis irruentibus. r Igit. Hic ꝯñter heliu monet ip̄m iob: q̄ dixerat q deiecti a ptāte p culpā: si peniteāt reducunt ad pristinā gloriā. iō monet iob q si peniteat: qd̄ erat in sua potestate: q iuste viuat de cetero: vt sic pmaneat in glīa sibi restituta: ⁊ hoc est qd̄ dicitur: Igit saluabit te. si peniteas. s De ore angusto latissime. i. de tribulatione que est quoddam foramen angustum per qd̄ homo intrat quādam latitudinem diuersarū miseriarū: q̄ abyssus abyssum īuocat. vel aliter: t Latissime. i. de artitudine tribulatiōis eruet te ad latitudinē ꝓspitat̄. ⁊ qd̄ sequit: v Non habente fundamētū. refert ad angustiā tribulatiōis: que nisi per pniam euadat: ducit ad penam gehēne: q̄ ē sine fundamēto. i. sine fine. Vel: Nō habēte fundamentū. s. in quo possit q̄escere: q̄ semp sic pōt ꝓcedere de malo i malū vsq; ad mortem: ⁊ tūc incidit i penam q̄ nō hz ꝯsūmationē. x Reqes aūt mēse tue erit plena pinguedine. i. poter̄ comedere secure ⁊ abūdāter. y Causa tua q̄si impij iudicata est. i. causa q̄re pcussus es diuino iudicio est impietas quā cōmisisti: non autem potētia in qua fuisti. ⁊ ideo subdit: z Causam iudiciūq; recipies. i. ptātem ⁊ auctoritatē iudicandi sicut pri⁹ habebis: dū tamē fueris emēdatus: et q̄ hec emēdatio erat in sua ptāte. iō docet eum qualiter debeat vti restituta sibi potestate. dicens:

Non te er

a Non te ergo supet ira. Arrogātes q̄ ꝓ hoīm laude volūt benigni apparere. ire motū deputāt quicq̄d gerit cēsura disciplinę: ⁊ dū ꝓ hoīm laude benigni volūt apparere: a bonis rectorib⁹ opprimi estimāt: q̄s inuitos cernūt a vitijs coerceri. b Nec multitudo do. in. te. Quia vbiq; reuerētia coleris: caue ne de eiusdē reuerētie fastib⁹ extollaris. Inclinet aūt. ideo dixit: qm̄ ois qui tp̄aliter extollit: eo ipso q extollit inclinatur. Hec aūt verba arrogātibus intra eccl'iam ꝯgruūt. Ac si eccl'ie sctē dicat: Caue ne si vniuersitatis veneratiōe extollar': ab interna intentiōe corruas. c Depone magnitudinē tuā. Arrogātes subductis ad supna martyrib⁹: velut ꝯsolātes eccl'iā illudūt. dicētes: Nequaq̄ te magnitudinē h̄re cōfidas: q̄ subductis priorib⁹ p̄rib⁹ iā nō habes de q̄rū vita glorieris. d Et oēs ro. for. Ac si dicat: illi veraciter robusti inheserāt q̄ in te hoc qd̄ docendo locuti sunt: viuēdo tenuerūt. nūc vero q̄ tibi p̄sident: visione robusti sunt: nō fortitudie. Magnitudo nāq; eccl'ie in robustis est: q̄ ꝓ veritate vsq; ad mortē certauerūt: quib⁹ sublatis supbi q̄ se p̄ferunt: quasi soli eccl'ie remanserint: vt ꝯsolantes ecclesiā illudūt: q̄si iam nō sunt tibi veri robusti q̄ tribulentur: ⁊ in q̄b⁹ glorieris: sed sūt modo debiles: qui tibi p̄sidēt. Ignorāt enī q ablatis fortib⁹: debiles loco eorū a deo roborent. Sed quo infirmos aliqñ nouerūt nunq̄ cōualescere credūt. Et q̄ q̄sdā p̄latos terrena ptāte que est debilitas subnixos vident: ꝓ illorū estimatiōe oēs despiciūt: ⁊ q̄ hos loco antiquorū patrū subrogari ꝯtēnūt. subditur: e Ne ꝓtrahas no. Populi q̄si numerosi sunt: hi debiles qui passim viuūt ꝓ libitu. Hoc vere dicit: sed nō humiliter: ⁊ plus increpando ferit q̄ ꝯsolatur. vñ ⁊ subdit: Ne ꝓtrahas noctē. Ac si dicat: Ignorātie tue obscuritate nō agas: vt in loco fortium infirmos subroges. Noctē enī ꝓtrahere est: vt ꝓ robustis ppl'i ascendāt: si p negligentiā agit: vt doctorū fortiū loca indocti ac debiles sortiantur.

Moralit. Mora. in singulis. Nō te supet ira. Qui aliena corrigit: p̄us videat ne ira supetur: q̄ modū vltiōis excederet ⁊ opprimeret. Et vt ira mentē supet: causa est multitudo locorū. i. cogitationū supuacuarū q̄bus mens acquiescit. Mens enī p tot diffusa ⁊ inclinata: iusticie nō studet. Mens iusti studet vni semp herere: iniqui variat: quia p̄ter deum nil sufficit: ⁊ ideo quod modo petijt: mox fastidit. Cū autem collecta est mens addidit: sciat magnū esse qd̄ agit. aliter enim hoc nō ageret. ipa nāq; sciētia est aditus elationis. vnde de⁹ temptari sinit: vt infirmus humiliet. vnde ait: Depone magnitudinē tuam. Pulsatus enim vitio sentit qd̄ est: ⁊ desinit magn⁹ esse: ⁊ deponit omēs robustos mētis metus absq; tribulatione: q̄ cū p temptationem humilitas ꝓficit: ꝓspera est ipa aduersitas: nō tñ sine aduersitate h agitur: que menti noctē tristicie facit. Sed hec nox nō debet ꝓtrahi: sed cito finiri ꝯsolatione: q̄ in ea pro robustis ascēdunt populi. i. indigne et multiplices cogitatiōes. Turbatus enim mō omīa se pdidisse cogitat. modo quid fuerat. mō q̄d nunc est. mō resurgere. mō an victus manere possit. Recte dicit talia heliu si sciret cui. nō h ei iob cōgruit ad cuius etiā contumeliā addit. f Caue ne decli. ad ini. Iniquitatē post miseriā sequit: q̄ post mala que per correptionem sustinet: feruēti corde impatiētie se facib⁹ inflāmat. Qd̄ beatū iob perpetrasse heliu credidit: quia eū intra flagella positū liberis effari vocibus audiuit: nesciēs q̄ omē qd̄ dixit: nō hoc de iniq̄tate impatiētie: sed d virtute veritatis ꝓtulit: q̄ ab interni iudicis sentētia nec cum se iustificaret errauit. Ne declines ad ini. Hoc supbi eccl'ie miseriā vocant: q expectante deo ꝯdēnūtur. g Hanc enim cepisti. Incerta ⁊ ignota: sicut certa ⁊ nota dānat. nescit enim vtrum ex impatiētia vel ex virtute dixerit iob que ab eo audiuit. h Ecce deus excelsus ⁊c. Heliu qui multa supius moraliter intulit: nunc ad prophetie archana se sustulit. Nec mirum cur arrogans impleri prophetico spiritu potuit: cum saul etiam in numero ꝓphetarum fuit: ⁊ asina verba rationabilia acceperit. Sic heliu redemptoris aduētum humilem ꝯspicit. dicēs: Ecce de⁹ excelsus ⁊c. Ac si diceret: Qui humilis videbitur in infirmitate: celsus manet in fortitudine. i Nullus ei sil'is in le. Legislatores dicere possum⁹ q ex lege admonuisse recta populū scim⁹: sed huic nullus horū similis est: q̄ nūc sine peccato est filius sine adoptiōe. k Quis poterit scrutari vias eius ⁊c. Ac si dicat: Cui⁹ scrutari actio nō potest: quo pacto rep̄hendi pōt: nemo enī bn̄ iudicat qd̄ ignorat. vñ subdit: l Memento qd̄ ignores opus ei⁹. De dño viri cantauerūt: q̄ eius potētia nobis: vel supni spiritus: vel perfecti quiq; doctores innotescūt: ⁊ iudicia illius. hi etiam q̄ eum p̄dicant impenetrata venerant. Et est sensus: de quo fortes quiq; locuti sunt: eius iudicia tue mētis oculis abscondūtur. m Omēs hoīes vident eum. Omis hō eo ip̄o q̄ rōnabilis est ꝯditus: debet ex rōne colligere: eum q̄ se condidit deū esse. Procul aūt eū intueri: est iam nō illum per speciē cernere: sed adhuc ex sola operū suorū admiratione pensare.

Ecce deus

a ʃ si ira correctionē superat: añ opprimit q̄ corrigat: et sub specie zeli iusticie furor est.
a cipies. Nō te ergo supēret ira vt a+
b aliquē opprimas: nec mltitudo b
a ʃ vel locorū: qd̄ in antiq̄oribus libris. i. q̄ vbiq; coleris: si legis donorū expositiōe nō eget.
c donorū iclinet te. Depone ma c
gnitudinē tuā absq; tribulatiōe: d
d e ⁊ oīs robustos fortitudine. Ne e f+
protrahas noctē: vt ascendant g
ʃ sed
f ppl'i pro eis. Caue ne decliēs ad h
ʃ al's loqui
g iniquitatē. Hanc enī cepisti sequi i
h post miseriā. Ecce deus excelsus k+
a ʃ ⁊ si aliq̄ dicūt eū eē iobem: heliā vel hieremiā.
i in fortitudie sua: ⁊ nullus ei sil'is l+
ʃ moyses: iosue: prophete sunt legislatores.
k i legislatorib⁹. Quis poterit scru m
a ʃ iudicia q hunc eligit hūc reprobat: iudea reprobatur: gentilitas eligitur.
tari viās eius? aut quis ei dicere n o
audet: operatus es iniquitatē?
ʃ iudicia
l Memēto qd̄ ignores opus eius: p+
a ʃ de cuius potētia. b ʃ ipe videt q deus est. sz non eius iudicia.
m de quo cecinerūt viri. Omēs ho/ q+ r+

a Nō ergo te supet ira vt aliquē opprimas. puertēs iudiciū ex passiōe. b Nec multitudo donorum inclinet te. ad puertendum iudicium ex cupiditate. c Depone magnitudinē tuā. i. supbiā. d Absq; tribulatione. i. ne icidas iterū i tribulatiōnē. e Et oēs robustos fortitudine. depōne. s. p sniam: ab oppssiōe pauperū. f Ne ꝓtrahas noctē. i. tp̄s ad dandum hanc sniā. g Vt ascēdāt ppl'i ꝓ eis. q. d. in tali ꝓtractione possent robusti multitudinem sibi aggregare: p quā si possēs iusticiā exercere. h Caue ne declines ad iniq̄tatē. quā cūq;: in ꝓximū vl' in deū. i Hāc enī cepisti seq̄ post miseriā. estimabat enī heliu ip̄m iob se falso iustificare: ⁊ ex flagellatiōib⁹ suis iniusticiā deo attribuere. k Ecce de⁹. Hic ꝯñter improbat ip̄m iob in hoc q videbat deū dicere iniustū: ⁊ p̄mo pōit suam probationē. scd̄o inducit iob ad attentionē. ibi: Ausculta hec Job. Prima in duas: q̄ p̄mo ꝓbat ꝓpositū. scd̄o declarat quoddā suppositū. ibi: Memēto. Circa p̄mū facit talē rōnē: Ille q̄ ꝓpter suā excellentiā nullis legibus est subiectus: nec p̄nt ad plenum
D cognosci opa ei⁹: nō pōt ab aliq̄ dici iniustus: q̄ iniusticia ꝓcedit ex trāsgressiōe alicuius legis: ⁊ cognoscit ex ꝯditiōe sui opis. de⁹ est huiusmodi. g ⁊c. hui⁹ rōnis ponit minorē q̄stum ad duplicē sui partē. ⁊ p̄mo q̄stū ad p̄mam. dicens: Ecce de⁹ excelsus sup oīa. hūc enim cogitant omēs deū esse q̄ oīb⁹ p̄cellit. l Et nullus ei sil'is in legislatorib⁹: q̄ oēs sunt subiecti alicui legi saltem diuīe: ipe autem nulli. secūdo declarat minorem q̄stum ad secūdā partem. d. m Quis poterit scrutari. i. pfecte inuestigare. n Vias ei⁹. i. opa que sunt q̄si quedā vie ad deū cognoscēdum. q. d. nullus. ⁊ iō cōcludit intentū. dicēs: o Aut q̄s audet ei dicere: operat⁹ es iniq̄tatē? ei imponendo iniusticiā. q. d. nullus. p Memēto ⁊c. Hic declarat quoddam suppositū. s. q nullus potest scrutari opera dei. aliud autē erat satis notum. s. q deus nullis legibus est subiectus: sed q eius opera sint inscrutabilia. non est sic clarū: eo q inuestigam⁹ opera dei per intellectum: ⁊ ideo hic declarat q nō possunt pfecte a nobis cognosci. ⁊ p̄imo hoc declarat in generali. secundo magis in speciali. ibi: Qui aufert. Circa p̄mum dicit: Memento q ignores opus eius. i. opera ei⁹. ⁊ ponitur singulare ꝓ plurali: sicut Exodi. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum. q De quo cecinerunt viri. i. sapientes: qui dicunt viri a virtute. ⁊ dixit: Cecinerūt. q̄ modus fuit antiquorum sapientum scribere diuina metrice: vel p modum laudis. vnde ⁊ liber iste metrice scriptus est ab illo loco: Pereat dies in qua nat⁹ sum ⁊c. r Omēs homies vidēt eum. i. habent aliquā de eo noticiā saltem quia est. vnde ⁊ deum esse circa aliquos doctores est p se notum: sed quia noticia quā de deo habem⁹ est valde impfecta. ideo subditur:

Vnusq̄sq;

Universidad de ... Biblioteca

a Ecce de⁹ ma. vin. scie. no. Quia de⁹ vbiq̄ p̄ns est: cū de illo ecce dr̄: ⁊ nō videtib⁹ adesse memorat᷑. de cui⁹ claritudīe magnitudinis q̄cq̄d scim⁹ infra ip̄m est. b Numer⁹ annorū ei⁹ inesti. Dicere vtcūq̄ eternitatē voluit: ⁊ ip̄am eternitatis longitudinē ānos vocauit. Cū enī breuitatē tp̄is dilatare volum⁹: momēta p̄ horas. horas p̄ dies. dies p̄ mēses. mēses vero p̄ ānos extēdim⁹. Quia g̊ amplū q̄dd̄ā dicere voluit: sed q̄d diceret lati⁹ nō inuenit. iō ānos sine nūeri estimatiōe multiplicauit dicēs: Numer⁹ ānoꝝ ei⁹ inestimabilis: vt dū ea q̄ apud se sūt prolixa multiplicat eternitat̄ longitudinē se metiri nō posse infirmitas humana cognoscat. c Qui aufert stellas pluuie ⁊c̄. Stelle pluuie sūt: q̄ sic meriti vite lucēt: vt etiā sermonē p̄dicationis pluāt. Tales erāt p̄phe q̄s cum dn̄s abstulit: eorum vice ap̄los misit. Postq̄ exteriora sacra siluerunt: q̄ in similitudinē gurgitū pluerēt. Uel reductis ad sup̄na ap̄lis: p̄ expositoꝝ seq̄ntiū linguas diuinā sciam largiore dn̄s effusione patefecit. Uel stellas pluuie dn̄s subtraxit atq̄ ad instar gurgituz imbres fudit: q᷑ cū a iudea p̄dicantes ap̄los abstulit: doctrine noue gr̄a mūdū rigauit. Stellas pluuie. Stelle ⁊ nō pluuie sunt: q̄ bn̄ viuūt: sed nō docent: sicut ī celo sunt stelle q̄s nō sequitur pluuia. Alij vero sūt pluuiose stelle: ⁊ hec sunt duo genera iustoꝝ. d Qui d̄ nubib⁹ flu. Quia si ex sanctis ap̄lis doctrina intelligētie nō inciperet: nequaq̄ p̄ ora sctōꝝ largior manaret. e Pretexunt cūcta de. Nubes cū aere ptexunt: si in celū ocl'os attollim⁹: nō celū sed ip̄as intuemur. sic intellect⁹ nr̄ trāsire ad diuīa nō sinitur: nisi pri⁹ p̄ sctōꝝ p̄cedētiū p̄phetarū: ap̄loꝝ exēpla formet᷑. f Si voluerit ex. nu. Extēdit nubes dn̄s dum mīstris suis viam p̄dicatiōis apiens: eos in mūdi latitudīe circūq̄uaq̄ diffundit. He nubes tentoriū ei⁹ q̄d ī itinere poni solet dicūt᷑: q᷑ ad nos p̄ gratiā veniēs: intra p̄dicatoꝝ suoꝝ mētes operit᷑. g Et fulgurare lu. s. d. Per has nubes lumīe suo fulgurat: q᷑ p̄ p̄dicatores suos insensibilitat̄ nr̄e tenebras etiā miracul' illustrat. h Cardines q̄z ma. ope. Cum enī nubes iste verbis pluūt: cūcq̄ miracul' vim coruscē p̄dicatiōis aperiūt: extremos ⁊ mūdi termīos in diuīo amore p̄uertūt. i Per hec enī iu. po. Per verba p̄dicatoꝝ. i. guttas nubium. Per hec fulgura miraculoꝝ de⁹ pp̄los iudicat: q᷑ eoꝝ corda territa ad pn̄iam vocat. Si q̄s dicat: Quid si de⁹ q̄sdam post baptismū praue acturos videt: ⁊ iō p̄uenti morte ad baptismū nō ducunt᷑ (si ita est) tūc pctā quorūdam puniunt᷑ anteq̄ sint pp̄etrata: q̄d nō facit de⁹: q̄ ⁊ a pp̄etratis liberat: sed occulta sunt iudicia. k Et dat escas mul. mor. Per easdē nubes p̄ q̄s terror infligit᷑: etiā esca dat᷑: q᷑ dispēsatio p̄dicatoꝝ est: vt sic sciāt mētes affligere vt etiā afflictas nouerit ɔsolatiōe nutrire. Nō autē ait oīb⁹: sed mult̄. nō enī oīm est fides. vn̄ apte subiūgitur. l Immanib⁹ abscōdit lucē. Immanes sunt q̄ se elat̄ cogitatiōib⁹ extollūt q̄b⁹ veritat̄ cognitio denegat᷑. m Et p̄cepit ei vt rursus adue. Quia veritat̄ lumē q̄d elat̄ occupatisq̄ mētib⁹ abscondit᷑: afflictis humiliatisq̄ reuelat᷑. Ul' imanib⁹ lux absconsa ē. i. iudeis: q̄ idcirco redēptori cōtradicere ausi sūt: q᷑ apud se īmanes extiterūt. Sz q᷑ ī fine mūdi ad fidē recipiēdi sūt: p̄cipit ei vt rursus adueniat. Uel ī manibus (vt sint due partes) lux abscōdit᷑: cū apud rectuz iudicē iniq̄ in suis opib⁹ excecant᷑. Cui tn̄ p̄cipit᷑ vt rursus adueniat: q᷑ dū pctōres se cognouerit: grē lumē accipiūt. n Annūciat de ea a. s. Qui custodire volūtatē dei in p̄ceptis illi⁹ nitit᷑: ei⁹ amic⁹ vocat᷑. De hac luce igit᷑ eterne patrie amico suo de⁹ annūciat q̄ possessio ei⁹ sit: vt nequaq̄ infirmitat̄ sue fragilitate desperet: sed exēplo capit̄ ad superādū roboret᷑ q̄ ad eam possit ascēdere. Cui⁹ itaq̄ cor in subleuatiōe tante ɔsiderationis nō expauescit. vnde sequitur:

Super hoc

a ſ etiā iustus in hac vita: malus etiā in alia.
mines vident eum: vnusq̄sq̄ in- a
a tuetur procul. Ecce deus magn⁹ b
a ſ tunc aliq̄d q̄si ex parte cognoscimus: q̄n eum digne cognoscere nō posse sentim⁹. b ſ longum esse significat: sed incōprehensibile.
b vincēns sciam nr̄am. Numerus c d
a ſ q᷑ homo eternitatē metiri nō potest.
c annoꝝ eius inestimabilis. Qui e†
ſ ne pareant mundo.
aufert stillas pluuie: ⁊ effūdit im f
a ſ copiosius. b ſ ⁊ si stet aq̄ abūdans in terrā a nube guttatim cecidit: ne te ei preferas.
d bres instar gurgitum: qui de nu-
e bibus fluūt que pretexunt cun- †
a ſ ecce quid p̄ nubes agit in mundo.
f cta desup. Si voluerit extendere g†
a ſ nubes hoīb⁹: deo sūt tētoriū: q̄ ī eis ī via q̄escit latēs. b ſ verba n̄ sufficiūt ad credēdū sine miraculis.
g nubes quasi tentorium suū: ⁊ ful h
h gurare lumine suo desuper: cardi i
i nes quoq̄ maris operiet. Per k†
k hec ei iudicat pp̄los: ⁊ dat escas l†
a ſ .i. malis ⁊ tyrānis. ſ vel in manibus.
l mult̄ mortalibus. Immanibus m†
m abscōdit lucē: ⁊ precipit ei vt rur-
ſ ne de ea dubites.
n sus adueniat. Annūciat de ea a- n
mico suo: q᷑ possessio ei⁹ sit: et ad o p
a ſ sol⁹ xp̄s ascēdit: q᷑ vn⁹ ē cū corpe.
ſ vl' accedere.
eam possit ascendere.

a Unusq̄sq̄ intuet᷑ p̄cul. Quia ei⁹ cognitio multum distat a pfectione diuina. ista tn̄ imperfectio nō p̄uenit ex defectu entitat' seu cognoscibilitatis diuine: sed ex nr̄i intellect⁹ infirmitate q̄ se habet ad diuina: sicut ocul⁹ noctue ad lucē solis. vt habet᷑. ij. methaphy. ideo subdit᷑: b Ecce de⁹ magn⁹. ī entitate ⁊ cognoscibilitate. c Uincēs scientiā nostrā. ⁊ nō solū intensiue: sed etiā extensiue. ideo subdit᷑: d Numer⁹ annorū ei⁹ inestimabilis. q᷑ duratio ei⁹ mensurat᷑ eternitate: q̄ a nobis est incōprehēsibilis. e Qui aufert. Hic ondit propositū in particulari. ⁊ p̄mo in operib⁹ dei sensibilibus. secūdo in spiritualib⁹. ibi: Immanib⁹. Circa primum dicit: Qui aufert stillas pluuie. faciendo siccitatem. f Et effundit imbres ad instar gurgitū. i. abundanter s̄m suam volūtatem: ⁊ vtrūq̄ fecit ad p̄ces helie. vt habet᷑. iij. Reg. xvij. ⁊. xviij. ⁊ q᷑ pluuie descēdūt de nubibus in pluuiā resolutis. ideo subdit᷑: De nubib⁹. g Si voluerit extendere nubes quasi tentoriuz. aliquādo enim sic extendunt᷑ super hemispheriuz nostrū q̄ videtur tangere terram ī circuitu: ⁊ in medio eleuari sup cenith capitū nostrorū: ⁊ sic vident᷑ disponi ad modū tentorij. h Et fulgurare lumine suo desuper. quia in nubib⁹ causantur coruscatiōes ⁊ fulgura. i Cardines quoq̄ maris operiet. q᷑ mare videt᷑ inclusum intra dictam extensionem nubiū. k Per hec enī indicat populos. puniēdo pro peccatis aliquando: sicut tempore diluuij facta est pluuia grādis. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctibus. vt habet᷑ Gen. vij. l Et dat escas multis mortalib⁹. q᷑ aliquādo dant᷑ in gratiā vt terra humectet᷑: ⁊ proferat fruct⁹ ad nutritionē hominū ⁊ animaliuz: ⁊ q̄uis ista que dicta sunt sint sensibilia: tamē ratiōes eoruz ⁊ causas nō possum⁹ cognoscere ad pfectum: ⁊ hoc idem dicit philosophus in principio methauroꝝ dicēs: de huiusmodi impressionib⁹ in q̄bus hoc q̄dem dubitam⁹. hoc aūt attingim⁹ aliquo modo imperfecte. m Immanib⁹ ⁊c̄. Hic declarat propositū in spiritualibus. ⁊ secūdo reuertit᷑ ad sensibilia. ca. se. ibi: Post eū rugiet sonit⁹. ⁊ iste processus est rationabilis: q᷑ sicut ex sensibilib⁹ manuducimur ad spūalia: licet vtraq̄ impfecte cognoscam⁹. ita cognitis vtcūq̄ spūalibus que sunt maxime intelligibilia: nō min⁹ intelligim⁹ sensibilia postea: imo magis. in hoc enim differt intellectus a sensū: q᷑ sensus post excellētia sensibilia non potest cognoscere miora īmediate. vtpote post aspectuz solis oculus nō pōt īmediate discernere mīma visibilia. Circa primū dicit᷑: Immanib⁹ abscōdit lucem. i. p̄ ei⁹ virtutē ⁊ dispositionem lux grē ⁊ glīe aliq̄b⁹ abscōditur: vtpote reprobis. ⁊ aliq̄b⁹ ɔceditur: vtpote electis. ⁊ q̄ de luce spūali intelligat᷑. p̄tz p̄ hoc q̄d subdit᷑: n Annūciat de ea amico suo i. electis. q᷑ charitas diuidit inter filios regni ⁊ p̄ditiōis. o Q᷑ possessio ei⁹ sit. nō aūt ip̄i⁹ reprobi. lux aūt corpalis visibil' est: ⁊ cōis ē tam bōis q̄ malis. vn̄ dicit saluator Matth. v. Solez suū oriri facit sup bonos ⁊ malos. p Et ad eā possit ascēdere. s. ad lucē glie: ad quā cū dei adiutorio p̄ opa meritoria pōt hō p̄uenire.

Moraliter. † Addens q̄z heliu ⁊c̄. Ca. XXXVI. Sequit᷑: Sustine me paululuz ⁊c̄. Freq̄nter arrogās vt reuerēti⁹ audiat᷑ celo veritat̄ loq̄ se dicit: licet amore p̄prie laudis moueat᷑. iō subdit: † Adhuc habeo q̄d pro deo loq̄r. de⁹ enī veritas est. † De⁹ potētes nō abijcit. q̄ p̄desse cupiūt nō preesse. † Sed nō saluat impios. q̄ mot⁹ hn̄t ɔtrarios. † Nō aufert a iusto oculos suos. licet a mūdanis hoīb⁹ hoc iudicet᷑: q̄n ab imp̄ijs dure tractant᷑. naz a deo sibi meliora p̄ merito patiētie reseruāt᷑. iō subdit᷑: † Et reges in solio collocat. Gregori⁹. Reges sunt q̄ temptationuz suarū motib⁹ nō ɔsentiēdo succūbere: sed bn̄ regendo preesse nouerunt: ⁊ isti ī solio glīe collocant᷑. iō subdit᷑: † Si fuerint in catenis. mūdane tribulatiōis. † Cōplebūt dies suos in bono. grē.

no. grē. † Et ānos suos ī gloria. sup̄ne patrie. † Si aūt nō audierint. i. patiēter nō sustinuerint. † Trāsibunt p̄ gladiū. dure sn̄e. † Et ɔsument᷑ in stulticia. q᷑ cū pena tp̄ali sup̄ueniet eis eterna. † Simulatores ⁊ callidi. i. simulatores iusticie ⁊ deceptores p̄ximi. † Prouocāt irā dei. ɔtra se. † Nec clamabūt. recognoscētes se peccasse: sed morient᷑ in sua iniquitate. † Et vita eoꝝ iter effemiatos. i. molles ad opus bonum. † Eripiet pauperē ⁊c̄. nā humilit᷑ patiētē frequēter eripit de angustia corpali: ⁊ de ignorātia mētali. † Igit᷑ saluabit te de ore angusto. q̄d fit cū ad libertatē gratie de⁹ reuocat homiem de mortali peccato. † Et nō habēte fundamētuz. id est terminū: q᷑ mortale peccatū ducit ad penā terminū nō habentē. † Requies autē mēse tue erit plena pinguedine. q᷑ reuocat⁹ ad gratiā: aptus est ad cibum encharistie. ⁊ quia talis aliq̄n cum gratia iustificāte iudiciariā ɔsequit᷑ potestatē. Seq̄tur: † Causam tuā iudiciūq̄ recipies. Sed quoniam ex tali mutatiōe frequēter homo sup̄bit: ⁊ alios deprimit. ideo subditur: † Nō te superet ira ⁊c̄. i. nullū opp̄rimas ira vel auaricia aut sup̄bia: vel etiā officij negligētia. ideo subdit᷑: Ne protrahas noctem. differēdo facere iusticiā: q̄ statim pōt fieri. † Ecce deus excelsus ⁊c̄. Scd̄m Gregoriū heliu spū p̄phetico loq̄tur hic de xp̄o: nec obstat q̄ heliu fuit arrogās ⁊ superb⁹. naz aliq̄n prophetia dat᷑ malis homib⁹. vt p̄tz de balaam Nume. xxiij. ⁊. xxiiij. ⁊ s̄m hoc expositio de xp̄o esset hic litteralis: sed sine preiudicio mihi videt᷑ q̄ sit spūalis: ⁊ sic eam hic pono. dicit ergo: † Deus excelsus ī fortitudine sua. i. in sua deitate: licet futur⁹ sit humilis ī nostra humanitate. † Et nullus ei similis ī legislatorib⁹. nam lex mosaica p̄mittit aliq̄ mala. sc̄z libellū repudij ⁊ vsuras cū extraneis: ⁊ alie leges multo plura. sed euāgeliū xp̄i nullū malum p̄mittit: sed de om̄i verbo ocioso reddēdum rationem in die iudicij dicit: ⁊ multo fortius de om̄i verbo ⁊ facto nociuo. † Memēto q̄ ignores opus eius de quo cecinerūt viri. hoc est opus recreatiōis de quo cecinerunt p̄phete: q̄ dicunt᷑ viri a virtute. Actu. x. Huic oēs p̄phete testimoniū p̄hibent. Et Ra. Sa. sup̄ zachariā dicit: q̄ omēs prophete locuti sunt ad dies messie. † Omēs hoīes vident eum. nā omēs aliq̄liter cognoscūt eum: q᷑ tn̄ hoc est multū impfecte. ideo sequit᷑: † Unusq̄sq̄ intuebitur p̄cul. Sequitur: † Qui aufert stillas pluuie ⁊ effundit imbres ⁊c̄. illud enim modicū q̄d habuit iudea de intellectu sacre scripture deus abstulit: ⁊ abūdāter super doctores gentiū effudit. † Que pretexūt cūcta desup. gentium multitudinem docendo fideliter. † Si voluerit extendere nubes ⁊c̄. p̄ nubes intelligunt᷑ ecclesie doctores: q̄s applicauit ad docendū ⁊ fulgurauit miracul' ad doctrinā eoꝝ ɔfirmāād: ⁊ sic cardines maris operuit. i. p̄ncipes seculi eoꝝ doctrine subiecit. sicut p̄tz de Cōstantino: qui obediuit doctrine sctī siluestri: ⁊ sim̄r Theodosi⁹ doctrine beati Ambrosij. † Per h̄ enī iudicat populos. sc̄z christianos q̄ p̄ doctrinā sctōꝝ iudicant᷑. † Et dat escā mult̄ mortalib⁹. qui eoꝝ doctrina reficiunt᷑. † In manib⁹ suis abscondit lucē ⁊c̄. quia iudei modo sunt obtenebrati ⁊ illuminabuntur circa finem mundi.

In ca. xxxvj. vbi dicitur in postilla: Circa primuz dicit᷑: In manibus abscondit lucem.

Additio. Super h̄ q̄d d᷑: In manib⁹ abscōdit lucē ⁊c̄. sctūs Tho. in sua expositiōe sic dicit: Inter om̄s sensibiles effect⁹ spūalior est lux. vn̄d efficacior est ad p̄ducēdū intelligibiliū cognitionē inq̄tū. s. visus: cuius cognitio p̄ lucē p̄ficit᷑ plurimū iuuat intellectualez cognitionē: q᷑ igit᷑ ista lux sensibilis ex p̄tāte dei hoīb⁹ occultat᷑ ⁊ cōicatur: dat᷑ p̄ h̄ intelligi q̄ apud ip̄m est q̄dā excellētior lux. sc̄z spūalis: quā de⁹ in premiū virtut̄ reseruat. vn̄ subdit: Annūciat d̄ ea. i. de luce spūali p̄ corpalē figurata. Amico suo. i. virtuoso quē de⁹ amat. Q᷑ possessio ei⁹ sit. i. q̄ illa lux spūalis. sit thesaur⁹ quē de⁹ amic̄ suis reseruat ī premiū: ⁊ ad eam possit ascēdere p̄ opa virtut̄ ip̄az p̄merēdo ⁊ ad eā possidēdā se preparādo: q̄uis h̄ etiā posset exponi de luce corpali. Posuerūt enī platonici q̄ aīe oīm deriuabāt᷑ ab aīab⁹ stellaꝝ. vn̄ q̄n aīe hūane suā dignitatē seruāt s̄m rōnē viuēdo reūtunt᷑ ad claritatē stellaꝝ vn̄ defluxerūt. iō ī somno Scipionis legit᷑: q̄ ciuitatū rectores ⁊ ɔseruatores impfecti. s. a celo huc reūtunt᷑. in q̄ etiā dat᷑ intelligi q̄ heliu n̄ ponebat vltimā remūerationez virtut̄ ī tp̄alib⁹ bonis: s̄ ī bonis spūalib⁹ post hāc vitaz. Hoc aūt ē int᷑ oīa maxie admirādū: q̄ hō terren⁹ ⁊ corruptibilis ad spūaliū vl' celestiū possessionē p̄ueniat. iō subdit: Sup̄ h̄. s. q̄ hō posset accedere ad hāc lucē possidēdā: Expauit cor meū timore. s. admiratiōis ⁊ stuporis: Et emotū ē d̄ loco suo vt. s. n̄ solū desideret ⁊ ɔcupiscat q̄ vident᷑ ei cōnaturalia s̄m sensibilē vitā: s̄ ⁊ ad spūalia celestia trāsferat᷑. Hec ille. Circa q̄d attendēdū q̄ licet p̄dicta sint vera ⁊ p̄prijssime dicta: tn̄ scd̄a expositio p̄dicta quā sctūs Tho. ponit videt᷑ mag̊ ɔsona p̄posito. nā heliu licet mag̊ videat᷑ esse eruditus circa spūalia q̄ amici iob: nō tn̄ attingebat ad veritatē eoꝝ q̄ de hac materia p̄ fidē cognoscunt᷑: vt patebit in p̄ncipio. xxxviij. ca.

Replica. In ca. xxxvj. vbi d᷑: In manib⁹ absconditur lumē. postillator cum beato Grego. xxvij. moral'. ca. xiiij. de paruis: ⁊. ix. de magnis: ⁊ Glosa ordinaria exponit de luce veritat̄ q̄ occultat᷑ immanib⁹. vocāt᷑ aūt imanes q̄ se in lat̄ cogitatiōib⁹ extollunt: ⁊ sic immanib⁹ vna dictio est: a nomīatiuo imanis deriuata. sed Burgen̄. cū sctō Thoma li in manib⁹ exponēdo dicit eē ablatiuū illi⁹ nomīatiui man⁹: rectū a p̄positiōe in: q᷑ exponūt illud dictū de luce corpali q̄ in manib⁹ dei est: q᷑ ei⁹ p̄tāte cōmunicat᷑ ⁊ occultat᷑: ⁊ q᷑ recedūt a sctō Gregorio ⁊ Glosa ordinaria ī voce: recedūt etiam in vocis significatione: sed tamen sine ratiōe. h̄ aūt q̄d sequit᷑: Annūcia de ea amico suo. Exponit vno modo de luce corporali: similit᷑ per quedā q̄ dicit Burgen̄. vera ⁊ p̄prijssime dicta: que tn̄ s̄m fidem nr̄am mihi vident᷑ falsa ⁊ erronea. Adducit eī opinionē platonicoꝝ dicentiū: q̄ aīe deriuant᷑ a natura stellaꝝ: ⁊ que suā dignitatē seruāt viuēdo s̄m rectā rationē reuertunt᷑ ad claritatē stellarū vn̄ defluxerunt: ⁊ cetera q̄ de somno Scipionis allegat q̄ ad errorē Origenis in suo peryarchon reduci pn̄t: q̄ ⁊ eis similia fides catholica deridet: que tn̄ ista senex Burgen̄. pro sacre scripture expositione adducere nō veret᷑. Fides enī vera docet aīas infundēdo creari: ⁊ creādo infundi. dānat aūt eas a natura stellaruz deriuari: ⁊ reliq̄: q̄ q᷑ manifesta sunt apud oēs catholicos doctores: nō indigēt ampliori p̄tractatione.

Glo. ordi. Ca. XXXVII

a Super h̄ expauit cor meū. Pauor hic p̄ excessu ponit᷑: q᷑ sicut in excessu ita in pauore anim⁹ alienat᷑. Locus aūt humani cordis est delectatio vite p̄ntis. Cor itaq̄ pigrum ⁊ terrenis dudū cogitatiōib⁹ deditū: cū repente p̄ excessum ad sūma suspendit᷑: cogitatiōis infime locū mutauit. Sed q̄lit᷑ hoc agit᷑ sequit᷑: b Audiet au. in ter. vo. e. Quia pctōr dū cor opp̄ssum in infimis cogitationib⁹ gestat: si dn̄e grē aspiratiōe tangit᷑: h̄ intelligit q̄ cūcta q̄ agit: districti iudic' aīaduersiōe puniantur. Uersatur in mente q̄ terribiliter sententia de ore iudicis prodeat. discedite a me: q᷑ ergo superbum cor p̄ri⁹ terrore concutitur: vt concussum in amore solidetur: recte dicitur: Audiet auditionem vocis eius in terrore. c Et sonuz de ore illius procedentem. Per os dei vnigenitus designatur: quia sicut ei⁹ brachium dicitur: quia per eum cūcta pater operat᷑: ita etiam os eius dicatur: p̄ quē
Act. 2. a nobis loq̄tur. p̄ sonū vero oris pōt dn̄i spirit⁹ designari. de quo scriptū est: Factus est repēte de ce. so. ⁊c̄. Pōt ⁊ p̄ terrorem vocis vis formidinis ⁊ p̄ sonum oris dulcedo ɔsolationis intelligi: q᷑ prius de terrena actione spūs q̄s replet terrificat: ⁊ postmodū spe celestium consolatur. d Subter oēs cel. ip̄e ⁊c̄. Ac si dicat: Qui sūma regit: ⁊ extrema n̄ deserit. Quia q̄d spūaliter agitur: a carnalibus non videtur. Sunt enim qui deū curare res hūanas nō estimāt:

⁊ fortuitu

Ca. XXXVII
a Super h̄ expauit cor me a†
uz: ⁊ emotū ē d̄ loco suo.
b Audiet auditionez ī terrore voc̄ b†
c ei⁹: ⁊ sonū de ore illi⁹ p̄cedentez. †
a ſ q̄si post altos ⁊ iferiores respicit. putat᷑ ei modo ecclia deseri: q᷑ n̄ facit miracula sicut apl̄i.
ſ al's super.
d Subter om̄s celos ip̄e ɔsiderat: e†

Ni. de lyra Ca. XXXVII.

a Super h̄ expauit cor meū. Iste pauor est admirationis. s. quō hō terren⁹ efficit᷑ ciuis celest̄. vel pōt exponi q̄ sit pauor timoris. vic̄z q̄ heliu timeret priuari hac luce suis demerit̄. q᷑ nescit hō vtrū amore vl' odio dign⁹ sit. vn̄ subditur: b Audiet audi. ī ter. vo. ei⁹. q᷑ lux p̄dicta nō est p̄parata oīb⁹: sed solū dilect̄. vt dictū est: Annūciat de ea amico suo: ⁊ iō debet q̄libet timere: ne forte non sit d̄ nūero dilectoꝝ p̄pt᷑ defectū bonoꝝ opeꝝ q̄ nō latet deū. vn̄ s̄bdit᷑: c Subter oēs ⁊c̄. q᷑ n̄ solū supiora determīate cog̊scit: vt dicebāt aliq̄ erronei. vt h̄r. s̄. xxij. ca. Circa cardīes celi p̄ambulat: nec nr̄a ɔsiderat. īmo etiā iferiora q̄ntūcūq̄ mīma determīate cog̊scit.

A

 Post eum.

et fortuitu agi. vñ subdit: Subter oēs celos. Uel celos p̄dicatores dic. Eleuat' q̄ cel' dñs inferiora ↄsiderat: q꞉ ⁊ ablat' sūmis p̄dicatorib' incessant etiā īfirmitatē nr̄az curat. a Et lumē il.su.t.t. Quia post sublimē vitā p̄cedētiū etiā pctōꝝ mores grē sue illustratiōe cōphēdit: vt gētes ad fidez colligit. Uel t'mios t're sūt fines hoim pctōꝝ. Sepe enī supna grā respecti i extremis suis ad deū redeūt. vñ seq̄t: b Post eū ru.s. Quē ei dñs illustrādo repleuerit: ei' vitā in lamētū v̄tit: ⁊ post eū rugiet sonit': q꞉ cū mēte ingredit': ↄstat q̄ pnīe gemit' sequat. c Tonabit vo.ma.s. Uoce magnitudis sue de' tonat: cuz se nob iā p lamēta p̄parat' q̄ sit magn' in supnis insinuat. In t'ra positi sonū etiā de supiorib' audimus: cū terrena cogitātes: supni t'rōis sñiam repente ptimescim'. d Et nō iue.⁊c. Uox dñi audit cū grē ei' aspiratio mēte ↄcipit. Sz istā vocez supuenientis spūs q̄ se ī aure cordis insinuat: nec ipa mēs q̄ p hāc illustrata fuerit inestigat. Pensare enī nō valet inuisibil' virt': q̄b' sibi meatib' ifluat: q̄b' ad se modis veniat: q̄b' recedat. e Tonabit de' in vo.⁊c. Uoce sua de' mirabiliter tonat: q꞉ occulta in corda nr̄a incōprehēsibilit penetrat: ⁊ fit eiusdē impulsiōis nimietas ī mēte. Cum nihil sonet in voce: sicq̄ vetustate vite vsus mutat. vñ subiūgit: f Qui facit magna ⁊ in-
B scrutabilia. Ut hō terrenis vsib' dedit': iniq̄s desiderijs pressus subito ad noua efferueat: atq̄ ad ↄsueta frigescat. Q̄d q̄lit fiat. sequit: g Qui p̄cipit niui vt descēdat. Aque ducte in supiora cōstipant vt niues fiāt. Sed cū ip̄e niues ad terraz veniūt: in aquaꝝ iteꝝ liquorē vertunt. Aque igit sunt p̄dicatoꝝ mētes: q̄ dū ad supna ↄtēplāda se erigūt: altiori intellectu solidant. Niues q̄ de celestib' ad terrā veniūt: cū sublimia corda sctōꝝ q̄ iā solida ↄtēplatiōe pascunt: p fraterna charitate ad hūilia p̄dicatiōis verba descēdūt. Aqua ei ab inferiorib' trahit: vt post a supiorib' t're reddatur. sic qui a terra sursum est leuat': respicit q̄d fuit: ⁊ ceteris condescendit. ideo sequit: h Et hyemis pluuijs. Hyems est vita presens in qua nos mortalitatis nostre frigidus torpor astringit. Habet hec hyems pluuias rectorū procul dubio predicationes que in estate eterna cessabūt. i Et imbri fortitudinis sue. Imber fortitudinis dei est p̄dicatio diuinitatis. Nā imber infirmitatis est p̄dicatio incarnatiōis. Et q꞉ audita v̄tute dei: mox ad nos redim' pensantes q̄d male vel bene egim'. subdit: k Qui in manu omnium hominū signat. Mala enī que agūt homines pensare ↄtemnūt: sed predicatione pulsati euigilabūt: ⁊ prauorū operū pondus agnoscūt. Uel creator homiem rationalē condidit: quaten' quid egerit ignorare non possit: ⁊ nature lege scire cōpellitur: seu prauū seu rectū sit q̄d operatur. Quia superius dei nubium virtutes intulerat: agit nūc vt contra bonorū vitā etiā aduersarij impugnationem innotescat. Uel post praua membra: de capite eorum subdit: nam sequitur: l Ingredietur bestia latibulum suū. Hec est illa bestia quā agnus moriens a multorū cordib' eiecit: que corda reproborum intrat. Et sic bestia antiquus hostis accipit: qui primus hominem seuus impetijt: ⁊ integritatem vite illius male suadēdo laniauit: qui cū post tonitruū nubium in fine mundi antichristuz inuaserit: quid aliud q̄ latibulum suum ingreditur vt in antro proprio demoretur? Iudeorum etiam persequentiū corda antruz huius bestie ante fuerunt: qui eum quē legaliter interimere ipi nō poterant: feriendū gentibus tradiderunt. vnde subiungit: m Ab interioribus egredietur tempestas. Scriptura cū ↄtra arcturū interiora memorat: aduersam aquilonis partibus austri plagam designat. Interiorū ergo nomine plebs iudaica exprimit. Hi enī qui deum nouerant: quasi sub meridiano sole feruentes: in fidei calore tenebantur. Gentiles autē q꞉ nullam scientiam superne cognitionis attigerant: velut sine sole frigidi sub aquilone remanebant. Ab interiorib' ergo egredit tempestas: ⁊ ab arcturo frigus. Ac si diceret: A iudeis surgit malicia p̄sequēs. a gentib' potestas premēs: dum q̄d iudea ex inuidia petijt: hoc gentilis iudex ex romana auctoritate pp̄etrauit. Uñ ↄtra hāc inuidiā subdit: n Flante deo cōcrescit gelu. Quia quo fideliū cordibus spūsctūs aspirauit: quo maiora virtutū miracula contulit: eo infidelium mētib' grauioris inuidie torpor excreuit. Aqua ergo in gelu versa fuerat dum eunte post dñm mūdo: iudeoꝝ inuidia pigra remanebat. Sed q꞉ etiā incredulitatis tante dñs duriciam soluit. Sequit: o Et rursum latis. fun. aque. Quia postq̄ iudeorū seuiciam vsq̄ ad mortē dñs pertulit: eoꝝ corda ab infidelitatis duricia liquefecit: ⁊ ex duris persecutorib' magni predicatores facti sunt: vt tanto vberiorum electorū messis exurgeret. vnde sequit: p Frumentum desiderat nubes. Electi frumenta dei sunt: celestibus horreis recondenda que nunc in tritura aree paleas tolerāt: sed hoc frumentū nubiuz fluuios expectat vt crescat.

a ⁊ lumen illi' sup t'mios t're. Post a†
b c eū rugiet sonit': tōabit voce ma b
a ∫ vnde vocem eius audis: dum cōpungeris: sed nescis vnde ve. aut quo va.
d gnitudis sue: ⁊ nōn inuestigabit c†
e cū audita fuerit vox eius. Tona
bit deus in voce sua mirabiliter:
a ∫ p̄fectio opis extra paret: sed q̄litas operationis intus latet.
f qūi facit magna ⁊ inscrutabilia. d
g Qui p̄cipit niui vt descendat sup e†
h terraz: ⁊ hyemis pluuijs ⁊ imbri
i a ∫ primogenita asini mutabis oue. i. imūds vite primordia ad innocentiā conuerte.
k fortitudis sue. Qūi in manu om f
niū hoim signat: vt nouerint sin g
l guli opera sua. Ingrediet bestia h†
a ∫ insidians cunctibus.
latibūlū suū: ⁊ in antro suo mora i
m bitur. Ab interiorib' egredietur k†
a ∫ .i. a minori vrsa.
n tēpestas: et āb arcturo frig': flan l† m†
o te deo cōcrescit gelu: ⁊ rursum la n†
p tissime fundunt aque. Frumētū o†

a Post eū rugiet sonit'. Hic reuertit ad effect' dei sensibiles. ⁊ p̄mo tangit aliq̄s effectus generatos in nubib': ⁊ scd̄o ip̄as nubes. ibi: Frumētum desiderat nubes. Circa p̄mū incipit a tonitruo q̄ causat in nubib' tpe calido dicēs: Post eū rugiet sonit'. s. tonitrui. ⁊ dicit post eū: q꞉ effect' posterior est sua cā. b Tonabit voce magnitudis sue. dicitur autē vox tonitrui vox magnitudis dī: q꞉ ē q̄dā effect' ip̄i'. Causa enī prima pri' influit in causatū q̄ alie cause secūde. vt habet p̄ma ꝓpositiōe de causis. c Et nō inestigabit. scz ab hoīe in particulari ⁊ pfecte. licet ei phi aliq̄ dixerint de natura tonitrui ⁊ aliaꝝ imp̄ssionū q̄ generant in nubib'. h tñ fuit generali tm̄: ⁊ valde imp̄fecte. vt habet p phm ī p̄ncipio libri methaurorū. iō subdit: d Qui facit magna ⁊ īscrutabilia. Cōsequenter tangit de niue q̄ generat in nubib' tpe frigido. d. e Qui p̄cipit niui vt descēdat in terrā. q꞉ f'm dei ordinationez fit descēsus niuiū ⁊ pluuiarū: ⁊ q꞉ predicta varietas temporꝝ f'm calorē ⁊ frig' ⁊ diuersaꝝ imp̄ssionū deseruit vtilitati hoim. ideo subdit: f Qui in manu oīm hoim signat. i. potentie hominū opatiue q̄ p manū designat que ē organū organoꝝ: assignat varietates temporꝝ. g Ut nouerint singuli opa sua. i. vt attēdāt operib' suis tpa apta. aliq̄bus ei opib' mag' ē aptuz temp' pluuiosum. aliq̄b' vero siccū. aliq̄bus calidū. aliq̄b' frigidū: ⁊ sic de alijs: ⁊ hec etiam varietas ꝓcedit vsq̄ ad anīalia vt vario mō se habeāt. ideo subdit: h Ingrediet bestia latibulum suum. ꝓpter imtemperiē aeris. i Et ī antro suo morabitur. tempore cōuenīēti ad quiescenduz f'm nature sue modū. Consequēter tangit de origine ventoꝝ principaliū: qui sunt auster ⁊ boreas. d. k Ab interiorib' egrediet tempestas. p interiora intelligit polus antarticus: qui semper est nobis occult'. a parte autem illa flant venti australes: q̄ inter ventos sunt magis impetuosi. non est tamē p hoc intelligendū q̄ auster incipiat flare a polo antartico: sed magis incipit a tropico estiuali. vt habet. ij. methauroꝝ. dicit aūt auster egredi a polo antartico: q꞉ tropic' estiualis vñ flare incipit ē a parte illa respectu nr̄e habitatiōis. l Et ab arcturo frigus. arctur' est quedā cōstellatio q̄ alio nomīe dicit vrsa: ⁊ voluit circa polū articū: vñ flant venti boreales qui sunt magis frigidi: et iō ex illa parte dicit frigus venire. m Flāte deo cōcrescit gelu. quia flantib' vētis borealib' gelu augmentat. n Et rursum latissime fundūtur aque. q꞉ cum ab opposito. scz ab austro incipiunt venti flare fiunt pluuie. o Frumentū desiderat nubes. Hic ↄsequēter tangit de nubib' in q̄b' fiūt impressiones p̄dicte. d. Frumentuz desiderat nubes: ⁊ hoc duplici ratione. Una est: q꞉ quando est nimius calor adurit frumentuz in campo crescens: ⁊ per nubes tūc temperat calor vt non arescat: sed magis crescat. Alia est: q꞉ p nubes fundunt aque ad terre humectationem: ⁊ frumēti nutritionē: ⁊ sic frumētuz dicit desiderare nubes: q꞉ quelibet res naturaliter desiderat suam p̄fectionem: ⁊ hoc modo dicit. j. physicoꝝ. q̄ materia appetit formā: sicut turpe bonum.

Et nubes — Que lustrant

a Et nubes spar.lu.suū. Nubes lumē spargere: est p̄dicatores sctōs exēpla vite: ⁊ loquēdo: ⁊ agendo dilatare. b Que lustrāt cūcta p circūitū. Nubes dei cūcta p circūitū lustrāt: q꞉ p̄dicatiōis luce mundi fines illumināt: sed q꞉ diuinis nutib' subditi nequeunt explere q̄d volūt: ire nō pn̄t: nisi quo eas volūtas gubernātis duxerit. c Ad om̄e q̄d p̄ceperit illis sup faciē orbis terraꝝ. Sepe ei aliter agere appetūt. aliter disponunt. Naz plerūq̄ student blande corrigere: ⁊ tñ eoꝝ sermo ī asperitatē ducit: plerūq̄ quosdā resecare aspere appetūt: sed tñ eoꝝ vigor p mansuetudinis spm̄ refrenat. d Siue in vna tribu: siue in terra sua. Una trib' iuda intelligit: que in scriptura p̄ ceteris clara ⁊ multiplex memorat. Terra autez dei simul oīs iuda nomiat: que tūc ei fructū fidei protulit: cum totus sub idolorū cultu mūdus errauit. Locus autē misericordie est ip̄a gētilitas: que recōciliationem ex sola misericordia accepit. Nubes ergo suas dñs duxit: siue in terra sua siue in vna tribu seu in quocūq̄ loco misericordie sue. q꞉ predicatores veteris nouiq̄ testamenti aliq̄n soli tribui inde contulit: ⁊ isrl' pene totum ex praua rerū gubernatiōe reprobauit. Aliquādo eundē israeliticū populum ad antiquā gratiā post captiuitatē reuocauit. Aliquādo loco misericordie sue nubes clarescere voluit: quia p̄dicatores sanctos etiā gentib' ostendit. e Ausculta hec iob: sta ⁊ cōsidera mirabilia dei. Quasi in cōparatione sui iacentez vidit: quem p verba tante predicationis vt staret admonuit. Sunt nanq̄ qui dei miracula iacentes considerāt: quia opationis eius potentiam nō sequētes admirantur. f Nunq̄d scis q̄n preceperit deus pluuijs. Heliu beatū iob de venturis discutit: et quasi de ignorantia humiliat: pluuias aūt nubium dicit verba predicantium. Et est sensus: Nunquid si venturos in mundo predicatores iam conspicis: quādo ad predicādum eos domin' repletione spirit' impellat: quibusve modis eorū vite claritatē mundo innotescat apprehendis? g Nūquid nosti semitas nubium. Habent enim iste nubes semitas subtilissimas scilicet sancte predicatiōis vias. Eos q̄ p semitas astringunt: qui ab intentiōis eoꝝ tramite per lata mundi desideria euagando nō exeunt: que semite magne sunt: quia quāto in presenti vita pro ip̄a viuendi custodia anguste sūt: tanto amplius in eterna retributione dilatant. h Et perfectas scientias. Perfecta scientia ē: ⁊ cuncta sollicite agere: ⁊ scire de suis meritis nihil esse. i Nonne vestimenta tua calida sūt. Hoc generaliter de ecclesia et specialiter de iob dicitur per vestimēta viuenti corpori adherentia discipulorum vita: magistris bene viuentibus coniuncta signantur. Uestimenta enim per se calere non possunt: sed adiuncta viuentium corpori: duz exalantes mēbrorum poros cōtegunt: emanantem ab intimis calorem exprimūt: ab eis calor ad corpus redit: dum pro bonis subditorum amplius doctores accenduntur. Et est sensus: Incassum tibi tribus si quos per te incaluisse estimans: profecisse in virtutibus contemplaris: quia nisi eos spiritussancti fauor attingeret: frigidi in sua insensibilitate p̄manerent. Postq̄ hec fortiter dixit: per arrogantiam subiungit: k Tu forsitan cum eo fabricatus es celos. Possunt per celos hi qui in celestibus sunt conditi angelici spiritus designari. Electorum mentes celestibus inherentes: qui solidissimi vt ere fusi sunt: quia ab integritate cepte fortitudinis: nulla mutabilitatis rubigine consumuntur. Iterum deridendo subiungit: l Ostende nobis quid dicamus ei? Tu qui iam magne intelligentie luce frueris: docere nos qui ignorantie tenebris inuoluimur debes. m Quis narrabit ei que loquor? Hec despiciendo dicit. Ac si aperte dicat: Que ego ei de suis laudibus acute sentiens non audita loquor: quis hec narrare vel postq̄ audierit potest? n Etiam si locutus fuerit homo deuorabitur. Omne quod aliquid deuorat: hoc introrsus trahens ad intuenduz oculis occultat: ⁊ rem que in superficie videri potuit in profundum rapit. Homo igitur cū de deo tacet: per rationem in qua est conditus esse aliquid videtur. At si loqui de deo ceperit: ilico quod nihil sit ostenditur: quia magnitudinis eius immensitate deuoratur. Sed tunc hominibus vere innotuit: cum se eis humanitate suscepta monstrauit: que quia necdum reuelata fuerat. sequitur: o At nūc non vident lucem. Sed hec lux eadē qualiter ab hominib' videat insinuat cum dicit:

a desiderat nubes: et nubes spar a†
b gūt lumē suū: q̄ lustrāt cūcta per
circūituz quocūq̄ eas voluntas b†
a ∫ quasi q̄ duxerit. et ad q̄d: q꞉ sicut non possunt ire q̄ volunt: ita nec agere sicut volunt.
c gubernātis duxerit: ad omne q̄d c
p̄ceperit illis super faciem orbis
d terrarum: Siue in vna tribu: siue d
in t'ra sua: siue in q̄cunq̄ loco mi e
sericordie sue eas iusserit iueniri.
a ∫ q̄si pondera sublimiū fessus: p iactātiā addit: ausculta. q. d. q̄ minor me.
e Ausculta h̄ iob: sta ⁊ cōsidera mi f g
f rabilia dei. Nunq̄d scis quando h i† k
a ∫ per verba lux nubiū paret: nisi pluuia cadat q̄d sit in nubibus nescitur.
p̄cepit de' pluuijs vt ostenderet l
g lucē nubiū eius? Nunquid nosti m†
a ∫ q̄d tm̄modo dono sanctispūs agit.
h semitas nubium magnas: ⁊ p̄fe n
i ctas scientias? Nōne vestimēta o†
a ∫ apud se humiles nō sunt.
tua calida sunt cum p̄flāta fuerit
∫ irrisio est.
k terra austro? Tu forsitā cū eo fa p†
bricatus es celos: qui solidissimi q
a ∫ q̄d nō facile rubigine cōsumit
l quasi erē fusi sunt? Ostēde nobis r†
quid dicam' illi. Nos q̄ppe inuol †
m uimur tenebris: q̄s narrabit ei q̄ s
a ∫ qui arroganter intumuit: iā p doctrinam subdit: etiam si locut' fuerit homo.
n loquor? Etiāz si locut' fuerit: hō t v
∫ homines.
o deuorabitur: at nunc nō vident

a Que lustrāt cūcta p circūitū. q꞉ nubes non stant in eodē loco: sed mouent circa hemispheriū nostrū. b Quocūq̄ eas volūtas gubernāt'. s. dei. c Duxerit. q꞉ f'm ei' dispositionē mouent. d Siue in vna tribu: siue ī terra sua ⁊c. q꞉ aliq̄n cōtingit q̄ in eadē regione vapores eleuant: ⁊ in nubes ↄdēsantur: ⁊ in pluuias ↄuertunt. Aliq̄n aūt ↄtingit q̄ mouentur ad aliā regionez anteq̄ ↄuertant ī pluuiā. e In q̄cūq̄ loco misericordie sue eas iusserit inueniri. reputatur enī effect' diuīe misedie q̄n in loc' calidis ⁊ siccis fiunt pluuie. f Ausculta hec iob. Hic ↄñter inducit iob ad p̄dictoꝝ attentionē: q̄si hoiem p̄ tristicia absorptū ab ītellectu rōnabiliū: ⁊ tñ circa idē p̄mo nitit ostēdere ip̄i' iob ignorātiā. scd̄o reuertit ad declarādū ex q̄busdā effectib' dei sapiētiaz. ibi: Subito aer. Circa p̄mū dicit: Ausculta hec iob. diligēter. C g Sta ⁊ ↄsidera. nō trāsitorie: sed cū magna deliberatiōe. h Mirabilia dei al's miracula. i. opa ei' q̄ nō pn̄t ad plenū p scrutari: vt sic temerarie nō rep̄hēdas iudicia dei. Et cōsequēter resumit aliq̄ de p̄dictis: vt aliq̄d addat. d. i Nunquid scis? q. d. nō. imo totalit ignoras. k Q̄n p̄cepit de' pluuijs. id est disposuerit de tpe pluuioso. l Ut ostē.lu.nu. esse. q̄d maxīe fit in apparitione iridis: q̄ apparet tempore pluuioso: ⁊ tñ phi q̄tūcunq̄ sapiētes pauca valde ⁊ generalit ⁊ ip̄fecte cognouerūt de natura iridis. D m Nūq̄d nosti semitas nubiū magnas: q꞉ mouent p aerē magnū ⁊ spatiosum. n Et p̄fectas scias. dic autē scias in plurali: q꞉ imp̄ssiones aeris de q̄b' dicūt est: ⁊ adhut dicet: in nubibus generant: ⁊ iō noticia eaꝝ dependet ex noticia nubiū. o Nōne vestimēta tua ca. sūt ⁊c. Auster enī flat a regiōe calida: vt p̄dictū ē: ⁊ iō calefacit aerē ⁊ hoim vestimēta ⁊ corpa. oīa ista posuit heliu ad designādū q̄ erāt ignota ip̄i iob. ⁊ iō derisorie subdit: p Tu for. cū eo fa. es ce. q̄ facti sunt a deo p creationē: in q̄ nulla p̄sona deo cooperat. q Qui solidissimi q̄si ere fusi sunt. dicunt autez solidi. eo q̄ nō sunt diuisibiles sicut aer ⁊ aqua q̄ facilit diuidūtur ⁊ reuniunt. Soliditas enī ꝓprie ⁊ alie qualitates elemētares nō sunt in celis: q̄ sunt alteri' nature r Ostēde nobis q̄d dicam' ⁊c. q. d. tu solus es. sapiens: ⁊ nos oēs sum' inuoluti tenebris ignorantie: q̄d dicit derisorie q̄tū ad ip̄m iob: tñ f'm veritatē hoies sapiētes: ⁊ si habeāt de dīnis opib' aliquā noticiā: tñ plura ignorāt q̄ sciūt. iō subditur: s Quis nar. ei q̄ loq̄r. q. d. null'. q꞉ illa q̄ p maiori pte ignorant nō enarrant nisi valde defectiue. vñ subdit: t Etiā si locut' fuerit homo deuorabitur. s. eius verbum a magnitudīe materie: sicut modicus fluuius a mari. Aliter punctat ab aliquibus sic: Etiā si locut' fuerit. s. de'. v Homo deuorabit. i. nō poterit sustinere. Unde Exo. xx. filij israel ex locutione domini pauore ↄcussi dixerunt moysi: Loq̄re tu nobis ⁊ audiem': ⁊ nō loquat nobis dominus: ne forte moriamur.

Subito — Subito

a Subito aer co.in nu. Per aerē mētes seculariū designan tur q̄ innumeris vite hui⁹ desiderijs dedite: huc illucq̄ more aeris fluide dispergunt. Sed aer ī nubes cogit: cū fluxe men tes p̄ supni respectus gratiā virtutis solidate roborant. Nu bes enī tanto firmiores sunt quāto densiores. Apl'i autē om nes aer extiterāt: sed subito aer in nu bes coact⁹ est: q2 p̄ respectū supne grē flu xa corda piscantiū: in soliditatē ver sa sunt predicatoꝝ: q̄ qm̄ pacto mini sterio ad celi secreta recurrūt. sequit:
b Et vētus trāsiens fu.e. Uent⁹ trā siens est vita p̄sens. vētus trāsiēs nu bes fugat: q2 vite temꝑalis excursus a carne apl'os subtrahit: ꝛ eos a terre sup̄ficie in secreta requiē q̄si in celorū cardine abscōdit. Sed q̄d de eoꝝ la boribus in sctā ecclīa agat. subdit:
c Ab aq̄lone au. Per aquilonē pec cati frigore cōstricta gētilitas signat. Auri noīe aīe fideliū. ab aq̄lōe ḡ aux venire dicit: q2 a gentilitate dudū p̄fi die torpore frigida: intra sctā; ecclīa; preciosa deo vita fideliū multiplicat.
d Et a deo for. ꝛc. Sic a deo d2 ac si ab his q̄ in parte dei sunt diceret. Au ro igit ab aquilone veniēte a deo for midolosa laudatio ꝓdijt: q2 dū clari tatē sue fidei gētilitas attulit: multitu do hebreoꝝ iā fideliū diuina iudicia ptimescēdo laudauit: q2 nimirū iuste iudea repulsa est: dum pie ē gentilitas vocata: ꝛ dāna sue repulsiōis timuit: dū lucra aliene vocatiōis vidit.
e Digne eū iuenire nō pos. Quia q̄cq̄d in illo sentim⁹ ex fide ē: nōdu3 ex specie. Hoc tñ q̄d iā se inuenisse ꝯsiderat. adiūgit:
f Magn⁹ fortitudine ꝛ iu. ꝛ iu. Magn⁹ fortitudīe: q2 fortē aduersariū supat. Magn⁹ iu dicio: q2 ꝛ si hic electos suos p̄ aduersa deprimit: eos qñq3 in glīa eterne ꝓsperitat' extollit. Magn⁹ iusticie: q2 ꝛ si hic diu tolerat: qñq3 tñ sine fine reprobos dānat.
g Jō tiebūt eū viri. Uiros q̄ ad ītelligētiā fortes appellat.
h Nō aude. ꝛc. Peritos q̄dē: ḡ arrogātes his ꝟbis īsinuat. ī q̄ se tetigit. Cō teplari eī di sapia3 ñ pñt: q̄ sibi sapiētes vident: q2 tāto ab ei⁹ luce longe sunt: q̄nto apud se hūiles nō sunt. Rñdēs

a lucem. Subito aer cogetur in nu
a ‹ sed q2 vsq3 ad mortem cū pluuia currūt quid inde fiat subdit.
b bes: ꝛ ventus transiens fugabit
c eas. Ab aquilone aux venit: et a
a ‹ nō tm̄ lera q2 sibi timet. b ‹ et si inuenimus non digne.
e do formidolosa laudatio. Digne
f eum inuenire nō possumus. Ma
g gn⁹ fortitudīe ꝛ iudicio ꝛ iusticia:
a ‹ sentiri digne nō pōt: q̄nto min⁹ dici. b ‹ recta dicit q̄ eū nō agit vt prauus arc⁹ in se iacit.
g ꝛ enarrari non potest. Jdeo time
a ‹ q vult videre ī trāsitu sapia3 di ascēdat arborē sycomoꝝ. i. mūdi stulticiā humiliter eligat.
h bunt eū viri: ꝛ nōn audebunt cō
k templari omēs qui sibi videntur
l esse sapientes.

pientiores: tāto magis ꝑcipiūt defectū sue noticie. maxime cir ca diuia. vñ ꝛ sapiēs Socrates dicebat: Hoc tm̄ scio quod ne scio. ḟm q̄ refert Hiero. in ep̄la ad Paulinū de oīb⁹ sacre scri pture libris. Ex p̄dictis aūt patet q̄ heliu in aliq̄b⁹ cū ip̄o iob ꝯcordabat. ī alijs aūt ītellectū ip̄ius iob nō bñ capiebat: ꝛ fre quēter opprobria cōtra iob īmiscebat. ꝓpter que iob noluit sibi rñdere: ḡ ma gis tacere: volēs se a cōtētiōib⁹ ḟm di ctum ap̄li segregare.

Ca. XXXVII

a† b† c† d† **Moraliter.** Sup hoc expauit cor meū ꝛc. Eccs. ix. d2. Nescit hō vtrum amore vel odio dign⁹ sit: nec p̄ conse quēs vtru3 dign⁹ sit supplicio vel pre mio. pauor aūt ꝯsurgit ex cōsideratōe supplicij: ꝛ emotio cordis ex ꝯsideratione p̄mij. j. Reg. ij. Exultauit cor meū in dño ꝛc. i. extra saltauit. Utrunq3 tñ nobis īnotescit p̄ p̄dicatores pena3 et gloriā nūciātes. iō subdit: † Audi et auditionē in terrore. quātū ad pri mū. † Et sonū de ore illi⁹. q̄tum ad scd̄m. † Subter oēs celos ip̄e ꝯside rat. i. ꝯtemplatiuos. † Et sup termi nos terre. i. actiuos: q̄b⁹ premia p̄pa rat. † Post eu3 rugiet sonit⁹ ꝛc. q̄d fit qñ ꝯtemplatiuū descēdere facit ad predicādu3. † Et nō īuestigabit ꝛc. sc3 sp̄s loquēs in eo. Joh. iij. Spirit⁹ vbi vult spirat: ꝛ nesc vnde veniat aut q̄ vadat. † Qui p̄cipit niui vt descēdat ꝛc. p̄ niuem pluuiā ꝛ imbrem significat p̄dicatoꝝ doctrina: q̄ ḟm varietatē p̄sonarū tempoꝝ ꝛ negocioꝝ est variāda: ꝛ ḟm h̄ sci unt hoīes dirigere facta sua. † Ingrediet bestia latibulum. q2 p̄dicatio repmit diabolū. Sed qm̄ circa finem mūdi exibit de antro suo Apoc. xx. ideo subdit: † Ab interiorib⁹ egredi etur tēpestas. i. diabolus cōmouens p̄tātes. † Et ab arcturo frigus. i. ab antichristo timor seruilis p̄ quē multi obediēt ei: sed quia deceptis ab eo dabit temp⁹ penitēdi. sequit: † Flan te deo cōcrescit gelu. q2 p̄ instinctū sp̄ūssancti timor initial cre scit in filialē. † Et rursum latissime fundunt aque. q2 tūc la chryme deuotiōis ꝛ penitētie fluent abundāter. † Frumen tum desiderat nubes. p̄ frumētū intelligit cetus fideliū. Mat thei. iij. Cōgregabit triticū in horreū suū. Qui cet⁹ desiderat p̄dicatores significatos p̄ nubes. Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nubes volāt. † Et nubes spargūt lumē suum. sc3 vite ꝛ do ctrine: ḟm instinctū grē diuīe: qui instinct⁹ est nobis occultus. ideo sequitur: † Nūquid scis ꝛc. Nūquid nosti semitas ꝛc. id est virtutes predicatorum. q. d. nō. quia latēt in mētib⁹ eo rum. † Nōne vestimēta tua calida sunt ꝛc. austro terra p̄fla tur quādo mens homis diuinitus inspiratur: ꝛ tunc vestimē ta tua calida sunt. quia virtutes que sunt anime: vestes ad bo nos actus feruescūt. † Tu forsitan cū eo fabricatus es celos ꝛc. hoc negatiue dicit. nā a solo deo ꝓcessit virtus apostoloꝝ qui significant nomīe celorum. Psal. xviij. Celi enarrāt glo am dei ꝛc. † Ostende nobis quid dicamus illi. sc3 deo. q. d. tu nō poteris: ꝛ causa subditur cum dicit: Nos quippe inuol uimur tenebris ignorātie multiplicis. † Subito aer cogetur in nubes. q̄d fit sp̄ūaliter quādo de fluidis p̄ peccata fiūt pre dicatores: sicut de saulo legitur Actu. ix. † Et ventus tran siens fugabit eas. id est spiritussctūs trāsire eos facit ad regio nes alias. Actu. xiij. dixit spiritussctūs: Segregate mihi bar nabam ꝛ saulum ꝛc. † Ab aquilone aurum venit. nā a gen tilitate prius frigida infidelitate venit aurum sapiētie. vt patz in Dyonisio: Ambrosio et similib⁹. † Et a deo formidolosa laudatio. propter enim excessum magnitudinis sue nescimus nec possumus eum digne laudare. illa vero que bene fieri ne sciuntur cum formidine aguntur. sicut econuerso: que fieri be ne sciunt sine formidine agūtur. Uegetius libro de re militari. Nemo facere metuit: q̄ se bene didicisse ꝯfidit.

In ca. xxxvij. vbi dicit in postilla: Ex p̄dictis patet q̄ heliu in aliquibus cū ip̄o iob ꝯcordabat.

Nico.de lyra

a Subito aer. Ostensa ip̄i⁹ iob ignorātia: reuertit ad tangē dū quosdā effect⁹ dei mirabiles ad ꝯcludēdum defectu3 hu mane sapiētie respectu diuīe excellētie. d. Subito aer coget. i. ꝯdēsabit in nubes: h̄ eī videm⁹ accidere q̄ aliq̄n aere existēte valde puro: q̄ subito ꝯdēsat ī nubes.
b Et vē. trā. fu. eas: q2 si vent⁹ aq̄lonar' q̄ dissipat pluuias: vt habet Prou. xxv. incipiat fortiter flare: dissipabit illas nubes: vel trāsferet ad aliā regionē: ꝛ tales mutatiōes subite sunt nobis mirabiles.
c Ab aquilone aurū venit: q2 sunt ibi aliq̄ minere auri. vñ libro de ꝓprietatib⁹ reꝝ d2: q̄ in mōtib⁹ saxonie q̄ sunt ꝟsus aquilonē oīa metalla fere fodiunt p̄ter stānū: ꝛ h̄ est etiā mi rabile: q2 regiones aq̄lonares sunt valde frigide. Aurū autē generat in viscerib⁹ terre: a calore solis ibidē terrā penetrāte ꝛ materiā digerēte: q̄ magis ē digesta ī auro q̄3 in alijs metal lis: oīa tñ ista mirabilia ꝛ maiora ꝓcedūt ex diuīa sapia. ideo subdit:
d Et a deo formidolosa. laudatio. ex diuīa enī ex cellētia ꝓcedit q̄ homīes q̄tūcūq3 sapiētes laudāt eū cū for midine: eo q̄ nō pñt sufficiēter laudare. ḟm illud Ecci. xliij. Benedicētes magnificate deu3 q̄tum potestis. maior ē enim omi laude. Jlla autē opa solēt homīes cū formidine facere: que nesciūt sufficiēter agere. ideo subdit:
e Digne eū in uenire nō possum⁹: ꝛ h̄ ꝓpter suā excellētiā ad quā se h3 intel lectus nr̄: sicut ocul⁹ noctue ad lucē solis. iō subdit:
f Ma gnus ī fortitudine. in reꝝ ꝓductiōe.
g Et iudicio ꝛ iusti cia. in eaꝝ gubernatiōe: q2 omīa disponit ī pondere ꝛ mēsura vt d2 Sap. xj.
h Et enarrari nō pōt. sufficiēter a nobis si cut nec ītelligi. ꝓpter q̄d dicit Grego. balbutiēdo. ꝓut possu mus excelsa dei resonam⁹. ꝛ ꝓpositione sexta de causis dicit. Causa prima supior est in narratione: ꝛ ideo deficiūt lingue a narratione eius: nisi ꝓpter narrationē esse ip̄i⁹. Et ex dict' cō cludit intentū. d.
i Jdeo timebūt eū viri. q̄tūcūq3 fortes sint ꝛ audaces.
k Et nō audebūt ꝯtēplari. q̄si p̄fecta3 ei⁹ noticiā assecuti vel assecuturi.
l Omēs qui sibi vident esse sapiētes. i. illi q̄ plura sciūt de effectib⁹ diuīs. q2 quāto sunt sa pientiores

Additio.

Q2 autem nolebat respōdere heliu sicut fe cit alijs socijs sibi contradicētibus: posset esse duplex ratio. Prima scilicet q̄ heliu sicut dictum fuit lo quebatur ex arrogantia: intendendo principaliter vilipende re ipsum Job. vnde dicebat illi supra. xxxiij. ca. Tace ꝛ doce bo te sapientiam. ꝛ in. xxxiiij. dicit: Job aūt stulte locutus est: ꝛ verba

ꝛ verba illi⁹ nō sonant disciplinā: ꝛ sic in alijs locis: ꝛ iō iob ip̄i heliu nō curauit rñdere: videns q̄ intētio sua versabatur circa vanā gloriā: vt vitaret ne forte incideret in hoc vitio di sputando: in quo secut⁹ est sapiens consiliū. dicens Prouer. xxvj. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiā suā: ne efficiaris ei simi lis: sed alijs q̄ nō sic arroganter videbant loqui: sed solū ar guendo seu increpando iob rñdit vt ip̄orum error patefieret: iuxta illud Prouer. capitulo supra dicto: Rñde stulto iuxta stulticiā suā: ne sibi sapiens esse videat. Scd̄a: q2 heliu in tan tū per supbiam elatus est: q̄ nec correctionē iob desiderabat sed poti⁹ eius maiorē ruinā appetebat: q̄d est inhumanū: vel saltem inconsonū videat p̄fectis. q̄d ptz ex hoc. nam in fine xxxiiij. ca. dicebat heliu: Pater mi ꝓbetur iob vsq3 ad finē. in q̄bus verbis ꝓut cōmunit exponūt in postilla: heliu petebat a deo q̄ nō desisteret a flagellatione ip̄ius iob in presenti vita duceret ad eternā damnationē. vnde glosa ibidē dicit: Quia asperitas superboꝝ vsq3 ad maledicendū se extendit: ꝯtra enī iob deū deprecatur. hec in glosa. vñ talia loquēti nō videt di gnum rñdere: p̄sertim cū talia etiā ex excessu ire vident ꝓcede re sicut in ꝓposito. nā heliu p̄ iram fuit p̄mo ꝛ p̄ncipaliter pro uocatus. vñ supra. xxxij. ca. Jratus est furor heliu filij barachi el: qua ratione laudabiliter iob abstinuit se a rñsione intēdēs ire locū dare: iuxta illud Ecci. viij. Non litiges cū homīe lin guato: ꝛ nō strues in ignem illius ligna ꝛc.

Glo.ordi.

Ca. XXXVIII

a Respondēs aute3 dō. iob de tur. di. Quia flagellato loquit: de turbine fuisse locut⁹ p̄hibet. Utrū aūt p̄ semetip̄m aut p̄ ange lū sit ei locut⁹ ambigit. Potuerūt quippe p̄ an gelū cōmotiōes aeris fie ri: ꝛ hec q̄ subiecta sūt p̄ eū verba mādari. Rur sumq3 potuit exteri⁹ an gelus in turbinē aerē ex cutere: ꝛ tamē interi⁹ do min⁹ p̄ semetip̄m vim sen tentie cordi eius suꝟver bis insonare.
b Quis est iste inuol. sen. ser. impe. Prima ex probatio est talis inter rogatio. Quis est iste: ꝛ hoc nō dicim⁹ nisi d̄ eo quē nescim⁹. Nescire autē dei reprobare est: qui vtiq3 arrogantes nescit. i. eoꝝ vitā nō approbat. In eo vero q̄ ait: sententias: ꝛ non addidit q̄les bonas accipim⁹ quas imperit' sermonib⁹ addi dit inuolutas: q2 cū verbis iactantie fuerāt ꝓla te. Imperitie q̄ppe vitiū est: rectum nō recte sape re. i. celeste donū ad appetitu3 terrene laudis in clinare. Hoc itaq3 despecto ad erudiendum iob verba vertunt.
c Accinge sicut vir lumbos tuos. Lumbos accingere est: vel in opere vel in cogitatione luxuriā refrenare. sed cum iob p̄di tum castitate nouerim⁹: cur ei dicit? Accinge sicut vir fortis lumbos. i. restringe luxuria3. nisi q2 alia luxuria est carnis: alia cordis. qua de ca stitate atq3 virtutib⁹ gloriamur. Dicitur ergo ei vt q̄ prius luxuriā corruptionis vicerat: nūc lu xuriā restringat elationis.
d Interrogabo te ꝛ tu rñ. mihi. Tribus modis cōditor noster nos interrogare ꝯsueuit: cum aut flagelli districtio ne nos ꝑcutit: ꝛ quanta nobis insit vel desit pa tientia ostendit: aut quedam que nolumus pre cipit: ꝛ nostram nobis obedientiam vel inobe dientiam patefacit: aut aliqua nobis occulta a perit: aliqua vero abscōdit: ꝛ nobis mensurā no stre humilitatis innotescit. Beat⁹ itaq3 iob post interrogationē verbeꝝ discutit interrogatione sermonis vt q̄ sint supna ꝯsideret: q̄ dū mīme cō prehēdit ad semetip̄m redeat: vt q̄3 sit iuxta nihi lū in supnoꝝ cōparatiōe cognoscat. Humiliād⁹ enī erat q̄ ꝓstrat⁹ vlcerib⁹ sic virtutib⁹ stabat. p̄ mittit ergo medicamen supuicturo ꝛ in prospera restituendo. Ubi eras quādo ponebā fundamē ta terre? Fundamēta in scriptura p̄dicatores ac cipim⁹ quos dū primos dñs in ecclīa posuit: to ta in eis sequentis fabrice structura surrexit. Ne ergo iob de ꝟtutū suaꝝ potētia subleuet in dño. prima parte sermonis de sanctorum predicato rum commemoratione discutitur. vt quanto il los admirabiles venire conspiceret: tanto in eo rum comparatione de se vilius estimaret. Et est sensus. Uirtutem fortium considera: meq3 eo rum ante secula auctorem pensa: ꝛ cū eos quos in tempe

Ca. XXXVIII

a ‹ aliq̄n blāde loquit de⁹ vt ametur: aliq̄n terribiliter vt timeatur.
a Respōdēs aūt dñs iob de
a ‹ q̄si q̄d dicit scio: sed q̄ dicit nescio b ‹ q2 p̄ di strictionem premit ne extollatur.
b turbine dixit: Quis ē iste inuol
c uens sentētias sermonib⁹ impe
d rit'? Accinge sicut vir lūbos tuos:
a ‹ dum ad sublima excito: que nō potes ꝑcipere: responde. i. te humilem vide.
d interrogabo te: et tu rñde mihi.
a ‹ ꝛ si h̄ futuꝝ ī ope: iā ferm̄ ē in p̄destinatione.
e Ubi eras quādo ponebā funda
f mēta terre? Jndica mihi si habes
a ‹ inter quas oēs electi sunt.
intelligētiā. Quis posuit mēnsu

Ni.de lyra

A

a† b c d† e† f g† b+ Respōdens aūt dñs. Fi nita disputatiōe iob ꝛ amicorū ei⁹. h̄ ponit ip̄i⁹ dñi determinatio. in q̄ p̄mo arguit he liu de p̄sūptiōe. scd̄o rep̄hēdit ip̄m iob de indiscre ta locutiōe. ibi: Accinge sic vir. tertio tres amicos iob de falsi assertiōe: ca. xlij. ibi: Postq̄3 autē. et sic determiat q̄stionē ꝓ ip̄o iob q̄tū ad ꝯclusionē in tentā: lic3 ip̄m increpet de mō loquēdi indiscreto. Circa p̄mū d2: Rñdēs autē dñs iob. i. ꝓ ip̄o iob q̄ tacebat: vt dictū est.
b De turbine: q2 ḟm aliq̄s ꝟtute diuīa vel misterio angelico formata fuit vox q̄si ꝓcedēs de nubis dēsitate: sic in mōte synai. vt h̄r Exo. xx. ḟm alios vero non fuit ibi tal' formatio vocis: sed dñs loq̄bat ip̄i iob p̄ inspiratiōe3: q̄ q̄dē locutio p̄ turbinē designat: eo q̄ h3 obscuritatē an nexā.
c Quis ē iste. heliu enī accepat q̄si vices determiant' questionē de dīna ꝓuidētia. ad cuius determiationē solus deus est sufficiēs: ꝛ iō arguit ei⁹ p̄sumptionē dicēs: Quis est iste. q. d. nō est tan tus nec talis q̄ debeat se de h̄ intromittere ꝓpt su am insufficientiā. iō subdit:
d Jnuoluēs sñias sermonib⁹ imperit': lic3 enī plura de dei p̄tāte ꝛ sapia vera dixisset: tñ intri cate dixerat ꝛ multa verba ꝯtumeliosa ꝯtra iob īmiscuerat.
e Accinge. Hic ꝯñter arguit iob de indiscreta locutione specialiter in duob⁹. primo q2 dixerat supra. xiij. Disputare cū deo cupio: q̄d dixerat nō p̄sumptuose: sed sicut humilis discipulus disputat cū magistro: querens amplius doceri ab eo: sicut ibidē fuit expositū: tamē ex modo loquēdi poterat aliter iudicari ab assistentib⁹ sicut ꝛ iudicatū fuit: vt patet ex supradictis: q̄ sc3 dixerat h̄ presumptuose: ꝛ volens cum deo de pari disputare. scd̄o q2 cōmemorando suam iusticiā ex modo loquendi videbat assistentibus q̄ diceret aliqua in diuine iusticie derogationē: ꝛ ideo vtrūq3 dictū licet fuerit verū: sicut patet ex supradictis: tñ habuit specie3 mali. ꝛ fuit generatiuū scandali. ideo dñs p̄rio reprehendit primū. ꝛ scd̄o secundū ca. xl. Prima in tres: q2 primo exci tatur ip̄ius iob attentio: ꝛ scd̄o subditur eius reprehensio. ibi: Ubi eras. et tertio eiusdem ꝯfutatio. ca. xxxix. versus finem. ibi: Et adiecit domin⁹. Cir ca primū dicit: Accinge sicut vir lumbos tuos. homo enim preparando se ad opus corpale solet lumbos suos accingere: ꝛ ideo p̄ hoc designat me taphorice p̄paratio ip̄ius ad attendendū verba dñi diligenter.
f Jn terrogabo te ꝛ rñde: al's ostende mihi. Supra enim. xiij. ca. iob querens cū deo disputare obtulerat ei optionem partis opponentis vel respondent'. et ideo domin⁹ hic se determinat ad partem opponentis.
g Ubi eras. Hic ꝯsequēter ponitur arguitio iob de hoc q̄ indiscrete dixerat se cum deo velle disputare: quod fit per hoc q̄ hic declaratur incōprehensibilitas diuine sa pientie: ꝛ ideo fatuum est cum eo ꝯtendere: nō solum in facto: sed etia3 in si gno: sicut verba iob prolata videbātur designare. immēsitas ergo diuīe sa pientie ꝛ potentie ostenditur primo in partibus mūdi principalibus. secun do in aīalibus. ibi: Quis posuit in visceribus hoīs ꝛc. Principales aūt mūdi partes sunt corpora celestia ꝛ elemēta: ꝛ ideo primo oñditur ꝓpositū in elemētis que sunt nobis magis sensibilia. secūdo in celis. ibi: Nunquid cōiūgere ꝛc. vt sic sit processus ordinatus a magis notis ad minus nota. Prima adhuc in duas. quia primo ostēditur ꝓpositum in corporibus ele mētorum. secūdo in dispositiōibus eorum. ibi: Nūquid tenuisti. Prima in tres: quia primo ostēditur ꝓpositum in elemēto terre. secundo in elemento aque. ibi: Quis cōclusit. tertio in aere. ibi: Nūquid post ortum ꝛc. De ele mēto aūt ignis mētiōem nō facit: quia nō videtur habere sperā propriā di stinctam a spera aeris. semp enim videt in aliqua materia in corporib⁹ mi xtis ꝛ in aere sursum videtur in exalatiōibus siccis que igniuntur per mo bus. Circa p̄mū de ꝓductiōe terre loquit ad modū edificij. cui⁹ artifex pri mo disposuit modū fundamēti. q̄d notat cum dicit: Ubi eras quādo pone bā fundamēta terre. quasi diceret. nōdū eras nat⁹: ꝛ ideo nō potes hoc sci re. Secūdo artifex disponit de q̄ātitate edificij fundamento supponendi q̄d fit p̄ extēsionē linee: ꝛ q̄tū ad hoc d2:
h Quis posuit mēsuras ei⁹ si nosti: vel quis tetēdit ꝛc. quasi diceret. nō nosti. q̄ntitas enim terre non est determiata

·J·40·a

Universidad de Deusto Biblioteca

in tempore condidi mirabiles suspicis: ppende q̃tum mihi subdi debeas quẽ auctorẽ mirabiliũ sine tpe esse cognoscis. a Uel qs tetendit s.e.l. Nullus nescit deũ has lineas tẽdere: sed iõ h̃ dr̃ iob vt memoret qd̃ poterat nosse ⁊ ptermittere. acutius pensans dispositionẽ hois nõ in hũanis virib⁹ sed ĩ manu esse dei. Mensurarũ linee ĩ terrarũ partitione tendunt. In carne autẽ dñs ad ecclesiã veniens mensuras terre lineis mẽsus est: qr fines ecclesie occulti iudicij subtilitate distinxit. Hui⁹ terre occulte linee vl' mẽsure tendebant: qñ pdicatores sancto agente spũ in alijs mũdi partib⁹ vocabãtur vt irent: Ab alijs aũt arcebant ne accederent. b Sup quo bases il.so. Terre hui⁹ bases sancte eccl'ie doctores accipim⁹: qui omne pondus ecclesie fixa morũ suoꝫ grauitate sustentant.

Moralit. Ubi eras quãdo po.fun. Mora. At anim⁹ iniqui puluis: ita iusti terra cui⁹ fundamẽtũ est fides. Ergo vbi eras.i.iustificat⁹ a me peccator recole vbi te inueni: ⁊ eris humilis. Et qr de bonis etiã homo supbit: mensurã pro fectib⁹ deus ponit: vt p ea que desunt seruent humiliter q̃ adsunt. vnde subdit: B Indica mihi si habes intel. quis po.men. Nisi deus qui alij hoc: alij illud dedit vt ex multis sit vnum corpus. Super animã iusti linea tenditur: dum ei exempla patꝫ monstrant: vt suam seruet mensurã: ne citra vel vltra eat sup qua bases.i.anĩe intentiones a quib⁹ totũ innititur. Mar.6.c Uñ: si oculus tuus fue.ne. He in fundamẽto.i. christo solidate sunt: qr tunc robustius in fundamẽto solidamur: cum verba dei ex interioribus pceptis seq̃mur: ⁊ in intimo sensu intelligendo pensamus. subdit: c Quis demisit Moralit lapidez an.eius. Mora. Lapis angularis duplex intellect⁹: vt in preceptis dei exteriora agamus: vel contemplando intima sentiam⁹. Ad quod noster animus nunq̃ surgeret: nisi cõditor nostrã naturã susciperet: qui in se vtriusq̃ vite exempla monstrauit. Et ita est angularis: in vrbibus docet: curat: in montibus orat: nec cõtemplatio studio proximorum: nec cura eorum contẽplatione deseratur. Cui⁹ incarnationis mysteriũ ⁊ angeli mirant. Aut quis demisit lapidẽ angu.ei⁹. Illum qui dũ in se hinc iudaicum populũ: illic gentilem populum suscepit in vna ecclesie fabrica quasi duos parites iungit. Cum hoc nõ de mundi: sed ecclesie ꝯditiõe potest dici. patet ⁊ pcedentia nõ de origine mundi dici debere. Et cum multa dixit de ꝯstructione ecclesie adiecit: quõ etiã inimice nationes adiuncte sunt. d Cum me laudarent simul ⁊c. Incarnationis enim christi mysteriũ: etiã electi angeli mirati sunt: quia qui pmi in tempore creati sunt: nõ immerito astra matutina dicunt. Uel quia sepe ad exhortandos homĩes missi: dũ venturum mane nunciant ab humanis cordib⁹ presentis vite tenebras fugant: que matutina astra etiã cũ vespertinis redẽptoris potentiam laudant: quia cum redemptis in fine mundi hominib⁹ largitatem superne gratie glorificant.

e Et iubilarent omnes filij dei. Jubilatio dicitur: cum cordis letitia oris efficacia non expletur. Laudant itaq̃ angeli qui iam tante claritatis latitudinem in sublimibus vident. Jubilant vero homĩes qui adhuc in inferioribus oris sui angustias sustinent. Que quia futura dñs nouerat: facta narrat. Sed quia cum boni iubilant: malos inuidia iflammat: quos tamen deus temperat: de quibus protinus subditur:

f Quis conclusit ostijs mare ⁊c. Mare seculum. vulue autem nomine occulta ⁊ maliciosa carnalium cogitatio designatur. Per hanc vuluam praui cõcipiunt cum mala cogitant. Per hanc pariũt cum mala que cogitauerũt operantur.

g Erumpebat q̃ mare quasi de vulua pcedens. cum minarum secularium fluctus de carnal' iniquitate cogitatiõis conceptũ in sctẽ eccl'ie interitũ seuirent. Sed auctore deo: hostijs hoc mare cõclusum est: qr ꝯtra tumores psequẽtium sancti viri quasi quedã ostia oppositi sunt: vt eorũ miraculis ire persequentium frangerentur ⁊ ecclesia staret: de quo mari sequitur: h Cũ ponerem nubem ve.he. Mare seuiens nube induitur: quia crudelitas psequẽtiũ stulticie sue velamento vestit: ⁊ lu-

a ras eius si nosti: vel quis tetẽdit
a occulti iudicij b nisi sup me. c doctores vel prophete.
b sup eam lineaz: Super quo bases
c illi⁹ solidate sũt: Aut qs demisit
q: ⁊ duos pplos iñ se verosq̃ ãgulos sociauit
d lapidem angularem eius: cũ me
cum vespertinis.i.electis hominibus.
e laudarent simĩ astra matutina: ⁊
quid mali fecit deus subdit:
f iubilarent omnes filij dĩ: Quis
g conclusit hostijs mare: qñ erumpebat quasi de vulua pcedens:
vt non videret quid agit.
h cum ponerẽ nubem vestimentũ
i ei⁹: ⁊ caligine illud quasi pannis
k ĩfantie obuoluerẽ: Circũdedi il-
a ꝯ illõ seuiẽs. b glaꝫ xpi: ⁊ fuerẽtiã pdicatorꝫ
l lud terminis meis: ⁊ pŏsui vectẽ
m et ostia. ⁊ dixi: Hucusq̃ venies:
o ⁊ nõ procedes ampli⁹: ⁊ hic confringes tumentes fluctus tuos.

stitur: ⁊ lucem veritatis videre nõ sufficit: ⁊ qr superna dispensatione ꝯstringitur: ne ꝯtra sanctos inq̃ntũ voluerit effrenet. sequitur: i Et caligine illud.q.p.in. Pãnis infantie pedes ac brachia ꝯstringunt: ne huc atq̃ illuc dissoluta libertate iactentur: qr psecutores eccl'ie instabilitate cordis inquieti puerilia q̃dem sapiũt: sed occulta dispensatione ꝯstricti quo volũt brachia nõ extendũt: ⁊ si cuncta mala ppetrare leuiter appetũt: nequaq̃ implere pmittunt. k Circũdedi illud ter.meis. Quia iras psequentiũ iudicioꝫ suoꝫ dispensatione modificat. l Et posui vectem ⁊ ho. Doctores sancti predicatione sequẽtib⁹ aperti: autoritate sua resistentib⁹ clausi: ostia vocant: qr ⁊ ingressum fidelib⁹ aperiũt: ⁊ rursum se pfidis ne ingrediant opponũt. Per vectez aũt cui⁹ oppositione ostia solidant: incarnatus dñs designat. qr hec ostia ꝯtra seuient' maris impetuz tantuz valentiora opposuit: q̃ntum ea sua obseruatione roborauit. m Et ostia. De ostijs pro ꝯfirmatione repetijt. sed si mare seculũ generaliter accipis: seculo dñs ostia opposuit: pus lege frenans: post euãgelio: ⁊ h̃ de vulua.i. cũ seculũ vicinũ origini cresceret. Et tunc nube vestiuit: qr tũc nõ aperte lucem ostendit: ⁊ rudes constrinxit pannis.i.preceptis figuralib⁹ ⁊ timore: ⁊ pter immoderatas euagatiões terminis.i.limite preceptorũ circũdedit. Et quia mot⁹ hoĩm misso mediatore cõpescuit. addit: n Posui vectem. Christum q̃ ostia.i. pcepta agendo solidauit: ⁊ ampli⁹ mare nõ pcedit. Uñ addit: Mare vidit ⁊ fugit. o Et hic ꝯfringens. facta vnda in se relidit: cũ nequicia victa ab ipo q̃ egit accusatur. p Hucusq̃ venies ⁊ nõ pro.am. Quia nimirũ iudicij occulta mensura est: ⁊ qñ psecutionis pcella prosiliat: et qñ quiescat: ne aut exagitata electos nõ exerceat: aut nõ moderata in pfunduz mergat. Et hic confringes tu.flu. Cũ noticia fidei vsq̃ ad psequẽtes extẽditur: turbati maris tumor sedat: ibiq̃ fluctus suos mare frãgit: qr ad cognitionẽ veritat' veniẽs: omne qd̃ neq̃ter egit erubescit. Sed qr idcirco h̃ ad beatũ iob dicit: vt de tot virtutib⁹ gloria cordis ei⁹ premeret: hec moraliter etiam disserantur. Quis ꝯclusit ho.m. Mora. Mare est cor nostrũ furore turbidum: rixis amarũ: elatiõe tumidũ. Qñ erum.

Nico.de lyra

determĩata ex natura sua: h̃ posset eẽ maior ⁊ mĩor. ⁊ iõ ei⁹ mẽsura depẽdet ex sola dei volũtate. Tertio cogitat artifex q edificiũ hñ posset stabiliri. ⁊ q̃tũ ad h̃ dr̃: a Sup q̃ ba.il.solidate sunt. basis aũt terre ẽ centrũ mundi. Quarto artifex ponit lapidẽ angularẽ ĩ fundamẽto: cui alij lapides possint ex diuersis partib⁹ ꝯiũgi. ⁊ q̃tũ ad h̃ addit: b Quis demi.la.an. Lapis iste ĩtelligit ps terre pinq̃or cẽtro: cui alie ptes p circuitũ ãnectunt. c Cũ me lau.si.ast. matu.⁊c.i.angeli q̃ in scriptura filij dei dicunt: vt habet in pncipio hui⁹ libri. ⁊ etiã astra matutina: qr a pncipio simul creati fuerũt cũ celo empyreo añ distinctionẽ elemẽtoꝫ. ⁊ h̃ inducit hic ad oñdenduz q pductio terre nõ fuit necessaria ad manifestationẽ diuine sapie ⁊ glie: cũ iã añ ab angelis laudaret. d Quis ꝯclusit. Hic ꝯñr oñdit immẽsitas diuine sapie ĩ elemẽto aq. qd̃ fm conditionẽ nature sue a pncipio terrã circũdedit: sed ex diuina dispẽsatione factũ est: vt aque ꝯgregarent in locũ vnũ: vt sic appareret arida ad habitationẽ hoĩm ⁊ aĩaliũ. vt habet Gen.j. et h̃ est quod dicit: Quis ꝯclusit ostijs.i. cert' terminis. e Mare.in q̃ scz ꝯgregant aque. f Qñ erumpebat q̃si de vulua procedens.i.ex occulto diuine dispositionis. Describit aũt pductionẽ aque p motũ pueri nascẽtis: eo q aqua est maxie formabil' in res viuas. vñ ⁊ semĩa hoĩm ⁊ aĩaliũ ceteroꝫ sunt humida. g Cũ ponerẽ nubẽ vestimẽtũ ei⁹. nubes enĩ generãtur ex exalationib⁹ humidis: q̃ maxime eleuantur a mari: ⁊ sic nubes ⁊ caligo fiũt sup mare. h Circũdedi il.termi. meis.i. terminis a me dispositis. i Et posui vectẽ ⁊ ostia.i.clausurã p ripas altas ⁊ solidas. iõ subdit: k Et h̃ ꝯfrin.tu.fluc.tu. qr fluctus maris ꝯfringunt ad rupes in litore existẽtes.

Nũq̃d post

Qñ erũpebat.q.de.v.p. Uulua praue cogitationis adolescẽtia ẽ: de q̃ dicit: Sensus ⁊ cogitatio humani cordis prona Gen.8.d ẽ in malũ ab adolescẽtia sua. Solus aũt dñs hostijs mare cõcludit: qr prauis motib⁹ cordis claustra inspirate formidinis obijcit. Cum ponerẽ nu.v.e. Tumultuosũ cogitationibus cor nostrũ nube vestitur: qr ne in eternam quietẽ pure conspiciat: inquietudinis sue cõfusione tenebratur. Et caligine il.q.p.in. ob. Quia a contẽplãdis sublimibus adhuc teneris sensibus sue infirmitatis ligat. Circũdedi illud.t.m. Terminis suis dñs h̃ mare circũdat: qr cor nostrum adhuc corruptionis sue molestia ⁊ cura turbulentũ sub mensura contẽplationis humiliat: vt licet plus appetat: vltra tamẽ q̃ sibi cõceditur non ascendat. Uel qr illicitos motus cordis respicit ⁊ in q̃busdaz eos a ꝯsensu phibet: in q̃busdã etiã a delectatione restringit. nimirũ furẽti mari termĩos imponit. vt nequaq̃ in opere exeat: sed intra sinum mentis tẽptationũ submurmurans se vnda collidat. Posui etiaz ve.⁊ ho. Per hostia virtutes: per vectem robur charitatis accipim⁹. Hec itaq̃ hostia scz virtutes mare seuiens dissipat: nisi ea ex occulto mentis opposita charitas astringat. Hucusq̃ venies ⁊ non p. Quia dũ electus quisq̃: ⁊ temptat vitijs: ⁊ tamẽ facere mala suggesta renitit: quasi mare clausum tenet. Qd̃ ⁊ si intus tumultuosis cogitationũ fluctib⁹ mẽtẽ pmit. statuta tamẽ bene viuẽdi litora nõ excedit. a Nũq̃d post Allego. ortũ tuũ pce.di. Alle. Subaudis vt ego: ort⁹ diuinitat' christi añ ⁊ post non habet: ortus vero humanitatis habet: p hũc ortũ locũ suũ aurora cognouit: qr cognouit eũ diluculũ. Uel aurora a tenebris in lucẽ vertit diluculi. Uel aurore nomine eccl'ia designat. Uel qr aurora noctẽ q̃dem pterisse nunciat. nec tñ diei claritatẽ integrã ostẽtat: qr ⁊ q̃dam iam q̃ luc' sũt agim⁹: ⁊ tñ in q̃busdã adhuc tenebrarũ reliquijs nõ carem⁹. b Et ostẽdisti au.lo.suũ. Loc⁹ aurore est pfecta claritas visionis ĩterne. Locũ suũ aurora cõsiderat: qñ sancta eccl'ia ad ꝯtẽplãdã ꝯditoris speciẽ flagrat. Bene autẽ post ortũ locum ppriũ aurore ostẽdisse se phibet: qr future retributiõis beatitudinẽ priusq̃ ipe p corp⁹ ĩnotesceret: ĩ paucoꝫ mẽte ꝯtinuit. c Nũq̃d tenuisti ⁊c. Extrema terre dñs tenuit: qr in fine seculoꝫ ad destitutã iã ⁊ alienigenis regib⁹ subditã synagogã venit. Atq̃ ex illa implos excussit: qr fidei pdicamẽta renuẽtes: etiã a carnalis sacrificij glia repulit. Uel extrema terre tenuit: qr legis doctores deserẽs ⁊ excutiẽs.i. fortiter damnãs piscatores sũpsit. Recte autẽ extrema terre cõcussit ⁊ tenuit: qr cum infirma corda humiliũ pio timore terruit: neq̃ ea districto iudicio dereliquit: ⁊ qr extrema iudee in aplis tenuit: ex ea ipios excutit: qr scribas ⁊ phariseos ĩpietat' suemerito exigẽte reprobauit. Uñ adhuc sequit: d Restituet vt lutũ sig. Dñs plebẽ israeliticã lutũ reperit: quã obsequijs gẽtiliuz deditã ĩegypto seruiẽtẽ laterib⁹ iuenit: quaz dũ cognitionis sue scia ipleuit dũ ĩ pphia clausũ ꝯtinuit: q̃cq̃d de se veritas ĩ fine reuelauit: q̃d aliud q̃ seruandi mysterij signaculũ fecit. Sz dũ post diuia secreta pl⁹ terrã q̃ veritatẽ dilexit: ad lutuz egypti redijt. Lutũ se post signaculũ ĩ oculis ꝯitat' exhibuit: cũ p impietatis maliciã accepti verbi mysteria pdidit ⁊ terrena sapere elegit. e Et stabit ⁊c. Grossiora vestimẽta cũ induta fuerint: qr induẽt' mẽbris hñ applicata nõ inherẽt stare referũt. Judea igit circa noticiam veritatis stetit: qr seruire se dño oñdit: sed adherere ei p charitat' itelligẽtiã noluit. Ubi apte subdit: f Auferet ab impijs ⁊c. Quia dũ credere veritatẽ renuũt: cognitionẽ leg' ĩ ppetuũ amittũt. Scriptũ ẽ enĩ Esa.6.c Exceca cor ppl'i hui⁹: ⁊ aures eoꝫ aggraua. Et qr de opib⁹ legis se extulerũt. subdit: g Et brach ⁊c. Excelsũ brachiũ cõterit qñ pdicata fidei grã: supbia legis opatio reprobat. post sunt ⁊ aliter hec oĩa dici vt sequit: Cõcutiens extrema ⁊c. Allego. Allego. res ꝯcussa huc ⁊ illuc agit: sic iudea fuit per alios dicẽs qr bon⁹ p alios ñ: h̃ seducit turbas. Ul' terra ẽ eccl'ia cui⁹ extrema dñs sub antixpo ꝯcutit: ⁊ tñ tenẽs nõ deserit: a q̃ tũc ipij cadẽt q̃ specie ten⁹ intus sũt: ⁊ q̃ signaculũ sũt: dũ fideles vident ad lutũ qd̃ añ fuerũt redeũt. Et stabũt: id ẽ in malo ꝯsistẽt. Sicut vest'.i.breui tpe: qr cito veterascũt. Ul' stare

a etiã tu. b p incarnationẽ electos illumĩat
a Nũq̃d post ortũ tuũ precepisti
a futurũ in q̃ erit pfectio.
b diluculo: ⁊ oñdisti aurore locuz
a reprobos damnat.
c suum: Nunq̃d tenuisti cõcutiẽs
extrema tre: ⁊ excussisti ipios ex
fecerat d luto signaculũ: nũc ecõuersio.r.v.l.s.
d ea: Restituet vt lutũ signaculũ:
e ⁊ stabit sic vestimentũ. Auferet
g ab ipijs lux sua: et brachiũ excel
a als cõfriget. h vt ego ppt hoiez retrahẽdũ
h sũ cõteret. Nunq̃d ingressus es
in infernum. a hec sunt pfunda maris.
i pfundum maris: ⁊ ĩ nouissimis
a ad singula loca electoꝫ.
k abyssi deambulasti: Nũq̃d apte

vt vestis dr̃: vt nõ possit stare mõstret: qr vestis induta p corp⁹ tensa videt: exuta cõplicat: ita q̃ in eccl'ia stat: exut⁹ iacet abiectus: hec aũt obscura iã aperit dũ dicit: Auferet lux ⁊c. id ẽ simulata vel vera fides quam male viuendo tenuerãt. ⁊ tunc: Brachiũ.eius.i. antichrist⁹ ipe ꝯteret. Uel hoĩes saltẽ in extremis timore ꝯcutit. ⁊ ꝯuersos tenet ⁊ ipios mot⁹ ab eis excutit: ⁊ culpe vindicta mors comitat: in q̃ homo q̃ erat signaculũ ⁊ imago dei lutũ fit. Et hoc lutũ vsq̃ ad resurrectionem pdurabit vt vestis exuta ⁊ inanis a spiritu. H̃ pena specialis ẽ supbie: h̃ qr cõis ideo ppriũ ei⁹ addit: Lux tollit.i. glia vite ⁊ celsitudo cordis ꝯterit: h̃ in morte iustis ẽ lux. h Nũq̃d ingres.es. Ac si diceret. At ego q̃ ñ solũ mare.i. seculũ p assũptã carnẽ ⁊ aĩaz petij: h̃ etiã p eã spõte ĩ morte positã vsq̃ ad vltimũ inferni. q̃si ad maris pfundũ descẽdi. i Et ĩ nouis.ab.de. Sicut aq̃ꝫ abyssus nulla nr̃a visione cõphẽdit: ita occulta inferni nulla a nobis cognitiõis sensu penetrãt. In nouissimis q̃ abyssi dño deambulare: ẽ in loco sue dãnationis nll sue retẽtionis inuenire. Deambulare q̃ppe ẽ nõ ꝯstricti sed liberi. k Nunq̃d apte ⁊c. Porte mortis potestates sũt aduerse: q̃s descẽdẽs dñs aperuit: qr coꝫ fortitudinẽ moriẽdo superauit: q̃ appellatiõe alia tenebrosa hostia vocãt: qr dũ p occupatiõis sue tenebras nõ videt: deceptis mẽtib⁹ viaz mortis aperiunt: q̃ tenebrosa hostia dñs videt: qr ĩmundoꝫ spirituuz fraudulẽtã maliciã ⁊ respicit ⁊ pmit: ⁊ nos videre facit vt caueamus. Uel tenebrosa hostia dñs videt: cum claustra inferni penetrans crudeles spũs pculit. Mora. Uel in pfundũ.i. corda prauoꝫ etiã desperatissimoꝫ de⁹ intrat ⁊ cõpũgit. ⁊ vitia q̃si fluct⁹ calcat: vñ ꝯfessio nascit: ⁊ porte.i. cogitationes praue dño aperiunt: ⁊ sic ĩtrat: ⁊ hostia.i. latẽtia mala q̃b⁹ destruct' virt⁹ dilatat pus angustos q̃ latẽdo cõsiderãda ẽ: qr aduersis pssa latet: h̃ de⁹ videt. Ul' ꝯsidera q̃ lati sunt iusti: ⁊ desine de te gl'iari: h̃ ad id qd̃ dictũ ẽ supra ĩ alia sñia reuertamur: ⁊ dicamus: qr iõo h̃ addit: qr post mortẽ ⁊ resurrectiõez ei⁹ eccl'ia creuit. Uñ ait: Moralit

Nũquid

Nico.de lyra

a Nunq̃d post. Hic consequenter ostendit ĩmensitas diuine sapientie ⁊ potestatis in aere. cum dicitur: Nunquid post ortũ tuum precepisti diluculo: vt appareret sic ordinate in aere fm dispositionẽ tuam. b Et ostendisti aurore locum suũ: vt sic appareat in diuersis locis fm varium ortũ solis in estate ⁊ hyeme ⁊ temporibus medijs. Dicitur autem diluculum principiũ diei quando primo incipit lux solis apparere. Aurora vo quã do lux solis procedẽs irradiat vapores existentes in aere in orientali parte. omnia ista premissa sunt ad ostendendũ insufficientiam ipius iob ad comprehensionem diuinorum operum. et per cõsequens q non sit idoneus ad disputandũ cum deo. c Nunquid tenuisti. Hic cõsequenter ostenditur ĩmensitas diuine sapientie ⁊ potestatis in quibusdam effectibus diuinis in elementis. ⁊ primo in terra dicens: Nunquid tenuisti concutiens extrema terre: id est faciẽs terremotum tua virtute in quo cõcutiuntur exteriores partes terre. d Et excussisti impios ex ea. quia aliquando terremotus fit a deo ad punitionem impiorum. e Restituetur vt lutum signaculum. lutum enĩ diuisum cito reunit. sic si aliquãdo per terremotũ fit aliqua scissura. cessante terremotu recluditur. f Et stabit sicut vestimentuz. quod stat in integritate sua postq̃ est excussũ: sic ⁊ terra post talem cõcussionem per terremotũ. g Auferetur ab impijs lux sua. quia aliquãdo pereũt in terremotu: vt pdictuz est. h Et brachium excelsum cõfringetur: id ẽ potestas suporum qui aliquãdo in terremotu opprimuntur. i Nũquid ingressus ẽ pfundum. Hic ostendit ppositum in effectibus qui fiunt in aquis. cum dicit: Nũquid ingressus es profundum maris: ad videndum ea que ibi latitant. k Et in nouissimis abyssi deambulasti: id est in remotissimis partibus oceani vbi nullus vnq̃ nauigauit. l Nunquid aperte sunt tibi porte mortis: id ẽ inferni: qui a sãctis describũtur esse sub aquis in inferioribus terre.

l Et ostia

a Nūqd ꝯsi.la.ter. Dū enī dn̄s angustias mort' petijt: fidē suā in gētib⁹ dilatauit. Ac si diceret: Perpēde qđ ꝑtuli: ⁊ pensa qđ emi. Ne cōquereris de verbere: dū nescis que tibi p̄mia maneāt in retributiōe. Indica mihi si no. Justicia lucis noīe: iniq̄tas ꝑ tenebras designat̄. Et est sensus: Si plenam scientiā te habere suspicaris: dic cuius mentē veniens impleat.

b Et tenebraꝝ ⁊c̄. i. iniq̄tas in q̄ ceca ꝑdurat.

c Ut ducas vnūqđq; ⁊c̄. i. vt diiudices si vl' is q̄ nūc iniqu⁹ cernit̄ in iniq̄tate vitā finiat: vel is q̄ iustus cernit̄ extremitatē vite sue cum iusticie ꝑfectione cōcludat. d Et itelligas se. ⁊c̄. Id est discernas cui bona actio ꝑseuerās. eternā mãsionē p̄stet in regno: vl' quē vsq; ad suū terminū: sua actio constringēs: i eternū dānet suppliciū. Dom⁹ q̄ppe ꝑ mãsione ponit̄. Semita ꝑ actiōe q̄ ad domū ducit. De tā valida autē q̄stione req̄rit̄ q̄ ab hostib⁹ oīno ignorat̄. Ut alioꝝ finē cognoscere nō valēs: idem de suo sentiat. e Sciebas tūc ⁊c̄. Ac si diceret apte. Quid mirū si terminū nō itelligis q̄ nec initiū cōp̄hendis. Uel sciebas. s. vt ego: q̄ me nasciturū noui: q2 ⁊ añ erā vt de⁹: sed q2 hō tūc eē incipit cū i vētre nascit̄: se nasciturū nescit. Cur ḡ hō de flagellis q̄rit̄: si q̄ p̄scinit ad ea nat⁹ est? f Nūqd ingressus es. In niue vel grādine frigida ac dura itelligēda sunt corda prauoꝝ q̄ dn̄s p̄parauit in tp̄s hostis. i. diē pugne ⁊ belli: vt cū aduersari⁹ nr̄ diabol⁹ tēptare nitit̄: eoꝝ morib⁹ q̄si suis ꝯ nos armis vtat̄: vel q2 dn̄s multos electos intra prauoꝝ vitā nouit repositos: q2 de talib⁹ sanctos facit: in niue vel grandine thesauros habere se ꝑhibet. Ac si dicēt: Nulli te de opib⁹ p̄feras: q2 de his q̄s itueris: adhuc ꝑ culpā frigidos: q̄tos operatores iusticie ⁊ defēsores recte fidei sim factur⁹ ignoras. qđ q2 ꝑ aduentū mediatoris agit̄. Sequit̄: g Per quā viā ⁊c̄. Ipse ē via q̄ ait: Ego sū via: ꝑ hāc viā spargit̄ lux: q2 per ei⁹ p̄sentiā gentilitas illustrat̄. Spargit̄ aūt dixit: q2 nō angustata ḡ late fulgens lux p̄dicatiōis emicuit. h Diuidit̄ est⁹ ⁊c̄. Sparsa luce est⁹ diuidit̄: dū dona spūs dispariliter quib⁹ accēdāt̄ singuli accipiūt. vel postq̄ lux spargi d̄r: diuidit̄ est⁹ sup terrā: q2 cū lux p̄dicatiōis iclaruit: mox a ꝑfidoꝝ cordibus ardor ꝑsecutiōis exarsit vbiq; sparsus. Uel iusticia ē lux: qđ spargit̄ nō ē ꝯtinuū: ita i hac vita lux dū hec scim⁹ ḡ nescim⁹. S3 dic q̄ via. i. q̄ ordine iusticiā i cordib⁹ infūdo: cū mō hac: mō illa x̄tute ipleo: nescis spūs vñ veniat vel q̄ vadat. Cōtra lucem mox est⁹ tēptationis surgit q̄ diuidit̄: q2 ali⁹ h: ali⁹ illo vitio tēptat̄ sibi vicino. i Quis dedit ve. ⁊c̄. Diuiso estu: cursū vehemētissimo imbri dedisse ē int̄ ꝑsecutiōis angustias p̄dicatiōis impetū roborasse. Hic imber ē aliq̄n: ḡ cursū nō habet: q2 p̄dicatio ad aures venit: ḡ cessante iterna gr̄a: ad corda audiētiu3 nō ꝑtrāsit. k Et viā so. Per tonitruū p̄dicatio supni terroris accipit̄: quē dū ꝑcipiūt humana corda quatiūt̄. Tonitru⁹ etiā d̄r xp̄s: qui ex patrū cōueniēte ꝓblatione q̄si cōcursione nubiū nobis ꝓlatus est: q̄ terribiliter insonuit. vnde ⁊ apostoli filij tonitrui vocati sunt. l Ut plueret sup terrā. Diuiso estu: deserta absq; hoīe terra compluit̄: quia dispersa in iudee regionib⁹: ꝑsecutiōe fidelium derelicta dudū ⁊ q̄si ab infusione rōnis aliena: p̄dicationis guttis gentilitas irrorat̄. In qua legislator nō fuit: ⁊ q̄ rationabiliter deū q̄reret nō fuit: q̄si homo nullus fuit. Desolata vocata ē: vel rōne cōsilij: vel fructu boni operis: dedit vehemētissimo imbri cursum: ⁊ viam sonantis tonitrui: vt in deserto plueret ⁊ impleret inuiam ⁊ desolatā: ⁊ ꝓduceret herbas virētes; id est exteriori p̄dicationi interna aspiratione cōtulit: vt corda gentiliū arescentia virescerēt: clausa patefierēt: inania complerent̄: in fecūda germinarent. Uel quisq; qui aure non corde verbū dei accipit: terra deserta ē que non habet hominē: id est sensū rōnis: vel si aliquãdo ē: non ibi cōmoratur: sed ⁊ tales compungit deus ⁊ implet: ⁊ illi fructum reddunt. Hoc loco autem herbas virentes sancte doctrine scientiā: vel cōgruas operationes accipim⁹. m Quis est pluuie pater ⁊c̄. Pater pluuie domin⁹ dicit̄: quia superna p̄dicatio non de nostro merito sed de eius gratia generat̄. stille sūt p̄dicatores: quãdo enī p̄dicatione tēperant infirmis quasi rorem tenerum aspergunt. Quãdo vero ea que de sup̄nis sentiunt virtute qua p̄ualent loquūtur quasi vbertim manantē pluuiā fundūt. n De cuius vtero egressa est glacies. Dicto qua gratia vocata est gētilitas. subdit: qua districtione iudea repulsa est: quia si est misericordia: est ⁊ iudiciū. In gelu enī ⁊ glacie: torpore ꝑfidie cōstricta accipimus corda iudeorū: qui veniente domino feruorem fidei ⁊ charitatis amiserunt: ⁊ a secreto gratie sinu ꝓiecti quasi glacies de vtero creatoris egressi sunt.

Joh.14.a — Mar.3.c

sunt tibi porte mortis: ⁊ ostia te-
a nebrosa vidisti? Nunqd cōside- b+
rasti latitudinē t̄re? Indica mi- c+
hi si nosti oīa in q̄ via lux habi- d
b c tet: ⁊ tenebraꝝ quis locus sit: vt e
ducas vnūqđq; ad termios su-
d os: ⁊ itelligas semitas dom⁹ ei⁹.
[a non debet extolli q̄ nescit quō huc venit: vel quomodo vel q̄ñ exibit.]
e Sciebas tunc q̄ nascitur⁹ esses: f+
⁊ numerū dierū tuoꝝ noueras? g
[a de malis fiunt nix. i. candidi: et grādo hostē feriens: ⁊ ideo nulli te p̄feras.]
f Nunqd ingressus es thesauros b+
[frigoris — duriciam]
niuis aut thesauros grandis aspexisti: que p̄paraui i tempus i
[vl' hostijs — a vt ꝑ ea nos ipugnet ⁊ purget.]
g hostis: i diē pugne ⁊ belli? Per k
h quā viā spargitur lux: diuidit̄ l+
[nisi ego.]
i estus super terram. Quis dedit m+
[a quāto crescit ꝑsecutio tanto ⁊ p̄dicatio. b vehemētissimus est q̄ facit oia que hic sunt sperni: eterna diligi.]
k vehemētissimo imbri cursum: et
[a vt cor pūgat. b darius ē. c vt facit imber ⁊ tonitru⁹.]
l viām sonāt' tonitrui: vt plueret n o+
[a que est.]
super terram absq; hoīe in deserto p
to vbi null⁹ mortaliu3 cōmorat̄:
[a inuia gentilitas fuit ad quā via dei x̄bo non patuit.]
vt impleret inuiā ⁊ desolata3: et q+
[a adhuc gr̄a dei altri⁹ cōmedat̄.]
m ꝓduceret herbas virētes? Quis r+
ē pluuie pater: vl' q̄s genuit stil-
[a qui in tenebris hui⁹ vite nos infundit.]
n las rōris? De cui⁹ vtero egressa s+

a Et ostia tenebrosa vidisti. idem notat̄ ꝑ tenebrosa ostia: qđ ꝑ portas mort'. b Nūqd ꝯsi. lati. terre. q̄ ḡm astrologos accipit̄ ab austro in aq̄lonē: vbi nullus vnq̄ hoīm potuit trāsire ab vno termio i aliū: q2 ꝯona torrida itermedia est imꝑtransibilis ꝓpt̄ excessum caloris. c Indica mihi. Hic ōndit̄ ꝓpositū in effectib⁹ q̄ fiūt in aere: iter q̄s p̄imū locū tenet diffusio lucis de die ⁊ tenebraꝝ de nocte: ⁊ q̄tu3 ad h d̄r: Indica mihi si nosti oīa. q̄si diceret: tu videris h sentire in eo q̄ voluisti cū deo disputare. d In q̄ via lux ha. id ē naturā ⁊ ꝓcessū ipius. e Ut ducas vnumquodq; ad terminos su. oīa enī inferiora per effectū lucis solis ⁊ stellarū generant̄. ⁊ ꝑ subtractionē eius qđ fit in tenebris corrūpunt̄. ⁊ sic ad suos termios deducūtur. f Sciebas tūc q̄ nascitur⁹ esses. q̄si diceret: nō. q2 cognoscere p̄supponit esse. g Et numeꝝ dierū tuoꝝ noueras. qui nō pōt sciri determinate ab aliquo homine: nisi ex diuina reuelatiōe: cū nihil incertius sit mortis tp̄e. Cōsequēter ꝓcedit ad effectus q̄ sunt in medio interstitio aeris. dicens: h Nunqd ingressus es thesauros niuis. thesauri niuis dicunt̄ exalationes humide ex quarū cōgregatione generant̄ niues ⁊ etiam grandines: quãdo cōgelant̄ frigore. i Que p̄paraui in tempus hostis: id ē ad punitionē hostiu3 in bellis. ḡ modo fuit debellat⁹ cisara cū exercitu suo: vt habetur Judicū. iiij. ct philistei orãte samuele. vt habet̄. j. Regu3. vij. ⁊ quia post tempestatem sequitur serenitas. Ideo subditur: k Per quā viā spargit̄ lux. q̄tū ad sui claritatē in aere. l Diuidit̄ est⁹ sup terram. q2 ad diffusionē lucis sequit̄ intentio caloris. Cōsequēter ꝓcedit ad effect⁹ ventoꝝ quib⁹ impellūtur nubes ⁊ pluuie dicēs: m Quis dedit vehemētissimo imbri cursū suum. hoc habet ex impetu vēti eū ꝓpellētis: s3 impet⁹ venti vlteri⁹ reducit̄ in dispositionē diuinā: q̄ nō est ad plenum inuestigabilis a nobis. n Et viā sonāt' tonitrui. ⁊ dicit viā: q2 sonit⁹ tonitrui non ē sicut rei ꝑmanētis in vno loco: s3 transeuntis de loco ad locū. cuius causa finalis subdit̄. cum dicit̄: o Ut plueret. q2 pluuia cōmuniter sequit̄ tonitruū. p Sup terrā absq; hoīe: id ē que non colitur ab aliquo hoīe: vt sic animalia siluestria haberent herbā ad comedendū. Ideo subdit̄: q Et ꝓduceret herbas virentes: et q2 fecerat mentionē de vtilitate pluuie. ideo subdit̄ d' causa effectiua ipi⁹ dicens: r Quis ē pluuie pr̄: vel q̄s genuit stillas roris. ros aūt ⁊ pluuia differūt tm̄ ḡm paucitatē ⁊ multitudinē materie. ct ꝑ ꝯn̄s eadē est causa effectiua differēs ḡm mai⁹ ⁊ minus. s De cui⁹ vtero egressa ⁊c̄. i. q̄ ē causa materialis ipi⁹. ⁊ loq̄t̄ ad si'itudinē aialiu3

Et gelu — in q̄ꝝ

a Et gelu de celo q̄s. Quia iudeos q̄s naturalit̄ bonos condidit: iusto iudicio ꝑ eoꝝ maliciā frigidos a se exire ꝑmisit. Celū antiq̄ fuerūt patres de q̄ꝝ ꝓgenie hi frigidi ꝓcesserunt: q̄s de⁹ genuisse d̄r: q2 cū bonos cōdidisset: iuste eos ꝓpter maliciā a se exire ꝑmisit. Uel glacies ⁊ gelu ē sathan: q̄ de calore secretoꝝ dei malicia frigidus exiuit: ipe gelu de celo ē cōditus q̄ in celestib⁹ cōditus a summis ad ima cecidit: frigore corda sequaciū ꝯstrictur⁹: q̄ aq̄. i. ap̄los i sui si'itudinē q̄ lapis ē durat: cui⁹ consilia frauduléta a seductis nequeunt cognosci: ⁊ h ē: ⁊ supficies aliud extra paret: aliud itus latet. bona ē ꝑsuasionis ei⁹ species: quasi solida desup glacies: sed ꝓfunda malicia subtus est. b In si'itudinē ⁊c̄. Aquas ꝑ lr̄s: lapidis noīe gentiles accipim⁹. Et est sensus: Illa mollia et penetrabilia fidei corda iudeorū i insensibilitatē vertūt̄ gentiū. S3 q2 ex occulto dei iudicio fiunt. Seq̄tur: c Et supficies abyssi cō. Quia suꝑlecto quodā ignorãtie nr̄e velamie incōp̄hensibilitas diuini iudicij humane mētis oculo nullaten⁹ penetrat̄.

a ē glacies: ⁊ gelu de celo quis de- a
[a dū gētes molescūt: iudei durescūt: qđ occulto agit̄ iudicio. vñ ap̄ls: O altitudo ⁊c̄.]
b nuit? In similitudinē lapidis aq̄ b
c+ durāt̄: ⁊ supficies abyssi ꝯstringi c d
[vt ego]
d tur. Nūqd ꝯiūgere valeb mican e+
e tes stellas pliades: aut gyrū ar- f+
f cturi poter' dissipare? Nūqd ꝓ- g+
g ducis luciferꝝ i tp̄e suo: ⁊ vesperꝝ h i

supius dictū ē septē sūt: testamēti noui gr̄am tāto aperti⁹ indicant quāto cūcti liq̄do cernim⁹ q̄ ꝑ illā fideles suos spūs sanctus septiformis muner' lumie illustrat. Quaq; igit̄ arctur⁹ se vertat: pliades semꝑ ostēdit: q2 ꝑ oē qđ testamētū vet⁹ loq̄tur: testamēti noui opa nūciant̄. sub textu eni lr̄e tegit mysteriū ꝓphie. Redemptor aūt nr̄ in carne veniēs pliades iūxit: q2 opationes septiformis spūs simul in se ⁊ cūctas et manētes habuit. Null⁹ x̄o hoīm opationes sc̄tispūs oēs sil' habuit nisi solus dei mediator ⁊ hoīm cui⁹ est idem spūs q̄ de patre añ secula ꝓcessit. Dū vero pliades iungit: arcturi gyrū dissipat: q2 dū semetip̄m factu3 hoīm habere cūctas sc̄tispūs opatiōes innotuit: in testamēto veteri lr̄e laborē soluit: vt fideliter q̄sq; iā cū libertate spirit⁹ illud itelligat: cui p̄us i formidine inter tot discrimina fulebat. Audiat itaq; beat⁹ iob. Nūqd cō. va. ⁊c̄. Ac si apte diceret̄. Habere q̄dē lumina quarūdā virtutū potes: sed nūq̄ exercere simul oēs opatiōes sc̄tispūs sufficis. Aut etiā gyrū arcturi potes dissipare? Ac si diceret̄: Et si iā q̄ recta sunt sentis: nūq̄d virtute tua etiam in alienis cordib⁹ laborē grossioris itelligētie destruis? Me ita q; ꝯsidera q̄ carnaliū stulta eligo: dū me ꝑ carnis stulticiam manifesto: vt tāto magis hec que putas tuarū virtutū fortia humiles: quāto nec vestigia mee infirmitatis cōp̄rehēdis. f Nūquid ꝓducis luciferū ⁊c̄. Pater in tēpore suo luciferum ꝓduxit: quia cum venit plenitudo tp̄is misit filiū suum qui natus ex virgine velut lucifer inter tenebras nr̄e noctis apparuit: q2 fugata obscuritate peccati: eternū nob mane nūciauit. Mora. Quotidie electis lucifer oritur: ⁊ reprobis vesper: quia sermo dei credētibus lux: inuidentibus tenebre. g Et vesperꝝ sup fines terre cōsur. fa. Uesperū sup terre filios cōsurgere dn̄s facit: q2 infidelibus iudeorū cordib⁹ dominari antixp̄m eoꝝ merito exigente ꝑmittit. qui idcirco a dn̄o huic vespero iuste subdunt̄: q2 sua spōte filij terre esse volūt: terrena q̄ppe ⁊ nō celestia req̄rētes ac ꝑspicienda luciferi nostri claritate cecati sunt. Qđ q2 occultis iudicijs agit̄: q̄ i hac vita ab hominib⁹ cōp̄hendi non possunt. sequitur: — D — Moralit̄

Nūqd nosti

Moralit̄ n De cui⁹ vtero. Mora. Dū mēte hoīs de⁹ i suo timore format: cōcipit: dū ad aptas x̄tutes ꝓuehit: gignit: s3 si extollūtur: relinq̄t. ⁊ frigidi de vtero exeūt. i. a viscerib⁹ pietatis. hec egressio i iudicio: q2 modo tolerat eos in sinu ecclie vñ iob humiliari debet. Celū ē eloquiū dei. cui⁹ scientiā sepe dat de⁹: sed q̄ inde supbit in ip̄o eloquio cecat̄: ⁊ duratus ad ima corruit: ⁊ alios ꝯstringit: hos de⁹ gignit: nō q̄ culpā faciat: s3 q2 ab ea nō liberat: s3 q2 relicta vera imago virtutis tenetur: ꝑ laude hoīm aq̄ in si'itudinē lapidis durat̄. c+ Et supficies abyssi. Aq̄ ꝑ glacié in supficiē durescit: s3 intus fluida est: sic corda illoꝝ fluxa ꝑ hypocrisim se fortes ostendūt: imitatores fortium vel cōpluta terra (ne semē luxurie in herba) de vtero. i. secreto gelu id ē tēptatiōes ꝓducit: vt q̄ tardius ꝑ humilitatē fruct⁹ surgat vberi⁹: ⁊ cum in celo sit mens: solis eternis intenta frenat̄: gelu humane infirmitatis. si tñ has tēptatiōes opp̄imit: ⁊ se i q̄dā rigore vinēdi cōponit: ⁊ vt si int⁹ flux cogitationes lacescūt: ad ꝯsensū opis nō trahāt: s3 q̄da3 duricia p̄mātur: ⁊ abyssum cordis fluctuantē supduct⁹ rigor p̄mit: vel glacies et gelu p̄sent' vite aduersitas q̄ sanctos cōp̄rimit: vt valentiores sint in estate eterna: ⁊ q2 sola ꝓspera soluūt: aduersa solidant. Aque i si'itudinē lapidis durātur. i. infirm⁹ ꝑ tollerātiā passiones christi imitat̄: ⁊ q2 exteri⁹ pressus meli⁹ interna custodit: supficies abyssi ꝯstringit̄: id ē mens ad ꝯseruāda ꝓfunda dona aduersitatib⁹ munit̄: vt paulus ne in laudib⁹ difflueret: aduersa tolerās archana sua texit. d Nūqd ꝯiungere va. mi. Constat hoc nullū hoīm posse: sed tñ d' his iob interrogat̄: vt humilis ad deu3 refugiat: q̄ sol⁹ hoc posse ostendit̄. Pliades a pluralitate vocate sūt: q̄ ⁊ vicine sibi ⁊ diuise sunt: ꝑ q̄s que septē sūt: sanctos oēs denūciat: q̄ inter vite p̄sent' tenebras spiritu septiformis gr̄e nos lumine illustrāt: q̄ a mūdi origine vsq; ad ei⁹ terminū diuersis tp̄ib⁹ missi: q̄si disiuncti sunt: ⁊ ꝯiuncti ꝑ intētionē mētis: dū vnū p̄dicant. Ac si dicat: Nūqd coniungere valebis. m. st. p. sicut ego q̄ vn⁹ oia impleo ⁊ vnitatis sensu electoꝝ mētes ꝯiūgo. e Aut gyrū arcturi po. dis. In arcturo q̄ ꝑ gyrū suū nocturna spacia nō casurus illustrat: nequaq̄ ꝑticulatim edita vita sanctoꝝ: s3 tota simul ecclia designat̄: q̄ fatigatiōes q̄dē patit̄: nec tñ ad defectū ꝓprij stat⁹ inclinatur. Gyrū laborū tolerat: s3 ad occasū cū tp̄ib⁹ nō festinat: sed illa stāte noꝝ mundi finit̄. Hūc gyrū q̄ñq; dn̄s dissipat: q2 labores ecclie ad requiē ꝑmutat. tūc pliades plenius iūgit: q2 tūc sc̄ti oēs visionis sibi specie copulabūtur: q̄ñ in fine ecclia ab his q̄s nūc sustinet laborib⁹ soluit̄. Habem⁹ adhuc q̄ d' stellis pliadib⁹ atq; arcturo aliud sentiam⁹. Pliades quippe ab oriēte. arctur⁹ vero ex ꝑte aq̄lonis surgit. Quocūq; aūt se per gyrū arctur⁹ verterit: pliades ostēdit: ⁊ cū lux diei iā vicina efficit̄: stellaꝝ ei⁹ ordo distēdit̄. Pōt igit̄ ꝑ arcturū q̄ a plaga frigoris nascit̄ lex: ꝑ pliades vero que ab oriēte surgūt testamēti noui gr̄a designari: q̄si enī ab aquilone lex venerat: q̄ tāta subditos rigiditatis asperitate tenebat. Nā dū ꝑ culpis suis alios p̄cipet lapidib⁹ obrui: alios gladij morte mulctari: plaga torpens velut a sole charitatis aliena: p̄ceptoꝝ suoru3 semina pl⁹ p̄mebat ex frigore q̄ ex calore nutriebat. Nec mirū q̄ ꝑ arcturi septem stellas testamētū vetus exp̄imit̄: q2 ⁊ in veneratione legis dies septim⁹ extitit venerabilis: ⁊ ꝑ hebdomadaꝝ integrā ꝯstituti sacrificij vota tendebāt̄. Pliades x̄o q̄ sicut

Nico.de lyra

in q̄ꝝ generatiōe vter⁹ femie p̄parat materiā. a Et gelu de celo q̄s ge. i. q̄ ē causa ipi⁹ effectiua: q2 influx⁹ corpoꝝ celestiū ē causa effectiua oim istoꝝ. vt habet̄. j. methauroꝝ: vbi d̄r q̄ tota elemētaris regio ꝯtigua ē lationi astroꝝ vt oīs virt⁹ ei⁹ gubernat̄ inde. oia aūt p̄dicta h posita sūt ad ostēdēdū q̄ nō sūt inuestigabilia ad plenū naturali rōne. l3 enī ꝑhi de causa istoꝝ aliq̄ dixerūt in generali: tñ h fuit obscure ⁊ impfecte vt frequēter dictū ē. s. Ido subdit̄: b In sititudinē la. aq̄ du. nec vnq̄ fuit dictū ꝑfecte a q̄cunq; hoīe in speciali ⁊ declaratū. quō res tā mollis ⁊ fluida possit itātū solidari. ⁊ si aliq̄s esset q̄ nō vidisset nullo mō crederet dicēti: sicut ⁊ d' motu ferri sursū ad magnetē ꝯ naturā suā. ⁊ ideo q2 causa taliū determinata ignorat̄. d̄r q̄ habēt h a tota specie. i. a ꝓprietate ꝯnitē speciē: ḡ q̄ sit illa ꝓprietas determiate null⁹ dicit. c Et supfi. abyssi. i. oceani. d Cōstringit̄. q2 i ꝑtib⁹ aq̄lonarib⁹ q̄ sūt valde frigide supficies ei⁹ ꝓpe ripas aliq̄ñ cōgelat̄. e Nūquid cōiungere. Hic ꝯñter ostendit imensitas diuine sapie et potētie in corporib⁹ celestib⁹. in quibus vnum est mirabile q̄ stelle fixe habēt sitū ita determinatū ⁊ motum q̄ nūq̄ approꝑinquāt sibi ad inuicē magis vno tp̄e q̄ in alio: ⁊ q̄tū ad h d̄r: Nunqd ꝯiūgere valebis micātes stellas pliades. Circa qđ sciēdū q̄ pliades septē sūt stelle ad inuicē valde ꝓpinque. ⁊ a vulgarib⁹ hoīb⁹ vocat̄ gallina cū pullis suis. ⁊ q̄uis sint multū ꝓpinque i situ: nūq̄ tñ ꝯiūgūt̄. ⁊ adhuc min⁹ possūt cōiūgi alie stelle q̄ mag' distāt ab inuicē. f Aut gyrū ar. ⁊c̄. arctur⁹ ē q̄dā ꝯstellatio q̄ voluit̄ circa polū articū. ⁊ vocat̄ maior vrsa: cui⁹ circūit⁹ nō pōt ipediri nisi a solo deo. Aliud aūt mirabile i celo: ē i motib⁹ planetaꝝ: ⁊ maxie i motu vener'. q2 aliq̄ñ orit̄ añ solē q̄si deserta a sole: velociorē motū x̄sus oriētē habētē. ⁊ ḡm h vocat̄ hesper⁹ siue stella matutia siue lucifer. aliq̄ñ aūt orit̄ post solis occasū q̄si deserens ip̄m velocius mota x̄sus oriētē. ⁊ sic d̄r vesper⁹. ⁊ q̄tū ad h d̄r: g Nūqd ꝓdu. luciferꝝ. i. facies oriri stellā veneris. h In tp̄e suo. i. añ ortū solis tp̄e determiato. i Et vesperꝝ. i. eādē stellam.

 sup fines

a Nūqd nosti or. ꝛc. Ordinē celi nosse ē supernaꝝ dispositionū occultas pdestinationes videre. Rationē ei⁹ in terra ponere: ē aū humana corda talium secretorū causas apire. Et ē sensus: Cūcta q pater tanto tolerare patienti⁹ debes: quāto secretoꝝ celestiū ignar⁹: cur hec pater nescis. b Nūqd eleuabis in ne. ꝛc. Vocē suam in nebula dñs leuat qñ p pdicatoꝝ suoꝝ linguas ad caliginosa corda infideliū exhortatiōez format: cūcꝫ aquaꝝ impet⁹ opit: dū bñ agentia membra ei⁹ turba resistētiū populorum seuitia premit. Per semetipm in nebula vocē leuauit: qñ psecutorib⁹ multa figuris enigmatū velata pdicauit. Ad hanc eleuationē vocis eū impetus operuit: qꝛ ꝯtra illū moꝝ seuiens turba surrexit. Vñ nebula impleuit domum dñi. i. obscuritas: ꝛ ido sacerdotes nō possūt debitū ministerij peragere. c Nūquid mittes ful. ꝛc. Fulgura de nubibus exeūt: sic mira opa ex sanctis pdicatorib⁹ ostēdūt. Vadūt fulgura: cū pdicatores miraculis coruscant ꝛ supna reuerentia auditoꝝ corda transigunt. Vñ: Ad locū vñ exeūt flumina reuertunt vt iterum fluant: qꝛ facti a visu dei ppt nos exeūt: sꝫ moꝝ ad cōtēplationem recurrūt. Aliter enī pdicatio siccaret: qꝛ ibi sumūt qd ꝓpinant. Reuerentia vero dicūt: assum⁹ cū nō sibi sꝫ dei ꝟtutib⁹ tribuūt qcqd egisse se fortiter cognoscūt. Vel mittūtur ꝛ vadūt: cū a secreto ꝯtēplatiōis ad publicū opationis exeunt. Reuertunt et dicūt deo assumus: qꝛ post opa exteriora ad ꝯtēplationē recurrunt. d Quis posuit in viscerib⁹ ho. sa. Galli pdicatores sūt q inter tenebras psentis vite huius student venturā lucem pdicando qsi cātando nūciare. Ac si diceret: In cor homīs humana sapiētis: supne sapiētie grām qs infundit: vel ipis sanctis pdicatorib⁹: qs nisi ego ītelligentiā dedit: vt sciāt qñ vel qbus debeāt vētuꝝ mane nūciare. e Quis enarra. ce. ra. Sicut ītelligētie ita ꝛ locutiōis auctor ē de⁹: q cū se p speciē oñderet: cessabat. vel mō narrat ce. ra. dū supna secreta elect insinuat. f Et ꝯcētū celi ꝛc. i. hymnos ꝛ gaudia angeloꝝ a reprobis abscondit. qd tñ lati⁹ īnotuit cum xps apparēs ꝛ indignos assūpsit ꝛ eos q digni videbant exclusit. vñ qñ puluis. i. peccatores ī terra. i. ecclesia solidati sūt. ꝛ glebe. i. infusione spūs vniti sunt charitate. vel glebe ꝑm diuersa merita. vt ꝟgines: cōiuges ꝛc. Hec aūt ecclia spret iudeis gētes rapit: nō suis ꝑ virib⁹ dei.

3.Reg.8.b

Eccs.1.b

Moralit. Quis enarrabit ce. ra. Moralit. Tūc aūt celoꝝ rōnez dñs narrat. cū semetipm nobis quō electis spiritibus presit insinuat. Tūc celoꝝ rationem narrat. cū de tersa mentis nr̄e caligine clara se visione manifestat. ꝛ tunc ꝯcent⁹ celi dormit: qꝛ apparēte in iudicio retributore operū: exhortationū iam ꝟba cessabūt. Per ꝯcentū enī celi ꝯcors pdicātium ꝑmo signat. vñ ꝛ apte ipꝫ resurrectiōis tps adiūgit. g Qñ fundebat ꝛc. Que adhuc futura sūt qsi preterita dicit: fecit enī q ventura sūt. Puluis itaqꝫ tūc ī t'ra fundat qñ p resurrectionē ī solida mēbra reducitur. h Et glebe cōpingebant. Quia nimirū firma corpora ex puluere collecta surgūt. i Nūqd capies leene ꝛc. Leena ē ecclia que gentes rapuit: ꝛ ī suo corpore cōuertit. Huic dñs pdam rapit: vt aīam catuloꝝ eius impleat: qꝛ ad augmentū huius īnumeros de gentilitate diripuit. ꝛ per animarum lucrum esurientia apostoloꝝ vota satiauit. Ipi quippe catuli ꝓ mētis teneritudine ꝛ formidinis infirmitate passo dño forib⁹ clausis ꝓpt metū iudeoꝝ residebāt. sic de illis scriptū ē: Cū fores eēnt clau. ꝛc.

Qñ cubant

super fines terre consurgere fa-
a cies? Nunquid nosti ordinez ce-
li: et pones rationem eius in ter-
b ra? Nunquid eleuabis in nebu-
a ſ scꝫ vt me: ne ergo de tua passione mireris.
lam vocē tuam: et īpet⁹ aquarū
a ſ post vocē miracula addit.
c opiet te? Nūquid mittes fulgu-
ſ vt mihi.
ra ꝛ ibūt: ꝛ reuerentia dicēt tibi
a ſ in sensib⁹ vt sic viuat sic sonat.
d assumus? Quis posuit ī viscēri-
bus hominis sapientiā? vel qs
a ſ penetrādo inuisibilia. ſ qui sonum excutit ꝛ horas noctis. i. merita peccatoꝝ diiudicat ꝛ increpat: q ꝛ se prius alis excitat.
e dedit gallo intelligentiā? Quis
f enarrabit celorum ratione: ꝛ cō-
cētum celi quis dormire faciet?
g Qñ fundabat puluis ī t'ra ꝛ gle-
i be cōpingebāt? Nunqd capies

a Sup fines terre ꝯsurgere facies post solis occasum. q. d. non. ratio enī huius varietatis in ortu ei⁹. ꝛ similiter aliaꝝ varietatū circa planetas ab hoīe non cōprehendit. lꝫ enim ad saluādū talia apparētia astrologi posuerunt in circūitione motuū planetarū ecentricos ꝛ epiciclos. tñ non habetur ex hoc certitudinaliter ꝙ ista ab eis posita sint causetalium varietatū: qꝛ forsitan per aliū modū pdicta apparentia eque bene vl' melius possent saluari. Aliud mirabile ē qd ex motu corpoꝝ celestium sequit varietas effectuū in elementis. quorū rationes in celo pexistentes non possūt ab hominib⁹ plene comphendi: nec ad effect⁹ determinatos plene applicari. ꝛ ideo dicitur: b Nunqd nosti ordinem celi ꝛc. ꝛ quia in opinione vulgi tonitrua ꝛ fulgura que fiūt ī aere ex corporis celestis influxu: sunt mag' mirabilia: quia terribiliora. Ido subdit: c Nūqd eleuabis in nebula vocē tuam. i. cābis vocē tonitrui qui in nube generat. d Et impet⁹ aqrum operiet te. qꝛ ad tonitrū solet sequi magnitudo pluuiaꝝ: q operit celuꝫ ne videat a nobis. e Nunqd mittes fulgura. i. dispones de eis ad voluntatē tuaꝫ. quasi essent in obedientia tua. oīa pdicta posita sunt ad ostēdēduꝫ ꝙ iob indiscrete locut⁹ fuerat dicēs: Disputare cum deo cupio: eo ꝙ diuina sapientia ab homine non possit perscrutari. vt patet in effectibus predictis. f Quis posuit in ꝛc. Post qꝫ ostensa est īmensitas diuine sapientie et potentie in partibus mundi pncipalibus. hic cōsequenter ostenditur ideꝫ in animalibus. ꝛ primo qꝫtum ad ea que pertinent ad cognitioneꝫ. secundo in pertinentibus ad nutritioneꝫ. ibi: Nunquid capies. tertio qꝫtum ad generatiōeꝫ in principio. xxxix. ca. quarto ad aliquorū animalium ꝛ auium mirabilem conditionem. ibi: Quis dimisit onagrū. Inter animalia autem homo tenet principatū. ꝛ ideo ab eius cognitione incipit dicēs: Quis posuit in visceribus homīs. i. in mēte eius que latet interius sicut ꝛ viscera. g Sapientiā. qsi diceret: solus deus qui dedit sibi lumen naturale ītellectus. per qd pōt acquirere scientiā eorum que possunt sciri ꝛ inuestigari per rationē. ꝛ aliquando illustrat per speciale reuelationē qꝫtum ad ea que excedunt naturalem cognitionem. deriuant enī alique prudentie ad animalia bruta: ꝛ aues ad aliqua opera determinata sicut aranee ad faciēdū telam. ꝛ auibus ad faciendū nidos ꝛ sic de alijs. hoc tamen specialiter ostenditur in gallo q est auis nota ꝛ domestica. cum dicit: h Quis dedit gallo intelligētiam. qui sic horis in nocte determinatis cantat: ac si intelligeret horarum noctis distinctionē. vocat autem talis estimatio naturalis in gallo intelligētia: eo ꝙ ꝓcedit ab intellectu diuino. ꝛ hoc etiaꝫ modo op⁹ nature dicit opus intelligentie. vnde subdit: i Quis enarrabit. k Celorum rationem: id ē motuū celestiū ordineꝫ. vt sic determinatis horis cantet in nocte. quasi diceret: nullus. non enī habet intellectum ad talia addiscēdū. tamē in eo apparent opera ex ītellectu diuino qui ē actor nature ꝓcedentia. sicut ꝛ horologia que cognitione carent: tamen determinatis horis sonant ad hoc disposita p intellectū homīs. Considerādū etiā est ꝙ vigiles de nocte solēt determinatis horis cum aliquo instrumento sonare: et intermedijs tēporibus silere. vt per hoc faciant horas noctis ab alijs cognosci: qd non pōt dici de gallo. Ideo subdit: l Et concentū celi quis dormire faciet. medijs tēporibus inter principia horarū vt per hoc faciat cognoscere gallū horas noctis ad cantādū. qsi diceret: nullus. quia nūqꝫ cessat celi concentus. Considerandū autē ꝙ pithagorici dixerūt ex ꝓportione motuum celestium sonum armonicum causari. Sed hoc improbat phs. ij. celi et mundi ꝓbans ꝙ ex illis motibus non causatur aliquis sonus. ꝛ ideo per cōcentum celi non intelligit hic aliud qꝫ conuenientia motuū celestium. ꝛ quia ista cōuenientia est a pncipio mundi. Ideo subditur: m Quando fundabatur puluis in terra: id ē a pncipio ꝓducebatur a deo. ꝛ dicit hic puluis: quia in aliquib⁹ partibus est discōtinuata ad modum pulueris scꝫ in locis sabulosis. ꝛ in aliquibus partibus ē compacta ex humiditate eam continuante: ꝛ qꝫtuꝫ ad hoc subditur: Et glebe compingebant. n Nunquid. Hic ꝯsequēter ostenditur īmensitas diuine sapientie ꝛ potentie in pertinentibus ad nutritionem. ꝛ primo ponitur exemplū leene nutriētis catulos. qui cum sunt voraces: mirabile est ꝙ sibi ꝛ catulis possit capere predam ad nutritionem eorum sufficientē. ꝛ qꝫtum ad hoc dicitur: Nunquid capies leene predam. sibi ꝛ catulis sufficientē. secundo ponit exemplum de pullis corui: quibus coruus non querit cibū septem diebus scilicet donec videat eos nigrescere: ꝛ suos esse cognouerit ex nigredine. ꝛ interim nutriunt diuina ꝓuisione ꝑm ꝙ dicit ps. cxlvj. Qui dat iumentis escam ipsoꝝ: ꝛ pullis

coruorum

a Qñ cubāt ī antris ꝛc. Clausis forib⁹ qsi in qbusdā abditi specubus catuli mundum rapturi cubabāt: cū apli necdū spiritu solidati firma auctoritate pdicabāt. Sꝫ ꝯtra aduersarios qsi in antris insidiabant: vt animaꝝ predam postmodū psumētes diriperent. Sic ꝛ alij post eos cubant tēp⁹ docendi pstolantes. b Quis preparat coruo escā suā. Corui noīe peccatis nigra gentilitas designat. Iste coruus esca fuit. dū ipm ecclia qreret. sꝫ nūc escam accipit: qꝛ ipe ad cōuersionē alios exqrit. Cui⁹ videlꝫ pulli. i. pdicatores ex eo editi: nō ī se psumūt: sꝫ ī virib⁹ sui redēptoris. vñ bñ dr: c Qñ pulli ei⁹ ad deū clamāt. Nihil enī sua ꝟtute possunt. d Vagātes eo ꝙ ꝛc. In hac vagatione nihil aliud qꝫ estuantiū pdicatoꝝ vota signāt. q dū in ecclie sinū recipe ꝓplos ambiūt: magno ardore succēsi: nūc ad hos nūc ad illos colligēdos desideriū mittūt. Potest p coruū nigra p infidelitatis meritū plebs iudaica designari: cui dū pulli ei⁹ clamāt esca ppatur: qꝛ dū apli exorāt: plebs dudū pfida ad cognitioneꝫ fidei ducit ꝛ ex pdicatiōe filioꝝ qsi ex pulloꝝ voce satiat. Sꝫ ꝛ cū pulli vagātur inde escā coru⁹ īuenit: qꝛ dū per laborē pdicātiū cōuersam gentilitatē iudaicus ꝓꝑls respicit: ad extremū qñqꝫ stulticiam sue infidelitatis erubescit.

Moralit. Morali. Coru⁹ ē pdicator q mag voce clamat: memoriā pctoꝝ ꝛ īfirmitat sue nigredinē gestās. Hic discipulos nō plene pascit d secret sublimilib⁹: donec sublimes sibi nigredinē humilitat ꝛ specie volat⁹ sui ostēdāt. aū patit eos inedia affici: vt clamēt ad deū: ꝛ vagātes ī nido apto ore cibum expectāt. Pro hac discretiōe largior copia ipi coruo a deo dat: nō solū enī ꝓ se sed et ꝓ eis qs nutrit maiora pcipit.

Nūqd nosti

leene predam: et animam catu-
a lorum eius implebis: quando
a ſ . i. occūltāt in suis cogitationib⁹ dū opportunitas venit. Capti vero alij magna fame eluriūt
cubant in antris: ꝛ in specub⁹ in-
b sidiātur? Quis ppat coruo escā
c suam quando pulli eius ad deū
a ſ qꝛ charitas vnum cor ad multos diuidit
ſ al' vagientes.
d clamant: vagantes eo ꝙ nō ha-
beant cibos.

coruorum inuocantibus eum. ꝛ qꝫtum ad hoc dicitur: a Quis preparat coruo: id est pro ipso coruo. b Escam suam: id est nutritionē quā aues naturali instictu ministrāt pullis suis. c Qñ pulli eius scilicet corui deserti ab ipso vt alieni. d Clamāt ad deum. non est per hoc intelligendum ꝙ iste clamor procedat ex cognitione dei que sit in pullis. sed quia quelibet res naturalis eo ipso ꝙ naturali desiderio appetit aliquod bonum. quodammodo clamat ad deum a quo recipitur omne bonum. Ps. 146.

Moraliter

Nunqd

Moraliter.

Respondēs autem domin⁹ iob de turbine ꝛc. Ca. XXXVIII. De turbine loqui dicit: quia fragilitas humana ex dei locutione pauescit ꝛ turbat. Exo. xx. Non loquat nobis domin⁹ ne forte moriamur. Accinge lumbos tuos sicut vir. Greg⁹. Lūbos pcingim⁹ cum carnis luxuriā per cōtinentiam coartam⁹. ergo theologi quib⁹ deus pre ceteris loquit in scripturis sacr debent pre ceteris esse pcincti cingulo castitat. Vbi eras quando ponebam fundamentū terre. per hanc terraꝫ significatur ecclesia. de qua dicit Can. ij. Vox turturis audita est in terra nostra. huius terre fundamenta sunt apostoli post christum. Apoc. xxi. Habens fundamenta. xij. ꝛ in ipis. xij. nomina apostoloꝝ. Quis posuit mensuras eius. que sunt articuli fidei ex qb⁹ debent cetera credibilia mēsurari. Quis tetendit super eam lineam. deus qui eam disposuit per suā prudentiam. Super quo bases illi⁹ fundate sunt. iste bases sūt doctores hereticis resistentes fundati super doctrinaꝫ christi. Quis dimisit lapidem angularem eius. deus pater mittens filium suum tanqꝫ lapidem angularem iudeos ꝛ gētiles in vna ecclesia coniungētem. Cum me laudarent astra matutina ꝛc. id est angeli sancti cantantes in natiuitate christi. Gloria in excelsis deo. Luc. ij. Quis conclusit ostijs mare. mare significat psens seculum cuius ostia sūt natiuitas hominis ꝛ eius mors. per quas ingreditur ꝛ egredit mundum. Cum ponerem nubem vestimentum eius ꝛc. Nube vestitur ꝛ caligine. nam inuoluit obscuritate multiplicis ignorantie. Et posui vectem: id ē timorem seruilem. Hic cōfringes tumentes fluctus tuos. confractio fluctuū est mutua contentio superborū. Nūquid post ortum tuum precepisti diluculo ꝛc. subintelligitur sicut ego precepi. ꝛ similiter in sequētib⁹. Diluculum autē est diei principium. ꝓpter qd primi credentes christo significant per ipm. ergo christ⁹ post ortum suū diluculo precepit quādo discipulos ad pdicandum misit. ꝛ aurore locum suum ostendit quādo matrem suam sup angelos collocauit. ꝛ extrema terre cōcussit: quādo pncipes orbis fidei subiugauit. ꝛ impios excussit: quādo per romanos populū iudaicū captiuauit. Auferet ab impijs lux sua. nam a iudeis ablata est cognitio legis vera. Et brachium excelsuꝫ confringetur. quia templum in quo confidebant iudei fuit destructum. Nunquid ingressus es ꝓfundum maris. per maris ꝓfundum intelligi pōt cor impium. Esa. lvij. Impij quasi mare feruens. Igitur deus ingredit maris ꝓfundum: quando cōuertit ad se cor prauū. Nūquid aperte sunt tibi porte mortis. sicut aperte sunt mihi ad inferos descēdenti: ꝛ subintelligitur non. ꝛ similiter in similib⁹ premissis. et sequentibus. Nunquid latitudinem terre considerasti. sicut ego qui per latitudinem terre gentes ad fidem vocaui. Indica mihi si nosti ꝛc. qsi diceret: tu nescis sꝫ ego scio in quo habitat lux gratie et tenebra culpe per quas iusti ducunt ad gloriam ꝛ reprobi ad penam. Sciebas tunc ꝙ nasciturus esses ꝛc. christus autē inqꝫtum deus presciuit se tēporaliter nasciturum ꝛ huius vite ordinem ꝛ modum. Nunquid ingressus es thesauros niuis.

bos enī deus ingredit cum homies prius frigidi per ipm feruidi efficiunt. ꝛ sic ad bellum cōtra demones pparātur. ꝛ sic in eis apparet p quā viam spargitur lux diuine claritatis. et diuidit estus feruide charitatis. Quis dedit vehemētissimo imbri cursum ꝛc. christus qui doctrinam apostolorū miraculis cōfirmādo fecit efficaciter currere per mūdū. Vt plueret super terram absqꝫ homine: id est sup gentilitateꝫ in qua pauci aut nulli erant rationabiliter viuentes. vtpote simulacris seruientes. Vt pduceret herbas virentes. id est sanctas opationes. Quis ē pluuie pater ꝛc. deus qui dat pluuiam sane doctrine ꝛ rorem consolationis interne. De cuius vtero egressa est glacies ꝛc. ipius dei qui dat timorem filialem fluxum cōcupiscentie restringentē. Nunquid cōiungere valebis micantes stellas ꝛc. id est patres noui testamenti ꝛ veteris quos solus deus cōiunxit in fide mediatoris. Aut gyrum arcturi ꝛc. id est cetum apostolicuꝫ quem deus quodāmodo dissipauit quādo per orbem eos ad pdicādum dispersit. Nūquid ꝓduces luciferū in tempore suo ꝛc. dicunt aliqui astrologi ꝙ lucifer ꝛ hesper⁹ sunt eadem stella. sic nominata: eo ꝙ aliquādo apparet in mane aliquādo in vespere ꝛ significat dei filiuꝫ qui mane in suo aduētu primo apparuit. ꝛ in secūdo tanqꝫ ad vesperum apparebit. Nunquid nosti ordinem celi ꝛc. hunc ordinem deus nouit ꝛ rationem eius in terra posuit quando militantem ecclesiaꝫ ad similitudinem triumphantis instituit. ꝓpter quod eius filia nominat. Nunquid leuabis in nebula vocem tuā ꝛc. hoc autem dominus fecit cum caliginem ignorantie ab apostolis amouit. ꝛ tunc impetus aquarū: id est spūssancti donorum in suo corpore mystico ipm operuit. Nūquid mittes fulgura ꝛc. deus autem fulgura misit quando discipulis auctoritateꝫ pdicandi ꝛ demones expellendi concessit. ꝛ reuersi ad eum cum gaudio dixerunt: Demones in nomine tuo subijciuntur nobis Luc. x. Quis posuit in visceribus hominis sapientiam ꝛc. per hominem ꝛ gallum predicator doctus potest intelligi. cui deus dat sapientiam ꝛ noticiam temporū predicandi. Quis enarrabit celorū rationem. christus dicit Ioh. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt ꝑm meritorū distinctionem. Et cōcentuꝫ celi quis dormire faciet. ipe deus quādo quietem celorum motibus imponet. Et quoniā hoc erit in tempore resurrectiōis. Sequit: Quādo fundabatur puluis in terra ꝛc. tūc enī de terre puluere reformabunt corpora humana. Nunquid capies leene predam ꝛc. sicut christus leo dicitur sic ecclesia leena cui christ⁹ predam cepit quando infernum spoliauit. huius autem leene catuli sunt apostoli qui in conuersione multitudinis gentiuꝫ fuerunt impleti. sed quia tunc frequenter in carceribus recludebantur. subditur: Quādo cubant in antris ꝛ in specubus insidiant. scꝫ idolatrie. tunc enī meditabant de ei⁹ subuersione. Quis preparat coruo escam: id est ꝓ coruo qui dimittit pullos suos sine pastu quousqꝫ sint nigri sꝫ deus interim pascit illos. Per coruū qui est auis immūda significātur hoies peruersi qui nolunt benefacere iustis: sꝫ a deo pa-

 scuntur

Universidad ... Bibliot

scuntur: eo ꝙ a malis hominib⁹ vacui dimittunt.

¶ In ca. xxxviij. vbi dicit in postilla: Quis est iste. heliu eni acceperat quasi vices determinātis q̄stionem ⁊c.

Additio. j. Q̄d autē heliu ī hac q̄stione accepisset vices quasi determinātis nō consonat lr̄e: sed potius patet per lr̄am ꝙ ip̄e tenuit locum opponentis: sicut ⁊ alij socij: nisi quia voluit supplere defectum eoꝝ ī opponēdo. Dicebat enī heliu supra. xxxij. ca. Qm̄ igitur spectaui. ⁊ nō sunt locuti: nec respōderūt vltra: respōdebo ⁊ ego partem meam. Ex quo patet ꝙ nō intēdebat se ingerere ꝑ modū determinātis: sed opponentis sicut ⁊ alij: sufficienti⁹ tamē ꝓut estimabat. Idem patet in ca. xxxiij. vbi heliu dicebat iob: Si potes respōdere mihi ⁊c. Ecce ⁊ me sicut ⁊ te fecit de⁹: ⁊ de eodem luto ego quoq̧ format⁹ sum. ex quo patet ꝙ ipse querebat disputare cum iob de pari: nō autem q̄stionem determinare. Ūn ad declarationem hui⁹ quod dicit contra heliu: Quis est iste inuoluens sentētias. attendēduʒ est ꝙ heliu in hac q̄stione in multis defecerat. Primo eīm quia cum ip̄e cōueniebat cuʒ iob in hoc ꝙ premia virtutū ⁊ pene vitioꝝ erāt in vita futura: nō debuissent cuʒ ꝯdemnare seu iudicare iniustū ꝓpter flagella q̄ patiebatur in hac vita. Credentes eīm premia ⁊ punitiones in futuro seculo. nō debēt cōdemnare patiētes tribulatiōes ī hac vita: quia vt dicit Eccs. ix. Uniuersa eque veniunt iusto ⁊ impio. vnde ex hoc ꝓprie dicit heliu inuoluēs sentētias: eo ꝙ affirmās sentētiā ip̄ius iob asserentis in alia vita esse vera p̄mia ⁊ punitiones: inuoluebat cum sentētia amicoꝝ ip̄m iob cōdēnantium: que q̄dem sententie non cōsonant adinuicē vt dictū est. ⁊ ideo inuoluere tales sentētias iudicat hic a deo esse erroneum cum dicit: Quis est iste inuoluens sentētias. Item has sentētias sic inuolutas miscuit heliu cum sermonibus imperitis: p̄mo quia multa erronea asseruerat: sicut cū dixerat supra xxxij. ca. Ecce hec om̄ia opat deus trib⁹ vicibus per singulos: quod ꝓprie intelligit ſm expositionē Ra. Sa. scʒ ꝙ tribus vicibus tm̄ recipit deus peccatores ad penitentiā: et nō ampli⁹: q̄d tamē est falsum ⁊ erroneū: ꝓut postillator ibidem deducit. Item ex serie illius capl̄i videtur heliu asserere ꝙ trib⁹ modis tm̄ deus loquit homini: p̄mo scʒ dando ei lumē naturalis ītellectus. secūdo per reuelationē in somno factam. tertio ꝑ infirmitatem carnis a deo īmissam q̄d tamen est falsum: quia teste Apl̄o ad Hebre. j. Multipharie multisq̧ modis deus loquēs patribus ī ꝓphis. Item sermones sui fuerūt imperiti: quia ꝑ magnam arrogantiā ⁊ supbiam ꝓcessit ꝓut in additione īmediate p̄cedente fuit dictum ⁊c.

¶ In eodem ca. xxxviij. vbi dicit in postilla: Ubi eras. Hic cōsequenter ponit arguitio ip̄ius iob.

Additio. ij. Secūm postillatorem om̄ia ista que in hoc loco ⁊ sequēti tradunt ad īmēsitatem diuine sapiētie ⁊ potētie ꝑtinētia dicunt ad ostēdēdum ꝙ indiscrete seu fatue se habuerat iob ī cupiēdo disputare seu cōtendere cum deo: q̄d nō videt ꝯuenienter dictū: naʒ iob manifeste ꝯfitebat immēsitatē diuine sapiētie ⁊ potentie vt patet supra. xxvj. vbi postq̄ narrauit mlta de mirabilib⁹ nature a deo facte specialiter circa ꝑtes mūdi p̄ncipales nō solū visibiles sʒ etiam inuisibiles: vt cū dicit ibi: Sp̄us eius ornauit celos. q̄d exponit de glorificatiōe angeloꝝ beatoꝝ. siliter ⁊ de eiectione demonis dixit: Obstetricāte manu eius educt⁹ est coluber tortuosus: q̄ pertinēt ad magnalia dei ⁊ inuisibilia: quia illa q̄ ibi narrauit sentiebat esse pauca seu exigua respectu diuinoꝝ effectuum: idcirco ibidē subdit: Ecce hec ex ꝑte dicta sūt viaꝝ ei⁹. ⁊ cum vix paruam stillā sermonis ei⁹ audierim⁹: q̄s poterit tonitruū magnitudinis illius intueri? Ex q̄bus manifeste patet ꝙ iob ꝓfitebat imensitatē ⁊ incōprehensibilitatē diuine sapiētie ⁊ potētie: q̄ in diuinis effectib⁹ apparet: nō ergo oportebat de hoc sibi aliq̄d vlteri⁹ ꝓbare. illa eīm que vn⁹ disputantium ꝑ se ꝯcedit: nō requirit vt ꝑ alterū sibi ꝓbent. Item ꝙ iob cuperet se disputare cū deo: nō ē de essentia q̄stionis de q̄ p̄ncipaliter agit. s. de diuina ꝓuidētia circa act⁹ humanos: ſʒ ē q̄ddā incidēs q̄d ex indiscreta locutiōe iob videt ꝯtigisse. incōueniēter igit videt ꝙ de tali incidēte duo capl̄a ponerēt in determinatione hui⁹ q̄stionis nihil tāgendo de his q̄ q̄stionē determinādā p̄ncipaliter respiciūt. Ūn circa h̄ aliter videt dicendum. Pro q̄ ꝯsiderandū ē: ꝙ iob in suis ꝓclamationib⁹ q̄rulosis īstāter petebat: vt de⁹ reuelaret sibi causam sue flagellatiōis cū ip̄e credidisset se esse iustum: vnde. s. iob. x. deo dicebat: Indica mihi: cur me ita iudices? Ad quā interrogationē in multis alijs locis videt tēdere: quā tm̄ interrogationē seu inq̄sitioneʒ de⁹ in h̄ ca. ⁊ in sequēti ostēdit esse irrationabilē ꝑ hūc modū. nam ꝯstat ꝙ diuina ꝓuidētia disposuit oīa creata ꝓducendo ea ſm mēsurā ⁊ modū debite correspōdentē cuiuslibet rei existētie ⁊ durationi q̄d exemplificat p̄mo de terra: q̄ habitatiōi hōis cui loquebat ē deputata: de q̄ dicit: Ubi eras q̄n ponebam fundamēta terre ⁊c. q. d. illa q̄ ꝑtinēt ad existentiam terre ⁊ ei⁹ stabilitatē fuerūt ꝑ meā ꝓuidentiā fundata ⁊ mensurata ⁊ solidata te nō existente: nec etiā nūc hoꝝ rōnem ad plenū cōphendēte. Eodē modo ītelligēduʒ est q̄d seq̄tur: Cū me laudarēt simul ⁊c. q. d. ꝑ meā ꝓuidētiā dispositū est vt a p̄ncipio creatiōis me laudarēt astra matutina. ⁊ filij dei iubilarent: cui⁹ ꝓuidētie rōnē tu plene nō scis. Silr̄ hoc mō sequit: Quis ꝯclusit ostijs mare ⁊c. ⁊ oēs alie interrogatiōes quas de⁹ ip̄i iob facit in his duob⁹ capl̄is tā de ꝑtib⁹ mundi p̄ncipalib⁹ q̄ȝ de certis cōditionib⁹ aliquoꝝ aīaliū ꝑ hūc modum sūt intelligende. s. ꝙ oīa illa ꝑ diuinā ꝓuidētiam fiūt: taliter ꝙ in suo esse naturali ꝯtinue ꝑseuerāt: de q̄bus ꝑ singula fragilitas humana non sufficeret reddere rōnem: nisi solū ꝙ oīa p̄dicta ⁊ q̄cunq̧ silia ꝑ diuinā ꝓuidentiā fiūt mō ⁊ ordine debitis: iuxta illud Sap. viij. Attingit a fine vsq̧ ad finē fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter. ex q̄ sequit ꝙ indiscretū est seu insanū vt homo q̄rat a deo rōnem sue ꝓuidentie circa singulares ꝑsonas humanas: ꝓut iob petebat de seipso: Cur me ita iudices. Sed firmiter tenēdū est ꝙ sicut sapiētia seu ꝓuidētia diuina oīa suauiter disponit: lʒ a nobis ip̄ius rōnes sint incōp̄hēsibiles: sic ip̄ius ꝓuidentia intelligēda ē esse iusta ⁊ rationabilis circa act⁹ humanos: q̄uis a nobis nō oīno rōnes cōprehēdant: iuxta illud apl̄i ad Roma. xj. O incomphensibilia sūt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. Et sic de his duobus capl̄is ꝯcludit: ꝙ de ꝓuidētia diuina circa actus humanos nō est causa q̄rēda eo mō q̄ iob videbat petere. ⁊ hoc est quoddā ꝓpriū ⁊ p̄ncipale circa materiā ꝓposite q̄stionis. Cōsiderādum tm̄ ꝙ lʒ iob de indiscreta locutiōe esset rep̄hensibilis petēdo p̄dicta: nō tm̄ ſm ip̄ius rōnem deliberatā hoc petebat. Dixerat enī supra. xiij. ca. mētē suā socijs reuelādo. Etiā si occidat me in ip̄m sperabo. ex quo patʒ ꝙ nō murmurabat circa diuinā ꝓuidētiā seu iusticiā ex corde intimo: ſʒ ſm inferiorē rōnem ⁊ instantiā socioꝝ: vn̄ in his capl̄is poti⁹ rep̄hendebātur aduersarij. q̄ negādo vitam futurā occasionē prebebant ip̄i iob vt instāter peteret causā sue flagellatiōis q̄ȝ ip̄se iob. ⁊ ideo finaliter ꝯcluditur in vltimo ca. cōtra eos: ꝙ non fuerāt locuti rectū corā me sicut iob. De hoc autē ꝙ iob indiscrete dicebat se cum deo velle disputare fuit rep̄hēsus a deo ī fine. xxxix. ca. vbi dictū fuit sibi: Nūquid q̄ cōtēdit cum deo tam facile cōquiescit ⁊c. nō autem antea ⁊c.

¶ In eodem ca. xxxviij. vbi dicit in postilla: Cum me laudarent simul astra matutina. i. angeli ⁊c.

Additio. iij. Hoc q̄d dr̄: Cum me laudarēt astra matutina. pōt ītelligi ꝓprie de siderib⁹ corporalibus: q̄ dicūt matutina: q: tunc erāt d̄ nouo cōdita: sicut apud nos astra matutina dicunt q̄ a p̄ncipio diei solent apparere. Dicūt aūt astra matutina deū laudare inquātum. s. ꝓpter sui claritatē ⁊ nobilitatē sunt materia diuine laudis: vn̄ ⁊ illis attribuit laudē eo modo quo dr̄ in ps̄. cxlviij. Laudate eū oēs stelle ⁊ lumē. filijs vero dei q̄ sūt angeli attribuit iubilationē: q̄ excellētiam quādam laudis importat: inquātū nō solum materialiter sʒ etiā formaliter deuʒ laudant. Cōsiderādum etiā ꝙ ratio q̄re inducit hoc q̄d dr̄: Cū me laudarēt pōt esse talis: nā deus volebat ostēdere ip̄i iob fragilitatē humane cōditiōis: vt eū reprimeret ab inq̄sitione altioꝝ ⁊ sublimiū ad diuinā ꝓuidētiam ꝑtinētiū: vt dictū est. ⁊ ideo excitabat eum ad attēdēdum differētiam inter substātias celestes q̄ a p̄ncipio creatiōis mūdi deuʒ laudabāt ⁊ iubilabāt mō p̄dicto: ⁊ humanā naturā q̄ post multas reuelationes elemētoꝝ ⁊ mixtoꝝ fuit ꝓducta: vt haberet in viscerib⁹ scientiā scʒ scintillā rōnis: vt circa finē hui⁹ capl̄i dicitur. q. d. O iob cognosce fragilitatē cognitiōis tue respectu supioꝝ substātiarum. illa enī cuʒ terra fundaret ⁊ anteq̄ȝ eēt discoꝑta ad h̄ vt ex ea fuisses format⁹: iā me laudabāt ⁊ iubilabant vn̄ ⁊ tu infim⁹ ⁊ creaturaꝝ vltim⁹ non debes alta inquirere.

¶ In eo. ca. xxxviij. vbi dr̄ ī postil. Nūq̄d ꝯsiderasti latitudines t̄re. q̄ ſm astrologos accipit ab austro in aq̄lonē ⁊c.

Additio. iiij. Secūm astronomos ꝯstat ꝙ loc⁹ terre cui⁹ cenith capitis est pol⁹ articus. ⁊ ꝑ ꝯñs ip̄ius orizon est circulus eq̄noctij habet diē durātem ꝑ sex mēses: quia sole gradiēte ꝑ signa septētrionalia. s. a capite arietis vsq̧ ad finē virginis ꝯtinue lux eius fertur sup terrā: ⁊ ꝑ ꝯñs est ibi vna dies lucens ꝑ sex menses cōtinuos sine aliqua nocte. ⁊ in orizonte opposito seu antipedali. s. illi⁹ loci cui⁹ cenith capitis ē polus antartic⁹: ꝑ p̄dictos

sex mēses

sex mēses erūt tenebre ꝯtinue cui⁹ ꝯriū ꝯtingit sole gradiente ꝑ signa meridionalia. Que q̄dē ꝯsideratio ē applicabil' huic q̄d dr̄ hic: Nūq̄d ꝯsiderasti latitudines terre. s. a loco supposito de directo polo artico vsq̧ ad locū suppositū de directo polo antartico: iter q̄ duo loca tanta latitudo terre cōphendit. ⁊ sequit: Indica mihi si nosti in q̄ via habitat lux. ⁊ tenebrarum q̄s loc⁹ sit. q. d. si tu latitudinē terre p̄dicte cōsiderasti: posses scire in q̄ via habitet lux. s. ꝑ durationē ꝯtinuā sex mensium. ⁊ q̄s sit loc⁹ tenebraꝝ. s. loc⁹ opposit⁹ vbi nox durat totidē mensibus. ⁊ q: iter ista loca sūt alia ītermedia in q̄b⁹ ſm distantiaʒ a polis predictis mag' ⁊ min⁹ durat latio solis sup terram: q̄d difficile ⁊ forte impossibile est ꝑ singula exq̄site ꝓpter fragilitatem humane cognitionis inuestigare. Ido subdit: Ut ducas vnūquodq̧ scʒ hemisperioꝝ ītermedioꝝ ad terminos suos scʒ ꝓprios. Et intelligas semitas dom⁹ ei⁹. s. lucis solis q̄ cū ī meridie circa sūmū celi mouet: tūc q̄si pambulat semitas domus sue: ⁊ q: ꝑ motū celestiū corpoꝝ tp̄a generatiōis ⁊ durationis corpoꝝ inferioꝝ naturaliter mēsurāt ſm Dionysiū in q̄rto de diuinis nominib⁹. Ido subdit: Sciebas tūc ꝙ nascitur⁹ ees: ⁊ numerū dieꝝ tuoꝝ noueras. q. d. si tu mot⁹ p̄dictos infallibiliter cognouisses a principio: naturalit posses scire tp̄s natiuitatis tue. silr̄ ⁊ duratiōis: q̄d tm̄ ē tibi impossibile: vt dictuʒ est ⁊ etiā q: non posses aliq̄d scire anteq̄ȝ esses ⁊c.

Replica. In ca. xxxviij. Circa expositiōeʒ hui⁹ lr̄e q̄ dicit: Ubi eras. Burgeñ. falsū īponit postillatori. ꝙ videlicet dicat iob fatue se habuisse in ꝓuocādo deū ad disputādum cū eo: nam postillator in toto ꝓcessu semp excusat iob sic: si dixit aliq̄ q̄ p̄ma facie videbāt passionalia: ꝙ illa nō dixit nisi ex suppositiōe q̄ amici sui errabāt: et sic deducēdo eos ad incōueniēs opinioni eoꝝ: intuēti postillatore apparere pōt clare: ꝙ rep̄hēsio q̄ de⁹ rep̄hendit iob: nō tēdit ad aliud nisi ꝙ ex ei⁹ locutiōe amici sui scādaliçati sūt: q̄uis iob non intendebat eos scandaliçare. ⁊ ideo reprehensio directius est contra scandaliçatos q̄ȝ contra iob sicut contra phariseos scādaliçatos nō contra christum: cuius figurā iob in multis gessit. Burgeñ. etiam hic se finaliter resoluit ꝙ ea que videntur reprehensibilia iob non dixit ex ratione deliberatiua: sed ex ratione inferiori ad impugnationem aduersariorum. ⁊ sic finaliter concedit quod sepe in processu improbauit. Cetera in quibus circa librum iob Burgeñ. notat postillatorem nō sunt digna pertractatione: quia ad claraʒ littere expositionem modice deseruiunt.

Glo. ordi.

N Unquid nosti ⁊c. par. ibi. ⁊c. Ca. XXXIX

Ibices parua q̄drupedia dicit q̄ in petris morātur ⁊ pariūt: ⁊ ruentia ī suis se cornib⁹ illesa suscipiūt. in q̄bus magistroꝝ sp̄ualium ꝑsona signat. q̄ velut ibicines ī petris pariūt: q: in doctrina patrum qui petre ꝓ soliditate vocate sunt: ad cōuersionem animas gignunt: ip̄i velut ibicines nullius casus dāna sentiūt dum in suis cornibus excipiuntur: quia quicq̄d ruine tēporalis aduersitatis accesserit in testamētis se sancte scripture suscipiūt. ⁊ quasi cornuū exceptione saluant. Ip̄i cerue q̄ interemptis vitijs quasi extinctis serpentibus viuunt. ⁊ de ip̄a extinctione vitioꝝ ad fontem vite acrius inardescunt. Bene aūt iob de tēpore part⁹ ibicū ceruarūq̧ discutit. Ac si dicat ei: Idcirco te egisse aliquid sublimiter credis: q: illud tēpus necdū preuides quo sp̄uales magistri in mundū missi per doctrinam antiquorum patrum filios generant. Nam si illorum fructum quasi ibicum ceruarūq̧ partus aspiceres: valde humiliter de tua virtute sentires. Meridiana pars ibices aues vocat que nili fluentis inhabitant. Oriens ⁊ occidens ꝑua q̄drupedia vnde per hec possunt auditores notari qui omnia pariunt ꝑ exempla fortiū patrū. Tēpus dicit: q: prius semen dei in corde concipit: post format: tādem exit in partū: q̄d quādo fiat nouit deus qui facit. vnde dicit: Nūquid nosti vt ego? multi ante tēpus abortiua ꝓducunt. Obseruasti q̄si diligenter: q: paucorum ē pensare qui labor: q̄ dolor sit: que etiam cautela. vnde ⁊ addit: b ¶ Dinumerasti mēses ⁊c. Per menses qui cōgesti dies sūt. multiplicate virtutes ītelligunt. q̄s q: prius in se p̄dicatores cōgerunt: q̄si in cōceptu sancte p̄dicationis mētes virtutū fiūt. Q̄ nos menses solus dñs dinumerat: q: eadem bona in eoꝝ cordib⁹ is qui dedit pēsat: ⁊ quia iuxta mensurā virtutum effectus iam sequit fructuū: recte subiungitur: c ¶ Et scisti tēp⁹ partus eaꝝ. Subaudis: vt ego q: nimiꝝ dū cordis occulta cōspicis: futurū foris effectū opis. intus in pondere cogitatiōis penso. d ¶ Incuruant ad fetū ⁊ ⁊c. Predicatores sancti: nunc quasi cerue in dolore partus sūt: q: nūc rugiendo in lachrymis semināt: q: curuātur vt pariāt: q: nisi ab īmēsitate cōtēplatiōis interne ad infirmitatē nostram descēderēt: nūq̄ȝ filios ꝓcrearent. e ¶ Separāt filij earū. Quia ip̄i qui patrū p̄dicatione nascūt: aliq̄n doctores suos patiēdo p̄ueniūt. f ¶ Et ꝑgūt ad pastū. Quia de corporib⁹ exeūtes illa pabula interne viriditatis ieniūt. Egressiq̧ lā nō redeūt: q: angustias p̄ntis vite euadētes: vltra a doctorib⁹ p̄dicationē vite accipere nō querūt. g ¶ Quis dimisit onagrū li. Nunc ad eorum vitam q̄ remote cōuersatiōis secreta appetūt: verba vertūt quos onager q̄ ī solitudine morat significat: q̄ apte liber dr̄: q: magna est seruitus negociatorum secularium q̄bus mens vehemēter atterit: dum ꝓspera appetunt dū aduersa formidāt. Liber ergo dimittit q̄ calcatis terrenis desiderijs ab appetitione reꝝ tēporaliū exonerat. Uel onager agri aīal est: ⁊ q: dñs aīale corpus sumens gentilitati mag' q̄ȝ iudee ꝓfuit: q̄si nō in domum sed in agrum potius venit: qui liber dimissus dicit: q: ꝑticeps factus est nr̄e nature: nō culpe. Ut onager xp̄s de cui⁹ incarnatiōe subdit ꝑ quē virt⁹ p̄dicte p̄dicatiōis datur. h ¶ Et vincula ei⁹ ⁊c. Uincula ei⁹ tūc soluta sūt cum infirmitates passionis illi⁹ in resurrectionis sibi gl̄iam sūt cōmutate. Esurire etiā sitire ⁊ similia nostre mortalitatis vinculū fuit. ¶ Soluūt etiā vniuscuiusq̧ vincula diuīo adiutorio cum interna desiderioꝝ carnaliū retinacula dissoluunt. Et quia post resurrectionē suā ad fidem gentilitatem vocauit. sequitur:

¶ Cui dedi

Capitulum: XXXIX

a N Unq̄d nosti tp̄s part a+
ibicū in petris: vel par- b c
§ doctores.
turientes ceruas obseruasti? Di
§ scʒ vt ego. b § tp̄s q: sancti non moꝝ edunt quod intus habent: sed oportune quod de⁹ agit in mentibus eorum.
b c numerāsti mēses ꝯcept⁹ earū: et
a § vn̄: inclina celos ⁊ descende.
d sciuisti tp̄s part⁹ eaꝝ? Incuruāt e
a § vt nos ab eterno gemitu ⁊ dolore retrahāt.
ad fetū ⁊ pariūt: ⁊ rugitus emit- f
e f tūt. Separāt filij eaꝝ ⁊ ꝑgunt ad g h
pastū: egrediunt ⁊ nō reuertent i
§ nisi ego.
g ad eas. Quis dimisit onagrum k+
a § nodos infirmaꝝ cogitationum.
h liberū: ⁊ vincula eius q̄s soluit? l

Ni. de ly. A

Ca. XXXIX

N Unq̄d nosti. ⁊c. Hic ꝯñter ostendit imēsitas diuine sapiētie ī ꝑtinētibus ad generatiōem: faciendo mentionem ibicū ⁊ ceruaꝝ in q̄b⁹ est aliq̄d hominibus ignotum: eo ꝙ ibices habitāt in ruptibus: vbi nō est hoīm accessus ⁊ ibi pariunt. similiter cerue habitāt in magnis nemorib⁹ iter densitatem arbustorū ⁊ ibi pariūt. ⁊ hoc est q̄d dr̄: Nūquid nosti tp̄s part⁹ ibicū. q̄ sūt capre siluestres. b ¶ In petris. i. in rupib⁹ petrosis ⁊ cauernosis vbi lupi nō p̄nt accedere. c ¶ Uel parturiētes ⁊c. loq̄t de eis ad moduʒ mulieꝝ q̄ in partu indigēt obseruatiōe obstetricū: sʒ diuina ꝓuidētia in aīalib⁹ maxime siluestrib⁹ supplet istud officiū. vnde subdit: d ¶ Dinumerasti mēses ⁊c. q. d. nō obstetrices enī inquirunt de tēpore cōceptus mulierum numerando mēses vt melius ꝓnosticent de tēpore partus earū. e ¶ Incuruāt ad fetū ⁊ pariūt: q: deo ꝓuidēte facilius pariunt aīalia q̄ȝ mulieres. nō tm̄ sine aliqua difficultate. Ido subdit: f ¶ Et rugitus emittūt: in signū afflictiōis. g ¶ Separantur filij eaꝝ. satis cito a cōsortio matris. h ¶ Et ꝑgunt ad pastū. ad q̄rendū sibi victū. Ido subditur: i ¶ Egrediunt ⁊ nō reuertūtur ad eas. quasi absoluti ⁊ emancipati a cura parentum. non sic auteʒ est in hominibus: sed multo tempore oportet pueros esse cum parentibus pro victu ⁊ vestitu habendo ⁊ doctrina: que non possunt habere a seipis. k ¶ Quis dimisit. Hic ꝯsequenter ostendit diuina prouidentia ⁊ potētia in conditionibus aliquorum animaliū in speciali. Et primo in onagro: q̄ est asinus siluestris: in quo ē istud mirabile ꝙ nō est bene domesticabile animal. cum tamen asinus domesticus non videtur posse diu viuere absq̧ cura hominis. cum tamen videatur eiusdem speciei. ⁊ hoc ē quod dicitur: Quis dimisit onagrum liberum. a seruitute hominū. l ¶ Et vincula eius quis soluit. quasi diceret: asinus domesticus capistro ligatur. ⁊ onager

 talibus

Universidad de ... Biblioteca

B a Cui dedi in solitudine do. Onagro dñs in solitudie domū dat dū sancti a carnalib⁹ desiderijs remoti silētiū mētis inhabitāt. Idē in gētilitate: in q̄ q̄ ad intelligēdū deū rōne vteref. homo pene nō fuit. b Et tabernaculū ei⁹ ꝛc. Terra salsuginis hec eadē solitudo: q̄ ꝑusq̄ verā dei sapiētiā cognosceret salsuginē ꝓtulerat: q̄ nullā viriditatē boni itellect⁹ ꝓferēs ꝑuersa sapiebat: q̄ etiam sancti viri q̄diu in hui⁹ vite tabernaculis degūt: ꝛ ad supernā patriā desiderij sui quotidianis estib⁹ accēdūt: in terra salsuginis habere tabernaculū ꝓhibet. c Cōtēnit mul. ci. Multitudinē ciuitatis ꝯtēnere ē humane ꝯuersationis praua studia deuitare vt iā nō libet terrenoꝝ hoīm q̄ ꝑ abundātiā iniq̄tatis multi sūt ꝑditos mores imitari. Uel id est mores despicit humane ꝯuersatiōis. Uel certe multos ꝑ spaciosā viā vagātes deseruit: ꝛ ꝑ angustā gradiētes paucos elegit. d Clamorē exactoris ꝛc. Exactor itelligit diabol⁹ q̄ semel hoī nūmū male suasionis ꝯtulit: ꝛ q̄tidie ab eo hui⁹ debiti reatū q̄rit. Uel exactorem ventrē dicit: q̄ a nobis quoddā debitū exigit: quia quotidianū fructū sibi laboris humani impendi etiā ꝑ naturam q̄rit: abstinētes igit viri q̄ h loco onagri vocabulo figurāt dū violētia gule desideria rep̄mūt q̄si clamāt exactoris verba ꝯtēnunt: s; recte petentis audiūt. Exactor h pōt accipi diabol⁹ q̄ suadēdo intulit culpā ꝛ seuiēdo exigit penam: hui⁹ sermo est añ mortē astuta hoīs ꝑsuasio: clamor ei⁹ ē violenta iā rapina post mortē. e Circūspicit mōtes ꝛc. Mōtes dicit elatos hui⁹ seculi: q̄s dñs cōspicere d̄r. i. ab iniq̄tate sua in meli⁹ cōmutare. Isti mōtes pascue sūt: q̄ nimiꝝ de ꝯuersione errātiū ꝛ humilitate supboꝝ satiāt. Intuēdū aūt q̄ ait: circūspicit nō inspicit. In iudea q̄ppe incarnat⁹ est q̄ in medio gentiū fuit: circūspicit mōtes: q̄ elatos huius seculi circūquaq̄ positos ex gētilitatis vniuersitate collegit.

B Circūspicit mō. p. s. Mōtes pascue sūt alte ꝯtēplatiōes interne refectionis: vel alte snīe scripture sancte. f Et virētia q̄. p. Huic onagro virētia q̄rere est sancto viro despectis trāsitorijs ieternū māsura desiderare. Uirētia q̄ppe sunt oīa q̄ tēporaliter cōdita vēturo fine a iocunditate vite p̄ntis q̄si estiuo sole siccant. virētia aūt vocata sūt q̄ nulla tēporalitate inarescūt. Uel virentia sūt corda q̄ illi hereditati inherent quā petr⁹ imarcessibilē vocat: q̄squis q̄ a dño ꝑquiri desiderat eternā patriā appetens in interna cordis plātatiōe virescat. g Nūq̄d volet rhi. ꝛc. Rhinoceros ē idomite nature: q̄ si capt⁹ tenet ilico morit. Designat aūt potētes huius secli. Et ē sensus: Nūq̄d volet rhinoceros suire tibi. subaudi: sicut ꝑ eos q̄ misero fuit mihi ad beati q̄ppe iob noticiaꝫ ꝑ humiliāda ei⁹ v̄tute deducit q̄ mira q̄n̄q̄ ꝑ ap̄los agāt: q̄ mūdū deo subijciūt: eiq̄ edomitā hui⁹ seculi potentū supbiā flectūt: vt tāto de se min⁹ estimet beat⁹ iob: quāto aggregari deo tā difficiles aīas ꝑ alios videt. h Aut mora. ꝛc. Presepe scriptura sacra nō incōueniēter accipitur in q̄ verbi pabulo animalia sancta satiātur. Deus aūt rhinocerōta ad p̄sepe suū religauit: vt vite pabulū bñ clausus accipiat qui pri⁹ ꝑ voluptatis campū vagabat. Iā enī p̄ncipes p̄dicamenta dominica libēter audiūt. ꝯstāter legūt. Sz q̄ post acceptū pabulū p̄dicationis rhinoceros iste fructū boni opis debet ostēdere. sequit: i Nūq̄d alligabis ꝛc. Principes enī dū deū in suis actib⁹ metūt q̄d aliud q̄ loris ligāt. Cuꝫ vero eā fide quā dudum ꝑsequendo impugnauerāt: nūc ꝓlatis legib⁹ p̄dicare nō cessant: tāq̄ aratri laborib⁹ insudāt. k Aut ꝯfringet ꝛc. Solēt exculte terre supiacentes glebe iactata semina premere: ꝛ nascētia suffocare: his illi signātur q̄ ꝑ duriciā suam nec ip̄i semina vendi recipiūt nec receptoꝝ seminum fructus alios ferre ꝑmittunt: atq̄ postq̄ oīpotēs princeps sibi subiugauit dura ꝑsequentiū infideliū corda cōuertit: vel cōtriuit: vel falsoꝝ q̄ in ecclesia quos potestas premit cū simplicitas ecclie ridetur: vt q̄si ꝯfracte glebe iā nō p̄merent: sed ad ꝑcepta verbi semīa resolute germinarēt: ita vt p̄ncipes nō solum credētes ꝑmaneāt: s; ꝛ alieni cordis duriciā celātes frāgāt. valliū aūt noīe mollia paupeꝝ corda dicit: que glebe. i. quidā duri superieci impediunt. l Nūquid fiduciā habe. ꝛc. In rhinocerontis fortitudine fiduciam dominus habere se asserit: q̄ vires quas tēporaliter terreno principi cōtulit ad cultum sue venerationis inclinauit. Nā quia a subiectis metuitur tāto facilius persuadet: q̄to ꝛ cuꝫ potestate indicat qui vere metuatur. m Et derelinques ei labores tuos. Labores suos huic rhinoceronti domin⁹ relinquit: quia ꝯuerso terreno principi eam quā sua morte mercatus est ecclesiam credidit: quia videlicet in eius manu quāta sollicitudīe paꝫ fidei sit tuenda cōmisit. Et est sensus: Ego vires terrenoꝝ principum meo cultui seruituras aspicio. Tanto ergo ea que nūc agis minora estimo q̄to iam p̄uideo: quia ꝛ maiores huius mundi potestates mihi inclinabo. n Nunquid credes ei q̄m ꝛc. Semen verbum p̄dicationis accipit area ecclesia: quis ergo crederet q̄d rhinoceros iste domīo sementē redderet: id est acceptum predicationis verbum operibus repensaret. Quis posset infirmorum credere: q̄ domini aream congregaret. Ecce post ea pro ecclesia leges ꝓmulgat: qui dudum ꝯtra eā ꝑ varia tormenta seuiebat. Audiat q̄ iob ne de sua potestate extollat: q̄d p̄ncipes faciāt ꝛ nequaq̄ se apud se de gloria tāte virtut⁹ extollat. Sed q̄ p̄ncipes magna se humilitate substernūt: praui qui dudū ꝯtra ecclīam apta aduersitate seuiebāt: nūc ad alia fraudis argumenta vertunt. vnde sequitur.

Pēna stru.

a s dom⁹ sunt q̄ deus inhabitat tabernacula. quando venit ad ea.
a b Cui dedi i solitudine dōmum: ꝛ a
a s salsugo accēdere solet sitim.
tabernacula ei⁹ i t̄ra salsūginis b
a s Sz cū paucis ꝑ angustā portā intrabit.
c Cōtēnit mūltitudinē ciuitatis: c†
a s graue rēptationū. b s diaboli vł vētri: d q̄ dicit specialiter: q̄ ip̄e muros. i. virtutes aīe destruit: victo ꝓximo facili⁹ vincit exterior hostis. c s consentiendo.
d clāmorem exāctoris nōn audit. d
a s q̄ inde vndiq̄ munit. b s his domitis superiora melius videntur.
e Circūspicit mōtes pāscue sue: et e
f virentia queq̄ ꝑquirit. Nunq̄d f
a s rhinoceros: in nare cornu. in natura fatuitas. in cornu elatio.
g volet rhinocerōs suire tibi: aut g†
a s in typo ecclie: sed q̄d est homini impossibile: deo ē facile: videat ergo ꝑ quem potest.
h morābitur ad p̄sepe tuū? Nūq̄d h
a s vt ego. b s sancte discipline.
i alligab ad arandū rhinōcerota i
a s sicut post me tui subdit⁹ est.
k loro tuo: aut ꝯfriget glebas val k
a s adhuc addit sublimia de potestatibus seculi vt iob de suis virtutibus humilia sentiat.
l lium post te? Nūquid fiduciam l m
s vt ego.
habebis i magna fortitudīe ei⁹:
m ꝛ derelinques ei labores tuos? n
n Nūq̄d credes illi q̄m semētē red o
dat tibi: ꝛ aream tuaꝫ ꝯgreget? p

talibus non tenetur. a Cui dedi in solitudīe domū. quia magis eligit habitare in deserto q̄ in optima ciuitate. b Et tabernacula eius. id ē habitatio eius. c In terra salsuginis. id est in terra solis ardoribus exusta: ꝓpt quā adustiones videt cōuerti in salis amaritudinē. sal enī ex adustione fre causat: vt habet i lib̄ro metbauroꝝ. c Cōtēnit multitudinez ciuitatis. magis appetens i deserto habitare. d Clamorez exactoris nō audit: id ē illi⁹ q̄ vellet ab eo exigere laborem in portādis oneribus: q̄d oīno respuit. e Circūspicit montes pascue: id est magis eligit de herbis camporū viuere q̄ de annona sibi ab hominib⁹ ministrata. f Nūq̄d volet ꝛc. Hic ꝯsequenter ponit exēplū de rhinoceronte q̄d ē animal habens vnū cornu in fronte. et alio nomine vocatur vnicornis. et est animal valde forte nec potest domesticari ꝛ ad laborem pro hominib⁹ applicari. īmo si aliquando capiat ex indignatione cito moritur: ita q̄ non potest hominib⁹ deseruire. ꝛ hoc est quod dicitur: Nunquid volet rhinoceros seruire tibi. sicut animalia domestica. g Aut morabitur ad presepe tuum. ad habendū ibi pabulum bonum. q̄si diceret: nō. q̄ magis eligit viuere i solitudine. h Nūquid alligabis rhinocerota. i. aīal q̄d i noīatiuo d̄r rhinoceros vel rhinocerō ꝑut d̄r rhinocerō facit rhinocerōtē in accusatiuo. rhinoceros facit rhinocerota. i Ad arandum loro tuo: id est cathena tua sicut ligantur boues in aratro. k Aut confringet glebas vallium cum vomere aratri. l Post te: id est sequens te sicut ductorem suum. Alio modo exponit hoc vltimū de quodam instrumento ligneo oblōgo ꝛ rotūdo quod trahitur sup terrā aratam ad cōminuēdum glebas nimis grossas: vt sic terra melius fructificet. m Nūquid fiduciam habebis i magna fortitudine ei⁹. vt ꝑ eā custodias possessiones tuas. Iđo subdit: n Et derelinques ei ꝛc. i. fruct⁹ a te elaboratos ad custodiēdū sicut aliq̄n dimittunt canes cū aliquo famulo ad custodiam talium. o Nūq̄d credes illi q̄m ꝛc. ex frugibus sic ꝯseruatis. p Et areā tuā ꝯgre. sicut cū boue ꝛ asino fruges ꝯgregāt in area. ꝛ oīa ista sunt negatiue dicta.

Penna

B a Penna strutionis ꝛc. Herodi⁹ ꝛ accipiter reliquas aues velocitate trāscendūt. Strutio vero pēne eoꝝ similitudinē habet sed volat⁹ eoꝝ celeritatē nō habet. A terra quippe eleuari nō valet. ꝛ alas quasi ad volatū specieten⁹ erigit: s; tñ nūq̄ se a terra volando suspēdit: ita hypocrite alas ꝑ figuras sanctitatis extendūt: sed curarū secularium pōdere ꝑgrauati: nullatenus a terra subleuāt. Strutiōis. Cui imane corpus rare pēne econtra herodio ꝛ accipitri: ita enī hypocrita si qua fac que leuant plura grauāt: sed veris p̄dicatorib⁹ multa virtus: parū culpe ꝛ solide sunt eis virtutes: vt ventos fauoris premant: illi rare q̄s aura transit. b Que dereliquit oua ꝛc. Progeniē terrenam. s. que fouēda diu est donec viuū volatile fiat: s; hypocrita loquēdo generat: viuēdo nō fouet bon⁹ etiā doctor ne insolescat: quia ꝛ sine eo de⁹ calefacit oua relicta: ꝛ i eo hoc repressō redit ad fatuitatē strutionis: vt infra: sed oua in terra dereliquisse ē nullum celestis vite exemplum filijs p̄bere: sed quia eos superna cura nō deserit. c Tu forsitā in puluere calefacies ea. Ac si dicat vt ego q̄ illa in puluere calefacio: q̄ sc; paruuloꝝ aīas i media peccātiū positas amoris mei igne succendo. d Obliuiscit q̄ pes ꝯculcet ea. In pede trāsit⁹ operatiōis intelligit. Strutio itaq̄ ossa sua deserens obliuiscit q̄ pes ꝯculcet ea: quia videlicet hypocrite eos quos filios generant derelinquūt: ꝛ oīno non curat: ne aut exhortatiōis sollicitudine aut discipline custodia destitutos prauorum operum exempla peruertt. e Aut bestia agri conterat. Ager mundus est. Bestia antiquus hostis: qui huius mundi rapinis insidians humana quotidie morte satiatur. Et est sensus: Si diabolus in hoc mūdo seuiens editos i bona conuersatione filios rapiat hypocrita omnino non curat. f Duratur ad filios ꝛc. Que enī charitat⁹ gratia non infundit proximum suum etiam si ip̄e deo hunc genuit extraneū respicit. Synagoga q̄q̄ q̄si non suos respicit: quos aliter viuere q̄ docuit ip̄a deprehendit. ꝛ durescente seuitia se in eorum cruciatib⁹ exercet. g Frustra laborauit nullo timore cogente. Hypocrite torpent a celestib⁹: flagrāt terrenis anxietatibus. Illic itaq̄ trepidauerūt. v. n. t. Qui sepe palatia irrūpunt p̄ncipat⁹ pulsant. dicunt se deum metuere: idcirco tāto studio defendentis aliorum patrimonijs insudare. h Priuauit eīn eā deus sapientia. Hoc repetijt subdēdo: nō dedit q̄d q̄ ꝓmisit quia priuauit. a Cuꝫ temp⁹ fuerit in altum ꝛc. Alas dicit pressas hypocrite cogitationes: q̄s cum temp⁹ fuerit in altum eleuat: q̄ oportunitate cōperta eas supbiēdo manifestat. Nunc autem quia se sanctum simulat: q̄ in semetip̄m stringit que cogitat quasi alas in corpore per humilitatē plicat. b Deridet equum ꝛ ascen. ei⁹. Equ⁹ vnicuiq̄ sancte anime ē corpus suum quod videlicet nouit: ꝛ ab illicitis cōtinentie freno restringere: ꝛ charitatis impulsu: in exercitatione boni operis relaxare. Equit⁹ noīe animā sancti viri exprimit. Deridet ergo hypocrita: quia cum in aperto iniquitatis irruperit: electorum despicit sanctitatem. Ascensor autez equitis domin⁹ est qui iusti animā possidens regit. Deridere v̄o est ascēsorē equitis ꝓsilire vsq̄ ad iniuriā creatoris. Sed iā aliter rhinocerontis virt⁹ ꝛ strutiōis fatuitas exponat. Potest q̄ ꝑ rhinocerontem: id ē vnicornē popul⁹ ille intelligi: q̄ dum de accepta lege inter cūctos homīes elationē sumpsit: q̄si inter ceteras bestias cornu singulare gestauit: de quo dicit: Nunquid volet rhino. s. t. Ac si dicat. Nunquid populū illū quem superbie innece fideliū stulta sua elatione cōsideras: sub iure tue p̄dicationis: in figura sancte ecclesie inclinas? Subaudis vt ego: q̄d i paulo factum est: qui etiā ad p̄sepe dei morat⁹ est: quia ruminare verba euangelij non dedignat⁹ ē. Loris quoq̄ dei non tm̄ a veritate restringitur: sed etiā ad arādum ligat vt iā hominū refectioni seruiens: aratrum predicationis trahat: qui in valle post dñm glebas fregit: q̄ in humili mēte fideliuꝫ quorūdā in quos iā dñs intrauerat: cum tñ nequaq̄ a pristina obseruatione recederēt: paul⁹ legis duriciā redarguendo cōtriuit. ne videlicet grana seminū q̄ excisus aratro fidei sulcus cordis acciperet: ꝑ custodiā l̄re pressa deperirēt. Nunq̄d fiduciā habebis in. m. f. e. In hui⁹ rhinocerot⁹ fortitudīe fiduciā deus habuit: q̄ quāto illū crudeli⁹ dura sibi inferētē ꝑtulit: tāto pro se constāti⁹ tolerātē aduersa p̄sciuit. cui labores etiā q̄s i carne ꝑtulerat dereliquit: q̄ ꝯuersū illū vsq̄ imitationem ꝓprie passiōis traxit: q̄ etiā semē deo reddidit: ꝛ areā. i. ecclīaꝫ ꝯgregauit: q̄ aūt in paulo dixim⁹ ꝛ i multis alijs facta credam⁹. Sz q̄ q̄d de elect⁹ dñs egit audiuim⁹. Nunc de reprobis audiam⁹. Iđo seq̄t: Pēna strutiōis silis ē ꝛc. Strutiōis noīe synagoga signat: q̄ alas leg⁹ habuit: s; corde in infimis repēs: nūq̄ a terra se subleuauit: ꝑ herodiū v̄o ꝛ accipitrē antiq̄ patres q̄ ad ea q̄ potuerūt itelligēda ꝑcipe valuerunt etiā viuēdo ꝑuolare. Pēna igit strutionis he. ꝛ ac. penne silis est. q̄ synagoge vox poꝝ doctrinā loquēdo tenuit s; viuēdo nesciuit. Que derelīq̄t in ter. o. s. In ouis aliud est q̄d cernit: aliud q̄d sperat. ꝑ strutionis q̄ oua synagoge carne editi ap̄li designātur. Qui dū se in mundo despectos exhibēt: sperare gl̄iam in sup̄nis docēt. Abiecti nāq̄ apud elatos in terra velut oua iacuerūt: s; in eis latebat vnde viuerēt ꝛ subleuati pennis spei ad celestia volarēt: q̄ oua strutio i terra dereliquit: q̄ synagoga ap̄los audire ꝯtēnēs vocāde gētilitati deseruit: hec dñs in puluere calefecit: q̄ viuos ap̄loꝝ fetus in illa abiecta dudū gētilitate suscitauit: q̄s etiā synagoga genuit a terra nō suspēdit. Obliuiscitur q̄. p. Tūc oua pes ꝯculcat: ꝛ bestia ꝯterit: cū i terra deserūt: q̄ hūana corda dum sup cogitare semꝑ que praua sunt agere appetūt: ad conterendū se agri bestie: id ē diabolo sternunt. Duratur ad filios suos. Synagoga quoq̄ quasi nō suos respicit: quos aliter viuere q̄ docuit ip̄a deprehendit: ꝛ durescente seuitia se in eorum cruciatib⁹ exercet. Frustra laborauit nullo ti. co. In labore quippe illaꝫ ꝑsecutiōes anhelare nō timor s; crudelitas coegit. Uel: Priuauit eīn eā ꝛc. C

Quia sciēs

a s horū timore pressi malū fingunt religionē ꝛ intus nocent. b s in colore.
a Pēnā strutiōis similis ē pennis a†
a s non in virtute. b s post speciem de oꝑibus dicitur quibus dinoscuntur.
b hērodij ꝛ āccipitri? Que derelīq̄t b c†
c oua sua i terra: tu forsitan in pul d
d uere calefacies ea? Obliuiscit q̄ e
e pes ꝯculcet ea: aut bestia agri cō f
a s q̄ mens ei⁹ sparsa ē ꝑ exteriora: s; boni mēs collecta vires viuēdi habet sibi: ꝛ his q̄s diligit. hypocrita v̄o itētus: extra frustra laborauit.
f terat. Duraf ad filios suos q̄si n̄ g
a s sed de exteriorib⁹ laborat.
g sint sui: frūstra laborauit nullo ti h i
a s no dare dei ē priuare: quasi nō iniuste abstulit sed iuste non dedit.
h more cogēte. Priuauit ei eā de⁹ k
s h q̄dez in pace tegit: s; in tēptatiōe aperitur: quod lupos sub specie ouis fuerit.
sapiā: nec dedit illi intelligētiā. l

Nico.de lyra

a Penna strutionis. Hic cōsequenter ponitur exemplū de strutione que est auis in pluribus mirabilis. in corpore enim q̄tuꝫ ad grauitatem assimilatur animalibus: quia per alas suas non erigitur in altum: sed solum iuuatur ad fortius currendum super duos pedes suos. ꝛ hoc est quod dicitur: Pēna strutionis similis est pennis herodij qui alio nomine dicitur gelfodius. b Et accipitris. gallice ostour: ꝛ vtraq̄ auis optime ꝛ celeriter volat. ꝛ ideo mirabile est q̄ pēne strutionis que sunt eis siles nō deseruiunt ei ad volatum. Aliud autez mirabile in strutione est q̄ oua sua abscondit in sabulo vt ibi per virtutem solis calefiant ꝛ pullificent: cuꝫ tamē alie aues naturaliter sint sollicite fouere oua sua: ꝛ pullos nutrire: ꝛ hoc est quod dicitur: c Que derelinquit in terra scilicet sabulosa. Oua sua. vt dictuꝫ est. d Tu forsitan i puluere calefacies ea? quasi diceret: non. sed virtute solis hoc fit ex diuina ꝓuidentia. e Obliuiscitur q̄ pes. sc; hominis transeuntis. f Cōculcet ea. quia videtur se habere ad modum obliuiscentis. eo q̄ non reuertitur ad fouendū oua sua. g Duratur ad filios suos: quia sicut videtur negligens in fouendo oua. ita in nutriendo pullos natos. Alij vero dicūt q̄ quando fracta testa oui vel ouorū apparent pulli: tunc eos recognoscit ꝛ nutrit: sed ꝓ tanto dicitur dura ad filios: quia non fouet oua vt inde enascantur. sed prima expositio magis concordat littere sequenti: cum dicitur: h Frustra laborauit concipiendo: eo q̄ non curat de natiuitate pullorum ꝛ nutritione: sed dimittit. i Nullo timore cogente. Alie enim aues diligēter custodiunt oua ꝛ pullos: ꝛ si aliquādo dimittant: hoc est ex timore alicuius superuenientis: qui vult matrem cum ouis vel pullis capere: sed strutio dimittit absq̄ tali timore. k Priuauit enim eam deus sapientia: id est naturali industria ad fotum ouorum ꝛ pullorum: qui est in omnibus alijs auibus. l Nec dedit illi intelligentiā. i. talez industriam que vocatur intelligentia: eo q̄ ꝓcedit ab intellectu diuino. sicut p̄cedenti ca. dictum est de gallo.

¶ Quia scīes humilitatē pdidit: etiā veritat' itelligētiā nesciēs amisit. a Cū tps fuerit. i. al. tē. i altū strutio alas erigit qñ suo ꝓditori synagoga: nō vt añ formidādo: ſz apte iā repugnādo ad aduēt̄ antixp̄i ꝺicit. b Deridet equū tē. De malis ad graniora venit. ꝓmū oſtdit q̄ bonus nō sit inde bonos despi/

a Cū tps fuerit in altū alas erigit: a†
b deridet equū t ascēsorē ei⁹. Mū/ b c†
d quid p̄bebis eq̄ fortitudinē: aut d e
e circūdabis collo ei⁹ binnitū? Mū e s
f q̄d suscitab eū q̄si locustas? Glo/ f b†
s ria nariū ei⁹ terror. Terrā vngu/ s i†
a ſ ibāt gaudētes a. tē. b ſ etiā cū nō queritꝫ.
b la fodit: exultāt audacter. In oc/ b k †
k cursuꝫ pergit armatis. Contem/ k †
l nit pauorē: nec cedit gladio. Su/ l k‖
a ſ cū deregit cōsilium.
m per ipm sonabit pharetra: vibra/ m n
n o bit hasta t clypeus. Feruēs t fre/ o p
a ſ q̄ descrimen belli nunciat.
p mēs sorbet rā: nec reputat tubę/ p q
q sonare clāgorē: vbi audierit buc/ q r†
a ſ hic pater q̄ de equo irrationabili nō agit.
b ſ exercitio minoꝫ interim se ꝑparans.
r cinaꝫ. dicēt: Vah: ꝓcul odora/ r s†
a ſ odorat.
tur bellum: exhortationē ducū v

ram ibis. Tube clāgunt cum hui⁹ sēculi ptātes loqui sāctos terribiliter ꝓhibēt. Quia igit predicator⁹ zelo fidei inflāmatos quoslibet peccatores ad se trahere nō desistit: ferunēs prouidubio terrā sorbet. Quia xo ꝓsecutoꝝ minas minime formidat: clāgorem tube sonare nō reputat. Nō solum aūt in laboribus ꝓseuerat: sed qđ maius est in laboribus exultat. vnde sequitur:

p Vbi audierit tē. Vah. sermo exultationis ē. Equus ergo audita buccina vah dicit: qz fortis ꝓdicator⁹ cum certamē passionis sibi ꝓpinquare cōsiderat de exercitio virtut' exultat. Sz nequaq̄ ad hoc passionis bellū incōcussus veniret: nisi eā dē passionem intenta meditatione ꝓueniret. vnde sequit: q Procul odorat tē. De ira: rixe: tumor: mētis: cōtumelie: clamor: īdignatio: blasphemia. De tristicia: malicia: rācor: pusillanimitas: desperatio: torpor circa ꝓcepta: vagatio mētis erga illicita. De auaricia: ꝓditio: fraus: fallacia: periuria: inquietudo: violētia: ꝓtra miscōiaꝝ obiurgatiões cordis. De vētris ingluuie: inepta letitia: scurrilitas: īmūdicia: multiloquiū: ebetudo sensus circa ītelligētiam. De luxuria: cecitas mētis: incōsideratio: incōstātia: p̄cipitatio: amor sui: odiū dei: affect⁹ ꝓsent' seculi: horor vel desperatio futuri. De his septē q̄nq̄ spūalia: duo carnalia sūt: ſ ira cognata sūt vt vnū ex altero ꝓferat: qz inanis gl'ia generat inuidiā. Inuidia irā. Ex ira turbata mēs tristat: tristicia nō habēs i se vñ letet fortis q̄rit t facit auaz. In carnalib⁹ de ingluuie nascit luxuria. Hec septē q̄si sub q̄dā rōne mēti se inferūt decepte: t ideo dicunt exhortari sequētia eoꝝdē dū ad oēm insaniā ptrahūt: bestiali clamore ꝓfundūt. Inanis em gl'ia suggerit posse vt plurib⁹ ꝓsit. Inuidia q̄si rōne oſtdit alios non supbiores vel pares ei. Ira suadet nō debere illata pati: ne ꝓsuescat inferri. Tristicia q̄si ꝓhibat nihil habere vñ gaudeat: cui oēs proximi ita sint ei amari. Auaricia dicit recte ꝗgregari: ne egeat t melꝰ expēdat qđ alij retinēt. Vētr' ingluuies dicit oīa īmūda i cibū a deo ꝓdita i donis dei ꝓtradici nō debere. Luxuria cuz breue sit tps t nescimus qđ sequī dicit nō debere ꝑdere qđ habemus. Si em deus coitū improbaret masculū t feminā nō fecisset. a Rūq̄d p sapiaz tē. Dicto p speciē eq̄ quātus sit q̄ fortis sanct⁹ ꝺ certamina icipit p speciē auiū q̄ru ꝓtēplatione volat. Per singulos em ānos accipit pēnā veterē noua nascēte ꝓicit. Quid est q̄ accipitrē i austro plumescere nisi q̄ vmbraticis sctōꝝ factꝰ spūsancti tactꝰ calescat: t vsū vetuste ꝓuersatiōis abiciēs: noui bois formā sumit. Et ē sensus: Rūq̄d cuilibet electo tu itelligētiā quā nec tu habes ex te ꝓtulisti: vt flāte sāctospiritu cogitationū alas expādit. ꝓfitēdo aperiat q̄tinus pōdera vetuste ꝓuersatiōis abiciat: t q̄ rtutū plumas in vsum non volat' sumat? Accipiter tpe austri veteres pennas deponit. b Rūq̄d ad p̄ceptū. t. tē. Hoc loco aq̄le noīe subtilis sanctorū intelligētia t sublimis eoꝝ ꝓtēplatio figurat: ad p̄ceptū dei elenat aquila: dū iussionib⁹ diuinis obtēperās in supnis suspēdit fidelīū vita: i supnis nidū ponit: qz habitationē mētis sue i abiecta t infima ꝓuersatione nō cōstituit. c In petr' ma. In sacro eloḡo cū singulari numero petra noīat. xps accipit. cū plurali sancti viri exprimūtur. Vñ petr⁹ vos tanq̄ lapides viui. 1. Pe. 2. Aquila itaq̄ in petris manere ꝺicit: qz in dictis antiquoꝝ t fortiū patrum mētis statione collocāt. Possunt etiā petre celestes ptātes intelligi: qz velut petre i arduis site ab oī motu qđ non

2. Cor. 11. c

arboꝛes mutabilitat' aliene sūt. Vir ḡ sanct⁹ phēnē angelorū gl'iaz ꝓtolat: atq̄ huic mūdo hospes illa appetēdo: ſ aspicit iā in sublimis figit. d In ꝓruptis sili. cōmo. Qui sunt ꝓrupti silices nisi illi fortissimi angeloꝝ chori? ꝓmpti enī sūt quia ps coꝝ cecidit: ps remāsit q̄ integri q̄dem stant ꝓ q̄litatem meriti sed ꝓ numeri quātitatē ꝓmpti. Eosdē inaccessas rupes dicit. Corde em peccatoꝝ hoīm valde inaccessa ē charitas angeloꝝ. Sz q̄squis ita ꝓtēplatiōe rapit' vt intētionē suā iam choris angeloꝝ interserat: nō ei sufficit nisi ei citra q̄ sup angelos est valeat videre. Sequit: e Inde ꝓtēplat' escā. Idē ex illis chozis angelicis tēdit oculū mētis ad gl'iam supne maiestatis: qz nō visa adhuc esurit q̄ tādē visa satiat. Sz qz carne grauati deū sicuti ē videre nō possum⁹. Sequit: f Et delōge oculi ei⁹ ꝓ. Ac si dicat: Sācti intētiōis acie fortiter tēdūt: ſz nec deū ꝓpinqui? aspiciūt: cui? claritatis magnitudinē penetrare nō possūt. Sz ipi p̄dicatores cū auditores suos xp̄i diuinitatis capē nō posse ꝓspiciūt ad sola incarnatiōis dñice verba vertūt. vñ sequit: g Pulli ei⁹ lābēt sā. Ac si dicerētur. Ipa q̄dē diuinitat' ꝓtēplatiōe pascit. ſz qz auditoris ei⁹ diuinitat' archana ꝓcipere nequaq̄ possūt: cognito crucifixi dñi cruoꝛe satiāt. Sā guinē lābere: est passiōis dñice infirma venerari. Sz qz p̄dicatoris aīa carne exempta ad eū mox ducit q̄ ꝓ nob spōte sua i mortē cecidit. Seq̄t: ¶ Et vbi.

Nico. de lyra

a Et vlulatū exercit⁹. qz vnus exercit⁹ in ꝓncipio ꝓgressus ꝺ aliū clamat fortit' ad aduersarios terrēdū. Oīa ista ꝓcipit equꝰ naturali industria sibi a deo data a q̄ fact⁹ ē i adiutoriū hois: non solū ad subuectionē: ſz etiā ad iusticie t reipublice defensionē. b Rūq̄d ꝓ tē. Hic ponit exēplū de accipitre q̄ habet mirabilē industriā i sui renouatiōe: q̄ flāte austro q̄ est vēt⁹ calid⁹ extēdit alas suas ꝺ calore solis: vt sic aperiāt' pori. t veteres pēne t plume decidāt t noue supnascāt': cū q̄b⁹ agili⁹ volet. t ſ ē quod ꝺr: Rūq̄d p sapiaz tuā plumescit accipiter: q. d. nō. ſz ꝑ diuinā sapiaz ipm ꝑdicto mō dirigētē.

c Rūq̄d ad ꝑ. tē. Hic vltimo ponit exēplū de aq̄la q̄ mirabilis ē i mult'. ꝓmo i volatu: qz alti⁹ volat ceter' auib⁹. t ideꝺr: Rūq̄d ad p̄ceptū tuū. i. fm dispositiōez diuinā: ſ em facit aq̄la ex industria naturali a deo sibi data. Cursus aūt naturalis rex ē q̄dā motio creature ad p̄ceptū diuinū. fm illꝺ psal. cxlvij. Ignis grādo niz gl'acies spūs ꝓcellaz: q̄ faciūt xp̄ū ei⁹. d Et in arduis po. tē. vbi nō ē accessus hoīm nec bestiaꝝ. t ſ ne pulli sui rapiāt' ab hoīb⁹ vl' a bestijs deuoꝛēt'. scꝺo aq̄la mirabilis ē i visu qz acute t delōge valde videt. Ideo subdit'. e Inde ꝓtē. tē. i. ꝑdaz ad sui t pullox nutritiōez: t qz cōiter accipit ꝑdā viuā. Ideo ſ ꝺdit: f Pulli tē. i. ō ꝑda ab ea occisa currētes. t qz aliqñ maxime tp̄e famis nutrit' moꝛticinijs vl' etiā moꝛticinis. iō ſ ꝺdit:

Et vbicūq̄

Universidad ... Biblioteca

a Et vbicunq̧ ca. fue. sta. a. vt illud. Ubicūq̧ fuerit. c. i. c. ꝛ. a. Alit. Ois q̄ peccati morte ceciderit pōt cadauer vocari. Sanct⁹ ꝟo p̄dicator vbi pec/catores esse cōsiderat: illuc anxie ꝓuolat: vt in peccati morte iacentib⁹ lucē viuificationis ostēdat. Auditis itaq̧ tot sanctorū virtutib⁹ beatus iob ob stupuisse intelligit: ꝛ sub admiratiōis terrore siluisse. nam sequit: b Ad iecit dn̄s ꝛ lo. ē ad iob. Uir sanctus hac districtiōe flagelli nō estimauit sibi merita augeri: ꝟ vitia rese cari: q̄ qꝛ ī se nulla cognouit ꝑcussum iniuste se cre/didit: ꝛ ꝑcutientē arguere est de ꝑcussione murmu/rare. Cōsiderās aūt dn̄s ꝙ ea q̄ ꝓtulit nō ex tumo/re sꝫ ex q̄litate collegerat vite: pie illū increpat. d. c Nūqd q̄ ꝯtendit ꝛc. Ac si aptius diceret: Qui tanta de tua actione locut⁹ es: cur audita sanctorū vita siluisti? Me aūt fuit arguere de ꝑcussione mea an fuerit iusta dubitare: ꝛ vera q̄dē de te dixisti: sꝫ q̄ tēderēt flagella nescisti: qꝛ si nō ē qd̄ corrigas: est q̄ crescat. Narraui de alijs: ꝛ si merita nouisti: illo/rū celsitudinē nō nouisti. Auditis igit illoꝝ ꝟtuti/bus si q̄d potes responde de tuis: sed iustus oīs at tendēs alioꝝ bona: q̄si de singularitate nō supbit. d Qui leuiter locut⁹ sū. Ac si diceret: sermonē me um defenderē si hūc cū rōnis pōdere ꝓtulissē. Aut postq̧ lingua leuitate vsa ꝯuincit q̄d restat nisi vt ꝯticendo refrenet. e Respōdere. Arguit de silē tio. vt p̄us d̄ locutiōe: si nescit cur cesus: silēs tñ ve neret qꝛ a iusto. f Manū meā po. s. ꝛc. i. hoc ꝙ districto iudici de sermone meo me displicuisse con sidero: ante eius oculos sub velamīe recti opis ab/scondo. g Unū locutus sū. Loqui nr̄m ē homi/nibus occultū sensū aperire. loqui vero nr̄m ad di uinas aures: ē motum mētis etiam expressiōe actio nis ostendere. Beatus vero iob locutione sua secū do se deliquisse confitetur. Unum enī loqui illicite est. res flagello dignas agere. Aliud vero loqui ē etiam de flagello murmurare. Et est sensus: Rectum quidēꝫ me inter homi nes credidi: sed te loquente ꝛ añ flagella prauum ꝛ post flagella me rigidū inueni. h Quibus vltra non addam. Quia iam nunc quanto te loquē/te subtilius intelligo tanto meipsum humilius inuestigo. Homo enim vici/nior luci sentit quod ante fuit: et quod iam gustat amplius amat. et quod subest indicat. et q̄ est dignior sibi videtur indignior. et longe esse q̄ ꝓrior.

Respondēs

ꝟ peccatorum conuersio iustoꝝ est refectio: vel christus iam sedens in celo.

a ꝛ vbicūq̧ cadauer fuerit stati ad a†
b est. Et adiecit dn̄s: ꝛ locut⁹ ē ad b
ꝟ vt tu dubitane an iuste ꝑcusserim
c iob. Nūqd q̄ contendit cū deo c
ꝟ vt tu vides alios pares: alios minores ꝛ ꝙ pena est augmentū meriti.
tā facile conquiescit? Utiq̧ q̄ ar d e
ꝟ si potest qd̄ in his auditis non potes.
guit deum dēbet ꝛ respōdere ei. f
ꝟ qui supauit amicos superatur a deo.
Respondēs autē iob dn̄o dixit: †
d e Qui leuiter locutus sū: respōde g h
ꝟ op⁹ teget sermonē: h̄ d̄ se dicit: ꝛ ī typo ecclie q̄ meritis vite tegit culpas lingue quā null⁹ po/test domare. ꝟ qd̄ iustum me credidi.
f re q̄d possum? Manū meaꝫ po/ i
g nā sup os meū. Unū locut⁹ sum k
ꝟ qꝛ te docēte didici nullā hoīs eē iusticiā. ꝟ ꝙ de flagellis dubitaui quasi minus patiēs.
qd̄ vtinā nō dixissem: ꝛ alteruꝫ l
h quibus vltra non addam. m

a Et vbicūq̧ cada. ꝛc. in q̄ notat velocitas sui volat⁹. b Et adiecit. Hic ꝯñter ponit ipsius iob ꝯfutatio inquātū ōñdit ipm nescire nec pos/se respōdere. ꝛ hoc est qd̄ d̄r: Et adiecit dn̄s. Au ditis enī p̄dict mirabilib⁹ iob obstupēs tacuit. et ideo dn̄s sup predicta adiecit qd̄ seq̄t cum d̄r: c Nūquid q̄ ꝯtēdit cū deo. i. qui vult cum eo cō tendere disputādo: sicut tu videbaris velle dixen/do: Disputare cū deo cu/pio. d Tam facile cō/quiescit. tacēs ꝛ nesciens respondere. e Utiq̧ q̄ arguit deum. i. facit argu mentationes ꝯtra deum. f Debet ꝛ respōdere ei. hoc autē d̄r: qꝛ iob supra dixerat deo. Aut tu loq̄/re et ego respōdebo tibi. ꝛ subdit humilis respon/sio iob cōfitēdo delictum suū. g Qui leuiter lo/cut⁹ sū. i. indiscrete ꝛ stul te. qꝛ lꝫ veꝝ dixisset: exces sit tñ in mō loquēdi. vt. s̄ dictū ē. h Ūdere q̄d possū. q. d. nihil: nisi cōfi/tēdo stulticiā meam. ideo subdit: i Manū meā ponā sup os meū: vt non aptat ampli⁹ ad sic loquē dum. k Unū locutus sum qd̄ vtinam non dixissem. illud fuit quod di/xit: Disputare cum deo cupio. l Et alterum. illud fuit ꝙ cōmemorando iusticiam suam vide/batur derogare diuine iusticie. m Quibus vltra non addam. diligenter de ce tero ab his ꝛ consimilibus precauendo.

Moraliter.

† Nūqd nosti tp̄s Ca. XXXIX partus ibicū ꝛc: Per ibices ꝛ ceruas quaꝝ conceptus sūt hominib⁹ occulti: significāt humiles nō dū tñ ꝑfecti qui bonos cōceptus ꝛ actus suos student abscon dere timētes ex h̄ inaniter gloriari. † Quis dimisit onagrū liberū ꝛc. per onagrū significat cōtēplatiu⁹ a seruitute carnis liber effectus. † Cui dedi in solitudine domū: id ē extra mul titudinis tumultū. vt vacare valeat circa vnū. † In terra sal suginis: id ē exusta ardore solis. nam anachorete in locis tali/bus habitabāt vt patet in collatiōib⁹ patrū. † Uocē exacto/ris non audit. qꝛ diabolo non obedit qui d̄r exactor Luc. xij. Et iudex tradat te exactori ꝛc. † Circūspicit mōtes pascue. meditando loca viriditatis eterne. † Nūqd volet rhinoce/ros ꝟuire tibi. subintelligit sicut mihi. rhinoceros habēs ī frō te vnūꝫ cornu significat monarchiā imperij romani. que serui/re voluit deo tēpore Cōstantini: ꝛ morari ad eius p̄sepe ꝑ sum ptionē eucharistie. ꝛ alligari iugo christi. ꝛ cōfregit glebas: id ē idolorū statuas ꝛ eius fortitudine p̄dicatores ecclie defensa ti fructum magnū fecerunt in ecclīa dei. † Penna strutiōis. Strutio que pēnas habet ad currendū velocius ꝑ terrā. sed non ad volandū hypocritā significat. qui habet alas scꝫ appa rentiam sanctitatis ꝛ deuotiōis quib⁹ festinat ad questū terre norū: sꝫ non eleuat ad amorem supnoꝝ. † Derelinq̄t in terra oua sua. ꝑ hoc enī ꝙ negligit oua fouere ꝛ pullos nutrire. sig/nificat ꝙ hypocrita vult esse singularis apparentie vt possit di cere illud Luce. xviij. Non sum sicut ceteri hoīm. † Cum tē/pus fuerit in altum alas erigit. qꝛ cum videt tempus aptū ad potētes huius mūdi decipiendū sanctitatē ꝛ deuotionē ꝓten/dit ꝛ sic eos decipiens illudit. † Nūquid p̄bebis equo forti/tudinem. subintelligit sicut ego. per equū cuius fortitudo de/scribit hic ꝛ audacia. significat quicunq̧ desiderans ex feruo re fidei martyrij supplicia. cui⁹ fortitudo non est ab homine sꝫ a deo. † Gloria narīū eius terror. nam ex respiratiōe celestiū mortem appetit que ē vltimuꝫ terribiliū. † Terrā vngula fo dit. nam oīa terrena cōtemnit. † In occursum pergit arma tis: id ē carnificib⁹ ad eius iugulatiōnē paratis. † Contem/nit pauorem: id est tormentorum horrorem. † Ubi audierit bellum. pro christo exhortantem. † Dicit vach. quod signi/ficat exultationem sicut Esa. xliij. Uach calefactus sum: vi/di focum. † Nunquid per sapientiam tuam plumescit acci/piter ꝛc. Accipiter cui⁹ pluma renouatur per hoc ꝙ expandit alas suas ad austrum. significat penitentem. cuius conuersa/tio renouatur per hoc ꝙ expandit intellectum suum: ꝛ affectū fideliter ad amorem diuinum. † Aut ad p̄ceptum tuum ele/uabitur aquila ꝛc. ad dei preceptum aquila subleuatur quā/do vir ingeniosus ad dei cōtemplationem subleuatur. † Et in arduis ponet nidum suū. quando in eius amore firmatur. † In petris manet: id ē cum angelis per studiū contemplati/onis qui dicunt petre ratiōe sue confirmationis. ꝛ silices ꝓp/pter eos qui ceciderunt de medio eorum. † Inde con/templat escam. desiderans clarā dei visionēꝫ. † Pulli eius lambunt sanguinē. pulli dicunt discipuli adhuc tamē imper/fecti. ꝓpter qd̄ adhuc vacant circa christi humanitatē meditā tes eius passionē. † Et vbicūq̧ cadauer fuerit statim adest. quia de altitudine cōtēplationis paratus ē descendere ad le/uandum peccatorem de putredine corruptiōis. sicut patet de Paulo qui post raptum ad tertiū celū descendit ad subsidiū peccatoꝝ. † Respondēs autē iob ꝛc. Licet iob vera dixerit vt patꝫ in fine libri per testimoniū dn̄i: tamē ꝯfitet hic se locu tū fuisse leuiter ꝛ infra vltimo ca. insipiēter. quia vix aut nūq̄ loquit homo de diuinis quin deficiat aliquo modo in senten tia vel verbis. ꝛ sic fuit de ip̄o iob: ꝓpter quod hic rep̄hendit ꝛ in principio ca. sequentis.

In ca. xxxix. vbi dicitur in postilla: Nūquid nosti tempus partus ibicum ꝛc.

Additio.

Scd̄m quosdam expositores hebreorū ra tio quare hic fit mentio de partu ibicum mag q̄ alioꝝ aīaliū ē: quia ibices sūt siccissime cōplexionis. ꝛ habēt viscera stricta similiter ꝛ meatus. ꝛ ideo part⁹ eaꝝ in quo dilatatio viscerū ꝛ meatuū maxime requiritur: est in eis valde difficilis ꝟm earum naturam: vnde ꝛ indigerent maxi me alicui⁹ artificij seu iuuamenti: qd̄ tñ non habent: quia nul lus obseruat tp̄a parturitionis eaꝝ. ꝛ tñ diuina ꝓuidentia sup/plet dans eis instinctū naturalē q̄ seip̄as adaptant ad partū: de q̄ dicit: Incuruant ad fetū ꝛ pariunt. Eadē enī rōne. s. ꝓpter sic/citatē cōplexionis ibi cum filij earū citius gradiunt sup terram ꝛ sepantur a matrib⁹ eo ꝙ carent humiditatū sup fluitatib⁹: que impedit motū ꝓgressiuū. vñ dicit: Sepa rant filij eaꝝ: ꝛ ꝑgunt ad pastū ꝛc. vñ ex ꝓuidētia diuina circa tales ꝓcedit ꝙ tā cito de pastu sibi possunt ꝓuidere.

a r Espōdēs aūt dn̄s iob ꝛc. Quid sit dn̄m Ca. XL de turbine respondere. q̄d beatum iob lumbos ac/cingere: q̄d interrogare dei. q̄d hominis indicare: ꝑmo iā domini sermone tractatū ē. b Nunq̄d irritum facis iu. meū. Quisquis ꝯtra flagell. semetip̄m defendere nitit: flagellāt iudiciū euadere co natur vt saul. c Ut tu iustifice. Quia sine culpa se feriri scit: ne in/solescat corripit ꝛ ad occulta iudi/cia reuocat: vt credat iustū quod a deo fit. ꝛ si causā nō videat. d Si habes brachiū. Deū brachiū habere ē operātē filiū gignere. e Si voce silī ton. Uoce tonare est ꝯsubstātialē sibi filiū mūdo terribi liter demōstrare. f Circūda tibi ꝛc. Subaudis vt ego. Ipse enī cir/cūdat sibi de q̄ sc̄ptū ē: Dn̄s regna/uit decorē indut⁹ est. Ip̄e apd̄ nos in sublime erigit cum nr̄is mētib⁹ ī sua natura eē impetrabilis demō/stratur. Ip̄e gl̄iosus ē q̄ dum seip̄o ꝑfruitur accedētis laudis indigēs non ē. Ip̄e speciosis induit vestib⁹ qꝛ sanctoꝝ angeloruꝫ choros quos condidit ī vsū sui decoris assūpsit: ꝛ velut quandaꝫ vestē gloriosā sibi ecclīam exhibet: nō habētē maculā aut rugā. Sꝫ qꝛ speciosaꝝ vestium noīe iustos sibi quō adiungat insi/nuat: iniustos etiā quō a se disiun/gat ostēdit dicēs: g Disperge su perbos. Subaudis vt ego: qꝛ eos ꝛ trāquillitat tp̄e vnitos cōtra me tolero: et district⁹ q̄nq̧ veniens in meo eos furore dispergo. h Et respiciēs om. ar. hu. Ac si dicat: vt ego. Duob⁹ autē modis peccator a dn̄o respicit: dū aut a peccato ꝯuer titur: aut ex peccato punit: vtrisq̧ aūt modis in humilitate arrogans sternitur. i Respice cunctos su. Subaudis vt ego. Superbi enī ex respectu dn̄i cōfundūtur: aut h̄ dā/nantes crimina: aut illic supplicia de iusticia sentiētes. Im piorū vero loc⁹ supbia ē: qꝛ cū scriptū sit: Initium oīs pec cati supbia: vnde orit impietas ibi ꝯtinetur impi⁹: ergo in suo loco ꝯteritur: cum ip̄a superbia qua se eleuat opprimit. k Absconde eos ꝛc. Ac si dicat vt ego. Supbos enī atq̧ impios iusto iudicio dn̄s in puluere abscondit: qꝛ eoꝝ cor/da ip̄is q̄ despecto amore creatoris eligūt: terrenis opprimi negocijs ꝑmittit. Sꝫ cūcta hec q̄ intētiōe p̄miserit ostēdit dicēs: l Et ego ꝯfitebor. ac si diceret: Si potes terribilia facere hec q̄ ip̄e ꝓtuli tibi: ꝛ nō mihi deputa bona oīa q̄ fe/cisti. Si ꝟo peccātes alios nō potes ꝑdere: liquet qd̄ a rea/tu neq̄cie: tua te nō vales virtute liberare. Quia aūt p̄mis/sis verbis dn̄s potētiā sue magnitudinis intulit. nūc in se/quētib⁹ neq̄ciā antiq̄ host ōñdit: vt bon⁹ famul⁹: ꝛ audit p̄us ꝟtutib⁹ dn̄i sciret quātū diligeret: ꝛ cognita post calli ditate diaboli disceret quātū timeret. Uerbis enī sequenti bus fideli famulo dn̄s cūctas hostis machinatiōes insinu at: oē qd̄ opprimēdo rapit: oīe qd̄ insidiādo circūuoluat: oīe qd̄ minādo terret: oē qd̄ suadēdo blandit: oīe qd̄ de sperādo frāgit: oē qd̄ ꝓmittēdo decipit. Cūcta ꝟ tergiuer/satiōis ei⁹ certamīa exordit dicēs: m Ecce beemoth quē ꝛc. Oīa simul facta dicunt: qꝛ cū p̄mo fecit celū ꝛ terraꝫ in substātia simul facta sūt: q̄ de eis originē habēt: ꝟ nō habēt ī specie: q̄ p⁹ sequētib⁹ dieb⁹ ostēsa sūt: sol ꝛ luna d̄ celo: vir gulata ꝛ hoī d̄ t̄ra: ñ sic hō ꝛ beemoth: qꝛ ñ alter ex altero: ñ iō sil qꝛ ī actiōe dei q̄ tp̄e caret: idem diceret d̄ oīb⁹: ꝟ sil ꝑ imaginē sapie. Ecce beemoth ꝛc. Sub beemoth nomīe an tiquū hostē īsinuat: īterp̄tat aūt aīal. q̄ cū hoīe fact⁹ ē non vnitate tp̄is: sꝫ cognitiōe rōnis: qꝛ ꝟ ī cūcta reꝝ natura nul lū rōnale aīal ē nisi angel⁹ ꝛ hō. q̄cq̄d rōne vti nō pōt cum hoīe factū nō ē. Dicat ꝟ: Ecce beemoth. q. f. t. vt dū hō cū q̄ ī rōne secū fact⁹ ē perisse ꝯsiderat: vicinū sibi casū supbie ex ip̄a ꝓpinq̄ sui ꝑditiōe ꝑtimescat. Sꝫ qꝛ beemoth cū quo sit factus dictū ē: ꝑditus quid agat audiamus.

Fenum

a r Espōdēs aūt. Ca. XL
dn̄s iob d̄ turbie dixit:
Accige sicut vir lūbos
tuos: īterrogabo te ꝛ indica mi/
ꝟ dū de tuis merit cōtra mea flagella disputas
b hi. Nūq̄d irritū facies iudicium b†
c meū. Et ꝯdēnabis me vt iustifi/
ꝟ qꝛ iob hoīes supat: eū de⁹ ad cōsiderandam maiestatem ꝓuocat: vt de se nihil sentiat.
d ceris? Et si habes brachiū sic de⁹ c d
e f et si voce sili tonas: circūda tibi e f
decorē: ꝛ ī sublime erigere: ꝛ esto g h
gloriosus: ꝛ speciosis iduere ve i
ꝟ ip̄e q̄ idē ē in iudicio: sed cōscientia vniuscu/iusq̧ ei modificabitur iratus vel placatus.
g stibus. Disp̄ge supbos in furore k
h tuo: ꝛ confunde eos: et respiciēs l
i oēm arrogantē humilia. Respi/ m
ce cūctos supbos ꝛ cōfūde eos: n
k ꝛ cōtere impios in loco suo. Ab/ o p
ꝟ vnde dicet: nescio vos.
scōnde eos in puluere simul: ꝛ fa q
ꝟ intētiones cordis ꝟ q̄ altius erigunt in glīa terrena q̄ ē in imo in bararrū mergunt.
l ciēs eorum demerge ī foueam: ꝛ r s
ego confitebor ꝙ saluare te pos/ t
ꝟ minus diligit ereptio si nescit periculi mag/nitudo. ꝟ vel ve.
m sit dextera tua. Ecce beemoth v†

Ps. 92. — Eccli. 10. b

a r Espōdēs aūt. Postq̧ Ca. XL dn̄s icrepauerat iob de h̄ ꝙ dixe/rat: Disputare cū deo cupio. hic ꝯñter icrepat eū de altero. s. ꝙ derogare diuie iusticie videbat: suā iusticiā nimis cōmemorādo. ꝛ p̄mo ponit ip̄i⁹ iob incre patio. scd̄o ip̄i⁹ humilis rñsio. xlij. ca. pri ma ī duas qꝛ p̄mo dn̄s ꝓponit ꝓpositūꝫ. scd̄o ꝓseq̄t itētū. ibi: Si habes brachiū. Circa p̄mum p̄mo excitat iob ad attētio/nem: ꝛ ptꝫ lr̄a ex dictis supra in p̄ncipio xxxviij. ca. ꝛ ꝯñter ꝓponit intentū dicēs: b Nūq̄d irritū facies iudiciū meū ꝛ cō dēnabis me vt iustificeris. i. debes tu cō memorare iusticiā tuā ꝑ talē modū ꝙ iu/diciū meū ꝑ h̄ videat hoīb⁹ irritum ꝛ fal sū: ꝛ ꝑ ꝯñs videar ꝯdēnabilis. q. d. non. ꝛ tñ tu h̄ fecisti: qꝛ ꝑ verba tua quib⁹ iu/sticiā tuā exp̄ssisti. amici tui sic itellexerūt ꝙ tu argueres iudiciū meū tanq̧ iniustū. c Si habes brachiū. Hic ꝯñter ꝓpositū ꝓbat ꝙ iob sit increpabilis ex ꝟbo p̄di/cto. hoc autē ꝓbat ꝑ excellentiaꝫ diuine sapie ꝛ potētie q̄ tm̄ excellit potētiā ꝛ sa/pientiam humanā ꝙ null⁹ hō debet se iu stificare ꝑ talem moduꝫ quo aliq̄s possit opinari ꝙ talis iustificatio cedat aliquo modo in derogationē diuine iusticie. Ex/cellentia autē diuine virtutis maxime re lucet in mūdi creatiōe ꝛ gubernatiōe. ꝛ q̄tum ad hoc d̄r: Si habes brachium. i. virtutē q̄ per brachiū designat. d Si cut de⁹ q̄ sua ꝟtute mūdū de nihilo ꝓdu xit ꝛ ꝯseruat: ita ꝙ subtracta manutenē/tia ip̄i⁹. oīa redigerētur in nihilum. e Et voce sili tonas. i. si vox tua sit tāte virtut sicut vox dei ꝑ quam oīa facta sunt de nihilo. sicut d̄r ps̄. cxlvij. Quia ip̄e dixit ꝛ facta sunt. f Circūda tibi decorē. i. fac tibi mūdū totū speri/cū ꝙ sit tibi ad decorē: sicut vniuersitas creaturaꝝ ip̄i deo: qꝛ per pulchritudinē ordinis in creaturis: apparet decor diuine sapien/tie ꝛ virtutis. g Et in sublime erigere. quasi p̄sidēs oīni crea ture: qd̄ ē ꝓprium dei. secūdo apparet excellentia diuina in p̄mi/atione beatoꝝ ꝛ q̄tum ad hoc subdit: h Esto gloriosus. id ē clare a sanctis angelis cognitus: ꝛ reuerenter laudatus: gloria enī ē clara noticia cum laude. i Et speciosis induere vestib⁹. id ē societate sanctoꝝ angeloꝝ adornatis. sicut enī vestes precio/se faciunt ad ornatū homis: sic societas angeloꝝ ad ornatum dei inq̄tum decor sue sapientie ꝛ glorie maxime relucet in eis. k Disperge. Hic ꝯsequēter ostendit excellentiaꝫ diuine ꝟtutis q̄ tertio modo apparet in punitione malorum: ꝛ hoc ostendit p̄i mo in malis hominib⁹. scd̄o in demonib⁹. ibi: Ecce beemoth. Cir ca primū dicit: Disperge supbos. i. peccatores: si habes brachiū sicut deus. l Et respiciēs oēꝫ arro. ꝛc. i. solo nutu vl respectu deijce a sua potētia. d̄r autē arrogans: qui maiora p̄sumit ꝛ attē/tat q̄ facultas sua ꝛ decentia se extendat. m Respice cūctos superbos. non oculo clementie parcētis: sed oculo iusticie puni/entis. Ideo subdit: n Et cōfunde eos. reddens ei cōfusionē ꝓpter eorū superbiā ꝛ gloriationem. o Et cōtere impios ī lo/co suo: id ē vbi ꝛ quādo magis securi non verebātur suam impie tatem opari. p Absconde eos in puluere simul. copora eorū per mortē redigēdo in puluerem. q Et facies eorū. i. animas q̄ per facies designantur: eo ꝙ in facie relucent omnes sensus: et in anima sunt omnes noticie itellectiue. r Demerge in foue/am: id ē in ꝓfundum inferni. s Et ego confitebor. si possis fa cere predicta. t Q̄ saluare te possit dextera tua: id ē ꝙ non in/digeas alicui⁹ auxilio: qd̄ ē ꝓpriū ip̄i⁹ dei. v Ecce beemoth. Hic ꝯñter ostendit excellentia diuine virtutis in punitiōe demo/nis. Et primo sub silitudine aīalis terrestris. secūdo sub silitudi/ne piscis. ibi: An extrahere. Circa primum sciendum ꝙ iudei di/cunt hic

A ꝟ. 38. a

B

¶ Fenū ḡsi bos ꝛc. Boues keno nō nisi mūdo vescunt. fenū ḡ sicut bos appetit comedere: qz suggestionis sue dente ꝓterere mūdā vitā spūaliū ḡrit qō ḋdē pualet in bis q̄ mūdam vitā ꝑ studiū ducūt: ꝑ ex illa placere deo nō appetunt: bi apud hūana iudicia electi fūt: ꝑ apud subtile exāmē dei

a ꝑ sz q̄ parēt mūdo de sordib⁹ ꝓ mimo est ei.

a quē feci tecū: fenū q̄si bōs come/

a ꝑ ꝑmo p⁹ eū fenū: qz postq̄ spūm cepit mox ad carnis corruptiōes se extēdit. b ꝑ i die ort⁹. i. ꝛuersiōis ñ ē ꝑfectus vmbilic⁹. i. refecara luxuria.

b det. Fortitūdo ei⁹ i lūbis eius: ꝛ

virtus eius in vmbilico ventris

c eius. Stringit caudaz suā quasi

a ꝑ qz tūc cū prāte mira cula. b ꝑ male ipliciti ꝛ

b cedrū: nerui testiculorū ei ꝑplexi

ceri nō pūt solui. a ꝑ qz infirm⁹ nequs icidit.

c sūt. Ossa eius velut fistulę eris:

a+ b+ c+ d e f g+

s.di.c.ner/ni testiculorū. De pe/di.2 c.si eni in fine.

Als:vehe/ morth.

cūt ḃ q̄ beemoth ē nomē cuiusdā aīalis ꝛcredibilē magnitudinis: in tīm q̄ ī vna die depascit herbas mille mōtiū ꝛ in crastino renascīt herba ī tāta magnitudine sicut erat ī ꝓcedēti die. Et ad ḃ inducit Ba. Sa. sup istū locum auctoritatē ꝑs. xlix. in q̄ vbi habemus: Jumēta in mōtib⁹ ꝛ boues. Hebrei dicūt: Beemoth in mō tib⁹ mille: ꝛ trāslatio Hieronymi sūpta ī mediate ō hebreo habet. Pecudes i mō tib⁹ miliū. dicūt eni hebrei q̄ beemoth ē nomē eq̄uocū: ꝛ vno mō signat idem q̄ aīalia. ꝛ sic ē nomē cōis generis ꝛ plurale. Alio modo signat ꝓdictū aīal imense magnitudinis: ꝛ sic ē nomen speciei ꝛ singulare. Dicūt etiā hebrei q̄ ī resurrectione deus ītersiciet illud: ꝛ iusti carnibus eius vescēt: ꝛ sic ptz q̄ iudei inciderūt ī errorem saracenoꝝ dicentes: q̄ resurrectio fiet ad vitā aīalē cibis indigentē. qō improbauit Heñ. j. ca. ꝑ scripturā nouī ac veteris testamēti. Habet etiā dictū eorū de magnitudīe illi⁹ aīalis multa q̄ statim vi denī ineōuenientia ō pastu illi⁹. Propter qō expositores catholici exponūt ḃ ō de

Dell.4.1

mone sub silitudine elephātis ꝛ ceti q̄ē idē qō leuiathan. vñ poīctis ꝓmetatib⁹ elephant⁹ ō: in littera: Jpe ē principiū viarū dei: qz tota natura ā̄gelica a ꝓncipio fuit creata ī celo empyrreo. Si militer ꝓpositis ꝓmetatib⁹ leuiathan dicit: Jpe ē rex sup oēs filios supbie. Ex quib⁹ dictis sat⁹ ꝓz q̄ de⁹ sub silitudine illoꝝ animaliū loquit de demone: qui ex anteq̄ caderet ꝑ peccatū esset superior hoīe: deprauat⁹ tñ ꝑ peccatū fact⁹ ē inferior. ꝛ cecidit quodāmodo ī bestialē mōstruositatē. vñ ꝛ ī aīalib⁹ mōstruosis solet apparere. inter aīalia aūt terrestria elephas ē valde mōstruosus ꝛ cet⁹ inter marina. ꝛ ideo ꝑ ipa ḃ intelligit diabolus. Ratio aūt quare ḃ elephas vocat beemoth qō nomen in hebreo signat animalia in plurali ē: quia ꝓpter magnitudinē habet excellētia sup oīa aīalia: ita q̄ corpora pluriū aīaliū simul iūcta nō adequāt eq̄ quātitatē. Jgit exponat⁹ lra de demone ḃ nolē elephāt⁹ designato: qz ī parabola sensus lralis ē: non ille q̄ ī mediate ꝓ voces signat: ḃ ꝓ res signatas. sic Judicū. ix. ō: Jerūt ligna ad rhānum sensus lralis ē de viris sicdē signatis ꝑ ligna: ꝛ abimelech q̄ per rhānū signat. sic ī ꝓposito sensus lralis ē de demone q̄ paroboli ce ꝓ elephātē designat cū ō: Ecce beemoth quē feci tecū. si referrāt ad elephantē sic exponit⁹ q̄ elephas factus fuit sexta die cum aliis aīalib⁹ gressibilib⁹. ꝛ eodē die fact⁹ fuit hō. ꝛ sic iob ḃ accipitur ꝓ ipō adā ī q̄ etiā fact⁹ fuit iob q̄dāmodo. s. tā q̄ⁿ in ꝓncipio totī⁹ nature hūane. si aūt referrāt ad demonē q̄ ꝓ beemoth intelligit. sic exponit⁹: a Quē feci te. i. sicut ꝛ te feci. ꝛ ḃ ō: ad excludēdū errorē eoꝝ q̄ malicia demonis ꝓsiderātes negauerūt ipm esse creaturā boni dei: vl' aliq̄. Quē feci tecuz. i. habētē tecum silitudinē ī natura ītellectuali ī q̄ etiā elephas ꝓ quē demō ītelligit habet quā dā ꝓueniētiā cū hoīe. Dicit⁹ eni. viij. de aīalib⁹ q̄ oīm aīaliū silueſtriū maxīe domesticabile ē elephas. ī mult⁹ eni erudit ꝛ ītelligit ꝛ doceī adorare regē qō nō ē sic ītelligēdum q̄ habeat ītellectū: ꝑ ꝓpē bonitatē estimatiue habet ītellectui aliq̄d silē. b Fenū q̄si ꝛc. nō eni vescit⁹ carnib⁹: sic ꝛ lup⁹ ꝛ leo: ꝑ hoc bis ḡnis ꝛ terrenascētib⁹ sic ꝛ bos: ꝛ ꝓ ḃ ītelligit q̄ demō q̄ ꝓ elephātē signat⁹ delectat⁹ ꝛ pascit ī hoīb⁹ ꝓlicat⁹ terrenis cupiditatib⁹. Cōsequēter agit ō ꝛtute elephāt⁹ generatiua. cum dicitur: c Fortitudo illi⁹ in lūbis ei⁹. semē eni in aīalibus masculinis de fluit a renibus ad mēbra genitalia. d Et virtus eius in vmbilico ventris eius. in coitu eni supponit vmbilicū dorso femelle. ꝛ ideo habet ibi fortitudinē neruoꝝ ne ledatur ex cōcussiōe corporū tam magnoꝝ. e Stringit caudā suā sicut cedrū. qz ī aīalibus ꝑdicto modo coeuntib⁹ masculis stringit caudā suā inter tibias posteriores. f Nerui testiculoꝝ ei⁹ perplexi sūt. qz testiculi aīaliū generātiū habent q̄sdam reuolutiones neruoꝝ. vt habet viij. de aīalibus ꝓ ista intelligit q̄ demon ī peccato luxurie maxīme delectat. nō qz delectationē ī coitu ꝓpē se habeat. ly aliq̄ demones sint incubi ꝛ succubi. ḃ qz illos q̄s in pctō luxurie pl⁹ q̄ ī alijs pctis irretit: ita fortiter tenet q̄ nō possūt manū ei⁹ faciliter euadere. ꝛ sic qō ō: Fortitudo illi⁹ ī lūbis ei⁹. referr⁹ ad luxuriā viroꝝ q̄ magᵗ viget ī renib⁹. Et virt⁹ ei⁹ ī vmbilico vētris eius. ad luxuriā mulieꝝ. Stringit caudā suā q̄si cedrū: qz quos ī hoc pctō deijci assuefactiōe ligatos tenet: Nerui testiculoꝝ eius perplexi sūt: qz illos q̄ hoc vitiū relinquere volūt diuersis occasionibus impedit ꝛ retinet. Cōsequēter agit de fortitudine elephātis dicēs: g Ossa ei⁹ velut fi. ꝛc. ꝓ hoc ītelligit fortitudo ossiū ei⁹ ꝛ tibiaꝝ ad sustinēdū corporis pōdus. ideo dicūt inflexibiles ad modū eris ꝛ ferri. ꝛ ꝑ ḃ ī demone ītelligit obstinatio in peccato: qz liberum

¶ tē: vt sub specie ḡli latet ira: ꝛ sub mansuetudine dissolutio. ꝑ ḃ ḡ facit sperari ꝑmia vñ sequūt supplicia: ꝑ facil⁹ corrigit⁹ q̄ erubescit: q̄ aūt virt⁹ putat difficili⁹ vñ lamie ferree cōpanᵗ. Habet ḃ belua carnes: habet ossa sed ossa ei⁹ quoslibet valētiores in corpe ei⁹ accipim⁹: ī q̄b⁹ dū iniqtas vehementer indurauerit ꝓ eos tota corpis cōpago subsistit. Qui qm̄ ptāre videri āmirā da appetūt: ꝛ tñ auditoꝝ nonnūq̄ exhibēt

a ꝑ debiliores neq̄us agūt. b ꝑ ve videat: qz ñ ē c ꝑ ferro cerā meralla ꝓcidunt.

a cartilago illius quasi lāmine fer

a ꝑ si ergo huic supbiēti ñ ꝓcesit deus q̄d fier su perbo homini.

b reg. Jpe ē principiū viarum dei a+

a ꝑ multū pōt ex ꝓditione sz reprimi⁹ ab auctore. b ꝑ omne q̄d applicat in seipo reducitur.

c Qui fecit eum applicabit gladiū b+ c

a ꝑ ex successu huⁱ⁹ seculi ꝓcedit elatio ꝛ desideria mūra ꝛ cure q̄si fenū q̄ fames diaboli pascit.

d ei⁹: huic montes herbas ferunt. d+

a ꝑ qz eoꝝ supbiaꝝ oī virtō substernit. b ꝑ vt dent

Eze.28.c

e Oēs bestię agri lūdent ibi: sub †

a ꝑ vbi nihil eū cōmouet ꝑ Solis caloꝛe recedēte siṙumbra. i. roꝛpoꝛ ꝛ frigiditaꝛ peꝛi ḡes diaboli b ꝑ vbi spēs q̄si coꝛpoꝛ aꝛboꝛis: ꝑ mō soliditas.

vmbrā dormit in secreto cālami e+

a ꝑ vbi bū vestigia imꝑimunt⁹ vbi pes labit.

f in locis humētibus. Proteguṫ

a ꝑ si hec mala iusti increpaꝛ occuꝛꝛit aliqui ne alij coꝛrigantuꝛ.

i vmbrę vmbram eius: circūda/ f

bunt eum salices torrētis. Ecce

k absorbebit fluuium: et non mi/ g+

l rabitur: ꝛ habet fiduciam q̄ in/

a ꝑ acuris ꝑbis explꝛatioꝛnē diaboli ꝓ miꝛacu la diuinitaꝛē adoꝛantis peculiꝛ diceꝛis: nō in solo pane viuit homo ꝛc.

m fluat iordanis in os ei⁹. In ocū/ h+

lis eius quasi hamo capiet eu⁊:

qz libez ei⁹ arbitriū nō ē flexibile ad bonū. a Jpe ē ꝓncipiū viaꝝ dei. ꝑ iteroniť ad ītelligēdū q̄ ea q̄ dicūt ḃ ō de mone: ītelligūt ḃ metaphoza elephāt⁹. ē eni demō ꝓncipiū viaꝝ dei: qz iter creaturas angelica ē ꝓxima: ꝛ ínt angelos ille q̄ fuit ꝓmus simplicit peccauit ꝓ supbiam: ꝛ et fuit aliis cadētib⁹ occasio peccādi

L

b Qui fecit eū. sęs de⁹. a Applicabit gladiuz ei⁹. s. ptātē nocēdi que inest ei a deo: ḡtuis volūtatē nocendi habeat a seipo ñ tñ pōt eaz exeq̄ nisi deo ꝓmittēte: sic ptz ī ꝓncipio huius libꝛi. Conseq̄ter describit⁹ ꝓsatio elephantis. cum dicitur: d Huic montes herbas ferūt. qz sicut dictuz ē. s. vescitur terrena/ scentib⁹. ꝛ ꝑ ḃ q̄ fit ḃ mētio ō mōtib⁹ intelligit⁹ q̄ ptās demōis maxīme ē in supbis hoīb⁹. Oēs bestie agri ludent ibi: sic dictū ē. s. elephas nō viuit ō ꝑda alioꝝ aīalioꝝ sic leo. ꝛ isto alie bestie nō formidant habitare cū eo. ꝛ ꝑ ḃ designat⁹ q̄ hoīes bestialiter viuētes sunt ipi demoni familiares. e Sub vmbra ꝛc. ē eni elephas aīal calidū ꝛ ī regiōib⁹ calidis nasciť. ꝛ ideo ō caloꝛē coꝛpis ꝛ tpis libēter reꝙescit in ꝛta fluuios. vbi in locis paludosis creſcūt calami. vt habeť. v. de aīalibus. Protegūt vmbre vmbrā ei⁹. qz q̄ꝛit loca iuxta calamos vbi sūt aꝛboꝛes magne: q̄ꝛ vmbre cadūt sup vmbras calamoꝝ. isto subdit⁹: f Circūdabūt eū ꝛc. q̄ sūt altioꝛes calamis ꝛ faciunt vmbrā dēsioꝛē. g Absoꝛbebit flu. ꝛc. elephas eni ꝓpē magnitudinē coꝛpis ꝛ caliditatē copleꝛiōis ꝙueuit multum bibere. vñ. vij. de aīalib⁹ ō: ꝙ q̄dam elephas bibit metretas macedonicas. xiiij ī mane. ꝛ itez alias. viij. ī sero. ꝛ isto ꝑ est hyꝑbolica locutio. cum ō: Absoꝛbebit fluuiū. fiť de hoīe multū potāte ō: ꝙ si secana vel ali⁹ fluui⁹ trāsiret ꝓ os ei⁹ nō ceť sanaᵗ. ꝑ ista designat⁹ q̄ diabolus q̄eſcit ꝛ habitat in hoīb⁹ ocio deditis: tā q̄ in locis vmbꝛosis q̄ sūt apta q̄eſcē/ tibus ꝛ ociosis. ꝛ ꝙ ꝛdit de facili sibi incoꝛpoꝛare q̄si potādo oēs hoīes instabiles: q̄ ꝓ fluuiū designāt⁹: verūm qz nō supat oēs: ꝛ a sanctis hoīb⁹ supať ꝛ maxīme a ꝛisto. Jsto subditur:

h In oculis eius quasi hamo capiet⁹. in q̄ exꝑimiť vnus modus capiēdi elephātē ꝑ ḃ q̄ de subtus cauať terra: ꝛ supꝛa illam cauationē ponitur pabulum: qō vides illuc accedi⁹ ꝛ terra frangiť ex pōdere: ꝛ sic cadit in fouea: ꝛ capiť sicut

¶ ret: sed

Universidad de ... Biblio...

ret: s3 ibi erat diuinitas q̄ raptoris faucē pforaret. In oculis aūt suis hamo capt⁹ ē: qꝛ ꝛ nouit ꝛ momordit ꝛ pus cognoscēdo ɔfessus: ɔfitēdo ptimuit: ꝛ tādē p⁹ non timuit: cū i illo q̄si escā ppriā: mortē carnis esuriret. Igit qꝛ caput nr̄m q̄d p se fecit dictū ē: nūc p mēbra sua q̄d faciat seq̄t. a Et i sudib⁹. Per nares odor trahit: ꝛ ductu flatu h agit: vt res etiā q̄ longe ē posita cognoscat. Naribus ḡ beemoth callide ei⁹ insidie designāt: p q̄s sagacissime nitit occulta cordis nr̄i bona cognoscere: ꝛ h pessima psuasione dissipare. In sudib⁹ itaq3 dn̄s nr̄ nares ei⁹ pforat: qꝛ calidas ei⁹ insidias acutis sāctoꝝ sensib⁹ penetrans eneruat. Sed qꝛ beemoth iste p varia fraudiū argumēta distendit: adhuc iūcto ꝛ alio noīe notat. nā seq̄t: b An extrahe. po. Leuiathan additamētū eoꝝ dr̄ hoīm. s. q̄b⁹ semel culpam p̄uaricatiōis intulit: ꝛ hāc vsq3 ad eternā mortē q̄tidie pessimis suggestionib⁹ extēdit: pōt etiam p irrisionē vocari leuiathan: pmo itaq3 homini diuinitatē se additurū p̄hibuit s3 imortalitatē tulit. Additamētū3 ḡ hoīm p irrisionē dici pōt: q̄bus dū h q̄d nō erāt addere spopōdit: etiā h q̄d erāt fallendo subtraxit. S3 hamo captus ē: qꝛ in redēptore nr̄o dū p satellites suos escā corpis momordit: diuinitatis illū aculeus pforauit. hui⁹ hami linea illa ē p euangeliū patrum ppago memorata: q̄ iste ham⁹ in hec pfunda aq̄ꝝ mire suspensus ē vbi cetus apto ore pene oēs vorabat. In extremo linee ham⁹ est xp̄s. c Et fune liga. Quia fune peccata signant: p pphām dicit: Ve q̄ trahitis iniq̄tates in funiculis vanitatis. Iniq̄tas in funiculis trahit dū p augmentū culpe ptelat. Rursu3 fune fides exp̄mit. Salomōe attestāte: Funicul⁹ triplex difficile rumpit: qꝛ fides q̄ de cognitiōe trinitatis ab ore p̄dicātiū texit: fortis in elect' pmanēs: in solio reproborū corde dissipat. Hic itaq3 funis noīe siue petm̄ siue fidē nil obstat itelligi. Incarnat⁹ em̄ dn̄s fune leuiathan linguam ligauit: qꝛ in si̇̄tudine carnis peccati apparēs de pctō dānauit pctm̄: ꝛ oīa eius erroꝝ p̄dicamēta dānauit. Al' fune leuiathan lingua ɔstringit: qꝛ dū p p̄dicatores sāctos i mundo fides inotuit: erūpe mūdi doctrina cessauit. d Nūq̄d pones cir. Per nares insidie: p circulū diuine virtut' oīpotētia signat. Circulus ḡ ei i narib⁹ ponit: dū circūdata ptectionis supne fortitudine ei⁹ sagacia retinet ne ɔ infirmitates hoīm tātū p̄ualeat q̄tū pditiōis argumēta latēter explorat. Potest etiā circuli noīe occulti iudicij adiutoriū designari. vn̄: Circul⁹ dr̄ ptās iudicij: qꝛ vndiq3 strīgit sic falx: qꝛ ītra se colligit ꝛ nullaten⁹ euitat. e Et ar. p. m. Ab ītellectu circuli armilla nō discrepat: qꝛ ip̄a q̄3 h vbi ponit ambigēdo ɔstrigit. Armilla ḡ dn̄s maxillā leuiathā pforat: qꝛ miscdie sue potētia sic malitie antiq̄ host' obuiat. vt aliq̄n eos: etiā q̄s iā cepit amittat: ꝛ q̄si ab ore illi⁹ cadūt: qꝛ p⁹ ppetratas culpas ad īnocētiā redeūt. vel i ore habet nō eū q̄ peccat s3 eū q̄ tēptat. s3 pforata ē. m. qꝛ vn̄ ɔterit iustos inde eos pdit: qꝛ sic humiliāt i bonis vt paulus. seq̄t: f Nūq̄d mul. ad. Subaudis vt mihi. Si ad psona3 filij hec referant: incarnatio ei mollia loq̄bat. cu3 diceret: Scim⁹ q̄ es fili⁹ dei: ꝛ si eijcis nos: mitte nos i gregē porcoꝝ. Vel ad dn̄m p̄ces multiplicat: cū extremo die iudicij iniq̄ q̄ ei⁹ corp⁹ sūt: sibi parcere dep̄cāt. g Nūq̄d fe. t. Sub. vt mecū. In pacto discordātiū ptiū volūtas iplet: vt ad votū suū queq3 pueniat: ꝛ iurgia desiderato fine ɔcludat. Antiqu⁹ itaq3 hostis a dei īnocentia malitia sua discordat: s3 ab ei⁹ iudicio etiā discordādo nō discrepat. Nā iustos semp maliuole tēptare appetit: s3 tn̄ h dn̄s: vel misericordit fieri vel iuste pmittit. Hec ḡ tēptatiōis licētia pactū vocat: in q̄ ꝛ desideriū tēptatoris agit. ꝛ tn̄ p eā miro mō voluntas iusti redēptoris implet. h Et accipies eū. Sub. vt ego. Ex pacto q̄d cū dn̄o ferire dr̄: seruus accipi p̄hibet: qꝛ inde obtēpat nutib⁹ diuine potētie. vn̄ exercet irā neq̄ssime volūtat' sue. Seru⁹ ḡ ex pacto ē: qꝛ dū volūtatē suā iplere pmittit: a supni ɔsilij volūtate ligatur: vt electos dei volēs tēptet: ꝛ tēptādo nesciēs pbet. Notādū āt ē q̄ a dn̄o non solū fu⁹ s3 sempiternus seru⁹ accipi dr̄: Leuiathā ḡ post p̄ntis vite terminū cū suo corpe flāmis tradet: q̄s. s. cruciat⁹ dū iusti ɔspiciūt: i dei laudib⁹ crescūt: qꝛ i se cernūt donū q̄ remunerati sūt: ꝛ i ill' inspiciūt suppliciū q̄d euaserūt. Igit si vtilitati iustoꝝ: ꝛ h leuiathā istius tēptatio ꝛ ill' dānatio pficit: sempitern⁹ fu⁹ ē: dū dei laudib⁹ nesciēs fuit: ꝛ illic ei⁹ pena iusta ꝛ hec volūtas iniusta. i Nūq̄d il. ei. Aduersari⁹ nr̄ p̄us beemoth: postmodū leuiathā dr̄ nūc aūt in pditiōis sue illusiōe cōpat. Beemoth aūt q̄d belua interp̄tat: qꝛ ad speciē celestiū nulla iā respiratione se erigit: bruto sensu belua ē: draco p nocēdi maliciā. Auis qꝛ de nature sue subtilitate supbe extollit. Huic q̄si aui dn̄s illusit: dū ei i passiōe vnigeniti sui oñdit escā: s3 laqueū abscōdit. Vidit q̄d ore pciperet: s3 nō vidit q̄d guttur teneret: ꝛ more auis illusus. diuinitat' eius laqueū ptulit: dū hūanitat' ei⁹ escā momordit. k Aut liga. il. Sub. vt ego. In fuis ꝛ si despecta ē ɔditio virilitas viget. In ancillis aūt cū ɔditiōe parit sex⁹ iacet. Bn̄ aūt leuiathā nō fuis s3 ancillis ligare se asserit: qꝛ ad redēptiōe3 nr̄a3 ꝛ suos ɔ mūdi supbiā p̄dicatores mittens relict' sapiētib⁹ insipiētes: relictis fortib⁹ debiles: relict' diuitibus paupes elegit: s3 qꝛ q̄s ɔ eū dn̄s mittat insinuat. nūc etiā q̄d ipi agāt q̄ mittūt adiūgit: l Cōcidēt eū ꝛc. Leuiathā totiēs ɔcidit q̄tiens diuini vbi gladio sua ab illo mēbra separant. Ipos aūt amicos noīat q̄s supius ancillas vocat: ipos etiā negociatores appellat. Sācti etiā p̄dicatores p̄us ancille sunt p formidinē. post amici p fidē. Ad extremū negociatores dū p̄dicationē p̄rogāt: ꝛ aplis fidem reportant. m Nūq̄d im. sa. Per sagenas vl' gurgustiū pisciū eccl'ie fideliū q̄ vnā catholicā faciūt designant: q̄ ex oī genere pisciū ɔgregāt: qꝛ malos cū bonis: supbos cū humilibus: iracūdos cū mitib⁹. fatuos cū sapiētib⁹ capiunt. In pelle vo leuiathan istius

queest

Ɛsa. 5. c / Ɛccs. 4. c / Matt. 8. d

a ꝛ in sudib⁹ pforabit nares eius. a†
(a s. de aq̄s humani generis. b s. vt ego q̄ filiū)
b An extrahere poter' leuiathan c† d
(mitto. a s. q̄d si apte iā nō est potēs: p insidias mordet dn̄s ponit. c. i. n. eius.)
c hamo: et fune ligabis liguā ei⁹? e
(a s. potētia iudicij insidie eius coartant.)
d Nūq̄d pones cir cūlū i naribus
(s. vel aut.)
e ei⁹: aut armilla pforab maxillā3
f ei⁹? Nūq̄d multiplicabit ad te p̄ f†
(s. sc3 vt mihi.)
g ces: aut loq̄t tibi mollia? Nūq̄d g†
(s. vt mecum.)
h feriet tecum pactū: ꝛ accipies eū
i seruum sempiternum? Nūquid h†
(a s. Animal ē dum per luxuriā temptat. serpēs dū p maliciā. auis dū p supbiā. b s. i seipo cui⁹ pestis artat vel i mēbris q̄ terrore restringūt.)
k illudes ei quasi aui: aut ligabis i†
l eum ancillis tuis? Concident k†
m eum amici: diuident illum nego †
n ciatores. Nūq̄d implebis sage/ l†

pit sicut pisces hamo capiūt: qꝛ venator supueniēs eū pūgit lācea. Ido subdit: a Et i sudib⁹. i. i acutis gladijs. b Perforabit nares ei⁹. q̄ sūt partes magis sensibiles. p h aūt designatur q̄ xp̄s supauit diabolū ostēdēs ei infirmitatē3 humane nature: quā credēs sic escā deuorare fuit captus. Per sudes āt ei⁹ nares pforātes: p̄nt ītelligi apl'i ꝛ alij sancti: q̄b⁹ xp̄s dedit super demones ptāte3. c An extrahere pote. Hic ɔñter agitur d demone sb similitudine ceti: q̄ ē maximū aīal marinū. Dicit enī Plyni⁹ q̄ tantū spatium occupat quātū q̄ttuor iugera terre. mediā aūt ptē iugeri p boum in die arare ɔsueuit. vt habetur. j. Reg. xiiij. Et ad designādū magnitudinē ceti vocat h leuiathā: q̄d i hebreo sonat additamētū eoꝝ: qꝛ notabilit excedit quātitatē oīm alioꝝ aīaliū terrestrium ꝛ marinoꝝ. igit sb si̇̄litudine aīalis tā mōstruosi. pmo oñdit ipe demon ab hoīe insupabilis. ꝛ scd̄o oīb⁹ creaturis fribilis. ca. se. pma adhuc i duas. quia pmo ostēdit insupabilis ab hoīe. scd̄o supabilis a deo. ibi: Memēto bel. Circa pmū dr̄: An extrahere poter'. s. d mari. d Leuiathan hamo. q. d. nō. qꝛ nō pōt sic capi sic pisces alij. ꝛ dato q̄ sic capet tn̄ nō posset sic extrahi ppt pōd⁹ sui corporis. e Et fune liga. ꝛc. q. d. nō. habemus enim in quo capit pisc' appēditur in fune: ꝛ sic lingua piscis capti ligatur cum illo fune. f Nunquid multiplicabit ad te p̄ces. vt ei parcas ꝛ nō capias eū. q. d. non: qꝛ non habet te timere. g Nūq̄d fe. te. pactu3. vt fuiat tibi sic dn̄o suo? h Nūq̄d il. ei q̄si aui. capiēdo eū i decipula sicut capit auicula. i Aut liga. eū ancil. tuis. sic ligat auicula capta. vt pueri q̄ custodiūt ab ancillis ludāt i ea. Per ista p̄dicta intelligit q̄ tāta ē ptās demōis q̄ nulla vtute hoīs carminib⁹ herbis lapidib⁹ caracterib⁹ ꝛ sīlib⁹ pōt astringi seu artari ad aliq̄d agēdū. l3 aliq̄n h fingat vt homines talib⁹ intētos in errorib⁹ detineat. k Concident eum amici: diuidēt illu3 negociatores. interrogatiue legat. q. d. nō. alia enī aīalia terrestria ꝛ aquatica aliquādo capiunt virtute humana. et sic carnes eoꝝ cōmunicant alijs per liberalem distributionem inter amicos. vel per venditionem inter negociatores. l Nunquid implebis sagenas pelle eius: id est capies eum cum sagena: quia pellis piscis capti in sagena inuoluitur intra ipam: quasi diceret: nō. quia non potest sic capi.

Et gurgustiū

q̄ est exteri⁹ subditi ad hec extrema seruiētes. Capite aūt p̄positi designant. Dicit ergo: Nūquid iplebis sagenas. p. e. et. g. p. c. i. Subaudis vt ego. Qui intra ecclesiā fideliū prius quasi pelle3 diaboli extremos atq3 infimos colligo post modicū caput illi⁹. i. prudētes mihi aduersarios subdo. Pri⁹ enī collegit indoctos postmodū pbos. a Pones sup eū ꝛc. i. vt ego. Qui forti illū potētia repmēs: nō plus q̄3 expediat seuire pmissū est: vl' manū sup eū ponere est virtutis potestate superare: vt sit sensus: Nūq̄d illū virtute ppria repmis? vn̄ subdit: b Memēto belli ꝛc. ac si diceret: Si occulti hostis ɔtra te bellū ɔsideras: q̄cquid a me pateris nō accusas. Diuine enī dispēsatiōis medicamine agit: vt exteriorib⁹ doloribus internū vulnus adunat ꝛ flagelloꝝ sectionib⁹ repellat: ea que mēte3 occupare poterat interior putredo vitiorū: qꝛ vo leuiathan de diuina misericordia falsa sibi pmissione blādit. Sequit: c Ecce spes ei⁹ frustrabit eum. Q̄d sic de eo debet ītelligi: vt referri etiā ad corpus illius possit: qꝛ iniq̄ q̄ districtionē diuine iusticie nō metuūt incassū sibi de misericordia blādiunt: mox q3 ad cōsolationē nr̄am futurū ei⁹ interitū p̄nūciat. d Et vidētibus ꝛc. Cūct' vidētib⁹ p̄cipitabit: qꝛ eterno iudice terribilit apparēte astātib⁹ legiōib⁹ angeloꝝ atq3 elect' omnib⁹ ad hoc spectaculū deductis ista belua crudelis in medium captiua deducit: ꝛ iā cū corpe suo. i. cū reprobis oīb⁹ eternis icēdijs mācipabit: ꝛ bn̄ vidētib⁹ cūctis p̄cipitabit: qꝛ visa mors eius tūc gaudiū exhibet: cuius vita nūc tolerat. Sed ne queramus dicētes: dn̄e q̄ leuiathan istū esse tāte fortitud' nō ignoras eū in certamie nr̄e infirmitatis cur suscitas adiūxit. Nō q̄si

(s. stultis.)
nas pelle eius: ꝛ gurgustium pi a
(s. prudentibus.)
a scium capite illius? Pones sup b†
(a s. si vires diaboli bn̄ attēdis: q̄t modis nocet n̄ murmuras d his q̄ pater': qꝛ p̄sūt ꝛ ab eo liberāt)
b eum manum tuam. Memento c†
c belli: nec vltra addas loq̄. Ecce d† e†
d spes eius frustrabitur eum: ꝛ vi f†
dentib⁹ cūctis precipitabitur.

a Et gurgustiū pisciū ca. il. ē aūt gurgustiū īstrumētū de vimine factū sic noīatū a gurgite fluuio in quo pōit ad capiēdū pisces: qꝛ aliq̄n intrāt illuc ꝛ nō p̄nt exire. Caput āt ceti ē tāte magnitudis q̄ nō posset īgredi talia instrumenta. b Pones sup eū ma. tu. i. virtutē tuā ad faciendū de eo volūtatē tuā. q. d. nō: cū sit omnino virtute hūana insupabil: nisi cū ipingit ad terrā vn̄ nō pōt se mouere: vt dicet pte sequēti: vl' q̄n ex iprouiso vulnerat ex insidiātib⁹ sibi: vt dictū fuit. c Memēto bel. hic ɔñr ostendit q̄ q̄uis demō sit i supabilis ab hoīe: supabilis tn̄ ē a deo. id̄ subdit: Memento belli: q̄d demō habuit cōtra te. vt hr̄ in p̄ncipio hui⁹ libri: pdēdo substātiā tuā ꝛ plē: ꝛ pcutiēdo carnē tuā: ꝛ i nullo potuisti resistere. d Nec vltra addas loqui. aliquid q̄d sonat i derogationē iusticie ꝛ sapiētie mee cū possum ipm demonē solo nutu deijcere. ideo subditur: e Ecce spes ei⁹ frustra. in quo tangitur deiectio demonis sub similitudine ceti. cetus enī sperans deuorare pisces insequit eos fugientes ad litora maris: vbi aqua non est ita pfunda q̄ cetus possit ibi natare: ꝛ sic inpingit ad terrā de qua nō pōt se retrahere: q̄d vidētes hoīes occurrūt vndiq3 ꝛ interficiunt ipm: qꝛ nō pōt se mouere. p hoc designat q̄ demō sperās sibi icorporare sanctos a sua spe frustrabit: qꝛ ab eis virtute dei supabit: ꝛ vidētibus cūctis p̄cipitabit: qꝛ in extremo iudicio cū dānat' in īfernū deijciet. f Vidētib⁹ oīb⁹ q̄ tūc erunt in iudicio congregati.

Non quasi

Nic. de lyra

Moraliter.

† Respondēs aūt dn̄s Ca. XL. Licet aūt beatus Job vera dixerit vt dictū est: tn̄ in modo loquēdi defecit p quē poterat estimari ꝛ estimatū fuit ab heliu q̄ nimis se iustificabat: ꝛ diuine iusticie derogabat: pter q̄d increpādo dicit ei: † Nūq̄d irritū facies iudiciū meū: ꝛ ɔdēnabis me vt iustificeris. † Q̄d ɔñr incōueniēs ostendit p excellētiā potētie diuie: ad quam nullus pōt attingere. p hoc ergo docemur loqui timide ꝛ sobrie cū loquimur de cōditionib⁹ nature diuine. † Ecce behemoth. sm̄ doctores nostros dn̄s hic de diabolo loquit sub elephantis methaphora qui beemoth nomiatur. † Quē feci tecū. i. similē tibi per intellectū. † Fenū quasi bos comedet. Per fenū vita carnalis intelligit. Ɛsa. xl. Omnis caro fenu3: ꝛ omnis gloria eius quasi flos feni. Ergo beemoth fenū comedit: quia carnales homines incorporando sibi cōsumit. † Fortitudo eius in lūbis eius ꝛc. luxuria viget in lūbis virorum: ꝛ in vmbilico feminarū: ergo quia p vitiū luxurie vtriusq3 sexus multi diabolo subijciuntur: virtus eius et fortitudo in lumbis ꝛ in vmbilico denunciatur. † Stringit caudā suā sicut cedrū. quia fortiter tenet quos capit p luxurie vitiū. † Ossa eius velut fistule eris. Per duriciā eris ꝛ ferri significatur obstinatio diaboli in qua desiderat sibi peccatores assimilari. † Ipse est principiū viarū dei. i. creaturarū. nā angelica natura est inter creaturas dignitate prima. pter quod ex eius casu nobis timor incutit ne cadamus. † Qui fecit eū applicabit gladiū eius. Nihil ei potest agere nisi ex diuina pmissione. † Huic montes herbas ferunt. nam superbi ipm pascunt. † Omnes bestie agri ludūt ei. quia bestialiter viuētes leticia3 faciunt illi. † Sub vmbra dormit in secreto calami ꝛc. Per hoc significat q̄ in ociosis ꝛ delicate viuentib⁹ quiescit ꝛ delectat. † Absorbebit flumen ꝛ nō mirabit. Per flumen ꝛ iordanē significant instabiles psone quas estimat de facili per peccatum absorbere. † In oculis suis quasi hamo capiet eū. multos enī capit per aspectū impudicū. Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū eā iā mechat⁹ ē eā in corde suo. † In sudibus perforabit nares eius. Per sudes intelligi possunt subtiles tēptationes per quas aliquādo capiuntur sapientes qui per nares designant: eo q̄ per nasum discretio significatur. † An extrahere poteris leuiathan hamo. ꝛ subītelligitur sicut ego. loquit autē hic dominus de diabolo sub similitudie ceti qui leuiathan nominatur: hunc autē dn̄s extrahit quādo de cordibus peccatorum hamo sancte predicationis educit: ꝛ circulum in naribus ei⁹ ponit: ꝛ maxillā ei⁹ pforat q̄n ipm a temptationibus fideliū reprimit et refrenat. † Nunquid multiplicabit ad te preces. subintelligitur sicut ad me. ad deū enim preces multiplicauit cū ab eo per sequendi iob licentiā impetrauit. s. ca. j. † Nūquid feriet tecū pactū. subintelligit sic mecū: cū domino nāq3 diabolus pactū ferit inq̄3tum sin⁹ permissione eius nihil facit: est etiā seru⁹ eius sempiternus inq̄3tū est executor iusticie ei⁹. † Nunquid illudes ei quasi aui. sic ego. christus enī eū in cruce delusit: qꝛ volentē se capere cepit. † Aut ligabis eū ancillis tuis. sicut ego: qui ligaui eū ancillis meis: virtutē eius subijciendo virginibus sacris: vt sancte Margarete ꝛ plurib⁹ alijs. † Concident eū amici. isti sunt apostoli quibus dicit dn̄s Jobis. xv. Iam nō dicā vos fuos sed amicos ꝛc. Ipsi vero diabolū cōciderunt: quia plura mēbra ei⁹ ab eo separauert: ꝛ idem significat per hoc q̄d subdit: † Diuidēt eū. nā apl'i sūt negociatores euāgelici. † Nūq̄d iplebis sagenas pelle eius. sicut ego. Gurgustiū ꝛ sagena sūt piscātiū instrumenta: pter q̄d sicut eccl'ia sagena dicit Mat. xiij. Simile est regnū celorum sagene misse in mare ꝛc. sic dici pōt gurgustiū: per pellē q̄ calorib⁹ ꝛ frigoribus exponit minores plebis. per caput maiores significātur. ergo pelle demōis dominus sagenas impleuit: quando multitudinē infidelium ad fidē vocauit: ꝛ eius capite gurgustium quando cepit ad fidem Constantinū. Sed quoniā hec non humana virtute sed diuina facta sunt. Sequit: † Pone manū tuā super eū ꝛc. quasi dicat: ad hoc virtus tua non extenditur. † Memento belli. quo diabolū a principio de celo deieci. † Et ne vltra addas loqui. de potentia dei ꝛ eius iudicijs insipienter: sicut iob fecerat: vt predictum est. † Ecce spes eius frustrabit. Licet aūt diabolus nō habeat spem reuertendi ad patriā: tn̄ sperat triūphare de sanctis: ꝛ qꝛ supabitur ab electis. id̄ dicitur: Ecce spes eius frustrabitur eū. q̄n videbit se delusū. † Et videntibus cunctis precipitabitur. quādo peracto iudicio finali in inferni foueā retrudetur.

In ca. xl. vbi dicit in postilla: Si habes brachiū. hic ɔñr pbat ppositum: q̄ iob sit increpabilis.

Additio. j.

Hoc q̄d dicit: Si brachiū habes sic de⁹. Notādū ē sm̄ sāctū thomā q̄ cū fuerit duo equales si appareat alteri culpā iponi sibi nō est reprehensibile si alter eorum se a culpa expurget: q̄3uis alter culpabilis in hominū opinione remaneat: qꝛ hō naturaliter plus se q̄3 aliū diligit: sed vbi est tanta distantia quāta est dei ꝛ hominis: potius debet homo pati culpam iniuste i se referri: q̄3 q̄ iniuste in deū refaratur ꝛc. ideo dn̄s ad arguendū iob ponit excellentiā dei super homines. Sed mirandum est de hoc q̄ dic: Si

m habes brachi/

Universidad de ... Biblio...

habes brachiũ sicut deꝰ: τ si voci sili tonas τc. Nã iob licet de sua iusticia videat̃ aliq̃lit̃ p̃sũpsisse: seu incaute eã cõmẽdasse ĩ tantũ q̧ iudiciũ diuinũ p̃ h̃ videret̃ hoĩbꝰ irritũ ꝓut sonãt vba supra posita. cũ dr̃: Cõdẽnabis me vt iustificer. nũq̃ tñ legit ipm iob se iactare de potẽtia ꝓpria: p̃serti vt eã diuĩe potẽtie eq̃pararet: ꝓut h̃ vba vident̃ sonare. cũ dr̃: Si habes brachiũ sicut deꝰ τc. sʒ potiꝰ. s̃. ca. xij. mãifeste ꝓfitet̃ diuinã potẽtiã eẽ insupabilẽ seu icõprehẽsibilẽ: dicit enĩ ibidẽ: Apd ipʒ. i. ipm deũ sapiẽtia τ fortitudo. τ sequit̃: Si destruxerit nullꝰ est q̃ edificat: si icluserit hoiem nullꝰ ẽ q̃ apiet. in q̃ loco mlta alia ad diuinã oĩpotẽtiã singlarit̃ ptinẽtia clare ꝯfitet̃. vñ nõ videtur rõnabile q̧ ei iponeret̃ illud credere seu asserere: cuiꝰ oppositũ ipe met iob fatebat̃. Ad qd videt̃ dicẽdũ q̧ dñs ĩ his locutionibꝰ cũ iob ꝓcedit q̃si p̃ modũ opponẽtis: q̃ intẽdit ꝯcludere suũ aduersariũ de aliq̃ q̃sito. ꝯtingit ei in talibꝰ q̧ opponẽs ꝓpõit aduersario aliquã diuisionẽ sufficiẽtẽ circa idẽ q̃situʒ: cuius diuisiõis licet alterã ptẽ nõ admitteret aduersariꝰ tamẽ vtrãq; vult opponẽs destruere: vt aduersariꝰ remaneat totaliter victꝰ. vñ in ꝓposito qr iob videbat̃ irritũ facere diuinũ iudiciũ ex ĩcauta cõmẽdatiõe ꝓprie iusticie. Qr aũt aliq̃s audeat irritare iudiciũ alteriꝰ ꝯtingit dupliciter: vl' qr ex excellentia sciẽtie sm quã pt mãifestare iusticiã alteriꝰ: vl' ex excellẽtia potẽtie sm quã euacuat alteriꝰ iudiciũ. Et qr dñs in p̃cedentibꝰ capitulis iã ostenderat defectũ scientie ipsius iob interrogando eũ de multis ad sciẽtiã ptinẽtibꝰ. vt cũ dicit: Quis posuit fũdamẽta terre? Si nosti. nũquid nosti h̃ vl' illa. Circa quas ĩterrogatiões ad sciẽtiã ptinẽtia duo capitula p̃cedẽtia versantur ꝯuincẽdo ipm iob de sciẽtie defectu. In p̃cedenti aũt capitulo intẽdit ꝯuincere eũ de defectu potẽtie. dicens: Si habes brachiũ sicut deꝰ. nõ qr iob ista loquẽdo asseruisset: s̃ vt vtrũq; mẽbrũ p̃dicte distinctiõis ad ꝯuincẽdũ iob totalit̃ destrueret: vt dictũ ẽ.

In eodẽ ca. xl. vbi dicit̃ in postilla: Ecce beemoth. hic aũt ostenditur excellentia diuine virtutis.

Additio. ij.

Hoc dr̃: Ecce beemoth τc. ꝯtinuat̃ ad p̃cedẽtia notablr̃: vt ĩ glo. sic: Quia aũt p̃missis vbis dñs potẽtiã sue magnitudis ĩtulit: nũc ĩ sequẽtibus nequiciã antiq̃ hostis ostendit: vt bonꝰ famulꝰ dñi eruditꝰ priꝰ virtutibꝰ sciret q̃tũ eũ diligeret: τ cognita post calliditate diaboli disceret q̃tũ timeret: hec in glosa.

In eodẽ ca. xl. vbi dr̃ in postilla: Ipe ẽ p̃ncipiũ viaꝝ dei.

Additio. iij.

Licet sathan de quo sub figura beemoth hic principaliter intẽditur: sic inter primas creaturas dei: nõ ex h̃ ꝓprie diceret̃ p̃ncipiũ viarũ dei. vnde τ alit̃ et cõuenietiꝰ hec verba exponi vident̃ a scto Tho. in expositiõe sua sic: vt p̃ vias dei itelligãt̃ opa ꝓuidentie eiꝰ. Circa qd ꝯsiderãdũ q̧ deo solũ vnũ opꝰ ẽ ꝓpriũ τ sue bonitati ꝯueniẽs. s. bene facere τ misereri: sed q̧ deꝰ puniat vl' aduersitates ĩdicat: h̃ cõtigit ꝓpter maliciã creature rationalis: q̃ primo in diabolo fuit ĩuẽta: τ p̃ eiꝰ suggestionẽ ad hominẽ d'riuata: iõ signant̃ dicit q̧ ipe ẽ p̃ncipiũ viarũ dei. i. q̧ deꝰ diuersis vijs vtit̃. s. bñ faciẽdo τ puniẽdo: τ ne credat̃ sic esse p̃ncipiũ viarũ dei: q̧ p̃ seipm sit potẽs ad nocẽdũ. ideo subdit: Qui fecit eũ applicauit gladium eius.

Glo. ordi. Ca. XLI

A N On quasi cru. Et velut si mox a nobis rõnis cã quereret̃: quõ eũ nõ q̃si crudelis suscitas que scimꝰ: qr tantos inuadere et deuorare pmittis. subiũgit:

b Quis enĩ resistere põt τc. Ac si dicat: Nõ enĩ quasi crudelis suscito: qr de eiꝰ fortitudĩe τ electos meos potenter eripio. Propt̃ hanc enĩ potẽtiã dictũ est: Quis enĩ re τc. Et rursũ supbos nõ iniuste: sʒ rõnabilit̃ dãno. Ad hoc enĩ refert̃: c Quis ante de. mi. τc. Ac si dicat: Ad pcẽdũ reprobis nulla rõne cõpellor: qr eis debitor ex sua actiõe nõ teneor. d Omnia que sub celo sũt. Liquet q̧ τ ea q̃ sub celo sunt: τ q̃ sup celos sũt eiꝰ volũtati seruiũt. Sʒ qr de leuiathan loquit̃ q̃ iã nõ etherei celi se de ꝯtinet̃. Cũcta q̃ sub celo sũt asserit sua esse: vt eũ quoq; q̃ de celo cecidit sue edoceat potestati seruire. Ac si dicat: Leuiathan iste beatitudinẽ quidẽ meã p̃didit: sed dñm nõ euasit. e Nõ parcã ei τc. hoc de eiꝰ corpore. i. iniq̃s omnibꝰ intelligit̃. Sũt nãq; nõnulli intra ecclesiã q̃ ꝓlixas ad deũ p̃ces hñt: s̃ vitã depcãtiũ nõ habẽt. Per hoc aũt q̧ verba potentia ad deprecandũ cõposita referunt̃ apta inanitas orõnis intelligit̃ τ ostendit̃. Veracit̃ nam q̧ orare ẽ amaros ĩ orõe gemitꝰ: vl' ĩ cõpunctiõe gemitꝰ τ ñ cõposita verba resonare. f Quis re. τc. Subaudi: nisi ego? Leuiathan alit̃ religiosos alit̃ huic mũdo deditos tẽptat. Nã prauis mala desiderãt apte obijcit: bõis ãt latẽt̃ ĩsidiãs sub specie sctitat' illudit: τ in eo q̧ iniq̃tatꝰ opꝰ mollit̃ sepe specie sctitat' ĩduit̃: τ nisi p̃ dei grãm sĩlatiõis eiꝰ detegi ĩdumẽta nõ pñt q̃ suoꝝ suoꝝ mẽtibꝰ grãm subtilissime discretiõis ĩspirat: vt reuelata malicia faciẽ eiꝰ nudã videãt: quã cooptã ille sub habitu sctitatꝰ occultat. g Et ĩ me. τc. Subaudis: nisi ego? q̃ p̃ discretaꭍ electoꝝ mẽtes suggestionũ eiꝰ vba discutio: τ ñ ita h̃ eẽ vt sonuerit manifesto. Bonũ nãq; q̧ videt̃ ꝓmittẽ: s̃ ad p̃ditũ finẽ trahũt. In mediũ g̃ or' eiꝰ intrare est calliditatꝰ eiꝰ vba penetrar̃: vt neq̃q̃ pẽset̃ q̃d resonẽt: sʒ qd intendãt. Intrare adã in mediũ or' eiꝰ voluit q̃ ĩtẽtionẽ p̃suasiõis illiꝰ caute pẽsare neglerit. h Portas vul. eiꝰ τc. Porte vultꝰ eiꝰ sũt iniq̃ doctores p̃ q̃s via p̃ditiõis apit̃: q̃s dñs apit: qr electꭍ suis hypocritaꝝ mẽtes cõphẽsibiles fac̃. Et qr antichristꝰ veniẽs ipas etiã sũmas huiꝰ sctĩ ptãtes obtinebit: q̃ conabit̃ ad se corda hoĩm τ missis p̃dicatoribꝰ trahẽ τ cõmotꭍ potestatibꝰ ĩclĩare. Seq̃t̃: i Per gyꝝ τc. Hos τ dẽtes q̃s supiꝰ portas vocauit. Peruersi etenĩ p̃dicatoreꭍ porte eiꝰ st̃: qr ĩgressũ p̃ditiõis apiunt Dẽtes eiꝰ sũt: qr eos q̃s ĩ errore capiũt a vitatꭍ soliditate ꝯfrĩgũt: q̃ꝝ p̃dicatio facile despici poterat: s̃ hãc adiũctꝰ sclariũ ptãtũ terror exaltat. Per gyꝝ dentiũ eiꝰ formido ẽ. Ac si apte diceret̃. Idcirco isti puersi p̃dicatoreꭍ aliq̃s suadẽteꭍ ꝯterũt: qr st̃ circa ipos: alij q̃ ĩfirmoꝝ mẽtes frẽtes affligũt. k Corpꝰ eiꝰ τc. Omevas qd fusile ẽ: duꝝ q̃dẽ ẽ: s̃ cũ labit̃ fragile eẽ solet. Corpꝰ g̃ leuiathã. i. oẽs iniq̃ q̃ p̃ obstinationẽ duri sũt: s̃ p̃ vi

Pie.50.g

tã fragiles

Capitulũ: XLI.

a N On q̃si crudelis suscita
a s quos eligo possũ eripere.
b bo illũ. Quis ei resiste/
c re põt vultui meo: τ q̃s
ante dedit mihi vt reddam ei?
d Omnia que sub celo sunt: mea
e sunt. Non parcã eis verbis po/
tẽtibus τ ad deprecanduʒ com/
a s q̃to magꭍ frãgit̃ tãto tẽptat subtiliꝰ: sʒ dñs reuelat.
f positis. Quis reuelabit faciem
g indumẽti eiꝰ: τ in mediũ or' eiꝰ
a s p̃ quas intrat̃ ad vidẽdũ eũ q̃si in sua ptãte
h q̃s itrabit? Portãs vultꝰ eiꝰ q̃s
i apiet? Per gyꝝ dẽtiũ eiꝰ formi/
a s dura cõtra iacula: sʒ suo lapsu fragilia.
k do: corpꝰ illiꝰ quasi scuta fusilia:

Nico. de lyra Ca. XLI

N On quasi cru. Postq̃ ondit demonẽ ab hoĩe ĩsupabilẽ. hic ꝯñr ostẽdit eũ cũctꭍ terribilẽ. Circa qd p̃mo remouet dubiũ: τ scdo ꝓseq̃t̃ ꝓpositũ. ibi: Quis reue. Circa p̃mũ sciẽdũ q̧ ex ꝯditionibꝰ ipsiꝰ demonis p̃dictis ac ẽt dicẽdis sub silitudĩe ceti posset aliq̃s credẽ deũ eẽ crudeleʒ erga creaturas dãdo demonĩ tãtã ptãtẽ. τ h̃ remouet. d. Nõ q̃si cru. τc. cuiꝰ rõnẽ subdit: b Quis enĩ re. p̃t. τc. i. voluntati τ p̃cepto meo. q. d. nullꝰ: τ iõ q̃uis ptas demõis sit magna. tñ ñ p̃t ea vt nisi q̃tũ placet mihi: τ sic possũ eã restringere τ pmittẽ ꝓut expedit salutĩ electoꝝ. scd'a ẽt cã subdit̃. cũ dr̃: c Et q̃s añ de. mi. vt τc. q. d. nõ suʒ obligatꝰ alicui nec possũ obligari. τ iõ nlli facio ĩiuriã seu crudelitatẽ ꝯcedẽdo demõi ptãtẽ: tertia ãt cã subdit̃. cũ dr̃: d Nõ p̃cã ei. τc. i. ꝓpt̃ vba eiꝰ cõminatoria: nec ẽt ꝓpt̃ vba eiꝰ hũilia. iõ s̃dit̃: e Et ad dep̃cãdũ cõ. s̃ puniã eã de malo vsu sue ptãtis sm tenorẽ iusticie τ eq̃tatꭍ: q̃ punitio cedet ad honoreʒ meũ: τ gliaʒ electoꝝ. f Quis reue. fa. τc. Hic ꝯñr exequit̃ ꝓpositũ ostẽdẽs sub specie ceti demonẽ esse terribilẽ. p̃mo ex eiꝰ dispositiõe. scdo ex eiꝰ opatione. ibi: Sternutatio eiꝰ. Circa p̃mũ dic: Quis re. τc. cetꝰ ei ĩ frõte dr̃ hẽre mltas plicas magnas ad modũ falcꭍ dispositas: ad q̃ꝝ releuationẽ vl' reuelationẽ nullꝰ auderet appropiquare ex terrore: τ p̃ h̃ designat̃ q̧ astutias demõis τ eiꝰ fraudulẽtias nullus hõ posset explicare. g Et ĩ me. oris eiꝰ τc. os ei ceti ẽ ita terribile q̧ q̃libet creatura vltra moduʒ horreret ĩtrare: τ p̃ h̃ designat̃ q̧ adhuc dʒ eẽ magꭍ horridũ ĩcorporari demoni p̃ peti mortalꭍ ꝯsensuʒ. h Portas vul. eiꝰ q̃s ape. Porte vultꝰ ceti dicũt̃ eiꝰ due mãdibule supior τ ĩferior: q̃ ad modũ portarũ aperiũt̃ τ claudũt̃. p̃ q̃s ĩtelligit̃ ĩ demõe violẽtia τ astutia q̃bꝰ q̃si q̃busdã portꭍ pctõreꭍ absorbʒ. i Per gyꝝ dẽ. τc. p̃ dẽtes ceti terribiles ĩtelligũtur mali hoĩes: q̃ sua ptãte alios ad malũ ĩducũt: vt sic demõi p̃ eos q̃si q̃busdã dẽtibꝰ ĩcorporẽt̃. k Corpꝰ illiꝰ q̃si scu. τc. i. d' ere fuso: q̃ st̃ fortissima.

Cõpactũ squa

tã fragiles scutis fusilibus cõparant̃: qui ne ad se corripiẽtium verba puenĩãt q̃si ꝯtra aduersãtiũ iacula scuta defẽsionũ parãt. a Cõpactũ squamis τc. Corpꝰ diaboli. i. reprobi cũ de iniq̃tate sua corripitur q̃bꝰ valet tergiuersatiõibꝰ se excusare conat̃: τ q̃si q̃sdã defẽsiõis squamas obijcit: ne trãsfigi sagitta veritatꭍ possit. b Una vni coiũgit̃ τc. Iste squame peccãtiũ ne ab ore p̃dicãtiũ aliquo vite spiraculo penetrent̃ τ obdurate sũt τ cõiũcte. Quos enĩ sissis reatꝰ cõcordi ptinacia sociat: etiã defensio puersa ꝯstipat: vt de facinoribꝰ suis alterna se inuicẽ defẽsiõe tueant̃: τ dũ iniq̃tatibꝰ suis supba defẽsiõe se ꝓtegũt: scẽ exhortatiõis spiracl'a ad se nullatenꝰ ĩtrare pmitũt. c Una adherebit al. τc. Qui ei diuisi corrigi poterant iniq̃tatũ suaꝝ ptinacia vniti p̃durãt: τ tenẽtes se separi nequeũt: qr eo ad defensionẽ suã vicissim ꝯstricti sũt: q̃ se sibi p̃ oĩa similes eẽ meminerũt. Descripto ãt corpe: ad caput q̃d agat extremo tpe sm̃o reducit̃. d Sternutatio eiꝰ τc. In sternutatione ĩflatio a pectore exurgit: q̃ cũ aptos ad emanãdũ poros nõ ĩuenit cerebrũ tãgit: τ ꝯgesta p̃ nares exiẽs totũ caput ꝓtinus ꝯcutit. In h̃ itaq; leuiathan corpe. i. in malignis spiritibꝰ siue ĩ reprob' hoĩbꝰ ĩflatio surgit a pectore: dũ elatio se erigit ex sctĩ ptãte: que velut ad emanãdũ poros nõ inuenit: qr in h̃ q̧ ꝯ iustos extollit̃: disponẽte deo q̃tũ appetit p̃ualere ꝓhibet̃. Exurgẽs aũt cerebrũ tãgit τ cõcutit: qr collecta elatio sathãe caput turbat: duʒ ipm auctorẽ malignoꝝ spirituũ p̃ antichristũ in p̃secutionẽ fideliũ excitat. Tũc ꝯgesta ĩflatio p̃ eiꝰ nares egredit̃: qr tota supbie eiꝰ iniq̃tas aptis malicie flatibꝰ demõstrat̃. Et qr eiꝰ tyrãnidi sapiẽtes mũdi adherẽt. Sequit̃: e Et oculi eiꝰ τc. Per oculos q̃ ĩherẽtes capiti vtilitati visiõis ĩseruiũt: nõ ĩmerito eiꝰ ꝯsiliarij designãt̃: q̃ dũ puersis machinatiõibꝰ q̃ qualit̃ agẽda sũt p̃uidẽt: malignis eiꝰ oparijs q̃si ostẽsũ iter pedibꝰ p̃bẽt: q̃ palpebrꭍ diluculi cõparãt̃. Palpebras diluculi extremas horas noctꭍ accipimꝰ: ĩ quibꝰ q̃si nos ocl'os apit dũ vẽture lucꭍ iã initia ostẽdit. Prudẽtes igit̃ scli malicie antichristi puersis ꝯsilijs ĩherẽtes q̃si palpebre sũt diluculi: qr fidẽ quã in xp̃o ĩueniũt q̃si errorẽ noctꭍ asserũt: τ venerationẽ antichristi verã eẽ mane pollicent̃. Spõdẽt se tenebras repellere τ veritatis lucẽ signis clarescẽtibꝰ nũciare: iõ seq̃t̃: f De ore eiꝰ τc. Qui ꝓuidẽt ocl'i: q̃ aũt p̃dicãt os vocant̃. Sʒ de h̃ ore lãpades exeunt: qr mẽtes audientiũ ad amorẽ p̃fidie accẽdũt: τ vñ q̃si p̃ sapiẽtiã lucẽt: inde p̃ neq̃ciã ꝯcremãt. g Sic tede ignis. Teda dũ accẽditur odorẽ suauẽ q̃dẽ hʒ sʒ lumẽ obscurũ: ita p̃dicatores antichristi: qr sanctitatꭍ speciẽ sibi arrogãt: opa iniq̃tatis exercẽt. Quia τ si blãdũ ẽ q̧ redolẽt: sʒ nigrũ q̧ lucẽt: olẽt p̃ sĩlationẽ iusticie: s̃ obscuꝝ ardẽt p̃ nequicie p̃petrationẽ. h De naribꝰ e. p. τc. Oculoꝝ q̃ppe acies fumo sauciat̃. fumꝰ ergo de naribꝰ eius ꝓcedere dicit̃: qr de miraculoꝝ eiꝰ insidijs caliginosa dubietas etiã in electoꝝ corde generat̃. Bñ aũt in hac fumi caligĩe: ipe etiã aĩoꝝ feruor exp̃mit̃ cũ subĩfert̃: i Sic olle τc. Uelut olla feruẽs ẽ vnaq̃q; aĩa tũc cogitationũ suaꝝ ĩpetꝰ q̃si spumas vndarũ ardẽtiũ sustinẽt: q̃s τ ignis celi cõmouet: τ ipa tpal' op' p̃ssio more olle ĩtrĩsecꝰ clausas tenet. vl' de naribꝰ eiꝰ ꝓcedere fumus asserit̃: cuiꝰ noxijs ĩspiratiõibꝰ praua ĩ hũanis cordibꝰ cogitatio nascit̃: p̃ quã acies mẽtis obtũdit̃: cuiꝰ fumi vim exp̃mit. cũ subiũgit: Sicut olle suc. τc. Olla enĩ succẽdit̃: cũ mẽs hũana maligni hostꭍ suasionibꝰ instigat̃. Olla aũt feruet cũ iã etiã p̃ cõsensũ ĩ desiderijs praue p̃suasiõis accẽdit̃: τ tot vndas q̃si feruẽdo ꝓijcit: p̃ q̃s neq̃cias vsq; ad ĩteriora opa extẽdit: qd adhuc aptiꝰ exeq̃t̃. k Halitꝰ eiꝰ τc. Quid prunas nisi succẽsas in terrenis ꝯcuspicẽtijs reproboꝝ mẽtes ad illicita ĩflãmãtes appellat. Tãto igit̃ halitu ĩ prunis flat q̃to a visu suggestiõis occulte humanas mẽtes ad illicita ĩflãmat. l Et flãma τc. Flãma oris eiꝰ ẽ ipa ĩstigatio occulte locutiõis. m In collo eiꝰ τc. Collo leuiathan elatiõis extẽsio designat̃: qr ꝯtra deũ se erigẽs cũ simulatiõe sctitatis: etiã tumore potestatꭍ extollit̃. In collo aũt eiꝰ fortitudo demorari dr̃: qr elatiõi illiꝰ etiã subiũcta potẽtia suffragat̃. Nã q̃cq̃d supbe tũc extollit̃: etiã cũ virtute sclaris potẽtie exequit̃: τ qr q̃ puersis moribꝰ amicitijs eiꝰ ĩnotescit priꝰ mẽtis diuitias amittit. Sequit̃: n Et faciẽ eiꝰ τc. Per faciẽ noticia designari solet: leuiathan ergo faciẽ egestas añcedit: qr negligẽtia mẽtes añ tẽptãdo virtutibꝰ spoliat: q̃ eiꝰ insidias is q̃ tẽptat̃ agnoscat: p̃ h̃ ergo qd dictum ẽ: In collo eiꝰ mo. for. virtꝰ violẽtie ostẽdit̃. p̃ h̃ vo qd s̃dit̃: Et faciẽ eiꝰ p̃. τc. fraudis subtilitas d'signat̃. Ul' faciẽ eiꝰ p̃. Quia postq̃ ĩ illo dãnato hoĩe quẽ assumet appareat: a sctã ecclia miraculoꝝ diuitie s̃btrabunt̃. Nã cũ ꝓphetia abscõdit̃ curationũ grã auferet̃. o Membra

carniũ eius

a cõpactũ squamis sese p̃mentibꝰ.
a s qr sibi timet dũ simul increpatur.
b Unã vni cõiũgit̃: τ ne spiraculũ
c q̃dẽ ĩcedit p̃ eas. Una adherebit
alteri: τ tenẽtes se nequaq̃ sepa
a s extrema cõmotio p̃ antichristũ.
b s luces miraculis.
d rabũt̃. Sternutatio eiꝰ splẽdor
a s cuiꝰ sapiẽtes mũdi sũt cõsiliarij. b s ꝓmittẽtes meliora vt serpẽs in paradiso.
e ignis: τ oculi eiꝰ vt palpebre di/
f luculi. De ore eiꝰ lãpades ꝓcedũt
a s p̃ his certior visus caligat ĩ electis.
g sicut tede ignis accẽse. De nari/
a s q̃ τ electoꝝ ocl'os turbat: sʒ nõ excecat.
i bus eiꝰ ꝓcedit fumꝰ: sic olle suc/
k cẽse atq; feruẽtes. Halitꝰ eiꝰ pru
l nas ardere facit: τ flãma de ore
m eiꝰ egredit̃. In collo eiꝰ morabi
n tur fortitudo: τ faciem eiꝰ p̃cedit
a s priꝰ bõa subtrahit vires minuit: τ tũc noticiam sue iniquitatis infundit.
o egestas. Membra carniũ eius

a Cõpactũ squa. τc. τ cõplectẽtibꝰ. squame eĩ ceti magne sũt ad modũ scuti. p̃ h̃ aũt designat̃ multitudo maloꝝ hoim q̃ sũt q̃si q̃dã squame diaboli: τ ꝯnexio eoꝝ ad male agẽdũ. iõ subdit̃: Una vni cõiũgit̃. b Et ne spi. τc. squame enĩ ceti sũt ita ꝯiũcte q̧ vix aer põt inter eas ingredi: τ p̃ h̃ intelligit̃ q̧ mali hoĩeꭍ ita aliq̃ñ sũt ad male agẽdũ ꝯnexi τ obstiati q̧ ñ recipiũt ĩstictũ spũsscti ad bonũ: sm q̧ dr̃. s̃. xxiiij. Ipi fuerũt rebelles τc. c Sternutatio eiꝰ τc. Hic ꝯñr ostẽdit̃ demon terribil' sub siĩtudĩe ceti: ex eiꝰ opatiõe τ p̃mo describit̃ eiꝰ terribil' opatio. τ scdo eius mirabilis ĩpugnatio: ibi: Mittet ꝯtra eũ. Circa primũ sciendũ q̧ sicut in describẽdo dispositionẽ ipsiꝰ ceti ĩcipit a capite: ita sĩr ĩcipit d'scribẽdo eiꝰ operatiões. p̃ncipalior aũt ps capitis est cerebrũ: ex cuiꝰ cõmotione causat̃ sternutatio. iõ dicit: Sternutatio eiꝰ splẽdor ignis: q̃ñ enĩ hõ fortit̃ sternutat: ex cõmotiõe cerebri cõmouent̃ oculi: τ sic ab eis vident̃ q̃si q̃dã scĩtille egredi: τ h̃ tãto magis fit ĩ sternutatiõe ceti: q̃to caput eiꝰ τ cerebrũ sũt maiora. Audiui aũt a q̃dã experto ĩ mari τ hoĩe veridico: q̧ ĩ ripa maris iuxͣ portugaliã fuerit ĩuẽtꝰ cetꝰ de cuiꝰ lingua particulati decisa fuert onerati. xxiiij. muli. ex q̃ satꭍ apparet magnitudo capitis τ cerebri τ etiã oculoꝝ. iõ subdit̃: d Et oculi ei vt palpebre diluculi. oculi eĩ ꝓpt̃ lenitatẽ hñt q̃dã claritatẽ: τ ideo oculi ceti ꝓpter magnitudinẽ videtur a lõge p̃ modũ cuiusdã claritatis diffuse sillis aurore seu diluculo. p̃ sternutationẽ aũt ceti intelligit̃ tẽptatio diaboli ex qua ꝓcedit ignis ire τ ꝯcupiscẽtie: τ per claritatẽ oculoꝝ ꝓsperitas tpaliũ quã diabolꝰ pctõribus repromittit. Cõsequẽter describit̃ effectꝰ oris. cum dicit̃: e De ore eiꝰ lãpades ꝓcedũt sicut tede ignis accẽse. est aũt teda genꝰ ligni lũiaribꝰ apti: τ dicit̃ a tedet p̃ antiphrasim. cetus enĩ habet maximũ calorẽ interiꝰ: q̃ necessariꝰ ẽ ad mouẽdũ tantã molẽ corpis: ẽ etiã animal respirãs sicut delphin: τ ideo de ore eiꝰ egreditur aer multũ calefactꝰ ꝓpter qd igni cõparatur: τ qr nõ solũ respirat p̃ os sʒ etiã p̃ nares. iõ subdit̃: f De naribꝰ eiꝰ ꝓcedit fumꝰ. i. aer calefactꝰ τ adustꝰ. g Sic olle succẽse atq; feruẽtes. sicut enĩ aqua in olla calefit p̃ hoc q̧ ignis apponit̃ olle: ita aer respiratus ĩ pulmone p̃ calorẽ cordis ꝓpe existentẽ. h Halitꝰ eius prunas ardere facit. i. ita magnꝰ est τ calidus q̧ possit accẽdere prunas. τ loquit̃ h̃ de ceto ad modũ sufflatorij magni: quo succendit̃ ignis in magna fornace. i Et flãma de ore eius egredit̃. i. aer tã adustus τ calidꝰ q̧ merito flamme cõparat̃. Per ista aũt p̃dicta intelligit̃ q̧ p̃ tẽptationes diaboli: feruores ire inuidie ac superbie succendunt̃. Consequẽter describit fortitudinem colli q̧ ĩmediate cõiungit̃ capiti. dicens: k In collo eius morabitur fortitudo. In libro. ij. de animalibꝰ dicitur q̧ nullus piscis habet collũ nisi generans: cuiusmodi est cetus: in cuius collo requiritur magna fortitudo ad portandũ pondus tanti capitis: sicut predictũ est: τ ad cõiungendũ ipm reliquo corpori. Et per collũ ceti designantur mali homines per quos diabolus suã maliciã ad alios deriuat. l Et faciem eius precedet egestas. In ceto eĩ ꝓpter magnitudinẽ corporis requirit̃ multum de nutrimento: τ ideo quando vertit faciẽ ad querendum cibũ euacuat illã partẽ maris sibi ꝓpinquam piscibus eos deuorando: τ p̃ hoc designatur q̧ egestas τ carentia virtutũ ex suggestione demonis causat̃. Cõsequenter describit fortitudinẽ aliaꝝ partiũ corporꭍ ceti. dicens: m Mẽbra carniũ eiꝰ coherẽtia sibi. ꝓpter spissitudinẽ membroꝝ τ carniũ: τ p̃ hoc designat̃ q̧ ho

B

C

mines in

carniũ eiꝰ. Carnes leuiathã sunt oẽs reprobi: q̃ ad intellectum spũalis patrie p desideriũ nõ assurgũt. Mẽbra vero carniũ sũt hi q̃ eisdẽ puse agẽtibꝰ ꝛ sese ad iniq̃tatẽ pcedẽtibꝰ ꝯiũgũt: ac si reprobor vnitas bonor vitã tãto durꝰ pmit q̃to se ei p collectiõẽ durior oppõit. Sz q̃d tñ ꝯ hũc dĩna clemẽtia faciat adiũgit: a Coherẽtia. Sz si diuidereẽt vt mare: isrl ad terrã pmiss. trãsiret: vt sic pnitio sũ est si vnitas desit bonis: ita pnitiosiꝰ si nõ desit malis. b Mittet cõ. eũ ꝛc. Appellatiõe fulminũ tremẽde extremi iudicij sententie designant. q: q̃s feriũt in ppetuũ: incẽdũt q̃ ad locũ aliũ nõ ferent: q: igne suo nõ grana sed paleas incendũt. Sed q: leuiathan istũ pena nõ corrigit. Sequit: c Cor eiꝰ indu. Cor antiq̃ hostis vt lapis indurabit: q: nulla vnq̃ conuersiõis penitẽtia mollieẗ. Qui quia solis ictibus eterne vltiõis aptabitur: apte subinfert: d Et stringet q̃si ꝛc. Ad h incꝰ statuit: vt crebris ictibus feriat. Leuiathan ergo vt malleatoris incꝰ stringet: q: inferni vincul coartabit: vt eterni supplicij cõtinua pcussiõe tũdat. Incude alia vasa formantur: h ipa tot ictibꝰ in aliõ vas nõ trãsfertur. e Cũ sublatus fu. ꝛc. Futurũ p pterito posuit. Leuiathan enĩ ab arce beatitudinis cadẽte: in ruina eiꝰ etiã electi angeli expauerũt: vt cũ istũ superbie lapsus eijceret: illos ad robustiꝰ stãdũ timor ipe solidaret: ꝛ purgati sũt: q: isto cũ reprobis legiõibꝰ exeũte electi soli remãserũt: vl si p futuro legat: pdicatores angelos dic. q̃ cũ sublatꝰ fuerit timebũt: q: cũ iudicij turbine rapitur: hij q̃ in corporibꝰ repiri poterunt imẽso terrore cõcussi: etiã supne patrie nũcij ꝯtremiscũt. Et q: i eis hoc pauore excoquit: siq̃ in eis inesse potuit leuiũ rubigo vitior apte subdidit: f Et territi pur. A districto iudice non pñt (q̃ in carne sũt) tãto terrore nõ ꝯcuti: cũ oĩa elemẽta q̃tiũt: sz tũ mẽtes eor spes ppinq̃ regni letificat. Interim ãt q̃d agat. Sequit: g Cũ apphẽ. eũ. Gladij noĩe h loco ira signat. Ille aũt q̃ p abrupta furoris rapit: ñ apprehẽdere gladiũ: h gladio apphẽdi phibet. Leuiathan ĝ q: p assumptũ reprobũ hoĩem i ira omnimode crudelitat effrenat. Apphẽdi a gladio dr: ꝛ neq̃ hasta neq̃ thorax subsistere poterit: q: in antichristũ diabolꝰ veniẽs tãte virtutis apparebit. vt si supnũ adiutoriũ desit: ꝛ pdicãtiũ acumẽ obtũdat ꝛ lõganimitatẽ patiẽtiũ destruat. h Gladiꝰ. i. ille pditꝰ hõ diabolũ suscepit: vl ita ipz q̃ irã i vsũ iusticie sumit: gladiũ tenet cui ira dñat: ꝛ p abrupta rapit ꝛ ab ea apphẽdit. i Reputabit enĩ q̃si ꝛc. Qõ supiꝰ hastã dixit h inferiꝰ ferri appellatiõe replicauit: ꝛ qõ supiꝰ thoracem h es. Ferre nãq̃ acuit vt aduersariꝰ vulneret: es aũt rubigine pene nulla cõsumit. Ferro ĝ pdicatiõis iacula: ere aũt lõganimitat ꝯstãtia designat. Ferrũ ĝ velut. p. e. q: diuĩa grã ptegat: ꝛ pdicantiũ vires velut paleas neq̃cie sue igne ꝯsumit: ꝛ patiẽtiũ cõstantiã q̃si lignũ putridũ i puluerẽ redigit. Sed q̃to magꝰ erigit tãto magis cõtra eũ scti se accigũt: qõ tũc in reprobis nõ pficiat sagitta veritatis: subdit: h ipi scti ꝯtẽnunt: ꝛ h est. In stipulã: sed q̃d mir si vires hominũ despicit: q̃ et supni iudicij tormẽta ꝯtẽnit: ꝛ h est: q̃si stipulã. k Nõ fugabit eũ ꝛc. Sagittas verba pdicator accipit. Et est sensus: A reprobor cordibꝰ eũ sagitta pdicatoris nõ excutit: q: q̃sq̃s ab illo apphendit vba iã pdicantiũ audire cõtẽnit. l In stipulã ver. Per fundã ecclesia figuratur. Fũda nãq̃ dũ in gyr mittit: sic de illa lapides exeũt: q̃bꝰ aduersarior pectora feriant: ita ecclia dũ volubilitate tẽpor p tribulationũ circũitũ ducit: fortes ex illa viri pdeunt: q̃bꝰ q̃si lapidis ictibꝰ iniquor corda tũdũt. Leuiathan itaq̃ q: dãnato illo hoĩe assũpto q̃slibet fortes ecclie velut ĩfirmos despicit: in stipulã versi sũt ei lapides fũde. m Quasi sti. esti. Quia per malleũ desup veniẽtẽ: celestis põdꝰ pcussionis exprimitur. quid est ꝙ leuiathan malleũ despicit: nisi ꝙ supne animaduersiõis ictꝰ formidare ꝯtẽnit? Et quasi stipulam: q: ad iuste ire se põdera velut ꝯtra leuissimos terrores parat. n Et deridebit vi. Hastã vibrare ẽ eternã ei mortẽ ex districta animaduersione pparare. Sz vibrãtẽ hastã deridet: q: q̃cq̃d graue ꝛ q̃cq̃d horribile puidet pati nõ metuit. Sz quo se eterna tormẽta euadere nõ posse cõspicit: eo in exercẽda neq̃cia durior assurgit. vñ fit qõ sequit: o Sub ipõ erũt. Per solis radios acumĩa sapiẽtiũ demõstrat. Et est sensus: Hi q̃ intra eccliam p acumĩa sa-

pietie quasi

a coherẽtia sibi. Mittet cõtra eum
a ſ sed ne inde terreamur subdit:
b fulmĩa: ꝛ ad locũ aliũ nõ ferent.
c Cor eius indurabit tanq̃ lapis:
d ꝛ stringet quasi malleatoris incus.
ſ apparuit angelis. i. pdicatoribꝰ: qõ ex sequẽti pcipit: subdit eni: pdicatũ est gentibꝰ.
e Cum sublatꝰ fuerit timebũt an-
f g geli: ꝛ territi purgabunt. Cũ ap-
h phẽderit eũ gladiꝰ: subsistere nõ
poterit: neq̃ hasta neq̃ thorax.
i Reputabit ei quasi paleas ferrũ:
k ꝛ quasi lignũ putridũ es. Nõ fu-
l gabit eũ vir sagittarius: in stipu-
m lã versi sũt ei lapides fũde. Qua-
n si stipulã estimabit malleũ: et de-
o ridebit vibrantẽ hastã. Sub ipo

mines iniqui sũt mẽbra diaboli ad malefaciendũ ad inuicẽ sũt colligati. a Mittet ꝯtra eũ. Hic ꝯñr describit ipugnatio demõis sub methaphora ceti. ꝛ primo a deo qui eum deijcit. secũdo a creatura quã despicit. ibi: Cũ apphẽderit. Circa primũ dicit: Mittet cõtra eũ fulmina. s. diꝰ a quo fulmĩa tanq̃ sagitte mittunt: fulmĩa autem frequent cadũt in mari ꝛ naues obruunt. ꝛ eodẽ modo cetũ frequẽtiꝰ pcutiũt q̃ alios pisces pter magnitudinẽ sui corpis. b Et ad locũ aliũ nõ ferẽt. p qõ designat certitudo diuine puidẽtie: sicut de sapiẽte sagittatore dicit: ꝙ eiꝰ sagitta nõ fert ad aliũ locũ nisi intẽtiõis sue: p hec fulmina itelligit sentẽtia diuĩa dãnationis demonis q̃ nõ fert alibi. q: cedit ad dei gl'iam ꝛ sanctor: ꝛ tãtũmodo nocet demoni ꝛ malis hoĩbꝰ q̃ sũt mẽbra eius. ꝛ ꝙ hoc de demone specialiter intelligatur: p h patet qõ subdit: c Cor eiꝰ indurabit ꝛc. in quo designatur obstinatio demõis qui nõ flectit ad bonũ ex aliqua pcussiõe diuine vltiõis. d Cũ sublatꝰ fuerit timebũt angeli. iste timor nõ ẽ aliud q̃ admiratio ãgelor sctõr de diuĩa virtute ꝛ iusticia in deiectiõe ꝛ punitiõe demonis q̃ parti facta est a pncipio sui casus: ꝛ cõsũmabit in futuro iudicio: qñ cũ peccatoribꝰ dãnatis detrudet in inferno: nec põt talis admiratio angelor itelligi de pcussiõe seu iterfectione ceti a deo: q: omnis res corporalis parua et modice reputationis est: ꝛ q̃si nulla respectu angeli: propter quod in eo non cadit admiratio de deiectione rei corporalis: et maxime intellectu carẽtis cuiusmodi est cetus. e Et territi purgabuntur. Hm ꝙ dicit Dionisyus. licet in angelis non sit purgatio ab imundicia: tamen est ibi purgatio a nescientia inq̃tum per illuminationes diuinas seu effectus eius mirabiles immediate ab eo procedentes angeli sancti aliqua cognoscunt que prius nesciebant: et hoc modo angeli in deiectione demonis de celo empyrreo fuerunt purgati a quadaz nescientia videntes diuinam virtutem et iusticiam in effectu quã prius non viderant. idem eodem modo erit in detrusione demonis in inferno cum damnatis in extremo iudicio. Fuerunt etiam sancti angeli in casu demonum purgati ab eorum societate: ꝛ in extremo iudicia per totalem separationem plenius purgabuntur. f Cum apprehenderit euz gladius subsistere nõ po. Hic ꝯsequent describit ipugnatio diaboli sub noĩe ceti: ꝛ h ab homine quẽ despicit. ꝛ hoc est quod dicit: Cũ apprehẽderit eũ gladiꝰ ꝛc. in quo primo ostendit ꝙ non timet inuasionem de pximo: quia q̃tumcunq̃ homo sit armatus ad inuadendum: vt gladio et hasta. ꝛ ad sustinendũ thorace et similibus: tamen nullo modo poterit stare coram eo si aduertat: ideo subditur: g Reputabit enim quasi paleas ferruz et quasi lignum putridum es. quia ferrũ gladij vel lignũ lancee non poterũt ei nocere: sicut nec palee proiecte contra hominem nocent sibi: ꝛ sicut cetus non timet inuasionẽ de propinquo: ita nec etiam de longinquo. ideo subdit: h Nõ fugabit eum vir sagittarius. timore sagittarũ contra eũ proiectarum. Sciendũ tamẽ ꝙ licet talia non timeat: tñ ex protectione spiculorum de longinquo que non aduertit: nec p ꝯsequens timet: vulneratur et tandẽ morit: ꝛ sic mortuus ad litꝰ maris pijcit. sic dictũ ẽ. s. ca. ij. i In stipulã versi sũt ei lapides fũde. habet enĩ tãtã pinguedinẽ exteriꝰ ꝛ cutis duricie ꝙ lapides sic piecti nõ nocerent ei. k Quasi stipulã ꝛc. nõ ei potest aliq̃s tãtũ appropinquare sibi ꝙ cũ malleo vel cũ hasta possit eũ pcutere: nisi quãdo ipingẽs ad terrã non põt se mouere: vt dictũ ẽ ca. pcedẽti. p pdicta intelligit ꝙ diabolꝰ q̃ p cetũ intelligit nõ timet inuasionẽ hominis de propinquo vel de longinquo: quia nulla res corporalis potest ei nocere: nisi inq̃tũ est instrumẽtũ diuie iusticie: sicut est ignis infernalis q̃ est icorporeꝰ: ꝛ tamẽ ipz affligit: sic aũt cetꝰ virtute humana nõ potest superari: vt predictuz est: sic nec etiaz aliquibus speciosis allici vt se subijciat ei. ideo subditur: l Sub ipso erunt radij solis. id est res q̃tũcunq̃ pulchre nihil reputabunt ab eo: nec etiam q̃tumcunq̃ preciose, ideo subditur:

Sternet sibi

pientie quasi radios lucis videbant aspergere: et p auctoritatẽ rectitudis desup resplẽdere potestati leuiathan ꝛ puersitate opis ꝛ blãdimẽto adulatiõis se inclinãt: dũ se terrenis prãtibꝰ praue agẽtibus subijciunt. Lucẽ ĝ celi pedibꝰ suis substernit dũ imoderato acumie: sapiẽtes praua sẽtiũt i scripturis: vl aliq̃ mõ ei sbdũtur: a Sternet sibi aur ꝛc. Hoc loco aur claritas sanctitatis accipit. Lutuz vl terrenar rer auaricia: vel pravar cõtagia doctrinarũ: vel sordes carnaliũ voluptatũ. Multos enim q̃ intra ecclesiã fulgore iusticie splẽdere videbant: vel terrenarũ rerũ ꝯcupiscẽtia: vl errãtis doctrine cõtagio: vl carnalibꝰ sibi voluptatibꝰ subijcit: ꝛ sic aur sibi quasi lutũ sternit. Sed si h agit i eos q̃s clarosaliq̃ virtꝰ oñdit: q̃d õ se manifeste malꝰ facturꝰ est. Sequit: b Feruescere fa. ꝛc. Per mare vita sclariũ: p pfundũ alte ꝛ abdite eor cogitatiões exprĩmũtur. Qõ pfũduz mare leuiathã q̃si ollã feruescere facit (q: psecutiõis extreme tpe) ꝯtra electorũ vitã studet aĩos reprobor p flãmã crudelitat excitare: q: vero pestifero errore psuasi: sic in istis famulant antichristo vt tũc veriꝰ pbere se estiment obsequiũ xpo. Sequit: c Et ponet q̃si ꝛc. Unguẽta cũ bulliũt flagrãtia suauitat rddũt. Quia ĝ leuiathã ita seducit corda reprobor: vt q̃cq̃d agũt ex iniq̃tate pfidie p veritate recte fidei se agere suspicẽt: q̃si eis bñ olet id qõ zelo religiõis exercẽt. Et ponet. tãto atrociores sũt q̃to meliꝰ agẽ sibi videt. vñ ad augmẽtũ illusiõis sig̃ eos sequũtur. d Post eũ lu. ꝛc. Semita pꝰ leuiathã lucet q: q̃r corda penetrat eor opa pdigijs illustrat. vñ i euãgelio: Surgẽt pseudo xpi ꝛ pseudo pphe: ꝛ dabũt sig̃ magna ꝛ pdigia. e Estiabit abys. Abyssus p iudicio. senectꝰ p finis pinq̃tate ponit. Leuiathã itaq̃ estiabit abyssũ q̃si senescẽtez: q: reprobor corda sic fatuat: vt suspitionez eis de vẽturo iudicio qõ q̃si finiat ifũdat. Abyssũ nanq̃ senescere estimat: q̃ termiari q̃nq̃ in supplicijs supnã aĩaduersionẽ putat. f Nõ ẽ sup ter. ꝛc. Post vim ꝛ fraudes imanitatẽ virtut eiꝰ breuiter subdit: Ptãs etꝰ sup terrã eminẽtior cũct phibetur: q: ꝛ si actiõis sue merito ifra hoĩes cecidit: oẽ tñ hũanũ genꝰ nature angelice ꝯditiõe trãscẽdit: ꝛ si beatitudinẽ pdidit: magnitudinẽ nature non amisit: q: oĩa hũana supat: ꝛ si merit sctõr sbiacet: ĝ q̃ altior ẽ diaboli natura maior ẽ vicẽdi hoĩ gl'ia. g Qui factꝰ ẽ ꝛc. Sic q̃dẽ p naturã factꝰ ẽ: vt ꝯditorẽ suũ caste timẽ debuissz: h sua puersitate talis factꝰ ẽ vt nullũ timeret. Ei q̃ppe a q̃ ꝯditus fuerat subditꝰ eẽ despexit cuiꝰ adhuc supbia describit. h Oĩe subli. vi. i. cũctos velut infra se positos q̃si õ sublimi respicit: q: p itẽtionẽ ꝯtra auctorẽ nitit: estiare sibi quemlibet similem dedignat. Appetitũ ei celsitudis vtit i rigorẽ mẽt vt sit iã isensibil: ꝛ ẽ remediũ supbo: vt qõ ñ põt trãsgredi despiciat. Qõ etiã mẽbris eiꝰ ꝯgruit: q: omnes p tũorẽ cordis elati: cũctos q̃s cernũt supbie fastu despiciũt. i Ipe ẽ rex su. ꝛc. Post multa oñdit. vñ oĩa. Iste ẽ titulꝰ diaboli: sic hũilitas xpi: q̃ signo vtriusq̃ exercitꝰ secernit. Supbiã idcirco dñs fini sue locutiõis iseruit: vt cũ pꝰ mala oĩa leuiathã istiꝰ supbiã dicẽt q̃d eẽt malꝰ oĩbꝰ deteriꝰ indicaret. ꝛ p h ꝙ i imo põit vitior radix eẽ mõstratur. Sic ei iferiꝰ radix tegit: h ab illa rami exteriꝰ pãdũt: ita se supbia itrinsecꝰ celat: inde fiũt apta mala.

Rũdens aũt

a ſ qõ et bonis pficit. b ſ nũc ministerio ꝛ tũc aperte.
a erũt rãdij solis: ꝛ sternet sibi au-
a ſ nõ fuit corã deo virtꝰ: ꝛ si corã hoĩbꝰ.
b rum quasi lutũ. Feruescere faci-
c et quasi ollã profundũ maris: et
ponet quasi cum vnguenta bul-
a ſ q̃ trãsit: admiratione ex miraculis relinquit
d e liũt. Post eũ lucebit semita: esti-
a ſ quos nõ sic capit aliter inuadit vt nõ dubitẽt herere voluptatibꝰ: q: finẽ haber supplicia.
mabit abyssũ quasi senescentez.
f Non est sup terrã potestas q̃ cõ-
a ſ suo vitio liber ꝛ effrenatꝰ. b ſ nec deũ nec qui passurus est.
g paretur ei: qui factꝰ est vt nullũ
h timeret. Omne sublime videt:
i ipse est rex sup vniuersos filios
superbie.

a Sternet sibi aur ꝛc. i. nihil reputabit. p h designat ꝙ diabolus nullis rebus sensibilibꝰ q̃tũcunq̃ pciosis vl pulchris allicit vt subijciat se homini: licet aliq̃ñ h fingat vt sibi hoĩem alliciat in culpa: ꝛ tñ pena ppetua. b Feruescere facit quasi ollã: q: p magnitudinẽ corpis cetꝰ fac magnaz cõmotionẽ mar: ex q̃ cõmotiõe generat magna spuma i supficie. iõ subditur: c Et ponet q̃si cũ vnguẽta bulliũt. q̃ bulliendo spumã superiꝰ faciũt ex aere incluso. p h aũt intelligit ꝙ diabolꝰ cõcitat turbatiões i h mũdo. d Post eũ lucebit semita. sicut enĩ naues trãseũtes dimittũt vestigiũ sui trãsitꝰ p aliqõ tps: sic etiã cetus pter magnitudinẽ sui corpis dimittit post se magnũ ꝛ longũ vestigiũ trãsitꝰ sui: p qõ designatur ꝙ turbatiões a diabolo cõcitate in hoc mũdo nõ cito sedant: h habẽt aliq̃ñ magnũ tpis tractũ. e Estimabit abyssũ. i. mare oceanũ. f Quasi senescentẽ. i. ipotentẽ ad ipm absorbendũ: qõ enĩ antiquat ꝛ senescit pe iteritũ est: vt habet Heb. viij. ꝛ p ꝯñs est debilis virtut. p h itelligit demõ q̃ pter dãnationẽ suã nõ dimittit niti ꝯtra deuz q̃si sua pena esset terminãda. g Nõ est sup terrã ptãs q̃ cõparet ei. aĩalia aũt maria maiora sũt sat q̃ terrestria: vt dicit Pliniꝰ. cuius cãm assignat humiditatis abũdantiã: q̃ mẽbra corpor extendit: vnde in regionibꝰ humidis sũt hoĩes maiores q̃ in siccis: ꝛ ideo si in mari nulla est creatura et equiparet ceto in fortitudie. multo minus inuenitur in terra. ꝛ per hoc designatur ꝙ potestas demonis maior est q̃ potestas cuiuslibet corporalis creature. ideo subditur: h Qui fa. est vt nullũ ti. habet. n. demõ ex ꝯditiõe nature sue q̃ in eo remansit integra ꝙ sit superior oĩi corporali creatura: ꝛ sic nõ timeat eã. vnde subdit: i Omne sublime videt. q: p supbiã semp nitit aggredi maiora: pter qõ subdit: k Ipse est rex sup oẽs filios supbie. i. excedit oẽs alios in supbia. ꝛ p h hoc patet ꝙ ea q̃ dicta sũt de ceto intelligunt pncipalit de demone q̃ est principiũ supbie. Ca. XLI

Moraliter.

† Nõ quasi crudelis suscitabo eũ. Quoniam posset aliq̃s iputare deo ad crudelitatẽ ꝙ cõcessit demoni tãtã potestatẽ: ideo remouet hoc dubiũ. † Nõ quasi crudel ꝛc. Et subdit rõ: † Quis enĩ põt resistere vultui meo. q. d. illa ptãte nõ vtit nisi q̃tuz pmitto. † Quis autẽ dedit mihi ꝛc. quasi diceret nulli teneor: pter quod in dicta pmissione duriciã nõ ago. † Quis reuelabit faciez indumenti eius. id est fraudulentiã ipsius. quasi diceret: ego in fine tẽptationis sue dicendo: vade sathana. Matth. iiij. † Et in mediũ ori eiꝰ quid intrauit. ipe christus q̃ superiorẽ inferni partẽ igrediẽs ipam spoliauit. † Per gyrũ dentiũ eius terror. principalis demonis dentes sunt eiꝰ satellites ad deuorationẽ peccãtiũ sibi deseruientes. † Corpus illius quasi scuta fusilia ꝛc. corpus diaboli sũt omnes iniqui quor hic obstinatio designatur: cũ corpus eiꝰ cõpactũ squamis sese prementibꝰ dicitur. † Una alteri adherebit ꝛc. Nam ad faciendũ malũ fortiter colligant. † Sternutatio eius splendor ignis. Per sternutationẽ demonis intelligit tẽptatio fortis excitans ignẽ ꝯcupiscentie multiplicis. † Oculi eius vt palpebre diluculi. Per oculos eius designant reuelatiões false quas tanq̃ veras recipiũt pphete diaboli. ꝛ hoc significatur p palpebras diluculi. † De ore eius lampades pcedunt ꝛc. Os demõis sunt falsi pphete per quos loquit doctrinã pestiferã accendentẽ ignẽ cõcupiscentie: ꝛ disponẽtem ad ignẽ gehenne. † In collo eius morabit fortitudo ꝛc. Per collum quod coniungit mẽbra capiti: significantur principes peruersi: q̃ per potentiam suã cogunt inferiores seruire per idolatriam demoni. sicut fecit antiochus nobilis et similes ei. † Et faciẽ illiꝰ precedet egestas. nam prius mentẽ hominis virtutibus euacuat q̃ ipsam plene possideat. † Mẽbra carniũ eiꝰ coherẽtia sibi. nã reprobi q̃ sunt eiꝰ mẽbra ad male agẽduz sunt ad inuicẽ colligati. † Mittet ꝯtra eũ fulmina. i. inferni tormẽta. † Et ad locũ aliũ nõ ferent. q: sole palee ibi cõburent. † Cor eiꝰ indurabit tanq̃ lapis. q: nõ emollit sed magis indurat tormẽtis. † Cũ sublatus fuerit. peracto iudicio et retrusus in inferno. † Timebũt angeli. i. sancti: iste tñ timor erit tm̃ admirationis diuine iusticie i diabolo ꝛ eius membris. † Et territi purgabunt. nõ ab imundicia: h a nescientia. naz tũc experimentalit aliqua cognoscent q̃ priꝰ hoc modo nõ cognoscebãt. † Cũ apphenderit eũ ꝛc. Hic agit de ipugnatiõe demõis ab hoĩe quã cõtẽnit q̃uis sit armatꝰ gladio: thorace: hasta: arcu: fũda ꝛ malleo: vt ꝯñr ponit in textu ꝛ satis patet: ꝛ per hoc ostẽdit ꝙ nulla re corporali leditur vel terretur: nisi inq̃tum est est instrumentũ iusticie diuine: sic enĩ ab igne patit corporali. Per hoc aũt moraliter significat ꝙ peccator obstinatꝰ est quasi quidã diabolus: quãdo nullo timore a peccator actibꝰ refrenatur. Ponunt autẽ hic quinq̃ genera armorũ ad inuadẽdũ: scz gladiꝰ: hasta: arcus vel sagitta: funda ꝛ malleus: inter q̃ tria feriũt de pe. s. gladiꝰ hasta ꝛ malleꝰ. p gladiũ q̃ scindit põt intelligi excõmunicatio: p quã abscinditur petõr a fideliũ cõmunione: pter qõ vocat gladiꝰ ecclie. p hastam

m 3 que pforat

q̄ p̄fozat ⁊ impellit intelligi potest recluſo in carcere. p malleum qui caſſat⁹ cōfiger alie corpales penevt verberatio q̄ſtionatior⁊ hmōi. Alia vero duo armoꝝ genera. ſ. arc⁹ ⁊ fūda p̄cutiūt a lōge: ꝑt̄ qō p ipa ſignificari p̄ūt terroꝝ finalis iudicij ⁊ horroꝝ infernalis ſupplicij. pctoꝝ aūt obſtiat⁹ iſtoꝝ timore nō refrenat ab actu culpe. ¶ Prouerb. xviij. Impi⁹ cū i pfūdū pctoꝝ venerit cōtēnit. ¶ Sub ipo erūt radij ſolis. Cōtēnit enī ſacras ſcripturas a pctō reuocātes q̄ ſunt q̄dā veri ſolis irradiatiōes. ¶ Sternet ſibi aurū q̄ſi lutū. qz cōtēnit ſctōrū exēpla q̄ ſunt aut̄ examinatū. ¶ Feruescere faciet quaſi ollā. pfundū maris. p. qō intelligit cor impij. pfundatū in vitijs: qz impi⁹ q̄tū p̄ cupiscitat ad peiora. Eſa. lvij. Impij q̄ſi mare feruēs qō quiescere nō p̄ōt. ¶ Poſt eū lucebit ſemita. id eſt poſt ipm notabiliter apparebūt malozū ſuoꝝ veſtigia. ¶ Eſtimabit ab yſſū quaſi ſeneſcētē. ¶ Nā facto videre contemnere ab yſſum diuine ſapiētie tanq̄ ſuas nequicias ignorantē ⁊ ad puniendū ipotentē: ⁊ qm̄ b malicia ꝓcedit a demone: ꝓpter hoc de ipſo ꝓcluditur in fine. ¶ Non eſt ſup terram poteſtas. ſcz in rebus corpozalibus. ¶ Que ei compararetur. vt patet ex ſuprad̄ictis in hoc capitulo: ⁊ hanc poteſtatem ad malū applicat ꝟtum p̄ōt. ¶ Qui factus eſt vt nullū timeret. Nō eſt aūt fact⁹ talis a deo: ſ̄ ex defectu ꝓprio. ¶ Omne ſublime videt. ad ꝓſequendū ſi poſſet. ¶ Ipſe eſt rex ſup omnes filios ſupbie. nā ſupbi ſunt de familia eius et ſub ipſius poteſtate.

In ca. xlj. vbi dz in poſtil. Non q̄ſi crudelis. Poſtq̄ oſtendit demonē ab homine inſuperabilē.

Additio. j. Qō dicit hic: Nō quaſi crudelis exitabo eū. videt alludere ad id qō. ſ. Iob xxx. ca. ad deū clamās dicebat: Mutat⁹ es mihi in crudelē. ad cuius declarationē ⁊ cōtinuationē ad p̄cedētia ⁊ ſequētia cōſiderandū eſt: q licet de⁹ in p̄cedentibus oſtēderat ipſi Iob q de ꝓuidentia diuīa circa act⁹ hūanos nō erat cā ab hoīe omnino querēda: put dictū fuit. ſ. xxxviij. ca. i additiōe. nihilominus tñ ꝓdecēdēs fragilitati ipſi⁹ Iob: q̄ vehemēt desiderabat ſcire rōnes ſeu cauſas medias ſue flagellatiōis: vt patz ſupza in p̄ūb⁹ loc⁹: voluit innuere ſibi ī b loco q ꝓceſſus ſue flagellatiōis ī cepit ab ipo ſathan: vt ptz. ſ. ij. ca. q̄ p beemoth ⁊ leuiathā ī b loco figurat⁹: ⁊ qz de b videret q Iob poſſit magis miſerabiliē ꝓclamare: eo q de⁹ poſſet eum affligere aliꝫs modis p̄ter crudelitatē ipſi⁹ ſathan: iō de⁹ ſatisfecit ſibi p b q in cōflictu ſeu bello qō habuit cū ipo ſathan: deo adiuuante nō fuerat ipe Iob cōuict⁹: cū tñ ptās ſathan īcōparabiliē excedat ptātē ipſi⁹ Iob: put infra codē ca. Nō ē ptās ſup terram q̄ cōpareē ei: ⁊ de b dicit: Memēto belli nec vltra addas loq̄. q. d. Bellū qō habuiſti cū beemoth ſeu leuiathā ſp debes habere in memoria: eo q nō potuiſſes ab eo euadere. ꝓpia poteſtate niſi ſolū diuīa. vñ: nec vltra addas loq̄. ſ. locutiōes q̄rulōſas: ⁊ qz forte Iob ex memoria talis belli p̄teriti ſcideret ī timorē magnū: ne forte iterū eū affligeret: iō p̄nūciat ei ſecuritatem dicēs: Ecce ſpes ei⁹. ſ. ſathan: q̄ ſperabat ſubuertere Iob ad hoc: vt faceret eū ī facie dñi blaſphemare. ſ. ij. ca. Fruſtrabitur qz nō eſt ꝓſecut⁹ intētū: ⁊ videbit⁹ cūctis p̄cipitabit: q̄ poſt ꝓſolationē Iob videbit⁹ cūctis fratrib⁹ ⁊ cognat⁹: hmōi ſpes ſathan fruſtrata fuit ſeu p̄cipitata. Sed qz adhuc poſſet quis dicere: q afflictio Iob p tā ferocissimā creaturaꝫ videret ad crudelitatē ptinere: eo modo q Iob dicebat vbi ſupza. Mutat⁹ es mihi in crudelē. iō ſ̄dit: Nō q̄ſi crudelis. ſ. vt dicebas: ſuſcitabo eū. q. d. cuius rō eſt: nā de⁹ nō p̄mittit ſathan tēptare ſeu affligere ipm Iob q̄tū poſſet ſeu vellet: b enī eſſet crudelitas: ſed deus limitauit potentiā ſuā. dicēs: Nerūtamē aīaz eius ſerua in q̄ de⁹ reſeruauit in p̄miſſione afflictiōis ipſi⁹ Iob p̄tātez ſuperādi ipm: vt ibidē in additiōe fuit expoſitū: ⁊ qz ſita reſeruatio nō poterat frāgi ab ipo ſathan. ideo ſubdit: Quis enim reſiſtere poteſt vultui meo. Ratio aūt quare nullus poſſit reſiſtere. ſ̄dit: Et quis ante dedit mihi vt reddā ei. q. d. ptās ſua non eſt a ſeipo ſ̄ a me. ⁊ ideo ſubdit: Omnis que ſub celo ſunt mea ſūt. ⁊ qz forte diceret q̄s q nō eſſet dāda talis ptās creature tā crudeli: qz poſtq̄ haberet talē poteſtatē verba cōminatoria ſeu deprecatoria poſſet vti poteſtate ſua ad libitū: ſiē ꝓſuetuit fieri inf hoīes q̄ poſtq̄ recipiūt ptātē a ſupioꝛib⁹: eam retinēt p̄dictis modis etiā ſupioze nolēte. iō ſubdit: Nō parcaz ei verbis potētibus: ⁊ ad depcandū cōpoſitis. ſ. vt pmittā eum vti poteſtate ſua vt vellet. ⁊ loquit moze humano ſeu poetico. put in hoc libro frequent tales locutiōes occurrūt: deo enim nō p̄tinēt talia. ꝓpzie loquēdo. ⁊ ſequit: Quis reuelabit faciem indumēti ei⁹. in quo. ꝓſequit. ꝓpoſitū de cōditiōib⁹ demonis ſub ſpecie ecti. Et exponat⁹ rotū vt in poſtilla vſq̄ ibi: Cū ſublat⁹ fuerit ⁊c.

In eo. ca. xlj. vbi dz ī poſtil. Cū ſblat⁹ fuerit time. ange. ⁊c.

Additio. ij. Abi trāſlatio nr̄a habz: Cū ſublat⁹ fuerit timebūt angeli. in hebreo hz: Ex ſublatiōe ſua timebūt dñ. qō intelligit de viris iuſt⁹: de q̄b⁹ ipe. Ixxxj. Ego dixi dij eſt⁹. cui⁹ ſēſus ē: nā qz ſtati. ſ. dixerat: qō diabolus ē ſic obſtinat⁹ in malo q nullo mō flectit ad bonū: de q̄ dicit: Coz ei⁹ īdurabit⁹ q̄ſi lapis. Pōt q̄s q̄rere q vtilitas ſuit in ꝓductiōe tal⁹ creature cui⁹ opa ⁊ membza oīno ſūt mala: nec ipe ad bonū eſt flexibil⁹. ad hmōi tacitā q̄ſtionē videt dñs rūdere ſic: q̄ caſus diaboli ſeu ei⁹ ſublatio ē valde vtil⁹. generat enī ſeu auget in viris iuſt⁹ timorē dei: videtes enī q creatura rōnalis ī tāta puritate creata p abuſū libertatis arbitrij in ꝑſa ē ī tā magnā ruinā nō īmerito q̄tūcūqz ſint ꝓfecti: angeli eis timoꝛe deficiāt eo mō q̄. ſ. ca. iij. dz: In angel⁹ ſuis inēnt p̄zuitatē: q̄tomag⁹ hītates domos luteas ⁊c. ō b dic⁹: Ex ſublatiōe ſua timebūt dij. ſ. iuſti viri: q̄ q̄dē timoꝛ dei ſ̄telligēd⁹ eſt filial⁹. de q̄ Hzego. in. j. Moza. Qui timet deū nihil negligit: ſi mere deū ē nulla q̄ facīēda fuit bona p̄terire: q̄ q̄dē iuſti tēptationib⁹ demonū territi ſepe purgabunt⁹ ab īmūdicia. vñ Augusti. ſup p̄s. xliij. Vita nr̄a in hac peregrinatiōe nō p̄ōt eſſe ſine peccato: nec ꝓficere ſine tēptatiōe: qz ꝓfect⁹ noſter p tēptationē nr̄am fit: nec ſibi q̄ſq̄ inoteſcit niſi tēptat⁹: nec p̄ōt coronari niſi vicerit: nec poteſt vincere niſi certauerit: nec p̄ōt certare niſi inimicū ⁊ tēptatiōes habuerit. hec ille: ⁊ iſto mō iuſti tētationib⁹ demonū territi ſepe purgabunt ab īmūdicia. vñ Augusti. ſup p̄s. xliij. Vita nr̄a in hac peregrinatiōe nō p̄ōt eſſe ſine peccato: nec ꝓficere ſine tēptatiōe: qz ꝓfect⁹ noſter p tēptationē nr̄am fit: nec ſibi q̄ſq̄ inoteſcit niſi tēptat⁹: nec p̄ōt coronari niſi vicerit: nec poteſt vincere niſi certauerit: nec p̄ōt certare niſi inimicū ⁊ tēptatiōes habuerit. hec ille: ⁊ iſto mō iuſti tēptationib⁹ demonū territi ſepe purgabunt⁹

sola iussione: aduersis ex sola deuotiōe militemus: vt moyses de suo nihil habet: q͛ precibus remittit ne israeli pferat. Paul9 aduersa etiaz ex suo voto ducit. a Et addidit dn̄s ꝛc. Quia p pietatē benigni iudicis tēptatiōis nr̄e dispēdiū vincūt suffragia cōsolationū: min9 eū tēptat pbatio q̄ remuneratio cōsolat. b Venerūt aūt ꝛc. Tūc ergo ad xp̄m fratres ac sorores accedūt: qn̄ ex ea plebe q̄ ei p cognationē iūcta est: vel q̄ fortes futuri sūt velut fratres: vel infirmi velut sorores ad deū p cognitionē fidei deuota gratulatiōe ꝯcurrūt: tūc in domo ei9 panē comederūt cū postposita obseruatiōe littere in ecclīa mystici eloquij q̄si fructus medulla pascunt. c Et cūcti ꝛc. Nā nasciturū xp̄m null9 q̄ plene didicit legē ignorauit. Vn̄ ꝛ herodi rn̄dēt in bethleē iude. d Comederūt cū eo ꝛc. In cōmestione panis charitas: ꝛ in cōmotiōe capitis ammiratio designat. e Et mouerūt sup eū cu. In hoc loco caput mouere ē insensibilitatē mētis excutere: ꝛ ad cognitionē fidei crudelitatis passib9 ꝓpinquare. f Et cōsolati sūt. Percussū merore ꝯsolari: est ei post pcussionē de venia ꝯgaudere. Nā q̄to q̄sq cernit de restituta salute ꝓximi hilarescere: tāto se idicat d ablata doluisse. Cōsolant xp̄m: ꝯsolant ecclīam q̄ ab infidelitate resipiscūt: ꝛ prauitatē p quaz repugnauerāt deserūt. In flagello aūt ꝯsolari noluert: q͛ passiōis ei9 tpe hebrei deū credē desperert. vn̄ Psal. Cōsolātē me q̄siui ꝛ nō īueni. In fine ḡ hebrei credētes ꝯueniūt: ꝛ repēptori ī potētia diuitatis q̄si sano iob oblationū suarū vota psoluunt. g Et dederūt ꝛc. Per ouē inocētia: p inaurē obedītia. i. audit9 hūilitatis grā ornatus exprimit. Et licet hec iuxta historiā veraciter dicta sint: tn̄ sub typo gesta sūt sācte ecclīe. Que ꝛ si multos nūc pcussiōe tēptatiōis amittit: in fine tn̄ duplicia recipit: qn̄ susceptis gentib9 ad fidē etiā iudea ꝯsentit. Notādū xō ē q̄ hoc loco cū inaure ouis: cū oue inauris offert q͛ in nocuis mētib9 ornamentū obedītie iungit. dn̄o attestāte: Oues mee vocē meā audiūt. Beato ergo iob nemo inaurē sine oue: nemo aūt ouē sine inaure obtulit: q͛ redēptori nr̄o nō obedit: q̄ inocēs nō est: ꝛ īnocēs esse nō pōt q̄ obedire ꝯtēnit. Quia vero ipa obedītia non metu s charitate obseruāda est. Aureā inaurē obtulisse phibent: vt ī ea q̄ exhibeat obedītia charitas fulgeat: q̄ virtutes oēs q̄si aurū cetera metalla trāscēdit. Sed q͛ nulla esse obedītia vera: nulla inocētia in hereticorū diuisiōib9 esse pōt: offerūt ouē: sed vnā. i. ad sctām ecclīam cū innocentia ꝛ obedītia veniētes eā mentē deferāt quā sectarū scismata nō diuidāt. Et q͛ ad h̄ cōuiuiū helia vocāte iudei ī fine vberi9 vēturi sūt cū munerib9. subdit: h Dn̄s aūt be. ꝛc. Magis nouissimis iob q̄ pncipio benedicit: q͛ q̄tū ad israelitici ppl̄i susceptionē ptinet vrgente fine seculi dolorē sctē ecclīe dn̄s animarū multiplici collectiōe cōsolat. i Magis q̄ pnci. ꝛc. Adhuc multiplicabunt in senecta vberi: q͛ cuz vita differt ad meli9 fortitudo pducit: ꝛ p augmētū tēporū crescūt lucta meritorū. k Et facta sūt ei qua. mi. ouiū. Agnoscam9 ī ouib9 fideles ꝛ innocētes ex iudea pplos legis dudū pascuis satiatos. In camelis ad fidē simplices ex gētilitate venientes: q̄ turpes pri9 ostensi sunt feditate vitiorū: rursū q͛ repetit scriptura qd ꝯfirmat: in bob9 israeliticos quasi iugo legis attritos. In asinis gētiles. Ecclesia ergo que prius inumeris tēptationibus pressa: vel israeliticū ppl̄m vel multos ex gentib9 amisit: videlicet quos lucrari non potuit. Duplicia in fine recipit: q͛ ex vtraq natione fideliū numer9 multiplicior excrescit. Possūt ꝛ p boues pdicatores: ꝛ p asinas simpliciū mētes signari: de quib9 in principio lati9 dictū est. Septē q̄z filios ꝛ tres filias recepit: q͛ eorū mentib9 quos septez virtutib9 quas Esaias enumerat genuerat: ad pfectionis summā: spē: fidē: charitatēq ꝯiungit. l Quattuordecī milia ouiū. Hec apte videnī duplicia: sed filij totidem redditi dicunt quot amissi: vt hi q̄ extincti fuerāt viuere demōstrent: ꝛ hi ergo duplicit: q͛ ei de9 decē in carne restituit: decē q̄ amissi fuerāt ī occulta animarū vita seruauit. m Et vocauit nomē vni9 diē. Ois q̄ misericordia redēptoris eligit: his nominibus designat: q͛ humanū gen9 ꝯdendo diē redimēdo cassiā. Nā xp̄i bon9 odor sum9 deo: ꝛ assumēdo cornustibij fecit. Qui eni lux fuimus conditi: ꝛ nunc sumus cassia redempti: erimus quandoq cornustibij ī exultatiōe eterne laudis assumpti. Cornustibij autē ex cornu ꝛ tibia cōpositum est. Ergo per cornustibij letantium cantus exprimitur. Prius etiam homo quasi die ex conditione claruit: post redemptus flagrantia virtutū impletur: quibus quod perdidit restituatur. tertio in resurrectione carnis in concentu eterne laudis assumetur: sed ante nuptias sponse preparat vt impleat, vnde:

Nō sūt

[a orando: vel p alijs sibi prosunt.]
a Et addidit dominus omnia q̄cūq a+
b fuerāt iob duplicia. Venerūt āt b+
ad eū oēs fres sui ꝛ vniūse soro
c res sue: ꝛ cūcti q̄ nouerāt eū pri9 c
d ꝛ comederunt cū eo panē in do d
e mo ei9. Et mouert sup eū caput: e
f ꝛ cōsolati sūt eū sup omni malo f
[a in istis mūerib9 cogimur allegorice mysteriū q̄rere.]
g qd intulerat dn̄s sup eū. Et dē g
deft ei vnusquisq ouē vnā ꝛ inau h
h rē aureā vnaz. Dn̄s aūt bn̄dixit i+
i nouissimis iob magis q̄ prin
[a de his plen9 dictū est in principio]
k cipio ei9. Et facta sūt ei q̄ttuor k
decī milia ouiū ꝛ sex milia came
lorū: ꝛ mille iuga boū: ꝛ mille asi
ne. Et fuerūt ei septē filij ꝛ tres fi l+
[a lux]
m lie. Et vocauit nomē vni9 diēm: m+
[a odor virtutum.]
ꝛ nomen secūde cassiā: ꝛ nomen n o+

a Et addidit. Hic consequent ponit ipsius iob reuelatio nō solū ad psperitatē pristinā: sed etiā ad maiorē. qd ostendit primo in generali. cū dicit: Et addidit dn̄s ꝛc. qd patebit infra. secundo ostendit hoc in speciali: ꝛ q͛ inter bona exteriora hominis amici sunt precipua. ideo subdit: b Venerunt aūt ad eū oēs fres sui ꝛ vniuerse sorores sue. i. viri et mulieres de sua cognatione: q̄ nominib9 fratrū ꝛ sororū exprimunt in scriptura. vn̄ ꝛ abraaz vocauit loth nepotē suū fratrē. Gen. xiij. c Et cūcti q̄ nouerāt eū. id ē illi q̄ habuerāt familiaritatē cū eo ex alijs causis an̄ flagella: q͛ postea ab eo se elōgauerāt reputātes eū a deo flagellatū ꝓpter ei9 pctā: licet occulta. d Et comederūt cuz eo panē. q͛ fecerūt cū eo solenne prādiū ꝓpter ei9 reuelatiōez. nomine eni panis ꝛ aque omnis cibus ꝛ potus intelligit in scriptura. vn̄. iiij. Reg. vj. dixit Heliseus regi isrl̄ de syris in samariā ductis. Appone eis panē ꝛ aquā. ꝛ subdit ibidē: Apposita ē eis magna ciborū pparatio. ex quo patet q̄ per panē ꝛ aquā ꝓpha ītelligebat solēne prādiū: nō eñ ē verisile q̄ rex fecerit nisi s̄m intellectū ꝓphe. e Et mouerūt sup eū caput. recognoscētes se deceptos fuisse: reputātes flagella ꝓpter iniquitatem suā ei cōtigisse. ideo subditur: f Et consolati sūt eū sup omni malo. ꝓtestantes q̄ hoc fecerat dn̄s ad ipsius iob pbationem ꝛ maiorē remunerationē. g Et dederūt ei ꝛc. magis ad cōgaudēdū q̄ ad releuādū: q͛ dona huiusmodi ad hoc parum fecissent. q͛ subdit: h Vnusquisq ouē vnā. In hebreo habet obulū vnū. vt dicunt hebrei moderni. Reuelatio aūt fortune iob facta est a dn̄o. ideo subdit: i Dn̄s aūt benedixit nouissimis iob. multiplicando bona ei9 tpalia ꝛ spūalia. k Et facta sunt ei. xiiij. milia ouiū ꝛc. ante flagella habuit tn̄ septē milia ouiū: ꝛ tria milia camelorū: ꝛ q̄ngēta iuga boū: ꝛ quīgentas asinas: vt habet. s̄. j. ca. q̄ omnia h̄ exprimūt duplicata. l Et fuerūt ei septez filij ꝛ tres filie. ꝛ sic videt q̄ ꝓles ei9 non fuit duplicata: q͛ tot habuerat ante: vt habetur. j. ca. Ad h̄ dicunt aliqui q̄ hoc factū est ad meliorem ipsius fortunā: q͛ si ꝓles ei9 fuisset duplicata: bona ei9 tpalia fuissent nimis diuisa: ꝛ sic q̄libet reportaret minorē portionē: s̄ h̄ videt parū valere: q͛ in felicitate ꝓlis magis attēdit bonitas morū q̄ abūdātia tpaliū bonorū: ꝛ iō alit d͛r q̄ pueri iob fuerūt mortui in statu salutis: vt satis pt; ex dictis. s̄. j. ca. tales aūt nō dicuntur ꝓprie mortui: s̄ magis viui: s̄m q̄ dicit saluator Matth. xij. allegās verbū dn̄i qd h̄r Exo. iij. Ego sū de9 abraā: ꝛ de9 isaac: ꝛ de9 iacob. iō subdit saluator: Nō est de9 mortuorū s̄ viuētiū: ꝛ h̄ q͛ pueri iob reseruabant in lymbo sctōrū patrū cū ipo victuri ī eternū. sic intelligit ꝓles ei9 duplicata sic ꝛ alia. m Et vocauit nomen vnius diē. propt̄ speciositatis eius claritatem. n Et nomen secunde cassiam. que est species aromatica. et hoc propter mulieris suauitatem. o Et nomen tertie cornustibij. est autem stibiū vnguentum quo mulieres depingunt faciē vt appareant pulchriores: s̄m illud. iiij. Regum. ix. Depinxit iezabel oculos suos stibio ꝛc. hoc autem stibium in cornu seruatur: sic ergo vocauit Job filiam suam per hoc designans q̄ habebat maiorem pulchritudinem q̄ possit haberi in alijs mulieribus per talem picturam: ideo de filiarum iob pulchritudine subditur:

Nō sunt

Glo. ordi. Job Ca. XLII Nico. de lyra

a Nō sūt aūt inuēte mu. spe. ꝛc. Electorū q̄ppe aīe omne humanū gen9 qd in terra s̄m hominē cōuersatur sue pulchritudinis decore trāscēdūt: quātoq exterius se affligendo despiciūt: tanto int9 veri9 cōponunt. b Deditq eis pater suus hereditatē ꝛc. Ipe ergo ex pfectorū numero speciose memorant. Ipse etiā velut ex iperfectorū typo velut infirme hereditatē inter fratres accipiūt. Sorores ergo cū fortib9 ad celestia admittūt. Vsu nā q̄ veteris vite femine inter mares hereditatē non habent: q͛ legis seueritas fortia eligēs infirma cōtēnēs districta potius studuit q̄ benigna sancire. Sed pio redēptore veniēte: ꝛ infirm9 cū pfectis ad regnū assumitur. c Vixit aūt post hec iob ꝛc. Vacuus dierū est q̄ et quātūlibet multū vixerit etatis sue tpa ī vanitate cōsumit. At ꝯtra plen9 dierū dicit: cui nequaq̄ dies sui peūdo trāseūt: s̄ ex quotidiana mercede boni operis apd iustū iudicē: ꝛ postq̄ trāsacti fuerit reseruantur. In typo ecclīe si q̄ttuordecī p denariū ducim9: ad centesimū ꝛ q̄dragesimū numerū puenim9: ꝛ ecclīa recte p multiplicata decē ꝛ q̄ttuor computat: q͛ vtrūq testamentū custodiēs: ꝛ tā s̄m legis decalogūz q̄ s̄m euāgelij q̄ttuor libros viuēs: vsq ad pfectiōis culmē extēdit. Bene aūt iob post flagella viuere dicit: quia ecclesia prius flagello discipline pcutit: ꝛ postmoduz vite pfectiōe roborat. Que et filios suos: ꝛ filios filiorūz suorū vsq ad quartā generationē cōspicit: q͛ hac etate q̄ annis q̄ttuor tpib9 voluit: vsq ad finē mundi per ora predicantiū nascentes sibi soboles ꝯtēplatur. Vider filios filiorū: cū ab eisdē fidelib9 ad fidē alios gignit ꝛ alios cognoscit. Que senex et plena dierū morit: q͛ subsequēte luce ex mercede quotidianorū operū deposito corruptiōes pōdere ad icorruptionē spiritualis patrie mutat. Plēa dierū morit: cui labētes āni ñ trāseūt: s̄ stātiū actuū retributiōis solidātur. Plena dierū moritur: q͛ per hec transeuntia tempora id quod non transit
Job. 6. d operat. Vn̄ aplūs dicit: Opamini nō cibū q̄ perit: s̄ q̄ permāet in vitā eternā.

Liber iob Finit:

[a letantiū cantus.]
a tertij cornustibij. Nō sūt aūt in a+
uēte mulieres speciose sicut filie
[a s. q͛ inter pfectos sunt ꝛ infirmi: ꝛ his benigne pater dat hereditatē cū fratribus.]
b iob ī vniuersa terra. Deditq eis b
pat su9 hereditatē iter fres earū.
c Vixit aūt post flagella hec iob c+
centū quadragita annis: ꝛ vidit d
filios suos ꝛ filios filiorūz suorū
vsq ad quartā generationez: et
mortuus est senex ꝛ plen9 dierū. e f
Finit liber iob.

a Nō sūt aūt inuente ꝛc. ꝛ p h̄ designat q̄ nō solū excedebāt alias mulieres in pulchritudīe corpis: s̄ etiā in pulchritudīe morū. b Deditq eis pat suus hereditatē ꝛc. ꝛ p h̄ designat cōueniētia virtutis ꝛ amoris in vtrisq: et q͛ iob fuit flagellatus ī ꝓprio corpore: ideo post flagella ad ꝓsperitatis ei9 augmentū addit longitudo dierū. cum dicitur: c Vixit autē iob post flagella. s. q̄ pdicta sūt. d Cētū. xl. annis. ꝛ q̄ ī toto h̄ tpe vixerit in ꝓsperitate ostendit p h̄ qd subdit: Et vidit filios suos. ꝛ sequit: e Et mortuus est senex. quod ptinet ad vite diuturnitatem. f Et plenus dierū. quod ptinet ad vite ꝓsperitatē. vnde. s̄. vij. ad designandum suā aduersitatē dixit: Sic ꝛ ego habui menses vacuos: ꝓpt̄ qd oppositū: plenitudo dierū. designat in eo abūdātiā bonorū fortune. qb9 vsus ē ad virtutē: ꝛ bonorū grē qb9 pductus est ad futuram gloriam: que pdurat in secula seculorū.

Moraliter.

† Respōdens aūt iob Ca. XLII dn̄o ꝛc. In qua rn̄sione pmo ꝯfitet diuinā eminētiā. dicens: † Scio q͛ omnia potes ꝛc. Secundo suā stulticiā. dicēs: † Ideo insipient locut9 sū ꝛc. Sic ergo iob tenet hic typū peccatoris penitētis: q̄ iuxta magnitudinē dei pēsare debet quātitatē sui delicti. nam tāta est offensa quātus ille qui offendit: ꝛ q͛ talis suā cognoscit insipiētiam a deo postulare debet sapiētiā. Jaco. j. Si q̄s vestrū indiget sapientia postulet eā a deo ꝛc. † Audit ꝛ ego loquar ꝛc. scilicet humilit petēdo doceri a deo. diuina nāq responsio postulantis est instructio. Et q͛ dat omnib9 affluent: vt ibidē subditur Jaco. ideo subdit: † Auditu auris audiui te ꝛc. i. nūc post tuā instructionē habeo de te pfectiorē cognitionē ꝛ p ꝯsequēs clarius video meā defectionē. ꝓpter qd subdit: † Idcirco me reprehēdo. ore. † Et ago penitentiā. corde. † In fauilla ꝛ cinere. p satisfactiōe. † Postq̄ aūt ꝛc. sequitur: † Dixit ad eliphaz ꝛc. Per hoc aūt q̄ dn̄s tres amicos iob de peccato redarguit ꝛ remediū ostēdit. dicēs: † Sumite ergo vobis septē thauros. significatur q̄ cōfessor q̄ tenet in hoc locū dei: debet peccatoribus suorū veraciter ostēdere grauitatē pctorū: ꝛ eis dare salubre remediū: ꝛ sic amici iob statiz obedierūt dn̄o. sicut subdit: † Abierūt ergo eliphaz themanites ꝛc. sic pctōres obedire debēt cōfessori suo. † Et addidit dn̄s omnia q̄ fuerāt iob duplicia. Per h̄ q̄ dn̄s post flagellationē iob. eius bona duplicauit. significat q̄ ꝓpt̄ patiētiā in aduersis sp augentur bona spiritualia: ꝛ aliquādo etiā corporalia ipsis passis. † Venerūt aūt ad eū ꝛc. Per h̄ aūt q̄ amici iob panē in domo iob comederūt: ꝛ ipi sibi munera obtulerūt. significat q̄ veri amici cōmunicare debēt ad inuicem bona spiritualia ꝛ etiā tpalia cū fuerit oportunū. † Dominus aūt dixit nouissimis iob ꝛc. Per hoc significat q̄ vita iusti in fine melioratur. † Et fuerūt ei septē filij. Per quos intelligi pn̄t mystice septē dona spūssctī: q͛ supra dictuz est: q̄ iob in aliquib9 tenet typū xp̄i. † Et tres filie. Per quas intelligi possunt tres virtutes theologice. ideo subdit: † Et vocauit nomē vnius diem. Per quā significat fides q̄ pertinet ad cognitionē. † Et nomen scd̄e cassiam. que est species aromatica ꝓpter qd significat spem p quā respirāt celestia: licet iste due virtutes nō fuerīt in xp̄o: sūt tn̄ in mēbris ei9. † Et nomē tertij cornustibij. i. vas vnguēti quo mulieres pingūt facies suas ad decorādūz. Per qd significat q̄ ista filia iob erat pulchrior ceteris mulierib9 q̄tūcunq possent se decorare per artē superadditā nature: propter qd hec filia iob significat charitatē alijs virtutib9 pcellentē. † Vixit aūt iob post flagella hec. cētū ꝛ quadragita annis. qd tps videt multo maius q̄ illud qd pcesserat de vita iob. q͛ s̄m doctores iob fuit cōtēporane9 moysi: qui tn̄ vixit tn̄ centū viginti annis. et iosue successor eius centū ꝛ decē. ꝛ p hoc significat longitudo ꝓsperitatis vite future post breuitatē p̄sentis miserie ad quaz longitudinē nos perducat ꝛc.

In ca. xlij. vbi dicitur in postilla. Ipse est rex super omnes filios superbie: id est excedit omnes alios in superbia.

Additio. j.

Vbi trāslatio nostra habet: Ipe ē rex super oēs filios supbie. in hebreo h̄r: Ipe ē rex sup oēs filios saphac. Saphac vero est vocabulū obscurū qd nō significat supbiā: nec aliqd certū habet significatum s̄m expositores hebreorū: eo q̄ vocabulū istud nō habet sile in sacra scriptura s̄m eos. vn̄ dicūt q̄ debet expōi put cōgruit loco in q̄ ponit: ꝛ q͛ in hoc loco plane agit de ceto leuiathan qd est maximū aīal ꝛ potentissimū inter marina cōiter: iō dicūt q̄ interptatio hui9 dictiōis ē piscis: ꝛ sic s̄m eos d͛r: Ipe est rex sup oēs filios pisciū: s̄ h̄ expositio est falsa: ꝛ etiā vt credo ficta. Primū patet: nā alid vocabulū sile reperit Esa. xxxvij. vbi dicit: Comede h̄ anno q̄ spōte nascunt. ꝛ in anno scd̄o pomis vescere. Et vbi translatio nr̄a habet pomis: ī hebreo h̄r saphac seu saphie: q̄ est silis dictio huic que hic ponit. ꝛ est sn̄ia s̄z hebreos: q̄ de9 p Esaiā ꝓphā pnosticabat ezechie regi: q̄ postq̄ sennacherib recessisset a iudea quā dimiserat penit9 deuastatā: totus ppl̄s ezechie in pmo anno miraculose viueret ex his q̄ nascerent ex granis ꝯtritis ab exercitu assyriorū sine cultura hominis: ꝛ in anno scd̄o viueret etiā miraculose de fructibus arborū q̄s pciderāt assyrij: ꝛ sic patet q̄ saphac significat rē pcisā a sua radice: q̄ quidē significatio cōuenit ꝓprie in hoc loco: vt sit sensus: Ipe ē rex sup oēs filios saphac. i. sup oēs filios pcisionis seu excisiōis: qd ꝓprie ptinet ad diabolū p leuiathan in hoc loco figuratū: qui excedit omnes a deo precisos ī auersione a deo: q̄ est ꝓpria pcisio: ꝛ q͛ hec pcisio primo ꝛ principaliter fuit p supbiā: ideo translatio nr̄a cōpetent se habuit interpretando hoc nomen saphac per superbiā: ꝛ sic patet primum. scd̄m vero probabilit apparet: naz ipsi hebrei omnia ista que hic traduntur de leuiathan intelligunt de ipso ceto: nō de diabolo: de quo. s. ceto multa tradūt fabulosa ꝛ penit9 incredibilia put postillator pōit. s̄. xl. ca. et ī alijs locis: ꝛ vt talia q̄dāmodo confirment euacuando veram sentētiam nr̄am de leuiathan spūali

than spūali

Universidad de Deusto Biblioteca

than spūali: iō finxerūt q saphae significat pisces mō pdicto: ꝛ finxerūt q filis dictio in sacra scriptura nō īueniat.

In eo. ca. vbi dr̄ i postil. Iō de pulchritudīe filiar Iob subditur: Nō sunt inuēte ꝛc.

Additio. ij.

Per pulchritudinē corporalē nō designat pulchritudo mor. vñ Prou. xj. Circulus aure⁹ īnarib⁹ suis: mulier pulchra ꝛ fatua. ꝛ ibidē ca. vl. Fallax grā ꝛ vana ē pulchritudo. mulier timēs deū ipa laudabit. sed p pulchritudinē filiar Iob poti⁹ īnuit: q illa q tradunt ī gest. iob mag. sūt referēda ad sensū spūalē quē beatus Grego. notabilit ꝛ large exponit q ad litteralē: modicum enī cederet in verā laudē Iob vtrū pulcherrimas filias haberet quarū similes nō inuenirent in vniuersa terra: ꝓut bene littera testat: an q essent mediocriter pulchre.

Additiōes Pauli epi Burgen. ac replice magri Matthie doring super Iob feliciter finiunt.

Nico. de lyra

Incipit postilla venerabilis fratris Nicolai de Lyra i expositionē libri psalmorū prefatio.

Propheta magn⁹ surrexit in nobis. Luc. vij. Quāuis liber psalmorū apud hebreos īter agiographa cōputet: tn̄ apud latīos īt libros ꝓpheticos reputat: nec īmerito: qꝛ dauid qui fecit psalmos saltē p maiori pte: nō solū dr̄ ꝓpha sed etiā exími⁹ ꝓphar: vt dr̄ in pncipio glose sup librū psalmor: ꝓpt qd ꝯueniēt dr̄ de eo verbū ꝓpositū: ꝓpha magn⁹ ꝛc. In quo qdē vbo pñt notari qttuor cause hui⁹ libri. s. efficiēs: material: formal ꝛ final. Cā āt efficiēs duplex ē. s. pncipal ꝛ instrumētal. Principal ē ipe de⁹ reuelās mysteria in h libro descripta. Instrumentalis aūt est ipse Dauid cui ſm Aug. oīa cōtēta in hoc libro fuerūt reuelata et ab eo descripta. Scdm vero Hiero. ꝛ Hilariū ꝛ oēs doctores hebraicos dauid nō fecit oēs psal. sꝫ maiorē ptē. Plures aūt alij aliquos psalmos scripserūt vt Moyses Salomō ꝛ aliq alij: vt magis patebit ifra ꝓsequēdo p titulos psalmorū. Psalmi tn̄ facti a dauid ꝛ alijs: collecti fuerūt ꝛ in vno libro cōgregati: qui dicit liber psalmor: ꝛ hoc p Esdrā scribā ꝛ ꝓphetam: vel per alium prophetam sanctum quicunq fuerit: vt dicit Hiero. in prologo super librū istum: qui in modernis biblijs cōmūiter nō habetur. Tenetur tamē cōmuniter a doctoribus nostris q Esdras qui legē cōbustā a chaldeis reparauit: psalmos a diuersis factos in hoc volumine congregauit: non tamen dicit auctor libri seu causa efficiens instrumentalis: sed magis ipse Dauid: qui maiorē partē psalmorū fecit. Totū enī a maiori parte denominat. Hec aūt causa efficiens duplex: scilicet principalis et instrumentalis tangitur cum dicitur: ꝓpheta. Ad actū enī prophetandi concurrit de⁹ mentē ꝓphete tangens seu eleuās ad supernaturalē cognitionem: et mens ꝓphete hoc modo tacta seu illuminata. oportet enim q simul sint mouēs actu ꝛ res mota: ꝓpter quod dicit dominus Numeri. xij. Si quis inter vos ꝓpheta domini fuerit ī visione apparebo ei: aut per somniū loquar. In q verbo tanguntur duo modi prophetandi: ad quos omnes modi ꝓphetie ꝓprie dicte reducuntur prout infra magis videbitur. Unus est in vigilia qui notat. cum dicitur: In visione apparebo ei. Alius est in somno: qui notat cum dicit: Aut p somniū loquar. In vtroq tamē modo ꝯcurrit deus vt agēs principale: et mens ꝓphete vt agens instrumētale: quod patet per hoc qd dicitur: In visione apparebo ei. s. in vigilia veritatem supnaturalem ei ostendens. Aut per somniū loquar occulta sibi reuelans. Et sic patet primum: scilicet causa effectiua. Secundo tangitur causa materialis siue subiectiua cum dicitur: magnus. Ad cuius intellectum sciendum q propheta aliquis dicitur magnus: et prophetia eius magna dupliciter: Uno modo intensiue: ꝛ hoc tanto magis contingit quanto clarior est cognitio ipsius prophete. ꝛ ſm hoc dauid dicitur propheta magnus. vnde et in principio glose super librum istum dicitur: Alij prophete per quasdam rerū imagines atq verborum tegumenta prophetauerunt. Dauid autē solius spiritussancti instinctu sine omni exteriori adminiculo suam edidit prophetiam. Et hic modus est excellentior ꝓphetie: vt infra magis videbit cum agetur de gradibus prophetie. Sed hic modus magnitudinis prophetie magis pertinet ad causam formalē: que consistit in modo tractādi q ad subiectiuā. Alio modo accipitur magnitudo prophete seu prophetie extensiue. s. quādo ad plura se extendit: ꝛ hoc ptiet ad causā subiectiuā seu materialē. Et h modo ꝓphetia in hoc libro cōtenta dicit magna: qꝛ quodāmodo se extēdit ad oīa q ī sacra scriptura cōtinent. ſm autē Cassiodor sup librū istū totus xp̄s qtum ad caput ꝛ mēbra est subiectū ī tota sacra scriptura: accipiēdo subiectū ꝓ materia. Et similit ſm eū totus xp̄s est materia huius libri: differenti tn̄ modo a tota scriptura sacra: qꝛ h est subiectū seu materia p modū laudis: ꝓpt qd dicit liber psalmor. i. laudū diuiar: ꝓpt qd etiā ab alijs doctorib⁹ cōiter dicit q cōtinet totā sacrā scripturā p modū diuine laudis. Et ideo de magnitudīe materie hui⁹ libri pōt dici illd Exo. iij. Uadā ꝛ videbo visionē hāc magnā: qd ē verbū moysi q iterptat extract⁹ de aqs: qꝛ null⁹ ē apt⁹ ad ꝯsiderationē veritat. in h libro ꝯtēte: nisi fuerit extract⁹ ab aqs voluptatū psent. vite. Uñ dr̄ Esa. xxviij. Quē itelligere faciet auditū s. dñs. Et rñdet ꝓpha: Ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. i. a corpis voluptatib⁹. Tertio i verbo ꝓposito tāgit causa formalis. cū dr̄: surrexit. Circa qd sciēdū q duplex ē forma s. forma tractat⁹: ꝛ forma tractādi. Forma tractat⁹ ē diuisio libri: de q dicet post in libri ꝓsecutiōe. Forma vero tractādi est mod⁹ agēdi q in ꝓposito ē mod⁹ deū laudādi: vt pdictū ē: qc qd enī in h libro ꝯtinet p modū diuīe laudis ponit. laus vero diuia orō est seu species orōnis. Orō aūt ſm Damas. ē ascēsus mētis in deū: q qdē ascēsus notat cū dr̄: Surrexit: ꝓpt qd dicit in psal. lvj. Exurge glia mea: exurge psal. ꝛc. Glia est clara noticia cū laude. Cognitio aūt ipsi⁹ dd in hoc libro ꝯtēta fuit valde clara: qtū se extēdit cognitio ꝓphetica: vt iā ī ptetactū ē: ꝛ postea pleni⁹ tāget. Est et descripta p modū diuīe laudis vt dictū ē: ꝛ iō bū vocat glia: ꝓpt qd dic dauid: Exurge glia mea. ꝛ addit: Exurge psalteriūꝫ ꝛ cithara. qꝛ aliq psalmi ab eo descripti cātabāt in musico instrumēto: qd vocat psalteriū: ꝛ aliq in cithara: vt videbit in ꝓsequēdo: sic ꝛ modo aliq cāt⁹ siue note mag. ꝓprie cātant i viella ꝛ alijs īstrumētis. Quarto tangit cā final. cū dr̄: in nob. i. ad vtilitatē ꝛ salutē nr̄aꝫ. hō eī eo q ē capax dei p cognitionē ꝛ amorē: ē ordiat⁹ ad quēdā finē supnaturalē: ſm illd Esa. xliiij. Oc ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: ꝛ in cor hōis nō ascēdit: q pparauit de⁹ diligētib⁹ se. Et qꝛ ad finē totalit icognitū null⁹ pōt se dirigere: iō necessariū fuit aliq diuinit⁹ hoib⁹ reuelari: p q dirigerēt i finē supnaturalē. hmōi aūt ē sacra scriptura reuelata diuinit⁹. ꝓpt qd de ea dic Apls ad Ro. xv. ca. Quecūq scripta sunt: ad nr̄am doctrinā scripta sūt: vt p patiētiā ꝛ ꝯsolatiōem scripturar spē habeam⁹: q spes ē expectatio certa future beatitudīs. Liber aūt psal. ꝯtinet totā sacrā scptūrā p modū laudis: iō ē toti ecclesie valde vtilis ad spē ꝛ ad ꝯsecutionē future beatitudīs: de q possum⁹ dicere illd Luc. j. Erexit cornu salut. nob in domo dauid pueri sui. De⁹ enī sctūs ꝛ bñdict⁹ erexit nob cornu salut. i. scripturā sacrā efficacē ad cōsequēdā salutē q ē scriptura libri psalmor. vt dictū ē: in domo dauid pueri sui: qꝛ dauid p maiori pte fuit auctor hui⁹ libri: p quē si corde teneat ꝛ ope ipleat: in pñti grā habebit: ꝛ glia in futuro. Qd nob ꝯcedat qui est benedict⁹ in secula.

Ad euidētiā maiorē hui⁹ libri ꝛ alior librorū ꝓphetaliū qr expositiōi itēdo īsistere post istū. Anteq descēdam ad textū hui⁹ libri: qrit vtrū dauid fuerit exími⁹ ꝓphar. Et arguit pmo q nō: qꝛ Deut. vl. dr̄: Nō surrexit vltra ꝓpha in isrl sic moyses ꝛc. g videt q moyses fuerit excellētior ꝓpha q dd. Itē Mat. xj. dr̄: Inter natos mulier nō sur. maior Iohe bap. q fuit ꝓpha: g dd nō fuit eo excellētior. In ꝯriū arguit p glosā psal. s. allegataꝫ: q dicit q dd fuit exími⁹ ꝓphetar. Rñsio qm ista qstio mota ē ꝓpt itellectū ꝓphar generalit: iō qttuor h sūt vidēda. Primū ē de qb⁹ sit reuelatio ꝓphetica. Scdꝫ de gradib⁹ ꝓphetie. Tertiū de vario tactu spūscti circa mētē ꝓphete. Quartū de cōparatione ipsi⁹ dd ad alios ꝓphas. Circa pmū sciēdū q ꝓpha ſm nois iterptationē dr̄ qsi ꝓcul fās: qꝛ denūciat ea q ꝓcul sūt seu remota a naturali cognitiōe hūana: ꝛ iō de talib⁹ ē ꝓphetia. Hmōi vero sūt ī triplici gradu: qꝛ qdā sūt sic remota ꝓpt cōditionē rei cognoscēde: ꝛ aliq ex cognoscēt. ꝯditiōe: ꝛ aliq ꝓpt modū cognoscēdi. Primū adhuc ē in triplici gradu. Prim⁹ ē ꝓpt rei cognoscēde eminētiā cuiusmodi sūt diuia: maxīe circa psoar ꝓpria: iō de talib⁹ facte sūt reuelatiōes ꝓphetice Esa. vj. per seraphī ter sctūs clamātia: ꝛ clari⁹ ē in nouo testa. vt hr̄. j. Ioh. v. Tres sūt q testimōium dāt in celo: pat: verbū ꝛ spūsctūs. ꝛ hi tres vnū sūt. Secund⁹ grad⁹ ē ꝓpt rei cogscēde latētiā: cuiusmodi sūt. cordiū secreta soli deo cognita. Uñ ꝛ cogitatio Simōis magi p reuelationē fuit cognita Petro. Act. viij. Unde dixit ei: In felle amaritudinis ꝛ ob.

tudinis ꝛ obligatiōe iniqtatis video te esse. Cogitabat eī gratiā spūscti vēdere. Terti⁹ grad⁹ ē ꝓpt rei cognoscēde distātiā: q distātia vno mō accipit ex pte loci: ꝛ h mō helise⁹ p spiritū ꝓpheticū distās p magnū spatiū vidit. Giezi accipiētem munera a Naaman syro: vt hr̄. iiij. Reg. v. Alio mō accipit distātia ex pte tpis. s. pteriti ꝛ futuri. Presens enī tps nō distat a nobis. De distātib⁹ vero ſꝫ pteritū facta fuit reuelatio moysi qñ ꝓphetauit de creatiōe mūdi: vt dicit Greg. sup Ezechie. De distātib⁹ vero ſm futurū fiūt cōiter reuelationis ꝓphetie: vt pꝫ intuēti sacrā scripturā: ꝓpter qd ꝓphetia diffinit a Cassiodoro sic: Prophetia est diuia īspiratio rer euēt⁹ īmobili veritate denūciās. Scdo aliqua sūt remota a cognitiōe nr̄a ꝓpt ꝯditionē cognoscētis: ꝛ h ꝓpter aliquē cognoscētis defectū: q supplet p spūm ꝓpheticū. Et h mō Ahias sylonites cognouit vxorē Hieroboā domū suā igredietē: qūis cecus esset: vt hr̄. iij. Reg. xiiij. Tertio mō aliq sunt remota a cognitione humana: ꝓpter cognoscēdi modū: sicut Salomō habuit noticiā animaliū ꝛ plantar: vt habet. iij. Reg. iiij. nō p exercitiū studij: sed p inspirationē spūscti. Circa secūdum notandū q ad ꝓphetiā ꝓprie dictā requiritur cognitio intellectiua ſm q habet Daniel. x. Intelligētia op⁹ est in visione. ꝛ ideo si alicui sctō cōicet aliqd ad ꝓphetiā ptinēs: absq tali intelligētia nō dr̄ ꝓpheta: nisi forsitan valde large et īproprie: qd cōtingit triplicit. Uno mō sicut ī visiōe: sic Pharao vidit spicas. Gen. xlj. ꝛ Baltbasar manū scribētē ī pariete. Daniel. v. ille dormiens: iste vigilās: neuter tn̄ eor fuit ꝓpheta: qꝛ visionē ñ itellexit. sed Ioseph ꝛ Daniel qui visiōes intellexerūt. Scdo h cōtingit in locutiōe: sicut Cayphas. Iohan. xj. dixit quid ꝓpheticū. d. Expedit vob vt vn⁹ moriatur hō ꝓ pplo: ꝛ nō tota gēs pereat. Intēdebat enī solū dare cōsilium de morte xp̄i q esset expediēs: qūis esset innocens: ne occasione ipius venirēt romani ꝛ tollerent locū ꝛ gentem. s a spūsancto factū ē q h ꝯsiliū sic ꝓtulit: q mors xp̄i futura foret ꝓ salute spūali toti⁹ mūdi ipso caypha h ignorāte: ꝛ ꝓpt h nō fuit ꝓpheta ꝓprie loquēdo: sicut nec asina Balaā fuit aīal rationale: qūis p linguā ei⁹ fuerit ꝓlatū verbū rōnale angelo linguā illi⁹ mouēte absq tn̄ cognitiōe asine: sicut plenius dixi sup Iobā. Tertio mō ꝯtigit h in opatiōe. s. qñ spūs sanct⁹ ipellit aliquē ad aliqd agendū: qd habet ꝓspex euentū: qūis hō sic mot⁹ h ignoret: sic Iudi. xj. dr̄ de Iepte q irruit in eū spūs dñi. s. ad pugnādū ꝯtra filios ammon: tn̄ non fuit sibi reuelata victoria futura: ꝛ propter h nō dicit ꝓpheta: s talis mot⁹ vocat spūscti instinct⁹: q ē casus ꝓphetie ſꝫ doctores. i. aliqd deficiēs a rōne ꝓphetie: ꝛ talis mot⁹ ē silis motui ipsi⁹ bene fortunati: q mouet ad aliqd bñ agēduꝫ sine tn̄ rōne ꝛ cognitiōe pūia: vt hr̄ in libro de bona fortuna. differt tn̄: qꝛ mot⁹ bene fortunati est a cā naturali. s. ab influētia orbis vl intelligētie motricis: vt dicūt aliq: vel ab vtraq sil: vt dicūt alij. Mot⁹ aūt Iepte ꝛ cōsimiliū est a cā supnaturali s. ex motiōe spūs diuini. Iste tn̄ īstinct⁹ magis appropinqt ad rationē ꝓphetie vt videt q duo alij modi pdicti. Igit qꝛ ad rōnē ꝓphetie vere requirit intelligētia vt dictū est: iō ſm varietatē intelligētie accipiunt grad⁹ ꝓphetie: qꝛ ille grad⁹ ē excellentior vbi ceteris parib⁹ ē intelligētia clarior: dū tn̄ ꝓphetie limites nō trāscēdat: vt magis videbit infra. Prim⁹ igit gradus est qñ cū visiōe alicui cōicata dat visiōis itelligētia: sicut Hieremias vidit ollā succēsam: ꝛ facies eius a facie aqlonis: vt habet Hiere. j. ꝛ intellexit p hoc signari exercitum regis Babylonis ventur ad cōburendū ciuitatē hierlm. Secund⁹ grad⁹ ē qñ nō fit tal visio seu apparitio: sed audit vox instruēs de aliq supnaturali: sicut. j. Reg. iij. samuel audiuit vocē dñi sibi loquētis: nec tn̄ vidit aliquā effigiē sibi apparentem: qd patet ex hoc q credidit esse vocē heli ipm vocātis: vt habet ibidē: ꝛ iste grad⁹ ꝓphetie est excellētior pdicto: qꝛ voces sunt signa magis expressiua veritat. q figure pdicte. Tertius aūt grad⁹ ē qñ nō solū audit vox īstruēs: sꝫ etiā cū h apparet psona aliq loquēs: ꝓpt qd iste grad⁹ est excellētior pdictis. Iste tn̄ grad⁹ variat triplicit: qꝛ psona īstruēs seu apparēs in aliq effigie aliqñ ē hō sanct⁹: sic. ij. Mach. xv. hr̄ q onias iā defūct⁹ apparuit Iude machabeo dicēs ei de Hieremia ꝓpheta sifr apparēte. Hic ē q multū orat ꝓ pplo ꝛ vniuersa sācta ciuitate hierlm ꝛc. Aliqñ ē angel⁹: de q nō oportet exēplū ponere: qꝛ reuelatiōes veter. ac no. testa. vt cōiter legūt sic facte. Aliqñ aūt ē effigies repsentās ipm deū: sicut Esa. vj. dr̄ Uidi dñm sedētē sup soliū excelsū ꝛc. Et sequit ibidē: Et audiui vocē dñi dicētis mihi quē mittā ꝛc. Et iste terti⁹ grad⁹ ꝓphetie est excellētior secūdo: ꝛ scds pmo: sic de⁹ ē excellentior angelo: ꝛ angel⁹ hoīe. Cōsiderādū āt q oēs isti grad⁹ ꝓphetie vere pdicti variant dupliciter: qꝛ tales apparitiones aliquādo fiunt in somno: ꝛ tūc vocant reuelatiōes p somnia. aliquādo aūt in vigilia: ꝛ ꝓprie vocant visiōes. Et iste scds modus qui vocat visio est excellētior altero: qꝛ maior illustratio mentis requirit ad h q ipa distracta p opatiōes sensuū exteriorū in vigilia capiat itelligibilē veritatē de supnaturalib⁹ q ī somno in quo sensib⁹ exteriorib⁹ qetatis aīa magis dispōit ad capiēdū hmōi veritatē. Ecōtrario aūt ē in cognitiōe accepta via naturali q accipit p viā sensus memorie ꝛ experimēti: vt dr̄. j. Methaph. ꝛ idō tal cognitio nō pōt accipi in somno. Ad illū aūt modū ꝓphetie q fit in somno reducit ille q fit in raptu vel extasi: qꝛ ꝓtūc nō est vsus sensuū exteriorū sicut nec in somno. Quart⁹ aūt grad⁹ ꝓphetie ꝓprie dicte est qñ sine apparitione alicui⁹ figure vl signi sensibilis capit veritas itelligibil de occultis p diuinā reuelationē: ꝛ hoc mō facte sūt reuelatiōes ipi dauid: vt dr̄ in pncipio glo. sup psalmū: vt supi⁹ ē allegatū. Et iste grad⁹ ꝓphetie ē excellētior ceter pdictis: sicut em ille diceret melioris ingenij ꝛ clarioris: q caperet veritatē cōclusionū geometricaliū sine descriptione figurarū sensibilium q ille qui capere nō posset absq tali descriptione. sic in cognitione ꝓphetica illa mens videt excellētius diuinit⁹ illustrata: q veritatē intelligibilē capit absq sensibilib⁹ signis: cuiusmodi sūt figure ꝛ voces supradicte: q illa que capit sub talibus signis sensibilib⁹: et sic patet secūdū pncipale videlicet varietas graduū ꝓphetie. Circa tertiū sciendū q spūsanct⁹ aliqñ tāgit mentē ꝓphete de presenti tm̄ ꝛ nō de futuro nec de pterito: sic Act. x. de nūcijs cornelij dixit spūsanctus petro: Ecce viri tres querūt te. Et sic tūc facta est ei reuelatio de psenti. non tn̄ de pterita visiōe cornelij qua vidit angelū sibi dicētē: Mitte viros in ioppen ꝛ accersi simonē ꝛc. quam visionem Petrus postea cognouit per reuelationē cornelij: sicut ibidem habetur. Siliter nec de descensu spūsancti futuro sup corneliū ꝛ ei⁹ amicos verbū Petri audituros: ꝓpter quod Petrus hoc vidēs fuit valde admiratus: quod non fuisset si precognouisset. Aliquando vero spiritussanct⁹ tangit mentē ꝓphete tm̄ de preterito: sicut moysi facta fuit reuelatio creationis mundi. cum dixit: In principio creauit ꝛc. Aliquando vero tangit tm̄ de futuro: sicut Gen. xxvij. Isaac benedicens filio suo Iacob cognouit ea que circa eum erant futura: tamē ipm presentē nō cognouit: quia credebat ipsum esse Esau: nec consiliū rebecce pteritū quod dederat Iacob pro petitione benedictionis paterne. Aliquādo autē tangit de psenti ꝛ futuro simul: sicut Gen. xlviij. Iacob qui pre senectute videre nō poterat manassen et ephraim psentes p spiritū ꝓpheticū cognouit: propt qd cācellatis manib⁹ dextrā sup iuniorē posuit: ꝛ qd esset futurū vtriq fratri pdixit. Aliquādo vero tangit de psenti pterito ꝛ futuro: sicut Luc. j. dicit: q elisabeth ad salutationē marie repleta est spūsācto: ꝛ exclamauit voce magna ꝛ dixit: Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus ventris tui. Ex q patet q cognouit per spiritum eā habere in vtero psentialiter dei filium. Sequitur ibidē: Et beata que credidisti: scilicet angelo nunciāti tibi cōceptionē xp̄i. Ex quo patet q fuit illustrata de modo cōceptionis preterito: similiter fuit tacta de futuro. vnde subditur: Perficientur ea que dicta sunt tibi a dño. Spiritus enim sanctus operatur in menntibus hominū ꝓut vult: ꝛ ideo nō solū modis predictis: sꝫ etiā alijs pōt eas tāgere: tn̄ ille tactus qui est de presenti preterito ꝛ futuro est pfectior q ille qui est de duobus tm̄: ꝛ ille qui est de duobus q de vno solo: ꝛ inter illos qui sunt de vno solo: ille qui est de futuris contingentibus videtur perfectior: quia futura sūt magis remota a cognitione nostra q psentia vl pterita: q possunt etiā via naturali cognosci: licet nō illo modo quo spū ꝓphetico cognoscunt. His pdictis descēdēdū ē ad quartū pncipale: qd ē de cōparatiōe dauid ad alios ꝓphetas. Circa qd sciēdū q dauid pōt cōparari ad ꝓphetas noui testa. cuiusmodi fuerūt apli. ꝛ sic dd nō fuit excellētior ꝓphetar: qꝛ apli fuerūt de secretis diuīs mag. illūiati: ꝛ in maiori plenitudine receperūt gratiā spiritussancti: vt habet. ij. ad Cor. iij. si autē comparet ad ꝓphetas veteris testamēti: sic adhuc nō fuit excellētior ꝓphetarū: vt dicit sctūs Tho. de aqno scda scde: s moyses fuit eo excellētior: cui⁹ rōnē pncipalē assignat: eo q fuit ei ꝯcessū videre diuinā essētiā ī pñti vita existēti: sꝫ q dic Aug⁹ ad Paulinar d vidēdo deū. Dictū ē āt. s. q grad⁹ ꝓphetie excellētior ē vbi est cognitio clarior: ꝛ sic dicit q moyses fuit excellentior simpliciter. tamen dauid ſm quid fuit excellentior: quia plura christi mysteria magis expressit. Ad hoc etiam inducit rationem secūdā ex pte denūciatiōis prophetice: qꝛ moyses ꝓphetiā suā denūciauit toti pplo iudeor: nō sic aūt dd nec alij ꝓphe. Tertiā rōnem

Universidad de ... Biblioteca

tiā rōnē ad hoc adducit ex pte cōfirmatiōis ꝓphetie nūciate: qꝺ ē ꝑ miracl'a. maiora. n. signa fec̄ moyses in egypto ī mari rubro ⁊ in deserto ꝙ dauid ⁊ alij ꝓphete. Sed quicquid sit de ↄclusiōe: rōnes tñ inducte nō videnť valere ad ꝓpositū: quia claritas cognitiōis actū ꝓphetādi excludēs nō pōt ↄstituere excellētiorē gradū ꝓphetie: qꝛ idē cōstitueret ⁊ excluderet vt vř. visio aūt diuīe essentie excludit actū ꝓphetādi: sicut ⁊ actū fidei: qꝛ vterqꝫ act⁹ ē necessario enigmatic⁹: ⁊ iō visio diuīe essentie nō pōt cōstituere excellētiorē gradū ꝓphetie: licet faciat clariorē cognitionē seu aliquē clari⁹ cognoscētē: ꝓpť h̄ supius dixi ꝙ claritas cognitiōis maior ↄstituit excellētiorē gradum ꝓphetie: dū tñ tal' claritas limites cognitiōis ꝓphetie nō trāscēdat. Preterea: si ꝑdicta rō valeret sequiť ꝙ moyses fuit excellētior oib⁹ apl'is ꝑter Paulū: qb⁹ nō fuit ↄcessū videre diuinā essentiā in vita pñti: qꝺ tñ ipe negat ibidē. dicens: ꝙ apl'i fuerūt excellētiores moyse: ꝙ ex tali visiōe nō pōt dici vt videť ꝙ moyses fuit excellētior ꝓpħa ipo dꝺ. Sil'r rō scd'a ñ vř valere: qꝛ denūciatio ꝓphetie ē aliqd sequēs cognitionē ꝓpheticā ⁊ iō nō videť variare gradū ꝓphetie: ex h̄ ꝙ plurib⁹ vl' pauciorib⁹ denūciať. Sil'r tertia nō valet eadē rōne: qꝛ cōfirmatio ꝑ signū sequiť ꝓphetiā. vñ ⁊ Johes bap. nullū signū fecit: vt dꝛ Joh. x. ⁊ tñ a dicto doctore ↄcediť maior ꝓpheta ipo moyse. Similiter nec ex gradib⁹ ꝓphetie supra posit' ꝑt moyses dici excellētior dꝺ: qꝛ excellētior grad⁹ ē cape ꝟitatē supnaturalē absqꝫ qbuscūqꝫ figur' ⁊ signis sēsibilib⁹: q grad⁹ fuit in dꝺ: vt dictū ē ꝑ glosā psalmi ꝑallegatā. Et idē videť ꝑ illꝺ qꝺ habeť. ij. Reg. xxiij. Sic lux aurore oriēte sole mane absqꝫ nubibus rutilat: qꝺ dꝛ de dꝺ. Visiōes eñi imaginarie ⁊ signa sensibilia qcunqꝫ sūt qsi quedā nubes claritatē sol' excedētē virtutē visus nrī nob ↄtēperātes. ille eñi acutioris ⁊ fortioris visus est qui claritatē solis pōt bñ nude ītueri: ꝙ ille q nō pōt absqꝫ ↄtēpamēto tali: ⁊ iō dꝺ q absqꝫ signis sensibilib⁹ capiebat radiū diuine luc': habuit excellētissimū gradū ꝓphetice cognitionis. Et licet moyses eundē gradū habuerit: ſm ꝙ dꝛ Nūeri. xij. de ipo. Palā ⁊ nō ꝑ enigmata deū videt. i. absqꝫ figur' ⁊ sensibilib⁹ signis: vt ibidē fuit expositū: tñ nō habuit totiēs nec ita cōiter tales illustratiōes sic dꝺ. Itē ſm ꝙ dic̄ doctor ꝑdict⁹: dꝺ pleni⁹ ⁊ clari⁹ expꝑssit mysteria xpi ꝙ moyses. lex āt vet⁹ ⁊ ꝓphe ordiabanť ad xp̄m sic ad finē. vñ dic̄ apl's Gala. iij. Lex pedagog⁹ nř fuit in xpo. ⁊ Act. x. dꝛ de xpo: Huic oēs ꝓphe testimoīū ꝑhibēt. Et Rabi moyses dic̄ ī libro directiōis ꝑplexoꝝ ꝙ oēs ꝓphe ñ sē locuti nisi ad dies messie: ⁊ iō cū finis sit nobilior his q sūt ad finē: ꝓphetia dꝺ videť sortiri quādā excellētiā: ⁊ h̄ ex h̄ ꝙ xpi mysteria sic expꝑssit: ⁊ iō ꝓbabiliter videť posse dici excellētior ꝓpħa ipo moyse: ꝙuis moyses excellētior fuerit in alijs ꝑdictis q ꝓphetiā trāscēdūt vl' eā ↄsequūtur. beatus ēt Grego. expꝑsse dic̄ ꝙ dꝺ clariorē cognitionem ꝙ moyses habuerit. Omel'. iiij. sup finē Ezech. ¶ Ad p̄mū dicendū ꝙ illꝺ ē verbū Josue scribētis de moyse: ⁊ tpe Josue ñ surrexerat ꝓpħa maior moyse: tñ nō ē ↄ illꝺ dictū qꝺ postea maior surrexit. ⁊ oportet h̄ dicē saltē de ꝓphetis noui testamenti: vt ꝑdictū ē. ¶ Ad scd'm dicēdū ꝙ Johes bap. ptiet ad nouū testamētū. vñ dic̄ saluator Matth. xj. Lex atqꝫ ꝓphe vsqꝫ ad Johānē. s. exclusiue. vñ ⁊ ꝓpħia Johis ī nouo scribiť testamēto: ⁊ iō excellētior dꝛ ꝓphet' veter' testamēti. ¶ Ad maiorē aūt euidētiā dicēdoꝝ sciēdū ꝙ beat⁹ Hierony. ter trāstulit psalteriū. Prio ſm. lxx. iterp̄tes: qꝺ psalteriū romanū dꝛ: eo ꝙ ecclesia beati Petri illo vtiť. Scd'o fecit aliā trāslationē nō multū distātē a p̄ma: ⁊ tñ magis appropīquātē hebraico: ⁊ vocať psalteriū gallicanū: eo ꝙ Damasus papa ad rogatū Hiero. illꝺ fecit cātari in ecclesijs gallicanis: ꝓpť h̄ dꝛ ī regl'a fratrū miorū clerici faciūt diuinū officiū ſꝫ ordīeꝫ romāe eccl'ie excepto psalterio: quia fratres vtuntur psalterio gallicano. Tertio ad preces Sophonij qui frequenter disputabat cum iudeis: qui solum recipiunt illud quod est in hebreo: fecit translationem immediate acceptā ab hebreo: ꝓpter qꝺ vocať psalteriū Hiero. iuxꝫ hebraicā veritatē. media āt trāslatio ē cōior inť latinos: et iō in expositiōe hui⁹ libri intēdo eā ꝓseq̄: ⁊ vbi notabiliť discrepat ab hebreo vl' a trāslatiōe Hiero. iuxꝫ hebraicā ꝟitatē tāgā illꝺ ſm grām a dño deo mihi datā. ¶ Itē notādū ꝙ ſm ꝙ dicit Hiero. ī ꝓlogo sup librū psalmoꝝ. xvij. sūt psal. sine titulo: alij aūt sūt intitulati: ⁊ hoc idē patet ī hebreo: q aūt sūt intitulati ⁊ qualiť ⁊ q nō: videbiť in ꝓsecutiōe libri. De titul' āt istis ē cōis opinio latioꝝ ꝙ appositi fuerť ab Esdra psalmos in h̄ volumīe colligēte ⁊ ↄgregāte: vt supra dictū ē: tñ apꝺ hebreos sē autētici sic ⁊ psal. ceteri sic ⁊ p̄m⁹ ps. ab Esdra ꝑ modū ꝓlogi cōposit⁹ siue apposit⁹ inť psal. cōputať: vt īfra diceť. Sꝫ ↄ h̄ videť illꝺ qꝺ dic̄ Hiero. in epl'a ad Paulinū ī descriptiōe viri iusti: cū eū dꝺ arbori q ē in paradiso cōpararet: iter ceteras virtutes hoc etiā intulit: In lege dñi volūtas ei⁹: ⁊ ī lege ei⁹ meditabiť die ac nocte. h̄ āt assūptū est de p̄mo psal. ꝙ dꝺ fec̄ eū ⁊ nō Esdras. Dicēdū ꝙ h̄ nomē dꝺ aliqñ accipiť ꝓ libro psalmoꝝ: ⁊ sic dicit Hiero. ī ꝓlogo galeato q ꝑmittiť libr' Reg. ꝙ inť agiographa p̄m⁹ liber ē Job: ⁊ scꝺs Dauid: ⁊ sic ↄñr. ⁊ h̄ mō accipit Hiero. in ꝓposito. cū dꝛ: cū eū dꝺ ligno paradisi cōpararet ⁊c̄. i. liber psalmoꝝ. vñ ↄñr in eadē epl'a enūerat libros veteris ac noui testamēti. Et est sil'is mod⁹ loquendi. cū dꝛ: Dauid cōparat. sic cū dꝛ: euāgeliū h̄ dic̄. i. liber euāgelioꝝ: ⁊ iō nō valet argumētū: qꝛ dꝺ nō est h̄ nomen actoris libri psalmorū: quoꝝ fuerūt multi actores: vt diceť ī expositione primi psalmi. ¶ Explicit Prologus.

¶ Sequūtur additiones dñi Pauli Burgēsis ad postillaꝫ venerabilis fratr' Nicolai de lyra sup psalteriū. Et p̄mo circa ꝓlogū eiusdē de hinc singule additiōes Burgēsis: singulaꝝ postillarū subnectūť cū replicis defēsiuis postille eiusdē fratr' Nico. ꝺ lyra: edit' a venerabili ⁊ religioso p̄re fr̄e Matthia doring ꝓuīciali mīstro saxonie ⁊ thurīgie ordis mioꝝ.

¶ In ꝓlogo vbi diciť in postilla: tñ apud latinos iter libros ꝓpheticos reputatur.

Additio. Oppositū videť sentire beat⁹ Hiero. q in ꝓlogo galeato triparie distīguēs sacrā scripturā. ait: Terti⁹ ordo agiographa possidet. ⁊ prim⁹ liber incipit a iob. scꝺs a dꝺ ⁊c̄. q qdeꝫ distictio Hiero. triptita tenēda videť. Nā vt actor postille in ꝑncipio p̄mi ps. ait: Hiero. diligēti⁹ studuit circa textū sacre scpture: ꝓpť qꝺ in hmōi mag' ē sibi assētiēdū ⁊c̄. ꝑserti cū sua opinio in h̄ aucte euāgelica firmeť. Nā Luc. xxiiij. legiť: Necesse ē īpleri oīa q scripta sūt in lege moysi ⁊ ꝓphet' ⁊ psal. vbi sat' ptꝫ ꝙ psalmi tertiū ordinē tenēt in sacris scriptur' distictū a lege ⁊ ꝓphetis.

¶ In eodē ꝓlogo vbi dꝛ ī postil. Sꝫ qcqd sit de cōclusiōe.

Additio. Obiectiōes ↄ rōnes scti Tho. ꝑ postillatorē facte nō videť hr̄e vigorē: qꝺ de p̄ma obiectiōe patet sic: Nā visio clara diuīe essētie licet in beat' in termīo existētib⁹ ꝓphetiā seu actū ꝓphetādi excludat: nō tñ in viatorib⁹: alias enī seqreť ꝙ xp̄s q a p̄mo īstāti sue ↄceptionis habuit clarā diuīe essentie visionē nō fuisset ꝓpheta. qꝺ ē ↄtra vtriusqꝫ testamēti auctoritatē. Legitur eñi Deu. xviij. Prophetā suscitabo eis de medio fratrū suoꝝ. qꝺ itelligitur ad l'ram ꝑncipaliter de xpo ꝓut ibidē cōiter expōitur. Sil'r Luc. xxiiij. Duo discipuli de xpo aduīicē ↄferētes dicebāt: Fuit vir ꝓpħa potēs in ope ⁊ ſmōe: ⁊ sic in alijs loc'. Cū igitur xp̄s ver⁹ viator ⁊ ver⁹ ꝓpħa fuerit: oportet ↄcedere ꝙ claritas visiōis diuīe essētie limites cognitiōis ꝓphetice in vero viatore nō trāscēdat: ⁊ si h̄ est ↄcedēdū de xpo: q licet ver⁹ fuisset viator nō tñ pur⁹: a fortiori de pur' viatorib⁹: vt de moyse ⁊ Paulo. Rō aūt qre ī statu vie claritas cognitiōis diuine essētie nō excludit ꝓphetiā: sic in statu termī ē ista: Nā viatores clare deū vidētes: licet ex pte ipsi⁹ cognitiōis non sint qsi ꝓcul existētes: cū tal' visio nō sit enigmatica: ex pte tñ cognoscētiū q ī statu vie nō totaliť ī vltia sui ꝑfectiōe existūt: ꝓcul existere dicūť. vñ. ij. Cor. v. Qdiu in corpe sum⁹ a dño peregrinamur. Pōt ēt alia rō assignari qre visio clara diuīe essentie excludit actū fidei: nō aūt excludit actū ꝓphetie. Nā fides ē eoꝝ q nō videnť ab ipo credēte: ꝟ ꝓphetia ē eoꝝ q sūt ꝓcul a cōi hoīm cognitiōe cū qb⁹ ꝓpheta ↄuersať ⁊ cōicat ī statu vie: licet ꝓpheta eadē clare videat. Ex qb⁹ seqť ꝙ act⁹ ꝓphetādi nō sp ē enigmatic⁹ sic act⁹ fidei: ⁊ iō visio clara diuīe essētie in viatore ↄstituere debet excellētiorē gradū ꝓphetie ꝓpť clariorē cognitionē: qꝺ sat' ondiť Nūe. xij. vbi ipe de⁹ distinguēs inť ꝓphetias moysi ⁊ alioꝝ. sic dic̄: Si qs fuerit inť vos ꝓpheta dñi: in visiōe apparebo ei: vl' ꝑ sōnū ⁊c̄. Et seqť: Et ñ talis seru⁹ me⁹ mo. ⁊c̄. Ore eī ad os loqr ei ⁊ palā ⁊ ñ ꝑ enigmata. Ex qb⁹ ꝟbis duo māifeste habēť. p̄mū ꝙ act⁹ ꝓphetādi nō sp est enigmatic⁹ qꝺ patet in moyse. scd'm ꝙ ꝓphetia nō enigmatica excellētiorē gradū ꝓphetie ↄstituit: vt patet rctē ītuēti ꝟba ꝑdicta. Itē scd'a obiectio postillator' nō videť valere. s. illa in q dic̄ ꝙ ex ꝑdicta rōne scti Tho. seqreť moysen excellētiorē fuisse oib⁹ apl'is ꝑter Paulū ⁊c̄. Nā inť mistros noui testamē. ⁊ veter' ē tā lata distātia ꝙ mīstri noui testa. ꝑferēdi sūt sp ātiqs: ēt ipi moysi: q qdē ꝑeminētia q ad bonū ꝓphetie de q agiť pōt ↄsiderari ex duob⁹. p̄mo qꝛ ꝓphe ātiq ꝑut cōiť teneť ⁊ mod⁹ loquēdi scpturarū testať: ipm donū habuerūt tātūmō ī actu seu dispositiōe nō tñ ī habitu: ⁊ iō in ill' ↄsuetū ē dicē: Locut⁹ ē dñs ad ꝓphetā talē: loqre talia ⁊ huiusmodi. Sil'r factū ē ꝟbū dñi sup talē: seu man⁹ dñi ⁊ hmōi:

q qdē mod⁹ loquēdi manifeste denotat ꝙ mētes taliū ꝓphetaꝝ idigebāt de singul' noua reuelatiōe: qꝺ ñ ↄtingeret si ī habitu ꝓphetiā habuissent. Habit⁹. n. est q qs vtiť cū voluerit: vt dicit cōmētator in. iij. de aia. Apl'i vero donū ꝓphetie videť fuisse habitualiť collatū. nō eī indigebāt noua illustratione de singul' q ex copiosa effusiōe spūsscti fuerūt de oib⁹ etiā supnaturalib⁹ ad doctrinā ꝑtinētib⁹ salut' repente edocti testante veritate. Joh. xiiij. Ipe docebit vos omīa ⁊c̄. Sil'r Lu. xxj. Dabo vob os ⁊ sapiam cui nō poterunt resistere oēs aduersarij ⁊c̄. q ⁊ sil'ia manifeste denotāt apl'os habuisse ī hmōi supnaturalib⁹ qsi habitualē illustrationē ꝑ moduꝫ forme ꝑmanētis: q cū volebāt vtebanť: nō aūt antiq. Pōt etiā h̄ deduci ex gestis vtroꝝqꝫ. Heliseus. n. q in illo statu magn⁹ fuit ꝓpheta turbat⁹ aliqliť ex intuitu reg' isrl' psalteriū fecit applicari: vt ꝑ laudē psalmodie spm̄ ꝓphetie attingeret. iiij. Re. iij. Apl'i vero ⁊ alij ꝙplurimi eccl'ie p̄mitiue non solum gaudentes ↄtumelias patiēdo: sed in medio tormētoꝝ acerrime cruciati spm̄ ꝓpheticū retinebāt: q magnalia dei ⁊ supnaturalia q ad ꝓphetiā ꝑtinēt sepe referabāt: qꝺ maximū signū est ipos hr̄e ꝓphetiā habitualē atqꝫ imobilē. Cōstat aūt ꝙ ille qui hꝫ aliquā ꝑfectionē in habitu: sic sciam vl' hmōi: simpliciť precellit in eadē ꝑfectiōe seu scia illū q tñ in actu seu dispositiōe eādem hꝫ ꝑfectionē seu sciam. ⁊ sic moyses q in actu seu dispositione tātū donū ꝓphetie habuit: nō ꝑt dici excellētior in ꝓphetia apl'is q habitualiť eā mō ꝑdicto habuerūt: nōobstante ꝙ aliqñ clariorē cognitionē ipe moyses habuit: q excellētior oib⁹ ꝓphet' antiqꝝ dici dꝫ. Et nota ꝙ lꝫ scūs Tho. ī scd'a scd'e. q. clxxj. arti. ij. in deci. q. ↄcludit ꝙ ꝓphetia nō ē habit⁹. h̄ tñ intelligendū ē de ꝓphetia ſm suā ꝓpriā rōnē. Ad h̄. n. ꝙ aliqs dicať ꝓpheta nō reqriť ꝙ insit aīe sue aliqs habit⁹ ꝓphetic⁹ ꝑ modū forme: vt ptꝫ de antiqs q fuerūt ꝓphete sine tali habitu: licet ex h̄ nō excludať ꝙ qs posset hr̄e donū ꝓphetie habitualiť: ꝓut dictū ē de apl'is. Vñ notanť ↄcludit sctūs Thomas ibidē: ꝙ ꝓphetia ꝓprie loqndo nō ē habit⁹. i. ꝙ de propria sui rōne nō ē ꝙ sit habit⁹. Scd'o ꝑeminētia ꝓphetie apl'orū respectu antiqꝝ posset ↄsiderari ex h̄ ꝙ donū ꝓphetie cōiter acceptū ꝓut in antiqs fuit est grā gratis data tm̄: vt patet Mat. vij. vbi rñdeť. Nūqꝫ noui vos his q dixerūt: in noīe tuo ꝓphetauim⁹. vñ Hiero. sup illud ꝟbū dicit: Prophetare ⁊ ꝟtutes facere: interdū nō ē ei⁹ meriti q opať. Sed ī apl'is donū ꝓphetie fuit grā gratū faciēs: vl' ex ea īmobiliť deriuatū. Ex ipa enī repletiōe spūsscti qua in grā gratū faciente fuerunt ↄfirmati: oīm charismatuꝫ dona ꝓut cōiť teneť habuerūt: inť que donū ꝓphetie ↄnumerať: vt ptꝫ. j. Coꝝ. xij. Et sic manifestū est donū ꝓphetie in eis fuisse grām ḡtū facientē vel inseparabil'r se hñs ad eā: ⁊ ꝑ ↄñs donū ꝓpheticū in eis excellenti⁹ fuit ꝙ in antiqs: sic grā gratū faciēs excellētior ē ꝙ grā ḡtis data. Ad supradicta videtur facere illꝺ. ij. Coꝝ. iij. vbi apl's de se ⁊ alijs p̄mitiue eccl'ie dicebat: Nos ꝟo oēs reuelata facie gl'iaꝫ dñi speculātes ⁊c̄. ꝓut dño ↄcedēte ibidē declarabiť. ¶ Itē obiectio postillatoris ↄtra scd'aꝫ rōnē scti Tho. vbi dicit ꝙ cū denūciatio ꝓphetie ē aliqd sequēs ꝓpheticā cognitionē: iō nō dꝫ variare gradū ꝓphetie ⁊c̄. nō videť valere. Dignitas. n. seu excellētia eoꝝ q sunt ad finē ex maiori appropinqtiōe seu adeptiōe finis sumi dꝫ etiā si tal' finis ñ sit ꝺ essentia rei: ꝟ eā aliqñ ↄsequať. Hō enī q maiorē grām hꝫ seu magis ꝟtuosus ē excellētior est alio h̄ nō habēte: licet grā ⁊ ꝟtutes nō sint de essentia hoīs: sed etiā qñqꝫ ↄsequunť. Cū igiť finis ꝓphetie est vtilitas ecclesie. j. Coꝝ. xiiij. Qui ꝓphetiçat hominib⁹ loqtur ad edificationē: exhortationē ⁊ ↄsolationē: seqtur ꝙ q plurib⁹ ꝓphetiā suā denūciat excellētior est illo q paucioribus⁹: ceteris parib⁹. Bonū enī ſm pħm qnto vniuersalius: tāto diuini⁹. vñ denūciatio ꝓphetica plurib⁹ facta excellentiorē ꝓphetiā facit: ⁊ sic altiorē ↄstituit gradū ꝓphetie: ꝑsertim cū toti ꝓpl'o cultui diuino mācipato suas denūciat prophetias: vt moyses. ¶ Itē obiectio ↄtra tertiā rōnē scti Tho. in qua dꝛ ꝙ ↄfirmatio ꝑ signa seqtur ꝓphetiā ⁊c̄. nō videť valere ꝓut ex dictis ↄtra scd'am obiectionē satis ptꝫ. Cōfirmatio enī ꝑ signa licet nō sit de essentia ꝓphetie: ꝑtinet tñ ad ei⁹ finē certi⁹ seu efficaci⁹ ↄsequēdū. Ad h̄ ꝙ ꝓphetia credatur danť miracula. ⁊ iō turba vidēs xp̄m adolescentem resuscitare: qꝺ est de magnis miraculis: magnū ꝓphetā ipm iudicabant: Lu. vij. Propheta magn⁹ surrexit in nobis. Vñ ⁊ confirmatio apostolice doctrine signis a deo factis attribuitur: iuxta illud Marci vlti. Dño cooperante ⁊ sermonē ↄfirmante sequētib⁹ signis. Qꝺ aūt dꝛ de Johāne baptista ꝙ nullū signum fecit vt habeť Joh. x. ⁊ tñ fuit ꝓpheta: ⁊ plus ꝙ ꝓpheta. Ad hoc pñt dari rationes. Prima: quia eius vita fuit tā preclara ꝙ nō indigebat ↄfirmatione miraculoꝝ. Secūda: qꝛ videbanť dicta ei⁹ impleri euidēter in xpo: cui tanꝙ ꝑncipaliori miracula reseruabat: ꝓut ibidē cōiter diciť. Et pōt ad hoc reduci illud verbū christi de Johāne. s. ꝙ est plus ꝙ ꝓpheta. Nā ceteri ↄfirmatiōe miraculoꝝ indigebāt: ipe vero nō: licet h̄ verbū alias nō habeat expositiones. Ad illud qꝺ subiūgit de gradib⁹ ꝓphetie ⁊c̄. Ex dict' patet ꝙ tam dauid ꝙ moyses habuerūt ꝓpheticā illustrationē absqꝫ signis sensibilib⁹: qꝺ est valde excellens in gradib⁹ ꝓphetie: nō tñ est sūm⁹ gradus. Nā visio clara diuine essentie in statu vie quē moyses habuit: vt dictū est excellētiorē gradū ꝓphetice cognitiōis ↄstituit. ¶ Item ꝙ addit postil. moysen nō habuisse totiens: nec ita cōiter illustratiōes ꝓpheticas sic dauid: non videť hr̄e aliqꝺ fundamētū in sacra scriptura: nec ipemet aliquam allegat auctem ad h̄ facientē: ⁊ iō nō reqriť aliq solutio: ꝑsertim cum oppositū ex sacra scriptura rōnabil'r posset deduci. Si eī numerenť psalmi a dauid editi: ⁊ ꝓphetie singule ipi⁹ moysi in pentateucho ↄtente indubitanť ꝓphetie excedūt psalmos: et per ↄñs si in qlibet psalmo reqriť noua illustratio: pari rōne ⁊ ī qlibet ꝓphetia mosaica. Nec enī verisil'e videť ꝙ ille q tā familiariter cū deo se habebat: vt de illo legereť. Loqbať de⁹ moysi facie ad faciē: sicut hō solet loq cū amico suo: Exo. xxxiij. haberet pauciores illustratiōes ꝙ ipe dauid: de q nihil tale legitur: sed poti⁹ aliud qꝺ ē satis ad oppositū. Legiť enī de⁹ misisse ꝓphetā suū nathan ad dauid: vt ei reuelaret aliq de voluntate diuīa erga eū. ij. Re. vij. ⁊. xij. Sil'r. j. Re. xxij. ⁊. ij. Re. vl. legiť gad ꝓpheta missus a deo ad ipm dauid vt eidē denūciaret qdā futura. Ex qb⁹ satis demōstrať dauid nō habuisse tā frequētes illustratiōes sicut moyses: q nunꝙ legiť instructus nisi a deo vl' angelo. Et notādū ꝙ gad ꝓpheta intitulať ca. allega. vidēs dauid. i. ꝓpheta ipi⁹ dauid. Qui. n. ꝓpħa dꝛ hodie: vocabať olim vidēs. j. Reg. ix. Ex qb⁹ patet ꝙ gad ꝓpheta frequēter denūciabat ipi dauid aliq ꝓphetica: qꝺ de moyse sile nunꝙ legiť. ¶ Itē ad h̄ ꝙ postillator ait ꝓphetiā dꝺ sortiri quādā excellētiā: ex eo ꝙ xpi mysteria magis expꝑssit: cum finis toti⁹ legis ē xp̄s ⁊c̄. Dicēdū ꝙ licet tal' excellētia sit vera: nō tñ ↄcludit excellētiā simpliciter: ꝟ ſm qd. Excellētia enī ꝓphetie moysi ex oīb⁹ que ad ꝓphetiā efficacē cōiter reqrunť: ↄsurgit: vñ excellētior debet dici simpliciť. Excellētia tñ ꝓphetie dauid ex maiori expꝑssione mysterioꝝ xpi tm̄ ↄsiderať: q qdem ↄsideratio est ſm qd. Nec etiā ſm hāc ↄsiderationē excellentior ceter' posset dici ꝓphetis. Nā de Esa. ait Hiero. in eodē ꝓlogo: ꝙ ita vniuersa xpi eccl'ieqꝫ mysteria ad liqdū ꝓsecut⁹ est: vt nō eū putes de futuro vaticinari: sed de ꝑteritis historiā texere. Hec ille. Cōstat ꝟ ꝙ maior excellētia est vniuersa mysteria xpi ⁊ eccl'ie in liqdum redigere: ꝙ illud qꝺ doctores tradūt de dauid: de q nō vniuersaliter dicūt: sed indefinite mysteria xpi exp̄mere: ⁊ tñ nec ob h̄ Esaias dꝛ exími⁹ ꝓphetaꝝ: et a fortiori nec dauid sic dꝫ dici. Circa qꝺ etiā attēdēdū ꝙ moyses oīa xpi mysteria implicite tradidit seu figuraliter: licet nō explicite. totū enī nouū testamētū in veteri ↄtineť: iuxta sniaꝫ Grego. sup illud Ezech. j. Tanꝙ rota in medio rote. Cū igiť moyses fuit ꝑcipuus veter' testa. qsi de nouo legē ꝓponēs: ad cui⁹ legis obseruationē alij ꝓphete ꝓpl'm inducebāt: seqtur ꝙ moyses oīa mysteria xpi tradidit. Nec ex hoc ei⁹ excellētia diminuiť: qꝛ nō expꝑsse tradidit: sed implicite. Nā hoc ex defectu ꝓpl'i ↄtingebat: q rudis erat: vt doctores dicūt: ⁊ ideo nō expediebat talia talib⁹ exp̄mere: sicut ⁊ xp̄s apl'is dicebat: Multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo. Joh. xvj. Cōclusio igiť scti Tho. nō obstātibus ꝑdictis obiectionibus firmissime videť tenēda tanꝙ ꝟa: ⁊ in sano seu ī plano intellectu sacre scripture fundata. illa enī verba Deuť. vlti. Nō surrexit ꝓpheta maior moyse. nō debēt intelligi vt postillator dicit vsqꝫ ad tp̄s Josue tm̄. qꝛ si sic potius dixisset: Non surrexit vsqꝫ in hodiernū diē: ꝓut in silib⁹ solet dici. sed cū dicit: Non surrexit vltra. denotat exclusioneꝫ respectu futuri tp̄is: nec ex hoc excludunť ministri noui testa. qꝛ status antiquoꝝ in scripturis sub quodā seculo quasi ꝑpetuo sepe nominanť: vt Numeri. xviij. Legitimum sempiternū erit vobis: qꝺ nō se extendit ad tp̄s noue legis: vt patet intuēti ⁊c̄. Auctoritas igiť beati Greg'. dicētis ꝙ dauid clariorē cognitionē habuit ꝙ moyses: exponēda ē vt intelligať sic: ꝙ dauid clari⁹ expꝑssit mysteria xpi modo ⁊ ratione. Similiter et ꝙ Glo. ponit dauid fuisse eximiū prophetaꝝ: intelligendū est agiographoꝝ. vñ. ij. Reg. xxviij. vbi tota excellētia illustratiōis ipius dauid habeť. di. Spiritus dñi locut⁹ est in me ⁊c̄. ibidē intitulať egregius psalmista israel: vbi notandum ꝙ non dixit egregius ꝓpheta: sed egregius plalmista: in q ꝓpositū satis innuitur ⁊c̄.

Universidad de ... Biblioteca

Replica.

Circa psalteriū Burgēsis ampliꝰ q̄ cir/ca aliū aliquē librū laborauit addendo. In additioibꝰ aūt illis q̄uis nonulla videant absurda: ma/nebūt tn̄ a me intacta ea q̄ directe nō sunt ꝯtra postil. Naȝ in h̄ ope nō ē intentiōis mee Burg. male dicta rephēdere: s; so/lū postil. bn̄dicta defensare ꝯtra Burg. inualida machinamē ta. Und cū in aggressu postillator dixerat q liber psalmorum apud latios reputat int ꝓphetales: q̄uis apud hebreos cō/putet int agiographa. Burgeñ. ꝯdicit ex facto btī Hiero. q̄ latinꝰ fuit: q̄ in ꝓlogo galeato ponit psalmos inter agiogra/pha. Hic dico q bn̄ respicieti ꝓlogū galeatuȝ: q̄ est ꝓlogꝰ in libros Regū: statim clare patebit q illā distinctionē triparti/tā nō asserit beatꝰ Hiero. nisi vt oñdat libros ab hebreis rece ptos distingui ꝯtra apocriphos. ip̄e aūt nō asserit illā hebre/orū distinctionē: s; allegat eoꝝ opionē. ꝯstat ei agiographa si cut ꝛ ꝓphetica mltiplr dici: sm enī vocū ꝓprietatē agiogra/pha dicunt oēs sacre scp̄ture: sic accipiēdo btūs Dio. ca. j. ec clesiastice hierarchie dic. Uenerādissima eloq̄a dicūt eē que i agiographis tradita sūt ꝛc. Scd̄o dicunt agiographa: vt ab vsu nomis p hebreos ꝯ ꝓphetica ꝛ legalia distincta: ꝛ bn̄ he brei h̄ noie abutūt: q agiographū dr ab agios qd̄ ē sctūs: et graphos scp̄tura: q̄si sctā scp̄tura vl a sctīs ꝯscripta: qd̄ nomē cū sit cōe legalibꝰ ꝓphetalibꝰ ꝛ alijs: p q̄ndā anthonomasiā hebrei fortassis specialr dauid ꝛ daniel iob ꝛ alioꝝ script de/putarūt. Silr ꝓpheticꝰ liber sm Hugo. de sctō victore dupli dr: vel q scriptꝰ stilo ꝓphetico. s. de futur vel naturalit igno tis. vel q scriptꝰ a ꝓpha. In pma acceptiōe ꝛ dauid ꝛ daniel ꝛ iob libri ꝓphetales dici pn̄t: q altissimas ꝓphetias stilo ꝓ phetico texuerūt. Scd̄o mō loq̄ndo ꝓpha triplicit ꝯsiderat: vt vicȝ sit ꝓpha officio missiōe vel gr̄a. q̄uis igit dauid dani el iob spū ꝛ gr̄a fuerint ꝓphe: nō tn̄ officio vel missiōe: idō li/bri eoꝝ iter ꝓphetales nō cōputant: ꝛ q int legales etiā pro prie cōputari nō poterāt. hebrei nomē agiographū eis impo/nebāt. Illū igit modū hebreoꝝ btūs Hiero. nō asserit nec lau dat s; allegat: vt ptȝ studiose respicieti prologū eiꝰ. Nec valet qd̄ Burgeñ. pro ꝯfirmatiōe sue intētiōis adducit: Lu. xxiiij. oportet ipleri oīa q̄ scripta sūt in lege ꝓphis ꝛ psalmis de me. Nā xp̄s nō intēdit p illa v̄ba distinguere libros: s; materias libroꝝ. Nō enī liber psalmoꝝ excludit a libris prophetic: cū in eo oīa xp̄i ꝛ eccl'ie mysteria sūt stilo ꝓphetico scripta. Nec auctor libri excludit a ꝓphis: cū sit eximiꝰ prophetarū. q̄uis nō legat missus ad ꝓphetādū tāq̄ ex officio. Sed q̄ ad mate rias libroꝝ distinguūt psalmi: ꝓphetie ꝛ lex: q̄ tria i eodē re/periunt libro. Lex enī est materia de agēdis: ꝓphetia de fu/tur euētibꝰ: psalmꝰ de dinis laudibꝰ cātādis. Nūc aūt in li/bris moysi repit lex dirigēs actꝰ hūanos. i eisdē repit ꝓphe/tia ꝓnūciās euētꝰ futuros. repiūt etiā i ipis cātica ad psallē/dū ꝛ laudādū deū: ꝛ illa q̄dā pcellētia dicunt agiographa: q̄ tres materie etiā repiunt i psalterio: ꝛ q̄si i singul libris sacre scripture. xp̄s igit p sua v̄ba distinguere voluit libroꝝ mate/rias nō libros: vt dictū ē. Itē in eodē aggressu postil. mouit q̄ stionē: an dauid fuit ꝓphetaꝝ eximiꝰ. Et dicit q sctūs Tho. vult q nō: s; moyses. Ad quā q̄stionē sctūs Tho. aliq̄s rōnes adducit. Postil. nō faciēs vim de illa q̄stione ptractat rōnes adductas. oñdēs eas nō valere. Sȝ Burg. assumit hic certa/mē ꝓ sctō Tho. putās soluere et euacuare rōnes postil. ꝯtra sctm̄ Tho. factas: s; potiꝰ videt eū inuoluere q̄ defensare. Ad qd̄ vidēdū tāgā sm ordinē rōnes scti Tho. sigillatim: ꝛ obie ctiones postil. ꝛ factū Burg. ptractabo. Est igit prima rō scti Tho. q moyses vidit clare essentiā dinā. dauid nō. igit moy ses ē excellētior ꝓpha q̄ dauid. Cōtra effectū huiꝰ argumē/ti arguit postil. pmo sic. ex eo nemo pt dici excellētior ꝓpheta qd̄ rōnē ꝛ actū ꝓphetādi excludit: s; clara visio essentie dine ē hmōi. g̃ ꝛc. Burg. aūt dicit hāc obiectionē n̄ valere: q si vale ret inq̄t: xp̄s nō posset dici ꝓpheta. q sp clare vidit dinaȝ es/sentiā. Sȝ huic Burgē. obiectioni rn̄det. s. Tho. scd̄a scd̄e. q. clxxiiij. arti. v. in rn̄sione ad tertiū argumētū. d. Xp̄s fuit cōp hensor ꝛ viator. inq̄ntū cōphēsor nō cōpetit sibi rō ꝓphetie: s; inq̄ntū viator. Hec ille. Un̄ apparet q sctūs Tho. sic p Bur/gē. nō velit defendi. Clariꝰ etiā dicit idē ibidē. q. clxxvj. arti. vlti. i solutiōe tertij argumēti. vn̄ sic clara visio excludit rati/onē ꝓphetie a xp̄o sm sctm̄ Tho. sic eadē clara visio excludit roeȝ ꝓphetie a moyse ꝛ paulo durāte visiōe. p ꝯn̄s clara visio nullū gradū dicit ptinētē ad rōnē ꝓphetie. qd̄ ē ꝓpositū po/stil. Ea aūt q̄ Burg. dicit de moyse arguūt eū fuisse ꝓphet sui tpis excellentiorē. nō rōne visionis clare: sed magis familiar locutionis dei ad ipm: ꝛ hoc signat cū dr: Ore ad os loquor ei palā ꝛ nō p enigmata: q p̄cepta ꝛ leges loquebat deꝰ sine enigmatibꝰ. Postil. etiā suā obiectionem ꝯtra pmā rationem sancti Tho. ꝯfirmat p hoc q si clara visio arguit excellentiorē gradū ꝓphetie: igit moyses fuit excellētior ꝓpheta q̄ omēs apl'i: pter paulū. qd̄ sctūs Tho. negat. Hāc ꝯfirmationē Bur geñ. volens euacuare ponit duas differētias int hre spm̄ pro/phetie. Primo dic q antiq̄ ipm habuerūt in q̄dā dispositione ꝛ solo actu. apl'i aūt habitu. Ideo apl'i habuerūt donū prophe tie excellentiꝰ q̄ moyses. Scd̄a differētia: q antiq̄ habuerunt hoc vt gr̄am g̃tis datā. apl'i aūt vt gr̄am gratū facientē. iō apl'i erāt excellentiores ꝓphete. Sed vtrūq̄ mēbrū illiꝰ distinctio nis est ꝯtra sctm̄ Tho. Nā oppositū pme differētie disputat et ꝯcludit sctūs Tho. vbi supra. q. clxxj. arti. ij. p totū: oñdēs q lumē propheticū se hȝ p modū passiōis ꝛ impressionis nō p mo dū habitꝰ. Idē dicit. q. clxxiij. arti. iij. in. rn̄sione ad scd̄m ar. ꝛ. q. clxxvj. art. vlti. in rn̄sione ad tertiū arg. Sȝ q addit Bur geñ. q apl'i poterāt i actu ꝓphetādi q̄n volebāt qd̄ ē signū ha bitꝰ: hoc falsū videt. Nā apl'is dictū est: dū steteritis añ reges ꝛ p̄sides: nolite cogitare quō aut q̄d loq̄mini. dabit enī vobis in illa hora q̄d loq̄mini: nō enī vos estis q̄ loq̄mini: s; spūs pris vestri q̄ loquit in vob. Qd̄ exponens btūs Grego. dicit. Uos v̄ba editis: s; ego sum q̄ loq̄r: q̄ frustra eēnt apl'is ꝓmissa p cer to tpe. si id facere rōne habitꝰ esset sp in eoꝝ ptāte. Oppositum etiā scd̄e differētie Burg. disputat: ꝛ ꝯcludit idē sctūs Tho. vbi supra a q̄stione. clxxvj. vsq̄ ad q̄stionē. clxxix. in oībꝰ que/stionibꝰ ꝛ articulis: oñdens ꝓphetiā esse gr̄am gratis datam. Nec est q̄s doctoꝝ notabilium tractās id apl'i. j. Coꝝ. xij. vbi enumerat int alias gr̄as ꝓphetiā. q̄ exponat illū passuȝ d gra tijs gratuit. Ponūt enī differētias iter gr̄as. q gr̄a gratū fa ciens solū vtilis ē hn̄ti. gr̄a aūt gratis data: etiā nō hn̄ti: q ec/clesie ꝛ his q̄bꝰ directiōe opus est: Un̄ puerile argu. facit Bur geñ. arguēs. q apl'i ex repletiōe spūsscti habuerūt charismatū dona. igit illa dona omia erāt gratū facientia vel inseparabili ter se hn̄tia ad illa. nā sm Apost. j. Coꝝ. xiij. illa cessabūt i bea titudie. gratuita aūt nō: sed pficient. q glia dr gr̄a ꝯsūmata. igit nec inseparabilit erāt in apl'is ꝯiuncta. Fateor q post mis sionē spūsscti illa dona fuerūt ꝯiūcta gr̄e gratuite: s; ex hoc nō sequitur. igitur illa dona facta gratuita vel inseparabilit con/iuncta. sic nō sequit. albedo ꝛ dulcedo ꝯiūgunt i lacte. igit al bedo fit dulcedo. nec est verisile añ missionē spūsscti apl'os do/na g̃tis data nō habuisse. q regressi cū gaudio: eo q spūs eis i noie dn̄i subijcerent. audierūt dn̄m dicētem: in h̄ nolite gaude re: q spūs vobis subijciunt: s; gaudete: q noīa v̄ra scripta sūt in cel. Nec verisile est illa dona post missionē spūsscti facta fu/isse alterꝰ rōnis. māserūt igit gratis data. q̄uis pfectiori gr̄e ꝯiūcta. Et q oīa q̄ Burgeñ. hic ad saluādū dicta scti Tho. ꝯ obiectionē pmā postil. adducit sūt ꝯtra sctm̄ Tho. iō q̄rit sal/uare ea vñ sctūs Tho. ea saluari nō vult. Male igit ingressus est certamē ꝓ eo: q ꝯ eū sentiēs secū nō est ꝛc. Nunc sequit scd̄a rō scti Tho. arguit sic. Moyses ꝓphetiā suā denūciauit toti ꝓplo. nō sic dauid: nec aliq̄s alioꝝ. igit moyses fuit ꝓphe ta excellētior. Cōtra illā rōnē arguit postil. sic. Denunciatio ꝛ publicatio est accidēs sequēs propheticā cognitionē: iō nō va riat gradū prophetie. Burg. aūt dicit hāc obiectionē nō vale/re: dās instātiā de hoie hn̄te magnā gr̄am ꝛ v̄tutē. q̄n ille est excellētior hoie tātā gr̄am nō hn̄te: licet gr̄a ꝛ v̄tus non sit de essentia hoīs: sicq̄ cā q̄nq̄ ꝯseq̄t suū effectū. Sȝ illō n̄ ē schola stice dictū: nō hō hn̄s gr̄am nō est p se ꝛ intrinsece excellentior hoie nō hn̄te: s; bn̄ sm denoiatione v̄tutis ꝛ gr̄e: q̄ extrinsecus aduenīūt: s; h̄ nihil ad ꝓpositū. nā gradꝰ rei ē ipi rei modꝰ in trinsecꝰ: q̄ p nihil extrinsecꝰ pt variari. albꝰ ei hō n̄ ē mag hō q̄ niger. q̄uis sit aliꝰ vl alter. oīs enī q̄litas adueniēs variat: si intrinsecꝰ intrinsece: ꝛ si extrinsecꝰ extrinsece. Nūc aūt denū/ciatio prophetie vni vel plibꝰ nō solū ē accidēs extrinsecū: sed accidens p accidēs rōni prophetie: iō nihil taliū variat gradū eiꝰ intrinsecū: q̄ g̃dus etiā sm sctm̄ Tho. attēdit penes maio/rē ꝛ pfectiorē illustrationē lumis prophetici: nō ex maiori pfe/ctione prophete saltē gr̄ali. Un̄ stat aliquē prophetā eē in gr̄a pfectiorē: q̄ nō ē pfectior propheta: vtputa Hieremias sctifica/tus i vtero: nec g̃uit legit peccasse: ꝛ pro v̄itate multa sustinuis se dr: iō ille propheta dr pfectior q̄ dauid: cū q̄ stat q dauid fu it pfectior propheta: q pfectiꝰ illustratus: vt etiā tenet Burg. Pro ꝯsolatiōe Burg. q̄ hic putauit pfectionē accipi a fine: di/co q stat moysen propt denūciationē fuisse prophetā vtiliorē: sed dauid propter illustratiōes mētales excellētiorē. Exēplum failiare. Sint duo doctores: vnꝰ excellētissime lrature: alter so lū cōpetētis. iste cōpetētis lrature bn̄ p̄dicat. alter balbutiens nō pt p̄dicare: nūq̄d p̄dicās nō p̄dicanti dȝ censeri doctor ex/cellentior: certe nō: sed bn̄ ꝯcedit vtilior: sic in proposito. Tan

dem sequit

dem sequit tertia rō scti Tho. Arguit enī sic: Moyses ꝯfirma/uit ꝓphetiā suā pluribꝰ miracul q̄ dauid vel q̄cūq̄ aliꝰ. igit fuit ꝓpha excellētior. Cōtra illā rōnē arguit postil. sic ꝯ se/cundā. q tal ꝯfirmatio p miracula est accidēs. Sed Burgē. minꝰ erudite dicit rn̄dēdo ad illā obiectionē sic ad priorē. Nā facere miracula cū sit accidēs extrinsecū nō sequēs de necessi tate spm̄ ꝓpheticū plura vel pauciora facere miracula nō va/riat ratione nec gradū intrinsecū spūs ꝓphetie. Cōfirmat: q spūs faciēdi v̄tutes ꝛ miracula ꝛ spūs ꝓphetie sunt dona g̃/tis data ꝛ essentialiter distincta: ideo vnū nō specificat gradū alterꝰ. Stat igit excellentiorē ꝓphetā: vtputa iohem bapti/stam pauciora vel nulla facere miracula ꝛ minorē ꝓphetā fa/cere plura. imo stat aliquē facere miracula q̄ nunq̄ fuit ꝓphe ta: ꝛ ecōuerso esse prophetā q̄ nunq̄ fecit miraculū. Burg. au tē inter alia: duas assignat rōnes inualidas: q̄re iohānes ba ptista cū esset plus q̄ propheta nullū legit fecisse miraculum ad colorandū suū errorē. Prima est: q vita eius fuit tā p̄cla ra q non indigebat ꝯfirmatione miraculoꝝ. Patet autē q vita christi fuit multo p̄clarior: cuiꝰ tota vita ꝛ omis actio no stra est instructio. Si igit ratio Burgē. valet: xp̄s minꝰ q̄ io/hānes debuit facere miracula: cuiꝰ oppositū docuit dicens: opa que ego facio testimoniū phibent de me. Scd̄a rō Burg. ad idem est: q iohānes opatione miraculoꝝ christo tanq̄ pn cipali reseruabat. Nec illa valet: q ea xp̄o reseruare ad ipm non ptinebat: sicut nec ad eū ptinebat facere nisi instrumēta/liter ꝛ ministerialit: sicut nec ad quēcūq̄ sctm̄ aliū ꝓut dictū est in correctione pme additionis circa octauū capl'm Exodi. Nec valet Burg. obiectio ꝯtra postil. dicentē q moyses non habuit totiēs nec ita cōiter illustrationes ꝓpheticas sicut da uid specialiter intellectuales. Contra qd̄ Burg. arguit q q in scriptur plures reperiunt ꝓphetie moysi q̄ psalmi q̄s fe/cit dauid: ꝛ cū q̄libet ꝓphetia reqrit specialē illustrationē: se/quitur moysen frequētiꝰ illustratū q̄ dauid. Etiā q dauid se/pe instructus ab hominibꝰ ꝛ alijs prophetis: sicut p nathan ꝛ gad: qd̄ non legit de moyse: igit amplius a deo illustratꝰ. Ad hec dicendū q posito sed non ꝯcesso q moyses habuisset plu/res illustrationes q̄ dauid: illa tn̄ habuit cōmuniter p sensibi lia signa visui vel auditui p̄sentata. non sic dauid q̄ sp habuit intellectuales illustrationes sine hmōi sensibiliū specieꝝ p̄sen/tatione: igit dauid habuit frequētiꝰ illū excellentissimū g̃duȝ ꝓphetie q̄ moyses. Raro enī legit moyses illustratꝰ: nisi iter/uenerit aliqd̄ sensibilit visum vel auditū p ministeriū angelo/rū p̄sentatū. Nec obstat si dauid aliq̄n fuit informatꝰ ab alijs ꝓphetis in agibilibꝰ vel alias. h̄ enī fiebat illis tpibus q̄n da uid non fuit capax ꝓphetaliū illustrationū: vt puta in fuga a facie saul. de q̄. j. Reg. xxij. vel in cura ꝛ sollicitudie q̄n cogita/uit de domo dn̄i ꝯstruēda. de q̄. ij. Reg. vij. vl in pctō: de q̄. ij. Reg. xij. ꝛ vlti. In talibꝰ enī dispositionibꝰ non est mens apta ad ꝓpheticas illustrationes maxime intellectuales: q in his oportet animū esse a sensibiliū occupationibꝰ absolutū. Sed ꝛ moyses hmōi instructiōes in agendis recepit ab hoīe. s. ietro. vt ptȝ Exo. xviij. Nec valet q Burg. rn̄det ad rationē postil. acceptā ex dict. s. Tho. Nā excellentia dauid non est sm q̄d ꝛ extrinsecū: sed simplicit ꝛ intrinsecū: q sm ꝓpriā rōneȝ: q sic sm sctm̄ Tho. dauid plura mysteria xp̄i pleniꝰ ꝛ clariꝰ expssit: ita etiā pleniꝰ ꝛ clariꝰ vidit. q̄ modi videndi ꝯstituūt eū in esse ꝓphete excellētior simplicit sm propriā rōnē ꝓphete: q̄ olim ad h̄ vidētes dicebant. Et qd̄ arguit Burg. de Esaia n̄ vrget: q ꝛ si Esaias ꝓut dicit btūs Hiero. rōne pluralitat mysterio rū de christo expssoꝝ fuit magnꝰ propheta: ip̄e tn̄ illū graduȝ illustratiōis intellectualis sic dauid cōmunit nō habuit: sed p imagines visas vl anditas: sic moyses cōiter ꝓphetiā texuit. Male igit ꝯcludit Burg. ꝓ opinione scti Tho. q per dicta a sancto Tho. negata: vt patuit supra.

Glo. Ordi.

B[eatus] Liber hymnoꝝ vel soliloquioꝝ ꝓphe de christo incipit.

Agusti. Liber iste intitulatur apud hebreos liber hymnorū. hac rōne: q hymnꝰ est vbi hn̄tur verba ꝛ laus cū cantico: qd̄ in psalmis inuenit. Intitulat etiā sm quosdā liber soliloquioꝝ. qd̄ ideo videt fieri. q illud qd̄ aliq̄s secū rimatur: ꝛ a nullo discit nisi a veritate sibi interiꝰ p̄sidente: soliloquiū dr. verbi gr̄a. queadmodū btūs Augustinꝰ secum de natura anie ꝛ de natura dei inuestigauit: eodē modo pōt dici ꝓphe/ta secū inuestigasse de incarnatiōe filij dei: ꝛ de reparatiōe hu mani generis. Rex dauid ꝛ ꝓpheta cū ꝓspere regnaret vo lens cultuȝ dei magnificare: cum arcā a philisteis redditam longo tempore post incertis sedibus vagātem: tādem in hie/rusalem reduceret: nudus cū cithara p̄cedebat: sed et q̄ttuor milia virorū elegerat: qui non solū voce: sed etiā instrumētis musicis psalmos canerent: quibꝰ preposuit q̄ttuor. asaph: idi thun: eman: ethā: vel filios chore: q̄ a pr̄is scelere vel sacrile/gio degenerātes (quē ignis ꝯsumpserat) in cultu dei deuo/tissimi pstiterūt. Hiero. Psalteriū est quoddā musicum in strumentū in modū delthe lr̄e cōpositū: ꝛ ab eo musico instru mento (per qd̄ modulatū fuit pn̄s opus) nomē sibi sumpsit. Psalterium apud hebreos vocat nablath. apud grecos psalterium. apud latinos vero organum. Multi dicūt da/uid non fecisse omēs psalmos: eo q quidā ex ipis intitulan/tur in psonis aliorum. Sed vt dicit btūs Hiero. non sunt au/diendi in hoc. Nā dauid composuit omēs psalmos. modos etiā apposuit: in quo multos auxiliatores habuit: quibꝰ pre/fecit q̄ttuor. videlicet eman: ethan: asaph ꝛ idithū. Diuīo cō/silio hoc fuit factū: vt psalmi intitularent in personis aliorū. vel propter interpretationē noim tm̄: vl ꝓpter negociū: vl ꝓ pter vtrūq̄. Propter interpretationē nomis tm̄: vt in perso/na idithun. Propter negociuȝ: vt in psona Aggei ꝛ çacha/rie. Propter vtrūq̄: vt in psona Salomonis. Idithun: a/saph: filij chore: ꝛ ceteri huiusmodi non fuerūt auctores psal/morū: sed prepositi artificibꝰ: qui psalmos psonabāt tribus modis. vel humana voce: vel musicis instrumētis: vel cōmu niter vtroq̄ modo. Et hoc dupliciter: vel post vocē instrumē/to: vel post instrumētū voce: vnde nomia illoꝝ vt honoreȝ de ministerio sumerēt: titulis inseruntur: maxime ꝓ significatio ne rerū. Psalmꝰ vero est instrumēti sonus. Canticū humane vocis cantꝰ in laudem dei. Psalmi canticū: cum post instru/mentū vox. Psalmus cantici: cū post vocem instrumentum. Cas. Solet queri cur p̄ alijs scriptis psalmi in ecclia legan tur. quod ideo est: q antiquitꝰ apud hebreos mos iste i tem/plo dei erat. Uel q psalmi plus mysterioꝝ q̄ cetere scripture ꝯtinent: ꝛ breuiter multa dicūt: in q̄bus omis lex et prophete ꝛ euāgeliū constat. Cas. Prophetia est inspiratio vel reuela/tio diuina: q̄ euentꝰ rerū vel p facta vel p dicta imobili verita te ꝓnunciat. vnde ꝓphetia visio. ꝓpheta videns. Mult aūt modis hec gr̄a data est. vel p opatiōes hominum: vt fuit arca noe: ꝛ sacrificiū abrae: ꝛ trāsitꝰ mar rubri. Uel p natiuitates: vt esau ꝛ iacob: q̄ futura significabāt. Uel per loquētes ange/los: sicut locuti sunt abrae: loth et alijs. Uel p visiones: sicut Esaie ꝛ ezechieli: ꝛ ceteris. Uel per somnia: sicut salomoni: io/seph ꝛ danieli. Uel p nubem ꝛ vocē de celo: vt moysi. Uel ad/huc alijs modis. Dauid aūt nullo hoꝝ: sed celesti aspiratione intꝰ edoctꝰ: spū in eo loquēte cōpletꝰ est: vt i libro Regū: dire/ctus est spiritꝰ dn̄i in dauid: et dn̄s: si dauid in spū vocat eum dn̄m: quō filiꝰ eiꝰ est? Spūs aūt sctūs sic datꝰ est ꝓphet vt ali q̄n ꝓ pctis recederet ꝛ placatꝰ rediret. Et sicut ait petrꝰ: nō vo luntate humana allata est aliq̄n prophetia: sed spūsctō inspira ti locuti sunt scti hoies dei. Non sunt aūt illi a munere ꝓphe/tie alieni: q̄bꝰ data est facultas intelligēdi vel interp̄tādi scri/pturas. Hiero. Multa genera sunt christoꝝ. Patriarche di cti sūt christi: vt nolite tāgere christos meos. In parabol dicū/tur xp̄i oēs q̄ de egypto egressi sunt. Chrisma in Exodo fit. vn̄ sacerdotes vncti. Est aliud vnguentuȝ quo reges inungūtur: sed hoc duobus modis. q si dauid est ꝛ salomon. i. fortis ma/nu ꝛ pacificus: vngit cornu. Si iehu et açahel lēticula: qd̄ est vas fictile. Sed cyrus rex persaꝝ ꝛ medoruȝ qui israel relaxa/uit: xp̄s est. sm illud: Hec dicit dn̄s xp̄o meo cyro: q nō sinūt sequētia de saluatore accipi: vt quidā putāt. Est vnguentū ꝓ/pheticū quo precipit helie vt vngat heliseum i ꝓphetaȝ. Sup omnia est vnguentum spirituale: quod dicit oleum exultatio/nis: quo christꝰ vnctus est pre participibꝰ: qui habēt chrisma baptismi. quod si perdat q̄s nō desperet: q de reparādo chris/mate scribit in leuitico: q cū lepra alicuiꝰ fuerit mūdata: mit/tat ei sacerdos oleū in manu sinistra: ꝛ cetera que ibi dicūtur: ꝛ ipse vocet xp̄s dei. hoc autē restat q idem homo frequenter vngitur: ne sit occasio ruine negligēti. Sufficit enī leproso vt post primū vnguētum perditū vngat secundo: sed ille sepe vn gitur: qui semp proficit: ꝛ d oleo leprosi venit ad vnguētū po/puli: inde ad sacerdotale: de quo ad chrisma pontificis. a pon tifice ad regem: a rege ad patriarchas: a patriarchis ad chri/stum. Cas. Sicut prophetia fit diuersis modis: ita ꝛ diuer/
sis temporibus. Est igitur alia de presenti: vt elysabeth. vnde Lu. i. b
mihi hoc vt veniat mater dn̄i ꝛc. De preterito vt moyses. In Geñ. i. a
principio creauit deus celum ꝛ terrā. De futuro: vt ecce virgo Esa. vii. c

concipiet

Prothemata in librū pſalmorū

concipiet ꝛc. Item prophetia alia eſt ſm pſcientiā dei quā neceſſe eſt oībꝰ modis impleri. vt Ecce virgo ɔcipiet ꝛc. Alia ſm cōminationē: vt Quadraginta dies ꝛ niniue ſubuertetur. Joñ.3.b

Notādū igiť ꝙ ꝓpheta aliqñ loq̄tur indiſcrete de futuris q̄ſi de pn̄tibus. Aliqñ de p̄teritis. Aliqñ etiā ꝓprie de futuris. qđ ideo fit: qm̄ omīa dictante ſpūſctō dicit: cui ſunt oīa nota: ſiue p̄terita ſiue futura tanꝗ̄ pn̄tia. Remigi. Liber iſte ex centū q̄nꝗ̄ginta pſalmis nō ſine altioris myſterij rōne cōſiſtit. Hic enī numerꝰ myſterijs celeberrimꝰ. Conſtat enī ex octogenario ꝛ ſeptuagenario q̄bꝰ ex octenario ꝛ ſeptenario principium ꝛ ſignificatio eſt. Octonariꝰ enī octauā reſurrectiōis ſignificat: qꝛ cū ſex ſint etates viuentiū. ſeptima morientiū: ꝛ octaua reſurgentiū erit. Per ſeptenariū vero huiꝰ vite tp̄s ſignificať qđ ſeptē dierꝫ repetitione agitur. Recte ḡ tali pſalmoꝝ numero liber iſte cōpoſitꝰ eſt: quia ſic in huiꝰ vite ſeptenario operari ac viuere nos docet: vt in octaua reſurrectionis ſtolā glorie ɔſeq̄mur. Uel iō: qꝛ ꝑ octonariū nouū teſtamētū ſignificatur. Octoadi enī pr̄es noui teſtamēti deſeruiūt: obſeruātes diem octauā reſurrectiōis xp̄i: id eſt dn̄icā octauas ſctōꝝ: expectantes octauā reſurrectiōis mortuoꝝ. Per ſeptenariū vero vetꝰ teſtamentū: qꝛ hebdoadi: id eſt ſeptenario pr̄es veteris teſtamenti ſeruierūt obſeruātes ſeptimū diē: ſeptimā ſeptimanam: ſeptimū annū: ꝛ q̄nꝗ̄geſimū: q̄ ſeptenis annorū hebdomadibꝰ texitur: id eſt iubileū. Unde Salomon. da partes ſeptē necnō ꝛ octo. Bene igiť hoc numero pſalmoꝝ liber hic editꝰ eſt: cuiꝰ partes vtriuſꝗ teſtamēti doctrinā ꝛ mādata cōtinent. Augꝰ. Itē ꝑ tres q̄nꝗ̄genas triplex fit pſalmorū diſtinctio: ꝓpter tres ſtatꝰ xp̄iane religionis ſignificādos. Primꝰ penitētie in qua ꝛ prima pſalmoꝝ q̄nquagena terminať. ſ. miſerere mei deus. Secūdus iuſticie in qua ꝛ ſecūda q̄nꝗ̄gena: miſericordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi. Tertiꝰ ſtatꝰ vite eterne: in cuiꝰ laudē tertia q̄nꝗ̄gena finiť. ſ. omnis ſpūs laudet dn̄m. Augꝰ. Unus eſt liber pſalmoꝝ: nō q̄nꝗ: vt in actibꝰ ap̄loꝝ legiť: ſicuti ſcriptum eſt in libro pſalmoꝝ. Hiero. tn̄ dicit quinꝗ libros: id eſt q̄nꝗ diſtinctiōes que fiūt per fiat fiat.

Ordo pſalmoꝝ ab ordīe hiſtorie diſcordat: qꝛ ań peccauit dauid cū vxore vrie: ꝛ de pn̄ia cecinit: Miſerere mei deꝰ ꝙ̄ filius eiꝰ eū pſequereť ꝛ cecinerit: Dn̄e q̄d multi. ſed ab eſdra ꝓpheta inſtinctu diuino: ita ordinati creduntur. Materia eſt integer chriſtus ſponſus ꝛ ſponſa. Intentio homīes in adam deformatos xp̄o nouo homini ɔformare. Modus tractādi. Qñꝗ agit de xp̄o ſm ꝙ caput ē. Aliqñ ſm corpꝰ. Aliqñ ſm vtrūꝗ. Scd̄m caput tripliciť. qꝛ vľ ſm diuinitatē: vt tecū p̄ncipiū ꝛc. Aliqñ ſm hūanitatē: vt ego dormiui ꝛc. Aliqñ per trāſumptionē: vt qñ vtiť voce mēbroꝝ. ſicut ibi: Longe a ſalute mea ꝛc. Itē de eccl̄ia tribus modis. Aliqñ ſm ꝑfectos. Aliqñ ſm imꝑfectos. Aliqñ ſm malos: q̄ ſunt ī eccl̄ia corpe nō mente. numero nō merito. noīe non numine. Pſalmus iſte p̄mꝰ iō videť carere titulo: qꝛ de cōmēdatiōe xp̄i p̄ncipaliter loq̄tur: ad quē oēs alij pſalmi ꝑtinēt: q̄ loquūť vel đ paſſione vľ đ reſurrectiōe: vľ de mēbris ipiꝰ: q̄re videť eē q̄ſi titulꝰ alioꝝ. vel ſm Hiero. ne titulꝰ p̄ſcriptꝰ libri caput ꝛ initiū videretur. vel qꝛ iſte pſalmꝰ eſt q̄ſi ꝓlogꝰ ꝛ titulus ſequētis opis: vel qꝛ Eſdras nō fuit auſus titulū ponere: videns in ſequēti dauid in pſona xp̄i hūc pſalmū caput libri appellaſſe.

Hiero. In hoc pſalmo loquiť ꝓpheta ɔſiderans deſtructionē generis hūani q̄ ɔtigit ꝑ adam: ꝛ ex oppoſito p̄uidēs ꝓphetico ſpū reparationē ꝑ xp̄m futurā: ꝛ vt ɔtraria cōtrarijs curenť: vult eū oīno reddere oppoſitū ꝛ diſſilēm priori adaꝫ: qꝛ ſicut ille deſtruxit ſe ꝛ humanū genꝰ ꝑ ſuperbiā ꝛ inobedientiā: eodē modo xp̄s ꝑ humilē obedientiā ſuam reduxit qđ deſtructū fuerat culpa primi parētis ad vitā: ꝛ ꝓ hac cōſideratione ꝓrūpit in laudē ipſius dicēs: Beatꝰ vir ꝛc. In h̄ primo verſu notanť tres mortes anie: ꝑ tres mortuos a xp̄o reſuſcitatos deſignate. Per filiā archiſynagogi reſuſcitataꝫ in domo pr̄is: deſignať illa mors quā ꝑ delectationē ꝛ ɔſenſuꝫ patimur tm̄ in interiori. Per filiū vidue extra portā reſuſcitatuꝫ: exp̄miť illa mors quā patiť hō: dū duciť in opationē per prauā delectationē ꝛ ɔſenſum. Per laçarū iam fetentē et q̄driduanū: deſignať illa q̄ ꝓcedit ex ɔſuetudine praue operationis: qua prebemꝰ nos alijs exemplū peccādi: ꝛ corrumpimus alios: ſicut aer corrūpitur fetore cadaueris. Rogantibꝰ diſcipulis dominum vt quartum ſuſcitaret mortuum: dixiſſe fertur. Dimitte mor. ſepe. mor. ſu. Hi ſūt impenitētes ꝛ in peccatis ſepulti. Mat.8.d

Propheta hūani generis reparationē ꝑ chriſtū futurā cōſiderans. hic quaſi ad ɔſolationē ſpiritu edoctus: quaſi viaꝫ qua liberari poſſit: ꝓponit. Primus pſalmus bipartiť de beato viro: ꝛ de vltiōibꝰ iniquoꝝ. Statim ꝑ beatitudinē blādiť: ꝑ vltionē iniq̄s terret aduerſis ibi: Nō ſic impij ꝛc.

Prologus

Incipit prologus beati Hieronymi in librū pſalmorum.

Psalterium rome dudum poſitꝰ emēdaram: ꝛ iuxta. lxx. interpretes: licet curſim: magna tamen ex parte correxerā. Quod qꝛ rurſum videtiˀ o paula ꝛ euſtochium ſcriptorū vitio deprauatū: pluſꝗ antiquū errorem ꝙ̄ nouam emendationē valere: me cogitis vt veluti quodaꝫ nouali: ſciſſum iam aruum exerceam: ꝛ obliquis ſulcis renaſcētes ſpinas eradicem: equuꝫ eſſe dicentes: vt qđ crebro male pullulat: crebriꝰ ſuccidatur. Unñ cōſueta prefatione cōmoneo: tam vos quibꝰ forte labor iſte deſudat: ꝙ̄ eos qui exēplaria iſtiuſmodi habere voluerint: vt que diligenter emendaui: cū cura et diligentia tranſcribanť. Notet ſibi vnuſquiſꝗ vel iacentem lineam: vel radiātia ſigna: id eſt obelos vel aſtericos: ꝛ vbicunꝗ viderit virgulam precedentē: ab ea vſꝗ ad duo puncta que impreſſimus ſciat in. lxx. tranſlatoribus plus haberi: vbi autem pſpexerit ſtelle ſimilitudinem de hebreis voluminibus additū nouerit: eque vſꝗ ad duo puncta iuxta theodotiōis duntaxat editionē: qui ſimplicitate ſermonis a. lxx. interpretibus non diſcordat. Hec ergo et vobis ꝛ ſtudioſo cuiꝗ feciſſe me ſciens: nō ambigo multos fore: qui vel inuidia vel ſupercilio malint contemnere videri preclara ꝙ̄ diſcere: ꝛ de turbulento magis riuo ꝙ̄ de puriſſimo fonte potare.

Explicit prologus.

Beatus vir. Augꝰ. Hic oñditur īmunis ab omī pctō. Ps. I. b Abijt. ſte. ſe. Augꝰ. Ordo abijt adam cum a deo receſſit. Stetit: cū delectatꝰ eſt pctō. Sedit: cū in ſupbia ɔfirmatus redire nō potuit: niſi ꝑ iſtū liberatꝰ q̄ nil hoꝝ habuit. Augꝰ. abijt adā cū pſuaſiōi diaboli ɔſēſit. Stetit: dū pomum comedit. Sedit dū ſe excuſauit. mulier quaꝫ dediſti mihi me ſeduxit. Ad ſilitudinē exultātiū q̄ dū ſūt ī via faciliꝰ reuocanť. dū iā ſtāt difficiliꝰ. demū difficilīe. duꝫ ibi magiſtri et dn̄i effecti ſūt. Remi. Peccať cogitatiōe: actu ꝛ v̄bis docendo. Caſ. Impiꝰ ī deū. peccator ī ſe peſtiles ī. primū. c In cathedra. Dās exēplū peccādi. Caſ. Thronꝰ regū: tribunal ī iudicū. cathedra ꝓprie doctorum. Mat.17.b Caſ. q̄ ita aiat. Uos q̄ cecidiſtiˀ ꝑ primū adā: cōformamini huic ſecūdo: qꝛ beatꝰ primo ɔtrariꝰ. d Sꝫ ī lege. Augꝰ. Caſ. Hic plenꝰ omī bono ī ſe. Augꝰ. Nō eſt laus pfecta fugere vituperāda: niſi ſeq̄nť laudanda. Quo ordīe creuerūt ī p̄mo: remouenť a ſcđo. e In lege. Qui ē ī lege ſm legem agit. q̄ ſub lege ſm legeꝫ agiť. Ille liber. iſte ſeruꝰ. Augꝰ. Ambro. Aliud eſt lex q̄ ſcribiť ſeruiēti. aliud q̄ mente cōſpiciť ab eo q̄ nō indiget lr̄is. f Uolūtas. Caſ. Ut nō ſit tediū labori ſ: nec ocioſa ſꝫ meditabiť ſempꝰ. Uolūtas ſenſuſ ē ſub lege. Ratiōis ī lege. Diuinitatꝰ ſupra lege. g Et erit. Caſ. Hic vtiť nob̄ dās fructū vite: ꝛ folia ꝛ obūbrās. Beatꝰ vir. Sꝫ ī lege. Et erit. Plena diffinitio btī viri. Hec oīa nō oī btō viro: ſꝫ ſoli xp̄o ɔueniūt. h Tanꝗ̄. Caſ. Scd̄m ſilitudinē ligni vite qđ ē ī paradiſo. vñ obediēs hō comederet. i Lignū. In paradiſo ē lignū vite. lignū ad vitā. ꝛ lignū ſcīe boni ꝛ mali. k Aquaꝝ. Augꝰ. Aq̄ ſpūſſanctus: ſm illđ. q̄ crediderit ī me flumīa de vētre eiꝰ fluēt aque viue: ꝛ ē cōtra eſtus vitioꝝ. Joh.7.f Caſ. Uel ꝑ aquā ſapiētia dei: q̄ reficiť interior hō. vt ſitiˀ aq̄. Augꝰ. Uel mortale genꝰ vt iohes: aq̄ mlťe ꝓp̄ľi mlťi: qꝛ defluūt ī mortē vt aq̄ ī mare. l Dabit. Augꝰ. Dare ꝑtinet ad rōnalē ſenſū ꝛ ad offerentis volūtatē. m Et foliū. Augꝰ. Sicꝰ folia fructꝰ tegunt: ita verba dn̄i ꝓmiſſiōes ſuaſ cuſtodiūt. n Et oīa ꝗ Augꝰ.

Incipit liber pſalmorum.

Pſalmus I

a Cui ſuccedūt oīa optata. b Contra proſpera et aduerſa firmus.

Beatus vir qui nō a

a ſ a deo in regionē diſſilitudinis q̄uis impij h̄ moliřēť: qđ laudabiliꝰ. b ſ Cogitatone ſ Conſenſu. ſ Poſitus. ſ vt adā q̄ vxori conſenſit a diabolo decepte.

b abijt in conſilio impiorum: et in b

a ſ in mūdo. ſ in praua opatione que eſt via ad mortē. b ſ qꝛ natus inter pctōreſ: ſꝫ nō tenuit eū illecebra ſeculi. i. noluit terrenū regnū. ſ ope.

c via pctōrum nō ſtetit: et in cathe c

a ſ Peſtilētia ē morbꝰ q̄ fere oēs iuadit ꝛ amore dn̄andi vix caret aliq̄s: vľ cathe. p. ē pniciofa doctrina q̄ vt cācer ſerpit ſ docēdo. b ſ cōſuetudie. c ſ qꝛ in volūtate nō: ſub. q̄i ex triſticia vľ timore.

d dra peſtilentie nō ſedit. Sed in le b

a ſ nō lr̄is ſed ſanctitare propoſiti.

f e ge dn̄i voluntas eiꝰ: ꝛ in lege eiꝰ c

a ſ proſperis ꝛ aduerſis. ſ vel aſſidue. ſ nō ad horā. b ſ ad ſilitudinē: vel hō fieť ſm opationeꝫ ſpūſſctī vľ vnitus ſapie: vľ ī ſilitudinē carnis pcti.

g meditabitur diē ac nocte. Et erit f

a ſ vere: ſimilitudinē cū veritatis expreſſione. b ſ Chriſtus viridior ceteris. c ſ per qđ ad eum accedere poſſumus. d ſ ſm ſapientiam. que hominem ſuſcepit: vel ſm ſpūſanctū vel ſm fluxus populorum.

h i tanꝗ̄ lignūꝫ q̄uod plātatū ē ſēcꝰ

a ſ vitam eternam. b ſ eccl̄ias cōſtituet.

k l decurſus aquaꝝ: qđ frūctū ſuū dā

a ſ Poſt reſurrectionē et aſcenſionē miſſo ſpū. ſ tpe plenitudinis nō eſt datus ſpūs: qꝛ nōdum glorificatꝰ eſt xp̄s. ſ Cū exaltatus fuero a terra oīa traham ad meipſum. b ſ. i. verbum eiꝰ nō erit irritum cū celū ꝛ terra tranſibunt ꝛc.

m bit ī tēpōre ſuo. Et folium eiꝰ nō g

a ſ ſed ducet ad vitā. b ſ id eſt fructꝰ et folia: facta et dicta. ſ qꝛ etſi morieť. tn̄ o. q. f. ꝛc. qꝛ et mors eius eſt ſalus mundi. c ſ Circa caſum ade. ſ ſibi et membris.

n defluēt: ꝛ oīa q̄cūꝗ faciet ꝓſpē b

Poſtilla ſup librum pſalmoꝝ fratrꝰ Nicolai de lyra incipit. Ps. I

Beatus vir. Cuius btūs Augꝰ. dicat ipm dđ fuiſſe auctorē oīm pſalmoꝝ: tñ Hiero. q̄ diligētiꝰ ſtuduit circa textū ſacre ſcp̄ture: ꝓpter qđ in h̄ ē magř ſibi aſſentiēdū diť 3riū. In ꝓlogo eī ſup pſalteriū noīat decē auctores pſalmorū. ſ. Dauid: moyſen: ſalomonē: tres filios chore: aſaph: ethan: heman ꝛ idithun. Preter etiā iſtos diť ꝙ pl̄es pš. facti ſūt ab alijs ſctīs prophetis: q̄ꝝ noīa ignoranť. vñ ꝛ aliq̄ pš. ſūt ſine titulo: ꝛ alij qui h̄ntes titulū nō exp̄mūt noīa auctorū: vt videbiť. ī. ꝓſeq̄ndo. Silř Ra. Sa. ſup p̄ncipiū libri pſalmoꝝ noīat decē auctores ipoꝝ. ſ. melchiſedech: abraā: moyſen: dđ: ſalomonē ꝛ aſaph: tres filios chore ꝛ idithun. ꝛ ſic in aliq̄ differt a Hiero. qꝛ pōit abraā ꝛ melchiſedech inť auctores pſalmorū ꝛ omittit hemā ꝛ ethan. Quid tñ videať veriꝰ: videbiť in locꝰ ſuis ꝓſeq̄ndo. Uidereť ḡ forſitā alicui ꝙ ſm auctores pſalmoꝝ liber iſte poſſet diuidi: ſꝫ h̄ nō pōt ɔuenienť fieri: qꝛ pſalmi vniꝰ auctoris nō ponunť ſegregati ad vnā pteꝫ: qꝛ inť pš. dauid ponūť pl̄es đ pš. alioꝝ. ꝛ inť pſal. alioꝝ a dđ ponūť aliq̄ pš. ipiꝰ dđ: vt videbiť. Itē pꝰ pš. lxxj. ī cuiꝰ fine poniť ī hebreo: expliciūt pš. dđ filij iſai. ponūť pl̄es pſalmi ab ipo dđ ītitulati tāꝗ̄ ab auctore. Rō āt huiꝰ ē: qꝛ ſm ꝙ diť Hiero. in ꝓlogo ſup pſalteriū. pſal. a diuerſis auctoribꝰ cōpoſiti: poſtea ꝑ lōgū tp̄s fuerūt ī vno li. collecti. ꝛ ſic īuenieb̄āť ſic ſcribeb̄āť: ꝓpť qđ aliq̄ pš. pꝰ facti poſteriꝰ ſūt ſcp̄ti: qꝛ tardiꝰ fuerť inuēti. Et eodē mō đ auctoribꝰ: qꝛ oēs pš. vniꝰ auctorꝰ nō fuerť ſilř īuēti: nec īmediate vnꝰ pꝰ aliū: ſꝫ ī medio fuerūt inuēti aliq̄ pš. alioꝝ doctoꝝ. ꝓpť qđ liber iſte ñ pt diuidi ſm ordinē auctoꝝ nec etiā tēpoꝝ: vt pꝫ ex dictꝰ: nec etiā materiaꝝ: qꝛ ī diūſis pš. ꝛ diuerſoꝝ auctoꝝ ꝛ diſtanť ſcriptꝰ eadē materia freq̄nť tāgiť: ꝛ ecōūſo aliq̄ ī eodē pſal. đ diūſ materijs agiť: ꝓpť qđ ñ video bñ q̄ľ artificioſe poſſet diuidi liber iſte niſi ī q̄dā generali: qꝛ p̄mo pōiť p̄fatio: ꝛ ſcđo executio: ꝛ tertio p̄ncipalř ītēta ɔcluſio. ſcđa pš icipit ī p̄ncipio ſcđi pš. tertia ī p̄ncipio. cxlv. lauda aīa mea dn̄m. Huiꝰ eīn libri intētio ē diuina laudatio. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ h̄ pš. ē ſine titlo ī hebreo: ꝛ h̄ idē diť Hiero. ī ꝓlogo ſup pš. ꝓpť qđ ſi ī aliq̄bꝰ libris īueniať ſcp̄tū: pš. dđ. nō videť eē veꝝ: ſꝫ magř ab aliq̄ neſcio q̄. ꝑ ſua volūtate appoſitū. ſꝫ magř videť iſte pš. eē cōpoſitꝰ ab illo q̄ pſal. collegit: ꝛ ī h̄ libro redegit: q̄ ſm cōem opinionē ꝛ magř v̄iſilr̄ꝫ crediť fuiſſe Eſdras: vt. ſ. dictū ē. ꝛ ſue collectiōi hūc pš. p̄poſuit ꝑ modū cuiuſdā ꝓlogi: q̄ tñ v̄e dř pš. alijs cōpaginatꝰ. ſm ꝙ hř Act. xiij. vbi dř: ſic ſcriptū ē pš. ij. Filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie genui te. qđ hř pš. ſeq̄nti: q̄ nō poſſꝫ v̄e ſcōs dici niſi iſte eēt p̄mꝰ: ꝛ merito inť pš. cōputať: qꝛ Eſdras ſpm̄ ꝓpheticū habuit: ꝛ eiꝰ liber īter ſcp̄turas canōicas poniť. Igiť ī h̄ pſal. q̄ ꝑ modū p̄fatiōis pōiť: Eſdras īducit ad ſtudiū ſacre ſcp̄ture q̄ ī h̄ libro ɔtineť ꝑ modū laudis diuīe. ꝛ h̄ facit dupliř. p̄mo excludēdo a fidelibꝰ doctrinā ꝑūſaꝫ. ſcđo ɔcludēdo ī eis doctrinā catholicā ꝛ ſanā. ibi: Sꝫ ī lege. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ī doctrīa ꝑūſa h̄ ē ꝓceſſuſ: qꝛ p̄mo ad eā audiēdā aliq̄s ab īfidelibꝰ īduciť. ꝛ h̄ excludit. ð. Btūs vir ꝛc. i. īfideliū. ſiť eī pietas ꝓprie reſpicit cultū legꝰ diuīe: ita īpietas ꝑ oppoſitū ſtudiū doctrīe ꝑūſe. ille āt q̄ ſe elōgat ab ea dř beatꝰ btītudīe celeſti: ñ ī re ſꝫ ī ſpe: ſiť diť phs. ī. ethico. ꝙ pueros btīficamꝰ: ꝙ̄uis nō ſint adhuc capaces felicitatꝰ politice: ſꝫ qꝛ ad h̄ ſunt diſpoſiti ꝑ ɔditiōeꝫ idoľ bone. Scđo ī doctrīa ꝑūſa aliq̄s ꝑ freq̄ntē auditū habituatur ꝛ h̄ excludiť cū dř: b Et ī via ꝛc. Per ſtationē eī q̄ īmobilitatē īportat: habitꝰ doctrīe ꝑūſe ſigficať: qꝛ hitꝰ ē đ difficili mobiľ. Tertio hītuatꝰ ī doctrīa ꝑūſa doctor alioꝝ efficiť ad ſui ꝛ alioꝝ caſū miſerū. ꝛ h̄ excludiť cū dř: c Et ī cathedra peſtilē. ꝛc. ī hebreo hř. ꝛ ī cathedra deriſoꝝ ñ ſedit. ꝑūſe eī doctrīe doctores ſm v̄itatē ſunt deriſores: qꝛ errores docēt ſꝫ ſpecie v̄itatꝰ. d Sꝫ ī lege. Hic ɔñr p̄cludit ꝙ īfidelibꝰ debet eē exercitiū ſacre ſcp̄ture. ꝛ p̄mo oñdit huiuſmodi exercitiū. ꝛ ſcđo exercitij p̄miū. ibi: Et foliū eiꝰ nō defluet. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſiť ī ꝓgreſſu ꝑūſe doctrine triplex ē g̃dꝰ (vt p̄dictū ē) ſic ē ī ꝓgreſſu ſane doctrīe. Primꝰ eſt intēta auditio ꝛ deuota. qđ notať cū dř: Sꝫ ī lege ꝛc. Scđs ē hītuatio firma. iō ſubdiť: e Et ī lege ꝛc. ꝑ freq̄ntem eī meditationē habitꝰ ſcīa generať ꝛ firmať. Tertiꝰ ē alioꝝ īſtructio ꝓficua ex habitu ꝓcedens. et h̄ notať cū ſubdiť: f Et erit ꝛc. Diſcipulus eī audiēs deuote et intēte: accipit fructū ſacre ſcp̄ture a doctore. ſꝫ qñ habituatꝰ īcipit docere: tūc dat hmōi fructū alijs tpe ſue doctrīe. Cōparatur āt merito altis doctor ligno ſecus decurſus aq̄ꝝ plātato: qꝛ fidelibꝰ doctoribꝰ eccl̄ie aſſlūt fluēta diuine grē ꝛ tādē glīe: ſm ꝙ diciť Eccle. xxiiij. Qui elucidāt me: vitā eternā habebūt. Sancti enī doctores ſunt ſacre ſcripture q̄ vera ſapiētia eſt elucidatores. g Et foliū. Hic ɔñr poniť p̄dicti exercitij p̄miū. ꝛ p̄mo oñdiť qualiter fidelibꝰ cōcediť. ſcđo q̄liter peruerſis doctoribus denegať. ibi: Nō ſic impij. Circa primū diciť: Et foliū ꝛc. Fluxꝰ enim folioꝝ eſt ſignum mortificatiōis arborū: ſed viror et ꝑmanentia eorum eſt ſignum euidens vite ipſorum. vita aūt ſpiritualis in pn̄ti habeť per gratiā vſꝗ ad finem ɔtinuatā. ꝛ q̄ntum ad h̄ diciť: Et foliū ꝛc. i. doctor fidelis a grā ꝛ charitate nō decidet: qꝛ ī p̄miū ſui laborꝰ ɔcediť eī ī pn̄ti ɔtinuatio grē et adeptio glīe ī futuro. iō ſbdiť: h Et oīa. ꝛ qꝛ ꝑ opa ſua ad btītudinē ſempiťnā deduceť Ro. viij. Diligētibus deū.

Universidad de ... Biblioteca

Aug⁹.q̄d p singla. a [Nō sic. Hic ō vltiōe iniq̄ꝝ adūsis ter/ ret. hoꝝ formido gratioꝛa fac̄ pmissa. b [A facie ter. Aug⁹. Stabilitat' eterne: q: vt h̄ terra nutrit ꝛ ptinet hoiez ita illa in/ teriozē. c [Ideo nō resurgūt. Quia ꝓijcit vent⁹.i.iō q: dati sūt in reprobū sensū: iō nō resurgūt p̄ma resurrectiōe. vt se iudi cēt. In ɔsilio: vt volūtates dei suis p̄fe/ rāt. Uel i ɔsilio.i.i cōcordi mltitudie iu stoꝝ. Impij idolatre vl' apostate. Pec/ catores falsi xp̄iani. vl' iō nō resurgūt i fuꝛo vt iudicēt vl' vt iudicati i ɔsilio.i.i collegio iustoꝝ q̄escāt. e [In ɔsi. Aug. In eterno bono qd seq̄ ɔsiliū fuit scis. Ut ɔsi.i.i iudicio: vt cū eis iudicēt: q: iudi ciū in ɔsilio ē: q: diūsa petā diuers pēis puniens: ꝛ ex h̄ silitudie dr. [Resurgūt. Due resurrectiōes. Una a petis in p̄nti. Corpis a morte i futuro: q: fiet ipassibi le ꝛ imoꝛtale. d [In iudicio. In iudi cio q̄ttuor erūt ordies. Alij iudicabūt ꝛ non iudicabunt: vt pfectissimi. Alij nec iudicabūt nec iudicabunt: vt dānati in fideles. Alij iudicabunt ꝛ saluabūt vt mediocriter boni. Alij iudicabunt ꝛ pe reūt vt fideles mali. f [Qm̄ no. id est nō resurgūt h̄ in aīa: q: de⁹ nō approbat opa eoꝝ: nā iustoꝝ tm̄. Psalm⁹

sed. a q: nihil hoꝝ poterūt assequi. b Cas. imobil' firmitas ex repetitiōe. c Cedūt suggestiōibus: q: sunt sine humore gratie dei.

a rabūt. Non sic ipij nōn sic: s̄ tan/ a b

a q̄ prius cōglutinatus in adā an̄ pctm̄ oleo ma nārc a capite xp̄o: nūc aūt arefactus est. b ad si militudinē. .i. supbia: q: inflat ꝛ petit alta.

b q̄ puluis quē proijcit ventus a

a q: vent⁹ proijcit. hn dicit eis tolli qd supbi am biūt.i. vt iudicet. quod planius repetit neq̄ pec. in cō. ꝛc. b nō surgūt in fide a peccatis.

c facie terre. Ideō non resurgūnt c

a penitus infideles. vel impij sunt q̄ cū resur gent nō iudicabunt: q: iam iudicati. peccatores. qui non in consilio vt iudicent: sed iudicabūtur. b falsi fideles.

d impij in iudicio: neq̄ pēccatores d

a non resurgunt cū sanctis: q: deus diligit ope/ ra iustorum: non impiorum.

e f in consilio iustorum. Quōniam e

a vt suā et approbat.

nouit dominus viām iustorum:

pro nō nouit: sed planius dicit: q: hoc est nesci/ ri quod perire: et sciri manere et esse.

ꝛ iter impiorum peribit. f

fluctia: s̄ stabilla. Mat. xxiij. Celū et tra trāsibūt: vba aūt mea nō trāsibūt. [Nō sic impij] Hic excludūt obstiati iudei a stabilitate tali. iō subdit: [S̄ tanq̄ puluis quē ꝓicit ve/ tus ꝛc.] q: p romanos fuerūt partim occisi: et partim captiui: partim p orbē dispersi. [Ideo nō resurgūt impij in iudicio.] sc̄ ad suā liberatiōnē: s̄ ad maiorē dā natiōnē. [Qm̄ nouit dn̄s viā iusto rū.] p approbatiōnē. [Et iter ipioꝝ pibit.] q: vadit ad eternā dānatiōnē. [In psal. p̄mo Beat⁹ vir. vbi dicit in postilla. Quis beat⁹ Augustin⁹.

Additio.

Q: āt dd sit actor oīm ps̄. put Au/ gusti. ponit: pōt trib⁹ rōnibus cōpro/ bari. Prima est: nā cōiter tenet q dd dr ꝓpheta anthonomatice seu p excel lētiā: sic etiā Paul⁹ dr apl's eodē mō put i Glo. psalterij in ꝓlogo habet. Et rō hui⁹ ē: q: dauid respectu alioꝝ ꝓphetaꝝ in cōi in duob⁹ excellebat. Primo q: sine apparitiōe alicui⁹ figu re vel signi sensibil' xitatē itelligibilē d occult' capiebat p dinā reuelatione qd nō sic ē d alijs ꝓphet' cōiter dict' excepto moyse q̄ p quasdā silitudines reꝝ capiebāt diuīa. iux illō Osee. xij. In manu ꝓphetaꝝ assimilabor. Scdo q: alij ꝓphete obscure et q̄si p enigma ta dexpo ꝓphetauerūt. Un̄ sup illud ps̄. xvij. Tenebrosa aq̄ i nubib⁹ aer'. Glo. Obscura doctria i dict' ꝓphaꝝ. Dauid āt put dr i glosa i ꝓlogo psal terij d icarnatiōe: d passiōe: de eterna gēitura xp̄i euidētissime disseruit. S̄z

Nico. de lyra

tib⁹ deū oia coopāt i bonū ꝛc. a [Nō sic impij. Hic ɔn̄r dictū p̄miū a puersis doctorib⁹ excludit: ꝛ scdo rō hui⁹ reddi tur. ibi: Qm̄ nouit. Circa p̄mū dr: Nō sic impij: q: puersis doctorib⁹ p̄mo dene gat vita grē: ꝛ scdo vita glie. iō replicat.

b [Nō sic ꝛc. cōparat aūt doctor puersus pulueri p ventum de iecto: q: doctor puersus ad fingēdū errores ꝛ piculosas nouita tes: p ventū supbie ꝛ inanis glie impellit: et sic p̄mo deijcit i fo ueā culpe: ꝛ postremo i foueā gehēne. ꝓpter qd subdit: c [Io nō ꝛc. licet eni in iudicio extremo oēs generalit resurgāt: tn̄ do ctores puersi ꝛ eoꝝ sequaces nō resurgēt ad suā exaltatiōnē: s̄z ad maiorē sui depssiōnē: q: tūc deijcient in foueā gehēne in aīa sil' ꝛ corpe. Et q: n̄ solū dānabunt puersi doctores: s̄ etiā doctri ne ipoꝝ imitatores p mala opa. iō subdit: d [Neq̄ ꝛc. sic eni deb̄z scribi: i ɔcilio: q: in hebreo ꝛ i trāslatione Hiero. accepta imediate ab hebraica xitate habet: i ɔgregatiōe iustoꝝ. ista āt ɔgregatio ē i beatitudine celesti: s̄m q dr psal. xlvj. Principes ꝓploꝝ ɔgregati sūt cū deo abraam. e [Qm̄ nouit. Hic ɔn̄r rō p̄dictoꝝ reddit .s. q̄re grā et glia puersis doctorib⁹ denegat et bonis ɔcedit. cū dr: Qm̄ nouit ꝛc.i. ꝓcessū eoꝝ p viā p̄ntis vite nouit noticia approbatiōis. viā aūt puersoꝝ nouit noticia reprobatiōis. iō subdit: f [Et iter impioꝝ pibit. q: iter eoꝝ p viā p̄nt' vite imorte terminat ad dānatiōnē aīe: ꝛ in futuro iu/ dicio ad dānationē aīe simul et corpis termiabit: et sic omino peribunt peruersi absq̄ aliqua spe redeundi.

[Incipit expositio mystica sup librū psalmoꝝ. Ps̄. I

Moraliter.

[Beatus vir q̄ nō abijt]. Sicut dixi plen⁹ in expositiōe litterali psalmus iste ꝓlog⁹ est hui⁹ libri. fact⁹ ab eo q̄ psalmos a diuersis cōposi tos i h̄ volumie ɔgregauit. q̄ fuisse credit Esdras scriba: q̄ etiā legē reparauit. In hoc autem psalmo inducit ad studiuz sacre scripture. qd q̄dē studiū discipulo ɔueit vt addiscat: ꝛ mgrō vt doceat. Christ⁹ autē hui⁹ scripture p̄ncipal' est mgr̄. Mat. xxiij. Un⁹ est magister vester xp̄s. Et sic de ipo potest exponi allego/ rice psalm⁹ iste. fuit eni xp̄s ab instāti conceptiōis vir pfect⁹ in virtutib⁹ ꝛ scientijs. fuit etiā beat⁹ beatitudine clare visiōis et pfecte fruitiōis. ꝓpt qd de ipo bene dr: [Beat⁹ vir]. sil'r pctm̄ n̄ fecit: nec inuēt⁹ ē dolus in ore ei⁹. j. Pe. ij. iō bn̄ subdit: [Qui n̄ abijt i ɔsilio ipioꝝ]. q̄tū ad malū ɔsensū. Et i via pctōꝝ n̄ ste tit]. q̄ntū ad malū actū. [Et in cathedra pestilētie nō sedit]. q: malā doctrinā phariseoꝝ n̄ approbauit: s̄z reprobauit. d. Mar. ci. vij. Irritū fecist' mādatū dei ꝓpter traditionē vestrā. [Sed i lege dn̄i volūtas ei⁹ ꝛc.] nō ad discendū: cū eā pfecte sciuerit ab instāti ɔceptiōis vt dictū ē: s̄z ad opandūz et docēdū. Actu. j. Cepit iesus facere ꝛ docere. [Et erit tanq̄ lignū qd plāta/ tū est sec⁹ decursus aquaꝝ.] nā i xp̄o fuerūt oīm flueta gratiaꝝ Ioh. j. Uidim⁹ eū q̄si vnigenitū a patre plenū grā ꝛ veritatis. [Quod fructū suū dabit in tpe suo]. nā i tpe p̄nti dat fructū grē: et fructū glie tribuet i futuro. [Et foliū ei⁹ nō defluet] in scriptura p folia significant aliq̄ verba q̄ i christo nō fuerūt de

fluentia

ɔstat q h̄e due excellētie ꝓphetādi inueniunt in ps̄. q̄ non in/ titulant ipi dauid: sicut in ipis q̄ dauid intitulant. In psalmo eni scdo.s. Quare fremuerūt gentes: q̄ ps̄. nō intitulat ipi da uid: expsse fit mentio de generatiōe eterna xp̄i. cū dicit. Filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. Silr de regno xp̄i a deo ɔstitu/ to. cū dicit: Ego autē ɔstitut⁹ sum rex. Silr etiaz de pluribus alijs xp̄i mysterijs: vt lati⁹ patebit in sequēti ps̄. tam in postil/ la q̄ in additiōe: ꝛ h̄ sine apparitiōe alicui⁹ figure vl' signi sen/ sibilis: sicut in alijs ps̄. ipi dauid intitulat'. Hoc idē ptz in q̄ plurimis ps̄. intitulatis filijs chore ꝛ asaph et alijs: put ē ma nifestum discurrēti p singl'os. Pari igit rōne asaph ꝛ filij cho re et hmōi deberēt dici ꝓphete p excellentiā et egregij psalmi/ ste isrl' sicut et dauid: qd est incōueniēs ꝛ ɔtra oēs de hac mate ria loquentes tā hebreos q̄ catholicos. [Scda rō est. nam si psalm⁹ certū nō hn̄s titulū: nō debet ipi dauid attribui: prout supponūt opinātes in hac pte ɔtra beatum Aug'. Pari rōne oēs q̄ sine titulo repiunt: nō sunt dauid attribuēdi: sed h̄ ē ma nifeste falsum. Nā ps̄. ciiij. q̄ incipit. Cōfitemini dn̄o: ꝛ iuoca/ te nomē ei⁹: ꝛ ps̄. xcv. q̄ icipit: Cātate do. oīs tra: sūt i psaltio s̄m hebraicā xitatē sine titl'o: ꝛ tn̄ māifestū ē q eoꝝ actor fuit dd: vt ptz. j. Paral'. xvj. vbi isti duo ps̄. cōiūcti attribuūt ipsi dd: vt etiā postil. ibidē dic: ꝛ pari rōe etiā dicēdū ē d alijs ps̄. titulū n̄ hn̄tib⁹ q sūt ipi dd attribuēdi. Tertia rō ē. Nā si ps̄. q̄ alteri pt dd ititulat n̄ d̄z attribui ipi dd: put supponūt opi/ nātes i hac pte ɔ btm̄ Aug'. pari rōne oēs ps̄. alij a dd ititu/ lati: s̄ h̄ ē falsuz. Nā ps̄. lxxj. q̄ icipit: De⁹ iudiciū t. ꝛc. intitu/ lat salomōi ꝛ n̄ dd: ꝛ tn̄ actor ipi⁹ ps̄. fuit ipe dd: qd patz ex h̄: nā i fine ipi⁹ ps̄. dr. Cōplete sūt orōnes dd filij isai: ex q̄ ē ma/ nifestū q dd fec hūc ps̄. ꝛ n̄ salomon. Ridiculosuz ei eēt appo/ nere i fine euāg. s̄m Mat. cōpletū ē euāge. s̄m Mar. Sūt etiā q̄dā alia ad h̄ ptinētia: de q̄b⁹ ifra videbit i additiōe sup ps̄. xlj. q̄ icipit: Queādmodū desi. ceru⁹ ꝛc. [In eodē ps̄. p̄ mo vbi dicit i postilla: Cōparat aūt doctor puersus.

Additio.

Apud dialecticos regl'arit dr: sic ꝓpositūz de ꝓposito ꝛ oppositū de opposito. Un̄ cuz doctor catholic⁹ ligno sec⁹ decursus aq̄ꝝ plantato a psalmista cōparat: merito ei⁹ oppositū .s. doctor puersus n̄ pulueri s̄ aliq̄ ligno i deserto seu siccitate hn̄ti cōparari debuisset. vn̄ ꝛ Hie/ re. xvij. cū vir ɔfidēs i dn̄o ligno sup aq̄s trāsplātato ɔpat: ibi dē hō ɔfidēs i hoie q̄si myrice i deserto ꝛc. assilat. S̄z rō d̄rie i/ ter vtrāq̄ auctē ex pte matie de q̄ p̄dicte auctes tractant sumi posset. Cōfidēs ei i hoie non ē de se mal⁹: nisi inq̄ztū p̄ncipalit nō ɔfidat i dn̄o. vn̄ ibidē subiūgit: Et a dn̄o recedit cor ei⁹ ꝛc. Et iō ligno aiato i siccitate degēti assimilat: qd adueniēte i hu more i vita pseuerat. S̄z doctor puersus seu heretic⁹ etiā si do/

ctrin

ctrine sue pniciose aliq̄tulū vera misceat: penit⁹ ē piculosus et execrādus: vn̄ nō ligno aliq̄lē vitaz hn̄ti cōparari dz: s̄ pulueri p ventū deiecto: q̄ penit⁹ infructuosus est ꝛ inaīatus.

Replica.

Circa ps̄. p̄mū postil. dic btm̄ Hiero. senti/ re nō oēs ps̄. factos a dauid: cui⁹ oppositū btūs Aug⁹. sentire videt. xvij. de ci. dei. ca. xiiij. In hac pte te/ net postil. opionē bti Hiero. Burg. aūt bti Aug'. i diūsis loc': vnusq̄sq̄ ꝓ opione rōnes plures adducit: dic tn̄ vterq̄ postil. circa psalmū: Dn̄s regnit irascant ꝓpli. Et Burg. circa psalmū: Dn̄e de⁹ salut'. q de titul' nō ē mltū curādū. veruntn̄ studiosis honesti⁹ ē sctoꝝ opiones q̄tū possibile ē ɔcordare q̄ argumēt' inoluere: idcirco ꝓ q̄licūq̄ sctoꝝ ɔcordātia pono q̄dā xisilia di cta. Quoꝝ p̄mū ē istud q auctorē alicui⁹ rei eē ɔtigit dupliciť. Aut ei ē auctor vt architect⁹: aut vt māufactor. Illā distictionē pōit Aristo. j. methaph. oñdēs circa eādē rē illū isto digniorē auctorē. Auctor ei p̄ncipal' ꝛ dignior i edificatiōe dom⁹ ē archi tect⁹: apud cui⁹ itellectū ē rei fiēde rō ꝛ idea ad quā aspiciēs mā dat domū sic fieri cui⁹ mādati executor ē ipe māufactor: q̄ more irrōnabiliū: vt inq̄t Aristo. nō ad aspectū idee: s̄z ad mādatū ꝛ directionē hn̄t' ideā opat. Est igit vterq̄ auctor edificij q̄uis diuersimode: ille vt dignior q̄ admīstrat formā ꝛ speciez: iste vt min⁹ dign⁹ q: disponit materiā. Sine illo fieret res irrōnabil'r: vt vult btūs Aug⁹. lxxxiij. q. sine isto n̄ fieret effectualit. Est igi tur vterq̄ rei auctor. ꝓducit ei ille domū itra: iste domū extra i effectu. Scdm̄ dictū ē: Qñcūq̄ due cāe ptiales ɔcurrūt ad eun dē effectū: ꝛ si diūsimode: effect⁹ ille xe dr ꝓcedere ex vtriusq̄ efficacia ꝛ aucte. Iō ꝓles xe ꝓducit ab vtroq̄ parēte: q: mat admīstrat materiā: pr formā: vt q̄busdā placz: vl' sic alijs vide/ tur: si mr aliq̄d facit ad formā: min⁹ tn̄ p̄ncipalr pre. Illo etiam mō ꝛ Uirgili⁹ ꝛ Guido q̄bo sūt auctores historie de bello troia no: q̄uis ille describit eā metro: iste ꝓsa. Tertiū dictum. q̄uis p̄ncipalior auctor effect⁹ ē admīstrator forme q̄ materie: h̄ tn̄ in telligēdū ē de forma itrinseca ꝛ substātiali n̄ extrīseca ꝛ artifici ali: q: alias māufactor eēt potior architecto: qd ē ɔ p̄mū dictū ꝛ Aresto. Quartū dictū: Uisio ꝛ visiōis: intelligētia reuelate di/ uinit⁹ sūt de itrīseca ꝛ formali rōne ꝓphetie: ptz h̄ dictū ex p̄ce/ dēti correctiōe. ꝓpterea ei ꝓphe dicti sūt videtes: ꝛ q̄nto g̃d⁹ vi siōis ē excellētior: tāto ꝓpha ꝛ ꝓphetia dignior: ꝛ vt dr Dan̄. x. Intelligētia op⁹ ē i visione. Nā nabuchodonosor: balthasar et cayphas: q: visiōis reuelate itelligētiā hēbāt ꝓphe dici nō me/ reť. Per h̄ dicta pt sumi tal' ɔcordātia doctoꝝ scoꝝ. Naz cū be atus Aug⁹. oīm ps̄. auctem dd attribuit: titulos asaph ꝛ alijs ascriptos exponit ad h̄ significādū: vicz q illi itelligebant illo rū ps̄. cātores vl' ɔpositiōes s̄m materiā a dd mīstratā. Hui⁹ rei verisilitudo pt accipi ex xbo dd infra cū dixit: Qm̄ nō cogno/ ui lraturā ꝛc. dd ei ab ineūte pueritia pr̄is sui pascebat oues: a pastu ouiū assūpt⁹ ad militiā: ꝛ cito post iunct⁹ i regē ɔn̄r odiū saul ꝛ psecutionē fugiēs studio vacare nō potuit: post mortem saul stati vnctionē regiā assecut⁹: bellis ɔtra philistijm occupa tus: ꝛ alias gētes i circūitu a studio lraꝝ fuit ipedit⁹. Omēs tn̄ ps̄. vt vult be. Hiero. i hebreo sūt metrice ꝛ ornate cōpositi: quē stilū illitterat⁹ s̄m coēm cursū s̄uare n̄ ɔsueuit: nisi q̄s dicat dd hmōi scias liberales habuisse ifusas: qd aucte caret. nā si sacrā scripturā legam⁹ q̄busdā infusā q̄ ad salutē ptinet: nō tn̄ legim⁹ artes infusas q̄ vt plurimū seruiūt ad vanitatē. Cū igit dd lra/ turā nō hn̄s igrauerit colores rhetoricos ꝛ artificiales ornat⁹: verisil'e videt q dd receptas ꝛ intellectas ꝓpheticas illustrati/ ones dederit filijs chore ꝛ alijs put illos vl' alios apud se habe bat materiā dictamīs: q̄ tā q̄ in hmōi artib⁹ piti ex materia sic ministrata cōposuerūt carmē ꝛ hymnū ꝛ psalmū. Sicq̄ dd pro pter admīstrationē materie ex reuelatiōib⁹ dinis sibi fact' post spmīsctm̄ ē auctor oīm ps̄. p̄ncipal': ꝛ sic puto opionē b. Aug'. fore verā. Et ide dd dict⁹ ē egregi⁹ ps̄. ꝛ eximi⁹ ꝓphetarū: put ꝓcedit p̄ma rō Burg. Cū h̄ stat q asaph ꝛ filij chore ꝛc. sint au ctores aliq̄ꝝ ps̄. q: de mādato dauid ex mīstrata materia ps̄. il los cōposuerūt ꝛ metris ornauerūt ꝛ decātauerūt: ꝛ sic s̄m opi/ nionē b. Hiero. illi in titul' noīati pn̄t dici illoꝝ ps̄. auctores: q: cōpositores mō p̄dicto: ꝛ ita dd est auctor oīm ps̄. s̄m materiaz ꝓ opione b. Aug'. ꝛ alij sūt auctores aliq̄ꝝ ps̄. ꝛ fortassis oīm s̄m formā ꝓ opione b. Hiero. Et si q̄s obijceret q tūc illi cōposi tores eēnt potiores auctores ps̄. q̄ dd: sicut p̄ncipalior ē ille q̄ admīstrat formā q̄ q̄ materiā: vt patz ex tertio dicto suprapositi/ to. Huic obiectiōi rn̄det p idē dictū: q: forma quā illi cōposito res dederūt fuit solū artificial' ꝛ extrinseca: materia aūt quā da uid admīstrat: ꝛ si fuit informis q̄ ad illā formā extrinsecā: fuit tn̄ formata forma itrinseca ptinēte ad naturā ꝓphetie: puta itel ligētia: ꝛ h̄ forma dr intrinseca: q̄ opus ē in visiōe put dictū est in q̄rto dicto suprapositio. Dauid āt habuit vt ꝓpha itelligētiā materie ꝓposite: igit digniorē formā materie ꝓposuit q̄ illi cō/ positores q̄ fortasse ps̄. q̄s cōposuerūt ex mīstrata materia nō i/ tellexerūt s̄m eoꝝ mysteria: s̄z solū grāmaticalit ꝛ i supficie s̄m formā artificialē quā materie dederūt: itelligētes si fuit metrū spōdaicū iābicū saliēs vl' alteri⁹ gener': ꝛ sic fuerūt ꝓprie manu factores: dd aūt architect⁹. Patet āt ex p̄mo dicto suprapositio illū illis fore potiorē: q: ille tractabat materiā s̄m intelligentiā vt ꝓpha. isti s̄m art' actū ꝛ ɔsuetudinem: p ɔn̄s non vt ꝓphe. Quib⁹ sic stātib⁹ remanet dubiū: cū dd vt dictū ē nō fuerit lra/ tus: ꝛ psalmi cōpositi sint ab alijs ad ei⁹ istructionē q̄ ad mate/ riā sibi reuelatam: q̄re aliq̄ attribuunt illis cōpositorib⁹: ꝛ aliq̄ ipi dd imediate: vt ptz in titul' psalmoꝝ s̄m hebraicā veritatez. Scdo remanet dubiū de psalmo. lxxxvij. intitulato moysi famu lo dei. Sil'e dubiū de psalmo. cxlv. intitulato aggeo ꝛ çacharie. [Ad p̄mū pōt dici q aliq̄n dd ad cōpositionez psalmoꝝ sūpsit paucos: vt filios asaph ꝛ: cetera hmōi: aliq̄n multos. Prīo mō ascripsit ꝛ ascribi fecit cōpositorib⁹. scdo mō nō: q: in enumerā/ do plures tituli fuissent facti imoderati ꝛ tediosi. igit illos ps̄. cōpositores ipi dd tāq̄ p̄ncipali ascripserūt vtrobiq̄ s̄m exigē tiā materie ps̄. [Ad scdm̄ pt dici q moysi vel alijs ꝓphis aliq̄ ps̄. ascripti sūt. iō nō q ipi eos fecerūt: sed q: materia eoꝝ simil' est materie que in libris ꝓphetarū illoꝝ continet. Cui hic mo/ dus ɔcordandi sanctos doctores non placuerit: videat de mo/ dis potioribus. Si quis autem sequi voluerit opinionē b. Hie ro. sanctitate be. Aug'. semp salua put facit postil. ad argumē ta Burg. poterit faciliter rn̄dere. Cū eni Burgeñ. arguit q si fi lij chore fuissent auctores. x. psal. eis intitulatorum: asaph. xij. moyses. xij. heman vnius. ethan vnius: sequitur dauid nō esse illis plus egregium psalmistam. Respondet q non sequitur: quia oḿes residuos composuit dauid: qui sunt numero ꝛ my/ sterio plures omnib⁹ ꝛ distributiue ꝛ collectiue. Et quia excel/ lētiori modo visionis vidit materias psalmoꝝ q̄ alij. Sed qd Burgeñ. arguit de psalmis sine titulo: ad hoc potest dici q illi debent attribui auctori ꝓximi ps̄. precedentis. Et ideo psalmi lxxxvij. ꝛ. xcviij. q̄ non habent titulū attribuunt moysi: qui s̄m beatū Hiero. est auctor psalmi. lxxxvij. Scds ps̄. qui est sine ti/ tulo attribuit dauid ꝓpter auctem scripture: Act'. iiij. vbi tan q̄ psalmus dauid allegatur. Per idem respondet faciliter ad alias rationes p Burgeñ. in plerisq̄ locis factas p eum contra beatū Hiero. Et hec sunt dicta meliori iudicio saluo.

Glo. ordi.

a [Psalmus. Modulatio que fit per tactum de cem chordaꝝ: est bona operatio q̄ fit per obseruan/ tiam decem man datorum.

Act. 4. c

b [David. Cas. Manu fortis vel pulcher aspectu christus est: qui aerias debellauit potestates: in quem ꝛ angeli prospicere desiderant.

a qui monet ad bene opandū. attribuitur. b .i. xp̄o qui agit de se rege vt ei subdamur.

a b [Psalmus dauid. II

Aug⁹. q̄si frustra. q: nō ipleuerūt vt xp̄s extingue ret. Cas. Qua vtilitate sua. Remi. vt fere sine ratione. a Remi. romani milites.

Q Uare fremuerunt gen/ a

[Ps̄. II

Quare fremuerunt gen. Iste psal. ē scds i ordie: pm⁹ i titulo. vn̄ i acti b⁹ aploꝝ dr pm⁹. [Prio icrepat ꝓseq̄ntes ꝛ minat: p̄dicit q̄si ꝓpheta.

Inania.

Nico. de lyra

Ps̄. II

a Quare fremuerūt gen. Hic ɔn̄r incipit executio hui⁹ li/ bri seu narratio. Et pt diuidi i duas ptes: q: p̄mo agit d xp̄i regno. scdo d ei⁹ sacerdotio. Est ei xp̄s rex ꝛ sacer dos: vt declarat apl's ad Heb. Scda incipit ps̄. cix. Un̄ in il lo ps̄. dr de xp̄o: Tu es sacerdos in eternū ꝛc. Ista tn̄ diuisio nō p̄cisa. q: i p̄ma pte etiā aliq̄n agit de xp̄i sacerdotio: ꝛ i se cūda de ei⁹ regno. nō ei in h̄ libro apparet mihi artificialis di uisio ꝓpter supradicta: tn̄ p̄ma ps pt diuidi i septem ptes s̄m septē ei⁹ distinctiōes. scda incipit in p̄ncipio scdi nocturni. ter tia in p̄ncipio tertij: ꝛ sic de alijs. Circa p̄mā partē non video aliā diuisionē rōnabilē: nisi q q̄libet ps̄. p se exponat: ꝛ marie q: intēdo q̄ntū pote/ ro sensum inq̄rere lralē. Sciēdū igit q iste ps̄. i hebreo ꝛ i trāslatiōe Hiero. q̄ est iu/ xta hebraicā veritatē ē oīno sine titulo: ꝛ iō si in aliq̄b⁹ libris iueniat aliq̄s titul⁹: vt ps̄. dauid: vel aliq̄d hmōi nō ē de textu: sed ē apposit⁹ ab aliq̄ expositore: sic ꝛ in mul/ tis alijs ps̄. ꝓpter qd de titul' psalmoꝝ ꝓut cōiter scribunt i biblijs: paꝝ est curādū: sed solū ꝓut scribunt i hebreo ꝛ i trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū. Igit q: iste ps̄. non h̄z titulū: ex titulo nō apparet q̄s fuerit auctor hui⁹ ps̄. Dicūt aūt hebrei moderni q

dauid fe/

Universida
Biblioteca

a Inania. Cas. Detinere ī morte: vt ne mūd⁹ post eū abiret. b Reges. Cas. Prior q̄ ifantes occidit herodes: posterior q̄ pilato ꝯsensit ī morte xp̄i. Reges ⁊ pn. Cas. Potuit etiā ɓm Ambro. de vno pl'aliter dicē. Sol⁹ ei rex herodes: ⁊ pnceps pilat⁹ in aplo⁊ actib⁹ adūsus xp̄m ꝯspirasse voce petri produnt.

c Dirūpam⁹. Amb. Vel ꝯuenerūt dicētes: Dirūpam⁹ rōnes eo⁊ dn̄i ⁊ xp̄i: vl' xp̄i ⁊ discipulo⁊ q̄b⁹ nos sibi astringere volūt. Aug⁹. Et si alit posset dici: apti⁹ illis ꝯuēit: q̄ nolūt iugū xp̄i sibi imponi. Vincula.

a ſ Remi. iudei. b ſ in scripturis de venturo adhuc messia. c ſ falsa.
a tes: et ppl'i meditati sunt inania. a b
a ſ cū mora. b ſ herodes et pilat⁹. c ſ sacerdotum annas et cayphas.
b Astiterūt reges fre: ⁊ pncipes cō c d
a ſ in vnā volūtatē. b ſ patrem. c ſ Qui. contradicit filio et patri.
uenerūt i vnum aduersus dn̄ꝫ: et e f
a ſ me. b ſ sed o mei non consentiatis in mortem meam.
c aduersus christum eius. Dirum g

Nico. de lyra

dauid fecit hūc ps̄. laudādo deū de victoria habita de philisteis: q̄ ascēderūt ad pugnādū ꝯ eū: qn̄ audierūt eū fuisse inunctū publice sup totum isrl'. vt hr̄ ij. Reg. v. lꝫ ei pmo fuisset iunct⁹ in domo pr̄is sui p samuelem: vt hr̄. j. Reg. xvj. ħ tn̄ fuit secrete: ⁊ postea sup tribū iuda solā: vt hr̄. ij. Reg. ij. tn̄ postea fuit inunct⁹ publice sup totū ppl'm isrl': q̄ audito philistei ascenderūt vt destruerēt regnū ei⁹: ⁊ ɓm istū itellectū exponunt hebrei moderni ps̄. istū dicētes: Quare fre. gen. i. philistei: q: oēs q̄ n̄ erāt de gēte iudeo⁊ vocabāt gētes siue gētiles: vt hr̄ i no. ⁊ vete. test. i plib⁹ loc'. Et ppl'i diuersa⁊. s. ciuitatū i terra philisteo⁊ existētiū. Meditati sūt iania. intēdebāt ei destruere regnū dd: sꝫ frustrati fuerūt ab itētiōe sua. Astiterūt reg. fre. i. qnq̄ philistino⁊ satrape. Et pncipes. q̄ sub eis regebāt ppl'm fre. Cōuenerūt i vnū aduersus dn̄m: q: venerūt ꝯ dd: q̄ erat inūct⁹ in regeꝫ ex ordinatiōe dīna: ⁊ sic dicebat xp̄s dn̄i. i. vnct⁹ ex ordinatiōe ei⁹: ⁊ sic venerūt ꝯtra dn̄m. s. ad destruēdū ei⁹ ordiatiōnē. Dirūpam⁹ vincula eo⁊. ɓm hūc itellectū v̄ba sūt philistino⁊ seipos exhortātiū ad bellādū ꝯ dd: ne regnū ei⁹ iualesceret: ⁊ sic subijceret sibi philisteos: q̄b⁹ filij isrl' pri⁹ erāt subiecti: ⁊ ħ mō loq̄bant. j. Reg. iiij. Cōfortami ⁊ estote viri philistijm: ⁊ ne seruiatis hebreis sic illi fuierūt nob: ꝯfortami ⁊ bellate. Et sic loq̄bātur i ꝓposito: ne eēnt alligati iugo seruitut' sub hebreis. dicentes: Dirūpam⁹ ⁊c. Qui hitat i cel'. v̄bū ē ipi⁹ dd ondētis q̄ virtute dīna fuerūt frustrati ab intētiōe sua: q: ei⁹ v̄tute fuerūt debellati. vt hr̄. ij. Reg. v. ⁊ sic fuerūt ab eo derisi. Tūc loq̄tur ad eos i ira sua. i. vindicta: q̄ fuit locutio dn̄i p factū. vn̄ subditur: Ego āt ꝯstitut⁹ suꝫ rex. i hebreo hr̄: Ego āt ꝯstitui regē meū: et in trāslatiōe Hiero. iuxta hebraicā veritatē: Ego āt ordit⁹ sum regē meū: ⁊ ɓm ħ ē v̄bū dn̄i loq̄nt' de dd inūcto i regē de ordinatiōe dn̄i. q. d. dn̄s philisteis: frustra nitimini ꝯ regē dd quem institui: q: n̄ potest' resistē mee ordinatiōi. Sup sion mōteꝫ sctm̄ ei⁹: q: hierl'm erat metropol' i regno isrl': ⁊ i mōte sion erat fortaliciū illi⁹ ciuitat' ⁊ dom⁹ reg': ⁊ ibi fuit tēplū edificatū dīno cultui deputatū. Predicās p̄cepta ei⁹. i hebreo hr̄: Narrabo di p̄ceptū vel statutū: ⁊ ē pncipiū v̄sus seq̄nt': ⁊ silr est i translatiōe Hiero. iuxta hebraicū: qd̄ expōit Ra. Sa. vt sit v̄bū ipi⁹ dd dicent': Dn̄s p̄cepit mihi vt enarrē alijs illud qd̄ sequit: Dn̄s dixit ad me. p reuelationē. Fili⁹ me⁹ es tu. i. amicabit sic fili⁹. Ego hodie genui te: qd̄ expōit Ra. Joseph sic. i. magnificaui te ꝯstituēs te pncipē sup ppl'm isrl': q̄ dr̄ pmogenit⁹ fili⁹ meus: ⁊ p ꝯn̄s tu speciali mō es fili⁹ me⁹. Postula a me. qn̄ debebis ꝯ gētiles pugnare: ⁊ dabo tibi victoriā. iō subdit: Et dabo tibi gētes ⁊c. Reges eos i virga ferrea. i. subijcies i gladio. Et tanq̄ vas figuli ꝯfringes eos. dicit Ra. Sa. q̄ ħ specialr fuit impletum qn̄ dd sup filios amon debellatos circūegit ferrata carpenta: diuisitq̄ cultris: ⁊ trāsduxit eos i typo late⁊: vt hr̄. ij. Reg. xij. Lateres aūt fiūt de luto sic vasa figuli. Et nūc reges itelligite. Hic ꝯuertit dd verbū suū ad hortādū reges ⁊ iudices ⁊ potentes terre: vt attēdāt se hr̄e deū regē ⁊ iudicē sup se: cui debēt seruire i reuerētia ⁊ timore: ne deuient a via veritatis ⁊ iusticie: ⁊ patet satis lr̄a ɓm istū intellectū. Licet aūt intellectui p̄dicto i mltis ꝯsonet lr̄a: tn̄ nō videt mihi ad pn̄s tenēda. pmo q: lr̄a i plurib⁹ discordat: vt videbit. scd̄o q: apl's ad Heb. j. p illud qd̄ dr̄ in ħ ps̄. ꝓbat xp̄m esse maiorē angel'. dicēs: Ad queꝫ eni aliq̄n dixit angelo⁊. fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te: ꝓbatio autē nō valet ex sensu mystico: sed tm̄ ex lr̄ali: ɓm q̄ dicit Aug⁹. contra Vincentiū donatistā. Et iō ɓm aplm q̄ sciuit vet⁹ testm̄ per eruditionē Gamalielis: ⁊ pfecti⁹ p illuminationē spūscti. oportet dicere q̄ iste ps̄. intelligit ad litterā de xp̄o. Item Act'. iiij. apl'i post receptionē spūscti hūc ps̄. allegauerūt tanq̄ de christo dictū: vt patebit. j. Item Ra. Sa. in pncipio Glose hui⁹ ps̄. dicit sic: Magistri nostri exposuerūt hūc psal. de rege messia: p quē intelligit xp̄s in lege ⁊ pphis ꝓmissus. vnd̄ subdit: sed ad intellectū psalmi planū. i. lr̄alē: ⁊ ꝓpter rn̄sionē ad hereticos exponit de dd. Ex ħ dicto Ra. Sa. tria habem⁹. Vnuꝫ ē q̄ doctores hebreo⁊ antiq̄ intellexerūt hūc ps̄. de xp̄o ad lr̄am. Scd̄m est q̄ ꝓpter rn̄sionē ad hereticos Ra. Sa. ⁊ alij posteriores doctores hebreo⁊ exposuerūt hūc ps̄. de dauid. vocat aūt hereticos conuersos d̄ iudaismo ad fidē catholicā: q̄ ꝯtra alios pmanētes in pfidia iudaica arguebāt de ħ ps̄. nō pt aūt argumentū fieri nisi ex sensu lr̄ali: vt supra dictū est: ⁊ sic ptꝫ ɓm hoiēs lr̄atos de iudaismo ꝯuersos q̄ ps̄. iste intelligit de xp̄o ad lr̄aꝫ. sic igit duo p̄dicta in v̄bo Ra. Sa. inclusa v̄a s̄t. Sed tertiū qd̄ ibi includit: videt oino ꝯfictuꝫ. s. q̄ ps̄. iste ad lr̄am exponēd⁹ sit d̄ dd. tn̄ q: cōfitet q̄ antiq̄ doctores hebreo⁊ hūc ps̄. exposuerūt de xp̄o: q̄ tn̄ seq̄bant lr̄aꝫ seu sensū lr̄alem. Itē q: ꝯfitet q̄ expositio hui⁹ ps̄. de dd est ꝓpt rn̄sionē ad cōuersos: ex q̄ videt ꝯficta ad euadēdū apparent ꝯuerso⁊ argumēta. Ego igitur volēs seq̄ doctrinā aplo⁊ ⁊ dicta docto⁊ hebraico⁊ antiq̄rū exponā hūc ps̄. de xp̄o ad lr̄am: iprobādo ex textu expositionē p̄dictā Ra. Sa. ⁊ moderno⁊ hebreo⁊: ꝯuenio tn̄ cū ipis in ħ q̄ ipe ps̄. sit fact⁹ a dauid: q: licet ħ nō appareat ex titulo: cum null⁹ sit ibi: vt p̄dictū est: nec ex ꝓcessu ps̄. q̄ de xp̄o itelligēd⁹ est: tn̄ ħ apparet māifeste ex alia sc̄ptura canonica: q: Act'. iiij. apl'i spūsancto repleti dixerunt: Dn̄e tu qui fecisti celū ⁊ terrā et oia q̄ in eis sunt: q̄ spūsctō p os pr̄is nr̄i dd dixisti: Quare fremuerūt gētes ⁊c. ex q̄ ptꝫ q̄ iste ps̄. a dd descript⁹ ē: in q̄ describit regnū xp̄i. Et diuidit iste ps̄. i tres ptes: quia primo describit regni xp̄i institutio. scd̄o istituti dilatatio ibi: Postu. a me. tertio dilatati veneratio. ibi: Et nūc reges. Circa pmū pmo ponit remotio impedimēti. scd̄o stabilitio regni. ibi: Ego aūt ꝯstitut⁹. Circa pmū sciēdū q̄ regnū xp̄i ipedire voluerūt pseq̄ntes xp̄m in psona ꝓpria: ⁊ etiā i mēbris suis. pseq̄ntes aūt eū i psona ꝓpria fuerūt pncipes iudeo⁊: herodes ⁊ ponti⁹ pilatus q̄ facti sunt amici i psecutiōe xp̄i Lu. xxiij. Isto⁊ aūt aliq̄ fuerūt gētiles. s. ponti⁹ pilat⁹ ⁊ sui milites xp̄m crucifigētes. iudei aūt fuerūt herodes ⁊ pncipes sacerdotū ipm accusantes: ⁊ mortē ei⁹ neq̄ter ꝓcurātes. ⁊ ħ modo exponit lr̄a ista Act'. iiij. Vn̄ post illud verbū supra allegatū: Quare fremuerūt gentes: ⁊ populi meditati sunt inania. Astiterūt reges terre: ⁊ pncipes ꝯuenerunt in vnū aduersus dn̄m: ⁊ aduersus xp̄m ei⁹. subdit imediate ꝓ expositōe. Cōuenerūt ciuere i ciuitate ista adūsus sctm̄ puerū tuū iesū quē vnxisti: herodes ⁊ ponti⁹ pilat⁹ cū gētib⁹ ⁊ ppl'is isrl' ⁊c. Prio igit i ħ ps̄. pōit psecutio xp̄i a gētilib⁹ i generali. cū dr̄: Quare fre. gē. i. gētiles: ⁊ ē v̄bū ipi⁹ dd admirāt' maliciā psecuto⁊ xp̄i: quā p̄uidebat i spū. scd̄o a iudeis i generali cū dr̄: a Et ppl'i. s. isrl'. b Meditati s̄t ina. cogitātes p morteꝫ xp̄i destruere regnū ei⁹: cū tn̄ p ħ fuerit exaltatū ⁊ dilatatū. vn̄ p⁹ resurrectionē suā dixit Mat. vlti. Data ē mi. oīs ptās i ce. ⁊ i tra. Tertio describit psecutio xp̄i a iudeis ⁊ gētilib⁹ mag' i speciali. cū dr̄: c Astite. re. t. i. herodes q̄ vocat rex galilee Mar. vj. ⁊ Mat. xiiij. ⁊ ponti⁹ pilatus q̄ tenebat ꝓtūc i iudea locū imperator'. vn̄ ⁊ cēturio s̄b eo ꝯstitut⁹ vocat regul⁹. Job. iiij. d Et pncipes. s. iudeo⁊ vl' sacerdotū. e Conue. in vnū. ad tractādū de morte xp̄i: vt exp̄sse dicūt q̄ttuor euāgeliste. iō subdit: f Aduer. do. ⁊c. ex ħ āt q̄ dr̄ ħ adūsus xp̄ꝫ ei⁹: absolute apparet q̄ nō intelligit de dauid: sed de xp̄o in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmisso: quia vbicunq̄ in veteri testamento fit sermo de christo domini: intelligitur de christo in lege ⁊ prophetis promisso: qui anthonomatice dicit christus: nisi per litteram p̄cedentem vel subsequentem manifeste appareat q̄ sermo sit de alio qui dicit christus denominatiue: sicut. ij. Reg'. j. dixit dauid de saule: Quō ausus fuisti mittere manum tuam in xp̄m dn̄i? Dixerat enī ille adolescēs se saulē interfecisse. silr Esa. xlv. Hec dicit dn̄s christo m. o cyro cui⁹ apprehēdi dexterā ⁊c. Sed in hoc loco non apparet q̄ dauid dicat hic christ⁹ dn̄i: nec ex titulo psalmi: q: nō habetur: nec ex ꝓcessu psalmi: vt iam visum est: ⁊ ampli⁹ videbit. ⁊ iō de xp̄o ad lr̄am itelligit. g Dirūpam⁹ ⁊c. v̄bū est ipius dauid p̄uidētis in spūsctō q̄ colligatiōes p̄dicto⁊ ꝯtra xp̄m forent destruēde ⁊ puniēde: q: ⁊ ponti⁹ pilat⁹ in vindictā mortis xp̄i fuit p impatorē romanū i exiliū missus: ⁊ silr herodes de regno deiect⁹ ⁊ in exiliū relegat⁹: ⁊ pncipes iudeo⁊: ⁊ tot⁹ ppl's p Titū ⁊ Vespasianū occisus ⁊ captiuat⁹: ɓm q̄ exp̄sse narrat Josephus ⁊ scholastica historia. ideo subditur:

97. di. c. Victor.

23. q. 4. c. inuenitur et. c. si ec desiis.

Vincla. Promissiōes vite eēne ⁊ cōmīationes gehēne p que volūt nos sibi subiugare. b Proijciam⁹ ⁊c. Destruct' rōnib⁹ dominium ipi⁹ a nob excutiam⁹. Aug⁹. Iugū. i. legē: sed q̄ habitat in celis irride. c Irridebit. Aug⁹. Et qn̄ positis custodibus surrexit. Subsannabit: qn̄ p mūdū dispsit. Aug⁹. Irridebit. Irrisio dei vis est p̄scientie: quā dat de⁹ sanctis: vt videntes nomen christi futuꝫ in oībus gentib⁹: illos iania meditatos intelligant. d Loquetur in ira. Aug⁹. Plani⁹ aperit ꝯturbabit. Aug⁹. Ira di est mot⁹ qui fit i anima que legeꝫ dei nouit: cū videt eā a malo preteriri: p quem motum multa vindicant: vel ira dei ē obscuratio mentis trāfgressorum legis. e Ego autem. Cassio. Scd̄o inducit v̄ba eius de oīpotēti regno: ⁊ inenarrabili generatione sua: vbi de diuitate et humanitate eius discimus. f Rex. Cas. Sic ⁊ reges terre ab eo ꝯstituti. g Predicans. sup sion: sic ⁊ prophete. Fili⁹. sic ⁊ israel. Genui te. Hoc soli xp̄o. h Domin⁹ dixit. psona regnāt'. i Fili⁹ me⁹. Aug⁹. Jō do tibi gētes hereditatē poti⁹ q̄ alicui obedienti: q: fili⁹ p naturā: ⁊ ꝯsubstātialis ineffabili genitura. k Hodie. Aug⁹. Et si possit accipi d̄ die qua ɓm hominē nat⁹ est: tn̄ hodie q: p̄sentiā significat: de sempiterna generatione sapiētie di accipiat. l Postula. Aug⁹. Ad susceptionē hois pertinet: q̄ ꝓ salute hoim facta ɓm quā iterpellat ꝓ nob. m Hereditatē. Cas. Hereditas ab hero: q̄ i ea potestate libera dn̄et. n Reges eos. Aug⁹. Partim reges: partim frāges. ɓm illud: Ecce hic posit⁹ ē in ruinā ⁊ i resurrectionē mltorū: vt q̄ iust⁹ est: iustificet abhuc: ⁊ q̄ in sordib⁹ ē: sordescat adhuc. o Virga fer. Cassi. Post ea xp̄s v̄ga ferrea: pctōr vas figuli: qd̄ ⁊ luteū ⁊ facile frāgit. p Et nūc re. Nūc. i. p ea q̄ dicta sūt. Cas. Tertio ꝓ his patefact' admonet oēs hūilit obedire: ⁊ suadet ab vtili: ne peāt: ⁊ ab honesto: q: btī q̄ ꝯfidūt in eo. In ħ p⁹ xp̄m q̄si aplus loq̄t. Aug⁹. Al me rege ꝯstituto: ne tristemi reges fre. expedit ei vob: vt sub illo sit': a q̄ ē intellect⁹ ⁊ eruditio: ⁊ vt nō temere dn̄emi: sed dn̄o oīm seruiat' ⁊ i btitudīe exultet'. Reqn̄.

a ſ blandicias et minas.
a b pamus vincula eo⁊: et proijcia
a ſ carnales obseruantias et cerimonias.
ſ ne dominentur. ſ quia. ſ Sed
mus a nob iugū ipo⁊. Qui habi a
a ſ dn̄s. b ſ in aiab⁹ sanctis. ſ .i. spūalibus.
ſ irrisione dignos redder in futuro. ſ q̄si bucc'.
ſ repetitio.
c tāt in celis irridebit eos: ⁊ domi
a ſ naso. b ſ vel qn̄ irridebit.. i. p̄terea. ſ planius aperit conturbabit.
d nus subsannābit eos. Tūnc lo b
a ſ p ꝓpheras et ꝓphetias. b ſ ira et furor nō pturbatio s̄ vis q̄ iuste iudicat. ſ in cōtinuatiōe pene. c ſ in eterna pena.
quetur ād eos in irā sua: ⁊ i furo
a ſ corpe et aīa. b ſ Aug. cui⁹ vincula et iugum volebāt abijcere. ſ hic christus.
e re suo ꝯtūrbabit eos. Egō auteꝫ c
b ſ .i. ecclesiā que speculat gratiā dei: et est mons eminentia et firmitate. ſ de iudeis. s. q: prius receperūt radios fidei non sum missus nisi ad oues q̄ perierāt dom⁹ israel. a ſ p̄re.
f ꝯstitut⁹ sum rex: āb eo super siōn d
ſ euangeliū.
g montē sanctum eius: predicans e
a ſ mandatū nouum do vobis vt dili. b ſ non tm̄ rex sup iudeos sed et sup gentes. de gentibus probat: quia dubium erat.
h prēceptum eius. Dōminus dixit f
a ſ coeternus. b ſ eternaliter.
i k ad me: fili⁹ mē⁹ es tu: ego hōdie g
a ſ obedi patiēdo moriēdo vt possis postulare.
l genui te. Pōstula a me: et dabo h i
ſ ɓm q̄ hō. a ſ nationes quas mūdi ex colas.
m tibi gēntes hereditatem tuam: ⁊
a ſ Quas possideas ad ea⁊ salutē tibi bona fructificent. b ſ ꝓpter gentes: sed plani⁹ vt oēs intelligas nō partiūculam terre sed omnem.
pōssessionem tuam tērminos ter k
a ſ non tyrannus. b ſ in iusticia iflexibili
ſ vel regali ptāte.
n o re. Rēges eos in virgā ferrea: l
a ſ quicquid de peccati limo contraxerunt conteres in eis. b ſ ad vitā.
et tānq̄ vas figuli cōnfringes
a ſ iam cōrrito luto iā innouati iā valentes regere vos. i. qui iudicatis terrā. ſ ita pater mihi promisit. ⁊ o vos facti reges. ſ quāta facit filius.
p eos. Et nunc reges intelligite: m
a ſ si p vos nō sufficit' erudimini ab alijs.
b ſ in vobis terrena.
erūdimini qui iudicatis tērram. n

a Qui ha. ⁊c. q: machinati fuerūt i mortē xp̄i: ne pderēt locū ⁊ gentē: vt habet Joh. xj. ⁊ vt ipedirēt regnū xp̄i. ⁊ ꝯtigit eis ꝯtrariū: q: p ħ pdiderūt locū ⁊ gentē: ⁊ regnū xp̄i fuit exaltatū ⁊ dilatatū. Vn̄ ⁊ ad ħ subdit: b Tunc loquet ⁊c. ira ⁊ furor i dn̄o nō hn̄t locū ꝓprie: sed significāt acerbitatē vindicte: quā fecit de⁹ de pseq̄ntib⁹ xp̄m: vt dictū ē: ⁊ sic de⁹ ad modū irati vl' furentis se habuit. c Ego āt. Descp̄ta remotiōe ipedimēti regni xp̄i. hic ꝯn̄r ponit stabilitio eiusdeꝫ regni. cū dr̄: Ego āt ⁊c. ⁊ ɓm trāslationē q̄ vocat psalteriū gallicanū: ē v̄bū xp̄i hois: quē de⁹ pr̄ ꝯstituit regē super oēm creaturā: ɓm q̄ dr̄ ad Heb. j. Quē ꝯstituit heredē vniuerso⁊. d Sup sion ⁊c. Signū aūt euidens glorificatiōis xp̄i ⁊ stabilitiōis i regno celesti fuit missio spūscti in signo visibili: ɓm q̄ dr̄ Joh. vij. q̄si circa finē ca. Nondū erat spūs dat⁹: q: nōdū erat iesus glorificatus. Hec aūt missio in signo visibili facta fuit ad lr̄am i monte sion sup centū viginti credētiuꝫ nomia: ɓm q̄ dicit Hiero. in epl'a ad Paulinū. ⁊ satis habet Act'. j. ⁊. ij. e Predicās p̄ceptū ei⁹. in monte eteni sion fuit templuꝫ in q̄ xp̄s pluries psonalit p̄dicauit: vt testant q̄ttuor euāgeliste: ⁊ ibi p̄dicauit p̄cepta moralia dei. ex illo etiā loco exierūt apl'i ad p̄dicanduꝫ p orbem verbū dei: sicut p̄dictuꝫ fuerat Esa. ij. De sion exibit lex: ⁊ verbū dn̄i de hierl'm. Scd̄m aūt translationē Hieronymi iuxta hebraicā veritatem q̄ sic habet: Narrabo dei preceptū: ⁊ est pncipiū versus seq̄ntis: ⁊ sequit in eodē versu: Ego autem orditus sum. i. feci vel statui. Regē meū. verbū est xp̄i ondentis ex volūtate seu precepto dei pr̄is: quō de⁹ pater instituit eum regē sup oia. f Dn̄s dixit ⁊c. ɓm vtraq̄ trāslationē ⁊ apl'i sniam. Heb. j. istud est verbū xp̄i declarātis suā eternā generationē a patre. cū dicit ei in psona patris: g Ego hodie genui te. i. eternalit. in eternitate enī nihil trāsit in preteritū: nec expectat in futurū. ⁊ ideo eterna generatio filij a patre ꝯueniēter exp̄mit p pn̄s temp⁹. cū dicit: hodie. Generatio aūt ipius domū iam transierat in preteritum: ⁊ silr sua ꝓmotio ad regnum. ⁊ ideo hoc verbū nō potest itelligi de dauid: vt videt. maxime cū apl's dicat ad Heb. j. di. Ad quē enī dixit aliq̄n angeloruꝫ: filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. q. d. ad nullū. et multo minus pōt dici de dauid: q: angeli sancti sunt magis filij dei p adoptioneꝫ grē q̄ dd: ⁊ mag' magnificati: ɓm q̄ dr̄ Mat. xj. Qui āt minor ē i reg̃ ce. maior ē illo. vn̄ ⁊ dicūt filij di Job. j Cūq̄ assisterēt filij di ⁊c. ⁊ tn̄ filiatio ħ expressa nō potest intelligi de aliquo angelo⁊ q̄ntūcūq̄ magno ɓm aplm: et multo minus de dauid. Ex quo sequit q̄ hec filiatio hic expressa intelligitur de filiatione naturali ipius christi qua ꝓcedit eternalit a patre. h Postula a me. Hic ꝯsequenter describit regni xp̄i dilatatio que facta est p hoc q̄ principes terre et populi pro magna parte supposuerunt colla sua iugo xp̄i p fidem ei obediendo: et pfectius subijcient circa finem mundi: et pfectissime in extremo iudicio: quādo omīa pfecte erunt subiecta xp̄o: vt dicit apl'us ad Heb. ij. et ħ est quod dicit: Postula a me. verbū est dei patris ad filium: quē filius frequēter orauit pro salute fideliuꝫ: q̄ est p fidē christi. i Et dabo ⁊c. In veteri eī testamēto iudei dicebant hereditas et pars dei: sed q: ad predicationem xp̄i et apl'orū remāserūt obstinati in infidelitate: et gētiles receperunt fidē xp̄i deuote: vt patꝫ ex decursu libri actuū aplo⁊. iō gētiles ħ merito dicūtur hereditas xp̄i. k Et possessionē ⁊c. q: a tpe apl'orū fides xp̄i diuulgata ē p orbē vniuersuꝫ: ɓm q̄ dr̄ infra ps̄. xxviij. In oēm trā exiuit son⁹ eo⁊ ⁊c. Per ħ etiā ptꝫ q̄ ħ ps̄. nō p̄t exponi de dd ad lr̄aꝫ vt videt: q: regnū ei⁹ n̄ se extēdit vsq̄ ad tmīos tre: sꝫ fuit sat' strictū. Nec valet si dicat q̄ scp̄tura ħ loq̄t de tmīs tre isrl'. tn̄ q: illos tmīnos n̄ obtinuit dd: q: n̄ fuerūt itegralr obtēti vsq̄ ad tp̄s salomōis filij sui. tn̄ q: idefinita videt eq̄pollē vl'i. l Reges e. ⁊c. p ħ designat ptās xp̄i isupabil ⁊ etna: ɓm q̄ dictū fuerat Dan. vij. Aspiciebā i visiōe noct': ⁊ ecce cū nubib⁹ celi q̄si fili⁹ hois vēiebat: ⁊ vsq̄ ad antiquū die⁊ puēit: ⁊ i ꝯspectu ei⁹ obtulerūt eū: ⁊ dedit ei ptātē et honorē ⁊ regnū. ⁊ s̄bdit: Ptās ei⁹ ptās etna q̄ n̄ auferēt: et regnū ei⁹ qd̄ n̄ corrūpet: vl' p virgā ferreā pt itelligi gladi⁹ material pncipū xp̄iano⁊: q̄ rebelles xp̄o tanq̄ ei⁹ mīstri debellauerūt: sic ptꝫ tpe caroli magni ⁊ alio⁊ pncipū fideliū q̄ ꝯtra ifideles victoriosissime se habuerūt. m Et nūc re. Hic ꝯn̄r describit regni xp̄i debita veneratio: q: cū sit rex reguꝫ et dn̄s dn̄antiū: vt habet Apoca. xvij. oēs reges potētes ⁊ dn̄i debēt ipm debite venerari. iō dr̄: Et nūc reges itelligite: ipi⁹ xp̄i regiā maiestatē. n Erudimini ⁊c. i. scitote vos hr̄e supiorē iudicē oia clare intuētē: ɓm q̄ dr̄ Heb. iiij. Oia nuda et apta sunt oculis ei⁹.

Universidad de ... Biblioteca

a Nequā. Aug⁹. Dubitatio nō sm ꝓphetā: sed sm ipos q̄ cu3 dubitatiōe cogitāt irā dei. b De via iust. i. xpo sublati: vel de bona opatiōe. c Cū exar. Cassi. Modo nō ardet cū castigat vt pr̄: sed i futo ardebit: q2 nihil patiētie in futuro erit. d In breui: q2 n̄ singla boꝝ separati s3 sil' oīa discutit. ps. ō pas.

Nico. de lyra

a Seruite τc. ti. s. filiali. b Et exultate ei. p cordis deuotionē τ eleuationē in deū. vnd dicit exultatio: q̄si extra saltatio. c Cū tremore. h addit ne dicta exultatio i dissolutionem vertat: sic faciūt dissolute cantātes i eccl'ia: cū tn̄ oīs cant⁹ ecclīastic⁹ ad excitādū deuotionē fideliū ordinet. d Apprehendite disciplinā. i. subijcite vos humiliter discipline xpi. In translatione vero Hiero. iuxta hebraicū habet: Adorate pure. s. deū adoratiōe latrie sine fictiōe. antiqui hebrei dicunt hic: Osculamini filium. id est facite xpo debitū homagium. de cui⁹ filiatione eterna agit in hoc ps̄. vt predictū est: τ bene dicit: Osculamini: q2 faciētes homagiū fidelitat' alicui ipsum osculātur: τ de isto osculo dicitur Cant. j. Osculetur me osculo oris sui τc. Ratio autem dicte diuersitatis in hac littera est. quia in hebraico sūt ibi due dictiones equiuoce. Prima est verbum: et sonat sic nasqu: τ signat apprehendite: τ adorate τ osculamini. tamē frequentius accipitur pro osculamini. Alia dictio sic sonat bar: et signat disciplinam τ puritatem τ filium. tamen frequentius accipitur pro filio. vnde dicitur Matth. xvj. Beat⁹ es simon bar iona: id est filius iona. littera autem sequens satis conuenienter potest coniungi triplici littere predicte. cum dicitur: e Nequando irascatur dominus. si non apprehendatis eius disciplinam: vel si non adoretis eum pure: vel si nō osculemini filium facientes ei debitum homagiū: τ per consequens. f Pereatis de via iusta. a via veritatis declinando. Et quia ad talem declinationem sequitur diuina punitio: τ frequēter in presenti: quod est signum diuine clementie in illis qui sustinent patient. ideo subditur: g Cum exarserit in breui ira eius. inferendo vindictam in presenti. τ bene dicitur in breui: q2 breuis est omnis pena presentis vite respectu future. h Beati omnes qui confidunt in eo. qui in afflictione positi non franguntur in patientia seu desperatione: sed fiducialiter expectant remunerationem vite future.

23. q. 4. c. si ecclia. et. q. 6. c. i. De pe. di. 5. c. sicut achab.

a Aug. Cas. Ne mihi supbiāt subditi: seruite i timore: s3 ne misera seruitus videat: addit τ exultate: s3 ne tēdat i temeritatē eat: subdit: in tremore. b Qui non sinit peccare. et. c vt qui stat videat ne cadat. d Quia timor dei nō est miserie sed gaudij. et.

Seruite dn̄o in timore: τ exultate ei cum tremore. Apprehēdite disciplinā: neq̄n irascat dn̄s: τ pereatis de via iusta. Cum exarserit in breui ira eius: beati omēs qui confidunt in eo.

a ne negligēs exultatio. et. b et si fugerent scilicet aduersa. a q̄si presidiū τ munimētu3 aduersus oia q̄ obesse possunt. q2 quē diligit arguit et castigat. dei. b q2 diu sustinet in seculo. a magna pēa his q̄ dulcedinē iusticie gustauerit. b Aug. i. cū venerit vidicta inq̄s n̄ mō n̄ attinget cōsiderēs: s3 τ bti erūt: q2 ad regnū guenient. a quicunq̄ putauit longe futurum.

Moraliter

Moraliter.

[Quare fre. gen. τc.] Ps. II Sicut dictū fuit i expositiōe lrali psalmus iste sm sensu3 lralē itelligit de regno xpi. Pōt aūt exponi mystice de corpe suo mystico: qd̄ ē eccl'ia. ꝯ quā multipl'r fremuerūt iudei τ gētiles post resurrectionē τ ascēsionē xpi ad celos. vt pt3 in actib⁹ aploꝫ τ legēdis sctōꝫ. Sic igit exclamat eccl'ia. [Quare fre. gen. τc.] q̄rebāt eni pseq̄ndo fideles eccl'ia3 destruere: s3 frustrati fuerūt intentione sua: q2 p h mag' fuerūt multiplicati fideles. nā vidētes vnū vl' paucos martyres agoniçare: τ circa eos fieri miracula ptātis dīne i magna m'titudine ꝯuertebant: nō solū i vna ciuitate s3 i mult'. Itē seuiēte psecutiōe in vna ciuitate vl' regiōe aliqui discipuli se trāsferebāt alibi: τ sic ex eoꝫ p̄dicatiōe i plib⁹ loc' multitudo credētiū augebat. [Astiterūt re. τc.] nā herodes agrippa iacobū decollauit: τ petrū incarcerauit. Act. xij. postea vero impatores romani multiplicit conati sunt eccl'ia3 xpi destruere: vt pt3 p historias τ sctōꝫ legēdas. Et qm̄ h psecutio i prē3 τ filiū redūdabat sbdit: [Aduersus do. τc.] Et q2 m'ti fideles hāc psecutiōe3 ꝯtēnebant: τ aliq̄ ex feruore fidei i ea gaudebāt: sic dr̄ Act. v. Ibāt apli gaudētes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̄ digni hiti sūt p noīe iesu ꝯtūeliā pati. ideo sbdit i psona taliū: [Dirū. vin. τc.] τ subdit cā: [Qui ha. in ce. τc.] nos trāsferēs ad gl'ia3: τ eos deijciēs i gehennā. [Ego āt cō. τc.] h dr̄ i psona summi pōtific' qui caput ē eccl'ie i tris: et ꝯstitut⁹ rex i spūalib⁹. [Sup sion τc.] i. eccl'ia3. de q̄ monte dr̄ Esa. ij. Erit i nouissimis dieb⁹ p̄parat⁹ mons dom⁹ dn̄i τc. Seq̄tur: Et fluent ad eū oēs gētes. [Predi. p̄. τc.] nā ad sūmū pōtificē ptinet fidē p se τ p alios p̄dicare. [Dn̄s di. τc.] p adoptionē. qd̄ ꝯuēit cuilib3 xpiano. Ioh. j. Dedit eis ptātē filios dī fieri his q̄ credūt i noīe ei⁹. [Ego ho. τc.] i. tpe noui test. qd̄ dr̄ dies Ro. xiij. Nox p̄cessit: dies āt appropinquit τc. [Postula a m. τc.] p petitōe3 ei eccl'ie ꝯūsa ē m'titudo gētiū orb tre. [Reges eos τc.] i. i inflexibili iusticia. nā eccl'ie sn̄ia p nll'a re d3 a rectitudīe decliare. [Et nūc re. τc.] p q̄s pn̄t itelligi p̄ncipes τ plati: q2 iudicāt trā. p̄ncipes i tpalib⁹: τ plati i spūalib⁹: qd̄ nō pt ꝯuenient fieri nisi fuerit eruditi de lege dn̄i q̄tū spectat ad officia sibi cōmissa. [Serui. do. τc.] ne cadat': q2 q̄nto stat⁹ altior: tāto casus grauior. [Et exul.] p deuotiōe3 i officijs dīnis. [Cū tre.] reuerētie filial. [Appre. dis.] i. xpi hūilitatē. Mat. xj. Discite a me: q2 mi. su3 τ hu. cor. [Neq̄n ira.] qui supbis resistit. [Et perea. τc.] declinātes ad viā iniq̄tat' tortuosa3: τ qm̄ ꝯ tales irascit. seq̄t: [Cū exar.] i. punitio q̄ aliq̄n vēit repēte τ ex īprouiso. iō sbdit: [Bti oēs τc.] isti sūt hūiles τ recti n̄ de fastu mūdi: s ō dn̄o ꝯfidētes. In ps̄. ij. Quare fremue. gentes.

Additio

Circa materiā hui⁹ ps̄. l3 ad eruditionē fideliū sufficiāt auctes aploꝫ i postilla allegate sc3 ad Heb. j. τ Act. iiij. q̄b⁹ maīfeste asserit hūc ps̄. de xpo filio dei itelligi: tn̄ h n̄ sufficeret ad cōuicēdā hebraicā infidelitate3: q̄ auctes no. test. minime recepit. Et iō ex necītate lr̄e assumēda ē rō q̄re h ps̄. n̄ d dd̄ nec aliq̄ puro hoīe poss3 itelligi: vt allegationes aploꝫ i p̄dict' loc' sint valide ꝯ hebreos q̄s ꝯcludē intēdebāt tā q̄ a sensu lrali accepte. Nec ad h suffic rō postil. supra ex illo adūbio hodie. cū dic: hodie genui te. Nā l3 et̄na generatio ꝯuēienti⁹ significet p pn̄s tps: qd̄ n̄ trāsit i pteritū: nec spectat futuꝫ q̄ p alia tpa: adhuc posset adūsarij dicere q li hodie n̄ sumit i h loco p et̄nitate: s p tpe ppinq̄ tpi pn̄ti: put freq̄ntius τ cōius accipit i tota sacra sc̄ptura. Et qd̄ addit postil. di. q cū generatio ipi⁹ dd̄ τ ei⁹ pmotio ad regnū iā trāsierat i pteritū. iō de ipo dd̄ n̄ pōtat v'ificari li hodie τc. n̄ videt valere. Nā sepe i sc̄ptur' sacr' hodie accipit p tpe p̄tito: vl' p modū recapitulatiōis. vl' isinuādo q n̄ a lōgissimis tpib⁹ p̄teritis illud de q̄ agit trāsiuerat. vn̄ Deut. vij. Hodie te elegit dn̄s i pplm peculiarē τc. qd̄ refert ad tps datiōis leg': qd̄ iā trāsiuerat p. xl. ānos fere i p̄teritū: τ sic de mult' alijs. Vn̄ n̄ obstāte rōe p̄dicta posset adūsarij itelligere illud: hodie genui te. de pmotiōe dd̄ ad regnū: q̄ l3 sit p̄tita: n̄ tn̄ tā magnū trāsiuerat tps. Et iō ad oñdēdū q h ps̄. ex necītate lr̄e de xpo itelligat: τ p ꝯn̄s q allegatōes aploꝫ ꝯ adūsarios de h ps̄. sint efficaces: al'r videt dicēdū. Ad cui⁹ delarationē attēdēdū q de⁹ multipl'r dr̄ pr̄ i sacr' sc̄pturis respectu creaturaꝫ: sil'r τ generare sm q diūsimode repn̄tatōe3 seu sil'itudinē suā i creatur' pducit: q2 aut p solā creatione3 sm quā ei⁹ vestigiū i creatur' repn̄tat: τ sic itelligit illd̄ Iob. xxxviij. Quis ē pluuie pr̄: aut q̄s gēuit stillas ror'? Aut s3 sil'itudinē imagis vt i creatura rōnali: Deut. xxxij. Ip̄ ē pr̄ tu⁹. Et ifra: Deū q̄ te genuit dereliq̄sti. Aut sm filiationē adoptiuā p grām vt ad Ro. viij. Sum⁹ filij dī τ heredes. Aut sm hereditatē gl'ie iā possessā. vt ibi: Gl'iamur i spe filioꝫ dei. ad Ro. v. Circa qd̄ cōsiderādū q i nll'o p̄dictoꝫ modoꝫ tota sacra doctrīa. de⁹ dr̄ pr̄ alicui⁹ creature i singl'ari: nec aliquā creaturā purā singl'arit generat: s3 tn̄ i vl'i respectu alicui⁹ t'mini cōis spēm significāt' vt i supradict': seu alicui⁹ m'titudis collectiue: vt Exo. iiij. Fili⁹ me⁹ p̄mogenit⁹ isrl': qd̄ refert ad totū pplm. Rō hui⁹ ē: vt amoueat anim⁹ legēt' ab errore: ne forte q̄s credat deum generare seu habere filiū i pur' creatur' p generationē nature: sm quā fili⁹ ē de suba pr̄is. vn̄ Aug⁹. sup orōnē dn̄icā: Noli orare dicēdo: pr̄ mi: soli⁹ xpi singlar' ē pr̄: nob v'o oīb⁹ i cōi: illū ei solu3 genuit: nos āt creauit. Hec Aug⁹. Pt3 g q apl's efficacissime ex necītate lr̄e arguebat ad Heb. j. d. Cui ei aliq̄n āgeloꝫ dixit: Fili⁹ meus es tu: ego hodie gēui te. q. d. Scrutami sc̄pturas i q̄b⁹ nūq̄ iuēit deū alicui pure creat' i singl'ari dixisse: Fili⁹ me⁹ es tu τc. q2 nec ēt ipis āgel' q̄ l3 filij dei dicāt i cōi: vt Iob. j. nūq̄ tn̄ singl'arit alicui eoꝫ dixit: Fili⁹ me. es tu: p̄serti cū hac additōe: genui te: q̄ exp̄mit modū filiatōis eē p gn̄atiōe3. Nec obstat illud qd̄ legit. ij. Re. vij. Ip̄e erit mi. i. fi. τc. q̄ v'ba ad lra3 d salomōe itelligūt: l3 d xpo p̄ncipali⁹. nā dicēdo: Erit mi. i fi. maīfeste denotat filiatōe3 illā eē adoptiuā. Adoptio ei ē acceptio ex̄nee psone i filiū: qd̄ n̄ ꝯuēit filio nāli q̄ ē de suba pr̄is iq̄tū nālis est:

lic3 posset ei cōpetere p grām supadditā sube. Sil'r τ illud ps̄. Ip̄e inuocabit me pr̄ me⁹ es tu τc. oportet itelligi de xpo. Nusq̄ eni legit de dd̄ nec de aliq̄ alio puro hoīe vocasse deū in singulari prēm τc. Ex q̄b⁹ sat' pt3 q necessitas itelligēdi filiationē xpi in h ps̄. ꝯtentā sm generationē eternā: nō sumit ex illo aduerbio hodie: qd̄ sm ꝓpriā significatione3 tpalit posset intelligi: s sumit ex significatiōe verboꝫ: q̄b⁹ antecedent τ ꝯn̄r adiūgit. s. ex h q predixit: Fili⁹ me⁹ es tu in singlari. τ ex h q subiungit: genui te. Intelligētia ei doctoꝫ sm Hilariū ex causis ē sumēda dicēdi. Et iō apl's ad Heb. j. totū v'sum sumit ad ꝓpositū suum oñdendū. d. Cui eni aliq̄n angeloꝫ τc. Sil'r τ mgr̄i in p̄mo dis. ij. volēs eternā generationē filij p auctē hui⁹ ps̄. demōstrare sequēdo apl'i vestigia: nō tm̄ allegauit si hodie genui te s totū v'sum: qd̄ d3 intelligi mō p̄dicto. Circa materiā hui⁹ ps̄. notādū q dece mysteria xpi i eo p ordinē exp̄munt. Primū ē: q regnū xpi nullo suffragio hūano s poti⁹ regib⁹ τ p̄ncipib⁹ gētibus τ pp'lis toto suo posse adūsantib⁹ ꝯualuit. Vn̄ dicit: Quare fremue. gē. τc. vsq̄ ibi: Adūsus dn̄m τ aduersus xpm ei⁹. put declarat in postil. Scd̄m ē q hmōi aduersarij dei τ xpi ei⁹ duo p̄ncipalit itēdebāt seu intēdūt dirūpe vincl'a i q̄b⁹ fides catholica p̄cipue fūdat. s. vnitatē essentialē pr̄is τ filij: τ vnionē psonalē duaꝫ naturaꝫ i xpo. Ista ei nedū a phariseis τ ifidelib⁹ negant: q̄ doctrinā xpi mīme recipiebāt: s etiā ab heretic' euāgeliū recipiētib⁹ ꝓuertunt: vt pt3 de arrio τ silib⁹: i q̄ꝫ psona ps̄. dicebat: Dirūpam⁹ vincl'a eoꝫ. s. dn̄i τ xpi ei⁹. Nex⁹ ei atq̄ vnio spūal ab apl'o vinculū dr̄ ad Eph. iiij. Sollicite suate vnitatem spūs i vinculo pac'. Itē hmōi aduersarij itēdebāt obediētiā dī τ xpi ei⁹ a se τ toto vniūso subtrahē: q̄ fuit cōis intētio pseq̄ntiū xpi τ suoꝫ. vn̄ τ i psona eoꝫ ps̄. ait: Et pijciam⁹ a nob iugū iporū. Iugū ei lex euāgelica posset dici iūgo iūgis. ē ei lex amoris q̄ ad iuicē fideles iūgit. vn̄ Mat. xj. Tollite iugū meū sup vos. vn̄ τ hmōi adūsarij sic vinculū vnitat' essential' in dinis psonis τ vniōis psonal' i natur' xpi dirūpe p subuersionē fidei conabātur: sic etiā vnitatē euāgelicā a se pijcere nitebāt: i q̄b⁹ oēs psecutiōes q̄ aduersus dn̄m τ aduersus xpm ei⁹ isurgūt v'tualiter icludi pn̄t: vt pt3 ituēti. S3 q2 h itētio ianis ē τ vacua. iō subditur: Qui hitat i cel' τc. vt i postil. declarat. Tertiū ē q regnu3 xpi ꝯstitutū ē a solo deo: cui⁹ ordiatiōi nēo pt resistere. vn̄ dicit i psona dei iuxta hebraicā v'itatē: Ego aūt ꝯstitui regē meū sup siō mōtē scm̄ meū. Quartū ē q xps rex ānūciatur⁹ erat p̄ceptū dn̄i cū dic iuxta hebraicā v'itatē: Narrabo dei p̄ceptū put i postilla declarat. Quītū ē q xps rex ē fili⁹ dei pr̄is sm generationē et̄nā: τ h cū dic. Dn̄s dixit ad me τc. put expositū ē. Sextū est q regnū xpi cōphēsuꝫ ē etiā tpalia: vn̄ dic: Postula a me τ dabo tibi gētes hereditatē tuā: put i postilla declarat. Septimū ē q regnū xpi poti⁹ ꝯsistit in spūalib⁹: τ h cū dic: Et nūc reges itelligite τc. q. d. int⁹ legite regnū xpi nō supficieten⁹ meditādo: nā i interiorib⁹ seu spūalib⁹ marie ꝯsistit. Octauū q hui⁹ regni. s. dei τ xpi recognitio i cultu iteriori ꝯsistit poti⁹ q̄ i exteriori: iuxta illud Lu. xx. Que sūt cesar' date cesari τc. Vn̄ dic: Seruite deo cū timore τ exultare ei cū tremore. Cult⁹ eni latrie p quē de⁹ a nob p̄ncipalit colit i fide τ spe τ charitate sm Augus. ꝯsistit. q̄b⁹ timor sctūs filial' τ exultatio deuotiōis tremore sp associant. Nonū ad pticipationē regni xpi obtinēdū necīa ē incorporatio mystica cū ipo xpo: qd̄ notat cū dicit: Apphēdite disciplinā. vbi i hebraica v'itate apte legit: Osculami filiū. i. incorporami filio. p osculū ei vt dic Glo. sup illud Cant. j. Osculet me τc. diuersa corpa ꝯiūgunt: q designat vnionē corpis xpi mystici: iuxta illud apl'i. j. Coꝫ. x. Oēs vnu3 corp⁹ sum⁹. Et sic simpl'r τ ꝓprie filiū. s. xpm sui fideles osculant. p osculū eni homagij de q̄ loq̄t postillator nō dr̄ q̄s simpl'r aliū osculari sed sm q̄d. s. osculari pedē ei⁹ vl' manū. Decimū q pena eoꝫ q̄ filiu3. s. xpm p incorporationē n̄ osculant est duplex. Pria i hac vita p carētiā grē q̄ ē pena ꝯtracta: τ h cū dicit: Pereat' de via iusta. Tales eni filij sepati pereūt a xpo: q̄ ē vera via i pn̄ti. Scd̄a vero eoꝫ pena ē inflicta. s. i futuro: τ speciāl'r cum i finali iudicio tradunt i ignē et̄nū. vt ibi: Ite maledicti τc. Mat. xxv. qd̄ notabilit inuit cū dicit: Cū exarserit i breui ira ei⁹. i. filij cui noluerūt vniri: q̄ veniēs ad iudiciū i forma serui gl'iosa tribil' impijs apparebit sm Aug'. sup Iob. Et ꝓprie dic i breui. Nā iudiciu3 finale τ si maximū sit τ innūerabiliū suppositoꝫ τ causaꝫ diffinitiuū: breuissimū tn̄ ē i determiatiōe τ executiōe sn̄ie. iuxta illud apl'i: In momēto τ i ictu oculi τc. j. ad Coꝫ. xv.

Replica.

In ps̄. scd̄o postil. arguit cōtra iudeos ex circūstātijs lr̄e generationem hic exp̄ssam de dauid vel creatura alia nō posse intelligi. Burgē. aūt illā rationē paruipendēs q̄si iudeis n̄ ꝯcludat pmittit aliā rōnē: q̄ vt ipe dicit ex necessitate lr̄e debeat ꝯcludē iudeis. Hic p̄mo vidēdū ē quō Burg. irrōnabilit mouet ꝯ rōnē postil. Scd̄o oñdendū ē q rō Burg. quā pmittit etia3 nec puro pho min⁹ ptinaci iudeo ꝯcludit. Quo ad p̄mū Burg. dic rōnē postil. nō valē q̄n ex dicto hui⁹ ps̄. Ego hodie genui te. pbat et̄nitatē generationis: q̄ dd̄ ꝯuenire n̄ pt. Et putat q postil. arguat et̄nitatē ex solo aduerbio hodie: τ noluit aduertē q arguit et̄nitatē ex ꝯiunctiōe v'bi p̄teriti tpis. s. genui τ hodie: qd̄ ē tpis pn̄tis: q̄ ꝯiunctio nulli creature ꝯuēire pt: put ostēsu3 ē circa tertiū ca. Exo. j. in correctorio illi⁹ dicti. Ero q̄ ero. vbi dictū ē q oīe coexistēs oīb⁹ differētijs tēpoꝫ τ sil' eas cōplectēs ē necessario et̄nū: s deus sol⁹ coexistit oī dr̄ie tēpoꝫ: τ ē sil' cōplectēs oēm hmōi tēpoꝫ dr̄iam: igit sol⁹ de⁹ ē etern⁹: puto ifidelē nō posse negare maiorē. mior aūt pbat circa tertiū ca. Exo. allegatū p lra3 sacre scripture et sctōs doctores: ibi vide. Ita vult postil. hic arguere n̄ ex solo aduerbio hodie: s ex adūbio tpis pn̄tis τ v'bo adiuncto p̄teriti tpis. Cū igit illa tpa i nulla creatura ꝯcurrāt: τ nll'a creatura simul illis differentijs temporum coexistat: constat q solus deus est talis de quo vtrumq̄ sil' verificari poterit: igit illa generatio i h ps̄. descripta p hodie genui te: nll'i creature cōuenire pt: p ꝯn̄s nec ipi dd̄: q̄ ē ꝯclusio quam intēdit postil. Est igit rō sua sufficiēs ꝯ iudeos: τ ita de solo deo pōt exponi illud Deut. p Burg. allegatū. dn̄s te elegit vt v'e ꝓprie coexistētiā eternitat' respectu oīm tēpoꝫ de⁹ pōtit dicere vere ꝓprie τ sil' hodie elegi te n̄ creatura q̄cūq̄: s v'e τ ꝓprie τ sil' oportet dicere creaturā: hodie eligo te. Irrōnabilit igit Burg. mot⁹ ē ꝯ bonā rōne3 postil. Quo ad scd̄m vidēdū ē q̄tū ꝯcludit rō Burg. q̄ m'tū magnificat ponēs vim rōnis sue in eo qd̄ dr̄. Fili⁹ me⁹ es tu. qd̄ vt dic nulle creature respectu dei ꝯuenire pt: igit nec ipi dd̄. qd̄ sic declarat. Nā si repiat i scriptur' q de⁹ dicat pr̄ creature vel generare creaturā vl' creatura fili⁹ dei: h solū intelligēdū ē in q̄dā generali nō i singl'ari. pbat h p dictū Aug'. dicēt' q nemo d3 dicere deo: pr̄ mi: q2 h dicere solū xpi ē: s hoīes debēt dicere in cōi: pr̄ nr̄. S3 q̄uis h dictū sit sat' catholicū: tn̄ n̄ ꝯuincit ptinacē iudeū. Tū q2 n̄ fundat i lr̄e hui⁹ necītate put Burg. promisit ꝯcludere ex necītate lr̄e. Tū q2 vis sue rōnis ē btūs Aug. cui⁹ dictū n̄ grādipēdit iude⁹. Tū q2 ex necessitate hui⁹ lr̄e nō hr̄ q sc̄pture sonātes deū prēm creature τ creaturā filiū dei solū debeāt itelligi i vniuersali nō i singl'ari: τ q deus generauit creaturā solū i vl'i respectu alicui⁹ t'mini cōis speciē significāt': seu respectu alicui⁹ m'titudis collectiue. Illud inq̄ dictū n̄ cōuincit puꝫ phm: m'to min⁹ ptinacē iudeū: n̄ sit dictū artificiose. Nā sm p̄ncipia theolog' τ phis p̄t psuaderi oppositū. Oīm ei vna vox ē q act⁹ sūt oppositoꝫ: ita τ passiōes. cū igit generare τ generari sint act⁹ τ passio: erūt suppositoꝫ. supposita aūt sūt singularia τ indiuidua: igit generās oīe generat indiuiduū. S3 de⁹ generat creaturas sm scripturas: Iob. xxviij. Deut. xxxij. ad Roma. viij. τ mult' alijs loc'. igit generat eā sm rōnē indiuidualē τ n̄ sm speciē: q2 spēs sūt et̄ne generabiles τ icorruptibiles. Hec ē schola peripateticoꝫ. Itē oē generās multitudinē filioꝫ generat q̄dlibet singl'are illi⁹ multitudis: s de⁹ ē pr̄ toti⁹ multitudis filioꝫ isrl': τ genuit eā totā: vt pt3 Deut. xxxij. igit genuit q̄dlibet suppositū eiusdē multitudis: tal' generatio non termiat ad aliqd̄ i cōi: queādmodū somniat Burg. sed potius ad p se singl'are τ p̄mo. Nec video cur de v'tute sermōis q̄libet hō a deo generat⁹ n̄ possit dicē deo: Pr̄ mi: sic creat⁹ p̄t vere dicere: creator mi. nisi q2 generare dei respectu creature accipitur trāsūptiue p facē: q̄l'r freq̄nt i sac sc̄ptura t'mioꝫ fit trāsūptio. sicut igit q̄lib3 a deo fact⁹ p̄t dicē ꝓprie deū suū factorē sic redemptorē: ita iproprie τ trāsūptiue p̄t dicere deū suū prēm. Nec h ē ꝯ btm̄ Aug. cū sm ip3 trāsūptiue ꝓpositiōes n̄ sūt v'e essentialit s3 nūcupatiue. ita τ grāmatic⁹ Eberhard⁹ cū d mascul' posuisset m'tas acceptiōes illi⁹ nois pr̄. dicēs: Est pr̄ h cura: pr̄ ē ali⁹ genitura. ꝯcludit final'r. Ac sūmū regē vocat ipa creatio prē3. q̄si velit dicē: De⁹ n̄ ē pr̄ creature ꝓprie: s3 dr̄ pr̄ queādmodū d xpo dr̄. ouis leo petra τc. q̄ sm Aug'. sup Iob. mag' sunt vera s3 sil'itudinē q̄ sm ꝓprietatē. Et ista m'tiplici acceptōe pr̄is stāte nemo etiā modici itellect⁹ errare pōtit q̄n itelligat q de⁹ ē pr̄ xpi rōne generatiōis: τ h ꝓprie: s ē pr̄ creature rōe factiōis trāsūptiue. Hoc igit qd̄ apl's ad Heb. j. de h ps̄. allegauit: cui aliq̄n angeloꝫ dixit de⁹: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te: vt pat3 ex dict': nō ꝯclusisset iudeis sm motiuū vocale Burg. s ꝯcludit sm motiuū reale postil. Nec mgr̄ sn̄iaꝫ hāc auctē allegat in sensu vocali quē p̄tēdit Burg. s in sensu reali postil. Et hūc sensu3 iuuat lr̄a q̄ seq̄t in aplo: Ego ero illi i prēm τc. vt significet i diuina generatiōe coexistere n̄ solū pn̄s vt hodie: τ p̄teritū vt genui sed τ futuꝫ: q2 ero illi i prē3. Hic aūt ꝯcursus oīm differētiarū tpis nō est possibil' in generatiōe dauid. igit de dauid nō pt iste ps̄. exponi. quod est propositū apostoli τ postil.

a Psalm⁹ de passiõe ⁊ resurrectiõe xpi. Filii iudas a q̄ fugit: cũ illo discedẽte cũ ceter' in mõtẽ secessit. Vl' poti⁹ cũ mẽtez ei⁹ sapia dei defuit: vt tor⁹ eẽt diaboli: q̄ desertio fuga .ppt celeritatẽ dr: vñ qd fac. fac citius: cui xpi pacẽ exhibuit vt ⁊ dd filio iniq̄. vnd pax pris dr: Iudas Xbo vt absalon suspensus interijt. Propõit duas ptes oppositas. Vox xpi q̄si admirãtis cũ ad saluãdũ venit dñe q̄d.

b Omie q̄d Cas. Primus ps. d bis q̄ breuit d passiõe ⁊ resurrectiõe fac ꝯ eos ⁊ maxie paganos q̄ gñam maiestat' ñ putãt ad hũilia posse descẽdere. c Multi dicũt. Aug⁹. Vl' h dic vnusq̄sq̄ q̄ a vitijs ⁊ cupiditatib⁹ ipugnat. d Dicũt ñ ẽ salus. Coaceruatione vitiorũ surrepit dsperatio sanitat': q̄ vitijs i saltãtib⁹ aie. Vel ẽt diabolis ⁊ angelis ei⁹ p suggestiones. e Susceptor i xpo. Caput. xpm vl' mẽtẽ q̄ fuit legi dei. Percussisti oẽs. Recte i pdestinatiõe dr d diabolo ⁊ ãgel' ei⁹. Sup po. Hoc ẽ vnũquẽq̄ nrm. Aug⁹. Vl' h loq̃ ecclia ⁊ caput ei⁹ int pcellas psecutionũ p totũ orbẽ ꝯstituta. Multi dicũt. Xpianum nomẽ extiguer' cu piẽtes. Nõ ẽ sal⁹. Afr ñ sparẽt delere eccias late pullulãtẽ. Susceptor. q̄ i xpo suscepta ⁊ cũ eo exaltata. Caput. Ipm q̄ pm⁹ ascẽdit i celũ. f De mõte. i xpo audit oro ecclie. Vl' d iusticia dei. g Dormiui ⁊. Fz illõ: Exurge a mortuis ⁊ illuiabit tibi xps. h Milia. Hẽtes q̄ nomẽ xpi conãt extiguere. i Exurge. O caput xpe i cui⁹ resurrectõe sal⁹ ẽ. k Qm̃ tu p. iã regnãte ecclia iimici ꝯfusiõe pcussi sũt. l Dẽtes cõ. Verba. s. maledica vl' pncipes i iteritũ fiũt. Ergo credite hoĩes q̄ dñi ẽ sal⁹: et o dñe bñdictio tua sit sup ppl'z tuũ. Voce mea. Hec mihi merito: q̄ voce mea. Qui bon⁹ ẽ ⁊ bona petit: voce sua clamat. Qui bonũ petit ⁊ i vitijs manet: clamat aliẽa voce. i. vite sue nõ ꝯcordãte. Ego dormiui. Finis rei: vñ .ponit nõ ti medũ. Ego cũ põdere q̄si seuiũt illi: sz nõ dormirẽ nisi vellẽ. Vl' dormiui ꝯsẽtiẽdo. soporat⁹ male opãdo: exurrexi pctã dserẽdo. Qm̃ tu p. Aug⁹. Nõ retro pẽdet. Nõ pterea saluũ fac q̄ pcussit: sz ide ꝯtriti sũt dẽtes: q̄ pcussit. i. maledica Xba i irritũ ducta sũt: vl' dẽtes sũt: q̄ q̄sdã d numero sanctorum precidunt ⁊ malis incorporant.

a Psalmus dauid cũ fugeret a facie absalon filij sui. III

a s vt et de nũero discipulorũ iudas.

b D Omine quid multiplicati sunt qui tribulant

a s ecce. b s vt me deprimant.

me: multi insurgunt aduersum

s Cas. nota iterari mltip magno nũero. s in rei euidentia. s Xbo. b s isidiãtes. s nisi resurrectiuũ d sparẽt nec iudas traderz: nec illi occiderẽt

c d me. Multi dicũt anie mee: nõ ẽ sa b c

a s quem sibi deũ facit.

b s Vois susceptiõe Xbũ. c. s. gloria: q̄ ⁊ de⁹ cũ illo q̄ suscepit. s ad siliitudinẽ iudic' vel oratorl' vl'

e lus ipi i deõ ei⁹. Tu aũt dñe susce d

medici. a s pcedit augẽdo. b s in resurrectiõe. s i celo. c s .i. mẽtẽ q̄ tãta passiõe nõ deponit.

ptor me⁹ es: gl'ia mea: ⁊ exaltãs cã e

a s cordis q̄ deo sonat. b s clamor ppt vim intẽtiõis: vt de moyse exauditus est clamor tuus.

e put meũ. Voce mea ad dñm clã b f

a s .i. d me i q̄ hitat: vl' d sua iusticia. b s q̄ crã sc̃tũs mõs. vñ: Et erit i nouissis die. m. d. in Xb. ⁊c

f maui: et exaudiuit me d mõte sã h

a s q̄ spõte mortẽ suscepi. dormiui. i. passiõi me pmisi. ⁊ sõn⁹ .i. mors subsecuta est vt a dormitiõe trãsit ad sõnũ. b s i q̄. s iiurijs. c s i corde tre.

g cto suo. Ego dormiui ⁊ soporat⁹ i

a s in regno. vñ misso spũ cõfirmat pdicatores.

sũ: ⁊ exurrexi: q̄ dñs suscepit me k l

s ⁊ iõ. a s q̄ntã multitudo crucifixũ circũsterit.

h Nõ timebo miliã ppli circũdãtl' m n

a s Aug. mos ẽ scptũre vt psone dei tribuat qd i nobis facit. s .i. vt exurgam⁹ obediẽdo tue voluntari. tũc enĩ de⁹ nob surgit cũ nos ei surgimus s q̄ dñs exurget qd affirmando debuit ponere

i me: exurge dñe saluũ me fac de⁹ o

deprecando ponit. s etiam hereticos.

k me⁹ Qm̃ tu pcussisti oẽs adũsãtes p

l mihi sine cã: dẽtes pctõrũ ꝯtriuisti

a s o hoĩes h vobis credẽdũ: inde p eis orõ ad deum. ⁊ o dñe sup. p. ⁊. q̄ de te sperat salutẽ sit. b.

Dñi ẽ sal⁹ ⁊ sup ppl'z tuũ bñdicõ tua q

a D Omie q̄d mltipli. Iste ẽ pm⁹ ps. int hñtes titl'os: vt pz i hebraico ⁊ i trãslatione Hier. iuxt hebraicũ. Et ẽ titul⁹ ei⁹ tal'. ps dd. cũ fugeret a facie absalõ filij sui. In q̄ titl'o appet auctor ps. s. dd ⁊ materia ei⁹. q̄ i illa fuga dd corã dño se hũlliauit fles opto capite ⁊ nudis pedib⁹ icedẽs vt hr. ij. Re. xv. ⁊ iniurias sibi illatas a semei Xbis ⁊ fctis patient sustinẽs: vt hr. ibidẽ. xv. ⁊ orauit dñm vt respiceret afflictiõez suã: ⁊ itellexit a dño se exauditũ. Et d ist' fecit hũc ps. ⁊ ples alios vt patebit. j. Igit diuidit ps iste i tres ptes q̄ pmo describit mltitudo psequtiũ. scdo del assistẽt' adiutorium vl' psidiũ ibi. Tu at dñe. Tertio adũsariorũ exterminiũ. ibi: Qm̃ tu pcus. Circa pmũ dic: dñe q̄d mlti. ⁊c. q̄ sic dr. ij. Reg. xv. Facta ẽ ꝯiuratio valida. s. ꝯ dd: ppl'sq ꝯcurrẽs augebat cũ absalõ. Et sbdit ibidẽ: Venit g nũci⁹ ad dd dicẽs: Toto corde vniũsus ppls isrl' seq̃t absalõ. b Multi dicũt. i. d aia mea. c Nõ ẽ ⁊c. Ad cui⁹ itellectũ sciẽdũ q̄ bethsabe vxor vrie fuit nept' achitophel: ⁊ .ppt h fuit pncipal' ꝯsiliari⁹ absalõ i rebellione ꝯ dd prẽz suũ: ⁊ ad iducẽdũ pplm ad ipi⁹ dd psecutiõz dicebat q̄ dd erat ipi deo odiosus .ppt adulteriũ cũ bethsabee ⁊ homicidiũ viri sui vrie. iõ ppls isrl' cepit vulgarit dicere de dd: Ei q̄ furat⁹ ẽ ouẽ ⁊ iterfecit pastorẽ: poterit eẽ saluatio. q. d. nõ. Ouẽ at vocabãt bethsabee: q̄ sic vocat i pabola nathã .pphe ij. Re. xij. Pastorẽ aũt vocabãt vriã q̄ ipaz nutrierat: vt i cadẽ pabola dr. ⁊ fm h dicebat dd: Multi dicũt aie mee: ñ ẽ sal⁹ ipi i deo ei⁹. Sz q̄ dd p reuelationẽ itellexit deũ respexisse hũiliationẽ suã ⁊ audisse ei⁹ orõnẽ. iõ sbdit: d Tu at dñe ⁊c. vbi icipit scda ps i q̄ dscribit assistẽtia diui adiutorij. cũ dr: Tu at dñe ⁊c .ptegẽs me i psecutiõe absalõ. e Glia m. ⁊c. q̄ vidit se reditũrũ ad gliaz regni sui ⁊ exaltationẽ: vñ erat fugitiu⁹. iõ subdit: f Voce m. s. cordis ⁊ oris. g Ad dñm cla. i psecutõe absalõ. b Et exaudiuit me d mõ. i. de mõte siõ i q̄ erat tabnaculũ ad qd arca dñi fuerat reportata d pcepto dd p sadoch ⁊ abiathar sacerdotes: vt hr. ij. Re. xv. ⁊ ibi fiebãt sacrificia ⁊ orões .p ipo dd. Vl' alit. De mõte scrõ suo. i. d celorũ hitaciõ. ad h ei fiebãt orões ⁊ sacrificia i mõte siõ: vt exaudirent i celo. sic hr. iij. Re. i orõe salomõis: Tu exaudies i celo ⁊c. i Ego dormi. ⁊c. sopor ãt i sacra scptura accipit .p magna tristicia. vñ Gen. lxv. dr de iacob q̄ fuerat nimis trist': ⁊ ꝯtinue d ioseph quẽ credebat mortuũ nũciauert ei dicẽtes: Joseph fili⁹ tu⁹ viuit: ⁊ dñat i tota tra egypti. q̄ audito iacob q̄si d graui sõno euigilãs ⁊c. ⁊ sic loquit dd: Ego dormiui ⁊ soporat⁹ sũ. q̄ absorpt⁹ p tristicia d afflictiõe sua ⁊ ppli occasiõe sui ⁊ malicia absalõ filij sui. k Et exurrexi. a tali tristicia. l Quia dñs ⁊c. i sua ptectõe. iõ sbdit. m Nõ timebo ⁊c. exñt' cũ absalõ. n Circũdãt' me. in tẽtio ei erat absalõ ⁊ ppli q̄ cũ eo erat sic obsidẽ dd i aliq̄ ciuitate q̄ ñ posset aliq̄lit euadẽ. vñ. ij. Reg. xvij. cũ dixisset chusi de dd q̄ si vrbẽ aliquã fuerit igressus: circũdabit ois ppls isrl' ciuitati illi funes: ⁊ trabem⁹ eũ i torrẽtẽ: vt ñ replat nec calcul⁹ q̄dẽ ex ea. Sbdit: Dixitq̄ absalõ et oẽs viri isrl': meli⁹ ẽ ꝯsiliuz chusi ⁊c. o Exurge dñe ⁊c. victoria ei q̄ã habuit de absalõ fuit mag' Xtute dĩna q̄z hũana. p Qm̃ tu pcussisti. Hec ẽ tertia ps i q̄ dscribit adũsariorũ exterminiũ. cũ dr. Qm̃ tu pcussisti. Absalõ ei ⁊ ppl's q̄ erat cũ eo psecuti fuert dd sine cã iusta ex parte sua: s motĩ fuert .ppria malicia. q Dẽtes ⁊c. s. achitophel ⁊ aliorũ q̄ dtractiõib⁹ suis mordebãt dd dicẽtes: Ei q̄ rapuit ouẽ ⁊ iterfecit pastorẽ poterit eẽ saluatio? q̄ diceret ñ. sic. s. allegatũ ẽ. dẽtes at istorũ fuert ꝯtriti: q̄ achitophel se suspẽdit: vt hr. ij. Re. xvij. ⁊ magna ps ppli i bello cecidit: ⁊ alia ps dbellata ⁊ ꝯtrita fugit: vt hr. ij. Re. xviij. q Dñi ẽ sal⁹. h dr ꝯtra illõ qd dicebat ppls: Ei q̄ rapuit ouẽ ⁊ pcussit ⁊c. q̄ sibi dictũ fuerat a dño p nathã .pphaz d pctõ illo: dñs trãstulit pctm tuũ. ij. Re. xij. vl' q̄ mag' Xtute dĩna q̄z hũana fuerat dd saluat⁹ a psecutiõe absalõ ⁊ plus q̄ erat cũ dd. ⁊ iõ sbdit: Et sup pplm ⁊c. vl' h dixit dd i fine hui⁹ ps. ipcãdo pplo suo mltiplicationẽ bonorũ spũaliũ ⁊ tpaliuz: q̄ frequẽter in sacra scptura p bñdictionẽ designant. Mystice p absalõ pris psecutorẽ itelligit q̄libz tyrãn⁹ apostatãs a fide: psequẽs xpm prẽz suũ i mẽbris suis: q̄l' fuit Julian⁹ apostata. sz q̄tũcũq̄ tal' ptãte ⁊ mltitudie sibi adherẽte fulciat: tñ finalit deijcit: et freq̃nt i pñti: sic Julian⁹ apostata fuit occisus a scõ Mercurio ad h p gliosã Xginẽ misso: ⁊ sp i futuro nisi pẽiteat añ mortẽ. ⁊ ad hãc

Mora. [Dñe q̄d ml'. ⁊c.] Ps. III (sniãz pt facil'r hui⁹ psal. lrã applicari. Lz iste ps exponi possz mystice d psecutiõe ecclie ab aliq̄ tyrãno apostata a fide. tñ ad pñs expoñat d xpo cui⁹ figura fuit dd psecutiõz absalõ sustinẽdo. sic q̄ i psona xpi bois dicat ad prẽz. [Dñe q̄d ⁊c]. nã sacerdotes scribe ⁊ pharisei ꝯ eũ insurrert: ⁊ ad h turbã ppli psuasert. Mat. xxvij. [Multi dicũt] sacerdotes ei ⁊ scribe Mat. xxvij. dixerũt ironice d eo ꝯfidit i deo: liberet eũ nũc si vult. q. d. ñ vult. ⁊ iõ ñ ẽ illi sal⁹ i deo ei⁹. [Tu aũt]. iõ moriẽs dixit Lu. xxiij. Pr in man⁹ t. cõ. s. m. [Voce mea]. Heb. v. Qui i dieb⁹ carnis sue pces supplicatõesq̄ ad eũ q̄ posset illũ saluũ facere a morte: cũ clamore valido ⁊ lachrymis offerẽs: exauditus est .p sua reuerentia. [Ego dormiui]. p mortẽ i carne hũana. [Et resurrexi] potestate diuĩa. [Nõ timebo milia po.]. tũc ei dixit. data ẽ mihi ois ptãs i celo ⁊ i terra. [Qm̃ tu pcussi. ⁊c.] principes enim iudeorum ⁊ populũ pcussit deus in vindictam mortis christi per exercitũ romanũ. Sed qm̃ imminente illa destructiõe christiani qui erant in iudea: monitu ãgeli trãsierũt in regnũ agrippe: q̄ cõfederat⁹ erat romãis: ⁊ ibi fuerunt saluati vt in histo

In finẽ psal.

ria ecclsiastica dr. iõ bene subdit: [Dñi est salus: ⁊ sup populũ tuũ benedictio tua.

In psalmo tertio. Dñe quid multiplicati sunt.

Additio. Psalmus iste duplici sensu litterali debet exponi: iuxta regulã bti Isido. in pmo d sũmo bono: put exponit a mgro hui⁹ postille in .plogo scdo sup Gen. in scda glo. vicz. Prim⁹ eni sensus accipiend⁹ est ex ipo titulo: ⁊ sic tractat de his q̄ ꝯtigerũt ipi dd cũ fugeret ab absalon filio suo reddẽs grãs deo de sua liberatiõe. Ad qd sat' reducit lra saltẽ .p maiori pte. put i postilla dclarat. Sz q̄ i eodẽ psalmo ꝯtinent aliq̄ q̄ nll'o mõ recte applicãt ipi dd in illa fuga exñti: h poti⁹ xpo cui oĩa in h ps. ꝯtẽta .ppie ⁊ iuxta pmariã significationẽ lre applicant. idcirco alt⁹ sensus litteral' huius ps. resultat pfectior pmo sensu ⁊ ad lrãm .ppior. Cõtinet. n. i h ps. Ego dormiui ⁊ soporat⁹ suz ⁊c. qd de dd i illo statu miie pt intelligi. Nã sopor ⁊ somn⁹ apud grãmaticos distinguunt fm supi⁹ ⁊ inferi⁹. In q̄cũq̄ ei ẽ sopor in eodẽ ẽ somn⁹: h ñ ecõtra. Nã sopor addit ad dormitionẽ somni suauitatẽ ⁊ q̄etudinẽ. qd dd i illa fuga nõ legit habuisse: sed poti⁹ oppositũ. Legit enĩ. ij. Reg. xvij. Nunc g mittite cito ⁊ annũciate dauid dicẽtes: ne moremini ista nocte i cãpestrib⁹ deserti h absq̄ dilatione trãsgredimi ne forte absorbeat rex ⁊ ois ppl's q̄ cũ eo ẽ: ⁊ infra. Surrexit g dauid et ois ppl's q̄ cũ eo erat: ⁊ trãsiert iordanẽ donec dilucesceret. Nullo g mõ sustineri posset q̄ i illa fuga q̄euisset ⁊ soporat⁹ eẽt. Qr aũt dicit mgr postille q̄ sopor i scriptura accipit .p magna tristicia: po ti⁹ habet oppositũ. Nã sup illud Job. xxxiij. q̄ñ irruit sopor sup hoĩes ⁊c. Glo. cũ cessant ab exteriori actione: inde fit q̄es mẽtis. ñ g q̄es mẽt' cõpatit secũ magnã tristiciã: nec etiã facit ad .ppositũ qd allegat postillator de illo Xbo Gen. xlv. de Jacob q̄si de graui somno euigilãs ⁊c. Nõ ei dicit de sopore sed de somno. h int soporẽ ⁊ somnũ ẽ differẽtia vt dictũ ẽ. Nec valet dicere qd i alia trãslatiõe legit: Et somnũ cepi. Nã hebraica veritas testat .p nrã trãslatiõe. verba ei oĩno silia ponũt. ⁊ in h psalmo vbi dicit: soporat⁹ sum: ⁊ in seq̃nti vbi dicit: ⁊ requiescã. vñ oportet dicere q̄ dormitio in h psalmo ꝯtẽta fuit i trãq̄llitate ⁊ q̄ete: qd nõ pt ipi dauid applicari in statu illi⁹ fuge: vt oñsum ẽ. Scdo g sensus hui⁹ psalmi lralis ⁊ .ppri⁹ ẽ: vt intelligat de xpo in passiõe: morte: sepultura: resurrectiõe: ⁊ p sequẽtiũ punitiõe: ⁊ iustorũ remuneratione. dicit enĩ: Dñe q̄d multiplicati sũt ⁊c. A deo ei mltiplicati sũt psequẽtes xpm: vt etiã eorũ nũero adiũct⁹ sit infelix discipul⁹. Cõseq̃nt dic: Multi dicũt aie mee ⁊c. Nã multi psequẽtiũ dicebãt: Si fili⁹ dei est descẽdat nũc de cruce: ⁊ credim⁹ ei. Matth. xxvij. c. Cõseq̃nt. Tu aũt dñe susceptor me⁹ hũanitat' es. Natura ei dĩna humanã suscepit. Et glia mea. Principal' ei grã xpi fm q̄ hõ ẽ tota trinitas. Et exaltãs caput meũ. i. mẽtẽ meã q̄ tãta psecutiõe nõ depmit. Sequit: Voce mea ad dñm clamaui. clamãs enĩ xps in cruce voce magna emisit spm: Lu. xxiij. Sequit: Et exaudiuit me de mõte scõ suo. Nã apl's cõmemorãs clamorẽ validũ xpi dicit: Exaudit⁹ ẽ .p sua reuerẽtia: ad Heb. v. Que exauditio intelligit q̄ ad resurrectionẽ ⁊ efficaciã passionis. Sequit: Ego dormiui i cruce p mortẽ. sepe enĩ in scptur' accipit dormire .p mori: vt ibi dormiuit dauid cũ prib⁹ suis. iij. Regũ. ij. Et de Stephano. obdormiuit in dño Act. vij. ⁊ sic de mult' alijs. Et soporat⁹ sum. In sepultura in q̄ pmo req̄euit a psecutiõib⁹ ⁊ opprobrijs. Sicut eni i morte xpi q̄ fuit abiectissima ⁊ ignominiosa ꝯsiderat magnitudo patientie ipi⁹ ⁊ ꝯstãtie: sic ei⁹ sepultura fuit honoratissima: ⁊ ore .pphetico talit .pnunciata. vnde Esa. xj. Erit sepulchrũ ei⁹ gliosũ. Ad denotãdũ Xtutẽ magnã morient' q̄ ꝯ itẽtionẽ occidẽtiũ etiã mortu⁹ honorifice sepelitur. sequit: Et resurrexi ⁊c. q̄ tertia die resurrexit. Seq̃t: Nõ timebo milia ppl'i ⁊c. s. custodes sepulchri: q̄ aucte plimorũ xpz circũdabãt: nec valuert resurrectionẽ xpi ipedire. Exurge dñe .i. fac me exurgẽ tuã dĩna potẽtia. Saluũ me fac de⁹ me⁹ a corruptiõe. iuxta illõ: Et ñ dimittes sctm̃ tuũ videre corruptiõez. Sequit: Qm̃ tu pcussisti ⁊c. nã oẽs psequẽtes xpm in passione pter penitẽtes fuerunt g̃uit puniti: vt lati⁹ ptz in historijs. vñ: Dñi ẽ sal⁹. cui⁹ effect⁹ ẽ: Et sup pplm tuũ bñdictio tua. effect⁹ ei passiõis xpi ẽ grã i pñti: ⁊ glia i futo: q̄ ẽ sũma bñdictio.

Replica. In tertio psal. Dñe q̄d mltiplicati. vbi postil. rõne tituli pmũ exponit ps. istũ de dauid in q̄ztũ fuit figura xpi: de q̄ pncipal'r exponit. vt vult idez postil. i suo reptorio morali: Burg. mouet difficultatẽ vocalẽ ⁊ grãmaticalẽ de li soporat⁹. dicẽs soporẽ de dauid nõ posse exponi: q̄ sopor significat trãq̄llã vl' sapidã q̄etẽ: q̄lẽ dd no n habuit i fuga a facie absalon. Huic tñ vocali difficultati pt satis fieri p id qd ponit Burg. Gen. xv. vbi nrã trãslatio cõiter hz. sopor irruit i abraam: ⁊ horror magn⁹ ⁊ tenebrosus iuasit eũ. vbi Burgen. dicit trãslationẽ nostrã se .ppie hr̃e ad hebraicã litterã. Vñ ptz soporẽ nõ semp accipi .p mentis sapida trãquillitate: put se Burgen. in hoc loco restringit.

Glo.ordi.

a In finẽ psal. Aug⁹. Finis duob⁹ dr modis. q̄ñ aliq̄d deficit: vel q̄ñ pficit. Aug⁹. Canticũ leticiã indicat. ps. sunt q̄ cantant ad psalteriũ: quo i magno mysterio vsus est .ppheta. Psal. de morib⁹ ad agendũ vt deserant falsi dij: ⁊ vana seculi. Cãtici: q̄ fit mẽtio de eterna iocunditate.

b Cum inuocarẽ. Ps. IIII

c Cas. Exẽplo sui icrepat infideles de falsis. c Dilatasti. Aug⁹. Ab angustijs tristicie i latitudine gaudij duxisti. vñ: gaudem⁹ i tribulatiõe sci. quo. tri. o. p. pri⁹ indicauit se auditũ: iã q̄si habens in corde deũ: ei loq̃tur.

s xpm. vl' plenitudinẽ tpis. s pphete.

a In finẽ psal. cãtici dd. IIII

s q. d. cõuertimini: ⁊ de⁹ vos exaudiet sic me. ego ei de iiusticia ad iusticiã me cõuertẽs: iuocaui ⁊ exaudit⁹ sum.

b C Um inuocarem exau a b

a s vel. s. b s quã suscepi ab illo. q̄ de⁹ dedit mihi discretionẽ inuocandi eum.

diuit me deus iusticie mee: c

c in tribulatione dilatasti mihi. d e

Miserere.

Nico.de lyra

a C Um inuocarẽ. Huic ps. pmittit titul⁹ Ps. IIII talis fm Hebre. Ad victoriã in organis ps. dd. Dicit aũt Ra. Sa. q̄ p h qd dr ad victoriã: itelligit q̄ ps. iste cantabat a leuit' cũ q̄dã conatu vni⁹ chori ad superãdũ alterũ: ⁊ ecõuerso. sic in ecclia in cãtu alicui⁹ .pse. vn⁹ chorus nitit alterũ supare. Per h aũt qd subdit: In organis: intelligitur q̄ cãt⁹ hui⁹ ps. mag' erat apt⁹ decãtari i instrumẽto musico qd vocat organa q̄z in alijs musicis instrĩs. sic vna nota mag' appropriat viole q̄z alio musico instrumẽto. Per h aũt q̄ dr: ps. dd. oñdit q̄ fuit auctor hui⁹ ps. Ad intellectuz vero pdictũ reducit titul⁹ hui⁹ ps. q̄ ponit i trãslatione Hiero. iuxta hebraicũ. q̄ tal' est: Victori i ps. canticũ dd. Et qd dicit Victori. subintelligit choro leuitarũ. q̄ vn⁹ chorus nitebat alterũ vincere mõ pdicto. ⁊ cũ subdit: In psal. accipit cãtus .p instrumẽto in q̄ cãtat. s. .p organis. sicut ecõuerso aliq̄ñ ponit instrumẽtũ musicũ .p cãtu q̄ in ea cãtat: sic dr cõiter: viola fac hoĩez tripudiare: q̄ son⁹ viole facit h qd addit: Cãtici dd. idem penit⁹ significat sic ps. dd. qd expositum est. Ad eundẽ itellectũ reducit titul⁹ q̄ cõit ponit i biblijs q̄ tal' ẽ: In finez ps. cãtici dd. Finis ei hz rõez vltimi ⁊ optimi. ij. phys. Leuite ãt i cãtu hui⁹ ps. faciebãt vltimũ d potẽtia: vt ptz p pdicta. ⁊ h erat etiã optimum i genere dĩnarũ laudũ: cetã hui⁹ tituli patẽt ex dictis. Igit ex pdict' titul' apparet mãifeste auctor hui⁹ ps. s. dd. h matia ñ apparet: .ppter qd apud hebreos: ⁊ sil'r apd latinos varie exponit: etiã in sensu lrali. quẽ .put potero intẽdo .pseq̃: ⁊ .ppter breuitatẽ sectandã omissis varijs expositionib⁹. vnã accipo q̄ mihi videt mag' ꝯuenire lre ⁊ etiaz rõni. s. q̄ iste ps. sit grãractio ipius dauid .p ei⁹ liberatiõe: q̄ñ saul ⁊ ei⁹ exercit⁹ cingebãt dd ⁊ viros ei⁹ i modũ corone: ⁊ dd despabat se posse euadẽ: ⁊ tũc vẽit nũcius ad saul di. festina et vẽi q̄m ĩfuderũt se philistijm sup trã: ⁊ tũc fuit cõpulsus dimittere dd ⁊ viros ei⁹: vt hr. j. Reg. xxiij. Nõ ẽ ei verisile q̄n dd egerit psalmũ specialẽ reddẽdo deo grãs de ista liberatiõe. nec iuenit ali⁹ ps. ad h approp̃at⁹: lz i aliq̄b⁹ alijs psal. fiat mẽtio de h bñficio cũ aliq̄b⁹ alijs: q̄ idẽ bñficiũ i plib⁹ psal. recolit: vt ptz de eductiõe ppl'i isrl' de egypto: .ppt qd h ps. huic itellectui videt sat' rõnabilr applicari. Igit fm hũc sensuz ps. iste diuidit i tres ptes. q̄ prio põit grãractio de dicta liberatiõe. scdo sbdit adũsariorũ allocutio .p iiq̄ psecutõe. ibi: Filij hoĩz. tertio resũit dĩna laudatio i ps. ꝯsũmatõe. ibi: Dedisti le. sic freq̃nt fit i cãtilẽis: q̄ ab eodẽ icipiũt ⁊ ad idẽ tmiant. Circa primũ dd grãs agẽs dixit: Cũ iuocarẽ. deũ deuote orãdo. b Exaudiuit me. d mãu saul liberãdo. c De⁹ iu. mee. i. iusticie mee auctor i q̄ztũ hoĩez iustificat: ⁊ remũerator i q̄ztũ .p opib⁹ iusticie mee remũerat. iõ sbdit: d In tribulatiõe. eo q̄ erã circũdat⁹ a saule ⁊ exercitu ei⁹. e Dilatasti mihi. faciẽdo eũ recedere: ⁊ sic habui spatiũ dilatatũ ad eũdẽ fm .ppositũ volũtatis mee.

Miserere.

Universidad de ... Biblioteca

a Miserere. Misertꝰ de iusticia ⁊ dilatatiõe. itez miserere ꝯtra miserias huius vite. b Oratio/nẽ. de petẽdis bonis: ⁊ cũ ita de me filij hominũ. c Diligitis. Cas. Voto amplexamini queris la/bore vana idola ⁊ mendacia q̄ nõ deus: vel terre/na que nõ faciũt qđ ꝓmit/tũt. d Et scitote. Pro/posito nouo hoĩe: veterez iubet exuere. Augusti. Nota. ⁊ in initijs poni vt dicta cũ visione q̄ in corde est ꝯiungat: ita hic. Ut no lite diligere vana. Et scito te. Sed diaplasma sic con iungi vetat. Diaplasma ſm Hiero. sp. Hebrei sela: id est semꝑ in ꝯfirmatiõe p̄cedentis partꝭ. Simpsal ma. i. cõiunctio psalmi. e Dominus exaudi. De requie: ita ⁊ vos: ⁊ iõ cla/mate: sic digni auditu. f Irascimini. si motꝰ sur git animi q̄ nõ est in pote/state: nõ ei ꝯsentiat ratio. Cas. Motꝰ animi ĩ po/
Eph.4.f testate nr̃a non est: sed dei gr̃a temperare possumus. qđ ergo cõsuetudinis est ꝑmittit. qđ culpe ꝓhibet. Hier. hoc docet apostolꝰ. sol nõ. o. s. i. u. vt pctm̃ sit oĩno vel leuiter irasci. iu/sticia autem iraz celeri pe/nitudine mitigare. g In cordibꝰ. Augꝰ. De his que tractatis ĩ corde: que nouit deꝰ. i. đ ꝯsensu: ⁊ de his que voluitis ĩ cu bili. i. delectatione carnis in qua captiua versatᷣ rõ. vt fera in cubili. Cõpun/gimini ꝑ penitentiaz. Uel cubilia sunt cogitationes ferociũ. Cas. Uenialꝭ est ira q̄ nõ ducitᷣ ad effectũ. Diapsalma. Sacrifica/te. Cas. Deposito veteri ho mine nos ĩ sacrificiũ iube mur offerri: qꝛ certi de bo nis. Aug. Sacrificium iusticie spũs ꝯtribulatus. vt se puniẽs mactet deo vꝉ opera iusta post peniten/tiaz: quod notat diapsal/ma: vt de veteri vita tran seatur ad nouã: ⁊ sic spera te bona. Sed quia vix est qui diligat interiora bo na. subdit: multi dicũt q̄s ostẽdit nobis bona. fu/tura de quibus dubitãt ⁊ desperãt. ad qđ respon/dens ostendit breuiter que bona sunt querenda. h Signatum est. Augꝰ. Hoc lumen est totum et verũ hoĩs bonũ: quo signatur vt denarius ima gine regis. Homo cum factum est ad imaginem dei quam peccando corrupit: sed renascẽdo signa tur. vnde sicut redditis suam imaginem cesari: sic animã deo: lumine vultus eius illustratã ⁊ signa tam. i Lumẽ. Augꝰ. Lumen. i. lumĩosus vul tus: ⁊ illuminãs nos: imago qua cognosceris. Cas. Uel crux nobis impressa est in signũ regis nostri. que est lumẽ vul. qꝛ ĩ talibus radiat deus. Imago creationis ratio. Recreatiõis gr̃a. Simi/litudinis tota trinitas. k In corde. Non fo/ris in vanis sed intꝰ vbi habitat deus: querenda est leticia. l Fructu. Cas. Quia putãt in his cõsummatum bonum. Hec tria tanq̄ vsibus humanis magꝭ ac/cõmoda pro omnibus diuitijs ponit.

In pace

a ꝭ adhuc miserere vt cepta ꝑficiantur.
Miserere mei: et exaudi oratio/ a
a ꝭ qui vti ratiõe debent: vel ade non dei.
nem meam. Filij hominum vs/ b
a ꝭ vel in aduẽtu filij p̄nti veritate cessat error.
c **Usq̄quo graui corde: vt quid dili/** c d
a ꝭ Aug. de terrenis ⁊ q̄ vana sũt vultꝭ esse beati.
gitis vanitatem: et queritꝭ men/ e
a ꝭ ꝙ vana sunt scitote: et quid sequamini.
ꝭ Reuocatos exemplo suis vanis christi exem/plo vocat ad bonos mores.
d **dacium? Et scitote quoniam mi/** f
a ꝭ Sanctũ sctõꝝ suscitãdo et ad dextrã collocan do ad quẽ ab amore mũdi cõuerti debetis.
rificauit dominus sanctum suũ: g
ꝭ per cum.
e **dñs exaudiet me cuz clamauero** h
a ꝭ vobis de p̄teritis pctis: et vlteriꝰ nolite pecca re: vel irascimini moribꝰ: et ne ducatis ad actũ.
f **ad eũ. Irascimini ⁊ nolite pecca/** i
ꝭ labijs. a ꝭ Aug. dicite ne sitis de illis. po/pulus hic labijs me h. e. a. c. l. est a me.
g **re: q̄ dicitis ĩ cordibꝰ vr̃is: ⁊ in cu** k l
a ꝭ . i. ĩ cordibꝰ vr̃is cõpũgimĩ dolore pnie: et q̄si stimulis excitare vos ad videndã lucẽ xp̄i ꝭ et
bilibus vr̃is cõpungimini. Sa/ m n
a ꝭ non enim hic recipietis.
crificate sacrificiuz iusticie: ⁊ spe/ o
ꝭ sed.
rate ĩ domino: multi dicũt: quis p
a ꝭ hoc illi: sed iam signatũ. i. impressum rationi q̄ ei similes sumus. vt sigillum cere.
h **ostendit nobis bona. Signã/** q
i **tum est super nos lumen vultus**
a ꝭ et ꝑ hoc. ꝭ intꝰ sunt vera ⁊ certa bona q̄ ma/li nõ vidẽt. de qbꝰ recte subdit: a tp̄e frumẽti.
k **tui domine: dedisti leticiam in** r
a ꝭ sꝫ illi. ꝭ Aug. q̄ nõ vidẽt regnũ celoꝝ in se es se in his multiplicati sunt: nõ in veritate: sed ĩ mul tiplici distractione ⁊ erũna: nõ in simplicitate cor dis querũt simplex bonũ de quo bonus exultat.
l **corde meo. A fructu frumenti vi** s
a ꝭ quia aliud est dei panis qui de celo descendit. aliud vinum dei qđ letifi. c. h. aliud oleum dei de quo impingua. in. o. c. m.
ni et olei sui multiplicati sunt.

a Miserere ⁊c̃. ĩ facto sic fecisti ĩ p̄terito. bñficiũ ei obtẽtũ p̄stat fiduciã ad aliud obtinẽdũ. b Filij ho. h ꝯñr dđ adũsarios suos alloq̄tᷣ ꝑ iniq̄ ꝑse/cutiõe. ⁊ p̄mo arguit eos đ pctis iã ꝑpetratꝭ. scđo ĩducit eos ad desistẽdũ ab ĩchoatꝭ. ibi: Irascimi. tẽtio ad exercẽdũ opa eq̃tatꝭ. ibi: Sacrificate. Cir ca p̄mũ dicit sic: Filij ho. i. rõnabilr̃ ⁊ iuste viuẽtiũ: q̃les fuer̃t abraã: isaac ⁊ iacob: ex q̃bꝰ descẽdert saul ⁊ viri eiꝰ. c Usq̄ q̄ gra. cor. i. aggũati ex pcti ꝯsuetudie. d Diligit/ va. i. tãto affectu ãhelatꝭ ad me vane ꝑseq̄ndũ. sic ei medicia đꝛ vana q̄ frustratᷣ sine ĩtẽto. s. saitate: vt hr̃ ex. ij. phys. ita ꝑsecutio saulꝭ dđ đꝛ vana: qꝛ frustrabatᷣ ĩtẽtio ꝑseq̄ntiũ ĩtẽdẽtiũ cape dđ ⁊ oc/cidere. e Et q̄. me. In h tãgit dđ cãz sue ꝑsecutio nis ĩ pte: qꝛ aliq̄ adulatores ⁊ detractores pessimi adĩueniebãt mẽdacia ꝯ dđ dicẽtes sauli: ꝙ dauid q̄rebat eũ occidere. ꝓpter qđ dđ dixit sauli de spe lunca exeũti. j. Reg. xxiiij. Quare audis vba ho minũ loquẽtiũ. dauid q̄rit malũ aduersũz te. ecce hodie viderũt oculi tui ꝙ tradiderit te dñs ĩ ma/nu mea in spelũca ⁊c̃. Trãslatio vero Hiero. iuxta hebraicũ hꝫ. Filij viri vsq̄q̄ inclyti ignomĩose di/ligitis vanitatẽ q̄rẽtes mẽdaciũ ⁊c̃. ⁊ ad eũdẽ in/tellectũ reducitᷣ. cũ enĩ đꝛ: Filij viri. i. hoĩm vtuo soꝝ: abraam: isaac ⁊ iacob. Et ponitᷣ hic singulare ꝓ plurali. s. viri. ꝓ viroꝝ. sicut Exo. viij. đꝛ. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. Usq̄q̄ incly/ti. i. vos q̄ deberetis esse inclyti moribꝰ sicut estis inclyti ex parẽtibꝰ. Ignominiose diligitꝭ vanita/tem. i. affectatis me ꝑseq̄ vane: vt supra expositũz est: qđ est vobis ignominiosum. vñ dixit dđ sauli. j. Reg. xxiiij. Quẽ ꝑseq̄ris rex isrꝭ quẽ ꝑsequerꝭ. canẽ mortuũ ꝑseq̄ris ⁊ pulicẽ vnuz. q. d. h est tibi valde ignominiosum. Querẽtes mẽdaciũ: expo/natᷣ sicut supra. f Scitote q̄m mirificauit. i. mi rabilẽ fecit. g Sanctũ suũ. i. meipm̃ quẽ fecit mirabilẽ: vocãdo de gregibꝰ ad regni iura per sa muelem vngẽdo me in regẽ: ⁊ me liberãdo freq̄n/ter mirabili mõ de saule ⁊ exercitu suo. vocat autẽ se dauid sctm̃ nõ iactãter: sed grãtᷣ. h attribuens deo q̄ sctificauit ip̄m. In trãslatione Hiero. iuxta hebraicũ habetᷣ: Misericordẽ suũ. qꝛ virtꝰ miseri/cordie pollebat in dauid: q̄ sauli manibꝰ eiꝰ tradi to pluries pepcit: vt ptꝫ. j. Reg. xxiiij. ⁊ xxvj. h Exaudiet me ⁊c̃. in pˀcul futurꝭ sic in p̄teritꝭ. i Irascimini. Hic ꝯñter dauid inducit aduersa rios suos ad desistẽdũ a pctis inchoatꝭ. Circa qđ sciendũ ꝙ pctm̃ inchoatᷣ in cogitatiõe ⁊ manifesta tur in locutiõe: ⁊ ꝯsũmatᷣ in opatiõe. dicit igitᷣ ad/uersarijs suis: Irascimini ⁊ nolite peccare. i. iraz quã ꝯtra me accepistis nolite ĩ ope ꝯsũmare. k Que dicitꝭ in cordibꝰ vr̃is. cogitãdo me ꝑseq̄. l Et ĩ cubilibꝰ vr̃is. i. in tentorijs ⁊ locis solita/rijs ꝯtra me tractatꝭ. m Cõpungimini. ꝑ ꝯtriti/onẽ ⁊ cõpunctionẽ a ꝓsecutiõe taliũ desistatꝭ. In trãslatiõe Hiero. iuxta hebraicũ habetᷣ: Loq̄mini in cordibꝰ vr̃is sup cubilia vr̃a ⁊ tacete: ⁊ ĩ eundẽ sensuz reducitᷣ. q. d. q̄ cogitatꝭ ꝯtra me solitarij. nõ solũ desistatis ab ope: sed etiã a manifestatione ꝑ locutionẽ cũ alijs. n Sacrificate. Hic ꝯñr inducit aduersarios ad opa iusticie: cuiꝰ sũt due ptes. s. declinare a malo: ad qđ induxit pte p̄cedẽti: et facere bonũ. ad qđ inducit ĩ hac pte. dicẽs: Sacrificate sacrificiũ iusticie: id est exercete opa iusticie iuste viuẽdo cũ ꝓximo: qđ est sacrificiũ acceptũ deo. o Et sperate ĩ dño. de recipiẽdo ꝓ talibꝰ p̄miũ: sed qꝛ posset aliq̄s q̄rere q̄ sunt ista bona opa iusticie. iõ in ꝑsona taliũ sᷣdit dicẽs: p Multi dicũt ⁊c̃. ⁊ h est p̄ncipiũ vsus ĩ Heb. ⁊ ĩ trãslatione Hiero. iuxta hebrai/cũ. ꝙ ãt ista q̄stio nllã sit: ⁊ ꝙ ꝑ ignorãtiã iusticie p̄dicte nullꝰ excusetur a pctõ. oñdit dicẽs: q Signatũ ẽ ⁊c̃. lumẽ ei naturale ĩtellectꝰ hũani qđ ẽ q̄dã impssio diui luminis: eo ꝙ hõ ſm ptẽ ĩtellectiuã ẽ ad imaginẽ dei: suffi cientᷣ oñdit q̄ sint opa iusticie: qꝛ sic pria p̄ncipia speculabiliũ sꝭ ꝑ se nota: ita ⁊ opabiliũ ex q̃bꝰ pñt deduci ꝯclusiões ĩ luĩe naturalꝭ rõnis: ꝓpẽ qđ di cit apl̃s Ro. ij. Cũ ei gẽtes q̄ legẽ ñ hñt naturalr̃ ea q̄ legꝭ sũt faciũt: ipi si/bi sũt lex q̄ oñdũt opꝰ legꝭ scp̄tũ ĩ cordibꝰ suis. r Dedisti le. h ĩcipit v/sus seq̄ns ĩ hebreo. ⁊ trãslatiõe Hiero. iuxta heb. vbi dđ resumit ꝯfessionẽ laudis dñe. ĩ psalmi ꝯsũmatiõe. dicẽs deo: Dedisti leticiã ĩ corde meo. nõ solũ de liberatiõe mea de mãu saul: h etiã đ liberatiõe ppl̃i isrꝭ ab ĩfestatio ne philistinoꝝ: q̄ venerãt ad occidẽdũ ⁊ depdãdũ pplm̃ ⁊ vastãduz bona eoꝝ: qbꝰ ꝑ saulẽ debellatꝭ ⁊ fugatꝭ: ꝓplus isrꝭ collegit pacifice fructꝰ terre sue. iõ subditᷣ: s A fructu frumẽti ⁊c̃. ⁊ ꝑ ista tria ĩtelligũtᷣ alia ter/renascẽtia. tñ in hebreo nõ est olei: nec ĩ trãslatiõe Hiero. iuxta hebre.

In pace.

a In pace in idipsum. Cas. Ego au/tem in pace mentis: dormiam. hic obli tus mundi: ⁊ requiescam in futuro. qꝛ tam in vna spe: non in multiplicitate seculi. In pace do. Augꝰ. Ab oĩbꝰ seculi cũ mor/tale h iduet ĩ/mortalitatẽ: ⁊ h vere erit: qꝛ iã est spes: et h est quoniaz tu do. ⁊ profecto erit quod spe/ratur.

Pro ea.

a ꝭ que est immutabilis.
a **In pace in idipsum: dormiã ⁊ re** a
a ꝭ Aug. contra qđ illi multiplicati. securi eni ab omnibus vni deo adherere debent.
quiescam. Quoniam tu domine b
singulariter in spe ꝯstituisti me.

a In pace ⁊c̃. Hoc dicit dauid in ꝑsona sua: quia ad tempus fuit a ꝑsecutiõe saul se curus: ⁊ sic potuit dormire ⁊ quiescere secure. similiter hoc dicit in ꝑsona ppl̃i qui libe ratus ab infestatione philistinoꝝ potuit secure quiescere ⁊ dormire. b Quoniaz tu dñe ⁊c̃. Hoc dicit dauid ꝓ ꝑsona ꝓpria: qꝛ fuit certificatꝰ ꝑ diuinam reuelationez de consecutione regni temporalis post mortem saulis: ⁊ finaliter de consecutione re/gni eterni: tamen per mortem xp̄i ad quod nos perducat ⁊c̃.

Moralitᷣ Moraliter exponendo psalmũ istum ꝑ saulẽ qui abutẽs in/terpretatur demon potest intelligi: qui bonis naturalibus a deo sibi datis: que remanserunt in eo continue abutitᷣ. Per dauid q̄ interp̄tatᷣ manu fortꝭ intelligitᷣ q̄libet fidelis: q̄ cum dei adiutorio eiꝰ insultibꝰ resistere nititᷣ. ſm illud. j. Petri. v. Aduersariꝰ vr̃ diabolꝰ tanq̄ leo rugiẽs circũit q̄rens quem deuoret: cui resistite fortes in fide. Et cũ ꝑ internã ꝯsolatiõez seu dinã reuelationẽ se intelligit exauditũ: ꝯ demonẽ iuehitᷣ eiꝰ vtutẽ ꝯtẽnẽdo: ⁊ ꝑ deuotionẽ ĩ deũ erigitᷣ gr̃as agendo.

Moraliter

Moraliter. [Cum inuocarẽ ex/audiuit me deꝰ ⁊c̃.] [Psal. IIII Psalmũ istũ ad lr̃am exposui de liberatione dauid q̄ñ saul cũ exercitu cin gebat dauid: ⁊ viros eiꝰ in modũ corone. j. Reg. xxiij. Mo/raliter aũt exponẽdo ꝑ saul q̄ interp̄tatᷣ abutẽs demon signi/ficatur: q̄ bonis naturalibꝰ q̄ in eo integra remãserũt ad ma/lũ abutitᷣ. Per dđ aũt q̄ manu fortꝭ interp̄tatᷣ q̄libet vir fidelꝭ ⁊ ꝯstans significatᷣ: quẽ diabolꝰ cũ suis satellitibꝰ vt eũ capi at in modũ corone cingit sicut đꝛ. j. Pe. v. Aduersariꝰ vester diabolus tanq̄ leo rugiẽs circũit q̄rens quẽ deuoret: ⁊ iõ ꝓ sua liberatione dꝫ ad dñm clamare: ⁊ cũ ꝑ internã ꝯsolationẽ sentit se exauditũ: debet gr̃as agere. d. [Cum inuocarẽ.] in orone. [Exaudiuit me deꝰ iusticie mee.] scꝫ dator ⁊ ꝯserua/tor. [In tribulatione dilatasti mihi.] nã sicut aurũ martelli ꝑcussione dilatatᷣ: sic virtꝰ in tribulatiõe ꝑficitᷣ. Et qꝛ vir iustꝰ ab orone nõ debet cessare. subditᷣ: [Miserere mei ⁊c̃.] Dia/bolus aũt in ꝑsecutiõe iustoꝝ vtitᷣ aliq̄ñ malis hoĩbꝰ q̄ sunt mẽbra eiꝰ: iõ ꝯtra eos đꝛ: [Filij hoĩm vsq̄quo graui corde.] supple estis inferẽtes grauia bonis hoĩbꝰ sine cã. [Ut q̄d diligitꝭ vanitatẽ.] iustos sup be depmẽdo. [Et q̄ritꝭ mẽda/ciũ.] ipos mendacitᷣ diffamãdo. [Scitote qꝛ dñs mirifica/uit sctm̃ suũ.] scꝫ xp̄m q̄ est sctũs sctõꝝ Dañ. ix. ip̄m ad suam dexterã exaltãdo ⁊ inde. [Exaudiet me cum clamauero ad eũ. Irascimini ⁊ nolite peccare]. id est si motꝰ ire ꝑ vitiũ insur gat in voh ꝯtra ꝓximũ: nolite ad actũ iniurie ꝓcedere: sed ĩ cordibꝰ vr̃is repinite. sed q̄m nõ sufficit malũ nõ agere: sed cũ hoc req̄ritur bonũ facere. ideo subditᷣ: [Sacrificate sacrifi/ciũ iusticie]. id est facite iusticie opa: q̄ sunt sacrificia deo gra/ta. [Et sperate in dño]. de premio recipiẽdo. Sed qꝛ posset aliq̄s q̄rere qđ est illud premiũ. ꝓpter h in ꝑsona taliũ dicitᷣ: [Multi dicũt q̄s oñdit nobis bona]. ad h rñdet. d. [Si/gnatũ est sup nos vultꝰ tui dñe]. scꝫ lumẽ gr̃e baptismalis: q̄ est arra gl̃ie. ideo subditᷣ: [Dedisti leticaz in corde meo]. de tanto beneficio. Sed qꝛ gr̃a baptismalis nõ debet esse fructu vacua. subditur: [A fructu frumẽti vini]. ꝑ oblationẽ ⁊ ꝑ/ceptionẽ eucharistie. [Et olei]. ꝑ opa miscdie. [Multi/plicati sunt]. scꝫ in xp̄o baptiçati. Si aũt sic ꝑseuerẽt vsq̄ ad mortẽ in dño req̄escũt. iõ subditur: [In pace in idip̄m dor/miam ⁊ requiescam].

In psalmo quarto: Cum inuocarem.

Additio

Additio. Hec expositio postillatoris nõ videtur ra/tioni ꝯsona nec littere. Naz primo dauid psalmũ egit specialẽ sup materiã historie. j. Reg. xxiij. quã po stillator assignat ꝓ materia huiꝰ psal. q̄ quidẽ psalmꝰ est. liij. cuius titulus est talꝭ. Ad victoriã in organis eruditio dauid. q̄m venerũt çiphei: ⁊ dixerũt saul. nõne dauid abscõditus est apud nos? Cõstat aũt ꝙ historia p̄dicta q̄ hr̃. j. Reg. xxiiij. q̄ agit de saul ⁊ de exercitu eiꝰ: q̄ dauid cingebãt in modũ coro ne ⁊c̃. totã sumit rõnẽ seu occasionẽ in illis çipheis. vt satꝭ pa tet historiã illã intuẽti. Si igitᷣ dđ istũ psalmũ de illa materia edidisset. rõnabile videretᷣ h inseruisse in titulo huiꝰ psal. sic in alio. sed qꝛ h nõ fecit: videtᷣ ꝙ materia huiꝰ psal. nõ est ea/dẽ. Preterea lr̃a huiꝰ psal. nõ ꝑmittit in multꝭ locis vt predi/cte historie ꝓprie applicetᷣ. Nam illud quod dicit. Et queritꝭ mendaciũ nõ ꝯuenit historie. çiphei ent q̄ fuerunt p̄ncipales motores illiꝰ ꝑsecutiõis: nullũ mendaciũ leguntᷣ ꝓtulisse ipi saul: sed tm̃ veritatẽ ei de absconsiõe dauid apud eos vere re/uelasse licet maliciose. improprie enĩ vel etiã false eis diceretᷣ q̄ritis mẽdaciũ. Itẽ illud qđ dicit: Mirificauit dñs sctm̃ su/um: nõ videtᷣ ꝓprie ꝯuenire dauid ĩ hac vita existẽti: qui licꝫ sctũs ꝑ innocentiã seu gr̃am dici posset: nõ tñ mirificatus in eadem

Additio

Uerba mea eadẽ sanctitate. Nec etiã saluatio dauid de q̄ agitᷣ in p̄dicta hi storia mira dꝫ dici. solet enĩ ꝯtingere ꝙ reges vꝉ principes ca/stra obsidẽtes ex aliqua occasione a tali obsidiõe recedãt: etiã si nihil admiratiõe dignũ supueniat. p̄terea ꝙ dicit: Irascimi/ni ⁊ nolite peccare ⁊c̃. Et sacrificate sacrificiũ iusticie ⁊c̃. nõ cõ ueniũt materie p̄dicte historie. Naz dauid in alio psal. p̄dicto ꝯtra aduersarios illos q̄ ip̄m ꝑ modũ corone p̄cingebãt imp̄/cabatᷣ deũ ꝓ vltiõe dicẽs: Auerte mala inimicꝭ meis ⁊c̃. qđ mi nime videtᷣ ꝯsonare cũ hac exhortatiõe seu inuitatiõe. s. sacrifi/cate ⁊c̃. Sũt etiã in h psal. alia imptinẽtia p̄dicte expositioni q̄ pñt patere intuẽti: q̄ cã breuitatꝭ omitto ⁊c̃. Uñ seq̄ndo Glo. ordinariã ⁊ alios q̄ hũc psal. alitᷣ intellexerũt videtᷣ dicẽdũ ꝙ dauid ĩ eo p̄ncipalr̃ intẽdit ꝯtra idolatras. Fuit enĩ magnꝰ çe lator diuini honorꝭ ꝯtra illos ꝓut satꝭ ptꝫ ex h ꝙ in p̄mordijs sue iuuẽtutꝭ se mortis ꝑiculo exposuit: nõ potẽs tolerare ꝙ go lias: licet gigas terribilꝭ exprobaret deũ agminum isrꝭ: vt hr̃. j. Re. xvij. vñ in h psal. ꝯ idolatras intẽdere videtᷣ p̄mo eos im/probãdo. Ad cuiꝰ ĩtellectũ sciẽdũ ꝙ idola ĩ sacrꝭ eloqujs di cuntᷣ surda: iuxta illud psal. ciij. Aures hñt ⁊ ñ audiunt. Et iõ eoꝝ cultores illudebat helias. iij. Reg. xviij. d. Clamate voce magnã ⁊c̃. q. d. Inuanũ inuocatis eos q̄ mĩme audiũt. Dauid h ꝯtra tales dicit. Cũ inuocarẽ ⁊c̃. h est dicere. ego colo deũ vi uũ ⁊ verũ: quẽ cũ inuoco me exaudit: ⁊ ĩ tribulatiõe mihi dila/tat: nõ sic vos q̄ mortua ⁊ falsa inuocatꝭ. Et dixit notantᷣ: Deꝰ iusticie mee. qꝛ ad h vt inuocãs deũ exaudiatᷣ: req̄ritᷣ ꝙ orõ sit ista. s. ꝙ sit debite circũstãtionata: talis sꝑ auditᷣ: h qꝛ orãs nõ debet inniti ꝓprijs meritꝭ: h potiꝰ diuĩe miscdie subiũgit: Mi serere mei ⁊ exaudi orõnẽ meã: iuxta illud Dañ. ix. c. Nõ in iu sticijs nr̃is ꝓsternimꝰ p̄ces nr̃as corã te: h in miseratiõibꝰ tu/is. Cõseq̄ntᷣ dicit. Filij hoĩm. vbi ĩ Hebreo hr̃: Filij viri. i. vir/tuosi. Ad qđ notãdũ ꝙ cultores idoloꝝ erãt ĩ duplici differẽ/tia. Nã q̄dã eoꝝ ex simplicitate seu igrãtia tales deos colebãt sicᷣ imperiti ⁊ vulgares. alij vo. s. veri phi ꝯ dictamẽ rõnis eo/rum h faciebãt: vt Augꝰ. narrat ĩ. vj. đ ci. dei. ca. x. đ Seneca: q̄ cultũ idoloꝝ ad mortẽ asserebat ptiere nõ ad vitatẽ rei. Uñ ꝯtra tales dđ dicebat: Filij viri. i. vtuosi. ac si diceret: de sim/plicibꝰ seu vulgaribꝰ ñ est mirãdũ si a tramite rõnis deuiẽt: h vos sapiẽtes seu veri phi q̄ dici debetꝭ filij viri ꝑ assimilatiõez vtutꝭ sic filij dei. aliq̄ q̄ñq̄ dicuntᷣ ſm assimilationẽ gr̃e. Usq̄/q̄ graui corde. i. obstinati seu obdurati corde: iuxta illud Exo. vij. c. Obduratũ ẽ cor pharaonis. Diligitꝭ vanitatez ⁊ q̄ritis mẽdaciũ. Ad qđ sciẽdũ ꝙ rõ seu mens hũana volũtate ⁊ intel lectu ꝑficitᷣ. volũtatis aũt bonũ est finis seu consecutio finis: malũ aũt ip̄ius est finis intẽti carẽtia: bonũ etiã intellectꝰ ẽ ve rũ: malũ aũt ipiꝰ ẽ falsum: vt ex physicꝭ documẽtis habetur. Et ideo idoloꝝ cultores diligũt vanitatẽ: silr̃ q̄rũt mendaciuz vocãtes deũ illud qđ ñ ẽ deꝰ: ⁊ sic ĩ tali cultura incurritᷣ dupli citer malũ rõnis. s. intellectꝰ ⁊ volũtatis: que q̄dem duo mala Hieremias explicat contra idolatras: Hiere. xvj. c. d. Domi/ne ad te gentes venient ab extremis terre: ⁊ dicent: Falsum he reditauerũt patres nostri ⁊ vanum absq̄ vtilitate. Conseq̄n/ter facta exprobratione talium ipsos ad latriã inuitat q̄si pro/phetice ꝑ cognitionem christi cuius doctrina potissime idola destruxit: iuxta illud Esa. ij. Et idola penitus conterentᷣ. qđ ꝓ prie intellligitur fiendũ vtute christi. Silr̃ et veritas testatur Ioh. xij. Princeps huiꝰ mũdi eijcietur foras. A prima ei etate vsq̄ ad sextã exclusiue in q̄ christus venit: ⁊ doctrina euãgeli/ca ꝑ orbem fuit diuulgata idolatria ꝑ vniuersum mũdũ publi ce viguit p̄terq̄ in paucissimis. s. israeliticꝭ q̄ cultui dĩno man/cipabantᷣ: licꝫ nõ oẽs nec sꝑ: vt ptꝫ in sacrꝭ historijs. Notantᷣ h dicit: Scitote q̄m mirificauit dñs sctm̃ suuz. Xp̄s enĩ q̄ sanctꝰ sctõꝝ est.

sctōꝝ ē: Dan. ix. mirificat⁹ fuit a pr̄e nō solum i ipi⁹ icarnatiōe: resurrectiōe ⁊ hmōi: ſ etiā i demonioꝝ expulsiōe ītātū ꝙ p̄muʒ signū eoꝝ q̄ xp̄m p fidē recipiebāt: i p̄mitiua ecclīa erat demonioꝝ expulsio. Mar. vl. Sig̃ eos q̄ crediderit: h̄ sequunt̄: In noīe meo demōīa eijciēt: q̄ q̄dē demōes p̄ncipales sūt i idolatria. Oēs enī dij gētiū demōia. Et q̄ꝛ finalit̄ intendit̄ a q̄cunq̄ cultore ꝙ exaudiat̄ ab eo quē colit. iō ps̄. iuitando idolatras eis denūciat ꝙ sctūs p̄dict⁹ intātū ē mirificat⁹ ꝙ de⁹ exaudit illos q̄ ad ipm̄ sctm̄ clamāt. vñ subdit: Dñs exaudiet me cum clamauero ad eū. i. ad illū sctm̄ sic mirificatū. iuxta illud Ioh. xvj. Si q̄d petierit̄ p̄rem i noīe meo ⁊c̄. Cōseq̄nter dicit: Irascimini ⁊ nolite peccare. q̄ v̄sus mlt̄ū varie ab expositorib⁹ declarat̄: videt̄ tñ ɔsonū lr̄e ⁊ rōni ꝙ gētiles ph̄i q̄b⁹ dauid in h̄ psal. loq̄bat̄ cognitiōem dei habebāt. iuxta illud Ro. j. Qui cū deū cognouissent ⁊c̄. ſm quā cognitionē merito debuissent irasci ꝫ eos q̄ idola vane colebāt. q̄ꝛ ſm ph̄m i scđo rhetorice: Hoīes irascunt̄ p̄cipue ꝫ eos: q̄ despiciūt ea circa q̄ ipi marie studēt. Idcirco hmōi ph̄os psalmista hortat̄ di. Irascimi. i. ꝫ idolatras simplices seu vulgares q̄ verā ph̄iam p quā ver⁹ deus cog̃scit: in q̄ marie studet̄ despiciūt: debet̄ irasci ⁊ nō eis i tali crimīe p̄ticipare. Vñ seq̄t̄: ⁊ nolite peccare: ⁊ q̄ꝛ tales ph̄i in cordib⁹ seu i secret̄ cubilib⁹ vanitatē idoloꝝ fatebātur. exteri⁹ tñ vulgari ɔsuetudini ɔsentiētes. iō eisdē ait: Qui dicit̄ in cordib⁹ vr̄is: ⁊ i cubilib⁹ vr̄is cōpūgimi. h̄ ē dicere: cōpūctionē debet̄ h̄re: ex eo ꝙ circa dīnū cultū aliū h̄etis i cordib⁹ ⁊ in secret̄: aliud i exteriorib⁹ oñdit̄. Cōseq̄nt̄ ɔsulit eis q̄d agendū sit iuxta dictamē natural̄ rōis. vñ dic̄: Sacrificate sacrificiū iusticie. sacrificare ei deo p̄tinet ad ius naturale. vt i scđa scđe q. lxxxv. licʒ ei determiatiōes sacrificioꝝ institutiōe dīna vl̄ hūana fiāt: de lege tñ cōi naturali sacrificia soli sūmo seu sup̄no enti sūt offerēda: vt in p̄dicta q̄stiōe sat̄ declaratur: ⁊ talia ꝓprie possent dici i cōi sacrificia iusticie: eo ꝙ natural̄ iusticia hoc dictat. Et q̄ꝛ de rōne act⁹ hūani ē vt ordinet̄ in finē. Finis āt vltim⁹ ⁊ p̄cipu⁹ hoīs ē vltia b̄titudo: q̄ a solo deo expectari dʒ. iō subdit: ⁊ sperate i dño. q. d. sic oblatio sacrificioꝝ soli deo ɔuenit: ita ipi⁹ v̄a remūeratio ab eodē ē spectāda: nō a vanis idol̄. Cōseq̄nt̄ q̄ꝛ mlt̄i varia circa felicitatē seu b̄titudinē opiati sūt: vt ph̄s narrat i. j. ethi. idcirco subdit: Mlt̄i dicūt: q̄s oñdit nobis bōa. V̄a ei b̄titudo ſm Boetiū ē stat⁹ oīm bonoꝝ aggregatione p̄fect⁹. Vñ notāt̄ dixit bona i pl̄ali. q. d. q̄s oñdit nobis bona: h̄ ē q̄ sūt illa bona q̄ aggregāt̄ in v̄a felicitate: q̄b⁹ sic q̄rētib⁹ rñdit: Sigtū est sup nos lumen vult⁹ tui dñe: h̄ ē dicere sup nos. i. i supiori p̄te nr̄i itellect⁹: q̄ ē rō. lumē itellectuale naturalit̄ ē sigtū seu imp̄ssuʒ. qđ q̄dē lumē q̄ꝛ a đo deriuat̄: vult⁹ dei posset dici: p qđ lumē p̄ma p̄ncipia tā speculabiliū q̄ȝ operabiliū cog̃scim⁹: a q̄b⁹ cet̄a a nob̄ naturalr̄ cog̃scibilia deducūtur: ⁊ sic illud lumē sufficiēs ē ad oñdēdū nob̄ q̄ sūt illa bona i v̄a b̄titudine aggregata q̄ȝtū naturalr̄ a nob̄ p̄nt cog̃sci: et sic exponit̄ cōit̄ iste v̄sicul⁹. Sʒ q̄ꝛ vltima ⁊ v̄a b̄titudo sup̄naturalit̄ nob̄ iest: nec naturali rōne sufficiēt̄ cog̃scit̄. idcirco h̄ passus alr̄ videt̄ exponēd⁹. s. ꝙ rō nr̄a naturalr̄ illustrata vult⁹ di dicat̄. Sic ei p vultū hō hoī assilat̄: sic assilamur đo p rōeʒ ſm quā ad imagieʒ dei sum⁹: vt in p̄io di. iij. lumē āt supadditū huic vultui ē gr̄a p quā cog̃scim⁹ ea q̄ ad salutē nr̄aʒ sūt necīa. vñ ps̄. notāt̄ dixit: Sigtuʒ ē sup nos: q̄ꝛ tale lumē nō ē sup ifideles seu idolatras sigtū. Si ei de lumie natural̄ rōnis itellexisset q̄rētib⁹ q̄s oñdit nob̄ bōa ꝓp⁹ rñdisset: Sigtū ē sup nos. Si āt dicat ꝙ h̄ rñsio ñ sufficit idolatr̄ lumie gr̄e carētib⁹. dicēdū ꝙ sic: Nā p libeꝝ arbitriū q̄libʒ se posset p̄parare ad gr̄aʒ. vñ Prou. xvj. Hoīs ē p̄parare aīm: lʒ in h̄ req̄rat̄ motio dīna. Seq̄t̄ i alio v̄su ſm hebraicā v̄itatē: Dedisti leticiā i corde meo: a fructu frumēti ⁊ vini mlt̄iplicati sunt. In q̄ ceter̄ expositiōib⁹ omissis videt̄ dicēdū ꝙ psalmista i h̄ loco ad lr̄am loquit̄ de sacrificio altar̄: qđ ē sūmū ⁊ vltimū sacrificiū sb̄ spēb⁹ frumēti ⁊ vini p xp̄m sacerdotē ſm ordinē melchisedech ɔsecratū: q̄ q̄dē sensus ꝓp̄e applicat̄ sic lr̄e. Nā cū psalmista iuitasset idolatras ad sacrificādū đo in generali: in hac p̄ticula reūtit̄ ad cōmēdādū fructū hui⁹ sūmi sacrificij in speciali đo regratiādo ⁊ alloq̄ndo sic: Dedisti leticiā i corde meo: cū p spm̄ video ex ifidelib⁹ seu idolatr̄: q̄ mō sacrificare deo refugiūt fideles mlt̄iplicari đ fructu frumēti ⁊ vini cōsecrati. tūc. n. incepit fideliū mlt̄iplicatio: cū h̄ sacrm̄ diuulgari icepit. vt p̄tʒ Act. ij. vñ h̄ vtēdū ē q̄rta regl̄a. b. Isido. đ spē ⁊ genere circa expositionē sacre scp̄ture. vide. s. i ꝓlogo sup Gen̄. Nā cū đ sacrificio i generali p̄mo tractasset trāsit ad vltimā ⁊ sūmā spēʒ sacrificij. Et q̄ꝛ h̄ sacrificiū ē vniōis ⁊ vnitatis: i q̄ fideles i pace xp̄i ⁊ eccl̄ie req̄escūt. iō sb̄dit: In pace in idip̄ʒ dormiā ⁊ req̄escā. q. d. ⁊ si corpal̄r ñ attigā h̄ sacrm̄. In pace. i. ivniōe. In idip̄ʒ p fidē. Obdormiā. i p̄nti ⁊ i futo. Req̄escā firmit̄ spectādo dīna circa h̄ ꝓmissa q̄ sibi singl̄arit̄ fuerūt reuelata. vñ sb̄dit: Qm̄ tu dñe singl̄a. i spe ɔstituisti me.

Replica.

In expositiōe psal. q̄rti quā fac̄ postil. vt grā actōeʒ ipi⁹ dđ p b̄ñficio liberatōis q̄ñ libat⁹ ē de obsidiōe saul circūdāte eū ⁊ viros ei⁹ i moduʒ corone. vt dʒ. j. Re. xxiij. Burg. dic̄ cā nec rōni nec lr̄e ɔsonā. Primū oñdit sic: q̄ꝛ ñ videt̄ rōnabile dđ fecisse duos psal. đ eadē mā: s. liij. ps̄. ē. đ illa mā vt dic̄ postillatorē setire. Irrōnabilr̄ igit̄ hāc māʒ huic psal. assig̃t. Sʒ Bur. ñ vr̄ attēdisse ꝙ tractat⁹ de cā ⁊ occasiōe ñ hʒ eādē matiaʒ cū tractatu de effectu ⁊ executiōe. Nā ñ ē eadē matia p̄mi li. sniarū ⁊ scđi: cū tñ p̄m⁹ sit de cā. scđs de effectu ⁊ creatura. sic ē i ꝓposito ꝙ materia psal. liij. ē denūcio ҫipheoꝝ: q̄ sauli inotuit dđ apđ ipos ҫiphcos latitare. Illoꝝ igit̄ ҫipheoꝝ ing̃titudīeʒ ibi redarguit: vt p̄tʒ. ex q̄ denūciatiōe saul tā q̄ȝ ex cā motiua se trāstulit. ⁊ dđ ad modū corone circūdedit: adeo ꝙ de euasiōe dđ q̄ȝtuʒ de hūano igenio nō erat spes: ⁊ tñ dīna dispositiōe id faciēte euasit. ecce effect⁹ ꝓ q̄ i h̄ psal. gr̄as agit. Nō ē igit̄ irrōnabile duos psal. fore de sic distincta matia quā Bur. vnā ⁊ indistinctā putat: ⁊ sic ꝓcedūt ex falso fundamēto false applicationis lr̄e: q̄s idē Burg. facit q̄ ad quartū qđ obijcit.

Glo. ordi.

a Pro ea. Quia h̄ honorat̄ cui habenda hereditas affirmat̄: a q̄ emula excludit̄. Ecclīa ē q̄ hereditatē. i. vitā eternā ipm̄ deū accipit: q̄ hic loq̄t̄. De hereditate quaʒ sibi petit ⁊ asserit emulā dicēs excludi. Ps̄. V

A

b Erba mea. Cas. Hic innuit ꝓpheta trinā orōnē esse faciēdā. Sūt enī tria p̄ncipalia vitia in ꝓsper̄: tria i aduersis: ɔtra q̄ trinam debem⁹ facere orōnē. In ꝓsper̄: ɔtra carnis ɔcupiaʒ: ꝫ ɔcupiam oculorū: ɔtra supbiā vite. In aduersis: ɔtra timorē mort̄: p̄iculi: vtilitatis. Cas. Trina orō. Verba. Oris psalmodiā. Clamoreʒ. cordis affectū. ideo: Exaudi. Ecce ter. de eodē. c Aurib⁹. Aures dei sūt potētia: clemētia. Potētia qua p̄t. Clemētia q̄ vult exaudire. nisi enī eēt clemētia: nulli⁹ p̄ces exaudiret.

Voci. Illa

Psal. V

a ſ libera. i. sara. b ſ nō sic agar. i. synagoga.

a In finē p ea q̄ hēditatē ɔseq̄uit̄.

Psalmus dauid V

a ſ egri. b ſ aures di sūt potētia: misc̄dia. p potētiā p̄t. p miam vult.

V Erbā mea aurib⁹ p̄cipe a

a ſ Aug. spūalis ē clamor q̄ intelligit̄. vñ ⁊ auris dei: p̄ntia maiestatis accipit̄.

dñe: intellige clamorem meum. b

Nico. de lyra

V Erba mea. Huic psalmo p̄mittit̄ titul⁹ tal̄ ſm hebreos. Ad victoriā sup hanebilot ps̄. dauid. Ad cui⁹ itellectū sciēdū ꝙ in hac dictiōe hanebilot li ha nō ē de suba vocabuli: ſ ē articulare accusatiui casus i hebreo: sic cū dʒ i latino o mgr̄. li o nō ē de suba dictiōis: ſ ē articulare vocatiui casus. Nebilot aūt dictio hebraica ē eq̄uoca ad significādū q̄ddā instrm̄ musicū: ⁊ sic ē nomē singl̄are: ⁊ ſm h̄ sensus hui⁹ tituli ē: ps̄. dđ sup nebilot. i. apt⁹ ad cātādū i tali musico instrumento. Ad victoriā. i. cū conatu leuitaꝝ siue cātoꝝ ꝓut expositū ē i titulo psalmi p̄cedēt̄. Et ad significādū hereditates i pl̄ali: q̄ꝛ ē pl̄ale hui⁹ nebila: qđ significat hēditatē. Sil̄r h̄r freq̄nt̄ i latino. Pila ei vt ē istrm̄ terēdi ē singl̄are. ⁊ vt sig̃t iacula ē nomē pl̄ale. vñ versus: Pila terit pultes: ſ pila gerunt̄ in hostes. Et ſm h̄ sensus p̄dicti tituli ſm aliq̄s heb. ē: ps̄. dđ sup hēditates. i. ꝓ ɔseruatiōe hēditatū duodeci tribuū israel. dicit ei Ra. Sa. ꝙ ps̄. iste fact⁹ ē a dauid ad h̄ vt sacerdotes: ⁊ leuite decātarēt ipm̄ ad ipetrandū diuinū auxiliū ꝫ hostes isrl̄ irruētes in traʒ suā: ⁊ sic ista dictio nebilot ſm vtrāq̄ significationē ponit̄ in h̄ titulo: q̄ꝛ denotat materiā psalmi ⁊ instrm̄ in q̄ cātabat̄: q̄ꝛ leuite cantabāt psalmos vocib⁹ hūanis ⁊ instr̄is music̄. Ad victoriaʒ. i. cū conatu cātoꝝ vt supra expositū ē. In idē redit titul⁹ posit⁹ in trāslatiōe Hiero. iux̄ Heb. q̄ tal̄ ē: Victori sup hereditatibus cāticū dauid. h̄ aūt qđ dʒ victori vl̄ ad victoriā ſm heb. p̄t referri ad modū cātādi leuitaꝝ: q̄ erat cū q̄dā conatu vincēdi: vt dictū ē ps̄. p̄ce. vl̄ p̄t referri ad ipm̄ deū cui dirigebāt hmōi cāt⁹: vt eēt victor hostiū. Igit̄ ſm sensum istū psal. iste diuidit̄ i duas p̄tes. q̄ꝛ p̄mo describit̄ cātādi mod⁹: ⁊ scđo effectus. ibi: Mane exaudies. Circa p̄mū dʒ i psona cuiuslibʒ cātoꝝ deputati ad đcātationē h⁹ psal. Verba ⁊c̄. exaudiēdo ea i effectu. b Intellige cla. m. i. in intētiōe affect⁹. vñ in heb. habet̄

a Voci. illa oratio vocē habet q̄ est digna audiri. b Rex. Aug⁹. Proprie fili⁹: hñ primo rex: q̄ꝛ p eū itur ad patrē. vñ subdit: ⁊ de⁹ me⁹: ⁊ tñ nō dicit intendite: sed Intende: q̄ꝛ vnus de⁹. c Quoniā. Aug⁹. Hucusq̄ orō vt audiat̄: hic iā est intellect⁹ eoꝝ q̄ impediūt ad vidēdū deū. i. vt se exauditā cognoscat: prius quasi in p̄nti volēs audiri: dixit exaudi: i quo ipam inuocationē ostēdit: sed caligās inter ꝓcellas seculi: sentit se non videre qđ cupit: ⁊ tñ sperat. scit aūt quare nō videat: q̄ꝛ adhuc ē nox peccatoꝝ. Dicit g̃: qm̄ ad te o. i. q̄ꝛ tāt⁹ es ad quē orabo. mane ex. v. m. nō in nocte qua petā fecerit: ſ ea finita videbis. Mane finis tenebraꝝ: initiū lucis: q̄ semp crescat: vt nec incipientes excludant̄. cur g̃ p̄i⁹ dixit exaudi: forsan clamauit: ⁊ q̄ꝛ nō est audita sentit quid oporteat trāsire vt audiat̄. Vel superi⁹ audita est: ſ nō intelligit se auditā: q̄ꝛ nōdū videt auditorē ⁊ est exaudies. i. intelligam me auditā: ⁊ in h̄ mane nō ero horarius: sed astabo: ⁊ sciā ꝙ esse deum ⁊ placere iniquitatē nūq̄ȝ cōueniūt. Es ꝓprie Astat deo vt p̄sens qui purus ē: ⁊ hoc mane mox vt tenebras deserit. d Mane. Cas. Vel mane q̄ñdo incipiet eternitas: ⁊ tūc plene videbo ꝙ non placet iniquitas: q̄ꝛ tunc non habitabit: sed tollet̄ impius ve. v. g. dei: ⁊ tūc nō p̄manebūt: etsi misericordiā eius habuerint. e Iniusti. Qui mala faciunt. Nā odisti q̄ operant̄: nō qui operati sunt. f Mendaciū. Aug. Quia h̄ est veritati cōtrariū. Veritas ē de eo qđ est. Mendaciū nō est substātia vel natura: sed de eo qđ nō est: ⁊ merito p̄dit̄ qđ declinat ab eo quod est: ad id qđ nō est. Aug⁹. Mentiri est loqui ɔtra hoc qđ aīo sentit. Aug⁹. Sunt mendacia quedā ꝓ salute vel cōmodo alicui⁹ nō malicia: sed benignitate: vt obstetrices q̄ dixerunt pharaoni falsuʒ ꝓ filijs hebreorū. Hec aūt mēdacia nō re: sed in dolo laudant̄: q̄ꝛ qui sic mentiūt̄ merebunt̄ aliquādo ab omni mendacio liberari. Est etiā mendaciū ioco qđ nō fallit: scit eñ cui dicit̄ cā ioci dici: ⁊ hec duo genera nō sunt sine culpa: sed nō cū magna. Perfectis aūt non cōuenit mentiri: nec pro tēporali vita: cuius morte sua vel alteri⁹ nō occidit̄ aīa: licet aūt eis sic nō falsum dicere: vex tacere. vt siquis nō vult ꝑdere hominē ad mortē verū taceat: sed nō falsum dicat ne ꝑ corpore alteri⁹ aīam suam occidat. Non est culpa verum tacere: vt ⁊ dñs: multa habeo vobis ⁊c̄. Illud aūt vbi nō est duplex cor non debet dici mēdaciū: vt si quis cōmodet mihi gladiū: ⁊ ꝓmittam reddere poscenti: si furens poscit: nō debeo reddere: ne se vel aliū occidat. ideo hic nō est duplex cor: quia cū ꝓmisi reddere: nō cogitaui furentē posse repetere. g Ego aūt Aug⁹. Tertio dicit se futurā domū dei: ⁊ nūc ꝓximare i timore ante cōsūmationē q̄ expellit timorē. h Introibo. Cassi. Per hoc introibo quia adorabo. Cas. Petit cōtra ea q̄ emula ingerit: vñ ipa peribit. i Domine deduc. Aug⁹. Quarto ꝓficiens inter impedimenta orat iuuari intus ne linguis dolosis auertat̄.

a ſ alia littera. Exaudi orationē meam. ſ christus.

a Intēdē voci orationis mee: rex a b

a ſ pater. b ſ vere exaudies. v. m. quoniā ad te orabo. i. te in simplici corde peram.

c me⁹: ⁊ deus meus. Quoniaʒ ad c d

a ſ oraui: ⁊ nō desistā sed semp orabo.

te orabō dñe: mane exaudies vo e f

a ſ certus de hereditate. ſ nō tacebo i terrenis

d cēm meā. Mane astabo tibi ⁊ vi/ g h

a ſ nō videt deum qui terrenis inheret.
b ſ Aug⁹. iniq̄tas: mēdaciū: homicidiū. dolus et hmōi sūt noꝝ: q̄ trāseūte fit mane vt videat̄ de⁹: et reddit cām cur mane astabit ⁊ videbit: q̄ꝛ de⁹ non vult iniq̄tatē quā si vellet posset ab iniquis videri sine mane.

debo: quoniā non deus volens i k

a ſ. i. nō sic videbit vt hereat. b ſ intellectus exclusionis emule p exauditionem libere.

iniquitatē tu es. Neq̄ habitabit l

a ſ qui male vult p̄ximo. b ſ Aug⁹. Quia oculi mētis coꝝ ꝑ tenebris peccatorū: nō sustinēt lucē: et si aliq̄ñ vident verā nō p̄manēt: q̄ꝛ amant ea que a vero auertunt: sed si hec trāsit nox fit mane: vt videant ⁊ hereant veritati.

iux̄ te malign⁹: neq̄ p̄manebunt m

ſ quia nō finit manere i se.

e iniusti ante oculos tuos. Odisti n o

a ſ Aug⁹. Operat̄ cui placet: si displicet: ⁊ si cadit languor nature facit nō ipse.

oēs qui operantur iniquitatem:

a ſ generaliter. b ſ nō solum operantes.

f perdes omnes qui loquunt̄ men p

a ſ hoc est qđ supra. qui opant̄ iniq̄tatē. b ſ homicidā. c ſ ꝙ supra loquit̄ mendaciū. ſ qui decipit vicinum.

daciū. Virum sanguinū ⁊ dolosū q r

a ſ. i. exheredabit. b ſ qui aūt cōsequunt̄ hereditatem exultant in spe.

g sum abominabitur domin⁹: ego s t

a ſ Aug⁹. Multitudo misericordie est multi ⁊ perfecti sancti: quos nūc parit ecclesia.

autem in multitudine misericor

a ſ vt lapis in edificium: in hoc introitu ꝑfectio notatur. b ſ celestem.

h die tue. Introibo in domū tuaʒ: v

a ſ. i. ꝓprie nō est in tēplo hoc de ꝓcessu prius.

adorabo ad templum sanctū tu/ x

a ſ Aug⁹. qui est magnū p̄sidiū ꝓficientib⁹: sed p̄uenientibus foras mittit: q̄ꝛ nō timēt amicum. b ſ sed nūc cōtra aduersa. c ſ deductio conuenit proficiscenti.

i um i timore tuo. Domine deduc y z

habet̄ h̄. cogitationē meā: q̄ꝛ orō debet eē vocalis ⁊ mētalis. a Intēde voci orōnis mee. replicatio ē eiusdē snīe: sicut frequenter fit i his q̄ ꝓnūciant̄ ex magno affectu. b Rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹: id ē rex me⁹ p spāl̄e ꝓuidētiā ⁊ ꝓtectionē: lʒ eñ sit rex oīm p potētiā ⁊ generale regimē. tñ dicebat̄ spāliter rex hebreoꝝ p spāl̄e curā ⁊ ꝓtectionē: q̄ꝛ dedit illi ꝑ̄ ſo quē eduxerat de egypto p multa signa ⁊ ꝓdigia in mōte sinai legē diuinā ſm qđ dʒ Psal. cxlvij. Nō fecit taliter oī natiōi: ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis. c Et de⁹ me⁹. lʒ eñ sit de⁹ omniū p creationē: tñ dicebat̄ de⁹ iudeorū spāliter p verū cultū ⁊ fidē: gētib⁹ alijs ad idolatriā deditis. d Qm̄ ad te orabo. ⁊ nō ad idola: sicut gētiles faciebāt: ⁊ sic apparet modus cantādi deuot⁹. e Dñe mā. exaudies. Hic incipit versus in hebreo ⁊ in trāslatione. Hiero. iux̄ hebre. vbi ponit̄ orōnis siue psalmi effect⁹: q̄ ē duplex. s. delectio hostiū ⁊ ꝓtectio ciuiū. scđs ponit̄ ibi: Et letent̄. Prima i tres. q̄ꝛ primo petit̄ hostiū delectio. scđo adhuc subdit̄ depcādi modus. ibi: Ego aūt i multitudie. tertio resumit̄ ipsa petitio. ibi: Domine deduc me. Circa primum dicitur:

f Mane exaudies. i. exaudias. Hebrei eñ nō habēt modū optatiuū: ſ ꝑ eo vtunt̄ futuro indicatiui. g Vocē meā. faciendo de hostib⁹ vindictā: ⁊ dicit mane duplici rōne. Prima ē q̄ꝛ illa hora i scriptura dʒ apta ad faciēdū vindictā đ petōrib⁹ ſm ꝙ dʒ infra Psal. c. In matutino iterficiebā oēs petōres terre. vñ ⁊ illa hora fecit dñs vindictā đ egyptijs submergēdo eos i mari rubro: ſm ꝙ h̄r Exo. xiiij. Iāq̄ aduenerat vigilia matutina: ⁊ ecce respiciēs dñs sup castra egyptioꝝ p colūnā ignis ⁊ nubis interfecit exercitū eorū: ⁊ subuertit rotas curruū: ferebāturq̄ in ꝓfundū. Scđa rō ē q̄ꝛ illa hora surgebāt sacerdotes ⁊ leuite ⁊ disponebant se ad offerendū sacrificiū matutinū: qđ cū diuinis laudib⁹ offerebat̄. iō subdit̄: h Mane astabo tibi. parat⁹ ad tuū obsequiū. i Et videbo. delectionē hostiū p te. cuius causa subdit̄: k Qm̄ non deus ⁊c̄. sicut demones q̄ a gētilib⁹ ꝓ dijs colebant̄. ideo subdit̄: l Neq̄ habi. ⁊c̄. i. idolatra malo igne ignit⁹. lʒ eñ de⁹ sit vbiq̄ p essentiā p̄sentiā ⁊ potētiā: tñ dicebat̄ spāliter habitare in hierl̄m: scđm ꝙ dʒ. ij. Paral̄. vj. Elegi hierl̄m vt sit nomē meū i ea. Et h̄ rōne tēpli suo cultui đputati. ⁊ iō iuxta eū dicebāt̄ habitare iudei i regno iudee: cui⁹ metropolis erat hierusalē. ⁊ iō nō erat dignū ꝙ gētiles habitarēt in terra illa q̄ erant dediti idolatrie. m Neq̄ p̄manebūt iniusti. i. hostes nostri inuadentes nos iniuste. n Ante oculos tuos p approbationē: sed magis deijcies eos per reprobationem. o Odisti omnes qui operant̄ iniquitatē. i. aduersarios nostros inique nos ꝑsequentes. p Perdes omnes qui loquunt̄ ⁊c̄. q̄ꝛ multi de gentibus circa iudeos existentib⁹ fraudulenter simulabāt cū iudeis amicitiā: cum tñ quererent eoꝝ subuersionē: ſm ꝙ h̄r Neemie. vj. q Virum sanguinū. i. effusorē sanguinis innocētis. r Et dolosum. amicitiā vt decipiat simulantē: quales erāt hostes iudeorū. s Abominabit̄ dñs. eū a se reijciendo. t Ego aūt. Hic cōsequenter adhuc subdit̄ de psallēdi seu orandi modo cū dicit̄ in psona cuiuslibet cantoris hui⁹ psalmi. Ego aūt. ⁊ incipit hic versus i hebreo ⁊ in trāslatione Hiero. iuxta hebre. Ego aūt ⁊c̄. i. p̄sumēs de tua misericordia nō de mea iusticia. v Introibo in domū ⁊c̄. i. in templum tuo nomini dedicatū. x Adorabo ad tēplū sanctū tuū. q̄ꝛ iudei etiā extra hierl̄m existētes v̄sa facie versus hierl̄m adorabāt vt h̄r. ij. Paral̄. vi. ⁊ Dan. vj. y In timore tuo. i. reuerēdo mō. z Dñe deduc me. Hic ɔn̄r resumit̄ petitio de subiectione hostiuʒ cū dicit̄ in psona populi iudaici. Dñe deduc me ⁊c̄. i. deduc me in ꝓtectione tua vt sim instrumentū iusticie tue ad deijciēdū hostes me iniuste persequentes.

a Justicia.t.Cas. Qua penitētes ⁊ supplices recipis.
b In cōspectu. Aug. Ubi hō nō videt cui laudāti vel vituperanti nō est credēdū: qz nō videt in cōscientia i qua iter ad deū dirigit. Ideo subdit: quia nō est in ore eoꝝ veritas.
c Cor nō. Rō mō nō ⁊ veritas Lore: sed sepulchrū: qz fetida

exponēdo totaliter: tū qz de facili a quolibet intelligēte pōt ad ꝟ applicari ira hui⁹ psal. tū qz alij doctores ⁊ expositores valde sufficienter ꝓsecuti sunt istas expositiones. Ps. V

Moraliter.

Verba mea ⁊c. Secūdū hebreos fecit dauid hūc psalmū ad cātandū p sacerdotes ⁊ leuitas dño ꝓ conseruatione regni israel: in quo erāt. xij. tribuū israel hereditates. Sic igit alle/goꝛice iste psal. est oratio ecclesie cōtra infideles terrā sāctā occupātes. Ꝓnunc aūt in principio tria. s. verbū cū ōr: Verba mea ⁊c. clamor cū dicitur: Intellige clamoꝛē meū. ⁊ voꝛ cū dicit: Intende voci oratiōis ⁊c. verbū ꝓpie dictū est in mente: voꝛ i oꝛe: clamoꝛ signū est voluntatis intēse: p q̄ significat q̄ iste psalm⁹ dici debet ab ecclesie ministris cū mētis attētione ⁊ debita ꝓnūciatione ⁊ magna deuotione. Quoniā ad te oꝛabo dñe. nō ad idola sicut gētiles idolatre. Mane exaudies voꝛē meā. id est cito exaudias eā: hebrei cū ꝓ optatiuo vtūt indicatiuo. Mane astabo tibi. quasi d. sī cito exaudias cito astabo ad reddendum gratias.

Quoniā nō deꝰ volēs iniq̄tatē. sc̄z infidelitaꝫ. Neq; habitabit iuxta te malignus. q.d. nō est dignū vt saracenus vel alius infidelis habitet in ꝓgnis caueat sibi: ⁊ vt ostēdatur q̄ pena sit nō cōuersis si tanta difficultas sit cōuersis. vñ: Si iustus vix saluabit: impius vbi parebit? Conuertere. Cas. Qui auersus eras vel a idolatria. Eripe. ab imminēte moꝛte. Del eripe aīam peccatis ligatam. Saluū. dando virtutes. Quoniam nō. Cas. Jdeo hic festino dimitti: qz post mortē et i inferno nō accipit cōfessio. In inferno. Aug⁹. Confessus est diues qui laçarū vidit: et si de ꝓfundo cuius cōparatione coactus est cōfiteri mala sua vsq; adeo: vt et fratres roget ab his p̄moneri: sed post indicīū in ꝓfundioꝛibus tenebꝛis nulla lucē dei videbūt cui confiteanꝫ. Del moꝛtem dicit peccatum in quo immemoꝛ est dei: qui mandata eiꝰ cōtēnit. Laborauī. Cas. Marrat erūnas q̄bus penitēs auertit: gemit dū videt q̄d egit: ⁊ q̄ pena futura. Lectū. Cas. Cōscientia q̄ quibusdā quies: q̄buscdā tozmentū. Strati sensualitatē: fertilē facia q̄ erat arida. Del letus delectatio corporis in qua homo resoluit. Stratus cumulus peccatoꝝ vt vestīū: quo resoluto imbꝛe lacꝛymaꝝ noua messis ꝛturum crescat. A furoꝛe. Aug⁹. Ab ira (vel) dei qui i iudicio ⁊ hic in cecitate mētis. Jbi exteriozes tenebꝛe: qz tūc penit⁹ extra deū. i. lucē: qz in sūma cecitate: hic iam incipiunt in peccante: ⁊ ideo dicit turbatū nō extinctū oculū. (Del) a sua ira q̄ turbante solem. i. sapientiā dei nō potest videre. Del ideo sic laboꝛo qz inueteraui mēbꝛū factꝰ veteris hois. vnde boc: qz turbatꝰ a furoꝛe primo parenti exerto. Jnueteraui ad similitudinē veteris vestis que nec est vsui nec decoꝛi: ne q̄s despeꝛet de grauitate peccatoꝝ subdit: Discedi. Cas. Coꝛreptio vt separet ab illis quoꝝ collegio peccauit: ⁊ insultat mādatis dei.

Ꝟ Inimicos

a O Domine ne in furoꝛe tuo. Huic psō ꝓponit talis titulus i hebꝛeo: Ad victoriā in oꝛganis sup octauā psō. dō. Et sm hebꝛeos octaua ē hic nomē instrumēti musici eo q octo chozdas habeat: sic notiati. sicut monochozda q̄ est instrumētū musicū. ab vnitate chozde noīatur: sm ꝟ igit sensus huius tituli ē psō. dō sup octauā: id est apt⁹ decantari i instrumēto tali. Ad victoriā in oꝛganis. i. in cātibus: eo mō q̄ cantoꝛes conabant in canticis vni⁹ chozus alius supare: sicut supra expositū est i titulo. psō. xiij. ⁊ sic oꝛganis nō est hic nomē instrumēti ꝟ cant⁹. Et ꝓpter ꝟ Hiero. i trāslatiōe iuxta hebꝛaicū. ꝓ oꝛganis trāstulit hic in psō. d. Victoꝛi in psalmis psō. dauid sup octauā: ⁊ ptz expositio ex bis dictis ⁊ in titulo psalmi quarti. Et silr ptz expositio tituli q̄ cōiter ponit in bibliis q̄ talis ē. Jn finē psō. dauid ꝓ octaua: qz ꝓ finē hic intelligit vltimū de potentia in conatu cātoꝛ: sicut dictū fuit supra titulo q̄rti psalmi. Jgit ex ꝓdict⁹ apparet q̄ dō auctoꝛ fuerit huius psō. ꝟ materia psō. seu ō quo fecerit nō apparet. ꝓt q̄d varie ⁊ multipliciter exponit apud hebꝛeos ⁊ latinos: ⁊ ꝓpter bꝛeuitatē sectādā vnā expositionē accipio q̄ mihi videt ꝛe rōnabilius applicari. s. q̄ dō fecerit istū psō. petēs misericoꝛdiā sup offensam diuinā: qua iactāter ⁊ cōtra lege iussit ꝓlm numerari abq; datiōe argenti q̄ in tali nūeratione ꝓcipit dari Exo. xxx. ꝓpter q̄d ꝓpheta de mā dato dñi dixit ei: Trium tibi dat optio ⁊c. vt bꝛ. ij. Reg. xxiij. Et: ibidē subdit. Dixit aūt dō ad gad: Coaꝛtoꝛ vndiq; nimis ⁊c. qz videbat sequi penā hoꝛribilē sup se ⁊ ꝓlm occasione sui. Et sm ꝟ iste psō. in duas paꝛtes diuidit. qz primo ponit ipius dauid mirabiliter afflicti deuota petitio. secdo ipius dei exaudītio. ibi: Discedite a me. Circa ꝓmū dauid ꝓmo implozat diuinā misericoꝛdiā. secdo ad ipam obtinēdā allegat suā pnīaz. ibi: Laboꝛaui. Circa ꝓmū dicit sic: Dñe ⁊c. i. ne punias me sm riꝛgoꝛē iusticie tue: sed mag⁹ sm dulcoꝛē tue misericoꝛdie tue: ⁊ dicit in furoꝛe tuo alludēdo ei q̄ scribit. ij. Reg. xxiij. de populi nūeratione. Et addidit furoꝛ dñi irasci ꝛ israel: cōmouitq; dō dicēte ad ioab: Uade nūera israel ⁊ iudā. b Miserere mei dñe ⁊c. Ex visiōe em angeli ꝓtulit ꝓlm ꝓ nūeratione ꝓdicta dō fuit ita territ⁹ q̄ de cetero fuit quasi languid⁹ intātū q̄ nō caleficiebat vestib⁹: vt bꝛ. iij. Reg. j. Et hui⁹ languide frigiditat⁹ vna cā fuit iste terꝛoꝛ: vt dicūt doctoꝛes: sicut exposui. iij. Reg. j. c Et anima mea ⁊c. vides em angelū cedētē ꝓlm occasione sui ita fuit turbat⁹ q̄ dixit ad dñm: Ego sum q̄ pecaui: ego sū qui iniq̄ egi: isti qui oues sunt q̄d fecerūt? vertaꝫ obsecro ira tua cōtra me: ⁊ cōtra domū patris mei: vt bꝛ. ij. Reg. vi. d Sed tu dñe vsq; quo? subintelligit sustinebis populi ꝓcussionē ⁊ meā afflictionē. Et est modus loquēdi decurtatus: sicut bō anxiat⁹ ⁊ territus nō ꝓfert intentionē suā cōplete sed truncate.

e Cōuertere. de rigoꝛe iusticie ad dulcoꝛē misericoꝛdie. f Et eripe animā meā. de isto timoꝛe ⁊ afflictione. g Saluū me fac ꝓpter misericoꝛdiā tuā: nō ꝓpter iusticiam meā cū iniq̄ egerim. Et ad allegationē diuine misecoīe: subdit ꝓ modū causē. h Qm nō ē in moꝛte. i. post moꝛtē. i Qui me. sit tui. memoꝛia fruct⁹a: q̄tū ad eos q̄ decedunt in pctō moꝛtali. iō subdit: k In inferno aūt quis cōfitebit tibi. s. cōfessione laudis diuine: q̄si diceret nullus eo ꝓ inferno nulla est redēptio. timebat em dō ne magna ꝓs populi q̄ moꝛiebat subito i illa pestilētia triū dieꝝ decederet in pctō moꝛtali: ⁊ sic damnaret: qō erat ei valde lugubꝛe: sicut ⁊ moꝛs filij sui absalō: q̄tuis ipm ꝓsequeret eo ꝓ ꝓbabiliter credebat ipm in peccato moꝛtali decessisse: sicut dictū fuit ij. Reg. xviij. l Laboꝛaui. Hic cōsequēter dauid ꝓ impetratione diuine misericoꝛdie allegat pniam suā de pctō cōmisso dicēs: Laboꝛaui in gemitu meo: ꝓ anxietate coꝛdis nō potēs cōtinere a gemitu etiā coꝛdis hoīb⁹: ⁊ ō die in diē qō ē duꝛū ⁊ laboꝛiosū maiestati regie. m Lauabo p singulas nocꝛtes ⁊c. qz de nocte in secreto cubiculi magis eꝛūpebat i signis pnie ꝓ fluuium lacꝛymaꝝ: ꝓpter pctā cōmissum. n Turbat⁹ est a furoꝛe oculus me⁹. i. a doloꝛe coꝛdis. vñ in hebꝛeo ⁊ in trasiatione Hiero. iuxta hebꝛe. ꝓ furoꝛe habeī amaritudine: ex qua ꝓfluebāt lacꝛyme in tāta abūdātia q̄ visus acies caligabat. o Jnueteraui. i. ad interitū coꝛpis ⁊ aīe ꝓpinqui sm illud Heb. viij. Qd̄ antiquat ⁊ senescit ꝓpe interitū est.

o 2 Inter

Universidad de Navarra Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

a Inimicos. Aug^9. Id est vicia vel malos hoies qui vere sūt inimici ad deū se cōuertentiū a quibus separat ois bonus: nō loco sed aīo: qr vo nō est inanis tātus labor penitentie exauditū se significans subdit: discedite.

Matt.7.d Luc.11.f. b Dñs. Ter domin^9 qr trinitatē affuisse pcibus ostendit. Incepit a lachrymis exauditus exultat.

c Exaudi domi. Cas. Dat exēplū fideliter orātes audiri.

d Erubescāt Cas. Quasi in cōclusione: iā liber a peccat exultās p inimicis vt cōuertant orat vt sicut ipse habeant veniam.

Aug^9. Erubescant. Hoc nō hic: vbi potius irrident eos qui omia relinquūt: et i firmos erubescere faciunt: sed in iudicio.

e In finem psalm^9 Aug^9. Chusi qui trāsiuit in partem absalon: sed historia velamē sumpsit mysteriorū. Chusi silentiū. Gemini dexter. Achitophel fratris ruina. i. inde scel^9 q dnm tradidit. Cōtra hos dolos dns dimicauit silētio. i. alto secreto: quo cecitas i isrl facta est: vt cū plenitudo gētiū intret: tot^9 isrl saluus f. de quo apostolus exclamat admirans nō expones.
Ro.11.d O altitudo diuitiarū sa. et sci. d.
Hoc silētio dns passiōis occultās sacramētū ruinā fratris. i. scelus inde conuertit i misericordiā. et qd ille ad perniciē vni^9 hoīs fecit: iste ad salutē oīm flexit. Cātat ergo hūc psalmū dño fidelis: cui facta sūt verba chusi id est manifestatio hui^9 silentij: quod dexter et fauēs de^9 operat^9 est ei. Nō em erat eis abscondendū pro quib^9 gestum est. Aug. Potest hic psalmus in psona christi intelligi si qua humiliter dicta sunt: ad infirmitatē nostrā referant quā gestauit. Primo petit ex omnibus tribulationibus liberari.

Psalmus. VII

D Omine deus me^9 in te etc. Cas. Iste est primus ps. eorum in qbus p act^9 dauid futura mysteria dñi significat. Mysteriū incarnationis silētium fuit in iudeis. Ut dauid a filio: ita christus a populo quem nutrierat persecutionem sustinuit.

Libera

a Aug^9. vel pphetis est: qr ira in iudicio: vel nūcubi grana a paleis nuda et si inter eas.

a inter oēs inimicos meos. Discē a b
dite a me oēs q opamini iniqui
b tatē: quoniā exaudiuit domin^9 c
a cōpunctionē p cōmissis. b remittēdo. Aug^9. Repetitio crebra ex affectu: qr gaudenti nō sufficit semel dicere q gaudet.
c vocem fletus mei. Exaudiuit do d
a p deponendis peccatis.
min^9 deprecationē meā: domin^9
a p impetrandis virtutibus. b Quasi oblatione. ergo iā. c de actib^9 qr mali.
d orationē meā suscēpit. Erubescāt e
a timore iudicij.
et cōturbent vehemēter omnes
a Aug^9. illis cōuersio ad cōfusionē q noluerūt habere ad salutē. b Cas. Ne eant quo tēdebāt et nō differat: sed erubescāt. v.v vel post cōuersionē ex recordatione: qd est custodia virtutis.
inimici mei: cōuertant et erube f g
Et hec omnia.
scant valde velociter.
a christum. b dirigens nos. c fidelis cui facta est mysterij reuelatio.
e In finēm psalmus dauid quē
a Ad honorē. b manifestatione alti silentij quo xps occultauit iudeis mysteriū passionis.
cantauit domino proverbis chu
a id est dextre: qr cōsuluit saluti dauid necessaria pditione: vel qr illud silentiū deus dexter. i. fauēs et ppitius huic fideli aperuit.
D si filij gemini.
p potētiā.
f Omine Ps. VII b

a Inter oēs inimicos meos. s. sathan et satellites suos q me puocauerūt ad peccatū numerationis ppli: scdm q hr. j. Paral. xxj. Cōsurrexit aūt sathan ɔtra isrl et incitauit dauid vt nūeraret isrl. b Discedite a me oēs q opamini iniquitatē. Hec est scda ps principalis hui^9 psalmi: i qua ponit diuina exauditio de qua certificat^9 fuit dauid p verbū gad pphete dicētis sibi de mādato dñi q edificaret altare in area ornan iebusei et sibi sacrificaret: de^9 aūt nō pcipit sibi offerri sacrificium ab hoīe nisi placat^9 erga eū. Scdo hoc intellexit p descēsū ignis de celo sup holocaustū suū: vt hr. j. Paral. xxj. q descēsus signū est diuine placatiōis et acceptatiōis: sicut dictū fuit Gen. iiij. de oblatione abel. et. iij. Reg. xviij. de oblatiōe helie. Nō est aūt verisimile q dauid tantū bnficiū transierit sine speciali grarū actione nec inuenit ali^9 ps. dauid ad hoc applicat^9: ppter hoc dixi in principio hui^9 psalmi q ad istā sniam rōnabiliter applicat. dicit igit dauid: Discedite a me oēs qui etc. id ē tu sathan et satellites tui q me cōcitastis ad numerationē ppli. c Qm exaudiuit dns etc. sicut em demones ingerūt se peccatorib^9 vt faciāt eos ruere de peccato in peccatū: sic refugiūt quādo vidēt peccatorē a deo exauditū et liberatū: qr cū supbissimi sint abhorrēt ab hoībus deuinci. d Exaudiuit dns depcationē meā etc. replicatio ē eiusdē sentētie ad ostendendū maiorē gratitudinē diuine gratie sibi facte. e Erubescāt et ɔturbent etc. reuertit ad exprimēdū et erubescētiā et turbationē demonū qn vidēt peccatorē resurgere et deuz sibi placatū ppter cām dictā. f Cōuertant: nō cōuersione penitentie q nō cadit in demonib^9: sed cōuersione erubescētie retrocedēdo a me a deo exaudito fm multitudinē sue misericordie. iō subdit: g Et erubescāt valde velociter. qr diuina gratia in instāti infundit: et p hoc diabolica instātia cōfusa cito repellit. Iste aūt ps. pōt exponi moraliter de quolibet peccatore veraciter penitēte: et implorāte diuinā misericordiā pro sua liberatione a culpa cōmissa et pena incursa: et post longaz et deuotā oratione pbabiliter se estimat a dño exauditū p dona sibi diuinit^9 internā cōsolationē: ppter q iste ps. inter septē psalmos penitētiales ē prim^9: s hāc expositionē nō intendo psequi: tū qr de facili ad h pōt lra applicari: tū qr doctores nostri hāc expositionē et cōsimiles nō solū sufficienter: sed etiā sufficiētissime tractauerūt et i script^9 multiplicit reliqrūt.

Moraliter. Domine ne in furore tuo Ps. VI etc. Psalmū istum fecit dauid penitēs de numeratione populi ad iactantiā regni sui. ij. Regū. xxiiij. Licet aūt exponi possit moraliter de quocūq peccatore penitēte: tñ magis pprie d peccatore q se iactādo recolit bona sua: sicut ille phariseus q dicebat Luc. xviij. Gratias tibi ago dñe qr nō sum sicut ceteri hoīm: raptores: adulteri etc. Et sequit. Ieiuno bis in sabbato: decimas do oīm q possideo. Et ex tali iactātia incurrit afflictionē corpis vel aīe: et sic penitēs clamat ad dnm dicēs. [Dñe ne in furore tuo arguas me etc.] i. in finali iudicio quādo ɔtra peccatores apparebis irat^9 qui mod) es māsuetus. [Miserere mei dñe qm infirmus sum.] id est pnus ad peccandū ex corruptione primoz parētū Gen. viij. Sensus et cogitatio humani cordis pna sunt ad malū ab adolescētia sua. [Et aīa mea turbata est valde.] de peccatorū cōmissione. [Sed tu dñe vsququo.] subintelligit differes eā sanare. ideo subdit: [Cōuertere dñe.] nunc in psenti. [Et eripe animā meā.] de terrore iudicij futuri. [Saluū me fac ppter misericordiā tuā.] quaz allego et nō meā iusticiā. [Quoniā nō est in morte.] id est post mortem. [Qui memor sit tui.] penitentia fructuosa. [Laboraui i gemitu meo.] iā d pterito. [Lauabo p singulas noctes lectū meū etc. de futuro. nā ad habēdū remissionē requirit penitentie cōtinuatio: sicut de beato Petro legit q singulis noctibus surgebat hora qua christum negauerat et flebat ita q facies ei^9 videbat adusta ex fluxu lachrymarū. [Turbatus est a furore oculus meus.] id est p dolore cordis et lachrymis obscuratus ē visus me^9. et subdit causā. [Inueteraui.] corruptiōe peccati. [Inter oēs inimicos meos.] id ē demones ad malū me puocātes. [Sed quoniā vera penitētia certā spem habet de remissione peccatorū subdit: [Discedite a me oēs q opamini iniquitatē.] i. vos demones q estis in malo obstinati. [Qm exaudiuit dns vocē flet^9 mei etc. hec sunt verba penitētis qn sentit cōiecturaliter diuinā cōsolationē. [Erubescāt et cōturbent etc. sicut em demones gaudent et gloriant d peccatoris deiectione: ita turbant et erubescūt de ei^9 reuelatione. [Cōuertant et erubescāt.] qr cū sint supbissimi videntes se superatos nolunt ibi diutius cōmorari. vnde Matth. iiij. d christo scribit Et reliquit eū diabolus tanq in temptatione victus. Ps. VII

b D Omine deus meus in te speraui etc. Huic ps. pponit talis titulus in hebreo. Ignorātia dauid quā cecinit dño sup verba chus filij gemini. Ad cui^9 intellectū sciēdū q chus hic accipit p chusi: qd est nomē ppriū et appellatiuum. Et fm hoc est hic duplex expositio hui^9 tituli et ps. Prima est put chusi est nomen ppriū cuiusdā hoīs qui fuit amicus ipsius dauid: vt habet. ij. Reg. xv. qui ad instantiā dauid iunxit se ficte cū absalon vt impediret cōsiliū achitophel: et significaret ipsi dauid ea q tractarent cōtra eū in consilio absalon: qd fecit. ij. Reg. xvij. et ideo quādo dauid audiuit q achitophel dederat cōsiliū q ipse cū. xij. milibus bellatorū psequeretur dauid in campestribus anteq posset ingredi aliqd fortalitiuz: et ad suggestionem chusi in angustia positus disponeret se ad trāseūdū iordanē vt esset in loco tutiori: ne

forte fieret

a Libera. Aug^9. Quasi supato omni bello vitiorū iā pfecto nihil restat nisi inuidus diabolus. b Rapiat. redimat. Cas. Propria verba: dñi est liberare: leonis rapere. Ordo pri^9 psequentes ponit inde leonē. Expiat^9 eī ab oībus spiritualib^9 nequicijs a diabolo liberat. c Dñe si feci istud Cas. Ad lrām de dauid et absalon. Si feci istud. i. si hoc malū mihi p pteritā culpā cōtigit. Uel si modo est iniqtas in manibus id ē opib^9 meis. Uel si reddidi re. mi. mala. etc. qd dicitur equitas apud homines: merito et si nō videat homi
De pe. di. 2 ✚ opponit nibus: decidam superat^9 ab inimicis meis inanis a fructu māsuetudinis.
Aug^9. Si feci istud vel vniuersale peccatū qd sine nomine dixit qd est supbia q est radix omnium malorū. Uel qd seqtur: si est iniquitas qd de omni peccato accipit. d Si reddidi. Aug. Id est. si te nō sum imitatus i illo silētio: id est patia q p me opatus es.

e Decidam merito ab inimicis etc. Aug. Nō iureiurādo h sibi ipcat: sed dicit qd cōtingit se vindicātib^9. pphetā q ñ iurat p execrationē: qd ē grauissimū iurisiurādi gen^9. Aug^9. Inanis fact^9 vana et supba leticia: q qn vinci nō potuit. Salomō: Melior ē q vincit irā q qui capit ciuitatē. f Cōculcet etc. Aug^9. Anima peccatoris: de quo: Terra es: et in terrā reuerteris: cib^9 serpētis ē cui in maledictiōe dictū est: terrā māducabis. i. diaboli: qr terra. i. terrena est. Et ideo hic ait: Cōculcet in terra vi. m. i. in terrā redactā sibi incorporet: et ibi sit despicabilis. g Gloriā meā. Aug^9. Que debet esse in cōsciētia vbi deus videt. Et solida i dño: vt qui gloriatur in domino glorieт: deducat in puluerem: id est in superbiā et iactātiam: vt scz velim gloriari apud homines. h Puluerē deducat. Puluis. q. p. Aug^9. Superborū iactātia. vult ergo vt gloria sua sit solida intus vbi deus videt. Est em puluis si apud homines gloriatur: ecce q cauenda superbia.
i Exurge domine. Petit vt gloria resurrectionis christi subueniat.

In ira

a p'creationem. b volūtate. c nō is me. p retendit meritum.
deus me^9 in te sperāui: saluū me a b c d
a Spūalib^9 nequicijs vitijs et peccatis.
fac ex omnibus psequētibus me
a a diabolo et angelis ei^9. a leone. b aliquādo. c de corpe nō curat si carne affligat.
a b et liberā me. Nequādo rāpiat vt e f
a id est diabolus q in illis vitijs et peccatis ipugnat: vnde vt leo rugiēs circuit. b cui semp insidiat. c si tu ñ redimus ille rapit. d nisi xps
leo animā meā: dūm nō ē qui rē g h
a nisi qui redimit. dando vitā eternā b qr sine innocentia neminē videt posse saluari dicit: item pretendit meritum.
c dimat neq qui saluū faciat. Dō i
a Aug^9. hic patet psectū loqui cui solius diaboli insidie cauende sunt. s. f.
mine deus meus si fēci istud: si ē k l
mala. f.
d iniquitas in manibus meis. Si m
Aug^9. hoc nō pōt dicere nisi psectus sciēs xpm hoc fecisse. Aug^9. maior patia si nō reddidi his qui p bonis reddiderūt mala. a p bonis.
reddidi retribuentibus mihi mā
a Aug. q se vindicat occulte a diabolo superat
e la: decidam merito ab inimicis n
a impugnādo. i. suggerēdo. etiam. b singularis. diabolus.
meis ianis. Pērsequat inimicus o
a cui hoies nō habēt quid faciāt. b decipiēdo p cōsensū. c id ē occultādo vitā meā: tra faciat. s. cibū sibi: qr nō est tm leo sed et serpēs: et ibi sit despicabilis.
f animā meā et cōprehēdat: et cōcul p q
a hominē ad imaginē dei factum.
g cet in terra vitā meā: et glōriā me r
a ad nihilū redigat. b si hoc feci: hoc mihi cōtingat: sed qr nō merui. Aug^9. Appare p carnē: dormit em cū in secretis suis late incognit^9.
h am in puluerē deducat. Exurge s t

forte fieret ɔsiliū achitophel ɔ eu: fecit hūc ps. petēs a dño ab illo periculo liberari. Et ad hāc sniam satis ɔcordat lra ps. sed lra tituli videt discordare. cū dicit: Ignorantia dauid quā cecinit etc. qr fm oēs expositores ignorātia accipit hic p peccato ignorātie qd cōmittit ex ignorātia crassa que nō excusat a toto: psecutio aūt quā sustinuit dauid ab absalon et achitophel ei^9 ɔsiliario fuit ei inflicta ppter adulteriū cōmissum cū bethsabee et homicidiū vrie: fm q pdixit ei nathan ppheta. ij. Reg. xij. Hec dicit dns: Ecce ego suscitabo sup te malū de domo tua etc. Dicta vero peccata nō fuerunt cōmissa p ignorātiā sed ex certa sciētia: vt ptz. ij. Reg. xj. Itē qr chusi pdict^9 nō videt fuisse de stirpe gemini: tū qr vocat arachites. ij. Reg. xv. tū qr nō est verisimile q dauid fecisset sibi amicū familiarē et cōsiliariū hoiem de stirpe gemini de q fuerat saul ei^9 psecutor. Et iō est alia expositio quā sequitur Ra. Sa. et ionathan fili^9 oziel in translatione chaldaica. q chus siue chusi ē hic nomē appellatiuū et significat ethiopē: et hoc idē sentit Hiero. q in trāslatiōe sua iuxta hebreū huic ps. pmittit talē titulū. Pro ignoratione dauid q cecinit domino sup verba ethiopis filij gemini. Et vocat hic ethiops ipse saul: eo q fuit denigrat^9 in fama et morib^9 p iniqua psecutione dauid: et horrēda occisione sacerdotū nobe i odiū dauid: vt hr. j. Reg. xxij. cui^9 occisionis dauid fuit culpabilis per ignorātiā crassam: eo q psente doech idumeo petiuit panes et gladiū ab achimelech sacerdote: vñ qn abiathar filius achimelech fugit ad dauid nūciādo ei mortē pris sui et aliorū sacerdotū: vt hr. j. Reg. xxij. dauid culpā suā recognoscens dixit ad abithar: Ego sum re^9 oīm aiarū pris tui: et cām hui^9 assignās dixit: Sciebā em. i. scire poterā et debebā in illa die q cū ibi esset doech idume^9 pculdubio annūciaret sauli. et iō dauid fecit hūc ps. orādo dnm vt remitteret sibi dictū ignorantie peccatū: ita q ppter hoc nō traderet in manus saulis et aliorū ipm psequētiū: et fm hoc sensus cōis hui^9 tituli est. Ignorantia dauid. i. culpa ignorātie dauid pdicta: quā cecinit dño. i. ppter quā remittendā cecinit dño hunc ps. sup verba ethiopis. i. ppter verba saulis denigrati in fama et morib^9. Filij gemini: qr saul fuit de stirpe gemini: vt hr. j. Reg. ix. Per verba aūt ista saulis intelligit pceptū eius quo pcepit doech idumeo interficere sacerdotes dñi: et ciuitatē eorū pcutere in ore gladij: viros et mulieres: paruulos et lactātes: vt hr. j. Reg. xxij. Ad istū aūt intellectū vadit titulus Hiero. in translatione iuxta hebre. et patet ex dictis. Aliū etiā ps. fecit dauid cōtra maliciā ipius doech: vt videbit. j. Dñe deus me^9 etc. Igit fm sniam pdictā quā tenent hebrei et Hiero. idem videt sentire ex titulo ps. Psalmus iste in duas partes diuidit: qr primo dauid petit suā liberationē. ibi: Dñe deus. scdo ad hoc allegat multiplicē rōnem. ibi: Dñe deus meus. Circa primū dicit sic: Dñe. p oīm generalē gubernationē. a Deus p creationem. b Deus. p specialē cultū et deuotionē. c In te speraui. scz de tua pietate cōfidēs plus q d mea equitate. d Saluū me fac etc. a saule et suis cōplicib^9 me psequētib^9 ptegendo. e Et libera me. ab ipsis assecurando. f Nequādo rapiat. vt leo crudelissimus. g Animā meā. p occisionē a corpore separando. h Dū nō est etc. exhorrēda em occisione sacerdotū ppter dauid: ipse sciebat q si caderet in manu saulis nullo pcio posset redimi nec p humanā potētiā saluari eo q saul tenebat potētiā regni. i Dñe deus. Hic cōsequēter dauid p sua liberatione allegat triplicē rōnem. prima accipit ex sua innocētia. secūda ex diuina iusticia. ibi: Exurge dñe. tertia ex psequentium nequicia. ibi: Cōsumet nequicia peccatorū. Circa primū dauid allegat suā innocentiā imprecādo sibi malū si in ipso sit cōtrariū d. Domine deus me^9. exponat sicut prius. k Si feci istud. de pterito. s. q quesierim mortē saulis put sibi ab eo et detractoribus imponebat. vnde dixit ei dauid. j. Regū. xxiiij. Quare audis verba hoīm loquētiū: dauid querit malum aduersū te etc. l Si est iniqtas etc. querens facere de futuro qd mihi imponit: vt dictū est. m Si reddidi etc. hoc est si psequētibus me reddidi malū pro malo: qd ptz ex hoc q saul psequendo dauid bis cecidit in manus ei^9 ita q potuit eū occidere: vt habet. j. Reg. xxiiij. et. xxvj. et tamē dauid ei pepercit. n Decidā etc. inanis. i. sine virtute. ita q nō possim me ab eis aliqualiter defendere: et fm hanc lrām dauid imprecat sibi malū pene nisi fuerit innocens a pdictis In hebreo aūt et in translatione Hiero. iuxta hebre. sic habet: Si reddidi retribuentib^9 mihi malū: et dimisi hostes meos vacuos: spoliādo saulē et hoies suos bonis suis: imo hastā saulis et cyphuz aque q acceperat in tētorio saulis in certū signū q poterat eū occidere restituit. vt hr. j. Reg. xxvj. et fm istā lrām q verior videt in fine hui^9 versus: Si reddidi etc. dauid nō impcat sibi malū sed allegat innocētiā suā: sed in principio versus sequētis incipit hoc imprecari d. o Persequat etc. i. meipsum nisi fuerim innocēs a pdictis. p Et cōphendat. ita q nō possum effugere. q Et cōculcet etc. me occidēdo ita q cadauer meū cōculcet ab hoīb^9 et bestijs. r Et gloriā meā. i. gloriā regni isrl mihi a deo pmissam p samuelem. s In puluerem deducat. p cadaueris mei incineratione. t Exurge dñe. Hic cōsequenter allegat rationē sue liberationis ex parte diuine iusticie, dicēs: Exurge domine in ira tua. i. in effectu iusticie tue p vindictā.

Universidad de ... Biblioteca

a In ira tua. Perfectus ei iste nō p̄cat hic aduersus hoīes: sȝ ad/uersus diabolū vt possessionē ei⁹ amittat: peccatores scȝ ⁊ impios q̄ sunt eius possessio. Et q̄ ablatio hominis q̄ pena ē diabolo. dr̄ ira dei ꝯtra eū vel p̄cat hic xp̄i resurrectionē sicut in p̄cedenti ei⁹ incar nationē: vt o dn̄e deus me⁹ ⁊c. b In finib⁹. Mūdus vel infern⁹ sunt fines diaboli. c Exurge dn̄e. de⁹. Supbus diabolus q̄ p̄ iniquitatē vincit. subdit: Vel exurge. i. toto orbe notus effi cere resurgēdo: ī p̄cepto: vt p̄ceptū humili tatis facias iplere: ⁊ h̄ inde sequit: q̄ syna/goga de diuersis populis vel spāliter iude/is. Circū. te. amādo vel ꝑsequendo: ꝓpter hāc. i. amātē regredere. i. fac scire eos oīpo tētiā tuā: q̄ descēdisti vt te viderēt: vel ꝓp̄ hāc id est ꝑsequētē: in qua locū nō īuenis: regredere. i. in altū subtrahe te q̄ te ꝑsequū tur. d Synagoga. Aug⁹. Cōgregatio po puli. s. qui vel humilē cōtēnētes circūdede/rūt: vt ꝑsequētes. vel amādo vt credentes. Regredere resurgendo: ascēdendo ꝓpter sy nagogā crediturā vt mittas spm̄ de alto q̄ fit ꝯgregatio: vel ꝓpter hāc. i. ꝑsequētē syna gogā: in altū regredere: te illi subtrahēdo: q̄ locū nō habes in malis: subtrahe te illis vel exurge ī ira. i. exerce irā tuā ꝯ inimicos .s. iudeos dicit ecclesia: deinde q̄si expone/do subdit: exaltare ī finib⁹. i. altus efficere vt te nō intelligāt q̄d est silentiū tituli vt sic te crucifigāt: Et exurge ī p̄cepto. i. cū appa res humilis altus esto. Ipse em̄ humilitate exaltat⁹ est. i. nō est intellect⁹: ⁊ p̄ hoc q̄ nō ī telligunt te iudei q̄ crucifigūt: credēt inter gētes. Et ita syna. pplo: cir. te. plenitudo. s. gētiū: credēdo. ⁊ ꝓpter hāc synagogā gētiū ī altuȝ regredere. i. rursus desine ītelligi: q̄ ⁊ ista te offēsura ē: vn̄ putas cū venit. f. h. i. f. i. t̄ra. Refrigescet em̄ charitas multorū ⁊ dn̄s in altum regrediet: vt a pauc. sincera fides teneat. Sȝ quō libet hic loc⁹ exponat cōuenieter. seq̄t dn̄s iudicat populos post ascēsionem ī celū: q̄ regressio accipit: q̄ in/de vētur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos. vł cū peccātes christianos deserit intelligētia veritatis: q̄ iterū regressio dr̄. Scd̄m aliam sn̄iam: venit christianos iudicare q̄d iudici um nō timēs ꝑfectus audet orare. Iudica me: dn̄s iudicat: de iudicio egressi. i. xp̄i. e Innocentiā. Aug⁹. Quia nō reddidi re tribuentib⁹ m. f Sup me. Aug⁹. Iusti/cia ⁊ innocentia sunt sup me: q̄ nō a me sed a deo. g Corda. Aug⁹. Quid quisq̄ co gitet. h Renes. Quid queq̄ delectet: q̄ finis cure ⁊ delectationis est delectatio: ad quā nitit ꝑuenire. Opa nostra in dictis ⁊ ī factis possunt videre hoīes: sed quo aīo fi/ant: ⁊ quo ꝑuenire cupiāt: solus videt deus qui cū videt cor esse in celo: ⁊ nō delectari in carne: sed in dn̄o. i. cū bone sunt cogitatio/nes: ⁊ earū fines: dirigit iustū: ⁊ nō solū di/rigit. sed adiuuat iustū. vnde subdit:

De pe. di. i. c. nunquid in fi. glose extra ne se/de va. c. in p̄nci.

a Cas. i. vindicta contra diabolum.

a b domine in irā tua: ⁊ exaltare in a

a id est in possessione: vt ibi honoreris a conuer sis. b diaboli ⁊ angelorum eius. c Aug⁹. q̄ humilitatē p̄cipis prior eā iple. humilis appa re: vt a te discāt alij supbiā vincere.

c finibus inimicor̄ meor̄. Et exūr b

ge dn̄e deus meus in p̄cepto q̄d

a congregatio.

d mandasti: ⁊ synagoga pplor̄ cir/ c

a quidā amādo: q̄dā ꝑsequēdo. b vt diligēs exerceat odiens ampli⁹ excruciet. Celum.

cūdabit te. Et ꝓpter hāc in altuȝ d

regredere: dominus iudicat po/ e

a penitēs supra aiebat: saluū me fac ꝓpter mi sericordiam tuā: qua vocat ad pniam: iā vocatus q̄ p̄cepta seruauit scd̄m iusticiā petit iudicari.

pulos. Iudica me domine secun f

a in bonis faciēdis. b q̄ sine malis sum q̄ nō reddidi re. mi. ma.

e dū iusticiā meā: ⁊ secūdum innō/

a supra quā dign⁹ sum. b etiā. qui ī sordi/bus ē. s. a. vt iā tandē veniat iustū iudiciū.

f centiā meām sup me. Cōsumet g

a ex eo. vt iustus iustificet adhuc.

nequicia peccatorū: ⁊ diriges iū h i

a in occulto vbi nullus videt nisi ipse qui ꝑspi/cit corda. cogitatiōes. b delectationes.

g h stū scrutans corda ⁊ renēs deus: k l

a q̄ iam iusto tribuit: ⁊ est quasi medicina que seruat salutē: altera lest que facit.

i Iūstum adiutoriū meū a domi/ m

a nō ait et renibus: q̄ vbi cor: ibi et delectatio cū eterna cogitant.

no: qui saluos facit rectos cōrde.

a sed o iniqui quorū nequicia cōsumat: cōuerti/mini. quia. b secūdū merita. c cui nemo resistet et si modo patiēs.

k Deūs iudex iūstus fōrtis ⁊ pati/ n o p

a nō sed expectat ad pniam: vnde post graui⁹ punit.

l ens: nūnquid irascitur per singu q

a Q. d. iusti saluabunt: sed o vos peccatores. b Aug. gladi⁹. xp̄s q̄ primo aductu vagina hu militatis tect⁹. scd̄o coruscabit lumē suis: terror impijs.

m los dies. Nisi cōuersi fuerit glā r s

a Aug⁹. scripturā. vbi p̄ cordā noui testa. duri/tia veteris flectit et domatur.

n dium suū vibrabit: ārcū suū tetē/ t

a Et exaltare ⁊c. tuā iusticiā ostēdendo. b Et ex/urge dn̄e de⁹ me⁹ ⁊c. i. sicut tu mandasti iudicib⁹ facere vindictā de malis: ita facias tu vindictā de meis ꝑsecu/torib⁹: q̄ nō habeo iudicē in terra ad quē possū recurre re: eo q̄ me ꝑsequit rex terre. c Et synagoga ⁊c. Hic incipit versus: ⁊ est sensus: cō/gregatio pplōr circūdabit te scȝ circa tēplū: ī quo ē habita/tio tua orādo ꝓ vindicta iusti cie fiēda ꝯtra gētiles eos ꝑse/quētes. iō subdit: d Et ꝓp̄ hanc in altū regredere. i. ꝓpter iusticiā faciēdā ⁊ ostendendā de sup̄nis ꝓcedere: dr̄ em̄ de⁹ quodāmō ꝓcedere in altū: q̄n effectū sue potētie ostēdit q̄ p̄i us nō apparebat. e Dn̄s iu/dicat pplōs. dicunt aūt hic po puli: iudeorū aduersarij: de q̄/bus fuerūt frequēter vindica/ti diuinit⁹ ꝓpter orationē eor̄ deuotā: sicut p̄tȝ in libris Re/gū ⁊ libris Iosue et Iudicū: ⁊ ideo dauid cōsil̄r petit iudica/ri nō çelo vīdicte: sed amore iu sticie. dicēs: f Iudica me do mine s̄m iusticiā meā: ⁊ p̄tȝ sen tētia ex dictis. g Cōsumet Hic ꝯhr̄ ꝓpter suā liberationē allegat ꝑsequentiū maliciā. d. Cōsumet nequicia. i. trāslatio/ne Hiero. iuxta hebre. hr̄: Con sumet: ⁊ in idem redit. i. termi/net: ⁊ in hebreo hr̄ finiat. h Peccatorū. i. saul ⁊ suorū satellitū me nequiter occidere q̄rentiū ⁊ ista nequicia fuit ter minata q̄tū ad effectū quādo dauid timēs incidere in manu saulis fugit ad terrā philistino rū: s̄m q̄ dr̄. j. Reg. xxvij. ⁊ nū ciatū ē saul q̄ fugisset dauid in geth: ⁊ nō addidit vltra vt q̄/reret desperans se posse capere eū. i Et diriges iustū. s. me seruū tuū. k Scrutās corda ⁊c. i. tu de⁹ facies p̄dicta q̄ es Scrutās corda. i. clare vidēs cogitatiōes. l Et renes. i. de/lectatiōes q̄ p̄ renes designāt: eo q̄ delectatiōes venereor̄ q̄ sūt mag. vehemētes vigēt ī re/nib⁹ viror̄: s̄m q̄ dic̄ Greg. ho mel. xxxij. Quia viris luxuria ī lūbis: sit feminis ī vmbilico: testat dn̄s q̄ de diabolo ab bea tū iob loq̄t. dicēs: Vir⁹ ei⁹ ī lū/bis ei⁹: ⁊ fortitudo illi⁹ ī vmbi lico vētris ei⁹. Videbat ei de⁹ clare cogitatiōes iniq̄s saulis

i Iustū adiutoriū. Aug⁹. Duo ei sūt officia medicine. s. morbū sa nare ⁊ sanitatē custodire. Scd̄m p̄mū dixit in alio ps̄. Infirm⁹ sum sana me dn̄e. Iuxta alterā dicit hic ꝑfect⁹. Iustū ē adiutoriū meū a dn̄o. Et illa em̄ ⁊ ista medicina saluos facit. Sed illa ex egritudine trāsfert ad salutē: hec in ipa salute cōseruat. Illa ad morbū euaden dū remediū. Hec aūt ne ad morbū recidat remediū p̄stat. Illa sana mur infirmi: hac custodimur sani. k Deus iudex. Cas. Hic metu futuri iudicij terret ⁊ spem reuersis ꝓmittit. l Nūquid Aug⁹. Alia lr̄a. Nūq̄d adducit irā p̄ singulos dies. In greco significan/tius adducit irā: q̄ nō ī ipō est ira qua punit: sed in angelis ire per quos punit: qui nō ꝓpter iusticiā qua nō gaudent sed ꝓpter mali/ciam pena humana delectant: quos p̄ singulos dies nō ꝯgregat ad vindictam sed p̄ patientiā ad penitentiā inuitat. m Gladium suū Aug⁹. Alia littera: frameā suā spē edificauit. Cas. Gladiū. s. Ma nifestā vindictā exercebit nec in p̄dictum est hoc: q̄ a. s. t. minat: ne putet remissa patientia: parauit vt mox missurus sagittā putet. n Arcū. s. Cas. A simili. Sicut em̄ qui tetēdit arcū minat. Ita p̄ sacrā scripturā minat malis ne remissa putet dei patientia. et para/

uit. q. mox

q̄rentis occidere inocētē: ⁊ delectatiōes ei⁹ malas: eo q̄ assu et⁹ malis delectabat ī eis s̄m q̄ dr̄ Prou. ij. d̄ talib⁹ Qui letāt cū male fecerint ⁊ exultāt ī reb⁹ pessimis. Et cogitatiōes dd̄ rectas ⁊ ei⁹ delectatiōes bonas: ꝓp̄ q̄d dignū erat vt a deo dirigeret ⁊ adiuuaret. iō subdit: m Iustū adiu. ⁊c. ⁊ p̄tȝ lr̄a ex dict. n De⁹ iudex iu. reddēs iustis ⁊ iniq̄s s̄m suā iusticiā ⁊ iniq̄tatē ꝑpetra/tā. o Fortis. q̄ nnll⁹ pōt impedire ei⁹ volūtatē. p Et patiēs. q̄ nō stati punit iniq̄tatē ꝑpetratā sȝ ex/pectat dās tp̄s pn̄ie. iō subdit: q Nūq̄d ⁊c. i. nūq̄d in fert vīdictā stati cū aliq̄s cōmittit ꝯ eū offensaȝ. q. d. nō: sȝ expectat tp̄s debitū dans pn̄ie locū: sȝ q̄ q̄n̄ pctōres hac dei patiā abutunt graui⁹ puniūt. iō subdit: r Ni si cōuersi fuerit. tu saul ⁊ satellites tui a malis vestris. s Gladiū suū vi. ad vos ꝑforādū: q̄d fuit īpletū ī mō te gelboe vbi saul irruit sup̄ gladiū suū: q̄ dr̄ hic glad⁹ dn̄i: ex h̄ q̄ illud factū fuit ex ordīe diuīe iusticie inq̄tū fuit penale. t Arcū suū te. ⁊c. q̄ ibidē saul fuit vulne

ratus a

uit. q. mox missurus sagittā putet: sicut q̄s ar. parat vt sagit/tā mittat. Aug⁹. Arcū. s. t. Tēperādo vet⁹ te. p̄ nouū testa mētū. Parauit: p̄ explanationē Aug⁹. Vel parauit. Parat ⁊ dispōit de⁹ nō quidē faciēdo sed errare p̄mittēdo: vt ꝓp̄ pec cata quidā malo voto legētes: male intelligant in scripturis: q̄d ē eis pena peccati: vt ⁊ quasi spine a somno excitēt bonos vt scripturis ī uigilēt: vel de bonis vtrūq̄ pōt acci/pi q̄ ijdē sūt vasa mortis ⁊ sagitte s̄m illud apl̄i. Alijs sumus odor mortis in mortē: alijs odor vite in vitā. Vn̄ veniet iudiciū d̄ quo dicit: q̄d nō pax dei ⁊ in effabile lumen de se ꝓfert. vn̄ puniant iniqui: sed ipsa pctā vertunt homini ī penā: vt q̄ fuerūt delectamē ta hoī faceiti: sint instrumēta deo pu nienti: vel vasa mor. obscura quedaȝ loca. vn̄ mors hereticis sed ardētib⁹ studio sagitte. a Ecce. Quasi. hec parauit de⁹ ī scripturis. Aug⁹. vnde videt hoī esse causa dānationis. Sed ecce. q. nō ex deo sed ex hoīe est: q̄ la/cū ape. ⁊c. b Cōcepit. Aug⁹. id est appetitū tēporaliū rerū. c Pepe/rit. effecit: emisit: ⁊ in emissa iniquita/te est lacus. i. p̄cipitiū alijs. vnde sub dit: d Lacū aperuit. Et sic est cōpa rabilis aperienti lacū: aperit em̄ cōci piendo fraudē: effodit: parturiendo instando operi fraudis: īcidit parien do fraudē. s. ꝑpetrādo. e Cōuerte tur in caput ei⁹. Caput anima. vertex ratio cui dn̄ant pctā ⁊ vtraq̄ supsunt ⁊ postea supdescēdēt cū ī penas detru dēt. f Cōfitebor. Cas. Cōclusio q̄ oīa in sūmā colligens: alacriter se di/cit confiteri.

In finē

2. Cor. 2. d

a Aug⁹. Hereticos q̄ ex scripturis venenāt ani

dit ⁊ parauit illum. Et in eo pā/ a

mas. a inde etiā sagittas iaculat. i. aplōs q̄s effecit ardētib⁹ amore dei qui omnia cōtēnentes dicūt. Quis me sepabit ab amore xp̄i. Apo/stolos. vnde sagitte po. acu.

uit vasa mortis: sagittās suas ar b

a aūt. b cū nequicia in aīo cōcepta in opere cōsūmat. nititur efficere

a dentibus effecit. Ecce pārturit in c

a Quia a diabolo p̄ suggestionem. b Aug⁹. Qui ē d̄ terrenis reb⁹ ꝓ q̄b⁹ mala machinamur: he sūt semē. vn̄ iniquitas. i. iniusticia nascit.

b c iusticiā: concēpit dolorē ⁊ pepit

a etiā. cōsentiendo suggestioni terrenarum cupiditatū. fraudē inchoauit. b instando operi fraudis.

d iniquitatē. Lācū aperuit ⁊ ēffo/ d

a Aug⁹. fraudē pariēdo prius ledit fraudator damno innocentie q̄s alius damno pecunie.

dit eū: ēt incidit in foueā quā fe/

a Aug⁹. Quia noluit euadere: sed seru⁹ esse pec cati libidine rōni dn̄ante. b Quē cōcepit. c mentem.

e cit. Cōnuertet dolor eius in cā/ e

a ratione. b quā peperit In zacharia: sedēs super talentum plumbi.

put ei⁹: ⁊ ī vērticē ipsius iniq̄tās

a Quasi impetu: ⁊ ideo grauat vt non reuolet ad requiem sanctorū. b Hec cōfessio nō est pec cator̄ sed iusticie dei: q̄ iustus iustos p̄regit: ⁊ ma los ꝓ sua malicia punit. Cōtra hāc laudē nihil va lent blasphemie impiorū qui mala excusant p̄ for tunā. vel fatū vel diabolū cui nō pōt resistivel aliā naturā q̄ nō ē ex deo. laudabo. ideo.

f eius descendet. Cōnfitebor dn̄o f

a opere. hoc ad gaudiū pertinet. sicut peni tentia ad tristiciam.

secūdū iusticiā eius: et psāllā no/

quia.

mini domini altissimi.

Nico. de lyra

ratus a sagittarijs: vt hr̄. j. Reg. vlti. quorū arcus dicunt arcus dn̄i: eo q̄ ordine sue iusticie fuit sic vulnerat⁹: ⁊ nō solū saul fuit sic mortu⁹ s̄ etiā com plices ei⁹. a Et in eo ⁊c. instrumen ta mortifera: q̄ in hebreo instrumēta cuiuslibet artis dicunt vasa: ⁊ iō ostē dēs q̄ sint ista vasa subdit: b Sagit tas ⁊c. sagitte em̄ ille quar̄ ferra igni unt añq̄ ꝓiciant graui⁹ nocēt: ꝓpter q̄d talib⁹ sagitt. aliq̄n vtūt ī bellis maxime ꝯ obsessos. Sagitte aūt philistinor̄ q̄ di cunt sagitte dei rōne p̄dicta fuerunt valde graues sauli ⁊ suis cōplicib⁹: ⁊ iō sagittis ardētib⁹ cōpant: cā aūt hui⁹ nocumēti subdit. cū dr̄: c Ecce parturit ⁊c. h̄ ē ordo p̄poster⁹: q̄ cōce/ptio p̄cedit pturitionē. saul aūt primo cōcepit dolorē ex inuidia ꝯ dd̄ dolēs q̄ plus ꝓbitas dd̄ laudaret cū cātaret ī choris: p̄ cussit saul mille ⁊ dd̄ decē milia: vt hr̄. j. Reg. xviij. parturit aūt iniusticiā q̄n dolore inuidie malescēte q̄ filiā ē dolori mulieris parturientis filiā suā dedit ipsi dd̄ vt eum faceret ruere gladio philistinor̄. ita q̄ sub simulatione amicitie q̄rebat eū interfice re: s̄m q̄ hr̄. j. Reg. xviij. Peperit aūt iniq̄tatē q̄n apte ⁊ ma/nifeste voluit eū interficere: vt hr̄. j. Reg. xix. tūc em̄ manifeste apparuit malicia sua q̄ pri⁹ latebat ī ip̄i⁹ corde: sicut ī partu ap paret fet⁹ q̄ pri⁹ latebat in vētre. d Lacū aperuit ⁊c. q̄ saul q̄siuit occisionē dd̄ p̄ philisteos: vt dictū ē: ⁊ ip̄e incidit in hoc malū: q̄ ab eis occisus fuit. iō subdit: e Cōuertetur dolor ei⁹. i. malū q̄d ex dolore inuidie ꝯcepit ꝯ me cōuertet sup̄ eū: ⁊ p̄tȝ lr̄a ex dictis. Et p̄tȝ etiā ex dictis q̄ dauid hic ꝓphetādo p̄dixit mortē saulis ⁊ modū ⁊ ei⁹ cām. f Cōfitebor dn̄o. Hic vltimo in fine ps̄. cōuertit se dauid ad laudē dei de sua libera tione a ꝑsecutione saulis s̄m ordinē diuine iusticie: ⁊ p̄tȝ lr̄a. Moralit aūt posset exponi ps̄. iste vt sit oratio cuiuslibet po siti ī afflictiōe corpali ex ꝑsecutiōe iniusta: vł ī afflictione spūali ex tēptatiōe demonū maligna: petēt. dinit⁹ liberari allegādo suā inocētiā ⁊ ꝑsecutor̄ maliciā: ⁊ ptrāseo: tū q̄ ad h̄ pōt lr̄a d̄ facili applicari s̄ȝ p̄dicta: tū q̄ sic p̄dixi itēdo īsistē sēsui lr̄ali.

Moraliter.

Dn̄e de⁹ nr̄ ī te sp̄aui ⁊c. Ps. VII Psalmū istū fecit dauid, eo q̄ fuerat occasio mortis sacerdotū nob et vt habet. j. Reg. xxij. petēs a dn̄o ne ꝓpter hoc traderet in man⁹ saulis ⁊ aliorū ꝑsequētiū ipm. Hūc igit psalmū debet dicere dn̄o q̄ p̄ incautelā suā est occasio magni mali petēs a dn̄o liberari ⁊ dicat: Dn̄e de⁹ meus in te speraui. i. in tua misericordia nō in mea iusticia. Saluū me fac ex oībus ꝑsequen/tibus me. corporaliter vel spirituali/ter. Nequādo rapiat vt leo ani/mā meā. scȝ ꝑsecutor corporal p̄ mor tem corporalē: vel spiritualis p̄ mortē spiritualē. Dū nō est qui requirat ⁊c. scȝ salutē meā p̄ter te. Domi/ne deus. Hic allegat triplex ratio ꝓ petitionis exauditione: accipit autē prima ex parte sui d. Domine de⁹ meus si feci istud. maliciose sciēs q̄ tm̄ malū sequi deberet ex mea actiōe. Job. 15. b Vel si est iniquitas in manib⁹ me is. talis q̄ vellē reddere mala bene/factorib⁹ meis. Decidam merito ab inimicis meis inanis. quasi di. iu stū eēt q̄ tarderer meis inimicis ⁊ q̄ ipsi me cōphenderēt ⁊ totaliter cōcul/carēt. Sed quoniā adhuc sum inno/cens ab istis. Exurge dn̄e ī ira tua id est in effectu vindicte tue. Et ex/altare in finib⁹ inimicorū meorū. re/pellendo inimicos a me ita q̄ retroce/dāt ad loca sua. Exurge domine. Hic ponit scd̄a rō et accipit ex parte dei q̄ p̄cepit iudicib⁹ inferiorib⁹ face/re iusticiam ⁊ sic facere debet ipam. iō dicit: Exurge dn̄e in precepto q̄d mādasti. scȝ faciendo iusticiā de ꝑse/quētib⁹ me. Et synagoga populo/rū circūdabit te. scȝ ad te laudandū de facto iusticie. Et ꝓpter hanc. scȝ iusticiā. in altū regredere. oste dēdo altitudinē tue iusticie in iniquo rū punitiōe. Dn̄s iudicat pplōs. q. d. sicut quilibet dominus tempora lis iudicat ⁊ punit suos subditos sic tu qui es dominus generalis omniū debes iudicare ⁊ punire omnes ini/quos homines vel demones. ideo cō cludit: Iudica me domine secun/dum iusticiam meā. ferendo pro me sententiam. Cōsumet ⁊c. Hic po nitur tertia ratio et accipit ex malicia persequētiū cū dicit: Consumet nequicia peccatorū. ita q̄ non habeat effectum. Et diriges iustū. saluando ipsū. Scrutans corda et renes deus. id est cogitationes inte/riores et actus exteriores. Iustum adiutoriū meū a domi no. qui cognoscit innocentiā meam. Deus iudex iustus ⁊c. nunq̄d irascitur per singulos dies. statim puniendo ma/la quasi di. nō: sed expectat penitentiam que si nō sequat au/gebit pena. ideo subdit: Nisi cōuersi fueritis gladium su um vibrabit ⁊c. id est punitionē suā parabit. Et in eo pa rauit vasa mortis. scȝ gehenne que est mors secunda: ⁊ sub/ditur causa. Ecce parturit iniusticiam ⁊c. cōcipere prece/dit parturire et parturire parere. Malus igitur ex suggestio/ne diaboli concipit voluntatem peccandi: parturit auteȝ per conatum ad implendi: parit aūt in actu peccati: ⁊ sic lacum in ferni sibi aperit et incidit. Conuertet dolor eius in caput eius. quia malum ipsius reuertitur per penā sup caput eius et innocens liberatus ad dei laudem conuertit: ⁊ sic in eius persona subditur: Confitebor domino ⁊c. In Psalmo. vij. Domine deus in te speraui.

Additio.

Titulus ipsius psalmi nō bene exponit i postilla: nec p̄ consequens recte assignat principalis materia eius. Ad quod sciendum q̄ licet hoc no/men chusi appellatiue hic sumat prout significat ethiopem s̄m translationē Hiero. ⁊ etiam ethiops in hoc loco intelliga tur ꝓ aliquo hoīe denigrato in fama et morib⁹: nō tamen de/bet intelligi de saul. Nā manifestū est q̄ tanta fuit humilitas dd̄ q̄ nūq̄ legit vocasse saul nisi noīe ꝓprio vel nomīe regio: vel xp̄m dn̄i tā in absentia q̄ȝ in p̄sentia: nō solū ī vita vt p̄tȝ ī q̄pplurimis loc. j. Reg. sȝ etiā post mortē sepe vocauit eū xp̄m

Universidad de ... Biblioteca

dñi vt pꝫ.i.ij.Reg.j.ca.Silr i ceteris titu.ps.i qb⁹ fit mentio ō saul semp vocat eū noīe ꝓprio sine aliq̄ ignominiosa appellatiōe: vt pꝫ i ps.q̄ incipit: Diligā te dñe: ⁊ i ps. Miserere mei de⁹ miserere mei: ⁊ i ps. Eripe me de inimicis meis de⁹ me⁹: ⁊ in alijs: vt infra suis locis patebit. In quoꝝ ꝓpriis titulis fit expssa mētio ō saul sub ꝓprio noīe sine tali cognoīatione. Postillatoꝛ etiā dixit ifra ps.xvj.s.illud v̄bū. Ut nō loquat os meū opa hoīm: ꝙ dd nō relaxauit os suū irreuerent ō saul loquēdo: ꝫ mag⁹ reuerent. Nō ꝗ videt rōnabiliter dictū ꝙ h singulariter noīasset eum sic vitupose. Preterea dicere ꝙ dd fuit culpabilis ꝑ ignorātiā crassam i morte sacerdotū nō videt rōnabile. Tū qꝛ ipemet postil. excusat dd ab hmōi pctō. vt.j.Regū.xxij. Tū qꝛ nullo mō dd nec aliq̄s ali⁹ bone mēt⁹ debuisset p̄sumere ꝙ saul tātā crudelitatē exercuisset i sacerdotes q̄ penit⁹ ignoꝛabāt inimicitias itrinsec⁹: q̄ erāt iter saul ⁊ dd: ⁊ cū h sciebāt illa eē v̄ba q̄ achimelech dixit sauli.s. Quis i oīb⁹ seruis tuis sic dd fidelis ⁊ gener reg⁹ ⁊ gl'iosus i doma tua: ⁊c. ꝑut i p̄dicto ca. Tū qꝛ nō legit i libris Regū nec Paral. ꝙ dd petiuisset veniā ab h pctō sic ꝯsueuit petere ab alijs ꝑ ipm cōmissis. Nec aliq̄s ꝓpha ex pte dei legit ipm arguere ō h pctō sic ō alijs. Nec etiā i h ps. fecit mētionē ō petēdo hmōi veniā. Qd aūt allegat postil. d. ꝙ dd cognouit culpā suā d. ad abiathar: Ego sū re⁹ aiarū oīm pr̄is tui ⁊c. nō valet. Tum qꝛ dicit Greg.i.c.ad ei⁹.v.di. ꝙ bonaꝝ mētiū est ibi timere culpā vbi culpa miīme repit. Tū qꝛ talia v̄ba dd itelligi debēt dicta esse ad cōsolationē ⁊ maioꝛē securitatē abiathar: vt firmit dd crederet eē sibi mag⁹ obligatū. Preterea posito ꝙ dd eēt culpabilis i occisiōe sacerdotū: ⁊ ꝙ circa h materia p̄s. versaret tū lr̄a nō videt recte appꝛopriari isti casui. Dicit ei dd i p̄ma allegatione quā ꝓ sua liberatiōe fac i h ps. Dñe de⁹ me⁹ si feci istud si ē iniq̄tas ⁊c. Sed cōstat ꝙ ꝫm postillatoꝛē ipe dd nō erat inocēs i h pctō: ꝫ poti⁹ culpabil: quō ꝗ ipcabat maledictionē si eēt culpabilis dicēs: pseq̄t inimic⁹ aiam meā ⁊c. Ex q̄b⁹ v̄bis manifeste apparet ꝙ ipe erat inimic⁹ ab h ꝙ sibi ab aduersario i h loco iponebat qd nō pōt ꝯuenire p̄dicto casui ꝓut ponit a postil. Et iō circa titulū hui⁹ p̄s. sequēdo trāslationē Hiero. tā ꝗ verā: alit videt dicēdū.s. ethiops iste ē semei fili⁹ gemini et ō cognatiōe saul: q̄ fugiēte dd ab absalō egressus ē ad maledicēdū dd ⁊ mittēdū lapides ꝯ eū dicēs: Egredere vir sāguinū ⁊ vir belial: reddidit tibi dñs vniūsū sāguinē dom⁹ saul: qm̄ iuasisti regnū ꝓ eo: vt hr̄.ij.Reg.xvj. vñ pꝫ ꝙ semei ille volebat iponere dd ꝙ fuisset culpabil i sāguine saul: eo ꝙ successisset sibi i regnū: ex q̄ dd sentit se valde afflictū. Un̄ circūstātib⁹ dicebat: Si forte respiciat dñs afflictionē meā. ꝓut i eodē.c. Et ne tāta sua iuria nequissima ipunita remaneret: dd p̄cepit salomōi tpe moꝛt⁹ sue vt interficeret semei: vt hr̄.iij.Regū.ij. vbi sic dr: Habes q̄ꝫ apud te semei filiū gemini qui maledixit mihi maledictione pessima qñ ibā ad castra ⁊c. Et seq̄t: Deducesq̄ canos ei⁹ cū sāguine ad ifernū. Huic igit historie ꝓprie reducit sensus lr̄alis tituli hui⁹ p̄s.s.sic: Pro ignorātia dd h ē ꝓ culpa q̄ iponebat dd ō moꝛte saul cui⁹ culpe nullo mō erat sibi cōsci⁹: ⁊ sic eā penit⁹ igrabat eo mō q̄ itelligit illd p̄s. xxxiiij. q̄ ignoꝛabā iterrogabāt me: qd exponit ad lr̄am: ꝓponebāt ꝯ me mala q̄rū nō erā mihi ꝯsci⁹: vt postil. exponit ibidē ifra: ⁊ seq̄t i titulo: quā cecinit dño offerēdo sibi inocētiā suā: vt ꝑ h de⁹ ꝯuerteret maledictionē semei i bñdictionē: vt.ij.Reg.c.allega. Forte respiciet dñs afflictiōeꝫ meā ⁊ reddet mihi bonū ꝓ maledictione hac hodierna. Et seq̄t i titulo sup verba ethiopis.i. semei q̄ sic erat denigrat⁹ i vita vt nō eēt dign⁹ noīe ꝓprio vocari: vñ abisai i p̄dicto ca. canē vocabat eū dicēs: q̄re maledicit canis iste dño meo regi ⁊c. vñ notāter dr in titulo sup v̄ba ethiopis nō sup facta. nā lꝫ p̄dict⁹ semei mittebat lapides ꝯ dd ⁊ ꝯ ꝫuos ei⁹: ⁊ spargebat terrā aduersus eū i magnā cōtumeliā: vt hr̄.ij.Reg.ca.supꝛadicto. dd tā̄ magnanim⁹. tū nō curabat de fact⁹ suis: ꝫ poti⁹ ō infamia quā sibi pessime imponebat: ⁊ iō sup v̄ba ethiopis cecinit dño. Et sic materia p̄ncipalis hui⁹ p̄s. supꝛadicta v̄ba illi⁹ ethiopis.s. semei fūdat: lꝫ cū ea de alijs ad eā q̄dāmō ptinētib⁹ tractet. Circa quā materiā decē fac. Primo ei dd petit suā liberationē tā ab absalō a q̄ ꝓ tūc fugiebat q̄ etiā a semei ⁊ a cōsanguinitate saul quā etiā ꝓ tūc rōnabilit timebat ex subito icursu ipsi⁹ semei. vñ dicit: Saluū me fac ex oīb⁹ ꝑsequētib⁹ me sub signo vniuersali: vt cōphēdat ꝑsecutoꝛes ex pte absalon ⁊ ex pte saul. Et qꝛ iste due ꝑsecutiōes irruerēt sup dd subito ⁊ q̄si ex in ꝓuiso. idcirco dicebat: Neq̄n rapiat vt leo aiam meā ⁊c. q.d. isti ꝑsequētes isidiose ⁊ repēte vt leo me rape sine spe redēptiōis itēdūt. Scdo allegat suā inocētiā de culpa p̄dicta sibi maliciose imposita dicēs: Dñe de⁹ me⁹ si feci istud qd mihi iponit iste ethiops.s. ꝙ ꝓcurasseꝫ moꝛtē saulis: si ē iniq̄tas i manib⁹ meis vt p̄ter illa mihi iposita aliq̄ malū ei⁹ ꝓcurassē. Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis ianis: totū istud exponat sic i postil. vsq̄ ibi i puluerē deducat. Tertio petit vīdictā ex diuia iusticia d. Exurge dñe i ira tua ⁊c. Quarto qꝛ ethiops ille.s. semei volebat p̄tēdere: ꝙ dd iuasisset regnū q̄si tyrānice vel itrusiue dicēdo qm̄ iuasisti regnū ꝓ eo: vt supꝛa allegatū ē: idcirco petit stabilitatē regni sui qd legitime habuerat. Tū ex istitutiōe diuia ꝑ samuelē. vñ dicit: Exurge dñe i p̄cepto qd mādasti: h ē i cōfirmatione regni mei qd ex p̄cepto tuo habui. Tū qꝛ regnū habuit etiā ex electiōe seu ꝯstitutione hūana cōfoꝛmādo se diuie istitutiōi. vñ dicit: ⁊ synagoga ꝑploꝝ circūdabit te: qꝛ ꝑpli ꝯgregati.s. i hebꝛon ⁊ i hierl'm sequēdo mādatū dei ipm dd receperūt i regeꝫ: vt i.ij.Regū.v. Quito petit ꝙ hmōi iusticia ꝯ adūsarios suos notabili⁹ fieret: ꝓpt hāc ifamiā sibi maliciose ipositā. vñ dr: Et ꝓpt hāc in altū regredere.i. ꝓpt hanc maledictionē mihi maliciose i tpe mee ꝑsecutiōis ipositā i altū regredere: h ē alti⁹ oñdēdo potētiā iusticie tue indicādo ꝑploꝝ aduersantiū. vñ dic: Dñs iudicat ꝑplos: ⁊ liberādo ipm dd iustū ⁊ inocētē. vñ dic: Judica me dñe ꝫ iusticiā meā: ⁊ ꝫm inocētiā meā sup me vbi iusticiā allegat q̄tū ad veꝝ ius qd hēbat i regno: vt dictū ē: inocētiā v̄o q̄tū ad ei⁹ imunitatē a pctō p̄dicto sibi false iposito. Sexto qꝛ dd post moꝛtē saul ⁊ sibi ꝓ maioꝛi pte adherētiū crediderat se iā eē liberatū ab illa ꝑsecutione: ⁊ mō videbat ex ea pte adhuc isurgere ꝯ eū tribulatiōes ⁊ cōtumelias: idcirco petebat a deo ꝙ illa ꝑsecutio neq̄ssima iā ex toto fimaret. vñ dicebat: Cōsumet.i. termiet seu finiat neq̄cia pctōꝝ.i. saul ⁊ suoꝝ satellitū q̄ sic ātea manu armata eū q̄rebat occidere: sic ⁊ mō iiuriādo seu blasphemādo ipꝫ ꝑseq̄bant: q̄ neq̄cia sic termiata de⁹ q̄ scrutās coꝛda ⁊ renes dirigeret iustū.s. ipm dd: vñ ⁊ dic: Et diriges iustū scrutās coꝛda ⁊ renes de⁹: q̄ q̄dē directio sibi debebat ex diuia iusticia ꝓpt rectitudinē coꝛdis quā habebat circa p̄dicta. vñ subdit: Justū adiutoꝛiū meū a dño q̄ saluos fac rectos coꝛde.i. adiutoꝛiū meū qd peto a dño ē instū inq̄tū ē ab eo ad quē ptinet saluare rectos coꝛde. Septio qꝛ posset q̄s q̄rere: si de⁹ ex iusticia saluauerat dd ō manu saulis ꝓpt rectitudinē coꝛdis sui ⁊ saul ꝑ oppositū cōdēnauerat rex ei⁹ malicia: quō tāto tpe de⁹ tolerauit maliciā ipi⁹ saul ꝑmittēdo afflictionē dd ab eo: Ad qd rñdit ꝙ h nō ē ex iiusticia dei nec ipotētia: qꝛ de⁹ ē iudex iust⁹ ⁊ foꝛt⁹: ꝫ h ꝓuenit ex diuia patia seu miscdia ꝑ quā nō stati punit: ꝫ dat tps pnie. vñ dicit: Foꝛt⁹ ⁊ patiēs nūq̄d irascet ꝑ singulos dies.i. nūq̄d stati punit cū aliq̄s offensaꝫ cōmittit. q.d. nō: ꝫ q̄nq̄ dissimulat petā ꝓpt pniaꝫ. vt Sap.xj. Octauo exhoꝛtat semei ⁊ alios seq̄ces saul sic siba fili⁹ bochꝛi: q̄ etiā erat gemini ⁊ ex illa pte conat⁹ ē turbare regnū dd. vt hr̄.ij.Reg.xvj. vt ꝯuerteret ab ipugnatiōe ipi⁹ dd: ne eis cōtingeret sic cōtigerat ipi saul in q̄ de⁹ exercuerat vindictā sue iusticie. vñ dicit: Nisi ꝯūsi fuerit⁹ vos.s. ꝯsāguinei seu seq̄ces saul a ꝑsecutiōe mea: Gladiū suū vibꝛabit arcū suū tetēdit ⁊c. vsq̄ ibi: Sagittas suas ardētib⁹ effecit: q̄ oīa acciderāt ipi saul tpe sui moꝛt⁹ ex oꝛdīatiōe diuine iusticie ꝓut i postil. lati⁹ declarat. q.d. dd supꝛadict⁹ adūsarijs. Cōūtimini ab ipugnatiōe mea ne vobis cōtingat iusticia diuia coopāte ea q̄ ꝯtigerūt sauli p̄decessoꝛi vr̄o.s. ea q̄ in lr̄a ptinet: q̄ dd i h p̄s. narrat nō ꝓphetādo ō futuro: ꝓut postil. dic ꝫ poti⁹ narratiue cōminādo. Nono declarat cām tāte vltionis diuie circa saul: vt oñdat ꝙ malicia saul ꝓpa fuit cā h⁹ vidicte diuie. nō aūt dd ꝓcurāte: ꝫ poti⁹ iiusticiā ab ipo saul patiēte. vñ dic: Ecce ꝑturit iiusticiā ⁊c.s. ipe saul: ⁊ exponat totū sic i postil. vsq̄ ibi. Et i v̄ticē ipi⁹ iniq̄tas ei⁹ descendet. Decio finalr ꝯūtit se ad reddēdas grāꝝ actiōes deo excusans se ab ifamia p̄dicta sibi iposita: eo ꝙ punitiōes saul ⁊ suoꝝ attribuēde sūt iusticie diuie vt dictū ē nō aūt ad culpā ipsius dauid. vñ dicit: Cōfitebor dño ꝫm iusticiā eius. ⁊c.

Replica.

In expositiōe p̄s. q̄ icipit: Dñe de⁹ me⁹ i te speraui. Bur. notat postil. ex trib⁹. Primo qꝛ postil. dic ꝙ ꝑ nomē ethiopis qd ponit i titulo h⁹ p̄s. itelligit saul. Cōtra ꝙ arguit Bur. sic: Dauid fuit adeo hūil ꝙ nūq̄ legit ō saul irreuerēt locut⁹: igit n̄ vocauit h saul ethiopē. h rñdeo ꝑ aliq̄ dicta. Primū. Nō ē op⁹ hūilitat⁹ ō prauo bñ loq̄: qꝛ iustū ē prauoꝝ mala cōmeoꝛare. Justicia āt ⁊ hūilitas sūt v̄tutes ꝯnexe: n̄ ē igit v̄tut⁹: ꝫ cuiusdā credulitat⁹ op⁹ qd ō saul n̄ legit irreuerēt locut⁹. Scdm dictū. Dauid honeste loquēs ō saul ō prauato n̄ habuit respectū ad ꝑsonā ꝑuatā ꝫ publicā: nec hūit respectū ad aliquā ei⁹ v̄tutē: ꝫ ad dei tolerātiā. Tertiū dictū: dd vl q̄cūq̄ ali⁹ dicēs v̄itatē n̄ loq̄t irreuerēt: qꝛ veꝝ a q̄cūq̄ dr a spūsctō ē: cui⁹ instiuct⁹ ⁊ generalis

⁊ spālis

⁊ spālis irreuerētia rōnabiliter dici nō pōt. Quartū dictum. Nomē ethiopis de se nō ē nomē irreuerētiale: qꝛ ē nomē famose gentis. Quintū dictū: Nomē ethiopis ꝓpter aliquā verā similitudinē ad saul trāslatū nō ē irreuerētiale: qꝛ vere dictū ad lr̄am: vel trāsūptiue nō ē irreuerenter dictū. Ex q̄bus pꝫ solutio argumēti ꝑ Bur. facti q̄ ad h. Et mirū ē de Burg. q̄ exponit illū versū hui⁹ p̄s. Cōsumet nequitia pctōꝝ ō saul ⁊ suis cōplicib⁹: quō nō arguit ibi dd os suū irreuerēter ꝯ saul relaxasse: qꝛ maioꝛ reuerētia ē ipm dicere nequā ⁊ pctoꝛē q̄ ethiopē: qꝛ illa ē irreuerētia ad lr̄am: ista ꝑ pulchꝛā trāsumptionē: neutra tñ ē vere irreuerētia: qꝛ vtrūq̄ veꝝ iuxta intellectū tertij dicti supꝛapositi. Ad laudē ei dei cōmemoꝛare pctā prauoꝝ ⁊ penas coꝛrūdētes nō ē irreuerētiale: sic dicere iudā mercatorē pessimū ⁊c. Scdo Bur. notat postillatoꝛē h: qꝛ dicit dd peccasse ꝑ ignoꝛātiā crassā i nece sacerdotū q̄s occidit saul: ō quo j.Reg.xxij. qd dictū dicit Bur. irrōnabile ex eo. Prio qꝛ vt dicit postil. i loco allegato excusat dd a pctō i illo facto. scdo qꝛ ex eo nō legit dd ō pctō illo penituisse. Rñdeo h ꝙ Bur. falsū imponit postillatoꝛi: qꝛ i loco allegato postil. nō excusat dd a pctō. Et si i aliq̄ alio loco ipm videat excusare: h intelligendū est de tāto nō de toto: q̄si nō peccauerit i hoc facto ex malicia: sed ignoꝛātia crassa: vt hic dicit de q̄ mō vide in correctiōe.ij. Reg.xv. Nec sequit si dd nō legat penituisse ō hmōi pctō: ꝙ igit nō peccauit: cū sit pcm̄ venia dignū: qꝛ nō ex malicia factū: imo videt pniam suā de hoc pctō dd descripsisse.j.Reg.xxij. vbi dixit ad abiathar. Ego sū re⁹ oīm aiarū pr̄is tui ⁊c. Tertio Bur. notat hic postillatoꝛē q̄si implicet exponēdo illū versū. Dñe de⁹ si feci istud ⁊c. decidam merito ab inimicis meis inanis: vbi dauid imp̄cat sibiipsi malū nisi sit innocēs. ꝫ ꝫm postil. dd nō fuit inocēs imo re⁹ in nece sacerdotū igit impꝛecat sibi malū vt videlꝫ deijciat. a q̄ tñ malo se petit hic liberari: ⁊ sic ē iplicatio. Hic rñdeo ꝙ dd in h psalmo habuit duplicē respectū: vnū ad pcm̄ ignoꝛātie q̄ ad necē sacerdotū de q̄ sermo: timēs ne ꝓpter hmōi pcm̄ ꝑmitteret a deo ꝑsecutio ipi⁹ dd. vñ se petit liberari: ⁊ sic ille versus pōt cōtinuari ꝙ dicat dd. Dñe de⁹ si feci istud: videlicet ex malicia: decidā ab inimicis meis ianis ⁊c. Sꝫ tu scis ꝙ ꝑ ignoꝛātiā: igit veniā merear: ꝓut petiui i p̄ncipio hui⁹ p̄s. d. Saluū me fac ex oīb⁹. Aliū respectū habuit dd ad pcm̄ ifidelitat⁹: ꝙ ei adūsarij ei⁹ ⁊ adolatoꝛes saul iponebāt suggerētes ꝙ dd semp tēderet ad malū saul ⁊ regnū ipi⁹ conaret sibi vsurpare: ⁊ iob illū respectū petit liberari a saul iiusta ꝑsecutiōe: qꝛ nihil eoꝝ fec q̄ ei sic iponebāt: iō dixit: Dñe de⁹ si feci ⁊c. Et ꝫm illū duplicē respectū mltū ꝯueniēt applicat titul⁹ ⁊ materia h⁹ p̄s.

Glo. ordi.

a In finē ⁊c. ꝓ toꝛcularib⁹ Aug⁹. Pro toꝛcularib⁹.i. ecclesijs: qꝛ de ecclesie cōstitutione agit: cū dñs post resurrectionē ascendit misit spiritū quo impleti apl'i et alij fideles p̄dicādo ecclesias cōgregauerūt. Ecclesia dr toꝛcular vbi boni a malis opere ministrorū separant: nō loco: sed affectu: ⁊ q̄si a tegumētis purgāt: vt frumēta i area a paleis ⁊ in toꝛcularib⁹ vina a vinacijs: q̄ tñ necessaria erāt: vt simul nascerent et crescerēt ⁊ ad maturitatē ꝑuenirēt. Uel qꝛ in ea intellect⁹ verbi dei dū sono vocis ministrat: q̄si vinū includit vinacioꝛ ⁊ sic fert ad aures quasi ad toꝛcular vbi discernit: qꝛ valet sonus auribus: intellect⁹ v̄o a memoꝛia q̄si a quodā lacu excipit inde i mētē ⁊ moꝛes q̄si i cellas trāsit. Uel toꝛcularia sūt martyria: vbi coꝛpa ꝓ noīe xp̄i ꝑsecutiōe calcant: ⁊ q̄si acina in terra remanēt: aīe in requiē emanat.

a id est xp̄m quia agit de exaltatione ꝫm duas naturas. b tendens.

a In finē psalmus dauid pro
id est ecclesijs de quarū cōstitutione et causa cōstitutionis agit.
toꝛcularibus. Ps. VIII

a omniū ꝫm potentiam. b Secūdū receptionē ⁊ cultū

O Ominē dñs noster q̄ a b

a Cas. Que infinite: nullus eni sufficit oēs creaturas agnoscere in quib⁹ es admirabilis.

b gloria fama. c Non in iudea tm̄

admirabile ē nomē tuū i vniūsā

Ps. VIII

Cas. Primo laudes dei maiestas ei⁹ ⁊ opatio excelsa describunt. b In vniuersa. Cas. Nō ergo iudei vel q̄libet alij sibi vendicent qd oīm est: qd est intētio. c Celos

Nico. de lyra

Ps. VIII

Domine de⁹ noster. Huic p̄s. p̄ponit talis titulus i hebreo. Ad victoriā sup haguitit p̄s. dd. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ hec syllaba ha q̄ p̄ponit huic vocabulo guitit ē articulare accusatiui casus in hebꝛeo: sicut in gallico dicim⁹ lemestre: hec syllaba le ē articulare accusatiui casus ⁊ nominatiui: sed i latino nō ponit talis articulatio: qꝛ casus distinguunt ⁊ cognoscunt ꝑ variationē vocabuli in fine cū dicit magister magistri mgr̄o magistrū: nisi i vocatiuo casu vbi dicit aliq̄n o magister: ita ꝙ ll o est articulare vocatiui casus: igit si supꝛadict⁹ titul⁹ hui⁹ p̄s. de hebꝛeo ponat in latino debet sic dici. Ad victoꝛiā vel victoꝛi sup guitit p̄s. dauid. ita ꝙ hec p̄positio sup sufficiēter exprimit accusatiuū casū in hoc vocabulo guitit qd est nomē hebꝛaicū equiuocū vt dicūt hebꝛei qꝛ vno mō ē nomē cuiusdā instrumēti musici sic vocati hebꝛaice: eo ꝙ p̄mo factū fuit in geth ciuitate philistinoꝝ: ⁊ sic exponit Ra.Sa. p̄dictū titulū p̄s. dd est iste supple sup guitit.i. apt⁹ decātari i tali instrumēto musico: eo ꝙ diuersi cant⁹ diuersis istrumēt⁹ appꝛopꝛiant. Ad victoꝛiā siue victoꝛi.i. i q̄dā conatu leuitaꝝ: q̄ū vn⁹ choꝛus conabat i cātādo supare alteꝝ sic plen⁹ fuit dictū supꝛa i titulo p̄s. q̄rti. Alij v̄o hebꝛei antiq̄ dicūt ꝙ guitit h accipit i alia significatiōe: videlꝫ ꝓut significat toꝛcular dicētes: ꝙ ꝑ h intelligit edom siue esau q̄ dr toꝛcular Esa.lxiij. vbi dr: Quis ē iste q̄ venit ō edom tinct⁹ vestib⁹ de bosra: Et seq̄t: Quare rubrū ē idumētū tuū ⁊ vestimenta tua sic calcātiū i toꝛculari. Et rñdet: Toꝛcular calcaui sol⁹. Dicūt ei ꝙ hec scptura loq̄t ō messia i cui⁹ aduētu expectāt regnū romanū ꝑ regnū edom designatū calcādū ⁊ subijciēdū iudeis ꝑ regē messiā: sic toꝛcular calcat. Et intelligūt regnū romanū ꝓut aliq̄n cōtinuit sub se oīa regna terre q̄ expectāt sibi subijcien

subijciēda ꝑ regē messiā ⁊ maxie ꝑplm catholicū romane eccl'ie subiectū. Et sic exponūt titulū p̄dictū. Uictoꝛi sup toꝛcular.i. regi messie deuicturo edom p̄dicto mō p̄s. dd.i. dicat ad laudē ei⁹ p̄s. factus ab ipo dd cū dr: Dñe dñs nr̄ ⁊c. Igit pꝫ ꝙ ꝫm hebꝛeos antiq̄s iste p̄s. ē de victoꝛia facta ꝑ xp̄m: qd verū ē: qꝛ h expsse saluatoꝛ dicit Matth.xxj. allegās aliq̄d dictū i h p̄s. scriptū de ipo: ꝙ cū pueri in tēplo ad ei⁹ laudē clamarēt: Osanna filio dd: p̄ncipes sacerdotū indignati dixerūt ei: audis q̄d isti dicūt. q.d. nō deberes sustinere talē falsū applausū. ⁊ rñdit eis: Nūq̄d nō legistis qꝛ ex oꝛe infantiū ⁊ lactētiū ꝑfecisti laudē.i. vos q̄ legistis scripturas deberet⁹ intelligere ꝙ h scptū est de me. Hoc etiā pꝫ ꝑ aplm i epl'a ad Heb.ij. vbi magnam ptē hui⁹ p̄s. induxit tā̄ dictā ō xp̄o: ⁊ ꝑ ꝯñs totū p̄s. d. sic. Quid ē hō ꝙ memoꝛ es ei⁹ ⁊c. vsq̄ ibi: Oīa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Et postea subdit exponēdo ō xp̄o d. Eū aūt q̄ modico q̄ āgeli minoꝛat⁹ ē videm⁹ iesū ꝑ passionē moꝛt⁹ gl'ia ⁊ honoꝛe coꝛonatū. Nec pōt dici ꝙ iste expositiōes fuerīt mystice: ꝫ sūt lr̄ales: qꝛ xp̄s loq̄bat legisꝑit⁹: ⁊ apl's hebꝛeis q̄ nō attēdebāt nisi ad sensū lr̄alē: ꝓpter qd hebꝛei antiq̄ bñ dixerūt dicēdo ꝙ iste p̄s. ē ō xp̄o itelligēd⁹ ad lr̄am: ⁊ ꝙ romanū iperium erat ei sbijciēdū: sic videm⁹ ipletū i capite a Cōstātini tpe alie etiā ptes oꝛbis xp̄o subijcient ante finē mūdi: vt ē ꝓpbatū ꝑ Danielē.vij. Oēs ꝑpl's trib⁹ ⁊ ligue seruiēt ei: ꝫ istud qd iudei expectāt.s. futuꝝ messiā ē falsū. Accipiēdo igit illd qd est v̄itat⁹ falsitatē dimittēdo pōt exponi titul⁹ hebꝛaic⁹ supꝛa posit⁹: ⁊ titul⁹ Hiero. i trāslatione iuxta hebꝛaicū q̄ ē oīno similis nisi ꝙ ponit plurale ꝓ singulari d. sic. Uictoꝛi ꝓ toꝛcularib⁹ psal. dd.i. regi xp̄o victoꝛi. Pro toꝛcularib⁹.i. ꝓ merit⁹ suarū passionū: q̄ toꝛcularia dicūt: si accipiant ptes passiōis: siue toꝛcular: si accipiat tota passio simul eo ꝙ sāguis ei⁹ ibi fuit expssus: sic sāguis vue in toꝛcularib⁹ seu toꝛculari: ⁊ h in spinee coꝛone ipositiōe: flagellatiōe: ⁊ pedū ⁊ manuū cōfixiōe ⁊ lateris trāsfixiōe ꝑ q̄ habuit plenā victoꝛiā ⁊ glorie coꝛonā ⁊ exaltationē sup oīa creata psal. dauid.i. iste p̄s. fact⁹ ē a dd ad ei⁹ gl'iam ⁊ honoꝛē. Ad diuisionē igit hui⁹ p̄s. ꝫm sniam tituli p̄dictā cōsiderādū ꝙ licet triūphus xp̄i fuerit meritoꝛi⁹ rōne humanitatis patientis: rōne cui⁹ est sup oīa exaltat⁹ ꝫm ꝙ dicit apl's Phil.ij. Humiliauit semetipsū fact⁹ obediens vsq̄ ad moꝛtē: moꝛtē aūt crucis: ꝓpter qd ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē qd est sup oē nomē: tñ fuit effectiue virtute diuinitatis: vt pꝫ auctoꝛitate apl'i inducta: ⁊ iō p̄s. dd cōfitet i xp̄o ptātē diuinitat⁹. ⁊ scdo cōditionē hūanitatis. ibi: Quid ē hō. Circa p̄mū dicit: Dñe oīm ꝑ generalē gubernationē. b Dñs nr̄. ꝑ specialē cultū ⁊ fidē: ⁊ qꝛ ex semie dd assūpsit carnem. c Q admirabile.i. valde admirabile. d Est nomē ⁊c. ꝓpter qd dicit apl's post v̄ba p̄missa. Exaltauit illū ⁊ dedit illi nomē qd est sup omne nomē. Illa aūt q̄ supercellētia sūt icōp hēsibilia sūt a nobis ⁊ ꝑ ꝯñs sūt admirabilia.

Qm̄ eleuata

Universidad de … Biblioteca

a ❡ Celos Aug⁹. Ad lr̄am. vl' scripturas q̄ excedit eloquia oīm scripturarū. ❡ Uel sup celos. Cōtinuādo cū sequētibus: id est scripturas quas inclinat infantib⁹ ꝓpter inimicos crucis q̄ destruunt: cū vident. i. intelligunt scripture vsq̄ ad infantes ducte: ⁊ cū p eas vsq̄ ad robur nutriunt ⁊ sublimitatē intelligentie erigunt. b ❡ Infantiū. Aug⁹. Incipientiū: q̄b⁹ apl's lactabat: q̄s signabāt illi q̄ dn̄m laudabāt: in quos hoc vti. dn̄s testimonio. Ex his pfecit laudē: q̄ si soli pfecti essent in ecclesia nō cōsolaret humano generi sicut nūc cū ⁊ minimi nōdū capaces cognitionis rerū spūaliū nutriunt fide tpalis historie. Inimici sunt oēs q̄ dispēsatiōi p crucifixū facte cōtraria dicūt: defensores vident heretici fidei: pbi sapiētie: cū tn̄ ⁊ illi fidē et hi sapientiā verā impugnent. c ❡ Lactētiū. Cas. Nō etate: sed vt Petrus q̄si mō geniti: q̄ nōdū escā s3 lac sumere possunt ⁊ est: nō solū a pfectis s3 et ab incipiētib⁹ p̄dicaris. ❡ Uel infantes ⁊ lactētes dicit apl'os: q̄ fuerūt homines simplices ⁊ indocti. Un̄: stulta
1. Cor. 1. d mūdi elegit de⁹ vt cōfun. fo. vn̄ pfectior est laus. ❡ Uel ex ore infan. ⁊ lactentiū. i. ex verbis puerorū hebreorū pfecisti laudē: q̄ videbāt puerilit agi ꝓpter inimicos: ne videat humana sapientia sed diuinit⁹ data. d ❡ Inimicos. paganos. e ❡ Inimicū iudeū q̄ inimicus est dei: dū patrē solū defendit: q̄ q̄ nō honorificat filiū: nō honorificat patrē: vel inimicus voto. f ❡ Ultorē. secte sue defensor. expositio ei⁹ q̄ ē inimicū. Perfecisti: destrues. g ❡ Quoniā vide. p̄ iudeo spiritu. h ❡ Celos. apl'os videbo p̄sentialiter in posteris h̄ bn̄ cōuenit primitiuis. i ❡ Opera di. q̄ cooperatione trinitatis pfecti: q̄ significat in trib⁹ digitis hic: vt ibi q̄ appēdit trib⁹ digitis m. t. et per eos. k ❡ Lunā ⁊ stel. que tn̄ tu fundasti: non illi. l ❡ Quid est. Cas. Secūdo naturā hoīs olim viciatā dicit in xp̄o sup oīa exaltatā: pri⁹ ei ostēderat oīpotētiā deitatis. ❡ Cas. Per hominē peccatores: p filium hominis spirituales. ❡ Cas. Homo quilibet vilis: cui⁹ memor de⁹: miserēdo. Filius hominis: xp̄s hō: qm̄ p eū tu visitas eū: cū verbū caro factū est: in quo medicus venit ad infirmos. m ❡ Aut fili⁹. Aug. Disiūctio innuit distare iter hoīes: ⁊ filiū hoīs. Ois fili⁹ hoīs hō: sed nō ecōuerso vt adā. Hō ergo oīs q̄ portat imaginē terreni. Fili⁹ hoīs: q̄ celestis: ⁊ merito nouus homo filius hoīs: q̄ nou⁹ ex veteri quadā mutatione fit. ❡ Aug⁹. Cur relictis altiorib⁹ hec ima dicit: sed oues innocentes dicit: boues qui operantes terrenos faciunt fructificare: ⁊ h̄ de angelis et hominibus dicit: vt de omnibus ꝓbet q̄ subiecti sint oues innocētes tā hoīes q̄ angelos. Boues arātes ⁊ triturātes q̄ in vinea dn̄i vomere spūali arbusta criminis p̄scindūt. Uniuersas femineo genere vtit vt nocet fructificantes q̄ semine verbi dei hominū corda fructificare faciūt. n ❡ Insup ⁊ pecora cāpi. Malos q̄ xp̄o subiectos esse notat q̄ minus videt: hi em̄ carnales i latitudine cāpi. i. in amplitudine voluptatū: nō in mōtib⁹ virtutū habitantes. o ❡ Pecora. Aug. Qui in carne viuūt: vbi nil arduū ascendunt: sed lata via cui inherēt ē q̄ ducit ad interitū: vn̄ et abel in cāpo occidit. p ❡ Uolucres. supbi. de q̄bus posuerūt in
Esa. 14. d celū os suū. Quorū caput dicit: Ascendā in celum et exaltabo soliū meum ⁊ ero similis altissi. q ❡ Pisces. curiosi. Hec tria voluptas carnis. superbia. curiositas. includunt omnia vitia q̄ sunt cōcupiscētia carnis: ambitio seculi: id est supbia: cōcupiscētia oculorū: p oculos curiositas maxie p̄ualet.

❡ In fine.

a p hoc admirabilis. a incōp̄rehensibilitate — de terrena humilitate.

terra. Quoniam eleuāta est ma- a

fama. deus homo sedēs ad dexterā patris — filius. Remi. sup oēs rōnabiles creaturas

a **gnificentia tua super celos. Ex** b c

a nō ꝓ etate s3 q̄litate. simpliciū. incipiētiū. Quasi nō solū a pfect': s3 ab icipiētib⁹ p̄dicaret

b c **ore infantium ⁊ lactentiū pfeci-**

a paganos b destruendos.

d **sti laudē ꝓpter inimicos tuos: vt**

a iudeum. b defensorem.

e f **destruas inimicum: et vltorem.** e

a intelligā scripturas que spiritu dei facte sūt: cui⁹ sunt septē dona cū sit vnus spirit⁹: sicut plures digiti in vna manu.

g h i **Quoniā videbo celos tuos opa** f

a vniuersalē ecclesiā. vl' doctores. b ecclesias singillatim p loca. c in celis. i. in scriptur'

k **digitoꝝ tuoꝝ: lunā ⁊ stellas q̄ tu**

a eleuata est magnificentia ⁊c̄. et q̄ hoc p filiū ergo. b peccator t̄ren⁹. c q̄si lōge positi

l **fundasti. Quid est homo q̄ me-** g h

a christus homo.

m **mor es eius: aut filius hominis** i

a visitat. i. vultu illustrat: vn̄ Signatū est sup nos ⁊c̄. Q. pūrem q̄ ꝓpe est mūdicia vite

quoniam visitās eum. Minuisti k l

a q̄ passibilis et mortalis i aliis supat. b cor poris in corruptibili. claritate.

eū paulomin⁹ ab angelis: gloria m

a vt oībus sit venerabilis. b q̄ circulus mūdi ad fidē ei⁹ venit. c stabiliuisti.

⁊ honore coronasti eū ⁊ cōnstitui n

a Aug. q̄ angeli sunt opa manuū: ⁊ sup eos cōstitutus est vnigenitus dei filius.

sti eū super opera manū tuarum.

a Omnia quidē: q̄ sup oīa ope. con. e. ideo dico b sub dominio ⁊ potestate.

Omnia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹: o

a arātes et triturātes. b fructificātes. c p hec distinguit a p̄dictis sanctis: hec sunt acina sicut p̄dicta vinum.

n **oues ⁊ boues vniuersas: insuper** p

a curiosos q̄ in ꝓfundo seculi tpalia que quasi semite in mari cito vanescūt inq̄rūt ptinaci studio.

o p **⁊ pecora campi. Uolucres celi et**

q **pisces maris: qui pambulant se-**

ergo.

mitas maris. Domine dominus q

a ❡ Quoniā eleuata ⁊c̄. i. ipse xp̄s q̄ rōne deitatis d̄r dei sapientia ⁊ v̄tus f̄m q̄ dicit apl's. j. ad Cor. j. Predicam⁹ xp̄m dei v̄tutē ⁊ dei sapiam. In istis aūt duob⁹ cōsistit magnificentia: eo q̄ p ista duo fiūt magna facta circa q̄ ꝓprie ē magnificētia: vt h̄r. iiij. Ethi. ⁊ nomē magnificētie h̄ ondit. b ❡ Sup celos. i. sup oēm creaturā celestē etiā angelicā: sic dicit apl's Heb. j. Tāto melior angelis effect⁹ q̄to differēti⁹ p̄ illis nomen hereditauit ⁊c̄. c ❡ Ex ore infantiū ⁊c̄. Diuinitas aūt xp̄i fuit cōfessa ab angelis cōfessione laudis ab hora natiuitat' ꝓut h̄r Lu. ij. Et subito facta ē cū āgelo multitudo militie celest' exercit⁹ laudātiū deū ⁊c̄. Sed laus ista fuit pfecta qn̄ pueri in tēplo clamabāt ꝯfitētes diuinitatē xp̄i dicētes: Osāna. i. obsecro salua i excelsis. Salutē ei celestē null⁹ dat nisi de⁹: f̄m q̄ d̄r i psal. Grām ⁊ gl'iaz dabit dn̄s. Pueri aūt isti nō erant hoīes lr̄ati q̄ ex scia leg' ⁊ ꝓpharū possēt cognoscere diuinitatez xp̄i ⁊ sic ꝯfiteri. ꝓpt q̄ ista laus videt ꝓcessisse a spūscō linguas eoꝝ mouēte: sic locutio asine balaā nō fuit ab ea nisi passiue tm̄. s3 effectiue fuit ab āgelo linguā ei⁹ mouēte: ⁊ sic ista laus pueroꝝ videt pfectior fuisse q̄ angeloꝝ q̄tū ad h̄ q̄ efficiebat h̄ mō imediate a spūscō: q̄ p̄cellit oēs angelos i infinitū. d ❡ Propt inimi. ꝯfutādos q̄ p istā laudē ⁊ scpture interptatiōez a xp̄o factā p̄ncipes sacerdotū xp̄o inimicātes fuerūt ꝯfutati. e ❡ Ut destru. i. ꝓplm iudaicū xp̄m psequētē q̄ fuit ei⁹ inimic⁹: ⁊ etiā vltor in quātū sub titulo vltiōis iniurie legis mosaice eū psequebāt iponētes sibi trāsgressionē leg' i violatiōe sabbati ⁊ q̄busdā aliis: ⁊ iste ppl's vltor ⁊ inimicus ꝓpt h̄ postea fuit destruct⁹ p romanos xp̄o eos ad h̄ icitāte ex ordine sue iusticie. f ❡ Qm̄ vi. Hic ꝯñr d3 exprimit i xp̄o cōditionē hūanitatis q̄tū ad hūiliationē ei⁹ ⁊ exaltationē dicēs: Qm̄ videbo ⁊c̄. i. celū sidereū in q̄ sūt stelle: empyrreū i q̄ sūt āgeli: eminētiā eoꝝ ꝯsiderādo respectu nature hūane in se ꝯsiderate. iō subdit: g ❡ Quid ē hō. i. natura hūana respectu āgelice. q. d. modicū q̄d. ⁊ tn̄: h ❡ Memor es ei⁹. eā a pctō liberando. videt ei de⁹ q̄dāmō oblit⁹ fuisse hūane nature q̄diu dimisit eā s̄b malo culpe ⁊ pene: ⁊ recordat⁹ ipius qn̄ venit liberare eā: sic petebat dō: veni ad liberādū nos ⁊c̄. h̄ āt nature angelice nō fec cui⁹ pctm̄ nō remediauit. i ❡ Aut fi. ho. i. fili⁹ v̄ginis: q̄ hō est gener' cōis. q. d. natura hūana xp̄i i se ꝯsiderata minor ē angelica. ⁊ tn̄: k ❡ Uisitas eū. assumēdo illā naturā i supposito v̄bi: vt sic eēt vn⁹ fili⁹ v̄ginis ⁊ dei: h̄ aūt nō fec de⁹ nature āgelice: q̄ nusq̄ āgelos app̄hēdit: s3 semē abrae: vt d̄r Heb. ij. l ❡ Minuisti ⁊c̄. i sua passiōe: q̄ āgeli n̄ sūt h̄ mō passibiles. s. passiōe corpali. m ❡ Glia ⁊c̄. q̄ pmeritū sue passiōis resurrexit ⁊ ascēdit i celū ⁊ coronat⁹ sup angelos sedet ad dexterā dei p̄ris: f̄m q̄ d̄r Mar. vl. Et dn̄s q̄dē iesus postq̄ locut⁹ ē eis. assūpt⁹ ē i celū ⁊ sedet a dextris dei. n ❡ Et ꝯsti. ⁊c̄. ꝓpter q̄ dn̄s post resurrectionē suā Matth. vl. dixit: Data est mihi oīs ptās i celo ⁊ i t̄ra: ⁊ iō subdit: o ❡ Oīa subie. ⁊c̄. q̄ etiā angeli supmi sūt hoī xp̄o subiecti. p ❡ Oues ⁊c̄. istud addit ad remouēdū errorē illoꝝ q̄ dixerūt q̄ diuina ꝓuidētia nō se extēdit se ad ista iferiora s3 tm̄ ad supiora: i q̄ꝝ psona d̄r Job. xxij. Circa cardīes celi pābulat nec nr̄a ꝯsiderat. q ❡ Dn̄e do. h̄ i fi. psal. resūit d̄ pmū v̄sū sic i cātilenis fieri solet: q̄ i fi. reiterat p̄ncipiū. ⁊ iō expōat sic pri⁹. Moral'r āt posset expōi ps̄. iste q̄ ē d̄ xp̄o capite: vt visū ē: d̄ q̄libet fideli q̄ ē mēbrū xp̄i: q̄ p v̄tutē hūilitat' ⁊ patie p diuā v̄tutē subliat ad corona gl'ie: ad quā ⁊ nos pducat.

Matt. 21. a / Luc. 2. b / Luc. 19. f

Moraliter

Moraliter. Domine dn̄s noster ⁊c̄.] Sensus lr̄alis hui⁹ psalmi est de triūpho christi sed mystice pōt exponi de suo corpore mystico q̄ est ecclesia: cui⁹ est duplex status: militās ⁊ triūphans: ⁊ licet f̄m vtrūq̄ possit accipi magnificentia dei f̄m illud Psal. cx. Confessio et magnificētia opus eius: tn̄ magis ꝓprie dicit de triūphante. scd̄m h̄ ergo dicat. ❡ [Dn̄e dn̄s noster q̄ admirabile est nomē tuū]. i. valde admirabile. ❡ [In vniuersa terra]. q. d. multo plus ē admirabile in celesti gloria. iō subdit: ❡ [Qm̄ eleuata est magnificentia tua ⁊c̄.] sed quoniā ciuitas celestis si fuisset tm̄ ex viris pfect': nō esset sic laudabilis sicut est p hoc q̄ pueri sunt cū eis. ideo subdit: ❡ [Ex ore infantiū ⁊ lactentiū pfecisti laudē.] ⁊ isti pueri sunt in triplici differentia. nā aliqui cōfessi sunt christū morte sed nō ore: sicut innocētes occisi ab herode: aliq̄ v̄o ore sed nō morte. s3 pueri clamātes christo osanna filio dauid ⁊c̄. vt habetur Matth. xxj. aliqui vero vtroq̄ modo: sicut beat⁹ Pancrati⁹ q̄ cōfitens xp̄m passus est anno etatis sue. xij. ⁊ beata Agnes anno. xiij. ⁊ similes q̄ sunt in ciuitate celesti deū laudātes. ❡ [Ut destruas inimicū ⁊ vltorē.] li vt tenet causaliter ⁊ cōsecutiue. Nā ꝓpter primos destruct⁹ fuit herodes: ⁊ ꝓpter scd̄os scribe ⁊ sacerdotes pueros increpantes: ⁊ ꝓpter tertios tyranni gentiles. ❡ [Quoniā videbo celos.] Hic ostendit qualiter hō ad triūphantē ecclesiam eleuat. cū dicit. ❡ [Quoniā videbo celos tuos ⁊c̄.] que sunt creature incorruptibiles ⁊ valde excellētes respectu corporis humani. iō subdit: ❡ [Quid est hō.] corpore fragilis ⁊ corruptibilis. q. d. nihil videt respectu ipsarū. ❡ [Et tn̄ memor es ei⁹] ad eleuādū ipm̄ sup celū sydereū in empyrreo q̄ est locus angelorū: ⁊ r̄ndet ad hoc cū dicit: ❡ [Minuisti eū paulo minus ab angelis.] q. d. licet rōne corporis sit fragilis: tn̄ rōne aīe ad imaginē dei facte nō multū distat ab angelica natura: ⁊ ex dei beneficio equalis efficit i gloria. ideo subdit: ❡ [Gloria ⁊ honore coronasti eū.] domine. Matth. xxij. Erūt sicut angeli dei in celo. Et ꝓpter dignitatē aīe a principio creationis homo p̄lat⁹ est ceteris corporalib⁹ creaturis. Gen̄. j. Faciamus hoīem ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā: ⁊ p̄sit piscib⁹ maris ⁊ volatilibus celi ⁊ bestiis terre: vniuersēq̄ creature ⁊c̄. ideo subdit. ❡ [Et cōstituisti eū.] a principio creationis. ❡ [Sup opa manuum tuaꝝ ⁊c̄.] et patet ex dictis. ideo cōcludit q̄ in p̄cipio fuit ꝓpositū de magnificētia dei relucēte in creaturis cum dicit: ❡ [Domine dn̄s ⁊c̄.]

❡ In psal. viij. Dn̄e dn̄s noster.

Additio. j. Hic psal. satis bene exponit in postilla exceptis paucis: in q̄bus videt aliq̄d vlteri⁹ addendū: primū est: q̄ cū dicit: Admirabile est nomē tuum in vniuersa terra: innuit nobis q̄ nomē xp̄i d̄ quo agit nō in iudea tm̄ erat publicādū admirabile sicut nomē dei tpe vetere. de q̄ in psal. Not⁹ i iudea de⁹: ⁊ i isrl' magnū nomē ei⁹: s̄ etiā in vniuersa terra: q̄ factū fuit p apl'os q̄bus iniunctū fuit Act'. j. ca. Erit' mihi testes i iudea ⁊ samaria: vsq̄ ad extremū terre. q̄ ⁊ fecerūt: q̄ i oēm terrā exiuit son⁹ eorū. Scd̄m ē q̄ cū dicit: Eleuata ē magnificētia ⁊c̄. intelligit magnificētia ꝓprie de humanitate xp̄i. nā f̄m ph̄m in. iiij. Ethico. ptinet ad magnificū p̄parare cōuenietē habitationē. Cōstat aūt ꝓut d̄r ad Colos. ij. q̄ i xp̄o habitat oīs plenitudo diuinitatis. ⁊ hoc est q̄ dicit glo. i h̄ loco. Magnificētia tua. i. fili⁹ tu⁹ de⁹ homo. Eleuata ē de terrena hūilitate. Sup celos: ⁊ sic magnificentia dei i h̄ loco ē ipse xp̄s. Tertiū est q̄ cū d̄r: Ex ore infantiū ⁊ lactentiū pfecisti laudē: l3 in h̄ q̄ dicitis: Ex ore infantiū: intelligant pueri in tēplo: vt ip̄e allegat Matth. xxj. tn̄ h̄ q̄ dicit lactentiū: nō ꝓprie applicat ipsis pueris: q̄ iā trāscēderāt etatē lactētiū: vt de se patet: sed habet intelligi de simplicib⁹ fidē catholicā tpe apl'oꝝ recipiētib⁹: de q̄b⁹. j. Petri. ij. Sicut mō geniti infantes lac cōcupiscit. ⁊. j. Cor. iij. Lac vobis potum dedi: nō escā. Un̄ sicut in pueris seu infantib⁹ laus dei videt ꝓcessisse a spūsancto linguas eoꝝ mouēte: ꝓut d̄r in postilla: sic in lactētib⁹ q̄ licet vsum rōnis habētes: nō tn̄ altā doctrinā ꝓpter simplicitatē suā capere possent: laus dei seu confessio fidei videt ꝓcedere a spūsancto mentes eoꝝ illuminātē: ⁊ sic ex ore vtrorūq̄ laus pficit in corde. s. ⁊ in ore: q̄ corde credit ad iusticiā: oris aūt cōfessio fit ad salutē. ad Roma. x. Quartū ē q̄ cū dicit: Celos tuos opera digitorū tuoꝝ: intelligendū est de empyrreo: q̄ est celuz spirituale: ⁊ ideo dicit: Opera digitoꝝ tuorū q̄ denotat operis subtilitatē: celi aūt siderei: quia corporei sunt nō dicunt opera digitorū: sed potius opera manuū iuxta illud. Opera manuū tuarū sunt celi. Quintu3 querendū est cum psal. dicit: Lunā et stellas que tu fundasti. cur p̄termisit facere mentionē de sole: qui maxime principalior est inter sidera: vnde ⁊ in scripturis sacris semp eis prefert: ⁊ de eo fit principalis mentio: vt in psal. solem in potestatē diei: et lunā et stellas in potestatem noctis: ⁊ sic d̄ multis aliis. Ad quod dicendum q̄ in hoc loco psal. loquit de celo empyrreo: vt dictū est: in quo p lunam designat vniuersalis ecclesia: ꝓut in glo. et sic per stellas debent intelligi singule beatorū persone tam angelice q̄ humane: scd̄m quā cōsiderationē christus designari debet per solem: qui est verus sol iusticie: iuxta illud Malach. vlti. ca. Orietur vobis timentib⁹ nomen meū sol iusticie ⁊c̄. qui quidē sol est magnificētia dei sup celos: vt dicit in primo versu hui⁹ psal. idcirco de sole nō facit hic cum luna ⁊ stellas mentionē: que tantū in celo empyrreo sunt nō supra celos sicut sol: qui est magnificentia dei: vnde ⁊ rationabiliter admirat videns excellentiā huiusmodi lune ⁊ stellarum. Quid est homo q̄ memor es eius. Sextum aduertēdum est q̄ hic psal. notabiliter ⁊ ꝓprie correspōdēt auctoritati apostoli ad Phil'. ij. p postillatorē allegate. s. Propter q̄ ⁊ de⁹ exaltauit illum ⁊c̄. primo quia sicut ibi habet q̄ per meritū humilitatis passionis christi eius humanitas fuit exaltata intātū q̄ dedit ei nomē q̄ ē sup omne nomē ⁊c̄. pari forma psal. cū p̄misit in ti. Uictori sup torcularib⁹ quod passionem denotat subdit: O admirabile est nomē tuū ⁊c̄. Huic etiā q̄ dicit apl's. Propter quod ⁊ deus exaltauit illum. correspondet psalmista dicēs: Exaltata est magnificētia tua ⁊c̄. Similiter huic q̄ dicit apl's. Dedit illi nomē quod est sup omne nomen correspōdet psal. dicēs: O admirabile est nomē tuū. Huic etiam q̄ dicit apl's. In nomine iesu omne genu flectat: celestium: correspōdet psal. dicēs: Oues ⁊ boues ⁊c̄. Huic aūt quod dicit: Infernorum: correspōdet psal. dicēs. Pisces maris qui pambulant semitas maris: licet em̄ terra sit infimū elementū: tn̄ f̄m modū loquēdi sacre scripture: maria dicunt eē subtus terrā: eo q̄ flumina fluunt cōiter versus mare. vn̄ legitur. Quia ipse sup maria fundauit eam. Huic autem quod dicit apl's. Et omnis lingua cōfiteat ⁊c̄. correspōdet psal. dicēs. Ex ore infantiū ⁊ lactentiū ⁊c̄. in quo comp̄hendit omnē linguā. s. corporalē ⁊ mētalē modo supradicto: Septimū psalmista in vltimo versu resumit primū versum: p̄termittēdo tn̄ id quod dixerat: Eleuata est sup me magnificētia: ⁊ sic potest intelligi nomē dei in hoc vltimo versu sumptū de diuinitate tm̄ ꝓut in glo. ad Phil'. ij. nā nomē diuinitatis cepit cognosci in vniuersa terra per exaltationem xp̄i: sicut in infirmitate passionis dicit esse exinanita.

❡ In eodem psal. viij. vbi dicit in postilla hec syllaba ha q̄ p̄ponit huic vocabulo quitit.

Additio. ij. Hec syllaba ha iuxta verā ⁊ cōem hebraice lingue grāmaticā nec est articulare accusatiui nec alicui⁹ alteri⁹ casus: q̄ indifferenter p̄ponit cuilibet casui. q̄ sic patet. nā ibi habem⁹ Gen̄. j. Terra autem erat inanis et vacua: in quo loco terra est manifeste nominatiui casus: ibi p̄ponit hec syllaba ha: vt ibidem patet: similiter in eodē ca. vbi dicit: Congregationesq̄ aquarū appellauit maria: in quo loco li aquarū est genitiui casus: ibi etiā p̄ponit huic dictioni aquarū hec syllaba ha. similiter Gen̄. ij. ca. vbi translatio nostra habet. Precepitq̄ ei dicens: In hebraico habet. Precepitq̄ homini dicens quod idem est i sententia cū ibidem de homine loquit: in quo loco huic dictioni homini que est manifeste datiui casus p̄ponit hec syllaba ha. similiter Gen̄. j. vbi dicit. Diuisitq̄ aquas que erant sub firmamēto. huic dictioni aquas que est manifeste accusatiui casus p̄ponitur hec syllaba ha: vt ibidē patet. similiter Deut. xxxij. vbi dicit: Audite celi que loquor: in quo loco li celi est vocatiui casus: vt est manifestum eidem p̄ponitur hec syllaba ha. similiter Gen̄. ij. vbi dicit: Compleuitq̄ deus die septimo: vbi li septimo est manifeste ablatiui casus: p̄ponit ei hec syllaba ha: ⁊ sic i aliis q̄plurimis ⁊ inumerabilib⁹ locis. Ex quibus patet q̄ hec syllaba ha nō est in hebreo articulare accusatiui nec alicuius alterius casus: vt dictū est: vnde apparet q̄ hoc habuit postillator ab aliquo minus sufficienter docto in grāmatica hebraice lingue. Sed videndum est quid significet hec syllaba ha in hebraica lingua: cū alicui dictioni p̄ponatur. Ad quod sciendum q̄ cum nomina cōmunia seu appellatiua in ꝓpositionibus ꝓponunt sine signo vniuersali intelligunt indifferenter p quocūq̄ vno q̄ illo noīe posset appellari: vt cū dicit magister venit. intelligit indifferent de quocūq̄ q̄ magister dicit: ⁊ ad verificandū talē ꝓpositionez sufficit q̄ vn⁹ magister venit q̄cunq̄ sit ille: s̄ cōtingit sepe q̄ inter multos magr̄os q̄ cōueniūt i aliq̄ societate seu collegio sit aliq̄s mgr̄ notior: vtputa de quo frequenti⁹ fit sermo in tali societa-

li societa-

Universidad de
Bibliot

li societate vel collegio q̄ȝ de ceteris magistris ꝓpter aliquā ꝑ/
eminētiā officij: vel alicui⁹ singularitatis ad magistrū ptinen
tis: i q̄ casu i hebraica lingua cū dr: magister venit: sine additi
one intelligit de quocūqȝ indifferēter sicut in lingua latina fit
cōiter: s cū addit i hebreo h syllaba ha huic dictioni magister
tūc nō v̾ificat nisi d illo mgr̄o notiori mō p̄dicto vt dictū est:
ita q̄ existētib⁹ mult' mgr̄is i eodē collegio q̄x vn⁹ eēt notior
rōne p̄dicta falsū eēt dicere: magister venit: cū additione hui⁹
syllabe ha: nisi ille mgr̄ q̄ singulariter mō p̄dicto determinat
venisset: ⁊ idē ē q̄dā regula grāmatical' i ligua hebraica q̄ nū
q̄ȝ noi ꝓprio sit additio illi⁹ syllabe ha. lȝ etiā ꝓpria noīa va/
rient p casus cui⁹ rō ptȝ ex dictis: qz illud qd̄ significat noīe ꝓ
prio nō exiit aliqd̄ signū p qd̄ distinguat ab alijs: cum nihil si
gnificet p nomē ꝓpriū nisi aliqd̄ singulare: nisi forte sumat eq̄
uoce: qd̄ ē alteri⁹ rōnis. Cōtingit tn̄ q̄nqȝ q̄ p̄ponit h syllaba
ha supflue sine hac ꝓpria significatiōe: sicut ⁊ i ꝓpheticis lo/
cutiōib⁹ q̄nqȝ ponūt plura v̾ba vbi pauca sufficerēt ꝼm modū
cōem hūanū: ⁊ ista sūt diligēter attēdēda i expositiōe multoꝝ
passuū sacre scripture ad habendū verū sensū lr̄alē. sicut Esa.
vij. vbi dicit: Ecce v̾go cōcipiet. i hebraico addit huic dictio
ni virgo hec syllaba ha: qd̄ nō modice attētionis est: vt ibidē
deo dante videbit. His visis h nomē guitit i hebraico ꝼm suā
planā ⁊ verā acceptionē nō significat torcular: Vñ Ra. aben
bacra: q̄ inter ceteros expositores hebraicos ꝓpius lr̄am se/
quit: ad ridiculū reputat dicere q̄ hic sequit guitit ꝓ torcula
ri seu torcularib⁹: h eni magis ptinet ad Etymologiā seu al/
legoriā q̄ȝ ad sensuȝ lr̄alē: vñ ꝼm illū ⁊ alios nō mediocris au
ctoritatis h nomē guitit significat instrumentū musicū sic di/
ctū: eo q̄ fuit datū ad decātandū obededon getheo: q̄ fuit le
uita: ⁊ sic guitit est nomē adiectiuū: ac sic diceret in latino: in
strumētū getheū: vel iō forte ꝼm alios istud instrumētū musi
cū fuit intitulatū a geth: eo q̄ dd̄ inuenit eū: cū habuit victo/
riā de golia: q̄ cognominabat d geth: Vñ .j. Reg. xvij. Appa
ruit vir ille spuri⁹ ascēdēs goliath noīe philiste⁹ d geth: maxi
m⁹ ei robur philistinoꝝ: q̄ israelē adūsabat residebat i geth:
q̄ ꝓpter dd̄ i lamētatione saulis ⁊ ionathe: cū dixisset: quō ce/
ciderūt fortes. subdit: Nolite nūciare i geth. ij. Reg. j. q. d. il/
li robusti de geth h audiētes deridēt de fortib⁹ isrl': vñ in me/
moriā illi⁹ maxime victorie quā dauid habuit auxilio diuino
de illo robustissimo philisteo de geth iposuit hoc nomē alicui
notabili instrumēto musico: cū quo laudes deo decantarent
in recognitionē tāte victorie: ⁊ ꝼm hoc addit ista syllaba ha/
isti dictioni guitit ad denotādū q̄ illō instrumētū guitit erat
noti⁹ iter alia instrumēta talia musicalia aliaꝝ spēꝝ: vel forte
qz aliqd̄ singulare istrumētū guitit noīe erat noti⁹ ⁊ excellen/
tius respectu alioꝝ i sua specie: ⁊ i tali cātabāt hmōi psalmi.

Glo. ordi.

a Jn finē ꝓ occultis filij psal. Filij
Nec addit cui⁹ p excellētiā ē vnigeni
t⁹ dei. b Occultis. Quia alia ei⁹
sunt manifesta. Duo ḡ sūt aduēt⁹. pri
m⁹ occult⁹ iudeis: q̄ gentib⁹ ꝓfuit vñ
cecitas cōtigit in isrl': vt plenitudo gē
tiū intraret. Scd̄s manifestus oībus.
Duo etiā sūt iudicia dei. Occultū qd̄
nūc agit: qd̄ incipit a domo dei. i. pe/
na: q̄ quisqȝ vel exercet ad purgatio/
nē: vel monet ad ꝯuersionē: vel si con
tēnit excecat ad dānationē. Manife/
stū aūt erit in vltimo. cū cuiqȝ retribu
et ꝼm merita. Hic ḡ agit de humili ad
uentu: q̄ cecatis iudeis ꝓfuit gentib⁹
⁊ de pena qua iudicat purgādo con/
uertendo: excecando. Ps̄ IX
c Confitebor. tibi dn̄e i toto cor/
de meo. Propheta let⁹ psallit
qz cultura diaboli aduētu xp̄i
dstruit: ⁊ xp̄s r̄gnat: iudicat: adiuuat.

a ſ conclusio quo tendit totum.
nōster: q̄ȝ admirabile est nomen
tuum in vniuersa terra.
a ſ christum. b ſ id est de. ſ scȝ dei vel ipsi⁹ dauid de quo natus est christus.
a b Jn finem prō occultis filij:
a ſ loquentis in persona ecclesie.
Psalmus dauid. IX
ſ q̄cūqȝ detrahat ego ſ laudabo.
c Confitebor tibi domine a
a ſ qz in nullo de ꝓuidentia dubito sed oīa recte agi sensio q̄ stulti teme/re: ⁊ casu agi putāt. ſ nō i parte.
b ſ Alijs. ſ Omnia narrat qui de visibilibus ad inuisibilia transit: vt q̄ lazarū in corpore: paulum suscitauit in mente: qd̄ maius est. ſ generaliter visibilia et inuisibilia. ſ vel q̄cūqȝ dico: sūt mi.
in totō corde meo: narrabo oīa b c

In cōuertēdo

Nico. de lyra

a c Confitebor tibi dn̄e. Huic psal. p̄ponit talis Ps̄. IX
titul⁹ i hebreo. Ad victoriā almut labē ps̄. dauid. Ad
cui⁹ intellectū sciēdū q̄ hec dictio almut ab aliq̄b⁹ in
duas ptes diuidit: ⁊ sic est sensus sup mortē. laban iportat fili
ationē: ⁊ h mō accepit Hiero. i trāslatione iuxta hebraicū di/
cēs sic: Victori sup mortē filij psal. dd̄. ⁊ ꝼm h aliq̄ expositores
nr̄i dixerūt q̄ dd̄ fecī hūc psal. ꝓ morte filij sui absalō. Sȝ bea
tus Aug. h reprobat ⁊ merito vt videt: qz dd̄ i morte absalon
nō cecinit carmē leticie: sed magis carmē lugubre d. Fili mi ab
salō q̄s mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te ⁊c. ij. Reg. xviij. Jn h
aūt psal. exp̄mit carmē leticie: qz i scd̄o v̾su dr: Letabor ⁊ exul
tabo in te ⁊c. ⁊ circa mediū psal. Exultabo i salutari tuo. Alij
dixerūt q̄ dd̄ fecit hūc psal. grās agēs d morte primogenitoꝝ
egypti i exitu isrl' de egypto: vt hr̄ Exo. xij. ⁊ sic est p̄dicti titu/
li sensus: Ad victoriā sup mortē filij ⁊c. i. filiorū accipiēdo sin
gulare ꝓ plurali: sic Exo. viij. Venit musca grauissima. i. mul
titudo muscarū. Sed ista expositio nō habet magnā apparen/
tiā: qz in toto psal. isto nō fit mētio apta d ista ꝑcussiōe p̄moge
nitoꝝ egypti: nec de exitu filioꝝ isrl' d egypto. Itē h expositio
⁊ p̄dicta iprobant p h q̄ p̄dicta dictio hebraica almut in oīb⁹
biblijs hebraicis q̄s ego vidi scribit ꝓ vna dictione: ⁊ sic nō
potest signare: sup mortē. Accipiēdo igit almut ꝓut ē vna di
ctio adhuc ꝼm hebreos habet triplicē significationeȝ: qz vno
mō ē nomē instrumēti musici i quo cātabat iste ps̄. vt dicūt ali
q̄ hebrei. Sȝ hāc expositionē vt incōueniētē dimittit Ra. Sa.
Alio modo signat iuuētutem: sicut alma in hebreo signat iu/
uēculā: ⁊ hāc sequit Ra. Sa. dicēs: q̄ dauid in spūsancto p̄ui
dit iuuenes fortes de isrl' captiuādos p romanos: ⁊ postea per
maximū tēpus releuādos lȝ nō in eisdē numero: p regē messiā
quē i aduētu
quē i aduētu suo dicit subiecturū or/
bē terraꝝ iudeis: ⁊ sic ē sensus tituli p̄
dicti: Sup iuuentutē filij. i. filioꝝ ⁊c.
Sȝ h expositio supponit falsuȝ ⁊ erro/
neū. s. xp̄m eē vētuꝝ: ⁊ iō totalr̄ ē vitā
da. Tertio almut signat occultatio/
nē: ⁊ ꝼm hoc ponit titulus hui⁹ psal.
cōmuniter in biblijs nostris: Jn finē
ꝓ occultis filij ps̄. dauid: quā signifi
cationē sequūt Aug⁹. ⁊ Cassiodorus
ꝓpter qd̄ intendo eā sequi. Ad cuius J. no. m. 137.
intellectū sciendū q̄ duplex est iudici/
um diuinū: vnū est iudiciuȝ discretio
nis quo discernūt fideles ab infideli/
bus: ⁊ hoc potissime incepit a p̄dicati/
one christi apostolorū: qz iusto dei iu/
dicio: licet occulto nobis aliq̄ cōuersi
sūt ad fidē: ⁊ alij in infidelitate indu/
rati. Cui⁹ rō est nobis valde occulta:
vñ cū apl̄us dixisset Ro. ix. Cui⁹ vult
miseret: ⁊ quē vult indurat. Et postea. xj. Vide ergo bonita
tem et seueritatē dei: in eos quidē qui nō credūt seueritatē. in
te aūt bonitē dei: si pmāseris. Postea subdit: O altitudo
diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei: q̄ȝ incōp̄hensibilia sunt iudi
cia ei⁹. Et psal. xxxv. Judicia tua abyssus multa: aliud autē
est iudiciū dei: qd̄ dicit iudiciū discussiōis: qd̄ erit in fine mū
di: ⁊ licet illud iudiciū futurū sit valde clarū: qz tūc manife/
stabunt etiā occulta cordiū: tn̄ est modo nobis valde occul/
tū: ꝼm q̄ dicit saluator. Matth. xxiiij. De die aūt illa ⁊ hora
nemo scit: neqȝ angeli in celo: nisi solus pater. Utrunqȝ autē
iudiciū datum est ipsi christo: ꝼm q̄ ipse dicit Joh. v. Pater
omne iudicium dedit filio. Et de isto iudicio duplici sibi da/
to qd̄ p̄uidit dauid in spiritu sancto fecit hūc psal. ⁊ sic est sen
sus tituli p̄dicti. Jn finē ꝓ occultis ⁊c. i. iste psal. factus est a
dauid ꝓ occultis filij. i. ꝓ duplici iudicio p̄dicto dato filio.
Jn finem. i. dirigens nos ad cōsiderationem finis mundi et
beatitudinis: que tūc retribuet iustis tanq̄ȝ vltimus finis.
Et sic iste psal. est de indiciaria potestate christi sicut p̄cedēs
psal. de sua exaltatione q̄ȝtum ad sensuȝ litteralē. Nō eni om
nis expositio psalmoꝝ de christo est mystica: sicut supra ostē/
sum est psal. ij. ⁊. viij. Et idem dicendum est de isto. Plura ei
⁊ expressius ꝓphetauit dauid de xp̄o q̄ȝ alij ꝓphete: ꝓpt qd̄
dicit eximi⁹ ꝓphetarū: sicut dictū fuit in principio hui⁹ libri
Igit ꝼm hoc iste psal. diuidit in duas ptes. qz p̄imo dd̄ se cā
tare p̄dicit. scd̄o materiā sui cāt⁹ subiūgit. ibi: Jn cōuertēdo
Circa primū dicit sic: Cōfitebor tibi dn̄e. s. cōfessiōe laudis.
b Jn toto corde meo. i. intellectu et affectu. c Narrabo
oīa ⁊c. i. excellentia mirabilia tua: que sunt in duobus iudi
cijs tuis nobis valde occultis: ⁊ h est hyperbolica locutio. si/
cut dicit: Tota ciuitas currit ad tale spectaculū ad denotan
dū multitudinē euntiū: q̄ȝuis multi nō vadant: sic sūt multa
dei mirabilia: q̄ nō narrat in hoc psal. tn̄ dr: Omnia mirabi
lia: ad denotandū magnitudinē boꝝ mirabiliū.
Letabor

a In conuertendo inimicuȝ
meum. Aug⁹. Quia dn̄ dia/
bolū conuertisti retro. mem/
bra infirmāt vt nil nocē pos/
sint ⁊ nō erunt. vl' destruet ex
toto ab ipugnatiōe tua cū di/
ces: Ite maledicti. vl' peribūt
cū aufert de⁹ ab eis iniq̄tatē.
b Meū et. Aug⁹. Quia mi/
hi fuerunt ad vtilitatē: qz se/
disti. c Judicas. Hiero. pr̄
vt xp̄s moriat pro genere ho/
minū. Aug⁹. vel xp̄s in fine
iuste iudicabit. cui pater oīe
iudiciū dedit. d Jn seculū
⁊ i se. se. Aug⁹. Seculū ē hoc
p̄ns qd̄ voluit: seculum seculi
eternuȝ. cui⁹ istud imago est.
Vel determinatio ē: ne h p̄ns
acciperes. e Framea. Cas.
Uirt⁹ diaboli: in fine seculi de
struetur. f Ciuitates. Po
puli eius. g Cum sonitu:
id ē clamore maxio vt fit cum
res ꝓspere graui fine claudū/
tur sed ecōtra dn̄s ꝑmanet.
Finis. Aug⁹. Est gladius
quē vibrabit in scd̄o aduentu
apte iudicās: ⁊ q̄ mō occulte:
vsqȝ ad quē aliq̄d valēt host'
framee sȝ tūc penit⁹ deficient.
Eoꝝ. Cas. Eorū pluraliter
cuȝ supra inimici singulariter
dixit: quia cum plures sūt de/
mones: quia tamē in malitia
similes sunt quasi vnū. Cū
sonitu. Aug⁹. id ē ⁊ strepitus
⁊ tumultus impietatis perijt.
vel cum impietas euertit: stre
pitus fit: quia nō venit ad sū/
mam pacē: nisi q̄ magno stre/
pitu cū vitijs pugnauit.
b Thronū. Cas. Judiciariā
potestatē: qui i humilitate iu/
dicatus est in maiestate iudi/
cabit. i Et fact⁹. Quātuȝ
est eum q̄ iudex est esse refugi/
um pauperi: q̄ nihil mūdi cu/
pit. k Jn oportunitatib⁹.
Aug⁹. Non oportuni⁹ homo
a seculo auertitur: nisi his vo
luptatibus labores ⁊ dolores
misceant. l Sperent. Au
gus. Cum desinūt sperare i re/
bus seculi. Auersos a seclo q̄/
rentes vbi figant spem. Exci/
pitur cognitio nominis. No/
men scitur cum ille cuius est
nomen noscit. Nomē est vel
domin⁹ quod nouit qui libē/
ter ei seruit. ve qui est. ⁊ ideo
nemo speret in transitorijs ni/
hil habentib⁹ p̄ter fuit ⁊ erit.
Nam quod in illis futurū ē:
cum venerit fit statiȝ p̄teritū.
expectat cuȝ cupiditate. amit
titur cum dolore: nō tenet cū
certitudine. m Quoniaȝ
nō dereliquisti. Fideles ꝓuo/
cat ad laudem ꝓpheta respici/
ens beneficia presentis tempo
ris ⁊ futuri. n Sion. Au/
gus. Speculatio q̄ modo agit:
vt perueniam ꝯad pacis visio/
nē. i. de sion in hierusalē: que/
libet autē studiosa speculatio
it in errorem: nisi domin⁹ in ea
habitet.
Studia

a ſ nō nostra. b ſ nō solum narrabo alijs sed ⁊ ſ Nō i secularib⁹. sȝ i occult' filij.
mirabilia tūa: letābor et exulta/ a b
a ſ Alibi nō ē leticia. b ſ ope. c ſ vt meo exemplo psallant alij. Apud me.
bo in tē: psāllā noī tūo altissime. c
a ſ Ecce quare p̄dicta. b ſ diabolum.
a In cōuertendo inimicūm meum d
a ſ Amisso iure. ſ Qui p̄cedat. b ſ impij vt nihil possint cōtra pios. c ſ qz nō erūt. vñ: Cōuerte impiū ⁊ nō erit. scȝ impius sed iustus.
retrōrsum: infirmābuntur ⁊ pēri e f g
a ſ A cognitione dei. vel impugnatione tua cum dices: ite maledicti ⁊c. b ſ Sed quō hoc.
bunt a fācie tua. Quoniām feci/ h
a ſ quando iudicatus est christ⁹. b ſ quam egis contra impios accusatus.
b sti iūdiciū meū et cāusam meam:
a ſ O de⁹ sup aiam xp̄i. qz de⁹ erat i xp̄o mūdum recōciliās sibi. vel o christe post resurrectioneȝ ad dexterā patris. vñ mittens spiritū p aplos increpasti gentes ꝓ peccatis et sic perijt impius fact⁹ pius: vel diabolus. ſ vel sedes. ſ quia.
c sēdisti super thronuȝ qui iudicas i
a ſ terruisti. ſ Adeo perijt q̄
iusticiā. Increpasti gētes ⁊ perijt k l
a ſ Nō dicūt impij q̄ credūt deo
b ſ impioꝝ. c ſ q: ammodo nihil poterūt in populo dei tranquillo.
impi⁹: nōmē eōꝝ delesti iētērnū: m
ſ Alia lr̄a i seculū ⁊ i seculū secli.
a ſ Et in. ꝓ id ē. ſ genitiuus ſ diaboli.
d ⁊ i seculū seculi. Inimici defeceīt n o
a ſ diuersi errores q̄b⁹ aias occidit. ſ Rebelliones. b ſ Per xp̄m nūc ex pre: tunc plenarie. c ſ illos i q̄b⁹ diabol⁹ regnat. ſ munitiōes. d ſ Excluso diabolo vt seruiant iusticie. ſ vt nec memoria eoꝝ sit.
e f frāmee i finē: ⁊ ciuitātes eorū dē p
a ſ apud deū ne puniat ſ vel rit⁹ eoꝝ excider.
struxisti. Pērijt memoria eorum q
a ſ sed econtra. b ſ frustra ergo contra eum nisi sunt impij.
cum sonitu: et dōminus ineter/ r s
a ſ Permanet ⁊ iudicabit: qz parauit. b ſ cum iudicat⁹ est quia p patientiam celos acquisiuit.
num permanet. Pārauit in iūdi/ t
a ſ tandem aperte.
b cio thronum suum: et ipse iūdica
a ſ mūdū ipm: vel de toto orbe oēs gentes.
b ſ ex meritis digna reddens.
bit orbem terre in equitate: iudi
a ſ Oēs gētes. ſ Hoc ē qd̄ dixit orbē. r. in eq̄.
b ſ vt inimic⁹ retro ꝯuersus nō noceat sȝ h nō n si
i cabit pōpulos i iusticia. Et fāct⁹ v
a ſ interim. ſ in malis vitandis.
b ſ illi qui nil amat in transitorijs.
est dominus rēfugium pāuperi:
a ſ in agendis. b ſ in q̄bus opus est.
ſ Cas. dulce auxilium quod necessitate datur.
k adiutōr in opōrtunitatibus i tri/ x y
a ſ exponit opor. ſ Posito paupere. b ſ quia refu. es ⁊ adiu. ſ et ideo o dn̄e. ſ nō in sclm.
l bulatiōne. Et spērēt in te qui no/ z
a ſ Nouit nomen dei qui colit eū.
b ſ vere adiutor ⁊ refu. es.
m uerūnt nomen tuuȝ: quōniā non a
a ſ ⁊ si ad horā videt. b ſ eum q̄ nemo pōt q̄re transitoria.
derēliquisti querentes te dōmi/ b
a ſ Laudate cū p̄dicando ⁊ ope qd̄ p̄dicatis implendo. ſ ergo o vos quos querentes non re/
ne. Psāllite domino qui habitat c d
liquit. a ſ In p̄senti ecclesia que nunc p speculū contemplatur.
n in siōn: annunciate inter gentes e

a Letabor. interi⁹. b Et exultabo. exteri⁹. dr
eni exultatio q̄si ex saltatio. vñ. j. ps̄. lxxxiij. Cor
meū ⁊ caro mea exultauerūt i deū viuū. qz ꝼm q̄
dic beat⁹ Greg. omel. j. Cuius iudiciū futuꝝ ter/
ribile sit i iust': tn̄ iust' erit materia exultatiōis:
ꝓpter qd̄ dic saluator d illō iudicio aplis Luce
xxj. His āt fieri icipiētib⁹: respicite ⁊ leuate capi
ta vr̄a. i. exhilarate corda: ꝓut exponit Grego.
cui⁹ rō ē: qm̄ appropinquat redēptio vr̄a
c Psallā ⁊c. i futuro eni iudicio appebit xp̄i h
limitas: cui⁹ i p̄mo aduētu ostēsa ē humilitas.
d Jn ꝯuertēdo. Hic ꝯūr dauid exp̄mit materiā
sui cāt⁹: q̄ ē duplex iudiciū p̄dictū: ⁊ p̄mo exp̄i/
mit iudiciū discretiōis: et scd̄o iudiciū discussio/
nis. ibi. Cōuertāt ⁊c. p̄mo dic: Jn ꝯuertēdo ⁊c.
q. d. ꝓpt h letabor ⁊ exultabo i te: qz inimic⁹ me⁹
scȝ diabol⁹ q̄ icitauit dauid ad numerādū ꝓplm
vt hr̄. ij. Reg. xxiiij. ⁊ j. Paral'. xxj. ⁊ etiā inimi/
cus humani gener': i cui⁹ etiā ꝑsona loq̄bat da/
uid: ⁊ nō solū i sua pte ꝯuertet. e Retrorsū. qz
a tpe p̄dicatiōis xp̄i ⁊ aploꝝ frequēter demōes
fuerūt expulsi ⁊ fugati: vt ptȝ i euangelio Joh.
xij. Nūc iudiciū ē mūdi: nūc p̄nceps hui⁹ mūdi
eijciet foras. ⁊ i actib⁹ aploꝝ i pluribus locis.
f Jnfirmabūt. qz ptās demonū fuit debilitata
ne possent tātū nocere hoīb⁹ q̄ȝtū an̄. iō subdit:
g Et pibūt ⁊c. reputabāt eni i h q̄dāmō se pire
q̄ arcebātur a nocumēto hoīm: vt dr Marci. j.
Quid nob et tibi iesu nazarene: venisti an̄ tp̄s
pdere nos. b Qm̄ fecisti ⁊c. i. facies tpe xp̄i a
me descēsuri ꝼm carnē. ⁊ loq̄t de futuro p modū
p̄teriti: ꝓpt certitudinē ꝓphetie: q̄ mō loquendi
frequēter vtūt ꝓphe. i Sedisti sup ⁊c. p h de
signat ptās iudiciaria xp̄i q̄ȝtū ad iudicium di/
scretiōis q̄ fideles credētes ab obstinat' infideli
bus sūt sepati. Jdō subdit: k Jncrepasti gen.
p p̄dicationē aploꝝ de idolatria cui erāt subdi/
te. l Et perijt impi⁹. i. diabol⁹: qz gentes p̄di
cationē aploꝝ recipiētes ꝯfregerūt idola in q̄b⁹
demones colebāt. m Nomē coꝝ de. qz q̄ p̄us
vocabāt pagani. mō vocāt xp̄iani: ⁊ noīa idolo
rū perierūt d terra. sicut p̄dictuȝ fuit Zach. xiij.
Jn illa die dicit dn̄s: pdā noīa idoloꝝ de terra:
⁊ nō memorabūt vltra. n Inimici defecerūt
fra. i. gladij diaboli q̄b⁹ q̄si innumerabilit saucia/
bat gen⁹ humanū. o Defecerūt. qz ꝓ magna
pte coꝝ ptās diminuta ē p xp̄m ⁊ aplos. vt p̄di
ctum ē. p Et ciuitates ⁊c. multe eni ciuitates
cultui demonū dedite p p̄ncipes catholicos sūt
destructe: vt p Carolū magnuȝ ⁊ alios p̄ncipes
xp̄ianos. q Perijt ⁊c. i. idolatrū ⁊ idoloꝝ.
r Cū sonitu. i. p sonitū p̄dicatiōis aploꝝ ⁊ alio
rū p̄dicatoꝝ: vt p̄dictū ē. s. Ul' aliter: Cū soni/
tu. scȝ armoꝝ ⁊ tubaꝝ q̄ solet fieri in bellis q̄ȝtū
ad illos qui perierant xp̄ianoꝝ armis. s Et
dn̄s ⁊c. qz regnū dn̄i nr̄i iesu xp̄i stabile ē i etnū.
t Parauit ⁊c. per h notat xp̄i ptās iudiciaria
q̄ȝtū ad iudiciū discretiōis: vt dictū ē. s. ⁊ est re/
petitio eiusdē snīe: sicut frequēter fit i canticis.
v Et factus ⁊c. i. ꝓplo catholico qui fuit valde
paup ⁊ abiect⁹ in p̄ncipio. x Adiutor i opor
tunitatib⁹. i. in tpe oportuno: qd̄ ē tribulatiōis
tp̄s. Jdō subdit: y In tribulatiōe. s. martyꝝ
q̄ꝝ intātū fuit adiutor vt tormēta non solū susti
nerēt patiēter: s etiam gaudēter Act'. v. Jbant
apl̄i gaudētes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̄ digni habiti
sūt ꝓ nomie iesu ꝯtumeliā pati. Jdō subdit:
z Et sperēt ⁊c. p verā fidē. a Qm̄ nō dere.
absqȝ ꝯsolatiōe. b Querētes te. moribꝰ ⁊ fi/
de. ⁊ ideo ꝓ tātis bn̄ficijs subdit ꝓpha:
c Psallite dn̄o. grās agēdo. d Qui habi/
tat in sion. i. i ciuitate celesti h expl̄a p sion que
specula interp̄tat: qz ibi facie ad faciē de⁹ videt:
⁊ idō lȝ sit vbiqȝ p essentiā p̄sentiā ⁊ potētiā: tn̄
in celo specialiter habitat p aptā visionem.
e Annūciate ⁊c. i. legē euāgelicā quā studiose
docuit v̾bo ⁊ facto: vt dr Act'. j. Cepit iesus fa/
cere ⁊ docere. Hec aūt annūciatio euangelij fuit

Universidad de ... Biblioteca

¶ a Studia. Hierony. i. mandata ei⁹
q̄b⁹ studendū ē. b Q̄m requirēs.
Augu. Sed quasi dicāt q̄ missi sunt
euangelizare: nemo credit nobis et
occidimur: respondit: nō sine fructu
q̄r requirēs vltione san. e. in iudicio
vbi glīa occiso: pena occisori erit. re/
cor. est ⁊c. c Recordatus. Aug⁹.
Non post obliuionem sed post lōgū
tp̄s s̄m affectum infirmoꝝ: q̄ oblitū
putāt: quia nō tā cito fit vt volūt: q̄/
bus etiā addē. imo nō ē oblit⁹ vt pu/
tatis: ⁊ si dixi recordat⁹. Hoc ꝯtra que/
rentes: q̄ ꝓ dilatione putāt oblitū.
d Miserere. Cassi. In sua persona
dicit qd̄ vnusquisq; petit.
e Uide. Cassi. Aspect⁹ dei auxiliū
ē: q̄ cū sit ⁊ lux: tenebras fugat: d̄ su/
perbia inimici estimat humilitas pa
tientis: quia tn̄ hi humiliāt: quātū
illi extollunt. f Qui exaltas me
de portis mort. Augu. id est ab om/
nibus cupiditatib⁹ q̄b⁹ itur ad mor/
tē: mors iā ē ipa leticia ī pfruēdo cu
pit. vn̄ Apl's: Uidua q̄ viuit in deli
1. Tim. 5. a tijs mortua ē. g Port. filie sion.
Sūt oīa optima studia p q̄ venit ad
visionē pacis in eccl'ia: in q̄bus bene
nunciant oēs laudes dei vt petētib⁹
det sc̄tū ⁊ nō canib⁹. Ul por. mor.
sūt corporei sensus. a q̄b⁹ exaltant: q̄
q̄rūt non que vident: sed que nō vi/
dent. Et. p. f. s. sunt sacramēta et ini/
tia fidei: que pulsantib⁹ aperiuntur.
vt perueniatur ad occulta que nec
oculus vidit nec auris audiuit.
Cassi. Porte contra portas: quia
he mortis. ille vite. h Sion. Cas.
Omnes ecclesias mundi generauit:
quia ibi nat⁹ est christus. vnde fides
incepit. i Exultabo. Augu. Huc
usq; clamor: inde dicit eccl'ia que af/
fligitur exultabo in iesu. Cas. spe
enim salua est. k In laqueo. Au
gus. Laque⁹ occultus dolosa cogita
tio. Pes aīe amor q̄ si prau⁹ ē d̄r cu/
piditas. si rect⁹ charitas. amore em̄
mouet aīa quasi ad locū quo tendit
. i. ad delectationē bonā vel malā: q̄
se puenisse p amorē letat. In laqueo
ergo. i. fraudulēto cōsilio. pes: id est
amor q̄ p fraudē puenit ad vanā le/
ticiā. cōprehēsus ē: q̄r illa delectatio
alligat eos vt inde abrūpere amo/
rē ⁊ ad vtilia ꝯtere nō audeāt. si em̄
conet̄ dolor ē deserē q̄ delectāt. ⁊ ille
dolor n̄ sinit eos abscedere. l Cog/
noscet. Cassi. Uel de futuro iudicio
pōt totū accipi. Quasi inde sciet ve/
ra iudicia facere: quia peccator suis
opib⁹ ꝯstringet: ⁊ i infernū ꝯuertet:
nō memoria eoꝝ tm̄ punit⁹ vt q̄dam
falso putant. m Couertant pec.
Aug. Hic ē cāticū diapsalmatis: q̄si
occulta leticia sepatiōis: que hic fit
nō loco sed affectu itra bonos ⁊ ma/
los. Cas. Peccatorib⁹ cū antichri
sto finē maloꝝ p̄dicit: q̄si h̄ iterim: s̄z
tādē ꝯuertēt ne in suis gaudeāt. In
infernum ne alibi mittēdo se putent.
n Patiētia. Augu. Patienter. ꝓ
pter hoc p̄cipue memor erit de⁹ pau/
perū. s. ꝓpter patientiā. o Exurge
Augu. Precat futurum iudiciū.
Cas. Loquens de fine seculi ꝓpha:
ꝓspexit aduētū antixp̄i: vn̄ q̄si terri
tus clamat exurge. p Sciāt. i. cru
ciati expiant q̄ hoīes stulti fuerūt.
¶ Ut quid

a Que habet erga suos. Que sūt hec. b vltione.
a b studia eius. Quoniā requirens a
a Occisoꝝ. b Consolādo ⁊ glorificādo.
c sanguinem eoꝝ recordatus ē:
non est oblitus clamorem pau
a ecce clamor. vnus ꝓ omnibus.
b cōtuitu misericordie q̄ quāta sic estimat.
d perum. Miserere mei domie: b
e vide humilitatē meam de ini/ c
a Longe facis.
f micis meis. Qui exaltas me d
de portis mortis: vt annūciē e
a quicquid dico laudatio est.
omnes laudationes tuas in
a Prophetis apostolis: id est in imitatiōe doctrine apostolorum: qui sunt porte q̄b⁹ intrat ad ecclesiam. Ideo.
g h i portis filie sion. Exultabo in f
a iesu christo. b Quibusdā clauis peccatoꝝ. Sed. c volentes corpa sanctoꝝ occidere in aīa moriuntur.
salutari tuo: infixe sūt gentes g
Anime. a Pena cuiq; sua ē iniq̄tas.
k in interitu quem fecerunt. In h
a fraude. etiam.
laqueo isto quē absconderūt:
a Affectus Amor anime.
comprehensus est pes eoꝝ.
a vel hic a suis vel in iudicio ab omnibus. Et
l Cognoscetur domin⁹ iudicia i
a hic merito nō loco: ibi aūt ⁊ loco. Hoc
b Nō a deo ꝓcedit q̄ cruciet eos s̄z ab eis. Secernens malos a bonis.
faciens: in operibus manuum
a Pro qualitate operum damnatus penis exterioribus.
suarum comprehensus est pec
a Illaqueentur delectatione mortifera.
m catoꝝ. Conuertantur peccato/ l
a Scilicet. exponit peccatores. Augus. Quasi sicut non ꝓbauerunt deū habere in noticia: ita det illos deus: i reprobū sensum.
res in infernū omnes gentes
a Et si hoc videtur cum mali florent felicitate ⁊ iusti laborant: in fine tamē mūdi nō cōtēnentur pauperes.
que obliuiscunt deū. Quoniā nō m
in finem obliuio erit pauperi: n
a Augus. Qua modo opus est ad ferendos malos: qui iam voto separati: donec finaliter separentur ⁊ loco.
n patientia pauperum non peri o
a Ad iudicandum. Patientia pauperū non peribit: vt autem non pereat.
o bit in finem. Exurge domine p
a Super eos. b Purus non deus sicut finget antichristus. c Per eum precipitentur in peccatum damnentur: ⁊ de malo in malum. Aug. Sed ante.
nō confortetur homo: iudicent q
a Cassio. In occulto qd̄ pauci iusti ⁊ sancti vidēt. b q̄r te ⁊ tuam legem noluerunt.
gētes i ꝯspectu tuo. Constitue r s
a Praue. b antichristum. c in ruinam illorum.
domine legislatorem sup eos:
a gentiliter viuentes. b quia nolūt esse filij hominis. i. noui sint veteres.
p vt sciāt gentes quoniā hoies t

inflicta discipl'is xp̄i iudeis ipam repellenti
bus: ꝓpter qd̄ paulus ⁊ barnabas dixerunt
Act. xiij. Uobis oportebat p̄mo loqui ver/
bum dei: q̄m repellit. illud ⁊ indignos vos
iudicatis eterne vite: ecce ꝯuertimur ad gē/
tes: sic em̄ nobis p̄cepit dn̄s. a Q̄m req̄/
rēs ⁊c. ꝯstruat sic. Nō ē oblitus. s. ip̄e dn̄s.
Clamorē paupeꝝ. i. martyꝝ. Q̄m recordat̃
sc̄z clamoris ipoꝝ. Req̄rens sāguinē eoꝝ de
manu tyrānoꝝ: aliq̄n p penā tp̄alē: aliq̄n p
eternam: ⁊ aliq̄n vtroq; mō. b Miserere
mei dn̄e. loq̄t in psona eccl'ie. c Uide hu/
mili. ⁊c. i. afflictionē mihi illatā a tyrannis.
d Qui exaltas ⁊c. sic in p̄mitiua eccl'ia Jo
hānes euāgelista añ portā latinā i feruētis
olei doliū missus tāq; fortis athleta exit vi
ctus nō adust⁹. ⁊ paul⁹ i damasco ⁊ hierl'm
de ianuis mortis fuit diuinit⁹ saluat⁹: vt ha/
bet Act. ix. ⁊. xxj. ⁊ multi alij xp̄i discipuli
sic fuerūt saluati. e Ut annunciē oēs lau
da. ⁊c. i. in eccl'ia militāte: q̄ ē filia triūphan
tis. Ad h̄ em̄ fuit iohānes p̄dicto mō salua/
tus vt annūciaret p̄dicatiōes xp̄i i grecia: ⁊
apocalypsim scriberet. vij. eccl'ijs q̄ sūt i asia.
Silr paul⁹ vt p̄dicaret euāgeliū gentib⁹: vt
d̄r Act. ix. Uas electionis mihi ē iste vt por
tet nomē meū corā gētib⁹ ⁊ regib⁹. Et ex ea/
dem causa mors iminēs mult. sc̄tis fuit di/
uinit⁹ retardata: vt p̄z i eoꝝ actib⁹: ꝓpt̃ qd̄
ex tāto bn̄ficio a dauid p̄uiso subdit:
f Exultabo ⁊c. q̄ sic saluabis electos tuos.
g Infixe ⁊c. q̄r multi tyrāni i gētilitate ob/
stinati i ꝑsecutiōe martyꝝ subito mortui sūt
⁊ i iferno dimersi: sic egeas i ꝑsecutione an/
dree a demōe suffocat⁹ iterijt: ⁊ q̄ntian⁹ san
cta agatha iterfecta: dei iudicio i flumīe ite/
rijt: ⁊ silr d̄ mult. alijs accidit: vt p̄z i legen
dis sc̄toꝝ. h In laqueo ⁊c. q̄r plures tyrā
ni laqueū mort. parātes xp̄ianis p̄occupati
sūt morte diuīo iudicio: ⁊ sic frustrati sūt ab
itētiōe: sicut Jul. apostata i bello ꝑsaꝝ occi/
sus ē a beato Mercurio iā añ defūcto ad p̄/
ces sc̄ti Blasij ⁊ ꝓpli sui: eo q̄ ciuitatē ⁊ po
pulū disposuerat destruere i suo reditu de il
lo bello: ⁊ sic cōp̄hēsus ē pes ei⁹ in laqueum
mort. quē alijs p̄pauerat. Et ex h̄ ⁊ p̄dict. ef
fectib⁹ ꝯcludit dauid. i Cognoscet ⁊c. q̄r
per effect⁹ iusticie appet ptās iudiciaria xp̄i
q̄tū ad iudiciū discretiōis. k Couertāt.
Hic ꝯñr agit dauid de iudicio discussionis:
qd̄ erit i fine mūdi. ⁊ p̄mo describit hmōi iu
diciū. sc̄do tp̄s antixp̄i p̄uium. ibi: Ut quid
dn̄e. Circa p̄mū dic: Couertāt ⁊c. qd̄ erit q̄n
p sniāȝ iudic. xp̄i deijciet i inferni ꝓfundū.
⁊ cuiusmōi sint isti peccatores subdit. dicēs:
l Oēs gētes ⁊c. s. i fine vite morientes sine
remedio pnīe. Et q̄r sic mali puniēt: ita boni
p̄miabūt. Ido subdit: m Q̄m ⁊c. h̄ ē i fi/
nali iudicio. n Obliuio ⁊c. videt em̄ pau
peꝝ obliuisci i p̄nti: nō liberās eos de malis
p̄ntis vite: cū tn̄ possit: s̄z tūc recordabit: q̄r
eoꝝ patientia remunerabit. Ido subditur.
o Patiētia ⁊c. q̄r sicut p sniāȝ final. iudicij
iniusti ibūt i suppliciū eternū: ita iusti i vitā
eternam: vt habet Matth. xxv. Et q̄r h̄ ē de
siderabile iust. ideo petit dauid: p Exur
ge ⁊c. p ptātem iudiciariā sup alios hoīes.
q̄r talis ptās auferet in finali iudicio. Ideo
subdit: q Iudicent gē. generalit̃ sine ex/
ceptione. r In cō. tuo. s̄z q̄r ptās iudicia/
ria data ē ipi xp̄o: vt. s̄. dictū ē. Ido subdit:
s Costitue ⁊c. s. xp̄m legislatorē euangeli
ce ad iudicandū eos: s̄m q̄ d̄r Act. x. Ip̄e
est q̄ ꝯstitutus ē iudex viuorū ⁊ mortuorū.
t Ut sciāt gē. ⁊c. puri excepto xp̄o q̄ ē de⁹
⁊ hō: q̄ i iudicio apparebit i forma humana:
in q̄ iudicat⁹ fuit coram pilato. iudicabit tn̄
auctoritatiue p formā deitatis.
Ut q̄d

¶ a Ut q̄d. Aug. Diapsalma q̄r il/
li licebit tanta facere: vt deus pu/
tet ⁊ subdit q̄si vocē gementiū ⁊ q̄
rentiū de dilatione iudicij. Cas.
Aug. Ut q̄d. Mala illi⁹ tp̄is ptra
ctat: quoꝝ nimietate ꝓmotus di/
cit deo. Cur recessisti dum tardat
subuenire. Querit vt simplices sā
ctos doceat. Ecce cur despicis: vt
videt gementibus duz differtur:
vel modico tempore sed oportune
ita sc̄z dum superbit. b Incen/
ditur. Augu. Mira ꝓuidētia dei
d̄ malis operat: comparatiōe pec
cātium boni magno studio bone
spei accendunt ad recte viuēdū:
sicut ⁊ per hereses crescit ⁊ grati/
or ē inuentio veritatis. Fornax
ligna cinerat: aurū purgat: sic tri
bulationes ligna vitioꝝ: ⁊ aurū
virtutum: sic damnant mali: iusti
saluant. c Q̄m laudat. Ido
sup̄bit vel comp̄hendit: quia lau
datur a suis: impletione desideri/
orum sensualitatis sue. Augu.
Adulantium lingue alligant ani/
mas in peccatis: delectat em̄ ea fa
cere in quib⁹ non solū non metuit
rep̄hensor: sed etiam audit lauda
tor. d Ire sue. Cas. Antichri/
sti: q̄r omnia turbulēter ⁊ crudeli
ter faciet. vel dei: nō queret deum
penitendo. vel deus eum vt h̄ vlci
scatur sed in futuro grauī⁹ puni/
turus. e Inquinate. Cassio.
Nequicie causa est q̄ deū non ha
bet ante oculos: ⁊ ideo vie: id est
cogitationes ⁊ opa sordent.
f In omni tempore. Aug. Suo
sc̄z vite: sue vel ad comparationē
omniū qui fuerunt: qd̄ inde proce
dit: quia auferūt: iu. ⁊. i. q̄r differ/
tur: non putat se puniendū: ⁊ q̄r
omniū. i. s. d. g Dixit enim ⁊c.
Omnes gentes occupabo: s̄z non
sine malo. i. peccato qd̄ ei ꝓpriū
est. Uel semp ero sine malo: hoc si
bi ꝓmittit cui⁹ maledictiōe os ple
num ⁊c. h Nō mouebor. Au/
gu. Uel putabit se malis artibus
⁊ nō aliter vētuꝝ de mortali gene/
ratiōe in eternā: qd̄ ⁊ simon mag⁹
putauit. i Sub lingua. Cassi.
id est cogitatiōes ei⁹ sūt de labore
sc̄toꝝ ⁊ dolore corporeo qd̄ i mar/
tyribus p̄z. Uel labor sc̄toꝝ ⁊ do
lor q̄ ē in penis corpis ē sb lingua
ꝓ. 10. ei⁹. i. est leuior lingua ei⁹: q̄ intus
nocet: illa. s. pena extra. Uel sub
lingua: q̄r verba pl⁹ timent ⁊ no/
cebunt q̄ verbera: q̄b⁹ p̄cipitatur
⁊ peribit aīa. k In occul. Au/
gus. i. ambiguis vbi non facile vi
det q̄d petendum quid non.
l Oculi. Cas. Exponit insidias:
oculi quasi misedia ⁊ affectu. Uel
alios sic decipit q̄ ocli crudeliter
respiciūt i paupes spū. m Leo.
Aug. Quia i eo vis ⁊ dol⁹. Uis
in impio: dol⁹ i miraculis. hec est
tertia ꝑsecutio cōposita vi ⁊ frau/
de. Due sūt añ. Prior violēta: cū
martyres tormētis agebant. alte
ra fraudulenta p hereticos et fal/
sos fratres. n Inclinabit. Cas.
Cum nimia felicitate in ociū remi
serit animū: cadet repentino iteri/
tu: ⁊ dn̄s spū oris ei⁹ iterficiet eū.
¶ In fine

a gentes iudicentur. O sc̄z a tuis.
a sunt. Ut quid domine recessisti lō/ a
a Quasi subito itellexerit. vel quasi sciens vt doceret que scierit soluit. oportune despic. ⁊ finis tribulari: hoc consilio vt incendant desiderio aduēt⁹ tui.
ge: despicis i oportunitatib⁹ in tri b
a Spiritu. amore dei. vel purificat.
b bulatiōe. Dū sup̄bit impi⁹ incēndi c d
a Impij. male cogitationes sunt eis vincula b cogitationibus.
tur paup: cōp̄hēdunt in cōsilijs e f
a comprehendere sanctos. b cur hoc est. magna ira dei vt desit correctio ⁊ assit adulatio
c quibus cogitānt. Quoniā lauda/ g
in se.
tur peccator in desiderijs aīe sue:
a nocendo. b quasi de⁹ q̄r c ⁊ per hoc. vt h̄ patiat. i. correctiōis flagella ab eo supēdāt.
⁊ iniqu⁹ benedicitur. Exacerbauit h
a antixp̄s veꝝ deū vt puniat. ideo
d dominū pctōr: s̄m multitudinē ire i
a nō attēdit peccata. b tanta est ira dei vt nequicia antichristi. quia. c Augus. magnū ē malū luce veritatis deseri.
sue non queret. Nōn ē de⁹ i cōspe k l
a cogitationes ⁊ cōsilia.
e f ctu eius: iniquinate sunt vie illi⁹ in m
a Augu. putet q̄ non iudicet deus.
omni tpe. Auferunt iudicia tua a n
a Augu. dicit oēs reges suparur⁹ vt sol⁹ regnet ⁊ sedeat in tēplo dei: extollens se supra omne quod colitur ⁊ dicit deus. ⁊ quia per malas artes ad illud culmen veniet addit.
facie ei⁹: omniū inimicoꝝ suoꝝ do o
a apud se: extra alia dicit vt bon⁹ videat.
g h minabit. Dixit eni i corde suo: non p
a Augu. i. fama mea nō transibit ad posteros: nisi malis artib⁹ tale culmē cōsequar: de quo tacere non possint.
mouebor a generatiōe i generati/
a exequit eius maliciam. b blasphemijs. ꝯtumelijs.
one sine malo. Cuius maledictiōe q r
a inter os nō extra: quia effectu caret. b ira ⁊ insidijs alios sibi cōuert. r. Amar. ꝯbis minis. s. c blandis.
os plenū est ⁊ amaritudie ⁊ dolo: s t
a nō i lingua: tacite em̄ apud se ista cogitabat: aliter extra loquet. b iniq̄tas vnde sequit p̄nicies. c latroni compar. cum mora.
i sub lingua ei⁹ labor ⁊ dolor. Sedet v x
a q̄s ditabit q̄ꝝ felicitatem ad alios decipiendos ostentabit.
k i insidijs cū diuitibus: in occultis: y
a faciendo nocentē.
l vt iterficiat innocentē. Oculi ei⁹ in z a
a quia pauperes spū maxime persequet. b q̄r nescit qui decipit.
paupere respiciūt: isidiat i abscōdi b
a ꝓpter vim b ꝓpter dolum. de vtroq; reperit. ad quid.
m to q̄si leo i spelūca sua. Insidiat vt
a dolo vel vi. b violentia vel dolo.
rapiat paupere: rape paupere dū c
a trahit ad se cruciatib⁹: vel econuerso dum blandis attrahit quod tamen non minus est rapere. b ecce dolus. c qui sibi f. t. d Aug. Cas. quāto mirabiliora faciet signa tāto sācti cōtrarij magis cōtēnent ⁊ ꝓ nihilo habebunt: sed inclinabit ⁊ cadet cū sanctis supplicia iruleris.
attrahit eum. In laq̄o suo humilia/ d
a vel putare impunitū se inclinatio ⁊ ē casus.
n bit eum inclinabit se et cadet: cum e f
vis. a merito indi. ⁊ cader.
dn̄atus fuerit pauperum. Dixit eni g h

a Ut q̄d dn̄e. Hic ꝯñr dauid describit
tp̄s antixp̄i: qd̄ erit finali iudicio p̄uiū.
vbi p̄mo ponit antixp̄i ꝑsecutio. ⁊ sc̄do
ei⁹ deiectio. ibi: Exurge dn̄e. Circa p̄mū
sciēdū q̄ tāta ē futura ꝑsecutio ecclesie
tp̄e antixp̄i vt videat de⁹ eā deseruisse si
posset fieri. quā dauid p̄uidēs i spū dic:
Ut q̄d dn̄e ⁊c. i. recedes tp̄e antixp̄i lo
quēs de futuro p modū p̄teriti rōne p̄/
dicta. videt em̄ de⁹ recedere q̄dāmō a fi
delib⁹ q̄n nō liberat eos cū possit a tāt.
ꝑsecutiōib⁹. b Despicis ⁊c. Illos em̄
videt de⁹ despicere tāq; rē nulli⁹ p̄cij q̄s
n̄ liberat tp̄e oportuno: qd̄ ē tp̄s tribu g 6. di. c. donare
lationis. c Dū sup̄bit ipi⁹. i. antixp̄s.
⁊ loq̄t de futuro p modū p̄ntis ꝓpt̃ cer
titudinē ꝓp̄hie. d Incēdit pauper. i.
ꝓp̄ls xp̄ian⁹ sibi inobediēs cruciat omi
genere cruciat⁹ qd̄ p icēdiū designat in
sc̄ptura: ⁊ aliq̄s ad irā incendet.
e Cōp̄hēdūt. i. cōp̄hēdent. vn̄ in trans
latiōe Hiero. iuxta hebraicū habet: Ca
piant. s. antixp̄s ⁊ satellites eius: q̄ s̄m
dicta doc. antiquoꝝ i monte oliueti ful/
minabit: ⁊ magna ps adherentiū sibi:
de q̄ dicit Apl's. ij. ad Thessal. ij. Tūc
reuelabit ille iniqu⁹ quem dn̄s n̄r iesus
iterficiet spū oris sui ⁊c. f In ꝯsi. ⁊c.
q̄r sicut cogitabūt cruciare xp̄ianos: sic
a deo cruciabunt. g Q̄m lau. pec. i.
antixp̄s a sibi adulātib⁹ q̄ dicit homo
peccati ⁊ iniqu⁹. ij. ad Tessal. ij.
h Exacerbauit ⁊c. ex nimia adulatiōe
adherētiū sibi eleuabit in tātā sup̄biā
q̄ blasphemauit dn̄m ꝓuocās irā dei.
i Scd̄m multitudinē ire sue. i. ire dei
ꝯ se ꝓuocare. k Nō q̄ret. s. pniam.
s̄z morietur i obstinatiōe. Ido subditur:
l Nō ē de⁹ ⁊c. i. nulli⁹ reputatiōis corā
se: q̄r de ipso d̄r. ij. ad Tessal. ij. Qui ad
uersat ⁊ extollit supra oīe qd̄ d̄r deus
aut qd̄ colit ita vt in templo dei sedeat
ostēdēs se tāq; ipse sit de⁹. m Inqui/
nate ⁊c. quia semp occupabit in pctōꝝ
pollutiōe. n Auferūt ⁊c. q̄r i nullo
timebit diuina iudicia supra se ventura
p̄ elatione ⁊ obstinatione nimia.
o Omniū inimicoꝝ suoꝝ. potētia ⁊ se
ductione populos sibi subijciens.
p Dixit eni in ⁊c. quia ex nimia elatio/
ne reputabit dominū suum stabile.
q Sine malo. i. ex p̄sumpta securitate De. pe. di. 2 c. si enī. ꝟ. Sedet q̄ppe.
dicet: ero sine malo cuiuscunq; pene.
r Cui⁹ maledictione ⁊c. blasphemando xp̄m. s Et amari. p̄ciplēs inobe
diētes sibi ad amaritudinē vite p̄duci.
t Et dolo. quia ꝯbis dolosis multos
decipiet. v Sub lingua ⁊c. q̄r p̄ceci
piet inferre laborē ⁊ dolorē sanctis.
x Sedet i insidijs. meditādo iponere
isidias sc̄tis. y Cū diuitib⁹. hui⁹ se/
culi i h̄ sibi adherētib⁹. z Ut iterfi. in
no. i. ꝓplm fidelē sibi nō obedientē.
a Ocli ei⁹ ⁊c. i. in ꝓplm xp̄ianū tunc de
pauperādū: ꝯsiderās q̄lit̃ possit totalit̃
destruere ip̄m. Ido subdit: b Insidia
tur ⁊c. ⁊ p̄z ira ex dict. c Rape ⁊c.
q̄r q̄s tormētis flectere nō poterit. ver/
bis dolosis ad se trahere studebit: ⁊ q̄r
aliq̄s dolositate decipiet. Ido subdit:
d In laqueo ⁊c. s̄z q̄r ꝓpter h̄ finalit̃
deijciet. Ideo subdit: e Inclinabit
se. non volūtarie. sed diuina virtute.
f Et cadet. s. a domio suo. g Cum
dn̄atus ⁊c. s. xp̄ianoꝝ suo tp̄e subiecto/
rum: ⁊ causa ei⁹ deiectionis subdit: cū
dicit. h Dixit em̄ ⁊c. nō habēs no/
ticiam factoꝝ meorum.

a In finē. Negāt videre deū q̄ dicūt eū non curare humanas res: q: terra finis ē rex ꝛ vltimū elementuꝫ: in q̄ nihil agit sine ordine. sed hoīes eū non vident: quoniam ptinet ad occulta filij. laborans ergo ecclīa illo tempore in fluctibus: excitat dominum. exurge domine.

b Exurge domine de⁹. Cas. Precat iudiciū. vt hic cito finiat q̄ tanta sunt. vt nemo velit tempus q̄ hec fiūt dilatari.

Exurge quasi ex improuiso: vt conterantur duꝫ tui tecū exaltati glificat.

c Propter qd. Augu. Iā itaqꝫ ꝛ d̄ iudicio illo itelligēs ꝛ exaltās dic̄ ppter qd. i. qd pficit tanta mala facere. d Dixit enim in corde suo nō requi. ꝛc. Sensus iste pnunciatione querit: in q̄ si erratum fuerit obscuratur: sic enim dixit impius. Non requiret deus: quasi deus laborem ꝛ dolorem consideret: vt tradat eos i manus suas id est quasi laborare et irasci timeat: et ideo parcat eis ne puniendo eos laboret: et turbet ira sicut aliqui faciūt homīes dissimulata vindicta: ne laborēt: vel irascantur.

Aug. Christ⁹ iudā tollerauit ꝛ ad p̄dicādū misit ꝛ ei eucharistiā dedit: vt ostēderet dona peruenire ad eos q̄ fidē accipiūt etiā si talis sit p quē accipiūt q̄lis iudas fuit.

e Uides. i. tā p̄ordinasti vbi tradas eos i manu. f Orphano. Aug. cui morit pater mundus p quem carnaliter est genitus: vt dicat mihi mūdus crucifixus est: ꝛ ego mūdo. g Cōtere. Penis terret: bonis demulcet. h Queret. Augu. Q. an adhuc necessariū ad purgandos bonos sicut supra dū superbit impi⁹ ꝛc. sꝫ q: nō iueni. i. q: iam non ē in q̄ sit loc⁹ peccato illi⁹: plano ferro nō ē opus lima.

i Domin⁹ regna. Hoc regnum gratius erit pro concurrentibus malis: qd̄ veniet destructo antichristo: ab h̄ regno peribitis gētes: sed pauperes habebunt: quia desideriū pauperꝫ. k Preparatiōeꝫ cordis. Cas. Uel concupiscentiam quod est vbi omnibus viribus anime aliquid ardētius petitur. Uel hoc quod in cordibus eorum ipse deus preparauit. Uel q̄ statim volunt petere deus audiat.

l Auris. Nominatis membris que in nobis visibilia et corporea sunt. in deo potentias operationum intelligi oportet.

m Judicare pupillo. Secūdus aduentus manifestus erit: sed ꝛ nunc in occult. ponitur: quia de eo nemo scit. Apponat. Tunc omnia mala finientur: cum homo: id est auctor malorum cū sua plebe dānabitur.

In finem.

a ſ paupeꝝ ad saluādū vel sui ad puniēdum.
in corde suo oblit⁹ ē deus: auer- (a)
a ſ me vel illos. b ſ in die iudicij.
a tit faciē suaꝫ ne videat in finē m
a ſ cito veni. ſ sed b ſ iā de vindicta ſ manifesta potentia.
b Exurge domine deus ꝛ exaltet (b c)
a ſ potentia. b ſ iudicium. c ſ vt putāt dicentes. auertit fa. ſ.
mān⁹ tua: nē obliuiscaris paupe (d)
a ſ antichristus.
c rū. Propter qd irritauit impius (e)
a ſ Cas. irritauit: nō credēs deū punitorem.
d deum: dixit ēni in corde suo nō (f)
a ſ deus q̄ facio. b ſ sꝫ tu. c ſ qd̄ supra sub lingua ei⁹ la. ꝛ do. q: putabat deū nescire.
e requiret. Uides qm̄ tu laboreꝫ (g h)
a ſ qualiter tradas. b ſ antixp̄m ꝛ cōplices
ꝛ dolorē ꝯsideras: vt tradas eos (i k)
a ſ Hie. vindictas. b ſ Aug. iō eni paup est oib⁹ cōtēpt⁹: vt tu tm̄ sis spes ei⁹. ſ quia
in manus tuas. Tibi derelictus (l m)
a ſ cui moritur pater mūdus.
f est paup: orphāno tu eris adiu- (n o)
ſ ergo. b ſ potentiā illius pessimi. b ſ in vi. c ſ in se.
g tor. Contere brachiū peccatoris (p q)
a ſ in fraude. ſ in alios. b ſ vindicabit de peccato suo.
h ꝛ maligni: q̄retur peccatū illius (r)
a ſ id est ꝛ ipe peribit ppter peccatum suum. b ſ autem.
i ꝛ nōn iuenier. Dominus regna (s t)
bit in eternuꝫ ꝛ in seculū seculi:
a ſ sed vos. b ſ id ē peccatores oēs q̄ sine lege dei estis. c ſ viuentium.
peribitis gentes de terra illius. (v)
a ſ q̄ estuabāt i malis seculi: cupiētes diē dn̄i.
Desiderium pauperū exaudiuit
a ſ. i. cor paratū seruire p patientiā expectās.
k dn̄s: preparationeꝫ cordis eoꝝ
a ſ potentia qua audit. ſ misericordia. b ſ ecce desiderium pauperum. ſ vt iudices. c ſ non conformi seculo.
l m audiuit auris tua. Judicare pu- (x)
a ſ non supbo.
pillo ꝛ humili: vt nō apponat vl- (y)
a ſ vt fecit in terra. b ſ magnum se facere. c ſ ille supbus.
tra magnificare se hō sup trām.

a Auertit faciē suā ꝛc. Ex q̄ videt q: antixp̄s futurus fautor hui⁹ erroris: q: diuina puidentia nō se extendat ad ista inferiora. b Exurge dn̄e. Hic ꝯsequēter describit ipi⁹ antixp̄i finalis deiectio: q̄ fiet virtute diuia ad p̄ces sctoꝝ: qd̄ p̄uidēs dauid de h̄ sīlr orans dixit: Exurge dn̄e de⁹. videbit eū q̄si dormire antixp̄i tpe: eo q: tāta mala pmittat eū agere: ꝛ p ꝯñs videbit surgere qn̄ incipiet eū deijcere. c Et exaltet ꝛc. id ē ptās tua ad eū deijciēdū ꝛ pcutiendum. d Ne obli. pau. dimittēdo eos in antixp̄i psecutione ꝛ suoꝝ. e Propter qd ꝛc. i. antixp̄s suis blasphemijs ꝯtra eū. f Dixit em̄ ꝛc. facta mea ad puniendū tanq̄ nesciēs ea: vt p̄dictum ē: vel impotēs ad me restringēdū: ꝛ tn̄ nō ē ita. Jdō subditur: g Uides. tu de⁹ cui⁹ oculis oīa sunt nuda ꝛ apta. h Qm̄ tu ꝛc. quos infliget sāctis tuis antixp̄s. i Consideras. diligēter ad puniēdū. k Ut tradas eos. ſ. antixp̄m ꝛ satellites suos. l In man⁹ tu. ſ. iusticie tue. m Tibi dere. ē paup. i. populus xp̄ian⁹. n Orphano. i. pp̄lo christiano q̄ antichristi tpe videbit quasi sine patre ptegēte ꝛ matre compatiente. o Tu eris adiutor. accipiēs eos in manus tue miscdie. p Cōtere bra. i. potestatem. q Peccatoris et maligni. i. antichristi q̄ d̄r homo peccati ꝛ fili⁹ pditionis. ij. Tessal. ij. r Queret peccatū illi⁹. i. diligēter discutiet neq̄cia ipius an sit amplius vtilis ad purgationē electoꝝ. s Et nō inuenietur. ad h̄ vltra vtilis: eo q: sufficiēter erunt purgati: ꝛ sic antixp̄s cū suis deijciet in ignē inferni: sicut pater pijcit virgā in ignē post debitam filij castigationē. Et q: tunc apparebit manifesta ptās ꝛ dominiū christi. Jdō subdit: t Dn̄s regnabit i eternum. q: ptās eius ptās eterna q̄ non auferet: ꝛ regnum ei⁹ qd̄ nō corrūpet: vt d̄r Dan. vij. v Peribitis gentes. i. tu antichriste ꝛ tui cōplices: ꝛ q: hoc erit ad petitionē sanctoꝝ. ideo subditur: Desideriuꝫ paupeꝝ exaudiuit dn̄s ꝛc. Et finaliter concludit dauid. x Judicare pupillo ꝛ humili. i. p pp̄lo catholico ꝛ fideli: qd̄ erit in extremo iudicio. y Ut nō appo. ꝛc. i. antixp̄s q̄ erit homo pur⁹ lꝫ per maliciaꝫ a demone obsessus: ppter qd̄ ostendit se tanq̄ sit deus: vt dicit. ij. ad Tessal. ij. Ps. IX

Moraliter.

Confitebor tibi domine ꝛc. Scd̄m sensum litteraleꝫ psalm⁹ iste loquit de ptāte xp̄i iudiciaria quātū ad duplex iudiciū. Primū est iudiciū discretionis quo nunc fideles ab infidelib⁹ discernunt: de q̄ d̄r Job. xij. Nunc iudiciū est mūdi. Scd̄m est iudiciū discussionis futuꝝ in fine mūdi quo singuloꝝ merita ꝛ demerita discutient: vt pene vel premia fm̄ ordinē iusticie reddant. Et sensus litteralis huius psalmi ad hoc tēdit vt semp simus in timore positi rōne vtriusqꝫ iudicij. Prīo rōne iudicij discretiōis: q: ꝛ si certi sumus nos esse de numero fideliuꝫ tn̄ nescimus si simus de eis quātū ad meritū. Eccl̄s. ix. Nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit. Silr̄ ratiōe iudicij discussionis: q: nescim⁹ in q̄ pte ponendi sim⁹. ſ. cum ouib⁹ ad dexterā: vel qd̄ absit cuꝫ hedis ad sinistrā: ꝛ sic p̄ter sensum litteralē nō apparet mihi pro nunc alia moralitas requirenda.

In ps. ix. Confitebor tibi dn̄e. vbi dicit in postil. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q: hec dictio almut.

Additio.

Titul⁹ hui⁹ ps. non exponit fm̄ hebraicā veritatē. nec etiā littera hui⁹ ps. pprie applicat huic sensui. ſ. p occultis filij put d̄r in postil. Rō p̄mi ē nā fm̄ veritatē hebraice lingue hec dictio almut nō significat occultationē: nisi p̄ponat ei hec lr̄a. n. vel. h. ita q: dicatur nalmut vel halmut: vn̄ iproprie vl̄ nō vere iste titul⁹ iterp̄tat dicendo p occultis. Itē fili⁹ in h̄ ti. hebraice posit⁹ nō ē genitiui casus: s̄ datiui: cū d̄r laben: vt ptꝫ scīeti xitatē hui⁹ lingue: ꝛ sic ptꝫ p̄mū. ſ. q: titul⁹ hui⁹ ps. nō exponitur i postil. fm̄ hebraicā veritatē. Scd̄m patet. naꝫ lꝫ lr̄a ps. saltē p magna sui pte sit applicabilis duplici iudicio filij dei: put postil. dicit: non tn̄ psalmista in hoc ps. tractat de hmōi iudicio q̄tū ad ei⁹ occultationeꝫ: s̄ potius q̄tū ad ei⁹ iusticiā ꝛ potentiā atqꝫ manifestationē. vt ptꝫ diligēter intuēti: vn̄ impropie dicit: Pro occultis filij. poti⁹ em̄ debuisset dicere: Pro iudicijs filij. vnde meli⁹ videt titul⁹ exponēdus. ſ. vt itelligat hec dictio almut scd̄o modo scꝫ put significat iuuētutē seu adolescētiā: fm̄ q: in mult. locis sacre scp̄ture accipit alma p adolescētula: ꝛ elem p adolescēte: vn̄ i ti. psalmi. xlv. dictio eiusdē significatiōis ponit scꝫ alamoth: ꝛ exponit ibidem p iuuentute: fm̄ Hiero. quā sn̄iaꝫ ibidē sequit postil. ideo fm̄ h̄ sensus p̄dicti tituli

tituli erit talis. Uictori i iuuētute seu i adolescētia filio ps̄ dauid: quā significationē sequēdo ps. iste diuidit i duas ptes: fm̄ q: duplicē materiā videt h̄re: vnā. ſ. p̄mordialē ꝛ figuratiuā. ꝛ aliā p̄ncipalem ꝛ figuratā. scd̄a ibi: Parauit in iudicio. Prima ps q̄ ē p̄mordialis tractat de victoria dauid: quā habuit ꝯ goliā: vt habet. j. Reg. xvij. cui materie pprie applicat titul⁹. ſ. sic: Uictori filio i adolescentia. h̄ ē dicere: iste ps. attribuit filio: q̄ fuit victor i adolescētia sua. ſ. dauid: vn̄ xba hui⁹ tituli pprijssime adaptant huic historie: nō solū realit. sꝫ etiaꝫ xbaliter. Legit em̄ ibi q: cū q: saul vidisset dauid egrediētē ꝯ philisteū dixit ad abner: cui⁹ fili⁹ est iste puer: vbi i hebreo habet: iste elem. qb⁹ xbis p̄dict⁹ titul⁹ pprie corrn̄det. vocat eni vtrobiqꝫ victor iste. ſ. dauid fili⁹: ꝛ elem. ſ. puer. Circa igit istā materiā p̄mordialē primo dauid reddit graꝝ actiones deo de ista victoria dicēs: Cōfitebor tibi dn̄e ꝛc. letabor ꝛ exultabo i te. ꝯsequēter exp̄mit beneficiū: qd̄ a deo habuit in eadē victoria. d. Jn cōuertēdo inimicū meū retrorsum. ſ. goliā: ꝛ etiā i debellatione seu fuga suoꝝ. cū dicit. Jnfirmabunt ꝛ pibunt a facie tua. ſ. philistijm. Et q: hec victoria deo ē attribuēda. iō dicit: Qm̄ fecisti iudiciū meū ꝛ causā meā. Qd̄ q̄deꝫ iudiciū: q: ex mera iusticia diuia pcessit: eo q: spuri⁹ ille. ſ. golias blasphemabat pp̄lm dei. d. Ego exprobraui agminib⁹ isr̄l hodie: vt i p̄dicto ca. iōo seq̄t: Sedisti sup thronū q̄ iudicas iusticiā. Et q: in h̄ ꝯflictu exercit⁹ aduersarioꝝ nō equaliter fuit debellatus. gētes eni p maiori pte fuerūt in fugā ꝯuerse: ꝛ p ꝯsequēs ꝯfuse. sed caput eoꝝ ex toto pditū. ideo dicit: Jncrepasti gentes. i. philistinos. Et perijt impi⁹. i. golias: ꝛ q: fama ꝛ g̃lia oīm eoꝝ ex hoc actu fuit decetero denigrata. ideo dicit: Nomē eoꝝ delesti in eternū ꝛc. Rō eni huius delectatiōis: q: philistini p̄cipue ꝯfidebant de fortitudine sua: ꝛ capitis sui: ꝛ excellētia haste ꝛ gladij: ꝛ alioꝝ armoꝝ q̄ habebāt: cū aūt p vnū puerū seu i iuuenē inermem fuerūt deuicti: tūc fuit deletū p̄dictū nomen eoꝝ. Uñ dauid dicebat vt nouerit ecclia hec: q: non in gladio nec in hasta saluet dn̄s ꝛc. Jdcirco dicit: Jnimici defecerunt framee in finē. i. framee inimici defecerūt i finē: seu a fine intēto. Et sequit: Et ciuitates eoꝝ destruxisti. i. tu de⁹ q̄ iudicas iusticiā destruxisti ciuitates philistinoꝝ. ſ. a gloria sua: eo q: israel ꝯsequēdo philisteos venerāt vsqꝫ ad portas acharon: q̄ est p̄ncipalis ciuitas ex quo memoria audacie seu fortitudinis philistinoꝝ delebat. vnde sequit: Perijt memoria eoꝝ cū sonitu. ſ. tubaꝝ seu exercit⁹ pp̄li isr̄l: ꝛ vt ostēderet q: vltio diuina ꝯtra eos adhuc nō erat ꝯsūmata. seq̄t: Et dn̄s in eternū pmanet. i. parat⁹ vlteriora facere cōtra aduersarios pp̄li sui. Parauit in iudicio ꝛc. Hic incipit scd̄a ps hui⁹ ps. ſ. p̄ncipalis ꝛ figurata i q̄ psalmista tractat de iudicio seu de iudiciaria ptāte xp̄i. Ad q: sciendūꝫ q: hec historia. ſ. victorie dauid tā ꝯ philisteū: q̄ ꝯ leonē ꝛ vrsum: de quib⁹ in p̄dicto ca. primi Regū fit mentio: figuratiua est multiplicis victorie xp̄i. vn̄ glo. in p̄dicto ca. sic ait: Pugna philistinoꝝ ꝯ israel: pugna demonū ꝯtra ecclīam accipi pōt. Goliath xo diaboli supbiā significat: quaꝫ dauid id ē xp̄s singulari certamine pstrauit: ꝛ populū dei eripuit: q̄ leonē ꝛ vrsum necauit. i. diabolū. ſ. ꝛ antichristū: alteꝝ nūc latēter insidiantē: alterum postea manifeste seuiētē. Hec in glo. Et ideo postq̄ psalmista regratians deo historiā figuralē narrauit: ꝯsequēter in hac pte rem figuratā denūciat: q̄ ꝯsistit in duplici iudicio christi. ſ. discretionis ꝛ discussionis: fm̄ q̄ tam diabol⁹ q̄ antixp̄s: ꝛ eoꝝ mēbra penit⁹ pstrant. vn̄ hec ps dividēda ē ꝛ exponēda put in postilla: excepto q: fm̄ hāc expositionē quidā xsus exponunt melius fm̄ figurā: sicut cum dicit. Jnfixe sunt gentes i interitu quē fecerūt: ꝛ in laqueo isto quē absconderūt ꝛc. qd̄ magis pprie exponit de philistinis q̄ credentes laqueū parare pp̄lo dei p goliā: in ipo cōprehensus est pes eoꝝ. Silr̄: Cognoscet dn̄s iudicia faciēs ꝛc. nā ex h̄ q: in opibus manuū suarū cōprehēsus ē golias dei iudiciū cognoscit: vt sic. ſ. de re ad figurā vel ecōtra transeat locutio in eodē cōtextu. nam fm̄ Jsidorū de sūmo bono. xx. ca. pter cōnexionē capitis diaboli ad sua mēbra iniqua scriptura loquens de vno in eodē ꝯtextu transit ad loquenduꝫ de altero sicut Esa. xiiij. loquēs de rege babylonis: q̄ erat diaboli membrū transit ad loquēdū de p̄ncipe demonū. cū subdit ibideꝫ: Quō cecidisti d̄ celo lucifer. Si aūt ꝯ p̄dictam expositioneꝫ q̄s obijciat dicēs: quō ps. iste fuit intitulat⁹ d̄ victoria dauid adolescēt. cū in eodē ps. tractet de iudicijs dei q̄ maiora sūt: cū tn̄ denominatio fieri debeat semp fm̄ ph̄m a digniori. Ad h̄ dicendū q: moris est pphaꝝ in silib⁹ cū de diabolo tractat: ꝛ de aliquo ei⁹ mēbro notabili intitulare pphetiā de mēbro: ꝛ deinde introducere tractatū de capite. sicut Ezech. xxviij. intitulat pphetia de p̄ncipe tyri. ꝛ ibidē transit ad loquēdū de diabolo dicēs: Tu signaculū silitudinis ꝛc. ꝛ eadeꝫ rōne sub titulo victorie dauid cōtra goliam tractat de victoria christi contra diabolum ꝛ antichristū. qui quidem processus est nobis cōnaturalis fm̄ ph̄m in primo physicoꝝ: scꝫ a mag. notis ad minus nota.

Replica.

Jn psalmo: Confitebor tibi dn̄e. Burg. improbat titulū quē ponit beat⁹ Hiero. iuxta hebreū: ꝛ quē exponit beat⁹ Aug⁹. Cassi. Haymo. ꝛ magister in glo. eos sequit ꝛ postil. in quo minus bene se habet Burgeñ. Primo q: improbat sanctos doctores: cum tn̄ ei videat crimen lese maiestatis si q̄nqꝫ postillator declinat dicta sancti Tho. ex magna rōne. puta eni oēs ante eū pprietatem ideomatis hebrei ignorasse. inde ausus fuit se cūctis opponere ex debili rōne. Arguit eni sic contra titulum: q̄ est p occultis filij ꝛc. Utrūqꝫ inquit iudiciū christi scꝫ discretionis ꝛ discussionis: de quo hic tractat ps. nō est occultū igitur nō ē applicabile titulo qui preponit huic ps. p occultis filij. Hic videtur dicendum q: q̄uis vtrūqꝫ iudiciuꝫ erit manifestum in fine seculi: ē tn̄ nobis imo toti ecclie occultum p statu p̄nti: et sic d̄ eo tractat psalmista in h̄ ps. put declarat et bn̄ applicat postillator ꝛ magister in glo. Burgeñ. aūt fingit aliū titulum talē. Uictori in iuuētute filio ps. dauid. ponēs iuuētutē: vbi beat⁹ Hiero. ꝛ sācti ponūt occultationē. Sꝫ reuera titul⁹ non videt ad ppositū hui⁹ ps. Nā dato sꝫ nō cōcesso q: q̄nqꝫ p̄mi versus hui⁹ ps. exponi possent de victoria dauid ꝯ goliath q̄ ipsi i iuuētute ꝯtingebat: sic Bur. vult: totū tn̄ residuū hui⁹ plixi ps. ad hmōi iuuētutē n̄ ē applicabile iudicio xp̄i: qd̄ cōtingit mūdo inueterato: nec respicit ad christi iuuentutē: q̄uis eni oīne iudiciū dedit pater filio: vt ptꝫ Job. v. Ad iuuētutē tn̄ nullū habet respectū: nec ē verisile q: titul⁹ ps. debeat respicere tm̄ ptē pemialē: ꝛ ad ptem executiuā nullā habere applicationē: ꝛ solū ptinere ad figurā: vt vult Burgē. ꝛ nihil ptinere ad rem figuratā. Sꝫ ꝛ ecce si q̄s voluerit seq̄ Burgē. in expositione p̄me ptis hui⁹ ps. de victoria dauid ꝯ goliath non cogitur pter hoc recedere a sāctis doctorib⁹ mutando titulū: nam titul⁹ p occultis filij seruit bn̄ eidem expositioni: nam illa victoria ꝛ si in facto fuit manifesta: tamē quo ad virtutem qua facta fuit ipsa victoria fuit inopinabilis ꝛ occultissima: q: diuino iudicio facta: quod est occultū filij: q̄uis vt dictum est manifestandum.

Glo. ordi.

a In finem. In finē psalm⁹ dauid p phete docēt. resistere heretic. Ps. X

b IN dn̄o cō. Aug⁹. de hereticis q̄ catholicos in suā volūt conuertere prauitatē. Aug. In dn̄o ꝯfido q̄. Ad lr̄am pōt legi de passione ꝛ dicit xp̄s fm̄ hoiem: vt solet ꝯ terrores iudeorum. In domino cōfido: cum peccātes volūt sagittare rectos. In obscura lu. i. repleta peccatoribus synagoga. Destruxerūt. iudei. Iust⁹ quē destructorem legis cōtemnebant. Domin⁹ in tē. Uerbum in homīe: vel filius hominis i celo. In paupe rem. quem suscepit. vl̄ pter quem passus. Palpebre. Apertio ꝛ optio oculoꝝ mors ꝛ resurre. vbi probauit discipulos. Interrogat. iam de celo regens ecclesiam. Odit animam. Cur ita sit docet. Pluit enim ꝛc. Aug⁹

a In finē psam⁹ dd̄.
Ps. X
ſ ergo.
b IN dn̄o cōfi- a

Nico. de lyra

Ps. X

a IN dn̄o ꝯfido ꝛc. Huic psal. p̄ponitur talis titulus in hebreo: Ad victoriā dauid. In trāslatione xo Hiero. iuxta hebreum dicit: Uictori dauid. ꝛ est eadem sn̄ia. Exponit aūt dupliciter: Uno modo q: dauid fecit hūc ps. ad laudē dei victoris: vl̄ qui dedit dauid victoriam de inimicis. Alio mō q: dauid fecit hunc ps. decantandū a leuitis cuꝫ conatu q̄ vn⁹ chor⁹ nitebat aliū supare: vt dictuꝫ ē supra ps. iiij. De materia aūt hui⁹ ps. dicit Ra. Sa. q: dauid fecit hunc ps. qn̄ fugiens psecutioneꝫ saulis dixit illud qd̄ hebet. j. Reg. xxvj. Maledicti sūt in ꝯspectu dn̄i q̄ eiecerunt me hodie: vt nō inhabitē in hereditate dn̄i dicentes: vade serui dijs alienis. Et postea subditur qn̄ fugit ad regem geth: sed lr̄a ps. non videtur concordare cum dicit: In domino ꝯfido quō dicitis anime mee trāsmigra in montē sicut passer. fugiens saulis psecutiōeꝫ. Ista littera magis videtur sonare q: remanserit in terra ex diuina confidentia. Et eodeꝫ modo improbatur opinio que dicit q: dauid fecerit hūc ps.

Universidad de D[...] Bibliot[...]

Aug⁹. Rñdet hereticis q̄ se mentiūtur habere christum: et alios ad se ab ecclesia retrahere volunt. Unus mons est in quo cōfido: quō monetis trāsire quasi sint multi xpi. Uel i vos montes ꝑ supbiam passer pennatus virtutib⁹ ꝛ pceptis: sed hec nō sinūt ad vos transire: quia habeo domū ꝛc. a Quoniā ecce. Aug. Hi sunt terrores cōminantiū nobis de peccatorib⁹ vt ad se quasi iustos transeam⁹. dicūt enim peccatores intenderunt arcum scripturas: vnde venenatas sagittas mittant: quas in cordis occulto parant. b Quoniā que pfecisti. Conuertit ab his sermonez ad deū. quasi cur dicunt transmigra. cur ď peccatoribus terretur: qui intendunt sagittare rectos: quia que perfecisti destru. in suis conuentibus vbi paruulos qui erant lacte nutriēdi ex quorū ore laus perficit venenis necant. c Quid fecit. Sm̄ vtrāqꝫ partez inuitat ad solutionē que est: Domin⁹ est i suis vt faciat templū ꝛ celum: id ē arcbana sciētes: in minores vero oculi re. Uel hoc etiā a domino quia oculi eius. Interrogat iustū ꝛ impiū. Aug. Quid ergo times ne obsit impius sacramentis nō sincere cōmunicās. Odit a. Anime sue nocet non iusto q̄ deo credit. Justus autez. Minatur iudicium: cuius timore deserant falsitates. Interrogat Aug. i. probat quia boni ď obscuris nō fatigantur: sed exercent de cognitione non inflantur sed confirmantur. d In obscuro. Cassio. In simplici sensu degentes. vel in suis ambiguis sententijs. nō qꝫ scriptura ad hoc valeat: sed quia Que perfecisti. i. perfecte credidisti. vel iplēdo pdicta. Destruxerunt. male exponēdo Aug⁹. In obscuro. Uel obscura luna. due sunt opiniōes lune. quaꝝ que vera est: vel nō oīno vel difficile sciri pōt. Alij dicunt eam lumen suū habere: sed globum eius dimidium lucere: dimidiū obscurū eē. dum autem partem que lucet paulatim ad terram conuertit. vt videri possit: corniculata apparet. ꝛ sic crescit donec tota illa pars videat̄ ꝛ dum iterum conuertitur. obscura pars incipit apparere: donec tota iterū nobis offeratur. hec est ecclia que ex spūali parte lucet. ex carnali obscura ē. ꝛ spiritualis pars modo per bona opera apparet hominibus. modo in ꝯsciētia latet: soli deo nota ꝛ solo corpore videt̄. Alij dicunt qꝫ nō habet lumē nisi a sole: sꝫ qn̄ cū illo est eam partem habet ad nos qua nō illustratur ab eo: ꝛ ideo non lucet. sed cum recedit illustratur ab ea parte quaz habet ad nos: donec sole occidente plena surgat ab oriente. cum autem ex altera parte soli cepit ꝓpinquare: superior pars illustratur: inferior obscuratur: hoc item ecclie ꝯuenit: que lumen nō habet nisi a sole iusticie. Si quis autem hec obscura vitat: satis habet incrementa lune ꝛ detrimēta attēdere: que si deficit vt renouetur: notat ecclesiam vbi creditur resurrectio mortuorum futura. Obscura autem est luna vel cuz menstruis cursib⁹ finitur. vel cum fulgor nubilo interpolatur. vel in eclypsi vbi cruenta videtur: id ē cum noua ecclesia nondum terris effulsit. vel cū nubibus blasphemorum tecta vituperatur: vel in eclypsi vbi cruenta videtur: id est cedibus martyrum. In his terroribus iniqui dolosa v̄ba iaculāt̄: vt rectos peruertant. Uel cū filij ecclie peccant occasione lune obscure: opprobria iniqui ingerunt catholicis. Sed nil timenduz confidenti in domino: timeat qui confidit in homine: qui tunc dicit sancta sacramēta cū per sāctos dentur. e Pluet super ꝛc. Quid malis reddat ostēdit. Aug⁹. Pluit de nubibus: id est pseudo ꝓphetis. Uel de bonis vnde emanāt laquei cum male intelliguntur: sed non nisi his qui peccatores sunt. f Ignis. Aug⁹. Primo igne cupiditatum vastantur. inde malorum operum fetore abijciunt̄ a sanctis. Inde mergunt̄ eternis penis. g Justicias. Aug⁹. Pluraliter vt iustos accipias in quibus multe iusticie cum vna sit dei.

16.q.1.c. reuertimini in fine.

Equitatē

a ꝭ ecce increpatio. b ꝭ a tuo imo.
do quō dicit[is] aie mee: trāsmigrā a
a ꝭ ad xpm q̄ apud nos ē. ꝭ eminētiā itellect⁹ quem nos habemus. b ꝭ qui in alto nidificat: vel auis q̄si instabilis sū si trāseo. ꝭ vel mōtes c ꝭ quibus h ꝛ q̄re: vel ideo in deo fidendum.
a in mōntē sicut passer. Quōniaz b c
a ꝭ versus se detorserūt ad vulnerādas aias.
ecce peccatores intēnderunt ar/
a ꝭ parata in corda: habēt venenosa verba vel i scripturis subtilem vt sibi videtur intellectum habuerunt.
cum: pārauerunt sagittas suas
a ꝭ in excepraculo mentis. b ꝭ cū senserint se non posse cōuinci lumie ecclesie obscurato ꝑpter multos carnales ꝛ impitos hoies. ꝭ alia litera in obscura luna.
in phāretra vt sāgittēt i obscuro d
b rectos corde. Q̄m quē pfecisti e f
a ꝭ si heretici offendūt: christ⁹ nōne pacē dat vobis. b ꝭ qd vtrisqꝫ det incipit ostendere.
c destruxerūt: iūstus aūt quid fe/ g h
a ꝭ cōmuniter omniū ꝯ potentiam.
b ꝭ qd est celū. ꝭ id ē i sāctis suis vt faciat eos sibi tēplū. ꝭ vbicūqꝫ ñ ē sic vt i suo tēplo ꝭ est
cit: Dōminus in tēmplo sancto
a ꝭ specialiter. b ꝭ in fidelibus vnde templum dei sanctum est ꝛc.
suo: dōminus i celō sedes eius. i
a ꝭ ꝛ iō nō sunt timēdi tumult⁹ q̄ in retibus fiūt anteqꝫ ad litus veniatur. ꝭ misericordia.
b ꝭ quia est ei lux.
Ocūli ei⁹ in pāuperē respiciunt: k
a ꝭ crebra aperio scripturaꝝ ꝑ loca: ꝛ operio per alia. b ꝭ pbant. c ꝭ de veteribus innouatos ꝑ fidem.
pālpebre eius intērrogāt filiōs l
a ꝭ solus de conscientijs iudicat.
b ꝭ per hereses ꝛ tribulationes ꝭ ꝛ etiam
hominum. Dōminus intērro/ m
gat iustum et impium: qui autē n o
a ꝭ non q̄ facit: diligit q̄ ex desiderio ꝛ affectu.
b ꝭ idem qd peccatum.
diligit iniquitatem odit animā
ꝭ quia a ꝭ etiam b ꝭ inde inexcusabiles.
e suam. Pluēt super peccātores p
a ꝭ doctrinā illaqueantē. b ꝭ cupiditatis.
c ꝭ maloꝝ opeꝝ fetor. ꝭ pena blasphemoꝝ
a ꝭ in futuro: vel tumultuosa mens. ꝭ vltima separatio a iustis.
f lāqueos ignis ꝛ sulphūr: ꝛ spūs q
a ꝭ q ꝛ pene scōm mensuram meritoꝝ.
pcellarum: pars cālicis eorum.
a ꝭ quare hoc.
g Q̄m iūst⁹ dn̄s ꝛ iusticias dilexit r

hunc ps̄. eo qꝫ dauid ad instantiā viroꝝ suorum fugit ad loca montuosa: que erant tutiora: vt habet̄. j. Reg. i pluribus locis. non tn̄ confidebat in montib⁹ illis: sed in domino. Lr̄a enī hui⁹ ps̄. magis videt̄ sonare qꝫ detestatus fuerit fugā. Et iō videt̄ mihi saluo meliori iudicio qꝫ iste ps̄. sit exponendus de reuersione dauid in terram iuda ex diuina confidentia: ꝑut habetur. j. Reg. xxij. vbi dicitur qꝫ dauid fugit ad regem moab: cui gad ꝓpheta dixit ex pte domini: Noli manere in ꝓsidio: sed ꝓficiscere ꝛ vade ad terrā iuda: quod ꝛ fecit confidens de ꝓtectione diuina. Igitur sm̄ hoc ps̄. iste diuiditur in duas partes: quia primo ponitur confidentia dauid in persecutione. secundo assistētia dei in eius ꝓtectiōe. ibi: Dominus in templo. Circa primuz dicit sic: In domino confido: id est in ꝓtectione assecuratus ex v̄bis gad ꝓphete. a Quomodo dicit ꝛc. id est fuge extra terram israel a facie saulis. b Sicut passer. euolans fugit a facie sagittantis. ꝛ dirigit dauid verbum illud ad viros qui cum eo erant: qui dictam fugā sibi consuluerant: eo qꝫ multi eoꝝ eēnt amaro animo ꝛ oppressi ere alieno: vt habetur. j. Reg. xxij. c Quoniam ecce peccatores i tenderūt. hoc allegabāt viri dauid dicentes: fuge sic̄ passer terram israel: quia saul et complices eius omnibus modis querunt te interficere. d Ut sagitent in obscuro: id ē insidiose. e Rectos corde: id est dauid ꝛ fratres eius. f Quoniā ꝛc. Hic dirigit dauid sermonē ad deū dicēs: Q̄m quē pfecisti: id est achimelech sacerdotē quē in statu pfecto fecisti. g Destruxerunt. s. saul et doech: ꝛ alij complices eius cuz alijs sacerdotib⁹ vt habetur. j. Reg. xxij. in odium dauid. ideo dicit: b Justus autē ꝛc. q̄si diceret. achimelech iust⁹ nihil fecerat dignū morte. Ut: Just⁹. i. dauid q̄ nihil fecerat ꝑpter qd tanta strages ꝑpter euz deberet fieri. i Dn̄s. Hic cōsequēter describitur diuina assistentia in dauid ꝓtectione. cum dicitur: Dn̄s in templo ꝛc. id ē i templo glie sue vbi a sanctis angelis videbit̄ clare: ꝛ sic est ibi mō speciali. non enī pōt intelligi hoc de tēplo materiali: qd nōdum erat factum a salomone. k Oculi ei⁹ in pauperē respiciūt. i. in dauid ꝛ populum eius depauperatum: qꝛ cum eo erant multi debitis mult̄ obligati: vt dictum est supra. respiciebāt aūt oculi dei ipm dauid ipm ꝓtegendo. l Palpebre ei⁹ ꝛc. i. scrutant̄ actus ꝛ cogitationes eoꝝ. m Dn̄s interrogat iu. ad remunerandū. n Et impiū. ad punēdū: temporib⁹ tamē debitis. o Qui aūt ꝛc. qꝛ ꝑ h̄ ducet̄ ad gehennaz. In trāslatiōe Hiero. iuxta hebraicū habetur sic: Dn̄s iustum pbat: id ē approbat. impiū autē ꝛ diligētē iniquitatem odit anima eius. s. dei: pparans ei penaz ꝓ suis iniquitatibus. ideo subdit̄: p Pluet ꝛc. qꝛ frequenter subito ꝛ improuise moriūt̄ q̄si capti laqueo. q Ignis ꝛc. qꝛ i gehēna ē tāta pena qꝫ verbis non pōt bn̄ expmi. r Q̄m iustus ꝛc. sicut omne animal diligit sibi simile.

Absal.a

Eqtatem

a Equitatē vidit. Eqtas visa ē in facie: id ē noticia ei⁹: facies enī est noticia ei⁹: id ē potētia q̄ dignis inotescet: vel vidit qꝛ non se dat noscendū malis: sed bonis qd ē equitas. b Pro octa. Cas. Pro octaua. qꝛ hic petit ꝓpheta iniqtatem mūdi destrui: vt ad veritatē promissionis future ꝑueniat. Aug⁹. Octaua ꝑ die iudicij sicut in sexto psalmo dictum ē.

Ps. XI

Saluū me fac. Reuocat aūt a falsitatibus seculi ad eloquia dei. vbi salus a ꝑuersitate seculi petit saluari. d Quoniā defe. Cassi. Exponit q̄ timuit mlta ꝯgregās in vnuz vt sit maior vis. e Sanct⁹. Cassi. De⁹ q̄ vbiqꝫ p̄ns ꝯtū ad hoies defecit. q̄ in eū nō credunt. f Proximū. Aug. Proximus ois hō cum nullo male agēdū ē: ꝓximus prime natiuitatis conditione ē oīs hō. Carnis cognatione: amici ꝛ cognati. Misedie cōpassione bn̄ficus q̄libet. g Corde et cor. Geminatio duplex cor significat i q̄ dolosus describitur. vn̄ Jacobi: Uir duplex aīo inconstans est in oībus vijs suis. Boni habēt vnū cor ꝛ vnam aīam. h Disperdat do. Cassi. i. passim pereant q̄ in vna prauitate couenīunt. i Linguam ma. Cas. i. superbā: hi sunt hypocrite habētes speciē in sermone ad decipiendos hoies: ꝛ deo nō subditi. Remi. vel pbi. k Qui dixerūt. Cassi. Jactant se de potestate labioruz quasi non a deo accepint. l Inopū ꝛ ge. pau. Aug. Cassio. Inopes gentiles: qui nec legem nec ꝓphetas habuerūt: pauperes iudei. Nunc. quod nō i priori populo. Exurgam. apparebo in filio. Ponam. consolationem pauperum. Fiducialiter. potenter cui nil resistit. m Ponā. Aug. Non dicit q̄d: sed sciendū est qd ad pauperes consolandum pertinet. n Eloquia domine. Cassio. Contra mala seculi christ⁹ a patre missus: cui⁹ eloq̄a vera sūt: impioꝝ falsa. o Casta. Cassi. Cōtra h̄ qd. s. vana locuti sunt. p Ex/

Jaco.1.b

aminatū

a ꝭ scōm vtrāqꝫ partem.
a equitātem vidit vultus eius. a
b In finem psalmus dauid pro octaua.
Cas. quasi timens subito exclamat ꝓ magnitudine periculi.
c Saluū me fac Ps. XI b
a ꝭ nō inuenit̄ sāct⁹ i mundo vbi tot mali. ꝭ vere sanct⁹ q̄m diat ꝛc.
d e dn̄e: q̄m dēfecit sanct⁹: c
a ꝭ veritas vna: sed in hominibus multe.
b ꝭ non in. quia culpa coꝝ dona dei deprauant̄.
ꝭ insuper.
q̄m diminute sūt vēritates: ā fi/ d
a ꝭ vere dimi. sunt ve.
lijs hoim. Uāna locuti sūt vnus/ e
a ꝭ quod deterius. b ꝭ garruli.
f quisqꝫ ad prōximum suuz: lābia f
a ꝭ ad decipiendū. b ꝭ multiplici corde ꝑpter geminationem.
g dolōsa i cōrde ꝛ corde locuti sūt. g
a ꝭ garruli ꝛ dolosi sunt. ꝭ sed
b ꝭ ne quis se excipiat.. c ꝭ garrulitates ꝛ dolos. ꝭ non ipos homines.
h Disperdat dn̄s vniūersa lābia h
a ꝭ superbam
i dolosa: ꝛ linguam māgniloquā. i
a ꝭ Cas. Loquacitate se extollūt: ꝛ ponunt in sua prāte quod se a deo accepisse non putant.
k Qui dixerunt: linguam nostraz k l
a ꝭ facundia ꝛ eloquentia.
māgnificabimus: labia nostra m
a ꝭ cuius regule subijcimur.
a nobis sunt: quis noster domi/ n
a ꝭ sed cōtra hoc. ꝭ Aug. ꝓ inopia ꝛ paupertate spūalium bonoꝝ filium mittam.
b ꝭ mortalitatē ꝛ passibilitatem.
l nus ē: Prōpter miseriām inopū o
a ꝭ de malis naturaliter non essent digni.
et gēmitum pauperum: nunc ex p
ꝭ pater.
m urgam dicit dominus. Ponam q
a ꝭ iesu: nō i seruis. b ꝭ Aug. docēdo ꝭ nō q̄si scribe a pharisei: sꝫ tāqꝫ ptāte habēs murandi ꝛ addēdi vt auctor legis. c ꝭ qd nō in seruis.
in salūtari: fidūcialiter agām in r
a ꝭ hic ꝓpheta.
q ꝭ sine corruptione simulationis.
n o eo. Elōquia domini eloquia cā/ s t
a ꝭ eloquia ꝑ tribulationes pbara.
p sta argēntum igne examinatuz: v

a Eqtatē ꝛc. ad remunerādū. sic videt iniqtatē ad puniēdū: vt dictū ē. Ps. X

Moraliter. In dn̄o ꝯfido ꝛc. Psalmū istum litteraliter exposui de cōfidentia dauid qua monit⁹ a gad ꝓpheta venit ad manendū in terra isrl̄: vt habet̄. j. Reg. xxij. confidens qꝫ domin⁹ euz ꝓtegeret a saul ꝛ alijs eius inimicis. sꝫ monitus fuisset a viris suis extra terrā israel habitare. Allegorice v̄o exponi pōt de christo ꝑ dauid figurato. nā ꝛ ipi similiter psuasum fuit: qꝫ exiret de terra ꝑpter ꝑsecutionē herodis Luc. xiij. Trāsi hinc ꝛ vade: qꝛ q̄rit te herodes interficere. Et sicut dauid nō assensit viris suis. sic nec christ⁹ talib⁹ verbis. sed sic rn̄dit: Ite ꝛ dicite vulpi illi: ecce demōia eijcio ꝛ sanitates pficio. hodie ꝛ cras ꝛ tertia die cōsumor. Sic ergo i psona christi hois dicat̄: In dn̄o ꝯfido qꝫ ꝓtegat me ab herode. Quō dicit transmigra. ꝛc. id ē qꝫ fugiaz a facie herodis sicut passer a facie sagittātis. Q̄m intenderūt arcū suum ꝛc. verbum est dicentiū xpo qꝫ fugeret. ꝛ ē sensus: herodes et ei⁹ satellites insidiant̄ vite tue. Et inducitur exemplū de ei⁹ pcursore iam occiso ab herode. cum dicit: Q̄m quem pfecisti destruxerunt id est Johēz quem pfectum dixisti. Matth. xj. Inter natos mulierū nō surrexit maior Johāne baptista. q. d. sic de te faciēt. Domin⁹ in templo Hic circa christum hominez ponit̄ diuina ꝓtectio cum dicit: Domin⁹ in templo sancto suo id ē in humanitate christi in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Col. ij. Oculi eius in pauperē respiciūt id ē christum homine qui vixit in pauptate vsqꝫ ad mortē ꝛ super ipm erant oculi domini ꝑ singularē ꝓuidentiam. Palpebre eius interrogant filios hominū qꝛ scrutat̄ cogitationes ꝛ actus coꝝ. Domin⁹ iterrogat iustum vt i bono ꝑseueret. Et impium vt se emendet. Qui autē diligit iniquitatem se nolēs emēdare. Odit aīam suaz qꝛ ꝑparat eam gehenne que ꝑ multa grauia describit̄ cuz subdit̄: Pluet super peccatores ꝛc. ad designandum eius importabilē grauitatē ꝛ subdit̄ causa: Quoniaz iustus domin⁹ ꝛc. propter qd non dimittit dedec⁹ culpe sine decore iusticie.

Capl̄m. XI

b Saluum me fac domine ꝛc. Huic ps̄. preponitur titulus talis in hebreo. Ad victoriaz super octauā canticum dauid. Et hic accipitur octaua ꝓ instrumento octo chordarum in quo cantabat̄ illud canticum: sicut dictuz fuit supra ps̄. vj. Istum autem ps̄. dauid fecit quādo fugiens de ceila saluatus fuit cum viris suis ď ꝑditione habitatorum ceile: qui tractauerant de ꝑditione eius in manu saulis: vt haberent fauorem eius: reddētes ipi dauid ꝛ viris eius malū ꝑ bono: quia saluauerat eos de philisteis: vt habetur. j. Reg. xxiij. dicit igit̄: Saluum me fac domine ꝛc. de ciuitate ceile. c Quoniam defecit ꝛc. operum et verborum. d A filijs hominum: id ē ab habitatoribus ceile: qui dicunt̄ hic filij hominum: ꝛ non dei. ꝛ ideo dicitur: e Uana locuti sunt ꝛc. mutuo se exhortantes ꝛ occulte ad ꝑdendum dauid in fauorem saulis regis. f Labia dolosa. supple habēt viri ceile. g In corde ꝛ corde locuti sunt. quia in verbis suis pretendebant ipi dauid fidelitatem: ꝛ inter se cōtrarium tractabāt. h Disperdat domin⁹ vniuersa labia: id est labia ceiletarum. i Et linguam magniloquā. quia erāt protendentes verbis ipi dauid qꝫ fecerat magna pro eo. Uel linguam magniloquam. quia ciues ceile dicebant se facere magnum pro rege saule: vt sic haberēt eius gratiā: si traderēt ei dauid. vn̄ subdit̄: k Qui dixerūt. i. inter se tractauerūt. l Linguam ꝛc. qꝛ ꝑdendo dauid magna ꝑ saule faciem⁹: et sic habebim⁹ opportunitatē magna petendi ab eo. m Labia ꝛc. i. verba q̄ tractamus ꝯtra dauid ꝓcedunt a nobis: ꝛ nō ex alioꝝ suggestione. ꝛ sic erūt magis placita corā rege. ꝛ q̄ essent illa verba subdit: n Quis noster domin⁹ est: sic enī dicebant: Quis dubitat q̄n saul sit domin⁹ noster: ꝛ nō dauid: ꝛ ideo debemus ei fauere. S ratio non valet: quia ratio erat contra deū ꝛ iusticiā. o Propter miseriā. Hic ꝯsequenter ponitur ipius dei protectio circa dauid: cum dicitur in persona eius: Propter ꝛc. scꝫ dauid ꝛ virorum eius: qui multas miserias sustinebant tanqꝫ fugitiui ꝛ depauperati. p Nunc exurgam. ad eos protegendū a dicta ꝑditiōe. q Ponaz in salutari. id est in ephot: vbi domin⁹ dedit respōsum salutis ipi dauid petenti. j. Reg. xxiij. Si tradent me viri ceile: ꝛ eos qui mecum sunt in manu saulis? ꝛ dixit dominus tradent. et subditur: Nunciatūqꝫ est saul qꝫ fugisset dauid de ceila et saluat⁹ esset. r Fiducialiter ꝛc. i. in dauid: ad h̄ enī saluauit de⁹ dauid vt ꝑl̄s isrl̄ ꝑ eū ꝓtegeret: ꝛ fiducialiter ageret. s Eloquia dn̄i. que locut⁹ ē ad abiathar reuelādo ꝑditionē habitatorum ceile. t Eloquia casta. sine macula falsitatis. v Argentum ꝛc. hoc additur ad exprimenduz certitudinem veritatis in verbis diuinis. ideo subdit dauid:

a minatū. ꝯ labia dolo. i cor. et cor. l. s.
a Septuplū. Aug. Perfecte vl' p se/ptiformē spiritū vbū nitet: scz p pieta tē: p timorē et cetera dona. vl' purgatū p septuplū. s. p pauptatē spūs: mansue tudinē et ceteros gdus beatitudinis: de q̄b⁹ totus sermo in mōte. Octaua. q̄ beatitudo ē psecutio ignis: q̄ septu pliciter pbat argētū. hec eni examiat et clarificat: et qd pfectū ē demōstrat.
b Tu dn̄e. Cas. Utilitatem diuinorū eloqorū ad dn̄z se cōuertēs ostendit.
c In circūitu. Cōclusio d vtraque pte. Aug⁹. In circūitu. i. cupiditate tpa liū q̄. vij. dieb⁹ voluūt et nō veniūt in octauū. i. in etnū: vn̄ vētilator ē ipiorū rex sapiēs: et imittit illis rotā malorū. i. ambitū volubiliū. d Multiplica sti etc. Aug. Est et multiplicatio i tpali bus q̄ auertit ab vnitate dei: sed iusti multiplicant ſm altitudinem: qm̄ eunt de vtute in virtutē.

De cele. missa. c. i. in glosa.

a probatum terre purgatuz septu
a ſ nihil terrenitatis habens. b ſ id ē a terra genitiuus p ablatiuo more greco.
b plum. Tu domie seruabis nos: a
a ſ et o domine tu non ipsi nos. b ſ supra d ma lis disperder. d. v. l. d.
et custodies nos a generatione
a ſ hic de bonis quod seruet etc. b ſ hic tanq̄ inopes et paupes: ibi opulentos et diuites. c ſ huius seculi.
c hac in eternū. In circūitu impij b c
a ſ ducendo in eternam beatitudinem. b ſ vnde deus meus pone illos vt rotam.
ambulant: ſm altitudinem tuā b
a ſ nō ſm meritū sed vt altum decet.
multiplicasti filios hominum. c
a ſ sicut stellas celi. ſ ſm pmissionē abrae.

a Tu domie etc. s. ptegendo contra p/dictam proditionē. b Et custodes etc. id ē habitatorib⁹ ceile et a saule. c In etnū. quia nō pmittes nos cadere i manib⁹ eorū. c In circūitu etc. i. ha/bitatores ceile et ipe saul q̄ q̄rebant da uid et viros ei⁹ deceptiōib⁹ inuoluere. d Scōz altitudinē tuā. i. ſm altitudi nē cōsilij tui qd ē incōphensibile. e Multiplicasti fili. etc. i. saul: doech et alios eorū cōplices: et ceile habitato/res i mea psecutiōe ad exercitiū patiē/tie mee et meritū vite future. Posset aūt iste ps. exponi moraliter de q̄libet viro iusto in psecutionibus posito con tra quem parant machinationes et ex ercentur. Deus tamen totum cōuertit ad meritum sue patientie: et ipa est spe/rans ab omnibus liberari auxilio di/uine gratie: sed ptranseo: quia d facili potest littera ad hanc sententiam applicari.

Usque quo

In fine.

Moraliter. [Saluū me fac etc.] Psal Ps. XI mus iste litteraliter loquitur de sal/uatione dauid quādo fugit de cella eo quod habitatores ceile di/sponebāt eum tradere sauli: q̄uis dauid saluasset eos de phi/listeis diripientib⁹ bona eorū. j. Reg. xxiij. et in hoc dauid fuit figura christi qui venit in mundū p salute iudeorum: et tamē ipsi tradiderūt eum gentibus ad occidendū: et sic dicit in per/sona eius [Saluum me fac domie quoniā defecit sanctus.] de populo iudeorum. [Quoniā diminute sūt veritates etc.] nam aliquādo loquebant christo blande: vt eum caperent in sermone Matth. xxij. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces. [Uana locuti sunt vnusquisque ad pxi/mum suum] tractantes quomodo perderēt christum: cū tamē deitati sue non possent nocere: nec etiā humanitati nisi q̄tuz volebat sustinere. [Labia dolosa] iude pditoris et pharisco/rum. [In corde et corde locuti sūt] iudas eni dicēdo: Aue ra/bi: intendebat euz tradere morti. et pharisei sibi loquēdo blā/de querebant eum capere in sermone vt dictum est. [Disper/dat dominus vniuersa etc. et sic factū est: quia iudas se suspen dit: et romanoruz exercitus iudeos destruxit. [Qui dixerūt linguam nostram magnificabimus] eum accusando coram pi lato [Labia nostra a nobis sunt] id est possumus loqui con/tra eum verum vel falsum. [Quis noster dominus est] quasi diceret: iste non est qui dicit se esse messiam. vnde coram pilato negauerunt ipm esse suum regem. [Propter miseriam] Hic ponitur effectus passionis christi et sūt verba dei patris p chri/stum detētos in lymbo liberantis cum dicit: [Propter mise/riam inopum etc. id est existētium in lymbo [Nunc exurgā] ad liberandum eos per christum [Fiducialiter agam in eo] id est in christo qui pposito sibi gaudio sustinuit crucem. Heb. xij. et quoniā hec erāt pdicta per pphetas subditur: [Eloq̄a domini eloquia casta] q̄si diceret: sicut verissima sunt impleta. Et qm̄ liberatio patrū d lymbo nō fuit ad horam sed ad semp ideo in eorū psona dicit: [Tu dn̄e seruabis nos et custodies nos a generatione hac in eternū] id ē ex nūc vsque imperpetuū. Licz aūt ptās demonis tūc ablata fuerit a dictis patrib⁹. non tamē a viatorib⁹. ido subdit: [In circūitu impij ambulāt] id est demones circūeunt vt fideles decipiāt. ij. Petri. v. Aduer sarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circūit querens quē deuoret. sed quoniā electi euadūt insidias demonū subditur: [Scōm altitudinē tuā] id est tu dn̄e deus ſm altitudinē con silij tui nobis occulti. [Multiplicasti filios hoīm] qui repo/nendi sunt in regno celorum.

mundo: vel salteni de generatione contemporanea: cum qua ipse dauid cōuersabatur: in qua licet forte essent multi probi viri et veraces: quia tamē pro maiori parte deficiebant: et de/nominationes ſm phm fiūt a maiori. idcirco dicebat: Dimi nute sunt veritates a filijs hominū. et huiusmodi. Unde meli us videtur dicendum ſm glo. que in hoc loco sic dicit: vidēs sanctus vir multiplicatam vanitatem huius seculi: exclamat p magnitudine periculi et ait: Saluum me fac deus et infra. Quoniaz defecit sanctus: id est non inuenit sanctus in hoc mundo: vbi tot mali sunt: et hec opinio fuit in Helia quando dixit: Domine relictus sum ego solus. Hec in glo. ſm quam glosam bipertitus est psalmus. nam in prima parte psalmista petit a peruersitate seculi saluari. in secūda ostēdit quomodo cōtra huiusmodi mala seculi oportebat deum exurgere ad re mediandum. secūda ibi: Propter miseriam inopum etc. Pri/ma pars faciliter est applicabilis ad ppositum eo modo quo exponitur in postilla hoc mutato: scz quod illa que referūtur ad viros ceile tm̄: referant quasi in vniuerso modo predicto. Si militer cum dicit in fine huius partis. Quis noster domin⁹ est. non referat ad saul put in postil. sed intelligat sic quod men daces viri d facundie sue loquacitate cōfidentes: iactabant se de potestate ppria labiorum quasi a deo non sint. vnde di/cebant: Quis noster dominus est: id est quis est cuius regu/le nos subijciamur. quasi diceret: nullus. Secūda ps vero vl teriorem requirit indaginem. Pro cuius operatione sciēduz quod quia psalmista principaliter attribuebat mala mūdi ad de fectum veritatis in filijs hominū: idcirco quia cōtraria con/trarijs curantur pphetice dicit quod ad tollendum huiusmodi falsitatis maliciam venturus erat ille cuius eloquia sūt ma/xime vera: sicut dicta impiorum summe falsa. vnde sequitur: Propter miseriam inopum et gemitum pauperum scz iustorum qui de malis gemunt et p peccatis conterantur. supple tollē/dam. Nunc exurgam dicit dominus: id est apparebo. Ponā in salutari: id est in iesu cōsolationem pauperum. Et fiducia/liter agam in eo: id est potētialiter: quia nihil ei resistit. Con sequēter dicit: Eloquia domini: ostendēs quod eloquia hui⁹ sal/uationis sunt contraria pdictis: vt dictū ē. sūt eni quasi argē/tū igne examinatū purgatū septuplū. i. p septiformē spirituz purificata atque rutilātia. Quia tn̄ aduentū hmōi actoris ve/ritatis nō ita de ppinquo psalmista pspiciebat: idcirco pete/bat a generatiōe falsiloqua sibi contēpanea custodiri et ſuari. Un̄ dicit: Tu dn̄e seruabis nos a generatiōe hac: et vt magis ostenderet se indigere tali custodia subdit. In circūitu impij ambulāt ad deuorandū iustū eo modo quo. j. Petri. dicit: Aduersarius vester diabol⁹ circūit querēs quē deuoret. et se/quit. Scōz altitudinē tuā. i. ſm incōphensibilitatē cōsilij tui. Multiplicasti filios hoīm. s. impios. d q̄bus in prima pte di/cebat: Diminute sūt veritates a filijs hoīm. q. d. ex duobus maxime indigem⁹ custodia tua. vnū ē: quia aduersarij sūt astu/ti et solliciti contra nos: vnde in circūitu ambulant. Scōz ē: quia sunt multi numero: vn̄ et si nō essent ita sollicita adhuc essent valde timendi pter eorū multitudinem etc.

[In ps. xj. Saluum me fac. vbi dicit i postilla. Huic psalmo pmittitur talis titulus.

Additio. Littera huius psalmi nō pprie adaptatur historie dauid fugiētis d ceila: put postil. exponit. Cum quia in titulo de hoc nō fit mentio sicut in alijs psalmis: vbi d casibus singularibus: qui ipi dauid cōtigerūt tractatur: sicut in ps. iij. vbi pmittit in ti. psalmi ps. dauid cū fugeret ab absalon filio suo. similiter in ps. hoc in cuius ti. po nitur ad victoriam ps. dauid: quādo venit doech idumeus: et nunciauit sauli etc. et i ps. cxlj. in cuius titulo ponitur erudi/tio dauid cum esset in spelunca: et sic de multis alijs. Tū quia verba psalmi manifeste vident loqui generaliter quasi de toto

Replica. In psalmo. Saluū me fac. modica est di/uersitas: quia expositio postillatoris est de singulari casu Burgē. aūt generaliter extensa.

a In finem. Cassi. psalmus de charitate christi i qua totius legis pfectio ē: i quā q̄ habet mūdū nō amat: ppheta in psona antiquorū patrū plen⁹ charitate q̄z auide incarnationē expectat: quasi de dilatione conquerit: in quo di lectio primi osten dit: cui⁹ saluti hoc optat vt abiecta supstitiōe: cultura vni⁹ dei suscipiat. Uel in psona mo dernorū sctōrū ſm aduentū expectan tium. ſm illd: Cu pio. d. et e. cū xpo. (Philip. i. c)
Ps. XII
b Usque quo. Cassi. Hec pma ps ē de dila tione aduēt⁹ conque stio. c Quādiu. Cas. Magnus ar dor sustinentis di cit deesse cōsiliū vt vidēdi mitiget af fectuz: qm̄ magna anxietas ē cōcupi scere bon⁹ et diuti⁹ sustinē: crescit de siderium in dolorez quia spes ptrahit. d Cōsilia. Aug. Cōsilio nō ē opus nisi in aduersis. i. q̄diu ero i aduer sis. vel est respect⁹ tādiu auertis: q̄ diu ponā. c. vt ni si ponat q̄sque cōsili um in aīa vt opet misericordia: nec eum diriget de⁹ in finem: nec debet ei plenā sui noticiā. e Per diē. Aug. cōtinue: vel diē p tempore quo vult exui dolēs pcāsque eterna. f Usque quo ex. ini mi. etc. Cas. Dicit quia ante aduētū christi diabol⁹ ca ptiuos tenebat ho mines. Ul sup me: id ē meā crudelitatē: quia toto orbe colit: et quia sic orbis interit: plorat. g Respice. Cassi. Post conquestionē oratio. vt illumi net ne cedat fraudib⁹ inimici: qui i mise ricordia cōfidit. Respice. Aug⁹. Mitte quem missurus es. Exaudi. Cassi. p om nibus p quib⁹ generaliter petit. Illumi na. Cassi. Si nō corpe videamus vel men te. Oculi obdor. in mor. Cassi. qm̄ fidei lumie sepulto: carnali delectatiōe claudū tur. In morte. Cas. i. in peccato qd fit in (i. Joh. 5. d) spiritūsanctū de quo Johes. Est peccatū ad mortem non p eo dico vt q̄s oret. h Exultabunt. Aug⁹. Non solū pter me illuminare: sed ne inimic⁹ gaudeat. t Speraui. Cassio. Et si festinat: tn̄ pati ens ē: quia et si differt firm⁹ ē in spe. et inte rius iā videns exultat quē carne videre desiderat. vn̄ et sibi bona data dicit q̄ pri us q̄rebat. Tribuit. Cas. n̄ tribuet mag na virt⁹ fidei iā habet qd futurū est. k Exultabit. can. psal. Si tantū deside/

Grat. si sic

a ſ plenitudie. s. tpis vel cōsūmatiōe eterne be atitudinis. b ſ dirigens. c ſ xpi vel pphete.
a In finem psalmus dauid.
XII
a ſ id ē psentiā incarnationis mihi subtrahis. ſ Aug. i. differs me ad itelligēdū ipm specialiter q̄ ē sapia et finis.
b V Usque quo domine obli/ a
a ſ vsque ad temporis plenitudinez ſ cū vene. ple. te. etc. ſ repetit
uisceris me in finem: vs b
a ſ nō das anime noticiam tui. b ſ presentiā filij que hominibus videnda est.
quequo auertis faciem tuam a c
a ſ de diuersis. vt q̄ anxius est.
c d me: Quādiu ponaz cōsilia i ani d
a ſ scz q̄diu ponam
ma mea: dolorem in corde meo e
a ſ absolute: id est p singulos dies.
e f per diem: Usque quo exaltabitur f
a ſ id est diabolus vel carnalis consuetudo. b ſ cōtra auertis.
g inimicus meus super me: respi/ g h
a ſ contra obliuisceris.
ce et exaudi me domie deus me i k l
a ſ cordis: ne delectatione peccati claudant. m
us. Illumina oculos meos: ne n o
a ſ p cōcupiscentiā q̄ ex me fit. b ſ criminali.
vnq̄ obdormiam in morte: ne/ p
a ſ nec p aliū. et hoc est. ſ ecce timēda ē insulta tio diaboli. b ſ diabol⁹ q̄ insultat dū capit.
quando dicat inimic⁹ meus pre q
a ſ ne quādo dicat mi. etc. ſ quia b ſ diabolus et angeli eius.
ualui aduersus eum. Qui tribu r
a ſ de stabilitate fidei.
h lāt me exultabunt si mot⁹ fuero:
a ſ quasi illi tribulāt. b ſ non de me psumpsi ſ Aug⁹. quia et qui non mouet non sibi dat. c ſ de aduentu christi.
i k egō aūt i misericordiā tua speraui. Ex/ s t v
ſ vnde. a ſ Jesu: quē mēte futurū cōspico. b ſ Aug⁹. corde. ſ Cas. cordis leticia qd ad cōtemplatiuā vitam ptinet.
ultabit cor meū i salutari tuo: cā x

a V Usque quo dn̄e. Huic ps. pponit talis titul⁹ in hebreo. Ad vi/ Ps. XII ctoriā dauid. vel ſm Hiero. Uictori dauid. qd in idē redit. Et exponit du pliciter. Uno mō vt sit sensus p suppletionē. Iste ps. fact⁹ a dauid decātā/dus ē ad victoriā. i. cū quodā conatu leuitarū vt frequēter. s. ē expositū. Alio mo do vt sit sensus: Iste ps. fact⁹ ē a dauid ad laudē dei victoris sup oīa vel q̄ pstat victoriā. De materia aūt hui⁹ ps. dicit Ra. Sa. quod fact⁹ est de q̄ttuor regnis p q̄ affligēdi erāt filij isrl'. Primuz ē reg nū babyloniorū. qd destruxit ciuitatē hierl'm et tēplū: et ca/ptiuauit populū sub nabuchodonosor rege: vt habet. iiij. Reg. vlt. Scōm est regnum persarū: sub quo fuit phibita reedificatio templi vt habet. j. Esdre. iiij. Tertium est reg/num grecorū: per qd fuit positum idolum abominationis in templo: et populus occisus et compulsus ad idolatriam sub antiocho rege: vt habet. j. Machab. j. ij. et iij. Quar/tum est regnum romanorū per qd fuit iterum templum de structum et ciuitas et populus captiuatus sub Tito et Ue/spasiano imperatoribus. Et a pma afflictione fuerūt libera/ti filij israel p Cyrum. q̄ remisit captiuitatem dans licētiā reedificandi templum: ſm quod habetur. j. Esdre. j. A secun/da per Dariū. sub quo cōsūmatū est templum: vt habet. j. Esdre. vj. A tertia p Machabeos: vt pz. j. et ij. Macha. A quarta expectant liberari per regem Messiaz. Sz istud dictum deficit in duobus. Unuz est quia supponit falsum scz christū venturū: et quod debeat terminari ista captiuitas iu deorū que vsque ad finē mūdi durabit: ſm quod dr Amos. ij. Sup trib⁹ scelerib⁹ iuda et sup quartū non cōuertā. qd sic exponit: Uno modo quod lz scelera tria pter que icurrerūt tres primas afflictiōes fuerūt eis remissa q̄tum ad hoc quod liberarent: nō tn̄ quartū scelus: qd fuit venditio et occisio xpi pter que sunt in hac captiuitate: remittetur eis: sic quod ab ista captiuitate liberet. Scōm est quod dicit populū israel grauiter afflictū a regno persarū: qd nō est verū: quia illud regnum remisit captiuitatē babylonie: vt dictū est et pmi/sit filios israel habitare in terra sua pacifice et vti legibus suis. Nec illud impedimentū reedificationis templi fuit a regib⁹ persarū: vt dicit Ra. Sa. sup. j. Esdre: sed a samari/tanis q̄bus fuit cōcessū quod non pmitterent ciuitatis reedi/ficationē. et sub hoc ptextu phibuerūt reedificationē tem/pli pl⁹ faciētes q̄z eis mandatū fuerat a rege. Un̄ et postea cōsummatū est tēplū sub dario rege persarū. Et ex decursu j. Esdre et Neemie apparet quod regnū illud tractauit iudeos satis humane: pter qd dicit Ezech. j. quod illud regnum de/signatur p faciem hoīs: quia illud regnuz satis humane fili/os isrl' tractauit. Sequendo igit dictuz Ra. Sa. in pte di/mittendū est regnū romanorū et regnū persarū rōnib⁹ pdi/ctis: et loco ipsorū est accipiendū regnū assyriorū: quia captiua uit isrl' tpe Osee: vt habet. iiij. Reg. xviij. Et regnū egypti orū qd afflixit regnū iuda tpe Joachaz quē Pharao ne/chao vinctum misit in egyptū: imponēs sup tributū mag/num: vt habet. iiij. Reg. xxiij. Et sic tertiū regnū est baby/loniorū: et quartū grecorū. Igit ſm istam sniam dauid pui/dens q̄ttuor afflictiones pdictas sibi succedētes facit q̄t/tuor q̄stiones: petēs et desiderās eas terminari: dicens in psona populi isrl'. Usque quo etc. scz in populo meo mihi suc cessuro pmittēdo eū affligi ab assyrijs. b In finē. i. tam diu. videt eni afflicto quod nunq̄ debeat terminari sua affli/ctio. c Usque quo auertis etc. tādiu dimittendo populū meum in egyptiorū serui tute. d Quādiu etc. tractās et considerans quō possim liberari a captiuitate ba bylonica. et loquit dauid in psona iesu filij iosedech et zorobabel filij salathiel: q̄ frequēter meditabant et deū depcabant de captiuitatis hui⁹ reditu. et dn̄s exau/diuit eos: quia factū est sub eorū ducatu: vt habet. j. Esdre. e Dolorem etc. id est omi die: quia de destructiōe ciuitat' hierl'm et tēpli dolebāt q̄si cōtinue. f Usque quo etc. i. antiochus q̄ p supbiā ita fuit eleuatus vt videret sibi quod haberet pelag⁹ ad iter agendū et terrā ad nauigandū pter mentis elationē: vt dr. ij. Machab. v. g Sup me. quia populū isrl' afflixit et nimis suppeditauit. et ideo ppha subdit: h Respice. ocl'o tue misericordie. i Et exaudi me. liberādo a tāta tribulatiōe. k Dn̄e. p oīm gubernationē. l Deus. p creationē. m Meus. p verū cul/tum et fidē. n Illumina etc. lumine cōsolationis tue. o Ne vnq̄ etc. morta lis culpe et p cōsequēs i morte gehēne fract⁹ impatiētia et desperatiōe sub tanta tri/bulatiōe. p Nequādo etc. i. diabol⁹. q Preualui etc. quod cōtingit qm̄ ali/quē deijcit a morte culpe in mortē gehēne. r Qui tribulāt etc. ad hoc eni sen/nacherib et pharao et nabuchodonosor tribulauerūt filios isrl' vt trāsferrent eos d terra sua. vn̄ et sennacherib trāstulit filios isrl' i assyrios: nabuchodonosor tres trib⁹ in babylonē: et pharao ioachaz in egyptū: vt. s. dictū est. Sil'r antioch⁹ tri/bulauit iudeos: vt faceret eos trāsire ad gētilē ritū. s Ego aūt etc. nō in iusti/cia mea. t Speraui. ab istis tribulationib⁹ liberari. ideo subdit: v Exul tabit cor meū. leticia iteriori. x Cātabo dn̄o. leticia exteriori: ſm quod dicit. j. ps lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deum viuum.

Universidad de De[...] Biblio[...]

Moraliter. [Usq̄quo dn̄e obliuisceris me in finem] Ps. XII Psalmū istū litteraliter exposui de q̄ttuor tribulatiōib⁹ isrl̄ quas p̄uidit dauid: scʒ ab assyrijs: egyptijs: chaldeis ⁊ grec᷑: quaꝝ terminationē dauid petijt ī hoc psalmo. Moralit̄ aūt p̄ istas q̄ttuor tribulationes possūt intelligi passiones q̄ttuor p̄ncipales: scʒ spes ⁊ timor: gaudiū ⁊ tristicia. rōnem multipliciter p̄turbātes. spes male eleuans q̄ dicit̄ p̄sumptio. timor a virtute deijciēs q̄ dicitur mundanus. gaudiū de p̄ximi malo. ⁊ tristicia de ei⁹ bono. passiones enī iste rōnem obnubilāt: voluntatem deprauāt: ad inferni penā obligant: ⁊ demones letificāt. Cōtra primum d͛r: [Usq̄quo dn̄e obliuisceris me in finē] tanq̄ abscōditū ī nubilo excecāte rōnem. contra scd̄m d͛r: [Usq̄quo auertis faciē tuā a me] tanq̄ auerso a te p̄ volūtatis deprauationē. contra tertiū. [Quādiu ponā consilia in aīa mea dolorē ⁊c.] eo q̄ cogito me obligatū ad gehennā. ꝯtra q̄rtum. [Usq̄quo exaltabit̄ inimicus me⁹ sup̄ me] id ē diabol⁹ me tenens captiuum. [Illumina. ⁊c.] Hic ostēdit̄ q̄liter dicta tribulatio terminetur cū d͛r: [Illumina oculos meos] .i. intellectū meū et affectum lumine tue grē. [Ne vnq̄ obdormiā in morte] id est ne moriar in somno mortalis culpe. [Ne q̄n dicat inimic⁹ meus p̄ualui] nā in puncto mortis ē finis belli. [Qui tribulāt me exultabūt ⁊c.] id ē satellites demonis gaudebūt. [Si amot⁹ fuero] de vita p̄nti cū pctō mortali [Ego autē in misc̄dia tua speraui] q̄ tūc succurret mihi. [Exultabit cor meū in salutari tuo] .i. in spe saluatiōis tue [Cātabo dn̄o q̄ bona tribuit mihi] scʒ bona nature. ⁊ spero q̄ tribuet bona grē ⁊ glie. In psalmo. xij. Usq̄quo domine: vbi dicit̄ in postil. De materia autē hui⁹ ps̄. dicit Ra. Sa.

Additio. Expositio Ra. Sa. in hoc ps̄. nō est litteralis. ex hoc enī q̄ p̄pheta q̄ter repetit petitiones seu conquestiones seu tribulationis petens et desiderās eas terminari: non sequitur q̄ totidē sint tribulationes sepate a quibus liberari petit. Contingit enim sepe in scripturis sacris repetitio vnius ⁊ eiusdē ad maiorem firmitatē seu expressionem conceptus mentis p̄ut infra. Attollite portas ⁊c. ⁊ iterum attollite portas ⁊c. et ideo hec expositio etiā īter hebreos nō reputat̄ litteralis: sʒ quasi mystica. vnde ⁊ Abenbagra ⁊ alij expositores q̄ magis p̄prie lr̄am sequunt̄ non referūt q̄ttuor cōquestiones predictas ad quattuor tribulatiōes ad inuicem sepatas: sed in vna ⁊ eadem tribulatione dicunt exp̄ssi nouos sensus cōquerentis. vnde cū dicit̄: Usq̄quo domine obliuisceris me ⁊c. psalmista cōquerit̄ ex hoc q̄ deus tam diu reliquerat eum in tribulatione: quod videtur iam quasi obliuiscens eum. Cum autē dicit̄ secūdo: Usq̄quo auertas faciem tuam a me: conquerit̄ de hoc q̄ non solum de⁹ se ostēdit quasi obliuiscens: qd̄ ꝯtingit in humanis ex sola obliuione q̄ p̄uenit ex labilitate memorie: sed etiam deus se ostēdebat vt volens obliuisci ex certa deliberatione: qd̄ p̄prie significat̄ cum dicit: Auertis faciem tuā a me. Dn̄s enī q̄ auertit faciē suā a suo seruo: manifeste ostēdit q̄ vult eū obliuisci ⁊ nō ei p̄uidere: quod est signum maioris indignatiōis: p̄ut Deut̄. xxxij. ⁊ ait: Abscondam faciem meam ab eis. q̄ omnia de deo intelligenda sunt methaphorice. Cum autem tertio cōquerit̄. dicēs: Quādiu ponam ꝯsilia ī anima mea. p̄pheta ostēdit se esse valde anxiatum in anima ⁊ dolorosū in corde ex vehementia timoris qui est de malo futuro. nā s̄m p̄hm in scd̄o rhetorice. Timor ꝯsolatiuos facit. Cū aūt. q̄rto ꝯq̄rit̄ dicēs: Usq̄quo exaltabitur inimicus sup̄ me. ostēdit se afflictum ex exaltatione inimici: que inter ceteras pressuras est valde horribilis. vn̄ dauid dicebat .ij. Regl̄. xxiiij. incidamus in man⁹ dn̄i ⁊ nō in manus hoīm. Unde melius videtur dicendū ad lr̄am s̄m glo. s. q̄ p̄pheta in hoc ps̄. in persona antiquoꝝ patrum quasi de dilatiōe aduētus x̄pi p̄ quē futurā redēptiōē expectabāt ꝯq̄rit̄: vel ī p̄sona sctōꝝ modernoꝝ s̄m x̄pi aduētū desiderantiū. iuxta illud Phil̄. j. Cupio dissolui ⁊ eē cum x̄po. vel poti⁹ s̄m vtrūq̄ reddēdo singula singulis. Cū āt dicit: Respice ⁊ exaudi me. petit illumiari ne cedat fraudib⁹ inimici ꝯfidens in misc̄dia dei q̄ exultabit in salutari suo ⁊c.

Replica. Silr̄ in ps̄. Usq̄quo. postillatoris expositio ē de tribulatiōib⁹ isrl̄ ad lr̄aʒ. Burgēn. de tribulationib⁹ fideliū p̄ allegoriā. Liberatio enī p̄pl̄i isrl̄ a tribulationib⁹ corporalib⁹ ⁊ tēporalib⁹ est figura liberationis fidelium a tribulationibus spiritualibus.

Glo. ordi.

rat: si sic famulatur vētura: quid faciendum suscepto.
Ps. XIII
Dixit insipiens. Cassio. Increpatio iudeoꝝ descripta eorū malicia. Cassio. Prim⁹ psalmus de increpatiōe iudeorum et cōuersione.
ℨ.52. Increpat insipientiam et duriciam iudeorum qui christo p̄sente quē optauerunt nō credūt. Q. priores expectauerunt christum venturū sed cum appareret: dixit insipiens: hic homo non est deus.
b Dominus de celo. Cassio. Sed inde inexcusabiles: quia dominus prospexit: id est de hūana natura eminuit Aug⁹. de celo: id est per sanctas animas p̄spicit: nam per se nil eū latet. Uel de celo p̄ animas sanctas: que sunt celum et sedes dei. Uel dominus pater d͛ celo: id est secreto diuīe mētis. Cassio. vel de eq̄litate dei patris.
c Si ē intel. Cas. Uel vidit si est intelligēs ⁊ īuenit q̄ aliq̄s nō intelligit q̄ non req̄rit sed declinat. Nā oēs declinauerunt ⁊c.

a spiritualis.
tabo dn̄o q̄ bona tribuit mihi: a
a cum gaudio gratiam agam. opere
ad actiuam vitam.
⁊ psallam nomini dn̄i altissimi.
a dirigens b christi vel p̄phete.
In finem psamus Dauid.
Ps. XIII.
gentilis vel iudeus. a q̄ nemo audet dicere ⁊ si cogitare.
a **Dixit insipiens in corde** a
a ceci. vt dicāt non est deus.
quia reprobi.
suo: non est deus. Corrupti sūt ⁊ b c
a Aug. sicut nō p̄bauerūt deū habere in noticia ita tradidit illos dn̄s ī reprobum sensum. b q̄ seculū amant: nō deū. affectionib⁹
abominabiles facti sūt ī studijs d e
a q̄ a christo recedunt. de illis
suis: nōn est q̄ facit bnnum: non f g
id ē nec vnus: vel p̄ter vnū x̄pm sine quo nemo facit bonum.
b est vsq̄ ad vnūm. Dominus de h
a mittendo filiū misertus est. a Aug. honoratius nomiat iudeos: p̄pter vnius dei cultum. non hominibus
celō prospexit super filios homi
a videri faciat. b corde deum in homie.
c num: vt videāt si est intelligēs: i

Nico. de lyra

Ps. XIII

Dixit insipiēs ⁊c. Huic ps̄ p̄ponit̄ talis titul⁹ in hebreo. Ad victoriā dauid. Et exponat̄ sic s. ps̄. p̄ce. De materia āt hui⁹ ps̄. dicūt aliq̄ q̄ ē de sennacherib q̄ p̄ nuncios ⁊ lr̄as blasphemauit deū isrl̄. vt habet̄. iiij. Regl̄. xviij. ⁊. xix. dicens: q̄ nō posset eruere Ezechiam d͛ manib⁹ suis: ⁊ sic negabat diuinā potentiā: ⁊ per ꝯsequens deum. q̄ est idem cū sua potentia. Et lr̄a huius ps̄. satis pōt ad hoc applicari: excepto versu vltimo q̄ videt̄ discordare: q̄ facit mentionē de reditu captiuitatis plebis iudaice. Sennacherib āt nō captiuauit Ezechiā ⁊ populū ei⁹ ⁊ lʒ captiuauerit Osee regē isrl̄ ⁊ ei⁹ p̄pl̄m: illa tn̄ captiuitas nō est reducta nec reducet̄ s̄m sniāʒ iudeoꝝ. p̄pt̄ qd̄ Ra. Sa. exponit hunc ps̄. de nabuchodonosor q̄ blasphemauit deū isrl̄ verbo ⁊ facto q̄n iussit incendi eius templū p̄ nabuzardā: qd̄ nō fecisset si reputasset eum veꝝ deū. ⁊ s̄m hoc diuidit̄ iste ps̄. in q̄ttuor partes. q̄ p̄mo describit̄ nabuchodonosor et populi sui malicia. secūdo circa hoc examinatio diuina. ibi: Dominus de celo. tertio. tertio debita pena. ibi: Nonne cognoscet. q̄rto liberatio populi israel ex dei misericordia. ibi: Quis dabit. Circa primū dicit̄: Dixit insipiens. s. nabuchodonosor ⁊ ei⁹ exercitus. b Nō est deus. nō negabat generaliter deum: quia colebat deum suū: vt habet̄ Dan̄. j. sed negabit deū isrl̄ eē verum deū potentissimū. qd̄ est falsum ⁊ erroneum. c Corrupti sunt. luxuria: quia babylonij erāt luxuriosi. d Et abominabiles. idolatria q̄ ē deo abominabilis. vnde ⁊ frequēter in sacra scriptura nominatur abominatio. e In studijs suis. q̄ talia studiose ⁊ a p̄posito exercebāt. f Nō ē q̄ ⁊c. s. meritoriū: lʒ aliq̄n faceret aliq̄d bonū d͛ genere. g Nō ē vsq̄ ⁊c. Hoc nō ē in hebreo: nec in trāslatiōe Hiero. iuxta hebraicum. sed. ſ. ponitur vbi exponetur. h Dominus de celo. Hic ꝯsequenter ponitur dicte malicie examinatio. cum d͛r: Dominus de celo p̄spexit ⁊c. quia nihil penitus pōt latere ip̄m. i Ut videat si ē ⁊c. p̄ verā cognitionem.

Aut req̄rēs

ℨ Sepulchrū

a Sepulchrū. Cassi. ita inutiles alijs facti: q̄ guttur eoꝝ ē sepulchrū. ⁊c. Sepulchꝝ Cas. Dicūt hi tres v͛sus q̄ sūt vsq̄ ad secundā diuisionē. ibi: Nōne cognoscet. ⁊c. nō eē de hebreo q̄s tn̄ ap̄ls ad romanos ꝯ iudeos adducit Sed dicunt ab ap̄lo p̄p̄t iudeoꝝ vituperationē de mult' psalmis cōpacti: ⁊ a. lxx. iterp̄tib⁹ additi. Un̄ īferi⁹ repetit⁹ iste idē ps̄. eos nō h̄ʒ. b Cōtritio. Aug. ita inutiles sibi facti s̄t: q̄ ꝯtriti p̄ Titū ⁊ Uespasianū: vbi ⁊ ifelices vbiq̄ diuisi. Ul' lapis angularis x̄ps sup̄ eos cadēs ꝯteret eos p̄ excecationē. Et sic cōtritio ē mō ī vijs eoꝝ ⁊ ifelicitas ī futuro. Cas. via impioꝝ ꝯtritio: q̄ teritꝫ terit̄ dū alijs ⁊ sibi nocēt. Infelicitas q̄ ad infernum ducit vn̄ ⁊ nec reuertunt̄ q̄ viā pac' nō cognouerūt. b oīa iō: q̄ nō est timor dei ante ⁊c. c Nōne cog. Minatur iudicium impijs. d Deū nō. Aug. Nō enī vere deū inuocāt q̄ deo displicentia amāt Cas. Inde auget interit⁹: q̄ necesse ē mala agere: cū superbi nolūt deū inuocare. Sic cautela est oportune timere: ita ignauia inepte trepidare: vt p̄ gente ⁊ loco timore dei abiecto e Consiliū inopis. Cas. Inuectio ī iudeos q̄bus obscure dicitur: consilium christi confudistis: id est recipere noluistis q̄ ad vos liberādos venerat. Admiratiue legēdum: q̄m dominus: vnde mag' esset reuerendus inde mag' cōtemnitur. Postremo conuersio eorū predicitur: cum plenitudo g. itra. Quis ex sion id est de iudeis p̄cedens ⁊c. f Quis dabit. Cassi. Postremo iudeorū conuersio predicit̄: q̄ fiet cū plenitudo gentiuʒ intrauerit. g Cū auerterit. Cas. Pro iudeis etiam hoc testimoniū Esaie ponit ap̄ls Ueniet ex sion q̄ auertet captiuitatē vel impietatem a iacob.

ℨ Dn̄e q̄s.

a sequendo mādata. b iudei tales facti q̄les ⁊ gētes de q̄b⁹ supra dixit insi. ⁊c. sed
aut requirēs deū. Omnēs decli a b
cū declinatione p̄niciosi sibi ⁊ alijs.
nauerūt simul inūtiles facti sūt: c
a nullus facit bonum sine vno scʒ christo.
non est q̄ faciat bonum: nōn est d e
a Augus. vel voracitatem gule significat: vel q̄ deuorāt eos q̄bus suos mores p̄suadent.
in fetidis.
a vsq̄ ad vnum. Sēpulchrum pa f
tens est guttur eorum: linguis g
a mala sub specie boni suadēres. b Cas. comes est voracibus adulatio ⁊ omnibus malis.
adulantes alijs.
suis dōlose agebant: venenum
a in corde quod peius ē q̄ in ore. dolus aspidis: q̄ nolunt audire p̄cepta legis: sed mala reddunt p̄dicantibus ea.
aspidum sub lābijs eorū. Quo h
a hoc est venenum aspi. opprobrijs.
blasphemijs. minus.
rum os māledictiōe ⁊ amaritu i
a incōsulte oīa facīeres. expediti cōsuetudine male faciēdi. b voluptas ⁊ affect⁹.
dine plenum est: vēloces pēdes
a christi ⁊ suoꝝ.
eorum ad effundendum sāngui
a Aug. Oēs vie maloꝝ plene sunt laboribus et. quia tales ideo. b miseria.
b nem. Contritio ⁊ infelicitās in k
a operibus. b christum vel euāgelium. Aug. de qua dn̄s. iugū. m. s.
vijs eōrū: ⁊ viām pacis non co l
a isti non dicunt non est deus: sed tamen non timent.
gnouerūt: nōn est timor dei an m
a Q. predicta mala faciunt nec de his timēt ī futuro iudicio: sed nōne. c. b Q. hoc cognoscent tunc quod modo scire nolunt: scʒ q̄ dominus ē in generatiōe iusta. tunc
c te oculos eorum. Nōnne cōgno n
scent omnes qui operantur ini
a Aug. vt qui ministerio suo vtūt ad capienda cōmoda ab hoībus: nō ad salutem hominū vel gloriam dei.
seducendo vel occidendo.
quitatem: qui deuōrāt plebem o
a Cas. vt sit eis satietas de deceptione christianorum. Aug. quotidie sicut panis quotidianus est cibus.
d meam sicūt escaʒ panis: Domi p
a in damno tēporalium timuerunt p̄dere scʒ regnum terrenum: vbi non erat timendū. ⁊ nō celum vbi esset timendum.
num non inuocauerūt: illic tre q
pidauerunt timore vbi nō erat
timor. Quoniam dn̄s in gene r
a Aug. non in ea qua seculum diligit. b Aug. humilem aduentum christi cōtempsistis factus ideo: vt quos vocabat ī deo solo spem ponerent nō in seculo: ideo aduentus consilium dicit. c vel cuiuslibet.
e ratiōe iūsta est: cōnsiliū inōpis s
a vos iudei.
cōnfudistis: quoniā dominus t v
sed alius. a scilicet nisi ille quem humilem spreuistis.
f spes ei⁹ ē. Quis dabit ex sion sa x y
a Cas. cū dānauerit diabolum q̄ populū eius captiuat. b christus.
g lutare israel: cū āuerterit dōmi z
nus captiuitatē plebis sue: exul a
a reperit. quod est.
tabit iacob ⁊ letābitur israel.

a Aut req̄rēs deū. p̄ bonā opationē. Et q̄les p̄dictos inuenerit ostēdit̄. b Oēs declinauerūt. a rectitudine iusticie. c Simul inutiles ⁊c. d͛r aūt res inutilis q̄ nō valet ad finē intētū: sicut medicina q̄ non valet ad sanitatē. Homo aūt ordinat̄ ad felicitatē ad quā isti erāt inepti. d Non ē q̄ ⁊c. s. meritoriū. quod non pōt esse sine fide et charitate. e Nō ē vsq̄ ad vnū. ita q̄ nec vnus talis reperitur in eis: q̄ sine fide impossibile ē placere deo vt dicit̄ ad Hebre. xj. Alit̄ exponit̄: Non est vsq̄ ad vnū exceptiue: id est in omnib⁹ populis non est nisi vnus popul⁹ iudaicus qui de deo habeat legē veraʒ et cultum. Lex enī data in monte synai solum fuit data populo iudaico. f Sepulchrū patēs ⁊c. q̄ nitebant̄ deglutire populū iudaicū. g Linguis ⁊c. q̄ malū qd̄ inferre nō poterant potestate: inferre q̄rebant fraudulentijs ⁊ dolositate. h Quorū os ⁊c. i. blasphemijs ꝯtra deum. i Et amaritudine ⁊c. cōtra dei populū quem videbant interfici: ⁊ ad amaritudinem deduci mortis. ideo subditur: Ueloces pedes eoꝝ ⁊c. k Contritio et ⁊c. Ad hoc enī discurrebāt per terrā israel vt populus iudaicus totaliter contereret̄ ⁊ ad miseriā deduceretur. l Uiam pacis ⁊c. id ē tenere noluerūt. ⁊ causa hui⁹ subditur cum dicit̄: m Non est ⁊c. scriptū est Prouer. xv. Per timorē dn̄i declinat omnis a malo. ⁊ iō subtracto hui⁹ timoris retinaculo currūt homīes ad malum sine freno. n Nōne cognoscet. Hic cōsequenter ponit̄ p̄dictorū peccatoꝝ pena. cum dicit̄: Nonne cognoscēt oēs qui opantur iniquitatē. s. dei iusticiā. q. d. sic: quā cognoscent per pene sibi inflicte experientiam. o Qui deuorant ⁊c. q̄ delectant̄ in occisione: sicut in sapidi cibi comestione: s̄m illud Prouer. j. Letant̄ cū male fecerint ⁊ exultant in reb⁹ pessimis? p Dn̄m nō inuo. in afflictiōe positi: q̄ nō crediderūt in eū. p̄pter qd̄ d͛r Roma. x. Quomodo inuocabūt in quē nō crediderūt. q Illic trepidauerūt ⁊c. s̄m q̄ scribit̄ Prouer. xxviij. Fugit impi⁹ nemine persequēte. dicit aūt Ra. Sa. q̄ h̄ fuit impletū ī balthasar nepote nabuch. q̄ vidēs manū scribentē in pariete fuit ita territus q̄ cōpages renū ei⁹ soluebant̄: ⁊ genua ei⁹ ad seinuicē collidebant̄ ex nimio tremore: vt habet̄ Dan̄. v. ⁊ tn̄ man⁹ illa eum non tangebat nec sciebat quid significabat. r Quōm dn̄s in ⁊c. In hebreo nō est p̄ncipiū versus: sed finis versus ē p̄cedentis: vbi reddit̄ causa dicti timoris. eo enī q̄ dn̄s ē in generatiōe iusta. s. in ꝯgregatiōe iustoꝝ: immittit̄ ab eo talis timor aliq̄n malis hoīb⁹. s Cōsiliū. Hic est p̄ncipium versus: ⁊ ē sensus. consiliū inopis. i. p̄pl̄i israel depaupati. t Cōfudistis. tu nabuch. ⁊ exercitus tuus. i. cōfusibile ⁊ opprobriosū dixistis: ⁊ qd̄ sit illud cōsilium. subditur: v Quōm dn̄s spes ⁊c. improperabāt enī filijs israel babylonij in captiuitatē ductis q̄ sperabant in deo q̄ sic p̄miserat eos captiuari. x Quis dabit. Hic vltimo ponit̄ liberatio p̄p̄li isrl̄ ex dei misc̄dia. cuʒ d͛r p̄ modū optant'. Quis dabit ex sion. i. ex celo p̄ sion designato: eo q̄ ibi fuit tēplū dn̄i. Uel aliter. Quis dabit ex sion. p̄ modum negantis. y Salutare israel. q. d. nullus: q̄ in captiuitate babylonica destructū fuit templū: vt habet̄. iiij. Reg'. vlt̄. ⁊ sic non poterat ibi offerri sacrificium p̄ salute israel: ⁊ sic liberatio ab illa captiuitate ex sola dei liberalitate erat expectāda. p̄pter qd̄ subditur: z Cū auerterit ⁊c. reducēdo eā de babylone. a Exultabit ⁊c. q̄ redierūt cū magna leticia ⁊ exultatiōe. Moralit̄ aūt posset exponi ps̄. iste de q̄libet peccatore ī malis suis obstinato: q̄ lʒ verbis ꝯfiteat̄ deuʒ: tn̄ negat facto: s̄m illud ad Titū. j. Confitent̄ verbis se nosse deū: factis aūt negant. cui⁹ maliciā de⁹ examinat ⁊ punit: ⁊ innocentē d͛ manu eius eripit. Et s̄m predicta ad hanc sententiam potest facili littera applicari.

Ps. XIII

Moraliter. [Dixit insipiens ⁊c.] Psalmū istum exposui liberaliter de nabuchodonosor qui precepit incendi tēpluʒ domini. iiij. Regl̄. xxv. quod non fecisset si ipsum verum deuʒ estimasset: ⁊ sic negauit eum facto. Moraliter autē potest exponi de quolibet obstinato in malis ⁊ sic negat deum factis ⁊ si nō verbis. Titū. j. Confitent̄ se nosse deuʒ: factis autem negant. Igitur talis obstinati primo describitur conditio cum dicitur: [Dixit insipiens in corde suo non est deus] nam ita superbe peccat et inuerecūde ac si non esset deus qui eum videret nec posset punire. [Corrupti sunt et abominabiles] deo ⁊ angelis ⁊ hominibus bonis. [Nō est qui faciat bonum non est vsq̄ ⁊c.] quia de talibus non est vnicus

qui facit

Universidad de ... Biblio...

qui faciat bonū meritoriū. [Dñs de celo prospexit sup filios hoīm vt videat ꝛc.] nō ē ꝑ h intelligendū q aliquid de nouo cognoscat: sed h dicit ad ostēdendū q vult oēs hoīes saluos fieri voluntate antecedēte. [Oēs declinauerūt ꝛc.] ruentes de peccato in peccatū: ꝛ loquit ꝺ obstinatis. [Sepulchrū patens est guttur eoꝝ] nam de ipso nō egrediunt nisi verba fetida. ideo subdit: [Linguis suis dolose agebāt] ad ꝓximi deceptionē. [Venenū aspidū] id est documētū pestiferū. [Sub labijs eoꝝ] ad fidei corruptionem. [Quoꝝ os maledictione ꝛc.] id ē blasphemijs horribilib⁹ cōtra deū. [Veloces] Hic ponit obstinati malicia ꝯtra ꝓximū. cum dicit: [Veloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinē] nam pedes aīe q̄ sūt affectiones ꝛ pedes corpis ꝓmpti sūt ad homicidiū. ideo subditur: [Contritio] scꝫ ꝓximi [Et infelicitas] scꝫ sui. [In vijs eorū ꝛc.] qꝛ q̄runt ꝯterere ꝓximuꝫ ꝛ ꝑ hoc currūt ad infernum. [Non est timor dei añ oculos eoꝝ] ꝛ ideo sine freno festinant ad malū. [Nōne cognoscēt oēs q̄ opantur iniquitatē] scꝫ q de⁹ sit timēdus. q.d. sic qñ oculos eoꝝ aperiat pena q̄s modo claudit culpa. [Qui deuorāt plebē meā] id ē populū simplicem resistere nō valētem. [Dñm nō inuocauerūt] qꝛ ipm non timuerūt. [Illic trepidauerūt timore vbi nō erat] qꝛ ꝓpter eorū malicia dñs immittit eis sine ꝑsecutore timorem. Prouer. xxviij. Fugit impius nemine ꝑsequēte. [Qm̄ dñs in generatione iusta est ꝛc.] ꝓpter hoc em̄ q dñs existēs in iustis ꝑ gratiam sufficit eis ꝛ nō sollicitāt de terrenis. ideo reputant tanq̄ bestie ꝯfusibiles. [Quis dabit] hic petitur liberatio iustoꝝ ab iniquoꝝ ꝑsecutione vt possint liberi⁹ deo seruire cuꝫ dicit: [Quis dabit ex sion] id ē ex ciuitate celesti. Heb. xij. Accessistis ad sion mōtem ciuitatē dei viuentis hierlm celestē. [Salutare israel] id ē xpo iusto. [Cū cōuerterit dñs captiuitatē plebis sue.] id est ꝑsecutionē simplicium ab iniquis. [Exultabit iacob] id est supplātans vitia. [Et letabitur israel] id ē meditans celestia.

In ps. xiij. Dixit insipiens.

Additio. Psalm⁹ iste apud catholicos meli⁹ ꝛ mag. ꝓprie pōt exponi ad lr̄am de iudeo ꝯtēptore ꝑsonā xpi q̄ʒ de sennacherib vel nabuch. Primo qꝛ sennacherib ꝛ nabuch. ñ negabāt generalit deū: qꝛ colebāt deos suos: vt pꝫ. iiij. Reg. viij. ꝛ Dañ. x. s negabāt deū isrl' eē veꝝ deū potētissimū. Jude⁹ āt xp̄m ꝯtēnēs deū negat generalit: cui⁹ rō ē: nā ipe oēs deos ceteraꝝ nationū negat. d. Oēs dij gētiū demonia ꝛc. ꝛ cū h negādo xp̄m ꝓprie negat deū isrl': ꝛ ꝑ cōsequens talis generalit negat deū. vñ de ipis dr̄ q deuꝫ non habēt. ꝓprie igit iude⁹ xp̄m negās eē deū. ē insipiēs q̄ ī corde suo dicit nō ē de⁹: qꝛ lꝫ in ore suo vnū deum ꝓfiteat habere. s. creatorē celi ꝛ terre ꝛ hmōi: ꝛ etiā qñq̄ īplicite pharisei ꝓfiterent eē xp̄m deū vt cū tēptātes dicebāt: Scim⁹ qm̄ verax es ꝛ viam dei in xitate doces: vt habet Matth. xxij. ex q̄ seqbat xp̄m eē deū cū ī doctrina sua h pluries ꝯtineat: nihilomin⁹ tñ ī corde deū veꝝ negat ꝯtēnens xp̄m q̄ ē ver⁹ de⁹. Scd̄o qꝛ h qd̄ dicit: Illic trepidauerūt timore vbi nō fuit timor: nō pōt sane ītelligi de balthasar ꝓut Ra. Sa. dicit: balthasar em̄ lꝫ nesciret in ꝑticulari q̄d man⁹ illa significabat scribēs Dañ. v. Bñ tñ percipiebat illud eē magnū mōstrū ꝛ alicui⁹ significatiuū ꝯ statū regni sui: cū ī tā magna solēnitate sue festiuitat. h apparebat. vñ optime ꝑm glo. ꝓba in h psal. agit ꝯ iudeos cōtemptores xpi ꝛ negātes verā deitatē ei⁹. Circa qd̄ tria facit. Pmo em̄ ipos icrepat. d. Corrupti sūt ꝛc. vsq̄ ibi: Nō ē timor dei ante oclos eoꝝ: ꝛ circa h eos dicit a deo examiatos. d. Dñs ꝺ celo ꝓspexit ꝛ cetā si ē ītelligēs: scꝫ corde credēdo deū esse hoīem: aut requirēs deū. s. sequēdo mādata ei⁹: qd̄ nō iuenit: s oēs declinauerūt sil'. Scd̄o eis minat iudiciū cū dic: Nōne cognoscēt oēs q̄ opant iniq̄tatē. h ē dicē: Nūq̄d hi q̄ veꝝ deū negāt ꝛ deuorāt plebē meā sicut escā panis. s. xpi discipulos ꝑsequēdo: nec de his timēt sꝫ poti⁹ trepidāt vbi nō ē timor: qꝛ timuerūt ꝑdere regnū terrenū. Joh. xj. Si relinq̄m⁹ eū sic veniēt romani ꝛ tollēt locū nr̄m ꝛc. Nūq̄d ñ cognoscēt ꝑ experiētiā supplicioꝝ. Qm̄ dñs ī generatione iusta est. q.d. sic cognoscent. Juxt ē oīs dies ꝑditionis eoꝝ. Deut. xxxij. vnde lr̄a isti⁹ ꝑtis sic ꝯtexit: Nōne cog̃scēt oēs q̄ opant iniq̄tatē ꝛc. qm̄ dñs in generatiōe iusta ē: ꝛ nō ī ea generatiōe praua q̄ deū verū xp̄m scꝫ sibi ꝓmissū negat. q.d. vtiq̄. ꝛ qꝛ p̄cipua causa q̄ iudei ꝯtēpserūt xp̄m fuit ipsi⁹ hūilitas ꝛ abiectio credētes talia ex īpotētia eē ꝛ nō volūtarie sūpta: vñ dicebāt Matth. xxvij. Si filius dei ē descēdat nūc de cruce ꝛc. Jdcirco ꝯfutat eos psalmista. d. Cōsiliū inopis ꝯfudistis. i. humilē xp̄m ꝯtēpsist. io q̄s vocabat eis ꝯsulebat ī deo solo spem ponere nō ī diuitijs seu trāsitorijs seculi. vñ dicebat Matth. xix. Si vis ꝑfect⁹ eē vende oīa q̄ habes ꝛ da paupib⁹ ꝛc. Jdcirco aduersus eos iuehitur dicēs admiratiue. Cōsiliū iopis ꝯfudist: qm̄ dñs spes ei⁹ ē. q.d. ex h deberet cū mag. reuereri. Tertio eisdē p̄dicit aliq̄ ꝯsolatoria ad ꝓpositū ꝑtinētia. s. q ī fine mūdi cuꝫ plenitudo gētiū ītrauerit ꝑm Apo. ad Ro. xj. Reliq̄e iudeoꝝ saluabūt ꝑ eūdē deū saluatorē quē negauerūt vt dictū ē: idcirco eis vl teri⁹ alloq̄t. d. sic: Quis dabit ex sion salutare isrl'. h ē dicere: vos ꝯsiliū xpi ꝯfudistis: s q̄s ali⁹ ex sion. s. de iudeis ꝓcedēs dabit salutare isrl': supple nisi iste quē humilē sp̄reuist. vñ seq̄tur: Cū auerterit dñs captiuitatē plebis sue ꝛc. i. cuꝫ ille dñs quē dixist. nō eē deū redimet ꝑplm suū finalit a captiuitate diaboli. Exultabit iacob ꝛc. Jsta expositio q̄ extrahit ꝑ maiori pte a glo. ordina. ꝓpri⁹ applicat lr̄e q̄ʒ illa postillatoris fundata supra opinionē Ra. Sa. vt pꝫ diligēter intuēti. Et nota q ī h ps. ꝑm trāslationē nr̄aꝫ ponunt tres xsus q̄ ī biblijs hebraicis minime iueniūt. s. Sepulchrū patēs ē guttur eorum. Quoꝝ os maledictiōe ꝛc. Cōtritio ꝛ felicitas ꝛc. Et isti tres xsus nō legūt in ps. lij. etiā ī trāslatiōe nr̄a q̄ q̄dē psal. fere in toto assimilat huic.

Replica. Sed circa psalmū. Dixit insipiēs. Burg. facit argumentū inualidum ꝯtra postill. exponentē ipm de infidelib⁹ ꝛ gentilib⁹ ꝯtra quod arguit sic: Gentiles ꝛ si negebāt deum israel esse verū deū: nō tamē generaliter negabāt deū esse: qꝛ colebant deos suos. Exponit igit de iudeis negātibus christū eē deū. Sꝫ reuera si argumētum Burgeñ. valet ꝯtra postillatorē: valet etiā ꝯtra se: qꝛ si iudei negabāt xp̄m esse deū: nō tñ negebant generaliter deū esse: qꝛ deū veꝝ colebāt ꝑm legē. vñ bñ stāt simul: iudei negabāt christū esse deū: sed nō negabāt deū eē. Stāt etiā simul: deū negabāt: ꝛ nō negabant deū. p̄ma ps patet ꝑ syllogismū expositorūt: qꝛ illū negabāt ꝛ ille est deus: igit deū negabant demonstrando xp̄m ꝑ li illū: ꝛ illa scd̄a ps etiam manifesta ē ꝑ generalem ꝯfessionē ꝛ cultū oīm iudeoꝝ. Jntellectū igit ps. hui⁹ vide ī Anshel. ꝯ insipiētē ꝛ doctorē subti. q. j. q̄. di. ii. j.

Glo. ordi. Ps. XIIII

Domine q̄s. Cassi. Psalm⁹ iste ꝓprie moꝝ est institutori⁹. ꝓfuptionis repressio. vbi agit de vnitate p̄ntis ecclesie ꝛ futura quiete. p̄mo interrogat ꝓpheta: q̄si sacerdos añ faciē dñi stās ꝛ respōsa petit. volēs scire q̄s de⁹ sua dignos iudicet ecclia. ☞ Qui ingrediet

Psalmus dauid. XIIII

a ∫ alia trāslatio q̄s ꝑegrinabit in taber. ꝛ.

a D Omie quis habitabit a
a ∫ qd̄ ꝓprie ē belli atq̄ militātiū. ∫ id ē p̄nti ecclesia: vbi contra diabolū dimicamus.
in tābernaculo tuo: aut b
a ∫ eterna altitudine vbi pax ꝛ eterna quies.
quis reqēscet in mōte sācto tuo c

Nico. de lyra

D Omie q̄s ha. ꝛc. Huic psal. p̄mittit ta lis titul⁹ ī hebreo: ps dauid. Ex q̄ apparet auctor psalmi. De materia aūt hui⁹ dicūt aliq̄ q dauid fecit hūc psalmū ad ostēdēdū q̄s eēt dign⁹ habitare ī terra isrl' in securitate ꝛ absq̄ trāsmigratiōe. s. ille q̄ habet ꝯditiōes ī h ps. descriptas. cū dr̄: Qui ingredit sine macla ꝛc. vsq̄ ī finē ps. Promisit em̄ de⁹ ill' illi⁹ t̄re habitationē q̄ʒdiu colerēt eū ꝛ facerēt iusticiā. ꝛ eos de terra expellere qñ facerēt ꝯriū: vt patet Deut. xj. ꝛ in plib⁹ loc. vete. testa. Et cū dr̄: Dñe quis ꝛc. ꝑ tabernaculum ꝛ montem intelligitur ciuitas hierusalem: cuius vna pars erat in monte. et in illa fuit templum. Et ꝑ hierusalem que erat metropolis in iudea ītelligitur tota terra illa. ꝛ ad hoc potest sat. applicari littera huius ps. Videtur tamē mihi q dauid fecit hūc psalmū ꝓ sacerdotib⁹ et leuitis in tēplo ministrātibus domino. ꝛ ideo tenebant ad maiorem ꝑfectionē q̄ʒ cōmunis ꝓplus: sicut eccl'ie ministri q̄ʒ laici. Et ꝑm hoc diuidit iste psalm⁹ ī tres ꝑtes: qꝛ p̄mo dauid circa h mouet q̄stionē. scd̄o ponit solutiōeꝫ q̄stionis. ibi: Qui igredit. tertio ꝯclusionē. ibi: Qui facit h. Circa p̄mū dic: Dñe q̄s ꝛc. i. q̄s ē dign⁹ tibi seruire ī loco sācto vbi est arca testamēti. Et dicit: in tabernaculo: qꝛ tpe dauid arca fuit in tabernaculo qd̄ ei tetendit: vt habet. j. Paral. xvj. b Aut q̄s reqe. h est in q̄ete mētis et corpis tibi fuiet. c In mōte ꝛc. i. in mōte moria quē elegit de⁹ vt ibi fundaret templū suo nomini dedicandum.

Quid ingre.

☞ a Qui ingredit. Visio dñi: q̄ dicit in exemplū decalogi: decem xtutibus ad atria sua ꝑueniri. Decē xtutes: decē xtutū effectus: q̄ oēs ad q̄ttuor p̄ncipales referunt. Et q̄daꝫ de his ad aliquā haꝝ specialiter. Quedam xo ad plures cōiter. Itē q̄dam ꝑfectis tm̄. Quedaꝫ imꝑfectis ꝯueniunt. Cas. Aliter ꝺ xpo legit. Q. Quis habit. ꝛc. Quis requiescet ꝛc. Ille. s. q̄ ingredit. b Sine macula. Cas. Ut xps agn⁹ sine fractura mēbroꝝ q̄ ꝓprie templū igressus ē non vt expiaret sicut ceteri. sꝫ sine macula. c Opat iusti. vt dū vēdentes et ementes eiecit de templo. d Qui loq̄t. Hic exequit plenius. Veritas ē cuꝫ res ita est vt dr̄. h ꝓprie xps fecit. In corde: qꝛ aliquādo tacuit indignis fraudulenter q̄rētibus. e Nō egit. Dol⁹ ē ī lingua: cum aliud dr̄: aliud est in pectore. Vel non egit dolū: qꝛ oīa q̄ audiuit a p̄re sine aliq̄ adiectione vel suppressione nota fecit proximis. i. discipulis iudeis ꝓximis ꝑm carnem. f Non fecit malū. sꝫ ꝓ eis orauit. nō acceptum habuit opprobriū aduersus ꝓximos suos: sicut ē patēs ꝑ h q iudā nō mordaci icrepatione lacerbat. g Malignus. i. diabolus despicitur. vt cuꝫ dixit vade retro satha. ꝛc. Econtra timentes. d. glo. Jurauit. quādo apostolis certissima veritate ꝓmisit. Jam non dicā vos seruos sed amicos. h Pecunia. vel terrena ē. que penitus ad vsuram dari ꝓhibet. quā domin⁹ inde tradidit ad erogandū paupe ribus nō ad vsurā. Vel spiritualis que ad vsuram dari iubetur: id est p̄dicatio ad instruendos homīes. i Et munera. accepit quidē christ⁹ munera vt a mag.: ꝛ quotidie pias oblationes: sed non cōtra innocentes: imo animam ꝓ eis dedit. k Qui facit. Ecce absoluta responsio interroganti facit. dicit. vt ad actum nos inuitet non solum ad cantandum hec. l Ad nihilum. Augu. Hec est ꝑfectio vt nihil in homine valeat malignus. ꝛ vt hic sit in conspectu: id est certe sciat malignuꝫ non esse nisi qui a creatore ad creata cōuertitur. Qui iurat et non deci. qui pecu. Augus. Hec tria non sunt magna: sed qui nec ista potest. multo minus pōt loqui veritatem in corde. ꝛ non agere do. ꝛ non facere malum ꝓxi. Tñ hec parua ita cōcludit: qui facit hec non mo. in. e. i. perueniet ad illa maiora: in quib⁹ est stabilitas. vñ ꝛ per futuꝝ temp⁹ dicit. cū in supiori cōclusione p̄teritū posuerit ad nihilū deductus est. Qui facit hec. Cassio. Cōclusio. similiter qui facit hec requiescet in monte.

☞ Tituli

a ∫ q. ille habitabit ꝛ reqēscet. b ∫ ī tabnaculū ∫ ecce p̄ma. ∫ inocēs. ∫ ī q̄ notat ꝛpantia.

a b Qui ingreditur sine macula: et a b
∫ ecce scd̄a. a ∫ qꝛ nō satis ē abstinere a malo b ∫ . i. q̄ scit ꝛ dicit: ī q̄ notat prudētia ꝛ iusticia.

c d operatur iusticiam. Qui loquit c
∫ ecce tertia. a ∫ conceptā. b ∫ qꝛ aliq̄s aliquā verum dicit ꝛ putet fallere. ∫ pars inocētie. i. temꝑantie.

e veritatē in corde suo: qui non d
∫ ecce quarta. a ∫ Aug. itē ꝑs innocētie. ∫ ecce quinta

f egit dolū in ligua sua. Nec fecit e
a ∫ ꝓ omni homine. b ∫ ecce sexta.

ꝓximo suo malū: ꝛ opprobrium f
a ∫ nō libēter vel temere credidit crimiatori.

nō accēpit aduersus ꝓximos
∫ Q. non accepit opprobriū ꝛc. ∫ sed a ∫ fortitudo. ∫ nō potuit cogi nocere alicui.

suos. Ad nihilum deductus est g
∫ ecce septima. a ∫ diabolus vel homo male suggerens.

g in cōnspectu eius malignus: ti b
a ∫ Aug. glorificat de⁹ timētes: qd̄ ē initiū sapiē supiora ad ꝑfectos. h ad icipiētes. ∫ iusticia.

mēntes aūt dominū glorificat. i
a ∫ nō nocet sed subuenit. ∫ firmiter ꝓmittit. ∫ ecce octaua. b ∫ sed ꝓmissum reddit.

Qui iurāt ꝓximo suo et non k
a ∫ nō ꝛpalē expetit mercimoniā. ∫ ecce nona.

h decipit: qui pēcuniaꝫ suā nō de l
a ∫ causam inocētis nō deprimit ꝓ munere alicuius. ∫ ecce decima.

i dit ad vsuraꝫ: ꝛ munēra sup ino m
k centē nō accepit. Qui facit hec n
∫ ab ipo non cōmouebitur.

non mōuebitur in eternum. o p

a Qui ingredit. Hic ꝯñter ponit dauid rñsionē describēdo ꝑfectionē q̄ ī ministris dñi reqrebat. cū dr̄: Qui igredit ꝛc. s. corpis ꝛ mentis. p̄cipit Leuit. xxj. q hō de semīe aaron habēs maculā corpalē repellat a sacerdotio. ꝛ pleni⁹ declaratū fuit ibidē: ꝛ multo magis ē indign⁹ ministrare deo habens maculā mortalis culpe. b Et opat iusticiā. qꝛ nō sufficit declinare a malo nisi etiā opet bonū. c Qui loquitur ꝛc. i. ꝓut existit ī corde suo. ꝛ hoc facit q̄dam virt⁹ que a ph̄o. iiij. ethicorū veritas noiat: ꝑ quā homo talē in xbis ꝛ factis se ostēdit exteri⁹ q̄lis ē interi⁹. d Non egit ꝛc. aliū verbis decipiendo. e Nec fecit ꝛc. in facto. f Et opprobriū ꝛc. defect⁹ eoꝝ p̄teritos improperādo vel ad eoꝝ infamiā alijs ꝑpalando. g Ad nihilū ꝛc. qꝛ ꝑm veritatē non ē aliquo honore dignus: eo q honor deferēdus est alicui ī testimoniū sue virtutis: vt habetur. iiij. li. ethicoꝝ. h Timentes autē dñm. i. vere virtuosos. i Glorificat. eos māifeste ꝛ publice honorādo. Reuerētia enī delata alicui in testimoniū sue xtutis etiā in secreto vl' coram paucis dicit honor. Si aūt hoc fiat publice ꝛ coram multis dicit gloria quasi q̄dam claria. g. mutata ī c. a claritate dicta. k Qui iurat ꝛc. quia facit iuramentum bonū ꝛ tenet ipm. In translatione Hiero. iuxta hebraicū habet sic: Jurat vt se affligat ꝑ ieiunia et vigilias: carnem castigādo: ꝛ nō mutat iuramentū seruando. Tñ ibi ponit iuramentū voto: quia vtrūq̄ est obligatorium. l Qui pecuniā ꝛc. etiā gentili vt dicit hic glo. hebraica. Et ꝑ hoc videt q iste psalm⁹ de ꝑfectione sacerdotū ꝛ non cōmunis populi intelligatur vt dictuꝫ ē: qꝛ lex moysi ꝑmittebat cōmuni populo tradere ad vsurā alieno q̄ non erat de gēte iudeoꝝ: vt habetur Deut. xxiij. sed h nō ꝑmittebat sacerdotib⁹ q̄ debebāt esse maioris ꝑfectiōis. m Et munera sup ꝛc. ad accelerandū ei iusticie iudiciū. Cuꝫ em̄ aliq̄s casus dubi⁹ accidebat in aliq̄ ciuitate extra hierlm. debebat reduci ad iudiciū sacerdotū in hierlm: vt habet Deut. xvij. Et ꝓ determinatiōe illi⁹ iudicij non erat licitū eis aliq̄d accipe ꝓ mercede. n Qui facit hec. Hic ꝯñr dauid infert ꝯclusionē. d. Qui facit hec. q̄ dicta sūt in hoc ps. o Non mouebit. i. nō amouebit tanq̄ indignus a suo ministerio. p In eternuꝫ. i. in vita p̄nti: nec etiā a p̄mio ī vita futura. Cōtraria xo faciēs amouebitur: ꝑm qd̄ dicit Esa. xxij. ca. Vade ꝛ īgredere ad eū q̄ habitat in tabernaculo ad sobnā p̄positū tēpli: et ꝓpter maliciā suā dices ei: Quid tu hic aut q̄si q̄s h. ꝛ subdit: Ecce te faciet dñs asportari sicut asportat gallus gallinaci⁹ ꝛc. Moralit autē posset exponi psalm⁹ iste de ꝑfectione ministroꝝ ecclesie. ꝛ posset textus applicari de facili: sed ꝑtranseo intendēs sensui lr̄ali.

Moraliter. [Domine quis ha. ꝛc. Iste psalm⁹ videt Ps. XIIII factus fuisse a dauid ad ostendendum ꝑfectionē ministrantium in tabernaculo siue templo tempore veteris testamenti. Allegorice et moraliter significat perfectio ministroꝝ ecclesie. Circa qd̄ primo mouetur questio cum dicitur: [Domine quis habitabit] scꝫ digne. [In tabernaculo tuo] militantis ecclesie. [Aut quis requiescet in monte sancto tuo] scꝫ ecclesie triumphantis post laborem militātis. [Qui ingreditur] Hic ponit respōsio cum dicitur: [Qui ingredit sine macula] scꝫ mortalis culpe ꝛ infamie. nam eccl'ie ministri debent esse integre fame. [Et operat iusticiam] scꝫ abundantē. de qua dicitur Matth. v. Nisi abūdauerit iusticia vestra ꝛc. maior em̄ debet eē iusticia ministroꝝ ecclesie q̄ʒ populi cōmunis. [Qui loquit veritatē in corde suo] sacrā scripturā q̄ est verissima meditādo. [Qui nō egit dolum in lingua sua] falsa docendo vel al's ꝓximum decipiendo. [Nec fecit ꝓximo suo malū ꝛc.] sed mag. bonū. nā ꝑ istas negatiōes intelligūt opposite affirmatiōes ps. xxxvj. Declina a malo ꝛ fac bonū. [Ad nihilū deduct⁹ ē in ꝯspectu ei⁹ malign⁹] qꝛ bon⁹ p̄lat⁹ malos a ꝓmotione repudiat ꝛ timētes deum ꝓmouet ꝛ honorat. [Qui iurat ꝓximo suo ꝛ nō decipit] nā ꝓ veritate obseruanda iurādū est etiā viris ꝑfectis ne veritas pereat: ita tñ q iuramentū sit verū iustū ꝛ discretū. [Qui pecuniaꝫ suā ñ dedit ad vsurā.] s ꝑ modū a xpo traditū. Luc. vj. Date mutuū nihil inde sperātes. [Et munera sup inno. ꝛc.] i. ab īnocēte ꝓ iusticie sue defensiōe. nā ad h tenet iudex ex officio suo. Ponit cōclusio cum dr̄: [Qui facit hec que dicta sunt. [Non mouebit in eternū] quia non mouebit a statu gratie. ꝛ sic perueniet ad statum glorie que est eterna.

In ps. xiiij. Dñe quis habitabit. vbi dicit in postilla: Videtur tamen mihi q dauid fecit hunc psalmū.

Additio. Ea q̄ in h ps ponūt ad xtutem ꝑtinentia non vident ꝑtinere ad ministros eccl'ie tm̄ ꝓut postil. dicit: sed potius ad cōmunem populum tanq̄ ea que cōmuniter requirunt de necessitate salutis. nam cuꝫ dicit: Qui ingredit sine macula: intelligit ꝺ macula mētis tm̄ q̄ est ꝑ culpā mortalis peccati: eo mō q̄ dr̄ Deut. xviij. ca. Absq̄ macula eris corā domīo deo tuo. vbi loquitur toti populo ꝛ non sacerdotibus tm̄ vt ibidem patet. Similiter in ꝓhibitione

in ꝓhibitiõe vsuraꝝ nõ legit̃ i ve.te.aliq̃ differẽtia inter sacer/dotes ⁊ ꝑplares:ꝫ indistincte ꝓhibebãt eis vsure q̃tũ ad israelitas. Exo.xij. indistincte etiã ꝑmittebant eis q̃tũ ad alienigenas. Deu.xxiij. Silr cũ dic̃: Et munera sup inocẽtẽ nõ accepit itelligit̃ plane ꝯ eũ q̃ accipit munera ꝓ ꝯdẽnatiõe inocẽt̃: qḋ ꝓhibet̃ cõiter Deut.xvj. Unde ex his ⁊ aliis i ħ psalmo ꝯtẽtis nõ seq̃t̃ ꝙ iste ps̃ itelligat̃ ꝺ ꝑfectiõe sacerdotũ ⁊ non cõis ꝑpli: sic postil. ait: ꝫ poti⁹ oĩa i eo ꝯtenta vident̃ ẽẽ de necessitate salut̃. Et iõo meli⁹ videt̃ dicẽdũ cũ glo. q̃ i ħ loco distiguit tabernaculũ a mõte sãcto itelligẽdo tabernaculũ ꝓ p̃nti ecclesia i q̃ est ꝯtinua militia: iuxta illud iob.vij. Militia ẽ vita ho/minis sup terrã. ꝓpriũ enĩ ẽ belli atq militantiũ in tabernaculis habitare. vñ ⁊ ꝯtabernales milites dicũt̃ tãq̃ sil̃ habẽtes tabernacula. Ad quẽ sensũ fac̃ hebraica v̾itas in q̃ vbi dicit̃: Quis hitabit ⁊c̃. habet̃: q̃s pegrinabit̃ i tabnaclo tuo: q̈ ꝺr in scḋa Cor̃.v. Q̃diu i ħ corpore sumus a deo pegrinamur. cõsequenter ꝓ monte sancto intelligenda est ecclesia superior in qua est vera requies. vnde dicit: Quis requiescit in mon/te sancto tuo: quia nullus i agone ꝯtẽdet vbi ẽ visio perfecte pacis: ꝓpheta igit̃ quia i p̃nti ecclĩa ꝓpt̃ corꝑalem cohabita/tionẽ bonoꝝ cũ malis q̃dã lʒ indigni iactãt se ẽẽ de ecclĩa cuʒ tñ vere nõ sint: q̃rẽs a deo dicit: dñe q̃s habitabit seu q̃s peregrinabit̃ i tabernaculo tuo. i. in p̃nti ecclĩa se sic habeat: vt in mõte sãcto tuo. s. i futura beatitudĩe sit dignus req̃escere. Ad qḋ subdit̃ rñsio dei. Qui ingredit̃ sine macula ⁊c̃. vbi ponũt̃ decẽ v̾tutes seu decẽ effect⁹ v̾tutũ notabilit̃: vt habet̃ in glo. vide ibi. Et finalit̃ ꝯcludit: q̃ facit ħ ñ mouebit̃ i eternũ: q̈ñ solũ requiescet qḋ qñq̃ q̃dãmodo in hac vita saltẽ imꝑfecte ꝯtingit: ꝫ talẽ stabilitatẽ attinget: de q̃ posset dici: nõ mouebitur in eternũ qḋ non põt dici nisi de req̃escẽte in supiori ecclesia. de qua legit̃ in psal. De⁹ in medio ei⁹ nõ cõmouebitur.

Replica.

Psalmũ. Dñe q̃s habitabit i tab. postillator exponit specifice de heroicis. Bur. aũt generaliter de ecclĩa. species aũt generi nõ ꝯdicit: ⁊ talis varietas inter postillatorẽ ⁊ Burgẽn. sepe occurrit de q̃ de cetero nõ fit mentio: q̈ vtraq̃ ps stare põt in veritate.

Nico. de lyra

Ps̃. XV

Conserua me dñe ⁊c̃. Huic psalmo ꝑponit̃ titul⁹ tal̃ i hebreo. Humilis ⁊ simplic̃ ps̃ dauid. qḋ ex ponũt aliq̃ ꝺ ꝑsona ipi⁹ dauid simplic̃ ⁊ humilis vt patʒ ex decursu. j. Reg. ⁊. ij. petẽt̃ a deo ꝯseruari i ꝑsecutionibus saulis ⁊ absalon filij sui. Sʒ ħ nõ videt̃ veꝝ q̈ Petrus apl̃s ad itelligendũ scp̃turas diuinit⁹ illustrat⁹ dic̃ hũc psalmũ itelligẽdũ ẽẽ de xp̃o et nõ de dauid Act̃. ij. vbi sic dic̃ ꝺ xp̃o. Quẽ de⁹ suscitauit solut̃ dolorib⁹ inferni: iux̃ qḋ ipossibile erat teneri illum ab eo: qḋ ꝓbat per lr̃aʒ hui⁹ ps̃. ꝺ. Dauid enĩ dic̃ i eũ. i. i xp̃ʒ vl̃ i ꝑsoñ xp̃iani. Prouidebã dñm corã me sp ⁊c̃. vsq̃ ibi. Notas mihi fecisti vias vite: replebis me iocũditate cũ facie tua: allegãs lr̃aʒ hui⁹ ps̃ ꝫm. lxx. trãslatiõeʒ q̃ tũc erat auctẽtica: ⁊ subdit eã exponẽdo: Uiri frẽs liceat audẽter dicere ad vos ꝺ p̃triarcha dauid q̃m defunct⁹ ẽ ⁊ sepult⁹: ⁊ sepulchrũ ei⁹ ẽ apud nos vsq̃ i hodiernũ diẽ. q. d. hec scriptura nõ itelligit̃ de eo: ꝫ de xp̃o cui⁹ resurrectionẽ p̃uidit in spiritu sancto. Iõo subdit ibidẽ: Preuidens locutus est de resurrectiõe xp̃i: q̈ neq̃ derelict⁹ ẽ in inferno: nec caro eius vidit corruptionem. Ex quo ptʒ manifeste ꝙ intentio beati Petri ẽ hunc psalmũ debere itelligi nõ de ꝑsona dauid: sed ꝺ resurrectiõe christi. Et ideo q̃rere hic alium sensũ litteralẽ videt̃ quodãmodo iudaiçare. Igitur ꝫm istã sententiã exponit̃ titul⁹ p̃dictus. Humilis ⁊ simplicis dauid. i. iste ps̃ fact⁹ ẽ a dauid ad laudeʒ humilis ⁊ simplicis. s. xp̃i. qui de seipso dicit Matth. xj. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. Et ꝫm hoc iste ps̃ diuiditur in duas partes. q̈ primo describit̃ hominis xp̃i actio virtuosa. secũdo ei⁹ resurrectio gloriosa. ibi: Propter hoc letatũ est ⁊c̃. Circa primuʒ describitur actio christi virtuoso. p̃mo erga deuʒ. scḋa erga ꝓximũ ibi: Sanctis qui sunt in terra. tertio iterũ erga deũ. ibi: Benedicã dñʒ. Circa primũ dicit dauid in persona christi hominis. Conserua me domine. ꝑ talem modũ loquebatur christus homo deo patri. Trãseat a me calix iste. Matth. xxvj. b Quoniã speraui in te. lʒ autẽ i christo non fuerit spes prout est virtus theologica. eo ꝙ ab instanti conceptionis sue fruebatur fruitione beata: ⁊ sic erat ibi itentio que non stat cum spe que est virtus theologica habẽs deũ non habitũ ꝓ obiecto: tamẽ in xp̃o fuit spes glorie corporis ante resurrectionẽ quã a deo expectabat. c Dixi domio ⁊c̃. sic loquebat̃ deo patri positus in passione. Heli heli lamasabathani: quod interpretatur: deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Matth. xxvij. d Quoniã bonoꝝ ⁊c̃. Deus aũt pater nullo creato bono eget: et iõo nõ eget bonis ip̄ius christi: vt hoĩs. e Sanctis. Hic ꝯsequenter describit̃ actio christi erga ꝓximuʒ: ⁊ primo q̃tum ad apostolos dicens: Sanctis ⁊c̃. i. apostolis aliisq̃ discipulis xp̃i. f Mirificauit ⁊c̃. i. mirabiles fecit in eis illustrando eos scientia ad p̃dicandum: ⁊ cõfirmando miraculis predicationes eorũ. Iste tamen actiones christi ei cõpetebant rõne deitatis. Et q̈ per p̃dicationes apostolorum ꝯuerse sũt gentes ad fidem: que p̃us erant idolatrie dedite. ideo subditur: g Multiplicate ⁊c̃. i. infirmitates idolatrie gentiliũ qḋ ptʒ ex translatione Hiero. iuxta hebraicũ vbi ꝺr: Multiplicabunt̃ idola eorum. h Postea acce. q̈ dimissis idolis ad fidẽ xp̃i velociter cucurrerũt iudeis remanẽtibus in infidelitate ꝓ maiori pte. i Nõ ꝯgre ⁊c̃. i. delubra vbi conueniebant ad colendũ idola. k De sãguinib⁹. quia fiebat sacrificium idolis de sanguinib⁹ animaliũ: ⁊ aliq̃ñ de sanguinib⁹ hominuʒ. ⁊ talia conuenticula christ⁹ ꝑ apostolos non ꝯgregauit: sed magis dissipauit. l Nec memor ero noĩm eoꝝ ⁊c̃. Et vocat hic xp̃s labia sua labia gẽtilium ꝯuersoꝝ: q̃ sunt mẽbra christi. Sacra enĩ scriptura frequẽter sub vno ꝯtextu lr̃e loquẽdo ꝺ xp̃o capite transit ad

Glo. ordi.

a Tituli. Cas. Hic titul⁹ de euãgelio (nõ de veteri testamẽto) sumit̃. Qḋ titul⁹ notauit. i. victoria ⁊ regnũ. Cõuenit xp̃o qḋ ħ agit̃. Ps̃. XV

b Conserua. c Psalm⁹ scḋs q̃ breuiter de passione ⁊ resurre. p̃mo vnã hoĩs naturã christ⁹ ostẽdens petit se seruari dicens: oĩa q̃ ꝑtulit ad gloriã hereditat̃ sue p̃ducta. Augu. Christ⁹ ꝫm hoĩem hic loquit̃ de quo titul⁹ regalis in passione eminuit. Iesus naçaren⁹ rex iudeorum. c Bonoruʒ meoꝝ non eges. Cas. Si christi hoĩs bonis nõ eget deus: sed ab ip̄o habet omnia. destruitur arrogãtia hoĩm ⁊ heresis Pelagianorũ: qui putãt aliquid boni suis viribus fieri.

d Sanctis qui in. Cassio. Exposuit iam christus qualiter orauit: narrat nunc que bona fecit illi deus. Aug. Qui i terra viuentiũ spem suã fixerũt. q̃ est eis anchora i fluctib⁹ seculi: miras fecit oẽs volũ. meas: in ꝓuectu eoꝝ in q̃ senserũt. q̃d eis ꝓfuit ⁊ humilitas: vt morerer ⁊ potẽtia vt resurgerẽ. e Mirificauit. Cassi. Q. hec dixi dño. Dñs aũt mirificauit. i. fecit miras volũtates: he sũt mire dũ eis obedientes fiunt de terrenis celestes. f Multiplicate sũt. Cas. Q. mirificauit vo. m. sanctis q̃bus ꝑ seueritatẽ leg̃ infirmitas carnal̃ multiplicata ẽ: vt gr̃am noui testamẽti desiderarent. Uel multiplicate salubri affectiõe deo ꝓuidẽte vt de exteriori afflictiõe intelligat̃. g Nec memor ⁊c̃. Ut p̃us in veteri testamẽto quãdo specialiter designabat vel ꝑpl̃m vt hec dices filiis isrl̃. Uel ꝑsonã: vt moysi. Ut tribum vt dic domui beniamin: domui iude. Nũc aũt nõ ẽ distinctio ꝑsonaꝝ: sʒ in oĩ gente q̃ timet deũ ħ accept⁹ est illi. h Per la. Cassio. vel ꝑ apostolos. Uel labia duo testamenta que in vno sona cõsonant quibus voluntates eius ostenduntur.

Pars here.

a ꝭ sicut in arcu triumphali.

a Tituli inscriptio ipi dauid.

ꝭ inter pericula.

b Conserua Ps̃. XV a

a ꝭ debes. ꝭ ecce meritũ q̃ seruari

me domine: q̃m i te spe b

debeo. a ꝭ nõ i me. b ꝭ speraui. ꝭ q̈ vel et. ꝭ nõ labiis sʒ cordis affectu. ꝭ id ẽ mei hoĩs. c ꝭ vere deus.

raui: dixi domino deus me⁹ ẽs c

a ꝭ Aug. Bonis meis ñ expectas beat⁹ fieri.

c tu: q̃m bonoꝝ meoꝝ non eges. d

a ꝭ nõ maledictiõis: sed cui benedicitur.

d Sanctis qui in terra eius sunt: e

a ꝭ Aug. xp̃s dic̃ volũtatẽ moriẽdi ⁊ resurgẽdi.

e mirificauit oẽs volũtates meas f

a ꝭ cõpleras: plãtaras vel i eis. i. iter eos q̃ hec viderũt ⁊ itellexerũt. b ꝭ Aug. nõ ad ꝑniciẽ: sed vt ad medicũ accelerarẽt. ꝭ sed prius.

f in eis. Multiplicate sũt infirmi/ g

a ꝭ sed non priori more.

tates eorum: postea accelerãue/ h

a ꝭ Aug. nõ erũt ꝯuẽt⁹ eoꝝ carnales nec de sãguinib⁹ pecoꝝ ꝑpiciatus congregabo eos: quasi nõ ꝫm legalẽ ritũ faciã eis. ꝭ quia.

runt. Nõ cõgregabo conuẽticu/ i

ꝭ instituta.

g la eoꝝ de sãguinib⁹: nec memor k l

a ꝭ Aug. i. antiquoꝝ parrũ. sed sp̃ũali mutatiõe obliuiscent̃ ꝙ fuerũt q̈ non iam dicent̃ peccatores inimici vel hoĩes. sʒ iusti: fratres: filii dei. ꝭ loquens modo.

b ero nõminum eoꝝ ꝑ labia mea.

a Pars here. Aug. Eligãt alii alia q̃bus fruant̃. pars autẽ mei ⁊ sanctoꝝ deus. Non ꝯgregabo ꝺ sãg. fundẽtes sãguinẽ: sed q̃ deũ eligunt ptẽ. b Tu es q̃ re. i. tu es dñe hereditas. tu restitutor ei⁹. Cas. Al̃ dñs ẽ ps. i. portio ⁊ ꝑmiũ hereditat̃ mee. i. sanctoꝝ. Et pars cali. m. i. merces passionis. Hereditas enĩ ad gẽtes. calix ad passionẽ ꝑtinet. q̃ bibitus dat resurre. Cassi. Sʒ nemo se putet heredẽ nisi p̃clarus. c Funes ceci. q̃si sorte in q̃ est diuina electio. vt ⁊ sors cecidit sup matthiaʒ. ⁊ quisq̃ capit ad mensurã suã. In p̃claris. i. in sanctis. d Benedicam do. Cassi. Gr̃as agit patri de itellectu ⁊ passione. in qua eo fauente vincit: ⁊ de resurrectiõe ⁊ ꝯfessiõe. ⁊ hec sũt ꝑ q̃ hereditas restituit̃: vt sit rex iudeoꝝ: vt titulus dicit. e Intellectũ. Augu. quo hec hereditas videri et possideri põt. f Insup aũt. i. sup intellectum. g Usq̃ ad noc. i. mortem. Erudiuit me. inferior pars mea carnis assũptio. vt expirer tenebras mortalitat̃: q̃s ille intellect⁹ nõ habet: q̈ ꝑ eis nec turbari nec deficere potuit. h Prouidebã do. Cassi. Hinc trahe exemplũ q̃ p̃tã viteñ. q̃ enĩ deũ semꝑ acie mẽtis ituet̃ nõ petis inclinat̃. i Renes. Cas. Ex q̃b⁹ ꝫm carnem ex/iui. s. parentela. Increpue. iniuriis tẽptatiõe ⁊ passiõe. k Insup. Augu. Sicut supra. insup ⁊ vsq̃ ad. n. in. me. re. me. vt ꝑ modo molestiarũ sint modo gaudia humanitatis celestia. l Q̃m non dere. Augu. In q̃ spe requiescet. In hac q̈ nec aĩa in inferno dabit̃ nec corpus sanctũ ꝑ q̃ ⁊ alii sanctificãdi sunt patieris corrumpi. m Delectatiões. Augu. Delectatio est in fauore tuo: in itinere hui⁹ vite ꝑ ducẽs ad finem glorie ꝯspectus tui.

Oratio

a ꝭ Q. nõ ero memor: sed potius habebũt mecũ hereditatẽ ip̄m dñm. b ꝭ intransitiue. i. portio hereditaria mei ⁊ meoꝝ. ꝭ pater.

a Domin⁹ pars hereditatis mee a

a ꝭ Aug. bibãt alii venena ⁊ mortiferas voluptates ego ⁊ mei deũ ꝭ itrãsitiue. i. calix me⁹. b ꝭ o pr̃. c ꝭ Aug. nõ mihi qḋ amisi: sʒ meis in q̃b⁹ ego sũ

b ⁊ calicis mei: tu ẽs qui restitues b c

⁊ cũ quib⁹ vnũ sũ restitues noticiam claritatis mee quã amiserũt: q̃ erat apud te priusq̃ mũd⁹ fieret: vel lumẽ claritatis. i. gloriã imortalitat̃. a ꝭ Q. resti. hereditatem q̃ est p̃clara. b ꝭ id est limites possessionis mee in tuã claritatem.

c hereditatem meaʒ mihi. Funes d

a ꝭ quasi sorte ceciderunt: sicut possessio sacerdotum ⁊ leuitaꝝ deus est.

ceciderunt mihi in p̃claris: eteni e

d ꝭ non oĩbus sed videntibus in q̃bus ego.

hereditas mea preclãra ẽ mihi.

a ꝭ Q. videntibus est p̃clara. ꝭ ego aũt.

d Benedicam dominum qui tri/ f g

a ꝭ Quo omnia sancta ⁊ vera vidit christus.

e f buit mihi intellectum: insuper ⁊ h

a ꝭ mortem. b ꝭ per tẽptationes ⁊ passiones. ꝭ iniuriis. ꝭ vel erudierũt

g vsq̃ ad noctem increpuerũt me i

a ꝭ iudei qui de iuda vnde ego. b ꝭ Aug. non abstuli odiũ ab eo q̃ semꝑ ẽ ꝓuidẽs q̃ in eũ post ista ꝑalia recurrerunt. ꝭ sed in his.

h i renes mei. Prouidebam domi/ k

num in conspectu meo semper:

a ꝭ Aug. id ẽ fauet mihi vt in eo stabilis ꝑmaneam. ꝭ ideo nil sinistri mihi p̃ualet.

quoniam a dextris est mihi nec l

b ꝭ Augu. ideo etiam in cogitationib⁹ ⁊ in verbis est exultatio.

commouear. Propter hoc leta/ m

ꝭ Augu. plena ẽ leticia ⁊ corde hilari cõcipitur ⁊ alacri sermone ꝓfertur.

tum est cor meum: et exultabit

a ꝭ Augu. non deficiet in interitu sed requiescet. i. dormiet in spe resurrectionis.

k lingua mea: insuper ⁊ caro mea n

l requiescat in spe. Quoniam nõ o

a ꝭ cõi more alioꝝ. b ꝭ quã habeo vt ver⁹ hõ.

derelinques aiãm meã i inferno:

a ꝭ corpus meũ a te sanctificatum.

nec dabis sanctũ tuũ videre cor p q

a ꝭ Putrefactionẽ. alibi dicit se pati corruptionem. i. vulnerationem. ibi. s. ꝭ Que vtilitas i sangui. m. dum desc. in cor. b ꝭ imo. ꝭ meis in q̃bus mihi. c ꝭ ꝑ me.

ruptionem. Notãs mihi fecisti r

a ꝭ humilitatis vt ad vitã redeant. vnde ꝑ superbiam deciderant. b ꝭ Augu. vt vltra nil desiderent cum facie ad faciẽ te viderint.

vias vite: adimplebis me leti/ s

a ꝭ Et interim sunt eis in itinere huius vite.

m cia cum vultu tuo: delectatiões t

a ꝭ. i. fauore ⁊ ꝑpitiatione tua.

ꝭ ꝑfecte ⁊ eternaliter.

in dextera tua vsq̃ in finem. v

Nico. de lyra

transit ad eius mẽbra ⁊ ecõtrario: ꝫm ꝙ dicit Isido. li. de sũmo bono: prout pleni⁹ declaraui in p̃ncipio Gen. Gẽtiles autẽ cõuersi ad fidem catholicam iuramenta ꝑ idola ⁊ alia verba que faciebant ad eorũ reuerẽtiã totaliter dimiserunt tanq̃ oblita. cuius ratio subditur: a Dñs ps ⁊c̃. i. pars mea hereditaria. dñm enĩ. i. iesũ christũ elegerunt conuersi ad fidem ꝓ pte sua hereditaria. b Et calicis mei. i. passiõis mee q̃ ꝑ calicem designat̃ in scriptura. Uñ saluator de sua passiõe dicit Mat. xxvij. Si nõ põt hic calix transire nisi bibam illum ⁊c̃. Multi autem gẽtiles ante cõuersionẽʒ christum ꝑsequẽtes: amore christi: postea ad passionem se prompte ⁊ letantes obtulerunt: ⁊ hoc ꝓpter spem hereditat̃ eterne ꝯsequẽde. Ideo subditur: c Tu es q̃ restitues ⁊c̃. d Funes ceciderunt mihi in p̃claris: id ẽ in apostolis q̃ pre ceteris fuerunt illuminati a sp̃usancto: et ipsi ꝑ sortes missi fuerũt ad p̃dicãdũ: que sortes apostoloruʒ ꝑ funes intelliguntur. Unde in li. Iosue. sortes decẽ tribuũ frequenter ibi nominãt̃ funes ⁊ funiculi. Et loquitur hic scriptura i persona christi transeũdo de membris ad caput. e Etenim hereditas ⁊c̃. id ẽ ecclesia fideliũ: que vocatur hereditas christi: sicut scribitur in ꝑsona domini Hiere. lj. Qui fecit oĩa ipse est ⁊ israel sceptrum hereditatis eius: domin⁹ exercituũ nomẽ eius. f Benedicaʒ. Hic reuertit̃ scriptura ad actionẽ christi hoĩs erga deum: cum dicit̃ in ꝑsona eius: Benedicaʒ dominũ. gratias agẽdo deo patri: sicut habetur Ioħ. xj. Pater gratias ago tibi quoniam exaudisti me ⁊c̃. g Qui tribuit mihi intellectũ. quia aĩa christi ab instanti creationis sue fuit repleta sciẽtiis. h Insup ⁊ vsq̃ ad noctẽ: id ẽ vsq̃ ad mortem: que i scriptura nox vocatur. i Increpuerũt me renes mei. i. iudei de cõsanguinitate mea nati. Christus enĩ ꝫm carnem natus fuit de iudeis. parentela autẽ eius designatur per renes: eo ꝙ ibi viget virtus generatiua in sexu virili. Iudei autem increpauerũt christum in vita dicẽtes ei: demoniũ habes. Ioħ. viij. Et dicẽtes christo: Ecce homo vorax ⁊ potator vini ⁊ peccatoꝝ ⁊ ꝑblicanorum amicus. Matth. xj. Et in passiõe dicebãt: Uah q̃ destruis tẽplũ dei ⁊c̃. Matth. xxvij. k Prouidebã ⁊c̃. q̈ aĩa xp̃i ab istãti creatiõis habuit ꝯtinue claritatẽ diuine visiõis. l Q̃m a dex. ⁊c̃. hũanitas autẽ xp̃i ẽ organũ diuinitati ꝯiunctum. ⁊ iõo non põt moueri ad aliq̃d: nisi ꝫm volũtatẽ diuinitat̃: ꝓpt̃ qḋ in xp̃o nõ potuit ẽẽ aliq̃s mot⁹ iordinat⁹ insurgẽs ex p̃dict̃ iniuriis vel ex q̃busq̃ causis aliis. m Propter ħ ⁊c̃. Hic ꝯñr describit̃ ip̄ius gliosa resurrectio. cũ ꝺr: Propter ħ. i. ꝓpter resurrectionẽ meã q̃. j. ponit̃: q̃ erat causa leticie ordinate ipi xp̃o. Certitudo enĩ boni expectati ẽ causa delectamẽti: q̈ ꝓpt̃ certitudinẽ obtinẽdi bonuʒ futurũ iã apprehenditur quasi presens: ⁊ sic est causa delectatiõis que est de bono apprehenso in presenti. n Insup ⁊c̃. scʒ resurrectionis future. o Quoniam ⁊c̃. id est in lymbo sanctorum patrum: vbi anima christi fuit ꝑ. xxxix. horas tñ. s. ab hora nona ferie sexte i qua fuit separata a corpore vsq̃ ad diluculum diei dñice q̃ñ fuit corpori reunita. Ideo subdit̃: p Nec dabis. id ẽ corpus meum totaliter impolutũ. q Uidere corruptionem. i. incinerationem vel putrefactionem. Fuit tamẽ ibi corruptio accipiendo pro morte: q̈ corpus christi fuit vere mortuũ per separationẽ aĩe. r Notas ⁊c̃. accelerando tẽpus resurrectionis mee. s Adimplebis ⁊c̃. q̈ tũc gloria anime christi quam habuit a principio: et que ꝯsistit in videndo deũ facie ad faciem: fuit deriuata ad corpus in sua resurrectione: quia ex tunc habuit corp⁹ gloriosum. t Delectatiões ⁊c̃. quia christus assumptus est ad dexterã patris ꝫm ꝙ dicitur Marc. vlti. Et dñs q̃dẽ iesus postq̃ locut⁹ ẽ eis assũpt⁹ ẽ in celũ ⁊ sedet a dextr̃ dei. v Usq̃ i finẽ. i. vsq̃ i eternũ: q̈ dignitas sessionis hui⁹ inerit xp̃o hoĩ sempit̃ne durationis. Moraliter aũt posset exponi psalm⁹ iste ꝺ q̃libet fideli q̃ ẽ mẽbrũ xp̃i expectãs resurrectiõeʒ futurã ⁊ positiõeʒ sui ad dexterã cũ aliis elect̃ ꝫm ꝙ habet̃ Matth. xxv. Ps̃. XV

Moraliter.

Cõsua me dñe ⁊c̃. Scḋʒ sensũ lr̃alẽ psalm⁹ iste loq̃t̃ ꝺ resurrectione xp̃i ⁊ ei⁹ exaltatõe ad dexterã dei. Licet ãt moralit̃ posset exponi de q̃libet xp̃iano q̃ est ꝺ numero electoꝝ. videt̃ tñ mihi exponẽd⁹ mag̃ ꝓprie ꝺ corpore christi mystico accepto ꝓ ecclĩa de gentib⁹ collecta: ⁊ sic p̃mo petit̃ ei⁹ ꝯꝫuatio cũ ꝺr: Cõꝫua me ⁊c̃. i. i tua gr̃a. ⁊ ñ i legali obꝫuãtia. Dixi dño iesu xp̃o. De⁹ me⁹ ei⁹ deitatẽ ꝯfitẽdo Ro. x. Corde credit̃ ad iusticiã: ore ãt cõfessio fit ad salutẽ. Q̃m bonoꝝ ⁊c̃. i oblatiõe sacrificioꝝ legalium q̃ fiebãt ꝺ terrenascẽtib⁹ ⁊ aĩalib⁹, iõ ꝺr i ꝑsona dei ps̃. xlix.

Nũq̃d

De ꝓbẽ. c. cum ꝫm.

n. q. i. c. deric⁹. i glo. De elect. c. cum terra. Archidi.

De reliq̃. c. vnico. i fi. in Clemẽ.

16. q. 7. c. et hoc dixim⁹ in ꝟ. vtili/ras. in glo. De ꝯse. di. 2. c. reuera. i ꝟ. corruptione.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

Munq̃d mãducabo carnes thaurorum. ⁊ sanguinē hircorum potabo. q.d. nõ. [Sãctis q̃ sũt ĩ terra ei⁹] .i. in terra viuentium. [Mirificauit oẽs volũtates meas ĩ eis] volũtates em̃ ecclesie mirabiles fuerũt facte in sãctis q̃ iã regnãt cũ christo dũ adhuc viuerẽt in terra: ⁊ mirabiliores adhuc facte sũt post mortē eorum .s. miracula eorum gratiarum declarãtia. vt sãcti Dionysii ⁊ Ambrosij ⁊ pluriũ aliorum ad fidē d gētib⁹ conuersorum. Et q̃m añ conuersionē ipi vel saltē eorum aliqui erãt peccatis plurib⁹ irretiti. Jdo subdit: [Multiplicate sũt infirmitates eorum] .i. pctã pꝰsunt infirmitates aĩe. [Postea accelerauerũt] ad currēdũ p fidē ad christũ. Et q̃m in pmitiua ecclia aliq̃ de iudeis cõuersi volebãt inducere cõuersos de gētib⁹ ad obseruationē legaliũ: qđ tñ nõ erat agendũ Gal. v. Si circũcidimini christ⁹ vobis nihil pderit. Et idē intelligendũ de aliis legalib⁹. Jdo subdit: [Non cõgregabo cõuenticula eorum] in q̃b⁹ talia docent. [De sãguinibus.] nam in circũcisione ⁊ sacrificijs erat effusio sanguinis. [Nec memor ero nominũ eorum p labia mea] Hiere. iij. Jn diebus illis ait dñs: non dicēt vltra arca testamēti dñi: neq; ascēdet sup cor: neq; recordabunt illi⁹. Et multo forti⁹ de aliis legalib⁹ ⁊ subditur ratio. [Dñs pars hereditat' mee ⁊c.] dicit em̃ ecclia: dñs iesus christ⁹ est mihi ps hereditaria. Et calix meus] de quo dicit ps. xxij. Calix me⁹ inebriãs q̃ p̃clar⁹ est. [Tu es q̃ restitues hereditatē meã mihi] p adam amissam. [Funes ceciderũt mihi in p̃clarĩs] .i. inter sãctos. de q̃b⁹ funib⁹ dicit Joh. xiiij. Jn domo patris mei mãsiones multe sũt. Funes em̃ aliqñ significãt hereditatis portiones. Josue. xvij. Mihi aũt dedisti funiculũ vnũ. Et q̃m sequi debet gratiarum actio. subdit: [Benedicã dñm q̃ tribuit mihi ĩtellectũ] legis ⁊ euãgelij. [Jnsup ⁊ vsq; ad noctē] .i. mundi finē. [Jncrepuerũt me renes mei] hec increpatio est eruditionis. ideo alia lrã habet. [Erudierũt me] doctores em̃ ecclie q̃ p renes significãt: eo q in ipis est virt⁹ ad generãdũ filios in ecclia dei. non cessabũt erudire populũ christianũ vsq; ad finē mũdi. Sed q̃m christ⁹ ē p̃ncipalis doctor eccle. Jdo subdit: [Prouidebã dñm in cõspectu meo semp ⁊c.] tanq̃ p̃ncipalem directorē et custodē. [Propter h letatũ ē cor meũ ⁊c.] corde ⁊ ore regratiãs dño. [Jnsup ⁊ caro mea requiescet.] in sepulchro. [Jn spe.] resurrectionis gloriose. [Qm̃ nõ derelinques animam meã ĩ inferno.] q: si fuerit purgata totalit in pñti accipies eã de corpe exeuntē: si autē accipies eã de purgatorio purgatã. [Notas mihi fecisti vias vite.] .s. gloriose in pñti p fidem. ⁊ in futuro notas facies p aptã visionē. Jdeo subdit: [Adimplebis me leticia cũ vultu tuo.] nam apte visioni cõiũcta est fruitio beata. ⁊ quoniã est eterna. sequit. [Delectatiões in dextera tua vsq; in finē.] i. eternaliter.

[Jn ps. xv. Conserua me dñe. vbi dicit in postil. Huic psalmo premittitur talis titulus.

Additio.

Dictio hebraica que in titulo hui⁹ psalmi ponit s'm suã ppriã significationē nõ significat idem qđ humilis ⁊ simplicis, put in postilla: nisi forte s'm etymologiam: sz ppria significatio illi⁹ dictionis deriuat ab vna dictiõe q̃ pprie significat aurum optimũ. Unde Cah. v. vbi dicit: Caput ei⁹ aurũ optimum: ponit in hebraico hec dictio a qua dictione deriuat in hebraico hec dictio mitã: q̃ ponit in h titulo: ⁊ significat aliqđ cõpositũ seu ornatũ auro optimo: vñ sensus isti⁹ tituli s'm hebraicã veritatē talis ē. Aurum optimum ipsi dauid. Dauid em̃ in hoc titulo ē datiui casus: vnde quia in hoc psalmo agitur de passione christi ⁊ eius resurrectione quarum prima ĩter actiones virtuosas christi est optima. Similiter ⁊ secunda quãtum ad ea que ad ipi⁹ premium ptinent: idcirco ibi vtraq; simul bene dicit: Aurũ optimum ipsi dauid: id est christo.

Glo. ordi.

a [Oratio dauid. Cas. Oratio persone dñi cõuenit: adiuncta ecclesia que eius corpus est.

b c Ps. XVI Exaudi domine. Cassio. Jste psalm⁹ verã naturaz humanitatis facit attendere. Oratio xpi ĩstitutio ē fidelium sicut flendo laqueos charitatem pximi hẽre nos docuit: psecutores fugit: vt incõsiderate temeritat' nobis auferret audaciam. [Cassi. Prio petit s'm iusticiã sibi retribui. c [Nõ in la. do. Cassi. Ut q̃ iniqui dãnat: vel vt qui dic dñe dñe: ⁊ nõ fac opera. Aug⁹. Uel nõ in la. dolo. de vultu tuo iudiciũ meum prodeat: vt iudicans non pferã aliud q̃ ex te intelligo. d [De aspectu tuo. Cas. id est s'm ea que in me cognoscis: q̃ nullũ habeo peccatũ. e [Judiciũ. q̃ sui iudicat⁹ videatur pdisse. [De vultu tuo: non de dispositione iudeorũ. quod factũ patet in resurrectione. Uel iudiciuz: quo discernit oĩa. f [Probasti a similitudine fornacis: que metallum purgat: sed nõ ē inuenta iniq̃tas. [Cassio. quã vstio coqueret que tu scis: ⁊ hoc vt non. l. o. m. id ē ⁊ si taceam tu scis me purum.

De appel. e vt nostrum. vt eccle. bñ. s. c. vt nostrum.

ab vultu.

a Oratio dauid. Ps. XVI
a Cas. Quia iusticia habet vocē
b Exaudi domine iustici / a
apud deũ. a p iusticia. b de malis cauendis.
am meam: intende de /
a non transitorie.
precationem meã. Auribus pcr b
a de bonis sibi ⁊ suis. nõ mõ ircdas sed et.
c cipe orationem meam: non in c
a plaram. b Aug. ex illuminatiõe tue notitie: veritatē iudicē. Augu. Qui oĩa vides nec eges testimonio alteri⁹. ecce quid petit.
d e lãbijs dolosis. De vultu tuo iu / d
a Cordis. vel mei.
diciũ meuz prodeat: oculi tui vi / e
a Cas. vt mihi remediũ: iudeis penã des. q:
f deãt equitatez. Probasti cor me f
a Aug. Jpm cor visitatione tribulationis pbatum est: que nõ solũ nox: q: pturbat: sed ⁊ ignis quia vrit: in qua inuentus sum iustus.
um ⁊ visitasti nocte: igne me ex / g h
aminasti: ⁊ nõ ē inuẽta ĩ me iniq
a Aug. vt aliud non pcedat de ore meo q̃ qđ ad gliam tuã ptinet: nõ ad opa hoim q̃ pter te sũt
tas. Ut nõ loquatur os meum i
a sed. et si innocens tñ. b pacis tue vel pphetarum. Cõplenda non p culpa.
opera hominum: propter verba k
labiorum tuorum ego custodiui l

Uias duras

Nico. de lyra

Ps. XVI

Exaudi domie. Huic psalmo pponitur talis titulus in hebreo et in translatione hieronymi: Oratio dauid. Ex quo patet auctor hui⁹ psalmi accipiẽdo large psalmũ p oratione: q: accipiẽdo psalmum pprie: vt dicit a psallendo publice: vel cum instrumento musico: sic non est psalm⁹: sed est oratio dauid in secreto facta apud deũ p liberatione sua a psecutione saulis: pter qđ ⁊ multas alias fecit orationes. Et diuidit ĩ duas ptes. Et primo vt sua oratio exaudiat allegat dauid suam innocentiã. Secũdo saulis ⁊ suorum satellitum maliciam. Jsta enim duo faciunt orationem alicuius exaudibilem. secunda ibi: A resistentibus. Circa primũ dicit sic: Exaudi domine ⁊c. id est meip̃m pter iusticiã meam quam tenui erga saul ⁊ domum suam: p quib⁹ dauid multipliciter et fideliter laborauit: vt patet ex decursu. j. Regũ. ⁊. ij. b [Auribus percipe ⁊c. loquitur de deo p modum humanum: quia in deo non sunt lineamenta corporis. c [Non in labijs dolosis: id est oratione perfectã a me veraciter ex corde ⁊ non labijs tm̃: sicut oratio eorum de quibus dicitur Esa. xxix. Hic popul⁹ labijs me honorat: cor autem eorum longe a me. d [De vultu tuo iudi. ⁊c. quasi diceret: paratus sum sustinere quicquid decreuer?: vnde dicebat sauli. j. Reg'. xxvj. Si dñs icitat te aduersũ me odoret sacrificiũ. e [Oculi tui ⁊c. ĩter me ⁊ saulem. f [Probasti cor ⁊c. hõ videt ea q̃ parẽt: de⁹ aũt ĩtuet cor. vt habet. j. Reg. xvj. g [Et visitasti noctẽ. cognoscẽdo ⁊ examinãdo cogitatiões meas nocturnas que mag' latẽt. diurne em̃ aliqñ p aliq̃ indicia hoib⁹ patẽt. h [Jgne me ⁊c. .s. igne tribulatiõis me purificãtis ab aliq̃b⁹ meis ĩ solẽtijs: sine q̃b⁹ nõ trãsit vita humana s'm q̃ d Eccle. ij. Jn igne pbat aurũ: ⁊ in camino argentũ ⁊ homines receptibiles in camino tribulationis. h [Et non est inuenta in me iniquitas. non intẽdit dauid per hoc se dicere immunem ab omni peccato: sed quia nõ fecerat aliquid iniquum erga saul vnde deberet eum persequi: sed magis peperit ei a morte cum posset eum occidere: vt patet. j. Regũ. xxiiij. ⁊. xxvj. i [Ut non loquatur os meũ ⁊c. quia non solum contra saul eum persequentem non extendit manum suam pcutiendo eum cum posset vt dictum est: sed nec etiã relaxauit os suum irreuerẽter de ipso loquendo: sed magis reuerenter vt dicit. j. Regũ. xxvj. Nũc ergo audi oro domine mi rex verba serui tui ⁊c. k [Propter ⁊c. q̃ dixisti Leuit. xix. Non queras vltionẽ: nec memor eris iniurie ciuiũ tuorũ. l [Ego custo. quia pter verba tua p̃dicta ego peperci sauli nõ querens vltiõez. ⁊ sic oportuit me esse pfugum in montib⁹ ⁊ rupibus in quib⁹ sunt vie dure: q si ĩterfecissem non oportuisset me p tales vias ambulare.

Perfice

a [Uias du. Cas. s. opera hominum quas. s. meret opa h. Uel quas debēt imitari hoies q̃b⁹ iter vitiorum lebē ē virtutũ difficile. Uel nõ est inũ ita vt nõ loquat .i. vt nõ iactãter hec dicã. vel vt non peccẽ in lingua qđ est opus hominũ. Aug⁹. vl' vias duras latrõis. i. q̃ latro merito: ego patior ĩmerito. [Uias duras ĩmortalitatis et passionis [Aug⁹. Ul' ad pficiendos gressus meos in semit' tuis: vt perficeret charitas ecclesie in angustis vijs: ĩ artioribus precept' vt nõ moueant signa itineris mei: q̃ sacramẽtis ⁊ scripturis ĩpressa sunt: vt intueantur et obseruent qui me sequi volunt. vel vt iam stabiliter permaneam in eternitate: postq̃ peregi vias duras ⁊ pfeci gress⁹. b [Perfice. Cassi. Usq; in finē añ nõ est nisi inchoatio. [Gressus. i. humanas actiones: vt qui volunt imitari nõ moueantur a te: vel vestigia ab eis.

c [Ego clamaui. Cassio. Scdo p̃cat vt a iudeorum insidijs ei⁹ puritas liberetur. Ego etiã clamaui. q. d. h nõ nisi iusto cõuenit q̃ cõfident orat: q: scit se audiri. d [Mirifica. Aug⁹. Mira sũt q̃ noua sũt: h sũt q̃ in carne gessit mirantib⁹ iudeis. e [Pupilla. p exigua ē ⁊ tñ p eã acies luminis dirigit q̃ lux et tenebre diiudicant: si p humanitatē xpi diuitas discernẽs ē inter bonos ⁊ malos. f [Adipem. Cassio. A silitudie aĩaliũ q̃ ex adipe inflant. i. supbiã retinuerũt nõ macri. .i. nõ hũiles. vl' adipē. i. carnalē sẽsũ retinuerũt. vl' scelerib⁹ sagiati veraz intelligentiam perdiderũt. vñ restat superba loqui. g [Os. nõ cor q: sepe iniq̃ qđ ore defẽdũt corde dãnãt. h [Susceperũt. Cas. Uñ eis h oportunitas respõ. sus. vl' susceperũt a do cui⁹ dispositio ē. vñ a traditore: vl' a iudice acceperũt auide. i [Leo Augusti. Cassi. Pricipes cõparãdi leoni diabolo q̃ auctore faciũt. [Populus catul⁹ leõis. i. fili⁹ diaboli: habitãs pmanẽs ĩ insidijs: q: mos ē mal' vota tegere: vel latent possint pficē. k [Exurge. Cas. De ĩtributiõib⁹ orõ. l [Preueni. Cassi. A sititudie currẽtis: nemo nõ pri⁹ ĩ se q̃ ĩ aliũ peccat. Supplanta. a sititudie luctãt' .i. iefficaces fac ⁊ deijce eos. m [Eripe. Aug⁹. Resuscitãdo a morte ab ipijs illata. n [Frameã. Aug⁹. aĩa mea ē framea quã man⁹. i. virt⁹ tua assũpsit: vt p eã regna iniq̃tat' debellet: et iustos diuidat ab ipijs. o [Diuide eos. Cas. i. iudeos diuisos [A paucis. i. electis s'm mores. Ul' a pauc' fidelib⁹ q̃ in regnũ agrippe secesserãt. Judeos de terra sublatos p q̃ me occiderãt diuide p orbē in vita pñti q̃d q̃ post: Miseria q̃si merito: q:. p [De absco. i. de ĩmũdicijs quas deus nõ nouit. i. pbibet saciata est carnalitas eorum. Ul' de p̃cept' legis ⁊ miraculis xpi. vẽter. i. carnalis sensus iplet⁹ est: q̃b⁹ bonis ⁊ si pasti: tñ saturati sunt porcina. i. ĩmũdicia. ⁊ reliquias peccatorum miserunt posteris. Uel saturati sunt filij ad opus filiorum. Et est similitudo a re que non est. Nullius enĩ dape filij saturantur. Et ita saturati sunt q dimiserunt reliquias maledictionis paruulis suis. Uel saturati sunt de absconditis: id est peccatis que a te remota sunt: ⁊ hoc filijs. id est ad vtilitatem filiorum qui sunt reliquie saluande. [De absconditis tuis ⁊c. Aug⁹. Non solum eis hec pena visibilis: sed de absconditis

id ē pctis

a hominibus. b Cas. humanas actiões meas ideo.
a b vias duras. Perfice gressus meos a
a artiorib⁹ p̃ceptis. b q̃ volũt me imitari. c quibus est impressa forma iusticie.
in semitis tuis: vt nõ moueant ve b
c Aug⁹. libera ⁊ valida ĩtẽtiõe p̃ces direxi: q: vt hoc possem exaudisti me infirmi⁹ orantē.
c stigia mea. Ego clamaui quoniaz c
a ideo. Aug⁹. nõ deserat exauditio tua humilē. b clementie et misericordie
exaudisti me deus: inclina aurem d
humili. q̃ verba. Aug⁹. nõ vilescãt misericordie: ne minus amentur.
tuam mihi: et exaudi verba mea.
d Mirifica misericordias tuas: qui e
saluns facis sperantes in te. A re / f
a Aug⁹ fauori quo mihi faues: vl' mihi filio tuo.
sistentibus dextre tue: custodi me g
a in munimento charitatis et misericordie tue.
b Cassio. Misericordia ⁊ charitas sunt ale patr' quibus protegit.
e vt pupillã oculi. Sub vmbra ãla / h
a vt gallina pullos. b instantia.
rum tuarũ protege me: a facie im i
a demonum et iudeorum. sic. iudei.
piorum qui me afflixerunt. Jnimi k l
a Cassi. i. vitam volentes tollere. b consilijs.
ci mei: animã meã circũdederũt:
a Aug⁹. leticia sua pingui cooperti sunt: postq̃ cupiditas eorum de scelere sanata est: ⁊ ideo os eorum locutum est superbiam. dicẽs: Aue rex iudeorum
f g adipem suum concluserunt: os eo m n
a Aug⁹. extra ciuitatē quasi locus de me macularetur.
rum locutum est superbiam. Pro o
a nõ obsequio sz furore quasi ad spectaculum. praui coloni qui prius seruos in vineam missos occiderant: nunc me filium et heredem.
ijcientes me nunc circundederũt p
a quia. cordis. b Aug⁹. cor ĩ terrena declinauerunt: putantes malum pati eum qui occidebatur: et se nullum qui occidebant.
me: oculos suos statuerunt decli / q
a ne perderent locũ et gentem.
h nare in terram. Susceperunt me si r
a diabolus et princeps.
i cut leo paratus ad predam: et si / t
a populus. b cogitans de insidijs
cut catulus leonis habitãs in ab /
a sed tu. ad vindictum. b Aug⁹. Qui videris non curare hec.
k l ditis. Exurge domine preueni eũ t
a Aug⁹. factum eorum vindicta excecationis preueniat: et ita subuerte eos.
m et supplanta eum: eripe animam v x
diabolo. idem q anima.
n meam ab impio: frameam tuã ab y z
a .i. virtutis tue. i. meis. b quasi supplanta eos hoc modo.
inimicis man⁹ tue. Domie a pau / a
a Aug⁹. domine perdẽs eos de terra quam inhabitant: dispartire eos per orbem in ista vita quam solam suam putant: qui de eterna desperant.
o cis de terra diuide eos in vita ip / b
peccatis.
p sorum: de absconditis tuis adim c d

a [Perfice gressus meos ⁊c. vt nõ declinẽ a via veritatis. b [Ut nõ ⁊c. a rectitudine iusticie. c [Ego clamaui ⁊c. ex h q iã alias saluasti me habeo spē iterum exaudiri: pter qđ iterum clamaui depcãdo dñm. d [Jnclina aurē tuã ⁊c. loquit de deo more hũano q̃ incliat aurē suã alicui qñ vult eũ exaudire. e [Mirifica miseri. t. ⁊c. id est fac eas mirabiles: me pauperē liberando a rege tã potēte ⁊ iniq̃. f [A resistẽtibus. Hic cõñr dauid p exauditiõe sue orationis allegat nequiciã saulis. d. A resistẽtie dextre tue. man⁹ q̃ ē organũ organoruz designat op⁹ diuinũ: ita q op⁹ mĩsericordie d' man⁹ dextera: op⁹ sue iusticie sinistra: s'm q d' Matth. xxv. Statuet oues a dextris: hedos aũt a sinistris. Dñs autē posuit dexterã suã sup dđ ex sua misericordia vngẽdo eũ in regē p Samuelē: cui dextre saul ⁊ sui cõplices resistebãt. g [Custodi me vt pu. ocu. i. ita diligenter q nõ possint nocere mihi. h [Sub vmbra alarũ tuarum. ⁊c. i. ad modũ gallie sollicite ptegẽt' pullos suos sub alis ne milu⁹ possit eos rapere. i [A facie ĩpiorum. i. saulis ⁊ satellitũ suorum. k [Qui me affli. psequẽdo ad mortē de loco ad locũ. l [Jnimici ⁊c. qñ saul ⁊ viri ei⁹ cĩgebãt dđ ⁊ viros ei⁹ ĩ modũ corone: ita q dđ despabat se posse euadē. j. Reg. xxiij. m [Adipē su. ⁊c. pseq̃ndo me obstinate absq; vlla mĩsericordia p talē modum loquit Joh. j. canõica. iij. Qui viderit fratrē suum necessitatē hr̃e ⁊ clauserit viscera sua ab eo ⁊c. n [Os eorum lo. ⁊c. dicẽtes se me occidere cõ diuinã ordiationē q̃ disposuit me regnare post saulem. o [Projicientes me. i. suis psecutionib⁹ me eijcientes a cõmuni hominũ societate. p [Circũdederũt me. mihi tendẽtes insidias circũquaq;. q [Oculos suos ⁊c. intuitu eniz regni terreni persequebatur dauid ad mortem: ne regnũ saulis trãsiret ad eũ ⁊ ad domũ suã. r [Susceperũt me sicut leo paratus ad predã. i. apte me psequẽtes cum maxima crudelitate. s [Et sicut catul⁹. ⁊c. q: cũ hoc etiam querebãt capere dauid occultis ĩsidijs. Et ideo exclamauit dauid dicens: t [Exurge dñe preueni eũ. ⁊ loquit de p̃terito p modũ futuri: q: erat iam liberatus de inimicis suis: vt dictũ est: sed facit hoc ad exprimendũ statũ in quo fuerat positus in persecutione: dicit igit: Exurge dñe p̃ueni eũ: dãdo ei ĩpedimentũ ne perueniat ad intentũ: sicut dictũ est. j. Regum. xxiij. qñ cingebat dauid in domũ corone ne posset euadere: ⁊ ex ordinatiõe diuina venit subito nũcius dicẽs ad eũ: Festina ⁊ veni quoniam infuderunt se philistei super terram: et sic protunc dimisit persequi dauid. v [Et supplãta eum. quod factum est quando saul persequẽs dauid ad mortem: cecidit in man⁹: eius ita q dauid poterat eũ occidere: vt habetur. j. Regum. xxiiij. ⁊. xxvj. x [Eripe animam meam ab impio .i. a saule. y [Frameã tuam. i. me qui sũ gladius tuus ad destructionē infidelium: aliter nõ potuisset interfecisse goliath gigantē: nec totiens debellasse philisteos nisi diuina virtute pugnasset. z [Ab inimicis manus tue: id est a saule ⁊ suis cõplicibus qui inimicant tuis operibus in me. a [Domie a paucis. i. a me ⁊ viris meis qui pauci sum⁹ respectu saulis ⁊ exercit⁹ ei⁹. b [Diuide eos in vita eorum. ita q q̃diu viuẽt nõ possint nos cõtingere nec capere. c [De abscõditis tuis. i. de diuitijs temporalibus que diuino iudicio: licet nobis occulto frequẽter cõcedũt hominib⁹ malis. d [Adimplet⁹ est vẽter eorum. scilicet

q saulis et

id est peccatis que a lumine veritatis tue absconduntur: ple/na est memoria eorum vt obliuiscantur deum. a In finem puero domini dauid qui locutus est domino &c. Aug⁹. Cassi. Saul petitio. Quia extorsit ppl's hunc regem a deo qui non ē electus ad permanendum: sed sicut dicitur: facit deus regnare hypocritā ꝓpter peruersitatē populi. Dauid elegit deus ad permanenduȝ: de quo christus rex in eternū. Sed nō ante regnum tenet ꝙ liberatur a per/sequentibus. sic christ⁹ primo sustiet: sic corp⁹ eius saul mors que sola nos persequitur: nisi enim mortales essem⁹ nihil nobis faceret inimic⁹: hanc non fecit deus sed impij manibus et verb accersierunt illam. b In die qua e/ripuit eum dominus de manu inimico rum suorum. In die resurrectiōis dia/bolo et morte christus ereptus est mē/bra absoluta. Cassio. Attende re/gulam vnitatis capitis et corporis: id est christi et ecclesie: quasi enim vna p/sona est caput et corp⁹: ideoqȝ vna vo ce vtitur: licet que dicuntur ad diuer/sos referantur. Quedam enim soli ca piti conueniunt. Quedam solis mem bris. Quedaȝ capiti et membris. Itē que mēbris. Quedā preterit. Que/dam presentibus. Quedam futuris. Item quedam perfectis: quedam im/perfectis: et tamē in tanta diuersitate vna vox est: vt sicut duo sunt in carne vna: vt scilicȝ sponsus et spōsa ita sint ꝛ in voce vna. Ps. XVII

D Iligam te dñe fortitudo mea. Cas. dicit hoc xp̄s ꝛ ecclesia. i. totus christus. Cas. Primo ꝓpheta summā colligens: de liberati/one gratias agit. d Refugiū. Cas. Quādo erat opus cōsilio: dauid ad eum refugit et inuenit. Liberator. Cas. vt si potēs captū ab hostib⁹ libe/ret. Protector

pletus est venter eorum. Satu/ a
a id est operibus malis: vel porcina. i. immun dicia. b sanguis eius super nos ꝛ sup filios nostros.
rati sunt filijs: et dimiserūnt reli b
a ego aūt q nō apparui eis qui corde tenebro/so et sordido lucē veritatis et sapientie nō vidēt in iusticia tua apparebo in conspectu tuo. quasi lilia ita continget.
quias suas paruulis suis. Ego c
autē in iusticia apparebo con/ d
a et cum illi saturati sunt in imundicia vt me non noscerent: ego satiabor dū māifestabitur glo ria tua in his qui me intelligunt.
spectui tuo: satiabor cum appa/ e
a id est christum. b toti christo.
a ruerit gloria tua. In finem pue/
ro domini dauid que locutus ē
a ad honorē dñi. b de leticia resurrectiōis ꝛ cōstitutiōis ecclie: ne de historia dauid accipi antur.
b domino verba cantici huius: in
a habiti. b pri⁹ de inimicis: post de morte: qꝛ nouissima inimica destruetur mors.
diē qua eripuit eū dñs de manu
inimicorum suorum: ꝛ de manu
saul et dixit: Psal. XVII.
a Qd tm̄ restat de oib⁹ erepto. b Aug⁹. p quā fort sū sup inimi cos.
D Iligam te domie forti/ f g
titudo mea: dñs fir/ h
a Aug⁹. firmasti: qꝛ ad te confugi. refugiū: qꝛ liberasti. quo firmus steti in acie.
b mamētū meū ꝛ refugiū meū ꝛ li i k

Nico. de lyra

visitasti nocte. id est persecutionis tēpore: sicut medicus visi/tat egrū ꝓpinādo ei medicinā amarā ad consequendū sanita tem. Igne me examinasti. in fornace tribulationis. Et est inuenta in me iniquitas. que nunc impōit mihi. Ut nō loquatur os meum opera hominū. proprijs me manib⁹ vin/dicādo: sic enim solent loqui homines irati. Propter verba labiorum tu orum. quib⁹ dixisti Matth. v. Qui te pcusserit in vnaȝ maxillā prebe ei et alterā. Ego custodiui vias duras patienter sustinendo sine repcussione. Perfice gressus meos ī semit tu. id ē ī cōcilijs euāgelic ꝗ se hñt ad pce pta sicut semita ad viā cōmunē: qꝛ bre uior ē illa. Ut nō moueaꝛ vestigia mea. de pfectiōe euāgelica. Ego clamaui &c. tanꝗ grat⁹ deliberatiōe mea pterita. ideo: Inclina au. t. ad me liberandū de ista: qꝛ gratitudo de bñficio accepto dispositio ē ad ipe/trādū aliō de futuro. Mirifica mi sericordias tuas. id ē facias mirabi les in me: qꝛ nō possū liberari sine te. Circa tertiū. s. nequiciā psequētiū dꝛ: A resistētib⁹ dex. t. cuiusmodi sūt demōes ꝛ iniq hoīes. Custodi me ne possint mihi finaliter pualere. Sub vmbra alaꝝ t. s. tue misericor/die ꝛ iusticie. Protege me. ab eo/rū impugnatiōe. Inimici mei ani/mā meā &c. diuersis tēptationibus ꝛ machinationibus. Adipē suū cō/cluserūt. abijcientes a se omnē miseri cordiā erga me. Os eoꝝ locutū est supbiam. i. contra deuȝ blasphemiā. Proijciētes me. id ē intēdētes p ijcere me ab omni honore. Nūc cir cūdederūt me. ne possim euadere. Oculos suos statue. &c. auertētes eos a te. Susceperunt me. id ē ni mis crudelit tractauerūt me. Ex/urge do. p ostēsionem potētie tue. Preueni eū. id ē eos fraudando a ꝓposito suo. Eripe aīaȝ me. &c. id ē a diabolo. Frameā tuā &c. id ē potentiā tpalem quā dedisti mal' ho

Nico. de lyra

saulis et amicorum eius qui erant ple/ni talibus bonis propter potentiā re/gni tpalis. a Saturati sunt filijs ꝛ dimi. qꝛ mali homies ali quādo dispēsatiōe dei occulta nō solū abūdāt bonis tpalib⁹: sed etiā in multitudīe ꝓlis. b Et dimiserūt &c. qꝛ etiā post mortē suā abūdāt filij eoꝝ: vl' aliꝛ qꝛ cū saule mortui sūt ī mon te gelboe illi qui erāt fortei ꝛ robusti: ꝛ sic relicta sunt bona eo rū paruulis suis remanētibus: ꝛ qui respectu interfectoꝝ erāt nullius momenti: sed quia dauid nō cōfidebat in talibus bo/nis tēporalibus ꝛ terrenis: sed in spiritualib⁹ ꝛ eternis. ideo subdit: c Ego autem in iusticia. s. legali que cōtinet oēs vir tutes. d Apparebo in conspectu tuo. in presenti p gratiaȝ: ꝛ in futuro per gloriā. ideo subditur: e Satiabor &c. que satiat appetitū humanū: eo ꝙ ibi cōsequiꝛ bonū infinitum. Moraliter pōt expōi psal. iste de quolibet fideli posito ī ma/gna tribulatione corporis et anime: petenti inde misericordiꝛ diuinit⁹ liberari: ꝛ sȝ predicta littera potest faciliꝛ applicari.

Moraliter. Exaudi dñe iusticiam meam. Ps. XVI. Psalmus iste est oratio da/uid ꝓ sua liberatione a saulis psecutione ꝓ qua fecit plures psalmos. nam ista per secutio fuit longa. Moraliter autē est oratio viri iusti in persecutione demonis vel hominis mali po siti: petentis inde diuinitus liberari. Circa quod sciendū ꝙ talis oratio est exaudibilis ꝓpter tria. s. ꝓpter patientis inno/centiam: ꝛ propter dei iusticiam: ꝛ propter persequentis mali/ciam. Quantū ad primū diciꝛ: Exaudi domine iusticiam meam quasi diceret innocens sum in hoc casu. ideo subdiꝛ: Auribus percipe orationem meā nō in labijs dolosis. sci licet factā. sed veracibus contra illos de quibus dicitur Eccl. ij. Ue duplici corde et labijs sceleratis. Quantū ad secundū dicitur: De vultu tuo iudicium meuȝ. ꝓdeat &c. quasi di ceret: ab eo non potest procedere nisi iustum. Probasti cor meum. quia patet intuitu tuo ꝛ nō intuitu hominum. j. Reg. xvj. Homo videt que parent. deus autē intuetur cor. Et

minib⁹ qua nocēt bonis aufer ab eis. Dñe a pauc de ter ra di. &c. id ē a iust qui pauci sūt cōpatiue. separa malos ne possint eis nocere. De abscōditis tuis. id est auro argen/to et lapidib⁹ pciosis: que tu creasti in occultis terre. Ad/impletus ē venꝛ eoꝝ. nā p h haberi pñt oēs delitie. Sa/turati sūt filijs &c. qꝛ fecūdi sūt in ꝓle cui relinquūt bona tē/poralia: ꝛ in h reputanꝛ felices a mundanis. Sed qm pfecti talia ɔtēnūt subditur in psona iusti: Ego aūt ī iusticia ap parebo. &c. in pñti iuste viuēdo. Satiabor cū apparuerit glia tua. in futuro. Ps. XVII

D Iligam te dñe fortitudo mea &c. Huic psalmo prepo/nitur talis titulus in hebreo: Ad victoriam seruo do/mini dauid qui locutus est verba carminis huius: in die qua liberauit eū dñs de manu omnium inimicoꝝ ei⁹ ꝛ de manu saul. ꝛ dixit: Diligā te &c. In hoc aūt titulo apparet au ctor psalmi huius. s. dauid ꝛ materia ei⁹: qꝛ sic pcedēs psal. est oratio dauid vt liberareꝛ a psecutionib⁹ inimicoꝝ suorum. ita iste psal. est grāꝝactio ꝓ liberatiōe ab inimicis iā adepta. p h aūt ꝙ in fine dꝛ tituli: de manu omniū inimicoꝝ ei⁹ in qua ge neralitate includiꝛ etiā saul: ꝛ nihilomin⁹ addiꝛ: ꝛ de manu saul intelligiꝛ ꝙ psecutio saulis pōderabat sup oēs alias p/secutiōes: sm ꝙ dicit hic Ra. Sa. Diuidiꝛ aūt iste psal. in du/as ptes: qꝛ pmo poniꝛ liberatiōis dauid narratio. secundo intenta cōclusio. ibi: Uiuit dominus. Prima in tres: qꝛ pri/mo poniꝛ dei liberantis efficacia. Scdo liberationis materia ibi: Laudās inuocabo. Tertio liberatiōis forma. ibi: Misit de summo. Circa primū dicit dauid: Diligā te dñe: charitatiua dilectione. b Fortitudo mea. i. qui dedisti mihi fortitudi/nē ɔtra insult⁹ aduersarioꝝ. h Dñs firmamētū meū. id ē dans mihi firmitatē patiētie ꝛ tolerantiā aduersariorum. i Et refugiū meū. ī magnitudīe iminētiū piculoꝝ. k Et liberator me⁹. de manu pualentiū inimicoꝝ.

De⁹ meus

a Protector. Aug⁹. Quia de me non presumpsi quasi cornu supbie ɔ te erigēs: sȝ te celsitudinē salutis ineni: qd vt inuenirē suscepisti me. b Laudās iuo. Cas. Post oia h clar⁹ se iactat: h oia deo tribuit. ꝛ iō saluus: nā q aliꝛ sibi relict⁹ perit et h vicisse videbaꝛ. c Circunde/derūt. Cas. In psona iustoꝝ añ ad/uētū xp̄i agit de cladib⁹ hūani ge/neris: ꝛ quō de⁹ mysterio incarna/tionis misert⁹ ē: ꝛ in baptismate de toto orbe xp̄ianos collegit. Dolo/res nō de reb⁹ mūdi h mortꝛ: qꝛ vbi ꝙ diabol⁹ regnabat inter ꝗs rari e/rāt iusti: qꝛ rapidis iniquitatib⁹ cō turbati sūt. d Dolores īferni. gē tiles ī iferno debito dolore torquē/di. e Preoccupauerꝛ laquei ori/ginalis reat⁹. Cōmota ē. Ecce quō audiui de pmissa tristicia p īcarna/tionē quā p ea ꝗ tūc facta sūt sic de scribit cōmota ē ꝛ post &c. Tremu it. nec ē est enī vt pñtia iudicis tre/mant petōres. Inclinauit. humili auit se xbū vt carnē sumeret. De scendit. ad nos venit. Caligo. dia bol⁹ ꝗ mētes obnubilat. Sub pe/dib⁹. qꝛ dñi ptāte calcaꝛ. Ascēdit sup cherubin. qñ videtib⁹ aplis cō scēdit: ꝙ oēm modū sciētie excedit. ꝗs eī attigit h archanū ꝙ caro pas/sa sic est exaltata. Uolauit. gemia/tū nimiā celeritatē significat: ꝗ per totū mūdum cucurrit. Tenebras incarnationis mysteriū qd nob ꝓ/fundū et obscuꝝ. Latibulū. secre tū maiestatis sue qd tūc aperiet qñ videbim⁹ eū facie ad faciē. Et ta/bernaculū. i. ecclesia ꝗ ei militat est in circūitu eius. i. ei ꝓxima. Dolores. Aug⁹. Dolētes iudei de me: que eis causa est mortis īte/rioris ꝛ inferni. Ul' dolores moriē/tiū: ꝛ hi sunt inferi. i. p inferiori p/te mea. Torrentes. iniq trāsitorij īpetus iniquoꝝ: ꝛ hoc qꝛ poccupa/uit mortalitas ꝛ passibilitas. De tēplo. Cas. Uel de celo: vl' de vētu/ro xp̄i corpe. f Cōmota ē. Augu sti. ita clarificato xp̄o cōmoti sūt et ɔtremuerꝛ petōres. g Fūdamē ta. Cas. Presūptiōes supboꝝ. i. di/uitie ꝛ huiusmodi: quib⁹ innitteba/tur: spes enī mūdi abijt quaȝ odit deus. h Celos. Cas. predicato/res inclinauit a cōtēplatiua ad mi/nisteriū ꝛ ad ferendas molestias. Descendit ipe passus ī eis ꝛ in ꝗ/rundā noticiā. Caligo. tenebrosi: ꝗ etiā psequunꝛ sub eius potestate sunt: vel qui simpliciꝛ credunt sub/iecti ei sunt. Et ascendit. facit eniȝ quosdā plenos scientia in quibus supereminet: quorū celeritatē intel lectus trāscendit: tenebrosis aūt la
Esa. 10. b tenter vtiꝛ. vñ: Uirga furoris mei assur. ipe vero nō cognouit sed sui cognoscunt. i Uolauit sup pē. Cas. Uentos qb⁹ nihil est velocius superat fama eius: vt dū mox nat⁹ magis per stellā nunciatus est. k Tenebras. Aug⁹. Obscurita/tes sacramentoꝝ: vꝛ in his tenebr vbi videtes p fidē ambulam⁹ ꝛ nō p speciē. Per celos. Cas. Descen/dit ꝛ ascendit: sed per nubes ethe/reas: qd in hebreo. i. p ꝓphas in ꝗ/bus obscura

a de inimic. b Qui creat adiuuat. c Aug⁹. Qui pri⁹ adiutoriū vocatiōis mihi gratis pstitisti vt possim superare in te.
ꝛ liberator meus. Deus me⁹ ad a
a contra insidias.
a iutor me⁹: ꝛ sperabo in eū. Pro/ b c
a ad dissipādos inimicos.
tector meus ꝛ cornu salut mee: d
a p grām. b ideo. Aug⁹. nō meā gloriā sed dñi querens.
b et susceptor meus. Laudans in e f
a ad pseuerandū. b Aug⁹. nō nocebit im/pietatis error. Sic
uocabo dominū: ꝛ ab inimicis g
a quid enim tibi.
c meis saluus ero. Circūdederūt h
a turbe iniq ad xp̄us cōmote: sȝ cito desiture egerꝛ vt conturbarent.
me dolores mortis: ꝛ torrentes i
a cepit tedere et pauere.
iniquitatis cōturbauerunt me.
a Aug⁹. in circūdantib⁹ me vt pderēt erāt do lores inuidie q ducūt ad infernum.
d Dolores iferni circūdederꝛ me: k
b Aug⁹. vt iudei q iactatiōe iusticie mala sua/dent.
e preoccupauerūt me laquei mor
a in necessitate vbi totis virib⁹ petitur.
tis. In tribulatiōe mea iuocaui l
a q est vnicū inter mala remediū. b nō alie/num. c qd plus ē ꝙ inuocare.
dominū: ꝛ ad deū meum clama/
a de corde meo in quo habitat.
ui. Et exaudiuit de tēplo sancto m
a causa iusticie ꝗ bene ad deū intrat. b Au gus. quē int⁹ habeo nō corā hominib⁹.
suo vocē meam: ꝛ clamor me⁹ in n
a a silitudie fidel nūcij. b potētie ꝛ clemētie.
ɔspectu ei⁹ introiuit in aures ei/
a interi⁹ p penitētiā vnde. b exterius pro petis. c peccatores.
f us. Cōmota est ꝛ cōtremuit ter/ o
a Aug⁹. Spes supboꝝ in sclā.
g ra: fūdamenta mōtiū ɔturbata
a vt iā spes mūdi nō habeat firmamētū i cor/dibus hoim. b innotuit eis ira dei.
sunt ꝛ cōmota sunt: qm iratus ē p
a deus. b Aug⁹. lachrymosa depcatio pēi/tentiū cū nouissent qd minet de⁹. c in pena iu dici preuisa.
eis. Ascendit fum⁹ in ira eius: ꝛ q
a Aug⁹. charitas post penitētiā flagrās de no ticia ei⁹. b extincti ab igne dei ꝛ luce iusticie. vel q frigidi tenebrosiqꝫ remāserant.
ignis a facie ei⁹ exarsit: carbōes r
a rursus accēsi ꝛ illuminati reuixerꝛ. b igne id ē venierē dño. c Aug⁹. hūiliauit iustū vt descēderet ad hoīm ifirmitatē. sȝ quō hec oia facta: inclinauit celestia: misso filio.
h succēsi sūt ab eo. Inclinauit ce s
a ceci malicia. b terra scabellū pedū eius.
los ꝛ descendit: ꝛ caligo sub pe/ t
a exaltat⁹ est sup plenitudinē sciētie: ꝗ ē cha ritas: vt ad deū nemo veniret nisi p charitatem volauit: qꝛ dilectorib⁹ suis se incōprehensibilem ostēdit: ne corporeis imaginib⁹ querāt cōprehen dere.
dibus eius. Et ascendit sup che/ v
a Aug⁹. quia incōprehēsibilitas eius superat virtutes animarum.
i rubin et volauit: volauit super
a Aug⁹. occultā spem in corde credentiū: vbi latet non deserens eos.
k pennas ventorum. Et posuit te x
a Aug⁹. cū cōuersi eū ambiūt i qb⁹ h tpalr habitat. militres sui cognoscūt qd p malos agiꝛ.
nebras latibulū suū: in circūmi/

a Deus meus adiutor meus. sine cui⁹ ad iutorio iā nō potuissem euasisse aduersari/os. b Et sperabo in eū. de pmio vite fu/ture. c Protector me⁹. ɔtra insurgen/tes hostes. d Et cornu salut mee. repel/lēs ꝛ ɔcutiēs inimicos ꝛ aduersarios for/tes. e Et suscepe. me. cū declinaui hostes me fortiores. f Laudās. Hic ɔñr pōit liberationis materiam. Et primo ponit li/berationē sui. Secundo liberationē israel de terra egypti. ibi: Commota est. Cui⁹ ra tio infra dicetur. Circa primū ponit mate/riā sue liberationis scilicet mala illata sibi ab aduersarijs suis: tā spiritualia ꝙ corpo ralia. ꝛ ꝙtū ad h dicit: Laudās iuocabo dñm: p euasiōe maloꝝ ꝗ sequūꝛ. cū dicitꝛ: g Et ab inimicis &c. i. sic dñs me saluauit ab inimicis meis corpalib⁹. s. saule ꝛ absa/lō ꝛ eoꝝ cōplicib⁹: ita spero ꝙ saluabit me ab inimicis spūalib⁹. s. demonib⁹. h Cir cūdederūt me &c. fuit enim dauid aliqñ ita circūdat⁹ ab aduersarijs ꝙ desperabat se posse euadere: vt dictum ē psal. pce. i Et torrentes &c. qꝛ ꝓpter iniquitatē ei⁹ com/missam ɔtra vriā in adulterio vxoris sue ꝛ homicidio vrie sustinuit psecutionē absalō filij sui: vt habeꝛ. ij. Reg. xij. Et ꝓpter ini quitatē numeratiōis ppli sustinuit magnā turbationē ꝛ anxietatē animi ex pestilētia ppli sui: vt habetꝛ. ij. Reg. xxiiij. Et ꝓpꝛ hoc subdit: k Dolores inferni &c. quia dolore mor⁹ rogauit vt gladi⁹ angeli pcu/tientis pplm vertereꝛ in eum: vt habeꝛ. ij. Reg. xxiiij. ꝛ sic descēderet ad infernū: vbi descēdebāt oēs morientes añ christi aduen/tum. l In tribulatiōe &c. p liberatione a pdictis malis. m Et exaudiuit &c. i. de celo qd ē tēplū glie dei. n Uocē meaȝ. i. sua gra dādo mihi liberationē. Et clamor me⁹ &c. loquiꝛ de deo more hūano: q cla/mor petētis introire aures postulati dꝛ qñ ei⁹ orō exaudiꝛ. o Cōmota ē &c. Hic cō sequēꝛ dō itroducit liberationē isrl' ab egy pto p sue liberatiōis exēplo: qꝛ sic dic Ra. Sa. mod⁹ antiquoꝝ hebreoꝝ fuit in pticu larib⁹ liberationib⁹ facere mētionē de libe ratiōe egyptiaca ꝗ fuit generalꝛ toti pplo: ꝛ hoc patet in plurib⁹ loc sacre scripture. dicit ergo: Commota est &c. i. habitātes in terra sm modū cōem loquēdi: qꝛ ꝓpꝛ pla gas egypti oēs habitantes egyptū fuerꝛ cōterriti ꝛ cōmoti: vt patet in Exo. ꝛ etiam ad lrām inter plagas illas facte fuerūt co ruscatiōes ꝛ tonitrua horribilia: vt habeꝛ Exo. viij. ita ꝙ videbaꝛ tremere tota terra ꝛ cōmoueri mōtiū fūdamēta. p Qm ira tus ē eis: talia eī erāt ɔtra egyptios diuīe iracūdie signa. q Ascēdit fum⁹ &c. loq/tur de deo ad modū hoīs irati: de cui⁹ ore ꝛ narib⁹ exijt fum⁹. r Et ignis &c. quia ignis ꝛ grādo mixta pariꝛ ferebanꝛ ad pu nitionē egyptioꝝ: vt habeꝛ Exo. ix. Et iste ignis dꝛ a facie dei exarsisse: qꝛ processit de eius precepto et volūtate. s Incliauit &c. non p loci mutationē que deo īpossibi/lis: sed p effect⁹ exhibitionē egyptios ī ter ra puniēdo: ꝛ hebreos liberādo. t Et ca ligo &c. qꝛ fecit tenebras palpabiles trib⁹ dieb⁹ in egypto: vt hꝛ Exo. x. v Et ascē dit &c. p hoc enī designaꝛ velocitas diuini subsidij ad liberationē ppli de egypto: qꝛ oēs filios isrl' eadē die duxit sil': cū tñ cēnt in maxio nūero: vt hꝛ Exo. xij. x Et po/suit tenebras. &c. hoc ītelligiꝛ de nube exi/stente inter exercitū egyptioꝝ et filios isrl' sup mare rubrū: ꝗ erat obscurissima ꝛ den sissima ex parte egyptiorum: ita ꝙ non po/terant accedere ad filios israel: ꝛ ī nube il la erat angelus psonā dñi representās: vt

 habeꝛ Exo.

Universidad de ... Biblio...

Bbus obſcura doctrina: non ſic. Sed p nubes q̃ nõ etheris. i. apl̃i ꝑfulgide ſunt ĩ cognitione eiꝰ. i. vicinius cõtẽplantes. a Grando. Auguſ. Obiurgationeſ q̃ dura corda feruũt: ſ; ſi ignis charitatis reſoluit in miti animo fit aqua ſatiãs al's ſaliens. Et carbões: q: illo igne tenebroſa corda accẽſa reuiuiſcũt. b Intonuit. Caſ. ad litterã: vt quãdo viſum eſt tonitruũ. deo dicẽte: clarificaui: ⁊ iter clarificabo. Job.12.d Dan.3.d Dedit vocẽ vt cũ dixit: h eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ in q̃ mihi cõplacuit. c Et miſit. Caſ. dñs intonuit ⁊ dñs miſit: ſi enĩ trãſitꝰ ad gẽtes ſp erat certus: nec rõnabilis habitus. d Et apparuert. Chriſto vẽiẽte patuit qđ diuinũ tegebat eloquiũ. e Ab increpatiõe. Caſ. Cõuerſio ad deũ quaſi cũ gratiarũ actione: q: per predicationẽ increpabat peccantes: et inſpirabat vt timerẽt iram futurã. f Miſit. Caſſi. Huculq̃ de aduentu domini: hic de tẽporibus chriſtianis Miſit paẽ chriſtũ. Accepit me. eccliam ſponſam. g De aquis baptiſmi. Uel miſit ſpiritũ qui eſt donum. De alto. quia equalis patri ⁊ filio. Accepit. quaſi fugitiuã. Aſſumpſit in altitudinẽ virtutis ⁊ boni operis. h De inimicis meis. Augꝰ. i. vitijſ q̃ ſuper omnes ĩimicos plus nocẽt. i Et ab his qui oderunt. id eſt exterioribus inimicis hominibus ſc; et demõibꝰ: qđ nece ẽ: quia confort. ſm quid. Ecce preuenerũt. id ẽ preualuerunt. Per hoc magis eripit: q illi ſunt confortati: cum enim affligitur eccleſia magis creſcit. k In latitudinem. Caſſi. Per ſeuiciaȝ maloꝝ creſcit eccleſia numero et merito. l Saluum. q ad fideȝ venit Quia voluit. Auguſ. id eſt gratis elegit. Et retribuet. ſm iuſticiã bone voluntatis. Et ſm opera que ſunt poſt p̃ma beneficia dei ſc; fidem ⁊ charitatem: que gratuito ſine precedenti merito deꝰ preſtat. m Quia cuſtodiui vias domini ⁊c. Uel ita continuando cũ p̃cedenti verſu Et retribuit mihi dominus ſm iuſticiaȝ meã: ⁊ ſ; puritatẽ coꝛ. mei. id eſt ſm q iuſtus et purus id eſt innocens. Juſtus: q: cuſtodiui vias domĩ. purꝰ. q: nõ impie geſſi: ⁊ hoc ideo q: conſideraui iudicia tã p̃ſetia q̃ futura: ⁊ vidi iuſta: ⁊ ĩuenta iuſta non repuli. i. placuerũt: ⁊ ſic cuſtodiui: et ſic cepi ero ĩmaculatꝰ. vñ in futuro re

a ſ obſcura doctrina eſt in ꝓphis ⁊ ĩ oibꝰ ꝑdicatoribꝰ.
tu eius tabernaculũ eius: tenebroſa a
a ſ ne quis ergo ſe putet eſſe in futura luce: q: ſcripturaſ rerẽ itelligit. ſubdit: ſ Au. ĩ cõpatiõe fulgoꝛ q̃ erit in maĩfeſtatiõe eiꝰ: nũc p ſpeculũ: tũc facie ad faciẽ.
aqua in nubibꝰ aerꝰ. Prefulgore in b
a ſ p̃dicatores. ſ que nubes ad gẽtes trãſierũt nõ iaȝ in iudea tm̃ ſunt.
a ꝯſpectu eiꝰ: nubes trãſierũt grãdo ⁊ c
ſ et ptranſeuntes. a ſ Augꝰ de corde iuſti ſonuit dñs qñ ingẽtia myſteria loquit: q̃ ẽ fiducia euãgelij. ſ minis.
b carbones ignis. Et intonuit de celo
a ſ Augꝰ. vt in ꝓfũdo ſcti adiremus celeſtia. b ſ ſuauem de p̃mijs eternis.
dñs: ⁊ altiſſimus dedit võcem ſuaȝ:
ſ nõ temere trãſibũt ſed miſſi. a ſ euãgeliſtas cũ pẽnis virtutũ recte volãtes.
c grãdo ⁊ carbones ignis. Et miſit ſa/ d
a ſ vt alij eſſent odoꝛ vite: alios odoꝛ mortis. b ſ ad quos miſit. c ſ etiã. ſ miracula q̃ ſtupidos reddũt.
gittas ſuas ⁊ diſſipauit eos: fulgura
a ſ ſtupefaciẽdo
d mltiplicauit ⁊ ꝯturbauit eos. Et ap/ e f
a ſ qui facti ſũt in p̃dicãtibꝰ. ſ Caſ. veritas p̃dicatoꝝ b ſ ſalientiũ in vitã eternã.
paruerũt fõteſ aquaꝝ: ⁊ reuelata ſũt g
a ſ Au. ꝓphe ſup q̃s credẽs orbiſ edificat: q: eccl̃ia de toto orbe colligit. b ſ Aug. tua clamãt appropinq̃bit regnũ celoꝝ.
e fũndamẽta orbis terraꝝ. Ab icrẽpa/ h
a ſ Aug. dicẽtis: niſi penitẽtiã egeritis moriemĩ.
tione tua domine: ab inſpiratiõe ſpi
a ſ Aug. glorioſã eccliaȝ vocãdo ex gẽtibꝰ ĩ hereditarẽ
f ritꝰ ire tuę. Miſit de ſũmo ⁊ accepit i k
a ſ de multitudine populoꝝ
g me: ⁊ aſſumpſit me de aquiſ multis. l m
a ſ Aug. q̃ mihi inuidebãt: iam volenti eũ. b ſ qui p̃ualuerũt tpaliter ad affligendã ⁊ ꝑuertendã hãc temporalẽ vitã.
h Eripuit me de inimicis meis foꝛtiſſi n
a ſ qui volo eum.
i mis: ⁊ ab his qui oderunt me: quo/ o p
a ſ q̃diu ſuberã ipis ignorabã deũ. b ſ a ſimilitudine currentiũ. ſ priores me nocuerũt.
niam cõfortati ſunt ſuper me. Pre/ q
a ſ in tpe carnis. ſ nõ tpe gaudij.
uenerũt me in die afflictionis meę: r
a ſ contra miſerias et voluptates.
et factus eſt dominus protector me
a ſ per mala dilatat charitatẽ. b ſ Aug. ſp̃ualẽ cõtra anguſtias carnis.
k l us. Et eduxit me in latitudinẽ: ſal/ s
a ſ anteqũ ego vellem eum.
uum me fecit quõniaȝ voluit me. Et t
a ſ hec omnia gratis: ſed poſt. ſ hic. ſ Aug. bone voluntatis q̃ dedit miſericordiã vt vellẽ.
retribuet mihi dominus ſm iuſtici/
a ſ Augꝰ. factorum: qui dedit vt facerem educendo in latitudinem.
am meam: ⁊ ſm puritatem manuuȝ v
a ſ Augꝰ. vt latitudinem operum longanimitas conſequatur perſeuerandi. ſ quaſi hoc retribuet.
m mearuȝ retribuet mihi. Quia cuſto/ x
a ſ recedendo.
diui vias domini: nec impie geſſi a y
a ſ Augꝰ. id eſt premia iuſtorum: penas impiorũ: flagella corrigendorum: temptationes probandorum ſemper attendo.
deo meo. Quoniam omnia iudicia z
a ſ Augꝰ. vt ille qui deficit ſub ſarcina: vel qui fragilitate carnis ſuperatus dimittit quod cepit.
eiꝰ in conſpectu meo: ⁊ iuſticias eiꝰ a

habetur Exo. xiiij. ideo dicit hic: Latibulũ ſuũ ⁊ tabernaculuȝ. a Tenebroſa aq ⁊c. quia ex nubis denſitate fluebãt pluuie groſſe ad maius ĩpedimẽtũ egyptioꝝ: verũtamẽ q: nubes illa ex parte illoꝝ iſrael illuminabat noctẽ: vt ibidẽ dicit. iõ ſbdit: b Preful. ⁊c. q: ex illa nube circa vigiliã matutinã facta ſũt tonitrua ⁊ fulgura rotas curruũ ſubuertẽtia. iõ ſubditur: c Nubes tran ⁊c. Ex quo patet ſententia viſq ibi: d Et miſit ſagittas ſu. i. fulgura q̃ a deo mittebant: ſic ſagitte ſup egyptios. iõ ſubdit: e Et cõturbauit eos: ita enĩ fuerũt egyptij cõturbati q volẽtes fugere aquas maris currebãt cõtra eos ſm q habet Exo. xiiij. Fugiẽtibuſq egyptijs occurrerũt aque ⁊c. f Et apparuert ⁊c. in fũdo enĩ maris ſũt fõtes aquaꝝ in aliq̃bus locis q̃ nõ apparẽt niſi denudet fũdꝰ maris: qđ tũc fuit factũ vt filij iſrl trãſirẽt p maris alueũ. ideo ſubdit: g Et reuelata ⁊c. i. ptes terre exiſtẽtes ſub aq̃s marꝭ q̃ hic dicunt fũdamẽta orbis: ad ſimilitudinẽ fundamenti domꝰ artificialis: in quo fundamentũ eſt ps inferior: q: ſup terram ſunt alia elementa ⁊ ſupiꝰ corpa celeſtia. h Ab increpatiõe ⁊c. p hoc oſtendit a q̃ pceſſit talꝭ punitio ꝯtra egyptios. ſ. a dei vĩdicta ꝯtra eos. i Miſit de ſũmo. Hic ꝯñr deſcribit forma liberatiõis ipſiꝰ dauid q̃ facta eſt diuina virtute: ⁊ p̃mo deſcribit forma liberationis eiꝰ p modũ euaſiõis de manu aduerſarioꝝ. Scdõ p modũ inſecutiõis ⁊ deſtructiõis eoꝝ. ibi: Qm̃ in te eripiar. Prima in duas. in ptẽ p̃ncipalẽ ⁊ incidentalẽ. ſcda ibi: Cũ ſancto ſanctꝰ eris. Circa primũ dic dõ: Miſit de ſũmo. i. de celo. vñ vẽit auxiliũ mihi. k Et accepit. ſ. deꝰ. l Me liberãdo ſua gr̃a ⁊ virtute. m Et aſſũpſit me ⁊c. i. de tribulationibꝰ multis ſaulis ⁊ abſalonis me pſequẽtibꝰ. Ex ãt p aq̃s tribulatiões intelligant ptz Eſa. viij. vbi dicit: Adducet dñs ſup eos aquas flumĩs fortes ⁊ multas: regẽ aſſyrioꝝ ⁊ oẽm gl'iam eiꝰ. i. exercitꝰ eiꝰ. n Eripuit me ⁊c. ſ. ſaule ⁊ abſalone. o Et ab his q̃ ⁊c. i. Siba filio bochri ⁊ ſibi adherẽtibꝰ: vt hr̃. ij. Regꝭ. xx. p Qm̃ ꝯfortati ⁊c. habẽtes magnã potẽtiã ꝓpt multitudinẽ ſibi adherentẽ. q Preuenerũt ⁊c. q: ſaul ita p̃uenit dd q ad modũ coroẽ circũdedit dd: ꝓpter qđ deſperabat ſe poſſe euadere: vt habet. j. Reg. xxiij. Et achitophel dedit abſalon ꝯſiliũ vt pſequeret dauid: ita q p̃ueniret eũ anteqũ poſſet intrare aliqđ fortaliciũ: vt habet. ij. Reg. xvij. Et Siba filiꝰ bochri ꝯcitauit rebellionẽ cõtra dauid anteqũ rediſſet ad ciuitatẽ ⁊ domũ regiã. r Et factꝰ eſt ⁊c. q: ex ordĩatione diuia ſaul cõpulſus fuit in ſecutionem dd dimittere: eo q philiſtijm infuderãt ſe ſup terrã iſrael: vt hr̃. j. Reg. xxiij. ⁊ nutu dei cõſiliũ achitophel fuit diſſipatũ: vt habet. ij. Reg. xvij. ⁊ caput fuit Sibe amputatũ de cõſilio mulieris ſapiẽtiſ: ⁊ h deo fauente: vt habet. ij. Reg. xx. s Et eduxit me in latitudinẽ ⁊c. ſcilicet regni iſrael: p̃dictis tribulationibꝰ terminatis. t Et retribuet ⁊c. ex hoc enim q dedit mihi bona temporalia ſpero ab eo conſequi eterna v Et ſm puritatẽ ⁊c. i. opeꝝ q̃ pmanꝰ deſignant: eo q manibus operamur. x Quia cuſtodiui ⁊c. q̃tum ad precepta moralia affirmatiua. y Nec impie geſſi a deo meo. agenda contra negatiua. z Quoniam omnia iudicia eius ⁊c. exeq̃ndo p̃cepta eiꝰ iudicialia. a Et iuſticias eiꝰ. i. cerimõias eius.

Nõ repuli.

De futuro retribuet. a Cũ eo. ei adherẽs. Et obſuabo. ne iter cadã Ab iniq̃tate. q̃ ẽ morſ bti. Al'ne iter cadã. q̃ ẽ mors bti. b Et retri. Caſ. Dupliciter deꝰ retribuit: h in p̃nti vt iuſtus iuſtificet: ⁊ qui in ſordibꝰ ẽ ſordeſcat adhuc. vñ hic dicit: Cũ ſctõ ſctũs ⁊c. ⁊ in futuro premiũ bonis et penã malis. vnde ibi: qm̃ tu pplm̃ hu. ⁊c. qualis ita hic: q: in futuro in pplm̃ hu. ſal. fa. Augꝰ. Et retribuet. iã nõ ſolũ ꝓpter latitudinẽ fidei q̃ p di. opat: ſed ꝓpter lõganimitatẽ retribuet mihi. In cõſpectu. Hoc iuſtis cõuenit: vt ſicut illi deũ ſemp cõtuent: ita deꝰ eos iugiter reſpiciat. c Cũ ſctõ ⁊c. Caſ. Dixerat retribui ſ; iuſticiã: nũc vt videat gr̃a cuȝ libero arbitrio. oſtendit quõ habeat iuſticia: ⁊ fit ꝯuerſio ad q̃ſi dñm cũ gratiaꝝ actõe: o dñe cũ ſ. ſ. e. i. adiuuas ĩ ſctitate: q: ſãctꝰ in natura: alios gratia ſanctificas. In innocentia: q: innocẽs ĩnocentẽ adiuuas: ⁊ peruerſũ puertis pmittẽdo: ⁊ h oĩa q: tu pplm̃ hu. ſal. fa. ⁊ ocu. ſupb. hu. Uel ſic ego ero ĩmaculatꝰ cũ eo. ſimiliter tu quicunq cũ ſctõ xpõ. i. ipõ donante eris ſctũs ⁊ innocẽs. ⁊ cũ puerſo. i. diabolo eris puerſus. Et eſt h argumentũ a conuictu. ⁊ h iõ: q: tu dñe po. hu. ſaluũ facies: ⁊ oculos ſup. hu. Augꝰ. Eſt etiã occulta ꝓfunditas q̃ intelligeris cũ ſancto ſctũs: q: tu ſctificas. d Qm̃ tu illumĩas. Q̃đ enũciauit de electis ⁊ ſctificatis orat nunc de alijs. e Lucernã. Caſ. Fuerũt p̃dicatores in quibꝰ lux. i. cognitio veritatis qua illuminauerũt alios. vñ habemus theſauꝝ iſtũ in vaſis fictilibꝰ. f Tenebras. Augꝰ. Eos qui adhuc ſũt in tenebris. Meas p̃deſtinatiõe. g Trãſgredi. Caſ. Diruere ñ penitꝰ põt hõ: ſed ope dei trãſit murũ obſtaculũ peccatoꝝ. h In deo meo. Caſ. Deus enĩ meꝰ eſt via qua itur ad celũ polluta. Uel via qua venit in mundũ ſancta ⁊ immaculata virgo Et quicquid dixit ſpirituſancto examinatum eſt. i. vtile ⁊ honeſtũ: vt ſapiens quicquid dicit priꝰ apđ ſe dijudicat. i Deus meus. Caſ. Et continuando ſequit: eripies me de. c. p. cetera inſpo nit ad cõmẽdationẽ. k Eloq̃a. Igne examinatiõis pbant. l Omnium. Caſ. Nullꝰ excipit: niſi q̃ ſperare non vult. m Qm̃ q̃s. Caſ. Deꝰ dico. q: quis eſt aliꝰ deꝰ niſi q̃ ⁊ dñs in rebus eſt: ⁊ q̃ in iudea notus: nõ dij gentiũ. Hec contra paganos q̃ mltos ſibi fingunt. n Deus q̃ p̃cinxi. Caſ. Adhuc p̃ter comunia cõmendat p ſpecialia: q: tertio xp̃s de virtute ⁊ potẽtia ſua cõmendat. Precinxit. i. parmauit. Uel a ſimilitudine currentis. Uel dignitatẽ notat ⁊ fortitudinẽ: qđ ei cõuenit qui poteſtate ſua iudicabit populum vel mundum. Et poſuit. firmauit Uiam immacu. ſine peccato. Ceruus ſpinas ⁊ hiantia loca trãſilit: ſic xp̃s ſpinas ⁊ foueas peccatoꝝ: ⁊ ſicut ceruus alta: ita ſup omnes creaturas conſcendit. Qui docet. ab imminentibꝰ inſidijs cautũ faciendo. Manus. opa vel volũtates. Ad preliũ. cõtra diabolũ. Ut arcũ. ſimilitudine rei q̃ non eſt. i. dediſti irremiſſibilẽ fortitudinẽ Uel brachia. xp̃i ꝓphete ⁊ apl̃i p quos opat. q̃ arcꝰ ereꝰ: q: p̃dicãdo

a ſ Q. ira olim vixi: ⁊ ſic cepi ira. ſ poſtmodũ. b ſ nõ q prorſus ſine macula: ſed obſer.
nõ repuli a me. Et ero immãcu/ a b
a latus cũ eo: et obſeruabo me ab c
a ſ ne iterum cadam p peccatũ mortale. b ſ in futuro.
b iniquitãte mea. Et retribuet mi d
hi dñs ſm iuſticiã meã: ⁊ ſm pu
a ſ Augꝰ. nõ qđ homies vidẽt: q: q̃ vident temporalia ſunt: q̃ nõ videntur eterna: quo pertinet altitudo ſpei.
ritatẽ manuũ meaꝝ ĩ cõnſpectu
a ſ ſanctificans eum. ſ ⁊ ſi dixi iuſticiam meã: tamen non eſt mea niſi te donante.
c oculorum eius. Cũm ſancto ſan e f
a ſ Augꝰ. qui nulli noces: ſed p peccatis ſuis q̃ſq conſtringitur.
ctus eris: ⁊ cũ virõ innocẽte in/ g h
a ſ ab ea quem eligis eligeris.
nocẽs eris. Et cũ electõ electus i k
a ſ Augꝰ. peruerſo puerſus videris: q: dicunt nõ ẽ recta via dñi. b ſ hoc puerſum videt puerſis q cõfitẽtes petã ſaluas.
eris: ⁊ cũ puerſo puerteriſ. Quõ l
niã tu populũ humilẽ ſaluũ faci
a ſ qui ignorantes iuſticiã dei: ſuã volũt cõſtituere. b ſ q̃to plus alti.
es: ⁊ oculos ſuperboꝝ humilia/
a ſ nõ eſt noſtrum lumen ex nobis. ſ progreditur eccl̃ia o deus pater: q: lucernã. i. apoſtolos ⁊ alios primitiuos.
d e bis. Quoniam tu illuminas lu/ m
a ſ per eos.
cernã meã dñe: deus meꝰ illũmi n
a ſ q: petis nr̃is tenebre ſumꝰ. b ſ te rogo. c ſ vel per.
f na tẽnebras meas. Quõniã ĩ tẽ o
a ſ non a me. b ſ non in me.
b ẽripiar a tentatione: et in deõ p
a ſ Aug. quẽ itra hoies ⁊ celũ petã cõſtruxerẽ. b ſ vere q: deus meus. c ſ id eſt: nõ incedit niſi p mundã viã: q: nõ venit in homies niſi mundẽt viã fidei qua veniat: q: ĩpolluta via eiꝰ. vñ Parate vias do. rec. facite ſemitas eius.
g i meo trãſgrediar mũꝝ. Deꝰ meꝰ ĩ q r
a ſ ſpirituſancto vel tribulatione.
k polluta via eiꝰ: eloq̃a dñi ignẽ s
ab ſ Augꝰ. ⁊ eos qui ſperãt non in ſe: ſed in illo nõ cõſumit tribulatio: q: ſpes ſequit fidẽ
l examinata: protector eſt omni/ t
m um ſperantiũ in ſe. Quoniã q̃s v
a ſ cui ex debito ſeruimus.
deus preter dõminuȝ: aut quis
a ſ Augꝰ. quẽ poſt ſeruiturẽ in hereditatẽ poſſidemus.
n deus preter dẽum noſtꝝ. Deus x
a ſ vt fortꝭſim. b ſ Aug. ne fluẽtes ſinꝰ cupiditatis impediant greſſus. i. bona opera.
qui precinxit me virtũte: ⁊ poſu y
a ſ ſicut immaculata eſt fides qua ad me venit: ſic charitas qua ad illum vadam.
it immaculatã viam meaȝ. Qui z
a ſ Augꝰ. i. amorem ad trãſcendenda ſpinoſa ⁊ vmbroſa ſeculi.
perfecit pẽdes meoſ tanq̃ ceruo
a ſ in celo cordis intentionem.
rum: ⁊ ſuper ẽxcelſa ſtatuẽs me. a
a ſ Augꝰ. operari ad ſuperãdos hoſtes: qui iter celi claudere conantur. b ſ cõtra vitia ⁊ demones.
Qui dõcet manꝰ meas ad preli b
a ſ Augꝰ. infatigabilem intentionem bonoꝝ operum meorum.
um: ⁊ poſuiſti vt ãrcũ ereũ bra/ c

a Non repuli a me. eas dimittẽdo. b Ero ĩmaculatꝰ ⁊c. q: nõ patit cõſortiũ maculatoꝝ: cũ ſit ſanctꝰ ſctõꝝ. c Et obſuabo me ⁊c. i. cauebo a recidiuo adulterij ⁊ homicidij in facto vrie ⁊ cõſimilibꝰ. d Et retribuet ⁊c. expõit iſte verſus ſicut ſupra. e Cum ſctõ ſanctꝰ erit. Hec eſt ps incidentalis in qua dauid incidentalit oñdit dei miſericordiã ⁊ benignitatẽ generalit erga bonos: eo q particularit locutꝰ fuerat de bonitate dei erga ſe ꝓpter ſuã ĩocentiã. d. Cũ ſctõ ⁊c. verbũ eſt dauid ad deũ. q. d. ſanctꝰ te ſãctũ cõfitebit a quo ſua ſanctitas deriuatur Ul' alit: Cũ ſãcto. q̃. ſ. ſancte viuit. 1.Reg.22.4 f Sanctꝰ eris. ſuã ſanctitatẽ imitãdo. g Et cũ viro innocente. i. q̃ malũ alijs nõ facit. h Innocẽs eris. malũ ei nõ inferendo: niſi forſitan malũ tẽporalꝭ pene ad purgationẽ culpe p̃terite: vl' ad exercitiũ ſue patiẽtie qđ cedit ei ad bonum vite eterne. i Et cũ electo. ad vitã eternã p predeſtinationẽ. k Electꝰ eris. q: eliget te omiſſis alijs. l Qm̃ tu populũ ⁊c. ſm q dr̃ Jacobi. iiij. Deꝰ ſuperbis reſiſtit: humilibꝰ aũt dat gr̃am. m Qm̃ tu illu. ⁊c. lucerna eſt lumẽ ĩ teſta: ⁊ ideo lumẽ naturale intellectꝰ hũani poſiti ĩ corpe terreo bñ dr̃ lucerna. hãc deꝰ lucernã illumiat: qñ lumini nature addit lumẽ gratie: q: gr̃a pficit naturam n Deꝰ meꝰ ⁊c. Lumẽ enĩ naturale cõparatũ ad deũ tenebra eſt: ſic ⁊ quelibet creatura: ⁊ ideo dauid petit ipm̃ illumiari gr̃a diuiã Ul' alit: Tenebre dicunt h opa meritoria p peccatũ mortale extĩcta: q̃ recupata gr̃a viuificant ⁊ illuminant. o Qm̃ in te. h ꝯñr deſcribit liberatio dd p modũ inſecutiõis aduerſarioꝝ: cũ dr̃: Qm̃ in te eripiar. i. p te eripiar a tentatione. Tentatꝰ enĩ fuit dđ occidere nabal cũ oĩbus de domo ſua: a q̃ tentatiõe fuit ereptꝰ p verbũ abigail a deo ad h directe: ꝓpt qđ dixit ei dđ: Bñdictꝰ dñs deus iſrl q̃ miſit te hodie ĩ occurſũ meũ ⁊c. vt hr̃. j. Reg. xxv. p Et in deo meo. i. in virtute dei mei. q Trãſgrediar murũ. capiendo aduerſarios intra ſuũ fortaliciũ: qđ factũ ẽ qñ cepit fortaliciũ hiebuſeoꝝ in hierl̃m: vt hr̃. ij. Reg. v. ⁊ quãdo cepit Rabath filioꝝ Amon: vt habetur. ij. Reg. xij. r Deꝰ meꝰ ⁊c. iſta ẽ lex diuia in q̃ nõ ẽ aliq̃ ĩmũdicia ꝯceſſa tãq̃ licita: licet aliq̃ fuerit pmiſſa ꝓpt maius periculũ euitãdũ: ſic vſura cũ extraneis ne fr̃es ſuos vſura grauarẽt: ⁊ libellꝰ repudij ne vxores occiderẽt. Deut. xxiij. ⁊ xxiiij. s Eloq̃a dñi ⁊c. i. pura ⁊ mũda ſic metalla in fornace pbata. t Protector ẽ ⁊c. ſ. ipe deꝰ: dũ tñ iſta ſpes ꝓueniat ex gratia ⁊ meritꝭ: alit ei nõ eẽt ſpes ſ; p̃ſũptio. v Qm̃ quis ⁊c. q. d. nullꝰ: Ps.143. qm̃ alij ſũt dij tm̃ pticipatiue. ſ. homines ſcti: ſ; illđ pſal. lxxxj. Ego dixi dij eſtis. vl' ſũt dij falſi: ſic idola gẽtiũ. x Deus q̃ p̃. me x. corpali ꝯtra hoſtes viſibiles: ⁊ ſp̃uali ꝯtra hoſtes ĩuiſibiles. y Et poſuit ⁊c. auferẽſ a me maculã adulterij cũ bethſabee ⁊ homicidij vrie: q̃ macule fuerũt purgate p patiẽtiã quã deꝰ dedit dđ in pſecutiõe abſalõ ſm q p̃dixit ei nathã ꝓpha: vt hr̃. ij. Reg. xij. z Qui pfecit ⁊c. dãdo mihi agilitatẽ ad hoſtes meos ĩſequendũ. a Et ſup excelſa ⁊c. i. ſtabiliẽs ĩ regia dignitate. b Qui docet ⁊c. q: deꝰ docuit eũ artẽ p̃liãdi. c Et poſuiſti ⁊c. dãs mihi fortitudinẽ ꝯuẽientẽ ad exequẽdũ p̃liãdi artẽ.

 Et dediſti

q2 pdicādo non mollescūt s3 sem p fortes vba sa lutis iaculant. a Protectionē sa. Non vt nihil patiar: qd tn est ad pfectū. Tribulatio ē correctio ⁊ doctria et dilatatio ⁊ ɔfirmatio. b Dilatasti. Aug. Nec ipediunt carnales angustie: q2 latā fecisti charitatē hilarit operantē etiā de his q̄ sūt sub me. s. de mortalib⁹ reb⁹ ⁊ mēbris. c Per sequar. Cas. Arguēdo. diuersis afflictiōib⁹ fatigādo. d Cōprehendā. ver' rōnib⁹ circūuēiā. e Cōminuam. Aug⁹. Ecce operatio pris et filij. supra ait: dispdidisti pater. Et iā ait cōminuā. i. auferam virtutes: vt p⁹ cedāt oīni vēto doctrie. f Eripies. Cas. De illa: s eripies me: depssio iudeoꝝ et exaltatio gēti um. g Filij. iudei q̃s enutriui facti aliēi. Mē. s. mihi ad honorē meū. h Inueterati ⁊c. Sequētes poti⁹ suas traditiōes q̃ dei. i Uiuit d. Cas. Quarto exultās ecclia sū mari mūera dei laudat. Uel viuit: q2 viuificat Bñdict⁹. q2 omnia bñdicit k Et exaltetur. Aug. Nō terreno more d do salutis mee sentiam: nec ipam salutē terrenā: s3 i excelso d illo sperabo. l Uindictas. Cas. Pia vindicta du3 rebellis subdit: m Iracūdis. Cas. Maior gloria ē a feruētib⁹ malis liberare. n Magnificās salutes reg' ei⁹. deus qui magnificat. Faciēs. deus qui facit.

In finē

a s nō sufficiūt pdicta nisi assit ptectio dei.

a chia mea. Et dedisti mihi protectionē salutis a

a s Aug⁹. fauor gratie tue. Cas. vl' potētia deitatis que hominē in altum constituit. b s Aug⁹. correctio tua nō finit deuiare vt quicqd ago in eū finē referam quo cohereā tibi: ⁊ eadē docet peruenire quo direxit.

tue: et dexterā tua suscepit me. Et disciplinā tua b

a s vel direxit. b s vt melioribus insistam.

correxit me in finē: ⁊ disciplina tua ipsa me do c

b cebit. Dilatasti gressus meos subtus me: ⁊ nō d

a s per mala mundi. b s itinerare signa que reliq imitaturis. c s iudeos. s carnales affectus meos.

c sunt infirmāta vestigiā mea. Persequar inimi e

a s Aug⁹. vt absumantur. b s non illi me. c s ab hac intentione.

d cos meos ⁊ cōprehendam illōs: ⁊ nō cōnuer f

a s a rebellione. s qui modo obstrepūt. b s diuersis miserijs affligā c s non durabunt aduersus me.

tar donec dēficiāt. Cōnfringā illos: nēc pote g

a s preponā illis amores quib⁹ in eternitatē itur. b s Aug⁹. fluētia desideria carnis virtute strinxisti. ne i pugna prepediret.

terunt stare: cādent subt⁹ pedes meos. Et prē h

a s Aug⁹. decipi fecisti insequentes: vt mihi subessent q̃ superesse volebant.

cinxisti me virtute ad bellum: et supplāntasti i i

surgētes in me subtus me. Et inimicos meos k

a s Aug⁹. fecisti vt me persequerent. b s pdurātes in odio c s per vniuersum orbem

dēdisti mihi dorsū: ⁊ ōdiētes me dispērdidisti. l

a s Aug⁹. vbi. b s Aug⁹. alius nō pōt.

Clāmauerūt nēc erat qui saluos faceret ad do m

a s Aug⁹. tu nō vis: q2 nō recedunt a malicia. b s preter dispersionem.

e minū: nēc exaudiuit eos. Et cōmminuam eos n

a s aridi sunt sine imbre misericordie dei: vt elati ⁊ iflati supbia a spe firma quasi a solida terra rapiantur. b s Aug⁹. luxuriātes et lubricos per latas vias.

vt puluērem ante faciem venti: vt lūtū platea

a s Aug⁹ q̃ dixerūt: Si dimiserim ⁹eū sic totus mūdus post eū abit.

f rum delebo eos. Eripies me de cōntradicti o p

onibus populi: constitues me in caput genti q r

a s quia. s gentium. b s non visitaui corporali presentia vel lege et prophetis.

um. Popūlus quē nō cōgnoui serūiuit mihi: s t

a s oculis non vidit: sed p pdicatores obediuit.

g in āuditu auris obediuit mihi. Filij alieni mē v x

a s non mei sed alieni ex patre diabolo. vnde: ve genti peccatrici filijs alienis popul⁹ plen⁹ peccatis ⁊c. b s s Aug⁹. in veteri homine remanserunt quos innouare veni. c s Aug⁹. vno pede debiles: vet⁹ testamentū tenentes: nouum respuentes.

h titi sūt mihi: filij āliēi iuēterati sūt: ⁊ clāudica y z

a s quas ipsi fecerant. b s quia presens est in corde meo firma fide visus. c s laudatus sit.

i uerūt a semitis sūis. Uiūit dñs ⁊ bēnedict⁹ de a b

a s toto orbe credatur. b s Aug⁹. det mihi salutē i excelso nō i imo id est celestem non tēporalem.

k us meus: ⁊ ēxaltetur deus salutis mee. Deus c

a s subdendo populos mihi. b s de iudeis. c s pro id est. d s gentes.

l qui das vindictās mihi: ēt sūbdis pōplos sub d

s clamantib⁹ crucifige. a s non quibuscunqȝ: sed.

m me: liberator meus de inimicis meis irācun

a s q̃to altius surgūt in irā: tāto ampli⁹ exaltatur q̃ pertulit. s de se christus. b s patientem. c s resurgentē vel ascendentē.

dis. Et āb insurgentib⁹ in mē exaltabis mē: a

a s a regno eorū iniquo. s quolibet scismatico. b s propter ea que dicta sunt. c s gentes tibi p me confitebuntur

virō iniquo eripies me. Propterēa cōfitebōr e

a s latius innotesces bonis operib⁹ meis

tibi in nationibus dñe: ⁊ nōmi tuo psalmū di f

a s Aug. admirabiles fac salutes: q̃s ei⁹ fili⁹ dat credētib⁹. b s xpi

n cā. Magnificās salutes rēgi ei⁹: ⁊ faciēs mise g h

a s Aug⁹. ipi liberatori manu forti. b s Aug⁹. i. eis q̃s credētes in euangelio genuit.

ricordiā xpō suo dauid ⁊ sēmi ei⁹ vsqȝ in sclm. i

a Et dedisti. ⁊c. q. d. fortitudo mea par posset: nisi ptectio tua adeēt. b Et disciplia ⁊c. p tribulatiōes tpales me corrigēdo. c Et disciplī. t. ipa m. do. q2 vexatio a deo iflicta dat itellectū. d Dilatasti gressus ⁊c. in hebreo habet: passus meos. q2 qñ pedes sunt ɔiuncti hō dispositus ē ad cadēdū: s qñ sūt ɔueniēter elōgati tūc ē dispositus ad firmi⁹ standū: ⁊ p h intelligit firmitas in statu regio q̃ ierat ipsi dauid a deo. e Persequar inimicos ⁊c. q2 nō poterūt manū meā effugere. f Et nō cōuertar. ab eoꝝ insecutiōe. g Confringā3 illos. qd ɔtigit in filijs ammon q̃s capta ciuitate regia trucidauit: ⁊ trāsire fecit sup eos ferrata carpēta trāsducēs: eos in typo laterum: vt habet. ij. Reg. xij. h Et precinxisti ⁊c. cōtra goliath gethēū ⁊ ɔtra alios philisteos q̃s diuiā virtute frequēt debellauit. i Et supplantasti ⁊c. s. philisteos ⁊ alios pplos ifideles quos dd redegit sub tributo: vt hr. ij. Re. viij. k Et inimicos meos ⁊c. ɔuertēdo eos in fugā corā me. l Et odiētes me dispdidisti. s. saulē ⁊ absalō ⁊ Sibā filiū bochri cu3 adherentib⁹ sibi. m Clamauerūt ⁊c. deficiente eis auxilio humano. m Ad dñm clamauerūt ⁊c. q2 erant indigni auxilio diuino. n Et cōminuā eos ⁊c. tanqȝ destitut⁹ ab omni auxilio humano ⁊ diuino: vt dictū est. o Eripies me. i. eripuisti. p De cōtradictionib⁹ ppli. s. qñ sub Absalō ⁊ Siba filio bochri ppls isrl' rebellās ɔtradixit mihi. q Cōstitues me. i. ɔstituisti. r In caput gentiū. conseruā mihi stabilitatē regni. Et q2 dñm dd se extēdebat etiā ad alias gētes in circūitu q̃ erāt idolatre: vt philistei ⁊ ammonite ⁊ ceteri. ideo subdit: s Populus quē nō cognoui. noticia approbatiōis pter eoꝝ idolatriā. t Seruiuit mihi. obediēdo ⁊ tributū reddēdo: ⁊ q2 nō solū obediebāt dauid in ppria psona: sed etiā nūcijs ab eo missis. ideo subdit: v In auditu au. obe. mi. Uerūtñ q2 iste gentes recesserūt ab obediētia regni dauid tpe roboā regis nepotis sui ⁊ alioꝝ sequentiū. ideo subdit: x Filij alieni ⁊c. q2 iurauerāt ei seruire: ⁊ successorib⁹ suis. y Filij aleni iue. st. licet eni in pncipio bñ obedierint: tñ ipo decedente ab obediētia declinauerūt. iō subdit: z Et claudicauerūt a se. s. In hebreo hr: Et timebūt in clausuris suis. ⁊ in trāslatiōe Hiero. iuxta hebre. hr: Et ɔtrahent i angustijs suis: et in eandē sentētiā reuertit: q2 hoīes rebellare volētes recludūt se ⁊ sua in ciuitatib⁹ ⁊ locis muratis timētes iuadi ab illis ɔtra q̃s rebellāt. Istā aūt rebellionē futurā dd pūidit in spū. a Uiuit do. Hic pōit hui⁹ ps. itēta ɔclusio: videlicet diuini nomīs magnificatio p beneficijs pdictis: cū d2: Uiuit dñs. q2 ē vita per essentiā: et oīa viuūt i eo: sm q d2 Ioh. j. Qd factū est in ipo vita erat: q2 creatura vt est in deo est ipsa creatrix essentia: q̃ est idē qd intelligere diuinū. Intelligere aūt est sūpm⁹ gradus vite: ⁊ q2 intelligere diuinū est optimū: eo q vnico actu itelligit pfecte se ⁊ oīa alia: ideo dic pbs. xij. Methaph. q de⁹ viuit vita nobilissima sēpiterna et optima. b Et benedict⁹ de⁹ me⁹. ex bñficijs mihi collatis. c Et exaltetur deus salutis mee. nō in se: cū sit magnitudinis infinite sed in creaturis ipm laudātib⁹. d De⁹ qui das vindictas mihi. ⁊ patet snia ex dictis vsqȝ ibi: e Propterea cōfitebor tibi. cōfessiōe laudis tue. f In nationib⁹. q2 psal. facti a dd deriuati sūt ad oēs nationes in xpo credētes. g Magnificās salutes regis eius. i. salutes meas q̃ sū rex ab eo institutus. h Et faciēs ⁊c. i. inuncto in regē de ei⁹ mandato p samuelē: vt habet. s. j. Reg. xvj. i Et semini ei⁹ ⁊c. q2 de⁹ dedit regnū ipi dd p se et successorib⁹ suis: vt hr. ij. Reg. vij.

Diligā te

Moraliter. Diligā te dñe fortitu. Ps. XVII. do mea ⁊c. Iste psalmus ē gratiarū actio ipius dd p sua liberatiōe a psecutiōe saulis ⁊ alioꝝ inimicoꝝ. Allegorice vero pōt exponi vt sit gratiarūactio totius eccl'e p sua liberatioe a psecutiōe iudeoꝝ. Circa quod ostendit primo liberādi ptās in deo. cū d2: Diligā te domine for. ⁊c. i. diligā te sup oīa: q2 tu es tota virt⁹ ⁊ sbstātia mea. ideo d2 hic fortitudo roborās: firmamentū stabiliēs: refugiū saluās: adiutor ⁊ ptector defendēs: ⁊ cornu salut' hostes deijciens. Circūdederūt. Hic secūdo ponit saluādi necessitas cū d2: Circūdederunt me dolores mortis. nā i tribulatione q̃ facta est sub stephāo Act. viij. ⁊. ix. fideles ad mortis supplicia trahebant. Et torrētes iniquitatis ɔturbauerūt. id est iudei ad modū torrētis īpetuose currētes super christianos. Dolores inferni circūdederūt me. id ē iudei q̄ dicunt dolores inferni: sic dicūt stipula iferni. ⁊ sic dicunt: Laquei mortis. q2 q̄rebāt fideles cape ad mortē. In tribulatiōe mea. Hic tertio pōit eccl'e liberatio circa quā p mo pōit ei⁹ depcatio. cū d2: In tribulatiōe mea inuo. ⁊c. Act. xij. d2 q incarcerato Petro ecclia orabat p eo: ⁊ multo forti⁹ fiebat p cōmunitate in psecutiōe posita. Et exaudiuit de tēplo scto suo. id est de celo. Cōmota est. Hic pōit iudeoꝝ punitio. dicit eni Ioseph⁹ libro de iudaico bello q iudei tūc tpis rebellauerūt romanis: ppt qd supra modū afflixerūt iudeam: eo q nō cognouit suū saluatorē: vt habet Luc. xix. ⁊ hoc est qd d2: Commota est ⁊ ɔtremuit terra. id est iudea in aduentu exercitus romanorum. Fundamēta mōtium conturbata sunt. id est principales de iudea que ē mōtuosa. Quoniam iratus est eis. scz deus: propter quod permisit hec fieri. Ascendit fumus ⁊c. loquitur de deo ad modum hominis irati: de cuius naribus exit fum⁹: et facies inflammat. Et carbones succensi sunt ab eo. id est romani contra iudeos acriter prouocati. Inclinauit celos et descendit. Per effectū sue punitionis. Et caligo sub pedibus eius. id est turbatio iudee tenebrosa. Et ascendit super cherubin et volauit. Per hoc designatur velocitas executionis in iudeorum punitione. Et posuit tenebras latibulum suum ⁊c. id est hierusalem ad dei cultū electā quā obtenebrauit per romanos. Pre fulgore in conspectu eius ⁊c. tēpore nanqȝ tēpestuoso de nubibus exeunt choruscationes fulgide: et ignis ⁊ fulgur: et aliquādo grandines. et per ista methaphorice signant multiplices iudee afflictiones: ⁊ ciuitatis et templi cōbustiones. Et itonuit de celo domin⁹ ⁊c. quia terruit defensores templi intantum q fugerunt in fossis subterraneis: et sic templum cōbustum fuit a romanis. Misit sagittas suas et dissipauit eos. id est sagittas romanorum que dicuntur esse dei: quia romani in hoc erant ei⁹ instrumentū. Et apparuerunt fontes aquarum. id est sacre scripture implete loquentes de ciuitate et templi destructione. Et reuelata sunt fundamenta orbis terre. id est verba dei per que fundatus fuit orbis. Ab increpatione tua domine. id est ex vindicta tua pcesserunt ista. Misit de celo. Hic ponitur fideliu3 liberatio. nam ante romanoꝝ aduentum misit deus angelum suū: cui⁹ monitu fideles q̄ erant in iudea transierunt in regnum agrippe qui erat confederat⁹ romanis: et ibi fuerunt in pace. propter quod subditur: Et assumpsit me de aquis multis. id est d tribulationib⁹ predictis. Et eripuit me ab inimicis meis ⁊c. id est a iudeis qui tunc plures et fortiores erāt tēporaliter christianis. Preuenerūt me in die afflictionis mee. id est in persecutione sub stephano Act. viij. ⁊. ix. Et eduxit me in latitudinem. quia tunc dispersi fuerunt discipuli christi et predicauerunt gentilibus. Et retribuet mihi dominus ⁊c. gratiam in presenti: et gloriā in futuro. Quia custodiui vias domini iesu christi. quoniā omnia iudicia eius in conspectu meo. ad meditandum et operandum. et patet littera. Cu3 sancto ⁊c. Hic ponitur dicte liberationis recognitio. et dirigitur verbum ad deū. cu3 dicitur: Cū sancto sanct⁹ eris. ipsum sanctificans. Et cum innocente innocēs eris. ipm in innocentia conseruans. Et cum electo. scilicet a te. Electus eris. Nam eliget te p omnib⁹ alijs. Et cū puerso puerteris. s. opinatiue. quia reputat deū puersū blasphemās eū. Quoniā tu ppłm humilē. id est christianu3. Et occulos supboꝝ. scz iudeorū. Quoniā tu illuminas lucernam meam. id est doctores ecclesie. Illumina tenebras meas. id est christianos simplices qui sunt ignorantes. Qm in te eripiar. a tētatione scilicet diaboli sic erepta sum a psecutione populi iudaici. Et in deo meo transgrediar murū. id est tētationis obstaculū: que īpedit pcessu3 in bonū. Deus meus impolluta via eius. i. doctrina euāgelica: que nō pmittit aliqd malū: sicut lex mosaica permittebat vsuras cum extraneis et repudij libellū. Protector est omnium sperantium in se. q̃tum expedit ad eoꝝ salutē. Quoniā quis deus preter dominū. quasi diceret null⁹. Deus qui pcinxit me virtute ⁊c. quasi diceret: ab ipso est omnis virtus mea contra vitia. Qui perfecit pedes meos tanqȝ ceruorum. id est pedes apostolorū qui fuerūt valde veloces ad discurrendū p predicatione euangelij per vniuersu3 orbem. Et super excelsa statuens me. id est sup mundi pricipes obedientes ecclesie. Qui docet manus meas ad prelium ⁊c. man⁹ eccl'e et brachia sūt martyres ad bellū edocti: ⁊ ad modū eris inflexibiles: q2 tamē ista fortitudo ē a deo. subditur: Et dedisti mihi ptectionē ⁊c. et disciplina tua correxit me. per sanctos confessores et doctores quorum disciplia est correctiua defectuū: et promotiua profectuum ⁊c. Persequar. Hic orat ecclesia pro subiectione infidelium. et primo iudeoꝝ. cū dicit: Persequar inimicos meos ⁊c. qd factu3 fuit p romāos: p meritū tñ christi ⁊ eccl'e. Cadēt subtus pe. meos. q2 seruiūt christianis. Et pcinxisti me ⁊c. repetitio ē eiusdē sentētie ad maiorē assertionē. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum. id est fugiētes corā me. Et odiētes me dispersisti. s. iudeos q̄ sunt p orbē dispersi. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret. Nam iudei ɔtra romanos petierūt auxiliū agrippe: sed noluit eos adiuuare: vt dicit Ioseph⁹ libro de iudaico bello. Ad dominū nec exaudiuit eos. clamauerūt eni tūc ad dñm in tēplū p oratiōes ⁊ sacrificia: et non fuerunt exauditi. Et cōminuam eos vt puluerem ⁊c. scilicet dispergēdo p orbē. idē eni in cāticis repetit frequenter. Ut lutū plateaꝝ delebo eos. id ē faciā eos ɔculcari sicut lutū. quod patet per effectum. Eripies me. Hic orat p subiectione gentiliū. cum d2: Eripies me de ɔtradictionib⁹ populi. qd incepit a tpe ɔstantini: q̄ sub pena graui phibuit iniurias fieri christianis. Cōstitues me in caput gentiū. nā romā caput mūdi dimisit vicario xpi. Popul⁹ quē ñ cognoui. per legē et pphas. s. gētilis. Seruiuit mihi. humiliter et deuote. Filij alieni mentiti sūt mihi. scz iudei dicentes christo. Ioh. x. Si tu es xps dic nobis palā. quasi volentes eū habere regē: cū tamen quererent eius mortem. Et claudicauerunt a semitis suis. id est a preceptis dei sibi datis. Uiuit dñs. Hic ponitur psalmi cōclusio que ē gratiarūactio. cū dicit: Et benedictus de⁹ ⁊c. qui das vindictas mihi. id ē victorias: vt patet per predicta. Et ab insurgētibus in me exaltabis me. antichristi tempore. A viro iniquo eripies me. id est ab antichristo q̄ dicit homo peccati: et fili⁹ pditiōis ij. Thes. ij. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui: vt dicit ibidē: Propterea cōfitebor tibi ⁊c. cōfessione laudis. Magnificās salutes regi eius. id est christi qui est omniū saluator: q̃tum est in se. Et faciēs misericordiā christo suo dauid. id est summo pōtifici qui dicit dauid: id est manu fortis. quia quod ligat in terra: ligatū est et in celis. Et semini eius vsqȝ in seculum. id est populo christiano cuius est pater spiritualis.

In psal. xvij. Diligā te dñe. vbi dicit in postilla: Et posuit immaculatā viā meam.

Additio. j. Macule adulterij ⁊ homicidij fuerūt ablate ab aīa ipsius dauid p suā contritionem et dei misericordiā: etiā anteqȝ persecutionē absalon patienter toleraret: licet verum sit q sublata macula adhuc remāsit reatus pene satisfactorie: vt satis habetur in textu per postillatorem allegatum. s. ij. Reg. xij. vbi postqȝ dauid dixit ad nathan: Peccaui domino. statim ei respondit: Dominus quoqȝ transtulit peccatum tuum. intelligitur q̃tum ad culpa3: put ēt postillator ibidem expōit. vnde remissa culpa māifestum ē q non remāet macla: reatus tamē pene satisfactorie remāsit. vnde seq̄t in littera: Uerūtamen quia blasphemare fecisti inimicos nomen domini. filius qui natus ē tibi morte morietur: ⁊ ista bene tractantur in prima secunde. q. lxxxvij. vide ibi.

In eodē psal. xvij. vbi dicit in postilla: Et semini ei⁹ vsqȝ ī seculum.

Additio. ij. Proprius ⁊ verius exponitur hoc qd dicitur: Et semini eius de christo q̄ factus est ex semine dauid sm carnē. Ad Ro. j. Cuius regnū est vsqȝ in seculum: quia regnum eius non corrumpetur. Danie. vij. Et regni eius non erit finis ⁊c. Luc. j.

Universidad de ... Bibli...

a In finē.Cas.Psalmus de pmo aduētu vñ tyrann⁹ ca/
dit:hō absoluit:h pheta respicit in finē.i.xpm.vl in vltia
b tempora. Psalmus: XVIII
c Eli enar.glo.dei.Primo loques de incarnatiōe cō
mendat pdicationē noue legis. Aug⁹. Celi apli
de glia xpi in qua patri equalis.
Cas.Uel celi q stellā misert. Glo
riā.Cas.q de⁹ q gratis pctā dimit
tat. Aug⁹.Opa q fm hominē. In
primo alti:qr altū nūciant. In isto
firmati:qr p eo op⁹ ē pati. vñ non
eni erubesco euangeliū:τ iudeis q/
dē scādalum: gētibus stulticiam.
Dies.ecce q discrete.nō enim oīa
omnib⁹:sʒ clari claris sapiētiā dei:
τ ipsi eidē facti nox tenebrosis.Sci
entiā q de hūanis. Cas.τ hoc tam
mirifice q in omnib⁹ linguis τ tam
late q in omni pte ambit⁹ terre.
c Dies diei. Cas.Demonstratiue
agit. Aug⁹.Dies diei.Spirit⁹ spi/
ritualib⁹ pfert plenitudinē sapien
tie:qd est verbū in pncipio apd de/
um:τ mortalitas carnis quasi lon/
ge positis carnalib⁹ fidē insinuādo
annunciat futurā scientiā. Uel di/
es diei nox no.qr h doctrina dieb⁹
τ noctib⁹ ptinat vsq ad posteros.
d Loquele.Cas.Publice suasio/
Ro.10.d nes.Sermones:cōes narratiōes.
e Quorum non audiantur vo/
ces eorum τc. Planius diceret in
quib⁹ nō audiantur voces eox:vl
omniū sermonū audiant voces eo
rū:illud idē facit per relatiuum.
Aug.Omnib⁹ linguis pmos lo/
qui fecit spūs:q omnes gētes i vnū
erat cōgregatur⁹:vn⁹ hō tūc omni
bus:sic mō vn⁹ xps caput τ corp⁹.
f In sole.Cas. q alios fecisse lau
dat ipe facit:pdicat incarnationeʒ.
Uel in sole.in manifesto mūdi: vl
in labore. Sol vrit:lucet:τ variat
tpa. g Tabernaculum.Aug⁹.
Quasi militare habitaculum.i.di/
spensatioē incarnatiōis sue:in q ve
nit expugnare errores mūdi. Uel
tabernaculuʒ eccliam in manifesto
non in occulto vt lateat. h Spō
sus.Cas.Totiēs phetis pmissus
magna silitudo sacramēti. ideo de
virgine natus:vt eccliam sibi virgi
nē copularet. i De thalamo. Au
gus.i.virginali vtero vbi de⁹ hūa/
ne nature vt spōsus spōse copulat⁹
est.Ecce humilis misericordia :sed
fortis maiestate. k Gigas ad
currendam viam suam. Cassiodo.
Imperturbabilis:irreuocabilis hu
manā naturam potentia superans
l A sūmo.Cas.Hic trinitas ostē/
dit A sūmo celo o pater Egres/
sio eterna generatio filij. Occur/
sus fm hominem:dum ascendens ad sedem patris occur/
rit vsq ad summum fm q de⁹ patri equalis. A calore spi/
ritussanctus quem post ascensionem apostolis misit:a quo
nemo absconditur:qui vt deus corda hominum nouit.Di
cendo eius: notat vnitatem trinitatis. m Nec est qui
se abscondat a calore eius.Aug⁹.verbum caro factum nō
permisit vlluʒ se excusare de vmbra mortis:quia τ ipaʒ pe/
netrauit calor xbi.Ul calor est spirit⁹ quē misit reuersus:
q est lex testimōiū iusticie pceptū timor τ iudicia:qr h agit.
n Lex do.Cas.Scdo laudat pcepta no.τ ve.te. Cas.Lex
p moysē data p oīa xba sua districtōe corrigēs τ ad xpi gra
tiam mittens. Testimoniū fi. Quecunq testimonia de
dit israel plena sunt veritate:τ humilibus sapientiam dede
runt. o Conuertens.Aug⁹.Libertate ad se imitandū
non premens iugo seruitutis.

a In finem psalmus dauid.
Psalmus: XVIII
Aug⁹.Apli exponūt gliam xpi vel qr ipe patrē glificauit.
b C c Eli enarrant gloriam a b
a Cas.facta virtutū dñi.i.passio resurrectio et miracula.
dei:τ opera manuum eius an/ c
a Aug⁹.firmati spiritu qui prius et terra per timorem. b sancti.
c nunciat firmamētūʒ. Dies diei d e
a de pleno. b quasi carnales carnalib⁹:nō verbum sed scientiam.
eructat verbum:et nox nocti in
a vt simplicibus. b lingue
d dicāt scientiam. Non sunt loque f
a genera dicendi. b per quos non sunt au/dite voces apostolorum.
e le neq sermones : quorum non g
a celorum.
audiantur voces eorum. In om
a fama:τ si non presentia.
nem terram exiuit sonus eoruʒ:
a etiam in angulis. b eadē que dixerunt. c vel dicentium.
et in fines orbis terre verba eo/
a quomodo hoc. b Aug⁹.in tēpore vel ma/nifestatione.
f g ruʒ. In sole posuit tabernaculū h
a renatus scientia et virtute.
h suum:et ipse tanq sponsus pro/ i
a vtero virginali. b non inuitus suscepit laborem.
i cedens de thalamo suo.Exulta/ k
a Aug⁹.omnes i cōparabili virtute precedēs b Aug⁹.non stetit ad inuia mundi.
k tauit vt gigas ad currendam vi
a quoniam. a patre. a summo ab equalitate patris exiui a patre et veni in mundū:iterū relinquo mundum et vado ad patrem. b eterna qua despa.natus.
l am:a summo celo egressio eius. l m
a Aug⁹.occurrit plenitudie diuinitatis vsq ad equalitatem patris.
Et occursus ei⁹ vsq ad summuʒ n o
a patris celi.
m ei⁹ : nec est q se abscōdat a calo/ p
a quia. non humana. b ipse est lex. c qui peccatum non fecit. Aug⁹.immacu/latos facit quod non prior lex
n o re ei⁹. Lex domi imaclata pūtēs q r s

Eli enarrant gloriā dei.Huic psalmo pre/ Ps XVIII
ponitur talis titulus in hebreo. Ad victoriā psal.dauid
τ in trāslatione Hiero.iuxta hebreū: Uictori canticū da/
uid:et est supra exposit⁹ in suo simili psal.xij.Dicunt autē hebrei
q iste psal.factus est a dauid pro gratiarūactionē de datione le/
gis qd fuit magnum bñficiū τ specialiter
datū filijs israel:vt hr.j.psal.cxlvij.Qui
annūciat verbū suū ia.τc.nō fecit taliter
omni nationi τc.Et fm istū itellectū ps.
iste diuidit in duas ptes:qr pmo dd ostē
dit magnitudinē diuie sapiētie generalit
ex excellentib⁹ creaturis p quas deueni/
tur in cognitionē creatoris. scdo specia/
liter ex datione legis.ibi:Lex dñi imma/
culata. Circa primū sciendū q dauid ad
declarationē diuine sapiētie non est vsus
creaturis spūalibus:cuiusmodi sūt an/
geli:qr nō sūt visibiles:sʒ corporib⁹ cele
stib⁹ q sūt māifesta oib⁹.dicēs:Celi.i.or
bes planetarū. b Enarrāt gliam dei.
id est patenter ostendūt magnitudinem
sue potētie:τ ordinē sue sapiētie. c Et
opera manuū eius.i.magnitudinem sue
virtutis. d Annūciat firmamentum.
in quo sunt stelle fixe.Ex his eni creatu/
ris excellentib⁹ declarat ordo diuine vir
tutis τ sapientie: fm q dicit Sap.xiij.
A magnitudine speciei τ creature pote/
rit cognoscibiliter creator horū videri.
e Dies diei eructat verbū:τ nox nocti 19.di.c.in dominus. 37.di.c.si.i glo.
τc.variatio enim dierum fm lōgitudieʒ
τ breuitatē caliditatē τ frigiditatē τ ali/
as variationes per motū celi causant:τ
fm certos periodos ordinate reiterant:
ostendit potentiā et sapientiā motoris p
mi.s.dei. Et quia ista sunt omnib⁹ nota
vel possunt esse.ideo subditur: f Non
sunt loquele τc.hoc est gētes tam diuer/ De pe.di.i c.vnicus.
sarum linguarū. g Quorū nō audian
tur τc.quia omnes habitātes in terra p
pdicta possunt edocert de diuina sapien
tia τ potentia:ac si docerent p sonū vo/
cis humane. h In sole posuit taberna De psc.di.2.c.qr corpus.in v. currebat.i glo.
culum suū.In hebreo τ i trāslatiōe Hie/
ro.iuxta hebre.habet sic:Soli posuit ta
bernaculū in eis.τ est finis versus pce/
dentis.τ sic exponit:qr sol in medio pla
netarū ponit:habet ei tres supra se:mar/
tem:iouē τ saturnū:τ tres infra se.vene/
rē:mercuriū τ lunā:τ sic in orbibus pla/
netarū q celi dicunt hʒ habitaculū: τ fit
hic specialis mentio de sole magis q de
alijs stellis: qr p ipsum et eius effectus
magis innotescit ordo diuie sapiētie ho/
minib⁹. i Et ipe τc.qr i ortu suo egre/
dit de hemisperio nobis occulto ornat⁹
suis radijs:sic spōsus egredit d thalamo
suo cōposit⁹ ornamētis. k Exultauit
vt gigas τc.i.ad agendū cursū suū velo/
cē:sʒ q dr.ij.Esdre.iiij.Uelox cursus so
lis ɔuertit in gyro celū in locū suū i vna
die:qr vna die naturali circūit totū celū
qd ē ita magnū q terra nō ē nisi qsi pun/
ctul⁹ respectu ei⁹.Ex q apparet pmi motoris virt⁹ sapiētia τ in/
gēs potētia. l A sūmo ce.i.ab oriēte:q ē pncipalior ps celi.
m Egressio ei⁹.vsq ad occidētē. n Et occursus ei⁹.de nocte.
o Usq ad sum.e.reuertēdo i oriētē:fm q dr Eccl's.j. Orit sol
τ occidit:τ ad locū suū reuertit τc. p Nec est q τc. qr de die
causat calorē i hemisperio nr̄o :et de nocte in hemisperio opposi
to. q Lex dñi.Hic ɔñr ostendit ordo diuie sapiētie specialit ex
leg datiōe q disponebat ad xpʒ dei sapiētiā τ xtutē:vt dic apo/
stolus Galath.iij.Lex pedagogus noster fuit in xpo. Et primo
describit legis date cōditio.Scdo ei⁹ obseruatio.ibi:Desidera/
bilia.Circa pmū dr:Lex dñi.qr dñs dedit eā in montē synai.
r Immaculata.qr nō ɔcedit aliquid immundū tanq licitum:
licet pmittat aliqd min⁹ malū ad mai⁹ malū enitādū:vt dictū est
ps.pce. s Cōuertēs aīas.ad ipm deū:τ loquit h de quibz li/
bris moysi:q pprie dicunt lex apd hebreos.

Animas   Testimoniū

a Animas.Aug⁹.Uolūta/
tes nō mō man⁹ vt vet⁹ b Sa
pientiā de diuinis. c Iusti/
cie domini recte letificātes cor
da. Aug⁹. Oēs i illo recte:q
nō docuit qd nō fecit:vt imitā
tes gauderēt in eis q libere cū
charitate facerēt:nō fuilit cū
timore. Cas.Iusticie lex q iu/
stificat:qcqd pcipit iustū est.
d Timor dñi.Cas.Timor se
culi nō sanct⁹ qr nō pficu⁹ τ cū
tpib⁹ mutat. Timor dñi sine
oñi pturbatiōe:qr ē mixta cū
pauore dilectio:qr si timet iu/
dicē scit misericordē. Aug⁹.
Timor nō ille penalis p terre
nis quox amore fornicat aīa:
sed castus q quāto diligit ca/
uet offendere spōsum:τ ideo si
foras mittitur sed permanet.
e Iudicia.Aug⁹.Iudicia dei
non egent alterius auctorita/
te. f Desiderabilia.Aug⁹.
Ul multū desiderabilia: vl mł
tum aurum τ lapis:vel multū
preciosum. Aug⁹.Desidera
bilia sup aux:sup pompas se/
culi p quibus iudicia dei non
desiderant:sed timentur vl cō
temnuntur vl non creduntur.
Uel si quis est aurum vl lapis
vel mel vel fauum plus deside
rat q se iudicia dei:cui⁹ volū/
tatē sue prepōit τ dulciora sūt
q ipse sibi. g Super aurum
τc.Aug⁹.i.omne quod appe/
titur p diuitijs vel potentia vl
pro voluptate. h Mel.Au/
gus.Cibus dei est mel.i.solut⁹
iam a seculo. Et fauuʒ est.i.qr
adhuc circūplicat cui op⁹ ē p si
sura expimentis man⁹ dei:vt
eat in vitam. i Delicta qs.
Aug⁹. Tertio petit se a vitijs
De.pe.di.2 c.si enis.in prin.in v. ex diabolo i.glo.c.illud. purgari:vt sit dign⁹ psalmista
p hoc referat sacramēta.
Aug⁹.Menti videnti suauis
est veritas:dulcia iudicia : nō
videnti q suauitas? Sed qua/
re non videtur propter delicta
Nec mirū:delicta enī quis in/
telligit. Cas.Delicta omnia:
quedā ei nota sūt Cas. Mea
inquināt:aliena affligūt : τ iō
parce repelle suasoreʒ. k Ab
occultis.Cas. Oīa pctā duo/
bus includit. Occulta sūt ori
ginalia:τ que secreta volūtate
oriuntur:que multis ante effe/
ctum rei celant:que si forte no
scuntur(vt dicit Salomō)nō
eas post concupiscētias. Alie
na sunt q suadētib⁹ malis ho/
minibus vel diabolo fiūt. Ab
illis manda:ab his parce: qr
iam seruus que si non dominē
tur:tunc sum mundus.
l Dominata.Aug⁹.Domia/
ta occulta τ aliena. Imma/
culatus.quia nō est tertia ori/
go peccati preter occultū:quo
cecidit diabolus:τ alienum q
homo seduct⁹ est:τ cōsentiēdo
fec suū. Aug⁹.Nō ē mai⁹ deli
ctū q apostatare a dō qd ē ini
tiū supbie: supbia xo ē initiū
τ cā omnis pcti.

Aug⁹.qr nemo nouit patrē nisi fili⁹:τ cui f.v.r.q sapientib⁹ abscōdita sunt et reuelata paruulis. testimoniū qd pmittit obseruātibus complebitur.
a animas :tēstimoniū dñi fide/ a
a non superbis.
b le sapientiā prestās paruulis. b
a non terrentes. spe premij.
c Iusticie domi recte letificān/ c d
tes corda:preceptum domini e
a Aug.sine velo carnaliū obseruantiax:nō sicut moyses ponebat velamen. b interioris hominis.
lucidum illuminans oculos.
a Aug.gratis amans:non puniri sed separari timens.
d Timor domini sanctus perma f
a Aug.qui omne iudiciū dedit filio.
e nens in seculum seculi:iudicia g
a Aug⁹.incōmutabiliter:nec quis eripit p mia que dat vel penas.
dñi vera:iustificata in semet/
a ideo. b pre diuitijs.
f g ipsa. Desiderabilia super aux h i
a pre potentia.
τ lapidē preciosū multū:τ dul k
a id est pre voluptate. b fm nouum testamentum. c fm vetus.
b ciora super mel τ fauuʒ.Eteni l m
a modo dulcia post salubria. b non loquendo pbat dulcia:sed custodiendo. c Aug.in coipso:non in extraposita re: qr i eis gaudetur et per se placent.
seruus tuus custodit eā:i custo n o
a que nequit dici.
diēdis illis retributio multa.
a Aug.sicut tenebre oculos ita delicta mē/tem non sinunt videre lucē vl se. sed timeo ne quibusdam preoccuper. b Aug.a cupi/ditatib in me latētib⁹ ne seducar ab alijs: qr nō capitur ab alienis q est mund⁹ a suis.
i k Delictā quis intelligit:ab oc/ p q
a que ex me.
cultis meis munda me: et ab r
a non superbo meo. b non q omnino tollantur quod impossibile:sed ne dominent.
alienis pce seruo tuo. Si mei s
a alieni. vl ea.
l non fuerint dominati:tuc im/ t
a criminali.
maculatus ero : et emūdabor v
a Aug⁹.superbie quod est vltimum rede/untibus:primum recedentibus. b Aug⁹.si fuero mund⁹ a superbia:eloquia placebunt in conspectu hominum:non dei:sʒ si mundus tunc erit:vt cōplaceant non soluʒ eloquia:sed et medi.
a delicto maximo.Et erunt vt x
complaceāt eloquia oris mei:
a Aug⁹.vt non placeant hominibus :quia tam nulla superbia:sed in conspectu tuo qui intus vides et conscientiam puram inspicis
et meditatio cordis mei i cōn/ y
a Aug⁹.rendentis ad te:qr redemptor vt te derem ne quis sibi conuerti ad te vel perueni/re tribuens repellatur vt superbus.
in bonis agendis.
spectu tuo semp.Domie adiu/ ʒ
a a malis.
tor meus τ redemptor meus. a

a Testimoniū dñi fidele:qtū ad libros phe/
tales:quorum dicta fidelit implent. b Sapiē/
tiā prestās puulis.qtū ad alios libros ve. testa.
qui dicunt agiographa:inter quos ɔtinent libri
sapientiales ad eruditionē paruulox:vt habetur
Prou.j.Parabole Salomonis τc.τ subdit:Ut
detur paruulis astucia τ adolescēti sciētia τ intel/
lectus. c Iusticie dñi re. Reuertit magis ad de
scribendū in speciali ɔditiōe legis mosaice: i qua
erāt tria pceptorū genera. s.cerimonialia pcepta
q in veteri lege iustificatiōes vocant:τ qtū ad h
dicit: Iusticie dñi recte:qr ad cultū diuinū erant
institute. d Letificantes corda.qr leuite canta
bant in sacrificiorū oblatione. Alia erant pcepta
moralia:inter que pcipua sūt pcepta decalogi: et
qtū ad h dr: e Preceptū dñi τc.qr pcepta de/
calogi sunt quasi qdā ɔclusiōes imediate elicite a
iure naturali:vt dictū fuit Exo.xx.iō sūt lucide et
clare. f Timor dñi sanct⁹.qr ppls audiēdo vo
cē dñi dātis pcepta decalogi fuit valde pterrit⁹:
vt hr Exo.xx.cui⁹ timoris dʒ eē memoria ppetua.
iō subdit: Permanet i sclm scli. Alia pcepta fue/
rūt iudicialia:τ qtū ad hoc dr: g Iudicia dñi
vera τc.qr cōtinēt τ manifestāt iusticiā:sic appa/
ret de lege talionis τ de multis alijs Exod.xxj.et
xxiij. h Desiderabilia τc. Hic describit ɔñr le/
gis obseruatio q primo dʒ esse i corde.iō pmo dr:
Desiderabilia supple sūt pcepta diuia. i Sup
aux τc.in qtū spūalia corpalib⁹ pferunt. k Et
dulciora.gustui mentis mee. l Sup mel τ fa.
i.magis q sit mel τ fauū gustui corpis rōne iā di/
cta.Scdo debēt ɔseruari i ope.iō subdit: m Et
enī seruus tu⁹.q vere seruit tibi. n Custodit ea.
ope adimplendo. o In custodiendis illis τc.s.
beatitudo futura.Sʒ qr iā i lege sūt multa pcepta
s.sexcēta τ. xj.fm hebreos.iō difficile ē obseruare
ea absq delicto.iō subdit: p Delicta qs intel.
q.d.null⁹ pfecte.iō subdit dd: q Ab occultis
meis mūda me.dulcedie misericordie tue. r Et
ab alienis τc.delictū enī alteri⁹ trāsit ad aliquem
pp̄ter suā negligentiā:qñ negligit eos corrigere
loco τ tpe qs debet:τ hoc correctiōe fraterna qtū
ad oēs: vl correctiōe coactiua qtū ad platos τ pn
cipes de quib⁹ erat dd.τ iō merito dicit: Ab alie/
nis pce fuo tuo:qr impossibile est vl saltē difficile
trāsire sine defectu in tali correctione. s Si mei
τc.defect⁹ pprij vel alieni mō dicto. t Tūc im
maculat⁹ero.i ɔsciētia ppria. v Et emūdabor
τc.qr q cauet miora pctā:cauet etiā maiora. Alit
exponit ab aliquib⁹ ab illo loco: Ab alienis.h ē
ab ifidelib⁹:q sūt alieni a fide. Parce seruo tuo:
ita q nō habeāt potētiā sup me p quā iducāt me
ad pctā infidelitatis sue:sic antioch⁹ cogebat in/
deos trāsire ad ritū gentileʒ τ idolatrie: vt hr. ij.
Machab.vj.ideo subdit:Si mei nō fuerint dña/
ti:infideles. Tunc immaculat⁹ ero.ab eorum cul
pa Et emundabor a delicto maximo.i.ab idola/
tria:ad quā me non cogent. τ sic manebo mund⁹
ab ea. x Et erunt vt cōplaceāt eloquia oris m.
qr eloquia ex corde mūdo pcedentia sunt deo pla
cita. y Et meditatio cordis mei τc.ad te cogno
scendū et amandū veracit. ʒ Dñe adiutor me⁹.
in tribulationib⁹ supuenientibus. a Et redem
ptor meus.de egypti seruitute:in qua dicit se da/
uid redemptū in suis patribus. Licet aūt ista ex/
positio satis cōcordet lrē:tñ nō videt incōueniēs
vt dicatur expositio litteralis. Primo qr Paul⁹
apostolus in lege τ phetis edoctus per eruditio
nē humanā et diuinaʒ allegat litterā huius psal.
dictam de publicatione euangelij per apostolos τ
discipulos christi. Ro.x.concludēs. Ergo fides
ex auditu:audit⁹ autē per verbū christi. Sed dico
Nunquid non audierūt? q.d.sic:qd pbat p litte/
ram huius psal.dicēs:Et quidē in omnē terrā exi
uit son⁹ eox:τ in fi.or.τc. Item in fine hui⁹ ps.dr:
Dñe adiutor me⁹ τ redēptor me⁹.p hoc enī qd dr:
Redēptor me⁹. absolute intelligit ille q ē redem/
ptor āthonomatice:sic cū dr phs absolute itelligit

In finem   Aristoteles

Universidad de ... Biblioteca

Aristoteles. Redēptor aūt anthonomatice dictus in scriptura est ipe xp̄s. Redēptio enī a captiuitate egypti fuit ꝑticularis vniꝰ populi. Redemptio aūt facta p xp̄z ē generalꝭ totius mūdi. Quā redēptionē pṽidit in spū ꝓphetico ipe dauid: qꝛ clariꝰ ⁊ diffusius scripsit mysteria xp̄i q̄z alij: vt dictū ē in principio huiꝰ libri: ⁊ de hoc fecit hūc psal. Igiꝭ ſm istū psal. iste in tres ptes diuidiꝭ: qꝛ p̄mo describiꝭ euāgelij publicatio. secūdo publicati ꝯditio. ibi: Lex dn̄i. tertio eiusdē obseruatio. ibi: Desiderabilia. Circa primū dꝛ: Celi. i. apl'i q̄ dicunꝭ h̄ celi metaphorice: qꝛ fuerūt excellenꝭ illuminati ⁊ in deū eleuati. Tali mō loquēdi vsus ē Esaias. j. ca. Audite celi ⁊ auribꝰ percipe terra. Nō enī alloq̄baꝭ corpora celestia ⁊ terrā q̄ ē elementū: qꝛ nō habēt sensum ⁊ intellectū: sed sub nomine celorū alloquebaꝭ maiores in populo: ⁊ sub nomine terre minores: sicut Judicū. ix. sub nomine rhāni intelligiꝭ abimelech ſm sensum litteralem: ⁊ sic in ꝓposito apl'i nominanꝭ celi. cū diciꝭ: Celi enarrāt gl'iaꝫ dei: quā xp̄s habuit in miraculis et gloriā sue resurrectionis ⁊ ascensionis: hoc narrauerunt verbo sue p̄dicatiōis. Et opa manuū eius annūciat firmamētū. p firmamentū in quo sunt stelle fixe: intelligiꝭ eccl'ia q̄ntū ad doctores sanctos: vt diciꝭ Dan̄. xij. Qui aūt docti fuerīt: fulgebūt quasi splēdor firmamēti: ⁊ qui ad iusticiā erudiūt plurimos: quasi stelle in ppetuas eternitates. Dies diei eructat verbū ⁊c. p diē intelligiꝭ nouū testamentū: in q̄ ē ỽitas reuelata. p noctē ỽo vetus testamētū: in q̄ ỽitas erat sub figuris ⁊ velaminibꝰ obūbrata. sic enī loquiꝭ apl's ad Ro. xiij. Nox p̄cessit: dies aūt appropinquauit. loquēs de tpe vete. testa. ⁊ noui. Est igiꝭ sensus. Dies diei eructat verbū. i. nouū tes. ab euāgelistis ⁊ apl'is descriptū pp'lo xp̄iano. Eructat verbū. id est annūciat ỽbū incarnatū. Et nox nocti īdicat sciam. qꝛ vetus tes. iudeis annūciauit xp̄i mysteriū: licet magꝭ occulte: sicut ptꝫ Esa. ix. Paruulus natꝰ ē nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ ē nob: et voca. nomē eiꝰ admirabil': ꝯsiliariꝰ: deꝰ: fortis ⁊c. in q̄ ōndiꝭ hūanitas xp̄i ⁊ diuinitas eiꝰ. Et in multꝭ alijs locis sacre scripture ve. tes. descripta sūt mysteria xp̄i: licet minꝰ clare q̄z tēpore veritatꝭ reuelare. Nō sūt loq̄le neq̄z ſmōes: qꝛ apl'is aliisq̄z discipulis cū eis existētibꝰ ī die pētecostes data est gr̄a liguarū: vt possent p̄dicare euāgeliū xp̄i linguis omniū gentium: vt hr̄ Act. ij. qꝛ spūssctūs ī liguis igneis cecidit sup apostolos ⁊ alios xp̄i discipulos: de quibꝰ diciꝭ ibidē. j. ca. Erat aūt turba hoīm fere. cxx. In oēm ter. exi. so. eo. qꝛ viuēte beato Petro fides xp̄i p̄dicata ē vsq̄z ī frāciā: q̄ ē in vltio clima te versus occidentē. vn̄ ⁊ Senōis fūdata ē eccl'ia in noīe beati Petri viui: qꝛ ipo viuēte ꝯsecrata ē. Cū igiꝭ apl'i alijq̄z discipuli xp̄i exierūt de hierl'm ad publicādū euāgeliū p orbeꝫ: ſm q͛ hr̄ Act. j. Eritis mihi testes in hierl'm ⁊ in om̄i iudea ⁊ samaria vsq̄z ad vltimū terre. Hierl'm aūt sita ē in medio climate: ⁊ ideo sic euāgeliū publicatū ē est viuēte btō Petro vsq̄z ad vltimū clima ỽsus occidētē: ita intelligēdū ē ỽsus alias ptes mūdi. In sole posuit tabernaculū suū. i. in btā virgine q̄ notaꝭ sol ꝓpꝭ plenitudinē gr̄e: qꝛ in ipa habitauit xp̄s sicut in tabernacl'o ꝓpꝭ qd̄ ī ꝑsona eiꝰ dꝛ Eccle. xxiiij. Qui creauit me reqeuit in tabernacl'o meo. Et ipe tāq̄z spōsus ꝓce. de thalamo. i. d̄ virgīali vtero ad despōçādā sibi eccl'iaꝫ. Exultauit vt gigas ꝓpꝭ magnitudinē ỽtutꝭ. Ad currēdā viaꝫ vite p̄n̄tis. Scdm ỽo l'ram hebraicā ⁊ Hiero. trāslationē ī q̄bus sic hr̄: Soli posuit taber. suū ī eis. exponēdū ē de xp̄o q̄ ē sol iusticie: cuiꝰ tabernaculū ē hūanitas q̄ ē tabernaculū diuinitatis. Et h̄ tabernaculū posuit deꝰ paꝭ in eis. i. ī apl'is aliisq̄z discipl'is cū q̄bꝰ familiariꝭ habitauit. ſꝫ q͛ dꝛ Joh̄. j. Verbū caro factū est: ⁊ habi. ⁊c. Et ipe tāq̄z spō. ꝓce. de thalamo suo. h̄ est de virgīali vtero: sic priꝰ expōaꝭ vsq̄z ibi: A sūmo celo ⁊c. incarnatiōe in q̄ visitauit nos oriēs exalto. Et occursus eiꝰ vsq̄z ad sūmū eiꝰ. in sua bn̄dicta ascēsiōe in q̄ ascēdit ad dexterā p̄ris: vt hr̄ Mat. vl. nec ē q̄ se abscōdat a calo. eiꝰ. Hic ē ardor charitatꝭ ipius q̄ se extēdit ad oēs q̄ntū ē de se: vt dicit Lucas. xij. Ignē veni mittē in terrā: ⁊ q̄d volo nisi vt accendaꝭ. Lex dn̄i. Hic ꝯſr describiꝭ euāgelij publicati ꝯditio. cū dꝛ: Lex dn̄i. qꝛ īmediate tradita est a dn̄o incarnato: vt patꝫ Mat. v. Apiens os suū docebat eos. d. Btī paupes ⁊c. Lex āt mosaica licet sit a deo: ñ tn̄ fuit data īmediate ab ipo ſꝫ mediāte angl'o q̄ ī ꝑsōa dn̄i loq̄baꝭ ei: ꝓpꝭ qd̄ ī Exo. aliq̄n āgelꝰ aliq̄n dn̄s nomiaꝭ: ſm qd̄ dic̄ btūs Greg. ⁊ btūs Stephanus Act. vij. dic̄ de moyse: Hic ē q̄ fuit in eccl'ia in solitudīe cū angelo q̄ loq̄baꝭ ei ī mōte synai ⁊ cū p̄ribꝰ n̄ris. Et. j. eo. ca. arguēs iudeos dixit: Qui accepistis legē in dispositiōe angelorū ⁊ nō custodistis. Conuertēs aīas. i. ordinās motꝰ interiores anime. lex aūt mosaica ordinabat actꝰ exteriores: de motibus aūt interiorꝫ parū se intromisit: ꝓpter qd̄ diciꝭ in glosa Philipeñ. iij. q͛ lex vetꝰ ꝓhibebat manū nō animū. Et Mat. v. diciꝭ: Audistis: qꝛ dictū est antiq̄s: Nō occides: q̄ aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: qꝛ oīs q̄ irascitur fratri suo reus erit iudicio. Testimoniū dn̄i. i. euāgeliū. Fidele: qꝛ adimplet qd̄ ꝓmittit indulcēs obseruatores ad vitā beatā: qd̄ nō faciebat lex vetꝰ: ſm q͛ dꝛ Heb̄. vij. Nihil ad ꝑfectū adduxit lex. Sapiētiā p̄stās puul'. i. apl'is alijsq̄z xp̄i discipul' q̄ erāt simplices ⁊ hūiles: ſm q͛ dicit saluator Mat. xj. Cōfitebor tibi paꝭ dn̄e celi ⁊ terre: qꝛ abscōdisti h̄ a sapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ ⁊ reuelasti ea puul'. Justicie dn̄i recte. i. cōsilia euāgelica cōmunē iusticiā excedētia: ſm q͛ dꝛ. j. Justicia tu sic mōtes dei ⁊ ista cōsilia iustificāt ⁊ rectificāt ⁊ dirigūt hominē ad vite ꝑfectionē. Letificātes corda. ex cōsolatiōe diuīa ꝓpter qd̄ de ipsis dicit saluator Mat. xiij. Sile ē regnū celorꝫ thesauro abscondito in agro: quē cū iuenit hō abscōdit: ⁊ p̄ gaudio illiꝰ vadit et vēdit oīa q̄ habet: ⁊ emit agrū illū. Qd̄ exponeꝭ Grego. dicit: Thesaurus abscōditꝰ ē celeste desideriū: ager vero in q̄ thesaurus absconditꝭ: est disciplina studij celestis q̄ consistit in obseruantia cōsiliorꝫ. Preceptū dn̄i lucidū: qꝛ clare ⁊ lucide traditū est euāgeliū in quo veritas est reuelata. Timor dn̄i sctūs. i. timor filialis obediētie ac reuerētie. Permanet in seculū sc'li: qꝛ pmanet etiā ī btītudīe: ⁊ hic timor dn̄i ꝑtinet ad nouū testamentū. Timor aūt pene magis ꝑtinebat ad vetꝰ: qꝛ terrore penarū a pctīs retrahebat: ꝓpter qd̄ ī terroribꝰ fuit datū: vt habeꝭ Exo. xx. Judicia dn̄i vera. qꝛ iudiciū dn̄i extremū ī q̄ christus iudicabit erit verissimū. Justificata in semetipsa: qꝛ cuilibet manifeste patebit equitas illiꝰ iudicij: ⁊ vocatur hic iudicia pluraliꝭ: eo q͛ erit omniū generaliꝭ. Aliter pōt expōi: Judicia dn̄i ⁊c. i. sn̄ie a dn̄o date in textu euāgelij q̄ sūt vere ⁊ iuste: ⁊ hec expositio magis ꝯcordat l'r̄e sequēti. Desiderabilia. Hic ꝯſr describiꝭ euāgelij publicati obseruatio: q̄ p̄mo debet esse in affectu: ⁊ q̄ntū ad hoc dꝛ: Desiderabilia sup aurū ⁊c. nō solū q̄ntū spūalia corpalibꝰ p̄ferūꝭ: sed etiā q̄ntum euāgeliū lege mosaica excellētiꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ inueniꝭ: vt ptꝫ ex p̄dictꝭ. Scdo ī effectu: ⁊ q̄ntū ad h̄ dꝛ. Eteni seruꝰ tuꝰ. i. bonꝰ xp̄ianꝰ ⁊ maxie in statu ꝑfectiōis positꝰ q̄ nō solū teneꝭ ad p̄cepta sed etiā ad cōsilia. Custodit ea. i. custodiet ope adimplēdo. Retributio multa: qꝛ ſm mēsurā meriti maiꝰ ⁊ minꝰ p̄miuꝫ habeꝭ. Et qꝛ sicut dictū est: lex euāgelica nō solū ordiat motus exteriores sed etian interiores: ⁊ nō solū dat p̄cepta sed etiā cōsilia: in q̄bꝰ hō pōt de facili deficere absq̄z hoc q͛ auertat. ideo subdiꝭ: Delicta q̄s intelligit. q. d. nullus ꝑfecte. ideo subdiꝭ: Ab occultis meis mūda me dn̄e. talia remittēdo. Et ab aliēis pce ſuo tuo. q̄ possūt ei iputari rōne negligētie correctiōis fraterne q̄ntū ad oēs: vꝭ correctiōis coactiue q̄ntū ad p̄latos ⁊ p̄ncipes: vt p̄ditū est. Si mei nō fuerint dn̄ati. defectꝰ p̄dicti. Tūc imaculatꝰ ero. in p̄n̄tis vite termino. Et emūdabor a delicto maximo. i. ī morte inueniar mūdꝰ a quolibet pctō mortali: qd̄ ⁊ si tūc nō sit maximū ex genere: tn̄ est maximū ex tpis ꝯditione: eo q͛ extūc nō est remediabile: sicut nec peccatū demonū: qꝛ sicut dic̄ Damas. qd̄ est hoībus mors: hoc est angelis casus. Et erūt vt cōplaceāt eloquia oris mei. i. orationes mee vocales. Et meditatio cordis mei. i. mentales. In conspectu tuo semp. i. tibi placentes. Illud enim quod est placitum alicui libenter respiciꝭ ab eodem: ſm q͛ dicitur Geñ. iiij. Respexit dominus ad abel ⁊ ad munera eius. Ad cain vero ⁊ ad munera eius non respexit. Domine adiutor meus in tribulationibus et pressuris. Et redemptor meus: precio tui sanguinis: ſm illud. j. Petri. j. Non enim auro vel argento redempti estis de vana vestra cōuersatione paterne traditionis: sed precioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati iesu christi domini nostri.

Psalmus: XVIII

Moraliter.

Celi enarrant glo. dei ⁊c. Psalmꝰ iste litteraliꝭ ītelligiꝭ de publicatiōe euāgelij per apostolos christi. mystice vero potest exponi de laude dei ꝓ beneficio incarnationis. ⁊ primo describitur hec laudatio. secundo laudis ratio. ibi: In sole posuit tabernaculum suum. Ista laus communis est angelis ⁊ hominibus: qꝛ de salute hominum reparatur numerus angelorum. ideo dicitur: Celi enarrant gloriam dei. id est ciues celici qui sunt angeli sancti. Et opera manuūꝭ. eius annunciat firmamentum. id est militans ecclesia supra christum firmiter fundata. Dies diei eructat verbum. id est angelus clare vidēs angelo. nam ad diuinas laudes mutuo se īuitant. Et nox nocti indicat scientiā. id ē hō vidēs in enigmatꝭ obscuritate ad dei laudē dꝫ ꝓximū īuitare: qd̄ ē ei bonā sciētiā īdicare. Nō sūt loquele. angelorꝫ laudantiuꝫ. Neq̄z sermones. hoīm deū magni.

deum magnificantium. Quorū nō audianꝭ voces eorꝫ. corā deo acceptāte. Et quoniā ex hoc ꝓcedit vtilitas toti mūdo. subditur: In omnē terrā exiuit sonus eorꝫ. id est ꝑfectꝰ huius laudis. In sole. Hic ꝯsequenꝭ poniꝭ dicte laudis ratio. ⁊ primo ex incarnationis beneficio. cū diciꝭ: In sole posuit tabernaculū suū. id est in virgine que illuminat ecclesiam sicut sol mūdū. Et ipse tanq̄z spōsus. eccl'e. Procedēs de thalamo suo. id ē de virginis vtero. Exultauit vt gigas ⁊c. ratiōnē fortitudinis. Ad currendā viā. nostre salutis. A summo celo egressio eiꝰ. id est a patre. Et occursus eius. vsq̄z ad summū eius. Job. xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mundū: iterū relinquo mundū ⁊ vado ad patrē. Nec est qui se abscōdat a calore. beneficiorꝫ eiꝰ. Lex dn̄i imaculata cōuertēs animas. Hic scdo ponit ratio laudis ex cōditiōe noue legis. cuius primo poniꝭ cōditio cuꝫ diciꝭ: Lex dn̄i immaculata. id est nullum illicituꝫ pmittēs quod faciūt alie leges. Conuertēs animas. nam alie leges cohibent manū. ista vero animū. sicut diciꝭ in glo. Phi. iij. Testimoniū dn̄i fidele. nā euangeliū implet promissa in lege. Sapiētiā prestans paruulis. i. humilibus. Mat. xj. Abscōdisti hec a sapientibus et prudētibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Justicie domini recta. id est consilia euāgelij: que sunt queda semite rectiores et breuiores via cōmuni mandatorum. Letificantes corda. quia perducunt ad gaudiū angelorum. Preceptum domini lucidum. Nam euangelium elucidat enigmata legis et ꝓphetarum. Timor dn̄i sanctꝰ pmanet in seculum seculi. id est eternaliter: quia timor filialꝭ maēt in patria. non tn̄ q̄ntum ad timorē offense: sed q̄ntum ad exhibitionem reuerentie. Judicia dn̄i vera iustificata in semetipsa. quia sententia de agibilibus in euangelio date continent veritatem et iusticiam manifestam. Desiderabilia. Post euangelij laudem hic inducit psalmista ad eiꝰ obseruātiam dicēs: Desiderabilia sup aurū ⁊ topaçion. nam sapientie specialiter euangelice nulla res corporalis cōparari potest in valore et dulcore: ꝓpter quod custodienda est diligetissime. ideo subditur: Eteni seruus tuus custodit ea. in custodiendis illis retributio multa. scꝫ enarrabile bonum. qd̄ oculus non vidit: et auris non audiuit: ⁊ in cor hominis non ascendit. j. Corꝫ. ij. sed quoniā obseruatores aliquando deficiunt non aduertentes. ideo sequitur. Delicta quis intelligit. scꝫ omnia. quasi diceret nulli aut pauci. ideo suditur: Ab occultis meis munda me domine: ⁊ ab alienis parce ser. ⁊c. que possent occasionaliter ī me retorqueri. Si mei non fuerint dominati. scꝫ demones per aliqua dictoruꝫ peccatorum. Tunc immaculatus ero. coram deo. Et emūdabor a delicto maximo. quia si fuero mundus a minoribꝰ ⁊ p consequens a maioribus. Et erunt vt cōplaceant eloquia oris mei ⁊c. id est oratiōes mee vocales ⁊ mētales erūt acceptabiles corā deo. Sed qm̄ hoc ꝓuenit ex bonitate diuina. subdiꝭ: Dn̄e adiutor meꝰ ⁊ redemptor meus.

In ps̄. xviij. Celi enar. vbi dꝛ ī postil. Licꝫ āt ista expo. ⁊c.

Additio. j.

Expositio hebreorꝫ nō ꝯcordat l'r̄e: specialiꝭ in illo ỽsu vbi dꝛ: Et ipe tāq̄z spōsus ⁊c. q̄ est q̄dāmodo p̄ncipalior ꝑticl'a huiꝰ ps̄. sic sol corporalis est p̄ncipalior ps celorꝫ ⁊ firmamēti sil'r diei ⁊ noctꝭ de q̄bus agit. Constat aūt q͛ sol corpalis nō vere dꝛ ꝓcedere tanq̄z spōsus: cū nullā habeat sponsam. sil'r nec verificaꝭ de eo q͛ ꝓcedat de thalamo suo: cū eiꝰ motꝰ sit tm̄ ſm sitū: in q̄ motu nō ꝓcediꝭ d̄ vno loco ad aliū locū. sil'r nec vere dꝛ de sole corporali q͛ exultat vt gigas: cū sit inaīatū: ꝓut cōiꝭ teneꝭ: ⁊ sic nō cadit in eo exultatio: q̄ oīa ꝓprie dicunꝭ de xp̄o. Est eī xp̄s verꝰ spōsus: cū spōsā hꝫ. sil'r ⁊ vere ꝓcessit de thalamo virgīali egrediēdo ab ipo thalamo in sua bn̄dicta natiuitate p verꝫ motū localē. sil'r exultauit: qꝛ nō īuitꝰ ſ letanꝭ cū gaudio charitatꝭ exiuit ad currēdū laborē vie p̄sentꝭ vite ⁊c.

In eodē psal. xviij. vbi dꝛ in postil. Et ipse tanq̄z spō. ⁊c.

Additio. ij.

In thalamo. s. in vtero virgīali deus hūane nature vt spōsus spōse copulatꝰ ē: vt hr̄ expsse in glo. sup hūc locū. vn̄ ꝯsēsus virgīs loco totiꝰ hūane nature expectabaꝭ tpe annūciatiōis in spūali matrimonio inꝭ filiū dei ⁊ hūanā naturā celebrato: vt ī tertia parte q. xxix. Tho. ī cor. q. aū rn̄sionē ad argumēta. Nō enī ꝯuēienter dictū ē q͛ xp̄s ꝓcessit de virgīali vtero ad despōçandaꝫ sibi eccl'iaꝫ: vt ī postilla: ſ potiꝰ ꝓcessit de thalamo virgīali: sic spōsus ꝓcedit de thalamo facta despōsatiōe: vt ỽba psalmiste sonant.

Glo. ordi.

a In finē. Cas. Figura optādi q̄ vētura sūt ꝓphā cāit. Cas. Propheta ex nimia charitate optat ꝓspere euēire eccl'ie q̄ p xp̄m videbat vētura. Ps̄. XIX

b Exaudiat q̄ tpe tribulationis vult ei fieri.

c In die. Quo maiori desiderio deum p̄camur. d Dei iacob. vt sic illi: ita tibi grām bn̄dictiōis dei: ⁊ p̄ponat iudeis. e Mittat. pater. f Auxiliū. misso filio. Agit. quasi de sacerdote imolaturo: ⁊ rege pugnaturo.

g Sacrificij. Cas. Sacrificium eccl'ie p̄uidebat: nō pecudū: sꝫ sanguinis et corporis christi. h Tribuat. Diapsalma: q̄ tpe gl'ie optat et affirmat.

i Letabimur. Augꝰ. ideo hec orō qꝛ letabimur ⁊ magnificabimur ostēdit se vnū de ecclesia tanto anto tēpore.

k Om̄e Augꝰ. Nō solū q̄ aīaꝫ posuisti ꝓ vita plimorꝫ: ſ ⁊ q̄ cecitaꝭ ex pte ꝯtigit i. i. vt ple. gen. in. ⁊ sic om. israel saluus fieret.

In potētatibꝰ

a In finē psalmus dauid. XIX

O xp̄e vel eccl'ia a Pater. b Augꝰ. qua dixit paꝭ clarifica filiū

Exaudiat te dn̄sꝰ in diē tri a

a ira. qꝛ ad te ꝑtinet pp'ls posteriꝰ natꝰ

bulationis: ꝓtegāt te nomē b c

a cui studes. b Augꝰ. faciēs tibi sctificatū corpꝰ ecclesiā de speculatione tutam.

dei iacob. Mittāt tibi auxiliū de san d e f

cōtra mala. a memores nos faciat oīm iniuriaruꝫ q̄s ꝓ nobis tulist i

cto: ⁊ de siō tueaꝭ te. Memor sit om

a Augꝰ. Crucē qua totus oblatꝰ cōuertat in leticiā resurrectionis.

nis sacrificij tui: ⁊ holocaustum tuuꝫ g

a iocundum deo. b Augꝰ. qui sciūt q̄d valeret passio nō eorꝫ qui te delere voluerunt.

pinguē fiat. Tribuat tibi ſm cor tuū: h

a qꝛ oīa alto cōsilio facit: b nō iudeorꝫ. c Augꝰ. q͛ tibi mors nō nocebit in quo nobis nō posse nocere eam facias.

⁊ omne cōsiliūꝫ tuū ꝯfirmet. Letabi i k

Augꝰ. Cōfessio tui nominis nō perdet sed magnificabit nos. b christi.

mur in salutari tuo: ⁊ ī nomie dei no

a Cas. eius nomie dicti xp̄iani. b quid per singula.

stri magnificabimur. Impleat domi l

a Augꝰ. nō solū quas in terra: sed ⁊ eas q̄s in celo facis interpellās ꝓ nobis. b ꝑ ꝓphetiā mihi ostēsū est q͛ resuscitabit dn̄s xp̄m. nec inde dubito: qꝛ iā nūc tanto ante.

nus oēs pētitiōes tuas: nūc cognoui m

in resurrectiōe ⁊ ascēsione. b ex certitudie ꝓ faciet

quoniam saluum fecit dominus chri n

a er. b Augꝰ. nō solū de terra vbi perit clarificari sed ⁊ in celo vbi interpellat ad deū mittēs deū spūm.

stum suum. Exaudiat illū de celo sctō o

Nico. de lyra Ps̄. XIX

a Exaudiat te do. ⁊c. Huic ps̄. p̄poniꝭ talꝭ titulꝰ ī hebreo: Ad victoriā dd̄ ps̄. q̄ pōt vno mō expōi sic. s. ps̄. xij. Alio mō: qꝛ sic dic Ra. Sa. iste ps̄. factꝰ fuit a dd̄. postq̄z viri eiꝰ iurauerūt dicētes: Iā nō egredierꝭ nobiscū in bellū: ne extiguas lucernā in isrl': vt hr̄. ij. Reg. xxj. plꝰ eñī poterat iuuare existētes ī p̄lio suis orōnibꝰ absēs q̄z pugnādo corpis viribꝰ p̄n̄s: sic ⁊ moyses fortius dimicauit p̄cibꝰ ꝯtra amalech q̄z exercitus ab eo missus armis īstructꝰ: vt hr̄ Exo. xvij. vn̄ ibidē dꝛ: Cūq̄z eleuaret moyses manꝰ suas deuote orādo vīcebat isrl': si āt paululū remisisset: supabat amalech. Est igiꝭ sēsus p̄dicti tituli ps̄. dd̄. i. factꝰ ab ipo dd̄. Ad victoriā. s. īpetrādā p exercitu suo ⁊ h̄ ē qd̄ dꝛ: Exaudiat te dn̄s ⁊c. dādo victoriā de aduersarijs. b Protegat te. q̄ es exercitꝰ isrl'. c Nomē dei ia. i. virtꝰ nomīs dei ꝓ te īuocata. d Mittat tibi au. ⁊c. i. de celo p āgelos sctōs tibi assistētes ī bello. e Et de siō tuea. te. i. merito orationū ⁊ sacrificiorꝫ q̄ fiebāt ī mōte sion: eo q͛ erat ibi arca testam̄ti ī tabernacl'o qd̄ tetēdit ei dd̄: vt hr̄. j. Paral'. xvj. ⁊ ibi faciebat sacrificia fieri pro pp'lo suo ꝓcedēti ad bellū. iō subdiꝭ: f Memor sit oīs sa. tui. i. sacrificij ꝓ te oblati. g Et holo. tuū pi. fi. i. deo acceptū. h Tribuat tibi ⁊c. i. victoriā de adūsarijs. ad h̄ eī tēdit cor oīm existētiū ī p̄lijs. i Et oē ꝯsi. ⁊c. scribiꝭ eī Eccs. ix. Melior ē sapiā q̄z arma bellica. ⁊ iō in bellꝭ maxie valēt cōsilia bōa: q̄ ꝯfirmanꝭ qn̄ victoria obtineꝭ: ad quā victoriā sequiꝭ victorum leticia: ſm q͛ dꝛ Esa. ix. Letabunꝭ corā te sic q̄ letāꝭ ī messe: sic exultāt victores cap. p̄da ⁊c. iō subdiꝭ: k Letabimur ī sa. ⁊c. cuiꝰ ỽtute sup adūsarios exalta. l Impleat do. ⁊c. de ꝓtectiōe eiꝰ bn̄da ⁊ victoria obtinēda: q̄bꝰ habitꝭ ifert. m Nūc cog. p expiētiā bn̄ficij diuini. n Qm̄ saluū fe. ⁊c. dd̄ de mādato eiꝰ iunctū: q̄ dꝛ saluatꝰ in salute sui exercitꝰ. o Exaudiet ⁊c. auxilium tribuendo.

In potētatibꝰ

Universidad de D… Bibliote…

a Potētatibꝰ. Augꝰ Potētatꝰ nr̄i sūt salus fauoris eiꝰ: cū ⁊ de tribulatiōe dat auxiliū: q2 vana salꝰ hoim q̄ est sinistre vā ⁊ supbia nascit. b Salus dextre. Augꝰ. i. grā spūalis q̄ saluas eos. facis eos potētes: in eo q multas virtutes ⁊ miracula faciūt. Cas. vt ipm q3 oipotētē ostēderet addit: in dextera eius salus est: habet in deitate qđ ī dextera eius salus est: habet ī deitate qđ petit ex carne: ⁊ salus h̄ nō est aliquibus malis afficiēda: sed potētes facit in eternitate. Salꝰ sinistre tēporalia: ī quibꝰ potētes erūt nō sui. Et h̄ est. hi ī curribꝰ. i. in seculari potētia. Maior triūphus (q̄ dicit laureatū) in curru. Minor (q̄ dicit ouatio) ī equo. Despicit eos q̄ terrena dignitate psumūt. c Dn̄e saluū ⁊c. Cas. Conclusio. d In finē. Tertius psalmus de duabus naturis in xp̄o celestē regē describit: vt auditu credat mūdus: quez visum cōtemnit iudeus. Ps XX Demōstratuā facit orōnē ī laudē dei. Qm̄ pu.

Nico. de lyra

a In potentatibus salꝰ dextere eiꝰ. i. p angelos sanctos potētes q̄ sunt ad dexteram eius. b Hi in curribꝰ ⁊c. supple confidunt. s. aduersarij nostri. c Nos autē in nomine dei ⁊c. sperātes victoriam consequi virtute eius. d Ipsi obligati sunt ⁊c. i. ob supbiā suā ligati catēis ⁊ compedibus tanq̄ victi. e Nos autē surreximus eis preualendo: nō nostra sed tua virtute ideo subdit: f Et erecti sumus. auxilio manus tue. g Dn̄e saluū fac re. meipsum saluando exercitū meum cuius salus redundat ī me. h Et exaudi nos in die ⁊c. i. in die belli ī qua solent homines inuocare dn̄m fortius rōne imminētis pericli. Moralit pōt exponi ps̄. iste: vt sit orō ecclie p exercitu pcedēte ad bellū otra inimicos fidei vel iusticie pro defensione regni. Cetera patent. Ps. XIX

Moraliter.

[Exaudiat te dominus] Iste psalmus est oratio dauid p suo exercitu contra Absalon pugnaturo ipso Dauid in castris remanēte. ij. Regū. xviij. Mystice vero ē oratio ecclesie p christianis otra infideles pugnaturꝰ. vt dicat: [Exaudiat te dn̄s] catholice exercitꝰ. [In die tri.] i. belli mortal. [Protegat te nomē dei Jacob.] qđ interptat supplātator: vt sit sensus: virtꝰ diuini nominis ponat inimicos tuos sub pedibꝰ tuis. [Mittat tibi auxiliū de sancto.] id est ex merito christi: qui est sanctꝰ sanctoꝝ. [Et de sion tueat te.] id est p meritū ecclesie per sion significate. Heb. xij. Accessistis ad sion ciuitatē dei viuētis ⁊c. [Memor sit oīs sacrificij tui.] id ē sacramēti eucharistie oblati. p te qđ bene dr̄ oīe sacrificiū: q2 otinet eminent virtutez oīm sacrificioꝝ. [Et holocaustū tuū pigue fiat.] id ē feruēs desideriū quo p deo aggrediert mort periculū: sit ei gratum. [Tribuat tibi fm cor tuū.] id est volūtatē tuā. [Et consiliū tuū confirmet.] consiliū exercitꝰ est de victoria obtinēda: qđ deus confirmat. quādo victoriā prestat. [Letabimur in salutari tuo.] tibi victoriam attribuendo. [Impleat dominꝰ omnes petitiones tuas.] et tūc potero dicere: [Nunc cognoui.] per experientiā prestiti beneficij. [Quoniā saluū fec dominus christū suū. id est exercitum christianū. [Exaudiet illum ⁊c. Sequitur: [In potentatibus salus dextere eius. id est per potentiā dextre dei. [Hi in curribꝰ. Hic describit pugnandi modus. cum dicit: [Hi ī curribꝰ ⁊c. id ē ifideles cōfidūt in virtute humana: nos autē in diuina. [Ipsi obligati sunt ⁊c.] id est peccatoꝝ funibus ligati. [Et ceciderunt.] iam spiritualiter: ⁊ vtinam cadant corporaliter. [Nos autez surreximus.] scilicet a peccatis. procedentes enim ad bellum etiam iustum debent esse vere contrite et confessi vt sic p defensione fidei vel iusticie audeant mori. [Et erecti sumꝰ.] scilicet in spe obtinende victorie a deo: et quoniam ad ipsam obtinendam multum facit bona dispositio ducis. ideo subditur: [Domine saluum fac regem] id est exercitus ducem: q̄ dici potest rex a regendo. licet non sit rex a statu vl officio. [Et exaudi nos in die qua inuocauerimus te.] id ē in die belli: qua solent pugnatores deuz precibus inuocare.

In ps. xix. Exaudiat te dn̄s ⁊c.

Additio.

Nulla videtur ratio quar dauid cū personaliter egrederetur ad bella nō indigeret orationibus sacerdotū ⁊ sacrificijs pro victoria sua: ⁊ sic iste ps̄. magis proprie ad lrāz exponeretur a dauid factus: vt ipsum cantarent sacerdotes pro ipso dauid ad belluz exeunte ad impetrandam sibi victoriam a deo: prout proprie sonāt verba psalmi pro magna parte specialiter vltimi versus: vbi dicitur de rege tanq̄ ī tertia persona. Domine saluum fac regē ⁊c. ⁊ ī persōa sacerdotū. Exaudi nos in die qua inuocauerimus te. vnde restringere tēpus in quo factus fuit iste ps̄. ad illud tempꝰ tm̄: quando dauid non egrediebatur ad bellum: nullum habet in littera fundamentum vt satis patet ⁊c.

Psalmus XX

Domine. Huic psalmo p̄mittitur talis titulus ī hebreo. Ad victoriam psalmꝰ dauid et in translatione Hieronymi iuxta hebreum. Victori canticum dauid: ⁊ patet expositio ex dictis supra psalmo. x. Ex quo patet auctor psalmi sc3 dauid. De materia autez eiꝰ dicit Rabi Salo. Magistri nostri exposuerunt hunc psalmum de rege messia: id est christo. Et ibidez subdit q ad hoc induxerūt cōcordantiam que habet Dan. vij. de xp̄o vbi dicit sic: Ecce cuz nubibꝰ celi quasi filiꝰ hominis vēiebat: ⁊ vsq3 ad antiquū dierꝝ puenit: ⁊ in ospectu eiꝰ obtulerūt eū: ⁊ dedit ei potestatē ⁊ honorē et regnuz: ⁊ oēs ppl'i tribꝰ ⁊ lingue seruient ipi: potestas eiꝰ potestas eterna q̄ nō auferet: ⁊ regnū eiꝰ qđ nō corrumpet. Per magistros aūt suos intelligit Ra. Sa. doctores hebreoꝝ antiquos: dicit tn̄ q iste ps̄. ouenient exponit de rege dauid ꝑpter respōsionē ad hereticos: p q̄s intelligit querfos hebreoꝝ: q̄ ex lr̄a huius ps̄. ⁊ expositione eiꝰ f3 ātiq̄s otra iudeos sui tp̄is arguebāt. Ex q̄bꝰ pt3 q iste ps̄. ad lr̄am de xp̄o est itelligedꝰ f3 antiq̄s hebreos. ⁊ ideo aliā expositionē lralē seq̄ vl q̄rere: vtpote de rege dauid vl alio quocūq3: ē magꝰ iudaiçare q̄ iudaiçabāt hebrei antiq̄: ⁊ dare occasionē modernis iudeis defēdendi suum errorē: ꝑpter qđ expositio de rege dauid videt eē ofictaː vt pt3 p p̄dicta. Ps. igit iste ad lr̄am exponēdus est de magnificētia regni xp̄i: q̄ osistit in eius exaltatiōe ⁊ aduersarioꝝ depssiōe q̄ ponit ibi: Inueniat manꝰ tua ⁊c. Igit circa p̄mū dauid in spūsctō p̄uidēs xp̄i hois regnū ad qđ fuit exaltatꝰ ī hūanitate dei patrꝰ virtute: f3 qđ dr̄ Act. ij. Dextera igit dei exal. ⁊c. dic sic: Dn̄e. i. o tu dn̄e deꝰ pat. k In virtute tua le. rex. s. xp̄s rex regū ⁊ dn̄s dominātiū: q̄ inq̄tū hō letabat de virtute diuīa in q̄ faciebat miracula: ⁊ mētes simpliciū illustrabat sapiētia: fm qđ dicit Luc. x. In ipa hora exultauit in spūsctō ⁊ dixit: Cōfitebor tibi pat celi ⁊ terre q̄ abscōdisti h̄ a sapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ ⁊ reuelasti ea puul. l Et sup salu. tuū. i. q2 disposuisti saluare mūdū p ipm. m Exultabit vehemēter. i. valde: q2 excessus nō habet ī xp̄o locū. n Desideriū cor. tri. ei. de sui corpis glificatiōe ⁊ credētiū vocatiōe: q̄ multū desiderauit ⁊ rōnabiliter. o Et volūtate ⁊c. i. orationibꝰ suis volūtatē īteriorē exp̄mētibꝰ labijs.

a in hoc vtiq3.

suo: in potentatibus salꝰ dextre a

sed. a Augꝰ. bonis volubilibꝰ trahunt. b superbis honoribus gaudent.

eius. Hi in curribꝰ ⁊ hi in equis: b

a Augꝰ. spem figentes in eternis: nec gloriam nostram querentes sed dei.

nos autē in nomine domini dei c

a cupiditate tēporaliū. ideo.

nostri inuocabimus. Ipsi obliga d

a Cas. terrenis desiderijs ne perderent locum et gentem. de spe celesti. in mortez cū videātur stare recti. b de lapidibus suscitati.

ti sunt ⁊ ceciderunt: nos autem e

a Augꝰ. a vitijs et morte. b Cas. nō viribꝰ nostris: sed erecti per fidem iustificati. ad alta.

surreximus et erecti sumus. Do f

a et quia sic erit. vt qui pariēdo exemplū preliandi dedit: offerat etiam sacrificia nostra sacerdos a morte excitatus: et in celo constitutus. et eo iam pro nobis offerente exaudi nos. b christum. c per eum aduocatum

mine saluum fac regem: ⁊ exau g h

a Cas. qua credimꝰ eum surrexisse.

di nos ī die quā inuocauerimꝰ te.

d Psalmus dauid in finem. XX

quod orauit enunciat. b verbi. c q2 tibi coomnipotens. homo christus.

e Domine in virtute tua i k

letabitur rex: ⁊ sup salu l

Cas. super hoc q per eum viuificas omnia.

tare tuum exultabit ve m

a Cas. vt res magna est b Augꝰ. Comedere pasca ⁊ cuz vellet ponere aiaz et sumere et mundum redimere.

hementer. Desiderium cordis n

a Augꝰ. Cassio. verbū quoq3 eius impletuz ē fugando demones: sanando infirmos: predicatio quoq3 eius recepta est.

eius tribuisti ei: et voluntate o

Nō fraudasti

a Qm̄ pueni. Cassi. Diapsalma. Virtutes eiꝰ ⁊ gloriaz describit. Augusti. Preuenisti. Prius in eū munera grē cōtulisti. in q oēs viuificamur: vt sit primogenitꝰ ī multis fratribꝰ: q̄s post mortis experientiaz apta sti ei: quasi capiti in coronā. b Coronam. Cassi. Quia circuitus aplo'rum docētem ambiebat: vel totꝰ mūdi circulꝰ: id est ecclesia generalis. d Ad gloriam ⁊ mag. de. Cas. Gloriosus. vt petrus cuius vmbra īfirmi sanabant: ⁊ decores sup eū pter quem nō est aliud fundamentum. ideo super eū quoniaz dabis. c In saluta. Cassi. Verbo p̄ris: que in de gloria. Gloriā. de iudicio: q2 in deitate iudicabit. Decorē ī maiestate que tunc apparebit. e In gaudio. Cass. id est de h̄ q sui gaudebūt cū tua p̄ntia: qñ eris oīa in omībus. f Inueniatur. Cassi. De penis inimicoruz: vt supra de laudibꝰ christi. g Fructū. Nō erit eis fructus beatitudinis in terra viuentiū. b Quoniam pones. Cas. Dicta de futura de p̄nti eoruz pena subiūgit: Augꝰ. Qm̄ pones eos. Vel q2 h̄ faciunt iudei. pones eos dorsū: id est depelles eos a te: q2 hi repellunt. In reliq̄s. i. ī his q̄s tibi relinq̄s de gētibus assumendos parabis vultū q̄ deberet eorū esse. Vl' dorsuz sunt iudei q̄ terrena nō celestia otemplant. Vultū

quicquid dixit factum est.

labiorum eius nō fraudasti eū. a

a vnde h̄ eis. Aug. puenro imunitate petm nō nocuit. b Cas. cum alij in amaritudinibꝰ ade preueniantur.

a Quoniam preuenisti euz in be b

a q2 totū ex grā. b in p̄ncipio sermonis ambierūt eū lapides p̄ciosi. s. apli a q̄bꝰ exordium predicationis fieret. i. facies eū reges ad similitudinē triumphantis.

nedictionibus dulcedinis: po c

b suisti ī capite eius coronā de la

a et. resurrectionē. b sibi et suis.

pide precioso. Vitam petijt a te d

a Aug. longa tempora huius seculi que habz ecclesia: et deinde eternitatem.

et tribuisti ei: longitudinem die e f

rum in seculum: ⁊ in seculum se

a et. Preterea dabis ei nomen quod est super omne nomen.

c culi. Magna est gloria eius ī sa g

a in hoc q resuscitasti. b Adhuc addes ei cum ad dexteram collocabis.

d lutari tuo: gloriam et magnum h

decorem impones super eum.

a in semine tuo bene. om. gen.

Quoniam dabis eum in bene i

a erit in benedictione. b hec erit būdictio.

dictionem in seculum seculi: leti k

a sm hoiem quē leuauit ad te. b p̄ntia.

e ficabis eum in gaudio cum vul

a merito hoc ei. b homo xp̄s. c vt humilis corde.

tu tuo. Quoniam rex sperat in l

domino: et in misericordia altis m

a nihil turbabit hūilitatē et obediētiā vsq3 ad m. b q2 talis vt credāt. o rex vel p̄r.

f simi non commouebitur. Inue n

a Aug. potestas eū ad iudiciū veneris. i. filius tuus. b et si cui non inuenit. Cas. q̄ eā in humilitate nō cognouerunt.

niatur manus tua omnibus ini o

a claritas qua regnas b ipse filius. puniendos. in die iudicij.

micis tuis: dextera tua ineniat p q

a q2 nūc ipi nō inuenerūt eā. b et sic erit q2.

omnes qui te oderunt. Pones r

a Aug. ardentes intus cōscientia impietatis sue. b in tp̄e manifestationis tue.

eos vt clibanum ignis: in tem s

a preterea. b in iudicio futuro.

pore vultus tui: dominus ī ira t

a Aug. cōturbati vindicta dei: post accusatione cōscie deuorabunt eterno igni. mox.

sua conturbabit eos: et deuora v x

a infernalis. b q2 terrenꝰ est de terra pdet.

g uit eos ignis. Fructum eorum y

a terra viuentiū. b Aug. opera vel q̄s seduxerunt nō deputabis inter heredes.

de terra perdes: et semen eorum z

a dicētes: demoniū habes. hec pena ideo: q2 mala que sibi iminere. te regnāte putabant: in te occidendum retorserunt.

h a filijs hominum. Quoniam de a b

Que in eis sūt

clinauerūt in te mala: cogitaue c d

a Expedit vt vnꝰ moriat hō p pplo: ⁊ ne mūdus post eum abiret. b q2 omnia perierunt nescientes quid dicerent.

runt consilia que nō potuerunt

Augꝰ. ordinabis eos in his a quibꝰ postpositis auerteris.

stabilire. Quoniam pones eos

a Non fraudasti eū. q2 fuit exauditꝰ in oībꝰ orōnibꝰ suis q̄ pcedebāt ex volūtate deliberatiua: que sp erat oformis volūtati diuīe que sp implet. b Qm̄ puenisti eū ⁊c. ista puentio fuit a tp̄e abrae: cui dictū fuit a dn̄o Gen. xxij. Et būdicent in semie tuo oēs gētes terre. qđ semen est xp̄s. Et in sctā elisabeth dicente virgini marie Lu. j. Et būdictꝰ fructꝰ ventr tui. Alit exponit: Preuenisti eū in būdictiōibꝰ. i. in donis spūsctī ⁊ charismatibꝰ q̄bꝰ aīa xp̄i fuit repleta ab instāti creatiōis: et sic puenta. c Posuisti in capite ⁊c. dando ei dignitatē regiā sup oēm creaturā: ⁊ h̄ auctoritatiue a p̄ncipio vnionis cū deitate. executiue āt in sua resurrectiōe. ꝑpt qđ tūc dixit apl's Matth. vlti. Data est mihi oīs ptās in celo et in terra. d Vitā petijt a te. s. gloriosam q̄tū ad corpꝰ: quā obtinuit in sua resurrectione. iō subdit: e Et tribuisti ei. et q2 christus resurgēs ex mortuis: iā non morit: mors illi vltra nō dn̄abit: fm qđ dicit apl's Roma. vj. iō subdit: f Longitudinē dierū in seculū seculi. i. eternalit. g Magna est ⁊c. i. in christo cuiꝰ magna fuit glia in sua ascēsione. h Gloriaz et magnū ⁊c. qđ impletū fuit qñ xp̄s in humanitate ascendens positus est ad dexterā patris: vt habet Marci. vlti. i Qm̄ dabis eū ⁊c. omēs eni benedictiones ecclie fiunt in noie xp̄i: sic predictū fuit abrae: vt habet supra. k Letificabis euz ⁊c. q2 quāto humanitas xp̄i ceteris creaturis intellectuabilibꝰ ppinquior et ciunctior est deitati: tāto clariꝰ videt eā: ⁊ ea fruitur delectabiliꝰ. l Qm̄ rex ⁊c. licet ī christo nō fuerit spes que est virtꝰ theologica: tn̄ fuit in eo spes q̄ est certa expectatio future glorie: quā ante passionē nō habuit q̄ntuz ad corpꝰ: sed eam sperauit. m Et in misericordia ⁊c. q2 humanitas christi a verbo misericorditer assumpta nunq̄ fuit ab ea separata: nec separabit: q2 etiā in triduo mortis corpus existēs in sepulchro fuit vnitū verbo: ⁊ anīa q̄ erat in lymbo. n Inueniat. Descripta magnificētia regni xp̄i in eiꝰ exaltatione. hic consequēter describit eiusdē magnificētia in aduersarioꝝ depressione. cū dicit: Inueniat manꝰ tua ⁊c. Circa qđ sciendū q vtraq3 dr̄ manꝰ dei. i. opatiua virtꝰ q̄ aliq̄ accipit in bono: ⁊ tūc manus eiꝰ dextera respicit bona eterna: ⁊ sinistra eiꝰ bona tpalia. fm q dr̄ Prouer. iij. Longitudo dieꝝ in dextera eiꝰ: ⁊ in sinistra illiꝰ diuitie ⁊ glia. Aliq̄ aūt respicit malū pene: qđ a deo infligit iuste: ⁊ fm h̄ dicit Heb. x. Horrendū est incidere ī manus dei viuētis. Et tūc p sinistrā intelligit minor punitio: et p dexterā que fortiꝰ pcutit grauior. Et fm hoc dicit: Inueniat manꝰ tua: puniēs pctā. o Oībꝰ inimicis tuis. q̄ntū ad penā cōem. p Dextera tua. grauiꝰ puniēs ex speciali cā. q Inueniat omnes qui te. Sicut eni diligere deum est actus precipuus: ita odire eum est actus pessimus: eo q odiū dei directe opponitur charitati. r Pones eos vt clibanum ignis. inuoluēdo eos igne gehenne. s In tpe vultꝰ tui: id est iudicij tui: qñ pones faciē tuā ad eos odēnādū. t Dn̄s in ira sua. i. in vindicta sua. v Cōturbabit eos. pferēs otra eos sententiā. x Et deuorabit eos ignis. s. gehēne: nō cōsumendo sed eternalit affligendo. y Fructū eoꝝ ⁊c. i. bona tpalia totaliter ab eo auferes: q̄bus fruebant. z Et semen eoꝝ. i. imitatores. a A filijs hoim. i. a societate sctōꝝ. Posset etiā lr̄a ab illo loco: Inueniat ⁊c. exponi de punitiōe iudeorū p morte xp̄i. ꝑpter quā ciuitatē hierusalē ⁊ templū incēderunt romani: ⁊ populū partim occiderūt: ⁊ partim captiuuz p mundū dispersērūt. ⁊ q̄tū ad hoc subdit: Qm̄ declinauerūt in te mala. s. pene xp̄m occidētes ⁊ affligētes. Cogitauerūt osilia q̄ nō potuerūt stabilire. Dicit eni Joh. xj. q habuerūt cōsilium interficiendi christū: ne occasione eius venirēt romani et tollerent locum ⁊ gentē. Et hoc osiliū nō fuit stabilitū: sed magis accidit otrariū: q2 ꝑpter mortē christi romani destruxerūt locum ⁊ gentē: vt dictuz est. Quoniā pones eos dorsuz. i. terga vertentes coraz aduersarijs. Et in reliquijs tuis. hoc est p sequentibus paucis. Preparabis vultū eoꝝ oī ofusioni q̄ magis apparet in vultu q̄ in ceteris partibꝰ corpis. Proseq̄ndo vero expositionē de finali punitiōe: vt supra dictū est: resumenda est ab illo loco: b Qm̄ declinauerunt. ponit cā finalis punitiōis q̄ est pn̄ia finalis. que notat cū dr̄: Qm̄ declinauerūt in te. i. o te. c Mala. i. pctā q̄ sunt otra deū. ⁊ bn̄ dicit: Declinauerūt: q2 sicut declinatio ī grāmatica ē de casu ī casū: sic declinatio a iusticia est ruēdo de pctō in pctm̄: q2 sicut dicit Grego. Peccatū quod p pniam nō diluit: mox suo pondere ad aliud trahit: ⁊ tandē ad pfundū otēptꝰ ⁊ obstinatiōis deducit. fm qđ dr̄ Prou. xviij. Impiꝰ cū ī pfūdū pctoꝝ venerit: otēnit. c Cogitauert ⁊c. q2 repētine tollūt d felicitate tpali ī q̄ cogitabāt pmanere. d Qm̄ pones ⁊c. a facie tua eos deijciēdo ī infernū: fm q dr̄ Matth. xxv. Discedite a me ma. in ⁊c.

r In reliquijs

Universidad … Biblio…

☞ Vultū.i.malā intentionē eoꝝ paras ad passionē: vt cū puta
rent occidere salus fieret. a Exaltare.Cassio. Conclusio.
b Psalm⁹ dauid.Cassi.Cū psalmus iste sufficeret ad testi/
moniū passionis ne qua sit alicui excusatio sequunt̄ ⁊ alij q̄t/
tuor de eadē re aperte scripti.xxxiij.liiij.lxviij.⁊.cviij. Vel
pro susceptione.ad silitudinē solis q̄
paulatim assumit̄:donec vbiq̧ clare/
scat.sic christ⁹.Hic ergo orat̄ assūptio
ꝑ qua premittit̄ passio expresse q̄si sit
historia nō ꝓphetia.Per id qḋ sequi/
tur.i.ꝑ assūptionē notat̄ q̄d pcedit.i.
passio.⁊ merito:q: ipa passio est salus
mūdi. Aug.Pro cerua (vt alij ha/
bent) est hūana christi natura que lu/
tū ⁊ pctoꝝ spinas transilijt:⁊ mane in
gloriā resurrectiōis q̄si in altum est as/
sumpta. Ps. XXI

D Eus de⁹ me⁹.Premittit̄ cōque
stio ō derelictione: necnō ⁊ orō
sicut in oīb⁹ psalmis de passio/
ne. Aug⁹.Cas.De⁹ deus: geminat
ex affectu: vel deus omniū p creatiōis
potentiā:me⁹ ꝓprie p cultū. Aug⁹.
Q̄ si hoc in cruce dixerat: psalmū istū
de se scriptū indicauit. d Respice
in me.Cassio.Non est in hebreo sed a
septuaginta interpretib⁹ additū.
☞ Quare me

a ꝭ in his q̄ relinqs.i.cupiditatib⁹ regni terreni
pparabis tibi ad passionē impudentiā eorū.
dorsuz: in reliquijs tuis preparaa a b
ꝭ sed. a ꝭ in gloria resurge.
b ꝭ Aug.quem humilem non nouerunt.
a bis vultum eorum. Exaltare dō/ c
a ꝭ quā īfirmitatē purauerūt. b ꝭ corde ⁊ ope
celebrabim⁹.et nota faciemus mirabilia tua.
mine in virtute tua: cantabim⁹ d
⁊ psallemus virtutes tuas.
a ꝭ id est xp̄i sub psona veteris homis. nā vetus
homo noster confixus est cruci cum illo.
b Psalmus dauid i finē pro as/
ꝭ vel pro cerua.
sumptione matutina.

XXI

ꝭ heli heli. a ꝭ lamazaba.
c d D Eus de⁹ me⁹ respice i me: e f

Nico.de lyra

a In reliquijs tuis.i.in demonib⁹ q̄ sunt a te totaliter reli/
cti tanq̄ irreuersibiles ad bonū. b Preparabis vultū eo
rū.mittendo eos ad societatē eoꝝ.Vn̄ Matth.xxv.dr̄.Disce
dite a me ⁊c.⁊ subdit̄:q̄ preparat⁹ est diabolo et angelis ei⁹.
In fine cōcludit psalmista.d. c Exaltare dn̄e ⁊c. qḋ maxie
apparebit in finali iudicio. d Cantabim⁹ ⁊c.q: electi in
patria cōtinue cantabūt laudes diuinas.ſm illud ps̄.lxxxiij.
Beati qui habitāt in domo tua dn̄e:in secula seculoꝝ lauda/
bunt te. Moraliter pōt exponi psal.iste de quolibet iusto re
gnum suū bene regente.s.q̄ntū ad vires interiores ⁊ sensus ⁊
actus exteriores cum dī adiutorio.ꝓpter qḋ coronabit̄ finali
ter in celo:⁊ ei⁹ inimici.s.demones puniunt̄ in inferno.

Moraliter. Dn̄e in virtute Ps. XX
tua ⁊c. Psalm⁹ iste litteralit̄ est in/
telligendus de magnificentia reg. xp̄i quātū ad suā exaltati/
onē:⁊ aduersarioꝝ eius depressionē. Potest aūt moralit̄ ex/
poni de q̄libet christiano regnum anīe sue bene regenti:⁊ sic
meret̄ in celestib⁹ coronari. Igit̄ primo ponit̄ hui⁹ regis de/
uotio.cū dicit̄ deo: Dn̄e in virtute tua letabit̄ rex. leticia
spūali ⁊ nō in sua virtute de qua non vult gloriari. Et sup
salutare tuū.scz christū. Exultabit vehemēter.id est su
per omīa. Desideriū cordis ei⁹ tribuisti ei.scz gratiaz in
re:⁊ gloriā in spe. Et voluntate labioꝝ eius nō fraudasti
eum.id est effectu orationū suarum:q: facte sunt pie ⁊ pseue
ranter ⁊ ꝑ se. Quoniā p̄uenisti eū in benedictiōib⁹ dul/
cedinis.id est in charismatib⁹ spūsancti. Posuisti in cā
pite ei⁹.id est in supiore parte anīe que est rōnalis. Coro
nam de lapide p̄cioso.id est pfectionē virtutū que signantur
noīe lapidū preciosoꝝ:ꝓpter stabilitatē ⁊ valorē earū. Vi
tam petijt a te.scz gr̄e ⁊ glorie. Et tribuisti ei.primā in re
⁊ scdām in spe que est eterna.ideo subdit̄: Longitudinem
dierū ⁊c. Magna est gl̄ia ei⁹ in salutari tuo.id est in christo
cui rex iste gloriā attribuit de oīi bono suo.ideo subditur:
Gloriā ⁊ magnū decorē impones sup eum.in p̄mio futu/
ro. Quoniā dabis eū in benedictionē ⁊c. q: benedicētes
alicui dicēt:Benedicat tibi de⁹ sicut tali regi. Letificabis
eum in gaudio cū vultu tuo.id est in apta visione faciei tue.
Quoniā rex sperat i dn̄o.nō in mūdo. Et in misericor/
dia altissimi nō cōmouebit̄.sed p eam magis in bono firma
bitur. Inuēiat̄ ⁊c. Hic ponit̄ inimicorū eius depssio cū
dicit̄ dn̄o. Inueniat̄ manus tua.id est potētia tua ad pu
niendū. Omnib⁹ inimicis tuis. id est inimic. dicti reg.
qui sunt etiā inimici dei:⁊ idem repetit̄ sub alijs verbis.cum
dicit̄: Dextera tua inueniat ⁊c. Licet enī dextera dei fre
quenti⁹ inueniat̄ ad premiationez vel subleuationē:tū aliqñ
ponit̄ ad punitionē.Tren.ij.Firmauit dexterā suā quasi ho
stis. Pones eos vt clibanū ignis.tpe iudicij.dicēs eis:
Ite maledicti in ignē eternū. Fructū eoꝝ de terra pdes.
id est pro/
lē imitatricē malicie sue de terra viuentiuz excludes.
Quoniā declinauerūt in te mala.id est cōtra te.nam omne
culpe malū est cōtra deū. Cogitauerūt cōsilia que nō potue/
rūt stabilire.q: deus voluit impedire. Quoniā pones eos
dorsum.Ite ab ipis auertendo:sicut a te se auerterūt male vi/
uendo. In reliquijs tuis prepara/
bis vultū eoꝝ.id est cū demonib⁹ re/
lictis eos sociabis. Exaltare dn̄e ī
virtute tua.pacto iudicio reuertēdo
cū electis ad celestia. Cantabim⁹ ⁊
psallem⁹ virtutes tuas.sicut scribit̄
Psal.xxviij.In templo ei⁹.id est ī ce/
lo omēs dicēt gloriā. Ps. XXI

D Eus de⁹ me⁹ ⁊c. Antiq̄ hebrei
hūc psal.exposuerūt de tribula
tiōe cōtra iudeos p Aman excita/
ta in qua aduersarij eoꝝ ad certā diez
se p̄parabāt ad occidēdum eos ⁊ spo/
liandū:tractantes inter se de mō occi/
dēdi ⁊ affligēdi p cōfixionē manuū et
pedū in ligno:sicut Aman p̄parauerat
mardocheo: vt habet̄ Hester.vij. Et
vestes ⁊ spolia eoꝝ inter se diuidebāt
p verba.⁊ lr̄a hui⁹ ps̄.satis posset ad/
hāc sniam applicari. Dixerunt igit̄ ꝙ
cū dicit̄ in titulo huius psal.q̄ talis ē
in hebreo:Ad vincendū ꝑ cerua ma/
tutina ps̄.dauid.Cerua matutina di/
cit̄ Hester regina:que de liberatiōe ppl̄i sui valde fuit puigil ⁊
sollicita.Ra.Sa.dicit ꝙ p ceruā matutinā hic intelligit̄ con/
gregatio populi israel q̄ cerua vocat̄:vt dicit̄ Prouer.v.Cer
ua charissima ⁊ gratissim⁹ hinnulus:que fuit valde afflicta p
nabuchodonosor ipām spoliantē ⁊ partim occidentē ⁊ partim
captiuantē:sed p oratiōes sanctoꝝ hui⁹ cōgregatiōis ī orōnib⁹
vigilantiū fuit liberata tpe cyri. Et q̄uis possit ad h̄ lr̄a ap/
plicari:tamē iste expositiones ⁊ cōsimiles non possunt esse ve/
re si dicant̄ litterales.Primo quia christus Matth.xxvij.ꝑ/
tulit principiū huius psalmi:tanq̄ dictū de psona ꝓpria dicēs
in cruce:Heli heli lamaçabathani.quod est interpretatuz:de⁹
meus:deus meus vt q̄d dereliquisti me.sic enim iste psal.inci/
pit in hebreo ⁊ in translatione Hiero.iuxta hebreū.ꝙ autē in
translatione cōmuni interponit̄:Respice in me.non est in he/
breo:nec in translatōe Hiero.dicta:ſ fuit additū a.lxx.inter/
pretib⁹.Et patet sic ſm sententiaz saluatoris p̄ncipium huius
psal.⁊ p cōsequēs totus psalmus ad lr̄am de xp̄o est intelligen
dus.Item Matth.xxvij.dicit̄ ꝙ illud qḋ infra scribit̄ in hoc
psal.Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊c.impletū fuit in christo.
Et idem dicit̄ Joh.xix.Item paulus apl̄s q̄ sciuit legem p ex/
ercitiū studij:⁊ postea pleni⁹ p instructionē spūsancti:allegat
lr̄am hui⁹ psal.de xp̄o dictā Hebre.ij.dicēs de credentibus in
xp̄o:Non cōfundit̄ eos frēs vocare.s.xp̄s dicēs in psal.Annū
ciabo nomen tuum fratrib⁹ meis:in medio eccl̄ie laudabo te.
Propter qḋ merito quidā noīe Theodorus q̄ exposuit hunc
psal.ad lr̄am de dauid posito in psecutione saulis: a qua tū di
uinit⁹ fuit liberat⁹:ꝓpter hec ⁊ quedam alia fuit cōdemnat⁹ in
synodo toletano.Igit̄ sequēdo christi:Matth.Joh.⁊ Pau
li sententiā ⁊ determinationē ecclesie iste psal.exponendus est
ad lr̄am de christi passione a qua fuit diuinitus liberat⁹ in sua
gloriosa resurrectione.Scdm̄ hoc igitur in titulo hui⁹ psalmi
suprapositio per ceruam matutinaz intelligit̄ humanitas xp̄i.
quia sicut cerua de nocte latitat in cubili suo a q̄ in mane pro/
silit apparens in manifesto:sic humanitas christi tempore mor/
tis.i.in triduo sue mortis latuit quasi in cubili corpus in se/
pulchro:⁊ anima in sanctorū lymbo:sed in mane tertia die re/
surgens apparuit marie magdalene:⁊ postea discipulis in ma
nifesto.Nec mirandū si humanitas christi methaphorice dici/
tur cerua:quia tali modo loquēdi frequēter vtitur scriptura:
sicut Gen̄.xlix.dr̄:Neptalim ceruus emissus dans eloq̄a pul/
chritudinis.Deus de⁹ me⁹.Psalm⁹ iste diuidit̄ in duas par/
tes.q: primo describit̄ passio xp̄i ex carnis infirmitate. Scdo
ei⁹ resurrectio ex deitatis ṽtute.ibi:Tu autez dn̄e.Prima in
tres:q: tractat xp̄m passum.Primo circa passionē xp̄i descri/
bit̄ ei⁹ derelictio a p̄re.Scdo ei⁹ d̄risio a iudeoꝝ gēte.ibi: Ego
autē sum vermis.Tertio ei⁹ afflictio in passione.ibi: Q̄m tu
es.Circa primum dauid p̄uidens in spū christi passionē in pso
na eius dicit:Deus deus me⁹.i.o tu pater deus me⁹ rōne hu/
manitatis a te create. f Respice in me.positum in afflictio
ne:tamen hoc non est in hebreo vt predictū est.

Sed pro nobis qui in eo corpus eius. ☞ Longe.

☞ a Longe a sa.mea. Aug⁹.i.mei veteris homis:q: lon
ge a peccatorib⁹ salus:⁊ hec sunt verba nō insticie:sz de
lictorū.vel longe a salute sunt verba delictorū meoruz q̄
sic sunt tollēda. b Clamabo. Aug⁹.de nobis corpo
re suo dicit:vt cū forte dixit transeat a me.c.i.i. putatur
timuisse mori:sed ꝑ suis infir/
mis q̄ timent mori hec dixit:sic
⁊ hec vox membrorum est cla.
⁊ nō e. c Per diē. Cassi.q:
nulle in eo tenebre:⁊ tū non au
dit̄ ad salutē corporalē.
d In sancto habitas. Aug⁹.
Et ita mix:q: patres liberasti:
ego autez sum vermis. Aug⁹.
Sanctificat⁹ a te q̄s facis intel
ligere ꝙ ad salutez sanctos nō
audis vt paulum:⁊ ad damna
tionem malos audis: vt demo
nibus concedens porcos: vel
temptare Job. Cassio. Tu
habitas ī sancto:quia de⁹ erat
in christo mundū sibi reconcili
ans. e Laus israel. Aug⁹.
id est nō videntis te:non eius
qui se voluit abscondere a con
spectu tuo. f In te sperauē
runt.Cassi.Magnus decor dū
iterat sperauerunt. g Ego
autez suz. Aug⁹. Hucusq̧ xp̄s
in persona veteris homis hic
iam proprie in sua persona loq̄
tur. Aug⁹.Ego autez.Jam
proprie christus sine semine na
tus sum:vt essem vltra homies
in homine: in quo factus sum
opprobrium:vt vl'sic superbia
hominis humilem imitetur.
h Vermis.Cassio. Ita vili/
ter conculcatus:et quasi nō es/
sem homo: vel cū sim vermis:
id est de virgine natus: et non
homo: id est peccator.vel non
tm̄ homo:sed et deus sum op/
probriū.Vermis sine coitu na/
tus:mortalis:humilis et vilis
silentio repens. i Sperauit
in do.Cassio. Dicentes: Spe.
in do.⁊c. Hyronia iudeorum:
ecce quasi historialis narratio
non prophetia:ne qua sit excu
satio neq̧ ambiguitas.
k De ventre matris. Aug⁹.
Non solū mr̄is q̄ lex nascendi
est oīb⁹:sed ō tenebris synago/
ge in q̄b⁹ infidel' est:nōdū ī lu/
ce christi natus:q̄ in obseruati/
onib⁹ illis carnalib⁹ sabbati ⁊
circūcisionis cōfidit. Ab vbe
ribus.nō ex q̄ lactari cepi:q: ⁊
ante:sed ab vberibus synago/
ge extraxisti:ne carnalē cōsue/
tudinem suggerem: cuius vte/
rus me non pertulit: sed iacta/
uit:nec fecit eius venter: vt sic
paruulus essez tui oblitus:sed
fuisti deus me⁹. Aug⁹.De ven
tre ma. Ipi ita:sed tu. Ne dis
cesseris a me: qui iam cepisti.
Tu extraxisti.nō vir ne dubi
tetur virginis partus virtute
dei factum est. Spes ab vbe
ribus.vera humanitas et ma/
gna perfectio.ab vberibus enī
facit qḋ vix maturus. In te
proiectus sum. non in peccata
hominis.Alij in adam proijciunt̄ ex quo rei. De ven
tre de⁹.Cas.nec conceptio sine deo nec in pctō vt homo.
Vn̄ angelus:Spūsctūs supueniet in te.
☞ Circūdederunt.

a ꝭ ecce ideo. b ꝭ corpali. ꝭ Quia
sunt causa quare patior.
a quare me dereliquisti:longe a sa a b
a ꝭ postulatio. b ꝭ Aug⁹.nostra delicta sua fe/
cit:vt suā iusticiā faceret nostrā. ꝭ Cas.Q̄.mēbro
rum meoꝝ delicta postulantia mortē meam.
lute mea verba delictorum meo c
a ꝭ ita sunt longeq̧. b ꝭ in ꝓspert̄ vt nō abeār.
b c rum.Deus me⁹ clamabo p diez: d
a ꝭ in tribulatione vt abeat.
ꝭ quia verbis delictorū clamabo.
et non exaudies :et nocte ⁊ non e f
a ꝭ de vtroq̧ sed ad sapiam:nō audit deus ad vo
luntatem sed ad salutem. ꝭ .s.vt sapiam
q̄d clamādū sit nō verbis delictoꝝ sed vite.
ad insipientiam mihi. Tu autez g h
a ꝭ ⁊ ideo non audis verba delictorum.
d e in sancto habitas: laus israel.
a ꝭ quare nō audis et me vl'nos. b ꝭ qui mi
nores q̄ ego. ꝭ iusti. ꝭ ſm carnē.
f In te sperauerūt patres nostri: i
a ꝭ quasi ex spe est liberatio. b ꝭ Aug⁹.vt de
egypto.de camino pueros ⁊ hmōi. ꝭ et
sperauerunt et liberasti eos. Ad
a ꝭ nō verbis delic. b ꝭ statim:nō in futuro.
te clamauerūt: ⁊ salui facti sunt:
a ꝭ de premio. b ꝭ q: nō in se sibi spes.
in te sperauerunt: ⁊ nō sūt confu
a ꝭ q̄ maior. b ꝭ Aug⁹.vermis:q: mortal' de car
ne sine cōcupiscētia nat⁹:⁊ nō tm̄ hō:q: deus.
c ꝭ q: est ⁊ hō vermis vt adā:sed ille vermis ⁊ nō
homo:q: verbū in p̄ncipio apud deum.
g h si.Ego autē sū vermis et non hō k l
a ꝭ in sputis ⁊ colaphis. ꝭ ecce quāta patitur
cum liberat patres.
mo: opprobrium hominum et m
a ꝭ dum pro eo barnabam elegerunt.
abiectio plebis. Omnes viden/ n o
a ꝭ huiusmodi. b ꝭ sicut abiectū.
tes me deriserunt me: locuti sūt p
a ꝭ nō tm̄ in corde. b ꝭ irridētes: velut minan
tes:nō iudicio agentes. c ꝭ vt ait.
i labijs:et mouerunt caput. Spe/ q r
a ꝭ de manibus nostr̄.vel si nō eripit.resuscitet.
rauit in domino eripiat eum:sal
ꝭ vt ait.
uum faciat eum quoniam vult
a ꝭ Aug⁹.ideo hoc dicunt:quia homo factus.in
verbum quod est deus in principio apud deum
talia nō dicerent.
eum. Quoniam tu es qui extra/ s
a ꝭ ab vberibus:spes et deus meus: qui ante se/
cula pater meus.
xisti me de ventre: spes mea ab t
a ꝭ vt tu mihi solus esses spes. b ꝭ Jam
homo infirmus.
vberib⁹ matris mee:in te proie/ v
a ꝭ nō de te:nā de te pr̄ me⁹:de mr̄e deus me⁹.
k ctus sum ex vtero.De ventre ma x
tris mee deus meus es tu:ne dis y
cesseris a me.Quoniam tribula z
a ꝭ in corpe vel ſm tps. ꝭ q̄m ꝭ ali⁹
tio proxima est:quoniaz non est a

a Quare dereliquisti me.in manib⁹ iudeoꝝ me psequētiū tradi/
tum eoꝝ voluntati. b Longe a salute mea.s.corporali: q: nō fu/
it p̄seruatus a morte. c Verba delictoꝝ meoꝝ.delicta populi sua
dicit.tum ꝓpter mēbroꝝ ⁊ capitis affinitatē.tū q: fecit ea suā q̄dā/
modo sustinendo ꝑ eis penā.In hebreo autē ⁊ in translatiōe Hie/
ro.iuxta hebraicum habet̄ sic:Verba rugi/
tus mei vel clamor. mei: q: xp̄s clamauit ī
cruce voce mag̃.dicens:Hely hely ⁊c.Mat
thei.xxvij. d Deus me⁹ clamabo p diez:
q: circa horā nonam diei clamauit in cruce.
Hely hely:vt dicit̄ Mat.xxvij. e Et no/
cte.pcedente sil'r clamauit ad patrez pro sua
liberatiōe dicens:Pr̄ mi:si possibile est trā/
seat a me calix iste. f Et non exaudies.q:
nō fuit exauditus in ista orōne.non ei proce
debat ex voluntate deliberatiua:sed ex rati
one afflictionē ⁊ motū sensitiue partis ꝓpo/
nente:ad ostendendā in xp̄o veritatē huma
ne nature:de cuius integritate est pars sen/
sitiua. g Et nō ad insipientiā mihi.supple
hoc cotingit ꝙ non sum exauditus:īmo in h̄
apparuit maxima eius sapientia:⁊ quantuz
ad diuinitatē ⁊ quantū ad humanitatem:q:
iste modus liberationis humane nature fu/
it conuenientissimus:vt sic homo penam sol
ueret qui debebat:⁊ deus redimeret qui po
terat. h Tu autem ⁊c.id est omnia san/
cte facis ⁊ ordinate:licet aliquādo alit̄ igno
rantib⁹ videatur. i In te sperauerunt ⁊c.
de seruitute egypti:⁊ captiuitate babylonis
que liberationes fuerunt quedaz figure hu/
ius liberationis per mortem meam facte.
k Ego autem ⁊c.Hoc consequēter describi
tur ipsius christi derisio: cum dicitur in per/
sona eius:Ego autem sum vermis:id est vi/
lis ⁊ abominabilis in conspectu iudeorū:vn
de expuerunt in faciem eius:⁊ colaphis euz
ceciderunt tanq̄ contēptibilem:vt habetur
Matth.xxvj. l Et non homo. id est non
vtens ratione: sed magis demonis agitati/
one. vnde dicebant ei Johis.vij. Demoni/
um habes. m Opprobrium hominū.id
est maiorum.s.sacerdotum phariseorum.
n Et abiectio plebis.s.populi cōmunis:li
cet populus primo eum honorauerit:postea
tamen deceptus a sacerdotibus eum cōtem/
psit Matth.xxvij. Pretereuntes autē blas/
phemabant.ideo subditur: o Omēs vi
dentes ⁊c.scilicet tam maiores q̄ minores:
vt dictum est. p Locuti sunt labijs.me
vituperando ⁊ blasphemando. q Et mo
uerūt caput.me sicut falsum prophetā notā/
do.quid autem dicerent sacerdotes cū blas/
phemantes.subditur: r Sperauit in do
mino.eripiat eum ⁊c.Unde scribitur Mat/
thei.xxvij.Principes sacerdotum illuden/
tes cum senioribus ⁊ scribis dicebant: Ali/
os saluos fecit:seipsum nō potest saluum fa/
cere.subditur:Confidit in deum:liberet euz
nunc si vult. s Quoniā tu es. Hic cōsūter
describit̄ passionis afflictio:in qua ver⁹ ho/
mo recurrit ad diuinum auxilium.d. Quo/
niā tu es ⁊c.i.super naturam nasci me fecisti
de virgine. t Spes mea ⁊c.quia sicut su
pra dictum est:in christo erat spes:inquantū
in eo erat certa expectatio future glorie quo
ad corpus. v In te ꝓiect⁹ sum ex vtero.
id est tibi ī supposito ṽbi vnitus a cōceptiōis
p̄ncipio. x De ventre ⁊c.i.deū meū te co/
gnoui:q: anīa xp̄i ab instanti cōceptiōis fuit
repleta ṽtutib⁹ ⁊ sciētijs. y Ne discesse/
ris a me.subtrahendo auxilium tuum.cui⁹
causa subditur: z Quoniam tribulatio
proxima est.id est acerbitas maxīa mee pas/
sionis. a Quoniam non est qui adiu/
uet.eripiendo de manibus iudeorum:sicut supra dictum est.hec pe
titio ⁊ consimiles erant rationis non pro se:sed veritatem nature
passibilis ostendentis.

Universidad ... Biblioteca

a Circūdederūt. Cas. Describit passio quā terminat orō: ad cōuincendos iudeos. refert futura q̄si pterita. b Apparuerūt. Cas. Ut fere volētes deglutire. os suū nō ad sapiētiā referatum. c Sicut leo. Aug. Ut leo rapiens circūdederūt: vt rugiēs os aperuerunt. d Sicut aq̄ effu. Aug. Qui fundit aq̄ abluit rigat ꝛ lapsum pedib' facit. Ita effuso xpo: ablute sunt sordes: rigate mētes: vbi etiā lapsi sunt psecutores: ꝛ p timore dispersi sunt discipuli: vñ relicto eo fugierūt. Cas. Sicut aqua sacrm ablutio pctōrū: ꝛ hoc q: apli p mundū dispersi sunt q̄ ipsi effusi dicunt: vt aqua abluens et rigans: ꝛ p q̄s secretū scripture elicuit: virtus igne passiōis idurauit ꝛ solidata est. e Tanq̄ cera. Cas. Bene legis mysteria cōparat cere: q̄ tunc lucē reddit cū calore dissoluit. vel iō discipuli fugierunt: q: doctrina q̄ eos firmauerā admota passione quasi igne euanuit: ꝛ īfirmis excidit: ꝛ q: virt' mea aruit: id est viluit pus probata miraculis. Aruit: quia lingua nō respondit eis crucifigentib' verbū: ꝛ quia ī puluerē ꝓ opinione iudeorū. In puluerem mor. in quē redigunt mortui: ꝛ h qm circūdederūt. f In medio. Aug. Uenter infirmos in ecclīa: vl' memoriā ecclie significat. g Aruit. Cas. Nō vt fenū: sed vt testa q̄ igne fit firmior. h Lingua mea. Aug. Seruauerūt precepta mea apd se: hi p quos locutur' eram: ꝛ p eos in cognitionē eoꝝ q̄ erāt pulnis mortis deduct' sum. i Foderūt. Aug. Euāgelica narratio. Et si h ad litterā īnuit fossio manuum ꝙ opib' eius nō crediderūt: pedū ꝙ aplos lacerauerūt. Cas. Foderūt. Terra fossa fructū facit: sic fructū vite dedit christus vulneratus.
16. q 7. c. si cut dñi vestimētum. k Dinumerauerūt. Cas. Prope describit pēa crucis. Sic ossa dinu. i. apostolos: ne in maiorē numerum crescerent: querebāt extinguere.

a Aug. consilijs: et gladijs: ꝛ fustib'.
a qui adiuuet. Circūdederunt me a
a populus luxurians sine iugo dei. b principes superbi c de pinguedine ferociores. ad similitudinem.
vituli multi: tauri pigues obsede b
b rūt me. Aperuert sup me os suū: c
a in cōprehensiōe. b crucifige cru. clamātes. c circūdede. obsede. ꝛ occiderūt tam viliter.
c d sicut leo rapiēs ꝛ rugiens. Sicut d e
Q. a vel effusa sunt. b missi ad pdicandū. ecce ego mitto vos sicut o. in me. lu.
aqua effusus sū: ꝛ dispersa sūt oia f
a Cas. firmi mei. b Aug. Scriptura. i. sapientia ei' ꝛ volūtas. Hiero. Que erat in scripturis clausa crucifixo dño liquefacta est vt cera. vt omnes infirmi intelligerent. Aug. vnde ꝛ pro eo velum scissum est.
e ossa mea. Factū ē coꝛ meū tanq̄ g
f cera liquescēs: in medio ventris
a Aug. nomen meū quod ante passionem contemnebatur: post firmius honoratur.
g mei. Aruit tanq̄ testa virt' mea: h
a predicatores mei. b Aug. vt de interioribus meis caperent sapientiam.
h ꝛ lingua mea adhesit faucib' me i
a Aug. in impios q̄s proijcit vent' a facie terre morti destinatos. b in cognitionē p aploꝝ predicationē. vel re.
is: ꝛ in puluerē mortis deduxisti k
a effusus sum. b Aug. non pro veritate: sed pro cōsuetudine latrantes ꝛ mordentes.
me. Quoniā circūdederūt me cā l
a vel conciliū. b Mala cogitantium iudeoꝝ obsedit me in passione in quo ciuitas spiritual' hierusalē obsidetur. i. gentiliū.
nes multi: ꝯsiliū malignātiū ob m
a gentiles. clauis.
i sedit me. Foderunt man' meas: n
Aug. non poterat melius describi extēsio corporis in ligno.
k et pedes meos: dinumerauerūt o
a Aug. non mutari. iudei. b sed non intellexerunt.
omnia ossa mea. Ipsi vero consi p
Aug. tm viderūt vsq̄ ad carnes oculi corporis: ꝛ nō vsq̄ ad verbū cordis oculi. b Cas. Myst. sic q̄ nō tendūt ad vnitatem: scripturas corrumpentes.
l m derauerūt ꝛ inspexert me: diuise q
a Cas. catholica ecclīa nō discerpitur: sed dono dei cuiq̄ ꝓuenit: non humano arbitrio.
rūt sibi vestimēta mea: ꝛ sup vestē r
ipsi ita.
meā misert sortē. Tu autē dñe ne s

a Circūdederūt me ꝛc. id est iudei q̄ ꝓpter insolentiā ꝛ carnis petulantiam vocant vituli. b Tauri pingues ꝛc. q: iudei erāt auari ꝛ diuitijs impinguati. c Aperuerūt ꝛc. desiderantes me deuorare. d Sicut leo rapiēs ꝛ rugiēs. ex crudelitatis magnitudine. e Sicut aqua effusus ꝛc. aqua enī ꝑfecti' effundit de vase q̄ alij loquores: q: de alijs liquoribus effusis remanet sapor ꝛ odor. p hoc intelligit ꝙ iudei ita intēdebāt eū annihilare vt de eo nulla memoria remaneret. f Et dispsa sūt oia os. m. id est discipuli q̄ debebāt eē alijs robustiores: tn̄ imminēte passione eū relinq̄ntes fugerūt dispsi. ꝓpter qd̄ predixit ei xps Joh. xvj. Uenit hora: vt dispergamini vnusq̄sq̄ in ꝓpria: ꝛ me solū relinquatis. Ul' aliter ꝛ magis iuxta lrām: Sicut aqua ꝛc. id est destitut' vigore in pte sensitiua ꝓpter passionis horrorē īminētis. Et dispsa ꝛc. i. a iūctur' dissoluta. Tali mō dr̄ Gen. x. Dñe in visiōe tua dissolute sūt cōpages mee: ꝛ nihil remāsit in me virium. g Factū est ꝛc. sicut enim cera a calore ignis resoluit: sic coꝛ humanū inquātū est sensitiue part' organū horrore terribil' īminētis passiōis: ꝛ h fuit in xpo: nō tn̄ fuit in eo aliq̄d deordinatum. Ad cui' pleniorē intellectū sciendū ꝙ rō deliberatiua aliter mitigat seu minuit dolorē interiorē aīe: et aliter dolorē exteriorē sensibilē in carne: q: ꝑmū dolorē mitigat inq̄ntū ibi ponit modū virtut': ita ꝙ nō transgredit limites recte rōnis: ꝛ hoc maxime fuit in xpo. Scdm aūt dolorē non mitigat seu diminuit directe: q: nō obedit parti intellectiue: diminuit tn̄ indirecte: q: obedit p q̄ndā redundātiā virtut' aīe ad corp': ꝛ hoc nō fuit in xpo: q: sicut dicit Damas. ordinatiōe diuīa factū est vt q̄libz ps faceret id qd̄ erat sibi ꝓpriū: vt sic dolor sensibilis in xpo eēt maxim': ꝛ maxie meritori': inq̄ntū a rōne deliberatiua erat maxie accept' ꝓpter salutē hūani gener': ꝛ ad expmēdū magnitudinem hui' doloris sensibilis. dicta sunt ista de xpo. Effusus sum sic aq̄. h Aruit tanq̄ ꝛc. q: hūor existens in corpe xpi fuit q̄si exhaust' p sudorē sanguineū. de q̄ dicit Lu. xxij. ꝛ p extractionē sanguinis in flagellatione: coronatiōe: manuū ꝛ pedum ꝯfixione: ꝛ lateris aptione. in cui' signū post sanguinē exiuit aq̄: vt hr̄ Joh. xix. ad oñdendū ꝙ corpus remāsit q̄si exangue post sanguinē arefactū. Et omia ossa mea ꝯturbata sunt: q: deficiēte sanguine deficit virt' ossiū. i Et lingua mea ꝛc. p defectu hūoris. k Et in puluerē ꝛc. i. ad mortē p quā corpa redigunt in puluerē: tn̄ corp' xpi ad hoc fuit ꝓseruatū p sue resurrectiōis accelerationē vt dictū fuit. s. ps. xv. l Qm circūdederūt ꝛc. i. iudei se hñtes ad me nō sicut hoies sed sicut canes rabidi. m Cōsiliū ꝛc. fm ꝙ dicit Mat. xxvij. Mane aūt facto ꝯsiliū inierūt omēs ꝑncipes sacerdotū ꝛ seniores ꝓpli adūsus iesum vt eū morti traderēt: ꝛ vinctū adduxerūt ꝛ tradiderūt pontio pilato ꝓsidi. n Foderūt ꝛc. clauis in cruce pforādo. Et licet h fecerint milites presidis q̄ erāt gētiles. h tn̄ factū fuit ad importunam precē iudeoꝝ. o Dinumerauerūt ꝛc. i. dinumerare potuerūt. Ad cui' intellectū sciendū. ꝙ q̄n Mat. 27. Joh. 19. c aliquis affigebatur cruci prius accipiebatur mensura corporis sui a manu in manum fm latitudinem: ꝛ a spatulis vsq̄ ad pedes fm longitudinē: vt in ligno crucis fierent foramina per que claui facilius possent transire: ꝛ sic factum fuit de christo. quando autem vna manus fuit perforata ꝛ affixa: humores cucurrerunt ad locum illum: quia naturaliter currūt ad locū lesum: ꝛ sic nerui fuerūt retracti ad illam partem: ꝛ ideo ad hoc ꝙ alia man' reduceret ad locū foraminis in ligno facti. oportuit eam violenter trahi cū chordis. Et idē intelligēdū est de pedib': ꝓpter lesionē factā ī ptib' supiorib'. ꝓpt qd̄ ex tali violēta corpis extēsiōe apparebāt ossiū iūctur: q: xps nud' fuit crucifix': ꝛ sic poterāt ossa ei' dinūerari. p Ipi vero ꝛc. estimātes me puꝝ hoiem: eo ꝙ videbāt me talia passū. q Diuiserūt sibi ꝛc. fm ꝙ dr̄ Joh. xix. Accepert vestimēta ei': ꝛ fecerūt quattuor partes: vnicuiq̄ militi partē vnā. r Et sup vestē ꝛc. i. sup tunicā ei' incōsutilē: vt dr̄ ibidē. Et q: nō erat ꝯuenieñter diuisibilis miserūt sortē quis hrēt eā totā. s Tu aūt dñe. Hic ꝯñr describit xpi resurrectio ex deitatis virtute quā xps hō primo postulat. dicēs: Tu aūt dñe ꝛc. qd̄ factū est p accelerationē sue resurrectionis: que facta est tertia die.

l Inspexerūt. Cassi. Cū d'ligētia ꝛ delectatiōe cū a re crudeli soleāt oculi auerti. ecce q̄ obstinati nō casu aliq̄d factū: nec tot miracul' coꝛ mollitū. m Diui. si. ve. Aug. Sacramēta ipi' poterūt diuidi p hereses: h nō tunica desup. i. a dō data. hec ē charitas vel vnitas: quā nemo pt diuidere. Cassi. sed forte ꝛ dono dei quibusdam venit: qui vero hanc habet securus est: ꝛ nemo eū a catholica ecclesia mouet: ꝛ si extra incipit illam habere intromittitur: vt ramus oliue a columba delatus ad arcam.
Aug. Uel per animam vnicam: caput et corpus quod vnum diuersitates respuit.

a Unicornes. Aug. Judei terrena tm̄ petentes vl' d' cultu dei singulariter se iactantes: vl' singulariter supbientes: occiso etiā filio post seruos. b Narrabo nomen tuum. Aug. Hactenus oñdit que Heb. 2. c passus: ꝛ quid orauit. ecce iā q̄re passus: qui nisi vellet non pateret. Cas. ecce passionis fruct': ne audita passione turbent corda fidelium. c Qui ti. do. laud. Cas. Timor human' n̄ laudem: sed vituperium parit. d Timeat eū omne se. quos dixerit semē iacob aperit subdens: e Pauper'. Aug. non ei' q̄ verbis delic. clamat d' vana vita: h n̄ tumētis de pompis seculi. f Apud te ꝛc. Aug. Apud deū laudē ponit: qui docz ī homie nō p̄sumi. (De cōse. di. 1 c. de hymnis. in glo.) g Laudabūt. Aug. Pauperes deū: diuites se. ideo paupes: quia deū laudāt vt eum querant: ꝛ ipē est diuitie paupeꝝ. h Corda eorum. August. Quia ille cibus est cordis. i Manducauerunt. Augusti. Non ꝓhibeat dispensator manducare: sed exactorem moneat timere. k In conspectu. Cassio. Ecclesia vtrosq̄ recipit: sed ipse videt ꝛ discernit.

a Aug. vsq̄ i cōem omniū resurrectionē. q: post triduū statim resurrexit. b Et: ne quid mihi noceant.
elongaueris auxiliū tuū a me: ad defensio
a ne elongaueris. sed b Aug. a morte ꝛ a lingua dissensionis.
nem meam conspice. Erue a framea deus a
a Aug. de potestate iudeorum ceco more latrātiū sine discretione. b Aug. ecclesiam. vel vnica est anima christi sola a peccatis immunis.
animam meam: et de manu canis vnicam b
a Aug. diaboli. qui circuit querens quem deuoret. vel regni secularis. b Aug. sublimitatibus vel superbia.
meam. Salua me ex ore leonis: et a corni c d
a Aug. superborum singulariter se erigentium ꝛ consortes non ferentium. b quo fructu. saluatus.
a b bus vnicornium humilitatem meam. Nar e
a Aug. Qui inuicem diligunt vt a me dilecti sint. apostolis. b non in patre: sed
rabo nomen tuum fratribus meis: in me f
a p q̄ passus. b et p eos. o pr̄ c et o vos. d Cas. h que est ea. vbicunq̄ timetur deus et laudatur: ibi ecclesia est. Semen iacob: semen israel est ecclesia.
c dio ecclesie laudabo te. Qui timetis do g
a non vosipsos. b de omni gente. c cui maior seruiet.
minum laudate eum: vniuersum semen ia h
d cob glorificate eum. Timeat eum omne se i k l
a Aug. omnes ad visionem dei reparati. Cassio. alienus nescit timere. b glorificate. c ex toto. d etiam. licet altus humilem.
men israel: quoniam non spreuit neq̄ de m
a Aug. cuiuscunq̄ non de se presumentis. b Aug. vt ab illo qui dicebat supra: clamabo nec exaudies.
e spexit deprecationem pauperis. Nec auer n
tit faciem suam a me: et cum clamarem ad
a vt quid exaudiuit. b est. i. laudabo te. c i. in toto orbe non modo in africa: vt donatiste aiunt.
f eum exaudiuit me. Apud te laus mea in ec o
a quomodo erit laus. Aug. sacrificium qd̄ christus obtulit deo: quod norunt fideles et edent. b corporis et sanguinis. c vt intelligant verum esse corpus ꝛ per illud se saluari.
clesia magna: vota mea reddam in con p q
a hec vota. b Aug. contemptores seculi et humiles.
spectu timentium eum. Edent pauperes ꝛ r s
a Aug. diuites non saturabuntur: quia non esuriunt. saturantur vero qui imitantur patiendo et laudando eructant.
g saturabuntur: et laudabūt dominum qui t v
a et si moriuntur corpora. b in hoc diuites. alij extra.
h requirunt eum: viuent corda eorum in se x
a ꝛ post dñm p istos laudatores. qui paupes: et quō laudabunt. b quia deus eis exciderat.
culum seculi. Reminiscentur et conuerten y
a ecclesia de toto orbe. sunt paupes.
tur ad dominum: vniuersi fines terre. Et
a Aug. in cōscientijs suis: non in conspectu hominū. Cas. vl' quia eum dñm conspiciunt: vel in fide orabunt: q: conspect' dei non est nisi p fidem. b de omnib' finibus: de oib' familijs.
adorabunt in conspectu eius: vniuerse fa z a
a debet coli. Aug. nō hoim supborū. b olim abiuratū a iudeis di. nō habemus regem nisi cesarem.
milie gentiū. Qm domini est regnū: ꝛ ipe b c
a nō modo iudeoꝝ. b Aug. etiā diuites terre: nec sic pauperes saturati sūt vsq̄ ad imitationē: sz tm adorauerūt. corpus hūilitatis xpi. c Speciteren' adorāt deū: sed humanitatem fraternam non exhibent.
i dñabitur gentiū. Manducauerūt ꝛ adora d
a sed. solus videt quomodo cadant qui deserentes celestia in terra eligunt beati fieri.
k uerunt omnes pingues terre: in conspe e
ctu eius cadent omnes qui descendunt in
a Cassio. Que in cōtemptu seculi hoibus mori videt. Pingues cadent. b nō sibi. c Aug. opa: vel p me credentes: ne quis dubitet de successionibus.
terrā. Et āia mea illi viuet: ꝛ semen meū f g

a Erue a framea ꝛc. i. a morte violēta q̄ gladio solet iferri: qd̄ factū est p hoc ꝙ licet plage sibi iflicte ꝛ tormēta de sua natura deducerēt hominē purū vsq̄ ad separationē aīe a corpe: tn̄ non fuit sic separata ī xpo h ꝓpria volūtate: fm qd̄ dixerat Joh. x. Ego pono aīam meā. ꝛ nemo tollit eā a me: h ego pono eā a meipo. i. ꝓ volūtate mea. Qd̄ etiā fuit oñsum p magnitudinē clamoris in morte: q̄ nō potuit eē naturalit in hoīe sic ꝓpinq̄ morti. ꝓpter qd̄ cēturio vidēs ꝙ sic clamās expirasset. ait: Uere hic hō fili' dei erat: vt hr̄ Mar. xv. b Et de mānu ꝛc. i. de ptāte inferni q̄ deuorat auide sicut canis. c Salua me ꝛc. i. iudaici ꝓpli quē vocat leonē ꝓpter crudelitatē. d Et a cornib' vnicorniū. i. a ꝓsumptiōe ꝛ supbia militū q̄ me putabāt custodire intra sepulchrum. e Narrabo nomē ꝛc. i. aplis alijsq̄ discipulis q̄b' manifestauit suā resurrectionē factā virtute dei pr̄is: fm ꝙ expmit apl's Heb. ij. vt dictū est supra. f In medio ꝛc. i. in medio ꝯgregationis fideliū in q̄ post resurrectionē annunciauit ꝟtutē dei pr̄is ad laudē ꝛ gloriā sui noīs. Uel aliter: In medio ꝛc. i. faciā te laudari p aplos aliosq̄ credētes: q̄ ī die penthecostes recepta grā spūsscti loq̄bant varijs linguis magnalia dei: Act'. ij. g Qui timet' dñm. Hic ꝯñr ex tanto beneficio incitat alios ad laudādum deū. d. Qui timet' dñm: timore filiali. h Laudate eū. corde ꝛ ore. i Uniūsum semē iacob. id est vniuersi imitatores fidei ei' ꝛ opeꝝ. k Glorificate eū. corā oib' absq̄ timore ꝛ verecundia honorātes eū: q: glīa ē honor exhibit' alicui corā multitudīe in testimoniū sue virtut': vt dicit cōmentator sup. j. ethi. l Timeat eū ꝛc. non carnalit h spūalr. fm ꝙ distinguit aplus Ro. ij. isrl' fm carnē ꝛ fm spūsctm. m Qm non ꝛc. id est xpi: q: in pauptate fuit natus: ꝯuersat' et mortu': q: a iudeis nudus: crucifix': ꝛ in alieno sepulchro sepult'. n Nec auertit faciē suam a me ꝛc. q: xps in oī orōne sua ꝓcedente ex voluntate deliberatiua fuit exauditus: vt dictū est supra ps. xx. o Apud te ꝛc. verbum est xpi ad patrē directū: q: xps in noīe pr̄is laudat in ecclīa p orbem terraꝝ diffusa. p Uota mea. i. corp' meū ꝛ sanguinē meū volūtarie a me oblata in cruce. q Reddā. ꝯuertēdo subam panis ꝛ vini in corp' meū: ꝛ sanguinē in sacro eucharistie. Ipē est ei sacerdos sūm' q̄ hāc ꝯsecrationē efficit virtute diuinitat'. Sacerdos aūt ecclesiastic' est minister ꝓferēs verba ꝯsecratiōis in noīe ei'. r In ꝯspectu ꝛc. i. fideliū: corā q̄bus in ecclīa ꝯficit h sacrm. s Edent pauperes. i. vere humiles. t Et saturabunt: q: ꝓficit eis hoc sacrm. v Et laudabunt dñm. q: cū diuinis laudib' ꝛ grāꝝ actiōib' debet accipi hoc sacrm. x Uiuēt corda ꝛc. q: viuificat spūaliter ꝛ eternaliter. Joh. vj. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum ꝛc. y Reminiscentur ꝛc. verbū est ipius dauid ꝓuident' conuersionem omniū gentiū ad fidem xpi ante finem mundi. ideo subdit: z Et adorabunt. adoratione latrie. a Uniuerse ꝛc. sicut supra dictū est Dan. vij. Omis populus tribus et lingue seruient ei. b Qm dñi est regnū. generaliter. c Et ipē. s. xps. qui idē est cū patre deitatis ratione. d Manducauerūt ꝛc. i. repleti diuitijs ꝛ honorib': cuiusmodi sunt principes xpiani: q̄ deuote manducāt corpus xpi. Et bene dicitur: Manducauerūt ꝛ adorauerūt: q: null' dz corp' xpi sumere nisi adoret. e In ꝯspectu eius cadēt. ex latrie reuerētia: qd̄ pz ex eo qd̄ dr̄ in hebreo: ꝛ in translatiōe Hiero. iuxta hebreū: Et curuabūt genu: qd̄ est ꝓprie latrie signū: ꝓut diffusi' declaraui Hester. iij. Oēs q̄ ꝛc. i. omnes mortales hoīes. f Et aīa mea ꝛc. q: dd̄ habuit fidē xpi vēturi. g Et semē ꝛc. i. imitatores mee fidei. In hebreo aūt hr̄: Et aīam suam nō viuificauit. cui ꝯcordat trāslatio Hiero iuxta

Universidad de ... Biblio...

a Annunciabitur.Cassio.Ab angelis q̄ preces hominū deo offerunt:non pro instructione: sed p misterio. Cassi.Nota psalmos de passione in magna spe christianorū terminari: vt sciat ex passione salus esse. Psalmus

Nico.de lyra

hebreū:q̄ sic hꝫ:Et aīa ei⁹ nō viuet:τ ē finis versus p̄cedentis:τ ſm h̄ reddit cā eius:qd̄ supra dictū est:Et adorabunt τc.Ex h̄ eni φ xp̄s hūiliter et τ charitatiue exposuit se morti p hūano genere meruit talē honorē.ſm φ dr̄ Philip.ij. Humiliauit semetipm factus obediēs vsqꝫ ad mortē:mortē aūt cruc⁹.ꝓpter qd̄ τ de⁹ exaltauit illū:τ donauit illi nomē qd̄ sup om̄e nomē: vt ī nomie iesu om̄e

a ſ quia. ſ p annūciationē conuertet.
b ſ in honorem domini.
a seruiet ipsi. Annūciabit domio a
a ſ Aug.noui testamēti q̄ ex aq̄ et spū generabit
generatio ventura:τ annuncia/ b
a ſ euāgeliste. b ſ filiū dei vel mandata eius.
c ſ ds ille popul⁹. ſ quō nascet. ſ ex fide dno
bunt celi iusticiaꝫ eius pplo qui c d
a ſ secundo per regenerationem.
nascetur quem fecit domin⁹. e

sesu om̄e genu flectat τc. Et semē τc.i.fideles q̄ sūt semē xp̄i. a Annūciabit dño τc.i.generatio ppli xp̄iani q̄ regenerant in xp̄o aq̄ τ spūsctō que tpe dd̄ adhuc erat vētura τ p orbē diuulgāda. b Et annūciabūt celi iusticiā ei⁹.i.ip̄i apl̄i alijqꝫ discipl̄i xp̄i q̄ noiati sunt celi supra ps̄.xviij. c Iusticiā ei⁹.i.xp̄i:τ nō iusticiā ex opib⁹ legis:ex q̄b⁹ nō iustificabat ad plenum hō:vt hr̄ Ro.iij. d Populo q̄ nascet.i.populo xp̄iano ex aq̄ τ spūsctō nasciturо. e Quē fecit dn̄s.speciali τ nouo genere factionis.de q̄ dr̄:Nos fecit vt essem⁹ iusti in cōspectu ei⁹:vbi dicit glo.Pria factio fuit de nihilo.Scd̄a de sanguīe ꝓprio:τ iō mag' est attendēda τ ꝯsiderāda q̄ꝫ pria. Moralit aūt pt exponi ps̄.iste de q̄libet fideli q̄ est mēbrū xp̄i: qui in afflictione mentis vel corporis positus petit a deo liberari:a quibus cum dei adiutorio resurgit saltem spiritualiter:τ si non corporaliter:quia deus permittit aliquando fideles suos in afflictionibus corporalibus mori vt per meritum patientie perueniant ad maius premium celestis glorie.

Moraliter.

Moraliter.

Deus de⁹ me⁹ respice in me τc. Ps̄.XXI Psalmus iste ſm sensum litteralē est de xp̄i passione.moraliter autē posset exponi de cuiuslibet boni christiani psecutiōe:magis tn̄ ꝓprie de psecutione ecclie:que est mysticū corpus christi.fuit autē ecclia tpe tyrānoꝝ:τ adhuc magis erit tpe antixp̄i ī tanta psecutione φ videbit a deo derelinqui:τ sic in ei⁹ psona dr̄: De⁹ deus me⁹. τ multiplicat li deus ad ostendendū maiorē ei⁹ angustiā Quare me dereliquisti. nō ſm rem sed ſm apparētiam. Longe a salute mea verba delictoꝝ meoꝝ. hoc dicit ꝓpter malos xp̄ianos q̄ in ecclia sunt mixti cū bonis vsqꝫ ad finē mundi:τ ꝓpter hoc ex eoꝝ malis aliqn̄ retardat sal⁹ bonorū a temporalib⁹ penis:qꝛ tn̄ hoc ad exercitiū patiētie ꝓficit bonis.subdit: Deus me⁹ clamabo p diem τc.q̄si dicat: licet clamor me⁹ diurn⁹ τ nocturnus nō exaudiat.tn̄ hoc nō est Ad insipientiā mihi. id est ad malū:sed ad patiētie bonum.ideo subdit: Tu autē in sctō habitas. id est in teipso qui es sanctussanctorū.ꝓpter qd̄ omia sancte disponis et bene differs exauditionē mee petitionis. In te sperauerunt patres nostri. scꝫ martyres τ apostoli Et liberasti eos. de miseria hui⁹ mōi. In te sperauerūt:τ nō st̄ ꝯfusi. sed magis honorati in hoc φ digni habiti sunt p noie tuo ꝯtumeliam pati. ꝓpter qd̄ subdit ecclie delusio ab īfidelib⁹.cū dicit: Ego aūt sum vermis τ nō hō. id est reputata sum res vilis τ nō honorabilis. Opprobriū hominū. scꝫ infidelium. Et abiectio plebis. martyrū enī corpa freqūter proijciebant canib⁹ τ auib⁹ deuorandū.ideo subdit: Omnes vidētes me deriserūt me. reputātes me sacrilegia fecisse. Et mouerunt caput. notantes me de criminis magnitudine. Sperauit in domino eripiat euꝫ. hoc derisorie dicebāt carnifices τ alij infideles de martyrib⁹ xp̄i. Quoniaꝫ tu es τc. Hic allegat exauditiōis causa cū dicit: Quoniam tu es q̄ extraxisti me. de iudeorum τ paganorū errore. Spes mea. de ꝯsecutione glorie Ab vberib⁹ mr̄is mee id est ex quo alimētū cepi lacte sancte mr̄is ecclie. De⁹ me⁹ es t. id est ex tunc te ꝯfessus sum corde ore τ ope.hec sunt ecclie verba ꝓpter bonos existētes in ea.ideo subdit: Ne discesseris a me. ne deficiā in tribulatione. ꝓpter qd̄ subdit: Quoniam tribulatio ꝓxia est. ab infidelib⁹ Et nō est q̄ adiuuet. auxiliū enī humanū sine te reputandū est nullū. Circūdederunt me vituli multi. id est petulantes luxuria. Tauri pingues. id est diuites hui⁹ seculi:τ potentia cornuti. Aperuerunt sup me os suū. ad me diffamandū τ deuorandū. Sicut aqua effusus sū τc. hec dicit ecclia ꝓ infirmis catholicis fugientib⁹ vel se abscondentib⁹ timore psecutionis.ideo subditur: Factū est cor meū tanq̄ꝫ cera liquescens. ex feruore tribulationis. Aruit tanq̄ꝫ testa virtus mea τc hoc dicit pro deficientib⁹ in tormētis:τ sic ꝯsentiebāt idolatrare τ moriebant morte culpe Circūdederūt me canes multi. h̄ dicitur de vulgarib⁹ infidelib⁹ Conciliū malignantiuꝫ obsedit ma. hoc dicit de iudicib⁹ τ maiorib⁹ Foderūt manus meas τ pedes meos. qꝛ multi martyres fuerunt crucifixi. Dinumerauerūt omia ossa mea. nā multi fuerūt ī aculeis sic extensi:ita φ ossa eoꝝ poterant numerari. Ipi vero ꝯsiderauerūt τc.qꝛ nō solū occiderūt martyrū corpa:sed etiā rapuerūt eorū vestes τ alia bona tpalia. Tu aūt dn̄e ne elongauer' a me. sed assisto dādo v̄tutē patie. Erue a framea. scꝫ demonis. Animā meā:τ de manu canis. id est tyranni obstinati. Vnicam meā. id est ecclesiā que est vnica. Salua me ex ore leonis. id est puersi iudicis iniquā sententiā ꝓferentis Et a cornib⁹ vnicorniū. id est impetu carnificum. Narrabo nomen tuū. Hic ponit grarūactio ꝓ liberatione fideliū.cū dicit: Narrabo nomē tuum fratrib⁹ meis. sic beatus petr⁹ narrauit fidelib⁹ modū sue liberatiōis. Act.xij. τ secuta est dei laudatio.ideo subdit: In medio ecclie laudabo te. Qui timetis dn̄m τc. Timeat eum om̄e semē israel. id est vniuersitas christianoꝝ q̄ sunt semen christi:cui cōuenit nomē israel.qd̄ interpretat videns deū.anīa nanqꝫ christi vidit diuinā essentiā ab instanti sue creationis. Quoniā non spreuit deprecationē paupis. id est ecclesiā:sed eaꝫ exaudiuit Constantini tpe:q̄ publicauit edictū sub graui pena: vt nulli christiano fieret iniuria. Apud te laus mea in ecclesia magna. id est p orbem diffusa.tunc enī fabricate fuerūt ecclesie p orbem de eius licentia. Edent paupes τc. scꝫ eucharistie sacramentū:quod tunc p orbem fuit fidelibus administratum. Et laudabūt dn̄m de tanto beneficio. viuent corda eorū in seculū seculi. vita gratie in p̄nti:τ glorie in futuro. Reminiscent τc Hic ponit gentiliū magna cōuersio. imperatoris exemplo.ideo dicit: Et cōuertent ad dominū vniuersi fines terre τc.quoniā dn̄i est regnū. scꝫ domini nostri iesu christi. Manducauerūt τ adorauerūt τc. qꝛ nullus corpus christi manducare debet nisi prius adoret. In cōspectu ei⁹ cadent τc. ip̄m adorando latria. Et anīa mea illi viuet. id est ad eius obsequiū. Et semen meū seruiet ipi. id est ecclesie filij. de quo semine subditur: Annūciabitur dn̄o generatio ventura. p angelos p̄sentantes corā dn̄o eoruꝫ bona. Tobie.xij. Quando orabas cum lachrymis:τ sepeliebas mortuos τc. sequitur: Ego obtuli orationē tuam domino :τ annunciabunt celi insticiā eius id est predicatores:qui celi dicunt. Vn̄ Grego.Ornamēta celoꝝ sunt virtutes predicantium.ip̄i vero debent annunciare populo christiano qualiter debeant iuste viuere τ seruire deo.

In ps̄.xxj.Deus deus meus.vbi dicit in postil. Antiq̄ hebrei hunc ps̄.exposuerunt.

Additio.j.

Circa expositionē h⁹ ps̄.duo vident p̄ncipalit addēda. Primū.s.circa expositionē ti.scd̄m circa ea ad q̄ posset lr̄a huius ps̄.recte applicari. Circa primū specialit cū ī titulo dicit:scd̄m hebraicā veritatē. Procerua matutina attendendū ē:φ in illis v̄bis p̄ter illa q̄ a doctorib⁹ cōmuniter declarant:potest notabilit ītelligi tempus ꝓprium: ad qd̄ referēda sunt ea q̄ in h̄ ps̄.continent :qd̄ quidē temp⁹ incipit a tēpore q̄ passio xp̄i iminebat τ terminat in temp⁹ q̄ sua resurrectio fuit manifestata. Ad cui⁹ declarationem sciendū φ dies artificialis ꝓut cōmuniter accipit est latio solis sup terrā. Vn̄ int quēlibet diē τ noctē īmediate precedentē ē quoddā tp̄s qd̄ dr̄ crepusculū matutinū:qd̄ incipit ab inicio splēdoris:q̄ apparet in aere ante ortuꝫ solis:τ terminat in ip̄o solis ortu:qd̄ quidē tp̄s.s.huiusmodi crepusculū potest dici cerua matutina:eo φ nūciat ortū solis ꝓpinquum: qd̄ est quoddā desiderabile τ iocundū:Eccs̄.ix.Suauis ē lux.Certe aūt in scriptur' velox nunci⁹ pulchritudinis ē:iuxta illud Gen̄.xlix.in postilla allegatū:cū aūt tp̄s ve.testa. nox dr̄ sic et tp̄s noui

tp̄s noui dies appellat:iuxta illud Ro.xiij. Nox precessit:dies aūt appropinq̄bit:consequēs ē vt int dieꝫ noui testa.τ noctē veteris precedent' aliqd̄ tp̄s intercipiat: qd̄ se habeat vt crepusculū int p̄dictam noctē τ diē qd̄ quidē crepusculum in hac silitudine ꝓprie incipit a tpe q̄ passio xp̄i iminebat :ī quo splēdor redēptionis incipiebat oriri: licꝫ enī de tpe passionis dr̄ abac.vlt. Ibi abscōdita ē fortitudo ei⁹:ibidē tn̄ de eadē dr̄ Splēdor ei⁹ vt lux erit. Terminat aūt h̄ crepusculū in manifestatione resurrectionis xp̄i:in q̄ ꝓprie ort⁹ ē sol iusticie:τ dies euāgelica manifeste claruit: vn̄ in manifestatiōe resurrectionis legit Marci.xvj.Et valde mane veniūt ad monimētū orto iā sole τc. Psal.igit iste q̄ tractare incipit a tpe passiōis τ terminat in manifestationē resurrectionis: ꝓprie cōprehendit crepusculū interceptū int noctē testamāti veter' τ diē noui:qd̄ tp̄s cerua matutina appellari debet ratiōe p̄dicta. Circa scd̄m v̄o.s.ad q̄ lr̄a hui⁹ ps̄.applicari posset:attendenduꝫ est:φ dicere ꝓut postil.dic:φ lr̄a hui⁹ ps̄.sat' posset applicari ad tribulationē ꝯtra iudeos p aman excitatā:vt in libro Hester:vel ad tribulationē coꝝ p nabuchodonosor:vt Ra.Sa. dicit:τ hmōi:nō solū est a mente sctōꝝ τ doctoꝝ penitus alienū:sed etiā veritati lr̄e manifeste ꝯtrariū.p̄mū ptꝫ ex allegatione apl̄i ad Heb.ij.de illo versu.Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis.qd̄ allegat in postilla.nō enī apl̄s ꝯcluderet hebreos si snīa hui⁹ ps̄.ad lr̄am applicabilis esset ad aliquā historiā p̄terq̄ꝫ ad materiā passiōis τ resurrectiōis: īmo apl̄s penitus inutiliter allegasset.Euacuarēt enī hebrei suā allegationē asserendo hunc ps̄.nō de xp̄o sed de alijs posse intelligi ad litterā ꝓut postil.fatet:licet min⁹ recte.vn̄ nō solū ꝯdēnand⁹ est exponēs hunc ps̄.de dauid ad lr̄am vel ꝑp̄lo israelitico τ huiusmōi p̄terq̄ꝫ de xp̄o: ꝓut in synodo toletano p postil.allegatur:sed etiā asserēs φ lr̄a hui⁹ ps̄.talib⁹ est sat' applicabilis: est a mente sanctoꝝ alien⁹:īmo expresse videt ꝯtra auctoritatem xp̄i in cruce clamātis hely hely lamaçabathani:in q̄ manifeste ōndit hec verba de ip̄o debere ītelligi:τ p ꝯn̄s illa q̄ ī ps̄.sequunt. Vn̄ τ Glo.ordinaria in h̄ loco sic dicit: Iste ps̄. sufficeret in testimoniū dn̄ice passiōis:ne qua sit alicui excusatio:ne qua sit ambiguitas. Hec in Glo.τ sic ptꝫ p̄mū. Scd̄m ptꝫ. Nā lr̄a ps̄.plane loquit q̄si de vna psona singulari ī maxima afflictione existēti:que q̄dē psona loquit vt p se distincta nō solū a psequētib⁹:sed etiā a fratrib⁹ et cōplicib⁹ .vnd̄ psona illa tribulatissima expresse dicebat: Narrabo nomē tuum fratrib⁹ meis.silr̄ τ: In medio ecclie laudabo te.tanq̄ꝫ ab his fratrib⁹:τ illa ꝯgregatione ꝓ tūc distincta. Ex q̄ patet φ lr̄a ps̄.nō pōt intelligi de ꝯgregatiōe fideliū in persecutione aman τ nabuchodonosor τ similiū:in q̄bus psecutiōib⁹ fideliū ꝯgregatio cōmuniter affligebat. Que attendētes quidā hebreoꝝ expositores de dauid in psecutione saulis posito:et ab illa diuinit⁹ liberato:hūc ps̄.exposuerūt vt posset intelligi q̄si in psona singulari:τ nō de collectiōe seu ppl̄i multitudine:qꝛ hoc eēt manifeste ꝯtra totā formā psalmi:vt dictuꝫ est. Sed nec h̄ stare pōt.obstant enī plures versus q̄ h̄ nullo modo patiunt.sicut cū dicit: Foderūt man⁹ meas τ pedes meos τc.qd̄ nunq̄ꝫ de dd̄ legit:nec etiā φ fuisset in psecutiōe saulis q̄litercūqꝫ vulnerat⁹:nec ossa sua dinumerata:silr̄ neqꝫ vestimēta sua p aduersarios diuisa:nec sup vestē suā singularē aduersarij sortē misissent: vt est manifestū in sua historia. Nec etiā dici posset φ h̄ esset de mente aduersarioꝝ:licet illud nō potuissent effectualit adimplere.nā cū dauid in sua psecutione paupxime viuebat τ mēdicatiue:nulla rō patitur φ saul τ sui ꝯcupiscerēt vestimēta ip̄i⁹ dauid hr̄e:τ multo min⁹ super eā sortes mittere:cū verisilr̄ eēnt vilissimi p̄cij.milites autē q̄ hoc fecerūt circa vestimēta xp̄i moti fuerūt ex alia rōne: ꝓut dixi in h̄ passu in additiōe sup Ioh̄.xix.que q̄dē rō in dd̄ non hꝫ locū:vt ptꝫ eandē rōem ꝯsiderāti ibidē.Silr̄ sunt τ alij v̄sus circa finē ps̄.q̄ ſm hebraicā veritatē ꝓprijssime intelligēdi sunt de xp̄o τ de nullo alio.vt.ī.patebit τc.

In codeꝫ ps̄.xxj.vbi dicit in postilla. Vt sic dolor sensibilis in christo esset maximus.

Additio.ij.

Non solū dolor sensibilis in xp̄o qui causat ex corpali nociuo fuit maxim⁹ int dolores p̄nt' vite:ſ etiā dolor īterior.q̄ causat ex appr̄hēsione alicui⁹ nociui q̄ tristicia dr̄.fuit etiā maxim⁹ int siles dolores:vt sctūs Tho.sufficient declarat in.iij.pte.q.xlvj. Nec est dicēdū φ dolor īterior in xp̄o fuit mitigat⁹ p rōnē deliberatiuā:inq̄ꝫtū ponit ibi modū seu mediū virtut': ꝓut videt postilla.sentire. Nā ſm dictamē recte rōnis xp̄s habuit dolorē ꝓ oīb⁹ petis hūani geuer' ꝓ q̄b⁹ satisfaciebat:τ q̄si sibi attribuebat.d.verba delictoꝝ meoꝝ.Silr̄ habuit dolorē naturalit iuxta dictamē recte rōnis ꝓ amissiōe vite corpal': q̄ amissio tantū est mag' dolēda rōnabilit:q̄ꝫto viuēs q̄ eam amittit est mag' virtuosus:ſm ph̄m in li.ethicoꝝ.Ex q̄b⁹ ꝯsideratiōibus dolor xp̄i interior etiā cū moderamie rōnis ꝯsiderat⁹ manifeste fuit maxim⁹.Ad nullū enī puꝝ viatorē ptinuit dolere seu tristari ꝓ oīb⁹ petis hūani gener' p modū satisfactiōis.silr̄ nec aliq̄s pur⁹ viator aīam tā virtuosaꝫ dimisit:τ sic ptꝫ φ dolor interior xp̄i ſm rōnē moderat⁹ fuit maxim⁹ in suo genere. Vn̄ xp̄s de dolore corpali nō legit ꝯqueri:licet fuerit maxim⁹ in suo genere.de dolore tn̄ interiori q̄ est tristicia legit dixisse: Tristis ē aīa mea vsqꝫ ad mortē:Mar.xiiij.Vn̄ ad exp̄mēdaꝫ magnitudinē hui⁹ doloris īterioris.q̄ in corde p̄ncipalr̄ consistit.dr̄:Factū est cor meū tanq̄ꝫ cera liq̄scens τc. ex vehemētia enī tristicie q̄ maxie ꝯtrariat robori cordis:cor dr̄ liq̄fieri:τ q̄si dissolui.Silr̄ qd̄ dr̄:Aruit tanq̄ꝫ testa virt⁹ mea: referēduꝫ est ad dolorē interiorē.s.ad tristiciā:q̄ est valde exiccatiua. Vnde Prouer.xvij.Spūs trist' exiccat ossa. Alia aūt vt cum dicit: Dispsa sunt oīa ossa mea.silr̄ τ:Foderūt man⁹ meas τ pedes meos:τ hmōi.referēda sunt ad exp̄ssionē acerbitatis doloris sensibilis τ exterioris.

In eodē ps̄.vbi dr̄:Foderūt man⁹ meas τ pedes meos.

Additio.iij.

Hebrei tn̄ timuerunt cōcludi ex isto passu.s.cū dr̄:Foderūt man⁹ meas et pedes meos.qd̄ nulli alteri de ꝯtent' in sacra scp̄tura nisi xp̄o in cruce manib⁹ τ pedib⁹ pforato applicari posset:φ eoꝝ puersitas lr̄am antiquā corrupit.vn̄ vbi dr̄:Foderūt.finxerūt ibi aliā dictionē q̄si silis ꝓlatiōis sic:φ vbi lr̄a habebat:caru.qd̄ idē significat qd̄ foderūt:posuerūt caari.qd̄ significat ideꝫ q̄si leo.quoꝝ nequiciā sensus lr̄e testat:cū manifeste appareat inconson⁹ τ defectuosus.Est enī sensus p̄dicte lr̄e sic corrupte talis:Cōsiliū malignātiū obsedit me:q̄si leo man⁹ meas τ pedes meos.nulla enī ꝯueniētia rōnabilis videt ad hoc vt leo obsideat specialiter manus τ pedes.

In eodē ps̄.vbi dr̄ ī postil.Erue a framea de⁹ aīam meā.

Additio.iiij.

Causa ex q̄ mors xp̄i de directo subsecuta est.fuerūt psecutores τ occisores ip̄ius q̄ sufficientē cām mortis ei intulerūt cū intentiōe occidendi ip̄m τ effectu subsequēte.Sed xp̄s fuit cā sue mort' indirecte.s.qꝛ nō impediuit:cū impedire potuisset:vl' aduersarios reprimēdo:sic vt nō vellent aut nō possent eū occidere:vel ꝯseruādo naturā carnis sue:ne a q̄cunqꝫ lesiuo opprimeretur. qd̄ impedimētū aīa xp̄i inq̄ꝫtū vnita verbo dei poterat facere ſm Aug'.in.iiij.de trini.sed qꝛ h̄ nō fecit:dr̄ suaꝫ aīam posuisse:ꝓut sctūs Tho.lati⁹ in.iij.pte.q.xlvij.arti.j.in cor.q.declarat.

In eodē ps̄. vbi dicit in postilla:Edent paupes τ saturabuntur.

Additio.v.

Notanda videt differētia inter h̄ φ dicit:Edent paupes τ saturabunt τc.Et qd̄.ī.sequit:Manducauerūt τ adorauerūt om̄s pingues terre.Nā licet vtrobiqꝫ loquat de manducatiōe corpis xp̄i:vt cōmuniter tenet:tn̄ paupes spū q̄ sunt vere hūiles τ imitatores xp̄i dicētis:Discite a me qꝛ mitis sum τ hūilis corde. Mat.xj. cū edunt h̄ sacr̄m saturant :qꝛ in mēte reficiunt.silr̄ τ laudant deū p hoc sacrificiū laudis.silr̄ τ viuent corda eoꝝ in seculum seculi.iuxta illud Ioh̄.vj. Qui māducat hūc panē: viuet ī eternū.Sed pingues tre.s.q̄ trenis sūt impinguati:licet māducēt sacramētalit:τ adorēt corpalit:tn̄ nō saturant .qꝛ mētalit nō reficiunt:nec viuēt p h̄ in seculū: ſ poti⁹ in ꝯspectu ei⁹ cadēt: τ descēdūt in terrā. Nā qui indigne māducat:iudiciū sibi māducat.j.Cor'.xj. Vn̄ notant dicit: In ꝯspectu ei⁹:qꝛ solus deus videt quō cadūt:τ discernit q̄ sumūt ad vitā:τ q̄ ad mortē. Hec expositio istoꝝ versuū accipit a Glo.ordinaria:τ videtur magis cōsona rei τ littere q̄ꝫ expositio postillatoris.

In eodem ps̄.vbi dicit in postil.Et aīa mea illi viuet.

Additio.vj.

Sciendū φ ab illo loco:vbi dr̄ in trāslatione nr̄a.Et anīa mea illi viuet τc. vsqꝫ ad finē psalmi:hebraica veritas sic hꝫ: Et aīaꝫ suā n̄ viuificabit:τ est finis p̄cedētis versus: ꝓut postil.dicit: Et seq̄tur in alio versu: Viuēt τ annūciabūt iusticiā ei⁹:ꝑp̄lo q̄ nascetur quē fecit dn̄s.Ad q̄ꝝ versuū planū intellectū ꝯsiderāduꝫ est: φ cū psalmista in h̄ ps̄.declarasset xp̄i angustias τ opprobria τ tormēta τ hmōi passiōes:silr̄ τ cū hoc ōndisset instātiā orōnis xp̄i ꝓ sua liberatiōe.vt cū dicit: Ne discesser' a me:salua me ex ore leonis:τ hmōi.Et ꝯn̄r exp̄ssisset ip̄m fuisse exauditū.cū dicit: Nec auertit faciē suā a me:τ cū clamarē ad eum exaudiuit me.Consequēter etiā declarasset sublimationē τ vniuersalitatem regni ei⁹ dicēdo:Cōuertent ad dn̄m vniuerse familie gentium:qm̄ dn̄i est regnū τc.manducauerūt τ adorauerunt. Ex

 istis simul

istis simul ɔsiderat᷑ q̃dā ambiguū posset oriri specialiť apō antiq̃s: q̃ hoc habebāt tm̄ ex ,p̄phetico vaticinio: qđ q̃dē ambiguū seu dubiū posset esse tale. s. q̃liter xp̄s ex tanta afflictione fuisset liberat᷒: ⁊ deuenisset ad tantuʒ dn̄ium ⁊ honorem: vtrū. s. p oppressionē inimicoꝝ supando eos corpaliť p se vł p alios: put ɔtigerat ipi dauid: q̃ fuerat xp̄i figura: vł alio modo. Ad qđ declarandū dicit: Et aīam suā nō viuificauit. hoc est dicere: ꝙ victoria sua fuit p mortē ,ppriā: in q̃b᷒ verbis denotat mortē xp̄i esse volūtariā: nō tm̄ ab ipo de directo causatam: vt dictū est. dicēdo enī: Aīam suā nō viuificauit: subintelligiť: cū h̄ facere posset: ⁊ sic fuit volūtaria: q: tm̄ nō dixit: Aīam suā mortificauit: videť innuere ꝙ nō fuit cā sue mortł de directo: sed p indirectū. s. nō remouēdo cās mortificātes. Conseq̃nter restabat declarādū quō post mortē xp̄i qui sine successione seu posteritate carnali discesserat: fides sua fuisset p orbem diuulgata. ad qđ declarandū subiūxit: Semen seruiens ipi annūciabiť dn̄o in generatione. h̄ est dicere ꝙ licet xp̄s nō habuerit semē carnale: quod ei succederet i fide: sicut abraam. habuit tm̄ semē spūale. s. ap̄los ⁊ discipulos seruientes ipi: q̃ reputanť apud deū in generatiōe. s. spūali: q̃ quideʒ ap̄li ⁊ aliȷ̃ discipuli annūciaturi erāt iusticiā xp̄i pp̄lo fideli: q̃ nascitur᷒ erat fm̄ spūm: q̃ q̃dē pp̄ls a dn̄o a q̃ fides ⁊ charitas infunduntť fact᷒ est: ⁊ h̄ est qđ dicit. Uiuent. s. ap̄li: ⁊ hmōi: et annūciabūt iusticiā ei᷒ ppło q̃ nasceť quē fecit dn̄s. Et sic ptʒ manifeste ꝙ materia hui᷒ ps̄. incipit a tp̄e q̃ passio xp̄i iminebat: ⁊ terminať in tp̄s in q̃ sua resurrectio incipiebat manifeste diuulgari: qđ tp̄s ɔgrue cerua matutina nuncupať rōne prius dicta ⁊c̄.

In eodē ps̄. xxj. vbi diciť in postil. Moraliter autem posset exponi psalmus iste ⁊c̄.

Additio. vij.

Difficile esset imo ⁊ veri᷒ impossibile istū ps̄. veracē exponere de q̃libʒ fideli in afflictiōe mētis seu corpis posito ⁊c̄. ,put postil. dicit: Uersus enī hui᷒ ps̄. p maiori pte sic dicunť de xp̄o ,ppriē qđ de nullo alio verificanť. vn̄ recte tenēdū est cū Glo. pallegata: ꝙ ps̄. iste ē ,ppriē testimoniū ,p̄pheticū dn̄ice passiōis.

Replica.

In ps̄. De᷒ me᷒ respice in me ⁊c̄. Burgē. ōndit se p̄ senio delyrare. Nā impōit postillatori expositionē: quā tm̄ ex intentiōe reprobat: ⁊ de christo expositionē ,psequiť ɔtra iudeos p totū. In q̃ expositiōe notat postil. ꝙ rō deliberatiua aliť mitigat dolorē interiorem aīe: ⁊ aliť dolorē exteriorē i sensu ⁊ in carne. pmo mō mitigat directe ponēdo ibi modū v̄tut᷑: q̃ mitigatio habuit locum in xp̄o. scđo mō nō mitigat nisi idirecte p modū redundātie virtut᷑ in carne: ⁊ hec i xp̄o nō fuit: sed suspēdebať a diuinitate. Fuit igiť dolor ille maxim᷒. Huic mō dicēdi Burgeñ. valde molest᷒ audacter sine distinctiōe ɔtradicit: volēs ꝙ etiaʒ xp̄i dolor fuit maxim᷒ cū moderamīe deliberatiue et recte rōnis ɔsiderat᷒: nō ppendēs q̃ntis distinctiōib᷒ vtať doctor subtił li. iij. di. xv. tā ptinētib᷒ ad distinctionē portionū q̃ affectionum. Cum enī ɔstet xp̄i passionē p̄uisaʒ a deo vt ,pbať in vltimo tractatu p̄mi libri sniaꝝ: ɔstat etiā sic p̄uisaʒ ex sūma charitate exhibitā: q: maiorē charitatē nemo hʒ q̃ vt aīam suā ponat q̃s ,p amic᷑ suis: q̃ sunt mitigatiua ,put ad rōnē ptinet deliberatiuā. Quo ad p̄uisionē dicit. b. Greg᷒. Jacula min᷒ feriūt q̃ p̄uidenť. vn̄ mala tolerabili᷒ suscipiunť p̄uisa. De charitatiua exhibitiōe dicit. b. Berñ. Seua ⁊ imania delectabilia facit amor. charitas enī nomē difficultat᷑ erubescit: supple accidente plena deliberatiōe. Un̄ ⁊ si affectiōe cōmodi aīa xp̄i tristabať rōne ɔiūctiōis ad appetitū sensitiuū: affectiōe tm̄ iusti talis tristicia mitigata fuit rōne deliberatiua ɔiūcta fini p̄uiso ⁊ ex sūma charitate exhibito. Nec valet qđ Burg. adducit: ꝙ iō dolor ille etiā rōne deliberatiua moderat᷒ debuit esse maxim᷒: q: ,p oīb᷒ pctīs satisfactori᷒. nā si p̄uisum fuisset minimus dolor imo nullus suffecisset. sicut enim solo verbo dei cūcta sūt creata: ita solo ipi᷒ nutu poterāt sufficiēter recreari collapsa. Und sancti doctores ⁊ mgr̄ sniaꝝ licet de dolore aīe xp̄i modesti᷒ loquunť q̃ Burg. nō audent in ea ɔcedere doloreʒ passiōis: sed solū ,ppassionis. Un̄ etiā glosanť dicta. b. Hil. ɔtra Burgeñ. intentionē extreme loq̃ntis de xp̄i passiōe adinstar celi aerem pforantis ⁊c̄. Jd etiā qđ Burg. scđo adducit nō plus ,pbat nisi ꝙ dolor anīe christi vt ɔiuncte appetitui sensitiue ex affectione cōmodi fuit maxim᷒: q̃ ex rōne deliberatiua ɔiuncta fini et innixa affectiōi iusti fuit: mitigat. Primo mō respexit volita. scđo modo acceptata. Et est q̃dāmodo siłe de ,pjiciēte merces tpe piculoꝝ. Un̄ pensando i hac materia decisionem doctoris subtilis apparet Burgē. temere locutū ⁊ ad pauca respicientē ⁊ delyrādo se in ɔtradictoriȷ̃s inuoluentē. Dicit nanq̃ in fine hui᷒ corruptiōis ꝙ xp̄s nō legiť ɔquest᷒ de dolore corpali: et statim post ɔcludit ꝙ ea q̃ dicit h̄ ɔq̃rēdo: dispersa sunt oīa ossa mea: ⁊ siłr: foderunt man᷒ meas ⁊ pedes meos: ad dolorem corporalē debeāt referri: q̃ est manifesta ɔtradictio. Alterius quoq̃ delyrādo circa illū passum: Manducauerūt ⁊ adorauerunt oēs pingues ťre: cadēt oēs q̃ descēdūt in terram: dimittit hebraicā veritatē: ⁊ innitiť ɔ suū morē nr̄e translatiōi: ⁊ exponit li cadēt in mala significatiōe: cum tm̄. b. Hiero. ex hebraica trāslatiōe exponat i bono: ponēs ,p li cadēt: curuabūt genua: qđ est signū latrie adoratiōis req̃site ad dignaʒ sacre eucharistie cōmunionē. Et cū postil. cū. b. Hiero. exponat fm̄ allegatā p eū hebraicā veritatē. Burgeñ. tm̄ eū q̃eadmodū ɔsueuit nequaq̃ rephendit. Et cum dicit postil. hunc ps̄. moraliter posse exponi de q̃libet fideli in tribulatiōe posito ⁊c̄. Burgē. dicit hoc fore ipossibile ex sophistica rōne: q: vt inq̃t sic ,pprie dicuntur in h̄ ps̄. ɔtenta de xp̄o: ꝙ de nłło alio pn̄t verificari: si vult dicere ,pprie veꝝ est: sed nō ɔtra postil. q̃ nō dicit ,pprie sed moraliter ⁊ trāsumptiue. cū enī xp̄s tribulat᷒ dixit ad lr̄aʒ ,pprie: Foderūt man᷒ meas ⁊ pedes meos. q̃re sicut fidelł nō pōt dicere trāsumptiue man᷒ suas. i. opa sua fodi. i. calūniari: ⁊ sic de alijs. vn̄ patet Burgeñ. hic ⁊ alibi vel inuidū vel delyrū: quia sine ratione lyre incōsonū. Psalm᷒ dd̄.

Glo. ordi.

a Psalmus dauid. Cas. Propheta reditum pp̄li de babylone p̄dicit. b Domin᷒ regit. Ps̄. XXII. Psalm᷒ de misericordia: enumerans decē gratias vt omēs sperēt in misericordia dei. Augusti. Eccl'ia loquiť christo. Pascit me. Aug᷒. Christ᷒ est pastor me᷒: pducēs in loco pascue. i. intelligētia diuini sermonis incipiētis ad fidem. i. incipientis instruentis. In loco

a Psalmus dauid. XXII

a in quo tur᷒. b vel pascit. Aug᷒. q: spūalem substantiam credit sibi a deo esse conferendam.

b Dominus regit me a

Nico. de lyra

a Domin᷒ regit me ⁊c̄. Huic ps̄. premit- Ps̄. XXII
b titur talis titul᷒ in hebreo: Psalm᷒ dauid: ⁊ in trāslatione Hiero. iuxta hebraicū: Canticū dauid: ⁊ idē est: q: cantus ⁊ psalmus idē signant. Et ptʒ expositio ex supradictis: nisi ꝙ dicit hic Ra. Sa. ꝙ aliq̃n spūsctūs p̄us tangebat mentē dd̄: ⁊ postea canebat psalmū: ⁊ tūc in titulo talis psal. p̄poniť canticū nomini ipi᷒ dd̄. Aliq̃n aūt econtrario dauid incipiebat canere in instrumēto ad excitādū deuotionē suā: sicut legiť. iiij. Reg᷑. iij. de heliseo. Cūq̃ caneret psaltes fact᷒ est in eū spūs dn̄i ⁊c̄. Et post dauid sentiebat tactū spūsancti. Et in titulo ps̄. sic facti p̄poniť vel p̄mittiť nomē dauid cantico. Dn̄s regit me. dicūt aliq̃ ꝙ dauid fecit hūc psal. p̄uidēs in spū captiuitat᷑ babylonice reditū: in cui᷒ psona dicit: Dominus regit me: q: rediȷ̃t in terrā isrł diuina gubernatiōe. Et nihil mibi deerit: q: in via defectū notabilē nō habuit. In loco pascue ibi me collocauit. i. in terra isrł q̃ est fertilis. Sed istud nō bn̄ ɔsonat ei qđ dr̄ Neemie. v. vbi dr̄ ꝙ pp̄ls q̃ redierat de captiuitate erat in tāta paup̄tate ꝙ aliq̃ disponebāt vēdere filios suos ⁊ filias in seruitutē: ⁊ aliȷ̃ possessiōes suas: vt possent hr̄e alimēta ad viuēdū. ,ppter qđ Ra. Sa. aliť expōit. s. de psona ipi᷒ dauid: q̃ timore saulis cū viris suis ad regē moab fugit: vt hr̄. j. Reg᷑. xxij. Sed q: cū dauid fuerūt hoīes fugitiui ⁊ debit᷑ obligati: ⁊ p ɔn̄s ad idolatriā ⁊ alia mala proni. Gad ,pp̄ha de mandato dn̄i dixit ipi dauid: ꝙ nō maneret ibi: sed iret in terrā iuda: qđ ⁊ fecit. Un̄ ⁊ ibi subdiť: Et ,pfect᷒ est dauid: ⁊ venit in saltū areth: ɔfidens de prouisiōe diuina. Et dicit h̄ Ra. Sa. ꝙ diuīa virtute fact᷒ est ille loc᷒ abundās fructib᷒ ⁊ aīalib᷒ ⁊ irriguus fontib᷒: vt dauid ⁊ viri ei᷒ possent sustentari ibi. ⁊ nō haberēt occasionē idolatrādi remanentes in ťra moab: q̃ erat idolatrie dedita. Pōt etiam dici absq̃ tali miraculo ꝙ ille salt᷒ erat fertilis: ⁊ abundās victualib᷒: ⁊ ꝙ fuerit ille salt᷒ de q̃ dr̄. j. Reg᷑. xiiij. Omneq̃ ťre vulg᷒ venit in saltū in q̃ erat mel sup faciē agri. s. fluēs de arborib᷒: in q̃b᷒ apes mellificabāt i magna abūdātia. Et de eadeʒ materia est ps̄. x. supra posit᷒. Differt tm̄ in h̄ ꝙ ille est grāxactio de ,ptectione ɔtra inuasiōes saul᷑: iste vero de ,puisione dei i victualibus. Scđm igiť hūc sensum dicit dd̄: Dn̄s regit me ⁊c̄. h̄ dicebat de viris suis timētib᷒ redire in terrā iuda p̄ inopia: eo ꝙ erāt debit᷑ obligati. vt hr̄. j. Reg᷑. xxij. ⁊ est sensus: Dn̄s regit me: p ,pp̄ham suū in terrā iuda me reuocando. a Et nihil mihi deerit. ex q̃ enī me in terrā suo cultui deditā reuocauit: teneo firmiť ꝙ de victu ɔuenieti mihi ⁊ societati mee ,puidebit. b In loco pascue. i. bone sufficiētie vł bene sufficient᷑ ad viuēdū. c Ibi me collo. q: in saltu areth erat loc᷒ sufficiens ad viuendū vt p̄dictum est. ex q̃ patet snīa eius qđ subdiť: d Sup aquā ⁊c̄. q: prius timore saulis volebā manere in terra gentiliū: modo volo contrariū. e Deduxit me sup semitas iusticie. i. reduxit me in locū sue culture: q̃ est iusticia pfecta. f Propter nomē suum. i. ne ego vel viri mei aliq̃d agerem᷒ contra honorem nomis sui: vt predictū est. g Nā ⁊ si ambulauero ⁊c̄. i. in periculo mortis ex psecutione saulis intra regnū suum. h Non timebo mala. ab eo excogitata. i Q̄m tu mecū es. tanq̃ defensor fortis. Et in hoc dirigit dauid verbū suū ad ipm deum. k Uirga tua ⁊ baculus tu᷒ ⁊c̄. i. defensiōes tue: ⁊ q̃ designanť noīb᷒ baculi ⁊ virge. l Parasti in ɔspectu meo mēsaʒ. i. victū sufficientē. m Aduersus eos ⁊c̄. s. saul ⁊ ei᷒ cōplices. n Impinguasti in oleo ⁊c̄. q̃si diceret: nō solū preuidisti mihi de cibo: sed etiā de ɔuenieti ɔdimēto: qđ nomīe olei designať. o Et calix me᷒ ⁊c̄. i. nō solū mihi ,puidisti de cibo: sed etiā de potu ɔuenienti. p Et misedia tua subsequeť me. ,puidendo mihi sufficienť succedēti tpe. q Et vt inhabitē in domo dn̄i. i. in terra vbi viget cult᷒ dei. r In longitudīe dieruʒ. Moraliter pōt exponi psal. iste de hoīe deuoto fugiēte a seculo tanq̃ a loco periculoso: ⁊ intrāte locū religiōis: maxime mendicant᷑ ɔfidens de diuīa ,puisione ⁊ defensione ab aduersarijs non solū corpis sed etiā mentis. Ps̄. XXII

(margin: De ɔse. di. ij. c. i calice.)

a In loco pascue. Cas. Prima grā loc᷒ pascue. i. sermo diuinus: q: saginat meditantes. b Sup aquā. Cas. Scđa gratia aqua refectionis. c Aīam meam. Cas. Tertia grā qua post baptismū aīa ɔtracta fit sine ruga. Sed q̃busdam ordo haꝝ gratiaꝝ ɔuersus videť: legentes lrām: Collocauit in loco pascue. Sʒ p̄us educauit sup aquā refectiōis. Sed pri᷒ aīam meā con. d Deduxit. Cas. Quarta ꝙ super charitatis p̄cepta duxit. e Sup semi. Aug᷒. Artiora mādata ⁊ pfectiora ɔsilia q̃bus q̃si semitis pauci iusti ābulāt: sic semite artiores sunt q̃ vie. f Naʒ ⁊ si. Cas. Quinta ꝙ in vmbra mortis nō timet mala. g Mecū es. Aug᷒. In corde p fidē: vt post vmbrā mortis ego tecum sim. h Uirga tua. Cassi. Serta correctio. Cas. Uel virga districtio que conuertit vitia. Bacul᷒ gubernatio que sustinet fideles. i Parasti in cōspectu. Cas. Septima mensa domini beata cōiuatio: saturitas fidei: et sca celest᷑. de qua
1. Cor. xi. f apostolus: q̃ manducat ⁊ bibit indigne: iudicium sibi māducat ⁊ bibit. k In conspectu meo. Cassio. Et si non impioruʒ. De hac diciť: Sedisti ad mensaʒ diuit᷑: id est christi. scito ⁊ te similia debere p̄parare. i. pati sicut ipe. l Impinguasti. Octaua vnctio capitur. s. christi: ꝙ nulla ariditate peccati exaruit: vnde cetera letanť membra: q: a capite descēdit vnguentum in barbā aaron: ⁊ in oram vestimenti eius. m Et calix meus. Cassio. Nona calix xp̄i sanguis: q̃ sic inebriat: vt sobrios reddat. n Me᷒. Cas. q: accipio. Uel tuus. q: das. Mensa ⁊ calix. Caro ⁊ sanguis: q̃q̃ vnū sint sacrm̄: sub diuersis tm̄ speciebus: q: vtrūq̃ sumiť diuisim hic ponunť. o Et misericordia. Cassi. Decima misedia subseq̃ēs ad custodiaʒ q̃ p̄cedit ad gratiam conferendam. p Et vt inhabitē. Hiero. hic oīb᷒ superioribus iungitur. Q. collocasti: Educasti: deduxisti ⁊c̄. ⁊ h̄ ideo vt inha.

Psalm᷒ dd̄.

a in futuro. b vbi cert᷒ de satietate.
a ⁊ nihil mihi deerit: i loco pascue a b
a diuina lectione. nutriendū. b nō ego. c Q. pri᷒ instruxit me ad fideʒ: ⁊ post educauit me. d Cas. baptismi q̃ reficiunť: q̃ vires amiserant: ⁊ aīa ariditate peccoꝝ sterilis fecundať.
b ibi me collocauit. Super aquaʒ c d
a paulatim vt pueros. b auersam in adam. sed pri᷒ edu. a. ⁊c̄. Et post. sicut pastor ouē.
c refectiōis educauit me: aīaʒ meā
a vt post sit sancta ⁊ iusta. b inde. pseuerare fecit in p̄ceptis charitatis: vel ad h̄ scientie p duxit. vt ei᷒ p̄cepta doceā. c q̃b᷒ pauci ābulāt.
d e cōuertit. Deduxit me super semi e
a sue. b Aug᷒. non meritū meū: et si hic videatur quod non in alijs.
tas iusticie: propter nomen suuʒ. f
a deduxit. q: si etiam. vt couerser inter ignaros dei. b Aug᷒. vite huius que est vmbra m. Cassio. vel heretici sunt vmbra m. quia figuram exitij portant.
f Nam et si ambulauero in medio g
vmbre mortis non timebo ma h
a non timebo. nam: Aug᷒. disciplina que ē ad oues. baculus ad grādiores filios: q̃ ab animali vita crescunt ad spiritualem.
g h la: quoniam tu mecuʒ es. Uirga i k
a Aug᷒. erudiendo nō afflixerunt.
tua et baculus tuus: ipsa me con
a p dd cōso. sunt. b Aug᷒. vt iā nō lacte alar paruulus sed solidiore cibo firmat᷒ suʒ cōtra eos.
i k solata sunt. Parasti in conspectu l
a Aug᷒. cōmunionē corpis xp̄i. b Aug᷒. q: et bona indigne sumpta obsunt malis.
meo mensam: aduersus eos qui m
a lenificasti spirituali leticia mentem. b spirituali gratia.
l tribulāt me. Impinguasti i oleo n
a mentē. b Aug᷒. dans obliuionē variarū delectationum. vel tuus.
m n caput meuʒ: ⁊ calix meus inebri o
a dat enī claritatē eterne vite. b post omia.
o ans q̃ preclarus est. Et miseri p
a Cas. q̃diu hic viuo.
cordia tua subsequetur me: omī q
a nō tue. b nō aūt hic tm̄: sed vt etiā inhabitem. Et ad p̄cedētia fuāda: ⁊ vt inhabi.
p bus diebus vite mee. Et ut inha q
a non manufacta.
bitem in domo domini: in longi r
eternaliter.
tudine dierum.

Moraliter.

[Domin᷒ regit me ⁊c̄.] Sicut psalm᷒. x. est de ɔfidentia dauid ad terrā isrł redeūtis ⁊ ɔfidētis ꝙ ibideʒ ab aduersarijs diuinit᷒ protegereť: sic psal. iste loquiť de cōfidētia ei᷒ ꝙ ibidē in desertis pasceret. ideo dixit: [Dn̄s regit me et nihil mihi deerit ⁊c̄.] Moraliter aūt pōt exponi de q̃libet trāseunte ad religionis desertū: ⁊ potissime mēdicantiū: ɔfidente ꝙ ibi sibi diuinit᷒ sufficiēter ,puidebiť de necessarijs vite. ⁊ sic dicit: [Dn̄s regit me.] vocando ad se. [Et nihil mihi deerit.] de necessarijs vite Mat. v. Primū q̃rite regnū dei ⁊ iusticiā eius: ⁊ hec omnia adȷ̃cienť vobis. [Sup aquā refectionis.] id est sapientie salutaris. [Educauit me.] non solum corporaliter: sed etiā spiritualiter [Animam meam cōuertit.] ad se de seculi vanitate. [Deduxit me sup semitas iusticie.] p obseruantiam consiliorū: que sunt quedā semite breues respectu vie cōmunis mandatorū. [Nam ⁊ si ambulauero in medio vmbre mortis.] id est grauiū tentationum. [Non timebo mala.] actus ⁊ consensus. [Quoniā tu mecum es.] tanq̃ defensor fortis. ideo subditur: [Uirga tua ⁊ baculus tuus ⁊c̄.] id est passiōis tue virtus: que est virga demonē peutiens: ⁊ baculus me sustētans. [Ipa me cōsolata sunt.] in aduersis ⁊ tentatiōib᷒. ideo subdiť: [Parasti in ɔspectu meo mēsam.] id est refectiuaʒ consolationē [Aduersus eos q̃ tribulāt me.] id est adūsus demones tentatiōib᷒ suis: ⁊ malos hoīes iniurijs me tribulātes. [Impinguasti i oleo.] tue misedie. [Caput meū.] id est mentē meā q̃ est caput hoīs. [Et calix me᷒ inebrians.] id est sacrm̄ altaris inebrians feruore dilectionis. Cant. v. Inebriamini charissimi. [Q̄ p̄clarus est.] effectiue: q: ducit ad claritatē patrie. [Et misedia tua subsequetur me.] p augmentū gratie. [Et vt inhabiteʒ in domo dn̄i.] s. celesti sine fine.

(margin: 45. di. c. disciplina. De cōse. di. ij. c. i calice. De cōse. di. ij. c. i calice.)

In ps̄. xxij. Dn̄s regit me.

Additio.

Fabulatio. Ra. Sa. in hoc loco nullum habet fundamentuʒ in sacra scriptura: imo contrariū hui᷒ qđ asserit habeť in ps̄. lxij. q̃ ps̄. fact᷒ fuit in deserto iudee: cū ibi esset fugitiu᷒: ,put in illi᷒ titulo cōtinetur: ⁊ ibidem exp̄sse dr̄ ꝙ dauid erat in terra deserta inuia ⁊ inaquosa: vnde apparet falsitas fictiōis Ra. Sa. dicētis ꝙ ille loc᷒ abūdabat fructib᷒ ⁊ fluminibus ⁊ hmōi. que q̃deʒ fictio maliciose fabricata est ad euacuandū veꝝ sensum hui᷒ ps̄. in quo regimen eccl'ie sub xp̄o pastore denotať: innuēdo excellentiam hui᷒ regiminis respectu antiqui. Ad cuius declarationem sciendum ꝙ cum psalmista in fine p̄cedentis psal. dixisset sentētionaliter ꝙ populus erat nasciturus: queʒ fecit dominus noua. s. factione per regenerationem. in presenti igiť ps̄. hanc materiam ,psequitur declarādo effectum seu fructum huius noue factionis seu regenerationis. licet enim continuatio materie non sit necessaria in omnibus psalmis. fm̄ Hierony. in prologo non est inconueniens vt aliqui duo psal. cōtinui inuicem in materia continuentur: immo fm̄ Glo. in prologo psalterij talis continuatio.

Universidad de ... Bibli...

nuatio.s.duoꝝ psal.adinuicē sepe ꝯtingit:q̄ quidem effectus
seu fructus ꝑncipalis huiꝰ noue factiōis est illū nouū popu/
lū dirigere seu deducere ad vitā eternā.quod notaṫ cū diciṫ
in fine ps̄.Ut inhabitē in domo dn̄i in longitudine dieꝝ.Un̄
ꝑpl's iste nouus deo regratiādo narrat quō ad vitā eternam
deduciṫ ꝑ xp̄m pastorē excellentiori modo q̄ꝫ ꝑpl's antiquus
deducebaṫ.Et primo hoc ōndit in generali.d.Dn̄s regit me:
ꝛ nihil mihi deerit.hoc est dicere:sum sub regimīe talis pasto
ris.qd̄ notabile est:vt nihil mihi deficiat: cuiꝰ oppositū in an
tiquo ꝑplo legiṫ.Nihil enī ad pfectuꝫ deduxit lex.ad Hebre.
vij.Sc̄do descēdit ad particularia declarāda initiū huiꝰ re/
giminis.dicēs:In loco pascue ibi me collocauit.ꝑ loco pa/
scue intelligende sunt diuīe scripture:in quibꝰ fideles pascū/
tur:prout fuerat p̄missum Hiere.iij.Et pascet vos scia et do/
ctrina:qd̄ impletū fuit ꝑ xp̄m.Un̄ Lu.xxiiij.Tūc aperuit il/
lis sensum:vt intelligerēt scripturas:cuiꝰ oppositū de antiq̄
populo legiṫ Esa.viij.Liga testimoniū:signa legē.Cōseque/
ter tertio dicit:Sup aquā refectiōis educauit me ꝛc̄.qꝛ post/
q̄ꝫ fidelis instruiṫ de fide in loco pascue:ꝯn̄ter deduciṫ super
aquā refectiōis.s.baptismi in q̄ reficiunṫ q̄ vires ꝑ pctm̄ ami/
serant:ꝛ sic anīa cōuertiṫ ad statū iusticie:que quidē aqua in
antiquo ꝑplo nō legiṫ nisi ꝫm ꝓmissionē:vt ibi Ezech.xxxvj.
Effundam sup vos aquas mūdas:ꝛ mūdabimini.Cōseque/
ter q̄rto dicit:Deduxit me sup semitas iusticie ꝛc̄.vn̄ post ba/
ptismū requiriṫ ambulare sup semitas iusticie.s.preceptorum
dei:qꝛ ꝫm Aug'.in via dn̄i nō ꝓgredi:regredi est.Precepta
aūt dei in euāgelio ꝯtenta semita iusticie debēt dici: eo ꝙ ar/
tiora sint q̄ꝫ p̄cepta veteris leg':cū nō solū manū sed etiā ani/
mū ꝓhibēt.iuxta illud Mat.v.Nisi abūdauerit iusticia ve/
stra plus q̄ꝫ scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ ꝛc̄.Cōsequenter dicit: Et si
ambulauero in medio vmbre mortis.s.in vmbra seculi qd̄ ca/
ligine pctōꝝ obscuraṫ:ꝛ ad mortē ducit.Nō timebo mala:q̄/
niā tu mecū es.s.ꝑ disciplinā:q̄ denotaṫ ꝑ virgā.iuxta illud
Prouer.xiij.Qui parcit virge:odit filiū suū.Et ꝑ dulcē gu/
bernationē seu sustētationē q̄ significaṫ ꝑ baculū.iuxta illud
Thobie.v.ꝛ.x.Baculꝰ senectut' nr̄e.In q̄bꝰ.s.virga ꝛ bacu/
lo sacr̄m pnīe intelligi pōt:qd̄ est ꝓpriū remediū ꝯtra vmbrā
mortis.qd̄ quidē sacr̄m pnīe ꝑ qd̄ fit remissio pctōꝝ ꝓprie ani
mā peccatricē ꝯsolaṫ.Un̄ Esa.xl.cū dixisset:Consolamini cō
solamini ꝑpli mei ꝛc̄.Infra subiūgit:Loq̄mini ad cor hieru/
salē:q̄ quidē ꝯsolatio in antiq̄s nō fuit:vn̄ Hiere.ij.Elonga/
uit a me ꝯsolatorē ꝛc̄.Consequēter sexto dicit:Parasti in cō
spectu meo mēsam.s.cōionē corpis xp̄i.Aduersus eos q̄ tri/
bulant me:qꝛ indigne sumētibꝰ obest.Qui enī māducat in/
digne:iudiciū sibi māducat.j.Cor'.xj.Quo q̄dē sacro debi/
te sumpto caput.s.mens sumētis oleo leticie.s.gr̄e spirituali
impinguaṫ.vn̄ sequiṫ:Impinguasti in oleo caput meū.ꝫm il/
lud Eccs.ix.Oleū de capite tuo nō deficiat.que q̄dē mensa ī
antiq̄s nō habuit locū nisi figuratiue.Exo.xxv.vbi legiṫ de
mensa posita in tabernaculo:sup quā erāt panes ꝓpositiōis.
Et sequiṫ septimo:Et calix meꝰ inebrians q̄ꝫ p̄clarꝰ est.i.ca/
lix sanguinis xp̄i:q̄ sic inebriat recte sumentē ꝙ dat obliuio/
nē terrenaꝝ cogitationū:ꝛ sic q̄ꝫ p̄clarꝰ est.Distingui tn̄ men/
sam ꝛ calicē:nō qꝛ diuersa sacr̄a sed qꝛ sub diuersis speciebus
sumpta:ꝛ inṫ ea interponit.Impinguasti in oleo caput meū:
qꝛ impinguatio mētis debite sumētiū oleo spūalis leticie cō/
munis effectꝰ est vtriusq̄ꝫ.Cōsequēter octauo dicit:Misericor
dia tua subsequeṫ me:qꝛ ad hmōi gr̄aꝝ p̄cedentiū reseruatio
nem req̄riṫ miscd̄ia subseq̄ns ad custodiā:sicut ī collecta dr̄:
Gr̄a tua dn̄e sup nos p̄ueniat ꝛ sequaṫ.q̄ quidē gr̄a subseq̄ns
nō fuit in antiq̄ ꝑplo:cuiꝰ testamētū fuit q̄dāmodo factū irri/
tū.Hiere.xxxj.Feriā cū domo israel ꝛ domo iuda pactum no/
uū:nō sicut pactū qd̄ pepigi cū patribꝰ eoꝝ qd̄ irritū feci.Cō/
sequēter nono dicit:Ut inhabitē in domo dn̄i in longitudine
dierū.s.in domo dn̄i nō manufacta sicut ī antiq̄s:sed in illa in
qua eternaliṫ viuiṫ.Un̄ dicit ꝯcludēdo oīm p̄dictoꝝ finē.Ut
inhabitē in domo dn̄i in longitudine dieꝝ.Hec expositio pro
maiori parte accipiṫ ex Glo.ordinaria:ꝛ potest dici sensus ꝓ/
prius litteralis huiꝰ ps̄.qui est ꝓpheticus ꝛ vaticinatiuus de
futuro sicut ꝛ precedens ꝛc̄.

Replica.

In ps̄.Dn̄s regit me.Burgē.laborat cir
ca sensum eiꝰ mysticū lr̄alem oīno dissimu
lando motꝰ ex debili rōne faciliṫ solubili:īmo reducibili ꝯtra
se.Cū enī postil.exponit eū de dd̄ reuocato ꝑ ꝓpham gad de
terra moab:vt rediret in terrā iuda: ꝛ venisset in saltū areth:
vbi ꝯfidētia diuini p̄sidij dixit:Dn̄s regit me ꝛc̄.Historia ptꝫ
j.Reg'.xxij.Huic expositioni Burgē.se opponit motus ex lr̄a
ps̄.huiꝰ.qꝛ vt inq̄t dd̄ in hoc statu nō erat in loco pascue in q̄
nihil ei deesset:cū saltꝰ areth describaṫ desertꝰ inuius et inaq̄/
sus:vt ptꝫ ꝑ expositionē sup ps̄.Deꝰ deꝰ meꝰ ad te de luce ꝛc̄.
Ad hec dico dupliciṫ:Primo ꝙ verisil'e est vallē areth ꝫm ali
quā eiꝰ partē fuisse sterilē:vt describiṫ ps̄.supra alleg.ꝛ ꝫm ali
quā eiꝰ partē fuisse delitiosam.Huius verisilitudinis rō est:qꝛ
cū abiathar nūciaret dauid existēti in eodē saltu areth interfe
ctionē p̄ris sui domꝰ ꝛ ciuitat' sue ꝑ saul.dixit ei dauid: mane
mecū ne timeas ꝛc̄.vt ptꝫ.j.Reg'.xxij.Sed non est verisil'e ꝙ
dauid sic afflictū ad maiorē sui afflictionē voluit ad tam hor/
ridū locū inuitare.ꝑut describiṫ.Est igiṫ verisil'e partē eiꝰ fu/
isse delitiosam.Et fortasse pars illa vallis erat locꝰ de quo dr̄
j.Reg'.xiiij.Omē vulgꝰ venit in saltū in q̄ erat mel sup facieꝫ
terre.s.fluens de arboribus.Dico sc̄do ꝙ ꝛ si totus locus fu/
erit inuius inaq̄sus ꝛc̄.tn̄ dauid vocat eū hic locuꝫ pascue ꝛc̄.
ꝓpter diuinaꝝ illuminationē ibi receptaꝝ ꝯsolatiōes:ꝛ h̄ vi/
detur dd̄ innuere in ps̄.supra allegato.in q̄ post allegatas mi/
serias corpales subiungit ꝑ delitijs spūalibus.dicens sic:In
sancto apparui tibi ꝛc̄.ꝛ ꝫm illud dictum argumētum Burg.
potest reduci cōtra suam expositionem.Nam ecclesia primiti/
ua non fuit collocata in loco pascue in quo nihil sibi deerat cō
solationis corporalis:quia apostolus ad Hebre.xj.consola/
tiones temporales primitiue ecclesie describēs ait:Circūierūt
in melotis in pellibus caprinis egentes angustiati ꝛc̄.prout
etiam Burgen̄.infra ps̄.Uoce mea exponit.Et que necessitu/
do in primitiua ecclesia fuerit:apl's ꝑ totū describit:ꝛ vita san/
ctorum docet.In sensu igiṫ litterali de abundātia corporaliū
sicut iste ps̄.nō pōt verificari de dauid:sic nec de eccl'ia.Sicut
igiṫ Burgen̄.applicat ad ecclesiā spiritualē abundantiam.qd̄
verum est ꝑ allegoriam.ita potest eadem abundātia applica/
ri ad dauid in dicta fuga ad lr̄am.Burgen̄.etiam in sua appli
catione dicit precepta euangelica semitaꝫ dici:quia artiora q̄ꝫ
precepta legis:cum nō solum manum sed etiam animū cohibe
ant.de quo vide supra prima correctione.Gen̄.iij.Magis pro
prie precepta noue legis dicerenṫ semite ratione compendij q̄ꝫ
artationis:cum ratione forme plusq̄ꝫ veteris leg' videanṫ ex/
tensa etiam vsq̄ꝫ ad hostes.ideo diciṫ Mat.ij.ꝙ debeāt abū/
dare.i.plus extēdi q̄ꝫ p̄cepta veteris legis.Uide ibi quomō
Burgen̄.male allegat ad suū ꝓpositū. Psalmꝰ dd̄.

Glo.or.

a De clarificatiōe dn̄i q̄ p̄ma sabbati facta est.

a Psalmus dauid in prima sab
bati. XXIII

Cas.eccl'ia fructifera:nō parua:ꝛ omia q̄bus plena:sed de toto orbe:ꝛ de omnibus que in eo subdit:

D Omini est terra et ple/ a

a Psalmus dauid. Augꝰ. In prima sab/bati mundus cōditꝰ. In ea/dem homo re/stauratus ꝑ re surrectōeꝫ chri sti. Cass. Un demonet victorem cum triumpho su/scipere.

s.di. c.i. et.13.q.2 c.in ecclesiastico.c. vbicunq̄. De deci. c.tua.

Ps. XXIII

b Omini est ter. Primo dicit to/tū orbem eē dei:vt sic nullꝰ ab eiꝰ impio:ita nec a fide eius sit alienus.Uel ad litterā mūdus ꝛ eius omēs incole sunt domini:quia statuit ne obruatur mari vel fluminibus.sed q̄s in monte eiꝰ nisi innocens.

Et sup flu.

Nico.de lyra

D Omini est ꝛc̄.Huic ps̄.p̄poniṫ ta/ Ps. XXIII
lis titulꝰ in hebreo ꝛ in trāslatiōe Hiero.iuxta hebreuꝫ
Canticū dauid.Et ptꝫ expositio ex dict' p̄ce.ps̄.Dicūt
aūt aliq̄ ꝙ dauid in h̄ ps̄.describit generale dominiū dei sup
oēm creaturā:ꝛ p̄ncipiū ps̄.sat' ꝯsonat cū dr̄:Dn̄i est ter.ꝛc̄.
licet finis psalmi videatur ad aliud in speciali tendere cū di/
citur:Attollite portas principes vestras ꝛc̄.propter qd̄ Ra. i.Cor.10.f
Sa.aliter exponit.dicens:ꝙ constructo templo per salomo/
nem cum arca portaretur a sacerdotibus vt poneret in tēplo
intra sanctasanctoꝝ.porte clauserūt se: nec fuerūt apte donec sacerdotes canerent
psal.cxxxj.Memento domine dauid.Et cum venerūt ad locū illum psalmi: propter
dauid seruum tuum non auertas faciem christi tui.i.salomonis in regno tuo inun/
cti.sicut plenius dixi.ij.Paral'.vj.ꝛ.iij.Reg'.viij.Et tunc porte fuerunt aperte:et
arca fuit introducta in locum suum.Dauid igitur hec preuidens in spūsancto fecit
hunc psal.ꝛ psal.cxxxj.Nec obstat ꝙ isti duo psal.in hoc libro sunt ita distanter ab
inuicem situati:qꝛ sicut dicit Hierony.in prologo huius libri.psal.fuerunt scripti in
hoc libro nō ꝫm ordinem quo erant facti:sed ꝫm ordinem quo fuerunt reperti.Cōti/
git aūt in aliquibꝰ ꝙ illi qui erant primo facti: fuerūt vltimo vl' de vltimis repti:sic
patet de

ptꝫ de ps̄.cxliij.Bn̄dictꝰ dn̄s deꝰ meꝰ q̄ docet manꝰ meas ad p̄liū:quē ꝫm
Hiero.fecit dd̄ de victoria habita ꝯtra goliath philisteū.Et sic fuit primꝰ
vel saltē de p̄mis factis a dd̄.Et ecōtra tertiꝰ ps̄.queꝫ fecit dd̄ fugiendo a
facie filij sui absalon fuit de vltimo fact'.s.circa finē vite dd̄.Et sic dicēdū
de istis duobꝰ ps̄.licet fuerit de ꝓpinq̄ facti:tn̄ fuerūt distanṫ repti:ꝛ sic in
h̄ volumīe scripti.Igiṫ ꝫm sensum istū ps̄.iste diui/
diṫ in duas ptes:qꝛ p̄mo describiṫ circa tēpluꝫ salo/
monis debitꝰ cultꝰ.sc̄do arce ingressus.ibi: Attolli/
te portas.Circa p̄mū dd̄ p̄mo ꝓbat dei cultū.sc̄do ꝑ
modū q̄stiōis declarat colēdi modū.ibi: Quis ascē
det.Circa primū facit talē rōneꝫ:Ille q̄ est deꝰ oīm ꝑ
creationē:ꝛ dn̄s ꝑ generalē gubernationem est sūme
colēdus.sic ē de deo isr'l:cuiꝰ cultui deputatū fuit tē/
plū.g ꝛc̄.Huiꝰ rōnis poniṫ tm̄ minor cū dr̄:Dn̄i ē ter
ra ꝛc̄.ꝑ plenitudinē intelligunṫ aīalia ꝛ terrenascen/
tia. a Orbis terraꝝ ꝛc̄.ꝑ h̄ tolliṫ error manichei
q̄ dixit ista īferiora corruptibilia nō esse a deo bono:
sed a malo:qꝛ posuit duo p̄ncipia:vnū boni ꝛ alterū
mali. b Quia ipe ꝛc̄.nō est ꝑ h̄ intelligēdū:ꝙ ma
ria sint simpliciṫ inferiꝰ terra:cū terra sit infimuꝫ ele
mentū ꝛ grauissimū:sed solū ꝫm aliq̄s ptes terre.s.ri
pas maris q̄ supeminēt aq̄:ꝛ ꝑ talē modū loq̄ndi di/
cimꝰ ꝙ normania est supra mare oceanū:ꝛ terra ianu
ensis sup mare mediterraneū:ꝛ sil'r de fluminibus ꝙ
parisiꝰ est sup secanā:ꝛ aurelianis sup ligerim: et sic
de alijs.Ad h̄ enī sūt terre situate sup maria ꝛ flumi/
na:vt deseruiāt vtilitati hoīm in nauigatiōibꝰ et pi/
scationibꝰ ꝛ alijs vtilitatibꝰ. c Quis ascēdet.Hic
ꝯn̄r declarat colēdi modū ꝑ modū q̄stionis.dicens:
Quis ascēdet.q.d.ex q̄ est ita excellenṫ colēdus:q̄s
erit ad istū cultū dignꝰ.ꝛ ideo dicit:Quis ascēdet in
montē dn̄i.i.in montē moria:in q̄ fuit fundatū tēplū
ꝛ dn̄o dedicatū:vt hr̄.ij.Paral'.iij. d Aut q̄s sta
bit ꝛc̄.stabiliṫ ibi ministrādo ꝑ vite sue merito.et re/
spondet ꝓpha dicēs: e Innocēs manibꝰ.i.operi
bus q̄ ꝑ manꝰ designanṫ:eo ꝙ manꝰ est organū orga
noꝝ:vt dr̄.iij.de aīa. f Et mūdo corde.qꝛ nō suffi
cit mūdicia exterior nisi etiā sit interior. g Qui
nō accepit in vano ꝛc̄.applicādo eā totaliṫ bōis ter/
renis q̄ vana sunt.ꝫm ꝙ dr̄ Eccs.j.Uanitas vanita
tū ꝛc̄.sed mag' applicat eā bonis spūalibꝰ et eternis
cū ipa sit creatura spūalis et īmortal'. h Nec iu/
rauit in do.ꝑ.s.ip̄m fallaciṫ decipiēdo:sꝫ mag' cum
eo veritatē custodiēdo. i Hic accipiet bn̄.a do.i.
multiplicationē in bonis tpalibꝰ ꝛ spūalibꝰ. k Et
miscd̄iam ꝛc̄.qꝛ si ex fragilitate hūana aliq̄n peccaue
rit:penitens miscd̄iam a deo obtinebit. l Hec ē ge
neratio q̄rentiū eū.qꝛ a talibꝰ bn̄ queriṫ ꝛ inuenitur.
m Attolite portas p̄ncipes vr̄as.Hic ꝯn̄r describi
tur arce ingressus q̄ factꝰ fuit miraculose tpe salomo/
nis:vt p̄dictū est.ideo dr̄:Attolite portas.i.separate
vnā ab altera. n Pn̄cipes.i.o vos angelice virtu
tes ad loci scī custodiā deputate.ꝓpter qd̄ Gen̄.xx/
viij.Jacob vidit scalā cuiꝰ summitas tāgebat celuꝫ:
ꝛ pes terrā.s.in monte moria:vbi fuit tēplū fundatū
postea:et vidit angelos descēdētes ad reuerentiā lo/
ci ꝛ custodiā:sicut dictū fuit ibidē.Sil'r Josephꝰ in li
bro de iudaico bello dicit ꝙ ante tēpli destructioneꝫ
ꝑ Titū ꝛ Uespasianū p̄cesserūt multa signa destructi
onis tēpli:inter q̄ poniṫ illud.s.in festo penthecostes
cū sacerdotes de nocte intrarēt templū ad agendum
res diuinas.Primo senserūt quendā strepitū ꝛ mo/
tū:ꝛ postea subito audierūt vocē dicentē:Migremꝰ
hinc q̄ fuit vox angeloꝝ deserentiū locū ꝓpter malici
am inhabitantiū.Clausio vero portaꝝ tēpli ꝯtra sa/
cerdotes portātes arcā dn̄i et eaꝝ aptio fuerūt facte
misterio angelico.ꝓpṫ qd̄ dr̄:Attolite portes princi/
pes vr̄as.i.apite eas.In hebreo ꝛ ī trāslatiōe Hiero.
iuxta hebreū hr̄:Leuate porte capita vr̄a.i.separate
ptes vr̄as supiores v̄tute dīna:ꝛ ꝑ ꝯn̄s ptes īferiores:ꝛ ī idē redit:qꝛ an
geli sūt executores mādati dn̄i. o Et eleuamī.i.separamī ad magnificē/
tiā dei. p Porte eter.qꝛ dn̄s ꝓmiserat ponere nomē suū in tēplo illo in
sempiṫnū.i.absq̄ꝫ tpis determiatione:dū tn̄ ibi fideliṫ ei seruireṫ.ꝫm ꝙ dr̄
iij.Reg.ix.Sctificaui domū hāc quā edificasti:vt ponerē nomē meū ibi:ī
sempiṫnū ꝛc̄. q Et intro.rex gl'ie.i.arca testi sup quā erat sedes dei in ꝓ/
pitiatorio:sicut meliꝰ fuit expositū Exo.xxv. r Quis ē iste rex gl'ie:ꝛ ami
ratiue dic:qꝛ excellētia gl'ie eiꝰ ꝛ honor' oī ē creature admirabil'.ꝓpṫ qd̄
rn̄deṫ: s Dn̄s for.ꝛ po.ꝯ oēs ptātes īrenas:q̄ nihil sūt ī ꝯspectu eiꝰ.
Attollite

a Augꝰ.dū clarificatꝰ dn̄s in fide annūciaṫ om nū gentiū:ꝛ totus orbis fit ecclesia eius.

nitudo eius: orbis terrarum et a
a merito dn̄i.
vniuersi qui habitant ī eo.Quia b
a Augꝰ.super omēs fluctus seculi vt eos supe/ret. b firmissime. c vel eā
ipse super maria fundauit eum:
a et super flumina preparauit euꝫ.
a Cas.quasi magno nisu opus est. Cas.orbis est dn̄i:non tamen nisi innocens ibi est.
b Augꝰ.in altā iusticiā dn̄i.
b Quis ascendet in montem do/ c
a Augꝰ.ꝑmanebit in eo quo ascendit. post ascensum. b preparato super maria et flumi/na.
c mini: aut quis stabit in loco san d
a Augꝰ.operibus.
d cto eius? Innocens manibus et e
a Augꝰ.mundus in cogitationibus. b non acceptabilem habuit. caducis.
e f mundo corde:qui non accepit in f g
a peccato. b sensualem.
c Cas.in dolo iurat qui aliter facturus est q̄ꝫ ꝓ/mittit:cum periurium fit nequiter decipere credē tem.
vano animam suam: nec iurauit h
a .Cas.inde hec premia vel illa.
in dolo proximo suo.Hic accipi/ i
a .i.per benedictionem dn̄i acceptā ascēdet ꝛc̄. predicta bona. b non a se.
et benedictionem a domino: et
a Cas.Et benedictio per misericordiam nō per merita:quia prius peccata dimittit.
misericordiaꝫ a deo salutari suo. k
a ne putes predicta de solo christo:quia talis ē generatio. b baptismo renata. sic enim ꝑ misericordiam in baptismo nascuntur qui querūt eum. c cōmuniter.
Hec est generatio querentiū eū: l
a qui feruentiores alijs volunt preponi:vt eis primatum det. b Cui posterius nato dedit pri matum sicut iacob fecit.
querentium faciem dei iacob.
a ergo. b .i.opera ꝑ q̄ deus intrat. c ꝛ ge nus electū.r.s.
g Attollite portas principes ve/ m n
a exaltamini in cordibꝰ hoim. Augꝰ.adiꝰ eterne vite:renūciatiōis a seculo:et cōuersiōis ad deum.
stras:et eleuamini porte eterna/ o p
a .i xp̄s in q̄ sine supbia gloriemur. b Augꝰ.pauci admirās mortalis natura et q̄rit q̄s est.
les:et introibit rex glorie.Quis q r
a in rebus. Augꝰ.Quē infirmū et oppres/sum putastis.
est iste rex glorie? dominꝰ fortl' ꝛ s
a Augꝰ.vbi contra mortem pugnauit.
b contra diabolum.
potens: dominus potens in pre

a Et sup flumina.Augꝰ.Ut flumīa in mare:ita cupidi labunṫ ī seculū:ꝛ hos etiā supat eccl'ia q̄ victis cupiditatibꝰ ad īmortalitatē paratur.
b Quis ascēdit.Determīat q̄bꝰ virtutibꝰ prediti sunt in eccl'ia. c Quis stabit.Hiero.Multi enī ascendūt q̄ nō ꝑmanent. d Innocens. Ad ꝑmū:mānu ꝛ corde.Et q̄ sibi innocēs. Hiero.Hic est q̄ nō accepit in vanū aiam. Et q̄ innocens in verbis:ꝛ hoc est:nec iurauit in dolo.hic tal' ascēdit:qd̄ quidē ē ei a domino.hic accipiet bene.ꝛ hi nō pauci:sꝫ generatio:ꝛ nō nisi q̄rāt deū nō ꝑ fauore deuꝫ:
f.14. sed ita ꝙ faciē.i.p̄senti amꝛ cognitionē desiderent. e Qui nō accepit ꝛc̄.Augꝰ.Hiero.i. q̄ nō deputauit aniam rebꝰ nō ꝑmanētibꝰ:sed eaꝫ sentiēs īmortalem eterna desiderabit: et iō nō iurauit in dolo. Augꝰ.sicut simpliciaꝛ nō fallētia sūt eterna:ita se p̄buit ꝓximo nihil ꝓmittit vnde decipiat.Nedū peius faceret ꝑmittit iuramēta simplicia: ꝛ dolosa ꝓhibet. f In vano. Hiero.Isid.Qui nullis eā fecibus peccaminū post baptismū maculauit. g Attollite.Diapsalmꝰ xp̄iana religiōe declarata:supersticiosos a prauitate auocat vt patefactis cordibꝰ xp̄m admittāt. Attollite ꝛc̄.Augꝰ. O principes tenebraꝝ q̄cunq̄ꝫ ꝑmatū in hominibꝰ queritis:auferte ne vel impediāt aditus quos statuistis cupiditatis ꝛ timoris. Augꝰ.Angeli p̄eūtes ad infernū dicunt: Auferte potestatē vestrā.Et in ascēsione ꝑ. e.que hactenus eratis clause hec dauid:persona angeloruꝫ sibi assumpta. Cas.Attollite.auferte. Portas. mortis:q̄ a p̄ncipe diabolo posite sūt. Et eleuamini.contra portas mortis. Porte eter. omis gr̄a que veniēte xp̄o data est. Quis est(interrogat ꝓpheta ad cōuincēdā iudeorū perfidiam)ꝛ vt amplius eum cōmendando alios inuitet: Dn̄s fortis.ꝑ virtutes describitur quasi ꝓprio nomie. Fortis. Augꝰ.et si cum gladijs cepistis. Potēs.ꝛ si pilato tradidist'. Potēs in p̄lio.ne in pugna vos supasse putet'. Uirtutes.Hiero.Augꝰ.Ministri p̄cedentes christū in ascensione ad alias celestes clamāt: vt viā domino venienti aperiant:que nouo mysterio carne induti:stupefacti querunt,quis est?

Attollite

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

Glo. ordi.

a Attollite portas principes vestras. Cassi. Congeminatio vt ampli⁹ determinet q̄s sit rex glorie: ꝛ nō ꝑ singula vt prius: dicendo fortis ꝛ potens: sed breuit totū respondet: domi nus virtutū. i. gratiaꝝ: q̄ oībus omīa dat bona: vel celestiuȝ ꝟtutū. i. angeloꝝ. b Uirtutū. Hiero. In hebreo sabaoth: quod interptat exercituū vel militiaꝝ vel virtutum.

In fine ꝛc.

a Aug. hinc iam itur ad celū: exclamat iteꝝ ꝓpheta: tollite etiā celestes principes portas q̄s habetis in animis hoīm q̄ adorant militiā celi.

a lio. Attollite portas principes a

a Aug. porte eterne: iusticie ꝛ charitatis ꝛ castitatis: ꝑ quas vnum verū deū diligat.

vestras: et eleuamini porte eter

a Aug. vt ad dexteram patris interpellet ꝓ nobis. ad mentem.

nales: et introibit rex glorie.

a Aug. ꝛ p̄nceps hui⁹ aeris miratur ꝛ q̄rit q̄s ē. b Aug. etiā supra te glorificato corpe pergit ille tentatus sup oēs angelos: rēdit ille ab angelo ꝓuaricatore tentatus.

Quis est iste rex glorie? domi b

a Aug. celestium vel terrenorum.

b nus virtutum ipe est rex glorie. c

Nico. de lyra

a Attollite portas. exponatur sic prius: q̄r repetitio est eiusdē ad maiorem ꝯfirmationē vsq̄ ibi: b Dñs virtutū. i. angelicaꝝ potestatuȝ. ꝓ h̄ ostēdit q̄ nō solū pest creaturis inferiorib⁹ sed etiā supiorib⁹. c Ipse est rex glie. id est sup oīa gl'iosus ꝛ bñdict⁹ in secula seculoꝝ. Qui aūt vult tenere p̄maȝ expositionē: vicȝ q̄ in h̄ ps. describatur solū generale dñium dei. satis ptȝ expositio ex p̄dictis vsq̄ ad locū illum: Attollite portas ꝛc. vbi loquitur de deo more humano: q̄r homī excedentis magnitudinis reqrit altior introit⁹: et ꝓ hoc insinuat ꝓpheta q̄ altitudo dī excedit omnē mensurā creatam. Cetera possunt de facili huic sententie applicari.

Ps. XXIII

Moraliter. Domini est terra ꝛc. Psalm⁹ iste litteralit exponit de miraculosa introductione arce testamēti intra templū ꝑ salomonē constructum. qd̄ p̄uidens dauid in spū fecit hunc psalmū. Allegorice vero arca testamēti dicit beata virgo. ꝓpter qd̄ psalm⁹ iste sic exponi pōt de virginis hui⁹ assumptiōe. in q̄ p̄mo ponit xp̄i principat⁹. scd̄o ascendendi ad celestia mod⁹. ibi: Quis ascendet in montē dñi. tertio ꝟginis ascēsus. ibi: Tollite portas. Circa primū dicit. Dñi est terra ꝛ plenitudo ei⁹. id est habitātes in ea: ꝛ sic de ipis facere potest ꝓ volūtate sua. Quia ipe sup maria fundauit eā. aliquas ei partes terre eminentiores fecit aq̄s vt appareret arida ꝓpter homines ꝛ aīalia. Quis ascēdet. Hic ponitur modus ascendendi ad celestia. cū dicit: Quis ascēdet in montē dñi. id est in celū empyrreū: vbi specialit refulget gloria dei. ꝛ respōdet cū dicit: Innocens māib⁹. id est opib⁹. Et mūdo corde. sine hypocrisis fictione. Qui nō accepit in vano aīam suam. ipam vanitatib⁹ exponēdo. Nec iurauit in dolo. ꝓximū decipiendo. Hic accipiet benedictionē. id est bonoꝝ spūalium multiplicationē. Et misericordiā. id est peccatorū remissionē. Hec est generatio querentiū eum. ꝛ inuenientiū in p̄senti ꝑ gratiā ꝛ in futuro ꝑ gloriā. ideo subditur: Querentiū faciē dei iacob. ꝑ aptam visionem. Tollite portas ꝛc. Hic describit virginis ascēsus ad celestia: ꝛ q̄niā in ipa fuerūt excellēter que ad hūc ascēsum suuȝ disponūt. iō dicit postea: Tollite portas principes vestras. id est potestates angelice ad receptionē hui⁹ virginis vos preparate. Et eleuamini porte eternales. ꝑ eleuationē portarū intelligitur methaphorice virginis intrantis magnitudo meritorū. Et introibit rex glorie. obsequiū p̄stans matri sue. Hiero. in sermone de assumptiōe. Nec imerito credit q̄ saluator oīm ꝑ se totus festin⁹ occurrit: eamq̄ secū in throno glie collocauit. Quis est iste rex glie. verbū est angeloꝝ de tanta assumptiōe admirantiū. vñ in psona ipoꝝ dr̄ Cant. viij. Que est ista que ascēdit de deserto: delitijs affluens: innixa sup dilectum suum. Et rūdetur: Dñs fortis ꝛ potens ꝛc. ideo potens est honorare matrē suā ꝓ volūtate sua. Attollite portas ꝛc. repetitio est sententie supradicte ad maioreȝ assertionē. ideo exponat vt supra. ꝛ silr quod subdit: Quis ē iste rex glorie. ꝛ respondet: Dñs virtutū. id est angelorum. ideo potens est eam eleuare sup oēs ordines eoꝝ. In psalmo. xxiij. Dñi est terra. vbi dicit i postilla. propter quod Ra. Sa. exponit.

Additio. j. Ista fabulatio Ra. Sa. d̄ clausura portarū q̄ñ fuit portata arca in tēplo salomonis: ꝛ earū aptione miraculosa: nō video qua auctoritate credatur: p̄sertim cū hoc miraculū tam notabile verisimiliter scptura ñ p̄misisset: sȝ poti⁹ exp̄ssisset sic exp̄ssit. iij. Reg. viij. q̄ cum exissent sacerdotes de sanctuario: nebula impleuit domum dñi: intantū q̄ nō poterant sacerdotes ministrare. que quidem nebula erat signum diuine p̄sentie. Frequēter enī legitur dñs apparuisse Moysi in nube. Silr ꝛ. ij. Paral. vij. legitur q̄ cum cōplesset Salomon preces: ignis descendit de celo: ꝛ maiestas dñi impleuit domum. Sed de clausura vel apertione portarū vtrobiq̄ nihil legitur. Preterea hec narratio ē expresse contra lr̄am dicentem: q̄ dñs rex glorie ꝛ dñs fortis ꝛ potens ꝛc. erat ingressur⁹ ꝑ illas portas: que denoīatiōes nullo modo ptinent ad arcā testamenti: licet sup eam esset sedes dei in ꝓpitiatorio. ꝓut postillator dicit. sedes enī dei nō est de⁹: ꝛ maxime q̄r cū dicit: Dñs virtutū dominus fortis. ponit vtrobiq̄ nomē dñi tetragrāmaton. qd̄ nō est cōmunicabile creature. Unde meli⁹ videt dicēdū q̄ in hoc ps. principalit tractat de ingressu xp̄i: qui verus de⁹ est ꝛ homo i templo: ꝛ in ciuitatē scām hierusaleȝ in die rami palmarū: qui quidē ingressus ꝓpheticat⁹ fuit Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi ꝛc. in q̄ ingressu xp̄s fuit noīatus rex isrl' cum glia in excelsis Matth. xxj. Uñ ꝛ eccl'ia istos ꝟsus. s. Attollite portas ꝛc. ꝯsueuit solēniter cantare in illa dñica q̄ñ solēnizat memoria hui⁹ ingressus. Circa qd̄ psalmista preuidens in spū introitū xp̄i i sua ciuitate ꝛ templo publice sub ti. regali ꝛ dominio. p̄mo p̄ponit generale dominiuȝ dei in toto orbe dicens: Dñi est terra. ex q̄ scd̄o quasi mouendo homies ad reuerentiā tanti dñi infert q̄ ille q̄ ad cultū eius adheret: debet esse virtutib⁹ tam interi⁹ q̄ exteri⁹ ornat⁹. Uñ dicit: Quis ascendet in montē dñi ꝛc. exponatur totū sicut in postilla vsq̄ ibi exclusiue: Hec est generatio querentiū dñm: querentiū faciē dei iacob. Ubi tertio p̄nunciat q̄ generatio illa q̄ debebat exire obuiā xp̄o: vt eū deuote ac reuerent recipet: sicut fuerūt turbe ꝓtūc occurrētes xp̄o: ꝛ signa deuotiōis ꝛ hūilitatis erga euȝ oñdentes: erat generatio bona ꝛ laudabil: q̄r q̄rebāt deū ꝛ faciē dei iacob. i. p̄ntiam dei incarnati de iacob ꝛ alijs patriarchis descēdent̄ fm carnem. Consequēter q̄rto subiūgit fm veritatē hebraicā: Leuate porte capita vestra ꝛc. q. alloquens portas hierl'm ꝛ templi more hūano dicat: O porte attendite: q̄r ille dñs cui⁹ est terra ꝛ plenitudo eius ꝛc. cui⁹ ministri debent esse innocētes ꝛ mūdi ꝛc. introire debet ꝑ vos. Leuare igit debetis capita vr̄a: q̄r queȝ totus nō capit orbis ꝑ vos ingressurus est. Cōsueuerūt enī ꝓphete q̄si paruipendere domos edificatas ad habitationē dei ex respectu excellētie sue magnitudinis. Uñ Esa. lxvj. Hec dicit dominus: Celū sedes mea: ꝛ terra scabellū pedū meoꝝ: que est ista dom⁹ quā edificabit̄ mihi. Et isto modo psalmista reputabat portas hierusalē ꝛ templi nō sufficere ad altitudinem tanti dñi recipiendā. Consequenter q̄nto sequitur: Quis est iste rex glorie ꝛc. cui⁹ sensus est. nā in p̄dicto ingressu pueri hebreorum inspiratiōe diuina clamātes: eū nomiabāt expresse regem israel: ꝛ implicite deū ꝛ regem glorie: vt patȝ Matth. xxj. Ex q̄ clamore ꝛ alijs solennitatib⁹ insolitis occurrentib⁹ tota ciuitas cōmota est: ꝛ quasi admiratiue q̄rebant: q̄s est hic: vt ibi habet: et hoc est qd̄ dicit in ꝑsona p̄dicte ciuitatis: Quis est iste rex glorie? Ad quod ibidē respondet. Jesus naçaren⁹ ꝛc. in quo nomine qd̄ fm rei veritatem: est sup omne nomen: includit vera diuinitas eius ꝛ regnū ꝛ alia q̄ ad mysteriū redēptionis ptinent. vnde in ꝑsona taliū respondentiuȝ dicit psalmista: Domin⁹ fortis ꝛ potens ꝛc. Et idem dicendū de scd̄a interrogatione ꝛ respōsione: si intelligat repetitio ad maioreȝ firmitatem. Potest tamē dici q̄ hec repetitio non vacat a mysterio. nam xp̄s in h̄ aduentu ad hierl'm duo p̄ncipalit intēdebat ad nostrā salutē explere. s. passionē ꝑ quā diabolū vicit: et fm eā rūdet p̄mo: Dñs fort̄ ꝛ potēs dñs fort̄ in p̄lio. Alteri⁹ ꝟo intendebat ꝯsequi gloriosaȝ resurrectionē: fm quā in scd̄a rūsione dicit: Dñs virtutū ipe est rex glorie. Hec expositio videtur satis ꝯsona lr̄e: ꝛ sufficient in euāgelica narratione fundata. Possunt etiam ista applicari ad introitū xp̄i in vtero virginali. vñ ꝛ eccl'ia cantat istos versus in officio annūciatiōis. sed h̄ nō est fm sensuȝ lr̄alem: s̄ poti⁹ spūalē: q̄r nō fuerūt apte porte corꝑales in illo ingressu: s̄ tm̄ porte mētales recipientes filiū dei in magna latitudine charitatis ꝛ deuotiōis: iuxta illud Cant. v. Surrexi ego ad aperiendū dilecto meo.

Replica. In ps. Dñi est terra: q̄r ponit illa pars finalis: Attollite portas p̄ncipes ꝛc. postil. allegat quoddā dictū Ra. Sa. qd̄ dictū Burgē. dicit fabulā: quia ex

quia ex

q̄r ex scriptura nō hȝ auctoritatē. Et est argumētū Burg. consuetū more husitoꝝ. Uñ etiā postil. narrationē Ra. Sa. etiam nō grādipendēs exponit finē psalmi ad modum ꝯclusiōis sic: Ex q̄ ps. tot⁹ dicit de generali dī dñio: ꝯcludit more humano: q̄ ad ei⁹ ingressum qualēcūq̄ merito porte sunt attollende ꝛc. Burgeñ. aūt descēdit ad speciē: exponēs de ingressu xp̄i i hierusalē in die palmaꝝ: q̄ expositio ꝛ si faueat fidei nostre: patitur instātias: p̄mo ex eo: q̄r ei⁹ ingressum colētes nō fuerunt sic dispositi sicut hic describunt. cū dicit: Innocens manib⁹ ꝛc. Sed vt verū fatear: ille cultus fuit magis ex miraculosa inspiratione q̄ꝫ virtute colentium. quia dicit Joh. xij. de illis cum tanta signa fecisset corā eis: nō credebant ei: ideo sero in tota hierl'm hospitio nō recept⁹ rediit in bethaniā: abijtq̄ abscondit se ab eis: nec cult⁹ ille mansiuus fuit: q̄r cito post in eius mortem consenserunt. Ceterū quia ille ingressus per prophetas describitur humilis ꝛ mansuetus super pullum asine: de quo non videtur cōuenienter exponi: quia porte sint attollende. Nec forma questionis fm Burgeñ. facte in cōmota hierusalē fuit prout hic describitur. q̄uis questio facta fuit: Quis est hic non tamen: Quis est iste rex glorie. non enim querentes de eo talia predicata sentiebant. vt patet per omnes euangelij partes.

Glo. ordi.

a In finem ꝛc. Hiero. Hic flagellatus penitens p̄ponit alijs ne murmurent in adūsis q̄ in se expert⁹: per misericordiā blandit: ꝑ iusticiaȝ terret.

Ps. XXIIII

b Ad te leuaui. Aug. Psalmus ꝯtra aduersa seculi q̄si oratio populi in babylone cōstituti: ꝛ est prim⁹ per lr̄as hebrei alphabeti digestus: ꝛ si nō ꝑ oēs. Qui ꝑ omēs eos significat: q̄ oibus pfecti virtutibus laudem dei cantant. Qui nō ꝑ oēs minus ꝑfectos. Cas. Primo petit doceri vias domini: q̄r ad deū erectus. Cas. Ad te ꝯtēplādū facile terrena despicit: q̄ diuina conspicit. c Confido. Cas. Expert⁹ in mal'in eā infirmitatē: nō erub. d̄ ini. d Neq̄ inimici irrideāt ꝛ cert⁹ sum: quia i nullo sustinēte patienter fallit. d Superuacue. Cas. Quia omīa sunt vana ꝛ infructuosa q̄ a deo sūt aliena. e Uias tuas do. Cassi. Uie sunt de ordīe vite: q̄ ꝯuenit omīb⁹. Semite q̄ angustę: ꝛ occulte. i. intelligētia leg̃ q̄ pauc̄ nota est. Dirige. ad vitā ptinet. Doce. ad scientiā. f Doce. Aug. Ipam ꝟitatē: vt qd̄ credo itelligam: q̄r de⁹: q̄r sustinui: ꝛ si hoc ñ sufficit. remi. g De sal. m. ꝛ te su. Cas. Due res sunt q̄ bonos faciūt: vt deū saluatorē credam⁹: ꝛ patient ei⁹ retributioneȝ expectem⁹. h Reminisce. Cas. De petis priorib⁹ ꝛ q̄ q̄tidie fiūt orat: ꝑ miscdiam antiq̄s factā: ꝛ q̄r timet veꝝ iudiceȝ. i Miseratio. Miseratio ꝓprie i bonoꝝ exhibitiōe. k Que a se. Aug. i. ab initio secli sūt. nō q̄ in me fallat. l Delicta. Cas. sūt q̄ñ de linq̄t via eq̄tat̄. m Juuētutis. nō ꝓ etate: sed ꝓ

Christum. b ecclesie. c ecclesie que loquitur i psona penitētis ꝑ flagella correcti.

a In finem psalmus dauid.

XXIIII

a Amplexādū. a Aug. spūali desiderio. Hiero. de terra ad silitudinē grani. Aug. qd̄ in terra ortū surgit in altū. c que carnalib⁹ desiderijs p̄mebat in terra.

b Ad te dñe leuaui aniam a

Aug. iam non in me qui sicut deus esse volui.

meā: de⁹ me⁹ in tē confi b

a ideo. b de eo vnde cōfido. c preualeant. omnis modi.

do nōn erubescā. Neq̄ irrideant c

a qui insidiātes ad hec mala deiecerunt. visibiles ꝛ inuisibiles. donec venias.

me inimici mei: eteni vniuersi q̄ d

a q̄ ferūt pondus diei ꝛ estus. per se vel ꝑ inimicos.

sustinent te non confundentur. e

sed. ꝑ peccatis hic salubriter: vl' si hic nolūt tandem in pena eterna. b Aug. ad acq̄renda que transeunt. quia.

Confundant oēs iniquā agētes: f

a q̄r. i supuacuis q̄ laborāt. b ꝛ ne erubescam. c p̄cepta leuiora. d quasi quevisui sub sunt. O.

d e supuacue. Uias tuas dñe demō g h

a Angustas paucis notas. quasi occulta.

stra mihi: ꝛ semitas tuas edoce i

a Aug. errores fugientem.

me. Dirige me in veritate tua et k

a Aug. q̄r per me nō noui nisi mendacium. b Aug. expulsus ꝑ me redire non possum.

f g doce me: q̄r tu es deus saluator l

a q̄r. Aug. i. toto tractu secularis tp̄is reditus meus tuā expectat misericordiam. b Cas. que hoies putāt esse oblitū dū tardas. et

h meus: ꝛ te sustinui tota die. Re m n

a operū misericordie.

i miniscere miserationū tuarū do

a naturaliter insitarum.

mine: ꝛ misericordiarum tuaruȝ

a q̄r nec peccāti homini miscdia defuit. etiā ꝑ misericordiā. b Aug. cōfidentis audacie mee et ignorantie mee anteq̄ꝫ crederem.

k l m que a seculo sūt. Delicta iuuentu o p

Nico. de lyra

Ps. XXIIII

Ad te dñe leuaui ꝛc. Iste est p̄m⁹ psal. alphabetic⁹: q̄r versus incipiūt ordinate a litteris alphabeti hebraici. Prim⁹ versus ab aleph. scd̄s a beth: ꝛ sic ꝯñr. hoc excepto q̄ hic omittunt due littere. s. vau ꝛ coph: q̄r nullus ꝟsus ꝑ eas incipit. Sunt tñ in h̄ ps. xxij. versus: sic sūt ꝛ. xxij. lr̄e hebraice: q̄r q̄ttuor versus ꝑ duas lr̄as incipiunt. s. xviij. ꝛ. xix. ꝑ lr̄am res. et ꝛ. xvj. ꝛ. xxij. ꝑ lr̄am phe. Dicūt aliq̄ q̄ iste lr̄e sic ponunt in p̄ncipijs versuū ad significandū aliqd̄ mysticū. Sȝ hebrei de hoc nihil dicūt in aliq̄ scriptura quaȝ viderim. Et iō alij dicūt q̄ factū fuit ad quēdā modū specialē dictandi: q̄ tunc currebat sicut in illo hymno: A solis ort⁹ cardine: versus incipiūt ꝑ lr̄as alphabeti latini. Prim⁹ ab a. scd̄s a. b. ꝛ sic ꝯñr vsq̄ ad. g. inclusiue: vt ptȝ intuenti: Ad te dñe leuaui ꝛc. Huic ps. p̄ponit talis titulus. in hebreo Dauid: ꝛ nō plus nisi q̄ p̄mittit lr̄a lamech: ad designāduȝ q̄ dd̄ est hic datiui casus. ac si diceret: ipi dauid. In trāslatiōe aūt Hiero. iuxta hebreū addit hec dictio sp in titulo sic: Semꝑ dd̄. sed saluo meliori iudicio nō videt bene addita in titulo: q̄r li sp est vltima dictio psal. p̄cedētis in biblijs hebraic̄ q̄s vidi: ꝛ sic nō ptinet ad titulum hui⁹ ps. Per h̄ aūt q̄ in h̄ titulo nō ponit canticum nec psal. sic in alijs cōiter: oñdit q̄ nō ē ps. ꝓprie dict⁹ a psallēdo: s̄ ē simplex orō quā fecit dd̄ ꝓ liberatiōe sua a ꝑsecutione saulis. ꝓpter quā mltas orōnes fecit: sic dictū fuit supra ps. xvj. Scd̄m h̄ q̄ diuidit hec orō in q̄ttuor: q̄r p̄mo dauid petit in deuio hui⁹ vite dīnā directionē. Scd̄o impedimēti remotionē. ibi: Remīscere miserationū tuaꝝ. Tertio vite future degustationē. ibi: Quis ē hō. Quarto a p̄ssur̄ liberationē ꝓpt q̄etiorē ꝯtēplationē. ibi: Oculi mei. Circa p̄mū p̄mittit modū sue petitiōis. d. Ad te domine le. ꝛc. q̄r orō est ascēsus vel eleuatio mētis in deū fm Damas. b De⁹ me. in te ꝯfi. i. in tua bonitate: nō mea equitate. vñ. j. petit remissionē sue culpe. c Neq̄ irrideant ꝛc. i. saul ꝛ cōplices sui me tenēdo ꝛ morte turpi affligendo: qd̄ etiaȝ timebat saul sibi inferri a philisteis: vt hr̄. j. Reg̃. vlt. ꝓpter qd̄ petijt ab armigero suo interfici ab eo. d. Euagina gladiū tuū ꝛ interfice me: ne forte veniant incircūcisi isti: ꝛ iterficiēt me illudētes mihi. d Etenī vni. ꝛc. i. q̄ sustinēt ꝑsecutiōes ꝓpter te: sicut ego sustineo. e Nō ꝯfundent. finalit seu eternalit: lȝ aliq̄ñ cōfundant ad tp̄s seu tpal'r. ꝯñr oñdit q̄ sūt digni ꝯfūdi eternalit. d. f Cōfundāt oēs ꝛc. i. idolatre ꝛ inocētū ꝑsecutores. g Supuacue. i. inutilit ꝛ infructuose: imo mltuȝ dānose. Cōseq̄nt format petitionē suā. d. h Uias t. ꝛc. ducēdo ꝑ viā rectaȝ iusticie int deuia hui⁹ vite: q̄ nullus absq̄ tuo auxilio pt sufficient euitare. i Et semitas tu. edo. me. Semita strictior ē ꝛ rectior via cōi: ꝛ ꝑ h̄ dd̄ petit nō solū dirigi i iusticia cōi necessaria ad salutē: s̄ cū h̄ i iusticia excedēte q̄ tēdit ad ꝑfectionē. k Dirige me ꝛc. q̄. s. nō pt hr̄i hūana inuestigatiōe. l Quia tu es de. s. m. ad quā salutē dirigi nō possum nisi ꝑ tuā illustrationē: hō enī diuinit⁹ ordinat ad finē excedentē cognitionē naturalē: fm q̄ dr̄ Esa. lxiiij. Ocul⁹ nō vidit nec aur̄ audiuit: ꝛ in cor hoīs nō ascēdit q̄ p̄parasti diligētib⁹ te. Ad finē aūt incognitū totalit null⁹ pt se dirigere: ꝛ iō oportet hoiem edoceri a deo ad ꝯsecutionē salut̄ eterne. m Et te sustinui tota die. i. ꝓpter te sustinui ꝑsecutionē saulis ꝯtinue. ꝓpter qd̄ decens est vt me ꝯsoleris ꝑ tuas illustratiōes. n Remīscere. Postq̄ꝫ dauid petijt diuinā directionē inter deuia hui⁹ vite. hic ꝯñr petit offendiculi remotionē: qd̄ in via recta pōt impedire. hoc aūt est peccatū impediēs a recto ꝓcessu. ad hanc autē remotionē ipetrādā allegat p̄io dīnā miscdiaȝ. d. Reminis. ꝛc. Miscdia ꝓprie loq̄ndo ē act⁹ iterior miserāt̄. miseratio ꝟo effectus exterior: ꝛ vtrūq̄ allegat dd̄. s. actū diuie miscdie q̄ est idē qd̄ ipe de⁹: ꝛ effectū ei⁹ q̄ recipit in eo cui⁹ miseretur. o Que a seclo sunt. i. a mūdi p̄ncipio. In oīb⁹ enī opibus diuinis relucet effectus diuie miseratiōis. Cōsequēter dauid petit peccati remissionē. dicens: p Delicta iuuentutis mee. id est peccata ex passione commissa: quia passiones magis do

magis do

te:sed pro precipitationis audacia que est tunc:cuz calor animi modestiam excedit. Ignorantias.facimus ea que male esse nescimus.vel delicta ignorantie in paruulis que vel originali peccato tenentur. Hierony. Iuuentutis. Anteq̄ȝ de domo pr̄is iniqui exirem. a Tu.Aug. Cuius opus est misereri ⁊ peccata dimittere. Scd̄m misericordiam tuā:id est vt ampla est misericordia tua. Misericordia erga miseros.bonitas erga quoslibȝ. facit autem deus bonuȝ:⁊ a miseris imploratus ⁊ bonitate ductus: nemo bonus nisi deus. b Dulcis.Aug. Quia oīa priora dimittit:vbi gratia sine meritis. Rectus.qꝛ post misericordiam vocationis venie in iudicio merita requirit ne lenitas eius securos ⁊ ociosos reddat:dulcis:qꝛ suauia dat. rectus:quia corrigit. c Propter h.Cassi.Quia dulcis ⁊ rectus non ex crudelitate sed benignitate. In via:id est fide vel preceptis dei.Vel in via huius vite vbi recte viuendum: dabit legē. Et in iudicio.dum punit. diriget ad meliora.Sed mā sueti sint qui corripiunt: qd̄ est:ex feris domiti tolerent. Or si mites:id est lenis animi quasi naturaliter hoc habētes: docebit eos precepta pro quorū neglectu venerunt flagella Misericordia ⁊ veri.Aug. Misericordiā qua placabilis.veritatem qua est incorruptus.hec peccata dimittit.illa iudicat merita.ergo vniuerse vie duo aduentus.vnus miserātis.alter iudicantis.Tenet autem vias eius:q̄ expertus misericordiam deponit superbiam:nullis suis meritis liberatus:et deinde cauet seueritatem iudicis. d Testamentum. Cassio. Nonum. quod egregie dicitur testamentum vbi clara et certa promissio hereditatis:quod ⁊ morte firmatur. Et testimonia.veteris vbi fuerunt prophete testes promissionum. e Propter nomen tuū do. Aug.id est gloriam tuam. Causa ad deuȝ refertur.⁊ qꝛ non negligo sed multum puto.Vel grande est:et nisi per te non delebitur.Propter nomen parce:quia non propter se:quia quotidie augetur peccatuȝ in quo cathari refutantur(heretici.Et interpretantur mundi)qui se ab omni peccato mundos asserunt. f Quis est homo.Cas. Hic agit de eternis quomō habeantur: laborans et orans:vt ⁊ ip̄e ⁊ totus israel ab his malis liberet. g Anīa.Cas.Et si nō statim post corpus habet perfectam beatitudinem tamē: In bonis demora.vel modo nō redit in egyptum:sed moratur in precept. q̄si delicijs:vel spe et si non re in futuris:et merito boni operis excolit euam suam:id est carnē: ⁊ p̄ter hec firmat deus timentē:ne in mal. cedat:⁊ manifestabit seip̄m ei:sicut promisit.Si q̄s sermones meos seruabit dili.e.⁊ manifestabo ei meip̄m:⁊ ideo oculi mei: omnes contuitus mei:quicquid alij faciant ⁊c̄. h Semen.Hiero. Bonū est vñ fructus colligit.

Firmamētū

a vel ignorātie mee ad vindictā perpetuam. b Aug.ne serues.

tis mee:⁊ ignorantias meas ne a

a Sȝ potius. b Aug.que te digna est nō fm̄ iram qua ego dignus.

memineris.Secundū misericor/ b c

a qui fragilis nature.

a diam tuam memento mei tu:pro/ d e

a nō meritū meū. infinitā q̄ oia ex nihilo facis.

pter bonitatem tuam domine.

a cōuersio sermonis ad hoīes hac fiducia pero: quia dulcis. b Aug.qꝛ misericordiā prerogauit:vt p̄duceret ad viam.

b c Dulcis et rectus dominus: pro/ f g

a Hiero.correctionē vel charitatē q̄ iūgūt deo.

pter hoc legem dabit delinquē/

a nō extra viā fidei. b Aug.nō turbabit in iudicio. c Aug.qui ei non resistunt. tamen.

tibus in viā. Diriget mansuetos h i

a Aug.non eos qui precurrere volunt.

in iudicio:docebit mites vias su/ k l

a et si infinite. b Aug.illi intelligūt misericordē in p̄mo aduētu.iudicē in sc̄do.qui mites q̄runt testamentū eius cū sanguie suo nos redemit in nouam vitam:⁊ testimonia in prophetis ⁊ euāgelistis.

as.Uniuerse vie domini miseri/ m n

a si non alijs.his videatur.

cordia et veritas:requirentibus o

quod est iesus.

d testamētū eius ⁊ testimonia eius. p

a qꝛ dulcis ⁊ rectus p̄pter nomen. sicut orauī facies. b sacrificio spiritus contribulati.

e Propter nomen tuū dñe propici q r

a non solū donas peccata:que ante fidem:sed ⁊ illud quod multum est.s.post fidem. b quia in via fidei non deest offensio.

aberis peccato meo:multū ē eni. s

a Et cū ita sit. b rationalis. c Aug. vñ incipit venire ad sapiam. nō secur.

f Quis est homo qui timet do/ t

a ecce Aug.ne iam impune peccet.vel completionem legis. b fidei.

minum: legem statuit ei in viā v

a Aug.Quā liber app̄hendit: vel vt tutā elegit expertus p̄ flagella nō esse deuiandū ab ea.

g quam elegit.Anima eius in bo/ x

a opus habebit solidam hereditatem instaurati corporis.i.glorificati.

h nis demorabitur: et semen eius y

magis dñant tempe iuuētutis. a Et ignorātias meas.i.petā que sūt p̄ ignorantiā cōmissa. b Ne memineris.ad me puniendū.De petis p̄petratis ex certa malicia non loquitur:qꝛ petā que fecit ex certa scientia fuerūt facta post mortē saulis:vt homicidiū vrie et his similia. hanc vero orationē fecit existēs in p̄secutiōe saulis vt p̄dictū est. c Scd̄m misericordiā tuā.et nō fm̄ iusticiā meā. d Memēto mei tu.remittēdo culpā ⁊ dando gratiā. e Propter bonitatem tuā dñe. de natura ei boni est vt sit sui diffusiuum:⁊ ideo bōitati tue infinite condecens est:vt diffundat se erga penitentes:remittendo eis culpam et cōferendo gratiā. f Dulcis et rectus dñs.i.misericors ⁊ iustus:quia dulcedo misericordie sine rectitudine iusticie nō est misericordia: sed pusillanimitas:et iusticia sine misericordia est crudelitas.propter quod dicit Grego.in pastorali libro.j. Inesse bonis rectoribus debet iuste p̄sulens misericordia et pie seuiēs disciplina:ne iusticia sit aspera: et pietas sit remissa. Sit ergo amor:sed non emolliens.sit zelus.sed non exasperās.sit pietas:sed nō plus q̄ expedit parcens. g Propter hoc legem da.⁊c̄.que lex est:vt si vere peniteāt: misericordiam conseqn̄tur.sin autē: eternaliter puniantur: tanq̄ȝ sua misericordia abutentes. h In via.scilicet presentis vite:quia post mortem non est locus penitentie. i Diriget mansuetos.id est tractabiles ⁊ benignos:quia mansuetudo est quedā mentis tractabilitas. k In iudicio.id est in preceptis iudicialibus seruandis: per que homo bene se habet ad proximum. l Docebit mites vias suas.quantum ad cerimonialia precepta diuini cultus:p̄ que homo bene se habet ad deum. m Uniuerse vie domini.i. opera eius que sunt quedam vie deueniēdi in cognitionem ipsius. n Misericordia ⁊ veritas.id est iusticia:quia licet in aliquibus eius operibus magis appareat eius misericordia:vt in premiatione sanctorum:tamen ibi est etiam iusticia inquantū deus ordinauit:q̄ pro talibus operibus redderetur premium eternū.propter quod dicit ap̄lus.ij.ad Thimo.iiij.Bonū certamen certaui: cursum cōsummaui: fidem seruaui.ideo reposita est mihi corona iusticie quā reddet mihi dominus in illo die iustus iudex.Et similiter licet in aliquibus operibus magis iusticia appareat:vt in damnatione malorū: tamen ibi est misericordia inquantū punit citra cōdignum:quia tanta est offensa:quantus ille qui offenditur:et ideo in quolibet mortali peccato incurritur:d̄ rigore iusticie pena infinita etiam intensiue si posset esse. o Requirētibus testamentum eius.id legem a deo datā. p Et testimonia eius.p̄ oracula prophetarum. Illis enim qui scrutantur talia: apparet q̄ vniuerse vie dñi sunt misericordia ⁊ veritas.Vel aliter: Reqrētibus.i.custodiētibus legē et p̄bat monita:apparet p̄ experientiā diuiorum b̄nficiorum q̄ vniuerse vie dñi sunt misc̄dia ⁊ veritas:et h̄ magis p̄sonat lr̄e Hiero.iuxta hebreū q̄ sic h̄ȝ: His q̄ custodiūt pactū eius:⁊ testificationē eius.

30.q.1.c.de his. De pe.di.1. c.si petrū.i glo.

16.q.2.c. vos aūt.

13.q.2.c. admonere.in glo. De rescrip. c.sedes.in pun.

Ulterius concludit dauid petitionem suam de remissione peccatorum. dicens: q Propter nomen tuū dñe.i.propter declarationem bonitatis tue. r Propiciaberis peccato meo.ip̄m remittendo. s Multū est eni.i.excedēs facultatē virtutis mee ad satisfaciendūȝ:qꝛ de nullo peccato pōt homo satisfacere nisi ex dei dono.nulluȝ enī opus est satisfactorium absq̄ȝ diuina gratia factum. t Quis est homo q̄ timet dñm.Hic p̄sequēter dauid petit vite future degustationē.dicēs: Quis est homo ⁊c̄.timore filiali:⁊ p̄ p̄sequens p̄solatiōes eius sentiens. q.d.istud est summe desiderandū:cuius causa subdit cū dicit: v Legem statuit ei in via.s.legē diuinā:⁊ legē nature:que dirigūt in viaȝ iusticie:que est p̄ omnibus eligenda. x Anima eius in bonis demorabitur.s.in bonis diuine gratie ⁊ p̄solationis:a quibus p̄ peccatuȝ mortale non amouebitur. y Et semen eius hereditabit trā.hoc exponitur ab aliq̄bus de terra israel:quā habitauit ille p̄plus q̄diu deo debite seruiuit.Et inde fuit eiectus qñ ad idolatriā declinauit. vt p̄tȝ.iiij. Reg.Sed melius exponit de terra viuentiū.premiuȝ enim ē finis meriti: ⁊ per p̄sequēs melius ip̄o:quia finis est melior his que sunt ad finem.

opera autem

a Firmamentum est. Aug. Videt infirmorum timor:sed dñs est firmamētū timentibus eū:⁊ facit vt testamentū eius manifestetur illis. b Oculi.Salo.oculi sapient. in capite.i.in corde eius. c Semp̄ ad do.Aug.nec ante me ad pedes attēdo:q̄m ip̄e euellet. d Unicus.Cas.Plus amat.pauper plus dolet. e De necessitatibus.i.aduersis que necessaria sunt oībus q̄ pie i christo vi.vo. f Respice.August. tot boīm p̄ditio:sine dolore esse nō potest:⁊ iō p̄ eis orat. g Nō erubescam.Cas.Q.erue.et si non p̄pter aliud:vel iō ne cedat erubescentie q̄ sperani in te:⁊ qꝛ innocentes facti ⁊ recti bona op̄atiōe p̄ tribulatiōes adheserunt mihi:ideo qꝛ sustinui:⁊ tu libera eos deus israel. h In.⁊ rec.adhe. Cassi.Mali tolerati sunt.non adheserunt. i Israel.Aug. Populū quē ad tuam visionem preparasti.

Cas.Psalmus

a tandem. b interim vero.

a hereditabit terram. Firmamen/ a

a nō homo mutabilis. b timor dei dat firmitatem.humanus diffidentiā.

tum est dominus timentibus eum:

est hoc.

⁊ testamentū ipsius vt manifeste b

a cordis. Aug.qꝛ terrā nō intueor nō timeo terrena picula:qꝛ ip̄e quē intueor euellet. Hiero.id est oēs cōtuitus mei semp̄ ad dñm.

b c tur illis. Oculi mei semp̄ ad do/ c

a Aug.vitiorum affectus.vel de passione et morte q̄ tenet ligatos:⁊ est p̄ similitudinem dictū. qꝛ oculi mei sunt ad te.

minuȝ: quoniā ip̄e euellet de la/ d

a Cas.oculi sunt ad dñm mei scȝ ita dicentis:respice. ergo. b aspicientem te.

queo pedes meos. Respice i me e f

a qꝛ miser. b Cas.locus est misericordie: qꝛ nō p̄ plura distractus:sed in vnitate. Aug.nulla scismata vel hereses tenent ecclesiam.

d ⁊ miserere mei: quia vnicus et g h

a a mūdo vel hūilis. b ⁊ qꝛ. Cass.tnt calamitates mūdi q̄ carū anxietas ad cor p̄uenit.

pauper sum ego. Tribulationes i

a abūdante iniq̄tate ⁊ refrigescēte charitate.

e cordis mei multiplicate sunt:de

a Aug.qꝛ hoc mihi tolerare necesse est vsq̄ȝ in finē vt saluus fiam. b ⁊ gratam habe.

necessitatibus meis erue me.Vide k l

a Aug.qꝛ iactātia iusticie nō me ab vnitate abrumpo. b Aug.quo indisciplinatos mihi admixtos suffero.

humilitatem meā ⁊ laborē meū: m

a Aug.his sacrificijs placatur. b Aug.nō ea tm̄ que ante fidē feci:sed ⁊ que post fidem.

et dimitte vniuersa delicta mea. n

a Cas.conuerte vel Aug.fac sicut scis.

f Respice inimicos meos quoniā o p

a nō solum foris sed etiam intus in ecclesia.

multiplicati sunt: ⁊ odio iniquo q

a Aug.diligentē se b sȝ ab eis. in his q̄ h̄ȝ c Aug.ne declinē ad imitationē eorum.

oderunt me. Custodi animā me/ r

a Aug.a p̄plexitate qua mihi miscentur. b Aug.Si forte insurgunt contra me.

g am et erue me: non erubescam s t

a nō in me.

h quoniam speraui in te. Innocen v x

a non solū presentia corp̄is miscentur.sed cōsensione cordis.

tes ⁊ recti adheserunt mihi:quia y

a Aug.qꝛ nō defeci sequēs illos:sed sustinui expectans iudicium. b que foris ve intus.

i sustinui te. Libera deus israel:ex z a

omnibus tribulationibus suis.

Nico.de lyra

opera aūt meritoria sūt maiora bona q̄ hereditas terrena:⁊ ideo nō potest habere rōnē finis respectu op̄is meritorij.p̄pter qd̄ vbicunq̄ȝ in sacra scriptura p̄ op̄ibus virtutū p̄mittuntur bona terrena q̄si premiū: intelligūtur bona spūalia ⁊ eterna tanq̄ȝ p̄ncipaliter intenta. a Firmamentū est dominus timentibus eū. qꝛ stabilit tales in bono. In hebreo habet: Consiliū domini timentibus eum:⁊ in translatione Hiero.iuxta hebraicum habet:Secretum dñi ⁊c̄.Et in idem reuertit: quia dans aliq̄bus bonū consilium ip̄os firmat ⁊ stabilit.Et littera hec vltra magis p̄sonat sequēti. b Et testamētū ipius vt manifestet illis.qꝛ occulta legis diuine reuelant talibus. c Oculi mei semp̄ ad dñm. Hic cōsequenter dauid petit sibi liberationē a tribulatiōibus:vt quietius vacare possit p̄templatiōi ⁊ diuinis p̄solatiōibus dicens:Oculi mei semp̄ ad dñm.de cuius virtute p̄fido.iō subditur: d Q̄m ipse euellet de laqueo pedes meos.i.ab insidijs mihi p̄ saulē p̄paratis. e Respice in me.tu dñe pietatis affectu. f Et miserere mei.i.effectu. g Q̄m vnicus.respectu multitudis saulē sequētis.p̄ talē modū dr̄ cōmuniter:Rex est solus qñ habet paucā gentē secū respectiue. h Et pauper suȝ ego.respectu saulis:qꝛ ego sum fugitiuus:⁊ ip̄e est rex in p̄tāte p̄stitutus. i Tribulatiōes cordis ⁊c̄.qꝛ i fauorem saulis multi p̄seq̄bant dauid:sicut p̄tȝ.j.Reg.j.de ciphe is et habitatoribus ceile. k De necessitatibus ⁊c̄.i. tribulationibus imminētibus p̄ quas necesse habeo trāsire. l Vide humilitatē meā.in corde. m Et laborem meū.in corp̄e. n Et dimitte vniuersa ⁊c̄. acceptando ista pro satisfactione. o Respice inimicos meos.ad eos reprimendum. p Quoniā multiplicati sunt.⁊ ideo nō possum euadere nisi per tuum adiutoriū. q Et odio iniquo oderunt me.scȝ eo q̄ tua sancta voluntate ordinasti me regnare.Et quia p̄sequuntur me pro bono opere quod feci cum saul ⁊ populo eius pro eis exponendo me periculis: vt patet.j.Regū.in pluribus locis:⁊ sic reddunt mihi mala pro bonis. r Custodi animam meā.i.vitam meam:quia anīa viuificat. s Et erue me.de periculis mihi preperatis. t Non erubescam.captiuus ab aduersarijs. v Quoniā speraui in te.qꝛ tu es p̄tector in te sperātiū. x Innocētes ⁊ recti ⁊c̄.licet aūt i p̄ncipio fuge dauid aliq̄ oppressi debitis adhesissent ei:vt habet.j.Reg.xxij.tamē postea multi boni ⁊ iusti p̄siderantes ip̄ius saul maliciam ⁊ dauid innocentiā de diuersis tribubus israel venerunt ad dauid adherētes ei:vt h̄r.j.Paral.xij. y Qꝛ sustinui te.i.p̄pter te iniquā saulis p̄secutionē:⁊ quia ad bonū principem p̄tinet nō solum bonū propriū optare:sed etiā cōmune.ideo subdit dauid dep̄cando: z Libera deus israel.i.bonos de p̄plo israel. a Ex oībus tribulatiōibus.i.corporalibus et spūalibus. Moralit̄ posset exponi ps̄. iste de quolibet fideli existente in afflictione spūali a deo petente liberari:q̄ debet facere easdem petitiōes cū ipso dauid.

Ps̄. XXIIII

Moraliter.

[Ad te domine leuaui animam meam ⁊c̄.] Psalmus iste fm̄ litteralem sensum est oratio dauid pro sua liberatione a saulis p̄secutione.p̄ qua plures alios psalmos fecit.nam illa persecutio longa fuit.saul autē interpretatur abutēs:⁊ ideo signat diabolum qui bonis naturalibus abutitur ad maluȝ.propter quod psalmus iste moraliter exponi potest de quolibet fideli petenti a demonum p̄secutione liberari:⁊ diuiditur in quattuor partes.quia primo petit diuinam directionem dicens: [Ad te domine leuaui animam meam.] per deuotionē. [Deus meus in te cōfido.] propter tuam bonitatem. [Non erubescā.] victus a demone per culpam. [Neq̄ȝ irrideant me inimici mei.] id est satellites diaboli:qui sunt homīes maligni. [Etenim vniuersi qui sustinēt te.] id est illud quod eis imponis sustinent patienter. [Non cōfundentur.] eternaliter sed honorabuntur. Consequenter ostendit qui debent sic confundi.dicens: [Confundantur omnes iniqua agentes:superuacue.] id est peccantes ex placentia mali:et sine vtilitate temporali.de quibus dicitur Prouerbiorū.ij. Qui letantur cum malefecerint: et exultāt in rebus pessimis. f.55. Consequenter format suam petitionem . dicens: [Uias tuas domine demonstra mihi:⁊ semitas tuas edoce me.] Homo nanq̄ȝ ad finem supernaturalem ordinat.propter quē indiget vt a deo specialiter dirigatur. ideo sequitur: [Quia tu es deus saluator meus.] id me diriges in salutē. [Et te sustinui tota die.] expectans tuam directionem. [Reminiscere.] Hic secundo petit impedimenti remotionem.dicens: [Reminiscere miserationum tuarum ⁊c̄.] quas fecisti patribus sanctis.quasi diceret.consimiliter facias nobis. [Delicta iuuentutis mee:⁊ ignorantias meas.] quo tempore vigent passiones et ignorantie: p̄pter defectū experiētie. [Ne memineris.] scȝ ad puniendū. [Scd̄m misericordiam tuam memento mei tu.] dimittendo peccatuȝ. [Propter bonitatē tuā.] ⁊ nō p̄pter iusticiā meā. [Dulcis ⁊ rectus dñs.] id est misericors ⁊ iustus. [Propter hoc leges dabit delinquētibus in via.] conditionatā sua misericordia et iusticia. [Diriget mansuetos in iudicio.] ne p̄pter suauitatē mansuetudinis declinēt a regula veritatis. [Docebit mites vias suas.] sicut dicit Matth.xj.Discite a me:quia mitis sum et humilis corde ⁊c̄. [Uniuerse vie domini misericordia ⁊ veritas:requirentibus testamentum eius.] inspicientibus enī vetus ⁊ nouū testamentum apparet q̄ in omnibus op̄ibus dei simul cōcurrūt misericordia ⁊ iusticia.licet iusticia plus appareat in

aliq̄bus

Universidad de
Biblio

aliquibus vt in punitione damnatorum: tamen est ibi miseri/cordia qr punit citra condignũ: et misericordia in aliquibus vt in premiatione beatorum: tamen ẽ ibi iusticia qr p̄miat sm meritũ [Propter nomẽ tuũ dñe ꝓpitiaberis peccato meo] nõ pro meo merito. [Multũ est em] .i. transcedens q̃cquid posset opari [Quis ẽ homo. ꝛc] Hic petit future beatitudinis p̄gustationẽ. d [Quis ẽ homo q̃ timet dñm] scꝫ timore filiali q.d. talis pcipit ꝯsolationes dei. [Legẽ statuit ei] scꝫ euã/gelicã q̃ introducit ad beatitudinẽ. [Quã elegit] s. timẽs deũ: ideo subdit. [Aĩa ei9 in bonis demorabit] s. gratie in presenti et glorie in futuro. [Et semẽ ei9] id ẽ mutator ipsi9 [Hereditabit terrã] viuentiũ. [Firmamentũ ẽ dñs timẽ/tibus eum] nam ipsi totaliter innitunt ei. [Et testamentuꝫ ipsi9 vt manifestet illis] testamentũ est ps defuncti: dñs autẽ est pars iustorum manifestandus eis in clara visione beatoruꝫ [Oculi mei] Hic petit liberatio a pssuris ad habendũ q̃e/tioreꝫ contemplationẽ et suauiorẽ degustationem. iõ dicitur: [Oculi mei semp ad dñm] sicut existẽs in piculo ad saluato/rem suũ. iõ subdit: [Quoniã ipe euellet ꝛc. Respice in me et miserere mei: qr vnicus ꝛc] id ẽ impotẽs respectu multitudinis demonũ et satellitũ suorum. iõ subdit. [Tribulationes cordis mei multiplicate sunt] p tẽptatiões demonũ ꝛ psecutões hoim malorum [De necessitatibus meis erue me] id est de angustijs meis. [Uide humilitatem meã] interius. [Et laborẽ me/um] exterius. [Et dimitte vniuersa delicta mea] propter ista que patior sine causa. [Respice inimicos meos] ad reprimẽ/dum eos. [Custodi animã meam] ab eorum insidijs. [Non erubescam] victus ab eis. [Innocentes et recti adheserũt mi/hi] compatiendo. [Quia sustinui te] ꝓpter te patiẽdo. [Li/bera deus israel] id est populum tibi deuotum. [Ex omni/bus tribulationibus suis] spiritualibus et corporalib9 vt ser/uire tibi possit magis quiete et deuotius.

Glo. ordi.

a Cassi. Psalmus iste monet vitari ꝯsortia ini/quorum: tũgi iust: qr ex cõ/uictu mores formant.

Ps. XXV

De pe. di. 2 § oppõit. vltra medi um. et. c. si cai. q. do. b I Udica. Aug9. qr post miscdiaꝫ ha/beo innocẽtie me/ritũ: cui9 viã custodiui. nec tñ sic in me: s in deo sperãs pmanebo. Quia dõ q̃si boni nolũt inter malos esse: scismatici et peiores sũt: ꝛ vt palee iã ante ipam ventilationẽ a vento supbie rapiunt. Cas. Judica. nõ ẽ pre/sũptio iusti: s certitudo miscdie dei. qd ibi osten/dit: in dño sperans dein de nõ infirmabor. c In innocẽtia. Aug. nõ angelorum sed qualis ẽ hoim. d Proba me. Cas. i. pus vires inspice. ꝛ tũc vt ferre valeo: tem/

24. q. 1. c. cũ quibus. ptari pmitte. Aug9. Sꝫ ne q̃d occultorum meorum la/teat me. iudica me nõ ti/bi: sed mihi: ꝛ oib9 adhi/bens purgatoriũ dlecta/tionib9 ꝛ cogitatiõibus. qr ne illo igne cõsumar: nõ merita: sed miscdiam q̃ talẽ me fecit attendo. Cassi. Proba me. Tu vero pba in tẽptatiõib9 ne q̃d delicti remaneat. Aliter negligentes esse/mus: tẽptat de9 vt erudi/at. diabolus vt seducat. hõ vt discat qd nescit. Aug9. Hic pfect9 preca/tur tribulatiões ne quis de eis murmuret.

a § attribuit. § Cas. perfecto viro q̃ dicit se nõ habere partẽ cũ iniquis: et petit ab eis discerni.

a **Psalmus dauid.** XXV

a § Aug. discerne a malis q̃ simul nobiscũ sunt in ecclia: ne sit eam9 in ignem eternum. b § Quare.

b **I Udicã me dñe: q̃uoniaꝫ** a b

a § Aug. nõ est elatio: sed nõ ingrati confessio.

c **ego in innõcẽtia mea in** c

a § viã morum vel iter peccatores. b § Aug. Aliter inter malos titubaret: qr et si cadũt. iste stat. q̃ non in eis: sed in deo sperat.

grẽssus sum: et ĩ dñõ sperans nõ d

a § inter peccatores.

d **infirmãbor. Proba me domine** e

a § ne quid mali delectet.

e **ꝛ tempta me: vrẽ renes meos et** f

a § ne quid male cogitem.

f **cor meum. Quoniam misericor/** g h

dia tua ante oculos meos est: et

a § Aug. inter9 vbi vides nõ timeo: s displiceã vbi hoies vidẽt. § me delectãt bona: q̃si ds se ĩ speculo videat. b § et Aug. cor nõ apposui illis q̃ ꝓuident beati fieri in trãsitorijs: que est causa omniũ iniquitatũ. § non consensi et si intraui.

g h **cõmplacui in veritate tua. Non** i k

a § tractatũ malorũ vitaui. facta non incepi.

sedi cum cõnsilio vanitat[is]: ꝛ cum

a § Aug. nec icipiã: et si sum int eos. § cõsciẽtiã non habebo.

iniqua gerentib9 nõn introibo. l

a § sꝫ. nõ sat ẽuitasse. § Aug. cõgregationẽ q̃ fit vt veniat ad cõsiliũ vanitat. b § et si de nob sũt

i **Odiũi ecclesiam mãlignantium:** m

a § placitum non habebo. b § mũda faciam opera mea. § sed

k **et cum impijs nõn sedebo. La/** n o

a § Aug. q̃bus amplexabor sublimia tua. Hiero. altare celeste quo sacerdos xps p nobis introiuit: vt audiam vocem laudis que canitur ab angelis scꝫ sanctus sanctus sanctus.

l **uabo inter innocentes mãnus**

Nico. de lyra

a I Udica me dñe qm ꝛc. Huic Ps. XXV ps. premittitur talis titulus in hebreo: Da/uid. nisi q premittitur littera lamech ad de/signandum q Dauid est datiui casus. Jn transla/tione Hierony. iuxta hebraicum nihil preponitur. ptꝫ aũt snĩa hui9 tituli ex ps. p̄cedenti. Dicũt autẽ aliq̃ q dauid fecit hũc ps. fugiens psecutionẽ sau/lis ꝛ petens ab eo liberari. vnde. j. dr: Ne pdas cũ impijs de9 aĩam meã: ꝛ cũ viris sanguinũ vitã me/am. De materia tñ hui9 ps. determiata non inueni aliqd notabilit dictũ: ꝓpter quod saluo meliori iu/dicio videt mihi q iste ps. sit exponẽd9 de statu da/uid qñ post mortẽ saulis de respõso dñi intrauit re/gnũ manẽs ĩ hebron cũ adherentib9 sibi. vt habet ij. Reg. ij. Et qr sola dom9 iuda seq̃bat ipm dauid: reliqu9 aũt pp̃ls erat cũ isboseth filio saul. iõ dauid 3.138. orauit: vt stat9 su9 ꝓsperaret. Igit sm h ps. iste di/uidit in duas partes. qr p̄mo dauid petit se ꝓspera/ri in bonis. scdo p̄seruari a malis. ibi: Ne pdas cũ impijs. Prima in duas. qr p̄mo petit ꝓsperitatem in statu regni. scdo in cultu dei. ibi: Lauabo. Circa p̄mũ dicit sic dauid: Judica me dñe. i. causaꝫ regni termina p me. b [Qm ego ꝛc. i. absq̃ p̄sumpti/one ꝛ ambitiõe. c [Jngressus sũ. regnũ p tuũ re/sponsum. d [Et in dño sperãs ꝛc. sm q dicit. ij. Re. iij. dauid ꝓficiẽs sp seipo robustior. dom9 aũt saulis decrescens q̃tidie. Et qr innocẽtia dauid de ingressu regni nõ erat oib9 nota. iõ petit eã manife/stari. d. e [Proba me ꝛc. pbatio aũt ꝛ tẽptatio ad hoc ordinat: vt aliq̃d ignotũ manifestet ipi tem/ptanti: ꝛ sic hõ temptat aliũ. deo aũt nihil est igno/tũ: ꝛ iõ nõ temptat vt sibi aliq̃d manifestet: sꝫ alijs: sicut Gen. xxij. dr. Tẽptauit de9 abraam ꝛc. qr per h q ad p̄ceptũ dei parat9 fuit filiũ ĩmolare: notuꝫ fuit alijs bonũ obedientie sue. sm q pleni9 dictũ fu/it ibidẽ. Et h modo petijt dauid se tẽptari a domi/no deo: vt ei9 innocẽtia fieret alijs manifesta: vt sic li/benti9 se eis subijcerẽt: ꝛ sic factũ fuit. qr p h q da/ 3.72. uid in morte abner fleuit ꝛ ieiunauit: cognouit po/pulus ei9 ꝛ israel vniuersus q nõ fuisset interfect9 de scitu eius: sm q habet. ij. Reg. iij. Et cognouit omne vulgus ꝛ vniuersus israel in die illa qm non actũ fuisset a rege vt occideret Abner. Similit per hoc q nõ fuit letat9 de morte isboseth regis: s ma/gis interfectores eius morte puniuit: vt habet. ij. Reg. iiij. notũ fuit oibus q nõ ex ambitiõe vel presumptione querebat re/gnũ sed ex diuĩa ordinatione. ꝓpter qd statim subdit ca. v. Qm vniuerse tribus israel venerũt ad eũ in hebron: vt vngerent euꝫ regẽ. Et quia ad p/fectam innocentiã requirit mundicia cordis ꝛ corporis. ideo subditur: f [Ure renes meos. preseruãdo me a peccatis carnalib9. g [Et cor me/um. preseruãdo me a peccatis spũalib9. h [Qm misericordia ꝛc. ipam iugiter meditando. i [Et cõplacui ꝛc. in ipa delectãdo. ideo supple: k [Non sedi ꝛc. i. cũ hoibus p̄sumptuose incedere volẽtibus querẽs ab eis ꝯsiliũ de modo intrãdi regnũ. l [Et cũ iniqua ꝛc. i. cũ ioab ꝛ abysai ꝛ eorũ cõplicibus q̃ inique interfecerũt abner. m [Odiui ecclesiã ma/lignantium. s. rechab ꝛ baana: qui erant principes latronũ: ꝛ insidiose oc/ciderunt dñm suũ isboseth. ij. Reg. iiij. n [Et cum impijs ꝛc. qr talibus non fauit: sed magis eos interfici iussit. o [Lauabo. Hic ꝯsequẽter pe/tit ꝓsperitatem in cultu dei dicens: Lauabo ꝛc. i. vtinam lauem. Hebrei enĩ nõ habent modũ optatiuuꝫ: sed vtunt pro eo futuro indicatiui. Per manus aũt

e [Ure renes. [Aug9. Igni verbi tui: cor calo/re spũs. Cor p cogitationib9. Renes p delecta/tionib9. f [Misericordia. Cassio. Que nõ sinit temptari sup vires: vel ipsa vstio est misericordia nõ aspiras. g [Cõplacui. Aug9. Cui displicet mẽdaciũ suũ: ꝛ placet veritas dei: placet ipe cũ il la ꝛ ĩ illa. h [Nõ se. Cas. cõplacui ĩ veritate. qr nõ sedi. Odiui. qd ẽ vitare mala. Et lauabo. qd ẽ agere recta. [Uanitatis. Cas. Uani q̃ de caduc/reb9 laborãt: ipi heretici q̃ scripturas puertũt. il/li sup flua q̃rũt. hi venenosa. i [Malignãtiũ. Cas. q̃ mala primis agũt. k [Lauabo. Augus. Penitẽdo. Et altare. mẽtẽ vtutib9 ornabo: vel fi/dẽ: qr nõ ẽ loc9 veri sacrificij extra catholicã eccle/siã. l [Inter ino. Aug9. Cõuersans. Ut audi/ am. ab eis./

am ab eis. i. vt discã q̃ voce sis laudãd9: vel vt audiã. venite benedicti pris mei. a [Uoce. Spũsscti. qui docet laudare te. b [Dñe di. Cas. petit ne malis ĩ iudicio mi sceat: qr nõ eis sed ꝯcordat domui dei. c [Dilex. de. Cas. Hec iõ faciã: qr di/lexi me facere de/rã domũ tibi: ꝛ lo/cũ ĩ quo gliose ha/bites: vt de glia ꝛ essentia dei aliq̃d capiã. d [Ne pdas. Cas. Et si mõ simul esse pateris ne perdes simul. [Cas. Ne pdas ĩ futuro. Cũ ipijs q̃b9 hic nõ coico. [Aug. Jn area p̄ palea nõ vident a longe grana: sic ꝛ opinio est abun/dãte iniq̃tate mul/torũ nullũ esse bo/

3. Re. 19. c nũ: q̃ fuit in helia qñ dixit: dñe dere/lictus sum solus. e [Dextra eorum re/pleta ẽ numerib9. Aug9. i. si q̃d bo/ni agũt ꝓ muneri/b9 faciũt vl dextra rõ eorum p̄sitib9 bo/nis remunerata ẽ: ego ecõtra: ꝛ iõ re/die vidit iste p̄ciũ sanguis xpi q̃ mũ/dus redimit. Et iõ ait: Redime me ꝛ misere. m. miseri/cordia ĩ oib9 comi/tet qd debes. qr. f [Pes. i. affectio q̃ facile labi solet: stetit ĩmobilis ꝯ oĩa scãdala tẽdẽs vltra ꝛ p sistẽs in directo: ꝛ qr sic re/dimis ĩ ecclijs bñ/dicẽs. g [Stetit. Cassi. Etsi vndiq̃ cõcussus vel cõfu/sus scãdalis. h [Jn finẽ. Aug9

1. Re. 16. c Cassi. Primo da/electus a samuele vnctus est in do/

2. Re. 2. a. 6. a mo patris. Scdo in hebrõ: ꝛ regna/uit ibi sup tribũ iu/da septẽ ãnis. Tã/deꝫ saule iã regni detrimẽtũ patiẽte ꝛ suis ĩtereũtib9: vnct9 ẽ ĩ regẽ toti9 ppl'i: s due extreme ꝓ vna reputãt: post p̄mã ho/stes habuit: his ĩpfecta cadẽtib9 vnctiõe secure regũit: sic ecclia post baptismũ q̃ est p̄ma vnctio hꝫ hostes. ĩ dissolutiõe corpis pereũt. [Aug9. Oli due psone vngebãt: rex ꝛ sacerdos ĩ q̃b9 figurat vn9 xps rex ꝛ sacerdos. Nos aũt sum9 corp9 xpi ꝛ in eo xpi. Nobis q̃ ẽ vnctio mõ ĩ sacramẽto q̃ p̄ figurat q̃d futuri sum9. ꝛ iõ dr: Priusq̃ li/niret. vñ in sacramẽto gemẽs ꝛ laborans vt in re gaudeat. Ps XXVI d Omin9 illumi. Cas. De p̄ma vncti/one p quã certificat scda hic loq̃t. Dñs ꝓtector

a § Aug9. vbi deo vota offerunt.

meas: ꝛ circũdabo ãltare tuum a

a § Aug9. discã quomodo te laudẽ: nõ ex ipso bono de me presumam.

a **domine. Ut ãudiam vocem lau/** b

a § Aug9. cũ didicero exponã alijs.

dis: et ẽnarrem vniuersa mirabi/ c

a § nõ mea. b § Aug9. in sanctis: ꝛ si adhuc ecclesia habet malos. § bonos actus. § et.

b c **lia tũa. Domine dilexi dẽcorem** d

a § decorẽ. § arcanũ pectoris. b § Aug9. vbi habitãs glificaris: vt nõ sibi sꝫ tibi det glia. ꝛ iõ nõ simpliciter habitatiõis: sꝫ vbi habitat glia.

domus tue: et locũm hãbitatio/ e

a § Aug9. ergo retribue. § nõ nocebit malorum cõmixtio: qr nõ errat deus in inditio.

d **nis glorie tue. Nẽ perdas cũ im** f

a § qui te oderũt. b § Aug9. que dilexit decorem domus tue. c § Cas. qui ꝓximũ oderũt. Aug9. Nã duob9 p̄ceptis dom9 tua decorat.

d § Cas. qui carnaliter viuunt.

pijs de9 ãiam meã: ꝛ cũꝫ viri san g h

Aug9. quorũ opera sunt iniqua.

guinũ vitã meã. Jn q̃uorũ mani i

a § Cas. Q. q eis datũ ẽ ad accipiẽda cẽna cõuertũt ad seculi dona: estimãtes questũ eẽ pietatẽ.

e **b9 iniq̃tates sunt: dẽxtra eorũ re** k

a § Aug9. pecunie laudis timoris iniuste misericordie: sed beat9 q̃ excutit manũ ab omni munere. b § illi muneribus: ego diuitijs innocentie.

pleta est mũnerib9. Ego aũt in i/ l

a § Aug9. valeat mihi ad pfectionẽ liberationis p̄ciũ tanti sanguinis. § Aug9. nõ deserat misericordia tua in hui9 vite periculis.

nocẽtia mea ĩgressus suꝫ: rẽdime

a § Aug9. dilectio mea nõ recessit a iusticia tua.

f **me ꝛ miserere mei. Pẽs eñ me9** m

a § qr multe in mũdo. b § Aug9. dilection ĩ tue adiũgo dilectionẽ ꝓximi: non occultabo eis quos vocasti benedictionẽ tuã vt p me bñdicaris.

g **stetit in directo ĩ ecclẽsijs benẽdi/** n o

a § non me.

cam tẽ domine.

a § future cõsũmationis. b § attribuit. c § cuilibet fideli. d § id est agẽs d hoc qd ẽ ei ante pfectã vnctionẽ anteq̃ hostes haber.

b **In finẽm psãlm9 dãuid priũs**

a § secundo.

q̃ liniretur. Ps. XXVI

a § habitãs in me. § Aug9. cõtra tenebras. § post hãc vitã. § Aug9. Q. noticiam sui dedit et salutem.

i **D Omin9 illuminatio mea** p

manus aũt designant opã: eo q man9 ẽ organũ organorũ: vt dr. iij. de aĩa. ꝓ hoc aũt petit dauid sanctitatẽ vite: q̃ requirit ĩ cultu dei. iõ subdit: [Et circũdabo altare tuũ dñe. i. veniã ad offerendas oblationes ꝛ sacrificia: tñ p sacerdotes ad quorũ officiũ spectat talia offerre. b [Ut audiã vo. laudis. qr in talib9 oblatio/nib9 leuite cãtores cãtabant diuinas laudes. c [Et enarrem vniuersa mirabilia tua. i. faciã enarrari p leuitas: qr dauid fecit cãtica a leui/tis decãtãda: vt hr. j. Paral. xvj. et. j. Esdre. iij. d [Do/mine dilexi decorẽ dom9 tue: ꝓpter h em̃ adduxit arcã te/stamẽti in hierl'm iuxta domũ regiã vt haberet cultũ dei ꝓpe se. Et fecit eam introduci intra tabernaculum quo ei tetenderat ꝛ p̄parauerat magnifice: vt habet. j. Paral. xv. Et voluit ei etiã edificare domũ cedrinã: vt habetur. j. Paral. xvij. sed dñs fecit h edificiũ retardari vsq̃ ad tẽpus salomonis filij sui. Dauid tñ p̄parauit impẽsas. vt hr. j. Paral. xxix. Et dedit salomoni descriptionẽ tẽpli ꝛ oĩm edificiorũ ꝛ vtẽsiliũ. e [Et locũ ꝛc. i. locũ q̃ vocat sanctũsanctorum: in quo erat arca testamẽti ꝛ ꝓpitiatoriuꝫ qd erat quasi sedes dei: sicut pleni9 exposui. Exo. xxv. f [Ne pdas. Hic ꝯsequẽter dauid petit p̄seruari a malis dicẽs: Ne pdas. i. perdi pmittas. g [Cũ impijs. i. cum male se habentib9 erga deũ: pietas eñ est diuin9 cultus: ꝛ iõ impietas diuino cultui opponit. h [Et cũ viris san/guinũ. i. cũ hoibus male se habentib9 ad ꝓximum: sicut sunt homicide ꝛ raptores: q̃ dicunt viri sanguinũ. i. mul/ti sanguinis effusores: cuiusmodi sũt raptores de alieno labore ꝛ sanguine viuẽtes. i [Jn quorũ manibus ꝛc. qr semp parati sunt inique agere. k [Et dextera ꝛc. i. p q̃/bus innocẽtes cõdẽnauerũt seu vexauerũt seu interfece/rũt. l [Ego aũt ꝛc. Jn fine ps. repetit innocẽtiã suã cir/ca ingressum regni quã allegauerat in principio: sicut fre/quẽter fit in cãticis in quib9 principiũ repetit in fine: ve/rũtñ qr p̄sentẽ vitã nõ trãsit aliq̃s sine culpa aliqua. ideo subdit: Redime me ꝛ miserere mei. m [Pes em̃ meus id est affectio mea. n [Stetit in directo. appetẽs rectitu/dinẽ iusticie. o [Jn ecclesijs benedicã ꝛc. de beneficijs mihi collatis a te. [Moraliter posset exponi ps. iste de quolibet fideli q̃ veniẽs ad etatẽ adultã debet: regnũ suũ ingredi bñ regendo motus interiores ꝛ actus exteriores. Et qr ꝓpter ꝓnitatem sensuũ ad malũ patit difficultatem circa regni hui9 statũ: iõ debet deũ sollicite depcari: vt ꝓ/speret status sui regni ad laudẽ ꝛ cultũ nominis diuini. Et põt ad hec lr̃a de facili applicari. Ps. XXV

Moraliter.

Judica me dñe ꝛc.] Psalmum istũ litteraliter exposui de statu dauid qñ post mortẽ saul in hebron ascẽdit ꝛ cepit regna/re sup tribum iuda: quãuis ei9 aduersarij adhuc essent in multitudine magna. [Moraliter aũt exponi põt de quo/libet fideli ad etatẽ adultã veniente: tũc eñ debet regnuꝫ suũ incipere: bñ regẽdo motus anime: ꝛ qm̃ in hoc diffi/cultatẽ patit rogare debet dominũ vt ab eo dirigat ꝛ p̄i/mo vt ꝓsperet in bonis. scdo vt p̄seruet a malis. ibi: Ne pdas ꝛc. Circa primuꝫ dicit: [Judica me dñe.] iudicio approbationis. [Quoniã ego in innocẽtia mea ingres/sus sum.] id est vsq̃ nũc innocenter vixi in etate puerili. [Et in dño sperans nõ infirmabor.] id est nõ infirmer peccato mortali: hebrei nãq̃ p optatiuo vtunt futuro in/dicatiui. [Proba me dñe ꝛ tẽpta me.] alijs ostendẽdo meã innocẽtiã: nõ ad ꝓpriã laudẽ: sed ad tuã gloriam ꝛ ꝓximi edificationẽ: ꝛ subdit modus. cũ dr: [Ure renes meos.] reprimẽdo motus cõcupiscibilis. [Et cor meũ] id est motus irascibilis: nã ira est accensio sanguinis cir/ca cor. [Quoniã miscdia tua ante oculos meos ẽ.] tan/q̃ tota fiducia mea. [Et cõplacui in veritate tua.] ipam De. ꝯse. di. 4. c. 4. sic ĩ sacramẽt. sequẽdo. iõ subdit: [Nõ sedi cũ cõcilio vanitatis.] id ẽ cũ supbis. [Et cũ iniqua gerẽtib9.] id est iniq̃s ꝛ rapacib9. [Nõ introibo.] ip/sos imitando. [Odiui ecclesiã malignantiũ ꝛc.] repetitio est eiusdẽ snĩe ad ma/iorẽ assertionẽ p alia vba. [Lauabo inter inno. ꝛc.] cũ ꝓximo iuste viuẽdo et deuote cũ deo. iõ subdit: [Et circũdabo altare tuũ dñe.] oblationes offerẽdo. [Ut audiã vocẽ laudis.] officij diuini. [Et enarrem vniuersa mirabilia tua] deuote orãdo: ꝛ ꝓpter ista subdit: [Domine dilexi decorẽ dom9 tue ꝛc. Ne per/das.] Hic petit a malis p̄seruatio cũ dicit: [Ne pdas cũ impijs.] id est pdi p/mittas cũ demonib9. [Et cũ viris sang.] i. cũ homicidis. [Uitã meã ĩ quorũ manib9 iniquitates sũt ꝛc.] nã ꝓ munerib9 faciũt iniqua. [Ego aũt in innocẽtia mea ꝛc.] repetitio est ei9 quod positum est in psalmi principio sicut in cantilenis solet fieri: quia quedã cantica sunt ipsi psalmi. Ps. XXVI

p D Ominus illuminatio mea ꝛc. Huic ps. p̄mittit talis titulus in hebreo: Dauid p̄ponit tamẽ littera lamech: ad designãdũ q est datiui casus. Jn translatione vero Hiero. nihil p̄ponit: sed absolute dicit Dauid: ꝛ p hoc

s apparet auctor

Universidad ... Biblioteca

a ❡ Dñs ꝓtector. Aug⁹. dat ⁊ vitā virtutū quā et ꝓtegit: sine q̄ oīa dona ei⁹ ꝑdunt. b ❡ A quo trepi. Aug⁹. quē trepidet caro: cū induerit corruptionē. c ❡ Sup me. Aug⁹. vt se mihi ꝓferāt insultantes: qđ vertit de⁹ in melius: vt maledico dente nō me: sꝫ carnalia desideria cōsumāt. Vel edāt. i. delectentur ī morte mea: crudelitas inimicorū. Carnes aīam nō possunt. d ❡ Infirmati sūt. Aug⁹. Dū xp̄s carnē acceperit nutātes facti: ⁊ post ex toto se fidei subdiderunt. Cas. Vel debilitati paulatim ad ruinā aīe puenerūt. e ❡ Castra. Cas. Molimina ꝓliorum conflictus. f ❡ In hoc ꝓlio. Aug⁹. habeo spem victorie ī dño remuneratiōis eterne. g ❡ Unam petij. Aug⁹. hec vna dom⁹ eterna qua semp manetur: vbi eterni dies: cur ibi? vt cōtēpler delectationē dei: qđ est verū bonū. h ❡ Omnib⁹ dieb⁹. Aug⁹. vt quādiu viuo nulla aduersitas me excludat ab vnitate fideliū. Ut videā. v. quā videt q̄ ꝓcepta ītelligit. Et visitē mente: ⁊ si nō oculis. Tē. ei⁹ corp⁹ xp̄i. Vel: Uisitē. e. me faciā tēplū qđ potero qm̄ abscondit vel. ❡ In domo. non manufacta. vbi nihil mali. ❡ Ut videā vo. do. sicut est. ibi em̄ volūtas dei in homine plen⁹ q̄ hic
Matt. 6. b vū: Fiat volūtas tua. si. in ce. ⁊ in terra. ❡ Et visitem. i. cū desiderio ⁊ frequētia videā tēplū. i. hierl'm celestem vel humanā ei⁹ naturā: qđ hac fiducia peto. ❡ Qm̄ abscōdit: ne viderer a querentibus: vt figuraliter dauid cū fugeret saulem: abscōdit in latibulis ne videret. Tabernaculū. deitat' caro xp̄i in qua p fidē ⁊ spē me occultat. Unde nūc vita nr̄a abscondita est cū xp̄o in deo. In abscondito taber. in secreto diuinitatis: vbi semp est anim⁹ iusti. ❡ In petra. ad similitudinē imꝑatorū superiora loca suis militib⁹ ꝓuidentiū: ita. Inpetra in firmitate virtutū: vel ī christo. ❡ Exaltauit. fm ꝓmotionē de virtute ī virtutē: ⁊ quasi extra hoīes fecit. ❡ Et nūc ante tēpus incarnationis mentē exaltat sup vitiosos appetit⁹ vel nūc dū dies malorū est ita illustrat mentē vt ꝓuideā malorū damnationē. p his beneficijs gaudium suū subdit vnde itē certus: post hec oīa. ❡ Circūiui. i. oīa bñficia memorie dādo ptractaui: ⁊ non ingratus. Immolaui. ⁊ de reliquo. ❡ Cātabo. iocunditate cōtēplationis. ❡ Et psal. di. i. opus manifestabo. i ❡ Ut videā. Aug⁹. Alia lr̄a: vt cōtēpler delectationē dñi. ❡ Et ꝓtegar a tem. e. i. eo fine vt demū appareat mihi species desiderabil' quā videā facie ad faciem ⁊ induar immortalitate effect⁹ templum eius. hec ideo in fine prestat: quoniā abscondet. ⁊ ideo nō temere peto vnam: ⁊ si peccator. k ❡ In abscondito tabernaculi sui. Aug⁹. Quasi multe partes sint eius forinsece ⁊ penetrale nos sumus forinseci ipse sacerdos est absconditum tabernaculū. in quo vita nostra abscō, est christus quē mox vocat petram.

a ❡ fm aīam. ❡ cōtra infirmitatē. ❡ q: null⁹ potest cōtra eum.
⁊ salus mea quem timebo. Do- a b
a ❡ Aug⁹. omnes impetus ⁊ insidias repellit.
a b minus protector vite mee a quo c d
a ❡ Aug⁹. quē vel quid trepidabo q̄ ꝓsequūt cadunt: nec tollūt nisi carnes illis finitis ero spirit⁹ hoc est dū. a. ⁊c. ❡ q: iam
c trepidabo. Dum appropiāt sup e
❡ in seipso eos sentit. a ❡ voto meo.
me nocentes: vt edāt carnes me f g
a ❡ Aug⁹. nō solū q̄ vident amici blandis: sed etiam inimici manifesti. b ❡ exodio. ❡ etiam.
as. Qui tribulāt me inimici mei h
a ❡ Aug⁹. in eo q̄ mala defēdebant vt iā credāt meliora.
d ipsi infirmati sunt et ceciderunt. i
a ❡ accepta tāta fiducia si deinceps. b ❡ Aug⁹. cōtradicentiū conspiratio.
e Si consistāt aduersuꝫ me castra: k
a ❡ vt ad eos trāffugiam. b ❡ ratio restituta. ❡ subito vel in immensum crescat.
non timebit cor meū. Si exurgat l m
a ❡ persecutio seculi. b ❡ Cas. in vna quā cogito figā spem vnā em̄ ⁊c.
f aduersum me preliū: in hoc ego
a ❡ cui deus ꝓtector. b ❡ quia. ❡ mali multiplicia.
g sperabo. Unāꝫ petij a dño hanc n o
❡ ipsum deum. a ❡ scꝫ. b ❡ in ꝓsenti ecclesia.
requirā: vt inhabitē in domo do p q
h mini: omnib⁹ diebus vite mee.
a ❡ vt ꝓcepta ei⁹ spiritualiter ītelligā. ❡ Aug⁹. fruar cōtēplatione ipsius boni. ⁊ vt securus fruar delitijs ꝓteger ipse me tēplum eius ibi ꝑfectio hic incorruptio.
i Ut videā volūtateꝫ dñi: ⁊ visitē r s t v
tēplū eius. Quoniā abscōdit me
a ❡ Aug⁹. in dispensatiōe incarnati verbi. ❡ in tpe tēptationū ibi dies vite. ❡ q̄ mali florent.
in tabernaculo suo: in die malo- x
a ❡ ne lederer. b ❡ Aug⁹. in corde credēti ad iusticiā: ⁊ vt palā fieret ad salutē qđ credidi: ⁊ ī sua firmitate fecit imineret cōfessionē meā.
k rum protexit me: in abscondito
tabernaculi sui. Impetra exalta y

apparet auctor psalmi. s. dauid. De materia aūt hui⁹ ps. ⁊ tpe quo fact⁹ fuit dicit Hiero. ī ꝓlogo hui⁹ libri: q̄ dauid fecit hūc ps. post mortē saulis anteq̄ꝫ vngeret ī regē: ⁊ fm h̄ nō pōt intelligi de vnctione q̄ inunctus fuit a samuele: sicut hr̄. j. Reg. xvj. q: illa inunctio fuit longe ante mortē saulis. post mortē vero saulis bis fuit inunct⁹. primo sup tribū iuda: vt hr̄. ij. Reg. ij. scđo sup totum isrl': vt habet. ij. Reg. v. De qua tn̄ istarū duarū vnctionū fact⁹ fuerit hic ps. Hiero. non dicit: videt tn̄ q̄ fact⁹ fuerit ꝑ secūda: q: prima fuit particularis ⁊ fm q̄d: ista aūt generalis ⁊ simpliciter. Dicūt aūt hebrei ⁊ est satis verisimile q̄ qñ deus ꝓmouet aliquē ad aliquā dignitatē dat sibi gratia p quā cōuenienter possit exequi illā: ⁊ hoc nisi ꝓmotus ponat sibi obicē. ꝓpter qđ dauid ad illā vnctionē deuote se ꝓparauit: ⁊ hūc ps. fecit: Et diuidit in tres partes fm tria petita a dauid necessaria ad exequēdū debite regie dignitat' officiū. Primū ē cōtra aduersarios cōstantia. scđm est circa diuinū cultū diligētia: q: p ipm reges regnāt: tertiū est in bonis ꝑseuerātia sine q̄ alia sunt inutilia. secūdū petit ibi: Unā petij a dño. tertiū ibi: Adiutor me⁹ esto. Circa primū dicit dauid: Dñs illuminatio mea. in cognitione agēdorū: q̄ maxime requirit in rege. a ❡ Et salus mea. in periculis bellorꝫ. b ❡ Quem timebo. timore filialis reuerentie. c ❡ Dominus ꝓtector vite mee ⁊c. contra hostes. d ❡ A quo trepidabo. quādo em̄ hostes veniūt contra aliquē regē: debet formidare ne hoc dñs ꝑmiserit ꝓpter suā culpā. iđ subdit: e ❡ Dum appropiāt sup me nocentes. id est mihi ⁊ populo meo nocere volentes. f ❡ Ut edant carnes ⁊c. id ē edi faciant a feris et auibus. g ❡ Carnes meas. i. populi mei interficiendi. Et quia dauid ex cōtritione aduersariorū suorꝫ diuina virtute iā facta cōfidebat de futura. iđ dicit: h ❡ Qui tribulāt ⁊c. i. tribulauerūt de ꝓterito: q: in libro psalmorū q̄ cōposit⁹ est metrice: rōne metri frequēter ponit tēpus vnuꝫ ꝓ alio: ⁊ q: loquētes ex magno affectu frequenter mutāt modū loquēdi de ꝓterito in futurū et ecōtra. Hic aūt liber fact⁹ est p modū orationis seu diuine laudis: in q̄bus requirit affectus deuotionis. i ❡ Ipsi infirmati ⁊c. s. saul doech et hisboseth ⁊ cōplices eorꝫ. k ❡ Si cōsistāt ⁊c. de futuro. l ❡ Nō timebit cor meū. cōfidēs ex diuino adiutorio sicut iuuit de ꝓterito. iđ subdit: m ❡ Si exurgat ⁊c. sicut factū est post inunctionē ꝑdictā: vt hr̄. ij. Reg. v. Audierūt ergo philistijm q̄ vnxissent dauid in regē sup isrl': ⁊ ascenderūt vniuersi: vt quererent dauid. Et sequit ibidē: Et cōsuluit dauid dñm dicēs: Si ascēdā ad philistijm: ⁊ si dabis eos in manu mea. Et dominus dixit ad dauid: Ascēde q: tradēs tradā tibi philistijm in manu tua. n ❡ Unāꝫ petij. Hic cōsequēter dauid petit circa diuinū cultū diligentiam dicens: Unam. s. rem. o ❡ Petij a domino. ꝓre ceteris. p ❡ Hanc requiram. depcando dominum perseueranter pro obtentu ipsius: quia ad hoc q̄ petitio sit exaudibilis a deo: nō soluꝫ requiritur q̄ sit pia ⁊ pro se sicut ista: sed etiam q̄ sit ꝑseuerās: ⁊ que sit dicta petitio dicit: q ❡ Ut inhabitem in domo domini ⁊c. i. q̄ domus habitationis mee sit ꝓpe locum cultus diuini. r ❡ Ut videā: id est sciam. s ❡ Uolūtatē dñi: q: ibi dabant diuina responsa. t ❡ Et visitem templum eius. ad adorandū ibidem frequenter ⁊ offerendum. Et dicit templum: q: habuit ꝓpositum edificandi ipsum vt dictum est ps. ꝑcedēti. Et vna causa hui⁹ propositi subditur: v ❡ Quoniam abscondit me in tabernaculo suo. id est in sui cultus loco. scꝫ quādo fugiens saulem ipsum interficere volentem venit in nobe ad achimelech sacerdotem ⁊ ibi accepit panē ⁊ gladiū: vt dicit. j. Reg. xxj. x ❡ In die malorum ꝓtexit me. in hebreo habet: In die pessima. eo q̄ illa die ibi erat doech idumeus: qui retulit sauli hoc factuꝫ: ex quo secuta est occisio sacerdotum. j. Reg. xxij. y ❡ In petra exaltauit me: id est in loco sic vocato: quādo saul ⁊ viri ei⁹ cingebant dauid et viros eius in modū corone ita q̄ dauid desperabat se posse euadere: ⁊ a deo factū fuit q̄ nūcius venit ad saul dicens. Festina et veni: quoniā infuderūt se philistijm sup terram. Reuersus est ergo saul desistens persequi dauid. Et subdit ibi: Propter hoc vocauerunt locū illū petrā diuidentē. j. Reg. xxiij.

❡ Circūiui　　Et nūc exal-

a ❡ Circūiui. Aug⁹. Quia mihi se ꝓbuit ducē: ego me sibi militē. Circūiui ad similitudinem militis necvbi sit aditus hosti: vel exquisiui mentē meā vt omnes volūtates eius implerem. Hiero. vel circūspexi oīa creata vel exempla sanctorum. ❡ Aug⁹. Circūiui. animo omnia creata: ⁊ dicūt: de⁹ me fecit ⁊ in his tāta laus inuenit dei: que verbis nō potest dici. Uel cōsideraui fidē orbis terrarum in qua caput exaltatū est super inimicos qđ ē honor ecclesie in eo exaltate. In ipso tabernaculo ei⁹ imolaui. ho. vo. Per hec oīa cert⁹ petij: ⁊ petā: ⁊ tu exaudi de illa vna quāto pl⁹ accepit tanto ardentius appetit. b ❡ Exaudi dñe vocē meā. Cas. Quis labor quis gemit⁹. Oratio ante secundam vnctionē vt possit haberi quā et sibi ꝓphetie spiritu promittit. c ❡ Tibi dixit cor. Cas. Cor rō a te edocta tibi cōfabulat de vna: non aliud q̄ꝫ doces ptractet. d ❡ Ne auertas fa. Aug⁹. Alius petit hic bona temporalia a deo: ⁊ de datis gaudet: hic nō nisi vnā. Alius habens timet iratū ne tollat ea: iste nō putat irā: nisi si auertat vultū etiā si quid in eo vindicet: nil diuini⁹ poterat dicere. e ❡ Ne decli. ī ira. Aug⁹. Nō in ira declinat. quādo a peccatis faciē auertit vl' ne declines vt me labi sinas in ira: id est q̄ punias: sed vt nostra infirmitas cautior fiat. f ❡ Salutar'. Aug⁹. Quasi frustra creasti ⁊ recreasti: si mortalē despicis quod nō debes: q: nō mea ꝓpria: sed parentū culpa est: adam et eua miserꝫ huic me exposuerūt: sꝫ dñs carne assumpta suscepit ad immortalitatē: sic dauid fratrū minim⁹ a parentibus cōtemptus. a domino est p samuelem electus. g ❡ Quoniā pater. fecit se paruulū deo. ip̄m fecit sibi patrem q: iubet vocat cōdidit ⁊ regit. Matrē: q: fouet: cōtinet: collactat et nutrit: sed seculuꝫ pater vl' diabolus: mater babylonia id societas impiorum. h ❡ Tribulantiuꝫ. Cas. Ut saulis ⁊ adiutorꝫ. Testes vt doech ⁊ alij accusatores dauid. Mētita vt dū dixerunt sacerdotem achimelech cōsilia dedisse contra saulem: ⁊ deū ꝓ eo cōsuluisse sibi ad damnum: q: falsi. i ❡ Credo videre. Aug⁹. Sed inter omnia pericula deo dirigente credo videre. k ❡ Bona. Aug⁹. Bona q̄ sūt vera eterna. Illi suadent beatitudinē in terra ista q̄ est morientium. l ❡ Expecta do. Cas. Ut ego certus sum de illa vna. ita tu quicunq̄ꝫ linitus es expecta: ⁊ vt consequaris non remisse agas: sed fortiter: ⁊ cōfortet: ne lasseris: ⁊ si mala veniāt expecta qđ credis: sustine qđ pater.

a ❡ anteq̄ꝫ veniā ad domū. ❡ nūc corpus mortuum est ꝓpter peccata: mens seruit legi dei: nō est captiua sub. l. p. b ❡ christum.
uit me: et nunc exaltauit caput a
a ❡ et si adhuc patior christ⁹ supra est. ❡ Aug⁹ cōsideraui orbē credentē: ⁊ in eo q̄ p nobis deus humiliat⁹ ē gaudēs: laudaui eum q: tali hostia delectatur.
a meum super inimicos meos. Cir b
a ❡ in ecclesia.
cuiui ⁊ immolaui in tabernaculo c
a ❡ vel iubilationis: iubilus laus vel gaudiū: qđ verbis explicari nō pōt. b ❡ corde et opere letabor dño. ❡ verbis ⁊ factis gl'iam dei ꝑdicabo.
ei⁹ hostiā vociferationis: canta- d e
a ❡ Aug⁹. ante aūt q̄ꝫ gaudeat in vna: est gemitus miserorū: et indigentiū oratio.
b bo ⁊ psalmū dicam dño. Exaudi f
a ❡ interiorem. b ❡ forti intentione.
dñe vocē meā qua clamaui ad te: g
a ❡ cū merito misericordia tua sit. b ❡ de vna. ❡ in ea. Aug⁹. desiderio nō est finis et satietas. c ❡ Aug⁹. non me ostentaui hoibus. sed in corde vbi solus audis dixi. ❡ quia.
c miserere mei et exaudi me. Tibi h
a ❡ Cas. desideriū qđ deo loquit. b ❡ nō aliud extra te. c ❡ Aug⁹. ꝑsentia mea tuā: vl' pulchritudo qua sum notabilis tuā que est vna.
dixit cor meuꝫ exq̄siuit te facies i
a ❡ q: huic inquisitioni ꝑseuerāter instabo.
mea: facieꝫ tuā domine requirā. k
a ❡ Cas. tu aūt ne auertas ī futuro: q: nō est ī manu mea obtinere qđ peto. ❡ vbi iueniā qđ q̄ro. ❡ in futuro. b ❡ ꝓpter qđ interim. Aug⁹. ne recurrens in aliū incurrā. ❡ nihil aliud volo vel timeo.
d Ne auertas faciē tuā a me. ne de l m
a ❡ sed. ❡ Cas. q: qñ inueniā te nisi adiuues. ❡ q: q̄uis ego liber: mihi ī via posit⁹ nō sufficio.
clines in ira a seruo tuo. Adiutor n
a ❡ et in hoc. ❡ inceptum nō intermittas. b ❡ Aug⁹. neq̄ꝫ cōtemnas q̄ mortalis eternū audeo querere: q: tu de⁹ sanas plagā peccati.
me⁹ esto: ne derelinquas me: neq̄ꝫ o p
f despicias me deus salutaris me⁹.
a ❡ regnum seculi et ciuitas seculi vnde natus sū.
g Quoniam pater meus ⁊ mater q
a ❡ querentē te et cōtemnentē se: cū id qđ q̄ro dare nō pñt. b ❡ q̄ pōt se mihi dare ⁊ mō necessaria.
mea dereliquerūt me: domin⁹ au r
a ❡ igitur ad te sedēti. ❡ Aug⁹. ne aberrentē disciplina tua deserat: hoc susceptus audet dicere. Aug⁹. iam ergo in via posito da correctionē que nō sinat aberrare.
tem assumpsit me. Legē pone mi s
a ❡ christo iniquo lex est cuꝫ misericordia. b ❡ vlterius. ❡ quia nō sufficit inchoare cum inimicis donec ꝑueniatur: nō quiescant.
hi dñe in viā tua: ⁊ dirigē me in t
a ❡ in rectitudine augustiarum.
semitā recta ꝓpter inimicos me-
a ❡ Aug⁹. ne sinas eos satiari de malis meis vt eis cōsentiā: ⁊ si carnē das in manus: vnde in iob terra data est in manus impij.
h os. Ne tradideris me in aīas tri- v
a ❡ Aug⁹. hoc mō traderer si essem falsus cū eis
bulātiū me: quoniā insurrexerūt x
a ❡ Aug⁹. de me falsa dicētes: vt reuocēt a te quasi ab hoib⁹ gloriā querā. b ❡ Aug⁹. suo mendacio delectata est: sed me nō mouit.
in me testes iniqui: ⁊ mentita est y
a ❡ omne petm̄ in suū auctorē redit. ❡ nō mihi vnde maior merces mihi. ❡ sed ego. b ❡ qui et hoc prior passus est: ⁊ post glorificat⁹ est.
i k iniq̄tas sibi. Credo videre bona z
a ❡ vbi nullus locus morientium. b ❡ etiam si tardum est hoc amanti.
l domini: i terra viuētiū. Expecta a b

a ❡ Et nunc exaltauit caput meū. coronādo me corona regni isrl' pacifice ⁊ quiete. b ❡ Circūiui. frequētādo locū diuini cult⁹. c ❡ Et immolaui ⁊c. p sacerdotū man⁹. d ❡ Hostiā vociferationis: q: hostie offerebant cū vociferatione diuine laudis p cātores. e ❡ Cātabo ⁊c. q: ipsemet dauid cantabat corā arca: fm q̄ habet. ij. Reg. vj. f ❡ Exaudi dñe vocē. i. orationē. g ❡ Qua clamaui ad te: orando ex magno affectu ꝓ bono regni statu: ⁊ tuo cultu: vt ptꝫ p ꝑdicta. h ❡ Tibi dixit cor meuꝫ. q: nō solū orabat voce: sed ⁊ mente. i ❡ Exquisiuit te ⁊c. i. facies corporis exterior: ⁊ facies mentis interior. k ❡ Faciem tuam dñe requirā. i. gratiam tuā. Et loquit de deo more humano: q: quando petens ē sibi gratiosus vertit faciem ad eū: quando autē displicet auertit. ideo subdit: l ❡ Ne auertas ⁊c. mihi tuam gratiā denegando. m ❡ Ne declines ⁊c. talis em̄ declinatio faciei apud homines signū est hominis irati. n ❡ Adiutor meus. Hic cōsequenter dauid petit ꝑseuerantiā in bonis dicēs: Adiutor meus esto domine: quasi dicat. Sine tuo adiutorio nullum est opus bonū. o ❡ Ne derelinquas me: quia tūc nō possem in bono stare. p ❡ Neq̄ꝫ despicias me deus salutaris meus. illa em̄ que sic relinquunt. despici vident. Et subdit causam necessitat' predicti adiutorij d. q ❡ Quoniā pater meus ⁊c. id ē adam eua dereliquerūt me expositum miserijs ꝑsentis vite: quia per eorum transgressionē deriuat ad omnes hoīes originale peccatum: p quod habēt pronitatem ad malū ⁊ difficultatē ad bonū. r ❡ Dñs aūt assumpsit me: q: recurrentibus ad eum nō denegat suū auxiliū ꝯtra difficultatē ad bonum: ⁊ ꝓnitatē ad malū. ideo subdit: s ❡ Legem pone ⁊c. Lex dicit a ligando: dicit igit: Legē pone mihi ⁊c. q. d. ita liga me lege naturali ⁊ diuina: vt non declinē a via regia mādatorū tuorum. t ❡ Et dirige me ⁊c. p semitā q̄ est artior ⁊ rectior intelligit ꝑfectio maior q̄ est superogationis: quā dauid desiderabat. v ❡ Ne tradideris me ī animas tri. ⁊c. i. in voluntates malignorꝫ spirituū mihi aduersantiū. x ❡ Quoniaꝫ insurrexerunt in me ⁊c. Demones enim de iustorū innocentia requisiti falsum respondēt ⁊ cōtra eos allegāt: sicut ptꝫ Job. j. q̄ sathan requisit⁹ a dño de innocētia sancti iob falsum respondit: ⁊ cōtra eū falsum allegauit d. Nunquid frustra timet iob deū? ⁊c. y ❡ Et mētita est ⁊c. q: sathan mendax est: ⁊ pater eius. i. inuentor mendacij. vt dicit Joh. viij. Aliter exponit ab aliquibus ab illo loco. Legē pone mihi domine ⁊c. quod est petitio dauid petentis: vt a deo sic dirigat q̄ a saule ⁊ ei⁹ cōplicibus non capiat. Et quod subdit: Quoniā insurrexerunt in me testes iniqui. s. illi qui erga saul falso diffamabant dauid: fm q̄ ipse dicit. j. Reg. xxiiij. Quare audis verba hominū loquentiū: dauid querit malum aduersum te? Sed prima expositio magis cōsonat lr̄e ꝑcedēti ⁊ subsequēti: q̄ loquit de ꝑseuerātia dđ in bonis post mortē saulis ꝓpter qđ ex tali ꝑseuerātia: quā a deo obtinere sperabat: ꝯcludit in fine ps. z ❡ Credo videre bona dñi. electis repromissa. a ❡ In terra viuentiū. i. in vita beata: q̄ est eterna. Spes em̄ ē certa expectatio future beatitudinis ex gr̄a et meritis proueniens. Propter quod dauid exhortatur seipsum loquens ad seipsum quasi ad aliū dicens: b ❡ Expecta dominum. i. p virtutem spei beatitudinem ab ipso expectando.

❡ Psalmus　　s 2　Uiriliter

Universidad de ... Biblioteca

a Psalmus huic dd. Per dd aliqñ itelligit caput .i. christ⁹ Aliqñ corp⁹ .i. eccl'ia. interdũ vtrũq simul .i. tot⁹ xps: vbi aũt addit i titulo huic vel ipsi xps intelligit vt hic. Cas. Psalm⁹ terti⁹ q breuiter de passione ⁊ resurrectione. Cas. Hic ponit xps: ⁊ si adeo dign⁹: nõ in se cõfidere: s; to tũ a deo petere: vtile exẽplũ iustis.

Ad te dñe Cas. Ps XXVII Oratio tpe passionis habita c Ne sileas. nequando ta. Minus est in hebreo: ⁊ Hieronym⁹ obelo anteposito quasi iugulãdũ no tauit. Sed

a qui nõ fallit. b Aug⁹. tolera vstionẽ renũ viriliter: et vstionẽ cordis fortiter.

dñm viriliter age: ⁊ conforte

a Aug⁹. nõ negatũ putes q nõdu; accipis: nõ desperatione deficias: qr dictũ est sustine dñm. perseuerãter nõ triduo.

tur cor tuũ: ⁊ sustinẽ dominũ.

christum.

Psalmus huic dauid.

Ad te dñe Ps. XXVII ego homo. a Aug⁹. ne vnitatẽ verbi separes ab eo q homo sum. in resurrectione. sed responde annuendo .i. resuscitando.

clamabo: deus meus ne sileas

Nico. de lyra

a Viriliter age: de bono i meli⁹ pficiendo. b Et cõfortet cor tuũ. virtute diuine gratie: q stabilit cor: pp̃t qd dr Heb. xiij. Optimũ ẽ gr̃a stabilire cor. c Et sustine dñm. patient ferendo ei⁹ dicipline flagellũ: qr ipse vulnerat ⁊ medet: pcutit ⁊ man⁹ ei⁹ sanabũt Job. v. Moraliter aũt põt exponi ps. iste vt sit oratio cuiuslibet sapientis ad vnctionẽ regiã: seu põtificalẽ se deuote pparantis: qr primo debet petere cõstantiã cõtra insultus malignoꝝ spiritnũ. secũdo diligentiã circa diuinũ cultũ. tertio pseuerãtiã in bonis: vt ptingat ad finale premiũ: qr q pseuerauerit vsq in finẽ hic salu⁹ erit: Matth. x.

Moraliter.

Dñs illuminatio mea Ps. XXVI ⁊c. Hunc psalmũ fecit dd qñ debuit inungi rex sup isrl' vniuersum .ij. Reg. v. Moraliter aũt põt esse oratio pparantis se ad suscipiendũ vnctionẽ pontificalem vel regiã deuote: in qua tria petunt sine qb⁹ neutrũ regimẽ potest bñ pcedere. sc; cõstãtia cõtra malignos insult⁹: diligẽtia diuini cult⁹. ibi: Unã petij ⁊c. pseuerãtia in bonis actib⁹ ibi: Adiutor me⁹ ⁊c. Circa primũ dicit: Dñs illuminatio mea nõ formaliter sed effectiue dando rõni lumẽ naturale: ⁊ supaddendo lumẽ gratie. Et salus mea. obiectiue: salus ei eterna est beatitudo cui⁹ obiectũ est de⁹. Quẽ timebo. timore filiali: q Psalmo. xviij. dicit timor sanct⁹ pmanẽs in seculũ seculi: nõ sic q beati timeant incurrere culpã: sed qr habẽt ad deũ reuerẽtiã filialẽ. Dñs ptector vite mee. corporalis ⁊ spiritualis. A quo trepidabo dũ appropiãt sup me nocentes ⁊c. tũc em̃ debet hõ timere ne deũ offenderit pter quod ipm impugnari pmittat. Qui tribulãt me inimici mei. .i. demones q in malo sunt obstinati: oẽs em̃ hoĩes etiã mali dũ viuũt sunt ex charitate diligendi. Ipsi infirmati sunt. nã a tpe passionis christi potestas eoꝝ est restricta. Et ceciderũt. nã p viros sanctos frequẽter leguñ deuicti ⁊ a corporibus expulsi. Si cõsistant aduersum me castra. id est societates demonũ sicut de sanctis angelis dicit: Geñ. xxxij. castra dei sunt hec. Nõ timebit cor meũ. qr munit⁹ sum. Si exurgat aduersũ me pliũ. id est actualis tẽptatio demonũ. In hoc ego sperabo. sc; q vincam cũ dei adiutorio. Unam petij. Hic ponit scdm. s. diligẽtia diuini cult⁹ cũ dr: Unã petij a dño. id est vnã rem p ceteris a dño petij de p terito. Hãc requirã. de futuro: ⁊ q sit illa subdit: Ut inhabitẽ in domo dñi. q est ecclesia ad dei cultũ exercenda cum diligẽtia. Ut videã volũtatẽ dñi. id est cognoscã nõ solu; speculatiue sed etiã practice. iõ subdit: Et visitẽ tẽplũ eius ad orandũ deuote ⁊ ad offerendũ sacramẽtũ eukaristie. Quoniã abscondit me in tabernaculo suo. id est in ecclesia p fidẽ et sacramẽta. In die maloꝝ. id est demonũ. qñ inuaserũt me. In petra exaltauit me. id est in christo. j. Cor. x. petra aũt erat xps. Et nũc exaltauit caput meũ. pmouẽdo me ad põtificatũ vel regnũ. Circuiui. p frequẽtationẽ. Et imolaui hostiã vociferationis. id est eukaristiã q offert cũ laudib⁹ diuinis: quã offerũt pontifices p seipsos: et pncipes p alios. Et qr sm dictũ saluatoris. Luc. xviij. Oportet semp orare. seqt: Exaudi dñe vocẽ meã ⁊c. ⁊ qm oratio nõ debet esse vocalis tm̃: s; etiã mẽtalis. subdit: Tibi dixit cor meũ exqsiuit te facies mea. id ẽ intẽtio mea. Faciẽ tuã dñe requirã. id est filiũ tuũ q facies patris dr sicut ⁊ imago. Ne auertas ⁊c. .i. auerti pmittas. Adiutor me⁹. Hic petit tertiũ qd est pseuerãtia i bonis actib⁹. cũ dr: Adiutor me⁹ esto. vt pseuerare valeã i bono. Ne derelinquas me. ne incidã in peccatũ. Neq despicias ⁊c. subtrahendo auxiliũ tuũ. Qm pater me⁹ ⁊ mater mea dereliqrũt me. sc; Adã et eua originali iusticia destitutũ. Dñs aũt assumpsit me. ad supplendũ humane nature defectũ. Legẽ pone mihi dñe in via. mãdatoꝝ tuoꝝ. Et dirige me in semita. cõsilioꝝ. Ne tradideris me in aias tribulãtiũ me. .i. in volũtates demonũ q sũt testes iniqui ⁊ mẽdaces cõtra homines ⁊ maxime ɔ põtifices ⁊ reges: quos magis nituñ subuertere pter altitudinis statuũ: s; qm habere spero te in auxiliũ. Credo videre bona dñi in terra viuẽtiũ. nã ibi videt bonũ infinitũ: ⁊ qr põtificis ⁊ reg' est inducere subditos ad bonũ subdit: Expecta dñm. p firmam spem. Et viriliter age. pcedẽdo de virtute in virtutẽ. Et sustine dñm. p longanimitatem. In ps. xxvi. Dñs illuminatio mea vbi dicit in postil. Exquisiuit te facies mea.

Additio.

In his verbis cũ dic psalmista. Exqsiuit te facies mea faciẽ tuã dñe reqrã: videt pprie petere visionẽ facialẽ diuinã: in qua vltima beatitudo consistit. De illa ei dic Apo. j. Cor. xiij. Tũc ãt facie ad faciẽ: qd notãter inuit i pmissis vbis: s; qr talis visio facial' non hr de cõi lege i statu vie: idcirco p vbũ futuri tpis subiũxit: Faciẽ tuã dñe reqrã. i. pseuerãter istabo vt iueniã: ⁊ sic i pdict' verbis mag' videt petere psalmista gratiã cõsumatã: q ẽ i glia q gratiã enigmaticã: q ptinet ad viã: cũ tñ subdit: Ne auertas faciẽ tuã a me: põt itelligi de gratia put i postilla: qr p eã deuenit ad facialẽ visionẽ: quã principaliter petiuit. In eo. ps. xxvj. vbi dr i postil. Qm pater meus. i. Adam.

Additio. ij.

Cũ ps. dicit: Pater me⁹ ⁊ mat mea dereliqrũt me: ad lrãm põt itelligi pprie de dd: q cũ eẽt minim⁹ fratrũ cõtẽpt⁹ fuit a parẽtib⁹: vñ nolebãt eũ psentare samueli ad vnctionẽ: qsi cõtẽptiue eũ relinquẽtes: a dño tñ p samuelẽ fuit assũpt⁹: vt pz. j. Reg. xvj. hec i glosa: ⁊ ptinet ad sensũ lrãlẽ: qr ad ppriã historiã ipsius dd. Qr aũt subdit: Legẽ pone mihi dñe ⁊c. cõtinuat pprie cũ pdict'. Sm hãc expositionẽ sic: Nã qr ad regem ptinet regere ppłm: sm legẽ diuinam: idcirco regi precipiebat Deut. xvij. vt scriberet sibi librũ leg' diuine: ⁊ assidue i eo legeret: ⁊ hoc est qd dicit: Legẽ pone ⁊c.

Replica.

In ps. Dñs illuminatio: pauca ponit Bur. s; q ponit mag' tẽdũt ad lre discõtinuationẽ q expositionẽ: psertim circa illũ passũ: Qm pater me⁹ ⁊ mat mea ⁊c. Quẽ sic exponit: q parẽtes dd cõtẽnendo eũ ⁊ abijciẽdo: noluerũt eũ samueli psentare ad vnctionẽ: qsi cõtẽptiue eũ derelinquẽdo. Illud ãt nõ videt verũ q parẽtes dd illud fecerãt ex cõtẽptu: s; qr nõ psumebãt de iuniore: nec d illa pma vnctione facta p samuelẽ factus ẽ ps. iste: qr fact⁹ ẽ post mortẽ saul: vt dic beat⁹ Hiero. Illa aũt vnctio lõge ante mortẽ saul facta ẽ: vt pz. j. Reg. xvj. etiã h videt qr tpe pme vnctiõis dd nihil habuit adũsi qd timeret put h allegat. d. Si surgat adũsũ me pliũ ca. ⁊c. imo stati post primã vnctionẽ fact⁹ ẽ amicissim⁹ ipi saul: ei⁹ psaltes armiger ⁊ gener: q oĩa patẽt. j. Reg. p totũ: qcuis post fact⁹ sit saul ei⁹ psecutor: de q hũc ps. nõ fecit put beat⁹ Hiero. sentit: ⁊ supra allegatũ est. Ad te dñe. Huic ps. pmittit tal' titul⁹ i Ps. XXVII hebreo: ⁊ i trãslatiõe Hiero. sic ps. pcedẽti: ppt qd ex dict' pz expositio. De materia ãt hui⁹ ps. ⁊ tpe q fact⁹ fuerit videt mihi saluo meliori iudicio q dd fec hũc ps. i psecutiõe absalõ ɔ ipm qñ dd fugiẽs d hierlm timore absalõ ascẽdebat cliuũ oliuaꝝ nudis pedib⁹ icedẽs flẽs ⁊ opto capite: ⁊ sadoch ⁊ abiathar apportauerũt arcã dei volẽtes ipm cõcomitari: ⁊ ascẽdit abiathar ad cõsulẽdũ dñm: vt hr. ij. Reg. xv. s; tũc nõ habuit rñsum: ppt qd dd reputauit deũ sibi nõ esse adhuc placatũ: ppt qd iussit arcã reportari i citatẽ ad locũ suũ sua comitiua reputãs se idignũ: ⁊ tũc ascẽdẽs sũmitatẽ mõt' vñ tabnaculũ dñi clare videbat: ex illo loco orauit vsa facie ad locũ sãctũ: sic solit⁹ erat facere qñ veniebat ad locũ illũ: sic ⁊ nũc fideles a loco vñ põt videri eccl'ia alicui⁹ sãcti ibi adorãt ⁊ verisil'e ẽ q tũc fecerit ps. istũ p sua liberatiõe ab illa psecutiõe ⁊ p spm̃ itellexerit se exauditũ. Et s; h diuidit iste ps. qr pmo ponit ipi⁹ dd deuota petitio. scdo ei⁹ exauditio. ibi: Bñdict⁹ dñs. Circa pmũ dic sic: Ad te dñe clamabo. i. ex magno affectu orabo. ⁊ q sit orõ subdic cũ dr: e De⁹ me⁹ ne si. a me denega.

tauit. Sz additũ a septuaginta pter duo q xps i passiõe petijt .s. i clarificãdo ptectionẽ: ⁊ a morte resuscitationẽ. a Ne sile. ⁊c. ⁊ assi. ⁊c. Hiero. Ex eo q verbũ mihi semp vnit: nõ talis hõ sũ: q les ceteri q nascunt i pfundã miseriã seculi. Aug⁹. vbi qsi si sileas non cognoscit vbũ tuum. b Ad te Cas. Sm morem iudeoꝝ qbus pceptũ est: vt vbi cũq essent ad illã partẽ orarẽt: vbi hierlm esse scirent: qd ⁊ iesus legẽ iplens fecit. Uel ad celũ vnde auxilium speramus. c Da il. Cas. pdicere est non optare: sm opa id est sm q intẽderũt: nõ scdm q inde puenit: vel optat iusticiam dei in hoc seruari. d Qm nõ intel. Cas. Et si de essent opa: h sufficeret dãnatio ni q nõ itellexerunt p legẽ ⁊ pphetas q inuisibiliter de⁹ opat p me: nec etiam visibilia. e Destrues. Aug⁹. vt nihil mihi noceãt nec post eccl'ie tue vl' mee. f Bñdict⁹ do. Cas. Audit⁹ i resurrectione grãs agit: subdẽs de salute credẽtiũ. g Dñs for. Cas. Idez q adiutor meus ⁊ ptector ẽ: fortitudo plebis q in eo cõfidit: ⁊ protector ne ledãt: ⁊ tu o dñe. h Saluũ fac: ecce quanta spes credentiũ cum p eis orat passus p eis iudex est ⁊ aduocat⁹. i Rege Cas. Ne declinent ad praua. Extolle: a trenis ad petenda eterna

Hiere. 9. c

a ne ad horã: s; ⁊ hic i passione exaudi ptegẽdo ⁊ post clarifica. b si silueris.

a me: nequãdo taceas a me: ⁊ assi

a Aug⁹. in miseriã hui⁹ vite: vel in infernũ. b ne sileas.

milabor descẽdẽtib⁹ in lacũ. Exau

a de liberatiõe a malis. b Cas. qr oro qd fecit ante traditionẽ p credituris: ⁊ qr man⁹ in cruce extollo nõ p culpa: sed vt ecclesiã cõstituã.

di dñe vocez orationis mee: dũm

a Cas. in cruce ad salutẽ coꝝ q fiunt tẽpl'ũ. vel opera non depmo. a exaudi. b Cas. ⁊ si tradis nõ eo voto q illi ad mortẽ: ⁊ ne pdas dãnando sicut illi intrẽdũt qr sũt. peccatores ⁊ operãt iniquitatẽ. i. mortẽ meã: ⁊ qr loquũt pacẽ dolose. vnde subdit.

oro ad te: dũ extollo manus meas

ad tẽplũ sanctũ tuũ. Ne simul trã

das me cũ peccatorib⁹: ⁊ cũ opãti

a scimus q a deo: venisti magister.

bus iniqtatẽ ne pdas me. Qui lo

a Aug⁹. p carnẽ q nõ perãsiui: s; appropiaui. id ẽ mecũ q sum pximus eoꝝ. odium.

quũt pacẽ cũ pximo suo: mala aũt

a iõ iusticie cõcedo. qr hoc iustũ ẽ. Aug⁹. qr mala affectãres bona iuenire nõ possũt. Aug⁹. mala fecerũt mala adinuenerũt: dicẽtes q seductor essem et nõ deus.

i cordib⁹ eoꝝ. Da illis secũdũ opa

eorum: ⁊ scdm nequiciã ad inuen

a Et si alijs psit qd fecerũt: tñ scdm opera da eis. a Aug⁹. i qb⁹ studiosi qr ceperũt: crucifixerũt linguis ⁊ si nõ manib⁹: instinctu: ⁊ si nõ actu: h iõ dicit ne se p alios excusent q iter opa coꝝ sũt pessima.

tionu; ipsoꝝ. Scdm opa manuũ

a Aug⁹. sicut fallaciã p veritate reddebãt fallacia eoꝝ eos fallat. b Cas. qr mala p bonis.

eoꝝ tribue illis: redde retributio

a Cas. hec est retributio: vt quẽ maliuolo animo hominẽ tẽtauerunt: nõ cognoscerẽt deũ quo cõsilio pater incarnatũ miserit.

nẽ eoꝝ ipis. Quõniã nõ itellexert

a nec ipis visibilib⁹ opibus moti sunt q porrecta sũt vsq ad oculos coꝝ p q ad inuisibilia ducerent.

opa dñi: ⁊ i opã manuũ ei⁹ destrues

a nõ vt in meli⁹ edifices vel excecabis nõ ad horã. vnde misi te vt euelles dissipas et destruas: dispdas et edifices et plantes. b nõ ex diffidentia oro qr audiuit. vnde: benedictus sit.

illos: ⁊ nõn edificabis eos. Bñe

dict⁹ dñs: qm exaudiuit vocẽ dep

a ita. b tanta patientis. mei.

catiõis mee. Domin⁹ adiutor me⁹

a in imortalitate resurgẽris.

⁊ ptector me⁹: ⁊ i ipso sperauit cor

a sic. resurrexit. immunitate peccati. que in adã deflorũit: vel reflorũit in resurrectione q prius imunitate peccati floruit in cõceptione.

meũ: ⁊ adiut⁹ sũ. Et refloruit caro

a nõ timoris necessitate. nõ timore sub lege: s; libere cũ lege. b vñ iã metu mort' cõsumpto. cõfitebunt mei in qbus ego.

mea: ⁊ ex volũtate mea cõfitebor

a Aug⁹. in pugna cõtra diabolũ. non se forte puter plebs vt suã iusticiã ɔstituat b post pugnã saluos factos p xpm i mortalitate pteger. id est: illos quos xps ad salutẽ elegit ptegit hic in lucta ne ledantur a diabolo.

ei. Dñs fortitudo plebis sue: ⁊ ptẽ

a a malis seculi. qd ego iã resuscitat⁹ iterpello.

ctor saluationũ xpi sui est. Saluu;

a qui et meus est. quia omnia mea tua sunt. b auge virtutibus vel numero.

fac populum tuũ domine ⁊ bñe

a in hac tẽporali vita.

dic hereditati tue. Et rege eos ⁊ ex

a in eternum hinc tolle eos. b eternã vitã.

tolle illos vsq in eternum.

a me denegabo mihi rñsum p spm̃ tuũ: sic negasti mihi petẽti p abiathar sacerdotẽ. a Neqñ taceas a me: repetitio est eiusdẽ ad maiorẽ affect⁹ expressionẽ. b Et assimulabor ⁊c. id est reputabo me mortuũ: si nõ des mihi responsum. c Exaudi dñe vocẽ ⁊c. i. ne differas lõge me exaudire. d Dũ extollo ⁊c. qr versa facie orabat ad locũ vbi erat tabernaculũ: i quo loco p spm̃ sciebat fundãdũ esse tẽplum. e Ne simul tradas ⁊c: q sũt digni morte tpali. f Et cũ operantib⁹ iniq. ⁊c. pditione gehẽne. Et q sũt illi ostẽdit dicẽs: g Qui loquunt pa. ⁊c. i. mecũ: ⁊ de talib⁹ erat achitophel q fuerat cõsiliarius dauid. Et similiter absalon q in verbis ⁊ signis fingebat se diligere dauid vt patrẽ suũ: ⁊ tñ machinabat cõtra dauid in malũ: qr absalõ de cõsilio achitophel conspirauit cõtra patrem: vt hr. ij. Reg. xv. h Da illis ⁊c. eos sm demerita puniendo: qd dixit dauid nõ ɀelo vindicte: sed iusticie. i Et sm nequiciã ⁊c. i. sm nequiciã ab eis studiose inuentã: qr de cõsilio achitophel sub specie deuotiõis iuit absalon ad locũ cõspirationis fiende ɔtra patrẽ. ij. Reg. xv. k Scdm opera manuũ eoꝝ. ⁊c. Repetitio ẽ eiusdẽ ad maiorẽ exp̃ssionẽ. l Qm nõ ⁊c. i. opa a dño pcepta q sunt sancta ⁊ bona: talia nõ intellexerũt practice: qcuis achitophel q erat valde sapiẽs itellexerit speculatiue. m Et in opa ⁊c. qr absalon sine filio mortu⁹ ⁊ interfect⁹ est: vt habet. ij. Reg. xviij. ⁊ achitophel suspendio interijt. ij. Reg. xvij. Et vtrũq cõtigit iudicio diuino. n Bñdict⁹ dñs. Hic ɔsequẽter describit petitionis dd exauditio: quã i spũ puidit in generali: nõ tm̃ qtũ ad oẽs cõditiões particulares. dicit igit: Benedictus dñs: tanq gratus de diuino beneficio. o Quoniam exaudiuit vocẽ depcationis me. i. exaudiendã reuelauit. p Dñs adiutor meus. in factis. q Et ptector me⁹. in periculis. r Et in ipso sperauit cor meũ. ⁊ non lingua tantũ s Et adiut⁹ sum: eo q speraui vere corde ⁊ ore. t Et refloruit caro mea. qr ex leticia cordis interioris fit quedã refluẽtia in carne exteriori: sm q dr Prou. xvij. Animus gaudẽs etatẽ floridã facit: spũs aũt tristis exsiccat ossa. v Et ex voluntate mea. i. motu pprie deuotionis. x Cõfitebor ei. cõfessione laudis. Et qd cõfiteat subdit dicẽs: y Dñs fortitudo plebis sue quasi diceret. Ego ⁊ plebs mea cũ simus pauci nõ possem⁹ resistere nisi virtute diuina. z Et ptector salua tionũ christi sui est. i. mei q sum xps ei⁹: qr p eũ in regẽ vnct⁹. Et qr ad bonũ principẽ ptinet desiderare bonũ ppl'i sui. ideo subdit dauid d. a Saluũ fac ppl'm ⁊c. in periculis. b Et benedic hereditati tue. multiplicãdo populũ tuũ i bonis tẽporalib⁹ ⁊ spũalib⁹. c Et rege eos. ne deuient a via iusticie. d Et extolle illos pducẽdo eos ad celsitudinẽ celestis glorie. e Usq in eternũ. i. sine fine. Moraliter aũt potest exponi ps. iste de quolibet fideli posito in afflictione corporali vel mentali: ⁊ iõ deuote se petit liberari diuinit⁹: ⁊ sentiens se a dño exauditum studet ei deuote regratiari. Cetera patent.

Moraliter.

Ad te domine clamabo ⁊c. Ps XXVII Psalmũ istum litteraliter exposui de dauid fugiente de hierlm pter absalon: ⁊ deũ orante p sua liberatione. Moraliter aũt potest exponi de quolibet fideli i afflictione mentis vel corporis posito liberari petente a dño ⁊ sic dicit. Ad te domine clamabo. mentaliter ⁊ vocaliter orando. Ne sileas a me ⁊c. nõ silere dei vel nõ tacere est orãtis postulationẽ efficaciter exaudire. Et assimilabor descendentib⁹ in lacũ. i. pditis: nisi des supple effectum mee petitionis. iõ subdit: Exaudi dñe vocẽ ⁊c. dũ extollo manus meas ad templũ sanctũ tuũ. id est ad celũ de quo dicit Ps. xxviij. in tẽplo ei⁹ omnes dicent gloriã. Ne simul tradas me. id ẽ tradi pmittas. Cũ peccatorib⁹ ⁊c. et qui sint illi subdit: Qui loquunt pacem cũ pximo suo ⁊c. da illis secundũ opera eorum. hoc dicit denũciatiue: vl' etiã optatiue: nõ ɀelo vindicte: sed iusticie diuine. Bñdictus. Sicut afflictus petit liberari: sic liberatus deo debet magnifice regratiari: dicẽs: Benedictus dñs quoniam exaudiuit vocẽ depcationis mee. et patet littera vsq ibi: Et refloruit caro mea ⁊c. qr deuotio mentis resultat ad corp⁹ Ps. lxxxiij. Cor meu; ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. Dñs fortitudo plebis sue. i. humiliũ noĩe plebis significatoꝝ. Et ptector saluationũ xpi sui est. i membris suis: sicut em̃ i eis patit Act. ix. Saule saule qd me psequeris: sic saluari dr in eis: ⁊ qr gratitudo de bono pstito disponit ad aliud interpetrãdũ. iõ subdit: Saluũ fac ppl'm ⁊c. i piculis futur'. Et bñdic. multiplicãdo i bonis. Et rege eos. i via moꝝ. Et extolle illos vsq ad regnũ celoꝝ

ß e(ter)na ꝛ itellectu sc(ri)pturaꝝ: ꝛ bono ope: ꝑ totũ ƀ scl'm vsq̃ i finẽ.
a Psalmus dauid in consu. Alchu. Cassiodo. Arca a phili steis reducta: dauid fecit ei tabernaculũ ad qð hortaƭ hosti as offerre: sic xp̃s a iure diaboli reduxit ecclesiã de cui⁹ pfecti one ꝓpheta hic loquiƭ.s. ꝙ septẽ donis spiritussancti eã replet ꝛ in eis cõfirmat: ꝛ sic ꝓmouet: ꝛ post remunerabit. Unde monet fideles vt se offerãt tali cõsũmatori. XXVIII
b Afferte do. Cas. Prius monet sacrificia offerre. c Filios a. Aug⁹. qꝛ nõ deest ĩpugnatio. Uel Afferte vos filios a. Aug⁹. i. apostolorum qui cornibus. i. vtriusq̃ testamẽti auctoritatib⁹ valuerũt contra hereticos ꝛ supstitiones ꝛ idola q̃ quasi dura fronte diruerũt: hinc est ꝙ
Apo. mitra põtificalis duo habet cornua: qꝛ oĩs scriba doctus in regno celorũ pfert de thesauro cordis sui noua et vetera. Et sexta mansio filiorũ isrl' de egypto venientiũ fuit helym: ꝛ interpretaƭ arietes: vbi fuerũt duodecim fontes: ꝑ quos duodecim apostoli et septuagintadue palme: ꝛ septuaginta duo discipuli ad p̃dicandũ missi significanƭ. d Uox do. Cas. Predicatio christi intus mẽtes terruit: qð est: spiritũ timoris dedit iudeis ꝛ gẽtib⁹. Greg. Iste ab imo ascẽdit. i. a spiritu timoris ad spiritũ sapientie: qꝛ agit ð cõstitutione ecclesie que incipit a spiritu timoris. Esaias a sũmo descẽdit di
Esa. xi. a cens: Et requiescet sup eũ spiritus domini: spũs sapientie ꝛ intellectus: spiritus cõsilij ꝛ fortitudinis. spũs sciẽtie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eũ spiritus timoris domini. Et hoc ideo qꝛ agit de xp̃i incarnatiõe: in qua seipm̃ exinaniuit formã serui ac. Nec intonare christus destitit: donec daret virtutẽ. i. pietatẽ q̃ timori cõparata virt⁹ est. i. cult⁹ erga deũ quẽ exhibuit postq̃ offendere deũ timẽt. Addit etiã de⁹ magnificentiã. i. scientiã q̃ magnificos facit: vt q̃ i cultu dei sunt: sciant quomõ se agãt in p̃senti. Domin⁹ etiã cõfringet ce. i. altos de gentibus: ꝛ cedros libani. i. altos de iudeis tp̃e vltimi introitus. ita frãget ꝛ humiliabit: vt et quelibet aduersa nõ refugiant pati: qð est dabis spiritũ fortitudinis: vt sint fortes in his q̃ spũ sciẽtie cognoscũt. Cedros q̃ est altissima arbor: nisi succisa inutilis est: in sua radice manẽs nõ facit vtiles fruct⁹: sic supbia q̃ peccata nobis intulit. In libano mõte pascuali vituli ad sacrificia enutriebanƭ. Cõminuet ẽ vt vitulũ libani. i. humiliabit vt imolenƭ ꝑ xp̃o: dilect⁹ xp̃s vnicor. i. iudeorũ q̃ in vna lege supbiũt: fili⁹ supbiã cõminuet vel q̃d mirũ si illi cõminuenƭ. dilect⁹ eñ cõminueƭ ẽm ꝙ iudeoꝝ fili⁹. Aliter cũ de⁹ sit nõ videƭ posse cõminui. Intercidentis flãmã ignis Ignis est fomes peccati: flãma q̃ inde exijt cõsensus ẽ act⁹ et cõsuetudo: sed dñs interrũpit dato spiritu cõsilij. Hoc fortib⁹ cõuenit: ne si ociosi erũpat flãma ab igne. Desertũ gentes. Desertũ cades. i. q̃ a sancto legis sunt deserti. Cades eñ interp̃taƭ sanctũ legis. Iudei q̃ nõ habẽt sanctũ legis. i. spiritualẽ intellectũ: hos dñs cõcutit. Hiero. vt agricola sterilem terrã vt fructificet. i. dat intellectũ vt scripturas etiã ẽm anagogen p̃cipiãt: qð fit in mẽte hũ pacata cõsilio: ꝑ intellectũ aũt scripturarũ ꝓuehit: ꝛ facit ceruos q̃ cõscendãt montẽ sapientie de diuina essentia. Et hoc nõ solũ gentib⁹ sed ꝛ iudeis in vltimo reuelabit. ea. s. q̃ de deitate sũt cõdẽsa. Ecce quõ a timore vsq̃ ad sapiẽtiã ascẽdit: cũ oĩb⁹ ei donis timor castus. s. associaƭ. Oĩs q̃ in tẽplo sic cõsũmato ẽ: dicet gloriã. Qui ẽ non dicit gloriã: nõ i tẽplo ẽ. Quare date gloriã. iõ etiã: qꝛ hoc tẽplũ dñs facit habitare intra fluctes ꝛ submersores vt arcã iter fluctus: vel illos sanctos q̃ sũt tẽplũ habitare facit illesos: ꝛ i illo tẽplo sedebit potẽs ꝛ regnãs vsq̃ quo eternitas veniat. ꝛ dabit virtutẽ: ꝛ tandẽ bñdicet in pace eterna. Uox do. su. a. Cas. de cõstitutiõe ecclie: vbi virtutes spũsscti cũ magno p̃conio enũerat.
ß Libani

a ʃ ꝓphete. b ʃ pfectione ecclesie in hoc seculo vbi contra diabolum militaƭ.
a Psalmus dauid in cõsũmatione tabernaculi. XXVIII
a ʃ Cas. vosipõs i fide ꝛ ogibus. ʃ non ire vel perditionis.
b Afferte dño filij dei: a b
a ʃ Aug⁹. vosipsos quos ꝑ euãgeliũ apl'i genuerũt duces gregũ.
b ʃ Aug⁹. nõ corruptos erroribus.
c afferte domino filios arietum. c
a ʃ Aug⁹. ꝑ oga vestra bona glorificet de⁹ ꝛ honoreƭ. b ʃ q̃si patri equalis. c ʃ iperiũ i rebus.
Afferte domio gloriã ꝛ honorẽ: d
ʃ Aug⁹. gloriose ꝑ orbẽ innotescat. a ʃ etiam. b ʃ Aug⁹. in dilarato corde et sanctificato: qꝛ ex charitate est omnis sanctitas.
afferte dño gl'iaꝫ nomini ei⁹: ado e f
a ʃ al's i in aula sancta
rate dominũ in atrio sancto ei⁹.
a ʃ qꝛ. b ʃ christi. c ʃ iudeos. ʃ pplos gẽtiũ. d ʃ Cas. de nube carnis terribiliter penitentiã p̃dicauit. ʃ ipse xp̃s postq̃ vocẽ misit populis ꝛ perterruit: conuertit in se ꝛ habitabat in eis.
d Uox domini super aquas: deus g
a ʃ populos gentium.
maiestatis intonuit domin⁹ sup h
a ʃ Aug⁹. christi iam in ipsis habitantis.
aquas multas. Uox domini in i
a ʃ Aug⁹. potẽtes faciẽs eos.
b ʃ magna faciẽs in eis. ʃ miraculorũ vel opeꝝ.
virtute: vox domini i magnificẽ k
ʃ Aug⁹. cõtritione cordis humilians supbos.
tia. Uox domini cõfringentis ce l
a ʃ per penitentiã. b ʃ Aug⁹. elatos nitore nobilitatis terrene.
dros: ꝛ cõfringet domin⁹ cedros m
a ʃ Aug⁹. ablata altitudine eorũ deponet eos ad imitationẽ humilitatis sue quiꝰ vitulus ad victimã crucis ductus ẽ ꝑ nobiles seculi. vnde: Astiterũt reges ter. ꝛ prin. ꝛc. ʃ ꝑ ignobilia q̃ elegit.
libani. Et cõminuet eas tanq̃ vi n

Afferte dño. Huic ps̃. p̃mittiƭ talis Ps. XXVIII titulus in hebreo: ps̃. dð. In trãslatione vero Hiero. diciƭ: Canticũ dauid: ꝛ in idẽ redit: ꝛ ptꝫ expositio ex dictis supra ps̃. xxij. et. xxiij. De materia aũt huius ps̃. dicit Hiero. in ꝓlogo hui⁹ libri ꝙ dauid fecit hũc ps̃. i cõsũmatione tabernaculi qð fecit ad reponẽdũ arcã dñi: vt hƭ. j. Paral. xvj. quo cõsũmato erat ibi deo deuote offerẽdũ et seruiendũ: ꝛ ẽm hoc iste ps̃. diuiditur in duas partes: qꝛ primo dð inuitat ad offerendũ deo deuote: secũdo declarat ꝙ seruiẽdũ est ei humiliter ꝛ ꝓmpte. ibi: Uox dñi. Circa primũ dicit sic: Afferte dño filij dei. i. vos filij isrl' q̃ estis filij dei tanq̃ ab eo spãliter electi ꝛ dilecti: ẽm ꝙ ipe diƭ Exo. iiij. Fili⁹ me⁹ primogenit⁹ isrl'. Uel aliter b Filij dei. i. vos sacerdotes ꝛ ministri: q̃ inter filios isrl' estis spãliter electi ad cultũ dei. c Afferte dño filios arietũ. ƀ dꝛ ꝓpter iuge sacrificiũ i quo offerebãƭ quotidie duo agni immaculati: vn⁹ in mane: ꝛ ali⁹ in vespere: ꝛ ꝑ ƀ intelligunƭ alie oblatiões et sacrificia q̃ offerebanƭ medio tp̃e: qꝛ ante sacrificiũ matutinũ nõ poterat fieri aliq̃ oblatio seu sacrificiũ: silr nec post iuge sacrificiũ vesptinũ. d Afferte dño ꝛc. oĩa opa vestra bona ad ei⁹ gloriã dirigẽdo: ẽm ꝙ dicit ap̃ls. j. Cor. x. Oĩa in gl'iaꝫ dei facite. Hoc aũt facit fides operãs ꝑ dilectionẽ in q̃bus cõsistit cult⁹ dei interior: ꝓpter qð dicit Aug⁹. in enchyridion. Fide spe et charitate diligiƭ de⁹ seu coliƭ. e Afferte dño gl'iam noĩ ei⁹. i. nomini ei⁹ tetragrãmaton: qð habebaƭ in tanta reuerentia apud hebreos ꝙ nõ noĩabaƭ in publico: sed tñ in tẽplo i bñdictionib⁹ sacerdotũ sup ppl'm. f Adorate do. ꝛc. i atrio. i. sacerdotũ vbi fiebãt sacrificia: qð erat sanctius alio atrio i quo erãt alij vulgares ad adorandũ ꝛ audiẽdũ verbũ diuinũ. g Uox dñi. Hic cõsequẽter dð declarat ꝙ deo sit obediendũ ꝓmpte. ꝛ ƀ ꝑ multa exẽpla virtutis diuine cui nullus põt resistere. Primũ est exemplũ de trãsitu maris rubri. cũ dꝛ: Uox dñi ꝛc. qꝛ sicut dictũ fuit Exo. xiiij. de nube intermedia inter castra isrl' ꝛ egyptiorũ diuino iussu ꝓcesserũt tonitrua ꝛ fulgura subuertentia rotas curruũ egyptioꝝ: ꝛ aq̃ reuerse sunt sup egyptios. iõ subdiƭ: h Domin⁹ sup aquas multas. Secũdũ exemplũ ẽ in datione legis q̃ facta est in terrorib⁹ diuine virtutis: ẽm ꝙ diciƭ Exo. xix. Iam aduenerat dies tertius ꝛ mane inclaruerat: ꝛ ecce ceperũt audiri tonitrua ꝛ micare fulgura: ꝛ nubes densissima operuit montẽ: clangorq̃ buccine vehementi⁹ perstrepebat. ꝛ q̃tũ ad ƀ diciƭ: i Uox domini in vir. postea locut⁹ est dñs dicẽs: Ego sum dñs deus tu⁹ q̃ eduxi te de terra egypti: ꝛ cõsequẽter ponunƭ decẽ decalogi p̃cepta: ꝛ q̃tũ ad hoc diciƭ: k Uox dñi in magnificentia. Loquebaƭ eñ sicut rex magnificus imponẽs p̃cepta. Et qꝛ filij isrl' fuerunt valde pterriti: ẽm ꝙ diciƭ: Et pterriti ac pauore concussi steterũt ꝓcul dicentes moysi: Loquere tu nobis ꝛ audiem⁹: nõ loquaƭ nobis dñs ne forte moriamur: ꝛ q̃tum ad hoc diciƭ: l Uox dñi cõfringentis cedros. i. maiores illi⁹ populi: qui cõfracti timore sic loquebanƭ moysi. m Et confringet dñs cedros libani. hoc addiƭ ad denotandũ magnitudinẽ principũ illi⁹ populi: q̃ erãt capita tribuũ. In monte eñ libani crescunt maiores cedri q̃ alibi. n Et cõminuet eas ꝛc. i. sicut vitulũ pascentẽ in libano: q̃ ex modico sonitu ꝛ fragore terretur ꝛ tremit: sic isti fuerunt mirabiliter territi: vt p̃dictũ est: ꝛ quasi cõminuti in mente: qꝛ cõsiderãtes diuinã maiestatem: ꝛ suam fragilitatẽ reputauerũt se quasi nihil ꝛ sicut res comminuta: qꝛ tamen moyses nõ fuit in aliquo territus dixit ad populum: Nolite timere ꝛc. Et subdiƭ: Moyses aũt accessit ad caliginẽ in qua erat dñs. iõ subdiƭ.
Et dilectus

ß a Libani. Liban⁹ interp̃taƭ candidatio. Cedri libani. i. alti homines in terrenis elati: quos de⁹ cõfringendo cõminuet. i. de supbia ad se ꝑ dilectũ filiũ reducet: ꝛ hoc spiritu fortitudinis. Cõminuet sicut vnicornis captus cõminuiƭ. b Desertũ cades. Aug⁹. Iudaicũ populũ. Cades regio est in qua est sina. Cades loc⁹ est vbi aqua ð petra data est: qð modo spiritualiter de duro corde q̃ñ ad fidẽ cõuertiƭ: vñ emanat aqua viua. c Dñs di. Qð con stitute fiat. d Diluuiũ. Cas. i. aq̃s baptismi: que purgat crimina mũdi.
ß Psalmus

a ʃ Aug⁹. vnic⁹ pr̃is exinaniuit se nobilitare suos et fact⁹ est homo sicut fili⁹ vnicornis. i. iudeoꝝ iactantiũ suã singularẽ iusticiam.
a tulũ libani: ꝛ dilectus queadmodũ fili⁹ vnicorniũ. Uox domini a b c d
a ʃ Aug⁹. trãseuntis sine lesione ꝑ ardorẽ psequẽtiũ: vel diuidentis furentẽ irã illorũ: vt alij cõuertanƭ: alij non.
intercidentis flammã ignis: vox domini concutiẽtis desertum: ꝛ
a ʃ Aug⁹. cõmouẽtis ad fidẽ gẽtes q̃ erant sine deo: sine lege ꝛ ꝓphetis. Aug⁹. ꝛ sic celebrari faciet verbũ scripturarũ qð a iudeis nõ itelligentib⁹ deserebaƭ. ʃ intelligibilia faciet verba legis.
b cõmouebit domin⁹ desertum cades. Uox domini preparantis e f
a ʃ perficientis.
a ʃ Aug⁹. q̃ superãt ꝛ repellũt venenosas liguas b ʃ Aug⁹. opaturates illas librorũ ꝛ vmbracula mysteriorũ vbi libere pascanƭ.
ceruos et reuelabit cõdensa: ꝛ in g h
a ʃ Aug⁹. i eccl'a vnusq̃sq̃ ꝓ suo dono laudat deũ
c tẽplo ei⁹ oẽs dicẽt gloriã. Domi i k
a ʃ huius seculi.
b ʃ sanctos in ecclesia q̃si in arca cõstitutos.
d nus diluuium inhabitare facit: l
a ʃ deinde. ʃ sup eã. b ʃ regnãs i eis i eternũ
ꝛ sedebit domin⁹ rex in eternum. m n
a ʃ Aug⁹. cõtra ꝓcellas seculi: qꝛ nõ est pax in ƀ seculo. ʃ quia. b ʃ in p̃senti.
Dñs virtutẽ populo suo dabit: o p
ʃ ꝛ. a ʃ Aug⁹. in seipso pacẽ illis dãs. ʃ vnde pacẽ meã do vobis. ʃ exẽplo suo alios admonet
dñs bñdicet ppl'o suo i pace. q r s

Nico.de lyra

a Et dilectus scꝫ moyses q̃ fuit deo dilect⁹ ꝛ hominib⁹: vt hƭ Eccl. xlv. b Queadmodũ fili⁹ ꝛc. i. secur⁹ et impterrit⁹: sicut vnicornis. In trãslatione aũt Hiero. iuxta hebreũ sic habeƭ: Et disperget eas quasi vitulũ libani: ꝛ sarion quasi fili⁹ rhinocerontis. Et eadẽ ẽ sñia: qꝛ multũ territi dispgũƭ: vñ ð filijs isrl' diciƭ vbi. s. Perterriti ac pauore cõcussi steterũt ꝓcul. Et sarion. i. fili⁹ ꝑ quẽ intelligiƭ moyses a deo p̃dilectus. Sicut filius: quasi fili⁹ rhinocerõtis. i. ita impauidus sicut rhinoceros: qð idẽ significat qð vnicornis. Tertiũ exemplũ est ð vindicta dñi facta in deserto de chore et cõplicib⁹ ei⁹: vt habeƭ Nume. xvj. Et q̃bus aliqui fuerũt combusti ꝑ ignẽ a deo immissum: ꝛ aliqui a terra absorpti: ꝛ quãtũ ad hoc diciƭ: c Uox domini intercidentis ꝛc. qꝛ aaron ꝓ illa plaga sedanda obtulit thymiama: et sic cessauit incendiũ ẽm ꝙ dꝛ Nume. xvj. Obtulit thymiama: ꝛ stans iter mortuos et viuos ꝓ populo depcat⁹ est: ꝛ plaga cessauit. d Uox dñi concutientis desertũ: qꝛ tũc fuit terremotus ꝛ terra aperuit os suũ ꝛ deglutiuit chore dathan ꝛ abyron ꝛ tabernacula eorũ. e Et cõmouebit dominus desertum cades. hoc addiƭ: qꝛ hoc factũ accidit in deserto cades: vbi manserũt filij isrl' longo tp̃e: vt habeƭ Deuƭ. j. Quartũ exemplũ poniƭ cũ diciƭ: f Uox dñi p̃parantis ceruos. Dicunt hebrei: Uox dñi occidentis ceruos. Hiero. in trãslatione iuxta hebraicũ dicit: Uox dñi obstetricans ceruos: ꝛ ẽm hoc ista littera multipliciter exponiƭ. Ra. Sa. exponit eaꝫ de tp̃e messie: in quo vt dicit iudei abundabũt oĩbus delitijs ac bonis: ꝛ sic ad volũtatem eorũ dñs interficiet ceruos: ꝛ alia aĩalia siluestria: q̃ sũt comestibilia. Sed hoc dictũ fundaƭ sup errorẽ eorũ q̃ dicũt vitã futurã fore animalẽ cibis indigentẽ: sicut dixi plenius sup Geñ. j. Et i hoc errore cõueniũt cũ tartaris ꝛ saracenis. Dictio aũt hebraica hic posita equiuoca est ad designandũ occisionẽ obstetricationẽ ꝛ p̃parationẽ. Scd̃m aũt translationẽ Hiero. iuxta hebraicũ exponiƭ de virtute dei dantis ceruis virtutẽ pariendi: ꝛ etiã nutriendi fetus: ita ꝙ supplet ibi vicẽ obstetricis. Scd̃m autẽ l'ram cõem potest exponi de terra neptalim ẽm ꝙ scribiƭ Geñ. xlix. Neptalim ceruus emissus dãs eloquia pulchritudinis: qð exponiƭ a doctorib⁹ hebreis et latinis: eo ꝙ in sorte neptalim erat terra primitiua ante alias sortes ꝓferens fructus suos: sicut ceru⁹ velocius currit alijs animalib⁹: ꝛ ꝓpter hoc de illis fiebant sacrificia in solẽnitate pascali de granis nouis: ꝛ tũc leuite cãtabãt diuinas laudes: q̃ sũt eloquia pulchritudinis. Scd̃m hoc igiƭ ꝑ ceruos hic intelligunƭ fructus de terra neptalim veloces ad maturescendũ p̃ alijs: sicut ceruus velocior est in cursu alijs animalibus: q̃ quidẽ velocitas fiebat diuina virtute oĩa ꝓducente: ꝛ ẽm hoc diciƭ: Uox dñi p̃parantis ceruos. Et qꝛ de illis fructib⁹ fiebat oblatio in solẽnitate pascali: vt dictũ est ideo subdiƭ: g Et reuelabit condensa. i. atriũ sacerdotũ ꝛ tẽplũ: qꝛ tũc aperiebanƭ ad solẽnius celebrandũ diuina. ꝛ diciƭ: h Condẽsa. eo ꝙ vulgus nõ habebat illuc accessum liberũ. i Et in tẽplo ei⁹ ꝛc. quia tunc diuine laudes forti⁹ cantabanƭ ꝑ leuitas ꝛ sacerdotes.
Tamen

Tamen hic accipiƭ templum ꝓ tabernaculo: quod p̃parauiƭ arce domini: ꝛ frequẽter accipiƭ vnum ꝓ altero in veteri testamento. k Dominus diluuium inhabitare facit. Hic consequenter poniƭ quintũ exemplũ de diluuio: quod tẽpore Noe fuit inductũ diuina virtute sup terrã ad puniendum hominũ maliciã: vt habeƭ Geñ. vij. ꝛ quãtum ad hoc diciƭ: Dñs diluuiũ: id est terrã dissipatã per diluuiũ. l Inhabitare facit: ꝑ multiplicationem hominũ et animalium q̃ in arca reseruauit. m Et sedebit dominus. tanq̃ iudex omniũ. n Rex in eternum ẽm illud Esa. ix. Multiplicabiƭ eius imperium: ꝛ pacis eius nõ erit finis. Ultimo dauid i p̃caƭ populo suo bona dicens: o Domin⁹ virtutem populo ꝛc. s. pacientie in aduersis. p Dabit populo suo. i. det. Hebrei eñ nõ habent modũ optatiui: sed ꝓ eo vtunƭ futuro indicatiui modi. q Dñs benedicet: id est benedicat. r Populo suo: eũ in bonis tẽporalib⁹ ꝛ spiritualibus multiplicando. s In pace. Quis sicut dicit Priscianus. Si quereƭ quid est summũ bonũ in vita: bene respondeƭ pax. Mystice posset exponi ps̃. iste ð materiali ecclesia i qua quotidie offerƭ agn⁹ immaculat⁹ Iesus christus ad honorẽ dei patris seu toti⁹ trinitatis: cui seruiendũ ẽ: ꝛ ꝓmpte obediendũ ꝓpter mirabilia: q̃ facit in celo ꝛ in terris. Primo mirabili correspondet sacramento baptismi: ẽm illud. j. Cor. x. Omnes in moyse bapticati sunt in nube ꝛ in mari. Secũdo vero exemplo correspondet publicatio euangelij: per quã confracti sunt cedri libani: id est principes seculi submittentes humiliter colla sua iugo fidei. Tertio exemplo correspondet repressio ignis iussu dei comburẽdi virtutem amittẽtis in multis martyribus: sicut patet ex eorum legendis: ꝛ terremotus opprimens tyrannos et eoꝝ ministros: ꝛ corruere faciẽs tẽpla idoloꝝ: sicut patet i legendis pluriũ martyrum. Quartũ vero exemplũ representat primitiue ecclesie statum: quia tunc sicut terra primitiua protulit multos fideles gaudenter ꝛ ꝓmpte currentes ad martyrium: quod fuit materia exultationis ciuium celestium in templo glorie deum iugiter laudantiũ. Quintum exemplũ p̃figurauit statum mundi ante incarnationẽ christi: in quo deo ꝑmittente suo iusto iudicio inundauit diluuiũ vitiorum: sed ꝑ christũ et apostolos tanq̃ ꝑ alterum Noe ꝛ filios eius habitata est terra ex multiplicatione fidelium.

Ps. XXVIII

Moraliter. Afferte domino ꝛc. Scd̃m Hiero. dauid fecit hunc psal. in consũmatione tabernaculi ad reponendum arcam domini: vt ibi deo seruireƭ ꝛ offerreƭ deuote. j. Paralipo. xvj. et hoc vsq̃quo consummareƭ templum a salomone. Mystice vero potest exponi de ecclesia materiali: in qua offertur agnus qui tollit peccata mundi: et ad hoc primo ponitur inuitatio cum diciƭ: Afferte domino filij dei. id est vos ecclesie ministri. Afferte domino filios arietum. id est agnũ immaculatũ per omnia legis sacrificia figuratũ. Afferte domino gloriam nomini eius. sibi de omnibus bonis vestris gloriam ꝛ honorem attribuendo. Adorate dominum in atrio sancto eius. licet eñ vbiq̃ sit adorandus: in loco tamen sacro deuotius. Uox domini. Hic consequenter poniƭ multiplex ratio quare deuotius in ecclesia sit orandũ: ꝛ accipitur ex diuinis beneficijs. Primum est baptismi collatio: in quo fiunt fideles mẽbra christi per aquã regenerationis. qð notaƭ cum diciƭ: Uox domini sup aquas deus maiestatis intonuit. tunc eñ super christũ facta est vox dei p̃ris: hic est filius me⁹ dilectus ꝛc. Matth. iij. Dominus sup aquas multas. quia omnibus aquis tunc data est virtus regeneratiua in inuocatiõe sancte trinitatis. Uox domini ꝛc.
 Hic ponit

Universid… Biblio…

Hic ponit̄ scd̄m b̄ñficiū qđ est fidei catholice diuulgatio p vir
tutē datā apostolis aliisq̄ discipulis. Marci vl. Illi aūt ꝑfe
cti p̄dicauerūt vbiq̄ dño cooperante: ⁊ sermonē confirmante
sequētib⁹ signis. qđ notat̄ cū dicit̄: [Uox dñi i virtute ⁊c.]
nā dei spūs i p̄dicatorib⁹ sequebat̄ Matth. x. Nō ei vos estis
qui loquimini: sed spūs patris vestri qui loquit̄ in vobis.
[Uox dñi.] Hic ponit̄ tertiū beneficiū qđ est subiectio prin
cipū fidei christiane maxime tp̄e Cōstātini qđ notat̄ cū dicit̄:
[Uox dñi cōfringentis cedros.] p altitudinē cedrorū signi
ficat̄ magnitudo principū terrenoꝝ q̄ fuit fracta p verā humi
litatē quādo iugo christi colla volūtarie submiserūt. [Et cō
minues eos tanq̄ vitulū libani.] id est pascentē in libano q̄
est animal humile. Impator aūt Cōstantin⁹ intantū fuit p hu
miliationē sui cōminut⁹ q̄ vicario christi minimū officium sez
stratoris exhibuit. [Et dilect⁹ queadmodū fili⁹ vnicorniū]
id est xp̄s a deo patre p̄dilect⁹: ⁊ quasi vnicornis cōstans ⁊ im
pauidus supple fecit humiliationē principū dictā. [Uox do
mini.] Hic ponit̄ quartū beneficiū qđ est cōdescēsio diuina in
passione martyrū multorū: qđ notat̄ cū dicit̄: [Uox dñi in
tercidētis flammā ignis.] multi nāq̄ martyres illesi steterūt
in medio ignis: ⁊ quoniā ex hoc multi gētiles moti fuerūt ad
credendū christo subdit̄: [Uox dñi cōcutientis desertū.] i.
gētilitatē q̄ sicut desertū culta nō fuerat doctrina leg̃ ⁊ ꝓphe
tarū. [Uox domini.] Hic ponit̄ quintū b̄ñficiū qđ fuit il
luminatio doctorū ecclesie: ⁊ sic tanq̄ cerui cornib⁹ sacre scri
pture hereticos rep̄sserūt. ideo dr̄: [Uox dñi p̄parantis cer
uos.] ⁊ quoniā obscura scripture declarata fuerunt p ipsos
subdit̄: [Et reuelabit cōdensa.] ex hoc aūt surgit laus in
ecclesia: ꝓpter qđ subdit̄: [Et in tēplo eius oēs dicent glo
riā.] [Dominus.] Hic ponit̄ sextū beneficiū qđ est repres
sio multitudinis peccatoꝝ: ⁊ quantū ad hoc dicit̄: [Domi
nus diluuiū inhabitare facit.] ante publicationē fidei fuit in
gentilib⁹ diluuiū peccatorū: sed hoc diluuiū dñs repressit: qñ
in ecclesia de gentib⁹ collecta fecit suū habitaculum: ⁊ sic vbi
supabundauit delictū: supabūdat ⁊ gratia Romanoꝝ. v.
In ps̄. xxviii. Afferte dño: vbi dicit̄ in postil. Uox domi
ni obstetricans ceruas.

Additio. Apud hebreos duplex ē vita futura. Pri
ma ē i tp̄e messie p eos adhuc expectati: i
q̄ vitā aīalē gerēdo: cibis ⁊ potib⁹ indigebūt: sicut ⁊ mō: nisi
q̄ abūdanti⁹ ⁊ supra modū ⁊ delectabili⁹ credūt se talia ha
bituros. Scd̄a est in alio seculo in qua fm p̄cipaliores et
magis autēticos nō credūt habere vitā corporalē: sed spiritu
alē tm̄: vñ nō cōueniūt i hoc errore cū saracenis ⁊c.

Glo. ordi.

a [Psalmus cantici. Aug⁹.
Supra de cōsūmatione taber
naculi tp̄e belli: hic aūt ē ps̄.
leticie: q: dom⁹ dedicat̄. i. cō
firmat̄ q̄ in eterna pace mane
bit: corpe inouato nō tm̄ chri
sti: sed etiā totius ecclesie. To
tus xp̄s loquit̄ i hoc psalmo
quia quedā capiti: quedā cor
pori: quedā vtriq̄ cōueniūt.
[Aug⁹. Psalmus breuiter
de passione ⁊ resurrectione vt
passio non terreat quos spes
resurrectionis letificat.
b [Domus dauid. Cas. Tot⁹
xp̄s sponsus ⁊ sponsa vna do
mus dei est: q: in christo pleni
tudo gratie habitauit: ⁊ d ple
nitudine eius nos oēs accepi
mus. hec dom⁹ quantū ad ca
put. i. christū fabricata est in
ei⁹ cōceptione: dedicata vero
in ei⁹ resurrectiōe: quādo im
mortalitatis gloria cōfirmat⁹
est. Quantū vero ad ecclesiā
quotidie fabricat̄: dedicabit̄
aūt in futuro quādo sancti re
surgētes stabūt in magna cō
stantia fulgentes vt sol. Dici
tur aūt hec dom⁹ fm p̄sentem
statū tabernaculum vt in p̄ce
dentis psalmi titulo: quādo i
ea militat̄. Domus vero fm
statū futurū quādo in ea qui
escitur.
[Cas. Primo agit de dedi
catiōe sua ⁊ iubet sanctos idē
sperantes laudes dicere.

a ſ leticie. b ſ que modo in capite post futura ē in mēbris.
a [Psalmus cantici in dedicatio
a ſ christi.
b ne domus dauid. [Ps. XXIX
Aug⁹. altitudinē tuā laudabo in de
dicatione q: tūc nō iocūdabūt̄ inimi
ci sup nos vt modo.
EXaltabo te domine quo a
a ſ Aug⁹. tā in spe ⁊ in futuro suscipies in re.
ſ in resurrectione dedicādo. b ſ delectari vel iocundari permisisti.
niam suscepisti me: nec delectasti b c
a ſ Aug⁹. qui p orbē variis p̄secutionibus me co
nati sunt opprimere. ſ vel iocūdasti. b ſ expo
nit susceptionem.
inimicos meos super me. Domi
a ſ iam nō gero egrū corpus sed gloriosum et im
mortale. ſ hic in spe ⁊ in futuro in re.
ne de⁹ me⁹ clamaui ad te: ⁊ sanā e
a ſ Hiero. hoc expositione nō eget: manifestum
est em̄ animā christi cū animabus sanctorū de in
ferno eductā a deo. ſ Et.
sti me. Domine eduxisti ab infer f
a ſ ab his p̄sequētib⁹. ſ in resurrectione ne iā
cū eis amplius sim. b ſ q̄bus similis videbat̄.
ſ Aug⁹. de corruptione ꝓfunde cecitatis q: imu
nis a pctō ⁊ corruptiōe carnis q: impassibilis.
no animā meā: saluāsti me a desc
a ſ ꝓfunditatē seculi vel inferni. b ſ Aug⁹. q:
surrexit: caput idē sperent membra. ſ vos san
cti eius. ſ opere.
cendentibus in lacum. Psallite
a ſ id ē laudate eū. b ſ Aug⁹. q: ex bonitate me
mor fuit sanctificare vos. ſ quia sanctitatis q̄
nos sanctificauit nō est oblitus hoc toto tempore
quo vos eratis ei⁹ obliti.
domino sancti ei⁹: ⁊ cōfitemini me b

Nico. de lyra

a EXaltabo te dñe ⁊c. Huic Ps. XXIX
c ps̄. ꝑmittit̄ talis titulus in hebreo: et
in trāslatione. Hiero. iuxta hebraicū.
ps̄. cantici ꝓ dedicatione domus dauid. Cir
ca qđ sciendū q̄ ista dedicatio nō fuit domus
dauid in qua habitauit: licet aliq̄ hoc dicāt et
male: q: nō legit̄ illius dom⁹ aliqua dedicatio
sed tēpli edificati p salomonē: qđ hic dr̄ dom⁹
dauid: q: voluit tēplū edificare. vt hr̄. ii. Reg.
vii. sed de mādato dñi edificiū fuit retardatū
vsq̄ ad tēpus salomonis filii sui. Dauid tamē
tradidit ei descriptionē tēpli ⁊ edificiorū i cir
cūitu ⁊ vtensilium ⁊ p̄parauit impensas saltē
ꝓ magna parte: vt hr̄. i. Paral. xxviii. ꝓpter
quod hic dicit̄: domus dauid. Dicūt aūt he
brei et satis verisimiliter, ꝓut plenius declara
tū fuit. iii. Reg. viii. et. ii. Paral. vi. q̄ in dedi
catione tēpli: cū sacerdotes portātes arcā vel
lent eam trāsferre de tabernaculo dauid in q̄
fuerat: ⁊ introducere intra sancta sanctoꝝ por
te templi clauserāt se: nec fuerūt referate donec
leuite cantātes ps̄. cxxxi. venirēt ad locū illū:
Propter dauid seruū tuū ne auertas faciem
xp̄i tui. i. salomonis in regem inuncti. Et tunc
porte fuerūt referate. Qđ vidētes oēs popu
li cognouerūt q̄ peccatū dauid de adulterio
bethsabee et homicidio vrie erat totalit̄ a deo
remissum: ⁊ vsq̄ ad tempus illud plures d po
pulo tenebant contrarium. Igit̄ dauid hoc p̄
uidēs in spiritu fecit hūc ps̄. in quo describit
p̄dicti peccati cōmissionē ex sua fragilitate: et
eiusdē remissionem ex dei misericordia ⁊ beni
gnitate. Et fm hoc iste ps̄. diuiditur in duas
partes: quia primo dauid cōfitet̄ diuinā beni
gnitatem vel bonitatem: fm ꝓpriā fragilita
tem. ibi: Ego autem dixi: Circa primū dauid
primo dei bonitatem cōfitet̄. secūdo alios ad
idem hortatur. ibi: Psallite dño. Circa p̄mū
dicit sic: Exaltabo te domine: nomē tuū publi
ce collaudando. b [Quoniā suscepisti me. in tua gratia: post tan
ta flagitia a me ppetrata. s. in adulterio bethsabee ⁊ homicidio vrie.
c [Nec delectasti ⁊c. scz achitophel et absalon: qui inducebāt popu
lum ad me p̄sequendū: allegantes cōtra me p̄dictū flagitiū: tñ finali
ter nō fuerunt delectati: q: achitophel se suspendit: et absalon in bel
lo interiit: ⁊ magna pars populi sequētis ipsum. d [Dñe deus me⁹
cla. corde et ore. e [Et sanasti me. a p̄dicti peccati vulnere.
f [Domine eduxisti ab inferno animā meā ⁊c. q: ꝓpter dicta flagel
licia eram dignus gehenna: sed tu saluasti me tua misericordia.
g [Psallite dño. Hic cōsequēter alios hortat̄ ad laudandū deum d
misericordia sibi facta d. Psallite dño ⁊c. id est vos sacerdotes diui
no cultui deputati et sanctificati. b [Et confitemini ⁊c. confessione
laudis: ad quorū cōfessionem cū dicerent: Memento domine dauid:
aperte fuerūt porte tēpli: vt dictū est ps̄. p̄cedenti: ⁊ sic oībus appar
it peccatum dauid a deo dimissum.

Ps. XXIX
a EXaltabo ⁊c. Hoc mō dr̄ ex p̄sona fundamenti
c qđ dedicatū est: post dicet̄ ex p̄sona dom⁹ vni
uerse: cū i cōi resurrectione fuerit dedicata.
d [Domine deus meus. Aug⁹. Christus ex quo ho
mo infirmus: ex hoc ⁊ orans ꝓ nobis mediator inter
deum trinitatē ⁊ homines peccatores. Quia infirm⁹
appropinquat nobis. Quia nō iniquus iungit̄ deo.
Etiam in hoc tamen q̄ homo nobis p̄est vt caput: in
quo sunt omnes sensus p̄e ceteris membris. Super
hūc iocundati sunt inimici in cruce: sic ⁊ sup suos io
cundant̄ in passionibus: sed nō in dedicatione.
e [In lacum. Hiero. id est de lacu inferni vbi aīe pec
catorū sunt: ne sicut illi preceps caderē in mortem.
f [Confitemini. Aug⁹. Quia ex bonitate et sanctita
te sua nō nostra memor fuit nostri.

a [Quoniā ira. Aug⁹. i. vindicta q̄
vindicauit in nos primū peccatū qđ
morte soluistis. b [Ad vesperum.
Aug⁹. Quia ira. i. i. e. ad vesperum
demorabit̄. s. q: vita in volūtate ad
m. l. Uespere incepit post meridiem
vbi lux sapientie a peccāte hoīe reces
sit: qñ morte dānatus est: ⁊ extūc du
rat fletus q̄diu in laborib⁹ ⁊ tēpta
tiōib⁹ populus dei expectat diē dñi.
Mane est cū lux orit̄ fideli q̄ occidit
peccanti. vnde ⁊ dñs mane surrexit:
idē ꝑmittens nobis: vespere sumus
sepulti in paradiso i culpa ⁊ pena: ⁊
surgim⁹ die tertio. i. tp̄e gratie post tē
pus ante legem et sub lege. [Hiero.
Ad vesperū demo. fle. q: passo ⁊ se
pulto dño apostoli ⁊ mulieres in fle
tu ⁊ gemitu morabant̄. Et ad matuti
nū leticia: q: mane venientes ad se
pulchrū gloriā resurrectionis ab an
gelis acceperūt. c [Fletus. Cassi.
Demorabit̄ hoībus respicientib⁹ ad
vesperū quo adā declinauit ⁊ a para
diso exiuit: sed leticia erit respicienti
b⁹ ad matutinū: quo christ⁹ surrexit.
d [Ego aūt dixi. Quō ante dedica
tionē egerit ⁊ eā meruerit. [Aug⁹.
Cas. vespere facit. Sed ego (dum in
paradiso esset mihi abundātia) dixi
nō mouebor ab hoc bono: credēs di
Gen. 3. a abolo dicenti: nō morte morier. Sz
o dñe in voluntate tua prestitisti de
cori meo virtutē: qđ est nō ex me bo
nus erā ⁊ fort': sed ex te. Qđ vt ostē
deres auertisti faciē tuā: hoc est fo
ras misisti me de paradiso. iam vero
hic positus clamabo ad te ⁊c.
e [Auertisti. Cas. Deus a christo fa
ciem exponēdo eū passioni ⁊ morti: ⁊
Mat 26. d sic christus turbatus est. vñ: Tristis
est anima mea vsq̄ ad mortem.
f [Coturbat⁹. Aug⁹ Qđ tempus cō
turbationis et miserie recolens ⁊ in
eo positus audio vocem capitis pro
me morituri dicentis: Ad te dñe cla
mabo e. g [Que vtilitas. Aug⁹.
Necessitatem ostendit p quā nō sinit
eum descēdere in corruptionē.
h [Dū descendo in corruptionem.
Aug⁹. Si ei statim nō resurgo ⁊ cor
pus corrūpit̄: nemini ānūciabo: nul
lū lucrabor. Aug⁹. Cōfessio gemi
na est: nūquā sine ea simus: quando
male est nobis in tribulationibus:
cōfiteamur peccata. Quando bene
est in exultatione iusticie cōfiteamur
laudem. i [Audiuit do. Cas. Quo
modo eā acceperit. scz dedicationem
ptractat. Dixi clamabo dep̄cabor:
sed me dep̄cantē exaudiuit domin⁹.
k [Cōscidisti saccū meū. Cas. Sac
cus vestis est aspera in vsum labor':
vel tempore tristicie cōcessa vt ninini
tis id est caro humana: que scissa est
moriendo: ⁊ ꝓdiit frumentum glo
riose resurrectionis vel diuinitatis.
Uel pena peccati: qua in resurrectio
ne destructa ꝓlata est diuinitas an
te occulta: sic vt qđ saccus integer ce
lat: scissus apit. [Aug⁹. Saccus de
capris vel hedis mortalitas quā de
peccatoribus christ⁹ traxit vel acce
Ps. 34. pit. Añ: dum mihi molesti essent in
duebar cilitio: vt quod ītus erat nō
viderent. l [Non cōpungar. Au
g⁹. Non moriar. iam in finem: domi
ne de⁹ in eternū laudabo te.

ſ ideo psallite et cōfitemini.
a morie sanctitatis ei⁹. Quoniam a
a ſ Aug⁹. q̄ abiecit hoies ꝓ pctō. b ſ cōminari
one vnde qua die co. m. m. c ſ Aug⁹. vitā eternā
q: voluit dedit ad quā p vos nō rediretis: sz ipse
vos reduxit.
irā in indignatione eius: ⁊ vitā
a ſ nō i virib⁹ vel meritis nr̄is. b ſ Aug⁹. Ade
quo peccauit demorabit̄: q: oēs ex eo nascimur
xp̄s in hoc vespere sepult⁹ mane surrexit: ⁊ oritur
lux homini. ſ vel post meridiem.
b in voluntate eius. Ad vesperū b
a ſ Aug⁹. diu ⁊ in multis morabit̄: diu quia non
mox est tota restitutio tradito dño: ⁊ i multis q:
oēs ex eo nascimur i peccato. b ſ vsq̄quo resurre
ctio futura ē q̄ i maturia xp̄i resurrectiōe p̄floruit
c demorabit̄ fletus: ⁊ ad matuti
a ſ ille populus q̄ ab initio loquebar in adā exi
stēs. ſ Q. ex adā male moto ē fletus. b ſ iā nul
lam patiēs egestatē. ſ in cōfidētia detraris.
d nū leticia. Ego aūt dixi in abūn c
a ſ a dño a quo adā mor⁹ est. ſ ipse ⁊ si nō ver
bis tamē actu dixit: nō mouebor nec in deliciis sz
in misericordia morabor.
dantia mea: nō mouebor i eter d
a ſ sed hec abundantia ex te nō ex me. ſ et si
cut ego dixi: tu domine.
nū. Domine in volūtate tua: pre e
a ſ q: imunis a peccato. b ſ Cas. hoc nō de hu
mana natura sed ex te habui qđ inde ꝓbat̄: q: te
aduerso turbat̄ carnis infirmitas: vnde ergo p̄su
mit homo. ſ q: et miracula feci. c ſ i passione.
e stitisti decori meo virtutē. Auer f
a ſ lumē tue noticie. ſ Aug⁹. Ex eo didici q̄
p̄sti. deco. me. ⁊c. q: auertisti a peccante hoie fa. t.
vnde coturbatio hominis processit.
b ſ peccante aliquando. ſ nō ego a te vt adā.
tisti faciē tuā a me: ⁊ factus sum g
a ſ recedēte lumine noticie tue. b ſ sed. ſ tunc
dixi clamabo. ſ Cas. de gloria immortalitatis.
adhibenda.
f coturbatus. Ad te dñe clamabo: h
a ſ de mortalitate tollenda.
et ad deum meum deprecabor. i
a ſ dicēs. ſ ex p̄sona domini. b ſ Aug⁹. in
effusione sanguinis qui sine culpa mea effusus est
g Que vtilitas in sanguine meo: k
a ſ Q. per gradus malorum.
h dum descendo in corruptionē: l
a ſ Aug⁹. Si puluis remaneo non fiet confessio
vel annunciatio. b ſ Cas. turba impiorum que
in ea resurrectione iustificabit̄.
Nunquid confitebitur tibi pul m
ſ ad salutē ceterorum.
uis: aut ānūciabit veritatē tuā:
a ſ sic dep̄cantē. b ſ nō dedit sanctū suū videre
corruptionem.
i Audiuit domin⁹ ⁊ misert⁹ ē mei: n o
a ſ quē cōsecuta ecclia nūc i dedicatiōe dom⁹ eue.
dōmin⁹ factus est adiutor meus. p
a ſ dico cōuertisti ⁊c. ſ ita. b ſ quo dixi tristis
est aīa mea. c ſ Cas. vel apostolos dolētes gau
dere fecisti. ſ Resurrectionis.
Conuertisti planctū meū in gau q r
a ſ velum peccatorum et tristiciam mortalitatis
ſ Aug⁹. carnis mortalitatem.
k dium mihi conscidisti saccum me s
a ſ cinxisti stola prima. b ſ Aug⁹. gloria im
mortalitatis.
um: et circūdedisti me leticiā. t
a ſ non plangat humilitas.
l Ut cantet tibi gloria mea: ⁊ non v x
a ſ q: semel passus. ſ Aug⁹. cōscientia pecca
ti timore mortis vel iudicii. Et hec est gloria mea
vt i eternū cōfitear tibi q̄ nil ex me: sed omnia ex
te qui es deus meus omnia in omnibus.
cōmpungar: domine deus me⁹ y
in eternum cōfitebor tibi.

a [Qm̄ ira ⁊c. s. cito trāsiēs: vñ i he
breo ⁊ in translatione Hiero. iuxta he
braicū hr̄: Qm̄ ad momētū ira ei⁹ ⁊ vi
ta in voluntate ei⁹: q: nō vult de⁹ mor
tē peccatoris: sed vt cōuertat̄ ⁊ viuat.
Ezech. xviii. Quia eius misc̄dia super
exaltat iudiciū: Jacobi. ii. b [Ad ve
sperū ⁊c. q. d. si in vespere inducat fle
tū peccatores puniēdo cito trāsibit: ⁊ i
mane dabit leticiā eos cōsolando.
c [Ego aūt dixi. Hic ꝯſr dauid cōfitet̄
ꝓpriā fragilitatē. Et circa h̄ primo de
clarat suā miseriā. ⁊ secūdo dei clemen
tiā. ibi: Audiuit dñs. Circa primū di
cit: Ego aūt dixi ⁊c. i. i principio regni
mei quādo abūdaui bonis tp̄alib⁹ et
spiritualib⁹. d [Nō mouebor i eter.
a via veritatis ⁊ iusticie. Ex h̄ em̄ q̄ in
p̄secutione saulis posit⁹ diu innocētiā
seruauerat: vt pz ex decursu. i. Reg. d 6. q. i. c. imitare petrus
cetero eandē inocētiā se tenere cōfide
bat. iō dicebat: e [Dñe i volū. ⁊c. fu
it em̄ decorus corpe: vt hr̄. i. Reg. xvi.
⁊ magis mēte virtutis decorus. Uerū
tñ q: in hoc nimis ꝯfidebat: deus ad
horā eū dimisit: ⁊ sic grauiter peccādo
fragilitatē suā cognouit: ⁊ hoc est qđ
additur: f [Auertisti faciē tuā a me:
ad horā me relinquēdo fragilitati mee.
g [Et factus sū cōturbat⁹: q: p sathā
nā in flagitia grauia deiectus.
h [Ad te do. ⁊c. corde ⁊ ore. i [Et ad Ibidem
deuz meū dep̄cabor. ꝓ dictorū pecca
toꝝ remissione allegādo qđ sequit̄
k [Que vtilitas ⁊c. i. in peccato meo
quo merui q̄ sanguis meus effudere
tur. l [Dū descēdo ⁊c. i. si ꝓpter eum
incurrā mortē corporis ⁊ gehēne. q. d.
nulla. vñ sequit̄: m [Nūqd ꝯfitet̄ ti
bi puluis. s. corpis mei incinerati. q. d.
nō: ⁊ iō meli⁹ est vt mihi remittas cul
pā ⁊ penā eternā eā cōmutādo in pe
nā temporalē. n [Audiuit dñs. Hic
cōsequēter cōfitet̄ diuinā clementiam.
o. Audiuit dñs: dep̄catiōnē meā exau 16. q. 7. c. es
diēdo. o [Et misertus est mei: meum h̄ diximus
flagitiū remittēdo. p [Dñs fact⁹ ⁊c.
insult⁹ sathane a me repellendo.
q [Conuertisti planctū meū. de pecca
ti cōmissione. r [In gaudium mihi.
de eius remissione. s [Cōscidisti sac.
meū vestē lugubrem deponendo.
t [Et circūdedisti me leticia: interius
cōsolando. Hoc aūt factum fuit quan
do post peccatū bethsabee ⁊ vrie com
missum ieiunauit dauid ⁊ fleuit iacens
sup terrā infirmato paruulo de bethsa
bee nato vt habet̄. ii. Reg. xii. Postea
mortuo puero surrexit de luctu: ⁊ mu
tata veste lugubri lotus ⁊ vnctus ē in
signum exultationis. Cognouit eī pec
catū suū dimissū quātū ad culpā: ⁊ pe
ne partē ꝓpter luctū suū ⁊ pueri mortē.
v [Ut cantet tibi gloria mea. laude pu
blica et clara. x [Et nō cōpungar.
remorsu consciētie mee ex pcti cōmissio
ne: quod cognoui esse dimissum q̄tum
ad reatum culpe. y [Dñe deus me⁹
⁊c. quia in patria erit cōfessio laudis di
uine perfecta ps̄. lxxxiii. Beati qui ha
bitant in domo tua dñe: in secula secu
lorū laudabūt te. [Moraliter posset
exponi ps̄. iste de quolibet fideli: q̄ re
uelatione diuina seu: ꝓbabili cōiectu
ra cognoscit aliquod graue peccatū a
deo sibi dimissum ꝓpter quod gratias
agit collaudando dei bonitatē: ⁊ reco
gnoscendo suā fragilitatē.

Universidad de Deusto Biblioteca

Moraliter.

Exaltabo te dñe rc.] Ps. XXIX Dicūt hebrei q in dedicatione tēpli p salomonē edificati: cū sacerdotes vellēt inducere arcā in locū suū: porte clauserūt se: τ cum leuite cantātes psalmū. cxxxj. venissent ad locū illū: ꝓpter dauid seruū tuū nō auertas faciē christi tui aperuerūt se: τ p hoc cognouit popul⁹ pctm̄ dauid de adulterio bethsabee τ homicidio vrie a deo esse remissum: cui⁹ ꝯtrariū plures adhuc tenebāt. Ergo dauid hoc puidens in spiritu fecit hūc ps̄. in quo cōfitet dei bonitatē τ ꝓpriā fragilitatē. Moraliter aūt potest exponi de quolibet fideli: qui reuelatione dei vel cōiectura ꝓbabili: cognoscit aliqd̄ graue peccatū a deo sibi remissum: τ sic primo cōfitet diuinā bonitatē d. [Exaltabo te dñe.] te laudādo corde et ore. [Quoniam suscepisti me.] in filiū adoptiuū p gratiā iustificantem. [Nec delectasti inimicos meos sup me.] id est demones q letant de peccatoꝝ perditione. [Dñe deus me⁹ clamaui ad te.] tanq̄ ad medicum anime mee. [Et sanasti me.] a peccati vulnere. [Dñe eduxisti ab inferno animā meā] liberando eā ab obligatione ad gehennā: τ qm̄ sic liberat⁹ nō solū debet deū laudare: sed etiā ad hoc alios inuitare. iō subdit: [Psallite dño omnes sancti ei⁹.] id est ab eo sanctificati. [Et cōfitemini.] confessione laudis. [Memorie sanctitatis eius.] opera ei⁹ sancta deuote memorādo. [Quoniā ira.] id punitio. [In indignatione ei⁹ rc.] quasi d. punitio nō ꝓcedit ex absoluta dei volūtate: sed magis vita gratie Ezech. xviij. Nolo mortē peccatoris sed vt magis cōuertat τ viuat. [Ad vesperū.] scʒ peccati qd̄ tenebrā inducit. [Demorabit fletus.] scʒ penitētie p quē impetrat lux gratie. ideo subdit: [Et ad matutinū leticia.] qr tūc orit iusticie sol qui est leticie causa. [Ego aūt.] Hic recognoscit ꝓpriā fragilitatem dicens: [Ego dixi in abūdantia mea.] id est abūdantia tēporali vel spirituali elatus ex ea. [Nō mouebor in eternū.] a rectitudine iusticie. [Dñe in volūtate tua.] et nō ex mea iusticia. [Prestitisti decori meo virtutē.] id est imagini tue quā habeo ex dono nature addidisti virtutē gratie. [Auertisti faciem tuā a me.] ꝓpter elationē meā ex donis tue gratie. [Et fact⁹ sum cōturbat⁹.] ꝓpter gratuitatē sequētis casus. [Ad te dñe clamabo rc.] vt remittas mihi peccata: τ allegabo qd̄ subdit: [Que vtilitas in sanguine meo rc.] q. d. nulla. [Nunqd cōfitebit tibi puluis scʒ corporis incinerati. q. d. nō. ideo melius videt q remittas culpā mihi. [Audiuit.] Hic cōfitet diuinā clemētiā: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. d. [Audiuit dñs.] me depcantem. [Et misertus est mei.] p suā pietatē. [Domin⁹ factus est adiutor me⁹] contra sathan. [Conuertisti planctū meū in gaudiū mihi.] fm illud Augustini. peccator de pctō doleat: τ de dolore gaudeat. [Ut cātet tibi gloria mea.] i. conscientia pura Bar. vj. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. [Domine deus in eternū cōfitebor tibi.] cōfessiōe laudis: nam in patria est laus iugis.

[In ps̄. xxix. Exaltabo te: vbi dr̄ i postil. Dicūt aūt hebrei.

Additio.

Hoc dictū hebreorū nullam videt habere verisimilitudinē sicut dictū est supra i additiōe sup ps̄. xxiij. nec etiā oēs expositores hebrei hoc dicūt: Nā rabi Abenhaçra: q magis seq̄t sensū lr̄alē hūc ps̄. exponit de dedicatione dom⁹ dauid: de qua licet nō legat facta aliqua solennitas: cū illa nō erat constructa ad sacra seu sacrificia ministrāda: verisimile tn̄ est vt aliq iocūditas in sua dedicatione fieret: cū illa fuit prima dom⁹ ad honorē regie dignitatis in populo israelitico cōstructa. Addit etiā Abenhaçra qd̄ d p aliqd̄ tps ante pdictā dedicationē egrotauit τ cōualuit: τ sic de vtroq grās agēs hūc ps̄. cōposuit: fm quā positionē satis est lr̄a applicabilis. q quidē expositio magis videtur admittenda: q̄ʒ expositio Ra. Sa. Tū qr illa p̄supponit miraculū de quo debuisset fieri mētio. Ista aūt nō p̄supponit aliqd̄ pter cursū naturalē. Tum qr de remissione adulterij et homicidij sunt alij psalmi ꝓprij: vnde nō est necessariū vt circa hoc ps̄. iste verset rc.

Replica.

In expositione ps̄. Exaltabo te. Burg. p fert Rabi Abēhaçra Ra. Sa. Et fm illū exponit istū ps̄. de dedicatione domus dauid: addens q dauid ante illā dedicationē egrotauit τ cōualuit: τ sic de vtroq gratias agēs hūc ps̄. cōposuit. Sed hec expositio ea facilitate cōtemnit qua ꝓbat. Nulli eñ auctoritati scripture innitit qd̄ est argumētū apud Burg. valde cōmune. Nec est verisimile dauid domū suā dedicasse cū ante τ post locus fuerit ꝓphanus. in quo actus cult⁹ diuini publice fieri nō consueuerūt. nec de egrotatione τ conualescētia dauid scripturā allegat. Fundat igit illa expositio sup sola voluntate τ imaginatione: etiā nō est verisimile q dauid fecit psalmū singularem hunc de his que contigerūt solū fm cursum naturalē: qualia sunt illa de quibus dicit Abenhaçra prout vult Burgen. Et cū postillator exponit hunc ps̄. de gratiarūactione dauid p remissione peccati adulterij τ homicidij valde elegāter. Burgen. instat dicēs. q de illa materia sunt alij psalmi facti. Ubi respondeo q nō est inconueniens de vna materia plures esse psalmos a dauid factos: vt patet discurrenti per librum psalmorum.

Glo. ordi.

a [In finē psal. Aug⁹. Extasis hic accipit pauor perturbati populi de psecutione oīm gentiū: τ defectu fidei p orbē. Cas. Cōtra pauorē spes et oratio p̄mittit cū certitudine liberationis τ gaudio. Hic ps̄. imbecillitatē humanitatis exprimit et bñficia dei vt vidēs se nemo supbiat: vidēs misericordiā nō paueat. Qui dignatus est p nobis homo fieri nō dedignat nos trāsfigurare in se: τ loqui verbis nostris: vt et nos loquamur suis. Moritur⁹ ergo ex nostro nō in se: sed i nobis patiebat. Qz eñ paues tuū est vt te agnoscas: q speras donū dei est. Loquit christ⁹ in ꝓpheta τ mēbris: vna psona est spōsus τ spōsa. vñ Esaias: Si
Esa. 61. d sponsus alligauit mihi mitrā: τ sicut spōsam orna
Gen. 2. d uit me ornamētis. Erūt duo in carne vna: ergo et in voce vna. [Aug⁹. Prior loquit redemptor. Inde redēpti grās agētes. Inde diu de pturbatione ꝓphete vox interponit ꝓpe finē τ in fine.

[Aug⁹. Hic describit humiliatio xp̄i martyrūq: vnde sequit exaltatio.

b [In te rc. cōfundar. Aug⁹. Ps. XXX Est cōfusio eterna de qua liberari petit. Et est tēporalis ad horā scʒ q̄ ꝓdest.

a christū dirigēs est. b loquētis in persona christi vel sua vel ecclesie.

a [In finem Psalmus dauid p

excessu mentis qui fit pauore: vel mente rapta ad superna.

extasi. Ps. XXX

Aug⁹. fauor nō ē sine spe. nō i me id est nūq̄ dū mihi vt hoi simili ceteri insultet.

b In te domine speraui nō b

a que ad horā prodest. b Aug⁹. qr meā non inuenis in ea quā das libera. c i me dānarer.

cōfundar i eternū: i iusticia tuā li c

a a morte. b ꝓxima mihi humili. hec fecit deus quādo filiū misit. c misericordiam.

berā me. Inclinā ad me aurē tuā d

Nico. de lyra

a In te dñe speraui rc. Huic Ps. XXX ps̄. p̄mittit talis titulus in hebreo. Ad victoriam ps̄. dauid. Et in translatione Hiero. iuxta hebraicū: Uictori ps̄. dauid. Et patet expositio ex dictis supra. ps̄. x. et. iiij. In aliquibus aūt libris addit: Pro extasi: sed nō est i hebreo: nec in translatione Hiero. iuxta hebraicū: τ ideo videt ab aliquo doctore appositū: forsan pro eo q. j. dicit: Ego aūt dixi in excessu mentis
b mee rc. Excessus eñ mentis et extasis idē significant. Ex titulo aūt apparet auctor ps̄. s. dauid: sed materia nō apparet: ꝓpter qd̄ varie exponit.
c Dicūt eñ aliq q Dauid fecit hūc ps̄. loquēs i psona populi de captiuitate babylonica liberati: puidens in spiritu hāc liberationē. Aliqui aūt
d dicunt q fecit hūc ps̄. loquens in psona populi israel liberati de seruitute philistinorū p ipsum dauid. Sed lr̄a hui⁹ ps̄. nō videt bene cōcordare: ꝓpter q Ra. Sa. dicit q fecit hunc ps̄. existēs in psecutione saulis: p qua multos ps̄. fecit: qr longo tpe durauit: τ fecit hūc ps̄. grās agēdo eo q multa pericula preterita iam euaserat τ orando p euasione p̄sentiū τ futurorū que formidabat. Igitur fm hanc sententiam que videtur mihi litere magis consona ps̄. iste diuiditur in duas partes: qr primo dauid ostēdit persecutionis sue acerbitatem. secundo diuine retributionis equitatē ibi: Erubescant impij. Prima in duas: quia primo ostendit confidentie dauid stabilitas. et secundo persecutionis atrocitas. ibi: Miserere mei. Circa primum dicit sic dauid. In te domine speraui: sicut i protectore forti. b [Non confundar in eternum. licet confundar ad tempus: qr erat exul τ fugitiuus: τ tanq̄ lesor regie maiestatis. c [In iusticia tua rc. qr confido de ea non de mea. d [Inclina ad me aurē tuā. loquitur de deo more humano: cuius est aurem suam inclinare ad illud quod vult audire vel exaudire.

Accelera

Accelera

a [Accelera. Aug⁹. In faciēdis. in soluēdis aīab⁹ τ hoīb⁹: vt eruas tertia die nō differas in cōmunē resurrectionē: qd̄ vt sit esto mihi ꝓtector tāt⁹ quātū decet esse deū. b [Esto mihi. Aug. Dixit iusticiam da. a peccatis erue ꝓtege. Nunc dicit esto dom⁹ refugij. Dom⁹ refu. ecclesia. in qua salui hoīes vt in arca. Affirmat liberationē. c [Educes. Cas. De morte ad supna vt frustra sint iudeorum cōsilia. d [De laqueo quē abscōderūt. Aug⁹. Per duas portas diabol⁹ temptat: cupiditatis τ timoris. Per cupiditatē tēptauit primo xp̄m trib⁹ modis: scʒ gula: auaricia: vana gloria. Et inde p timorē passiōis. Ita oēs sanctos. vñ: educes me de laqueo. e [In man⁹. Nota eū hic loqui qui in passione eadē verba ꝓtulit. Aug⁹. In man⁹. Ex his verbis q in cruce dixit admonet se in hoc psalmo locutū esse. f [Ego aūt in dño. Cas. De gaudio. qr sperat in dño q odit vanos. g [Exultabo τ letabor. Cas. Exultare ē cū magna alacritate animi gaudere. Letari: tēperata affectione. h [Humilitatē. Pro infirmitate τ p ipsa virtute humilitat⁹ accipit. i [Necessitatib⁹. Aug⁹. Necessitates sūt infinite: nescire cor alterius: suspicari nō bñ de amico fideli: vel bene d infideli: nescire qualis cras eris nolle mori τ tñ mori: sequi veteres cōsuetudines: vñ infelix ego homo q̄s me liberet de cor. mor. h. q sic humilis est saluatur: i p̄senti ex pte: et in futuro plenarie. k [In loco spatioso. Cas. Remi. Loc⁹ spatiosus libere eūdi ad patriā virtutū charitas: sed qr caro infirma: τ vrgent mala miserere. l [Miserere mei domine. Cas. Jam pauor enarratur. i. quot et quāta pturbāt ꝯ q ē τ oratio. m [Tribulor. Aug⁹. Cū prius dixit: Sta. in loco spa. rc. Sʒ alijs loc⁹ spatiosus ex liberationis gratulatiōe: alijs ex tribulatione angustia. n [Conturbat⁹. Aug⁹. Irascit p peccatis paleaꝝ: nō tñ odit: i quo extingueret oculus: vēter p interioribus que turbant quando nec corripi possunt impij: quibus non clamat clare sed intus ingemiscit: qr defecit in do. vi. videns nō ꝓficere quod p̄dicat. Nā vita pfectorum est ꝓfectus aliorum. o [In ira oculus. Aug⁹. In ira psecutoꝝ turbat oculus. i. ratio. Et anima sensualitas. Uenter: id est caro. Uel oculus: hi per quos alij vident. Anima quorum exemplo alij viuunt. Uenter debiles vt ab omnibus gradib⁹ querat de⁹. Cas. vel intellect⁹ turbat τ anim⁹ cōfundit: quādo pericula formidant: τ vēter id est memoria: q noticias rerum quasi escas recipit: hic memoria habēs reposita ꝓmissa dei turbat imminētib⁹ periculis: hinc ē turbatio τ metus: qm̄ defecit rc. quasi p longas τ graues passiōes ad mortē pducta est p̄sens vita: anni longa vita durans ad penas: vel vita. i. confessio fidei defecit: Uirtus animi infirmat vt tederet etiam viuere in paupertate: in indigentia plenitudinis: quia humana fragilitas nihil boni habet in se. Ossa fortitudo corporis. Q. nec in animo nec in corpore: vlla potest esse hominis p̄sumptio. [Aug⁹. Ira per vitium oculum mentis cecat: ira per çelum turbat: quia et hec cōcussa mente contemplationem dissipat: que nō est nisi in quieta mēte sed inde post paulum plus proficit ad videndum.

Paupertate.

a Aug⁹. ne differas i finē seculi segregare me a peccatorib⁹. Aug⁹. nō ē diu qd̄ finit: τ tibi tardū videt. b Cas. i. esto mihi o de⁹ ꝓtector τ quasi dom⁹: qua refugiēs saluus fiam.

a b accelera vt eruas me. Esto mihi a b

a cū ꝓtector. Aug⁹. sunt q fugiūt ad te: cui⁹ oculis oīa nuda sunt. Sed mihi nihil restat nisi fugere ad te.

in deū ꝓtectorē: τ in domū refu c

a et ideo non alium quero.

gij vt saluū me facias. Quoniaʒ d

a ad tollerādos ꝑsecutores. b ad relinquēdū eos in finemalorū per mortem.

fortitudo mea: τ refugiū meū es

a vt p me innotescas oibus gētib⁹. b Aug⁹. vt glorificeris nō qr ego dign⁹. c ne aberrem. Aug⁹. dux mihi eris. i. p oia sequar voluntatē tuā paulatim aggregando mihi sanctos adimplebis corpus meū.

tu: et ꝓpter nomē tuuʒ deduces e

a Aug⁹. validus sim ad escam. b etiā de passionibus erues.

c d me τ enutries me. Educes me de f g

insidijs.

laqueo hoc quē abscōderūt mihi:

a Cas. ꝯ quē nulla pōt aduersitas. b vñ iā:

e qm̄ tu es ꝓtector meus. In ma h

a Cas. potestati tue cōmēdo cito recepturus. b fidelis ppt̄s de passiōe redēpt⁹: de resurrectione capitis let⁹ dicit grās agēs. quia in xp̄o.

n⁹ tuas cōmendo spm̄ meū: rede i

a Aug⁹. nō fallēs in promissione. b Q. me redemisti sed.

misti me dñe de⁹ veritatis. Odi k

a Aug⁹. falsam beatitudinē seculi cū et p vita male quis agit: τ tamē eā perdit. quid.

sti obseruātes vanitates: supua l

a qui nō obseruo vana. b q non est vanitas sed veritas et vita.

f cue. Ego aūt in domino speraui: m

a ideo. b Que nō fallit: nō in mea iusticia.

g exultabo τ letabor in misericor n

a Exponit misericordiam. b Aug⁹. qua me vanitati in spe subiecisti.

h dia tua. Quoniam respexisti hu o

a Et ideo quia humilitas placet. b Aug⁹: timoris legalis vt charitate libera seruiat. Cas. Peccatis qb⁹ se hō exoluere nequit.

i militatem meam: saluāsti de ne p

a victis necessitatibus.

cessitatibus animam meaʒ. Nec q r

a vt non respirarem in libertatem. b Aug⁹. in potestate diaboli cupiditate vite illaqueantis. morte terrentis. Aug⁹. a cui⁹ manib⁹ liberant q bñ viuūt τ bñ moriunt: q aūt mala cōcludunt.

cōclusisti me in manibus inimi

a Aug⁹. ab angustijs timoris in libertatem deduxisti charitatē meā in resurrectiōe domini: sibi ꝓmissa mihi. Aug⁹. iam facilē mihi fecisti viam que aliquādo diffi. fuit. b affectus.

k ci: statuisti in loco spatioso pe s

a sta. pe. m. rc. sed cōtra sunt mali pauorem incutientes: vnde p̄cor mi.

l des meos. Miserere mei domine t

a et necesse est. b nō dico morior sed tri. quia de morte iam nō terreor: sed de cruciat..b⁹.

m n quoniam tribulor: conturbatus v

a ꝓpter iram. Cas. ir..tus turbasti oculum quē habebā in te: et anim..ā τ memoriam qua tenebā quid p me ꝑtuler..s: τ qd mihi promiseris. a interior.

o est in ira oculus me⁹: aīa mea et x

a omnia interiora mea. b tormentorum.

venter me⁹. Qm̄ defecit in dolore y z

a [Accelera vt eruas me rc. ne deficiam in psecutione. b [Esto mihi in deum rc. in p̄sentibus periculis. c [Et in domum refugij. p futuris. d [Quoniam fortitudo mea rc. hoīes eñ illi qui erāt de tribu iuda τ dauid: nō audebat eū recipere timore saulis regis: imo etiā cū eo erāt in psecutione dauid fm q dr. j. Reg. xxiij. q si in terra se abscōderit pscrutabor eū in cunctis milibus iuda. e [Et ꝓpter nomē rc. p talē viam q saul nō poterit me capere. f [Et enutries me. s. in desertis locis vbi nō possum ab hominibus victualia habere. g [Educes me rc. i. de occult insidijs çiphceorū: τ cōsimiliō quas faciebāt contra dauid in fauorem saulis: vt habet. j. Reg. xxiij. h [In man⁹ tuas rc. quia non habeo protectionem seu defensionem ex parte hominū. i [Redemisti me rc. quia dauid d seruitute egypti redemptus fuerat in patribus antiquis. k [Odisti obseruātes vanitates:
id est somnia auguria τ cōsimilia: Luc. 23. f
per quorū obseruationē aliqui sperant euadere periculum. l [Superuacue: qr talis obseruatio inutilis est immo nociua: quia est supstitiosa. m [Ego aūt rc. nō in talibus somnijs vanis. n [Exultabo rc. me liberante ab angustia: quia sicut psecutio ē causa tristicie: sic liberatio est causa leticie. o [Quoniā respexisti rc. Excelsus eñ deus humilia respicit fm q dr ps̄. cxxxvj. p [Saluasti de necessitatib⁹. i. de periculis vrgētib⁹ i qbus homo est necessitatus. q [Animam meā: id est vitā meā: et que fuerunt illa pericula vrgentia. subdit: r [Nec cōclusisti me rc. s. saulis τ exercit⁹ eius: qui cingebant dauid et viros eius in modum corone: ita q dauid desperabat se posse euadere: vt hr. j. Reg. xxiij. s [Statuisti in loco rc. qr tunc ex ordinatione diuina nūtius venit ad saul d. Festina et veni: qr infuderūt se philistijm sup terram τ sic fuit cōpulsus recedere: τ dauid qui fuit conclusus potuit quo voluit abire. t [Miserere mei domine. Hic conseqnēter describit psecutionis acerbitas. cū dicit: Miserere mei domine rc. pondere malorum p̄sentiū τ timore futurorum imminentiū. v [Cōturbatus est rc. ista ira erat per çelū nō per vitium: tamen ex ea dicit oculus corporis turbari: qr passio ire maxime apparet in facie τ in oculis potissime. x [Anima mea: quia ira per çelum oculum mētis turba: sed ira que est per vitiū illum excecat. y [Et vēter meus. quia passio ire immutat totum corpus. z [Quoniam defecit in dolore vita mea rc. i. ad defectionē fuit disposita ex dolorib⁹ τ angustijs. vnde de ipso dicitur. iij. Reg. j. Et rex dauid senuerat: habebatq etatis plurimos dies: cūq opperiret vestib⁹ nō calefiebat τ tñ tūc nō habebat nisi. lxx. annos: qr. xxx. annorū

erat cū

Universidad de
Bibliote

a Paupertate. Aug⁹. Uel egestate: Ego sanitate corporis nec perit cruciatibus. Ego resolutiōe: τ parcit morti: τ in hoc infirmata est fiducia mea
b Sup oēs. Aug⁹. Pel⁹ paganis τ iudeis viuūt mali christiani. quos Ezechiel cōparat sarmētis: hec in vite p̄ualēt siluestrib⁹ lignis: qꝛ fecerūt fructū: p̄cisa solus ignis expectat cū de illis faber aliquid facere nō possit. Uicinis opprobrium qꝛ iā volētes credere: deterriti sunt mala vita falsorū christianorū grauantiū nauē p q̄bus timēt et noti: ne oēs tales sint
Cas. Uel apud oēs inimicos vel maiori opprobrio habitus ꝙ illi q̄ digni eo: τ vicinis parentibus: vel iaꝫ crediturus et notis familiaribus.
c Qui videbāt. Hiero. Foras xp̄m: id est qui hominē purum putabāt. d Obliuioni dat. Cas. vel excidi a corde eorū: vt mortu⁹: cui⁹ memoria cū corpore sepelit: de cui⁹ reparatione desperat. Uas pdi. mortu⁹ iesus abiiciendus putat.
e Uituperationē. Aug⁹. Uituperant p malis oēs xp̄iani a circūeuntibus τ nunꝗ intrātibus: qꝛ rotā tp̄is sequunt: q̄ et nos vituperando eiicere volunt. Unde i eo dū cōuenirēt. Sed ego quid cōtra. In te sperauī. in hoc nemo fallit: i aliis imitādis sepe. Deus meus es tu: nō quisꝗ homo.
f In circūitu. Cas. Errorum vt qui legē carnaliter τ nō spiritualiter intelligunt: vel qui punctum veritatis in me nō attingunt: si eñ cognouissent nūꝗ dominum glo. cru. vel i circūitu. i. appetitu tēporaliū.
g Sortes. Cas. Uel tēpora vite. Aug⁹. quia quando vis viuim⁹ vel morimur: ideo eripe. Aug⁹. τ si iustus: τ occult⁹ ordo electiōis apud te est: ego tamē quē hoc latet ad tunicaꝫ domini incōsutilē. i. veritatem ecclesie dñi sorte perueni: id est gratia electionis. Sors nō est aliquid mali: sed res in humana dubietate diuinā indicans volūtatē. Sors hic ē gratia q̄ sine meritis quos vult eligit.
h Illustra. Cas. Manifestam fac beniuolētiā tuā sup me: vt sicut de moriēte desperāt: ita de resurgēte confidant. Aug⁹. Illustra fa. appareat qui ad te pertineat cum modo sit confu-
J.42. sio. Unde alibi discerne. c. m. ne tñ se iustificare videat. subdit:
J.17. Saluum me fac in misericordia non in mea iusticia.
i Inuocaui. Aug⁹. Inuocas deum quando in te vocas euꝫ τ quādo in domum cordis tui eū inuitas. k Muta fiant. Cas. Que hic garrula dū non timēt iudiciū. Muta i penis i inferno. l Que lo. Cas. Ap te opponit iusto iniq̄tatē.

Supbia

a Cas. cōfessio tui nois τ fidei. nūc viuim⁹ si vos statis in dño. manere aūt in carne necessariū est pp̄ter vos. b Cas. tpa quē hic ago. c Nō morte tollūt. Aug⁹. Quia iniq̄tas abundat in claris vocibus.

vitā mea: τ ānni mei i gēmitib⁹.

a er. b vel egestate. Aug⁹. Quia refrigescit charitas multorum.

a Infirmāta est in paūptate virt⁹ a

a firmitas mea. fortes etiā p peccantibus turbati sunt.

mea: τ ōssa mea conturbata sūt.

a Aug⁹. oēs iniquos q̄ torquent p sceleribus visꝙ ad cōfessionē scelerū suorū. sed horū opprobriū supo cui⁹ cōfessionē nō mors sꝫ cruciat⁹ sequit. b Aug⁹. i. his q̄ sunt deteriores oibus aliis inimicis meis: vt fallis christianis qui sunt peiores iudeis et paganis.

b Sūp omnes inimicōs meos fa- b

a qui iam primi fidei mee.

ctus sūꝫ opprobriū vicinis meis

a Aug⁹. ipis notis timorē incussi exemplo horribilis tribulatiōis. b Aug⁹. q̄ etiā nouerūt ꝙ sit ecclesia: foras fugierūt faciēdo scismata τ hereses: τ eis sū oblit⁹ vt a corde eorū mortu⁹. Hiero. i. intelligebāt inuisibilem spem meā: in exteriora τ visibilia fugerunt a me.

c valde: et timōr notis meis. Qūi c d

videbāt me foras fugerūt a me: e

a obliti sūt me quasi mortu⁹ sim a corde ipsorū.

d obliuioni datus sum tāꝗ mor- f g

a Aug⁹. visus sum: mihi perisse vsib⁹ dñi viuēs τ nullū lucrifaciens: acquisitos nō retinēs.

tuus a corde. Factūs sum tanꝗ h

et vacui.

vas perditum: quōniam audiui i

a Hiero. multi me vituperāt sequētes circūitū temporū: τ nolētes in patriā reuerti mecū.

e vitūperationem multorum com

f morantium in circūitu. In eo dū k

a Cas. omnes nō pauci: grauius qđ cōsilio gerit plurimorum.

cōuenirēt simūl aduersū me: acci l

a Aug⁹. i. facere vt cōsentiret eis aīa mea quā ne mors liberet cōsiliū fecerūt q̄ mori nō sinerēt.

pere aīam meam conciliāti sunt.

a sciens qꝛ potestas talium nulla est. b qꝛ maledict⁹ ois q̄ spem suā ponit in homine.

Egō autē in tē speraui dñe: dixi m n

a qꝛ nō mutar⁹ es: vel nōne saluū facies q̄ emēdas. b Aug⁹. i tua ptāte. non homo.

deus mēus es tu: in mānib⁹ tu- o

a Aug⁹. Causa τ ordo electionis mee hominib⁹ incognit⁹. nō eñ video cur me de impiis elegisti. b tu autem.

g is sortēs mee. Eripē me dñe de p

a diaboli et oim ministrorū eius q̄ nobis inuidēt regnum celorum. b malis christianis. Aug. maxime illi persequunt ecclesiā: qui cū sint christiani nolunt bene viuere.

manu inimicōrū meorū: τ a pērse q

a Et. Aug⁹. notā fac hoib⁹ q̄ putāt me negligi: qꝛ facies tua sup me irēdat: τ ꝙ ego tibi seruiā cū cōfusio sit pmixtis malis cū bonis.

h quētib⁹ me. Illustrā faciē tuā su r

p seruū tuū: saluū me fac i miseri s

a nō erubescā insultantib⁹ mihi malis ex eo ꝙ i uocaui te: vel causa ē quare nō cōfundar.

cordia tua: dñe nōn cōfūdar qm̄ t v

a pp̄rie qđ nō mali. b nō aliud. c peor vt nō ꝯfūdar. Aug. Pori⁹ q̄ lapides iuocāt τ vmbris īfernalib⁹ sociēt hāc ꝯfusionē timebat iste.

i iuōcaui tē. Erūbescāt impii: τ de x y

a Cas. manifestaris tuis i me sacris. in inferno: vt pori⁹ dicāt nos īsensati vitā eorū estimabam⁹ insaniā. b que de me fingūt falsa.

k ducant in infernuꝫ: mūta fiāt lā- z

l bia dolosa. Que loquūt adūsus a

erat eū regnare cepisset: τ. xl. annis tñ regnauit: vt habet. ij. Reg. v. ꝙ ei ita cito venit ad seniū τ mortem: vna causa fuit. s. pp̄t dolores τ angustias quas in persecutione saulis sustinuit. a Infirmata est τc. in illa eñ psecutione multas pauptates sustinuit tanꝗ fugitiu⁹. vnde τ ab achimelech panes esuriens petiit: vt habet. j. Reg. xxj. τ ab nabal subsidiū vict⁹ vt habet. j. Reg. xxv. Ex defectu aūt vict⁹ debilitat corporis virtus. b Super omnes τc. qꝛ eis p opprobrio dicebat ꝙ erāt amici proditoris regis licet falso. c Et timor notis meis: qꝛ timore saulis nō audebant eū recipere: et timebant occasione ei⁹ dānificari a rege. d Qui videbant me foras: hoc est in desertis vbi erā fugitiuus. e Fugerūt a me timētes ne imponeret eis ꝙ essent ō mea gēte. f Obliuioni datus sum. scꝫ amicorū meorū. g Tanꝗ mortuus. de quo dicit vulgariter: mortuus nō habet amicū. h Factus sum tanꝗ vas perditū: de quo nullus sperat recuperationem. i Quoniam audiui vituperationē multorum τc. vnde et nabal cuius mansio erat in carmelo in quo dauid τ viri eius sepe latitabant vituperauit dauid: τ viros eius dicēs: Quis est dauid: τ quis est filius isai: quasi diceret: nullius momenti. τ subditur: Hodie increuerūt serui qui fugiunt dominos suos τc. k In eo dum conuenirent τc. s. saul et exercit⁹ eius. l Accipere animam τc. quia de morte mea tractabant. m Ego autē in te τc. tanꝗ in meo ptectore. n Dixi deus meus es tu: per veram fidem et cultū. o In manibus tuis τc. id est sortes tam vite ꝗ mortis mee sunt in tua dispositione. In hebreo habet: In manibus tuis tpa mea. i. ad viuendum ꝗtum tibi placuerit et nō plus. p Eripe me τc. scꝫ saulis et suorum complicū. q Et a persequentibus me: quacunꝗ alia occasione. r Illustra faciem τc. i. super memetipsum me tua gratia illustrando. s Saluum me fac τc. nō in mea iusticia. t Domine non cōfundar. ab aduersariis captus seu acerbitate persecutionis impatiens factus. v Quoniam inuocaui te: qꝛ potēs es me exaudire. x Erubescāt. Descripta acerbitate psecutionis. Hic cōsequēter describit equitas diuine retributionis: τ primo quātū ad psequētes. scđo quantuꝫ ad psecutionem sustinētes. ibi: O magna. Circa primū dicit: Erubescāt impii: nō potentes assequi suū intentū in psecutione iustorū: sicut tyranni intendentes p tormenta auertere martyres a fide: τ nō valētes erubescebāt et cōfundebāt de eorū tolerātia: sicut ptꝫ de Daciano τ sancto Uincentio τ de Paschasio τ sancta Lucia τ multis aliis: τ saul psequens dauid eū capere nō valens reuertebat in domū suam cōfusus. j. Reg. xxiij. et. xxiiij. y Et deducant in infernū post vitā istā si i sua malicia pseuerent. Hoc aūt dicebat dauid nō zelo vindicte: sed zelo diuine iusticie: cui est applaudendum ꝑm illud ps̄. lvij. Letabit iustus cū viderit vindictā τc. z Muta fiant labia dolosa. s. saulis q̄ aliquādo vocabat dauid filium: sicut hr̄. j. Reg. xxiij. vbi dicit: Dixit saul. Nunq̄d hec vox tua ē fili mi dauid? τ leuauit saul vocē suā τ fleuit q̄si ei cōpatiēs ad horā: tñ postea quesiuit eū ad mortē. Et labia habitatorū ceile et cypheorū: q̄ p̄tendebāt amicitiā ad dauid in verbis. τ tñ querebāt eū tradere in manu saulis: vt ptꝫ. j. Reg. xxiij. et. xxvj. a Que loquūt aduersus iustū. i. memetipsum q̄ etiā nihil eis nocui: sed

a Supbia τ abusiōe. Cas. Quia creatura cōtra creatorē: τ puerso vsu beneficiorū dei: q̄ pter cetera pp̄ter eos venit.
b O magna. Cas. Que bona dei contra mala: q̄ leuiāt ipa mala. Aug. Ista cernēs τ mirās exclamat ppha: O multis modis copiosa ē dulcedo tua. Cas. qua etiā eos q̄s emēdas multū amas: sꝫ ne securi negligenti⁹ agāt: abscōdisti eis dulcedinē tui amoris q̄b⁹ vtile est timere te. Et hoc ē qđ subdit: abscondisti. vt pl⁹ desideret. in futuro vero patebit.
c A coturbatiōe. Aug⁹. Ut iā nullam ꝯturbationē humanā patiant: etiā in ꝯdo tribulati: mente intrātes ad vultum dei: nō turbātur. d Proteges. Cas. Re pmissio tñ futuri turbaret hoc addit: pteges ne noceantur. e Benedictus. Cas. Quasi q̄d vltra plenitudineꝫ beneficii laude cōcludit: cōparans illud sue imbecillitati. Et loquit ppha vl populus fidelis. f Mirificauit. Aug⁹. Misso spiritu totū mūdū repleuit: q̄ dicitur: ciuitas circūstantie. pp̄lus dei in iudea erat: q̄si in medio gentiū: modo vero in omnib⁹ gentib⁹ circūstantib⁹ ē pp̄lus dei in quib⁹ diffusa ē misericordia: prius in hierlm quasi in vase vnguētū xp̄i seruabat: sꝫ nūc tanꝗ de fracto vase vnguen-
Cant.i.a tū p mundū diffusū est. Ūn vnguentum effusū est nomē tuū. Cas. Ul mirificauit de⁹ pater misericordiā. i. incarnationem verbi: in ciuitate circūstantie. i. in hierusalem que est in medio gentiū: quasi templū fidei. vnde circūuectis gentibus veritas fulsit: quia ibi christus docuit: passus est et cetera sacramenta cōpleuit. Et dicitur ciuitas circūstantie: eo ꝙ a gentibus circunstatur. Et cor terre quasi vmbilicus mundi. Iuxta illud: Et requieuit in corde terre. g Ego dixi in excessu. Aug⁹. Timoris nostri typum in Petro attende: qui videns dominū super aquas ambulantem putans fantasma ti-
Mar.6.g muit. Cui dominus: Ego sum noli timere. Confisus Petrus dixit: domine si tu es: iube me venire ad te. descendit enim τ cepit ire intrepidus tanꝗ in illo sperās. Uidens autem ventuꝫ validum timuit. et cum cepissꝫ mergi clamauit: domine pereo. hoc est ꝙ iste ait: Ego dixi in excessu meo τc. Iesus autem porrigens manum leuauit eum. hoc ē quod subditur: Ideo exaudisti vocem orationis mee. Aug⁹. exces. m. Uel rapta mente vidit altitudinem: ex qua sentit se proiectum valde lōge. vel excessit a ratione timendo.
h A facie oculorum tuorum τc. Si in facie tua essem non timerem. sed si dixi: motus est pes misericordia tua. ad. vnde ideo quia confessus sum non superb⁹ extiti: sed meum cor accusaui. i Diligite dominum omnes sancti eius quoniaꝫ veritatem requie. do. Cas. Conclusio oratoria vel hortatoria pro p̄dictis obtinēdis. Aug⁹. p̄dicta expert⁹ iā nos hortat quasi tribulat⁹ sū. timui: clamaui: nō sū ꝯfusus ita vos. k Sācti. Aug⁹. Quorū ē diligere deū: qꝛ nō amāt mūdū neꝗ q̄ in mūdo sūt. amic⁹ hui⁹ mundi inimic⁹ dei ꝯstituit: disce ꝙ nō diligere mūdum: vt discas diligere deū: auerte vt cōuertaris: fūde vt implearis. l Retribuet. Augus. Etiā h aliq̄: si nulli h faceret: nō videret vigilare diuīa puidētia. si oib⁹ nō ꝑuaret diuīa patiētia. m Abūdant. faciētib⁹. q̄ nō cito penitēt. n Supbiā p omi vitio. qꝛ radix oim. o Uirilit. Uir

tus toti

a vel xp̄m vl etiā suos. b Aug⁹. Supbi eūtes τ cōtēnētes xp̄m q̄si hoiēꝫ crucifixū cū ipi floreāt i mūdo cōtra q̄s clamat: ꝙ magna

a iūstum iniquitatē: in sūpbiā a b

a vel cōtēptu. b Cas. Qua corrigis partis promittis. sed.

b τ i ābusione. O magna mūlti c d

a Aug⁹. Seruasti non cōmunē impiis.

tudo dulcedinis tue dñe: quā

a Aug⁹. hāc dulcedinē nō subtrahēs eis q̄ vsꝗ in finē expectant.

abscōdisti timētibus te. Pēr- e

a non tñ timent. b ita vt nō erubescant de spe sua. c Aug⁹. Nō latet eos q̄ nō ꝑm adam: sed ꝑm filiū homis viuūt: τ si multi in de dubitāt. q̄ me cōfessus fuerit corā hominib⁹: cōfitebor et ego eū corā patre meo.

fecisti eis q̄ sperānt in tē: i cōn f g

ita est eis perfecta dulcedo ꝙ. ne videantur ab impiis.

spectu filiorum hominuꝫ. Ab- h

a Cas. Ut te videāt dū mali turbabunt dānati. noticie tue.

scondes eos in abscondito fā

c ciei tue: a cōturbatione homi- i

a Aug⁹. Et hic interim dii maledicte lingue obstrepunt negātes futura: pteges in tabernacla fidei earū rerum quas dñs p nobis gessit et pertulit. in futuro. b ecclia catholica.

d num. Prōteges eos in tāber- k

a Aug⁹. Omniū scismatū et heresum.

naculo tuo: a cōtradictiōe lin l

a Aug⁹. Qm̄ post emendationē persecutionum omnib⁹ mirabilē fecit misericordiā suaꝫ per orbē terrarū nō tñ in hierusalem.

e guarū. Benedictus dñs: quō m

f niam mirificauit misericordi-

a id est toto orbe terrarum.

am suam mihi in ciuitate mū- n

a populus fidelis loquitur. b in pauore meo vel extasi cū horribilit seuirēt in me gentes. c vidēs ventū valde timuit: τ et cū cepisset mergi clamauit: dñe pereo.

g nita. Egō autem dixi in excēs- o

a si eī me respiceres: nō ita pati sineres. vñ: si dicebaꝫ: mor⁹ est pes me⁹: misericordia tua adiuuit me.

h su mentis mee: piectus sūm a p

a Aug⁹. modū ponēs emēdationi: et ostendēs me ad te ptiere. b nec timentē τ pusillanimē abiecisti. extendēs manū leuauit eū. b iubilate.

facie oculorū tuorū. Ideo exāu q

disti voceꝫ orationis mee: dū r

a nimis intenderē. corde. b p his. c iterū hortat ppheta. d auctorē tanti beneficii.

i clāmarem ād te. Diligitē dō s

k minū omnes sancti eius: quo t

a vt seruiat creatura creatori. b etiaꝫ in futuro a sanctis: qñ si iust⁹ vix saluabit: ipi⁹ vbi parebit?

niā vēritatem rēquiret domi-

a Aug⁹. His qui abundant faciunt superbiam: qui nec conuicti conuertunt: qꝛ multuꝫ superbiunt.

m l nus: et retribuet abūndanter v

a Aug⁹. Contra nos: vel qui eum contēnūt faciēdo cōtra iussa eius. b Q retribuet interim ergo.

i faciētib⁹ superbiā. Uiriliter x

a ne sit ociosa dilectio. b et si grauia occurrant que supra dixi. Aug⁹. vt bonū fine defectu opantes tpe suo meratis.

āgite τ ꝯfōrtet cor vrm̄: oēs q̄ y z

cui: sed bene feci. a Iniquitatē. de me dicētes: ꝙ quererē malū sauli regi: ꝑꝫ ꝙ habet. j. Reg. xxiiij. b In supbia τ in abusiōe. qꝛ aliqui de dauid loquebāt superbe iactātes se vt caperēt regis inimicū: τ aliqui in abusiōe mēdaciter detrahentes ipi dauid vt haberēt grām saulis. c O magna multitudo. Hic ꝯñr describitur equitas diuie retributiōis ꝗtū ad sustinētes patient psecutionē pp̄ter deū Et primo facit dauid qđ dictū ē. secundo ex h inuitat fideles ad patient sustinēdū ibi: Diligite dñm. Circa primū dicit: O magna. i. valde magna. d Multitudo dulcedinis τc. in futura beatitudie: qꝛ ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit q̄ p̄parasti diligētib⁹ te: vt hr̄ Esa. lxiiij. e Perfecisti. i. pfectā rē fecisti τ p̄parasti. f Eis q̄ sperāt in te. spe debita: q̄ ē ex gratia τ ex meritis pueniēs. g In ꝯspectu filiorū hominū. q̄ nō timent nec erubescūt suā spem ostēdere corā hominibus eos persequentib⁹. h Abscōdes eos in abscondito faciei tue. i. corā facie tua. que hominibus huius mundi ē abscondita. i A coturbatione hominū. quia visi sunt oculis insipientiū mori: illi aūt sūt i pace: vt habet Sap. iii. Et qꝛ nō solū ptegit eos in futuro seculo: sed etiā aliquādo in presenti. ideo subditur: k Proteges eos τc. specialiter eos protegens in presenti seculo. l A contradictione linguarū. s. ab illis qui linguis suis tractabant de morte eorum: et quia istud contigit ipsi dauid ab habitatoribus ceile: qui tractabāt inter seipm̄ tradere in manibus saul: vt habet. j. Reg. xxiij. ideo gratias agendo subdit dicēs: m Benedict⁹ domin⁹ qm̄ mirifica. τc. me liberādo mirabilit. n In ciuitate munita. i. in ceila in qua credidit eū saul capere: eo ꝙ erat ciuitas fortis τ clausa ꝑm ꝙ habet. j. Reg. xxiij. Nūciatū est aūt saul ꝙ venisset dauid in ceilam. τ ait saul: Tradidit eū dominus in man⁹ meas: ꝯclususꝗ est introgressus vrbeꝫ in q̄ porte et sere sūt. o Ego aūt dixi τc. In trāslatione Hiero. iuxta hebreū habet: Ego autē dixi in stupore meo. stupor eñ est quidam excessus mentis. Dauid autem tunc fuit positus in magno stupore: quando audiuit ꝙ saul veniebat ad obsidendū eum: τ ꝙ viri ceile traderent eū in manu saul: et tunc dixit saul domino: p Proiectus sū τc. q. d. videtur ꝙ ego sim positus extra custodiam tuam. q Ideo exaudisti τc. me mirabiliter liberando. r Dū clamarē ad te. corde τ ore: positus in tāta anxietate. s Diligite dñm. Hic ꝯsequenter inuitat fideles ad patienter tolerandū. dicēs: Diligite dñm omnes sancti eius. ita ꝙ nō recedatis ab amore eius positi in tribulatione. t Quoniā veritatē τc. bene remunerādo vos pro vestris angustiis τ laborib⁹. v Et retribuet abundanter τc. i. vestris persecutoribus eos debite puniendo. ideo subditur: x Uiriliter agite. in bonis perseuerādo τ psperādo. y Et ꝯfortetur cor vestrū. tribulatiōes sufferēdo. z Omnes q̄ speratis in do. spe debita. que est certa expectatio future beatitudinis ex gratia τ meritis pueniēs. Expositio āt hui⁹ ps̄. τ sequēt. τ ꝯsiles: licꝫ sint historiales seu litterales respectu ipsius dauid: sunt tamen morales respectu nostri scilicet inꝗtum dauid dedit nobis exempla virtutis.

t Moralit.

Universidad de … Biblio…

Morali. In te dñe spe. ⁊c. Scđꝫ hebre Ps. XXX os dd in ꝑsecutione Saul fec̃ hūc ps. ⁊ etiam ples alios. nā illa ꝑsecutio durauit p tps lōgū: ⁊ ī h ps. gratias agit de euasione periculoꝝ pteritoꝝ: ⁊ orat ꝓ euasione futuroꝝ. Moraliter aūt pōt exponi de quolibet fideli postulāte de ꝑsecutiōe demonis liberari. Et primo declarat suā confidentiā. dicēs: In te dñe speraui. qui vis omnes homines saluos fieri. Non cōfundar in eternū. quia p tuā bonitatē penā eternā cōmutabis in tēporalē. In tua iusticia libera me. et non in mea. Accelera vt eruas me. Ne deficiam in tētatione. Esto mihi ī deū ꝓtectorē ⁊ in domū refugij. vt adiuues me actu pugnantē ⁊ me suscipias ad te refugientē. ⁊ subditur ratio: Quoniā tu es fortitudo mea ⁊c. et ꝓpter nomen tuū. non ꝓpter meū meritum. Deduces me. in via morū. Et enutries me. pabulo verbi tui et sacre eucharistie. Educes me de laqueo quem abscōderunt mihi. Nam aliquando fit tentatio sub specie boni. Sequitur: In manus tuas cōmendo spiritum meū. vt egredientem de corpore suscipias ipm. Odisti obseruātes vanitates. qui per vias superstitiosas credunt euadere mortē vel infirmitatē. Ego autem in domino speraui. et non in talibus remedijs vanis et superstitiosis. Exultabo et letabor in misericordia tua. quia me liberabit tua gratia.
Quoniā respexisti humilitatē meā. oculo misericordie. Saluasti de necessitatibus animā meā. in grauib⁹ tētatiōib⁹ adiuuando eam. Nec conclusisti me in manib⁹ inimici. id est concludi permisisti per actū vel consensum mortalis peccati. Statuisti in loco spacioso pedes meos. per libertatem spiritussancti. Miserere mei. Hic consequent allegat demonis seuiciā: qui frequenter grauius inuadit hominem deo gratū. ideo dicit: Miserere mei domine quoniam tribulor. pōdere tentationis. Cōturbatus est in ira. scꝫ demonis ꝯtra me excitata. Oculus me⁹. scilicet interior: qui plus frequenter turbat in talib⁹. Anima mea. id est voluntas mea: que mouet alias potētias: sic aīa corp⁹. Et venter meus. id est memoria mea: in qua reponuntur sentētie sacre: sicut cibi in ventre. Quī defecit ⁊c. i. defectioni appropinquauit. Et anni mei in gemitib⁹ ⁊c. ꝓpter tribulationis pōd⁹: qđ significat p hoc qđ subdit: Infirmata est ⁊c. Et quoniā diabol⁹ ad nocendū bonis vtit malis hominibus tanꝗ mēbris suis. ideo subdit: Fact⁹ sū opprobriū vicinis meis. me deridēdo Et timor not⁹ meis. id est carnalibus amicis ne habeāt pati: qr sunt de sanguine meo. Qui videbant me foras fugerunt a me. ne inculpētur ex mea societate. Obliuioni dat⁹ sum. illis qui diligebant me. Fact⁹ sum tanꝗ vas perditū. sm estimationē hominū. Quoniā audiui vituperationē multoꝝ ⁊c. sicut canes mordent canē ꝑcussū In eo dū ꝯuenirēt simul aduersum me. scilicet demones ⁊ mali homines. Accipere animā meam cōsiliati sunt. illi per culpā: et isti per penā.
Ego aūt in te speraui dñe. tanꝗ ī forti ꝓtectore. Dixi. verbo cordis et oris. Deus meus es tu: in manib⁹ tuis sortes mee. id ē gloria corporis et anime que sors est ⁊ hereditas electoꝝ. Eripe me de manib⁹ inimicoꝝ. id est demonū. Et a ꝑsequentib⁹. id est iniquis hominibus. Illustra faciē tuā super seruū tuū. consolando ipm. Nō cōfundar qm̄ inuocaui te. et sic mea confusio redundaret in te quodāmodo. Erubescant. Postquā ostendit inimicorū seuiciā: hic consequenter petit diuinā iusticiā. dicēs: Erubescant impij. id est demones tua virtute deuicti. Et deducantur in īfernum. tanꝗ ad locum sibi debitum. Muta fiant labia dolosa. sub specie boni malum suggerentia.
Que loquunť aduersus iustū iniquitatē ⁊c. demones enī sūt supbissimi: ⁊ abutuntur bonis naturalib⁹: ⁊ sic in supbia et abusiōe loquūť ꝯtra iustū: sicut patet de sathan loquēte cōtra Job inique. O ꝙ̄magna. Hic ostendiť dei misericordia erga afflictos iniuste: qr reddit eis maiores cōsolationes ꝓ tribulatiōe. ideo dr: O ꝙ̄magna. i. valde magna.
Multitudo dulcedīs tue ⁊c. qr reseruat eis bonū infinitū obiectiue degustandū: supeminenť ꝯtinēs q̄cquid dulcedinis pōt excogitari. Perfecisti eis q̄ sperāt in te ⁊c. s. ī tua pdestinatiōe: q̄ est imutabilis. In ꝯspectu filioꝝ hominū illi nanꝗ corā hominib⁹ ostendūt se sperare in dño: q̄ coram eis opprobria ⁊ afflictiōes cōstanť sustinēt ꝓ ipo. Abscodes eos in abscōdito faciei tue. id est in tua faciali visione q̄ est alijs abscōdita. A cōturbatiōe hoīm. id est a mal' vite pñtis et future. Proteges eos in tabernaculo tuo. id est in celo empyrreo de quo dr ps. xiiij. Dñe quis habita. in tabernaculo tuo ⁊c. A cōtradictione linguarū. contra eos nunc latrātiū: ꝓpter qđ subdiť gratiarūactio. cū dicit: Benedictus dñs qm̄ mirificauit misericordiā suā mihi. id est mirificā ostendit. In ciuitate munita. scꝫ celesti munita bono infinito. Ego aūt dixi in excessu mentis mee. dū anxiarer malis pñtis vite. Proiect⁹ sum a facie oculoꝝ tuoꝝ. tanꝗ res ꝓiecta. Ideo exaudisti vocem orōnis mee. reddens cōsolationē maximā ꝓ modica tribulatiōe. Diligite dñm. Hic ex pdictis inducunť fideles ad viriliter sustinēdū. cū dicit: Diligite dñm. animas vestras ꝓ ipo ponendo. si fuerit necesse. Quī veritatē requiret dñs. nos remunerādo. Et retribuet abundanter facietibus supbiā. vestros aduersarios puniēdo. ideo subdiť: Viriliť agite ⁊c. et patet sententia.

In ps. xxx. In te dñe spe. vbi dr in postil. Igiť ꝫ hāc sniāꝫ.

Additio. Littera hui⁹ ps. nō pōt rōnabiliter videri ꝯsona snie. Ra. Sa. quā seq̄ť postillator: nā iste versus: In man⁹ tuas cōmendo spūm meū. q̄ ē ꝓpe pncipiū psal. nece est vt exponať de xpo: q̄ clamās in cruce eadē verba formaliter ꝓ se ꝓtulit: vt patet Luc. xxiij. ca. ⁊ ideo sic ps. ille q̄ incipit: Heli heli lamasabathani. h est de⁹ de⁹ me⁹ vt quid dereliquisti me? q̄ fuerūt verba in cruce clamātis: exponiť ad lrām de christo: sic ⁊ pari rōne iste ps. vbi ponunť h xba a xpo etiā in cruce ꝓlata. In manus tuas cōmendo ⁊c. exponēdus est pncipaliť de christo: sic tamē vt qñꝗ xps de se loquiť sm naturā assumptā: qñꝗ de mēbris suis: q̄ sūt corp⁹ eius mysticū scꝫ ecclia. vñ sm glo. in h loco. Qui eñ dignat⁹ est ꝓ nobis hō fieri: nō dedignať nos trāsfigurare in se. vñ in h psalmo vtēda ē regula Isidori q̄ poniť in ꝓlogo sup Geñ. In hoc igiť psal. xps primū sm q̄ hō orat: In te dñe speraui. q̄ verba vsꝗ ibi: Educes me de laqueo quē abscōderūt mihi. inclusiue faciliter pñt applicari xpo in agone passionis existenti ⁊c. secūdo cū dicit: In manus tuas dñe cōmendo spūm meum: sunt ꝓpria verba ab ipo xpo ꝓpe suā sanctā expirationē prolata: vt dictū est. in quibus verbis spūm. i. aīam a corpore in ꝓximo separādā deo cōmendat. Consequenť xps tertio in ꝑsona corporis sui mystici per huiusmodi passionē redēpti grās agēs dic: Redēisti me dñe de⁹ xitat⁹: vbi xps q̄ ē xitas. de⁹ veritatis vocať: quia fecit qđ ꝓmisit: et qr huiusmodi redemptionis christi nō sūt participes illi: qui finē suū in vanitatibus seculi ponūt: sed tm̄ illi q̄ hmōi vanitatib⁹ dimissis in dño sperāt: ⁊ in ipsius mīicordia letanť. ideo sequiť: Odisti obseruantes vanitates supuacue. Ego aūt in dño speraui: exultabo et letabor in misericordia tua: vbi ostendiť redemptio hmōi misicordie diuie attribuēda poti⁹ q̄ meritis. vñ ⁊ vlterius dic: Quī respexisti humilitatē meā. i. infirmitatē. s. q̄ non poterā ꝓprijs actib⁹ seu merit' redimi. ⁊ ideo: Saluasti de necessitatib⁹ animā meā. h est de necītate mort' spūalis in q̄ multe misericordie includūť: ⁊ ideo pluraliť de necessitatib⁹ dicit: Consequenť xps quarto sm naturā assūptā dic: Neꝗ ꝯclusisti me in manu inimici: qr in sepulchro posit⁹: ⁊ ab inimic' custodit⁹ nō fuit in manib⁹ eoꝝ cōclusus: ꝫ poti⁹ de illa clausura exiuit in spatiosū locū. s. in statu gloriose libertatis. vñ: Statuisti in loco spatioso pedes meos: ⁊ possunt h verba specialiť referri ad hoc q̄ xps post resurrectionē fuit in galileā in montē quē discipulis suis statuerat: vbi ⁊ pedes ei⁹ gloriosos tenuerunt. Matth. xxviij. ⁊ qr stati post resurrectionē gl'osā xpi ei⁹ corp⁹ mysticū fuit in maximis tribulationib⁹ ⁊ ꝑsecutionibus: tā iudeoꝝ q̄ romanoꝝ: vt ptꝫ in actib⁹ aplorū: ⁊ in alijs gestis discipuloꝝ xpi. Idcirco ꝯñr xps quinto in ꝑsona corporis sui mystici dic orādo: Miserere mei dñe qm̄ tribulor ⁊c. q̄ omnia faciliť applicanť ecclie primitiue in his tribulationib⁹ cōstitute. vsꝗ ibi: Sup omnes inimicos meos ⁊c. Circa q̄ sciendū q̄ ecclia post xpi resurrectionē ñ solū fuit afflicta seu tribulata ab inimicis. s. iudeis ⁊ paganis: qui de directo eā persequebantur: sed etiā a falsis christianis: ⁊ pseudo apostolis: de quib⁹. ij. Coꝝ. xj. Periculis ex genere: periculis ex gētib⁹: periculis in falsis fratrib⁹. Falsi enī christiani male viuētes: similiť ⁊ pseudo apli falsa dogmaticātes opprobrium ⁊ etiā timorē subuersionis in religione christiana q̄tū in se erat causabant: ꝓ quib⁹ omnib⁹ xps in ꝑsona ecclesie dicebat: Sup omnes inimicos meos factus sū opprobriū vicinis meis valde: et timor notis meis: vt p inimicos intelligant iudei seu pagani: p vicinos pseudo apli: q̄ magis videbantur appropinquare ad sequelam christi: licet false. per notos vero falsi christiani vulgares. ⁊ sic cū dicit: Vicinis meis et notis meis. intelligēdum est sub sensu ablatiui casus nō datiui: ex quoꝝ peruersitate sequebať tanta diffamatio in vita ⁊ doctrina ecclesie q̄ simplices infide.

plices infideles viā salutis inquirere ab ipa doctrina ecclia discebant. ideo sequitur: Qui videbāt me foras fugiebāt a me ⁊c. mors xpi salutifera tradita erat fere obliuioni. Vñ sequiť sexto in ꝑsona xpi: Obliuioni factus sum tanꝗ mortu⁹ a corde: ⁊ factus sum quasi vas perditū: qr p talē falsā doctrinā ⁊ infamiā quodammodo crux xpi videbatur euacuari. j. Coꝝ. j. Cetera aūt que sequunť faciliť sūt applicabilia ad diuersas ⁊ varias tribulationes: ꝑsecutiōes: opprobria ⁊ cōminatiōes ecclesie pmitiue p⁹ resurrectionē xpi vsꝗ ibi: In manibus tuis sortes mee: vbi in hebraico habeť: In manib⁹ tuis tēpora mea. cui⁹ sensus ē: qr ecclia in hoc sclo cōstituta tanꝗ nauis in medio maris quādoꝗ fluctib⁹ seculi agitať: quādoꝗ vero ꝓcellis in aurā ꝯuersis aliquali letať trāquillitate: vt habeť. j. ps. cvj. ⁊ in euangelio: ⁊ hec sūt tēpora q̄ ī manibus dei ꝯfiteť esse eccl'ia. dicens: In manib⁹ tuis tempora mea. quasi diceret: tā in tēpore fluctuatiōis q̄ in tpe serenitatis in te speraui: qr de⁹ me⁹ es tu. iuxta illud ad Ro. xiiij. Siue viuimus siue morimur dei sumus. Consequenť xps in ꝑsona corporis sui mystici. s. ecclie orat: q̄ pdicte tribulatiōes nō cedāt in cōfusionē ecclie finalē. dicēs: Nō cōfundar qm̄ īuocaui te. sed poti⁹ in cōfusionē veniāt aduersarioꝝ: specialiter eorū qui nomen xpi blasphemant. vnde dicit: Erubescant impij ⁊c. muta fiant labia dolosa: que loquunť aduersus iustū. i. christū. Iniquitatē in supbia ⁊ in abusione. In supbia eñ humane sapientie se extollētes quidā philosophi loquūť aduersus xpm: sed iudei in abusione. s. scripturis abutendo. Cōsequēter dicit octauo. O ꝙ̄magna multitudo dulcedinis tue. vbi ꝓphetice xps declarat q̄ oīa pdicta aduersa cedēt in bonū inuisibile iustoꝝ: quoꝝ ineffabilis suauitas est. ⁊ ideo dic: O ꝙ̄magna multitudo ⁊c. qđ quidē bonū inuisibile ⁊ absconditū est. vnde dicit: Quā abscōdisti timentibus te: similiť et bonū perfectū est. vnde dicit: Perfecisti eis: quod quidē bonum licet modo sit occultū: speratur tñ in futuro iudicio maxime publicari. vnde dicit: Perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorū hominum: in quo statu. s. cū erunt iusti ītra absconditū faciei diuine: eū. s. vidētes p speciē: tunc erūt omnino abscōditi. i. separati a conturbatione hominū: ⁊ similiť ꝓtecti a contradictione linguarū. ⁊ hoc ē quod dicit: Abscodes eos in abscondito faciei tue ⁊ sic ꝓteges eos ⁊c. Consequenter nono: qr ecclia licet in hoc seculo nondū in abscondito faciei diuine tranquilla existens: sed in ꝯtradictione hominum ⁊ in contradictiōe linguarū adhuc fluctuās: cū h tñ mirifice misericordia diuina ꝓtegiť: idcirco in ꝑsona ipsius ecclesie dicit: Benedict⁹ dñs qm̄ misericordiā suā mirificauit mihi ī ciuitate munita. i. in h mūdo: q̄ ciuitas munita diciť sm glo. eo q̄ sapiētia carnis ⁊ philosophica traditiōe cōtra deū armata est: que quidē ꝓtectio sic est mirificata q̄ rationē humanā excedit. ideo sequiť: Ego aūt dixi in excessu mentis mee. i. ī pauore meo: cū cōtra me horribiliter insurgēt gētes. Proiect⁹ sū a facie oculoꝝ tuoꝝ: hoc est qr p viā humanā nō possem euadere: sed solū diuina miseratione fideliū pces acceptante. vñ seq̄tur: Ideo exaudisti vocē orationis mee. Consequenť decimo ecclesia seu pplus fidelis pdictas ꝯtradictiones atꝗ angustias huiusmodi expertus: ⁊ ex his mirifica misericordia liberatus. iam alios hortať. dicens: Diligite dñm omnes sancti ei⁹. hoc est dicere: ex his tribulatiōibus nō debetis desistere a via veritatis: sed viriliter age: qr qui abundanter superbiunt punientur: et iusti sperantes premiabuntur. vnde dicit: Diligite dñm ⁊c. et viriliter agite ⁊c. Et nota q̄ in hac vltima conclusione exhortatoria tangit psalmista tres virtutes quibus viriliter est agendū ad vltimū finis ꝯsecutionē: quas non tangit ordine nature sed dignitatis. vnde primo tangit charitatē tanꝗ ceteris digniorē. ⁊ hoc cum dicit: Diligite dominū omnes sancti eius. secundo tangit fidem: que virtutum est fundamentum. ⁊ hoc cum dicit: Quoniam veritatem requiret domin⁹. tertio spem cum dicit: Qui speratis in domino.

Replica. In te domine speraui. hunc ps. expōit postillator ad litterā de dauid sm historiā. Burgeñ. aūt putat illā expositionē irrationabilē maxie quia quedā sūt verba q̄ xps ī cruce protulit: q̄ nō pñt ꝓprie de alio exponi. puta: In manus tuas cōmendo spūm meū: sed clarū est argumentū illud modicū valere: quia sancti doctores dicūt illum versum ⁊ nonnulla alia verba xpi fore doctrīalia plus q̄ formalia: ⁊ q̄ xps ea dixerit plus gratia exempli q̄ ꝑsōalis subsidij. Et qr sm sanctos doctores dauid sepe ⁊ multū figurat xpm et gerit ei⁹ typū specialiter in ꝑsecutiōe: nō mirum q̄ multi ps. de dauid per historiam exponendi christum dominum principaliter ⁊ eius passionem describunt: sic q̄ q̄uis sint de dauid ad litteram facti. sunt tamen per spiritumsanctū de christo principaliter intenti. Et per illum modum dicendi tolluntur multe diuersitates inter postillatorem ⁊ Burgē. circa psalterium.

Glo. ordi.

us toti⁹ psalmi. ne carnis fragilitas timeat tot mala scli.

a ꝫ vt primo intelligas te peccatorē: post si ceperis bonū facere ne viribus tuis tribuas: sed gratie: vt nō sit dol⁹ i corde verb te iustificās.
a ꝫ id ē pēitētis in cui⁹ ꝑsona hic loquiť.

a Intellect⁹ dd. Aug⁹. ps. de grā qua xpiani sumus: vt ait apl's. Incipit ḡ p indulgētiā. Hic ps. ꝯ
Ro. 4. a vitiū hoīm agēs q̄ pctā nesciūt vl' defendūt ⁊ merita iactāt. Cas. ꝯtra vitiū ergo hoīm h ps. oppōiť. ne q̄s putet deo abscōditum qđ in ꝯsciētia hꝫ occultū. Aug⁹. pmo dic initiū boni esse p indulgentiā dei.

a **Intellectus dauid. XXXI**
a ꝫ Aug⁹. mitigare p grām vt nō regnēt: cui⁹ cā est q̄ in baptismo tecta sunt peccata.
b **Beati q̄rū remisse sūt ini** a
a ꝫ Aug⁹. vt de⁹ nō videat. i. puniat: sicut sequētes egyptij tecti sunt in mari rubro: nec hoc sufficit nisi inde caueatur ab eo qđ deus imputat. id est a criminali.
c d **q̄tates: ⁊ q̄ꝝ tecta sť pctā. Beat⁹** b c

se vero sequētē illō vitiū hoīm fuisse miserū: ꝫ per manū dei ꝯuersū ad veꝝ itellectū: ad quē oportunius expt⁹ casū alios deceptos reuocat ī q̄ stātes ꝯfirmat. Ps. XXXI
b B Eati quoꝝ ⁊c. Aug⁹. Nō in q̄b⁹ nō inueīt pctm̄: ꝫ q̄b⁹ remittit. c Beatus vir. Hiero. Cui remittit de⁹: nō enī p se. Tegit. ne ī iudicio reueleť: ⁊ sic nō iputabiť ad penā. Nō ē dol⁹: qui se accusat: corde tenet qđ ore fateť hic. Beat⁹. qr olim nō ꝯfitēs deo veni in peccatū: dū clamarem si quid boni egi. Tacui. Aug⁹. q̄ nō vult confiteri peccata laborat sine causa in defensione peccatorū: in q̄ cū ⁊ iactet merita: ampli⁹ deficit fortitudo. d Iniq̄tates. Aug⁹. Dicit fomitē peti. s. cōcupiscibilitatē q̄ añ baptismū nō tm̄ pena ꝫ ⁊ culpa ē: nō vtiꝗ actualis ꝫ origīalis: post baptismū xo pena ē ⁊ nō culpa. In baptismo q̄dē origīale deleť: nō vt nō sit: ꝫ vt pctm̄ vltra nō sit. Hiero. Iniq̄tates añ fidē ⁊ baptismū. pctm̄ post fidē vel baptismū

Nico. de lyra

a b B Eati quoꝝ re. ⁊c. Huic ps. Ps. XXXI. pmittiť talis titul⁹ in hebreo: Dauid eruditio: et preponiť lrā lamech ad designandū q̄ dauid est datiui casus. In trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū poniť sic: Eruditio dauid: tñ nō mutatur sensus: p hoc eñ qđ poniť hic: Eruditio. datur intelligi q̄ aliq̄d ꝓfundū fuit ipi dauid reuelatum: sed quid sit illud nō apparet in speciali ex littera tituli: ꝓpter quod varie circa hoc diciť ab hebreis doctoribus et latinis: et omissis alijs accipio vnū modū dicēdi: q̄ videť mihi magis ꝓbabilis et magis cōsonus lre: ⁊ ipm ꝓsequiť Rabi Sa. Hebre⁹ videlicet q̄ ipe dauid fecerit hūc ps. qñ sibi fuit reuelatū a deo dimissū sibi pctm̄ adulterij cū bethsabee: ⁊ homicidij vrie: qđ nō pōt sciri ab aliquo nisi p specialē dei reuelationē. alioq̄n posset scire aliq̄s certitudinaliť se hrē grāꝫ sine q̄ nō remittiť culpa qđ est ꝯ illđ Eccs. ix. Nemo scit vtrū amore an odio dign⁹ sit. Sciēdū igiť q̄ circa dimissionē dicti pcti fuerūt ples reuelatiōes diuie. Prima fuit facta ipi nathan ꝓphe cui fuit reuelata dimissio dicti pcti q̄tū ad partē pene ipo dauid peccatū suū hūiliter recognoscēte: vt habeť. ij. Reg. xij. Et dixit dauid ad nathan. Peccaui dño. Dixitꝗ nathan ad dd. Dñs q̄ꝫ trāstulit pctm̄ tuū: non morier ⁊c. Mors enī corpalis quā dauid meruerat ꝓpter humilē ꝯfessionē suā translata fuit ad puer de bethsabee natū: tñ cū h pdixit sibi nathan q̄ eēt affligend⁹ tpaliť: ⁊ q̄ dñs suscitaret ꝯtra eū malū de domo sua: vt ibidē hr̄. et he reuelatiōes nō fuerť facte ipi dauid īmediate: qr tūc ñ erat dign⁹: postea tñ p pēitētiā ⁊ orōes deuotas meruit vt sibi reuelareť dimissio pcti pdicti q̄tū ad culpā ⁊ de h feč hūc ps. in quo pmo grās agit de pcti dimissiōe. secūdo orat vt pserueť a recidiuatiōe. ibi: Pro hac orabit. Pria in duas: qr pmo ꝺscribit remissiōis culpe fructū. scđo remittēdi modū. ibi: Quī tacui. Circa pmū dic: Bti q̄ꝝ ⁊c. q̄tū ad culpā. Isti eī sūt beati in spe: ⁊ si nō adhuc ī re. Remissio eī culpe ñ fit nisi p grāꝫ q̄ ē q̄dā arra glie. b Et q̄ꝝ ⁊c. s. ipi deo: ñ qr possit ei aliq̄d celari aut tegi: ꝫ qr ñ rspic ad vlteri⁹ puniendū: saltē pena eterna. ⁊ ꝓpť h subdit: c Beatus vir ⁊c. ad eternaliter

De pe. di. 3 c. ille rex tātus. in fi. in glo. et. c. illud.

☞ baptismū. Cas. Bat⁹ vir. c. non spu. aliqs q̄ grauia habēt de⁹ imputat: alijs p misericordiā nō imputat: et si hñt aliq̄ his scʒ q̄ nō iustos se p̄dicāt cū sint mali: sed se agnoscentes satisfaciūt: mō ꝯ ꝑfiteor: sed olī q̄m tacui ꝛc. Augus. Uel tacui voce pctm̄ dū clamarē tota die. dū pena pcti vl' interior excecatio ostēderet me peccatorē: vl' dū praua vita me tacē te clamaret si q̄d boni egi.
De pe. di. 1.§. deni/ q. añ fi. a Dū clamarē. Aug⁹. Et si nō sit sibi ꝯsci⁹ q̄s: nō tm̄ iust⁹: quia
Eccle. 7.c delicta q̄s in. vñ ē iust⁹ q̄ perit in
1.Co.4.a iusticia sua. Et ap̄ls. Nihil mihi consci⁹ ꝛc. b Cōfringit. Cas. Spina q̄ totū corp⁹ erigit. i. superbia. Ul' cōfigit. Aug⁹. ite ē erūna: dū. i. qr spina. i. pctm̄ ꝯfigit. id ē vsqꝫ ad cōsensū ꝛ op⁹ ꝛ consuetudinē ducit. Ul' spina. i. ratione fracta curuor ad terrena. De his spinis dictū est pmo homini: Terra tua germiabit tibi
Gen.3.c spinas ꝛ tribulos. Et alibi: Spi
Pro.26.b nee ꝛ tribuli nascunt' in manibus temulēti. c Delictū meū. Dia
De pe. di. psal. ꝯfessio vñ venia sic supra de
1.c.fi. tectione inueteratio. d Feci cognitū. Cas. Dixi enī pri⁹. i. deliberaui apud me. Magna pietas vt ad solā ꝓmissionē dimiserit. votū enī p operatiōe iudicatur. Nondū ꝓnūciat: ꝓmittit
17.q.1.§.si ꝓnunciaturū. ꝛ deus iam dimit
ergo. tit: qr hocip̄m dicere q̄dā ꝓnū
De pe. di. ciare est corde. nondū est vox in
1.c.qñ. ore: vt hō audiat ꝯfessionē: ꝛ deus audit.
e Pro hac ora. Cas. Diapsalmus. penitudinē cōmēdās: omnib⁹ scīs dicit cōmunē quā varie secte respuūt: ꝯtra quas ad deum refugit. Aug⁹. Pro hac. Inde orat oīs sanct⁹: qr dimisisti: aliter nō esset sanct⁹. f Tēpore opor. Aug⁹. Tēp⁹ est grē. lex p̄mēs. cōuincēs reos: coegit clamare: grā sanat. g Uerūtā
1.q.1.c.nō in dilu. Aug⁹. Licet sanct⁹ oret.
sanat. licet tp̄s. o. tñ diffluētes in ꝯcupiscentijs: vel q̄ sūt in erroribus diuersarꝫ sectarꝫ: vt philosophi: q̄ libero arbitrio iudei q̄ carnalibus obseruātijs salutē ascribūt. Hiero. Ul' sanct⁹ orat: in q̄ notatur habere pctā: s tñ dū pene inundabūt in iudicio. nō approximabūt ip̄e pene ad eū sanctū: Ut nec aq̄ ad Noe sctūs orabit dicēs: Tu es refu. h Ad euʒ. Aug⁹. Deū. mutat enī psonā vt sepe: nō appropiāt q̄ dicūt fatuʒ fac peccare: vl' fortuna q̄ oīa regit. vl' gēs tenebrarꝫ q̄ deo rebellat. i Intellectū tibi dabo ꝛ istruam te in via hac qua gradieris: firmabo sup te ꝛc. Aug⁹. Diapsalm⁹. Rñdet penitēti: intellectū tibi da. ꝛc. Ecce psalm⁹ intelligētie ne puteꝫ supplicans negligi teste deo. Tu erue. Cas. qui ꝓmisisti intellectū tibi dabo. Uel respōdet christus penitenti. Cas. Letus finis. dat deus intellectum. vnde alios adhortatur ad idem.

☞ Nolite

a ʃ et si remissis iniquitatibus et tectis peccatis sit aliqd leui⁹ vt iob et nathanaeli quos laudat dñs nō ipugnabit.
b ʃ subdit cui nō imputet: in quo nō est dol⁹: vt cū sit peccator: iustū se p̄dicet.

vir cui non imputabit dñs peccatuʒ: nec est in spiritu ei⁹ dol⁹. a

a ʃ Q. hec causa fuit miserie. b ʃ cōfessioneʒ de peccatis. ʃ qd nō esset tacendū. c ʃ interior fortitudo d̄fecit. ʃ si cōtra fecisset innouaret virtus robusta i dño. ʃ qr cōfitēdo nō agnouit nouitatem.

Quōniā tacui inueterauerunt b c
a ʃ presumptionem de meritis.
a **ossa mea: duʒ clamarē tota die.** d
a ʃ dixi qꝫ nō est dicendū de iusticia mea. ʃ Augus. qr vindicta tua tetigit me assidue. ʃ sed o domine. b ʃ Aug⁹. Ad humiliandū supbū.
Quōniam die ac nocte grauata/ e
a Aug⁹. Fact⁹ sū miser. ʃ cognoui miseriam.
ta est sup me man⁹ tua: cōuer/ f
a ʃ Aug⁹. pūcta est cōsciētia: sensi dolorē: ꝛ sic deli. ꝛc.
b **sus sum in erūna mea dūm ꝯfi/**
a ʃ vel confringitur. c ʃ per me.
b ʃ Cas. Qd dimisi faciēda. i. qꝫ tacui peccata.
c **gitur spina. Delictū meū cōgni/** g
a ʃ confitendo. b ʃ qꝫ feci nō faciēda. i. qd clamaui: merita nō abscōdi. ʃ Aug⁹. Quādo hō detegit: de⁹ regit. Si hō agnoscit: de⁹ ignoscit.
d **tum tibi feci: ꝛ iniusticiā meam** h

ʃ feci cognitū et vere. ʃ Aug. mihi nō deo dādo: vel nature qd est iterꝫ deo dare. a ʃ Aug⁹. cōtra priora agens. b ʃ qui prius cōtra deuʒ
nō abscōdi. Dixi cōfitebor ad/ i k
uersū me iniusticiam meam do
a ʃ etiam. b ʃ qꝫ nec deum credidi. ʃ quod tacere decreui: et male clamaui. ʃ vl' iniqtatē.
mino: et tu remisisti impietatē l m
a ʃ impietare vel remissione.
e **peccati mei. Pro hac orabit ad** n o

a ʃ quia nullus sine peccato. b ʃ quando venit plenitudo temporis misit deus filium suum ʃ Hiero. In hac vita vbi licet: sʒ cū erūt aque inundantes. i. angustie in iudicio.

f **te omnis sanctus: in tempore** p
ʃ Aug⁹. In multiplicitate variarꝫ doctriarū
g **oportuno. Ueruntamen in di/** q
vna vero doctrina est dei de humilitate cordis.
a ʃ deum vel sanctū fm imitationem.
h **luuio aquarum multarū: ad eū** r
a ʃ Aug⁹. sed in hoc diluuio quod vndiqꝫ perstrepit. ʃ non mea vis vel alius deus.
non approximabunt. Tu es re/ s
a ʃ Aug⁹. huius seculi vel peccatorꝫ.
fugium meum a tribulatione q̄
a ʃ spe futuri boni: et qr parcis.
circundedit me: exultatio mea t
a ʃ Aug⁹. qr q̄uis gaudeam in spe: tamen adhuc sum in malis. b ʃ peccatis meis.
erue me a circundantibus me. v

a ʃ Aug⁹. vt te cognoscas et gaudeas in spe. ʃ Aug⁹. vt scias qꝫ omnia ex gratia. b ʃ Augus. Ne aberres.
i **Intellectum tibi dabo ꝛ instrū** x y
a ʃ Cas. Quasi inermem gladio. b ʃ non vt hereas. ʃ scʒ dei. c ʃ sine errore.
am te in via hac qua gradieris:

a ʃ nō auferaʒ a te postea oculos me. ʃ ne q̄s noceat. ʃ quanta gloria patientis. b ʃ quia tu semp leuas oculos ad me.
firmabo super te oculos meos. z

puniendū. a Nec est in spiritu ꝛc. qr vere penitet mēte sicut exteri⁹ ore. b Qm̄ tacui. Hic ꝯñr ostēdit remissiōis mod⁹. et quia opposita iuxta se posita magis elucescūt. iō describit p̄mo remissiōis impedimentū. scd̄o eiusdē factiuū. ibi: Delictū meū. Circa primū sciēdū qꝫ ipedimētū remissiōis culpe ē ei⁹ celatio sub scītitatis specie. ꝓpter qd dr̄ Prouer. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur. dd āt pctm̄ cū bethsabee celauit: ꝛ ꝓpter ei⁹ maiorē celationē vriā occidi fecit. et sic de peccato in peccatū miserabilit' ruit: deo iuste pmittēte ꝛ diabolo opante. ꝛ ꝯ est qd dicit dd: Qm̄ tacui. scel⁹ meū abscōdēdo. c Inueterauerūt ossa mea. i. vires aīe ex peccatorꝫ ꝯtractiōe: q̄ p ossa designant' in q̄b⁹ cōsistit robur corporis: sic in virib⁹ aīe robur mētis: maxīe in virib⁹ intellectiuis. d Dū clamarē tota die. iste clamor non erat cōfessiōis peccatorꝫ: s anxietas timoris: ne sup eū appareret diuinū iudiciū in aliq̄ manifesta punitiōe. Ex verecūdia ei nō apiebat pctā sua faciēdo p eis debita sacrificia in lege p̄cepta: q̄ p varijs peccatis varie iponūt': ꝛ sic merito formidabat ne sup eū veniret vindicta diuina apta. ꝛ est hoc qd dic': e Qm̄ die ac nocte ꝛc. i. ꝯtinue timui aggrauationē man⁹ tue sup me. f Conuersus sū in erūna ꝛc. s. ꝯtritionis. Ad verbū enī nathan ꝓphe fuit ꝯtritus ꝛ ꝯfessus pctm̄ verecūdia ōposita: vt hr̄ ij. Reg. xij. g Delictū. Hic ꝯñr pōit id qd est remissiōis culpe factiuū: qd ē hūilis ꝛ vera ꝯfessio quā fecit dd ad vbū nathan ꝓphe: vt dictū ē. ꝛ ꝯ ē qd dic': Delictū meū ꝛc. p verā ꝯfessionē ꝛ satisfactionē: ꝛ sacrificiorꝫ oblationē. h Et iniusti. meā nō ab. p⁹ nathā rep̄hēsionē. i Dixi. i. firmit' ꝓposui ꝛ ope ipleui. k Cōfitebor. aduersū me iniusticiā meā dño. mō p̄dicto. l Et tu remisi. p grām tuā. m Impietatē pctī mei. q̄ntū ad culpā. n Pro hac orabit. Hic ꝯñr dauid orat vt p̄seruet' a recidiuo. ꝛ p̄mo fac' qd dictū ē. scd̄o ponit monitiōeʒ erga alios. ibi: Nolite fieri. Circa primū dic' sic: Pro hac. s. re q̄ postea subdit'. vñ ꝛ i trāslatiōe Hiero. hr̄: Pro hac orat ꝛc. o Orabit ad te oīs sctūs. i. a culpa ppetrata p te emēdat⁹. p In tpe oportuno. qd est tp̄s remissiōis culpe. tūc ei sunt p̄ces exaudibiles: qr in grā facte. ꝛ p q̄ tunc sit orandū subdit' cū dicit': q Uerūtamen in diluuio aquarꝫ multarꝫ. i. tentationū vehementiū. r Ad eum non approximabunt. s. peccata per peccati recidiuum. de hoc debet orare deū omnis emendatus a peccato: ꝛ sic orabat dauid. ideo subdit: s Tu es refugium meum ꝛc. in adulterij et homicidij perpetratione. t Exultatio mea. relaxando culpam: quia sicut commissio culpe est penitentibus causa tristicie: ita est remissio causa leticie. v Erue me ꝛc. id est a demonib⁹ querentibus me impellere ad recidiuū: fm qꝫ dicit'. j. Pe. v. Aduersarius vester diabol⁹ tā q̄ leo rugiens circūit querēs quē deuoret.
x Intellectū tibi dabo. fm hebreos ꝯ allegat dauid p causa qua debebat eū p̄seruare a culpa: ꝛ ꝯiungit' sic lr̄e precedenti. Erue me a circūdantib⁹ me. i. a demonib⁹ me tētātib⁹: qr dixisti mihi: Intellectū tibi dabo ad cognoscēdū agēda. y Et instruam te. ad vitādū vitāda. z Firmabo sup te oculos meos. sicut sup rem quam volo custodire cū diligentia: qui enī vult diligent' custodire rē aliquam habet attentos oculos super ipsaʒ. Et si querit' vbi dixit ista dñs dauid. potest responderi qꝫ hec dixit. ij. Reg. vij. vbi dicit' sic: Ego tuli te de pascuis ꝛc. et subdit': Et fui tecū in oīb⁹ vbicūqꝫ ambulasti. ꝛ. j. Paral. xvij. vbi eadē dicunt'.

Nolite fieri

☞ a Nolite fieri sicut equ⁹ ꝛc. Aug⁹. Accepto intellectu cōuertit se iste penitēs ad supbos peccata defendētes. ergo vos quos iuito. Equus. gētilis indomit⁹. Mulus. iude⁹ piger ad credēdū. Aug⁹. Equus sine discretiōe sessorē. Mulus q̄libet onera accipit. et ita neutri est intellect⁹. vel illi sessoris: vel huic oner'. Prohibet q̄ hoīes a diabolo insideri: ꝛ vitijs onerari. alioqn equus freno:
Tobie.6.d mul⁹ chamo arceat'. Qd si noluerint: o de⁹ fac illis qd mihi fecisti: maiori et minori tribulatiōe ꝯstringe maxillas. i. iactātiā de virib⁹ suis. Cas. Uel maxillas quib⁹ mandūt. i. pcius da victualia: vt necessitate coacti redeāt. Augus. Ul' hic cōfringes ꝛ in futuro erūt multa flagel. Ul' nolite fieri sicut equ⁹. qr multa fla. hic et in futuro. Letamini. Aug. Tacita suauitate letari: concitati animi feruore exultare. b Qui non approximāt ad te. Cas. Sunt ei qui si peccāt carnis imbecillitate a pijs precib⁹ non recedunt. c Multa flagella peccatoris. Augus. post frenū addūt' flagella ad domādū: ne sit de ill' i/ punit': q̄b⁹ mō vaga dat' licētia vie sue. sic iste supra dixit se domitū.

☞ In finem

a ʃ superbi. ʃ qui pri⁹ peccator iam conuersus efficitur predicator b ʃ erecta ceruice. ʃ nō humilis bos. c ʃ stolidi et pigri.
ʃ quid enim tales patiuntur.
a **Nolite fieri sicut equus et mul⁹** a
quibus non est intellectus. In b c
a ʃ verba xp̄i ad patrē. ʃ Cas. Sicut animalia donec viā tenēt: frena patiuntur et flagella.
ʃ Aug⁹. Si non habes sessorem: os quo iactas merita et taces peccata constringetur.
chamo et freno maxillas eorum
ʃ vel confringe. b ʃ et nolentes conuerti constringe.
b **cōstringe: qui non approximāt**
c **ad te. Multa flagella peccatorꝫ:** d
a ʃ qui oīa gratie dant: vel dat b ʃ Aug. Lex i flagellis: misericordia in cōsolationibus.
sperantem autē in domino misē e f
a ʃ Cas. Undiqꝫ ne sit locus hosti. b ʃ ergo. ʃ qui prius in vobis.
ricordia circūdabit. Letamini i g
a ʃ in domino. b ʃ qr iā iusti nō meritis sʒ grā qui pri⁹ peccatores. ʃ etiā in tribulationibus.
domino et exultate iusti: et glo/ h i
a ʃ quia ei subdiri.
riamini omnes recti corde.

a Nolite fieri ꝛc. Hic ꝯñr dauid circa alios facit monitionē vt caueāt a peccat'. qr boni p̄ncipis ē nō solū cogitare de se: sʒ etiā de sua gēte. ꝛ p̄mo fac' suā monitionē. scd̄o subdit retributionē. ibi: Multa fla. Circa p̄muʒ dicit: Nolite fieri sicut equ⁹ ꝛ mu. i. seq̄ntes appetitū sensitiuū viuentes vita brutali. b Quib⁹ nō est intellec. q. d. ꝯ nulla culpa ē in brut' aīalib⁹: qr nō habēt intellectū p quē possint refrenare appetitū sensitiuū: sed in hominib⁹ rationē habentibus est hoc valde culpabile: qr p rōnē pñt appetitū sensitiuū refrenare. Et iō de hoīb⁹ appetitū sensitiuū sequentib⁹ dauid deprecat' deū. dicēs: c In chamo et freno maxillas eo. ꝛc. i. eos q̄ nolūt obedire tibi sic equ⁹ indomit⁹: penis ꝛ laborib⁹ eos afflige: ita qꝫ pena dāte eis itellectū obediāt tibi ad nutū: sicut frequent' legit' in libro Iudicū. qꝫ filij isrl' deo recalcitrātes p idolatriā tradebant' in man⁹ affligentiū eos: ꝛ sic reuertebant' ad verū dei cultū. d Multa flagella ꝛc. Hic consequenter ponit sue monitionis retributioneʒ. dicens: Multa flagella peccatoris. id est multe pene peccatoribus obstinatis in inferno sunt reseruate: fm illud Deut'. xxxij. vbi enumeratis multis flagellis dicit: Nonne ꝯ cōdita sunt apud me ꝛ signata in thesauris meis? Mea est vltio et ego retribuam eis in tempore ꝛc. e Sperantē aūt in dño. spe debita que est certa expectatio future beatitudinis ex gratia et meritis ꝓueniens. f Misericordia circūdabit. in futura beatitudine: in qua ex dei misericordia circūquaqꝫ habebit materiā leticie: supra se in visione diuina: infra se vidēdo infernū ꝛ tormēta q̄ euasit ex dei gratia: circa se ex sanctorꝫ ꝛ angelorꝫ societate grata: ꝛ iō in fine ps̄. excitat iustos ad laudē dei. dicēs: g Letamini in dño. gaudio interiori. h Et exultate. gaudio exteriori: q̄ exultatio dr̄ quasi extra saltatio: inq̄ntū gaudiū mētis ꝓrūpit exteri⁹ in vocib⁹ diuīe laudis. i Et gl'iamini oēs recti cor. qr fʒ qꝫ dic' ap̄ls. ij. Cor. j. Glia nr̄a ꝯ ē testimoniū cōscientie nr̄e. Hec ei ē recta gl'iatio: qñ ꝯsciā ñ remordet de graui pctō.

Exultate iust

Moraliter.

Moraliter. Beati quorum remisse sūt iniquitates. Ps. XXXI. Psalmū istū dicitur dauid fecisse: quando totalis remissio peccati pro adulterio cum bethsabee et homicidio vrie sibi fuit diuinit⁹ reuelata. Moraliter autē est oratio penitentis qui reuelatiōe dei vel probabili coniectura sentit grauia peccata sibi esse dimissa. et primo de hoc gratias deo agit dicēs: Beati quorum remisse sunt iniquitates. sunt enim beati in spe: et si non adhuc in re. Et quorum tecta sunt peccata. nō diuine cognitioni: sed ei⁹ punitioni. Prouerb. x. Uniuersa delicta operit charitas. Beatus vir cui non imputauit dominus peccatum. quia dedit ei gratiā satisfaciendi pro eo. Nec est in spiritu eius dolus. hypocrisi peccata celando. ideo subditur: Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea. id est tempore quo peccata celaui vires anime incurrerunt putrefactionem peccati. Dum clamarem tota die. itus synderisi peccato remurmurante. Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua. quoniam ex continuatione peccati aggrauatur pena diuinitus infligenda. et ex huius consideratione. Conuersus sum in erumna mea. id est ad cogitandū de miseria mea. Dum configitur spina: id est aculeus conscientie. Propter quod delictum meum cognitum tibi feci. id est confessori locum tuū tenenti. Et tu remisisti ipietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanct⁹. scilicet pro sua iusticia absqꝫ recidiuo conseruāda. In tēpore oportuno. quod est totum tempus vite sue. Luc. xviij. Oportet semper orare ꝛ nō deficere. Uerūtamē in diluuio aquarꝫ multarꝫ ad eū nō approximabūt. quasi diceret ꝓ certo si sic fecerit inundatio tentationū ipsum nō absorbebit: qr cōuertit se ad deū. dicēs: Tu es refugiū meū ꝛc. exultatio mea. id est tu es deus in quo exultare spero. Erue me a circūdantibus me. id est a demonibus mihi insidiātibus. Psal. xj. Impij in circūitu ambulant. Et subdit' dñi responsio. Intellectū tibi dabo et instruam te. ad prosequendū bonum et fugiendum malum. In via hac. scʒ present' vite. Firmabo super te oculos meos. ne deuies a rectitudine iusticie. Et quoniam sic directus bonū ꝓximi desiderat: alios ad bonum excitat. dicens: Nolite fieri sicut equ⁹ et mulus. sequentes impetū sensitiui appetitus: ꝛ de obstinat' in malo clamat ad deum. dicens: In chamo et freno maxillas eorꝫ constri. id est virtute tue potentie ne alijs noceāt. Qui non approximant ad te. per obedientiā sed rebellāt. de quibus subditur: Multa flagella pecca. q̄ sibi reseruātur in inferni penis. Sperantē autē in dño. spe ex gratia et meritis ꝓueniente. Misericordia circūdabit. ita qꝫ caterua demonū ei preualere nō poterit. ideo concludit': Letamini in domino. non in mundo. Et gloriamini omnes recti corde. de certa p̄mij celestis expectatione.

Additio

In ps̄. xxxj. Beati quorꝫ. vbi dicitur in postilla. Accipio vnum modū dicendi q̄ videtur mihi magis probabiliter.

Additio. Iste modus dicendi quem inuēit Ra. Sa. non videtur rationabilis. Tuʒ quia si dauid in hoc psalmo tractaret de casu qui sibi occurrerat: rationabiliter videretur qꝫ hoc expressisset in ti. sicut in q̄ʒ plurimis alijs psalmis de se tractantibus: hoc fecit vt patet discurrenti per titulos. Tum quia littera huius psal. bene possit applicari cōmuni statui penitentium et confidentiū fm vniuersaleʒ considerationem: et sic materia psal. est dignior q̄ʒ si particulariter de dauid loqueretur. bonum enim fm philosophum in. j. Ethic'. q̄nto vniuersalius tanto diuinius. Tuʒ quia dauid certificatus fuit de dimissione peccati adulterij et homicidij p nathan ꝓphetam qui ex parte dei sibi dixit: Dominus quoqꝫ peccatum tuum transtulit ꝛc. ij. Reg. xij. quod verbū intelligendum est de dimissione culpe quomodo dauid confitebatur dicens sibi: Peccaui domino. de necessitate enim incumbit cuilibet credere prophete domini: vt Deut'. xviij. ꝛ sic fundamentum Ra. Sa. non valet. vnde in hoc psal. principaliter videt' dauid intendere ad cōmendationem contritionis et confessionis similiter et satisfactionis: que sunt partes integrales penitentie. vnde et hic ps̄. merito vnus de penitētialibus nominatur. Circa quod primo ostēdit indigentiā remissionis peccatorum respectu omnium in communi. dicēs: Beati quorum remisse sunt iniquitates ꝛc. Non enim dixit: Beati in quibus non inuenitur peccatum: nam in omnibus de communi lege inuenitur quia

Universidad de
Biblio

nēitur:q̄.j.Job.j.Si dixerim⁹ q̄m peccatū nō habem⁹:nos/ipsos seducimus.Sed dicit:Beati quib⁹ remittunt̄:et sic apparet necessitatis penitētia quo ad homines in cōmuni.Ƀ etiam ostendit.cum dicit:Et quoꝝ tecta sūt petā.Nō enī dixit: quorū nulla sunt peccata:quia tales communiter minime reperiuntur.sed dicit:Quoꝝ tecta sunt.i.peccata que in eis fuerunt sunt tecta:ac si nō videantur.Similiter cum dicit:Beatus vir cui nō iputauit dn̄s peccatum.idem ostēdit.q.d.licet habuit nō tn̄ ei imputat̄ a deo.Et in his tribus modis ps̄.loquit̄ more humano.Homo enī qn̄qꝫ pcit simpliciter remittendo offensam quā sibi scit esse illatā: nulla recōpēsatiōe vl̄ vindicta interueniēte.ꝛ de hoc dicit:Quorum remisse sunt iniq̄tates.quandoqꝫ aūt qꝛ offensa illata alicui est occulta:idcirco non punitur:qꝛ ea q̄ nō apparēt:id est ac si nō essent ſm iurisperitos.ꝛ de hoc dicit:Quoꝝ tecta sunt petā.Quandoqꝫ vero homo offensā sibi factā dimittit:qꝛ nō curat de ea in modico eā reputās:qꝛ qđ modicū est q̄si nihil esse videt̄ ſm philosophū.ꝛ de hoc dicit:Cui nō imputauit dn̄s peccatū.Sed quia de istis tribus modis prim⁹ nō cōpetit deo:qꝛ esset ꝯtra eius iusticiam immensam:ſm quā nullū malū debet esse ipunitū:secundus modus etiam sibi non cōpetit:quia est contra eius infinitam scientiā:ſm quā omnia sūt nuda et aperta an̄ oculos eius.Idcirco de tertio modo tn̄ est agendū ſm quez quandoqꝫ deus nō imputat peccata homini ea reputans minima et hoc ratione penitentie:ſm quā homo vere penitens et se accusans eius peccatorum minime reputatur a deo.Iuxta illud de publicano qui se accusans descendit iustificatus in domum suam.Luc.xviij.Et hoc ē qđ sequit̄ immediate. Nec est in spiritu eius dolus.vbi glosa querit:Cui nō imputauit dn̄s peccatum.et respondit illi.s.In quo nō est dolus. quia se accusat cum sit peccator corde tenet quod ore fatet̄:Ƀ in glosa.Consequenter secundo ostendit ꝙ non sufficit peccatori non habere dolum in spiritu:sic ꝙ in spiritu accuset se:ꝫ requiritur oris confessio:sine qua non fit dimissio peccati cōmissi:sed potius augmentatur culpa:si confessio oris indebite differatur.vnde dicit:Quoniā tacui inueterauerunt ossa mea.hoc est qꝛ tacui cōfessionē inueterauerūt ossa mea.i.interior fortitudo mentis:que ossa qn̄qꝫ dicit̄ in scriptura:vt in ps̄.Non est pax ossibus meis a facie peccatorū meoꝝ.Cui taciturnitati perniciose plerūqꝫ associat̄ clamor peruersus:ꝛ Ƀ est cū peccator nō solū nō confitet̄ se peccatorē:sed poti⁹ clamat iactando se de iusticia.vnde sequitur:Dum clamarē tota die.vbi glosa.Tacuit enī quedā:et quedā nō tacuit.tacuit confessionē:ꝛ clamat presumptionē:sicut ille qui sana membra medico ostendebat ꝛ vulnerata tegebat.ꝛ ideo nō fuit curatus sed inueteratus:sicut phariseus qui dicebat:Nō sū sicut ceteri homines ꝛc̄.Luc.xviij.Consequenter tertio ostendit quō ad cōtritionē ꝛ confessionem peruenit.dicēs:Quoniā die ac nocte grauata est sup me manus tua ꝛc̄.Cuius sensus est:nā peccatores hmōi scꝫ qui peccata tacēt dum clamāt falsam iusticiā:vt plurimū non deueniunt ad contritionez et ꝯfessionem penitentialē:nisi prius humiliet̄ per aliquā afflictionez.iuxta illud:Esa.xxviij.tātummodo sola vexatio dat intellectū auditui.Ideo ps̄.in psona talis pctōris ad deū dicit:Qm̄ die ac nocte grauata est sup me manus tua.ad hūiliandū me supbū:ideo ꝯuersus sū.i.cōtritus.In erūna mea. id est in anxietate mea.Dum configit̄ spina.i.dū cōpūcta est conscientia:cuius cōsciētie remorsus spine interius facte seu fixe assimilatur.tunc em̄ sensi dolorē ꝯtritionis:ꝛ inueni meā infirmitatē.ꝛ sic:Delictū meū cognitū tibi feci.Ƀ ē dicere:sic cōuersus sum in erūna:vt in cōpūctiōe sciētie irē de vno opposito ad aliud:vt qui pri⁹ tacebā delictū meū nō cognituz tibi feci.Et iniusticiā m.ā.i.merita mea falsa q̄ clamabā.Nō abscōdi.i.nō operui sed aperui per verā cōfessionē.vnde sequitur:Dixi ꝯfitebor aduersū me ꝛc̄.in quo versu notāda sūt aliqua verba primo.cū dicit:Cōfitebor aduersū me iniusticiam meā.sunt enī aliqui qui confitentur iniquitatē suā:sed nō aduersus eos:sed quādoqꝫ aduersus deū.dicētes:deus voluit hoc fieri.quādoqꝫ aduersus cōstellationes sideꝝ.dicentes: Stelle mihi fecerunt:vel diabolus me decepit:ꝛ huiusmodi. iuxta illud:Ad accusādas excusatiōes in peccatis.q̄ omnia excludit ps̄.dicens:Confitebor aduersū me iniusticiā meaz. quasi diceret:ego sum qui peccaui.nō fatū:nō fortuna:nō diabolus me coegit:sed ego psuadenti ꝯsensi.hec in glosa.Secundo notandū est.cū dicit:Tu remisisti impietatem peccati mei.qđ videt̄ referendū ad culpā.In peccato enī cōsideraf culpa que impietas peccati:quasi ratio formalis ipsius cōsideratur etiam pena debita:que peccatū quandoqꝫ dicit̄:vt ij.Corint.v.in fine.vnde dicit:Remisisti impietatem peccati: quia in vera penitentia culpa que est impietas peccati totalit̄ remittitur:non autē pena peccati remittit̄ ex toto.Consequenter quarto vt ostenderet hanc remissionem esse de cōmuni lege necessariam etiam sanctis qui in terra sunt.cum dixisset:Et tu remisisti impietatē ꝛc̄.subdit:Pro hac scꝫ remissione peccati. Orabit ad te omnis sanctus.vnde glo.Inde enī est sanct⁹ qꝛ dimisisti:quia aliter non esset sanctus nec oraret:quia omnes sunt peccatores:ꝛ egent gratia dei:hec in glosa.que itelligi debet de cōmuni lege:que q̄dē oratio vt digna sit exaudiri faciēda est.In tēpore oportuno.s.in statu gratie:cū qua quidē oratione ad hoc ꝙ sit efficax requiritur vigilantia:per quā etiam sanctus dum in hac vita existit abstineat se ab influētia carnaliū:ſm illud saluatoris Mat.xxvj.Vigilate et orate.vnde seq̄tur:Verūtamē in diluuio aquaꝝ multaꝝ ad eū nō approximabūt.q.d.licet sanct⁹ oret:licet tp̄s sit oportunū:tn̄ diluuiū aq̄rū.s.ꝯcupiscētiaꝝ ad eū.i.ad sanctū nō debēt approximari ſm imitationē seu indebitā adhesionē.ꝛ qualis sit oratio sācti ad ꝓpositum ptinens declarat cū subdit:Tu es refugiū meum a tribulatione:q̄ circūdedit me ꝛc̄.hoc est dicere:tu q̄ sol⁹ es refugiū meum:erue me ab ipugnationib⁹ carnaliū voluptatum ꝛ erroꝝ que in hac vita cōiter circūdant.Consequenter quinto deus respondet penitēti ꝛ orationi.d.Intellectū tibi dabo ꝛ instruam te in via hac qua gradieris.q.d.licet ego sim refugium tuum:tamen oportet ꝙ vtaris intellectu tibi dato naturalit̄:silr in structiōe diuīe legis tibi tradita.ꝛ sic:Firmabo sup te ocu.ꝛc̄.i.dabo tibi grām pseuerātie:p quā hō firmat̄ i bono.Et ad declarādū quō vti debeat naturali itellectu subdit: Nolite fieri sicut equ⁹ ꝛ mul⁹ quib⁹ nō est intellect⁹.aīalia enī bruta semp sequunt̄ passiōes carnales sine aliqua moderatione rōnis qđ in hominib⁹ est maxime viciosū.vn̄ etiā philosophi tales increpāt tanq̄ vitā pecudū eligētes:vt in.j.Ethico. Silr ad inueniēdū ꝙ hō debet instrui in hac via q̄ gradit̄ instructione diuīe legis.subdit̄:In chamo et freno maxillas eorū cōstringe.Precepta eī diuīa ad moderationē hūanoꝝ actuum bene cōparant̄ chamo ꝛ freno respectu brutoꝝ:qꝛ dirigūt actus humanos ꝓhibēdo:pcipiēdo:sicut sessor dirigit equuz in via recta p chamū ꝛ frenū.vn̄ bene subdit:Qui nō approximāt ad te.Ƀ est dicere:qꝛ p̄cepta diuīa ꝯstrigētia act⁹ hūanos sūt necessaria iustis.nō aūt iustis q̄b⁹ lex nō ē iposita:vt.j.ad Timoth.j.vn̄ dicit:Qui nō approximāt ad te.i.ad sanctum orantē in tp̄e oportuno.cui de⁹ sic alloquit̄.vn̄ sequit̄:Multa flagella pctōris.qꝛ sūt multi sic a recta via deuiātes:q̄b⁹ non sufficit cham⁹ ꝛ frenū p̄ceptoꝝ:ꝫ req̄runt̄ sup Ƀ flagella correctionis vel finalis punitiōis.Sperantē aūt in dn̄o mise.cir.s. sperātes spe formata.Misericordia.Ƀ est grā gratificās:q̄ misericorditer dat̄ ꝛ vndiqꝫ tuet̄.Consequent̄ sexto vt omnia p̄dicta deo attribuant̄:nō meritis.finaliter cōcludit:Letamini in dn̄o.s.attribuēdo deo iustificationē vr̄am potius q̄ ꝓprijs meritis.

Replica. Beati quoꝝ ꝛc̄.quē psalmū postillator exponit ad lrām de dauid penitētia ꝓ peccatis adulterij et homicidij.ꝛ sic dauid in Ƀ psal.dat exemplū vere penitere volētib⁹.Burgeñ.q̄ in principio sui corruptorij ꝓmisit velle ꝓsequi sensū litteralē ab eo lōge recedit mot⁹ debiliter.p̄mū quia dicit titu.hui⁹ psal.expositioni postil.nō cōsonare.scđo qꝛ dicit hūc ps̄.de cōitate pēitentiū nō de solo dđ exponi debere ex eo motiuo:qꝛ bonū đ q̄to cōmuni⁹ de tanto diuinius:quasi cōitas peccatoꝝ sit aliq̄d magis bonū q̄ vn⁹ peccator.Tertio quia dicit dauid certificatū p nathan ꝓphaꝫ de remissione peccatoꝝ predictoꝝ:quasi p hoc volēs innuere ꝙ ideo dauid in hoc ps̄.se formā penitentib⁹ dare nō debuerit vel potuerit.Patet āt illa duo vltima fore irrationabilia: qꝛ et si p nathan fuerit sibi denūciata remissio quo ad reatum culpe:tn̄ nō pene:q̄nimmo isdē nathā p̄dixit penā reſuatā vt ptꝫ.ij.Reg.xij.nūq̄d igit̄ đbuit se p̄bē formā ꝛ exēplū pēitētib⁹.p̄mū grās agēdo ꝓ dimissiōe culpe.deīde se hūiliādo ꝓ relaxatiōe pene debite queādmodū fac̄ vt clare lr̄a hui⁹ ps̄.ostēdit.Irratiōabile q̄z ē dicere plures peccātes vno pctōre existere qđ diuini⁹.vl̄ expositionē de plurib⁹ mag̃ eē diuinā.maxime qn̄ expositio de vno exēplarit̄ applicat̄ ad alios.Primum aūt motiuū Burgē.ē oīno falsū.nā titu.hui⁹ ps̄.ab Hiero.ex hebraica vitate trāslat⁹ ē ille.Eruditio dauid.ꝛ ſm glo.magistralē intellect⁹ dđ:vt ex titu.det̄ itelligi quō dđ in Ƀ ps̄.velit oñdere se eruditū i modis vere pēitētie:ꝛ i modis eisdē alios erudire.Eruditio enī actionē ꝛ passionē signat sicut alia nomina verbalia.Patet igit̄ Burgeñ.irrationabilit̄ postillatori irrationabilitatē imposuisse.

a In finē.Cas.Hic ꝓpha potētiā et facta dei enumerat:ꝛ sic ad laudē dei inuitat.Primo iustos et et rectos monet laudare:qꝛ exultare i illo nisi laudando nō possum⁹.rectos inq̄t decet collaudatio.
b Exultate ꝛc̄.Rectos.Augus.Curuus laudat deū qn̄ sibi bn̄ est:blasphemat qn̄ male. rectus semp vt iob.Augus.Recti c.Non resistentes dn̄o.Praui corde sūt qui dicūt deū vel nō esse: vel iniustū:vl̄ negligē hec cū vident malos florere: bonos pati.Recti sūt q̄ dirigūt cor ſm volūtatē dei: quā sue p̄ponūt vt ꝛ xp̄s docuit:nō sicut ego volo sed sic tu vis:trāsfigurās in se suos.vt ꝛ ibi:Saule (Act.9.a) saule q̄d me psequeris.
c Cithara.Aug.Ab inferiori sonat:ꝛ ex terra est. vn̄ laudem⁹.i.psperitas ꝛ aduersitas q̄ ab eo sūt nobis.In psalterio.dū attēdis q̄ supiora tibi dedit celestē doctrinā.Per citharā caro.p psalteriū charitas intelligit̄ ad q̄ decē p̄cepta legis ptinēt.Tria i pria tabula ad deū.septē i secūda ad ꝓximū. d Cātate ei.Quasi q̄d plus dicā de incarnatiōe specialiter letamini. e Canticū nouū.Cas.qꝛ nō sufficit nisi abūdet iusticia vr̄a plus q̄ scri.ꝛ pharise. Cantate canticū nouū.de incarnatiōe:de qua mūd⁹ exultat:de qua angeli exultauerunt. f Quia rectū ē. Moduz laudis exposuit. nūc cur sit laudand⁹.
g Et oīa ope.Aug⁹.Ne q̄s putet se meritis ad fidē venisse:cuz in fide sint omnia opa q̄ diligit de⁹.i. remūerat.Aug⁹.Oīa.o. c.i.Quia nō nisi infidelibus opat̄.vn̄ Fides tua te (Mat.6.c) sal.fe.Vl̄ oīa opa sūt rctā. id est que precepit operari sūt recta ex se qđ patet posit̄ i fide.Vel oīa opera q̄ diligit ꝛ remūerat ex fide ꝓcedūt:q̄ fides qꝛ a deo.ꝛ oīa opa bona sūt a deo.ideo quoqꝫ qꝛ ex dilectiōe nr̄i fecit misericordiā:vocādo:iustificādo.Et inde in futuro:qꝛ ibi malis ꝛ bonis retribuet. Aug⁹.Caue ne amisso iudicio sis paupi i mala cā misericors.vn̄:Nō accipies psonā pau (Pro.13.a) peris in iudicio:cui⁹ si pcis saccello pcutis cor:qꝛ remanet iniquus.ꝛ ideo neq̄or:qꝛ iustū faucere sibi videt. h In fide.q̄si i exteriorib⁹ si cā iusticie fuerit fidelis:interiorē fidē adijciet ille.quē nō cognosceret timuit.vnde:Quis non dabit ei q̄ sua sunt:q̄ in alieno fidelis fuit. Aug⁹.Fidelis ē deus dn̄s homini qđ ꝓmisit.fidelis est hō credēs ꝓmittenti:ex ꝓmisso vero de⁹ est nobis debitor.
i Terra.Aug.Ecclia vbiqꝫ frāx.Verbo.i.sapiā dei patr̄.Celi apl̄i istructi sūt plene cū eo etiā corporalit̄ ꝯuersādo.ꝛ post oīs virt⁹ eoꝝ habita roborata ē spū filij.p celos firmatos ꝯgregat ꝛ consolidat in vnitate fidei spei ꝛ charitat̄.Vter ecclesia:in qua est caro mortua.Etiā abyssos.i.pfundos tenebris vitioꝝ pōit inter eos qui sūt thesaurus.vnde alios ditat sapientia. Aug⁹.Terra. celi nō idigēt mīſicordia:vbi nulla ē miseria.indi

Ps̄. XXXII

In finē psalm⁹ dauid. XXXII

a ꝫ et in aduersis. b ꝫ iniusti in seculo qđ perit. ꝫ nō in vobis. ꝫ in quo nil displicet eis.

Exultate iusti in dōmio: a
a ꝫ laudat qui subditus est deo:aliter distort⁹ ē.
b ꝫ ꝓpter vnitatem ecclie. c ꝫ hoc modo laudādū. ꝫ exultantes laudate Ƀ modo.Cōfitemi ꝛc̄. et post causam laudis supponit:qꝛ rectū est verbum domini ꝛc̄.

rectos decet collaudatio. Cōfi b c
a ꝫ exhibere corpora vestra hostiā viuā deo:mortificādo carnē cū vitijs et concupiscētijs.
b ꝫ Fuiāt mēbra charitati:vbi tria ꝛ.vij.p̄cepta in quib⁹ tota lex pendet ꝛ p̄.

c **temini domino in cithāra:i psal** d
terio decē chordaꝝ psallite illi.
a ꝫ Aug⁹.Nō lingua tm̄ sed ꝛ vita. ꝫ exuite vetustatē:qꝛ nō nisi ad nouos ptinet nouū testam.
b ꝫ si quert̄ quō bene. ꝫ gratie dei. ꝫ ecce.

d e **Cantate ei canticuz nouum: bn̄** e
a ꝫ opib⁹ b ꝫ ineffabili vt nō possit verbis dici qđ intelligit̄.hoc decet ineffabilē. ꝫ in leticia ꝫ vel iubilatione. c ꝫ ecce causaſ cur sit laudaudum. ꝫ Aug⁹.In omnibus nullum fallit.

f **psallitē ei in vociferatiōe.Quiā** f
a ꝫ lex.

g **rectum est vērbū domini:et om** g
a ꝫ Aug⁹.Nihil promittit et non reddit:qꝛ diligit misericordiam et iudiciū. ꝫ fidelia. ꝫ sepe enim facit. ꝫ quidam faciunt quod non diligūt ꝫ Aug⁹.quam non prerogat. ꝫ et. ꝫ hic.

h **nia opera ei⁹ in fidē.Diligit mi/** h
a ꝫ Aug⁹.Quo exigit prerogata. ꝫ in futuro.
b ꝫ misericordiam dico:quia.

sericordiam et iudicium:miseri/ i
a ꝫ Aug⁹.vbiqꝫ euangeliū predicatur:vbiqꝫ salus:vbiqꝫ peccata dimittuntur hominibus.
ꝫ non a se.

i **cordia dōmini plena est terra.**
a ꝫ sed quomodo hoc. ꝫ filio. b ꝫ patris
c ꝫ iusti ꝫ apostoli.

Vērbo dōmini cēli firmati sūt: k

Exultate iusti in dn̄o ꝛc̄.Huic ps̄.nō p̄mittitur titulus aliq̄s in hebreo:ꝓpter qđ dixerūt aliq̄ ꝙ nō est ps̄.distict⁹ a p̄cedēti:ꝛ occasiōe hui⁹ dicti respexi tres biblias hebraicas:ꝛ tres libros hebraicos editos sup librū psalmoꝝ:ꝛ in oīb⁹ inueni hūc psal.distinctū a p̄cedēti:nō solū in signatiōe p spatiū vacuū inter duos ps̄.ꝫ etiaz in quotatione:qꝛ iste ps̄.apđ hebreos quotat̄.xxxij. p̄cedēs aūt.xxxj.ꝛ eodē mō in trāslatiōe Hiero.iuxta hebreū distinguit̄ a p̄cedēti per lr̄az magnā capitalē in p̄ncipio ꝛ p quotationē:qꝛ Ƀ ps̄.ab eo q̄tat̄.xxxij.ꝛ precedēs.xxxj.Itē Hiero.in ꝓlogo libri psal.facit mētionē de ps̄.ꝯiūctis apđ hebreos: q̄ tn̄ sūt distincti apud nos:ꝛ etiā ecōtra de cōiūct̄ apud nos.distictis tn̄ apđ hebreos:nec tn̄ facit ibi mētionē de cōiūctiōe istoꝝ duoꝝ psalmoꝝ.Ex q̄ patet ꝙ sunt ps̄.distincti apud hebreos sicut ꝛ apud latinos:saltē a tp̄e beati Hiero.ꝙ diu valde est ꝙ floruit.s.tp̄e Datiani ꝛ Valētiniani iperatorū:q̄ ceperūt imparare anno dn̄i.ccclxxx.Hoc aūt opus fuit scriptū anno dn̄i.Mcccxxvj.Motiuū etiā alioꝝ nō valet:qꝛ mlt̄i sūt psalmi sine ti.ꝛ distincti ab aliis:videlicet.xvij.vt dicit bea.Hiero.in ꝓlogo libri psalmoꝝ.Etiā habuim⁹ de tribus.s.primo ꝛ secundo ꝛ isto.ꝛ de alijs videbit̄ inferi⁹ ꝓsequēdo. igit̄ ex ti.nō pōt videri quis fuerit auctor hui⁹ ps̄. qꝛ titu.nō habet:nec inueni hoc clare determinatū nisi ſm intētionē Aug̃.q̄ dicit omnes psal.factos a dauid:sed hāc intētionē nō intēdo sequi sicut dixi a principio huius libri.Tenendū tn̄ est ꝙ Ƀ ps̄. sicut et alij factus fuerit ab aliquo sancto ꝓpheta quicunqꝫ fuerit ille scꝫ dauid vel alius.ꝛ ex circūstantia lr̄e videtur factus ad hoc ꝙ per leuitas cātaretur in tēplo ꝓpter quod satis probabile est ꝙ dauid eum fecerit qui diuinas laudes per leuitas in tēplo decantandas ꝓ magna parte cōposuit:vt habetur.j.Paral̃.ꝛ.j.Esdre.iij.Igit̄ iste ps̄.i duas ptes diuiditur:qꝛ p̄mo auctor hui⁹ ps̄.inducit fideles ad dei preconium.et secūdo ostendit huius preconij premium.ibi:Beata gens.Prima in duas:quia primo inducit ad dei laudalionē.secundo ad hoc inducit triplicē rationē.ibi:Quia rectum est.Circa primū dicit sic:Exultate iusti in dn̄o:id ē extra vos in deū saltate p deuotionē. b Rectos decet collaudatio.ꝛ Ƀ duplici rōne:Vna accipit̄ ex pte laudantis:decēs enī est vt laudet deū de rectitudine sua quā habere non potest nisi ex diuina gratia:que subijcit partē anime superiorē ipsi deo: et vires inferiores rōni:ꝛ in hoc ꝯsistit homīs rectitudo.Alia rō accipit̄ ex pte dei:qꝛ cū ei⁹ bōitas ꝛ maiestas sint infinite.p̄ces peccatorū corā eo sūt indigne:ſm illud Eccl̄i.xv.Nō est speciosa laus in ore peccatoris.sed decenter laudatur a iustis.
c Confitemini dn̄o.cōfessiōe laudis. d In cithara in psalterio ꝛc̄.Exprimuntur aūt Ƀ ista musica instrumenta:quia diuine laudes cantabantur in templo per leuitas:non solum vocibus humanis:sed etiam musicis instrumentis:vt patet.iij.Reg.ꝛ.ij.Paral̃.in pluribus locis.dicit̄ autez hic:In psalterio decē chordaꝝ.illud enī instrumentū fuit factū in venerationem.x.decalogi preceptoꝝ. e Cantate ei cāticū nouū.Si eī amor carnalis et lasciu⁹ semp facit inuēire cātilenas ꝛ nouos cantādi modos:mlto magis amor diuinus semp facit adiuenire nouos modos deuotiōis ꝛ laudis diuīe. f Quia rectū est.Hic ꝯnr ad ꝓbandū suū ꝓpositū iducit triplicē rōnē.secūda ponit̄ ibi:Verbo dn̄i.tertia ibi:Dn̄s dissipat.Prima vero rō accipit̄ ex dei fidelitate:qꝛ fidelitas est in omnib⁹ laudāda:ꝛ maxime fidelitas diuīa:q̄ est excellētissima.ꝛ Ƀ est qđ đr:Quia rectū ē ver.d. q.d.Bene debet̄ laudare deū:qꝛ vbū dn̄i rectū. g Et oīa opa ei⁹ i fide. id est in fidelitate.Rectū enī đr cui⁹ mediū nō exit ab extremis.verbū aūt. mediū est inter intentionē loquentis ꝛ ei⁹ effectū:ꝛ ideo tūc est verbuz rectum qn̄ nō declinat ab intentiōe loquentis ꝛ ei⁹ opere:et sic est in deo:qꝛ eius vbū ꝓducit effectū ꝓut egredit̄ ab ei⁹ itētiōe.Fidelitas aūt dei cōsistit in sua iusticia misericordia tpata.ideo subdit̄: h Diligit misericordiam et iudiciū.Iudiciū enī est effectus iusticie:sed quia misericordia superaltat iudiciū:vt hr̄ Ja.ij.ideo sequit̄: i Misericordia dn̄i dn̄i plena est terra. k Verbo dn̄i.Hic ponit̄ scđa rō diuīe laudis q̄ accipit̄ ex infinita dei ptāte.ꝛ p̄mo ponit̄ ip̄a rō.scđo ex Ƀ sequēs vtil̃ monitio.ibi:Timeat. dn̄m.Circa p̄mū p̄mo declarat̄ ifinitas potestat̄ diuīe i corpib⁹ celestib⁹ cū đr:Verbo dn̄i ꝛc̄.q.d.rōnabile ē vt deū laudet̄:q̄ ē tāte ptāt̄ ꝙ solo ei⁹ vbo celi firmati sūt.i.stabiles ꝛ icorruptibiles facti:qꝛ n̄ sūt susceptiui peregrinaꝝ ipressionū:etiā ſm philosophū.

Universidad de
Bibliot

gent tū regēte dño. nō eni ꝓpriā firmitatē ipsi si/ bi prestiterūt. Ois virt⁹: q2 nihil a se habuerūt: q̄si a deo fieret supplementū. Nota vnū op⁹ ver/ bi. i. filijs et spiritussancti. Idē eni oīs virt⁹ eo/ rū ꝙ firmati sunt: pater vero p verbū suū ꝛ spiri tū suum opaт. Aug⁹. Uirtus eoꝝ. Cū inter lu pos eēnt vt vicerēt: post etiā si amaritudo ē: tecta ē in pelle. mō ei timētes mali pelle sue int⁹ tenēt mala q̄ non audent emit tere. de quib⁹ ꝓfert deus vñ nos emēdet: q̄ secreta corda oīm nouit. q̄ timē/ tes. d. nō sit secura ꝛ tor/ pēs licētia. a Sicut i vtre. Cas. Ad litterā. Si cut litorib⁹ mare clau/ dit in eccl'ia fluctuantes ppl'os: ꝛ in thesauris sa/ piētie sue ponit ꝓfūdas altitudies vt ꝓbet quis scripturas pietatis stu/ dio inquirat. b Time at oīs ter. Cas. Eccl'ia de mari. i. fluctuāti ppl'o fa/
Ps.148. cta. vl' n̄ mō potēs super
Judit.16.c hos q̄s diligit ꝛ firmat: sed ꝛ psecutores habet q̄ si in vtre: q2 nil nisi pmis si faciūt: ꝛ ponit eos sibi i thesauris: vt ex eis do/ net milites flagellantes filios: q̄ nō eos sed dñm timeat ter. Cas. Time/ at. imo cōmoueāт manu misericordie a similitudi ne dormientis. Ab eo q2 ipse creauit: ꝛ ideo vtilit admīstrat. q2 ꝛ a diabo/ lo aliq̄d cōmouet: ħ q̄ a deo vtilit: ideo ab eo. c Cōmoueanт. Aug⁹. Nō terrorib⁹ hominum vel cuiusq̄ creature. leo/ nis: serpētis: diaboli: q2 omnia sub eo: quid autē de omnibus his timenti bus nihil. Quoniā ipse dixit et facta sunt: nihil possunt nisi q̄ pmittit. cupiditatē nocendi p te habes: potestatē nō nisi a deo. d Dixit et facta sunt. Creationem si/ mul et formationem notat. Mandauit recreatio nem. e Dissipat consilia. Cassio. Ne habeāt effectum consilia contra se: vt iudeorum et con/ tra suos. f Gentium. Cassio. Dum idolatri/ am destruxit plurimorum iudeorum quoruꝫ vo luntas et si impleta: tamen in resurrectione ē re probata. g Principum. Cassio. Tyrannorū vel demonum. h Consilium autē domini in Cas. Incarnationis archanum. in quo cōsuluit homini. i Manet in eternum. quia ad eternaꝫ salutē nobis obtinendam. k Cogitatiōes. pre/ destinatio in qua omnia reposita sunt: que ꝛ sic pmanent vt prenisa sunt. l Beata gens. Cas. Beatum dicit q̄ ad cultum dei peruēit: q̄ fit tē/ poribus christianis: in quibus gentes conuerse hi sunt iusti et recti quos decet laudatio. Au/ gus. Beatitudo oīs in animo: q̄ melior est corpo re: ꝛ nunq̄ hō est beatus. per id q̄ ē eo inferi⁹. ergo per nihil terrenū: sed per iustum animuꝫ fi/ et et corpus immortale. iustus vero est animus ex deo cui⁹ in eo est imago: per quā est similis an gelis. Aug⁹. Beata gens de deo possessione. s. beat⁹ ppl's de deo possessore.

a omnis q2 et doctrina eoꝝ ꝛ miracula a spi/ ritusancto. non pars.
et spiritū oris ei⁹ omnis virtus a b
a diligit misericordiā. b Cas. congregat po pulos seculi in cōfessione mortificati peccari ne libere defluant: ꝛ eis occulta sua seruat ad diui/ tias: que nec oculus vidit: nec auris au. ꝛc.
a eorum. Congregans sicut i vtre c
aquas maris: ponens in thesau d
a Aug⁹. si gaudet de misericordia: timeat ne sit supba leticia: ideo q2 in vtre est aqua in thesauri abyssi: peccator vt peccare desinat. si non amore vel timore.
b ris abyssos. Timeat dominum e
a q2 p se redire neq̄ūt. b nō terrorib⁹ hoim
c omnis terra: ab eo autem com/ f
a in perfectionē ceteroꝝ fideliū stantes.
moueantur omnes inhabitan/
a vniuersam ecclesiam. b non ea que time ant alius fecit sed ipse solus creauit. voluit
d tes orbem. Quoniā ipse dixit ꝛ g
a formata. verbo suo. Aug⁹. de informi materia. b precepit. per ꝓphetas. Cas. Per legē et creati sūt fideles per eam. c in for ma de nihilo.
facta sunt: ipse mandauit et cre/
a qui etiam malos cessare facit ne habeāt effe/ ctum. b que nō eius sed suum querūt regnū.
e ata sunt. Dominus dissipat con h
a et si multa machinarētur tamen creuit eccle/ sia. etiam. de terrenis.
f silia gentium: reprobat aūt cō/ i
a philosophorum.
gitationes populoruꝫ: et repro k
a q̄ talib⁹ ppl'is q̄rūt dominari. etiā. demo nū. b sꝫ. Quo beatū nō facit nisi subditū sit.
g h bat cōsilia principū. Consiliū āt l
a Remi. nullo tēpore dissoluitur. b cogitatiōes sapiētie ei⁹ nō sūt mutabiles.
i k dñi in eternū manet cogitatio/
a sed eterne.
nes cordis ei⁹ i generatiōe ꝛ ge/
a ꝛ ħ ē cōsiliū. b ħ sola q̄ dñm nō sibi elegit nisi deū suū. de oib⁹ gētib⁹.
l nerationē. Beata gens cui⁹ est m

a Et spiritu oris eius. hoc est verbo ipsius: ꝛ loquiт de deo humano mo/ re: q2 verbū ꝓgrediēs de ore hoīs formaт ex aere respirato ab aīa: sꝫ ꝙ hr̄ ſ. de aīa. Aer aūt vocaт frequent spūs i scriptura. b Ois virt⁹ eoꝝ. In trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū hr̄: Ois ornat⁹ eoꝝ. p quē intelliguntur stelle: ꝛ in idē redit: q2 in varijs stellis sūt varie virtutes ꝛ influētie. Consequent ostendit potestas diuina in corporib⁹ iferiorib⁹. cū dicit: c Cōgregās sicut in vtre aquas mar'. Ex hoc dicūt aliq̄ ꝙ aque maris in oceano sūt ꝯtra na turā suā detēte: ita ꝙ si sibi dimitterenт flueret sup terras: q2 sūt altiores terra: vt dicūt in medio ocea ni. Sed hoc non videtur verum: q2 omnia grauia fluida tendūt ad centrū vndiq̄ fm angulū rectū: ꝛ ideo sicut aque oceani sunt demissiores terra iux/ ta ripā: ita in medio: quia equaliter tendūt vndiq̄ ad centrū. vñ dicit Aug⁹. sup Gen̄. ꝙ deus sic res quas cōdidit administrat: vt eos ꝓprios mot⁹ age re sinat: q̄ nō esset si aque oceani plus distarēt a cē tro mūdi in eius medio q̄ꝫ in litore. Igiт cōgrega/ tio aquarū in vnū locū: vt habeт Gen̄. j. facta fuit p hoc ꝙ ante tertiū diē aque p modū euaporatio/ nis eleuate erant sup terrā: ꝛ per aerē diffuse: sꝫ ter tia die dedit eis deus dēsitatē debitā: ꝛ sic occupa/ uerūt minorē locū: fecit etiā cōcauitates ꝛ cauerno sitates in terra: q̄ ꝓpter suā soliditatē bñ pōt habe re aliquas suas ptes a cētro mūdi magis distātes alijs: vt patet in altis montib⁹: in quib⁹ ꝯcauitati/ bus ꝯgregarenт aque ꝛ appareret arida ad habi/ tationē hominū ꝛ animaliū: sicut dictū fuit plen⁹ Gen̄. j. Aque tamē stant in oceano tanq̄ꝫ in natura li loco. Et sic dicūт ibi ꝯgregate sicut aque in vtre quia prius erāt alibi diffuse vt dictū est. d Po/ nens in thesauris abyssos. i. inferiores aq̄s mar': q̄ sūt hominib⁹ occulte: sic̄ illa q̄ reponunт in the/ sauris. Q2 aūt aque mar' nominēт abyssi vel abys/ sus: patet Gen̄. j. vbi diciт: Et tenebre erāt sup faci/ em abyssi: ꝛ spūs dñi ferebaт sup aq̄s. Ibi ei signa/ tur nomine abyssi ꝛ aquaꝝ idē: vt dictū fuit plen⁹ ibidē. e Timeat dñm. Hic ꝯñr ex dictis ponitur vtil' monitio. cū d2: Timeat dñm oīs terra. i. habi/ tātes in terra: q2 terra est elementū insēsibile in q̄ n̄ cadit timor. f Ab eo aūt cōmoueanт. cōmotione timoris: ꝛ est repetitio eiusdē snīe ad maiorē expres sionē. ꝛ rōnē hui⁹ timoris subdit. dicēs: g Quo niā ipe dixit ꝛ facta sunt. sicut eni simplici volun/ tate oīa creauit de nihilo: ita pōt in nihilū redige/ re: ꝛ ideo merito debet eū creatura rōnalis timere: ꝛ ħ timore filiali. h Dñs dissipat. Hic poniт ter tia rō diuie laudis q̄ accipiт ex gubernatiōis seu/ dominij generalitate: q2 pōt oīa fm ꝙ sibi placet p mouere ꝛ ipedire: ꝛ hoc est q̄ d2: Dñs dissipat ꝛc. Hoc apparet ex eo ꝙ hr̄ Gen̄. xj. in filijs Noe: qui habuerūt inter se cōsiliū edificandi turrim cui⁹ ca/ cumen ptingeret ad celū: sed dñs reprobauit consi liū eoꝝ: ita cōfundens eoꝝ labia vt nō intelligeret vir suum ꝓximū: et sic destiterūt ab opere suo inchoato. i Reprobat au/ tem ꝛc. Hoc apparuit in egyptijs cogitantib⁹ filios israel capere iter deser/ tum et mare rubrū: sed dñs eos submersit: et filios israel liberauit: vt habe tur Exo. xiiij. k Et reprobat cōsilia principū. sicut patet in libro Josue. q2 multi reges cōuenerūt in inuicē vt interficerēt Josue et filios isrl': sed fuerūt debellati ꝛ occisi. Aliter aūt pōt exponi iste versus de machinatiōib⁹ ꝯtra dauid a deo dissipatis. cū diciт: Dñs dissipat ꝛc. i. saulis et suoꝝ satellituꝫ: qui psequebanт dauid more gētiliū infideliū. sed ipi nō obtinuerūt intētū. Reprobat aūt cōsilia prin. i. philistinoꝝ: q2 audiētes dauid iunctū sup isrl': venerūt cū exercitu magno ad dissipādū ei⁹ regnū: sed ipi virtute diuia ma gis q̄ꝫ humana debellati fuerūt ab eo et subiugati: vt habeт. ij. Reg. ij. Et reprobat ꝯsilia principū. i. Absalon ꝛ Achitophel: ꝛ eoꝝ q̄ erant principa/ les in tribubus isrl' ꝯtra dauid cōsurgētiū: ħ ꝓ magna pte fuerunt occisi: ꝛ reliqui fatigati: vt habeт. ij. Reg. xviij. Et q2 hec facta sūt diuia virtute ꝛ ꝓ uidentia: q̄ in sua dispositiōe nō falliт. ideo subdiт: l Cōsiliū autē dñi. eternū manet: q2 licet diuia snīa aliq̄n muteт: vt ptꝫ de niniuit' Jone. iij. tñ ei⁹ ꝯsiliū nō mutaт. Cōsiliū eni dei ꝓprie accipiт fm diuinā ordinationē ꝓ ut est in seipso. Sentētia aūt aliq̄n accipiт fm merita hominū ꝛ demerita q̄ sunt variabilia. m Beata gens. Hic ꝯsequēter describiт diuie laudatio/ nis siue cult⁹ pmiū: et primo poniт ipm premiū. secūdo hui⁹ pmij causa si/ ue principiū. ibi: De celo respexit dñs. Circa primū sciēdū fm ꝙ dicit Boe tius de ꝯsol. lib. iij. Beatitudo est stat⁹ oīm bonoꝝ aggregatiōe pfect⁹: qui in re habebiт in patria in fruitiōe dei. cuius bonitas est infinita. Ad hanc autē beatitudinē peruenitur per veꝝ dei cultū: fm ꝙ dicit saluator Johan. xij. Ubi

a De celo. Aug⁹. hoīe xpo. Prospexit. i aduētu filij: ꝛ vidit misericorditer nō pctā. Cas. A quib⁹ faciē auertit. Sed oēs. f. h. Aug. i. oēs q̄ ad nouā vitā volūt renasci. Aug⁹. Quō elegit. De celo. i. xpo. De p/ parato. q2 nō nisi pre parāte. Habitaculū. s. apli. doctrīa ꝛ gra/ tia scti spūs pparati ad vocationē alioꝝ: q̄ misert⁹ ē oīm nō so/ lū p eos vocauit: sed finxit singula corda. id est ispirauit omnē bonā volūtatem. b Finxit. August. Manu grē formauit Sigillatim. singulis singula q̄dam dans. Hiero. vñ tū vnitas corpis. i. eccl'ie fiat. Hiero. Sigillati. i. n̄ ex adā sicut quidam dicūt aīam ex aīa: et insimul oēs cognoscit ꝛ oēs act⁹ eaꝝ. c Non saluaт rex. Sic fiūt iusti: sed nec facti sua virtute sal/ naт. Nō mō spūalia sūt a deo. s. ꝛ exterio/ ra. Hiero. Nemo q̄c q̄ꝫ hꝫ nisi ab eo: quia nec potēs vt rex: nec fort' vt gigas: nec di/ nes q̄ in equo notaт. vel q̄ñquidē volūtas ꝛ oīa a deo. ergo q̄cū q̄ rex et gigas. i. for/ tis nō cōsequeт pmi/ um ex sua virtute: ħ si ascēdit in supbam opinionē: q̄si virtute sua salueт: falliт etiā si sit in multa abūdā tia xtut'. d Equ⁹. Aug⁹. Animal i cu/ ius velocitate vl' vir tute ꝯfidiт: figurate q̄libet amplitudo se/ culi vñ supbiт: ħ q̄n/ to in eo alti⁹ erigeт: tāto grau⁹ cadis. Hiero. Cas. Ul' equ⁹ ē corp⁹ hoīs q̄ꝫtūcun q̄ speciosum ꝛ bñ for matuꝫ: tñ fallax ē ad salutē corporaleꝫ vel spiritualē. Ul' equ⁹ Aug⁹. Mūdana feli citas que homies ve hit: ꝛ dū nimis ꝓpe/ rat cadit vt equus ꝛ sessorem perdit. Equus. humana sapientia. Gigas. superbus aliquis ex/ tollens se contra deum. e Ecce ocu. In sua virtute nullus saluatur: sed ecce vnde est salus oculi ꝛc. Oculi. respectus diui nitatis que proteget eos. f Metuen/ tes eum. qui spe. Cassio. Timere dominū et semper sperare coniuncta sunt. g Ut eruat a morte animas eo. Cas. Hec duo sunt vota fidelis vt in iudicio eripiaт a morte. ꝛ ħ spiritualib⁹ alaт. vbi ē indigē/ tia bonorum. h Anima nostra sustinet dominum. Quid de predictis sentiat: qua ħ conclusio.

a de quo viuit. b qm̄ colit
dominus deus eius: ppl'us quē a
a neq̄ hoc a se: sed a deo electa est. b quā co lit. Aug⁹. vt possidēdo eā nō sinat esse incultā et miserā. c de anima iusta.
a elegit in hereditatē sibi. De ce/ b c
a aduentu filij.
lo respexit domin⁹: vidit omnes
a non pctā. b sed. Aug⁹. Preuiso ad sa/ lutē mundi. c Aug⁹. susceptionis humane q̄ sibi parauit: vl' de angelis ꝛ hominib⁹ quos mit tit ad pdicandū: ꝛ pcipue aplis.
filios hominū. De preparato hā d
a Remi. Misericorditer vidit. b Remi. vt psit illis ad regendū eos p oēs terras.
bitaculo suo respexit super om/
a carnē excolēdo eam. b respexit.
nes qui habitant terram. Qui e
Aug⁹. Cordib⁹ singuloꝝ ꝓpria dona tribuit: ꝛ scit quō vtaт quisq̄ eis. hic destruiт quorū/ dā heresis: q̄ dicebant in adā simul oēs aīas esse creatas.
b finxit sigillatim corda eoꝝ: qui i
a secretius et interi⁹ videt. apud illū intelle ctus sunt opeꝝ eoꝝ. b quo fine fiant.
c telligit omnia opera eorū. Non f
a qui carnē suā regit: si in sua virtute psumit. b suam.
saluatur rex per multā virtutē:
a quisquis militat cōtra diabolū: vel concupi/ scetiā suam.
et gigas non saluabiт in multi/ g
a quia fallax e. ꝛc. b fallit quisquis p se vl' per hominē putat saluari. id est supba poten/ tia fallit.
d tudie virtutis sue. Fallax equ⁹ h
a nam insessor eius non saluatur per eā.
ad salutē: in abūdantia aūt vir/
a sessor eius. b sed inde salus.
e tutis sue non saluabitur. Ecce i
a dilectio dei. b non de se presumentes.
f oculi domini sup metuētes eū:
a non in viribus suis vl' meritis.
et in eis qui sperant super mise/ k l
a ad hoc sūt oculi domini sup timētes. tan/ dem. dans eternā vitam.
g ricordia eius. Ut eruat a morte m
a et si nō corpa. b verbo eterna veritate. c hic. d iusticie. e et hoc vel ideo. mo do alit nos in fame: vt autem post perfecte sagi netur
h aīas eoꝝ: et alat eos i fame. Aiā n o
a modo interim patiens est. interim in spe. b potest sustinere. c dū conamur ad deum.
nr̄a sustinet dominū: qm̄ adiu/ p

xij. Ubi ego sum illic et minister me⁹ erit. ꝛ sic habeт in spe in via p veꝝ et debi/ tum dei cultū. ꝛ hoc ē q̄ diciт: Beata gēs cui⁹ est dñs de⁹ ei⁹. p verā fidē ꝛ de/ bitū cultū. a Popul⁹ quē elegit. electiōe pdestinationis: q̄ infallibiliт cōseq̄/ tur effectū. ideo subdiт: b In hereditatē sibi. q2 pdestinati imobiliт adhere/ būt deo in patria celesti: ita ꝙ erūt hereditas dei: et de⁹ erit hereditas ipsoꝝ: q2 illos q̄s sic pdestinauit ab eterno vocat tpaliter ad fi/ dē suā: ꝛ iustificat p gratiā finalē: ꝛ sic ꝯñr eos magni ficat p gl'iam: fm ꝙ dicit apl'us Ro. viij. Quos pde/ stinauit: hos ꝛ vocauit: ꝛ quos vocauit: hos ꝛ iustifi/ cauit. ꝛ quos iustificauit: hos ꝛ magnificauit. ꝛ sic q̄ prius fuerāt beati in spe: facti sūt beati in re. c De celo. Hic ꝯñr ostēdit hui⁹ pmiatiōis pncipiuꝫ: ꝛ pmo oñdit ꝓpositū. scdo declarat p exemplū. ibi: Nō salua tur rex. Circa primū sciēdū ꝙ opa meritoria nō sūt pri ma cā ꝓpter quā aliq̄ premianт in vita btā: fm ꝙ de/ clarat apl'us. Ro. ix. de Jacob ꝛ Esau dicēs: Cū non/ dū nati fuissēt aut aliq̄d boni aut mali egissent dictum est ꝙ maior seruiet minori: sicut scriptū est: Jacob dile xi: Esau aūt odio habui. Nec etiā meritoꝝ futuroꝝ p/ uisio imo pparatio grē in tpe ꝓcedit ex eterna pdesti/ natiōe: vt pdictū ē. ꝛ hoc ē q̄ diciт: De celo ꝓspexit dñs. ꝛ accipiт ħ celū sūme trinitatis q̄ idē ē ꝙ de⁹: q2 ab eterno oīa puidit in seipo. ideo subdiт: Uidit oēs filios hoīm. s. equales in naturalib⁹: sed aliq̄s elegit ex speciali grā ad pticipationē beatitudīs supnatura/ lis: ad quā nō pt hō attingere ex naturalib⁹. d De p parato ꝛc. repetitio est eiusdē ad maiorē affirmationē. Et q̄s sic elegit ex sua mera volūtate ꝛ grā: hos dispo/ suit iustificare in tpe p grām finalē alijs dimissis. ideo subdiт: e Qui finxit sigillati corda eoꝝ. i. aīas q̄s creauit eiusdē nature i specie distictas indiuidualiт: ꝛ ꝓpter ħ hic d2: Sigillatim. In trāslatiōe vero Hiero. iuxta hebraicum hr̄: Fingēs pariт cor eoꝝ. i. corda: q2 poniт hic singulare p plurali: sicut Exo. viij. Ueit mu sca grauissima. Q̄d āt dic Hiero. hic pariт referēdū ē ad vnitatē specificā aīaꝝ. Nō aūt diuersitatis hui⁹ lr̄e est ꝙ dictio hebraica ħ posita. s. iabad aliq̄n accipiт p sing'aritate: aliq̄n p simultate. lxx. aūt intptes accepe rūt vnā significationē. Hiero. aūt i trāslatiōe iuxta he breū accepit aliā. Et credo ꝙ in hoc loco. lxx. iterptes meli⁹ acceperūt: ꝛ licet aīe sint eiusdē speciei: tñ variā/ tur in opatiōib⁹ ꝯiūcte corpib⁹: q2 aliq̄n declināt ad bonū veꝝ: ꝛ aliq̄n ad bonū apparēs tm̄: ꝛ fm ħ diuer sificanт status bonoꝝ et maloꝝ: ꝛ ħ oīa sūt deo claris/ sime nota. iō subdiт: Qui itelligit oīa opa eoꝝ. f Nō saluaт rex. Hic declarat ꝓpositū p exemplū. s. ꝙ diui/ na ꝓuidentia est primū pncipiū salutis hoīm: tā i cor/ poralibus q̄ꝫ in spiritualib⁹: tpalibus et eternis. ꝛ p/ mo ponit exemplū in reprobatis. scdo i electis. ibi: Ec ce oculi dñi. Circa pmū diciт sic: Nō saluaт rex p mul tā virtutē. s. sui exercit⁹ nisi cū ħ habeat diuinā ꝓtec/ tionē. hoc apparet Nu. xxj. de Seon rege q̄ cū exerci/ tu fortissimo egressus est obuiā filijs isrl' sed statim ce/ cidit in plio. g Et gigas nō saluabiт ꝛc. ħ apparet ibidē de Og rege basan: q̄ solus remāserat de stirpe gi gantū: vt diciт Deuт. iij. ꝛ tñ statim corruit corā filijs isrl'. sil'r in goliad gigāte: quē dd̄ adhuc adolescēs ictu lapidis interfecit. h Fallax equus ad salutē. ħ ap/ paret in pharaone et exercitu ei⁹. de quo scribiт Exo. xv. Ingressus est eques pharao cū currib⁹ ꝛ eq̄tib⁹ ei⁹ in mare: et reduxit sup eos dñs aquas maris. Ista āt dicta sūt ad ostēdendū ꝙ si nō potuerт saluari corpali ter ꝛ tpaliт xtute hūana: multo min⁹ potert ꝯseq̄ salu tē spūalē ꝛ eternā absq̄ dei grā speciali. i Ecce ocu li dñi. Hic ꝯñr poīт exēplū q̄ꝫtū ad bonos. cū d2: Ec/ ce oculi dñi sup metuētes eū. vt eos diligenт custodiat: sicut hō figit oculos sup rem quā vult diligēт custodire: ꝛ si aliq̄n pmittat eos tribulari tpaliт. ħ tñ ē ad bonū ipoꝝ: vt p patiētie meritū hēant mai⁹ pmiū. iō subdiт: k Et i eis q̄ spe. ꝛ p. i. in eis q̄ sperāt. l Sup misericordia ei⁹. ꝛ in quo sperēt subdiт cū diciт: m Ut eruat a morte. s. culpe. n Et alat eos in fame. s. pane celesti: damnatis esurientib⁹: fm ꝙ d2 Esa. lxv. Hec dicit dñs de⁹: Ecce serui mei comedēt ꝛ vos esurietis ꝛc. Et q2 dñs aliquādo liberat sperātes in se: nō solū in futuro: sꝫ etiā in psenti. ideo pōt aliter exponi: Ut eruat a morte. sicut Heliā eruit de manu ie zabel eū occidere volent'. et pauit eū tpe famis p coruos ꝛ mulierē viduam: vt habeт. iij. Reg. xvij. Et eodē modo fuit de ꝓphetis q̄s abscōdit abdias ne iter ficerentur p iezabel. ꝛ pauit eos pane ꝛ aqua: vt hr̄. iij. Reg. xviij. ꝓpt q̄ sub/ dit auctor hui⁹ ps. o Aiā nr̄a sustinet dñm. i. patienт expectat ei⁹ bñplacitū. p Qm̄ adiutor ꝛc. i futuro: ꝛ aliq̄n in pñti ꝓ suo bñplacito: vt dictū est.

Universidad ... Biblioteca

a Quia in eo. Aug⁹. Quia absentibus p fidē misit nomen suū. b Speraui⁹. nos venturos ad deū nō meritis nostr̄. Cas. Quia in eos ne quis musitet de patiētia subiicit mun⁹ s. q letat̄ h in dño. Et speram⁹ in noīe xp̄i quē patient̄ p̄pheta letus ventu᷑ sustinuit. Speraui⁹. Continuū tps notat: q n̄ ē fas desinere. c Fiat in incarnationē cōpleri desiderat: vt pfect⁹ possit esse. d In te. hoc dic ideo vt oīs supstitio ⁊ prauitas excludat̄. e Psalmus dauid. Aug⁹. Loquit̄ xp̄s: ⁊ in eo christian⁹ docet humilitatē dū cōmendat corpus ⁊ sanguinem. Cum mutauit vultū. xp̄s. i. sacrificiū corā iudeis: q̄ regnū patris sui dauid
Luce. i. c sunt. Iuxta illud: Et dabit illi dn̄s sedē dauid: eccl'ia ē regnū patris. Abimelech. patris mei regnū. Idē p̄prie achis vocabat̄. i. quō est? Sed esdras mutauit p̄pter sacramentū: ne putet̄ sola historia narrari. Mutauit ḡ vultū corā abimelech. i. iudeis. mutauit ⁊ corā achis. i. illis ignaris discipulis qui dixerūt: durus est hic sermo. In hac quoq3 mutatiōe vult⁹ affectabat: q cōpassus ē nob vsq3 ad mortē. Tympaniçabat: q extēsus fuit in cruce vt coriū in ligno. Ad hostia ciuitatis. i. corda deo clausa: vt ea p crucē apiret ferebatur manib⁹ suis: qd nō ad lr̄am accipi pōt: s cū corp⁹ manib⁹ suis apostolis porrexit. Saliue i barbā decurrebant. i. verba infirma ⁊ infantilia dicentis: hoc est corp⁹ meū: tegebāt virtutem ei⁹. Procidebat ad hostia porte. i. humiliabat se ad initiū fidei nr̄e. Uet⁹ sacrificiū dicit̄ vult⁹: q indicat volūtatē dei in signo. Ps. XXXIII

a ꝭ dū hosti resistimus. b ꝭ ideo sustinendu3.
a tor et protector noster ē. Quia a
a ꝭ non in nobis vbi inopia. b ꝭ tunc.
in eo letabitur cor nostrum: ⁊ in b
a ꝭ nunc. ꝭ vel bimus.
b nomine sancto ei⁹ sperauimus.
a ꝭ et sicut sperauimus fiat. ꝭ subdit orationem vt impleatur qd futurum scit.
c Fiat misericordia tua domine su/ b
a ꝭ quo merito. ꝭ spes enim non cōfundit.
per nos: quemadmodum spera/
a ꝭ non in alio.
d uimus in te.
a ꝭ attribuitur. b ꝭ christo qui hic loquitur ⁊ in eo christianus.
e Psalmus dauid cum immu/
a ꝭ verus sacrificium in nouū. b ꝭ iudeis.
tauit vultum suum corā abime/
a ꝭ xp̄s iudeos p murato sacrificio. b ꝭ dauid c ꝭ ad gentes. ꝭ vel ab eo᷑ cordibus.
lech: et dimisit eū et abiit.

Psal. XXXIII

a ꝭ laudabo. ꝭ Aug⁹. Quasi iā mutato vultu. laudabo: nec vt tm̄ i pspis solebā: p tēporalibus tm̄ seruiens.
f B Enedicam dominū c

q h loq̄t ps. de deo more hūano ē nimis iudaiçare.
In eo. ps. xxxij. vbi d̄r i postil. Cōgregās sic i vter aq̄s ma.

Additio. iiij. Opinio postillator̄ i loco circa cōgregationē aq̄rū videt̄ discordare ab illo q ip̄emet videt̄ opiari in hac eadē materia in Prou. xxx. q̄d tn̄ i h pbabili⁹ videat̄. Gen. j. ē mag̃ p̄prie tractādū ⁊c.

Replica. In ps. Exultate iusti Bur. notat postilla. pmo q exponēdo v̄sū istum. Opa dei i fide dic. i. i fidelitate. Fidelitas aūt dei ɔsistit i tēpamēto iusticie ⁊ mīsicordie. Bur. putat h sine rōne dictū. dicēs q fidelitas dei ɔsistit i h: q dat hōi qd pmisit: s videt̄ Bur. incidere i id qd redarguit. De⁹ eni dās qd pmisit fidelis est: s'm Bur. s cuncta q̄ pmittit ⁊ dat ɔsonāt tēpamēto iusticie ⁊ mīsicordie: q i oīi ope dei ɔcurrūt: queadmodū circa quartū sētentiarū declarari ɔsueuit di. xliij. vide ibi Scotū. Stat igit̄ fidelitas dei i dicto tēpamēto: qd Bur. calūniari nitebat̄. Scd̄o Bur. notat postillatore3 in expositiōe illius versus: Uerbo domini celi firmati sunt. dicētē: ⁊ p̄pha loquit̄ de v̄bo ⁊ spū dei more hūano. In hoc dicit Bur. postillatorē nimis iudaiçare: p eo q sci doctores ⁊ magister sniar ex h loco arguūt trinitatē psonar. Ad id rn̄deo q sci doctores credētibus psuasionem facere pn̄t de mysterio trinitat̄ bn̄dicte ex isto loco ⁊ aliis s'm sēsū lr̄alē: quē auctor sacre scripture spūssāctus efflagitat: s nō ē s3 sēsū lr̄alē: put voces pmarie significāt sine absurditate. si eī i aliq̄ sacre scripture vocū significatio pmaria falsū aliq̄d inducit: vt Iudicū. ix. Ierūt ligna ad ɔsulēdū sup electiōe regis: qd quia falsū est p sensu lr̄ali haberi nō debet. tūc enī sensus parabolic⁹ ⁊ mystic⁹ locū habet p sensu lr̄ali. In p̄posito autē nō est sic: q cū nihil absurditatis sit in expositiōe postil. eius expositio ē primo litteralis: ex qua sumi pōt argumētū validu3 etiā apud infideles: cū hoc stat eiusdē passus esse litteralē sensū principaliorē. Quis nō cōtorem ⁊ priorē: put Burgen. intendit: a quo tn̄ apud infidelē argumētū validū sumi nō potest. Si eni quis velit arguere iudeo vl' pagano trāssumēdo termios lr̄e: vt accipiēdo celos p apl'is: verbū dn̄i p filio in diuinis: argumētū pcederet in equiuocis: p ɔsequēs inualidū. Infidelis etiā ex huiusmodi argumēto sentiret pluralitatē deo᷑ ex p̄positione pluriū psonarū: quo posito nō posset ei ex h loco psuaderi dei omnipotētia. Nā positis plurib⁹ diis null⁹ eo᷑ esset omnipotens: quia alter alte᷑ faceret nullipotentē: sicut arguit doctor subtilis. ⁊ ante eū Ouidi⁹ de vetula. Ad euadendū huiusmodi infideliū errorē et derisionē. lxx. interptes mysteriū trinitatis occultauerūt in sua translatione: vt dicūt doctores sancti circa illū locū Esa. ix. vbi loco illius dicti: Et vocabit̄ nomen eius admirabilis deus fortis ⁊c. trāstulerunt magni consilii angelus. Et q ipse Burgen. in vltimo articulo prologi sui in hoc opus. dicit postillā magistri nicolai fore adeo vniuersalē: q sepe etiā infideles ad eam habeant recursum. idcirco placuit: immo decuit postillatorem huius passus ostendere expositionem s'm significationem termino᷑ omnibus communem sine absurditate expositionē fidelibus spiritualem non reiiciēdo. immo ea vtitur in disputatione de tempore messie contra iudeos: frustra igitur. Burgen. laborat calumniādo. Tertio Burgen. notat postillatorem circa illum passum: Congregans sicut in vtre maris aquas ⁊c. asserens q postillator Prouerb. iij. discordat ab eo qd h opiat̄: s falsū ipōit ei: nā idē qd h dic dixit ex itētiōe btī Aug̃. de q̄ in secūdo correctorio. Gen. j. s.

c B Enedicā do. ⁊c. Hic ē secūdus (vide ibi. XXXIII) b ps. alphabetic⁹: q icipiūt v̄sus ordiate p lr̄as alphabeti hebraici. h excepto qd omittit̄ h lr̄a sexta. s. vau: q null⁹ v̄sus p eā icipit. tn̄ sl h. xxij. v̄sus: sic sl. xxij. lr̄e hebraice: q sl h duo v̄sus icipiētes p lr̄a3 phe. s. xvj. ⁊. xxij. Ad q̄d āt posite sint iste lr̄e i pncipiis v̄suū. dictū fuit. s. ps. xxiij. Huic āt ps. pmittit̄ tal' titu. i heb. dd qñ cōmutauit rōnē suā corā abimelech ⁊ fugauit eu3 ⁊ abiit. huic tn̄ nomi dd pmittit̄ lamech lr̄a ad ɔsignādū q ē dti cas⁹: ⁊ ē sēsus: Ipi dd fuit h ps. p gr̄a

f B b Enedicā. Cas. Psalmus secund⁹ p alphabetū iperfectū. Propheta pri⁹ sūmati3 laudē pmittit monēs māsuetos ad idē. A deo bn̄dicit̄: q̄ ipm bn̄dic more bōi famli q̄ vilescēte dn̄o vilescit. ⁊ dn̄o gl'ificato gl'ificat̄ cū ipo. In dn̄o lau.

Nico. de lyra

a Quia in eo ⁊c. q. d. si tribulemur exteri⁹: tn̄ cōsolamur ab eo interi⁹: ⁊ q ista cōsolatio pcedit ex spe retributiōis future. ideo subditur: Et in noīe sancto eius sperabimus. Propter quod finaliter orādo ɔcludit: b Fiat mīsicordia tua dn̄e super nos: queadmodu3 sperabim⁹ i te. ⁊ h spe debita: q̄ ē certa expectatio future beatitudīs: ex gr̄a ⁊ merit̄ pueniēs.

Moraliter. Exultate iu. i do. Sic di XXXII xi in expositione lr̄ali ps. iste videt̄ esse factus ad hoc q p leuitas ad dei laudē cātaret̄ in tēplo: ⁊ eodē mō cātādus est p eccl'ie ministros in nouo testamēto. nec videtur mihi requirēdus alius sensus pter litteralē: nisi q p cithara ⁊ psalterio materialib⁹ quib⁹ eccl'ia n̄ vtit̄ in diuinis laudibus: accipiātur debite dispositiōes in laudātib⁹: vt p citharā q̄ est triangularis figure fides sancte trinitatis: et p psalteriū decē chordarū: ipletio decalogi designēt̄. nā i laudantib⁹ deū debite fides et opa requirunt̄.

In ps. xxxij. Exultate iusti. vbi dicitur in postilla: sed hāc opinionē non intendo prosequi.

Additio. j. Opinio Aug̃. est pbabilior: vt dictu3 est in additione sup principiū huius libri. vn̄ hic ps. sicut ⁊ oēs alii dauid sūt attribuēdi.

In eo. ps. vbi d̄r i postil. Fidelitas āt dei ɔsistit i sua iusti.

Additio. ij. Nō videt̄ rō q̄re fidelitas ptineat ad tēperamētū iusticie ⁊ misericordie. vn̄ meli⁹ videt̄ dicēdū cū glo. vbi sic: Fidel' d̄r de⁹. s alit̄ de⁹: alit̄ hō fidel' d̄r. fidel' ei ē de⁹ dās hōi qd pmisit. fidel' ē hō credēs pmittēti deo. Hec i glo. q̄ mag̃ ɔsonare videt̄ rōni fidelitat̄ vl' fidei ⁊c. In eo. ps. vbi d̄r i postil. Circa pmū pmo declarat̄ ifirmitas potestatis.

Additio. iij. In expositione hui⁹ v̄sus. s. Uerbo dn̄i ce. fir. sūt ⁊c. mlt̄ū videt̄ deuiare postil. a cōi snia catholico᷑: q̄ i h loco distictionē psōa᷑ i diuis isinuari dicūt: vt pt3 p Amb. in vj. de trini. vn̄ pmo sniar di. ij. int̄ ceteras testimoniales auctēs de distictiōe diuia᷑ psōa᷑ h iducit̄. Tenēdū ē igit̄ in h loco cū glo. dicēte: Uerbo dn̄i. i. filio prīs. Et spū or̄ ei⁹. i. spūsctō q̄ pcedit a filio: q̄ ē os prīs. Hec i glo. Dicē aūt

a In dn̄o laudabit̄. Cas. Sua eni laus est pdicatio dn̄i sui vt bonus famul⁹ de bona fama dn̄i sui gloriet̄. Mansueti Cas. nō docti: nō ieiunātes: q sūt supbi. sed māsueti: q tēperantiā habēt omniū rex. Mansueti nō de sua intelligētia supbientes: nō iugū dei indomito᷑ more ferētes. b Magnificate do. Spiritualis gr̄a nō vult sola facere qd mult̄ pficit. vnde vocat alios magnifi. vt inuitatos traheret: dicit q̄ inde bona sibi. Exq̄siui do. c Ex oibus. Nō possunt pticulatim dici quāta ipetrauit: q̄ nō aliud q̄ deum q̄siuit. d Accedite. Cas. Iā pticulati de nouo vultu admōet sctōs. Quasi magnificate: et si in primis iniocundū accedite. vl' magnificate et q̄ ordine. Ecce accedite p fidem. Aug. Accedite fide inherendo: ⁊ duob⁹ pedibus gemine charitatis currendo. Cas. Premissis laudib⁹ ad cōmunionem hortat̄. e Paup. Cas. Iste spiritualis. hic est qui accedit ⁊ illuminat̄. nec erubescet: q qñ clamat liberatur ab omnib⁹ angustiis scti in obitu dū iam trāsit ad deū. f Nō cōfundet̄. Aug⁹. Quicquid hic fiat iusto: nō erubescit: q semp supior apd deū: supbus vero in aduersis erubescit. q ad deū nō accessit. g Immittet angelus. Accedite et sicut iste paup clamauit et exaudit⁹ est: eodē mō immittet angel⁹. Aug⁹. Immittet angel⁹. Alii interpretes sic trāstulerūt circūdat angel⁹ dn̄i in gyro timētes eum. Angelus de celo: vel homo q̄ ē minister voluntatis dei. Aug⁹. Mendosi codices habent: Immittet angelu3 dominus. Gustate

a ꝭ non tm̄ in pspis. ꝭ qd nō tēpore prioris vult⁹. b ꝭ Cas. Quia que cogitat vel dicit sine culpa sunt: et ita laus dei semp in eo est. ꝭ vt alios instruam.
in omni tempore semp laus ei⁹ a b
a ꝭ sed quia hoc nequit nisi humilis: ideo et. ꝭ vnde in futuro. b ꝭ Aug⁹. Qui in dn̄o non vult laudari nō est māsuetus sed supb⁹. ꝭ nō in me vel exterioribus.
a in ore meo. In domino laudabi c
a ꝭ hoc autem. b ꝭ leui animo
tur anima mea: audiāt mansue/ d
a ꝭ Cas. ⁊ non tristentur de hac mutatione: quia res iocunda anime. b ꝭ et o vos mansueti. ꝭ ex feruore charitatis hoc dicit. ꝭ cui h demōstratiue dixisse nō sufficit. ꝭ nō mansuetis irasci tur.
b ti et letētur. Magnificate domi e f
a ꝭ Cas. non est arta res: omnibus sufficit.
num mecum: et exaltem⁹ nomē
a ꝭ Cas. ab omnibus vnum fiat. ꝭ id est in vnū. b ꝭ intus munda conscientia. c ꝭ ipsum non aliud.
ei⁹ in idipsum. Exquisiui domi/ g
a ꝭ qui nō auditur nō ipsu3 quesiuit. b ꝭ quia post mundū cor restat tribulatio. ꝭ cum mortale hoc induet incorruptionē.
c num ⁊ exaudiuit me: et ex omni
a ꝭ id est in futuro eripiet.
bus tribulatiōibus meis eripu/
a ꝭ hortat̄ alios dicēs qd ipse pbauit. ꝭ ad imperfectos dicet: venite et in fide timorem domini discite. b ꝭ percipiendo illum non sitis ceci.
d it me. Accedite ad eum ⁊ illumi/ h i
a ꝭ mentes. ꝭ post lumen. b ꝭ vt eo᷑ qui retro abierunt. dicentes: durus est sermo.
f namini: et facies vestre non con k
a ꝭ dauid: xp̄s: ecclesia. ꝭ Aug⁹. diues nō auditur: sed hoc modo potest fieri auditio. b ꝭ decepti erubescunt: vos impetrabitis.
e fundentur. Iste pauper clamā/ l
uit et dominus exaudiuit eum: m
et de omnibus tribulationibus n
a ꝭ quō. b ꝭ magni consilii: vel aliquis angel⁹ de celo qui est ecclesie vallum. ꝭ christus.
g eius saluauit eu3. Immittet ān/ o p
a ꝭ vt preget ne psternantur. b ꝭ pure.
gelus domi in circūitu timentiū

Nico. de lyra

rūactiōe: qñ cōmutauit rō3 suā. i. v̄bū suū. ⁊ sic̄ titulus ponit̄ i trāslatione Hiero. iuxta hebreum. vbi sic habet̄: Dauid qñ cōmutauit os suū. ⁊ accipitur os p verbo plato ore corā abimelech et eiecit eū et abiit. Ad cuius itellectū sciendū q ista duo noīa abimelech ⁊ achimelech habēt magnā ɔuenientiā: p̄pter quod dixerūt aliqui q signant eandē psonā. dicētes q dauid fecit hunc ps. qñ fugiēs saulē venit in nobe ad achimelech sacerdotē: vt habetur. j. Reg. xxj. Et tunc mutauit os suum corā eo: q nō dixit se fugitiuu3: s3 p negociis vrgentib⁹ a rege missū. Sed huic dicto cōtrariat̄ qd sequit̄ i pdicto ti. Et fugauit eu3 vel eiecit: q achimelech nō fugauit dauid: sed magis eum amicabiliter ⁊ honorifice suscepit: prebēs ei panes ⁊ gladiū: vt habet̄ ibidē: p̄pter qd aliter expōit̄ cōiter a doctoribus hebreis et latinis de fuga dauid ad achis regem geth ad quē fugit recedēs ab achimelech. Erat eī binomi⁹: q vocabatur abimelech noīe regni: ⁊ achis noīe psone: s'm q dic Ra. Sa. sicut impatores romani dicebant̄ cesares nomīe imperii: ⁊ tamē habebāt p̄priū nomē psonale. s. Iuli⁹ Augustus Tyberius: ⁊ sic de aliis: Et hoc dictū consonat ei qd dicitur Gen. xx. ⁊. xxvj. q abraā iuit ad peregrinandum in geraram vbi regnauit abimelech. ⁊ similiter postea per magnū tempus isaac. Illa aūt ciuitas que antiquitus dicebatur gerara: postea vocata fuit geth. De gerara enī dicit̄ q erat i palestina q̄ est terra philistino᷑. ⁊ idē dicit̄ de geth. et quilibet rex vocabatur abimelech nomine regni. Quando autem dauid fugit in geth fuit cognit⁹ a philisteis. vn̄ dixerūt: Nūq̄d iste est dd rex terre? q. d. bonū eēt eū interficere ne vēiat ad regnū ⁊ iualescāt ɔtra nos: p̄pt̄ qd adduxerūt eū ad achis vt moreret̄: p̄pt̄ qd dd i tali piculo posit⁹ sil'auit se isanū: s3 illd poeticū: Stulticiā simulare loco prudentia sūma est. Et ideo achis tanq̄ insanientē cū eiecit: ⁊ sic dauid de periculo libe/rat⁹ abiit. ⁊ p gratia᷑actione hūc ps cōposuit. Igit̄ s3 h iste ps. in duas ptes diuidit̄: q pmo dd de sua liberatiōe dn̄o regratiat̄. scd̄o alios ad bonū hortat̄. ibi: Accedite ad eū. Prima i duas: q pmo pōit gr̄a᷑actio. ⁊ scd̄o eiusdē augmētatio. ibi: Magnificate dn̄m mecū. Circa pmū dic dd: Bn̄dicā dn̄3. ei regratiādo. a In oi tpe. s. psperitatis ⁊ aduersitatis ɔtra mltos q̄ bn̄dicūt deū tātūmodo tpe pspitat̄: s'm illd Zacha. xj. Bn̄dict⁹ dn̄s qm̄ diuites facti sum⁹. s maledicūt tpe adūsitatis. vn̄ vxor iob dicebat ei in adūsitate posito: Bn̄dic deo ⁊ morere. i. maledic vt ibidē fuit expositū. Job. ij. b Sēper laus eius ⁊c. li sp nō iportat h ɔtinuitatē. Nō ei pōt hō mortal' ɔtinuare diuinā laudē: q oportet q aliqñ interrūpat ex fragilitate carnis: saltē tēpore dormitiōis: s iportat frequētiā sicut de hoīe eccl'ia3 frequētāte dicit̄ q sp ē in eccl'ia: licet aliqb⁹ tpib⁹ sit extra. c In dn̄o lau. a. m. i. si in me sit aliq̄d laudabile: totū attribuat̄ deo a q̄ illd habeo. Ul' alit̄: In dn̄o lau. ⁊c. q. d. d laudib⁹ hoīm non curo: q freq̄nt̄ laudāt qd ē vitupabile: ⁊ ecōtra. s laudari a deo d'sidero: cui⁹ laus ē vera. Laudat āt de⁹ hoīe3 qñ p aliquē effectū vl' signū pbet ei virtut̄ testimoīū. Et hoc mō loq̄t apl's. ij. Cor. x. Qui gl'iat̄ in dn̄o gl'iet̄: nō eī q̄ seips3 cōmēdat ille pbat⁹ ē. i. approbat⁹: s quē dn̄s cōmendat. Hoc enī mō de⁹ plies dd cōmēdauit. d Audiāt mā. ⁊c. Māsuetudo ē virt⁹ ire repssiua: q̄ īter alias v̄tutes maxie i dd apparuit: q saul eū psequēs ad mortē bis i man⁹ ei⁹ cecidit: ⁊ tn̄ n̄ solū ei pepcit: s ēt viros suos ab ei⁹ interfectiōe repssit: vt hr̄. j. Reg. xxiiij. et xxvj. ⁊ p̄pt̄ hāc māsuetudinē spālit̄ deus ipm i bōis tpalib⁹ ⁊ spūalib⁹ mlt̄iplicauit: s'm q ipe dic. ij. Reg. xij. Māsuetudo mea mltiplicauit me. p̄pt̄ qd dic dd h: Audiāt māsueti. bōa mihi a deo collata p māsuetudīe mea. e Et letēt̄. sciētes q ita fiet eis. f Magnificate. Hic ɔñr pōit gr̄a᷑actiōis augmētatio. Reputabat ei dd diuinū bn̄ficiū erga se ita magnum q nō sufficiebat ad regratiādū: ⁊ ideo iuitat alios ad adiuuādū ipm. d. Magnificate dominū me. ⁊c. d bn̄ficio mihi collato. ppter qd sbdit: g Exq̄siui dn̄m ⁊ ex. me. ⁊ pat3 lr̄a. h Accedite. Hic ɔñr dd alios ad bonū hortat̄. pmo ad bonū vite ɔtēplatiue p quā hō ordīat̄ ad deū. scd̄o ad bonū vite actiue p quā ordinat̄ ad pxīm. ibi: Uenite. Prima i duas. q pmo pōit exhortationē. scd̄o i ducit ad h rōnē. ibi: Iste paup. Circa pmum dic: Accedite ad eū. s. ad deū ad quē accedit̄ n̄ passib⁹ corpis: s affectib⁹ mēt̄ p verā cognitionē ⁊ amorē. iō sbdit: i Et illūiami. De⁹ enī est lux: vt hr̄ Joh. j. ⁊ iō sic accedēs ad lumē vl' lucē corpalē corporalit̄ illūiat̄: sic accedēs ad deū p bonū mēt̄ affectū spūalit̄ illustrat̄. k Et facies vr̄e n̄ ɔfū. i. n̄ patiemi repulsā i orōib⁹ vr̄is. Illi⁹ ei facies ɔfūdit̄ cui⁹ petitio repellit̄. l Iste paup. Hic adduc ad suū p̄positū rōnē. ⁊ pmo exēplo sui. d. Iste pau. cla. i. ego q̄ sū exul paup ⁊ fugitiu⁹. m Et dn̄s ex. eū. liberando a philisteis mō supradicto. n Et de oib⁹ tri. ⁊c. q n̄ solū fuit mō saluat⁹ a philisteis: s etiā de manib⁹ saul: q̄ conat⁹ fuerat occidere eū: vt hr̄. j. Reg. in plib⁹ loc̄. q. d. Si ego q̄ sū paup ⁊ fugitiu⁹ inueni gr̄am apd deū. silr illi q̄ vero corde accedūt ad deū. scd̄o iducit rōnē ex pte spūs āgelici. d. o Immittet. s. influxū sue virtut̄. p Angel⁹ dn̄i ⁊c. h pt3 in plib⁹ loc̄ sacre scripture. vn̄ ⁊ angel⁹ liberauit loth a sodomis. Gen. xix. ⁊ tres pueros de camino ignis. Dan. iij. vbi dicitur q angelus domini descendit cum açaria et sociis eius in fornacē: ⁊ excussit flāmam ignis de fornace. et similiter liberauit Daniele3 de lacu leonum. Danie. vj. Hoc allegat dauid ad ostendendum

cōdescēsione3

a Gustate et videte. Hic aperte de sacramēto qd ferebat manibus. Aug⁹. Gustate carnem et sanguinē christi. b Suauis est dominus ꝛc. August. Et dulcis. quia est vita sumenti pellens omnes molestias in futuro: id est sperate per hoc vitam eternam. Cas. Et quia deus est vita: caro quam sibi vniuit est viuificatrix. c Omnes sancti eius. Cas. Nullus licet bene meritus ab hoc desistet: non securitatem psumat. d Quoniaȝ nō ē. Aug⁹. Pascebat dominus contemnenteȝ se. et deseret timentem. Promittit autem nō superflua: sed necessaria. Non est inopia. quia etiam in presenti habent quantū exigit natura. e Eguerunt et esurierunt ꝛc. Cas. Quia fidē non habent. Esurierūt: quia corpore domini nō satiantur. quid enim habent qui deū nō habēt. Cas. Uel diuites eguerunt: id est carebunt summo bono: licet esuriant: id est desiderent. Sed toto studio querentes sine imminutione habebunt bonū quod est omne bonum. f Uenite filij audite me: timorem domini docebo vos. Dia psalmus. tractatis ecclesie sacramentis: admōet eos qui extra sunt. q̄ prima rudimenta fidei capiunt: ne nomē timoris horreāt. addit: docebo vos filios timoreȝ domini vt rem vtilē. Cas. Jam et incipiētes monet a quibus abstineāt. g Dies videre bonos. q oēs fatēt se velle. h Prohibe. Cas. Nota q pri⁹ cohiberi linguā dic: quā cū loqui volum⁹ añ commouem⁹: labia q̄ mox sequunt lingue motum. Cas. Prohibe. q̄ vitaȝ cupis. Ecce quō debeāt timere. i Diuerte. Cas. Hoc culpaȝ vitat. Fac bonū. hoc laudē meret. Inq̄re pacē. q: hic nunq̄ par iusto cū corpe suo semp pugna cū vitijs: iō pcipit paceȝ sp q̄ri: ꝛ si hō plene haberi nō possit. Et pseq̄re fugientē. Aliter in futuro nō capiet. k Oculi do. Cas. De retributiōib⁹ bonoꝝ ꝛ maloꝝ: ne in pericul' iust⁹ aliqua dubietate mollescat. Ocli do. Nec ex infirmitate tua diffidas: q: oculi. l In pces. Cas. Celeritas audiendi cū in ipsis auditor habitat. m Memoriā. Aug⁹. Ut nec mentio: id est intercessio fiat p eis īter bonos: adeo placet eis iusticia dei. vnde chaos firmatum est inter nos et vos: vt boni non possint ad eos cōscendere cōpassione. s. aliqua pter cōfusionē peccatorum que admiserunt.

s. q. 3. c. testes. i glo.
1. Pet. 3. d
p Jo. an. de penis. c. fi. in cle.
De pe. di. 4. c. heretici. alias c. cuȝ ita.

a in futuro b et. non solū accedite vt credatis sed etiam. c et sic. d si hoc non intelligis regnat in te achis. i. ignorantia: ꝛ abijt a te dauid.

a euȝ: eripiet eos. Gustate et vide a
a quasi gustate et sperate. quia. intelligite:
b te quoniam suauis est domin⁹: b
a Aug⁹. quia cum habet qui est omne bonum.
beatus vir qui sperat in eo. Ti c
a vt qui stat videat ne cadat. miser qui in se
c metē dominū omnes sancti ei⁹: d
a Aug⁹. multi enī deserunt deum ne inopes fiant. b tēporalium. veri boni. spiritualis c Cas. Alij aliquo indigent: sed non sui quibus ait: Querite regnum dei et hec omnia. a. v.
d quoniam non est inopia timen
a sed. seculi. superbi. b ne putes hoc dictum de terrenis: que nulli⁹ precij sunt: sed de spiritualibus. etiam pane temporali aliquando egent.
e tibus eum. Diuites eguerunt et e f
a tamen dote nature. b non aliud.
esurierunt: inq̄rentes autē do g
a quia in domino omnia. scȝ qd est omne.
minum non minuetur omni bo h
a vt autē sciatis timere. fide. b discētes iesus. discite a me. c qui est initiū sapien.
f no. Uenite filij audite me: timorē i k
a quasi discite timorem: quia in hoc est vita
domini docebo vos. Quis ē ho l
a eternam. b et qui. c qui nunq̄ sunt in hoc seculo.
g mo qui vult vitā: diligit diēs m
a qui vult dies vi. bonos timeat. timor enī linguam coercet. b mors et vita in manibus linguę.
h videre bonos. Prohibē linguā n
a omni ne loquaris aperte. b ne mala apte: ne bona dolose.
tuam a malo: et labia tua ne lo o p
a Aug⁹. Nulli noceas facto: et quia hoc non sufficit. subditur: ceperat enim omnis aberrare. destrue vitia in te.
i quantur dolum. Diuerte a ma q
a edifica virtutes. b et sic. c deū ipm spiritui tuo cū carne c quia hic non habeb d perseuera inquirendo.
lo et fac bonū: iq̄re pacē ꝛ per r s t
a quo processit in celum. b quia. Aug. respectus misericordie dei. c et si vt medicus secat et vrit: sed hoc non facit vt sanet et parcat in eternum.
k seq̄re eām. Oculi dñi sup iustos: v
a vt quod petunt det: scilicet gratiam pro gratia b Aug⁹. sed nec mal⁹ puter se nesciri: quia
l et aures eius i pces eoꝝ. Uult⁹ x y
a Aug⁹. non tñ eos respicit misericordiē sed.
autem dñi sup facientes mala: vt z a
a viuētiū.
m perdat de terra memoriā eoruȝ.

cōdescensionem angelorum erga eos qui corde vero et puro accedunt ad deū. tertio adducit rationē ex pte ipsi⁹ dei dicēs: a Gustate et videte. q. diceret experimēto potestis pbare. b Quoniaȝ suauis est dñs. ꝛ loquitur ad modū hominū dulcedinē vini pbantiū: q: primo modicū degustāt. et ex hoc cognita ei⁹ dulcedine alliciunt ad ampli⁹ gustādū: sic hoīes deuoti primo pcipientes aliq̄d de dulcedine dei ampli⁹ alliciunt ad ampli⁹ sentiēdū. Sed aduertendū q pbantes dulcedinē vini illud modicū qd pgustant sup linguā diu retinēt: sic sentiētes diuinā bonitatē debēt eā q̄diu pñt retinere: q: hoc est q̄ddā pludiū beatitudinis future. pter qd seq̄t: c Beatus vir ꝛc. Talis enī pgustatio diuie dulcedis auget spem future beatitudinis. Licet aūt aliqñ apd homines nimia familiaritas pariat contemptū: talis tamen familiaritas dei ad hominē qua ei communicat in presenti vita suā dulcedinē. magis auget reuerentiā finalē hominis ad deum. ideo subditur: d Timete dominū oēs sancti ꝛc. Ex hoc eī q sentiūt ī se diuinā pñtiā mō pdicto sufficit eis p omni bono: īmo alia bona eis desipiunt: nisi q̄tum necessitas exigit. Econtrario autē est de cupidis huius mundi quibus omnia deficiunt. propt quod subditur: e Diuites eguerūt. q: fm q dicit Hiero. in epistola ad Paulinū: Antiquitus dictum est: Auaro deest tam qd habet q̄ q nō habȝ. ideo subdit: f Et esurierūt. quia nō audent frui bonis habitis: sed ea relinquūt alijs. g Jnquirētes autē dominū. fide et deuotione. h Non minuentur omni bono: quia abundant in bonis spiritualibus. Temporalia vero q̄tumcunq modica eis sufficiunt: immo pro diuitijs computantur. vnde dicit apostol⁹. j. Timoth. vj. Habentes alimēta ꝛ quibus tegamur his contenti sum⁹. Et Hiero. in epistola ad Paulinū: Uict⁹ et vestitus diuitie sūt christianoꝝ. i Uenite filij. Hic consequenter hortatur ad bonū vite actiue que cōsistit ī vitatiōe peccati: ꝛ operatione boni ad pximum. Timor auteȝ domini facit vitare peccatū: fm illud Prouer. xv. Per timorem domini recedit omnis a malo. ideo dicit: Uenite filij per desideriū discipline. k Timorem domi docebo vos: qui est initium sapientie iustorum. l Quis est homo qui vult vitā. s. beatam in qua nullus moritur. m Diligit dies videre bo. Jn beatitudine celesti: vbi dies nō interrumpentur noctib⁹. faciat supple quod sequit: n Prohibe linguā tuā. vbi docet vitatio peccati oris. et primo respectu dei. cum dicitur: o A malo. scilicet blasphemie et diuini contemptus et similium. secundo respectu proximi. cum dicitur: p Et labia tua non loquantur dolū. scilicet deceptiones: falsitates et huiusmodi contra proximuȝ. Ps. 36. q Diuerte a malo. vitando peccatum operis. r Et fac bonum. Jste enim sunt due partes iusticie. Potest etiam aliter exponi: Diuerte a malo. id est obserua precepta negatiua que malū prohibēt: sicut non occides. Et fac bonum: id est obsua mādata affirmatiua: que inducunt ad bonū: sic Memento vt diem sabbatū sanctifices. et honora patrem tuum et matrem: talis enim obseruatio ducit ad vitam beatam. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Deu. 4. b Et sic respondet dauid ad illud quod supra quesierat: Quis est homo qui vult vitam ꝛc. s Jnquire pacē. que est summū bonum. t Et persequere eam. id est perfecte sequere: qd fit quando per bona opera homo ad pacem eternā pertingit. v Oculi domini ꝛc. Postq̄ dauid induxit alios ad bonum. Hic consequenter ostendit fructum. et quia opposita iuxta se posita magis elucescunt: ideo mixtim agit de fructu bonoꝝ operuȝ et malorum. dicens: Oculi domini super iustos. tā q̄ sup specialiter dilectos. Oculus enī dirigit ad id quod specialit diligitur. x Et aures eius ad preces eoꝝ: tanq̄ parate ad exaudiendum. y Uultus autem domini. s. ire ꝛ turbationis. z Super facientes mala ad puniendū. vnde in hebreo sic habetur: Jre domini sup faciētes mala ad puniendū. ideo subditur: a At perdat de terra ꝛc. i. de terra viuentium in qua nō habebunt locū. ꝛ aliqñ etiā pdit memoriā eoꝝ de terra pñtis vite: q̄ ē moriētiū: q: post eoꝝ vitā nō remanet fama ꝟ īfamia: fm q dr Prou. x. Mēoria iusti cū laudib⁹: ꝛ nomē ipioꝝ putrescit.

Juxta est   Clamauerūt

a Juxta est dominus ꝛc. Liberauit. nam pnus est ad hoc: quia iuxta est. vel est allusio ad clamorē. b Multe tribulationes iustorū. Sicut et in nouo testamento iuxta est et saluabit quod necesse est: quia multe tribulationes. Cas. Multe a diabolo. ab inuidis hominibus et a se. c Liberabit. Aug⁹. Non corporaliter: sed dando eis patientiam. vel liberabit spiritualiter. d Ossa. Aug⁹. Uirtutes. Et vnū ꝛc. vt nec patiētia peat. e Pessima. Aug⁹. Non modo mala: et si in diuitijs et odorib⁹ ꝛ lamentis hominū finiat. tamē pessima est: quia ī peccatis ad infernū trahit. f Qui oderunt. quorū: nō omniū: quia peccatores. sed qui oderunt iustū q̄ iustificat: id est christum per quē q̄ nō reconciliatur perit: sed redimet animas fm q̄s ē mors pessima. Jpsi dauid. Aug⁹. Qui vincendo diabolū est manu fortis: vitā pmittendo est desiderabilis. quod hic agit. xps enī inuocat hō deū contra tribulationes capitis ꝛ corporis p tribulatio

a vere oculi sup iustos: q: . pro liberatione sua. b abraā et ceteri. c Aug⁹. christus. d in sua resurrectione. sic q liberauit dan do patientiam.

Clamauerūt iusti ꝛ dominus ex a b
audiuit eos: et ex omnibus tri c
a saltē spiritualiter. vel corporaliter vt tres pueros in camino ignis. quādo captiuā duxit captiuitatē.
bulatiōibus eoꝝ liberauit eos:
a Aug⁹. Altus est dñs: sed vicinat humili ꝛ nō erigenti se. b Aug⁹. Nō omnib⁹ tribulat corpore. qui terunt duriciā cordis.
a Juxta est dñs his qui tribulato d
a non verbis.
sunt corde: et humiles spiritu sal e
a non vt nihil patiantur. b pauciores iniquorum. Aug⁹. Qui nō patit nō ē iust⁹. sꝫ.
b uabit. Multe tribulatiōes iusto f
a potens liberator. in futuro.
c rū: ꝛ de omnibus his liberabit g
a interim.
eos dominus. Custodit domi h
a Aug⁹. firmamēta fidei. i. patiētiā. vt nec in agno confringebatur.
d nus omnia ossa eoꝝ: vnū ex his
a vt de agno dicit: Os nō frāgetis ex eo. b sed: c ad vltima semp respiciētes tpalia cōtemnunt.
non conteretur. Mors peccato i
a q: rapit ad gehennā. b q: vita iniqua
e f rum pessima: et qui oderūt iustū k
a cōtra custodē. b pcio mortis. c autē.
delinquent. Redimet dominus l
a non libertoꝝ. b Aug⁹. iste est mod⁹ humane iusticie: vt q: sine pctō nō est hō. in hoc nō delinquant. i. in hoc mortale caueāt. dū. i. q: sperant in eo in quo est remissio peccatorum.
anumas seruoꝝ suoꝝ: ꝛ nō delin m
quent omnes q̄ sperāt in eo. n

Nico. de lyra.

a Clamauerūt iusti. deuote orando. b Et dñs exaudiuit eos. promouendo eos in bonis. c Et ex omnibus tribulationibus ꝛc. ptegendo eos a malis spiritualib⁹: et etiā aliquando a corporalibus. sicut liberauit Danielem de lacu leonū: et tres pueros d camino ignis. perfecte tñ liberat eos qñ ducit eos ad requiē trāsferendo de malis vite presentis. d Juxta est dominus ꝛc. q: semp paratus est eos adiuuare eos liberādo. vel virtutē patientie tribuendo ad maius meritū ipsoꝝ. e Et humiles spiritu saluabit: fm q dr Prouer. xxix. Humilē spiritu suscipiet gloria. f Multe tribulationes iustoꝝ. q: aliquādo dñs pmittit: vt p patientie meritū perueniant ad mai⁹ premiū. ideo subdit: g Et de omnibus his ꝛc. q: translati ad requiē liberant ab omnibus presentis vite penalitatibus. h Custodiat dñs omnia ossa eoꝝ. p ossa in quibus consistit robur corporis: intelligunt virtutes in q̄bus cōsistit robur mentis: quas dñs custodit illesas finaliter in electis suis. i Mors peccatoꝝ pessima. Mors enī nature mala est: q: est priuatio corporalis vite. mors aūt culpe peior est: quia est priuatio spiritualis vite: sed tñ nō est pessima: q: q̄diu peccator est in presenti vita potest redire ad vitā spiritualē p penitentiā: sed mors gehenne est pessima a qua non est reuersio possibilis. ꝛ hec est mors peccatoꝝ in mortali pctō decedentiū. k Et qui oderūt ꝛc. quia odiū fraternū est occasio multoꝝ maloꝝ: sic econtrario amor pximi ē causa bonoꝝ: q: q̄ diligit pximū legē ipleuit. Roma. xiij. Jn hebreo ꝛ in trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū hr: Jnterficiet ipios malicia: ꝛ odiētes iusticiā: q: malicia hoīs est semp cā mortis ei⁹ spiritualis. ꝛ aliquādo etiā corporalis: sic malicia achitophel fuit occasio sue suspēsiōis: vt hr. ij. Reg. xvij. l Redimet dñs ꝛc. hoc fuit adimpletuȝ in xpo: q̄ nos redemit suo sanguie pcioso. m Et nō delinquēt. finaliter. n Oēs q̄ sperāt in eo: spe formata charitate: q̄ puenit ex gratia et meritis: ꝛ hō intelligendū ē de pdestinatis.

Moraliter.

Benedicā dñm ps. XXXIII ꝛc. Psalmū istū fecit dauid p gratiarūactiōe: qñ simulādo stulticiā coram rege Geth sic euasit mortē quā serui regis sibi volebāt inferre. Uñ dicit Poeta: Stulticiā simulare loco summa prudentia ē. Moralit aūt exponi pōt de mutāte suū statū p religiōis igressū: qr quod ab hominib⁹ mūdanis fatuus reputat: cū tñ p hō ab ipō mundi pericula euitent: ꝛ sic gratias agens dicit: Bñdicā dominū in omni tpe. scȝ die et nocte in diuinis laudib⁹ diurnis parit et nocturnis. Semp laus eius in ore meo. Repetitio est eiusdē ad maiorē deuotionis expressionē. Jn domino laudabitur anima mea: id est in eius laudibus reputabo me laudatū: quia laus domini redundat in laudē serui. Audiant māsueti: id est religiosi: q̄ mites esse debent ꝛ benigni. Et letent. eo q in dei laudibus ipsi merent: pter quod inducit illos ad collaudandū. dicēs: Magnificate dñm mecū ꝛc. Accedite. Hic ɔsequēter inducit alios ad bonū: q: bon⁹ religiosus sollicitus est de salute sclariū. ꝛ sic dicit: Accedite ad eū. de tenebris ɔuersatiōis mūdāe. Et illuminamini. lumine gr̄e qd parat⁹ ē dare Joh. j. Jlluminat omnē hominē venientē ī hūc mundū. Et facies vestre non confundentur. sed mag' honorabuntur ex precū vestrarū exauditiōe. Hoc modo dixit dd ad abigail. j. Reg. xxv. Ecce audiui vocē tuā ꝛ honoraui faciem tuā. Jnducit exemplū de seipō. dicēs: Jste pauper clamauit ꝛ dominus exaudiuit eū. quasi diceret: sic faciet vobis si ad eū accedatis. Jnducit etiam angeloꝝ subsidium. dicēs: Jmmittit angel⁹ dñi in circūitu timentiū eū ꝛc. nā angeli solliciti sunt de salute illorū quos custodiunt. ps. cxxxiij. Montes in circūitu ei⁹. i. angeli. vt expōit Augustin⁹. Jnduc etiā diuinum solatium. dicēs: Gustate et videte qm̄ suauis est dñs. Et qm̄ tal' pgustatio diuie dulcedis ē q̄ddā pludiū future beatitudis. subdit: Beat⁹ vir ꝛc. Auget etiā reuerentiā filialē. iō sequit: Timete dñm ꝛc. qm̄ nō est inopia timentib⁹ eū: q: iā habēt ī spe bonū infinitū. Diuites egue. ꝛc. loquit de diuitib⁹ cupidis de q̄b⁹ dic poeta. Crescit amor numi q̄ntū pecūia crescit. Jnq̄rētes āt dñȝ ꝛc. Mat. vj. Primū q̄rite regnū dei ꝛ iusticiam ei⁹. ꝛ hō oīa adijcient vobis. Uenite. Hic consequenter hortat ad bonū vite actiue quod magis respicit seculares. dicēs: Uenite filij. scȝ dei per baptismū. Timorem dñi docebo vos. quo timore repellit peccatum. Prouer. xv. Per timoreȝ dñi recedit omnis a malo. Quis ē homo qui vult vitaȝ. s. gratie. Diligit dies videre bonos. scȝ glie. nā ibi nox nō habet locū. faciat supple qd sequit: Prohibe linguā tuaȝ a malo. scȝ cōtētiōis: detractiōis ꝛ murmuratiōis. Et labia tua ne loquant dolū. duplicitatis ꝛ deceptiōis ꝛ ɔsiliuȝ. Diuerte a malo ꝛ fac bonū. sunt enī due ptes iusticie generaliter dicte. Jnquire pacē. internā fraternā et supnā. Et persequere eam. id est pfecte sequere. Oculi. Hic ostendit fructū bone actionis: ꝛ penā male. cōmixtū. dicens: Oculi dñi sup iustos. vt eos ptegat. Et aures ei⁹ ad preces eoꝝ. vt exaudiat. Uultus aūt dñi. id est ei⁹ indignatio. Sup faciētes mala vt perdat de terra. scȝ viuentium. Memoriā eoꝝ. q: non habebūt ibi locū. Clamauerunt iusti. orādo pie pseuerant ꝛ pro se. Et domin⁹ exaudiuit eos. nā cōcurrentibus trib⁹ istis oratio semp est exaudibilis. Juxta est dñs his qui tribulato sunt corde. ex afflictione iniusta: vt eos adiuuet. Et humiles spū salua. Non auteȝ humiles facie tm̄. de quibus dicit Eccli. xix. Est q̄ nequiter se humiliat: et īteriora eius plena sunt dolo. Multe tribulationes iustoꝝ. quia p multas tribulatiōes oportet trāsire ad regnū. Act. xiiij. De omnib⁹ his liberauit eos. transferendo eos ad celū. Custodit dominus omnia ossa eorum. integraliter resuscitanda per ipsum. Mors peccatorum pessima. quia inducit ad inferni tormenta. Et qui oderunt iustum delinquent: id est de peccato in peccatum ruent. nam abyssus abyssum inuocat. Redimet dominus animas seruorum suorum: id est redemptionis effectum applicabit ad eas per fidem et sacramēta. Et nō delinquēt ꝛc. vtētes vera spe que est formata charitate.

Judica dñe

Universidad de … Bibliot…

per tribulatiões omnibus vitam promittit.

Ps. XXXIIII

Caf. Secũd⁹ ps. qui late de passione.

a [I]Udica dñe. Caf. Incipit ab orõe p vtraq pte pugne cũ cõmemoratione culpe: et orat vnicuiq qđ meret: ostẽdẽs q̃ta tulit ab aduersariis: et penas q̃ eis p iniq̃tate restituunt. b Arma et scutũ. Hiero. Armis hostes percutit: scuto nos ptegit. scutuz alibi dicit: bone volũtatis arma nos sum⁹: q2 vt nos ab eo ita ip̃e armat de nob. Aug. Ut aĩa xpi q̃ hostes debellauit: q̃ nihil agit nisi deus pugnet de ea. Aug⁹. Arma apphẽde: fac me habẽt arma: doctriaz miracula. c Scutũ. cõstantiã.

f.95. f.96. Exurge. fac vti acceptis. d Effunde. me q̃ mõ sũ in obscuro: clarifica ita euidẽter vt ɔcludas ⁊ ɔuicas ne habeãt q̃d oblatrẽt: ⁊ dicas aĩe ita vt oẽs sciãt q sal⁹ es ɔtra h qđ illi: nõ ẽ sal⁹ ipsi in deo ei⁹. e Framea. Augus. Est aĩa iusti. Abũdantib⁹ iustis. framea effũdit: dum vita chorus cat. vñ concludit hostis. nõ habens qđ nobis male loqui. Aug⁹. Prophetia est nõ optatio. vel hoc de cõuertendis.

23.q.4.c. nabuchodonosor. in fi. f Fiat tanq̃. Aug⁹. Prophetia vel eo modo quo deus facit iusto iudicio. non amaro animo. g Tanq̃ puluis añ faciẽ venti. Caf. A deo dissoluti: vt nec inuicem cohereant: quos diuina gratia non humectat. h Ueniat illi laque⁹ quẽ ignorat. Caf. Uel in bono. Laqueus. veritatis: quã peccator ignorat. i Et captio quã absc̃õdit. id ẽ abscondita mors. scilicet christi. k Apprehendat eos. ne scilicet suis scelẽribus relinquantur. l Et in laqueum cadat. bonum quo a malis cohibeantur. m Inidipsuz. id est ex ipsa morte. Inidipsuz. Aug⁹. Non in alium. sed in eum quem tetenderunt. Nemo enim malus qui non prius sibi noceat. n Anima autem mea exultabit. Caf. Premissa spe bõi ⁊ gaudio enarrat q̃ maligne erga benignũ agãt. o In domĩo ⁊ delectabitur ⁊c. Augus. quo nihil suauius: nec defecit qui omnia fecit. ipsuz ergo pete et in illo habebis omnia. p Omnia ossa mea dicent. Carnales non habent verbum laudis ⁊ cõfessionis: quia infirma apđ te pẽit⁹ silent: s fortia te magnũ laudãt ⁊ tremũt. Aug. Oĩa ossa

a vt diuersa feramus. b christo.

In finẽm psal. dauid. XXXIIII

Aug⁹. Et si de⁹ p nobis: quis cõtra nos. Caf. damna. b voto.

a [I]Udicã dñe nocẽtes me: a

vince. b actu.

expugna ipũgnãtes me. b

a aperit. sed quõ hoc ages. p me autem. b magnũ est deũ videre armatũ pro te. c appare. Aug⁹. dũ nos excitamur. aliqñ eni dormit deus in naui. i. fides in corde et fluctuat nauis.

b c Apprehẽde armã et scutũ: ⁊ exur/ c d

a in nobis succurrẽdo. b Hiero. Et malis multiplica vindictam.

d ge in adiutorium mihi. Effũnde e

a ne vagẽtur nocẽdo. b visibiles et inuisibiles.

e frameã ⁊ cõclude aduersus eos f

a in ipsa re. vt audiam.

qui persequũt me: dic anime mee g

a vtroq mõ. Aug⁹. Quia suggerũt inuisibiles nõ est salus ipsi in deo eius. b vt preter te nulluz queram. b et. vt querẽtes eũ pdere cõfundantur. dũ qđ voluerũt pficere nequeãt.

salus tua ego sum. Cõfũdant et h i

a timeant penas.

reuereantur: querẽtes animã me/

a Aug⁹. Sequant nõ precedãt: non dent consilium sed accipiant.

am. Auertant retrorsũ et cõfundã/

a Aug⁹. Sequẽtes iã desiderabãt bõa. b pertinaces aũt. Aug⁹. cedãt omni suggestioni: etiaz minime quasi non expectẽt faciẽ vestram.

f tur: cogitantes mihi mala. Fiãnt k

a tentationis grauioris. b malignus.

g tanq̃ puluis ante faciẽ venti: ⁊ ãn l

a affligẽs. cũ suggestione. b et si quãdo p rationẽ resistant: fiat eis obscura et lubricosa. i. incostans. c ratio.

gelus dñi coartãs eos. Fiant vie m

a Aug⁹. ignorãtia. b luxuria. c Aug⁹. Qui nõ sinat stare donec luceat añ pedes: vel donec luceat lux gratie: s3 in varia mala pcipitet.

illorũ tenebre et lubricũ: et angel⁹ n o

a Aug⁹. Quo merito. b quib⁹ nõ nocui.

dñi psequẽs eos. Quoniã gratis p

a Caf. vt putabãt. b christo. c Caf. ille laqueus non mortis: s3 peccatis erat interit⁹. cõsilia ⁊ insidias q̃bus me occiderẽt.

absc̃õderũt mihi interitũ laquei q

a falsa dicẽtes nihil pbantes. vel inutiliter. c accusabant vel opprobriis afficiebant.

sui: supuacue exprobrauerũt ani/ r

a ideo. Aug⁹. digna retributio. b Aug⁹. ipse suus inde decipit: vnde decipere voluit inde nocet: vnde nocere voluit. captiuitatis.

h mam meã. Ueniat illi laque⁹ quẽ s

a criniculis peccatorum suorum cõstringant trahentes quomodo caperẽt xpm. b similiter capiantur a tito et vespasiano ex improuiso.

i ignorat: et captio quaz absc̃õdit

a Aug⁹. eodẽ modo interficiantur: sicut me interfecerunt. quidam enim capti: quidam interfecti. vel ex hoc cadant interius: q mihi parant laqueum.

k l apprehendat eum: et in laqueũ ca

a hec illis. Aug⁹. vt q̃ audit sal⁹ tua ego sũ. b ecce spes boni.

m n dat inidipsum. Animã aũt mea ex t

a Aug⁹. Nõ querẽs aliud. b vnde hoc. sequit:

o ultabit in domiõ: et delectabit su v

a Aug⁹. Saluatiõe q̃ facta est ei in resurrectione. saluatiõe q̃ discipuli roborati dicẽt agẽtes gratias: dñe. q. s. vñ: Quia viderũt oculi mei ⁊c. xpo. b et si caro cedat. tñ os. i. iusti et firmi.

q per salutari suo. Omnia ossa mea x

a Aug⁹. Nihil in diis vel creaturis. b Caf. incarnatione verbi.

dicẽt: dñe quis silis tibi: Eripiẽns y z

a [I]Udica dñe nocentes Ps. XXXIIII me ⁊c. Huic ps. premittit talis titul⁹ in hebreo et in trãslatiõe Hiero. iuxta hebreũ: Dauid: tñ in hebreo pponit lrã lamech. ad designãdũ q dauid ẽ datiui casus: ⁊ est sensus: Hic ps. appropriatus est ipsi dauid tanq̃ ei⁹ auctori ⁊ sic apparet auctor huius ps. Materia aũt eius nõ sic apparet. Expositores tñ hebrei ⁊ latini dicũt cõiter q dđ fec hũc ps. ɔtra psecutionẽ saul petẽs diuinũ auxiliũ: in qua psecutione multos ps. fecit: q2 diu durauit. Et diuidit i duas ptes. q2 pmo dđ postulat auxiliũ diuĩe defensiõis. secũdo declarat periculũ sue psecutiõis. ibi: Surgẽtes testes. Pria in tres. q2 pmo petit auxiliuz diuinũ. scđo pphetice pdicit deiectionẽ hostiuz. ibi: Cõfũdant. tertio expõit sue liberatiõis gaudiũ ibi: Aĩa aũt mea exultabit in dño. Circa primũ dic: Judica dñe nocẽtes me. iudicio cõdẽnatiõis in h facto: q2 iniuste psequũt me. sic pt3 manifeste ex decursu. j. Reg. q2 dđ nihil forefecerat sauli aut pplo suo: s fecerat eis multa bona: p q̃bus reddebãt ei mala. ppt qđ sbdit dđ: b Expugna ipugnãtes me. q2 nõ possũ eos expugnare. c Apphẽde arma. loquit de deo more humano: q2 aliq̃s volẽs auxiliũ pstare alicui munit se armis: ⁊ h duplicib⁹. s. armis ad sustinẽdũ ict⁹ ⁊ q̃tũ ad h dicit: d Et scutũ. ⁊ armis ad inuadendũ. ⁊ q̃tũ ad h subdit: e Effũde frameã. i. euagina gladiũ. f Et cõclude aduersus ⁊c. ita q nõ possint ampli⁹ me psequi. g Dic anime mee. p reuelationẽ iteriorẽ. h Sal⁹ tua ego sum. p effectũ exteriorẽ. i Confũdant. Hic cõsequent dauid pphetice pdicit deiectionẽ hostium. s. saulis doech et consimiliũ. d. Confundantur ⁊c. hoc fuit ipletũ qñ saul ɔfusibilit de prelio fugiẽs seipm interfecit: ⁊ similit doech armiger eius: ⁊ magna ps ppli fugiẽdo interiit: ⁊ isti pluries q̃sierãt dauid ad mortẽ. k Fiant ⁊c. q2 sicut puluis nõ põt resistere vẽtorũ impulsui: sic nec saul et viri ei⁹ philistinorũ inuasioni. l Et angel⁹ ⁊c. nõ eni saul ⁊ exercit⁹ ei⁹ fuissent sic debellati a philisteis. nisi angel⁹ dñi iusto dei iudicio fuisset cõtrari⁹ eis p peccatis suis: s3 q dr Deut. xxxii. de filiis isrl: qñ psequebat vnus mille. ⁊ duo fugarẽt decẽ milia: nõne ideo q2 deus suus vendidit illos: ⁊ domin⁹ cõclusit illos. m Fiant vie ⁊c. vt nõ videant nociua ad euitãdum. n Et lubricũ. vt non possint stare. o Et angel⁹ dñi. hoc totũ pdixit dauid pphetice: ⁊ motus zelo diuine iusticie: ⁊ causã dicte punitionis subiungit quando dicit: p Quoniã gratis. i. sine causa. q Absconderunt ⁊c. quia saul ⁊ cõplices sui ponebãt insidias occultas cõtra dauid: vt habet. j. Reg. xxiii. r Supuacue ⁊c. dicẽtes vituperia de me mendacit: vt supra expositũ est frequenter. s Ueniat illi ⁊c. in hoc predicit per prophetie moduz mortẽ ipsi⁹ saulis qui voluit dauid maliciose occidere p manus philistiorũ: vt habet. j. Reg. xviii. ⁊ ipse saul ab ipsis philisteis fuit vulnerat⁹: ⁊ timẽs ab eis turpiter occidi seipm iterfecit: vt habet. j. Reg. xxxi. ⁊ sic cecidit in laqueũ quẽ parauerat ipi dđ quod a pricipio ignorauit. t Anima aũt mea. Hic ɔñr exprimit gaudiũ de sua liberatiõe futura de manu saulis ⁊ omniũ adũsariorũ suorũ. dicẽs: Anima aũt mea ⁊c. sibi gratias deuote reddendo. v Et delectabitur super salutari suo. id ẽ de hoc q saluauit me pro sue volũtatis beneplacito: non dicit de morte saulis et exercitus eius: de qua doluit ⁊ luxit: vt habetur. ii. Reg. j. Sed gaudere de propria salute pertinet ad charitatem quam habet homo ad seipsum. x Omnia ossa mea dicent. magna enim leticia et admiratio mentis redundat ad vires corporis. ideo dicit: Omnia ossa mea dicent. id est manifestabunt gestibus exultationis gratitudinẽ mihi pstite saluatiõis. y Dñe q̃s silis tui. q. d. null⁹. z Eripiẽs inopem. id est meipsum et populum mihi adhe-

Omnia ossa. omnis fortitudo ment⁹: q2 h all⁹ dicẽ nequit. s. o dñe. Quis ⁊c. q. null⁹: q2 ipẽ sol⁹ eripuit. a Inopẽ de ma. ⁊c. Caf. Aug⁹. Gen⁹ humanũ inops: quia mortale. Egenũ: q2 in sudore querit panẽ. Pauper: quia de pura sapientia deiectus tenuem ⁊ vmbratilem habet rationez. b Surgẽtes testes ⁊c. Caf. Dictis calamitatibus hominis: ne ipẽ christ⁹ alienus ab his videatur passionez suam expõit. c Que ignorabã. Aug⁹. Peccata sũt q̃ ignorabat facere: sic vsu dicit de aliquo. nõ nouit bñ facere: q2 ñ bñfecit: ita xps q̃ ẽ cognitor iniquitatũ dr ignorare peccatũ: nõ q̃dẽ nõ vidẽdo sed nõ cõmittẽdo. d Retribuebant. Aug⁹. Cũ ego attulissem fecũditatem ipi retribuebant sterilitatẽ: ego vitã ipsi mortẽ retribuerũt: ego honores ipsi cõtumelias: ego medicinã ipsi vulnera. e Sterilitatẽ. Aug⁹. In ficu maledixit dñs: vbi cũ quereret fructũ nõ inuenit h folia. sic i synagoga verba nõ facta. vnde:

Ro.2.c q̃ pdicas nõ furandũ furaris. f Cilitio. Aug⁹. Caro cilitiũ pter similitudinez carnis peccati g Oratio cõuer. Caf. At dixit pax vrã ad vos reuertet: ita ei⁹ oratio a iudeis nõ accepta ad eũ rediit. h In sinu meo: Augus. Sinus est secretũ in quo orare iubemur. Secretum vero christi diuinitas ad quã orat humanitas. i Quasi proximum quasi fratrem. Casus pro casu. Quasi de proximo ⁊ fre nostro: ita mihi cõplacebam: id est de eorum affinitate gaudebam: qui me inseq̃bãtur: Ecce gratia pro odio: bñficium p lesione. Aug⁹. Quasi pxi. h dicere ɔueit p pinq̃nti ad deũ: ⁊ gaudẽti q̃ placet deo quasi fratri ⁊ pximo. k Quasi lugẽs ⁊c. Caf. Alii iterptes: q̃si lugẽs mat filiũ icuruabar sup eos. Caf. Quasi lu. Cũ hec omnia facerẽ tñ nolebãt ɔuerti: ⁊ tñ cũ nollẽt conuerti: sic humiliabar. i. dolebã sicut pr lugens filiũ. l Et aduersum. Cum pie contristor iudei impie letantur. m Dissipati. Caf. Dissoluti visis miraculi i passione: nec tñ p duricia cõpũcti. Uel dissipati p totũ orbẽ: nec tñ cõpũcti sunt. i. penituerũt. Ut dissipati. i. diuisi. alii dicũt q bon⁹ ẽ: alii non. n Tẽtauerũt me ⁊c. Aug⁹. Que capiti in cruce fctã corpori vbiq fiũt. Frenduerũt: Aug⁹. Mos seuicie: qñ rõ dficit dẽtib⁹ frẽdit: ⁊ qđ vult tacẽs oñdit. Aug⁹. In orõne finit h. o Domine quando respicies restitue animam meam a malignitate eoruz. Aug⁹. Quãdo videbimus vindictam de eis qui nobis insultant. p Unicam meã. Caf. Unica est anima xpi: q̃ sola imunis a peccato. q Cõfitebor tibi in ecclesi. ⁊c. Aug⁹. Jam de fructu premit ɔfessiõez toti⁹ ecclesie: inde precatur

a vel oris diaboli q̃ tenebat eum. iudeorũ.

a inopem de manu fortiorũ eius: a

a diabolo et mẽbris eius.

egenũ et pauperem a diripiẽn/ b

a subito immoderate. nõ mõ alii passi sẽ calamitates: sed etiã ego.

b tibus eum. Surgentes testes c

q2 cõtra equũ testificabant. a Aug⁹. sicut ars vitiũ qđ p artẽ cognitũ deuitat. actu. b de iniq̃tatib⁹ interrogabãt cõuicere volebãt Aug⁹. nõ conuincebant.

c iniqui: quẽ ignorabam interro/ d e

a cũ venissẽ saluare eos: ⁊ curassẽ ifirmos eorũ

d gabant me. Retribuebant mi/ f

a scz. cum attulissem fecunditatem.

e hi mala p bonis: sterilitatẽ ani/ g

a Aug⁹. cum seuirent latebam.

me mee. Ego autẽ cũz mihi mo/ h

a carne mortali: sõ incognit⁹. non exercui potentiam.

f lesti essent induebar cilitiõ. Hu/ i

a Aug⁹. q2 bona opa in illis nõ inuenit: ⁊ apli fugerãt in turba se abscõdentes. et.

miliabam in ieiunio animã me/

a Aug⁹. et orabã: sed nõ aliũ q̃ q̃ mihi psonaliter vnit⁹ est. vl nõ pderit nisi his q̃ sũt pdestinati futuri familiares et sani in sinum q̃ exierãt le prosi facti vt man⁹ moysi. b nõ sum frustrat⁹.

g h am: et oratio mea in sinũ meo k

a et. b habendo eos.

i conuertetur. Quasi primum et l

a mihi in eis vel patri.

quasi fratrem nostrum: sic cõm/ m

a Aug⁹. hoc cõuenit longinquo: vt sic pximet.

k placebam: quã si lugens ⁊ cõtri/ n

l status sic humiliabar. Et aduer o

a Aug⁹. illi leti ego tristis. b in consilium.

sum me letati sunt ⁊ ɔuenerunt:

a tormenta parabant. id est cõgregauerunt

congregata sunt sup me flagel/ p

a q̃tum ad illos. vel uerunt. cui facerent ⁊ cur. vel q in eos reditura.

m la et ignorauĩ. Dissipati sũt nec q r

a dic nobis si tu es christus.

n compuncti temptauerunt me: s

a alios saluos fecit: seipm nõ põt saluũ facere.

subsannauerunt me subsannati t

a hoc genus locutionis ponitur cũ res copiose facta dicit vt benedicẽs benedicam.

one: frenduerunt sup me denti/ v

a sed. Aug⁹. Caf. hoc ex nostra psona q̃bus tardũ est.

o bus suis. Domine quãdo respi/ x

a corpori. i. fac me resurgere.

cies restitue animam meã a ma y

a Aug. a prãte fuicrũ.

p lignitate eorũ: a leonibus vni/ z a

a Aug⁹. ecclesiam. carnẽ q̃ sine pctõ. b et si hoc feceris.

q cãm meam. Confitebor tibi in b

mihi adherentem. Erat enim dauid a facie saulis fugitiuus: et per cõsequens bonis suis spoliatus. ɔuenerũt etiã ad ipm homĩes depaupati ⁊ debitis obligati: vt habet. j. Reg. xxii. ⁊ factus est eorũ princeps. a De manu fortiorũ ei⁹. s. saulis et sui exercitus. b Egenũ et paupez ⁊c. bõa cui mobilia ⁊ imobilia fugitiuorũ fisco regio applicãt: ⁊ sic bõa dđ ⁊ eorũ q̃ cũ ipo erãt diripuert satellites saul. c Surgentes. Postq̃ dđ postulauerat auxilium diuine defensionis. hic consequenter allegat periculum sue persecutionis. ⁊ primo propositum declarat. secundo pro se ⁊ sibi compatientib⁹ orat. ibi: Exultẽt. prima in tres: q2 pmo ostendit ppositũ ex ipositiõe falsi. scđo ex cõspiratione cõi. ibi: Et aduersũ me. tertio ex adiũctione doli. ibi: Qm mihi. Circa primũ sciẽdu3 q multi de pplo isrl ad habẽdũ grãm saul ipõnebant dauid multa falsa q̃b⁹ applaudebãt saul: q2 p h psecutio quaz faciebat ɔtra dđ videbat esse iusta: ⁊ ex h aggrauabat psecutio ɔtra dđ: ⁊ hoc ẽ qđ dic: Surgẽtes testes iniq̃. q2 aliq̃ de pdictis pponebãt falsa ɔtra dđ coram saule: et alii attestabãt ad maiorẽ assertionẽ. d Que ignorabã. i. nõ erã mihi ɔsci⁹ istorũ malorum. e Interrogabãt me. i. pponebãt ɔtra me ac si deberem rñdere: loquit de se q̃si de reo: q̃ h3 respõdere pti adũse. f Retribuebãt mihi ⁊c. q2 mlta bona fecerat dđ sauli ⁊ pplo ei⁹: pugnãdo p eis ɔ philisteos: vt pt3. j. Reg. in plib⁹ locis. g Sterilitatẽ aĩe mee. q2 ex psecutiõe saul cogebat vitã austerã ducere in desertis ⁊ sterilib⁹ locis. h Ego aũt cũ mihi molesti eẽnt induebar cilitio. in signũ hũiliatiõis ⁊ mortificatiõis ad ipetrãdũ bñficiũ diuĩe ɔsolatiõis. i Humiliabã in ie. ⁊c. i. vitã meã aĩalem. k Et orõ mea ⁊c. i. ad bonũ meũ ordinabit: ⁊ q2 dauid ex psecutiõe saulis a charitate fraterna nõ decidit qđ maxĩe pt3 ex hoc: q2 idẽ in manu sua traditõ bis a morte pepcit: vt hr. j. Reg. xxiiii. ⁊ xxvj. l Quasi pximũ. iõ dr: Et quasi frẽm nostrũ. supple reputãs saulẽ ⁊ ei⁹ pplm. m Sic cõplacebã in psperitate eorũ ɔtra philisteos: vt dictũ est supra ps. iiii. n Quasi lugẽs ⁊c. de eorũ aduersitate: vñ luxit ⁊ plãxit de saulis ⁊ sui exercit⁹ morte: vt hr. ii. Reg. j. o Et aduersũ me. Hic ɔñr oñdit grauitatẽ sue psecutionis ex cõspiratiõe cõi ɔtra eũ: q2 etiã illi q̃ erãt de tribu dđ cũ saule aspirabãt ad mortez ipsi⁹ dđ: vt pt3 de ziphẽis. j. Reg. xxiii. Et ibidẽ hr q saul dixit de dđ: Qr si terrã ingressus fuerit pscrutabor eũ in milibus iuda: de qua tribu erat dđ: et multomagis illi qui erãt de aliis tribub⁹ erant cũ saul in psequẽdo dauid. ⁊ hoc ẽ qđ dicit: Et aduersũ me ⁊c. q2 veniẽtes cũ saule ad querẽdũ dauid pretendebãt hilarẽ faciẽ ad captandam gratiã regis. p Cõgregata sũt ⁊c. q2 nõ semper puidebat picula sibi pparata: vt pt3 ex hoc qđ hr. j. Reg. xxiii. vbi dicit q saul ⁊ viri ei⁹ cigebant dđ ⁊ viros ei⁹ in modũ corone: ita q desperabat se posse euadere. Nõ eni posuisset se in tali loco vbi sic cingi potuisset si paratũ sibi periculũ psciuisset. q Dissipati sunt. a conuersione charitatis fraterne erga me. r Nec cõpuncti sunt. de sua iniquitate. s Tentauerunt me. scilicet capere. t Subsannauerũt me subsannatione. id est derisione dicta a naso rugato. Dicebant enim adulatores ⁊ detractores vituperia de dauid in presentia saulis eius beniuolentiam captantes. v Frenduerũt super me dentibus suis. pretendebant enim coram saule q vellent si possent eum deuorare. et ideo contra talia conuertit se ad deum deprecãdum. dicens: x Domine quando respicies. me oculo tue pietatis et misericordie. y Restitue ani. meaz a malig. ⁊c. i. põe me in securitate ab eorũ psecutione: ita q sim restitutus in pristina pace. z A leonibus. id est ab hominibus crudelibus more leonum. a Unicam meam. id est vitam meam solam: licet enim plures essent cum dauid tamen ipsum solum querebat saul et complices eius interficere. b Confitebor tibi in ecclesia magna. id est vtinam confitear tibi ɔfessione laudis i loco cult⁹ tui. Hebrei enim

23.q.4.c. sicut non est in glo.

Universidad de ... Biblioteca

inde precatur cum comme moratione culpe confusionem persecutorum et exultationem fidelium.

a Nõ supgaudeãt. Augus. Repetit de passiõe vt de pẽa eorum addat. b Annuũt. Cas. Quĩ vicissim se tacitis nutibus admonẽt ad decipiendũ et tẽtãdum. c Loquẽtes. Cas. i. dum loquerenť pacifice. In ira. i. exitialit. Cogitat eĩ q̃s dolũ: q̃ nõ vult occidere: sed isti sic cogitabãt: q2 ĩterficere volebant. d Et dilatauerũt. Cas. pri⁹ annuẽtes: cogitantes dolos dilatauerũt os suũ libera et apta voce mortem inclamantes: crucifige crucifige. e Uidisti dñe. Cassi. Hoc dr̃ qñ aliq̃d in memoriã reuocare volum⁹. Uidisti qm̃ crudeles: ne sileas: ne differas dare sentẽtiã. f Intẽde. Cas. Reddendo nomẽ sup omne nomẽ: vt ego ĩtẽsus ĩmerito. g In causã meã. Aug⁹. Pena filiis scelerat⁹: sed nõ cã. Martyrẽ eĩ nõ facit pena: sed causa. h Tuã. Augus. Que in se ẽ: vel quã eĩ dedit. i Nõ supgaude. Cas. Magis deflẽãt q̃ gaudeãt iplesse mala. k Deuorabimus. Aug⁹. Deuorant incorporati. l Erubescãt. Cas. Poti⁹ erube. in clarificatiõe resurrectionis. et reuereant. i. timeãt penas. Cas. Erubescat. Qui erubescit: act⁹ suos ppria existimatiõe dãnat: sed põt erubescere q̃ non habet reuerẽtiã: iõ addit reuerẽtia: vt conuersionem noter. Reuerẽtia est timor domini cũ amore. m Induant. Cas. Pudore quasi cilitio penitentie et veste lugubri. Pudor contra audaciã: quã habuerẽ furentes. reuerentia cõtra ĩpudentiã falsitat⁹: vt his illa curent. n Exultẽt. Cas. In spe magna fidelium: finit. sic alij de passiõe. Cassi. Exultent et letenť. Illi dicũt euge anime sue. que leticia fugit. isti nõ sue anime: sed vota ad deum conuertunt: et in eius laudibus non in se suam leticiam ponunt que est perpetua. o Et lingua mea meditabitur iusticiam tuam. Aug⁹. Hoc fiat: et mei predicatores ex studio nũciabunt te iustum qui promissa ĩplesti. et omnia vniuersaliter in quibus laudandus. Cas. Lingua mea. lingua eius meditata est iusticiam quãdo nouum testamentũ populis predicauit.

i. Job. 5. d

In finem

a Aug⁹. hec est vnica. b de oĩbus gẽtibus c in omni multitudine cõfessio: sed laus in granis nõ in palea. d quẽ nõ aufert vẽt⁹ tẽtatiõis

ecclesia magnã in populo graui a

a vt cõfitear. b Aug⁹. insultãt enĩ de palea mea.

a laudabo te. Nõ supergaudeãt b c

mihi qui aduersãt mihi inique: d

a nõ omnes aduersi oderunt.

b q̃ oderũt me gratis et annuunt e f

et tñ. Aug⁹. Sicut hypocrite simulato vultu pnũciãtes qd in corde nõ hñt. a hi sũt annuentes.

oculis. Quoniã mihi quidẽ pa g

a scimus q2 verax es magister etc. b q̃ erat p terra: ne pderent locũ et gentẽ.

c cifice loq̃bãt: et in iracũdia fre lo h

a post. apte clamãtes: crucifige crucifige.

d quẽtes dolos cogitabãt. Et dilã i k

a in ipsa morte.

tauerũt sup me os suũ: dixerunt l

a Cas. Bene ẽ nobis. insultando iam. b si rex isrl̃ est descẽdat de cruce etc. facta tua. quod nolumus.

euge euge viderũt oculi nostri. m

sed tu. obediẽtiã meã. et imq̃tatẽ eorum. b id iudica.

e Uidisti dñe nec sileas: domĩe ne n o p

a donec veniat iudiciũ: Ecce ego vobiscũ sũ vsq ad cõsũmationẽ seculi. in passione. b sed. qui videris tacere. ad retribuendũ mihi et aduersarijs.

f discedas a me. Exurge et intẽde q

a q tribulat⁹: sed q2 hoc et mali addit in causã. vel um. b vel um. c quia.

iudicio meo deus me⁹: et dñs me r

a q predẽptiõe humani generis patior. b quem illi iniuste.

g us in causã meã. Judicã me sm s

a Aug⁹. nõ sm penam. b quã mihi dedisti. vel meam: quasi hec est cã mea. c sm h me iudica. d sed sm eandẽ iusticiã iudica illos.

h i iusticiã tuã dñe de⁹ meus: et nõn t

a scilicet. Aug⁹. ostende q2 nihil fecerũt vt non gaudeãt.

supergaudeãt mihi. Nõn dicant v

a et si in ore. b fecimus qd voluimus.

in cordibus suis euge euge ani

a vt nõ resurgeret.

k me nostre: nec dicant deuorabi x

a Aug⁹. sed vt nos absorbeam⁹ eos: vt vitulũ cõminutum israel absorpsit.

l mus eum. Erubescãt et reuere y z

a omnes absorbit. b nõ solũ faciẽtes.

antur simul: qui gratulanť mal a

a plene vel randem.

m meis. Induantur confusione et b

a vel magna. i. superba.

reuerẽtia: qui malignã loquun c

a autem.

n tur super me. Exultẽt et letentur d

a Cas. imitari et ex ea pacẽ. Cas. nõ suã statuere.

qui volunt iusticiam meam: et di e

a Cas. ita vsq ad finẽ seculi: sic iã est in cõuersione quorundam

cant semper magnificetur domi

a Cas. quã vẽi mittere in terra ad deũ et pxim. b xpi.

nus qui volunt pacem serui ei⁹. f

a Cas. ita vox cõsonet cordi: vt qd ẽ cordis dicť ori. Aug⁹. interior. b vel meorum fidelium.

o Et lingua mea meditabiť iusti g

a Aug⁹. tota die laudat qui oĩa bñ agit.

ciam tuam: tota die laudẽ tuam. h

Hebrei enim non habent optatiuũ modũ: sed vtũtur futuro indicatiui modi loco optatiui.

a In populo graui. moribus et etate. cuiusmodi sunt sacerdotes et leuite. b Laudabo te. id est vtinã laudẽ. vna ei cã quare dd affligebať ĩ psecutiõe saul: erat pp̃ h q accedere ñ audebat ad locũ diuini cult⁹. vel põt aliť expõi: vt sit pphetia d futuro. cũ dr̃: Cõfitebor tibi etc. q2 ps. a dd fcti cãtabanť a cultorib⁹ dei in ve. tes. et ẽt mõ cãtãť ĩ nouo. c Nõ supgaudeãt mi. capiẽdo me et tenendo ad suã volũtatẽ. d Qui aduersanť etc. s. saul et cõplices ei⁹: vt ptz ex pcedẽtib⁹. e Qui oderť me gra. i. sine cã me odiẽtes in cordib⁹ suis. f Et annuũt ocl̃is. passiões eĩ odij et ire maxie apparẽt in facie et in oculis potissime. g Qm̃ mihi. Hic cõtr oñdit grauitatẽ sue psecutiõis ex adiũctione doli: q̃ maxie aggrauat psecutionem: q2 tũc nescit positus in psecutione in quib⁹ debeat cõfidẽ: pp̃ qd apl̃s. ij. Cor. xj. enumeratis periculis in qb⁹ fuerat. vltio loco dic: periculis in falsis fratrib⁹: q2 illud fuerat maius: sm h igiť dicit dd: Qm̃ mihi etc. ptẽdẽtes mihi amiciciã. h Et in iracũdia etc. i. sm modũ hominũ terrenorum q̃ aliud hñt ĩ corde: et aliud in ore. i Dolos cogitabãt. s. contra me. vt ptz de habitatorib⁹ ceile et ciphei. s. j. Reg. xxiij. k Et dilatauerũt etc. loquẽtes supbe. l Dixerũt euge euge. ĩteriectio ẽ gaudẽt⁹. m Uiderunt oculi nr̃i. fugã et exiliũ isti⁹ hois. n Uidisti dñe. hãc ĩiq̃tatẽ cõ me. o Ne sileas. h ẽ ne dissimules et trãseas absq debita punitiõe. h dicebat dd non çelo vĩdicte: sed diuĩe iusticie. p Dñe ne discedas a me. subtrahẽdo brachiũ defensiõis tue: q2 ñ possem tot laqos euadẽ. q Exurge et intẽde etc eos cõdẽnãdo. r De⁹ me⁹ etc. q2 nõ habeo iudicẽ ad quẽ possũ recurrere nisi ad te. q2 ps aduersa erat rex terre. s Judica me etc. q̃ nõ cõdẽnat inocentes: sed ĩpios. t Et nõ supgau. mi. capiẽdo me et tenẽdo sm suã volũtatẽ. v Nõ dicãt etc. gaudẽtes de mea captiõe: sic philistei gaudebãt de captione sãsonis Judic. xvj. x Nec dicãt deuorabim⁹ eũ. q. d. si tenerẽt me stati tractarẽt me ĩterficere crudeli morte. y Erubescãt ipij. z Et reuereãť sil. tãq frustrati sua ĩtẽtiõe. a Qui gratulanť malis meis. i. querunt gratulari. s. saul et ei⁹ viri. b Induanť cõfu. etc. i. tiore. q. d. talibus circũdenť vndiq: sic vestimẽtũ circũdat hoiem ex oĩni pte. c Qui maligna etc. loquẽtes de me falsa corã saule. d Exultẽt. Hec ẽ vltia ps hui⁹ ps. ĩ qua dd orauit p se et cõpatiẽtib⁹ sibi. d. Exultẽt etc. i. approbãt. e Justiciã meã etc. deũ laudando de mea liberatiõe a pericul⁹ grauib⁹. iõ sequiť: f Qui volũt pacẽ sui ei⁹. i. mei q̃ sũ su⁹ dñi. g Et ligua mea etc. i. ore et corde eã cõfitebiť. h Tota die laudẽ t. i. singl̃is dieb⁹. Mystice aũt expõiť ps iste de xpo cui⁹ dd fuit figura sic dictũ fuit. s. ps. iij. et. iiij. q̃ passus ẽ ĩ se et ĩ mẽbris suis a pplo iudaico et tyrãnis. et iõ in h ps. sm hũanitatẽ loqueñ pmo petit a pr̃e seu tota trinitate auxiliũ ptectiõis. et scdo exp̃mit grauitatem sue psecutiõis. ibi: Insurgẽtes. quã grauitatẽ explicat pmo ex ĩpositiõe falsi: q2 sibi fuit ĩpositũ q eẽt falsus pph̃a: et mẽbris suis q eẽnt magi et dceptores. scdo ex cõspiratiõe cõi. ibi: Et aduersũ me. q2 cõtra eũ cõuenerũt herodes et pontius pilat⁹ cũ principibus sacerdotum. vt supra expositum fuit. ij. psal. tertio ex adiunctione doli. ibi: Quoniam mihi q̃dem pacifice loquebantur: quia multos dolos cogitauerunt contra xp̃m: vt patet ex textu euangelij: et contra mẽbra eius: vt patet ex actibus apostolorũ: et ex epistolis Pauli. Residuum autẽ huius expositionis omitto. tũ propter breuitatẽ sectãdã. tum quia satis diffuse traditur in glosa super psalmum. tum quia consideratis illis que sunt exposita de dauid in hoc psalmo. potest de facili applicari littera huius psalmi xpo pro eius persona. partim pro membris suis: in quibus se dicit persecutionem pati. Act. ix. Saule saule quid me persequeris.

Moralit.

Moraliter.

Judica dñe nocẽtes me etc. Ps. XXXIIII. Hunc psalmum fecit dauid sicut et plures alios: petẽs dei subuentionẽ cõtra saulis psecutionẽ. Mystice xo põt exponi d xpo cui⁹ dauid figura fuit et passus ẽ in se et in mẽbris suis a iudeis et a gẽtilib⁹ tyrannis. Igiť hõ xps pmo petit patr̃ auxiliũ: dicẽs: Judica dñe nocẽtes me pruniẽdo eos sm ordinẽ iusticie tue. Expugna impugnantes me qd factũ fuit p exercitum romanorum q̃ debellauit iudeos in vltionẽ mort⁹ xpi et discipulorum suorum: et ĩ h romanus exercit⁹ fuit diuinũ instrumẽtũ. Apprehẽde arma etc. nã ĩ exercitu romano fuerũt ista. Et cõclude aduersus eos etc. q2 iudei fuerũt a romanis obsessi et tandẽ capti. et partim occisi et partim captiuati sicut pdixerat xps Luc. xix. Circũdabũt te inimici tui vallo etc. Dic aĩe mee salus tua ego sum qd factum fuit in psona xpi in eius resurrectiõe: et in mẽbris ei⁹. nã añ destructionẽ iudee fideles q̃ erãt ibi monitu angeli transierunt in regnũ agrippe et fuerũt saluati. Confundanť etc. Isicut fuerũt iudei p exercitũ romanorum. Fiant tãq puluis añ faciem venti q2 p orbem fuerunt in captiuitatẽ dispersi. Et angelus dñi coartans eos angel⁹ iste põt intelligi roman⁹ exercitus q̃ ad h a dño fuit missus. Fiat via illorum tenebre per excecationẽ Roma. x. Cecitas ex pte cõtigit in israel. Et lubricũ nam pp̃ter cecitatẽ ruũt de peccato in peccatũ. Et angelus domini psequens eos nam executor est diuine iusticie. Quoniã gratis id ẽ sine causa. Abscõderũt mihi interitum frequẽter enĩ xpo insidias posuerũt vt patet in euãgelio et etiã membris suis vt ptz in actib⁹ aplorum in pluribus locis. Supuacue exprobrauerũt aĩam meã id ẽ falsẽ. di. eum voratorem et vini potatorẽ. et virtute demonis signa faciẽtẽ. Ueniat illi laqueus etc. id ẽ roman⁹ exercit⁹. Et captio quam abscondit apprehẽdat ipm etc. scribitur Matth. xxij. q iudei volentes cape xpm in sermone: q̃sierunt ab eo si licitum erat eis dare tributũ cesari: vt si diceret q non: accusarent eum q̃si mouentẽ populũ ad rebellionẽ: et ipi p h scz p rebellionem ad romanos fuerũt capti: et captiuati et occisi: vt dicit Joseph⁹ li. d iudaico bello. Aĩa aũt mea exultabit in dño scz in mea resurrectione. Oĩa aũt ossa mea p que significanť dotes corporis gloriosi. Dicẽt id ẽ facto ostendẽt potentiam dei. ideo subdiť Quis silis tui eripiẽs inopem id ẽ xpm pauperẽ. De manu fortiorum id ẽ demonũ q̃ naturali ptãte erãt fortiores christo hoie. Surgẽtes testes iniq̃ id ẽ iudei mẽbra diaboli accusantes xpm corã pilato. Que ignorabã id est nõ approbabã. Interrogabãt me imponentes q ea fecissem: et sic deberẽ reddere rõnem. Retribuebant mihi mala pro bonis tanq ingratissimi. Sterilitatẽ aĩe mee id est defectum oĩn bonorum imponẽtes mihi. Ego aũt cũ mihi molesti essent induebar cilicio Christ⁹ enĩ Matth. xj. asperitatem vestiũ cõmẽdauit. et ideo verisimile est q ea vsus fuerit: q2 cepit facere et docere Act. j. Humiliabã in ieiunio aĩam meam. xl. diebus et. xl. noctib⁹ Matth. iiij. Et oratio mea in sinu meo cõuertetur qd fuit impletũ in glorificatiõe sui corpis et exaltatiõe p quib⁹ orauerat. Quasi pximũ quasi fratrẽ nostrũ reputabam populũ iudaicũ de q̃b⁹ natus fui sm carnem. Ideo sic cõplacebam in bonis eorum. Joh. x. Ego veni vt vitã habeant et abũdãtius habeãt. Quasi lugẽs et cõtristatus de malis eorum. Sic humiliabar Luc. xix. Uidens iesus ciuitatẽ sanctam hierl̃m fleuit sup illã pp̃ter mala pplo iudaico ĩminẽtia. Et aduersum Hic poniť grauitas psecutionis christi a populo iudeorum. cum dr̃: Et aduersum me letati sũt de mea captione. Et cõuenerũt accusãtes me corã pilato. Et cõgregata sũt sup me flagella q2 pilat⁹ fecit eum flagellari. et postea crucifigi. Et ignoraui id ẽ sic me habui ac si ignorarem flagella sup me ventura. nã iuit obuiam querentib⁹ ipm et se manifestauit. Dissipati sũt scz iudei p romanos pp̃ter peccatum in me. Nec cõpũcti q2 p maiori pte remãserũt cõtra xpm obstinati. Tẽtauerunt me cape sermone. Subsannauerũt me in cruce dicẽtes: Uah qui destruis tẽplũ dei etc. Frenduerũt super me dentibus suis sicut canes rabidi. Dñe etc. Hic poniť oratio xpi p sua liberatiõe. cum dr̃: Dñe qñ respicies oculo clemẽtie tue. Restitue animam meã qd factũ fuit in sua resurrectione. A leonib⁹ vnicam meã id ẽ eccl̃iam meã a tyrãnis: qd factũ fuit tpe Cõstantini imparatoris. Cõfitebor tibi in membris meis. In ecclesia magna q2 tũc eccl̃ie fuerunt apte et alie plures de nouo edificate. In populo graui moribus. Laudabo te laus enĩ taliũ ẽ accepta añ deũ. Nõ supgaudeãt mihi scz tyrãni q̃ q̃rebãt gaudere de destructiõe eccl̃ie. Qui oderunt me gratis id ẽ sine causa. Et annuũt oculis nã aliqñ tyranni pretendebãt bonum vultum mẽbris christi: vt p blandicias eos auerterẽt a fide. ideo subdiť: Quoniã mihi q̃dem pacifice loquebantur etc. Dilatauerũt super me os suum superbe loquentes cõtra me ac meos fideles. Dixerunt euge gaudẽtes de fidelium afflictione. Uidisti domine ne sileas impunitum dimittendo. Ne discedas a me tuam defensionem subtrahendo. Exurge et intende iudicio meo pro me iudicãdo. Judica me sm iusticiam tuam que ptegit innocentes et punit malignantes. Et non supergaudeant mihi habẽtes intentum suum malignum. Erubescant et reuereantur etc. videntes contrarium intentionis sue peruerse. Induantur confusione et reuerentia id est timore. Exultent et letentur: qui volunt iusticiam meam id est gaudeant exterius in facie et interius in corde. Et dicant deum laudando. Qui volunt pacem serui eius id est ecclesie que veraciter deo seruit. Cetera patent.

Glo. ordi.

a In finem seruo. Cassio. Agit h de errore quorundã dicẽtiũ oĩa peccata esse ex vitio nature et creationis nostre: bona vero ex libero arbitrio. qd destruit dicens: mala oĩa eẽ a nobis: bona ex misericordia dei. Quasi dicunt se delinq̃re vel fato vel cõstellatiõe vel necessitate pruidentie. sed poti⁹ dixit: in seipso. i. deliberauit: nihil impulit vt delinquat id ad qd creat⁹ est. p h iust⁹. Et sic ptz q nõ ẽ timor dei actu ante eũ: q̃ tamẽ imminet omnibus. Non est timor ante ocl̃os: quia dol⁹: id est quia carni obedit non deo cum ratio aliud insinuet qd videat de⁹ et si nõ ali⁹: vel q videt ipe iniust⁹ a dõ scit: vt ĩueniať ab ipo eodẽ: q iniq̃tas sua est habenda odio apd deũ et oẽs hoies.

Ps. XXXV Cas. Primo asserit mala esse ex homĩe. b Dixit iniust⁹. Cas. Duo sũt genera peccãtiũ: quia vel infirmitate carnis non possunt sequi iussa legis. Uel blasphemi q̃ libere peccant: quasi deus nõ curet hoc. vnde est. dixit etc. Aug⁹. descriptio iniq̃ viri. c Non est timor dei ante oclos eius. Cassio. Quia dolus noluit studere legi: quasi per ignorantiam excusetur.

Quoniã

a qui omnia bona deo: mala sibi tribuit. vsq quaq obedienti.

a In finem seruo domini psalmus dauid.

deliberauit.

b Dixit in XXXV a

a gens iniquorum. b vt libere peccet. deũ non curat. vel vt nõ delinquat dicens: nullũ se facere peccatũ. Aug⁹. pposuit in se vbi homo non videt: vbi si deus videt non curat: quia non est timor dei añ oculos etc. hoies timet. ne publice pfiteať iniquitatem. c apud se. non in publico. vnde hoc ei. d quasi de⁹ non curet.

c iust⁹ vt delinq̃t ĩ semetipo: nõn b

a q2 auertit.

est timor dei antẽ oculos eius.

Nico. de lyra

a Dixit iniust⁹ vt delinquat etc. Huic psal. pmittiť talis titul⁹ in trãslatione Hiero. iuxta hebreum. Pro victoria seruo domini dauid. qd exponũt sic aliq̃: q dauid fecit hunc ps. p victoria populi israel gloriose exeũtis de seruitute egypti ad seruiendũ domino libere: sm q fuit dictum pharaoni. Exo. v. Hec dicit dominus deus hebreorum: Dimitte populũ meum vt sacrificet mihi ĩ deserto. et lz littera hui⁹ ps. posset ad hoc applicari: saluo tamẽ meliori iudicio mihi videtur melius q dauid fecit hunc ps. de seipso a persecutione saulis pluries diuinitus liberato: qd videtur ex ti. ps. qui talis est in hebreo. Ad victoriam seruo domini dauid. Et huic nomini dauid preponitur littera lamech: ad ostendendum q est datiui casus. et sic li seruo domini: non refertur ad populũ israel: sed ad ipm dauid. Igitur sm hunc ps. iste diuiditur in duas ptes. Et primo agitur de malignitate saulis dauid psequentis. scdo de benignitate dñi ipm liberãtis. ibi: Dñe in celo misericordia tua. Circa pmũ dr̃ sic: Dixit iniust⁹ etc. i. saul firmiter disposuit et deliberauit de interficiẽdo dauid: lz iniuste. d q̃ deliberatione habeť. j. Reg. xx. Et intellexit ionathas q diffinitũ esset a patre suo vt interficereť dauid. b Nõ ẽ timor etc. q. d. Si añ oculos mẽtis ei⁹ timor dñi ponereť: a tãto malo retrahereť: sm q dr̃ Prouer. xv. Per timorẽ dñi declinat oĩs a malo.

v Qm̃ dolose

Universidad de ... Biblioteca

a Quoniā dolose. Aug. Multi inquirūt iniq̄tates suas: sz cū dolo nolētes vere inuenire et odire: q̄ cū eas agnoscunt: nō dimittūt eas: sz defendūt: q si sincere quererēt inuenirēt et odirēt: latet ergo illos: sed volētes cōtra se faciūt nolētes intelligere: nec excusantur de ignorantia.

b Uerba. Augu. ostendit iniquitatem per partes: verba sunt inique et dolosi: id est vel operta mala: vel si bona cū dolo cogitatio q̄ cū posset esse bona de bonis: ē de iniq̄s: et hoc est noluit intelligere: nō nego posse sz nolle vt bene ageret. In cubiculi: id ē corde in q̄ sibi cōplacent opa mala: et hoc ē astitit omni vie cū studio et mora. inuenit quidem et sciuit esse mala: sed tamē non odiuit. Noluit. Aug⁹. Nō q non potuit: perniciosius agit contra seipsuz qui qđ potest non vult. Sunt enim quedaz que et si volunt: non intelligere homines possunt: vt in principio erat verbum ꝛc. vt tamen bene agerent intelligere possunt. c In cubili. s. Aug⁹. Id est: corde: vbi precipit dn̄s orare clauso hostio: vt nihil extrinsecum a dn̄o petam⁹: q si petim⁹ hostiū patet turba malorū cogitationū videt. Si extra ē tumult⁹. vel in cubili sit q̄es q̄ erit si sit ibi bona cōiunx sapientia dei: q si ibi mala vxor sit: nec ibi est quies: et ita nusq̄. Tria enim sunt q̄ hominē in cubili vel domo quiescere nō sinunt. Fumus: carnis scilicz cōcupiscētia. Stillicidiū: peccata q̄ aliunde profluūt. Mala coniunx: sapientia. s. que est inimica deo.

d Domine i celo misericordia tua. Cassio. Bona ex deo per misericordiā: quasi mala sunt ex homine: s bona ex misericordia. O domīe in his q̄ celū sunt. i. arcana scientes est misericordia tua: ꝛ q ipi sunt nubes ē a te. Aug. Iudicia tua: q horū misereri hos excecas: nulli sunt penit⁹ scrutabilia: tñ vtrosq̄ saluas: hos corporaliter tm̄: illos ꝛ spūalit: in q̄ magna misericordia. Aug. Ul' in celo. i. misericordia quā sanct' das celest' ē: non terrena: vt ista q̄ cōis est bonis ꝛ malis. Sz quō hō agsceret celestē nisi deus ei nūciaret: nūciat v̄o missa v̄itate sua vsq̄ ad nubes. i. p̄dicatores: p q̄s tonat de⁹ nūciādo: choruscat miraclis: pluit doctrinis. Qui sūt etiā mōtes: q̄s pri⁹ sol luce vestit: q̄ post: de eis ꝛ si non ab eis: ad infima vallium descendit: ministri enī sunt doctrine: sed deus illuminat.

e Homines et iumenta ꝛc. Etiam temporalia a deo esse ostendit.

f Filij autem hominum. Homīes temporalia cum bestijs sperant: sed sācti misericordiā celestē. g Inebriabunt. Augu. Nō potest res exprimi s p h similitudinē inuit: vt pleni mētē pdāt: ne suos iā agnoscāt pres filios ceterosq̄ amicos. Uel tunc in re ebrij: q̄ mō sperāt. h Torrēte. Q. imper⁹ erit gratie et misericordie ad inebriādos: Augu. Torrēte. Nō vt trāsitoria sit beatitudo sed copiosa. Uel voluntas tua in homine omnia rumpit obstacula. Uel sapiētia christi torrens: quia subita ꝛ rapida.

i Quoniam apud te est fons ꝛc. Cassio. Apud te christus est fons: id est initium omnis boni: ꝛ in tuo lumine: quia p eius predicationem videmus lumen patris ꝛ spiritussancti, ꝛ ideo pretende vt in hoc seculo tutius eatur.

Augu. Non nescit ibi deum videre.

a Quoniam dolose egit in cōspe- a b

a s dei. s. s cui⁹ timor nō ē an̄ oclos. b s Aug. i. vt iuenirec iniq̄tatē ꝛ odisset. s sz noluit iuenire

ctu eius: vt inueniat iniquitas c

b eius ad odium. Uerba oris ei⁹ d

a s Cas. imprudentie aliquādo venia: voluntari male semp pena.

iniquitas ꝛ dolus: noluit intelli e

a s qđ potuit ꝛ si nō illud in principio erat verbum ꝛc. b s porius

gere vt bene ageret. Iniq̄tatem f

a s hoc ē quod supra in seipso. s Aug⁹. in q̄ si mundū quiesceret. b s pseuerāter.

c meditatus ē in cubili suo: astitit g

a s pronus fuit iniqua operari. b s Aug. qui nō pōt ea carere penit⁹: debet vel odisse quā de⁹ odit: vt mēte seruiat legi dei. s summa mali. s ad cumulū nequicie.

omni vie nō bone: maliciā autē

a s sed dilexit. s sed.

d nōn odiuit. Dōmine in celo mi- b

a s est b s Cas.⁹ veritatē tuā p nubes hoibus prestas. c s venit.

sericordia tua: ꝛ veritas tua vsi

a s Qui sūt isti q̄ vt nubes volant. Et quasi colūbe ad fe. s. s mādabo nubib⁹ meis ne pluant sup eam imbres. s doctores b s Cas. et iusti montibus cōparantur.

q ad nubes. Iusticia tua sicut k

a s Aug. integra ꝛ rotunda. s Aug. i. mōtes implēt iusticia: p iusticiā fiūt mōtes: p iudicia p fundi peccatis: hi multi: montes pauci. a s iudicia sūt incōphēsibilia: q. b s nō seculi. hoīes rationales: iumēta irrationales.

montes dei: iudicia tua abyssus l

a s Aug. Qui vtrosq̄ fecit: vtrosq̄ tpaliter saluat q ꝛ tpalia a deo. b s carnales s qui hec amant cū iumentis. s tpaliter.

e mlta. Hōmines et iumēta salua m

a s saluabis sicut multiplicasti.

bis dn̄e: quēdamodū multipli- n

casti misericordiam tuam deus.

a s sed pter iumēta. s Aug. ibi hoīes s̄m adam. hic filij hoim s̄m xp̄m: tñ aliq̄ filij hoim generaliter hoīes. b s Cas. Ad similitudinē auis: in protectione veteris ꝛ noui testamenti.

f Filij aūt hoim: in tegmine alarū o p

a s Aug. futura bona cū illi p̄sentib⁹ gaudeant hi sperāt misericordiaz q̄ in celo est p nubes annunciata. b s Et.

g tuarum sperabunt. Inebriabūt q

a s p̄sentis vel future. b s spiritusancto.

h ab vbertate domus tue: ꝛ torrē r s

a s Aug⁹. Delectationis.

te voluptatis tue potabis eos.

a s potuerūt inebriari: sz vitali poculo qđ fluit i vitā eternā. b s christus.

i Quoniā apud te ē fons vite: ꝛ i t v

a s per xp̄m patrē. s quod idem est. s idem qui fons est ꝛ lumen: q satiat ꝛ illuminat.

lumine tuo videbimus lumen.

a Quoniam dolose egit. s. cū dauid faciēs cū gener suū: vt sic occideret gladio philistinoꝝ. put habet. j. Reg. xviij. b In cōspectu ei⁹. s. dei. q nulla dolositas latet eū. c Et inueniat ꝛc. cū enī saul nō potuit occidere dauid latent ac dolose gladio philistinoꝝ pseqt⁹ ē cū patent manifestās odiū: qđ cōceperat cōtra ipm. d Uerba oris ꝛc. qñ suasit ionathe de quo cōfidebat dauid sicut de seipso q adduceret dauid vt moreret. j. Reg. xx. e Noluit intelligere ꝛc. q cū ionathas inocentiā dauid allegaret saul itelligere noluit: s mag' indignās ionathan lācea pcutere voluit vt ibidē dicit. f Iniquitatē. ꝛc. q de nocte vigilās cogitabat quō posset dauid capere ꝛ cū occidere. g Astitit omni vie nō bone. i. male: q paratus fuit psequi dauid p vias pessimas. s. sup abruptas petras. q̄ solis ibicib⁹ sunt puie: vt habet j. Reg. xxiiij. (n. 3. e. excellentissim⁹.) Uel alit. Astitit omni vie nō bone: q parat⁹ erat omni cōsilio malo acq̄escere: ideo subdit. Maliciā autē nō odiuit. h Dn̄e in celo. Hic cōsiter agit de benignitate dei: q̄ pmo declaratur generalit. scđo specialit ibi: Filij autē hominū. tertio singularit ibi: Nō veniat mihi pes supbie. Primo ostendit generalit erga omnes creaturas viuentes vita animali. Circa qđ sciendum q misericordia supexaltat iudiciū. Iaco. ij. Uñ int dei pprietates tenet quādam excellētiā: pter qđ dr̄ q misereri ē ei⁹ pprium: et ad h ostendendū dr̄: Dn̄e in celo misericordia tua: tanq̄ i loco supiori. i Et v̄itas. ꝛc. q̄ sunt inferiores celo. k Iusticia tua ꝛc. q̄ vt in pluribus sunt inferiores nubib⁹. l Iudicia tua abyssus mlta. i. hominib⁹ abscōdita: veruntamē q ista apparēt aliqñ p affect⁹: ꝛ maxie dei largitas de q̄ princpalit h agit: ideo subdit: m Homines ꝛ iumēta ꝛc. q nō solū creatura rationalis saluat p dei puidentiam: sed etiā brutalis: q animalib⁹ dat pilos p vestitu: ꝛ auib⁹ plumas: et eis de victu puidet sufficient sine sollicitudie coꝝ. n Quēadmodū multi. ꝛc. q. d. ex multitudine miscđie tue pcedit q nō soluz rōnabilib⁹ creaturis: s etiā irrōnabilibus ita puideres. (15. q. e. sīr missime . h. ex eo. i glo.) o Filij āt hoim. Hic cōsiter ōndit diuīa largitas spāliter scz circa hoīes: q̄ eoipo q sūt ad imaginē dei facti. sūt ad bonū excedens creaturā irrōnalē ordiati. s. ad bonū rōnis: q̄ si bñ vtāt: ad beatitudinē supnaturalē vlteri⁹ deducūt. ꝛ h ē qđ dr̄: Filij aūt hoim. s. rōnabiliter ꝛ iuste viuētiū. p In tegmie alaꝝ ꝛc. i. i beatitudine recta ꝛ abscōdita apud te: s̄m illđ Esa. lxiiij. Ocul⁹ nō vidit ꝛ auris non audiuit: ꝛ i cor hoīs non ascendit: q̄ p̄pasti diligētib⁹ te. iđo subdit: q Inebriabuntur. i. saturabūt absq̄ tñ fastidio. r Ab vbertate dom⁹ tue. i. dom⁹ celestis glie: s̄m q dictū. s̄ ps. xvj. Satiabor cū apparuerit glia tua. s Et torrēte ꝛc. h addit ad ostēdēdū pfectionē refectiōis glie: q apud nos refectio pficit ex cibo ꝛ potu. t Quā apud te ꝛc. de⁹ enī ē vita p essentiā: ꝛ oīa sūt in eo vita: s̄m qđ dr̄ Iob. j. qđ factū ē scz in creaturis. In ipo vita erat. Creatura enī añq̄ crearet nō erat aliud q̄ creatrix essentia q̄ ē p essentiā ipa vita: vt dictū ē. v Et in lumie ꝛc. i. in lumie creato glie videbimus lumē tue essentie: qđ videri nō pōt ab intellectu creato: nisi ad h eleuet p lumē glie fortificans lumē naturale intellect⁹ creati. sicut nec ocul⁹ noctue posset videre lucem solis nisi aliq̄ addito sibi fortificaretur. pter qđ dr̄. ij. metb. q sicut se habet oculus

noctue ad lumē solis: ita itellect⁹ nr̄ ad ea q̄ sūt manifestissima i natura: p q̄ itelligūt diuia q̄ de se sūt manifestissima: sed v̄itē itellect⁹ nri excedētia: sicut ꝛ lux solis ē maxie visibilis: tñ i proportionata noctue oculis. Et q ad hāc visionē ñ possum⁹ ptingere nisi p diuinā grām. ideo subdit dauid depcando. a Pretēde miscđiam ꝛc. i. dirigentes cognitionē suā naturalē q̄tū possibile est ad te. illustra fidei cognitione: b Et iusticiā ꝛc. i. viuētes s̄m rectuz iudiciū rōnis rectifica rectitudie gratie tue que sola iustificat pfecte. et sic semp ꝯtingit: q grā est pfectio nature. ꝛ ideo dirigentib⁹ se in deū q̄tum possibile ē virtute nature: nō denegat pfectio grē. c Nō veniat. Hic cōsequēter ostendit diuina liberalitas singulariter q̄tum ad ipm dauid: q̄ depcando dicit: Nō veniat ꝛc. id est pes saulis supbi ꝛ suoꝝ satellitū ad me p sua voluntate ꝯculcādū. d Et manus peccatoris. i. psuadētis mihi malum. e Nō moueat me. suple a rectitudine veritatis ꝛ iusticie. Uel alit: Nō veniat ꝛc. id ē demon q̄ p supbiaz cecidit nō me subijciat sibi p peccatuz mortale. Et manus peccatoris. i. ptās demonis i peccato obstinati. Nō moueat me. a statu grē: ꝛ vtrūq̄ fuit ꝯcessum aliquo mō ipi dauid ex diuīa largitate: q nō fuit dat⁹ i manu saul ipm psequentis. lz aliqñ p sathan in pctm̄ mortale inciderit: tñ p pniaz surrexit: ꝛ in finali grā decessit. f Ibi cecide. ꝛc. q pseuerātes i peccat' frequēter tradūt i manib⁹ inimicoꝝ tpalit: ꝛ in ptātem demonis finalit tradēt.

a s interim autem.

a Pretende misericordiam tuam

a s Cas. recte credentibus. s quia bona a te: mala a se. b s vite

b scientibus te: et iusticiam tuam

a s Aug⁹. qui se dirigūt ad voluntatē dei nō eā curuāt ad se vt in oib⁹ laudēt. b s et. s hoc est quod ab occultis meis mūda me.

c his qui recto sūt corde. Nōn ve

a s si supb⁹ es cito te mouet opatis male suadēt

d niat mihi pes superbie: ꝛ man⁹

a s diaboli. b s ꝛ ab alienis pce. s. t. s Aug⁹. nā ꝛ mala q̄ a nobis vel a diabolo amouet de⁹. c s in supbia.

e f peccatoris nō moueat me. Ibi

a s de alto. s q in pede supbie: q nō sicut deū glo. b s tradidit illos deus in desideria cordis coꝝ. s adhuc diabolus ꝛ homo.

ceciderunt q̄ opant iniquitatē:

a s Aug. a padiso. b s diabol⁹ pmo. s. post hō. s vi sua

expulsi sūt nec potuerūt stare.

festū ē āt q miscđia dei maxie relucet i celo: vbi bti miscđiaz dei plene ꝯsequūt vt Matth. v. Cui⁹ rō ē. Nā gliam celestem null⁹ de ꝯdigno s̄m legem cōem meret. Uñ apls ad Ro. viij. Nō sūt ꝯdigne passiōes hui⁹ seculi ad futurā gliam: q̄ reuelabit i nob. ꝛ sic manifestū ē q i celo maxie relucet miscđia dei i beat'. ꝛ iđo dr̄: Dn̄e i celo miscđia tua: s fides dei nō habet locū i existētib⁹ in celo: q p clarā visionē excludit saltez q̄tū ad actū. ꝛ iđo fides dr̄ eē vsq̄ ad nubes: q̄ q̄dē nubes sūt iferiores celo: ꝛ i regiōne corruptibili: ꝛ s̄m visū nr̄m ipi celo appropinquāt. ꝛ sic p nubes p prie itelligit stat⁹ iustoꝝ existētiū i via. i q̄b⁹ diuina veritas maxie relucet. s̄m fidē formatam. ꝛ sic pprie dr̄: Ueritas tua. i. fides tua vsq̄ ad nubes. Consequēter q iusticia diuina est fortissima: sic q null⁹ ei resistere possit: idcirco dicit: Iusticia tua sic mōtes dei. sicut enī mōtes altissimi: q̄ dicūt mōtes dei sūt i accessibiles. sic iusticia diuīa etiā q̄ i rebus inferiorib⁹ relucet ē irresistibilis. Iudicia aūt dei q̄ iuestigabilia sūt. ꝛ i cōphēsibilia recte dicūt abyssus multa: q sic abyssus ē abscōdita ab oculis hoīm: sic ꝛ diuīa iudicia. Iste videtur sensus ppri⁹ p̄dictoꝝ versuū: s vlteri⁹ vidēdū ē quō ꝯtinuat snia hoꝝ v̄suū p̄cedētib⁹ ꝛ sequētib⁹. Pro q̄ sciēdū q hic rn̄dit psalmista cuidā tacite q̄stiōi. Cū enī de p̄dicto iniusto. s. saulo tot mala dixisset intīi q peccata sua nō ignorātia simplici: s poti⁹ ex affectata pcederet. ꝛ h cū dicit: Noluit itelligere vt bn̄ ageret. ꝛ isup q ipm dauid pseq̄bat ex certa malicia ꝛ ex odio iusticie. ꝛ h cū dicit: Maliciā aūt nō odiuit. q̄ q̄dē circūstātie maxie aggrauāt delictuz. Ex istis pōt oriri q̄dā q̄stio admiratiua q̄ aliqñ a pphis i sibus casib⁹ mouet. s. quō de⁹ tolerat q impi⁹ talis pessim⁹ psequat seu opprimat inocentē ꝛ iustū. vñ Abachuc. j. in sibi deo sic loq̄bat: Quare non respicis sup iniq̄ agentes: ꝛ taces deuorāte impio iustiorē se. Ad h rn̄det ps̄. q h nō puenit ex debilitate iusticie diuie: q iusticia tua sic mōtes dei. Nec etiam ex h q h inferiora nō ꝯsideret put q̄dā errātes dicebāt Iob xxij. Circa cardines celi p ambulat: nec nr̄a ꝯsiderat. ꝛ h cum dic: Iudicia tua abyssus mlta q̄si ptingat penetrādo vsq̄ ad infima ꝛ secreta: s poti⁹ p̄dicta tolerātia puenit ex h q vera felicitas ꝛ p̄miatio ē in celo: vbi miscđia dei relucet p̄miando iustos in vita beata ꝛ imortali: de q̄ dicit: Dn̄e in celo miscđia tua ꝛc. silr i bonis i hac vita existētib⁹ ē felicitas inchoatiua p grām: de q̄ dicit: Ueritas tua vsq̄ ad nubes: qđ itelligēdū ē de veritate fidei formate: q̄ i hac regione corruptibili attingit. Cōsequēter declarat q̄dā q̄ ad beatitudinē ptinēt. ꝛ pmo q̄tū ad beatitudinē impfectā: q̄ ē i statu vie p spem. ꝛ h cū dicit: Filij aūt hoim i tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt. scđo q̄tuz ad beatitudinē pfectā q̄ ē i re. s. in statu glie. in h cū subiūgit: Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue ꝛc. exponant oīa vt i postilla: vsq̄ ibi: Ibi ceciderūt. Ubi postq̄ ostēderat vbi sit vera p̄miatio. ꝯsiter declarat vbi sit vera punitio. s. i vltimo supplicio ifernali. vbi nl'la ē redēptio: d q̄. d. Ibi ceciderūt q̄ operant iniq̄tatē. expulsi sūt neq̄ potuerūt stare: q nō ē ibi possibilitas redeūdi ad statū grē. Et sic ptz q̄liter q̄stio tacite in h ps̄. mota. soluit snaliter. eo mō q̄ infra i ps̄. lxxij. s. Q bon⁹ de⁹ isrl expsse mouet ꝛ soluit. put ibi largius patebit.

Moraliter.

[Dixit iniust⁹ vt ꝛc.] Ps̄. XXXV. Huc ps̄. videt fecisse dd de saule ipz nequiter psequente ꝛ de deo ipm misericorditer saluāte. Moraliter aūt pōt exponi de malicia demonis fidelē q̄libet psequentis ꝛ de misericordia dei ipm liberantis. ꝛ pmo describit demonis malicia. cū dicit [Dixit iniust⁹ vt delinquat i semet ipo] i. diabol⁹ obstinat⁹ in malo [Quā dolose egit ꝛc.] sub specie boni ad malū inducendo [Ut inueniat iniq̄tas ei⁹ ad odiū] querit enī p̄ncipaliter discordias ꝛ odia. [Noluit intelligere ꝛc.] id ē noluit itellectū suū applicare ad bonū. [Iniq̄tatē meditat⁹ ē in cubili suo] i. in peccatoris animo in q̄ q̄escit sicut in cubili pprio [Astitit oī vie bone] i. male inducens ad ipam hoīes put pōt [Maliciā aūt nō odiuit] i. dilexit. [Domine] Hic scđo describit miscđia dei saluantis. cum dr̄: [Dn̄e in celo miscđia tua ꝛc.] q. d. extendit a supremis celis vsq̄ ad hec inferiora. ideo subdit [Homies ꝛ iumēta saluabis ꝛc. Filij aūt hoim] id ē imitatores rōnabiliter viuentiuz. [In tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt] i. in ptectione tue grē p p̄nti: ꝛ glie p futuro [Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue] id ē celestis glie vbi tot⁹ satiabit appetit⁹. [Et in lumie tuo videbim⁹ lumē] nā in lumine glie finito videt de⁹ q̄ lumē est infinitū [Pretende miscđiam tuā scientib⁹ te] sciētia practica cui amor ē annexus: accipit tñ large praxis. [Et iusticiam tuā] id ē coronā iusticie tue. [Nō veniat mihi pes supbie] id ē diaboli me deiectū cōculcādo. [Et man⁹ peccatoris] id est diaboli i peccat' obstinati. [Nō moueat me] a statu iusticie. [Ibi ceciderūt q̄ operant iniq̄tatē] nā a grā deijciunt per demonem: ꝛ postea conculcant in gehenna.

In ps̄. xxxv. Dixit iniustus. vbi dicit in postilla. Circa qđ sciendum q miscđia supexaltat iudiciū.

Additio.

Licet veꝝ sit q misereri ꝛ parcere pprium sit dei vt i collecta cātat eccl'ia: nec tñ pter h v̄itas diuīa debet dici iferior q̄ miscđia dei. sicut nubes sūt iferiores celo: put postil. dic̄ nā miscđia dr̄ d deo s̄m opationē i creatur' inq̄tū defect⁹ alioꝝ subleuat respectu cui⁹ dr̄ in ps̄. Miserātiōes ei⁹ sup oīa opa ei⁹. s v̄itas diuina siue accipiat essentialit siue psonalit approprīādo eā filio patri coeterno: p ut Iob. xiiij. ca. Ego sū via veritas ꝛc. nullo mō tñ debet dici inferior q̄ ei⁹ miscđia: vt ē manifestū. Sz ad itellectū hoꝝ versuū attēdēdū ē q dauid in h loco tractat d q̄busdā opatiōib⁹ diuinis put referunt ad creaturā rōnalē. s. miscđia ꝛ veritas iusticia ꝛ iudiciū: s i h loco cū dr̄: Ueritas dei. itelligit fides: vt i. j. Timoth. ij. Oēs hoīes vult de⁹ ad agnitionē v̄itat' venire: qđ intelligit de v̄itate fidei. ꝛ sic in plurib⁹ locis. Mani-

Replica.

In ps̄. Dixit iniust⁹ ꝛc. Burgē. notat postillatorē circa illū passū. Dn̄e i celo misericordia tua ꝛc. q dic ex ꝯgruētia miscđiaz int ceteras dei pprietates habere quādā p̄cellētiā. iđ dr̄ miscđia i celo. v̄itas aūt vsq̄ ad nubes ꝛc. Burgē. rustico more se opponit i his q̄ humano mō trāsferūt ad diuia. q̄ trāslatio ex ꝯtrarijs ꝯgruētijs ꝯtrario mō fieri pōt. sicut xp̄s dr̄ leo. nunc ouis. nunc rex. nūc vermis ꝛc. ita etiā nubes abyssus mōtes inferi⁹ superius ꝛc. q enī misericordie dei effectus sunt nobis magis familiares possūt describi p mōtes nobis manifestos. Iudiciū autez p abyssum nobis occultatā. ꝛ ecōuerso miscđia rōne interminabilitatis pōt circūloqui. p abyssum iudiciū autē rōne timoris q̄si in pspectu manifestū est. vt mōtes put narrat beatus Hiero. hāc vocē: Uenite ad iudiciū semp aurib⁹ suis insonuisse. Rusticale igit est ex his facere materiā disputatiōis. q̄ contrarijs modis sic pñt interptari ꝛ applicari.

Universidad de Deusto Biblioteca

a Cas. Psalm⁹. Tertius alphabe.i pfecto. totus de correctione mozum. Psalmus dauid. Psalm⁹ hic ē q̄si vestis christi que totum corpus eius operiat preceptis ⁊ ptegat ab aduersis: ⁊ quasi sinu consilij foueat. Porro ɔtra illos qui murmurāt de flore malorum labore bonoꝝ quali oīa casu agantur: vt mundo spreto deo adhereāt. Monet igitur ecclesia ne q̄s malignantes imitet. s q̄cq̄d boni sperat a domino postuletur. q̄ p futura ⁊ etna dat. Ps. XXXVI b Olera her. Aug⁹. Mō est hyems. Estas vero iudicij dies. de die autē illa nemo nouit neq̄ filius neq̄ angel⁹ neq̄ homo. Sed quomodo dicitur filius nescire q̄ omnia nouit que pater. Sz vt dicitur letus dies: q: letos facit. Sic filius scire et nescire nobis quibus magister missus est que scire vl' nescire facit. Arbor alte radic' per charitatez modo arida: tunc gloriosa: quia nōdū apparuit qd erimus. Aug. Cas. Olera s hortorum sed herbarum: id est vilissima q̄ p agros sponte nascunt. Fenā nobiles q̄ facile pficiūt. olera mediocres. s ⁊ illi cito arescūt: ⁊ hi decidūt. c Spera. Aug. bona q̄ i dño ⁊ vt speres fac bona. que vt facias excole terram. Alia littera. i. euam. scz corpus. ⁊ sic delectaber' in virtutib⁹ ei⁹: vnde non in te sed i dño delecter' qd si dabit eterna q̄ petit ratio. hoc q̄dez iustis. Or si peccator es ɔfitere peccata: ⁊ sic itē spera bona que i dño ⁊ ipse dabit. d Noli emulari. Aug⁹. Ne autem moueat te a pseuerantia psperitas malorum. Uel si faciunt iustis iniqua. Or ⁊ si tibi aliqua ne irat' sis. Or ⁊ si grādia ne furiosus sis p̄sertim noli emula. vt malig. i. vt eodē modo malignus sis: q: mali extra terminos terre viuentiū dānabunt.

De.pe.di.5 c. qs aliqñ ✠ non tibi dico.

Desine

a Psalm⁹ dauid. XXXVI

ſ qui h soles ſ indignari.
a ſ in cōsideratione malignātium quia florent.
Noli emulari i malignā a
a ſ ames. imiteris.
tibus: neq̄ ɔelaueris b
a ſ qui bonos pmunt. b ſ cur
facientes iniq̄tatē. Quoniā tā c d
a ſ Aug. quod hodie florer: ⁊ cras i clibanum mittitur.
q̄ fenum velociter arescent: et
a ſ pro. i. b ſ Aug. vilia nō habētia altam radicem: ⁊ ideo hyeme virent ⁊ estate arent.
c ſ vel prati.
b queādmodū olera herbarū cito
a ſ tu vo. ſ Cas. spes ē introit⁹ fidei.
b ſ illi in vanis. c ſ illi malicia ſ assidue q̄si ex cōsuetudine. ſ q: fides sine opib⁹ mortua est.
c decidēt. Spera in dño et fac bo/ e f
a ſ Cas. ne bona facias extra ecclesiam.
b ſ viuentiū. c ſ ad saturitatē ⁊ suauitatem.
nitatē: et inhabita terrā ⁊ pascerī g
a ſ Aug⁹. q̄ sunt ipe deus: vel in scripturis.
b ſ terre. i. ecclesie. c ſ ecce diuitie terre.
ſ Cas. vt suauis sit ei⁹ recordatio. Et vt ames quē times sperta mūdi iocunditate.
in diuitijs eius. Delectare i do/ h
a ſ non carnis.
mino: ⁊ dabit tibi petitiōes cor i
a ſ indica ei quid patteris. i. carnis corruptionē Et quid velis. i. inde liberari.
dis tui. Reuela domino viam k
a ſ ⁊ gratia te liberabit de corpore mor. hui⁹.
ſ qui potest.
tuam: ⁊ spera in eo: ⁊ ipse faciet. l
a ſ q̄d. ſ Aug. nō abscōdita ē iusticia. i. fides qua opari: q: nōdū vides qd credis. ſ Cas. de tenebris seculi ad lucē iudicij vbi oīa palam.
b ſ fidem. ſ Que hic ē quasi sub modio.
Et educet q̄si lumē iusticiā tuā: m
a ſ Aug⁹. quo iudicas: ⁊ eligis sequi qd nō vides: quod modo irridetur. b ſ Aug. nō solū vt lumen sed vt clarum lumen.
⁊ iudiciū tuū tanq̄ meridiē: sub n o
a ſ obedi preceptis. ſ Cas. bona regula vt bona agamus: ⁊ semper rogemus.
b ſ donec det pmissa. c ſ hic exponit: vnde solet nasci indignatio.
d dit⁹ esto dño: ⁊ ora eū. Noli emu p q

Psalmus XXXVI Oli emulari ⁊c. Huic ps. pmittit talis titul⁹ i hebreo. ⁊ in trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū: Dauid. absq̄ aliq̄ additione nisi q in hebreo pponit lra lamech ad designādū q dauid ē datiui casus: et ē sensus q h ps. appropriat ipi dauid tāq̄ auctori. De materia vo hui⁹ ps sciēdū q multi videntes saulē regē ⁊ doech armigeꝝ suū: ⁊ postea absalon ⁊ achitophel ⁊ plures alios iniq̄ agentes tpaliter psperari. ⁊ dauid inocentē ⁊ parētes suos ⁊ frēs suos ⁊ mltos alios iustos tūc ⁊ postea tpaliter affligi: declinabāt ad malū: ⁊ recedebāt a bono: q̄si de⁹ curā de actib⁹ hoīm nō haberet. Et iōo dauid fecit hūc ps. oñdēs q psperitas malorum sit ɔtēnēda: ⁊ iustoꝝ appetēda: q: iusti semp sunt melioris ɔditiōis etiā i pñti: lz hoib⁹ bona sensibilia tm ɔsiderātib⁹ cōtrariū videat. Diuidit igit iste ps. in duas ptes. q: pmo facit suā deductionē. scdo ponit quādā monitionem. ibi: Expecta dñm. Prima i duas: q: pmo declarat ppositū ex eo q iusti et iniusti i pñti hñt. scdo ex eo q i futuro recipiēt. ibi: Nouit dñs. Prima i duas: q: pmo oñdit ppositū ex cōditione boni. scdo ex adiūctiōe mali. ibi: Obseruabit petōr. Prima adhuc i duas. q: pmo oñdit ppositū ex boni ɔditiōe. scdo ex ei⁹ duratione. ibi: Noli emulari. Circa pmū dauid facit talē rōnem: Illa psperitas ē melior ⁊ mag' appetēda i q̄ q̄s assequit maius bonū. s psperitas iustoꝝ i pñti ē hmōi: g ē mag' appetēda. Maiorē hui⁹ rōnis dauid supponit tāq̄ p se manifestū: q: nihil est appetibile nisi inq̄tū bonū. ⁊ ideo quantū habet de bonitate tātū habet d appetibilitate. minorē aūt declarat ostēdēdo primo q psperitas maloꝝ i pñti modica ē. scdo q psperitas iustoꝝ etiā in pñti ē magna. ibi: Spera in dño. Circa pmū sciendū q iter bona hoīs bona tpalia q̄ sunt exteriora sūt modica. bona aūt aie q̄ sūt vtutes ⁊ sciētie sūt maxia. bona vo corporis sūt media. psperitas aūt tpalis maloꝝ ē i bonis exterioribus seu corpis tm. ⁊ ideo nō se extēdit ad maiora bona ipius hoīs. ppter qd nō ē appetēda. ⁊ h ē qd d: Noli emulari ⁊c. i. noli imitari malignātes in suis opib⁹. b Neq̄ ɔelauer'. i. amaueris. c Faciētes iniq̄tatē. tales eni nō sūt imitandi: nec amādi inq̄tū mali. q: lz natura sint ex charitate diligēdi q̄diu sūt i pñti vita i q̄ possūt ad bonū reuerti: tñ eoꝝ malicia est odiēda. ⁊ sic loq̄t saluator Luce. xiiij. Si q̄s venit ad me et nō odit patrē suū aut matrē ⁊c. nō pōt eē me⁹ discipul⁹. subdit aūt rōnez pdictoꝝ. d. d Qm tanq̄ ⁊c. fenū ⁊ olus cito desiccant: q: pax i terra radicāt: ⁊ sic modicū attrahūt de humore viroꝝ nutriēte ⁊ ɔseruāte. sic appetit⁹ maloꝝ radicat in bono sensibili: qd habet modicū de bonitate. ⁊ sic ei⁹ appetibilitas cito trāsit. ⁊ ei⁹ adeptio ⁊ ɔtinuatio fastidiū inducit. sicut ptz de cibo quē famelic⁹ appetit. satiat⁹ vo abhorret ⁊ reijcit. e Spera in dño. Hic ɔñr declarat q iusti in pñti etiam assequunt maius bonū: qd est bonū vtutis. ⁊ nō solū bonū vtutis politice q̄ ē p acq̄sitionē. sz etiā vtutis infuse q̄ ē p grāz: ⁊ etiā aliqñ cū h tēporalē abūdātiā. lz nō semp: q: ē d minorib⁹ bonis: ppter qd eoꝝ psperitas etiā i pñti ē appetēda. ⁊ h ē qd d: Spera i dño. figēdo appetitū i sūmo bono. f Et fac bonitatē. i. opa bona. g Et inhabita ⁊c. q: sic dictū ē: Justi cuz bono vtutis aliqñ assequūt affluentiā i tpalib⁹ bonis. h Delectare in dño. delectatio d: q̄si de alio lactatio. igitur in dño delectari ē de bonitate ei⁹ lactari q̄ sugit p cognitionē ⁊ amorē. i Et dabit ⁊c. Justi eni nō petūt a deo simpliciter nisi bona grē ⁊ virtut' q̄ semp dant petentib⁹ qñ petūt p se et pseuerāter: qd faciūt iusti. de alijs aūt bonis inferiorib⁹ nō faciūt petitiōes nisi sub ɔditiōe. s. si expediāt honori diuino ⁊ saluti sue vel alioꝝ. et hoc etiā modo de⁹ eos exaudit. k Reuela dño ⁊c. nō ei aliq̄d manifestādo. q: oīa nuda ⁊ apta sunt oculis ei⁹ etiā ab eterno: s in oratiōe corā eo tuū desideriū explicādo: ⁊ directionē ei⁹ petēdo. l Et ipē faciet. q: sicut natura nō deficit i necessarijs. sic nec auctor nature multo min⁹. m Et educet ⁊c. ponēdo opa iusticie tue alijs in exēplū virtutis. fm qd dicit saluator Matth. v. Sic luceat lux vestra coram hoib⁹: vt videāt opa vrā bona. n Et iudiciū tuū ⁊c. iudiciū ē effect⁹ iusticie. ⁊ p h designat qd de⁹ iustos facit psperari in opib⁹ iusticie vsq̄ ad pfectionē debitaz. Et p talē modū loquit sapiēs Prouer. iiij. Justoꝝ semita q̄si lux splendens ⁊ crescēs vsq̄ ad pfectū diē. i. vsq̄ ad pfectiōez iusticie: sicut ascēsus solis pficit in meridie. ⁊ q: de⁹ tāta bona ɔfert iustis etiā i pñti. ideo subdit: o Subdit⁹ esto dño. hūiliter ⁊ deuote fuiēdo. p Et ora eū. q. d. tūc ɔfidēter poteris orare eū: q: ɔseq̄ris intētū: si tñ oratio sit pia p te ⁊ pseuerans q̄lis ē oratio iustoꝝ. q Noli emulari. Hic ɔñter oñdit q psperitas iustoꝝ ē maior etiā i pñti: ⁊ h ex duratiōe: q: psperitas maloꝝ cōsistit i bonis tpalib⁹ trāsitorijs ⁊ corruptibilib⁹ vt ptz ex pdictis. psperitas aūt iustorū ɔsistit pncipaliter i bonis aie q̄ sūt incorruptibilia inq̄tū manēt i aīa sepata. ppter qd d: Noli emulari ⁊c. h ē peccatore q̄ nō vadit p viā leg' diuine ⁊ rōnis recte: s fm impetū passiōis sue. fm qd d Esa. liij. Oēs nos q̄si oues errauim⁹ vnusquisq̄ in viā suā declinauit. Et talis in via sua psperat: qñ obtinet qd intēdit. Ista tñ psperitas ē magis aduersitas: q: ⁊ si sit alicui⁹ boni tpalis additamētū ē tñ boni spūalis detrimentū. fm q dicit Aug. in fmone de inocentib⁹. Lucrū in arca: dānuz in ɔscientia:

tulit

a Desine ab ira. Aug⁹. Ira subita furor diuturnus. sz vtraq̄ deserenda. per que peccatur. Cas. hoc dicitur ei qui adhuc infirmus timet. cur nō sibi bona. Noli emula. vt malig. id est voluntarie malus sis imitādo eū qui maligne faciēdo ad tempus floret. b Et adhuc pusillum. Augus. Post istam vitaz paruam nondum eris vbi erunt sancti. quibus dicet:

Mt.25.c Venite be. pa. m. sed poteris esse in illa requie in qua

Luc.16.f diues laçarum vidit. i qua securus expectes diem iudicij. quando recepto corpore angelis equaberis. Sz quomodo laçarus erat in requie cuz nōdum esset missa hostia. Jn spe ex toto. in re partim: quia nec ignē materialē: nec vermē conscientie corrodentis sentiebat. c Obfuabit peccator. Cas. Dicto q boni nō debent malos emulari. s dit malos sup bonos inuidia torq̄ri: quia nō similes illis: ⁊ ideo pudor est eos emulari. d Stridebit ⁊c. Cassi. Dum videt iustum se credit accusari. stridet: q̄niam non pōt subuertere conat occidere. e Domin⁹ autē irridebit ⁊c. Cassio. Sic ⁊ nos videntes pituros irrideam⁹ ⁊ pñtes grādis ɔsolatio. f Gladiū eua. ⁊c. Cas. Si neq̄ blandis neq̄ minis aget. pena aggreditur. si nec sic proficit. insidiat dolis. qñ bñ loq̄ndo mala itēdit. g Melius est ⁊c. Cassio. Paulo añ de malicia ⁊ sustinētia. h d diuitijs ⁊ paupertate. b Confirmat aūt ⁊c. Aug. Marie p exēpluz cruc' sue. Crux. n. xpi finita ē i pena ⁊ manet i glia. a locis eni suppliciorū

trāsit

a ſ sed i ɔuentiōe infelix: ecōtra tibi iusto.
lari in eo qui prosperatur in via a
a ſ non dei in qua tu. b ſ sz
suā: et in homine faciēte iniusti/
a ſ sed. b ſ Aug. inde irasci ⁊ dedignari est ɔ deum murmurare ⁊ ppe blasphemare.
Aug. ne turbet ocul⁹ tu⁹ ira. vide veritatem.
a cias. Desine ab irā ⁊ derelinque b
a ſ imitādo eum.
furorem: noli emulari vt malig c
a ſ .i. mali sunt.
neris. Quoniam qui malignan d
a ſ et si mō florent. ſ in futuro dānabūtur.
b ſ Aug. q aduersa ferunt: psentia despiciūt.
tur exterminabuntur: sustinen/ e
a ſ Aug⁹. qui nō fallit ⁊ oia pōt.
tes autem dominum ipi heredi f
a ſ viuentiū. b ſ sz q̄diu ferendum: cito erit quod infirmo diu videt. ſ Cas. iam sustinuisti ⁊ adhuc restat parū ne ergo te redeat.
b tabunt terram. Et adhuc pusil/ g
a ſ p quo gemis. ſ .i. nō erit dñiuz peccatoris q nūc viuit pro. i. ad vtilitatem pij.
b ſ Aug⁹. sic non erit: quia non habebit vsum quē modo cum eo vtitur deus ad pbandum iustum: flagellum de malis sibi facit deus quo castigat filios.
lū ⁊ non erit peccator: ⁊ queres h
locum eius ⁊ nō inuenies. Mā/ i k
a ſ non quicunq̄ sustinentes: sed qui patienter tolerant. b ſ viuentium.
sueti autem hereditabūt terrā:
a ſ quid ibi eis. ſ Aug⁹. mali in exteris tibi omnia pax.
⁊ delectabuntur in multitudine l
a ſ tunc pax: sed modo bellum. ſ Cas. quasi occultis insidijs. b ſ vt alliciat: si nō pōt.
c pacl. Obseruabit peccator iustū m
a ſ vt furens belua.
d ⁊ stridebit super eum dentibus
a ſ irrisibilē videt: ⁊ videre suos facit.
e suis. Dominus autem irridebit n
a ſ de hoc. ſ prospicere suos. ſ quod ipse non videt. ſ vide ⁊ tu cum deo.
b ſ semp eni vindicat in impium si se cōuertit: hic vt in paulo: si non in futuro.
eum: quoniā prospicit q veniet o
a ſ quo retribuatur. b ſ etiam. ſ Aug⁹.
Ecce aperta impugnatio.
f dies ei⁹. Gladiū euaginauerūt p
a ſ ecce occulta p insidias. b ſ dolos.
peccatores: intēderūt arcū suū.
a ſ arcum. b ſ qui sibi non sufficit.
c ſ qui nec habet opem ab alio.
Ut decipiāt pauperē et inopez:
a ſ gladiū euagina. b ſ vt martyres. c ſ sed.
ſ Quasi occidendo alios in corpe: se occidāt in mente: quod nō nocet sanctis: sed potius est dolus inanis.
vt trucident rectos corde. Glā/ q
a ſ Aug. tibi extra. sibi intus nocent quasi per corpus suū qs mittat gladiū: vt cedat tunicā.
ſ vnde venerat.
dius eoꝝ intret in corda ipsorū:
a ſ Aug⁹. insidie frustrentur ne noceant iusto: qui et si spolietur dicat: melius est mo. iu. ⁊c.
ſ ira impius iusto. ſ tamen.
s ⁊ arc⁹ eorū confringat. Melius r
a ſ Aug. q: ⁊ si modo psperē nō sic semp erit.
ē modicū iusto: sup diuitias pec s
a ſ potentia.
catoꝝ multas. Quoniā brachia t
a ſ Aug⁹. in aduersis p spem: per exempla.
b peccatoꝝ conterent: confirmat v
a ſ quomodo confirmat. q:. ſ approbat
autem iustos dominus. Nouit x

tulit vestē. ⁊ pdidit fidē. acq̄rit pecuniā: ⁊ amittit iusticiā. et iōo de talib⁹ d h: Noli emulari. i. imitari. a Jn eo q̄ psperat in via sua. i. facta illi⁹ q̄ pdicto mō psperat: cui⁹ psperitas ē magis aduersitas iudicanda. b Desine ab ira ⁊c. scz taliū q̄ frequēter passiones ire nimiū excedētes patiūtur ad cōplendū suas iniq̄tates. ideo subdit: c Noli emulari vt maligneris. ⁊ subdit causa: d Qm q malignant ⁊c. saltē in morte naturali: ⁊ frequēter anticipāt ⁊ moriunt morte inaturali. s. gladio veneno vel aliquo huiusmodi. e Sustinētes aūt dñm. i. patiēter expectantes ei⁹ beneplacitum. f Jpi hereditabūt terrā. s. viuentiū quaz ppetuo possidebunt: ⁊ frequēter in hac terra diuti⁹ malis hominib⁹ viuūt. ideo subdit: g Et adhuc pu. s. tpis. h Et nō erit petōr. subtract⁹ de medio mō pdicto. i Et q̄res locū ⁊c. q: frequēter p suis malicijs nō solū destruūt i psonis pprijs: s etiā loca eoꝝ ⁊ posteritas tota. k Māsueti āt ⁊c. exponat sic pus. q: māsueti sūt illi q̄ expectāt patiēter beneplacitū dñi. l Et delectabūt i mul. pac'. s. supne: q̄ ē pfecta pax. ⁊ frequēter etiā i multitudie pac' tpalis: q: māsueti nō mouēt rixas ⁊ brigas ppt q̄s debeāt ab alijs inq̄etari. pōt etiā h referri ad ppłm isrl': q̄ q̄diu fuiuit dño māsuete ⁊ obediēter: habitauit i pace i tra a deo sibi data: vt ptz ex decursu veter' testamēti. m Obfuabit. Hic ɔñr ostēdit q psperitas iustoꝝ sit maior q̄ maloꝝ ex admixtione mali: q: psperitas maloꝝ semp habet malū pene ānexū. Et h ɔtigit vno mō q: sūt diuisi a seipis: eo q sensualitas trahit ad bonū sensibile rōni ɔtrariū. dictamē aūt rōnis siue synderesis ad ɔriū. ppter qd dic phs. ix. ethicoꝝ: De ipis ɔtēdit ipoꝝ aīa: ⁊ h q̄dē huc trahit: h āt illuc: queadmodū discrepātia. Et postea ɔcludit dicēs: Jgit si sic miseꝝ ē eē malū fugiēdū maliciā intēse. Alio mō ɔtingit ex h q de mali torquēt inuidia de bono vtutis. qd relucet i iust'. ⁊ inde ē q tyrāni aliqñ pl⁹ affligebāt de patientia ⁊ magnanimitate martyrū q̄ ipi martyres de afflictiōe sibi illata a tyrānis: sic legit d daciano ⁊ sācto vincētio. vñ dixit ei beat⁹ vincēti⁹: Parat⁹ sū xpi seru⁹ ad oīa: vt dū deuotionē meā punis i corpe acerbius: ipe puniar' i mēte. Et subdit: Ad hec martyris vba sūma voce dacian⁹ cepit infremere: ⁊ rapido ore cum stridore dētiū anhelare: vt ostenderet pfidia se poti⁹ q̄ martyrē dei laniare. ⁊ h ē qd d h: Obfuabit petōr iustū ⁊c. dolēs de bono sue vtutis. n Dñs aūt ⁊c. q: nō habebit itētū q̄ itēdebat iustū auertere a vtute. o Qm pspicit q veniet dies ei⁹. i. dies debite punitiōis p suis malis. p Gladiū eua. pec. ⁊c. q: frequēter armāt se q̄tū pñt ad destruēdū iustos. q Gladi⁹ eoꝝ itret in corda ipoꝝ ⁊c. q: ⁊ si psecutionē inferūt iustis i corpe. ipi pri⁹ psecutionē sustinēt i mēte: vt dictū est de daciano. Jtē q: frequenter ɔtingit diuino iudicio: vt mors quā pparauerāt alijs veniat sup eos. sicut aman fuit suspēsus i patibulo qd pparauerat mardocheo. Hester. vij. Aliter pōt exponi lra d iniquo saule ⁊ dauid iusto ab illo loco: Obfuabit petōr iustū. i. saul ipm dauid: cui frequenter insidias posuit: vt habet. j. Reg'. Et stridebit sup eum dētibus suis. q: frequēter ex nimia ira ⁊ desiderio occidendi eū frenduit sup ipm. Dñs āt irridebit euz. q: ab intento fraudauit eū: nō pmittēs dauid cadere i man⁹ ei⁹. Qm pspicit q veniat dies ei⁹. s. mortis q̄ interfectus fuit a philisteis. Gladium euaginauerūt petōres: q: saul ⁊ ei⁹ satellites cū gladijs ⁊ arcub⁹ frequēter q̄sierūt ad mortē dauid ⁊ viros ei⁹. Gladius eoꝝ intret i corda ipoꝝ. Jn h dauid videt pphetice mortem saulis pdixisse: ⁊ doech idumei: q: ipi irruerūt sup pprios gladios. ⁊ sic se iterfecerūt. j. Reg'. vlt. Et arcus eoꝝ ɔfringat. tota eni virt⁹ saulis ⁊ sui exercit⁹ fuit ibi ɔfracta. r Melius ē modicū iusto. q: q̄tūcūq̄ modicum habeat de bonis tpalib⁹ habet ibi sufficientiā: eo q appetit⁹ ei⁹ tēdit ab bona spūalia: in q̄b⁹ q̄etat ei⁹ aīa. s Sup diuitias petoꝝ multas. in q̄b⁹ nō habēt sufficiētiā: s magis indigētiā: q: eis abutunt p pdigalitatē seu auariciā a vtute declinātes. Si primo mō abutūt. s. p pdigalitatē: statim diuitijs euacuant. ⁊ sic ad tenēdū statū suū anxiāt diuitias indebite acq̄rendo. Si scdo mō. s. p auariciā: sic incurrūt indigētiā. tū q: nō audēt vti suis diuitijs: tū q: crescēte ɔcupiscentia videt eis q semp pl⁹ eis deficiat: q: si hñt cētū: anhelāt ad habendū mille. ⁊ si mille: ad decem milia. ⁊ sic sp augmētādo: ⁊ tñ postea totū pdunt i morte: ⁊ aliqñ etiā añ. q: ab eis pdones vel latrones auferūt. iōo subdit: t Qm brachia ⁊c. i. diuitie i q̄b⁹ ɔfidebāt. v Cōfirmat aūt iustos dñs. q: a bono virtutis nō mouēt in psperis vel aduersis. x Nouit dñs. Hic ɔñter ostendit psperitas iustoꝝ excellētior psperitate

 maloꝝ

Universidad ... Biblioteca

¶ transit ad frontes imperatoꝝ. a Diebus sa. Cassio. i. i hac vita qñ boni esuriunt ⁊ si .iusti. hi saturabunt per scripturas. ⁊ exempla dñi ꝑ ꝓmissiones. His duo opponit. qꝛ pec. peribūt i iudicio ꝯtra nō ꝯfundentur: ⁊ inimici xpo ꝯ saturabūt: q moꝝ. i. ꝯ statim in altū ascēdūt: tā statim a veritate cadūt: deficiētes: vt nec iudiciū remaneat. quāto plꝰ eleuāt tanto citiꝰ vt fumꝰ defi. b Mutuabitur. Cas. Audit verbū dei nō reddit operibꝰ. c Et nō soluet: id ē nō reddit opibꝰ qđ auditu ꝑcepit. d Miseretur ⁊c. Cas. de his q accipit. Miscdia eni mouet erga nō bñtes: ⁊ dat: quia scit ꝙ benedicētes dño hereditabunt terrā. ⁊ ꝙ maledicentes peribunt. ¶ Miseret: ꝓcedit miscdia. seqt largitas. e Gressus hoīs. Cas. Qui ꝑ se tortuosi: qꝛ i peccatis nati. f Eiam eiꝰ volat. Augus. Uia terre non dura. sꝫ latronibꝰ plena ē. vł viā hominis volet deus. g Junior fui ⁊c. Cas. Tractat h iustū nūq deseri. premia bonorum ⁊ penas maloꝝ cōmiscēs cum iteriectis adhortatiōibus. ¶ Augꝰ. Ecclesia qsi vnꝰ hō loqt q i ōmis tpibꝰ iunior fuit. iā i fine scli senuit i senecta vberi: qꝛ ꝑ oēs gentes dilatata. Augꝰ. Junior fui. Puer in abel. in ꝓphis ⁊ pr̄iarchis iuuenis. tpe martyrū qsi senex. i fine mūdi qsi in decrepita etate. ¶ Cassi. Junior qsi initia leg. i adā suscepi. Senui. cum i honorabili etate ad vltimuꝫ suscepi xpꝫ. b Tota die mise. Uel d elemosyna dicit q a misericordia incipit: et post manuꝫ aperit vel de spūalibus. ¶ Amat

De pe. di. i c. his auctoritatibꝰ. et c. si pcm̄. in glo. De penis. c fi. in Clem.

a ſ hoc non pōt homo. b ſ ⁊ si miseri videtur ignaris: scit deꝰ: quid eis seruet.
dominus dies immaculatorū
a ſ pro diebus immaculatis.
et hereditas eorum in eternuꝫ
a ſ confunditur q sperat in homie se vel alio. ſ maledictus qui ponit carnem brachiū suū. b ſ tribulationis pñtis in qua potius gloriantur vel iudicij.
erit. Non confundentur i tēm a
a ſ qui modo sunt: vel quando mali esuriēt in futuro.
a **pore malo: ⁊ in diebꝰ famis sa** b
a ſ tm̄. ſ Augꝰ. quia ablatis exterioribꝰ nihil habēt intus: extra tribulant et intra.
turabūtur: quia peccatores pe
a ſ etiam interim. b ſ in veritate.
ribunt. Inimici vero domini c
a ſ vel vt. b ſ honoribꝰ ⁊ potētia c ſ glia.
mox vt honorificati fuerit ⁊ ex
a ſ assidue. b b ſ Augꝰ. fumus quāto plꝰ extenditur: tāto plus euanescit.
altati: deficiētes queadmodū d
a ſ in interiori. ſ Pemꝰ ab omni virtute b ſ ideo hec malis: qꝛ accepit corpus ⁊ mentē ⁊ alia a deo et non agit gratias.
b **fumus deficient. Mutuabitur** e
a ſ non lucrū referet.
c **peccator et non soluet: iustus** f
a ſ semp est aliquid quod det vel orationē.
d **autem miseretur et tribuet.**
a ſ Cas. in omnibus gratias agentes: ⁊ iussa sequentes.
Quia benedicētes ei heredita g h
a ſ viuentiū. b ſ turpi vita. ſ nomen dei per vos blasphematur in gentibus.
bunt terram: maledicentes au i
a ſ Et cū bñdicētes fiunt. Unde: cōuerte impium ⁊ non erit. b ſ ideo ē benedicendum: quia. ſ a domino ſ a similitudine regis sue reipublice disponētꝭ.
tem ei disperibunt. Apud do k l
a ſ et per hoc.
e **minū gressus hominis dirige** m
a ſ ⁊ si dura. b ſ homo. c ſ in qua
f **tur: et viam eius volet. Cum** n
a ſ Augꝰ. aduersa passus erit in corpore. b ſ Augꝰ. mente. ſ vel si cadit peccādo nō frangitur ꝑ crimina.
ceciderit non collidetur: quia o p
a ſ a similitudine. ſ auxiliū.
dominus supponit manum su q
a ſ supponit: nam.
g **am. Junior fui etenim senui: et** r s
a ſ a deo.
non vidi iustum derelictum:
a ſ Cas. opa vel imitatores. b ſ qꝛ verbum dei semp cum eo. ſ indigere pane verbi.
nec semen eius querens panē. t
a ſ qꝛ vel ideo. b ſ admonendo affectu misericordie. c ſ docendo. ſ Augꝰ. terrena ve eterna accipiat.
h **Tota die miseretur ⁊ commo** v x
a ſ Augꝰ. qđ seminauit vt metat. ſ opera vel imitatores. b ſ multiplicatiōe. ſ qꝛ cum exultatione veniēt por. mani. suos.
dat: ⁊ semen illiꝰ in benedictio y
a ſ ⁊ ideo tu qcūqꝫ. b ſ Augꝰ. nec cui noceas: sed ei benefac. c ſ Augꝰ. qꝛ malꝰ repente non pōt bona appetere.
ne erit. Declina a malo: et fac z a
a ſ ne putes te perdidisse. b ſ Ecce merces.
bonum: ⁊ inhabita in seculum b

maloꝝ ex eo qđ in futuro recipiēt. ⁊ pmo circa h tangit diuersitas recepti. ⁊ scđo meriti. ibi: Apud dñm. Circa pmuꝫ sciendū ꝙ iusti in futuro recipient ꝓ suis operibꝰ premium glorie: mali vero maluꝫ pene eterne: fm ꝙ dr Matth. xxv. Et ibūt hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternaꝫ. Et h ē qđ dicit: Nouit dñs dies imaculatoꝝ: qꝛ ipe solꝰ nouit secreta cordiū. Multi aūt vident imaculati exteriꝰ. sꝫ sūt valde maculati iteriꝰ. Et hec noticia diuina qntū ad iustos est noticia approbationis: ad quā sequit premiū retributionis eterne. ideo sequit: Et hereditas eoꝝ in eternū erit. a Nō ꝯfundent i tpe malo. i. in extremo iudicio: imo magis honorabūt: qꝛ tūc eis dicet: Uenite bñdicti patris mei: ꝑcipite paratū vobis regnuꝫ ab origine mūdi ⁊c. Sꝫ impij tunc ꝯfundent: qbus tunc ꝑ oppositū dicet: Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. b Et i diebꝰ famis saturabūt. qꝛ tūc impij dānati esurient ꝑ carentiā oīs boni. ⁊ iusti saturabūt ꝑ adeptionem sūmi boni. ideo dr Esa. lxv. Serui mei comedent ⁊ vos esurietis. c Inimici xo dñi ⁊c. i. vita pñtis q n est nisi mometū respectu future. d Deficiētes queadmodū fumus deficiet. qꝛ quāto plꝰ fumꝰ exaltat deficit: sic impij quāto plꝰ fuerint exaltati in vita pñti. tāto magis deprimenꝫ in futura: fm qđ dr Apoc. xviij. Quātū glorificauit se in delitijs: tātū date illi de tormētis ⁊ luctu. e Mutuabit peccator ⁊c. mutuari ē ab alio recipe. peccatores autem i inferno semp recipiēt penā ꝓ suis demeritis: ⁊ nō soluent: qꝛ tātū remanebūt obligati sicut prius. s. ad penā eternā: qꝛ i inferno nulla ē redēptio. f Justꝰ aūt miseret ⁊ tribuet. iste iustꝰ vt dicit Ra. Sa. itelligit ipe deꝰ q miseret oīm: ⁊ tribuit eis bona sꝫ meliꝰ trahit hec lra ad exprimendū miscdiam suam q iustis tribuit glie plenitudinē. ido subdit: g Quia bñdicētes ei. i. ipi deo quales sūt iusti. h Hereditabūt terrā. s. viuētiū. i Maledicētes aūt ei. qles sūt impij. k Disperibūt. etna ꝑditiōe. l Apud dñm. Postq descripta ē diuersitas iustoꝝ ipioꝝ ⁊ qntū ad receptionē premij ⁊ pene: hic ꝯñter describit eoꝝ diuersitas qntū ad meritū ⁊ demeritū: q sūt rōnes recipiēdi penā ⁊ premiū. ⁊ pmo oñdit h varietas i opibꝰ vite actiue. ⁊ scđo ꝯtēplatiue. ibi: Os iusti. Circa pmum dr sic: Apud dñm ⁊c. s. iusti. m Dirigēt. i via pñti. vt nō declinet a rectitudie iusticie. ido subdit: n Et viā eiꝰ volet. i. approbabit eaꝫ ordinās ad meritū vite eterne. o Cū ceciderit. ꝑ petm̄ veniale. p Nō collidet. qꝛ ꝑ h a grā nō decidet. ideo subdit: q Quia dñs ⁊c. huiꝰ aūt manꝰ suppositio ē diuine grē ꝯseruatio: quā hñs pōt vitare omne petm̄ mortale: sed ipa puatꝰ nō pōt qꝛ petm̄ qđ mox ꝑ pniaꝫ nō diluit: suo pondere trahit ad aliud: vt dicit Gregꝰ. sup Ezech. Sꝫ qꝛ iusti pdestinati aliqn cadūt ꝑ petm̄ mortale: sic ptꝫ d dauid. ido pōt etiā exponi de casu mortalis peccati cum dr: Cū ceciderit. ꝑ peccatū mortale. Nō collidet. i. irreparabiliter nō frāget. Quia dñs ⁊c. ꝑ pniaꝫ eū reducēdo ad graꝫ. r Junior fui eteni senui. Ex h apparet ꝙ dauid fecit hunc ps. in sua senectute. s Et nō vidi iustū derelictū. et itelligitur de iusto pdestinato: q si aliqn derelinquat a deo ꝓpter suuꝫ petm̄. tñ finaliter recipit ad statum grē. t Nec semen eius ⁊c. et accipit h semen ꝓ omni ipm imitante in operibꝰ bonis. Cōtra h videt qꝛ dauid q fuit iustꝰ ⁊ pdestinatus q sūit panē ab achimelech. j. Reg. xxj. ⁊ a nabal. j. Reg. xxv. Et helias similiter a muliere sareptana. iij. Reg. xvij. Dicēdū ꝙ scriptura hic vtit ⁊ in pluribꝰ alijs locis cōmuni modo loquēdi. Dicit aūt cōmuniter ꝙ nullꝰ est in foro qn sūt ibi pauci in respectu ad alias vices: qꝛ illud qđ modicū est qsi nihil computat. ij. phisicoꝝ. Licet autem semen iusti aliquādo querat seu mēdicet panem inuoluntarie hoc tamen raro ꝯtingit: nisi illis qui sumunt statū mendicantiū. ⁊ rarius cōtingebat tpe veteris testamēti: quando dauid ꝓtulit verbum istud. quia abūdantia bonoꝝ tēporaliū ꝓ iusticie operibꝰ ꝓmittebatur: vt patꝫ Deutero. xxviij. ⁊ Esa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me: bona terre comedetis. ideo subditur: v Tota die miseret. qntum ad actum pietatis interiorem. x Et cōmodat. qntum ad effectū exteriorē: et hoc de bonis a deo sibi collatis. y Et semē illiꝰ ⁊c. id ē in abundātia sufficienti bonoꝝ spūalium ⁊ temporaliū. z Declina a malo. obseruādo pcepta decalogi negatiua. a Et fac bonum. obseruando affirmatiua. b Et inhabita in seculū seculi: id est per hoc inhabitas in eterna beatitudine: fm illud Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. et quia vita beata a solo deo dat. ideo subditur pro causa.

23. q. 1. c. sic eni. i v. illi citū in glo.

¶ a Amat iu. Cas. Jdo ⁊ tu ama. vt bonis tuis gaudeas. b Supplātabunt. Cas. Supplātare ē plantis foueas insidiaꝝ ꝓtēdere. c Dñs aūt ⁊c. Cassi. Cōsolatio iusti. d In manibꝰ. Aug. Job terra tradita ē in manus impij. i. caro: h animā inuictaꝫ educit deus ne cedat. e Cuꝫ iudicabitur illi. Cassi. Uel nō pmittit dānari iustū. cum iudicabitur ab impio. vł illi impio scꝫ ad malum eius. e Exaltabit. Cassio. Quia nō nisi exaltatꝰ celestem pōt habitare. f Uidebis. Cas. Q modo credis. dupliciter notat gaudia bonoꝝ. primo quia tunc sentient in quātis sint iocūditatibꝰ. Inde qꝛ videbūt penas iniquorū vnde gratior ē beatitudo liberatis ab huiusmodi malo. g Uidi impiū. Aug. Cōtra hoc ꝙ putabat deo non displicere. q h vtit ꝓsperitate: super humiles exaltatum: et sup cedros eleuatū: vt altis celsior sit. Hoc et de diabolo pōt accipi. cui relegato locꝰ nocēdi est ablatus. h Trāsiui. mūdū meliori ꝯuersatiōe ad deū tēdēs: ⁊ vidi nihil posse. cū nihil oīa sint in qbus hō gliat. i Quesiui. i memoriā reduxi qꝛ boni tūc magꝭ dolēt d ipsis: ꝙ ab eis sūt separati. cū in meliꝰ imutāt. k Locꝰ. eorum mūdꝰ est q ⁊ dissoluet. ¶ Transiui. Augus. Trāsit q pñtia nō attēdit h nouissima. l Custodi ino. Aug. ꝓpterea cus. ⁊ si gueri itelligēs h ē equū. Ul veritatē ne i mūdanis curā habeas. Eqtateꝫ vł directionē. vt n iniquus putet deꝰ q fauet ipsis. ⁊ iustos affligit. attēde nouissima ⁊ videbis qm sūt reliquie hoi pacifico: post hanc vitā remanet ei bonū: nō perit oīno h viuit. m Pacifi. Aug. Est q int discordātes pacē seruat: ⁊ fac. ⁊ nota cui h xꝰ ē loco bri ponit. n Relique. bona q post hāc vitā relinquēt vel memoria bona pꝰ obitū. o Salus āt. Hec oīa iustꝭ: totū tñ a deo ꝯ colligit sūmatim. ¶ Psalmꝰ

a ſ terrā viuētiū. ſ adeclina: fac bonū. b ſ Cas. ⁊ si finit pati sctos. tū iuste iudicat: ⁊ nō deserit eos. c ſ Cas. discretos q discernūt inter bo. ⁊ ma.
a **seculi. Quia dominꝰ amat iudicium** a
a ſ et si sint affligi.
et non derelinquet sanctos suos: in b c
a ſ qꝛ. ſ Cas. ⁊ si hic moriuntur. b ſ ecōtra.
eternum conseruabūtur. Iniusti pu d
a ſ ꝓpter praua opera. b ſ vt semen iusti in benedictione. ſ quia sine fructu beatitudinis erūt. ſ opa nō ferent fructū. ſ Cas. i. imitatores eoꝝ cū eis
niēt: et semē ipioꝝ pibit. Justi aūt e f
a ſ viuentiū. ſ que est eterna.
hereditabūt terrā: ⁊ inhabitabūt i se g
a ſ merito hec iusto: quia. ſ cordis.
culū secli sup eā. Os iusti meditabit h
a ſ de ipo deo ⁊ eternis. b ſ instructioni alioꝝ quid deus precepit tenere vel fugere.
sapiām: et lingua eiꝰ loquet iudiciū. i
a ſ sꝫ ne putes cum de illis esse de qbus: Populus hic labijs me ho. ⁊c. subdit. ſ precepta dei. b ſ Q. cor consonet lingue. c ſ quid illi prodest. d ſ Cassio. verbum in corde liberat a laqueis peccatorum.
Lex dei eiꝰ i corde ipiꝰ: et nō supplātā k l
a ſ tū. ſ iustus grauis ē ei ad videndū. ſ inuidiat.
būt gressus eius. Cōsiderāt pctor iu m
a ſ quia dissimilis qꝛ ē vita eius.
stum: et quērit mortificare eū. Dñs n o
a ſ potestate fm animā vt ei consentiat.
d **āt nō dereliquet eū i manibꝰ eiꝰ: nec** p
a ſ et si ab homine hic damnetur. b ſ iustum c ſ Cassio. Cum iudicium fiet de illo ad cōmodū iusti. d ſ in futuro. c ſ iusto vel impio.
dānabit eum cum iudicabit illi: Ex q
a ſ ergo nunc ſ ⁊ si diu pateris. b ſ in expectando. c ſ precepta ſ Quid inde mihi. d ſ meritis.
e **pecta dñꝫ ⁊ custodi viāꝫ eiꝰ: ⁊ exalta** r s
a ſ ira. b ſ firmiter. c ſ viuentium.
bit te: vt hereditate capias trāꝫ: cuꝫ t v
a ſ Et si modo nescis que promitto: in experientia discees postea. ſ peribunt ne vtiqꝫ. b ſ Oculo fidei: q qui caret delectat felicitate impioꝝ.
f g **perierit pctores videbis. Uidi ipiū** x
a ſ in honoribus. ſ vltra modum. b ſ in candore seculi. c ſ a similitudine d ſ que alte a vento deiciuntur.
superaltatū: et eleuatuꝫ sicut cedros y
a ſ Aug. ad nouissima eiꝰ. b ſ potens. ſ qꝛ non erat locus eiꝰ. c ſ si ibi impiꝰ pie viuat. i. ad vtilitatē pñ.
h i **libani. Et trāsiui ⁊ ecce nō erat: qsiui** z a
a ſ regnandi. b ſ ergo sitis ei dissimiles. ſ non extorqueatur a te.
k l **euꝫ: ⁊ nō ē inuētꝰ locus eius. Custo** b
a ſ nō terrena: ꝓpterea custodi. ſ ad deū. ſ vel veritatem. b ſ cōsidera: intellige. ſ si graueris. ſ quicunqꝫ vult vel tu: qꝛ aliter es curuus: ⁊ ne putes ꝙ sit finitus homo. c ſ ad ꝓmum.
di innocentiam: et vidē equitātem: c
m **qm sūt reliquie homini pacifico. Jn** d e
a ſ econtra. b ſ cum eis. ſ vel in idipsum. i. ineternū: vel oēs simul in vnum. c ſ terrena.
n **iusti aūt disperibūt: simul relique ipio** f
a ſ custodi ꝙ tū nō est nisi ꝑ deū. b ſ non aliunde.
o **rū interibūt. Salꝰ autē iustoꝝ a dño:** g
a ſ si qd impugnat.
⁊ ꝓtector eorum in tpe tribulatiōis. h
a ſ coopabit eis. b ſ a labore vitee in futuro. ſ faciet liberos ⁊ securos: ac si nullus contra.
Et adiuuabit eos dñs: et liberabit i k
a ſ ne fides coꝝ ꝑuertat. b ſ seruat illesos a cōtrarietate seculi. c ſ in futuro.
eos: ⁊ eruet eos a peccatoribꝰ: et sal l m
a ſ nō qꝛ non peccauerunt: sed quia.
uabit eos: quia sperauerūt in eo. n o

a Quia dñs ⁊c. i. opa iusticie q ꝑcipiunt mandatis decalogi. b Et nō de. ⁊c. i. pdestinatos q ab eo finalit recipiūt. ido subdit: c In etnū ꝯseruabūtur. i. vita beata. Et qꝛ sic iusti ꝓ opibꝰ iusticie premiabūt: ita ipij ꝓ opibꝰ iniusticie punient. ido subditur: d Iniusti punient. pena etna. e Et semē ⁊c. i. imitatores ipietatꝭ ipoꝝ. f Justi āt here. terrā scꝫ viuētiū. g Et ihabitabūt ⁊c. i. etnalit. vbi. n. in ve. testa. duplicat seculū sic h: itelligit ꝑpetuitas a ꝑte finis. Et ex h ptꝫ ꝙ h loqt. dauid de tra viuētiū: qꝛ terra ista inferior post iudiciū nō habitabit. h Os iusti. ⁊c. Posita varietate meriti ⁊ demeriti qntū ad iustos ⁊ ipios i vita actiua. h ꝯñr pōit i vita cōtēplatiua. cū dr: Os iusti medi. sapiāꝫ. i. loqt sapiāꝫ ex meditatiōe cordis sui ꝓcedētē fm dictuꝫ saluatoris. Mat. xij. Ex abūdātia eni cordis os loquit: bonꝰ hō de bono thesauro ꝓfert bona xba. Sapiā āt dr qsi sapida scīa: q ꝓprie ē circa cognitionē diuinoꝝ. i Et ligua eiꝰ ⁊c. qđ iportat rectitudinē cognitiōis i agendis ad ꝓximū. k Lex dei eiꝰ in corde ipiꝰ. ꝑ iugē meditationē. l Et non supplātabit ⁊c. qꝛ nō amouebit a via iusticie ꝑ demonis vel hoīs suggestionē. Sicut āt meditatio iusti ē circa legē dei vt eā custodiat: ita meditatio impij est vt malū ꝯceptū pficiat. ido subdit: m Cōsiderat pctor iustū. qliter ⁊ quō possit decipe ipm. n Et qrit mortificare eū. qꝛ nō solū qrit ei nocere i bonis exterioribꝰ: h etiā in psona ꝓpria. nec soluꝫ qrit eum puare vita corpali sed etiā spūali: qrēs eū auertere a via iusticie. h qꝛ deꝰ frequenter eripit iustū de manu ipij. ido subdit: o Dñs aūt ⁊c. sicut patꝫ de ioseph: quē liberauit dñs de manibꝰ fratrū suoꝝ. p Nec dānabit ⁊c. i. ad petitiōeꝫ eiꝰ seu voluntatē: sicut liberauit ioseph adiudicatū carceri ad petitionē mulierꝭ iniq. Gen. xxxix. Et danielē adiudicatū leōibꝰ ad suggestionē hoim iniqꝝ. Dan. vj. q Expecta dñꝫ. Postq oñdit ꝓsperitatē iniqꝝ eē ꝯtēnendā: ⁊ iustoꝝ appetēdā. h ꝯñter ponit suā monitionē: videlꝫ ꝙ hō cōmittat se fideliꝫ dispositioni diuine. nec moueat a rectitudine iusticie ex maloꝝ trāsitoria ꝓsperitate. r. Expecta dñm. i. eiꝰ dispositionē patiēter. r Et custodi viā eiꝰ. obsuādo mandata eiꝰ. s Et exaltabit te. de valle pñtis miserie. t Ut hereditate capias trā. s. viuētiū. v Cū perierint pctores videbis. beati eni vidēt dānationē maloꝝ: ⁊ ē eis materia exultatōis: inqntū euaserūt eā ex grā diuīe miseratiōis. x Uidi ipiū ⁊c. i pñti vita deo pmittēte. y Et eleuatū ⁊c. h ē i maxima dignitate tpali. i mōte eni libani crescūt maxie cedri: h ptꝫ de Nerone ipijssimo: q tñ ipauit toti mūdo ⁊ d mult alijs tyrānis. z Trāsiui ⁊ ecce ⁊c. qꝛ talis ptās ē ita breuis ꝙ nō ē nisi qdā trāsitꝰ: fm ꝙ dr Sap. ij. Umbre eni trāsitꝰ ē tempus nostrū. a Quesiui eum et ⁊c. quia in ꝓfundo inferni est absconditus. b Custodi innocentiā nulli nocumentum inferendo. c Et vide equitatē. iuste cū ꝓximo agendo. d Qm̄ sunt reliquie ⁊c. qꝛ bona opa ꝑ meritū remanent cum illis q transeunt de hoc mūdo. ceteris eis deficiētibꝰ. e Iniusti aūt disperibūt. ꝑ eternā dānationem. f Simul reliquie impioꝝ iteribūt. i. filij quos reliquerūt. et sūt imitatores scelerum paternoꝝ. g Salus auteꝫ iustoꝝ a dño. i. salus eterna que dat a solo deo. h Et ꝓtector eoꝝ in tpe tri. i. mortꝭ. qꝛ dñs eos ꝓtegit a potestate demonis. i Et adiuuabit eos dñs. firmādo eos cōtra tētationis in pñti. k Et liberabit eos. si ceciderint in manu inimici ꝑ peccatum. l Et eruet eos. per verā penitentiā. m A peccatoribus. i. a demonibꝰ in pctō obstinatꝭ ⁊ ꝑseuerātibꝰ n Et saluabit eos. deducēdo eos ad gloriā dei. o Quia sperauerūt i eo. spe debita: q ꝓuenit ex meritis ⁊ grā diuia. Posset etiaꝫ h exponi de ꝓtectione diuia q ꝓtegit fideles suos in pñti ab hoibꝰ iniquis. sicut liberauit filios isrł de manu pharaonis: ⁊ dauid multotiēs de ꝑsecutiōe saulis: ⁊ idē posset exēplificari in multis alijs. Expositio autē huius ps. tota moralis est. ⁊ ideo non oportet addere aliā mortalitatem.

22. q. 5. c. ne forma.

Moraliter. ¶ Noli emulari ⁊c. ¶ Ps. XXXVI

In expositiõe lrali libri psalmoꝝ dixi ꝙ tpe dauid multi videntes malos hoïes tpaliter ꝓsperari. ⁊ bonos freq̃nter ꝯculcari: ex h̃ declinabant ad male agẽduꝫ. ꝓpt̃ qđ dauid fecit hũc psalmũ: ostendẽs ꝙ ꝓsperitas maloꝝ ẽ ꝯtẽnẽda ⁊ aduersitas bonoꝝ nõ ẽ abhorrenda: q2 semꝑ sunt melioris ꝯditionis etiã in pñti: lꝫ hoïb⁹ sensualitatẽ sequentibus ꝯtrarium videat̃. ⁊ sic ptꝫ ꝙ sensus litteralis hui⁹ psalmi est simpliciter moralis ꝓpter qđ nõ ẽ alia moralitas reqrẽda.

¶ In ps. xxxvj. Noli emulari vbi đr ĩ postilla. Desine ab ira. ⁊ derelinque furorem.

Additio. j. Uerba. s. desine ab ira. ⁊ derelinq̃ furorẽ nõ videt̃ ꝓprie exponi ĩ postilla. tum q2 maligni de q̃b⁹ loq̃t̃ nõ solũ sequũt̃ passiões irascibilis: sed poti⁹ ⁊ frequẽti⁹ ꝯcupiscibilis: q̃ sunt magis ꝯnaturales: tũ q2 improprie đr ꝙ hõ desinat ab ira alteri⁹: vel derelinquat furorẽ ei⁹. Sm eñi istũ ĩtellectũ deberet dici: Recede ab ira: ⁊ caue furorẽ ⁊ hmõi: vñ meli⁹ habet̃ ĩ glo. vbi sic đr: Desine ab ira. i. nõ irascaris de flore maloꝝ: q2 inde irasci ⁊ indignari ẽ ꝯ deũ murmurare ⁊ ꝓprie blasphemare: silr ⁊ derelinq̃ furorẽ ẽ eadẽ sñia sub alijs vbis: ⁊ q2 ex tali emulatiõe murmuratiua hõ efficit̃ malign⁹. ideo subdit̃: Noli emulari vt maligneris.

¶ In eo. ps. xxxvj. vbi đr ĩ postil. Mutuabit̃ pctõr: ⁊ ñ soluet.

Additio. ij. Licet peccatores ĩ inferno recipiũt penas ꝓ suis demeritis: nõ tñ ex h̃ ꝓprie pñt dici mutuari. de rõne eñi mutui ẽ ꝙ obligat recipientẽ ad restituẽdũ illud qđ recepit vel equalẽs: h̃ cõstat ꝙ peccatores ĩ iferno nõ tenẽt̃ soluere penas q̃s recipiũt: lꝫ semꝑ remaneãt obligati ex demerit̃ p̃teritis. Sꝫ magis ꝓprie dicendũ est sm glo. s. sic: Mutuabit̃ pctõr q2 accipit corp⁹ et mentẽ ⁊c. a deo. Et nõ soluet: q2 de receptis nõ facit sm dei p̄cepta. Iust⁹ autẽ miseret̃ ⁊ retribuet đ his q̃ accepit a deo ⁊ sic soluit mutuũ. Et sequit̃: Quia benedicentes ei. s. in oĩb⁹ grãs agentes ⁊ iussa sequentes. Hereditabũt terrã scꝫ viuentiũ.

¶ In eodẽ ps. xxxvj. vbi đr ĩ postil. Junior fui. eteñi senui ⁊c.

Additio. iij. Hec expositio nõ videt̃ sufficiẽs: tum q2 manifestũ ẽ p expientiaꝫ: ꝙ ita frequẽter ꝯtingit: vt filij iustoꝝ mẽdicẽt sicut ⁊ impioꝝ: imo q̃dã phoꝝ asserebãt ꝙ oĩs diues est iniqu⁹ aut heres iniq̃: tum q2 lꝫ q̃ñq3 illud qđ modicũ est q̃si nihil reputet̃: tñ valde incõueniẽs videt̃ ꝙ dauid ita spũaliter testet̃: ꝙ nec ĩ iuuẽtute: nec in senectute vidisset iustũ q̃rẽtẽ panem: cũ ipemet ĩ psona ꝓpria oppositũ fuisset expert⁹: vt ptꝫ ĩ loc̃ allegat̃ ĩ postilla. Vñ melius videt̃ dicẽdũ cũ glo. sm quã panis ĩ h̃ loco ĩtelligit̃ cib⁹ spũalis: iux̃ illud Ecci. xv. Cibabit illũ pane vite ⁊ intellect⁹. qđ semꝑ ẽ cũ iusto ⁊ cũ semĩe ei⁹ descẽdente p imitationẽ. Nec mirũ si ĩ h̃ loco panis ad lrãꝫ ĩtelligat̃ ꝓ cibo spũali: q2 ĩ hoc ps. cũ đr: tra: simplicit̃ ĩtelligit̃ tra spũalis. s. terra viuẽtiũ vt ibi: Sustinẽtes ãt dñꝫ: ipi hereditabũt terrã qđ exponit̃ etiã a postillatore đ tra viuẽtiũ. Vñ ⁊ postillator ĩ fine huius ps. dicit ꝙ tota ei⁹ expositio ẽ moralis seu spũalis ⁊c.

Replica. In ps. Noli emulari. Burgẽ. notat postil. sine causa. Cũ eñi exponeret illũ passũ: Desine ab ira ⁊c. sm: ꝯtinuationẽ vt q̃ ꝓhibet̃ ne emulet̃ prauos suis passionib⁹ ꝯtinuo ꝓhibet̃ ne emulet̃ coꝝ irã ⁊ furorẽ. idõ đr: Desine ab ira ⁊c. Burg. nescio q̃d susurrãs de ꝓprietate vocis ꝙ magis ꝓprie debeat dici: Recede ab ira: ⁊ caue furorẽ: tñ ita ꝓprie ⁊ magĩ đr q̃s nõ emulari irã alioꝝ sicut recedere ab ira alioꝝ. Nec verꝝ dic̃ Burg. q2 maligni freq̃ntius mouẽt̃ passiõib⁹ ꝯcupiscibilis q̃ irascibilis. Nã mot⁹ inordinati ꝯcupiscibilis poti⁹ attẽdũt̃ penes fragilitatẽ q̃ malignitatẽ. Mot⁹ ãt irascibil̃ attẽdũt̃ penes violẽtã iniq̃tatẽ ⁊ iniusticiã ⁊ malignitatẽ: q̃ h̃ describũt̃. Et qđ notat de mutuatione peccatoꝝ ⁊ đ solutiõe iustoꝝ: stat bñ sm vtrãq3 expositionẽ. Illud aũt qđ đr: Nõ vidi iustũ derelictũ: nec semẽ eius q̃rẽs panẽ. Burgẽ. exponit de pane spũali: postillator aũt de pane corꝑali. Et sic expientia oñdit dicẽdũ ꝯtrariũ: vt ptꝫ. j. Reg̃. xxv. rñdit postil. ꝙ illa expositio debet ĩtelligi vt ĩ pluribus qđ eñi modicũ ẽ. ꝓ nihilo cõputat̃. Nã q̃uis iusti aliq̃n egeãt pane: finaliter tñ nõ fraudãt̃: nec egestate pereũt. Ideo dixit pr̃ sanct⁹ frãcisc⁹. Nõ ẽ formidãdum ꝙ filij eterni regis fame pereãt: q̃ ĩ paupcula religiõe sũt generãdi ⁊c. Sed expositioni Burgẽ. occurrit difficultas: q2 xp̃s clamauit in cruce ad dñm: Quare dereliq̃sti me: ideo vult postil. ꝙ subaudiat̃ finaliter iustos nũq̃ derelinqui. Sꝫ de pane spũali maior difficultas est: non eñi puto illũ fore iustũ q̃ panẽ spũalẽ nõ continuo req̃rat ⁊ q̃rat. De illo eñi đr: Qui edũt me: adhuc esurient ⁊c. Nisi forte Burgẽ. velit recurrere ad forũ spũs libertatis in q̃ dat̃ apex pfectiõis vltra q̃ ꝓficere nõ põt: đ q̃ errore loquit̃ Clemẽtina: ad nostrũ. de hereticis.

Glo. ordi.

¶ a ¶ Psalmus dđ. Aug. Cas. Ut pctm̃ qđ ꝓrsus fugere neq̃m⁹. semꝑ ĩ memoria habeam⁹. vt nos ab eo saltẽ tẽperemus. Hic penitẽtẽ ĩducit mult̃ modis cruciatũ. ita vt ipm iob videat̃ ꝓponere tyronib⁹ ĩ exẽplũ. vt cruciat⁹ amplectant̃: minores q̃dẽ merit̃: q̃b⁹ ab eterna pena liberamur. ¶ Sabbatũ. Augus. Est req̃es eternitat̃ quam pdere formidat pcti cõscius. ⁊ hr̃e desiderat g̃uiter afflictus. ¶ Ps. XXXVII ¶ Cas. Primũ captat miscđiaꝫ per penas summatim. b ¶ Arguas. Cassi. Ut pena sit a miscđia ad correctionẽ: non ab ira ad vltionẽ. c ¶ Sagitte. Aug. Geñ. 2. c Uindicte q̃s minabat̃ ade. dicẽs: ĩ q̃cũq3 die come. mor mo. q2 comedit infixe sũt ⁊ nob. ⁊ nõ ad horã. h̃ ꝯfirmasti vt sint vsq3 ad finẽ seculi. ¶ Aug⁹. Cas. Quõ sagitte. Numerat q̃ patit̃: vt q2 multa sũt satis sint deo ne peiora patiat̃. portat eñi corp⁹ mortale tot miserijs subditũ. qđ ⁊ cũ sanũ đr. non vere sanũ est qđ leuiter põt ledi. ¶ Vñ: Nõ ẽ

a ʃ penitẽtis ĩ malis posit⁹ peius timẽs: ⁊ inde lugens sabbati eterni recordat̃: q̃ timet priuari peccati cõscius: desiderat frui grauiter afflict⁹.

a **Psalm⁹ dauid ĩ rememoratione diei sabbati. XXXVII**

ʃ Cas. ne sim iter eos q̃bus dices: Esuriui: ⁊ nõ dedi. mi. mã. ite maledicti in ignẽ eternum. b ʃ vel indignatione tua.

D Omine ne ĩ furore tuo a

a ʃ Cas. nec inter eos sim q̃ p ignẽ emẽdari saluabũt̃. sꝫ hic emenda: q2 tũc grauior ignis. b ʃ vel emendes.

b **arguas me: neq3 in ira tua cor/**

a ʃ Aug⁹. vindicte dei: dolores animi ⁊ corporis: vel verba dei q̃ infixa cordi faciũt recordari sabbati: ⁊ q2 nondũ habet qđ amat: gemit ⁊ cognoscit nõ esse salutẽ carnis cõparatione futuri.

c **ripias me. Quoniam sagitte** b

Nico. de lyra

Domine ne ĩ fu. ⁊c. Huic ps. p̄mittit̃ Ps. XXXVII talis titul⁹ ĩ hebreo. Psal. dauid ad recordãdũ. ĩ trãslatiõe dõ Hiero. iuxta hebraicũ sic habet̃: Canticũ dauid ĩ cõmemoratiõeꝫ sabbati. ꝙ ãt Hiero. addidit sabbati: forsitã fuit ad denotãdũ ꝙ iste ps. cãtabat̃ a leuit̃ ĩ dieb⁹ sabbatorũ. tñ hebrei de h̃ nihil dicũt qđ viderim. Ex ti. dõ hebraico apparet auctor ps. s. dauid. De materia autẽ dicit Ra. Sa. ꝙ dauid fecit hunc ps. in psona totius populi isrl̃ collectiue ad recordandũ peccata populi coram deo ad humiliationẽ ⁊ diuine miscđie impetrationẽ. fuit eñi ꝯsuetũ apud hebreos sic recordari cõmune pctm̃ ppl̃i. Alij dõ expositores latini dicũt ꝙ dauid fecit hũc ps. loquẽs ĩ psona pctõꝝ diuisine tñ: ita ꝙ põt exponi đ q̃libet peccatore. Alij aũt dicũt ꝙ fecit hũc ps. loquẽs ĩ psona bti Job. ⁊ hũc modũ ꝓcedẽdi videt̃ Cassiodor⁹ ꝓseq̃. Sꝫ saluo meliori iudicio oẽs iste expositiões vident̃ mystice ⁊ morales: ꝓpt̃ qđ dicẽdũ ꝙ dauid fecerit hũc ps. đ seipo ad recordãdũ ꝓpria pctã notabilia corã dño. Licꝫ eñi fuisset dimissa q̃tũ ad culpã: ⁊ ꝓpt̃ ipa sustinuisset aliquã penã. timebat tñ ne adhuc alia adderet̃ sup se vl̃ sup ppl̃m suuꝫ. Et dato ꝙ fuisset certificat⁹ đ dimissiõe toti⁹ culpe ⁊ pene: tñ vtile foret sibi ad sui hũiliationẽ corã deo talia recordari. Igit̃ sm h̃ ps. iste diuidit̃ ĩ duas ptes. q2 pmo ponit̃ hmõi recordatio. scđo itẽta ꝯclusio in fine ps. ibi. Ne dereliq̃s. Circa pmũ sciẽdũ ꝙ dđ legit̃ peccasse notabilit̃. pmo ĩ facto vrie ethei. vt hr̃. ij. Reg. xj. scđo ĩ nũeratiõe ppl̃i. ij. Reg. xxiiij. Prio igit̃ dđ recordat̃ scđꝫ: ⁊ scđo pmũ. ibi: Miser fact⁹ sũ. Et circa vtrũq3 recordat̃ culpã cõmissã ⁊ penã inflictã. Sciẽdũ etiã ꝙ lꝫ đ vtroq3 fecerit psal. spãles: fec̃ tñ hũc ps. de vtroq3 sil̃. Et pmo recordat̃ vltimũ tanq̃ magĩ vicinũ tpi ĩ q̃ fecit hũc ps. d. Dñe ne ĩ fu. tuo ar. me. i. nõ punias me sm rigorẽ iusticie tue: q2 h̃ eẽt mihi importabile: h̃ magis sm tẽperamentũ miscđie tue. Notandũ etiam ꝙ eodẽ modo incipit ps. sextus quẽ fecit in anxietate positus ex populi pcussione ꝓ ista numeratiõe. vt dictum fuit ibidẽ. b ¶ Quoniam sagitte ⁊c. i. pene mihi denũciate ex pte tua per nathan ꝓphetã dicẽtẽ: Hec dicit dñs: aut septẽ ãnis veniet tibi fames ĩ tra tua: aut trib⁹ mensibus fugies aduersarios tuos: aut tribus dieb⁹ erit

¶ a ¶ Nõ ẽ sa. ĩ car. mea a fa. ab instãtia vindicte ĩ adã exerte. Ut timore future ire terret̃: sic vt ñ sit sanitas ĩ carne more verecũdi: q̃ futuris flagellis iã affligitur. Uel a facie ire: q2 p̄uidi faciẽ ire. i. qđ minaris ne videam irã. b ¶ Nõ ẽ pax. Grauis dolor ad ĩteriora peruenit a facie pctõꝝ: q2 fact⁹ sup penas corporis affligit̃ pctis putãs se q̃uiora mereri. Nõ ẽ sanitas. Cas. Captat hic miscđiaꝫ a ptãte iudicis: ⁊ ab infirma psona sua. ¶ Nõ ẽ pax ossibus. Cas. Accipit ossa ꝓ carne. Et exponit qđ dixerat aliud addẽs scꝫ a facie pctõꝝ. c ¶ Supgresse sũt. Augu. Uel sustulerũt. i. q2 iniq̃tas eleuauit caput supbi cõtra deum. de⁹ grauauit vt fasce. ⁊ cõpressit me iã erigat̃. d ¶ Putruerũt. Cas. Narratio in qua enumerant̃ miserie. e ¶ Cicatrices mee. Aug⁹. Uel liuores mei. Alia lrã. i. peccata mea. Nõ ẽ sanus q̃ cicatrices habet q̃ putruerunt ⁊ fetẽt: vt ab eis auersi adorem⁹ sabbatuꝫ. ⁊ gemam⁹ currẽtes cum spõso post odorẽ vnguẽtoꝝ. f ¶ Miser factus. Aug⁹. Dicto q̃liter iniq̃tates supgresse. dic̃ quõ aggrauate. g ¶ Quoniã lũbi. Cas. Aug⁹. non solũ mea infirmitate pecco: sed ⁊ diabolus q̃ corpus affligit: ⁊ aĩam fatigat vanis imaginationib⁹. ⁊ p h̃ non est iterum sanitas sicut ⁊ supra p sagittas. ¶ Aug⁹. Lumbi. vl̃ aĩa impleta est. ⁊ ita nõ est ĩ toto hoĩe: vnde sit leticia. donec aĩa exuatur illusionib⁹: ⁊ corp⁹ induat̃ sanitate. Illusiões aĩe infinite sunt q̃ aliq̃n vix orare sinunt. imagines corporum occurrunt. ⁊ transis de hac ĩ illã venit obliuio. recordaris h̃ pro illo ⁊ huiusmodi. he pellentur cum videbim⁹ veritatẽ vt est. h ¶ Rugiebam a gemitu. Cas. Aug⁹. Gemitus corde. rugit⁹ voce. a similitudine bestiarũ q̃bus se comparat. vt fortior gemitus ostendat̃. virtus patientie ꝙ in gemitũ: nõ in verba ꝓrumpit. i ¶ Ante te oĩe. Cassio. tale est ꝙ meretur esse ante te: q2 ꝓ peccatis petit. Aug⁹. ⁊ ideo non est abscõdit⁹: sed auditus gemitus: q2 pius est ꝓ liberatione anime: alios non curet deus. k ¶ Desideriũ meum. Aug⁹. Est oratio. nec vnq̃ desinit orare: q̃ nõ desinit amare. charitas clamor est. l ¶ Cor meum cõturbatũ. Cassio. Exponit dolores animi: q2 virt⁹ patientie reliquit. Cõturbatum: q2 mens succubuit passioni sue. Lumẽ: id est ratio nuper turbata quã nõ habet secũ ꝓ ingentibus molestijs. m ¶ Amici mei et proximi mei. Cassio. ⁊ pro his duobus solatijs gaudet hũanitas: sed huic sunt cumulus passionis. Augus. Amici mei. Hactenus ꝯfessus

a ʃ diu ⁊ in multis.

tue infixe sũt mihi: ⁊ ꝯfirmãsti su a

a ʃ corsq3 cõfirmasti ꝙ

per me manũ tuã. Nõn ẽ sanitas b

a ʃ que non est iniusta: q2 ꝓ peccatis. b ʃ nec rationi ẽ pax: q2 caro impugnat

b **ĩ carne mea: a facie ire tue nõn ẽ** c

a ʃ ab instantia suggestionũ mearum.

pax ossib⁹ meis: a facie pctõꝝ me d

a ʃ nõ ẽ pax: q2 pctm̃ regnat in mortali corꝑe. ʃ Q. nec iniuste passus: sꝫ peccatis imputo. vñ melius captat.

c **orũ. Quõ iniq̃uitates mee sup/** e

a ʃ rationem

gresse sunt caput meum: et sicut

a ʃ Aug⁹. Leues iniquitates dũ fiunt: tandẽ afflictionibus onerantur.

onus graue grauate sũt sup me. f

a ʃ Cas. supgresse: q2 plage p baptismum sanate cõputruerũt: cũ iã pctõ cõsentit̃: rupte sũt dum ad actũ ducit̃. ʃ Aug. alijs p exemplum. b ʃ vt supra pctõꝝ. ʃ Cas. ⁊ h̃ p stulticiã: q2 nõ sum vsus viribus in baptismo receptis.

d e **Putruerũt ⁊ corrupte sũt cicatri** g

a ʃ non deo imputo.

ces mee: a facie insipientie mee. h

a ʃ ideo. ʃ miserijs afflictus. b ʃ Aug. ab elatione. ʃ oĩs q̃ se exaltat hu. ʃ a deo vt nõ possit se erigere sicut curua mlier quã post decẽ ⁊ octo annos dñs erexit. ʃ Aug. vel terrenis deditus vnde tristis.

f **Miser fact⁹ sũ et curuatus sum** i k

a ʃ vsq3 in mortem. b ʃ tota vita ʃ iugiter. c ʃ non desperãs ʃ q2 sabbati memor.

vsq3 ĩ finẽm: tota die cõtristat⁹ l

a ʃ viã hui⁹ vite. ʃ vel ambulabam. b ʃ ideo. ʃ Aug. carnalitas. i. sensualitas.

g **ingrediebar. Quõ lũbi mei im** m

a ʃ diabolicis. b ʃ qm̃. ʃ vnde. quis me liberabit de corpore mortis huius.

pleti sunt illusionibus: ⁊ nõn est n

a ʃ quã diabol⁹ affligit. b ʃ corꝑe ʃ cõtristat⁹

sanitas in carne mea. Afflictus o

a ʃ p penitentiã ʃ animo vt nihil sit in me liberũ a pena. b ʃ q2 vndiq3 est calamitas.

sum et humiliatus sum nimis: p

a ʃ Aug⁹. omnis gemitus qui de exteriorib⁹ ẽ: carnis est: qui ꝓ sabbato quod caro non obtinet cordis est: quem non nouit homo: sed o domine ante te oĩe desideriũ meũ q̃ vides cor. ʃ Cas. id ẽ cum magno desiderio querebam animẽ refectionem. ʃ a similitudine leonis.

h **rugiebam a gemitu cordis mei.** q

a ʃ Hiero. i. nihil desidero nisi esse ante te.

i k **Domine ante te omne desideri/** r

a ʃ Cas. si desideriũ ante deum ergo ⁊ gemit⁹ q̃ cum eo. b ʃ ⁊ si ab hominib⁹.

um meum: et gemitus me⁹ ã te s

a ʃ Aug⁹. q2 non ꝓ terrenis: sed ꝓ celestibus. b ʃ Aug. pauor vndiq3 ⁊ sollicitudo incutit̃.

l **nõ est abscõndit⁹. Cor meũ ꝯtur** t

a ʃ vnde. ʃ si virt⁹ mansisset: nihil terreret: cur ⁊ hec reliquit.

batũ ẽ: dereliq̃t me virt⁹ mea: ⁊ v

a ʃ Aug⁹. quia lumen defecit: ex quo adam ad vmbram fugit timens a facie dei.

lumẽ oculoꝝ meorũ ⁊ ipsum nõ x

a ʃ Aug. fieri. b ʃ cognati iudei.

m **est mecum. Amici mei ⁊ proximi** y

dieb⁹ erit tibi pestilẽtia ĩ terra. Vñ dauid istis sagittis pcussus. dixit: Coartor nimis vndiq3. ij. Re. xxiiij. a ¶ Et ꝯfirmasti ⁊c. id ẽ firmiter disposuisti me puniri altero istoꝝ triũ modorũ. b ¶ Nõ ẽ sanitas ⁊c. i. punitionis tue. q2 dauid vidẽs angelũ cedẽtẽ populũ fuit supra modũ pterrit⁹. ⁊ ex h̃ ĩ pte secuta ẽ in carne ei⁹ tãta frigiditas ꝙ non calefiebat vestib⁹. vt dictũ fuit. iij. Reg̃. j. c ¶ Nõ ẽ pax ossib⁹ meis. q̃ sũt fortiora carne. d ¶ A facie pctõꝝ meoꝝ. i. ꝓpter pctã mea: p h̃ insinuãs ꝙ multo plus dolebat đ culpa q̃ de pena. ideo subdit̃: e ¶ Quõ iniq̃tates ⁊c. i. nõ sũ sufficiens ad satisfaciẽdũ. Vñ ⁊ ꝓpt̃ h̃ pctm̃ dauid pcutiebat ppl̃m qđ erat ipi dauid valde graue. ideo subdit̃: f ¶ Sicut on⁹ ⁊c. intãtũ ꝙ dicebat dño ij. Reg̃. xxiiij. Ego sũ q̃ peccaui: ⁊ ego q̃ iniq̃ egi: isti q̃ oues sunt q̃d fecerũt? Vtat̃ obsecro ira tua ꝯtra me ⁊ ꝯtra domũ patris mei. g ¶ Putruerũt ⁊c. q2 pctm̃ adulterij qđ cõmiserat cuꝫ bethsabee quodãmodo redijt ĩ pctõ de ppl̃i numeratione. ideo subdit̃: h ¶ A facie insipiẽtie mee. i. ꝓpt̃ insipiẽtiã meã. De peccato eñi hui⁹ numerationis dixit dđ. ij. Reg̃. xxiiij. Peccaui valde ĩ h̃ facto: h̃ p̄cor dñe vt trãsferas iniq̃tatẽ sui tui: q2 stulte egi nimis. i ¶ Miser fact⁹ sũ. Hic ꝯñter dauid recordat̃ pctm̃ de adulterio cuꝫ bethsabee ⁊ ea q̃ secuta fuerũt ad illud. d. Miser fact⁹ sũ: q2 deo ingratus cecidi ĩ tã enorme pctm̃. k ¶ Et curuat⁹ sũ vsq3 in finẽ. i. deiect⁹ sũ totalit̃ a rectitudĩe iusticie. l ¶ Tota die ꝯtristat⁹ ingrediebar. ad locũ solitariũ penitẽtie: q2 postq̃ rephensus fuit a nathan ꝓpheta đ illo peccato ⁊ vrie homicidio: qđ secutuꝫ fuerat adulteriũ: dicit̃ de dauid. ij. Reg̃. xij. Et ieiunauit dauid ieiunio: ⁊ ingressus seorsũ iacuit sup terraꝫ. ⁊ subdit causã. d. m ¶ Quõ lumbi ⁊c. sm ꝙ dicit Greg⁹. omel. xxxij. Luxuria viroꝝ viget in lũbis. ⁊ idõ lũbi dauid illusiõib⁹ fuerũt repleti: q̃ñ p illusionẽ demõis incurrit crimen adulterij. ĩ transla. Hiero. iuxta hebraicũ habet̃ sic: Quõ lũbi mei ĩpleti sunt ignominia: q2 valde ignominiosũ fuit dauid ĩcurrere tãtum flagitiũ. Potest etiã h̃ reduci ad feditatẽ quã fecit absalõ accedẽs publice ad vxores pr̃is sui ad ignominiã ei⁹. vt habet̃. ij. Reg. xvj. qđ contigit dauid ꝓpt̃ pctm̃ adulterij cuꝫ bethsabee et homicidij vrie. sicut p̄dixit ei nathã ꝓpha. ij. Reg. xij. Hec dicit dñs ⁊c. et seq̃t̃: Suscitabo aduersũ te malũ de domo tua. Et ꝓpt̃ hoc recordatur h̃ dauid psecutionẽ quã ab absalon sustinuit: q2 fuit in penã pcti p̄dicti. n ¶ Et nõ ẽ sanitas ĩ carne mea. q2 ex infirmitate carnis ꝓcedit luxuria. Lũbi aũt ⁊ caro ipius dauid dicunt̃ non solũ ꝓ persona sua: sed ⁊ ꝓ psona filij sui absalon: q2 filius ẽ de substantia pr̃is. o ¶ Afflict⁹ sũ. de malicia filij mei absalon. p ¶ Et humiliat⁹ sũ nimis. q2 p eũ fugitiu⁹ factus sum de metropoli ciuitate regni mei. s. de hierl̃m. vt habet̃. ij. Reg. xv. q ¶ Rugiebam ⁊c. q2 dauid dolorẽ ĩ corde suo existẽtẽ p signa exteriora mãifestabat. nec oĩno celare potat. r ¶ Dñe añ te ⁊c. q2 te nõ latet aliqđ secretũ. s ¶ Et gemit⁹ me⁹ ⁊c. q. d. appone mihi remedium. t ¶ Cor meũ cõturbatũ ẽ. ꝓpt̃ p̄dicta. v ¶ Dereliquit me ⁊c. q2 fugiens de hierusalẽ ꝓpter absalon ascendebat cliuũ oliuarũ scandens ⁊ flens ⁊ operto capite ⁊ nudis pedib⁹ incedẽs. vt habet. ij. Reg̃. xv. ⁊ sic fuit multuꝫ fatigatus in illo itinere: maxime cuꝫ esset iam senex ⁊ etatis ꝓuecte. x ¶ Et lumen oculorum ⁊c. quia sicut erat fatigat⁹ in corpore: ita turbatus in oculis ex labore et senectute. põt etiã h̃ referri ad oculos mentis: quia ĩ illa fuga turbat⁹ ⁊ min⁹ p̄uidẽs p̄cipitãt̃ dedit hereditatẽ miphiboseth iusti: sibe suo ei⁹ pessimo detractori. vt hr̃. ij. Reg̃. xvj. y ¶ Amici ⁊c. hoc apparet

De pe. di. 3 c. totã in fi. ⁊ di. 4. §. fi.

49. di. c. i. §. gibbosus.

De pe. di. 1 c. in actiõe

Universidad ... Biblioteca

nus cōfessus est que patit̄ a se ip̄s: nūc q̄a foris. vnde: Ab occultis me .mū. me do. et ab alie. par. ser. tuo. vt enim caput dic peccata nr̄a sua. sic nos passiones ei⁹ q̄ h̄ ponunt dicam⁹ nr̄as: q̄ vna vox toti⁹. et hec etiam cuiq; versanti int̄ homies cōuenit. a Surd⁹. Cas. Ad iniq̄tatē ↄsulētiū nō os apiens q̄ mutus. ⁊ si nō clare loq̄t vel balbutiendo remurmurat. is ergo nihil asperū. nihil ↄ deum dixit: Similat⁹ sum dissimulāti audire cōuitia sua: in q̄ hō ē rationalis ne p h̄ cadat in pec⁹. Contra iniq̄s suggestiōes tacet. supra: ↄtra dolores corporis rugiebat. b Q̄m i te ⁊c. Cas. q̄ inter tot mala sperauit in dño. Affirmat se audiendū i cōmemoratiōe emēdationis. Spaui. salutaris medicina mal' sperare: nō deficere. In te do. qui mutas tristia i leta. c Quia dixi. Aug. Itē caput de infirmis pedibus cū sit i celo nō deserit illō q̄d habet i terra. d Dū cōmouē. Cas. Si cōmouētur aliq̄n humana infirmitate: irrident impij vñ dolent pij. e Paratus sum. Cas. Sciēs me deliq̄sse. Dolor. q̄ deliquit. impi⁹ se defendit. iust⁹ contra se irascit̄. f Q̄m iniqui. ⁊c. Cassi. duo modi pfecte penitentie. ↄfessio ⁊ emendatio. p fletus elemosynas ⁊ huiusmodi. g Uiuunt. Aug⁹. Fruuntur mūdo. firmati in mundanis et quotidie plures sūt. h Ne dereliquas. Aug. de p̄teritis absolut⁹ cū actione gratiarum: auctorē salutis pfitens deum: letus exclamat ne iam relinquat. Cassi. q̄ grauiora offēsio post veniam. Aug. Exultatiua conclusio vt certa spes sit imitantibus. Ne discesseris. quomodo ergo supra vt q̄d me dereli. vox ē veteris hominis q̄ cum eo crucifixus. h autem in psona ꝓpria loquitur.

In finē

a ſ exprobrādo. b ſ crucifigētes. ſ cōsilijs ac dolis.
mei: aduersū me appropinquerunt et
a ſ pseuerāter. b ſ Aug. apostoli. ſ vbi ⁊ vxor. vnde Iob: Halitum meū exhorruit vxor mea. c ſ timentes mori.
steterūt. Et qui iuxta me erant de lō a b
a ſ crucifigebāt b ſ Cas. diabolus cum ministris q̄ tanto magis moliuntur mortem anime: quanto magis vident stare. ſ tollere non imitari.
ge steterūt: et vim faciebāt q̄ q̄rebāt c
a ſ Aug. q̄ non inueniebant crimina.
animā meam. Et qui inquirebāt ma d
a ſ Aug⁹. vt vxor ⁊ amici qui consulentes corpori ant me contraria suggerunt vt loqueretur in deum. ſ finxerunt falsa. b ſ fallacias: quot falsa testimonia an crucē finxerunt: ⁊ post resurrectionē: corruptis custodibus: de quibus Esaias: Ponam malos p sepultura eius.
la mihi locuti sūt vanitates: ⁊ dolos e
a ſ non respondebis quasi non audiret.
tota die meditabantur. Ego autem f
a ſ Cas. magna virt⁹ audire noxia: ⁊ non reddere contraria.
a tanq̄ surdus non audiebam: ⁊ sicut
a ſ nō solū nō audiebā s̄ q̄si nec possem audire.
mut⁹ non aperiens os suū. Et fact⁹
a ſ Aug. quasi non esset vnde illos argueret q̄d ante fecerat: sed implendum erat: sicut oues coram tondente sic non aperuit os suum.
sū sicut homo nō audiens: ⁊ nō ha
a ſ Cas. sic tacui q̄si non eēt quod iuste redderē.
b bens i ore suo redargutiōes. Quo/ g
a ſ sed. b ſ ideo tacuit i passione. c ſ si bona ē conscientia nihil est timendum.
niā in te domine speraui: tu exau/
a ſ ido audies. ſ Cas. inter mala cauet sanct⁹ maxime ne de lapsu eius insultet inimicus.
c dies domine deus me⁹. Quia dixi h
a ſ Aug. h̄ dixi: ⁊ tñ hoc euenit forsitā ad emēdationē
nequādo supgaudeāt mihi inimici i
a ſ Aug. aliquādo in aliquod peccatum vbi tūc insurgunt lingue nequissime inimicorum cum fuisset potius miserendū. b ſ actus
d mei: ⁊ dū cōmouēt pedes mei: super k l
a ſ dolēt impij sed ideo etiā exaudies. ſ Aug. q̄si ad hoc nat⁹ sum vt flagella ferā: flagellat enī de⁹ omnē filium quē recipit: ⁊ ideo nō insultent inimici.
me magna locuti sūt. Q̄m ego in fla m
e gella pat⁹ sū: ⁊ dolor meus i ↄspectu n
a ſ Aug. vnde dolor: nō de flagello q̄d medicina: s̄ de peccati vulnere: nisi eni doleret non sic se accusaret.
f meo semp. Q̄m iniquitatem meam o
a ſ ⁊ q̄ nō sufficit ↄfiteri addit: annūci. i. cōfitebor. b ſ Cas. sedule agā p sanādo. ſ sollicitus ero.
annūciabo: ⁊ cogitabo p pctō meo. p
a ſ tua pmissione ad pbationē miseri mei missi. b ſ bñ ē eis i seculo: vbi laboro ⁊ rugio. c ſ i psecutiōe ſ ⁊ hoc valet ad impetrandū.
g Inimici aūt mei viuūt ⁊ ↄfirmati sūt q
a ſ q̄d graui⁹. b ſ ⁊ nō pauci q̄d grauissimum. c ſ dantes mala p bonis.
super me: ⁊ multiplicati sūt q̄ oderūt r s
a ſ etiam.
me inique. Qui retribuunt mala p t
ſ cur. b ſ ideo dixi mala p bonis.
bonis detrahebāt mihi: quoniam se v x
a ſ sed q̄ hec hoī intolerabilia. ſ hoc dicimus in illo qui p nobis interpellat.
h quebar bonitatē. Ne derelinquas y
a ſ et si ad horam relinquis. ſ penitus.
me domine de⁹ meus: ne discesseris z
a ſ potius. ſ Aug⁹. dū pugno contra hostem.
a me. Intende in adiutorium meū: a
a ſ dator eterne. ſ Aug. q̄ ⁊ animam seruauit ⁊ a passionibus liberauit.
domine deus salutis mee. b

hoc apparet de absalon filio eius et amasa nepote suo ⁊ achitophel ↄsiliario suo: q̄ psequebāt̄ dauid vsq; ad mortē. a Et q̄ iuxta me erāt. an psecutionē absalon. b De lōge steterūt. i. a me recesserūt ꝓpter timorē absalon. c Et vim facie. ⁊c. q̄ absalon ⁊ sui cōplices toto conatu suo q̄rebāt dauid ad mortē. d Et q̄ inq̄rebāt mala mihi. sicut semei ⁊ ↄsiles. e Locuti sunt va. falsa mihi improperātes. Dicebat enī ei semei: Egredere vir sāguinū ⁊ vir belial. vt habetur. ij. Reg⁹. xvj. f Ego aūt tāq̄ sur. i. me audire dissimulabā: patienter sustinēs ei⁹ maledictionē. Unde abisai volenti ipm īterficere dixit: Dimitte eū vt maledicat ⁊c. Ex hoc patz snīa vsq; ibi: g Q̄m in te ⁊c. i. exaudias. hebrei enī nō habent optatiuū. sicut. s̄. dictū est: sed vtunt̄ futuro indicatiui loco eius. h Quia dixi. s. tibi in oratione mea. i Ne q̄n supgaudeant ⁊c. i. ne aliq̄n me teneāt p volūtate sua ad me interficiendū: q̄d sūme desiderant. k Et dū cōmo. pedes mei. fugiēdo ꝓpt̄ absalon de ciuitate regali. l Sup me ⁊c. sicut ptz de semei. vt dictū ē. ⁊ sil'r achitophel dixit ad absalō. ij. Reg. xvij. Eligā mihi. xij. milia viroꝝ ⁊ ↄsurgens psequar dauid hac nocte. ⁊ irruēs sup eū q̄ppe q̄ lassus ē ⁊ solutis manib⁹ pcutiā eum. Et sic iste iactabat se q̄ pcuteret dauid fugientē. m Q̄m ego in flagella ⁊c. i. pmptus aīo ad sustinēdū flagella que dñs mihi voluerit inferre. Unde dixit. ij Reg⁹. xv. ad sadoch: Reporta arcā dei in vrbem: si inuenero grām in oculis dñi reducet me: ⁊ ostendet mihi eam ⁊ tabernaculū suū. si aūt dixerit mihi: nō places: p̄sto sum: faciat q̄d bonū ē corā se. n Et dolor me⁹ ⁊c. q̄ scio me meruisse p peccato adulterij cū bethsabee ⁊ homicidij vrie. ⁊ p talem modū loquit̄ infra ps̄. l. Peccatū meū cōtra me est semp. o Q̄m iniquitatē ⁊c. statim enim eā recognouit ad rep̄hensionē nathan ꝓphete. vt habet̄. ij. Reg⁹. Et pro expiatione eius multa postea obtulit sacrificia: que quodāmodo annūciabāt peccata p q̄bus offerebant̄: q̄ alia sacrificia offerebant̄ p peccatis ex certa malicia cōmissis: ⁊ alia p peccatis ignorātie. vt patz i Leuit⁹. p Et cogita ⁊c. cauendo diligēter a recidiuo. q Inimici aūt ⁊c. s̄ absalō ⁊ achitophel ⁊ eoꝝ cōplices ꝓpter q̄ꝝ ptātē cui nō poterat resistere compulsus erat fugere. r Et multi sūt. vñ. ij. Reg⁹. xv. d̄: Cūq; imolaret victimas facta ē ↄiuratio valida. s. ↄ dauid populusq; ↄcurrēs augebat̄ cū absalō. et ibidē subdit̄: Uenit igit̄ nūci⁹ ad dauid. d. Toto corde vniuersus isrl' seq̄t̄ absalon. s Qui oderūt ⁊c. q̄ dauid mlta bona fecerat eis: ⁊ iō subdit̄: t Qui retribuūt ⁊c. me psequendo. v Detrahebant mi. me infamādo. x Q̄m seq̄. bonitatē. i. p bonis q̄ fecerā eis ista mihi īferebāt tāq̄ ingratissimi. y Ne dereliq̄s me. Hic ponit̄ hui⁹ psalmi ↄclusio itēta in q̄ dauid deum depcat̄: vt eū p̄seruet a recidiuo i p̄terita mala. d. Ne dereliq. me dñe. s. i p̄dicta mala reincidere. z De⁹ meus ⁊c. q. d. si ad modicum dimiseris me fragilitati mee nō potero tētationib⁹ resistere. ⁊ ideo subdit̄: a Intēde ⁊c. cōtinue p̄stādo mihi auxilium. b Dñe de⁹ sa. mee. i. a q̄ efficiēter: ⁊ in q̄ obiectiue cōsistit sal⁹ vite et̄ne: Ad quā nos pducat q̄ sine fine viuit ⁊ regnat. Ps̄. XXXVII

Moraliter.

[Dñe ne i furore ⁊c. In expositiōe lrali dixi q̄ dauid fec̄ hūc psalmū ad recordādū pctā ꝓpria corā deo p sua humiliatiōe. ⁊ venie postulatiōe. Moraliter autem potest esse oratio cuiuslibet peccatoris vere penitentis: ⁊ peccata sua coram deo recordantis humiliter ⁊ veniam postulantis dicentis: [Domine ne in furore tuo arguas me.] id ē ne in rigore tue iusticie me punias: s̄ cū tue miscdie dulcore [Q̄m sagitte tue infixe sūt mihi]. i. snīe tue ↄtra peccatores in veteri ac nouo testamento scripte incusserunt mihi timorem. [Et cōfirmasti sup me manū tuā] q̄ disposuisti q̄ de dec⁹ culpe nō remaneat sine iusticie decore. [Nō ē sanitas i carne mea] ꝓpter fomitem ex carne nascentē. [A facie ire tue nō est pax ossib⁹ meis] q̄n ↄsidero tue iusticie rigorem: ⁊ peccatoꝝ meoꝝ horrorē. nihil i me remanet virtut̄. ⁊ subdit̄ causa cū dicitur: [Q̄m iniq̄tates mee supgresse sūt ⁊c. putruerūt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee] p recidiuationē frequentē in lapsū culpe. [A facie insipientie mee] talis enī recidiuatio ↄtingit ꝓpter defectum sapientie. [Miser factus sum] miseria culpe. [Et curuatus sum] a rectitudine iusticie. [Usq; in finē] id ē vltra modū cōmunē. [Tota die cōtristatus ingrediebar] ꝓpter remunerationē sinderesis ↄtra malum. Esa. xlviij. Non est pax impijs dicit dñs. [Q̄m lumbi mei impleti sunt illusionibus. i. libidinū incentiuis [Nō est sanitas in carne mea] nam in totū corpus redundāt hmōi incentiua. [Afflict⁹ sū] ex talib⁹ incentiuis [Et humiliatus sum nimis] quia talis motus est bestialis. [Rugiebam a gemitu cordis mei] rōne ↄtradicente ⁊ nō p̄ualente. Et q̄m homo positus in tali lāguore necesse habet ad deū recurrere. subdit̄: [Dñe ante te oē desideriū meū ⁊c.] suspirando tuum auxilium. ⁊ subdit̄ causa: [Cor meum ↄturbatū est ⁊c. et lumen oculoꝝ meoꝝ] s̄ mentalium. [Et ipm non est mecū] ꝓpter turbulentiā passionū. [Amici mei ⁊ ꝓximi mei] id est affines ⁊ cōsanguinei. [Aduersum me appropinquauerūt] frequēter enī in via morum impediunt. [Et q̄ iuxta me erant] id est esse debebant ad me dirigendū ⁊ cōfortandum in bono cuiusmodi sunt eccl'ie ministri. [De longe steterūt] q̄ de animab⁹ parū ⁊ de pecunijs multū curant. q̄d significat̄ Luc̄. x. in parabola sauciati quem sacerdos ⁊ leuita trāsierūt absq; cura. [Et vim faciebāt q̄ q̄rebāt aīam meā] id ē demones tēptatiōes horridas īmittētes. [Et qui inq̄rebant mala mihi] s̄ homies maligni q̄ sunt membra diaboli. [Locuti sūt vanitates] id est mēdacia ↄ me. [Ego āt tāq̄ sur. ⁊c.] i. sic patiēter sustinui ac si essem surd⁹ ⁊ mut⁹. [Et fact⁹ sum ⁊c.] repetitio ē eiusdē ad maiorē exp̄ssionē. Et q̄m iniuste patiētib⁹ ⁊ de deo ↄfidentib⁹ ipe succurrit subdit̄: [Q̄m in te speraui ⁊c. Quia dixi] in oratione te depcando.

[Ne quādo supgaudeant mihi inimici mei] id est demones de lapsu hominū gaudentes. [Et dum cōmouentur pedes mei] id est si viderēt me a rectitudine iusticie declinare. [Super me magna locuti sunt] id est loquerent̄ quasi tenētes me deuictum. [Quoniā ego i flagella paratus sum] id est sustinere patiēter quicquid infixeris. [Et dolor meus] de peccatis meis cōmissis. [In conspectu meo semper] per cordis cōtritionem. [Quoniam iniquitatem meā annunciabo] in vera confessione. [Et cogitabo p peccato meo] id est p eius satisfactione quasi dicat. hec faciam ad hoc q̄ exaudias me. [Inimici autem mei viuunt ⁊c. id est temporaliter psperantur ⁊ contra me mala machinant̄ pro bonis a me sibi collatis ideo ↄcludit̄: [Ne derelinquas me ⁊c.] subtrahēdo auxiliū tuum quoniā in necessitate positus sum.

In ps̄. xxxvij. Domine ne in furore: vbi dicit̄ in postilla. De materia autem eius dicit Ra. Sa.

Additio.

Hec expositio videt̄ rationabilior: q̄ contenta in hoc ps̄. cōmunia sūt peccatorib⁹ qui a deo in hac vita flagellāt̄ ꝓpter peccata cōmissa: ⁊ etiā post remissionē vnius peccati in aliud reincidunt: ⁊ iterū penitent sicut cōmuniter contingit in hominib⁹ p̄terq̄ in viris valde perfectis: vnde nō oportet appropriare istum ps̄. Iob: nec alicui psone singulari: ⁊ hāc expositionē videtur seq̄ glo. ad quam littera faciliter est applicabilis: ⁊ s̄m hoc ꝓprie ponitur inter psalmos penitentiales.

Replica.

In ps̄. Dñe ne in furore scđo. Postil. inter multas expositiones eligit ⁊ psequit̄ illam de psona dauid multū eleganter. S̄ Burgeñ. p̄elegit illam Ra. Sa. expositionem: que est de tota cōgregatione populi. Et ideo Burgeñ. dicit eum esse ps̄. penitētialē. Et fortasse mouetur rationib⁹ q̄bus supra circa ps̄. Beati quoꝝ. Sed q̄tum rationes sue concludant vide ibi. Et mirū p Burgeñ. hic Ra. Sa. sequit̄ quē semp reprobare ↄsueuit. Et puto nullam aliā habuisse causā. nisi q̄ postil. hic ipm reliquit.

Glo. ordi.

a In finē canticū ⁊c. Aug⁹. q̄ hic est de eterna beatitudine p q̄ iocūdū est trāsilire: ⁊ si graue sit carni: docet aūt inde mūdo ad deū transire. Transilitor aūt de bona opinione semp cōtrahit ininuidiā iniquoꝝ ⁊ calumniā. vñ deliberat inter malos tacere: ne q̄d dicat male. b Idithū. Aug. Trāsiliens eos: id est remanentes in mūdo. Cas. In pmis de cōtinentia lingue inter blasphemos ⁊ calūniosos vnde ⁊ optat noscere finē vbi hec non sunt. c Dixi custodiā. Aug. Cas. monet h̄ psalm⁹ īter blasphemos iniquos. ⁊ calūniosos lingue ↄtinētiā. certamia rixas cōprimere. h̄ enī silētiū multū ē vtile. Cassio. Dixi: in corde: deliberaui. vbi sapientes prius deliberāt q̄ loquant̄. d Uias. Hie. i. actiones ⁊ vba. Ut nō derelinquā p fatua vel ociosa.

In lingua

a ſ cōsūmationē. b ſ h̄ et̄na britudie. c ſ ꝓphe
a In finē canticum dauid p
ſ id est de transiliente.
b idithun. XXXVIII
ſ deliberaui. ſ graue eni ē h̄.
a ſ Aug⁹. quia forsitan lapsus in lingua.
Dixi custodiam vias a

Ps̄. XXXVIII

Nico. de lyra

Dixi custodiā ⁊c. Huic ps̄. premittit̄ talis ti. i hebreo. Ad victoriā idithū ps̄. dauid. Istis tñ noīb⁹ idithū ⁊ dauid p̄mittit̄ lr̄a lamech ad designandū q̄ sūt datiui casus. Ad itellectū āt hui⁹ ti. ↄsiderādū q̄ sicut d̄. j. Paral. xxv. Dauid ↄstituit cātores ad diuīas laudes ducētos. lxxxviij. q̄ p vices canerēt diuinas laudes i tēplo. ⁊ i istis fec̄ tres p̄ncipales cātores. s. asaph hemā ⁊ idithū. fecit etiā ps̄. ab isti cātorib⁹ decantandos. s̄m q̄ habet̄. j. Paral. xvj. ⁊. j. Esdre. iij. Est igit̄ sensus hui⁹ ti. Psalm⁹ dauid. i. sibi appropriatus tāq̄ auctori. Idithū. i. appropriat⁹ cātorib⁹ existētibus s̄b idithū p eos decātādus. Ad victoriā. i. cū q̄dā conatu ingētum vna ps cātoꝝ nitebat̄ supare aliā. put expositum fuit. s̄. ps̄. iiij. In transla. Ho Hiero. iuxta hebreū ponit̄ talis ti. Pro victoria idithū cāticum dauid. In biblijs aūt nr̄is cōiter d̄ sic: In finē cāticū dauid p idithū. Et i istis ti. eadē penit⁹ ē snīa sicut i ti. hebraico. vt ptz ex dictis h̄ ⁊. s̄. ps̄. iiij. Per hūc igit̄ ti. apparet auctor ps̄. ⁊ p q̄s erat decātādus: ⁊ modus cantandi. s̄ materia nō apparet: ꝓpt̄ q̄d de h̄ varie d̄ apud hebreos ⁊ latinos. Et omissis mult̄ ꝓpt̄ pluritatē vitādā accipiā duos modos exponēdi: q̄ videt̄ mihi mag̃ lr̄e ꝓpinq̄. Un⁹ mod⁹ est quē pseq̄t̄ Ra. Sa. d. q̄ dd̄ fec̄ hūc ps̄. p tribulatiōib⁹ vētur̄ filijs isrl' vel sup ꝓplm isrl' maxie tpe captiuitat⁹ babylonice: quam p̄uidit dauid in spū. Et iō i h̄ ps̄. oñdit q̄ debeā eā patiēt̄ sustinere cū depcatiōe ad deū p ei⁹ terminatione. Et s̄m h̄ exponitur iste ps̄. sic q̄ dauid loq̄bat̄ i psona ꝓpl'i captiuati. d. Dixi custodiā vias meas. i. cū diligentia me custodiā. Ut nō delinquā i lingua mea. q. d. ne aliquo mō murmurē de diuinis iudicijs q̄n dimittit gentiles: ⁊ idolatras dñari ⁊ filios isrl' p petis suis ad tps affligi ⁊ captiuari. Posui ori meo custodiā cū ↄsisteret petōr. i. ꝓpl's babylonic⁹ idolatrie deditus. Aduūsū me. Cū eni ꝓpl's isrl' erat ibi i captiuitate: īsidiabāt babylonij aliq̄d rape d̄ ore ei⁹ vt possēt eū accusare: ꝓpt̄ q̄d oportebat eū tūc maiorē custodiā ori apponere. Obmutui ⁊ humiliat⁹ sū corā babylonijs. Et silui a bonis. i. a lege diuīa. vt dic̄ Ra. Sa. q̄ d̄ ea nō audebat loqui corā babylonijs. Et dolor me⁹ renouat⁹ ē: q̄ p̄us doluerat d̄ sua captiōe: ⁊ iteꝝ de legis dei depssiōe. Cōcaluit cor meū itra me: q̄ ira ē accēsio sāguis circa cor. etiā illa q̄ ē p zelū q̄lis ē ista. ⁊ sic causabat calorē intra. Locut⁹ sū i ligua mea. i. tacite orādo. Notū fac mihi dñe finē meū. i. finē hui⁹ captiuitat̄: vt sic possim mālfeste ⁊ publice ꝓmere vba diuīe laudis vl' leg̃. Et numeꝝ dieꝝ meoꝝ q̄s ē. i. dieꝝ hui⁹ captiuitat̄. Ut sciā q̄d desit mihi. i. q̄tū distō a redēptiōe hui⁹ captiuitat̄. Et p acceleratiōe redēptiōis allegat breuitatē vite humane. d. Ecce mēsurabiles. i hebreo h̄r: Ecce palmos. palm⁹ āt ē mēsura breuis. ꝓpt̄ q̄d Hiero. i trāsla. iux̄ hebreū dicit: Ecce breues ⁊c. idē signat q̄d d̄ h̄. Ecce mēsurabiles: q̄ res breuis ē d̄ facili mēsurabil'. Posuisti dies meos. q. d. nisi cito termīet̄ ista captiuitas i ea moriar. ex q̄ ita breues sūt dies mei. Et suba mea tāq̄ nihilū an̄ te. q̄ illud est modicū q̄si nihil reputat̄. iō subdit̄: Uerūtñ vniūsa vanitas oīs homo viuēs: ex q̄ vita ei⁹ ē ita breuis. ⁊ sic ē parue durationis. ita ē pue cognitiōis: iō subdit̄: Uerūtñ i imagine ptrāsit hō. in hebreo h̄r: In obscuritate: ⁊ idē signat quod d̄ h̄: In imagine: q̄ illō q̄d cog̃scit in sua imagine: cog̃scit ipfecte. Et sic hō ē parue cognitiōis: ita ⁊ frequēter īutit̄ ⁊ noxie sollicitudinis. iō subdit̄: S̄ ⁊ frustra ↄturbat̄. i. vana sollicitudie anxiat̄. cui⁹ causa subdit̄: Thesauriçat. cū mag̃ sollicitudie. Et igrat cui ↄgregabit ea: q̄ forsitā cito moriet̄. ⁊ thesaur⁹ su⁹ ignot̄ reliquet̄. ⁊ iō ↄcludit̄ q̄ sollicitudo ⁊ spes hois ē ponēda i deo

¶ In lingua. Aug. nō frustra ē lingua ī ꝟbo: qz facile labit. b ¶ Posui ori. Aug. Postq̄ trāsiui terrenas delectatiōes: ꝛ exꝟbis bonis cōtrahō inuidiā: sufficit intelligētia coā deo ne loquēdo dem aditū calūnioſis in q̄ fit sepe

a ſ iam bonas. b ſ Aug⁹. ꝓfectus est vir qui non peccat in lingua. ſ q̄ difficile.

a meas: vt nō delinquā ī lingua

a ſ mei iuris. b ſ Et c ſ ne incongrua exirēt ſ non ꝓpter studiosos: sed

b meā. Posui ori meo cūstodiam:

a ſ cū maxime opus esset ſ cum mora. b ſ Cas. grēs calūnias a quo decipiē ꝓ silentio ſ Aug⁹. q̄ nō ꝓcipit q̄ fūt dei ꝛ calūniat: rurgi/ dis ꝛ litigiosis nil dicendum vt ꝛ agnus sine vo ce co.r.le.

cūm consisteret peccātor aduer/

a ſ vel obsurdui. b ſ non me humiliaui. ſ Cas. imꝓperia sustinui ab eis.

sum me. Obmutui et humiliat⁹

a ſ dū timeo ne dicā mala. b ſ ita ſ Cas. quē passus ē in loquēdo a quo ꝓcuit in silentio.

c d sum ꝛ silui a bonis: ꝛ dolor me⁹ d e

a ſ Aug⁹. doleꝝ tacuisse dicenda: qz vidit mala tacuit ꝛ bona eriā bonis. vñ: Zel⁹ dom⁹ tue come dit me. i. amor ꝓmoꝝ q̄b⁹ bona tacui angit me. b ſ Aug⁹. ecpit inquiesci esse coz videns hinc in de esse pericula. ſ id ē ex omni parte caluit igne dei. i. amore celestium.

renouātus est. Cōcaluit cor me/ f

um intra me: et in meditatione

a ſ sed ſ Aug. in hac fluctuatione dicēdi ꝛ ta/ cēdi iter calūniosos ꝛ audire paratos i ls estu q̄ siui melioꝛ locū vbi ls nō pariar. ſ. finem. i. vitā eternā. Et hoc est no. f. tc.

e mea exardescet ignis. Locut⁹ sū g

a ſ hoc ſ Aug. si multa trāſiui restat finis vbi non sunt scādala: noꝛo fine plus desideraꝛ ꝛ oia trāſilit: ꝛ nu.

in linguā mea: notum fac mihi h

a ſ Hiero. Aug. hic ē numer⁹ sine numero.

f domine finem meum. Et nūme i

a ſ vere non transit ſ vel qui

rum dierū meorum quis est: vt k

a ſ quārū. vnde: humilioꝛ est homo. b ſ hic i ꝓ senti. c ſ an deest: quasi vricꝫ quia ſ q̄d eni de istis diebus trāsiroꝛ ꝙs sentis.

g sciam quid desit mihi. Eccē men l

a ſ Aug. vel vereres: qz corrūpunt corpoꝛa pec cato ꝛ pena. ſ breues manes. b ſ q̄ dederas imēsurabiles si hō ꝓtiriſſet.

surābiles posuisti dies meos: et m

a ſ Aug. ciro transit: ꝛ ꝙdiu est: nihil est. ſ Aug. actus q̄dem boni sunt aliquid. b ſ ex se c ſ q̄ vere vides

h subſtātiā mea tāq̄ nihilū āſ te. n

Cor⁹. vij. Qui iungit virginē suā matrimonio bene facit. ꝛ qui nō iūgit me/ lius facit. c ¶ Et doloꝛ me⁹ renouat⁹ est. qz tunc recoluit in speciali ō ma/ licia filij sui absalon. d. ij. Reg. vj. Ecce filj⁹ me⁹ q̄ egressus est de vtero meo q̄rit aiam meā: q̄to magis nunc filj⁹ gemini. de qua malicia valde dolebat. vñ ꝛ mortuo absalon in sua malicia dicebat. ij. Reg⁹. xviij. Quis mihi tribu at vt ego moriar ꝓ te fili mi absalon. lugens ei⁹ damnationē: sicut expositus fuit ibidem. f ¶ Cōcaluit coꝛ meū tc. ex charitate eni quā habebat ad filiū dolebat de eius culpa magis q̄ de ꝓsecutione ab eo contra se mota.

g ¶ Locut⁹ sum. Hic ꝙsequenter describit ipius dauid ꝙfidentia: ꝛ ꝓmo de scribit humanū defectū. secūdo ex hoc cōcludit q̄ de solo deo est ꝙfidenduz. ibi: Et nūc. Describēdo autē humanū defectū. ꝓmo incipit a seipo dicēs: Lo cutus sum in lingua mea te depcando coꝛde ꝛ oꝛe. b ¶ Notum fac tc. i. ter minū ꝓsecutionis in qua sum. i ¶ Et numerū dierū meoꝝ est. i. quot dieb⁹ stabo in ista tribulatione. k ¶ Ut sciam q̄d desit mihi. i. q̄tuz oportebit me vlterius sustinere. q. d. cum difficultate possum ista sustinere: ꝛ ideo desidero finē scire. l ¶ Ecce mēsurabiles. i. breues: vt. ſ. expositū ē. Posuisti dies me os. ideo subdit: m ¶ Et subſtātia mea. i. vita mea: vt habeꝫ ī trāslatiōe Hie/ ro. iuxta hebreū. n ¶ Tāq̄ nihilū āſ te. qz q̄ modicū est ſſi nihil reputaꝫ. Sc̄do ꝓcedit ad ostendendū humanū defectū generaliter. dicens:

¶ Verūtamē

¶ Verūtā. Cas. Videꝫ aduētū christi redit ad infirmitatē: quā inter vir tutes habet dicēs: Aug⁹. magna sūt q̄ dixim⁹ ꝛ credim⁹: sed tñ nōdū ē illud eternū: sed vniuersa vanitas: ꝛ ꝓ mutabilitate desideraꝫ eternā: ex probat humane vite cui subest qd dicit: ne q̄s putet sanctos a tentationi/ bus alienos. Aug⁹. Vel licet mēsurabiles dies. licet substātia: nihil tñ vniuersa vanitas ē in rōnali creatura q̄ secūdū di/ uersos vniuersam appetit creaturā. Aug⁹. Verū tñ. Quis tāta trāsilire q̄uis eternis inbio: tñ dū dic viuo: vbi tot scādala: vbi tentatio: vniuersa va nitas ois homo: ꝛ trāsiliēs ꝛ herēs. i. ad vniuersaꝫ vanitatez adhuc ꝓtinent: qz oia vanitas sub sole. Sub sole ē oē visibile. Inuisibilia nō sūt sub sole: id est fides spes charitas: hec habet idithun vltra solē cui⁹ cōuersatio in celis est. b ¶ Vis homo. Aug⁹. si malus in secularib⁹ van⁹ est. Si bon⁹ cuz ꝟbo volenti esse vana ē vita. ¶ Verūtñ. Aug⁹. Di apsalm⁹. Quō oēs sub vanitate ꝛ casu: ꝛ inde op/ ponit se expectare dōm ꝛ petit liberari. c ¶ In ima gine ptransit. Aug⁹. Quis ita studeat vanitati: tñ cito trāsit coꝛporaliter imagini speculi q̄ cito va nescit. Vel ipse positus in imagine dei. i. in rōne. et ita mirū: q̄ hoc nō retrahit eū a vanitate: ſ cōtur/ baſ. i. a puritate mētis in actib⁹ seculi deducit: qz cū miseria ꝛ labore appetit terrena. d ¶ Thesauri zat. Aug⁹. de ceteris vitijs elegit ꝓpteria auaricia ad ostendēdū q̄ intēdit: ipa em̄ est radix oīm ma/ loꝝ. e ¶ Expectatio. Aug⁹. Primi aduēt⁹ vel se cūdi. qui cū moza. qz multa sustinet. Vere tu o dne es expectatio: qz substātia apud te considerata est. Vel qz ꝓuideo meā substātiā apud te futurā. Vel substātia nō illa ade: sed cōscie bone possessio q̄ su/ stentaꝫ et pascit que est ante deum cui placet non in sacculis nostris. f ¶ Ab omnibus iniquitati/ bus meis eruе me. Cas. Nō solum ab eis ne reuol/ uar in ea que trāsiliui: sed ab oībus oīno. Impfe/ ct⁹ em̄ est bō qz nōdū accepit qd optat: pfect⁹ qui scit ſ ipm qō sibi deficit. g ¶ Obmutui. Cas. Habi tus oppꝛobrio obmutui: nō ego cōtērioſe ꝓtra illos vel murmure cōtra deū: qz tu fecisti dās mihi patiē tiā: ꝛ qz talis es: amoue plagas qō potes qz fecisti eas: ꝛ necesse est qz defeci. b ¶ Amoue a me pla. Aug⁹. qz tu fecisti me noli exterminare: tātū cede vt ꝓficiam: nō vt deficiā, tātum tunde vt ꝓducar non vt cōminuar.

i ¶ Increpatiōi⁹. ꝓpter iniquitatē. Quib⁹ huma nū gen⁹ increpuisti: qō tū ex merito nostro: ꝓpter iniquitates nras increpuisti: q̄ sunt ad correctionē Aliter em̄ iniātas incorrecta pmaneret. k ¶ Corri/ puisti. Aug⁹. Est doloꝛ infoꝛmis q̄ nō emēdat. Foꝛ maꝝ q̄ eruditionib⁹ foꝛmā ꝓstat. Et talis doloꝛ est ꝓceptū. i. vicē ꝛ imaginē ꝓcepti habet. l ¶ Et tabe facere fe. Aug⁹. Siccatā ab amoꝛe virtutū ꝛ cogni tionis. Sicut aranea texit inanē telā in cōgregatio ne tpaliū. Vel dū extrahit a se iniquitatē (sicut ara nea egestiōe viscerū) moꝛit. Cas. Vel aranea tenue corpus habet: nec in terra: ſ in alto stat: telas ege/ stione viscerū texit: sic aīa cōuersi et afflicti terrena deserit: subtiles opationes timoꝛe dei tabeficata p ficit. m ¶ Verūtamē. Aug⁹. Cas. Licet increpet: licet tabefiat: tñ humana infirmitate varijs rebus cōfundit: nisi q̄ deū pura mēte cōtēplaꝫ. n ¶ Ex audi oratio. Cas. Diapsalm⁹. inter mala seculi pe tit sibi adesse: ꝛ petā dimitti: vt ꝓspero fine exeat. Cas. Sed qz ego ista nō peto: ne ꝓ eis triſter exau di. Quāto plura nouit: tāto plus supplicat. Ora tio est qñ vota deo pādim⁹. Depcatio frequēs sup plicatio ab imo coꝛdis: ne putes eum tñ verbis ꝛ oꝛe orare addit: ꝛ lachrymas: q̄ violēte sunt in pci/ b⁹ ad mouēdā misericoꝛdiam. o ¶ Ne sileas. Dic mihi remissa sunt tibi peccata: vel venite. b.

p ¶ Quoniam aduena ego sum. Aug⁹. iam apud te: sed adhuc inquilinus: quia hinc transiturus ad eterna vbi nō ero inquilinus. ¶ Cassio. Aduena apud te. Nō in diaboli ciuitate: sed ī tua receptus de babylonia ad hierusalem translatus: sicut om nes patres: ne quis ab hac cōditione tutetur exce ptus. Aduena meum regnum ꝓ tuo desero. Pe regrinus adhuc non eligēs mihi sedē hic.

¶ Remitte

a ¶ Verūtñ vni. vanitas tc. qz ois hō cita breuis vite q̄ quicq̄d cōtingit in ea debet reputari inane ꝛ sicut est modice duratiōis: ita est parue cogniti/ onis. iō subdit: b ¶ Verūtñ in ima tc. etiā inuti lis ꝛ frequēter no ꝛie sollicitudinis. iō subdit:

c Sed ꝛ frustra cōtur/ baſ tc. ꝛ exponaſ sicut ī ꝓcedēti expositione di/ ctū est. d ¶ Et nūc. Hic cōsequēter cōcludit q̄ ō solo deo est cōfitendū. ex quo defect⁹ humane fra gilitatis tātus est. d. Et nūc q̄ est expectatio mea tc. ꝛ exponaſ sicut ī ex positione ꝓxima. Et qz de solo deo est ꝙfidēdū: ideo cōuertit se ad ipsuz depcandum d.

e ¶ Ab oīb⁹ iniquitati/ b⁹ tc. nō solū quātū ad culpā: ſ etiā q̄tū ad pe/ nā mihi a te inflictam: q̄ nō solū erat dura ſz etiā ignominiosa. iō subdit: 37.di.c. none.

f ¶ Opprobriū insipiēti dedisti me. ſ. semel mihi maledicenti: vt ꝓpꝛie ꝓ/ dictis. g ¶ Obmutui: patiēter sustinēdo: vt ꝓ/ dictū est. b ¶ Qm̄ tu fe cisti. vnō dixit dauid. ij. Reg. xvj. Dns em̄ ꝓce/ pit ei vt malediceret da uid: tñ peccauit semel ſ faciendo: qz iniqua vo lūtate hoc faciebat. Do minus em̄ aliquādo ma lis hominib⁹ vtiſ ad bo nū: vt diffusius fuit ibi dictum. i ¶ Amoue a me plagas tuas. i. penas mihi iuste inflictas a q̄/ bus nō possum liberari nisi ꝓ te. k ¶ A fortitu/ dine man⁹ tue. i. punitio nis tue exponaſ sic ꝓ/ vsq; ibi: l ¶ Corripuisti hoiem. i. meipsum ex fra gilitate humana peccan tē. m ¶ Et tabescere fe cisti tc. i. animā meā vel p sonā reddidisti cōtēpti bilē coꝛā deo ſ etiā cōplicib⁹. n ¶ Verūtñ vane ꝓtur. ois hō. ſ. de ſſrl. Qm̄ q̄ ꝛ. ij. Reg. xv. Toto coꝛde vniuersus is rael seq̄t absalō. Et isti vane cōturbabāt ꝛ dō. tū qz nō habebant cām iustā. tū qz ñ habuerūt ī tētū: ſ mag⁹ cōfusione. o ¶ Exaudi. Hic vltimo ponit instantia oīonis ipius dō: cū dr: Exaudi tc. ꝓ effectū liberatiōis mee. p ¶ Aurib⁹ pcipe lachrymas meas. fleuit eī dō ī illa ꝓsecutiōe. Qm̄ q̄ ꝛ. ij. Reg. xv. Dauid ascēdebat cliuū oliueti flens ꝛ opto capite ꝛ nu dis pedib⁹ incedens. q ¶ Ne ſi. i. ne tardes seu dissimules audire depcationē meā. r ¶ Qm̄ aduena tc. ꝛ dirit: quia

r erat fugi

Glo.ordi.

a Remitte mihi. Cas. hic sibi petit dimitti: vt cert⁹ ad iudiciū pueniat. b In finē ps̄. Cas. Primū inducit ecclesiā expectasse dn̄m ꝛ accepisse eū: ꝛ ab eo nouū testamētū qđ ꝛ multi secuturi sūt. Unde peutit oēs supstitiones: ꝛ inuitat ad mirabilia dei. c Cas. Hic christus

a sc; apud te: qꝛ sunt peregrini cū diabolo. sc quia ibi patria. b sc Aug⁹. q̄ migrauerūt: cōstat ergo idem de me.

te ꝛ peregrinus: sicut omnes pa-

a sc ideo. sc Aug⁹. qꝛ migratur⁹ sum: restat h̄ pere. b sc Cas. q̄ curis vxor. c sc qꝛ habet eſt⁹ vixor. Unde dic: Dimitte nobis debita nostra.

sc Aug⁹. ne cū peccatis eā: q̄si si nō dimittis vt refrige. ibo ꝛ iā nō ero: ampli⁹ vero cē qđ ē cū deo.

a tres mei. Remitte mihi vt refri-

a sc ab hac vita. b sc alioquin.

gerer priusq̄ȝ abeam: et amplius

non ero.

a sc de mutatione veteris testamēti in nouum.
b sc christo q̄ saluat qđ nō lex: nec dij gentium.

b In finem psalmus dauid

Nico.de lyra

erat fugitiu⁹ de sua ciuitate regia. a Sicut oēs patres mei. i. patriarche sancti q̄ in terra aliena fuerūt aduene ꝛ peregrini vt p̄dictū ē. b Remitte mihi. s. adulteriū cū bethsabee: ꝛ homicidium vrie: ꝑpter qđ sciebat dauid ꝑsecutionē absalō euenisse sibi: ꝑut Nathā ꝑpheta sibi p̄dixerat. ij. Reg. xij. Hec dicit dn̄s: Ecce ego suscitabo sup te malū de domo tua ꝛc. c Ut refrigerer. ꝑ tuā cōsolationem d Priusq̄ȝ abeā de vita p̄senti per mortē. e Et amplius nō ero. s. in statu merēdi: ꝛ ꝑpter hoc nūc est tēpus remittendi: qꝛ post mortē nō fit peccati remissio. Moraliter posset exponi ps̄. iste de quolibet fideli existenti in afflictione tpali ꝑ peccatis suis: ꝛ sustinet eā patienter: ꝛ cōfidēs de diuina misericordia ipam implorat deuote ꝛ instanter. Et cōsideratis p̄dictis lr̄a hui⁹ ps̄. potest ad hoc de facili applicari.

Moraliter. Dixi custodiā vias meas ꝛc. Ps̄. XXXVIII Ra. Sa. dicit ꝙ dauid fecit hūc ps̄. p̄uidēs in spiritu captiuitatē babylonicā: i qua populus isrl̄ fuit in tanto timore ꝙ de iniurijs illatis sibi nō audebat cōqueri vel murmurare. Moraliter aūt pōt exponi de q̄libet posito ꝑ peccatis suis in afflictione corporali: de q̄bus tamē penitet et petit a deo misericorditer liberari licet sustineat patienter. Dicit igit̄: [Dixi custodiā vias meas.] id est firmiter ꝑposui cauere a recidiuo peccati. [Ut nō delinquā in lingua mea.] murmurādo cōtra iudicia diuina. [Posui ori meo custodiā.] ꝑ circūspectionē. [Cū cōsisteret peccator ꝛc.] id est diabolus vel homo mal⁹. [Obmutui ꝛ silui a bonis] id est ab expssione penitentie mee ꝛ afflictionis grauitate.

[Et dolor me⁹ renouat⁹ est.] nā augmētat̄ cū in corde clausus tenet̄: sicut apostema grauius affligit antequā aperiat̄. iō subdit̄: [Cōcaluit cor meū ꝛc.] ex doloris augmēto. [Locutus sum in lingua mea.] tacite orando. [Notuȝ fac mihi dn̄e finē meū ꝛc. s. quātū ad afflictionē p̄sentē. [Ut sciā q̄d desit mihi.] id est q̄ȝdiu durabit. Et ꝑ acceleratiōe termini allegat breuitatē vite dicēs: [Ecce mensurabiles posuisti dies meos.] id est valde breues qꝛ res breuis de facili numerat̄. [Et substātia mea tāquā nihilū ante te:] id est res tā modica q̄ quasi nihil est reputanda: ꝛ nō solus ego sum hui⁹ cōditiōis sed etiā: [Omnis hō viuens.] quantū ad corpus. [Uerū tn̄ in imagine ꝑtrāsit hō.] id est in aīa imagine dei insignita ꝑtrāsit hō a corruptibili vita: nā ipa est immortalis. [Sed et frustra conturbat̄.] de sollicitudine circa bona p̄sentis vite. iō subdit̄: [Thesauriçat et ignorat cui cōgregabit ea.] qꝛ forsitan fures capient vel ei⁹ aduersarij possidebūt ꝑpter qđ concludit̄: [Et nūc q̄ est expectatio mea nōne dn̄s.] q. d. sic. [Et substātia mea apud te est.] id est oēs diuitie mee. [Ab omnib⁹ iniquitatib⁹ meis erue me.] ꝑpter quas: [Opprobriū insipiēti dedisti me.] id maligno me ꝑsequēti. [Obmutui ꝛc.] id est patienter sustinui ꝑpter te qui voluisti. ideo: [Amoue a me plagas tuas.] id est afflictiones istas: quarū grauitas allegat̄ cū dr̄: [In fortitudine man⁹ tue ego defeci ꝛc.] qꝛ tn̄ deus agit oīa iuste subdit̄: [Propter iniquitatem corripuisti hoīem.] id est meipsuȝ. [Et tabescere fecisti sicut araneā aīam ei⁹.] id est vitā meā q̄ noīe anime significat̄ reddidisti sicut rem vilē ꝛ abominabilē. [Uerūtamē vane conturbat̄ oīs homo.] de vite p̄sentis afflictionibus. nā oīa facis ad bonū electorū. Quia tn̄ nullus cessare debet a dei dep̄cati one. ideo subdit̄: [Exaudi oratione meā ꝛc. ne sileas.] id est dissimules te audire. [Quoniā aduena sum.] in vita p̄senti. [Remitte mihi.] culpā et penā. [Ut refrigerer.] per tuam consolationē. [Priusq̄ȝ abeam.] de vita p̄senti. [Et amplius nō ero.] in statu merendi.

In ps̄. xxxviij. Dixi custodiā vbi dr̄ postilla. Ad intellectū autem huius ti.

Additio.j.

Ex hoc ti: pōt sumi argumētū ꝑ opiniōe btī Augustini dicēt ꝙ oīm ps̄. actor est dd̄. Et rō q̄re aliq̄ñ intitulāt̄ filijs chore asaph ꝛ hmōi ē: qꝛ appropriāt̄ eis tāq̄ȝ cātorib⁹ qđ ptȝ manifeste i h̄ ps̄. cui⁹ actor ē dd̄: ꝛ tn̄ appropriat̄ idithū tanq̄ȝ cātori ꝛ sic de alijs ītelligēdū ē licet nō ita exprimat̄.

In eodē ps̄. xxxviij. vbi dicit i postil. Accipiā duos modos exponēdi.

Additio.ij.

Neuter istorū modorū videt̄ rōnabilis seu cōson⁹ lr̄e hui⁹ ps̄. Modus em̄ Ra. Sa. nō cōsonat principio hui⁹ ps̄. cū dr̄: Dixi custodiam ꝛc. Et posui ori meo custodiā ꝛc. qđ exponit̄ i ꝑsona ꝑp̄li existētis i captiuitate babylonica: q̄ diligēter custodiebāt se a murmuratiōe de diuinis iudicijs: cuȝ de⁹ ꝑmitteret idolatras dn̄ari ꝛ filios isrl̄ affligi ꝛc. nā hoc ē manifeste ꝯ illud qđ cōtinet̄. iiij. Reg. x. ꝛ. ij. Paralypo. xx. in q̄bus locis ꝛ alijs q̄ȝpluri mis testat̄ lr̄a: ꝙ captiuitas babylonica ꝑcessit ex vera iusticia i vltionē p̄uaricationē magnaȝ a ꝑp̄lo isrl̄ ꝛ regib⁹ eoȝ cōtinue cōmissaȝ: hoc etiā h̄r Dan. ix. vbi Daniel i oratione sua expresse ꝑfitebat̄ diuinam iusticiā circa destructionē hierlm̄ ꝛ trāsmigrationē ꝑp̄li: vn̄ h̄ null⁹ loc⁹ erat murmurationi. Silr̄ ꝛ qđ dicit: Notū fac mihi finē meū: qđ exponit de fine illi⁹ captiuitatis: nō videt̄ rōnabiliter dictū: nā finis babylonice captiuitatis fuit notificatus a deo ꝑ Hieremiā. Hiere. xxix. vbi dr̄: Cū ceperint impleri in babylone. lxx. anni: visitabo vos ꝛc. Uñ non oportebat orare. Notū fac mihi finē meū. Silr̄ cū dicit: ꝙ ꝑp̄lus ille nō audebat loq̄ de lege diuina corā babylonijs: nullū habet fūdamētū in lr̄a. Silr̄ qđ itroducit̄: In imagine ꝑtrāsit hō: sed frustra ꝯturbat̄ ꝛc. qđ exponit̄ de vanitate sollicitudinis humane lȝ sit i se verū: tn̄ oīno videt̄ ipertinens huic ꝑposito: ꝛ sic de multis alijs i h̄ ps̄. cōtētis. Scd̄s etiā modus exponendi ad quē magis inclinat̄ postil. s. ꝙ dd̄ fecerit hūc ps̄. posit⁹ i fuga absalō ꝛc. nō videt̄ ronabilis: nā de illa ꝑsecutione absalō silr̄ ꝛ de iniurijs sibi illatis a semei: iā fecerat ps̄. tertiū ꝛ septimū: q̄ de ipsa ꝑpria materia ititulant̄. vn̄ nō videt̄ rōnabile ꝙ iste ps̄. de eadē ꝑsecutiōe exponat̄. Tū qꝛ nō videt̄ rō q̄re alij ps̄. p̄dicti de h̄ intitularent̄ expsse. ꝛ nō iste ps̄. Tū qꝛ applicare hmōi ps̄. ad aliquā singularem historiā cuȝ posset itelligi ad lr̄am d̄ vniuersalioꝛ materia nō ē aliud q̄ȝ lucernā accēdam sub modio includere: qđ ē incōueniēs. Cōstat aūt ꝙ vniuersalioꝛa sūt potioꝛa ꝛ diuinioꝛa q̄ȝ ꝑticularia seu singularia inquātū hmōi f̄m ph̄m in. j. Ethi. Tū qꝛ si dd̄ fuit actor ps̄. ipi ititulatoȝ tn̄ ꝛ nō alioȝ: ꝑut postil. opinat̄: ꝛ de istis maior ps applicat̄ casib⁹ singularib⁹: q̄ ipi dd̄ cōtigerūt: ꝑut ipemet postil. i h̄ ps̄. ꝛ in alijs plurimis videt̄ velle: seq̄ret̄ ꝙ filij chore ꝛ asaph plures ps̄. cōposuissent d̄ mysterijs xp̄i ꝛ eccl̄ie ꝛ d̄ alijs vniuersalib⁹ ad diuersos stat⁹ eccl̄ie ꝑtinentes q̄ȝ ipe dd̄ q̄ ꝑ maiori ꝑte d̄ suis singularib⁹ casib⁹ vt plurimū tractat f̄m opinionē postil. ꝑut ptȝ discurrēti ꝑ ps̄. ititulatos ipi dd̄ ꝛ ꝑ ꝑprias expositiones eorū a postil. assignatas: h̄ aūt videt̄ valde incōueniēs: cū d̄ dd̄ singulariter legat̄ ij. Re. xxiij. ꝙ fuit egregi⁹ psaltes isrl̄: ꝛ doctores etiā ipm dicāt eximiū ꝑphārū qđ magis cōueniret filijs chore ꝛ asaph: si hmōi applicatiōes singulares postillatoris essent vere. Tuȝ qꝛ sūt ibi aliq̄ v̄sus valde ipertinētes ꝑposito: sicut vniuersa vanitas oīs hō: ꝛ i imagine ꝑtrāsit hō: ꝛ thesauriçat ꝛ ignorat cui cōgregabit ꝛ hmōi: q̄ ꝛ silia v̄ba lȝ sint i se vera: sūt tn̄ in hac materia ipropria ꝛ ipertinētia. Uñ meli⁹ videt̄ dicēdū ꝙ h̄ ps̄. nō applicat̄ alicui historie p̄terite vel future i singulari: ꝟ intelligit̄ indistincte d̄ q̄libet penitēte: q̄ mūdana cōtēnit: q̄ hoīes cōiter sequūt̄ ꝛ magnis plagis seu turbationib⁹ afflict⁹ a deo petit suā liberationē. Uñ ps̄. iste i. xj. ꝑticulas diuidit̄. Primo ei qꝛ f̄m ph̄m i. ij. rhetorice: hoīes irascūt̄ p̄cipue ꝯ eos q̄ despiciūt ea circa q̄ ipi maxime studēt. Idcirco penitēs iste q̄ d̄ cōtēptu mūdi p̄ncipaliter itēdebat loq̄: merito timebat calūniosos ꝛ litigiosos. vn̄ dicit: Dixi custodiā vias meas: vt nō delinquā i lingua mea: nō solū ꝑ fatua vel ociosa ꝟ etiā ꝑ vera eloq̄a: q̄ nō pacifice tolerāt̄ a calūniosis diligētib⁹ mūdū. ꝛ iō subdit̄: Posui ori meo custodiā dū consisteret pctōr. i. mūdan⁹ aduersum me. Scd̄o qꝛ ex h̄ silētio seq̄bat̄ ꝙ etiā a bonis alijs annūciādis abstinebat ita ꝙ non poterat bonos docere. ideo dolor ei renouat⁹ ostēdit̄: vn̄ dicit Silui a bonis: ꝛ dolor me⁹ renouat⁹ est. Tertio qꝛ ex hac taciturnitate sequebat̄ in corde suo ꝛ animo magn⁹ estus ꝛ ardor: iuxta illud Hiere. xx. Fuit in corde meo quasi ignis estuans ꝛc. iō ꝯsequēter quasi cōpulsus habuit loq̄. vn̄ dicit: Cōcaluit cor meū itra me ꝛc. ꝛ locut⁹ sū in lingua mea: q̄ quidē locutio nō hoīb⁹ mūdanis ꝛ cōtumeliosis ꝟ deo a quo cū silentio audiri poterat dirigebat̄. Uñ ꝯsequēter quarto explicat deo suā locutionē q̄ talis est: Notū fac mihi dn̄e finē meuȝ ꝛc. Ad qđ sciēduȝ ꝙ iste penitēs mūdana cōtēnebat reputās ea vana ex sui breuitate ꝛ varietate: ꝛ iō soli dō loq̄bat̄ d. Notū fac mihi dn̄e. i. tu q̄ scis vniuersa: fac mihi notū finē meū ꝛ numerū dierū meoȝ vt sciā q̄d desit mihi. i. q̄ȝtū debeo durare i h̄ seculo: ꝛ sic posseȝ scire breuitatē ꝛ diuturnitatē mee duratiōis. Ad qđ rn̄dit: Ecce mēsurabiles posuisti dies meos. i. breues: ꝛ qꝛ etiā in illa modica duratione nō est stabilitas ꝟ magna mobilitas ꝛ varietas. iō dicit: Et substātia mea tanq̄ȝ nihil ante te est: qꝛ etiā illa breuis duratio in qua hō videt̄ subsistere tanq̄ȝ nihil ante te est: qꝛ duratio mobilitatis q̄ successiua est: tanq̄ȝ nihil reputat̄ respectu eternitat̄ in q̄ ē tota simul interminabilis vite possessio f̄m Boetiū: ꝛ sic ꝯcludit: Uerūtn̄ vniuersa vanitas oīs hō viuēs. Quinto ostēdit mūdana esse cōtemnēda ex h̄ ꝙ i hoīe ē aliqđ ꝑpetuo manēs. s. aīa: f̄m quā ē ad imaginē dei: i q̄ imagine de hac vita trāsit ceteris mūdanis exterioꝛib⁹ oīno dimissis. iō subdit: Uerūtn̄ in imagine ꝑtrāsit hō. i. hō de hac vita i sola imagine trāsit ad aliā vitā exterioꝛa mundana totaliter relinquēs ꝛ etiā corp⁹ ꝑpriū: qđ nō est d̄ essentia imaginis. vn̄ dicit: Et frustra cōturbat̄. s. in actionib⁹ ꝛ desiderijs mūdanoȝ. Sexto qꝛ forte q̄s diceret nō cē frustrabilia ista mūdana: qꝛ licet hō in seipso nō posset ea diuturne possidere ꝑ se: posset tn̄ ꝑ filiū vel heredē q̄ reputat̄ eadē ꝑsona cuȝ patre: iō cōcludēs hūc errorē dicit: Thesauriçat ꝛ ignorat cui ꝯgregabit ea: nescit em̄ si fili⁹ i eis sibi succedat an inimic⁹: ꝛ sic cōcludit ꝙ turbatio humana circa talia acq̄rēda vel cōseruāda omnino est frustrabilis. Septimo ex p̄dictis cōcludit ꝙ in rebus mūdanis nō est ponēda spes: ꝟ i deo apud quē substātia hoīs est: ꝛ h̄ ē qđ dicit: Et nūc q̄ est expectatio mea: nōne dn̄s: ꝛ substātia mea apud te ē. Et nota ꝙ i hebreo nō ponit̄ eadē dictio vbi hic dicit̄: Et substantia mea apud te est. ꝛ supra vbi dr̄: Et substātia mea tāq̄ȝ nihil ante te est: ꝟ ponunt̄ diuerse dictiōes q̄ bene cōsonāt huic expositioni: vt ptȝ in illa lingua erudito. Octauo qꝛ nemo sine peccato est vt expectatio sua i deo sit certa: petit erui ab oīb⁹ iniq̄tatib⁹. s. culpe vn̄ dicit: Ab oīb⁹ iniq̄tatib⁹ meis erue me. Et qꝛ stult⁹ q̄ remanet in vanitate mūdana irridet iustos ꝛ bonos. iō sequit̄: Opprobriū insipienti dedisti me. q. d. iō debes me eruere: qꝛ dedisti me opprobriū insipienti eo mō q̄ dr̄ alibi. Nō erubescāt i me q̄ spectāt te de⁹ isrl̄. qđ q̄dē opprobriū qꝛ nō ex culpa dep̄cantis insurgeret ostēdit d. Obmutui ꝛ nō apperui os meū. i. nō egi cōtentiose sȝ tacui. Et q̄ sit causa hui⁹ taciturnitat̄ v̄tuose subdit cū dicit: Qm̄ tu fecisti. s. me talē dās mihi patientiā seu discretionē ad talia tolerāda seu euadēda. Nono postq̄ȝ petiuit remissionē culpe petit remissionē pene. vnde dicit: Amoue a me plagas tuas: ꝛ vt ostēderet illas plagas eē grauiter illatas: sic ꝙ vix posset eas tolerare. subdit: A fortitudine man⁹ tue ego defeci: q̄si. d. plage tue sic moderent̄ erga me vt ꝑficiā: nō vt deficiā. Decimo ne forte q̄s estimaret ꝙ hmōi plage fortiter illate excederent rōnē iusticie: ꝛ essent quasi vindicatiue. iō subdit: Increpatio nib⁹ ꝑpter iniquitatē. Corripuisti hoīem. q. d. hec increpatio tua iusta est: qꝛ ꝑpter iniq̄tatē. Et pia est: qꝛ ordinat̄ ad correctionē. vnde dicit: Corripuisti hoīem ꝛ modū correctiōis ostēdit esse valde afflictiuū. cū dicit: Tabescere fecisti sicut araneā aīam ei⁹. nā aīa penitētis i talib⁹ plagis grauib⁹ i hac vita cōstituta tabescit ꝛ attenuat̄ sentiens maximā fragilitatē suā. Et ex his sequit̄ ꝙ hō ex tali increpatiōe correctiua q̄ȝtūcūq̄ȝ grauiter afflictus nō rōnabiliter cōquerit̄ seu cōturbat̄ sed ex fragilitate humana. vn̄ dicit: Uerūtn̄ vane cōturbat̄ oīs hō. s. sic correct⁹: licet affligat̄ et tabefiat. Undecimo instāter petit suā liberationē trib⁹ modis. Primo. s. ꝑ orationē q̄ est eleuatio mētis in deū. scd̄o ꝑ dep̄cationē q̄ est frequēs supplicatio. tertio ꝑ lachrymas q̄ in p̄cib⁹ ad impetrādū misericordiā sūt efficaces vn̄ dicit: Exaudi orationē meā dn̄e: quo ad primū. Et dep̄cationē meā quo ad scd̄m: aurib⁹ ꝑcipe lachrymas meas q̄ ad tertiū. Et reddēs rōnē quare exaudire debet dicit: Ne sileas qm̄ ego aduena sū apud te ꝛ peregrin⁹: h̄ est dicere: ego iam sum apud te in spe. licet adhuc sū aduena ꝛ peregrin⁹ i h̄ seculo: i quo nō habeo quietam mansionē. ad Heb. xiij. ꝛ sequit̄: Quasi omnes patres mei. iuxta illud apostoli. ij. Cor. v. Quādiu em̄ sum⁹ in corpe: a dn̄o peregrinamur. ꝛ q̄ sit sua petitio subdit. d. Remitte mihi vt refrigerer. h̄ est dicere: remitte mihi iniquitates. s. culpe ꝛ plagas. s. pene de q̄b⁹ supra dixerat. Ut refrigerer: ꝑ misericordiā ab estu viciorū et penarū. Priusq̄ȝ abeā: ab hac vita vbi nūc peregrin⁹ sum. Et ampli⁹ non ero scȝ in ea.

Replica.

Circa ps̄. Dixi custodiam: cum postil. ex multis expositionib⁹ vnā p̄elegisset. s. ꝙ exponat̄ ps̄. iste de dauid existēte in fuga tēpore ꝑsecutionis ab absalon filio eius illate: ꝛ ad illum casum ps̄. hunc ꝑtinēter applicasset. Bur. se putat lucernā accēdere: dicit hunc ps̄. exponi debere nō de vno particulari: ꝟ de quolibet penitente indistincte: habens ꝑ rōne principali: qꝛ vniuersalioꝛa sūt potioꝛa particularib⁹ ꝛ mag̃ diuina: allegās ad id Aristotelē. j. Ethi. Sȝ hec rō q̄ Bur. vtit̄ frequent̄ brocardica videtur: quia nō distinguit de vniuersali in essendo p̄dicando et causando. Nā in essendo cōstat particularia vniuersalib⁹ potioꝛa: qꝛ quicq̄d tale vniuersale ꝑfectionis includit: includit particulare ꝛ vltra: idcirco vulgatū verbū est: ꝙ prioꝛa cōitate sūt potioꝛa ꝑfectione. Simile iudiciū est de vniuersali in p̄dicādo: sed de vniuersali in causando puto Bur. nolle dicere: qꝛ ꝑposito suo minime seruit. Nec allegat Aristo. i eo sensu in quo ipe allegata verba scribit: qꝛ intentio Aristo. est ꝙ bonū de quāto cōius de tanto diuinius. Nūc aūt ꝑ cōius nō intendit vniuersalius sed cōicabili⁹. Et cū Bur. aliquē passū sacre scripture p̄sertim psalmoȝ exponit de plurib⁹ vel d̄ omnib⁹ peccatorib⁹: quē postil. f̄m sonū primariū terminorū sine absurditate exponit de vno singulari peccatore alijs tn̄ bene applicabilis ꝑ modū exempli semꝑ ipse Bur. adducit pro regula illud Aristo. cōtra ipsius intētionē. Uniuersalia sunt potioꝛa singularib⁹ putās se accēdisse lucernā ꝛ aliq̄d diuinū in mediū deduxisse. q. d. de plurib⁹ peccatorib⁹ sit aliq̄d diuinius q̄ȝ dicere de vno: vel quasi plures pctōres sint aliquid plus boni q̄ȝ vn⁹ singularis: qđ quātū seruit lr̄ali expositiōi p̄sent hui⁹ Bur. amatores ei⁹ frastas grādipēdētes. Ceterū putat Bur. aliq̄d diuinū adduxisse arguēdo ꝯtra postil. qꝛ primo lr̄aliter exponit multos ps̄. de singularib⁹ casib⁹ ipi⁹ dauid volēs f̄m opinionē beati Hiero. quā sequit̄ postil. de auctoritatib⁹ psalmoȝ: ꝙ tūc filij chore asaph idithū ꝛc. plura mysteria xp̄i ꝛ eccl̄ie descripserūt q̄ȝ dauid: q̄ vt plurimuȝ f̄m expositionē postil. de se suisq̄ȝ casib⁹ scripsit. Respōdeo ꝙ q̄ȝuis postil. primo ad lr̄am f̄m ꝙ termini cōiter p̄tendūt sine absurditate multos ps̄. exponat de dauid singulariter: non intendit tn̄ excludere sensus lr̄ales eorūdē ps̄. principales: q̄ sūt de xp̄o ꝛ eccl̄ia: quoȝ typū dd̄ gerit: typū inquā xp̄i aliq̄ñ in regē cōstituti: aliq̄ñ ꝑ malos tribulati: aliq̄ñ vt victoris d̄ tribulationib⁹ liberati ꝛc. typū etiā gerit ecclesiā in sua ꝑsona describēs: nūc a deo electā: nūc a prauis abiectā: nūc tribulatā: nūc de tribulatione gratias agentē ꝛc. q̄ sunt sensus ab auctore spiritu sancto principaliter intenti: lȝ sint alij sensus prioꝛes ꝟ nō dignioꝛes ꝑ voces primo sine absurditate significati. Et ꝑ ea dicta soluūt̄ multe differētie circa psalteriū inter Bur. ꝛ postil. quorū alter refert se ad casuȝ singularē ꝑ voces primo significatū: alter ad sensum exemplarē ꝑ sp̄m̄ sāctū p̄ncipaliter intētū. Et correctoriū volo oēs differētias huiusmodi referri vt nō oporteat inutiles fieri repetitiones.

Glo.ordi.

Cas. Hic christ⁹ ex mēbris. Ps̄. XXXIX

a Expectās expec. Cas. Expectat ꝛ igrat⁹: ꝟ expectās expecta. Aug⁹. Auctoritas ab antiq̄s i abraā ꝛ ceter̄ assidue expectaui nō legē: non aliud: ꝟ dn̄m q̄ saluare pōt: ꝛ dn̄s fuit itēt⁹: ꝛ beniuol⁹ eis audiēs eos educēdo de ꝑfūdo ꝯcupiscētiaȝ: ꝛ de malis opib⁹ q̄ pedes affectuū iq̄nāt ꝛ retinēt: ꝛ sūt vilia. vt fex cōpatiōe vini. Cāticū leticiā d̄ noua gr̄a: nō vet⁹ d̄ lege: qđ placet deo: q̄ nr̄ est ꝑ cultū nō alioȝ. b Dn̄m. Aug⁹. Nō hoīeȝ q̄ pōt

Ps̄. XXXIX

a sc in ꝑmissione ꝑphetarū. sc Cas. mitis cū desiderio.

Expectās expectaui dn̄m a

Nico.de lyra

Ps̄. XXXIX Expectās expecta. ꝛc. Huic ps̄. p̄mittit̄ talis ti. in heb. Ad victoriā ps̄. dd̄ In trāsla. vero Hiero. iux̄ hebreū sic h̄r: Pro victoria canticū dd̄: ꝛ idē penitus signat. Expositio aūt huius tituli ptȝ ex dictis .s. ps̄. xij. vbi ponit̄ cōsimilis titulus. Ex titulo aūt isto apparet auctor

Universidad de
Bibliot

¶ q̄ pōt fallere ⁊ falli: ⁊ q̄ mecū idiget. a Intēdit. Aug⁹. mihi vt ꝓdesset nō me vt ⁊ malos. b Lacus. Augusti. Tenebre iniquitatū infidelitatis. s. ⁊ ignorantie. Lutū carnalis cōcupiscentia: dupliciter dat de⁹ ꝓ futura primū educit d̄ miseria seculi q̄ est lac⁹ et lutū fe. Deinde supra petrā statuit: cū in p̄ceptis xp̄i ambulam⁹: peccata sicut lutū laci ferent ⁊ mergunt petra cōtra lutū. Hiero. In lacu vero ⁊ in luto gētes idola colētes: vl' oēs terrena amātes. c Carmen. Hiero. nō turpe. nō theatrale: sed ꝑ nouū testamētū. d Videbūt. Cas. mirabilia tpe in carnationis facta. Aug⁹. Videbunt h̄ qd̄ primo d̄ priorib⁹ dixi: videbunt multi populi posteri. e Nomē. Augusti. Qd̄ est saluator. Q. beat⁹ ⁊c. q̄ nō tpalia sperat ab eo sed salutē qd̄ ei⁹ nomē idicat. In hebreo sepe duplicant h̄ mō genitiui: vl' beatus est cui est nomē: id est in quo est laus dei: vt ab eo solo credat salutez vnde est et spes ei⁹. f Insanias. Cas. Idola que fallūt a veritate: vel insanie i spectaculis fallacib⁹. Ideo pluraliter vt de omnibus accipiat: hec falsa: sed opera tua mirabilia celum terra: elidit supstitiones.
g Non est. q. s. Aug⁹. nulli auctores artium. Aug⁹. Salus verax. insania mendax: non est quod putatur. Hiero. Vana sunt terrena: insanie ire: et rixe ⁊c.
h Mirabilia tua ⁊c. Aug⁹. Petrū ambulare sup aquas in signo nō in seculo. i. fluctib⁹ seculi.
i Annūciaui. Aug⁹. hic xp̄s i capite ⁊ mēbris. Aug⁹. hec sunt mira dei he cogitatiōes: qb⁹ nemo ē similis. Cas. Ecce mirabilia. incarnatio iusticia p̄dicatiōis: liberatio hominū ab iniqtatib⁹: cōfusio inimicorū leticia sperantiū. Primo rudes ⁊ incōpositi p̄parati sunt: vt verba xp̄i libēter susciperēt. Aug⁹. Vide mirabilia dei. Annūciaui prius ꝑ ꝓphetas ⁊ post locutus egomet.
¶ Multipli

a ſ ⁊ quid ille. ſ nō auertit se. b ſ qui ꝓphetis se abdidit. c ſ a qb⁹ expectās nō cessat.
a et itēdit mihi. Et exaudiuit prē a b
a ſ et quid fecit. b ſ Aug⁹ de ꝓfundo iniquitatis ex carnalib⁹ cōcupiscentijs ſ inferno.
ces meas: ⁊ eduxit me de lacu mi c
a ſ limi. b ſ vt iā ambulē ꝓficiendo.
serie: et de luto fecis. Et statuit su d
a ſ christū. b ſ qui prius cū diabolo. ſ sensus c ſ ne retro aspicerem.
pra petram pedes meos: ⁊ direx e f
a ſ operum. b ſ statuit direxit et sic.
it gressus meos. Et immisit os g
a ſ quod nou⁹ homo attulit. ſ Aug⁹. p̄dicationē noui testamenti. b ſ nouus noua cantat. ſ noua facta sunt oīa. c ſ scz. ſ vel hymnū.
c meum canticum nouum: carmen
a ſ nō dijs alienis. b ſ p̄cedentes sequaces. imitādo ſ Hiero. venisse p̄dictū xp̄m. ſ ppl'i
d deo nostro. Videbunt multi et h
a ſ iam sequi malas vias. ſ quia peccatores b ſ Cas. facti christiani. ſ remissionem. c ſ nō in p̄cedentibus patriarchis. s. et ꝓphetis.
timebunt: ⁊ sperabunt in domi- i
a ſ etiam. b ſ ip̄m deū nō aliud sperat ab eo.
e no. Beatus vir cuius est nomen k
a ſ post. b ſ quo plures sunt.
domini spes eius: et non respex- l m
a ſ in voluptatib⁹.
f it in vanitates et insanias fal- n
a ſ Aug⁹. qui iā illa nō respicit hz qui ei specret ſ Aug⁹. in corporalibus et spiritualibus.
sas. Multa fecisti tu domine de- o
a ſ qui consiliarius eius fuit. ſ nō alieno cōsilio: sed tua sapientia.
h us meus mirabilia tua: ⁊ cogita p
a ſ in illis omnibus.
g tionibus tuis: non est qui simi- q
a ſ multa mirabilia et hec.
i lis sit tibi: Annunciaui ⁊ locut⁹ r

psalmi. s. dauid: sed materia nō apparet: ⁊ ꝓpter h̄ varie exponit. Dicit aūt Ra. Sa. ꝙ dō fecit hūc ps̄. ꝓ bn̄ficio exhibito pp'lo isr'l in exitu de egypto: qꝛ tūc fuit eductus de seruitute dura ⁊ vili. qd̄ notat cū dr̄: Et eduxit me de lacu miserie ⁊ d̄ luto fecis ⁊c. Et tūc trāsito mari rubro cecinit canticū nouū d. Cātem⁹ dn̄o gloriose ⁊c. Exo. xv. Et sic l'ram sequentē applicat ad ea q̄ facta sunt pp'lo isr'l in deserto. Sz huic expositioni videtur repugnare manifeste qd̄ subdit: Sacrificiū ⁊ oblationem noluisti ⁊c. in quo describit euacuatio sacrificiorū ⁊ oblationū veteris testamēti: vt magis patebit ꝓsequēdo. Ista autē nō fuerūt tūc reprobata sed magis a deo instituta i monte synai: ꝓpter qd̄ aliter exponit a doctorib⁹ catholicis. Et dicūt aliq̄ ꝙ dauid fecit hūc ps̄. ꝓ gratiarū actione de sua liberatione a psecutione filij sui absalon. Sed cōtra h̄ videt ꝙ circa principiū hui⁹ psalmi dr̄: Misit in os meū canticū nouū ⁊c. qꝛ dauid fuit liberat⁹ ꝑ mortē absalon: de qua nō cecinit carmē letitie: sed planxit ⁊ luxit d. Absalon fili mi quis mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te. ij. Reg. xviij. Itē hec expositio et cōsimiles vident esse ꝯtra intētionē apostoli manifeste. Heb. x. vbi inducit l'ram hui⁹ psalmi dictā ad litterā i ꝑsona xp̄i: vt patebit. j. l'ram hui⁹ ps̄. ꝓsequēdo: ꝓpter qd̄ dicere ꝙ ad litterā intelligat de dauid seu quocūq; alio ⁊ mystice tm̄ d̄ xp̄o videt esse quedā iudaici erroris cōfirmatio. Ad exponēdum aūt hūc ps̄. de christo due regule exponēdi sacrā scripturam quas cū alijs exposui in principio sup Gen̄. sūt hic repetēde. Prima ē de dn̄o ⁊ ei⁹ corpe qd̄ est ecclesia seu fideliū cōgregatio. Quia ꝓpter cōnexionē capitis ad corpus ⁊ ecōtra sacra scriptura frequēter sub vno cōtextu trāsit d̄ vno ad aliud loquēs quasi de vna ꝑsona. sicut Esa. lxj. Induit me vestimēto salutis: ⁊ indumēto iusticie circūdedit me quasi sponsū decoratū corona: ⁊ quasi sponsā ornatā monilib⁹ suis. Qꝛ enim dicit: q̄si spōsum decoratū corona: referēdū est ad xp̄m. ⁊ qd̄ subdit: q̄si sponsam ⁊c. ad corpus ei⁹ mysticū qd̄ ē eccl'ia: s̄m ꝙ dicit Aug⁹. iij. de doctrina christiana. Hoc ꝑz etiā clari⁹ i nouo testamēto Act. ix. vbi dr̄: Saule saule q̄d me ꝑsequeris: id est corpus meū mysticū. Saulus em̄ nō ꝑsequebat xp̄m in ꝑsona ꝓpria sed ei⁹ fideles. qd̄ aūt statim subdit: Ego sum Jesus nazaren⁹: ad ꝑsonā dn̄i refert. Alia regula ē de corpore dn̄i bipartito: qꝛ i corpe dn̄i mystico cōtinent simul mali cum bonis vsq; ad diē iudicij: sed tūc segregabunt sicut pastor segregat oues ab hedis: ⁊ rōne hui⁹ cōmixtionis aliqn̄ vituperant boni cū malis: sicut Esa. j. Cognouit bos possessorē suū ⁊ asin⁹ p̄sepe dn̄i sui: isr'l aūt me nō cognouit: ⁊ populus me⁹ nō intellexit. Aliquādo aūt mali ecōtra cōmēdant cū bonis sicut Osee. xj. Puer israel et dilexi eū. His igit p̄missis psalmus iste diuidit in tres ptes: qꝛ primo ponit circa mysteriuz incarnationis gratiarūactio ex pte corpis mystici. scd̄o hui⁹ mysterij rō ex ꝑsona xp̄i. ibi: Sacrificiū. tertio deuota depcatio ꝓ statu corporis mystici. ibi: Tu aūt dn̄e. Circa primū dicit in ꝑsona corporis xp̄i mystici. Expectās expectaui dn̄m qꝛ sancti patres de corpe xp̄i mystico existētes ꝑ fidem cū magno desiderio expectauerūt xp̄i aduētū. vn̄ dicebāt Esa. lxiiij. Utinā dirūperes celos et descēderes. a Et intēdit. i. orationi fideliū de aduentu xp̄i. b Et exaudiuit p̄ces meas. in mūdū veniendo. c Et eduxit me de lacu miserie ⁊c. qꝛ resurgēs a mortuis eduxit sanctos patres de iferno. d Et statuit supra petrā. i. xp̄m s̄m ꝙ dicit ap'lus. j. Cor. x. Petra aūt erat christus. e Pedes meos. i. affect⁹ qbus aīa gradit. ꝑ p̄dicationē em̄ xp̄i ⁊ ap'lorū ceperūt hoīes cōtemnere tpalia ⁊ totū affectū suū ponere i deū. f Et direxit gressus meos. i. act⁹ meos in vitā eternā. ⁊ h̄ ꝑ legē euāgelicā q̄ introducit ad beatitudinē qd̄ lex vet⁹ facere nō poterat: s̄m ꝙ dr̄ Heb. vij. Nihil ad pfectū adduxit lex. g Et immisit in os meū ⁊c. Istud impletū fuit qn̄ apostoli et alij discipuli recepto sp̄iritu sancto in signo visibili loquebant varijs linguis magnalia dei. Act. ij. h Videbunt multi: qꝛ ad vocē apostoloꝝ aliorūq; cū eis deū laudantiū conuenit multitudo ⁊ mente cōfusa est p̄ nimia admiratione. vt ibidē dicit: i Et timebūt ⁊c. qꝛ auditis verbis beati Petri multi cōpuncti sunt corde de xp̄i morte et conuersi sunt ad fidē: ⁊ apposite sunt in die illa aīe circiter tria milia. vt ibidē dr̄. vn̄ ⁊ subdit: k Beatus vir cu. ē nomē dn̄i. s. Jesu xp̄i. l Spes ei⁹. qꝛ s̄m ꝙ dr̄ Act. iiij. Nō est aliud nomē sub celo datū hoīb⁹ i quo oporteat nos saluos fieri. m Et nō respexit i vani. i. i leges gentiliū idolatrie deditarū. n Et insanias falsas. i. errores iudeoꝝ ꝯtra xp̄m obstinatoꝝ: q̄ ꝓprie dicunt insanie: qꝛ auertūt a mentis sanitate. Consequēter ostenditur magnitudo mysterij incarnatiōis. cū dicit: o Multa fecisti ⁊c. mundū creādo ⁊ gubernādo: sed satis magis fuit mirabile ip̄m recreando ꝑ tuā bn̄dictā incarnationē ⁊ passionē. iō sequit: p Et cogitationib⁹ tuis. qb⁹ ab eterno disposuisti mysterium tue incarnatiōis. q Nō est q̄ silis sit tibi. q. d. h̄ mirabile excedit oīa alia. In hebreo h̄r: Et cogitatiōes tue nobis. i. ꝓ nobis s̄m ꝙ trāsfert Hiero. i trāslatiōe iux̄ hebreū: ⁊ ē ibi finis v̄sus: ⁊ exponat sicut pri⁹. Et cogitatiōes tue. qb⁹ ab eterno disposuisti carnē assumere. Pro nobis. s. sunt: qꝛ sūt cause nr̄e salutis. Nō ē q̄ silis sit tibi: principiū est versus sequentis: ⁊ cōiūgit cū l'ra sequēti sic: Nō est q̄ sil'is sit tibi. s. in mirabilib⁹ faciendis maxime i mirabili incarnationis mysterio. r Annūciaui et lo. sū. s̄m possibilitatem meā: sed qꝛ excedunt facultatē humanā. ideo subdit:
Multiplicati

¶ a Multiplicati sunt super numerū. Hiero. Aug⁹. super numerum saluandorum: vel super hoc ꝙ aliqs enumerare possit: vel me loquente plures q̄ȝ olim crediderunt.
b Sacrificium et oblationem nolu. Aug⁹. At venit res noluit quasi verba promittentia: tamdiu est ꝓmisso: donec det: vt dedit mutat v̄bum: non dicit dabo sz dedi. Ipso ergo veniente: noluit ea que erāt eius figura: quasi q̄ necessitas annūciandi cum sufficerent legalia: quia sacrificiū et holocaust. Posuit deus in Cain signum: vt nemo eum occideret. (Gen̄. 4. c) Manet iudeus cum signo circumcisionis: et alijs huiusmodi: ⁊ nondū est occisus: habens signum suum: maledictus est a terra: id ecclesia: que sanguinem excepit: quem ille fudit: ⁊ de hac terra clamat ille sāguis ad deum: sed ille qui fudit: surdus nō audit.
c Aures autē perfecisti mihi. Aug⁹. id est perfecte me intelligere fecisti quid velles: vel corp⁹ aptasti mihi vt ait apostolus ad hebreos (Heb. 10. b) id est corpus aptum ad offerendum mihi dedisti.
d Holocaustum. Holocausta etiā non petisti pro peccato.
e Pro peccato nō postulasti. Quod supra oblationez: vt de hirco a pompeio: id est emissario qui cuz peccat⁹ populi in desertum mittebat: vel possunt esse due dictiones pro peccato.
f Ecce venio. Cas. cuz sacrificia cessent constat venisse xp̄m.
g In capite libri scriptum est de me. Ecce statim venio vt facerem voluntatem tuā quia in capite huius libri: vel sic est prefinitum apud deū patrē q̄ ē caput mei: q̄ sum liber. i. forma iusticie hominibus. h Ecclesia magna. Aug⁹. toto orbe terrarū nō parua vt prius: ⁊ siquidē īsurget timor nō ꝓhibebit loq̄. i Dn̄e tu scisti. Aug⁹. labia sonāt hominib⁹: sz tu dn̄e nouisti cor meū: ne in solis labijs esset annunciatio: qꝛ corde credit ad iusticiā ore a. f. c. a. sa. vel o dn̄e tu es test' ꝙ timor nō ꝓhibet loq̄ vl' ꝑ te h̄ q̄ sic p̄destinasti futuꝝ: vt ad hoc nō sim piger. k Nō abscōdi. Cas. qn̄ potui ꝓdesse v̄itatē ꝓmissionē ⁊ saluationē. l Miseri. t. Aug. Amor ⁊ timor ꝑducūt me ad te.
¶ Capillos

a ſ Aug⁹. certus est numer⁹ hierl'm: sed sup hūc sunt admixte palee: multi sunt vocati pau. v. e.
a sum: multiplicati sunt super nu- a
b merum. Sacrificium ⁊ oblatio- b c
a ſ vlteri⁹. b ſ ꝓpter hoc illa noluit: quia. Aug⁹. i. corpus pfectū dedisti. s. sine peccato. ſ vel corpus. c ſ perfectum enim.
c nem noluisti: aures aūt perfeci- d e
a ſ et qd̄ maius est. ſ exponit priorem versum ſ quia prius sacrificiū. b ſ Aug⁹. qd̄ ꝓ peccato fiebat maius et dignius i lege vt d̄ vitula rufa
d sti mihi. Holocaustum ⁊ ꝓ peccā f g
a ſ qꝛ hoc noluisti: ⁊ corpus aptasti. ſ Aug⁹. tp̄s est vt veniant promissa: qꝛ auferūt ꝓmittētia
f to non postulasti: tunc dixi ecce h i k
a ſ quia. ſ huius psalmorum.
g venio. In capite libri scriptum ē l m
a ſ omnino obediēs me offerendo b ſ Aug⁹. h̄ est: sed in lege domini vo. e.
de me vt facerem voluntatē tuā:
a ſ et in lege eius meditabar die ac nocte.
deus meus volui et legem tuam n
a ſ volui. ſ in plenitudine. b ſ post etiam mei. ſ in membris.
in medio cordis mei. Annuncia- o
a ſ Aug⁹. ꝙ a te est iusticia.
h ui iusticiam tuam in ecclesia ma- p
a ſ nō habeo in solo corde vt timore taceam. ſ Aug⁹. hic contra timorem mundanū.
gna: ecce labia mea nō ꝓhibebo q
a ſ Aug⁹. hoc cōtra simulationē. b ſ Aug⁹. h̄ hoc dicit cōtra segniciem carnis. ſ Aug⁹. vel meā. i. fidem confessus sum: nō celo timore: quasi satis sit in corde tenere.
i domine tu scisti. Justiciam tuaz r
non abscondi in corde meo: ve- s
ſ sed a ſ id est christum tuū. b ſ predicaui.
ritatem tuā ⁊ salutare tuuz dixi. t v
a ſ non ꝓpter multos consiliātes dimisi ⁊ hoc ē. b ſ qua dimittit peccata.
k Non abscondi misericordiam tu x
a ſ qua retribuit.
am ⁊ veritatem tuam: a concilio y z
a ſ qꝛ nō celaui misericordiā et veritatem noli remouere misericordias a sanctis mēbris. b ſ ne sint sine effectu.
multo. Tu aūt dn̄e nē lōge facias a b
a ſ quia. ſ Aug⁹. nō auderem cōuerti nisi securus de remissione: quasi bonus es ⁊ ideo amo.
l miseratiōes tuas a me: misericor c
a ſ nō pseuerarē nisi de ꝓmissione securus quasi iustus: ⁊ iō timeo. ſ ne sit inane qd̄ cepi a primo iusto. b ſ hec semp suscipiunt: et semp aspicio et opus est.
dia ⁊ veritas tua semper suscepe-

a Multiplicati sūt sup numerū. In trāsla. Hiero. iuxta hebreū habet: Plura sunt q̄ȝ narrari queant. s. mirabilia tua: maxime in mysterio tue incarnationis cōtēta. ⁊ iō qd̄ dr̄ hic: Multiplicati. forte est l'ra corrupta vitio scriptorum ponētiū multiplicati ꝓ multiplicata: vel si sit l'ra vera supplēdū est sic: Multiplicati sūt. s. effect⁹ mirabiliū tuorū. b Sacrificiū. Hic ꝯn̄r ostēdit mysterij incarnatiōis rō: ⁊ hoc in ꝑsona xp̄i: qꝛ ꝓpheta trāsit de corpe ad caput ꝑ modū p̄dictū. Circa qd̄ sciēdū ꝙ vna causa hui⁹ bn̄dicte incarnationis fuit ad supplendū ipfectionē legis ꝑ ip̄m xp̄m incarnatū: ꝓpter qd̄ ipse dicit: Matth. v. Nō veni soluere legē sed adimplere. In lege aūt erāt aliqua p̄cepta cerimonialia de sacrificijs ⁊ oblationib⁹ offerendis. Hec aūt sacrificia erāt impfecta qꝛ nō poterāt auferre peccata. ⁊ iō ista impfectio fuit sublata ꝑ vnū sacrificium pfectū. s. corpus xp̄i in cruce oblatū: qd̄ succedit oībus sacrificijs veteris legis. Et hoc est qd̄ dicit ap'lus ad Heb. x. Impossibile est em̄ sanguinē tauroꝝ ⁊ hircorū auferre peccata. iō ingrediēs mundū. s. dei fili⁹ ꝑ suā incarnationē dicit: Hostiā ⁊ oblationē noluisti: corpus aūt aptasti mihi. i. corpus passibile aptū imolationi: sicut diffusius exposui sup epistolā ad Hebreos. ⁊ hoc est qd̄ dicit hic: licet aliqua vocabula sint mutata. qꝛ xp̄s et apostoli nō semp allegauerūt scripturā veter' testamēti de verbo ad verbū. Dicit ꝙ in ꝑsona christi hoīs loquētis deo patri vel toti trinitati. Sacrificiuz qd̄ fiebat de aīalib⁹ et auib⁹. c Et oblationē. q̄ fiebat de reb⁹ inanimatis vt de pane simila ⁊ oleo ⁊ similib⁹. d Noluisti. qꝛ talia nō erāt deo accepta de se sicut est corpus xp̄i qd̄ quotidie offert i altari sz tm̄ ex fide offerentium. e Aures aūt pfecisti mihi. ad Heb. x. dr̄: Corpus aūt aptasti mihi: vt dictū ē: tn̄ eadē est sn̄ia. cū dr̄: Aures aūt pfecisti mihi. i. aures pfectas ad obediendū qd̄ fuit in hoc ꝙ fuit obediēs deo patri vsq; ad mortē crucis. vt h̄r Phil'. ij. f Holocaustū. hoc erat quoddā gen⁹ sacrificij qd̄ totū incendebat ad honorē dei. g Et ꝓ peccato. i. hostiā ꝓ peccato cui⁹ vna ps incendebat: ⁊ alia erat sacerdotū. vt diffusi⁹ dixi sup Leuit'. h Non postulasti: qꝛ talia nō fuerūt de se deo accepta: vt dictū est. i Tūc dixi ego xp̄s. k Ecce venio. ad offerēdū sacrificiū acceptissimum deo. l In capite libri ⁊c. Iste est liber diuine p̄destinatiōis: de quo scribit in ps̄. lxix. Deleant de libro viuētium ⁊c. In capite aūt hui⁹ libri dr̄ eē descriptū illud qd̄ primo et principaliter ptinet ad diuinā p̄destinationē: sicut caput est principalis ps hoīs. Mysteriū aūt icarnationis xp̄i ꝑ qd̄ oēs hoīes iducunt ad vitā eternā siue beatā est illud qd̄ p̄ncipaliter ptinet ad diuinā p̄destinationē. ⁊ idō bn̄ dicit: In capite libri. s. diuine p̄destinatiōis. m Scriptū ē ⁊c. ꝓpter qd̄ dicit xp̄s Joh. vj. Descēdi de celo nō vt faciā volūtatē meā: s̄ volūtatē ei⁹ q̄ misit me. Et qꝛ volūtas deliberatiua xp̄i hoīs semp erat diuine volūtati cōformis. iō subdit: n Deus meus vo. ⁊c. s. legē euāgelicā. o Annūciaui iusticiā tuam. i. legē euāgelicā q̄ cōtinet iusticiā pfectā. p In ecclesia magna. i. tēplo vbi oēs iudei cōueniebāt: i quo xp̄s frequēter docuit: vt describūt quattuor euangeliste. Similiter in ecclesia magna ꝑ totū orbē diffusa i qua christus ꝑ apostolos euangeliū ꝓmulgauit: s̄m ꝙ dicit ps̄. xviij. In omnē terrā exiuit son⁹ eorum. q Ecce labia mea nō ꝓhibebo. a ꝓmulgatione veritatis euāgelice ꝑ me ⁊ alios doctores ecclesie. r Justiciā tuā ⁊c. qꝛ xp̄s eaz manifestauit verbis et factis. s Veritatē tuā. qua implesti ꝓmissuz d̄ xp̄o patrib⁹ factū. t Et salutare tuū. i. meip̄m a te missū ꝓ salute hominū. v Dixi. omnia ista manifeste docuit xp̄s: vt patet ex decursu euāgelij. x Nō abscondi misericordiā tuam. quā ꝑ me voluisti mūdo facere. y Et veritatē tuā. qꝛ misericordia ⁊ veritas semp se concomitant in operib⁹ dei. z A cōcilio multo. sic debet scribi ꝑ. c. qꝛ sic est in hebreo. ⁊ in trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū habet: In ecclesia multa: qd̄ idem est. a Tu aūt dn̄e. Hic cōsequenter describit ip̄ius xp̄i deuota depcatio ꝓ statu corporis sui mystici. ⁊ primo q̄ȝtū ad amotionē mali. ⁊ scd̄o q̄ȝtum ad adeptionē boni. ibi: Exultent. Circa primū dicit: Tu autē dn̄e. i. tu deus pater. b Ne lōge fa. ⁊c. i. a corpore meo mystico: ꝓ quo xp̄s legit frequēter orasse in euāgelio. c Misericordia tua ⁊c. oratiōnē meā semp exaudiendo. Ois em̄ oratio xp̄i ꝓcedēs ex voluntate deliberatiua fuit exaudita: s̄m ꝙ dicit saluator Joh. xj. Ego aūt sciebā qꝛ semp me audis: qꝛ volūtas xp̄i deliberatiua semp fuit: ⁊ ē cōformis volūtati diuine. Et cām hui⁹ depcatiōis
x 3 subdit d.

Universidad ... Biblioteca

a Capillos. Aug⁹. Bene in cōparatione delictoꝝ capilli ducti sunt. Nā ideo in veteri testamēto sacerdotes radebanť: vt sic carnis vitia deposuisse viderenť. Remi. Ut superent eos q̄ sunt capilli. i. fideles qui in xp̄o sūt radicati: vel ad lrām cōparatiue. b Cōplaceat. Cas. Trinitatē ꝑsonarū. Tibi singulariter vnitatem essentie signat. Aug⁹. cōplaceat ait nō diffidens de potētia dei si assit volūtas. Quasi: si tu vis potes dn̄e. c Respice. Cas. Respect⁹ ei⁹. nostrū est auxilium. d Qui dicūt mihi. Aug⁹. Et q̄ bona dicit malo aīo: ꝛ qui mala dolose laudādo vterq̄ malus est ꝛ cauēd⁹. de primis dixit: Qui volūt mi ma. de secūdis: Qui dicūt mihi euge euge. e Et dicāt. Cas. Hec est eorū exultatio: hec eñ ꝓfessio in eternū gaudentes efficit christianos. f Ego autē. Cas. Hoc xp̄s ex forma serui: ne quis gloriam ꝑdicte leticie sibi arrogaret. Mendicus q̄ petit: paup q̄ sibi nō sufficit. g Ne tardaueris. Aug⁹. Nisi breuiati essent dies: nō saluareť oīs caro: ꝛ tūc erit ve pregnātib⁹ ꝛ nutrientibus. vel de ꝑsenti. i. q꞉ et modo ē ve ꝑgnantib⁹. i. cōcipientibus desideria alienarū rerū: ꝛ lactantib⁹: qui tā quesita nutriunt.

per. Joh. an. 8 reliq. c. vnico. in fi. Clemen.

Mat 24. b

¶ In finem

Nico. de lyra

subdit. d. a Qm̄ circūdederunt me mala. s. pene. b Quorū nō est numerus. multe eñ penalitates fuerunt inflicte xp̄i fidelib⁹ a principio ecclesie: vt p₃ in apostolis ꝛ martyribus. c Cōphenderūt me iniquitates mee q꞉ a principio fuerūt aliq̄ mali cū bonis in corpe xp̄i mystico. vt p₃ de iuda ꝓditore ꝛ multis alijs. a principio etiā insurrexerūt hereses: vt p₃ ex epistolis Pauli ꝛ alioꝝ aploꝝ. ꝓpter qd beat⁹ Johēs in euāgelio suo expressit diuinitatē xp̄i ɔtra ebionem ꝛ cherinthū ꝛ eoꝝ sequaces eā negātes: ſm q᷑ dicit Hiero. in libro illustriū viroꝝ. d Et nō po. vt viderē: q꞉ hereses insurgentes multū obnubilabāt fidem simpliciū. e Multiplicati sunt ꝛc. modus est loquendi hyꝑbolicus: ad designandū multitudinē heresum q̄ i surrexerūt in ecclesia dei: ſm q᷑ p₃ ꝑ Aug⁹. de heresib⁹. f Cōplaceat tibi dn̄e vt eruas me. i. corp⁹ meū mysticū a malis ꝑdictis. g Dn̄e ad adiuuādū me re. ɔ mala insurgētia ꝺ futuro. h Cōfundāť ꝛc. i. fideliū meorū vitā: cuiusmodi fuerūt tyrāni in ꝑmitiua ecclesia: quorū multi fuerūt cōfusi corporaliter ꝛ tꝑaliter ſm ordinē diuine iusticie: ꝛ aliq̄ cōfusi cōfusione pn̄ie q̄ ē cōfusio adducēs gl̄iam: quia multi vidētes patiētiā martyrū ꝛ dei virtutē circa ipos cōuertebanť ad fidē. i Qui dicūt mi. euge euge. Interiectio exultantis q̄ aliqñ ꝓferť ad cōgaudēdū: ꝛ sic ꝓferebať a fidelib⁹ ꝺ patientia martyrū gaudentib⁹: aliqñ etiā ꝓferť ad deridendū: ꝛ sic ꝓferebať a martyrū ꝑsecutorib⁹. k Exultēt. Hic ɔn̄r ponit depcatio xp̄i ꝓ suo corpe mystico q̄tū ad adeptionē boni. cū dr: Exultēt ꝛ letenť sup te: deū patrē vel totā trinitatē de bono qd datur⁹ es eis. l Oēs q̄rētes te. i. fideles mei q̄ te q̄rūt ꝑ verā fidē. m Et dicāt semp ma. ꝛc. regratiādo ꝺ bonis ei⁹. n Qui diligūt sa. tu. i. me xp̄m quē misisti ꝓ salute hoīm. o Ego aūt mēdi. ꝛc. si h̄ referť ad ꝑsonā xp̄i: certū est q᷑ vitā valde pauperē duxit i h̄ mūdo sicut p₃ ex euāgelio: si aūt referať ad corpus xp̄i mysticū: sic certū ē q᷑ fuerūt ꝛ sūt multi fideles ꝓpter xp̄m paupꝑtatē eligētes. p Dn̄s sol. ē mei. q꞉ sufficiēter ꝓuideť talib⁹ ex ꝓuidētia dei: ſm q᷑ dicit saluator Matth. vj. Primū querite regnū dei ꝛ iusticiā ei⁹: ꝛ hec oīa adijcieť vobis. ꝛ iō i fine ps̄. cōcludiť: q Adiutor me⁹. ad bonū ꝓmouēdo. r Et ꝓtector me⁹ a malis ꝑseruando. s Tu es de⁹ ꝛc. mihi assistere in ꝑdictis. XXXIX

a ¶ Cas. q꞉ sūt peccata a nobis: ꝛ ab alienis: quid ergo si cesset misericordia.

rūt me. Quoniā circūdederūt me a
a ¶ peccata. ¶ id pene. b ¶ apud homines. c ¶ ipso actu.
mala quorū nō est numer⁹: cōp̄rē b c
a ¶ Aug⁹. q̄bus oppressus de⁹ nō potest videri: sed mundato corde videbit deum.
hēderūt me iniquitātes mee: ꝛ nō
a ¶ nec ꝑ conatū te videri potui. b ¶ iniquitates. ¶ Aug⁹. si vitasti grauia caue ne obruarī arena: minuta quidē videnť sed multa sunt.
pōtui vt viderē. Multiplicatę sūt d e
a ¶ innumerabiliter. b ¶ Aug⁹. rō reliquit: q꞉ ꝓ futura nō appetit: vel a primo ceci parente. ¶ Aug⁹. id est cor nō cognoscit se: vt cū Petrus dixit: non te negabo.
a sup cāpillos capit᷑ mei: ꝛ cōr me
a ¶ ergo. ¶ trinitati. b ¶ vni deo.
b um dreliquit me. Cōplāceat tibi f
a ¶ a malis.
dn̄e vt eruas mē: domine ad ad/ g
a ¶ Aug⁹. respice penitētes in dolore suo. ¶ in boni coopatione. b ¶ ecce aūt. ¶ Cas. gauisi sūt cū ipse animā posuit: s₃ cōfusi cū recepit. ¶ mirabilium operatione.
iuuādū mē respice. Cōfundānť ꝛ h
¶ resurrectionis gloria. b ¶ vt nō ea fruanť.
reuērēanť simul qui quērūt ani/
a ¶ interficiendo. b ¶ etiā. ¶ Aug⁹. humiles se q̄uantur qui superbe ꝑibant.
mam meam: vt āuferant eam.
Auertanť retrorsu₃ ꝛ reuereanť:
a ¶ nō solū qui faciūt vel dicunt. b ¶ Aug⁹. cū benedicūt mala tñ volūt. c ¶ vt pondus. ¶ Cas. ne diutius ingraueť malū eorum.
q̄ vōlūt mihi māla. Ferānt cōfe/
a ¶ adulatione.
b stim cōfusionem suā: qui dicūnt i
a ¶ qui applaudūt quasi bono aīo. b ¶ ecōtra.
mihi ēuge euge. Exūltent et lętē k
a ¶ fundari. b ¶ Aug⁹. nō me sed in me te glorificātes. c ¶ Aug⁹. q꞉ si peccator est hō ad penitētiā vocať. si iust⁹ ad coronā.
tur: sūp te oēs q̄rētes tē: ꝛ dicānt l m
c a ¶ in membris: quia in se nō potest. b ¶ nec quilibet hec dicāt: sed.
semp māgnificeť dn̄s qūi diligūt n
a ¶ Cas. me sc₃. b ¶ de se aūt hic. ¶ cui dicebāt euge. ¶ Aug⁹. nō est quod in me laudetur: ex me egenus et paup: nō diues: q꞉ nō superbus.
f salutāre tuū. Ego aūt mendicus o
a ¶ sed. b ¶ curam habet mei.
sum et paup: dōmin⁹ sollicit⁹ est p
a ¶ de hoc cōstat. ¶ Aug⁹. qd orat hic corpus christi: vn⁹ mēdic⁹: vn⁹ paup cum eo.
mei. Adiutōr me⁹ ꝛ ꝓtector me⁹ q r
a ¶ Aug⁹. ne diu sim⁹ in malis: sed cito fini. maxime tempore antichristi. b ¶ hoc peto.
s tu ēs: de⁹ me⁹ ne tardāueris. t

Moraliter.

Expectās expectaui ꝛc. Psalm⁹ iste lr̄aliter exponiť de xp̄o. Moraliter aūt exponi pōt ꝺ catholico doctore de gētilitate vocato: cuiusmodi fuerūt scti: Dionysi⁹ Ambrosius Aug⁹. ꝛ plures alij. Et ꝑmo ɔfiteť grām sue vocatiōis di. [Expectās expectaui dn̄z.] i. desiderio desideraui cognoscere fidei veritatē. [Et intēdit mihi.] vocādo me ad ipsam. [Et eduxit me ꝺ la. mi.] sc₃ infidelitat⁹. [Et de luto fecis.] i. carnalib⁹ vitijs q̄ licita gētilitaſ reputabat. [Et statuit supra pe. ꝛc] i. sup xp̄m. [Et direxit gressus meos.] i via morū. [Et imisit i os meū can. ꝛc.] sc₃ gratiarūactiōis ꝓ bn̄ficio diuine miseratiōis. Vñ i beati Augustini cōuersione. Te deū laudam⁹ dr̄ factū fuisse. [Videbūt multi ꝛc.] nā ex ɔuersiōe tāti viri multi moueť ad deuotionē fidei. [Beat⁹ vir cui⁹ ē nomē ꝛc.] ꝛ nō vanitates mūdi hui⁹. iō sequiť. [Et nō respexit i vani.] vite ꝑsentis. [Et insanias falsas.] i. errores gētiliū ꝛ iudeoꝝ: nisi ad eos destruēdū. [Multa fecisti de⁹ mira.] i tua icarnatiōe: resurrectiōe: ꝛ ascēsione: ꝛ siīib⁹. [Et cogitatiōib⁹ tuis.] i. sapiētia tua. [Nō ē q̄ siīis sit tibi.] nam ipa ē infinita. [Annūciaui.] Hic poniť vtilitas dicte cōuersionis: q̄ est instructio ꝓpli ꝺ diuinis. cū dr in ꝑsona dicti doctoris. [Annūciaui ꝛ lo.] s. mirabilia ꝺ lege tua vbis ꝛ scriptis. [Multiplicati sūt sup nu. ꝛc.] s. effect⁹ tuoꝝ mirabiliū plusq̄ posset ꝑ hominē enarrari. [Sacrificiū ꝛ ob.] s. veter⁹ legis. [Noluisti.] q꞉ legalia mortificata fuerūt i passiōe xp̄i ꝛ mortifera post publicationē euangelij. [Aures āt pfe. ꝛc.] i. volūtatē obediēdi tibi. [Holocaustū ꝛ ꝓ petō ꝛc.] repetitio ē ei⁹ qd dictū ē ꝺ legalibus. [Tunc dixi ecce ve.] parat⁹ obedire euāgelio [In capite li. ꝛc.] prim⁹ ei ps̄. ē ꝺ bono doctore: sic dictū fuit ibidē. [Ut facerē vo. ꝛc.] exēplo xp̄i q̄ cepit facere ꝛ docere. [Annūciaui iusticiā t.] vbis ꝛ sc̄ptis ꝛ sic faciā ꝺ futuro. iō subdiť: [Ecce labia ꝛc. insticiā tuā.] mihi reuelatā. [Nō abscodi.] s₃ ꝓpalaui. [Tu aūt dn̄e.] Hic petiť remissio pctoꝝ ante ɔuersionē ꝑpetratoꝝ ꝛ etiā post saltē venialiū cū dr. [Tu aūt dn̄e ne lō. ꝛc.] vt sicut misericorditer me vocasti: ita petā remittas mihi. [Qm̄ circū. me. ma. ꝛc.] sequiť: [Et nō po. vt vi.] qm̄ petm̄ obnubilat itellectū. [Multiplicate sūt sup ca. ꝛc.] i. plusq̄ scirē numerare. [Et cor meū dereli. me.] ꝑ timore offense. [Cōplaceat ti. dn̄e. ꝛc.] ab istis pctis. [Cōfundātur ꝛ reuereanť. ꝛc.] sc₃ sp̄us maligni. [Ferāt cōfestim cōfusio. ꝛc.] tāq̄ victi. [Qui di. mi. euge euge.] gaudētes ꝺ mea deiectiōe. [Exultēt ꝛ letenť sup te ꝛc.] i. ꝓpter bonitatē tuam. [Ego aūt mē. sū.] i. nullū habens ex me bonū. [Dn̄s sollicit⁹ ē mei.] corpaliter ꝛ sp̄ualiter ꝓuidēs mihi. [Deus me⁹ ne tar.] mihi succurrere i periculis cunctis.

ꝑ. 68.

ꝑ. 34.

Beatus

a In finē. Hiero. intellect⁹ filijs chore: vt q̄uis paup ꝛ passus credať tñ deus. Chore caluaria interpretať q̄ fuit locus dn̄ice passionis. Per caluariā igiť xp̄i passio. Per filios chore filij passionis: filij crucis itelligūť: qui sc₃ i cruce dn̄i nostri Jesu xp̄i gloriantur cū apostolo dicēte: Mihi autē ꝛc. Aug⁹. Quasi vnius hoīs vox est capitis et corporis. XL. Beatus. Irrideť qui colit pauperē mortuū. S₃ beat⁹ Aug⁹. Propheta intelligētem sup egenū ꝛ pauperē cōcelebrat. Hiero. prius ꝓpheta a se post inducet xp̄m. c Qui itelli. Aug. Nota q̄ intelligit: vt ꝛ nō petētib⁹ deť: q̄ petenti dat bn̄facit: qui tacentē intelligit beatus sine dubio ē. d Dominus cōseruet. Aug. Bene optat ꝓpheta intelligēti sup egenū ꝛ pauperē qd est certa ꝓmissio Aug⁹. Pietas ꝓmissionē habet vite q̄ nūc est i future. e Et viuificet. Augusti. In futura vita vel hic ꝑ iustificationē. f Dn̄s opem. Cas. ne putes beatū requiem hic habere. dolores ei mitigat et precať ne hoīs infirmitas duris supetur quasi lectus quietis sūt hec bona tēporalia: sed de⁹ facit hec doloribus plena: ne in eis spes habeatur g Lectū. Aug⁹. vniuersum eñ stratū. i. mundanā felicitatē ꝓuide cōuertit de⁹ i angustias. Cas. Hic trepid⁹ ipe misericordiā petit: q꞉ q̄ se peccasse sciebat: his iure tradi timebat: sed ne famuli dei his afflicti videāť a deo deserti: cū ipe de⁹ ꝑtulit talia: vnde dicit. Inimici m. d Vel lect⁹ doloris. Aug⁹. caro i qua peccatū i qua pius gemit: impius gaudet: sed vnde dolor: q꞉ vniuersū stratum ſm vegetationē ꝛ sensualitatē: q̄ erat subiecta rōni: ꝛ lect⁹ leticie ꝛ quietis versauit de⁹ ꝑ cōtraria: vt nō impugnet: ꝛ dolores inferat. in infirmitate. i. qñ Adam infirmatus ē ꝑuaricando. Opem. Aug⁹. Hiero. in infirmitate carnis q̄ grauat animā. h Stratū. Aug⁹. Est aliqd terrenū quod i firmus licet bonus sibi eligit: in quo pauset vt vxor filij: ꝛ cetera licita cū laborē mentis in deū extense assidue nō possit tolerare. S₃ deus volēs nos amorē nō habere nisi eterne vite: his delectationib⁹ miscet amara: ꝛ vertit in infirmitatē nostrā: nec in via stabulum vbi samaritan⁹ vulneratū curandū mandat amem⁹ ꝓ domo eterne habitationis. i Inimici mei. Cas. Dn̄s de passione sua q̄ ſm egenum fuit Aug⁹. inimici mei. Hec de xp̄o specialiter dicta sunt: sed et de membris dici possunt: ꝛ hodie sit tribulatio: vt nomē ¶ christi ex

Gal. 6. d

a In finem psalm⁹ dauid. XL
a ¶ in eternis. ¶ et si videt eū egere. b ¶ Aug⁹. q꞉ ꝛ de⁹. ¶ Aug⁹. intendendū est etiā sup egentes: vt eis detuř qd ad eum ꝑtinet.
Beatus q̄ intelligit supēr a
a ¶ exponit beatitudinē. a ¶ iudicij.
egenum ꝛ pauperē: in diē malā b
¶ vel bis. ¶ a ¶ interim autem.
d liberauit eu₃ dominus. Dōmin⁹ c
a ¶ Hiero. ne ab hoc intellectu cadat: sed in hoc manentem viuificet. ¶ inter mala seculi.
e cōnseruet eum: et viuificet eum: d
a ¶ ne putent sibi in futuro tantū dari: ꝛ hoc negligi. b ¶ in hac vita.
et beātum faciat eum in tērra: et e
a ¶ in voluntatem et si in manus.
non tradat eum in ānimam ini/ f
a ¶ diaboli et ministroꝝ eius. b ¶ sed. ¶ Aug⁹. vt quasi sanat⁹ paralyticus portet lectū imparādo carni non seruiendo.
f micorum eiūs. Dōminus opem g h
a ¶ infirmitatem carnis.
g ferat illi sup lēctum dolores ei⁹:
a ¶ doloris q꞉. ¶ Aug⁹. cur ergo deo opē ferēte tanta patimur: cōuersus ad deū exponit consilium medicine eius.
h vniūersum stratum eius versasti i
a ¶ versasti. ¶ sed. ¶ sciens aūt homo se pati hec ꝓpter peccatū cōuertat se et dicat. ¶ hoc dicit caput in membris.
i infirmitate ei⁹. Egō dixi dn̄e mi k
a ¶ ita. ¶ per flagella. b ¶ nullo modo excuso sed accuso.
serere mei: sanā aīam meā q꞉ pēc l
a ¶ beat⁹ q̄ itelligit sup egenū ꝛ pauperē: s₃ nō inimici. b ¶ Aug⁹. Qm̄ vidēt ppl̄os post Jesū ire.
i caui tibi. Inimici mēi dixērunt m
b ¶ hoc sc₃. c ¶ Aug⁹. ne ipsi ꝑderent locum et gen. ¶ Quia tediosus eis ꝛ grauis advidendū. a ¶ falsa.
māla mihi: qūādo mōrieť ꝛ peri/ n

Beatus q̄ intelligit. Huic ps̄. ꝑmittiť talis titulus in hebreo. Ad victoriā ps̄. dauid. ꝛ in trāslatione Hiero. iuxta hebreū: Pro victoria cāticū dauid: ꝛ idem penit⁹ signant. Ex ꝑdictis aūt p₃ expositio hui⁹ ti. ꝛ ex titulo apparet auctor ps̄. sc₃ dauid: sed materia hui⁹ ps̄. nō apparet ꝓpter qd varie diciť a diuersis. Dicūt eñ aliq̄ q᷑ dauid fecit hūc ps̄. ꝓ salomone filio suo quē disposuerat regnare post se devolūtate domini. vt apparet. j. Paral. xxviij. h̄ tñ ñ obstāte Adonias frater ei⁹ volebat eū supplātare: vt hr̄. iij. Reg. j. tū q꞉ habebat ꝓ se abiathar sūmū sacerdotē ꝛ ioab ꝑncipē militie: q̄ adiuuabāt partē adonie: vt hr̄ ibidē tū q꞉ videbat patrē suū senē iacentē in lecto tanq̄ impotētē: sed ꝑ sapiētiā nathan ꝓphete Adonias fuit fraudat⁹ a ꝓposito: ꝛ salomō cōstitut⁹ in regnó: vt hr̄ iij. Reg. j. Dicūt igiť q᷑ de hoc dauid fecit hūc ps̄. d. Beat⁹ q̄ intelligit ꝛc. i. beatus sit nathan ꝓpheta qui posuit intellectū suū ꝓ salomone egeno ꝛ paupere: in quātū adonias volebat eū de regno eijcere. Et sic cōsequēter q̄tū possunt lrām sequētem applicāt ad hāc materiā. Sed hec expositio ꝛ cōsimiles videť dissonare ab intentione saluatoris: Joh. xiij. vbi allegat scripturā hui⁹ ps̄. tāq̄ dictā de seipo ad lrām d. Sed vt impleať scriptura. Qui māducat meū panē: leuabit calcaneū suū ɔtra me. Cui ɔcordat lr̄a hebraica in h̄ ps̄. q̄ sic habet. Comedēs panē meū magnificabit sup me talū. Et in trāsla. Hiero. iuxta hebreū q̄ sic habet. Qui māducabat panē meū leuabit ɔtra me plantam Et ſm oēs expositores catholicos saluator Joh. xiij. allegat scripturā de hoc ps̄. Dicendū igiť q᷑ dauid q̄ plura mysteria xp̄i descripsit q̄ alij ꝓphete: vt dictum fuit i principio hui⁹ libri: ꝓuidēs passionē xp̄i ꝛ ei⁹ resurrectionē in spiritu: fecit hūc ps̄. q̄ ſm h̄ diuidiť in duas ptes: in prima agiť de xp̄i passione. in scd̄a ꝺ ei⁹ resurrectione. ibi: Tu aūt dn̄e. Circa primū sciendum q᷑ passio xp̄i incepit a sua pauptate quā pati cepit ab hora natiuitatis. Et iō primo agiť de ei⁹ pauptate. et secūdo de ei⁹ morte. ibi: Inimici mei. Circa primū dicit dauid: Beat⁹ q̄ intelligit ꝛc. id est xp̄m q̄ in pauptate fuit nat⁹: vtpote de paupere matre: ꝛ in paupere loco: ꝛ pauperib⁹ pannis inuolut⁹: ꝛ similiter in pauptate cōuersat⁹. Unde dicit ꝺ seipso Matth. viij. Uulpes foueas habēt: ꝛ volucres celi nidos: fili⁹ autē hominis non habet vbi caput suū reclinet. Similiter fuit in pauptate mortu⁹: vtpote vestib⁹ suis spoliatus: ꝛ in alieno sepulchro reposit⁹. De isto igiť paupere dicit dauid: Beat⁹ q̄ intelligit ꝛc. i. itus legit: ita q᷑ sub pauptate quā gessit in forma nostre humanitatis. intus legit ꝑ verā fidē charitate formatam diuitias sue deitatis: quas dabāt intelligere opa diuine virtutis q̄ faciebat. b In die mala liberabit eū dn̄s. quia talem fidelē in die iudicij liberabit domin⁹ a potestate inimici. c Dn̄s cōseruet eū in corpore. d Et viuificet eū. sua gratia in mente. e Et beatū faciet eū in terra. s. viuentiū: i qua est beatitudo vera. f Et nō tradat eū in animā. i. ad volūtatē. g Inimicorū eius. corporaliū ꝛ spiritualiū. h Dn̄s opem ꝛc. i. cū iacuerit sup lectū afflict⁹ dolore corporis seu mentis. i Uniuersum stratū ei⁹ versasti: mutat ꝓpheta modū loquēdi de tertia ꝑsona: ad secundā: q̄ mutatio fit valde frequeter in ꝓphetis. Et est sensus hui⁹ lr̄e q᷑ sic cōsoleť ꝛ saneť a deo q᷑ nō indigeat lecto parato ad iacendū: sed magis reuerseť tāq̄ lect⁹ quo aliquis nō idiget amplius. ꝑ talē modū saluator: Joh. v. dixit lāguido ab eo curato in probatica piscina: Surge tolle lectū tuū ꝛc. ꝛ h̄ ꝑcepit ad manifestationē miraculi ꝑfecte sanationis. Cōsequenter dauid conuertit se ad orandū ꝓ se sicut orauerat pro alijs dicens: k Ego dixi domine miserere mei. cui⁹ causam subdit dicens: l Sāna animā meā: quia peccaui tibi. in adulterio bethsabee: ꝛ homicidio vrie: et populi numeratione. Uirtus eñ diuinitat⁹ christi que sanat peccata est eterna. ſm q᷑ dicit apostolus ad Heb. xiij. Jesus christus heri et hodie ipse et in secula ꝓpter quod poterat saluare animam dauid a peccatis. m Inimici mei dixerunt mala mihi. Hic cōsequēter agiť de christi morte: et ꝛ mutat dauid modū loquendi: q꞉ prius locutus fuerat de christo: hic introducit christum loquētem: sicut ps̄. secūdo cū locutus fuisset de christo dicēs: Quare fremuerūt gentes. cōsequēter introducit xp̄m loquentem in ꝓpria ꝑsona et dicētem: Ego aūt cōstitutus sum rex ab eo ꝛc. sicut fuit ibidem expositum: et hec mutatio fit frequenter in ꝓphetis: igiť in persona christi diciť. Inimici mei dixerunt mala mihi: q꞉ iudei dixerūt ei vituperia frequēter: sicut patet Joh. viij. Nonne bene dicimus nos: quia samaritanus es tu: ꝛ demoniu₃ habes?. n Quando morieť ꝛ peribit nomen eius. Frequenter eñ tractauerunt de christi morte: vt sic periret memoria nominis eius. Joh. xj. Ab illo die cogitauerunt vt interficerent eum. Alij etiam tres euangeliste scribūt qualiter tractauerunt de eius morte.

x 4 Et si ingre

christi extinguāt:sed ꝓ morte suā ⁊ suoꝝ magr ecclesia creuit.
a Et si ingrediebat. Cas. Mora tollerādos malos. Cas. Mō solū aperti inimici:sed ⁊ q̄ simulabāt se amicos. b Egrediebat. A sinu veritatis:malus ingressus:malus egressus.
c Vel in idipsum. Augr. vno cōsilio:oēs aduersum me susurrabāt. d Susurrabāt. Cassio. Mō audēt detegere ꝓsiliū:qz in scelere socij sūt oēs:cū pauci soleāt esse auctores scelerū. e Sed nūq̄d. Aug. Qui habet potestatē ponendi aiam nōne habet et resumēdi eā. f Eteīn hō pa. Augr. Verbū iniquū cōstituerūt:qz erias homo q̄ intingit m.m.in. p.ꝓ quē eis illa importunitas.
g Speraui. Aug. In membris.qz alij fratres ī illū aliq̄d sperabāt:qz talis videbat vt ceteri. Sic et esurire in pauperibus se dicit: h Tu aūt dñe. Augr. De resurrectione q̄ est glia egeni:ad cōfirmādā spem fideliū.
i Et retribuam. Augr. qr eīn dispsūt ꝓ mūdū ad admonitionē est nōdū ad dānationē. k De aūt. Augr. Affirmat qđ ozauit.

Benedictr.

Nico.de lyra

a Et si ingrediebat ⁊c. Hic mutat similiter modus loquēdi:qz scriptura frequēter loquēdo de plurib⁹ in plurali trāsit ad loquēdū de illis quasi ꝺ vno:eo ꝙ sunt cōiūcti ad aliquid vnū ⁊ marime in scripturis ꝓphetar:⁊ sic dicit hic:Et si ingrediebar.ſ. quilibet ꝺ inimicis meis. b Ut videret. me docentē vel cōuersantē. c Vana locutus est cor eius. iniquitatem congregauit sibi. egressus foras locutus est in idipsum. Deus tradidit eum in manus iniquorum. et vertit se ad lacrimas filiam populi mei. quia non est inuentus iniquitas eius ad odium eius. Et dixerunt omnes amici eius. Ecce dies quam desiderabamus. inuenimus cogitationes nostras. et locuti sumus cogitationem quam non potuimus dicere

a ¶ Sitiuit. Aug⁹. Determinat desideriū suū: qz poterat intelligi desiderare ceruꝰ fontē causa bibēdi: vel laudi. b ¶ Quando veniā. Aug⁹. Q̄ citi⁹ est deo: tardū est hoīs desiderio. c ¶ Dū oē desideriū esse ad deū ostendit. Talis ceruꝰ dū currit patiē insultātes. Aū fuerūt m. laboriosi etiā q̄ despicit sicut in aduersis. Cas. non amaritudo vel peruersitas sed pa. d ¶ Hec recordat. Aug⁹. dū querit vbi ē deus tuꝰ: ego etiā suꝑ meditaꝝ p oīa visibilia hec t p ipam aiaꝝ meā: vt p ea exteriora inuisibilia dei inueniā. Ecce intellectꝰ tituli. e ¶ Effudi. Aug⁹. Ad intelligēdū et attingendū dilatani sup scipam. Cas. vel letaꝰ sum. Liquefacta ē aīa mea i me nō ex tra: sed in se cōpūcta reuertit: et si visibiliter deū non videā: cogito tñ q̄ p ecclesiā in qua admirabiles sūt sancti ad hierūm celestē quentiā: captus suauitate laudis angelice q̄ sus cipit mēte. f ¶ In lo. ta. Aug⁹. Tabernaculū dei in terra fideles sūt in q̄b⁹ iste iā multa mirat. s. q̄ in corpe nō regnat peccatum: sed ē arma iusticie: t q̄ aīa obedit deo: tolerat aspera t tendit in alta t hmōi. transit hec etiā t stupet cū quenit vsq̄ ad domū dei: mētes: de qua sonat et mira suauitas: sicut mos erat vestba colētib⁹ añ domos simphonias cōstituere. Sonat (dico exulta) t cōfessio: sonus epulātiū. i. sonātiū. epulātiū. i. d refectiōe eterna gaudētiū. g ¶ In voce exulta. Aug⁹. De eterna festiuitate sonat q̄d dulce cordi: vnde rapiē ceruꝰ ad fontes aquaꝝ t mulceē: sed qz pstrepit mūdus: t caro grauat aīam comparans hec tristia illis iocūdis: ait quare tristis.

g ¶ Quare tristis. Cas. De p/turbationib⁹ cōtra quas ratio cōfirmat aīam sensualē spe dei. h ¶ Quare cōturbas. Aug⁹. Qui si inuestigas: nil est i mūdo quare hoc debeas: spera potius salutare remediū adhuc: et si nō modo: plene in futuro. i ¶ Spera. Cassio. Vel sperare potes qz adhuc in psenti cōfitebor. i. de peccatis p penitētiā agā vt tibi nō obsistā. k ¶ Ad meipm. Cōuersus ad deū dicit ex seipso cōturbationes ex deo finē eaꝝ: vnde in eo est ei spes. Et hoc est ad meipm vel a meipso. ¶ Cassio. Ecce q̄ superius corrigebat aīam ad cōditionē hoīs: reuersus dicit hic aīam a se turbari: q̄ nisi vitia carnis essent: trāquilla permaneret. Ecce ex qua diuersitate cōstat homo. l ¶ Propterea. i. ppter conturbationes anime memor ero. ¶ Aug⁹. i. festino ad te: quia excludis mala oīa. Ecce remediū quo euadat cōturbatiōes: vnde p̄o quibus sit memor subdit: de terra iordanis vbi dñs cōsecrauit baptismū in quo humiliati lauantur: et fiunt terra fructifera. ¶ Cassio. horum memor malis nō turbatur. l ¶ Propterea memor tē. Aug⁹. Quia ad me turbatur anima: ideo memor tē. currit ad remissionem: nisi qui sibi displicet: t qui se fatetur peccatorem quod notat hermonym: nemo confitetur nisi se humiliet quod notaē in modico.

a ¶ Jordanis. Aug⁹. Descēsio. Descende ergo vt eleueris. Cas. In iordane dñs baptisma consecrauit in quo humiliati lauantur: t fiunt terra fructifera que redit fructū t riceſimum seragesimum et cēteſimū. b ¶ Hermonym. Aug. Paruꝰ mōs in tra iordanē. Et iterū anathematiçatio ¶ Anathematiça ergo te displicendo tibi vt placeas deo: anathematiça etiā diabolum abrenūciando ei ¶ Et est sensus: memor ero tui de⁹: hermo. a mō. mo. i. qui fecisti me mihi displicere t diabolo abrenūciare t in viriutibus altum: t tamē humilē: q̄ nō supbis: sed in humilibus memor dei est. c ¶ Abyssus abyssuꝫ. Augusti. Decet vt sim memor. Mā ad b abyssus a. inuocat. i. euangelium t lex in eo cōcordāt in voce cataractaꝝ. i. per doctrinā ꝓphetarū t apostolorū de quibus fluenta dei manāt: t ideo memor quia omnia excelid ē maior t minor: pena que me superabāt: sic trāsibūr. Ideo etiā memor: quia in die. i. in psperis ꝑcepit deꝰ mala ferre: q̄ est misericordia: t in aduersis exultare: t ꝑter hec oīa ozo in aduersis: et hoc ē apud me ozatio. ¶ Aug⁹. Vel abyssus a. id est iudicium q̄ i tulit deus peccāti: vnde est nobis hic labor t mors inuocat abyssum. i. ostēdit aliud iudiciū quo mali dānabunē: hoc timuit iste dicēs: ad me ipsum a. m. c. ē. t ideo humilis est: qz timet iudicia. d ¶ Cataractaꝝ. Cataracte ad lram sunt hostia fluuiozum. e ¶ In die. Aug. i. ī psperis: mādat deꝰ t oceet misericordiā: qz liberat de tribulatione: sed nō declarat illā mi
42. sericordiam: id est frucum eius nisi in nocte aduersitatis. Tunc ei subuenit: t verum ꝓbat deus q̄ die mandauit: ergo vt formica in psperis debem⁹ discere t colligere: vnde viuam⁹ in aduersitate. f ¶ Apud me. Aug⁹. Oratio i cōturbationib⁹ est est mihi: t hec est apud me. g ¶ Quare oblit⁹. Cas. Quare nūc me pateris his miseriis verari: videbat q̄ dulcedo patrie t pericula mundi horrebat. h ¶ Dum confringunē. Aug⁹. Quasi ossa franguē dum virtus patiēcie affligitur q̄ irrident mali: hec est exprobratio illa: dum dicitur mihi vbi est? vel nullus est: vel de te nō curat.

a ¶ Memor ero tui de terra iordanis. i. beneficiozū q̄ fecisti in terra iordanis qū fecisti patres nostros trāsire p alcū arentē: t postea aque inerūt sm cursū suū: vt habeē Josue. iij. b ¶ Et hermonym. i. de mirabilib⁹ factis in terra hermonym: q̄ sic notata est a mōte hermon: t est ꝑpe iordanē c ¶ A mōte modico. qz ille mōs hermō est modicus respectu montiū i terra illa existētiū. Dicit tñ Ra. Sa. q̄ mōs modicus hic dr mōs synai: qz est modicus respectu mōtiū in q̄bus mortui sunt aaron t moyses: in illo aūt monte dedit ꝑplo isrl būficiū legis. vt hr Exo. xix. et. xx. Istozū aūt būficiozū recordabanē iudei in captiuitate babylonica positi ad suā cōsolationē: qz ex illis habebāt spē sue liberatiōis: qz sicut dicit Greg. Homel. j. Sequētiū rerū certitudo ē preteritozū exhibitio. d ¶ Abyssus. Hic cōsequēter describit tedīū dilationis ex afflictiōis multitudine t mixtim describit hic multiplex afflictio t interposita ꝯsolatio. dicit q̄: Abyssus abyssum inuocat. i. vna afflictio alia. Dicit ergo cōiter q̄ vnū dānū siue malū nō venit solitarii: sed adducit secū alia: t sic fuit in p posito: q̄ cū malo captiuatiōis de terra ꝓpria cuenit iudeis malū opꝑssionis in seruitute t laboriozb⁹ duris t cōtēptibilib⁹ verbis t hmōi. e ¶ In voce cata. cataracte dicunē fenestre celi: q̄ p quandā similitudinē videnē aperiri in voce tonitrui et fulguris t pluuiarū magnarū in talib⁹ descedētiū sm q̄ dr Heb. vj. de diluuio. Et cataracte celi aperte sunt: t p hāc similitudinē denotaē multitudo t magnitudo afflictionū: q̄ sup ꝑplm isrl venerūt tpe captiuitatis babylonice: iusto dei iudicio. p sua iniqtate. iō subdit: f ¶ Oia excel. t. r. flu. t. i. pene insulte a superiozib⁹ t inferiozib⁹. g ¶ Sup me trāsierūt. sicut aque nimie terrā cooperiunt. Cū rūt q̄ in talib⁹ debet haberi patientia. iō subdit: g ¶ In die mādauit tē. p diē intelligit tps ꝑsperitatis: t p nocte tps aduersitatis. Est igit sensus: q̄ sicut deus in ꝑsperitate ostēdit misericordiā suā hoīb⁹: ita tpe aduersitat. q̄ ostēdit iusticiā suā nō debet omitti cāticū laudis ei⁹: sm q̄ dictū fuit. s. ꝑs. xxiij. Vel dicā dñm in oi tpe. i. tpe ꝑsperitatis: t aduersitatis. iō subdit: i ¶ Apud me tē. i. directa deo q̄ ē auctor t cōseruator vite mee. k ¶ Dicā deo tē. qz ꝑplm isrl suscepit tanq̄ sibi peculiarē educendo de egypto mirabiliter t dādo ei legē. l ¶ Quare oblitus es mei. dimittēdo me tādiu i captiuitate: licet eñ oblitio nō cadat in deo: tñ ad modū obliuiscentis se habet qñ petentib⁹ auxiliū nō ꝑbet. m ¶ Et quare cōtristaꝝ incedo p viā hui⁹ vite. n ¶ Dum affligit me inimicus. i. ꝑplus babylonicus. o ¶ Dū cōfringunē ossa mea. laboriozb⁹ duris t verberib⁹: sicut i egypto fuerūt afflicti. vt ptz Exo. v. p ¶ Exprobrauerūt mihi. verbis duris t blasphematozib⁹. iō subdit: q ¶ Dū dicūt mihi tē. t exponaē sicut supra. r ¶ Quare tristis es aīa mea. Hic interponit cōsolatio ex spe liberatiōis: t exponaē sicut supra.

XLI

¶ Moraliter. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes tē. Psalmus iste litteraliter exponit de filijs israel existentibus in babylonica captiuitate desiderantibus ad terram suā redire. ¶ Moraliter potest exponi de quolibet deuoto fideli qui considerāt hāc vitā esse captiuitatē: suspirat ad ciuitatē celestem: sicut Paulus Phil. j. Desiderū habens dissolui et esse cum christo. ꝯsic dicit: ¶ Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū.] qui calefactus ex insecutione venatoꝝ aquam desiderat supra modū. ¶] Ita desiderat anima mea ad te deus.] id ē vt ad te veniam p apertā visionē et plenā fruitionē. ideo subdit: ¶ Quando veniam et apparebo ante faciem tē.] et licet hec visio est desiderata: sic eius dilatio ē anxia: ꝑter quod subdit: ¶] Fuerūt mihi lachrymē mee panes die ac nocte.] id est ꝓ dilatione tue visionis flebam etiam tempore comestionis et dormitionis. ¶] Dum dicitur mihi quotidie.] in meditationibus meis. ¶] Vbi est deus tuus.] quia non habetur in vita ꝑsenti. Exod. xxxiij. Non videbit me homo et viuet. ¶] Hec recordatus sum et effudi in me animam meam. per gemituni et lachrymationē. ¶] Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domum dei. id est per talem luctum cum dei gratia mere

Universidad de ... Biblioteca

tia merebor transire ad locum fruitionis diuine Matth. v. Beati qui lugēt qm̄ ipi cōsolabunt. [In voce exultationis ꝛc.] nã in illa fruitione beata erit laus cōtinua. Psal. lxxxiij. Beati qui habitãt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Et qm̄ spes assequēdi hãc fruitionē dat internã cōsolationē. sequit: [Quare tristis es aĩa mea ꝛc.] Sequit: [Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi.] ꝯfessione laudis cōtinue cū beatis. [Ad meipm aĩa mea cōturbata ē.] id est in meipso cōtristor ꝓ dilatione glorie. [Propterea.] ad aliqualē consolationē. [Memor ero tui de terra iordanis.] id est beneficioꝝ tuoꝝ in terra iordanis collatoꝝ. nã ibi christꝰ instituit baptismi sacramētū: ꝑ quod habet ingressus ad celum Joh. iij. Nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua et spū sancto: non pōt ītroire regnū dei. [Et hermonijm a mōte modico.] iste mōs pōt intelligi mōs caluarie q̃ est modicus respectu alioꝝ montiū circa hierlm ꝛ etiã mons hermonijm: id est dãnationis. nã ibi puniebant dãnati ad mortē: ꝛ ibi passus est xp̄s cuiꝰ bñficij memores esse debemꝰ. [Abyssus abyssum ꝛc.] Hic describit tediū ꝓueniēs ex p̄dicta dilatione qd̄ ꝓuenit ex multiplicatione maloꝝ in hac vita. q̃ desiderantibꝰ vitã beatã grauia sunt ad videndū. ideo dr̄: [Abyssus abyssum inuocat.] id ē culpa culpã. Vñ dicit Greg. Peccatū qd̄ nō ꝑ penitētiã diluitur: mox suo pōdere ad aliud trahit. [In voce catharactaꝝ tuarū.] catharacte sūt nubes ex q̃bus ꝓcedūt tonitrua grãdines ꝛ fulgura: ꝑ q̃ significant multiplices pene multiplicationi culpaꝝ debite. iō subdit: [Omnia excelsa tua et fluctus tui sup me trãsierūt.] qꝛ ꝓpter peccata a supioribꝰ creaturis ꝛ inferioribꝰ pene infligunt. Sap. v. Armabit creaturã ad vltionē inimicoꝝ. Quia tñ iste pene patienter sunt tolerãde. subdit: [In die mãdauit dñs misericordiã suã.] id est tpe ꝓsperitatis exercere opa pietatis. [Et nocte canticū eiꝰ.] id ē tpe aduersitatis exercere canticū diuine laudis publice ꝛ secrete. iō subdit: [Apud me oratio ꝛc.] id est in secreto. [Dicaꝫ deus susceptor meꝰ es.] ī publico. [Quare oblitꝰ es mei.] in miserijs me relinquēdo. [Et quare cōtristatꝰ incedo.] ꝑ viã huiꝰ vite: cū possis me statim liberare. [Dū cōfringunt ossa mea.] id est virtutes in q̃bus cōsistit robur mentis: q̃ tñ aliq̃n turbant ex afflictionibus vite p̄sentis. [Exprobrauerūt mihi q̃ tribulant me inimici mei.] id est demones ꝛ hoies mali q̃ sūt eoꝝ ministri. [Dum dicūt mihi ꝑ singulos dies vbi est deꝰ tuꝰ.] qꝛ tēptant me desperare de tua visione: sꝫ qꝛ talis tentatio est simpliciter repellēda. subdit: [Quare tristis es aĩa mea.] de talibꝰ tentationibꝰ. [Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi.] cōfessione laudis cōtinue cū ad tui conspectū adduxeris vultū meū.

Iste ps̄. xlj. Queadmodū vbi dicit in postil. Iste ps̄. denominat a filijs chore.

Additio.

Nō habet in lr̄a in. j. Paral. xxvj. ꝙ filij chore sic simpliciter noiati fuissent ianitores sed quidã choreitarū de filijs asaph. vñ sicut ex h̄ ꝙ aliqui de filijs asaph fuerūt ianitores: nō habet ꝙ asaph nō cēt de cantoribꝰ: sic eadē rōne ex hoc ꝙ aliq̃ choreite erãt ianitores: nō sequit ꝙ oēs filij chore essent ianitores. vnde illa auctoritas ꝑ postil. allegata nō facit ꝯtra opinionē beati Aug̃. multi em̄ doctores hebreoꝝ maioris auctoritatis apud eos q̄ Ra. Sa. tenent dauid fuisse auctorē oīm ps̄. dicere autē ꝙ filij chore a tpe ꝑditionis patris eoꝝ qd̄ fuit in deserto habuerunt spiritum ꝓpheticū: videt omnino irrationabile. Tum qꝛ sine fundamento alicuiꝰ auctoritatis sacre scripture. Tum quia nō est verisimile ꝙ in tã longis tēporibus q̃ fluxerunt a tempore moysi vsq̧ ad tempus dauid nō fuisset facta aliqua mentio in aliqua historia Josue vel Judicū vel samuelis d̄ ipsis filijs chore si fuissent ꝓphete vt postil. sequēdo Ra. Sa. videt velle. Item de asaph heman ꝛ iditbū nō legit aliqd̄ miraculum in littera nec in dictis expositorum: ꝛ tñ eis intitulant plures ps̄. vt ptꝫ ps̄. discurrēti. Et iō ista q̃ de ꝓphetia filioꝝ chore narrant: vident magis ficticia q̄ vera ex q̃bꝰ cū alijs q̃ dicta fuerūt in additione supra primuꝫ ps̄. videt ꝙ opinio Aug̃. stat in suo vigore.

Replica.

Circa ps̄. Queadmodū mouet Bur. differētias īter beatū Hiero. ꝛ btm̄ Aug̃. d̄ auctoritatibꝰ psalmoꝝ: de q̃bꝰ vide circa ps̄. primū.

Glo. ordi.

a In fine ps̄. da. Augꝰ. Corporis xp̄i qd̄ hic gemit inter çiçania id ē inter malos habēs cū eis multa cōmuia: nasci: mori: ꝓspera ꝛ aduersa: cū quibꝰ (quia nō habet cōmunē causam meritoꝝ) exclamat.

Augꝰ. Psalmus iste cōtra pressuras: ne et ipse retrahãt nos a deo.

Cas. Conqueritur de cōmixtione maloꝝ: ꝛ p̄cat separationē. XLII

b Iudica. Cassio. Nō petit peccata sua discuti: quod periculosum est: sed causam ab impijs separari: vt sit cum electis: vnde addit: ꝛ discerne. Gens non sancta: est iniquus et dolosus a quibus in iudicio separat: sed et hic ne ab eis corrumpat.

c Quare tristis incedo. Augꝰ. Causam tristicie q̃rit que est peccatū vt causa

Esa. 54. c leticie iusticia. Esaias ꝓpt peccm̄ modicū q̃d cōtristaui illū: sic em̄ punit deus.

d Emitte. Cassio. Quia eo veniēte tollet omnis tristicia seminis. Augusti. Quia certi iã pignus habemus: qꝛ ea ipsa. i. lux et veritas deduxerunt a peccatis in ecclesiam p̄sentem que est tabernaculum.

Introi.

a tendens. b id est corpori christi. c ecclesie que hic loquit.

a In finem psal dauid.

XLII

a Augꝰ. videns misericordiã non timet iudiciū. in futuro separando a malis.

I Udica me deus et discer

hic interim. a merita mea. si non locum. b cum qua est mihi par infirmitas sed dispar cōscientia et desiderium.

ne causam meam de gente non sã/

a Augꝰ. hec est gens nō sancta. b Cas. qui aperte mala facit. c Cas. qui occulte.

cta: ab homine iniquo et doloso

a hic in p̄senti ne ab eis corrumpar. in futuro in iudicio. b Augꝰ: nō mihi arrogo fortitudinē: qua opus est inter hec scandala.

erue me. Quia tu es deus forti/

a miratur cum deus sit eius fortitudo: quare modo videt repelli: desiderans enim se repulsum putat: quia nō statim habet quod optat.

tudo mea: quare me repulisti et

a Augꝰ. quia etsi nō vincit saltem periclitat. b quia. c tentationibus.

quare tristis icedo dūꝫ affligit me

a hic quod nō ibi. b vt autem excludatur inimicus. ad iudicandum. c Augꝰ. lux et veritas christus est: qui veniēs modo discernit causam: et eruet ab iniquo et diabolo: quia mittit angelos separatores qui separabūt triticum a paleis.

inimicus? Emitte lucē tuã ꝛ vita/

tē tuã: ipsa me deduxerūt ꝛ addux

a ecclesiam. b Augꝰ. vbi positi hoc speramus. Augꝰ. que sunt peregrinantium et militantium.

erūt i mōtē sãctū tuū: ꝛ in taber/

Nico. de lyra

I Udica me deus et ꝛc. Postq̄ XLII postulata est liberatio. Hic consequenter ad hoc allegat ratio: et accipit ex malicia gentis babylonice: q̃ erat dedita idolatrie: ꝛ ideo rationabile videbat ꝙ populus deū colens ab eius seruitute liberaret: ꝛ hoc est quod dicit: Judica me deus: id est fm̄ iudicium tuum iustū libera me.

b Et discerne causam meã ꝛc. i. babylonica idolatrie dedita. c Ab homine iniquo ꝛc. quia populus babylonicus nō solum male se habebat erga deū ꝑ idolatriã: sed etiam erga hoies ꝑ iniusticiã: ꝛ causa dicte liberatiōis allegat. cū subdit: d Quia tu es deꝰ ꝛc. q. d. nō possuꝫ liberari ꝑ me sed solū ex tua fortitudine. e Quare me repu. a ciuitate et terra deputata tuo cultui. f Et quare tristis incedo ꝛc. exponat sicut supra. g Emitte lucem tuã. ad educendū nos de terra babylonica: sicut emisisti ad educendum patres nostros de egypto: sicut habet Exo. xiij. Nunq̄ defuit columna nubis per diem: neq̧ columna ignis per noctem coram populo. h Et veritatem tuam. qua promisisti per moysen nos liberare d̄ captiuitate quãdo reuertemur ad te: Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde retrahet te dominꝰ deus tuus ad terrã quã possederunt patres tui.

i Ipsa me deduxerunt ꝛ addux. ꝛc. i. deducent. loquitur ꝓpheta de futuro per modum p̄teriti ꝓpter certitudinem ꝓphetie ꝛ hic modus loquendi frequens est in ꝓphetis. Unde Esa. ix. dicit de christo pro tunc futuro: Paruulus natus est nobis.

k In montem sanctum tuū. iste est mons moria vbi salomon edificauit templum. vt habetur. ij. Paral. iij. l Et in tabernacula t. dicunt hic tabernacula loca que erant circa tēplum orationi deputata.

Et introibo

a Et itroibo Sic pōtifex ad sctã sctōꝝ Cas. Et introibo: De leticia finali ꝓ q̃ laudat ī tribulatione q̃ supra trist. erat vn ꝛ se ꝯfortat. b Cōfitebor tibi in. Augꝰ. Qui p̄cepta dei facit ꝛ non patitur: in psalterio confitet. Qui vo facit ꝛ patitur: qd̄ est ex inferiori natura in cithara q̃ ab iferiori resonat sic psalteriuꝫ a superiori. c In cithara. Cas. Ecce iste q̃ supra fuit tristis d̄ malis secli: d̄ bono itellectu sibi gaudiū facit. d Quare cōturbas me. Cas. Frequēter ꝛ vehemēter ꝑsuadet seculi tristiciã fugiendã q̃ patiētiã charitatē: et spem extinguit ꝛ totã vitã cōfundit. e Salutare vultꝰ mei ꝛc. Augꝰ. Et alibi:

S. 40. Miserere mei: sana animam meaꝫ qꝛ peccaui tibi: h̄ vox tuta ē fratres sed ꝛ ī bonis operibus vigilate. Tange psalteriū obediendo. Tange citharam passionis tolerando:

Esa. 58. c Frange esurienti panem tuum inquit Esaias. Ne putes ieiuniū sufficere sine elemosyna et oratione. Jeiunium te castigat sed alteruꝫ nō reficit. Fructuose erūt angustie tue si alteri prestiteris latitudinem: alijs ergo da qd̄ tibi denegasti: q̄multos enim pauperes saginare pōt itermissum hodie prãdiū. Ita q̄ ieiuna vt alio mãducãte prãdisse te gaudeas. Si panem dederis tristis: ꝛ panē et meritū ꝑdidisti. Ergo ex aīo fac ꝛ insta orationibus. Justicia em̄ hoīs in hac vita: ieiuniū: elemosyna ꝛ oratio: q̃ illis duabꝰ alis volat ad deuꝫ. f Ad intellectū. Augꝰ. Nō sic querãt sibi fieri sicut rudibꝰ factū ē. illis ꝓspera vt crederēt: istis aduersa vt futura q̃rãt. s. sciant ꝑ tpalia illoꝝ figurari sua spūalia: ꝛ est cōfortatio infirmoꝝ. Ideo non audit deus ad tpalia vt ab eo desiderent eterna: ꝛ h̄ nō amet. XLIII

Cas. Distiguit bñficia dei q̃ īcipiētibꝰ data sūt ī mūdo pfectꝰ ī celo. Ut magꝰ sit mirū relinq̃ p̄sentes recolit p̄terita.

g D Eus auribꝰ. Primū dicit deus qd̄ facere solet letus vel grauit afflictꝰ. h Audiuimꝰ: vt maior fides sit rei: ne putet ãbigua. i Pres. Nō iuuenes: vt videant veri nostri qui suis certa dicerent. k Opus quod ꝛc.

ꝛ si semꝑ

a Augꝰ. ad illud inuisibile: quo nō accedit iniustus: qui vero accedit sumitur in holocaustum diuino igne totus incensus.

cula tua. Et itroibo ad altare di:

a exponit altare. b Augꝰ. nouitatē qui ante cōtristauit vetustatem.

ad deū q̃ letificat iuuētutē meã.

a et ideo. Augꝰ. gratias agã in tribulatione. vnde supra: tristis incedo.

Confitebor tibi in cithara deus

a sed. b ergo. c Cas. vult eaꝫ erigere ad meliora: vel forsan qꝛ nō pōt vitare oīa perã timet

deꝰ meꝰ: quare tristis es aĩa mea:

a rationē. s. b potius. Augꝰ. nō in te quid em̄ es in te: quid es de te: ille sit sanitas in te qui suscepit vulnera de te ꝓpter te.

ꝛ quare cōturbas me. Spera in

b hoc. s.

deo quoniã adhuc cōfitebor il/

a tu me saluabis. quia creasti.

li: salutare vultus mei ꝛ deꝰ meꝰ.

a christum. b passionis.

In finē filijs chore psalmus

a Cur martyres relinquere videt: cum patres iuuit in manu valida.

ad intellectū. XLIII

D Eus auribus nostris

a Cas. discretione rationis intelleximus: cū patres docerent nos. b a quibus audistis.

audiuimus: patres no/

a retulerūt opus quod opa. ꝛc. b quid. Augꝰ. vt eductio de egypto ꝛ in terrã ꝓmissionis inductio.

stri annūciauerūt nobis. Opus

a pro. i. vel. s. b Augꝰ. vt ē creatio celi ꝛ terre que oīa spiritualiter implent in nobis.

qd̄ opatꝰ es i diebꝰ eoꝝ: ēt i die/

a s. hoc. i. potestas. b terre ꝓmissionis. c morte et alijs modis.

bꝰ ãtiq̃s. Manꝰ tua gētes dispdi

a patres. b nō facile quia fortes erãt q̃ aliter nō cederent. c Ammoreū: cueū: etheum. et alios.

dit: ꝛ plãtasti eos: afflixisti ꝓplos:

a Et introibo ad al. dei. i. ad offerēdū sacrificia ꝛ oblationes q̃ offerebant in altari holocaustoꝝ: ꝛ ad offerendū thymiama sup altare incensi. b Ad deū q̃ le. ꝛc. iuuētꝰ aūt ppl̄i iudaici fuit in exitu de egypto: fm̄ ꝙ dicit dñs ꝑ Hiere. ij. Recordatus sum adolescētiã tuã: qñ secuta es me in deserto. Et ista iuuētꝰ fuit quodãmō renouata ī liberatiōe ꝓpl̄i d̄ captiuitate babylonica: fm̄ qd̄ dr̄. ĩ. ps̄. cj. Renouabit vt aquile iuuētus tua. c Cōfitebor tibi in cithara. qꝛ diuine laudes cãtabant a leuitis nō solum humanis vocibus: sed etiã musicis instrumētis: vt habet. j. Paral. xxv. d Quare tristis ꝛc. exponat sicut. s. Mystice posset exponi ps̄. iste a principio. Queadmodū desiderat ꝛc. de qualibet ꝑsona deuota q̃ cōsiderãs miseriã p̄sentis vite reputat se esse in captiuitate babylonis: q̃ confusio interp̄tat: ꝛ ideo totis p̄cordijs suspirat d̄ p̄nti seculo nequã eripi: ꝛ ad terrã suã q̃ est terra viuentiū ꝑduci: fm̄ ꝙ dicebat Paulꝰ apl̄s d̄ de seipō. Phil. j. Desideriū habēs dissolui ꝛ esse cū christo: ꝛ ideo talis persona sic deuota plangit se esse in miseria vite p̄sentis ꝛ dep̄cat ꝑduci ad gloriã celestis vite: vbi deū sicum videbit facie ad faciē: ꝛ vbi erit laus iugis: fm̄ qd̄ dicit ĩ. ps̄. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Et huic sentētie consideratis p̄dictis posset littera huius ps̄. facilit applicari ꝓpter qd̄ pertranseo: ꝛ qꝛ sensui lr̄ali iīsistere ꝓpono fm̄ grãꝫ a deo mihi datã.

Moraliter.

Judica me deus ꝛc. Ps̄. XLII. Apud hebreos ps̄. iste non distinguit a p̄cedenti: ꝓpter qd̄ videt ad eandem vel similem sentētiã referri: sicut em̄ dilatio vite future reddit tediosa ex afflictionibꝰ desup vel desubtus venientibus: ita similiter ex molestia ab infidelibꝰ. ideo dicit: [Judica me deus et discerne causam meã.] ipam approbando. [De gente nō sancta.] id est infideli ipam cōdemnãdo. [Ab homine iniquo ꝛ doloso erue me.] nã infideles iniquitates ꝛ dolos cogitãt contra fideles. [Quia tu es deus fortitudo mea.] id est me potēs liberare ab eoꝝ nequicia. [Quare me repulisti.] me dimittendo in afflictione tali. [Emitte lucem tuã.] scꝫ gratie tue. [Et veritatem.] iusticie. [Ipsa me deduxerūt.] per viam moꝝum. [Et adduxerunt in montem sanctum tuum.] id est ecclesiã militantem per fidem charitate formatã. [Et in tabernacula tua.] id est sanctoꝝ collegia. [Et introibo ad altare dei.] offerendo deuotionis sacrificia. [Ad deū qui letificat iuuentutem meã.] per spiritus renouationē. ij. Coꝝ. iiij. Sed licet his qui foris est homo noster corrumpat: tamē qui intus est renouat de die in diem. [Confitebor tibi in cithara.] que est figure triangularis ideo per ipam significat fides trinitatis: qm̄ deus trinus ꝛ vnus est cōfitēdus. [Quare tristis es anima mea ꝛc.] exponat sicut psalmo precedenti. Ps̄. XLIII

e D Eus auribus nr̄is. Huic ps̄. p̄mittit talis ti. in heb. Ad victoriã filijs chore eruditio. Et expōat sicut ti. ps̄. p̄cedentis: q̃ ē idē in sententia cū isto ꝛ etiã in verbis: nisi ꝙ hec dictio eruditio ponit h̄ in fine: ibi aūt ponit ī scd̄o loco. De materia aūt huiꝰ ps̄. dicūt aliq̃ ꝙ ps̄. iste est d̄ statu captiuitatis babylonice: q̃ p̄uisa fuit a filijs chore vt s̄. dictū est. ita ꝙ in h̄ ps̄. recordat bñficia ꝓpl̄o isrl̄ p̄stita ꝛ miserie ī q̃bꝰ erat in babylone: ꝛ petit liberatio ab ip̄is: sed fm̄ h̄ ps̄. iste nō differt a p̄cedēte in snĩa nisi forte modicū: ꝓpter qd̄ alij exponūt de statu ꝓpl̄i ī captiuitate facta ꝑ romanos: in q̃ sūt mō. Sꝫ h̄ nō videt rōnabiliter dictū: qꝛ ab ista captiuitate nō reducēt ad terrã natiuitatis sue. Uñ dr̄ Luce. xxj. d̄ ista captiuitate. Captiui ducent ī oēs gētes: ꝛ hierlm a gētibꝰ calcabit: donec ipleant tpa nationū. Et iō de ista captiuitate nō diceret ꝓpha illud qd̄ ponit ī fine huiꝰ ps̄. Exurge dñe adiuua nos: ꝛ redime ꝛc. Et iō saluo meliori iudicio mihi videt meliꝰ dicēdū ꝙ ps̄. iste sit factꝰ de ꝑsecutiōe quã sustinuit ꝓpl̄s iudaicꝰ sub antiocho nobili: vt hr̄. j. ꝛ. ij. Machab. quã ī spū p̄uiderūt filij chore. Scd̄m h̄ igit iste ps̄. diuidit ī tres ptes: qꝛ p̄mo describitur antiquoꝝ dei bñficioꝝ recordatio. Scd̄o p̄sentiū maloꝝ deploratio. ibi: Nūc aūt repulisti. Tertio ꝓ liberatione dep̄catio. ibi: Hec omnia. Prima adhuc in duas: qꝛ primo recordant p̄terita facta. Scd̄o verba. ibi: Tu es ipse. Circa primū dicit: Deus auribꝰ nostris ꝛc. fm̄ qd̄ dicit Ra. Sa. ꝛ bene. ex ista littera patet ꝙ filij chore nō loquebant pro seipsis: quia mirabilia que fecit deꝰ in exitu de egypto et in deserto populo isrl̄ nō cognouerūt per narrationē patrū suoꝝ: quia ipsimet oculis proprijs viderūt: ꝛ ideo loquunt pro populo tunc futuro: quod impletum fuit tēpore machabeoꝝ: quo populus existēs in magna afflictione recolebat beneficia antiquis patribus collata. Unde ꝛ. ij. Machab. viij. dicit d̄ Juda machabeo. Ammonuit aūt eos ꝛ de auxilijs dei que facta sunt erga parentes: et ꝙ sub sennacherib. clxxxv. milia perierunt ꝛc. ideo subditur:

f Opus quod operatus es in diebus eoꝝ: id est moysi et iosue ꝛ alioꝝ patrū.

g Manus tua gentes disperdidit: que habitabant in terra promissionis: quod impletum est tempore Josue. h Et plantasti eos: scꝫ filios israel in eadem terra. i Afflixisti populos: quia aliqui eorum fuerunt in prelijs trucidati: vt/

pote chananei

Universidad de ... Biblioteca

et si semper operetur: tamen operari dicitur quādo aliqđ signum nouitatis ostendit.
a Sed dextera tua. Aug⁹. id est bonus successus: quem eis dedisti.
b Et brachium tuum et ⁊c. id est fortitudo ⁊ illuminatio id est sapiens consiliū: quod totum fecisti ex beniuolentia tua. c Tu ipse rex meus ⁊ deus meus. ⁊c. Augusti. Tempora mutata sūt auctor non mutatur. d In te inimicos nostros ventilabi. ⁊c. Aug⁹. Qđ illis tūc nobis in iudicio. vñ hic afflicti se cōsolantur: ⁊ resumūt animam.
e Arcus Cassio. Minor virtus hominis: quia minus valet in bello. f Gladius. maior virt⁹ q̄ ī bello plus credit valere. Aug. Uel gladius me⁹ nō saluabit me: sed tu qz et in hoc seculo saluasti: ne nos traherēt post se: ⁊ eos pudere fecisti: ⁊ iō tūc laudabimur. g Saluasti cōfudisti Aug⁹. Nota etiā p̄terita dicta ꝓ futuris esse accipienda.
h Nūc aūt repuli. Cas. Dia psalm⁹ enumerat mala q̄ hic ferūt boni: nō tñ obliti dei. Cas. Exaggerat mala vt beniuolentiā iudicis impetret. Cōfudisti. duz hic iniquis habent opprobrio. Aug⁹. Hec vere futura: illa a patrib⁹ audita: nūc aūt in medio tēporis repulisti et cōfudisti vt doceres hec spernere: eterna querere: hic ē intellect⁹ tituli. Et etiaz ideo vt appareat an gratis colaf deus: a quo gratis est homo saluatus: nō est pro terrenis colēdus deus: vł qz similia his in eternum sit daturus. Noli ergo talia sperare a deo danda: qualia hic iubet cōtemnere. Qui ei ita colit deum laudabilis non est. Sicut nō laudaf in illo ieiunium: qui ad luxuriosam cenam seruat ventrem suū: hoc est ieiuniū nō abstinentie: sed luxurie. i Auertisti. Cas.
Mat. 10.c pro deficientibus. Uel auerti est hostē fugere. vnde: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in āliā. k Diripiebant. hoc fugatis contingit vt cadant in predam qui hostibus nequeunt resistere.
l Dedisti nos tanq̄ȝ oues escarū ⁊c. Cassio. Persistentes in fide. hic diuersi martyres: id est diuersa martyriȝ genera: alij esca feris: alij traditi gētibus in seruitutem. Unde dicit: tanq̄ȝ oues escarum vbi notatur crudā mactatio.
m Uendidisti populuȝ meū sine precio. Aug⁹. Dum danf alienigenis: ⁊ nullus acquiritur: quod fit ad ꝓbationem vel correctionem: vel nullus pro eis acquiritur: vel si quis pauci tamen.

Opprobriū

a ⸗ a terra ꝓmissionis. b ⸗ tu nō eī ipsi: qz forsitā putarent ex se fortes.
⁊ expulisti eos. Nec eī in gladio a
a ⸗ robur. ⸗ Aug⁹. nec p se habuerunt terram nec per se sunt saluati.
tuo possiderūt terrā ⁊ brachiū eoꝝ
a ⸗ potentia.
a nō saluauit eos. Sed dexterā tua
a ⸗ saluauit eos. ⸗ Aug. fili⁹. b ⸗ Aug⁹. ideo talib⁹ signis eis affuit deus vt p̄sens intelligeref: qui nobis nō nisi effectu miraculi p̄sentiā ostendit. ⸗ Aug⁹. ꝓpitiatio p̄sentie tue.
b ⁊ brachiū tuū ⁊ illūminatio vult⁹
a ⸗ nō merito suo sed qz. ⸗ vt illis solis faceres. ⸗ Aug⁹. i. sic egisti cū eis vt alijs cōplaceres in eis vt q̄ eos attēderet. diceret: vere de⁹ cū illis est. b ⸗ qui hec illis fecisti.
c tui: qm̄ cōplacuisti in eis. Tū es ip b
a ⸗ qui soles regere ⁊ subuenire. b ⸗ Cas. ne dubites de xp̄o deo. i. qui christus de quo loquif sit de⁹.
se rex meus ⁊ deūs me⁹: q̄ mādas c d
a ⸗ corpales. b ⸗ Aug⁹. illis antiquis p creaturā nō p te visus illis: qđ seruaf in resurrectione iustis. c ⸗ que tūc illis tēporaliter: hec nobis in futuro. ⸗ quasi sicut illos iniusti codē modo nos.
d salūtes iacob. In tē inimicos no e f
a ⸗ Aug⁹. sicut paleā a granis separantes. b ⸗ fortitudine. c ⸗ id est p hoc q̄ dicimur de tuo regno valemus.
stros vētilābim⁹ cornu: ⁊ in nōmi g h
a ⸗ in futuro. ⸗ Aug⁹. quia tūc nō valebūt ledere mali spiritus. b ⸗ nunc.
ne tuo spernēm⁹ insurgentēs i no
a ⸗ merito hec nobis facies. b ⸗ Aug⁹. vt nec patres in suo.
e bis. Nōn enim in ārcu meo spera i
f bo: ⁊ gladius me⁹ nō saluabit me.
a ⸗ id est saluabis. ⸗ i iudicio. ⸗ Aug⁹. p̄teritū p futuro adeo certū: vt qđ fuit nō pōt nō fuisse. b ⸗ Cas. ab immundis spiritib⁹ qui hic affligunt.
g Sāluasti eni nos de āffligentibus
a ⸗ id est cōfundes. ⸗ qñ dñabunf. b ⸗ et tunc.
nos: ⁊ odiētes nos cōnfudisti. In k
⸗ nō arroganf sibi de gloria p futura que miscet. a ⸗ perpetuitate que nō est interpolata noctibus. b ⸗ pro. i.
deo laudabimur tōta die: ēt i noīe l
a ⸗ Cas. qz ex oīb⁹ eruisti. ⸗ i. laudabim⁹ te q̄ ē eorū gloria. b ⸗ id est sine fine. c ⸗ ita in futuro sed nunc.
h tuo cōfitēbimur i seculū. Nūnc aūt m n
a ⸗ Aug⁹. qz differf ꝓmissio. b ⸗ Aug⁹. nō i cōscientia: sed in facie hoim. c ⸗ euidenter. ⸗ vlterius sicut olim iudeis.
repūlisti ⁊ cōfūdisti nos: ⁊ nō ēgre o p
a ⸗ id est exercitib⁹. ⸗ Aug⁹. p hoc inualidi. sumus cōtra inimicos nostros.
i dieris in virtūtibus nostris. Auer q
a ⸗ quia illi victores: nos victi.
k tisti nos retrorsum pōst inimicos
a ⸗ Aug⁹. i. in castra iniquitatis sue attrahebant.
nostros: ⁊ q̄ oderunt nos diripiē r
a ⸗ Cas. qz oīa ptāte dei fiūt. b ⸗ Aug⁹. plāgit eos q̄ sic passi sunt: vt i corpus gētiū verterenf. c ⸗ i. que ad escas sunt: nō ad fet⁹ spiritualiū operū.
l bant sibi. Dedisti nōs tanq̄ȝ ōues s
a ⸗ persecutio notaf.
escarū: ⁊ in gentib⁹ dispērsisti nos. t
a ⸗ Aug⁹. videm⁹ quos dedisti: sȝ nō q̄s accepisti. ⸗ martyres.
m Uendidisti popūlū tuū sine p̄cio ⁊ v
a ⸗ Aug⁹. quia tēpore psecutionis nō cōgregabuntur ad iubilandum deo: vt fit in pace. a ⸗ vel iubilationibus.
nō fuit młtitudo i cōmūtatiōib⁹ co x y

pote chananei ⁊ iebusei. a Et expulisti eos. quia aliqui eorū recesserūt p̄ timore ante ingressum filioꝝ israel: vt dictū fuit in libro Iosue. Sed qz victorie iste fuerūt facte diuina virtute magis q̄ȝ humana. ideo subdit: Nec eī i gladio suo possederūt terrā. ⁊ ptȝ lr̄a. b Tu es ipse. Hic cōsequenter recoluntur antiquorū verba: quia Iosue et alij bellatores illius temporis videntes victorias mirabiles quas deus dabat eis: attribuebant eas diuine virtuti: ⁊ ita sperabant de futuris: et ideo sic dicebant: Tu es ipse rex meus: per specialem gubernationē ꝓpter quod etiā deus dedit illi populo legem f̄m qđ dicif. j. ps. cxlvj. Non fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia sua non manifestauit eis. Et hoc fuit quia christus de illo populo erat nasciturus. c Et deus me⁹ per specialem cultū. d Qui mandas salutes iacob. i. victorias in bellis: populus eī iudaicus exiuit d̄ iacob p duodecim patriarchas: a quibus denomiāte sunt duodecim tribus isrł. e In te. i. per tuam virtutem. f Inimicos nostros ventilabimus. id est fugere faciemus. g Cornu. i. potestate nobis a te data. Sicut eī de p̄terito et de p̄senti habebāt victorias virtute dei: ita sperabant de futuro. h Et i nomine tuo sperem⁹ ⁊c. id est nullo modo timebim⁹ de eorum insultibus de tua virtute cōfidētes. ideo subdif: i Non eī in arcu meo ⁊c. et patet littera vsq̄ȝ ibi: k In deo laudabimur tota die: id est si laudemur de talibus victorijs: totum attribuaf deo ⁊ nō nobis. l Et in nomine tuo cōfitebimur: confessione laudis ꝓ beneficijs collatis nobis. m In seculum. hoc est semꝑ in futuro. n Nunc autem. Hic cōsequenter recolunf miserie in quibus erat populus iudaic⁹ tēpore antiochi regis. cū dicif: Nunc aūt repulisti: quia videbaf gens iudeorū a deo repulsa: sicut mulier cui dabaf libellus repudij. o Et confudisti nos. Unde dicif. j. Machab. j. Et vniuersa dom⁹ iacob induit confusionez: ⁊ maxime quia antiochus rex posuit abominandū idolum desolatiōis super altare dei: vt dicif ibidem. p Et nō egredieris ⁊c. in hebreo ⁊ in trāslatione. Hiero. habef. In exercitib⁹ nostris ⁊ idem est: tñ quia iudei non poterant tunc congregare exercitū: tum quia si tunc cōgregarent: pugnare tamē cōtra antiochum regem non auderent. q Auertisti nos retrorsum post inimicos no. ⁊c. id est fugere nos fecisti: ⁊ inimicos nostros nos insequi vnde dicif. j. Machab. ij. q̄ Matathias et filij eius fugerunt ad montes: ⁊ q̄ multi secuti fuerunt eos. r Et qui oderunt nos ⁊c. quia antiochus et milites sui rapiebant bona iudeoꝝ. s Dedisti nos tanq̄ȝ oues escarū ⁊c. que interficiunf vt edanf: sic tempore antiochi multi de iudeis valde fuerūt interfecti. t Et in gentibus dispersisti nos: quia multi de iudeis tunc fuerūt capti ⁊ alijs gentib⁹ in seruitutem venditi. v Uendidisti populum tuum sine precio. tot eī de iudeis vendebanf q̄ dabantur pro modico precio: quod quasi pro nihilo reputabaf. ideo subdif: x Et non fuit multitudo. s. pecunie vel ementium. y In cōmutationibus eorum. et propter hoc precium erat modicū ⁊ quasi nullū: qz pauci erant emptores respectu vendentium De hac autem venditione iudeorum et captiuatione et occisione dicitur. ij. Machab. v. Erant autem toto triduo. lxxx. milia interfecti. xl. milia vincti: non minus autem venundati.

Posuisti nos

a Opprobriū vino. Cas. Grauis afflictio a vicinis ingerif: qz nō trāsitorie dicif qđ a circūstantib⁹ irrogaf. b Derisuȝ Cas. Derisus est vox cōfusa leticie insultationē imoderata hilaritate denūciās. Contēptus ē abiecta vilitas. c In similitudinē gentiū. Cas. In similitudine christi gentib⁹ sūt appositi qñ eos cōparibus penis affecerunt. d Exprobrātis Cas. Exꝓbrare ē faciē maledicere. Obloqui est absenti detrahere et dolose mordere. e Uenerūt. sup nos. Cas. qz nō erant in nobis per culpam.
f Nō recessit. Cas. Ita q̄ retro iret: ⁊ si aliqñ descēdit a cōtemplatione deitatis. g Declinasti. Aug⁹. Semite nostre erant in voluptatib⁹: ⁊ ꝓsperitatib⁹ seculi s̄ tulisti eas de sua via: et ostendisti artā viā q̄ ducit ad vitā. Hiero. Uel ⁊ declina. i. opa nr̄a de lege tua pendere fecisti. Uel nō decliasti alia lr̄a. i. nō pmisisti decliare ⁊ deuiare semitas nostras. Hiero. i. opa a via tua. i. a lege: ideo quoniā hu.
h Umbra mortis. Aug⁹. Uel hec mortalitas vmbra mortis est. Uera aūt mors est dānatio cū diabolo. i Si obliti. Aug. Iste est intellect⁹ filioꝝ chore q̄ ꝓpter hec oīa mala nō obliuiscunf deū: sciētes qz de⁹ requiret ista. k Nouit. Aug⁹. Noscere dicif de⁹ et qđ nouit: ⁊ qđ te facit noscere. Aug⁹. Nouit. Qm̄ requiret ꝓpter te: vt tu inuenias te. ⁊ grās agas ei: q̄ te fecit vt in petro actū est: q̄ ꝓbauit q̄d posset. l Propter te. Cas. Nō ꝓ criminib⁹ nostris: s̄ vt fides tua gentib⁹ augeaf.
m Exurge. Cas. Precaf auxiliū: vt hic afflictis tpe resurrectionis subueniat. Aug⁹. Hactēn⁹ nō obliti: ⁊ vt pseuerem⁹: Exurge. qz ꝓpf te m. Aug⁹. Hiero. Et si sciūt xp̄m non dormire: ⁊ sibi resurrexisse: p̄canf tñ resurgere p fidem nō sibi sed gētib⁹ q̄ putāt mortuū. Si eī ⁊ illi crederent resurrexisse: credētes in eū nō psequerenf: s̄ ⁊ ipi crederēt. Aug⁹. Uel exurge. ꝯforta. n Obdormis. negligere videris. Quare et si nesciam⁹ tu scis quare vł ꝓ culpa vel ꝓ vtilitate. Qđ si ꝓ culpa: vtinā abesset. Si ꝓ vtilitate vtinā adesset. Quosdaȝ repellis: quia faciem: id est cognitioneȝ tuam eis subtrahes: obdormis quibusdam qui gemunt de malis. o Quare ⁊c. obliui. i. nō das spm̄ fortitudinis sine quo inopes. Et tribulationis: qz eam non mitigas: ⁊ hoc quare quasi nos nescimus: sed inquiramus: quia nō nisi iuste ⁊ pie auertis. s. quia subtrata cognitione tua: anima humiliata in cogitatione mundanorum: et venter: id est sensualitas heret eis: ⁊ cuȝ ita necesse fac surgere

⁊ erectos

a ⸗ p̄ter dura turpia etiā patimur. b ⸗ fixos i h̄.
a rum. Pōsuisti nōs opprobrium a
a ⸗ iamia coūertēdis. b ⸗ naso cōtracto.
vicinis nostris: subsannationeȝ
a ⸗ qui fit ore. b ⸗ vel cōtēptu. ⸗ Cas. nunq̄ȝ nobiscum.
b ⁊ dērisum his qui in circūitū no
a ⸗ vt de nobis formā maledictionis sumāt super alios. dicentes: sic pereas vt laurērius.
c stro sunt. Posuisti nos in simili b
a ⸗ ad insultādū vt ei xp̄o in passione sua mouētes capita sua.
tudinē gētib⁹: cōmotionē capitł c
a ⸗ Cas. grauis verecūdia q̄ pmanet tota die: hec eo erat cōtra sanctos vel corā. i. ante oculos sacrorū: qñ quos ipios sciebāt: sibi isultare videbāt: vel cōtra qz bon⁹ erat: describit verecundiā ⁊ quodā pallio cōfusiōis vultū dicit opertū: dū nube sigui nea facies inflāmata rutilat: sȝ cū dicit oꝑuit me: nō solū vult⁹: sȝ tot⁹ corpis idicauit horrorē.
i pplis. Tōta die verecūdia mea d
a ⸗ vel corā. ⸗ ꝯ h̄ q̄ ego putaui cū eēm bon⁹.
ꝯtrā me ē: ⁊ cōfusio faciei meę co e
a ⸗ insultantis.
d operuit me. A voce exprōbrantł f
a ⸗ insultantis. b ⸗ instantia. ⸗ odio habētis. ⸗ actu.
⁊ ōbloquētis: a faciē inimici ⁊ p g
a ⸗ nō separatim. b ⸗ Aug⁹. vt fera vel torre⁹.
e sequētis. Hec ōmnia venērūt su h i
a ⸗ Ecce quāta firmitas martyriū. ⸗ Aug⁹. qz intelligim⁹ gratias colendū te ꝓpter te. b ⸗ quomodo nō obliti. quia.
p nos: nec ōbliti sum⁹ te: ⁊ iniquē k
a ⸗ lege vel pacto pepigim⁹ tecū in baptismo. b ⸗ Cas. desperādo de bonitate dei.
f nō egim⁹ i testāmēto tuo. Et nōn l
a ⸗ ratio. b ⸗ Aug⁹. Et dū sic i angusta via ambulam⁹ tu decli. ⸗ vel nō declinasti.
g recessit retro cōr nostrū: ⁊ dēclina m
sti semitas nr̄as a via tua. Qm̄ n
a ⸗ Cas. in loco afflictionis. i. in mūdo. vnde nascitur cōpunctio et penitudo: exaltabis aūt in loco fortitudinis scȝ in futuro.
humiliasti nōs i loco afflictiōis:
a ⸗ id est hoies p ignorantiā morientes: ⁊ alios ad sue mortis tenebras trahentes
h i ⁊ coōꝑuit nos vmbra mortł. Si o p
a ⸗ nō obliti qz si essemus: vel sed.
ōbliti sum⁹ nomē dei nostri: et si q
a ⸗ Cas. i. si nos cū operib⁹ idola vouimus. b ⸗ Cas. descriptio orātis q̄ tensis manib⁹ crucem efficit quā fronte recipit.
ēxpādim⁹ mān⁹ nostras ad deū
a ⸗ Cas. quasi graue est apud deū in sua religione peccare: qđ pondere acute ꝓnūciationis ostendif. b ⸗ manifesta: qz etiam occulta.
alienū. Nōne de⁹ requiret istā: ip r s
a ⸗ quo magis religio gerif quā deuotione corporis. b ⸗ que abscondita.
k se ei nouit abscōdita cōrdis. Qm̄ t
b ⸗ Cas. longis pastionis q̄ morimur videt homo: sed cur nō nisi deus.
l ꝓpter te mōrtificamur tota die: v
a ⸗ Cas. sine aliqua reluctatione occisi.
ēstimati sumus sicut oues occi
a ⸗ Aug⁹. cōfortando stantes p fidē. ⸗ Aug⁹. Nō in nobis sed in gentibus que nō credunt. b ⸗ dum differs qđ expectaf.
m n sionis. Exūrge quare obdōr x y
a ⸗ Reducendo deficiētes. ⸗ Aug⁹. Si surgit, in gentibus cessat persecutio.
mis domine: ēxurge et ne repel z a
a ⸗ Et si hoc. nō in finē. b ⸗ Cas. vt videf dum differt subuenire. ⸗ nō est querela sed supplicatio pia puri cordis. ⸗ enim.
o las in finēm. Quāre faciem tuā b c

a Posuisti nos oppro. ⁊c. i. gētilib⁹ q̄ erāt circa terrā ꝓmissiōis: q̄ gaudebāt de infortunio iudeoꝝ: exprobrātef eis ⁊ deridentes eos. iō subdif: b Posuisti nos i si. ⁊c. qñ eī loquebanf de infortunio aliquorū: ponebāt ꝓ exemplo vel similitudine infortuniȝ iudeorū. c Cōmotionē capitis in populis: solēt eī hoīes mouere capita p̄ admiratione qñ vidēt aliq̄d magnuȝ repente deiectū ⁊ annihilatū qualis erat stat⁹ iudeorū. d Tota die verecūdia mea ꝯ me ē. i. occurrit mihi occasio verecundādi. e Et confusio faciei mee cooperuit me: hō eī confusus solet faciē operire ⁊ se quātū pōt abscōdere. f A voce exprobrātis ⁊ obloquentis. cōtra populū iudaicū. g A facie inimici ⁊ psequētis: qz nō solū molestabāt eos verbis sed etiā factis. h Hec oīa. Hic cōsequēter ponif dep̄catio ꝓ liberatione: ⁊ primo ad hoc allegaf ratio ex parte populi afflicti. Scđo ex parte dei. ibi: Exurge. Ratio aūt q̄ debet mouere deū ad liberandū populū afflictū ex pte ei⁹ est: quādo sustinet patienter ⁊ nō mouef a lege dei: sic fuit in ꝓposito: qz in psecutiōe regis antiochi: licet aliq̄ iudei legē dereliquerint: tñ maior pars satis stetit in lege dei: ⁊ ꝓ ea sustinēs afflictiones et tormēta exquisita: vt hr̄. j. Machab. et. ij. ⁊ hoc est qđ dicif hic: Hec oīa. s. mala s̄. dicta. i Uenerunt sup nos: nec obliti sum⁹ te. qz colim⁹ te sicut deū nostrū. k Et inique nō egim⁹ i testamēto tuo: mādata legis tue trāsgrediēdo. l Et non recessit retro cor nostrū: p apostasiā a fide. m Et declinasti semitas nr̄as a via tua: qz p afflictiones quas sustinem⁹: videf q̄ repuleris nos a te. n Qm̄ humiliasti nos in loco afflictionis: qz iudei tpe illo fugerūt ad loca deserta q̄ erant afflictiua: ita q̄ habebāt afflictionē sup afflictionē. Uñ dr̄. ij. Machab. v. Iudas aūt machabeus secessit in desertū locū: ibiq̄ȝ inter feras vitā in mōtib⁹ cū suis agebat: ⁊ feni cibo vescentes demorabanf. Unde hic in hebreo ⁊ in trāslatione Hiero. iuxta hebraicū habef: i loco draconū: ꝓ quo nos habem⁹: in loco afflictionis. o Et cooperuit nos vmbra mortis quia in quolibet momento erant in mortis periculo. p Si obliti sum⁹ ⁊c. eius recordationē debitis tēporib⁹ omittendo. q Et si expandim⁹ man⁹ ⁊c. scelus idolatrie cōmittendo. r Nōne deus requiret ista. ad puniendū suo iusto iudicio: quasi dicat sic. vnde subdif: s Ipse eī nouit ⁊c. Hoc dicif cōtra errorē gentiliū quorundam qui negabāt diuinā ꝓuidentiā se extēdere ad actus hoim. t Quoniā ꝓpter te. i. ꝓpter custodiā legis tue. v Mortificamur tota die: iusserat eī antioch⁹ interfici iudeos q̄ nollent ad ritū gentiliū trāsire: vt habef. j. Machab. j. x Exurge. Hic cōsequēter ad liberationē populi allegaf ratio ex parte dei cui seruiebat popul⁹ iudaicus ⁊ ipse poterat eū liberare in momento. ideo dicif: Exurge. et loquif de deo more humano: quia ille qui oppresso vult auxilium fer resurgit adiuuandum ipsum. y Quare obdormis domine. deus enim admodū dormientis dicif se habere quando pmittit malos dominari ⁊ iustos tribulari. vnde quādo aliqua talia videnf: cōmuniter dicif: deus dormit. z Exurge repetitur hoc verbum ad exprimendū desiderium liberationis. a Et ne repellas: scȝ p̄ces nostras. b In finē: id est finaliter. c Quare faciem tuam auertis. loquif de deo more humano. quia q̄ȝdiu orationē aliquorum nō exaudit: faciē suā auertit.

Obliuisceris.

ꝯ ⁊ erectos adiuua: ⁊ adiutos libera: vt sine metu simus. Et hoc ꝓpter no. t. gratis nō ꝓ merito. Post morā auditionis sancti nō desperāt: sed cōtinuāt oratione. Cinere supra se sparso. animā peccatorum memoria cruciāt. Cinis em̄ et ciliciū sunt arma penitētiū: adhesit venter terre vt fit ꝓstratis: q̄ tota corporis effusione tendunt̄. Uel nō solum ꝓ nobis oram⁹: sed ⁊ ꝓ his q̄ facile cedūt illicitis motibus ⁊ herent terrenis. Exurge adiuua. hic sine dormitione exurge ponit̄: qđ ad resurrectionē ptinet in quas est spes oīm fideliū in qua humana destruit̄ captiuitas p quā sumus adiuti ⁊ liberati.

a In terra venter. Aug⁹. Qui genua figit terre: habet quo plus humiliet̄: q̄ vero plus humiliat̄: vt ⁊ venter hereat terre: nō habet vltra quo pl⁹ humiliet̄. Exprimit ergo nimiā humiliationē: vt qr venit ad sūmā: iā adsit dei miseratio. Aug⁹. vel plāgit eos qui sunt venter. i. carnales ⁊ heserūt: id est consenserūt iniquis.

b In finē ⁊c. Aug⁹. Epythalamiū. id est laus thalami. Canticū ꝓ cōmutādis: ⁊ ꝓ dilecto. i. ꝓ spōsa ⁊ sponso scribit̄: filijs chore ⁊ venerent̄. Hic em̄ describit̄ p quē cōmutabunt̄: qr laus sponsi ⁊ sponse hic cantat̄.

Cas. Propheta ꝑconia dei se eructaturū ꝓmittit. Ps. XLIIII

c Eructauit. Aug⁹. Hiero. Intus em̄ satur ꝓpheta laudem eructat: licet quidā magis supstitiose q̄ vere nō cōsiderātes textū ex psona pr̄is hec arbitrant̄ ītelligi. Sic: Eructauit ex plenitudine mea ⁊ secreta essentia genui verbū: p quē notus dico. i. dispono oīa ⁊ p eū loquor et hoc ē lingua mea: ⁊ hic est calam⁹ mei scribe: vt scriba nil sine calamo: ⁊ calamus sine scriba sic cooperant̄ pater ⁊ fili⁹. Cor m. eruc. Q. nō extrinseco cōiugio genuit: sed de corde sicut hō generat cōsiliū de corde: anteq̄ sit qđ facturus est. Consiliuz vero pa/ ꝯ tris est

a Aug⁹. quasi nō adsis. b quasi oblitus sis nostri c Aug⁹. cui cōsueuisti subuenire.
auertis: obliuisceris inopie no/ a
a cui⁹ semp clemēs es inspector. b ideo ne obliuiscaris. inter manus pulueris: vt te inuocemus in auxilium.
stre ⁊ tribulationis nostre? Quo b c
a Aug⁹. puluis nos psequit̄. i. mali. de qb⁹ dr: nō sic impij nō sic sz tanq̄ pul. sup asparso cinere.
niā humiliata est in puluere ani/
a ma nostra: conglutinatus est in b
a Aug⁹. gētib⁹ p fidē qb⁹ cessantib⁹ a psecutiōe ⁊ q̄ tr̄e heserāt eruti ⁊ penitētes reddūt̄ corpi xpi
terra venter noster. Exurge do/ e f
mine adiuua nos: ⁊ redime nos g
a nō ꝓpter meritum nostrum.
propter nomen tuum.
a cōsummationē eterne beatitudinis vel christum b de veteri homine in nouum.
b In finem pro his qui commu
a Psalmus hic scriptus est. christi.
b tanti mysterij tāti decoris. scz coniūctionis christi et ecclesie.
tabunt filij chore ad intellectum
a De quo: hic est filius m. di. christo.
canticum pro dilectō.
a Scdm diuinam naturam.
Quasi de pleno. Deus intus plena.
c E Ructauit cor XLIIII b

em̄ haberēt exercitū magnū et fortē tn̄ victoria virtute dei pn̄cipaliter fuit facta. nā die qua capta fuit hierl'm christianis ꝓpter nimiā afflictionē volentib⁹ retrocedere ab insultu: apparuit angelus in specie hois sup montē oliueti: eos ad pugnā reuocantis ⁊ sic ciuitas fuit capta. iō subdit̄: Sed dextera tua ⁊c. qui mādas salutes iacob. id est ppl'o christiano supplantatori victorū. In te inimicos nostros ventilabim⁹ cornu. qr post captionē hierusalez dedit deus christianis plures victorias cōtra saracenos insurgētes cōtra eos de quibus de⁹ erat laudandus. ideo subdit̄: In deo laudabimus ⁊c. Nunc aūt repulisti nos ⁊ cōfudisti nos. scz tēpore saladini et successorū ei⁹. Dedisti nos tanq̄ oues escarū ⁊c. qr multi christiani fuerūt occisi: ⁊ multi capti: ⁊ in seruitutē venditi: ⁊ ꝓ paruo ꝑcio. q. nullius reputationis. Tota die verecūdia mea cōtra me est. qr sepulchrū christi et ciuitas sancta sunt ī manu populi saraceni. Hec omnia venerunt sup nos. q̄ sūt valde grauia. Nec obliti sum⁹ te. recedendo a catholica fide. Et declinasti semitas nostras a via tua. nō em̄ possumus ꝓ libito nostro accedere ad sepulchrū tuum: ⁊ ad alia loca sancta. Cetera patēt ꝯ afflictione christianoꝝ vsq̄ ibi. Exurge quare obdormis domine. dicit̄ em̄ dn̄s dormire scdm cōem modū loquēdi: qꝛ dissimulat mala magna et publica punire. Ps. XLIIII

b E Ructauit ⁊c. Huic ps. ꝓmittit̄ talis titulus in hebreo. Ad victoriā sup sosanim filijs chore eruditio cantici dilectionū. Circa qđ sciendū q̄ iudei moderni dicūt q̄ hoc nomē sosanim significat rosas in plurali. Hiero. aūt trāffert lilia q̄ ponit hic talē ti. Uictori ꝓ lilijs filioꝝ chore eruditionis canticū amātissimū: credo tn̄ q̄ Hiero. meli⁹ dicit in ꝓposito: ⁊ q̄ tpe suo iudei dicebāt significationē dicte dictionis lilia in plurali: ⁊ liliū qn̄ ponit̄ ī singulari ipsius: vnde in toto veteri testamēto: vbicunq̄ est ista dictio hebraica in plurali vel singulari. Hiero. transfert lilia vel liliū: ⁊ in quadā glosa hebraica sup locū istuz ego repperi sic dictū: Uictoria sup lilia. Quicq̄d tn̄ sit de significatione ista vel illa: nō mutat̄ tn̄ sententia apud hebreos nec apud latinos: qr ꝑm hebreos p lilia vel rosas hic intelligunt̄ filij isrl' q̄ alios populos in fide excellebant ⁊ cultu vni⁹ dei: ⁊ in ps. isto exprimit̄ ꝓsperitas filioꝝ isrl' q̄ fuit ꝓulsa in sp̄u a filijs chore: ⁊ hoc ab vno eoꝝ vel plurib⁹: sicut expositū fuit. s. ps. xl. Tamē de ista ꝓsperitate varie dicit̄ ab hebreis. Dicūt em̄ aliq̄ q̄ fuit illa quā habuerūt sub rege assuero ad ꝓcurationē regine hester. Et ꝑm hoc ps. iste loquit̄ ad lr̄am ꝯ rege assuero ⁊ regina hester ⁊ statu ꝓspero iudeoꝝ tpe illo. Alij dicunt q̄ loquit̄ de ꝓsperitate q̄ fuit sub salomōe: q̄ sat' apparet. iij. Reg. et. ij. Paral. Et ꝑm hoc ps. iste loquit̄ ad lr̄am de rege salomone et filia pharaonis ei⁹ vxore. Uel ꝑm alios de regina saba q̄ venit ad regē salomonē. et dedit ei. cxx. talenta auri et aromata multa nimis ⁊ gēmas ꝑciosas. vt hr̄. iij. Reg. x. Alij aūt doctores catholici dicūt q̄ ps. iste loq̄t̄ ad lr̄am ꝯ rege dd' et bethsabee: ex qb⁹ descēderūt multi reges boni ⁊ iusti vt Ezechias ⁊ iosias et plures alij q̄ p rosas vel lilia designant̄. Sz oēs iste expositiōes vel cōsiles excludunt̄ p hoc q̄ ꝯ rege de q̄ fit sermo in hoc ps. ī. dr: vt ptz ex decursu lr̄e. Sedes tua de⁹ in seculū seculi ꝟga directiōis. Itē postea subdit̄ de rege ⁊ regina simul. Audi filia et fide ⁊ inclina aurē tuā ⁊c. ⁊ subdit̄: Et cōcupiscet rex decorē tuū: qm̄ ipe ē dn̄s de⁹ tu⁹: ⁊ adorabūt eū. Et in trāslatione Hiero. iuxta heb. hr̄. Et concupiscet rex decorē tuū: qr ipse est dn̄s de⁹ tuus ⁊ adora eum. De assuero aūt vel salomone vel dauid seu quocūq̄ alio rege mortali nō pōt dici q̄ sit de⁹ ⁊ latria adorādus. Itē heb. j. apl's allegat hūc ps. dictū ad lr̄am de xpo dicens: Ad filiuz aūt. Thron⁹ tu⁹ deus in seculū seculi. ꝓpter qđ ps. iste loq̄t̄ ad lr̄am de rege immortali. iesu christo q̄ est vere deus latria adorādus: ⁊ de sua spōsa ecclia tanq̄ de regina. Itē in trāslatione chal

Nico. de lyra

a Obliuisceris inopie nostre: in tāta em̄ inopia erant q̄ feni cibo vesciebant̄: vt ꝑdictū ē. b Et tribulationis nr̄e: qr multis modis ⁊ varijs tribulabant̄. vt ptz. j. Machab. et. ij. c Qm̄ humiliata ē in tribulatiōe aīa nr̄a. i. vita nr̄a: tū qr in signū humilitatis nr̄e vel humiliationis ponebant cinerē sup capita sua: sicut mos erat iudeoꝝ: tū qr habitabāt in mōtib⁹ inter feras: vt est dictū: vbi nō habebāt lectisternia ꝯ iacebāt ī puluerib⁹. ⁊ iō subdit̄: d Cōglutinat⁹. i. īmediate adherēs. e In terra venter noster: qr nec etiā paleas habebant quas inter se ⁊ terrā ponerēt. iō concludit̄: f Exurge dn̄e adiuua nos: tantis malis oppressos. g Et redime nos ⁊c. qđ colim⁹: ne ex malis q̄ sustinem⁹ veniat apud gētiles in cōtēptum. Moraliter pōt exponi ps. iste de quolibet fideli ī magna afflictione posito mētis vel corporis vel vtroq̄ modo: q̄ tn̄ patienter sustinet pristina bn̄ficia dei sibi collata recolēs: vt se ostēdat gratū: ⁊ p cōsequēs dispositū ad alia in futuro recipiēda. ⁊ sic vlteri⁹ explicat mala q̄ sustinet corā deo: petēs humiliter ⁊ deuote ab eis liberari diuina misericordia ⁊ virtute.

Moraliter. Deus aurib⁹ nostris Ps. XLIII ⁊c. Psalmū istū lr̄aliter exposui ꝯ filioꝝ israel afflictione p antiochum nobilez. Mystice vero pōt exponi de psecutione christianoꝝ p saladinū ⁊ ei⁹ gentem vt sic in psona christianoꝝ dicat̄: Deus aurib⁹ nostris audiuim⁹. opa magna p te facta ꝓ ppl'o christiano in terra promissionis tpe Godefridi ꝯ bulone. Et in dieb⁹ antiquis. scz tpe Helij adriani impator' qui hierl'm a tyto destructā reedificauit: ⁊ ei⁹ habitationē christianis cōcessit ⁊ ꝓhibuit iudeis. Manus tua gentes disꝑdidit. id est saracenos veniente dicto Godefrido cū exercitu christiano cōtra eos. Et plantasti eos. scz christianos q̄ terrā de manib⁹ saracenoꝝ ereptā tenuerūt. lxxxviij. annis. Afflixisti populos. saracenoꝝ. Nec em̄ ī gladio suo possederūt terrā ⁊c. licet em̄ haberēt

ꝯ tris ē verbū. a Bonū: quo oīa bona facta sunt. b Dico. i. verbū ꝓfero. idē hic qđ prius: sed in ipo verbo oīa opa dei eē dicit. vn̄ qđ factuz est in ipo vita erat: vt nihil sit in ope: qđ nō prius fuit in ꝯsilio. (Ioh. i. a) De hoc dr: Semel locut⁹ est deus.

c Velociter. virtus ꝓphetie: q̄ nō sub cruciatu hūano cogitat: qđ de archano diuinitatis alijs diuulgat. d Calam⁹. Nō sono q̄ transit cōparat verbū: sed scripto qđ manet. Uel velociter: quia nō aliud post aliud: sed omia simul in vno verbo eterno.

e Benedi. Cassi. Priora dixit propheta ex persona dei. hec ex sua vel omia ex se. Ueructat verbū: q̄ dicit deo hymnū. Dico opa. Aug⁹. ad laudē ei⁹ q̄ ex eo. Lingua calam⁹. qr qđ dico et scribo. Uel: velocit. qr cito ventura q̄ scribo. Cas. In labijs. qr eo loq̄nte: mūdus gratiaz recōciliationis accepit.

f Speciosus forma. Cassi. Incipit de laude spōsi: prius a forma.

g Accingere. Cassi. Hic laudat eum a potestate: ⁊ tu talis accīgere.

h Specie tua et pulchritu. Cassi. Species ad humanitatem in q̄ mundo apparuit. Pulchritudo: ad deitatem: qua omia decora. i Intende. hominē pereuntē: miseratus respice.

k Prospere. i. liberans homines.

(Heb. i. c) l Procede. ꝯ vtero virginis vt spōsus: vel ab his victis ad alios vincendos. m Regna. in fide hominum tuam potentiam ostende: qui semper regnasti. Et per hoc: quia ⁊ per te et per tuos veritatem doces: q̄ falsitatem nostrā destruis. Et qr māsuet⁹ ferendo malos vt qn̄ ꝓ inimic' orauit: sic ⁊ sui. Et qr iusticiā vite oñdit. Et qr deducet te inoffense pcussuz totius vite: vel de ꝓpl'o ad ꝓpl'm. n Mirabilit̄. qr oēs mirabunt̄: vel qr miracula faciet. o Populi ⁊c. inimicoꝝ regis. Aug⁹. i. multi de suis inimic' supponēt se tibi: ⁊ hoc rōne vel volūtate. hoc est qđ titul⁹ dixit: ꝓ his q̄ cōmutabūt̄ ex filijs chore. p In corda ⁊c. Cas. i. īimicoꝝ tuoꝝ: vt sint amici sic suus. q Sedes tua. Cas. Hic a iudicio. Sedes ad iu.

filium dei qui solus bonus.
a b meum verbum bonum: dico ego
a hūc psalmū. hāc eni ꝑdicationē quā mente acceperat regi dicere gestiebat. ne eū aliqđ putet a se dicere calamo se cōparat: a spū ei scrō regit̄.
b opera mea regi. Lingua mea ca/ c
a dixit: ⁊ facta sunt omnia.
c lamus scribe: velociter scribent'.
a Scdm humanā naturā. Immunis a peccato. b Aug⁹. Hiero. Cū ipe hō non est: tamē vt q̄libet homo. ⁊ ideo vt eū in suo genere cōmendaret non ait: hic pre angelis.
f Speciosus forma pre filijs ho/ d
a Et. Aug. Lex p moysen. gratia p christū que peccata soluit.
minum: diffusa est gratia in la/ e
a Aug⁹. Propter gratiam qua regnū celorum datur: cum olim terra.
e bijs tuis: propterea benedixit f
a Dominē. b dando tibi regnum: cui⁹ regni non erit finis. b a similitudine pugnaturi.
g te deus in eternum. Accingere g
a Aug⁹. quo diuidit filium a patre: nurum a socru: id est verbo dei quo et hostes strauit.
b carnem.
gladio tuo: super femur tuum h
a Cassi. vt ꝑm carnem venerandum habeas.
b Aug⁹. id est iusticia: vt pro eodem accipiantur. Et accinctus intende.
h potentissime. Specie tua et pul/ i
a Dominem pereuntem miseratus respice.
b Aug⁹. vt regnes per fidem in gentibus quod iam factum est.
i k chritudine tua: intende prospe/ k
a Quia implere sunt promissiones.
l m re procede et regna. Propter ve l m
a Qua passi sunt martyres: vnde regnum creuit: vt et ipe prior passus est.
ritatem et mansuetudinem et iu n o p
a Aug⁹. Quia venier vt iudicet ꝑm opera vniuscuiusq̄.
n sticiam: et deducet te mirabili/ q
a potentia verbi. b Et. Cas. verba que corda penetrant ⁊ velociter quo vult ꝑueniunt: ⁊ longe diriguntur: supra gladius positus est: qui prope ferit: ⁊ sic incomprehensibilis potentia christi ostenditur.
ter dextera tua. Sagitte tue acu r
a per eas vulnerati. b Aug⁹. vbi se erigebant contra christum: ibi cadunt ante eum.
o p te: populi sub te cadent in cor/
a Remi. i. iudiciaria ⁊ regalis potestas.
q da inimicoruz regis. Sedes tua s

tione chaldaica: q̄ apud hebreos est autentica: ⁊ vocat̄ targū vbi nos habem⁹ in hoc ps. Speciosus forma ꝑ filijs hoim. habetur sic: Pulchritudo tua rex messia maior q̄ filioꝝ hois. Ex q̄ ptz q̄ ps. iste intelligit̄ de xpo etiā ꝑm Heb. Igit̄ ꝑm hoc pōt exponi ti. ꝑdict⁹: Ad victoriā sup lilia ⁊c. vt sit sensus: ps. iste est eruditio facta p sp̄mscm̄ filijs chore cantici dilectionū sup lilia. i. de cantico dilectionū xpi ⁊ eccl'ia p lilia signatoꝝ: qr xps virgo est: ⁊ ecclesia mater ⁊ virgo. ⁊ hic ps. idē est q̄ istud canticū decantandū ad victoriā. i. de q̄dā conatu leuitaꝝ. sicut freq̄nter sup⁹ expositū est: ⁊ ad eundē ītellectū de facili pt reduci ti. Hiero. vt ptz de sc. Scdm igit̄ hūc sensum ps. iste diuidit̄ in duas ptes. qr pmo ꝑmittit̄ quedā ꝑfatio: ⁊ scdo subdit̄ narratio. ibi: Speciosus forma. Premittit̄ aūt ꝑfatio: qr de maxima re loquit̄ ps. iste. s. de dulcissima dilectiōe xpi et eccl'ie. In q̄ ꝑfatiōe pmo ponit̄ pncipale agens hui⁹ ps. scz spūsctūs in q̄dā plenitudīe. cū dr: Eructauit cor meū. sicut enī venter ex plenitudīe cibi corpalis emittit eructationē: sic cor ꝓphe ex plenitudine gr̄e spūalis emisit hunc sermonē. iō subdit̄: a Uerbū bonū. qr est mysterij xpi ⁊ eccl'ie expressiuū: ⁊ iō nō solū bonū sed etiā optimū. et hoc in q̄dā generali tangit̄ materia hui⁹ ps. tertio oñdit̄ intentio cū subdit̄: b Dico ego opa mea regi. i. ad laudē regis regū iesu xpi. q̄rto mod⁹ loq̄ndi. cū dr: c Lingua mea ⁊c. i. spūscti: q̄ in docēdo nō indiget internallo tpis. d Speciosus for. Hic ꝯn̄r ponit̄ narratio: ⁊ pmo describit̄ regis xpi magnificētia. scdo sponse decētia. ibi: Astitit regina. tertio ꝓlis ꝯueniētia. ibi: Adducentur. Circa pmū pmo describit̄ xpi magnificētia q̄ntū ad hūanitatē. scdo q̄ntū ad deitatē. ibi: Sedes tua deus. Ista tn̄ diuisio nō ē ꝑcisa: qr in pma pte fit aliq̄ mētio de deitate: ⁊ in scda de hūanitate: ꝯ est a pluri. Circa primū sciendūz q̄ speciositas optīe sedet in pncipe. ꝓpter qđ dr: Species priami digna ē ipio. ⁊ q̄tū ad hoc dr de xpo: Speciosus forma ⁊c. Fuit enī speciosus ꝑ alijs ex pte corpis: qr corpus ei⁹ fuit formatū spūscti ꝟtute: in cui⁹ ope nō pt esse error nec defect⁹. Sil'r ex pte aīe: qr ab instāti creatiōis fuit repleta oīb⁹ gratijs ꝟtutib⁹ ⁊ scientijs: ꝑm q̄ dr Ioh. iij. q̄ dat⁹ est ei spūs nō ad mēsurā. Scdo in pncipe sedet optīe eloquētie claritas. ⁊ q̄tū ad hoc subdit̄: e Diffusa ē grā in la. t. vn̄ dr Lu. iiij. Mirabant̄ oēs in verb q̄ ꝓcedebāt de ore ei⁹. f Propterea bn̄. te de. in et. ista bn̄dictio est gl'ie corpis collatio: et ad celū assumptio: quā non habuit xps a pncipio: ꝯ ex virtut' merito. Tertio in pncipe req̄rit̄ ꝓbitas. ⁊ q̄tū ad hoc subdit̄: g Accingē gla. t. s. materiali: q̄ xps nō fuit vsus: īmo vsum ei⁹ ꝓhibuit petro Ioh. xviij. Dixit ꝯ iesus petro: Mitte gladiū tuū ī vaginā. Et iō gladi⁹ hic intelligitur verbuz dei: ꝑm q̄ dicit apl's Eph. vj. Et gladiū spūs: qđ ē verbū dei. Et isto gladio vsus fuit xps suo verbo ꝑscindēs vitia ⁊ errores. h Sup femur tuū. p femur vbi viget vis generatiua intelligit̄ hūana natura: in qua xps ꝑdicauit ⁊ docuit. ꝯsequēter redit ad describendū expssius speciositatē. dicēs: i Specie tua ⁊ pul. t. Circa qđ sciendū q̄ speciositas ꝓprie ꝯsistit in viuacitate coloris ⁊ ꝓportiōe mēbroꝝ: ꝯ ad pulchritudinē cū istis req̄rit̄ debita pfectio q̄ntitat'. Un̄ iiij. ethi. dr: q̄ parui pn̄t dici formosi ⁊ cōmēsurati: non tn̄ pulchri. In xpo āt nihil defuit de his q̄ ptinēt ad debitā formositatē ⁊ pfectionē corpis ⁊ anīe. iō nō solū a specie: sed etiā a pulchritudine cōmendat̄. k Intende ꝓspere. id est prosperitati populi tui. ad hoc enī tendebat: intentio xpi. l Procede. p viā mortalis vite. m Et regna. qr ea finita obtinuit regnū q̄tū ad executionē. propter qđ in sua resurrectiōe dixit apl'is Mat. vlt'. Data ē mihi oīs ptās in celo ⁊ ī terra. Et qr gl'iam corpis quā tūc habuit ex merito ꝑcedēti accepit: vt iā dictū ē. iō subdit̄: n Propt̄ veritatē. s. vite ⁊ doctrīe. o Et māsuetudinē. qr molestias ⁊ iniurias sustinuit sine mēt' pturbatiōe: ꝑm q̄ ꝑdixerat Esa. xlij. Nō erit trist' neq̄ turbulent⁹. p Et iusticiā. abūdātē quā fecit ī sua passiōe: offerēdo seipm deo pr̄i ꝓ offensa gener' hūani: ⁊ sic fecit recōciliatiōez p viā iusticie. q Et dedu. ⁊c. p dexterā q̄ est ps nobilior ⁊ fortior intelligit̄ diuinitas xpi: cui⁹ organo ꝯiūcta erat hūanitas. et iō in oīb⁹ mouebat̄ ꝑm motum deitat'. r Sagitte tue ⁊c. ꝑm q̄ dicit Ra. Sa. lr̄a ista ē reuersata: sicut ⁊ in plurib⁹ locis sacre scripture: ⁊ ad hn̄dū planū intellectū eius sic est situāda: Sagitte tue acute cadēt in corda inimicoꝝ reg' ꝓpl'i sub te. Per sagittas q̄ misse a longe feriunt: intelligunt̄ apl'i a xpo missi ad ꝑdicandū ⁊ destinati: vt hr̄ Marci. vlt̄. Euntes docete oēs gētes. Et iste sagitte ceciderūt in corda inimicoꝝ xpi: ita penetrantes corda infideliū ⁊ gentiliū: q̄ multi ꝯuersi sunt ad fidē p orbem vniuersum: et sic facti sunt de inimicis amici. iō subdit̄: Sub te. i. sub obedientia tua christe. s Sedes tua. Hic ꝯn̄r describit̄ magnificētia regis xpi: q̄ntū ad deitatē: tn̄ cum hoc adiungit̄ de hūanitate: qr iste due nature sunt inseparabilit̄ coniuncte in vno supposito.

Universidad de Deusto Biblioteca

des ad iudiciũ ptinet. a Uirga.Caſ.Regula diuiñe eq̃tatis:que vere recta ⁊ nunq̃ curuat.hec iuſtos regit:iniquos pcutit. Aug⁹.Nemo ſibi multũ de miſcḋia pſumat: blandiat:q̄ virga directiõis ſi alios regit:alios ɔterit.regit ſpirituales:cõterit carnales. b Dilexiſti.Aug⁹.vel q̄ dilexi.in.⁊ odi.reddita ſũt hec premia: fecit te regẽ:dãdo nomẽ qḋ eſt ſup oĩe nomẽ. c Et odiſti iniq̃tatem.Si hõ iniq̃tatẽ in ſe odit:cũ do facit.odit de⁹ iniq̃tatẽ:oderis ⁊ tu. d O deus de⁹.Aug⁹.Bis ponit in greco apte:alter vocatiu⁹: alter noĩatiu⁹.Iſte vnctus eſt:ille lapis quẽ iacob vnxit. e Myrrha et gutta.Caſ.Hic laudat ꝓpha ſponſum ab vxore ⁊ ornatu.pmo ab ornatu. Aug⁹.Myrrha et gutta. Odores bene adhibent nuptiali thalamo.Gutta q̃ ⁊ amoniaca.Caſſia que eſt fiſtula.i.diuerſa virtutũ odoramẽta. Myrrha eſt carnis amaritudo:que pellit vermes malorũ deſiderioꝝ ⁊ male ɔſciẽtie:⁊ ſeruat a putredĩe vitiorũ. Gutta pellit omẽs inflaturas et tumores:id eſt humilitas q̃ curat duricias cordium:ita duriciã cordiũ pdicatio xp̃i.Caſſia in aquoſis naſcit:et creſcit in immẽſum:⁊ reddit odorez.fides que p baptiſmũ creſcit veſtis a qua hec fluũt eccl'ia quaz ſanguine abluit a macula: extendit in cruce a ruga duplicitat̃. Uel veſtis qua celat deitas corpus xp̃i:ab h̃ venit myrrha:q̄ mortu⁹ p omĩb⁹. Gutta:q̄ duriciã cordiũ predicatiõe reſoluit.Caſſia.i.redemptio p aquaz baptiſmi. f Eburneis.Hiero.In ebore caſtitas qḋ prius obſcurũ ferris ⁊ limis lucidũ fit.ita ſancti per ſectiones et attritiões diuerſorum ſuppliciorũ elimati virtutũ varietate fiunt lucidi. g Uel regũ.Aug⁹.Terrenoꝝ nõ curãtes honorem patrũ ſed chriſti. Uel regũ.i.apoſtoloꝝ.in lege ſcriptum eſt:Si mortuus fuerit frater:accipiat vxorem frater ei⁹:et ſuſcitet ſemen non ſibi ſed fratri ſuo:et habeat nat⁹ nomẽ defuncti.i.chriſti crucifixi. Nam a xp̃o xp̃iani fideles dicunt: nõ a petro petrini:vl̃ a paulo paulini:qui tñ defuncto xp̃o tanq̃ frẽs ſpõſam ei⁹.i.eccleſiã regendã:et ad ſemen excitandũ ſuſceperũt. h Aſtitit regina.Caſ.Hic ab vxore cõmẽdat ſpõſum. i Uarietate. Caſ. Et ſi ſit vnitas ĩ charitate:tamẽ auro.i.doctrĩa apoſtolorũ cocco martyrum:gẽmis virginũ:purpura penitentiũ ornatur. k Audi filia. Caſ. Laus ſpõſe ſũmiſſior:ſed quadruplex a forma:a gl'ia:ab adoleſcentulis:a prole. Aug⁹. Audi filia. Alloquit ꝓpha reginã tanq̃ vn⁹ de patrib⁹. Iudei viderũt ⁊ occiderũt.tu audi euãgeliũ:⁊ credendo videbis deũ.hic p imaginez:in futuro p ſpeciẽ.vel audi ꝓphetias que incarnationẽ predixerũt:⁊ vide impletas. l Et concupiſcet. Caſ.Hic laudat eã a forma. m Tyri.Caſ.Per tyrũ vicinã iudee gẽtes deſignat.vñ mlier chananea eccl'ie figura. Caſ. Tyri gentiũ:a pte totũ. n In mũerib⁹.Aug.vt ſe offerãt vl̃ elemoſynas faciant. Filie tyri. ſcz oẽs diuites plebiles nobiles:ſapiẽtes ⁊ hmõi. Uel filie tyri:id eſt anguſtie.ſcilicet peccatorũ.gentes ſcz q̃ ſunt in anguſtia peccatoꝝ.

Deb.i.c

32.q.5.c. ſi paul⁹.

Mar.12.b

Omis gloria.

a Caſ.q̃cq̃d cõſtituit nõ mutat. qḋ te decet.
b Aug⁹.q̃ diſtortos dirigit. ſceptrum.
deus in ſeculum ſeculi: virgã di a b
a gubernatio. b vere directionis quia.
a b rectionis virgã regni tui. Dile c
a non ſolum iuſtus in te:ſed etiam in alijs diligis iuſticiam. b aliter non pfecte diligitur iuſticia. c non homines.
c xiſti iuſticiam et odiſti iniquita
a diligeres iuſticiam et odires iniquitatem. b q̄ homo deus. ſm hoiem regem ⁊ ſacerdotem ſignificat. c o. d pater.
d tem:propterea unxit te deus de d
a ſpirituali. b pro puritate cõſcientie ⁊ plenitudine gratie. c aplis et alijs in quos ab eo vnctio gratie effluere.
us tuus oleo leticie pre conſorti e
a mortificatio carnis. b Boni odores virtutum his aromatibus ſignantur.vnde: Chriſti bonus odor ſumus. c humilitas. fides.
e bus tuis. Myrrha et gutta et caſ f
a ſpirabunt alijs per exemplum. b ab eccleſia. Aug⁹.cordibus ſanctorum:quibus inhabitat deus.
ſia a veſtimentis tuis:a domib⁹ g h
a Aug⁹.propter caſtitatem vel virtutum decorem. b odoramentis.
f eburneis ex quibus delectaue i
a apoſtolorum:vel ad litteram terrenorum. b qui primus frater. id eſt chriſti.
g runt te filie regum i honore tuo. k
a que ſub lege regit. ſpouſa eccleſia. b que a ſiniſtris non eſt regina ſed ancilla. in eternis ſpe.
h Aſtitit regina a dextris tuis in l m
a Caſ.bonorum operũ. b non aureo:ne ſola ſit charitas:ſed et cetera que charitas ornat. Aug⁹.doctrina ſapiẽtie oĩbus linguis variata ⁊ tñ veſtit catholice doctrĩe vna ẽ. c meritoꝝ.
i veſtitu deaurato:circundata va n o
a ⁊ o regina. b mea pdicatiõe genita. c deum ipm. d parum eſt audire niſi humiliter audieris.
k rietate. Audi filia et vide et incli p q
a Ritus legis vel idolatrie:p q̃s ſeruis regi babylonie. b Aug⁹.babylonie vñ creuit eccl'ia.
na aurem tuam:et obliuiſcere po r s
a babyloniã q̃ ẽ cõtra hieruſalẽ. cõuerſationem ⁊ conſortium. b diaboli.
pulum tuum et domum patris t
a quem ipſe fecit in te. quod eſt magnum.
l tui. Et concupiſcet rex decorem v
a Non qualiſcũq̃ rex. b non prior pater.ſ. diabolus. c nõ modo ſponſus.
tuum: quoniam ipſe eſt domin⁹ x
a oẽs ppl'i de q̃b⁹ facta es. b regem tuum.
deus tuus: et adorabunt eum.
a etiã. b Aug⁹.q̄ vult vt ĩ celo theſaurizemus ⁊ largiendo tpalia. c vultus eccl'ie pdeſt elemoſynas facientibus ne extra poſiti faciant: vt ſit gloria dei non ſua. conformitatem.
m n Et filie tyri in muneribus: vul y z
tum tuum deprecabuntur omẽs

ſuppoſito.dicit igit:Sedes tua de⁹.i.maieſtas regia.Uñ in hebreo ⁊ in trãſlatiõe Hiero.iuxta hebreũ ponit: Thron⁹ tu⁹ deus.thron⁹ aũt dr̃ ꝓprie ſedes regie maieſtatis. a In ſeculuz ſeculi.in hebreo habet :Olla veed:⁊ ſignificat in ſeculũ ſecli et vltra.⁊ eſt regula apud hebreos:q̃ vbicũq̃ ſic ſcribit:intelligitur duratio ppetua a parte finis:⁊ aliq̃n ab vtraq̃ parte.Ex h̃ ptz q̃ hic fit ſmo de regno xp̃i.de q̃ ſcribit Dañ.vij. Poteſtas ei⁹ ptãs eterna:que nõ auferet:et regnũ ei⁹ qḋ nõ corrũpet. b Uirga directiõis ⁊c.Diſtinguit eñi regnũ a tyrãnide:p hoc q̃ tyrãn⁹ querit vtilitatez ꝓpriã p ſubditoꝝ oppreſſionẽ.rex aũt bonũ cõmune ſubditoꝝ p eoꝝ directionem ſm lineã veritat̃ ⁊ iuſticie. c Dilexiſti iuſticiã ⁊ odi.⁊c.h̃ aũt dr̃ de xp̃o rõne hũanitatis.ꝓpter illud qḋ ſubditur: d Unxit te de⁹ de⁹ tu. oleo ⁊c.xp̃s eñi in hũana natura vnct⁹ fuit plenitudĩe gr̃e ab inſtanti creatiõis aĩe. e Pre ɔſortib⁹ tuis.i.oĩb⁹ intellectualib⁹ creatur̃. ꝓpter qḋ dr̃ Job.iij.q̃ dat⁹ eſt ei ſpũs nõ ad menſurã. f Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſ. p iſtas ſpecies aromaticas pñt intelligi aromata:q̃ ſctẽ mulieres emerũt ad vngendũ corp⁹ dñi:q̄ de talib⁹ ſpeciebus erãt ɔfecta.Et q̄ corp⁹ dñi cũ erat q̃ſi veſtimẽtũ deitat̃:ſm q̃ ſcribitur Phil.ij. Habitu inuent⁹ vt hõ.iõ ſubdit: g A veſtimẽtis tuis.⁊ dr̃ in plurali ꝓpter diuerſas ptes corpis. h A domib⁹ eburneis.dom⁹ eburnee ſunt pixides facte d̃ ebore vel alabaſtro:qḋ eſt ſiſe ebori:in q̃bus illa aromata erãt repoſita ſic in domib⁹ ſuis. i Ex q̃b⁹ dele.te. q̄ deuotio illaꝝ mulieꝝ fuit accepta a xp̃o: licet nõ vnxerint corp⁹ ei⁹:q̄ nõ inuenerũt eũ in ſepulchro.iã eñi ſurrexerat teſte angelo. k Filie regũ.int eñi mlieres illaſ fuerũt maria iacobi ⁊ maria ſalome:q̃ fuerũt ſorores btẽ v̾ginis marie ex pte matris.de q̃ certũ eſt q̃ deſcẽdit de ſtirpe dauid ⁊ alioꝝ regũ a dauid deſcendẽtiũ:et idez veriſiſe eſt de ſuis ſororib⁹.iõ dr̃ hic: Filie regũ ĩ honore tuo:q̄ illã vnctionẽ facere volebãt ad xp̃i honorem. l Aſtitit.hic ɔñr deſcribit regine decẽtia.cũ dr̃: Aſtitit regina.ſ.eccl'ia xp̃i ſpõſa. m A dextr̃ tuis.i.in potiorib⁹ bonis ei⁹:qḋ ptz de eccl'ia triũphãte: que ẽ cũ xp̃o in bõis celeſt̃ gl'ie.ſiſr de militãte q̃ aſtat ipi xp̃o in bõis gr̃e:q̃ ſũt maxima bona pñtis vite. n In veſtitu deaurato.p h̃ intelligit decor ſapĩe q̃ refulget in eccl'ia. o Circũdata varietate.ſcz chariſmatũ ⁊ virtutũ. p Audi filia. legẽ euãgelicã.ſicut eñi eccl'ia ẽ xp̃i ſponſa:ita et ei⁹ filia. q Et vide.intelligẽdo. r Et incli.au.⁊.ad obediendum ope adiplẽdo. s Et obliuiſcere pp̃lm tuũ.i.iudaicũ pp̃lm:de q̃ deſcẽdit pmitiua eccl'ia.ſic ptz in aplis:q̃ fuerũt natiõe iudei. t Et domũ pr̃is tui.i.ſynagogã ſiue tẽplũ in q̃ ɔueniebãt iudei ad ſacrificia offerẽdũ:q̃ ceſſauerũt eo q̃ eẽnt figure oblatiõis corpis xp̃i in cruce:⁊ iõ illis ſacrificijs legalib⁹ ⁊ ipfectis ſucceſſit ſacrificiũ vnũ pfectiſſimũ.ſ. euchariſtie ſacr̃m. v Et cõcupiſcet ⁊c.q̄ xp̃s rex delectat ĩ cultu ſpũali eccl'ie:q̃ ẽ pulchrior q̃ cult⁹ exterior ſynagoge in auro tẽpli ⁊ ſiſib⁹ ɔſiſtens. x Qm ipẽ eſt dñs de⁹ tu⁹. ꝓpt h̃ xp̃s dicebat Joh.iiij. Spũs ẽ de⁹:⁊ eos q̃ adorãt ĩ ſpũ ⁊ veritate oportet adorare. y Et filie tyri ĩ mu.tyrus fuit ciuitas gentiũ.⁊ iõ p filias tyri intelligunt ciuitates gẽtiliũ:deſignãdo a pte totũ.Et multe ciuitates gẽtiliũ ɔuerſe ſunt ad fidẽ p pdicationẽ aploꝝ: offerentes xp̃o mũera deuote. z Uultũ tu.⁊c. videm⁹ eñi adipletuz

q̃ pncipes

a Omnis gl'ia.Caſ. A gl'ia ſponſe:vt.ſ.a ptãte ſponſi. b Ab int⁹.Aug⁹.vel intrinſec⁹.Aug⁹.ſit g̃ elemoſyna ĩ occulto vbi de⁹ videt.Uel nõ in circũciſione manufacta ſicut ĩ veteri lege:ſed in ſpũalib⁹. c Fimbrie.Caſ. Finis veſtis ſignificat finẽ mũdi vel hoĩs. d Aureis.nõ deaurat̃:vt ſupra:ſed aureis:q̄ in fine tota perfectio eſt vbi charitas inuenit plena. e Adducent.Caſ.Hic claudat ſpõſa ab amicabus.vt ſupra a iudicio. Caſ.Adducent oportuna pdicatione. f Poſt eã.Caſ. Prius vnitas dr̃.poſt enumeratio partiũ eſt diſtincta.cũ dr̃:virgines ⁊ ꝓxime. g Afferent. Importuna pdicatiõe ɔuerſi:vel adducent virgies vt robuſti:afferent ꝓxime imbecillitate fatigati. h In tẽplũ.Aug⁹.Quia ſũt ⁊ hereticevirgines extra templũ:cui⁹ iunctura eſt charitas. i Pro pr̃ibus.Caſ.Quãto incremẽto pfecerit in prole. Caſſ.Uel p antiq̃s patrib⁹ idoloꝝ cultorib⁹:nati ſunt apl'i:pncipes pdicatiõis. Aug⁹.vel poſt prophetas apl'i.poſt aplos alij. Cantatur hic pſ.de feſto beate marie virginis:q̄ que d̃ eccl'ia generali h̃ dicunt: ad mariã ſpecialit referri pñt.Cantat etiã p virginib⁹:q̄ ibi dr̃: adducẽtur re.vir.Et p aplis:q̄ ibi dr̃: nati ſunt tibi filij.Item de natiuitate dñi:q̄ ibi agit de laude ſponſi ⁊ ſponſe ⁊ de nuptijs xp̃i ⁊ eccl'ie:quaꝝ deſponſatio facta eſt in verbi incarnatione.

In finem.

Nico.de lyra

q̃ pncipes mũdi potẽtes honorãt chriſtum ⁊ eccl'iam ſuã hũilit ſe ſubijciendo eis. a Oĩs gl'ia ⁊c.gl'ia eñi eccleſie ɔſiſtit in ornatu interiori chariſmatũ ⁊ virtutũ:⁊ nõ in magno apparatu exteriori:ſicut ſynagoga gl'iabat in parietib⁹ tẽpli deaurat̃:⁊ vaſis aureis ⁊ ceteris precioſis in miniſteriuz tẽpli deputat̃.ideo ſubdit: b In fimbrijs aureis.i.ſapĩe doctrinis. c Circũamicta varietatib⁹.ſ. diuerſoꝝ ſtatuũ q̃ ſunt ĩ eccl'ia dei:⁊ in varietatib⁹ chariſmatũ ⁊ virtutũ:q̃ ſunt in pſona hmõi ſtatuũ. d Adducent regi.Deſcripta magnificẽtia reg̃ ⁊ regie ĩ ſeipis.Hic ɔñr idẽ oñdit ĩ ple pcedente ab eis:ſ. p carnalẽ generationẽ ſ ſpũalẽ.ſ.p fidẽ ⁊ ſacrã.Et pmo agit d̃ filiab⁹.ſcḋo de filijs.ibi: Pro pr̃ibus.Circa pmũ dr̃: Adducẽt regi ⁊c. loq̃t h̃ de ſpõſa p ſilitudinẽ regine quã ſequunt domicelle ad ei⁹ honorẽ:vñ in hebreo dr̃ ſic:In brodatis ducet ad regẽ:virgines ſequunt eã:⁊ in tranſlatione Hiero.iuxta hebreũ habet:In ſcutulatis ducet.h̃ eſt in veſtibus pulchre ⁊ varie depictis ⁊ ornat̃ ducet eccl'ia ſponſa ad regẽ xp̃m:⁊ virgines ſequunt eã:q̄ mlte nobiles puelle ſpreto maritali thoro virginitatẽ ſuã ɔſecrauerunt xp̃o:qḋ cedit ad honorẽ eccleſie. e Proxie ei⁹ ⁊c.⁊ in tranſlatiõe h.Hiero.habet: Amice ei⁹ ducent tibi.hmõi eñi virgines ɔſecrate ſunt amice eccl'ie:⁊ totũ ordinat ad honorẽ ſponſi chriſti. f Afferent in leticia ⁊ exultatiõe.ſ.ment̃.aliter eñi talis ɔſecratio nõ placet xp̃o.vtpote ſi fieret p violentiã. Põt etiã dici aliter: Afferent in leticia ⁊ exultatiõe:q̄ talia facta pfectionis fiũt angelis ſctis pcurãtib⁹:q̃ de talibus letant ⁊ exultant:q̄ ſcribit Lu.xv.q̃ gaudent de pnĩa petõꝝ:⁊ p ɔñs de ꝓmotione iuſtoꝝ ad opa ſuperogatiõis. g Adducẽtur ⁊c.i.ad ſeruiendũ xp̃o regi:aliter nõ ei placerẽt:ſed mag̃ diſplicerent:ſicut ptz de v̾ginib⁹ q̃ ɔſecrabant ad ſeruiendum dee veſthe. h Pro prib⁹ tu. Hic ɔñr agit de filijs:⁊ ɔuertit pſal. verbũ ſuũ ad regẽ xp̃m.dicẽs: Pro prib⁹ tuis.i.loco patrũ tuoꝝ ſm humanã naturã:q̃ fuerũt patriache reges ſancti ⁊ ꝓphe:ex q̃b⁹ deſcẽdit xp̃s ſm carnẽ. i Nati ſũt tibi filij.i.apl'i.⁊.lxxij.diſcipuli q̃ pr̃iarchis ⁊ ꝓphetis ſucceſſerunt. k Cõſtitues eos pncipes ⁊c.in ſpũalib⁹: q̄ ɔſtituti ſunt epĩ p diuerſas orbis partes. l Memores erũt no

minis tui

a De ſunt filie tyri. b cõcupiſcet rex decorez tuũ qui non eſt niſi intus.
a diuites plebis. Omnis gloria a
a Aug⁹.in conſcientia. b in doctrina ſapientie. in fine ſeculi vel cuiuſq̃ hominis quãdo pfecta erit charitas.
b c eius filie regis ab intus: in fim b
a que ẽ regina. b Caſſio.varietas linguarũ decus doctrine: ſed nõ prodeſt niſi ſit intus gloria. virtutum vel gentium.
d brijs aureis circũamicta varie c
a Caſ.gr̃a dei nõ ei a ſe. b Caſ.pudice mẽtes.
e tatibus. Adducentur regi uir d
a pmã. b Caſ.ñ aliene ab ea:ſ ad eã ptinẽtes. vidue caſte que gradu ſecũdo. c regine.
f gines poſt eam: proxime eius e
a miniſterijs angeloꝝ. b o rex. c Caſ.q̄ ſexus ille fragil' vicit graues paſſiões corporis.
g afferent tibi. Afferent in leticia f
a Caſ.nõ ſolũ ad cõſpectũ ſed in penetrabilib⁹ regũ.i.hieruſalẽ futuram. tanq̃ viui lapides b Aug⁹.in eccleſiam preſentem.
h ⁊ exultatiõe: adducent i templũ g
a adducent nã. Aug⁹.p aplis:epi quos eccleſia genuit:et in ſede patrum conſtituit.
i regis. Pro patribus tuis nati h
ſunt tibi filij:conſtitues eos prin i k
a nõ in vno loco eccl'ia. b Caſ.i.ppl's xp̃ian⁹ qui in eorum pdicationib⁹ p oẽs ſucceſſiones pſeuerat. vel memores erũt pncipes ſu.om.ẽ.
cipes ſuper omnem terram. Me l
mores erũt nois tui dñe:in omi
generatiõe et generatiõe. Pro m
a Aug⁹.vna confeſſione. Aug⁹.hec confeſſio vnitatis valet.
pterea populi confitebuntur tibi n
a pñtis ſeculi. b vbi etña laus. in futuro.
in eternũ:et in ſeculũ ſeculi. o

minis tui ⁊c.q̄ p doctrinã quã ſeminauerũt ⁊ quaz in ſcripto dimiſerũt:reduxerũt ⁊ reducẽt ad memoriã facta regis chriſti generatiõib⁹ ſibi ſuccedẽtib⁹ vſq̃ ad finẽ mũdi. m Propterea pp̃l'i.credẽtes p eoꝝ doctrinã. n Confitebunt tibi. ɔfeſſione laudis. o In eternũ ⁊c.q̄ iſta laus nõ ſolũ eſt in pñti:ſed erit potior in futuro. ſm qḋ dr̃.ĩ.pſal.lxxxiij. Beati q̃ habitant in domo tua dñe:ĩ ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Pſ. XLIIII

Moraliter.

[Eructauit cor meũ ⁊c.] Pſalm⁹ iſte de xp̃o loquit ⁊ eccleſia ſm ſenſum litteralẽ. Moralit aũt exponi põt de q̃libet bono pontifice ⁊ ei⁹ eccl'ia:q̃ eſt ſua ſponſa. Igit pſalmiſta pmittit quandã prefationẽ.dicẽs: [Eructauit cor meũ verbũ bonum.] verbũ ꝓprie dictũ:eſt ɔcept⁹ mentis: cui⁹ expreſſiuũ eſt verbũ vocis.cor autez in ſacra ſcriptura ⁊ in cõmuni modo loquẽdi frequẽter accipit p mente.Eſt igit ſenſus: [Eructauit cor meum verbũ bonũ.] id eſt mens mea cõcepit ɔceptũ bonũ. [Dico ego opera mea regi.] id eſt verbo vocis exprimo ɔcept⁹ meos bonos ad laudẽ reg̃ omniũ.Sed q̃m cor ⁊ lingua ꝓphe in hoc mouebant a ſpũ ſctõ.ſubditur: [Lingua mea calam⁹ ſcribe velocit ſcribentis.] id eſt ſpũſcti: q̃ tpis interuallo nõ indiget ad docendum. [Specioſuſ.] Hic pſalmiſta accedit ad narrationem :in qua primo deſcribit ſponſi.ſ.pontificis ɔditionẽ.dicẽs: [Specioſus forma p̃ filijs hoĩm.] q̄ pontifex debet pcellere ſubditos in decore ſanctitat̃.Greg⁹.in paſtorali: Tantũ actionẽ pp̃l'i trãſcendere debet actio pſulis quantũ diſtat a grege vita paſtoris. [Diffuſa eſt gr̃a in labijs tuis.] nã labia pontificis debẽt eſſe gratioſa in diuinoꝝ celebratiõe:⁊ in efficaci predicatione. [Propterea benedixit te de⁹ in eternũ.] p hoc eñi meretur a deo bñdici p gratiã in pñti:⁊ p gloriã in futuro. [Accingere gladio ⁊c.] ſ. gladio verbi diuini ad pſcindẽdũ errores circa fidẽ ⁊ circa mores. [Specie tua.] quantũ ad puritatẽ mentis. [Et pulchritudine tua.] q̃ntũ ad honeſtatem ɔuerſationis. [Intende pſpere] .i.ad pſperitatem eccl'ie. [Procede.] de bono in meli⁹. [Et regna.] fideliĩ eccleſiã regendo. [Propter veritatẽ.] oris. [Et manſuetudinẽ.] cordis [Et iuſticiam.] opis. [Et deducet te mirabilit.] p viã vite pñtis ad gloriã vite celeſtis. [Dextera tua.] id eſt xp̃s:q̃ eſt btĩtudo tua q̃ p dexterã deſignat. Sagite tue acute.] id eſt doctrĩe tue ſint efficaces ad penetrãdũ. [In corda inimicoꝝ regis.] id eſt hereticoꝝ:q̃ ſunt ĩimici reg̃ oĩm. [Populi ſub te cadẽt.] id eſt vulgares ab hereticis decepti obediẽt tibi. [Sedes tua deus.] Hic accipit de⁹ ſm moralẽ ſenſum denoĩatiue.ſicut pſal. lxxxj.Ego dixi dij eſt̃ ⁊c.nã hoĩes pfecti participatiue dicunt dij. [Uirga directiõis.] ĩ morib⁹ ⁊ fide. [Uirga regni tui.] ad h̃ eñi pontificis regimen ordinat. [Dilexiſti iuſticiã et odiſti iniq̃tatẽ.] nã iſte ſũt due partes iuſticie. [Propterea vnxit te de⁹.] vnctiõe gr̃e. [Pre ɔſortib⁹ tuis.] id eſt clericic̃ et capellanis tuis. [Myrrha ⁊ gutta ⁊c.] p has ſpecies aromaticas ſignant virtutes ex q̃b⁹ pcedit odor bone fame: q̃ debz pontifex redolere. [A domib⁹ eburneis.] id eſt religioſis:q̃ dicunt eburnee. ꝓpter obſeruãtiã caſtitat̃. [Ex q̃b⁹.] ſcz bonis odorib⁹. [Delectauerũt te filie regũ] .i.pſone deuote:q̃ ſunt pr̃is ⁊ filij et ſpũſcti filie.licet eñi tres pſone ſint vn⁹ rex ſicut vn⁹ de⁹:tñ ſunt tres vnũ regnũ hñtes:⁊ bona fama taliũ ſubditoꝝ delectat bonũ plãtũ.hoc etiã cedit ad honorẽ ſuũ. iõ ſequit: [In honore tuo.] [Aſtitit regina.] Deſcripta ſponſi ɔditiõe:ponit hic ɔñr deſcriptio ſpõſe.ſ.eccl'ie ſue.cum dr̃: [Aſtitit regina] .i.eccl'ia:q̃ ſtare dz p virtut̃ eminẽtiaz:⁊ nõ iacere p puſillanimitatẽ.iõ ſubdit: [A dextr̃ tuis] .i.in proſperitate virtut̃.iõ ſubdit: [In veſtitu] .ſ.virtutũ:que ſunt

De ſacra vnct.c. vnico.

63.di.c. quoꝝ vices.

veſtes aĩe.

Universidad de Deusto Biblioteca

vestes aurea. [Deaurato.]scʒ charitate: que est forma virtu/
tum. [Circundata varietate.]scʒ bonoꝝ opeꝝ. Et qꝛ semper
niti debet ad ꝑficiendū. subdit: [Audi filia.]christū in euā
gelio loquente. [Et vide]ꝯsiderando ei⁹ vitā. [Et inclina
aurē tuā.]ipm imitando ꝑ obedientiā ꝑfectaʒ. [Et obliui/
scere ꝑplm tuū ꝛc.]id est omnē carnalē affectū deordinantē.
[Et cōcupiscet rex.]s. celest⁹. [Decorē tuū]coniūgēdo te
sibi ꝑ cultū latrie valde deuotū. ideo subdit: [Quoniā ipse
est dñs de⁹ tuus.]latria adorādus. [Et filie tyri in muneri/
bus.]tyrus fuit ciuitas populosa mult⁹ diuitijs ꝛ mercatori
bus plena: vt ptʒ Ezech. xxvij. ꝛ ideo tyri filie dici pñt perso/
ne diuites: operib⁹ tñ misericordie intēdētes: ꝑpter q̄ preces eo
rū exaudibiles sunt apud deū. [Omnis gl'ia ei⁹ filie reg' ab
intus.]id est in puritate conscientie. ij. Cor. j. Gloria nr̄a hec
est: testimoniū ꝯscientie nr̄e. [In fimbrijs aureis.]p quas si
gnatur honestas ꝯuersatiōis. [Circūamicta varietatib⁹.]
id est bonis opib⁹. [Adducent ꝛc.]Describit ꝯditiōib⁹ bo
ni pontific' ꝛ eccl'ie. hic ꝯñr describit fruct⁹ vtriusqʒ: q̄ consi/
stit in mul-

stit in multiplicatiōe celibat⁹ in ꝑsonis vtriusqʒ sex⁹. qd̄ notat
cū dicit: [Adducent regi virgines]id est ꝯsecrabunt chri/
sto ꝑ obseruantiā castitat'. [Post eā.]qꝛ quelibet taliū ꝑso/
narū est eccl'ie domicella: ꝛ sic ei proxima. [Adducent tibi
in leticia.]id est deuotione mētis. [Et exultatiōe.]qꝛ feruēs
deuotio interi⁹ resultat ad corpus exteri⁹. Psal. lxxxiij. Cor
meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū viuū. [Adducent in tem
plū regis.]ad seruiendū sibi obsequio deuotiōis. Consequen
ter agit de celibatu in virili sexu. cū dr: [Pro prīb⁹ tuis nati
sunt tibi filij.]pontificū prēs sunt apl'i: quoꝝ sunt successores:
vt hr̄ in decret' dis. xxj. in nouo testamēto: ꝛ boni discipl'i pon/
tificū succedēt eis in regimīe ecclesiarū. ideo dr: [Pro prīb⁹
tuis ꝛc. id est loco patrū succedētes. [vel ꝑ prīb⁹.]id est pro/
pter merita patrū. Et qm̄ hec institutio ꝑncipalit' est a christo:
ꝛ ad ei⁹ obsequiū ordinata. subdit: [Memores erūt nois tui
in generatione ꝛ generatione.]id est in futuris generationib⁹
sibi succedētib⁹. [Propterea ꝑpl'i.]ab eis edocti. [Confite/
bunt tibi.]fidei ꝯfessiōe ī ꝑñti: ꝛ ꝑpetue laudis in futuro.

Glo. ordi.

a [In finem. Cas. Psal. dauid: alicu
ius fidelis de iudea: vt sit certi⁹ testi/
moniū. b [Pro archanis. ꝑ mani
festatione archanoꝝ ꝙ de⁹ sit bō: ꝙ sa
lus ꝑmissa vtriqʒ ꝑpl'o: ꝙ cecitas con
tigit in israel: ꝙ apl'i transierūt ad gē
Esa. 2. a tes: ꝙ pax in terra. vñ: ꝯflabūt gladi
os suos in vo. et lanceas suas in fal/
ces. c [Filijs chore. Cas. Filij cru/
cis de archanis. i. de aduētu christi lo
quit. [Ps. XLV
D Eus nr̄. Cas. Aug⁹. In aduen/
a tu dñi omīs spes bnda ostendi
tur: etiā in trāsitu apostolorum
ad gentes. e [Inuenerūt nos. Au
g⁹. Nos ei fugiebam⁹ eas. Uel inuene
runt nos expositos ꝑ adā. Nimis. tā/
to potētior q̄ liberat. f [Terra. Cas.
Judea. q̄si arida: sine idolatria ama/
ritudine gentiū circundata. [Uel ma
re. Aug⁹. seculū. g [Cor maris. ima
nitas gentiū. h [Sonuerūt. cōtra/
dicentes gentes. Uel apl'i ꝑdicando.
i [Et turbate sunt aque coꝝ. ad sensū
fit relatio nō ad vocem. i. aque maris.
scʒ ꝑpl'i: vel doctrine eorū q̄ infatuate
sunt coruscāte doctrina saluatoris. vñ:
Ps. 140. absorpti sunt iūcti pe. iu. co. Et hec est
virga moysi que vorauit virgas ma/
gorum. [Fluminis

a c [In fine filijs chore pro archa/
b nis psalm⁹ dauid. [XLV
a ſ cōmunis. ſ nō modo iudeorū. b ſ Aug. alij dij non sunt refugiū. ſ dum de periculo liberat.
D Eus noster refugium et a b
a ſ Aug⁹. qꝛ est refugiū vbi plus timetur. q̄ qs cōfugerit plus infirmatur. b ſ ideo ad te fugiendū. c ſ qꝛ iuuat vincere eas.
virtus: adiutor in tribulatiōib⁹ c
a ſ Aug⁹. que eni int⁹ sunt a nobis nimis sunt: sed et hic adiuuat: qꝛ petā dimittit. ſ Aug⁹. nō nos eas: vt ꝑ nos peniterem⁹: vbi tñ et ille rogandus: sed et ipse trib⁹ nos niuenc. alijs monentib⁹ penitere. b ſ qꝛ hic ꝑm⁹. c ſ Cas. qnia talis est securitas.
e que inuenerunt nos nimis. Pro d
a ſ Aug. nos q̄ mōtib⁹ cōsentim⁹ timeāt cōtrarij. b ſ Cas. de nouitate tanti miraculi ī aduētu xp̄i.
pterea non timebimus dū turba
a ſ .i. apostoli: fm illud: quia repulistis verbum dei. Ecce conuertimur ad gentes.
f bitur terra: et transferent mon/ e
a ſ qꝛ gentes credunt eis. ſ Aug⁹. in fidem gentium. b ſ Q. transferentur montes: in qua trāslatione.
g h tes in cor maris. Sonuerunt et f
a ſ vel eius: mari: populi: seculi.
i turbate sūt aque eorūʒ: ꝯturbati
a ſ potestates seculi. i. exteri⁹ apostoli territi sūt. b ſ nimia ꝑsecutione. c ſ Eius dei qui refugiū et virtus. vel maris.
sunt montes in fortitudine eius.

Nico. de lyra

[Psalmus XLV

D Eus noster refugium ꝛc. Huic
a psal. preponit talis titulus in hebreo: Ad victoriam fi
lijs chore sup alamot canticū. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ
alamot est nomen musici instrumēti: sup quod vel in q̄ canta
batur psal. iste. Alij vero dicūt ꝙ est nomē cōmune: ꝛ siginifi
cat iuuētutes in plurali: ꝛ isti melius dicunt vt credo: ꝛ hunc
sensum sequit Hiero. in translatione iuxta hebreū: vbi ponit
talem titulū: Uictori filioꝝ chore ꝑ iuuentutib⁹ canticū. Di/
cunt aūt aliq̄ expositores catholici ꝙ dauid fecit psal. hūc: cō
fitens diuinā ꝓtectionē circa se ꝛ circa regnū suū. Sed q̄ tem
pore (dauid vel filij ei⁹ fuerit talis terremot⁹: qualis describi
tur in ꝑncipio hui⁹ psal. cū dicit: Propterea nō timebim⁹ cū
turbabit terra: ꝛ transferent montes ꝛc.) nō inuenit. ꝑpter
hoc dicit Ra. Sa. ꝛ alij hebrei ꝙ filij chore fecerint hunc psal
mū: qm̄ miraculose fuerūt saluati pereunte chore. i. patre eoꝝ
cū alijs multis. fm ꝙ dicit Nume. xxvj. Et factū est grande
miraculū: vt pereunte chore: filij ei⁹ nō perirēt. Dicit aūt Ra.
Sa. ꝛ satis verisimiliter ꝙ illud miraculū fuit: qꝛ ad dictum
moysi alij recesserūt a tabernaculis chore ꝛ socioꝝ ei⁹: vt ha/
betur Nume. xxiiij. Filij aūt chore remanserūt suadentes pa
tri vt obediret moysi: ꝛ tūc ipo nō acquiescente subito aper/
ta fuit terra: ꝛ chore cū suis cōplicibus ad infernū descēdenti
bus: filij eius diuina virtute steterunt in aere in medio illius
aperture: quousqʒ terra sub pedib⁹ eoꝝ fuit reclusa: ꝛ hoc fu
it grande

it grāde miraculū. Si enim cum alijs
recessissent de tabernaculo patris sui
ante terre aperturam: nullū fuisset mi
raculū de salute eorū: sicut neqʒ de sa/
lute aliorū. Uiso igitur hoc miraculo
dei circa se: conuersi fuerunt ad deum
toto corde: ꝛ requieuit in eis spiritus
prophetie: ꝛ fecerunt hunc psalmū: et
in istis bene dicit Ra. Sa. vt credo: ꝛ
ad hoc concordat titu. psal. supra po/
situs: Ad victoriam filijs chore super
iuuentutes canticū: vt sit sensus: psal.
iste appropriatur filijs chore vt aucto
ribus qui est canticum super iuuentu
tes. s. filiorum chore miraculose salua
tos: vt dictum est. Ad victoriam. i. q̄
est psal. decantandus a leuitis cū quo
dam conatu victorie: sicut frequenter
supra expositū ē. Dicit autē Ra. Sa.
vlterius ꝙ in hoc psal. denūciauerūt
filij chore simile signum in futuro fien
dum. de quo dixerūt: Non timebim⁹
duʒ turbabitur terra ꝛc. Sed quia ta
le signum non legitur postea factum:
maxime tempore filiorum chore. vide
tur melius dicendum ꝙ fecerūt hunc
psalmum: gratias agentes deo de li/
beratione sua: ꝛ cum hoc denuncian/
tes aliqua circa filios israel de proxi/
mo ventura. Et primo ponitur ꝑmū.
seccundo: secundū. ibi: Fluminis im/
petus. Circa primum dicitur: De⁹ no
ster. per veram fidem ꝛ confessionem.
b [Refugium ꝛ virtus. supple es no/
bis. ideo subditur: c [Adiutor in
tribulationibus ꝛc. in hoc ꝙ terra aperta est sub pedibus no/
stris: et saluasti nos pereuntibus alijs. d [Propterea non
timebimus ꝛc. id est non timuimus: videntes manifeste auxi/
lium gratie tue: ꝛ loquuntur de preterito per modum futuri: ꝛ
hic modus loquendi est frequenter in prophetis. sicut ecōuer/
so frequenter in prophetis loquuntur de futuro per modū pre
teriti. [Uel aliter vt sit locutio de futuro: vt sit sensus: Pro/
pterea quia saluasti nos in terremotu tam mirabili ꝛ horribi/
li. Non timebimus dum turbabitur terra: id est si accidat ca/
sus similis: vel etiam magis horribilis: ꝛ hoc de tua bonitate
et potentia confisi. e [Et trasferentur montes in cor maris.
id est si contigeret motus terre tam horiribilis: ꝙ ex hoc mon
tes propinqui mari caderent in mare: sicut aliquando contin
git in terremotibus magnis. Et quia ex tali casu causatur so/
nus terribilis: et turbatio aquarum maris. ideo subditur:
f [Sonuerunt et turbate sunt aque eorum. Ex dictis patet ꝙ
iste psalmus est primus inter illos quos fecerunt filij chore:
quia fecerunt ipsum pro gratiarumactione sue liberationis et
saluationis: et tunc primo requieuit in eis spiritus prophetie:
vt predictum est: tamen non est scriptus in primo loco: qꝛ psal
mi scripti fuerunt in libro psalmorum fm ordinem quo reperi/
ebantur: et aliquando priores posterius reperibantur: sicut fu
it dictum in principio huius libri.

Fluminis.

a [Fluminis impet⁹. Cas. Diapsalm⁹ ꝙ ecclia in xp̄o fun/
datur: cui gentes ꝛ regna subijciunt. [Aug⁹. q. d. Ita seuit
mare: sed inter hos fluct⁹ ꝛ sonit⁹ nō timet q̄ ad illud refugi/
um ꝯfugerūt. b [Adiu. eā de. Cas. Uel vultu. i. demōstra/
tione auxilij sui cū adiuuādo se indicat. c [Mane. Cassi.
In ipo boni opis principio. ꝛ hoc: Di
luculo. i. ꝑ illuminatione scti spūs qui
est lux q̄si diei. d [Dedit. quasi ma
gnū premiū predicatione. e [Uo/
cem. tremuit terren⁹. Tremet metu in
dicis. f [Dñs virtutū. Cas. Breuit
diffinit q̄d sit xp̄s. g [Nobiscum.
Cas. Q. q̄ misit angelos iam ipe venit
ꝛ est nobiscū: qꝛ nobiscū susceptor: er/
go venite q̄si iam securos vos inuito.
h [Noster. Cas. Nō nisi filioꝝ cruc'.
i [De⁹ iacob. q̄ tanta nobis dabit q̄n
ta dedit iacob: nō eni illi⁹ tm̄ est deus.
k [Uenite ꝛ videte. Cas. Diapsalm⁹.
Magnalia incarnatiōis. l [Posu/
it. Aug⁹. q̄si signa ad vocandū ꝑplm.
m [Prodigia. vt de partu ꝟginis et
stella ꝛ ceteris. n [Auferens bella.
Aug. Quia ꝑ aduentū idolatria ꝛ su
perstitio toti⁹ orbis perijt: vl' tūc tpis
ꝑ eius pñtia orbis pacatus fuit.
o [Uacate. Aug. Si cōbusta sunt ar/
ma: vacate: nō hñtes vnde pugnetis.
[Omnes gen.

ſ ſʒ. a ſ Aug. spūsſcti iundatio. b ſ serāʒ ecclīaʒ.
a Fluminis impetus letificat ciui/ a b
a ſ et. b ſ Cas. ecclesiā vel corpus qd̄ assumpsit.
tatem dei: sanctificauit taberna/ c
a ſ manet. ſ Aug⁹. cū oib⁹: nō accepit ꝑsonas.
culū suū altissim⁹. Deus ī medio d
a ſ ciuitat'. b ſ ꝛ iō. ſ illa ciuitas. ſ porte inferi nō ꝑualebūt aduersus eā. c ſ Cas. i labore seculi.
b eius n̄ cōmouebit: adiuuabit eā e
a ſ Cas. vel vultu suo. i. presentia incarnationis. b ſ ideo salubriter.
c deus mane diluculo. Conturba/ f
a ſ Aug. vt adorēt nō erecta ꝑ supbiā. b ſ etiā.
te sunt gentes ꝛ inclinata sunt re g
a ſ quia ſ intonuit de nubibus.
d e gna: dedit vocem suam mota h i
a ſ .i. terrenus. b ſ qs dedit vo. su. c ſ celestiū. d ſ Cas. Emanuel. quod interpretatur nobiscū deus. ſ carne assumpta: et per hoc.
f g est terra. Dominus virtutū nobi k
a ſ nulla ergo terreat infirmitas.
h i scum: susceptor noster de⁹ iacob.
a ſ Aug⁹. q̄d fecit susceptor. ſ ergo. ſ fide. ſ intelligite. c ſ Cas. Hiero. que tempore incarnationis fecit: vt de nimia pace et huiusmodi.
k Uenite ꝛ videte opera domini l m
a ſ Aug⁹. qꝛ aliqui protendebāt hec. s. auferens. n ꝛc. b ſ totam.
l m que posuit prodigia super terrā: o
a ſ ecce opera. b ſ Spiritualia. s. male volūtatis. c ſ hoc iam factum est quibusdam nō repugnantibus deo.
n auferens bella usqʒ ad fines ter/ p
a ſ quia. ſ insidias.
re. Arcum conteret et confringet q
a ſ publicā impugnationē. b ſ vane ꝑsumptionis precrionē. d ſ Aug⁹. dedit vocē quā. vacare ab armis diaboli. ſ infirmaris de re: vt fort' sis de eo. ſ spūs.
o arma: et scuta cōburet igni. Uā/ r
a ſ Aug⁹. non vos: sed ego qui feci ꝛ reficio. non de vr̄is opib⁹ extollamini. ſ intelligite.
cate ꝛ videte quoniam ego sum s
a ſ non ille q̄ vos deludebat. b ſ Qñ ad fidem conuertentur. c ſ Et postq̄ plenitudo gentiū intrauerit.
deus: exaltabor in gentib⁹ ꝛ exal t v
a ſ Aug⁹. iudea: gentes: mare. b ſ ergo licet dicere.
tabor in terra. Domin⁹ ꝟtutū no x
a ſ Cassio. Qui fecit vincere populuʒ christianū. licet sit posterior.
biscū: susceptor nr̄ deus iacob.

Nico. de lyra

a [Fluminis impet⁹ ꝛc. Hic ꝯñr de/
scribit futuroꝝ prenūciatio in spū ꝓ/
phetico. Circa qd̄ sciendū ꝙ dicta ter
re ruptura ꝯtigit qñ filij israel erāt in
deserto. Primū aūt mirabile qd̄ deus
fecit eis in exitu de deserto: fuit transi
tus iordanis mirabilis. Scdm̄ aūt fu
it destructio chananeoꝝ terribilis: et
ꝑmo denūciat primuʒ. scd̄o scd̄m. ibi:
Cōturbate sunt gētes. Circa ꝑmū sic
dicit: Fluminis impet⁹. i. cursus ior/
danis impetuosus. b [Letificat ci/
uitatē dei. i. letificabit ꝑplm isrl': q̄ dici
tur ciuitas dei. Ciuitas enī est ciuium
vnitas. populus aūt israel vnit⁹ erat
in cultu vni⁹ veri dei: ꝛ id̄o merito vo
catur ciuitas dei: quā ciuitatem letifi
cat cursus iordanis dupl'r. Uno mo/
do qꝛ stetit vt populus trāsiret ꝑ alue
um siccū: vt habet Josue. iij. Alio mo
do: qꝛ postq̄ trāsierat ꝑpl'us iordanis
iuit cursum suum sicut ante fecerat: vt
habet Josue. iiij. c [Sanctificauit
tabernaculū ꝛc. Hic accipit taberna/
culū ꝑ arca. s. ꝯtinens ꝑ ꝯtento: sicut
aliq̄n fit ecōuerso: sicut cōiter dr: doli/
um est bonū rōne bonitat' vini ī eo cō
tenti. Arcam aūt testamēti tūc de⁹ san
ctificauit. i. ei⁹ sanctitatē ostēdit: qꝛ sta
tim cū sacerdotes eā portantes posue
rūt pedes ī aqua iordanis: cursus a/
que supuenientis stetit: ꝛ qñ exierūt de
iordanis alueo: cursus iordanis soli/
tus recepit: vt habet Josue. iij. ꝛ. iiij.
d [Deus in medio ei⁹ ꝛc. i. in medio populi isrl'. q̄ dicit ciui/
tas dei: ita ꝙ dimittat eā subtrahēdo suū auxiliū. ideo subdi
tur: e [Adiuuabit eā de⁹ mane diluculo. i. valde prompte
ꝛ cito. f [Conturbate sunt. Hic denūciat scdm̄. s. destru/
ctio chananeoꝝ ꝛ alioꝝ in terra ꝑmissa habitantiū: qꝛ cū au
dierūt siccationē iordanis diuīa virtute ꝑ trāsitu filioꝝ isra/
el dissolutū est cor eoꝝ: ꝛ nō remansit in eis spūs: timētes in/
troitū filioꝝ israel. vt habet Josue. v. ꝛ h̄ est qd̄ dr: Cōturba/
te sunt gētes: in terra ꝑmissa habitantes. g [Et inclinata
sunt regna. i. deiecta sunt ab audacia ꝛ fortitudīe sua: ꝛ dicit
regna in plurali: qꝛ. xxx. reges ꝛ vn⁹ fuerūt debellati a iosue
ꝛ filijs isrl': vt hr̄ Josue. xij. h [Dedit vocē suā. s. dñs. et h̄
ꝑ sacerdotes q̄ de ꝑcepto ei⁹ in circūitu hiericho tubis clan/
gebant

gebant: ꝛ in die septimo ex tali clāgore ꝛ ꝑpl'i clamore muri hie
richo fundit⁹ euersi corruerūt: vt hr̄ Josue. vj. ꝛ qꝛ hoc factuʒ
fuit ꝑ terremotū a deo īmissum. iō subdit: i [Mota ē terra.
Iste vero terremot⁹ nō ꝯtigit a causa naturali: sed diuīa ꝟtu/
te. ideo sequit: k [Dñs virtutū ꝛc. i. acceptator depcatio/
nū nr̄aꝝ. l [Uenite. ꝑ deuotioneʒ.
m [Et videte. ꝑ attētionē. n [Opa
dñi. qꝛ illud factū cōtigit virtute diui/
na: nō hūana. o [Que posuit prodi
gia. in hebreo ꝛ in trāslatione Hiero.
iuxta hebreū habet: Solitudines: qꝛ
ciuitas hiericho fuit posita sub male/
dicto ad reedificādū: vt habet Josue
vj. Maledict⁹ vir corā dño q̄ suscita/
uerit ꝛ reedificauerit ciuitatem hieri/
cho. p [Auferens bella vsqʒ ad fi/
nē terre: qꝛ habitatores terre ꝑmissio
nis ita fuerūt debellati ꝑ iosue ꝛ fili/
os israel ꝙ nullus audebat bellū mo
uere ꝯtra eos: fm ꝙ dr̄ Josue. xj. Qui
euitqʒ terra a ꝑlijs. ideo subditur:
q [Arcū ꝯteret ꝛ cōfringet arma ꝛc.
qm̄ ꝑ talia nō potuerūt resistere filijs
israel: ꝛ qꝛ ista fiebant diuina virtute.
ideo subdit in ꝑsona dñi: r [Uaca
te et videte. ꝑ diligentē attentionē.
s [Qm̄ ego sum de⁹. cui⁹ ꝟtuti nul/
lus pōt resistere. t [Exaltabor ī gē/
tibus. in eaꝝ mirabili contritione.
v [Et exaltabor in terra. qꝛ ꝑ effectū
videbit ꝙ nullus pōt mihi resistere.
x [Dñs virtutū nobiscum suscep. ꝛc.
istud verbū est filioꝝ chore ꝯfitentiuʒ
ī fine psalmi se saluatos de terre aptu
ra diuina virtute. [Ps. XLV

Moraliter.

[Deus noster refugiū
ꝛc. [Psalm⁹ iste litteraliter exponit
de filijs chore q̄ntū ad tria. Primum
est eoꝝ liberatio mirabilis: eoꝝ patre
cū adherētib⁹ sibi pereunte vt hr̄ Nu
me. xxvj. Scdm̄ est eoꝝ ꝓphetia de mi
rabili trāsitu iordanis ꝑ alueum aren
tē. Tertiū est eoꝝ ꝓphetia de debella/
tione chananeoꝝ futura. Quātū aūt
ad primū moraliter exponi pōt de libe
ratione iudeoꝝ in christū credentiuʒ:
alijs ꝑ romanos destruct'. nā creden
tes fuerūt ꝑmoniti ꝑ angelū vt transi
rent in agrippe regnū: q̄ confederatus
erat romanis: ꝛ sic fuerūt ibi saluati.
ꝓpter qd̄ in eoꝝ ꝑsona pōt dici: [De
us nr̄.]in quē credim⁹ corde ꝛ cōfite/
mur ore. [Refugiū ꝛ virt⁹.]supple fa
ctus es nobis: saluans nos modo di
cto. [Proterea nō timebim⁹ dū tur/
babit terra.]scʒ iudee ex romanorum
impugnatiōe. [Et trāsferent mōtes
in cor maris.]ꝑ mōtes intelligunt iu/
deorū ꝑncipes: q̄ ꝑ romanos fuerunt
sic absorpti: sicut si fuissent ī mare de/
mersi. [Sonuerūt ꝛ turbate sunt aq̄
eorū.]id est populi ꝑncipib⁹ subiecti.
Apoc. xvij. Aque sup quas mlier se/
det ꝑpl'i sunt. Et isti ꝑpl'i iudeoꝝ ꝑ cla/
morē sonuerūt: qñ partim occisi: ꝛ partim captiuati fuerunt.
[Cōturbati sunt montes]. i. iudeoꝝ ꝑncipes. [In fortitu/
dine ei⁹]. s. romani exercitus: q̄ dr hic dei fortitudo: eo ꝙ erat
ei⁹ instrumētū in punitiōe iudeoꝝ. [Fluminis.]Hic ponit
scdm̄. s. ꝓphetia de mirabili transitu iordanis: ꝑ quē significa
tur baptism⁹ quē xp̄s instituit in iordane. ꝛ sic dr: [Flumis
impet⁹ letificat ciuitatē dei ꝛc]. i. virt⁹ baptismi letificat eccle/
siā ꝛ sanctificat: q̄ est dei ciuitas ꝛ tabernaculū. [De⁹ in me/
dio eius nō cōmouebit.]ab ea recedendo. Mat. vlt. Ecce ego
vobiscū sum oīb⁹ dieb⁹ vsqʒ ad finē seculi. [Adiuuabit eam
de⁹ mane diluculo]. i. velociter in his q̄ spectāt ad eccl'ie salu/
tem. [Conturbate sunt.]Hic ponit tertiū. s. ꝓphetia de de/
bellatione chananeoꝝ ꝑ Josue ꝛ ei⁹ exercitū: q̄ figuraʒ christi
gessit in

Universidad de D... Biblioteca

gessit in gestis ⁊ noĩe: ſm q dicit Hiero. in ep'la ad paulinũ: ⁊ ideo ꝑ factũ Josue significata fuit infideliũ ↄuersio ꝑ doctrinã christi ⁊ suoꝝ discipuloꝝ: que dr̃ infideliũ delectio: eo modo loquẽdi quo dr̃ Prouerb. xij. Verte impios: ⁊ nõ erũt scʒ impij. ⁊ sic dicit̃: |Conturbate sunt gentes. |idola colentes: quaꝝ plures in p̃ncipio p̃dicatiõis fuerũt turbate ↄtra discipulos xp̃i: vt ptʒ in Acti. aploꝝ: ⁊ in legẽdis sanctoruꝫ: quia tamen finalit̃ christo crediderũt. sequit̃: |Et inclinata sunt regna|. ad obediendũ christo. |Dedit vocem suã. |ꝑ se ⁊ discipulos p̃dicando. |Et mota est terra. |id est habitãtes in terra ad credẽdũ christi mysteria: ⁊ subdit̃ modus motiõis. cum dicitur in ꝑsona discipuloꝝ predicantiũ: |Domin⁹ vir tutum

tutum nobiscũ. |cõfirmans sermones nostros virtute miraculorũ Marci vlti. Illi aũt profecti p̃dicauerũt vbiq; dño cooperante ⁊ sermonẽ ↄfirmãte: sequẽtib⁹ signis. |Susceptor nr.| ad gloriã vite celestis post laborẽ vite p̃ntis: ⁊ quoniã ista sũt diligenter attendenda. sequitur: |Venite ⁊ videte opera domini que posuit prodigia.| id est alias non visa. Prodigium enĩ dicit̃ quasi procul a digito. |Auferens bella ⁊c.| q: multitudo gentium non est ad fidem conuersa per violentiam armorum: sicut multitudo saracenorũ. |Arcũ conteret ⁊ ↄfringet arma.| nã multi p̃sequentes christũ in suis fidelib⁹: postea animo prompto passi sunt ꝑ eo. Et qm̃ talia christi diuinitatẽ declarãt, subdit̃: |Vacate ⁊ videte qm̃ ego sum de⁹.|

Glo. ordi.

Ps. XLVI

a Omnes gentes. Aug⁹. Q. ⁊ si insultant pueri. dicentes: Calue: calue. vos oẽs gẽtes ad quas trãsiuit gratia. Aug⁹. Gentes ad q̃s trãsiuit gr̃a: ⁊ q̃s in priori psal. ad fidẽ vocauit inuitat ad laudem. b |Excelsus. Hiero. potẽs qd̃ vult. c |Terribilis. Remi. q̃a iudicatur⁹ in potestate. d |Subiecit ꝓplos n. Cas. Hoc homib⁹ fidelibus ↄuenit: q̃b⁹ oẽs extrinseci subiecti sunt: vel sibi subiecit nob̃ associandos. |Populos: iudeos. e |Nobis. Cassi. Vniuersali. s. ecclesie. h dicere conuenit omnib⁹ fidelibus: quib⁹ extrinseci subiecti sunt. f |Sub pedibus. Cassi. Per pedes predicatores accipe q̃b⁹ ppl'i sbiecti sũt. |Aug⁹. Sub pedib⁹. sic est exaltata eccl'ia vt nõdum credentes sub pedib⁹ habeat. g |Elegit nobis ⁊c. Vel in ꝓsona aploꝝ. Elegit nob dare hereditatẽ suã. multoꝝ populoꝝ vt colamus eã. gladio predicatiõis corda eoꝝ feriẽtes: ⁊ maliciã destruẽtes. h |Hereditateꝫ. Aug⁹. Celestis hereditas pulchritudo ẽ christiani populi: in qua speciosus erit fulgẽs vt sol qui nunc est abiectus. i |Speciẽ. Aug⁹. i. siles iacob vel signatos ꝑ iacob: q̃ terrena dant pro celestib⁹: vt iacob fecit quod fuit gratia dei: quia eum dilexit esau reprobato. k |Ascendit. Cassio. Diapsalma. Ascensio et regnum dei describitur. vnde instanter monet psallere. l |In iubilo. Augusti. Gaudium admirantium apostolorum non poterat exponi: vbi fuit vox tube: id est angeloꝝ manifesta. clamantium viri galilei quid. s. a. ⁊c. Est enim iubilus ineffabile gaudium: quod nec taceri potest: nec exprimi valet. m |Psallite. Cassio. Operib⁹ laudate. valde est salutare quod tam crebro repetitur: q: deus est qui creat: ⁊ rex creata gubernans.

(margin: 92. di. c. vos oẽs ... i. in glo.)

❧ Omnis.

a ſ pro cõuersis gentib⁹ dirigendis in finem.

In finem filijs chore psalmus dauid. XLVI

ſ nõ modo iudei. a ſ gaudete. ſ Aug⁹. bonis operibus.
a ſ Hiero. cõcordit̃ man⁹ ⁊ lingua illa operetur. hec confiteatur.

Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo
a ſ he sunt cause iubilandi ⁊ plaudendi. ſ hic quem irriserunt.
in voce exultationis. Quoniam
a ſ Aug⁹. ascendẽdo celũ q̃ prius despicabilis. b ſ q: suos regit
dominus excelsus terribilis: rex
a ſ Aug⁹. non tm̃ iudeos.
magnus super omnem terram.
a ſ ideo etiam plaudite quia. b ſ gentium. c ſ apostolis. q̃ de iudea.
Subiecit populos nobis: ⁊ gen
a ſ Aug⁹. Passi a suis honorantur a gentibus. ſ predicatione nostra. b ſ non merito sed gratia dicit ecclesia.
tes sub pedibus nostris. Elegit
a ſ dare. ſ et si ad iudeos venit. b ſ vitã eternam. ſ vt colamus. c ſ quã. d ſ Aug⁹. pulchritudinem.
nobis hereditatem suam: speciẽ
a ſ posterioris populi. b ſ iacob. ſ vel quã. s. speciem. c ſ nobis subiecit q:. d ſ xp̃s.
iacob quã dilexit. Ascendit deus
a ſ Cas. vt mundus firmius crederet: qd̃ tales ꝑcones confirmarent.
in iubilo: ⁊ domin⁹ in voce tube.
a ſ ergo. b ſ Aug⁹. quem vt hominem irriserunt alieni: sed est deus.
Psallite deo nostro psallite: psal

Nico. de lyra

Omnes gentes plaudite ⁊c. Huic psal. ponit̃ talis titulus in hebreo. Ad victoriã filijs chore ps̃. dd̃. ⁊ ptʒ sensus hui⁹ tituli ex supradictis. Ps. XLVI. In hoc aũt psal. spiritu ꝓphetico ponit̃ gratiarũactio a filijs chore ꝓ victoria futura sub Josue de ꝓplis habitantibus in t̃ra chanaan: circa quaꝫ exprimunt̃ hic aliq̃ dei beneficia in speciali: que nõ fuerũt expressa psal. p̃ce. ⁊ diuidit̃ in duas partes: q: primo ꝓplus isrl' ad dei laudem inducit̃: ⁊ scd̃o ad h ratio inducit̃. ibi: Quoniã dñs. Circa primũ dicit̃: Omẽs gentes. i. oẽs trib⁹ israel. vnde in hebreo habet̃: Omẽs populi: ⁊ sili̇r in translatiõe Hiero. iuxta hebreũ. hoc enĩ nomen gentes cõmuniter accipitur ꝓ gẽtilib⁹: q̃ nõ erant de filijs israel. Sed hoc nomen populi indifferenter accipit̃ ꝓ iudeis ⁊ gentilib⁹. b |Plaudite manib⁹. in signũ exultatiõis. in hebreo habetur: Tangite manib⁹. s. instrumẽta musica: in quibus diuine laudes canebant̃ a leuitis: et cũ hoc etiam vocib⁹ humanis. ideo subditur: Jubilate deo in voce exultationis. c |Quoniã dñs. Hic ↄsequẽter ratio ad hoc inducitur: ⁊ secũdo diuina laus resumit̃. ibi: Psallite. Circa primũ primo accipit̃ ratio diuine laudis ex sua excellentia. cum dicit̃: Quoniaꝫ dñs excelsus: q: transcendit omnẽ intellectũ creatũ: ⁊ ꝑ consequens omnẽ laudẽ sibi oblatam: ſm q dicit̃ Ecci. xliij. Benedicẽtes dñm exaltate eum quantũ potestis: maior est enĩ omi laude. Scd̃o adducit̃ ratio ex ei⁹ beneficijs. cũ dicit̃: d |Terribil. scʒ hostibus nostris: qd̃ magis exprimit̃. cum dicitur: e |Subiecit populos nobis. i. chananeos ⁊ amorreos: aliosq; q̃ habitabãt in terra ꝓmissionis. In hebreo autẽ habet̃: Pestilentiauit ꝓplos nobis. i. pestilentia eos percussit ꝓ nobis vt haberem⁹ victoriã: ⁊ hoc factũ fuit pugnante Josue ↄtra eos: ſm q dicit̃ Josue. x. Cunq; fugerent filios israel: ⁊ essent in descensu bethoron: dñs misit sup eos lapides magnos de celo vsq; ad açecha: et mortui sunt multo plures lapidib⁹ grandinis: q̃ q̃s gladio peusserant filij israel. f |Et gentes sub pedib⁹ nostr. hoc fuit impletũ in q̃nq; regib⁹: q̃ tunc fugerũt in speluncam. vt ibidẽ habet̃: ⁊ postea inde educti sunt ad Josue. Et ait ad principes exercitus qui secum erant: Ite et ponite pedes vestros super colla regũ istoꝝ. ⁊ sequit̃ postea: Sic enĩ faciet dñs cũctis hostib⁹ vestris ↄtra q̃s dimicabit̃. g |Elegit dñs ⁊c. dicebat̃ enĩ t̃ra ꝓmissiõis speciali modo hereditas dei: eo q ibi viguit cultus dei. h |Speciẽ iacob. In hebreo hr̃: Gl'iam iacob. de h enĩ gloriat⁹ fuit iacob p̃iarcha: q illa terra fuit sibi ⁊ suo semini ꝓmissa. vl' põt ibi accipi iacob ꝓ ꝓplo israel descendẽte a iacob: ⁊ sic est sensus: Speciẽ iacob. i. t̃rã speciosam quã dedit populo descẽdenti de iacob. i |Quã dilexit. ⁊ istud põt referri ad ꝓsonã p̃iarche iacob. de q̃ dixit dñs Malach. j. Jacob dilexi: esau autẽ odio habui. vl' ad ꝓplm descẽdentẽ de iacob: q̃ fuit ꝓpl's peculiaris ipi⁹ dei: vt habet̃ Deut. vij. k |Ascẽdit de⁹ in iubilo. iste ascẽsus fuit qñ habita est victoria de ꝓplis habitãtib⁹ in t̃ra ꝓmissionis: ſm q dr̃ Josue. xj. Quieuitq; terra a p̃lijs. Filij ãt isrl' posuerũt tabernaculũ dñi in sylo: vt hr̃ Josue. xviij. Cõgregati sunt oẽs filij isrl' in sylo: ibi fixerũt tabernaculũ testionij: ⁊ fuit eis t̃ra subiecta. Sylo ãt est i sorte ephraim: q̃ ẽ t̃ra mõtuosa. tabernaculũ ãt fuit apportatũ de galgalis: q̃ loc⁹ est prope iordanẽ ⁊ sic demissior: ꝓpt̃ qd̃ portantes tabernaculũ ⁊ arcã ad locũ sylo incedebãt ascẽdendo: ⁊ ꝑ talẽ modũ dicitur de⁹ ascẽdisse: q: ꝓpiciatoriũ qd̃ erat sup arcã q̃si sedes dei: sic dictum fuit Exo. xxv. Illa aũt deportatio fuit cũ iubilo diuinarũ laudũ: q̃ cantabant̃ vocibus humanis ⁊ music' instrumẽtis: ⁊ licet h nõ sit scriptũ Josue. xviij. tñ h ꝓbabiliter dr̃ ex alijs loc' scripture: in q̃b⁹ arca legit̃ deportata cũ tali solẽnitate: vt habet̃ .ij. Reg'. vj. qñ arca fuit deportata ad locũ quẽ parauerat dauid: ⁊ silr. iij. Reg'. viij. l |Psallite. Hic ꝓ p̃dictis dei beneficijs laus ei⁹ resumitur. cũ dr̃: Psallite deo nr̃o: ⁊ dr̃ q̃nquies psallite: ad maiorẽ inuitationẽ ſm numerũ q̃nq; librorũ moysi. cuius causa subditur:

Quoniam

❧ a |Omnis. Cassio. Non vt iupiter Crete mars Thracie. b |Sapienter. Docet quõ sit psallendũ: olim sine sensu psallebant: dum lapides colerent. |Aug⁹. Nemo sapienter facit qd̃ non intelligit. c |Regnabit. Aug⁹. Modo impleta est hec ꝓphetia: De⁹ sedet sup se. san. d |Sedes sancta. Aug⁹. Throni: virtutes ⁊ sancti. e |Principes popu. Cas. primitiui omniũ gentiũ cõuenerunt credendo in christo: q: expulsis iudeis: gentes i filios abrae succedunt habentes ꝓmissionẽ: q: iudei supbierunt. |Hiero. Cas. Vel dij fortes apl'i. s. quos neq; mors neq; vita separabit a charitate christi. Eleuati miraculis ⁊ doctrina. f |Psalm⁹ vel laus cantici ⁊c. Augusti. Primo die fecit de⁹ lucẽ ⁊ discreuit a tenebr'.

❧ Sic dominico

Nico. de lyra

a |Quoniã rex omis terre dñs. ido excellẽter laudãdus. iõ subditur: b |Psallite sapient. i. mature ⁊ deuote: ⁊ nõ insolẽter seu dissolute. c |Regnabit de⁹ sup gentes. licet enĩ modo regnet: tñ ꝑfecti⁹ apparebit regnũ suũ in futuro iudicio. d |De⁹ sedet sup sedẽ sanctã suã. i. sup ꝓpiciatoriũ: ſm modũ predictũ. vel sup celũ empyrreũ: qd̃ figurabat̃ ꝑ sanctasanctorũ: in q̃ erat ꝓpiciatoriũ: sicut plenius dictũ fuit Exo. xxv. e |Principes ꝓploꝝ. i. xij. tribuũ isrl'. f |Congregati sunt cũ deo abraam. i. ad locũ diuini cult⁹ in sylo: vbi ↄgregati fuerũt principes populi isrl': vt dictuꝫ est supra. Et dr̃ deus abraam: q: abraam p̃mo publice fidem vni⁹ dei p̃dicauit seu ↄfessus est: alijs ad idolatriaꝫ declinantib⁹. g |Quoniã dij fortes
ſ.144. terre. isti sunt iudices terre isrl': de quibus dr̃ Exo. xxij. Dijs nõ detrahes: et principi populi tui nõ maledices.
h |Vehemẽter eleuati sunt. fuerũt multũ inaltati qñ terra fuit subiecta filijs israel: ⁊ locus diuini cultus in sylo stabilitus.

a ſ christo. b ſ assidue.
lite regi nostro psallite. Quoniã
a ſ Cas. iam omnis: q: ab omni agnoscitur.
rex omnis terre deus: psallite sa
a ſ Cas. quasi qui humilem cõtemnunt: potestati succumbant. b ſ qui olim sup vnam.
pienter. Regnabit deus super
a ſ omnes. b ſ Aug⁹. ad dexterã p̃ris regnans ꝑ secula. c ſ celos angelos vel iustas anĩas.
gentes: deus sedet super sedem
a ſ quomodo regnabit. b ſ Aug⁹. omniũ: non vnius tm̃. ſ etiam.
sanctam suam. Principes popu
a ſ .i. in christo q̃ est deus abrae.
lorum congregati sunt cum deo
a ſ qui habet filios de lapidibus. b ſ .i. iudei presumentes de terra.
abraam: quoniã dij fortes terre
a ſ Aug⁹. i. valde superbierunt. quasi fracti sunt rami vt humilis oleaster inseratur.
vehementer eleuati sunt.
ſ vel orũ.
Psalmus vel laus cãtici filijs
a ſ Qua factum est firmamentũ. i. celũ. i. agens de ecclesia: que post christi resurrectionem est cõfirmata quam vocat ciuitatem.
chore secũda sabbati.

Psal. XLVII
a ſ Cas. q: omia poterter facit. ſ Aug⁹. qui prius humilis.
Magnus dominus et

in celo: ⁊ de regno eius. Ad quod sciendum q licet ꝓpiciatorium quod erat super arcam sit quasi sedes dei: prout postil. allegat: ex hoc nullo modo sequitur q propiciatorium dicat̃ deus sic. q cum dicitur: Ascendit deus in iubilo: sit idem ac si dicatur: Ascendit propiciatorium arce in iubilo: prout postil. vult. Legitur enim de celo q sit sedes dei. Esa. vlti. nunq̃ tamen ad litteraꝫ celum dicitur deus: similiter ⁊ arca federis cum suo propiciatorio in transitu iordanis: vbi maxime fuit glorificata propter miraculum ibi factũ: vt patet Josue. iij. non tamen ibidem vocatur deus. sed dicitur: Ecce arca federis dñatoris omnis terre. vnde p̃suppositã catholica fide iste psal. ad litterã intelligitur in persona ecclesie reddẽtis gratiarũactiones deo pro ascensione christi ad celuꝫ. ⁊ hoc cum dicit: Ascẽdit deus in iubilo ⁊c. quia i iubilo angelorum dicentium: Viri galilei quid aspicitis in celum ⁊c. Dñs in voce tube. s. apostolice: quia tempore ascensionis apl'is fuit iniunctũ predicatiõis officium vniuersaliter: Mar. xvj. Euntes in mũdũ vniuersum predicate euãgelium ⁊c. siliter eccl'ia reddit gratias de sessione christi in celũ. cũ dicit: De⁹ sedet sup sedem sanctã suã. siliter ⁊ de extensione regni christi sup omnẽ terram: ⁊ sup gentes ⁊c. cũ dicit: Rex omnis terre deus: ⁊ regnabit de⁹ sup omnes gentes. iuxta illud Mat. xxviij. Data est mihi omis ptãs in celo et in terra. siliter ⁊ de hoc. s. q p̃ncipes populorũ. s. apl'i de quibus dicitur: Constitues eos principes super omnẽ terram. Conuenerunt credendo. Cũ deo abraam. i. cum christo: q̃ est de⁹ abrae: qui. s. abraam habuit duos filios: vnũ de ancilla: ⁊ aliũ de libera. qd̃ allegoriçatur ab apostolo Gal. iiij. de duobus testamentis: et sic ecclesia reddit (margin: De conse. di. 2. accesserunt.) gratias speciales de hoc. s. q principes populorum. s. apostoli congregati fuerunt cum christo deo abraam: coniungendo simul duo testamenta contra deos fortes terre. s. iudeos terrena sapientes: qui de se presumentes vehementer eleuati sunt: id est valde superbierunt. que quidem beneficia ecclesie collata sunt tam maxima: vt pro eis condecẽter ecclesia inuitat omnes gentes ad laudem dei: ⁊ sepe replicat: Psallite psallite sapienter. Cetera autem que in hoc psal. continẽtur faciliter huic proposito possent applicari. Et sic expositio hec debet teneri apud catholicos non solum vt vera: sed etiam vt proprie litteralis tanq̃ ex prima ⁊ propria significatione littere cõsurgẽs: ⁊ fidei veritati omnino consona: cum hoc tamẽ stare potest q ex ea forte non sumatur argumentum efficax cõtra infideles: prout contingit in multis locis sacre scripture ⁊c.

Ps XLVI

Moraliter.

|Omnes gẽtes plaudite ma. ⁊c.| Iste psalm⁹ ad litterã est actio gratiaꝝ a filijs chore ꝑ victoria Josue quã in spiritu preuiderũt. mystice vero est gratiarumactio a fidelibus pro victoria christi: cuius figura fuit Josue. ⁊ sic dicitur: |Omnes gentes.| christo credentes |Plaudite manib⁹ ⁊c.| quia feruens deuotio mentis resultat ad membra corporis. |Quoniam dominus.| scʒ iesus christus est supple |Excelsus rex magn⁹.| Apoca. xix. Habet in femore scriptum rex regum ⁊ dominus dominantium. |Subiecit populos nobis ⁊c| multi nanq; de iudeis saracenis et gentibus alijs subiecti sunt christianis: vt patet in hispania ⁊ alijs pluribus locis. |Elegit nobis hereditatem suam|: id est vitã beatã. |Specieꝫ iacob.| id est visionem christi claram in deitate ⁊ humanitate: que dicitur iacob: eo q diabolum supplantauit. |Ascendit de⁹ in iubilo.| id est christus deus ⁊ homo ascendit in iubilo angelorum. Et quoniam ecclesia militans couformari debet triumphanti. sequitur: |Psallite deo nostro ⁊c. sapienter.| id est in puritate mentis: quia non est speciosa laus in ore peccatoris. |Principes populorum.| id est apostoli ⁊ alij perfecti qui iam decesserunt. |Congregati sunt cũ deo abraam.| in beatitudine celesti. fit autem specialis mentio de abraam: quia locus beatorum sinus abrae nominat̃. |Quoniaꝫ dij fortes terre.| id est apostoli qui dicũtur dij fortes terre participatiue: eo q in terra fecerunt miracula magna. |Vehemẽter eleuati sunt.| id est valde cum domino nostro iesu christo regnantes.

|In psalmo. xlvj. Omnes gentes ⁊c.

Additio.

Licet littera huius psal. quantũ ad plura in eo contenta aliqualiter posset tolerare expositionem postil. ⁊ Ra. Sa. quem in hoc loco sequitur: nõ tamen ex toto. vnde apud catholicos verius ⁊ mag' proprie exponitur ad litteram de ascensione christi: ⁊ de eius sessione in celo

Replica.

In expositione psal. Omẽs gentes. Burgeñ. adducit contra postillatoreꝫ q ad litteram ſm primum sonum vocis debeat exponi de christi ascensione. Postil. autem generaliter exponit de deo ſm verã transumptionem: q videlicet quis videtur ascendere ipso ascendẽte: in quo creditur residere. vnde Burgeñ. in fine sue expositionis fatetur ex sua expositione contra infidelem argumentuꝫ efficax sumi non posse: quod verum est signum expositionem Burgeñ. litteralem non esse. Ex postillatoris autem expositione etiam infidelis conuincitur: q deus israel ab omnibus sit venerandus: quia est terribilis rex magnus: prout ptʒ ex miraculis in expositione postil. deduct': que negari nõ possunt: sed argumentum Burgeñ. cõmune est contra istam ipsius expositionem. consueuit enim arguere: vniuersalia sunt particularibus magis diuĩa: sed postil. exponit vniuersaliter de deo: vbi Burgeñ. particulariter artat ad christum: igitur expositio postil. est melior ⁊ diuinior: sed argumentum reputo modicuꝫ hic sicut alibi ꝓpter ea que superi⁹ dicta sunt.

Psalmus XLVII

i Magn⁹ dñs ⁊ laudabil' nimis. Huic ps. i hebreo ⁊ i trãslatiõe Hiero. iuxta hebreũ p̃ponit̃ tal' titul⁹. Cãticum psal. filioꝝ chore: ⁊ ptʒ snĩa ex supradictis. De materia

vero huius

Sic dñico die xp̄m suscitauit: ꝛ a mortalitate discreuit. Secundo die firmamentū.i.ecclesiā fecit. corpus capiti q̄ est firmata post xp̄i resurrectionē supra firmā petrā: a q̄ dimoueri nō pōt. de qua hic cantaẜ filijs chore. Cas. De fundatiōe ciuitatis quā cōmēdatiue describit. Aug⁹. Cōmēdat ciuitatē ꝛ dñm ciuitat' vt oēs eū amplificet. Quinqȝ modis cōmēdat ciuitatē. scȝ a dignitate cōditoris. a situ. ab amplitudine. a benignitate regis. a stabilitate eterna. a In monte. Augus. Hic est mons ille: q̄ (vt ait daniel) fuit paruus lapis p̄cisus de monte sine manib⁹: q̄ creuit in montē magnū postea: ꝛ impleuit oēm terrā.i. xp̄s de gēte iudeoꝝ sine virili semine natus: sup quē fundata est ecclesia. b Fundatur ex. Hiero. Q. que p⁹us maledictionibus subiecta sterilitatis opprobrio dolebat: nūc ꝓle fecūda vbiqȝ exultat. Et cōmendaẜ hic ab amplitudine. Uel fundator exultationis vniuerse terrē. Q. dñs est magn⁹. dñs dico fundator exultatiōis vniuerse terre: cui ɔcordat alia trāslatio. Alij sic transferūt: dilatans exultatiōes vniuerse terre: ipe est christ⁹ q̄ p vniuersam ecclesiam gaudia dilatat.

Mons

a Aug⁹. quia pulchre et mire fecit. b Aug. sine termino et fine. c vbi. in malis enim blasphematur deus non in babylonia.

laudabil' nimis: in ciuitate dei nr̄i a

a Aug⁹. que est in monte: nec potest abscondi omnibus diffamata. hic est mons qui creuit et impleuit omnem terram: ne autem putes nō vbiqȝ esse. addit: fundatur.

b que ciuitas. vel tot. c vel nis.

a b in mōte scō ei⁹. Fūdaẜ exultatiōe b c d

Nico.de lyra

vero hui⁹ psalmi dicūt cōiter expositores nr̄i ꝙ ps. iste loquitur ad lr̄aȝ de magnificētia ciuitat' hierl'm ꝛ tēpli: q̄ salomon rex valde magnifice fecit edificari: vt habetur.iij. Reg'. ꝛ.ij. Paral'. ꝛ hoc ad dei cultū ꝛ honorē: qd̄ ꝓuidētes in spū filij chore dixerūt. vel dauid ꝑm alios: Magn⁹ dñs ꝛ laudabilis nimis: in ciuitate dei nr̄i.i. in hierl'm: quā de⁹ elegit ad cultū nois sui: vt hr̄.ij. Paral'.vj. In monte scō ei⁹: quia in mōte moria siue sion erat templū ꝛ regale palatiuȝ. Fundaẜ exultatione vniuerse terre. Tota enī terra israel exultauit in tēpli ꝛ ciuitat' edificatiōe ꝛ ɔsūmatiōe. multi etiā de alijs terris aliq̄n veniebāt ad templū cā deuotiōis. Mons sion latera aquilonis: qr̄ sion est ī parte aq̄lonari ciuitat' hierl'm: vt dicūt aliq̄. ꝑm alios mag' est ī parte australi: ꝛ sic littera esset exponēda Mons sion.s. a pte australi. Latera aq̄lonis.i. pars ei opposita in hierl'm. Ciuitas regis magni.i. faciūt ciuitatē regis nr̄i: id est dei: ad cui⁹ cultū est electa cā deuotiōis. De⁹ in domib⁹ ei⁹ cognosceẜ: qr̄ in edificijs ad diuinū cultū deputat' nō solū fiebant sacrificia: sed etiā ibi vigebat doctrina leg' ꝛ ꝓphetarū. vñ ꝛ christ⁹ in euāgelio frequēter legiẜ docuisse ī templo: ꝛ in scōꝝ scōꝝ dabanẜ diuia responsa. Cū suscipiet eā: ꝓmouendo ciuitatē ad hanc gloriā. vñ ꝛ in translatiōe Hiero. habeẜ sic: De⁹ in domib⁹ eius agnit⁹ est: in auxiliādo. Q̄m ecce reges terre ɔgregati sūt ꝛc. qr̄ multi reges audiētes famā salomonis veniebāt ad audiendū ei⁹ sapiam: ꝛ ad videndum ip̄ius ꝛ ciuitat' magnificentiā. Ipi vidētes sic admirati sunt: qr̄ maiora videbāt q̄ȝ audierāt: ꝛ ideo multū admirabantur: ꝑm ꝙ dr̄ de regina saba.iij. Reg'.x. Coturbati sunt et cōmoti sunt: qr̄ ip̄i vel salteȝ multi eoꝝ inuidia ꝑcussi turbabanẜ: vt dicūt isti. Tremor apphendit eos: qr̄ timebāt de suis regnis expelli p potentiā salomonis: ꝛ sic torq̄banẜ dolorib⁹ mult'. iō subdiẜ: Ibi dolores ꝛc. in spū vehemēti ɔteres naues tharsis. istud referẜ ad Iosaphat regē iude: q̄ ad silitudinē salomonis fecit naues ad afferendū aurū de ophir: sed tēpestate insurgēte ɔfracte sunt: eo ꝙ ɔtraxerat amiciciā cū ochoçia rege isrl' pessimo: vt hr̄.ij. Paral'.xx. Sicut audiuim⁹: sic vidimus. ista sunt verba hoim tpe salomonis existentiū: q̄ videntes ciuitatis hierl'm magnificentiā: dicebāt se videre impletū qd̄ a filijs chore ꝛ alijs ꝓphetis audierāt esse p̄dictū. Suscepimus de⁹ miscdiam tuā ꝛc. qr̄ in templo a salomone edificato dabanẜ diuina respōsa et alia beneficia. Scdm̄ nomen tuum de⁹: qd̄ est imēsum. Sic ꝛ laus tua in fines terre.s. diffusa est. vñ dixit dd̄.j. Paral'.xxij. Dom⁹ quā edificari volo dño talis dȝ esse vt in oibus regiōib⁹ noietur. Leteẜ mons sion: id est habitātes in eo: ꝓpter loci magnificentiā. Et exultēt filie iude.i. ciuitates iude. Propter iudicia tua dñe. p que subiecisti nobis gentes in circūitu nr̄o. Circūdate sion et cōplectimini eā validis muris ꝛ munitiōib⁹. Narrate in turribus ei⁹: laudes dei cui⁹ bñficijs hec fiūt. ponite corda vr̄a ī virtute ei⁹: totū ei attribuēdo: ꝛ distribuite domos ei⁹.i. distinctis officijs ad dei gloriā disponite: vt enarreẜ in ꝓgenie altera.i. filijs vr̄is succedētib⁹ dei bñficia. iō subdiẜ: Q̄m h ē de⁹ de⁹ nr̄ ꝛc. Licet aūt hec expositio videaẜ in plib⁹ lr̄e concordare: tñ in aliq̄b⁹ discordat.s. ab illo loco. cū dr̄. Q̄m ecce reges terre ɔgregati sunt: qd̄ nō videẜ posse intelligi ad lr̄am de regibus venientib⁹ ad regē salomonē: vt audirēt ei⁹ sapiam. qr̄ de illis dr̄.ij. Paral.ix. Oēsqȝ reges terrae desiderabāt videre faciē salomonis: vt audirēt ei⁹ sapiaȝ. Desideriū aūt si cōpleaẜ delectat aiam: vt hr̄ in Prouerbijs: ꝛ iō valde dissonat qd̄ subdiẜ in h ps. Ipi vidētes sic admirati sūt: ɔturbati sunt ꝛc. imo mag' de ei⁹ visiōe gaudebāt: ꝛ de ei⁹ amicicia acq̄sita letantes recedebāt: sic pȝ ibidem de regina saba. Et idē ꝓbabiliẜ intelligiẜ de alijs: q̄ sili cā ad salomonē veniebāt. Item qd̄ sequiẜ: in spū vehemēti: dicūt referri ad Iosaphat: qd̄ nō videẜ ɔueniēter dictū: eo ꝙ fuit q̄nt⁹ rex a salomone. ꝓpter qd̄ ficticiū videẜ ꝙ scriptura ī eodē ɔtextu faciat talē saltū: ꝓpter qd̄ et aliq̄ alij hebrei exponunt psal. istū de rege messia: p quē intelligūt xp̄m futurum: in cui⁹ aduentu expectāt hierl'm ꝛ templū reedificari magis magnifice q̄ȝ vnq̄ȝ fuerit: ꝛ sic exponūt lr̄am istā: Magn⁹ dñs ꝛ laudabilis nimis in ciuitate dei nr̄i. vsqȝ ad locū illū: Reges terre. Qui exponūt locū illū de regib⁹ gog ꝛ magog: ꝛ alijs regib⁹ sibi adiūgendis: q̄s dicūt venturos ɔtra hierl'm sic reedificatā: sed destrueẜ p regē messiam. Et ad h inducūt scripturam Ezech.xxxviij. vsqȝ ad finē eiusdē libri. ideo subdiẜ: Coturbati sunt: cōmoti sunt ꝛc. ꝛ qr̄ nō solum venient p terrā: sed etiam p mare in manib⁹ suis: quas cōteret dñs. ideo subdiẜ: In spiritu vehementi conteres: ꝛ tūc filij israel videntes ista dei beneficia. dicent: Sicut audiuimus.s. per dicta ꝓphetarū: sic vidimus in ciuitate dei nostri esse adimpletū: ꝛ sic applicant litterā sequentē ad suū ꝓpositū. Sed expositio hec est erronea: qr̄ supponit xp̄m venturū in mundū: sicut ꝓbaui diffusius p scripturas veteris testamenti: in quadam questione quam disputaui de aduentu christi: que in pluribus locis habeẜ. ꝓpter quod saluo meliori iudicio videtur mihi melius dicendum: ꝙ iste psal. exponēdus est ad litterā de christo: cuius aduentus iam transit: in quo aduentu ciuitatem hierusalem ꝛ templum magis glorificauit sine comparatione q̄ȝ vnq̄ȝ fuerit: quia ibi fuit oblatus a beata virgine: ꝛ ibidē pluries docuit: ꝛ in hierusalem cum discipulis suis imminente passione cenauit: et in hierusalem ꝓ nobis morti fuit adiudicat⁹: ꝛ prope portā ciuitatis passus Ioh. xix. in ciuitate autē hierusalem p̄mo discipulis suis manifestauit suā resurrectionē: ꝛ de monte oliueti: qui est iuxta hierusalē ascendit in celuȝ: ꝛ apostolis in monte sion existentibus misit in signo visibili spiritūsanctum: ꝑm ꝙ dicit Hiero. in epistola ad Paulinum de omnibus diuine scripture libris. vij. ca. que epistola poniẜ in p̄ncipio bibliarū nostrarū tpe moderno: ꝛ ꝓpter ista ꝛ alia multa in q̄bus deus noster et homo in vna ꝑsona ciuitatē glorificauit ꝛ templū: vt diciẜ Agge.ij. Adhuc vnū modicuȝ est. ꝛ subdiẜ: Et veniet desideratꝰ cunctis gentib⁹: ꝛ implebo domū istam gloria dicit dñs exercituū. ꝛ ibidem subdiẜ: Magna erit gloria dom⁹ istius nouissime plus q̄ȝ prime: ꝛ certū est ꝙ ꝓpheta loquebaẜ de templo qd̄ reedificabaẜ post reditū d̄ captiuitate babylonica: ꝛ istud q̄si nullius reputatiōis fuit respectu templi p̄mi qd̄ edificauerat salomon in edificijs ꝛ hmōi. ꝓpter qd̄ in nullo pōt verbū prophete verificari: nisi p h ꝙ xp̄s glorificauit ip̄m p p̄dicta. adhuc enī stabat illud templū: igiẜ ꝑm hūc sensum psal. iste diuidiẜ in tres partes: qr̄ primo poniẜ ꝓphetie denūciatio. secūdo eiusdē denūciatiōs impletio. ibi: Sicut audiuim⁹. tertio ipletionis publicatio. ibi: Circūdate sion. Circa p̄mū dr̄: Magn⁹ dñs ꝛc. ꝛ hoc ex suis magnis beneficijs. a In ciuitate dei nr̄i.s. hierl'm: que fuit electa ad cultuȝ dei. b In monte scō eius. qr̄ in parte ciuitatis in qua erat mons sion erat templum diuino cultui deputatū: ꝛ ideo dicebatur mons sanctus: quia sanctum in vna significatione: idem est qd̄ diuino cultui deputatum: ꝓpter quod vestes sacerdotales dicunẜ sancte: et cetera diuino cultui deputata: in locis autem istis fuerunt predicta beneficia ad dei laudeȝ exhibita. ex hoc ecclesia. c Fundatur. in fide catholica p christum ibidem predicantē in persona ꝓpria: etiā miracula facientē: ꝛ p apl'os postea: vt habetur Act'.ij. d Exultatiōe vniuerse terre.i. ad exultationē vniuerse terre: qr̄ fides catholica de hierusalē ad alias partes orbis per predicationem discipulorum christi est deriuata: ꝑm ꝙ erat p Esaiam predictū.ij. ca. De sion exibit lex: ꝛ verbuȝ domini de hierusalē: qd̄ est cā exultatiōis oib⁹ fidelib⁹.

Mons sion

a Mons sion. late. aqui. Aug⁹. Quicūqȝ alicui herēt latera ei⁹ dicunẜ: ita gentes diaboli latera. p montē sion iudeos significat. p latera aq̄lonis gētes: q̄ adherēt diabolo: qui per aquilonē ventū frigidū ꝛ durū significaẜ. Ipe nāqȝ ait: ascēdā in celū ꝛ ponā sedē meā ab aq̄lone ꝛc. de q̄: Surge aquilo et veni auster. Iteȝ ab aq̄lone pandeẜ oēe malū ꝛc. b In domib⁹. Al' in gradibus.i. ꝑm gradus meritoꝝ: qr̄ ī singulis distinctim dabit cognitioneȝ sui. c Uel suscipiet. Aug⁹. Tutandam. ꝛ q̄d opus est: q̄m reges contra: sed videntes p fidem. sic.s. ꝙ tam digna est hec ciuitas: admirati sunt ꝛc. d Reges. Aug⁹. Cas. Principes iudeorum. e Congregati. ab herode sciscitante locum natiuitatis. f Conuenerūt. ɔcorditer dicēdo. in bethleem iude ꝑm scripturas. g Uidentes. que in ꝓphetis legerāt. h Admirati sunt. de tanta gl'ia. non leuiter vel ociose. i Sed ɔturbati. pro peccato: ꝛ k Commoti. ad fidem. et tantus fuit pauor: vt corp⁹ tremet. l Ibi dolor. penitētie. videntes. ita. Sed: m In spiritu vehemēti. herodis. n Conteres naues tharsis. quia in tharso cilicie q̄ magos trāsposuisse in patriā suā credebanẜ: ɔfracte sunt ab herode. Decursis omnibus cōcludit ergo. o Sicut audiui. in ciuitate dñi virtutū: qr̄ ibi custodes angelos deputat. Repetit: p In ciuitate dei nostri.i. catholica ecclesia: ne sibi hoc nomen cōuentus hereticorū vsurpet. Ne auteȝ putetur temporalis addit: q De⁹ fundauit eam in eternū: non ad horā: vt prius tabernaculum moysi. † Tharsis. Aug⁹. Cilicia regio a tharso metropoli tharsis diciẜ: Uel tharsis est carthago: que manib⁹ floruit ad mercandū: quib⁹ supbia gentiū signaẜ: q̄ in incertis diuitiarū vt in flatib⁹ venti confidit: sed iam firma sedes ī sion: non in mari. † Conteres. a similitudine naufragantiū: vel iuxta interpretationem nomis. Interpretaẜ enī tharsis exploratio gaudij. † Naues tharsis. discursores in diuersis experientijs gaudia mundi explorantes. r Suscepimus. Cassi. Agens grās de aduentu christi: monet de gradib⁹ ecclesie distribuēdis: per quos saluator possit agnosci. s In medio tēpli tui. hierusaleȝ. grauius accusanẜ: qui contemnūt eum: qui in medio eorum conspectus est. Per hoc notatur incarnatio christi q̄ ꝑm ꝙ homo p̄sentatus est in tēplo. x Dextera. Cas. hac parte iusti locanẜ. Aug⁹. Suscepimus de⁹. Quo ordine fundata. vel qd̄ audiuimus ꝛ vidim⁹. t Templi. Aug⁹. Id est populi non suscipiētis misericordiā qui mult⁹: vt nll'a videantur esse grana: sed tñ nōnulla: qr̄ ꝑȝ nomē. v Scdm̄ nomē. Aug. Q̄d vbiqȝ diffusuȝ ē: qr̄ nullus ē: ꝛ si nesciat cultū: q̄ huic nomini se ñ subijciat. Uel ꝑm nomē. ergo.i. sicut reuerentia tui nois dilataẜ: ita ī ecclia q̄ toto orbe diffusa ē laus tibi daẜ. qr̄ dextera.i. tua ꝓpitiatio iustificauit multos q̄ oēs laudāt. y Leteẜ. Augus. Et si laborēt iusti inẜ spinas: tñ exaltentur: qr̄ nō errat de⁹ in iudicando: sed discernet oīa grana a paleis. Cōcrete nati: discrete iuuāt. nō temere mō indicēt: eoꝝ ē modo colligere: dei est separe. ȝ Mons sion. Cas. Ecclesia. que est in speculatione populi.

Esa.14.d Cant.4.d Dic.ic.

Filie iude.

a duo parietes cōuenerūt in lapidē angularē q̄ fecit vtraqȝ vnū: vt esset vnū pastor ꝛ vnuȝ ouile. per patres ostendit quod dixerat.

a vniuerse terre: mōns sion latera a

a .i. dei. alij nō magni.

aquilonis ciuitas regis magni.

a etiā. b qr̄ iam plures. vel gradibus.

b Deus in domibus eius cogno/ b

a sed hoc p gratia suscipientis. vt medicus in eterna beatitudine. b a benignitate regis. hec sunt latera aquilonis.

c scetur: cū suscipiet eā: Quoniā ec c d

a ceteris fidelibus.

d e ce reges terre ɔgregati sunt: con

a nō est loc⁹ hereticis: p ptres praui dogmat' cōcisi. d. ecce h: ecce illic. in lapidē angularē.i. vnitatē fidei et moꝝ. etiā sic.s. p fidē. c facti

f g uenerūt in vnum. Ipsi videntes e

et. .s. vidētes. a de gloria et miracul' christi. b Aug⁹. post admirationem glorie et miraculoꝝ christi. Aug⁹. pro peccatis.

h i sic admirati sunt conturbati sunt f

a ad bona mutati. b Aug⁹. pro cōscientia delictorū. c Aug⁹. tantus erat pauor ꝙ etiaȝ corpore tremebant.

k cōmoti sunt: tremor apprehēdit g

a penitentie. b graues sed vtiles. Cas. qr̄ inde fruct⁹ ꝓuenit. vñ: a timore tuo dñe cōcepimus et parturiuim⁹ spiritū salutis.

l eas. Ibi dolores vt parturienti: h

a quo. p spm̄sctm̄. Aug. in forti timore iudicaturi. b euertes superbiā gentiū.

m n† in spiritū vehemēti contēres na/ i

a qr̄ ita est. ergo. Aug⁹. in p̄m ꝓmissiōib⁹ ꝓpheticis. sicut ē illud: adorabūt e.o. gen. ꝛc. ꝛ illd: in semine tuo bene. om. gen.

o ues tharsis. Sicut audiuim⁹ sic k l

† a Aug⁹. in exhibitiōe: b oēs enī reges: oēs gentes adorāt xp̄m. xp̄s regnat in celo ad dexteram patris. Aug⁹. q̄ in hac ciuitate est audit et videt: q̄ extra est: cecus est.

p vidimus in ciuitate domini vir/ m

a ecclesia. b ipse.

q tutum in ciuitate dei nostri: de⁹ n

a Aug⁹. ne ergo timeas neq̄ȝ cadat firmamentum b stabiliter. c fundauit quia. fide. nos grana inter paleas: liliū inter spinas: amica inter filias.

r fundauit eam in eternum. Suscē o

a o. b filium. Aug⁹. nō solū sacramenta: sed etiam rem sacramentorum.

pimus deus misericordiam tu/

a in medio paleaꝝ: q̄ p sacra q̄b⁹ cōicant ppl's dei sūt et tēplū: de q̄b⁹ h̄ntes formā pietat': virtutem vero abnegantes. in cōmuni populi tui. qr̄ hoc est.

s t v am: in medio templi tui. Scdm̄ p

a que non est nisi in sanctis. Aug⁹. non desunt qui laudant per omnes terras.

nomen tuum deus: sic et laus q

tua in fines terre: iusticia plena ē r s

a multi sūt iusti q̄ stabūt ad dexterā. ad quā iusti. b vñ. c iudea q̄ p̄mos radios accepit fidei.

x y ȝ dextera tua. Letetur mons sion t

a Mons sion latera aq̄lonis. qr̄ sicut dictū est: mons sion ē in aq̄lonari parte hierl'm. b De⁹ in domib⁹ ꝛc. xp̄s ei de⁹ et hō in templo fuit cognit⁹ a scō symeone iusto: ꝛ ab anna ꝓphetissa ꝛ alijs fidelib⁹. c Cū suscipiet eā.s. hierl'm. ꝓmouendo eā ad talē gloriā. vñ ꝛ in translatiōe Hiero. iuxta hebreum habeẜ: In auxiliādo. d Quoniā ecce reges terre. isti fuerūt tres reges q̄ venerūt ad adorandū xp̄m natū. e Ipi vidētes admirati sunt.s. videntes stellā ductricē ad pueꝝ iesuȝ ꝛ eius matrē. f Conturbati sunt: cōmoti sunt. istud referẜ ad herodē regem ꝛ suos fautores: q̄ audiētes verba p̄dictoꝝ fuerūt valde ɔturbati. ꝑm ꝙ dr̄ Mat.ij. Audiens autē herodes rex turbat⁹ est: ꝛ oīs hierosolyma cuȝ illo: ꝛ quia aduentus regū fuit cā turbationis herodis ꝛ suoꝝ vt dictū est: ideo sub eodē ɔtexto poniẜ vnū iuxta aliud: sicut effectus iuxta cām: ꝛ econuerso: ꝛ etiā ꝑm modū loquēdi scp̄ture: q̄ variaẜ de bonis ad malos: ꝑm illam regulā exponēdi sacrā scripturā: quā posui in principio Gen. que est de corpore dñi bipartito: qr̄ in eo cōtinentur boni ꝛ mali: ꝛ propter talē cōiunctionē in vno corpore frequēter fit trāsitus de vno ad aliud. Et h mō sponsa in canticis dicit: Nigra sum sed formosa. nigra ꝓpter petōres. formosa ꝓpter iustos: sicut ibideȝ pleni⁹ fuit expositū: ꝛ hoc modo pōt dici in ꝓposito ꝙ scriptura sub vno cōtextu: loq̄ndo de regib⁹ cupientibus xp̄m adorare: transit ad loquenduȝ de herode et suis fautoribus querentib⁹ eum occidere. g Tremor apprehēdit eos. eo ꝙ herodes timuit regnū suū perdere. ꝛ qr̄ ex hoc interius torquebaẜ. iō subditur: h Ibi dolores vt parturientis. vel istud potest referri ad dolores matrū: quarū filios herodes occidi fecit ꝓpter xp̄m: Mat.ij. i In spiritu ꝛc. in hebreo ꝛ in translatiōe Hiero. iuxta hebreum habetur: In spiritu vredinis: ꝛ dicitur ab vro vris. Herodes enim audiens ꝙ magi redissent in terram suam per mare in nauib⁹ tharsis: iratus eas succendit: vt habeẜ in scholastica historia: et sic adimpleta ē prophetia ista. k Sicut audiuim⁹. Hic consequenter ponitur prophetie adimpletio. cum dicitur: Sicut audiuimus.s. a filijs chore vel alijs ꝓphetis. l Sic vidimus adimpletū in aduentu christi: ꝛ loquitur hic psal. in persona fidelium: qui dicebant adimpletum christi mysteriū. m In ciuitate dei virtutum.i. angeloꝝ. angeli enim sancti ꝓpter reuerentiaȝ diuini cultus frequētabant locū illum. n Deus fundauit ꝛc. qr̄ christus de⁹ ꝛ homo fundauit eam in fide catholica: vt predictum est: que fundatio stabilis est in eternum. o Suscepim⁹ deus misericordiam tuam ꝛc. hoc fuit adimpletum q̄do christus p quem misericordiam dei consecuti sum⁹ oblatus ibi fuit: et veritatem euangelicā docuit. p Scdm̄ nomē tuum de⁹. id est scdm̄ magnitudinē nominis tui: que est infinita. q Sic ꝛ laus tua in fines terre.i. diffusa est per orbē terrarum per predicationem apostoloꝝ. r Iusticia.s. abundante: que contineẜ in veritate euāgelij. s Plena est dextera tua.i. ꝓpiciatio seu largitas tua p quaȝ est p orbem diffusa. t Letetur mons sion. vnde doctrina euangelica accepit exordium: vt predictū est.

De pe.di. 2.c. dū sancta3.i pn. ibi. in gradibus.

Et exultent

a Fili iude.sancte femie.p iudā gens eax ostendit. q̄ est p/ pter christū:qui de iuda:t de exultent: vt in vtroq; seru eccle sia sit. Aug⁹.Causa leticie iudicia futura:vbi se sciunt ad beatitudinē venturas. Qui intus sunt letent:vos qui extra. b Circūdate.honores exhibēdo. c Cōplectimini.cha/ ritate. d Narrate in turrib⁹. Cas. p̄dicate alijs in p̄cordia apl̄oꝝ.In hac ciuitate bene sunt turres apl̄oꝝ munitiones ⁊tra hereticos ⁊ altitudines.vñ exteris est loq̄ndum vt possint audire:ne p leticiaz remissi lentescāt. e Virtute. Aug⁹. Virt⁹ ciuitat⁹ charitas est:quā nihil vincit.vñ Salo.di lecto fortis est vt mors. Cas.In virtute ecclie monet ponere corda.

f Distribuite gradus.i.officia distincta ordinatiōe disponite presbyteros: dyaconos:vt p eos magnalia narren tur in altera ꝓgenie.i. pl̄o xp̄iano q̄ est secūdus ab hebreo: quē p̄muz dñs elegit. g Cum hic ē.hoc est q̄d nar randū est bzeuis snīa:sed q̄ oīa cōclu/ dit.In eternū ⁊tra illos:q̄ tpales ho mines deos faciebāt. Distribuite. Aug⁹.id est distinguite domū a domi bus:que habet formaz tm̄:t que cum forma pietatē.nolite ꝓfundere q̄sī vnū sint:vt domos circūcisionis t ꝓpu/ tij vt paulus eat in gētes:alij in circū/ cisionē.Dispensatione quidem diuise/ runt:sed charitatē inuenerūt hoc magᵗ cōuenit.vñ subdit:vt sic o p̄dicatores enarretis vsq; ad posteros. h In finē psalm⁹ ꝛc. Cas.Agit ꝓpha d ama toꝛb⁹ mūdi t christo redēptoꝛe:nō il/ lozū sed ꝓtemptoꝛ mūdi:vt deiectus in mūdo nō appreciet elatos. Aug⁹. qui colūt deū vt hic eis bñ sit:murmu rant t blasphemāt:q; mali floꝛēt:ipsi p̄emunt:q̄si de⁹ hoc ignoret.vt nō cu ret ne ip̄e laboret hoc videndo vl̄ coꝛ rigendo:⁊tra hos loquit hic Aug⁹. Primū attentos facit: ad noua t ad ingentia.

Audite

Nico.de lyra

a Et exultent filie iude.i.ciuitates iude in q̄bus predicauit christ⁹ in ꝓpria psona. b Propter iudicia tua dñe.eis p te denūciata. c Circūdate.Hic ꝓfiter describit impletio/ nis dicte ꝓmulgatio:q̄ facta est p apl̄os q̄ adimpletū xp̄i my sterū ꝓstanter publicauerunt in hierusalē t ciuitatib⁹ ꝓpin/ quis t remotis.fm q̄ dixit ei xp̄s Act⁹.j.Eritis mihi testes i hierusalē t in omni iudea ꝛc.Et hoc est quod dicit eis in spi/ ritu prophetico.Circūdante sion:quoniaz in monte sion vbi erat templū:t etiā in alijs locis p hierusalē ꝓstanter discurre bant publicando fidem christi t miraculis ꝓ firmabāt intan/ tū q̄ in plateis ponebant infirmi in lectulis veniente petro: vt saltē vmbza illius obumbzaret quēq̄ illozū: t liberarētur ab infirmitate sua:vt habet Act⁹.v. d Narrate in turrib⁹ ei⁹.i.publice t manifeste:sicut p̄cones clamātes in turribus audiunt de tota ciuitate. e Ponite corda vestra in virtu te ei⁹.i.ipius xp̄i:in cuius virtute magnalia faciebāt apl̄i:vt habet in actib⁹ apl̄oꝝ. f Et distribuite domos ei⁹.i.oz/ dinate loca ad cultum ipius:quod fecerūt apostoli primo in hierusalē t ciuitatib⁹ iude:postea vero in orbe terrarum vbi/ q̄ fm q̄ habet ex eoꝝ actib⁹.ideo subdit: g Vt enarre/ tis in ꝓgenie altera.i. gentilitate que erat altera ꝓgenies a iudea:qz primo predicauerūt apl̄i t christi discipuli iudeis:et postea gentibus p orbem diffusis. Quid aūt predicauerint: ostendit cū subditur: h Quoniā hic est de⁹.s.xp̄s:cuius diuinitatē predicauerūt. i Deus nr̄.qui se dedit nobis:t nō solū in p̄nti p gratiā:sed etiā in futuro p gloriā. ideo seq̄/ tur: k In eternū t in seculū seculi. l Ipe reget nos i secula.Hebzei dicūt: Ipe reget nos suauiter:qz diuina prouidentia a fine attingit vsq; ad finē fortiter:t dispōit oīa suauit. Hiero.aūt in translatione iuxta hebzeū dicit: Ipe reget nos. qz tunc magis apparebit q̄ ipe est rector xp̄ianoꝝ in ꝺ q̄ defi/ cientibus hūanis auxilijs habebit speciale curā ipsoꝝ. Ratio autez huius diuersitatis in littera est ista:quia i hebzeo sic ha/

betur

a s Aug⁹.gentes a iuda.i.ab aplis genite p con/ fessionem. s confessionis. b s Aug⁹.q̄bus ceciras contigit in israel:vt.p.g.i.

a et exultent filię iūde: propter iu/ a b
a s Et o vos gentes. s Aug⁹.vos aūt reprobi in quoꝝ medio suscipit misericordia.circūdate nō scandalis sed charitate bonos.

b dicia tua domine. Circūndate c
a s electos. b s brachijs charitatis. c s Aug⁹. p̄dicate laudes ei⁹ in altitudine munitionū ei⁹.

c/d siō et complectimini eam:nār/ d
a s nō modo ora. s Aug⁹.non ita vt habeatis formam pietatis t veritatem eius negetis.

raet in turrib⁹ eius. Pōnite coz/ e
a s Aug⁹.habita charitate nō remere iudicabit: videbitis nō obesse malos bonos.

e/f da vestra in virtute eius:et distri f
a s vel gradus.

buite domos eius vt enarretis g
a s hoc solum. s Cas.christus presens in terris visus:t cum hominibus conuersatus.

g in progenie altera. Quōniā hic ē h
a s Et si in hoīe latet. b s nō ad ꝓs vt falsi dij.

de⁹ de⁹ nr̄ in eternum et in secu/ i k
a s qz de⁹:pregit ne moriamur:qz rex:regit ne ca damus. s sine fine.

lum seculi:ipse reget nos i secula. l
a s.i.xp̄m.

h In finē psalmus dauid fi/
a s passionis t crucis christi.

lijs chore.

Nico.de lyra

a Et exultent filie iude.i.ciuitates iude in q̄bus predicauit christ⁹ in ꝓpria psona. b Propter iudicia tua dñe.eis p te denūciata. c Circūdate.Hic ꝓfiter describit impletio/ nis dicte ꝓmulgatio:q̄ facta est p apl̄os q̄ adimpletū xp̄i my sterū ꝓstanter publicauerunt in hierusalē t ciuitatib⁹ ꝓpin/ quis t remotis.fm q̄ dixit ei xp̄s Act⁹.j.Eritis mihi testes i hierusalē t in omni iudea ꝛc.Et hoc est quod dicit eis in spi/ ritu prophetico.Circūdante sion:quoniaz in monte sion vbi erat templū:t etiā in alijs locis p hierusalē ꝓstanter discurre bant publicando fidem christi t miraculis ꝓ firmabāt intan/ tū q̄ in plateis ponebant infirmi in lectulis veniente petro: vt saltē vmbza illius obumbzaret quēq̄ illozū: t liberarētur ab infirmitate sua:vt habet Act⁹.v. d Narrate in turrib⁹ ei⁹.i.publice t manifeste:sicut p̄cones clamātes in turribus audiunt de tota ciuitate. e Ponite corda vestra in virtu te ei⁹.i.ipius xp̄i:in cuius virtute magnalia faciebāt apl̄i:vt habet in actib⁹ apl̄oꝝ. f Et distribuite domos ei⁹.i.oz/ dinate loca ad cultum ipius:quod fecerūt apostoli primo in hierusalē t ciuitatib⁹ iude:postea vero in orbe terrarum vbi/ q̄ fm q̄ habet ex eoꝝ actib⁹.ideo subdit: g Vt enarre/ tis in ꝓgenie altera.i. gentilitate que erat altera ꝓgenies a iudea:qz primo predicauerūt apl̄i t christi discipuli iudeis:et postea gentibus p orbem diffusis. Quid aūt predicauerint: ostendit cū subditur: h Quoniā hic est de⁹.s.xp̄s:cuius diuinitatē predicauerūt. i Deus nr̄.qui se dedit nobis:t nō solū in p̄nti p gratiā:sed etiā in futuro p gloriā. ideo seq̄/ tur: k In eternū t in seculū seculi. l Ipe reget nos i secula.Hebzei dicūt: Ipe reget nos suauiter:qz diuina prouidentia a fine attingit vsq; ad finē fortiter:t dispōit oīa suauit. Hiero.aūt in translatione iuxta hebzeū dicit: Ipe reget nos. qz tunc magis apparebit q̄ ipe est rector xp̄ianoꝝ in ꝺ q̄ defi/ cientibus hūanis auxilijs habebit speciale curā ipsoꝝ. Ratio autez huius diuersitatis in littera est ista:quia i hebzeo sic ha/

betur: Ipe reget nos suauiter:qz diuina prouidentia a fine attingit vsq; ad finē fortiter:t dispōit oīa suauit. Hiero.aūt in translatione iuxta hebzeū dicit: Ipe reget nos. qz tunc magis apparebit q̄ ipe est rector xp̄ianoꝝ in ꝺ q̄ defi/ cientibus hūanis auxilijs habebit speciale curā ipsoꝝ. Ratio autez huius diuersitatis in littera est ista:quia i hebzeo sic ha/ betur:

Universidad de D
Bibliote

mihi eni bene faciā dū viuo: ⁊ ita nescit q̄s sit verus interit⁹. qui eni ei iminet etern⁹ cū sapiens trāsit ad vitam. a Uel insipiēs. Aug⁹. Qui nō attēdit. Stultus q̄ si attēdit nō cauet. b Diuitias. Cas. Propter q̄s fecerūt mala. Suas. que non ɜm deū. c Uel inuocabūt noīa eorū in terris ipsorū. Aug⁹. Heredes q̄ ad sepulchra mortuorum inebriāt se in memoriā eorum: ꝫ nec gutta puenit ad linguā in inferno ardent'. d Et hō cū. Et tā in h̄ q̄ȝ in ceteris hō nō intelligit. Uel inde nō est accusandus de⁹. Nō intellexit suā dignitatē: nō intelligenter egit: ꝫ cōparat⁹ amissa rōne iumētis in nō alia re sed in insipientia. e Hec via. Cas. Hic iā oīa dicta colligit in vnū. Uia: id est vita: qꝛ ducit ad mortē. f Scādalū. stimulus ⁊ dolor: nō securitas: qꝛ de suis actib⁹ torquenꝭ. In ore cōplacent. alios secū pdūt. Uel sua palliāt mala. vel benedicēt. mos peccantiū cū vota iplēt. deo gratias agūt: sed nō in ore. iuxta
Mat. 15. a illud: Ppl's hic labijs me honorat: cor aūt eorum longe est a me.

g In ore suo cōplace. Aug⁹. Cū tales sint: fiunt hypocrite: ⁊ labijs bn̄dicūt deum: nō corde. audiētes ei de eterna vita: de ɔtemptu mūdi nō curant: sed ne erubescāt: vel corripianꝭ: ore benedicunt: ⁊ peiores sunt aptis malis.

h Sic oues. Cas. Diapsalm⁹. Que ipsis ⁊ iustis reddēda. Se iactāt: ꝫ mihi iā ɔstat ꝙ ī iferno. p. s. Oues. amissa lana manent: sic in istis sine cōsumptiōe substātie pena inuenit qđ cruciet. i Mors. Aug⁹. Ut xp̄s vita: ita diabolus mors: q̄ pastor est eis: vt oib⁹ quas trahit ad pascua mortis. k Depascet. Aug⁹. a silitudine iumētorum: que nō radicit⁹ herbas euellunt: sed summitates tm̄ carpūt: vnde iterum herbe nascunꝭ ad pastū. Sic ⁊ illi morte depasti reuiuiscūt: qꝛ nō deficiunt. Uel depascet. Cas. de pascua. i. de pena ad penam ducet.

l In matutino. Aug⁹. Quia mō nox: dū nō apparent merita iustorum: ⁊ q̄si felicitas nominatur impiorū. m Ueterascet in inferno. Aug⁹. Quantā visus est habere gloriā inter hoīes: tantam in inferno corruptionē. Alia lr̄a: a gloria sua repulsi sunt. Uel ita distingue ɜm aliam litteram. auxilium eorū veterascet in inferno. Sequitur. A gloria sua expulsi sunt.

n Ne timueris. Cassio. Diapsalmus. Admonitio. ne timeantur potentes: qui omnia cum luce relinquunt. Cur enim hec peccatoribus permissa sint comunis querela est.

o Diues factus fuerit homo. Cassio. Hec enim et abiecti habent.

Gloria in

a ʃ cum viderit eque mori bonos ⁊ malos.
interitum cum viderit sapientes a
b ʃ Aug⁹. qui sibi nō prospicit i futurū. b ʃ Aug⁹. qui nescit in quo malo sit.
a morientes: simul insipiēns ⁊ stultus
a ʃ ⁊ si filijs tn̄ alienis: qꝛ alieni sūt q̄ nihil psūt.
tus peribunt. Et relinquent alie- b
a ʃ Aug. q̄ extruexerūt q̄si domos eternas ad memoriā: q̄uis in inferno magis maneant.
b nis diuitias suas: et sepulchra c
a ʃ q̄ palacia hui⁹ secli edificauerūt. b ʃ hui⁹ secli.
eorū domus illorum in eternuȝ. d
a ʃ in q̄bus ad temp⁹. ʃ domos q̄s heredibus dimittant: putant esse duraturas. ʃ filiorū.
Tabernacula eorum in proge- e
a ʃ Aug⁹. hoc querūt vt vocenꝭ nomina eorū. b ʃ nepotū. ʃ a domibus. ʃ vel inuocabūt.
c nie in progenie: vocauerunt no- f
a ʃ prouincijs: qꝛ ad exteros fama nō puenit.
d mina sua in terris suis. Et ho- g
a ʃ Aug⁹. ad imaginē. s. dei fact⁹ non virib⁹: sed rōnis intellectu. b ʃ dū sepulchra q̄si eterna construit: ⁊ noīa facit inuocari: cū poti⁹ eterna deberet q̄rere ʃ Aug⁹. suā dignitatē. s. ꝙ intellectu precēst homo iumētis non viribus.
mo cum in honore esset nō intel- h
lexit: comparatus est iumentis i
a ʃ Et merito. b ʃ quia. c ʃ vitio nō natura.
insipientibus: et similis factus k
a ʃ Aug⁹. non dei. b ʃ Cas. qꝛ ducit ad mortē.
e f est illis. Hec via illorum scan- l m
a ʃ Aug. n̄ ita sit tibi vt tales putes btōs. ʃ mal' b ʃ Cas. vbi simulatio non in corde.
g dalum ipsis: et postea in ore suo n
a ʃ vel benedicēt. b ʃ sed. c ʃ ignari.
h complacebunt. Sicut oues in o
a ʃ Aug⁹. iā mēte: vt iusti mēte i celo: vel post. ʃ Aug. q̄ sola pn̄tia attēdūt. b ʃ diabol⁹. ʃ vel pastor est eis.
i k inferno positi sūt: mors depascet p q
a ʃ prem: nebunt eis: et iudicabunt eos.
eos. Dominabuntur eorum iusti r
a ʃ Cas. resurrectiōe: qꝛ sūt cum xp̄o q̄ eos iudicabit. ʃ Aug⁹. i. in iudicio q̄n oīa erūt aperta. b ʃ Aug⁹. qđ hic habebāt in glia seculi qđ erat a gloria eorū. i. a virtute sua pecunia amicis.
l in matutino: et auxilium eorum s
a ʃ a similitudine panni.
m veterascet in inferno a glia eorū. t v
a ʃ ipi ita: sed ego nō. b ʃ Cas. vt terror prosternit malos: spes redēptiōis releuat bonos.
Uerūtn̄ de⁹ redimet aīam meaȝ x
a ʃ Cas. de potestate diaboli q̄ ante aduentū animas tenebat. b ʃ carnē ex me.
de manu inferi: cū acceperit mē. y
a ʃ q̄: qꝛ sic pibūt mali: et qꝛ sic de⁹ retribuet. b ʃ Aug⁹. in q̄ tibi videris frustra laborasse: q̄ iustus es et tn̄ paup. Nō est magnū qđ diues est.
n o Ne timueris cum diues factus z a

stultos silr mori: reputāt ꝙ nō sit alia vita post mortē in q̄ isti premienꝭ ⁊ illi puniantꝭ: ⁊ hec est occasio currēdi ad vitia sine freno. vn̄ ⁊ ī psona taliū dꝛ Sap. ij. Ex nihilo nati sum⁹: ⁊ post hec erim⁹ tanq̄ si nō fuerimus. ⁊ postea ɔcludiꝭ: Venite ꝙ ⁊ fruamur bonis q̄ sunt. ⁊ subditur: Nullū pratū sit qđ nō ptrāseat luxuria nr̄a: ⁊ ꝑ ɔn̄s tales ponūt finē suum vltimū in vita ista: nec ꝑ ɔn̄s post mortem querūt aliq̄d: nisi ꝙ remaneāt in hoīm memoria: sed ad penā inferni deueniūt ꝑ talia. ergo ɜm istā sniam dꝛ hic: Nō videbit interitū. s. gehenne. a Cū viderit sapiētes ⁊c. i. hō carnalis: eo ꝙ videt sapiētes q̄ sunt iusti: ⁊ insipientes q̄ sunt iniusti silr mori: nō credūt esse interitū gehenne. b Et relinquēt ⁊c. trāseūdo de vita pn̄ti: qꝛ sicut iniusti nō portāt secū diuitias suas: sic nec iusti. c Et sepulchra eorum. ī hebreo. ⁊ in translatiōe Hiero. iuxta hebreū habetur: Et interiora eorum: ⁊ in idem redit. qꝛ sepulchrū fit ītra terrā: ⁊ iō sepulchra sunt īteriora habitacula mortuorum. d Dom⁹ illorum ī eternū. reputāt eni isti ꝙ iusti ⁊ iniusti post morteȝ nihil habeāt in se nisi ꝙ cadauera eorum ī sepulchris remanēt absq̄ alia resurrectiōe futura: ꝑpter qđ querūt ppetuari q̄tū pn̄t in vita ista faciendo alia ad eorum famā post mortē. vn̄ subdiꝭ: e Tabernacula eorum ⁊c. faciūt eni aliq̄ magna ⁊ fortia edificia: q̄ pn̄t pmanere ī mult' generatiōib⁹: vt sic ī illis remaneat eorum fama. ideo subdiꝭ: f Uocauerūt noīa sua. i. q̄sierūt vocari ꝑ famā remanentē. g In terris suis. qꝛ hō magis curat de fama in vita: ⁊ post vitā in tra ꝑpria q̄ȝ in aliena. sic legiꝭ. ij. Reg. xviij. de absalon vbi dꝛ: Porro absalon erexerat sibi titulū cū adhuc viueret. dixerat eī: nō habeo filiū in q̄. s. maneat memoria mei: et h̄ erit monimētū noīs mei ⁊c. Hui⁹ aūt erroris cā subdiꝭ: h Hō cū in ho. ⁊c. honor hominis ɔsistit in h̄ ꝙ fact⁹ ē ad imaginē dei capax ipi⁹ ꝑ cognitionē ⁊ amorē: ⁊ sic ordinaꝭ ad btitudinē eternā: quā hō carnalis nō intelligit: vt dictū est. vnde subdiꝭ: i Cōparatus est ⁊c. eo ꝙ elegit vitā voluptuosam: q̄ vocaꝭ vita pecudū. j. ethi. k Et silis fact⁹ ē il. qꝛ subtracto honore imaginis nō differt hō a brutis. vn̄ in psona taliū carnaliū dꝛ Eccs. iij. Un⁹ est interit⁹ hoīs et iumētorum: et equa vtriusq̄ conditio: sicut moriꝭ hō: sic ⁊ illa moriunꝭ: nec habꝫ aliq̄d iumēto ampli⁹. l Hec via illorum. i. ꝓcessus taliū ī vita pn̄ti. m Scandalū ipsis. qꝛ facit eos ruere de pctō in pctm̄: vt p̄dictū ē. n Et postea in ore suo cōplacebūt. qꝛ iactant se de tali vita tanq̄ assecuti felicitatē hoī possibilē. Sed qꝛ nō vident nec considerāt penā sibi paratā post mortē. ideo subdiꝭ: o Sicut oues. s. ducte ad occisionē hoc ignorantes: sic isti. p In inferno positi sunt. post mortē. q Mors depascet eos. s. mors gehēne: q̄ semper affliget eos: et rumiabit sicut vermes corrodunt cadauer in sepulchro. r Et dominabuntur. Hic ɔsequēter declarat solutionē supra positam quantū ad iustos: qui non habēt timere in iudicio: sed magis letari: vt supra dictum est. ⁊ hoc est qđ diciꝭ: Et dn̄abunꝭ ⁊c. q̄n iudex veniens sua claritate illumiabit vniuersa q̄ prius erant in nocte: quia tunc clare discernenꝭ pij ab impijs: et isti in beatitudine dn̄abunꝭ: et illi in infernū detrudenꝭ. iō subditur: s Et auxiliū eorum. quod habebant ab amicis carnalibus in vita presenti. t Ueterascet in inferno. qꝛ totaliter cessabit. v A gloria eorū. supple erit transitus ad maximam confusionē. Sed qꝛ iusti a talibus erunt liberi. ideo subditur: x Ueruntamē deus ⁊c. i. de potestate eius: ⁊ loquiꝭ hic psalmista in persona cuiuslibet iusti. y Cum acceperit me. s. de pn̄ti vita. vel aliter: Cū accepit me. i. recepit ad suā gratiā. z Ne timueris. Hic ex predictis poniꝭ quedā vtilis monitio. s. ꝙ hō nō turbeꝭ seu admireꝭ: cū viderit aliq̄s malos in pn̄ti ꝓsperari: et se talibus priuari: qꝛ totū erit oppositū in futuro. et h̄ est qđ dꝛ: Ne timueris. q̄si miser et priuat⁹ oībus bonis. a Cū diues fact⁹ fuerit hō. viuens carnaliꝭ et mundane.

Et cum mul.

a Gloria. in honorib⁹ seculi. b Dom⁹. qꝛ non solū ipse ꝫ oēs q̄ ad eū ptinēt. c Benediceꝭ. Cas. Non de bono actu ꝫ de delitijs bn̄diceꝭ fauore luxuriātiū: q̄ inter epulas pastorib⁹ bene optant. d Cōfitebiꝭ. Aug⁹. Despecta ɔfessione ꝓsperitas facit: sed illa ē magni meriti quā non tollit vis doloris. e In ꝓgenies patrū. Aug. Qui patres sequūꝭ pessimos: eorū societate dānandi sūt. f Et homo cū. Cas. Iterat deformitatē hoīs vt mal⁹ a malo quiescat.

Psalmus

fuerit hō: ⁊ cū multiplicata fue- a
a ʃ ideo ne timueris.
a b rit gloria domus eius. Quoni- b
a ʃ hic possessa.
am cū interierit nō sumēt oīa: c
a ʃ ad inferos: qꝛ in abyssum cadet.
neq̄ descendet cū eo gloria ei⁹. d
a ʃ Cas. sensualis: nō iō. ʃ Aug⁹. q̄diu vixit ī ꝓsperis sibi benefecit: ī morte torquebiꝭ aīa.
Quia anima eius in vita ipius e
a ʃ i. exaltabiꝭ. ʃ qꝛ. b ʃ Aug⁹. o de⁹ solum in ꝓsperis: ī aduersis blasphemet ʃ laudabit te
c d benedicetur: cōfitebitur tibi cuȝ f g
a ʃ Cas. imitabitur antiquos iniquos.
e benefeceris ei. Introibit vsq̄ in h
a ʃ Aug. quia etiā hic in tenebris interioribus est ⁊ postea exteriores patietur.
progenies patrum suorum vsq̄ i
in eternum non videbit lumen.
a ʃ sed quare hoc. ʃ Aug. quia non inde accusandus deus sed homo: quia.
f Homo cum in honore eēt nō in k
tellexit: cōparat⁹ ē iumentis insi
pientib⁹: ⁊ silis factus est illis.

Nico. de lyra

a Et cū multiplicata ⁊c. in parētib⁹ ⁊ ꝓle. b Quā cū iterierit. ꝑ mortē cito ⁊ repēte. c Nō sumet oīa. min⁹ dicit ⁊ plus signat: scȝ ꝙ nulla portabit. ideo subdiꝭ: d Neq̄ descēdet ⁊c. i. felicitas vite pn̄tis. e Quia aīa ⁊c. i. cōmēdabiꝭ ab adulatoribus q̄ assistūt talib⁹. f Confitebiꝭ tibi. te cōmēdans. g Cū bn̄feceris ei. i. opat⁹ fueris ad ei⁹ lucrū tpale vl' honorē vel aliquid simile. h Introibit vsq̄ in progenies ⁊c. descendens cum eis ad infernū: sicut fuit imitator paternorum scelerū. i Usq̄ ī eternū. nō videbit lumē. grē ⁊ glie: qꝛ in inferno nulla ē redēptio. ꝑ h̄ aūt intelligiꝭ oppositū de iustis. s. ꝙ videbūt lumen grē ⁊ glorie eīnaliter. Ultimo repetit causā erroris hoīm carnaliū. cum dꝛ: k Homo cū in honore ⁊c. ⁊ exponatur sicut prius. Ad h̄ eni repetiꝭ vt ꝑ hoc itelligaꝭ ꝙ ē verbū memoria dignum: ⁊ debet imprimi in cordibus hoīm. Ps. XLVIII

Moraliter. [Audite hec oēs gētes] Psalmus iste ɜm lr̄alem sensū loquiꝭ d̄ iudicio futuro qđ ī h̄ psalmo describiꝭ terribile reprobis ⁊ delectabile bonis. Un̄ saluator Luce. xxj. loquens discipulis de futuri iudicij signis. dic: His aūt fieri incipientib⁹: respicite ⁊ leuate capita vr̄a. i. exhilarate corda vt Greg. exponit: ⁊ sic ptȝ ꝙ sensus lr̄alis ē etiā spūalis. ⁊ iō nō ē ad pn̄s ali⁹ requirendus.

In ps. xlviij. Audite hec. vbi diciꝭ in postilla. Sciendū tamen ꝙ ɜm Augustinum.

Additio. j. De hac diuersitate opinionum Aug⁹. ⁊ Hiero. circa actores psalmorum satis dictū ē in additiōe supra ps. primū: ⁊. xlj. vn̄ ibi videndū ē q̄d circa h̄ rationabili⁹ sit tenendū. Sȝ circa materiā hui⁹ ps. ingrēdū videꝭ q̄d tā magnū ⁊ ꝓfundū ⁊ tā aptū ad intelligendū ṽba legis ⁊ ꝓphetarum ī hoc ps. ɔtineaꝭ: vt ī suo ꝓhemio psalmista tanta ꝓponat ad reddendū auditores attentos: tā ex dicēdorum ꝓfunditate dicēdo: Os meuȝ loqueꝭ sapiāȝ: q̄ȝ ex vtilitate in agendis cū dicit: Et meditatio cordis mei prudētiā ⁊c. hmōi. que in hoc ps. ꝑemialiter ꝑter modum cōmunē psalmorū ꝑponunꝭ. Si autē dicaꝭ ꝙ causa hui⁹ est eo ꝙ in hoc psalmo declaraꝭ quō homo debet formidare extremū iudiciū: ⁊ nō cōfidere de mūdanis bonis: q̄ poti⁹ sūt ɔtemnenda: cū sint modice durationis ⁊ hmōi. que ⁊ silia in hoc ps. apte continentur h̄ non videꝭ sufficere: qꝛ iam in alijs psalmis ꝑteritis: vt in ps. Dixi custodiā. ⁊ etiā in futuris: ꝑut infra patebit. de ist' multa tradunꝭ: ꝑut in locis suis posset videri. Sed dicenduȝ ad hoc videtur ꝙ in hoc ps. clarius ⁊ apertius explicaꝭ mysterium redemptiōis christi. ⁊ hoc inq̄tum apte tradit ꝙ humanū gen⁹ cōmuniter tendebat in dānationē infernalē. ⁊ hoc cuȝ dicit: Sicut opes in inferno positi sūt: mors depascet eos. qđ loquiꝭ q̄si de cōmuni lege. ⁊ cū hoc etiā tradit ꝙ redēptio ab huiusmodi ɔdēnatiōe infernali a nullo est nisi a deo. ⁊ hoc cū dicit: Uerūtn̄ de⁹ redimet aīam meā de manu inferi. Innuit etiā ꝙ hec redēptio fiet ꝑ hoiem. ⁊ h̄ cum dicit: Redimet hō: vt infra diceꝭ. Et sic ptȝ ꝙ in h̄ ps. tradiꝭ illud mysterium a seculis absconditū: de q̄ apl's ad Col. j. Mysteriū qđ abscōditū fuit a seculis generationib⁹: nūc manifestū ē sanctis: ⁊ qꝛ ista tam magna ⁊ ꝓfunda ⁊ tā vtilia toti generi humano: tā in credendis q̄ȝ in agēdis nō sic legūꝭ apte ⁊ cōpēdiose tradita in ꝓpheticis scripturis veteris testamēti: idcirco nō imerito inuitat et incitat oēs gentes ⁊ oēs habitātes orbē cuiuscūq̄ stat⁹: ⁊ hoc cū dicit: Oēs gētes ⁊c. quiq̄ terrigene ⁊c. ꝓmittēs se locuturū sapiam de diuinis. ⁊ prudentiā de humanis. ⁊ h̄ cuȝ dicit: Os meū loqueꝭ sapiāȝ ⁊c. ⁊ de parabolis legis ⁊ ꝓphetarum eis aperire ꝓpositionē. ⁊ h̄ cū dicit: Inclinabo ad parabolā aurē meā ⁊c. q̄ oīa ꝓprie ptinēt ad mysteriū redēptiōis xp̄i: vt ptȝ intuenti ⁊c. Ex q̄b⁹ rōnabiliter inferꝭ ꝙ auctoritas isti⁹ ps. non nisi egregio psalmiste israel est attribuenda.

In eodē ps. vbi diciꝭ in postil. Redimet homo interrogatiue.

Additio. ij. Nulla rō nec alt qđ signū apparet in lr̄a hebraica nec latina: q̄re illud qđ dꝛ: Redimet hō. teneaꝭ iterrogatiue. vn̄ meli⁹ videꝭ dicendū ꝙ illa ṽba intelligunꝭ plane: sicut imediate ꝑcedētia ⁊ sequētia. Pro quorum itelligentia sciēdū ꝙ frater ī scriptur' ꝑter rōnem ɔiūctiōis: q̄ ꝓuenit ex cōsanguinitate quāq̄ significat societatē vel pticipationē in bono vel in malo. Exēplū primi. Oēs fratres estis vos. Matth. xxiij. Exēplū scđi Geñ. xlix. Symeon ⁊ leui fratres: vn̄ qꝛ null⁹ hō q̄ sit frater ī crimine cōmuni hūani generis pōt redimere: qꝛ indiget ꝓpitiatiōe ꝑ se: ⁊ iō non posset ꝓprie alijs suffragari: ꝑut ad Heb. v. idcirco frater nō redimet ꝫ hō supple q̄ nō ē frater in hmōi criminis pticipatiōe posset redimere: ⁊ h̄ est qđ dicit: Redimet hō. s. nō frater ī crimine sed hō q̄ tn̄ ptāte ⁊ auctē talis hō redimat postea declarat. d. Uerūtn̄ de⁹ redimet aīaȝ meā. in q̄ oñdit ꝙ hec redēptio facta ꝑ hoīem fit virtute diuina. Cōsequēter aūt declarās quō fraꝭ nō redimat cū subdit: Nō dabit deo placationē suā ⁊c. exponaꝭ vt ī postilla. īterposuit tn̄: Redimet hō: īter h̄ qđ p̄dixit: Frater nō redimet ⁊ h̄ qđ subiūgit. Nō dabit deo placatiōeȝ suā: vt excluderet errorē. posset eni q̄s estimare ꝙ ad nullum hominē ptineret redimere ex quo frater non redimet.

In eodem ps. vbi diciꝭ in postilla: Homo cum in honore esset non intellexit.

Additio. iij. Ex hoc ꝙ hō ē capax dei ꝑ cognitionē ⁊ amorē nō ɔtingit eū nō ītelligere ꝫ poti⁹ ecōtra: vn̄ impropria videꝭ expositio postillatoris ī h̄ ṽsu. ꝫ poti⁹ videꝭ dicēdū ꝙ honor hic ītelligiꝭ de honore mūdano: de q̄ supra loq̄ꝭ circa principiū ps. d. Qui ɔfidit in ṽtute sua ⁊c. de q̄ honore. s. mūdano etiā īmediate supra loq̄tur cū dꝛ: Uocauerūt noīa sua ī terris suis ⁊c. et talis honor apparens ē ꝓpria causa vt homo nō intelligat: qꝛ abūdantia ⁊ amor terrenorum intellectum excecāt humanū. vnde ꝓprie dicit: Homo cum in honore esset ⁊c. humano non intellexit: vn̄ ⁊ comparatur iumentis ⁊c.

In eodem ps. xlviij. vbi diciꝭ in postil. Et auxiliū eorum.

Additio. iiij. Hoc qđ dicit: Ueterascet nō significat idē qđ cessabit ꝑut postil. dicit: Nā lȝ ꝙ veterascet ⁊ antiquaꝭ ꝑpe īteritū sit. vt ad Heb. viij. tn̄ ex h̄ nō dꝛ cessare. vnde ista ṽba: Auxiliū eorum vetrascet in inferno a glia eorum: poti⁹ videnꝭ referēda ad auxiliū qđ hoīes habere putant ī memoria hoīm post eos relicta: ad qđ ptinet illud qđ pri⁹ dixerat: Uocauerūt noīa sua ī terr' suis. qđ q̄dē auxiliū lȝ nō statiȝ deleꝭ cū morte: tn̄ veterascet ī ꝓcessu tpis donec ex toto deleaꝭ. iuxꝭ illud Eccs. j. Nō ē memoria priorū ꝫ nec eorum q̄deȝ q̄ postea futura sūt recordatio. vn̄ sensus est: Auxiliū eorum. i. hoīm q̄ faciūt magna ⁊ fortiora edificia: vt eorum fama perpetueꝭ Ueterascet in inferno. s. huiusmodi auxilium ipis iā in īferno existentib⁹ languet. Et veterascet a gloria eorum hoc ē dicere ꝙ lȝ illa edificia fortia pmaneāt in multis generatiōib⁹: tn̄ veterascēt a glia edificantiū: qꝛ sepe ɔtingit esse magna sepulchra et edificia antiqua quorum nomina fabricantiū ignoranꝭ: et sic veterascūt a glia eorum. s. edificātiū.

Replica. In ps. Audite hec oēs gentes. postil. se bn̄ habet exponēs eū de diuino iudicio: quō in illo null⁹ ꝑuersus ɔfidēs ī virtute sua ⁊c. redimi poterit neq̄ ꝑ fratrē neq̄ ꝑ se. Burgeñ. exponit de mysterio redēptionis xp̄i sine cōtinuatione lr̄e: ⁊ vt ꝓpositū suū elaboraret accepit nomē fratris valde extranee: vt ille dicaꝭ fraꝭ alicui⁹ q̄ ꝑticipat cū eo in crimine: q̄ acceptio nimis extorta ē. nec ꝓ-

ȝ batur per

Universidad de
Biblioteca

bat̄ p concordātiā p eū adductā Gen. xlix. q2 symeō ⁊ leui nō dicunt ibi frēs rōne criminis: s rōne germinis: ꝗuis eoꝝ posteri fuerāt futuri criminosi: vt ibidē dr: nec sonat catholice quod Burg. hic ptēdit. Pretēdit eni ꝙ frater q̄ iust⁹ ē redimere pōt prauū h̄ descriptū videl3 ꝯfidentē i v̄tute sua: ⁊ i multitudine diuitiaꝝ suaꝝ gloriātē ⁊c. p3 a ꝯrio sensu ꝙ argumētū Burg. sepe grādipēdit. Arguit eni sic: Frater in crimie pticeps i crimine nō redimet. igit nō pticeps i crimie: s inocens redimere pōt: ꝯn̄s videt falsū etiā de xp̄o ꝙ redimit tales prauū iudicio diuino dānatū: q2 efficacia sue redēptiōis respicit patiēs dispositū q̄le nō ē id qd̄ h̄ describit. Bn̄ igit dic postil. ꝙ li redimet hō. debet exponi iterrogatiue: vt sensus sit: ex q̄ frater nō redimet an forte hō redimet se. q. d. nō. iō seq̄t: nō dabit deo placationē ⁊ pciū redēptiōis aie sue: q2 ē extra statū merēdi: s laborabit i eternū. i. affliget: ⁊ viuet adhuc in finē: q2 ⁊ si desiderabit mori mors effugiet ab eo. Et h̄ mō etiā beat⁹ Hiero. expōit hūc passū: cui Burg. sine rōne audet se opponere. Notat etiā Burg. postil. exponētē illū passū. Hō cū i honore eēt nō intellexit. de honore sublimi ⁊ spūali: q2 ad imaginē dei creatus. Burg. aūt exponit d̄ honore mūdano excecāte ne itelligat: s nō videt ꝓbaꝫ honorē mūdanum sic grādipēdere: vt dicat hoīez nō i eē: s poti⁹ videri eē: s loq̄t d̄ v̄o honore. d̄ q̄ supra: Glia ⁊ honore coro. eū ⁊c. ⁊ cū carnalis hō d̄ q̄ h̄ s̄mo: illū verū honorē n̄ aduertit: dr nō itelligere: q̄ tn̄ ad h̄ creat⁹ fuerat vt itelligeret rōnē imaginis: subtracto. n. honore imaginis nō differt a brut⁹. iō dr: Silis fact⁹ iumēt⁹. subtracto āt honore mundano adhuc remanet hō. ⁊ sepe a bestialitate reuertit ad ratiocinationē. Nec ē alicui⁹ pōderis qd̄ Bur. dicit de veterascere: q2 idē ē cum dicto postil. posita eni resolutione per tp̄s cessat qd̄ veterascit. vt vult postil.

Glo. ordi.

a Psalmus asaph. Hiero. Asaph latine congregatio grece synagoga: q̄ fidelis h̄ loq̄tur: q̄ christū expectat: per quā mag⁹ ꝯfutant increduli iudei. Cassi. Asaph vocem dei inducitur de mutatione sacrificioꝝ. prius agit d̄ vtroq3 aduētu. per primū suitās: p scd̄3 terrēs.

Ps. XLIX

b Deus deorum. Cassi. Neq̄s mediocriter de incarnatiōe estimet: potētia ei⁹ p̄dicitur: vt icredulitas tollat. Asaph etiam vt inde sit maior auctoritas: sibi inducit deū loquentē. Deus. dicitur aliq̄n substantialiter vel naturaliter vt de⁹ pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus. Adoptiue sicut dicunt sancti q̄ p gratiam adoptionis dij sūt. Nūcupatiue. vt falsi dij iupiter venus.

c Locutus. Aug⁹. Per se. ⁊ p p̄cones. d A solis ortu. Cassio. Q. q̄ omnes gentes vocat a hierusalem incepit: quia inde exeuntes apostoli speciem decoris christi toto orbe annūciauerūt. vn̄:

Esa. 2. a Exibit d̄ sion lex et verbum domini de hierusalem.

e Ex sion: Aug⁹. Cepit decus euāgelij ⁊ inde speciosus pre filijs hominum: cepit annunciari: q2 ibi dat⁹ est spūs apl'is: vt testes essent i hierusalē ⁊ in tota terra. f Ignis. Aug. Ante eum preibit. pena ergo terreat quos premia non inuitant. Aug⁹. Ignis materialis vel male cōsciētie torquebit impios: cum cōspicient iudicantem. Ignis purgatorius qui erit perfectis qualis tribus pueris: minus pfectos purgabit. malos comitabitur ad inferos. g Tempestas. Cassio. Non ventus: sed potentia dei. vt eius sentētia area ventiletur. Que iudicatio tempestas dicit a simili: quia improuisa veniet. ⁊ cele

riter rapiet

a Psalmus asaph. XLIX

a attribuitur. b synagoge fideli.

a ⁊ ois creature. Aug⁹. verbū caro factū est q̄ homines deificat.

b Deus deorū3 dominus a

a q̄ olim multifariā pphetis i loquebat. b hoc loquēdo fecit.

c locutus est: et vocauit b c

a missis testibus vsq3 ad vltimum eius. b non vnā tm̄ sed oēm que est.

d terram. A solis ortu vsq3 ad oc-

a a hierusalem. b Cas. quia speciosus forma pre filijs hominum.

e casū: ex siōn spēcies decoris ei⁹. d

a Quia ⁊ si occult⁹ tunc: ⁊ est adhuc tamen. b Aug. ad iudiciū. c Qui verus est.

De⁹ manifeste vēniet: de⁹ nōster e

a Aug. A iudicio vt modo: cum ⁊ flagella sūt admonitio. Aug⁹. modo enim expectat ad penitentiam.

f ⁊ nō silēbit. Ignis i ꝯspectu ei⁹ f g

a Aug. timeat ergo palea se arsurum. b a silitudine. Aug. angeli separores ⁊ sacti

g exārdescet: ⁊ in circūitu ei⁹ tēpe- h

Nico. de lyra

Deus deoꝝ dn̄s locutus ē. Huic ps. in hebreo ⁊ i trāslatione Hiero. iuxta hebreū3 p̄ponitur talis titulus: Psal. asaph. ⁊ s̄m Aug⁹. attribuit ei solū sicut cantori: quia fuit vnus de p̄ncipalib⁹ cātorib⁹: vt habet. j. Paral. dauid autem sicut auctori. s̄m vero Hiero. ⁊ omnes hebreos q̄bus in hoc magis assentio: asaph nō fuit tm̄ cātor: sed etiam ꝓpheta. ⁊ fecit hūc ps. ⁊ plures alios: vt videbitur infra. De materia v̄o hui⁹ ps. dicunt aliqui doctores catholici: ꝙ ps. iste loquit de datione legis in mōte synai ad quem venit dn̄s in terrore tonitrui ⁊ fulguris: vt habet Exo. xix. Sed cōtra h̄ videt qd̄ in p̄ncipio huius ps. dicit: Deus deorū domin⁹ locutus ē: ⁊ vocauit terrā a solis ortu vsq3 ad occasum: ⁊ ibi ē finis p̄mi versus in hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. iuxta hebreū. Ad dationē aūt legis mosaice non vocauit dominus habitatores terre a solis ortu vsq3 ad occasū3: sed tm̄ populū iudaicum: cui soli data est lex illa: eo ꝙ christus de populo illo s̄m carnem erat nasciturus: vt dictum fuit i principio Exodi. Itē in hoc ps. non fit mentio de monte synai in quo data est lex mosaica: sed solum de monte sion in quo data fuit lex euangelica: quia christus ibi docuit: ⁊ sup apl'os spiritūsanctu3 misit ad cōfirmationem euāgelice legis. ideo dicit hic: Ex sion species decoris eius. Item in hoc ps. fit mentio de reprobatione sacrificioꝝ veteris legis. s̄m ꝙ dicit. j. Non accipiā de domo tua vitulos. Et postea: Nūquid manducabo carnes tauroꝝ. In datiōe v̄o legis in monte synai nō fuerūt reprobata veteris legis sacrificia sed magis instituta ⁊ approbata: ꝓpter qd̄ dicit Ra. Sa. hebreus ꝙ iste ps. loquitur ad litteram de rege messia: id est christo: cuius aduentus erit manifestus: quia tūc fient multa mirabilia virtute diuina: inter que vt dicit erit vnum scilicet: ꝙ omnes iudei per orbem dispersi: quasi in momento ꝯgregabuntur ad ip̄m in hierusalem. ⁊ s̄m hoc exponit quod subdit: Congregate illi sanctos eius. Et sic consequenter applicat litteram ad suum ꝓpositum prout potest. Omittatur igitur opinio eius q̄3tum ad hoc quod continet falsitatis scilicet ꝙ christus venturus sit in mundum ⁊ iudei congregādi ad ipsum. ⁊ accipiatur id quod est veritatis scilicet ꝙ iste ps. loquitur ad litterā de rege messia qui ē christus dominus noster. Et diuiditur in duas partes: quia primo describitur aduēt⁹ christi. secundo virtus sui euangelij. ibi: Audi populus meus. Prima i duas s̄m duplicē xp̄i aduētū sc3 in carnē vel mūdū: ⁊ ad iudiciū. ⁊ p̄mo agit de primo. scd̄o de scd̄o. ibi: De⁹ manifeste veniet. Circa primū sciendū ꝙ dij aliq̄n in plurali dicunt in scriptura ꝓphete ⁊ hoīes sācti: q2 p̄ alijs sūt pticipes deitatis ⁊ hoc mō dr. j. ps. lxxj. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs: s̄m ꝙ exponit saluator Joh. x. dicēs: Illos dixit deos ad q̄s sermo dei sanct⁹ ē. s̄m h̄ igit dr h̄: De⁹ deoꝝ dn̄s. i. ille q̄ ē vn⁹ ver⁹ de⁹ ⁊ dn̄s dn̄oꝝ. i. sāctorū ꝓphaꝝ. l3 enī sit dn̄s oīm generaliter: tn̄ istoꝝ ē dn̄s specialiter: inq̄3tū obediūt ei sicut fidelis seru⁹ dn̄o suo. b Locut⁹ est. s. i hūanitate ꝓ nobis assūpta. vn̄ dicit Joh. viij. Principiū q̄ ⁊ loquor vobis. c Et vocauit terrā ⁊c. hic ē finis v̄sus vt p̄dictū ē. ⁊ ē sensus ꝙ vocauit habitātes i terra ab ortu solis vsq3 ad occasū ad euangelicā lege p se ⁊ p apl'os q̄s misit in mūdū. s̄m ꝙ dr ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ ⁊c. Lex autē mosaica fuit data tm̄ vni pp'lo sc3 iudaico. d Ex sion species decoris eius. christus enī docuit euangeliū in monte sion. ⁊ ad eius confirmationem ibidem spiritū sanctum super apostolos misit: ex quos facti sunt constantes ⁊ loquentes omnib⁹ linguis: vt inde exirent ad predicandum in diuersis partibus orbis: sicut p̄dictum fuerat Esa. ij. De sion exibit lex: ⁊ verbū domini de hierusalem. ⁊ hoc est qd̄ dicit hic: Ex sion species decoris eius: quia puritas legis euāgelice inde deriuata ē ad alias ptes terre. e De⁹ manifeste veniet. Hic ꝯter agit de aduētu ad iudiciū q̄ erit valde manifestus. s̄m ꝙ dic saluator Mat. xxiiij. Sicut fulgur exit ab oriēte: ⁊ apparet vsq3 i occidētē: ita erit aduēt⁹ filij hoīs. ⁊ h̄ ē qd̄ dr: De⁹ manifeste veniet: q2 de⁹ i humana natura apparebit i iudicio: i q̄ fuit iudicat⁹ corā pilato: s apparebit i forma glīosa oib⁹ manifesta. f Et nō silebit. q2 ꝓferet sniā3 ꝯ impios dicēs: Ite maledicti ⁊c. ⁊ ꝓ iustis dicēs: Uenite b̄ndicti p̄ris mei ⁊c. vt habet Mat. xxv. g Ignis i ꝯspectu ei⁹ exar. h̄ dr de igne ꝯflagratiōis q̄ p̄cedet aduētū iudicis. h Et in circūitu ei⁹ ⁊c. va. intātū ꝙ admirabit

omnis

riter rapiet. In circūitu: quia cum ip̄o iusti sedētes iudicabunt. prius omnes cōmuniter vocauit: tunc vocabit vt discernat. a Discernere populum suū. Aug⁹. Primo cōmixtos vocauit a solis or. vsq3 ad oc. tunc autem vt discernat. b Congregate. Aug⁹. Uidēs ꝓpheta futura quasi presentia hortat angelos cōgregātes ⁊ applaudit. Augus. Congregate. Messores angeli quosdā portabāt in sinu: quosdam i manibus. In sinu. contēplatiuos. In manib⁹. actiuos: quasi saluos p bonā voluntatem ⁊ opationē3. De malis dicitur. de quo non impleuit manū suā3. c Qui ordinaue. Aug⁹. Nouum testa. super vet⁹. Uel qui dicunt non sūt cōdigne passiōes hui⁹ tem. Ul post laborem sequi denarium. Uel qui plur⁹ habēt opera charitatis q̄3 sacrificia pecudum. d Et annūciabunt celi iusticiā. Aug⁹. Jam celi nunciauerunt nobis hanc iusticiā3 dei. ꝙ quidam erūt ad dextram quidā3 ad sinistrā: nullum granum erit tunc cum palea: ⁊ si nunc pmixta: quia deus ē iudex iustus. e Audi populus meus. Cassio. Uox christi vt relictis sacrificijs pecudum: fiat sacrificium laudis. Aug⁹. Uel repetit sub alio verbo audi sicut israel: id ē sicut videns deum: ⁊ testificabor hec. s. d. d. t. e. s. f Deus de⁹ tu⁹. Aug. Prius dicit simpliciter: sum deus. Et postea dicit: sum deus tuus. Q. ⁊ si non sum deus tuus: tamen sum deus. bono enī meo sum deus: malo tuo non sum deus tuus. g Sum. Cassio. esse ē ꝓprium deitatis. Israel. Cassi. Q. si es isrl̄. i. si me vides: audire nō neglig⁹. Deus ille generalis deus tuus proprie. h Holocausta āt. Aug⁹. Si aīa inflāmat ⁊ mēbra i vsum suū rapit ne suiāt cupiditati. vn̄ p̄cipit i leui

Leui. 3. c. tico: vt adipē cū renunculis offerant: q̄bus interna charitas signatur.

i Non arguā. Cas. Et si feceris nō accipiā. De domo: quasi significatos acciperem: nō illos d̄ domo q̄m mee: ac si diceret. q2 nō sūt tua sed mea. k Om̄ mee sūt. Aug. Mea sūt q̄ nō possides indomita. s. l Fere iu. boues. Cas. His siltudinibus figurat eccliā3: fere sūt gētes. Jumēta i montib⁹: simplices i culmie fidei. Boues apl'i ꝓphete. Uolatilia superne angeloꝝ v̄tutes. Pulchritudo agri: gētes ꝯuerse q̄ sūt dec⁹ terre: esurit salutē et d̄ oib⁹ satiat. Carnes tauroꝝ non vult in sacrificijs sed i paupib⁹. m Cognoui oīa. Aug⁹. Cum illo sūt oīa cognitione q̄dā ineffabilis sapientie. n Si esuriero. Aug. Si hec datis: forsitā esurire

putatis

a Aug. q2 separabit bonos a malis. b Aug. veniēs aūt ad iudiciū. Cas. vel veniēs sursum a patre. c Aug. omnes pfectos secū iudicaturos desursum sessuros. celū enim cū illo terrā discernit. vel bic. vel los.

stas vālida. Aduocāuit celū3 de a

a oēs iudicādos. b peccatores. a malis.

a sursū: ⁊ tērrā discērnere populū b c

a et q2 erit ergo o angeli messores.

b suū. Cōgregāte illi sāctos eius: d e

a Aug. qui cogitant de pmissis eius supra illa que operant q̄ sunt sacrificia deo.

c qui ordināt testamētū eius sup f

a veniet manifestus ⁊ iudicabit: ⁊ hāc iusticiā annūciabunt celi. i. apostoli toti mundo.

d sacrificia. Et annūciābūt celi iu-

a qui non fallitur. discernēs

sticiā eius: quoniā3 deus iudex

a Aug: si popul⁹ meus audis: ⁊ si audis loquar tibi. aliter ⁊ si loquar: non tibi loquar.

e est. Audi popul⁹ meus ⁊ loquar g

a per scripturas ⁊ miracula. hoc b omniū p potentiam. Cas. familiarius: q2 te seruum habeo.

f israel: ⁊ testificābor tibi: de⁹ de⁹ h

a in pphetis pmissus xp̄s. b et ip̄e. c Aug. quia non quero animalia. non exhibitis.

g tuūs ego sum. Nōn in sācrificijs i k

a Aug. aīa3 igne charitatis totā inflāmatā3: vel sacrificium deo. s. c. vbi dicit nolle animalia in holocausta. sed

h tuis arguā te: hōlocausta autē3 l m

a que tua iuris.

tūa i cōspectu meo sunt semper.

a sed ne putes holocausta de animalibus. Aug. pnunciat nouū testa. vbi omnia sacrificia cessant figuratiua.

i Nōn accipiā de domo tua vitu n

los: neq3 d̄ gregib⁹ tuis hircos.

a Aug. cur querā a te qd̄ meū est: qui creaui. b etiam.

k l Om̄ mēe sūt omēs fere siluarū:

a etiā domita q̄ tu nutr⁹. vl' equi siluestres ⁊ boues s̄m aliā lrām. b ab eterno quod nullus homo fecit.

m iumēta i mōtib⁹ ⁊ boues. Cōgno o

a que ⁊ quot sunt. b Aug. vbertas oim in terra gignentium.

ui oīa volatilia celi: ⁊ pūlchritu- p

a Aug. quia ego vbiq3: vel apud me nihil preterijt: nihil futurū est. mihi seruit. b Aug⁹. quod nunq̄3 fit: sed dicitur ad cōuincendum paruulum sensum.

n do agri mēcū. Si ēsuriero nō di- q

a ergo non queras quod mihi des. b Cassio. omnes creature.

cā tibi: me⁹ ē enī orbis fre ⁊ plē-

ois creatura. a Aduocauit ce. ⁊c. q2 angeli cū eo descēdēt ad iudiciū3. s̄m ꝙ ip̄emet dicit Mat. xvj. Fili⁹ hoīs vētur⁹ ē i glīa p̄ris sui cū angelis suis: ⁊ tūc reddet vnicuiq3 s̄m opa sua. b Et trā. q2 ad p̄ceptū ei⁹ mortui d̄ trā resurgēt Joh. v. Oēs q̄ i monumēt⁹ audiēt vocem filij dei. c Discernere po. ⁊c. tūc enī discernet pij ab ip̄ijs: sic segregant oues ab hedis ⁊ ibūt ip̄ij i suppliciū etnū: iusti aūt i vitam etnā: vt hr̄ Mat. xxv. iō subdit: d Cōgregate illi. i. xp̄o. e Sāctos ei⁹. sic mēbra capiti: ⁊ dirigitur h̄ verbū ad angelos sanctos q̄ erūt executores diuini iudicij i h̄. f Qui ordināt. te. ⁊c. duplex aūt est testamētū. s. vet⁹ ⁊ nouū. In veteri aūt fuerunt multa sacrificia: q2 impfecta. In nouo aūt est vnū pfectissimū in quo xp̄s imolat. s. eucharistia: qd̄ institutū ē a christo q̄3tū ad id qd̄ est essentiale. S3 circa solēnitatē hui⁹ sacrificij multa sūt ordinata a sāctis patrib⁹ noui testamēti: ⁊ eodē mō fuit d̄ sacrificijs veteris legis a sanctis patrib⁹ illi⁹ tpis. ⁊ isti patres ⁊ illi xp̄o aggregabūt. g Audi popul⁹. Hic ꝯter describit v̄t⁹ euāgelij: q̄ ꝯsistit p̄ncipaliter i duobus. s. i auctoris ꝯditiōe ⁊ sacrificij oblatiōe: q2 p ꝯditionē auctoris oīa vera ꝓbāt et ad sacrm̄ eucharistie oīa sacra noue leg⁹ ordināt. Primo igit ponit p̄mū. scd̄o scd̄3. ibi: Nō i sacrificijs. Circa p̄mū sciēdū ꝙ ꝓpria cōditio xp̄i: q̄ ē auctor euāgelij ē ꝙ de⁹ ē ⁊ hō ver⁹ in vna psona. vn̄ dicit Leo papa: Paris enī periculi est si i filio dei vera humanitas: aut p̄ris neget eq̄litas. Humanitatē enī declarauit int̄ hoīes cōuersando i natura passibili: deitatē āt v̄bis ⁊ factis ostēdēdo. ⁊ h̄ est qd̄ dr h̄ in psona ei⁹: Audi pp'ls ⁊c. xp̄s enī in psona ꝓpria p̄dicauit filijs isrl̄. ⁊ si aliq̄n alijs p̄dicauit vt samaritanis: tn̄ h̄ fuit ita raro ꝙ ꝓ nihilo reputat respectiue: ꝓpter qd̄ dicit Mat. xv. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ isrl̄. h Et testificabor tibi. v̄bis ⁊ factis. i De⁹ de⁹ tuus ego sū. deitatē aūt testificat⁹ ē verbis Joh. x. Ego ⁊ pater vnū sum⁹: ⁊ in multis alijs locis: siliter factis faciēdo miracula p imperiū tāq3 ꝓpria ptātē: qd̄ ē soli⁹ deitatis. sed dicit: De⁹ tu⁹ q2 naturā humanā deitati vnitā assumpsit de pp'lo isrl̄: q2 beata virgo descendit de semine dauid. Hec hoc autē ꝙ actor euāgelij declarauit suā deitatē: firmitatē dedit verbis ⁊ factis suis q̄ in euangelijs continent: cum a deo q̄ est ip̄a veritas nō possit tradi aliqua falsitas. k Nō in sacrificijs. Hic ꝯter ostēditur euangelij virt⁹ q̄3tū ad eucharistie sacrificiū et p̄mo declarat ꝓpositum. scd̄o cōcludit intētū. ibi: Intelligite hec. Prima i duas: q2 primo ponit sacrificioꝝ veteris legis euacuatio. et scd̄o sacrificij noue legis stabilitio. ibi: Immola deo. Circa primū sciendū ꝙ sacrificia veteris legis habuerūt cursum vsq3 ad mortē xp̄i: sed extunc fuerunt mortua: poterant tamē seruari vsq3 ad publicationem euāgelij: dum tamē homies non ponerēt ibi fidē: post publicationē autē euāgelij sunt mortifera. dicit ergo: Non in sacrificijs sc3 veteris testamēti. l Arguam te tanq̄3 reprehensibilem si omittant. ⁊ hoc a tēpore passionis: q2 vsq3 tunc offerēda erant ex dei obediētia. m Holocausta ⁊c. In hebreo ⁊ in translatione Hiero. habet: Et holocausta tua corā me sunt semp. ⁊ s̄m ꝙ dicit Ra. Sa. ⁊ bene ratione huius copulatiue: ⁊ li non qd̄ est in p̄ncipio versus hoc resumitur. ⁊ est sensus: Et holocausta tua non sunt coram me semp: id est de cetero nō sūt mihi accepta. Et hoc modo loquitur scriptura ps. p̄cedenti vbi dicitur: Non dabit deo placationem suam: ⁊ precium redemptiōis anime sue. subintelligitur: similiter non dabit: vt. s̄. dictum est. n Non accipiā de domo tua vitulos ⁊c. q̄si diceret: sicut sacrificia veteris leg⁹ nō sūt mihi ampl⁹ accepta rōne obedientie: ita nec rōne indigentie: nec a pte animaliū tuorum q̄si eis indigeā: quia oīa animalia tam domestica q̄3 siluestria mea sunt. o Cognoui oīa volatilia celi. hoc dicit: q2 de aliquib⁹ auib⁹ fiebant sacrificia. sc3 de turturib⁹ columbis ⁊ pascerib⁹. p Et pulchritudo agri mecū est. quia fiebāt oblationes in lege de frugibus. q Si esuriero nō dicant tibi. i. si ita esset ꝙ esurirē non oporteret ꝙ a te aliquid peterem: cum oīa in potestate mea habeā: sed q2 sicut deus nō indiget talibus ꝓpter defectum rerū: sic nec ex cōditiōe sue nature cui repugnat comedere ⁊ bibere inq̄3tum deus. ideo sequitur:

Universidad de ... Biblioteca

putatis qđ est insania. a Nunquid manducabo ⁊c. Olim hec sacrificabant: non ideo ꝙ deus inde delectaretur: sed ne demonibus offerentur: ⁊ tm̄ deo sacrificabantur in quibus erat aliqua significatio. b Immola deo. Cassio. Non dicit mihi. sed de se quasi de alio: vt ⁊ post: peccatori aũt dixit deus non ego. c Tribulationis. Aug⁹. Nostra tribulatio ꝓprie est timore salut/ non carnaliũ. d Peccatori aũt. Aug. A q̇bus sacrificiũ velit: vbi peccatori sue nequicie imputat. Cas. Hec populo suo dixit. sed non suo: id ē peccatori dix. de. Quare enarras. i. q̄re cõmuni sermone ad hierusalē ꝓfers aliquid de mea maiestate h̄ ꝯtra p̄dicantes. Cas. Quia laudē querit: ne putet turpis sibi impari ꝓhibet: ne lingua p̄sumat laudare. cui obuiat praua ꝯsciẽtia: non tamē īterdicit laus ꝯuersis ad penitẽtiā: ħ oblit⁹ deũ vt inferius ait: Immola deo. s.l. sed videas ne bene cantes: ⁊ male viuas: q2 peccatori dixit deus: ne sit secur⁹ quasi hoc solo saluet ꝙ bene docuit. e Quare tu enarras. Cas. Q. nec sācta verba os pollutũ p̄sumat docere: vel os heretici ⁊ sit legere. Non enī lectio negat corrigẽdis. vñ apl's: Castigo corpus meũ. ⁊ in ser. re. ne cũ alijs p̄dica. ipse repro. effi. Non ait cum alijs legerim. Ideo in veteri testamento erat labiũ eneũ in itroitu tabernaculi vbi sacerdotes lauabāt man⁹: vñ mũdamini qui fertis vasa dñi. f Assumis. Cassi. Indeuotus p̄sumis. Nõ enī lectio negat corrigẽdis. g Tu vo odisti. Cas. Tu vo ore dic': ħ facto negas disciplinā. si corrigo murmuras. h Furē adul. Cas. In his oīa notat vitia. a parte totũ. Cas. Uel furem. sani itellect⁹ scp̄ture. i Adulteris. q̇ ponũt falsum auferẽdo verum. k Os tuũ abun. ⁊c. Cas. Accusat cõscientiā ⁊ linguā. Cõcinnabat: q2 mors ē decipientis sic falsa cõponere: vt lepore verbo₂ blādiat. ⁊ hoc: nā ꝯtra fratrē sedens non casu alij derogat: sed studio. l Sedēs. Cas. Qđ trāsiẽs vl' stās facit: nõ cũ volũtate facit. m Fratrē. Cas. Omnē hoiez. Et aduersus filiũ matris ecclie cui charitate iungimur. Ponebas scādalum. hereses: vel alia q̇bus īnocẽs capiat. n Loquebar' vl' detrahebas. Aug. Dũ detrahit q̇ doct⁹ videt fratri. forsan bene docẽti vel bene ambulāti. ponit scandalũ infirmo q̇ nescit iudicare: ⁊ ideo filius matris dicit: lacte. s. egens ecclesie nõdum patris ad mensam accedēs: cuius pane pascatur. i. validioris doctrine cibo. o Tui similis. Cassio. Cõsentiendo malis. p Statuam añ faciem tuaz. Aug. Qđ post dorsũ posuisti añ faciē ponā. q Rapiat. Cas. de⁹ ad penā ⁊ nõ sit q̇ eripiat. qñ diabol⁹ rapit: deus eripit. Sz cum deus rapit nemo valet liberare.

De vo. et vo. re. c. penult.
5.q.7.c.1 §. idem testatur.
1. Co₂. 9. d
6.q.1.c. ex merito.

a ſ sed. ſ Quasi non in sacrificijs sed in pauperibus hec volo.
a nitudo eius. Nũnquid manducabo carnes tauro₂um: aut sāg/ a
a ſ hec nolo sed
b uinem hirco₂ũ potabo? Immo b
a ſ ecce quid exigit. b ſ quod in te ipso est. ſ vt gratias de omnib⁹ agas. c ſ iterũ iterũqz
la deo sacrificiũ laudis: ⁊ redde c
a ſ que in te nõ extra. b ſ tũc. ſ Aug⁹. nõ eni debes p̄sumere de omnibus viribus tuis.
altissimo vota tua. Et inuoca me d
a ſ que ideo dat: vt homo inuocet. b ſ ecce p̄miũ oblationis. ſ ne deficias. ſ sic.
c in die tribulatiõis: eruam te et e f
a ſ Aug. apud alios causa honoris eris mihi. b ſ hec contra p̄dicantem securus tamē sit q̇ audit a quocũqz audiat bona.
d honorificabis me. Peccatori au g h
a ſ cum opere non imples.
e tem dixit deus: quare tu enar/ i
a ſ Nec sanctũ verbũ: os pollutũ p̄sumat.
f ras iusticias meas: et assumis k
a ſ sanctum. b ſ pollutum
testamētum meum per os tuũ?
a ſ Aug. laudas quādo parco: murmuras quādo castigo.
g Tu vero odisti disciplinam: et l
a ſ Aug. que dicis post te ponis: ne videas. b ſ precepta contemnis.
p̄iecisti s̄mones meos retro₂sũ. m
a ſ non dicas te nõ fecisse quia. b ſ Aug. assentiebas laudando.
h Si videbas furē currēbas cum n
i eo: ⁊ cũ adulteris portionē tuā o
a ſ aliquo cõsensu. ſ .i. astipulator facti eras. b ſ Aug. nõ solum non rep̄hendis vel taces: sed etiam laudas: et si malũ esse sciat vt sit dolus.
k ponebas. Os tuũ abũdauit ma p
a ſ vel nequicia.
liciā: ⁊ lingua tua concinnabat q
a ſ Aug. q̄si cũ ocio ita tibi placet ſ q̄si cũ studio. b ſ qui bene ambulat ⁊ bene docet.
l m dolos. Sedēs aduersus fratrez r
a ſ vel detrahebas alta littera.
n tuum loquebaris: ⁊ aduersuz fi/ s
a ſ reperit fra. tu. b ſ insidiose.
liũm matris tue ponebas scan/ t
a ſ .i. distuli penam expectans ad penitentiaz: sed tu vertis ad impunitatem.
dalũ: hec fecisti et tacui. Existi/ v x
a ſ Aug⁹: placere putas mihi mala: quem non credis vltorem.
o masti inique quod ero tui silis:
a ſ sed ego. ſ arguẽdo. b ſ Aug⁹. ostendā te tibi: ⁊ displicebis tibi qđ ⁊ modo faceres si te videres: mihi vero placeres si tibi displiceres.
p arguā te ⁊ statuam contra faciē y z
a ſ ergo. ſ laudē volo sz nõ a peccatore ſ nemo dicat nõ p̄dictũ. b ſ me deũ nõ creditis.
tuā. Intelligite hec qui obliui/ a
a ſ cui nemo pōt resistere. b ſ deus. i. ego.
q scimini deum: nequādo rapiat b

a Nunquid manducabo ⁊c. q.d. non. b Immola deo. hic consequenter describit sacrificij noue legis stabilitio. ⁊ primo immolatio huius sacrificij p̄cipitur. secũdo minister indebitus excluditur. ibi: Peccatori. Circa primũ sciendũ ꝙ christus instituendo eucharistie sacramentum: simul p̄cepit huius sacrificij exercitium s̄m ꝙ dicit Luce. xxij. cum dixisset: Hoc est corp⁹ meum qđ ꝓ vobis tradet. statim subdit: Hoc facite in meam cõmemorationē. ⁊ hoc est qđ dicitur hic: Immola deo sacrificiũ laudis: id ē sacrificiũ eucharistie: qđ imolatur cũ laudib⁹ diuinis. c Et redde altissimo vota tua q̄ ꝓmisisti in baptismo q̄tum ad oēs catholicos: ⁊ in susceptione sacri ordinis: vel ꝓfessione religionis: q̄tum ad clericos ⁊ religiosos q.d. sine istis sacramentũ eucharistie non reciperet digne a laic' ⁊ ab inferiorib⁹: nec administraret digne a ministris ecclesie ⁊ superiorib⁹. ideo subdit: d Et inuoca me. si feceris ista. e In die tribulationis. i. tētationis. f Eruam te. quia sicut dicit. j. Co₂. x. Fidelis autem est deus qui non patiet vos tentari vltra id qđ potestis: sed faciet cũ tētatione ꝓuentum vt possitis sustinere. g Et honorificabis me. digne recipiendo vel administrādo sacramentũ eucharistie. h Peccatori. Hic cõsequēter minister indebitus excludit. cũ dr: Peccatori dixit aũt deus. ipm repellendo. i Quare tu enarras iusticias meas. euangeliũ in missa recitando vel exponendo. k Et assumis testamentũ ⁊c. quia ep'la et cetera que sequunt vel dicunt in missa accipiuntur ꝓ maiori pte de veteri vel nouo testamento. l Tu vero odisti disciplinaz. mandata superio₂ ꝯtemnendo ⁊ etiam mea. ideo subditur: m Proiecisti s̄mones meos retro₂sũ. quod explicat magis in particulari dicens: n Si videbas furem ⁊c. in furto eius participando: vel exemplo illius furtuz aliud cõmittendo: sequendo cõcupiscentiā oculorum. o Et cum adulteris ⁊c. sequendo cõcupiscētiam carnis. p Os tuum abundauit malicia. id est malis verbis: et sup̄bis sequendo superbiam vite. vnde sequitur: q Et lingua tua ⁊c. In hebreo habet: Blasphemiā. peccatum enim blasphemie ꝓcedit ex magna elatione superbie. Scđm autē litterā nostram istud refertur ad deceptionē proximi: cum dicitur: Et lingua tua cõcinnabat dolos. i. colorabat falsa ⁊ mendacia ad ꝓximi deceptionem. r Sedēs aduersus ⁊c. falso accusando eũ in iudicio vel calũniose ipm obiurgando. s Et aduersum filiũ m̄ris tue. i. aduersus catholicũ ecclie matris tue filiũ. t Ponebas scādalũ. p̄bendo ei occasionē ruine ex verbis tuis ⁊ factis. Scandalũ enī est dictũ vel factũ minus rectũ p̄bens alteri occasionē ruine. Qr autē omnia mala ista p̄dicta sint in multis ecclesie ministris: tam cleric' q̄ etiam religiosis malis: apparet ad sensum: ⁊ ex hoc p̄bent laicis ⁊ simplicibus materie scandalũ. v Hec fecisti ⁊ tacui. quia deus mala nostra non statim punit: sed frequenter differt s̄m ordinez sapientie sue. ⁊ iđo videtur malis ꝙ non debeat alias punire. ideo subditur: x Existimasti inique ⁊c. id est ꝙ non displiceāt mihi peccata tua ꝙ nõ statim punio ipa: sed expecto tēpus debitum. ideo subditur: y Arguam te. saltem in morte. z Et statuā cõtra faciē tuaz. p remorsum ꝯscientie tue que est magna pena in damnatis: ꝓpter qđ vocat vermis ꝯscientie mordens ⁊ corrodens continue. Esa. lxvj. Uermis eorum non moriet: ⁊ ignis eorũ non extinguetur. a Intelligite. Hic vltimo ponitur intenta cõclusio: quia p̄dicta ad hoc sũt inducta ꝙ mali ante mortem corrigant. ⁊ sic p sacramētũ eucharistie: qđ dr viaticũ ad patriam reducant. ⁊ hoc ē qđ dicit: Intelligite hoc q̇ obliuiscimini deũ. eius mādata cõtēnendo. b Nequando rapiat. s. vos de p̄senti vita.

Sacrificiũ

Et nõ sit

a Sacrificiũ laudis. Cassi. Nõ qđ scelerati cātant. sacrificiũ laudis nõ aīaliũ. ⁊ h̄ ē via ad deũ. scala iacob q̇ angeli. i. fideles ascendunt ad laudē diuinitatis ⁊ descēdũt ad laudē humanitatis. b Illic iter. Cassi. in sacrificio laudis. c Salutare dei. Aug. Christus q̇ cũ gratia venit: quē nõ nouit: q̇ aliquid alij q̄ gr̄e dei attribuit. d In finez psal. Cas. Arguente nathan. Rex non erubuit peccata publice confiteri: nõ se excusauit vt solet homo. ⁊ a se penas exegit: quas vix ferret aliquis coactus: in ꝯspetu oīm rerũ se abiecit cui⁹ iudicium timebat: vnde hic specialit' humilitas ostēditur que adeo valet penitentib⁹. e Dauid. Cas. Proponitur in exemplũ non cadendi: sed ⁊ si cecideris resurgendi ne desperes. Cas. Prima est dep̄catio vbi captat a p̄sona iudicis per misericordiā: ⁊ iusticiaz q̄ punire debet: nisi q2 et iste satisfacit: quod ē ⁊ a sua p̄sona captare. Cassio. Pro modo iubilei. psalm⁹ remissiõis. Iubileus quippe annus in lege quinquagesim⁹ erat ī quo omnibus debita remittebantur ⁊ possessiones alienate restituebātur: vnde iubileus initians vel remittēs dicebatur. ita per penitentialē humilitatem de qua hic agitur plena p̄stat peccato₂ remissio. Ps. L

Ps. 55. et. 56.

f [M]Iserere mei de⁹. Cassio. Hic penitētialis ps̄. pl⁹ frequentat: quia h̄ magna humilitas ostēdit. et q2 h̄ ē ꝑtatũ supplicationũ gen⁹ qđ ⁊ infirmi pñt implere: q2 h̄ nihil difficile dr vt in alijs: lauabo p singulas noctes lec. Et grauata est sup me man⁹ tua. Putruerũt ⁊ cor. sũt ci. mee. Cinerē tāq̄ panē mādu. De ꝓfũdis clamaui ad te dñe. Persecut⁹ ē inimic⁹ animam meā ⁊c. Sed a pio petit miscđiaz. Alibi q̄ districtio₂a fortio₂ib⁹: hic tēpata infirmis ꝓuidet. forsan iđo dicit: Docebo iniq̄s vias tuas: ⁊ ipij ad te ꝯuer. ⁊c. q2 p̄uidit p hunc psalmũ plures perituros. g Magnā. De graui peccato desperādũ esset: nisi magna misericordia esset. Magna non pōt diffiniri quāta sit. Magnā misericordiam. Cas. Magna misericordia deuz de celo deposuit: corpe induit vt pateret. moreret p quaz se credebat facile absolui: p quā sciebat ⁊ humanum genus liberari. q̇d ergo nõ poterat dare: cũ s̄m se rogatur de⁹ ignoscere. h Miserationũ. Cas. Per miscđiaz ⁊ miserationē petit. Et ē misericordia ī natura. miseratio ī effectu. i Amplius laua. Cas. Quē modũ delēdi velit. subdit: Aug. Ampli⁹ laua. vt nõ modo culpā operias s̄ etiā reatũ volũtatis abstergas. Hiero. vl' amplius q̄ petere intelligam. k Mũda. Hiero. Sic laua vt mũdes. lauāt enī q̇dā q̄ tñ non sunt pura. l Qm̄ iniqui. Aug. Cas. Cui⁹ miscđiaz petit vt ignoscat: q2 scit iustũ vt pctā puniat. subdit: Tu ne punias: q2 ego punio. Qm̄ iniq̄tatē

mea ⁊c.

a ſ et hoc intelligite ꝙ
a et non sit qui eripiat. Sacrificiũ a
a ſ Aug. nõ laudat q̇ bñ dicit: si male viuit nec q̇ bene viuit: si sibi dat: vel si sup altum se extollit: cui potius erogare deberet: qđ habet.
b laudis honorificabit me: et illic b c
a ſ illi laudāti. b ſ me. s.
c iter quo ostēdā illi salutare dei. d e
d In finē psalmus dauid cum
a ſ missus a deo ad arguendum qui simile de oue proposuit pauperis.
venit ad eum nathan propheta
a ſ vl' q̄m. b ſ vicit pax quē bella nõ vicerāt.
quando intrauit ad bethsabee.
a ſ Cas. h̄ dicēs: locũ aufert iudicio discussionis: q2 factum cõceditur.
f [M]Iserere mei L f
a ſ Hiero. Q. ad tuā miscđiaz cõfugio: vt grauib⁹ vulnerib⁹ exp̄iacā remissiõis infũdas. ſ quia magna miscđia mea. b ſ naturalem.
g deus scđm magnam miserico₂/ g
a ſ Cas. q̄ supat multitudinē quālibet pctō₂.
diam tuam. Et s̄m multitudinē
a ſ ab initio seculi exhibitaz. ſ factarum. b ſ Cas. nullũ remaneat vestigium.
h miserationũ tuaz: dele iniq̄tatē
a ſ cõtra ꝓximũ. b ſ q̄ ab actu peccati. ſ q2 pl⁹ peccaui scienter. s. ⁊ ex voluntate. a ſ videbat per spiritum ablutionez baptismi et aliter ablui petit.
i meam. Amplius laua me ab ini h
a ſ contra vriam. b ſ adulterij. ſ qđ in me fuit carnis voluptate.
k q̇tate mea: ⁊ a peccato meo mũ/
a ſ Aug. quid ergo erit: p miscđiaz peribit iusticia: vt hoc sit impunitũ. non: quia ego punio: q̄si ignosce: quia ego agnosco: nõ dissimulo.
l da me. Quoniā iniquitatē meā i
a ſ sibi facit ille qđ deus in iudicio faceret: vnde supra arguam te: ⁊ statuā contra faciem tuā.
ego cognosco: ⁊ peccatum meũ k

a Et nõ sit q̇ eripiat. q2 in inferno nulla ē redēptio. b Sacrificium laudis. s. eucharistie: vt dictũ est. c Honorificabit me. si p̄missa debita penitētia recipiat ⁊ admistret. d Et illic iter quo ostendā illi: in virtute hui⁹ sacrificij. e Salutare dei: id ē vita beata in qua est salus nostra ad quā nos perducat ⁊c. Ps. XLIX

Moraliter. Deus deo₂uz ⁊c. Sicut dixi in expositione litterali psalm⁹ iste loquit' de duplici aduētu christi scz in mũdum ⁊ ad iudiciũ: ⁊ de ỽtutu euāgelij quātũ ad ei⁹ actorem: ⁊ doctrine veritatē: ⁊ sic litteralis sensus ē sp̄ualis: ꝓpter quod ð alio sensu requirēdo ptrāseo sicut in p̄mo psalmo p̄cedenti.

In ps̄. xlix. Deus deo₂uz: vbi dicitur in postilla: Et lingua tua concinnabat dolos.

Additio. j. In biblijs hebraicis correctis nõ dr ibi blasphemiam nec aliqua dictio ad eam ptinens. s̄ ponit ibi q̄daz dictio q̄ ꝓprie significat dolũ in singulari vel fraudem.

In eodem psalmo vbi dicit' ī postilla: Sacrificiũ laudis: id est eucharistie.

Additio. ij. Et illic iter glosa. Illic. i. in sacrificio laudis. Et iter. q2 hoc sacrificiũ ē iter ad deũ. hec ī glo. q̄ videt' magis ꝓpria hui⁹ l're. Et notādũ ꝙ ꝓut dr Ioh. xiiij. Christus ē via veritas ⁊ vita: q̄ tria p ordinē innuũt in h̄ ꝙ dicit. Illic ē iter quo ostendā illi salutare dei. in h̄ enī ꝙ dicit: Illic ē iter. ostendit ꝙ ibidē est via vt dictum ē. cũ autē subdit: Quo ostēdā illi innuit ibi eē veritas. id enī qđ vere ostendit nõ nisi veritas ē. cũ aũt sequit': Salutare dei. intelligit' vita. s. beata in q̄ est vera salus. ⁊ sic ps̄. in predictis verbis manifeste innuit ꝙ in sacrificio laudis. s. in eucharistia ē realiter ipe xp̄s: q̇ est veritas via ⁊ vita ⁊c. Ps. L

De. pe. di. 5. c. totaz et di. 2. c. si enī h̄. dauid

f [M]Iserere mei de⁹. Huic ps̄. p̄mittit' talis titul⁹ in hebreo ⁊ in trāslatiõe Hiero. ⁊ de cetero p talem modũ loquendi intelligat' trāslatio Hiero. iuxta hebreũ: vt breui⁹ scribat'. Ad victoriā ps̄. dauid cum venit ad eum nathan ꝓpheta quādo intrauit ad bethsabee. Circa qđ sciēdum ꝙ hoc non fuit īmediate post adulteriũ cũ bethsabee: sz quādo post mortē vrie dauid accepit in vxorem bethsabee: tunc enī venit nathan ad arguendũ dauid: vt habetur. ij. Reg'. xij. ⁊ tunc dauid peccatũ suum recognoscens. dixit: Peccaui domĩo. ⁊ đ penitētia illa fecit ps̄. istum. ⁊ sic patet auctor ⁊ materia hui⁹ ps̄. qui diuiditur in duas partes. ⁊ in prima dauid petit culpe remissionē. in secũda gratie restitutionem. ibi: Asperges me. Licz autem ista duo sint idem re: quia non remittitur peccatum: nisi per gratiā iustificantē: differunt tñ rõne: quia remissio culpe respicit maculaz que abijcitur: iustificatio grāz que acquirit'. Prima in duas: q2 p̄mo ponit' imploratio remissiõis. scđo ad h̄ inducit' allegatio multiplic' persuasionis. ibi: Qm̄ iniq̄tatē. Circa primũ dicit dauid: Miserere mei deus ⁊c. s̄m Aug'. misericordia miseris necessaria ē: ⁊ ideo dauid implorando magnam misericordiam confitetur suam magnaz miseriam. et in hoc ostēdit culpe sue grauitatem. g Et s̄m multitudinē miserationũ tuarum. implorādo miserationũ multitudinē: ostendit sue culpe multiplicitatem. quia primo peccauit adulterādo. secundo peccatum suum celare volendo. tertio in modo celandi: quia volebat introducere falsum heredē inducens vriam ad dormiendũ cum vxore sua: vt sic puer cõceptus de dauid ascriberetur vrie. quarto in hoc ꝙ non potēs hoc facere vriam fidelissimũ militem suum fecit occidi ꝓditorie. quinto quia occasione mortis ipi⁹ plures alij de seruis dauid fuerunt mortui: vt habetur. ij. Reg'. xj.
h Amplius laua me ⁊c. in hoc enim ꝙ petit ampliorem lotionē et mundationem ostendit peccati sui diuturnitatē: macule enim in vestibus recenter cõtracte de facili abluũtur: sed inueterate de difficili. a tempore autem quo dauid cõmisit adulterium cum bethsabee vsqz ad rep̄hensionem p nathan transiuit annus vel circiter: quod patet ex hoc ꝙ puer quem conceperat bethsabee de dauid iam erat natus: vnde ⁊ dixit sibi nathan: fili⁹ q̇ natus est tibi morte morietur. i Quoniam iniquitatez. Hic consequenter inducitur multiplex persuasio ad impetrandā dictaz remissionem. ⁊ prima accipitur ex parte vere penitentie ipius dauid. ꝓpter quā deus peccata remittit ⁊ hoc est qđ dicit: Quoniā iniquitatē meam ego cognosco. quasi diceret: miserere mei: quia iniquitatē meā tanq̄ vere penitēs recognosco.
k Et peccatum meum cõtra me est semp. id est horridum mibi est: sicut aduersarius existens cõtinue contra me presentialiter. Secunda ratio accipit' ex parte veritatis diuine quā pertinet implere qđ ꝓmisit. Promiserat aũt deus dauid ante peccata predicta ꝙ firmaret regnum eius ad posteros et

ꝙ filius

¶ meam rē a Contra vel corā. Aug⁹. Post tergū peccatum habuit: cuius rex sententiaz in diuitē qui rapuit ouem pauperis dedit: oblitus sui. b Tibi soli. Hiero. Solus enim ille iniste punit qui non habet qđ in illo puniaſ. Ille iustus reprehensor qui non habet in se qđ reprehendaſ. hic est inter homines solus christus.

C Cas. Tibi soli. Quia rex omniū⁹ supior tñ a deo puniēdus est. c Coram te. qz vbiqz cē scit, vnde se arguit: qz eo psente peccare nō erubuit. d Ut iustificeris in ser. tuis. cui⁹ verba nō transeūt: sed implent. Vincas cum iudicaris. de⁹ tāte iusticie est vt velit se cū homine iudicari. Unde ī Esaia: Iudicate inter me ꝛ vineā meā. ergo ꝑtra eū quem ex pastore regem fecit: talē habet iusticiā vt vincat inē se ꝛ cū si iudicenſ. Aug. Tibi soli. christo. nullū habenti peccatū: in ꝓscientia. i. spiritu ꝓphetie dauid dicit: tibi soli peccaui: ꝛ vincas cū iudicaris. superas enī oēs homines: id ē oēs iudices. ꝛ qui se putat iustum coꝝ te: iniuſt⁹ est. tu solus iuste iudicas. Cū. i. cūius iniuste iudicaris a pilato ꝛ iudeis. Sz ne puteſ vincere eos tñi. q grādia cōmiserūt. nō eos q ex quo nati sunt nihil tale cōmiserūt: addit: ꝓsonam totī⁹ generis humani in se ostēdēs. Ecce enī in iniq̄tatib⁹ cē. Q. etiā his imputas peccata. In oibus vincula ꝓpago mort⁹. Tu oēs vincis: qui de spiritusancto conceptus. e In sermonib⁹. Hemi. De ꝓmissionib⁹ christi. Uel de venia ingemiscētis vt agat ꝓtra eos q christū. Cuius a patre ꝓmissum: ex dauid, ꝓpter eius peccata non nasciturū dicunt: vel q dicebāt deum dauid nō indulgere: eo q tam grauiē deum offenderat. f Et vincas. Aug. Ut adeo iustus es: vt vincas diabolū ꝛ mortem ꝛ iudeos cū iudicaris: ꝛ in iudicio q̄ iudicatus es. g In iniq̄tatib⁹. Cas. Minuit inuidia peccati: si a radice peccatoꝝ se cōfitetur. ꝛ tū humilis cōfessio tot peccatoꝝ misericordiam pij commouet iudicis. De vno arguitur: ꝛ omnia confitetur. Aug. In iniquitatibus. Non qz peccatū est misceri cōiugibus: sed quod fit: de carne penali fit. ꝛ qđ de corpe mortuo ꝓpter peccatum seminaſ: cū vinculo peccati nascit⁹ ꝛ moritur. h Ecce enī. Aug. Sic misericordiam dat: vt seruet veritatē: vt nec pctā sint impunita ei⁹ cui ignoscit. Ignoscit enī sciēs punienti: misceia ꝑ etiam ē q homo liberatur: veritas q peccatū punitur. i Ueritatē. Cas. Quia in confitēdo veritatē dirit: quā deus sup sacrificia querit: supplicat sibi subueniri.

De pe. di. 1. c. ex venit.

Esa. 5. a

De pe. di. 4. c. fi. in fi Ne. 33. q. 4. c. vir cum propria.

a ¶ vel corā nō post tergū: vt ꝓius cum negligerer. b ¶ munda: quia. ¶ Aug. qz tu solus sine peccato: ꝛ ideo iustus puniror.

a b **cōtra me est semper. Tibi soli** a

a ¶ in me carnis voluptate. b ¶ in ꝓximum. c ¶ tibi soli: vel iō munda.

c d **peccāui ꝛ mālus coꝝ te fēci: vt** b

a ¶ Aug⁹. solus in hominibus verum potuit dicere homo deus.

c f **iustificēr in sermonibus tuis et** c d

a ¶ Aug⁹. videt furuꝝ iudicē iustū: a peccatoribus iudicādū: ꝛ in eo vincenrē. vñ: Qui ascendit sup occasū cē. occidendo enī vicit: factus est. b ¶ vere vincis: vel peccaui.

vincas cum iudicāris. Eccē enī d

a ¶ Aug⁹. non q de adulterio natus: sed qz ī omnibus trahit iniquitas ex adam ꝛ vinculo mortis. ¶ originalib⁹ ꝛ actualib⁹ qz macula originalis peccati reneoz ꝛ ad actualia ꝓno⁹ existo.

g **in iniquitātibus conceptus sū:** e

a ¶ Aug⁹. vel aluit in vtero. b ¶ i. libidinis cōcupiscētia que peccatū est nisi excuſet ꝑ bona cōiugū. Nā ꝟ op⁹ castū ī cōiuge nō habet culpā: sz ordo peccati i ꝓle secū trahit debitā penam.

et in peccātis cōcepit me māter f

a ¶ non in re culpam refundo: sed veritatem ꝓfiteoz quam diligis.

h i **mea. Ecce enī veritatē dilexisti:** g

a ¶ Cas. alijs incertus: alijs occult⁹ erat filij dei aduent⁹: vel cognitionis rue vel remissionis peccatoꝝ mihi ꝑ sapientiam tuam reuelare: ira cer/tus sum vt asperges sanguine christi.

k l **incērta et occulta sapientie tue** h

manifestasti mihi. Asperges me i

a ¶ sanguine christi.

m **domine hysopō et mudabor: la-** k l

a ¶ vel mūdabis alia littera. ¶ aqua baptismi. b ¶ Aug. vt sit vestis dñi sine macula ꝛ ruga: qz vestimēta christi in cranffiguratiōe facta sunt alba sicut nix ꝑ q̄ sancti significāt. vnde: quotquot in christo bap. e. ꝛ. i.

n **uābis me ꝛ sup̄ niuem dealba** m

a ¶ ꝛ sic audiā re. b ¶ Cas. de absolutione pec.

o **bor. Auditui meo dabis gāudi-** n

a ¶ Cas. de cēnis ꝓmis. b ¶ interiora mea.

um et lētiām: et exultabūt ossa o

Jone. 3. b 2. Re. 11. d.

k Incerta ꝛ occulta. Aug. Sūt ꝛ occulta q talib⁹ ignoscit deus sub hac incertitudine. Minuite peninerūt dicētes. qs scit si ignoscat de⁹. ꝛ ꝟ nouit dauid dicēte sibi ꝓfitēti ꝓpheta: dimiſſū ē peccatū tuū. Asperges enī me inquit. Incerta ꝛ occul. Prophetiam notat. vt sciret q de⁹ filiū habet. ꝛ q de suo semine nasceret. vnde magis a peccato erat sibi cauendū. Occulta. Cassio. Ex auctoritate manifestātis cōfidentia ablutionis ꝛ dealbatiōis. l Asperges me. Cassio. Secūda est cōfidentia misericordie dei: que multū ē vtilis: ne surrepat desperatio: que oibus peccatis grauioz est.

Dae. 17. a Dar. 9. a

m Hysopus. Cas. Sup imolato sanguine intincta sup corpus leprosi aspergebaſ: significās sanguine christi maculas peccatoꝝ abluēdas. Aug. Hysopus herba humilis. ſz medicabilis: cui⁹ radix petre herere dicit. Ita homo hac in mysterio fit humilis radice charitatis fixus in humili christo. et mundaſ. Dicitur et hec herba purgare pulmones in quibus est inflatio. sic humilitas superbiam. n Super niuem. Aug⁹. Incomparabiliter. vnde et in monte vestis christi fulsit sicut nix. o Auditui meo dabis. Aug⁹. Nota humilem. Audiam te humilis. Non loquar cōtra te superb⁹. non enī defendo culpam q̄ humilis audit et discit. intus gaudet de veritate. vnde amicus sponsi stat ꝛ audit: non cadit loquendo. ꝛ gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi, et quia iam humilis: iam exultant ossa humiliata.

¶ Auerte

a ¶ qz sine fastu sine rumore: tumor enim infusa repellit. b ¶ qz ea añ facīē habeo: si eni hō aduertit ꝑtīs de⁹ auertit faciē ne puniat.

a **humiliāta. Auerte faciē tuaz a** a

a ¶ nō a me. b ¶ Aug. pl⁹ ꝑsumit q̄ de illo grādi ꝑō adul. ꝙ magna misericordia dei.

b **peccātis meis: ꝛ oīes iniqui-** b

a ¶ auertendo. b ¶ deleris malis.

tates meas dēle. Cor mundz c

a ¶ Aug⁹. quasi nouū aliquid: sed quia ꝛ ante innocens: innoua. b ¶ Aug⁹. qz curuata recreando spiritus mei ad terrena. Rectus ē: cui ei bonus est deus per omnia vt dauid ꝓst in aduersis.

c d **crēa in me deus: ꝛ spiritū rectū** d

c d **innoua ī visceribus meis. Ne** e f

a ¶ Aug. cuius faciem timet amittere eius faciem inuocat.

proīcias me a fācie tua: ꝛ spiri- g

a ¶ Aug⁹. quia iam habet donum spūs qui cōfitetur ꝛ penitet.

tum sanctum tuum ne aūferas h

a ¶ per eum. ¶ Aug⁹. qz peccādo amisi.

a me. Rēdde mihi lęticiam sa- i

a ¶ Christi. ¶ Aug⁹. per cuius venturi fidē priores sanati sunt ꝛ nos per fidē facte rei salūamur tempora variata sunt: non fides.

b ¶ Aug⁹. id est spiritusancto confirma nō solum non auferas.

e **lutāris tui: ꝛ spiritū principali** k

a ¶ qui in fide manentes peccant.

f **cōfirma me. Docebo iniquos** l m

a ¶ misericordia ꝛ veritatē. b ¶ Qui sine deo. i. infideles. ¶ vt ego vel etiam.

viās tuas: et impij ād te cōuer- n o

a ¶ qō vt possim. b ¶ ab omni corruptione pene ꝛ culpe: ꝛ da incorruptionem.

g **tentur. Libēra me de sanguīni** p

a ¶ Aug. Que erit in incorruptione cū mortale hoc induet immortalitatē modo est in spe.

bus deus deus salūtis meę: et q

a ¶ Cassi. Et si alioquin timeo quod supza dicrum est: quare ea enarras iusticias.

b **exultābit lingua mea iustiziaz** r

a ¶ nec inde dubito: quia o. b ¶ ꝓpter peccatum clausa.

tuam. Dōmine lābia mea ape- s

a ¶ Cas. etiam cordis archanum

ries: et ōs meum annunciabit t

a ¶ hoc obrēdo: qz nō vis sacrificia pecudum. ¶ videbit tēpus: quo hec figurariua cessarēt.

i **laudem tuam. Quōniam si vo-** t

¶ sed

luisses sacrificiū dedissem vti- v

a ¶ nec creā. ¶ q̄ in aduētu xp̄i respuuntur.

q̄: holocaustis non delectabe- v

a ¶ Hiero. quid ergo offerendum. ¶ autē. ¶ peccatorum quod deo placet. ¶ est

a ¶ iā spes venie cōuertēdis si penitere velint

k **ris. Sacrificium deo spiritus** v

a ¶ penitentia. b ¶ deo confitendo: non eluctum peccatum excusando: non poreſt humiliari nisi conritum.

l **ꝓtribulat⁹ coꝝ cōtritū: ꝛ hūmi** x

a ¶ Aug⁹. spernit taurum ꝛ hyrcū cē. que tēpora habuerūt: cū aliquid futurū ꝓmitterēt. ¶ quod sacrificium: vt tibi fiat: benigne. Bñ te filium: dimitte peccata.

m **liatū de⁹ nō despicies. Bēnigne** x

a ¶ o. b ¶ Aug⁹. non sibi tribuat aliqua merita.

fac dñe in bona vōluntate tua y

a ¶ ecclesie. b ¶ vel er.

c ¶ per primum hominem destructi.

n **siōn: ut ędificent mūri hierlm.** y

¶ Tūc

De pe. di. 3. ¶. opponitur in fi.

De pe. di. 4. c. sacrificia in princi. ꝛ c. in actiōe vi. 2. ¶. opponitur in fi.

Universidad ... Biblioteca

Glo. ordi.

a Tūc acceptabis sacrificiū. Aug. Modo sacrificiū p iniquitate: cor contri. τ humi. tunc solius laudis: qđ est sacrificiū iusticie. vel cum ecclesiam cōstruxeris. tūc iusticia erit sacrificiū: oblationes minores sancti: holocausta pfecti. b Tūc imponēt. Cas. Sacerdotes: vitulos inocētes. adultos sine iugo peccati. Uel vituli pdicatores q̄ orbē mugitib⁹ implent. Sup altare. i. ecclesiā. Uel vituli q̄ se offerunt in sacrificium deo. i. martyres. Uel sacrificium iusticie passio xpi. Oblationes τ holocausta ad fides ptinēt. Et est. Tunc acceptabis sacri. ius. id ē tibi erit accepta passio xpi. τ acceptabis obla. τ holo. id ē fideles pro tuo nomine patientes tibi erunt grati. c Altare. Aug. Celestem hierusalem. In fine.

a i. muris edificatis.
a Tunc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et holocausta: a
a i. Aug⁹. vt diuinus ignis eos totos absumat: τ sic leuetur holocaustum vt absorbeatur mors in victoria.
a i. angeli messores. b i. sup fidem vel xpm.
b c tunc imponent super altare tuum vitulos. b
a i. Aug. innocētiā noue etatis colla libera a iugo legis τ peccati. i. nouos populos.

legis parat⁹ essem offerre tibi. sed qm̄ de illo dr̄ sacrificium τ oblationē noluisti. ps. xxxix. penitētia vero peccatoris est sacrificiū tibi acceptū: put subdit. Sacrificiū deo spūs cōtribulatus. i. ideo illud offero tibi peccatores ad penitētiā inducendo. Et qm̄ hoc dependet a bonitate diuia. Sequit. Benigne fac in bona voluntate tua sion. id ē ecclesie cui⁹ ruine reparāt p reuersionem pctōꝝ ad dn̄m. ideo subditur: Tūc acceptabis sacrificium iusticie. τc. nam opa vere penitētiū deo sunt sacrificia accepta.

In ps. l. Miserere mei de⁹: vbi dicit in postil. Licz aūt ista duo sint idē i re.

Additio. j.

Ex h q culpa nō remittit nisi per grāz iustificātē nō seq̄t q iustificatio p grām. τ remissio culpe sint idē in re p ut postil. videt arguere s poti⁹ oppositū. nam cū grā iustificās sit causa remissionis culpe: sequit q iustificatio p gratiā se habeat ad remissionē culpe sicut causa ad effectū. τ sic sequit q differat in re cū idē nō sit causa suiipi⁹. s veritas huius ē q si gr̄e infusio τ remissio culpe fm substātiā act⁹ ɔsiderent idē sunt: cū eodem actu de⁹ largitur grām τ remittit culpam. si vero considerēt ex pte obiectoꝝ sic differūt fm differentiā culpe: que tollit τ gratie que infunditur. pma scd̄e. q. cxiij.

In codē ps. vbi dr̄ i postil. Ut iustificer in fmonib⁹ tuis.

Additio. ij.

Promissio facta ipi dauid a deo ante pctm̄. de h q firmaret regnū ei⁹ ad posteros. τ q fili⁹ su⁹ edificaret templum dn̄i poterat adimpleri absq h q de⁹ remitteret dauid culpā quam incurrebat. Dato eni q dauid fuisset eternaliter ɔdenat⁹: posset ex eo descēdere salomon: vel ali⁹ fili⁹ q̄ edificaret tēplū: τ ad posteros descēdere regnū suū etiā vsq ad xpm. Christ⁹ eni ex multis descēdit pccatorib⁹: vt ptz in ei⁹ genealogia. vn̄ h qđ dr̄: Ut iustificeris in fmonib⁹ tuis. nō bn̄ intelligēdo exponit. vt promissio tua mihi facta adimpleat: put postil. exponit: s predicta vba meli⁹ vident exponēda fm glo. q̄ in h loco sic dicit: Precat ergo dauid vt parcat: vt sic impleat qđ pmisit de venia ingemiscētis. dicēs: Quacūq hora peccator ingemuerit oim iniquitatū ei⁹ non recordabor. q. d. Ideo me mūda vt iustificeris in sermonib⁹ tuis: q̄ sūt de pmissione venie ingemiscenti. Et vincas. i. ɔuincas eos: q̄ dicūt q nō parceres mihi eo q grauiter peccaui. Cū iudicaris ab eis. Hec in glo. Nec mirū si deus dicit iudicari ab hoie: nā fm glo. de⁹ tante iusticie est: vt se cū homie vellet iudicari: vn̄ Esa. v. Judicate iter me τ vineā meam. Si aūt dicat q sermones illi de venia concedēda ingemiscēti fuerūt dicti p Ezechielē q̄ magno tēpore fuit post dauid. Ad h dicendū q etiā moyses q̄ prius fuit: h idem videt asserere. Exo. xxxiiij. vbi dicit: Dn̄ator dn̄e deus misericors τ clemēs τ patiēs: τ multe miseratiōis ac verax: q̄ custodis miscđiam in milia. auferēs iniquitatē τ scelera atq pctā τc. qđ intelligit circa penitētes. In hebreo aūt vbi nos habem⁹. Et vincas cū iudicaris. habet: Et mūdes cū iudicabis qđ magis correspōdet sensui pdicto: h ē dicere iustificando seu verificādo fmōes tuos đ venia ɔcedēda peccatorib⁹ mūdabis peccatorē. i. penitentē cū ipm iudicabis τc.

In eodem ps. vbi dicit in postilla: Dicit igit: Ecce enī veritatem dilexisti.

Additio. iij.

Successio regni in filijs dauid τ descēsus xpi de semie ei⁹ poterāt impleri etiā si peccatū nō fuisset remissū ipi dauid: vt dictū ē: s vba hec: Ecce enī veritatē dilexisti incerta τ occulta sapie tue manifestasti mihi. alit videt exponenda. i. vt referāt ad reuelationē factā ipi dauid penitēti p nathan pphetā dicētē sibi: Dominus trāstulit a te pctm̄ tuū. ij. Reg. xij. que q̄dē remissio erat incerta multis: imo fere oēs sciētes grauitatē delicti ipi⁹ dauid credebāt oppositū: sz erat vera τ occulta apud sapiaz diuinā: τ manifestata dauid p pphām. vn̄ dicit sic: Ex q̄ remissio peccati mei: licet sit incerta hominib⁹ τ occulta: tamē eam mihi manifestasti: precor ergo vt eam ad perfectū in publicū adducas. vnde pprie subiūgit: Asperges me dn̄e hysopo τc. nam Leuiti. xiiij. vbi agitur de ritu leprosi mundati: quod significat peccatorē cui iam culpa est remissa. Legitur q cum sacerdos inuenerit lepram esse mūdatam: facit circa eū quedam cerimonialia: inter que cū hysopo aspergit leprosum illū iaz mūdatū: vt ibi lati⁹ ɔtinet: ad quē ritū referenda sunt vba

Nico. de lyra

sion: tn̄ cū hoc clausit salomon hierusalē triplici muro: vt dictū fuit. iij. Reg. iij. a Tūc acceptabis sacrificiū iusticie. i. post restitutionē iusticie mee sacrificiū meū erit tibi acceptabile. Uel pōt h referri ad sacrificia salomonis oblata tēplo edificato: quoꝝ acceptationē de⁹ ostēdit p descensū ignis de celo sup ea: vt habet. ij. Paral. vij. b Tūc imponēt τc. ex tūc enī cuz maiori deuotione τ fiducia obtulerunt ibi sacerdotes sacrificia. Ps. L

Moraliter.

Miserere mei deus τc. Psalmuz istū fecit dauid penitēs de adulterio cū bethsabee. τ homicidio vrie perēs a deo remissionē humiliter τ deuote. Moraliter aūt ē oratio cuiuslibet vere penitentis: τ deuote veniā postulātis. d Miserere mei de⁹ fm magnam miscđiaz tuā. qr peccata mea grauia sūt τ magna. Et fm multitudinē miserationū τc. qr sūt etiā multa. Amplius laua me. id ē pfecte. Quoniā iniquitatē. Hic allegatur ratio ad ppositum ex pte peccatoris q̄ est humilis recognitio peccati. cū dr̄: Quoniā iniquitatē meaz ego cognosco id est recognosco. Et peccatū meuz ɔtra me est semp. id est añ oculos cordis mei: p recordationē amarā. Consequēter allegat ratio ex pte dei remittētis. circa qđ sciendū q alij iudices offensam dimittere nō possunt p sua volūtate q̄ nō ē regula iusticie sed dei volūtas ē hmōi. τ ideo pōt simpliciter relaxare peccata. ideo dr̄: Tibi soli peccaui. tāq simpliciter relaxare potēti. ideo remitte mihi. Ut iustificeris in fmonibus tuis. qb⁹ pmisisti pctā remittere vere penitēti. Ezech. xviij. Nolo mortē peccatoris s vt magis cōuertatur τ viuat. Et vincas cū iudicaris. i. ɔuincas ɔtrariū tenentes. sicut fuerūt aliqui heretici dicētes q penitētes nō semp recipiunt ad grām. Consequēter allegat pronitas hoīs ad peccatū. cū dicit: Ecce enī in iniq̄tatib⁹ ɔcept⁹ sū. ex parentib⁹ enim cōtrahit hō originale peccatū: τ difficultatē ad bonū. τ pnitatē ad malū: ppter q̄ peccatū homis est remissibile: τ nō peccatū angeli. ideo cōcludit: Ecce enī veritatē dilexisti q. d. decens ē vt remittas peccata penitētib⁹ sicut pmisisti. Incerta τ occulta sapiētie tue manifestasti mihi. q enī aliqs sit p grām iustificat⁹ occultū ē τ incertum hominib⁹: manifestat tn̄ a deo dupliciter. Uno modo p reuelationē. alio modo p probabilem ɔiecturam ex interna cōsolatiōe diuina. et sic dr̄ hic: Incerta τ occulta τc. ppt qđ subdit. Asperges me dn̄e τc. i. aspergas me infusione tue gratie. naz hebrei p optatiuo vtunt futuro indicatiui. Auditui meo dabis gaudiū τ leticiam. dādo mihi spem đ ɔsecutiōe beatitudinis future. Et exultabūt ossa humiliata in futura resurrectiōe. Auerte. Hic reuertit ad petendū veniā de peccatis. d. Auerte faciē tuā a peccatis meis. i. non videas ampli⁹ ipa ad puniendū. Cor mundū crea in me. p grām q̄ infundit p creationem. Spiritū rectū inoua τc. i. ite tendentē recte p amorē. Ne pijcias me. tanq reprobatū a te. Redde mihi leticiā salutaris tui. i. leticiam de spe salutis tue. Et spū pncipali cōfirma me. i. spūsancto me pserua a recidiuo mortalis culpe. Et qm̄ dei miscđiam cōsecuti debēt inducere alios ad veritatē reuerti subdit: Docebo iniquos vias tuas τc. et qm̄ amici carnales impediunt aliqn̄ in via dei. sequit: Libera de sanguinib⁹ τc. i. a ɔsāguineis impedientib⁹. Et qr doctrina salutē pncipaliter ē a deo. ideo seq̄t. Dn̄e labia mea aperies τc. Et qr reducere peccatores ad viā bonam est sacrificiū deo acceptissimū. sequit: Quoniā si voluisses sacrificiū. i. veterē

vba dauid in h loco. q. d. ex q̄ iā manifestasti mihi per pphām occulta sapie tue. i. remissionē peccati mei p quā sū vere mūdatus: lz occulte: iam non restat nisi vt ritu sacerdotali asperges me hysopo τ mūdabor. i. in publicum.

In ps. Miserere mei de⁹. Burg. de remis-

Replica.

sionis culpa τ iustificationis idētitate volens aliquid dicere contra postillatorē sese inuoluit dicens primo iustificationem fore causaz remissionis: ex hoc arguit q nō sunt idem in re: quia nihil est causa suiipsius: sed illud dictum suum non videtur habere veritatem: quia prior est de communi lege remissio q̄ iustificatio: ideo vulgo dicit q expulsio vitij virtutis meretur ingressum nullum autem posterius ē causa prioris. vt sic: Dicit secundo q est idem actus remissio et iustificatio quod dictum etiam non videtur verum: quia stat q detur gratia et nō remittatur culpa: sicut in beate virginis cōceptione iuxta doctrinam schole fratrum minorum. Unde de identitate et distinctione remissionis culpe et infusiōis gratie: siue quo ad actus: siue quo ad obiecta. grandis disputatio est inter scotistam et thomistam. vide de hoc Scotū li. iiij. di. xvj. q. ij. In eodem ps̄. circa passum illum. Ut iustificeris in fmonibus tuis. cum postil. exponit eum de verificatione pmissorum factoꝝ ipsi dauid de firmitate regni sui ad posteros τc. Burg. exponit de veritate sermonum domini quibus dicit: Quacunq hora peccator ingemuerit τc. sed replicat contra se q illi sermones de venia concedenda ingemiscenti fuerūt Ezechieli longe post tēpora dauid dicti: nō igitur dauid potuit ea exemplariter allegare: ideo adducit aliā auctoritatez de Exo. xxxiiij. sed illi sermones non sunt proprie dei sed moysi: et sic esset sensus: Ut iustificeris in sermonibus moysi cuius proprie sunt: vt patet in loco allegato. Per idem ptz quātum valeat quod Burg. subdit circa versum: Ecce enim veritatem dilexisti. nam stante indicio hominum q propter grauitatem peccati dauid deus non permittit filium suū regnare post ipsum: nec christum nasci ex eius semine optime locuz habet expositio postil. q autem homines habebant illā opinionem ostēdit Burgen. circa psalmum Domie probasti. allegans ad hoc illud psalmiste. Multi dicunt anime mee non est salus illi in deo eius.

Glo. ordi.

a In finē τc. Hiero. Aug. Doech prodidit dauid: τ sacerdotes occidit. nō dauid: vt τ aries imolat⁹ ē: nō i saac: vbi vtrobiq effuso sāguine resurrectio xpi et vita figurata ē. Doech mot⁹: Idume⁹ terrenus ab edom. i. genus hoīm terrenū qđ mouet nō pseuerat in eternū. Saul petitio. Et significat mortē quā hō peccās vbis τ manibus appetijt. Sicut pp̄s a dn̄o saulē regē extorsit. Dauid manu fortis vel desiderabilis aspectu. Dauid rex comedit panes ppositionis: q̄s nō licet edere nisi sacerdotibus: figurauit non solum psonam regis: sed etiam sacerdotē. Est ergo dauid christus τ corpus eius. Hic autem mixta sunt terrenum et celeste. de his duob⁹ agit hic psalmus. Nō est hic oratio p malis. sed prophetia quid sit eis futurum. b Doech. Aug. Aduersarius dauid: significat antichristum qui totum orbem mouebit. qui veniet per signa τ miracula ante aduentum iudicij. τ auxilium a saule: id est a diabolo petens. nunciabit venisse dauid: id
Glo: achimelech. est christū: in domum abimelech: id ē ad ecclesiam que regnum est patris. c Abimelech. Hiero. Dicit in hebreo achimelech. Ita enim dictus est sacerdos ille. sed propter similitudinem litterarum beth τ caph que modico apice differunt variatur abimelech. forsan autem sicut supra non coram achis: sed coram abimelech mutato nomine. vt non res hystorie prosequaris: sed mysterium: ita et hic est. ergo abimelech patris mei regnum τ significat iudeos. Ps. LI

d Quid gloriaris in malicia τc. Aug⁹. Prima ē inuectio in doech vt fideles corroboret: contra antichristum τ eius complices.

e Cogitauit. Cassio. Leuis mens preceps dicto non
Ecci. xi. d ante cogitat q̄ loquatur. vnde salomon: In ore stultorum est cor eorum.

f Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Aug. Que dū promittit inouationem: incidit: ita ille dolosus antichristus scilicet beatitudinem τ occidit. Hiero. Aug⁹. Sicut nouacula. Mali sanctis capillos radunt: id est superflua bona presentia que contemnunt cum ipsa vita: vt
Mat. x. d sint filij chore. quib⁹ dicitur: Nolite timere eos qui occidunt corpus: animā autem non possunt occidere.

g Dilexisti maliciam super benignitatem. Cassi. Non deserit malum qui diligit: super benignitatez. τ si benignitas tangit animum refugit.

a i. mitrens nōs.
a In finem intellectus dauid
a i. de hoc. b i. motus. c i. terrenus. id ē genus malorum.
b cum venit doech idume⁹: et nun
a i. pdidit morti. i. tūc ē pdit⁹ morti xpi cū venit ad regnū pr̄is. i. regnū iudeoꝝ qđ pr̄ istituit
ciauit saul venit dauid in do
a i. id ē ad iudeos.
Alia lr̄a abimelech.
c mum achimelech. LI
a i. Aug. quasi in bono gloriandū est quod est magnum.
Quid gloriaris in mali a
a i. tu. b i. qđ minimū est.
cia: q̄ potēs es i iniqtate b
a i. sine intermissione. b i. ecce iniquitas.
c i. meditatio mali est in lingua.
e te: Tota die iusticiam cogitauit c
a i. Aug. si non pōt facere loquit saltem malum τ si hoc nequit cogitat. b i. Aug. ita expedite. vel inutilia rapit: vel animā purgat.
f ligua tua: sic nouacula acuta fe b
a i. Aug. verū q antē te: sz h. i. maliciam eligis p uerse: quasi leues aquā sup oleum: terram super celum: sed cum his inferius cadis.
g cisti dolū. Dilexisti maliciaz sup c
benignitatē: iniqtatem magl q̄

Nico. de lyra

a Quid gloriaris in mali. Ps. LI Huic psalmo premittit titulus talis in hebreo. Ad victoriā psalmus dauid quando venit doech idumeus: τ annunciauit sauli τ dixit ei: venit dauid i domū achimelech. τ in trāslatiōe Hiero. ponitur titul⁹ eiusdē sententie. lz verba aliquātulū sint mutata. De hac autem annūciatione habet. j. Reg. xxij. quia cum saul turbatus de hoc q dauid euasisset manus ei⁹ conquereretur de seruis suis tanq fautoribus ipi⁹ dauid. iste doech dixit sauli q viderat dauid in domo achimelech sacerdotis. τ q dederat ei panes τ gladium adiungens etiam falsum fm opinionem aliquoꝝ sicut modus ē relatorum. scilicet q achimelech consuluisset p dauid deum. tamen cōtrarium videtur mihi pbabilius. scilicet q consuluit sicut ibidem plenius fuit expositum: ppter quod saul iratus iussit sacerdotes: vxores τ paruulos eoꝝ interfici: τ ciuitatem eoꝝ destrui: cuius iussionis doech cum suis satellitib⁹ fuit executor: vt ibidez habetur. τ đ hoc fecit dauid psalmū istum. τ diuiditur i duas partes: quia primo malicia doech arguitur. secūdo innocentia dauid ostenditur: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. ibi. Ego autem. Prima in tres: quia pmo dauid arguit doech maliciam. secūdo pdicit penā. ibi: Propterea destruet te. tertio ostendit vtilitatis consequentiā. ibi: Uidebunt iusti. Circa primuz dicit: Quid gloriar in malicia. quasi diceret: hec est pessima gloria: quia propria ē illorum qui peccant ex certa malicia τ habitu. signum enim habitus generati est delectatio in opere. ij. ethicoꝝ. propter quod dicitur Prouer. j. Qui letantur cum male fecerint: τ exultant in reb⁹ pessimis. b Quis potens es in iniquitate. id est potenter exercuisti iniquitatem sacerdotes vxores eorum ac paruulos occidēdo: vt dictum est. In hebreo τ in tanslatiōe Hiero. sic habetur: Quid gloriaris in malicia potēs misericordia dei tota die. ita q li tota die qđ est principium versus secundi in translatione nostra: est finis primi in hebreo τ in translatione Hiero. et est sensus: Quid gloriaris in malicia potens: id est quid gloriaris eo q maliciam tuam potenter exercuisti in opere τ in sacerdotum occisione. Misericordia dei tota die: id est misericordia dei que tota die sustinet te i vita: debuisset te retraxisse a tanta malicia. c Tota die iniusticiam cogitauit lingua tua. In hebreo τ in translatiōe Hiero. sic incipit versus iste: Insidias cogitauit lingua tua. tamen non mutatur sententia. iste enim doech quasi continue insidiabatur dauid et amicis eius: ipsos sauli falso accusando: quod erat iniustum. d Sicut nouacula acuta fecisti dolum. nouacula bene acuta aufert pilos quasi insensibiliter. Doech autem sic dolositates suas colorabat q saul non percipiebat: τ quia faciebat hoc ex habitu: qui causat delectationē in opere: vt dictū est. ideo sequit: e Dilexisti maliciā sup benignitatem τc. et patet littera vsq ibi.

a Lingua dolo. Cassio. id est dolosa verba fallacie ministra. aliud in corde gestantiū. aliud in ore pmittentium. b Propterea deus. Cassio. De celeri fine iniqui. c Et radicē. Aug. Radix nr̄a charitas ē ī t̄ra vivorū. radix huius .i. volūtas eradicatur: q2 n̄ ē altius fixa p charitatē: s̄ in petra arida ⁊ sterili. Ecce doech .i. motus de quo loquit̄ titulus hic eni pulvis quē pijcit ventus a facie t̄re. Aug. Radix mali cupiditas q̄ non fructum parit in t̄ra vi. Vel loquit̄ de antichristo cuius radix ministri: qui cu3 eo nihil habebūt cū sanctis. d Videbūt iusti. Aug. Pro deiectiōe eius irrisio. Aug. Videbūt iusti. Quid mal̄ sit euēturū i fine: vidēt nūc iusti et timēt sibi ne ⁊ ipi cadāt: in futuro vero ridebunt. Nunc enim ambulāt q̄si ad lucerna3 s̄m ꝓpheticum s̄monem in nocte: ⁊ ideo timēdum: tūc vero erit dies. petrus
2. Pe. 1. d enī ait: Attendentes ad propheticum s̄monē quasi ad lucernam ī nocte donec dies luceat: et lucifer oriatur ī cordibus nostris: id est xp̄s appareat q̄ ē lux nr̄a. e Sperauit. Nō dic̄ habuit: q2 habet aliq̄s q̄ nō amat ⁊ ardet auaricia q̄ non habet. f Preualuit ī va. Aug. Vl' d̄ antixp̄o specialit̄ agit̄. Et p̄ualuit in va. sc3 quia plus om̄ibus alijs malis fideles decipiet. g Ego aūt. Aug. Quō ꝯ eū bonus se habeat. Cassio. Hucusq3 vituperatio illius: h̄ laus ꝯtrarie ptis: ecce pfecta demōstratio. h Oliua. Aug. Populus dei oliua vn̄ fracti sūt supbi rami. i. iudei: ⁊ insertus ē oleaster d̄ gētibus. Cas. Oliua fructifera. d̄ cuius germīe xp̄s. i In et'nū ⁊ i. Aug. Qd̄ dixit ī et'nū repetit ī seculū se. vt repetēdo cōfirmet q̄3 fūdatus ē ī amore regni celo4. k Fecisti. Aug. Predicta. s. q2 sum oliua: q2 speraui ī miscd'ia in eternū. ¶ In fine.

a ꝭ quasi nec mala regit verbis decoris.
loq̄ eq̄tatē. Dilexisti oīa v'ba p̄/
a ꝭ tue ⁊ aliorum. b ꝭ tu qui es. ꝭ i. linguosus ⁊ dolosus. ꝭ vel guā. ꝭ vel sam.
cipitatiōis: lingua dolosa. Pro/
a ꝭ hec dilexisti. ꝭ hec sūt v'ba p̄cipitatiōis. s. b ꝭ ⁊ si non modo.
ptērea deus destruet te i finēm:
a ꝭ Aug. h̄ modo prius dignitatē auferet: ⁊ post trāsire faciet de hac vana glia in q̄ es ad tp̄s. b ꝭ Aug. quasi mō es in tabernaculo sed seruus nō manet in domo in eternū: modo si qua bona facit mercedem suam recipiet.
euellet te et emigrabit te de ta/
a ꝭ Aug. vbi palee cū granis. b ꝭ vel suo.
bernaculo tuo: et radicem tuam
a ꝭ beatitudine sanctorum. b ꝭ hec patient̄ mali sed nō sine fructu pio4. ꝭ i. vident nunc.
terra viuentium. Videbunt iu/
a ꝭ Aug. non erit tunc corruptionis locus.
sti ⁊ timebunt: et super eum ri/
a ꝭ irrisione dignum iudicabunt. ꝭ hic flent. b ꝭ non deus.
debunt ⁊ dicent: ecce homo qui
non posuit deū adiutorē suum.
a ꝭ non sperauit in deo. sed in diuitijs.
Sed sperauit in multitudine di/
a ꝭ Quia nihil eo vanius qui putat plus valere nummū q̄3 deum.
uitiarū suarum: ⁊ p̄ualuit i vanita/
a ꝭ mali sperāt in diuitijs: ego aūt dicit populus fidelis qui sum in domo dei. b ꝭ que hyeme et estate viret.
te sua: Ego autē sicut oliua fru/
a ꝭ ecclesia. b ꝭ ille doech in diuitijs.
ctifera in domo dei: speraui i mi/
a ꝭ Aug. non ad terrena adipiscēda: s3 eterna. b ꝭ duratura. c ꝭ x̄p.i. ꝭ q2 in eternū reperit.
sericordia dei in eternū ⁊ in secu/
a ꝭ et. ꝭ laudabo.
lū seculi. Confitebor tibi in secu/
a ꝭ Quia tūc saluabor: nō enim p̄properus. b ꝭ Rem nois tui qd̄ ē iesus. s. q2 tūc saluabor.
lum quia fecisti: ⁊ expectabo no/
a ꝭ Aug. iocundum est nomen: sed non nisi gustanti. amarum vero seculum.
men tuum: quoniam bonum in
a ꝭ Sed non in conspectu impiorum q̄ non gustant amando.
conspectu sanctorum tuorum.

a Dilexisti oīa v'ba p̄cipitationis. id ē verba saulis q̄bus p̄cipitāter p̄cepit sacerdotes occidi: ad qd̄ eū induxisti. b Lingua dolosa. vt pt3 p p̄dicta. c Propterea deus destruet te i finē. Hic ꝯsiter dauid in spiritu ꝓphetico p̄dixit ipsi doech pena3 dicens: Propterea deus destruet te in finē. l3 modo sis potēs cū rege. d Euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo. animā de corpe auferēdo: qd̄ fuit impletū in monte gelboe: vbi doech iusto dei iudicio interfecit se ꝑut dictū fuit. j. Reg. vlt. e Et radicem tuam de terra viuentiū. hoc fuit impletum quando dauid fecit interfici filium doech in quo sperabat post mortem suam manere: sicut in quadam radice remanente: vt dictum fuit. j. Reg. vlt. ⁊ ij. Reg. j. f Videbunt iusti. Hic consequenter ponitur vtilitatis consequentia: quia iusti videntes punitione3 iniquorum: ex hoc magis firmantur in bono ⁊ contemnūt prosperitatem malorum. ⁊ hoc est quod dicitur: Videbunt iusti. scilicet doech destructionem. g Et timebunt. magis offendere deū q̄3 an. h Et super eum ridebunt. cōtemnentes eius prosperitate3 p̄teritam. i Et dicent. ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. per bona merita. k Sz sperauit in multitudine diuitiarum suarum. quas male acquisiuit sauli adulando: ⁊ munera ab illis qui habebant negociari cū rege male accipiendo. l Et p̄ualuit. ad tempus: quia inter seruos saulis erat potentissimus: vt habetur. j. Reg. xxij. m In vanitate sua. quia ꝓsperitas eius transiuit velut vmbra. n Ego autem sicut oliua. Hic consequenter ostenditur ipsius dauid innocentia: quia propter doech et saulis maliciam non reliquit suam innocentiam: quod patet ex hoc q2 sauli bis in sua manu tradito bis a morte pepercit. vt habetur. j. Reg. xxiiij. ⁊ xxvj. et hoc est q2 dicit: Ego autem sicut oliua ⁊c. non est per hoc intelligendu3 q2 aliqua arbor oliue esset iuxta domum dei: quia precipitur Deutero. xvj. Nō plātabis lucum iuxta altare domini dei tui: neq3 vllam arbore3. sed per oliuam fructiferam hic intelligitur oleum quod d̄ fructu oliue exprimitur quo lucerne in domo dei replebant̄: s̄m q2 dicitur Leuit. xxiiij. Precipe filijs israel vt offerant oleu3 de lignis oliuarum purissimum ad concinnandas lucernas. istarum aute3 lucernarum alique ardebant de nocte ⁊ de die lic3 plures arderent de nocte. est igitur sensus: Ego autem sicut oliua fructifera ⁊c. id est sicut fructus oliue est fomentum luminis continue in domo dei. sic innocentia mea lucebit coram deo nec extinguetur per doech vel saulis nequiciam. o Speraui in misericordia dei ī eternum ⁊ in seculu3 seculi: id est non t̄m in vita presenti: sed etiam in futuro. ideo subditur. p Confitebor tibi in seculum. cōfessione laudis. q Quia fecisti. mibi misericordiam in presenti. r Et expectabo nomen tuum. in futura retributione iusto4. s Quoniam bonum est in conspectu sanctorū tuorum. qui laudant continue nomen tuu3: sed in conspectu iniquorum non est bonum: qui frequenter verbis ⁊ factis blasphemant ipsum. Moraliter autem posset exponi psalmus iste de quolibet iniquo detractore: qui per detractionis ⁊ adulationes suas excitat aliquem potentem ad innocentum persecutionem: pro quo consequitur finaliter penam eterna3: ⁊ cū hoc aliquando temporalem. ⁊ ad hoc consideratis predictis potest de facili applicari littera huius psalmi.

Moraliter.

Ps. LI

Quid gloriaris in malicia: q̄ potens es iniquitate. Psalmū istum fecit dauid contra maliciam doech qui adulādo sauli regi retulit sibi q2 acbimelech sacerdos panes et gladium dederat dauid fugienti: propter quod saul precepit sacerdotes cum vxoribus ⁊ paruulis occidi. j. Reg. xxij. Moraliter autem potest exponi de quolibet adulatore qui relationibus suis excitat aliquem potentem ad persequendum innocentem. Igitur contra talem dicitur: Quid gloriar̄ in malicia. nam hec est demonū gloria. Qui potens es iniquitate. que non est vere potentia sed impotentia: est eni posse deficere. To ta die i iusticia3 cogitauit lingua tua. id ē quasi continue cogitanit cor tuū vt lingua tua loqueretur malum. Sicut nouacula acuta fecisti dolu3. sc3 cor vulnerantem sicut nouacula acuta vulnerat carnē. Dilexisti omnia verba p̄cipitationis. id est ad p̄cipitandum innocētes. Propterea deus destruet te in finem. tibi reddēs debitā penā. Euellet te ⁊c. extrahendo animā a corpore. Et radicē tuā de terra viuētiū. id ē animā tuā que viuificat corpus sicut radix arborem priuabit gloria per eternam damnationē. Videbūt iusti. tuam deiectionem. Et timebunt. deum offendere plus q̄3 ante. Et super eū ridebunt. applaudentes iusticie diuine. Et dicent ecce homo qui non posuit deum adiutorem suū. ideo merito lapsus est in infernū. Sed sperauit in multitudine diuitiarū sua4. ponendo ibi finem suu3. Et p̄ualuit in vanitate sua. ad tempus modicū. Ego aūt sicut oliua ⁊c. hoc dicit iustus cōfidens de bonitate diuina. Confitebor tibi in seculū. cōfessione laudis. Quia fecisti. misericordiā mibi. Et expectabo nomen tuu3. in retributione iusto4.

a In fine ꝑ ⁊c. Cas. Intellectus dauid ꝓphete quē habuit de amalechitis: q̄ vastauerūt sicelech: p quos itellexit mēbra antichristi vastatura ecclesiā: q̄ hic ꝯfutant̄. Supra idē psalmus de incarnatiōe dn̄i. hic de aduētu iudicij. Aug. Vel p malech. i. p̄turiēte vel dolēte q̄ ē ecclia. p q̄ increpant̄ h̄ homies: inter q̄s gemit. Cōsolatio in fine psalmi ostenditur. Ps. LII. b Dixit insipiēs. Aug. Increpatio malo4. Aug. Insipiēs. Ois qui male viuit. Qui eni putat ei placere mala: nō eū putat deum. Vel q̄ dicit eū oibus parcere. Vel insipiens. Iudeus dixit de xp̄o nō ē deus. Idē hodie mali. Vel cui supradictum ē existimasti inique q2 ero tui silis. ille dicit: nō est deus. c Deus de celo. Cas. Vel de celo: id est per sanctas aīas admonuit vt videat ⁊c. d Si ē intelligens. Cassi. Aut si nō ītelligit. Si saltem est requirens ītelligere deum. e Omnes declina. Cas. Congruus ordo prius declinant. tunc inutiles: inde non est qui faciat bonū. f Nō ne scient. Cas. Cōminatio malo4 p finem. Aug. Minat̄ illis qui loquit̄ ꝑ parturiente. Q. Nōne iniquā bi oēs scient q̄m deus vere est. Sciēt vtiq2 penarū experimēto. Sed merito hoc eis quia. g Deū nō inuocauerunt. Aug. Cōsolat̄ gemētes ne ꝑsperātes imitent̄: quia deū nō inuo. vnde cito perituri sunt. cōsolatio fidelū. ¶ Qui bo.

Nico. de lyra

In ps. lj. Quid gloriaris. vbi d̄r ī postil. Circa primū dicit.

Additio. Littera hebraica sic habet: Quid gloriaris ī malicia o potens misericordia dei tota die: qd̄ sic exponit Abenhezra: ⁊ bn̄ vt videt̄. o potēs. i. doech q̄ ꝓtunc potens erat apud regē saul. Quid gloriaris in malicia. i. in vanū gloriaris in tua malicia me persequendo. nam miscd'ia dei tota die est: q̄ me ꝓteget a tua ꝑsecutione: qd̄ consonat cum fine ps̄. vbi dicit̄: Ego autē sicut oliua ⁊c. speraui in miscd'ia dei.

Ps LII

Dixit insipiēs. Huic psalmo in hebreo p̄mittitur talis titulus. Ad victoriam sup mahalat eruditio dauid. Et dicunt aliqui hebrei q2 mahalat est h̄ nomē instrumēti musici cui appropriabatur cātus huius ps̄. Alij aūt dicūt q2 signat chorū. ⁊ hoc modo accipit Hiero. in trāslatione sua. vbi ponit talem titulum: Victori p chorū eruditio dauid. s̄m ergo hanc significationē quā credo veriorē sensus huius ti. ē q2 dauid fecit hunc ps̄. decātandū a choro leuitarū cū quodā conatu victorie sicut supra frequenter est expositū. In aliquibus biblijs titulo p̄dicto additur ꝓ amalech: s3 hoc est falsū: quia hebreus ⁊ Hiero. non habēt nec ps̄. iste fuit factus ꝯtra amalech: vt videbit̄ in ꝓcessu. Sciendū ergo q2 ps̄. tertiusdecimus est multū similis isti in sentētia ⁊ verbis: vt pat3 intuēti. ꝓpter qd̄ dicit Ra. Sa. q2 dauid fecit hunc ps̄. contra Titum qui destruxit templum scd̄m: ⁊ populū iudaicū partim interfecit ⁊ partim captiuauit: sicut fecerat ps̄. xiij. cōtra nabuchodonosor regem babylonis: qui primū templum destruxit ⁊ populum captiuauit. Dicit etiā Ra. Sa. q2 in aduētu messie templū reedificabit̄ ⁊ iudei per orbem dispersi ibi in momēto ꝯgregabuntur. sed hoc est falsū ⁊ erroneum: vt supra dictū est frequēter. ꝓpter qd̄ ps̄. iste potest exponi de afflictione iudeoru3 per regnum grecorū a quo multi iudei fuerunt īterfecti ⁊ multi captiuati: ⁊ maxime tēpore antiochi illustris: ꝓpter cuius tyrannidem iudei qui remanserāt in terra fugerunt ad mōtes ⁊ ad alia loca relinquētes omnia q̄ habebāt in ciuitatibus et villis. vt habet̄. j. Machab. ij. ab hac aūt miseria seu captiuitate fuerunt subleuati p machabeos q̄ ciuitatē ⁊ templū recuperauerunt: ⁊ infideles de iudee finibus eiecerūt: qd̄ p̄uidēs dauid in spiritu fecit hūc ps̄. q̄ diuidit̄ in q̄ttuor ptes. q2 primo describitur grecoru3 ⁊ specialiter antiochi malicia. scd̄o examiatio diuina. ibi: Deus d̄ celo ꝓspexit. tertio debita pena. ibi: Nōne sciēt. ⁊ quarto liberatio ppl'i ex dei misericordia. ibi: Quis dabit. Circa primū dicit̄: Dixit insipiēs. i. antiochus: b Nō ē deus. q2 cultū veri dei amouit de hierl'm et ciuitatibus iudee: et idolū posuit sup altare dei vt habet̄. j. Machab. j. ⁊ sic facto ⁊ verbo negabat verū deū. c Corrupti sunt. peccato luxurie. greci eni erāt luxuriosi: ⁊ de antiocho nobili q̄ fuit figura antichristi dicit̄ specialiter Dan. xj. ⁊ erit in cōcupiscentijs feminarum. d Et abominabiles facti sunt. peccato idolatrie: qd̄ vocat̄ abomiatio frequēter in scriptura. et de antiocho d̄r. j. Machab. j. q2 edificauit abominandu3 idolū super altare dei. e Nō ē q̄ faciat bonu3. sc3 meritoriū: qd̄ fieri nō pōt sine fide ⁊ charitate: l3 aliq̄ facerēt aliqd̄ bonum de genere. Nō est vsq2 ad vnum. Hoc nō est in hebreo: nec in trāslatiōe Hiero. sed infra ponit̄ vbi exponet̄. f Deus de celo. Hic ꝯsiter ponitur examinatio malicie. cū dicit̄: Deus de celo ꝓspexit sup filios hoim: q2 nihil penitus latet ipm: ⁊ hoc specialiter dicitur cōtra illos qui negabāt diuinā ꝓuidentiā se extendere ad actus humanos. g Vt videat si ē intelligens. p veram cognitionē. h Aut requirens deū. p bonā opationē. q̄les autē inuēti fuerint. subdit̄: i Oēs declinauerunt. a rectitudine iusticie. k Simul inutiles facti sunt. id est inepti ad ꝯsecutionē vite beate. sicut medicina dicit̄ inutilis: que ē inepta ad consecutionem sanitatis. l Non est qui faciat bonū. exponat̄ vt supra. m Non est vsq2 ad vnum. qd̄ dupliciter exponit̄. Vno modo iclusiue: vt sit sensus q2 nec vnicus talis reperit̄ ī eis scilicet in hominibus antiochi: q2 sine fide impossibile ē placere deo. Hebre. xj. Alio modo exclusiue: vt sit sensus: In oibus populis non ē nisi vnus: qui de deo habeat legē verā ⁊ cultum sc3 populus iudaicus. cui data fuit lex in mōte synai: de qua datione dicitur infra ps̄. cxlvj. Non fecit taliter omi nationi: ⁊ iudicia sua non manifestauit eis. n Nōne scient. Hic ꝯsequēter ponit̄ determinatio pene debite. cum dicit̄: Nonne scient ⁊c. q. d. imo ipi sciēt dei iusticiā p pene infligende experientia3 vnde i ꝑsona taliū dicit̄ Sap. v. Lassati sumus in via iniq̄tatis ⁊ pditionis ⁊c. ⁊ subdit̄ postea: Talia dixerunt hi qui in inferno positi sunt. o Qui deuorāt plebē meā vt cibū panis. i. ita delectant̄ in spoliatiōe ⁊ occisione innocētū: ac si comederent bonū cibū. p Deū non inuocauerūt. q2 non crediderunt in eum. ꝓpter quod dicit̄ Roma. x. Quomodo inuocabunt eum in quem non crediderūt? q Illic trepidauerunt ⁊c. s̄m q2 scribit̄ Prouer. xxviij. Fugit impius nemine ꝑsequente. ꝓpter enim mala que fecerunt timent in omni loco sibi insidiari: ⁊ in omi cibo impotionari: ꝓpter qd̄ dicit Boetius tertio de consolatione de Dyonisio tyrāno: qui ꝓpter mala que fecerat erat in continuo timore sortis sue periculorum expertus tyrannus regni metus pendentis super verticem gladij terrore simulauit: cum enim quidam amicus suus diceret eum felicem: fecit eū sedere in solio regali: ⁊ optima cibaria fecit apponi: ⁊ sup caput sedentis gladiū acutissimū tenui filo appendi: quē ꝑspiciens ille qui sedebat nullo modo comedere poterat: s̄ p̄ timore timebat ⁊ pallebat. tūc dixit ei Dionysius: Quō dicis me felicē q̄ ꝯtinue sum ī tali statu q̄li tu es modo? r Qm̄ deus dissipauit ossa coru3. id est virtutem eorū.

a ꝭ vel ꝑ malech. i. parturiente vel dolente que ē ecclesia. ꝭ lingēs terram.
In finē ꝑ abimelech intelle/
ctus dauid. Ps. LII
a ꝭ et si in ore non audet.
Dixit insipiens in corde
a ꝭ cur ita: quia vl' ⁊ ibo. ꝭ ab omni via rationis.
suo: non est deus. Corru/
a ꝭ et quod deterius. b ꝭ omnes qui dicunt: non est deus.
pti sūt ⁊ abominabiles facti sūt
a ꝭ adeo q2. ꝭ de illis.
in iniquitatibus: nōn ē qui faciat
a ꝭ sed. b ꝭ misertus est. ꝭ vel monuit. ꝭ mittendo filium.
bonum. Deus de celo prospexit
a ꝭ q2 esse debent filij hominū portādo imaginē noui hominis. b ꝭ videri faciat.
sup filios hoim: vt videat si est
a ꝭ cognitione. b ꝭ opere vel intelligentia.
intelligens aut requirens deū.
a ꝭ sed. ꝭ Aug. Quasi ꝓspiciendo hoc inuenit. b ꝭ et
Omnes declinauerunt simul in
a ꝭ sibi ⁊ alijs. b ꝭ ex se. ꝭ ductus rōne boni.
utiles facti sūt: nō ē q̄ faciat bo/
a ꝭ q̄si ex dolore repetit. b ꝭ Aug. non ē vnus: vel si vnum exciperet diceret preter vnum. c ꝭ sed. ꝭ illi dicunt non est deus.
nū: nōn ē vsq2 ad vnum. Nonne
a ꝭ in futuro. b ꝭ qui modo scire nolunt.
scient omēs q̄ opant̄ iniq̄tate3:
a ꝭ volētes cōsumere. b ꝭ Cas. Que parturit ei dolet. c ꝭ Aug. assidue.
q̄ deuorāt plebē meā vt cibum
a ꝭ ideo
panis? Deu3 nō iuocauerūt illic
a ꝭ de terrenis non de eternis. b ꝭ quasi sed nō de his vbi esset timendū sicut iudei qui deu3 occiderunt ne perderent locum ⁊ gentem.
trepidauerunt timore: vbi nōn
a ꝭ quare hoc.
fuit timor. Quoniam deus dis/

Universidad de
Bibliot

a Qui hoibꝰ pla. Cas. Boni sibi displicent: dñ carnē casti/gant: mali placēt. b Confusi sunt. Cas. id ē ↄfundent: quia a regno dei sepabunt vt generaliter legatur de omnibus ma/lis. sed israel saluabitur. c Quis dabit ex sion ꝛc. Augꝰ. Salus autem parturienti ecclesie. Ziphei

Nico. de lyra

eorū. Qui hominibus placent. sicut sunt vane gloriosi applausu hominū ꝛ adulatiōibꝰ delectati: de diuio bñ/placito ñ curātes. In hebreo habet. Deꝰ dispergit ossa obsidentiū te. ꝛ in trāslatione Hiero. Circūdantiū te. ꝛ idē ē. ꝛ refert ad antiochū ꝛ eiꝰ exer/citū q̄ obsiderūt ꝛ destruxerūt ciuita tes iudee: ꝟ ipi postea fuerunt fugati ꝛ debellati a machabeis et antiochꝰ miserabilit mortuꝰ fuit i mōtibꝰ: ca/dens eni ↄ curru habuit ossa collisa ꝛ tādē miserabiliter mortuꝰ ē: vt ha/bet. ij. Machab. ix. a Cōfusi sūt ꝛc. intantū eni fetebat antiochus ex lāguore a deo imisso q eiꝰ fetore exer citꝰ grauabat: vt ibidē habet: quod erat maxima ↄfusio sibi ꝛ toti exerci/tui. b Quis dabit ex sion. Hic cō/sequenter describit ꝑpli liberatio ex dei miscdia. ꝛ loqt dd ꝑ modū optā tis ad exprimēdū desideriū huiꝰ libe ratiōis dicēs: Quis dabit ex sion. i. ex habitātibꝰ seu ministrātibꝰ in tē/plo. qđ erat i mōte sion. c Salutare isrl. i. remedium ↄ anti/ochū ꝛ eiꝰ exercitū. ꝛ ꝟ fuit adimpletū qñ dñs dedit ↄstātiā ꝛ audaciā mathathie et filijs eius ad pugnādū ꝓ ꝑplo q̄ matha thias fuit sacerdos ministrās i tēplo ꝛ māsit i hierlm: vt habe/tur. j. Machab. ij. d Cū ↄuerterit ꝛc. inductā ꝑ antiochū. e Exultabit iacob ꝛ letabit isrl. qđ factum fuit qñ iudas ma chabeꝰ ꝛ ꝑpls q̄ erat cū eo recupata ciuitate mūdauerūt tēplū reedificātes altare ꝛ sup illud offerētes cū gaudio magno: vt habet. j. Machab. iiij. vñ ibidē dr: Facta ē leticia i ꝑplo mag/na valde. Moralit aūt pōt exponi psalmus iste ↄ quolibet peccatore i malis suis obstinato q̄ lꝫ ↄfiteat deū v̄bis negat tñ factis. ꝑm illud apli ad Titū. j. Cōfitet se nosse deū: factis aūt negāt. cuiꝰ maliciā deꝰ examinat ꝛ punit ꝛ innocentē ↄ ma nu eiꝰ eripit. ꝛ huic snie de facili cōsideratis p̄dictis pōt littera applicari. Ps. LII

a interiora bona. os illius christi. s. nemo fregit qui hominibus placere noluit. c placere querunt.

a sipauit ossa eoꝝ q̄ hoibꝰ placent:

a qr ꝛ locū pdiderunt ꝑ quo occiderunt christum vt legat de iudeis ad litteram.

b confusi sunt qm deꝰ spreuit eos. a

a o vos stulti. nōne hic solus cui dixistis: non est deus.

c Quis dabit ex sion salutare isrl b c

a Aug. q̄ mō inter manꝰ v̄ras captiuꝰ tenet.

cū ↄuerterit deꝰ captiuitatē ple/ d

a qr ꝟ intelliget. b populꝰ christianꝰ. cui maior futer. c i futuro qr ipe cognoscet ꝑfecte

bis sue: exultābit iacob et letā/ e

a qr ipe idē factus.

bitur isrāel.

a i. christum. nouissima non p̄sentia. b qr in aduersis deus laudādus.

In finem in carminibus vel

a i. laudibus. b Aug. qr vir insipiens non cognoscit quō ireīt flos seculi. c vel alicuius viri spūalis q̄ itelligit florē maloꝝ transiturum.

hymnis intellectus dauid cum

Additio. j.

quod psalmus iste. Psalmꝰ iste magis ꝓprie pōt exponi ꝑ supposita veritate fidei ↄ antixpo: ꝛ ↄ afflictiōe fideliū ꝑ ipi/us tyrannicā ptātē: cuiꝰ antixpi figura fuit antiochꝰ: ꝓut cō/muniter tenet a q̄ afflictiōe maxima liberādi sūt ꝑ xpm. Ad qđ attēdēdū ē qđ sic i ps̄. xiij. q̄ ꝓ maiori pte assimilat huic. agit de iudeo xpm in psona ↄtemnente: qua ratione de ipo iudeo ꝓprie dr: Dixit insipiens in corde suo: non est deus: ꝓut in additione su/per eundē ps̄. fuit ostensū: sic i hoc ps̄. agit de antichristo cuiꝰ pncipalis ꝛ ꝓ/pria nequicia cōsistit in negādo christū esse deū: ꝛ sic ꝓprie de ipo posset dici: Di/xit insipiens in corde suo: nō est deꝰ. naꝫ lꝫ antichristꝰ in ore suo verum deum ꝓ/fiteat esse in mundo cū legem pentateu/cham asserat veraꝫ esse: cuius legis ceri/monialia ꝛ iudicialia et huiusmodi re/staurare attentabit vt doctores cōmu/niter dicunt: in qua lege manifesta sunt testimonia de deo. nihilominꝰ tamen in corde deum negat veruꝫ: negando chri/stum esse veruꝫ eo modo quo supra fuit expositum in p̄dicta additiōe. vnde isti duo ps̄. ad inuicem correspondent sicut primum ꝛ vltimum vnius rei. nam sicut persecutio iudeoruꝫ facta in capite chri/sto fuit prima ꝛ principalis inter oẽs ecclesie persecutiones: sic persecutio an/tichristi est vltima ꝛ maxime principalis inter persecutiones ecclesie in christi mē bris perpetratis. Et ideo iste psalmꝰ di/stinguēdus est ꝛ exponēdꝰ sicut cōpar suus. scꝫ. xiij. exceptis duobꝰ versibus q̄ non ponūtur codē in vtroq̄ ps̄. scꝫ qr vbi dicitur in ps̄. Quoniam dominus in generatione iusta est. consilium inopis confudisti: quoniam deus spes eius est in hoc psalmo legitur: Quoniam deus dissipauit ossa eorum q̄ hominibus placent confusi sunt: quoniam deus spreuit eos. Primus versus fuit expositus in additione super p̄dictum psalmum applicando illa verba ꝓprie ad iudeos: qui cōsilia christi inopis contempserunt vide ibi. Sed versus cōtentus in hoc psalmo scilicet: Quoniam deus dissipauit. ꝓprie ap/plicatur impijs adherētibus antichristo quorum ossa scilicet membra erunt dissipata: quia separata a regno dei: ꝛ etiā in/ter se confracta in contrarium membrorū christi cuius os ne/mo confregit: vt in epistola ad Timot. xij. vnde quia hec per secutio vltima terminatur in separatione perfecta membrorū christi a diabolo ꝛ antichristo ꝛ eorum mēbris. Idcirco post/q̄ hic psalmus dixit de reprobis quoniaꝫ deꝰ dissipauit ossa eorum: qui hominibus placent scilicet antichristi ꝛ sequaciū eius: qui hominibus placebunt largiendo eis bona tēpora/lia de quibus dicit: Quoniaꝫ deus dissipauit: id est spreuit. Eos statim subiūxit de electis. Quis dabit ex sion salutare israel ꝛc. iuxta illud Matth. xxv. Ibunt in vitam eternam. ꝛ sic confunditur manifeste insipiens scilicet antichristus: q̄ di/cebat in corde suo: Non est deus. que quidem verba scilicet: Quis dabit ex sion ꝛc. ꝛ cum auerterit dominus captiuita/tem plebis sue: que in vtroq̄ ps̄. finalit cōtinent: denotant sa/lutem vniuersalem fideliū: ꝓut fuit in passione christi ꝑm suf/ficientiam: ꝛ erit in aduentu secūdo q̄ntū ad omnes electos: quod non ꝓprie potest dici de liberatiōe a captiuitate baby/lonica: nec ab oppressione antiochi in vtraq̄ populus israeli/ticus erat dispersus per orbem. ꝛ sic tales liberatiōes nō erāt vniuersales. Cetera autez contēta in hoc psalmo faciliter ap/plicantur ꝓposito ex his que dicūt in postilla: ꝛ etiam in ad/ditione supradicta mutatis mutādis ꝛc.
In eodem psalmo vbi dicitur in postilla: Non est qui faciat bonum.

Additio. ij.

Veritas hebraica in hoc loco sic ha/bet: Non est qui faciat bonū: nec etiā vnus cuius sensus est: nam lꝫ etiaꝫ in tempore antichristi ali/qui boni quia tamen erūt pauci numero: idcirco in nihilum reputantur iuxta philosophū in. ij. physicoꝝ: quod modicuꝫ quasi nihil reputatur.

Replica.

Circa ps̄: Dixit insipiens ostendit Bur/geñ. suam insipientiam: sicut supra circa ps̄. eiusdem p̄ncipij ꝛ ibi vide correctionem.

Moraliter.

[Dixit insipiēs i corde ꝛc. Psalmū istū litteraliter exposui ↄ antiocho illustri q̄ posuit idolū abo/minandū i tēplo dei: vt habet. j. Machab. j. Moraliter autē pōt exponi de q̄libet blasphemo de q̄ pōt dici: [Dixit insipiēs in corde suo nō ē deꝰ] nā blasphemꝰ de deo dicit illud qđ non pōt stare cū vera deitate. vt q sit latro vel aliq̄d hmōi: ꝛ sic ne/gat eū ore ꝛ ꝑ ↄsequēs corde. nā ex abūdātia cordis os loqui/tur. Mat. xij. [Corrupti sūt] oēs tales corruptione peccati ↄ deū qđ ē pessimū. [Et abominabiles facti sūt] deo ꝛ angelis sāctis ꝛ hoibꝰ bonis. [Non ē q̄ faciat bonū] scꝫ de numero ta liū. Et qm sic audacter peccāt ac si deus nō videret. Sequit: [Deꝰ de celo ꝓspexit] nam oīa nuda sunt ꝛ apta oculis eius Heb. iiij. [Vt videat si ē itelligēs aut requirēs deū] scꝫ in tali/bus blasphemis. ideo subdit: [Nō ē vsq̄ ad vnū]. i. nō ē vni cus. Et qm nō remanet dedecꝰ culpe sine decore iusticie. ideo sequit: [Nōne sciēt oēs q̄ opant iniq̄tatē]. q. d. imo sciēt per punitiōis experiētiā qñ pena oclos eoꝝ aperiet q̄s modo clau sit culpa. [Qui deuorāt plebē meā] auferētes eiꝰ substātiaꝫ. [Deū nō inuocauerūt] ꝑ pniaꝫ. [Illic trepidauerunt ꝛc.] re/formidātes tñ mala p̄ntis vite: q̄ nō sūt timēda cū sint patien tibꝰ meritoria: ꝟ mala vite future sūt timenda. iđ seq̄t: [Qm deꝰ dissipauit ossa eoꝝ q̄ hoibꝰ placēt]. i. tyrānis ꝛ isti sūt eorū satellites: vt eis placeāt bona paupeꝝ rapiētes. ꝛ robur eorū qđ ꝑ ossa designat i inferno puniet. [Cōfusi sūt] extrema cō/fusiōe. [Qm deꝰ spreuit eos] a ↄsortio sctōꝝ eijciēs ipos. Et qm ꝟ ē valde formidādū. iđo subdit vox iustoꝝ: [Quis da/bit ex sion]. i. ex celo vbi ē dei clara visio: ꝛ respōdet: [Cum ↄuerterit dñs capti. ia. ꝛc. s. ꝑ aduentū saluatoris. qđ impletū fui ꝑ liberationē patrū in lymbo detentoꝝ.
In ps̄. lij. Dixit insipiens: vbi dicit in postilla. Propter

a Ziphei. Hiero. Augꝰ. Florentes iterp̄tant. Et significāt illos q̄ ꝟ florent in p̄nti ꝛ q̄si virēt copia tpaliū: quoꝝ glia ē vt flos feni qđ hodie floret ꝛ cras in clibanū mittit. Inter q̄s la/tet dauid. i. sancti quoꝝ vita abscōdita est cum christo in deo: inter quos sūt viles ꝛ abscōditi. Augꝰ. Monet in aduersis deum laudare. Ps. LIII

b Deus in noīe. Augꝰ. Inter ci/pheos orat. Augꝰ. Hiero. Hic salua in noīe. post non ti/meo iudicari in v̄tute. Aug. Deus in nomīe. verba ecclīe latētis inter ci/pheos cuiꝰ bonum intus est ꝛ merces occulta. alij alijs petunt liberari: ego in tuo nomīe. c Deus exaudi. Cas/sio. Item deus: nomen potentie repe/tit ne tardet auxilium. d Percipe verba oris mei. Augus. ciphei ea et si audiūt: non tamen intel ligūt: q̄ nō nisi tpalia nouerūt. e Alieni. Augꝰ. ciph viculus erat q̄ ptinebat ad tribū iuda vñ ciphei. f Ecce eni deꝰ. Cas. diapsalmꝰ. q̄d si/bi ꝛ cipheis faciat deus vñ soluit lau des. g Adiuuat me. Cas. Qđ ipi nesciunt inter q̄s lateo. sed hoc qđ me adiuuat viderēt: si deū aū oculos po nerent. Cas. adiuuat laborantē fer/re que ingerūt. Aug. Adiuuat ꝛ su/sceptor est. Ita q auertit mala inimi/cis. disperditq̄ i v̄tute sua. eos q̄ flo/rēt i felicitate seculi. h Auerte ma. Aug. Vel auerte pro cōuertendis p̄/catur: ꝛ hec est hostia quā pro libera/tione soluit. auerte mala ab inimicis meis. Et dispde illos. Cas. a priore intentione ponēdo in veritate tua: id est vt veritatem tuam veniant. i In veritate. Cassi. Vel ꝑm aliam litteram in virtute perde quos in tua infirmitate tolerasti. k Voluntarie sacrificabo. Augꝰ. Quia ꝓpter se nō ꝓpter aliud quod ab eo velim. Qui ꝓpter aliud laudat: ex necessitate lau dat: si illud haberet non laudaret. mi/hi autem ꝛ que dedit propter dantem placent. In finē

a flos. q̄bus non ꝓfuit sua ꝓditio ꝛ dauid non nocuit: ibi eni datus est saul in manū dauid in spelunca.

a venissent ciphei ad saul et dixis/sent: nōne dauid absconditus ē apud nos? Ps. LIII

a Aug. qđ mundo p̄dicatū ē. Hiero. i. imple rem nomīs.

b Deus i nōie tuo saluum a b

a Cas. in futuro iudicio.

me fac: ꝛ in virtute tua c

a secerne a ziphcis. b Augꝰ. qr non florem ziphcorum a te peto.

c iudica me. Deus exaudi oratio/ d

a Cassi. menti reconde. b qr ex verbis eor iudicatur.

d nem meam: auribus ꝑcipe v̄ba e

a Cas. hec ē causa orationis ꝛ loquit ecclīa. b mali. b ziphei ptinebāt ad tribum iude. vnde dauid: sed alieni flore malicie qui prodiderunt eum: non loco vel tribu.

e oris mei. Quoniā alieni insurre f

a Cas. saul ꝛ ministri. ꝑsecutores.

xerunt aduersum me: et fortes g

quesierunt animam meaꝫ: et nō h

a Cas. Qui putāt deū nescire quod agunt. qui nihil nisi seculum conspiciunt.

ꝓposuerunt deū ante cōspectuꝫ

a non ꝓposu. d. a. conspec. suū qđ patet qr. b Augꝰ. virtus vbi nemo videt vbi est gloria nostra non in flore extra.

f g suum. Ecce enim deus adiuuat i

a ira. b Cas. et si corpus deserit

me: ꝛ dominus susceptor est aīe k

a o domine. a me in illos.

h mee. Auerte mala inimicis meis: l

a Aug. florēt falsis bonis: pereūt veris bonis vel quasi florēt ad tps sed pereunt in eternū.

i ꝛ in veritāte tua disperde illos. m

a tñ. Aug. quia gratis amo qđ laudo. b sacrificium laudis non pecora.

k Voluntarie sacrificabo tibi: et n

a Aug. hoc est gratis confiteri quia bonū: nō quia dat temporalia bona. i. laudabo.

confitebor nomini tuo domine o

a Augꝰ. nil melius nomine tuo inuenio. b ideo confitebor bono nomini.

qm bonū ē. Quoniā ex omi tri/ p

a Augꝰ. in hoc ꝓbauit bonum nomē: si aliter sciret: tribulatio necessaria non fuisset.

bulatiōe eripuisti me: ꝛ sup ini/ q

a florentes. b mente rapta ad deum videt q omnis flos vt fenum.

micos meos despexit oculꝰ meꝰ.

Nico. de lyra

Deus in nomine tuo saluū me fac. Huic psalmo p̄ponitur ta lis titulus in hebreo. Ad vi/ctoriam in organis eruditio dauid qñ venerunt ciphei ꝛ dixerunt sauli: non ne dauid absconditus est apud nos? vt habetur. j. Reg. xxiij. ꝛ. xxvj. Q̄uis eniꝫ essent ↄ tribu iuda sicut ꝛ dauid: tamen in fauorem regis voluerūt euꝫ tradere in manus eius. et sic ex ꝟ titu/lo patet auctor ꝛ materia huiꝰ psalmi i generali. Per hoc autē quod dicitur in organis signatur q cantus huius psalmi appropriatus erat huic instru/mēto musico qđ dicitur organa. titulꝰ etiam ↄsimilis ponitur in trāslatione Hiero. sed ponitur ibi psalmꝰ scꝫ can/tus ꝑ instrumēto sicut dictū fuit supra ps̄. liij. Diuiditur autē iste psalmus in duas partes. qr primo dauid ponit suam dep̄/cationem. secūdo vt sit magis exaudibilis facit deo votuꝫ seu ꝓmissionem. ibi: Voluntarie. Circa primū dicit: Deus in no/mine tuo: id est in virtute nominis tui a me inuocati. b Saluum me fac. a cipheis mihi insidiantibꝰ ꝛ saule ꝛ viris eius me ꝑsequentibus. c Et in virtute tua iudica me: id est pro me: conseruans meam innocentiā ꝛ puniens eorum mali/ciam. d Deus exaudi orationē meā. per condescensum tue saluationis. e Auribus percipe verba oris mei. loquitur de deo more hominis qui inclinat aurem ad petitionē quam vult exaudire. f Quoniā alieni insurrexerūt aduersū me: id est ciphei volentes me prodere. ꝛ in hoc alienati sunt a me: q̄uis sint de tribu mea. g Et fortes quesierunt animā me am: id est saul rex ꝛ exercitus eius. h Et non proposue/runt deum ante cōspectum suum. quia dei timore postposito querunt me inno centem interficere. i Ecce enim de us adiuuat me: id est spero q me adiu uabit in hac tribulatione. k Et dominꝰ susceptor est anime mee: id ē conseruator vite mee. l Auerte mala inimicis meis: id est auerte a me mala ab inimicis cōtra me cogitata et cōuerte super eoruꝫ capita. ꝑm q dicitur Prouer. xj. In insidijs suis capientur iniqui. m Et in veritate tua disperde illos. ita q non possint perficere quod cogi/tant contra me: sicut veraciter promi/sisti innocentiam conseruare. n Voluntarie sacrificabo tibi. Hic cō sequenter dauid deo promissionem fa/cit vt sua deprecatio si magis exaudibi lis dicens: Voluntarie sacrificabo ti/bi. sacrificium laudis ꝛ etiam sacrifici/um legis qñ potero ad locū diuini cul tus accedere: quia pro tunc non pote/rat: eo q exul ꝛ fugitiuus erat. o Et confitebor nomini tuo domine quoniam bonum est: id est confitebor nomini tuo domine cōfessione laudis bonitatem quam mihi exhibuisti. p Quoniam ex omni tribulatiōe eri puisti me. de preterito. ex quo spero q sic fiet de futuro. ꝛ ideo subditur: q Et sup inimicos meos despexit ocu lus meus: id est pro nihilo computaui eorum insidias contra me. confidens de tua bonitate nō de meis meritis vl virtute. Moraliter autez potest expo/ni psalmus iste contra relatores pessi/mos excitantes potentes contra inno/centes: quorum insidias innocentes euadunt ex diuina bonitate.

Ps. LIII

Moraliter.

[Deus i nomine tuo sal/uum me fac: ꝛ in v̄tute tua iudica me] Psalmus iste ꝑm litteralem sensum est oratio dauid contra maliciam cipheo/rum: ipsum i manus saulis tradere vo lentium. Moraliter autem est oratio i nocentis per malorum relationem pa/tientis persecutionem ꝛ deuote libera/ri petentis dicens: [Deus in nomine tuo] quod fideliter inuoco. [Saluū me fac.] ab iniuste persecutiōis malo. [Et in virtute tua iudica me.] id est pro me innocentiam meam declaran/do. [Deus exaudi orationem meam ꝛc.] prebendo mihi tuaꝫ consolationē. [Quoniam alieni] a veritate. [In surrexerunt aduersum me] falsis accu/sationibus me diffamantes inique. [Et fortes quesierunt animaꝫ meā] ad eorum accusationeꝫ iniquam. [Et non proposuerunt deum ante conspe/ctum suum.] nam in mortali peccato est auersio a deo. Sed quoniam deus in tentatione facit ꝓuentum. sequitur: [Ec/ce eni deꝰ adiuuat me ꝛ dominꝰ su. ꝛc. auerte mala ab inimi/cis meis.] et loquitur de malis pene que bene possunt optari peccatoribus per iusticie celum: et vt vexatio det eis intelle/ctum. Et quoniam ex hoc deo gratie debentur. iđo subditur: [Voluntarie sacrificabo tibi.] sacrificium laudis. [Quo/niam ex omni tribulatione eripuisti me]. de preterito ꝛ sic spe/ro q sic facies in futuro. ideo subditur: [Et super inimicos meos despexit oculus meus.]

Universidad de ... Biblioteca

a In finem in car. Aug. Intellectus. Magna cura debet intelligere ecclesia in quo malo nunc est vnde liberari optat. plangit inter mala seculi q intelligit. alius non intelligit: quia h regio non est gaudij sed meroris. Aug. In hoc psalmo ecclesia loquitur vel in persona sua vel christi. Quando in sua: loquitur vt homo pusillanimis in tempestate dum fluctuat τ mergitur. clamat ad te sum: decernens in sua infirmitate a tot scandalis se separi: ne τ illis nō ꝯsit τ sibi noceat: ad similitudinem dauid qui pro molestijs ciuiū fugit in solitudinem. Cassio. Quādo vero in persona christi integra ꝓprietas seruilis forme in christo describitur vt detur nobis humilitatis exemplum.

Tertius psalmus qui de passione τ resurrectione latius tractat. Ps. LIIII

b Exaudi deus ora. Cassio. Oratio ꝑmissa contra mala vel fluctus seculi.

c Ne despexer. deprecationē. Aug. Si enī deus dat tēporalia alicui petenti: eius tamē oratio ei non est accepta: qr caret debito fine. d In exercitatione. Aug. Omnis malus viuit. vel vt corrigatur. vel vt per eum bonus exerceat. Cassio. In exercitatiōe. Uno noīe vita christi exponitur: qui nullo ocio ab incepto remissus est. in quo tristis: qr ꝑfidi nō referunt fructum. e Conturbatus. Aug. In ipa pugna: dum et inimicos vult diligere τ abundante malicia incipit odisse: et ita incipit in fluctibus mergi. Hiero. Conturbat⁹.
Joh.8.f. Uel cōturbat⁹ sum a voce inimici. Qui me samaritanū τ demoniū habentē dicebant.
f Cor meū. Cas. Lege carnis anim⁹ turbat̄ i me: non exit a me. g Timor τ tremor. Cas. Proprietas mortis est: vt eā prius timeam⁹: inde cōtremiscamus. h Cōtexerunt me te. Hiero. Tenebre sunt mali homīes q̄ ꝑsequūt ecclesiam τ qui cōtegunt ipam qui odit fratrē in tenebris est. i Quis dabit mihi. Aug. Sed in hac infirmitate quid ait? Quis dabit mihi pen. vult ad tempus separari a tot scādalis: ne peccata infirm⁹ augeat manēs iter ea. k Sicut columbe. Aug. Non sicut coruo. Columba a molestijs querit auolare: sed dilectionem nō amittit et semper gemit: sic bonus separare se corpore non amore ab his quibus non pōt prodesse. Hic viuit in christo ad cui⁹
2.Cor.11.g viscera pertinet. quod ait apostolus: Quis infirmatur τ ego nō infirmor? τ quis scā: τ ego non vror? τ sic aliorū mala sunt ei persecutio vnde optat fugere τ manere in deserto ꝓ turba tribulationum τ scandalorum: sed aliquādo ligatur non visco cupiditat̄: sed cura τ officio vt deserere non possit nisi soluatur. ꝙ si
Phi.1.d. non soluitur tunc dicat: cupio dissolui et esse cum christo: sꝫ manere necesse ē propter vos: τ sic est meritum ex desiderio. Cassio. Columba. Uel columba emissa inueniens lutosa ad arcam reuersa: sic christ⁹ inueniens lutosa corda iudeorum auolauit ad gentes. Augus. Aliter. Optat ille mortem per quā separetur a malis τ ait per simile: Quis dabit mihi pennas sicut columbe: id ē quis dabit mihi vt dissoluar: et sic auolem ab eis et cum christo quiescam? l Ecce elongaui. Cassio. Illud tangit ꝙ christus vitabat persequentes: vt occasionē ire demeret: et manebat in desertis orās. in quo docebat nos in secreto conscientie orare et quiescere cum a malis premimur.
m Fugiens. Alicui. Se elongat qui a turba terrenorum desideriorum in alta dei contēplatione se subleuat. Manet in solitudine: qui perseuerat in remota mētis intētiōe. Hiero. Uel ecce elōgaui fugiēs a iu-
Esa.35.a. deis. n Et māsi i solitudine gētiū. vnde Esaias: Letetur desertum
Esa.54.a. et floreat tanꝗ lilium. Et alibi: Letare sterilis que non paris.
o Expectabā eū. Dyapsalm⁹. Iam in solitudine saluus sperat auxilium dei τ imprecatur ciuib⁹. Cassio. Expectabā. Ut ex ꝑsona christi legatur in solitudie: nō ex me securus ꝑsidium patris sustinui qui saluū me fecit a pusillanimitate spūs ne caderem vel cederem malis

In passi,

a ſ christū vel consummationem futuram.
b ſ Aug. vel in hymnis. i. laudib⁹: quia semper laudandus deus: siue erudiat aduersis: siue consoletur letis.

a In finem in carmib⁹ vel hymnis intellect⁹ dauid. LIIII

a ſ Aug⁹. vba tribulari oprantis liberari.
b Exaudi deus orationem a
a ſ post: vt quorū implera oratio post despicit: qr nō de eternis. b ſ quia non de terrenis.
c meam: τ ne despexeris depreca
a ſ quia sum in quem intendas.
tionem meam: intende mihi et
a ſ dignum. b ſ quid enim tibi est. ſ humana infirmitate.
d exaudi me. Contristatus sum in b
a ſ Aug. in his que ingerunt mali quod aperius dicet quibus exerceatur.
b ſ in mari seculi a vēro valido tribulationū.
e exercitatione mea: τ conturbat⁹ c
a ſ Aug. hec est exercitatio q̄ turbat oculū mentis: ita q̄si festuca: nō tū extinguit odio velut trabe. b ſ non meo merito sed suo malo.
sum a voce inimici: et a tribula- d
a ſ Q. a voce inimici sum turbatus. ſ quia impetus mali de corū est quasi fluminis cursus a tribulatione peccatoris.
tione peccatoris. Quoniam de e
a ſ que eorum erant.
clinauerunt in me iniquitates:
a ſ quia. b ſ a tribulatione. ſ furore suo nō merito meo. c ſ Cas. sed ruinosi sibi.
d ſ sed per hoc. ſ quod alibi turbatus est pre ira oculus meus. vnde sequitur metus mortis: mors anime odium est vt vita dilectio.
f et in ira molesti erant mihi. Cor f g
meum conturbatum est in me: τ
a ſ vt pōdus: vel ibi perit in quo nihil habet iuris. vnde: Ero mors tua o mors.
formido mortis cecidit sup me. b
a ſ quia. ſ animi. b ſ corporis.
g Timor τ tremor venerūt sup me: i k l
a ſ mors secura est. ſ vel contexit me tenebra alia littera.
h τ cōtexerūt me tenebre. Et dixi m n
a ſ nisi tu pater. b ſ et iam qui soluit ligatas pennas: dat que non erāt ad vsum: nec sue habentis: id est sui iuris.
c ſ id est vt auolem a iudeis in fidelibus.
i k qs dabit mihi pēnas sic colūbe:
a ſ in contemplatione. ſ montem optat vel solitudinem. ſ in gentibus credentibus.
b ſ dixi τ habui. ſ Aug. non loco ne rūpatur charitas bonorum: ne perdatur exercitium quos deus admiscet vt iudam apostolis.
l τ volabo τ requiescā. Ecce elonga o
ſ Aug. mentis vbi nullus nisi deus cum eo: vbi quies: sꝫ quia extra tribulatio: expectabam inquit. ſ ibi etiam.
m n o ui fugiēs τ mansi i solitudie. Expe p q

Exaudi de⁹ τc. Huic ps. ꝑmittit Ps. LIIII talis titul⁹ i hebreo: Ad victoriam in organis eruditio dauid. Et ē sensus ꝙ dauid erudit⁹ a dño fecit hūc psalmū ad eruditionē alioꝝ q̄ psalm⁹ decātādus ē in organis cū quodā conatu victorie. sicut frequēter expositū ē supra. Titulus aūt Hiero. ē eiusdē sniē lꝫ aliquātulū differat in lr̄a q̄ talis ē: Uictori in psalmis eruditio dauid. De materia vero huius psalmi varie dr̄: sꝫ illud qd̄ mihi videt̄ ꝓbabili⁹ τ magis ꝯsonū lr̄e est ꝙ dauid fecit hūc psalmū grās agēs deo qui fugiēs de ceila saluat⁹ fuit de manib⁹ saulis q̄ volebat eū in ceila obsidere: τ ō manib⁹ ꝓpli ceile q̄ disponebat eū sauli tradere: vt habet̄. j. Reg. xxiij. cū tū saluasset populū illū de manib⁹ philistinoꝝ: vt habet̄ ibidem. Igit̄ iste ps. diuiditur i trea ptes: qr ꝑmo dauid orando suū periculū exprimit. scdo ceile populū arguit. ibi: Precipita dñe. tertio circa se diuinū beneficiū recolit. ibi: Ego aūt. Circa primū dei auxilium inuocat dicens: Exaudi deus orationem meam. τ quater eandem sententiā replicat sub alijs verbis: ad ostendendum magnū affectum sue orationis. secūdo causam allegat dicens:
b Contristatus sū in exercitatione mea. i. ꝙ per exercitiū armoꝝ liberaui ceile populū: τ tū tāꝗ ingrat⁹ voluit me tradere in man⁹ saulis. c Et cōturbat⁹ sū a voce inimici. s. saulis qui dixit me obsidere i ceila vt audiui. d Et a tribulatiōe peccatoris: id ē a tribulatione mihi ꝑparata p doluꝫ populi ceile: q in hoc peccauit grauissime. e Quoniā declinauerūt in me iniquitates. Illi enī qui volebant eū tradere in manu saulis dicebāt eum reum lese maiestat̄ querendo malum saulis. ꝓpter quod nō debebāt eū saluare lꝫ pugnasset pro eis. f Et in ira molesti erant mihi ꝙuis nō meruissem: sed magis oppositū. ideo subditur: g Cor meū ꝯtur. est in me. ex istoꝝ dolo τ etiam meo ꝑiculo. ideo subdit̄:
h Et formido mort̄ ceci. sup me. tū ꝓpt potentiā saulis me ꝑsequētis. tū ꝓpt nequiciā populi tradere me disponētis.
i Timor. i. corde. k Et tremor. in corpe causatus ex timore. l Uenerunt sup me. propter predicta. m Et contexerunt me tenebre: id ē aduersitates dure. aduersitates enī in sacra scriptura frequēter tenebre noīant̄. n Et dixi q̄s da. mi. pē. si. colūbe τ vo. τ requiescā. timuit enī dauid ne ciues clauderēt portas τ sic non posset exire ꝓ sua voluntate ad saluandū se et viros suos q̄ erāt cū eo: qr tū de ciuitate exīt. iō subditur: o Ecce elongaui fugiens. saulem et populum ceile. p Et mansi in solitudine: id ē in deserto. sm ꝙ habet̄. j. Reg. xxiij. q Expectabā eum qui saluū me fecit, quasi diceret, lꝫ manus saulis ꝓtunc euasissem: tū

h in passione, a tempestate: ne irasceret.
a Precipita. Cassio. Ne muniant cogitationes machinādo. b Diuide. Cassio. Ne sit superba vnitas, ne malicia habeat effectum. c In ciuitate. Hec est ciuitas de qua per ꝓphetaꝫ do-
Osee.11.d minus: Ego deus τ non homo: τ ciuitatem non ingredior. Est tamen alia quā
Mat.5.b deus inhabitat d qua dicitur: Nō pōt abscondi ciuitas supra montē posita.
d Et labor i medio eius τc. Aug. Iā labor in medio: qr iniquitas: quies aūt i humilitate. e Usura. Aug. Quia plus exigit in iniuria. Uel qualibet re quam accepit non dimittit vt sibi dimittatur. f Quoniaꝫ si inimic⁹. Cassi. Exprobatio inde. dum ex persona christi legitur: vel huc usꝫ de apertis inimicis egit ecclesia iam nūc de occultis.
g Abscondissem. Aug. Magna patientia ita locum daret verbis vt se absconderet ne videret aduersarium.
h Tu vero. Aug. Olim quia aliqñ bonum consilium dedisti. i Unanimis. Cassi. Quia inter apostolos fuit. Dux ad castella et vicos ꝑmissus. Notus. quia prescuiit traditorē. vt sic christus specialiter cōtra iudam loquat̄.
k Hic. Uel sic generaliter contra quēlibet virum iudaicū. Tu homo iudaice vnanimis cui tradita sunt eloquia dei. Dux meus: quia ducē te feci sup populum meum. Et notus meus: qr de eadē gēte mecum. Cur me occidis. Qui mecum simul dulces capie. cibos legis institua. vel buccellam. k Dux me⁹. Aug. Qui aliquādo bene monuisti.
l Dux. Feci te ducem sup populū meū notus de eadem gēte. l Not⁹. Augus. Qui in eadē ecclesia mecū fuisti. m Cibos. Cassio. Corporales qui soli iniquo poterant esse dulces. solet vir iniqtatis cōmessationib⁹ nitescere. vū huic grauior culpa. n Ueniat. Cas. Sicut supra apert̄ ita hic occultis imprecatur. Et ne putetur vnus de q̄ agebat: cōmunicat penas iudeis: id est cōmuniter iudeis cum alijs imprecatur.
Aug. Hiero. Ueniat mors. Tāgit hic initium scismatis quādo scꝫ dathā τ abyron mouerunt seditionem aduer-
Nu.16.f sus moysen τ aaron sicut in numeris legitur. quos viuos terra absorbuit cū tabernaculis τ omni substātia eorum. Chore quoqꝫ τ cū eo ducentiquinquaginta illoꝝ sequētes maliciam arripuerunt thuribula vt incensum adolerent in cōspectu domini: qui diuino igne cōsumpti sunt: qui etiam de populo quatuordecim milia τ septingentos vastauit. Et ideo venit noua mors sup eos. Ita iste hic imprecat̄ malis Et loquit̄ in eadem voce christus τ ecclesia. Augus. Ueniat. vt super illos qui initium scismatis fuerunt τ sese superbi separauerunt venit noua mors. aperuit enim se terra τ viuos absorpsit. o Descendant in in infernū viuentes. Aug. Ut duces terra absorbuit. Illi minores scꝫ consenserunt τ consecuti sunt et studio contentionis accensi a ducibus suis recedere noluerunt. Et ideo venit ardor consumptionis super ardorem dissensionis: duces vero absorpti sunt a terra. Ita hi scienter peccantes descendūt. p Uiuentes. Augus. Scientes quia pereunt. τ tamen pereuntes terrene cupiditatis hiatu absorbeant.

In habita,

a ſ Aug: saluat nos xp̄s dū fides ei⁹ inardescit excitātur in nobis: τ dum videmus que ꝑ nobis tulerit.
b ſ Aug. Cas. qua supra dixit se turbatum.
ctabā eū q saluū me fecit: a pu- a
a ſ Aug. in qua τ petr⁹ excitauit eū dormiētē dicens: domine perimus. ſ seditionibus.
sillaminitate spūs τ tēpestate. b
a ſ me saluasti: illos aūt q se expulerunt.
a b Precipita domine diuide ling c
a ſ qui male conspirauerūt in turre superbie edificanda.
uas eorum: quoniam vidi ini- d e
a ſ pfidiam eoꝝ q nō credunt. b ſ qr contra mysteria christi agunt.
quitatem et contradictionem
a ſ et qr ista ibi vidi. ideo fugi in solitudinē. ſ in babylonia que turrem supbie edificauit.
b ſ assidue non ad horam.
c in ciuitate. Die ac nocte circū- f
a ſ Aug. hec turbare solent iustum vt vellet auolare. b ſ babyloniam.
dabit eam super muros ei⁹ ini-
a ſ Aug. principes eius munimēta ciuitat̄: q arca circūuenierē eadem. vij. die tanꝗ muri hiericho quando post hanc vitam q. vij. dieb⁹ agit̄ singuloꝝ merita discutiet christus.
b ſ in oppressionibus alioꝝ. c ſ in cōmuni plebe. ſ quasi in ea tota. ſ quasi in maioribus τ minoribus.
d quitas: et labor in medio eius g
a ſ .i.qr. ſ in iudicijs. b ſ qr semp durat.
et iniusticia. Et nō defecit de h
a ſ Cas. in aperto lucrari sunt τ deceperūt qd verūqꝫ lex ꝓhibet. b ſ Aug. non absconditur quia mala fiunt: sed publice fiunt.
e plateis eius: vsura et dolus.
a ſ ita in ciuitate fac. ſ ꝑcipita diuide quia non solum aperti sed τ occulti. ſ aliquis manifestus.
f Quoniam si inimicus meus i
a ſ iurgijs. b ſ quia nō inopinatū malū eēt.
maledixisset mihi: sustinuissem k
a ſ nullam noticiam mei habuit.
vtiqꝫ. Et si is qui oderat me su l m
a ſ Aug. mihi superbe insultaret: magnificaret se supra me: minaretur mihi.
per me magna locutus fuisset:
a ſ Aug. inter eos qui intus sunt mecum in ecclesia. ſ non vindicassem. ſ alꝫ vtiqꝫ.
c ſ qui foris est
g abscondissem me forsitā ab eo. n
a ſ quid ergo restat nisi solitudo. Nulla enī pestis efficacior q̄ familiaris inimicus. vnde inimici ho. do. e. b ſ iudaice: vel iuda. s. cur me tradis: vel non es tolerandus.
h i k Tu vero homo vnanimis: dux o p
a ſ cum alijs.
l meus et not⁹ meus. Qui simul q r
a ſ conuersans. b ſ spirituales. ſ vnde gustate τ videte qm suauis ē do.
m mecū dulces capiebas cibos:
a ſ sed quia modo extra dissensio est. ſ templo hierusalem.
in domo dei ambulauim⁹ cum s
a ſ Cassio. corporalis conuersationis quia in eius collegio erat iudas.
b ſ ide. o c ſ ignis cōsumptiōis. d ſ vel super populū. ſ ignis de celo. ſ minores q cōsenciunt maioribus.
n ꝯsensu. Ueniat mors sup illos: t
a ſ maiores qui sunt auctores mali.
b ſ in voraginem terrene cupiditatis.
c ſ Aug. scienter peccantes.
o p τ descēdant in infernū viuen- v

sem: tamen magis cōfidebam de ꝓtectione dei q̄ de asperitate deserti: quia saul postea quesiuit eū sup abruptissimas petras que solis ibicib⁹ peruie sunt: vt habet̄. j. Reg. xxiiij. a A pusillanimitate spiritus: id ē a timore nimio cū erā in ceila reclusus. b Et tempestate. s. saulis volentis me ibi obsidere. c Precipita dñe. Hic ꝯsequēter dauid arguit populū ceile. τ primo describit eorū culpā. τ secūdo penā debitā. ibi: Ueniat mors. Circa primum dicit orando: Precipita domine τ diuide linguas eoꝝ. i. fac habitatores ceile ita ꝑcipitāter loqui τ discordanter ab inuicē ꝙ nō possint ꝑficere suam ꝑditionem tradendo me manib⁹ saulis. d Quoniā vidi. i. certitudinaliter intellexi. e Iniquitatem τ cōtradictionem in ciuitate. quia q̄runt me inique tradere contradicētes inocētie mee: vt patet per predicta. Uel dicit: contradictionem: quia non omnes cōcordabant ad tradendū eum. f Die ac nocte circūdabit eam sup muros eius iniquitas. qr aliqui intantū erāt maligni ꝙ discurrebant sup muros ad videndū ne dauid exiret donec saul cum suo exercitu venisset. g Et labor in medio eius et iniusticia: quia maligni τ iniusti in hoc laborabant nocte τ die. h Et non defecit de plateis eius vsura τ dolus: quia in ciuitate ceile erant aliqui publici vsurarij τ mercatores fraudulenti. i Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi. eo ꝙ sibi nocuissem. k Sustinuissem vtiqꝫ: id ē habuissem causaꝫ sustinēdi patienter. l Et si is qui oderat me. manifeste. m Super me magna locutus fuisset. cōminando mihi mortem vel aliqd tale. n Abscondissem me forsitan ab eo. si vidissem me impotentē ad resistendū. o Tu vero homo vnanimis: alloquitur populū ceile sub nomine hominis qui ostēderat sibi amicitiā tanꝗ habens cū eo vnam mentē. p Dux meus. quia per nūciū adduxerat dauid ad defensionē sue ciuitatis. q Et notus meus. ex noticia enī quā habebat dauid cum eis venit citius in eorū auxilium. r Qui simul mecū dulces capiebas cibos. quia populus ille comedebat cum dauid sicut cum amico familiari. In hebreo habet̄: Dulcorabim⁹ cōsiliū. τ i trāslatione Hiero. Qui simul habuim⁹ dulce secretū: qr maiores ciuitatis ceile aliqñ tractabāt ꝯsilia cū dauid i signū amicitie. s In domo dei am. cū ꝯsensu. In hebreo habet̄. Cū fremitu. i. cum turba magna: vt exponit Ra. Sa. τ in idem redit: qr qñ multi ꝯsentiunt vadūt simul i turba. Sciendū aūt ꝙ dom⁹ dei nō accipit̄ h ꝓ templo qd erat i hierl̄m ad qd dauid tūc ñ poterat nec audebat ascēdere: h accipit̄ ꝓ schola vel synagoga: que habebat̄ in qualibet ciuitate iudeorum non ad sacrificandū quia hoc soluꝫ erat licitum fieri in hierusalē: sed quia populus ibi cōueniebat ad audiendū legeꝫ et ad orandū deū. t Ueniat mors. Hic ꝯsequenter ꝑdicit penā debitā. d. Ueniat mors super illos. h dixit dauid non celo vidicte h celo diuie iusticie. Uel aliter: Ueniat mors sup illos. i. digni sūt ꝙ veniat sup illos mors. v Et desce. i ifer. viuētes. sicut chore τ cōplices ei⁹: vt habet̄ Nume. xvj. eo ꝙ ingrati de bñficijs moysi rebellauerāt ei: ita fecerūt habitatores ceile ipi dauid vt ptꝫ ex ꝑdictis.

Quoniā

Universidad de ... Biblioteca

a In habitaculis. Aliene sunt nō naturales sed hospitio suscepte. q. aduenticie: vel prius in habi. i. in occulto. post in medio. i. in aperto.
b Ego aūt. Cas. Affirmat quid sibi & illis fiat. alternatim pcedendo.
c Vespere & mane. Hiero. Quia saluauit iō vespere quo capiar. Mane. quo iudicat⁹. Meridie. quo crucifixus. Narrabo. pterita opera. Nunciabo futures & opa q̄ faciet: & ideo exaudiet &c. Vespere. Aug⁹. De pteritis narrabo. Mane de futuris nunciabo. Meridie qd nō vergit in occasum. i. sempiternis exaudiet vocē meā. Vespere dominus in cruce. mane in resurrectione, Meridie in ascensione. Vespere narrabo patientiā mortis. Mane annūciabo vitam resurrectionis. In meridie. Exaudiet sedēs ad dex. pa. qui interpellat pro nobis. Ecce quāta cōsolatio. A tempestate contra malos foris & intus: id est in aperto & occulto. Sic & nos inter malos cum isto oremus. plangamus. securi dicamus. Redimet. in pace: ɔtra illos qui non amant pacem. quia amaui pacē. Cas. Narrare ad vespere ptinet: quo dixit omnia que iudas disponebat. Nūciare de mane quando dixit pilato: in hoc nat⁹ sum: vt testimo. perhi. veri. &c. (Job. 18. g) d Appropinquant. Nomine non numine: corpore non mēte: numero nō merito. e Qui int multos. Hiero. Aug⁹. Quia in multis mecū. id ē baptismo. euangelij lectione. festis: & huiusmodi. sed nō in paucis mecum: in omnibus sacramentis mecū: sed non in fide spe & charitate: sine qua nihil sūt omnia. (De cōse. di. 4. c. non in vobis.) Aug⁹. Vel in multis: id ē in paleis. q̄ multe non in granis que pauca. mecum: et ppe est palea tritico de vno semine in vno agro vna pluuia nutriuntur. sub eodem messore: eadē trituratione excutiuntur: eādem ventilationē expectant. sed non vnum horreum intrāt: ita & illi in multis mecum. f Exaudiet. Cassi. Ad meridiem. qn̄ emisit. s. Ecce quanta breuiter mysteria vel saluabis mane & vespere & meridie. vnde nō ingratus: narra & annūcia: & ipe exaudiet &c.
g Humiliabit. Cassi. De superbia vt credant. Vel humiliabit vt tollat locum & gentem.
h Nō enī est illis cōmutatio. Aug. Quia sensus perfidorū incōmutabilis. i Contaminauerunt. Cassio. Quia illi ɔtaminauerūt & diuisi sunt amantur amplius iusti: liberanf infirmi: q̄ curam habēt in deū. k Ira. Cassi. Vindicta iudicij qua diuidenf boni a malis vt grana a paleis. tunc cor. i. volūtas dei p pphetas & apostolos nūciata appinqua omnib⁹ nota erit. Vel cor. i. iusti q̄ secreta dñi sui nouerunt appropiabunt cū illi diuidenf. Vel illi ɔtamina. suis appropiat. Cor. Aug⁹. voluntas secreta dei q̄ in scripturis cōtinetur. l Molliti sunt sermones. Cas. Vel ideo hoc illis: q2 mollierūt sermones adulādo: qui sunt iacula: dum dicūt: reus est mortis. Aug⁹. Sed si tibi puero q̄ lacte minoris doctrine nutriris adhuc duri sunt: ne irascaris vberib⁹ ecclesie: sed iacta in dominum nō in aliū qui port⁹ est vel saxum naui: nō portus fluctuāti i seculo. m Ipi sermones sunt iacula. Cas. Quia molliti nō pdunt virtutē. sed eis armanf euangeliste. & feriūt corda hoim ad amorē pacis: & a pplexis hereticorū q̄stionib⁹ liberāt infirmos. n Curam tuā. Cas. Cura seculi vt vermis noster nos ɔsumit: sed si cura in dño iactatur nutrit. Salo. Sicut vermis ligno et tinea vestimento: ita viri tristicia nocet cordi. o Fluctuationē. Cas. Et si hic. vba fluctuatiōis fuerūt cōtristat⁹ sū. in. e. m. & con. s. a. v. i. te. a. t. p. p Tu vo de⁹ Aug. Hi tūc nō fluctuabūt. sed impij in puteū gehēne deducenf: q2 non dimidiabūt. vt si quos egerūt in malo: reliquos agāt in bono redimētes tps: sed omnes cōtinuant in malo. Alij enī incipiunt dies bonos: sed in malis cōtinue pseuerant. alij dimidiant. alij implent dies bonos: quia alij moriunf in egypto: alij in deserto: alij in terra sancta. In egypto qui in tenebris vitiorum vsq in finem vite conuersantur. In deserto. qui de confusione peccati exeuntes errata per penitētiā emendant. Implent dies qui sine crimine in opere iusticie vsq in finem vite pseuerant. Hec tria genera hominū figurata sunt per ea que scripta
erāt

a ſ merito. b ſ Aug. vbi pegrini & trāseunt. nō eni hic semp mālsuri: quid ergo sic instant.
a tes. Quoniam nequitie in habi a
a ſ vel in cōmuni. ſ Aug⁹. in corde.
taculis eorū: in medio eorum.
a ſ Aug⁹. illi ira peribunt. ſ corpus christi.
b ſ Aug. in conturbatione exercitationis.
b Ego autem ad deū clamaui: et b
a ſ quod cōsequens erat. b ſ et ego
c dominus saluauit me. Vespere c d
& mane et meridie narrabo & an e
nunciabo: & exaudiet vocē me f
a ſ ita. b ſ eterna. c ſ collocandam.
am. Redimet in pace animam g
a ſ Aug. christianis q̄ magis decipiunt q̄ agri idolatre. b ſ ficte luadant.
b meam ab his qui appropinquāt b
a ſ non cum paucis electis.
c mihi: quoniā inter multos erāt i
a ſ me. ſ non solum pro me. b ſ qui confidunt in duce qui heri cepit.
f g mecum. Exaudiet de⁹ et humi k l
a ſ q2 i principio erat verbū qd eis nō videf.
liabit illos: qui est ante secula. m
a ſ merito humiliabit. b ſ Aug. puersi sensus ſ sed pmanent in puersitate.
b Non enim ē illis commutatio: n
a ſ Aug. n remedio couertīt hō. b ſ pro his pena cōsequif: nō aliud inde. ſ a simili ferire volēris q̄ manus eleuat vt grauius impingat.
et non timuerunt deum: exten o p
a ſ. i. vt retribuat eis.
dit manum suā in retribuendo.
a ſ Cal. quātū ad se dum contraria agunt. ſ Cal. puerrūt scripturas. ſ non satis fuit nō timere: nec mutari: sz et. b ſ qd dicit in semine. b. o. g. quod polluit qui contradicit.
i Contaminauerunt testamentū q
a ſ p heresim. b ſ vel pie. c ſ ipo irato q̄ tradidit eos in desideria cordis eoz.
k eius: diuisi sunt ab irā vultus r
a ſ Aug. suis fidelibus. a ſ Aug. vt intelligamus voluntatem eius: q2 illis exercitanf qui pbati sunt: & intelligif in scripturis q̄ latebat dei voluntas. vnde alibi: Cōgregatio tauroz i vaccis populoz vt excludāf. i. emineāt & appareāt q̄ pbati sunt argento diuini eloquij.
eius: et appropinquauit cor illi
a ſ quia. ſ que obscura in scripturis dura sunt exposita molliunf: & vsq ad ossa penetrant.
l us. Molliti sunt sermones eius s
m super oleum: et ipsi sunt iacula.
a ſ ergo. b ſ vel in. ſ tanq̄ in portum.
n Iacta super dominum curam t
tuam & ipe te enutriet: & nō da v x
ſ et si hic.
o bit in eternum fluctuationē iu
a ſ illis q̄d. ſ hic est finis cōtaminationis.
p sto. Tu vero deus deduces eos y

a Quoniā nequitie. i. multe sunt in eis: vt patet per pdicta. b Ego aūt. Hic tertio dauid recolit circa se dei beneficiū tanq̄ gratus. d. Ego autē ad deum clamaui. tanq̄ ad saluatorem meum. c Et domin⁹ saluauit me. de manib⁹ saulis & habitorum ceile. d Vespere & mane et meridie. i. trib⁹ temporib⁹ per diē. e Narrabo & annunciabo. diuina beneficia mihi collata. sicut legitur d Daniele. Dan. vj. q tribus temporibus in die adorabat deum contra hierusalē. f Et exaudiet vocem meā. de futuro sicut exaudiuit de pterito. g Redimet in pace animā meā. i. vitam meam. h Ab his qui appropinquāt mihi. i. a pditorib⁹ ceile q̄ appropinquant mihi in signuz amicitie. i Qm inter multos erant mecū. i. in magno numero assistebāt mihi ad me pdendum. et i hoc erat grauius periculuz. tum q2 erāt multi. tum quia dolosi.
k Exaudiet deus. me. s. deprecantē. l Et humiliabit illos. ad nihilū deijciendo. m Qui ē añ secula. id ē ille q̄ ē deus etern⁹ & potēs oia. & causā hui⁹ deiectionis subdit: n Nō enī ē illis cōmutatio. de petō ad pniaz sed sūt obstinati et sic non merenf veniā. o Et nō ti. deū. sed magis ɔtēpserūt. sicut dicif de obstinato Prouer. xviij. Impi⁹ cū in pfundum peccatoz venerit contemnit. sic dicitur:
p Extendit manum suā in retribuēdo. fm aliqs istud refertur ad populuz ceile. q̄ nitebatur retribuere ipi dauid malum p bono. fm alios refertur ad deum qui habet manuz extensam ad reddendum penā p peccato tēpore tn̄ debito fm ordinē iusticie sue. & huic cōsonat lra sequens. cum dr: q Contaminauerūt te. ei⁹. i. dei legem que phibet psequi inocentem. r Diuisi sunt ab ira vultus ei⁹ &c. id ē vult⁹ populi ceile. q̄ in vultu erāt pacifici cuz dauid & ɔtrariū habebāt i corde. s Molliti sūt ser. ei⁹ sup oleū & ipsi sūt iacula. q2 in pñtia dauid loquebāf amicabilia & pacifica & i occulto tractabāt cōtraria. t Iacta super &c. Hic dauid alloquif seipsum vt i deo ponat spem suam. v Et ipe te enutriet. quia i desertis locis lōgo tpe vixit dauid cū viris suis p dei puidentiam specialē: vt patet j. Re. x Et non dabit in eternū fluctuationē iusto: id ē ipi dauid. & loquif de se tanq̄ de alio. fluctuationē aūt vocat psecutionē saulis p quaz dauid cōpellebaf fugere de loco ad locum: q̄ nō semp durauit: q2 mortuo saule dauid i regē inunct⁹ fuit. y Tu vo de⁹ deduces eos. s. pditores & psecutores meos.

In puteū

erant i volumie Ezechieli ostenso: vbi scripta erant hec tria. carmē lametū & ve. Et dictū est pphete vt deuoraret volumē. i. in mētis intelligentiā traijceret hoz triū mysteria. Carmē cantāt. q̄ peccato z lapsū nō senserūt. Lamētū: q̄ a peccatis p lamentū penitētie resurgūt. Ve qui peccāt & nō penitēt.
a Dies suos. Aug⁹. Volūtarios ñ a deo cōstitutos. b In fine p pplo. Aug⁹. pplo q̄ a sctis lōge fit in tituli i scriptiōe: cui ɔtradicit tā iude⁹ q̄ ois q̄ nō vult habere regē xpm. & ipi q̄ tribulāt ecclīam. ɔtra quos h ps. cōfirmat ecclīam. c In tituli inscriptione. Aug⁹. Tituli inscriptio. & si populus instaret nō est deleta: q2 pphetatū est etiā in alio psalmo: ne corrūpas tituli inscriptionē. Popul⁹ q̄ lōge a sctis: psecutores q̄ ecclīaz sic vuas calcant. d Allophili. Aug⁹. Idez q pplo q̄ a sctis lōge fact⁹ ē. e Geth. Aug⁹. Id ē in torcłari. Legit dauid i illa ciuitate peregrin⁹ fuisse: s nō retētus. sed xps ex ei⁹ semie nat⁹. nō solū olim in se: sed adhuc in corpore suo tenetur in pressuris que vtiles sunt. augent enī sctoz merita: et vinū iusticie inde ema

a ſ in tenebras submersionis. b ſ nec differt: quia. ſ Cas. Qui occidūt aīas & corpa aliqñ.
in puteū interit⁹. Viri sanguinū a b
a ſ i seductione. b ſ Aug⁹. nō pficient q̄rum putāt: sed intra tps pgibūt qd sperāt.
a et dolosi non dimidiabūt dies c
a ſ Aug⁹. qd nō illi: & ideo peruenīā ad eternuz diem.
suos: ego autē sperabo i te dñe. d
ſ xpm. a ſ saluādo vt cōtra pplm. b ſ vt psecutores q̄ ecclīam sicut vuas calcāt.
b In finē p populo quia sanctis
a ſ immutanda.
c lōge fact⁹ ē in tituli inscriptiōne
a ſ xpo. b ſ alenigene psecutores xpiani nois.
d ipi dauid cū tenuerūt eū allophi
a ſ i torculari in pssuris. s. tribulationū.
e li in geth.

Nico. de lyra

a In puteū interit⁹. hoc est ad mortē: & subdit causā dicēs: b Viri sangui. & dolosi. i. querentes effundere sanguinē innocentē et dolose. c Nō dimidiabūt dies suos. i. nō viuēt fm medietatē vite sue naturalis: q2 mors taliū cōiter accelerātur fm dictū saluatoris Mat. xxvj. Oēs q̄ acceperit gladium gladio peribūt. d Ego aūt sperabo in te dñe. liberantē me a periclis: ita q vinā fm totū cursū vite mee: qd patet ex iij. Reg. j. vbi dicif: Et rex dauid senuerat: habebatq etatis plurimos dies. Moralit aūt pōt exponi ps. iste de quolibz iusto in psecutiōe posito ɔtra quē etiā ab ingratis fabricantur machinationes dolose: pter qd orat deuote ab istis liberari: quē dñs exaudit et aduersarios ei⁹ punit: & ad h potest de facili applicari littera consideratis predictis. Ps. LIIII

Moraliter. [Exaudi deus orōnē meā]. Psalmus iste fm litteralē sensū ē orō dauid qn̄ fugiēs de ceila saluat⁹ fuit a saule psequēte & ceilit⁹ volentib⁹ eū sauli tradere. j. Reg. xxiij. Mystice vero pōt exponi vt sit oratio ecclie psecutionē iudeoz i ecclīa pmitiua sustinētē: vt hr̄ Act. viij. & ix. Et primo ponif ei⁹ oratio deuota cū dicif: [Exaudi de⁹ orationē meā &c.] hec enī snīa q̄ter pōif in hoc vsu: ad designādū q̄ttuor oratiōis species: q̄ sūt obsecratiōes: oratiōes: postulatiōes: gratiarūactiōes: vt hr̄ j. Timoth. ij. his aūt quattuor modis legif orasse ecclīa pmitiua. [Cōtristat⁹ sū in exercitatiōe mea. s. patiētie. in q̄ exercitio infirmi ɔtristanf. [Et ɔturbat⁹ sū a voce inimici.] q2 iudei multa iniuriosa fidelib⁹ irrogabāt. [Et a tribulatiōe peccatoris.] q2 nō solū vbis eos: s etiā opib⁹ molestabāt. [Quoniā declinauerūt in me iniq̄tates.] imponebāt enī ecclie trāsgressionē legis diuie. [Et in ira molesti erant mihi]. id ē in malo suo sine rōne. [Cor meū ɔturbatuz est &c.] verbū est ecclie p filijs suis ifirmis. ideo subdif: [Timor.] cordis. [Et tremor.] corpis pueniēs ex timore cordis. [Venerūt sup me et ɔtexerūt me tenebre.] aduersitatis. [Et dixi q̄s da. mi. pē. &c.] id ē facultatē euadēdi dicta mala. vñ Act. viij. dr: q oēs christiani dispsi fuerūt p̄ter aplos: q̄ tanq̄ firmiores remāserūt in loco psecutiōis. [Et māsi i solitudie.] q2 discipuli dispsi pdicauerūt in samaria & i alijs locis noīe solitudis designatis. [Expectabā eū.] scz dñm nostrū iesū xpm fiducialit ei⁹ petēs auxiliū. [Qui saluum me fecit a pusil.] &c. q2 xps suos discipulos non solū liberauit a tēpestate psecutiōis: s etiā ab iordinatiōe timoris: q̄ pusillanimitas nominaf. [Precipita.] Hic ɔñr arguif iudeoz psequētiū culpa. cū dr: [Precipita dñe &c.] qd factū fuit qñ saducei mortē Pauli q̄rebāt: & pharisei eū excusabāt. Act. xxiij. q2 tñ isti et illi erāt iniq̄. Sequif: [Circūdabit eā super muros eius iniq̄tas &c.] q2 sic iosephus dic libro de iudaico bello. illo tpe fuerūt in hierlm & iudea multe dissensiōes & rapine. [Qm̄ si inimic⁹ me⁹ ma. mi. &c.] Primi credētes xpo fuerūt natiōe iudei & legalia obseruabāt: pter q̄ debebāt diligi ab eis: s gētiles erāt ab eis extranei. est igif verbū ecclesie primitiue. [Si inimic⁹ me⁹ &c.] id est si xps gētilis q̄ semper fuit ɔtrarius iudeis me psequeref: haberē maiorē rōnē sustinēdi. [Tu vero hō vnanimis &c.] q2 iudei christianos persequētes: tūc cōicabāt cū eis in cibis legalib⁹ & simul orabant in tēplo: qd erat dom⁹ dei. [Veniat.] hic predicif iudeoz psequētiū pena. cū dr: [Veniat mors sup illos.] id est vēiet p exercitū romanoz. [Et descēdāt in infernū viuentes.] quasi diceret: magis essent digni tali pena q̄ chore & adherētes sibi: qui restiterūt moysi homini puro. isti vero restiterūt xpo q̄ est de⁹ & hō. [Ego autē.] Hic ponif ex pte ecclie gratiarum actio. cū dr: [Ego aūt ad dñm clamaui.] cōfidēs de dei auxilio. [Vespere & mane et meridie &c.] trib⁹ enī horis orabāt in die iudei: vt habef Dan. vj. & hūc modū tenebat ecclīa pimitiua. [Et exaudiet vocē meā.] de futuro: sicut fecit de pterito. [Redimet in pace animam meam] i. vitā meā. [Ab his q̄ appropinquāt mihi.] ad nocēdū. [Qm̄ inter multos.] fideles. [Erant mecū.] Nā in ecclīa pmitiua fuerūt pseudo apli et falsi xpiani fidelibus se iūgētes ad nocendū eis efficatius. [Exaudiet deus.] me depcātem. [Et humiliabit illos.] per penā debitā. [Quoniā nō est illis cōmutatio.] de culpa ad gratiam per penitentiā verā. [Et nō timuerūt deū.] sibi manifeste repugnātes. ideo subdif: [Extēdit manū suā in retribuendo.] penā illis debitā p petō. [Cōtaminauerūt testamentū ei⁹.] ipm irritātes p suis traditionib⁹. Mat. xv. [Diuisi sūt ab ira vultus ei⁹ &c.] exteri⁹ amicitiā simulātes ad fideles xpi. & intus odiū habētes: ꝗles fuerūt pseudo apli. [Iacta sup dñm curā tuā] Verba sunt ecclie suos filios cōfortantis. [Et ipse te enutriet.] sacre scripture vbo & eucharistie sacramēto. [Et nō dabit in eternū fluctuationē iusto.] nauis enī ecclie nō sic fluctuauit in tribulatiōib⁹ a tpe ɔstātini sicut ante. [Tu vero de⁹ deduces eos &c.] scz tyrānos quoz multi p diuinā vindictā sunt occisi descēdētes ad penā inferni. iō subditur: [Viri sanguinū.] id est effusores sāguinis innocētis. [Nō dimidiabūt dies suos.] frequēter enī moriunf ante mediū vite sue fm cursū nature. [Ego autē in te sperabo dñe.] verbū est ecclie sup xpm fundate.

In ps. liij. De⁹ in noīe tuo. vbi dr i postil. Et sup inimicos meos despexit ocul⁹ meus.

Additio. j. In hebreo hr̄: Et sup inimicos meos respexit ocul⁹ me⁹. qd itelligēdū ē eo mō quo dr: Letabif ius. cū viderit vin. &c.

In ps. liiij. Exaudi de⁹. vbi dr in postil. Cōtaminauerūt testamētū eius.

Additio. ij. Melius videnf ista vba referri ad deum: vt sit sensus: Cōtaminauerūt testamētū ei⁹. i. legē dei: i cuius penā diuisi sūt ab ira vult⁹ ei⁹. s. dei: & hāc diuisionē & discordiā ipcabaf ps. supra i eo. ps. d. Precipita dñe & di. &c.

In eo. ps. vbi dr in postil. Moralit āt pōt exponi.

Additio. iij. Poti⁹ videf ptinere ad sensū lralem exponere istū ps. de quolibet iusto in psectiōe posito &c. ad quē sensū ppie erit notabilior & vniuersalior q̄ exponēdo ɔtra hitatores ceile: de q̄ historia iā plures ps. dauid fecerat.

Replica. In ps. Exaudi de⁹ &c. cū postillator exponit illū passū: Cōtaminauerūt testamētū ei⁹: diuisi sūt ab ira vultus ei⁹. de puersis q̄z vult⁹ & ira sūt diuisi: q2 p vultū publice blādiunf. & p irā occulte seuiūt: ponēs exēplū de ceilensib⁹: q̄ dd venerabanf in publico: s occulte apd saul eū tradē conati sūt. Bur. āt vult meli⁹ exponē. dicēs q vult⁹ debeat ad deū referri: vt sit sēsus q puersi diuisi sūt ab ira vult⁹ dei: s ista expositio nō videf ppria q mali in penā diuidāf ab ira vult⁹ dei. nā esto q diuidāf a grā & lenitate vult⁹ dei: nō tn̄ ab ira: quia huic merenf semp subijci: & ab illa semp puniri. & habere vultum dei iracundū quasi semp p̄sentē. p ɔsequēs non diuisi ab ira vultus dei. nec valet q Bur. addit q iste ps. nō potest esse de ceilensibus: quia multi ps. alij sunt de illa materia: ex q̄ non sequitur: igitur iste non: nec valet. materia huius psal. est de peruersis generaliter: quia cum hoc stat q sit de ceilensib⁹ specialiter et exemplariter.

B Miserere

Universidad de ... Biblioteca

inde emanat. vt vua que dum ante torcular integra est nihil inde manat: sed cum premitur sterilis non est. Ps. LV

a Miserere mei deus quoniam concul. Cas. Orat ecclesia summatim tangēs tribulationes in quibus per spem dei finit se non timere: id ē in fine prime partis dicit se non timere.
b Impugnans tribulauit me. Aug. Homo visibiliter: diabolus inuisibiliter. vnde periculosior est tribulatio
c Ab altitudine. Cas. Altitudo diei mūdus vbi superbie timor: vt grauior sit tribulatio: dicit se a superbis conculcari. Aug. Ab altitudine. Alia littera conculcauerunt me inimici tui domine. Ab altitudine diei. id ē qr diem .i. christum in alto lucentem nō cognouerūt. Uel quia alti licet ad horam diei .s. nō diu: sed nō timēdi quoniam. et seqtur: Multi qui debellant me timebunt cum dies altitudinis eorū transierit. Ego vero non dico: nō timebo. ne de me presumere videar. sed sperabo. quod est causa non timendi. Non timet aliquis duricia cordis. vel superbia qui ē stupido similis: stupor em̄ est qui non sentit: non sanitas. Tres sunt affectiones corporis. In stupore nō dolet corpus quia non sentit. In immortalitate similiter: qr plene firmatū est. Sanitas vero si molestatur dolorē habet: nec ideo ꝑior īmortalitati stupidus q̄ sanus. Ita tres affectiones anime sunt .s. ꝓuida cautela: Stulta arrogātia. Gloria secura. Stulta arrogantia similis est stupori: quando quis de se presumēs nec timet nec cauet. Iste ergo ne videretur per stultam arrogantiā similis stupido. non ait: non timebo. Sed sperabo i te.
d Diei. christus est. Cuius duodecim hore
Ioh. 11. b duodecim sunt apostoli. vnde ipse ait: Nonne duodecim hore sunt diei? huius diei altitudinem inimici non possūt attingere. vnde in passione christi. Tenebre facte sunt. e Tota die verba mea execrabantur aduersū me. Enumerat mala que sustinendo fit ⁊ inimicorum conuersio. vnde ⁊ per spem dei dicit se non timere sicut prius fecerat. f Inhabitabunt. Aug. Uel aliqui ex his qui longe a sanctis ficte subintrant et peius nocent: vt et iudas quia diabolo electus est ⁊ ad tps incoluit: elegit eū qui nouerat non ad opus probationis vt ceteros: sed tētationis: vt daret tibi solatium nescienti quos eligas vt tolleres sicut ille. si enim falsa dicunt de te: celum non auferunt: nec isti nocent.

Pro nihilo

Psalmus: LV

a Aug. deficiā in cōculcatiōe.
Miserere mei deus quo- a
a Aug. sicut vuaz in torculari vt vinū exeat. b diabolus. Aug. q̄ longe a sanctis factus est. de q̄ inimicus homo hoc fecit.
niā cōnculcauit me hō-
a Aug. toto tpe. nullus enī viuit in xp̄o sine tribulatione.
b mo: tota die ipugnās tribulauit
a non ꝗ merito meo: sed quia inimici. Cas. quasi pedibus vuam. Aug. mēbra diaboli. qui longe a sanctis.
me. Cōnculcauerunt me inimici
a necesse est vt miserearis.
mei tota die: quoniaz multi bel b
a alti sunt qui cōculcāt: sz die nō diu. Quia multi: sed timebo ab altitudine. d. a potētia eis ad horā data: nō: sed sperabo. vel qr multi bellātes aduersum me: ideo timebo ab altitudine diei
c lantes aduersum me. Ab altitu- c
d dine diei timebo: ego vero in te d
a nulli sperāti timendū. b et. quia ab ipso Cas. ei tribuēs ꝗ bene loquor.
sperabo. In deo laudabo sermo e
a Cas. Quia accepi. et. sz ⁊ ante speraui. b Cas. spe futuri nō timet: q̄ videns mala seculi superius formidans orat.
nes meos: in deo speraui non ti f
a quid enim caro facit.
e mebo q̄d faciat mihi caro. To- g
a et si a deo. b Aug. Cū verba respuūt psona dicētis nō est immunis ab iniuria.
ta die verba mea execrabantur
aduersum me: omnes cogitatio h
a quia nihil boni tractāt. b Aug. ficte subintrabunt. Aug. vel incolent. i. qr peregrini sūt in hoc mūdo: vbi nullus videt cor: quicquid mali cogitant absconsum est.
f nes eorum in malum. Inhabi- i
a Cas. dolos: quia non audent palam cōtraire b Aug. Pede ad lapsum vt calūnient. vl' calcaneū fine vite sm quem iudicamur. diabolus i sidiatur calcaneo: hoc agent vtpote illi quibus sum grauis ad videndum sz eū nō ꝑ nihilo.
tabunt ⁊ abscōndent: ipsi calca- k

Miserere mei deus. Huic ps. pmittit talis titulus in hebreo. Ad victoriā sup sup colūbā mutā elōgationū dō miktam qn tenuerūt eū philistei in geth. LV Ad cuius intellectū sciendū ꝗ sm aliq̄s hebreos miktā ē dictio cōposita ex imik ⁊ tā. ⁊ sic signat humilē simplicē vl' ꝑfectū. ⁊ hmō accipit Hiero. qui ponit talē titulū Uictori ꝑ colūba muta: eo ꝗ ꝑcul abierit dauid humilis et simplex qn tenuerunt eū philistei in geth: ⁊ sm istū sensū oportet hic supplere ꝑ talē modū. Dauid humilis ⁊ simplex supple fecit ps. istū qn tenuerūt eū philistei in geth. sm alios vero miktā est nomē cātici specialis: sicut mottetus apd nos: vl' hoquetus. ⁊ dicit Ra. Sa. ꝗ signat cāticū pulchꝝ vl' decēs: ⁊ sm hō est sensus tituli hebraici. Miktā dauid. i. cāticū dauid dicēs ab eo factū qn tenuerūt eū philistei. De ista aūt tentiōe dicūt aliqui expositores nři qd intelligit qn iesbidenob philisteus nisus fuit pcutere dauid: ꝑ sibi dioqz ei fuit abisai filius Saruie ⁊ pcussū philisteū interfecit: vt habet. ij. Reg. xxj. sed istud nō videt verū: qr dauid nō fuit ibi captus: imo habuit victoriā: ꝑterea illud bellū nō fuit in geth: ⁊ ideo Ra. Sa. exponit hoc de dauid quādo fugiēs a facie saul vēit ad achis regē geth: quē cū cognouissent philistei dixerūt: Nūquid nō iste ē dauid rex terre? vt hr. j. Reg. xxj. ⁊ tūc tenuerūt eū adducentes ad achis vt interficeret. sed achis credēs eū esse furiosū eiecit eū: ⁊ sic saluatus fuit. De hoc ergo dauid fecit hūc ps. ⁊ similiter. xxxiij. sicut dictū fuit ibidē. sed ps. xxxiij. magis respicit euasionē dauid ad mādatū achis ꝑpter qd ille ps. īcipit a gratiarūactiōe sic: Bńdicā dñm in omi tpe ⁊c. iste aūt ps. magis respicit captionē ipius ꝑ quā fuit in periculo: ꝑpter qd incipit ab iploratiōe diuie misericordie sic: Miserere mei deus ⁊c. De eadē enī materia dauid aliqū plures psal. fecit: vt satis patuit ꝑ supradicta. Sciendū etiā ꝗ dauid hic vocat colūba muta elōgationū. columba quia fuit sine felle amaritudīs: quia saulem ipm persequētē ad mortē bis saluauit a morte: vt habetur. j. Reg. xxiiij. ⁊ xxvj. Muta quia tentus a philisteis non audebat loqui idioma hebraicū sed mutauit os coram achis ne amplius cognosceretur: vt habet. j. Reg. xxj. Dicit etiā colūba elōgationū: qr timore saulis fugerat extra terrā isrl' ad terrā philistinorū. quid autē significet ꝑ hoc qd dicit in titulo: Ad victoriā. Frequenter dictū est .i. conatus leuitarū. ⁊ sic patet sentētia tituli hebraici: ⁊ similiter tituli Hiero. que est eadē in substātia. Patet etiā auctor huius psalmi ⁊ materia i generali. Secūdum hoc igitur psal. iste diuiditur in tres ptes. qr pmo pōitur ipsius dauid depcatio. scdo depcationis exauditio. ibi: Sicut sustinuerūt. vel potius ibi: Pro nihilo. vt videbitur. tertio gratiarūactio. ibi: In deo laudabo. Circa primū decit dauid: Miserere mei deus qm cōcul. me hō. i. hoies: eo modo loquēdi quo dicit Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscarū. plures enī philistei tenebāt eū ipingentes eū ⁊ cōculcātes sicut morte dignū. ideo subditur: b Quoniā multi bellantes aduersū me. quia querebāt eū occidere: vt predictum est. In hebreo habetur sic: Multi bellantes aduersum me altissime. quasi diceret: tu deus qui es altissimus libera me ab ista multitudine a qua non possum me defēdere. ⁊ versus secundus incipit sic: Quacunqz die timebo ⁊c. et tunc littera est plana. cū subditur: Ego vero in te sperabo. in quacunqz die occurrerit mihi materia timendi: et sic pro eo qd dicitur in principio huius versus in trāslatiōe nostra. c Ab altitudine diei. quod est de precedenti versu. In hebreo est: altissime. ⁊ hoc modo signantur versus in translatione Hiero. Potest etiā exponi trāslatio nostra sic: Ab altitudine diei timebo. i. tpe alte diei: qr fugitiui qualis erat dauid magis timent de die q̄ de nocte: quia nō possunt ita de facili se abscondere ⁊ euadere de die sicut de nocte. d Ego vero in te sperabo. i. in quocunqz timore nō desperabo: sed magis sperabo de tua protectione. e In deo laudabo sermones meos: te deuote deprecando. f In deo speraui non timebo quid faciat mihi caro. id est homo carnalis: nec per hoc intendit a se excludere omnem timorem hominis: sed tm̄ timorem qui deijcit in desperationem ⁊ propter quod simul ponit: In deo sperabo. g Tota die verba mea execrabantur aduersum me. id est omnia verba de me dicta ad meam laudē retorquebantur in meā condemnationē. dicebant enī philistei: Nūquid nō est iste dauid rex terre? Nōne huic cantabant per choros. dicentes: Percussit saul mille et dauid decē milia? ⁊ ex istis concludebāt ꝗ deberet occidi ne posset eis vlterius nocere: vt habet. j. Reg. xxj. ideo subdit: h Omnes cogitatiōes eorū in malū. i. ad iferēdū mihi malū. i Inhabitabūt ⁊ abscō. i. publice ⁊ occulte querēt mihi nocere. k Ipsi calcaneū meum obseruabūt, qrentes me supplantare

a Pro nihilo. Aug. Quia nullus inde tibi labor quasi nihil inde tibi fit: quia et si desperati: tamē versabo curas. Uel ꝑ nullis eoꝝ meritis sed gratis ꝑ pietatē. vel ꝑ hoc saluabit: quia in ira populos cōfringes. dū ꝑ flagella dei resipiscūt. vel dum irā dei preuident
b In ira populos confringes. Aug. Quia terres tribulationibus: et sic ducis ad te. Est enim ira consummationis qua filij flagellantur ad correctionē. Et ira consūptionis qua mali puniuntur ad ꝑemptionē. c Deus vitam meaz ānunciaui tibi. Triplex vita hominis. Nature: qua viuimus ⁊ spiramus. Gratie: qua in christo viuimus. Peccati: q̄ in vitijs agit. due sūt a deo: qr bone. vita .s. nature: ⁊ vita glorie. Tertia ē ab homie: qr mala. has omnes deo annūciare debemus. Cas. Deus vitā. Confringes. et ego [illegible] tionem eorū vitā m .a .q semp mala. vitam deo nunciat qui peccatum confitetur: non deū docens: sed se damnans vt soluatur. d Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Aug. Pie lachryme que ꝑ inimicis rogāt. ⁊ ideo accepte deo sicut ipse ꝑmisit. e In quacunqz die inuocauero te. Cas. siue in pueritia: siue i media etate: siue in fine vite. Mira clementia que quodlibet tēpus cōuersionis nostre expectat: et quandocunqz rogatur indulget. f Deus meus es. Aug. Et si omniū. meus ꝑprie: qui mihi subuenis: quem colo et amo. alij alieni sunt.
g In deo laudabo verbuz. Aug. Uerbum. id est doctrinam: et sermonē quicquid loquar laudabo in domino. id ē ei attribuam: et si quid vrget: speraui. ⁊ ideo nō timebo. Aug. Hiero. Uel in deo patre. vbū. i. filiū: quia quicqd de patre et filio dicit sz substātia et de spūsancto: hoc de potentia verbi dicit qua est eternum et cōsubstātiale patri. postea de humanitate sbdit: In domio. i. in christo qui verbuz caro factum est. Laudabo sermones. i. predicationes q̄bus regulam viuendi et salutem mundo dedit. hec duo ꝑdicat iste potentiam verbi et humanitatez christi. In deo laudabo. Ut ita vt trinitas nature personaliter per tria verba que pōit. In deo patre laudabo verbum. i. filiū. In dño id est in spiritusancto: laudabo sermonē: id ē filium.
h In me sunt ⁊c. intus que a nobis nunq̄ recedunt. Uota laudationis: que in eternitate reddentur. Cas. In me sūt. Ecclesia iā de malis seculi libera i futura beatitudine: vel etiam hic laudem dei cantaturā se dicit. i Quoniā eripuisti. Cas. Uel de futuro potest accipi sic: Ideo laudabo in futuro: qr eripuisti: id eripies animā meā de morte eterna. Et oculos meos a la. ⁊ pe. m. a la. vt pla. co. deo i lu. vi. h i futuro: vbi nec peccādo anima morit. Nec oculi flent mala: nec pedes labuntur. Quod non est hic vbi etiam pfecte deo placet. vnde addit vt placeā ⁊c.

In finem

a Aug. Uel sicut sustinuit anima mea foris latrones: intus abscondentes: et sicut ego sustinui: sic tu xp̄e saluos fa. il. i. sic tu sustine: et ora pro illis et salui erunt.
neum meum obseruabunt. Si-
cut sustinuerunt animaz meam a
a pro nihilo saluos facies illos: in b c
a vl' dōnces. b ego aūt. Aug. qr vt viuā tu fecisti: tibi vitā enūcio: nō mihi: vt alij hoc sequantur.
c ira populos cōnfringes. Deus d e f
a vt nō ingratus. b Aug. et tu. exaudisti me depcantē: sicut ꝑmiseras te exauditurū flētē: inueni te misericordē ꝑmittēdo: veracē in reddendo.
d vitam meā ānunciaui tibi: pō g
suisti lachrymas meas in cōspe-
a quasi saluos facies et cōfringes. qua abrae ꝑmisisti in semine. t. bene. om. gene.
tu tuo. Sicut et in ꝑmissiōe tua: h
a quādo confringes b Cas. a suo errore. c Aug. ita vt sequentur q̄ pire volebāt.
tūnc cōnuertent inimici mei re- i
a etiam. b Cas. Nō aliud querēs q̄ te.
e trorsum. In quacunqz die inuo k
a ac si audies me. b Aug. ecce magne diuitie quātūlibet eni auarus sis sufficit tibi deus.
cauero te: ecce cognoui quoniā l
a ideo.
f deus meus es. In deo laudabo m
a spiritusancto. b filium. idē quod supra verbum.
verbuz: in domino laudabo ser- n
a Cas. Quasi mundana sperno: ⁊ ideo nō timebo: qr nihil mihi nisi mūdana eripit homo. id est finis huius partis qui et prime.
monem: in deo speraui: non ti- o p
a Aug. Si que extra sunt eripit nō q̄ intus.
mebo quid faciat mihi homo.
a nō extra quero quid offerā de ara cordis de macello vl' cellario cōsciētie exit totū quod i charitate accendendū est.
h In me sunt deus vota tua: que q r
Uel mo. a ideo laudabo.
i reddam laudationes tibi. Quo s
a Aug. per me eram mortuus: per te est vita quam tibi enuncio.
niam eripuisti animam meā de
morte: et pedes meos de lapsu:
a Aug. Nō alienis q̄ lōge a sāctis: qr nō hūt lumē vnde videāt. b Aug. In lumie ē q̄ gratis deū amat: quod nemo: nec etiaz diabolus facit nisi solus deus.
vt placeam coram deo in lumi- t v
ne viuentium.

supplantare. Et videt hic dauid ꝑphetice loq de malis q̄ q̄sierūt philistei facere sibi qn audierūt ipm esse vnctū in regē sup israel: qr tūc q̄sierūt eū occidere: vt hr. ij. Reg. v. a Sicut sustinuerūt aīam meaz. In hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. hr: Expectātes aīam meā: id est sperātes auferre animā meā de corpe. ⁊ cōiūgit cū lra ꝑcedēti imediate: qr est finis huius versus. ⁊ sequēs versus incipit ibi: ꝑ nihilo b Pro nihilo sal. fa. Hec ē ps secūda huius psalmi in qua describit exauditio dauid depcantis: ⁊ pmo q̄tū ad repssionē aduersarioꝝ. cū dicit: Pro nihilo saluos facies illos. interrogatiue. ⁊ est sensus: saluabis aduersarios meos ꝑ nihilo. i. q̄ nihil boni fecerūt: sz tm̄ mala. q̄si diceret: nō decet iusticiā tuā. iō subdit: c In ira. i. vīdicta iusticie tue. d Populos. philistinoꝝ. e Cōfringes deus. ita ꝗ ly deus est finis huius versus. In hebreo ⁊ in trāslatione Hiero. ⁊ in trāslatiōe cōi est pncipiū vsus sequētis. ⁊ h fuit adimpletum quādo philistei veniētes ad destruēdū regnū dauid fuerūt diuia virtute debellati magis q̄ humana: ppter qd tunc dixit dauid: Diuisit dñs corā me inimicos meos sic diuidunt aq̄: vt habet. ij. Reg. v. f Deus vitā meā annūciaui tibi. i. pericula vite mee annūciaui tibi i mea oratiōe. g Posuisti la. me. in conspe. tu. eas exaudiēdo. h Sicut ⁊ in ꝑmis. tua. id est sicut ꝑmisisti mihi me in periculis custodire. i Tunc cōuertent inimici mei retrorsū. i. cum me exaudieris depcantē aduersarij mei fugiēt. q̄si diceret: hoc semp attribuā virtuti tue ⁊ nō mee. Littera hebraica sic habet ab illo loco: Deus vitā meā ⁊c. motionē meā numerasti. pone lachrymā meā in vtre tuo. nōne in numero tuo: tunc cōuertentur inimici mei retrorsū. ⁊ est sensus: Motionē meā numerasti. i. loca ad que fugi a facie saulis. Pōe lachrymā meā in vtre tuo. vt sit reposita corā te quasi in vase misericordie tue ad exaudiēdū. Nōne in numero tuo supple erit: q̄si diceret sic: qr tu pones eā in nūero tuo cū alijs anxietatib' q̄s sustinui. Tūc cōuertent inimici mei retrorsū. Trāslatio vo Hiero. sic hz: Secretiora mea tu numerasti. i. nullū meū secretū abscōditū ē tibi. Repone lachrymā meā in vtre tuo. ⁊ exponat sic prius: sz nō in narratiōe tua: q̄ feres sētētiā cōtra malos. Tūc cōuertent inimici mei retrorsū. exponat sic prius. k In q̄cūqz die inuo. te. sincere ⁊ deuote. l Ecce cognoui ⁊c. exaudiēdo me ⁊ saluādo. m In deo. Hec ē tertia ps huius ps. in q̄ pōit ipsius dō grarūactio ꝑ sua liberatiōe dicēs: In deo lau. vb. i. tuū factū seu bńficiū: grās referēdo. n In dño lau ser. repetitio est eiusdē ad maiorē affectus expssionē. o In deo spera. ꝗ me ꝑteget de futuro sic fecit de pterito. p Nō timebo q̄d faciat mihi hō. timore deijciēte me in desperationē: vl' nimis pturbāte rōnē. q In me sūt deus vo. tua. fecerat enī aliqua vota specialia ipsi deo si liberaret eū ab illo periculo: licet nō sint expssa in scriptura q̄ desiderabat adimplere.
r Que reddā laudatiōes tibi. id est ad laudem nominis tui. ⁊ subdit causam dicēs:
s Quoniam eripuisti animam meā de morte et pedes meos de lapsu. id est quia pfecisti illō ꝑpter qd voui tibi: ⁊ ideo iustū ē vt reddā vota tibi. t Ut placeā ⁊c. In hebreo ⁊ i trāslatōie Hiero. habet: Ut ābulē corā deo: pcedēdo d bono i meliꝰ. v In lumie viuētiū. i. q̄diu ero in vita p̄senti. vl' In lumie viuētiū: h est in lumine gratie qua viuit in deo. Moralit pōt exponi ps. iste de quocunqz fideli q̄ positus in mortis periculo orat deū deuote pro sua liberatione: ⁊ a deo exauditus agit gratias deo tanq̄ gratus.

Moraliter. Miserere mei deus ⁊c. Psalmus LV iste fuit oratio dauid quando de geth euasit vbi philistei voluerant eum occidere. j. Reg. xxj. Moraliter autem potest esse oratio cuiuslibet innocentis in periculo mortis positi pro sua euasione deprecantis. cum dicitur: Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo. et non deus. quasi diceret: si tu deus me

 punires

Universidad de
Biblio

punires pro peccatis meis: deberẽ in patientia sustinere.
¶ Quoniã multi bellantes aduersum me. scꝫ demones cũ malis hominibus. nã eos incitant ad persequendũ innocentes: sed quia nõ sũt timendi in compatiõe christi qui preerit die iudicij sequit: ¶ Ab altitudine diei timebo. id est a christo qui non solum est altus: sed etiam ipsa altitudo. ¶ Ego vero in te sperabo. id est in misericordia ⁊ nõ in mea iusticia. ¶ In deo laudabo sermones meos. id est ad eius laudem ordinabo ipsos. ¶ In deo speraui. id est in eius ꝓtectiõe. ¶ Non timebo quid faciat mihi caro. id est homo carnalit viuens: et ponitur hic singulare pro plurali. s. homo pro hominibus irrationabiliter viuentibus, sicut Exo. viij. venit musca grauissima. i. musce multe. ¶ Verba mea execrabantur. interpretantes ea in malum. ¶ Omnes cogitationes eoruꝫ in malũ. cõtra me. ¶ Inhabitabunt. mecum amicitiã simulantes. ¶ Et abscondent. maliciam suam p talẽ cohabitationem. ideo sequitur: ¶ Ipsi calcaneum meum obseruabũt. querẽtes me supplantare. ¶ Sicut sustinuerũt animã meã. id est vitã meã: sicut graue põdus sustinuerũt: in quorũ psona dicit Sapiẽ. ij. Grauis est nobis ad videndũ. ¶ Pro nihilo. Hic incipit versus in hebreo. ⁊ est scđa ps hui⁹ ps. in q̃ ponit exauditio deꝑcantis. cũ dicit interrogatiue: ¶ Pro nihilo saluos facies illos. id est cũ nihil boni fecerint. q. d. nõ decet iusticiã tuã q̃ nõ pmittit dedec⁹ culpe sine decore iusticie. ideo sequitur: ¶ In ira populos confringes. qui student ad malefaciendũ. ¶ Deus vitã meã annũciaui tibi. i vera confessione. ¶ Posuisti lachrymas meas. contritionis ⁊ deuotionis. ¶ In cõspectu tuo. eas exaudiẽdo. ¶ Et in ꝓmissione tua. que habet Ezechie. xviij. Nolo mortẽ peccatoris: sed vt magis conuertat ⁊ viuat. ¶ Tunc conuertent inimici mei retrorsũ. scꝫ demones ⁊ homines mali q̃ confidunt q̃ preces bonoꝝ exaudiunt. ¶ In quacunq; die inuocauero te. pie et perseueranter et pro me. ¶ Ecce cognoui quoniã de⁹ meus es. per effectũ exauditiõis. istis enĩ trib⁹ concurrẽtibus oratio semp exauditur. ¶ In deo. Hec est tertia ps in qua ponitur exauditi gratiarũactio. cũ dicit: ¶ In deo laudabo verbũ. gratias agẽdo sibi de beneficio mihi collato. ¶ In domino laudabo sermonẽ. repetitio est eiusdẽ sentẽtie ad maiorem deuotionis expressionem. ¶ Nõ timebo quid faciat mihi homo. timore deijciẽte a virtute. ¶ In me sũt deus vota tua. id est sup me: q: sũ obligat⁹ ad ipa reddẽda. ¶ Quoniã eripuisti animã meã de morte ⁊c. ꝓpter qđ iustũ est vt reddã tibi ꝓmissa. ¶ Ut placeã corã deo in lumine viuentiũ. scꝫ vita gratie.
¶ In ps. lv. Miserere mei deus. vbi dicitur in postilla: Pro nihilo ⁊c.

Additio.

In hebraica veritate vbi dicitur: Pro nihilo põitur quedã dictio equiuoca: que significat quandoq; nihilũ: qñq; vanitatẽ: quãdoq; vero iniquitatẽ. Cõsequent vbi trãslatio nr̃a habet: Saluos facies illos: in hebreo habet: Saluabis ab illis. vnde hec verba fm lrãm hebraicã ꝓprie exponuntur sic: Pro iniquitate. s. aduersariorũ: de qua imediate ante dixerat. Saluabis ab illis. i. saluabis me ab illis. ⁊ sic exponitur iste versus a quibusdã hebreoꝝ expositoribus: sed quam expositionẽ non oportet vt teneatur interrogatiue sed plane.

Glo. ordi.

☞ a ¶ In finẽ. Aug⁹. Psal. de resurrectione ⁊ passione breuit. Hoc agit ps. ne tu pilate: vt tu q̃cunq; corrũpas dauid ⁊c. negãdo regẽ: q: tect⁹ carne fugit a cognitiõe iudeoꝝ. ¶ Aug⁹. Nullus titul⁹ inscript⁹ ẽ dauid quẽ vellet saul corrũpere. s christo q̃ de dauid natus est quẽ ppl's iudeoꝝ corrũpere voluit: sed q: p spũmsãctũ scriptuꝫ erat: ne corrũpas: ait pilat⁹: qđ scripsi scripsi.
Job. 19. d Cuius spelũca caro vel sepulchrũ accipit vbi latuit xp̃s icognit⁹ iudeis.
b M Iserere mei. Cas. Pro ¶ LVI pheta in psona domini: q: i eo dñi quasi inter mala exclamat ⁊ predicit liberationẽ. ¶ Cas. Xp̃s sꝫ q̃ hõ orat de passiõe ita hũilis vt vn⁹ de fidelib⁹ clamare putet. c ¶ Et in vmbra. Cas. Vox corporis adiũgitur capiti ⁊ loquẽs i psona mẽbroꝝ ⁊ suaꝝ quõ possit liberari dic: d ¶ Misit verbũ. Aug⁹. Hiero. de occulta essentia sua: de secreta cognitiõe angeloꝝ. vel misit auxiliũ. ⁊ p h liberauit. exaltando dedit in opprobriũ dispsos vbiq; ⁊ maxime dũ viderẽt ei⁹ resurrectionẽ adorari: quẽ putabãt se extinxisse.
¶ Misit de celo. Hiero. Diapsalm⁹. Iam declarat q̃d misit: ⁊ de q̃bus eripuit: et loquit in psona mẽbrorum.

a ſ vel corrũpas. b ſ xp̃m.
a ¶ In finem nẽ disperdas dauid
a ſ negãdo xp̃m esse regẽ: qđ tituli inscriptio affirmabat. ſ mutata fm voluntatẽ iudeoꝝ. b ſ quia fugit.
in tituli inscriptione cũ fugeret
a ſ id est iudeorum cognitione. b ſ id est cum in carne vel sepulchro tectus nesciretur.
a faciẽ saul in spelũcã. ¶ LVI
a ſ Aug⁹. hoc xp̃s patri dic ex nostro docẽs orare qui cũ patre misereretur nostri. a ſ Cas. Repetitio periculũ ostendit esse magnũ.
b M Iserere mei deus misẽ- a
a ſ Cas. causa quare debeat obtinere.
rere mei: quoniã i te cõfidit ani- b
a ſ numine materne pietatis.
c ma mea. Et in vmbrã alarũ tua c
a ſ hoc et in membris iugiter facit. b ſ qđ in fine penit⁹ cõplebitur in mẽbris: vsq; in finẽ nãq; seculi: neq; iniq̃tas deerit ꝑmẽs: neq; iusticiã patiẽs.
rum sperabõ: dõnec transeat ini- d
a ſ sperabo nõ ociosus: imo. b ſ quia. ſ Aug. si impios querit quõ clamãtes nõ audiet.
q̃tas. Clãmabo ad dẽũ altissimũ e f
a ſ Aug⁹. Expertus sum p hoc: q: et añ benefecit mihi q̃ etiã clamantẽ audiet. ſ ita bñfecit q̃.
d deũ qũi bñ fecit mihi. Misit dẽ g h

Nico. de ly.

☞ Libera.

M Iserere mei de⁹ ⁊c. Huic psal. ꝑmittit talis titu- LVI lus in hebreo: Ad victoriã ne dispdas dauid miktaꝫ quãdo fugit a facie saul in spelũcã. Ad cui⁹ itellectũ sciendũ q̃ dauid legitur bis fugisse in spelũcam a facie saul. Primo in spelũcã odollã vbi venerũt ad eũ illi q̃ erãt de cognatiõe sua. ⁊ alij qui erãt in angustia cõstituti ⁊ fact⁹ ẽ coruꝫ princeps. j. Reg. xxij. ⁊ de ista nõ loquit hic: q: de ista fuga intitulatus est alius ps. s. cxlj. fm q̃ dicit Hiero. in ꝓlogo sup ps. Secũdo qñ saul psequebat dauid sup abruptissimas petras que solis ibicibus sũt puie: vt habet. j. Reg. xxiiij. ⁊ tũc saul intrauit eandẽ spelũcã ad purgandũ ventrẽ. dauid autẽ ⁊ viri eius fugiẽtes saul prius intrauerãt eandẽ speluncã latitantes in ei⁹ interiori parte: ⁊ tunc viri dauid voluerũt saulem occidere: sed dauid hoc impediuit: et silenter oram chlamydis saul abscidit: ⁊ cũ exisset saul de spelũca post euꝫ abijt clamans: ⁊ ostendit ei pannum ꝑcisum in argumentũ q̃ potuerat eũ occidisse si voluisset: quod recognoscens saul gratias egit ipsi dauid: et recedẽs cũ exercitu suo a persecutiõe dauid: tunc ad tp̃s cessauit: et de fuga dauid ad hãc speluncã loquit titulus huius psal. et sic patet vltima pars huius tituli. Ad intellectum vero prime partis patet ex dict' q̃ dauid erat in periculo mortis quando fugit ad speluncã illam. propter quod in titulo huius psalmi loquens de deo dixit: Ne disperdas. i. ne disperdi pmittas. Dauid miktam. i. ipsius dauid cãticũ decẽs vel suaue: vt dicit Ra. Sa. quasi diceret dauid: Si pmitteres me perire nõ possem ampli⁹ cãtica dulcia ad laudẽ tuã facere et dicere. quod autẽ preponit. Ad victoriã significat conatũ leuitaꝝ in cãtu huius ps. vt frequẽt dictũ ẽ. Scđꝫ alios miktã signat humilem ⁊ simplicez: vt dictũ ẽ ps. precedẽti: ⁊ sic posuit Hiero. titu. hui⁹ ps. dicẽs: Pro victoria vt nõ disꝑdas dauid humilẽ ⁊ simplicẽ qñ fugit a facie saul in spelũcã: ⁊ ptꝫ sentẽtia ex dict'. Igit ps. iste i tres ptes diuidit: q: ꝑmo ponit ipsi⁹ dauid anxia deꝑcatio. Scđo diuina exauditio. ibi: Misit de celo. Tertio gratiarũactio. ibi: Exaltare.
¶ Circa primũ dicit: Miserere mei deus ⁊c. ⁊ fm qđ dicit Ra. Sa. semel dic miserere mei de⁹. petẽs ne occideret a saule. Secũdo petens ne saul occideret ab ipso. vnde ⁊ tũc dixit dauid: Propitius sit mihi dñs vt nõ mittã manũ meam in christũ dñi. j. Reg. xxiiij. Potest etiã dici q̃ replicat: miserere mei. ad maiorẽ affect⁹ sui expressionẽ: sicut frequẽter fit in orationib⁹ deuotis. b ¶ Quoniã in te cõfidit aĩa mea. hoc dicit allegãdo q̃ de⁹ debeat sui misereri: q: ꝓpriũ est ipsi⁹ ꝑstare misericordiã illis qui habẽt in ipo fiduciã. c ¶ Et in vmbra alarũ tuaꝝ sperabo. sicut pullus sub alis matris sue ne rapiatur a miluo. d ¶ Donec trãseat iniquitas. s. saulis me psequẽtis. e ¶ Clamabo. corde et ore. f ¶ Ad deũ altissimũ. ⁊ p cõsequẽs potẽtissimũ ad me saluãdũ. g ¶ Deũ q̃ bñ fecit mihi. de ꝑterito: ⁊ sic spero q̃ faciet de futuro. In trãslatiõe Hiero. hr̃: Deũ vltorem meũ: quia nolebat accipere vltionẽ de saul manu propria: sꝫ expectabat eã de manu diuina. vnde dicebat: Ulciscatur me deus de te: manus aũt mea nõ sit in te. j. Reg. xxiiij. b ¶ Misit de celo ⁊ liberauit me. Hic consequenter describitur diuina ex-

a ¶ Liberauit. Hiero. Quia iã misit verbum certũ est: quasi iã sit q̃ liberauit. i. liberabit et dedit. i. dabit in opprobriũ cõculcãtes me. b ¶ Misit de⁹. Augus. Verbũ in quo misericordiã egit in q̃ et ꝓmissiones ipleuit. ¶ Misericordiaꝫ. q: ex misericordia p nob mortu⁹ est. ¶ Veritatẽ. q: vt ꝑdixit surrexit ad iustificãdos nos. c ¶ Misericordiã ⁊ veritatẽ. Hiero. Aug. Utraq; enĩ in cõtinet. Si enĩ sola fuisset misericordia licentia esset nobis peccãdi. Si sola veritas nõ potuisset hõ sustinere. ¶ Dormiui. Aug⁹. Alta quiete facile excitãd⁹. Cõturbat⁹. passiõe. Dormiui. dauid ñ dormiuit in spelũca: sed xp̃s in morte. ¶ Cas. Cõturbat⁹. fm carneꝫ passionis
Mat. 26. d memoria ⁊ angustia. vñ: Tristis ẽ anima
Mar. 14. d mea ⁊c. Et cepit iesus tedere ⁊ pa-
d ¶ Filij hominũ. Rectus ordo est filij hominum laqueos parauerunt. Sed interserit qualit turbauerint. e ¶ Lingua. Cas. Voces ille crucifige crucifige: ⁊ hmõi etiã fecerũt mortẽ: vt gladi⁹ acut⁹. f ¶ Exaltare. Cas. Ex psõa ꝓphete visis iniurijs: visoq; q̃ in resurrectione inanes facti sũt iudei: gaudẽs exclamat hõ i cruce. Exalta. de⁹ sup celos: vt iudicet in terra iudeos. ¶ Exaltare. Supiora dñs. ꝓpha quidẽ: sed i psona dñi: q: dñs in ꝓpheta loquit. Qñ etiã ex sua psona loquit ꝓpha: dñs p eũ loquit q̃ ei dictat. ¶ Aug⁹. Exaltare. Verba christi. Sed o pater fac in me q̃ alt⁹ videaris sup angelos. i. fac me resurgere ⁊ ascendere. vñ etiã oẽs habitatores te glorificabũt. Vel verba ꝓphe: exalta. vt q̃ pẽdes in cruce: in maiestate regnare cognoscaris: nõ enĩ q̃tũ ad se: s q̃tũ ad homies exaltat. Sup celos. qñ sedet ad dexterã patris ⁊ angelos habet subtus: et omnẽ terrã: q: tot⁹ mũdus ei subiectus est. g ¶ Laqueũ parauerunt. Interposita exaltatiõe ceptam narrationẽ exequit. h ¶ Pedes. Cas.
Ps. 107 Dñi sũt increpatiões maloꝝ ⁊ ꝓmissiones fideliũ q̃b⁹ dolos parauẽ. vt de adultera. Incuruauerũt dñi eis cõpatiẽs sterilis est ab eis. i ¶ Ante faciẽ. Cas. Dñ in os eius dixerũt: reus est mort'. k ¶ Paratũ. Cassio. Diapsalm⁹. Post resurrectionem laudes promittit. Vel paratuꝫ ad agẽdas gratias (quod ibi ostendit) Cantabo. l ¶ Exurge psalterium ⁊ cythara. Aug⁹. Una caro christi surrexit: ⁊ cum ea duo organa surrexerũt. In psalterio de superiori chorda sonũ accepert. In cithara de inferiori. In carne christi duo genera sunt factorum miracula et passiones: et hec surrexerunt: quia vtraq; predicantur in gẽtibus: surrexit ergo psalteriũ ⁊ cithara ⁊ cõfitetur domino. m ¶ Gloria mea. Cas. Et ideo o caro que es causa glorie mee. ¶ Exurge potenter quasi ad miraculum faciendum congratulatio: quia certus. vnde idẽ affirmãdo repetit. Exurge dico: quia certus sum et de hora: quia exurgaꝫ diluculo. n ¶ Ad celos. Aug⁹. Qui supra nubes vbi sedes angelorum: nubes inferius. i. homines predicatores: quia adhuc in caliginosa carne: qui habẽt lumen in se sed occultum vnde choruscant: de quib⁹ dominus tonat et pluit. Magis ergo pertinet veritas ad celos: quia angeli sine caligine videt speciẽ veritatis: nec ibi op⁹ est misericordia vbi nõ est miseria.
☞ Et ad nubeꝫ

a ſ suscitauit. b ſ dispersos vbiq;.
a celo et liberãuit me: dedit i õp- a
a ſ Aug⁹. Qui mortuo insultauerũt. b ſ q̃d autem misit.
b probriũ cõnculcãtes me. Misi- b
a ſ xp̃m q̃ p nobis cõpatit. b ſ Hiero. qui retribuit fm merita.
c sit deus misericõrdiã suã ⁊ vẽ- c
a ſ ad hoc misit. b ſ ecce ipse se resuscitauit.
ritatẽ suã: ⁊ eripũit ãiam meã c
a ſ Aug⁹. ppli a ꝑncipib⁹ seducti. b ſ quid enim passus. ſ ecce
de medio catũloꝝ leonũ: dõr- d
a ſ Aug⁹. Nõ me turbato in rõne: sed ill' turbantib⁹ sua opinione. b ſ qui turbauerunt ſ nõ se excusent iudei si manus inermes tõ armatum. ſ q̃ esse deberent.
d miui cõnturbatus. Filij hõmi- e
a ſ irrisiones. b ſ ad consilia. c ſ ad verba
nũ dẽntes coꝝ armã ⁊ sagittẽ f
a ſ dum clamant: crucifige.
e et linguã eorũ gladius acut⁹ g
f Exaltare super celos deus: h
a ſ Aug⁹. Ut sic gloria tua vbiq; extẽdat q̃ modo cõpleũ est.
et in omni terra glõria tua. i
a ſ quasi latentem.
g h Lãqueũ parauerũt pedibus k
a ſ Aug⁹. voluerunt quasi de celo ad inferiora deprimere.
meis: ⁊ incũruauerũt animaꝫ l
a ſ laqueũ parauerunt: sed nõ me nescientẽ. b ſ quia sciebat totũ quod moliebant.
i meam. Fõderũt ãnte faciẽ me m
a ſ Cas. Sentẽtiã mortis idamãtes b ſ Augus. ⁊ hoc agẽdo nõ mihi sꝫ sibi nocuerũt. c ſ incõfossa. i. cauteriata ⁊ obscura cõscientia cecati.
am foueãm: et incidẽrũt in eã. n
a ſ Aug⁹. Ille parat foueã: ego cor ad tolerandũ. ille in ea incidit: ego cãtabo. b ſ repetit ad confirmationem. ſ quasi multum. ſ Cas. Ad agendas gratias ⁊ quomodo subdit. ſ sed. ſ o
k Pãratum cor meum deus pã- o
a ſ Aug⁹. Verbis gratias agaꝫ ⁊ operib⁹: que due predicere geminationi reddidit: q: ad vtrũq; paratus.
ratum cor meum: cãntabo et p
a ſ aggratulando carnẽ alloquit dicens:
l psalmũ dicã domino. Exũrge q
a ſ Aug⁹. caro diuina operans.
m gloria mea ẽxurge psalterium r
a ſ Aug⁹. Caro humana patiẽs. b ſ vlge. c ſ hora resurrectiõis xp̃i hec est. d ſ et sic ſ Aug⁹. In mẽbris.
⁊ citharã: exũrgã dilucũlõ. Cõn- s t
a ſ celestem actum persoluam tibi.
fitebor tibi i pplis dñe: ⁊ psãl-
a ſ inter gentes. b ſ Cas. Causa confessionis psalmi: quia humanitas filij ad celos perducta est. nubes prophete qui impleti imbre spiritus alios compluunt doctrinis.
mũ dicã tibi in gẽntib⁹. Quõ- v
n niam magnificata est vsq; ad
a ſ angelos.
cẽlõs misericordia tua: et vsq; x
a ſ homines predicatores. b ſ ideo. ſ Cas. iterat fidem nostram confirmans.
ad nũbes veritas tua. Exãlta- y
re super celos de⁹ ⁊ sup omnẽ
terrã gloria tua.

diuina exauditio. cũ dicit: Misit de celo ⁊ liberauit me. omne enĩ beneficiũ a deo ꝑstitũ cõuenienter dicitur celitus datum.
a ¶ Dedit in opprobrium conculcãtes me scꝫ saul ⁊ viros eius querẽtes me occidere: et sic me dare in cõculcationẽ hominum et bestiaꝝ. Qr autẽ dauid tunc exprobrauerit sauli et viris eius: habetur. j. Reg. xxiiij. vbi dicitur: Dixitq; ad saul quare audis verba hominũ loquẽtiũ: dauid querit malum aduersum te ⁊c. ⁊ postea: Quem persequeris rex israel quem psequeris? caneꝫ mortuum persequeris ⁊ pulicem vnum. q. diceret: hoc vertitur in opprobrium tuum. b ¶ Misit deus misericordiã suã et veritatem suam. i. iusticiam suam: quia semp concomitãtur se in operibus diuinis. c ¶ Et eripuit animam meam de medio catuloruꝫ leonum. i. hominũ ferociũ: cuiusmodi erãt saul et satellites eius. d ¶ Dormiui conturbatus. quando fui in persecutione eorum positus. homo enim positus in tali psecutione non põt dormire quiete. In trãslatiõe Hiero. habetur: Anima mea dormiuit in medio leonũ ferocium: et põt reduci ad eandem sententiaꝫ: vt patet. e ¶ Filij hominũ. cum saule existentium. f ¶ Dentes eoꝝ arma et sagitte. quia parati sũt mala dicere de ꝓpe per obiurgationẽ: ⁊ de longe p detractionẽ: sic sagitte a lõge pcutiũt. De pe. di. i. c. periculose. i. glo. g ¶ Et ligua eoꝝ ⁊c. q: sicut gladi⁹ acutus separat cõiũcta naturaliter: sic doech ⁊ alij cõsimiles p suas detractiões ⁊ oblocutiões diuidebãt amicitiã int dđ ⁊ saulẽ: cũ tamẽ saul deberet eũ naturaliter diligere sic generũ suũ. h ¶ Exaltare. Hic cõñr põit gratiarũactio. cum dr: Exaltare sup celos. id est laus tua magnificet ab angelis sanct'. i ¶ Et in omnẽ terrã gloria tua supple magnificetur a cũctis homĩb⁹ deuotis: ⁊ subdit cãm ex pte sui dicẽs: k ¶ Laqueũ parauerũt pedibus meis. i. posuerũt isidias ad me capiendũ. l ¶ Incuruauerũt aĩam meã. i. incuruare voluerũt vitã meã deijciendo me in mortẽ. m ¶ Foderũt ante faciem meã foueã. querẽtes me ad mortẽ. n ¶ Et inciderũt in eã. q: saul in quo tanq̃ in ꝑncipe erat totus exercitus in virtute: intrauit speluncã in qua dauid potuisset euꝫ si voluisset occidere: vt ꝑdictũ est: ⁊ q: ex h habebat materiã laudãdi deũ. subditur: o ¶ Paratũ cor m. d. ad te laudãdũ ⁊ tibi seruiendũ. ⁊ replicat idẽ dicẽs: Paratũ cor meũ. ad ostẽdendũ magnũ affectũ. ⁊ eodẽ modo dr: p ¶ Cãtabo ⁊ psal. di. q: ẽ replicatio eiusdẽ p alia verba. q ¶ Exurge gl'ia mea. gl'ia est clara noticia cum laude: ⁊ sic dauid seipm excitat ad recognoscẽdũ diuina beneficia in laudib⁹ diuinis. r ¶ Exurge psalteriuꝫ ⁊ cithara. hoc dicit quia alique laudes diuine cõuenientius cantabant in psalterio ⁊ alique magis in cithara.
s ¶ Exurgã diluculo. i. ꝓmpte et expedite animo volenti. t ¶ Confitebor tibi in populis dñe. preuidit enĩ dauid in spũ q̃ laudes diuine ab eo cõposite cantãde erãt in futuro in diuersis populis ⁊ gentib⁹: sicut adimpletũ videmus. v ¶ Quoniã magnificata est vsq; ad ce. mi. t. hoc fuit adimpletũ tẽpore Iosue: quãdo sol stetit spatio vnius diei vt israel haberet plenam victoriaꝫ: vt habet Iosue. x. x ¶ Et vsq; ad nubes veritas tua. qđ fuit etiã tũc adipletũ quãdo dñs misit lapides magnos de nubibus sup aduersarios isrl: vt ibidẽ hr̃. y ¶ Exaltare sup ce. de⁹ ⁊c. exponat sic. s. Moraliter ꝑt expõi ps. iste sic ꝑcedẽs: q: ẽ silis materia ivtroq; ⁊ eadẽ diuisio: vt ptꝫ p ꝑdicta

Universidad de De… Biblio…

Moraliter. [Miserere mei deus ꝛc. LVI
Secūdum sensū litteralē iste ps̄. est oratio dauid: quādo speluncam intrauit. j. Reg. xxiiij. et quoniam dauid fuit figura christi. potest allegorice de xp̄o exponi q̄ ꝓ salute sui mystici corporis descēdit in speluncā hui⁹ mūdi. Et primo ponit̄ hominis xp̄i deprecatio. cū dicit̄: [Miserere mei deus.] orauit enim xp̄s ꝓ sui corporis mystici salute et ꝓ sui corporis veri glorificatiōe. ideo bis dicit̄ hic: miserere mei de⁹. [Et in vmbra alarū tuarū sperabo.] nā aīa christi ꝯfidedat de deitate cui ꝯiuncta erat in vnitate psone. [Donec trāseat iniquitas.] scʒ iudeorū me ⁊ mēbra mea psequētiū. [Clamabo ad deū altissimū.] pro me ⁊ mēbris meis. Heb. v. Cum clamore valido ⁊ lachrymis offerēs exaudit⁹ ē ꝓ sua reuerētia. [Ad deū qui benefecit mihi.] nam gloriā anime christo dedit in sua cōceptiōe. ⁊ gloriā sui corporis in sua resurrectiōe. [Misit de celo.] Hec est secunda pars in qua ponit̄ diuina exauditio. cū dicit̄: [Misit de celo ꝛc.] s. angelos obsequentes christo in deserto in passiōe ⁊ ascēsione: vt habet̄ ex euangelio. ⁊ huius missionis ratio tangit̄. cū dicit̄: [Misit de⁹ misericordiā suā ⁊ veritatē suā.] id est filium suū qui dicit̄ misericordia. psal. lxxxiiij. Ostende nobis dn̄e misericordiā tuā ꝛc. Et veritas. Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. [Animam meā eripuit de medio catulorū leonū.] i. iudeorū ⁊ militū crucifigentiū. animā enim occidere non potuerūt. [Dormiui cōturbatus.] nā ꝑ passionis turbationē trāsijt ad quietē. [Filij hominū.] id est iudei. [Dētes eorū arma ⁊ sagit.] quia sicut canes rabidi ꝯrebāt eū lacerare: [Lingua eorum gladius acutus.] quo pungebāt eū in cruce. s. Uach q̄ destruis templum. ⁊ consimilia vituperia. [Exaltare.] Hec est tertia pars in qua ponitur gratiarūactio deo patri. cum dicitur: [Exaltare super celos deus ꝛc.] id est nomen tuum magnificetur in celo ⁊ in terra. ⁊ subditur ratio: [Laqueum parauerunt pedibus meis.] scʒ iudei volentes īpedire discursum christi ⁊ apostolorū pro publicatione euangelij. [Et incuruauerunt animā meā.] id est incuruari conati sunt a rectitudine veritatis. [Foderunt ante faciē meā foueā.] volentes extinguere christi nomē. [Et inciderunt in eā.] nā in vindictam huius sceleris romani destruxerūt iudeā. [Paratū cor meū deus ꝛc.] scʒ ad te laudandū omnibus modis. quod significatur per hoc quod subditur: [Exurge gloria mea exurge psalterium ⁊ cithara.] Sequitur: [Exurgā diluculo.] scʒ a mortuis. [Confitebor tibi in populis ꝛc.] scʒ per discipulos meos discurrentes ꝑ orbem ad predicandum euangelicam veritatē. [Quoniam magnificata est vsq ad celos misericordia tua.] id est christus ad dexteram patris assumpt⁹ in humana natura. [Et vsq ad nubes veritas tua.] id est christus qui est veritas quem assumpsit nubes ab oculis apostolorum: vt dicitur Act. j. Exaltare ꝛc. exponatur vt supra.

In ps̄. lvj. Miserere mei. vbi dicitur in postilla: Magnificata est vsq ad celos misericordia tua.

Additio. Nulla ratio videtur quare statio solis miraculosa tempore Josue attribuatur misericordie diuine: et missio lapidum de nubibus attribuatur diuine veritati: cum vtrunq pertineat ad misericordiam vel iusticiam seu potentiam et huiusmodi. Sed sensus proprius huius versus. s. Magnificata est vsq ad celos misericordia tua. ⁊ vsq ad nubes veritas tua. habetur in additione super psal. xxxv. vbi similia verba ponuntur. s. Domine in celo misericordia tua: et veritas tua vsq ad nubes. vide ibi.

Glo. ordi.

Et ad nubes misericordia: sed et veritas que prepollet in angelis descēdit ad homines: nec ea frandauit nos ad quos ipa veritas carne operta venit: ⁊ si angeli non egent misericordia: dum tamē miseri per misericordiam in resurrectione angelis similes fient: vsq ad celos misericordia ascendit. Agētes ergo gratias dicamus cum eo q̄ supra dixit: Exaltare.
a [In finem ne disperdas dauid ꝛc. Cas. Monet ne q̄s christi regno contradicat. [Prima est exprobratio iudeorum: ne similia faciamus.

Ps̄. LVII

b Si vere vtiq iusticiā loquimini. Aug⁹. Omnibus facile est loqui iusticiam quibus veritas scripsit
Mat. 7. b ī corde. Quod tibi nō vis: alij nō facies. ⁊ iterauit in tabulis: quia nō legebāt in corde. Sed si vere loquimini iusticiam: vt sit iusticia non labiorum sed et factorum. i. si idem in corde q̄d in ore. recte iudicate, auro fidē pponite ⁊ alia hmōi. Aliter enī estis hypocrite. Si dicitis magister verax es: ne indicetis mortē meā: quia rex vester sum vt titulus ait. c [Recte. Aug⁹. Judei sic d̄ christo iudicauerunt vt ficte de eo locuti probentur.
d [Manus vestre iniusticias. Aug⁹. Cor sequitur manus: quicquid vis ⁊ nō potes deus factum putat.
e [Concinnant. Aug⁹. Uel coniectant. s. aliud alij adiū-
Esa. 5. e gentes. Esaias. Ue illis qui trahunt peccata sicut restem
mar. 11. b longā: pctīs q̄sq ꝯstringit̄. vñ in fine: ligate illi pedes
Ibi. 11. b ⁊ man⁹: sed ⁊ interim eis cedit̄. vñ flagello de resticul' cecidit dn̄s: emen. ⁊ ven. in tem. f [Alienati sunt peccatores a vulua ꝛc. Uel alienati sunt a vulua ecclesie q̄ conuersos concipit: et natos iam in se: ⁊ si nondū natos ex se nutrit donec formetur in eis veritas: et tunc pfectos pariat. Hi autem vel nolunt concipi vel concepti: quia ꝑ impatientiā anteq̄ formētur quatiunt viscera: abortiui exeuntur.

a ⨍ psalmus dirigens. b ⨍ hoc agit. c ⨍ tu pilate vel iudee. ⨍ vel corrumpas. d ⨍ .i. ne neges christum regem quem titulus dicit.

a In finē ne disperdas dauid i tituli inscriptione. LVII

⨍ non false: vt aliud sit in corde: aliud in ore. ⨍ verbis suis accusantur

b Si vere vtiq iusticiam a
a ⨍ constat. b ⨍ Aug⁹. In factis cognoscant̄ labia. ⨍ vel ra. c ⨍ ꝓpherarum.
c lòquimini: recte iudicate filij hō b c
a ⨍ ideo sic moneo vt recte iudicetis: quia.
b ⨍ non possunt recte iudicare quib⁹ in corde ⁊ ī manu est iniquitas.
minum. Etenim in corde iniqui d
a ⨍ qr me terram. i. hominem cōspicit: vl' terrā .i. terrena amatio.
d tates operamini in terra: iniusti
a ⨍ ex multis partibus adiuuantes iniusticias. ⨍ vel connectant fm aliam litteram.
b ⨍ opa praue cogitationi concordant.
e cias man⁹ vestre concinnant. e
a ⨍ vnde hoc eis. quia. ⨍ Aug⁹. a veritate.
b ⨍ Aug⁹. Quia pcognouit de⁹ peccatores ab vtero. vt rebecce ait: maior seruiet minori.
Alienati sūt peccatores a vulua: f

Nico. de lyra

a Si vere vtiq. Huic psal. pmittitur tal' titul⁹ in hebreo fm Ra. Sal. Ad victoriā ne disp das dauid suaue canticū siue decens. fm vero Hiero. titul⁹ tal' est: Uictori vt nō disp das dauid humilē ⁊ simplicē. ⁊ patet expositio vtriusq ꝑ p̄dicta in titulo ps̄. p̄cedētis. De materia vero hui⁹ ps̄. dicit Ra. Sa. q̄ dauid fecit hunc ps̄. q̄n saul ad denūciationē ziphoorū exiuit cū trib⁹ milib⁹ virorū electorū ad querendū dauid: vt habet̄. j. Reg. xxvj. quod cū cognouisset dauid ꝑ exploratores suos: accepto secū abisai clā venit ad castra saulis de nocte ⁊ inuēit oēs dormientes: ⁊ cū abisai vellet saulē occidere: dauid hoc ꝓhibuit: ⁊ assūpta hasta q̄ erat ad caput eius ⁊ cipho aque recessert inde. Cūq sic essent elongati q̄ erāt in loco tuto. dauid clamauit fortiter euigilās abner ⁊ ppl'm: inculpās eos de h̄ q̄ male custodierāt dn̄m suum: ⁊ ostendēs ꝑ hastā ⁊ ciphum aque q̄ potuerat saulē occidisse si voluisset. ⁊ ꝑ hoc declarauit maliciā saulis ⁊ aliorū ipm innocētē psequētium. Igit̄ fm h̄ ps̄. iste diuidit̄ in duas ptes. In pma dauid ōndit saulis ⁊ satellitū suorū maliciā. ⁊ in scda p̄dicit penā debitā. ibi: Deus conteret. Circa primū dicit: Si vere vtiq iusticiam loquimini. i. si iusticiam vultis loq. b [Recte iudicate filij hominū. quasi diceret: per hastam ⁊ ciphū aque potestis manifeste ꝑpendere iusticiā ⁊ innocentiā meā erga saul ⁊ eius maliciā ꝯtra me. c [Filij hominum. rationabiliter ⁊ iuste viuentiū. tales enī fuerūt patriarche ex quibus descenderat saul ⁊ popul⁹ ei⁹. ⁊ ex hoc deberent moueri ad recte iudicandū ⁊ viuendū: sed qr faciebant ꝯtrarium. ideo subditur: d [Etenī in corde iniquitates operamini in terra. i. iniquitates quas cogitastis in cordibus vestris opere adimpletis. e [Iniusticias manus vestre concinnant: id est ornant vel palliāt apparenti iusticia et falsa. In hebreo habet̄: Iniquitatē manib⁹ vestris cōtra pōderate. i. iniquitatē qua me psequimini pōderate cōtra innocentiā meā: vt sic videatis ei⁹ grauitatē ⁊ ab ea cesset̄: ⁊ eandē sententiā habet littera Hiero. que talis est: Iniq̄tates manuum vestrarum appendite. s. in statera iusta modo iam dicto. f [Alienati sunt peccatores a vulua. errauerūt ab vtero ꝛc. hoc dicitur pro tanto quia homines peruersi in suis operibus dicunt̄ male nati fm cōmunē modū loquēdi. Ra. Sa. expōit h̄ de ill' q̄ eciā adhuc in vtero mr̄is existūt: ꝑ aliq̄ signa figurat̄ eorum vita mala futura: sicut esau in vtero matris ipellebat fratrē suū iacob.

Furor illis

Furor illis.

a [Furor illis. Aug⁹. Nō laudat̄ a scriptura vndecū q̄ dat̄ similitudo vt de iniquo iudice q̄ rogātē viduā vix audiuit. b [Surde ⁊ obturā. Cas. Nō solū nō faciūt: sed nec audire volūt. [Aug⁹. Terra psentia q̄b⁹ delectat̄ hō cauda pterita. c [Uenefici incātātis sapient. Aug⁹. Uel fm aliā lrām medicamenti medicati a sapiēte: medicamentū medicatū medicamētū cōfectū est. Et illud est oīa p̄cepta legis ⁊ ꝓphetarū. Oīa quidē medicamentū erāt an̄ aduētū xp̄i: h̄ nō medicatū: qr nemo eo curabat̄: h̄ aduētu xp̄i medicatū est q̄ ipleuit legē ⁊ ꝓphetas. Ligno enī posito in marach dulcorata est aqua: vt possent bibere filij israel ante nō valētes gustare ꝑ nimia amaritudine. Hec ē legis amaritudo que gr̄a euāgelij dulcorata est: ⁊ q̄d ī sacramētis legalib⁹ latebat in lucē positū ē ⁊ demōstrata ē nob ciuitas ꝯstituta sup montē q̄ abscōdi nō pōt: ⁊ lucerna posita sup cādelabrū. i. veritat' doctrina ī manifesto: vbi enī latet eccl'ia xp̄i et
Dan. 2. g veritas. Nōne ipe mons q̄ creuit ex minimo lapide ⁊ impleuit faciē
Nu. 21. b terre. Nonne ipse serpēs in ligno suspēsus: quē intuēdo pcussi a serpentibus sanantur. h̄ est ergo sapiens a quo medicatur medicamentum. d [Deus conteret. Cassi. Que eis retributio. [Aug⁹. Aspides iudei dū insidiose tētabāt. Leones dū mortē inclamauerūt: horū mole fracte quando surrexit christus. e [Dentes. Aug⁹. Dolosa verba. [In ore. verbis suis capiet eos. [Molas. inclamationes mortis. [Confringet. ne ad effectū veniāt q̄d exponit ad nihilū dicens: f [Tanq̄ aqua. Aug. Torrētib⁹ etiā cōparant̄: qr sonātes ad saxa supbie iprouisi sunt et pcipites: sed cito transeūt tot malis cōparant̄. g [Intēdit arcū. Uindicta donec intus ⁊ extra infirmentur ⁊ auferant̄ a conspectu dei missi i gehēnā h̄ ī psenti a tra. sua. h [Priusq̄ spine. Aug⁹. i. peccata intelligāt: rhamnū. i. acutā dānationē: in extremo ignis vitiorū absorbet eos. i. deuorat. i [Rhānus. genus herbe prius mollis: sed que post in spinas vertitur: sic et peccata modo delectāt sed post pungunt. k [Sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Augus. Quia non vera sed falsa ē impiorum vita: videntur viuere nec viuunt. Sicut in ira. quia de⁹ trāquillus iudicat. Uel quia non est ira comparatione future. l [Letabitur iustus cum viderit vindictam. Cassio. Correctio iustorum de vltione iniquorum. m [Et dicet homo si vtiq est fructus iusto: vtiq est deus iudicās eos ꝛc. Aug⁹. Sicut iusto dei iudicio fit: vt iustus amplius iustificetur. Ita eodem iuste permittit̄ vt sordidus magis sordescat. Uel aliter fm litterā quā ponit Aug⁹. Et dicet hō. ergo est fructus iusto: ergo est deus iudicās eos in terra. Et infert ex duob⁹ p̄missis: dicit enī malos hic absorberi ⁊ iustum lauari. Et hoc est. Et dicet: homo rationalis: qr iustus lauat man⁹ suas ē est fruct⁹ h̄ iusto: ⁊ qr ignis absorbet malos ergo est de⁹ iudicās eos in terra.

a ⨍ exponit. ⨍ errare presciti sunt. b ⨍ qr errāt a ventre in quo est veritas: loquunt̄ falsa. ⨍ Cas. qr contraria matri secuta sunt.
èrrauerunt ab vtero locuti sunt
a ⨍ de hoc vero inexcusabiles: quia nolunt veritati credere: et hoc est.
a falsa. Furor illis fʒ similitudinē a
a ⨍ Cas. Ira obstinatorū irreuocabilis. b ⨍ cui⁹ c ⨍ vnde surda.
b serpentis: sicut aspidis surde et b
a ⨍ sic isti ne audiant vera. ⨍ terra et cauda. b ⨍ quia obturat.
obturātis aures suas. Que nō
a ⨍ Aug⁹. Ut ad lucē educatur.
exaudiet vocem incantantiū: et
a ⨍ q̄rum ad artem suam.
c venefici incantantis sapienter.
a ⨍ sed. b ⨍ Aug⁹. Quibus est furor: vt aspidis
d e Deus cōteret dentes eorum in c
a ⨍ Aug⁹. Ore suo contra se dicunt.
ore ipsorum: molas leonum cō/ d
a ⨍ qui tales et si modo sint torrentes tamen.
fringet dominus. Ad nihilū de/ e f
f g ueniēt tanq̄ aqua decurrēs: in/
a ⨍ sed econtra per misericordiam dei tenditur arcus ad salutē. i. mine quibus terret dum cōuertantur. b ⨍ minas. c ⨍ vt saulus infirmatus ē audiens quid me persequeris.
tendit arcum suum donec infir/
a ⨍ quid non infirmari patientur. ⨍ qui hoc clamabat de celo arcū tēdebat. ⨍ Aug⁹. Igne concupiscentiarū peribūt: vt ignis vestem: sic libido consumit animam.
mentur. Sicut cera que fluit au/ g
⨍ superbie: cōcupiscentie et ire. a ⨍ ideo
ferētur: supercecidit ignis et nō h
a ⨍ iusticie. vnde: Errauimus a via veritatis: ⁊ lumē iusticie non luxit nobis. b ⨍ ille ignis.
⨍ Aug. Uel priusq̄ pducat spinas vestras rhānus. i. priusq̄ voluptatū tormenta pcedāt: ignis qui supercecidit in ira dei deuorat et occidat rhānum peccati punctionem ne modo videatur.
h viderunt solem. Priusq̄ intelli/ i
i k gerent spine vestre rhānū: sicut k
viuentes sic in ira absorbet eos.
a ⨍ añt malos absorbet ignis: sed hoc non sine fructu bonorum. ⨍ Cas. Quia non in illa est. b ⨍ Aug⁹. Qui fidē habet et si aliq̄d in eo lauandum lera. et si modo molestijs pressus.
c ⨍ hanc pñtem: nō tñ gaudet ꝑ pena eorū.
l Letabitur iustus cū viderit uin l
dictam: manus suas lauabit in m n
a ⨍ Cas. vñ Salo. Stulto pereunte sapiēs astutior erit. ⨍ pena quam videt. ⨍ morte peccatoris quam videt. b ⨍ tractabit apō se q̄ nō casu hoc eis: sed pro vindicta peccati quod a contrario probat c ⨍ rationalis.
m sanguine peccatorū. Et dicet hō o
a ⨍ etiam hic. b ⨍ Cas. licet hic presso.
mo si vtiq ē fructus iusto vtiq p q
a ⨍ Aug⁹. Etiam ista vbi florere videntur.
est deus iudicās eos in terrā.

a [Furor illis fm similitudinē serpētis. In hebreo habet̄: Uenenū ill'. ⁊ ad eundē sensū refert̄: qr serpētes ex ira ⁊ furore effundūt venenū. b [Sicut aspidis surde ⁊ ob. au. su. qr vidēs icantatorē ponit vnam aurē ꝯtra terrā: ⁊ aliā obturat cauda sua ne audiat carmē incātatoris: sic petōres obstinati qualis erat saul et ei⁹ viri nolūt audire vnde reuocent̄ a suo errore. c [De⁹ ꝯteret. Hic ꝯñr dauid p̄dicit penā talib⁹ debitā. ⁊ primo p̄dicit hmōi penā. scdo vtilitatem inde sequentē. ibi: Letabit̄. [Circa p̄mum dicit sic: Deus cōteret dētes eorū. q̄b⁹ mordebāt alios verbis iniuriosis et detractorijs. dicebāt enī ipm dauid esse reū criminis lese maiestatis: cū tñ bonum regis ⁊ regni quesiuisset. d [Molas leonū ferociū. i. saul doech ⁊ ꝯsimiliū ad modū leonis ferociū. e [Confringet dn̄s. q̄d fuit ipletū ī mōte gelboe: vbi mortu⁹ fuit saul ⁊ doech ⁊ multi alij. f [Ad nihilū deueniēt tanq̄ aq̄ decur. qr regnum fuit amotū a saul et posteris ei⁹. Intendit arcū suum do. infir. istud pōt referri ad deū q̄ per cussionē malorū fm ordinē iusticie sue parat inferēdā debito tpe. Potest etiā referri ad quēlibet obstinatū in suo malo q̄ sēper tēdit arcū sue malicie ad nocendū alijs q̄diu pōt viuere. Et huic ꝯcordat translatio Hiero. q̄ sic h̄ʒ: Intēdāt arcū suū donec ꝯterant̄. g [Sic cera q̄ fluit au. de p̄senti vita morte repētina. In hebreo habetur: Quasi limax tabefact⁹ auferent̄. ⁊ in trāslatiōe Hiero. Quasi vermis tabefactus ptrāseāt: ⁊ ē eadē sn̄ia: licet sint alia v̄ba: qr ꝑ vtrunq designat̄ subtractio peccatorū repētina. h [Supercecidit ignis. id est punitio a deo imissa. Et nō viderūt solē. subtracti de h̄ mūdo per mortē. In hebreo habet̄: Cecidit abortiuū mulier': q̄d nō vidit solē. ⁊ sic in trāsla. Hie. ⁊ ē eadem sn̄ia. ꝑ h̄ enī itelligit̄ punitio diuīa q̄ petōres ad nihilū deducit. i [Priusq̄ intelligerēt spi. ve. rhānū. Per spinas intelliguntur hic filij paruuli iniquorū: vt dicit Ra. Sa. per rhānū q̄ acuti⁹ pungit itelliguntur h̄ filij eorū adulti: qui plus de malo sciūt ⁊ faciūt: ⁊ fm hoc est sensus: Priusq̄ intelligerent spine vestre. i. anteq̄ filij vestri paruuli haberēt tantū intellectum q̄ possent ita male agere sicut adulti. k [Sicut viuentes sic in ira absorbet eos. id est eo tēpore quo sperabit̄ de duratione vite eorū: deus auferet eos subito de p̄senti vita. In trāslatiōe Hiero. sic habet̄: Anteq̄ crescāt spie vestre i rhamnū. i. āteq̄ veniāt ad maliciā rhāni modo supra exposito. Quasi viuētes in ira tempestas rapiet eos: ⁊ ē littera planior ⁊ eadē sn̄ia. In hebreo aūt habet̄: Sicut viuēs sic in ira absorbet eos: ⁊ refert̄ ad deū q̄ sicut viuens.
i. viuid⁹ ⁊ fortis cuius ptāti nō pōt resisti: 57. q. 1. c. 2
sic in ira absorbet eos auferēs repentine de p̄nti vita. l [Letabit̄. Hic ꝯñr pōitur vtilitas sequēs ex malorū punitiōe. cū dicitur: Letabit̄ iust⁹ cū viderit vindictā. id ē peccatorū punitionē: nō mot⁹ zelo vidicte ꝓprie: h̄ zelo diuine iusticie. m [Manus suas lauabit. i. opa sua magis iustificabit: fm illud Apoca. xxij. Justus iustificet̄ adhuc. n [In sanguie pec. i. in punitiōe ei⁹ q̄ est occasio melioratiōis vite sue: fm ill' Prouer. xxj. Mulctato pestilēte sapiētior erit paruul⁹. o [Et dicet hō. i. quicunq rationabiliter loquens. p [Si vtiq est fructus iusto. ⁊ accipit̄ hic si ꝓ qr: qr ex punitiōe petōrū affirmabit p̄mium iustorū: ꝑ locū a cōtrarijs. q [Utiq est deus iudicās eos in terra. i. dās sentētiā ꝓ eis: nō solū in futuro: sed etiam frequenter in presenti.

Moraliter. [Si vere vtiq ꝛc.] Ps̄. istū fecit dd̄ q̄n dormiēte saul cū suo exercitu tulit hastam q̄ ad caput ei⁹

In finem

Universidad de [illegible] Biblioteca

caput eius erat. ⁊ p hoc ostēdit q̄ potuerat eū iugulasse si voluisset: ⁊ p hoc arguit falsitatem illorum qui dicebāt ipm̄ querere saulis mortem. Allegorice vero potest exponi de christo qui solo verbo querētes eū ad mortē ꝓstrauit: et sic suā potētiā ⁊ coꝝ impotētiā declarauit. d. ¶ Si vere vtiq̄ iusticiam loquimini. vos iudei dicētes me esse falsū ꝓphetā: p opa diuina que facio in ꝯspectu vestro ⁊ nō possunt esse testimonia falsitatis. ¶ Eteni in corde iniquitates opamini ⁊c. quasi dicerent: Nō est mirū si de me male iudicatis: nā in cordib' vestris tractatis iniquitates et manibus impletis. ¶ Alienati sunt peccatores a vulua. id est a parentū iusticia. vnde dicit Esa. lj. Attendite ad abraam patrē vestrū: et ad sarā que genuit vos. quasi diceret: ab eorum iusticia declinatis actus vestros. ¶ Furor illis fm̄ similitudinem serpentis. qui iratus effundit suum venenū: sic fecerunt iudei contra christū. ¶ Sicut aspidis surde ⁊c. scʒ christi doctrine. Unde Act. vij. beato Stephano loquēte de xp̄o. cōtinuerūt aures suas: ⁊ ipetū fecerūt vnanimiter i eū. ¶ Deus cōteret dētes eoꝝ ⁊c. quod factū fuit per exercitū romanoꝝ. ¶ Ad nihilū deuenient tanq̄ aqua decurrēs. quia ducti fuerūt per orbē captiui. ¶ Intēdit arcū suū. id est vindictam suā. ¶ Donec infirmētur. id est pena debita puniātur ¶ Sicut cera q̄ fluit auferentur. de presenti vita. quod impletū fuit in occisis ¶ Supercecidit. ignis iracūdie dei. ¶ Et non viderunt solem. per mortem extincti. ¶ Priusq̄ intelligerent spine vestre rānum ⁊c. Per spinas significantur peccata. per rānum inferni pena. est igitur sensus anteq̄ intelligeretis vos iudei penā debitā vestris peccatis: in ea absorpti fuistis. ¶ Letabitur iustus cum viderit vindictā. motus zelo iusticie diuine. ¶ Manus suas lauabit in sanguine peccatoris. i. ex ꝯsideratiōe sue punitiōis viuet iust' q̄ ante: fm̄ illō Apoca. xxij. Iustus iustificet adhuc. Et dicet hō si vtiq̄ ē fruct' iusto. nā ex punitiōe petōꝝ arguet premiationē iustoꝝ ⁊c.
¶ In ps̄. lvij. Si vere vtiq̄.

Additio.

Materia hui' ps̄. fm̄ quosdā hebreoꝝ expositores vniuersalit' ⁊ ꝓprius pōt assignari. s. vt exponat de falsis iudicib' q̄ ptendūt se iusticiā diligere ⁊ tū iudicia falsa ꝓferūt: q̄bus ps̄. exprobrās alloquit: Si vere vtiq̄ iusticiā loquimini recte iudicate. hoc ē dicere: si iusticiam quam vniuersalit' loquimini iudicijs pticularib' applicaretis deberetis recte iudicare: sed tū oppositū facitis. qō declarat. dicens: Etenim in corde ⁊c. exponatur ꝓut in postil. ⁊ q̄ cōmuniter tales falsi iudices occultāt suam falsaʒ iusticiā sub coloribus apparentibus. ideo sequitur: Iniusticias man' vestre concinnant: id est ornant. ꝓut in postil. In hebreo habet Iniquitatem manus vestre ponderant. ⁊ est sensus: Taliter cōponderatis in falsis stateris: rōnes falsas ⁊ apparentes eē veris ⁊ veridicis: ac si essent eiusdem valoris. Cetera autē exponantur vt in postilla applicādo ea vniuersaliter iudicibus iniq̄s q̄s de' iudicat q̄nq̄ i pūti p repētinā ⁊ sbitā eraditiōeʒ.

Glo. ordi.

a ¶ In finē ne ⁊c. Cas. Frustra tētat aliq̄s disp̄dere q̄ totiens diuina ꝓhibet auctoritas.
b ¶ Ne disp̄das. Aug'. Cum
Ioh. 19. d pilatus dixit: qō scripsi scripsi: ipletū est ne corrūpas. Hoc agit ps̄. ne disp̄das. iō q̄ iudei miserūt custodire sepulchrum vt famā ei' extinguerēt: a quibus frustratis hic liberat' ostēdit: ⁊ famā habere in omnib' gētibus ¶ Cas. Orat primo liberari ascēdendo ab imis ad alta: orat etiā p salute gentiū. ¶ Aug'. Loq̄t h integer xp̄s scʒ caput ⁊ corpus. ¶ LVIII
c E Ripe. Aug'. Dū q̄ sine macula ē hoc petit q̄d necessario petam' ostēdit. De inimic'. Cas. Quattuor genera sūt aduersarioꝝ. Inimici q̄ nocēdi votum habent: nō tamē hoc ardent appetunt. Insurgentes qui iā cōmoti ⁊ animo parati. Operātes q̄ iam durata mente scelus opere cōplent. Uiri sanguinū q̄ nō contumelias ingerunt sʒ sanguinē fundunt: quod fecerunt iudei: qui christuʒ prius. post etiā apostolos occiderūt. de his ergo ait: Eripe me ⁊c.
d ¶ Fortes. Aug'. Etiā sunt q̄ p̄sumūt de iusticia sua q̄ insultant xp̄o ꝯuiuanti cū petōrib' q̄bus nō est op' medic': sʒ euʒ occiderūt vt iusti reū: sʒ tū nō est in eo iniq̄tas. Uel fortes in tp̄oralibus abūdantes q̄ nō ponūt deū adiutorē suū: sʒ sperantes in diuitijs p̄ualuerūt i vanitate sua. e ¶ Iniquitas Cas. Malivolētia. Peccatū opis. f ¶ Ideo exurge. Aug. Quia dormire videris. g ¶ In occursū. q. curro ad te merēdo: ⁊ tu occurre mihi. i. redde ꝓ merito. h ¶ Uide. Aug'. i. fac videri quo ad te curro ⁊ alios dirigo: ne prauū putēt qō rectū est: ⁊ ita sequant. Al' fac videri q̄ exurgis in occursū meū. i. q̄ tibi equalis sum. Occurrere non nisi ð equalibus dicitur: Christ' enim non desiit esse equal' patri: licet ꝓ nob fact' sit infirm': q̄ seipm̄ exinaniuit formā serui accipiēdo. vñ in

a ⸗ psal. rendēs. b ⸗ tu pilate vel iudee. ⸗ vel corrūpas c ⸗ ne neges xp̄m regē quē titul' dic.
a b ¶ **In finēm ne disperdas dauid**
in tituli inscriptione: quādo mi
a ⸗ regnū iudeoꝝ. b ⸗ sepulchrū christi.
sit saul ⁊ custodiuit domū eius:
a ⸗ id est nomen et famā eius extinguerent ne crederent in eum.
vt eum iterficeret.
⸗ factum est hoc in carne xp̄i fiat ⁊ in mēbris. a ⸗ q̄ me odio hūt.
c **E Ripe me dē ini LVIII** a
a ⸗ qui verbis nocent.
micis meis de' me': ⁊ ab insur b
gētibus in me libera me. Eripe c
a ⸗ qui colaphizant et cetera hm̄oi faciunt.
me de operantibus iniquitatē:
a ⸗ Aug. q̄ iustū. i. xp̄m occiderūt: postea ⁊ suos
et de viris sanguinuʒ salua me. d
a ⸗ Cas. Quid eñ illi tibi faciūt vtiq̄ mala.
b ⸗ Cas. Corporalē vitam.
Quia ecce ceperunt animā me e
a ⸗ q̄. ⸗ cū impetu. b ⸗ humilē. ⸗ quasi reum
c ⸗ Aug'. in q̄ualib' de iusticia sugbi: sed peccatū in me nō inuenerūt.
d **am: irruerūt in mē fortēs. Neq̄** f g
a ⸗ mea quā in eos fecerim causa fuit quare irruerunt. b ⸗ in me.
e **iniquitas mea neq̄ peccatū me** b
a ⸗ sed. b ⸗ viā mūdi huius. vnde exul. vt gig. ad cur. viā.
um domine: sinē iniq̄tate cucur i
a ⸗ distortos q̄rū in me est. ⸗ vel dirigebat. s. ad te. b ⸗ innotesce q̄ tibi equalis sim ⁊ fac videre. ⸗ Aug'. Adiuua me.
f g **ri ⁊ direxi. Exurge i occursū meū** k l m
a ⸗ quō curro et dirigo. b ⸗ celestium.
b **⁊ vidē: ⁊ tu domine deus virtū** n o

Nico. de lyra

E Ripe me. Huic psalmo pmittitur talis titulus in hebreo. Ad victoriā ne disp̄das dauid canticū decē' q̄n misit saul et custodierūt domū ad occidenduʒ eū hoc habet. j. Reg. xix. q̄ saul voluit pcutere lancea dauid psallentē corā eo: sed decliuit dauid ictū ⁊ iuit ad domū suā: ⁊ tunc saul misit satellites suos nocte illa in domū dauid vt custodirēt eū ⁊ iterficeret mane: qō cū annunciasset michol ipi dauid deposuit eū p fenestrā: ⁊ sic abijt et saluatus ē. Igitur q̄ tunc fuit dauid in mortis periculo. ideo sic incepit titulū huius psal. Ne disp̄das. i. ne disp̄di permittas tu dñe de' me' dauid cāticū: q̄ si periret vlterius laudes tuas nō cātaret. In translatione Hiero. incipit sic ti. Victori vt nō dispdas dauid humilē et simplicē: residuū hui' tituli ē sicut in hebreo. Et ex supradict' patet sētentia hui' ti. patet etiā auctor huius psal. scʒ dauid et materia eius in generali. Ad habendum aūt eius noticiā in speciali psal. iste diuiditur in tres partes: q̄ primo ponit ipsi' dauid deuota petitio. Secūdo dei exauditio. ibi: Et tu dñe. Tertio ꝓ exauditiōe gratiaꝝactio ibi: Ego aūt cātabo. Prima adhuc in tres: q̄ primo dauid in sua petitiōe allegat suaʒ angustiā. Secūdo ꝓpriā innocentiā. ibi: Neq̄ iniq̄tas. Tertio aduersarioꝝ nequiciā. ibi: Intende. ¶ Circa primū dicit: Eripe me de inimicis meis de' me'. quasi diceret: nō possū eripi sine tuo adiutorio. b ¶ Et ab insurgentibus in me libera me. quia ad captandum saulis beniuolentiā multi insurgebāt ad capiendū dauid q̄uis esset innocēs. ideo subdit: c ¶ Eripe me de opantib' iniq̄tatē: q̄ scienē ꝓsequebantur innocentē. d ¶ Et de viris sanguinuʒ salua me. i. de vir' parat' ad effūdēdū sāguiēʒ inocētē. e ¶ Quia ecce cepe. ani. me. i. meipsū a parte principali que est aīa designās totum. reputabāt eni se dauid cepisse: eo q̄ custodiebant domū in qua erat: reputātes q̄ nō possʒ eos effugere. ideo subdit: f ¶ Irruerūt in me fortes. quoꝝ fortitudīe nō possū bellādo resistere. g ¶ Neq̄ iniq̄tas. Hic ꝯār allegat suā innocētiā. dicēs: Neq̄ iniquitas mea peccādo ꝯtra ꝓximū. h ¶ Neq̄ petm̄ meū. peccādo ꝯtra deū: supple meruerūt istā ꝓsecutiōeʒ. iō subdit: i ¶ Sine iniq̄tate cucurri. cursū vite ꝑsent'. k ¶ Et direxi. opa mea ad finē debitū. In trāslatiōe Hie. hr̄: Et illi currūt ⁊ ꝓparāt. ⁊ hʒ h refert ad satellites saul' q̄ discurrebāt tāq̄ parati ad dō occisiōeʒ. iō sbdit: l ¶ Exur. in oc. ⁊c. ad liberādū me aū q̄ me occidāt. m Et vide. meā i. ⁊c. ⁊ coꝝ maliciā. n ¶ Et tu dñe. ⁊ ꝑ. i. tu dñe. o ¶ De' virtutū. i. angelorum.

De' israel

enāgelio se galline cōparat. dicēs: hierl'm hierl'm quotiēs volui cō
Mt. 23. d gregare filios tuos: quēadmodū gallina pullos suos sub alis et noluisti. Nulla auis adeo videt infirmata ꝓpter pullos nisi gallina: cuius vox raucescit: fit hispidū totū corp': deponunt ale: laxant plume: ⁊ ea est materna charitas que inuenit infirmitas: sic ⁊ xp̄s ꝓpter nos infirmatus est: sed in ea tū infirmitate occurrit equalis patri. Ita eni assūpsit qō n̄ erat vt nō amitteret qū erat. Ita ergo se exinaniuit q̄ dignitatē quā habebat cū patre nobis nō demōstrauit. In ipa ergo infirmitate agnoscēdus est patri eq̄l nō visione corporali sed fide: vt qō specie videre nōdū possum' saltē credam'. Et dū hoc credim' in nobis ad patrē ascēdit. vnde Marie magdalene cui primo post resur
Io. 20. d rectionē apparuit ait: Noli me tangere: nōdū eni ascēdi ad patrē. Quid est hoc: noli me tāgere? Nōne postea mulieres redeūtes a monumēto adorauerūt eū: et pedes ei' tenuerūt? Sed hic agit de tactu mētis nō corporis. i. nō id solū credas qō vides: nec hereat nimis humanitati mee aspectus tuus. q. tactus tuus. hoc ideo: q̄ nōdum ascēdi ad patrē meū: vtiq̄ in corde tuo: q̄ nōdū postq̄ vidisti me mori credis me patri equalē. a ¶ Conuertent. Cas. Diapsalmus. Orata salus gentiū affirmat: ⁊ oraturo iudeoꝝ salus. b ¶ Aduesperā. i. seri' post ascensionē et missum spūm: qui anteq̄ crucifigerēt debuerēt facere. Gētes dicebātur canes ꝓ imundicia: sed et iudei canes se agnoscūt. i. peccatores: vt chananea: et ideo esuriūt: bene agūt. Male vero q̄ saturati putatiua iusticia dicūt: ieiuno bis i sabbato. ¶ Circuībūt. Aug'. Muniēt ecclesias cōtra hereticas ipugnatiōes. Et ecce i manifesto loquent. ¶ Et gladi'. Ut mactent et māducēt. ¶ Quoniā quis audiuit talia. quasi null': ita oēs mirabunt. Al' iō frequēs p̄dicatio in labijs: q̄ pauci audiunt: ⁊ eos q̄ nō audiēt deridebit in futuro: ⁊ omnes gētes q̄ te nō venerant: ad nihilū duces vel ꝯuertes. d ¶ Gladius. Aug'. Hic est gladi' bis acut' vtroq̄ incidēs testamento: q̄ mactat Petrus reptilia sibi in
Act. 10. b disco ostensa: quādo dictum est ei: Surge petre macta et manduca. e ¶ Deridebis. Aug'. Eos dicētes: quis audiuit: quare: q̄ ꝓ nihilo habebit ꝯuertere oēs gentes: q̄ oēs gētes xp̄iane future sūt: ⁊ dicit' q̄s audiuit. f ¶ Fortitudinē. Aug'. Et si possem pdere iudeos q̄ irruerūt in me fortes: pmitto tū eos viuere: suās fortitudinē ad te. i. ad tuaʒ dispositionem. g ¶ Ostendit ⁊c. Aug'. i. quātā circa me habeat misericordiā demōstrauit mihi i illis circa quos
Ro. 9. e nō habet. vñ apl's: Sustinuit vasa ire apta ad iteritū i m'ta patiētia: vt notas faceret diuitias suas in vasa misericordie. h ¶ Ne occidas. Aug'. Pōt de iudeis accipi: eos q̄ me occidūt ne occidas: s maneat gen' eorū cū signo circūcisiōis sabbati pasce: vt et
Gen. 4. c cain signum habuit vt nemo eū occideret: ita vt gēs ille habēs signū suū nō ē occisa: q̄ necaria ē credētib' gētib'. In p̄cisis eni ostēdit q̄ misericordia sit isert'. ¶ Cas. Considerāti q̄d de eis sit agēdū: ne occidas: h ē qō ōndit vbi ⁊ p̄cat ne iudei fūdit' peant. dispsi eni sūt vt ad ꝯuersionē ꝓuocēt: vel vt eccl'a ab inimicis testimoniū veteris legis habeat. Et hoc est: Ideo ne occidas: ne populi ⁊ si non modo obliuiscant mei si nō sint testes legis ⁊ mortis christi. i ¶ Nequādo obliui'. Aug'. Et si nō modo obliti sunt cū nō sint testes legis ⁊ mortis christi. k ¶ In virtute tua. Aug'. Quia tu fort' nō ipi. l ¶ Depone. ibi fuit opprobriū oīb'. Uel depone eos: in eo q̄ mali sunt vt boni surgāt: vt in Paulo: q̄ nō surgeret Paul' nisi pri' caderet saulus. m ¶ Delictū oris. Aug'. Nō eos sed delictū occide: vt resuscitatū quē pdere voluerūt paueāt.

Et cōprehē.

a ⸗ q̄ viderē de' vni' gēt': q̄ te colit b ⸗ q̄ isirme
tum dēus israel. Intende ad ui a b
a ⸗ Aug. ⸗ vt oēs cōgregēt ad nuptias. b ⸗ ⁊ tamen c ⸗ q̄ nulla perā relinq̄t ipunita: q̄ vel hō penitēs punit. vl' de' iudex: vl' ē quedā iniq̄tas: quā q̄ facit ei' nō miseret de': hec ē defensio peccatoꝝ: q̄ defēdit qō de' odit. vñ est peccatū ad mortē: nō p eo dico vt q̄s oret. Et sic iniq̄tatē. i. illud peccatū qō est ad mortē. ⸗ sed ꝓseque re: puni. cōuerte.
sitādas omnes gētes: nōn misē c
a ⸗ omnibus iudeis: et si quibusdam.
rearis omnib' q̄ operāt iniqui
a ⸗ et vere intendes: quia ab idolis. b ⸗ in vltima etate.
a b **tatem. Conuertent ad vēsperaʒ** d
a ⸗ cōuertēdi alios. ⸗ q̄ volebūt si nō poterunt conuertere. b ⸗ latrādo cotra hostes.
et famēm patientur vt canēs: ⁊ e f
a ⸗ euāgelizādo. b ⸗ Aug'. Circūstāte. i. mūdū q̄ circūstat iudeā vbi hec dicebant.
c ⸗ stomachabunt aduersus pigros dicētes: q̄m quis audiuit.
c **circūmibūt ciuitātē. Ecce loquē** g
a ⸗ spūs qō est verbū dei. ⸗ vel moro.
b **tur in ore suo: et gladius in labi**
a ⸗ quis credit auditui nr̄o. b ⸗ Aug'. Iudei non credunt: ⁊ tū p credētes iudeos annūciat gentibus. ⸗ ipsi loquent et tu.
is eoꝝ: q̄m quis audiuit. Et tū h i
a ⸗ p nihilo habeb cōuertere oēs gētes. i. facile conuertes.
c **dñe deridebis eos: ad nihilum** k
a ⸗ quia facile erit vt credant in te. b ⸗ fortes illi ideo ceciderūt: q̄ ad te n̄ custodierūt. ⸗ ego āt
f **dedūces oēs gentes. Fortitudi** l
a ⸗ Aug'. Nō a te recedā de me p̄sumēs.
nem meā ad te custodiā: q̄ de' m
a ⸗ quia de imo meo in altū suū me suscepit. b ⸗ ꝑsonā mutat. ⸗ est specialiter.
susceptor me' es: dēus meus mi n
a ⸗ q̄. ⸗ Aug'. Nihil attuli cur misereat: null' eni meret bona dei. b ⸗ Aug'. q̄ xp̄m p̄ueit p cōsortib' suis cui sine mēsura dedit spūm.
sericordia ei' p̄ueniet me. Deus o
a ⸗ Aug'. q̄ misericordia est q̄ p̄uenit: q̄ ex eadē massa aliud vas in hono. aliud in con.
b ⸗ vel inimicis. i. p inimicos.
g **ostēdit mihi sup inimicos meos:**
a ⸗ rogāt aūt ꝓ ipis inimicis. ⸗ ⁊ si eoꝝ perā. b ⸗ hoc esset eos occidi.
b i **ne occidās eōs: nequādo obliui** p q
a ⸗ vl' legis tue. b ⸗ p oēs gētes. ⸗ ne occidas sʒ inimicos iudeos. s. q̄ portāt nobis codices
k **scāt populi mei. Dispgē illos in** r
a ⸗ Aug'. vl' deduc. i. nō eos deseras in q̄ me ꝓtegis. vt de eis habeā testimoniū.
l **v̄tute tua: ⁊ dēpōe eos ꝓtector**
a ⸗ Aug'. Dimitte delictū et etiā ipm̄ fmōeʒ iexplerū effice. ⸗ cogitandi spōe. b ⸗ delictū vbi
m **me' dñe. Delictū oris coꝝ: fmō** s

a ¶ Deus isrl' p verā fidē ⁊ specialē cultū. b ¶ Intende. Hic ꝯār vt sua oratio sit exaudibilis allegat aduersarioꝝ maliciā. Et primo explicat eoꝝ culpam. Secundo p̄dicit penā debitā ibi: De' ostēdit. Circa primū dicit: Intende ad visitandas oēs gentes: q̄ diuina ꝓuidentia se extēdit ad omnes tā iustos q̄ iniustos ad reddendū eis fm̄ merita et demerita. ideo subdit: c ¶ Non miserearis omnibus q̄ operant iniquitatē. ex certa malicia et obstinata: q̄ tales sunt indigni misericordia d ¶ Conuertent ad vesperā. satellites eni saul venerūt vespe ad custodiendū domū dauid de nocte: vt predictū est. e ¶ Et famē patiētur vt canes. magno desiderio q̄rētes occidere dauid. In hebreo habetur: Et latrēt vt canes: q̄ inter se loquebant quō eū occiderēt. f ¶ Et circuībūt ciuitatē: q̄ nō solū custodiebāt domū dauid: s aliq̄ eoꝝ currebāt p vicos ne manus eoꝝ euaderet. vel q̄ postq̄ sciuerūt eū fugisse scrutabant loca ciuitat' si forte alicui lateret. g ¶ Ecce loquent in ore suo ⁊ gladi' in labijs eoꝝ. q̄ inter se tractabāt de ipsius dauid occisione. h ¶ Quoniā q̄s audiuit. i. ac si null' eos audiret. vnde i trāslatiōe Hiero. habetur: Quasi nemo audiat: tū michol audiuit ⁊ ipi dauid annūciauit. i ¶ Et tu dñe. Hic ꝯār describit petitionis exauditio. ⁊ p̄mo q̄tū ad ipsius dauid liberationē. Secundo q̄tum ad aduersarioꝝ punitionē. ibi: Deus ostēdit. Circa primū dicit: Et tu dñe deridebis eos frustrādo eos ab intētiōe: q̄ cū obsiderēt domū dauid fugit p fenestrā vt p̄dictū est. k ¶ Ad nihilū deduces oēs gētes. malignātes similiter sicut et isti. l ¶ Fortitudinē meā ad te custodiā. i. exponēdam tuo seruitio. m ¶ Quia de' susceptor meus es. liberādo me a querentib' me occidere. n ¶ De' meus misericordia eius p̄ueniet me. q̄ de' misericorditer liberauit dauid anteq̄ veniret mane in q̄ saul disposuerat eum occidere. o ¶ Deus ostendit. Hic consequēter ponitur exauditio petitiōis dauid q̄tum ad aduersariorum punitionem. cum dicitur: De' ostēdit mihi sup inimi. me. i. sup saul ⁊ satellites suos. p ¶ Ne occidas eos. vlciscendo de manu ꝓpria: quia h faciā per alios in iusticia mea: licʒ autem non sit scriptū q̄ de' mortem saulis et suoꝝ satellitū dauid reuelauerit: tamen hoc credenduʒ est eo q̄ cum esset propheta hoc dixit: et hoc dauid adimpleuit: quia sauli bis manibus eius tradito a morte pepcit: vt habetur. j. Reg. xxiiij. ⁊ xxvj. q ¶ Nequādo obliuiscantur populi mei. suis persecutoribus misereri. hec enim misericordia dauid regis data est in exemplū totius plebis. r ¶ Disperge illos in virtute tua. hoc fuit adimpletum in monte gelboe quando coraʒ philisteis ceperunt per diuersas vias fugere. j. Reg. vlti. s ¶ Delictū oris eorum sermonem labiorum ipsorum. resumatur li depone. cū dicit: Delictū oris eoꝝ sermonem labiorum ipsorum: quia verba (quibus saul et doech disponebāt dauid interficere) fuerunt deposita et deiecta quādo ceciderunt in monte gelboe.

Et cōprehē.

Universidad de ... Biblioteca

g ❡ Et cōprehendant̄ conuersi. q: factū eorū in irritū venit peccatū remāsit sup eos: ꝛ cō-
prehensi sunt ꝛ de magnitudine peccati pᵘ hu-
miliati sunt: ꝛ ea humilitate post cōsummāt.
nihil enī sic impedit pfectionē vt supbia: faci
nus ꝑ magnitudīe sua ꝯsiderātium abstulit
supbiā vt ꝛ Paulo angelᵘ sathane. Facinᵘ
vero deleuit venia. a ❡ In supbia. Augᵘ.
Supbia comes ē inuidie: nec fieri pōt vt su-
pbus nō inuideat. vñ ꝛ diabolᵘ inuidet homi.
b ❡ Et de execratiōe. Augᵘ. ❡ Uel maledicto
ꝙ putastis maledictū pendentē in ligno: cui
maledicto mēdaciū addidistis data pecunia
custodibᵘ vt mentirent̄: inde annūciate sūt
ꝯsummationes. i. ideo magis pficiunt̄: q: in
his dephensi sunt. c ❡ Annūciabuntur in
ꝯsum. Augᵘ. Uel annūciabunt̄ ꝯsūmatiōes
Ro.5.d .i. pdicabit̄ ab apl'is: vbi abūdauit delictū
execratiōis ꝛ mēdacij: supabundauit ꝛ gra-
tia pfectiōis: et ptinuit ad medicinā hūilita-
tis ꝛ infirmitatis hominis. d ❡ In ira ꝯsū-
mationis. Augᵘ. Est enim ira. i. vindicta dei
ꝯsummationis: quia aliquando vindicat de-
us vt perficiat. Est et cōsumptionis. vt cum
Mat.25.d dicet: Ite maledicti in ignē eternum. e ❡ Et
scient gentes. Augᵘ. Antea enī iusti sibi vi-
debantur iudei: sed ostēdit̄ eis ꝙ nō sine chri
sto qui dominat̄ Jacob ꝛ ꝯposita supbia sci-
unt se pares gentibus: quia omnes peccaue-
runt. f ❡ Conuertent̄ ad vesperā. Cas. Dia
psalmus. Affirmat̄ salus iudeorū: ꝛ vtroqȝ
pariete collecto grates agunt̄. g ❡ Murmu
rabūt. Augᵘ. Uel murmurabūt. i. dolebunt
ꝙ etiā nūc tñ dispgent̄ ❡ Uel mur. contra pi-
gros. i. increpabunt alios nolentes credere.
h ❡ Ego autē. Augᵘ. Cōcludit̄ hic psal. vbi
vtroqȝ pariete in angulari lapide coniuncto
iam tota eccl'ia gaudet. i ❡ Et exaltabo ma
ne. Augᵘ. Trāsactis tpibᵘ cū nox seculi trā-
J.19. sierit vt ꝛ xp̄s mane surrexit. vñ: ad vesperū
demorabit̄ fletᵘ: ꝛ ad matu. le. apl'i vespere
fleuerunt mortuū: mane ad resurgentē exul-
tauerūt. k ❡ Misericordiam. Aug. Quia
totū gratis das cū multa dixerit: nō tamen
omnia. in hoc vno omnia cōprehendit.
l ❡ In finem pro his. Augᵘ. In historijs nō
legitur ꝙ dauid cōuerterit ioab. vel ꝙ in hu-
iusmodi vastationibus aliquid succēderit: ſ
supficie historie relicta sicut in plerisqȝ alijs
fit ad spiritualē dirigimur intelligentiā: que
ex nominū interptationibus sumitur. Inter-
pretatur enī mesopotamia eleuata vocatio.
Syria sublimis. Sobal vana vetustas. Jo-
ab inimicus. Edom terrenus: his omnibus
figurātur elati magnitudine terrene vanita-
tis: quos omnes xp̄s igne charitatis quē in
terrā dignatus est mittere accēdit: et ꝯuertit
inimicū in fugā: hominē ad fidē. Terrenos
vt viuant celestes. m ❡ In doctrinā. Augᵘ.
Mutāt in doctrinā: oportet enī in eiᵘ doctri
nā trāsire eū q̄ vult titulū eiᵘ habere: ſ quō
nos mutaret nisi ignē in terrā mitteret. Me
sopotamia. eleuata vocatio: totᵘ mūdᵘ voca-
tione eleuatᵘ. ❡ Syria sublimis: sed incensa
humiliat̄ vt melius exaltetur ❡ Joab inimi-
cus ꝯuertit̄: si diabolᵘ ē in fugā: si hō: ad fi-
dē. Sobal. vana vetustas ī vite nouitatē.
❡ Edom terrenā vitā i celestē. n ❡ Et pcus-
sit edō. Aug. Cū pcus. edō gladio spūs. i. ver
bo: pcussit. xij. milia in valle salinarū. Duode
cim milia pfectᵘ numerᵘ ē: cui deputat̄ nume
rus apl'orū: q̄ de q̄ttuor mūdi ptibᵘ ad trinita
tē vocāt̄. ſ p. xij. milia totᵘ mūdᵘ pcussus ē.
Uallis est hūilitas. Saline saporem sapien-
tie significāt: quia multi vane humiliant̄ ꝑ
frenis passi. passi sūt et heretici: ſ bonū ē sapi
enī hūiliari. i. p dño. Docet beatā eē cōtri-
tionē p quā ꝓbat cōmutādos ad eterna.
Deᵘ repulisti

a ſ Augᵘ. Sciāt se supbe egisse ꝛ inaniter.
ſ Augᵘ. q: frustra irruerunt fortes in humilē.
nem labiorū ipsorum: ꝛ cōmp- a
a ſ in qua visi sunt preualere. b ſ in qua sunt inter gentes: vel ꝙ xp̄m execrabantur
a b hēdātur in superbia sua. Et dē b
a ſ Cas. quo puertūt scripturas. b ſ Cas. alijs in exemplum esse.
c execratiōe et mēdacio annun-
a ſ vel consummationes.
d ciabuntur in cōsummatiōe: in
a ſ Aug. i. vindicta dei qua cōsummat. b ſ cōprehendūt in super. sua. ſ homines in supbia sua in qua cōprehensi sunt.
irā ꝯsummationis ꝛ nōn erunt.
a ſ nunc.
e Et sciēnt quia deus dominabi c
a ſ iudeorum. b ſ gentiū quas vt canes cōtēpserunt. c ſ et sic. ſ laudis plenarie.
f tur iacōb: et finiūm terre. Cōn- d
a ſ et si sero post interfectionē xp̄i qd antea debuissent. ſ mundi.
uertentur ād vesperam: et famē e
a ſ Augᵘ. vt peccatores: nō vt oues. vñ: Multiplicate sunt infirmitates eorū postea ac.
patientur vt cānes: ꝛ circūibūt f
a ſ iam digni. ſ vbiqȝ.
ciuitatem. Ipsi dispergētur ad g h
a ſ Augᵘ. Ut alios lucrentur.
mānducandum: si vero non fue i
a ſ fide populorū. b ſ vt olim in deserto. ſ q: et supra murmur eorū dicētiū: qm̄ quis audiuit
g rint satūrati et mūrmurabunt. k
a ſ longe erat vterqȝ paries: sed ego iā tota ecclesia. ſ cōmuniter ꝑ hoc q: suscepit. b ſ qua gentes erigis: ꝛ iudeos humilias. ſ esse.
h Egō autē cantabo fōrtitudinē l m
a ſ dominice diei. ſ in resurrectiōe christi. ſ in remuneratione.
i k tuam: et exaltabo māne miseri- n
a ſ exultabo.
cordiam tuam. Qūia factus es o
a ſ Cas. Dū ecclesia subleuatur de imo in altum
susceptor meus: et refugiū me-
a ſ Cas. Quando gratum est.
um in diē tribulatiōis mee. Ad p q
a ſ o cooperator. b ſ opabor nō tm̄ cātabo.
iūtor meus tibi psallāz quia de
a ſ magnū est ꝙ deus susceptor est. b ſ Aug. q: totū ex bono dei: ideo iste impletᵘ bonis eiᵘ non inuenit quid vocaret eū nisi misericordiā suam. ſ per omnia.
us suscēptor meus es: deus mē
us misericordia tua.
a ſ psalmus dirigens. ſ id est christum.
b ſ id est de. c ſ de veteri vita in nouam.
l In finēm prō his qui cōmmu-
a ſ suscepta per fidem. ſ in regnum christi.
tabuntur in titūli inscriptione
a ſ christo vt ei viuam. b ſ eius transeuntes. c ſ non historialiter: sed spiritualiter igne scilicet dei.
m ipsi dāuid in dōctrinam cū sic-
a ſ vel syriam.
cendit mesopotamiam syriē: et
syriam sobal: et conuertit ioab
a ſ id est omnes de quattuor mundi partibᵘ ad fidem sancte trinitatis per apostolicam doctrinam vocatos. in humilitate sapienti et discreta.
n et pērcussit edom in valle salina
rum duodecim milia.

g ❡ Et cōprehendant̄ in sup. sua. q̄diu enī saul fuit humilis placu
it: deo ꝛ electᵘ fuit in regē. ꝛ qñ su-
pbiuit dñs eū abiecit: vt hr̄. j. Re
g. xv. b ❡ Et de execratiōe ꝛ mē
dacio an. in ꝯsūmatiōe: q: īminē-
te morte saulis rephēsus fuit a sa-
muele sibi apparēte de trāsgressio
nibᵘ suis: vt habet̄. j. Reg. xxviij.
c ❡ Et sciēt. p experiētiā punitiōis
ꝛ reuelationē samuelis: q: deᵘ do-
minabit̄ iacob trāsferens regnū
ad dauid ꝛ domū eiᵘ. d ❡ Conuer-
tent̄ ad vespam ꝛ famē patiētur.
istud refert̄ ad famē inductā tem-
pore dd̄ i terra isrl': vt hr̄. ij. Regᵘ.
xxj. q̄ fuit inducta a deo tribᵘ an-
nis ꝑpter petm̄ saulis q̄ iniuste oc
ciderat gabaonitas. vt ibidē dr̄:
ꝛ iō illi de cognatiōe ꝛ tribu saul
in illa fame fuerūt grauiᵘ afflicti.
ꝛ q̄tum ad hoc dicit̄: Conuertē-
tur ad vesperā. reuertēdo ad pro-
prias domos de agro vel alio la-
boricio: sicut moris est. e ❡ Et fa
mē patientur. quia nō inuenient
ibi vnde reficiantur. f ❡ Circui-
bunt ciuitatē. querēdo victū ꝛ mē
dicitatē. g ❡ Ipsi dispgent̄. tran-
seundo ad alia loca q̄ tpe illiᵘ fa-
mis erāt minus afflicta. h ❡ Ad
manducandū. i. ad querēdum vi-
ctū. i ❡ Si vero nō fuerint satu-
rati: ꝛ accipit̄ hic si ꝑ q: q: nō in
ueniebāt ad sufficientiā. iō subdi-
tur: k ❡ Et murmurabūt p ipa-
tientiā: q: multi eorū impatient̄ il-
lā penuriā sustinebāt. l ❡ Ego au
tē. Hec ē vltia ps huiᵘ ps̄. in qua
ponitur ipsius dauid gratiarum-
actio ꝑ sua liberatione. cum dici-
tur: Ego aūt cantabo. i. in deuot̄
canticis laudabo. m ❡ Fortitu-
dinem tuam. qua me eripuisti de i
sidijs saulis. n ❡ Et exaltabo ma
ne misericordiam tuam. id est sum
mo mane surgam ad magnifican
dum misericordiam tuam. et sub-
dit causam: o ❡ Quia factᵘ es
susceptor meus et refugium meū.
de aduersariorum meorum mani-
bus. p ❡ In die tribulationis
mee. q: disponebant omnino me
occidere. q ❡ Adiutor meus ti
bi psallā quia deus susceptor me
us es ꝛc. repetitio est eiusdem sen
tentie ad maiorē expressionem de-
uotionis sue. ❡ Moraliter posset
exponi psal. iste de quolibet fideli
in angustia existente qui p preces
suas meretur liberari et persecuto
res suos puniri. Allegorice vero
exponitur de christo per dauid fi-
gurato qui custoditus fuit in se-
pulchro tanq̄ alter dauid in do-
mo: sed hoc non obstante per diui
nam potentiam resurrexit et iu-
dei qui illū in sepulchro fecerāt cu
stodiri: i penā huius fuerunt per
romanos captiuati ꝛ p orbē dis-
psi: tñ ad vesperā huiᵘ mūdi con-
uertēt̄ ad xp̄m: ꝛ famē patiēt̄ p fi-
dei xp̄iane zelū ꝯ hereses sic canes
latrātes: ꝛ fidē xp̄i cū feruore ma-
gno ꝛ desiderio pdicātes: sed de
hac expositiōe breuit̄ ptrāseo: q:
diffuse tradit̄ in glosa ordiaria su
per librū psalmorum.
Deus repuli.

Psalmus: LVIII

Moraliter.

❡ Eripe me ꝛc. Psalmū istū fecit dauid quādo saul misit nūcios ad
occidendū dauid ī domo sua. ſ p Michol fuit saluatᵘ. ❡ Mo
raliter aūt pōt exponi de quolibet iusto euadēte mortis peri
culū ex dei beneficio. specialit̄ aūt de beato Petro in carcere
recluso vt occideret̄: sed p angelū fuit liberatus: vt habetur
Act. xij. Igit̄ pmo ponit̄ ipsius Petri ꝛ eccl'ie depcatio pro
Petri liberatiōe. cū dr̄: ❡ Eripe me de inimicis meis. hero
de scȝ et iudeis. ❡ Et ab insurgentibᵘ in me. id ē a militibᵘ
custodientibᵘ me. ❡ Eripe me de operātibᵘ iniq̄tatē. tales
enī erāt pdicti. s. herodes: milites ꝛ iudei. ❡ Quia ecce cepe-
rūt animā meā. me tenētes inclusū vt auferāt eā. ❡ Nec ī
iquitas mea ꝛc. Petrus enī nō patiebat̄ ꝑpter culpam suā
ſ ꝑpter iusticiam. ❡ Exurge in occursum meū. ad me libe
randum. ❡ Et vide. meā innocētiā ꝛ maliciā eorū. ❡ Et tu
dñe deᵘ virtutū. id est deus angelorū ꝛ hominū. ❡ Inten-
de ad visitādas oēs gētes. ſm eorū merita ꝛ demerita. ꝛ ideo
subdit̄: ❡ Nō miserearis ꝛc. Cōfundant̄ ad vespam. id est
tarde. Herodes enī ꝛ milites simul versi fuerūt ad occisionē
Petri sed tarde: quia p angelū liberatᵘ fuit pcedēti nocte.
❡ Et famē patient̄. id est desiderium inueniendi Petrū. ꝛ
ad h circuierūt ciuitatē. ❡ Ecce loquentur in ore suo. mirā-
tes de euasiōe Petri. ❡ Et gladiᵘ in labijs eorū. dicētes ꝙ
si inuenirēt̄ stati iugularetur ne alias euaderet. ❡ Quoniā
q̄s audiuit. querebant enī sollicite si aliq̄s audisset vbi esset.
❡ Et tu domine deridebis eos. frustrādo ab intēto. ❡ Et
ad nihilū deduces omnes gentes. scȝ iudeorū p exercitū ro-
manorū. ❡ Fortitudinē meā a te custodiā. Ad hoc enī reser-
uatus fuit petrᵘ vt discurreret vsqȝ romā ad fidē christi pdi-
candā. ❡ Deus ondit. Hic secūdo describit̄ deiectio iudeo
rū. ꝑpter psecutionē christi in se ꝛ in mēbris suis. s. Petro et
alijs discipulis. ❡ Deᵘ ostēdit mihi sup inimicos meos ꝛc.
Uerbū est eccl'ie q̄ ex diuia inspiratiōe mota: nō suasit pncipi
bus christianis interfectionē iudeorū sed magis reseruationē
eorū: vt sint in recordationē passiōis xp̄i pplo christiano in di
uersis terris. ideo subdit̄: ❡ Dispge illos in virtute tua ꝛc.
qd̄ fecit dñs p romanos q̄ multos ex eis vēdiderūt nationi-
bus diuersis: ꝛ sic sūt depositi a regni et sacerdotij dignitate.
❡ Delictū oris eorū. supple fuit p sermonē eorū xp̄m coram
pilato negādo: ꝛ mortē ipsiᵘ nequiter postulādo. ❡ Et cōp-
hendant̄ in supbia. ex qua rebellauerūt romanis: ꝑpter qd̄
cōprehensi fuerūt ab eis. ❡ Et de execratiōe ꝛ mēdacio ꝛc.
iurauerāt enī seruire romani sub tributo: ꝛ in ꝯsūmatiōe belli
arguit eos Titus de fractiōe huiᵘ iuramenti. ❡ Et sciēt. p
experientiā sue pene. ❡ Quia deus domiabit̄. in omnibus
gentibᵘ terre. ❡ Conuertent̄ ad vesperā ꝛ famē patient̄. nā
ꝑpe finē obsidionis hierlm passi fuerūt tātā famē ꝙ pueros
comedebāt. ꝛ potētes p ciuitatē discurrebāt ad rapiendū si-
bi cibū. ꝛ qñ nō poterāt inuenire ꝯtra deū p ipatiētiam mur-
murabāt. ❡ Ego aūt. Hec est tertia ps in qua pōit̄ gratia-
rūactio de iudeorū eiectione ꝛ ecclesie exaltatiōe. cū dicit̄ in p-
sona eccl'ie: ❡ Ego aūt cātabo fortitudinē tuā. iudeos deij-
ciente. ❡ Et exaltabo mane misericordiā tuā. pplm catho-
licū exaltantē. ❡ Quia factus es susceptor meᵘ ꝛc. scȝ i pse
cutione iudeorū: ꝛ postea in psecutiōe tyrannorū. ꝑpter qd̄ sb-
ditur: ❡ Adiutor meᵘ tibi psallā. corde ꝛ ore ꝯsitēdo tuā bo
nitatē.

❡ In ps̄. lviij. Eripe me.

Additio.

Littera huiᵘ ps̄. ꝑ magna pte nō pōt ap-
plicari ad historiā illā. j. Reg. xix. s. qñ mi
sit saul satellites vt custodirēt dauid in domo sua vt interfice
retur ꝛc. Nō eī recte appropriat̄ huic ꝑposito qd̄ dr̄: Et tu do
mine deᵘ virtutū intēde ad visitādos oēs gētes ꝛc. Cū iste ca
sus fuit singularis: in quo visitatio diuia se nō extēdebat ad
omnes gentes ꝛc. sed tm̄ ad liberationem dauid et suorū.
Etiam si dicat̄ ꝙ liberatio ipiᵘ dauid q̄dāmodo se extēdebat
ad totū pplm israelis: eo ꝙ erat ipsorū rex futurᵘ adhuc ipro-
prie seu iptinent̄ diceret̄ sup hoc: Aduisitādas oēs gentes.
Similiter vbi dicit̄: Ne occidas eos neq̄ obliuiscant̄ popu
li mei: sed dispge illos in virtute tua ꝛc. Dicere etiā ꝙ deᵘ p-
ceperat dd̄ ꝙ nō interficeret saul: ne obliuisceret̄ ppl's misere-
ri psecutoribᵘ suis est omnino sine fūdamēto. nusq̄ eī tale le-
git̄ in historia. ꝑpria ipsiᵘ dd̄. nec ipe dauid abstinuit ab occi-
sione saulis ex misericordia: sȝ potiᵘ ex fidelitate: vt habetur
j. Reg. xxvj. Quis enī extēdet manū in xp̄m dñi ꝛc. Similit̄
cū dicit: Dispge illos in virtute tua. qd̄ ꝑprie intelligit̄ ꝯ ad-
uersarijs: nō fuit adimpletū in gelboe: vt dicit postil. nā ibi
saul ꝛ doech q̄ fuerūt pncipales aduersarij occisi sūt ꝛ non di-
spersi. Silr dicere qd̄ illd̄ qd̄ legit̄: Cōuertent̄ ad vesperā ꝛ fa
mē patient̄ vt canes ꝛc. referendū ē ad illos de cognatiōe sau-
lis: q̄ fuerūt in illa fame grauiᵘ afflicti q̄ ceteri: est oīno sine fū
damēto. Nā in illa historia. ij. Reg. xxj. vbi de hac fame agit̄:
nihil legit̄ speciale de cognatiōe saul q̄tū ad hoc ꝙ paterent̄
grauiorē famē q̄ ceteri. Insup ꝛ veritas hebraica in hoc loco
vbi nos habemᵘ: Famē patient̄. habet: et rugiēt vt canes. An
de veriᵘ dicendū ē ꝛ magᵗ l're cōsonū: ꝙ licet in hoc psal. agat̄
saltē in sui pncipio: ꝛ forte etiā in fine de custodia dauid p sa-
tellites suos q̄ fuit figura xp̄i in sepulchro a militibᵘ custoditi:
tñ ꝑ magna pte ps̄. iste ad l'ram trāsit ad agendū de re figura
ta. s. de xp̄o in sepulchro custodito: ꝛ de eiᵘ resurrectiōe ꝛ pena
aduersariorū: ꝛ etiā de recōciliatiōe eorū ꝑut plene in glo. ordi
naria habet̄: nec est iste sēsus allegoricᵘ: ꝑut postil. dicit: sed
ꝑprie l'ralis tanq̄ ex necītate l're ꝯsurgēs. Si aūt obijciat̄ de
titulo in quo cōtinet̄ quādo misit saul. ꝛ custodierūt domū ad
occidendū eū. ex quo videt̄ ꝙ materia huiᵘ ps̄. referēda ē tm̄
ad illā custodiā ipsius dauid ꝛ eiᵘ liberationē ꝛ hmōi. Ad h
rūdet̄ ꝙ illa vba titu. nō denotāt ꝙ tota materia psalmi l'ral̄
sit ꝯ illa custodia dauid: sed tm̄ ꝙ ps̄. fuit factᵘ a dauid tpe il
lius custodie. nō enī dicit titulᵘ ꝙ illud cāticū est de missione
saul ad custodiā dauid i domo ꝛc. sed ꝙ fuit factᵘ qñ misit ꝛc.
vñ titu. demōstrat tps̄ editiōis psal. nō materiā: sicut in mult̄
ꝑpheticis locutiōibᵘ hoc habet̄. vñ Esa. vj. cū legit̄. In anno
quo mortuus est rex ozias ꝛc. nō intelligit̄ ꝙ illa reuelatio ꝑ-
phetica debeat intelligi tm̄ de morte ozie: q: multa maiora et
diuiniora fuerūt Esaie reuelata ꝑtūc: vt patet ibidē. sed tm̄ il
le ti. denotat tps̄ reuelatiōis: ꝛ sic in ꝑposito. ❡ Est tñ notādū
ꝙ q: vt dictū est: custodia dauid in domo fuit custodie xp̄i fi-
gura in sepulchro. ideo tenendū est ꝙ dauid existēs in illo pe-
riculo petebat a deo hec que sequunt̄. Primo petebat a deo
suā liberationē. dicēs: Eripe me de inimicis meis ꝛc. vsqȝ ibi:
Exurge in occursum meū ꝛ vide. ꝛ tūc dauid illuminatᵘ p spi-
ritū de custodia xp̄i in sepulchro quā figurabat: in q̄ xp̄s cu-
stodiebat̄: nō vt occideret̄ ſm carnē cū iā mortuᵘ esset: sed vt
occiderēt eiᵘ famā occultādo resurrectionē eiᵘ: ꝛ sic cū tolerēt
de cordibus fideliū: qd̄ minime valuerūt: sicut neqȝ custodes
dauid eū potuerūt occidere. Sup qd̄ dauid ꝯūr scdo ꝑpheti-
ce orat ꝑ resurrectiōe xp̄i a sepulchro. dicēs: Et tu dñe deᵘ vir
tutū intēde ad visitādas oēs gētes. vbi hebraica veritas ha-
bet: Resurge ad visitādas oēs gētes. Resurrectio enī christi
ordinata fuit ad generalē iustificationē mundi ſm sufficienti-
am. iuxta illud ad Ro. iiij. Resurrexit ꝑpter iustificationē no-
stram: sed q: nō oēs pticipes sunt gratie resurrectionis. ideo
ꝯūr subdit tertio: Nō miserearis omnibᵘ q̄ operant̄ iniquita-
tē. hoc est dicere: Quis visitatio tua sufficiēs sit ad visitandas
omnes gentes: nō tamē omnibus misereberis sed quibusdā.
scȝ pdestinatis. ideo ꝑprie dicit: Nō miserearis oībᵘ ꝛc. subin
tellige: sed quibusdam: vt habetur in glo. Et quia inter illos
operantes iniquitatem circa psonā xp̄i et circa eiᵘ custodiā in
sepulchro de qua agitur principales fuerūt iudei. ideo ꝯ ipsis
quarto tractat triplicit̄. Primo de statu quorundā eorū. s. qui
ꝯuersi sūt ad fidē post resurrectionē xp̄i ꝛ ascēsionē ꝛ cōfirma-
tionē apl'orū. de q̄bᵘ dicit: Cōuertent̄ ad vespā. i. tardiᵘ seu se-
rius: q: anteq̄ eū crucifigerēt hoc debuisset facere: ꝛ isti famē
ꝯuertēdi alios patient̄ vt canes. vl' ſm hebraicā veritatē. Et
rugiēt. s. latrādo in rephēsiōe ifideliū: vt patet de paulo: silit̄
ꝛ de stephano ꝛ de alijs: q̄ q̄dē ꝯuersi. s. in pmitiua eccl'ia euan
geliçādo. Circūibāt ciuitatē. s. mūdū q̄ circūstat vndiqȝ iude-
am vbi ista dicebāt̄: sicut canes in nocte rugiunt ꝯtra fures ꝛ
latrones. Pōt etiā itelligi: Cōuertent̄ ad vespam. de iudeis
q̄ p interualla tēporū post diuulgationē euāgelij ꝯuertunt̄ q̄-
tidie: q̄ dicunt̄ ad vespam ꝯuerti. i. ī sexta etate seculi. Ex q̄bᵘ
fuerūt silr ꝛ erūt nōnulli q̄ circūiūt ciuitatē. s. eccl'iam ꝯtra he
reticos vl' saltē ꝯtra iudaicas īpugnatiōes: vt patet in gestis
seu tractatibᵘ taliū q̄ inueniunt̄ pcipue in hispania: vbi Julia
nus pomerij de stirpe hebraica fuit toletanus archiepiscopᵘ
tertius: successor beati Alfonsi: ꝛ eiᵘ maxime imitator: pro
ut in historia Roderici toletañ. habetur. Similiter ꝛ Petrus
alfonsi huius nationis qui edidit quendam dialogum solen-
nem ad fidei catholice confirmationem. Similiter et magister
alfonsus Burgensis magnus philosophus et biblicus qui in
sexagesimo etatis sue anno fere fidē christi ꝛ sacrum baptismū
suscepit. Et consequenter cum esset sacrista ecclesie Ualisolita-
nēsis plura opuscula ad confirmationem fidei: et confutatio-
nem iudaice perfidie edidit: et sic de alijs de quibus dicit
et principalius de primitiuis. Ecce loquuntur in ore suo ꝛc.
q: etiam

Universidad de D... Biblioteca

q2 etiã ipsi cõuersi loquuntur in ore suo magnalia dei que ali is intimant. vñ: Gladius in labijs eoꝝ.s.gladi⁹ verbi dei penetrabilior omni gladio: vt in ep̃la Heb.iiij. Et seq̃t: Quoniã quis audiuit.q.d.ideo instans p̃dicatio taliũ ꝯuersorũ ad fidẽ fuit a deo suis tp̃ib⁹ p̃ordinata: Q̃si q̃s audiuit: q2 s.pauci audiũt cũ effectu verbũ dei: ⁊ q̃ñq3 mag⁹ inclinant ad audiendũ similiũ p̃dicatiões tanq̃ magis ꝯteti de testimonijs aduersarioꝝ: sed q2 multi sunt qui corde nõ audiunt istos nec illos. Sequit: Et tu dñe deridebis eos.s.nõ audiẽtes. Cetera possent facilit applicari huic ꝓposito.s. vsq3 ibi: De⁹ ostẽdit mihi sup inimicos meos ⁊c. vbi ostendit secund⁹ stat⁹ iudeoꝝ.s.p̃fidoꝝ q̃ obstinati remanẽt in nequicia sua ꝓteruiẽtes: quoꝝ statũ vel poti⁹ ruinã ps̃.declarat.cũ dicit: De⁹ ostẽdit mihi sup inimicos meos.i.ostendit mihi qualit isti inimici xp̃i sũt puniẽdi ad gl̃iam dei ⁊ ecclie vtilitatẽ. Pro quo sciendũ q2 licet magnitudo sceleris iudeoꝝ xp̃m occidẽtiũ seu ipsius occisionẽ ꝯsequẽter approbantiũ tãta fuerit q2 videretur cõgruũ diuine iusticie: vt statim delerentur de terra: ꝑut habet Nu.xiiij. Cõsumã eos subito: tñ diuĩa sapiẽtia ordiauit ne fũdit⁹ ⁊ subito perirẽt de h̃ seculo. Tũ vt ex eis q̃ñq3 aliqui in tẽpoꝝ successiõe saluarẽtur. Tum vt ecclia testimonia veteris legis ab eis haberet. Sũt ei ꝑut dicit glo. q̃dã bibliothece nostri: ⁊ baiuli codicũ nr̃oꝝ a quib⁹ tãto fiducialius in originalib⁹ sacre scripture accipit testimoniũ q̃nto nobis auidi⁹ aduersant. Tũ q2 vindicta diuĩa in eis magis relucet: cũ in diuersis tp̃ibus ⁊ in varijs locis deiectio ⁊ opprobriũ eoꝝ demonstrat: q̃z si in breui tp̃e ⁊ in quibusdã regionib⁹ cõsumpti fuissent: qd̃ ꝓpter orabat psalmista.d. Ne occidas eos neq̃n obliuiscãt ꝑp̃li mei.s. ne obliuiscãt misc̃die tue q̃ eos spectas vt ad cõuersionẽ ꝓuocet: similit ne obliuiscãt sacraꝝ litterarum tuaꝝ q̃ apud eos originalit residẽt: similit ne obliuiscantur iusticie tue vidẽtes eos quotidie affligi ⁊ supprimi in penã sceleris occisionis xp̃i: q2 oĩa p̃nt tradi obliuioni: si celerit fuissent cõsumpti. Magis enĩ mouẽt visa q̃z audita: sicut sensus visus certior est auditu ⁊ ceteris sensib⁹: ꝑut in.j. Methaphy. et q2 si in vno loco seu regiõe tñ remãsissent puniẽdi: nõ sequerent p̃dicte vtilitates in toto orbe. idcirco dicit: Dispge illos in virtute tua.i.p oẽs gentes disp̃gant vt testimonia sacre scripture q̃ apud eos sunt: similit et euidẽtia diuine vindicte vbiq3 demõstrarent. vnde sequitur: Et depone eos.s. vt sint opprobriũ hominũ. ⁊ q2 illi p̃fidi ⁊ si ope nõ possunt iam ꝯtra xp̃m recalcitrare: v̾bis tñ nõ cessãt eũ blasphemare. idcirco dicit: Delictũ oris eoꝝ sermonẽ labioꝝ ipoꝝ. ex quo seq̃tur q2 cõprehẽdunt in supbia sua. Nã s3 glo. cõprehenditur aliquis in supbia sua. cũ videt se supbe egisse: ⁊ tñ frustra: q2 factũ eoꝝ irritũ videt: ⁊ tñ remanet delictũ eoꝝ apd̃ alios in memoria: ⁊ hoc specialiter in duob⁹. Primo in execratione in qua sunt cõiter inter gẽtes. similit ⁊ in mẽdacio inq̃tũ contra xp̃m mendaciũ finxerũt: nõ solũ in vita dicẽtes eũ seductorem ⁊c. sed etiã in morte asserentes ipm nõ resurrexisse: et dãtes pecuniã ad occultandã resurrectionẽ: vt habetur Mat. xxviij. ⁊ hoc est quod dicit. Et de execratiõe et mẽdacio annũciabuntur sc3 ab apostolis et alijs veris p̃dicatorib⁹. vnde finis taliũ sc3 iudeoꝝ in ꝓteruia sua pertinaciũ est in cõsumatione ⁊ i ira cõsummationis.i. in vindicta dei qua peccator consumitur: ita vt finaliter pereat ab esse eterno et glorioso. de q̃ sequitur. Et nõ erũt. ⁊ sequitur: Et sciẽt q2 dñs dñabit iacob ⁊ finium terre. hoc est quia iam in illa cõsummatiõe per experiẽtiam cognoscent q2 christus quẽ ꝯtẽpserũt dominabitur iudeis et gentibus ⁊c. Consequenter declarat tertiũ statũ iudeoꝝ sc3 quando in fine mundi cõuertentur: ⁊ de his dicit: Conuertentur ad vesperam: scilicet in fine mundi qui est eius vespera simpliciter. et potest construi cũ precedenti versu sic: Cum illi iudei scient: quia deus dominabitur iacob et finium terre per veram fidem. tunc conuertentur. exponatur versus sicut pri⁹. et sequitur de istis: Ipsi iam dispergentur ad manducandu3: scilicet vt alios lucrentur. si vero nõ fuerit saturati. eo q2 multi remanebunt increduli murmurabũt contra tales.i. increpabunt. Sed notandum vbi translatio nostra habet: et murmurabunt. hebraica littera habet quandã dictionẽ equiuocã: q̃ vno modo significat murmurationẽ. alio modo significat mãsionẽ seu quietem quã homo dicitur habere in nocte cũ iacet in domo recollectus: et cessat a laboribus diuturnis. eo modo quo dicitur Geñ. xxiiij. locus spatiosus ad manendũ: vbi enĩ dicitur ad manendum. ponitur similis dictio sicut hic. et ad istam vltimam significationem magis tendit lr̃a pri⁹ ꝑut hic ꝓpter syllabicat: et sic erit sensus: Si nõ fuerint saturati. s. q2 nõ oẽs cõuertent: tñ iã quiescent seu cessabunt: q2 ia3 finis huius mũdi erit: in quo talia habẽt cessare. Cõsequẽter quinto cõcludit in p̃sona xp̃i hoĩs q̃ totã laudẽt victoriã deo attribuit. Ego aũt cãtabo fortitudinẽ tuã: ⁊ exultabo mane misericordiã tuã. q2 vt ait ps̃. Ad vesperã demorabit flet⁹ ⁊ ad matutinũ leticia. in quo insinuatur leticia resurrectionis q̃ mane dñice diei p̃mo fuit manifestata: q2 fact⁹ es susceptor meus ⁊c. me resuscitãs: ⁊ refugiũ meũ a custodia aduersarioꝝ liberãs: q̃ oĩa diuie misc̃die attribuit ꝯcludẽs: De⁹ me⁹ misc̃dia mea.

Replica

In ps̃. Eripe me ⁊c. Quẽ postil. expõit de dauid custodito i sua domo ⁊c. ꝑut ti. hui⁹ ps̃. formalit sonat. Bur. q̃ cõsueuit titulos magnificare: ⁊ s̃m formã ti. materiã ps̃. assignaẽ. h̃ dimittit formã ti. exponẽs ps̃. istũ de xp̃o custodito in sepulchro redarguẽs postil. q̃ s̃m formã ti. accipit materiã ps̃. ad cauẽdũ sniãꝝ inuolutionẽ. Catholice põt dici q2 lr̃alis sensus hui⁹ ps̃. p̃mus est de dauid iuxta formã ti. s̃ p allegoriã est de xp̃o: cui⁹ figurã gessit dd̃ in mult̃ vt supra sepe dictum est: ⁊ specialit in hac materia hui⁹ ps̃. Et cũ Bur. dic̃ hũc sensũ fore lr̃alẽ de xp̃o: ꝯcedit ei sic supra q2 ẽ sensus p̃ncipal: s̃ nõ p̃m⁹ ad lr̃am s̃m vocũ significationẽ: est igit sensus lr̃alis p̃m⁹ de dauid tanq̃ de figura: s3 p̃ncipal est de xp̃o tanq̃ figurato. Argumenta aũt Bur. de applicatione quorũdã versuũ modici põderis sũt: nã sũt q̃dã ꝯgruẽtie applicabiles ꝓ ⁊ cõtra: que de necessitate rationis nihil concludunt.

Glo. ordi.

LIX

Deus repulisti. Cas. Primo referuntur pcussiones facte pro eternis penis vitandis. Repulisti. Cas. In ada3. Et destruxisti. ab immortalitate. Quia iratus es. pro peccatis: ⁊ tamen. Misertus per filium sic q2. Cõmouisti. ab errore. Et turbasti. penitentia. vt ergo cepisti: perfice: sana. Destruxisti

Nico. de lyra

Deus repulisti. Huic ps̃. p̃mittit talis titulus in hebreo s̃m Ra. Sa. Ps̃. LIX. Ad victoriã sup rose testimoniũ suaue canticũ dd̃ ad docẽdũ qñ pugnuit ꝯtra arã fluuioꝝ ⁊ syriã soba ⁊ reũsus ẽ ioab ⁊ pcussit edom i valle salinaꝝ. xij. mil. Ad cui⁹ itellectũ sciẽdũ q2 dd̃ misit ioab ⁊ oẽ3 exercitũ bellatoꝝ ꝯtra filios ammõ q̃ iniuriati fuerãt nũcijs dd̃: vt h̃r. ij. Reg. x. ⁊ debellat filijs ammõ ⁊ syr. q̃ venerũt i eoꝝ auxiliũ. ioab redijt i hierlm: vt h̃r. ij. Reg. x. ⁊ postea dd̃ cũ toto exercitu suo exposuit se vt iret ad pugnandũ ꝯtra syrios: vt ibidẽ h̃r. Dicit igit Ra. Sa. q2 syri h̃ audiẽtes miserũt nũcios ad dd̃ dicẽtes: q2 nõ erat ei licitũ venire ꝯtra ipsos ꝓpter fed⁹ ⁊ iuramẽtũ qd̃ fecerat iacob cũ laban syro: vt h̃r Geñ. xxxj. ⁊ tũc dd̃ ꝯsuluit sapiẽtes leg: q̃ r̃ndẽrũt ei q2 erat licitũ: eo q2 syri pri⁹ fregerãt iuramẽtũ veniẽdo ad bellũ ꝯtra

a vox pcussoꝝ in meli⁹ mutatoꝝ. a malis. b Aug. q̃ mali eram⁹.

Deus repulisti nos LIX a

sernos dd̃ in auxiliũ ammõitaꝝ: vt dictũ est: ⁊ q2 cusanrasathaim rex syrie impugnauerat filios isrl eos s̃bijciẽs seruituti sue p. viij. annos: vt h̃r Iudic. iij. Dicit igit Ra. Sa. q2 in ti. p̃dicto p rosã intelligit cet⁹ sapiẽtũ q̃ testificat⁹ fuit ipi dauid q2 licite poterat ꝯtra syrios ad bellũ ꝓcedere. ⁊ q̃ntũ ad hoc dicit: Sup rose testimoniũ. i. respõsum datũ ipsi dauid p cetum sapientũ: de quo responso ⁊ victorijs sequentib⁹ que tangunt in quodã generali in titulo. cum subditur: Quãdo pcussit arã fluuioꝝ ⁊c. fecit dauid ps̃. istũ. s̃m hoc igit sensus huius tituli est: Canticũ suaue dauid: supple est iste ps̃. ab eo factus. Sup rose testimonij. i. ꝓpter respõsum sibi datũ a cetu sapientũ p rosã designato. Ad docendu3 sc3 ipm dauid qd̃ licitũ erat sibi pugnare ꝯtra syrios. quid autem significet: Ad victoriã. in p̃ncipio tituli frequẽt. s̃. dictũ est. Qñ pcussit arã fluuioꝝ. arã est nomẽ ciuitatis in qua habitat laban syrus. ⁊ dicit fluuioꝝ: q2 erat in medio duoꝝ fluminum: ꝓpter quod alio nomine vocat mesopotamia: a meso quod est mediũ in greco: ⁊ potamos qd̃ est fluui⁹. Et reuersus est ioab. s. in herusalẽ debellatis ammonitis et syris: vt p̃dictum est. Et percussit edom ⁊c. ista victoria attribuitur dauid ij. Reg. viij. vbi dicit: Fecit quoq3 sibi dauid nomẽ cũ reuerteretur capta syria in valle salinarũ cesis. xij. milibus. ⁊ sequit:

Et facta est

a Destruxisti. Ut erigeres in bonũ edificiũ male edificationis. Hec est ciuitas trinomia: prius iebus dicta: postea salẽ: inde hierlm. Iebus cõculcata. Salẽ pax. Hierlm visio pacis interp̃tatur: prius enĩ in nobis cõculcant vitia: inde in pace iusticia edificiũ bonorũ opeꝝ cõstruit: deinde ad visionẽ pacis ineffabil rapiemur. Hec tria notant hic p destruxisti misert⁹ es et sana: vnde
Luc. 13. b dñs: Ecce hodie ⁊ cras demonia eijcio: ⁊ sanitates p̃ficio: ⁊ die tertia cõsumor. hi sũt pasca pẽtecostes: ⁊ scenophegia et hi sunt tres dies dñice passionis: penitentia iusticia: gloria.
b Ostendisti populo. Aug⁹. Mutato enĩ homine in meli⁹ sequit: qd̃ alibi d2 in libro iesu filij
Eccl. 2. a syrach: Fili accedẽs ad seruitutẽ dei: sta in iusticia ⁊ timore: ⁊ prepara animã ad tẽtationẽ: prior labor est peccata vincere vt nutueris. Secundus ꝓ eo q2 mutat⁹ es ferre aduersa vsq3 in finẽ. c Dura. Cas. i. tẽporis miserias q̃ nobis p charitatẽ sunt delectabiles ⁊ p infirmitatẽ carnis graues. d Uino: id est tribulatione qua purgat patiens vt vulnus vino. Uino spirituali vnde nõ vitia sed compunctio. e Dedisti signifi. Aug⁹. p h̃ significasti futura: vt fugiant ab impugnatione future vindicte: vel significatio vexillũ crucis qd̃ signo nobis dat: vt sequamur passiões christi: q2 et si socij passionis simul et resurrectionis erim⁹: vel significationem scripturas sacras. f Arcus. Aug⁹. quãto plus retro tendit: tãto impetiosius sagitta in priora fert. i. quãto magis differt iudiciũ: tãto graui⁹ vẽturũ est. g Et liberent. Cas. Diapsalm⁹. De liberatione qua3 p̃cat et affirmat ꝓ qua grate sunt pcussiones. h Dextera tua. Aug⁹. Ut stemus ad dexterã vbi vera ⁊ eterna salus d̃ tpali salute fiat sicut vis saporẽ habet de valle salinarũ q̃ eterna petit de his semp audit iust⁹: de terrenis nõ nisi vtiliter. i De⁹ locut⁹ est. Aug⁹. Q. hac fiducia oro q2 de⁹ in xp̃o ꝓmisit quid: letabor: faciam q2 leticie mihi cedat: sic q2 partibor. Deus locutus. Quia deus locut⁹ est fiet istud q2 ego letabor: nõ v̾ba dei dicit sed que cõsequẽter eueniũt. Uox ẽ ecclesie: letabor.
k Sichima. Aug⁹. interp̃tat humeri. i. on⁹ xp̃i
Gen. 33. d qd̃ ꝓ virib⁹ singulis distribuit. Sichima locus est vbi iacob rediẽs a labã fecit tabernacula ꝓpter oues et armẽta: ⁊ vocauit soccoth. i. tabernacula vbi et abscõdit idola q̃ habebat de syria vbi diu pegrinat⁹ fuerat. Scd̃m historiã q̃ significat gẽtes q̃ diuise: q2 nõ oĩm est fides. Scd̃m interp̃tationẽ diuidunt humeri. i. onera vt alios peccata grauẽt: alij iugũ xp̃i ferãt. l Cõuallem tabernaculorum. ꝓpter oues iacob signat iudeos q̃ etiã diuidunt: q2 alij credũt: alij nõ. i. de iudeis habebo nõ paucos.

a Aug⁹. male edificatos vt erigeres.
b Aug⁹. nõ misereris nisi irasceris: ira est vera stati vt pereat: misericordia inouat hoiem interiorem: ⁊ et si exterior corrumpit.

a et destruxisti nos: irat⁹ es ⁊ mi/ b b

a Aug⁹. vibrato gladio sp̃ũs cũ dixisti: Penitemini et credite euãgelio: appropinquabit enĩ regnum celorum.

sert⁹ es nobis. Cõmouisti terram c d

a cõscientia peccatoꝝ accusante. b passionem et mortem.

⁊ cõturbãsti eã: sana cõtritiões e

a Aug⁹. nõ est digna sanari: nisi cõmota sit. b sana q2. b Aug. q̃ ⁊ si mutar⁹ nõ mox cũr⁹.

b ei⁹: q2 cõmõta est. Ostẽndisti põ/ f

a Aug⁹. iã tuo postq̃ vicisti. b Aug⁹. nõ est pemptio p̃dens: sed medicina vrens. illo i quo nõ est luxuria sed cõpunctio.

pulo tuõ dura: potasti nos vinõ g

a quare hoc.

e cõpũctionis. Dẽdisti metuẽtib⁹ h

a Aug⁹. p p̃sentes tribulatiões significasti fugere ab ira eterna. b quia si hic eã aspere punit quid in futuro.

te significãtionẽ: vt fũgiãt a facie i

a Aug⁹. extẽsus arc⁹ minat: sed nõdũ ferit: q2 iudiciũ nos terret sed nõdũ dãnat. b et vt in futuro. ab erũnis seculi. iudicij. c in dexterã tuã collocãdo vbi vera salus.

f arcus. Et libẽrent dilecti tui: sãl/ k l

h uu3 fac dextera tua ⁊ exaudi me. m n

a q2 iam pero qd̃ dare vis: ⁊ necesse est hoc: q2 deus. b id est in xp̃o ꝓmisit. s. dixit sancto: vnde saluo. c vnde.

i Dẽus locut⁹ est in sãctõ suõ: lẽta o p

a vel diuidam. b Aug⁹. ideo humiliter militancos: q2 tabernacula militantiũ sunt.

k bor ⁊ pãrtibor sichimã: ⁊ cõuãllẽ q r

a cũ mensura p̃destinatoꝝ. b Aug⁹. acerrimo testimoniũ in martyrib⁹: qũ inter opprobria christiani nominis xp̃m cõstanter confitent.

tabernaculoꝝ metibõr. Mẽ⁹ ẽ gã s

Et facta est vniuersa idumea seruiẽs dauid. ⁊. j. Paral. attribuit abisai d̃ quo d2. j. Paral. xviij. Abisai vero fili⁹ saruie pcussit edõ in valle salinaꝝ: hic aũt attribuit ipsi ioab. Dicẽdũ q2 isti tres fuerunt in illa victoria q2 facta fuit in reditu dauid de syria ad quã capienda3 iuerat cum toto exercitu suo: vt p̃dictũ est. Et attribuit hec victoria ipsi dauid tãq̃ regi: ioab vero tanq̃ principi militie: abisai vero tãq̃ duci vni⁹ aciei q̃ fecit ꝓbitatẽ notabilẽ in illa victoria ꝓpter qd̃ attribuit abisai tanq̃ duci. Nõ est enĩ incõueniens idẽ attribui diuersis p̃sonis rõnib⁹ diuersis. xij. milia. j. Paral. xviij. ponunt. xviij. milia. nec ẽ cõtradictio: q2 minor numerus includit in maiori: nec ponit hic minor numerus cũ p̃cisione partis excedentis. q̃. j. Paral. exprimit. in translatio. vero Hiero. talis ponit titulus. Uictori p lilijs testimoniũ humilis et p̃fecti dauid: ad docendũ qñ pugnauit aduersũ syriã mesopotamie soba ⁊ reuersus est est ioab: et pcussit edom in valle salinarũ. xij. milia. Ad cui⁹ intellectũ sciendũ q2 vbicũq3 i ṽe. te. Hiero. trãsfert liliũ vel lilia: hebrei dicũt rosam vel rosas: sicut dictũ fuit. s. ps̃. xliiij. idẽ tñ importat per vtrũq3. s. cetus sapientũ. Et licet hic ponat singulare. s. rosa s̃m hebreos Hiero. tñ trãsfert plurale dicẽs lilijs: eo q2 quilibet de cetu sapientũ poterat dici rosa vel liliũ ꝓpter pulchritudinẽ sapiẽtie: ⁊ sic tot⁹ cetus d2 lilia in plurali. qd̃ aũt subdit: Humilis et p̃fecti dauid est q2 dictio hebraica mik tã: s̃m Ra. Sa. signat cãticũ decẽs vl pulchrũ s̃m Hiero. v̾o humilẽ ⁊ p̃fectũ: qd̃ aũt d2 hic. Testimoniũ humilis ⁊ p̃fecti dauid: nõ d2 testimoniũ dauid eo q2 dederat ipm sed q2 a sapientib⁹ fuit sibi datũ: vt p̃dictũ est: ⁊ sic p3 expositio ti. Hiero. ex his q̃ dicta sunt in expositione ti. hebraici. De⁹ repulisti. Ad intellectũ hui⁹ ps̃. sciẽdũ q2 anteq̃ regnũ isrl fuisset in manu dauid simpliciter: fuerat multipliciter afflictũ et vastatũ: vt p3 tp̃e iudicũ: ⁊ in principio regni saul: in quo philistei tenebãt ipm in tãta seruitute q2 faber ferrari⁹ nõ erat i tota terra isrl: cauerãt enĩ philistei ne facerẽt hebrei gladiũ aũt lanceã ne possent rebellare: vt h̃r. j. Reg. xiij. Ite3 mortuo saule philistei intrauerũt ciuitates regñ isrl vñ fugerat ꝑplus ⁊ habitauerũt ibi: vt h̃r. j. Reg. xxxj. Itẽ post mortẽ saul facta est lõga cõcertatio de regno inter domũ dauid ⁊ domũ saul. vt h̃r. ij. Reg. iij. ꝓpter qd̃ gẽtiles in circũitu regni isrl existentes multipliciter vastauerũt illud: nõ habẽtes validã resistẽtiã ꝓpter dictã cõtẽtionẽ. Dauid igit h̃ cõsiderãs fecit ps̃. istũ: i quo primo vastationẽ regni plãgit. Scd̃o restitutionẽ ei⁹ ꝓphetice p̃dicit. ibi: Et liberent. Circa primũ d2: De⁹ repulisti nos ꝓpter petã nostra. a Et destruxisti nos. i. destrui pmisisti. f. 107.
b Irat⁹ es. ꝯtra regnũ isrl tp̃ibus p̃teritis: vt p3 ex dictis. c Et misert⁹ es nobis: q2 regnũ in parte cõseruasti. d Commouisti ter. ⁊ cõtur. eã. i. cõmoueri ⁊ cõturbari pmisisti habitantes in terra nostra ab aduersarijs. e Sana cõtritiones ei⁹. tp̃e meo. f Ostendisti populo tuo dura. ꝓpter ei⁹ peccata. g Potasti nos vino. cõ. Hiero. habet: vino meroris: ⁊ idẽ est: q2 meror est cõpunctio d̃ peccatis. h Dedisti metu. te sig. respectu futuri tp̃is. i Ut fugiãt a facie arcus. tue iusticie q̃ extẽta est ad puniendũ peccãtes: ⁊ hic arcus effugit cauẽdo a peccatis.
k Et liberẽ. Hic cõsequẽter restitutionẽ ⁊ ampliationẽ regni p̃dicit: ⁊ h̃ primo p̃dicit. scd̃o cui attribuẽdũ sit ondit. ibi: Quis deducet. Circa p̃mũ incipit orãdo dicẽs: Et liberent dilecti tui. i. ꝑplus isrl qui d2 dilectus deo Osee. xj. Puer isrl et dilexi eũ. l Saluum fac. s. ꝑplm isrl. m Dextera tua. q. d. nõ potest fieri virtute humana. n Et exaudi me. depcantẽ ꝓ regno meo. ⁊ ad hoc impetrandũ allegat diuinã ꝓmissionẽ dicens:
o Deus locut⁹ est in sancto suo. i. samuele cui dñs reuelauit futurã regni ꝓsperitatẽ tẽpore dauid ꝓpter quod dixit. j. Reg. xiij. Quesiuit sibi dominus virũ iuxta cor suũ: et p̃cepit ei vt esset dux sup populũ suũ. ⁊ hanc reuelationẽ samuel dixit ipsi dauid. ꝓpter quod subdit:
p Letabor. in deo salutari meo. q Et partibor sichimã: id est diuidã spolia terre sichẽ bellatoribus meis que fuerat occupata ab aduersarijs regni israel. r Et cõuallem tabernaculorũ metibor. locus est ꝓpe iordanẽ vbi iacob reuertens de mesopotamia declinãs esau fratrem suũ fixit tentoria et appellauit nomẽ loci illi⁹ soccoth. i. tabernacula Geñ. xxxiij. Illa enĩ vallis erat de regno isrl: sed occupata fuit ab aduersarijs: quibus expulsis dauid restituit terram filijs israel vnicuiq3 s̃m mẽsurã sibi debitam: ⁊ q2 in istis dauid fuit adiut⁹ specialiter ab aliquibus tribubus. ideo cõsequẽter exprimit eas dicens: s Meus est galaad. ibi fuerũt hoĩes bellicosi sicut iair et iepte: de quibus descenderũt hoĩes fortes.

Universidad ... Biblioteca

a Manasses. Aug⁹. Uel manasses oīs ille q̄ oblit⁹ priorus vite i anteriora cū apso se extēdit. Uel p manasses intelligit ecclia gētiū q̄ pri⁹ sterilis maledictiōi ⁊ opprobrio subiacebat. Sȝ nō cū parit iā oblita ē opprobriorū ⁊ ignominie. vn̄ Esaias:
Esa.54.a Letare sterilis q̄ nō paris: q: plures sūt filij deserte q̄3 ei⁹ q̄ habet virū. cōfusionis adolescentie me obliuisceris: ⁊ opprobrij viduitatis tue nō recordaberis. b Ephraim. Augusti. Fructificatio: ⁊ hec ē fortitudo capitis .i. xp̄i granū enī moriēs virtutē i se habet vt fructū faceret. c Moab olla. ⁊c. Aug⁹. Filie male vtētes p̄re genuerūt moabitas: sic q̄ malevtit lege generat mala opa: vt q̄ bene bona: a male vtētib⁹ autē lege orit tribulatio ecclie. hec ē olla fervēs ab aqlone .i. diabolo: sed xp̄o duce olla iniquitatis ardēs facta ē spei nō cōfusiōis q: tribulatio operat patientiā. patiētia pbatione: pbatio vo spem facit: cū charitas ardet cōtra ollā iniquitatis.
Ezech.q.e. / Hier. Cas. Moab olla spei mee. Uel p moab gētes intelligunt: p ollā refectio: de gentibus vero quidā sūt cōuersi ⁊ hi vsti sunt tribulatione. Alij nō sūt cōuersi qui scȝ alios vrūt tribulatione: vtriq̄ vero .s. vrentes et vsti sunt olla .i. refectio xp̄i et ecclie q: ō vstis cōsolat de vrētib⁹ pficit: ⁊ est sensus: Moab .i. gētes .s. vel vrentes alios tribulatione: vel vsti sunt: olla .i. refectio spei mee. vnde spes mihi vite est.
Hiere.i.c Hiero. Olla. vn̄ Hieremias: Ollā succēsam ego video ⁊ faciē ei⁹ a fa. aq̄. Et alibi idē Hieremias: ab aquilone pādet omne malū .i. a diabolo qui dixit: ponā sedē meā ad aqlonē ⁊c. ab illo ḡ tribulationū olla i ecclia ebullit. d Ciuitatē mu. Cas. Futurā hierl̄m. In idumeam .i. vsq̄ ad terrenos: ⁊ ipleto numero simul ad beatitudinē veniret. e Nō egredieris. Aug⁹. Sȝ intus opabis: ⁊ sic melius deduces: q: sic videtur non pro temporali vita pugnare sed p futura.
f In deo fa. Aug⁹. Quia de⁹ erit exercitus: ⁊ victoria nr̄a.

b Aug⁹. vox

a oblitus prioris cōfusionis .s. q: iam honor est christianū nomē. Unde apostolus: nō enim erubesco euangelium. meus. est.

laad ⁊ me⁹ ē manasses: et ephra
a xp̄s. vn̄ iuda te laudabūt frēs tui quo regēre.
im fortitudo capitis mei. Iuda
a .i. abutēs lege ē. q: infert tribulationē et hoc est. b q: facit plen⁹ sperare nō deficere. c dixi letabor diuidā q:.
rex me⁹: moab olla spei mee. In
a q̄ interptat terrena. b Aug⁹. et si ebulliat mundus scandalis cū vsq̄ ad terrene vite hoīes. c Aug⁹. euāgeliū quo munit vita gradientiū i mūdo: vt hūanitas q̄ latuit deitas: vel p calci. qd̄ fit de corio mortui aialis: passio xp̄i intelligit.
idumēam extendā calciamētum
a et sic. vocabo nō plebē meā ple.m. Augusti. alienigene allophili q̄ ad gen⁹ meū nō ptinēt. multi enī adorāt xp̄m q̄ nō sunt cū eo regnaturi .i. fieri christiani.
meū: mihi alienigene subditi sūt.
a sed. nisi deus. b Aug⁹. gentes circūfusas iudee medie. c vel circūstātie que alibi rota dicit .i. orbis terrarū. vn̄ vox tonitrui tui i rota
Quis deducet te in ciuitātē mu-
a Aug. vt regnē in terrenis qui de me nō sūt nec de me pficere volunt.
nitā: qs deducet me vsq̄ in idū-
a deduces. b qd̄ et in principio dixit. sinis tribulari.
meam? Nōne tu deus qui repu-
a nō cōtra eos apparebis: qui dicūt: vbi est de⁹ eoz: vt olim patrib⁹ fecisti nō ostendēs potētiam tuam qualem ostēdisti in dauid: moyse: iesu naue quibus gentes cesserunt.
listi nos: ēt nō egredieris deus in
a ergo quia deduces. vel sic cōtinua: nō egredieris sed nec curandū quia sic maius est auxiliū dei .s. dum intus iuuat et ideo o deus.
vtutib⁹ nostris? Dā nobis auxi-
a Aug⁹. inde subueni. vnde putaris deserere h quero nō salutē tēporalē: quia vana. b que ē vana vetustas .s. sobal de quo in titulo.
ilium de tribulātione: et vāna sa-
a sed. Aug⁹. nō in gladio: nō extra sed inte⁹.
lus hominis. In deō faciemus
a vincendo diabolū. b Aug⁹. delendo de libro vite. Aug⁹. in nostra reputatione vt p nihilo habeamus.
virtūtē et ipse ad nihilūm dedu-
a Aug⁹. Cas. et si nullius momēti sumus.
cet tribulantes nōs.

a Et meus est manasses. hoc dicit quātū ad illā partē q̄ erat citra iordanē de qua fuit gedeō vir fortis. b Ephraim fortitudo capit⁹ mei .i. regni mei. c Iuda deus me⁹ .i. custos et defensor regni mei. Iste enī due trib⁹ fuerūt fortiores ⁊ bellicosiores alijs ,ppter qd̄ fuerūt situate in duab⁹ extremitatib⁹ regni trib⁹ ephraim in extremitate aquilonari: ⁊ trib⁹ iuda i extremitate australi: sicut plen⁹ fuit dictū cum ageret de diuisione terre in libro Iosue. d Moab olla spei mee .i. semper spero in deo q terra moab erit mihi subdita ad seruiendū sicut olla qua homo vtit in ministeriū suū. In hebreo habet: Moab olla lauationis mee .i. populus moab erit mihi ita subiect⁹ sic olla ad lotionē pedū pparata. e In idumeā extēdā calciamētū meū .i. calcabo eā et subijciā p plenā victoriā. f Mihi alie. subdi. sunt .i. alie nationes i circūitu regni mei mihi sunt subiecte. In hebreo habet: Mihi philistea associata ē .i. addita regno meo: q: seruiuit dauid sub tributo: vt habet. ij. Reg. viij. g Quis deducet. Hic ōnr q p̄dicte victorie sūt deo attribuende. vnde dicit dauid: Quis deducet me in ciuitatē munitā muris victualib⁹ bellatorib⁹ et armis. h Quis dedu. me vsq̄ in idumeā. vbi erāt multi fortes et bellicosi. rn̄det: i Nōne tu de⁹. q. d. nullus ali⁹ pōt mihi hoc facere. k Qui repulisti nos. tpib⁹ p̄teritis: vt ptȝ ex p̄dictis. l Et non egredieris de⁹ in virtutib⁹ nostris .i. exercitib⁹ nostris interrogatiue. q. d. imo tu egredieris: aliter nihil facere possem⁹. ,ppter hoc subdit: m Da no. auxiliū de tri. ⁊ vana salus hoīs: ⁊ ptȝ lr̄a ex dictis. Moraliter pōt exponi ps̄. iste de quolibet vere penitēte: q̄ cōsiderans regnū aīe sue p peccata p̄terita dissipatū lamentat et p restitutione ipius ad statū virtutis q̄ grē depcat. ad hoc aūt adiuuat p quattuor. Primū est pura confessio q̄ p iudā designat q̄ cōfessio interptat. Secūdū est a recidiuo pseruatio q̄ p manassen intelligit eo q interptat obliuio: talis enī sic se habet ad petā p̄terita quasi oblitus sit iterū operari ipsa. Tertiuȝ est boni opis multiplicatio q̄ designat p ephraim qui interptat crescēs aut fertilitas. Quartū est ,ppie cōscientie testificatio. fm illud apl̄i. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. ⁊ figurat p galaad: qui interptat aceru⁹ testimonij: ⁊ talis subijcit sibi cōcupiscentiā carnis p moab designatam q̄ interptat ex patre: hec aūt cōcupiscētia trahit ex carnali generatione: ⁊ cōcupiscētia oculoȝ q̄ figurat p idumeā q̄ terrena interptat: ⁊ supbiā vite q̄ p philisteā designat: eo q ore cōtendēs interptat: supbi enī verbis despicabilibus nitunt alios cōtēdere: sed q: sibi oīa ista emanāt a deo: ideo sibi est tota victoria attribuenda. LIX

Moraliter.

Deus repulisti nos ⁊c.] Psalmū istum fecit dauid lamentans destructionem terre isrl̄: anteq̄ veniret ad regnum et depcans deuote dn̄m p eius reformatiōe. Moraliter aūt p dauid q̄ primo fuit pastor ouiū et postea rex significat bon⁹ platus secularis vel religiosus. fm illud. j. Pe. ij. Uos estis genus electum regale sacerdotiū qui: peccata populi sui plorat et p eius reformatiōe deum orat. dicēs: Deus repulisti nos.] ,ppter peccata nostra flagellando. Et misertus es nobis.] citra cōdignū nos puniendo. Commouisti terrā ⁊c.] id ē pmisisti eā cōmoueri a stabilitate virtutis. Sana cōtritiones eius.] id est ipsius peccata tue gratie medicina. Ostendisti populo tuo dura:] id est penā peccatis debitā in sacra scriptura. Dedisti metuentib⁹ te significationē.] p seruosā moꝛuȝ p̄dicationem.] vt fugiant a facie arcus.] id est vltime sn̄ie que sicut arcus ferit a longe. Ut liberent.] hoc est principium versus i hebreo: ⁊ hic ponit depcatio pro populi liberatione. cum dicit: Ut liberent dilecti tui.] id est christiani a seruitute peccati. Saluū fac dextera tua ⁊ exaudi me.] p me et p populo meo depcantē. Deus locutus est in sancto suo.] id ē in filio suo qui est sanctus sanctoꝝ Dan̄. ix. q assisteret populo christiano. Matth. vlti. Ecce ego vobiscum sum oībus dieb⁹ vsq̄ ad cōsūmationē seculi: ⁊ ex hoc. Letabor.] mente cōsolat⁹ Et diuidā sichimā. q̄ humerus iterptat. ideo p ipam onus impositum episcopis significat: qd̄ bn̄ diuidit qn̄ officiū p̄dicandi ⁊ cōfessiones audiendi psonis idoneis cōmittit: q: sic fm ɔsiliū Ietro. Exo. xviij. partito in alios onere leuius portat. Et cōuallem tabernaculoꝝ metibor.] id est mensurabo: qd̄ fit qn̄ fm indigētiā diuersoꝝ locoꝝ de bonis coadiutoribus puidet. de quib⁹ subdit: Me⁹ ē galaad ⁊c.] Galaad q̄ interptat aceru⁹ testimonij signat hominē lr̄atū in quo coacernata sūt testimonia veteris ac noui testamēti. Et meus est manasses.] q̄ interptat obliuio: ⁊ religiosum signat qui oblitus domū patris sui vacat cōtēplationis studio. Et ephraim fortitudo mea.] ephraim qui frugifer interptat: signat exercitatū in actiua vita ⁊ cōtēplatiua: ⁊ oēs isti sunt capti ad iuuandū p̄sulem in officijs p̄dicandi et cōfessionis audiēdi

nes audiēdi. Iuda rex me⁹.] .i. sub me. lō signat rectorē ecclesie sub pōtifice: ⁊ oēs isti ipm iuuāt i ecclie regimie: ⁊ sic potest dicere. Moab olla spei mei.] p moab q̄ interptat ex patre peccatores signant qb⁹ dicit Ioh. viij. Uos ex patre diabolo estis. Et de ipis pōt epūs sperare q p bonos adiutores suos cōuertent ad bonū et sic obedient sibi sicut olla deseruit ad opus dn̄i sui. In idumeā extendā calciamentū meū.] p idumeā q̄ sāguinea interptat raptores ⁊ homicide signant: q̄ aliqñ p bonū episcopū ⁊ ei⁹ coadiutores ad bonū reducunt: ⁊ sic ad eos calciamentū eius extendit: cū p laborē p̄dicātiū ad dn̄m reducunt: ,ppter qd̄ cōcludit:] Mihi alienigene subditi sunt.] .i. gentes prius a deo aliene. Quis deducet.] Hic ostēdit q p̄dicta bona deo sunt attribuēda. cū d̄r:] Quis deducet me ⁊c.] scȝ ad p̄dictoꝝ cōuersionē. et respōdet. Nōne tu deus.] quasi dicat sic. Qui repulisti nos.] ppter peccata nostra. peccata nāq̄ subditoꝝ debent episcopi ⁊ eoꝝ adiutores reputare sua p cōpassionē. Et nō egredieris deus in virtutibus nostris.] interrogatiue quasi diceret imo tu egreder⁹. ideo subdit: Da nobis auxiliū de tribulatione.] ex peccatoꝝ multiplicatione. Quia vana salus hominis.] sine te ,ppter qd̄ dicit apostolus Ioh. xv. sine me nihil potestis facere: ,ppter qd̄ subdit: In deo fa. vtutē.] ad petoꝝ ɔuersionē. Et ipe ad ni. dedu. ⁊c.] .i. spūs malignos q̄rū labores annihilant qn̄ petōres ad bonū grē reuocant.

Glo. ordi.

b Aug⁹. Uox ecclesie laborantis in terra q̄si vni⁹ hoīs: sȝ tñ nō vn⁹ q̄ a finib⁹ terre clamat. LX
a Exaudi. Aug⁹. Ecclesia vndiq̄ pressa orat: ⁊ dicit se pseueraturā ⁊ per q̄d indicat. b Clamaui. Cassi. In anxietate. Cū enī anxiamur clamam⁹ .s. in tentationib⁹. Nemo enī sibi innotescit nisi tētat⁹. Nō pōt quis coronari nisi vicerit. Nec vincere nisi certauerit: nec certare nisi inimicos et tētationes habuerit. Cas. Clamaui in anxietate cū entrius clamatur. sequit clamoris exauditio. In petra xp̄o. c Exaltasti. Aug⁹. de imo vitioꝝ. Cas. ⁊ exaltatum deduxisti. Aug⁹. In petra. ⁊ ideo nō vincor. Exal. p exēplū isti⁹ magna spes audiēdi p̄stat alijs. d Deduxisti. Aug⁹. Me p te viā ad te veritatē ⁊ vitam. e Inhabitabo. Cas. De bn̄ficijs dei confidit: vt cōtra pericula mūdi in tabernaculo dei tut⁹ pseueret. f In secula. q̄ vsq̄ secula pagant. q: ⁊ si multi cōtra. g Protegar in vela. Que nec onerāt ⁊ oēm lesionē auertūt. In secula. nō vn⁹ hō vsq̄ in secula: sed ecclesia q̄ vsq̄ ad finē mūdi accolit in terra ⁊ nunq̄ eradicat per aduersa. h Qm̄ tu deus. Cas. Diapsalma. Iam audita de hereditate habita vel habenda: affirmat vnde laudes pmittit. i Dedisti. Cas. Nec dicā dabis a deo cert⁹ suȝ quasi iā essem i ipsa. k Dies sup dies. Cas. Quicquid vis dicis de eternitate: anni: dies: vnus dies q: quicq̄d dicis min⁹: s aliq̄d necesse est dici: vt sit vn̄ cogites qd̄ dici nō pōt. Aug. Dies sup dies. Christo regi dedit dies sine fine super istos dies vt nō solū his dieb⁹ regnet in ecclia: sed regnēt cū illo sancti in eternū. Uel dabis here. Cas. hāc .s. q: sup dies xp̄i q̄s hic egerūt dabis dies ei⁹ q̄bus viuit deo: ⁊ q: hic vixerūt aliq̄ diutius addit annos

b ei⁹. Q. adijcias

a xp̄m. dirigēs. b id est laudib⁹ exhibitis vel exhibendis. c id est christo.

In finē i hymnis ps̄. dauid.

Exaudi deus LX
a Cas. que assidua est: hominibus etiam offert.
deprēcationem meā: in
a Cas. q̄ deo pure offert. b quia. Cas. q: ecclesia vsq̄ ad terminos terre diffusa est. vndiq̄ ab vniuerso orbe terrarū.
tende orātioni meę. A finibūs
a q:. b in tentationib⁹ que ad pueniū.
terrę ad te clamaui dūm ānxiare-
a s quæ ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā.
tur coz meum: in petrā exaltasti
a Aug⁹. nō esset nobis dux nisi esset spes fact⁹ speram⁹ q nos nō pdet ,ppter quos filiū tradidit. b Cas. qui sperantes exaltas.
me. Dedūxisti me q: fact⁹ ēs spes
a Aug⁹. cōtra oia scandala dū cogitat homo q prior est passus: et quo fine est passus. Cas. q: suos defendit.
mea: tūrris fortitudinis a facie
a Aug⁹. q̄ circūit q̄rēs quē deuoret. b ⁊ ego vel inquilinus ero. quicquid agat inimic⁹. c vel ita iunge: q: exaltasti in petra: et dedux. ideo inhabitabo in t.t. quia tur. for. t. e. ideo ,ptegar. vt semp colligat ecclesia natos suos.
inimici. Inhābitabo in tāberna-
a que spes tibi intermittit toe mala. b conterra estus seculi
culo tuo in secula: prōtegar i vē-
a et.
lamēto alarū tuarū. Quōniā tu
a Cas. de qua incepit in principio psalmi.
de⁹ me⁹ exaudisti ōrationē meā:
Cas. p̄teritū q: iā in quibusdā cepit vel p̄teritū p futuro ponit p nimia certitudine. futurū regnū. a nō est distinctio q: in omni gente quicūq: timet deū hic est acceptus illi.
dedisti hereditatem timentibūs
a Cas. ostendit hereditatē q̄ sit in rege xp̄o: q: eadē est in milite. eternitatē christi significat qui est rex noster.
nomen tuum. Diēs super dies re-
a qui vnus cōtinet et trāscendit secula.
gis adijcies: annos eius vsq̄ in
a q: hi dies et anni qui sunt vsq̄ in diē generationis et generatiōis: sūt vn⁹ dies q̄ cōtinet ⁊ trāscendit secula p̄sentis et future generatiōis: ⁊ hic dies ē eternitas. b hui⁹. c future.
diēm generatiōnis ⁊ generātio-

Nico. de lyra

b Exaudi deus. Huic ps̄. pmittit talis titulus i hebreo: Ad victoriā sup organū ipi dauid. ⁊ ptȝ eius expositio ex dictis. s. ps̄. iiij. De materia aūt hui⁹ psal. dicūt doctores cōiter q dauid fecit istū ps̄. existēs in saulis psecutione: sed vbi ⁊ qn̄ nō dicit clare. Saluo aūt meliori iudicio videt mihi q fecit istū ps̄. postq̄ euaserat manus saulis ipm in modū corone cingētis. vt habet j. Reg. xxiij. ,ppter qd̄ dauid ascendit inde: vt habet. j. Reg. xxiiij. et habitauit i locis tutissimis engaddi q̄ erat versus finē regni saulis: vt si sic saul ipsum insequeret posset citi⁹ exire de potestate ei⁹ ,ppter qd̄ ⁊ finaliter trāsiuit ad terrā philistinoꝝ: vt habet. j. Reg. xxvij. Sciēdū tñ q licet ps̄. quartus: Cū inuocarē ⁊c. sit de eadē materia: tñ differt ab isto: q: ille ps̄. quart⁹ est ,ppie de beneficio illi⁹ euasionis de manu saul ipm in modū corone cingētis. iste vero est de hoc beneficio iā exhibito ⁊ alijs exhibēdis: vt patebit i pcessu. Itē q: ps̄. q̄rtū fecit dauid immediate post recessum saulis ab ipso. istū aūt postea qñ iā dauid elōgat⁹ erat in fine regni saulis. Igit i hoc psal. primo dauid diuina beneficia sibi p̄stita recolit. Scd̄o prestāda pphetice p̄dicit. ibi: Inhabitabo. Tertio p vtrisq̄ gratias agit. ibi: Sic psalmū dicā. Circa primū incipit ab oratione deuota sicut gratus ⁊ deuot⁹ dicens: Exaudi deus depcationē meā: ⁊ patet. b A finib⁹ terre .s. israel. c Ad te clamaui. faciēs hūc psal. vt iā dictū est. Alteri⁹ recolit beneficiū sibi p̄stituȝ in euasione de manib⁹ saulis dicēs: d Dū anxiaretur cor meū. eo q saul et ei⁹ exercit⁹ cinxerat me in modū corone ne possem euadere. vnde ibidē d̄r: q dauid desperabat se posse euadere ,ppter quod anxiebat: sed sicut ibidē dicit ex ordinatione diuina nūcius venit ad saul dicens: Festina et veni q: philistijm effuderūt se sup terrā: ,ppter qd̄ fuit compulsus recedere a dauid: ,ppter qd̄ vocauerūt locū illū petrā diuidentē: vt habet. ibidē: ⁊ hoc est qd̄ dicit: e In petra exaltasti. me liberādo me a p̄dicta anxietate. f Deduxisti me. ad locū tutiorē: vt p̄dictū est. g Quia fact⁹ es spes mea .i. omni angustia. h Turris fortitudinis a facie inimici .i. saulis me psequētis. i Inhabitabo. Hic cōsequēter pphetice p̄dicit bn̄ficia a deo sibi p̄stāda. Et primo in cultu diuino: qd̄ dauid desiderabat dicens: Inhabitabo in tabernaculo tuo: dauid enīȝ tetendit tabernaculū iuxta domū suā i quo posita fuit arca et diuinus cultus ordinatus: et dauid illum locum frequētabat et deū laudabat: vt habet j. Paral. xvj. k In secula hoc exponit Ra. Sa. dicens: q sicut dauid p̄uidit se habitaturum in tabernaculo dei in p̄senti seculo: sic p̄uidit se habitaturum in seculo futuro in tabernaculo dei qui est locus sanctoꝝ. l Protegar in velamēto alarū tuarū: ita q aduersarij mei nō poterūt me capere. Secundo in regno cū dicit: m Quoniā tu deus meus exaudisti orationē meam. teneo firmiter q: n Dedisti hereditatē .i. regnum isrl̄. o Timētibus nomē tuū .i. mihi et filijs meis me imitantibus. hanc enī hereditatem dederat deus dauid auctoritatiue quando fuit iunct⁹ p samuelē: sed executiue qñ fuit iunct⁹ in regē sup totū isrl̄. vt habet. ij. Reg. v. Tertio quantū ad vite sue cursum cū d̄r: p Dies sup dies regis adijcies .i. facies eum viuere fm cursum vite sue: ideo subdit: q Annos eius. supple multiplicabis. q Usq̄ in diē ge. ⁊ generationis. sic enī fuit de dauid. vixit enī. lxx. annis vt habet. ij. Reg. v. et sic

Universidad de ... Biblio...

b eius. Q. adiicias eis ānos ei⁹ q̄b⁹ ipe vi/ uit deo sup annos.i.sup longiorē quorū dā vitā q̄ magnū: q̄r rex ille pmanet in eternū sic et illi. a Misericordiā ⁊ ve. Aug⁹. Misericordia est: q̄r nō meritis sʒ bonitate pctā di/ mittit: ⁊ vitā pro/ mittit. Ueritas q̄r nō fallit: sed red/ dit qd̄ pmisit. Mi sericordiā sequi de/ bemus circa infir mos et circa inimi cos. Ueritatē non peccādo vt sit iu/ stus. Cas. Mise/ ricordiā ⁊ verita/ tatē. Est hic ɔclu/ sio ps̄. ⁊ q̄r heredi tatē reg. habebit miles: q̄ misericor diā et veritatē ei⁹ quis requiret i eter/ na vita. In eternū ita erit sufficiens beatitudo vt nul/ lus querat ibi mi sericordiam: vbi nullus miser: nul/ lus veritatē: vbi oēs deū videbūt.
Ioh.16.c vnde i illa die nō rogabitis patrem q̄cq̄. ⁊ q̄r ita tūc: iō sic q̄diu dura/ bit seculum: vt qd̄ voueo reddā assi/ due. Uel sic psallā in eternitate vt ħ reddam vota: ibi laudes hilares. b Uel quis req̄ ret ei. Aug. Ut ñ q̄rat aliq̄s disce/ re hec in libris et post sibi viuat: nō illi. c In finē p idi/ thū. Aug⁹. Tran siliēs vidēs tot oc currētia deo se sb/ dit: qui altior eo et inferiorib⁹ se quasi ō alto respōdet increpando. Transiliens. inuidis respōdet volētibus decipere.

N Onne deo. Aug⁹. Hoc ē LXI nō veniat mihi. p.s. Non moue/ bor ampli⁹: ħ ē ⁊ man⁹. p. nō mo/ ueat me. e Deo subiecta. Aug⁹. semp nil p̄ter eū cupiēs. Erit. q̄dem. q̄r. Ab ipō salutare. m. a patre fili⁹ auctor salu/ tis: q̄r et de⁹ ne minor puteť. f Quo vsq̄ irruitis. Aug⁹. Uel ħm aliā lrām q̄ usq̄ apponitis idē sensus. Apponūt ei mali sup hoiem. i. sup ecclesiā onera pas sionū: vt vsq̄ in finē impleat quisq̄ fide lis in corpore suo qd̄ deest passionū xpi. Uniuersi vos. vť ħm aliā lrām: oēs vos q̄si vos oēs iterficitis hoiem illū quātū ad hoiem nō oēs vnū ħ ecclesiam: ħ q̄r de⁹ susceptor nō mouebor. Aug⁹. Quous q̄. A sanguine abel: q̄r ad caput ptinēt mēbra q̄ ante caput pdierūt: caput dicit mat̄ sion: vñ diceret mr̄ mea sion nisi ali/ q̄ p̄cessissent de q̄b⁹ nat⁹ eēt: mat̄ dicit: ħ ħ dicit hō i ea nat⁹. i. ħ dicit caput. s. q̄ ē hō i ea nat⁹: nō. s. qd̄ est fundator altissi/ m⁹. g In hoiem. Cas. i corp e ptās vo bis data ē nō i aiam. h Irruit. nō le/

a ecce illa eternitas. b Aug⁹. hec est altera generatio. s. eterna.

nis. Permanet in eternum in cō a

a Aug⁹. vbi presto est ad miserendū omnibus b et ergo. ppter quid. Ecce pprer. hic ex bibendam nobis. c in futuro cōplendā.

a spectu dei: misericordiā ⁊ veritā/ b

a sed misericordiā et veritatē. b pauci. c quicquid aliū faciant ego.

b tem eius quis requiret? Sic psal c

a ita quicūq̄ requirit exemplo meo faciat. b quia nō ad tempus hoc agendum.

mū dicā nomini tuo in seculū

a Cas. si vis in eternū psallere redde vota i isto die donec puenias in illum diem. vt quod vo neam reddam assidue.

seculi: vt reddā vota mea de b

die in diem. c

a id est xpm. b i. agens de trāsiliente. c habitus.

c In finē p idithū ps̄. dauid.

a et si multa transilio: sub deo ta/ men ero.

b c N Onne deo LXI f

a ne trāsiliendo clar⁹ sit: q̄r qui se exaltat humiliabitur. b scio quis supra me sit.

subiectā erit aīa mea: ab ipō eī g

a saluatio. b Aug⁹. oīm p potētiā meus q̄/ dam ppietate. s. p gratiā.

salutare meū. Nā et ipe deus me/ h

a Aug⁹ redemptor p incarnationē. b ad gloriā vel adiutor in laboribus seculi.

us et salutaris meus susceptor i

a vos agitis vt mouear: sed in vela. ala. ei⁹ mu/ nitus. et ideo. vt prius carnis infirmita te. b qui in adā quidā mortu⁹ fui.

meus: nō mouebor amplius. k

a ergo. b Aug⁹. quasi de turre. i. de arce cō templationis loquiť imis. i. herentib⁹ terre. vt flumē vt fera. c nō vtiq̄ i aiam sed carnē.

f g Quousq̄ irruitis in hominem: l m

potuit videre filios vsq̄ i tertiā generationē. a Permanet i eternū in conspectu dei. i. sic pmanebit regnū meū: q̄r xp̄s descēdit a dauid ħm carnē cui⁹ regnū ē eter/ nū. b Misericordiā ⁊ veritatē ei⁹ q̄s requiret. i. quis poterit explicare: verbū ē ipsius dauid recognoscētis circa se misericordiā et veritatē dei inexplicabilē. c Sic psalmū. Hic cōsequēter dauid p bñficijs p̄dictis gratias agit dicens: Sic psalmū dicā noī tuo in se. seculi. i. q̄diu viuā. d Ut red/ dā vota mea. i. laudes a me tibi pmissas. e De die in diem. i. p singulos dies. Uel aliter: Sic psalmū dicā no/ mini tuo in seculū seculi. i. vsq̄ ad finē mūdi: q̄r psalmi ab ipso dauid facti cantabunť semp in ecclesia dei. ⁊ codē mō reddunť ab eo pmisse laudes q̄ sūt idē qd̄ psalmi. LX

Moraliter. Exaudi de⁹ depcationē ⁊c. Psal mū istū fecit dauid p sua euasio/ ne de manu saulis et ei⁹ exercit⁹ qui cingebāt dauid: ⁊ vi/ ros ei⁹ in modū corone ne possent euadere: vt habeť. j. Re g⁹. xxiij. Allegorice vero potest exponi de euasiōe ecclesie a psecutione crudeli romani imperij maxime tēpore Dio/ cleciani et Maximiani: de quo diciť in legēda sancti Mau ricij: q̄ impietatē suā armauerat ad extinguendū nomen christianitatis. Sic igiť in psona ecclesie diciť: Exaudi deus depcationē meā. me liberās a tam graui psecutione qd̄ fecit p istorū impatoꝝ deiectionē: sicut dixit sancta Lu cia christianis. Annūcio vobis pacē ecclesie redditā maxi miano mortuo et Diocleciano ō regno deiecto. A fini bus terre ad te clamaui ⁊c. nā a tēpore apostolorū fuerat fides publicata p orbē cui dominabāť dicti tyranni: et sic in omnib⁹ finib⁹ terre anxiebanť christiani ex eorū psecu/ tione et petebāt a dño liberari. In petra exaltasti me. id est in christo q̄ i baptismo apparuit Cōstātino: ⁊ tūc fuit ecclesia mirabiliter exaltata. Deduxisti me. ad patriā p vite p̄sentis viā. ⁊ subdiť modus: Quia fact⁹ es spes mea. in p̄senti vita. Turris fortitudinis a facie inimi/ ci. sʒ visibilis cuiusmodi sūt hoīes mali: ⁊ inuisibilis cu/ iusmodi sunt sp̄us maligni. Inhabitabo in tabernacu/ lo tuo. id est i celo empyrreo. In secula ⁊c. nā eterni tas et securitas sunt de beatitudinis rōne. Dies sup di/ es ⁊c. repetitio est eiusdē sentētie ad maiorē declarationē eternitatis in beatitudine. iō p tanti beneficij admiratiōe subdiť: Misericordiā et veritatē ei⁹ quis requiret. i. inuestigabit: quasi diceret nullus. ⁊ qm̄ ō hoc laudandus est de⁹ subdiť: Sic psalmū dicā domini tuo ⁊c. i. in ec/ clesia militāte tēporaliter. et eternaliter i ecclia triūphāte.

f N Onne deo. Huic ps̄. pmittiť talis titulus LXI in hebreo. Ad victoriā sup idithū ps̄. dauid. Dicit aūt Ra. Sa. q̄ idithū est hic nomē instrumēti musi ci cui appropriať cant⁹ hui⁹ ps̄. Alij vero dicūt q̄ idithun est nomē vni⁹ de trib⁹ principalib⁹ cantorib⁹ a dauid insti tutis put dictū fuit. ō. ps̄. xxxviij. ⁊ ħm ħ sensus hui⁹ ti. ē q̄ ps̄. iste fact⁹ fuit a dauid decantandus p leuitas q̄ erāt sub idithū. De materia vero hui⁹ ps̄. dicunt aliq̄ q̄ dauid fecit ipm postq̄ adept⁹ fuerat regnū isrl̄ q̄n philistei volue rūt ipm deijcere a regno. vt habeť. ij. Reg. v. ⁊ iō cōfidēs ō deo dicebat: Nōne deo subiecta erit aīa mea ⁊c. ⁊ cōsequēter inuehebať ō philisteos subdēs: Quousq̄ ir ruitis sup hoiem ⁊c. i. sup meipsū ad me deijciēdū: sed hoc nō videť bene dictū: q̄r ō eisdē subdiť: Ore suo benedicebāt. s. mihi: ⁊ corde suo maledicebāt: philistei aūt ⁊ alie gentes nō benedicebāt sibi ore sed maledicebāt: sicut ⁊ maledicebāt corde: ⁊ ideo saluo meliori iudicio videť mihi q̄ fecerit ps̄. istū cū esset in psecutiōe saulis: ⁊ hoc postq̄ ad verbū gad pphete de terra moab redijt ad terrā iuda: vt habeť j. Reg. xxij. de quo etiā fecit ps̄. x. vt. ō. dictū est. tñ illū fecit in reditu suo: istū autē postq̄ p aliqd̄ tēpus in terra iuda māserat: ⁊ q̄r redijt ⁊ in iudea māsit ex diuina cō fidentia. ideo ps̄. x. ab ea incipit cū diciť: In dño cōfido ⁊c. similiter et iste. cū dici tur: Nōne deo subiecta erit anima mea: ab ipō eī salutare meū. Igiť ħm hoc ps̄. iste diuidiť in duas ptes: q̄r primo describiť ipsius dauid de deo cōfidētia. Secun do arguiť aduersariorū suorū malicia. ibi: Quousq̄ irruitis. Circa pmū dicit sic. Nonne deo subiecta erit anima mea: obediendo mandato ei⁹ p gad pphetā. q. d. sic: ⁊ subdit causam ō. g Ab ipso eī salutare meū. i. expecto salutem meā in ani ma et corpore: quod pbat p hoc qd̄ subdiť: h Nā et ipse deus me⁹: per creatio/ nem. i Et salutaris meus. p gubernationē: adiutor cōtra saulē me psequentem. k Nō mouebor ampli⁹. de terra isrl̄ nisi de volūtate ei⁹. ex quo eī ad eam redie/ rat de mādato dñi: nō est verisimile q̄ eā postea exiuerit transiens ad terrā philisti norū: vt habeť. j. Reg. xxvij. sine diuina reuelatione spāli sibi immediate facta: vť p gad seu aliū pphetā: vel p abiathar sacerdotē q̄ erat cū dauid ⁊ frequenter cōsu lebat p eo dñm. vt habeť. j. Reg. in plurib⁹ locis q̄uis talis reuelatio nō sit scri/ pta: q̄r nō oīa scripta sunt. l Quousq̄ irruitis. Hic cōsequēter dauid arguit ad/ uersariorū suorū maliciā: et primo arguit eos de crudelitate. scd̄o ō cupiditate. ibi: Uerūtñ vani. Primo i duas: q̄r primo arguit suoꝝ psecutoꝝ seuitiā. Scd̄o resumit suā i deo cōfidētiā. ibi: Uerūtñ deo. Circa primū dicit: Quousq̄ irruitis. tu saul doech ⁊ cōsiles. m In hoiem. i. in meipm rōnabiliter ⁊ iuste viuētē: ⁊ loquiť de

h uiter: sed interficitis inocētē: putať q̄ sine defensore sit ⁊ q̄ facile corruat: vt paries iclinat⁹ q̄ etiā nō impulsus caderet. Et quasi maceria q̄ ē cōstructio saxorū sine liga/ mine cemēti: et ne ō ipsa nouitate firmā putes. addit: im pulse. Uel nō est vobis irruendū: q̄r vosipos interficit: vniuersi etiā cōsentientes.
a Preciū. Cas. Christū ne co leret: vel beatitudinē tollere. b Cogitauerūt. Aug⁹. nota diuersa genera hostiū. Irruunt psecutores violēti. Cogitāt re pellere heretici et ficti christia/ ni. Nota duas ciuitates: vna malorum babylonia q̄ a cain i/ cepit. Altera bonorum hierlm q̄ ab abel. Illi⁹ rex diabolus. illi⁹ xp̄s. Pri⁹ edificauit cain ciuitatē enochim vbi nō erat. i. dedicatio. Mali eī tēporali/ bus se dedicant dū in hac vita q̄ ante est radicē cordis plātāt: q̄r pri⁹ est qd̄ animale ē. Post edificať hierlʒ: nō vbi ñ erat ci uitas ħ vbi erat ieb⁹. vnde Je busens q̄ interp̄tať cōculcatio: q̄r ex veteri euerso: fit nou⁹ hō: cōmixtio vtriusq̄ corporalis fa cit vt res babylonie ministrēt. aliquādo q̄ sunt de hierusalē. Aliquādo ⁊ res hierusalē qui sūt ō babylonia: vt tres pueri in babylonia: ⁊ mali regnātes in hierlm. De illa diciť a deo.
Nu.13.c Ego de⁹ ⁊ nō hō ⁊ ciuitatē nō
Ps.86. igredior. ō hac, ppheta aūt: Glo riosa dicta sunt de te ciuitas. c Cucurri i siti. Aug⁹. Quia ⁊ si semp eos bibit: semp sitit vl tra. d Ore suo. Aug⁹. Quia nequeūt p aperta masa. rēptāt p blāda. e Uerūtñ d. Cassi. Diapsalma. Itē se. i. animā suā subijci hortať: ⁊ admonet reli/ quos. Subiecta est anima mea ⁊c. Cas. Hec repetitio mē ti nostre robor infigit. g In deo salutare meū ⁊c. Cas. Tūc saluus et gloriosus i eo modo quid? ipse deus auxi/ lij. h Sperate. Cas. sua fide vulgata: monet oēs q̄ supstitio nib⁹ laborabāt sperare i domi/ no. Effundite. Aug⁹. p la/ chrymas cor effundiť. Aug. Effundite. Uirus peccati itus retinere nolite: ⁊ hec effusio in tunsione pectorum significať: qua ostendiť quātū peccati cō scientia aīam pungat. vnde pū ge oculū et pducit lachrymam punge cor et pducit scientiā. k Corda. Aug⁹. prauas co/ gitationes. l Uerūtamē va ni. Hiero. Uel sic iunge: de⁹ est adiu. noster. et licet sic coopere tur nobis: tñ filij ade sunt va/ ni et mendaces in state. peruer tentes scripturas q̄bus pbent falsa. Cas. Diapsalmus. Er/ rantes exprobrat. ⁊ monet in deo nō in caducis cōfidere qd̄ psalmus intendit. m Mendaces in stateris. Cas. Qui iniquis ponderib⁹ ementes decipiūt: vel iusti vide ri volūt cū sint fallaces. n In state. i libra iusticie quo facilius decipiūt. In idipm. quo credenť equi. o Nolite sperare. Aug⁹. Q. nec speretis nec cupiatis q̄ cōgregata alijs rapiunť. Aug⁹. nolite. sitiens con/ uertit se ad eos. Nolite. p Rapinas. Aug⁹. Predā quā vis rapere i muscipula est teneo et teneris: tenes ali

a Aug⁹. vel irruiť tāq̄ deiecturi. b vel oēs. c etiam consentientes.

interficitis vniuersi vos tanq̄ a

parieti inclinato et macerie de/ b

a nihil possunt contra me persecutores. Aug⁹. quia nō possunt extinguere inhonorāte exaltarū. b vel honorem.

a pulse. Uerūtamen preciū meum c

a Aug⁹. latet venenū in corde: et si nō audent pferre. b Aug⁹. ergo tamē eos sitiebam: et si semper eos biberim.

b c cogitauerūt repellere: cucurri in d

a sed. b vbi. s. cogitauerūt repellere.

d siti: ore suo benedicebant ⁊ cor/ e f

a hos sitiebat. b sed quicquid illi.

e de suo maledicebāt. Uerūtamen g

a Aug⁹. homo eī p se hoc nō tolerarer.

f deo subiecta est aīa mea: quoniā

a Cas. inter tanta scādala. b a quo ipso.

ab ipso patientia mea. Quia ip/

a ergo vocat me. a Aug⁹. ergo iustificat me.

se deus meus et saluator meus:

a ergo glorificat. b Aug⁹. inde vbi glorifi/ cor. vel ideo nō ero: trāsfuga sed ab hac fidei firmitate. c q̄r. Cas. nō solū saluus ero. i. iustus ex impio: sed et gloriosus.

g adiutor meus nō emigrabo. In h

a nō vt in dijs gentiū more. b nō mō saluus.

deō salutare meū ⁊ gloria mea: i

a in certamine. Cas. ne q̄d hō sibi deputet. b Cas. donec veniať ad perfectum.

deus auxilij mei et spes mea in k l

a Q. imitamini idithū: q̄r spes eius i deo. b quo exemplo. c Q. sitis vnū.

h deo est. Sperate in eo oīs cōn/ m

a quō sperādū. nolite intra retinere. con fitēdo sperādo. Cōfitēdo peccata. sperādo bona. depcādo veniā. plorādo p lachrymas

i gregatio populi: effundite coram n

a effundite et qd̄ effunditis: nō perit. quia. b quid ergo timetis inter malos.

k illo corda vestra: deus adiutor o

a sic monui spera effū. Aug⁹. quasi in alto positi vos boni. s. miseremini eorum quos prius timebatis.

noster in eternum. Uerūtamen p

a in se terrena petentes. b Aug⁹. falso ex amine fallunt intuentes.

m vani filij hoim: mendaces filij ho q

decepti.

n minū in stateris: vt decipiāt ipsi

a et si varij in suis puersis studijs et decepti de cipiant alios: de vanitate tñ in vnū sunt b sed o vos filij hoim. spes mea in deo.

o de vanitate in idipsum. Nolite r s

a sed sicut spes mea ita sit et vestra. b Aug⁹. vbi pori⁹ rapit vos diabolus.

p sperare in iniquitate: ⁊ rapinas t

se tanq̄ de alio. a Interficitis vniuersi vos. i. queritis me interfi cere. b Tanq̄ parieti incli. ⁊c. i. mihi minamini mortē tanq̄ pa/ rieti pinquo ad ruinā. In heb. ⁊ in trāsla. Hiero. sic habeť: Sicut murus inclinat⁹ ⁊ maceria corruēs: ⁊ sic nō referť ad dauid: sed ad psecutores ei⁹: ⁊ est sensus: Minamini mihi mortē: sicut murus in/ clinatus ⁊ maceria corruēs minanť mortē trāseuntib⁹ iuxta se.
c Uerūtamen p̄cium meum cogitaue. re/ pellere. sʒ saul et cōsiliarij eius: ⁊ vocat hic dauid p̄ciū suū duas filias saulis: quarū p̄/ mā saul pmisit sibi dare in p̄ciū p bellis cō tra philisteos gerendis: ⁊ secūdā quā dedit dauid p centū p̄putijs philistinoꝝ. et tamē istud p̄ciū fuit a dauid repulsū: q̄r prima fu it data adriel molathite: vt hť. j. Reg. xviij. ⁊ scd̄a post fugā dauid fuit data phaltihiel filio lais. vt habeť. ij. Reg. iij. d Cucur ri in siti. i. ad bella ɔtra philisteos expedite pcessi ex desiderio habendi filiā regis vxo/ rem. Uel aliter: In siti: q̄r bellantes multū sitiūt. p eo vero q̄ diciť hic: In siti. i hebreo habeť: Narrauerūt mēdaciū: ⁊ in trāslatio ne Hiero. Placuerūt sibi in mēdacio: ⁊ sic referť ad saul et cōsiliarios suos: q̄ menda/ cijs volebant decipere dauid. e Ore suo benedicebant. saul et sui cōsiliarij ptenden/ tes ore: q̄r fierē gener regis ad meā exalta/ tionē. f Et corde suo maledicebāt: q̄r per hoc intendebant me morti tradere gladijs philistinorū: vt habeť. j. Reg. xviij. vbi dici tur: Saul aūt reputabat dicēs: Nō sit ma/ nus mea sup eū: sed sit sup eum manus phi listinorū. g Uerūtamē. Hic dauid repe/ tit suā cōfidentiā in deū. ⁊ exponať sicut in principio psalmi: q̄r est eadē sententia. ⁊ ptʒ littera vsq̄ ibi: h In deo salutare meū. id est tota sal⁹ mea. i Et gloria mea. ħm illud apostoli. ij. Cor. x. Qui gloriať i do/ mino glorieť. k Deus auxilij mei. i. da/ tor auxilij mei tempore p̄senti.
l Et spes mea in deo est: respectu vite fu/ ture. Spes eī ē certa expectatio future bea titudinis ex gratia et meritis pcedēs vel p ueniēs: ⁊ ideo ad hāc spem inducit fidelem populū dicēs: m Sperate in eo oīs con/ gregatio populi. s. fidelis. infideles eī nō habent vnde vitā beatā sperare valeāt.
n Effundite corā illo corda vestra. i. p̄ces ex deuotis cordibus pcedentes. o Deus adiutor noster in eternum: sine cui⁹ adiuto rio nullū opus est meritoriū. p Uerūta/ mē. Postq̄ dauid arguit psecutores suos de crudelitate. hic cōsequēter arguit eos de cupiditate: ⁊ primo arguit eoꝝ auariciā. se/ cūdo subdit cām. ibi: Semel. Circa primū dicit: Uerūtamē vani filij hominū. dicunť eī vani hoīes qui nō ordināt opera sua ad finē debitū cuiusmodi sunt auari: finē suū ponentes in diuitijs: sicut medicina dicitur vana que nō ordinať ad sanitatē.
q Mendaces. filij hominū in stateris vt decipiant ipsi. homines eī cupidi in falsis ponderibus studēt alios decipere.
r De vanitate in idipsū. oīa eī talia stu dia dicunť vana vel vanitas: quia sunt ad malum ordinata: quia taliter acquisita in morte derelinquunť: licet enim rex saul tali bus deceptionibus nō vteretur in propria persona: tamen quia erat cupidus quod pa tet ex hoc q̄ gabaonitas iniuste occidit cupiditate hereditatis eo/ rum ductus. vt habetur. ij. Reg. xxj. credibile est q̄ talia per alios exercebat: doech autem idumeus et alij satellites eius per se et per alios talia exercebāt. In hebreo sic habeť. Mendaces filij homi/ num in stateris ad ascendendum: id est ad ponēdum in statera. Ip si et vanitas simul: id est sunt eiusdem pōderis. vt exponit Ra. Sa. quia tales nihil valent sicut nec ipsa vanitas.
s Nolite sperare in iniquitate. per fraudulentiam.
t Et rapinas nolite concupiscere auferendo aliena per violētiā.

Universidad de ... Biblioteca

enim .s. a teneris a diabolo. o lucra dānosa inuenis pecuni perdes iusticiā. a Nolite cor. Aug⁹. nō dicit nolite habere: nō enim dānat diuitias vnde mereamur celū: sed cor appositū qd̄ nō expēdit sed recondet. b Semel locut⁹ est. Aug⁹. Nolite cor a. Cur: qz ptās iudicādi ē dei filij. Cur sperādū: qz tibi domine miscdia remunerandi. In quo ptās z misericordia: qz tu red. zc. Unde h̄ scis. Semel .i. eternaliter lo. e. d.i. disposuit oia: inter q̄ hec duo audiui. Cōtrariū videt deū semel loq̄ z duo audiri: qd etiā ē qd legit hebre. Multipharie multisq3 modis olim lo. zc. Sz inter hoīes multis modis apud se semel: qz vnū verbū genuit. p qd oia facta: z in quo oia simul facta sunt. inter q̄ duo hec q̄ opus est dici audiuit: q̄uis z alia multa audierit: q̄ nō opus est hic memorari. Duo illa sūt potestas et misericordia: de q̄bus oēs scpture: ppter q̄ lex z pphete. ipse christ⁹ missus est z apostoli: potestas timeat: misericordia amet: nec p misericordia potestas cōtēnat: nec p potestate de misericordia desperet. c Potestas dei est. Aug⁹. nō est potestas cuiq3 nisi a deo equo et si te lateat equitas. d Psalm⁹ dd. Cas. loquit de eccl'ia q̄ in ariditate sitit seculi: z misericordi i expetit: donec eterna capiat: docēs bene cōuersari i medio praue nationis. Aug⁹. psalmus ex psona capitis et mēbroz: vox ipsius nostra est: z nostra ipius est.

D Eus de⁹ meus. Cas. LXII quō se habeat in deserto .s. spōsa: deū videre desiderat: quez et laudat et id ampli⁹ agere optat. f De⁹. Aug⁹. Cois. Me⁹. quodam mō specialiori vide affectū pie depcationis p hāc geminationē. g De luce. vel diluculo. Cas. qn̄ surrexit xp̄s vt tūc laudet eū eccl'ia qn̄ exemplo sue resurrectionis eam ad surgēdū aiauit. Uigilo. dū modo dormio nō amās q̄ mundi sunt. Cas. Et sitio aio et corpe. De luce. Aug. Nō enim vigilares nisi lux oriret q̄ te excitaret. h Sitiuit. Aug. z hic caro deo dū ab eo querit hic necessaria.

a Aug⁹. qui nō habetis: quasi necessitate rapturi. b hec diuitib⁹: ille qui nō habet nō ambiat: hic qui habet nō supbiat. c et si exundāt tā q̄ de pleno fonte currant.

a nolite cōcupiscere: diuitie si afflu a

a quia habetis. b Aug⁹. sperare in incerto diuitiarū. c quia. Aug⁹. hoc vidit iste eleuatus sup omnia etiā trāscēdēs angelos z ad liquidum pueniēs: vbi vn⁹ vnū genuit.

b ant nolite cor apponere. Semel b

a Aug⁹. in alto quo trāsiui. Aug⁹. nō a me hoc dico: sed audiui rapt⁹ ad verbū vnigenitū.

locut⁹ est de⁹ duo hec audiui: qz

b Aug⁹. filij: q̄ nō in se tm̄ potestatē habet verum etiā alijs cōfert.

c potestas dei est z tibi dñe miseri/ c d

a per hoc apparet hoc de christo dici qz pater nō iudicat quēq3: sed oē iudi. dedit fi.

cordia: qz tu reddes vnicuiq3 iux e

ta opera sua.

a ecclesie.

d Psalmus dauid cū esset in de

a id est huius seculi vbi sitit.

serto idūmee.

omniū per potētiā. p cultum z sanctū desideriū.

D Eus deus me/ LXII f

a vel diluculo .i. matutinali hora. .i. dū mihi suborit lux gratie.

b et multis de causis. dormit ad deum qui deum obliuiscit.

us ad te de luce vigilo. Sitiuit s

Deserta.

mine. Id est in me innocentē. Interficitis. Id est interficere queritis. Tanq̄ parieti iclinato. Id est minamini mihi mortē de ppinquo. Uerūtn̄ pciū meū. Id est pmiū p custodia gregis ab eo mihi reddēdū. Cogitauerūt repellere. p meā fugā: sed nō fugi. iō subdit: Cucurri i siti. Id est sitiens salutē gregis mei p diocesim discurri. Ore suo benedicebāt. p satellites suos mihi fugā p meliori consulēdo. Et corde suo male dicebāt. malū meū in hoc cogitādo. Uerūtamē in deo salutare meū zc. Ideo cōfidenter stare ppono. Et qz bon⁹ plat⁹ cōfortat subditos suos. sequit: Sperate in eo oīs cōgregatio populi. De ptectione dei. Effundite corā illo corda vestra zc. In orōne deuota: z qz mali hoīes nō solū psequūtur iustos: sed etiā adinuicē se defraudant. iō subdit: Uerūtn̄ vani filij hoīm zc. Platus aūt auertere debet subditos a talib⁹ fraudib⁹. ideo seqtur: Nolite sperare in iniqtate zc. Et qz dei verbū de punitione taliū stabile est z firmū. sequit: Semel locut⁹ est de⁹. Id est sine retractatiōe quātū ad punitionē maloz i suo malo pseuerātiū z pmiationē bonoz. iō subdit: Duo hec audiui a deo qz ptās dei est. ad puniendū malos. Et tibi dñe misericordia. ad pmiandū bonos. ideo subdit: Quia tu reddes vnicuiq3 zc.

In ps. lxj. Nōne deo. vbi dicit in postilla. Duo hec audiui.

Additio. Cuis enim ppheta plura audiuerat: dicit tn̄ se hec duo audisse: qz s̄m glo. oia q̄ dicta sūt i lege z pphet. ad hec duo referunt .s. ad h̄ q ptās dei ē z iō timēdus. Et tibi dñe miscdia: z iō diligēdus. Inter has ei duas molas aīa fidelis debet cōteri: ne ppter terrorē ptātis desperet: vel ppt suauitatē miseratiōis psumat: z ne q̄s putet q deus sola ptāte sine miscdia vtat i puniēdis: z sola miscdia sine iusticia i pmiādis. iō dicit: Et tibi dñe miscdia: qz tu reddis vnicuiq3 s̄m opa sua. Nā i vtroq3 miscdia vtit pmiādo vltra cōdignū z puniēdo citra: z sic i reddēdo vnicuiq3 s̄m opa sua vtit misericordia. Nō ei dic q̄tū opa sua: s̄ s̄m opa sua: h̄ ē qz mali puniēt: z boni pmiabūt: nō tn̄ s̄m cōdignitatē: s̄ mō pdicto.

D Eus deus me⁹. Huic ps. pmittit talis titul⁹ LXII in hebreo ps. dauid: cū esset i deserto iudee: z similis titulus ponit in trāslatione Hiero. z ex h̄ pz falsitas tituli q̄ cōiter ponit in biblijs nr̄is ps. dauid cū esset in deserto idumee. Itē qz oēs expositores tā hebrei q̄ latini dicūt q dauid fecit hūc ps. fugiēs a facie saulis: in tota aūt illa fuga nō legit dauid fuisse in idumea: s̄ tm̄ in terra moab z terra israel z vltimo in terra philistinoz ppter qd sicut dixi a pricipio de titul' psalmoz parū ē curādū nisi p q̄to accipiunt immediate ab hebreo vel trāsla. Hiero. iuxta hebraicū: qz i alijs multa sūt apposita s̄m fantasias expositoz. De materia vero hui⁹ ps. sciēdū q dauid in pncipio psecutiōis sue a saule fugit ad regē moab. vt hr̄. j. Reg. xxij. s̄ inde ad dictum gad pphete redijt ad terrā iuda: vt ibidē dr: z habitauit i locis desertis: qz i ciuitatib⁹ nō poterat habitare ppter psecutionem saulis. z iō indiguit cōsolationib⁹ diuinis: tū qz erat in terra sui psecutoris: tum qz erat in locis desertis et sterilibus omnibus bonis: decens fuit q deus eū cōsolaret qz ad eius mandatū venerat ad locū illū: z de istis fecit dauid ps. istū i quo primo gloriat de cōsolationibus diuinis. scdo vaticinat delectionē suis aduersarijs. ibi: Ipsi vero. tertio letat in laudib⁹ cōditoris. ibi: Rex vero. Circa primum dicit sic: Deus deus meus ad te de luce vigilo: quia summo mane ad diuinas laudes cōsurgebat: hoc est cōtra principes q̄ vsq3 ad altam diem volunt dormire. g Sitiuit in te anima mea. desiderās consolationē tuam in hoc deserto in temporalibus et spiritualibus z maxime de christo: quia dauid sūme desiderabat christum de suo semine s̄m carnē nasciturum: qz de ipso ad dauid facta fuit repromissio. ideo subdit:

Q multipli.

Nico. de lyra

a Diuitie si affluāt nolite cor apponere: ponēdo ibi finē vltimū qz ista deducūt ad gehenne interitū. b Semel. Hic reddit pdictoz causam q̄ accipit ex rigore diuine iusticie ad puniendū malos: z dulcore sue misericordie ad pmiandū bonos. z h̄ est qd dicit: Semel locut⁹ est de⁹: qz in deo vnicū est verbū q̄ oia exponunt et dicunt licet hoib⁹ diuersis reuelatiōib⁹ notificent. iō subdit: Duo hec audiui: z que sint illa subdit dicēs: c Quia potestas dei est: ad puniēdū s̄m rigorē sue iusticie. d Et tibi dñe misericordia: ad pmiandū s̄m dulcorē tue grē nec mirandū q mutat modū loquēdi de tertia psona ad secūdā: qz mutatio frequēter fit in pphetis et maxime in libro psalmoz q̄ metrice script⁹ est in hebreo. e Quia tu reddis vnicuiq3 iuxta opa sua: sicut iustus iudex q̄ nō pmittit aliqd malū impunitū nec aliqd bonū irremuneratū. Moraliter pōt exponi ps. iste de quolibet iusto q̄ ex obediētia ad deū psecutiones iniustas patiēter tolerat z vicia psecutoz arguēs coram deo memorat z eqtatē diuine retributiōis p vtrisq3 expectat.

Moraliter. Nonne deo zc. Psalmū istū LXI fecit dauid: cū d terra moab redijt in iudeā magis volēs esse in terra diuini cult⁹ cum suo periculo corporali: q̄ in terra idolatrie dedita cū viroz suoz periculo spūali. vt dictū fuit in expositione lr̄ali Ps. x. qui est de eadē materia. Moraliter exponi pōt de bono pastore q̄ pelegit i sua diocesi manere in psecutione q̄ dimittere gregē in periculo spirituali. z cōfidēs d deo sic dicit: Nōne deo subiecta erit aīa mea. ei fidelit obediēdo. q. d. sic nec retrahar ab hoc timore hūano. z subdit causa: Nā ab ipso salutare meū zc. et patet vsq3 ibi Nō mouebor ampli⁹. de mea diocesi timore turbatus. Quousq3 irruitis. vos psecutores. In hominem

a Deserta. Aug⁹. vbi nullus sanctorū habitat. Inuia. qz nō est qua inde exeas. Inaquosa. quia nec dū moraris est tibi aqua. Sed de⁹ hic fecit viam xp̄m z misit aquā verbi sui. spūsancto implēs pdicatores: vt fieret in eis fons aque salientis in vitā eternā. b In sancto apparui. Aug⁹. cui nō apparet de⁹ sit in sancto desiderio: z apparebit ei xp̄i maiestas et eq̄litas cū patre: z si hō fuit. c Apparui tibi vt vi. Aug⁹. Nemo deū videt nisi pa us deo appareat: sol ei sua luce facit nos videre. ita et de⁹. d Sup vitas. Aug. Humanitatis q̄ multe sunt vt milit agricole: z ceteroz: meli⁹ est qd das correct' q̄ qd eligūt puersi. e Labia mea lau. Aug⁹. post beneficia dei laudē pmittit: laudabūt ad pximū: de quo etiā sollicitor: qz nisi misericordia tua me pueniret te laudare nō possem. z sicut labijs: sic benedicā in vita. vel sic: qz sup vi. f Sic benedicā. Aug⁹. vt dedisti p misericordiam laudare te: sic bn̄dicā vt misericordie tribuā vitā in qua laudo.

g In nomine tuo leuabo man⁹ tuas. Aug⁹. Leuat man⁹ q̄ bonis operib⁹ insistēs tensis manib⁹ in figura crucis deū

i. Tim. 2. c adorat. Un̄ aplus: Leuātes puras man⁹ in orōne sine ira et disceptatione.

h Adeps. Aug⁹. In intestinis. Pinguedo. in carne. i. sapiētia q̄ in abscōdito et fortitudo spūs. i Leuabo manus

Exo. 17. c Aug⁹. In Exodo moyses dū man⁹ leuaret ad dñm populus dei amalech vincebat: dum vero deponebat isrl' vincebat. Quia dū quis bona sibi opat p celesti b⁹ vincit amalech. i. demonū turbā sanguinē nr̄e pditionis lingentē. dū aūt deponit manus. i. p terrenis opatur vincitur ab amalech.

k Sic memor fui tui su. Cassi. exponit bona malaq3 vtriusq3 ptis. s. d difficultates hui⁹ seculi quas hic patit: dicit securitatē suā ex deo in qua memor est ei⁹: pituros inimicos: regē cū sanctis letaturum. Per stratū in q̄ quiescim⁹ pspera accipe in q̄bus est memor dei q vir bō facit. In matutinis. in actionib⁹: qz mane incipit quisq3 opari: si nō memor in quiete: nec i actiōe: s̄ si i ocio: tūc z in actione: ne in ea deficiat. Ideo addit: qz fuisti adiu. m. nisi enim adiuuet hic de⁹: bona opa iplere nō possum⁹. nemo aūt i mane opat: nisi q̄ in xp̄o opat. Cas. In matutinis. i. in luce xp̄i. vt. s. de luce vigi. ad te vt fili⁹ lucis: id est xp̄i. ad lucis auctorē vigilet. i. ad deum. l Adiutor. Aug⁹. In pericul' idumee: z si q̄d occurrit exultabo in velamēto a. t. Ideo quia adhesit tibi charitate aīa mea vt te p se diligeret. ideo exultabo iō adhesit qz me suscepit a piculis dex. t. id est ppitiatio. m Ipsi vo zc. Rex vero. Cōfert in his duob⁹ vsib⁹ bona z mala diuersarū partiū. n Partes vulpiū erunt. Cassio. principū seculi qui vulpi-

Luc. 13. f bus cōparant vt christus de herode dixit: dicite vulpi illi zc. partes horum iudei

Joh. 19. c quia christū regē noluerūt dicētes: Nos non habemus regē nisi cesarem: agnū reiecerunt: vulpem elegerunt. Uel partes vulpium sunt: dum se dolosis praua voluntate coniungunt.

o In inferiora terre. Cassio. nō ad celos vecti. a terra sorbent male cogitationes: quia de terra nate in ima terre quasi in sceno vergunt.

Ibi. 14. b p In deo. Cassio. Patre. vnde: Ego in patre: et pater in me.

Iurant

a vetū et beatū esse. Aug⁹. aliū desiderāt. b sed de pluribus caro z hoc est. c Aug⁹. p multiplici defectu.

in te anima mea: q̄ multipliciter a

nō alij rei. a Aug⁹. qz et ei pmittit resurrectio quā desiderat quo aie beatitudo. Cas. q̄ plus eget. b hic sitiendū hoc seculū est desertum hoc idumea de qua titulus.

a tibi caro mea. In terra deserta in b c

et tunc. a Aug⁹. nisi q̄s prius deficiat i malo nūq̄ pueniet ad bonū. desiderio. b Q. vidisti me vt te viderem.

b c uia et inaquosa sic in sancto appa d

a Aug⁹. nō vt tu videres me qui oia video. b christum.

rui tibi: vt viderez virtutē tuam e

a ideo hec omnia sic ago.

et gloriā tuam. Quoniā melior ē f g

a vita gratie que p misericordiā. b que dat nō p merita. c et si lōge et pspere humanas. d ideo.

d e misericordia tua sup vitas: labia h

a nisi pueniret me misericordia nō possem laudare. b bene viuendo.

f meā laudabunt te. Sic benedicā i

a Aug⁹. iam in vita quā donasti non quā mihi elegi. b Aug⁹. in honore tuo.

g te in vita mea: et in nomine tuo k

a Aug⁹. in pcibus. Aug⁹. in bona opa: vt christus suas in cruce p nobis. b vtinā leuabo ma. et hoc petā. c Aug⁹. scietia et pia aiaritate: et sic labijs ex. zc. sicca enī labia nō possūt laudare. hec olim placebāt i sacrificijs.

h i leuabo man⁹ meas. Sicut adipe l m

a Aug⁹. hic vbi sitis est et oratio leuatio manibus cū litis trāsierit anima: et la. e. l. n. t.

et pinguedine repleatur anima

a vel labia exultationis laudabūt nomē tuum. b Aug⁹. p pura cōsciencia cui⁹ comes est exultatio. c re.

mea: et labijs exultationis lau/ n

a laudabit qz in stratu: et mane et hoc est.

k dabit os meū. Sic memor fui tui o

a Aug⁹. in quiete ne ipsa dissolueret: et faceret obliuisci deū. b Aug⁹. in nocte mala fūr: sed christo mōstrante tāq̄ in luce debemus bona facere. Cas. luce grate mihi illuscente.

super stratū meum: in matutinis

a ideo in te.

l meditabor in te qz fuisti adiutor

Aug⁹. qz pullus sum. z ideo si nō ptegis miluus rapit. a in ptectione tua.

meus. Et in velamēto alarū tua p

a in bonis operibus. b charitate.

rū exultabo: adhesit anima mea q

a Cas. vt sequat te: nolēs pire vt petr⁹ voluit. b quia. c alis tegendū. d sapia tua verbū tuū. Aug⁹. in christo hoīe sapientia dei ē et nos in illo.

post te: me suscepit dextera tua. r

a notabiles i malicia iudei sez. Cas. et ideo nil fecerūt aie deo cōnexe querētes eā pdere ipsi: Aug⁹. i. quibet psecutores maxime iudei: qui i capite et in apostolis animā nostrā quesierūt. b quia euasi.

m Ipsi vero in vanū quesierūt ani/ s t

a Aug⁹. timuerūt pdere terrā: z ideo occiderūt xp̄m: z ierūt sub terra. que eis pposita dñata est et accidit qd timuerūt: qz et post terrā pdiderūt vnde sequit: tradent zc. qz expugnati sunt ab hostib⁹. b .i. terrenitatē. infernum.

o mā meā: introibūt i inferiora ter v

a preterea. b potestatē. titi vel vespasiani

n re tradent in manus gladij par x y

a id est demonū b qui vere rex quē eiecerūt. c Aug. et si visi sunt fugasse tn̄ letabit christus

tes vulpium erunt. Rex vero le/ z

Aug. q xp̄m n̄ vulpē elegerūt laudabiles erūt

p tabitur in deo laudabuntur om/ a

Nico. de lyra

a Q multiplicit tibi caro mea. qz multi de dauid carnaliter descēdentes vt ezechias iosias esaias z daniel: z multi alij sancti q̄ fuerūt de semine regio hoc desiderauerūt: vndē dicit saluator apostol' Luce. x. Multi reges et pphete desiderauerūt videre q̄ vos videtis. b In terra deser. qz tūc dauid erat in deserto iudee: vt dictū est. c Inuia z inaquosa. i. carēs vijs z aquis q̄lis est terra deserti. d Sic in sancto appa. tibi. i. sic in tali loco deserto habui illuminationē et cōsolationē tuā: acsi essez in loco sanctuarij mi vbi fiebāt diuine reuelatiōes: eo q erat ibi archa testamēti et cult⁹ dei. e Ut viderē vir. tuā a psecutiōe saulis me ptegentē. f Et gloriā tuā: qz talis ptectio cedebat ad dei gloriā. Uel aliter: Ut viderē virtutē tuā. i. xp̄m de me nasciturū q̄ est virt⁹ dei. s̄m illud apli j. ad Cor. j. Predicam⁹ xp̄m dei virtutē. Et gloriā tuā: glīa est clara noticia cū laude: oia aūt ad noticiā ptinētia in diuinis filio appropriant: z ideo dicit dei gloria sicut et dei virt⁹. g Qm̄ melior est miseri. tua sup vitas. vita ei nature vita gratie z vita glīe depēdent ex dei misericordia tanq̄ ex re meliori. iō subdit: h Labia mea lau. te. p cōsolationib⁹ mihi exhibit'. i Sic benedicā te i vita mea. i. i tota vita mea. k Et i noīe tuo. i. in virtute nois tui. l Leuabo ma. me. in orōne deuota. m Sicut adipe z pingue. reple. aīa mea. i. sicut corpus reficit pinguib⁹: sic aīa mea tuis illuminationib⁹ et cōsolationib⁹. n Et labijs exul. lau. os meū: qz de tantis beneficijs nō ero tibi ingratus. o Sic me. fui tui super stra. meū. cogitās de tua bonitate nō solū de die sed etiā de nocte. p Et in velamēto ala. tu. exultabo. i. de tua ptectione gaudebo. q Adhesit aīa mea post te. feruenti dilectione. r Me suscepit dexte. tua. in sua ptectione z cōsolatiōe. s Ipsi vero. hic cōūr vaticinat delectionē suis aduersarijs dicēs: ipsi vero. s. saul et cōplices sui. t In vanū q̄sie. aīam meam. qz frustrati sūt sua intentione qua querebāt dauid occidere. v Introibūt i infe. terre: qz querebāt aliqn̄ dauid in cauernis et speluncis terre. Uel in inferiora terre: id est gehennā que est in inferioribus terre. x Tradent i man⁹ gladij. qz gladio ceciderūt i monte gelboe. y Partes vulpiū erūt. cadauera enī coz remanserūt sup terrā: ita q vulpes z alie fere poterāt deuorare. z Rex vero le. Hic vltimo dauid letat d cōsolationib⁹ cōditoris d. Rex vero letabit i deo: z loq̄t de se sicut de alio: z vocat se regē. tū qz iunctus fuerat p samuelem: vt hr̄. j. Reg. xvj. tū qz erat certificat⁹ diuina reuelatiōe. q regnaret post saulem. a Laudabūt zc. iuramētū ei debite factū ē act⁹ vtut': qz fundat sup reue/

Universidad d... Biblio...

a ¶ Jurāt. Cas. Nō p eū ne imperet iuramētū: sed in eo ꝓmittēdo ei obsequiū. ¶ Cas. Psalmus iste breuiter agit de passione τ resurrectione xpi vbi totus christ⁹ caput τ corpus loqᷓ. ¶ Cas. Enumerat q̄ tulerit: τ quō cōtra hec se habuerit: vt in passionib⁹ sperem⁹ in dño. ¶ Aug⁹. Ut caput nostrū ita nos i tribulationib⁹ rogem⁹. ¶ LXIII

b Exaudi de⁹ ora. Ut exaltes et eripe q: deprecor. c ¶ A timore inimici. Cas. sed nō a timore mortis. d ¶ Proterxisti me. Aug. hoc in capite factū qd τ mēbra experiunt: hoc exemplo reliqui firmant. e ¶ Quia exacuerūt. Uel qui. s. malignātes et operātes iniqui. f ¶ Arcū. Occultas insidias: vt p discipulū qd est res amara vt cōuiua sit ꝓditor. g ¶ Subito. Aug⁹. Insidiose: quasi nescientē vt eis videt qui se credūt deū fallere. h ¶ Nō timebūt Aug⁹. o cor durū occidere hoīem qui mortuos suscitabat τ inde nō timere. ¶ Firmauerūt

15. di. c. si. quee si.

a ¶ Aug. qui ei pollicent et vouēt bonā vitam. b ¶ Cas. in iudicio vbi iniquitas vieta obmurescet c ¶ Cas. quia ipsi destruēt non christiani.

a nes qui iurant in eo: quiā obstru a

a ¶ iudeorum et paganorum.

ctū est os lōquetiū iniqua.

a ¶ christum. b ¶ dirigens.

¶ In finēm psalmūs dauid.

Exaudi deus ora LXIII b

a ¶ totis virib⁹. ¶ vel tribulor.

b tionem meā cū depcor:

a ¶ vt nō eos sed te timeā. ¶ in h audi eripe: qd fit etiā cū occidit. nō eñ timet vel cedit. ¶ non vt nō morar.

c a timore inimici eripe animā me c

a ¶ quod erit quia. b ¶ concilio. c ¶ vt iudeoꝝ.

d am. Prōterxisti me a cōuētū mali d

a ¶ actu. b ¶ Aug⁹. vt eū occiderent qui eis tot bona fecerat.

gnātiū: a mūltitudine ōperantiū e

a ¶ actu. b ¶ quid eñ illi: vtiq̃ mala. c ¶ in clamādo morte.

e iniquitātem. Quiā exācuerūt vt f

a ¶ nō manib⁹ linguis occiderūt.

gládium linguas suas: intende- g

a ¶ gladi⁹ apte: arcus occulte ferit. ¶ dolos. b ¶ licet verba dulcia.

f rūt ārcū rem āmarā: vt sagittent

a ¶ quantū ad suā opinionē p discipulum et hmōi. b ¶ Cas. iō eēt eis timēdū. ¶ magna inidra: τ iō i excusabiles. c ¶ inten. ar. τ sic pficiēt

g in ōccultis immāculatū. Subitō h

a ¶ Cas. scelus implebunt. ¶ inde.

h sagittābunt eū et nō timebunt: i

Nico. de lyra

sup reuerētiā diuine veritat. ideo dr Deut. x. Per nomē illi⁹ iurabis. a ¶ Quia obstructū τc. s. doech et aliorū detractorū saulē cōtra dauid mēdaciter ꝓuocantiū: quorū os fuit obstructū quādo ceciderūt in mōte gelboe: et loquit hic dauid de futuro p modū pteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. ¶ Moraliter pōt exponi ps̄. iste d quolibet iusto i psecutione hoīm posito: q̄ tn̄ fouet diuinis cōsolationib⁹: τ ei⁹ aduersarij finaliter destruunt: ꝓpter qd in dño letat nō zelo ꝓprie vindicte sed iusticie diuine. ¶ LXII

Moraliter.

Deus deus meus ad te τc. Psalmū istū fecit dauid quando fugiēs psecutionē saulis habitabit i desertis iudee sterilib⁹ et asperis ꝓpt qd deus faciēs cū tēptatione ꝓuentū cōsolabat eū illuminationib⁹ suis.

¶ Moraliter aūt pōt exponi de quolibet anachoreta: q̄ mundū fugiēs petit deserta vt sentiat beneficia diuina et dicat: ¶ Deus de⁹ me⁹. i. deus p creationē: deus me⁹ p redēptionē in qua dedisti te mihi. ¶ Ad te de luce vigilo. id est de mane iuuētutis quādo incipit lux rōnis. exemplū d sancto Hylario q̄ heremū ingressus est cū esset quindecim annorum. ¶ Sitiuit in te aīa mea. p magnū desideriū cōsolationis tue. iō subdit: ¶ Quā multipliciter. vt hoc ad aīam referat. τ subdit ¶ Caro mea. q: fortis mot⁹ aīe redundat in carne. Ps̄. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deū viuū. Et d beato Francisco legit: q aliq̄n in oratione q̄ est ascensus mentis in deū corpus ei⁹ a terra subleuabat ¶ In terra deserta inuia in aquosa sic in sancto apparui tibi τc. ad hoc eñ anachorete talia loca q̄rebāt vt cōsolationes diuinas meli⁹ pciperēt. ideo subdit ¶ Quī melior est miscdia tua. i. effect⁹ tue miscdie q̄ cōsolaris fugiētes mūdū ¶ Sup vitas. hoīm mūdanorū q̄ frequēter appetunt lz plene sint anxietatū ¶ Labia mea laudabūt te. de mihi pstita cōsolatiōe. ¶ Et in noīe tuo leuabo man⁹ meas. in deuota orōne ¶ Sicut adipe τ pinguedine repleat aīa mea. vnctione tue gratie ¶ Et labijs exultationis laudabit os meū. nomē sanctū tuū ¶ Si memor fui tui super stratū meū τc. hic accipit si ꝓ q̄rnā homo deuot⁹ in nocte d diuinis bñficijs recordat sicut de die ¶ Et in vmbra alarū tuarū exultabo. q̄ sūt ꝓtectio a malis τ directio i bonis. ¶ Adhesit aīa mea post te. feruēte dilectione. ¶ Me suscepit dextera tua. in secura ꝓtectione. ¶ Ipsi vero. scz demōes. ¶ In vanum q̄sierūt aīam meā q: nō habebūt intentū. ¶ Introibunt in inferiora terra. i. in infernū q̄ est loc⁹ debit⁹ eis. ¶ Tradent in manus gladij. s. diuine sententie ¶ Partes vulpiū erūt. i. sociati cū hoībus fraudulentis. Matth. xxv. Ite maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē diabolo τ angelis ei⁹. ¶ Rex vero letabit in deo. id est christus i deo patre: τ q: cuz ipo erūt ei⁹ mēbra. Subdit: ¶ Laudabūt oēs q̄ iurāt in eo. id est chri-

id est christiani qui in baptismo seruire deo ꝓmittūt et fideliter adimplent. ¶ Quia obstructū est os loquētiū iniqua. in iudicio nanq̃ finali totaliter obstruet. ¶ In psalmo. lxij. Deus deus meus: vbi dicit in postill. Sic in sancto apparui tibi.

Additio. j.

In hebreo habet. Sic in sctō vidi te. s. p illuminatiōes τ ꝯsolationē qd ad idē redit sic i trāslatiōe nr̄a. ¶ In eo. ps̄. vbi dr in postil. Laudabuntur oēs q̄ iurāt in eo.

Additio. ij.

Jurare p creaturas principaliter seu simpliciter videt illicitū. vnde Hiero. sup illud Matth. v. Ego dico vobis nō iurare oīno nec p celum nec p terrā τc. dicit q saluator nō per deū iurare ꝓhibuit: sz p celū et terrā. vn̄ fm canones cleric⁹ p creaturas iurās punit. xxij. q. j. i decretis: secūdario tn̄ τ fm qd inq̄tū i creaturis diuina veritas manifestat: posset de eis sumi iuramētū sicut iuram⁹ p euāgeliū τ p sanctos. i. p deum: cui⁹ veritas in euangelio: τ p sanctos manifestatur. Cum g ps̄. simpliciter hoc dicat. Laudabunt oēs q̄ iurāt in eo. Meli⁹ videtur dicendū q intelligat de xpo q̄ est verus rex: in quo laudant oēs qui in eo iurāt debite eo q est signū diuine reuerētie. Et licet in pmissis de dauid ad lrām loqueret: nō est mirū si reuertat ad loquēdū de xpo cum de figura ad figuratū frequēter fit trāsit⁹ in sacris scripturis. LXIII

Exaudi de⁹ orationē meā. Huic ps̄. pmittit talis titulus in hebreo. Ad victoriā ps̄. dauid τ in trāsla. Hiero. Uictori canticū dauid: τ idē significāt: patet aūt expositio ex supradictis in plurib⁹ titulis similibus. Dicit aūt Ra. Sa. q doctores antiq̄ hebrei exposuerūt hūc ps̄. de Daniele q̄ fuit de semīe dauid. An de Esaias dixit regi ezechie. iiij. Reg. xx. De filijs tuis qui egredient ex te quos generabis tollentur: et erūt eunuchi in palatio regis babylonis: qd fuit impletū i Daniele τ socijs ei⁹: vt habet Dañ. j. Dauid igit ꝓuidēs in spiritu q daniel de suo semine erat nasciturus: τ p inuidiā malignantiū foret in lacū leonū ꝓijciendus: τ inde mirabiliter liberandus fecit hūc ps̄. loquēs in ꝑsona danielis: τ fm hoc diuidit in tres ptes: q: primo recolit diuinū bñficiū. secūdo describit malū aduersantiū. ibi: Quia exacuerūt. tertio subdit bonū cōsiderantiū. ibi: Cōturbati sunt. Circa primū dicit: Exaudi de⁹ orationē meā cū depcor. i. d corde pcor. taliter ei daniel depcabat dñm intra lacū leonū. ¶ A timore inimici τc. i. a timore leonū quibus datus sum ad deuorādū: τ sic factū est: q: de⁹ misit angelū suū: τ cōclusit ora leonū vt habet Dañ. vj. τ sic sine timore potuit cū eis esse: τ accipit hic singulare ꝓ plurali. cū dr: Inimici. i. inimicoꝝ: sic Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscarū d ¶ Proterxisti me a cōuētu malignantiū. i. machinantiū malum in corde et etiā in opere: ꝓpter quod subdit: e ¶ A multitudine operantiū iniquitatē. Circa quod sciendum q Darius rex disponebat ponere danielē super totum regnum: vt habet Dañ. vj. ꝓpter quod principes et satrape inuidentes cōgregati sunt ad inuicem querentes occasiones mortis contra danielem: vt sic moreret. ideo dicit: Proterxisti me a conuentu malignantium: quia deus ipsum mirabiliter liberauit. f ¶ Quia exacuerunt vt gladium linguas suas. Hic ꝯsequēter describit malū ipsoꝝ aduersantiū danieli. Et primo describit malū eoꝝ culpe. τ scdo pene. ibi: Scrutati sūt. Circa primū dr: Quia exacuerūt τc. tractādo de morte inocentis danielis. g ¶ Intēderūt ar. τc. In hebreo habet Uerbū amarū. arcus aūt ferit a lōge: τ isti silr ꝓposuerūt a lōge verba: p q̄ daniel finaliter moreret: vt post videbit. h ¶ Subito sagit. eū. h ei intēdebāt. s. ipm finaliter ex īprouiso occidere. i ¶ Et nō ti. q: nō videbāt dei vindictā sup se venturam.

a ¶ Firmauerūt. Cas. obstinatione: nō veritate: sermonē: reus est mort. vel expedit vt vn⁹ moriat. b ¶ Sibi. Cas. Nō dño: sibi eū dicūt: Sāguis ei⁹ sup nos τ sup fi. no. c ¶ Ut abscōderēt. mos malorū q̄ dolū parat putat se fallere. d ¶ Scrutati. Cas. quō accusarent iustum: vel quō pderēt ne mundus p⁹ eū iret ¶ Aug. Scrutinia: id est acerba τ occulta consilia: sed quāto acutius cogitant: tāto plus deficiunt a veritate et equitate: et in tenebras mergūt: q: cū nō vident deū putant se non videri a deo. ¶ Accedet homo. Cas. nā q̄ scrutat iniqua deficit: sed qui res diuinas p quirit: quod ē ad altū cor ire nō deficit: sed crescit: τ eo puenit: vt ab eo sūmus et omnipotēs eē credat: deus nō in se: sed i corde homis grā deficit. ¶ Aug. Scrutati. sed frustra: q: spōte accedet homo ad passionē. ¶ Et cor altū. erat ei. q: h faciebat fm altū cōsilium. g ¶ Sagit. paruulorum. Cas. enumeratam prauitatē irridet iudeorum qui magis turbati sunt. nunciata resurrectione: iusti letati. h ¶ Cōturbati. Cassio. fuerūt illi qui salutis sue consilium querentes dixerunt: Quid faciem⁹ viri fratres? i ¶ Et timuit. Aug⁹. Si timet homo: nō terreat homo quin annunciet: sicut apostoli q̄bus cominauerunt principes sacerdotum dicētes: ne predicarent in nomine Jesu. k ¶ Et facta eius intellexerunt. Augusti. Cur passus: cur non descendit de cruce: quia moriendum erat: et resurgendū: quod tūc non fuit intellectum. l ¶ Letabitur. Cassio. Conclusio ex pdictis. Et ostenditur promissio iustorum. m ¶ Omnes. Cassio. ne putes de solis apostolis dici.

¶ In finem.

Mat. 27. c — De sā. tri. c. z. i psl. f. incōprehēsibilis. — Act. 2. f — Ibi. 4. d

a ¶ cī. ¶ Aug⁹. nec miraculis mori. ¶ nullo modo nec p iudicē obmittere volētes. b ¶ ad malum suum.

a firmāuerunt sibi sermonēm neq̃. a b

a ¶ prius apud se: postea cū discipulo vel disposuerūt. ¶ exponis arcū. ¶ si discipulus tradit romani crucifigūt quid ad nos. b ¶ putabāt eū cum latere.

c Narrauērūt vt abscōnderent la- b

a ¶ quis poterit cauere.

queos: dixerūt qūis videbit eos. c

a ¶ Aug⁹. iō putabāt no videre: q: scrutati p discipulū tradat: a iudice occidat: τ ita nihil ad nos

d Scrutāti sūt iniq̄tates: defecerūt d e

a ¶ Q. christus cognoscebat laqueos. cur ergo preualuerūt. q: voluit. b ¶ sed. ¶ scrutās bonum. ¶ nō pateret nisi homo esset.

e scrutātes scrutinio. Accēdet hō f

a ¶ vel et. b ¶ Aug⁹. secretū obijciēs illis hoiem seruās intus deū: exaltabit deus: occidit homo. deus exaltat suscitando. c ¶ Aug⁹. qui in passione homo. ¶ i resurrectiōe de⁹. d ¶ scrutati sūt

f ād cor altū: τ exāltabit de⁹. Sā- g h

¶ aūt. a ¶ nil nocuerūt vt canne puerorū.

gitte pāruulorū facte sunt plage

a ¶ Aug⁹. in oībus que cōtra me dixerūt. ¶ hic patet q sibi firmauerūt sermonē nequā. ¶ virtute resurrectionis. b ¶ ad verecūdiā eorum.

eorū: τ infirmāte sunt cōtrā eos:

a ¶ Aug. dicentes: nobis dormienib⁹: venerunt discipuli et furati sunt. si eñ dormierunt quō videre potuerunt. b ¶ etiam. ¶ exaltato domino: visis miraculis.

h lingūe eoꝝ. Cōnturbati sunt om i

a ¶ id est intelligebant eos defecisse: alij de illis turbantur: et ipsi nō penitent. b ¶ cōfusos. c ¶ Aug⁹. q̄ nō timuit nō fuit homo vtēs ratione.

i nes qūi videbant ēos: τ timūit k

a ¶ predicatores. ¶ eruti a timore inimici timētes deum.

omnis homo. Et annūciāuerūt l

a ¶ resu. ascen. et cetera. b ¶ Cas. esse diuina nō hominis.

k operā dei: et factā eius intellexe- m

a ¶ Aug⁹. iā nō tristis est iustus vt crucifixo domino: sed letat et sperat: q: oia manifestata. ¶ promissio. vnde letabit iustus.

l rūt. Letābitur iustus in domino n o

b ¶ peruersi damnabunt. ¶ exaltabunt. b ¶ Aug⁹. Cas. quibus per omnia placet deus.

m et sperabit in eo: τ laudābūt om p q

nes recti corde.

turā. a ¶ Firmauerūt sibi ser. neq̃: q: erāt in sua malicia obstinati. b ¶ Narrauerūt vt ab. la. i. modos capiendi danielē maliciose. c ¶ Dixerūt: q̄s vi. eos. q. d. nullus videbit intentū nostrū: donec habeam⁹ effectū: τ ita accidit: q: vt hr Dañ. vj. Principes et satrape surripuerūt regi vt poneret edictū: vt ois q̄ peteret aliquā petitionē a q̄cunq̃ deo et hoīe vsq̃ ad. xxx. dies: nisi a te rex mittat in lacū leonū τ hoc dicebāt sub ptextu boni ei⁹: vt sic hoies magis redigerent sub timore darij in principio ei⁹ regni: vt ibidē plen⁹ exposui p h intendētes capere danielē: de quo tenebāt q nō dimitteret adorare deū suū ꝓpter regis edictū: quod et accidit: vt habet ibidē. Rex aūt in principio nō pcepit eorū fraudē: q: nō posuisset illā legē: qd ptz ex hoc q posuit cor suū vt liberaret danielē: ne mitteret in lacū leonū: vt habet ibidē. d ¶ Scrutati sūt. Hic cōsequēter describit malū pene ipsorū. cū dicit: Scrutati sūt iniquitates: q: cū magna diligentia quesierūt vias iniquas ad interficiendū danielē. e ¶ Defecerūt scrutātes scru. i. defecerūt ab intento: q: finaliter daniel fuit liberat⁹: τ ipsi fuerūt a leonibus deuorati. τ iō subdit: f ¶ Accedet homo ad cor altū. in hebreo habet: Cor ꝓfundū fm illū modū loquēdi q̄ habet Job. iiij. Puteus alt⁹ est. i. ꝓfundus. Iste homo fuit dari⁹ rex: q̄ ꝓfunde cōsiderās ꝓfunditatē diuine sapientie τ iusticie in mirabili saluatione danielis a leonibus: iussit accusatores ei⁹ mitti in lacū leonū cū filijs et vxorib⁹. g ¶ Et exaltabit de⁹. q: tūc darius scripsit vniuersis ꝑplis regni sui: vt oēs timerēt et pauerent deū danielis: vt habet ibidem. h ¶ Sagitte par. τc. q: ꝓpter verba que ꝓtulerūt ad mortē danielis q̄rendā mortui fuerūt: vt pz ex dictis: τ vocātur hic paruuli q̄uis essent principes τ magni: q: ex inuidia cōtra danielē fuerant moti: vt dictū est. Inuidia vero est tristicia de bono alteri⁹ inq̄ntū estimat ꝓprij boni diminutiuū vt dicit phūs. ij. rhetorice: τ iō nullus inuidet alteri: nisi inquātū p ipm reputat se diminutū: τ p cōsequēs paruulū: τ iō omnis inuidus inq̄ntū hmōi est paruulus: fm qd declarat beatus Grego. v. moral. exponēs illud Job paruulū occidit inuidia: ab illo vero loco inclusiue: et exaltabit deus. lr̄a hebraica sic habet. Et sagittabit eos dñs sagitta subita: facti sūt ictus eorū: scandalizauerūt eos lingue eorū. translatio vero Hiero. sic habet. Sagittabit ergo eos dñs iaculo repentino: inferent plage eorū: τ corruent in semetipsos linguis suis: et ptz q eadē est sn̄ia in hebreo τ in trāslatione Hiero. τ exponitur de iaculo vel sagitta diuine iusticie qua pcussi fuerūt aduersarij danielis subito: q: cū crederēt eū inuenire a leonib⁹ deuoratū: subito educt⁹ fuit viuus et sanus: τ ipsi ꝓiecti fuerūt leonib⁹: τ i momēto deuorati. i ¶ Cōturbati sūt. Hic cōsequēter describit bonū cōsiderātiū: q: oēs videntes liberationē danielis mirabilē: et punitionē aduersarioꝝ ei⁹ terribilem fuerūt mirati et timuerūt deū danielis. et hoc est qd dicitur: Cōturbati sunt: nō turbatione doloris: sed admiratiōis. k ¶ Et timuit ois homo: deū danielis. l ¶ Annūciauerunt opera dei: q: istud factū fuit publicatū ad laudē dei p totum regnū: vt pdictū est. m ¶ Et facta est τc. i. intra se legēdo meditati sūt aduertētes q hoc nō poterat fieri nisi virtute diuina. n ¶ Letabit iustus. i. daniel. o ¶ In dño: q: leticia sua erat debite ordinata. p ¶ Et sperabit in eo. d futura vita obtinenda. q ¶ Et laudabunt τc. exemplo danielis: qui saluatus est ꝓ sua rectitudine. ¶ Moraliter ptest exponi psal. iste de quolibet iusto ab iniquis vsq̃ ad mortē calūniā sustinēte qui tamē ꝓ sua iusticia subito diuinit⁹ liberat et eius aduersarij condemnantur. LXIII

Moraliter.

Exaudi deus orationē meā. Psalmū istū dicit fecisse dauid loquēs in psona danielis quē ꝓuidit mittendū in lacū leonū τ inde diuinitus liberandū. Allegorice vero p danielem qui dicit vir desideriorum significat christus de quo dicit: Aggei. ij. Ueniet desideratus cunctis gentibus τc. Ipse vero p inuidiam fuit morti traditus et in agonia passionis imminentis positus orauit patrē τ de ei⁹ oratione potest exponi ps̄. iste vt in eius psona dicat: ¶ Exaudi deus orationē meā cū depcor τc. orauit eñ patrem. d. transeat a me calix iste: et exauditus fuit in sua resurrectione in qua corpus habuit in passibile et immortale. ¶ Quia exacuerunt vt gladiū linguas suas. clamātes ad pilatū Crucifige crucifige eū. ¶ Intēdētes arcū rē amarā. inducēdo turbā ad petēdū liberationē Barrabe τ Christi mortē Mar. xv. ¶ Subito sagittabūt eū. sagittis linguaꝝ τ dr subito q: paulo ante eū honorauerāt. d. bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi τc. ¶ Et nō timebūt. scz deū. ¶ Firmauerūt sibi sermonē nequā. obstinate petētes xpi mortē. ¶ Narrauerūt vt abscōderēt laqueos. inter se tractātes quō iesum dolo tenerēt et occiderēt. Matth. xxvj. ¶ Dixerūt q̄s videbit eos. nā ita effronte q̄rebāt mortē christi: ac si de⁹ nō videret ipos. ¶ Scrutati sūt iniquitates p multas vias mortē christi querētes ¶ Defecerūt scrutantes scrutinio. querebāt eñ extinguere christi nomē qd magis fuit clarificatū p suā passionē: ꝓpter quod Cēturio vidēs signa in eius passiōe facta dixit Matth. xxvij. Uere filius dei erat iste: et multi de assistētib⁹ pcutiētes pectora sua reuertebant Luc. xxiij. ¶ Accedet ho-

Universidad de ... Biblioteca

a In finē. Aug⁹. Prophetauit Hieremias post .lxx. annos rediturū populū. Inter captiuos erat Ezechiel ⁊ alij prophete. Cōpletis .lxx. annis restitutū est tēplū. Figura est nostri q̄ de babylonia ad hierl̄m suspiram⁹: de seculo ⁊ corpore peccati ad celū. Aug⁹. Tres in ecclesia septuagesime memorant: vna significata due significātes: vna in figura processit septuagesima .s. captiuitatis iudaice. Altera in representatione adhuc obseruat ab ecclesia: que incipit a Circūdederūt me: ⁊ terminat i sabbato in albis: quā obseruat ecclesia in representationē spūalis nostre captiuitatis: qua captiui sum⁹ dū adhuc in corpore a dn̄o peregrinamur: quā eandē figurauit septuagesima iudeorum. Sed cōpleto septenario hui⁹ vite plene liberi erimus vtroq̄ homine gloriosi. hinc est q̄ in septuagesima quā ecclesia obseruat: exponēs miserias nostri incolatus et labores subiicet canticū leticie alleluia. Gloria i excelsis ⁊ huiusmodi. In sabbato pascali vero adepta iam facultate redeundi: et ita in spe gaudēs cantat alleluia. b Hieremias. Aug⁹. Hiero. Excelsus ⁊ significat eos q̄ dicūt: Nostra cōuersatio in celis est. (Phili. 3.d) Agge⁹ festus. Illos significat qui sunt spe gaudētes: q̄ in reliquijs cogitationū diem festū agunt dn̄o. Ezechiel. Roborauit me dn̄s ⁊ signat illos q̄ sunt roborati in dn̄o: hi prophetauerūt reditum in hierl̄m. c De populo transmigr. Aug⁹. i. qui trāsmigrauit de celo ad terrā: de perfectione ad miseriā et cōfusionē. d Cū inciperet. Aug⁹. Incipit exire qui incipit amare. charitas ciuē facit hierusalē: cupiditas babylonis: ⁊ sic ergo corpore permixti: desiderio sunt separati. Cas. Cōsolatio in exilio: ne q̄s desperet: q̄ certificat reditū: ⁊ p quē fiat: ⁊ q̄ diuitie sint reuersis. Affirmat reditū et precat. Sion. Patria celestis est sion: eadem est hierusalem. LXIIII

Te decet. Non deos gentiū ⁊ nō alibi nisi in cōtemplatione .i. fide: ⁊ tibi de bonis operibus reddet votum in celesti hierusalē: quod illi soluebāt Marti post prelia: et ceteris dijs in hūc modum. f Exaudi. Cas. Prius facit quod a ceteris faciendum di. s. exaudi. g Omnis caro. Aug⁹. i. homo id est ex omni genere pauperes: diuites: viri: femine: docti indocti: pueri: senes. h Uerba iniq. Cas. Qua spe hoc oras: quia ad te omnis ca. ve. nō solum anima. etiam malus homo: necesse est vt audias: verba enī iniquorū diaboli et primitiuorū parentū Ade et Eue. i Preualuerunt. id est in exiliū precerunt: vel pagani ritus suos filijs suis suaserūt: sed propitiaberis in hostia christi. Aug. Uerba iniquorū .i. mali ritus et mores parentū nostrorum (qui vt etate: ita auctoritate prestant pueris) secuti sumus. k Propitiaberis. Aug⁹. Propiciatio fit per sacrificium quod sacerdos christi obtulit. Idem est ergo sacerdos et hostia. l Beatus quē elegisti et assūpsisti. Cas. Et beatus omnis ille quē elegisti a massa perditorum. Nō vos me. e. sed e. v. et assumpsisti in sortē tuam: in eternā requiem. Aug⁹. Uel sic propitiaberis per beatum virum. Beatus enī homo quē tu elegisti: id est quo indutus es in tempore qui eras in principio verbum: ⁊ assumpsisti in vnitatē persone. ⁊ ipsius hominis tibi naturā vniēdo nō psonā. Qui talis habitat in tuo cōsensu: ⁊ p cū replebimur i bonis gratiarum vel future hierl̄m q̄ nō possunt dici. m In bonis. Cassi. Que bona sunt sanctitas in se. equitas ad proximum. n Templum. Ecclesia vel caro christi.

a cōsumationē seculi. b dirigens. c id est exultatio que est vox redeuntis populi.
a In finem psalmus dauid cāticū
a sm Aug.
b Hieremie ⁊ aggei ⁊ ezechie-
a quod erat: eritis sicut dij.
lis de verbo peregrinatiōis: vel
scdm Augustinū.
c d de populo trāsmigrationis cum
a mente. de babylonia hui⁹ mundi.
inciperet proficisci. LXIIII
illos decet laudare qui vel mente vel re sunt in sion: quia nō est speciosa laus in ore p.
e Te decet hymnus deus a
a nō i babylone. vbi mō sumus spe. b Aug⁹. hic nō plenti vouem⁹ bene operādo et cogitādo: ibi reddem⁹ votū p vtroq̄ deū laudando. c aīa et corpus immortale.
in sion: ⁊ tibi reddet votū in hie- b
a Aug⁹. q̄ reduces: reduc et me cū alijs: et hoc est. Cas. hic vt ibi parcas quo oēs inde ituros scio vt referat. v. q. p. c. iam nunc.
f rusalē. Exaudi orationē meam: c
a quia. b qui primitias de carne tulisti: ceteri congregabunt: vt cōpleant holocausta. c quidem.
g h ad te omnis caro veniet. Uerba d e
a primitiuorū. b vt mare mergēs sup nos.
i iniquorū preualuerunt super nos: f
a ecōtra. b o fili verbū dei. ex ideo nō opprimunt verba iniquorum.
k et impietatibus nostris tu propi- g
a Aug⁹. homo quo indut⁹ es: vel pot⁹ xp̄s quē q̄ beatum assumpsit in filiū adoptionis.
l tiaberis. Beatus quē elegisti et b
a quia. nō monēdus. b hierusalem.
assumpsisti: inhabitabit in atrijs i
a et non reuersi.
m tuis. Replebimur in bonis do- k
a que sunt illa bona. ipsa domus est templum dei. b omnes iusti.
n mus tue: sanctū est templum tuū l

cedet homo | christus [Ad cor altū. | i. profundū vt dicit Aug. nā volūtarie accedēs ad passionē perfecit, profundū dei secretū quo disposuerat filiū suū pati pro redemptione mūdi. [Sagitte paruulorū facte sunt plage eorū. | iste sagitte sunt verba pungitiua quibus petiuerunt iudei mortē christi et facte sunt ipsorū plage: q̄ propter h trucidati fuerūt a romanis. [Coturbati sunt | Hic ponit vtilitas sequēs. nā multi vidētes punitionē inde orti penitētiā de peccatis agētes crediderūt in christū et⁹ opa promulgantes. [Letabit iust⁹. | p christū redemptus. [Et sperabit in eo. | sc3 p ipsum ad gloria venire et sic: | Laudabunt omnes recti corde.

In ps. lxiij. Exaudi de⁹ orationem: vbi dicit in postil. Scrutati sunt.

Additio. In vera lr̄a hebraica sic habet. Et interiora hois ⁊ cor profundū. q̄ quidem lr̄a cōtinuat cū premissis sic. Defecerūt scrutātes scrutinio .s. chaldei q̄ Danieli aduersabant: licet scrutati fuissent in toto conatu interiori et corde profundo: defecerunt tn̄ tanq̄ a desiderio suo defraudati ⁊c.

LXIIII

a Te decet hymnus. Huic ps. premittit talis titulus in hebreo. Ad victoriam ps. dauid cantici. In trāslatione vero Hiero. sic habet: Victori ps. dauid cantici. Et pt3 expositio ex supradictis in pluribus titulis. In aliq̄bus aūt biblijs ponit sic titulus. In finē ps. dauid canticū Hieremie et aggei vel ezechielis de verbo peregrinationis. Sed omnia ista ⁊ cōsimilia si inueniant sunt quedā additiones facte ab expositoribus: eo q̄ ps. iste loquit de reditu captiuitatis babylonice: quem predixerunt Hieremias et Ezechiel: ⁊ Agge⁹ prophetauit his qui redierāt a captiuitate pro templi reedificatione: que dauid preuidit in spiritu: ⁊ de h fecit ps. istum. Diuidit aūt ps. iste in duas ptes: q̄ primo agit de reditu captiuitatis. scd̄o de statu fertilitatis. ibi: Uisitasti terram et inebriasti. Circa primū dicit: Te decet hymnus deus in sion: sic dicebāt redeuntes de captiuitate: eo q̄ deus illū locum elegerat ad cultū suū. vt hr̄. ij. Paral. vj. In hebreo habet: Tibi silentiū laudis deus sion. Et in trāslatione Hiero. Tibi silet laus deus in sion: nec est cōtrarium translationi nostre: quia hoc dicit pro eo q̄ diuina laus quātūcūq̄ fiat ab homine: deficit in infinitum a diuina magnitudine collaudata. b Et tibi reddet votū in hierusalem. quia ibi adducebant ea que domino per votum obligabantur. c Exaudi orationem meam. vox est populi redeuntis reedificationem templi postulantis. d Ad te omnis caro veniet. i. de omni natione venient homines ad te adorandum: quando templū fuerit reedificatu3. vnde Actuū. viij. legit q̄ eunuchus regine candacis a longinquis valde partibus venit adorare deum in hierusalem in illo templo reedificato: et idē fiebat de alijs mundi partibus. e Uerba iniquorum: id est facta babyloniorum eo modo quo dicitur. ij. Reg. j. Quod est verbum q̄d factum est. f Preualuerunt super nos. propter peccata nostra nos captiuando et templum destruendo. g Et impietatibus nostris tu propitiaberis. ad terram nostram nos reducendo et templum reedificando. h Beatus quem elegisti et assumpsisti. ad seruiendum tibi in loco cultus tui. i Inhabitabit in atrijs tuis: atria enī erāt loca circa templum vbi fiebant sacrificia et oblationes: orationes et legis lectiones. vt dictū fuit plenius. iij. Reg. k Replebimur in bonis domus tue. quia sacerdotes et ministri viuebant de bonis oblatis in domo dei. De hostijs etiam pacificis offerentes vnam partē habebant: quā coram domino letanter comedebant. l Sanctum est templum tuum: id est tuo nomini dedicatum.

a Mirabile in. Aug⁹. Nō in exteriorib⁹ vt dom⁹ terre: sed i iusticia: q̄ pulchrior interiori oculo et amabilior: quā mō debemus esurire: vt tūc ea satiemur. b In equitate. Cas. Cū vnicuiq̄ digna retribuet: cui et dicet: exaudi nos qui es saluator. c Spes oim. Laudes dei et virtutes describit. d Et i mari longe. Aug⁹. ideo longe: q̄ in mari: mare dicit i figura seculi amari salsitate iniquitatū et tēpestuosi procellis tētationū vbi pisces inuicem se deuorant. e Preparās. Aug⁹. ad vius cōpetēs. f In virtute. q̄ p eos fecit miracula. Quomodo pparauit. Accinctus potētia .i. deitate: q̄ humanitas verbi maiestate precincta est: vt q̄d homo nō habuit, deitas daret. g Accinctus. Aug⁹. christus i medio vndiq̄ cinctus: q̄ omnes illū cōmuniter habem⁹: qui in eū credim⁹: sed q̄ fides nō a nobis sed ab eo: potētatu suo cinct⁹ dicit. h Qui cōturbas. Ecce quid p illos paratos fecit cōturbas ad penitētiā. Profundū maris: nō supficiē: sed corda profundi⁹ mersa: vel corda principū: hec cōturbata sunt: cū viderēt et deos suos et spes suas ad nihilum venire. i Sonū. Aug⁹. Sonātes contradictione fluctuantes persecutione. Aug⁹. Sonū fluctuū ei⁹. Uel sonū fluctuū ei⁹ quis sufferet: nullus ex se. sed ex eo qui pparat mōtes in virtute sua. vnde magis turbant dū istos plus dijs suis valere cernūt. k Matutini ⁊ vespere. Aug⁹. Mane est prosperitas: q̄ letū est mane post tristiciā noctis. Uespere. aduersitas. I his tentat homo: sed dat ei exire inde ne lucris capiat cui diuitie sūt de⁹ ne aduersis terreat pro quo passus est dn̄s. l Delectabis. Aug⁹. Delectabiles facies iā in vita hac: si enī nō delectet hoiem ipse exitus: nō laborat inde exire: sed capit lucris: cui non placet promissio xp̄i. Et terretur aduersis: quē nō delectat ille q̄ pro eo voluit pati: vt faceret exitū ei. m Uisitasti terrā et inebriasti: p predicatores hoc faciens: nā intus doces q̄bus predicant. n Flumē. profundi ad rapiendū. Reple. aquis. donis spūs. s. tu enī parasti cibū. Flumē dei. Cas. misericordia dei pleno fluuio cōparat: q̄ repleta est aquis .i. refectione singulorum: post potū dei de cibo spiritali subdit: h totū de sacra cōmuniōe quādo corpore ei⁹ pascimur: sanguine potamur ⁊ neq̄d casu fieri putet. subdit: q̄ ita ē preparatio ei⁹ sicut ab eo disponit: sine q̄ nihil ibi fit. o Riuos apostolos: ⁊ alios q̄ de flumine biberūt. Inebria: vt sibi et alijs sufficiant. Multiplica: vt p successiones predicatio non deficiat: corona anni: totus mundus vbi ecclesia. Riuos eius. Cassio. Parasti ⁊c. Et o dn̄e riuos ei⁹ fluminis doctores multiplica: da imitatores generatos in stillicidijs: guttis: quid per singula benedices corone: id est circulo temporis qui est ab aduentu ad finem seculi quo crescit verbum dei. p Corone anni. Cassi. Quia gloria victorie est vincenti diabolum. q Benignitatis tue ⁊c. Aug⁹. ne quis glorietur de meritis suis. r Campi tui replebunt. Cassio. Aug⁹. Hoies propter equalitatem .i. iusti. Colles quia deus erigit humiles. Desertū omnes gētes: quibus nullus propheta missus. s Pinguescēt, q̄ apl̄i ad eas venerūt: p quos decore facte sunt.

a quibus vt repleamur. tanto ante incarnationem petit exaudiri.
a b mirabile i equitate. Exaudi nos a b
a i. suo. ecce de quo supra: ad te omnis caro. b tu dico. c non modo iudee vel africe. vnde supra: ad te omnis caro.
c deus salutaris noster: spes om- c
a in seculo. in insulis longe positis. b a patria.
d nium finiū terre ⁊ in mari longe.
a per hoc spes oim. ad agendū b predicatores quos misit predicare. c et hoc.
e f Preparans montes in virtute d
a nō ipsorū. b vel circūcinctus. c Aug⁹. omnibus credentib⁹ mare seculi cōmotū est: ⁊ cepit sanctos persequi. d ad persecutionē sanctorū.
g h tuā accinctus potentiā: qui con- e
a cor impiorum vnde omnis cōmotio. qs sufferet i plerisq̄ additū ē in fine versus.
i turbas profundum maris sonū
a et. primo nō turbatis motibus. repetit apertius.
fluctuū eius. Turbabunt gētes f
a iam christiani: timent vbiq̄. b etiā terre.
et timebunt qui habitant termi-
a miraculis que p apostolos: nō sola predicatione. b Aug⁹. et post facies fortes in prosperis et aduersis.
k nos a signis tuis: exitus matuti- g h
a quomodo. Aug⁹. misisti nubes: earū predicatione inebriata est terra. Cas. tuo aduētu.
l m ni ⁊ vespere delectabis. Uisita- i
a doctrina. vel spiritusancto inebriasti. b in multimodis donis honorasti.
sti terrā ⁊ inebriasti eā: multipli- k
a vel ditare. b populus dei prior: vnde ceteri rigari possunt. vū ditare aquis fluminibus: et hoc est.
n casti locupletare eā. Flumen dei l
a spiritusancto vnde alij potent. b et ideo. c Aug⁹. panē vite et intellect⁹ .s. scripturas.
repletum est aquis: parasti cibū m
a vel p misericordiā dei: nō quia meruerunt.
illorum quoniam ita est prepa-
a vel tua. b primi riui inebrient. sum mos. vel sulcos. c donis spiritus.
o ratio eius. Riuos eius inebria n
a vt ex credentib⁹ alij credāt. b puerros. paruulis stillant quedā licet minora.
multiplicā genimina ei⁹: i stillici- o
a quia inde pficit. b qui incipit rudis. et vere facies.
dijs ei⁹ letabit germinās. Benedi- p q
a multitudini fideliū anno benignitatis tue. i. grate acquisite. b quo seminat et crescit q̄d seminatur.
p q ces corone āni benignitatis tue: ⁊ r
a id est homines ex equitate pectoris b bonorum vel imitatorum. c etiam.
r s campi tui replebūt vbertate. Pingue- s
a fertilitate. b q̄ venerūt ad regnū. vbi prophete nō sonuerūt acceptus est deus prophetarū.
uescēt speciosa deserti: ⁊ exultatiōe t

a Mirabile in equitate. oēs enī casus difficiles et dubij referebant ibi ad sacerdotes leuitici generis. vt hr̄ Deut. xvij. vt determinarēt q̄cq̄d esset iustū et iniustū: ⁊ erat firma et stabilis eorū sentētia. b Exaudi nos deus salutaris noster: in reedificatione templi et ciuitatis. c Spes oim ⁊c. i. tu qui es spes omnium habitantium in mari et in terra q̄tūcunq̄ longe: q̄ nullum bonum possumus habere nisi a te: ⁊ allegatur ad hoc ratio ex parte diuine potentie. cum dicit: d Preparans montes: id est tu qui facis et sustentas montes p voluntate tua. e Qui cōturbas profundū ⁊c. cōmouens tempestates sicut tibi placet: ⁊ quia ex talibus homines terrentur. ideo subdit: f Turbabuntur gentes ⁊c. s. totius terre. g A signis tuis. i. a mirabilib⁹ que facis in terra et in mari omnes contremiscunt. q. d. tu qui es tante potētie potes nos exaudire in templi ⁊ ciuitatis reedificatione. ideo subdit: h Exitus matutini ⁊c. i. oblationes sacrificij matutini ⁊ vespertini delectabiles facies fidelibus tibi deuotis ⁊ hoc potissime fuit templo reedificato: q̄ etiā a pncipio reditus in hierusalē edificauerunt altare: ⁊ obtulerunt super illud holocaustum domino et mane et vespere. vt habet. j. Esdre. iij. i Uisitasti terram. Hic cōsequenter dauid prophetat de statu fertilitatis future post reditum captiuitatis. cum dicit: Uisitasti terram et inebriasti eam: pluuijs tuis eam fecundando: ⁊ loquit de futuro p modum preteriti propter certitudinē prophetie. k Multiplicasti locupletare eam. quia ex fertilitate terrenascentiū que sunt diuitie naturales multiplicantur vlterius diuitie artificiales. l Flumen dei repletū est ⁊c. hic est fluuius iordanis qui dicit dei fluuius: quia ad ingressum arce dei nudatus fuit eius alueus. vt habet Josue iij. ⁊ quia in illo baptizatus fuit christus deus et homo. m Parasti cibum ⁊c. sm enī q̄ aque iordanis sunt maiores vel minores: sm hoc terra illa profert fructus ampliores vel pauciores: put audiui ab aliquibus qui habitauerunt ibi: n Riuos eius inebrians. In hebreo ⁊ in translatione Hiero. habet: Sulcos ei⁹ inebriās quia cum sulci terre qui sunt quasi quidam riuuli humectant illa que sūt seminata vel plantata ad germinandū vel fructificandū disponunt. o In stillicidijs eius. i. in pluuijs de celo stillantibus a deo. p Letabitur germinās. i. terra germina proferens: que dicit tunc letari metaphorice sicut et pratū ridere: quādo incipit virescere: vel dicit terra germinans letari: quia tunc est causa leticie colentib⁹ eam: ⁊ habitantib⁹ in ea. q Benedices corone ⁊c. i. ex benignitate tua bn̄dices circulo anni dando rores: pluuias et calores ⁊ huiusmodi temporibus debitis put expedit fecundationi terre. ideo subdit: r Et campi tui replebunt ⁊c. s. fructibus: ⁊ vocant hic campi terre culte. s Pinguescent ⁊c. proferendo sine hominis cultura pascua animalibus nutriendis. t Et exultatione ⁊c. id est herbis virentibus circūdabunt. ⁊ sic exultabūt colles metaphorice: sicut pratum virēs dicit ridere: quia tales herbe sūt causa exultationis pastoribus et animalibus.

Universidad de ... Biblioteca

a Valles. Aug⁹. Humiles populi multū fructū afferent. b Clamabūt. Aug⁹. non in blasphemia sed in hymno: inde abūdant frumento. Psalmus iste in exequijs fidelium decantat: q2 agit de reditu babylonie hu⁹ mūdi ad patriam celestē ad quā sancti in obitu de carne educti feliciter migrāt: stolā simplā recipiētes: donec in resurrectiōe gemine beatitudinis stola glorificent. d In finē. Aug⁹. iudei ex legis iusticia sperabāt sibi bona tp̄alia et resurrectionē. Licet i ea nō intelligerēt alia esse bona q̄z hic: vnde nō poterāt questioni saduceorū de muliere. vij. viroꝝ rn̄dere: postea cepit etiam gentib⁹ ꝓmitti resurrectio credētib⁹ in xp̄m q resurrerit. Inde est ps̄. iste ꝯtra p̄sumptionē et supbiā iudeorū ꝓ fide gentiū ad eandē spē resurrectionis vocatarū. LXV

Mar. 12. b

Iubilate. Cassio. Primo monet omnes ď resurrectione xp̄i gaudere: que oib⁹ dat vita. Date glo.

a ſ quos de⁹ erigit. b ſ cōfortabunt ad p̄dicādū alios. c ſ scꝫ exultatione vel veste nuptiali. quia. d ſ duces gregis apostoli gaudent de fructibus suis.

colles accīgēt. Induti sūt arietes a
a ſ fruge boni operis.
a ouiū: ⁊ valles abūdabūt frumē b
b to: clamabūt etem̄ hymnū dicēt.
a ſ id est xp̄m vel cōsūmationē future beatitudinis. b ſ exultatio de resurrectione. vnde et monet bene operari. ſ dirigens.

c In finem canticum psalmi resurrectionis. LXV

a ſ ineffabili effectu. ſ pre gaudio resurrectionis. ſ hoc deo sit q̄ illud p̄cipit. b ſ nō solū iudea.
Iubilate deo omnis ter/ c

Nico. de lyra

a Induti sunt ⁊c. in hoc designat abūdantia lanarū q̄ sunt indumenta arietū et ouiū. b Et valles ⁊c. i terra em̄ illa in vallib⁹ seminant meliora grana. c Clamabūt etem̄ ⁊c. dicunt clamare ⁊ hymnū dicere metaphorice. sicut supra expositū est: vel q2 ex frumētis illis dabant primitie sacerdotib⁹: ⁊ decime leuitis diuinas laudes cantantib⁹. Moraliter pōt exponi ps̄. iste de quolibet vere penitente tanq̄ recedente de babylonica captiuitate et ad fertilitatē bonorū operū totis virib⁹ anhelante tā in se q̄ in alijs. et cōsideratis p̄dictis potest ad hoc littera de facili applicari. LXIIII

Moraliter. Te decet ⁊c. Iste psalmus est gratiarūactio ꝓ reditu captiuitatis babylonice et sequēti terre fertilitate quā p̄uidit dauid. et hūc ps̄. fecit. Moraliter aūt pōt exponi de quolibet peccatore veraciter penitente. q. reuerso de babylonica captiuitate. ⁊ ꝓ tp̄e amisso nitit bonis operib⁹ abūdare: et sic grat⁹ de diuinis beneficijs dicit: Te decet hymn⁹ de⁹ i sion. id est iustū est vt te laudē in ecclesia ꝓpter beneficia mihi collata. Et tibi reddet votū. qd̄ in baptismo feci deseruiendo fideliter tibi.

Exaudi orationē meā. parcendo mihi de transgressione dicti voti. Ad te oīs caro veniet. in iudicio finali. Verba iniquorū. id est suggestiones demonū. Preualuerūt sup nos. p consensum nostrū. Et impietatib⁹ nostris tu ꝓpitiaberis. dādo nobis locū penitētie de peccatis. Beatus quē elegisti. p̄destinādo. Et assumpsisti. iustificando.

Habitabit in atrijs tuis. militantis ecclesie p gratiā. et triumphantis p gloriā. Et tūc replebimur i bonis dom⁹ tue. Psalmo. xvj. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Sanctū est tēplū tuū. celestis glorie. Mirabile in equitate. nā ibi vident indicia dei iustissima: q modo vident distorta: quādo deus p̄mittit malos ꝓsperari: et iustos penā pati. Exaudi nos deus. sine cui⁹ auxilio nihil boni possumus. Spes oīm ⁊c. id est oīm q̄ habitāt in mari et in terra: nec mir: q2 facit mirabilia in terra eleuās eā per terre motū: ⁊ in mari p cōmotionē fluctuū. ideo subdit: Preparās mōtes ⁊c. Turbabunt gentes et timebūt ⁊c. videntes talia diuine potentie signa et sic cōcipiūt penitētiā et exeunt de peccatis aliq̄ in mane iuuentutis et aliq̄ in vespere senectutis: de quo gaudēt angeli: q̄b⁹ ē gaudiū de vno peccatore penitentiā agente: et hoc est qd̄ dicitur: Exitus matutini ⁊c. Visitasti terram. Hec est sc̄da pars in qua post redditū a peccati captiuitate ponit ꝓfectus in virtute. Per terrā hic intelligit homo factus ď terre limo. hāc em̄ terrā deus visitat a peccato reuocādo: ⁊ inebriat gratiā infundendo: ⁊ locupletare facit in bonis operibus exercēdo. Flumē dei repletū est aquis. p quod intelligit spiritussanctus. Ioh. vij. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc aūt dixit ď spiritu quē accepturi erāt credētes in eū. Igit flumē dei repletum est aquis: q2 sp̄ūssanct⁹ abūdanter influit dona sua pseuerantib⁹ in bonis. Parasti cibū illorū ⁊c. id est eukaristie sacramētū: qd̄ ꝓficit habentib⁹ gratiā et nō alijs. Riuos ei⁹ inebrians ⁊c. hoc refert ad influentiā sp̄ūssancti p̄dictā. Multiplica genimina. id est bonos cōceptus in anima. In stillicidijs eius. i. s. gratie. Letabit germinās. bonū ꝓpositū cōcipiens. Et quoniā nō sufficit talis cōceptio nisi sequat cōsūmatio. ideo subdit: Benedices corone anni benignitat. ⁊c. corona anni benignitatis est circulatio t̄poris: in quo deus bene cōcipientē p̄ducit ad terminū bone cōsūmationis ⁊ tūc p̄cipit fruct⁹ diuine benedictionis. Et quoniā hui⁹ exemplo plures accipiūt exemplū ꝓficiendi. sequit: Et campi tui ⁊c. per cāpos intelligunt laici: p speciosa deserti religiosi: per colles potentes seculi: per valles pauperes: p arietes ouiū p̄lati: ⁊ omnes isti ꝓficiūt exēplo bene cōsūmantis: et quoniam ex hoc debent deo regratiari. cōcludit: Clamabunt etem̄ hymnū dicēt.

In ps̄. lxiiij. Te decet hymnus vbi dicit i postil. In aliquib⁹ aūt biblijs.

Additio. In biblijs hebraicis nec in translatione chaldaica nulla mētio fit in hoc ti. de Hieremia Aggeo ⁊ Ezechiele nec de verbo peregrinationis: sic̄ nec in ps̄. aliqua mētio fit ď captiuitate chaldaica: nec de chaldeis: vt ptꝫ intuēti. Et vbi dr̄ i trāsla. nr̄a. Verba iniquorū: in heb. hr̄. Verba iniquitatū. vn̄ in h loco plani⁹ ⁊ mag. ꝯsonū lr̄e sc̄dm qdā expositor hebreoꝝ: q̄ dic̄ q̄ iste ps̄: fuit fact⁹ ꝓ tp̄e sterilitat. q̄n ipse deū orabat ꝓ pluuia: ⁊ de⁹ exaudiebat eos. Ad qd̄ sciēdū q̄ iter cetera bona tp̄alia q̄ de⁹ ip̄o iudaico ꝓmittebat ꝓ ꝯseruatiōe leg. diuine: vnū p̄cipuū erat pluuia opportuna: ⁊ eꝯ minabat eis i penā petōꝝ clausurā celi. s. sterilitatē. vn̄ Deut. xj. Si obedieritis mādat. meis ⁊c. dabo pluuiā t̄re vr̄e tp̄aneā ⁊ serotinā: ⁊ infra: Cauete ne forte recedat. a dn̄o. ⁊ seq̄t: Iratusq̄ dn̄s claudat celū ⁊ pluuie n̄ descēdāt: ⁊ ide ē q̄ iter alias orōnes q̄s salomō fec̄ i dedicatiōe p̄mi tēpli: vna erat. s. Si clausū fuerit celū: ⁊ nō pluerit ꝓpt pctā eoꝝ: ⁊ orātes i loco isto ⁊ p̄niaꝫ egerint ⁊c. Exaudi de⁹ i celo: ⁊ dimitte petā suoꝝ tuoꝝ: ⁊ seq̄t. Da pluuiā sup t̄rā tuā quā dedisti p̄plo tuo ⁊c. vn̄ ps̄. iste per totū applicat huic materie. s. cū aliq̄n p⁹ edificationē tēpli cōtingebat sterilitas ex petō p̄pli: ⁊ p̄pls cōfitebat ad deū orās i tēplo hiersm̄ ⁊ de⁹ miserebat eis: tūc ꝓprie ps̄. iste erat decātad⁹: i q̄ ps̄. d̄r: Te decet hymn⁹ de⁹ i sion ⁊c. i. cōdecēs ē nos te laudare i h sc̄tō loco ⁊ reddere vota nr̄a tibi. vbi nos dignare exaudire. Vn̄ seq̄t: Exaudi orōnē meā. vbi hr̄as hebraica hꝫ. Exaudiēs orōnē meā: qd̄ cōstruit cū p̄dict. s. tibi reddēdū ē votū q̄ exaudis orōnē meā. s. p̄p̄li i q̄rū p̄sona loquit. Et q2 bn̄ficiū pluuie opportune nō solū ad hoies: s ad oīa aīalia se extēdit. iō sc̄dō dic̄: Ad te oīs caro veniet eo mō q̄ d̄r: Et iples oē aīal bn̄dictiōe. Cōsequēter t̄tio q2 cā sterilitat. fuit ꝓpter petā: q̄ q̄dē petā de⁹ miserādo pepcerat: put i orōne salomonis p̄dicta cōtinebat. iō seq̄t: Verba iniq̄tatū p̄ualuerūt sup nos: ⁊ ipietatib⁹ nr̄is tu ꝓpiciaber. i. pepcisti futur ꝓ p̄terito. Cōsequēt q̄rto laudat p̄p̄m quē de⁹ elegerat ad habitādū p fidē i tali loco: vn̄ dicit: Btūs quē elegisti ⁊ assūpsisti hītabit i atrijs tuis. i q̄ loco p fidē hītātes n̄ solū replebāt bonis sp̄ūalib⁹. s. remissiōe petōꝝ: s etiā tp̄alib⁹. s. pluuijs ⁊ hmōi ⁊ h ē qd̄ seq̄t: Replebimur i bonis dom⁹ tue. Cetera i h ps̄. cōtēta huic ꝓposito satis possūt applicari ꝓut i postil. ⁊c.

Iubilate deo oīs terra. Huic ps̄. p̄mittit talis titulus in hebreo. LXV Ad victoriā canticuꝫ ps̄. Et in trāslatione Hiero. Victori canticū psalmi. ⁊ patet expositio vtriusq̄ ex supradictis in similib⁹ titulis. Sed ex titulis istis nō apparet auctor: nec materia hui⁹ ps̄. Ra. Sa. exponit hūc ps̄. tanq̄ sit gratiarūactio ꝓ liberatione futura ď captiuitate ista in qua sūt iudei in diuersis partib⁹ orbis. ad qd̄ applicat qd̄. i. d̄r: Imposuisti homies sup capita nr̄a. i. diuersos reges et eorū satellites. Et q2 ab hac captiuitate sperāt liberari p messiā vēturū et ei⁹ tēplū reedificaturū vbi reddent vota q̄ mō faciūt i captiuitate ista vt liberent ď ea. iō subdit postea: Introibo i domū tuā: in holocaustis reddā tibi vota mea. Hec aūt expositio fundat sup fundamentū erroneū ⁊ p̄ cōsequēs ruinosū. s. q̄ xp̄s sit vētur⁹ i mūdū qd̄ iā trāsijt i p̄terito. Ideo saluo meliori iudicio mihi videt q̄ ps̄. iste a q̄cūq̄ sit fact⁹ ē grarūactio ꝓ liberatiōe p̄p̄li iudaici ď egypto. ď q̄ liberatiōe plures alij ps̄. faciūt mentionē. Igit̄ sm̄ h ps̄. iste i duas p̄tes diuidit. q2 p̄mo auctor hui⁹ ps̄. inducit oēs ad dei laudationē. sc̄do adducit ad hoc multiplicē rōnem ibi: Venite et videte. Circa primum dicit: Iubilate deo oīs terra. i. omnes habitātes in terra. et dicit iubilus ꝓprie gaudiū cordis: qd̄ nō pōt totaliter celari q̄n ostēdat in signo exteriori. a Psalmū di. ⁊c. in h videt eē ꝓphetia ď futuro q̄ ps̄. iste eēt decātandus in laudē dei a diuersis generatiōib⁹. b Date glo. i. timore deposito laudate cū corā oīb⁹: q2 glīa est clara noticia cum laude. c Dicite deo ⁊c. i multiplici egyptioꝝ p̄cussiōe: vt habet Exo. vsq̄ ad xiij. ca. inclusiue. d In mul. ⁊c. loquit ď p̄terito p modū futuri. sicut frequēter fit i ꝓphet. et maxime i libro psalmoꝝ cā metri. q2 metrice ē descriptus. Pharao aūt rex egypti ⁊ eius p̄p̄lus a deo plagis p̄cussi frequēter asserebāt dimittere populū isrl̄: dū tn̄ essent liberati: ⁊ post liberatiōeꝫ retractabāt. vt ptꝫ Exo. i plurib⁹ locis: ⁊ sic mētiebant: q2 nō intēdebāt populū dimittere s tm̄ liberari a diuina p̄cussione. e Oīs terra ado. ⁊c. replicatio est sn̄ie in primo versu posite ad maioreꝫ expressionē affect⁹: sicut cōiter fit i gratiarūactionib⁹. f Venite. postq̄ auctor hui⁹ ps̄. induxit ad dei laudationē. h ꝯār adducit ad h multiplicē rōnē. ⁊ adducit p̄mo rō ex mirabiliū opatiōe. ⁊ sc̄dō ex p̄p̄li a grauib⁹ liberatiōe. ibi: Bn̄dicite. tertio ex sp̄ūali ꝯsolatione. ibi: Venite audite. Circa primū dicit: Venite ⁊ videte opa dn̄i: q̄ fuerūt valde mirabilia i liberatione p̄p̄li isrl̄ de egypto. vt hr̄ in Exo. g Terribilis i cōsilijs sup fi. ho. i. sup egyptios q̄ ex decreto diuini consilij frequēter et terribiliter p̄cutiebātur. h Qui cōuer. ma. i ari. q2 de⁹ mare rubrū diuisit: vt filij isrl̄ trāsirēt p siccū: ⁊ egyptij eos insequētes mergerēt i maris ꝓfundo. vt hr̄ Exo. xiiij. i In flumine ptrā. pede. i. in flumine iordanis. vbi filij isrl̄ sicco pede trāsierūt. Iosue. iij. k Ibi leta. in ipso. q2 tūc populus isrl̄ letat⁹ fuit i deo. l Qui dn̄at in vir. ⁊c. q2 potestas ei⁹ ptās eterna q̄ nō auferet. Dan. vij. m Oculi ei⁹ sup gētes respiciūt: q2 oīa nuda et apta sūt oculis ei⁹ Heb. iiij. n Qui exasperāt. deo recalcitrādo. o Nō exaltent i semetipsis. q2 et si ad horā eleuent. tn̄ eternaliter deprimūt. p Bn̄dicite. Hic ꝯār accipit rō diuine laudis ex liberatiōe a laborib⁹ duris: a quib⁹ liberat⁹ fuit isrl̄ i exitu de egypto: ⁊ q̄tū ad hoc d̄r: Bn̄dicite gentes deū nostrū: q̄ sic liberauit nos de afflictione egyptiorū. q Qui posuit aīam meam. q2 q̄to p̄p̄lus isrl̄ pl⁹ opprimebat ab egyptijs: tāto mag. multiplicabat ⁊ crescebat. vt hr̄ Exo. j. r Et nō de. ⁊c. i. nō p̄misit me radere p idolatriam. s Qm̄ ꝓbasti nos deus. nō ad capiendū noticiam de aliquo ignorato: cum omnia tibi nota sint ab eterno. sed vt patientiā et fidelitatē nostrā notā faceres tot imūdo. Igne

a Date gloriā. Aug. Nō vt iudei qui meritis suis dant iusticiā: ⁊ inuident gentib⁹ gratiarū. b O terribilia. Aug⁹. Si gaudes et time. ne quod datū est humili auferat supbo: sicut factū est iudeis. ne ergo insultes fractis ramis: sed time ne forte nec tibi parcat. c Opera. Cas. Breuiter mysteria incarnationis dicit opera: q̄ deus hō: q̄ passus mortuus et hmōi.

d In multitudine vir. Aug⁹. Hic innuit resurrectionē ad quā exclusis mendacibus iudeis: adhibent gentes. e Mentient. Opera sunt ter. q̄ inimici mentiunt: contra mentientes oīs terra ado. ⁊c. Aug⁹. Mētient. solent mētiri inimici vt potētiā cuiuś q̄ minuāt: tibi ꝯtra accidit: q2 minus appareret potētia tua si nō mentirent tibi. Nā apime potētia xp̄i sm̄ holem in resurre. vn̄ ps̄. intitulat apparuit. Vnde ꝓpriū signū potētie. s. resurrectionē cōmēdat: dicēs de similitudine ione: q2 Sicut fuit ionas in ven. ⁊c. Itēq̄. Soluite templū: ⁊ i triduo e. i. quo signo nihil est potēti⁹. Fecerūt em̄ sancti immo deus in eis fecit multa miracula: hoies resuscitare et mortuos resurgere. iterū morituros: sed nullus in vitā eternam surrexit. Ad cōmendationē ergo hui⁹ potētie valuit mendaciū iudeorū: quo ad crucē eū p̄duxerūt: vt sic resurgeret. Valuit ⁊ mendacium falsorū testiū ad soluēdū tēplū: q̄b⁹ creditū est ⁊ damnat xp̄s: sed surrexit ⁊ illi sūt falsi. accesserūt etiā mendacio custodes sepulchri qui et ꝓbati sunt falsi. Auctus est etiā numer⁹ mēdaciū vt augeat merces credentiū. Mentiti sunt et cōtra mendaces apparuit christus veracib⁹. Illis ergo relictis in mēdacio te cui⁹ potētie mentiti sunt adoret omnis terra. f Venite. Cas. Diapsalma. Incipiētes ad opa dei cōsideranda inuitat: vt vna fides iungat quos vnū p̄miū expectat: vbi exponēs illa opa aperte dicit resurrectionē ptinere ad gētes repressis iudeis.

Ione. 2. a — Mat. 12. c — Ioh. 2. d

g Qui cōuertit. opa in q̄bus terribilis: q̄ sunt ea subdit: qui cōuertit mare. In flumine iordane ad lrām: mystice labenti mūdo. h In flumine. Cas. Licet remissa sint peccata: tn̄ in decursu mortalitatis adhuc sūt: nō em̄ mox immortalitas. Aug⁹. i flumine. Flumen est mortalitas seculi: vbi alij veniunt. alij recedunt: sed qui in christū credit transit pede in se humilis nō equo superb⁹. i Ibi letabimur i ipso. Cas. Vel sic: Terribilia sunt opa: q̄ vt sciatis venite vos longinqui et videte. i. agnoscite opera dei in q̄bus est terribilis: q2 terribilis est in consilijs habitis sup filios hominū. Et agit de actualib⁹ operibus olim factis in populo israel: ⁊ que sūt illa subdit: Qui cōuertit mare rubrū in aridam: ad litteram. Et in flumine iordane ptransiuit pede sicco. Ibi: id est in operibus illis letabimur in idipsuꝫ. alia littera. i. in eorum significatis. Iam em̄ sacramenta illorum operū ostendit in quibus letant christiani in idipsum. Maris transitus baptismum significat fluminis: quod mundo sine periculo nō potest transiri. et in his letant christiani.

Exo. 14. e — Ios. 3. d

k In ipso deo. Aug⁹. Quando erit omnia in omnibus vel in ipso qui dominat in virtute sua. l Non exaltent in semetipsis. Aug⁹. Pro lege q̄ plus illis debeatur. Omnes enim peccauerūt. ⁊c. Cassio. Qui deum ꝓuocat solet exaltari in spe peccata sua volens defendere: qd̄ ꝓhibet.

Ro. 3. c

a ſ hoc omnibus. ſ opere. b ſ q̄ hoies audiant. ſ effabili affectu. c ſ nō vestro.

ra psalmum dicite nomini eius: a
a ſ q2 infirma et ea q̄ nō sūt elegit: ne quis glorietur. b ſ nō industrie vestre.
a date gloriam laudi eius. Dicite b c
a ſ dicit vt timeas.
b c deo q̄ terribilia sunt opera tua
a ſ et hec sunt. ſ id est multa et magna.
d domine: in multitudine virtutis d
a ſ dicētes nobis dormientib⁹. s. f. e. prius in multis in beelzebub. e. ſ ad hoc mentient: vt multa sit potentia tua. ſ sed licet sint multa tamē.
e tue mentientur tibi inimici tui.
a ſ loco eorum. b ſ fide. c ſ opere.
Omnis terra adoret te ⁊ psallat f
a ſ alijs. i. aliorū instructioni. b ſ Aug⁹. o altissime paulo ante humilim⁹ iter medaces.
tibi: psalmum dicat nomini tuo.
a ſ et o gentes. b ſ terribilia opa q̄ vt sciatis: venite longinqui. ſ relinquite mēdaces: venite confitētes peccata. ſ agnoscite. c ſ in quibus terribilis. d ſ Aug⁹. filij hoim habuerūt cōsilium perdendi eum: ille excecandi superbos: vt et post humiliarent: et saluandi homines.
f Venite et videte opera dei: terri f g
bilis in consilijs sup filios hoim.
a ſ hoc fecit cōsilio suo. b ſ mūdū amarum. ſ vt fieriat aquam dulcem.
g Qui cōuertit mare in aridam: in h
a ſ illi qui sunt cōuersi in aridā. ſ in labenti mundo. b ſ Aug⁹. cū flumē transierimus iam non mortales.
h i flumine ptrāsibūt pede: ibi letā/ i
a ſ nō in nobis. b ſ in quo in eo.
k bimur in ipso. Qui dominat in k l
a ſ Aug⁹. nobis q̄ virtus nō eterna. in eo erim⁹ fortes si eius participes simus: sed non hoc solis iudeis prestat. b ſ Aug⁹. id est illuminat gētes ne p̄dictas ꝓmissiones putetis inanes.
virtute sua i eternū: oculi ei⁹ sup m
a ſ vnde. ſ iudei. b ſ meā irā alia littera.
gētes respiciunt: qui exasperant n
a ſ Aug⁹. sed in se humiles exaltent in xp̄o. b ſ Aug⁹. ſ in genere in carnalib⁹. o. c ſ Q. oculi eius sup gentes respiciūt et quia vos illuminauit.
l m nō exaltent in semetipsis. Bene o p
a ſ o. b ſ in quo benedicimur. vnde in semine. t. b. o. g. c ſ palam. ſ Q. d. nō vos ipsos laudetis sed eū cui⁹ gratia sumus qd̄ sumus.
n dicite gētes deum nostrū: ⁊ audi
a ſ cuius laudis dico vocem eius.
o tam facite vocē laudis ei⁹. Qui q
a ſ Aug⁹. que in morte erat in se: sed in eo viuit.
posuit animam meā ad vitam: ⁊ r
a ſ Aug⁹. postea opus est vt pseueret in finē et h
non dedit in cōmotionem pedes
dedit. a ſ que em̄ causa cōmotionis.
p meos. Quoniā ꝓbasti nos de⁹: s

m Benedicite. Cas. Diapsalma. monet gentes benedicere deū: qui licet ꝓbet tribulationibus: tamē ducit ad regnuꝫ: hec enim vident obuiare ꝓmisse resurrectioni. n Auditā facite vocē laudis ei⁹. Aug⁹. Palā vt q̄ diligit deū diligit ⁊ primū. Vocē. quā dicit pater de filio. hic est filius m. o Qui posuit animā meā. ⁊c. Aug⁹. Enumerat hic quibus causis debet p̄dicari. p Quoniam ꝓbasti nos deus. Aug⁹. non dedisti in commotionem. Quoniam probasti: nō

Universidad d… Biblio…

basti: non in pceps dedisti: pbasti aduersis: igne charitatis qui nō sinit sentire tormenta: vel igne tribulatiōis nos exa. ⁊c. a ❡ Laqueū. Aug⁹. nō qui decipit: sʒ qui pbat. b ❡ Trāsiuim⁹. Cas. Aug⁹. tu hec oīa: ⁊ nos trāsiuimus p aduersa et suauia. Uel per hec elementa mors martyrum sepe impleta est. Ignis vrit. i. aduersitas. aqua corrumpit id est psperitas. vas igne solidatū aquā nō timet. Sic ⁊ tu igne aduersitatis excoctus psperitatis aqua nō dissolueris: inde est q̄ in sacramentis in catheciçando ⁊ exorciçādo prius adhibet̄ ignis: vnde immundus spūs clamat: ardeo. post venit ad aquā baptismi: ab aqua ī refrigeriū. Et qđ in sacramentis h̄ ī tētationib⁹ nobis fit. c ❡ Introibo. Cas. Ecce q̄ bona ꝯ pcedentia mala: vt roboret. d ❡ In holocaustis. Cas. i. vt me offeram cōspectui tuo. vel in holo. bonoꝝ operū pri⁹ exhibitis: ⁊ tūc cū introibo reddā cū angelis q̄ hic voueo: vel iterim reddā q̄ distinxit. i. que rō mea omnibus ptulit. Cain recte obtulit: s nō recte diuisit: q̄ creaturā creatori obtulit: sed se qđ charius est subtraxit. e ❡ Distinxerūt. Aug⁹. Distinguit qui se dicit nihil esse: deum oīa: ⁊ se eo egere: nō illū se. f ❡ Et locutū. Que p̄ omnib⁹ manifestaui pualere oīb⁹ alijs votis ī tribulatione mea: nō vict⁹ tribulatione. g ❡ Holocausta. medulla. Me ipm̄ cū medullis intimi amoris. h ❡ Incēso arietū. Aug⁹. vel cū incēso qđ ē oratio et arietib⁹ q̄ duces gregis maxime orāt p grege. i ❡ Cū incenso. Hiero. Aug⁹. Cū oratione apostoloꝝ: q̄ deo placet qđ traditione coꝝ fit. Uel cum incēsione et destructione bestialitatis ⁊ repugnātie. Boues ceruicositatē cū hircis. petulātia hec in me mactādo vitia. k ❡ Offeram tibi boues. Aug. Si offerunt triturantes. nō remanēt tn̄ peccatores: sed p penitentiā sanati offerunt et ipsi nō p se: sed poti⁹ adiuncti bobus: q̄ fecerūt sibi amicos de māmona iniquitatis. l ❡ Uenite. Cas. Diapsalma. iā exposit⁹ oībus itē monet nō iā rudes sed deuotos: vt exemplo sue liberatiōis ampli⁹ cōfidāt ī dño. bn̄dicēs eū de exauditione. Ita ego facio ⁊ o vos gētes venite. m ❡ Ad ipm̄. Cas. Exponit quāta fecit aīe sue subdēs: ad ipm̄ ⁊c. ❡ Hoc fecit aīe mee vt clamarē ad ipm̄: cū gētes ad idola. ⁊ qđ extra loquor intus habeo. et non iniquitatem: quia sic puritas orationis audit̄. n ❡ Clamaui et exultaui. Aug⁹. i. ipsum publice pdicaui: et in secreto confessus sum: quod in ore: hoc et in corde habeo: tamen holocausta medullata of. his duobus pfectus est christianus. o ❡ Meo. Aug⁹. suuʒ est quod nō est peruersum. pponit meritum vt discant prius laborare q̄ premium querant. p ❡ Orationem meā et miseri. Hec duo cōnexa sunt: si non suspenditur oratio: nec protelatur misericordia.

Per Gui. 17. q. c. c. sūr q̄ opes. De voto et vo. re. c. p euao. i glo. i v. reddas

In finem

a ſ nō in cinerē vertisti: sed sordes abstulisti.
igne nos examinasti sicut exa a
a ſ nō sicut fenū qđ oīno cōburit. b ſ et.
minat̄ argētū. Induxisti nos b
a ſ Aug. nō vt capti liberaremur: sed vnde liberati experiremur. ſ catenas. b ſ flagella
a in laqueū: posuisti tribulatio c
a ſ vt male erecti ad humilitatē curuemur.
b ſ quia eius voluntate fit.
nes in dorso nostro: imposui d
a ſ occisores. b ſ patimur superiores quos nouimus esse peiores.
sti homines super capita no
a ſ a simul: nec estu nec pluuia a via cessantes
b stra. Transiuimus per ignem e
a ſ vel in. ſ spe. ſ post estus tribulationis. b ſ Aug⁹. i. requiē: vbi et ignis optabilis q̄ totū qđ in nobis fragile ē absumit: vt nihil nostrū remaneat: sed absorbeatur mors. i. v. et tunc reddam.
et aquā: ⁊ eduxisti nos in refri f g
a ſ ecce refrigeriū. ſ tādē ī re. b ſ futurā.
c gerium. Introibo in domū tu h
a ſ ⁊ interim hic.
d am in holocaustis: reddā tibi i k
a ſ laudum que hic voueo. ſ me ipm̄.
b ſ Aug⁹. nō reddet qui nō distinguit.
e vota mea que distinxerūt la
a ſ que promisit. b ſ id est cor meum.
f bia mea. Et locutum est os me l
a ſ q̄ spe dulcis est tribulatio. b ſ quid locutū est. ſ vel introibo ī holo. q̄ dū vixero.
g um: in tribulatione mea. Holo m
a ſ Aug⁹. intus est charitas: nō ī supficie vt est illis qui hominib⁹ placent.
causta medullata: offeram tibi n
ſ vel su.
h cum incenso arietū offerā tibi o
i k a ſ doctores q̄ vinea domini operātur.
ſ peccatoribus. ſ Aug⁹. qui peccata elemosynis redimūt. b ſ fide. c ſ mente.
l boues cum hircis. Uenite au p
a ſ vos dico. b ſ Aug⁹. si deū nō timetis nō narrabo nec vos audietis: q̄ timor dei aures aperit.
dite ⁊ narrabo omnes qui ti q
a ſ narrabo. b ſ si vult̄ cadē faciet aīe vr̄e.
metis deum: quanta fecit ani
a ſ cum gentes ad idola. b ſ publice confitendo et predicando.
m u me mee. Ad ipsum ore meo cla r
a ſ quia inde holo. medul.
maui: et exultaui sub linguā s
a ſ nō q̄ nō suggeratur: sed non ametur.
b ſ id est dilexi: Multi apud se amāt quod ī alijs damnant: erubescentes forte propter homines.
mea. Iniquitatem si aspexi in t
o corde meo: non exaudiet do v
a ſ quia iniquitatem nō aspexi.
minus. Propterea exaudiuit x
a ſ Cas. ecce vicissitudo intendentē intendit.
deus: et attendit voci depreca
a ſ hec bona fecit anime mee. vnde bene.
ſ q̄ sic puēm spe ad resurrectionē.
tionis mee. Benedictus deus: y
a ſ sed perseuerāter facit orare vt non ī oratione tepescam. et pseueranter miseretur. sed quia non est amota oratio: securus esto q̄ nec misericordia que si differtur: non aufert qđ dandum est.
p qui nō amouit orationem me
am: ⁊ misericordiam suā a me. ʒ

a ❡ Igne nos examinasti. i. in afflictione ignis q̄ cogebant coquere lateres. vt h̄r Exo. v. ꝑpter qđ dicit dn̄s Hiere. xj. Eduxi eos d̄ fornace ferrea egypti. b ❡ Induxisti nos in laqueū. i. induci pmisisti: q̄ pharao et serui ei⁹ semp querebāt occasiones implicādi filios isrl̄ maiorib⁹ laborib⁹. vn̄ dicebāt: Uacāt et idcirco vociferant̄ dicētes: eam⁹ ⁊ sacrificem⁹ dn̄o deo nr̄o: opprimant̄ operibus. c ❡ Posuisti tribu. ⁊c. q̄ cogebant̄ ab egyptijs portare onera grauia luti ⁊ lateris. d ❡ Imposuisti hoīes ⁊c. scʒ exactores pharaonis q̄ cōpellebāt eos ad opa nimis grauia: ⁊ eos flagellabāt. vt h̄r Exo. v. e ❡ Trāsiuim⁹ p ignē. i. p laborē ignis ad coquēdū. f ❡ Et aquā: quā portabāt ꝓprijs humeris ad cōmiscēdū cū terra: vt īde lateres formarēt. g ❡ Et eduxisti nos ī refri. i. ī libertatē a tāta seruitute. vel aliter: Trāsiuim⁹ p ignē. quia murmurāte ꝑplo isrl̄ ꝯ deū in deserto accensus fuit ignis ⁊ deuorauit extremā ptē castrorū: s orāte moyse fuit absorpt⁹. vt h̄r Nu. xj. Et aquā. s. fluuij iordanis q̄ siccata fuit ī trāsitu ꝑpl̄i. Et eduxisti nos ī refrigeriū. i. ī terrā pmissam lacte et melle manātē. h ❡ Introibo ī do. tuā. i. locū tui cult⁹ non tn̄ vacu⁹. iō subdit̄: i ❡ In holocaustis. i. sacrificijs ad honorē dei totaliter īcensis. k ❡ Reddā tibi vota mea q̄ distinxerūt. i. distincte ⁊ a ꝓposito emiserūt labia mea. l ❡ Et locutū ē ⁊c. hoīes eñ ī tribulatiōe existētes solēt vota facere dn̄o si euadāt. m ❡ Holocausta me. i. bona ⁊ pinguia. n ❡ Offerā tibi cū incēso arietū. i. cū arietib⁹ totaliter incēsis ad honorē tuū. o ❡ Offerā tibi boues cū hircis: d̄ istis trib⁹ fiebāt sacrificia maiora. s. de bob⁹ hircis ⁊ arietib⁹: minora aūt fiebāt de auibus. p ❡ Uenite. Hic ꝯsr inducit̄ rō diuine laudis ex spūali cōsolatione. cū d̄r: Uenite et audite oēs q̄ timetis deū. talib⁹ eñ narrāda sūt diuina bñficia q̄ habēt ea ī reuerētia. nō aūt ī malicia obstinatis q̄ despiciūt ea: ꝑpter qđ dicit saluator Matth. vij. Nolite dare sanctū canib⁹: nec margaritas vr̄as ponat̄ ante porcos. iō subdit̄: q ❡ Et narrabo ⁊c. eā spūaliter cōsolādo. fuit eñ ꝑpl̄s isrl̄ valde cōsolat⁹: qn̄ viderūt egyptios mortuos post trāsitū maris rubri: ⁊ in datione leg⁹ et in alijs bñficijs diuinis. r ❡ Ad ipm̄ ore meo clamaui: ei regratiādo. s ❡ Et exultaui ⁊c. i. gaudiū ⁊ dulcedinē sensi interi⁹ ī corde: dū laudarē exteri⁹ ore. Cōsequēter ostēdit̄ q̄b⁹ talia cōcedunt̄ vel denegant̄. cū d̄r: t ❡ Iniquitatē si aspexi ⁊c. cōsci⁹ mihi mortalis peccati. v ❡ Non exau. dn̄s. q̄ orō talis nō est exaudibilis. x ❡ Propterea exaudiuit de⁹. supple depcationē meā. q̄ nō fui taliū mihi cōsci⁹: ⁊ q̄ hoc etiā pcedit ex dei bñficio. iō subdit̄: y ❡ Benedictus deus qui nō amouit orationē meā: repellendo ꝑpter peccati maliciam. ʒ ❡ Et misericordiā suam a me. supple nō abstulit sed magis beneficia sue misericordie cōtulit. Et loquitur hic scriptura d̄ populo isrl̄ pro illis qui erāt boni et deuoti: ratione quorū cōmendat̄ tot⁹ populus: sicut ecōuerso rōne maloꝝ vituperat̄ sm regulā de corpe dn̄i pmixto quā posui in Gen̄. principio. ❡ Moraliter pōt exponi ps̄. iste sicut ⁊ pcedēs d̄ quolibet de peccati seruituti educto tanq̄ d̄ egypto q̄ tenebra interpt̄at̄: ⁊ ad dei laudē insurgit ex sua mirabili liberatiōe: q̄ maius ē impiū iustificare q̄ celū et terrā creare sm Augusti. sup Johem. ⁊ ex grauiū laboꝝ euasione q̄ sunt in opib⁹ pctōꝝ. vn̄ d̄r in psona peccatorū Sap̄. v. Lassati sum⁹ ī via iniq̄tatis ⁊ pditiōis: ābulauim⁹ vias difficiles ⁊c. ⁊ etiā ex diuia ꝯsolatiōe q̄ frequēt mag⁹ sentit̄ post verā pniaʒ d̄ pctis q̄ aū pctōꝝ ppetrationē.

Moraliter

Moraliter

Jubilate do ⁊c. Ps̄. iste scd̄m LXV spūalē sensū est gratiarūactio p filioꝝ isrl̄ exitu de egypto: p quē figurat⁹ fuit exit⁹ sanctoꝝ ⁊ martyrū ex hoc mūdo. nā egyptus tenebra interpt̄at̄. mūdus aūt ignorantijs ⁊ culpis obtenebrat̄. Sic igit̄ ī psonis eorū vel eccl̄ie d̄r: ❡ Jubilate deo oīs terra ⁊c. p martyrū victoria. ❡ Dicite deo q̄ terribilia sūt opa tua. ī fulgure terre motu et similib⁹: ex q̄bus debēt peccatores terreri ⁊ ī vita emēdari. Sʒ qn̄ aliqn̄ emēdationē pmittūt ⁊ cessante periculo nihil faciūt. ideo subdit̄: ❡ In multitudine virtutis tue. q̄ p effectus pdictos ostendit̄. ❡ Mentient̄ tibi inimici tui. i. peccatores pdicti: ꝑpter qđ econtra d̄r: ❡ Omnis terra adoret te. vero corde. ❡ Et psallat tibi. ore. ❡ Uenite ⁊ videte opa dei. diligenter ea cōsiderādo. ❡ Terribilis in cōsilijs sup filios hoīm ⁊c. scʒ tyrannoꝝ: nā aliqn̄ volētes submergere fideles in mari vel fluminib⁹ frustrabāt̄: q̄ sic ambulabāt sup aquas sicut sup aridā. Exēplū de sanctis Maçario et Celso et plurib⁹ alijs. Et sic letabant̄ in deo ostēdente suū dn̄ium ī creaturis. ❡ Oculi ei⁹ sup gētes. ad mala puniēdū. iō subdit̄: ❡ Qui exasperāt. deū ❡ Nō exaltent̄. sed cōfundent̄. ❡ Benedicite gētes. Qm̄ applaudēdū ē diuine iusticie ī punitione maloꝝ q̄ pmissa ē: ⁊ pmotione bonoꝝ q̄ sequit̄. iō d̄r. ❡ Bn̄dicite gētes deū nostrū. ipm̄ laudādo ❡ Et auditā facite ⁊c. alios ad laudē cōsilem inuitādo ❡ Qui posuit aīam meā ad vitā. ipam iustificādo p gratiā. ❡ Et nō dedit in cōmotionē pe. meos. a fidei stabilitate ī tyrānoꝝ psecutione. ❡ Qm̄ pbasti nos de⁹. in tribulationib⁹ ❡ Igne nos examinasti ⁊c. i. acerbitate psecutiōis q̄ signat̄ noīe ignis: ⁊ ad lrām multi martyres trasierūt p ignē materialē. ❡ Induxisti nos in laqueū. q̄ multi martyres fuerūt catenis ⁊ cōpedib⁹ illaqueati. ❡ Posuisti tribulatiōes in dorso nr̄o. sicut graue pondus. ❡ Trāsiuim⁹ p ignē. vt beat⁹ Laurētius ⁊ plures alij. ❡ Et aquam. vt beatus Clemens et plures alij. ❡ Et eduxisti nos in refrigeriū. paradisi. ❡ Introibo in domū tuā. celestē. ❡ In holocaust⁹. icēdij pie amoris. ❡ Reddā tibi vota mea. q̄b⁹ ī baptismo pmisi vsq̄ ad mortē seruire tibi. ❡ Et locutū est os meū in tribulatiōe mea. martyres eñ in agone positi confitebant̄ se seruos xp̄i. ❡ Holocausta medullata. i. pciosa q̄ sunt corpus ⁊ aīa cū incenso arietum ⁊c. de trib⁹ illis generib⁹ aīaliū fiebāt sacrificia veteris leg⁹: ⁊ hic exprimunt̄ ad significādū q̄ sacrificiū martyrij supeminenter cōtinet virtutē sacrificioꝝ ve. testa. ❡ Uenite audite ⁊c. vt exēplo martyrū accipiatis cōstanter v̄tutē. ❡ Ad ipsuʒ ore meo cla. in tormētis posit⁹. ❡ Et exultaui. q̄ multi martyres nō solū cōstāter sustinebāt tormēta: sed etiā gaudenter Act. v. Ibāt apostoli gaudētes a ꝯspectu cōcilij: quoniā digni habiti sūt p noīe iesu cōtumeliā pati. ❡ Iniquitatē si aspexi in corde meo ⁊c. ꝑpter hoc eñ oratiōes martyrū exaudiebant̄: q̄ innocētes patiebāt̄. Et q̄ dn̄o regratiabāt̄ subdit̄: ❡ Bn̄dict⁹ dn̄s q̄ nō amo. orōnē ⁊c. ipm̄ repellēdo. Et mise. a me. s mag⁹ eā cōtulit mihi ad gloriā me ducēdo. ❡ In ps̄. lxv. Jubilate deo. vbi dicit̄ in postil. Benedictus deus q̄ nō amouit oratione meā.

Additio. Cū orō repellit̄ ꝑpter pctī maliciā: nō p pter h̄ ppie d̄r amoueri orō s effect⁹ orōnis: vn̄ meli⁹ videt̄ iste v̄sus exponi sic. s. q̄ ps̄. regratiat̄ deo ī psona ꝑpl̄i vel suppl̄i⁹ ex h̄ q̄ taliter deduxit eū seu gubernauit: q̄ nūq̄ posset deserere orōnē: ingr̄ū cōiter erat ī tribulatione ⁊ afflictione: ⁊ sic erat sibi necessariū orare: silr nūq̄ potuit deserere grārūactionē ingr̄ū semp affuit sibi diuina misericordia: ⁊ h̄ ē qđ dic̄: Bn̄dict⁹ de⁹ q̄ nō amouit orōnē meā ⁊ miscdiā suā a me. nā si nūq̄ eēt ī tribulatiōe orō tepesceret: ⁊ si miscdia nō affuisset: grārūactio nō inualesceret: q̄ ē d̄ essentia orōnis deuote: vt aplūs dicit: ⁊ ad h̄ videt̄ glo. declinare.

Glo. ordi.

a ❡ In finē. Cas. Post cāticū resurrectionis depcatione suā ꝓpheta subdit: vt benedicti ad dei cognitionē ducant̄. ❡ Cas. ꝓberat bn̄dictionē oīm p aduētū christi. ❡ Aug⁹. Quia ī pcedēti psal. monuerat nos benedicere deū qđ n̄ possum⁹ nisi ipse prior bn̄dicat nos. Ideo hic pcatur benedici. dicens: de⁹ misereat̄ nr̄i ⁊c. b D Eus misereat̄. Aug⁹. ❡ LXVI prior est benedictio dei q̄ est quasi pluuia terrā nostre mētis irrigās. inde nos bn̄dicim⁹ eū: qđ quasi fructus est: ⁊ in vtroq̄ nos crescim⁹: nō ipse. Dicat ergo desiderans pluuiā dominice benedictionis: De⁹ misereat̄ nostri ⁊ benedicat nobis: sed q̄ multi volūt benedici copia rerum: ꝓle ⁊ alijs huiusmodi: q̄ quidē a deo sunt: sed cōmunia bonis et malis: addit qđ ꝓpriuʒ est iustis. illumi. ⁊c. Et hec est benedictio dextre. Benedictio eñ sinistre ī tpalib⁹. s. cōis est bonis et malis. Si eñ solis bonis daret hec: putaret malus ꝑpter hec colendū esse deuʒ. Et si solis malis daret timeret infirmus ad deū cōuerti: ne hec deessent sibi quem nutrit pius agricola nō subtrahēdo ista. dat ḡ bonis vt cōsolet̄ intrātes. dat ⁊ malis vt discāt boni querere alia nō cōia malis: tollit bonis vt pbēt se fortes. Tollit malis vt infirm⁹ nō timeat pdere q̄ pdit: ⁊ malus cui nihil remanet int⁹: hic vero si pstat habet int⁹ quo se cōsolet̄. Iste ergo benedictionē dextre desiderans ait: Illuminet. i. ostēdat vultū suū nobis ❡ Uel vultū suū. i. imaginē tuam quā impressisti nobis. illumina sapientia: ne sit in tenebris: vt sciamus nos factos ad imaginē suā. ⁊ si a nobis deformata est: a te reformet̄ vt cognoscamus. In qua terra: in omnibus gentibus quā viam: salutare tuum: et quia cognoscitur in gentibus christus: confiteantur ⁊c. c Benedicat nobis. Cas. Benedicit creator: creature multiplicando numero et merito. Benedicit creatura creatori euʒ corde voce et opere laudādo: et omne bonū quod habet ei ascribēdo. d ❡ Confiteant̄ tibi populi deus. Cas. Post noticiam hortat̄ cōfiteri p directione et iudicio.

Letent

a ſ xp̄m. ſ est. ſ id est laudib⁹ exhibitis vt exhibeāt. b ſ q̄ monet ad bn̄ opādū ſ dirigēs
a ❡ In finē in hymnis psalmus
a ſ q̄ est exultatio de bn̄dictione b ſ christo.
cantici dauid. ❡ LXVI
ſ Cas. prius misereat̄ errāti post benedicit bonis augēdo.
b D Eus misereat̄ nostri et a
a ſ nō q̄ vult⁹ ei⁹ sit sine lumine: sʒ qđ est reuelet̄. super nos.
ſ s. claritate filij sui q̄ ē vult⁹ patris.
c benedicat nobis: illuminet vul b c
a ſ vt ab eo capiam⁹ lucē. b ſ misericordia inspirāt misericordia cōseruat.
tū suum super nos: ⁊ misereatur
a ſ ad hoc. ſ o deus. b ſ in hac vita. ſ sicut in celo est.
nostri. Ut cognoscamus in terrā d
a ſ christū. b ſ que ad te ducit. i. quo eam⁹ ⁊ q̄. qđ ī tenebris nō potest fieri. c ſ scʒ. d ſ i. xp̄m
viam tuā: in oībus gentib⁹ salu e f
a ſ cognoscam⁹ ⁊ eū cognouerunt. ſ q̄ inuenerunt viam. ſ Aug⁹. se accusent et laudet.
d tare tuū. Confiteant̄ tibi populi g
a ſ non vnius terre sed oēs: ne dicat̄: ecclesia non vbiq̄ diffusa.
de⁹: cōfiteāt̄ tibi populi omnes.

Nico. de lyra

a D Eus misereat̄ ❡ LXVI nostri. Huic ps̄. pmittitur talis titulus ī hebreo. Ad victoriā in organis ps̄. cātici. Et in trāslatione Hiero. d̄r: Uictori in psalmis cāticū carminis. ⁊ est eadē sn̄ia ī vtroq̄ titulo. q̄ ptʒ ex supradictis ps̄. iiij. Ex titulis autē istis nec apparet auctor psalmi nec materia. Dicūt aūt circa hoc aliqui q̄ ps̄. iste est gratiarūactio p fertilitate cuiusdam anni. iudei eñ collectis fructib⁹ cōueniebāt in septēbri in hierusm q̄ mēsis erat q̄si totus festiu⁹: q̄ in illo mense erat festū tubarū ⁊ festū expiationis et tabernaculoꝝ: ⁊ festū cet⁹ seu collecte. vt h̄r Leuit. xxiij. Et qn̄ annus fuerat fertilis: cōsuetū erat q̄ aliq̄s vir sāct⁹ et deuot⁹ faciebat canticū speciale p gratiaꝝ actione: ⁊ sic fuit de isto ps̄. vt dicūt: sed nō exprimūt q̄s fuerit auctor ille. Scd̄m hoc igit̄ ps̄. iste diuidit̄ in duas ptes: q̄ primo ponitur hui⁹ fertilitatis imploratio. secūdo p obtētu ipi⁹ gratiarūactio ibi: Confiteantur. Circa primum dicit̄: Deus misereat̄ nostri: peccata remittendo. b Et benedicat nobis. in bonis spiritualibus et corporalibus nos multiplicando. c ❡ Illuminet vultum suū super nos. loquitur scriptura de deo ad modum hominis: qui quādo vult gratiā facere alicui ostendit ei vultum hilarem ⁊ iocundū. d Ut cognoscamus in terra. i. in fertilitate terre. e ❡ Uiam tuam: id est vestigia tue gratie per effectū fertilitatis cōcesse. f In oibus gentibus salutare tuuʒ. id est vt sit notū oīb⁹ gentib⁹ q̄ tu habes specialē curā de salute nostra. ideo subdit̄: g ❡ Cōfiteant̄ tibi populi deus. i. p effectum nobis concessum confiteantur tuā bonitatem ac deitatē: et ad te cōuertant̄: sicut legit̄ q̄ qn̄ iudei fuerūt liberati mirabiliter de psecutiōe amā: multi gētiles p diuersas ptes coꝝ cerimonijs iūgebāt̄: vt habet̄ Hester. viij.

Universidad de ... Biblioteca

a ⁋ Letent. Aug⁹. q: iam cōfessi nō timēt futura iudicia quibus christus est aduocatus nō iudex. letent. b ⁋ Cōfiteant tibi po. de. Cas. Eadē admonitio ad aliud tendēs: q: terra dedit fructū. Et si idē initiū: sensus tñ ad diuersa tendit. c ⁋ Terra fructū. Hiero. Maria christū: ꝛ in hoc semine benedicat. Hec terra de nostro limo: de nostro luto: de Adam dedit florem primū. qui ait: Ego flos campi ꝛ liliū cōuallium. Iste ergo flos fructus factus est vt illū ederemus: vt carnē eius manducaremus. Iste ergo fructus est virgo de virgine: domin⁹ de ancilla: de⁹ ex homine: filius ex matre: fructus de terra. Uel terra christ⁹ homo: dedit fructum suum: reparationem: benedictionē: vnde Benedicat nos deus ꝛc. ⁋ Terra dedit fructū in hierlm. primo iam dedit vbi datus spūs est. sed nō illa sola hoc debet: immo benedicat etiam nos. d ⁋ Deus. Hiero. Ter trinitas. Eum vnitas. e ⁋ Et metuant eū. Cas. metus inter beneficia postulat: vt credita caute custodiant: timor dei incipit et consūmat: q̄ timere nouit: amare si desinit. f ⁋ In finem. Cas. ps̄. dauid pphete de exaltatione christi et ecclesie hic et in futuro vt omnes deo cātent. ⁋ Cas. Surgente christo quasi eleuata arca: quid bonis malisq̄ hic et in futuro vt illos terreat: hos letificet. Modum sue locutionis formans ab eo quod moysi et filijs isrl contra hostes dimicantibus olim contingebat: eleuata quippe arca domini hostes suos superabant atq̄ in eleuatiōe arce verbis his similib⁹ moyses vsus fuisse dicit. ⁋ LXVII

g ⁋ Exurgat. Cas. Confidenter orat quod scit futurum. o ⁋ Qui oderūt

Cant. 2. a

a ⁋ et si confitentur. ⁋ quia hec confessio nō ducit ad penam. b ⁋ quia bonus est cui confessio fit: et confessos liberat: supbos damnat.

a **Letentur et exultent gētes: quo** a

a ⁋ in iudicio futuro. b ⁋ Aug⁹. et equitas illa nō est timēda bonis: quia modo dirigit illos.

niam iudicas populos in equita

a ⁋ Aug⁹. gaudens ergo reperit eadem que supra dixeri exhortādo: sed adiecit aliam rem de fructu terre: et ideo frequentato verbo postulat nos benedic i.

b **te: ꝛ gentes in terra dirigis. Con** b c

fiteantur tibi populi deus: confi

a ⁋ ecclesia que prius spinas germinauit.

c **teantur tibi populi omnes: terrā** d

a ⁋ confitendo. b ⁋ opera. ⁋ tricesimum sexagesimum et centesimum. c ⁋ terra de. fructum suum: sed non nisi per benedictionem ideo vt et nos fructum demus.

dedit fructum suum. Benedicat

a ⁋ pater. b ⁋ filius. c ⁋ non gentium. d ⁋ etiam atq̄ etiam multiplicat.

b **nos deus de⁹ noster: benedicat** e

a ⁋ spiritussanctus. ⁋ ad quid valet benedictio ad metū. b ⁋ Aug⁹. q: veniet iudex qui prius humilis agnoscam⁹ humilē vt non expauescamus excelsum.

c **nos deus: et metuant eum omnes fines terre.** f

a ⁋ christum. b ⁋ dirigens. c ⁋ de exaltatione christi ꝛ suorum aduersariorum.

f **In finem psalm⁹ cantici dauid.**

⁋ hoc factum surrexit christus: et dispsi sunt iudei per oēs gentes.

g **E** c **Xurgat** ⁋ LXVII g

a ⁋ hic in resurrectione christi ꝛ post in iudicio futuro.

deus et dissipentur inimici eius: b

Nico. de lyra

a ⁋ Letent et exultēt ꝛc. sicut patuit in aman: qui diuino iudicio fuit suspensus cum filijs suis. b ⁋ Et gentes in terra dirigis: q: p tales effect⁹ dirigis gentiles ad cognitionē tue veritatis. c ⁋ Confiteant tibi populi deus. Hic cōsequenter ponit gratiarūactio pro fertilitate adepta. cum dicit: Confiteant tibi populi deus. s. cōfessione tue laudis: ꝛ quare debeant sic cōfiteri. subdit: d ⁋ Terra dedit fructū suū: in magna abundātia p tue gratie beneficium. ideo subdit: e ⁋ Benedicat nos deus deus noster. de futuro sicut iam fecit de pterito. f ⁋ Et metuant eū omnes fines terre. tanq̄ iudicem oīm ad puniendū mala potentissimū. Licet autem hec expositio in pluribus cōcordet littere: tñ videt aliquo modo extranea q ꝓ fertilitate in iudea que est parua terra inuitarent omnes gentes et populi totius mundi ad cōfessionē diuine laudis: ꝛ maxime q: talis fertilitas nō erat in alijs terris: ꝓpter quod saluo meliori iudicio videt mihi q ps̄. iste nō est gratiarūactio ꝓ pterito bñficio: sed magis est ꝓphetia de futuro scʒ de christi incarnatione et eius conuersatione inter hoīes: qd̄ quidē beneficiū fuit a sanctis patrib⁹ summe desideratū: ꝓpter qd̄ aliqs sanctus ꝓpheta quicūq̄ fuerit ille videt de hoc ps̄. istū fecisse d. Deus misereat nostri: mittēdo nobis saluatorē. Et benedicat nobis cōferendo grām suam. Illuminet vultū suū sup nos. clarificādo miraculis filiū suū: q̄ dicit vultus patris: q: est ei⁹ imago. ad Col. j. d: Transtulit in regnū filij dilectionis sue: qui est imago inuisibilis dei: hoc eñ petebat saluator. Joh. xvij. Pater clarifica filiū tuū: ꝛ ipse rñdit: Clarificaui ꝛ iterū clarificabo: q: clarificauit eū miraculis ante mortē ꝛ post resurrectionē. Et misereat nr̄i. liberando a gehenna p sāguinē filij sui. Ut cognoscam⁹ i terra viā tuā. psalmista couertit v̄bū suū ad x̄pm cui⁹ vita hoībus fuit cognita inter hoīes cōuersando: docēdo: sanitates: donādo. In oībus gentib⁹ salutare tuū: q: salus p christū facta notificata est omnibus gētibus p pdicationē aplo℞. fm q d ps̄. xviij. In omnē terrā exiuit son⁹ eo℞ ꝛc. Cōfiteant tibi ppli deus: cōfitēdo tuā deitatē. Cōfiteant tibi populi oēs: inpendēdo latrie seruitutē. Letent ꝛ exultēt gētes de sua vocatione ad fidem x̄pi. Qm̄ iudicas populos i equitate. vocando ad fidē se disponētes p opa iusta sine psonarū acceptione. vñ petr⁹ vidēs vocationem cornelij iusti dixit: Act. x. In veritate cōperi q nō ē personarū acceptio apud deū: sed in omni gēte q̄ timet deū ꝛ opat iusticiam accept⁹ est illi. ideo subdit: Et gentes in terra dirigis: in viā eterne salutis. Cōfiteant tibi populi de⁹: ꝛ quid debeant cōfiteri subdit cū dicit: Terra dedit fructū suū. i. virgo beata ꝓtulit filiū: de qua terra dicit Esa. xlv. Aperiat terra ꝛ germinet saluatorē. Et q: vocādi ad fidem baptiçandi erant in noīe trinitatis. fm q habet Matth. vlt. Eūtes docete omnes gētes baptiçantes eos in noīe patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. ideo subdit: Bñdicat nos deus. cōferendo gratiā baptismalem ꝛ dicit bñdicat in singulari ad denotandū vnitatē essentie: ꝛ deus ter ad ostendēdū trinitatē psonarum: sicut Esa. vj. trinitas psonarū ostendit p seraphin ter sanctus clamātia: ꝛ vnitas essentie p hoc qd̄ subdit: De⁹ exercituū: Et metuāt eū oēs fines terre: nō timore seruili sed filiali: qui stat cū charitate. LXVI

Moraliter. Deus misereatur nr̄i ꝛc.

Scdm̄ hebreos psalm⁹ iste est gratiarūactio ꝓ fertilitate vni⁹ anni: sed mihi videt q sit ꝓphetia de beneficijs ꝓ tūc futuris q̄ fuerūt exhibita in incarnatione christi. Et vtroq̄ mō expo sui psalmū istū in expositione litterali ꝓpter qd̄ nō videt mihi alia spiritualis expositio requirenda. LXVII

g E c Xurgat deus. Huic ps̄. ꝑmittit talis titulus i hebreo. Ad victoriā dauid ps̄. cantici: et in translatione Hiero. Uictori dauid ps̄. cantici: ꝛ est eadem sentētia vtrobiq̄: q̄ ptʒ ex pdictis in alijs titulis. Ex titulo aūt isto apparet auctor hui⁹ ps̄. s. dauid. De materia v̄o hui⁹ ps̄. dicit Ra. Sa. ꝛ alij hebrei ꝛ etiā aliq̄ doctores catholici in hoc eos sequentes q dauid fecit hūc ps̄. ꝓ gratiarūactione de bñficijs collatis populo isrl partim in egressu de egypto: partim i ꝓgressu p desertū: ꝛ partim in ingressu terre ꝓmissiois ꝛ post egressum. Dicunt tñ q ista bñficia nō ponunt in hoc ps̄. eodē ordine quo fuerūt facta: sed q̄tum ad aliqua: priora postponūtur posteriorib⁹ et ecōuerso. ꝛ q: ista expositio est multū intricata: ꝛ in aliq̄bus videt extorta: ꝛ cū h etiā satis ꝓlixa. ideo eā dimitto ꝛ accipio aliā: q̄ magis cōsonat scripture noui testamēti. Paulus eñ apl's ad Eph. iiij. exponit scripturā huius ps̄. de missiōe spūssancti post ascēsionem x̄pi d. Unicuiq̄ nostrū data est grā fm mēsurā donationis x̄pi: ꝓpter qd̄ dicit: Ascēdens in altū captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hoībus: ꝓpter qd̄ videt q ps̄. iste ad lrām nō sit gratiarum actio de pteritis bñficijs sed mag⁹ ꝓphetia de futuris p x̄pm exhibēdis: qd̄ puidēs dauid in spiritu fecit ps̄. istū. Scdm̄ igit hūc sensuʒ ps̄. iste in duas ptes diuidit: q: primo agit de x̄pi resurrectione. scdo de ei⁹ ascēsione: ꝛ cū istis agit de bñficijs sequētib⁹ ad ea. scda incipit ibi: Cātate deo. Circa primū dauid postulat x̄pi resurrectionē d. Exurgat deus: q: christ⁹ mortu⁹ fuit ex humanitatis infirmitate: sed resurrexit ex diuinitatis virtute. b Et dissipent inimici ei⁹. i. iudei q̄ in vindictā mortis x̄pi p Titū et Uespasianū: parti fuerūt trucidati: et partim captiuati. ꝛ p orbē dispsi. vel aliter. Inimici eius id ē spūs maligni: q̄ x̄po resurgēte fuerūt cōfusi ꝛ spoliati.

Et fugiant

o a ⁋ Qui oderūt. Aug⁹. Pertinaces a psentia tollant ei⁹ q̄ vbiq̄ pn̄s graue maledictū: vt velint ꝛ conent qd̄ nullaten⁹ fieri pōt. b ⁋ Sicut deficit fum⁹. Cas. fumus est flāma q̄ ascensu vanescit: ita ex flāma neq̄cie fumifera pducunt: ꝛ ipsa elatiōe deficiūt. c ⁋ Et fugiant q̄ oderūt. Hiero. vel de penitentib⁹ legi pōt in bono: q̄si odiētes fugiāt ꝛ dissipent. Sed alij sicut defi. fu. defi. Nō vt in nihilū redigant: sed vt q̄escāt a peccatis suis. Et sic pereant pec. p penitētiā in eo q mali sūt. a facie dei. i. a presentia grē ei⁹: sicut fluit ce. a fa. ig. vt lachrymis pnie admoti igne spūssci duricia eorū soluat. d ⁋ Sic fluit. Aug⁹. De penitentib⁹ dici pt: vl in iudicio a facie dī tollent mali: q̄ erit ignis ad penam impio℞: ꝛ lumen iusto℞. e ⁋ Epulent. Cassio. Aug⁹. in delitijs que sunt i ɔspectu dei. Et delectent. h pōt eos delectare q leti sūt: q: nō est finienda eorū leticia. f ⁋ Cantate deo. Aug⁹. conuertit se ad eos qb⁹ tantā spē dedit ꝛ hortat. g ⁋ Qui ascendit. Aug⁹. Nō eū excipiet noua vita nisi vet⁹ occiderit. Ure surgēdo casuʒ corporis vicit. h ⁋ Sup occasum. Cas. Occasus mort: cedit illi sup quē sol iusticie orit. Et ne dubites quis iste sit: q: dn̄s nomē illi essentiale: quē iudei vt cōem hoīeʒ occiderūt. i ⁋ In conspectu. Cas. Cōsideratio pmij futuri erūnas mitigat. k ⁋ Orphani. Aug⁹. Quibus mortu⁹ est pater mūdus ꝛ diabol⁹: ꝛ mr̄ ɔcupiscentia. Uidue q̄bus error marit⁹ morit. In qb⁹ habitat deus q̄s colligit: q̄s trahit: q: de viduis et orphanis facit sibi tēplū in q̄ est. l ⁋ Deus qui inhabitare. Hiero. In hebreo habet: dn̄s autē inhabitare facit monachos i domo: in qb⁹ non cohabitat peccatū. m ⁋ Unius moris. Aug⁹. Unanimes vnū sentientes. iste est sanctus locus dei: non omēs qui in domo: i qua ꝛ vasa contumelie: hunc autē locū gratia edificat nō meritis. vnde subdit: q: educit vinctos. n ⁋ Educit. Cassio. De inferno ligato diabolo. o ⁋ Qui exasperant. Cas. Blasphemos in deū. Ul' psequēdo in sepulchris in carnalib⁹ fetidis sepulti: vt nec velit nec possint ambulare. ⁋ Exasperant. Aug⁹. Resistēdo iusticie: cuʒ oīno sint mortui in operibus mortuis. vincti vero volūt ambulare: nec possunt. hi soluunt p grām: illi resuscitant.

o Deus cū

a ⁋ non loco: q: vbiq̄ presens est: sed metu animi in timendo nō latendo. b ⁋ Aug⁹. nō ea quā nō vident qua vbiq̄ est: sed a pñtia qua in nubibus venit. i. preconibus. ⁋ id est timeant a presentia sanctorum.

a c **ꝛ fugiant qui oderunt eū a facie** a b

a ⁋ Aug⁹. exultent se ignib⁹ odiorū insultantes crucifixo: ꝛ inde mox euanuerunt. b ⁋ id est sic pereant peccatores a facie dei.

b **eius. Sicut deficit fumus defici** c

⁋ annihilatur.

b **ant: sicut fluit cera a facie ignis:**

⁋ ecōtra.

sic pereāt pctōres a facie dei. Et e

a ⁋ iocundent q̄ laborauerunt in vinea contemplatione dei hic ꝛ in futuro. b ⁋ Cas. nō corā hominibus vana iactantia ⁋ vel mō vel tunc.

c **iusti epulentur ꝛ exultent in con** e

a ⁋ qui sine errore inspicit. b ⁋ et si tam insultent inimici in timore.

spectu dei: et delectentur in leti

a ⁋ ꝛ iō. ⁋ mente. ⁋ etiā exultate cū tremore. b ⁋ viuendo deo. c ⁋ id est recte operemini glorie eius.

f **cia. Cantate deo psalmum dici** f

a ⁋ Aug. In corda credentiū. b ⁋ Cas. vl' corda vestra parate vt intrēt: q: impolluta via eius.

g **te nomini eius: iter facite ei qui** g h

a ⁋ q:. ⁋ qd̄ si cognouissent nunq̄ dn̄m. g. c.

b **ascendit sup occasum: dominus** i

a ⁋ essentiale. b ⁋ Etiā dū faciendo iter occurrūt tristia. ⁋ nō modo non deficiatis verum.

i **nomen illi. Exultate in conspe**

a ⁋ Non hominum. b ⁋ Aug⁹. q: qui vos turbant in conspectu hominū. c ⁋ eius.

ctu eius: turbabunt a facie eius k

a ⁋ Q. non estis destituti vt putant. b ⁋ Aug⁹. spe seculi carentium.

k **patris orphanoruʒ ꝛ iudicis vi** l

a ⁋ quo. non extra nos: sed in nobis.

l **duarum. Deus i loco sancto suo:** m

a ⁋ ipse sibi edificat.

m **deus qui inhabitare facit vnius** n

a ⁋ Soluit vincula pctō℞. vñ: dirupisti vincu. m.

n **moris in domo. Qui educit vin** o

a ⁋ per quā fortes sunt q̄ ante non erant. ⁋ sua. b ⁋ educit.

ctos in fortitudine: similiter eos p

o **qui exasperant qui habitāt in se** q

a ⁋ Et fugiant q̄ oderūt eū. i. demones. b ⁋ A facie ei⁹. q: post resurrectionem in noīe x̄pi fugabant demones de obsessis. c ⁋ Sicut deficit fum⁹ deficiant. nō est p hoc intelligendū corruptio eo℞ quantū ad naturā eorū: cum sint imortales: sed deiectio eo℞ a ptāte quā habebāt sup hoīes. Adorabant enim cōiter in idolis: q̄ idolatria p orbeʒ est annihilata. d ⁋ Sic pereāt pctōres. i. demones modo pdicto: q̄ ꝓprie vocant pctōres: quia sunt in pctō obstinati: q: irremediabile est pctm̄ angeli. e ⁋ Et iusti epulent ꝛc. q: post resurrectionē christi fideles simul habitātes in hierlm reficiebant: i domino exultātes. fm q d Act. ij. Perdurātes vnanimiter in tēplo ꝛ frangētes circa domos panem: sumebāt cibū cū exultatiōe ꝛ simplicitate cordis collaudātes deū. f ⁋ Cantate. Hic ɔñter agit de x̄pi ascensiōe ꝛ ei⁹ beneficijs: ꝛ pmo inuitant angeli ad laudandū x̄pm ascendentē. scdo hoīes. ibi: Regna terre cantate deo. Circa primū pmo inuitant angeli ad ei⁹ ministeriū. scdo ad ɔsortiū ꝛ ad vtrūq̄ cū exultatiōe. secunda ibi: Currus dei. Pma adhuc in duas: q: pmo dauid facit ꝓpositū. scdo ad h inducit exēplū. ibi: Deus cuʒ egredereris. Circa pmū dicit sic: Cantate deo: ꝛ dirigit hoc verbū pncipalit ad angelos: q̄ x̄po ascendēti exhibebāt ministeriū cū laudib⁹. vñ in ei⁹ ascēsu apparuerūt angeli: vt h Act. j. g ⁋ Iter facite ei. i. ministeriū exhibete x̄po ascēdenti: nō ꝓpter sui indigētiā sed ad ei⁹ magnificētiā. h ⁋ Qui ascēdit sup occasū. In hebreo h: In arabot: ꝛ vt dicūt hebrei: nomē est ꝓpriū vni⁹ de septē celis. Alij aūt distinguūt septeʒ celos: nō est pñtis speculatiōis: sed fm eos hec est vera lra. Qui ascēdit i celū: qd̄ cōpetit x̄po: q: x̄ps ascēdit ad celū empyreū: qd̄ anthonomatice celū d: ꝛ iō d h celū sine additiōe. eadē vero snīa designat p h qd̄ h d: Qui ascēdit sup occasum. iudei enī adorabant ad occidentē: sicut declaratū fuit plen⁹ in Exo. ꝛ. iij. Reg⁹. in qb⁹ agit de dispositiōe tabernaculi moysi ꝛ tēpli salomonis. p. h ergo q d x̄ps ascēdisse sup occasum: intelligit ascēdisse sup locū adoratiōis hūane. s. ad locū adoratiōis angelice: q̄ loc⁹ est celū empyreuʒ: vbi angeli adorāt ꝛ venerant deū. iō ꝛ de x̄po subditur: i ⁋ Dn̄s nomē illi. ꝛ d dn̄s absolute: q: pest omi creature: fm q d Mat. vlt. Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. k ⁋ Turbabuntur a facie ei⁹. s. inimici sui: de qb⁹ dictū est in pncipio hui⁹ ps̄. l ⁋ Pris orphano℞ ꝛ iudicis vidua℞. i. a facie illi⁹ q̄ est pr̄ orphano℞ ꝛ iudex vidua℞. ꝓpriū enī ipius dei est misereri. orphani aūt ꝛ vidue magis indigēt diuina misericordia q̄ alie psone: ꝛ iō x̄ps verus de⁹ d pr̄ orphano℞ eos nutriendo: ꝛ iudex vidua℞: eas de iniurijs sibi illatis que eis solēt inferri: eo q nō pñt se defendere vindicando. m ⁋ Deus in loco scto suo. h est i celo empyreo: licet enī fm deitatē sit vbiq̄ p pñtiā: essentiaʒ ꝛ potentiā: in celo tñ empyreo d esse specialit p glorie refulgentiā: fm etiā humanitatē assumptaʒ est ibi sicut in loco ꝓprio ꝛ determiato. n ⁋ De⁹ q̄ inhabitare ꝛc. p quā pōt intelligi ecclia triūphans: q: oms ibi habitātes sunt in charitate pfecta ɔcorditer viuētes. Potest etiā dom⁹ dei dici ecclia militans: q̄ fuit valde vnanimis post ascensionem x̄pi sub aplis. fm q d Act. iiij. Multitudinis aūt credentiū erat cor vnū et anima vna: nec quisq̄ eorū que possidebat aliq̄d suuʒ esse dicebat: sed erāt illis omīa cōmunia. Et q: illo tpe multi de iudaismo ꝛ de gentilibus ad fidē christi conuertebant: vt habet Act. ij. ꝛ in pluribus loc. ideo subditur: o ⁋ Qui educit vinctos in fortitudine ꝛc. Circa quod sciendum qd̄ dicit Aug⁹. sup Joh. Maius est iustificare impiū q̄ creare celum et terram: ꝛ ideo iustificare impium: est opus magne fortitudinis: ꝛ maxime qñ tenetur in peccato ligatus vinculo consuetudinis: ꝛ hoc notatur. cuʒ dicitur: Qui educit vinctos in fortitudine: sed adhuc maioris fortitudinis est: q aliquis non solum predicto modo ligatus: sed etiam actu persequens fidem conuertatur: ꝛ de infidelitate educatur: qualis fuit Paulus ꝛ plures alij. iō subditur: p ⁋ Similiter eos qui exasperant. s. contra x̄pm verbis ꝛ factis: propter quod dixit christus Paulo Act. ix. Saule saule quid me psequeris? Sʒ adhuc difficilius videtur q aliqui mortui in infidelitate seu mortali peccato resuscitentur: ꝛ ad fidem seu penitentiam reuertantur: sicut fuit de iuuene resuscitato a sancto Johanne euangelista: ꝛ de illo qui per suspendiū se interfecerat resuscitato a beato Martino: ꝛ de multis alijs diuina virtute sic resuscitatis in noīe christi. ideo subditur: q ⁋ Qui habitant in sepulchris. translatio Hiero. sic habet: Educit vinctos i fortitudīe. increduli aūt habitauerūt in siccitatib⁹: ꝛ sic est alius sensus talis: Increduli. s. in infidelitate obstinati. Habitauerunt in siccitatib⁹. i. caruerūt humore virtutis ꝛ gratie.

C Deus cū

a Deꝰ cũ egrederer̃. Cas. Diapsalma. de ꝟbo euãgelij p egressũ xpi. Cas. Deꝰ cũ e. Here educ̃: q: pfiguratũ est egressus eiꝰ corã israel: dũ in colũna nubis ⁊ ignis apparuit i deserto ⁊ manna satiauit.
Allego. Allego. Aug. Egressus dñs apparuit hoibꝰ p humanitatez. Uel dñs educit vinctos. i. suscitat. Trãsijt in desertũ: cũ ad gẽtes venit. b Et tũc terra mota ē. q: tũc terreni videndo tanta mirabilia moti sunt. c Celi distillauerũt. mãna dñs in modũ stillicidij mãna descendit a facie dei: cuiꝰ pñtia p colũnã noscebat̃. Aug. Mons syna a facie dei fumauit. ꝟm aliã lrã: q: moyses ibi legẽ accepit. d Pluuiã. h est q celi distillauerũt mãna: volũtariã: q̃ satisfaceret volũtati illiꝰ gent̃ auide comedendi. e Segregabit heredi. tue. q: nõ alijs gẽtibꝰ dedit qd̃ tũc iudeis. f Infirmata ⁊c. ad tps dñs xpo nõ credidit. Cas. pfecit deꝰ hereditatẽ suã: dum gẽtes i supplemẽtũ admisit. Subdit vñ pfecit. g Aialia. i. gẽtes tue dñs credũt habitãt in hereditate. i. in eccl̃ia. Que sĩt aialia exponit. h Parasti. pdestinatos dicit: q: ab origine mundi preparati sunt. Augꝰ. Uel mons sina a facie dei israel. subaudi. distillauit. i. sũt celi ⁊ montes. s. apl̃i. Nec tñ dicit mõtes: sed mons idẽ significãs singl̃ari nũero qd̃ plurali. Et dicit̃ mons syna: q: legẽ distillauert. vñ terremotꝰ: q: turbant̃ hoĩes legẽ iplere nõ valẽtes: ⁊ hec pluuia ē lex quã soli israeli dedit. Et ĩfirmata ē lex vel hereditas. lex: q: minat̃ nec adiuuat: ⁊ ita infirmos facit. Ppls: q: abũdauit delictum
13. q. 6. §. ex his. data lege: ꝟ deꝰ pfecit legẽ p spm̃ datũ. vl̃ ppl̃m in q̃ supabundauit gra. Cas. Hec mystice: sed ꝟm figurã cũ trãsijt in deserto corã isrl̃: in colũna nubis ⁊ ignis. Terra mota est. i. homĩes visis illis miracul̃. Celi manna stillauerũt: ⁊ mãna fluit pluuia volũtaria. q̃ soli isrl̃ data est: vt volũtati illiꝰ satisfaceret. Isrl̃ aũt infirmatꝰ ē fastidio illiꝰ cibi: desiderans carnes egypti: ꝟ ille pcussus ē a deo nõ pfectꝰ: mittit ĝ ad mysteriũ. Augꝰ. Quidã libri nõ hñt mons. ꝟ a fa. dei syna isrl̃. i. q̃ legẽ dedit ppl̃o isrl̃: q: q̃ legem dedit p moysen q̃ terreret: dedit ⁊ bñdictionẽ p apl̃os q̃ liberet. i In dulce. Cas. Dulcedo est q̃ bonũ fit ĩ timore pene: ꝟ delectatiõe iusticie. k Dñs da. Uirtutes mltas euãgeliçantibꝰ verbũ. l Rex virtutũ. Hiero. Aplõꝝ vel dilecti. Cas. prẽ est rex angeloꝝ q̃bꝰ imperat: ⁊ ipe dilectꝰ. Augꝰ. Rex virtu. filij. i. prẽ. Uel more veter̃ scripture xps rex virtutũ xpi. i. suaꝝ. vt fecit moyses: sicut pcepit dñs moysi. m Dilecti dilecti. Cas. Repetitio dilecti ad cõmendationẽ: sed nõ ē hec repetitio in oĩbꝰ libris: ꝟ siue sit siue nõ. hic est sensus dilecti: nõ solũ ad alia: sed etiã ad diuidẽda spolia: que diuidendo speciosam fecit ecclesiã. n Si dormiatis. Augꝰ. Dormire inter me. cle. est in auctoritate duoꝝ testamẽtoꝝ reqescere: ⁊ pacifice acquiescere. pen. co. do. quoꝝ predicatiõe in celũ fertur gloria eccl̃ie. o Columbe. Aug. Cas. Columba eccl̃ia: de
Cant. 6. c qua in canticis: vna est columba mea. hec est deargẽtata: diuinis eloquijs erudita. p argentũ enim figurat̃ diuinum eloquiũ. vnde alibi: Eloquia dñi argentũ. penne colũbe doctores eccl̃ie: p quos exaltat̃ ecclesia: ⁊ semp volat ad alta: quoꝝ p̃dicatiõe in celũ fert̃. p Et posteriora. Augꝰ. Ubi radices alarum: vel vbi portat̃ sarcina charitas. Ale duo precepta charitatis: in quibꝰ tota lex ⁊ pphete. Sarcina leuis: ipa charitas que in his impletur: quia quic
Mat. 11. d quid difficile est in pcepto: leue est amãti. vnde: Onus meũ leue p spiritũ: ex quo charitas. Ibi ergo viror auri. i. vigor sapientie. Uigor sapientie est charitas. Augꝰ. Posteriora huiꝰ columbe: id est vltima in specie auri splendent: quia postq̃ de mundo exijt sup aurum: lucet in charitate que nunq̃ excidit. hic argento: ibi auro comparatur. q Inter medios cleros. Augus. Latine lingue esset inter cleros: sed qd̃ dicimus inter nos. grecus habet: int̃ medium nostrũ. hic ergo inter medios. cle, id est inter mediũ cleroꝝ:

a Cas. egredit̃ cũ apparet ĩ opibꝰ: sed non nisi his q̃ norunt eiꝰ opa intueri: hec scʒ opa q vinctos soluit: mortuos suscitat.

a pulchris. Deꝰ cũ egrederer̃ i cõ a
b spectu ppl̃i tui: cum ptrãsires in b

a vel tñ. Id est gẽtes. b terreni ad fidẽ excitati sunt: sed vnde. q: celi. i. apl̃i. vel reo. Cum predicarent gentibus.

b deserto. Terra mota est: etenim c d

a pluuiã. i. gratiã. b Augꝰ. Non a se: sed a deo q̃ in illis. c Uel mons syna. Augꝰ. Paulus apl̃s gentium: q̃ plus omnibus stillauit generatꝰ prius in seruiturẽ ex lege q̃ fuit data in mon. sy. ergo bene p syna significatur.

c celi distillauert a faciẽ dei sinai:

a doctrinã. b Augꝰ. grãz q̃ sine meritꝭ dat. vñ volũtarie nos genuit verbo veritatis.

d a facie dei isrl̃. Pluuiã volũta- e

a fidelibꝰ in q̃s pluuia proflua irrigatione descendit. vel sti.

e riã segregab deꝰ hereditati tue:

a Augꝰ. agnouit se nihil esse ex se. b Hiero. Quia virtꝰ in infirmitate pficitur.

f ⁊ infirmata ē: tu vero perfecisti g

a gentes mãsuetez cõuerse. b tibi subdita. non sibi libera. c Hereditate. Hierusalẽ.

g eã. Aialia tua habitabũt in ea: h

a Quo. b nõ in illiꝰ facultate. c nõ seculi que amara. d Qui in se infirmus.

h i parasti in dulcedie tua pauperi i

a p quos. pater. b Cibaria aialibꝰ suis. Augꝰ. Ecce q̃d operant̃ aialia euangelizant.

k deꝰ. Dominꝰ dabit verbũ euan k

a Cõstantia fidei vel miraculoꝝ. b q̃s dñs. q: ab eo regit̃: ei q̃s militat virtꝰ a q̃ datur.

l geliçantibꝰ: virtute multa. Rex l

a vnici filij. b dabit.

m virtutũ dilecti dilecti: et speciei m n

a alios apl̃os: alios pp̃has faciendo. b ereptos diabolo. c iam cõuertit verba ad eos de q̃bus fit species domus.

n domꝰ diuidere spolia. Si dormi o p

a p q̃s exaltat̃ eccl̃ia: ⁊ semp volat. b erũt.

q atis iter medios cleros: penne q r

a de q̃ dr̃. vna ē colũba mea. b diuinis eloquijs erudite. c in resurrectiõe vel in fine.

o p colũbe deargẽtate: ⁊ posteriora a

a Deus cũ egredereris. Hic ɔsequẽter adducit̃ exemplum ad propositũ vel potius argumentũ ex exemplo deductum: quia maius fuit christũ in celũ ascendere q̃ angelum in psona dei loquentẽ ad dandũ legẽ sup montem synai descendere: ⁊ ideo quia tunc facta fuit special̃ gratia populo fideli. multo fortius debuit in christi ascensiõe fieri: ⁊ hoc est quod dicit̃: Deus cũ egrederer̃ ⁊c. exeuntis de egypto: quẽ pcedebat dominꝰ p diem in columna nubis: ⁊ p noctem in columna ignis. Exo. xiij. b Cũ ptrãsieris in deserto. s. vsq̃ ad montẽ synai. c Terra mota ē. q: mons synai videbat̃ tremere. d Etenim celi distillauerũt ⁊c. i. dei descẽdentis in monte synai: q: nubes densissima operuit montẽ synai Exo. xix. ex q̃ nube stillabãt pluuie. ex h ɔcludit dicens: e Pluuiã volũtariã segregabis de. ⁊c. i. multo magis ecclesiã tuã q̃ ē hereditas tua empta tuo sanguine irrigabis voluntarie pluuia gratie tue. f Et infirmata est. q: post ascensionẽ xpi eccl̃ia ĩ hierusalẽ collecta multas psecutiones sustinuit: vt habet̃ Actꝰ. viij. ⁊ ix. g Tu vero pfecisti eã. q: deꝰ tantã virtutẽ ɔtulit credẽtibus: q ex illis psecutiõibꝰ magꝭ creuit ⁊ cõfirmata fuit fides catholica. h Aialia tua ⁊c. i. fideles tui q̃ in pluribꝰ locꝭ sacre scpture dicuntur oues dñi: ⁊ eodẽ mõ h dicũt̃ aialia eiꝰ: ⁊ h mõ accipit Ra. Sa. q anialia dei sunt filij isrl̃. i Parasti ĩ in dulce. ⁊c. i. pplo catholico q̃ fuit paupꝫ abiectus in p̃ncipio: parasti ad sufficientiaz. ꝟm q dr̃ Actꝰ. iiij. Grã magna erat in oĩbꝰ illis: neq̃ enĩ q̃sq̃ egens erat inter illos. k Dñs dabit ⁊c. qd̃ fuit tũc ipletum: ꝟm q dicit̃ Actꝰ. iiij. Uirtute magna reddebãt apostoli testimoniũ resurrectionis dñi nr̃i iesu christi. l Rex virtutũ dilecti. Trãsla. Hiero. habet: Reges exercituũ federabunt̃: q: p predicationẽ apostoloꝝ aliorũq̃ discipuloꝝ xpi: nõ solũ vulgares homĩes: sed multi reges: principes ⁊ potentes fuerunt federati cũ xpo p susceptionẽ fidei. ⁊ hoc est qd̃ dr̃ hic: Rex virtutũ. id est reges potentes: ⁊ accipit̃ h singulare pro plurali: sicut Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. m Dilecti. i. facti sunt dilecti ip̃ius xpi: qui est dilectus p̃ris: ꝟm q dicitur Matth. iij. Hic est filius meus dilectus ⁊c. n Et speciei domus ⁊c. quia principes ⁊ potentes conuersi ad fidem dederunt ecclesie preciosa donaria: ex quibus ornata est ecclesia: vt patet in pluribus historijs ⁊ sanctorũ legendis: ⁊ hoc est qd̃ dicit̃: Et speciei domꝰ: hoc est ad speciem ⁊ decorẽ domus dei que est eccl̃ia ptinet. o Diuidere spolia. hoc est diuersis ecclesijs ⁊ psonis ecclesiasticꝭ diuidere predicta donaria. Consequẽter ostendit̃ qualit̃ temporalibꝰ talibꝰ sit vtendũ. cũ dicit̃: p Si dormiatis. Ad cuiꝰ intellectũ sciẽdũ: q cleros grece: idem est q sors latine. colũba aũt hic accipit̃ pro ecclesia: q̃ frequenter columba noĩatur in canticꝭ. penne aũt huiꝰ columbe sunt ꝟtutes cã ad celestia eleuãtes. dicit ergo: Si dormiatis. i. quiescat̃. q Inter medios cleros. id est inter statꝰ ecclie. s. militant̃ ⁊ triũphant̃: qd̃ fit qñ sic vtuntur hoĩes bonis pñt̃ vite: vt nõ amittãt bona eẽna: ꝟ magis acq̃rãt. q: sic diuitie ipedimẽta sũt reprobis: ita pbis sũt adiuuamẽta ꝟtutꝭ: vt dicit Amb. sup Lu. ⁊ sic: r Penne colũ. dear. sũt. q: pñs vita ducit̃ i ɔscie puritate. a Et posteriora dorsi eiꝰ. i. supiores partes pẽnaꝝ q̃ sunt sup colũbe

quod dici solet in eis rebꝰ que inter se debent hr̃e ɔsensũ. Cleros testamẽta dicit: p que datur hereditas: que grece dicit̃ cleronomia: latine cleros sors: ⁊ sortes ex ꝑmissione dei partes hereditatis vocant̃: vel cleros ip̃as hereditates. hic dicimꝰ terrenã veteris testa, eternã noui. Inter q̃s dormit: qui illã iam nõ ardenter petit: ⁊ istã patienter expectat. qui ei adhuc terrene ĩhiat: nũq̃ quiescit: sed cupiditatibꝰ p multa agitat̃. vl̃ si dormiatis. i. si moramini vt vsq̃ in finem in h̃ pseueretis inter. m. c. hoc est in cõtemptu terrenorum: spe celestiũ. Augꝰ. Utrũ dñs dabit v. e. v. m. si dormiatis inter. m. c. pẽne. c. diuĩe dealba. in selmon. h est: si vos q̃ diuidimini spo. speciei domus p diuersa dona: dormiatis int̃ medios cleros: tũc vos q̃ estis penne dealbabi. ĩ selmon. vl̃ ita: si vos o penne dor. int̃ m. c. tũc niue dealbabunt̃. s. s. homĩes q̃ p grãz remissionem peccatoꝝ accipiũt: vl̃ si dormiatis vos q̃ diuidimini speciei domus: eritis pẽne. c. d. h est in alta eleuabimini: vl̃ vobis erunt penne. ambiguũ est. Cas. Diapsalma. dñs discernit: de donatiõibꝰ xpi ascendentis: qui solꝰ põt ⁊ non alius. Augꝰ. Dũ grã spũssancti reges discernunt̃ sup ecclesiaz niue deal. in selmon: id est vmbra. i. spũssancti gratia: q: nõ merit̃ discernunt̃: sed spũ obumbrãte ab estu carnis. vmbra fit lumine et corpe. lumẽ est verbũ cui corpus accessit. verbũ. c. fa. est: ⁊ in eũ credentes ptegunt̃. a Mons dei. m. pin. Augꝰ. Cas. Commendationez montis subdit: mons dei mons vber. vñ aque irrigue ⁊ suaues fluũt coagulatꝰ propter paruulos: sed pinguis fertilitate sua ꝑpter maturos. vt quid ꝟ putatis alios mõtes esse hũc montem. Iste solus ē in q̃ beneplacituz
Ezech. 6. a est deo. hic eĩ ē mons q̃ in Ezechie-
ez. 35. b le vulnerat p̃ncipẽ Tyri. b Beneplacitũ. Augꝰ. Etenĩ dñs habitabit eũ. In finez. i. vsq̃ ad terminũ maiestatis sue: q̃ est finis sine fine: ⁊ plenitudo oĩm. c Etenim dñs. Augus. Nullus vt iste: q: iste mons. s. dñs habitabit illos montes vsq̃ quo ducat in finẽ. i. in se deum contẽplandũ. Idem. Alij autẽ montes sunt currus p quos vehit̃ deus in vniuersum mundũ. Currus q: vnanimes copulati charitate: quos ad ministeriũ voluntatis sue moderat̃ deꝰ decẽ milibꝰ innumer̃ ꝑplis multitudo sanctoꝝ. d In finẽ. Augꝰ. Quia ꝑsonalit̃ vnitꝰ est ei in quo habitauit omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. e Milia letantium. Augꝰ. Cassio. Magnam multitudinem significat sanctorum: qui sunt milia letantium: q: spe gaudent. dominꝰ enim in illis syna. i. in mandato qd̃ sanctum est. quid enim prodest mãdatũ: nisi dominus ibi sit: qui dat velle ⁊ operari. Aliter enim littera occidens: ꝟ dominus p spiritũ dat charitatem qua impletur: ⁊ ideo letantur. f Syna. Cas. Est mons in quo data est lex. dicitur mandatũ in quo requiescit dominꝰ: quia in sanctis mãdatis eius presentia solet contueri. In syna. Hiero. vel in synai sancto. id est qui in syna monte olim dedit legem: ipse idem est in sancto: id est in christo: qui est sanctus sctõꝝ. g Ascendisti. Augꝰ. Qui propter nos erudiendos descendit. h In altum. super omnes celos. i Cepisti. prius apud inferos captos. hec sũt spolia. Similitudo triumphi. accepisti dona in homĩbꝰ a patre. i. homies. Ul̃ dedi: ꝟm q deus dona hominibus: quod etiam fit in triumphis. Cepisti. Augꝰ. Unde captiui dicuntur: quia capti retibus petri: ⁊ sub leue iugum missi. vnde in hoc curru sunt milia letantium: nõ plorantium.

a vel virore. b Si dormiatis ⁊c. eritis pẽne: quod non est nisi p discernẽtem: quia.

dorsi eius in pallore auri. Dum a b

a Augꝰ. diuidens singulis prout vult. b q̃ ascendes sup omẽs celos. c rectores vel doctores. d columbam vel hereditatẽ.

discernit celestis reges super eã c d

a incõparabilit̃. b p remissionẽ perõꝝ. ipi rectores vl̃ alij hoies. c in vmbra grẽ. corpe xpi. iste selmon ē mons in vertice montiũ.

niue dealbabuntur in selmon: e

a qui est. b ne q̃s audeat eum ceteris cõparare: q: dicebant eũ alij iohannẽ: alij heliam: quos increpat: vt quid suspi.

a mons dei mõs pinguis. Mons f

a lacte nutriens tenerioris doctrine. vel incaseatus. b pane cibans.

coagulatus mons pinguis: vt g

a s. esse montẽ in quo ⁊c.

quid suspicamini montes coagu h i

a christus. vel mons iste est solus q̃ patri placuit vt in eo habitaret. vel tem.

b latos? Mons in quo benepla- k

Augꝰ. per se. in alijs p ipsum habitat.

c citum est deo habitare in eo: et l

a alios montes. Augꝰ. vt aliquid sint qui sine eo nil. vnde sunt currus portando deum: q̃s manendo in eis ⁊ regendo ducit in finẽ: vt currũ ad destinatum locum. b vsq̃.

d enim dominꝰ habitabit i finem.

a est.

Currus dei decem milibus mul- m n

a sunt. b in eo curru. c cum letantur. quia iam. qui erit et finis.

e tiplex: miliã letantiuz dominus o

a est. in impleto mandato. b vel synai sancto. christo. c couertit verba ad ipsum deum. sed hoc quõ. o christe.

f g in eis in synai in sancto. Ascendi p

a ad dexterã patris. Hiero. loco et dignitate. b et hoc de xpo aplus exponit. anteq̃ ascenderes. c homines qui erant sub lege captiui: vel sub diabolo per peccatum.

h i sti in altum cepisti captiuitatem: q

sup columbe dorsum. a In pallore auri. i. terminant̃ in pfecta charitate: q̃ habet̃ in statu patrie. Cõsequẽter ostendit̃ p q̃rum ministeriũ deꝰ talia agit. cũ dicit̃: b Dũ discernit celest̃. id est pater celest̃. c Reges. i. rectores. d Sup eã. i. sup ecclesiã. qd̃ fuit factũ qñ deus decreuit mittere aplos ad diuersas partes orbis ad regendã ⁊ ordinandam ecclesiam: ad cuius regimen ⁊ ordinationem apostoli instituerunt p diuersas ptes orbis episcopos ⁊ sacerdotes: vt patet ex eorum gestis. ideo subditur: e Niue dealbabuntur in selmon. Selmon vno modo est proprium nomen cuiusdam montis: vt habet̃ Iudic. ix. Alio modo est nomen appellatiuum: ⁊ significat obscuritatem: ⁊ sic accipit̃ hic ab hebreis: ⁊ sic est sensus huius littere: Niue dealbabunt̃. i. super niuem dealbabuntur: ⁊ est modus loquendi hebraicꝰ. vnde supra ps. l. vbi habemus: Super niuem dealbabor. In hebreo habet̃: de niue albabor. i. plꝰ q̃ nix. In selmon. i. illi qui fuerunt in obscuritate errorum: q: p ministros ecclesie infideles cõuersi ad fidem baptiçabant̃: ⁊ sic qui fuerant in obscuritate errorum super niuẽ dealbabantur: quia maior est dealbatio mẽtis q̃ corporis: quãto spiritualia corporalibus pferunt̃: ⁊ quia sic augmentata fuit ecclesia. ideo subditur: f Mons dei mons pinguis: et incipit hic versus sequens precedentẽ. in hebreo ⁊ in trãslatione Hiero. Et dicit̃ hic eccl̃ia mons pinguis ꝑpter abundantiã gratie diuine in primitiua ecclesia maxime. g Mons coagulatꝰ. in hebreo ⁊ in trãslatiõe Hiero. habet̃: Mons excelsus: ⁊ idẽ signat. q: coagulatio hic accipitur ꝑut importat appositionẽ ad rem aliquã p quã inaltat̃: Et dicit̃ ecclesia mons excelsus vl̃ coagulatus: quia ꝟm dictum saluatoris Matth. xiij. assimilatur grano sinapis. quod cũ sit minimũ: ascendit arborẽ magnã: p fidei dilatationez. ꝑpter qd̃ de ea dicitur Esa. ij. Erit in nouissimis diebus mons domus dei in vertice montiũ ⁊c. h Ut quid suspicamini ⁊c. psalmista cõuertit sermonem ad gentiles idola colentes in delubris ⁊ phanis. d. Ut quid suspicamini. i. falso creditis. i Montes coagulatos. i. loca salut̃ extra ecclesiam esse. s. templa vestra ⁊ idola. k Mons in q̃ beneplacitũ ⁊c. i. ille solus est vere mons coagulatꝰ ⁊ pinguis ĩ quo beneplacitum est deo cohabitare: cuiusmodi est eccl̃ia militans. vñ dicit saluator Matth. vlt̃. Ecce ego vobiscũ sum oĩbus diebus vsq̃ ad ɔsummationẽ seculi. Et eccl̃ia triumphans in q̃ eternaliter cũ sanctis habitabit. iõ subdit̃: l Etenĩ dñs habitabit in finẽ. in translatiõe Hiero. habet̃: In sempiternum. m Currꝰ dei. Hic ɔñr psalmista inuitat angelos ad deferenduz xpo ɔsortiũ. ad magnificẽtiã ei regꝭ nõ solũ facit mltitudo ministrãtiũ: ꝟ etiã mltitudo associãtiũ. ꝟm q dr̃ Prou. xiiij. In multitudine ppl̃i dignitas regꝭ: ĩ paucitate ꝟo plebis ignominia p̃ncipis. Et p̃mo inuitat psalmista angelos ad xpi ascẽdẽt̃ ɔsortiũ. scd̃o declarat eccl̃ie ꝑfectũ. ibi: Bñdictꝰ dñs. Circa p̃mum psalmista ad suũ ꝑpositũ p̃mittit exẽplũ de multitudie angelos assistentiũ in datiõe leg̃. ꝟm q hr̃ Deut. xxxiij. vbi dr̃: Dñs d̃ synai venit. ⁊ subdit̃: Et cũ eo sctõꝝ milia. i. angeloꝝ. vt ibidẽ fuit expositũ. ⁊ h est qd̃ dr̃ hic: Currꝰ dei. dicunt̃ aũt angeli dei currus dei: eo q sibi subsunt: ⁊ ꝑpter hoc dr̃ in eis sedere sicut in curru vel in sede. ꝟm q dr̃. j. ps. lxxix. Qui sedes sup cherubin. n Decẽ milibꝰ multiplex. i. duplicatꝰ. vñ in hebreo legit̃: Bis decẽ milia milia letantiũ: q: angeli scti sp laudãt deũ. o Dñs in eis ĩ ⁊c. i. associatꝰ fuit p eos ĩ leg̃ datione sup montẽ scm̃ synai. Et ex hoc arguit q maior mltitudo debuit eẽ in ascensu christi di. p Ascendisti in altũ. i. in celũ empyreũ. q Cepisti captiuitatẽ. i. accepisti illos qui ĩ lymbo detinebant̃ captiui: eos tecũ ad celestia deducẽdo: qd̃ fuit maiꝰ q̃ dare legez mosaicam: ⁊ ideo debuisti hr̃e tecũ maiorẽ angeloꝝ multitudinẽ.

Universidad ... Biblioteca

a Accepiſti. Aug⁹. Paulus ap̄lica auctoritate ſm ꝙ fili⁹ cū patre de⁹ eſt. dicit: dedit dona homi. mittens ſpiritū q̄ eſt p̄ris ⁊ filij. ſed ſm ꝙ idē
Ro.11.b eſt caput in eccl'ia: accepit dona in mēbris: dū ipſa
Mat.25.d membra accipiūt. vñ: Q̄ð vni ex his m.m.f.m.f.

b Quotidie. Aug⁹. q; quotidie captiuat captiuos vſq; in finē ſeculi. Et q; currū illū ducit in finē; addit ꝓſperum iter. c Iter. Aug⁹. curſuʒ vl' te. qui vere ꝓſper: cū durit ſalutaris. d Deus nr̄. de⁹. Caſ. Diapſalma. Exponit operatiões q̄ ex ſupra dictis eueniunt: conquaſſatio inimicorum: cōuerſiones peccantiū martyria ab vtroq; ſexu. e Saluos faciendi. Aug⁹. Cōmendat gratiaʒ: q; nullus ſaluus niſi per eū: ſed ne dicas: cur ergo morituri. patienter fer: ⁊ mortem non indigneris: quia ⁊ domini qui ſine peccato fuit exitus non al⁹ q̄ȝ mortis: tamen voluntate: ne homo timeret mortem. f Exitus mortis. Caſſi. Id eſt reſurrectio. ne queratis de morte: quia chriſtus inde exiuit: ⁊ inde extre dedit. Ne mala pterea cū credas impunita. ſubdit: veruntamen. capita. ſuperbiam: vl' auctores iudaice ſectionis: vel ſeditionis vel hereſis. g Uerticem capilli. Caſ. Uerſutias inanium queſtionū: qui tales inimicicias calūniarum querunt: vt capillos videantur pſcrutari. h Ex baſan. Aug⁹. Id eſt confuſione: quia ꝯfundetur de peccatis qui pro eis orat. Uel baſan dicit ſiccitas: ⁊ de ſiccitate. i. inopia iuſticie cōuertit dominus: non eos q̄ plenos iuſticie ſe putant: cum ſint inanes. Uel conuertar: q; conuertitur deus his qui confunduntur de peccato: ⁊ qui ſicci vmbre gratie deſiderant: ⁊ ſm h̄ conuertar in profundum maris: id eſt eos qui erāt deſperatiſſimi. i Pes tuus. Aug⁹. Id eſt vt qui prius erant inimici fiant pes tuus p̄dicando vſq; ad ſanguinem ſcʒ vſq; ad mortē: ⁊ canes pro deo latrantes qui edunt de micis ⁊c̄. Aug⁹. Pes tuus. Illi ſoli ad officiū regiminis aſſumēdi ſunt: qui qð percipiunt alijs predicant: ⁊ qui manib⁹ bonorū operum exequuntur: quod ore predicant vel docēt.
Leui.1.d. Uñ in leuitico: Os turturꝭ retorquetur ad aſcellas. k Canum. Aug⁹. In magno ſacramen-
Iudi.7.b to eos ducere iuſſus ē gedeon: qui vt canes aquā lamberent: trecentos tm̄ et non plures in ſigno cruc' ꝓpter thau: que. ccc. ſignificat. l Ab ipſo. Aug⁹. Quaſi ſi q̄ras: vñ tm̄ bonū vt canes eius ſint cui⁹ erāt inimici. ait: ab ipſo. i. ei⁹ gr̄a nō a ſeipſis. m Uiderūt. Aug⁹. Ul' viſi ſūt greſſus tui de⁹: q̄b⁹ veniſti in mūm. hec gr̄a latebat i veteri teſtamēto. nūc ptʒ cū miſſus fili⁹ annūciat' i gētib⁹.

Qui.

a vel dediſti. in hoīb⁹ ſuſcipiēdis. i. hoīes ſuſcipiēdo. b eroganda q̄ donares ſuſceptis.
a accepiſti dona in hominibus. a
a q;. b erant. vel accepiſti homines. iſti ſunt q̄s feliciter captiuauit. vñ ꝓpheta plenus leticia eructat hymnū benedictus.
Etenim non credentes: inhabi- b
a xp̄m hoīem. b .ſ. verbū. c laus de triūpho. aſcēdit et q̄ pceſſit: nos ſequi faciet.
tare dominum deum. Benedi- c
a Aug⁹. vel de die in diem: quod valet idem. i. iugiter.
b ctus dominus die quotidie: pro- d
a ad ſecundo. b q̄ talia fecit. c q̄ et non credentes vocat de pluribus periculis.
c ſperum iter faciet nobis deus
a ſaluationū. b nō cuiuſcū q;. inquam.
d ſalutarium noſtrorum. Deus nō- e
a quos tamen non mirum eſt mori: cum exitus domini. b tamen.
e ſter deus ſaluos faciendi: et do- f
a eſt. b qua nos liberat.
f mini domini exitus mortis. Ue- g
a et ſi mortuus vel licet ſaluator. b Aug⁹. vel vt humiliēt' hic: vel vt in tartara trudant'.
runtamen deus confringet ca-
a vt Arrij. b Aug⁹. nimis extollentiū ſe in delictis in q̄bus ſaltē deberent humiliari dicētes: deus ꝓpitius eſto mi. pec. ſed et ibi ſupbiūt et in multa ruunt. ſm illud: inſipiens cogitatio que pducit ad culpas. extollentiam.
g pita inimicorum ſuoruʒ: verticē h
a perſeuerantium.
capilli pambulantium in delict'
a confringet. quia dominus dixit ⁊c̄. b et gentib⁹ etiā conuerter multos.
h ſuis. Dixit dominus: ex baſan i
a Aug⁹. ad eos qui iacent in profundo maris vel tar. vel do.
conuertam: conuertā in profun-
a ſeculi. b vel conuertam eos vel conuertar ad eos: vt intinguatur quod nō deus ſed propheta dicit: conuerſus ad ipſum.
i dum maris. Ut intinguatur pes k
a vel illorum. b fiet vel erit.
k tuus in ſanguine: lingua canum
a p cōuerſionē ex inimic' fiēt canes ꝓ dño latrātes. b a teipſo. c intinguat' ⁊c̄. q; ſic te vidēt preceſſiſſe. a parte tua.
l m tuorum ex inimicis ab ipſo. Ui- l
a vel greſſus. b vel tui. c o. cur⁹ dei.
derunt ingreſſus tuos deus:

a Accepiſti dona i hoīb⁹. i. accepiſti dona ſpūſſcti a deo p̄re ſeu tota trinitate diſtribuēda homīb⁹. i. ap̄lis alijſq; diſcipulis in die penthecoſtes. Nec eſt p h̄ intelligendū ꝙ xp̄s hō in ſua aſcenſiōe acceperit ſpiritūſctū: cū ab inſtanti ꝯceptiōis fuerit plen⁹ ſpū gr̄e ⁊ veritatis Ioh. i. Sed ꝓ tanto dr̄ xp̄s accepiſſe dona ſpūſſancti in ſua aſcenſione: q; ad declarationem ſue pfecte glorificatiōis ad dexterā p̄ris dat⁹ fuit ſpūſſctūs in ſigno viſibili ap̄lis. ꝓpter qð dr̄ Ioh. vij. Nondū erat ſpūs dat⁹: q; nondum erat Ieſus glorificat⁹. Et q; ſpūſſctūs nō ſolū dat⁹ fuit in ſigno viſibili ap̄lis: q̄ iudei erant: ſed etiā gētilib⁹. vt ptʒ Act'. x. de Cornelio ⁊ amicis ei⁹: ⁊ in pluribus alijs loc' eiuſdē libri de alijs gentilib⁹. iō ſubditur: b Eteni nō credētes ⁊c̄. q. d. etiā p dona ſpūſſancti factū eſt ꝙ gentiles nō credētes. ſcʒ prius in vnū deū: habitēt dn̄m deū: ⁊ habitent ab eo: q; p gr̄am ſanctiſpūs de⁹ habitat in hoībus: ⁊ hoīes in deo. ſm ꝙ dr̄. j. Ioh. iiij. Qui manet in charitate: in deo manet ⁊ de⁹ in eo: ⁊ iō li credentes pōt teneri noīatiue vel accuſatiue. c Benedictus. Hic ꝯñter pſalmiſta enarrat eccl'ie ꝓfectū: qð facit dupliciť. vno mō declarādo ei⁹ ꝓmotionē. alio modo aduerſarioꝝ fidei depreſſionem. ſcðm facit ibi: Ueruntñ de⁹. Circa primum dicit: Benedict⁹ dñs die q̄tidie. i. p ſingulos dies laudeť a fidelib⁹. ⁊ cā ſubdiť cū dr̄: d Proſperū iter faciet ⁊c̄. ꝓmouēdo eccl'iam de bono in meli⁹ ad ſalutē electoꝝ. Et q; ſm ap̄lm. j. Thimo. ij. Deus vult oēs hoīes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis venire. iō ſubdiť: e De⁹ noſter de⁹ ſaluos faciendi: q; ab eo eſt ſalus hoīm. pditio autē ex malicia eoꝝ: ſm ꝙ dr̄ Oſee. xiij. Perditio tua ex te iſrael: tm̄modo ex me auxiliū tuum. f Et dñi dñi exit⁹ mortis. i. a morte: q; ſicut ꝓprium eſt dei ſaluos facere: ita etiā a morte culpe ⁊ gehēne facere declinare. Et notādū ꝙ cū dr̄ hic: Dñi dñi. nō eſt nugatio: q; in hebreo ſunt duo noīa. primū eſt nomē dei tetragrāmaton: quod ſignat dei purā ſubaʒ. ſcðm eſt adonai: qð importat dominiū. ⁊ p ꝯñs reſpectū ad creaturā: ⁊ ſic nō eſt ibi nugatio: q; ſunt noīa a diuerſis ꝓprietatib⁹ impoſita. ꝓpter qð Hiero. trāſtulit: dñi dei mort' egreſſus: q; vbicūq; poniť nomē dñi tetragrāmaton qð eſt ineffibile. Hiro. tranſfert hoc nomen dñs: ⁊ ideo ꝓ adonai tranſtulit dei. g Uerūtñ. Hic ꝯñter declaraf aduerſarioꝝ fidei deiectio: ⁊ pmo q̄ntuʒ ad iudeos. ſcðo q̄ntū ad gētiles tyrānos. ibi: Increpa feras. Prima in duas: q; pmo poniť iudeorū deiectio. ſcðo chriſtianoꝝ exultatio. ibi: Preuenerūt. Circa primū dicit: Uerūtñ de⁹ ꝯfringet ⁊c̄. q. d. Quis de⁹ velit oēs ſaluos fieri: tñ vult capita inimicoꝝ ſuoꝝ puniri ſm ordinē iuſticie ſue: cuiuſmodi fuerūt ſacerdotes ⁊ pncipes iudeorū: vt habeť in textu euāgelioꝝ. h Uerticē capilli pambulantiū ⁊c̄. i. ciuitatē hierl'm q̄ erat caput regni iudee. ⁊ dr̄: vertex capilli. i. capilloſus: q; propter muros ⁊ turres eā circūdātes videbaf inexpugnabilis: ſicut vertex capilloſus dr̄ fortis: et tñ fuit deſtructa ⁊ incenſa a romanis ꝓpter petā iudeorū eā inhabitantiū. Modus aūt deſtructiōis eius ſubdiť. cū dr̄: i Dixit dñs ⁊c̄. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ iudea in q̄ metropolis erat hierl'm eſt ſita ex vna parte ſup Iordanē fluuium iuxta quē eſt terra baſan. vt ptʒ ex libro Numeroꝝ. ⁊ ex alio latere ſuper mare mediterraneū. Ueſpaſian⁹ aūt miſſus a Nerone ꝯtra iudeā aggregauit ſibi exercitū ex vtroq; latere. ſ. p terrā baſan ⁊ p mare. ⁊ h̄ eſt qð dr̄: Dñs dixit: q; ex diuīa diſpoſitiōe facta eſt deſtructio iudee in vltionē mortis xp̄i. ſicut p̄dixerat ſaluator Lu. xix. Ex baſan ꝯuertā: ꝯuertā in ꝓfundū maris. i. ꝯuertā exercitū ꝯtra iudeā ex parte terre baſan: ⁊ ex p̄te maris. k Ut intinguaf pes tu⁹ ⁊c̄. q; in deſtructiōe hierl'm tanta fuit occiſio iudeoꝝ: ꝙ pedes ambulantiū tingebanť in ſanguine: ⁊ canes ſm ſuum appetitū poterāt ſanguinē occiſoꝝ lingere. A pncipio enī belli vſq; ad finē fuerūt decies centena milia iudeoꝝ occiſi. vt dicit Ioſeph⁹ lib. de iudaico bello. cauſa aūt tante occiſiōis ſubdiť. cū dicif: l Uiderunt ingreſſus tuos deus. iudei enī viderant ꝓceſſum chriſti p terrā eorū predicando: miracula faciendo: ⁊ ideo erant magis puniēdi tanq̄ȝ excuſationē ſui ſceleris nō habentes. ꝓpter qð dicit ſaluator Ioh. xv. Si opa nō feciſſem in eis que nemo alius fecit: peccatū nō haberēt. nūc autem viderūt ⁊ oderunt ⁊ me ⁊ patrem meū ⁊c̄. Et ibidem premittitur: Si non veniſſem

⁊ locutus

a Qui. Aug⁹. Deus eſt. b In ſctō. corpore: licet pfidi nō videant ſm ꝙ paſſus. In hoc etiā patiēdo vel credēdo preuenerūt eos pncipes: vel ꝓuenerūt te ad laudē. c In medio. Miniſtri ꝓpoſiti nouaꝝ eccl'iaꝝ deum laudantiū carne domita: ⁊ corio ſiccato ab humore peccati: ⁊ extēſo a ruga duplicitat'. d In eccleſijs b. Caſſ. Diapſalma. Precatur et affirmat vt hec ſceptio dilateť ⁊ cōfirmeť pro qua ⁊ heretici deſtruanť. Aug⁹. In eccleſijs. De ſunt iuuēcule tympaniſtrie: ne quis carnalit' choroſ luxurie cogitet. Eccleſie quippe ſunt adoleſcentule nouā gr̄a decorate. In eccleſijs: nō alibi: nonin alijs conuenticulis. e De fontib⁹ iſ. Ut ad eoꝝ imitationē p̄dicetis q̄ decet: quia ſunt principes fidei: ſpei et charitatiſ: ⁊ per h̄ beniamin: id eſt filius dextre. f Ibi beniamin. Caſ. Per noīa tribuū: xp̄m ⁊ ap̄los indicat. g Ibi i tēplo hieruſalē. vl' in eccl'ia. Interpretatio etiā nominū eccleſie conuenit. Caſ. Forſan ex his tribub⁹ fuerūt ap̄li: ſed mag' placet qð ex interpretatione accipitur. Iuda confeſſio. ʒabulon habitaculū fortitudīs. Neptalim dilatatio: que principib⁹ eccl'ie ꝯueniūt. pma confeſſio ꝓ qua quicq̄d accidit fortit' tolerandū eſt. Inde finitis anguſtijs latitudo ſequitur in premio. Uel confeſſio in fide. fortitudo in ſpe. latitudo i charitate. h Manda. Caſſi. O deus notifica filium: quaſi quod enuncio futuruʒ perfice. vel virtuti tue: id eſt fortibus tuis iniunge vt te annuncient. Uel o pater manda tuū opus virtuti tue: filio vel ſpūiſctō. i Confirma. Aug⁹. Cōmēdat enī deus charitatē ſuā in nobis: qm̄ cū petōres eſſemus chriſtus pro nobis mortu⁹ eſt: qð bene ⁊ ꝯfidenter orat. k In hieruſalem. Aug⁹. Que ē libera mr̄ nr̄a: q̄ eſt tēplū a q̄ oīe datū optimuʒ. a tēplo reges terre vl' ſpiritales tibi offerēt munera. i. ſacrificia laudiſ: ſed q; huic laudi obſtrepunt heretici. Increpa. Uel quod operatus eſt incipiendo a templo quod eſt in hieruſalē qð erit. q; tibi offerēt reges munera. l Feras arundinis. Aug⁹. Id eſt eos qui mouentur omni vento doctrine.

Ut exclu.

a ſ inq̄. b verbi. creatiōe. c gubernatiōe.
a ingreſſus dei mei regis mei qui a
a id eſt ſanctis: vel in corpe. templo. b vt populi ſequerenť. vt iſti greſſus viderētur preuenerunt. apoſtoli.
b eſt in ſanctō. Preuenerunt prin- b c
a non ſoli. b bene operando ad gloriaʒ dei. Aug⁹. qui dei laudes ſonant.
c cipes coniuncti pſallentibus: in d
a pncipes etiā. b ne feminelū ſexū excludas q̄ etiā ab eis ap̄lis formā laudādi ⁊ patiēdi ſumūt.
medio iuuencularum tympani-
a ergo. O conuerſi ex baſan.
d ſtriarum. In eccleſijs benedicite e
a cui latria. b cui dulia. c vos dico poratī. de doctria apſoꝝ vl' i eccleſijs. b Aug. de iſrael pri⁹ elegit q̄s fontes facerec aq̄ vi. ſa. iii. v. c.
e deo: domino de fontibus iſrael.
a inter fontes: vel in eccleſijs. eſt. b paulus apoſtoloꝝ nouiſſim⁹. nouiſſime aſſumptus. depoſita vetuſtate malicie.
f Ibi beniamin adoleſcentulus: f g
a mēte ſurſū vecta. b vl' i pauore. c ibi ēt.
in mentis exceſſu. Principes iu- h i
a ſunt. b q̄ in eccleſijs benedicunt deum.
da duces eorum: principes ʒabu- k
a p iſtos. docēdo. ſ. exemplū cōmenda.
b lon et principes neptalim. Man- l
a iuuādo. p gratiā ſpūs. i gētib⁹. cū xp̄s ꝓ nobis mortu⁹: quō nō oia nobis cū illo de⁹ donauit. vel rem. vel am.
i da deus virtuti tue: confirma de- m
a fidem. b iudeis.
us hoc quod operat⁹ es i nobis.
a quod vere facies: vel quod ſi feceris. vel operatus es in nobis. non aliunde. quod eſt. b ente.
g k A templo tuo in hieruſaleʒ: tibi n
a Aug⁹. quia non intelligendo nocent.
offerent reges munera. Incre- o p
a q; ſcripturas ꝑuertunt: vel q; inſtabiles. b quia.
l pa feras arundinis congregatio q r

⁊ locutus eis nō fuiſſem: peccatū nō haberēt: nūc autem excuſationē non habent de peccato ſuo. a Ingreſſus dei ⁊c̄. In hoc pſalmiſta cōfitetur deitatem chriſti ⁊ eius humanitatē in qua deſcendit a dauid et alijs regib⁹. b Qui eſt in ſancto. i. in celo empyrreo ſanctis angelis ⁊ ſpiritibus appropriato. c Preuenerūt. Hic ꝯſequēter poniť chriſtianoꝝ laudatio: que ꝓceſſit nō ex celo vindicte ſed diuine iuſticie. cū dicif: Preuenerūt. Circa qð ſciēdū ꝙ anteq̄ȝ venirēt romani ad deſtruēdam hieruſalē ⁊ terraʒ in circūitu: chriſtiani ibidem exiſtētes monitu angeli trāſierūt in regnū agrippe: quod erat ꝯfederatum romanis ꝓut habeť i Eccleſiaſtica hiſtoria. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Preuenerūt principes. i. apoſtoli ⁊ alij principales inť chriſtianos. q; ſicut dictū eſt: ꝑuenerūt deſtructionē terre inde recedēdo ⁊ ad regnū agrippe tranſeundo: vbi cū alijs fidelib⁹ inſiſtebāt diuinis laudibus. ideo ſubditur: d Cōiūcti pſallētib⁹ ⁊c̄. i. virginū deuotaꝝ: q; a principio eccl'ie aliq̄ virgines fuerūt deo ꝯſecrate: ſicut patʒ de ſancta Tecla ⁊ de plurib⁹ alijs: vt mag' patebit. j. ⁊ vocanť hic tympaniſtrie: nō q; vterenť tympanis materialibus: ſed q; cū ap̄lis inſiſtebāt diuinis laudib⁹. ⁊ h̄ modo beat⁹ Aug⁹. virginē mariā noīat tympaniſtriā: in ſermone de natiuitate ſpī⁹. d. Audite igiť queādmodū tympaniſtria nr̄a cantauerit. ait enī: Magnificat aīa mea dominū ⁊c̄. e In eccleſijs bñdicite ⁊c̄. hoc dicit: q; ap̄li ⁊ primi diſcipuli xp̄i fuerūt de ꝓpo iſrael. vt ptʒ de curſu euangelij: ⁊ ab iſtis tanq̄ȝ a fontib⁹ originata eſt deuotio laudis in eccleſijs. f Ibi beniamin. i. paulus: q̄ fuit de tribu beniamin: ſm ꝙ dr̄ Ro. xi. q̄ ꝯuerſus ad fidē iuuit ſe cū alijs fidelib⁹: vt habeť Act'. ix. g Adoleſcētulus. q; ſm veritatē adhuc erat adoleſcēs qñ fuit ꝯuerſus. vñ diciť Act'. vij. Et teſtes depoſuerūt veſtimēta ſua ſec⁹ pedes adoleſcētis q̄ vocabaf ſaulus: ⁊ ſat' cito poſt fuit cōuerſus. Uel dr̄ adoleſcētulus: q; inter alios apſos fuit vltimo ad fidē vocat⁹. h In mētis exceſſu. q; fuit rapt⁹ vſq; ad tertiū celū. vt ptʒ. ij. Cor. xij. i Principes iuda duces eoꝝ. dñs enī nr̄ ieſus xp̄s fuit de tribu iuda ſm carnē. vt habeť Ro. j. ⁊ p ꝯſequēs Iacob⁹: iohannes: ſimon ⁊ iudas ⁊ iacob⁹ minor eius cognati: germani fuerunt de eadē tribu: vt videť: ⁊ iſti fuerunt cū alijs ap̄lis duces chriſtianoꝝ. In tranſlatiōe Hiero. habeť. Principes iuda in purpura ſua: q; ꝓpter xp̄m ſuſtinuerūt martyriū ſuo ſanguine purpurati: ⁊ licet iohānes nō trāſierit p gladiū: tñ parat⁹ fuit ſuſtinere martyriū qñ fuit miſſus in feruētis olei doliū. ꝓpter qð dicit Aug⁹. libro de bono cōiugali: Nō eſt impar meritū martyrij in iohāne q̄ paſſus nō eſt: ⁊ in petro q̄ paſſus eſt. k Principes ʒabulon ⁊ pncipes neptalim: iſte due trib⁹ acceperūt ſortes ſuas ꝓ magna parte in galilea: vt habeť in Ioſue. de q̄ fuerūt plures diſcipuli xp̄i. vñ vocabanť galilei Act'. j. ⁊. ij. ⁊ ideo de tribu ʒabulon ⁊ neptalim fuerūt ibi aliqui. l Manda de⁹ virtuti tue: verbū eſt pſalmiſte loquentis in pſona primitiue eccl'ie. ⁊ eſt ſenſus: Manda deus virtuti tue. i. ptāti angelice q̄ tua mādata exequiť. ſ. vt ꝓtegat nos ⁊ defendat: qð tūc fuit factū: q; ſicut dictū eſt: eccleſia fideliū de monitu angeli trāſiuit ad agrippe regnū tanq̄ȝ ad locū ſecurum. Item tūc Petrus fuit eductus de carcere p angelū Act'. xij. m Cōfirma hoc deus quod operatus es in nobis: nos docendo ⁊ reſurrectionem tuam manifeſtādo: ⁊ ſpiritūſanctū nobis mittendo. n A templo tuo in hieruſalem. quia in illo templo chriſtus frequēter docuit. in monte etiaʒ ſion in quo erat templum ſuper apoſtolos alioſq; diſcipulos ſpiritūſanctū miſit. ſm ꝙ dicit Hiero. in epiſtola ad Paulinum de omibus facre ſcripture libris. o Tibi offerent reges munera. per hoc enim ꝙ chriſt⁹ apoſtolos alioſq; diſcipulos ſic cōfirmauit ꝙ cōſtanter fidem predicauerunt per orbem: multi reges ꝯuerſi dederūt multa et magna munera ad edificationem eccleſiarum: ⁊ ſuſtentationem pauperum chriſtianorum amore chriſti: ſicut patet ex geſtis apoſtolorum ⁊ alioruʒ chriſti diſcipulorum. p Increpa feras. Hic cōſequēter inuehitur pſalmiſta contra gentiles tyrannos: inter quos maiores fuerunt imperatores romani ⁊ eoruʒ prefecti: qui conati ſunt fidem catholicam deſtruere: vt patet de Nerone: Domiciano: Decio: Diocleciano ⁊ Ualeriano: ⁊ multis alijs. ⁊ quantuʒ ad hoc dicit: Increpa feras: ⁊ vocat principes romanos feras: quia dabant feris martyres deuorandos: ꝓut patet in multis martyrum geſtis. q Arundinis. arundo enim vento mouetur: ⁊ ita principes romanorum vento vane glorie mouebanť: vel q; ad quemlibet errorem idolatrie de facili cōuertebanť. ſm ꝙ dicit Leo papa in ſermone ſanctorum petri ⁊ pauli de roma: ꝙ magnam credebat ſe feciſſe religioneʒ: cum nullius gentis reſpuiſſet falſitatem. Et bene dicit: Increpa feras ⁊c̄. q; pſalmiſta preuidit Conſtantinū imperatorem poſt multam ſtragem chriſtianorum a deo lepra percutiendū ⁊ a principibus apoſtolorum Petro ⁊ paulo increpandū: ⁊ ſic ad fidem cōuertendū: vt habetur in geſtis beati Silueſtri. r Congregatio taurorum ⁊c̄. id eſt principes romani qui vocati ſunt fere ꝓpter crudelitatem.

 Congregatio

Universidad de ... Biblio...

a Ut excludāt. Aug⁹. Hoc est qđ apostolus ait: Qui ꝓbati sunt: manifesti fiant. vel a vacuis excludant probati. Nam stabiles fortes et graues nō habēt seducere. Unde: In pplo graui laudabo te. b Dissipa gentes. Cas. Increpa feras: et etiam dissipa dissentientes.

c Gentes. Aug⁹. Hereticos et alios eis consentiētes: quos gētes vocat ꝓpter genera diuersarum sectarum: ne ibi series successionum cōfirmet errorem.

d Ex egypto: ethiopia. Augusti. Egypti vel ethiopie nomine fidem omnium gentium signat a parte totū. nō ergo ex solis iudeis: sed de gentibus precones futuros prophetat.

Hierony. Ethiopia: gentilitas nigra peccatis festinet manus dare deo. similitudo a victis: qui armis depositis eas dant victorib⁹ ne intereant.

e Preueniet man⁹. Augusti. Id est vindicta eius per confessionē: ne manentes in peccatis puniantur. Seq̄tur: f Deo. vt deo sit in principio sequentis versus. Uel magis in fine precedentis versus est deo. Commendatur fides quasi nō precedentibus operibus iustificatur homo que per dilectionē incipit operari. Credet ergo ethiopia deo: et sic preueniet opera eius: id est ethiopie: quod in greco non est ambiguum: id est credendo in deum preueniet opera sua. vel ei⁹ egypti deo: id est in deum.

g Regna terre cantate deo. August. Decursis omnibus que iam impleta cernimus hortatur ad laudem christi: et futurum eius aduentum prenunciat. h Psallite. Cassio. Diapsalma. psallite veniet qui ascēdit. vbi sanctos consummabit.

i Ascendit. Cas. Sm q̄ homo. Nā sm q̄ deus patri eq̄lis. sup celū ec. excelsiores creaturas: vt nihil supra se hēret. Hiero. Cas. Oriēs verbū a patre genitū. Et ascēdit ab oriente virtute verbi. k Ad orientē. Locū expssit vbi surrexit: et vnde ascēdit. Aug⁹. Ad orientē: nr̄e illuminationis. Uel q: hierlm ē in oriēte. l Uoci sue. Aug⁹. Que fuit hūilis in passiōe. dabis vocē virtut' in cōi resurrectiōe. m Uocē v. Cas. Efficaciā resuscitādi oēs mortuos. n Magnificētia. Aug⁹. Qm iā tūc nō erit cōmixtio malorū: inde euidēs erit magnificētia ei⁹ sup ver israel. o In nu. Aug⁹. q: nō sol⁹ vēiet ad iudiciū: et cū seniorib⁹ pplī: q̄ sūt nubes q̄s ne aliter accipes, addit: mirabil' i sctis. p Ipe dabit. Cas. Magna ꝓmisit: ne q̄s ꝑ hūana infirmitate desperet: se ad tanta premia puenire.

In finem.

a superborū: indomite ceruicis hereticorū.
b seductibilib⁹ inter mulierculas. vn̄ apls: Ex his sunt q̄ penetrant domos: et captiuas ducunt mulierculas.
est.

taurorum in vaccis populorum:
a sed non sine fructu: quia inde euenit. i. vt emineant hi.

a vt excludāt eos qui probati sūt a b
a eloquijs dei. b sed. ne grex dissipetur. c ꝓpter genera sectarū. d q: non correctioni sed contentioni student.

b c argento. Dissipa gentes que bel c
a quod fiet: quia. b ad xp̄m dona ferentes. ꝑcones recōciliatiōis. c tenebris gentiū.

d la volunt: venient legati ex egy d
a extrema gentiū iustificabit ꝑ fidem sine operibus legis. b herens deo fide. opera

e pto: ethiopia preueniet manus e f
a suas. b vel dei. c ergo. hoc est egyptus et ethiopia. omne hominum genus. d puritate mētis.

f g eius deo. Regna terre cantate g h
a opere. b inquam.

h deo: psallite domino. Psallite
a christo. b super omnes celos ad dexteram patris. virtutes.

i deo qui ascendit super celum ce i
a vel ab oriente. b q: inde venturus ad iudicandum subdit. c in iudicio. vel cem.

k l li ad orientem. Ecce dabit voci k l
a qui prius vt agnus sine voce. vel am. b psallite et.

m sue vocem virtutis: date gloriā m
a dabit item. b dei. c erit. euidens.

n deo super israel: magnificentia n
a dei. b dei. c sanctis.

o eius et virtus eius in nubibus.
a et.

Mirabilis deus in sanctis suis: o
a tunc vere israel: q: videbit deū sicut est. b in carne. q̄ etiā in resurrectiōe erit impassibilis. vnde apls: virtutē resurrectionis eius.

p deus israel ipse dabit virtutem p q
a q: inimica destruet mors. vel de pāti ipe dabit hic. b nunc infirme. c ergo.

et fortitudinem plebis sue: benedictus deus. r s t

Cōgregatio taurorū in vaccis pplor. cōparant eni taur' domestic'. qđ notatꝑ b qđ dicit: In vaccis pplor: q: tauri indomiti nō sunt sic ꝯgregati cū vaccis hoim. et ratio hui⁹ cōparatiōis: q: nō solū conabant subuertere christianos ꝑ tormēta tanq̄ fere: sed etiā ꝑ blandimēta tanq̄ tauri domestici: ꝓmittendo eis honores: diuitias et filia. dū tamē vellēt recedere a fide christiana. vt ptz in multis martyrū gestis. ideo subditur:

a Ut excludāt. sez a veritate fidei. b Eos qui probati sunt argento. i. magis ꝓbati in fide q̄ argentum in fornace. c Dissipa gentes que bella volūt. Iste gentes sunt romani qui ꝑ bella totū orbem sibi subiugauerūt. d Uenient legati ex egypto. Hoc consequēter potest exponi de Philone: qui cū socijs suis de alexandria egypti fuit missus legatus ad imperatorem Claudiū: et tunc cōtraxit familiaritatem cū Petro apostolo rome existēti: et reuertens alexādriam ecclesiam sancti Marci congregatam honorauit: et in libris suis magnifice cōmendauit: prout scribit in libro illustrium virorum. e Ethiopia preueniet manus eius deo. Ethiopia enim est iuxta egyptū: et citius et vniuersalius fuit cōuersa ad christū q̄ egyptus. videlicet per beatū Mattheum apostolū: q̄ veniens ad illam prouinciam baptiçauit regem et eius filiū quem a morte suscitauerat: et filiam eius ephigeniam virginem christo consecrauit: et eam ducentis virginibus prefecit: et populū regni pro maiori parte baptiçauit: vt habet in predicto libro illustriū virorum. et hoc est quod dicit: Ethiopia pueniet. s. egyptū. f Manus eius deo. i. dare deo man⁹ ꝑ ꝯfederatiōnem ad christū. Confederatio eni in pluribus loc' sacre scripture dicit dexterarū datio: q: homies fedus inientes in multis partib⁹ dant inuicē dexteras manus. g Regna terre. Hic vltimo psalmista inuitat homies ad psallendū deo ascendēti. dicens: Regna terre. i. habitātes in omibus regnis terre.

h Cantate deo. ipm deuote laudando. i Psallite deo qui ascendit sup celū celi. i. ad extremitatem celi empyrrei: quod est excelsius īter celos. k Ad orientem. hoc dicit: quia christus ascēdens in celum ascendit de monte oliueti, vt habet Act. j. q̄ mons est in orientali parte iuxta hierusalē: in qua cōpletum fuit mysteriū redemptiōis humane. l Ecce dabit voci sue ec. hoc cōmuniter exponit de voce qua christus suscitabit mortuos a sepulchris ī finali iudicio: sed vt cōtinuet lra precedētib⁹: pōt exponi de voce pdicationis apostolorū aliorūq̄ discipulorū christi: q̄bus christ' ascēdens precepit predicare ꝑ orbem euāgelium. Sm q̄ habet Marci vlt'. Euntes in mundum vniuersum pdicate euāgeliū omi creature. Et huic voci q̄ dr vox xp̄i: eo q̄ fuit de ei⁹ mādato. Dedit vocem virtutis ꝯfirmādo pdicationē eorū miraculis. vn̄ ibidē subdit: Illi aūt ꝓfecti pdicauerūt vbiq̄ dn̄o cooperāte et smonē ꝯfirmāte seq̄ntib⁹ signis. m Date glo. deo su. is. i. ꝓpt' bona q̄ fecit isrl'. ꝑ quē notat ppl's xp̄ian⁹ cui facta sunt beneficia pdicta. vn̄ dicit aplus Ro. ij. Nō eī q̄ ī māifesto iude⁹ ē: neq̄ q̄ in manifesto in carne est circūcisio: sed q̄ in abscōdito iudeus est: et circūcisio cordis in spū: nō lra. n Magnificentia ei⁹ ec. qđ exponit ab aliq̄bus de nubib⁹ materialibus ex quibus ꝓcedūt pluuie: coruscatiōes et tonitrua: ꝑ que apparet hominibus potestas dei et eius magnificētia. Sed vt ꝯtinuet littera: videtur melius exponi de aplis alijsq̄ discipulis ad predicandū missis. de q̄bus dicitur Esa. lx. Qui sunt hi qui vt nubes volant. Ex ist' eni nubibus ꝓcesserūt pluuie sacre doctrine: sm illud Deut. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea. et tonitrua: annūciando errorem diuinorū iudiciorū: et coruscatiōes miraculorū. ꝓpter qđ subdit: o Mirabilis de⁹ in sanctis suis: q: ꝑ eos fecit mirabilia: cecos illuminādo: leprosos mūdando: mortuos suscitādo: et cōsilia. p Deus israel. i. ppli xp̄iani: sicut. s. expositū est. q Ipe dabit virtutē. r Et fortitudinē. ad tolerandū ꝯstāter illata sibi tormēta: sicut ptz in martyrib⁹. s Plebis sue. i. ppli xp̄iano: et ꝓpter beneficia pdicta fidelib⁹ collata ponit in fine pro gratiarū actiōe. t Benedict⁹ de⁹. in donis suis in secula seculorū amē. nō miretur aliq̄s si totiens in expositiōne huius psal. vsus sum sensu methaphorico. quia aliter non potest fieri. Unde Ra. Sa. exponens iudaice tm̄: vel plus vtitur. prophete enim cōmuniter parabolice loquūtur.

Ps. LXVII

Moraliter. Exurgat deus ec. Psalmus iste sm hebreos est gratiarū actio pro beneficijs exhibitis populo israel. partim in exitu de egypto. partim in ꝓgressu ꝑ desertū. partim in accessu ad terram promissiōis. Sed inde videtur q̄ est magis ꝓphetia de beneficijs per

cijs ꝑ christū exhibitis in sua resurrectione et ascensione: que preuidens dauid in spiritu fecit hūc psalmū. Quem sic exposui sm sensum lrālē. Et qm̄ iste sensus ē etiā spūalis nō occurrit mihi alius sensus spūalis ꝯuenientior hic ponēdus.

In ps. lxvij. Exurgat deus. vbi dicit in postil. Qui ascēdit super occasum. In hebreo habet araboth.

Additio. j. Araboth in heb. proprie signat occasum. vn̄ q: primū celū mobile ꝓut communiter tenet mouet celos inferiores motu diurno ab oriente in occidentē: idcirco illud celū vocat apud eos araboth. i. tendens ad occasum: q: sm pħm mot' denoīat a termio ad quē: et q: ꝓut cōiter tenet: in corporib⁹ celestib⁹ est ali⁹ mot⁹ tendens ab occidēte in orientē: et est mot⁹ ꝓprius solis et planetarū: et etiā stellarū fixarū: q̄ mot⁹ debet denoīari orientalis. s. a termino ad quē ec. De illo pōt intelligi illud qđ ponit in fine psalmi. Qui ascēdit sup celos celorū ad orientē: ita vt ꝑ ista duo intelligat ad lrām q̄ xp̄s ascēdit sup omnes celos corpales: nō excludēdo q̄n ascēderit alti⁹. nō eni dixit: q̄ ascēdit in occasum vel in orientē: sed sup occasum et sup celos celorū ad orientē. Cū aūt dicit: Ascēdisti in altū ec. intelligendū est de sūma altitudie: q̄ attingit ad sessionē a dextris patris: q̄ est sūma altitudo: ad quā natura hūana attingere posset. qđ declarat cū subdit: Accepisti dona in hoib⁹: inde eni xp̄s habuit accipe dona spūsſcti hoib⁹ distribuēda.

In eodē ps. vbi dr ī postil. Et accipit h sigl'are ꝑ plurali.

Additio. ij. Translatio Hiero. in h loco est ꝓpria sicut in heb. iō nō oportet vt accipiat singulare ꝑ plurali: nec in hebreo in h loco hūtur verba q̄ sonent nominaliter vel participialit': dilecti dilecti: sed poti⁹ verbaliter. s. federabunt federabunt: seu amicabūt amicabūt: et ē sensus: q̄ multi reges vl' pncipes cateruatim vl' successiue ꝯfederarent et amicarent cū fidelib⁹ xp̄i fidē suscipiētes. Cōsequenter vbi dr: Et speciei dom⁹ diuidere spolia. In heb. hr̄. Et species dom⁹ diuidit spolia: et species dom⁹ vulgarit inter hebreos dr vxor. vn̄ idē est ac si dicat q̄ species dom⁹. i. eccl'ia q̄ est sponsa xp̄i diuidet spolia pncipū et potētū: eo mō q̄ dr in postilla.

In eodē ps. vbi dr in postil. Niue dealbhanut in selmon.

Additio. iij. Hoc nomē selmon appellatiue sūptum in hebraico significat vmbrā que nō semp accipit ꝑ obscuritate vl' errore: sed sepe significat gr̄e defensaculū. vt ibi: Scapulis suis vbumbrabit tibi: et Lu. j. Uirtus altissimi obumbrabit tibi. Un̄ sm Glo. q: vmbra fit ex corpore et lumie. lumē est vbū. caro xp̄i ē corp⁹. accessit lumē corpori. i. verbū carni: et sic causat quedā vmbra ineffabil': q̄ ecclesia ꝓtegit: et sic eccl'ia dr selmon. i. mons vmbraculosus: in q̄ dealbant hoies ꝑ remissionē pctōrum: de q̄ selmon statim subdit: Mons dei mons pīguis. de q̄ Esa. ij. et Michee. iiij. In nouissimis dieb⁹ erit mons dom⁹ dn̄i sup verticē montium: ꝓut in postilla.

In eodē ps. lxvij. vbi dr ī postil. Uiderūt īgressus tu. de⁹.

Additio. iiij. Hebraica veritas habet. Uiderunt gressus tuos deus gressus dei mei: qđ melius videt adaptari ꝓposito: q̄ trāslatio nostra que dicit vtrobiq̄ ingressus. Nā iudei ꝓprie loquēdo nō viderunt ingressum xp̄i in terra seu in mūdo: licet viderint ei⁹ ꝓgressum seu ꝓcessum ꝑ suos effectus. Ps. LXVIII

Glo. ordi.

a In finē. Aug⁹. Cōmutat' ē ex forma dei in deteri⁹ adā. in q̄ oēs moriūtur. Cōmutātur de malo fideles in bonum: et de bono in melius. in meli⁹ ꝑ grām in passiōe xp̄i: qui trāsiuit de mundo ad prēm in q̄ et nos trāsire fecit: de morte ad vitā. de terra ad celū. vn̄ descendit ad eos qui ceciderāt vt eos subleuaret: qđ est pasca hebraice. i. transit⁹. Grece vero pasca passionē significat. Pasca enim dicit a patin: id est pati sm grecos.

De con se. ... cum ... fi. ... intelligi.

Cas. Quart⁹ psalm⁹ q̄ lati⁹ de passione et resurrectiōe. Cas. Agit de causa cōmutatiōis. i. passione christi. Hic loquit xp̄s caput et corp⁹. Ps. LXVIII

b Saluū me fac. Cassi. Primo pcat saluus fieri: q: multa patit q̄ntū ad se gratis: sed qđ ali⁹ rapuit ipe soluit. Cas. Hec est vox grani sinapis ꝯtēpti dum in hortu obruit: qđ crescit in magnū olus. h fuscū et aspernabile prorsus. Sic et christ⁹: de q̄: Uidim⁹ eū nō habentē speciē neq̄ decorem: sed tn̄ occupauit faciē terre fact⁹ mons magn⁹.

c Aque. Aug⁹. id est turbe q̄ pualuerūt occidere xp̄m h dicēdo in se transformat mēbra: q̄b⁹ amar⁹ est trāsit⁹ mort'. per quem christo coheremus: et habz fel et acetum quod in passione domino datum est: vt clament ne cedant iniquitati timore mortis: vltra quam non habent mali quid eis faciant.

d In limo. Nō fact⁹ est de limo t're: sed nō de ꝓfūdo: sed ꝑ origialia et q̄tidiana pctā facti sunt hoies lim⁹ ꝓfundi. hi tales vero nō suba: q: iā nō a deo facti sūt: sed accessit. Uel nō est mihi suba. i. virt⁹ carnis euadendi passionem.

Substantia.

a xp̄m. psalm⁹ dirigēs. b de mūdo ad celū.

a In finem pro his qui commu
attribuitur. a christo.
tabuntur ipsi dauid.

LXVIII a

Saluū me fac deus: quoniam intra b
a seditio et mot⁹ populi iudeorū collēdam.

c uerūt aque vsq̄ ad aiam meam.
a quasi renuerūt me. corpore. b iudaice inidratio. Cas. homo limus est: sed cadendo a iusticia limus profundi est. Aug⁹. cui ꝑsequēti qui nō credit cōmutatur de limo in aurum.

d Infixus sum in limo profundi: c

Nico. de lyra

Ps. LXVIII

a Saluū me fac deus. Huic ps. ꝑmittit talis titulus in hebreo: Ad victoriā sup rosas dauid. In trāslatiōe vero Hiero. sic habet: Uictori ꝑ lilijs dauid: et est eadē sniā vtrobiq̄. ꝑ h āt q̄ dr: ad victoriā vl' victori: significat conat' leuitarū ī cantādo: sic freq̄nter dictū est. Per rosas aūt sm hebreos itelligunt filij isrl': q̄ fuerūt ppl's a deo elect⁹: et sm eos ijdē intelligunt ꝑ lilia: q: vbicūq̄ in ve. testa. Hiero. trāsfert liliū vl' lilia ī plurali. Hebrei dicūt rosā vel rosas: vt dictū ē. s. ps. xliiij. Filij aūt isrl' fuerūt in afflictiōe positi ī captiuitate babylonica et ī captiuitate ꝑ romanos ī q̄ sūt adhuc: q̄s ꝓuidit dd: et iō fecit hūc ps. ad lrām: vt dicūt orās ꝓ liberatiōe eorū: quā liberationē aliq̄ hebrei referūt ad captiuitatē babylonicā: aliq̄ ad istam in q̄ sunt. Aliq̄ expositores etiā catholici referūt h ad liberationē ipius dauid et virorū ei⁹ de ꝑsecutiōe saulis. Et hec expositionū variatio videt q̄dā a veritate deuiatio. ꝓpter qđ Aug⁹. et Cas. dicūt q̄ hic ps. ad lrām loquit de xp̄o: cui⁹ mysteria pleni⁹ ceter' ꝓphis dauid ꝓuidit et expssi⁹ scripsit: sicut pleni⁹ fuit dictū in pncipio hui⁹ libri. Et iō ꝓuidens passionē xp̄i in se et in mēbris futurā fecit hunc ps. qđ pōt declarari ꝑ scripturā no. testa. Saluator eni Joh. xv. de seipo dicit: Ut impleat sermo q̄ in lege eorū script⁹ est: Quia odio habuerūt me grat': et sic qđ dr in h ps. Multiplicati sunt sup capillos capit' mei q̄ oderūt me grat'. dicit ipletū ad litterā in seipo. Silr Paul⁹ apls Ro. xj. allegat qđ habet in h ps. Fiat mēsa eorū corā ipis in laqueū ec. dictū ad lrām de iudeis excecat': eo q̄ ꝑsecuti sunt xp̄m. Item Ro. xv. qđ habet. j. Et opprobria exprobrātiū tibi ceciderūt sup me. dicit dictum eē ad lrām ī ꝑsona xp̄i. Itē Joh. ij. scribit q̄ cū xp̄s fctō flagello d funicul' eiecisset emētes et vendētes de tēplo: recordati sūt discipuli ei⁹: q: scriptum est: Zelus dom⁹ tue comedit me. Et ꝑ hoc insinuat euāgelista q̄ hec scriptura q̄ habet in h ps. tunc ad litteram fuit impleta de christo: propter quod dicit Aug⁹. de hoc ps. quia christus hic loquit: oīno dubitare nō ꝑmittimur. Hic eni vba illa expssa sunt: q̄ in eius passione completa sunt. Apostoli etiam loquētes de christo: testimonia ex isto psal. dederunt. Quis autem deuiet a sententijs eorum: aut quis agnus non sequat arietes: Igit sm hunc sensum ps. iste diuidit in tres partes: quia pmo dauid loquēs in persona christi et corporis eius mystici petit a penis liberationem. secundo predicit iu. deorum punitionē. ibi: Fiat mensa eorum. tertio conuertit se ad dei laudationem. ibi. Laudabo. Prima in duas: quia primo ponit penarum explicatio. secundo petitur liberatio. ibi: Ego vero orationem. Prima adhuc in duas: quia primo ponūtur pene illate factis. secundo verbis. ibi: Quoniā ꝓpter te. Prima adhuc ī duas: q: primo plangit penarū illatio. secūdo inferentiū multiplicatio. ibi: Multiplicati sunt. Circa primum dicit: Saluum me fac deus. s. a penis illatis.

b Quoniā intrauerūt aque ec. per aquas intelligunt persecutiones seu ꝑsequētes. Sm q̄ dicitur Esa. viij. Adducet dominus super eos aquas fortes et multas regem assyriorum. Et ideo hec littera potest intelligi de capite christo: quia persecutiones iudeorū intrauerūt vsq̄ ad animā eius. i. vsq̄ ad separationē anime a corpore: et de corpore eius mystico: quia Stephanum et Jacobum et plures alios occiderunt. c Infixus sum in limo profundi. hoc etiam intelligi potest de christo capite rōne sue sepulture: q: fuit posit⁹ intra terrā. Silr de fidelib⁹ suis: q̄rū multi fuerūt in carcerib⁹ reclusi. vt habet in actib⁹ aplorū. viij. ca. et alijs pluribus locis.

 Et non est

Universidad de ... Biblioteca

a Substantia. Aug⁹. Dicunt diuitie. ⁊ est:non est mihi substantia.i.ad paupertatem veni:inde post paup ⁊ dolens ego sum. Uel substātia dr illud qd est queqꝫ res. Fecit ergo de⁹ hoiem substātiā.s.naturaliter bonū:sed qr nō ī eo remāsit:sed est ī iniq̄tate lapsus:q̄ nō est substātia.sed puersitas hois non est suba in q̄ infixus est filius dei:qr in iniq̄tatē eorum infixus est. Et sic nō ē in eis suba.i.nō inueni in eis qd feci. b Ueni. Augus.qr sponte. In altitudinē: profundū insani populi.
c Laboraui cla. Augusti.
Mat.23.d Diu clamauit. Ue vob scribe ⁊ phari. vt rauc⁹ q̄ntum ad illos:qr nō est ab eis intellectus. d Clamans. Cas. Laborat si audit:non laborat cui⁹ votū implet.
e Oculi. Cas. Ut oculi duorū in via nō agnoscētiū:q̄bus factū est extra qd erat intra.i.cecitas que in corde facta ē ⁊ in ocul. dixerūt ei:
Lu.24.c Sperabamus q redēptur⁹ esset israel. Aug⁹. Sz spē eis reddidit qn cicatrices palpandas obtulit. quib⁹ tactis: Thomas ad spēꝫ redijt clamans:deus meus ⁊ dñs meus. Tetigit ergo formā serui ⁊ cognouit formā dei. Ideo in lege dictuꝫ est:
Exo.23.c et.34.d Non coques hedū in lacte matris.i.aplis adhuc teneris ⁊ infirmis:nō immittes passionē ⁊ mortē: quia perditi fuissent. f Dū spero. Cas. Causa subdit: prestolor misericordiā: nō exoro potentiam. g Multiplicati. Aug. Quod prius typice:nunc in re aperte dicit: h Sup capillos.p infinito. Uel plures sūt his qui sunt ornatui. i Raput. Aug⁹. Rapere voluerūt diuinitatem:⁊ perdiderūt felicitatē. rapuit adam presumens:vt diabolus de diuinitate. k Deus tu scis. Cas. Quia p alijs soluit:precatur expectātes antiquos.⁊ querētes alios.s. modernos in se nō frustrari:cum sāta tam equanimiter ferat. l Insipientiā. Aug⁹. Ex membris. Uel quod stultum est dei: sapientius est hominib⁹. qd in me irriserunt:qui sibi sapiētes videbant. tu scisti quare fieret irrisio scꝫ talis ⁊ mors. Augusti. Insipientiam. q mei ignari dei. hi sunt qui commutantur in sapientes ⁊ iustos.
m Non erubescāt. Aug⁹. Que soluerit exponit. hic ostendit quod superius de membris dixerat.
Aug⁹. Nō erubescāt.id est:nō dicatur eis: vbi est christus vester:vel nō premantur ecclesia vt filij erubescant. n Qui expectant. Cassio. Qd oculis videre non potuerūt prophete et iusti: ne ergo aliter eueniat q̄ spiritussanctus per eos predixit. Sequitur:deus virtutum cui nihil impossibile.
o Deus israel. Aug⁹. Ut qui deitatem eius intueri possunt:non seducantur infirmitate eius carnali. p Quoniam propter te. Cas. Congregat in vnum multa que pertulit ad inuidiā in iudeos excitandā. opprobriū. in beelzebub.e.d. potator: vorax. q In oppro. Aug⁹. detrahētiū ⁊ derisoꝝ.

Operuit.

a mihi. b nō inueni quod feci. firmitas. status vite.s.stabilitas. c quia. ecce ionas a ceto absorpt⁹:sed tertia die euomitus.
a b et non ē substantia. Ueni in a b
a in q̄ nos naufragabamur. b seditio transitorius imper⁹. voces inclamantiū mortē.
altitudinem maris: et tempe-
a tn. qr nō recipiebar. b admonēdo eos.
c d stas dimersit me. Laboraui clā- a
mās rauce facte sūt fauces mee: e
a Cas. discipuli desperauerūt: vel qn mortuus. b vel ab sperando.
e f defecerunt oculi mei dum spero f g
a qui ode.⁊c. ita vt et discipul⁹ cū eis cēt. vel um. vel um.
g in deo meo. Multiplicati sunt h
a Cas. capillis capit cōparat inimicos: qr merito rasi sunt de xpo dū in caluaria crucifixus est.
h super capillos capitis mei: qui i
a sine causa. b numerosi sunt: et noxij. et
oderunt me gratis. Confortati k
a etiam.
sunt qui psecuti sunt me inimici
a laus est in cause bonitate nō in pene acerbitate. causa enim facit martyrē:non pena.
i mei iniuste: que non rapui tunc l
a hoc est gratis:nō peccaui et penas dedi. b nō rapui: vel hoc ideo.quia tibi placet.
k l exoluebam. Deus tu scis insipi- m
a .i.meoꝝ. quā mihi iputauerūt de morte ⁊ irrisione. b q̄ suscepi ad delendū:nō q̄ admisi.
entiā meam: et delicta mea a te n
a ergo. b frustrent.
m non sunt abscondita. Non erube o
a moriente. b cum desiderio.
n scant in me qui expectant te do
a celestiū vel terrestriū. b ⁊
mine: domine virtutum. Non p
a insultationibus. b morientem.
confundantur super me:qui que
a videntiū deum. b merito nō cōfundant. non pro culpa vel alia re. non est magnum: sustinui:sed propter te.
o p runt te deus israel. Quoniam q r
a in conuiuijs.
q propter te sustinui opprobrium:

a Et nō est substātia.i.diuitie.quia christ⁹ etiam proprijs vestibus spoliatus fuit positus in cruce. Uel aliter: Non est substātia:id est virt⁹ subsistendi in corpore mortuo ⁊ sepulto:⁊ loquit de virtute naturali non de diuina:que nō fuit a corpore separata. b Ueni in altitudinem mar. id est in profundū persecutiōis:que nomīe aquarū designatur. vt supra dictum est. quelibet autem cōgregatio aquarū: mare vocatur in hebreo. c Et tempestas demersit me.id est acerbitas passionis ex qua obijt in cruce. d Laboraui clamans.s.in cruce:qn voce magna clamans emisit spiritū Mat.xxvij. e Rauce facte sunt fauces mee. Raucedo enī causatur ex siccitate humorū in faucibus ⁊ arterijs. Christus autē in passione multos humores emisit de corpore: vtpote in sanguineo sudore. de quo habet Lu.xxij. In flagellatione:in corone spinee impositiōe:⁊ ī manuū ⁊ pedū trāsfixiōe. f Defecerūt oculi mei.qr oculi eius corpales ī morte fuerūt extincti. g Dum spero in deuꝫ meum.qr certitudinaliter expectabat gloriā sui corporis in resurrectiōe:que facta est diuina virtute. h Multiplicati sunt. Hic ɔ̄sñter christ⁹ homo plangit aduersantiū multiplicationeꝫ. dicens: Multiplicati sunt sup ⁊c. modus est loq̄ndi ad designādum magnā aduersantiū multitudinem. i Qui oderunt me gratis.id est sine causa. cum ecōtrario deberēt eum diligere ꝓpter bona que fecerat eis: veritatem docendo:sanitates donādo.⁊ sic de alijs. propter quod dixit eis Joh.x. Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo. ꝓpter quod eoꝝ opus vultis me lapidare. Isti autem odientes christum fuerunt multiplicati:quia pharisei primo cōceperūt cōtra euꝫ odium. secūdo scribe. tertio sacerdotes:⁊ vltimo populus a sacerdotib⁹ deceptus: propter quod petiuit liberatiōem barrabe:⁊ xpi crucifixionē Marci.xv. k Confortati sunt me ⁊c. quia herodes ⁊ pilatus prestiterunt eis fauorem. Herodes enim illusit eum ⁊ spreuit Lu.xxiij. Et pilatus in fauorem iudeorum dedit iniquam sententiam contra christum. l Que non rapui ⁊c. modus est loquēdi per quem significatur q tūc soluit penam pro peccatis humani generis que nō cōtraxerat. m Deus tu scis insipientiam meam. hoc nō intelligitur de persona christi in q̄ nulla fuit insipiētia: sed oīmoda sapientia. sed sicut passionem omniū membrorū suorū dicit suā. Act⁹.ix. Saule saule quid me psequeris? et Zacharie.ij. Qui tangit vos:tangit pupillam oculi mei:⁊ hoc propter cōnexionem capitis ad membra:sic insipiētiam membrorū suorū ⁊ delicta sua esse dicit. Et quia pro istis penam portauit et satisfecit:sicut homo satisfaciens pro debitis alterius: facit quodāmodo illud debitum esse suuꝫ. sicut etiam cōmuniter dicitur onus muli ⁊ cameli:quia illud onus dicitur esse suum solū ad portandum:nō quātum ad possessiōem ⁊ dominiū. ⁊ bene dicit. n Et delicta mea a te ⁊c.qr delicta eorū qui ea abscondūt nolētes deferere ⁊ cōfiteri:christus nō fecit sua pro eis satisfaciēdo:sed solum delicta eorū qui vere cōtriti cōfitent. o Nō erubescant in me ⁊c. loquitur p sanctis patribus in limbo salutem christi expectātibus cum magno desiderio: ⁊ ideo nisi ad eos descēderet christus:esset eis cōfusio:⁊ maxime prophetis ibidem existentibus:qui talia predixerant ventura:nec orat sic christus homo dubitās de aduētu futuro:sed sicut orauit in suscitatione laçari:quā tñ sciebat certitudinaliter futurā. vnde tūc dixit: Gratias ago tibi pater qm audisti me:ego autē sciebam quia semp me audis Joh.xj. sed sic orādo ostēdebat in se veritatem humane nature: in qua minor est patre. p Nō cōfundant super me ⁊c. Hoc dixit pro apostolis aliisqꝫ discipulis:quorum cōfirmatiōem petebat a patre:ita q nō timerent seu erubescerēt de christi cōfessiōe:sed magis gloriarent:quod ⁊ factum fuit per missiōem spiritussancti: postq̄ de ipis dicitur Act⁹.v. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu cōcilij:quoniā digni habiti sunt pro nomine iesu cōtumeliam pati. q Deus israel.id est populi christiani: vt dictum est in ps̄.prece. r Quoniā ꝓpter te. Hic ɔ̄sñter saluator explicat penas suas in verbis. dicens: Quoniā ꝓpter te ⁊c. quia iudei vocabāt eum infidelem ⁊ demoniacum Joh.viij. Nōne bene dicimus nos: quia samaritanus es:⁊ demoniū habes? Et quia cum tenerēt eum vinctum: plures dicebāt ɔ̄tra eū falsum testimoniū Matth.xxvj.

Operuit

a Operuit. H solet euenire in bono laceratis:qui solent tanto amplius ad tps effici tristes: q̄nto cognoscunt in se iniq̄ ɔ̄fingi. b Peregrinus. vel hospes q̄ in domo ad tps recipit:nō vt frater charissimus qd eram. c Comedit me. qn funiculo vendētes eiecit. Quid istū çelū sequit. subiūgit. d Et opprobria ex.t.c.s. Quia increpati iudei cōuitia q̄si tela sup eū miserūt. vt:nonne
Lu.4.d hic est fili⁹ ioseph. e Improperantium tibi. qñ dixerūt: Nunq̄d pōt de⁹ parare
Ps.77. Exo.32.a mēsam in deserto:⁊ isti sunt dij tui israel. vnde nūc dicit eadem cōuitia cadere sup se que olim exprobrabant: vt ex consuetudine impia videas eos ⁊ nō nouiter hoc fecisse. f Confusio fa.m. Aug⁹. Uel irreuerētia.i.impudentia quaꝫ oportet nos habere inter eos q̄b⁹ displicet christ⁹:ne erubescam⁹ de eo. g Zelus. Cas. Indignatio vel amor:qr domus mea do.ora.vo. h Ceciderunt. Cas. Cadunt super nos mala quādo nō possumus vitare illa. ceciderunt igitur.i.effectū habuerunt. i Et operui in ie. Augus. Preelegi ieiunare poti⁹ q̄ fel ⁊ acetum accipere: id est veteres ⁊ amaros: qui non intrant in corpus eius.
Cassi. Et operui. Non exercui potentiam vindicando. Et factum est qd patuit in sputis. k In ieiunio. Aug⁹. Quia sicut esuriebat ⁊ sitiebat christus comꝫ salutem ⁊ fidem:ita ⁊ ieiunium christi fuit quando defecerunt qui in eum crediderant. l Et posui. Aug⁹. Illis carnem opposui i qua seuirent:⁊ occului deitatē. m Cilicium. Aug⁹. Hiero. Mortalis caro vt de peccato damnaret pecca-
Lu.19.f tum. Cilicium. lugubris caro: vt quando fleuit super hierusalē:⁊ pro laçaro. n In parabolā. Aug⁹. Hiero. Irrisoriam: vt cuilibet maledicēdo dicerent: sic tibi contingat vt crucifixo. Uel qr pa-
Mar.4.b rabolas eos docebam. vnde: Uobis datū est nosse mysterium regni: ceteris autem in parabolis:⁊ tūc aduersum me ⁊c. o Qui sedebant. Cas. In porta sedent qui conuētibus hominū sedula curiositate miscentur. dicit ergo passionem suam iudeorum esse fabulam: vt nullus exciperet qui huiusmōi lo-
Lu.24.c cutionis esset alienus. vñ Cleophas ait: Tu solus pegri. es in hierusa.⁊c. p In porta. Ciuitatis: vbi solent iudices sedere ad iudicandas causas.i. in publico iudicio. Hiero. Sicut scribe ⁊ pharisei habentes clauem scientie:sed nec intrantes nec alios intrare sinentes.
q Et in me psallebant. Cassio. De me aiebant in publicis conuentibus:⁊ in conuiuijs psallebant. Irrisio mea erat psalterium. r Qui bibebant vinum. Augus. Qui inebriantur temporali voluptate. Uel Cas. in deū probabili opere psallūt. q̄ vinum spirituale bibunt. s Ego vero. Cassio. Predictis malis opposita est oratio p parte sua. vt discamus non rixas s orōnes opponere iurgijs. t Tempus benepla. Aug⁹. Ideo nunc est temp⁹ beneplaciti ⁊ recōciliatiōis per incarnationeꝫ: per sanguinem: per mortem: deinde quomodo h tempus ꝑuenerit: exponit. In multitudine.

In veritate

a vt videbatur. b cōsputam.
a f operuit confusio faciem meam. a
a vt ioseph. b cognatione carnis.
Extraneus factus sum fratribus b
a vnde hūc nescim⁹ vnde sit. b synagoge.
b meis: et peregrinus filijs matris c
a sed q̄re hoc. Aug⁹. qr ɔ̄secut⁹ sum in illis iniq̄tates eoꝝ dū flagellaui ī tēplo male vsantes.
g mee. Quoniam zelus domus d
a fuit mihi causa mortis.
c d tue comedit me:⁊ opprobria ex e
a Aug⁹. q̄cunqꝫ exprobrat christo et patri. b tandē. c quia me inuenerunt.
c b probrantium tibi ceciderunt su- f
a Cas. pallio tristicie. b salutē eoꝝ. c volūtatem.
i k per me. Et operui in ieiunio ani- g
a Aug⁹. quia ab eis ieiunaui.i.eis nō consensi. ideo insultant mihi.
mam meaꝫ:⁊ factuꝫ est in oppro h
a quia. cur in opprobrium. b vel tamen eos asperos volui esse vestimentū.
l brium mihi. Et posui vestimen- i
m tum meum cilicium: ⁊ fact⁹ sum k
a in silitudinē maledicti. b q̄ tibi h fecerūt.
n illis in parabolam. Aduersum l
a habentes claues sapientie.
o p me loquebantur qui sedebant in
a in publico. b ecce in eū cōuertit cant⁹ qui ꝓhibet vanos cant⁹. c cum ego ieiunus.
q r porta:et in me psallebant qui bi m n
a erroris impietat ⁊ supbie. b dū ipi ita insultarēt. dirigebā. c olim nō corrigunt iniq. nihil restat nisi orare etiam pro ipis.
s bebāt vinum. Ego vero oratio- o p
a nūc est. gratie. exaudi quia. Aug⁹. cum granū moritur: surgit fructus.
t nem meā ad te domine: tempus q

a Operuit cōfusio faciem meā. quia velātes faciē suaꝫ pcutiebant eū. dicentes: Prophetiça: quis est qui te pcussit: reputantes eum ꝓphetam falsum Lu.xxij. b Extraneus fact⁹ sum fratribus meis.id est iudeis:quos vocat fratres:eo q ipse erat iudeus. c Et peregrin⁹ filijs matris mee.s. synagoge.⁊ est repetitio eiusdem sentētie p alia verba ad maiorem expressionem. d Quoniā zelus dom⁹ tue comedit me. qd ostēdit christ⁹ maxime quando de domo dei eiecit negociatores Joh.ij. dicens: Nolite facere domum patris mei domum negociationis. e Et opprobria exprobrantium tibi. miracula enī christi attribuebant iudei virtuti demonis Matth.xij. Hic nō eijcit demonia nisi in beelzebub principe demoniorū:que tñ fiebant virtute toti⁹ trinitat:⁊ sic inferebāt opprobria patri. f Ceciderunt sup me. qr occasione miraculorū que christ⁹ faciebat virtute deitatis:que est cōmunis toti trinitati: et maxie in suscitatiōe laçari: iudei quesierūt occasionē mortis christi. dicētes: Quid facimus: qr hic homo multa signa facit ⁊c. Joh.xj. Et hoc est qd dicit: Ceciderunt sup me ob hauendū morte. sicut lapides proiecti a machina ɔ̄tra turrim infrangibilem resiliūt cadentes supra domū turri coniunctam: eam frangētes ⁊ destruētes: sic opprobria iudeorū proiecta ɔ̄tra virtutē deitatis cui nocere nō poterāt: resilierūt supra fragilitatē humanitatis deitati cōiunctā:⁊ eā obruerūt morte. g Et operui in ieiunio ⁊c. christ⁹ enī ieiunauit xl. dieb⁹ ⁊ xl noctib⁹ Matth.iiij. h Et factū est ⁊c. qr diabolus accepit ex hoc occasionē tentandi christū ⁊ psuadendi ei vt euꝫ adoraret: vt ibidem habet: qd christ⁹ sibi reputauit opprobrium: ꝓpter qd repulit eū indignāter. dicens: Uade sathana ⁊c. i Et posui vestimentū ⁊c. doctores enī cōmuniter dicūt q p ciliciū hic intelligitur flet⁹ christi in suscitatiōe laçari Joh.xj. eo q antiquit⁹ flentes mortuū induebāt cilicium. t.q.s. c.qñ in. s.i potis.
Sed mihi videt q ɔ̄uenīēter p ciliciū pōt intelligi asperitas vestiū christi. cum enī reprobauerit mollicië vestiū Mat.xj. dicens: Ecce qui mollibus vestiunt in domib⁹ regum sunt. satis apparet q asperis vestib⁹ vtebat: quia cepit facere et docere Act⁹.j. vnd ⁊ Joh.xix. dicit: q ei⁹ tunica erat incōsutilis desup ɔ̄texta p totum: ⁊ hoc modo fiunt vestes cilicine ⁊ aspere. k Et factus sum illis in parabolā: hoc est in derisuꝫ: qr de eo dicebant: Ecce homo vorax ⁊ potator vini: publicanorū ⁊ peccatoꝝ amic⁹ Mat.xj. l Aduersum me loquebant ⁊c. id est principes sacerdotum: qui eū iudicauerūt mortis reū Marci.xiiij. Et isti vocant sedētes in porta: duplici de causa. tum qr sedebant iuxta portā templi ad docendū populū. tum qr s̄m modū iudicū antiquoꝝ aliquādo sedebāt in portis ciuitatū ad iudicandū populū in cōmunib⁹ causis. romani enī retinebant sibi causas sanguinis. m Et in me. id est de me. n Psallebant derisorie. o Qui bibebant vinum. scribitur enim in quodam libello hebraico qui intitulatur: cōdemnatus iudicio: q ꝓpter verbum salomonis Prouer.xxxj. Date siceram.i. potū inebriatiuū merentibus: ⁊ vinū his qui amaro sunt aīo. sapientes iudeorū ordinauerūt q condemnatis ad mortem daretur plenus cyphus de vino forti: vt magis hilariter sustinerent mortem. ⁊ illud vinum fuit acceptū pro christo ⁊ duobus latronib⁹ cum eo crucifigendis: sed iudei vinum illud acceperunt ⁊ biberunt cum derisione christi: ⁊ ꝓpter talem derisionē dicitur hic: In me psallebant qui bibebant vinum: ⁊ in loco vini predicti posuerūt acetū: vt dr. j. Aliter etiā pōt exponi q de crucifixiōe xpi tanq̄ de re insolita ⁊ notabili fuerūt facte cātilene derisorie in fauorē sacerdotū: q̄ ei⁹ mortem procurauerant tanq̄ de falso propheta volente regnare et non potente: que decantabātur per tabernas. ⁊ sic dicitur: In me psallebāt ⁊c. Omnes autem iste pene possunt ad membra christi applicari: quia propter christum sustinuerunt opprobria et confusiones ⁊ persecutiōes etiā ab amicis intimis tanq̄ ab extraneis. affixerunt etiam se ieiunijs et cilicijs: ⁊ sustinuerunt etiam condemnationes peruersas a iudicibus et derisiones ab ebriosis potatoribus: vt patet in multis sanctorum martyrum gestis. p Ego vero orationem. Hic consequenter petitur ipsius christi capitis: ⁊ membrorum liberatio a penis. Et primo ponitur dicta petitio. secundo ad hoc inducitur ratio. ibi: Exaudi me. Circa primū dicitur: Ego vero orationem meam ⁊c: scilicet dirigo.
q Tempus beneplaciti deus. id est expectans tempus liberatiōis s̄m dispositionem sue voluntatis.

In multitu.

Universidad de
Bibliot

a In veritate. Aug⁹. Premisit de misericordia nunc subiūgit de veritate: q vniuerse vie misericordia ⁊ veritas. misericordia dimittēdo peccā. veritas reddēdo pmissa. b Ut nō infigar. Aug⁹. Mente. s. dixit infixum corpe: dicit hoc ex infirmitate mēbrorum: de luto. i. lutosis desiderijs.

a In multitudine misericordie tue ⁊c. orabat enim christ⁹ nō solum pro se in persona: sed etiā pro membris suis que sunt multa: ⁊ ideo petit multitudinē misericordie. b In veritate salutis tue. id est salutis a te promisse: que pmissio est in veritate. c Eripe me de luto ⁊c. superius dixit: infixus sum in limo: qui

c De pfundis. a. Cass. Iudei malignitate cōsilij pfundi sūt: seditiōib⁹ turbulēti. d Pro fundū. Cas. Peccatoꝝ: qd deglutit anias. vñ petōr cū venerit in pfundū petōꝝ contē. hec pericula mēbris ei⁹ imminent.
Pro. 18. a
e Ne vrgeat. Aug⁹. Et si cecidisti: nō claudit sup te pute⁹ os suū: ⁊ nō claudis tu os tuū. sed cōfiterer dic. De profundis clama. ad te do. ⁊ euades. Claudit sup illum q in pfundo contemnit: a quo mortuo velut qui nō sit: perit confessio. f Exaudi me. Cas. Periculis hominū expositis voce eorū precat: exaudi me domine: q benigna misericordia: non quia merui.
De pe. di. 1. § denique in fi.
g Benigna. Aug⁹. Suauis ē tribulato misericordia: vt panis esurienti. Aug⁹. Uenit tribulatio: differt deus subuenire vt moueat desiderium: et fit dulce auxilium: quod cū fit: iam non est quo differat. h A puero. Aug⁹. Quolibet sancto paruo non superbo. a quo superbiam tollit disciplina tribulationis. i Propter inimicos. Aug⁹. Ut cōfundant liberatiōe mea. Uel vt conuertantur: q si neutrum: nunquid non est liberandus: sed est quedā liberatio occulta: que pter sanctos fit: vt
2. Ma. 7. g
septē fratres q igne consumpti sunt cū matre: hortante eos ne contra leges dei hominib⁹ consentirent. Est ⁊ alia liberatio manifesta pter inimicos vel puniendos
Dan. 3. c
vl etiā liberādos: vt tres pueri de igne liberati sunt etiā corpe. vñ ipe nabuchodonosor cōuersus deū pdicat. Aug⁹. Propter inimicos. Hoc ad aptam: vt caro resurgat ⁊ ascēdēs spiritū mittat. vnde inimici cōuersi sunt: qbus non proderit si solam animam liberaueris. k Tu scis improperium. Augusti. Quia quare sint ista mihi: tu nosti. illi non norunt: ⁊ q ipi in conspectu tuo sunt: ista nescientes non poterunt confundi vel corrigi: nisi manifeste eruas. Et ideo ait: propter inimicos. Aug⁹. Tu scis improperium vel opprobrium ⁊c. Opprobrium quod obijcit inimicus. Confusio est que mordet conscientiam. Uerecundia: quando et frons pro falsis erubescit. hec omnia in corpore christi. Obijcitur christianis nomē christi. Fortibus vt paulo gloria est. Qui dixit: Mihi autē absit gloriari nisi in cruce ⁊c. Et alibi: Nō enim erubes. euan. His ergo opprobrium tm̄ poterat obijci: sed nec confusio sane menti: nec verecundia fronti. Sed cum obijcitur quibusdam q christum occiderunt compuncti sunt mala conscientia ⁊ salubriter confusi: vt possint dicere: tu cognouisti confusionem. Quidā vero credunt: sed confiteri erubescunt: ⁊ hi commendant deo: non vt sic eos relinquat: sed adiuuādo perficiat. l Reuerentiā. Aug⁹. Alij ignominiā: vt alapas: flagella: ⁊ q pilato tanq reus traditus est: hec non pro suo reatu: s pro nobis sustinuit: vt in talibus nos instrueret. m In conspectu tuo. Cassio. Inuidiam excitat contra eos vt tantum scelus presente deo cōmitterēt.
Gal. 6. d
Ro. 1. b

a hoc tempus būplaciti prouenit. contra multitudinem iniquitatis nostre.
beneplaciti de⁹. In multitudine
a ideo. pfice in resur. b Cas. vt deus salutem in resurrectiōe. sicut p pphas pmisisti.
misericordie tue: exaudi me in ve
a christ⁹ ex infirmitate mēbroꝝ loquit. in h audi. b Aug⁹. cū supra dixit se infixū corpe.
ritate salutis tue. Eripe me de lu
a non teneatur anima: ⁊ si tenetur corpus. vel inhereā. b exponit. in resur.
to vt nō infigar: libera me ab his
a hi sunt lutum.
q oderūt me ⁊ de profundis aq
a sm spm: supra mersus sm carnē. irrecupabilit. b imper⁹ iudeoꝝ. vt eā i pfundū limi.
rum. Non me demergat tempe
stas aque: neq absorbeat me
a infernus. sic vt vrgeat.
profundū: neq vrgeat super me
a profunditas iniquitatis humane. infernus. i. non sic absorbeat vt vrgeat.
puteus os suū. Exaudi me dñe
a hec ē causa audiēdi. b vel suauis. nō q merui. Suauis est misericordia tribulato: vt panis esurienti.
quoniā benigna est misericordia
a qb⁹ peccā licz nūerosa cedūt. n peccoꝝ meoꝝ.
tua: sm multitudinem miseratio
a Cas. nō in peccata. b loquit totus xps.
num tuarum respice me. Et ne
a Cas. a puritate. b christo: de quo: Ecce puer meus quem elegi.
auertas faciem tuā a puero tuo:
a Aug⁹. pcessit afflictio mea: sequatur misericordia tua. b nō est quo differas: qm.
quoniā tribulor velociter exau
a hoc ad occultam ptinet liberationem. b quod. i. quā liberationē tu scis.
di me. Intende anime mee et li
bera eā: propter inimicos meos
a verbis. vt cum dicerent: blasphemauit.
eripe me. Tu scis improperiū me
a q ex ipoperio. i passiōe. b vl verecūdiā.
um et confusionem meā: ⁊ reue
a et hec mihi inferunt: et hoc in tui presentia. et hoc est.
rentiam meam. In cōspectu tuo

limus idem est qd lutū. propter quod sciendū q aliquādo dicit aliquis infigi in lutū: quando cadit ibi: licet cito resurgat: sed magis pprie dicit infigi quādo nō potest inde retrahi. Superius autē christus dixit se infixum in luto: eo q mortuus fuit ⁊ posit⁹ in sepulchro intra terrā. hic autem petit vt nō infigatur: id est q nō diu ibi remaneat per sue resurrectionis accelerationē. d Libera me ab his ⁊c. id est iudeis: a quoꝝ potestate fuit totaliter liberatus in resurrectione. e Et de profundis aquarum. id est persecutionum. vt supra dictum est. ad quarum profundum homo deducitur quando occiditur: ⁊ in hoc petit suam resurrectionē sicut prius: per alia tamen verba: quod solet fieri in talibus orationib⁹. ⁊ ideo adhuc subditur: f Non me demergat tempestas aque. superius dixit: ⁊ tēpestas demersit me: eo q mortuus fuit in cruce: Ergo hic dicitur: Non me demergat tempestas aque. sensus est: id est me per mortē demersum: non diu teneat i morte. g Neq absorbeat me profundum. id est corpus meum intra sepulchrum non putrefiat seu corrumpatur: ⁊ a vermibus corrosum absorbeat. h Neq vrgeat super me puteus os suū. Et in hebreo habetur: Non obturet super me puteus os suum: et dicitur hic puteus lymbus inferni: ad quem descendit anima christi ad extrahendū inde patres detentos. sm illud Zacharie. ix. Tu quoq in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. Sic igit petit christus vel potius dauid in persona christi: q aīa xpi cito d inferno redeat ad corpus: ⁊ resurrectio compleatur: ita q corpus nullam corruptionem seu putrefactionē patiatur: quod ⁊ factum fuit sicut supra dictū est ps. xv. i Exaudi me. Hic consequenter adducitur ratio sue exauditionis: ⁊ accipitur primo ex parte proprietatis diuine: cui⁹ proprietas est misericordia ⁊ benignitas: ⁊ per consequens ad exaudiendum pronitas: ⁊ h est quod dicitur: Exaudi me domine: quoniam benigna est ⁊c. ⁊ patet littera. Secundo accipitur ex parte obedientie christi: qui fuit obediens patri vsq ad mortem: pter quod vocatur hic puer. nomine enim pueri frequenter in sacra scriptura designatur seruus valde obediens: ⁊ sm hoc christus vocatur puer Act. iiij. Conuenerunt enim vere in ciuitate ista aduersus sanctum puerū tuum iesum quem vnxisti herodes ⁊ ponti⁹ pilatus ⁊c. ⁊ sm hoc dicitur hic: k Ne auertas faciem tuam a puero tuo. orationem meam repellēdo. ⁊ loquitur de deo ad modum hominis: qui auertit faciē quando non vult exaudire deprecationem petentis. l Intende anime mee. id vite mee corporali. m Et libera eam. resuscitando a morte. n Propter inimicos meos. id est propter iudeos: quod dupliciter exponit. Uno modo de iudeis obstinatis: vt per resurrectionem christi cōfundantur. Alio modo de conuertendis: vt audita christi resurrectione conuertantur. sicut legitur Act. ij. q predicante Petro christi resurrectionē: multi cōuersi sunt ad fidem. ⁊ ibidem subditur: Et apposite sunt in die illa anie circiter tria milia. o Tu scis improperium meū. id est mihi illatū in verbis iniuriosis: vt patet ex predictis. p Et confusionem meam. quia captus sum ad modū latronis. q Et reuerentiā meā. hic accipitur reuerentia pro verecundia. sicut irreuerens dicit inuerecundus: pter quod in translatione Hiero. dicit: Ignominiā meā. i. in sputis ⁊ colaphis mihi a iudeis illatis. r In cōspectu tuo ⁊c. q. d. pro voluntate tua potes eos punire.

Cor meum   Improperium

a Cor meum. Quia voluntate sustinuit. sm illud: Desiderio desideraui h pascha manducare vobiscū. b Qui simul contristaret. Aug⁹. contristati sunt discipuli ⁊ mulieres q sup eū flebāt: sed nō simul. carnaliter enī ɔtristabant de vita mortali: que erat mutāda morte: cū deberēt cū eo tristari
Lu. 22. b

a Improperium expectauit ⁊c. q post colaphos ⁊ sputa a iudeis illata a militib⁹ presidis fuit illusus: ⁊ crudeliter occisus. b Et sustinui ⁊c. Hoc videt falsum: q apli in morte christi simul ɔtristati sunt: sm q dixerat eis Ioh. xvj. Amen dico vob: q plorabitis ⁊ flebitis vos. Dicendū q loquit hic sm cōmunē

de ceteris q medicū occidebāt: qd nemo tunc fecit. c Et dederūt in es. me. fel. Aug⁹. Me nō fueni simul tristes ⁊ ɔsolantes: hoc fuit mihi fel amarum pter merorē. d Acetū. id est acidum propter vetustatē coꝝ. Legitur in euangelio fel ei oblatū:
Mystice.
sed in potu non in esca. Mystice g dicitur. i. super escam suauem quam cum discipulis acceperat que est esca vnitatis xpi iniecerūt fel: qd adhuc hodie facit: ⁊ grauius peccat cōtemptor sedentis in celo: q qui crucifixit ambulantem in terra. Dant bibēdum amarum potum: qui male viuēdo scandalum faciunt ecclesie vt heretici. Gustauit dominus: docens ⁊ nos gustare. i. pati tales: sed nō bibit: quia non possunt tales in corp⁹ eius recipi. Mystice ergo hoc predicitur: sicut ⁊ mystice factum est in passione. Cas. Et dederunt. Hec ē consummatio passionis eiꝰ dixisset: sitio. fel cū aceto obtulerunt: hoc fa
Ro. 11. b
cto mores suos amarissimos indicātes. e Fiat mensa. Cas. Prophetia contra aduersarios. Aug⁹. Fiat mēsa. Mensa scriptura. hāc iudei habuerunt: dum mandatū dei coluerūt: postq a lege ieiuni sunt. hec mēsa corā ipis gentib⁹ data est: vt grauius dolerēt. f In laqueū. vt q littera legis alios stringebant: in ea obligati caderēt. g In retributionē. q illis ablata ⁊ gentibus data. Maloꝝ fuit retributio: dū nolentes i ea epulari: ab ea sūt exclusi. h In scandalū. q deferentes pacis auctorem: rixas sibi ⁊ praua opa cōcitant. i Corā ipis. Aug⁹. Quia vidēt malū esse: ⁊ tñ faciūt. viui descēdentes i
Fraz.
infernū. vñ etiā: Nisi dñs esset in nob forsi. viuos deglu. nos. i. scientes se nō debere ɔsentire illis. k Oculi.
Bal. 1. d
Aug⁹. Doctores q preeūt. Obscurētur. i. lumē sciē pdant. l Et dorsū eorū. i. minores. Cū enī lumen sciētie pdūt: q peunt ad portā da petōꝝ onera: ⁊ ad appetēda terrena inclinant sequētes. vel dorsum mens eorundē. Semp hoc de illis q penitent. m Effunde. Cas. vt in morē fluminis sit copiosa. n Cōprehendat. vt nō liceat effugere. o Fiat habitatio. Aug⁹. Hoc iā in manifesto. sicut supra liberatio nō solū occulta. cū dixit: intende anie: sed ⁊ apta sm corpus. cuꝫ dixit: pter inimicos m. e. Ita hic calamitates pdicit occultas. de qbus ante obscurent oculi in cecitate mentis coꝝ: ⁊ apertas. vnd modo fiat habitatio eorū deserta: vt factum est modo cū pdiderūt locū ⁊ gen. in q supbierūt cōtra deū. p In tabernaculis. Cas. Tēplo ⁊ regio palatio. ad h ponit inhabitare qd fit deuote mentis affectu. ad domos habitare: qd fit corporea māsiōe. q Tu pcussisti. Cas. Nō sua culpa. pcussisti passiōe ad salutē gētium. hoc illi crudeli voto impleuerūt. r Et sup dolorē. q erat p pditiōe eorū. s Addiderūt. i. ferre mortē. Al sup dolorē vulneꝝ meoꝝ: id est q mihi infixerāt lancea ⁊ clauis. Addiderunt. custodes sepulchri. t Appone iniqtatē. Aug⁹. Iniqtas eorū fuit vt hoīem occiderēt: ⁊ sup hoc apposuit de⁹ vt filiū suum occiderent: vt sic seruos pmissos: ita ipm heredem.

a quod presciens vitare nollem.
sunt oēs qui tribulāt me: impro
a q hec futura puidit ⁊ pdixit ⁊ ad hoc venit.
perium expectauit cor meum et
a que magis est crucifigentiū: q ipe miserans dixit: ignosce il. q ne. qd fa. b tunc. sicut ex peccaui ⁊ predixi: ita impleū est. c Hiero. de tanta multitudine psecutorū. de psecutorib⁹. sed leti scelus pegerūt.
miseriā. Et sustinui qui simul
a qui pficit cōsolat medicū.
contristaretur et non fuit: et qui
sed potius.
consolaretur et non inueni. Et
a in eucharistiā se dant fellicos iudei.
dederunt in escā meā fel: et in
a qua desideraui fidem. b veteri acredine. Aug⁹. q nisi vetustatem inueni.
siti meā potauerunt me aceto.
a fel ⁊ ace. Aug. qlē laqueū mihi exhibuerūt: dando mihi talē potū: tal' poc⁹ ⁊ laqueus sit illis. scriptura. b Aug⁹. q eis prolata.
Fiat mensa eorum coram ipsis
a rephensiōis. b q sic tribuerūt. āgustiaꝝ.
in laqueum: et in retributiones
a Cas. ipi sibi sunt scandalū. offendiculū. b q noluerūt intendere. Aug⁹. quasi quia sine causa nō viderūt. fiat eis non videre.
et in scandalum. Obscurentur
a agnoscant verū solē. b hoc consequens de obscuratis oculis: q supna non vident: de inferioribus cogitant. rationem vel mentem.
oculi eorum ne videant: et dor
a preterea exterius puniendi hic ⁊ in futuro.
sum eorum semp incurua. Effun
a vt obruat. b vindictam tuā. c quādo illud euenit quod timetur.
de super eos irā tuam: et fu
a hic psequitur: ibi cōphendit. qsi fugientes.
ror ire tue comprehendat eos.
a Cas. domus priuate.
Fiat habitatio eorum deserta: ⁊
a de numero eorū.
in tabernaculis eorū non sit qui
a quare hoc eis.
inhabitet. Quoniam quem tu
a p redēptiōe: qsi q de⁹ ad bonū illi exercet ad malū. mortalitate q ē pena humani generis. i. sup mortē quā intulerūt meis.
percussisti persecuti sunt: ⁊ super
peccatorū p membris. b vel meoꝝ. peuā. c custodes. psecutiones.
dolorem vulnerum eorum addi
a Hiero. pdicit fieri sicut iustū est pmitti a deo. ⁊ ideo. b viriū vitio: vl iniqs filios ini. pa.
derunt. Appone iniquitatem su

modū loquendi quo dicit nullus adesse vbi pauci sunt respectiue. sicut dicit: nullus est in ecclia vel in foro: q pauci sunt ibi: sm q deberēt vel cōsueuerunt esse: ita in morte christi fuerūt pauci cōtristati: cū tamē debuissent omēs cōpati ei cui insensibilia cōpati videbant: q in morte xpi sol obscurat⁹ est: ⁊ terra mota: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumēta sunt aperta: vt patet ex decursu euangelij. c Et qui consolaretur et non inueni. quia etiam principalis eius discipulus sc petrus euꝫ in sua presentia ter negauit. d Et dederunt in escam meā fel. sicut dicit Matth. xxvij. Et dederūt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et q fel erat de natura sua magis esibile q potabile: ideo nominat ipsum escam. e Et in siti mea potauerunt me aceto. Ioh. xix. Cū ergo accepisset iesus acetum. f Fiat mensa eorum corā. Hic consequenter predicitur iudeorum punitio. cū dicitur: Fiat mensa eorū corā ⁊c. Quādo enī hierusalē fuit obsessa a romanis: iudei illuc conuenerūt ad celebrandum pascale conuiuiū: qd non poterat fieri extra hierusalem: ⁊ sic fuerunt illaqueati: quia fuerunt a romanis circumclusi sicut aues in laqueo. g Et in retributiones. penarum debitarum propter mortem christi illatam. 37. di. § fi.
sicut enim predixerat Lu. xix. Circundabunt te inimici tui: et coangustabūt te ⁊c. sequitur: eo q non cognoueris tēpus visitationis tue. h Et in scandalum. ruendo de malo in maluꝫ: quia primo passi sunt famem in illa obsidione: intantū q mulieres comedebāt paruulos suos: vt dicit Iosephus libro de iudaico bello: et ex consequenti mortis pestilentiam: ⁊ vlterius captionē ⁊ occisionem: quantū ad multos: ⁊ captiuitatem quantū ad alios. i Obscurentur oculi eorum ne videant. quia remanentes per orbem dispersi sunt: i sua infidelitate excecati: sm q 23. di. c. i. in fi.
dicit apostolus Roma. xi. allegās scripturam istam. k Et dorsum eorum semper incurua. pondere peccatorū superappositorum. l Effunde su. e. irā tu. i. effectū iusticie tue. m Et fu. ire t. i. rigor tue iusticie. n Cōprehendat eos: quod factum est in destructione eorum per romanos. o Fiat habitatio eorum deserta. quia romani destruxerunt ciuitates eorum ⁊ loca. p Et in tabernaculis eoꝝ nō sit qui inha. quia expulsi ⁊ captiuati fuerunt totaliter de iudea. ⁊ huius punitionis causa subditur. cum dicitur: q Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt. sc christum. occidendo eū. dicit enim apłus Roma. viij. de deo patre: Proprio filio suo non pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit illum. ⁊ sic percussit eum: quia persecutionibus iudeorum exposuit: hoc tamē fuit ex maxima charitate: sm q dicitur. j. Iohis. iij. Sic de⁹ dilexit mundum: vt filium suum vnigenitum daret. Sed iudei psecuti sunt eū ex inuidia ⁊ iniqtate: pter qd puniti fuerūt. r Et sup dolorē ⁊c. q nō solū psecuti sunt ad mortē xpm in psona propria: sed etiā membra eius. Stephanū lapidādo: Iacobū occidēdo: alios incarcerādo ⁊ flagellādo: vt patet in Act. aploꝝ. s Appone iniqtatē. i. appones. s. pmittēdo: q de⁹ nō est causa iniqtatis effectiue: sed tm̄ pmissiue.

Deleātur   Sup iniqtatē

Universidad de … Biblioteca

a Deleatur. Aug'. Quia scriptos se putãt.i.con stet etiã ipsis nõ ibi ee illos. vñ: Cadent a latere tuo mille: ꝛ decẽmilia a dextris tuis.i.multi scãdaliçabunt ex eo numero q̃ se sperabãt sessuros tecũ: ꝛ staturos ad dextrã. b Libro viuentiũ. Cas. Noticia dei q̃ predestinauit ad vitam: qs pscivit ꝯformes fieri imagini filij sui. Nõ sic tñ accipiendũ est tanq̃ in h libro aliquẽ scribat de' quẽ postea deleat: sed fm spem illoꝝ q̃ scriptos se putant. c Ego sum paup. Cas. Hic dispensationẽ incarnatiõis ꝛ sanctitatem propositi exponit. dicẽs: quis finis passionis.
d Dolens. Aug'. Hoc fm caput: ꝓ oibus dolet. vnde: Dolores nr̃os ipe portauit. qd nullus alius: ideo dicit: ego.
e Et place. Cas. Laus puri cordis pl' placet q̃ mactatio pecudũ. f Vitulũ nouellũ. Aug'. Pro pctis offerebat nouell' vi. q̃ significabat nouitatẽ secuturã: q̃ defensionẽ habet in cornib': munimẽ pedũ in vngulis p q̃s aspera seculi calcet ꝓducentẽ: qꝛ fidelis q̃tidie virtute dei augetur. Aug'. Vitulus vngulis terrã excitat: sic q̃ nõ ꝯtradicit: sed tamẽ terrenum abiecte sapit: vngulis excitandus est: ꝛ super hunc vitulũ placebit laudatio mea cũ angelis: vbi nec aduersa ri' erit ventilandus: nec piger ð terra excitandus. g Videant. Cas. Cor oblatio iam est in mente. nõ in reb': vbi pauper equat diuiti: ꝛ o paupes hoc tñ contuitu dei facite: q̃rite dñm. Uel vt videat' q̃rite deum escam mentis.
h Uinctos. Aug'. Qui vltra necessaria querit compedes onerat: sed sufficiat diei malicia sua. Augus. Uinctos. Mortalitate qua dominus offensus: seruos compediuit: sed inde clamantes audit. Celum terra mare. Cas. Ad litteram. i. celestia: terrestria ꝛ natantia hec laudant: dum ex eis laudat creator. Cassio. Diuitie sunt pauperis videre creata. ꝛ inde laudare creatorem.
i Laudent. Cassi. Quod prius simul: nunc singillatim monet: vel laudãt celestia terrestria natantia: et vt pfecte omnia concludat. addit: omnia que in eis sunt: sic omis creatura ad laudes inuitat. Hiero. Cassi. Ac si diceret: omne genu flectatur: celestium: terrestrium ꝛ infernorum.
k Et omnia reptilia in eis. Cassio. Omnes modi monstruosi in peccatis: herentes terrenis.
l Quoniam deus saluam faciet sion. Aug'. In spe fidelis populi finitur constructio ecclesie. vnde omnis creatura laudare monetur.
m Et qui diligunt nomen eius. Cassi. Quid p singula: oms q̃ diligũt no. tu. hitabũt. Aug'. hi sũt semen seruoꝝ. Iste enĩ versus exponit precedentẽ.

Ps. 90. — De pe. di. 4. post. c. in domo. — Esa. 53. a

In rememo-

a viã vite. in tuã: relicta sua q̃ est ex lege.
per iniquitatẽ coꝝ: ꝛ nõ intrent
a fm spem coꝝ. b liber est noticia dei.
in iusticiã tuã. Deleantur de li-
a veteꝝ. s. abra. ysa. ꝛ ia. b fm equitatem. nouis apostolis. s. et aliis. hoc negatur illis q̃ non sunt vt ait titulus cõmutari.
bro viuentium: et cũ iustis non
a aut totus christus loquitur. b beati pauperes. humilis.
scribantur. Ego sum pauper et
a beati q̃ lugent in passione. b ex voce capitis. c in resurrectione. vt iam non sim pauper vel dolens vnde laudabo.
dolens: salus tua deus susce-
a in me ꝛ in membris. quia et si omnia desunt deus mecum.
pit me. Laudabo nomen dei cũ
a delectatiõe b h ꝛ ĩ futuro. ad pmũ.
cantico: ꝛ magnificabo eũ ĩ lau-
a h qd laudabo. plus legalib'. b Aug. sacrificiũ laudis grati' erit q̃ sacrificiũ vituli.
de. Et placebit deo super vitulũ
a qui significat nouam vitam. b quibus ventiletur: qui contradicit hereticus.
nouellũ: cornua producentez et
a credant. b vt saturari q̃ant.
vngulas. Uideant pauperes et
a spe gaudeãt b esuriẽte: sitiẽte: qꝛ ipe est panis viu' qui de celo descẽdit. vos inopes.
letentur: querite deum et viuet
a et si non corpus. b querite. oibus temporibus: ita ꝛ vos audiet.
ãnia vr̃a. Quoniam exaudiuit
a aliter nõ audiret. b mortalitate: vel peccatis vel suis legib'. c a se soluendos.
paupes dñs: ꝛ vinctos suos nõ
a apostoli. b ecclia iudeorum.
desperit. Laudent illũ celi ꝛ ter-
a gentes b cum hec considerantur laudat deus: sed est ꝛ aliud cur laudare debeant.
ra: mare ꝛ omnia reptilia in eis.
a in eternũ. ꝛ si hic affligitur. b ecclesiam.
Quoniã de' saluam faciet sion:
a nunc. b ecclesie c p confessionẽ humilitatis. christi qui de iuda. p orbem.
et edificabũtur ciuitates iude.
paupes. a cõstãti mẽte. in ea sion. b Cas. qñ ad celestẽ hierlm ꝑueniẽt.
Et inhabitabunt ibi: et heredi-
a qui. imitatores fidei vel boni actus.
tate acquirẽt eã. Et semen seruo
a hierusalẽ. b Aug': hi sunt semẽ nõ q̃ carne filij sunt: qꝛ et serui dilexerũt nomen eius.
rũ eius possidebit eã: et qui dili-
gũt nomẽ ei' habitabũt in ea.

a Sup iniquitatẽ coꝝ: qꝛ sup peccatoꝝ cõmissionẽ etiã apposuerunt obstinationẽ. iõ subdit: b Et nõ intrẽt in iusticiã tuã: reuertẽdo de culpa ad grãm. c Deleant de libro viuẽtiũ. p finalẽ reprobationẽ et eternã dãnationẽ. d Ego sum paup. xp̃s enĩ in pauptate fuit nat': ꝯuersat': mortu': ꝛ in alieno sepulchro posit'. e Et dolẽs. qꝛ dolor in passione xp̃i fuit maxim'. f Salus tua deus suscepit me. resuscitãdo a morte. g Laudabo. Hic ꝯñter vltimo ponit gratiarũ actio. cũ dicit: Laudabo nomẽ dei ꝛc. nõ est intelligẽdũ q̃ ex laude humana aliq̃d deo accrescat: sꝫ ipsis laudantib'. h Et placebit deo ꝛc. sacrificiũ enĩ diuine laudis magis est deo placitũ q̃ sacrificiũ animaliũ: etiã a tẽpe veteris legis: qꝛ sacrificia animaliũ non erant accepta nisi ex deuotione offerentiũ. tp̃e vero noue legis talia sacrificia sunt tanq̃ mortua reprobata. ꝛ hoc est qd predixit saluator Ioh. iiij. Uenit hora ꝛ nunc est qñ veri adoratores adorabũt patrẽ in spũ ꝛ veritate. i Uideãt paupes. i. christiani q̃ in primitiua ecclesia fuerũt pauperes. k Et letent. de mutatione cultus corporalis veteris legis in spũalem noue. l Querite deũ. in fide ꝛ charitate. m Et viuet anĩa vr̃a. vita gratie.
n Quoniã exaudiuit pauperes domin'. p̃ces eorum exaudiendo. o Et vinctos suos ꝛc. patres in lymbo detentos: cum christo resurgente educendo: potest etiam hoc referri ad fideles q̃ in primitiua ecclesia in carceribus vinciebãtur: et aliquãdo fractis carceribus diuinit' liberabantur. p Laudent illum celi ꝛ terra. id est ciues celestes ꝛ homines in terra habitantes.
q Mare ꝛ omnia reptilia in eis. non quia talia irrationabilia deum laudent proprie: sed qꝛ sunt hominibus materia diuine laudis: qui eũ laudant ex suis creaturis. r Quoniam de' saluum faciet sion. hoc exponitur dupliciter: vno modo de ecclesia militante: que per sion signatur: eo q̃ incepit ibi per christi predicationẽ: qui frequẽter legitur predicasse in templo qd erat ĩ monte sion: ꝛ ibi confirmata fuit p spiritussancti missionem in signo visibili super apostolos aliosq̃ christi discipulos. fm q̃ dicit Hiero. in epistola ad Paulinum de omnibus sacre scripture libris. s Et edificabuntur ciuitates iude. quia apostoli aliiq̃ discipuli de monte sion missi sunt ad predicandum per orbem vniuersum: vbi per eos cõstitute sunt ꝛ ordinate ecclesie: que dicuntur ciuitates: eo q̃ ciuitas est ciuiũ vnitas. ibi autem vniebantur fideles in fide ꝛ charitate. dicuntur etiam ciuitates iude: id est christi: q̃ sic nomĩatur: eo q̃ fuit de tribu iuda: sicut ꝛ Genesis. xlix. samson nominatur dan: fm omẽs expositores catholicos ꝛ hebreos. cũ dicitur: Dan coluber in via: quia fuit de tribu dan.
t Et inhabitabunt ibi. fideles christi.
v Et hereditate acquirent eam. quia decedẽtibus primis: alij quasi hereditarie succedũt eis.
x Et semen seruorum eius. i. christi: ꝛ vocãtur hic eius serui sui discipuli: quorum semen. i. imitatores eorum possident ecclesias per orbem.
y Et qui diligunt nomen eius. existentes ĩ charitate. z Habitabunt in ea. numero ꝛ merito: quia sola charitas diuidit inter filios perditionis ꝛ regni. Alio modo exponitur de ecclesia triumphante: que sion appellatur. Hebr. xij. Accessistis ad sion montem ꝛ ciuitatem dei viuẽtis hierusalem celestem: ꝛ multorum milium angelorum frequentiam. Hanc autem sion celestẽ deus saluam fecit: quando per homines illuc ascendentes angelorum ruinam reparauit. Et edificabuntur ciuitates iude: id est christi: et possunt dici he ciuitates diuersorum angelorum ordines. Et inhabitabunt ibi. sancti illuc assumpti. Et hereditate acquirent eam. id est immobiliter: sicut hereditas dicitur res immobilis. Et semen seruorum eius. id est fideles discipulorum christi imitatores. Possidebit eam. eternaliter absq̃ amissione. Et qui diligunt nomen eius: habitabunt in ea. quia in ciuitate celesti est charitas perfecta: Est enim ibi vna vox letantium: et vnus ardor cordium: ad quam perducat ꝛc.

Deus in ad

Moraliter.

[Saluũ me fac ꝛc.] Ps. LXVIII. ps. iste fm sensuz lr̃alẽ ẽ ð xp̃i passione sicut ostẽdi multipliciter in expositiõe lr̃ali. Moralit aũt põt exponi de psecutiõe corpis sui mystici qd ẽ ecclesia vt dicat in ei' psona. [Saluũ me fac qm̃ intrauerũt aque.] id ẽ tribulationes magne. [Usq̃ ad aiaz meã.] id ẽ sũmũ pontificẽ: qui dr anima corpis mystici: qꝛ mouet ipm sicut anima corp' suũ. Tpe nanq̃ psecutionis seuissime legit beatus Marcell' papa idolis thurificasse: ꝛ Liberi' papa arriane pfidie consensisse. [Infixus sum in limo pfundi.] in pfundo enĩ aque solet ẽẽ limus tenax p quẽ significat longa duratio psecutionis q̃ fuit sub impatorib' multis. [Et non ẽ substãtia.] qꝛ nullus audebat christianos sustẽtare ꝯtra imperatoꝝ mandata. [Ueni in altitudinẽ maris.] id ẽ grauissime psecutionis. [Et tẽpestas dimersit me.] multi enĩ martyres fuerũt ĩ aq̃s submersi. [Laboraui clamans.] in lõga oratione. [Rauce facte sũt fauces mee.] ex exauditiõis dilatiõe. [Defecerũt oculi mei.] ex multa lachrymatione. [Multiplicati sũt ꝛc.] multi enim impatores ꝛ eoꝝ ministri psecuti sũt ecclesiam sine causa. [Confortati sunt ꝛc.] in hui' mũdi potentia. [Que nõ rapui tunc exoluebam.] id ẽ sustinui penã ĩmeritam. [De' tu scis insipientiam meã ꝛc.] hoc dicit ecclesia p malis filijs suis q̃ admixti sũt bonis. [Non erubescãt] Hic post psecutionẽ in flagellis ponitur afflictio ĩ vituperijs. ideo dicit: [Nõ erubescãt in me ꝛc.] id ẽ nõ erubescãt christiani q̃ vocent filij mei. [Non ꝯfundãtur sup me ꝛc.] repetitio ẽ eiusdẽ sententie p maiori expssione. ꝛ subdit ratio petitiõis. [Qm̃ ppter te sustinui opprobriuz.] id ẽ opprobria multa. [Extrane' fact' sum fratrib' meis ꝛc.] sicut pdixit xp̃s Matth. x. Tradet aũt frater fratrẽ in mortez ꝛ pater filiũ. Et subdit causa: [Qm̃ çelus dom' tue comedit me.] talia nanq̃ sustinebãt christiani ppter çelũ ecclesiastice fidei. [Et opprobria exprobrãtiũ tibi.] infideles enim dicebãt opprobria de christo: sed nõ poterant ei nocere: qꝛ sedet ad dextram patris ĩ excelsis. sed nocebãt fidelib' horrẽtib' ea audire. ppter qd affligebant: ꝛ sic opprobria christi sup eos cadere dicunt. [Et operui in ieiunio ꝛc.] oẽs enĩ istas afflictiões fideliũ infideles hypocrisim reputabant. ideo subdit: [Et aduersum me loquebãt q̃ sedebãt in porta.] id ẽ iudices qui sedebant antiquit' in portis. ꝛ isti ꝯtra fideles loquebãt. eos iniuste ꝯdẽnãtes [Et in me psallebãt q̃ bibebãt vinũ.] cãtilenas factas in vituperijs christianoꝝ [Ego vero orationẽ meã ad te dñe.] dirigo toto corde. [Tẽpus beneplaciti.] id ẽ tue cõsolationis expectãs. [In multitudine misercdie tue exaudi me.] vt valeã in pace tibi seruire. [In veritate salutis tue.] id est ex merito christi q̃ est veritas ꝛ salus tua. [Libera me ð luto vt nõ infigar.] Supra dixit: Infixus sum in limo ꝛc. et hoc ppter grauitatẽ psecutiõis. [Libera me ab his q̃ oderũt me.] id est a demonib'. [Et de pfundis aquaꝝ.] id ẽ tẽtationũ p cõsensum. [Nõ me demergat tẽpestas aque.] id ẽ tẽtationis p ꝯsensum. [Neq̃ absorbeat me pfundũ.] p peccatoꝝ exercitium. [Neq̃ vrgeat sup me pute' os suũ.] id ẽ pute' inferni a q̃ nullus potest reuerti. [Exaudi me.] Hic p liberatione allegatur primo diuina clementia. ideo subdit: [Qm̃ benigna est misericordia tua ꝛc. Et ne auertas faciẽ tuã a puero tuo.] id est populo christiano. Scdo allegat psecutoꝝ nequicia cum dicit: [Propter inimicos meos eripe me.] q.d. quia psequunt me iniuste. Et tertio ppria miseria cum dicit: [Tu scis improperium meũ ꝛ ꝯfusionem meã ꝛ reuerẽtiaz meã.] id ẽ verecũdiã. ꝛ ponunt tot noĩa quasi idẽ significantia ad ppositũ mag' exaggerandũ. [Improperiũ expectauit cor meum.] de futuro sicut iam sustinui de preterito. [Et sustinui.] id est expectaui. [Qui simul ꝯtristaret ꝛc.] ad aliqualẽ releuationẽ meã. nã cõpatientes afflicto diminuũt afflictionẽ suam. sicut portãtes põdus corporale cũ aliquo alleuiãt suũ grauamẽ. [Et dederunt in escã meã fel ꝛc.] sꝫ psecutores mei ducentes ad amaritudinẽ vitaz meã. [Fiat.] Hic petit psecutoꝝ punitio non ex vindicte h iusticie çelo cũ dicit: [Fiat mensa eorũ ꝛc.] id est sicut duxerũt vitã meã ad amaritudinẽ sic fiat eis. [Obscurentur oculi eoꝝ ne videãt.] euasionẽ pene sibi debite. [Et dorsũ eoꝝ semp incurua.] id ẽ eoꝝ penã aggraua. [Effunde super eos iram tuã.] eos multipliciter puniendo. [Et furor ire tue cõphendat eos.] ita q̃ non possũt effugere. [Fiat habitatio eoꝝ deserta.] id est ab hoib' non habitata. [Quoniã quem tu pcussisti.] id ẽ populũ christianũ quem tu pcuti pmisisti ad sue patiẽtie exercitiũ. [Persecuti sũt.] nequiter. [Et sup dolorem vulneꝝ meoꝝ.] id ẽ defectũ in necessarijs q̃ cõmuniter ẽ in paupib' christianis. [Addiderunt.] iniuste persequẽdo. [Appone.] in statera iusticie tue. [Iniquitatẽ sup iniquitatem ꝛc.] multiplicãdo eoꝝ penam fm peccatoꝝ multiplicationẽ. [Et nõ intrẽt in iusticiã tuam.] scꝫ illi qs pdidisti ad penam eternã: qd pprie dicit de demonib' ppter eoꝝ irreuersibilitatẽ. ideo subdit: [Deleant de libro viuentiũ ꝛc. Ego sum paup ꝛ dolens.] ex miserijs vite psentis. [Sal' tua deus.] id est christ'. [Suscepit me.] cõfortans me in tribulationibus. [Laudabo nomẽ dei cum cãtico.] id ẽ corde ꝛ ore. [Et placebit deo sup vitulũ nouellũ ꝛc.] id ẽ plus q̃ veteris legis sacrificia. [Uideant paupes ꝛ letent.] qm̃ de eis dicit Matth. v. Beati paupes spiritu qm̃ ipoꝝ est regnum celoꝝ. [Querite deuz.] p opa iusticie. [Et viuet aia vestra.] vita gre ꝛ postea glie. [Qm̃ exaudiuit paupes dñs.] in suis orationib'. [Et vinctos suos.] id ẽ p nomĩe eius. [Nõ despexit.] vt pꝫ de martyrib' quoꝝ honor in celis celebrat in terris. [Laudẽt illũ celi ꝛ terra ꝛc.] id est ois creatura. nam ex oibus creaturis habet materia diuine laudis. [Qm̃ deus saluam faciet sion.] id ẽ ecclesiã militantẽ. [Et edificabunt ciuitates iude.] id ẽ cõgregatiões plebis christiane q̃ edificãtur in morib' ꝛ fide. [Et inhabitabunt ibi.] scꝫ illi q̃ fideles sunt nõ solũ numero sed etiam merito. [Et hereditate acquirent eã.] id ẽ ecclesiam in qua iã sunt fm statum ipius militantis ꝛ acquirent eã fm statũ ipius triũphantis: est enĩ vnica eccl'a tñ duos habẽs status. [Et semen seruoꝝ eius possidebit eam.] id ẽ imitatores bonoꝝ. [Qui diligũt nomẽ ei' habitabunt in ea.] gradus enĩ mansionum superne ciuitatis distinguũtur fm gradus charitatis.

In ps. lxviij. Saluum me fac. vbi dicitur in postilla: Nec orat sic christus homo.

Additio. j.

Christus orauit nõ solũ vt ostẽderet veritatẽ humane nature in q̃ minor est patre: s etiã vt ostẽderet se eẽ a patre: vñ ipe dicit Ioh. xj. Propter populũ qui circũstat dixi. s. verba oratiõis: vt credãt qꝛ tu me misisti: qd intelligit etiã fm deitatẽ. Uñ Aug'. x. de trinitate dicit q̃ orauit xp̃s ne fili' ignoret. orauit etiam xp̃s vt nobis exemplũ daret orãdi. vnde Ambro. sup Luc. in materia orationis xp̃i dicit ad p̃cepta virtutis nos informat exemplo. Itẽ quia xp̃s sciuit q̃daz esse fienda mediãte sua oratiõe idcirco ꝯuenienter orat. put in. iij. pte. q. xxj. arti. j. in responsione ad scðm argumentũ.

In eodem psalmo vbi dicitur ĩ postilla: Et placebit deo super vitulum nouellum.

Additio. ij.

Postillator relinquit sine expositiõe illa verba q̃ in littera cõtinent. s. Cornua pducentẽ ꝛ vngulas. q̃ q̃dem verba non vident applicari sacrificijs veteris legis in q̃bus nusq̃ fit mentio de hoc q̃ tauri vel vituli de q̃bus sacrificia fiebãt pducerẽt cornua vt vngulas: vt patet in leuitico ꝛ in alijs locis vbi de sacrificijs ve. le. tractat. ꝛ sic hec verba in sensu litterali vident oĩno superflua ꝛ infructuosa. vñ fm doctrinaz Greg'. xxxj. moraliũ: cum ratio lr̃e defecisse cognoscit: restat vt ad sensum mysticũ sine dubitatiõe recurrat: quapropter in h loco recurrendũ ẽ ad sensum spiritualiorẽ fm quẽ cum dicit: Laudabo nomen dei cum cantica ꝛc. intelligit de futura laude. scꝫ patrie que magis placet deo q̃ omis vita gratie: que q̃dem scꝫ vita gratie significat p vitulum nouellũ ex nouitate vite pducentez. cornua q̃bus expugnent heretici ꝛ eccl'e aduersarij. similiter ꝛ pducentẽ vngulas q̃bus aspera seculi calcet: ꝛ eos q̃b' tãtũ terrena sapiũt vngulis excitet: put in glo. largi' habet.

Replica.

Saluũ me fac deus. vbi postillator dicit xp̃m hominẽ orare: vt ostẽdat veritatem humane nature in se in qua minor est patre. Burgẽ. autem iuxta intentionẽ sãcti Tho. put euz allegat tertia pte. xxj. q. xp̃m dicit orasse non fm humanitate: sed etiam fm deitatem: quod satis erronee sonat. nam orare sicut adorare ẽ actus latrie q̃ est actus seruitutis inferioris ad supiorem. Christ' autem fm cõmunẽ catholicoꝝ doctrinam sic non dicit se habere ad patrẽ fm deitatẽ: sed solũ fm humanitatẽ. Motiua etiam Burgẽ. ad sic dicendũ non cogũt. Nã primũ cum dicit christum orasse: vt ostẽderet se esse a patre: fm illud Ioh. xj. Propter populũ qui circũstat dixi vt credant qꝛ tu me misisti. Nã nõ oportet illam orationẽ de deitate intelligi: sed humanitate in qua fuit missus missione visibili. Nec orauit christus in pposita allegatiõe: vt crederẽt euz facere miracula ṽtute dei interpellari qui eũ misit. Multi enĩ dixerũt eum facere miracula in potestate demonũ. Orauit igitur ad dominũ vt hunc errorẽ excluderet: dũ non a diabolo sed a deo postularet. Ad idem est Hyl. x. de trinitate ꝛ. xj. Cor autẽ allegat beatũ Ambrosium q̃ christus orauit vt daret nobis orandi exemplũ est

D contra

Universidad de ... Biblio...

contra Burgeñ. nam dare exemplum ptinet ad humanitatez christi: quia dicit beat⁹ Aug⁹. nisi esset verus deus non afferret remedium: nisi esset ver⁹ homo non pberet exemplũ. Nec cogit si christ⁹ sciuit aliqua fienda oratiõe sua mediante: quia anima christi vidit in verbo ea que verbũ vidit. ideo iuxta ea que vt homo vidit in verbo orauit fieri vt homo nõ vt deus: sed vt cõsulamus senectuti Burgeñ. de lyrãtis dicere possum⁹ ſm cõmunicationẽ ideomatũ christũ deum orare: sicut Damascenus dicit puerum stellas creare. ¶ In eodem psalmo circa illum passum. Et placebit deo sacrificium diuine laudis super vitulum nouellum cornua producentem et vngulas. vbi glo. magistralis ad lrãm his verbis dicit non plus significari: nisi ꝙ vitul⁹ nouell⁹ in sacrificio offerẽdus nõdũ habeat cornua et fortes vngulas: ideo talis dicit̃ pducere ea vtute augmenti naturalis: nã in lege phibitum fuit defectuosa aĩalia ĩ naturalibus offerri. Non sũt igit̃ talia verba superflua sicut putat Burgeñ. nã in mult̃ passib⁹ sacre scripture sensus allegoric⁹ plus pẽsat vba: ⁊ ad maiorẽ vtilitatẽ refert ꝙ lralis sensus. Nõ igit̃ sequit̃ lralem sensum esse inutilẽ vel abijciendũ. ⁊ pmo recurrendũ ad sensũ mysticũ: ſm doctrinã beati Aug⁹. et beati Greg⁹. xxxj. moraliũ: qꝛ hoc solum faciendũ est vbi lra ſm primariã vocũ significationez esset falsa vel absurda: qualiter nõ ẽ in pposito: qꝛ in pposito sensus lre ẽ sine offerant̃ pfecti boues iam habentes cornua ⁊ vngulas siue vituli adhuc naturaliter ea pducẽtes: adhuc placebit ampli⁹ sacrificium laudis ꝙ legis: put intendit postillator.

¶ Glo. ordi.

a ¶ In rememoratione. Cas. Memoria duob⁹ modis. Cũ memores peccato ꝝ iudiciũ timem⁹: vñ. s. in ps. xxxvij. vl' dũ pmissa bona corde retinem⁹ ⁊ securi sum⁹: vt h. qd ondit cũ subdit̃: ꝙ saluũ fecit eum dñs: et ꝯgrue supra caput d' passiõe egit et spe resurrectiõis addidit: siliter mẽbra ⁊ passiões suas educũt ⁊ spem resurrectiõis assumũt. ¶ Aug. Uox tribulato ꝝ xp̃o. i. martyrũ inẽ passiones pielitãtiũ: ſ d' capite psumentiũ. Cũ illis vox oĩs iusti. cui ex charitate abũdãs iniqtas etiã xpianorũ ẽ passio: vt Loth corpalẽ psecutionẽ a nullo ĩ sodomis sustinuit: ſ a malis fact̃ eo ꝝ: cui nõ fuit dictuz vt nõ ibi habitaret. Est ꝙ psecutio iusti: vel a leone in ipetu. vel a dracone ĩ insidijs. vñ oẽs clamẽt: De⁹ ĩ adiutoriũ. pmo petẽtes se adiuuari: malos erubescere.

7.q.1.c.eũ sõ. in fi.

¶ Ps. LXIX

D Eus in adiutoriũ. Monet vt in deo nõ ĩ nobis gloriemur. ¶ Cassio. Hic omis petitio affirmatio est vñ non sũt timẽde tribulationes. ¶ Hic versiculus ante oẽs horas in initio pdicit̃: qꝛ cum orare solem⁹ maxime tẽtare nitit̃ diabol⁹ vt musce moriẽtes pdãt suauitatem vnguẽti. c ¶ Cõfundãtur. Cas. Cõfundi est de puersitate turbari. Reuere. ne ples a iusticia pena sequatur. d ¶ Qui querũt. qui vo. Aug⁹. Diuersa sunt tẽpora in ecclesia primo fuit impetus persequentium: vnde qui querunt. modo remansit maliuolẽtia cogitãtiũ vnde qui volunt. e ¶ Auertãtur. Aug⁹. Duo genera sunt persequentium. vituperantium et adulantium: vt igne aurum pbatur ita vrit lingua adulantium. plus enim nocet lingua adulatoris ꝙ manus psecutoris: vtrunqꝫ ignis: Uritur q̃ temptatur vituperio vl' laude. Exit integer qui neutro capitur. f ¶ Exultent ⁊ letentur. Cassio. Monet letari bonos quos egenos deus adiuuat et liberat.
g ¶ Semper. Quia non vnq̃ debet cessare a laude eius.
h ¶ Magnificetur deus. Cassio. Nostro more dictum vbi quis laudibus crescit: quod non deus. sed nos laudãdo proficimus. i ¶ Ego vero egenus ⁊ pauper sum. Cassio. Quod hortor facio. Uel ipi de se sentiant. Uel dominus magnificetur: tu ergo quid? Uel ego vero etiam iam iustus: quia adhuc lex membrorum repugnat le. mẽ. mee. et adhuc esurit iusticiam. Uel de deo illud dicant. Sed de se ita sentiant vt dicãt. Uel ego vero ⁊c. verba dei assumit sibi qui supra se hec eadem dixit. q. d. Illi qui querunt animã sunt diuites: sed ego. e. ⁊. p. quia ⁊ mundanas copias non habet. et intus vbi est diues: semper ambit desiderat ⁊ accipiat.

a ſ christum. b ſ dirigens. c ſ attribuitur. ſ omni iusto qui hic loquit̃.

¶ In finẽm psalmũs dauid in
a ſ .i. agens de memoria. b ſ scs. c ſ spe ⁊ certitudine.
a rememoratione cõ ꝙ saluũ eũz fecit dominus.
a ſ qui soles iuuare. ſ Aug. semp adiutorio egem⁹ in h seculo: maxie in tribulatiõe. ſ cõtra pericula.
b D Eus in adiu/ ¶ LXIX
a ſ respice. ſ et cito.
torium meum intende: domine a
a ſ Cas. qñ si tardet misedia: crescẽt tormenta.
c ad adiuuãndũ me festina. Con/
a ſ et. ſ Aug. anteqꝫ defendãt sua facta vt gloriosi sed post conuertunt̃: vñ subdit: ⁊ reuereantur ⁊c. b ſ trucidãtes. ſ Aug. ad oppmẽdũ
d fundantur ⁊ reuereant̃: qui que b
a ſ Aug. non pcedant sed sequantur nõ suo cõsilio viuant sed sanctorum.
e runt animam meã. Auertantur c
retrorsum et erubescant: qui vo
lunt mihi mala. Auertantur sta b
a ſ repulit paulus dicentes: Ego sum pauli. ſ irrisorie: vl' adulatorie.
tim erubescentes: qui dicũt mi/ c
a ſ his oibus auersis ⁊ cõfusis.
f hi euge euge. Exultẽnt et leten/ f
a ſ in q̃ sunt lux: nõ in alio. b ſ nõ holes sed c ſ qui prior eos quesisti.
tur in tẽ omnes qui querunt tẽ:
a ſ quasi qui hoc nõ dicit non querit deum. b ſ h semp dicãt. ſ q̃ peccatorẽ vocat cõfitẽti dat veniã: idẽ facit iuste viuere: tãdẽ glorificat.
g ⁊ dicãnt semper magnificet̃ do/ g
a ſ quia ab illo salus eis: nõ a se.
minus q̃ diligũt salutãre tuum.
a ſ Aug. ille diues nulli⁹ egens. ſ lumen meũ. b ſ vel mẽdic⁹. i. petẽs. ſ insufficiẽs mihi.
i Egõ vero egenus et paup sum: h

¶ Nico. de lyra

D Eus ĩ adiu. ⁊c. Huic ps. LXIX ps. pmittit̃ talis titul⁹ in hebreo. Ad victoriã dd ad recordãdũ. in trãslatiõe Hiero. sic dicit̃: Uictori dauid ad recordãdũ. ⁊ est eadẽ sñia: vt ptz ex supradict̃. Qꝫ aũt dicit̃ hic ad recordãdũ: dicũt expositores cõiter ꝙ hoc dicit̃ eo ꝙ dauid fecit hunc ps. ad bñficia sibi pstita a deo recordanda: pter qd in aliquibus biblijs post illud verbũ ad recordandũ: addit̃: ꝙ dñs fecit eum saluũ. sed hoc additum fuit ab aliquo expositore quicũqꝫ fuerit ille: quia hoc nõ habetur in hebreo nec in trãslatiõe Hiero. iuxta hebraicaz veritatẽ. Item ſm hoc eadẽ esset ratio ꝙ in quolibet ps. quem dauid fecit p sua liberatione a periculis poneretur ad recordandũ: qd non est verũ: ⁊ ideo saluo meliori iudicio videt̃ mihi ꝙ hic ps. ẽ pphetia de futuro. puidit enim dauid ĩ spiritu sancto ꝙ principium huius ps. recordandum esset in ecclesia dei in principio oĩm horarum canonicarũ: vl' iuxta principiũ: sicut videmus adimpletum: ⁊ pter hoc in titulo posuit: ad recordandũ. Item de hoc ps. ⁊ sequẽti qui incipit: In te domine speraui ⁊c. dicũt aliqui expositores ꝙ est idem ps. in hebreo. alij autem oppositum: pter quod vidi plures libros hebraicos: ⁊ in aliquibus ponitur idez ps. in alijs autem distinctus. primum tamen videtur mihi veri⁹: lꝫ Hiero. dicat duos esse psalmos: qꝛ hunc quotat. lxix. ⁊ aliuz lxx. non tamen mutatur sententia: siue h teneatur siue illud: quia vterqꝫ videt̃ esse factus a dauid cum esset in persecutione Absalõ filij sui: vt mihi videtur saluo meliori iudicio. Scdm igitur hunc sensuz diuiditur psalm⁹ iste in duas partes: quia primo dauid petit celerem liberationẽ secundo ad hoc inducit multiplicem rationem. ibi: In te domie. Circa primũ dicit: Deus in adiutorium meum intẽde: quia non possum absalon filio meo resistere: sicut ipsemet dicit. ij. Reg⁹. xv. Surgite et fugiamus: neqꝫ enim erit nobis effugium a facie absalon.
a ¶ Domie ad adiuuandũ me festina: qꝛ achitophel nitebat̃ euz psequi ⁊ cõprehendere eadẽ nocte: vt habet̃. ij. Reg. xvij.
b ¶ Confundant̃ ⁊c. qd ⁊ factũ ẽ: qꝛ achitophel se suspẽdit: vt habet̃ eodẽ ca. ⁊ absalon interfect⁹ fuit: vt habet̃ sequenti ca.
c ¶ Auertant̃ retrorsũ ⁊c. qꝛ ipl's qui erat cũ absalon eo deuicto fugit in tabernacula sua. vt habet̃. ij. Reg. xviij. ⁊ ad idẽ refert̃ qd subdit̃: d ¶ Auertãt statim erubescẽtes. qꝛ fugiẽtes de plio merito erubescũt. e ¶ Qui dicũt mihi euge euge. interiectio est gaudẽtis: qꝛ ipl's existẽs cũ absalon erat in tãta multitudine ꝙ gaudẽtes dicebãt: statim habebim⁹ eũ in manib⁹ nr̃is captum.
f ¶ Exultẽt ⁊ letẽt ⁊c. i. ego ⁊ viri mei q̃ querim⁹ iusticiã tuaz: ⁊ p te liberari. g ¶ Et dicãt semp magnificet̃ dñs. de bñficijs nobis pstitis. h ¶ Ego vero egen⁹ ⁊c. qꝛ in illa fuga siba pstitit ei cibaria. vt hr̃. ij. Reg. xvj. Et in termino berçellai galaadites ⁊ machir fil⁹ amihel pstiterũt ei necessaria. vt habet̃. ij. Reg⁹. xvij. et ideo subdit̃

s.39.

a ¶ Memoreris. Cas. Tardũ videt̃ qd magno desiderio querit̃. ¶ Aug⁹. Ne mihi tardi⁹ videat̃ ꝙ venturus es qd fit per patiẽtiã qua qui caret: tardum ei videt̃ ⁊ desle/
Gen.19.f citur ab eo: vt vxor Loth que fit statua salis vt te cõdiat. exemplo enim tibi est ne retrospicias. b ¶ In finem.

Aug⁹. De cõmendatione gratie. Quicq̃d eni sum⁹ misericordia dei sumus: q̃cq̃d ex nob mali sum⁹: vt tota spes nr̃a in deo sit nõ ĩ nr̃is virib⁹. Jonadab cõmẽdat̃ a Hirere. q̃ filijs suis pcepit ne biberẽt vinum: neqꝫ in domib⁹ sed in tabernaculis habitarent: cui illi obedierũt q̃si deus hoc pciperet: lꝫ enim hoc deus nõ pcepit: pceperat tamẽ vt filij obedirent parentibus: qd ⁊ debent nisi patres contra deum iusserint. vnde de⁹ benedixit eis pter obedientiã: eos ꝙ obijcit populo isrl': q̃ nolunt obedire deo: sicut illi patri. vñ suadet eis Hieremi. vt parẽt se captiuitati: nec resistãt volũtati dei. Subdit ꝙ: Et eo ꝝ q̃ pmi captiui ducti sũt nõ qꝛ filij ionadab captiui ducti sũt: sꝫ potius oppositi captiuandis pctõ inobedientie. Jonadab spõtaneus dñi. i. qui ex volũtate seruit. Filij isrl' captiui sunt primi ⁊ scdi ⁊ tertij. Sed nõ de his sonat ps. potius de nobis q̃ captiuamur ĩ lege peccati: q̃ ẽ in mẽbris. vñ magis cõmendat̃ liberatoris xp̃i grã. Sed cur primi. tã elucet: qꝛ in cõparatione filio ꝝ ionadab omnis inobedientia culpara ẽ. ⁊ p inobedientiam ade (in quo omnes peccauerũt) captiui sum⁹. merito ergo primi captiui: quia primus homo de terra terrenus cui similes. Secũdus d' celo celest̃: a quo liberabimur. vñ iste exclamat. In te. d. s. vt natus in adam in captiuitate: primo petens ab omnib⁹ liberari. Fere singulis syllabis cõmendatur gratia. c ¶ Filiorũ ionadab. Aug⁹. Filijs spontaneis: id ẽ obedientie cantatur psalm⁹. et hi sunt qui primi captiui. id est pertinentes ad primum hominem: propter primum primi captiui: quia prius quod animale est propter scdm homines secundi redempti. his cantatur vt discant per gratiam reuerti qui ex se mali. ¶ Cassio. Uel ita monemur in titulo habere deuotionem filiorum ionadab: non contumaciã iudeorumque captiui esse meruerunt. Filij ionadab loco obedientiũ. priores captiui loco ꝯtumaciũ ponunt̃. q̃ frequẽter mõiti nolũt corrigi. Historia in libro regũ. Judei pro lege dei contempta decreti sunt prime secunde ⁊ tertie captiuitati. sed vt corrigerẽtur anteqꝫ prima veniret. per pphetam pnunciata est: illi vero consueta malicia in obstinatione permanserunt.

¶ Ps. LXX

b I N te te domine speraui. Generalis iustus loquitur a principio mundi vsqꝫ ad finem. totã spem in deo ponens. gratiam eius cõmendat: ne falso in nobis presumamus. ¶ Cassio. Uel priores captiui sũt in mundo vnde euadi potest. Secundi in inferno. Uel priorum: id ẽ eorum qui ante capti vicijs ꝙ filij christi. ¶ Totus hic psalmus gratiam dei que gratis datur summa intẽtione commendat. c ¶ Libera me. Cassio. A periculis. f ¶ Et eripe me. a potestate diaboli. g ¶ Esto mihi in deũ. Duo premisit. duo alia reddit.

a ſ sed o. b ſ vel adiuuat in mũdi tribulatiõe. c ſ ideo adiuua: qꝛ. ſ et ſ h semp etiã dicedũ iustis. ſ vt vincã. ſ ecce vnde cepit.
a Dẽus adiuua me. Adiutor me/ b
a ſ de tot nexib⁹ causaꝝ. b ſ ne cedam: tu: nõ alia mihi spes est. ſ vel es tu.
us ⁊ liberãtor meus es tũ: domi c d
a ne ne moreris.
a ſ iste. ſ est
b c In finem psalmũs dauid fi/
a ſ .i. obedientiũ q̃bus cantatur vt perseuerẽt. b ſ .i. inobedientiũ vt desistant.
liorum ionãdab et priõrum ca/
ptiuorum. ¶ LXX
ſ Aug⁹. si is me confundor: vel in mundanis que caduca.
b I N te domine speraui e
a ſ vel ego iã ĩ adaz cõfusus sum: sed in xp̃o. b ſ in futuro. ſ et si hic de peccato. ſ ideo. ſ sed.
c ſ Cas. ſm ꝙ iusticia tua exigit: que est vt parcas orãti: qd est misericordia.
nõn ꝯfundar ĩ etẽrnũ: in iũsticia f g
a ſ nõ mea quã si statuo iusticie dei nõ sum subiectus: sed tua que mihi a te: non enim de me glorior: gratiam tuam non respuo.
tuã libera me ⁊ eripe me. Jncli/ h
a ſ et o dñe etiã si sum indign⁹ ego: tñ. b ſ .i. iacentẽ egrũ. c ſ misedicam. ſ meritũ eni nõ attingit ad illũ. ſ hec est cõfessio humilitatis. b ſ ab egritudine q̃ iruo.
nã ãd me aũrez tuã: ⁊ saluã me.
b ſ non ad me puenĩãt iacula inimici. ſ qꝛ ego me ptegere nequeo ſ ab occult̃ meis mũda me
g Estõ mihi in deuz ptectorẽ ⁊ in i
a ſ Aug. tu q̃ fuisti merus fugiẽti ade. iam esto locus refugij: ad quẽ q̃ refugit tut⁹ ẽ. b ſ quia sic in alto est vt nihil timeat. ſ vel refugũ. c ſ in alio saluus esse non potero.
lõcũ munitũ: vt saluũ me faciaſ.
a ſ esto mihi in deum ptectorem ⁊ eris. b ſ p te sum firm⁹ cõtra tẽtationes. ſ refertur hoc ad: esto mihi in deum ptectorem.
Quõniã firmãmentũ meum: et k
a ſ quia. ſ sic vbi ero infirmat⁹ ex me: ⁊ adhuc captiuus: ad te refugio: qꝛ quãtũcunqꝫ firm⁹ sũ ex grã q̃diu in corpe peccati agitur semp aliq̃d timendũ est. ſ ad locum munitũ refertur. b ſ nõ illud. c ſ Cas. repetit determinãdo a q̃bus postulet eripi. ſ in te speraui.
rẽfugiũ meũ ẽs tu. Dẽus meus m

ideo sequit̃: a ¶ De⁹ adiuua me. q̃si diceret: sine tuo auxilio nõ possũ resistere. ⁊ ideo subdit̃: b ¶ Adiutor me⁹. cõtra hostes inuadẽtes. c ¶ Et liberator meus es tu. i. a periculis iminẽtibus. d ¶ Domine ne moreris. ⁊ in hoc petit celerem liberationem sicut in principio psalmi.

¶ Ps. LXIX

¶ Moraliter.

[Deus in adiutorium ⁊c. Sicut dixi in expositione litterali psalmus iste ⁊ sequẽs qui apud hebreos sunt vnus psalmus videnť esse oratio dauid in persecutiõe absalon. ¶ Licz de hoc etiam alium psalmum fecerit. nam illa psecutio tractum temporis habuit. ¶ Moralit̃ autem potest exponi de bono pastore ab aliq̃ filio suo spirituali tamẽ iniquo persecutionez patiente. sicut de sancto Thoma cãtuariense et anglie rege legitur esse factuz: a qua persecutiõe petit diuinitus liberari. ⁊ primo ponit̃ ista petitio. secundo exauditionis rõ. psalmo sequenti. Circa primuz dicit: [Deus in adiutorium meum intende.] q. d. mea liberatio nõ apparet aliunde. ¶ [Domine ad adiuuanduz me festina.] ne in mea diocesi crescant mala q̃ solẽt in populo crescere percusso pastore. Sic dicebat apostolus Act̃. xx. Post discessũ meum intrabũt lupi ⁊c. ¶ [Confundantur ⁊ reuereantur ⁊c.] in seipis per penitentiam de hoc ꝙ persequunt̃ suum patrem. ¶ [Auertant̃ retrorsum.] resilientes a tali psecutione. ¶ [Qui dicunt mihi euge euge.] de me loquentes indebite. ¶ [Exultent ⁊ letentur in te ⁊c.] id ẽ in tua bonitate ⁊ non in huius seculi vanitate. ¶ [Ego vero egen⁹ ⁊c. Adiutor meus.] ĩ operibus bonis. ¶ [Et liberator me⁹ es tu.] a malis. ¶ [Domine ne moreris.] mihi succurrere ĩ casu necessitatis.

Ps LXX

c I N te domine speraui ⁊c. Licz hic psalmus non sit alius a precedenti: vt credo: quia tamen a Hieronymo et alijs nostris doctoribus ponitur alius: ideo volo ponere aliquam distinctionem: ⁊ pter psalmorum quotationez: prout habetur in libris nostris. Sciendum igitur ꝙ in aliquibus biblijs ponitur hic talis titul⁹. Psalm⁹ dauid filiorum ionadab ⁊ priorum captiuorum sed ĩ hebreo ⁊ in translatione Hieronymi null⁹ simpliciter ponitur titulus ⁊ ideo appositus ſm imaginationem vel opinionem alicuius expositoris: quia nec iste titulus videtur multum concordare sequenti littere: pter quod sicut dictum est videtur magis secunda pars hui⁹ psalmi in qua dauid ad sui liberationẽ a deo inducit multiplicem rationem: ⁊ diuiditur in duas partes: quia pmo dauid inducit huiusmodi rationes. secũdo promittit multiplices gratiarum actiones. ibi: Ego autem semp sperabo. Prima in tres: quia primo inducit rationes ex parte dei. secũdo ex parte sui. ibi: In te cantatio mea semper. tertio ex parte aduersarij. ibi: Confundantur. Circa primum allegat primo dei magnificentiam. secundo eius iusticiam. ibi: Deus meus eripe me. Circa primum sciẽdũ ꝙ ad magnificũ pertinet adiuuare confidentem de se: ⁊ maxime quando habet iusticiaz p se. ⁊ hoc allegat dauid dicens: In te domine speraui: tanq̃ in adiutore potenti. f ¶ Non confundar in eternum. id est finalit̃: quia in persecutione absalon reportauit honorem: et absalon cum suis confusionem. g ¶ In iusticia tua libera me. quasi diceret. tibi proprium est iustos liberare: cuiusmodi sum ego in hac psecutione. h ¶ Inclina ad me aurem tuam. loquitur de deo ad modum hominis: qui inclinat aurem quando vult exaudire deprecantẽ. i ¶ Esto mihi in deum protectorem ⁊c. quasi diceret: nulla ptectio aut munitio valet mihi sine te. k ¶ Quoniam firmamentũ meum. dans mihi firmitatem constantie. l ¶ Et refugium meum es tu. in omni tribulatione: omnia ista ostendunt fiduciam quaz habebat dauid in deo: propter quam exaudibilis erat sua petitio m ¶ Deus meus. Hic consequẽter dauid allegat diuinam iusticiã. ad quã pertinet iniquos punire: quales erãt persecutores dauid. et hoc est qd dicit: Deus meus ⁊c. peccatoris: id est peccatorũ: qꝛ multi in fauorem absalon iniuste psequebantur eum.

Universidad de ... Biblio...

a Peccatoris. Aug. Duo sunt ge
nera pctõꝝ. alij legem acceperũt vt
iudei ⁊ xpiani. alij non vt pagani.
b A iuuẽtute. Cassi.i. a ꝯuersiõe:
vel ex q̄ ꝯ diabolũ cepi pugnare.
Aug. A iuuentu. ex q̄ cepi spera
re in te ⁊ contra diabolũ pugnare:
ante non sperabam tamẽ fuisti pro
tector qui saluum duxisti me ad tem
pus quo discerem in te sperare. a iu
uentute ergo ex quo me armasti. fi
de: spe: charitate. ⁊ ceteris pugna
turum contra diabolum. iuuenis
pugnat. sed cadit: nisi deus sit spes
eius. c In te cantatio. Cassio.
Delectationi est mihi esse in te.
d Semper. vt continua sint bene
ficia. Semper. Aug. Et in psen
ti dum per fidem ambulo: ⁊ in futu
ro dum per speciem videbo. ne ta
men equat⁹ angelis obliuiscar gra
tie que me liberauit. sed hic tem
pore spei. tempore gemit⁹ ꝓdigium
factus sum. m. qui mihi insultant:
quia credo quod non video. ⁊ vias
eoꝝ respuo. Sed hec imputatio vl
impugnatio negligenda. vbi virt⁹
dei fauet: contra quam nihil stat.
e Repleatur os meum. Cas. Dixit
beneficia: nũc petit vt gratias age
re possit. Nam si deus os non re
plet: non ardet desiderium.
f Tota die magnitudinem tuam.
Aug. Id est sine itermissione. In
prosperis: quia consolaris. ⁊ in ad
uersis quia corrigis: quia anteq̄
essem fecisti: cum essem salutẽ dedi
sti: cum peccassem ignouisti: ꝯuer
sum iuuisti: perseuerantem corona
sti. nomine ergo magnitudinis om
nia includit. g Ne ꝓjcias me.
Cassio. De gratia tempore senectu
tis et senij danda. h Senectut.
Aug. Senectus in christo dum ꝓ
digium factus est: duꝫ infirmatus
in cruce ⁊ irrisus: quod dicitur se
nect⁹: quia ex vetustate assumpsit:
vnde vetus homo noster simul cru
cifixus est. i Quia dixerũt ini
mici ⁊c. Aug. Dicitur hoc de chri
sto: qui inter manus inimicoꝝ in
firmus factus est: ⁊ quasi nihil pos
set comprehensus: sed hic de mem
bris eius dicitur hoc: quia ⁊ illa ta
lia ex nostra persona habuit.
k Deus dereliquit eum. August.
Ps.21. Unde alibi: Quare me dereliqui
sti: id est quare hi me derelictũ pu
1.Coꝝ.9.b tant malo suo: Si eni cog. nũq̄. d.
g.c. l Ne elongeris a me. Cas
sio. Longe putant dum tardat: ne
elõgeris: vt grauioribus exponar.
m Confundantur. Cassio. Quia
disposita dei non mutantur.
n Detrahentes anime mee. Aug.
Uel cõmittentes animam meaꝫ: id
est prouocantes nos vt deo resista
mus: quod est contra deum cõmit
tere bellum: vt illi faciunt quibus
non placet deus in suis aduersis:
quod est eum habere iniustum. Cõ
mittitur etiam anima: si odit eos a
quibus patitur. o Qui querũt
mala mihi. Aug. vt fecit vxor iob
Iob.2.c que ait: Dic aliquid in deum ⁊ mo
Tob.2.d rere. Ut etiã ait vxor Tobie: Ubi
sunt iusticie tue: hoc dicebat. vt di
splicere et illi deus.

Et adijciã

a ſ ab exterioib⁹ hostib⁹. vñ ab alienis. p.s.r.
b ſ prãre: ne vi vel insidijs ducar ad peccatũ.
c ſ generalr: vbi laborat iste a captiuitare iã li
a eripe me de manu peccatoris: ⁊
berãd⁹. a ſ subdiuidit peccatorẽ p greo dicẽs:
ſ potestate. b ſ transgressoris.
de manu contra legem agẽtis et a
a ſ simpliciter sine lege peccãtis. b ſ ideo eri
pe: q: non est in me vt eos patiar: sed a te.
c ſ patiẽtia q: spes: vel poti⁹ spes q: patiẽtia.
iniqui. Qm tu es patiẽtia mea b c
a ſ iuuenis pugnat ꝫ cadit nisi dñs sit spes ei⁹.
b dñe: dñe spes mea a iuuentute d
a ſ Aug⁹. nõ solũ in iuuentute: sed ab infantia
ꝓtexisti mihi. ſ non infirmatus.
a ſ Aug. dũ in vtero ecclesie rudimẽtis fidei cõ
cipimur: post ex aq̄ ⁊ spũsãcto generamur.
c d mea. In te ꝯfirmat⁹ sũ ex vtero: e
a ſ vt natus exiui.
d vẽtre mřis mee tu es ꝓtector f g
a ſ ꝓpter que. ſ nõ in falsis. ſ laus. ſ est.
me⁹. In te cantatio mea semp: h
a ſ vnde: vel ex.
tanq̄ ꝓdigium fact⁹ sũ multis: i
a ſ quia. ſ sꝫ nõ inde timebo q:. b ſ vt vincã
nõ modo ꝓtector: c ſ q: adiutor ideo. ſ .i. fac
me ad ꝓximũ indesinẽter laudare te: vt in te cã
tatio mea: ⁊ ideo vt cãtare possim repleatur.
c ⁊ tu adiutor fortis. Repleat os k l
a ſ Cas. glia ẽ ore multoꝝ ꝯcelebrata laudatio
meũ laude: vt cãtem gliãm tuã: m
a ſ tu es mea a iuuentute: ideo.
f g tota die magnitudineꝫ tuã. Ne n
a ſ qñ fessa vire⁹ pl⁹ indiget iuuari. b ſ q̄ ẽ se
nect⁹. ſ imo tũc erit i te virt⁹ dei cũ tua defece
rit: vt dicas cũ aplo: Cũ infirmor tũc fortior sũ.
ſ cũ patientia aduersis pulsata mollescit.
b ꝓjcias me in tpe senectutis: cũm
a ſ mei hois: vt de me iam non presumã.
defecerit virtus mea ne derelin
a ſ sed quare h dico. b ſ disconfortauerunt.
i q̄s me. Quia dixerunt inimici o
a ſ Cassi. studio decipiẽdi. ſ insidiabant.
mei mihi: et qui custodiebant p
a ſ dixerunt ex cõmuni consilio.
animam meam consilium fece q
a ſ grauior ẽ fascis q̄ non diuidit. b ſ in cor
de apud se. c ſ quem sibi deum facit
k runt in vnum. Dicentes deus de r
a ſ quẽ vidẽt calamitatib⁹ fatigatũ putãt a deo
desertũ. b ſ ergo. ſ vt tardum.
reliquit eum: persequimini ⁊ cõ
a ſ vt inualidum.
prehendite eum: quia non est q̄
a ſ cõprehensum. ſ sic deliberat qui ad oculũ
iudicat. b ſ sed xpe esto.
l eripiat. Deus ne elõgeris a me: s
a ſ q: scio me affligendum.
deus meus in auxiliũ meũ respi t
a ſ Respi. in aux. m. ecõtra. ſ cõtra hoc qđ psu
mũt vt cognoscãt peccata sua. ſ te subueniẽte.
b ſ a peruersis viribus. ſ me patiente.
c ſ iudei. ſ qui recris oblatrant.
m n ce. Cõfundant ⁊ deficiãt detrahẽ v
a ſ me patientie. b ſ Et ne resipiscant.
ſ qsi velo verecũdie. c ſ de mala cõscientia.
tes aie mee: operiant cõfusione x
a ſ ꝓpter molestiã. ſ vel verecundia.
b ſ quia defecerunt. ſ praui suasores.
c ſ quod fecit vxor ipi iob.
o et pudore qui querunt mala mi
a ſ cõmittunt querunt mala: ego autem.
b ſ sicut illi desperant.
hi. Ego autem semper sperabo: y

a Et de manu ⁊c. i. ipi⁹ absalon qui age
batꝫ legẽ naturalẽ ⁊ diuinã ⁊ humanã p
sequẽdo patrẽ suũ quẽ oĩs lex p̃cipit ho
norare. b Et iniqui. i. achitophel q̄ fuit
ꝯsiliari⁹ dauid: ⁊ ꝯ eũ dabat iniq̄ ꝯsiliaꝫ
⁊ de ei⁹ ꝯsilio absalon ꝯ patrẽ rebellauit:
vt dictũ fuit. ij. Reg. xv. c Qm tu es
⁊c. i. p̄stãs mihi patiẽtiã i hac tribulatõe
fuit eni tũc valde patiẽs: vt hř. ij. Reg.
xvj. q: iniurias semei sibi maledicẽtis: et
lapides ꝯ eũ mittẽtis valde patiẽter por
tauit. d Domine spes mea ⁊c. q. d. nihil
boni speraui obtinere nisi p te. e In te
ꝯfir. ⁊c. nõ ẽ p h itelligẽdũ q fuerit in vte
ro mřis sanctificat⁹. s h dicit: q: in vtero
mřis fuit a deo ꝓtect⁹ sine q̄ ꝓtectiõe nõ
fuisset de vtero mřis nat⁹: vñ ⁊ i trãslati
one Hiero. habet: A te suscitatus sum ex
vtero ⁊c. f De ventre mřis mee. i. ab
hora natiuitatis mee vsq̄ nũc. g Tu
es ꝓtector me⁹. sic fuisti anq̄ eẽm nat⁹.
h In te cãta. ⁊c. Hic adducit rõnes sum
ptas ex pte sui: ad ostẽdẽdũ q oratio sua
sit exaudibilis. ⁊ accipit p̄ma ratio ex sua
deuotiõe. scđa ex corporis defectiõe. ibi:
Ne ꝓjcias. Circa p̄mũ sc ẽdũ q ad deũ
ptinet audire orones deuotoꝝ: qlis erat
dauid: q̄ ꝯtinue erat intent⁹ diuinis lau
dib⁹. ⁊ h ẽ q dicit: In te cãtatio mea sem
per te deuote laudando. i Tanq̄ ꝓdi
giũ ⁊c. fuit eni multuꝫ mirabile q dauid
adhuc iuuenis leonẽ ⁊ vrsũ suffocauit: et
gigãtẽ fortissimũ i fũda ⁊ lapide debella
uit. vt habet. j. Reg. xvij. k Et tu ad
iutor for. q. d. tu fecisti ista mirabilia et ñ
ego. ideo subdit: l Repleat os meũ
laude. ꝓ diuinis beneficijs. m Ut cã
tem gloriã tuã. in ps. a me cõpositis.
n Ne ꝓjcias. Hic ꝯsequẽter accipit ra
tio ex pte defectionis ipius dauid q̄ iam
erat senex ⁊ tendens ad defectũ roboris:
qñ absalon cõtra eum rebellauit. ad deuꝫ
autẽ qui fortissim⁹ est ptinet adiuuare de
ficiẽtes: maxime in causa iusta: sicut erat
in ꝓposito: ⁊ hoc est qđ dicit: Ne ꝓjcias
me in tpe senectutis ⁊c. i. tpe senectutis ⁊
defectibilitatis mee non subtrahas a me
auxiliũ virtutis tue. o Quia dixerũt
inimici mei mihi. i. ꝯ me: qđ postea subdi
tur: p Et q̄ custodiebãt aiam meã. i.
vitaꝫ meam scꝫ achitophel ⁊ ꝯsiles q̄ fue
rant prius ꝯsiliarij dauid ⁊ custodes cor
poris sui. q Consiliũ fecerunt i vnũ:
id ẽ cum ipo absalon ad me iugulandũ.
r Dicentes. deus ⁊c. posuit eni iste achi
tophel in capitib⁹ populi p suã astutiã q
dauid erat simpliciter reprobat⁹ a deo ꝓ
pter adulteriũ cũ bethsabee: ⁊ homicidiũ
vrie: sicut pleni⁹ erat dictum supra ps. iij.
ad h vt ppls ꝓsequeret dauid securi⁹ tanq̄
hoiem a deo reprobatũ: ⁊ ideo subdit da
uid: s De⁹ ne elõgeris a me. subtrahẽ
do auxiliũ defensiõis tue. t De⁹ me⁹
in auxiliũ meũ re. loqt de deo ad moduꝫ
hoĩs q̄ habet oculos attẽtes ad eum quẽ
vult adiuuare. v Cõfundant ⁊ defi. ⁊c.
q̄les erãt achitophel ⁊ sui seq̄ces: vt ptꝫ
ex dictis. x Operiant ꝯfusione ⁊ pudo
re ⁊c. qđ ⁊ factum fuit: q: achitophel sese
suspendit. vt habet. ij. Reg. xvij. ⁊ absalõ
pendẽs in quercu per crines interfectus
fuit: ⁊ magna pars populi. ⁊ reliqua ps
ꝯfusibiliter fugit. ij. Reg. xviij. y Ego
autem postq̄ dauid ꝓ exauditione sue pe
titionis allegauit rationes. hic cõsequen
ter ꝓmittit ꝓ ipa gratia ꝓactiones: ⁊ pri
mo facit ꝓcessum. scđo ostendit ꝓmissio
nis principiũ. ibi: Quoniã nõ cognoui.
tertio

a Et adijciam. Aug. Adiectio laudis est post creationẽ omniũ rerũ laus
de incarnatione ⁊ resurrectione qđ inferiora docent. b Omnem. Aug.
Quia si laudatus in omnibus alijs: nondũ in eo q suscitauit carnem nřam
in vitaꝫ eternã que est laus adiecta pro resurrectione christi. Uel oĩs laus
esset et nihil laudi deesset si damnaret peccãtes: quia iusticia eẽt: sed quia et
hos liberas: adijciã super omnẽ laudem tuam.
c Iusticiaꝫ. Christum: sed ne aliter acciperes. addit
salutem. quare: quia non approbat ex operib⁹ legis
iustificari quenq̄. ⁊ hoc est: Quoniã non co. l. id est
4.Re.4.c figuras legis per qđ fiam potens. dum Heliseus mi
sit baculũ ad suscitãdum filiuꝫ vidue nesciebat quid
ageret. d Os meum. Aug. Uel ita tota dies di
citur dies cuꝫ sua nocte. Nox vero caro nřa est: dies
iusticia. Et quia nox diei seruit: ergo quicq̄d i carne
fit velut in nocte: iusticie tanq̄ diei seruiat vt quicq̄d
ex precepto dei fit: nõ propter emolimẽta carnis: sed
ꝓpter iusticiam fiat. Et ita annũciabo salu. t. to. d. vt
quicq̄d in carne gero iusticie seruiat. e Quoniã
nõ cognoui. Aug. Predicabo salutẽ tuam tota die:
quia nõ cognoui negociatiões. nam auidus acq̄rẽdi
ꝓ damno blasphemat: ꝓ precijs rerum mẽtit ⁊ peio
rat: ⁊ ita tota die nõ est in eius ore laus dei. Sed hec
vitia hoĩs sunt nõ artis: que sine his agi possunt:
sicut ⁊ i omnib⁹ artib⁹ male agit nõ ex eis: sed ex hoĩ
bus. ars eni nescit vitiũ. De alia ergo dicit negocia
tione: negociatio grece ab actu: latine a negocio dr.
Actuosi ergo ab eo q agunt: presumũt: opa sua lau
dant: ⁊ ideo nõ perueniũt ad gratiam que hic cõmen
datur: vt de se nemo glorietur: qui vero gloriat tanq̄
negociator: de templo a domino expellitur. Ecõtra re
quies est in deo qui iustificat. Illi negociatores po
tius sũt inquieti q̄ boni operatores. Aug. Uel litte
raturã. iudei q̄ legẽ acceperãt: qđ nõ gẽtes: gloriabã
tur nõ de gratia: sed de lra: q̄ cõuincit nõ adiuuat: et
hi sunt negociatores qui opera sua extollunt. Lex in
q̄nq̄ libris. i. quasi piscina i porticib⁹ q̄nq̄ egros ha
bet: nec sanat. Sed cuꝫ angelus. i. christus venit: tur
batur aqua. i. iudei crucifigũt: ⁊ sanatur eger vnus
id ẽ vnitas corporis christi. Lex etiam est baculus per
seruum helisei missus: quo non surgit mortu⁹ s venit
ipe helise⁹. i. xp̄s ⁊ cõuiuus ⁊ adult⁹ ꝯtrabit magni
tudinem suam seipm exinaniẽdo: ⁊ coaptat se puero
mortuo: quia habitu inuentus est vt homo et surgit
mortuus. f Docuisti. Cas. Per libros: vel inspi
rando vsq̄ nũc: per spatia temporũ creuit doctrina.
Mirabilia q de iniquo iustus. Iuuentus. Aug.
Aliqui notant hic quattuor tempora ecclesie: aliqui
tñ tria distingui idẽ significantes per nũc ⁊ senectã:
vnde iuuentus ecclesie fuit quando virtus martyrũ
dimicauit. Cas. Progrediens vero tempus nunc
cum fides per ecclesias ꝓficit. Aug. Senecta: id ẽ
grauitas quando incipit frigescere charitas multo
rum: cum mũdi tempora decrescũt. g Seniũ. Cas.
occiduũ tempus cuꝫ antichristus veniet: ⁊ vita opta
to fine claudetur. Iuuentus ecclesie tempore marty
rum: quãdo fortes. Progrediẽs tẽpus nũc. Inde se
necta. Post senium in fine seculi. hec fuit opus dici i
scripturis: ꝓpter illos qui dicũt q ad paruum tẽpus
sũt christiani: ꝯtra quos domin⁹ vobiscũ sũ. v. a. c. s.
h Mirabilia. Aug. Quid mirabilius q̄ mortuos
suscitare. suscitatus corpore viuit: etiaꝫ absente susci
tatore: non sic suscitata anima sine deo: qui est ei⁹ vi
ta. hec est ergo gratia mirabilis vt suscitet: et post sit
nobiscum ne moriamur hoc est a iuuentute ⁊ nunc.
i Donec annũciem brachium tuum. Cassio. cũ per
incarnationem captiuos liberat. Et iusticiaꝫ iudicij
puniẽdi scꝫ qua hominẽ peccãtem iusto iudicio dam
nas. k Usq̄ in altissima. Et ne putes q sol⁹ ho
mo egeat gratia: quia peruenit gratia tua vsq̄ i altis
sima que fecisti magnalia: quia eos qui sunt in altissimis: id est omnes ordi
nes fecit deus cum non essent: magnos q iuste ⁊ beate viuunt: et continet in
eo qđ sunt. Usq̄ in altissima: quia homo deus sedet ad dextrã patris reg
nans cum eo. Que fecisti magnalia. vtrũq̄ mirabile per gratiam redimi ho
minẽ q̄ per iusticiam damnatus erat. l Deus quis similis. Cui persone
que gratia fit. captiue scilicet vtraq̄ resurrectio mẽtis ⁊ corporis. vñ ꝓmit
tit gratias. Omnis adam similis dum vult peruerse esse similis deo in ca
ptiuitatem cadit: vnde clam ⁊ ad eum a quo cecidit: quis similis est tibi. Est
autem alia similitudo bona qua homo iustus qui diligit inimicos ⁊ benefa

cit eis

a ſ p̃teritã Hiero. vt q̄ tibi lex offerri p̃cepit in
sacrificijs visibilib⁹: ego cum populo redempto
deportem tibi in bonis moribus: vel aliorũ: id ẽ
de alijs rebus tibi exhibitam.
a b et adijciam super omnem laudẽ a
a ſ Aug. inde adiectio laudi: q: iusticia tua i me
est: non mea. ſ Aug. hoc in me facias ⁊ nõ tm
in me laudabo: sed etiam ad ꝓximum.
b ſ gentibus.
b tuam. Os meum annunciabit b
a ſ p xp̄m implerã. b ſ nõ meã. c ſ nec ꝓspe
ra nec aduersa retraherent. b ſ q: dñi ẽ sal⁹
c iusticiã tuã: toto die salutare tu c
a ſ .i. reprobaui de littera ꝓsumentes: a gr̃a resi
lientes. b ſ vel negociationes.
e um. Qm non cognoui litteratu e
a ſ virtutẽ christianã. b ſ nõ meas: vt qui de
se gloriantur.
ram: introibo in potentias dõ b
a ſ ideo. b ſ tunc. c ſ nõ legis mundane.
mini: domine memorabor iusti
a ſ quia nihil prorsus ex me. b ſ quod eram ⁊
quid dederis: vt memorer ius. t. s.
f cie tue solius. Deus docuisti me c
a ſ vel ex. b ſ Aug. ab initio fidei qua me in
nouasti qui me feceras. c ſ Aug. sicut ab ini
tio fidei: sic post ea necessari⁹: quia nec tũc dẽq̄
per me possum.
a iuuentute mea: ⁊ vsq̄ nunc ꝓ f
a ſ ⁊ ego vt nõ ingrat⁹. b ſ q me regis: q in
via: posuisti q timere facis: q in aia suscitasti.
b nunciabo mirabilia tua. Et vsq̄
a ſ nisi vsq̄ ad vltimũ gr̃a sit mecũ: nihil ero.
b ſ finem seculi. c ſ non gaudeant qui dicunt
ad tẽpus erunt christiani.
g in senectam et senium: de⁹ ne de
i relinq̄s me. Donec annunciem g
a ſ christũ. b ſ p successiones.
brachiũ tuũ: generationi oĩ que h
a ſ vsq̄ in finẽ seculi. b ſ qđ p̃tinet brachium
ostendit. ſ quasi o deus ne derelinquas donec
annũciem. ſ liberandi. c ſ nihil hõ ex se.
ventura ẽ. Potẽtiã tuam et iusti i
a ſ puniẽdi. b ſ nõ hoĩs. c ſ ducens ꝓdicatio
nem meã. b ſ hominẽ exaltatũ sup altissima.
ſ sup que filius. ſ adam expulit p iusti
ciam latronem accepit p gratiam.
k ciam tuam de⁹ vsq̄ in altissima k
a ſ ⁊ cũ hoc sit. ſ o ſ si homo se extollit cre
dit suggerẽti eritis sicut dij ⁊ inde captiuus.
b ſ null⁹: q: nihil sic. ſ in natura ⁊ potentia.
l que fecisti magnalia: deus quis l
a ſ ecce iusticia peccãtib⁹. b ſ iuste immisisti.
ſ quia scit prodesse.
similis sit tibi. Quantas ostẽdi m
a ſ volenti simulari. b ſ merito qui recedit ab
eo qui bonum est ex se ⁊ beatitudo miser est.
ſ passiones. c ſ quantitate.
sti mihi tribulationes multas

tertio reddit ad ꝓpositũ. ibi: Nam ⁊ ego. Cir
ca primum dicit: Ego autem semp sperabo li
berari de tribulationib⁹ per tuum auxilium.
a Et adijciam sup omnem laudem tuam. id
est ad laudes quas feci tibi: semper adijciam
alias s̃m auxilia q̄ pre
stabis mihi. b Os
meũ ãnũciabit iusticiã
tuã. eã ꝯfitẽs ore: sic ⁊
teneo corde: s̃m illud
Roma. x. Corde credi
tur ad iusticiã: ore aũt
fit ꝯfessio ad salutem.
c Qm non cognoui.
Hic ꝯfir ostendit hui⁹
ꝓmissionis p̃ncipiũ i ss.di.c.qm
pletũ. nõ eni põt aliq̄s
tales laudes excellen
tes deo soluere: nisi ha
beat noticiã d diuinis
quã noticiã nõ habuit
dauid p studij exercita Ibidẽ di.i c.cuciens
tione: sed p diuinaꝫ in
fusionẽ. ⁊ h ẽ qđ dicit:
Qm nõ cognoui litte
raturã. p doctrinã hu
manã: qđ pꝫ ex hoc q
iuuenis existẽs fuit de
putat⁹ ad custodiã oui
um. vt ptꝫ. j. Reg. xvj.
⁊ inde fact⁹ fuit armi
ger saulis ⁊ inde assum
ptus ad militiã i bello
ꝯtra goliath: vt dictũ
fuit. j. Reg. xvij.
d Introibo i potẽti
as dñi. i. ad cognoscen
dũ eius virtutes ⁊ mag
nificentias p ipi⁹ inspi
rationem. ideo subdit:
e Deus docuisti me a
iuuẽtute mea: quia iu
uenis erat quãdo fuit
inunctus p samuelẽ. j.
Reg. xvj. ⁊ tũc spirit⁹
dñi direct⁹ est i dauid.
vt ibidem dicit: Et ce
pit ꝓphetare et ps. fa
cere. f Et vsq̄ in se
nectã ⁊c. vixit enim da
uid vsq̄ ad senectutẽ:
s̃m q habet. iij. Reg.
j. Et rex dauid senue
rat: habebatq̄ etatis
plurimos dies. nec fu
it derelict⁹ a dño: nisi
ad tps modicũ: ꝓpter
bethsabee ⁊ vrie pctm.
g Donec annũciẽ bra
chiũ tuũ. i. magnitudi
nẽ virtutis tue. h Ge
nerationi oĩ q̄ ventura
ẽ. qđ ptꝫ ipletũ: q: psal
mi dauid a tpe ipius i
generatiõib⁹ sibi succe
dentib⁹ recitati sunt: ⁊
vsq̄ ad finẽ mũdi reci
tabũtur inter fideles.
i Potẽtiã tuam ⁊c. h
refert ad illud: qđ p̃dicit: Donec annũciem.
l Usq̄ in altissima que fecisti: id est faciẽs.
k Magnalia. q: de mysterijs xp̄i: q̄ sunt ma
xima diffusi⁹ ⁊ clari⁹ scripsit q̄ ceteri ꝓphete:
vt dictũ fuit in p̃ncipio huius libri. l Deus
quis silis sit tibi. q. d. null⁹: q: virtus oĩs crea
ture distat i infinitũ a creatoris virtute.
m Quãtas ostẽdisti mihi ⁊c. scꝫ malo pene.
q: dauid fuit i mult tribulatiõib⁹ ⁊ periculis

D 3 mortis

Universidad de ... Biblioteca

[ ]eit eis similis est deo: ad cuius imaginem
Mat. 5. g factus est: qui solem suum facit oriri sup
iustos ⁊ peccatores. Sed hec obedientia
non ē superbia. Est ergo bene similis deo
qui credit deum esse summum: nullo egere:
se vero non per se
sed apud eum esse.
Qui vero p se vult
eē vt deus a nullo
est: peruerse vult
eē similis vt diabo
lus qui noluit esse
sub eo: et vt homo
qui vt seruus no
luit teneri pcepto
voluit vt nullo do
minante sibi eēt q̄
si deus. Arbor illa
quicquid eēt cuius f
cūque pomi. ideo di
cta est sciētie boni
⁊ mali: quia homo
qui nollet bonū a
malo discernere p
preceptum: per ex
perimentum discre
turus erat vt tan
gendo vetitum in
ueniret suppliciū:
bona quidem erat
arbor. ⁊ bonus ei9
fructus. ⁊ sic nūquā
potuit perfectius
obedientie bonū:
quā prohibēdo a bo
no demōstrari: vt
ex inobediētia tm̄
sit pena nō a re ma
la et ex obedientia
palma. Si enī res
mala esset que pro
hiberetur. videre
tur etiam sine pro
hibitione esse vitā
da: nec ex sola in
obediētia pena se
cuta: sed ex re ma
la nō vitata. Nūc
vero cum arbor bo
na sit prohibita: so
lā obedientiā pal
mam inuenisse ⁊ solam inobedientiam in
currisse penam manifestum est.
a Iterum reduxisti. Iterum p̄mo cum
natura nostra in dei verbo surrexit pro
pter nos: reducti sumus d̄ abyssis terre.
Item cum credimus in eum et fit prima
resurrectio anime que spe iam surrexit cū
Colos. 3. a co. Unde apostol9. Si consurrexistis cū
christo. vnde hic dicit iterum reduxisti.
Item secundo iterum reducemur quan
do corpore resurgemus: vnde postea di
cet: b Conuersus consolatus es me.
Fm quosdam est sic: Consolatus es me et
de abyssis terre iterum reduxisti me: et
hec reductio in futuro erit fm corpus.
c Uas psalmi. Cassio. Psalterium ē or
ganum quod a sursum sonat: id est spiri
tus qui spe iam surrexit cum christo. Ci
thara ab inferiori et significat corpus qd
⁊ resurget. Cassio. In vasis psalmi: in
viuificatione spiritus: vl' contemplatiua
vita. d Anima mea q̄ redemisti. Au
gus. Ipsis internis labijs quibus tacite
clamat ad deum.
e Cum confusi ⁊ reueriti fuerint qui ⁊c.
Tunc locus est vere ⁊ secure exultatiōis
cū non licet impijs dominari.
In salo.

a ſ glitate. b ſ sʒ hec disciplina admonitio fuit nō desertio: vñ ⁊ cōuersus. ſ dū me conuertisti c ſ tamen. ſ ecce in cōuersis clementia.
et malas: et cōuersus viuifica a b
a ſ de submersiōe pcti. b ſ sepe. ſ vel in spe.
a sti me: ⁊ de abyssis terre iterum c
a ſ quia per diuersa subuenit. ſ et sic. ſ miseri cordia reductis spe.
reduxisti me. Multiplicasti ma d
b ſ Aug. qr nec filijs parcis a flagellis. ſ vel iusticiam. ſ flagella. s. b ſ per scripturas et omnia: vnde generalis iustus letus veritatē psallere cōfitet. ſ quia ⁊ si districte castiget: tristes tamen esse non sinet.
b gnificentiam tuam: et cōuersus e
a ſ vel reduxisti me. Ego aūt ⁊c.
consolatus es me. Nam et ego f
a ſ o deus. b ſ Cassio. psalmi pulchre dicuntur vasa veritatis: quasi spūalia dolia vinū dñi seruātia. ſ .i. decātatiōe psalmorū. c ſ vel orū.
c confitebor tibi in vasis psalmi g
a ſ q vere deus. b ſ opere.
veritatem tuam deus: psallam h
a ſ mortificatione carnis: vel exhibitiōe temporalium ⁊ hoc faciam exultādo.
tibi in cithara sanct9 israel. Ex i
a ſ interiora. b ſ .i. cū laudabo in pdicatiōe.
ultabunt labia mea cum canta
a ſ labia anime que iā reducta primo iterum.
b uero tibi: et anima mea q̄ rede k
a ſ non solum anima redempta. b ſ corporis quod reducet secundo iterum. c ſ in eternitate sine fine: quando hec exultatio erit.
misti. Sed et lingua mea tota l
die meditabitur iusticiam tuā:
a ſ in fine scʒ seculi cōsu. b ſ vidētes oculis q̄ nunquā crediderunt fieri. ſ vel erubuerint.
c cum confusi ⁊ reueriti fuerint q m
a ſ .i. qui modo insultant.
querunt mala mihi.

mortis: vt patet ex decursu. j. Reg. et. ij. a Et conuersus. erga me oculis me
misericordie. b Uiuificasti me. de periculis mortis eripiendo. c Et de ab
yssis terre iterum reduxisti me: quia dauid frequenter se abscondit in speluncis ⁊
cauernis terre: de quibus postea exibat deo ipsum de periculo educente.
d Multiplicasti magnificentiam tuam. me frequenter magnifice liberando.
e Et conuersus consolatus es me. post aduersitatem p
speritatem conferendo: que tūc est magis perceptibilis:
⁊ causa maioris consolationis. f Nam ⁊ ego confite
bor tibi. Hic consequenter reuertitur ad ppositum scilicet
laudes ⁊ gratiarūactiones deo promittendo dicēs: Nam
⁊ ego confitebor tibi. confessione laudis. g In vasis
psalmi veritatem tuam deus. hoc est in instrumentis mu
sicis more hebraico: quo instrumenta cuiuslibet artis di
cuntur vasa. Dauid autem diuinas laudes canebat non
solū voce: sed etiā instrumentis musicis: vt frequēter ap
paruit ex predictis. ideo subditur: h Psallam tibi in
cithara sanctus israel: id ē tibi qui es deus sanctus ipi
us israel. i Exultabunt labia mea cū cantauero tibi.
quia magna deuotio mentis redundat etiam ad sensus
corporales per delectationem. k Et anima mea quā
redemisti. id est vita mea quam eripuisti a precedētibus
periculis: ⁊ redimes a futuris. l Sed ⁊ lingua mea to
ta die meditabit iusticiam tuam. id est ex meditatiōe cor
dis confitebitur iusticiam tuam. m Cum confusi ⁊ re
ueriti fuerint ⁊c. quod contigit absalō ⁊ achitophel ⁊ cō
plicibus eorum qui querebant animā dauid. Moralit
potest exponi psalmus iste de quolibet fideli existenti in
magna tribulatione: qui coram deo narrat pericula sibi
imminentia: petens ab eis velociter liberari: ⁊ pmittēs
deo deuote ac fideliter regratiari. Ps. LXX

Moraliter. [In te domine speraui nō ⁊c.] Hic ponitur exauditiōis ratio.
⁊ primo multiplex ratio ad hoc inducitur. secūdo gratia
rumactio pmittitur. ibi: Ego autē semp sperabo. prima
in tres. quia primo ponūtur ratiōes ex parte dei. secūdo
ex parte passi. ibi: In te cantatio. Tertio ex parte aduer
sarij. ibi: Confundātur. Circa primum allegatur primo
de magnificentia: quia magnifici est iuuare confidentem
in se. ideo dicitur: [In te domine speraui.] idō confido
q. [Non confundar in eternum.] lʒ ad tempus patiar.
[In tua iusticia libera me] non in mea: de qua non psū
mo: sed de tua. [Inclina ad me aurem tuam.] acceptan
do precem meam. [Esto mihi in deum ptectorem.] quia
sine te nihil possem. [Quoniam firmamētum meū ⁊c.]
in omni tribulatione mea. [Deus meus.] Hic secūdo al
legatur diuina iusticia ad quā pertinet malos punire. idō
dicitur: [Deus meus eripe me de manu peccatoris ⁊c.]
qui agit contra legem psequendo patrem. [Quoniā tu
es patientia mea domine.] id est exemplar mihi patiente
p me patiendo in cruce. [Domine spes mea a iuuentute
mea.] qr nihil obtinere quesiui nisi p te. [In te cōfirma
tus sum ex vtero.] id est sustentatus in hoc mundo. ideo subditur: [De ventre
matris mee ⁊c.] [In te cantatio.] Hic inducitur ratio sumpta ex parte passi: et
primo ex eius deuotione. cuʒ dicitur: [In te cantatio mea semper.] id est laus.
Secundo ex virtute constantie cum dicit: [tanquā pdigium factus sum mult9.]
admirantibus q ego sto in persecutionibus tantis. [Et tu adiutor fortis.] mihi
tribuens patientiam in aduersis. ideo subditur: [Repleatur os meū laude ⁊c.]
te laudando pro tot beneficijs. Tertio ex humana defectione. cum dicitur: [Ne
pijcias me in tempore senectutis ⁊c.] sicut beatus Thomas cantuarieñ. iā erat
senex tempore sue persecutionis ⁊ timebat post mortem suā que ppinqua erat de
subuersione ecclesiastice libertatis. ideo subditur: [Quia dixerunt inimici mei
mihi: ⁊ qui cust odiebant animā meam ⁊c.] nam bonus prelatus frequenter im
pellitur non solum ab extraneis. sed etiam a ppinquis vt flectatur a via veritat.
sed ipē semp debet dicere: [Deus ne elongeris a me ⁊c.] [Confundantur.] Hic
ponitur ratio sumpta ex parte aduersarij. cum dicit: [Confundātur ⁊ deficiāt.]
a sua intentione. [Detrahentes anime mee.] id est volentes famam meam deni
grare vt per hoc videantur persequi me iuste ppter quod magis debent puniri et
ego liberari. [Ego autem.] Positis rationibus p exauditiōe petitionis: hic po
nitur pmissio gratiarūactionis pro obtentu. cum dicitur: [Ego autem semp spe
rabo.] per te liberari. [Et adijciam super omnē laudem tuā.] tibi regratiari. idō
subditur: [Os meum ⁊c.] [Quoniam non cognoui litteraturā.] id est scientiam
inflantē dicens cum apostolo: Non iudicaui me aliquid scire inter vos nisi tm̄ ie
sum christum ⁊ hunc crucifixū. j. Cor. ij. [Introibo in potentias domini.] eas
cognoscēdo. [Domine memorabor iusticie tue solius.] et nō iusticie hypocritar.
[Deus docuisti me a iuuētute mea.] imittēdo mihi instinctus ad bona. [Pro
nūciabo mirabilia tua.] ne abscondam talenta tua. [Et vsque in senectā ⁊ senium
ne derelinquas me.] scʒ cessando a doctrīa. [Donec.] instructus a te. [Annū
ciem brachium tuum.] id est virtutē tuam. [Generationi omni que ventura est.]
p scripturā

per scripturam posteros informantem. Quia tamē dei virt9
pfecte non explicatur ab hominib9 subdit: [Potentiā tuam
⁊ iusticiam ⁊c.] Sed quoniā omnes qui pie volunt viuere in
christo psecutionē patientur. ij. Timo. iij. Sequit: [Quātas
ostēdisti mihi tribulationes multas ⁊ malas.] scʒ mala pene.
[Et cōuersus viuificasti me.] per tuam ꝯsolationē internā.
[Et de abyssis terre iterum reduxisti me.] scʒ ad honorem de
pterita abiectiōe: ppter que [Ego confitebor tibi ⁊c.] scʒ cō
fessione laudis multiplicibus modis. [Cum confusi ⁊ reueri
ti fuerint ⁊c.] scʒ tyranni me psequentes corporaliter ⁊ demo
nes spūaliter a suo desiderio defraudati.
In psalmo. lxx. In te dñe speraui: vbi dicitur ī postilla. Cir
ca primum allegat dei magnificētiam.

Additio. j. Magnificentia proprie dicta fm philo
sophum in quarto ethicorum est circa ope
ra magne sumptuositatis: que ad propositum non pertinent:
vnde in expositione huius versus scilicet: In te domine spera
ui. improprie introducitur magnificentia: sed in hoc versu vt
videtur: dauid duo allegat: ppter que debet a deo exaudiri.
Primum: quia in eo sperat qui est eternus: ⁊ nō in rebus mū
danis que sunt caduce seu momentanee: ⁊ hoc est quod dicit:
In te dñe speraui nō ꝯfundar in eternū. Secdo quia habet iu
sticiam: ⁊ sic pertinet ad deum qui est summe iust9 cum libera
re. vnde dicit: In iusticia tua libera me.
In eodem psalmo vbi dicitur in postilla: Quoniam nō cog
noui litteraturam.

Additio. ij. Ubi littera nostra habet litteraturam:
in hebreo habetur quedam dictio q̄ sig
nificat principaliter numerū seu numerationē: vnde fm quos
dam expositores hebreorū sensus ē: Nō cognoui seu nescio nu
merare omnē laudem tuam: seu iusticiam tuam de quib9 ime
diate ante loquebatur eo modo quo dicitur alibi in psalmo:
Annunciaui ⁊ locutus sum: multiplicati sunt super numerū.
ac si diceret: Tota die annūciabo salutare tuum in vniuersa
li: quoniam nō cognoui numerare pticularia.

Replica. In psalmo: In te domīe speraui. postil.
post diuisionē dicit dauid in p̄ma pte al
legare dei magnificentiā. Burgeñ. autem dicit q improprie
introducitur hic magnificentia: allegans ad hoc Aristotilē
iiij. ethicorū dicētem: q magnificentia est circa opera magne
sumptuositatis: que ad deum nō pertinēt. Hic dico q fm p
priam rationem virtutis moralis: nulla virtus habet locum
in deo nec fm illam rationē: vbi est circa ardua et difficilia: q̄
locum in deo non habet: ⁊ ideo ppter effectus qui a deo fiūt:
vel a deo fieri petunt assignari in scripturis deo ratio virtut
illius vel alteri9 ꝯsueuit. Nūc autem liberatio quā in pposito
dauid fieri petiuit: sine maximis sumptib9 more humano fie
ri nō potuisset. p deū igit facta ex affectu trāsfert ad deū vir
tus magnificētie: quasi id p deum factū dicat opus magnifi
cum: quod p hominē maximis expēsis fieri oportuisset: ⁊ idō
beat9 Aug. lxxxiij. q. xliiij. dicit magnificētiā esse administra
tionem rerum excelsarū: que administratio in pposito apud
deum pprie locum habet: vnde ⁊ fm hunc sensum. Burg. in
fra circa psalmū: Benedic. ij. allegādo suum auctorē abenha
era dicit ex operibus creationis deum pprie dici magnificū:
qr Aristotiles dicit magnificentiā virtutē a qua magna opa
fiūt: ⁊ fortassis opus conseruationis qd petiuit hic dauid ab
opere creationis fm magnitudinē pfectionis nō lōge distat.
pōt igit pprie dici magnificum: sicut ⁊ beatus Martin9 dici
tur trium mortuorum suscitator magnificus ⁊c.

Glo. ordi.

a In salomonē.
Aug9. Uerum pa
cificū q̄ fecit vtra
que vnum. q̄ mediū
parietem macerie.
id ē inimicicie sol
uens. ⁊ ambos re
conciliauit deo: q̄
super pacem recō
ciliationis dabit
pacem imortalita
tis. vñ: Pacē me
am. d. v. pacē meā
relin. vo. q̄ hic cō
mēdatur fm vtrā
que naturam. Cas.
Quartus psalm9
de duabus natur.
christi. Monet vt
christum verū deū
⁊ verum hominem
regem credamus
et est prophetia de
christo.
Ps. LXXI
b D Eus iudici
um Cassio. De iudicio optando il
lud dari filio. c Iusticiā tuam fi
lio regis. Aug9. Nota repetiones. eisdem
vel alijs verbis multum cōmendant diui
na eloquia que maxime sunt in psalmis. ⁊
in eo genere sermones quo affectus animi
est mouendus. d Mōtes. Aug. Pro
phete apostoli qui celo altitudine pximāt
pacem nunciādam populo fideli: id ē chri
stum. e Et colles. suscipiant iusticiam:
id est christum: vel mōtes pacem populo:
⁊ colles de vtrisque pdicatoribus preceden
tibus ⁊ sequentibus dicit: Uel Suscipi
ant mōtes. id est maiores. f Pacē. ver
bum recōciliationis scʒ verbum euangelij
ad hoc vt annūcient populo. Et colles.
id est minores. Iusticiā. i. obedientiam: vt
obediāt doctrine veritatis. Tuū ⁊ tuos
dicendo ostendit oīa que sunt patris esse ⁊
filij ⁊

a ſ xp̄m verū pacificū. ſ q̄ interpretat pacific9.
a Psalm9 dauid ī salomonem.
a ſ pater nō iudicat quēquā: sed oē iudicium dedit filio.
b D Eus iudiciū LXXI a
a ſ quasi fac qd puideo. b ſ iustū iudiciū. ſ epzmone repetitio.
c tuum regi: dā et iusticiam tuam b
a ſ ⁊ ideo nō vsurpat regnū qr filius regis.
b ſ .i. tui quis es rex. c ſ ad quid. ſ ad iudicandum vt discernat eum a non suis.
filio regis. Judicare populum c d e
a ſ qui ⁊ eius est. b ſ hic ē popul9 dei humiles. s. ⁊ non superbi.
tuum in iusticia: et pauperes tu f g
a ſ Quasi hec da. sed pri9 presciatur iudicatur9 per legatos ⁊ hoc est. b ſ maiores.
d os ī iudicio. Suscipiāt montes h
a ſ inūciandā. ſ humilitatis vt se nō offerāt p sua maioritate. b ſ ad populū. c ſ .i. minores. d ſ suscipiāt. ſ vt non seruos dño anteponāt. vel obediētiam. ſ verbum recōciliationis.
pacem populo: ⁊ colles iusticiā. i k

Nico. de lyra

D Eus iudiciū tuū ⁊c. Huic ps. p Ps. LXXI
mittit talis titul9 in hebreo: Salomoni. ⁊ ī trāsla
tione Hiero. dr: In salomonē. ⁊ ē eadē sentētia scʒ
q ps. iste attribuit salomoni: hoc tñ varie exponit. Dici a
enī hebrei moderni et aliqui doctores nostri q dauid fecit
hūc psalmū orās p filio suo salomone: vt regnū sb manu
sua psperaret in iusticia ⁊ veritate: ⁊ ideo intitular a salo
mone tanquā ab eo p quo fiebat oratio. Hiero. autem in p
logo sup librum istum dicit q salomon fecit hunc psalmū:
⁊ sic intitulatur ab eo tanquā ab auctore. De materia vero hu
ius psalmi mihi videtur saluo meliori iudicio q nō sit pro
speritas regni sub salomone: sed magis prophetia de chri
sto rege ppter plura in hoc psalmo contenta: que non pos
sunt cōuenienter de salomone dici: sed solum de christo re
ge: vt patebit infra psequendo. Et hūc sensum psequun
tur Hiero. Aug9. ⁊ Cassio. ⁊ fm hoc psalmus iste in duas
partes diuiditur: quia primo pheta denunciat christi re
giam dignitatem. secundo ex hoc collaudat diuinam ma
iestatem. ibi: Benedictus dominus. Prima ī duas: quia
primo declaratur in christo auctoritas iudicis. secūdo bo
nitas regiminis. ibi: Descendet. Circa primum pheta ad
exprimendū eius desiderium de re prenūciata per modum
orationis denunciat christi potestatem iudiciariam dicēs:
Deus iudicium tuum regi da: id est tu deus pater da regi
christo potestatem iudiciariam: quod factum est: vt habe
tur Joh. v. Pater omne iudiciū dedit filio. b Et iusti
ciam tuam. id est potestat predicte executionem. c Filio regis. id est christo
qui fm deitatem filius est regis eterni. scʒ patris: ⁊ fm humanitatem est fili9 da
uid regis. vt habetur Matth. j. Qui descēdit de ipo dauid fm carnem. Roma.
j. et fm vtrāque naturā data est eis potestas iudiciaria. lʒ enim eadem sit potestas
patris ⁊ filij in diuinis: tamē illam habet filius a patre: sicut ⁊ substantiā. Simi
liter fm humanitatem data est christo potestas iudiciaria: quia in extremo iudi
cio apparebit in forma humana in qua fuit iudicatus coram pilato: apparuit ta
men coram eo in natura passibili: sed in iudicio apparebit in forma gloriosa.
d Judicare populū tuū ⁊c. hoc ꝯtinuat ei qd pdicitur: Da iusticiā tuā filio re
gis. Judicare. i. ad iudicādū actu. e Populū tuū. i. christianū: qui est popu
lus patris sicut ⁊ filij. f In iusticia. reddēdo ei fm merita. g Et paupes
tuos in iudicio: vt p abiectione quā sustinēt in psenti recipiant exaltationem et
honorem in futuro: fm q dicit Matth. v. Beati pauperes spiritu quoniā ipsorum
est regnum celorum. h Suscipiāt montes. id est angeli: fm q dicit infra psalmo
cxxiiij. Mōtes in circuitu eius. i. angeli: fm q exponit Aug. i Pacem popu
pulo. qui receperūt mandatū a deo denunciando pacem fideli populo in christi
natiuitate: fm q habet Luce. ij. Facta est cū angelo multitudo militie celest ex
ercitus laudantiū deū ⁊ dicentiū: Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax homi
nibus bone voluntatis. k Et colles iusticiā. p colles qui sūt mōtes minores

 intelligūt

filij. et econuerso. a Judicabit paupes populi. Cassio. Idem agit de eodem iudicio affirmādo. Post oratione virtute ꝓphetie dicit q̄ sunt ad/uentu dñi ꝑstanda. Aug. Uel ſm aliam lrāʒ. Justicia iudicabit pau. po. Sed codices qui ha/bent vt in littera magis approbātur. b Pau/peres populi. Aug. id ē eos qui pauperes in po/pulo: ī quo boni maliq̄ cōmixti. c Humilia/bit. Aug. Dum eni gra/tia sua adiuuat vt grat/ homo colat deum. humi/liatur diabolus qui dicit: Nūq̄d gratis colit Job deū? Uel humiliatus ē diabolus quādo per ca/lumnias iudeorum cum occidit in quo nihil iur/ habuit. Calūniatur qui innocētes nititur trahe/re in culpam. d Cum sole. id ē q̄diu tempora voluunt. cōtra illos qui dicūt ecclesiam aliquan/do destiturā. Et ante lu/nam: potuit dicere añ so/lem: id est cū temporibus et añ tempora: ante que est eternū: sed per lunā maluit designare incre/menta et defectus morta/lium. Hiero. Aug. Ul humiliabit: et victo dia/bolo ꝑmanebit cū sole: splendor: id est filius cū patre sedens ad dexterā patris in eternum hoc ē ante lu. in gene. et ge. e Ante lunam generati/onis et generationū. Au/gus. Alia littera exponit quid lunā dixit genera/tionis: id ē ante genera/tiones generationum q̄ trāseunt de cessione et ac/cessione mortalium. f Descendet. Cassio. Ec/ce quis et qualis ille rex qui iudicaturus est. Aug. Descendet sicut pluuia. Alludit facto Gedeonis quod in libro iudicum legitur: q̄ pug/naturus contra madianitas petijt victorie sig/num a domino. tale vt vellus eius in area posi/tum complueretur area remanente sicca: et ita fa/ctum ē. Postea petijt: vt area irrigaretur: sicco remanente vellere quod similiter et ita factum fuit. In quo mystice significatū est: q̄ populus iudeorū prius irrigaretur gratia christi sicca area gentilitatis et postea complueretur gētilitas sic/co vellere iudeorum. Cassio. Descendet. Chri/stus quem nil posset sustinere si vellet manifesta potestate cognosci. voluit leniter in vtero virgi/nis sine aliquo strepitu vt pluuia in vellus descen/dere: vt magis ostenderet virtutem: si eam tem/perasset. Lana enim accipiendo vel reddendo aquam non rumpitur: integra manet: sic deus ī virginem. Item alia similitudo comprobat. sicut stillicidia que in modū roris summa lenitate de/scendunt quis ergo post tam apertas similitudi/nes dubitet d̄ partu virginis? g In vellus. Augus. Uellus iudea que auctoritate doctrine expolianda erat vt ouis vellere: vel quia doctri/ne pluuiam detinebat quā nolebat gentibus p̄/dicare. h Et dominabitur. Cassio. Ostendit que sit amplitudo regni. i A flumine. Aug. A iordane vbi vox. Hic ē filius meus dilectus. In/de ergo doctrina eius cepit: inde auctoritas ma/gistri dilatatur vsq̄ ad termīos orbis terre: p̄di/

Job. 1. b. — Per Guid 16. q. 1. c. rc nerrimi q. i glo. v. pluuia. — Jud. 6. g. — Math. 3. d

a ſ et vere dabis q. b ſ p̄ces: ꝓphas: aplos.
Judicabit pauperes populi: et
a ſ sic iudicabit vt. b ſ discretos ab iniquis. ſ qui sub eis ꝑficiunt.
saluos faciet filios pauperum: et
a ſ in p̄senti humiliat p gratiā vel in futuro iudicio: vel vt in p̄terito p passionē. b ſ diabolū.
humiliabit calumniatorem. Et
a ſ iudicabit etc. b ſ id est omnia mortalia in mortalitate precedit.
permanebit cum sole et ante lu/
a ſ vel in seculum seculi: vel in generationē et generationē. ſ expositio precedentis.
nam: in generatione et generati/
a ſ quomodo incipiet h regnū. ſ Aug. prius in populū iudeorū: vnde matrē sibi et apostolos elegit. sicca area totius orbis descēdit gratia christi. ſ ecce vbi incipiet et terminabitur regnum.
onem. Descendet sicut pluuia in
a ſ postea descē. b ſ sicco vellere iudeorum.
vellus: et sicut stillicidia stillantia
a ſ qui oriens attulit exequit.
super terram. Orietur in diebus
eius iusticia et abūdātia pacis:
a ſ Aug. i. vt ā sit. s. pax erit donec morte destructa iam nō sit carnis mortalitas: vel extollaf luna. i. ecclia eleuef p gloriā resurrectionis. b ſ tam late diffunderetur ecclesia.
donec auferatur luna. Et domi/
a ſ ad quālibet finē terre. ſ sic latū erit regnū.
nabitur a mari vsq̄ ad mare: et
a ſ Aug. hoc ē q̄ prius a mari. v. ad. m.
a flumine vsq̄ ad terminos orbis
a ſ circūquaq. b ſ per partes quod generaliter dixit ostendit. ſ .i. illum adorabunt.
terrarum. Coram illo procident

intelligunt apli aliiq̄ christi discipuli: q̄ acceperunt mādatum a xp̄o de p̄/mulgāda lege euāgelica. in qua ↄsistit iusticia ſm q̄ declarat apls Roma. iij. et v. a Judicabit paupes ppli. hec subdit ꝓpheta ad ostēdēdū q̄ ꝓ/phetia sua esset ī effectu adimplēda: et exponat sicut prius. b Et saluos faciet filios paupeꝝ. i. imitatores xp̄i et aplorū aliorūq̄ discipuloꝝ: q̄ fuerūt pauperes euangelici. c Et humiliabit calumni/atorem. id est deijciet tyrannos fidelium christi per/secutores: sicut patet de Nerone qui primam persecu/tionem mouit cōtra ecclesiā: et Domiciano qui mo/uit secundam: et vterq̄ fuit de imperio deiectus: et primus se interfecit. secundus a senatu interfectus fuit: et de multis alijs tyrannis idem contigit. Uel per calumniatorem potest intelligi antichristus qui aduersabitur ecclesie: et extolletur super omne quod dicitur deus: aut quod colitur: quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratiōe ad/uentus sui: vt habetur. ij. Tessal. ij. d Et perma/nebit cū sole. id est eternaliter a parte post: sicut sol ē incorruptibilis: quod verificatur de christo nō so/lum q̄tum ad deitatem: sed etiam q̄tum ad huma/nitatem. e Et ante lunā. id est anteq̄ crearetur luna: quod verificatur de christo ſm deitatem: que est eterna. propter quod dicit Hebre. xiij. Jesus chri/stus heri et hodie ipse et in secula. f Descendet si/cut pluuia. Hic cōsequenter describitur bonitas re/giminis: et quia incipit a māsuetudine principis: ſm q̄ dicitur psalmo. lxxxix. Quoniam superuenit mā/suetudo et corripiemur. ideo primo describitur man/suetudo christi. secundo magnitudo sui imperij. ibi: Et dominabitur. Circa primum sciendum q̄ christus in primo suo aduentu non venit in magnitudine sue potestatis: sed in benignitate sue humilitatis: ſm q̄ fuit prophetatum Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator: et ipse pauper. pro quo transtulit Matth. xxj. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. et h̄ ē quod dicitur: Descendet sicut pluuia in vellus: id ē suauiter et imperceptibiliter descendet in virgine p suam incarnationem ita q̄ latuit etiam mundi prin/cipem scʒ demonem. Et notandum q̄ pluuia in vel/lere recipitur: et ab eo exprimitur sine corruptiōe vel/leris: sic christus fuit cōceptus et natus absq̄ corru/ptione virginis. g Et sicut stillicidia etc. que cū quadam suauitate cadunt in eam. et omnia ista dicū/tur ad ostendendū benignitatē et humilitatem chri/sti in suo primo aduentu. h Orietur in diebus eius iusticia. id est fides catholica: que continet per/fectam iusticiam. i Et abundātia pacis. hoc ex/ponūt aliqui de pace tēporali: q̄ fuit p orbem vniuersū tpe natiuitatis xp̄i ꝓpter q̄d Augustus cesar tunc iussit populū per totū orbē numerari. Luc. ij. sed h non bene ↄsonat littere sequenti qua dicit: Donec auferatur luna. q: cito post insurrexerunt bella etiā ī iudea iudeis ad inuicē pugnantibus: et iterū ↄtra romanos rebellātibus: ſm q̄d dicit Josephus libro de iudaico bello: ꝓpter q̄d ciuitas hierusalē et terra in circūitu fuit destructa. et ideo me/lius exponit hoc de pace quā angeli clamauerūt in xp̄i natiuitate dicētes: Gloria in altissimis deo: et in terra pax hominibus bone volūtatis. et hec cō/sistit in tranq̄llitate conscientie: q̄ pmanet in iustis omni tpe. Prouer. xij. Non cōtristabit iustū quicq̄d ei acciderit. et sic pmanet in iustis vsq̄ ad fi/nem mūdi: cui succedit pax celestis q̄ exuperat oēm sensū: et sic manet eter/naliter a pte finis sicut et luna que est incorruptibilis. k Et dñabif. Hic ↄsequēter describif magnitudo regni xp̄i. et p̄mo q̄tū ad eius dilatationē. scd̄o q̄tum ad fame diffusionē. ibi: sit nomen. Prima in duas: q: p̄mo de/scribif regni dilatatio. scd̄o adducif ad h ratio. ibi: Quia liberabit. Circa primū dr: Et dñabitur a mari vsq̄ ad mare. i. sup totā terrā mari circūda/tam. lʒ enī oceanus sit vnū mare: tñ ſm diuersas sui ptes varie noiaf: vtpo/te mare orientale a parte orientis et occidentale a parte occidentis: et eodē modo a parte austri et aquilonis. In omnibus enim istis terris aliqui recepe/runt fidem christi p p̄dicationem apostolorū aliorūq̄ discipuloꝝ: ſm q̄ di/ctum fuit supra ps̄. xviij. exponendo illud: In omnē terram exiuit sonus eo/rum etc. l Et a flumine. s. paradisi terrestris. m Usq̄ ad termīos or/bis terrarum. et in translatiōe Hiero. dicif: vsq̄ ad terminos orbis terre. i. vsq̄ ad terminos orbis cōstituti circa terrā p circūitū: et isti termini ꝓten/dunf vsq̄ ad vltimū celum: et tñ ꝓtenditur potestas xp̄i. ꝓpter quod dicit Matth. vlt. Data ē mihi oīs ptās in celo et in terra. Ex p̄dictis patʒ q̄ ps̄. iste nō pōt verificari ad lrām de salomone: q: pax q̄ fuit sub eo nō multum durauit: sed eo mortuo statim regnū eius scissum fuit. iij. Reg. xij. imo etiā ante mortē salomonis dñs ei aduersarios ꝓpter eius peccata suscitauit. iij. Reg. xj. Item quia monarcha non fuit: sed tñ in iudea et in aliquibus terris ꝓpinquis regnauit. n Coram illo ꝓcident ethiopes. hoc cōuenienter

Esaie. 43.

cato euāgelio regni. Cassi. Inde regula baptismi p totum orbē manauit. Cassi. Paucis verbis mag/na docet sacramēta. a Inimici erā lingēt. Cas. Pertinaces dicūtur inimici: quorum esca penalis est humus in modum serpentis. i. amabunt terrena. Tharsis. Hiero. contē/platio: in qua fixi sūt fide/les q̄ offerunt munera dū deuoto animo seruiūt. In/sule. sunt qui vitia mundi circumfluentia a se exclu/dunt. b Reges arabū et saba. Hiero. Cassio. he patrie que diuersis odori/bus mulcent nares: signi/ficant eos qui delectatio/ne se tractāt molliter. Re/ges qui hec blandimenta rigide disciplīe subijciūt. Cassio. Uel iuxta inter/pretationes noim. Thar/sis exploratio gaudij. A/rabia: humilis vel campe/stris. Saba incensio vel cō/uersio. Et est. Reges thar/sis. Illi qui explorant ve/rum gaudium. Et insule: qui a se excludunt vitia. Offerent munera: id ē se et alios. Et reges arabum id ē humiles iusticia et eq̄/tate plani. Et reges saba: id est qui diuino igne suc/censi sunt vel conuersi ad deum adducent dona: se scilicet et alios. Uel histo/rialiter pōt accipi de regi/bus qui venerunt adora/re christum. c Quia li/berabit. Cassio. De operi/bus eius agit. Libera/bit: et si liberat paup post ea offendit: parcet: q: om/nes pec. et egent gra. dei. Si liberat: nō tamē pec/cata p quibus tenebanf ei placent: sed parcet: id ē peccata dimittet: et aias saluas fa. in participatio/ne iusticie. d Ex vsur. Aug. Usure peccata: vbi plus mali est in supplicijs q̄ cōmissum est in pecca/tis. Ex vsur. ergo redimet peccata dimittendo q̄ de/bebāt ampliora supplicia. Ex iniquitate. iuuando p gratiam ad iusticiā facie/dam. Aug. Uel ex vsu/ris de futuro. i. penis eter/nis et iniquitate: id est pec/cato ipso pro quo ei pena debebatur. e Nomē. Aug. Christianū. f Co/rā illo: q: ī eius regno ante ipm victuri sunt. g Et viuet. Cassio. De honorifi/centia regis. h Arabie. Aug. Per arabiā gē/tes. p aurum sapientiā que excellit inter doctrinas. i De ipso semper. Augus. Multiplicando vel con/sequendo. vel de eius institutiōe: quia ipse orare do/cuit. k Firmamentū. Augu. Prophetarum ē. quia quod predixerunt impleuit. l Summa montium. Aug. Auctores scriptura/rū prophete et apostoli quos firmat: quia omnia ab illis predicta in illo sūt ipleta. m In terra: q: pro/pter eos qui in terra sunt omnia scripta sunt. Unde et ipse in terram venit vt ea impleret.

a ſ q̄ ī finibus terre. i. termini. ſ gētes a pte totū. b ſ p̄tinaces scismatici: q̄ inuidēt glie christi. c ſ Aug. homines scismaticos amabunt et suaues habebunt: quibus autoribus contradicunt diuinis eloquijs.
ethiopes: et inimici eius terram
a ſ dominatores vitioꝝ. ſ fideles cōtēplatiui. b ſ etiam extremi.
lingent. Reges tharsis et insule
a ſ seipos. b ſ deuote seruiendo. c ſ reges alios in societate ecclesie adducent: reges etiam mali ara. et saba. i. persequentes nesciētes immolando martyres adduxerunt.
munera offerent: reges arabum
a ſ que familia. ſ q̄d per singula.
et saba dona adducēt. Et adora/
a ſ qui videntur adorandi. ſ terre. b ſ qui terrenos habēt dominos. nō est gens q̄ in parte populi sui non adoret auctorem.
bunt eum omnes reges: omnes
a ſ cur ei tantus honor.
gentes seruient ei. Quia libera/
a ſ populum credentium: in quo et reges. b ſ a diabolo quem non sua virtus: sed peccata hominum potentē fecerunt.
bit pauperem a potente: et pau/
a ſ determinat quē pauperem. b ſ etiam. c ſ Aug. quia homo iustus: vel angelus: vel lex: vel liberum arbitrium non poterat liberare: nisi tñ leo de tribu iuda. d ſ ex vsuris. ſ redimē do peccata dimittet.
perem cui nō erat adiutor. Par/
a ſ non de se confidenti: sed de gratia.
cet pauperi et inopi: et animas
a ſ ab iniquitate vitanda: dando gratiaʒ ad iusticiam faciendam. b ſ vel in futuro scʒ nō modo parcet. c ſ peccatis. ſ hoc est quod supra dixit parcet pauperi.
pauperum saluas faciet. Ex vsu/
a ſ hoc est quod supra dixit: saluas faciet. b ſ precio sanguinis.
ris et iniq̄tate redimet aias eoꝝ
a ſ et si malis cōtemptibile hic tamen erit. b ſ vel nomen eius corā ipso: quia reddunt gratias beneficijs dantes virtutem nomini eius.
et honorabile nomē eorū corā il/
a ſ et si morte redemit pauperem tamen. ſ sine fine qui contemptus est moriens. b ſ id ē sapiētes mundi in christum credent.
lo. Et viuet et dabitur ei d̄ auro
a ſ adueniat. r. t.
arabie: et adorabunt d̄ ipso semp
a ſ toto tempore. b ſ bona vita. c ſ Quia. d ſ panis fidei cōfirmans cor.
tota die bñdicent ei. Erit firma/
a ſ quod mirū. ſ ista. b ſ ꝓphetis aplis.
mentū in terra in sūmis mōtiū:

potest exponi ad litteram de celeri conuersione ethiopum ad christum ad p̄dicationem beati Matthei: sicut dictū fuit supra psalmo. lxvij. ex/ponendo illud: Ethiopia preueniet manus eius deo. et ſm hoc dicif h: Coram illo procident ethiopes: fidem eius humiliter recipiendo: et eū deuote adorando. a Et inimici eius terram lingēt. id est ethiopes qui prius erant inimici eius per idolatriam. incli/nauerunt se ad ipsum ad adorandum deuote ac si terram p̄ deuotione et humilitate vellent lingere: et in hoc impletū fuit dictū Esa. lx. Uenient ad te qui detrahebant tibi: et adorabunt vestigia pedū tuorum. Aliter exponitur ab aliquibus. Et inimi/ci eius de iudeis obstinatis contra christum: qui ī obsidione Titi fuerunt ita fame constricti q̄ ipi q̄/rebant ad comedendū illa que d̄ emūdatione cibi fuerunt ꝓiecta ad terram: et in sterquilinijs. sed lit/tera magis cōtinuatur ſm primam expositionem. b Reges tharsis et insule munera offerent: hoc ex/ponitur ab aliquibus d̄ regibus q̄ venerāt adora/re christum: qui erant de illis partibus: pōt etiam hoc exponi de pluribus partibus vel nationibus: que hic noiant quarū reges et principes fideʒ christi ac/ceperūt et munera deuote dederūt ad ecclesiarū cō/structionē: et pauperum christianoꝝ sustentatiōes. c Et adorabunt eū oēs reges ter. etc. q̄d impletū fuit in Cōstantini cōuersione: cui tanq̄ monarche obediebant reges terre et ipe precepit vbiq̄ terra/rum ad honorē christi ecclesias edificari: et sic om/nes reges terre adorauerūt eum: id ē christum. q̄d dupliciter potest itelligi. vnō modo quia caput eo/rum scʒ imperator in quo omnes alij erant in vtu/te: adorauit christū deuote. Alio modo pōt expo/ni q̄ ex eius imperio permiserunt ecclesias ad ho/norem xp̄i edificari. Itē alio modo potest exponi pro tēpore moderno: quo idolatria fere cessauit in mundo. et sic omnes reges et gētes eis subdite ad/orant vnum verū deū: et per consequens christum qui est verus deus lʒ non omnes reges et gentes eis subdite credūt deum humanatū ꝓ mundi sa/lute. d Quia liberabit. Hic ↄñter ponitur di/cte dilatatiōis ratio q̄ ē iusticia ad quā sequif pax regni: quam desiderāt oēs mortales vt habef He/ster. xiij. et ideo maxie facit ad dilatationē regni: et h est q̄d dicif: Quia liberabit pauperem a potēte. q. d. merito dilatabif eius impiū: q: potētes arcebit a tyrānide sup paupes: q̄d factū est p h q̄ maximi p̄ncipes mūdi subditi sūt iugo xp̄i: et sic iferiores et impotētes a tyrānide eripiūf et hoc rōne potētiū et timore christi: et patʒ lrā vsq̄ ibi: e Ex vsuris etc. q: sūmus pōtifex q̄ est xp̄i vicarius ꝓhibet vsuras ī iure canonico: et multi p̄ncipes xp̄iani eius edicto edocti ꝓhibēt vsuras et ꝓhibuerūt: et ad earū resti/tutionē subditos cōpulerunt. f Et viuet. h itelli/gitur de vita xp̄i post resurrectiōeʒ q̄ ē imortalis: ſm q̄ d̄r Roma. vj. Christus resurgēs ex mortuis iā nō morif: et iō illa vita sola dicēda ē vita simpliciter: q: vita p̄ns potius dicēda ē mors q̄ vita. ſm q̄ dicit beatus Greg. omelia. xxxv. g Et dabif etc. q: post resurrectionē xp̄i multi p̄ncipes et potētes ad fidē ↄuersi dederūt donaria p̄ciosa ad edificationē ec/clesiarum. et sic verisimile est q̄ dederunt de auro arabie quod est preciosissimū. h Et adorabūt de ipso semper. id est pro eius beneficijs adorabūt deum. i Tota die. id est assidue: q̄tum potest fieri bono modo. k Benedicēt ei. de suis bene/ficijs regratiando. l Erit firmamentum in etc. In hebreo habetur: Erit abundantia frumenti. et in translatiōe Hiero. sic dicitur: Erit memorabile triticum. et ideo trāslatio cōis videtur corrupta per scriptores ex simili/tudine dictionum habens firmamentū pro frumentū: quod exponūt hebrei dicentes: q̄ in aduentu messie quē falso expectant frumenta cre/scent in tanta altitudine sicut cedri libani: et facient spicas magnas et latas: ex quibus vento flante decidet simila de qua iudei pro sua volū/tate poterunt satiari. Sed quia istud omnino irrationabile et erroneū: ideo melius exponitur de sacramento eucharistie in quo christus con/tinetur vbiq̄ ī ecclesijs sub specie panis triticei: ꝓpter q̄d se comparat grano frumēti. Joh. xij. et ideo dicif hic: Erit frumētū. i. eucharistie sa/cramentū. m In terra in sūmis mōtiū. q: ep̄i et sacerdotes q̄ in ec/clesia dei sunt q̄si montes sup capita sua eleuant hoc sacramentū.

Esa. 60. b. — Mat. 2. b. — 23. q. 4. c. displicet in.

Glo. ordi.

a Super libanū. Aug. Sicut libanus pceras cedros pdu/
cit: sic christus sanctos ad celum. b Fructus. Dilectio res
xpi super .su.li. qr oia secularia ɔtemnūt. vel fructus ei⁹ cha/
1. Cor. 13. d ritas que sup oīa dona. Unde apostol⁹: Adhuc eminētiorē
vobis viam demonstro. c Sicut fenum. Cassio. Non etas
feni s3 viriditas sanctis comparatur.
boni de ista ciuitate presentis ecclesie
migrātes in illa beatitudīe florebūt.
Aug⁹. In genesi feni nomie: ⁊ fru/
Gen. 1. a mentum intelligitur: cum iussit deus
pducere terram omne lignum ⁊ omē
fenum. Uel fenum omnis caro: qr om
nis caro fenum. cui comparatur om/
nis claritas ciuitatis quā cepit edifi/
care Cain. Et est illud quod i eternuz
nobis pmittitur. diffamabitur super
omnia seculi. Et cōparabitur feno ter
re quicquid pro magno habetur in se/
culo. d Sit nomen eius. Cas. Mo
net omnes laudes ei dicere: quia om/
nes in eo benedicentur. e Ante so
lem. Cassio. id est ante omnem creatu/
ram. ne putes temporalem dei filiū.
f Omnes gentes. Aug⁹. Ne tribus
duodecim accipias: addit: omnes gē/
tes. g Benedictus dominus de⁹.
Aug⁹. A parte sua laudat. Nota ex/
clamatoriam benedictionem cū admo
nitione ⁊ pphetia. h Fiat. Cassio.
Magnificum est quod sic concludit.
Optantis est semel dicere nimium de/
siderāt̃ repetere. Quasi dicat: Quid
iussisti domīe: ita fi. fi. donec quod ce/
pit a flumine perueniat vsq3 ad termi/
nos orbis terre. Hiero. Sciendum
ꝙ septuagesimusprimus psalmus secū
di libri finis est: vnde ⁊ in extremo ha
bet fiat fiat. pro quo in hebreo dicitur
amen amen. i Defecerūt laudes.
Hiero. etiam hoc diligentius obseruā
dū est ꝙ illud defecerūt hymni dauid
filij iesse ad finē septuagesimipmi ps.
ptineat. Id vero qd sequit̃ ps. asaph
initiū sit sequētis. Hymn⁹

a ꝭ ipse extollet suos sup cedros libani.
b ꝭ Aug. cādidatio ⁊ significat cādorē seculi.
a **superextollentur super libanum**
a ꝭ boni. b ꝭ grauissime in futuro.
c ꝭ dei: id est ecclesia.
b **fructus eius: ⁊ florebūt d ciuita** a
a ꝭ fructiferū vt frumentū. b ꝭ ergo. Cas. qr
eternā dat gloriā in eternum glorificetur.
c **te sicut fenum terre. Sit nomen** b
a ꝭ et. ꝭ i. ante tpa ⁊ oēs creaturā. i. in etnū.
e **eius benedictum in secula: ante** f
a ꝭ filij regis.
solem permanet nomen eius.
a ꝭ vt abrae pmissum est: In semie tuo benedi/
centur omnes gentes.
Et benedicent̃ in ipso oēs trib⁹ g
a ꝭ oēs benedicti. b ꝭ magnū eū fatendo.
f **terre: omnes gentes magnifica/**
a ꝭ omnibus dictis hymnum eructuat.
g **bunt eum. Benedictus dūs de/** i
a ꝭ quia quicunq3 facit ipse in illo facit.
us isrl̃: qui facit mirabilia solus. k
a ꝭ christianum quod est de christo. ꝭ quod est
maius omnibus nominibus. b ꝭ gloria.
Et benedictū nomē maiestatis
a ꝭ q̄diu seculum durat: ⁊ in seculum seculi qd
quidam interpretes addunt. b ꝭ vel glia ei⁹.
ꝭ ipius glorificatione: ecce q̄si subscriptio prin/
cipis: confessio audientium.
ei⁹ i eternū: ⁊ replebit̃ maiestate m
a ꝭ sancti. b ꝭ qui non dat eis blanda.
h i **ei⁹ oīs terra fiat fiat. Defecerūt** n
a ꝭ vel hymni. b ꝭ non dei.
laudes dauid filij iesse.

Nico. de lyra

at. In hebreo dicit̃: Amen amen. quod signat fideliter. ⁊ du
plicat̃ ad designādum huius pphetie certitudinē. Complete
sūt orationes dauid filij isai ꝭm Hiero. et doctores hebreos:
istud adiungitur huic ps. ⁊ ex hoc videt̃ ꝙ dauid fecerit hūc
ps. ⁊ non salomon. Sed querit̃ hic quomodo hoc sit verū ꝙ
oratiōes dauid in hoc ps. sunt comple
te: cum postea i h libro sint plures ps.
a dauid. tāq3 ab auctore ītitulati. Ad
qd respōdent aliqui doctores nr̄i ꝙ h
dicit̃ p tāto: qr in hoc ps. agit̃ de xp̄i
regno: ad qd omnes ps. facti a dauid
sūt ordinati tāq3 ad finē: finis aūt im
portat complementū. Aliter autē pōt
dici ⁊ magis litteraliter ꝙ ps. iste ꝭm
veritatem fuit vltim⁹ inter psalmos fa
ctos a dauid: tamē nō fuit scriptus in
vltimo loco: quia psalmi scribebant̃ in
libro psalmorū: ꝭm ꝙ inueniebant̃: si/
cut dictum fuit in pncipio hui⁹ libri: ⁊
ex hoc contigit ꝙ psalm⁹ cētesim⁹. xlij
qui fuit primo factus: vel saltem d pri/
mis: ponitur circa finez libri: quia fuit
de vltimo inuentis: ⁊ eodez modo iste
qui fuit vltimo factus ponit̃ circa me/
diū libri: quia sic fuit iuētus. ⁊ hāc so/
lutionē tangit Ra. Sa. in glosa sua.

Moraliter. Ps. LXXI Deus iudi
ciū ⁊c. Scd̄z Aug. ⁊ Cas. ps. iste loq̄t̃ Luce. 1. g
ad lrām de magnificentia regni xp̄i. et
sic exposui. Moralit̃ autē pōt exponi
de bono regimine sui vicarij. s. cuiusli/
bet boni plati secular̃ vel religiosi. Et
primo ponit̃ ei⁹ bona gubernatio. Se
cūdo subdit̃ grarūactio. ibi: Būdict⁹.
Prima i duas: qr primo petit̃ bona di
spositio regētis. Scd̄o bonitas regimi
nis. ibi: Descēdet. Circa pmū dr: De
us iudiciū ⁊c. Quilibet enī bon⁹ pla
tus rex ē i spūalib⁹. j. Pet. ij. Uos estī
gen⁹ electū regale sacerdotiū. Est etiaz
fili⁹ adoptiu⁹ reg̃ regū. ⁊ ido sibi petit̃
iudiciū i bn̄ sentētiādo ⁊ iusticia in bn̄
exequēdo. qr pmū nō sufficit sine scd̄o.
ido subdit̃: Iudicare pplm ⁊c. i. actu
aliter. Suscipiāt mōtes pacē ⁊c. Per mōtes itelligūt̃ ma
iores diocesis sub plato. p colles vo mediocres. ⁊ minores p
h qd subdit̃. Iudicabit pauperes ppl̃i ⁊c. eos a malignāti/
bus defēdēdo. Et pmanebit cū sole. i. xp̄o q̄ ē sol iusticie
sibi fideliter fuiēdo. Et añ lunā. i. beatā vginē ipaz deuo/
te p se ⁊ suis subdit̃ depcādo. In generatiōe ⁊ generatio/
one. jnā ab eo edocti idē faciēt post ei⁹ mortem. Descēdet
Hic petit̃ bonitas regimis q̄ ɔsistit i iusticia p miscdiaz tēpe
rata: qr iusticia sine miscdia est crudelitas. miscdia vero sine
iusticia pusillanimitas. ido dr: Descēdet sic pluuia ⁊c. id ē
dulcit̃ ⁊ vtilit̃. Oriet̃ in dieb⁹ ei⁹ iusticia ⁊c. donec auferat̃
luna. i. donec appareat dies clara: ⁊ p diē clarā noticia vita
tis intelligit̃ q̄ p bonū pontificē declarat̃. Et dn̄abit̃ a ma/
ri ⁊c. h ɔuenit sūmo pōtifici q̄ ē generalis vicari⁹ xp̄i. Co/
rā illo pcidēt ethiopes. i. demones i ethiopū figura freq̄uē
ter apparētes. Et inimici ei⁹. scz maligni spūs. Terram
lingēt. i. malignos hoies blādicijs decipiēt: h spūales deci
pere nō valēt. Reges tharsis ⁊c. i. dn̄antes i tra ⁊ i isulis
mar̃. Munera offerēt. dotātes ecclīaz diuitijs. Et ad/
orabūt eū oēs ⁊c. qr reuerētia q̄ pōtificib⁹ defert̃ i xp̄m cui⁹
sūt vicarij refert̃. Quia liberabit ⁊c. i. petōrem bonis gr̄e
spoliatū a demone. ido subdit̃: Et aīas pau. ⁊c. p qd intelli
git̃ sal⁹ spūalis. Ex vsur̃ ⁊c. vsurari⁹ enī ē diabol⁹ qui p
tpalib⁹ rapit spūalia bona q̄ sūt multo meliora. Et bonora
bile ⁊c. i. petōr ɔūsor. Coraz illo. s. bono plato. nec mi
rū: qr gaudiū ē āgelis dei sup vno petōre pniaz agēte Luce.
xv. Et viuet. vita gr̄e. Et dabit̃ ei ⁊c. qd ē valde pcio/
sū: ppt̃ qd significat gr̄e donū: qd a deo dat̃ abūdāter bono
plato. Et adorabūt ⁊c. qr boni subditi regratiāt̃ deo d bo
nitate plati. Tota die be. ⁊c. impēcādo sibi maiora bona.
Erit firmamētū i. qr firmat subditos suos i bono vbo pa
riter ⁊ exēplo. In sūmis mōtiū. i. maior p q̄s i minorib⁹ cō/
fuat regimē bonū. Superextollet̃ sup ⁊c. nā act⁹ boni pla/
ti est

Nico. de lyra

a Superextollet̃ ⁊c. quia fructus huius sacramenti extollit
hominē ad altitudinē celi Joh. vj. Si quis mādūcauerit ex h
pane viuet in eternū. b Et florebūt de ciuitate. i. de ecclia
in qua vniūtur fide ⁊ charitate christiani. ciuitas enī ē ciuiuz
vnitas. c Sicut fenū terre. sicut enī fenū subito multiplica
tur: sic christiani per orbē in paruo tempore fuerunt multipli/
cati. d Sit nomen. Hic ɔsequēter describitur magnitudo
regni christi q̄tum ad diffusionem fame: quia nomen christi ⁊
christianoꝝ dilatatū est per orbē ⁊ mag̃ dilatabit̃. ⁊ hoc ē qd
dicit̃ hic: Sit nomen eius benedictum: id est solenni memoria
diuulgatum. e In secula. id est in generationibus sibi suc/
cedentibus. f Ante solem permanet nomen eius. quia ab
eterno est nomen christi ꝭm eius deitatem: ⁊ ex hoc cum prece/
dentibus patet ꝙ psalmus iste non potest conuenienter ad lit/
teram exponi de salomone: de cuius nomine non erat verbum
nec memoria ante ipsius tempora. g Et benedicentur in ipo
⁊c. quia in omībus partibus mūdi benedicūtur fideles in no/
mine christi. h Omnes gentes magnificabunt eum. tanq3
saluatorem ⁊ dominū omniū. i Benedictus. Hic vltimo po
nitur gratiarūactio pro beneficijs predictis: cum dicitur: Be/
nedictus dominus deus israel: id est populi christiani sicut su
pra expositum est. k Qui facit mirabilia solus. maxīa enī
mirabilia in mysterio christi cōtinētur: que in hoc psalmo de/
scribūtur: vt visum est: l Et benedictum nomen maiestat̃
eius in eternum: quia angeli ⁊ homines sancti eternaliter lau
dabūt deum: ꝭm ꝙ habetur infra psalmo. lxxxiij. Beati q̄ ha/
bitant in domo tua domine ⁊c. m Et replebitur maiestate
eius omnis terra. qd fuit impletū in missione spiritussancti: qr
tunc spiritus domini repleuit orbē terrarū. hoc etiam aliter ex
ponit̃ de miraculis factis per orbem terrarū ad preces sanctoꝝ
que miracula sunt maiestatis diuine declaratiua. n Fiat fi

Moraliter

ti ē magni meriti apd deū eo ꝙ alij pficiūt p ei⁹ exemplū. ideo
subdit̃: Et florebūt de ciuitate ⁊c. id ē de ecclia q̄ bn̄ dr ciui
tas eo ꝙ ē christianoꝝ vnitas. Sit nomē ei⁹ benedictū. be/
nedictione supna. Añ solē pmanet nomē eius. id ē añ chri/
stū ad ipm pmiandū. Et benedicent̃ in ipo. qr benedicen/
tes alicui dicēt: Benefaciat tibi de⁹ sicut plato tali. Omnes
gētes magnificabūt eū. pter vite meritū. Et ē hic hyperbole
cum dr: oēs gentes: ad designandū multitudinē magnifican/
tium. Et q̄si omne bonū deo pncipaliter ē attribuendū. ideo
cōcluditur: Benedictus dominus deus ⁊c.
In psalmo. lxxj. Deus iudicium. vbi dicitur in postil. Et p/
manebit cum sole ⁊c.

Additio. j. Ubi translatio nr̄a habet. Et pmanebit
cum sole. veritas hebraica dicit: Et time
bunt te cum sole ⁊c. ⁊ sic pōt intelligi hic versus de duratione
christiane religionis: vt sit sensus ꝙ q̄diu tempora reuoluun
tur iuxta cursum solis ⁊ lune. ꝭm quem distinguūtur tempora
semper timebitur christus in ecclesia ɔtra illos qui dicūt eccle
siam aliq̄n defuturam: ⁊ ꝭm hunc sensum magis ostenditur q̄
si dicat ꝙ christ⁹ manebit cum sole: quia vt dicit glosa non est
magnum pmanere cū sole ei p quem oīa facta sunt.
In eodem psalmo vbi dicitur i postilla. In hebreo habet̃:
Erit abundantia frumenti.

Additio. ij. In hebreo in hoc loco cum hoc ꝙ dici
tur frumētum supponitur q̄dam dictio
que sonat picat: que nō significat abundantiam: sed poti⁹ pla
centam seu placētulā frumēti: ⁊ sic vera translatio ꝭm hebrai
cam veritatem in hoc loco talis est: Erit placenta seu placētu/
la frumenti: quod proprie applicatur sacramento eucharistie:
in quo sub specie placētule frumēti verū corp⁹ xp̄i continet̃ ⁊
⁊ cū hoc cōcordat trāslatio chaldaica in q̄ vbi dicit̃ in sūmis
montiū. expresse dicit. In capitibus sacerdotum.
In codē ps. vbi dr i postil. Ante solem pmanet nomē ei⁹.

Additio. iij. In hoc loco hebraica veritas vbi di
citur: Permanet nomen eius. dicit:
hynon nomē eius: q̄ nō est eiusdem significationis cū hoc qd
dicitur: Permanet. sed significat filiationem: Uñ rabi aben/
hazra in sua glosa i hoc loco sic dicit: Hec dictio hynon ē ver
bum passiuum: quod deriuatur ab hoc noie nyn: qd pprie sig
nificat filiū: hec ille. Et sic sensus est: ꝙ ante solez filiabat̃ no
men eius: ac si dicat: ꝙ ab etno iste rex est fili⁹: vñ ex isto loco
ex necessitate lr̄e hebraice pōt sumi efficax argumētuz ad h ꝙ
in diuinis est dare filiū seu filiationē ab eterno. Et nota ꝙ in
hoc loco ⁊ in pcedēti immediate fauorabilior ē littera hebrai
ca veritati fidei q̄3 cōmunis nostra trāslatio: ⁊ sic est in q̄3plu
rimis alijs locis sacre scripture.
In eodem psalmo. lxxj. Deus iudicium: vbi dicit̃ i postil.
Complete sunt orationes dauid filij isai.

Additio. iiij. Ex q̄ dauid fec̃ hūc ps. ꝭm Hiero.
⁊ oēs doctores hebreos: put vitas
lr̄e i fine testat̃. Sumit̃ argumētū p opinione Aug. dicētis
ꝙ psalmi etiā ītitulati alijs psonis pter dauid sūt attribuēdi
ipi dauid tāq3 actori. nā iste ps. ītitulat̃ salomoni: ⁊ tn̄ eius
actor fuit dauid. Silr ex ps. imediate pcedēti. s. in te dn̄e spe
raui: q̄ nō intitulat̃ alicui actori: ⁊ tn̄ totus intelligit̃ factus
in psona dauid: put patet etiam in postilla sumit̃ argumētū
p pdicta opinione Aug̃. dicentis ꝙ etiā psalmi nullū habē/
tes titulū attribuēdi sūt dauid tāq3 actori.

Glo. ordi.

Hymn⁹ tria habet. laudem
dei cū cātico. nisi enī cātet̃ hi/
lariter non est hymn⁹: nō can
tat aūt q̄ nō amat. Si sit laus
⁊ nō est dei nō est hymnus: et
si sit dei ⁊ nō cū cātico non est
hymnus. Preter solitum ad/
dit. filij iesse. Dauid enim hō
q̄dam filius iesse regnauit in
israel: tēpore veteris testamē/
ti: in quo nouū erat: sed occul
tum. sicut ⁊ christus in dauid
⁊ in abraam. sed occultus: vt
fructus est in radice: sed non
apparet. Mouerunt aūt pauci
pphete ⁊ christū ⁊ nouū testa/
mentū. s. in occulto: ⁊ pnūcia
uerunt reuelandū. Illo ergo
tpe p regno illo vbi regnauit
hō filius iesse. p hmōi carnali
bus carnalis pplus laudabat
deū. Sed regno illo ⁊ ceteris
hmōi deficiētib⁹: deficit laus
nō filij dei h filij iesse. his autē
deficiētib⁹ q̄ de⁹ subtraxit: vt q̄rerēt ea q̄ occulta i ill̃
tegebāt̃. Loq̄t asaph. i. synago. h fidelis: q̄ pie deū co
luit: s3 ppt̃ trena q̄ a deo n̄ a demōib⁹ vt gētes q̄rebat.
Attēdēs āt blasphemos his abūdare p qb⁹ fuiebat
cepit nutare: nesciēs q̄d i his figur̃ lateret: q̄si nō eēt
aliq̄d meli⁹ qd de⁹ daret: h admonit⁹ p hec sibi subtra/
cta q̄rere ea q̄ n̄ habet cū malis cōia castigās se cū ad
miratiōe dic̃: Q̄ bon⁹: sed quib⁹: rectis corde. pmo q̄
describēs nequiciā maloꝝ: dicit se celasse pspera eorū
tū inde correctū. ⁊ correctus alios corrigit. Cas. Hic
agit̃ ꝙ laudes defecerūt: qr iā n̄ dat de⁹ blāda vt pne/
ris ad fuiēdū alliciēdis. ⁊ h dicit synagoga: q̄ iā sibi
ɔ h qd pus agebat testat̃ vt credibili⁹ sit.
a Quam bon⁹. Cas. Monet vt Ps. LXXII
non p temporalibus sed eternis deum laude
mus. b Pedes Cassio. Pro arbitrio mē
tis quod a veritate discrepabat. Gressus actus preci/
pitati: pene quia cito redijt. Uel pene. August. quia
ceperam errare: sed non erraueram. ceperam cadere:
sed non cecideram. c Pacē peccatoꝝ. Aug. Tēpo
ralem: fluxam: caducam. d Uidens. Non intelli
gens. August. quia hec pax videtur non intelligitur
oculos

a ꝭ attribuit̃. b ꝭ synagoge fideli.
Psalmus Asaph.
a ꝭ Iocūdū ē qd n̄ semp visū fuit
a **Quam bo/** LXXII a
a ꝭ Sed puersus puersis.
nus israel de⁹: his qui b c
a ꝭ Modo fateor deum bonum. Sed prius cū
non esset correctum mihi.
recto sunt corde. Mei autem pe d
a ꝭ Ad errādū. b ꝭ Affectus. c ꝭ ad lapsum.
b **ne moti sunt pedes: pene effusi**
a ꝭ idem quod pedes. b ꝭ Cur moti. c ꝭ inui
di ⁊ grauiter tuli.
sunt gressus mei. Quia zelaui e
a ꝭ intendens. b ꝭ Quid in eis. ꝭ Quā so/
lebam a deo petere: ⁊ p qua seruiebam.
c **super iniquos: pacē peccatoruz** f
a ꝭ Exponit breuiter q̄re sit eis data hec lex.
b ꝭ vel declinatio mortis. i. quia certa mors et
eterna manet eos.
d **videns. Quia nō est respectus** g

Nico. de lyra

a Quam bon⁹ ⁊c. Huic Ps. LXXII
ps. pmittit̃ talis titul⁹ in hebreo. Ps.
asaph. Et i trāslatiōe Hiero. Canticum
asaph. ⁊ ē penit⁹ eadē snīa. Scd̄z Aug. iste ps.
ītitulat̃ ab asaph. nō tāq3 ab auctore h tanq3 a
cātore: qr ꝭm euz dauid fecit oēs ps. h aliqs fe/
cit decātādos p asaph q̄ erat vn⁹ d pncipalib⁹
cātoribus. Scd̄z vo Hiero. ⁊ doctores hebrai/
cos q̄b⁹ videt̃ i h mag̃ assentiēdū sic dixi a pn/
cipio hui⁹ libri: asaph nō solū fuit pncipalis cā
tor: h etiaz habuit spiritū pphetie: ⁊ fecit hunc
ps. ⁊ plures alios: put videbit̃. j. Fecit autez
hūc ps. ad ostēdēdū bonitatē diuie puidētie:
q̄ attigit a fine vsq3 ad finē fortiter: ⁊ disponit
oīa suauiter. Sap. viij. l3 frequēter hoib⁹ igno
rātib⁹ ⁊ infirmis videat̃ ɔtrariū: eo ꝙ vidēt fre
quēter malos tpaliter psperari ⁊ iustos multi/
pliciter tribulari. In h igit̃ ps. sic pcedit: qr p/
mo ponit ītētā ɔclusionē. scd̄o ad vtrāq3 ptem
adducit rōnez. ibi: Mei aūt. tertio ponit vita/
tis determinatiōez. ibi: Existimabā. Circa pri/
mū dr: Q bon⁹. i. valde bon⁹. ē supple: b De
us isrl̃. qr l3 sit de⁹ oīm p creatiōez: dr tn̄ de⁹ isrl̃
p verā fidē: verūtn̄ qr bonitas diuia nō sentit̃
ab iniq̄s: sicut nec claritas delectabilis est oculis infirmis: h solū sen
tit̃ ⁊ degustat̃ a bonis. ido subdit̃: c His q̄ re. ⁊c. qr recte tēdūt in
deū sicut i sūmū bonū. d Mei aūt. Hic ɔūr arguit ad vtrāq3 ptē.
⁊ pmo ad oppositū. scd̄o ad ppositū. ibi: Si dicebā. Cōtra bonitatem
diuine puidentie accipit̃ rō ex duob⁹. maxie. s. ex psperitate maloꝝ et
ex tribulatiōe iustorū. ⁊ primo arguit̃ ex pmo. scd̄o ex scd̄o. ibi: Ideo
ɔuertetur. Prima adhuc in duas. qr primo ponit̃ psperitas maloꝝ.
secūdo iniquitas ipoꝝ. ibi: Ideo tenuit. Circa primū loquit̃ ppheta
in psona ppl̃i infirmi: q̄ videns psperitatē maloꝝ incipit dubitare de
bonitate diuine puidētie. vñ multi talia vidētes dicūt deū dormire:
q̄si nō habeat puidētiā d humanis actib⁹: sicut dicit Tulli⁹ ⁊ plures
alij in q̄ꝝ psona dicit̃ Job. xxij. Circa cardines celi perambulat: nec
nr̄a ɔsiderat. Dicit q̄ ppha i psona infirmoꝝ. Mei aūt pene moti sūt
pedes ⁊c. i. fere cecidi a rectitudine sentiēdi de bonitate diuie puidē
tie. e Quia zelaui ⁊c. i. mot⁹ fui p quādā ɔcupiscētiā ad sequen/
dū eos. Uñ dr Eccl. ix. Nō zeles gl̃iam ⁊ opes peccatoris. i. non ɔcu
piscas eas. Et motiuū dicte ɔcupiscētie tāgit dicēs: f Pacē petoꝝ
⁊c. i. eoꝝ tpalē felicitatē. Uisa enī magis mouent animam q̄3 audita.
Et ɔsequēter magis explicat in pticulari eoꝝ felicitatez dicens:
g Quia non est respectus morti eorum. id est non videtur cito mo
ri: sed diu viuere ⁊ diutius q̄3 iusti Eccle. vij. Iustus perit in iusticia
sua: ⁊ impius multo viuit tēpore in malicia sua.

Et firmamētū

Universidad de ... Biblioteca

oculos eludit. est enī fluxa et caduca. Cassio. Pacem pec. q: non est declinatio morti eorū. i. non cito moriuntur sed diu viuunt. et si plaga aliq̄d: nō firma vt durat flagellū correctionis. a Non est firmamentū in plaga. Cassi. Non miseretur deus cōsolidando plagas eorum: vt a simili incurabilis cui nihil prohibetur. b Operti. Cas. Ne resipiscant. non amicti vt vel liberum caput haberent sed toti opti. c Prodijt quasi. Aug. Sunt quidaz mali ex macie: id est necessitate. Alij ex abundantia: vt pauper egestate furatur: diues ex cupiditate. d Trāsierūt. Cassio. quasi a rectis semitis. e In excelso. Aug. Palam in manifesto. vel cōtra deū blasphemi. f In celum. Augus. Ac si dij essent: vel contra deum quem blasphemāt dicentes deū vel nescire sua mala vel nō punire. g Lingua trāsit super terraz. Aug. Que vltra mensuram humanitatis loquitur q̄si imortales sint. Vel et si ipsi in terra tamen modū transeūt. In terra. vel super terrā: id ē transit terrena omnia: quia nō cogitāt se homies cito posse mori: sed transit lingua eorum humanā fragilitatē. Hiero. Vel lingua eorū ens i terra. i. locutio eorū facta terrena: trāsiuit. i. defecit quia p̄ter rationem veritatis infirma est. h Ideo conuertetur. Cas. Exponēs asaph suū et aliorum errorem de prosperitate impiorum. dicit inde se reuersū ad meli' cōsiliū: vt et ipsi inquirāt veritatē rei intrātes in sanctuariuz dei. Q. d. h̄ ppenso q mala ex prosperis: ipse meus q a veritate deuiauit reuertetur ad eā. Hic. Aug. In hac sniā in q̄ modo sū. i Dies pleni. Hiero. pfecti inueniunt. et si modo non appareat. Cas. Vel dies pleni sunt quando xp̄s venit. hi ergo sunt in iudeis qui christū mouerunt. k Et dixerūt Aug. vnde cōuertetur: et dixerunt priusq̄ conuer. quomodo dicit scire que hic fiunt qui nō punit. et si est scientia in excelso. defectio est hic. tunc iniustus ē deus qui patitur malos. q: ecce ipsi pecca. hoc est quare videbatur eis nescire hoc. l Quomodo scit. Aug. Non dicit nescit: sed adhuc hesitat et prope est sanitati: et de tam graui infirmitate vicinior est salus: sicut vicina sanitate magis estuāt egri. m Et dixi. Cassi. Hec dixerūt: q̄bus confutandis hec ego. vel adhuc ex persona dubitat. Fatuis cogitationib' se dicit illusum: vt cū hec repudiauerit melius nos pcurauerit. n Et castigatio. Aug. vel et iudex me' in matutino. ecce iam remediū. xp̄s iudex q̄ viā vitat' idicauit. et mane surgēs spem nr̄az de mūdo ad celos trāstulit.

u. di. e. in/ tentum.

Si dicebā

a Aug. i. flagellū eorum firmum ē nō tpale sz eternū: et ideo modo non sunt in labore hoim.

a morti eorum: et firmāmentum a
in plaga eorum. In labore ho b

a Sanctorum. b Cassio. ab infirmitate et plagis velociter conualescūt: nec sicut homines iusti tribulationū quatiunt flagellis.

minum non sunt: et cum homi c
a Ad correctiones.
nibus non flagellabuntur.

a Et quia si eis modo prospere cedit. b ne euaderent. Qd quidem peius est q̄ quolibet modo superbire. c vnde iniqui. d Aug. vndiq̄ nec vident nec vident interiora eorum: vbi miseri sūt q felices putantur. vel circūamicti.

b Ideo tenuit eos supbiā: opti d e
a ad proximum. b Aug. Contra deum blasphemi.
sunt iniquitate et impietate f
a Et hec iniquitas. in apertum. b Et. transierunt viam rectam ad modum hominum: non putant se parere hominibus facientes qd placet.
c sua. Prodijt q̄si ex adipe iniq g
a d vitio i vitiū. b desiderio n necessitate
d tas eorum: transierunt in affe h
a et vt grauius eos peccasse ostendat q̄si ex improuiso egissent. subdit:
ctum cordis. Cogitauerunt et i

a nō cū timore sz in alto: clare cūctis audientib' et superbe. nō satis fuit q intus habere: nisi extra effūdāt: et alios iniuste docerēt.

locuti sunt nequiciam: iniqui k l
a vel sum. i. contra excelsum.
e tatem in excelso locuti sunt.
a Supba loquuntur de celo et de alijs.
f Posuerunt in celum os suuz: m
a defecit vel deambulauit. Ens.
g et lingua eorum transiuit in
a vel sup terram.
h terra. Ideo conuertetur popu o

a Aug. qui huc iniquus redit ad deum et incipit querere scilz quando dies pleni: id est plenitudo temporis quo missus filius est qui hec docuit contemnere eterna querere. vel huc.

i lus meus hic: et dies pleni in p q
a qr. antequā de tali cogitatione reuersi sunt.
k uenientur in eis. Et dixerunt r
a an. b vel nescit vel non curat hūana.
l quō scit de': et si ēst sciētiā i ex s
a deo. b hoc ideo videtur: quia mali sūt felices.
celso. Ecce ipi pctōres et abun t
a Aug. quasi ideo eram non peccator: vel haberē diuitias: modo econtra fieri video. b per violentiā. non paruas.
dātes i sclo: obtinuerūt diui v
a Aug. quia seruio et hec non habeo illi nō seruiunt et habent.
m tias. Et dixi ḡ sine cā iustifica x y z
a sine causa.
ui cor meū: et laui int' inocētes a
a opera non modo cogitationes. b et sine causa fui flagellatus. bene seruio et flagellor: nō seruit malus et ornatur vel honoratur.
manus meas. Et fui flagella b
a sine causa de ppetratis. mea non differtur: illis vel sera: vel nulla. sedula cita. vel in oratione matutina.
n tus tota die: et castigatio mea c

a Et firmamentum in plaga eorum. id est non ē longa duratio in plaga eorum quasi sit firmata: quia si infirmentur aut vulnerētur cito curātur habentes in promptu remedia curationum propter abundantiam diuitiarum suarum. b In labore hominū non sunt. sed in delitijs et solatijs viuunt. c Et cum hominib' nō flagellabuntur. quia propter diuitias suas eis parcitur de grauibus et duris laborib' qui alijs imponuntur. Et frequenter etiam contingit q bonis iustorum in tempestatibus destructis eorum bona remanent illesa. d Ideo tenuit. Hic cōsequēter describit eorum iniquitas. cuz dicitur: Ideo tenuit eos superbia: quia temporalis prosperitas frequēter est occasio superbiēdi. Et dicit tenuit: quia talis superbia non est ad horam. per modum passionis transeuntis: sed per modum habitus pmanentis. e Operti sunt iniquitate. peccando cōtra proximum. f Et impietate. peccando contra deuz: quia sicut pietas significat dei cultum: sic impietas eius oppositum. Et dicit operti sunt: quia vndiq; ad peccandum intenti sūt: sicut vestimentū operit hominē circūquaq;. g Prodijt q̄si ex adipe &c. id est ex diuitiarum pinguedine que prestant fomētum omnibus vitijs: quia pecunie obediunt omnia Eccs. x. h Transierūt in affectum cordis. id est habituati sunt in malis: et sic afficiūtur et letātur in ipsis: s'm illud Prouer. ij. Qui letantur cum male fecerint et exultant in rebus pessimis. i Cogitauerūt. intellectuz suū et industriam applicādo ad maliciam. k Et locuti sunt nequiciam. precipientes suis satellitib' exequi ipam ad iustorum afflictionez: sicut patet in tyrannis tam in nouo q̄z in veteri testamento. l Iniquitatem in excelso locuti sūt. blasphemias dicendo de deo: sicut pharao dicebat Exo. v. Nescio dominū et israel non dimittam. Et sennacherib. iiij. Reg. viij. dicebat q deus nō posset liberare Ezechiam et populū suum de manu eius. Et in nouo testamēto multi tyrāni blasphemias magnas dixerunt de christo. m Posuerunt in celum os suū precipiētes se adorari sicut deuz. quod patet de nabuchodonosor: qui precepit holoferni exterminare deos omnes terre: vt ipse solus deus diceretur. Judith. iij. Et Caius imperator misit statuam suam vt in ea adoraretur tanq̄ deus ab vniuersis: s'm q dicit Josephus libro de iudaico bello: et alij historiographi. ideo subdit: n Et lingua eorum transiuit in terra. id est lingua eoruz intantū transiuit metas rationis: ac si non essent homies terreni: sed mag' dij celestes. o Ideo conuertetur. Hic cōsequenter arguit ex iustorum aduersitate dicēs: Ideo cōuertet populus meus hic: q: popul' infirm' conuertit ad cōsiderādum prosperitatē malorum iuxta aduersitatē bonorum. p Et dies pleni. scz vigilijs et meditationibus. q Inuenientur in eis. in consideratione taliū. r Et dixerunt. post talem considerationem. s Quō scit deus. i. mirātur quō deus permittit talia. si ad hec se extendat sua puidentia: propter qd subdit: repetēdo breuit prosperitatē malorum iuxta aduersitatē iustorum: q: opposita iuxta se posita magis elucescūt. t Ecce ipi peccatores &c. i. in malis huius seculi. v Obtinuerūt diuitias. q̄b' habent corpales delitie. et subdit: x Et dixi. ego exercitatus in iusticia cōcludēs ex p̄dictis. y Ergo sine causa. i. frustra. z Justificaui cor meū. cauēdo a peccato cordis: a Laui inter innocētes &c. cauēdo peccata opis. et causa subdit: b Et fui flagellat' tota die. i. quasi cōtinue. frequēter enī cōtingit q iusti p totā vitā suā vel magnā p̄tē sue vite sunt in afflictione. c Et castigatio mea in matutinis: id ē velociter adhibita. qā enī electi cadunt in peccatū. de' nō differt punire vsq; in futurum: sed punit in p̄senti: et cito de cursu cōmuni. vñ dr. ij. Machab. vj. Etenī multo tpe nō sinere peccatorib' ex snīa agere: sz statim vltiōes adhibere magni bñficij est indicium.

Si diceb ā

a Si dicebā. Cassio. Ecce iam se reprimit auctoritate sanctorū: et iam vicina veritate deliberat sic. Si dice. &c. b Ecce nationē. Aug. Aliud incōueniens incipit soluere. Reprobaui. iudicaui qd non est. Existimabā. per p̄dicta volo probare deū non iniustū. sed hoc modo cogito non absolue. Aū me. i. q̄tum ad presentia: vel maior me. me superans nisi de' aperiat. Aug. vel ecce nationem filiorum tuorum: cui disposui et cōtinui: subaudis: occurrit et obuiat mihi. i. occurrit mihi prior predicatio quam israelit' feci vt deū colerēt: qui omnia creauit. et omnibus s'm opera sua restituit. obuiat mihi doctrīa cui cōgrui et accōmodatus sū. Sz ne ego reprobarem nationē priorum patrum: vel priori doctrine mee cōtradicerem. Existi. &c. c Filiorū tuorū. omnes enī abraam et ceteri aliter docent: quib' cedere debeo. nō enī omnib' prudentior. Sz ne reprobarem. Existima. vel suscepi cognoscere: iam reuocat a lapsu: q nō p̄sumit se sciente cōtra sanctos. Ut cognosce. hui' rei veritatē qd nō an: dum dicebat deū hec nō curare. Cogitabā vt scirem hoc. prior gradus sciētie dū scit nescire se: qd prius videbatur scire: repudiat autem priorē sensū dū q̄rit altium. d Labor ē ante me. Aug. quasi murus mihi obstat i facie. quomodo de' sciat et curet hec: et bene sit malis: et bonis male. vel ante me. sed non ante deuz. Si ergo fuero ante deum. nec mihi labor: quod et facit: addit enī labor: ē donec intrē i sanctuariū dei. xp̄s ē sāctuariū illud in q oia cōsilia sup filios hominū. Vel sanctasanctorū. Vel lex quā cōtuens videt in iudicio illos dānatos. e Sanctuarium. Aug. christus: q vt de' singulorū merita dinoscit. vel sāctuariū sāctasāctorum. i. secretū diuīe dispositiōis. f Verūtñ. Aug. Cas. ecce qd didicit iste in sāctuario: malos hic decipi. postea in fine oībus deserendos: a q malo ipe liberatus ē: q et terrena q̄sinit: sz in deo. hic dicit in h̄ mūdo malos nō esse imunes et impunitos: q: et si felices tñ reatū gestant: et frequēter ruinas incurrunt. Verūtñ. i. sed. et h̄ posuisti eis hūc florē et copiam tpaliū propter do. &c. g Propter dolos. Aug. vel iuxta lubricum. Q. mō dolosi fecisti eis sub specie boni dans mala. Vel iuxta lubricū vt sūt tpalia: vbi cadūt q amore sunt iuxta: dū enī dolosus aliū vult deijcere iuxta lubricū eū ponit. h Velut sōniū. Aug. apta cōpatio clausis oculis videm' bona: q mox aptis nō inueniemus i vita sōniū i morte euigilāt sciētes qd est. i In ciuitate. Aug. In cōspectu ppli tui. vel dū cōstituit tua ciuitas Hiero. vel i celesti hier'm imaginē eorum. effigies deformitatū q̄s sibi faciūt. ali' leo ferocitate: ali' aper sorde libidinis. Cas. vel gloriā tpis q nō vera: sed silitudo glie: q: cū deerit vitas eis peribit imago. nec silitudinē retinebūt q de beatitudine nil habebūt. ideo pdes eos: q: p eos. k Inflāmatū ē cor meū. i. inuidi felicib'.

Et renes

a astruam. deus
a in matutinis. Si dicebā narra a
a q nō curet ista. q iuste iuuat q's frustra. b doctrina. c scīoz pphaz et patriarchaz.
b bo sic: ecce nationē filiorum tuorū b
a reliqui. b iudicaui reprobaui. cogitabam
c reprobaui. Existimabam vt cog c d
a vel suscepi cognoscere. b laboriosa questio ante oculos meos.
d noscerem: hoc labor est ante me. e
a Aug. quid tibi in eo: de eo intendam oculo metis in finem vbi omnia iudicātur.
e Donec intrem i sanctuariū dei: f
a nō a me sed in sanctuario. b nō modo in futuro. sed et hic.
et intelligā in nouissimis eorum. g
a quia dolosi sūt et in ipo dolū patiunt: vt terrena eligāt: eterna relinquāt: dum aliquid alijs dolo tollunt animā suā perdunt. sed.
f g Verūtñ propter dolos posuisti h i
a de alto. b in eo ipo non post: q: elatio casus ē.
eis: deiecisti eos dum alleuarē k
a Aug. admiratur de eis videns nouissima. sed in futuro.
tur. Quōmodo facti sunt in de l
a ab omnibus rebus deserti sunt in morte: que et repente veniet: nō coiter moriuntur cū bonis sed pereūt eternaliter propter iniqui. &c. b vt fumus deficit dum extollitur.
solatione: subito defecerūt: peri m n
erunt propter iniquitatem suam. o
a Aug. ita defecerunt vt somniū surgētis q in somno sibi diues videt: euigilās nihil habet: sic isti dū de hac vita i q̄ ceci dormiūt euigilauerint nil nisi miseriā inueniēt. b vel exurgentes.
b Velut somniuz surgentium do p q
a sz ne modo magna videāt q̄ eorum sūt subdit. b q: in terrena sua ciuitate imaginem dei ad nihilum redegerunt.
i minē: in ciuitāte tua imaginem
ipsorum ad nihilum rediges.
a Zelo. vel amore dei. Aug. vt delectatū. i. qā delectauerūt me terrena: renes mei sūt murati: vel quia ad deum totus castus factus est.
k Quia inflāmātum est cor meū: r

a Si dicebam. Hic cōsequēter arguit ad oppositum exemplo iustorum q̄ frequenter legunt afflicti in vita presenti ad magnitudinē premij consequendi in futuro: et hoc est quod dicit: Si dicebam narrabo sic: id est tenebo istam opinionē appetendo cuz peccatoribus tēporalē prosperitatez. b Ecce nationē filiorum tuorum. i. iustorū: qui sunt filij dei p gratiam. c Reprobaui. quia ipsi contēpserunt terrena et patienter sustinuerūt aduersa propter premium in futura vita sicut patet de abraā et isaac et alijs sanctis patribus scz patriarchis et prophetis. Unde et Esaias fuit serrat': et Hieremias lapidatus: et Daniel in lacum leonum proiectus: propter quod dicit Judith. viij. Omnes qui placuerunt deo p multas tribulatiōes transierūt fideles. Et Act'. xiiij. Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei. d Existimabam. Hic cōsequenter ponitur veritatis determinatio: et primo ponitur hec determinatio. secūdo determinatiōis declaratio. ibi: Verūtñ. Circa primum ostendit qualiter habeat veritas huius questionis. s. per diuinā reuelationē: et nō per humanā inuestigationē: quia de p̄miatione bonorū et de punitione malorum in vita futura nō habetur aliqua certitudo ex inquisitione humana: sed tñ ex reuelatione diuina. et h̄ est quod dicit: Existimabā vt cognoscerē: id ē vt possem cognoscere veritatem de p̄dictis p inuestigationem rationis. e Hoc labor est ante me. quasi diceret: quātūcunq; ad hoc laborarem non possem attingere ad hanc veritatem. et de talibus dicitur Eccs. viij. Quāto pl' laborauerit homo ad querēndum: tanto minus inueniet. f Donec intrem in sanctuariū dei: id est ad intellectum sacre scripture diuinitus reuelate: quā vocant sanctuariuz eo q deus in illa loquitur: sicut in sanctuario diuinitus responsa dabantur. g Et intelligā in nouissimis eorū. id ē intelligā punitiōes et p̄mia vite future: de q̄b' aperte loq̄t scriptura in veteri testamēto et nouo in pluribus locis. duo tamē tangā ad presens: vnum de veteri testamento: et aliud d nouo. Dañ. xij. dicit: De his qui dormiūt in puluere terre euigilabūt: alij in vitam eternam: et alij in opprobrium vt videāt semper. Similiter Matth. xxv. Ibūt hi in supplicium eternum: iusti aūt in vitam eternā. h Verūtamen. Hic consequenter dictam determinationem declarat. et primo q̄tum ad penam malorum. secūdo q̄tum ad bonum iustorū. ibi: Quia inflāmatum est. Circa primū dicit: Verūtamē propter dolos: quib' iniusti defraudauerūt et afflixerunt innocentes et iustos. i Posuisti eis. s. finē sue prosperitat' tēporalis eos subtrahēdo d p̄senti vita. hoc dicit. contra illud quod supra fuerat inductum ad oppositum de longa vita malorum: quia non est respectus morti eorum: quia etiā aliquando contingit contrarium ex diuina ordinatione: et hoc ad terrorem aliorum malorum et consolationem bonorum. ideo subditur: k Deiecisti eos dum alleuarētur. i. dum adhuc essent in augmento sue prosperitatis temporalis: sicut patz de antiocho illustri et de multis alijs tyrānis. l Quomodo facti sūt in desolationem: quia non solum aliquando moriunt. sed etiam possessiones eorum et domicilia destruuntur. m Subito defecerunt. de p̄senti vita. n Perierūt. in gehēnali pena. o Propter iniquitatē suaz. quia mortui sunt cum finali impenitentia. p Velut somniū surgentium. illa enim que vident in somnis non sunt res vere sed imaginarie: ideo statim euanescunt homie euigilante: sic prosperitas temporalis cōparata ad eternam nulla est: et ideo cōparatur somnio: quia statim euanescit per mortem que oculos aperit quos culpa clausit vel clausos tenebat in p̄senti vita. q Domine in ciuitate. q additur: tua. in aliq̄b' libris: nō est in hebreo. In translatione vero Hiero. sic habet: In ciuitate eorū imaginem ipsorum ad nihilum rediges, potentib' enī hui' mundi fiebāt antiquitus imagines in ciuitatibus: q̄bus populares reuerētiam faciebant: et quādo diuino iudicio eijciebant a sua tyrānide vel potestate et interficiebant iste imagines in detestationem eorum cōfringebāt. Vel p imagines itelligūt filij eorum: q: fili' ē naturalis imago p̄ris: et tales tyrāni legunt frequēter iterfecti cū tota prole sua: vt habetur in libro Reg'. in plurib' locis: et in plurib' alijs historijs. r Quia inflāmatū est. Hic cōsiter describit p̄miatio bonorum in p̄nti q̄tum ad bona grē: et in futuro q̄tū ad bona glorie. Dicit igitur psalmista in persona talium. Quia inflāmatum est &c. istud q: non refertur ad precedentiā quasi hic

reddatur

Universidad de … Biblio

a ¶ Renes. quibus statuit. i. constantia mentis resoluta est vt ꝓspera amarē. grauis culpa prebere alijs occasionē peccandi. b ¶ Ad nihilum redactus sum. vanis herens: iniurius deo factus. c ¶ Nesciui. magna ꝛ ꝓfunda ignorātia nescire ꝙ pecces. ¶ Cas. Remi. In ciuitate tua imaginē. Uel de hereticis pōt hoc accipi ꝙ diuersas imagines dicit diuersas hereses ꝛ ꝑsonas heresiarcharū q̄s sibi in varijs dogmatib⁹ induerūt. Quas rediget deus ad nihilū i ciuitate sua scʒ pātri: vel i supceleſti ecclesia. ¶ Quia inflāmatū. Aug. Remi. Ecce cōuersio hui⁹ asaph facta sup⁹ inq̄sitiōe: quō scit de⁹ ⁊c. Q. d. Illos rediges ad nihilum: ſ ego semp ero tecū. Quare qꝛ cor meū inflāmatū ē: vl' delectatū amore dei: ꝛ tūc renes mei carnales delectatiōes cōmutate sūt i spūales. b ¶ Uel cōmutati sūt. Aug⁹. qꝛ pri⁹ ad nihilū redac. sū. i. ad ea q̄ nihil sunt descendi: quia nesciui nihil esse: ꝛ post vt iumentū mansuet⁹ fact⁹ sum ferēdo oneri: ꝛ semp ero tecū. c ¶ Iumētum. Cassio. Apud deum vice pecudum sunt: qui cōtra deū sentiunt. ꝛ tamē in his errans: nesciēs iudicia dei: semp fui tecuʒ quodāmodo ab idolis alienus. ꝛ tibi credens: ꝛ tu tenuisti. f ¶ Tenuisti ma. Aug⁹. Quia lʒ pecus non recessi a deo. Tenuisti manū. i. potestateʒ dextre id est rexisti ꝙ semp tecum: ꝙ fili⁹ dedit enī potestatem filios dei fieri his qui. c. in. n. e. ¶ In sinistra pec⁹ amans hec tpalia. ¶ Uel. Manuʒ dexteram Cassi. non sinistrā. Tenet dextrā de⁹: dū ad bona opera dirigit: ꝛ ne mergamur liberat vt petꝝ. ¶ Cassio. Uiso malo impiorum bonoꝗ suo arguit se de priorib⁹ ꝙ terrena a deo quesiuit: ꝛ inuitat in cōtrariū. ¶ Aug. Cōparat terrene voluptati sue pmiū celeste ꝛ se arguit. g ¶ In etnū. ab coniunctiōe vltra separabor. h ¶ Qui fornicant. huic fornicationi ꝯtrari⁹ ē cast⁹ timor: qui gratis ipm amat in quo habet oia. i ¶ In portis. Aug⁹. In publico: vel in concordia apostolorū q̄ sūt porte ecclie. Quia pdicatio q̄ ē ꝓpt vnitatē ecclie inanis ē. Al' xtutib⁹. ecclesia ē filia sion. i. speculationis. k ¶ Intellectus asaph. Aug. Synagoga que tm̄ d iudeis voꝝ ſm grana non paleas. Synagoge data est lex. q̄ qdeʒ a deo per moysen. Per xp̄m gra: qꝛ iplet p charitateʒ: qō tūc videbat. Ueritas. qꝛ redditur qō ꝓmittebat. In lege ꝛ ꝓphis eadem precepta cū euāgelio fere oia. Moralia enī eadē ſ non cerimonialia. Nō tn̄ eadē sacramēta: qꝛ illa ꝓmittebant: hec dant salutem. ¶ Nec eadeʒ ꝓmissa: qꝛ ibi terrena pmo aīalib⁹ h etna spūalib⁹: Illa g ablata sūt: non est enim vnctio vel sacerdos: vel ꝓpheta: vel templum. Ubi veritas venit vastata sunt omnia pro quibus christum occiderunt. hoc plangit asaph intelligens discernensꝗ terrena a celestibus: vetus testamētum a nouo: vt scias quid ex his eligas. ¶ Primus psalmus lamentationis: sequuntur alij duo. lxxviij. ꝛ. cxxxvj hoc genus dilectionis plenum charitate docet flere cum flentibus: ampliore misericordia plorat iste in prosperis hierusalem nondum euersa: necduʒ visa captiuitate sicut post fleuit Hieremias captiuitate peracta. Ido subuersio captiuitatis deplorata pscribitur: vt duricia iudeorum vel calamitatibus terreretur vel molliretur. ¶ Cassi. Monet relictis figuris transire ad veritatem.

Ut quid

a ſ Carnales delectationes.
b ſ vel resoluti sunt. c ſ Aug. qui modo talia dico: de diuitibus aliquādo talia desiderabā: et tunc mihi quādo pene effusi sūt gressus: nō ē ergo desperandū de hmōi.

et renes mei cōmutati sūt: et ad

ſ hebui vel hebes fui.

nihilum redactus suʒ: ꝛ nesciui.

a ſ qd ē nesciui: ecce. ſ Aug. vel vt pec⁹ cū terrena amans: non noui eterna: sed non recessi a deo petens hec non a demonibus, vnde subdit: ꝛ ego semper tecum.

Ut iumentuʒ factus sum apud

a ſ et tu.

te: et ego semper tecum. Tenuisti manuʒ dexterā meā: et in vo

a ſ nō meis meritis. b ſ ad veꝝ intellectum.

luntate tua deduxisti me: et cū

a ſ eterna. ſ que maior glīa q̄ hoiem ⁊bo dei vniri: ꝛ ad dextrā ei⁹ locari. ſ humanā naturā ⁊bo vnisti cū glīa. b ſ Q. tm̄ ꝛ tale mihi paratū ē in celo qō dici nō pōt. s. tu ipse. ſ Q. bene dix: In gloria suscepisti me: quia.

gloria suscepisti me. Quid enim

a ſ quod habēt ꝛ mali quasi magnum volui.
b ſ q̄ vile.

mihi ē i celo: et a te quid volui

a ſ ideo. ſ carnalis delectatio in opere.

super terram? Defecit caro mea

a ſ Cas. mala cogitatio. b ſ tam castū cor mihi fecit ꝙ gratis iam deum amo.

et cor meum: deus cordis mei

a ſ hoc est qō ē ei in celo. ſ alij alia eligūt sed ego deū. ſ tam magna res ꝙ nō alia.

et pars mea deus in eternum.

a ſ ideo ps mea de⁹. b ſ lōge sunt qui hec temporalia nō a deo petunt: qō non iste.

Quia ecce q̄ elongāt se a te peri

a ſ hi sunt longe.

būt: pdidisti oēs qui fornicātur

a ſ illi ira: tu aūt qd. b ſ Aug. nihil meli⁹ ē q̄ videre facie ad faciē. ſ in ꝑseuri p cultū: ꝛ si errauit a cultura non recessit.

abs te. Mihi autem adherere

a ſ modo dū peregrinus: dum non res.

deo bonū ē: ponere in dño deo

a ſ q̄ ē anchora pmissa ad terrā. b ſ Aug. i. negocij: iste iterim habet laudare deū ꝛ coamatoꝝ facere.

spem meam. Ut annūciem om

a ſ vel in atrijs.

nes predicatiōes tuas: i portis

a ſ scʒ ꝙ venit veritas figuris ablatis: ꝛ ꝙ eterna: non temporalia querenda sunt.

filie sion. ¶ Intellectus asaph.

reddatur ratio predictorum: sed magis sequentium. dicit ergo: Quia inflāmatum est cor meum. per dei puram dilectionem. a ¶ Et renes mei cōmutati sunt. per carnis concupiscentie remissionem aut repressionem: que viget in renibus q̄tum ad masculos: vt dicit Greg⁹. omelia. xxxij. b ¶ Et ad nihilum redactus sū. q̄si dicat: ex h ꝙ dilexi deū ex toto corde ꝛ repressi impetum luxurie: secutuʒ est ꝙ ego ad nihilum redactus sum in mea reputatiōe. c ¶ Et nesciui: id ē me ignorantē reputaui. Quanto enī homo plus per charitatem deo coniungitur: ꝛ a carnali libidine retrahit: tāto min⁹ se reputat p humilitatē: ꝛ magis cognoscit suaʒ ignorantiā. ideo subdit: d ¶ Ut iumētum fact⁹ sū apud te. i. in sciētie tue cōparatione: que magis excedit cognitionem humanā: q̄ humana brutalem. e ¶ Et ego semp tecū. qꝛ quādo homo resilit in ꝓpriam prauitateʒ ꝛ ignorantiā cōmittit sese totaliter diuine dispositioni: ꝛ ipē cū recipit: ſm ꝙ dicit ps. liiij. Iacta sup dominū curam tuam: ꝛ ipē te enutriet. ideo subdit: f ¶ Tenuisti manum dexterā meā. me dulciter in tua ꝓtectione recipiendo. g ¶ Et in volūtate tua deduxisti me. a deuijs vite pn̄tis mihi pcauendo. h ¶ Et cuʒ glīa suscepisti me. de pn̄ti miseria ad vitā beatā trāsferēdo. idō subdit. i ¶ Quid enī mihi est in celo ⁊c. q. d. nec in celo nec in terra ē aliq̄ creatura q̄ mihi sufficiat ꝓ beatitudine mea: q̄ cōsistit obiectiue in solo deo: q̄ ē bonitat⁹ infinite. ideo subdit: k ¶ Defecit caro mea ꝛ cor meū. in ꝯsideratione bonitatis tue q̄ non pōt cōphendi a finita virtute: ſm ꝙ dicit. j. Coꝝ. ij. ꝙ oculus nō vidit ꝛ auris nō audiuit: ꝛ in cor hoīs non ascendit q̄ ꝑparauit deus his q̄ diligūt eū. idō subditur: l ¶ De⁹ cordis mei. i. aīe mee creatoꝛ ꝛ beneficiatoꝛ. ideo subdit: m ¶ Et ps mea deus in eternū. i. adimplens desiderium meū. n ¶ Quia ecce q̄ elōgāt se a te. per peccatū mortale. o ¶ Peribunt ꝑditione gehēne. p ¶ Perdidisti oēs ⁊c. p peccatū idolatrie: qd in scriptura fornicatio nominat. q ¶ Mihi aūt adherere deo bonum est. per fideʒ ꝛ charitatem in p̄senti. r ¶ Ponere in domino deo spem meam. per certā future beatitudinis expectationem. spes enī est certa expectatio future beatitudinis ex grā ꝛ meritis pueniēs. s ¶ Ut annūciē ⁊c. i. illa q̄ debēt annūciari fidelib⁹ ad glīam tuā ꝛ coꝝ vtilitatem. t ¶ In portis filie sion. h nō ē in hebreo nec in translatione Hiero. ſ fuit appositū ab aliq̄ expositore eo ꝙ i veteri testamēto ꝓphe ꝛ doctores ānūciabāt reuelatiōes sibi factas ꝛ legꝭ expositiones i portis atrioꝝ dom⁹ dñi: q̄ erat i mōte sion: ꝓpt qō fuit dictū Hiere. vij. Sta i porta dom⁹ dñi.

Ps. LXXII

Moraliter.

[Ut bonus isrl ⁊c.] Psalmuʒ istum fecit asaph habens spiritū ꝓpheticum ostendens in eo ꝙ dei prouidentia attingit a fine vsꝗ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter: liceʒ mundanis hominibus aliquando contrarium videatur: eo ꝙ vident frequenter malos homīes temporaliter ꝓsperari et bonos tribulari. Et sic litteralis sensus est simpliciter moralis: ꝓpter quod pertranseo de alio inducendo.

¶ In psalmo. lxxij. Ut bonus israel. vbi dicitur in postil. Scdʒ vero Hiero. ꝛ doctores hebreos.

Additio. j.

Non omnes doctores hebrei hoc sentiūt. scilicet ꝙ dauid fecit omnes psalmos: nec in hoc videtur magis assentiendum Hieronymo q̄ Augustino: sed potius econuerso: vt dictum ē supra in principio libri. ꝛ in ps. imediate pcedentibus: ꝛ in quibusdam alijs ⁊c.

In ps.

In codē ps. vbi dr in postilla: Quia celaui sup iniquos.

Additio. ij.

Iste cel⁹ pōt exponi in bonū. s. de celo iusticie eo mō q̄ dicitur in ps. Zel⁹ domus tue comedit me. Iusti enī vidētes ꝓsperitatē maloꝝ frequēter celāt celo iusticie: nō ꝯcupiscētie: timētes. s. ne simplices ex taliū ꝓsperitate decipiant. vñ dicit infra: Ideo ꝯuertet ꝑls me⁹ hic ⁊c. Et qꝛ cel⁹ cordis ꝛ cetere passiōes animi cū valde intēdūt turbāt mot⁹ corꝑales ſm phm: idō pdixit psalmista: Mei aūt pene moti sūt pedes ⁊c. qō intelligit d motu ꝛ gressibus corꝑalib⁹ q̄ ex vehemētia celi iusticie pcipitabāt.

¶ In codē ps. vbi dr i postil. Quia nō ē respect⁹ morti eoꝝ.

Additio. iij.

In hebraico ponunt in h vsu alique dictiones obscure ꝛ equiuoce: ſm q̄s q̄dā hebreoꝝ expositores hūc versū sic interptant: Quia non sunt ligamēta in morte eoꝝ: qō sic exponunt: qꝛ isti peccatores moriunt absꝗ penis corꝑalib⁹: ac si nō eēnt anime eoꝝ ligate suis corporib⁹: ꝛ sic sine pena corꝑali vel saltē cuʒ leuissima migrant ab hac luce: qō nō ꝯtingit cōiter hoībus: siliter ꝛ qō sequit. Et firmamentū in plaga eoꝝ: interptant iuxta lrām hebraicā q̄ videt sonare sic: Et ē sana valitudo eoꝝ qō sic exponūt. s. ꝙ tales impij in vita sua sūt fortes ꝛ validi ꝛ moriūt sine penis saltē grauib⁹. ꝛ ideo subdit imediate: In labore hominū nō sūt ⁊c. q. d. isti nec laborāt in vita qꝛ fruūt suauitate corꝑali: nec in morte: qꝛ sine agone moriunt: cui⁹ oppositū frequenter ꝯtingit etiā in viris iustis ꝛ sanctis ⁊c.

¶ In codē ps. vbi dicit in postil. Uerūtn̄ ꝓpter dolos.

Additio. iiij.

In hebreo habet: Uerūtn̄ in dolis seu fraudib⁹ posuisti eos qō exponit ab aliq̄b⁹ hebreis sic: ꝙ impij q̄ inocētes defraudant seu affligūt finaliter defraudāt ꝛ decipiūt. s. in istis mundanis: qꝛ frequenter ꝯtingit eis qō subdit. s. Deiecisti eos dum alleuiarent: exponat ꝓut in postil.

¶ In codē ps. lxxij. vbi dicit in postil. Quia inflāmatū est.

Additio. v.

Hec ꝯiūctio. s. qꝛ meli⁹ videt referēda ad pcedētia i pncipio psalmi. Ad qō sciēdū ꝙ cū psalmista dixerat ꝙ celo ꝓsperitat⁹ impioꝝ pene moti essent pedes ei⁹ visi ꝓpt ea q̄ fuerūt sibi reuelata i sctuario dei. s. i sacra scptura de punitiōe maloꝝ ꝛ pmiatiōe bonorū ad q̄ cognoscēda attingere nō poterat p inuestigatiōeʒ naturalis rōnis: ſ p illustrationē diuinam: idcirco dicit ꝙ inflāmatū ē cor ei⁹ ex celo pdicto: ꝛ renes cōmutati p vehemētiam ꝯsideratiōis circa inq̄sitionē cause hmōi. renes enī q̄ꝗ dicūtur erudire hoīeʒ eo mō q̄ dicit: Increpuerūt me renes mei. Et qꝛ oīa ista nō sufficiebāt ad habēdū q̄situm. ideo dicit: Et ego ad nihilū redact⁹ sū ꝛ nesciui: quasi diceret: tota inq̄sitio mea frustrata fuit: qꝛ nesciebā d his reddere rōneʒ. vñ seq̄t: Ut iumētū factus sū apud te. i. in cōpatiōe tue iusticie ꝛ ꝓuidētie: qꝛ tn̄ i illis inq̄sitionib⁹ nunq̄ deuiabat a cōfessione iusticie ꝛ bonitatis diuine: lʒ in pticulari nesciret rōnem reddere. ideo subdit: Et ego semp tecū. s. in vera fide p quā talia attribuebat diuine pietati: ꝛ ideo subdit: Tenuisti manū dexteram meā ⁊c. exponant sicut in postilla.

Glo. ordi.

Ps. LXXIII. a ¶ Ut q̄d de⁹. Cassio. Describēs euersionē hiēlm irreparabilē: q̄rit causā q̄re admirās ꝛ cōq̄rēs: ꝛ pcat ꝓ repulso ꝑplo ꝛ vltiōem i destructores: q̄ q̄dē eis vtilis est ꝛ iā facta ē. b ¶ Repulisti nos. Cassio. Quasi alienos a tua defensiōe. c ¶ In finē nec tēplo parcit. Interitū ꝛ captiuitateʒ significat q̄ a tito ꝛ vespasiano. Oues nomiat vt pij pastoris misericordiam commoueat. d ¶ Luc. i eos tēperātius vindicam⁹: quos aliquādo fuisse nostros meminimus. e ¶ Possedisti. Cassio. Uel creasti. ꝛ si omnes creat ꝛ disponit: iudeos tamen specialiter: quibus legem ꝛ ꝓphetas dedit. f ¶ Redemisti. Hiero. te precio: id est p te pcium. Mons. Aug⁹. Eminentia. sion speculatio est in q̄ in q̄ re habitasti. Uel vacat i eo. Hiero. mōtē vel mōtis sion. siue i eo. Hucusꝗ veteris testa. facta. q̄ seq̄t veritas ꝓmissa. p sion hierlm signat. in qua pn̄tia xp̄i habitauit. ꝛ ideo ne daret eā vastitati supplicat. g ¶ Uirgā hereditatis. Aug. Ipa cōgregatio virga hereditatis dicit: quam volēs possidere virgā moysi i serpentē vertit: ſ apprehēsa cauda redijt in virgā. (Exo. 7. b) ¶ Hiero. Mystice. quia mors suasu serpētis itrauit in mūdū: virga in serpēte: xp̄s in morte. Uñ ꝛ q̄ ituebat serpētē. i. xp̄m mortuū credit. sanat a serpentib⁹. i. a morte eterna. Expauit moyses ꝛ fugit. sic apostoli moriente xp̄o. Retēta cauda. i. posterib⁹ fit ⁊ga. ꝛ pmo occisus: postea surrexit. Cauda etiā ē finis seculi: i q̄ redim⁹ ad manū dei ꝛ stabilimur: qui p mortem q̄si p serpentē fluxim⁹. ¶ Aug. sed qꝛ hec ꝛ de gētibus: exprimit. de q̄bus dicat: Mons sion. i. non de gentib⁹. Uel montē sion istum quem inhabitasti in ipso. leua manū tuā i superbias eoꝝ: a q̄bus euersa est hierusalē. i. a regibus gētiū. in finē qꝛ ꝛ ipi christum iam nouerunt. h ¶ Leua. Cas. Potentiam

a ſ qꝛ venit veritas figuris ablatis ſ nō rephēdit ſʒ q̄rit q̄re. ſ q̄si cur: nisi qꝛ pastorē non agnouim⁹.

Ut quid de⁹ ¶ LXXIII

a ſ vsꝗ in finē seculi: vel in xp̄m q̄ est finis. ſ ex toto. b ſ ira fu. ex hac geminatione grauissima ostenditur ira.

repulisti in finēm: iratus est fu

a ſ vel anim⁹. b ſ vel gregis.

ror tu⁹ sup oues pascue tue. Me

a ſ Cas. pstita beneficia numerat: vt post iudex inuitet ad cōsueta bñficia: ꝛ plus sua beneficia in eis q̄ eorum errata attēdat.
b ſ grece synagoga: latine cōgregatio populi.

mor esto ꝯgregatiōis tue: quaʒ

a ſ hic ē popul⁹ israel quē possedit non gentes.
b ſ illius populi. i. a patriarchis.
c ſ memor esto ꝛ debes. ſ qꝛ. ſ a pharaone et egypto.

possedisti ab initio. Redemisti

a ſ vel sceptrū. i. regnū hereditarium.
b ſ. i. q̄ here. vl' ⁊ga cōgregatio ē. ſ Aug. vbi populus templū sacrificia ꝛ oia xp̄m ꝓmittētia ꝛ ideo non debebant tunc deferi.

⁊gā hereditatis tue: mons siō i q̄

a ſ etiā. b ſ potentiā tuam.

habitasti i eo. Leua man⁹ tuas

Nico. de lyra

Ut q̄d de⁹ ⁊c. Huic ps. p̄mittit talis titul⁹ i hebreo ꝛ in trāslatione Hiero. Eruditio asaph. ꝛ habet multiplicē itellectū: qꝛ erudit⁹ fuit a deo p reuelationē de ꝯtētis in h ps. ꝛ scripsit hūc ps. ad eruditionē alioꝝ. ¶ Ps. LXXIII. De materia ⁊o hui⁹ ps. dicit Ra. Sa. ꝙ asaph in spiritu pnidēs captiuitatē ꝑpli isrl p Titum ꝛ Uespasianū fiendā ꝛ diu duraturā: fecit hūc ps. orās ꝓ liberatione populi ab ista captiuitate in q̄ nunc ē: quā liberationē expectāt iudei fieri p regē messiam: q̄ reedificabit eis ciuitatē hierlm ꝛ tēplū ꝛ restituet eis arcam testamēti ꝛ vasa sanctuarij. Sed hec expositio habet erroneū fundamentū. s. ꝙ christus futur⁹ sit in mundū: cū hoc iā trāsierit in preteritū vt frequenter dictū est: siliter q̄tum ad h ꝙ dr de arca testamēti ꝛ alijs vasis sctuarij: ꝙ sint eis reddēda: qꝛ dr Hiere. iij. In dieb⁹ ill' ait dñs: nec dicēt vltra: arca testamenti dñi: neꝗ ascendet sup cor: neꝗ recordabuntur illius nec visitabunt nec fiet vltra: propter quod saluo meliori iudicio mihi videtur ꝙ psalm⁹ iste loquitur ad litterā de captiuitate babylonica: quā preuidit asaph futuram: ꝛ in hoc psalmo orauit ꝓ eius liberatione. Scdʒ igitur sensū hunc ps. iste diuiditur in quattuor ptes. primo enim asaph pro liberatione populi allegat pristinā dei amicitiam. secūdo aduersantium maliciam. ibi: Leua manus tuas. tertio dei potentiaʒ. ibi: Usꝗquo. quarto populi miseriam. ibi: Ne tradas bestijs. Circa primum sciendū ꝙ ad magnanimum pertinet ꝙ si amicus eius familiaris in aliquo offenderit eum: citius ei reconciliari debet ꝓpter pristinam amicitiam: deus autem elegit populum israel tanq̄ sibi familiarem ꝛ peculiarem: ꝛ ex hoc allegat asaph diuinā reconciliationē: lʒ multipliciter deuʒ populus offenderit ante babylonicam captiuitatē. ꝛ hoc est quod dicitur: Ut quid deus repulisti scʒ populum tibi familiarē ꝛ electum. b ¶ In finem. id est tamdiu sustinendo eius captiuitatem. c ¶ Iratus ē furor tu⁹. p hoc nō est intelligendus in deo aliq̄s motus passionis sed rigor sue vltionis. d ¶ Sup oues pascue tue. i. super populum tuum israel quem pauisti māna. xl. annis in deserto vsꝗquo introduxisti eū in terram melle ꝛ lacte fluentē. vt habetur Iosue. v. e ¶ Memor esto congregationis tue: quia dñs congregauit filios israel in ramasse: quando debuerunt egredi de egypto: vt dictū fuit Exo. xij. f ¶ Quaʒ possedisti ab initio. s. exitus de egypto: qꝛ p legē susceptam populus israel obligauit se deo ad seruiendū sibi speciali seruitute. g ¶ Redemisti virgā. i. sceptrum regiū. h ¶ Hereditatis tue. i. iudee: que dicit hereditas dñi eo ꝙ ibi viguit cult⁹ diuinus. vbi aūt specialiter habebat locum sceptrum regium. ostenditur cū dicit: i ¶ Mons sion in quo habitasti in eo: quia in monte sion fuit templū in q̄ dicebatur de⁹ speciali modo habitare: ꝛ etiaʒ domus regia: sicut frequēter dictuʒ est supra. k ¶ Leua man⁹ tuas. hic ꝯsequenter allegat ꝓpheta aduersantiū maliciā: ꝓpter quā decens est ꝙ

deus eā

Universidad de D… Biblio…

tentiam, vt superbiam eorum vertas ad humilitatem. ducens eos in finem: id ē christum quod et impletum est: quia rome christiana religio efflorvit. Leua quia ex mul/tum superstitiosa facta est sanctissima. a Quāta ma lignatus est &c. Aug'. Sacerdotes et ministeria templi p̄ da fuerunt. Tota gens: vel occisa vel captiuata. Inimicus romanus exercitus ad hoc per prolepsim p̄/misit eorum. b Gloriati sunt. Cassio. de victoria sua. Ecce q̄ non bono zelo fecerunt. Gloriati: cum scelus soleat sequi penitudo. hi ad gloriam vertunt qui te oderunt ser ui demonū qui nullatenus sunt tol lerandi. c In medio solennita/tis tue. non in extremo loco sed in medio atrio. alia littera: sacrilegia cōmiserunt. d In sancto. Cas. In sanctuario per contemptū san/cti templi vbi deitas videtur despi ci: in p̄sumptores concitat inuidiā. e Signa. Aug'. aquilas quibus in prelio: vel statuas monumenta victorie sup portas. Signa sua ma/nifesta: cum dolore iterat signa vt ad celerem vindictam prouocet iu/dicem: ostendens q̄ suis virib' da/rent. vnde et subdit: Et non cogno/uerunt scȝ q̄ dei dispositiōe hoc fie/ret. Sicut in exitu. ita in templo po suerunt signa: sicut solent statue pri cipum in exitu: id est in portis vel i via et in plateis poni et hoc sup sū/mum: id est per edita loca. f In exitu. Cas. Vel sicut i egres/su desuper: id est non cognouerunt q̄ hec licentia a deo egrederet'. g Quasi in silua. Cassio. Anteq̄ construeretur p̄phetat euersionē templi. h In securi et ascia. Au/gus. securi' cedit trabes. ascia minu/tius persequit'. per hoc ergo et mag nas res et minimas dicit deiectas vt ciuitas fundit' sit deuastata. pri us incisa. post ignis oīa vorauit. i In terra. vsq; ad terram. deiece runt culmia ad laudem dei erecta. Auget scelus: vt atroci' vindicet'. Cassio. Vel potest totum legi ex/persona desperantium iudeorū. ab illo loco: dixerunt in corde suo. p̄e dicta vtiq; mala misericordiam iu/dicis poterant mouere nisi esset ob stinata in iudeis superbia. Irascen tes enim visa euersiōe furiose. dixe/runt: abijciamus legē dei que nos non liberauit: quia etiā signa que fiebant patribus non modo vide/mus: quasi post reatum his debere tur q̄ illis deuotis factum adhuc verba desperantiū iudeorum: iam non est p̄pheta quem cōsulamus: vt olim fiebat i aduersitatibus. cū eni post christū eos non haberent. dixerunt se derelictos. hec dixit ne videret' in clemētia q̄ asaph p̄ eis nō ē audit': q: merito sustinēt q̄ inter hec nō penitēt. Aug'. hec dixerūt: sȝ vs q; quo pater' opprobria iudeor̄: nō h̄ dicit vt eos velit p̄/di s̄ cōmutari. In finē mūdi vesperā. s. q̄n iudei q̄uertēt'. k Signa nr̄a non videm'. Q.d. merito hec mala nobis q̄tigerūt. Quia nōne videm' signa. q.d. vidim' s̄ nō in/tellexim' et vere vidim': q: h̄ signū q: nō est p̄pha vel sa/cerdos vel vnctio. vn̄: Cū venerit sācusanctor̄ cessabit vnctio vr̄a. Et nos nō cognoscet ampli' p̄pha aliquis vel de' p̄ p̄pham. i. nō annūciabit x̄pm vēturū q̄ iā venit. l Ampli'. Aug. vel non cognoscet adhuc donec. s. iude' agnoscat eū. m Usq; quo &c. Et quasi subito cognoue/rit vsq; quo supposuit irritat aduersari'. q.d. tamdiu im/

properabit

deus eam puniat: et liberet detentos ab eis. Et circa hoc primo al/legat maliciam babyloniorum. secundo apostatantium iudeorum: ibi: Signa nostra. Circa primum dicit: Leua manus tuas: id ē vir tutem tue potestatis: quia in deo non habent locū lineamenta cor/poris. a In superbias eorum in finem: id est ad frangendu to/taliter superbiam babyloniorum: quod factum est quando dominus per Cyrum et Darium babyloniam destruxit: vt ha/bet' Dan. v. Et hui' destructionis allegat causam monētē dicēs: b Quāta ma/lignatus est inimicus: id est rex babylo/nis et eius populus. c In sancto. id ē in templo diuino cultui deputato. Conse quēter explicat magis in particulari ma/la facta a babylonijs in ciuitate et in tem/plo dei. cum dicitur: d Et gloriati sūt. tanq̄ fecissent propria virtute: cū tamen a te factuȝ fuerit propter populi correcti/onem. e Qui oderunt te: id est baby lonij qui erant idolatre. f In medio solennitatis tue: id est in hierusalem quā destruxerunt babylonij in qua iudei ma/nentes in circūitu cōueniebant ter in an/no ad celebrandum festiuitates domini scilicet in festis pasce, pentecostes et taber naculorum. vt habetur Exo. xxiij. g Posuerūt signa sua: id ē vexilla sua in signum victorie: q: capta ciuitate chal/dei posuerunt vexilla sua super portas et loca solennia: in signum captionis et vi/ctorie. ideo subdit': h Sicut in exitu. scilicet belli habita victoria. i Super summū: id est super turres et loca ardua: vbi in signum victorie solēt poni vexilla. et interponitur. k Et nō cognouerūt. scilicet chaldei h̄ facientes q̄ propter pec cata populi israel dabat deus illis tantā victoriam: sed attribuebāt sue potestati. 4 Re. 25

l Quasi in silua lignorum securibus ex ciderūt ianuas &c. id ē ianuas ciuitatis a deo electe: ita irreuerenter exciderūt et de/struxerunt sicut ligna de siluis. m In cenderunt igni sanctuariū tuum: id ē tem plum tuo cultui deputatum et dedicatū. vt habet' iiij. Reg. vlt. n In terra. quasi diceret sanctuariū tuum quod ē in celo non potuerunt destruere. o Pol luerūt &c. quia capto templo imolauerūt suis idolis victoriam eis attribuentes: si cut consueuerant in victorijs aliarū gen/tium. p Dixerunt in corde suo &c. id est de hoc habuerunt cōmune consilium chaldei: quod subditur: q Quiescere faciamus omnes &c. erat enim eorum in/tentia vt deus hebreorum amplius ibi nō coleretur: propter quod templum fundi/tus destruxerūt. r Signa nostra. Hic consequenter propheta allegat maliciam apostatantium iudeor̄: multi enim iude orum transierunt tūc ad chaldeos. vt ha betur Hieremie. xxxviij. et illi erant acrio/res contra ciuitatē et templum tanq̄ apo state a iudaismo. sicut et de Rapsace q̄ iu deus fuerat. vt habetur iiij. Reg. xviij. et isti dicebāt: Signa nostra non vidim': id est talia qualia data sunt patribus nostris in exitu de egypto. s Iam non est p̄pheta qui annunciet nobis dei voluntatem: et sic debemus eum derelinquere sicut reliquit nos. ideo subditur: t Et nos non cognoscet amplius: id est facta nostra non appro/babit. Reputabant enim deuȝ totaliter repulisse populū iudaicū. Sed contra illud quod dicitur hic: Iam non est p̄pheta. videtur manifeste quod habet' iiij. Reg. et Hiere. xxxiij. et plurib' alijs ca pitulis q̄ Hieremias p̄phetabat eis i noīe domini. Ad quod di/cendum q̄ non reputabant eum p̄phetam domini: imo etiam illi qui remanserant in iudaismo dicebant ei: non misit te dominus et mendacium loqueris. Hiere. xliij. et multo magis apostate iudeo/rum putabant eum falsum p̄phetam. v Usq; quo. Hic q̄sequēter p̄ pheta allegat dei potentiā q̄ tāta ē: q̄ solo nutu poterat destruere

illos q̄

a ſ a q̄b' euersa est hierlm. ſ regū gentium. b ſ ducens eos. ſ x̄pm quomodo et nos. c ſ euersionis historia breuiter cōmemorat: quasi ideo leua: q: inimicus idolatra malig. &c.

a **in supbias eorū in finem: quāta** a b

a ſ maligne operatus est. b ſ idolatra. c ſ tē plo sacerdotio et ceteris sacramentis: q̄ p̄misit deus: q: iam nihil p̄signabant cū res esset.

b **malignatus est inimicus in san** c

a ſ serui demonum.

b **cto? Et gloriati sunt qui oderūt** d e

a ſ tūc euersa est hierusalē quādo solēnitas age batur pascalis in qua crucifixerunt dominū.

c **te: in medio solennitatis tue.** f

a ſ signa vexilla romana: vel statuas quas pri' in tēplo posuerūt. b ſ vel trophea. c ſ et non respexerunt.

e **Posuerūt signa sua signa et nōn** g k

a ſ q̄ a deo esset hoc. b ſ vel in egressu desup ſ terre vel in aliquo excelso loco.

f **cognouerūt: sicut in exitu super** h i

a ſ sine aliquo respectu et reuerentia.

g **sūmū. Quasi in siluā lignorū se/** l

a ſ cōminuerūt. b ſ in q̄bus ornādis olim cu/ra fuit. c ſ templi.

curibus exciderūt ianuas eius

a ſ Aug. conspirati constanter. b ſ Aug. vel in dolabro vel fractorio.

h **in idipsū: in securi et ascia deie/**

a ſ ciuitatem. b ſ quod nō poterat excidi.

cerunt eām. Incenderūt igni sā m

a ſ nō mō domos p̄uaras. b ſ q: illud q̄ i celo nō potuerūt. vn̄ magi' eēt cuiq; laborādū ī illo

i **ctuāriū tuū in terra: polluerunt** n o

a ſ quod salomon fecit nomini domini. b ſ ideo hec omnia quia. ſ romani.

tabernaculū nois tui. Dixerūt i p

a ſ non pauci. ſ omnes simul.

corde suo cognatio eorū simul:

b ſ q̄d. ſ istud. b ſ ne sit i terra glia nois dei.

q̄escere faciām' oēs dies festos q

a ſ h̄ ex p̄sona hui' asaph iterpositū ē. Non eni idolis seruiētes deū appellauerūt cui' templum euertebāt. b ſ merito hec: q: vel et cū hec oia: p̄terea. ſ p̄dicta mala sūt ei disciplina. In his h̄ asaph intelligit. q̄ auersa sunt omīa signa: q: res venit quasi his oibus euersis cessant signa.

k **dei a terra. Signā nr̄a nō vidi/** r

a ſ quia. b ſ vt olim in alijs captiuitatib' qui p̄diceret liberationem.

mus: iām nō ē p̄phēta et nos nō s t

a ſ deus. b ſ nō reducet a malis. c ſ Aug. clamat asaph vt derelict' eger: q̄ maluit medicū cedere q̄ curari. ſ hec mala nobis: sed.

l m **cognoscet amplius. Usq; quo** v

properabit q̄diu aduersarius. i. iude' irritat nomē tuū. a Ut q̄d auertis. Aug'. Post signū virge additū est si/gnū man' moysi: h̄ est p̄plus dei q̄ foras ab eo missus i/mund' ē: sȝ reuocat' redit in suū colorē. dicit ergo quousq; q̄ nō reuocas manū vt agnoscat saluatorē. b Manuȝ et dextrā. i. iudeos. c Deus au tem rex noster ante secula opera/tus est sa. Cas. Destructis signis ostēdit rē ip̄am. s. in aduētu x̄pi sa lutē vbiq; factā. Aug'. De' au tē dicit asaph intelligens: nos ita clamam' sine intellectu. iā non est p̄pheta &c. hic aūt de' noster opa/tus est in medio terre: et ego remā si desertus: salutē hanc. s. vt disce rent homines nō terrena s̄ eterna

Ro. 11. c q̄rere. Ecce cecitas q̄tigit i isrl': vt p.g. in et sic. israel. s. f. si ergo nō p̄/cessit saltē sequat'. d In medio terre. Cas. Homo fact' hierlm di/citur esse in medio. e Tu cōfir/masti. Aug'. Lapsus mar' rubri firmauit vt essȝ iter siccū. Cui' my steriū subdit: q̄ in aquis baptismi capita imundor̄ spirituū annihi/lauit. f Esca. Aug'. Christus ē esca qua nos cōsumamur. diabo/

Exo. 32. c lus quā cōsumimus. Istud est ca/put vituli q̄flatilis q̄ moyses mi sit in ignē vt prius cōfunderet for/ma ip̄sa: deinde minutati cōminu it vt paulatim q̄sumeretur. postre mū misit in aquā dedit pp̄lo bibe re. Quia adoratores diaboli cor/pus eius erāt: vt christiani corp' x̄pi. Sed israelite. i. ap̄li q̄ de illo pp̄lo corp' diaboli mactāt euertē/do mala et māducāt in bonis edi/ficādo: q̄ ē cōminuere et bibere: sic diabolus amissis mēbris cōsu/

Exo. 7. b mitur. Idem significat cū draco moysi dracones magor̄ absorbu/it. Sic et modo gētes corp' diabo li deuorant q̄ credūt. Al' ip̄s mor/dent rep̄hēdendo accusando. Cas. Vel dū tētat esca ē: q: ide p̄ficit'. Vel pp̄lus ethiopū. Hie/ro. Uolentib' q̄uerti dedisti eum escam in quo delectentur. g Fō tes et torrētes. Aug'. In alijs sit verbū fons aque. s. in vi. eter. In alijs torrēs q̄ est aqua currēs: sed estate siccatur. hi sunt qui accepto verbo predicāt: currūt: sed tētatio nibus cedunt. tamen vtriq; riga tur terra a deo. Vel torrēs ip̄ope p̄ fluuio: et notat abūdantiā p̄di/cationis. Cas. Vel totū de mal' fontes quor̄ mala iugiter influe/bāt. Torrētes qui subito et rapide peccant hos de' disrūpit et siccat. Filij ethan inundationes et q̄silia diaboli. h Tuus est dies et tua est nox. Aug'. Diem il lustrat sol incōmutabilis sapientie. Noctē consolatur lu/

Ioh. 1. b na: id est carnis manifestatio. verbum caro factum est: et

3. 15. habitabit in nobis. Et item nox nocti indicat scientiam. i Aurorām et solem. Aug'. Vel lunam: id est carnalem qui vt luna mutatur: qui tamen non deserendus. Vel au rorām et solem: id est initium et profectū sapientie: incipi/entes et perfectos. k Tu fecisti omnes. Cas. Vel om nia historialiter ab hoc loco. Tuus est dies. Hui'. Au/gus. Alij huius creature tue: cuius? Inimicus. Cassi. Asaph intellectu dolet p̄stinam cecitatem: et sic pro iu/deis orat: vt eorum confiteantur errata. Hoc orat quod scit futurum. erant enim inter iudeos vasa misericordie. l Terminos terre. estatem et ver tu plasmasti ea. Cassi. apostoli et prophete vt termini fines distinguunt. ita hi fi dei iura custodiunt. vel omnia historice.

Memor

illos qui tantū vituperiū fecerūt ciuitati et loco suo nomini depu/tato. dicēs: Usq; quo de'. i. q̄diu. a Improperabit inimic'. im properabāt ei chaldei iudeis captiuatis: q̄ de' eor̄ nō esset verus de': q: eos nō saluauerat: et q: istud in iniuriā nōis dei resultabat subdit': b Irritat aduersari' nomē tuū in finē. i. nimis diu. ideo subditur: c Ut q̄d auertis manū tu. &c. supple extrahere. d De medio sinu tuo i finē. i. tam diu. Et loquit' de deo ad modū hominis: qui q̄diu differt percutere dicitur manū suā i sinu tenet. Et q̄ ista dilatio nō p̄cedat ex īpotentia ostendit. dicens: e Deus aūt rex noster ante secula. quod potest expōi dupliciter. Uno modo sic: Rex noster qui est de' ante secula. i. ab eterno: non tā rex ab eterno: q: nomē regis cōno/tat respectū ad creaturam subditā. Alio modo vt p̄ secula intelligātur reuolutiōes multor̄ iubileorū. seculū eni cōmuniter ac cipit' in sacra scriptura p̄ reuolutiōe. i. an/norum. ab exitu eni de egypto vsq; ad fun dationē templi p̄ salomonē fluxerunt an/ni quadringenti octoginta: et inde septem anni vsq; ad consummationē eius: vt ha/betur. iij. Reg. vj. Et inde vsq; ad destructi onem eius p̄ Nabuchodonosor quadrin/genti. x. s̄ȝ doctores hebreor̄: et sic patet q̄ multi iubilei fluxerunt ab exitu de egypto et ingressu terre p̄missionis vsq; ad tēpus asaph: q̄ erat q̄tēporane' ipsi dauid: et mul to plures vsq; ad tp̄s captiuitatis babylo nice p̄ quo loquebatur in h̄ ps̄. dicēs: Aū secla opat' ē salutē. Et s̄m istā expositionē scd̄aȝ: ili aū secla nō notat eternitatē diuinitat': s̄ tp̄s q̄ fluxit a salute filior̄ isrl' ō egypto p̄ ingressū terre p̄missiōis vsq; ad horā in qua asaph fecit hūc ps̄. vel vsq; ad capti/uitatē babylonis. p̄ cuius relaxatiōe ora/bat. f Operatus est salutē in medio ter/re. adducendo filios israel in signis et p̄di gijs in hierlm et p̄missionis terrā: que ē in medio climate terre habitabilis. g Tu cōfirmasti in virtute tua mare: q: in transi tu maris rubri aque erant filijs isrl' p̄ mu/ro a dextris et sinistr': vt habet' Exo. xiiij. h Contribulasti capita draconū i aquis. q: aque reuerse sūt sup egyptios: vt ibidē habet': q̄ quidē egyptij noīe draconū desi/gnāt': q: regnū egypti draco nomiat': Eze/chie. xxix. Draco magne q̄ excubas in me/dio fluminum &c. i Tu cōfregisti capi/ta draconis. principales egypti submergē do. k Dedisti eū escam populis ethio/pum. i. auibus coruini generis: qui pascū tur cadaueribus. mare eni rubrum p̄iecit egyptios mortuos in mari ad lit' deserti: vt habet' Exo. xiiij. et sic fuerūt in escā aui/bus coruini generis: q̄ vocant' hic ethio/pes. primo p̄pter similitudinem nigredi/nis. secundo quia in aliqua parte ethiopie homines comedunt dracones et serpētes. et egyptij vocantur hic nomine draconuȝ. l Tu dirupisti fontes et torrentes &c. q: eduxit aquam de petra in deserto in tanta abundantia q̄ popu/lus bibit et iumenta: vt habetur Nume. xx. m Tu siccasti flu uios ethan. In trāslatione Hiero. habetur: Flumina fortia ethā. ethan enim vno modo est nomen proprium cuiusdam deserti: vt habetur Numer. xxxiij. Alio modo est nomen appellatiuum: et significat fortitudinem: et sic transtulit Hierony. hic. Dicit autem Ra. Salo. q̄ per fluuios ethan seu fortitudinis intelligitur fluui/uius iordanis qui fuit siccatus diuina virtute in transitu filiorum israel. Iosue. iij. Et accipitur plurale pro singulari. cuȝ dicitur: flu uios: id est fluuium: sicut Exo. xxxij. Isti sunt dij tui israel. et tamē non erat nisi vnus vitulus conflatilis. n Tu' est dies et tua est nox. quia tibi obediuit sicut creatori. o Tu fabricatus es aurorām et solem. Per que intelligitur creatio corporum cele/stium. p Tu fecisti omnes terminos terre. Per quod intelli/gitur creatio inferiorum corporum: et per hoc intelligitur vlteri' creatio mediorum.

E Estatē et ver

a ſ o b ſ gentilis pp̄ls.

Deus improperabit inimicus: ir a b

a ſ Aug. Q. tu vt iratus corripis iudeos p̄ gē/tes q̄diu iude' te irritat: vt sic ignoscas in fine vsq; ducēdo. i. x̄pm. vel vsq; in fine seculi quousq; ap̄phensa cauda redeatur ad regnū saluatis re/liquijs.

ritāt aduersarius nomen tuū in

a ſ vsq; quo. b ſ alienas populū tuum a te: vt foris imundus remaneat et nō reuo. in fi. vt sal/uatorem agnoscat.

a b **finez? Ut quid āuertis manum** c

a ſ nō sic quasi relicti a deo clamamus.

tuam et dexterā tuam: de medio d

a ſ atrio.

c **sinū tuo in finem? Deus autem** e

a ſ qui non est tp̄alis. ſ in p̄ncipio erat verbū. b ſ et nos iudei dormimus. vel tandē ad intelle/ctum redeamus.

rex noster ānte secula: ōperatus f

a ſ incarnatiōnē. b ſ hierlm. c ſ quā salutem exponit. Euersa est illa terrena nostra sal'. Sȝ b ſ tibi.

d e **est salūtē in medio terre. Tū con** g

a ſ potentia. b ſ gentes que iudeam in medio cingebant.

firmasti in virtūte tua māre: con h

a ſ superbias demoniorum. b ſ baptismi.

tribulasti cāpita draconū i āq̄s.

a ſ etiam. b ſ vel caput. i. initiū peccati q̄ est est sup̄bia: q̄ obseruat mulier eccl'ia vl' sensuali/tas. ſ potens leuiathan. c ſ principis demoniorum.

Tu cōnfregisti cāpita drāconis: i

a ſ diabolum. b ſ omniū gentiū qui pri' nigre erant peccatis: sed post candore virtutū sunt de albate quibus diabolus est esca cōsumptionis.

f **dedisti eūm escā pp̄lis ethiōpū.** k

a ſ etiā. ſ vt manarent fidē et sapientiā ſ ape/ruisti. b ſ predicatores bonos.

g **Tū dirupisti fontēs et torrentes:** l

a ſ oēs doctrinas gentiū: magnor̄ iudeor̄ p̄su/mētū. b ſ fortis qui de se p̄sumit.

h **tu siccasti fluuios ethān. Tu' est** m n

a ſ sp̄ual'. b ſ nō potui vos loq̄ q̄si sp̄ualib' sȝ quasi carnalib'.

dies et tua ē nox: tu fabricat' es o

a ſ sapiētes q̄ p̄manēt. b ſ Aug. H̄ra tua sal ui facti sum' i op̄ib' bonis. ſ vnusquisq; p̄priū donū habet.

i k l **aurorā et solē. Tū fecisti oēs ter/** p

Universidad de ... Biblio...

a Memor esto. Cas. Jam qđ vbiq fit: pecaf iudeis p numerata beneficia piū iudicē puocat. Q. memor esto hui9 creature tue. b Respice. Aug9. Reliquie salue fient: q: multi q tendūt ad terrā obscurati sunt τ repleti terra. Cas. Respice. Imple que pmisisti. vt testamentū nouū qđ est de eternis constituas. Meminit pmissionis: q: merita deficiūt. Itē ideo q: repleti sūt iniquitatib9. vnde sequif obscuritas: q: lumē sapiētie pdūt repleti iniquitatibus: q: obscurati sūt domus terre: terrena habitatiōe. i. ceci amore terrenitatis. c Ne auertaf humil. Cas. Beatus p odioso pōit: vt dilectio deuoti tēpet odiū cōtumacis. d Confusus. Cas. Confundi nō est humilis sed supbi q nō deo sed sibi attribuit. e Exurge. Cas. Jam excutit asaph itelligēs terrena pmissa veteris testamenti. f Causam tuā. Cas. Dicūt ei vbi est de9 tu9. cōteptus est a iudeis ambulās i terra: τ a falsis xpianis sedens in celo. Judica ergo: nō fallatur spes mea q credidi qđ non vidi. Cas. Causā tuā. Post omnia facit cām iudicis: cui negotij sui qualitas intimatur. Causaz tuā. cōtra illos q obmurmurāt. vt māifesta veritate pdicēt qđ stulte abnuebant. Memor esto tuis dās coronā: hostibus penā. g Tota die. Aug. Ideo dicit vt ipa ɔtinuatio māsuetudinē patiētis iudicis incitaret. h Superbia eor. Cas. in fine pōit execrabile malū: qđ ē supbia.

a Aug9. Feruentes spiritu. b nouellos in fide cāperatos misuetudine.

minos terre: estatē τ vēr tu plas/ a
a τ quia hoc fecisti. b cuius. operis tui.
a masti ea. Memor esto hui9: ini/ b
a ecce. Jude9. b verbis. c gēs sua xpo d. nō nouim9 vnde sit. Samaritan9 ē τc. manet tamen radix gentis.
micus ipropērāuit dōmio: τ po c
a et tunc asaph sine intellectu erat. b scilicet exacerbauit. facti s.
pulus insipiēns incitāuit no/ d
a sed ego qui intelligo pcor ne tradas. b diabolo τ angelis eius.
men tuū. Nē trādas bēstijs ani/ e f
a qui penitētes confitentur peccata. b ideo paupes q: pt9 diuites statuētes iusticiā suā: modo nō audent oculos ad celū leuare.
mas cōnfitētes tibi: τ aīas paū g
a ducere. potī9 beneficia christi da. b christum.
perū tuor ne obliuiscarī i finē3.
a non vetus de terrenis: sed tuū qđ pmisisti regnum celorum.
b Respice in tēstamentum tuum: b
a terra. b pulus intrauit oculos cor. q: corda habēt iniqua.
quia rēpleti sunt qui obscūrati i k
a domus corda. vbi libenter habitāt: de quib9 dicif: beati mundo corde.
sunt terre dōmibus iniquitatū.
a ideo. q: pmisisti. b Aug9. Illos cōfūdit supbia q terrena amant. eradicata supbia
c d Nē auertaf hūmilis factus con l m
a τ si nō auertitur. spiritu humilis. b nō turgidi de suis tpalib9 vel sua iusticia. non alij. c cōfitēdo petā q̄rēdo eterna.
fusus: pāuper τ inōps lāudabūt n o
a ne auertant. ad cōfortandū. q: deserf9 videor: q: nōdū accepi qđ pmisisti: q inuisibilia nihil putantur.
e nomē tuū. Exūrge deus iudica p q
a quam illi defendunt. b Aug9. τ adhuc insultatur christo.
f caūsam tuā: memor esto ipōpe r
a scz. Aug9. Nō deerūt insultātes vsq ad finem seculi.
riorum tuorum: qūe ab insipien
a et. b quin blasphemias deprimas.
g te sunt tota die. Nē obliuiscaris s
a depcantium te humiliter et deuote. b noli etiā supbiā cor obliuisci: sed semp ascēdat ad te: qđ τ facit q: vel corrigit vel punit.
h vocēs inimicor tuor: superbiā t
a romanorum contra hostes cōmouet eum.
cor q te oderūt ascēdit semp.

Nico. de ly.

a Estatem et ver τc. q. d. tu es factor oim tpm. Ma ăt ista idūxit pphā ad ostendendū magnitudinē diuine potestatis qua poterit liberare populū suum τ vindictaz accipere de blasphemijs. ideo concludit dicens: Memor esto. τ quid sit illud ostendit. dicens: b Inimicus improperauit dño. q: improperando captiuis iudeis q deus eos non poterat saluare: improperabant ipsi deo. c Et pp's insi. id ē babylonic9 q dicit insipiēs: eo q non habebat verā cognitionē de deo in q solo est vera sapientia. d Incitauit nomē tuum. i. ex blasphemijs nomini tuo irrogatis meruit q exercef iusticia tua ad faciendū vindictā de ipsis. e Ne tradas. Hic vltimo allegat ppheta ppli isrl' miseriā q in babylonia frequent dabaf morti sine cā: sicut patet in trib9 pueris in ignē piectis: eo q nolebant adorare statuā aureā Danie. iij. Et daniel fuit piect9 i lacū leonū eo q orabat deū Dañ. vj. pter qđ dicit asaph: Ne tradas bestijs. i. leonibus sicut daniel: q: nō ē tāta iusticia i alijs sic i daniele: qua mererenf saluari. vl' aliter: Ne tradas bestijs. i. babylonijs bestialit viuētib9 τ crudelit: licet ei extūc eēnt traditi babylonijs q̄tū ad captiuitatē: nō tñ q̄tū ad mortē inferendā nisi p regis sentētiā. f Animas. i. homines. denominās totū a pte digniori: sic Exo. j. Oēs aie q egresse sunt de femore iacob. g Cōfitētes tibi. ɔfessiōe fidei τ laudis h Respice i testa. τ. q pmisisti filios isrl' liberare de captiuitate qñ p penitētiā ɔuertenf ad te. Deu. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipat9 inde te retrahet dñs de9 tu9 τc. Allegat etiam babylonior peccatū. dicēs: i Quia repleti sūt τc. domibus iniquitatū. i. iniquitatib9 in qb9 pseuerāt tanq̄ habitātes in domib9. k Qui obscu. sūt terre. i. a terrenis desiderijs q obscurāt lumē rōnis. l Ne auertaf a tua misicordia. m Humilis fact9 ɔfu. i. pp's isrl' p captiuitatē humiliat9 et cōfusus. n Paup τ iops. i. pplus isrl' p captiuitatē depauperat9 τ inops fact9. o Laudabūt nomē tuū. i reditu de babylone in hierlm: qđ τ factū fuit: q: Zorobabel τ alij cū eo redeuntes edificauerūt altare dei vt offerēt i eo holocaustomata: τ fecerūt festū tabernaculor: vt habef. j. Esdre. iij. p Exurge de9. ad liberandū pplm tuū. q Judica τc. Inferendo penā p iniurijs irrogatis ɔtra tuā maiestatez. ideo subdif: r Memor esto ipro τc. τ patet lra ex pdictis. s Ne obliuiscaris vo. inimi. tu. id est babyloniorū te blasphemātiū: τ pter hoc dicunf inimici dei: τ q: erāt idolatre pessimi. t Supbia eor q te ode. ascēdit sp. intātū ei ascēdit supbia regis babylonis q faciebat se adorari tā q̄ deū in aurea statua quā erexit. Danie. iij. put ibidē fuit expositū. Moralit pōt exponi ps. iste: vt sit oratio ecclesie p pplo catholico q aliqñ p demones detinef in captiuitate pcti: ad cui9 liberationē allegat pmo ecclia dei amicitiā qua pplm catholicū recepit p gratiā baptismalē. scdo demonū maliciaz obstinatā. tertio dei potentiā ad pctōrū iustificationē. quarto populi miseriam q̄diu detinef i captiuitate pcti qđ p babylonē significaf: q: babylon cōfusio iterptat: τ ad h lra pt o facili (cōsiderat' pdictis) applicari. LXXIII

Moraliter.

[Ut quid repu. τc.] Ps. istum litteraliter exposui: vt sit oratio asaph p liberatione ppli isrl' de captiuitate babylonica quā puidit futurā. Moralit aūt pōt expōi p liberatiōe terre sancte de manu saracenor capte tpe saladini. τ ad h allegaf amicitia pstina. cū dicif: Ut qđ de9 repulisti τc. id est repelli pmisisti pplm christianū amicabilē tibi de terra sancta. Jratus est furor tuus sup oues pascue tue. id est pasce euāgelico verbo eucharistie sacramento. Memor esto cōgregationis tue τc. in hierusalē facte sub apostolis in pncipio ecclesie. de qua dicif Act. iiij. Multitudinis credētiū erat cor vnū τ anima vna. Redemisti virgā hereditat' tue. sanguine pprio ibidez effuso. Leua manus. Hic consequenter allegaf ad idem aduersarior nequicia. Leua manus tuas τc. id est potentiā tuam ad puniendū cor supbiā. Quanta malignatus est inimicus in sancto. scz loco. q. d. multa nimis. Et gloriati sūt τc. scz in hierlm vbi solebant fieri solēnitates tue. Posuerunt signa sua. id est vexilla in ciuitate capta. Signa. id est ad ostēsionē sue victorie. Et nō cognouerūt. q hoc ɔtigerit pter petā ppli christiani. Sicut in exitu sup summū. trāslatio Hiero. h3: sicut in exitu desup. p qđ significanf porte ciuitat' sup q̄s fuert posita dicta vexilla. Et referf h ad illō qđ pmittif. posuert signa sua. Quasi in silua lignor τc. q: ferro τ igne destruxerūt loca sctā. Polluerūt tabernaculū. nā i loco deo dicatis equos stabulauerūt τ ples sordes alias fecerunt. Dixerunt in corde suo τc. id est cogitauert festiuitates ecclesie repellere de terra sctā. Signa nr̄a. Hic p pdict' ponif christi fideliū querela. d. Signa no. nō vi. id ē signa diuine miserationis erga nos. Jam nō est ppha. nos ɔfortās. Et nos nō cognoscet am. verba sūt xpianor i passiōe extstētiū τ q̄si desperātiū de recupatiōe locor sctōr. Usquo de9 iproperabit inimi. τc. id ē saracenorum ppl's exprobrans xpianis electionē de terra pmissiōis τ h opprobriū reuertitur ɔtra honorē diuinū. ideo subdif: Ut q̄d auertis manum tuā τc. id ē potentiā tuā a punitione cor: τ q possit h facere ostendif cum

ostenditur. cū dicif: De9 āt rex noster ante scla. id est in dispositione eterna. Operatus est salutē. per filiū dei passionem. In medio terre. id est in hierlm que est in medio climate. Tu confirmasti in virtute tua mare. ne super aridam effluerer. Contribulasti capita draconum τc. q sūt multo maiora q̄ cōterere saracenos. Ideo cōcludif in fine: Memor esto huius τc. ne popul9 infidelis dicat opprobria contra te τ pplm christianū. Ne tradas. Hic allegaf adhuc ɔtra saracenos miseria captiuor xpianor. cū dicitur: Ne tradas bestijs. id est saracenis bestialit viuētib9. Animas cōfitentes tibi. ne fracte miseria cōsentiāt legi machometi. Respice in testamentū tuū. s. nouū: ne dissipētur p nequiciā saracenor. Quia repleti sunt terre. i. terrenis desiderijs que machomet9 laxauit eis. Domib9 iniquitatū. ad laxationē enī ɔcupiscentiar sequitur q domus iniquitatibus repleātur. Auertaf. a tua misericordia. Humilis fact9 ɔfusus. id est pp's christian9 qui fuit valde cōfusus in amissione terre sancte. Paup τ inops laudabūt nomē tuū. cū pte fuerint liberati de ptāte saracenor. ideo subdif: Exurge de9 indica cām tuā. nā aduersarij victoriā suā retorquēt ad tuā blasphemiā. Que ab insipiente sunt tota die. i. a pplo saracenico pphe falso credēte. Ne obliuiscaris voces ini. τc. i. cor blasphemias ad puniendū. Supbia cor q te ode. τc. saraceni nāq ex captiōe terre sācte in supbiā ascēderūt. In ps. lxxiij. Ut qđ de9. vbi dicitur in postil. pter qđ saluo meliori iudicio.

Additio.

Psalmus iste nō videf rōnabiliter exponēdus de babylonica captiuitate. nā cū pmus v'sus q ē quasi thema toti9 ps. h nō tolerat. manifestū est ei q captiuitas babylonica pcessit ex euidētissima iusticia diuina cui oēs pphe de illa captiuitate loquētes attribuūt illā captiuitatē vt patet. iiij. Reg. xvij. vbi p extēsū recitāf maxima scelera decē tribuū isrl': pter q ex dei iusticia fuit ablat9 a ɔspectu dei: τ ibidē habef q etiā ipe iudas ambulauit i errorib9 isrl' donec pijceret eos de9 a facie sua. sūr. ij. Para. vlti. de iuda dicit: q̄ plimas abomiatiōes τ ɔcludit: donec ascēderet furor dñi in iuda: τ nō esset vlla cor curatio. Et multa ad hoc ptinētia. Hiere. xliiij. τ in multis alijs locis. vñ nō videf ɔueniēter dictū q psalmista quasi cōquerēs vl' saltē admirās dixisset. Ut qđ de9 repulisti in finē iratus est furor tu9 τc. cū cā hui9 repulsiōis erat manifestissima τ iustissima. vt dictū est. Uñ daniel iā existens q̄si in fine seu termino illi9 captiuitatis. s. lxx. an. cū orasset p liberatiōe ppli τ reedificatiōe tēpli: nō allegat nisi miseratiōes diuinas: vt ptz Dañ. ix. vbi inter multa ad h ptinētia dic: Tibi dñe iusticia: nob aūt ɔfusio faciei τ omī isrl' τc. Silr τ Zach. j. de hac materia angel9 ad deum loquif sic: Usq q nō misereberis hierlm τc. Nō ei isti pphete cōquerētes seu admirātes p tali liberatiōe orabāt cuz in h nō habuissēt locū h solū misericordiā hūiliter petētes: et idē ptz de oīb9 pphet' de hac materia loq̄ntib9. Et h ē ratio q̄re Ra. Sa. τ alij expositores hebreor nō exposuerūt hunc ps. de illa captiuitate: licet multa i eo ɔtēta possent de illa captiuitate expōi. Uñ maior sp reuerētia salua ps. iste videf loq pncipalit d afflictione fideliū xpi p tyrānidē romāor a tpē passiōis xpi vsq ad tpš Cōstātini cesaris: sub q stat9 eccłie fuit in trāquillitate: put in histories ecclesiastic' largi9 cōtinef. vñ ps. puidēs tā crebras τ acerbas ɔtinuas atq diuturnas psecutiōes ɔtra fideles xpi p illo tpe isurgere: fecit hūc ps. Circa qđ q̄ttuordeci fac. Nā pmo q̄si ɔquerēs vl' saltē admirās de diuīa iusticia inq̄tū oues pascue xpi sic tradebat seu tradi pmittebat in manib9 infideliū: τ specialit romanor alloq̄tur deo. d. Ut qđ de9 repulisti nos τc. i. totalit seu ppetuo nos repulis a tua ptectiōe: i qua repulsiōe de9 ostēdebat se quasi iratū sup oues pascue sue. iō sequif: Irat9 ē furor tu9 sup oues pascue tue. vñ q̄uis tribulatiōes ille seu psecutiōes in bonū spūale fideliū cedebāt: tñ fm humanā apparētiā videbanf fideles a deo repelli τ ɔtra eos furor dei incēdi: qđ est magna admiratiōe dignū cū fideles in pmitiua ecclia erāt valde deuoti τ in amore dei feruētes: vt ptz ex cor gest' τ ex cor vita: vñ pprie poterāt dici oues pascue xpi. Nō sic d his q in babylonica captiuitate existebāt: q p maiori pte idolatrabāt: vt ptz p magistrū historiar dicētē: q oēs ibidē extstētes pter socios danielis adorauerāt statuā nabucho. τ idē tenēt hebreor doctores. vnde licet int eos eēnt paucissimi iusti: nō pter h tot9 ppl's potuit dici oues pascue xpi: q: qđ modicū est p nihilo reputaf fm phm. Consequēter scdo allegat rōnē q ad deū ptīere videf ptegere seu liberare oues suas pdictas ab hmōi psecutorib9: τ hoc ex memoria patrū antiquorū quibus fideles xpi in fide succedūt d. Memor esto cōgregatiōis tue quā possedisti ab initio: h ē dicere a tpe antiq quo fuit segregat9 pplus dei a ceteris natiōib9 ad cultū diuinū: τ sic ab eo possessus: cōiter fuert a deo ptecti τ liberati ab afflictionibus aduersarior p signa τ pdigia: pserti in tēporib9 in quib9 leges diuīas obseruabāt: vt ptz ex decursu veteris testamēti p magna pte. qđ breuit epilogās dicit: Redemisti virgā hereditatis tue. i. p virgā mosaicā p quā fuerūt multa pdigia facta: redemisti hereditatē tuā a captiuitate egyptiaca. τ sequif: Et mōs sion in quo habitasti in eo vbi ptermissis q̄plurimis medijs de directiōe p desertū τ acquisitiōe terre: facit mentionē de vltima quiete quā habuerūt quando tēplum dei fuit circa montē sion edificatum: in quo dicitur de9 habitare: vt habetur. iij. Reg. viij. vnde dicit: Et mōs sion in quo habitasti in eo. ex quibus allegat psal. q deus non min9 debuisset protegere oues pascue sue: scz populū acquisitionis noue legis q̄ congregationem antiquā patrū. Consequenter tertio petit suppressionem romane supbie ex duobus. Primo ex hoc q templū deo dedicatū destruxerūt. Pro quo sciendū q licet destructio ciuitatis τ templi secundi p romanos fuit a deo ordinata in vltionē occisionis christi: vt patet danielis. ix. τ in alijs locis. romani tamē non tendebant ad illum finem: sed vt iudeos debellarent tanq̄ rebelles romano imperio: quod manifeste patet ex hoc q ita tyrannice τ crudeliter psecuti sunt discipulos christi sicut τ iudeos. vñ sicut τ nabuchodonosor. licet in destructiōe tēpli pmi fuit executor diuīe iusticie: vt dicif Hiere. xxix. tamē q: ei9 intētio hoc nō ferebaf: s3 potius in ppriā elatiōnē τ supbiā: idcirco de hoc fuit culpabilis. Et idē dicēdū de romanis in destructiōe tēpli secūdi. vnde circa hoc dicit: Leua manus tuas in supbiā cor. i. romanorū τc. vsq ibi: Polluerūt tabernaculū nominis tui. exponūtur hi v'sus sic i postil. h excepto q ea q i postil. applicāf babylonijs circa ɔstructionē tēpli pmi applicēf romāis respectu tēpli scdi. Cōseqnt q̄rto dic: Dixert i cor. suo τc. in h v'su ps. pōit secūdā rōnē q romani psequētes fideles christi tpe supradicto erāt digni punitione diuina: eo. s. q pppria intētio cor erat amouere gloriā nominis dei de terra: in qua pessima intentione omnes fere cōueniebāt. vnde cum dicit: Dixerūt in corde suo. denotat q hoc erat ex pppria intētione cor. Intētio enī cōiter dicif esse in corde. In hoc etiā q dicit: Cognatio cor simł. denotat q omnes senatores vel impatores τ alij cor pšidētes erāt vni9 intentionis in hac psecutione: τ que sit illa intentio declarat. dicens: Quiescere faciam9 dies festos dei a terra. Circa qđ sciendū q fideles christi in pmitiua ecclia vsq ad tpš Constantini pdicti nūdū pmittebanf habere ecclias seu tēpla sacra ad cultū diuinū publice dedicata: sicut in antiq testamēto erat templū hierosolymitanū dedicatū ad hoc q cultus diuinus apud fideles ɔsistebat totaliter in mētis tranquillitate τ deuotione: que sunt pppria festa in quibus deus fm Augus. colif: quod intēdebant romani a fidelibus christi amouere: τ hoc est quod dicit: Quiescere faciam9 omnes dies festos dei a terra. sic q gloria nominis dei cessaret in terra. Consequēter quinto psal. in persona fideliū sic tribulatorū dicit: Signa nostra non vidimus. licet enī in primitiua ecclia tpe predicto multa signa τ miracula fiebant a deo per apostolos τ alios discipulos christi ad fidei cōfirmationē: iuxta illud Marc. xvj. Domino coopante τ sermonē ɔfirmante sequētibus signis. nō tamē per illa signa tollebatur vniuersaliter psecutio christianorum: sicut in antiquo tēpore p signa facta p moysen fuit populus totaliter a captiuitate redemptus: sed semper remanebat crudelitas persecutionis. vnde notanter dicit: Signa nostra non vidimus. non eñ dicit: signa non videm9. q: multa signa et miracula occurrebant: sed dicit: signa nostra. s. signa que cōgregatio dei ab initio a deo possessa: de qua i principio ps. locutus fuerat: per que pplus dei totalit liberaref ab afflictione: talia signa nō vidim9 in toto isto tpe. τ idē intelligitur cum dicif: Jam non est ppheta: τ nos nō cognoscet ampli9. s. ppheta talis: q totū pplm liberet ab hmōi psecutiōe. Cōsequenter sexto repetit admirationē seu querelaz suā in pncipio ps. ppositā addēs vl' explicās q̄relā de diuturnitate hmōi psecutionis. et hoc cum dicit: Usquo deus improperabit inimicus. similiter et declarās q hoc videbatur redundare in dedecus diuini nominis. τ hoc cū dicit: Irritat aduersari9 nomen tuum in finē. similiter dicit: Ut quid auertis manū tuā τc. exponaf sicut in postilla. Consequenter septimo allegat rationem quare huic generationi noue. s. fidelium christi: de q loqtur: deberet potius succurri per diuinā potentiā et misericordiam. τ hoc cum dicit: Deus autem noster rex ante secula τc.

Universidad de ... Biblio...

quasi diceret: licet idē deꝰ ⁊ rex sit modernoꝝ ⁊ antiquoꝝ eiusdem virtutis ⁊ potētie tñ operatꝰ est salutē in medio terre: q̄si diceret tempoꝛibꝰ nostris opatꝰ ē salutē incarnationē ⁊ passionē in medio terre. i. in hierl'm q̄ dicit̄ esse in medio terre habitabilis. vñ ad hebreos dicit̄ vmbilicꝰ mūdi: ⁊ ideo potiꝰ debuisset succurrere suis fidelibꝰ q̄ȝ ante: p̄sertim cū eis ꝓmisisset. Ego aūt vobiscū sū vsq̄ ad ꝯsummationem sclī. Mat. vl. Que ꝓmissio nō fuit facta antiq̄s sic absolute nisi sub conditione. ¶ Cōsequēter octauo allegat signa ⁊ ꝓdigia q̄ fuerūt facta patribꝰ tā in redēptiōe egyptiaca q̄ȝ in deductiōe p desertū: vt ostēdat q̄ diuia potētia excedit potestatē oīm corpoꝝ in regiōe actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ existentiū: ⁊ a fortioꝛi potestatē tyrannoꝝ excedit: vt ex h̄ cōcludat q̄ deꝰ posset eos facilit̄ supprimere. ⁊ h̄ cū dicit: Tu ꝯfirmasti in virtute tua mare ⁊c. vsq̄ ibi: Tuus est dies ⁊c. Et exponant̄ illi v̄sus sicut in postilla. ¶ Consequēter nono ōndit q̄ diuina potētia nō solum se extēdit ad trāsmutationē boꝝū inferioꝝ: sed etiā ad creationē celestiū ⁊ terrestriū corpoꝝ: q̄ quidē creatio est in infinitum maioꝛis potētie q̄ȝ trāsmutatio: vt est māifestū. ⁊ circa h̄ dic̄: Tuus est dies ⁊ tua est nox. vsq̄ ibi: Memoꝛ esto. exponant̄ sicut in postilla. ¶ Consequenter decimo petit liberationem populi fideliū ex hoc q̄ eozum afflictio redundabat ī ipꝛoperiū diuinū sicut etiam iam supꝛadixerat. ⁊ hoc cū dicit̄: Memoꝛ esto huius inimicus impꝛoperabit dño ⁊ ppl's insipiens ⁊c. exponantur sicut in postilla. ¶ Consequēter vndecimo petit liberationē ppl'i fideliū a romanis ⁊ eoꝝ sequacibꝰ ex h̄ q̄ illi scȝ aduersarij erāt brutales eo q̄ carebant cognitiōe diuina: ⁊ fideles erāt cōfitētes deo ꝯfessione vere fidei ⁊ laudis. ⁊ hoc cū dicit: Ne tradas bestijs. i. romanis q̄ licet vt homines viuerent: bestie tñ debēt dici in cōparatiōe fideliū. vnde ⁊ Dañ. vij. monarchia romanoꝝ in bestia quarta designat̄: homines aūt consueuerunt in scriptura dici anime: pꝛout in postilla allegatur. Et notanter dicit: Animas pauperū tuorum: quia veri fideles chꝛisti ꝓpꝛie dici debent paupes spiritu. Mat. v. pꝛesertim pꝛo tēpoꝛe illo de quo pš. hic loquit̄: q̄ tpe pñt noiari paupes simplicit̄: eo q̄ nihil appꝛopꝛiabāt sibi s̄ viuebāt in cōi Act. ij. ¶ Cōsequēter duodecio petit liberationē ex ꝓmissiōe diuia in nouo testamēto. s. de assistētia circa fideles vsq̄ ad cōsūmationē sclī: put est allegatū. vñ dic̄: Respice in testamentū tuū. s. nouū q̄d ē ꝓpꝛie tuū: q꞉ cōfirmatam in tuo sanguine: iuxta illud Zacha. ix. Tu autem in sanguine testamenti tui emisti vinctos tuos ⁊c. q̄d ppl's existēs ī captiuitate babylonica nō recte potuisset dicere. s. respice in testamentū tuū: q꞉ illa captiuitas fuit oꝛdinata in vltionē testamenti dei: q꞉ irritū fecerāt. Hiere. xi. ca. ⁊ vt ostēdat q̄ȝtū necessaria esset diuina ꝓuidentia ad custodiā huiꝰ testamēti sb̄iungit: Quia repleti sunt q̄ obscurati sunt terre domibꝰ iniq̄tatū. hoc est dicere: q꞉ illi q̄ sūt obscurati carētes. s. lumīe grē ⁊ fidei ⁊ terrenis adherentes. s. romani repleti sūt domibꝰ iniquitatū. s. q꞉ oīa q̄cunq̄ hñt oꝛdināt in exercēdā iniquitateȝ suā ꝯtra diuulgationē diuini noīs: ⁊ sic diuīa ꝓuidentia erat valde necessaria. ¶ Cōsequent̄. xiij. petit hmōi liberationē ex pietate xp̄i q̄ maxime ī paupībus ⁊ humilibꝰ relucet: vt ī pš. Animas paupeꝝ saluas faciet. ⁊ h̄ cū dic̄: Ne auertat̄ hūilis factus ꝯfusus. in illo enī statu ecclie. s. pꝛimitiue de q̄ hic tractat̄ in pp'lo fideliuȝ maxime vigebat hūilitas ⁊ pauptas: vt pꝫ in coꝝ gestis: q̄ etiā expectabāt ⁊ petebāt laudare nomē dñi gl'iose ⁊ publice: sic fuit tpe Cōstātini: q̄ ecclias fecit edificari p oꝛbē ad laudē diuini nōis: ⁊ ideo dicit: Paup ⁊ inops laudabūt nomē tuū. ¶ Consequēter decioquarto petit vt. s. allegans q̄ ista causa erat dei potius q̄ȝ sua. vnde dicit: Exurge deus ⁊ iudica causā tuā. h̄ est dicere: nō peto vindictā seu vltionē sanguinis seruoꝝ tuoꝝ sicut antiq̄ petebāt: vt in pš. In notescat in gētibus vltio sanguīs seruoꝝ tuoꝝ: sed peto vt iudices causā tuā. s. blasphemiā tui nomīs. vñ dic̄: Memoꝛ esto ipꝛoperioꝝ tuoꝝ: ⁊ ne obliuiscaris voces inimicoꝝ tuoꝝ ⁊c. inimici enī. i. romani nō credebāt q̄ martyria sctōꝝ cederēt in magnā coꝝ gl'iam: sed solū cōcludebāt ex h̄ impotētiā dei: ⁊ h̄ publice asserebāt. vñ sequit̄: Ne obliuiscar̄ voces inimicoꝝ tuoꝝ. ex quibꝰ vlteriꝰ sequebat̄ q̄ aduersarij nedū nō coꝛrigerent̄ s̄ q̄ eoꝝ petā q̄ p̄cipue fūdabant̄ in supbia q̄tidie augerēt̄: vñ supbia eoꝝ ascēdit semp. intātū enī creuerat romanoꝝ supbia: vt quidā eoꝝ faciebant se adoꝛare vt deos: vt patet de Hadriāo qui posuit statuā suā in tēplo: vt ibi adoꝛaretur vbi deus consueuerat adoꝛari: in quo grauius videtur peccare q̄ȝ Nabucho. qui seipsuȝ fecit in statua adoꝛari: ⁊ hoc ꝓpter circūstantiā loci. Ex quibus diligenter cōsideratis patet q̄ pš. non petit in hoc psalmo expꝛesse vindictā de aduersarijs: sed potiꝰ eozū coꝛrectionē per suppꝛessionem eozum superbie. Unde cuȝ incepit contra eos oꝛare dixit: Leua manus tuas in supbiam eoꝝ. non in psonis eoꝝ sed in vitia. Similit̄ in fine hoc innuit dicens: Supbia eoꝝ q̄ te oderūt. ⁊ est ꝓpꝛius modꝰ sanctoꝝ noui testamēti: qui nō moꝛtē peccatoꝝ: sed eozum coꝛrectionē desiderāt. sed fideles antiqui testamenti expꝛesse petebāt vltionem et vindictam coꝛpoꝛalem contra babylonios: vt patet infra in psal. Super flumina babylonis. vbi habetur: Filia babylonis misera: beatus qui retribuet tibi. quod ad litteram intelligitur de destructiōe regis babylonis per persas: quod fuit in penam destructionis hierusalem: et est ꝓpꝛius modus antiquozum quibus a deo pꝛecipiebatur interficere coꝛpoꝛaliter omnes chananeos ⁊ amalechitas ⁊ huiusmodi: vt in. j. Reg. xv. quod non ptinet ad perfectionē status sanctoꝝ noui testamenti. Et ex hoc satis patet q̄ materia huius psal. intelligenda est satis vt supꝛa.

¶ Replica.

In psalmo Ut quid deus. Cum postil. inter ceteras expositiones eam que de captiuitate babylonica elegisset ⁊ optime applicasset. Burgen. ex debili causa dicit eam irrationabilē. Nā vt dicit: ꝓphete dicūt illā captiuitatē esse ex iustissima ⁊ manifestissima causa: ⁊ allegat ad hoc multa loca ꝓphetarū. ideo psalmista nō potuit rationabiliter conqueri. dicens: Ut quid deus. Ad hoc respondeo pꝛimo q̄ ꝓpheris allegatis per Burgen. constetit causa illius captiuitatis: quia fuerunt cōtēpoꝛanei illoꝝ paruoꝛum regum pꝛopter quos captiuitas fuit inflicta: palpauerunt ⁊ captiuitatem ex ea causa pꝛedixerunt. Dauid autem vel asaph solum in spiritu pꝛeuiderunt captiuitatem non causam: q̄uis scirent eam non futuram sine causa: causam tamen in specie foꝛtasse non viderunt. Stat enim mentem pꝛophete tangi de vno ⁊ nō de alio. ideo dixit Heliçeus. iiij. Reg. iiij. ⁊ dominus celauit hoc a me ⁊c. Respōdeo secundo q̄ dato q̄ viderit ⁊ causam ⁊ effectū in spiritu: nō sequit̄: igit̄ nō poterat rōnabiliter oꝛare ꝓ liberatione. allegādo ad id familiaritatē ⁊ amicitiā dei ad pp'lm illū ante huiusmodi petā habitā: ꝓut expōit postilla. Nec opoꝛtet dici q̄ illa oꝛatio habet foꝛmaȝ querimonie: sed potius admirationis et desiderij. Et in ea foꝛma dixit angelus çacharie pꝛimo. Domine deus exercituum vsq̄quo tu non misereberis hierusalem et vꝛbium iuda quibus iratus es. ⁊ Apocal. vj. Similis foꝛma est: non querimonie sanctoꝛum sed desiderij s̄m oꝛdinē iusticie cōplendi s̄m glosam: q꞉ dicitur ibi: Usq̄quo domine non vindicas.

¶ Glo. ordi.

a ¶ Uel in finē ne coꝛrūpas. Augꝰ. id est ne violes spē que habet̄ in ꝓmissione dei: sed sit tibi certa ꝓmissio eius: vt hoc facias vide finē. vbi tu beatꝰ. miseri qui h̄ ridēt. ⁊ ideo quecūq̄ modo occurrunt ꝓspera vł aduersa despice: in sola dei ꝓmissione gaude. Augꝰ. Monet hic pš. ne quis supbe de se p̄sumat: ne humilis de deo desperet: quē ⁊ si affligit̄ certa ꝯsolat̄ ꝓmissio. Pꝛoponitur humilis q̄ ⁊ alios inuitat. ¶ Psalmus iste contra tumoꝛem supbie medicinā humilitatis appoꝛtat. In quo xp̄s verus deꝰ verꝰ hō iudex viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ vt iudei credāt non ¶ (coꝛrūpāt fidē. certꝰ q̄ de ꝓmissis icipit: Cōfitebimur. repetitio affirmatio est

a ¶ respice. b ¶ tu iudee. vel quicunq̄. ¶ spem ꝓmissionis dei. c ¶ qui monet ad bene operandum.

a ¶ In finē nē coꝛrumpas psal/ mus cantici asaph. ¶ LXXIIII

a ¶ quia de remuneratiōe. b ¶ fidelis synagoge

¶ peccata iam humiles. ¶ hec confessio euacuatio a malis est. b ¶ nō alij ¶ nō crudeli victoꝛi s̄ ignoscēti.

C Onfitebimur tibi deꝰ: a

C Onfitebimur. Augꝰ. LXXIIII

¶ Nico. de lyra LXXIIII

C Onfitebimur tibi deus. Huic pš. ꝓmittitur talis titulꝰ ī hebꝛeo. Ad victoꝛiā nō dispdas pš. asaph cātici. Et in trāslatiōe Hiero. Uictoꝛi nō dispdas. pš. asaph cantici: ⁊ est eadē sñia vtrobiq̄ q̄ talis ē. Iste est pš. cātici asaph ne dispdas. i. vt nō p captiuitatē dispdas pp'lȝ isrl': sicut fecisti ī captiuitate babylonica. Sicut enī pš p̄cedēs ē oꝛatio asaph ꝓ liberatiōe pp'li a dicta captiuitate: vt dictū est. ita ista pš. est descriptio pp'li reuersi in terrā natiuitatis sue sub Cyro rege. Or āt ꝓmittit̄ ad victoꝛiā. vel victoꝛi s̄m trāslationē Hiero. designat conatū leuitarū in decātatiōe huꝰ pš. vt freq̄nter supꝛadictū ē. Scḋȝ igit̄ hūc sensū pš. iste diuidit̄ ī tres ptes. q꞉ pmo describit̄ reuersozum cō.

matio est ne peniteat te esse cōfessū. vñ ⁊ dñs cōgeminat: amē amē. fiat fiat. ⁊ ioseph de somno pharaonis: q̄ vidit septē spicas ⁊ totidē steriles. Et septē boues pigues ⁊ totidē macilētas ¶ Cas. Repetitio ꝯfirmatio est. ad significationē veritat' sufficeret vnū. ad significationē firmitatis accessit alterum.

Confiteri peccata vel semel terreno iudici moꝛtē inducit: sed deo frequēs cōfessio. vitā. Inde inuocatio: post narratio vnde sequit̄: narra. a ¶ Inuocabimus. Cas. Post cōfessionē pōt inuocari deus in hominem sic mūdatū: ⁊ sicut p cōfessionē euacuat̄ a malis: sic p inuocationē iplet̄ bōis. b ¶ Narrabimus. Cas. Terret̄ supbus iudicio q̄d effugi nō pōt: ⁊ ad eū reuocandū cōfirmant̄: quē ⁊ deꝰ hic humiliat: humilē vero exaltat. ¶ Loquit̄ xp̄s ī psona capitis ⁊ mēbꝛoꝝ. ¶ Cas. Hec est regula sctē deuotiōis pꝛius ꝯfiteri petā: post inuocare deū in auxiliū: tādem narrare. A purgato vocat̄ deꝰ vt a suo. Indeuotꝰ si vocat iudiciū postulat. Si aūt purgatꝰ inuocauerit. inde pōt narrare. alioq̄n dicit̄ ei: quare tu enarras iusti. meas. Pꝛo hac p̄fecta religione moꝝ meret̄ audiri. Dicit enī xp̄m quasi rūdere votis. in cuiꝰ psona subdit̄: cū accepero. ¶ Augꝰ. s̄m hominē accipit: q̄d ipse deꝰ dat. s. potestatē iudiciū faciēdi. ¶ Iusticias. Iudicandi igit̄ ante p̄cent̄ absolui.
c ¶ Liquefacta est terra. Cas. Ostendit oēs inexcusabiles in iudicio. p h̄ q̄d ꝓmisit apostolos ⁊ ꝓphetas.
d ¶ Terra. Augꝰ. Pctīꝰ firma ī diuersas diffluit cōcupiscentias. Uel terra pꝛius vitijs ꝯstricta flante spū. s. liq̄facta est vt germina virtutū emitteret.
e ¶ Inique agere. Augꝰ. Malū ē peccare: peius est p̄seuerare: pnitiosiꝰ (defendēdo se) in deū culpā refūdere.
f ¶ Nolite exaltare coꝛnu. Cas. Maximū est vitiū excusatiōis q̄si coꝛnu erigit: q̄ petā sua p alios nitit̄ excusare: vt p diabolū ꝑsuasoꝛes: vł p necessitatē stellarū. g ¶ Loq̄. vt q̄ nō sua culpa: s̄ necessitate stellaꝝ dicūt se peccasse: vt deo nō sibi imputet̄. ¶ Ut q̄ sciūt petā sua: s̄ ipunitatē sibi ꝓmittūt.
h ¶ Quia neq̄ ab. Cas. cur h̄: q꞉ iudex talis est q̄ vitari nō pōt: q꞉ vbiq̄ ē: deus enī est. ¶ Augꝰ. De nullo loco diuisum indicat q̄ vbiq̄ p̄ñs ē vt deꝰ.
¶ Cassi. Mystice. oriēs q̄bꝰ sol iusticie oꝛit̄: homies claritate dei ꝯspicui. Occidēs q̄bꝰ occidit. i. mali. Deserti mon. falsi p̄dicatoꝛes: supbi heretici q̄ locū montiū vsurpāt: s̄ a deo deserti q̄bꝰ deꝰ p̄sens nō tñ ita vt bonis: in q̄bus p̄ñs ē p gratiā: nō mō p cognitionē. Et hoc ē neq̄ ab oriē. neq̄ ab occiden. neq̄ a deser. mon. ⁊c. i. omnibꝰ generibus hominum: quia deus pꝛesens et cognitoꝛ est.
i ¶ Quia calix. Augꝰ. Calix lex ⁊ oīs scriptura veteris testamenti vbi nouū absconditū: quasi ī fece coꝛpoꝛaliū figuraꝝ. Calix ergo meri. i. legis sincere q̄ȝtū ad pꝛecepta moꝛalia bona ⁊ iusta. s. deū vnū adoꝛabis. nō occides ⁊c. plenꝰ mixto. i. fece coꝛpaliū sacramētoꝝ q̄ resident ⁊ remanent apud illos. ⁊ inde funditur omnis spiritualis intellectꝰ: ⁊ est eliquatus in homines: sed apud iudeos remansit. vnde omnes īfidi pꝛo tati: sed ego et mei seoꝛsum a. ⁊ omnia c. p. quod ante hūc. b. ⁊ exaltabuntur coꝛ. q̄d ante ⁊ hūc ex. ¶ Cas. Calix lex. vinum merū mysteriū celeste. Plenus. q꞉ ⁊ si semp bibit̄: nunq̄ȝ expenditur. Mixto. quia vetus et nouū simul sunt. Iudei non mixtum bibunt: quia vetus sine nouo. Manichei: nouum sine veteri. Ex hoc in hoc. a iudeis tulit. conuersis inclinauit. Fex nō pꝛo soꝛdibus: sed ima ⁊ vltima vini. subtilioꝛa legis: ad que non pōt perueniri hic: quia omnibus bibentibus ple
nitudos

a ¶ sic iplebitur bonis. ¶ ex quo ipse aduocatus noster.
a cōfitebimur: et inuocabimꝰ no/ a b
a ¶ plenus eructat. ¶ vel narrabo. ¶ iā enī oēs vnus xp̄s. b ¶ vt alij veniāt. ¶ que si q̄s nō audit.
b mē tuum. Narrabimꝰ mirabilia c
a ¶ modo ei xp̄s docēdi est ⁊ misericoꝛdie. b ¶ iudicandi. c ¶ q̄ modo nō videoꝛ. ¶ xp̄s coꝛꝰ q꞉ et sancti cū eo iudicabunt.
tua: cū accepero tēmpꝰ ēgo iu/ d e
a ¶ modo quid. ¶ Augꝰ. A stabilitate mentis ⁊ iusticie.
c sticias iudicabo. Liquefacta est f
a ¶ exponit quā terrā dixit. ipa terra defluxit in habitantibus se.
d terra ⁊ omnes qui habitāt ī ea: g
a ¶ talem iueni terrā. sed. ¶ nō supplicioꝝ exactoꝛ: sed peccatoꝝ donatoꝛ. b ¶ apostolos. ¶ que in passione nutauerunt.
¶ vel ho. c ¶ sed Augꝰ. p colūnas cōfirmatas.
ēgo ꝯfirmaui colūnas eius. Di/ h i
a ¶ omnibus generaliter. b ¶ hoc scȝ. ¶ non p seuereris i malo.
a ¶ et si iā fecistis iniquitatē p cupiditatē
e xi iniquis nolite inique agere: k l
a ¶ si sani nō audistis: vł iacētes surgite. ¶ peccata defendentibus. b ¶ inde supbire apud vos c ¶ ne deficiatis p elationē. ¶ ad excusandū
f ⁊ delinquētibus nolite exaltare m
a ¶ ex. ¶ Cas. De q̄ cōtra deū blasphema cogitatione demurmurat. b ¶ contra deum.
coꝛnu. Nolite extollere in altūȝ n
a ¶ exponit in re. b ¶ vt qui dicit se iniuste pati cum nequioꝛes sint ꝓsperi: quod ē iniustū facere deum. ¶ coꝛde et si non lingua.
g coꝛnu vestrum: nolite loqui ad/ o
a ¶ quasi nesciat. hec vł nō curet. b ¶ iō nolite.
h uersus deuȝ iniquitatēȝ. Quia p
a ¶ deus iudex deest. ¶ iudicat. q. vt inde fugias in occidentem vel econuerso. b ¶ q꞉ nō ē localis.
neq̄ ab oꝛiente neq̄ ab occidēn
a ¶ id est secretis locis est absens. ¶ vt inde fugias in mediū populoꝝ. b ¶ etiā eoꝝ qui sunt ī coꝛde.
te neq̄ a desertis montibꝰ: quo q
a ¶ supbū iudeū: vt pharizeū de iusticia legi' tumidū mente.
niā deꝰ iudex est. Hūnc humili/ r
a ¶ humilē gētilē vt publicanū. b ¶ p legem q̄ ē in manu mediatoꝛis. c ¶ dispēsatio. d ¶ p̄āte
i at et hūnc exaltat: q꞉ calix in mā s

uersoꝝ ꝯditio. secūdo aduersarioꝝ punitio. ibi: Dixi iniq̄s. tertio ꝓ ambobꝰ gratiarūactio. ibi: Ego aūt. Circa pꝛimū dicit̄ ī psona pp'li de captiuitate babylonica reuersi: Cōfitebimur tibi deꝰ. q̄ iuste nos captiuasti ꝓ petis nr̄is. a ¶ Cōfitebimur. q̄ misericoꝛditer nos reuocasti. b ¶ Et inuocabimus no. tuū. ista duo ꝯfitēdo. vñ dicit̄ Neemie. ix. de reuersis a captiuitate babylonica. Quater in die ⁊ quater in nocte ꝯfitebant̄: ⁊ adoꝛabāt in ꝯfessiōe ⁊ adoꝛatione: de nocte ꝯfitētes dei iusticiā: ⁊ de die eius misericoꝛdiā: s̄m illud pš. xlj. In die mādauit dñs misericoꝛdiā suā: ⁊ nocte cāticū eiꝰ. c ¶ Narrabimꝰ mirabilia tua. hoc dicit̄ in psona pp'li qui narrabat mirabilia dei: q̄bus deꝰ patres eozuȝ liberauerat de egyptiaca captiuitate: ⁊ ip̄os de captiuitate babylonica. d ¶ Cū accepero tp̄s ego iusticias iudicabo. Ra. Sa. ꝯiūgit hāc litterā cū p̄cedēte. dicēs: q̄ est verbū popli isrl'. ⁊ est sensus: cū accepero tp̄s. i. festiuū. Ego iusticias iudica. i. laudes tu narrabo. nō sicut gētiles q̄ in vanitatibus ⁊ idolatris expēdunt festos dies. Sed q꞉ iudicare nō inuenit̄ dictū in sacra scriptura ꝓ narratiōe laudis: ideo aliter dicit̄ a doctoꝛibꝰ nr̄is. s. q̄ ꝓpha mutat hic psonaȝ ⁊ loq̄t̄ in psona dei dicētis: Cū accepo tp̄s. i. cū venerit tēpus dispositū s̄m oꝛdinē sapiētie mee: q̄d expectat̄ ī omnibꝰ opibus diuinis. e ¶ Ego iusticias iudicabo. i. sñias iusticie ponā in effectū: iustos de afflictionibus liberādo: ⁊ ip̄os puniēdo. f ¶ Liquefacta est terra. i. isrl'. g ¶ Et oēs q̄ habitāt in ea. q꞉ sic virtute ignis metalla resoluuntur ⁊ liq̄scūt: sic terra iude ⁊ habitātes in ea ⁊ eoꝝ edificia p incēdiū a chaldeis fuerūt destructa. h ¶ Ego cōfirmaui ⁊c. ī reuersiōe de captiuitate. ⁊ vocāt hic colūne terre isrl' çoꝛobabel: iesus filiꝰ iosedech: esdras: neemias: aggeus ⁊ çacharias ꝓphete: ⁊ ceteri qui cōfirmauerūt coꝛda popl'i ad reedificationē templi ⁊ ciuitatis. i ¶ Dixi. Hic cōsequenter describit̄ aduersantiū punitio: q꞉ babylonij q̄ filios isrl' captiuauerāt p persas ⁊ medos fuerūt debellati et destructi: vt habet̄ Dañ. v. ⁊ q̄ȝtū ad hoc dicit̄ ī psōa dei: Dixi: cuius dicere ē facere: s̄m illd̄ pš. xxxij. Dixit ⁊ facta sūt. k ¶ Iniquis. id est babylonijs. l ¶ Nolite iniq̄ agere. q꞉ abstulit eis potestatē exercēdi vltra suā nequiciā. m ¶ Et delinquentibus nolite exaltare coꝛnu. i. potestateȝ regiā: q꞉ ad medos ⁊ psas trāstulit eā. Dañ. v. n ¶ Nolite extollere in altuȝ coꝛnu vestrū. repetitio est eiusdē ad maioꝛē confirmationē. o ¶ Nolite loqui aduersus deum iniquitatem: in hoc tāgitur causa deiectionis potentie babylonis: quia contra deum blasphemias loq̄bāt̄: vt dictū ē pš. p̄cedēti. p ¶ Quia neq̄ ab oriēte ⁊c. i. ex nulla pte poter̄ diuinū iudiciū effugere. ideo subdit̄: q ¶ Q̄m deꝰ iudex ē. q̄ ē p̄ñs vbiq̄ p essentiā potētiā ⁊ p̄sentiā: s̄m q̄ dr̄. ī. pš. cxxxviij. Si ascēdero in celū tu illic es: si descēdero ad infernuȝ addes ⁊c. r ¶ Hūc humiliat. eū eijciēs a sua potestate. s ¶ Et hunc exaltat. a statu humili ⁊ paupe: ⁊ hoc facit de q̄libet ꝓ sua volūtate: ⁊ hoc pꝫ in rege babylonis quē deiecit p Cyrū quē a statu miserabili ad monarchiā pduxit. Quādo eī fuit natus de filia reg' Astyagis fuit in nemoꝛe expositꝰ feris ⁊ auibꝰ deuoꝛādꝰ sed diuīa virtute fuit saluatus: ⁊ postea ad monarchiā exaltatꝰ: ꝓut pleniꝰ dicit̄ ī scoblastica historia sup Dañ. Et cā efficiēs dicte deiectiōis supboꝝ a sublimitate subdit̄. cū dr̄: q꞉ calix in manu dñi. p calicē in scp̄tura itelligit̄ pena a deo īflicta vł īfligēda. vñ hr̄. s. pš. x. Pluit sup petōres laq̄os ignis sulphur ⁊ sp̄us ꝓcellaꝝ ps calicis eoꝝ.

nitudo nō deficit. Bibent ex eo vt de eo pleno .omnes petō/res.i.iudei in fine cōuersi cū alijs. Uel calix potestas iudicā/di. Uini meri.iusti iudicij. Mixto misericordia ꝛ iudicio: qꝛ alijs mors ꝑ iusticiā: alijs vita ꝑ misericordiā qꝺ inclinat ꝛ omnibus ꝓpinat. omnes enī sentiēt misericordiā ꝛ iudiciū: ꝛ licet inclinet. fex pena bibētibꝰ austera: cuiꝰ sapor nō exinanicꝫ malis. vñ: bibent oēs petōres terre. nō solū iudei. a Ego. Cas. Omnes bibēt. sed seorsum ego.i. xp̄s cū corpe annūciabo in seculū q̄diu sclm erit. b Cornua iusti.i. munera xp̄i q̄ sūt sblimitas iusti. Ad assyri.

a vinū merū ꝓpter sinceritatē: mixtū ꝓpter fecem. vinū merū spūalis sensus. fex corporalia sacramenta.

nu domini uini meri plenus mi/ a b

a q: hunc humiliat ꝛ hūc exaltat. legem. b a iudeo in gentilē. vel hunc.

xto. Et inclinauit ex hoc in hoc: c

a quia carnalia desideria apud iudeos remanserunt.

verūtamen fex eiꝰ non est exina b

a alij fine alij fecem. vel hunc. b iudei superbi peccatores: gentiles humiles peccatores.

nita: bibent omnes peccatores

a vel gaudeo de ꝓmissione futura in finem. de q̄ dicitur: ne corrūpas.

a terre. Ego autē annunciabō in e

seculum: cantabo deo iacob. Et f

a que hic eriguntur. Aug. Dignitates superbor. b O. in finem que mō nolūt frangi. g h

omnia cornua peccatorum con/

a in futuro vbi supbus humiliabit: humilis exaltabitur. Et hoc est quod supra dixit: Et hūc exaltat. que non hic sed ibi.

b fringam: et exaltabūtur cornua i iusti.

ꝯsidētes: q̄ sicut cera liquescūt ab igne ꝯcupiscētie ꝑ ꝯsensū in mortale peccatū. Ego cōfirmaui colūnas eius. colūne terre dicunt homies iusti quor meritis alij sustētant ꝛ ipi a deo in bono confirmant. Dixi iniquis. Hic ponit punitio ꝑseuerantiū in malo. cū dicit: Dixi iniquis. isti sūt q̄ faciūt cōtra ꝑcepta negatiua. Et delinquētibꝰ. q̄ faciunt ꝯtra affirmatiua. Nolite exaltare cornu. gloriātes de vr̄a malicia. Nolite extollere in altū ꝛc̄. i. nolite loqui blasphemias ꝯtra deū. Quia neq; ab oriente ꝛc̄. id ē quia ex nulla pte abest dn̄s q̄ p̄sens est vbiq;. Quonia deus iudex ē. nō solū factor sed etiā verborū ꝛ cogitationū. Hunc humiliat. scz superbū. Et hunc exaltat. scz humilē. Quia calix in manu dn̄i ꝛc̄. id ē punitio dura ad puniendū petōres ꝑ voluntate sua. Et inclinauit ex hoc in hoc. puniendo peccatores successiue diuerso tempore sicut in diluuio ꝛ postea in subuersione sodome ꝛ sic de alijs. Uerūtamen fex eiꝰ. s. calicꝰ. Nō est exinanita. quia in deo remanet potestas ad puniendum malos ꝑ volūtate sua. ideo subditur: Bibent omnes peccatores terre. Ego aūt. Hic ponit gratiarūactio pro peccator punitiōe: que tñ nō ꝓcedit ex zelo vindicte sed iusticie diuine. ps. lvij. Letabit iustus cū viderit vindictam. ꝛ sic dr in psona iusti. Ego aūt annunciabo in seculū. dei iusticiam in punitione peccatorum. Cantabo deo iacob. Licet enī sit deus omniū: tamen specialiter dicit deus iustorum qui sunt supplantatores vitior. Et omnia cornua peccatorum confringam. id est confringenda dicam per dei iusticiam. Et exaltabuntur cornua iusti. in ciuitate celesti.

Nico. de lyra.

a Uini meri.i.puri sine aqua. Et in hebreo habet: Uini fortis. b Plenus mixto.i.in calice cū vino forti mixta est aliq̄ species fortificatiua ꝛ inebriatiua: sicut solet fieri in clareto. omnia ista dicuntur ad designandū acerbitatē vltiōis diuie. Et inclinauit. s. calicē suū. c Ex hoc in hoc. ad inebriādum vnū ꝑplm post aliū puniēdo peccatores successiue fm ordinē sue iusticie: sicut puniuit iudeos ꝑ babylonios: et postea babylonios ꝑ medos et psas: ꝛ postea medos ꝛ psas ꝑ grecos: ꝛ grecos ꝑ romāos. d Uerūtamē fex eius nō ē exinanita.i. fūdus in quo feces resident calicis nō est euacuatꝰ: qꝛ semp in deo remanet virtꝰ ad puniendū peccatores. ideo subdit: Bibēt oēs petōres terre. e Ego aūt. Hic vltimo ponit gratiarūactio ꝓ ppli liberatione ꝛ aduersarior punitione. cū dicitur: Ego aūt annūciabo. s. dei virtutē ꝛ laudē. e In seculū. qꝛ ps. iste a tēpore asaph vsq; nūc decātatꝰ est ad laudē dei: ꝛ adhuc decantabitur. ideo subditur: f Cantabo deo iacob. licet eniꝫ sit deus omniū ꝑ creationē: dicitur tamē deꝰ iacob specialiter: eo ꝙ ꝑplus israel descēdens a iacob susceperat dei legē: non alij ppli. vnde dicit. j. ps. cxlvij. Qui annūciat verbū suū iacob: iusticias ꝛ iudicia sua israel. Nō fecit taliter omni nationi ꝛc̄. g Et omnia cornua.i. supbias ꝛ potestates. h Peccatorū confringā.i. confringenda denuncio ꝑ potestatē diuinam. vel aliter potest dici ꝙ ꝓpheta hic mutat modū loquendi: quia prius dicebat in persona propria: Ego autē annunciabo ꝛc̄. ꝛ consequēter trāsit siue descēdit ad loquendū in persona dei. dicens: Omnia cornua peccatorum confringam: qꝛ deus fecit de peccatoribus vindictam. ꝛ transitus talis frequenter fit in ꝓphetis: ꝛ in illis maxime qui metrice scripserunt: quales fuerunt illi qui psalmos fecerunt. i Et exaltabuntur cornua iusti.i. xp̄i: q̄ dicitur anthonomathice iustꝰ: eo ꝙ iustificat alios. fm ꝙ dr Esa. liij. In sciētia sua iustificabit ipse iustus seruos meos multos: ꝛ iniquitates corū ipse portabit. In resurrectione autē xp̄i exaltata fuerūt eius cornua: ꝓpter quod dixit tunc Mat. vl. Data ē mihi omnis potestas in celo ꝛ in terra. propter quod sctūs Zacharias nominauit christum cornu: Luce. j. Erexit nobis cornu salutis in domo dauid pueri sui. Christus enī descendit de dauid fꝫ carnē. Ro. j. Qui factus est ei ex semine dauid fm carnem. Moraliter potest exponi psal. iste de quolibet vere penitēte qui egressus de captiuitate peccati: confitetur dei iusticiā ꝛ eius misericordiam: ꝛ potestatē demonū cōtēnit: ꝛ deo gratias agit. Ps LXXIIII

Moraliter.

Confitebimur ꝛc̄. Iste psalmus est gratiarūactio ppli reuersi de captiuitate babylonis. Moraliter aūt pōt exponi de quolibet peccatore veraciter penitente: ꝛ sic reuersus est de peccati captiuitate. ꝛ primo ponitur gratiarūactio. cū dicit: Confitebimur tibi deus. ego ꝛ mei similes de preteritis iniquitatibꝰ Confitebimur. cōfessione laudis ꝓ beneficio nostre iustificationis. Et inuocabimꝰ nomen tuum. pro alijs beneficijs obtinendis. Narrabimus mirabilia tua. que fecisti nobis: quia maius est iustificare impiū q̄ creare celū ꝛ terrā: sicut dicit Augꝰ. Et subdit diuina responsio. cū dicit: Cum accepero tp̄s ꝛc̄. i. oportunū: iudicabo iustos iudicio approbatiōis. Liquefacta est terra. hoies in terrenis

In ps. lxxiiij. Cōfitebimur. vbi dicit in postil. Cū acce. tem.

Additio. j.

Quidā expositores nr̄i itelligūt h̄ verba. s. Cū accepero tp̄s ꝛc̄. a filio dei dicta ante carnis assūptionē: vt sit sensus. Cum ego q̄ sum eternus. accepero tp̄s.i. fuero factus hō tpaliter. Tūc iusticiā iudicabo fm illud Joh. v. Omne iudicium dedit pater filio: ꝛ sic cū dicitur: Liquefacta est terra ꝛc̄. intelligit a solidate virtutū: eo ꝙ omnes fere leprosi erāt in petō ante aduentū xp̄i. ꝫ dicit: Ego confirmaui colūnas eius.i. apl'os: ꝛ correspondenter ad istū sensū pñt exponi tā ꝑcedentia q̄ sequentia.

In eodē psal. vbi dicit in postilla. Quia neq; ab oriente.

Additio. ij.

Attendendū est quō itelliganꝫ ista verba: Neq; a deser. mō. qꝛ nō videnꝫ correspōdere huic qꝺ ꝑmittit: nec ab oriēte neq; ab occidēte. potiꝰ eī debuisset dicꝫ: Nec ab aqlone ꝛ mari: sic ꝯsueuit sctura loq: cū de q̄ttuor ptibꝰ mūdi agit: vt in plimis loc. Sꝫ ad huiꝰ ꝓpriū itellectū sciēdū ꝙ fꝫ astronomos terra hītabilꝫ se extēdit ab oriēte i occidētē: sic ꝙ ꝯtinet. clxxx. gradꝰ q̄ ē medietas totiꝰ orbis terre: ꝛ h̄ distātia q̄ ē ab oriēte terre vsq; ad occidētē dicit lōgitudo terre. latitudo ei terre hītabil: q̄ ꝯsideraꝫ ab aqlone ad austꝝ nō ē tāte distātie: qꝛ nō occupat nisi lxvj. gradus fere. vñ totū residuū tā ex pte aqlonari q̄ australi sunt deserta loca: put pħi ꝛ astronomi de h̄ loq̄ntes tā rōnibꝰ q̄ inuestigatiōibꝰ demōstrāt. Hñ igit ps. volēs q̄ttuor ptes mūdi notare. noīauit ptē orientalē ꝛ occidētalē sub ꝓprijs noībꝰ: eo ꝙ ab oriēte in occidentē se extēdit habitatio hūana: h̄ ptem aqlonarē ꝛ australē noīauit desertos mōtes: qꝛ subtracta pte habitabili in latitudine terre ex vtraq; pte remanēt magna loca deserta in quibus verisimiliter sunt montes. ꝛc̄.

In eodem psalmo. lxxiiij. vbi dicitur in postilla: Uini meri.

Additio. iij.

Ubi translatio nostra habet: Meri. in hebraico habetur quedā dictio: q̄ magis sonat spissum vel lutosum: qꝺ quidā hebreor sic exponūt: ꝙ in h̄ calice. s. vltiōis diuine ē vinū lutosū ꝛ spissū: qꝺ generat in fūdo multas feces: sic ꝙ de inferiori pte ibi sunt feces bibunt peccatores grauissimi: et de superiori bibūt alij qui nō tam grauiter peccarunt: ꝛ hoc ad designandum ꝙ seruatur ꝓportio diuine iusticie circa punitionem transgressorum.

a Ad assyrios. Cas. Remi. Contra iudeos q̄ nō dirigentes sed errantes. Uel ꝙ erigūt se: qꝛ sine grā querūt salutē: ꝛ ꝑsequunꝫ ecclesiam vt olim assyrij iudeos. Qui cōfutanꝫ hic ablatis nominibꝰ glorie. Et nihil posse sine gratia probanꝫ. b Canticū. Quia agit de bonis xp̄i. s. ꝙ notus: ꝙ habitat. ꝙ illuminat: ꝙ saluat. Frangit gloriam iudeorum. LXXV

Notus in iudea. Aug. Glorianꝫ iudeꝰ ꝙ iudeo notus est deꝰ ꝛ verū ē: sed iudeo intus nō in carne. Aug. Propheta si iudei tūc in vobis notus est deus: ꝙ si nō est tūc nō iudei. In iudea Augꝰ. Susceptis filijs ioseph duobꝰ cū reliquis. xj. filijs iacob. xij. tribus sūt: excepta tribu leui que sacerdotalis ꝛ de decimis viuebat. Duodecī tribubus terra diuisa est. In his vna ē iuda. vnde reges ꝛ a regno omnes iudei dicūtur. Cōfessi aūt cesarē nō christū: q̄ de inda: iam nō iudei. d In sion. Augꝰ. Congruū verborū attende. Judea confessio post q̄ israel.i. videns deum: ꝛ sic i pacato cum deo locus est. vnꝰ de sequitur: In pace. post in sion.i. in cōteplatione cū facie ad faciē videbit deū erat habitatio. e Ibi. Cas. In iudea. in israel: in salem: in siō vbi deus pacis auctor venit. hec omnia (q̄ ꝛ nomina glorie cor) fugiunt. f Illuminās. Cas. Diapsalma. Illuminat xp̄s: dormit iudeꝰ: xp̄s iudicat: perit ille. Augꝰ. Tu illumias. sed ꝑ montes q̄ prꝰ lumē excipiunt ꝑ ꝓphetas scz et apl'os. Sed de illuminatione turbati sunt oēs insipientes corde. Premittit inde quare in futuro terribilis: dormi ꝛc̄. g Dormierunt. Cas. A bonis eternis refrigescentes carni acquieuerunt. profutura non videntes. Somnū suuꝫ. q̄ distat a q̄ete bonor. qꝛ iste fallax est. videntes per somnium se habere thesauros dū euigilant nihil inueniunt. vnde dicit: Et nihil inuenerunt oēs viri diuitiarū. Diffinitio auarorū. h Nihil inuenerūt. Quia nihil posuerūt in manibꝰ xp̄i. qui dicit: Esuriui ꝛc̄. Remi. In paupibꝰ nanq; esurit: q̄ in celo diues est. i Uiri diuitiarum. Qui solā spem suā ponunt in incerto diuitiar. Uñ h̄ nit: habētes diuitias: mlti eīꝫ hñt q̄ nō amāt. k In manibus. Cas. q̄si adhuc i manibꝰ q̄rāt cū se iā nil tenuisse cognoscāt. l Ab increpa. Augꝰ. Strepitꝰ icrepatiōis solet excitare: h̄ tātū pōdꝰ ē icrepātꝰ dei ꝙ dormitāt.i. cor hñt īduratū. m Qui ascēde. ꝛc̄. Aug. Quor supbia crenit hūili xp̄o nō hūiliati. n Equos. Cas. Quaslibꝫ se clares extollētias. vñ ꝑceptū erat in lege filijs isrl' vt ñ multiplicarēt sibi equos. Salomō q̄ꝫ de iudea nō habebat equos sed emebat de egypto. o De celo ꝛc̄. Aug. Uñ apl'us: In reuelatiōe dñi iesu de celo cum angelis vēiētꝰ ad iudiciū exercēdū. cū exurgeret.i. cū potēs apparebit q̄ hic hūilis. Ut cuꝫ exurgeret hic a morte: postea vēturꝰ ad iudiciū. Tūc. Aug. q̄ñ vēiens de celo facies au.

Gen.48.b — Dic.41.g — Deu.17.d — 3 Re.10.d — 2 Thes.1.c

a dirigens. xp̄m. b laudibus ad quas monet.

In finēm i carminibūs psalmꝰ

a fidelis synagoge. b id est contra iudeos qui nō se dirigunt sed errant vel erigunt contra christum.

a b asaph canticū ad assyrios.

vt confiteatur peccata.

c Notus i iudea LXXV a

a vero. b nō blasphemat sicut ꝑ malos.

deus: in israel magnuꝫ

a alij salem cuius ponitur hic interptatio.

nomen eius. Et factus est in pace locus eius: et habitatio eius

a vera.i.eccla. cōtēplatione vel speculatiōe b qꝺ non nisi a deo habent.

d e in siōn. Ibi cōnfregit potētias: f g

a scz. dolos b vnde se supbe ꝑegunt. c vnde pugnāt. d cōtra deum defendēdo peccata. omnimodam cōtradictionē.

arcum scutum glādiuꝫ et bellūꝫ. h

a confregisti ꝛ illuminas: tu terribilis es futurus venturus ad iudicium. b non montes ipi. vl'nas. c ꝑ mirabilia. d vl'i. e id est ꝑ montes eter. apostolos ꝛ ꝓphetas.

f Illūminās tū mirābiliter ā mōn i

a sed. annūciata alia vita que non est hic. parēthesis turbati sunt b Cas. Desideria mundi querentes.

tibus eternis: tūrabti sunt ōm/ k

a et turbati. in presentibus que facta sunt cis deliciosa.

g nes insipientes corde. Dōrmie/ l

a Cas. Studētes diuitijs: vl' qui a libero arbitrio et lege diuites se putant.

b runt somnum suū: et nihil inue/ m

i k nerūt omnes viri diuitiar i ma

dormi. sed h̄ a te. ab ira ꝛ execratione.

l nibus suis. Ab increpatiōe tua n

a iunioris ppli. b vt pharao q̄ increpatiōes dei obstinata mēte cōtēpsit: ita neglīgūt scrā monita. cecitate cordis. pharao ꝛ egyptꝰ ꝛ qui ꝑ secularia vagi sunt.

deus iācob: dōrmitauerūt qūi o

a q̄ noluerūt esse humiles. b supbie. c sꝫ. ꝙ dormientes nūc nō sentiūt: in finē sentiēt. in iudicio futurus.

m n ascēderunt equōs. Tū terribilis p

a tunc ꝛ si hic aliquo modo b nullus sed c modo dicūt quod volunt. d vel ab. erit.

es ꝛ q̄s rēsistet tibi: ēx tūc irā tua. q r

a quid enī tūc. vel de celo iaculatꝰ es iudicium. de me dicit asaph. b futur esse. c facio: sꝫ ꝑterirū ponit quasi iam factum.

o De celō aūditū fēcisti iudicium: s

Notus in iudea deus. Huic ps. ꝑmittitur talis titulus in hebreo: Ad victoriā in organis ps. asaph cātici. et in trāslatiōe Hiero. victori in carminibꝰ ps. asaph cantici: et patet sentētia vtriusq; tituli ex dictis. s. ps. iiij. De materia aūt huiꝰ ps. dicit. Ra. Sa. ꝙ asaph ꝑuidēs in spū afflictionē regni iudee per sennacherib tpe ezechie ꝛ eiꝰ ꝑcussionem a deo fm ꝙ habeꝫ. iiij. Reg. xix. ꝙ angelꝰ dñi ꝑcussit in castris assyrior. clxxxv. milia: qꝺ vidēs sennacherib fugit cōfusus ad terrā suaꝫ: ꝛ ibi fuit occisus a filijs suis: vt habeꝫ ibideꝫ. fecit etiā de hoc ps. istū: ꝛ huic dicto cōcordāt plures doctores ꝛ expositores catholici: ꝓpter qꝺ intendo illud sequi. Igiꝫ fm hoc ps. iste diuiditur in tres ptes. qꝛ pmo describiꝫ regni iudee ꝯditio. secundo sennacherib deiectio. ibi: Ibi ꝯfregit. tertio gratiarūactio. ibi: Quoniā cogitatio hominis. Circa primū sciendū ꝙ i regno iudee metropoꝫ erat hierl'm in qua erat templū: ꝓpter quod vigebat ibi diuinꝰ cultꝰ ꝛ scientia legis ꝛ ꝓphetar. ꝛ hoc est qꝺ dicit: Notus in iudea deꝰ. Nō sic aūt in alijs terris vbi nō vigebat verꝰ dei cultꝰ: nec sciētia legis ꝛ ꝓphetarū. b In isrl' magnū nomē eiꝰ. hoc est nomē dñi tetragrāmaton qꝺ est appropriatū altissimo creatori: in quo nomine sacerdotes i tēplo benedicebāt pplm. c Et factꝰ est in pace.i. in tpe pacis. d Locus eius.i. templū in quo habitat deꝰ ꝑ specialē effectū dando ei respōsa sup ꝓpitiatoriū. hoc eīꝫ tēplū fuit edificatū tpe salomōis: q̄ ꝓpter hoc nomiatus fuit salomō.i. pacificus: qꝛ maxia pax fuit i regno iudee tēporibꝰ eiꝰ: vt habeꝫ. iij. Re. e Et habitatio eiꝰ in sion. qꝛ templū fuit edificatū in illa pte ciuitatis hierl'm vbi ē mons sion. f Ibi confregit. Hic ꝯsequenter describitur ipsius sennacherib deiectio: eo ꝙ volebat destruere ciuitatē hierl'm ꝛ tēplū in ea edificatū cultui diuino deputatū. ꝛ hoc est qꝺ dicit: Ibi cōfregit scz deus. g Potētias. id ē bellatores exercitus sennacherib. h Arcū scutū ꝛc̄.i. omnia instrumenta bellica: qꝛ interfectis bellatoribus arma bellica ad nihilū valebāt vltra ipsi sennacherib: ꝓpꝫ qꝺ fuit territus ꝛ cōfusus: vt ꝑdictū ē. i Illuminās tu mirabiliter a montibꝰ eternis. montes eterni hic dicuntur angeli qui sūt immortales: qꝛ ministerio angelico facta est exercitus sennacherib ꝓstratio: ꝛ factū est hoc mirabiliter: qꝛ corpora cor redacta fuerūt in cineres: vestibꝰ cor ꝛ armis remanentibus illesis: ita ꝙ Ezechias et viri sui sine difficultate aliqua poterant colligere arma ꝛ spolia: et per hoc illuminati sunt in cognitiōe diuine virtutis. In hebreo habetur: De montibus rapine. ꝛ in translatione Hiero. A mōtibus captiuitatis. ꝛ tūc referendum est ad montē sion ꝛ montem moriam vbi templum erat fundatum: quia sennacherib intendebat spoliare ꝛ captiuare habitantes in eo: sed sacrificijs ꝛ orationibus ibi factis ordinatione dei percussit angelꝰ castra assyriorum vt predictum est: ꝛ sic accidit contrariū. k Turbati sunt oēs insipiētes corde.i. bellatores sennacherib: qui erant adhuc idolatre: ꝛ sic isipiētes de deo verā noticiā nō habētes. l Dormierūt somnū suū. dormitione mortis: fm ꝙ dr Joh. xj. Lazarꝰ amicus noster dormit: id est mortuꝰ est. vt ibidē sbdiꝫ m Et nihil inuenerunt omnes viri ꝛc̄. quia bellatores sennacherib multas diuitias per bella acquisierant quas ibidem dimiserunt: qꝛ mortui nihil potuerunt ibi habere: ꝛ illi pauci viri qui remanserant ita repente fugerūt cū sennacherib ꝙ nihil potuerunt de illis secum portare. n Ab increpatione tua deus iacob dormitauerunt. id est mortui sunt: non morte naturali: sed tua virtute fm ordinem iusticie tue. o Qui ascenderunt equos. id est equites exercitꝰ sennacherib. p Tu terribilis es. in iudicijs tuis. q Et quis resistet tibi. quasi di. nullus: cuꝫ infinita sit tua virtus. r Ex tunc ira tua.i. stati cū decreuerꝫ punitionē alicuꝰ ꝓcedit i effectū fꝫ modū tue iusticie vel sine. s De celo auditū fecisti iudi. qꝛ punitionem senna.

☞ facies auditum.i.omnibus notū. Uirtus iudicij exponitur. vnde terreni terrentur: ꝛ ꝑdita potestate qescūt. Quieuit cū exurgeret. a Māsuetos terre Aug⁹. Qui mentis pacē habēt: nō detractātes iugū dei. b Quoniā cogitatio. Cas. Diapsal. admonet iam deuotos offerre vota. Quasi merito saluat man. qm̄ cogitatio .i. laudabūt te cogitatione ꝛ ope. b ē reliquie cogi. ꝛc. c Cogitatio. Cas. conceptio voti. Reliquie redditio voti opatio: reliqua post cogitationē.

17.q.i.i.ꝑn de voto c. magne. c. non est. 17.q.i.c.si ds sacro .i. fi. in ꝟ. dñi et. c. fi. in glo. d Reliq̄e cogitatiōis. Augus. Qm̄ cogitatio ꝑma vnde incipim⁹ bona .i. ꝯfiteri domino: q̄ fac reliquas cogitationes: que festū agunt: pri⁹ ē dānare ꝛ displicere qd̄ eramus: qd̄ postea in memoria tenentes: scꝫ q̄d eramus: ꝛ q̄d accepim⁹ gratias liberatori agamus quod est solennia celebrare. Cas. Quia solus dominus est cui festiuitas debetur reddant vota deo. Prima cogitatio damnat mala. Reliquie. quia post semper debet homo recordari preterita mala: vt lugeat licet mundus hic agat diez festum quādo sentit se a peccatis liberum: vt post emendationē iudei iubent offerre festiuum munus deo. e Uouete. Aug⁹. Alia sunt cōmunia vota de his sine q̄bus non est salus: alia ꝓpria vt vouere castitatem ꝛ huiusmodi. Cas. Uouete. quedaꝫ sunt que nec promittētes debemus soluere: vt non occides ꝛ huiusmodi. Alia sunt que nisi vouemus nō cogimur implere: vt virginitatem seruare. Ad hec ergo vouēda inuitat omnes qui in circūitu ei⁹ sūt p fidē. hi monent vouere nō heretici vl' pagani. Al' vos moneo: q̄ q̄ in circūitu sunt vt famuli afferent vel offerent ꝛc. Aug⁹. Sunt quasi medij in circumitu eius: q̄ intelligunt cōmunem esse omnibus veritatem: et non faciunt superbiendo suam. hi offerunt munera: quia habent humilitatē. f Terribili. Cas. ꝛ ideo timeat quisq̄ supb⁹ facere suā: h̄ sit humil' cōem oib⁹ intelligēs hūs spūm dei nō ꝑncipū.i. supbū. g Munera. Augus. q̄ altarib⁹ offerūt. Terribili. quē timēt boni: mali ꝟo nō timēt. h Spiritū. Cas. Supbie vl' tumor' tollit ꝛ fac reges sui q̄ corp⁹ suū moderant.

☞ In finē

a ꝭ vnde. ꝭ homo. b ꝭ melius modo timeret et quiesceret. c ꝭ a malis suis. d ꝭ quando. e ꝭ seuere iudicans: qui hic quiet⁹ oia ꝑtulit.

terrā tremūit et quieuit. Cūm ex

a ꝭ iesus xp̄s. b ꝭ ne putes iudiciū fieri ad solaꝫ dānationē iniquoꝝ subdit: vt sal. fa. ꝭ vel o.

urgeret in iudiciū de⁹: vt saluos

a ꝭ Aug⁹. Qui nō ascēdūt equos: sed in humilitate confessi sunt peccata. b ꝭ non dico angelos.

a faceret omnēs mansuetos terre.

a ꝭ prima qua damnat malū ꝛ incipit bona.

b c Quoniā cōgitatio hominis con e f

a ꝭ post penitentiā.

d fitebitur tibi: ꝛ reliquie cogitati g

a ꝭ cessabunt a seruili opere nō interi mūdo: sed quieti bonis intēdēt ogib⁹. b ꝭ gratias agendo c ꝭ mente. ꝭ quodlibet bonū.

e onis diēm festuꝫ agēnt tibi. Uo h

a ꝭ necessario post votū. ꝭ opere. b ꝭ nō tm̄ homini. c ꝭ id ē omnes humiles qui confitentur ei: ꝛ adorant eum.

uete ꝛ reddite dñō deo vestro: om i

a ꝭ per fidem. ꝭ vt famuli. b ꝭ vel offerent. ꝭ vel afferent.

nes qui in circūitu eius āffertis k

a ꝭ vosipsos. b ꝭ quia. ꝭ si nō amore: tamen timore facite. c ꝭ dando suum.

f g mūnera. Terribili ꝛ ei qui aufert l

a ꝭ vitam. ꝭ audaciam superborum. b ꝭ superbum terrenorum. c ꝭ non solum alijs est terribilis: sed etiam regibus.

h spirituꝫ principūꝫ: terribili apud m

a ꝭ qui se regunt subiecti deo. vnde cor regis in manu dñi. ꝭ qui terribiles sunt alijs.

omnes rēges terre.

neꝫ sennacherib ꝛ exercit⁹ ei⁹ de⁹ nūciauit Esaie: ꝛ Esaias Ezechie: vt habet .iiij. Re. xix. a Terra tremuit.i. habitātes i terra iuda p̄ timore tremuerūt ex aduētu sennacherib ꝯtra eos. b Et q̄euit. q̄ audiētes ꝑcussionē sui exercit⁹ ꝛ fugā ei⁹ in securitate q̄euerūt. ideo subdit: c Cū exurgeret in iudicio de⁹.i. ad faciēdū vindictā de sēnacherib ꝛ exercitu ei⁹. d Ut saluos faceret ꝛc.i. Ezechiā ꝛ ppl'ꝫ ei⁹. e Qm̄ cogitatio homīs. Hic vltimo ponit' gratiarūactio ꝓ ppl'i liberatiōe ꝛ supboꝝ punitiōe. cū d': Quoniā cogitatio homīs .i. Ezechie rōnabilit' viuētis ꝛ ppl'i sui. f Cōfitebit' tibi cōfessione laudis ꝓ sua liberatiōe mirabili. g Et reliq̄e co. ꝛc. reliq̄e cogitationis dicūt' h̄ memorie de illo facto: q̄ ezechias ꝛ ppl'us suus nō solū egerūt gratias deo semel.s. q̄ndo liberati fuerūt: sed etiā postea qn̄ istud beneficiū occurrebat memorie eoꝝ: ꝓpter quod in veteri testamēto fuerūt aliq̄ festa annuatim ordinata ad beneficia diuina recolēda: sicut festū pasce ꝓ exitu de egypto: ꝛ festū pentecostes ꝓ datiōe legis: ꝛ sic de alijs. ꝛ similiter in nouo testamento de natiuitate christi ꝛ eius resurrectione ꝛ ascēsione ꝛ consimilib⁹. trāslatio Hiero. habet sic: Quia meror hominis ꝯfitebitur tibi: reliquijs merois accingeris. qd̄ sic pōt exponi: Quia meror hominis .s. ezechie et populi sui qui fuerūt in merore positi ꝓ verbis ꝛ litteris blasphematoꝝ contra deū: ipsius sennacherib ꝛ nunciorum eius: vt habet' .iiij. Reg. xix. Confitebitur tibi: q̄ tūc ezechias orauit dñm confitens q̄ pro peccatis suis ꝛ ppl'i talia contigissent. Reliquijs meroris accīgeris: quia postq̄ ezechias ex merore sciderat vestimenta sua ꝛ indut⁹ fuerat sacco. vt habetur ibidem. ascendit in domū domini: et expandit illas litteras blasphematorias coram altare domini quasi accingens illud. In hebreo autē sic habetur: Quoniaꝫ ira homīs confitebitur tibi. et reliquias ire cinges vel retinebis. quod exponit Ra. Sa. sic: Quoniā ira hominis: id est sennacherib qui iratus contra regnum iude volebat illud destruere. Confitebitur tibi. id est erit occasio confitendi tibi cōfessione laudis: quia populus a persecutione eius liberatus habuit maiorem occasionem gratias agendi deo: ꝛ se occupando in diuinis laudibus. Et reliquias ire cinges vel retinebis: quod exponit Ra. Sa. de regib⁹ ꝓsequentibus populuꝫ israel: qui quando videbant liberationem eius mirabilem retinebant ab ira: ꝛ conuertebantur ad dei laudē: sicut nabuchodonosor ex ira fecit ꝓiici tres pueros in caminuꝫ ignis: sed qn̄ vidit liberationē eoꝝ mirabilē: fuit conuersus in mansuetudinem deum laudans ꝛ dicens: Benedict⁹ deus eoꝝ sidrac videlicet misac ꝛ abdenago. sed quia sennacherib ex liberatiōe ezechie ꝛ populi israel mirabili: non legitur conuersus ad dei laudem sed magis ad oppositum: quia fugiens ad terram suam adorauit in templo nesrach deum suum: vt habetur .iiij. Reg. xix. Ideo aliter exponitur ista littera: Et reliquias ire cinges vel retinebis: q̄ sennacherib fugiens ꝛ iram cōtra iudeam retinens cogitabat si posset iterū exercitū congregare ad destructionem iudee: sed fuit impeditus a deo: ex cuius ordinatione filij sui adramelech ꝛ sarasar occiderunt eum. vt habetur ibidem: Consequenter ꝓpheta inuitat populum ad dei laudem. dicens: h Uouete et reddite dño .i. vota que fecistis vt liberaremini a sennacherib persecutione: reddite ex quo estis liberati: quia displicet infidelis ꝓmissio. Eccs. v. i Omnes qui in circūitu eius. id ē de tota terra iudee que est in circūitu hierusalē ꝛ templi. k Affertis munera terribili .i. deo qui terribile iudiciū fecit de sennacherib ꝛ exercitu eius. In hebreo ꝛ in translatione Hiero. li terribili est finis huius versus: ꝛ versus sequens incipit. ibi: Et ei qui aufert spūm principū. vbi redditur ratio quare deus dicitur terribilis in fine p̄cedentis versus. ꝛ est sensus cōtinuando ad litterā p̄cedentē. Affertis munera terribili. et ei: ꝛ ꝓ id est. l Et ei qui aufert spūm principū .i. vitam eoꝝ: sicut dictū ē de sennacherib ꝛ principibus sui exercitus. m Terribili apud reges terre. quia alij reges audientes punitionē sennacherib: deum israel timuerunt. Moraliter potest exponi ps̄. iste de qualibet cōitate fideli seu ꝑsona singl'ari q̄ de afflictiōe magna corpali tpali vl' spūali a deo magnifice liberat': ꝛ ex h̄ ad dei laudē deuote excitat'.

Moraliter.

Notus in iudea de⁹ ꝛc. Psalmū istū fec' asaph LXXV. ꝓuidens in spiritu liberationē mirabilē ppl'i iude a sennacherib ꝑsecutione: vt habet' .iiij. Reg. xix. Mystice pōt exponi de liberatiōe populi christiani tpe Balduini regis hierl'm q̄ anno dñi. Mcxxiij. ꝓuentus a saracenis fuit captus ab eis. ꝛ tūc vndiq̄ venerūt saraceni vsq̄ ad .lx. milia vt xp̄ianos exterminarēt totaliter de terra sctā: q̄ ꝯfidētes i solo deo i ꝑliū exierūt: nō plꝰs estimati inter eq̄tes ꝛ pedites q̄ꝫ tria milia. ꝛ signo celit⁹ dato de q̄ dicet' .s. victoriā mirabilē habuerūt: ꝛ deo magnifice grās egerūt. Sic ḡ d': Notꝰ i iu. de⁹. qm̄ tūc a fidelib⁹ habitabatur. In isrl' magnū nomē ei⁹. id ē in clero illi⁹ ppl'i: q̄ p̄ ceteris habebat maiorē noticiā dei. Et fact⁹ est in pace loc⁹ ei⁹. dicta victoria de saracenis obtēta. Et habitatio ei⁹ in sion. nā ibi habitabant deuotiores int' xp̄ianos. Ibi cōfregit potētias ꝛc.s. saracenoꝝ qui in bellis vtunt' gladijs arcubus ꝛ scutis. Illuminās tu mirabiliter. nā in principio ꝯgressus quidā fulgor celit⁹ descēdit sup saracenoꝝ exercitū ꝛ statī omne robur fugit ab eis: ꝛ cesi fuerāt a christianis vsq̄ ad .vij. milia ꝛ .v. milia in aq̄s submersi nullo de christianis cadēte. ideo subdit': Turbati sunt. scilicet saraceni. Dormierunt somnum suum. scilicet mortis. Et nihil inuenerūt ꝛc. s. de spolijs christianoꝝ q̄ preda/ri sperabāt. Ab increpatione tua ꝛc. id est a punitiōe tua modo ꝑdicto facta. Dormitauerūt. somno mortis. Qui ascenderunt equos. id est equites saraceni. Tu terribilis es. propter qd̄ nullus potest resistere tibi. De celo auditū fecisti iudiciū: per fulgorē ꝑdictū. Terra tremuit in aduentu saracenoꝝ. Et quieuit. i. debellatiōe eorū. ideo subdit': Cū exurgeret in iudiciū de⁹. ad puniendū saracenos. Ut saluos faceret māsuetos terre. id ē christianos. Quoniā cogitatio hominis cōfitebit' tibi. christiani nanq̄ videntes māifestū auxiliū dei: cōfessi sūt magnifice cōfessione laudis bonitatē misericordie diuine: ꝛ ꝓmiserūt dño fideliter seruire. ideo subditur: Uouete ꝛ reddite ꝛc. terribili ꝛ ei qui aufert spūm principū ꝛc. id est principalium in exercitu saracenoꝝ.

In psal. lxxv. Notus in iudea deus. vbi dicitur in postilla: In hebreo habetur: De montibus ꝛ rapinis.

Additio.

In hoc loco littera hebraica habet vocabula diuersimode interp̄tabilia: sic in multis alijs locis: sed vnus modus intelligendi ꝓpinquior l're talis est. Terribilis es tu mirabiliter q̄ꝫ mōtes ferarū .i. rapacisi animaliū. ꝛ est sensus: q̄ sicut homines consueuerunt terreri a montibus in quibus fere habitant: sic magis fuit territus sennacherib: et illi qui cum eo remanserunt a deo inferente illam plagam terribilem. vnde sequitur: Turbati sunt omnes insipientes corde.

Glo.ordi.

☞ a In finē pro idithum. Aug. Cōgregatio loq̄tur trāsiliens vt ꝑueniāt ad finē q̄ est xp̄s. Docet igit' desideria et illecebras mūdi calcare: nihil sibi ꝑponere nisi ex quo sunt omnia. Cas. Transcendēs oia: deum querit ꝛ inuenit. LXXVI Uocem. ad dñm clama. Aug⁹. Intentione deuotiōis ad dñm non aliud ab eo petens: q̄ domin⁹: ꝛ quia deus. Al' vox mea ad dominū cla. Ad hoc est vox ꝓpter qd̄ edit' hoc addit: ne putetur ꝓpt' aliū clamare ad deū q̄ꝫ ꝓpter ipsum supra quez nihil ē. Cas. nō dicit q̄d petat: q̄ nō op⁹ est dici ei: q̄ nouit qd̄ expedit. c Intēdit. Cas. Intēdere dei ē dare tota qd̄ petit' ꝛ plus q̄ꝫ petat'. d In die tribula. Aug. quō q̄ris? manib⁹: qn̄? nocte: vbi? corā eo: q̄ fructu? nō sū decept⁹. Tota vita huic ē tribulatio: q̄ desiderat celū orās. Man⁹ sūt opa. Nox h̄ sclm̄: in

1.Pet.1.d quo: opus est lucerna ꝟbi dei. Ait Petrus: Nos certiorē habem⁹ ꝓpheticū s'monē cui bñfacit' intēdētes velut lucerne in obscuro loco. donec dies lucescat ꝛ verus lucifer oriat' in cordib⁹ vr̄is. Nox cōparatiōe future diei. Dies cōpatiōe vite isfideliū. vn̄ apl's. Sic i die honeste ambulem⁹. Corā ipo q̄rit q̄ n̄ fac iusticiā coram hoib⁹ vt videat'. e Renuit. Aug. ex

Ro.13.d pōit tribulatiōez q̄ pūgit: ꝛ q̄dāmō ipigit ei necitatē trāsiliēdi. Tātū tedio ꝛ tristicia ꝓ pctōib⁹ q̄dē me occupauit vt ꝯtra oēm ꝯsolatiōez claudat se aia. si q̄s ei insus videt' q̄ sol⁹ ē ꝯsolatio: sepe alit' iuenit' q̄ expt⁹ iste ꝑcussus scādal'. ꝛ iō iā timet in aliq̄ ꝯsolari ꝛ letari: q̄ q̄ in oib⁹ hoib⁹ scādalū vl' iucit vl' timet i nll'o secur⁹ ē. f Et exercitat⁹ .s. Au. Al' garriui .i. exultaui loquendo: vt garrulus q̄ pre leticia nec vellet nec posset tacere: ꝛ rursus in garriendo deficit spūs: q̄ prius cōtabuerat tedio maloꝝ.

☞ Anticipa.

a ꝭ xp̄m. b ꝭ et agit .i. de transiliente. c ꝭ attribuitur.

a In finēm prō idithum psālm⁹

a ꝭ fideli synagoge.

āsaph. LXXVI

a ꝭ vel vox mea ad deū. ꝭ ab ipso ipm petit et transit q̄q̄q̄ infra est ꝭ ente.

b Uocē mea ad dominuꝫ a clamaui: voce mea ad

a ꝭ ente. b ꝭ semp adest querentibus. ꝭ id est respexit me se nō ab eo aliud querentē. c ꝭ quō hoc fit. ꝭ Cas. In qua alij q̄rūt de ea exire q̄ nō transiliūt. iste necessitatū oblit⁹ deū tm̄ querit ꝭ nō soluꝫ voce ꝛ alio tpe: sed i die tribulatiōis.

c d dēuꝫ ꝛ intēndit mihi. In diē tri b c

a ꝭ amaui ex tribulatione deum: vt in eo sit quies nō aliud ab eo querit.

bulationis mee dēum exquisiui d

a ꝭ ogi nō inani desiderio. b ꝭ vl' corā eo. e

mānib⁹ meis nocte ꝯtrā eū: ꝛ nō f g h

a ꝭ vt hi q̄ aliud querūt. ꝭ inueni qd̄ q̄rebā. b ꝭ q̄ adeo exquisiui deū q̄. ꝭ q̄ vndiq̄ mala ꝭ vel nui. c ꝭ in alijs rebus q̄ꝫ in deo.

e suꝫ deceptūs. Rēnuit consolāri i

am. ꝭ vel am. a ꝭ q̄ ergo respiratio. ꝭ ecc. ꝭ vl' b ꝭ in quo suauitas. ꝭ hūc man⁹ querēns iuenērūt in tristicia cōsolatorē.

aīa mea: mēmor fui dēi et dele k

a ꝭ vel garriui inquirendo magnitudinē sapientie et potentie eius.

f ctatus sum: et exercitātus sum l

Nico.de lyra

Psalmus: LXXVI

a Uoce mea ad dominum clamaui: vo. ꝛc. Huic psalmo premittitur talis titulus in hebreo. Ad victoriā sup idithū ipsi asaph ps̄. ꝛ in trāslatione Hiero. Uictori sup idithū ps̄. asaph. ꝛ est eadē sententia in vtroq̄: vt patꝫ ex supradictis in pluribus locis. Dicūt aūt aliq̄ sequētes in h̄ opinionē Aug. dicētis: q̄ dauid q̄ fecit oēs ps̄. vt dictū fuit in principio huius libri diffusius. fecit hūc ps̄. ꝓ ꝑsecutionibus quas sustinuit a saule ꝛ absalon filio suo. sed ꝯtra istud dictū est qd̄ in titulo dicit': Psalmus asaph: ꝓpter qd̄ isti refugiunt ad interp̄tationē nominis dicentes q̄ asaph interp̄tatur trāsiliēs. Dauid aūt in hoc psal. instruit calcātes tribulationes huius vite p virtutē fortitudinis: ꝛ trāsilientes ad deum per confidentiam in ipso: sicut ipse in persecutione saulis ꝛ absalon filij sui. Super idithum: quia primo fuit cantatus psalmus iste p eum. sꝫ ista expositio ꝑma facie videt' erronea: ꝓpter qd̄ Ra. Sa. dicit q̄ asaph fecit hūc ps̄: q̄ habuit spūm ꝓpheticū vt dictū ē. ꝛ sic ꝑuidit tribulationem in qua modo sūt iudei p romanos factā: de q̄ fecit hūc psal. orās ꝓ liberatiōe ppl'i isrl' ab ista captiuitate a qua ipe ꝛ alij iudei expectāt liberari p regē messiā venturū: ꝛ sic d' in h̄ titulo: Psalmus asaph .i. fact⁹ ab ipso asaph. Sup idithū. dicens q̄ idithū nō ē hic nomē ꝓpriū vni⁹ cātoris: ꝑut accipitur .j. Paral. xxv. sed est nomē appellatiuū: ꝛ significat leges in plurali s'm ꝓprietatē chaldaici s'mōis quo vtunt' frequenter ꝓphete: ꝛ maxime in hoc libro psalmoꝝ. ꝛ p leges intelligunt' hic diuīe snīe q̄bus decreuit pplm̄ isrl' affligi p romanos s'ꝫ ordinē sue iusticie: q̄ frequēter in sacra scriptura lex accipit' ꝓ snīa q̄ p legē ꝓfert'. Expositio aūt ista q̄ꝫtū ad aliq̄d est falsa .s. q̄ xp̄s sit ventur⁹: ꝛ iudeos p orbē dispsos in hierl'm ꝯgregaturus: ꝓpter quod aliter ē exponēdus iste titulus .s. q̄ asaph in spū ꝑuidit captiuitatē babylonicā futurā ꝓpt' pctā maloꝝ iudeoꝝ: vt ptꝫ .iiij. Reg. in fi. ꝛ eā terminādā p orōes bonoꝝ viroꝝ .s. Daniel': vt ptꝫ Dañ. ix. ꝛ Ezechielis ꝛ alioꝝ sctōꝝ illius tēporis: ꝛ s'm leges sue sapiētie ꝛ iusticie que p idithum significātur: ꝛ sic fecit hūc ps̄. de futuritiōe hui⁹ captiuitat' ꝛ ei⁹ termiatiōe. Scd̄ꝫ hoc igit' ps̄. iste diuidit' in duas ptes: q̄ asaph ꝑmo ꝓponit intentū. scd̄o declarat ꝓpositū. ibi: In die tribulatiōis. Circa primū dicit in ꝑsona ꝓpria ꝛ sanctoꝝ qui futuri erāt in captiuitate babylonica. dicēs: Uoce mea ad dñm clamaui. q̄ ipse orauit ꝓ liberatiōe illius captiuitatis future. ꝛ siliter sancti q̄ fuerūt tpe captiuitatis scilicet Hieremias ꝛ Ezechiel Daniel ꝛ ceteri pro eodem orauerunt. b Et intēdit mihi. quia a deo exauditi fuerunt. captiuitas enim illa fuit liberata in fine septuaginta annorum: s'm cōmune dictū. s'm hebreos in fine quinquaginta duorum annorum. c In die. Hic cōsequenter declarat ꝓpositum. ꝛ ꝑmo q̄ꝫtū ad predictorum sctōꝝ orationē. scd̄o q̄ꝫtū ad ppl'i liberationē. ibi: Memor fui. Prima i duas: q̄ primo ponit' oratio sctōꝝ deuota. scd̄o eoꝝ afflictio ex fragilitate hūana. ibi: Nunquid in eternū. Circa primū in ꝑsona sctōꝝ ꝓ liberatiōe captiuitat' dep̄cātiū dicit': In die tribulatiōis mee .i. tpe captiuitat' babylonice. d Deū exquisiui .i. diligenter q̄siui misericordiā ei⁹ p deuotā orationē. ideo subdit': e Manib⁹ meis. scꝫ ad deū extensis. f Nocte .i. tribulatiōis tpe: quod p noctē designatur. g Contra eum. scꝫ versus hierl'm vbi dicebatur habitatio dei ꝓpter tēpluꝫ quod fuerat ibi: ꝓpt' qd̄ iudei extra terrā ꝓmissiōis in captiuitate positi versa facie ꝯtra hierl'm adorabāt: vt h̄r Dañ. vj. ꝛ .iij. Reg. viij. h Et nō sū decept⁹. q̄ secut⁹ ē finalit' orōnis effect⁹ .s. liberatio ꝓpl'i p Cyrū regē ꝑsaꝝ: vt h̄r .j. Esdre. ꝛ .ij. Parali. vl. In trāslatiōe Hiero. habet' manus mea nocte extenditur .s. in oratione tribulationis tpe. Et nō quiescit: q̄ sancti orabant ꝓ liberatione populi quasi cōtinue. i Renuit consolari anima mea .s. in corporalib⁹ delectationibus a q̄bus sancti se tunc abstinebāt: vt dei misericordiā facili⁹ ipetrarēt. vnde d': Dañ. x. In dieb⁹ ill' ego daniel lugebā triū hebdomadaꝝ dieb⁹: panē desiderabilē nō comedi ꝛc. ꝛ Hieremias dixit baruch Hiere. xlv. Ecce quos edificaui ego destruo .s. ꝓplm̄ meū isrl'. Sequitur ibi: Et tu quer' tibi gaudia. q.d. nō debes q̄rere captiuitat' tpe ꝓpl'i dñi. k Memor fui ꝛc. q̄ i talib⁹ afflictiōib⁹ de⁹ respicit sctōs suos visitās eos spiritualib⁹ ꝯsolatiōib⁹. l Et exercitat⁹ sū. in diuinis laudib⁹.

Et defe

Universidad de ... Biblioteca

a Anticipauerũt.Cas.Diapsalma.Inuento deo q̃ sol⁹ bonũ est ei:deliberat an sit eũ reducturus. Aug⁹.Anticipauerũt.Exponit exercitationẽ. Anticipaue.vigi.aliorum. b Oculi mei.vt ille q̃ ante tp̃s surgit ad negociũ. Vl' oculi mei.affectiões mee. Anticipauerũt.sedulitatẽ alioꝝ: vel p vigilias.nocturnos significat q̃s facim⁹ ꝛ vsualit̃ sic vocam⁹ in laudib⁹ dei.Et io: c Turbat⁹.Cas. q: cõsequi nõ potui qđ quero.
d Nõ sũ locut⁹.nõ murmuraui cõtra deũ.Vel turbat⁹ sũ:q: dũ nocte secreta animi pquirit.videt hũanũ genus in pctã ruere:ꝛ pio dolore p alios cruciat̃:q: iã vitia trãsiliuit.Tacet quia nocte nõ habet solatiũ hũani colloquij quo tpe cautius cogitat.ꝛ ideo subdit:Cogi.
Oculi mei. Aug⁹. Vel inimici mei anticipauerũt vigi.i.vigilauerũt sup me:plus me tẽdẽdo insidias:poccupauerũt me spirituales inimici.de quib⁹ aplus:
Eph.6.b Nõ est nob collucratio aduersus carnẽ ꝛ sãguinẽ:sed aduersus virtutes princi. et po.aduer.spi.neq̃.hi vero plus vigilauerũt ad decipiendũ q̃s ego ad custodiendũ:vbiq̃ ponit scãdala: vbiq̃ muscipulas:timendũ est ne tristicia absorbeat leticiã: vl' ne garriendo spũs in leticia deficiat:ꝛ dicat homo quod inimic⁹ teneat. vnde turbatur ꝛ nõ loquit̃:non tamẽ cessat: vult ꝛ hoc trãscẽdere. vnde sbdit:cogi.ꝛc̃. e Cogitaui. Ideo turbat⁹ q: cogitaui dies antiquos ade:in quibus corruit homo. Sed econtra annos e. ideo turbat⁹: q: hos desiderat homo:eternos negligit. f Dies antiquos ꝛ annos eternos i mẽte habui. Aug⁹. Quid contigit ade pro inobedientia.ex illo cognoui hunc hominis defectũ esse.Eternos quos persistẽs haberet in mente habui:quod non stulti.et etiam meditatus sum nocte.i. in hoc defectu cum corde:id est cuz ratione:si quo modo possem redire ad annos eternos.Cum ratione tacitus loquitur:quia in ea quiet⁹ exercetur. g Et exercitabar .in ipsa meditatione. Scopebã spiritum meum.purgabam mentem. Alij ventilabam.spiri.m .sic apud me tractans. Nunquid in eternum proijciet.genus humanum vt cõplaciti. Quasi qui iam placitus fuit sua gratia in veteri testamẽto. Nõne addet vt plus sit in nouo p aduentũ filij:hoc sentit q̃ de pietate tractat. Exercitabar ꝛ scopebã.Aug⁹. Vel garriebam non iam foris sicut prius:sed. Scrutabar spiritũ.vbi multa(si cum eo loquar et garrio)inuenire potero .Et q̃d inuenisti.Qr nõ in eternũ repellet de⁹:ꝛ ideo trãsiliuit nec cessauit trãsilire:etiam spiritum suum donec ad finẽ veniret: de quo titulus:vbi hoc inuenit q non in eternũ pijciet deus. h Ut cõplacitior sit. Scilicet vt ipse qui fuit iratus repellendo:mala inferendo sit mansuetior liberando reuocãdo. i Aut obliuiscetur. Aug⁹. In alio nõ est misericordia nisi deus eam donet:ꝛ ipse erit sine ea. Riuus currit:fons siccatus est. k Et dixi nunc cepi.Cas. Quid deliberando inuenerit scilicet q christus mutat homines et redimit.
Cassio.Et dixi.Huic meditationi respondi nũc: id est iã cepi sapere:id est intellexi quod fuit tacitũ ab eternis tẽporibus.s.q homo reduceretur ad annos eternos:quod ẽ argumentum de futura consummatione. Et dixi.Cum ꝛ me transiliẽs ad me ꝛ veni:h nullũ periculũ. l Cepi.Aug⁹. Aliq̃d vbi secur⁹ sũ: vbi ñ ãticipẽt inimici:mõ cepit me mutare excess⁹. m Mutatio.Cas.ab ira ad miã q̃ d̃ Fm̃s filij

Memor fui

a quia res est incõprehẽsibilis.
a **et defecit spiritus meus. Antici** a b
a ideo defecit itez spiritus:quia . quercẽtes calũniam in verbis b alioꝝ. c vel inimici mei. d q: qui dormit in mundanis somniat se beatum.
b c **pauerunt vigilias oculi mei:tur** c
a malũ est tacere:malũ est loq̃.vñ intro redit. b quasi qui extra vapulauit iã in secreto mẽtẽ agit: vt nemo oblatrat ꝛ deus adiuuat ibi manens de eternis agit:quod tibi licet nõ extra in strepitu.
d **batus sum ꝛ non sum locut⁹.Co** b c
e f **gitaui dies antiquos:et annos** f
a vbi non hec mala. b memoria.
eternos in mente habui. Et me g
a vbi non est locus calũniosis.
ditatus suz nocte cũ corde meo:
a vel garriebam. b vel scrutabar. Cas. Vel ventilabam spiritum.i.virtutes animi huc et illuc voluendo:i qua actus deliberationis exprimit.
g **et exercitabar et scopebã spiritũ** h i
a deliberat. b hominem: quasi diceret absit
meum. Nunquid i eternũ proij/ k
a id est nonne addet.
h **ciet deus: aut non apponat vt** l
a quia ira dei fuit q patimur. q: misericors b omnino a bonis sicut a malis:vel in plenitudine temporis.
cõplacitior sit adhuc? Aut i finẽz m
a incarnationis. q de virgine natus. b q: ipse natura misericors. c a genere humano. prima ve.ꝛc. malorum.
misericordiã suam abscidet:a ge n o
a vltimã no.ꝛc. bonoꝝ b repetit. quia misericors.
i **neratiõe i generationẽ. Aut obli** p
a quod incepit. b vt ꝛ cõsentit. c itez repetit. q: cepit iã misereri. Aug⁹.i.ira vincet misericordia:poti⁹ misericordia vincet irã.vnde Esaias.nõ in eternũ vobis videz ero:neq̃ p omne tẽpus irascar vobis.
uiscet misereri de⁹:aut ptinebit in q
ita cogitabam apud me ꝛ post hec dixi
k **ira sua misericordias suas? Et di/** r
a primo. sapere. b ꝛc. est c fauoris ꝛ ppitiationis dei. per christum.
l m **xi nunc cepi:hec mutatio dextre** s

a Et defecit spiritus meus.quia aliquando homines deuoti ex ferventi deuotione rapiuntur a sensibus:ꝛ sic deficit spirit⁹ q̃tũ ad vsum actualẽ exterioꝝ sensuũ. Littera Hiero.sic habz: Recordans dei cõturbabar:loquebar ꝛ deficiebat spũs me⁹:et eadẽ sententia est in hebreo:que sic potest exponi: Recordãs dei. id est diuinorum beneficiorum erga populum israel. Conturbabar ex offensa eius contra deum ex qua merui captiuari. Loquebar.conferendo diuinam bonitatem ad populi ingratitudinem ꝛ ecõuerso. Et deficiebat spiritus meus pre nimia admiratione:et loquitur ppheta in persona propria preuidens ista.ꝛ in persona iustorum in captiuitate babylonica detentorum.
b Anticipauerunt vigilias oculi mei. scilicet excitatus a somno aperui oculos meos ante vigilias:id est anteq̃ esset tẽpus surgẽdi ad matutinũ:ꝛ ad dicendũ laudes diuinas de nocte fm̃ modũ cõsuetum:sic enim faciunt homines deuotione feruentes:quia surgunt ante alios ad orandum. c Turbatus suz.de ira dei excitata per populum.
d Et non sum locutus.id est non habui audaciam aliquid petendi a deo pre confusione.Sic enim loquebantur tres pueri in camino ignis.Danie.iij.Et nũc non possumus aperire os: confusio et opprobrium facti sumus ꝛc̃.
e Cogitaui dies antiquos.i.creationis mũdi:quãdo homo factus est ad imaginẽ dei dominãs omnib⁹ creaturis iferioribus:ꝛ tñ p culpã suã fuit eiect⁹ de dilitijs paradisi:sicut ꝛ nos de terra nr̃a.
f Et annos eternos in mẽte habui.repetitio ẽ eiusdẽ sententie ad maiorẽ expressionem:ꝛ dicũt̃ hic anni eterni anni primi: sicut ꝛ mõtes dicunt̃ eterni in plurib⁹ locis sacre scripture ad designandũ lõgitudinẽ durationis. g Et meditat⁹ sum nocte cũ corde meo.recolens nostrã culpã ꝛ diuinam iusticiam. h Et exercitabar.in talibus meditationibus.
i Et scopebã spũm meũ.diligent̃ inuestigãdo ne ibi lateret aliqua grauis culpa dei offensiua.
k Nunquid ineternum proijciet. Hic consequẽter describitur iustorũ afflictio ex fragilitate hũana,dicit̃ eni Prouer. xiij.Spes q̃ differt̃ affligit animã. Iusti aũt in captiuitate positi sperabãt inde liberari:q: tamẽ ista liberatio differebat̃: mens eorũ affligebat̃.ꝛ dicebãt: Nũq̃d i eternũ pijciet deus nos a terra nostra. modus est loquẽdi hominib⁹ in afflictione lõga positis:q: sic apprehẽdit̃ ab eis ex humana fragilitate:quasi semper deberet durare.
Aut nõ apponat vt complacitior sit adhuc.erga populũ suum quem propter culpam suam de terra sua captiuauit tanq̃ abiectum. m Aut in finem.hoc est totaliter. n Misericordiam suam abscidet.a nobis. o A generatione in generationem.id est in generationibus sibi succedentibus. p Aut obliuiscetur misereri deus.nobis:cum tamen eius proprietas sit miserere et parcere. q Aut continebit in ira sua misericordias suas:ita q extendet eas amplius ad nos:tales querelas et consimiles solent facere homines etiam boni in afflictione positi ex parte sensualitatis moti:licet per per rationem sentiant contrariũ:sicut christus fm sensualitatem dicebat:Transeat a me calix iste.ꝛ fz rationem dicebat: Uerũtamẽ non sicut ego volo:sed sicu tu.ideo subditur: r Et dixi nunc cepi ꝛc̃. In hebreo et in translatione Hieronymi habetur:Et dixi:imbecillitas mea est. s Hec mutatio dextre excelsi. et est sensus: Et dixi fm rõnis iudiciũ:Imbecillitas mea ẽ hec.i.talis querelatio quã pmisi: pcedit ex ibecillitate hũana.Mutatio dextre excelsi:p dexterã itelligit̃ misericordia dei:ꝛ p sinistrã ei⁹ iusticia:ẽ igit̃ sensus:Hec mutatio dextre

tatio dextre

a Memor fui. Aug⁹. Iã spaciat̃ in operib⁹ dei et securus gaudet:qui foris garriẽs d̃fecit:iã ꝛ sui oblitus in solo deo delectat̃. Memor fui .Cas. Hui⁹ mutatiõis in me facte memor fui:nunq̃ dãs obliuionẽ vt meliora mererer:sed ne de se tñ letari videretur:addit:q: me.e.m.q̃ generi humano inclusit q adã ad imaginẽ suã fecit:q abel hostiã accepit de noe:de abraã: tandẽ q ipse venit: hec sunt q̃ sanctũ mulcẽt. b In adinuentionib⁹. Aug⁹. In p̃ceptis q̃ inuenisti:vl' q̃bus iueniris. Cas. Vl' obseruationib⁹ in p̃ceptis q̃ obseruãda sũt exercebor:q: nõ satis ẽ legere scripturas sed ꝛ fructus opeꝝ demõstrare oportet:his erudit⁹ in laudes prũpit.
Aug⁹. In adinuẽtionib⁹ vl' affectionib⁹ tuis:nõ in meis vt in terrenis est affectio: ita in opib⁹ ꝛ meditatiõe dei ẽ interior quedã affectio:cũ inspicit̃ mũdus:ꝛ in creaturis q̃ritur creator:ꝛ inuenit̃ nusq̃ displicẽs sed vndiq̃ placẽs.
c Deus in scto. Aug⁹. Per p̃dicta cert⁹ sũ q venĩã:ꝛ hoc duce. Aug⁹.Deus in sctõ. i.i xpo: via redeũdi ad te.Et cũ hoc sit.q̃s de⁹ magn⁹ ꝛc̃. d Uia tua. Augus.Colendi te:ꝛ ad te veniẽdi .vnõ potentiã dei letus pfert simulachris:q̃ falso colebant̃.
e Mirabilia. Aug⁹. Sanati sũt surdi:ceci:lãguidi:mortui:paralytici.Ista in corporibus facta sunt. In anima quidam sobrij sũt qui paulo ante ebriosi:fideles:adoratores simulachroꝝ. f Populis.Aug⁹. In fidelib⁹ vt cognoscãt xp̃m tm̃ corpe: fidelibus corpe ꝛ deitate.subdit: quid p̃stiterit redemisti.
g Filios ioseph.Aug. id ẽ gentilẽ ppl'm. Vel ioseph intelligit̃ xp̃s:q: sic ioseph venditus in egyptũ regnauit:ita xp̃s in gẽtib⁹ prius humiliatus in martyrib⁹. Augus. Joseph q̃ pducit ad gẽtes augmentũ interp̃tat̃:ꝛ significat gẽtes de q̃bus augmẽtat⁹ est ppl's dei. Vel ioseph xp̃s a iudeis vendit⁹ ꝛ pulsus ad gẽtes:filij ei⁹ q̃s ex gentib⁹ elegit. h Uiderũt.Cas.Diapsalma. Que in mundo xp̃s operat̃ exponit.
Aug⁹. Q.quoniã notam fecisti virtutem .vl' per eum viderunt te o deus pater,vel te o christe qui es virt⁹ ꝛ brachiũ vi.te.a.ꝛc̃. i Multitudo.Cas.Nõ pauci sed multitudo. Sonit⁹.in gemitu culparũ:i actione gratiarum: quasi enim mare confragosum sonant diuersa vota populorum. k Sonitus aq̃rum.Aug⁹. Unde isti sonit⁹ aquarũ:turbatio abyssorum:quia vocem dederũt nubes de quibus:Mãdabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem.
l Uox tonitrui.Cas. Tonitrui vox reuoluitur vt rotatus et sinuosus sonus sentiatur:allegoria in rota totius mundi. m Rota.Hiero.Aug⁹. Est qđ exponit orbis terre:quem circuierũt nubes tonãdo p̃cept⁹:coruscãdo miracul'. n Cõtremuit ter.Cas. Qui habitãt i terra.ipa terra mare d̃r p silitudinẽ: q: hũana vita amara:tẽpestatib⁹ subdita: vbi maior piscis minorẽ deuorat.

In mari

a scio põr mutare:q: omnia creauit.
a **excelsi. Memor fui operuz domi** a
a et fui.
ni:quia memor ero ab initio mi/ b
a repetit vniuersalius. non solũ memor.s.
rabilium tuorum. Et meditabor c
a creaturis. b preceptis. vl' ꝛ affectionib⁹ tuis garriã.
b **in omnibus operib⁹ tuis:ꝛ in ad** d
inuentionibus tuis exercebor.
a o. b xp̃o. c est. qui ait:ego sum via veritas et vita. d de dijs gẽtiũ q̃b⁹ affecti colũt
c d **Deus in sancto via tua:quis de⁹** e f
a quasi diceret nullus. b pprie. non alius
magnus sicut deus noster? tu es g
a solus. b tã in anima q̃ in corpe. c Aug. Per hec et iste sit trãsiliens qđ est vnũ de mirabilibus.
e **deus qui facis mirabilia. Notaz** h
a cum misisti. b de fidelibus et infidelibus. c christum.
f **fecisti in populis virtutẽ tuã:re/** i
a christo.
demisti in brachio tuo populum k l
a scz. iudeos credẽtes. b gentilẽ populũ. c fide. q: notã fecisti virtutem.
g **tuuz:filios iacob et ioseph. Uidẽ** m
a o deus pater. b populi. c vtrosq̃ pplos. d o deus christe.
h **runt te aque de⁹ viderũt te aque**
a de peccatis. b pungente consciẽtia. c altitudines aquarũ.
et timuerũt:et turbate sũt abys/ n
c et ira. est. i cõfessiõe. peccatoꝝ. i laudib⁹ dei. b populorum. c in omnibus gentib⁹.
i k **si. Multitudo sonitus aquaꝝ:võ** o p
a p̃dicatores verbi dei. b verbũ p̃dicatiõis: pluuia q: rigat:sagitta q: peunt. voces nubiuz
cem dederunt nubes. Eteni sagit q
a o deus. b vsq̃ ad cor.vel euangeliste de gẽte ad gentẽ. c quasi non in occulto facta ẽ sed fuit v.to.i.aperta.
l **te tue trãsierũt:vox tonitrui tui** r
a nubes.i.p̃dicatores transiet.p illos. b Cas. Diuina p̃cepta q̃ tenebras pelleret mundi:vel miracula.
m **i rota. Alluxerunt coruscationes** s t
a vnde. ad conuersionem.
n **tue orbi terre:cõmota est ꝛ ptre/** v

tatio dextere excelsi.i.mutatio effectus sue pietatis qua nos i terrã isrl' introduxit:ꝛ nunc p sinistrã sue iusticie inde eiecit ꝛ afflixit: pcessit fm ordinẽ sue sapiẽtie ꝛ iusticie ad nostrã correctionẽ. a Memor fui. Hic ofir declarat ppositũ q̃tũ ad ppli liberationẽ:quã declarat futurã per simile vel maius:q: pplus isrl' diuti⁹ ꝛ grauius fuit afflict⁹ in captiuitate egyptiaca q̃ in babylonica :ꝛ tñ ab illa fuit liberatus p orationes ꝛ merita iustoꝝ:exquo concludit q multofortius liberabitur ab ista per orationes coꝝ. virtutẽ hui⁹ rationis ponit diffuse.s.liberationẽ ppli de egypto.diuina virtute. ꝛ primo in generali.scdo magis in speciali.ibi: Uiderũt te. Circa primũ dicit: Memor fui operũ dñi.q̃ fecit p liberatiõe ppli de egypto pcutiẽs egyptũ multis plagis: vt habet̃ in Exo. b Quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.id est mirabiliuz que fecisti in principio huius liberationis.s.apparendo moysi in rubo in specie ignis rubũ non cõburentis.Exo. iij.ꝛ de versione virge moysi in colubrũ:ꝛ iterum in virgã.ꝛ de manu eius apparẽte leprosa et iterũ sana.ꝛ de puersione aque fluminis in sanguinẽ:que mirabilia fecit deus in principio liberationis de egypto :mittens ad hoc moysen.Exo.iiij. c Et meditabor in omnibus operibus tuis q̃ fecisti in liberatione populi de egypto. d Et in adinuentionibus tuis exercebor.i.in p̃ceptis legis : q̃ specialit̃ adinuenisti vt dares ea pplo de egypto exeunti. e Deus in sancto via tua.id est in angelo sancto tuo q̃ p̃cedebat castra filioꝝ israel in colũna ignis ꝛ nubis:ostendẽs eis viã p diez ꝛ noctem.Exo.xiij. ꝛ.xiiij .ꝛ psequenter psalmista ex talibus admirans conuertit modum loquendi.dicens: f Quis deus magnus sicut deus noster?quasi dicat:nullus: q: nullus alius potest facere opera virtutum totius creature excedentia.ideo subditur: g Tu es deus qui facis mirabilia.non solum hominibus:sed etiam angelis:quia mirabilia diuina non solũ excedũt facultatẽ humanam : sed etiam angelicam. h Notam fecisti in populis.totius orbis terre. i Uirtutem tuã. quia multipliciter percussisti egyptum : ꝛ hoc per scripturas legis et prophetarum que diffuse sunt ad omnes populos diuulgate per p̃dicationem apostolorum aliorumq̃ christi discipulorum:ꝛ etiã per iudeos dispersos p orbem terraꝝ. k Redemisti in brachio tuo. id est in fortitudine tua:que per brachium designatur. l Populuz tuum filios Jacob et Joseph.dicit filios iacob:q̃tum ad illos q̃ cum iacob descenderunt in egyptum: de quibus habetur Gen.xlvj.ꝛ q̃tum ad posteritatem eorũ dicit: Aut filios ioseph:quia illi fuerunt nati in egypto:et isti ꝛ illi fecerãt vnũ populum a deo electum:eo q christus de illo populo erat nasciturus. m Uiderũt te. Hic describitur liberatio ppli de egypto magis i speciali p diuisionẽ maris rubri ipam specificando.cum dicitur: Uiderunt te aque ꝛc̃.i.ita diuise fuerunt aque maris rubri ad imperium tuum ac si te viderent ꝛ timerent:quia etiam creatura insensibilis obedit creatori. n Et turbate sunt abyssi.inq̃tum contra naturam suam solidate sunt: ꝛ erant pro muris filijs israel a dextris ꝛ sinistris.Exo.xiiij. o Multitudo sonitus aquarum:quia aque maris rubri cum magno fremitu ꝛ fragore reuerse sunt super egyptios:subuertentes currus ꝛ equites eorum: vt habetur ibidem. p Uocẽ dederũt nubes.q: dñs ex colũna ignis ꝛ nubis fecit procedere cõtra egyptios fulgura ꝛ tonitrua: vt dictũ fuit ibidem. q Etenim sagitte tue transeunt.quia illa fulgura procedebant quasi quedam sagitte a deo immisse. r Uox tonitrui tui in rota. id est ad similitudinem rotarum:quando enim auditur sonus rotaruz curruum: videtur aliquando q sit tonitruum .vel aliter : s In rota .quia sonitus tonitrui causatur in nubibus que voluuntur circa terram. t Alluxerunt coruscationes tue orbi terre,quia ille coruscationes et tonitrua deuenerunt ad noticiam omnium habitantium in terra: vt predictum est.ideo subditur: v Cõmota est ꝛ cõtremuit terra. q: ex tali noticia in omnibus terre partibus aliqui moti sũt ad diuinaz reuerentiam et timorem.

In mari

Universidad de ... Biblioteca

¶ a In mari. Aug⁹. Ad litterā dn̄ xp̄s sup aquas ambulauit. Ul' in cordibus hominū quos sibi subdidit. Uel p terram iudei. per mare gētes accipiuntur. b Et vestigia t.n.c. Increpatio tacita iudeoꝝ. q.d. licet palā venerit: ⁊ se miracul' ostē derit: nō est cognit' a iudeis infidelib⁹: q̄s deduxit in manu moysi ⁊ aaron. i. opatiōe miraculoꝝ q̄ fecerūt. Uestigia tua ⁊c. Tetigit aliquos. i. iudeos qui dicūt: nōdū venit xp̄s. nō vidēt sup mare ambulātem. c Sicut oues. Quia nō vere oues: s̄ hedi. d Moysi ⁊ aaron. Cas. Moyses interptaꝝ assūpt⁹ de flumie: aarō mons fortitudis. his nominib⁹ virtutes quas fecerūt exprimūt. Moyses inter cetera in mari viā fecit: signās p baptismū populū liberari. Aaron ecclesie tenebat imaginē q̄ monti fortissimo cōparatur. ¶ Intellect'

a ſ nunc est in mari via tua: iam dudum in sancto erat. In mari ambulat super aquas gentiū eas p fidem subiciendo. b ſ precepta.

a uit terra. In mari via tua ⁊ semi a

a ſ ppl's multis nō paucis gentiū. b ſ tramē c ſ psentia corpalis: doctrina: miracula.

b te tue i aquis mltis: et vestigiā b

a ſ a iudeis. b ſ de egypto. ſ a q̄bus nō cog. ab his quos deduxisti: ⁊ est increpatio ⁊ exprobatio eoꝝ.

tua non cognoscentur. Deduxi c

a ſ quasi et te non nouit. in operatione miraculorum que ipsi fecerunt.

c sti sicut oues populū tuū: in mā d

d nu moysi et aaron.

Nico de lyra

a In mari, via tua ⁊c. q: viā fecit populo suo per medium maris. b Et vestigia tua ⁊c. q: postq̄ aque reuerse fuerunt ad locum suum: illa viā ab hominibus nō fuit visa. c Deduxisti sicut oues ⁊c. per desertum ad modum ouium. d In manu moysi et aaron: q: moyses erat dux populi: ⁊ aaron frater eius summus sacerdos offerens hostias et sacrificia p salute populi israel. vnde Exo. vj. dicitur: Iste est aaron ⁊ moyses q̄bus p̄cepit domin⁹ vt educerent filios israel de egypto.

Moraliter potest exponi psal. iste de quacunq; cōgregatione fideli seu persona singulari existenti in tribulatione tēporali seu spirituali rogante deū deuote ab ea liberari: ⁊ q̄tumcunq; ex infirmitate humana tedio afficiatur. tamen sperat diuinitus liberari exemplo precedentium sanctorum q̄s deus liberauit de manibus tyrānoꝝ per gloriā martyrij ad eternā beatitudinē trāsferendo: ⁊ aliquando etiā in p̄senti vita ad tp̄s reseruādo ad cōfirmationē christianoꝝ in fide: qui videntes aliquando martyres liberari de manibus tyrānoꝝ miraculose. per hoc magis confirmabātur in fide. LXXVI

Moraliter.

Uoce mea. Sic dictū fuit i expositione litterali asaph i spū p̄uidens captiuitatē babylonicā futurā ꝑpter filioꝝ israel petā: ⁊ eius terminationē ꝑpter bonoꝝ merita. s. Danielis Ezechielis et alioꝝ sanctoꝝ illi⁹ tpis. fecit hūc psalmū. Mystice vero potest exponi de psecutionibus ecclesie p imperatores romāos q̄ ceperūt tpe Neronis: ⁊ terminate fuerūt in morte Iuliani apostate: quia tunc Ioniniano christianissimo ipatore facto aperte sunt ecclesie: ⁊ cepit religio christiana gaudere: sicut dicitur in legēda sctōꝝ martyrū Iohānis ⁊ Pauli. dicte vero psecutiōes termiate fuerūt p bonoꝝ oratiōes: ⁊ specialiꝝ sancti Basilij ⁊ ppli sui. ad quoꝝ p̄ces beata virgo misit sanctū Mercuriū martyrē ad interficiendū Iulianū apostatā. sic ergo dicit i psona ecclie. Uoce mea ad dn̄m cla. tpe psecutionis orādo. Et intēdit mihi. me liberādo. Deū exq̄siui manibus meis ⁊c. scʒ extensis ad celū. Et nō sū deceptus. verbū ē orātis plebis deuote sentiētis effectū orationis sue. Renuit. Hic reuertit psal. ad tp̄s p̄cedēs liberationē ecclie. d. in eius psona. Renuit ɔsolari aīa mea. In blādicijs tyrannoꝝ: q̄ frequenꝫ xp̄ianis pmittebāt mag' vt eos euellerēt a fide christiana. Memor fui dei. p me passi. Et delectatus sum. in cōtumelijs p ipso. Act. iiij. Ibant apostoli gaudētes a ɔspectu ɔsilij: qm̄ digni habiti sūt p nomine iesu ɔtumeliā pati. Et exercitat' sū. in patiētē virtute. Et defecit spūs me⁹. vera humiliatione: de quo defectu dicit Mat. v. Beati paupes spū. i. nō habētes inflātē spūm: vt expōit Aug'. Anticipauerūt vigilias. Oculi mei ⁊c. sicut legiꝝ de beato Petro q surgebat de nocte in p̄mo galloꝝ cātu ad recordandū cū fletu qualiꝝ xp̄s negabat ex timore. Christiani etiā in primitiua ecclia vigilabāt de nocte ad sepulturas martyꝝ ex deuotiōe. Turbat⁹ sū ⁊ non sum locutus. q: flētes p peccatoꝝ recordatiōe: ⁊ martyrum passione magis orabant corde q̄ voce. vnde dicit Poeta Interdum lachryme pōdera vocis habent. Cogitaui dies antiquos. id est beneficiū creationis. Et annos antiquos in mēte habui. i. bn̄ficiū eterne retributiōis. Et meditat' sū nocte cū corde meo. in orōne secreta. Et exercitabar. p scrutādo ɔsciētie mee secreta. Et scopebā spūʒ meū. exter geno inde petā saltē venialia: sine q̄b⁹ nō ptrāsiꝝ p̄ns vita. Nūquid ⁊c. licet pfecti de ecclia nō timeāt afflictiōes p psonis ꝑprijs: tn̄ eas timēt p psonis infirmis: ⁊ eos ɔsolantur dicētes: Nūquid in eternū piecit deus. scʒ ppl'm suū ipm dimittēs in afflictiōe. q.d. nō: s̄ ipm respiciet in misericordia ⁊ cōsolatione. ideo subdiꝝ in psona ecclesie: Et dixi. nunc cepi. scʒ pace gaudere. qd̄ fuit impletū in morte Iuliani apostate. Hec mutatio dextre excelsi. id est p ei⁹ potētiā ⁊ misericordiam facta. Memor fui operū dn̄i. q̄b⁹ ab initio mūdi ɔsueuit iniuste passis misereri. ideo sequiꝝ: Quis deus magnus ⁊c. q.d. nullus: q: facit mirabilia toti⁹ nature create virtutē trāscēdētia. ideo subdiꝝ: Notā fecisti in populis virtutē tuā. Iuliano ipantē ore bi deijciēdo. Redemisti in brachio tuo. id est virtute tua. Populū tuum. xp̄ianū de tyrannide Iuliani. Filios iacob et ioseph. id est vitia supplantātes ⁊ in virtutib⁹ crescētes. Uiderūt te aque. id ē ppli viderūt potētiā tuā ɔtra cesarē. Et timuerunt. fideles tuos psequi. Et turbate sūt abyssi. id est malefici habētes pacta cū demonib⁹: q̄rum arte vtebaꝝ Iulian⁹: vt dicit in historia triptita. Multitudo sonit' aquaꝝ. id ē ꝑploꝝ q̄ de morte Iuliani multipliciter loquebanꝝ: ⁊ xp̄iani deū laudabāt. iō subdiꝝ: Uocem dederūt nubes. p q̄s significāꝝ xp̄iani i ꝟtut' culmie ɔstituti. Etenī sagitte tue trāseūt. i. p̄dicatores. vn̄ i psona p̄dicatoꝝ dr̄: Esa. xlix. Posuit me q̄si sagittā electā. Ille ꝟo sagitte tuo Iuliano trāsierūt ad p̄dicādū xp̄m secure qd̄ an̄ facere nō audebāt. Uox tonitrui tui. id est predicationis. In rota. id est tunc fuit in orbe qui est circularis figure. Illuxerunt coruscationes tue. id est miracula p̄dicationē ɔfirmātia. Uidit ⁊ cōmota est terra. ad credendū in xp̄o: ⁊ quoniam ex hoc sequitur multiplicatio bonoꝝ operū. Sequiꝝ: In mari via t. ⁊c. Per viā intelligiꝝ obſuatio mādatoꝝ: p̄senutas āt obſuatio cōsilioꝝ q̄ sūt vie pcedēdi p mare hui⁹ mōi ad patriā paradisi. Et vestigia tua ⁊c. p creaturas eī q̄b⁹ ē vestigiū dei pfecte nō cognosciꝝ ei⁹ essentia. Eduxisti sicut oues pplm tuū. christianū. In manu moysi ⁊ aarō p moysen ppli ducē intelligiꝝ bon⁹ p̄nceps: ⁊ p aaron pōtifex bon⁹ p̄lat'. p istos eñ bene regiꝝ in tpalib⁹ ⁊ spūalib⁹ populus christianus.

In ps̄. lxxvj. Uoce mea. vbi diciꝝ in postil. Sup idithū.

Additio.

Idithū nec hebraice nec chaldaice significat leges in plī: nec i singlari: dat enī significat legē in singulari. similiꝝ daroch significat leges in plurali. sed idithū nihil hoꝝ significat: nisi forte p modum etymologie valdē remote. Uñ alij expositores hebreoꝝ dicūt q idithū: vel est ꝑpriū nomē illi' cātoris de q̄. j. Paral. xxv. vl' ē nomē alicui' musici instrumēti seu modulaminis q̄ cātor ille frequē (tius vtebatur. In codē psal. vbi dr̄ in postil. Scd̄ʒ h̄ igiꝝ ps̄. iste diuidiꝝ in duas ptes.

Additio. ii.

Non ꝑprie videꝝ applicari materia huius ps̄. captiuitati baby. tū q: i illa captiuitate rarissimi iusti repiebanꝝ: vt dictū ē. s̄. in additiōe sup ps̄. lxxiij. Ut q̄d de⁹. tū q: qd̄ dicit postil. de sctis q̄ abstinebāt a delectatiōib⁹ tpe hui' captiuitat' nullū fūdamētū habet in lr̄a: nisi solū de daniele in illo ieiunio triū hebdomadarum. Illud enī qd̄ allegat de baruth Hiere. xlv. manifeste deuiat a veritate lr̄e: tā hebraica q̄ latina. nō enī legiꝝ ibi: Et tu querꝫ tibi gaudia: put postil. allegat: sed dicit: Tu q̄ris tibi grādia. put manifeste ꝟitas hebraica haber. silr ⁊ in libris nr̄is correctis habeꝝ: Tū q: qd̄ diciꝝ. Nūquid in eternū piciet de' ⁊c. vsq; ibi: Aut cōtinebit in ira sua misericordias suas: inclusiue nullū videꝝ h̄re locū i illa captiuitate cū esset taxata a deo duratio illi' captiuitat'. s. lxx. annoꝝ. Hiere. xxix. q̄ q̄dē taxatio h̄ erat saltē sctis q̄ p liberatiōe ppli orabāt put ptʒ Dañ. ix. in q̄rū psona ps̄. iste loquiꝝ s̄m postil. vn̄ meli' videꝝ dd̄ q ps̄. iste loquiꝝ de afflictiōe ppli xp̄iani sub tyrānica ptāte romani i perij in p̄mitiua ecclia: de q̄ materia tractat ps̄. lxxiij. Ut quid de'. put in addi. ibidē fuit expositū. De fidelib⁹. eñ illi' tpis pñt oia ɔtēta in h̄ ps̄. exponi. ipi enī ꝑprie renuebāt cōsolari i delectationib⁹ mūdi: ⁊ memores dei p spem ⁊ charitatē delectabanꝝ etiā in martyrio ɔstituti: silr i diuinis laudib⁹ q̄tidie exercebantur

exercebanꝝ anticipando vigilias: ⁊ huiusmodi. Isti enim poterant dicere admiratiue: Nunq̄d in eternū ⁊c. q: duratio illius psecutionis nō legebaꝝ p̄taxata in sacris scriptur': vnde ex fragilitate humana vna cū ignorātia termini illi' psecutionis admiratiue ɔquerebaꝝ ac si estimaret q ille psecutiōes essent in ppetuū durature: vnde ad ɔsolationē omniū predictorum dicit: Nunc cepi ⁊c. Sciendū q potentia diuia q̄ manifestata fuit in ve. le. p miracula subuertētia aduersarios corporaliter ⁊ liberātia populū dei: vt in egypto: in no. le. poti⁹ fuit ostensa p mirabilē patientiā sctōrum in acerbissimis cruciatibus ⁊ psecutiōibus assiduis. Et hanc differentiā innuit Apo. ad heb. xj. vbi dicit. Sancti p fidem vicerūt regna ⁊c. obturauerūt ora leonū: extīxerūt impetū ignis: castra verterūt: ⁊ hmōi. que oīa ptinēt ad statū antiquoꝝ. s. ve. le. vbi oīa ista ⁊ silia leguntꝝ. sed postea subdit: Alij vero distēti sunt nō inuenientes redēptionē ⁊c. qd̄ ptinet p̄cipue ad statū sanctoꝝ no. te. q̄rū q̄plurimi p̄sertim in primitiua ecclia nō inuenerūt redemptionē. s. corporalē: vt melior: inuenirēt redēptionē. s. spūalē. de q̄b⁹ ibidē dicit: Lapidati sunt: sec. sunt: in occi. gladij mortui sunt ⁊c. q̄ quidē fuerūt maximi in testimonio fidei. vt ibidē ɔcludit apl's. d. Et hi omēs testimonio fidei probati sunt. ex q̄b⁹ ptʒ q in statu p̄mitiue ecclie de q̄ hic tractaꝝ. Cepit mutatio ⁊c. s. potētia dei q̄ manifestabaꝝ antiq̄s p destructionē aduersarioꝝ corporalē: nūc. s. i statu p̄mitiue ecclie p̄ncipalius manifestabaꝝ p mortē ⁊ psecutionē fideliū illatā ab aduersarijs: ⁊ h̄ nō īmerito: q: isti seq̄banꝝ vestigia xp̄i: q̄ moriendo vicit hostē. Illi vero nōdū tam pfecti seq̄bantur vestigia moysi ⁊ alioꝝ patrū: qui nō moriēdo sed superādo vincebant. vn̄ dr̄: Et dixi ⁊c. h̄ est in solutiōe p̄dictaꝝ admirationū ⁊ ɔsolatiōe psecutionū: sup q̄b⁹ cogitabaʒ annos eternos: ⁊ hmōi. Dixi: nūc cepi. i. nūc in p̄mitiua ecclia incipit mutatio dex. ex. nō supradicto: ⁊ pōiꝝ ibi cepi i p̄ma psona p cepit qd̄ est tertia psona: sic i plib' loc' h̄r: ⁊ sic sctī remanēt ɔsolati de psecutiōib' suis inq̄tū cedebat i gloriā dei p testimonium fidei. Cōseq̄nꝫ cōmemorat miracula antiq̄ꝝ patrū. d. Memor fui ope. do. ⁊c. exponaꝝ sic in postil. ⁊c. mutatꝫ mutādis vsq; ibi: Deduxisti sicut oues pplm tuū ⁊c. h̄ est dicere: q oīa miracula illa ptinebāt ad illū statū impfectū: q̄ p ꝑmissiōes tpales deducebaꝝ: vt p̄ma scd̄e. q. xcix. arti. vlti. in corpe. q. sicut ⁊ a puris hoīb⁹ regebanꝝ. s. a moyse ⁊ aaron. sec⁹ aūt oportuit fieri in ouib⁹ xp̄i: q̄ꝝ ipe est pastor ⁊ exēplar: quē seq̄ntes s̄ debēt admirari de mūdi psecutionib⁹. iuxta illud: Qui vult venire post me abneget semetipm̄.

Replica.

In ps̄. Uoce mea: sicut est altercatio postil. h̄n applicādo exponit illū psalmū de captiuitare babylonica terminādo p orōnes sctōꝝ illi⁹ tpis: in q̄rū psona psal. iste loquiꝝ. Burg. aūt exponit de psecutione ecclie p̄mitiue sub tyrānide romani imperij: asserens q expositio postil. sit irrōnabiꝫ. p̄mo ex eo q: in illa captiuitate rarissime iuēiebanꝝ sctī ⁊ iusti. vbi dico: q sufficiūt Danie. tres pueri: ezechiel: abachuc: aggeus: zacharias: neemias: zorobabel: de q̄bus ɔstat ex canone sacre scripture: p̄ter plures alios in quoꝝ psona ꝑpheta hic orōnē texuit. Q: aūt hi delectationes corpales abiecerūt de daniele ⁊ trib⁹ pueris ɔstat Dañ. j. dictū. De alioꝝ abstinētia nō oportet dubitare: nec viget q tp̄s captiuitat' illi⁹ erat taxatū q̄si ideo non habeat locū qd̄ h̄ diciꝝ: Nunq̄d in eternū proijciet de⁹: aut continebit in ira sua ⁊c. q: ꝑphetie nō sunt semp diffinitiue: ⁊ si diffinita foret taxatio. adhuc de⁹ vult rogari. vn̄ ⁊ angel⁹ Zach. j. nō obstante illa taxatione sibi nota. dixit: Dn̄e de⁹ exercituū put in p̄cedēti correctione allegatū est. Burgen. aūt expositio q̄ putat aliq̄d magni repperisse maiores sustinet difficultates. Primum omniū cū exponit illū passum: Nunq̄d in eternū piciet deus. de querelis sanctoꝝ no. te. extranee videꝝ sonare cū sacro canone: nō legim⁹ querelas p̄mitiue ecclie qm̄ apl'i gaudebāt in ɔspectu consilij. silr ⁊ alij qm̄ digni habiti sunt p noīe iesu cōtumeliā pati Act. iiij. Et ipe Burgē. dicit eosdē sctōs renuisse ɔsolationes mūdi: sed memores dn̄i p spem ⁊ charitatē delectabanꝝ etiā in martyrio ɔstituti. Nec valet p̄ma rō q̄rele sanctoꝝ p Burg. hic ɔficte q̄si iō q̄rulabanꝝ: q: terminū psecutionis ecclie ignorabāt. nā pax ecclie p̄taxata in Apoc. legiꝝ: vbi clare oīs stat⁹ ecclie p tūc ⁊ nunc futur⁹ distinguiꝝ. Nec scd̄a rō sua multū decorat statū ecclesie p̄mitiue: q: dicit eā q̄rulasse ꝑpter ignorātiā termini ⁊ hūanā fragilitatē. illa enī ecclia nō catholice d̄: fragiꝫ fuisse: q̄ tātas victorias exercuit: vt etiā regna ⁊ impiū subiugaret. Nec etiā ignorātia i ea locū habuit: q: i ea fuerūt ꝑphe ⁊ doc. p spm̄. s. edocti de oī veritate ad illū statū ptinēte: iuxta xp̄i ꝑmissūʒ: nec mior difficultas oriꝫ ex alio dicto Burg. q̄ ad mutationē dextere excelsi nitiꝫ distīguere ecclīā p̄mitiuā a synagoga p agere: ⁊ pati q̄si synagoga i suis victorijs fuerat i spera actiuoꝝ: ecclia āt p̄mitiua fuerit i spera passiuoꝝ. Allegat ad hoc Apl's ad heb. xj. vbi s̄m expositionem suā de synagoga diciꝝ: Sancti p fidē vicerūt regna: ⁊ ea que sequunꝫ vsq; ibi: Alij vero distenti sunt: nō inuenientes redemptionē: lapidati sunt: secti sunt ⁊c. q̄ dicit ptinere ad ecclesiā p̄mitiuā: sed ficta est hec glo. Burg. silr ⁊ distinctio in illa glo. fundata. Nā apl's tam actiōes q̄ passiones allegatas de sctis ve. le. dixit put oēs exponūt: ⁊ apl's oñdit ibidē in p̄ncipio ca. xij. vbi post inducta exempla patiētie ⁊ virtutū sctōꝝ ve. te. inducit exēpla virtutū xp̄i euidēti⁹: ⁊ sctōꝝ no. te. Et q: expositio Burgen. est ɔtra rotundā lr̄am: male applicat dictū apl'i: sic male expositum ad exponendum illud illius psal. hec mutatio dex. excelsi: in no. te. Nec valere videtur fundamentum quod assumit ex dictis san. Tho. p̄ma scd̄e. q. ix. q videlicet miracula p apl'm in illo loco allegata ptinebāt ad illuʒ statum impfectum deductū p promissiones temporales: ⁊ directū p puros homīes. s. moysen ⁊ aaron: q: de illo statu diciꝝ cōsequēter. Non suscipientes redemptionē. s. tpalem: vt meliorem inuenirēt resurrectionē: ⁊ sequiꝝ de codē statu: q̄b⁹ dign⁹ non erat mūdus: vn̄ ptʒ q illa miracula nō ptinēt ad ꝑmissiones tpales: s̄ spūales ⁊ eternas: put vult glo. magistral: ⁊ cōiter omēs sic exponūt apl'm ⁊c. Ps̄. LXXVII

Glo. ordi.

¶ a Intellect' asaph. Aug⁹. Quia hec narrata interi' intelligēda sūt: nō mō i figura. Intellect' igiꝝ asaph est qd̄ i tellexit synagoga: s̄ fidel: vl' qd̄ spūaliꝝ dʒ itelligere: q̄ eni mystice tūc. i. figuraliꝝ eadē mō in re: ⁊ sic tūc non in oīb⁹ illis bn̄ placuit deo: sic nec i istis: ⁊ iō monēdi. Aug⁹. Psalm⁹ vel verba intelligētie q̄ est data ipi asaph: sic ex greco declaraꝝ. Aug⁹. In h̄ psal. dn̄ historia referꝝ: noui te. gr̄a declaraꝝ: sic iudeos p suis dlictꝫ expulsos: ⁊ xp̄ianos asserit intromissos: vt vtriusq; legis intētionē i vnū faciat pendere. Aug⁹. Per acta in veteri populo intendit monere nouū populū: ne sint ingrati beneficijs dei: ⁊ iraʒ ei⁹ ꝑuocent. Primo attentos facit: q: q̄ apta videnꝫ: parabole sunt ⁊ enigmata.

a ſ Cas. fidelis congregationis.

a Intellectus asaph.

ſ Aug⁹. hoc de⁹ qui et dedit legē. ſ corde veritatē rei. ſ Aug. vos. s. q̄ et cōgregatio christi.

b A Tten/ LXXVII a

ſ o.

dite popule meus legem meam:

Ps̄. LXXVII

b Attendite. Cas. Prīo ipe dn̄s loquiꝝ vt reuerentia crescat. c Popule me⁹. q̄ mihi obedis. os dei est asaph qui inferius locuturus est ista: quanta s. ab initio veteris te. vel fidelis synagoga malis exprobrat.

¶ In parabolis.

Nico. de ly.

a Attendite pp'le Ps̄. LXXVII meus ⁊c. Huic psalmo premittiꝝ talis titulus in hebreo ⁊ in translatiōe Hiero. Eruditio asaph: ⁊ accipitur dupliciꝝ. s. actiue ⁊ passiue: quia de his que in hoc psal. ɔtinentur asaph fuit edoctus a parentib⁹: vt ptʒ i textu: ⁊ p spm̄ sctm̄ plenius. scripsit etiā psal. istuʒ ad eruditionē populi. De materia vero hui⁹ psal. saluo iudicio meliori mihi videꝝ q asaph fecit hunc psal. volens ostendere ex scriptur' ⁊ historijs antiq̄s q regnū israel ptinebat ad dauid ⁊ posteritatē eius ex diuina electione. Inter alias aūt trib⁹ trib⁹ ephraim videbaꝝ magis aspirare ad regnū: tū q: ephraim fuit fili⁹ ioseph q̄ habuit dominiū super alios fratres suos i egypto: tum quia iacob patriarcha adoptauit ephraim ⁊ manassen in filios vt habeꝝ Geñ. xlviij. Tū q: bn̄dicēs eis p̄posuit ephraim q̄ erat iunior ipi manasse: vt ibidē h̄r. vn̄ ⁊ Hieroboā q̄ inuasit regnū q̄ntū ad decē trib⁹ fuit de tribu ephraim: ꝑpter qd̄ asaph licʒ toti ꝑplo isrl' in h̄ psal. loquaꝝ: tn̄ specialr ɔtra tribū ephraim inuehiꝝ. Igiꝝ s̄m hūc sensū ps̄. iste i tres ptes diuidiꝝ: q: p̄mo asaph p̄mittit q̄ndā p̄fationē. Et scd̄o subiūgit suā narrationē. ibi: Quāta audiuim⁹. Tertio concludit intentā conclusionem. ibi: Et repulit. Circa primū asaph reddit auditores beniuolos dociles ⁊ attentos sicut solet in prefationibus fieri: reddit autē auditores eos beniuolos in persona domini dicens: Attendite popule me⁹ ⁊c. q.d. vos qui estis mibi populus peculiaris ⁊ electus debetis esse beniuoli ad audiendā legem quā pre ceteris populis dedi

ſ

Universidad de ... Biblioteca

a In parabolis. Aug⁹. Parabole rex similitudies. b Propositiões. q̄ grece pblemata: q̄stiones aliq̄d solu: ndū habẽtes. c Quanta a. Cas. Summa cum dicit q̄ iudeis de⁹ fecit: tñ ingrat⁹ sibi (et sic) si nõ eis: pdest tñ filijs ne fiãt sicut pr̃es. August. Prius de⁹ in hoie locut⁹ est tā homo ipe: quãta a. Illud pdictū dixit de⁹ ex se: ne con tēnat ei⁹ locutio. d Et suscitauit. Aug⁹. Hoc testimoniū initiū. vñ supra loquar ꝑpo. ab initio. Initiū est vet⁹ testamētū. finis nouū. Ibi timor: q̄ est initiū: sz hic xp̃s finis legis ad iusticiā omi credenti: qui dat spm̃. vñ charitas q̄ pellit timorez hui⁹ no. te. testimoniuz dr̃ vet⁹ lex: qr habet testimoniū a lege ⁊ ꝓphetis: vnde tabernaculū testimonij dicebat̃ illud qd̃ tot mystica figurabat. Testimoniū ergo dr̃ ve. testa. inq̄tuz pbat: ⁊ testat̃ lex inq̄ntū iubet. Cassi. Remi. Suscitauit q̄si mortuū in adam testimoniū. i. legē. vel dū describitur suscitat̃ paus ignorantia sopitū. Testimoniū i iacob: h̄ forsan est q̄ iacob cū angelo luctat⁹: tacto femore claudicauit: qd̄ significat iudeos partim fide ɔstare: partim a salute discedere: ⁊ ita hui⁹ rei testimoniū fuit: qd̄ iacob accidit. Ecce parabola. e Filijs suis. Et sunt idē filij generatio altera. s. pplus gr̃e. f Generatio altera. Per generationes trāsmissa sūt mādata dei ne q̄s putet vni data. g Ut ponãt. Hec ē vtilitas paterne p̄dicatiōis. h Exq̄rant. Aug⁹. Qui dicti sunt. s. cognouisse: modo exq̄rant: vt sperãtes in deo: adiuuentur ad implēduz ab eo. i Praua. Cas. Veritatem nõ recipit: ⁊ ideo distorta: exasperãs sup oēs acerbitates: vt in saluatorez armarent. vñ p Ezechielē dicit do

Ezech. 2. b min⁹: Uade ⁊ dic domui exasperanti. k Non direxit cor suū. Cas. Distortū cor habet q̄ praue intellecta nõ corrigit: ⁊ q̄ natura docet nõ pficit. non est credit⁹ cū deo spi. ei⁹. i. si ratio bñ suasit non ei acq̄euit. l Non est creditus. Aug⁹. Qñ cum spū dei operãte spūs hoīs cooperatur: fit qd̄ deus iubet: ⁊ hoc non est nisi credendo in eum qui iustificat impium: quam fidē non habz generatio praua ⁊ amaricans. Aug⁹. Expressius multo dicit vt significet grām: q̄ nõ solū facit remissionem peccatorū: sed cooperari sibi spiritū hominis in operibus bonis: q̄s si diceret: non credidit deo spiritus eius. habere cum deo spiritum creditum: est non credere spiritum suū posse facere sine deo iusticiam: sed cum deo quod est credere in deum: quod plus est q̄ȝ credere deo. Nã credimus ⁊ homini: sed non in homine. In deum credere: est ei credēdo adherere ad bene operandū. vnde

Ap̃ostolus.

a ſ p hūilitatē: et sic bñ attēdit. Aug ſ tumor inflata repellit. b ſ cordis. c ſ id est ad intelligendum verba asaph.

inclināte aurē vestram in vērba a
a ſ quia. b ſ que aperte.

a oris mei. Apēriā i pārabolis os b
a ſ per asaph. b ſ enigmata. c ſ ex quo de egypto exierunt.

b meū: lōquar ꝓpōsitiōes ab īitiō. c
a ſ in veteri testamēto p̄dicta. ſ ꝓpter multitudinem. b ſ in nouo testamento implera.

c Q̄uāta audiuim⁹ et cōgnouim⁹ d e
a ſ a quibus. ſ Cas. Moyses et prophete: qd̄ et iste preuidet.

ea: et pātres nr̄i narrauerūt nob. f
ſ et. ſ spūalibus.

Nō sunt occultata a filijs eoꝝ: in g
a ſ in qua data est regeneratio. ſ etiam gentiū: que aqua et spiritu generatur.

generātione altera. Narrantes h
a ſ laudat̃ dñs vt amet. b ſ liberatiões vel potentias. c ſ q̄ punit: q̄ hostes vicit.

laūdes dñi: ⁊ v̄tūtes eius ⁊ mirā i k
a ſ nõ modo pmisit. b ſ q: p illud testimonium peccatū quod latebat apparuit et reuixit.

d bilia ei⁹ q̄ fēcit. Et suscitāuit testi l
a ſ populo iudaico. b ſ repetit. ſ q̄si iugū ne vaga volūtate erraret. ſ hoc est testimoniū.

monium in iācob: ⁊ lēgez posuit
a ſ hoc est in iacob. b ſ in q̄ lege. c ſ hi sūt antiquus populus q̄ accepit mandata: non tamē nouit: vel fecit. filij sunt nou⁹ pplꝰ no. te. q̄ nouit.

in isrāel. Quānta mandauit pā- m

e tribus nostri nota facere ea filijs
a ſ ad hoc a ceperūt. ſ preualuerūt. ſ qd̄ ipi patres nõ nouerūt. b ſ de gentibus electa.

f suis: vt cōgnoscat genēratio al- n
a ſ et cognoscētes. ſ xp̄iani. b ſ post secūdo. ſ q̄ nati sūt ⁊ nõ renati. nõ surrexerūt. i. nõ sursū est cor eoꝝ: sed in t̄ra. c ſ sursum hñtes cor.

tera. Filij qūi nāscentur et exūr- o
a ſ posteris. b ſ nõ suam iusticiam constituant.

g gent: ⁊ narrabunt filijs suis. Ut p
a ſ non lege que punit.

ponant in dēo spem suam: ⁊ non q
a ſ sacrādo sua opa. q̄ nil̃a nisi a deo. ſ vt fecerūt iudei idola colētes. b ſ hec ē vera dei recordatio.

obliuiscāntur operuz dei: et mān- r
ſ operando.

h data eius exquirant. Ne fiant s
ſ iudei. ſ s.

i sicut pr̃es coꝝ: generatio praua
a ſ deum. b ſ ideo praua et distorta.

et exāsperans. Generatio que t
a ſ ad diuina vt se corrigeret. b ſ et si manum. ſ cur talis est generatio. c ſ Aug⁹. i. q: nõ habebat fidē que impetrat que lex imperat. sed quasi ex operibus iusticiam querebat.

k l nōn direxit cōr suum: et nōn est v
creditus cum deo spiritus eius.

lis dedi vobis in monte synai. Scd̄o reddit eos dociles. d. a Inclinate aurē ⁊c. modus ei ē docilis discipuli aurē suā humiliter inclinare ad verba magistri sui. Tertio reddit eos attentos ex difficultate dicendorū ad q̄ debēt hoīes attendere. d. b Aperiā in parabolis os meum. vocāt̃ hic parabole facta ⁊ dicta veter⁹ testamēti: q: fuerūt figure noui. i. Cor. x. Omia in figura ɔtingebant illis. c Loquar ꝓpositiões ab initio. i. q̄ solent tractari inter sapiētes ab antiq̄. vñ in hebreo ⁊ in translatiõe Hiero. h̄r: loquar enigmata antiqua. d Quāta. Hic ɔñr subdit̃ narratio: in q̄ p̄mo describit̃ bonitas dei ⁊ ingratitudo ppl̄i in quodā generali. scd̄o mag⁹ in speciali. ibi: Filij ephrem. Circa p̄mū oñdit beneficia dei collata populo iudaico fuisse sufficiēter ei manifestata: vt de ingratitudie nõ posset per ignorantiā excusari. d. Q uāta audiuim⁹. s. dei beneficia collata pplo iudaico in egressu d̄ egypto: ⁊ in ꝓgressu p desertū: ⁊ i ingressu terre ꝓmissionis q̄ diffuse scripta sunt in libris Moysi ⁊ Josue ei⁹ ministri. e Et cognouim⁹ ea. ⁊ modus cognocēdi subdit̃. cū dr̃: f Et pr̃es nr̄i ⁊c. q̄bus debem⁹ credere tanq̄ȝ sollicit⁹ de nr̄a salute. g Nō sunt occultata ⁊c. q: patres narrauerūt filijs succedētibus sibi generationib⁹. h Narrātes laudes dñi. hoc refert̃ ad illud qd̄ premittit̃: Pr̃es nr̄i narrauerūt nobis laudes dñi: q̄bus moyses ⁊ alij insti laudauerūt deū in exitu maris rubri. dicētes: Cantem⁹ dño gl̄iose ⁊c. Exo. xv. i Et virtutes eius. quib⁹ pcussit egyptū decem plagis. k Et mirabilia ei⁹ que fecit. ducendo patres nostros p mare rubrū: ⁊ p desertū. l Et suscitauit ⁊c. q: post eductionem ppl̄i de egypto dedit eis legē in monte synai Exo. xx. q̄ vocat̃ testimoniū: eo q̄ decē precepta decalogi fuerunt scripta in tabulis lapideis: vt in posterū essent in testimoniū diuine locutiõis cū populo. Moyses sil̃r scripsit Deuteronomiū: ⁊ p̄cepit poni in latere arce: vt esset ibi in testimoniū ɔtra populū: vt h̄r Deut̃. xxxj. Dicit̃ etiā lex a ligando: q: filij israel eā susceperūt ꝓ se ⁊ ꝓ posteris suis: ⁊ sic ligabat oēs pn̄tes ⁊ absentes futuros: s̄m q̄ dr̄ Deut̃. xxix. Nec vobis solis ego h̄ fedus ferio ⁊ hec iuramēta ɔfirmo: sed cūctis p̄sentibus ⁊ absentib⁹. ꝓpter qd̄ dr̄: m Quanta mādauit ⁊c. Ex q̄ enī pr̃es legē receperāt ꝓ se ⁊ ꝓ sua posteritate tenebant̃ eis notificare: ꝓpt̃ qd̄ dr̄ Deut̃. vj. Narrabis ea filijs ac nepotib⁹ tuis. n Et cognoscat generatio altera. q: pr̃es tenebant̃ notificare filijs de generatione i generationē. io subdit̃: o Filij q̄ nascent̃: ⁊ ptz l̄ra ex dict⁹: ⁊ hui⁹ notificatiõis subditur causa finalis duplex. Una ē adeptio boni: que notatur cum dicitur: p Ut ponant in deo spem suam. de futura retributione. q Et non obliuiscantur operum dei. Minus dicit ⁊ plus significat. i. in sua memoria teneantur firmiter opera dei. r Et mandata eius exquirant. sanum intellectum a sapientib⁹ inquirendo: vt sic impleant opere: nõ solum s̄m verba legis: sed etiā s̄m intentionez mandati. Scd̄a causa predicte notificatiõis est euitatio mali. que notat̃ cū dicit̃: s Ne fiant sicut pr̃es eoꝝ ⁊c. i. iram dei ꝓuocans. Q: enī pr̃es de egypto exeuntes ꝓ magna parte fuerūt praui ⁊ deū exasperātes. patz in fabricatiõe vituli aurei: ⁊ in multis alijs que tangunt̃ in Exo. et in libro Num. ꝓpter qd̄ dixit moyses propinquus morti sue Deut̃. xxxj. A die qua egressus es de egypto semꝑ aduersus dominū contendisti. ideo subditur: t Generatio que non direxit cor suum. ad deum diligendum: ⁊ in pace ptis eius ambulandum. v Et non est creditus cum deo spiritus eius. quia increduli fuerunt eius promissionibus: vt patet Nume. xiiij. et loquit̃ hic asaph pro malis hominibus illius populi ratione quorum simul etiam vituperant̃ boni. s̄m illam regulam quam ego posui in principio Gen̄. de corpe domini pmixto ex bonis ⁊ malis.

Filij ephraim.

Apostolus: Qui adheret deo: vnus est spi-

1. Cor. 6. b ritus cum illo. Illa aūt generatio ⁊ si credidit deo: nõ tamen in deū. a Mittentes arcū. Aug⁹. Figurate dicit: q: aliquid mittitur arcu. Uel intendētes arcuz ⁊ mittentes sagittas. greci tamen habēt: mittentes arcubus. Per ephrem totaz gētem a parte significat: ⁊ id quia ab his aliquid boni expectandū fuit: hanc partē elegit.

Gen. 48. b Sunt enim de illo filio ioseph cui iacob dexteraz imposuit: et maiori preposuit. Cū autē hec tribus h̄ cul petur: patet iacob figurasse q̄ nouissimi essent primi: ⁊ primi nouissimi. Sic Abel maiori prelat⁹ est Isaac: Hismaeli: Jacob: Esau. Phares zaran illi qui prius manū emisit. Dauid fratribus: sic populo iudeorū populus christianus. b Uel filij ephrem. Aug. Intendentes ⁊ mittentes arcū. i. arcu aliq̄d mittentes vel intendentes ar. ⁊ mittētes sagittas. i. ꝓmittentes seruare legē aperte dicētes: Oia que-

Exo. 19. a cunq̄ȝ dixerit nobis dñs: faciem⁹ ⁊ audiem⁹: ɔuersi sunt ⁊ defecerūt in die belli. i. tētationis. vñ Osee pro-

Osee. 7. c pheta ait: Ephraim fact⁹ est q̄si colūbā insipiens nõ habens cor: q: ꝓmissionē obedientie nõ audito sed tentatio probat.

c Corā patrib⁹. Cas. Incipit narrare iam que ab eductiõe de egypto fecit eis: nec tamen destiterūt a murmure ⁊ a tentatione. Aug⁹. Corā patrib⁹. Qui sunt pr̃es huius praue generatiõis a qua filios dissuasit ne sint patrib⁹ his similes. Si abraam: isaac: iacob accipitis nõ corā eis fecit mira in egypto: q: iā defuncti nisi spū dicas pñtes q̄s xp̄s in euāgelio viuere dicit. Ul̄ moyses ⁊ aaron ⁊ alij seniores pr̃es istoꝝ sunt coraz q̄b⁹ fecit. Ibi facta bona vel mala mystice fiunt ⁊ in nobis: s̄ bona grā dei. Mala indicio. ꝓpter qd̄ monuit attēdere: ⁊ spem ī deo ponere ne sim⁹ sil̃es ill̃. Egypt⁹ ē mūd⁹. Cāpus thaneos. planicies humilis mādati. In mūdo ē humile mādatū accipim⁹: vt in futuro exaltemur. Qui fecit stare aquas ⁊ traiecit eos: cohibet ɔcupiscētias: cū seculo renunciat̃: vt peccatis oībus q̄si inimicis deletis: ppl̄s fidelis traijciat̃ p baptismuz: post deducit spūali itinere: sacro ei⁹ manifesto in hoc seculo q̄si in die. p nubez. i. carnē: in iudicio q̄si ī nocte ī illumiatiõe ignis: q: tunc magna tribulatio q̄ tanq̄ȝ ignis lucebit iustis: ⁊ ardebit iniustis. De petra. etiam que est xp̄s q̄ dic̄: Si q̄s sitit veniat ad

Joh. 7. f me ⁊ bi. educit sitienti fidei donū: ⁊ fluenta spūssancti accedente ligno crucis q̄si virga moysi. d In terra egypti in cam. tha. Aug⁹. Ut oēm dubitationē tollat: ⁊ ꝓuinciā dicit ⁊ locū factorū: sic christ⁹ in t̄ra positus corā patrib⁹ nouit: humile mandatum

Mat. 11. d docuit: Discite a me q: mitis sū ⁊ hūil̃ corde. e In nube. Hiero. Cas. Hoc futurum

indicabant

a ſ vere praua ⁊ distorta: q: ⁊. ſ de q̄b⁹ min⁹ videret. ſ ꝓmittētes seruare mādata in die auditio nis q̄ñ de aliq̄ aduersitate eos clamātes audiebat b ſ quasi pludentes armis. ſ vel ephraim.

a b Filij ēphrem intēndētes et mit-
a ſ defecerūt in die tentationis.

tentes arcū: cōuērsi sunt i die bel c
a ſ io couersi. ſ nõ q̄ nõ possent: sed q: noluerūt et ideo subdit: et in le.

li. Nōn custodierūt testamentuz d
a ſ ⁊ si q̄ñq: ambulēr: tñ nolūt: q: nõ ex corde. facitur eni qd̄ mallent nõ p̄cipi sibi: pares sūt manu sed nõ corde. qui non furantur timore pene: ⁊ qui amore iusticie.

dei: ⁊ in lege ei⁹ noluerūt āmbu-

lare. Et obliti sunt beneficiorum e f

eius: ⁊ mirabiliū eius q̄ ostendit g
a ſ obliti sunt mirabilium eius. ſ quoꝝ ⁊ vbi. b ſ moyse ⁊ ceteris intelligentibus. ſ q̄bus credendum erat.

c eis. Cōram pātribus eoꝝ fecit h
a ſ tenebre vel tribulatio.

d mirabilia in tērra egypti: in cam i
a ſ hūile mandatū. b ſ quasi non liquidum.

po thanēos. Intērrupit mare et k
ſ ad terram.

pduxit eos: ⁊ statuit aqūas q̄si i l
a ſ clausas. b ſ p̄riusq̄ȝ ponat in patria.

e vtrē. Et dēduxit eos i nube diei: m

a Filij ephrem. Hic ɔñr oñdit dei bonitatē ⁊ ppl̄i ingratitudinē mag⁹ i speciali: ⁊ p̄mo q̄ntū ad ip̄i⁹ ephraim tribū. scd̄o q̄ntū ad totū ppl̄m. ibi: Et obliti sūt. Circa p̄mū sciendū q̄ aliq̄ hebrei exponūt hanc l̄ram de filijs ephraim: q̄ viuente adhuc pr̃e multiplicati sunt ⁊ fortificati: ⁊ p̄sumptuosiores effecti rõnib⁹ supradict⁹ exiert de egypto vt isti dicūt: ⁊ p viā breuiorē igredi voluerūt t̄rā ꝓmissionis. s. p terrā philistijm q̄ vicina est: vt h̄r Exo. xiij. Sed iterfecti sūt a philisteis q̄ habitabāt i geth ⁊ terris circūiacētib⁹: eo q̄ p̄occupabāt tp̄s a deo ɔstitutū. q̄ dixit abrae Gen̄. xv. semen ei⁹ futurū peregrinū i terra aliena q̄dringētis ānis: qui nōdū erāt cōpleti: s̄ hoc nõ videt̃ verū: q: . j. assignat̃ cā hui⁹ ingratitudinis. Corā pr̄ibus eoꝝ fecit mirabilia in terra egypti. nulla aūt mirabilia legunt̃ facta p ppl̄o isrl̄ in t̄ra egypti ante tp̄s moysi q̄ longo tp̄e natus est post mortem ephraim pr̄iarche. Itē aū tp̄s moysi filij isrl̄ erāt i egypto in magna seruitute: ⁊ sic nõ est verisil̃e q̄ posset ingredi ꝓ sua volūtate: ⁊ maxime cū exercitu: ꝓpter qd̄ istud meli⁹ exponit̃ de filijs israel: q̄ ɔtra voluntatez moysi ꝓcesserūt ad p̄liū ɔtra āmorreos ⁊ amalechitas: vt h̄r Num̄. xiiij. Et in illis filij ephraim fuerunt p̄ncipales ⁊ alios mouētes: eo q̄ p̄ ceter⁹ aspirabant ad dominiū rõnib⁹ supradict⁹. ⁊ h̄ est qd̄ dicitur: Filij ephrem. in hebreo ⁊ in trāslatiõe Hiero. h̄r filij ephraim: est enī idē nomē ephrem ⁊ ephraim. Sicut enī nomina latina ꝓpria frequēter variant̃ a parte finis: vt Guillerm⁹ ⁊ guillerot⁹: ita etiā in hebreo: tñ eandē psonā significāt. b Intendētes ⁊ mittētes arcū. i. tendētes ⁊ mittētes sagittas ex eo. c Cōuersi sunt in die belli: q: stati fuerūt debellati ⁊ fugerūt ɔfusi. vt habet̃ Nume. xiiij. d Non custodierūt testamentum dei ⁊c. q: ad mandatū dei p moysen noluerūt ꝓcedere ad bellum ɔtra aduersarios: sed volebāt i egyptū diuerti vel reuerti: ⁊ postea ꝓpria capitositate moti prexerūt contra inhibitionē moysi factam ex parte dei: ⁊ tamē in susceptione legis cum alijs petinerāt q̄ mandata dei fierent eis p moysen ꝓmittentes q̄ humiliter obedirent: s̄m q̄ habet̃ Exo. xx. dicētes moysi: Loquere tu nobis ⁊ audiem⁹: nõ loquat̃ nob̄ dñs ne forte moriamur. ⁊ ꝓpter hoc dicit̃ hic: Non custodierūt testamentū ⁊c. e Et obliti sunt. Hic ɔñr describitur bonitas dei ⁊ ingratitudo ppl̄i generalit̃: ⁊ p̄mo in cōparatiõe populi ad bñficia dei ingressum t̄re ꝓmissionis p̄cedētia. scd̄o q̄ntū ad sequētia. ibi: Et induxit eos ī montē sctī ficatiõis. Prima ī duas: q: p̄mo describunt̃ beneficia dei. scd̄o ingr̃itudo ppl̄i. ibi: Et apposuerūt. Prima in tres: q: p̄mo describuntur bñficia p̄stita pplo in egypto. scd̄o in mari rubro. ibi: Interrupit mare. tertio in deserto. ibi: Interrupit petrā ⁊c. Circa primū dicit sic: Et obliti sunt. s. filij israel generaliter. f Beneficioꝝ ei⁹. q: flagellādo egyptios ⁊ pecora eorum: saluabit hebreos ⁊ substantiā eoꝝ. g Et mirabiliū ⁊c. q: egyptijs existentib⁹ in tenebris trib⁹ diebus lux magna erat vbicūq̄ȝ habitabant filij isrl̄: vt h̄r Exo. x. qd̄ fuit valde mirabile: ⁊ sil̃r in alijs plag⁹ egypti a q̄b⁹ filij isrl̄ fuerūt imunes ⁊ saluati. h Corā pr̄ib⁹ ⁊c. videt̃ q̄ deberet dicere corā eis: q: loq̄tur de eis q̄ exierūt de egypto: vt ptz p l̄ram p̄cedentē ⁊ subseq̄ntē. Ad qd̄ sciendū q̄ cōiter filij etiā iā ꝓuecti exierūt cū patrib⁹ suis: sicut naason cū aminadab pr̃e suo: ⁊ sic de alijs. Et licet pr̃es ⁊ filij illa mirabilia vidissent: tñ scriptura facit memoriaz de pr̄ib⁹ magis q̄ȝ de filijs: q: erāt honorabiliores ⁊ p̄ncipaliores. Pōt etiaz alit̃ dici de mirabilib⁹ factis in psona moysi: de q̄ dicūt hebrei ⁊ satis ꝓbabiliter: sicut ego posui sup illud Exo. iiij. Quis fabricat⁹ est mutū ⁊ surdū videntē ⁊ cecū: q̄ cū adductus fuisset corā pharaone vt occideret̃ ꝓpter interfectionē egypti Exo. ij. spiculator q̄ debebat eū occidere fuit tunc pcussus cecitate: ⁊ sic moyses euasit. Pharao etiā videns eū recedentē fact⁹ est mut⁹ ad horā: ita q̄ non potuit seruis suis pcipere vt caperet̃: ⁊ serui sui ita attoniti ac si essent surdi ⁊ ceci: ⁊ sic ex talib⁹ miraculis moyses fugit libere. Ista aūt mirabilia fuerūt facta in iuuētute moysi q̄ in egressu de egypto fuit. lxxx. annoꝝ Exo. vij. ⁊ sic ista mirabilia nõ fuerūt visa a iuuenib⁹ de egypto exeūtib⁹: sed solū a patrib⁹ eoꝝ. i In campo thaneos. Thānis ciuitas est egypti regia: ꝓpter qd̄ tenebant̃ ibi regia cōsilia: s̄m q̄ dicit̃ Esa. xix. Stulti p̄ncipes thaneos sapientes ɔsiliarij pharaonis dederunt consiliū insipiens. Et q: ꝓpter obstinationē regis tota egypt⁹ flagellabatur diuersis plagis: ciuitas regia ⁊ terra ꝓpinqua grauius pcutiebat̃: propter qd̄ de illa fit hic specialis mentio. Similiter si referat̃ hec l̄ra ad mirabilia circa moysen facta vt predictū est. verisimile est q̄ hoc fuerit in thānis in q̄ rex frequētius habitabat. k Interrupit. Hic ɔseq̄nter describunt̃ dei beneficia in mari rubro exhibita. cum dicit̃: Interrupit mare ⁊ deduxit eos: quia sicco pede fecit eos transire: vt habet̃ Exo. xiiij. l Et statuit aquas quasi ī vtre. aque enim detinent̃ in vtre ne effluant: ⁊ eodem modo aq̄ maris diuise ex vtraq̄ȝ parte detinebant̃ dīna virtute ne efflueret̄ sup filios israel: quia vt ibidez dicitur: erant eis quasi ꝓ muro a dextris ⁊ a sinistris. m Et deduxit eos ī nube diei ⁊c. i. columna nubis et ignis: vt ibidem habet̃. Et columna nubis protegebat eos ab ardore solis: ⁊ columna ignis ostendebat eis viam in tenebris noctis.

indicabāt. Deus xp̃s est: tñ nube carnis sue p̃fidis. Et sic illis nubes ꝛra eius solis: sic nobis xp̃s p incarnationez dat refrigeriū ꝟtra estum viti oꝝ. a Tota nocte. toto tpe vite, ne ig. xp̃ianos i ꝟ seculo luminis sui claritate custodit ignis spiritussancti. c Petrā. Cal. In deserto. pt⁹ aq̃ maris q̃si petra: nō petra fons. In deserto vbi necesse vt grati⁹ sit munus. d Adaquit. q̃si peccora nō hoies: qz nō egerūt grates. e Tanq̃ flu. Cal. Aqua q̃ xp̃o. pdit: nulla imunitione deficit: sed fit fons aq̃ salient⁹ in vitam eternā. f Adhuc pec. Cal. i. adieceruṫ vt inter tot bñficia nō crederēt: qō vt maximuz intelligeret pec catū. cū dñs dixit in euāgelio. Joh.16.b Spirit⁹ arguet mūdū de pecca to: exponendo subiūxit: de pec cato quidē qz nō credūt i me. Sicut ꝙ petiti dicit ibi nō credere: ita ⁊ hic peccare dicit nō credere. g In irā. Cal. Nō credē tes deum posse difficilia sibi facere: qō grauissi mū est apud deum: sic⁊ nos abluti p baptismū ꝓuocam⁹ deuz ad irā. h In inaquoso. Aug⁹. Vel i alia bestia ad litterā. vl⁹ potius in sensu: qz licet pleni vētres aque de petra: aride tñ mentes fuerunt. i Mensam. Cal. Mystice: refectionē sapiēcie vel eoꝝ⁹ xp̃i. k Jdeo audiuit. Cassio. Qz dilata vindicta: dedit prius quod petebant: ne videret nō posse. l Distulit. Aug⁹. Penā: dās prius quod licet tentando petebant: ne videretur nō posse: ⁊ postq̃ dedit ignis: id est ira ascendit in israel. Et hoc est qđ prius dixit: Ignis accen. e. in ia. m Et mandauit. Utrūq; breuiter positum. s. q̃ audiuit: q̃ ira ascendit. aperte hic incipit narrare: ⁊ prius quomō audiuit exequitur: postea in sequenti parte quomodo vindicauit. n Et ianuas celi. Cal. Janue ipi predicatores: q̃b⁹ intrat i celū. vel scripture.

a ⁊ tota nocte i illuminatiõe ignis.
a ℔ largo in cruce. b ℔ xp̃m. c ℔ huius seculi.

c Intērupit pētram in hērēmo: ⁊
℔ copiam notat.

d adaq̃uit eos q̃si in abysso multa.
a ℔ q̃ seqbat eos ꝺcuctis idaur. b ℔ quod mirum.

Et eduxit aquā ō petra: ⁊ eduxit
a ℔ sed. ℔ nō paru. b ℔ copiose. c ℔ hec fecit ille
de⁹. ℔ tñ d ℔ illi. i. prauus generatio. ℔ adic
erunt vt inter eos mira non crederent.

e tanq̃ flūmina aq̃s. Et āppoſue
a ℔. i. nō credere.

f runt adhuc pēccare ei: in irā cōci
a ℔ plus cordio q̃ loci. b ℔ vel siccitate.

b tauerunt excēlsum in ināquoso.
℔ et quomodo. a ℔ teneare est dolose postulare.
vt in verbis fit simplicitas: cū sit i corde malicia.
℔ non credendo perierunt.

Et tentāuerunt deum in cordib⁹
a ℔ sic ⁊ multi cū tentatione querunt bodie sapi
entiam a deo. b ℔ vite suc: nō spirituales

suis: ut peterent escas ānimab⁹
℔ tunc. ℔ falsa.

suis. Et male locuti sunt de deo:
℔ quasi non hec difficultia deo est iniuria.

i dixerūt nunquid poterit deus
k parare mensam in deserto. Quo
l ℔ Cal. exemplum dant ⁊ de simili desperante.
℔ q̃si poterit: qz ℔ z alius potuit. qm̃ pensiit ⁊c.

niam percussit petram et fluxe
m runt aque: et torrentes inunda
n uerunt. Nunquid ⁊ panem pote
o a ℔ copiosam refectionē. b ℔ tot hominibus.

rit dare: aut parare mēsā pōpu
p a ℔ ne videret nō posse. b ℔ dando rogata.

k lo suo: Jdeō audiuit dominus ⁊
q ℔ penam.

l distulit: ⁊ ignis accensus est in ia
r ℔ exponit ignem.

s ℔ cur.

cob: ⁊ ira ascendit i israel. Quia
t ℔ posse dare.

nō crediderūt i deo: nec speraue
℔ christo. ℔ audiuit. ℔ ideo.

m runt in salutari eius. Et mandauit
v ℔ predicatoribus.

n nubibus desuper: ⁊ ianuas celi
y

a Aperuit. qz dedit spiritū suis vt intelligerent scripturas. b Mãna ad mãdu. Cal. Significat panē q̃ de celo descē. q̃ est cib⁹ angelo⁊: quē vt mã dicit hic mãna descendere p modū pluuie. c Et panē celi dedit eis. id est formatū in celo aereo. d Panē angelo⁊ ⁊c. qz mãna formabat ⁊ descēdebat ministerio angelico. e Cibaria misit ⁊c. qz q̃libet colligebat quātuz edere poterat Exo. xvj. ℘ iter ponit petitiõis carnū exauditio. cum dr: e Trāstulit austrū de celo ⁊c. Auster est vent⁹ meridionalis: quē tūc de⁹ fecit cessare a flatu suo: ⁊ fecit flare africum q̃ est ventus occidentalis: lateralis tñ: versus meridiem: qz in regione opposita castris q̃ erant versus ventū illū: erat magna multitudo comunicū q̃s ventus ille trāsportauit vltra mare rubrū ad locum vbi erāt castra hebreoꝝ: vt dr Nu. xj. vbi dicit: Vent⁹ aūt egrediēs a dño arreptas trans mare comunices detulit ⁊ dimisit i castra. ió subdit: f Et pluit super eos sicut puluerem. id est valde abundanter.

g Carnes. nō mozmas ℔ vinas. ió subdit: Et p id est. h Sicut arenam maris ⁊c. ꝟ dicit sic arenā mar⁹ ꝓpt abūdantiā: qz inde habuerūt satis ad comedēdū vsq; ad mēsez. Nu. xj. i Et ceciderūt ⁊c. ira q̃ poterāt eas capere sine aliq̃ difficultate. k Et māduca. ⁊c. qz multi tñ comederūt q̃ vertebāt in nauseaz. ℑm q̃ dr Num. xj. Donec exeat per nares vestras: ⁊ vertatur in nauseam.

l Et desideriū eorum attu. e. i. abūdātiam carnis sicut desiderauerāt. m Nō sunt frau. a desiderio suo. qz ꝓsecuti sunt effectū: tñ ad malum ipoz⁊: vt starim subdit: n Adhuc esce. Hic ℘ iter describit executio diuine ordinatiõis q̃m tum ad eoꝝ punitionē. cū dicit: Adhuc esce eorū ⁊c. quia nō totū adhuc comederāt: ⁊ ꝓbabile est q̃ ipi vel plures eoꝝ actu comedebant q̃n dei punitio venit sup eos. ideo subdit: o Et ira dei ascendit sup eos. i. ad puniendū eos p testatiue. ideo subdit: p Et occidit pingues eoz. i. diuites repletos diuitijs. q Et electos israel. i. fortes ⁊ nobiles: quasi dicat sine accepti one psonarū puniuit magnos et paruos morte repentina. ꝓpter quod locus ille vocatus fuit sepulchra concupiscentie: quia ibi sepelierunt populum qui desiderauerat carnes Num. xj. in fine. r In omnibus. Hic ꝓsequēter ostenditur bonitas dei ⁊ ingratitudo populi in his que acciderunt post remissionem explozatorū. de q̃ habetur Num. xiij. quia explozatores de sua legatione reuertentes terruerunt populum: ita q̃ volebant reuerti in egyptum: vt habetur Num. xiiij. Caleph autem filius iephone et Josue filius Nun econtrario confortabant populū dicētes: q̃ poterant hostes debellare ita faciliter sic̃ poterant comedere panem: sed populus nolebat eis credere: sed magis voluit eos cum moyse et aaron lapidare. ⁊ hoc est quod dicitur: In omnibus his: id est non obstantibus predictis dei beneficijs et punitionibus.

s Peccauerunt adhuc. ex nimia ingratitudine. t Et non crediderunt in mirabilib⁹ ei⁹. quia propter mirabilia q̃ fecerat educendo eos de egypto debebant credere firmiter q̃ introduceret eos in terram promissionis valde faciliter: quod fuisset nisi eoꝝ malicia impediuisset. ideo subditur: v Et defecerunt ⁊c. quia propter illud peccatum omnes q̃ exierunt de egypto a. xx. annis et supra: ex diuina sententia mortui sunt in deserto. vt habetur Num. xiiij. preter Caleph filium iephone: et Josephi filium nun: ⁊ leuitas qui non fuerant numerati a. xx. ānis ⁊ supra: sed ab vno mense ⁊ supra: vt ibidem fuit expositum.

x Et anni eorum cum festinatione: quia mors multorum accelerata fuit in rebellione chore Num. xvj. ⁊ per serpentes ignotos Num. xxj. et in peccato beelphegor: ꝓ quo occisi sunt. xxiij. milia hominum. Num. xxv. y Cum occideret eos querebant eum. non est intelligendum de eisdem hominibus in numero sed de diuersis eiusdem tamē populi cum deus interficeret aliquos subito: alij timebant ⁊ misericordiaz a deo petebant.

a aperuit. Et pluit illis manna ad
a ℔ i. manna. b ℔ nō labore humano.

c māducādū: ⁊ pānē cēli dedit eis.
a ℔ noie significari intelligitur significans.

Pānez angelo⁊ māducauit hō:
a ℔ que sequunt. b ℔ que ab auidis non poterāt
consumi.

cibāria misit eis in abūndātiam.
a ℔ quō. ℔ ad terras. ℔ nō potui loqui vobis
q̃si spūalib⁹: ℑ q̃si. c. b ℔ vt inferius patet.

Trāstulit austrū de cēlo: ⁊ induxit
a ℔ ne sibi det africus que ex deo habet. b ℔ fer
uentes et lucentes predicatores.

in virtūte sua africū. Et plūit sup
a ℔ abūde. b ℔ carnē fidē carnis vocib⁹ edite.

eos sicut pūluerez cārnes: ⁊ sicut
a ℔ ideo mirum q̃ cum essent volatilia pennata
pro voluntate ea capiebant.

arenaz maris vōlatilia pennata.
a ℔ duobus cubitis sup terram. ℔ vt nec diffi
cilius capiendi esset.

Et ceciderūt in mēdio castrorum
℔ itinere vnius diei.

eorum: circa tabernacula eorum.
a ℔ ventre non mente.

Et māducauerūt ⁊ satūrati sunt
a ℔ licet eis non profuerit. ℔ concedunt enim
interdum que non prosunt.

nimis: ⁊ dēsideriū eorum attulit
℔ mulum sunt vsi illis carnibus.
℔ ne importunia a deo videretur.

eis: nō sunt frāudati a desiderio
℔ cece dd distulit. ℔ iudel ⁊ praue generatiõis
℔ vel ca.

suo. Adhuc esce eorū erāt i ore ipō
rum: ⁊ ira dei ascēdit super eos.
a ℔ sugsos. de qb⁹: pdit q̃si ex adipe. i. e. b ℔ do
nos.

Et dēcidit pingues eorum: et ēle
a ℔ alias compediuit. b ℔ sed ramen in omnib⁹
peccant prauo illa generatio.

ctos israel impēdiuit. In ōmni
bus his peccauerūt adhuc: ⁊ nō
℔ dei.

crediderunt i mirabilibus eius.
a ℔ ideo. Cal. quasi languida rabe.
b ℔ Cal. pro vanitate sua cinua perierunt.

Et dēfecerunt in vānitate dies
a ℔ vñ dr alibi: Viri spūs ñ diuidabūt dies suos.

eorum: ⁊ānni eorū cū festinatione.
a ℔ Aug. nō ꝓpt ei⁹ vitā: ℑ numerus occidi ecem
plo tā ocalox. b ℔ ℑ boni sine necessitate ḡrunt.

Cūz occideret eos quērebāt eū:

Ps. 126. a Diluculo. Cas. Sedulo vel ante lucem. vñ: Uanum est vobis ante lucem surgere. pius in luce: impius ante lucem rogat. Quere. reuer. ve. Aug. Hec omia propter temporalia bona acquirenda: et vitanda mala: et ita nō deus sed illa colebantur. b Nec fideles habi. Cas. Qui vere credit: opera facit. vnde fides dicit: quod fiant dicta. vñ dicit: nec fideles in preceptis. c Ipse autē. Aug. Hic mali impunitatem sibi promittunt: sed misericordia est etiā malis: verū ante iudiciū: qui facit solē o. su. bo. et ma. sic et illi genti pepercit ne penitus eradicaret: sed manet in successiōe posteriorum: sicut Cain signo accepto ne quis eum occideret. (Gen. 4. c) d Peccat. eorum. Populi. Aug. Qui idem est in successiōe filiorum: vt post abstulit eos de egypto: et induxit eos in montē sanctificatiōis: cū nō eos nisi in successiōe: sic et hic cū dicit: propitius fiet pec. eorum: intelligimus etiā impletū esse quod dicitur ab apostolo. Reliquie. s. f. que credent in xp̄m. quod hic preuidit cū subdit: Et nō disp. e. et abun. vt auer. etc. quia nō oēm irā accēdit: quia et illud remisit quod filiū occiderūt. e Spūs vadēs et non re. ideo per gratiam reuocat: quia per se redire non possunt. vñ in prouerbijs de via iniquitatis dicitur. Omnes qui ambulant in ea nō reuertentur. s. per se sed per gratiam reuocabuntur: hec est ouis errabunda quam humeris pij pastoris reducta est ad gregem. (De pe. di. 1. ¶ hoc idē. in. 3. glo. Pro. 2. c) f Omnē irā. i. nō puniuit eos quantum digni erant. g Quotiens. Cas. Dicitur plagas egypti propter eos factas: cōparando mala eorum beneficijs dei. dicit eos oblitos et tentasse deū. Aug. Quia caro vel spūs v. quotiēs q. q. multotiēs exacerbauerūt eū. h Et conuersi sūt et tē. Aug. repetit eorum infidelitatē vt memoret quas plagas intulit deus egyptijs propter eos: vñ deberent esse si ingrati. i De ma. tri. Cas. Tribulatio solet esse in memoria: sed nō eis pulchre opponit manum dei manui pharaonis dicēs: manus eius: et de manu tribu. quod multū differūt. Aug. Cas. Mysticatiōes ab h loco. k Et conuertit. vsque. l Misit in eos iram. Hic incipit exponere plagas propter iudeorum liberationē in egypto factas: et ponit decem plagas sicut in exodo decem ponuntur. Aliqua tamen hic que non in Exodo: que non interpretari (nisi figurate) possumus vbi et que facte fuerunt parabole dicuntur: sicut sepe solet non seriem historie sequi: sed alia addere: vel quedam mutare pro significatione. Aqua. ergo in sanguinem significat de rerum causis carnaliter sentire. m Cynōnia canini mores sūt. n Rana loquax vanitas.

Erugo.

a et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum. Et rememorati sūt a
q: deus adiutor est eorum: et deus b
excelsus redemptor eorum est.
Et dilexerūt eū in ore suo: et lingua c d
sua mentiti sunt ei. Cor aūt eorum e
b nō erat rectum cū eo: nec fideles f
c habiti sunt in testamēto eius. Ipse g
autē est misericors et propitius h
d fiet peccatis eorū: et nō disperdet i
eos. Et abundauit vt auerteret k
f iram suam: et non accendit om- l
nem iram suam. Et recordatus est m
e q: caro sunt: spiritus vadens et n o
g nōn rediens. Quotiens exacer- p
bauerunt eū in deserto: in iram
concitauerunt eum in inaquoso.
h Et conuersi sunt et tentauerunt q r
deum: et sanctum israel exacer- s
bauerunt. Non sunt recordati t
manus eius: die qua redemit eos
i de manu tribulantis. Sicut po- v
suit in egypto signa sua: et prodi- x
k gia sua in campo thaneos. Et con- y
uertit in sanguinē flumina eorū:
l et imbres eorū ne biberent. Mi- z
m sit in eos cynomiam et comedit
n eos: et ranam et disperdidit eos. a

a Et rememorati sunt etc. pugnans pro eis cōtra exercitum pharaonis. vnde dixerunt: Fugiamus israelem: dominus pugnat pro eis contra nos Exo. xiiij. et similiter contra amalech: sicut dicitur Exo. xvij. Cumque leuaret moyses manus vincebat israel. b Et deus excelsus redemptor eorum est. de captiuitate egypti. Sed ista reuersio ad deum saltem quantū ad multos non erat ex amore iusticie: sed timore pene. ideo subditur: c Et dilexerūt eū in ore suo: quia in exterioribus verbis ostenderunt signa diuine dilectiōis. d Et lingua sua mentiti sunt ei. quia nō sic habebant in mente prout pretendebant ore. ideo sequitur: e Cor aūt eorū nō erat rectū cū eo. per veram dilectionē. f Nec fideles habiti sunt in testamēto eius. i. in preceptis legis: que dicitur testamentū per debitam impletionē in operatione. g Ipse autē est misericors: quia eius proprium est misereri et parcere. h Et propitius fiet peccat. eorum. puniēs eos citra condignū. i Et nō disperdet eos. totaliter delendo sicut meruerant. k Et abūda. vt auer. irā suā. i. effectū vindicte sue quē auertit ex parte. ideo sequitur: l Et nō accē. etc. i. vindictā: sed solū partem eius. cuius causa subditur ex parte fragilitatis humane. cū dicitur: m Et recor. est. i. ad modū recordantis se habuit: quia obliuio in deum nō cadit. n Quia caro sunt. i. fragiles et proni ad casum propter fomitē ex carne procedentem: propter quod etiam peccatū hominis remediabile est: non autem angeli qui carnem et ossa non habēt. o Spiritus vadēs et non rediens. i. tendens ad mortem per separationem a corpore: non quia spiritus hominis moriatur qui est incorruptibilis: sed quia homo cōpositus ex corpore et spiritu moritur. Et non rediens: quia spiritus separatus a corpore ad ipsum non redit virtute nature. p Quotiens. Postquam descripsit ingratitudinem populi quantum ad eius magnitudinem. Hic consequēter describit eam quantū ad multitudinem: et primo cōmittendo. secūdo omittendo. ibi: Nō sunt recordati. Circa primū dicit: Quotiens exacerbauerūt etc. sua peccata multipliciter reiterantes. quasi dicat: multotiens. vnde dixit dominus Nume. xiiij. Tentauerunt me iam per decem vices: et tamen dixit illud anno secundo egressionis de egypto: a cuius egressu vsque ad ingressum terre promissionis fluxerunt. xl. anni. ex quo patet quod in residuo tempore. xxxviij. annorum multis vicibus offenderunt eum: nec omnes offensiones sunt scripte. ideo subditur: q Et conuersi sunt. ad mala preterita. r Et tentauerunt deum etc. et pro id est. i. deum sanctificantem israel. s Exacerbauerunt. qui de sua natura dulcissimus est. t Non sunt recordati. Hic ostendit propositum ex omissione: quia tenebantur recordari beneficia eis prestita in egypto: quod omittebant ex sua ingratitudine: et hoc est quod dicitur: Non sunt recordati manus eius. i. potestatis diuine die qua redemit eos de manu tribulantis. i. pharaonis quem submersit in mari cum suo exercitu pro liberatione populi sui. v Sicut posuit in egypto signa sua. i. decem plagas quibus percussit egyptum. x Et prodigia sua etc. istud est supra expositum. y Et conuertit etc. vt habetur Exodi vij. z Misit in eos cynomiā. i. muscā caninā. ista fuit plaga quarta egypti. de qua dicitur Exo. viij. Immittam in te et in seruos tuos et in populum tuū et in domos tuas omne genus muscarum: et sic inter illas fuerūt musce canine: que hic singulariter exprimuntur: eo quod fuerant alijs grauiores. a Et ranā etc. plaga ranarum fuit secūda. de qua habetur Exo. viij. in principio: et ponitur hic singulare pro plurali. Ranā. i. ranas. et idem dicendum de cynomia.

Et dedit

Erugo. quam alij rubiginē interpretantur: nocet occulte: que comparatur vitio: quod difficile apparet: vt est multū fidere de se. Aura enim noxia hoc in fructibus operatur latēter: sic in moribus occulta superbia: cū putat se aliquid esse quod nihil est. Locusta. malicia ore ledens infideli. s. testimonio. Grando. est iniquitas res alienas auferens. vnde furta: rapine: prede. Plus autem vitio suo vastatur ipse vastator. Pruina. vitium quo charitas primi stulticie tenebris quasi nocturno frigore cōgelascit. Ignis: qui non in exodo nisi cū grandine in fulgoribus vt fructus lederet accipitur: qui tum nō legitur possessiones incendisse: significat immanitatem iracundie qua et homicidiū fit. Morte pecorum. pudicicie damnū significatur. Concupiscentia qua fetus oritur cōmunis est nobis cū pecoribus. hanc habere domitā et ordinatā pudicicie virtus est. Mors primitiuorum. amissio est iusticie qua quisque humano generi socialis est. Decē plagis percussi sunt egyptij contra decē precepta scripta in tabulis. Et hic decē plage licet nō eo ordine ponantur: sed pro tribus que in exodo. i. cynifes: vlcera: tenebre que nō hic. Alie tres sunt hic que nō ibi: rubigo: pruina et ignis. Talia enim pro congrua intelligētia frequenter variantur. Signa. Cassi. Sunt duris cordibus quasi characteris impressa vestigia. Prodigia. que signabant aliquid futura. Thanis. ciuitas: humile mādatū: quod hic nobis necessariū vt in futuro erigamur. a Et dedit eru. Hec in Exo. nō leguntur. mystica quidem interpretatiōe tamen exponantur. b Locuste. Aug. Se inuicē comedētes: significat detractores: qui alienos fructus inuide rodūt. c Moros eorum prui. Aug. Morus calide est nature per quod charitas intelligitur: que in pruina occiditur. d Grandini. Aug. Que grādo nō potuit ledere. i. mollia: post dicit exodus a locustis comesta. e Tradidit gran. iu. Cas. Morte pecudū stultorum occasus ostenditur. f Igni. Cas. Ignis cupiditas que possessionē. i. statū mentis vastat. g Irā indignationis. Cassi. Ordo vindicte prius peccat. deus irascitur quando nō cōpungunt: inde maliciā hominis in sua indignatiōe ira et tribulatiōe derelinquit: vt suis aduersitatibus affligantur qui deo non obediūt vt ibi dicitur: propterea tradidit illos in reprobum sensum. indignatio hominis pertinet ad tumidā superbiam. Ira ad nefandā audaciā: tribulatio ad confusam desperationē: tunc per diabolū ad immissiōes illicitas percipitantur nudati defensione dei. b Per angelos ma. Aug. Judicio dei hec facta sunt in illis per angelos malos in hoc seculo malo: quasi in egypto et campo thaneos: vbi et humiles esse debemus: donec veniat seculū quo exaltemur: et malis angelis deus vtitur bene: sicut et homo dei creaturis male. Aug. Per angelos malos. Ut homo bonus vel malus vtitur visibili materia terra: aqua: aere: igne: pro modo suo nō solū necessarijs: sed et superfluis et ludicris et artificiosis operibus: sic angeli boni et mali pro cuiusque potestas est que eis amplior quam hominibus: et maior est bonis quam malis: tamen secundum nutum dei. In malos potest diabolus vt in suo pecore: nisi prohibeatur a maiori. In bonos non nisi permittatur ad probandū non ad perdendum. per bonos punit deus vt sodomā: sed iustos per eos probari nō occurrit. Et obstinatio ergo in egyptijs per malos: quibus amica sunt vitia: et mala morum figurata per plagas eorū: per eosdem. cū enim tradit in concupiscentiā: illi sunt ministri: vt in materia sui corporis. Possumus ergo sine dubitatiōe malis angelis attribuere mortē pecorum: mortes primitiuorū: et obdurationē egyptiorum. hanc enim deus cū facere dicitur nō instigando et inspirādo: sed deserendo facit vt illi operentur in filijs diffidētie: quod deus iuste debiteque permittit. Ea vero que mirabiliter de creatura facta sunt: malignis angelis tribuere nō audemus. Nam si ideo attribuuntur demonibus: quia pene instigebantur: consequens est vt etiam sodomā per angelos malos euersam esse credamus: et eosdem ab abraam et loth hospitio susceptos: quod absit. Per angelos ergo malos punit deus bonos et malos homines: sed bonos tamen corporalibus penis: malos autē corporalibus et spiritualibus. Per bonos vero angelos malos homines tamen punit: et corporalibus nō spiritualibus penis. i Ire sue. Aug. Erat semita ire dei qua occulta equitate puniret egyptios: cui deus fecit viam: vt eos quasi ex abditis produceret per angelos malos in aperta scelera: et sic aperte puniret. k Primogenitū in egypto. Aug. Primogenita sunt summa mādata: vt diliges deū ex toto corde: quibus nō seruatis orbamur prole rōnis. l Et abstulit. Aug. Mystice. Hoc et in nobis intelligitur: vbi eruti de potestate tenebrarum mente transferimur in regnū dei oues in spiritualibus pascuis. Cas. Et abstulit. quod eductos de seruitute duxit in terram promissionis: et item offendūt. m Et indu. eos. Aug. Nō eosdem quos abstulit: sed eos nomine et gente: significat tamen quod multi ad ecclesiam quā mauult intelligi

a Et dedit erugini fructus eorum: a
b et labores eorum locuste. Et oc- b c d
cidit in grandine vineas eorū: et
c moros eorum in pruina. Et tradi- e f
d dit grandini iumenta eorū: et pos- g
f sessiones eorum igni. Misit in h
eos iram indignationis sue: indi-
g gnationem et irā et tribulationē:
h immissiōes per angelos malos. i
i Uiam fecit semite ire sue: non pe- k l
percit a morte animarum eorum: et
iumenta eorum in morte cōclusit. m
k Et percussit omne primogenitū n
in terra egypti: primitias ois labo- o
l ris eorum in tabernaculis cham. Et
abstulit sicut oues populū suum: p
et perduxit eos tanquam gregem in q
deserto. Et eduxit eos in spe et r
nō timuerūt: et inimicos eorum ope- s
m ruit mare. Et induxit eos in mon- t

[Interlinear glosses: a hoc ex odio. vel rubigini. que per se nascūtur. fata. bona eorū. nec hoc in exodo. que multū distat a grandine. destructioni. quicquid boni erat dote nature. nec hoc in exodo. a ad exaggeratione decime plage hic ponit. a nō ad correctionē sed vindictā. s. ascendendo. immissam. s. vel indigna. vel iram vel tribu. a amplitudinē. aliter nō liceret diabolo. b occulte equitatis sue. vel animabus. Cū dominus quasi parificauit: quia filios erant illis. i. de olbus. a frugū. oia que ad victū vel solatium hominis sunt vastata sunt. b frumenti et huiusmodi. a vbi non erant iudei. a hoc fecit in decima plaga. a huius seculi. quod erat inter mare et egyptū. b Aug. spe salui facti sumus: nec timere debemus. a ita et in baptismo delentur peccata nostra. a sanctam ecclesiam.]

a Et dedit erugini. i. vento vrenti que corrūpit segetes. de ista erugine nō fit mētio in Exodo: quia solūmodo ponuntur ibi plage notabiles: cū quibus fuerūt alie que nō sunt ibi scripte: sicut dicitur hic de erugine: et sequēti versu de pruina. b Et labores eorum. i. fructus per laborē eorum productos. c Locuste. i. locustis. Ista fuit plaga octaua. de qua habetur Exo. x. d Et occidit etc. Ista fuit plaga septima: de qua habetur. ix. e Et moros eorum in pruina. In translatiōe Hiero. habetur: In frigore. folia mororū corrūpente. f Et tradidit grā. iu. eorum. quia aīalia tunc in campis existētia ex magnitudine grādinis fuerūt interfecta: vt ibidē habetur. g Et posses. eorū igni. quia grando et ignis mixta pariter ferebantur: vt ibidē habetur. h Misit in eos iram indig. sue. i. effectum ire sue et indignatiōis per plagas dictas: et sequentes. i Immissiones per ange. ma. hoc dicitur ad ostendū quod angeli mali fuerūt executores diuine iusticie in percussionibus egypti: tamen aliquid boni angeli aliqui fuit executores in talibus: sicut dictum fuit plenius Exo. xij. (Exo. 12. d f. 104) k Uiā fecit semite ire sue. quia puniendo egyptios declinabat ab hebreis. l Non pepercit etc. indifferenter percutiens magnos sicut et paruos. m Et iumēta eorū etc. Ista fuit quinta plaga qua percussit aīalia in campis pestilētia. vt habetur Exo. ix. in principio. n Et percussit omne primogenitum etc. Ista fuit decima plaga: de qua habetur Exo. xij. in medio ca. o Primitias om. la. eo. in taber. cham. i. in tabernaculis egyptiorum descēdentiū a cham: quia mesraim fuit filius cham. vt habetur Gen. x. Ab isto aūt mesraim denominata est egyptus: quia ibi dominatus fuit: vñ in toto veteri testamēto vbi in nostra translatiōe ponitur egyptus. in heb. habetur mesraim. p Et abstulit de egypto etc. s. populum israel diligenter custodiendo: sicut pastor custodit oues. q Et perduxit eos tanquam gre. in deser. vbi pauit eos pane celesti: vt predictū est. r Et deduxit eos in spe. perueniēdi in terrā promissam. s Et nō timuerūt. licet enim timuerint super mare vidētes exercitū egyptiorum appropinquantem eis: tamen moyse eos assecurante secuti sunt eum per mare: ita quod timor ille nō fuit tantus quod impediret eos a sequela moysi. t Et induxit. Hic consequenter ostenditur bonitas dei et ingratitudo ipsorum post ingressum terre promissiōis: et diuiditur in tres partes: quia primo describitur dei bonitas. secūdo ipsorum malignitas. ibi: Et tētauerūt. tertio pene acerbitas. ibi: Audiuit deus etc. Circa

primum

telligi uersi sunt.ipa ē mons quem xps acquisiuit. a Et eiecit.Cassio. Mystice.Gentes sūt vitia et errores. August. Vel maligni spūs. Que oia xps eiecit a facie fideliu3: et sorte diuisit eis terra3.p hoc significat q
1.Cor.12.b in nobis oīa operat vn' atq idem spirit':diui.singulis put vult.
Hoc pmo copletum fuit quod ad
Gen.9.b cham dixit Noe:tu eris seru' fratrū tuorū.Chanaan enī qui descendit de cham terrā istā possederat quā deus pplo suo dedit factis seruis q de chanaan descenderant:ppls dei de sem p abraam deriuat' erat. cham enī in psona sua pria nō fuit seru' plus q ceteri. b In tabernaculis.Cassi. In qbus regnabāt peccata regnare fecit virtutes. c Quēadmodu3 pres eorū.Aug'.Per totū loquit q si de eisdē:tū nūc de his q in tra promissionis quorū fuerūt pres q i deserto amaricauerūt. d Arcum prauū.Aug'.Animi intētione puersā:
Exo.20.a vt ɔtra deū q dixerat:nō erūt tibi dij alieni:qd plani' aperit:in ira ɔcita. Vel in arcū prauū q difficile remittitur:et ipi facile retroibāt.Vel arcum prauū q nō eminus iaculat:sed in se spicula ɔuertit.i.malicia dolosorū. e Ad emulationē.Vel emulati sūt alia littera:cū honorem dei alij tradunt. f Audiuit de'.Cas.de vltione in terrā pmissionis q et retorta ē in ipos p quos puniuit. g Et repulit taber.Cas.Hoc tpe hely sacerdotis qn victi sunt ab allophilis:et arca dūi capta est:et ipi magna strage vastati.legit enī in libro Regū q tūc ceciderūt de populo triginta milia peditū. h Habitauit in hominib'.Aug'.Cū ergo nō esset dignu3 in qbus habitaret: repulit illud qd nō pter se:sed pter illos instituit. Cas.sic deserit corpa nostra q spiritus sctūs qū bene tractant:inhabitat. i Et tradidit.Cas. Si enī cū peccatorib' et boni tradunt captiuitati exercitiū est:nō in mente captiui sūt.Vel hosti traditi:sed liberi et deo cōiūcti. k Virtutē e.et pul.Aug'. Arbitrij libertatē imminuit:et virtutes abstulit in malis qd nō fit in bonis:licet cū malis interdū captiuentur corpaliter. l Et excitat' ē. Cas.Aug'.Mores hoīm dūo tribuit pter res explanādas. m Tanq dormiens et crapulat'.hoc dicitur in psona dementiū: qui ita putāt qn periclitantib' nō subuenit. Vino esse crapulatū quādo nō tam cito subuenit.Et renera sic demēter putantibus dormit:et est alienus et negligentibus et infidelibus:qui nulla voce laudis vel operis eum excitant. Excitatur autē ad vindictā malis actibus:vt hic peccatis eorū qui arcam inter simulacra posuerunt. Tanq potens:quia tunc sunt homines ad iram faciles:et ad virtutes potentes quando post crapula3 de somno surgunt. Aug'.Et excitat' est. Christus vino passionis ebrius dormiēs in sepulchro:excitat' est a morte tanq potens in resurrectione.
Aug'.Tanq dormiens. Visus ē dormire:qn pplm suū dedit in man'
3.41. eorū qs odit.vbi eis d:vbi ē de' tu'.
Et peussit

s .s.sion
tem sanctificatiōis sue: montē a
a s quem acquisiuit christus. b s expellens gentes.
quem acquisiuit dextera eius.
a s a terra promissiōis. b s psentia. c s fidelium. d s vitia errores.
a Et eiecit a facie eorū gentes: b
a s Mystice.q oia vn' atq idē spūs operatur:diuidens singulis prout vult.
et sorte diuisit eis terram in fu c
niculo distributionis. Et habi d
a s Mystice.in celestem gloriam vnde angeli deiecti sunt:p gratiā christi subleuamur
b tare fecit in tabernaculis eorū:
a s videntiū deū. s rn. b s praua generatio beneficijs male vtens tentauit adhuc.
tribus israel. Et tentauerunt et e
a s in terra pmissionis.
exacerbauerunt deū excelsum: f g
et testimonia eius non custo/ h
s a deo.
dierunt. Et auerterunt se et nō i k
a s quod fecerant dicentes: omnia queciīq preceperit dominus faciemus.
c seruauerunt pactu3: quemad/ l
modum patres eorum conuer m
d si sunt in arcum prauum. In
a s superbis cogitationib' quando colere idola presumunt.
iram concitauerunt eū in col/ n
s vnde.
libus suis:et in sculptilibus su o
s indignationem.
e is ad emulationem eum pro/
a s aduertit et vindicauit. s hec pdicta.
f uocauerunt. Audiuit deus et p
a s israel. b s quo spernente nihil sunt qui per eum totum fuerunt.
spreuit: et ad nihilum redegit q r
a s pro idolatria eorū. b s cur repulit. s eleganter exponit cur repulit cum ait: vbi habitauit in hominibus.
g valde israel. Et repulit taber/ s
naculum sylo: tabernaculū su/
s inter homines.
h um vbi habitauit in homini/
i bus. Et tradidit in captiuita/ t
a s Aug'.vir.et pul.arcam dicit. s vnde videbantur inuicti et sibi placebant honesti inter gentes.
k tem virtutem eorum:et pulchri v
tudinem eorū in man' inimici.
a s capta arca:cōsequēs est vt ppls caderet. b s in occisione anie. s malos. s quē inter multos elegerat.
Et cōclusit in gladio ppl'm suū: x
a s etiā fortes. y
et hereditatē suā spreuit. Iuuē/ z a
a s ira bellātiū.
nes eorū comedit ignis:et virgi b
a s q: h inuocabat i hostili metu
b s Aug'.Filij heli quorū vn' vxor mor i partu mortua nō potuit plāgi honore funeris.
nes eorū n sūt lamētate. Sacer c
dotes eorū i gladio ceciderūt:et
a s que mūdo renūciauerūt.
a s antropospatos.
l viduę eorū n plorabāt. Et exci/ d e
a s Aug'.sic videt impijs insultātib' q velut ebri' diu dormiat:cū tā cito nō subuenit.
m tat' ē tāq dormiēs dūs:tanq f

primū d:Et induxit e.et c.i.in hierlm q est metropolis iudee:in q edificatū fuit teplū in mōte moria.2.Paral.3. a Montē quē et c.q fuit acqsit' mag. xtute diuia q hūana. b Et eie.a fa.e.gē.i.chananeos et alios ibi habitātes.vt diffuse tradit in libro Iosue. c Et sorte diuisit et c.de q diuisione habet Iosue.xiij.vsq ad.xvij.inclusiue. d Et habitare fecit et c.i.in domibus et villis a gētilib' edificat. e Et tentauerunt. Hic ɔsr ponit ppli malignitas:exercēdo petā antiqua patrū suorū.cū dicit:Et tentauerūt.diffidentes de diuina virtute. f Et exacerbauerūt.puocantes ad irā. g Deū mitissimu3. h Et testimonia et c.i.legis pcepta. i Et auerterūt se:scienter recedētes a diuia fruitute. k Et nō seruauerūt pactū.i.legē quā pepigerāt obseruare.dicētes Exo.xxiiij.Omnia que locut' est dūs faciem':et erim' obedientes. l Quēadmodū pres eorū.qui adorauerūt vitulū:et mltiplicit offenderūt deū in deserto. m Cōuersi sunt in arcū prauū.p promptitudinē ad male agendū:sicut arcus cū impetu emittit sagittas.
n In irā ɔcitauerūt et c.Circa qd sciendū q anteq poneret arca dūi in sylo: et post destructionē sylo vsq ad edificationē templi salomonis licitū fuit hebreis offerre oblatiōes et sacrificia votiua alibi q vbi erat arca:q illis tpibus arca nō habuit stabilē mansionē:sed qdiu fuit in sylo et in teplo salomonis nō fuit hoc licitū sicut pleni' fuit dictū.Deutero.xij.Post edificationem aūt tēpli isti imolabant in excelsis deorū:qd erat illicitū nisi ex dispensatiōe speciali:sic helias obtulit sacrificiū in monte carmeli.iij.Reg.xviij.Et nō solū imolabant in collibus deorū:sed etiā demonib' in idolis:qd erat grauissimum.ideo subdit: o Et in sculptilib' suis ad emu.i.ad vindictā eum puocauerūt. p Audiuit de'.Hic describitur pene acerbitas.cū dicit:Audiuit deus:pdictā populi nequiciā. q Et spreuit.cū pter suā nequiciā vel maliciā. r Et ad nihilū redegit et c.tradēs eū post mortē Iosue dure seruituti aliorū populorū:eo q declinauerat ad idolatriā: vt pz ex decursu libri Iudicū.et.j.Reg.
s Et repulit tabernaculu3 sylo.q capta arca dūi q fuerat in sylo.vt habet.j.Reg.iiij.ciuitas sylo fuit destructa. t Et tradidit et c.q philistei fortes populi eos occiderunt et captiuauerūt. v Et pulchritudinē eorū et c.i.arcā testamēti q erat gloria populi israel quā ceperūt philistijm.propter qd vxor phinees moriēs dixit.j.Reg.iiij.Translata ē gloria d israel:q capta est arca dei. x Et ɔclusit in gladio populū suū.s.philistinorū. y Et hereditatē suā3.scz terrā israel. z Spreuit.intantū enī erant spreti sub seruitute philistinorū:q faber ferrarius non inueniebat in isrl: ne hebrei ibi facerēt gladiū aut lanceā.j.Reg.xiij. a Iuuenes eorū comedit ignis.accensus p philisteos. b Et xgines eorū nō sunt lamētate.q qlibet querebat locu3 fugiendi dimittēdo occisos insepultos et inlamentatos. c Sacerdotes eorū et c. scz ophni et phinees.j.Reg.iiij. d Et vidue eorū nō plorabant.eadē rōne qua dictum fuit de virginib'. e Et excitatus est.Hic ɔsr ponit diuina ɔsolatio.cū dicitur:Et excitat' est tanq dormiēs dūs.qdiu dimisit sic pplm affligi: videbat quasi dormiēs. f Tanq potēs.sic dz scribi: q i hebreo et in translatiōe Hiero.habet: Quasi fort crapulat' a vino,ille ei q fort est robore.

a Et peussit in po.Aug'. Hec pena eruciabit qui in posteriora respexerit:q deb3 putare vt stercora: q enim suscipit testamētū dei vt veteri vanitate se nō exuat:similis est hostib' q arcā iuxta idolū dagon posuerunt.
Esa.40.b Illa vetera etiā illis nolētib' cadūt:q oīs caro fenū: et claritas homis vt flos feni. Fenum aruit.Flos decidit.arca stat in eternū.Secretu3 arce regnū celoru3:vbi est eternum verbū dei:sed q posteriora diligunt: ex eis cruciabunt. opprobriū enī sempiternu3 dedit illis. b Et repulit.Cassi.De rege dauid et loco regni.
Aug'.Non dixit:repulit ruben q primogenit' et ceteros q viderent merito repulsi:cū iacob peccato eorū detestet. Vel beniamin ex quo saul vicino tēpore reprobat' fuerat: sed eos poti' noiauit q clariorib' me/
Gen.37.f ritis videbantur excellere. Ioseph q impie vendit' pro iusticia sublimatus:pauit patre3 et fratres:de q ephrem.q maiori benedictiōe aui prelat': p hoc ergo pclari meriti nomia totu3 illum vetustū populū repulsu3 a deo intelligimus:electa3 tribu3 inde:nō pro meritis iude: quo longe melior fuit ioseph:s quia de ea christus nouū populū xpi prelatū veteri pplo scriptura testat.vnde et monte3 sion ecclesiā accipim': que futura speculat non terrena: sic ab initio electionis hebree gentis vsq ad christū precedit.
c Sicut vnicornis. August. Vnicorni sunt qrū firma spes in vnū illud erigit.de q dicit:
3.16. Vnā petij a dūo hanc requirā. d Sanctificiū. est plebs sctā regale sacerdotiū. e Dauid seruū.Aug'.Qui d iuda:qui christū significat:in hoc loco. Seruū nō dicit filiū:q forma serui ex dauid. Dauid ad israel ex pastorali officio pecorū ad regnū hoīm translat' est.vnd de post fetan.ac.c.Christ' ab hominibus ad hoīes:id est a iudeis ad gentes:tū fm parabolam ab onibus ad oues. nō enī mō sunt ecclie iudee q olim fuerūt.Oms gemel/
Cant.4.a lis fetib' erāt.vn in canticis.Dentes tui sicut grex tonsarū ascēdens de lauacro:q oēs geminos creant:et sterilis nō est in eis.Dentes ecclie sunt illi p qs loquitur. vel p quos in corpus suum velut manducādo ceteros traijcit. Grex tonsarū dicit:q onera seculi velut velle/ ra deposuit:et ad pedes apostolorū rerū suarū vēditarū precia apposuit:ascēdens de lauacro baptismi gemios creat opa:scz gemine charitatis:vn sterilis non erat in eis :ab his translatus est xps:sed pascit greges in gētibus christ' qui sunt iacob et israel. f Iacob.Aug'.Repetit israel here.s.nisi dicat nunc fm hūc statum iacob seruus.Quādo videbit facie ad faciē hereditas vnde et nomen accepit.Israel enim dicitur ex contemplatione dei.Transtulit eum ad hoc:vt pasceret:et ita fecit. g Et pauit eos in inno.Cas.Videt forte alicui congruentius posse dici innocētia manuum et intellectus cordis:sed sic maluit:quia sunt q nō faciūt mala p timore.hi videtur innocētes manib':sed nō corde.ideo dixit:Pauit eos in innocētia cordis sui.s.hominum:id est faciēs eos innocētes etiā in cogitatiōib' cordis. Et deduxit eos ad vitā in intellectib' manuū suarū.s.xpi.Intellectus manuum eius est:que3 facit qsi manibus in credentibus:quod non potuit ille dauid figura huius,Et hoc docuit quod egit.
Cas.Psalmus.

a s Sicut excitatur planctu familiarita deus viuo passionis ebrius.
a potens crapulatus a vino.Et p/ a
a s in gehenna mersos.
cussit inimicos suos i posteriora:
s q nullus alius ita punit' est.
opprobriū sempiternu3 dedit il/ b
a s ne inde esset rex. s Aug'.meli' in his versibus significatur populus iudaic' a deo repulsus: et nouus ppls christiāorū elect'. b s Augmentū interpretatur. s qui in augmento terrenorū multant:et sunt de fruge seculi psumentes.
b lis.Et repulit tabernaculum io/ c
a s iudeos. s fructificatio.
seph:et tribū ephrem nō elegit. d
s xpianū pplm. b s q.d.ecclesiā.
Sed elegit tribu3 iuda: montem e f
c sion que3 dilexit.Et edificauit si/ g h
s christus. s vel niū. s vel orū
d cut vnicornis sanctificiu3 suum:
a s in ecclia pūti vel celesti. b s et si ecclia pūs mortaliter transiet:tū in eternū est fundata.
in terra quam fundauit i secula. i
s per quem.
e Et elegit dauid seruum suum:et k
sustulit eum de gregibus ouiu3: l
a s de loco vbi erat:post fe. s pmitiuā ecclesiam: id est de illis qui erant post primitiuos. b s celesti pane. s non qui filij carnis:sed filij pmissiōis estimantur in semine.
dē post fetantes accepit eū.Pā/ m n
a s contemplatione dei.
f scere iacob seruum suum:et israel o
s et ita fecit.
g hereditatem sua3. Et pauit eos p
a s q sine petō et h:docuit eos qd ipse egit.
b s .i.in opib' intellectualit fact. s qs facit i eis.
in innocētia cordis sui:et i intel/ q r
s actualē sanctitatē significat. s ad vitā.
lectib' manuū suarū deduxit eos. s

est robore qn sopitus est a vino nō pōt vti sua fortitudine:et sic videbatur multis de pplo isrl de ipo deo qdiu fuerūt in tanta afflictiōe: sed tūc visus fuit eis qsi excitatus qn cepit eos iuuare et aduersarios peutere.iō subdit: a Et peussit inimicos suos in posteriora:q: percussit philisteos in secretiori pte natiū.j.Reg.v.et coputrescebāt pminētes extales eorū:vt ibidē habet.
b Opprobriū sempiternū dedit illis.q coacti fuerūt remittere arca3 ad terrā israel:vt eorū plaga turpis et vituperabilis ab oībus
cognosceret:q cū arca remiserūt anos aureos recognoscētes plagā suā vilem: q etiā h factū redactū est in sacra scriptura que vsq hodie vbiq diuulgat. c Et repulit.h pōit intenta cōclusio in h ps.s. q dignitas regia ptineat ad dauid:et ei' posteritatē ex diuina electione et nō ad tribū ephraim. et hoc ē qd dicit:Et repulit tabernaculū ioseph.i.ciuitatem sylo:in q reposita fuit arca in tabernaculo.Iosue.xviij.Et d:tabernaculū ioseph:eo q sylo erat in sorte ephraim filij ioseph. 1.Re.5.b
d Et tribū ephrem nō elegit.i.ephraim.scz ad regiā dignitatē. Hieroboam eī q fuit de tribu ephraim q regnauit sup decē trib':nō regnauit ex diuina electione:sed vsurpatiue ex ppli rebelliōe ɔtra filiū salomonis:vt habet.iij.Reg.xij. e Sed elegit tribu3 iuda: p dignitate regia. f Montem sion quē dilexit.i.elegit ad suū cultum:quia altare de mandato ei' fuit ibi edificatū p dauid. ij.Reg.xxiiij.et postea ibidē fuit edificatu3 templū p salomonē.ij.Paral.iij.ideo subditur: g Et edificauit.i.edificari fecit.
h Sicut vnicornis sanctificiū suū.i. sanctū edificiū suo nomini deputatū.Et dicit:sicut vnicornis:q sicut vnicornis nō pmittit aliud anial ad suū latibulū accedere: sic de' p hibebit omnē alienigena3 a sacerdotibus sibi consecratis intra templu3 ministrare.fm q scribit Num.iij.Externus q accesserit ad ministrandu3 morte moriat.vnde et Ozias rex q voluit thurificare ibi:statim fuit lepra pcussus:sicut habet.ij.Paral.xxvj. 1.Re.16.e
i In terra quā fundauit in secula.i. in iudea:quā fundauit p cultu suo et regali solio stabiliter qntū fuit ex parte sua:et ita fuisset nisi petā populi israel impediuissent.
k Et elegit dauid seruū suū.in tribu iuda et inter filios isai: qui is esset iunior. l Et sustulit eū de gregib' ouium. pascebat enim actualiter gregē qn fuit vocat' vt samuel vngeret eū in regē.j.Reg.xvj. m De post fetantes.i.post oues fetas.vn trāslatio Hiero.h3.Sequentē fetas adduxit eū.i.oues hūtes fet'. n Pascere iacob ser.suū.i.populū isrl descēdentem de iacob:et sic de pastore ouiū fact' est pastor fideliū. o Et israel hereditatē suā.vocatur aūt populus israel hereditas dūi:eo q fuit specialit a deo electus: et p talē modū loquit moyses Deut.xxxij.Pars aūt dūi ppls eius: iacob funiculus hereditat' ei'. p Et pauit eos.i. gubernauit. q In inno.cor.suf.i.in puritate ɔscie. r Et i intel.ma.su.i.prudenter se hūs in opib' suis:fm qd d.j.Reg.xviij. In omib' quoq vijs suis prudenter agebat dauid. s Deduxit eos. vnde.ij. Reg.v.dixerunt ei filij israel:cum esset saul rex super nos: tu eras educens et reducens israel. Mystice exponit ps.iste de regno christi:cuius figura fuit regnum dauid. pter quod in hoc ps.pmo excitat attentionē iudeorum tanq ad mysteriū excellentissimū.secundo ostendit bonitatē christi et ingratitudinē iudeorū ab illo loco.Quanta audiuim'.vsq ibi:Et repulit tabernaculū ioseph.omia enī beneficia ibi narrata ɔtulit xps inqntū de' ipis iudeis.vn dicit Hebre.xiij.Iesus xps heri et hodie ipse et in secula.Et licet in hoc psal.arguatur ingratitudo iudeorum generaliter:tamen ingratitudo sacerdotum specialiter:qui per ephraim designantur:q sicut ephraim in benedictione iacob fuit prepositus manasse:sic sacerdotes precellebāt populū ex sua ɔsecratione:et isti fuerūt magis ingrati xpo deo:quia mortē ei' pcurauerūt et regnū inde:qd quoda3 speciali mō dicebat regnū xpi voluerūt vsurpare rebellātes romanis:vt dic Ioseph' libro de iudaico bello.Vltimo asaph ab illo loco:Et repulit tabernaculū ioseph et c.vsq ad finē ps.describit dilatationē regni xpi et ecclesie pfectū:sicut impletū videm' p orbem terrarū.

Universidad de Deusto Biblioteca

Moraliter.

[Attendite ⁊c.] Ps. LXXVII Psalmus iste ꝑm sensum litteralem loquit de regno dauid: q̄ fuit figura christi. ꝓpter qḋ mystice potest exponi de regno ei⁹. Igit p̄mo excitat auditoꝝ attentio. cū dicit: [Attendite ꝓꝑle me⁹]. i. popule christiane qui a christo est denoiatus. [Legē meā]. s. euāgelicā. [Inclinate aurē vestrā ⁊c]. s. corporis ⁊ cordis. [Aperiaz in parabolꝭ os meū.] ex decursu euāgelij patet q christ⁹ cōiter parabolice docebat. [Loquar ꝓpositiōes ab initio]. s. legis date: cuius p̄cepta moralia replicauit: euāgelica ɔsilia supaddendo. [Quāta audiuimus.] Hic ɔsequēter ponit narratio in q̄ declaratur multiplex bonitas christi: ⁊ p oppositū ingratitudo mali populi christi. cū dicit [Quāta audiuim⁹ ⁊c.] Homo christus a patre audiuit ⁊ discipulis nunciauit: sicut dicit Joh. viij. Que audiui ab eo hec loquor in mūdo: ⁊ ex precepto xp̄i apostoli denūciauerunt orbi. Matth. vlt. Euntes in mūdū docete omēs gentes ⁊c. Et successores apostoloꝝ alijs denūciauerūt. ideo subdit: [Nō sunt occultata a filijs eoꝝ ⁊c. narrātes laudes dñi]. sez iesu christi. [Et mirabilia eius q̄ fecit.] in hierusalē ⁊ iudea. [Et suscitauit testimoniū]. id est legem euāgelicā. [In iacob]. id est supplātatorib⁹ vitioruz: quib⁹ proficit euangeliū. [Et legē posuit in israel]. id est cōtemplatoribus diuine veritatis. [Quāta mādauit patribus nr̄is]. id est aplis alijsq̄ discipulis. [Nota facere ea filijs suis]. id est credētibus qui sunt filij dei spūales. [Ut cognoscat generatio altera]. vsq̄ ad finem mūdi futura. [Ut ponāt in deo spem suā ⁊c.] ⁊ nō in vanitate mūdana. [Ne fiant sicut p̄res coꝝ.] p quos intelligunt pseudo apli ⁊ heretici: qui ceperūt docere ⁊ male a p̄ncipio ecclie. [Generatio q̄ nō direxit cor suū.] ad sequēdū christū. [Et nō est creditus cū deo spūs ei⁹.] errabāt enī in fide ⁊ morib⁹. [Filij ephrem intendētes ⁊ mittētes arcū.] sic ordinet lr̄a [Intendentes arcū ⁊ mittētes]. s. sagittas ex arcu. p filios ephrem q̄ ꝓcesserūt ad pugnā ɔtra dñi volūtatē: significant heretici q̄ impugnāt fidei veritatē: ⁊ ipi intendūt arcū sacre scripture eaz interpretātes ꝑuerse: ⁊ mittūt sagittas ɔtra veros doctores: ſʒ quia nō preualēt. subdit: [Cōuersi sunt in die belli.] a sacri doctorib⁹ cōfutati. [Nō custodierūt testamētū dei ⁊c.] moribus ⁊ fide deuiātes a veritate euāgelij. [Corā patrib⁹ coꝝ ⁊c]. id est corā veris apostolis: q̄ dicunt hic patres hereticorū: eo q ex ipis exierūt. j. Joh. ij. Ex nobis prodierūt: sed nō erant ex nobis. [Fecit mirabilia in terra egypti]. id est in iudea que dicit egyptus: eo q errorib⁹ fuit obtenebrata. [In campo thaneos.] qui interpretat ɔsummatio. nā ibi saluator opus nr̄e salut ɔsummauit. dicēs in cruce: Cōsummatū est Joh. xix. [Interrupit mare]. id est pñs seculū. [Et pduxit eos]. s. aplos ad p̄dicandū gentib⁹ p orbem. [Et statuit aq̄s quasi in vtre]. id est tribulatiōes mūdi ab coꝝ impedimento cōpescuit. nā tpe tribulatiōis numer⁹ fidelium magis creuit. [Et deduxit eos in nube ⁊c]. i. in seipso q̄ est nubes ab estu ꝓtegens ⁊ noctē illuminās. [Interrupit petraz]. i. seipm q̄ petra dicit. j. Coꝝ. x. interrumpi pmisit in sua passione: clauorū ⁊ lanceoꝝ pforatione. [Et adaquauit eos ⁊c.] nā inde ꝓdierūt flueta grē. [Et apposuerūt adhuc peccare ei]. s. heretici ⁊ mali christiani. [Ut peterēt escas.] illa petitio mala que describit hic vsq̄ ibi: [In oibus his.] dupliciter pōt exponi mystice. s. de cibo corpali ⁊ spūali. Primo modo exponitur de malis religiosis ⁊ ingrat: q̄ nō sunt ɔtenti cōuētualibus sibi mīstratis: cū tñ frequēter talia ⁊ pauciora suffecissent eis in seculo: ⁊ ꝓpter coꝝ importunitatem p̄sidētes monasterijs ɔdescēdunt petitiōi coꝝ: ⁊ hoc cedit ad malum spūale petentiū: ⁊ aliq̄ cū hoc ad corpale malū. nā ex ingurgitatiōe incurrūt infirmitatē ⁊ aliq̄ mortez. Alio modo exponit de sumentib⁹ indigne sacramētū eucharistie: in q̄ sub specie panis vera christi caro continet: ⁊ de talib⁹ dr. j. Coꝝ. xj. Qui vero māducat indigne: iudiciū sibi māducat ⁊ bibit. Propter qḋ in fine ɔcludit: [Adhuc esce coꝝ erant in ore ipoꝝ ⁊c. Et occidit pingues coꝝ ⁊c. nā indigna sumptio vel celebratio hui⁹ sacramēti mag est dānosa illis q̄ sunt in statu maiori. [In oībus his.] Hic describitur ingratitudo maloꝝ iudeorum ex multiplici recidiuo in peccatū. nam decies deū tentauerūt vt dicit Nume. xiiij. p quos significant mali christiani: qui timore pene cessant a peccato: ⁊ statim reincidūt transeūte periculo. ꝓpter qḋ finaliter ɔcludit: [Quotiēs exacerbauerūt eū ⁊c. q. d. multotiens valde. [Nō sunt recordati ⁊c.] Hic describit ingratitudo iudeoꝝ de egypti flagellatiōe ⁊ sua liberatione. Per egypti flagellatione significata fuit iudeoꝝ flagellatio p romanos: q̄ multiplicit eos ꝑcusserūt. s. terram coꝝ destruēdo ⁊ coꝝ bona rapiendo: ⁊ ꝓꝑlm partim occidēdo ⁊ partim captiuādo. Per liberationē vero iudeoꝝ signata fuit liberatio xpianoꝝ: qui tūc erāt in iudea: q̄ ante aduentū romanoꝝ monitu angeli trāsierūt in regnū agrippe: q̄ ɔfederat⁹ erat romanis: ⁊ sic fuerūt ibi saluati. Quia tñ coꝝ aliq̄ fuerūt mali: ⁊ p ɔsequēs ingrati. ideo p ingratitudinē iudeoꝝ exeuntiū de egypto signata fuit coꝝ ingratitudo: ꝓpter qḋ ɔcludit: [Et deduxit eos in spe ⁊c. [Et induxit eos in montem sanctificatiōis sue ⁊c.] Hic describit ingratitudo iudeoꝝ de beneficio introductiōis coꝝ in terrā ꝓmissionis: eiectis inde chananeis in qua p idolatriā tanq̄ ingrati deū exacerbauerunt. Per hoc ḡ significata fuit ingratitudo maloꝝ xpianoꝝ: qui postq̄ ingressi sunt militantē ecclesiā p baptismū: q̄ est ianua sacramentoꝝ: deū offendūt multiplicit male viuēdo. ⁊ hoc est qḋ dicit: [Et eduxit eos in montem sanctificatiōis sue]. i. in ecclesiā que dr mons. Esa. ij. Erit in nouissimis dieb⁹ preparatus mons dom⁹ dñi in vertice montiū ⁊c. quē montē sanctificauit ⁊ acq̄siuit virtute passiōis sue. [Et eiecit a facie coꝝ gentes ⁊c. terras enī gentiū xpiani inhabitāt: aliquas p gentium ɔuersionē: ⁊ aliquas p coꝝ debellationē p p̄ncipes xpianos. [Et tentauerūt ⁊ exacerbauerūt ⁊c]. s. mali christiani. [In iram cōcitauerūt eum in collib⁹ suis]. id est in pompis ⁊ supbijs. [Et sculptilibus suis ⁊c.] idolum enī luxuriosi est adultera sua ⁊ ɔcubina: ⁊ idolū auari pecunia: ⁊ sic de alijs. [Et repulit tabernaculū sylo.] p sylo in qua fuit arca domini: significat terra de qua xpiani sunt eiecti ꝓpter sua peccata: sicut ē modo iudea ⁊ africa. [Et tradidit i captiuitatē virtutē coꝝ.] p̄mo p Cosdroe regē persaꝝ: postea p Saladinū. [Et ɔclusit in gladio populū suū ⁊c.] quia multi de christianis fuerūt occisi: aliq̄ ferro: aliq̄ igne. Uerūtamē quia pagani fecerūt hoc iniqua volūtate: ideo puniti sunt a deo pena gehenne. ꝓpter qḋ sequit: [Et pcussit inimicos suos in posteriora]. i. in morte deijciens eos ad inferna. [Opprobriū sempiternū dedit illis]. nam illa pena est eterna. [Et repulit.] Hic ponit intenta ɔclusio. s. q regnū debeat xpo. ideo dicit: [Et repulit tabernaculū ioseph]. id est cultum veteris legis. [Et tribum ephrem ⁊c]. p que significant hereticoꝝ cōuenticula. [Sed elegit tribum iuda.] de qua descēdit xps ꝑm carnem. [Montē sion quē dilexit]. id est ecclesiā militantē. [Et edificauit sicut vnicorniū ⁊c]. id est ecclesiam triūphantē. [In terra quā fundauit in secula]. id est in terra viuētiū: vita eterna. [Et elegit dauid seruum suū]. i. hoīem xp̄m. [Et sustulit eū de gregib⁹ ouiū]. i. de societate credētiū in sua ascēsiōe. [Pascere iacob seruū suū]. id est populū xpianū adhuc viatorē quē pascit sacramēto eucharistie: in q̄ tot⁹ xps cōtinetur sub specie tñ aliena. [Et isrl hereditatē suā]. id populū comprehensorē quē eodem pascit pabulo sub specie ꝓpria. [Et pauit eos in innocētia cordis sui]. est enim agnus sine macula. [Et i intellectibus manuu suarum]. id est per ea que fecit in tellectu diuīo ⁊ humano. [Deduxit eos]. ad regna celestia.

In psal. lxxvij. Attendite. vbi dicitur in postil. De materia vero hui⁹ psal.

Additio. j.

Non solū voluit asaph ōndere in h psal. q regnū isrl ptineret ad dauid ⁊ posteritatē ei⁹: sed etiā q cult⁹ diuin⁹ debebat esse in mōte sion ex diuina electione: nō aūt in sylo vel alibi. vñ in fine dicit concludens: Et repulit tabernaculū ioseph: ⁊ tribuz ephraim nō elegit: sed elegit tribū iuda montē sion quē dilexit: vnde simul de vtraq̄ repulsiōe. s. ioseph ⁊ sylo ⁊ de vtraq̄ electiōe. s. iude ⁊ sion agit.

In eodem ps. vbi dicit in postil. Propter qḋ melius exponitur de filijs israel.

Additio. ij.

Hec expositio non videtur valere: tum qr in illa historia Nume. xiij. nulla fit tribuū distinctio: nec aliqua mētio special de ephraim vel iuda ⁊ huiusmōi: imo nō est verisile q ephraim fuisset ibi principalis motor: cū Josue qui erat de tribu ephraim assignat⁹ i exploratorē: ɔdicebat alijs exploratorib⁹: sicut ⁊ caleph de tribu iuda: vt in historia pz. tum qr illa historia nō ptinet ad ꝓpositū: nā hic ps. vult improbare decē trib⁹ isrl: q̄ vt dicit se separauerūt a regno dauid in deserto: ⁊ nulla tal separatio legitur nec postea vsq̄ ad temp⁹ roboam. Uñ melius videt dicēdum ad propositū q hic loquit ps. ꝓphetice de illo futuro bello qḋ fuit initū int abiā regē iude: ⁊ hieroboā regē isrl q̄ erat de tribu ephraim: vt hr. ij. Paral. xiij. qḋ q̄dē bellū fuit initū specialr sup diuisiōe regni. vñ Abias monuit ipm hieroboā ⁊ alios eū seq̄ntes. d. Num ignorat q de⁹ isrl dederit regnū dauid i sempiternū ⁊c. ⁊ surrexit hieroboaz seru⁹ salomonis ⁊ rebellauit. Silr ibidem Abias redarguit hieroboam ⁊ alios de electione sacerdotū

sacerdotū ⁊ de semine aaron: qḋ ptinet ad reprobationē diuini cultus perniciose factā p hieroboā ⁊ israelitas: ⁊ post multa ɔcludit: Filij israel nolite pugnare ɔtra deū vestrū: in quo bello exercit⁹ hieroboam cū israelitis excedebat exercitum abie cū iuda in duplū: ⁊ tñ clamātib⁹ viris iude ⁊ sacerdotibus canētib⁹ cū tubis pterruit de⁹ hieroboam: ⁊ pcussit eos abias ⁊ ꝓꝑlus ei⁹ plaga magna: ⁊ ꝑsecut⁹ est abias hieroboā fugientē: ⁊ cepit aliquas ciuitates ei⁹ ⁊c. ꝓut ibidē latius cōtinetur. De hoc igit bello ꝓphetādo psalmista sumit exordiū sui ꝓpositi valde ꝓprie: eo q de⁹ ibidē ostendit q̄si miraculose q hieroboam rex q̄ erat de tribu ephraim ⁊ alie trib⁹ cū seq̄ntes iniuste separauerūt se a regno dd: ⁊ iō ɔuersi sunt. s. in fugam in die belli supradicti: ⁊ loq̄tur de futuro p modū p̄teriti ex certitudie ꝓphetie: ꝓut sepe ɔsueuerūt loq̄ ꝓphe. ⁊ seq̄tur: Nō custodierūt testamētū dei. s. de electiōe dd ⁊ posteritat ei⁹. Et in lege ei⁹ noluerūt ambulare: separādo se a cultu dei qḋ erat i hierlm: ⁊ fabricādo sibi vitulos. Et obliti sūt beneficioꝝ ei⁹ ⁊c. ⁊ q̄ sunt illa beneficia vniuersalr subiungit. d. Corā pr̄ibus coꝝ fecit mirabilia in t̄ra egypti in cāpo thaneos: ɔcludens hic in vniuersali oīa illa q̄ fuerūt facta i egypto ɔtra pharaonē ⁊ egyptios. de q̄b⁹ ꝓprie dr: Corā p̄rib⁹ coꝝ: qr illi q̄ fuerūt tpe belli p̄dicti nihil viderūt ex istis: ſʒ ex narratione patrū hoc habuerūt. Et sequit narratio particular miraculoꝝ ⁊ beneficioꝝ dei vsq̄ ad electionē dauid ⁊ sion: de q̄bus p̄ncipaliter intendebat. Et exponat tot⁹ ꝓcessus psalmi in narratione huiusmodi beneficioꝝ ⁊ miraculoꝝ ⁊ electiōnis dauid ⁊ sion: sicut in postil.

In codē ps. vbi dicit in postil. Et sic ista mirabilia.

Additio. iij.

Ista mirabilia nullū hñt fundamentū in sacra scriptura. vñ ꝑm verā expositionē illi⁹ vsus. Filij ephraim: intēdētes ⁊c. quam supra posui nō indigem⁹ ist fabulatiōib⁹.

In codē ps. lxxvij. vbi dr i postil. Mystice expōit ps. iste.

Additio. iiij.

Magister Raimund⁹ mar. in scd̄a pte pugionis. c. j. ponit mltas similitudines figuratiuas int diuisionē iudeoꝝ tpe hieroboam et israelitas: q̄ sub ephraim sepe noiant: ⁊ int iudeos qui cōiter noiant trib⁹ iuda: ⁊ int diuisionē ipoꝝ iudeoruz in iudeos ⁊ christianos post passionē xpi. s. i hebdomada. lxx. Daniel. Nā sicut in p̄ma diuisiōe maior hebreoꝝ numer⁹. s. decē trib⁹ recesserūt a regno dauid: q̄ fuit ver⁹ rex a deo elect⁹: ⁊ adheserūt hieroboam seruo ei⁹: ⁊ mior ps coꝝ. s. trib⁹ iuda: ⁊ alia tribus stetit i veritate deū colēdo ⁊ domū dd seq̄ndo: sic in scd̄a diuisiōe maior ps iudeoꝝ recessit a regno xpi dicētes: Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Joh. xix. Et minor ps. s. apli ⁊. lxx. discipuli: ⁊ q̄dā alij pauci respectu ꝑseq̄ntiū secuti sunt dñm xp̄m veꝝ messiā. Silr sic in p̄ma diuisiōe ps illa q̄ a dd recessit: turpiter incidit in errorē: qr duos vitulos coluerūt tanq̄ deum: vt Exo. xxxij. sic in scd̄a diuisiōe iudei a xpo recedētes duos messias falsos sibi statuerūt vnū post aliū. s. vnum in hierlm noie barcocha: ⁊ alteꝝ postea in ciuitate q̄ dr byter noie bencocbā: ꝓut i historijs Talmudicis ⁊ i historia Josephi ista lati⁹ tradunt. hec ⁊ alia notabilit ponit mgr̄ p̄dictus vbi supra. Ex q̄b⁹ ōndit q nō solū de regno dd dici dꝫ q fuit figura regni xpi in vniuersali: ſʒ etiā diuisio vl separatio israelitarum seu ephraitaꝝ a regno dd ⁊ a cultu diuīo i hierlm: fuit ꝓpria figura separatiōis iudeoꝝ ꝓ maiori pte a regno xpi ⁊ ei⁹ eccle: qḋ facit ad maiorē attentionē ɔtentoꝝ in h ps, ad quā attētionē ps. inuitat in p̄ncipio hui⁹ ps. d. Attēdite ꝓꝑlus meus. in quo ps. ɔclusio finalis est ɔdemnare ephraim ⁊ sylo: qui figurant magnā partē iudeoꝝ recedentiū a vero xpo: ⁊ synagogā reprobatā coꝝ: silr ⁊ cōmēdatio iude q̄ figurat paucos de genere hebreoꝝ ɔfitētes xp̄m: silr ⁊ cōmēdatio sion q̄ significat ecclesiam xpi: sicut sion erat ciuitas dauid.

Replica.

In ps. Attendite. postil. exponit sat cōtinuando materiā ps. de electiōe dei: q̄ dauid ⁊ sua dom⁹ electa fuit ad regnū: ɔtra quā electionez nulla alia trib⁹ q̄ ephraim p̄sumpsit: iō cū generali rep̄hensiōe ingratitudinis iudeoꝝ specialit reprobat p̄suptio ⁊ ingrtitudo illi⁹ tribus specialit ⁊ q̄si incidētalit. Burg. aliter assumit: sed valde discōtinuat materiā hui⁹ ps. Nā cū a p̄ncipio dicat de beneficijs dei erga ꝓꝑlm iudaicū in exitu de egypto: ⁊ de plag cōtra egyptū: ⁊ ita generalit ꝓsequit: q̄uis aliq̄ specialia d distinctiōe tribuū iuda ⁊ ephraim interserat. Nō est autem rōnabile nec verisile vt de act in egypto i mari rubro ⁊ in deserto subito vadat ad historiā abie ⁊ hieroboam: ꝓut hic Burg. vult. ⁊ post modicū reuertat ad egyptū ⁊ desertum sine causa meliori q̄ hic Burg. allegat. dicit psal. ꝓphetice loq̄: cū tñ tot⁹ ps. sit historiac⁹: vt pz ei⁹ materiā discurrēti. Meli⁹ igit postil. ɔtinuat materiā hui⁹ ps. qr sic nō vagat vt Burg. nec motiuum Burg. fundatū sup aucte negatiua videt valere. Nā nō seq̄tur Num. xiiij. vbi tractat de infausto bello iudeoꝝ nō fit specialis mentio de tribu ephraim: nisi q Josue de illa tribu restitit ne bellarēt: igit trib⁹ ephraim ñ fuit motrix ad illud bellū: p qḋ postil. lr̄am ⁊ materiā hui⁹ ps. ɔtinuat. sufficit enī verisimilitudo sumpta ex rōnib⁹ postillatoris: q̄s vide in postil. nec legit de tali bello ab exitu de egypto vsq̄ ad tps ps. q̄ materia hui⁹ ps. pōt ɔtinuari. bellū aūt inter abiam regē iuda et hieroboam regē isrl. qḋ Burg. hic p̄dicto modo vagando introducit: habet ɔtra se idē argumētū qḋ Burg. facit ɔtra postil. nā in illo bello ⁊ ei⁹ historia nulla fit mētio de arcu filioꝝ ephrem. igit nō est ad ꝓpositū Burg. expositio. Tale enī argumentū est apud Burgen. cōiter Achilles: q̄uis apud doctos modicū ɔcludat: qr est ab aucte negatiua: qḋ grādipēdūt etiā heretici: wyckleff ⁊ hus. Sed ⁊ hoc falsum videtur qḋ Burg. ad probationem sui propositi adducit: videlicet q psal. vult reprobare decem tribus israel: que se a regno dauid separauerunt: cum tamen psal. iste loquit generaliter de beneficijs dei toti populo exhibitis: ⁊ generalit de totius ꝓꝑli ingratitudine ab exitu de egypto vsq̄ ad tpa ps. q̄ in spū vidit exaltationem ephraim in ꝑsona hieroboam reliq̄s partibus hui⁹ ps. historialiter intellectis: ideo illa tribus per incidentia in hoc psalmo prenostice abijcitur de alijs tribubus faciendo mentionem. Est igitur distinctio tribuuz iuda ⁊ ephraim nō p̄ncipale i ps. ſʒ incidētale. Sz qḋ addit Burg. hieroboā ⁊ trib⁹ eum seq̄ntes iniuste se a regno dd separasse nō videt veꝝ: nā ō illa separatiōe dixit dñs. iij. Reg. xij. A me factuz est h verbū: de q̄ materia vide correctionē quintā. Geñ. xlix. De⁹ venerūt.

Glo. ordi.

Cassio. Psalmus secūdus de lamentatiōe. Genti ꝓ duricia sua grauiter affligende: precatur xp̄m subueniri. Monemur bonis proximoꝝ letari: calamitatib⁹ affligi. LXXVIII

a D Eus venerūt. Cas. Prima est ɔquestio: ⁊ enumerant q̄nta tulerit hierlm tempib⁹ antiochi: vbi nō destructa fuit: ꝓpter que signatur ecclie ꝑsecutio. Aug⁹. Uenerūt. Nō dicit q̄si nescienti a quo scit q̄cq̄d scit. Sz loq̄t cū eo pietat affectu. trāsfigurās in se eos q̄ futuri erāt qñ hec fierent. Est aūt deploratio eoꝝ q̄ fecit de⁹ vindicans: ⁊ adiungit precatio q̄si vtinaz iam parcat. Aug⁹. Uenerūt. Nondū erat templū: ⁊ narrat quasi p̄terita q̄ in spū videt futura. iam vero euidēter sūt impleta. b In hereditatez. Aug⁹. De populo israel hereditas dei sunt electi: sed nō excecati. nō ergo pñt hec dici d tpib⁹ post ascēsionē xpi: ſʒ anq̄ xps venisset: ⁊ tūc enī hereditas vbi prophete ⁊ sancti ɔducti i babylone: vl sub antiocho maxime. Cas. Q si quis accipit hoc post resurrectionē factā: de his q̄ idolatre martyrib⁹ intulerunt accipiatur: qr asaph ⁊ si proprie de iudeis: tamen et ecclesia congregatio dicitur: q̄ hereditas

a s attribuit. b s fideli synagoge.

Psalmus asaph. LXXVIII

D Eus venerunt gentes a

a s hierusalem vbi boni aliqui. s monet iudicem cui⁹ res leditur.

in hereditatem tuam: b

Nico. de lyra

a D Eus venerūt gentes ⁊c. Ps. LXXVIII Huic ps. p̄mittit talis titulus in hebreo psal. asaph. ⁊ in trāslatiōe Hiero. cāticū asaph. in h auctor apparet hui⁹ ps. De materia do ei⁹ dicūt aliq̄ expositores nr̄i q loquit de ꝑsecutiōe iudeoꝝ sub antiocho rege q̄ polluit tēplū ponēdo ibi abominādū idolū ⁊ ꝓꝑlm isrl occidit q̄ nolebat transire ad gentilē ritū. vt hr diffuse. j. ⁊. ij. Mach. Sz huic expositiōi nō ɔsonat qḋ dr in p̄ncipio ps. Posuerūt hierlm in pomoruz custodiam: loco cui⁹ in hebreo ponit: Posuerūt hierlm in aceruū. Et i trāslatiōe Hiero. In aceruis lapidū: p qḋ māifeste exp̄mit destructio ciuitat ⁊ tēpli: qḋ ñ fec antioch⁹: ſʒ polluit tēplū ponēdo ibi idolū: vt p̄dictū ē. ꝓpt qḋ meli⁹ dr q ps. iste loquit d destructōe ciuitat ⁊ tēpli fctā p nabucħ. regē babylōis. vt hr. iiij. Reg. vl. Et d repatōe p cyꝝ regē psaꝝ q̄ ddit liciaz reedificādi tēplū. j. Esdre. j. Igit ꝑm hūc sensū ps. iste diuidit i tres ptes. qr p̄ıo pōit psal. lamētatio ꝓ dicta destructōe. scd̄o ei⁹ depcatio ꝓ repatiōe. ibi: Effunde irā t. t'io ip̄i⁹ cōsolatio ꝓ exauditōe. ibi: Nos āt. Circa p̄mū dr lamētādo: De⁹ v. gē. i. babyloniȷ q̄ erāt gētiles. b In he. t. i. i iudeā q̄ dicebat di hereditas

q̄ hereditas ⁊ tēplū qḋ polluit i deficiētib⁹. Est ⁊ hierl'm libera mater nostra. de q̄ suauib⁹ pomis ad deū trāslatis ipa videt̄ deserta. de qua
Esa.54.a Esa. Letare sterił q̄ nō paris: erūpe ⁊ clama q̄ nō parturis: qm̄ multi filij deserti mag⁹ q̄ ei⁹ q̄ habꝫ virū: cui⁹ circūit⁹ p totū orbeꝫ vbi ⁊ psecutio fit. a Morticina. Cas. Cadauera Q. nō mō i viuētes seuiūt. Sepelire pietatis est: abijcere crudelitatis. b Effuderūt. Cas. Exaggerat vt iudicē moueat. c Facti sum⁹. Cas. Glia hierl'm toto orbe mirabilis versa est in opprobrium vicinis qḋ grauı⁹ est q̄ si remoti: qꝛ hi sūt assidui. Uel vicinis affectiōe propinq̄s iā volētib⁹ credere: vt martyres h' dicāt. d Usqꝫq̄ dn̄e ira. Cas. Deꝑcatio ꝓ pte sua cōtra inimicos ⁊ insultātes vicinos. Q. illi ita seuiūt. Sed o dn̄e vsqꝫq̄. Aug⁹. Rogat ne vsqꝫ in finē irascat̄. i. ne illa vastatio pseueret: ſ temperet correctionē: noīe ire vindicta iniq̄tatis accipit̄: noīe ʒeli exactio castitatis: ne aīa a deo fornicet̄. Nota ħ ꝓ pctīs euenire hoīb⁹ licet iust̄: sic tres pueri ⁊ ꝓphete in captiuitate testant̄. e Uelut ignis. Aug⁹. Ure tādiu donec aurū virtutū pfectio purget̄ ligna. i. vitia cinerent̄. f Comederūt. Aug⁹. Ferarū dentib⁹ tradēdo. Desolauerūt. euersione ciuitatis q̄ ciuib⁹ suis nudata ē: vel qꝛ occiderūt substitutos loco eiusā occisoꝝ: iacob ꝓ hoīe: homo. s. ꝓ gente q̄ offendit. Grat⁹ patriar-
13.q.5.c.h. cha: vt ei⁹ memoria petā ꝓpl'i mitiget. g Jacob. Aug⁹. Hec est supradicta hereditas. h Locus. Cas. ciuitas. vbi templuꝫ quo congregabant̄ ad festa. i Antiq̄rū. Cas. Nō dicit de pteritis tm̄: cū ⁊ ħ tpe quidā iudei idola sequerent̄: ſ similiū antiq̄s q̄bus innumeris annis peccauerūt. k Anticipēt. Cas. Ante iudiciū qḋ timet oīs homo: qꝛ nisi indulgentia pueniat in iudicio nō absoluit̄ reus. l Nimis. ne q̄s de actib⁹ psumat. m Adiuua. Cas. In bello defensionis legū: qꝛ nō in suis sed in virtutibus dei confidūt. n Propt̄ gloriā. nō ꝓpter meritum vt erepti tuo nomini honorem reddamus. o Propi. no. pietate sancti nominis tribuat̄ nō nobis qḋ actib⁹ nostris nō pōt haberi. Adiuua nos deus. Per hoc nec ingrat⁹ est gratie: nec tollit liberū arbitriū. Q̄ni enim adiuuatur: etiā p seipm̄ aliq̄d agit. p Libera n. Aug⁹. Liberat. i. eruit a malis: cum ⁊ adiuuat ad faciendā iusticiā: ⁊ ꝓpiti⁹ est peccatis sine q̄b⁹ hic nō viuit̄. q Ne forte. d. Aug⁹. illud vsitatum a perfidis vbi est: vel non est: vel nō potest insultatio non ferenda. r Innotescat vltio ⁊c. Uel hic in conuersis perimitur iniquitas qḋ ante optauerat. vl' in fine pereunt. quod hic dicit non optando: sed ꝓpheticando. Aug⁹. quia iustus non delectatur de pena inimici: qꝛ non eum odit: sed de diuina iusticia: quia deum diligit: econtra iniustus facit.

Compeditoꝝ.

a per simulacra: nō destruxerūt. homo occurrit iniurias templi. in quo est contumelia dei: ⁊ hic arguit eos de sacrilegio.
polluerūt templū sanctū tuū: po- a b
a desertionē vt collect̄ pomis custodie deserunt̄. vñ: Relinquet̄ filia sion sicut vmbraculū in vinea. et sicut tuguriū in cucumerario.
suerūt hierusalē in pomorū custo-
a post sacrilegiū homicidia. b qui noluerunt immundis vti.
a diā. Posuerūt morticina seruoꝝ c
a q̄si resurrectiōi quicq̄ deesset. Cū tñ ille ex occultis nature sinib̄ totū reintegret: cui etiā capilli capitis nr̄i nūerati sunt. b hec sunt morticina.
tuorū escās volatilib⁹ celi: carnes d e
b sanctoꝝ tuoꝝ bestijs terre. Effude f
a q̄si ita liceret sanguie sicut de aq̄ sine culpa. b abundanter et viliter.
runt sanguinē ipsoꝝ tanq̄ aquam
a Aug⁹. cū extra inuenirent̄ occidēdi: vel p totum mūdū ecclia passa. Cas. copia cedis in vrbe et extra vt nō vacaret sepelire dū oib⁹ periculū imineret. non tm̄ intra muros: sed etiam.
in circūitū hierusalem: ⁊ non erat
c q̄ sepeliret. Facti sum⁹ opprobriū g
s. auger scelus.
vicinis nr̄is: subsannatio ⁊ illusio
gentib⁹ q̄ circa hierl'm: vel inimic̄ ecclie toto orbe. qꝛ nō eis sed in cōspectu dn̄i preciosa mors sanctoꝝ ei⁹. a sed. preca̅t iā q̄ deplorabat et orat quod futurum fit: et tunc enim aliq̄ boni erāt inter illos.
d his q̄ in circūitu nr̄o sūt. Usqꝫq̄uo b
o a quasi noli irasci in finē. b vsqꝫquo. scꝫ accendetur in finem.
e dn̄e irasceris i finē: accēdetur velut i
ex. potius. nō est hoc dicere maliuolētia: sed pscuisa dicunt̄. vt multaꝫ.
ignis ʒelus tuus? Effunde irā tu-
subditos. vt sicut illi nos oppmūt ita illi tuis virtutibus obruantur.
am in gētes que te nō nouerūt: et k
a ipos reges. b nec scire voluerūt nec timere Culpa iudeoꝝ hoꝝ cōparatiōe leuiat̄. c sed demonia vel quālibet creaturā nō creatorē.
in regna que nomē tuū nō inuocā l m
a Aug⁹. insup oppugnauerūt. b Aug⁹. aliq̄s icorporādo sibi vl' occidēdo. c iudaicū pplm.
f g uerunt. Quia comederūt iacob: ⁊ n
a ecclia q̄ iunior: cui seruit maior. b ita fac in gentes q̄ te nō no. sed ne memineris. vel hec mala nobis inferūt. Aug⁹. sed qꝛ scio te pro pctīs nos ⁊ p eos flagellare: nō prior. cōfessio delictorū ad veniam prouocat.
h locū ei⁹ desolauerūt. Ne memine- o p
a a parentib⁹ veniēnū vel ꝓpagatōe vl' imitatione. ne ad iudiciū dānandi veniem⁹.
i ris iniq̄tatū nr̄aꝝ antiquarū: citō q
k anticipent nos misericordie tue:
a a meritis. ad bona facienda.
l quia paupes facti sumus nimis. r
a sed. gratia liberū arbitrium adiuuet. Quasi paupras. i. infirmitas nr̄a te miserāre adiuuetur ad bona facienda. b q̄si tu salutaris nos infirmi. qui necessari⁹ es infirmitati nostre.
m Adiuua nos deus salutaris noster: s
a vt qui gloriat̄ in dn̄o glorietur: non in se.
n ⁊ propter gloriaꝫ nominis tui do t
p mine libera nos. Et propiti⁹ esto v
non propter nos.
o peccatis nr̄is propter nomē tuū:
a Aug. ħ mag̃ ꝓ gentib⁹ q̄ pereūt desperādo de deo. Q. vel nō est vel suos non adiuuat.
q nē forte dicant in gentibus: vbi x y
a vt videamus conuersos q̄ modo psequunt̄: vel sume vindictam de malis qui fu. san.
r est deus eorū. Ut innōtescat i na- z

hēditas: eo q̄ eam filijs israel dedit: ⁊ q̄ i ea fides ⁊ cult⁹ dei viguit: sic dictū ē. s. ps. lxxv. Not⁹ i iudea de⁹. a Pollu. ⁊c. ⁊c. ipm̄ destruēdo ⁊ vasa diui cult⁹ asportādo: ⁊ hūanis vsib⁹ applicādo. Dan. v. b Posuerūt hierl'm i po. cu. Custodes eni pomoꝝ faciūt magnū aceruū lapidū vt desup ascēdētes videāt p totū pomeriū: ⁊ sic ista trāslatio reddit in ideꝫ cum trāslatiōe Hiero. ⁊ lr̄a hebraica: vt ptꝫ p pdicta. c Posuerūt morticina. i. corpora mortificata. vñ trāslatio Hiero. hꝫ: Dederūt cadauera suoꝝ tuoꝝ: qꝛ indifferent̄ cū alijs occidebāt leuitas ⁊ sacerdotes diuinis misterijs intēdētes. d Escas vola. ⁊c. qꝛ sup terrā remanserūt insepulta. e Carnes sanc. tu. qꝛ indifferent̄ occidebāt iustos ⁊ pctōres. exceptis paucis a deo reseruatis. f Effuderūt sang. ⁊c. ex dictis ptꝫ sn̄ia. g Facti sum⁹ oppro. vici. qꝛ philistei ⁊ alij in circūitu iudee habitātes faciebāt de iudeis suas derisiōes. subsannatio ē mod⁹ derisionis dict⁹ a rugatiōe nasi. h Usqꝫq̄ dn̄e irasce. i. si. tenēdo ꝓplm̄ tuū i afflictione ⁊ captiuitate tā cōtinue ⁊ prolixe. i Accēdet̄ velut ig. ʒel⁹ tu. ita q̄ nō extinguat̄ nec mitiget̄: ⁊ loq̄tur psalmista in psona ꝓpl'i in captiuitatē ducti: sic puidebat. k Effunde. Hic ꝯn̄r ponit̄ psalmiste deꝑcatio: ⁊ pmo iplorat diuā iusticiā ꝯ hostes. scd̄o ei⁹ miscḋiā erga ciues. ibi: Ne memineris. Circa pmū dic: Effunde irā tuā. i. effectū iusticie tue p vindictaꝫ. k In gētes q̄ ⁊c. qꝛ nō hēbāt fidē vni⁹ veri dei: ſ erāt idolatre pessimi colentes idolā belis: ⁊ etiā draconē Dan. xiiij. l Et i regna. qꝛ sub rege babylōis multa regna erāt subiecta. m Que no. tu. nō inuo. qꝛ nō hēbāt ei⁹ fidē. ꝓpt̄ qḋ dic̄ apl's Ro. x. Quō inuocabūt eū i quē nō crediderūt? n Quia come. ia. i. ꝓplm̄ descendētē de iacob: quē dicūt̄ comedisse: eo q̄ bona ei⁹ diripuerūt: ⁊ ꝓplm̄ in magna pte occiderūt ⁊ captiuauerūt sic tyrān⁹ dr̄ comedere subditos suos. o Et locū ei⁹ desola. qꝛ ciuitates iudee depopulauerūt ⁊ destruxerūt. p Ne memineris. Hic ꝯn̄r iplorat dei miscḋiaꝫ erga ciues p. d. Ne me. ini. no. anti. i. ab antiquo a prib⁹ nr̄is iceptaꝝ: vt ptꝫ in ꝓcessu libri Judicū. q Cito anticipēt ⁊c. cui⁹ anticipatiōis cām s̄bdit: r Quia paupes facti ⁊c. i. spoliati ⁊ afflicti: ⁊ iō anticipēt nos miscḋie tue: ne ex nimia tristicia absorbeamur p ipatiētiā seu desperationē: ⁊ loquit̄ asaph in psona ꝓpl'i infirmi: cui⁹ captiuitatē futurā puidebat. s Adiuua nos de⁹ salu. nr̄. i. q̄ saluasti nos de egypto: ⁊ i alijs piculis pteritis: ⁊ in ħ allegat̄ diuia magnificētia: qꝛ modus ē magnifici libent̄ audire bona que cōtulit. vt hr̄. iiij. ethicorū. t Et ꝓpt̄ glo. no. tui ⁊c. q. d. qꝛ tu noiaris de⁹ noster: ⁊ nos ꝓpl's tu⁹: ⁊ ideo nr̄a liberatio ptinet ad gloriam noīs tui. v Et ꝓpitius esto pec. no. ꝓpter no. tu. i. ꝓpter tuā bonitatē: nō ꝓpter nostrā iusticiam. x Ne forte dicāt in gētib⁹. i. inter gentiles. y Ubi est deus eorum. q. d. nullius momenti ⁊ virtutis est: ex quo nō saluauit populū suū. Sic eni loquebantur babylonij ⁊ alij gentiles ꝯ deo iudeoꝝ. z Ut inno. in na. coram oculis no. vltio san. ser. tuoꝝ q̄ effu. est. Hic terminatur versus in hebreo ⁊ in transla. Hiero. ⁊ est sensus. Ultio san. seruo. tuo. ⁊c. qui effusus est. a babylonijs. Innotescat in nationibus

a Compeditoꝝ. Aug⁹. Corruptibilitate carnis: que aggrauat aīam p quā pualet aliquādo psecutor. has compedes nō sentiūt nisi illi qui ingemiscunt
Phil.1.d grauati: ab his cupiebat dissolui apl's ⁊ esse cū christo. Uel cōpedes sunt pcepta dei: q̄bus colligant̄ sancti: q̄ patienter sustentata in ornamēta vertūtur. vnḋ: Iniice
Eccli.6.c. pedem tuū in compedes ei⁹. Cas. Cōpeditorū. ad litterā de his dicit q̄s gentiles vinxerūt: q̄ cuꝫ gemitu orant vt ecclia i fratrib⁹ nō deficiat: et si eos pena consumit. b Scḋm magni. Augus. Res eni tā magna i xp̄iāis secura est quā nūq̄ crederēt inimici. Filios. qꝛ accensi sunt exemplo nō territi. c Possidē filios mortificatorū. Aug⁹. Hoc semp orauerunt scti martyres: ne infructuosus esset posteris sanguis eoꝝ: vt inde cresceret seges vnde putabatur peritura. Cas. Pia precatio ne filios eorum proijciat: qui pro eo puniti sunt. Possidē. ne quo errore maculentur. d Et redde. Cassio. Et si corporaliter reddit: salus est tamē anime eorum. Septuplum. pfectioneꝫ doni celestis significat: quādo spiritu sancto replemur. e In sinu. In secreto animorū vbi fit conuersio. Improperium. pro iniurijs reddant laudes. gloriosa vindicatio q̄si inimicorum ore laudatur deus. Uel septuplū. Septupla retributione pfectionem pene significat: sicut ⁊ de bonis. cum dici
Mat.19.d tur: Septuplum accipiet in hoc seculo: quod positū est ꝓ omnib⁹ bonis: q̄si nihil habentes ⁊ om. pos. qꝛ hoc numero plenitudo significat̄. Uel septuplū ꝓ infinito. f Improperiū eoꝝ. Aug. Hoc redde. id est pro isto opprobrio da eos in reprobum sensum. Homo nāqꝫ cum datur in reprobum sensum: id est i interiori sensu: accipit suppliciorum meritum futurorum. g Nos autem po. Cassio. Conclusio exultatiua nō victorū sed patiētiuꝫ. Et suauis ꝯclusio lamentatiōis. Aug⁹. Nos autem. He sunt reliquie a mathathia congregate. Uel generalit̄ de omni genere pioꝝ ac veroꝝ xp̄ianoꝝ accipiendū est vt etiā xp̄ianus ꝓpl's ibi sit mixtus. hic ē grex ꝓ q̄ orauit ne diutius irasceretur. Aug⁹. Uel. In generatione. i. i futuro seculo annūciabim⁹: nō ꝓ alioꝝ instructiōe: ſ ꝓ debito honore.

Intellect⁹

quasi cito fiat.
tionibus coram oculis nostris:
temporalis vt eternam euadant.
vltio sanguinis seruorū suorum
a aūt. quasi malis ira fiat.
qui effusus est. Introëat i cōspe- a
vel tum. vel um.
a ctu tuo gemitus compeditoruꝫ.
hec petebat gemitus illorū. potentie.
b Scḋm magnitudinem brachij b
a vel recipe. in adoptionē. b i. posteros.
c tui: possidē filiōs mortificatorū. c
a Aug⁹. nō optat sed vera prophetat. b de q̄bus supra dixit. inter quos est ecclesia vsqꝫ ad separationem futurā.
d Et rēdde vicinis nostris septu- d e
a in occultis: nunc in hac vita. vñ supra dixit: vt post innotescat in natione. c. o. n.
e plum in sinū eorum: improperi- f
a in seruis putātes nomē tuū delere de terra.
um ipsorum quod exprōbraue-
a quos putabant se perdere. illis ita.
g runt tibi domine. Nōs autē po- g
fide. doctria tua pasti. laudabim⁹ te in nobis.
pulus tu⁹ ⁊ oues pascue tue: con- h
a qꝛ vsqꝫ i finē secli nō delebit̄ ecclia vt putabāt. b Aug⁹. i. in oēꝫ generationē: idē qḋ in seculū.
fitebimur tibi in seculū. In gene- i k
ratione ⁊ generationem: annun- l
alijs. a Aug. q̄ vt tacerent nos finire conan sunt.
ciabimus laudem tuam.

nationib⁹: ita q̄ oēs natiōes sciant. Corā oculis nostris. ita. s. q̄ nos etiā videam⁹ ad laudē tue iusticie: sicut factū fuit de Aman ⁊ filijs ei⁹: q̄ totā genteꝫ iudeoꝝ machinabat̄ extermiare: ⁊ videntib⁹ iudeis fuit suspensus cum filijs suis in patibulo: Hester. vij. a Introëat in cō. tuo ge. cō. vt a vinculis ⁊ carcerib⁹ absoluant̄. b Scḋm mag. bra. tui. i. fortitudinis tue q̄ p brachiū designat̄. c Possidē filios mortificatoꝝ. i. morti ꝓpinquoꝝ ex nimia afflictiōe. vnḋ translatio Hiero. habet. Filios interit⁹. Filij aūt interit⁹ dicunt̄ illi q̄ sunt dispositi ad interitū: sicut filij mortis: q̄ sunt digni morte: s'm modū loquēdi scripture. d Et redde vicinis nostris. s. philisteis ⁊ alijs natiōibus in circūitu iudee positis. e Septuplū in sinu eoꝝ. i. vindictā pfectam que septenario designat̄. cui⁹ causa subdit̄: f Improperium ipsoꝝ ⁊c. captiuitatē eni iudeoꝝ attribuebāt impotētie diuine: ⁊ sic iustū erat q̄ talis blasphemia puniret̄. g Nos aūt. Hic vltimo ponit̄ gratiaꝝactio ꝓ deꝑcationis exauditione: quā vidit asaph futurā: ⁊ iungit se cū populo tpe liberationis future: eo q̄ erat de eadē lege. d. Nos aūt ꝓpl's tuus: cui in monte synai legem dedisti. h Et oues pascue tue. qꝛ manna celesti nos pauisti. i Confitebimur tibi in seculū. ꝯfessione laudis ꝓ liberatiōe nostra: ⁊ nō solū semel sed futuris tpib⁹. ideo subdit̄: k In generatiōe ⁊ generationē. i. in generatiōibus sibi succedētibus. l Annūciabimus laudē tuā. qḋ videm⁹ impletū: eo q̄ ps̄. iste recolit̄: vt sit oratio ecclie in generatiōib⁹ sibi succedentib⁹ ad magnificationē laudis diuie. Moraliter pōt exponi ps̄. iste vt sit oro ecclie ꝯtra infideles ecclias ⁊ scā loca ꝓphanantes: occidentes ꝓplm̄ xp̄ianū ⁊ ei⁹ terrā destruētes: ꝓpter qḋ ecclesia in pncipio hui⁹ ps̄. hanc deuastationē lamentat̄: et secundo deuote ⁊ humilit̄ ꝓ restauratiōe deprecat̄. ibi: Effunde ⁊c. implorādo dei iusticiā ꝯtra infideles: ⁊ ei⁹ misericordiam erga fideles: ⁊ vltimo regratiat̄ in spe exauditionis. ibi: Nos autem. Ps̄. LXXVIII

Moraliter. [Deus venerūt gentes ⁊c.] Psalmus loquit̄ de destructione ciuitatis ⁊ templi p nabuchodonosor: ⁊ de reparatiōe p Cyrum. Moraliter aūt potest exponi vt sit oratio ecclesie ꝯtra infideles sacra loca destruentes ⁊ ꝓphanantes: quod factū fuit tempe Cosdroe: ⁊ iteruꝫ tempe Saladini. Et primo ponit̄ lamentatio ꝓ tali destructiōe. cū dicit̄: [Deus venerūt gētes in hereditatē tuā.] in qua operat⁹ es salutē. [Polluerunt templū.] scꝫ ecclias ꝓphanādo: ⁊ ibidem turpia faciendo. [Posuerūt hierusalē in pomorū custodiā.] id est posuerūt rectores in hierusalē psonas viles: sicut psona vilis ponitur ad custodiā. [Posuerūt morticina seruorū tuorum ⁊c.] qꝛ tūc multi xp̄iani fuerūt occisi: ⁊ sine sepultura dimissi. [Facti sum⁹ opprobrium ⁊c.] i. seruilis ꝯditiōis ⁊ despicabilis. [Usqꝫq̄ dn̄e.] Hic ponit̄ scḋo deꝑcatio ꝓ reparatiōe. cum dr̄: [Usqꝫq̄ dn̄e irasceris ⁊c.] dimittēdo xp̄ianos in hac miseria. [Effunde irā tuā ⁊c.] i. punitionē sup saracenos. [Quia comederūt iacob ⁊c.] id est ꝓplm̄ xp̄ianū: ad quē nomē iacob ⁊ isrl' est translatū Ro. ij. Nō eni q̄ in manifesto iude⁹ est: neqꝫ q̄ in manifesto in carne circūcisio: sed q̄ in abscōdito iudeus est: ⁊ circūcisio cordis in spū: nō lr̄a. [Ne memineris iniq̄tatū nostraꝝ antiquaꝝ] i. cōtractaꝝ a patrib⁹ nr̄is: ⁊ a nobis in nr̄a iuuētute. [Cito anticipēt nos misericordie tue.] ⁊ subdit̄ causā: [Quia paupes facti sum⁹ nimis] i. impotētes ad satisfaciendū tibi ꝓ pctīs. [Adiuua nos de⁹ ⁊c.] p tuā potentiā. [Et ꝓpter gl'iam noīs tui ⁊c.] nō ꝓpter nostrā iusticiā. [Ne forte dicāt in gētib⁹ vbi ē de⁹ eoꝝ.] reputantes q̄ sit impotēs ad nos saluandū. [Et innotescat in natiōib⁹] i. in infidelib⁹ tua potentia ex sue ꝑcussiōis experientia: ꝓpter eoꝝ blasphemiā ⁊ etiā crudelitatē in occisione xp̄ianoꝝ ⁊ carceratiōe. Redde vicinis nr̄is septuplū ⁊c.] i. punitionē pfectā. septem eni dieb⁹ oē tps cōprehēdit̄. iō p septenariū pfectio designat̄. [Nos aūt.] Hic vltimo ꝓmittit̄ gr̄aꝝactio ꝓ exauditiōe deꝑcatiōis sperata. cū dr̄: [Nos aūt ꝓpl's tu⁹.] in te p baptismū regeneratus. [⁊ oues pascue tue] i. sacri eucharistie. ad qḋ nō admittūt̄ nisi regenerati p baptismū. [Cōfitebimur tibi ⁊c.] ꝯfessiōe laudis.

In ps̄. lxxviij. De⁹ venerūt gentes. vbi dr̄ in postil. De materia vero eius.

Additio. Materia hui⁹ ps̄. nō pt̄ applicari ad destructionē ciuitat̄ ⁊ tēpli ꝓ nabuch. vt postil. vult: pmo qꝛ nullo mō ꝯsonat ħ q̄ dr̄: Posuerūt morticina ser. tu. ⁊c. ⁊ carnes sctōꝝ tuoꝝ. Cōstat eī q̄ tota fere multitudo iudeoꝝ q̄ fuerūt captiuati vel occisi i tpe nabuch. nec erāt sui dei nec scti: ſ potius idolatre seu apostate a fide dei: vt i mult̄ loc̄ hr̄ a ꝓphis. vñ ⁊ Ezech. q̄ i medio illi⁹ captiuitat̄ babylōice ꝓphauit. dic̄ i psona dī: Fili hoīs mitto te ad filios isrl' ad gētes apostatrices ⁊c. Ezech. ij. Licꝫ eī int̄ eos fuissent aliq̄ paucissimi iusti. s. Hieremias: daniel: ezechiel: esdras ⁊ hmōi: illi tn̄ nō fuerūt occisi: nec eoꝝ sanguis effusus ⁊c. nec ab eis noianda ē tota illa multitudo suos dei ⁊ sctōs: q̄nimo sacra sc'ptura vbi loquēdo eos noiat apostatas: vt ptꝫ i pdicta auctē Ezech. ⁊ Esa. simpl'r eos noiat genteꝫ peccatricē. d. Ue gēti pec. ⁊c. Esa. j. ⁊ sic i mult̄ alijs loc̄ diuersimode appellabant̄ a ꝓphis trāsgressores diuinoꝝ pceptoꝝ: nō āt sui dei nec sancti. Item nō consonat huic expositioni qḋ dicitur: Polluerunt templum sanctum tuum: quia chaldei cōbusserunt ipsum ⁊ penitus destruxerunt: quod est alterius rōnis a pollutiōe. Item non consonat huic expositioni qḋ dicit̄: Ne memineris iniq̄tatū nostraꝝ antiquarū.

ipi enim

ipsi eni depñti habebāt q̃plurimas iniq̃tates: p q̃b⁹ potius debebāt depcari deū q̄ p iniq̃tatib⁹ antiq̃s seu antiq̃x. vnď melt⁹ ⁊ ꝓprius exponit̃ p doctores nr̃os iste ps̄. s. de psecutione iudeoꝝ tpe antiochi: in quo tpe maiores eoꝝ. s. sacerdotes ⁊ eoꝝ sequaces a q̃bus multitudo debet denoīari fuerūt veri serui dei: ⁊ multi eoꝝ sacro martyrio coronati: eo q͛ ꝓpter honorē dei ⁊ ne idola colerent disponebāt se morti: vt patꝫ in libris Mach. Antiochus etiā nō cōbussit nec destruxit templū: sed poti⁹ polluit idolo abomiabili ibidēꝫ ꝯstituto. illi ⁊ isti ꝓprie dicebāt. Ne memineris iniq̃tatū nr̃aꝝ antiquarū: cū eent recte viuētes: ⁊ iō recte credebat̃ q͛ ille tribulatiōes eis aduenissent ex pctis antiq̃x. vñ hebraica lr̃a in h̄ loco hꝫ. Ne memineris iniq̃tates antiquoꝝ. Q̄ď aūt obijcit̃ a postil. ex hoc q͛ dicit̃: Posuerūt hierl̃m in pomoꝝ custodiā nō valet ꝯtra p̄dicta. intelligit̃ eni ̄ſm quosdā q͛ fecerūt hierl̃m vt lem ⁊ abiectā sicut custodiā pomoꝝ: q̄ pomis collect⁹ in modicū reputat̃: licꝫ n̄ sit destructa. Scd̄m vo q̃rūdā hebreoꝝ expositionē quā in h̄ loco credo esse verā. dictio q̄ hic ponitur vbi trāslatio nr̃a habet: In pomoꝝ custodiam: ꝓprie significat loca infima seu subterranea. vñ dicūt q͛ greci in psecutiōe antiochi fodebāt hierl̃m in mult⁹ loc⁹ ad q̃rēdos thesauros: ꝓut sepe faciūt debellatores ciuitatū famosaꝝ: ⁊ sic itelligūt illud: Posuerūt hierl̃m i foueas seu fossas infimas seu subterraneas ratione predicta.

Replica.

In ps̄. De⁹ venerūt gentes ⁊c. postil. dicit materiā ei⁹ esse destructionē ciuitatis ⁊ templi p nabuchodonosor: ⁊ bñ applicat. Sed Burg. dicit illā applicationē nō valere: p̄mo ex eo q: oēs in illa captiuitate erant apostate ⁊ idolatre: iō de eis nō p̄t exponi. Posuerūt morticina seruoꝝ tuoꝝ ⁊c. i. carnes scͦꝝ ⁊c. Ad illud dico iudicio melioꝝ saluo q͛ impia est s̄nia Burgē. in hac pte: qď sic patet: quia captiuitatem ⁊ miserias hic descriptas de⁹ cōminabatur pp̄lo in diuio cultu h̄ reformato p iosiam optimuꝫ regem: cui⁹ cōminationis causa assignat̃ prauitas manasse regis: vt ptꝫ p lr̃am planā. iiij. Reg. xxiij. ⁊. xxiiij. Et q: post iosiam nō fuit rex ita prauus ⁊ potens q̄ pp̄lm cōuersum p iosiaꝫ ita generaliter auerteret a deo: vt impie sentit Burg. Nā ioachim post iosiā regnauit trib⁹ mensib⁹: ⁊ vinct⁹ a pharaone regi egypti duct⁹ ē i reblata: vt ptꝫ. iiij. Reg. xxiij. p⁹ quē regnauit eliachim: alias dict⁹ ioakim. hui⁹ tpib⁹ iste miserie inceperūt p regē babylonis latrunculos chaldeoꝝ ⁊ syrie moab ⁊ amon: ⁊ totū ꝓpter manasse peccatū: vt d̄r eodē ca. Nec Burgē. impiā s̄niam suā ꝓbat p Ezechielēꝫ: q: ille fuit missus ad residuū pp̄li iā captiuati ad ei⁹ potētes q̄ erant desperati ex vehementia tribulatiōis: ⁊ rōne illi⁹ desperatiōis dom⁹ exasperans dicebant̃: q̃bus nō obstantib⁹ sanguis mult⁹ sanctoꝝ innocentū in circūitu hierl̃m fuit effusus ante ꝯsūmatā captiuitatem: iuxta mentē hui⁹ ps̄. Nō sine impietate dicere possum⁹ omēs sacerdotes: leuitas ⁊ innocētes apostatasse: ⁊ nō multos in pp̄lo bonos remāsisse: de q̄rū occisione hic d̄r. Cū ⁊ ip̄e Burgen. leuitas in plerisq̧ locis sic laudat: q͛ nec in adoratiōe vituli nec morti xp̄i ꝯsenserūt: nec vnq̄ idolatriā cōmiserūt: vt ꝓbat. j. in. ij. additione: Job. xj. Nō erāt igit̃ oēs impij ⁊ apostate tpe captiuitatis babylonice ꝓut vult Burg. ꝯtradicēdo sibijp̄i: modi aūt loquēdi ꝓphetaꝝ p Burgē. allegati de pueris exponant̃. Q̄ď aūt scd̄o obijcit Burg. q͛ destructio templi nō d̄r pollutio vocalis est difficultas. Q̄ď tertio obijcit de oratione sic tribulatoꝝ. Ne meminer⁹ iniq̃tatū nr̃aꝝ antiquaꝝ ⁊c. ꝓut Burgeñ. allegat est ad ꝓpositū postil. q: nō ꝓpter peccata sua: sed predecessoꝝ suorum achaꝫ ⁊ potissime manasse passi sunt: vt habet lr̃a plana supra allegata. Ad scd̄m etiā qď Burgeñ. facit ꝓ veritate sue expositiōis facilit̃ pōt deduci ꝓ expositione postil. Cū eni dicit q͛ tpib⁹ antiochi a bonis sacerdotibus ⁊ eoꝝ sequacib⁹ debeat denoīari tota multitudo: sic etiaꝫ in materia postil. q̄n erant plures ꝓphete sacerdotes ⁊ iustiꝫ: ꝓut dictū est: q̄ tpe antiochiane cladis.

Glo. ordi.

a Intellectus ꝓ his ⁊c. Cōmutabūtur. Aug⁹. In melt⁹ vt iā nō sint generatio q̄ nō direxit cor suū. sed dirigēs: vel sicut agit de cōmutādis. ita ⁊ d̄ iudeis q̄ se dirigūt p liberū arbitriū ⁊ p carnales obseruātias. Uel ꝓ his qui cōmutabunt̃ ⁊ ꝓ assyrijs. i. ꝓ conuertendis ⁊ supbis. Et his. s. ꝯuertendis est testimoniū recte fidei. his. i. supbis est testimoniuꝫ ꝑfidie. b Asaph. Illuminat⁹ agit de aduētu xp̄i ⁊ d̄ vinea ei⁹: bonū testimoniū d̄ capite ip̄o ⁊ corpore ei⁹. rege ⁊ plebe: pastore ⁊ grege. Ps̄. LXXIX

Q Ui regis. Aug⁹. Hic loquit̃ asaph illuminat⁹ de aduentu xp̄i q̄ ꝯuertit hoiem: ⁊ vineā de egypto eductā solidat: hoc est testimoniū ꝓ his q̄ immutant̃. Cas. Supra trepidus q̄ ꝓ pctis synagoge orabat: iā p̄sumit: ⁊ cōmutatis in melt⁹ testimoniū dat. hic psalm⁹ synagoge est testimoniū de capite ip̄o ⁊ corpe eius. Cas. Deprecatio primi aduētus. p quē fit reparatio gener⁹ hūani. Cas. Per actus diffinit. O de⁹ fili. Qui regis: spūaliter: Isrl̃: vidētes te: Intende. i. lumē pietatis sup nos infunde vt a te simus clari: q̄ p nos sumus tenebrosi. Joseph.

a vel in fine. b in melt⁹ vt iā sint generatio

a Intellect⁹ p his qui cōmuta/
dirigēs se in xp̄m. a q̄ dirigētes interp̄rant̃.
buntur psalm⁹ pro āssyrijs testi/
a illuminati.
b moniū āsaph. LXXIX
desideratur ⁊ inuocat̃ vt veniat. o deus pater. videntes te.
c Q Ui regis israel inten/ a

Nico. de lyra

a Q Ui regis isrl̃ intende. Huic psal. Ps̄. LXXIX p̄mittit̃ talis titul⁹ i hebreo: Ad victoriā sup sosanym testimoniū asaph ps̄. Circa qď sciendū q͛ sosanym ̄ſm hebreos modernos signat rosas in plurali. ̄ſm vero Hiero. significat lilia: ⁊ dicit melt⁹ vt credo ̄ſm q͛ dixi pleni⁹. s̄. in titulo ps̄. xliiij. tñ p h̄ nō mutat̃ s̄nia: q: idē hic intelligit̃ p rosas ⁊ lilia: eodē mō q̄ dictuꝫ fuit ps̄. xliiij. dicit igit̃ Ra. Sa. q͛ p lilia intelligunt̃ filij isrl̃. ad h̄ inducēs illud Cant. ij. Sicut liliū inter spinas: sic amica mea int⁹ filias. qď exponit de synagoga seu de pp̄lo isrl̃. lilia igit̃ ista post tp̄s asaph fuerūt in trib⁹ notabilib⁹ psecutiōib⁹ designat⁹ p spinas. s. p babylonios: ⁊ p antiochū illustrē: ⁊ p romanos: in q̄ sunt modo: a p̄ma aūt psecutiōe fuerūt liberati p Cyrū q̄ dedit eis libtatē redeūdi ad t̄rā suā: deo h̄ illi inspirāte. j. Esdre. j. a scd̄a p machabeos: ⁊ a t̄tia expectāt iudei liberari p messiā futurū. ⁊ ꝓpter h̄ in h̄ ps̄. ter d̄r: Cōuerte nos. s. de luctu ad ꝯsolationē: ꝓut ip̄e Ra. Sa. dicit. s. q̄rto versu ⁊ octauo ⁊ vltimo. Et ad hūc sensum adaptat lr̄am hui⁹ ps̄. ꝓut p̄t. Sed hec expositio est erronea q̄tū ad h̄ q͛ dicit xp̄m venturū: q: loquit̃ de p̄mo ei⁹ aduētu q̄ iā trāsiuit i p̄teritū: ꝓut diffuse declaraui in q̄dā q̄stiōe de q̄libꝫ p scripturas ve. testa. itē i aliq̄b⁹ valde extorte exponit lr̄am q̄ h̄r. j. Fiat man⁹ tua sup virū dextere tue: ⁊ sup filiū hois queꝫ ꝯfirmasti tibi: quaꝫ exponit de esau: p quē intelligit impiū romanū vl̄ poti⁹ pp̄lm catholicuꝫ romane eccl̄ie subiectū. d. sic: Fiat man⁹ tua. i. vīdicta tua sup virū dextere tue. i. sup esau q̄ ē vir stūs. s. vt signū ad sagittā: vt faciat vindictam dextera tua de ip̄o. ptꝫ q͛ ista expositio ē extorta: q: vir dextere dei ⁊ ꝯfirmat⁹ sibi n̄ accipit̃ i scptura nisi i bono. Cas. āt ⁊ aliq̄ alij doctores catholici exponūt hūc ps̄. ad lr̄aꝫ de xp̄o: ⁊ bñ vt credo: tñ q: lr̄a valde ꝯsonat: vt videbit̃ exponēdo: tñ q: h̄ dictum ꝯsonat dict⁹ hebreoꝝ antiq̃x. Dicit ei Ra. Moyses expōnēs illud Genes. xl. Uidebā corā me vitē ⁊c. vna expositio ē. Hic ē isrl̃ de egypto trāsplātat⁹ in t̄rā ꝓmissiōis. Alia expositio ē. Hic ē messias: sic scp̄tū ē ps̄. lxxix. Et ꝑfice eā quā plātauit dextera tua: ⁊ ē plātatio a supiori ad iferi⁹. Et h̄ dictū Ra. Moysi valde cōsonat ꝑsone xp̄i: in q̄ ē duplex natura. s. diuina natura ⁊ hūana. diuīa a supi⁹. hūana ab inferi⁹. Et ptꝫ q͛ ip̄e allegat hanc scripturā de messia dictā: p quē intelligit xp̄m. Igit̃ ̄ſm hūc intellectū sensus p̄dicti tituli cū dicit̃: Ad victoriam sup lilia testimoniū asaph ps̄. talis est: Psal. iste ē testimoniū asaph sup lilia vel ꝓ lilijs: vt habet titulus Hiero. i. sup xp̄m ⁊ ecclesiam suam: vel corp⁹ mysticū: q̄ p lilia designant̃: vt pleni⁹ fuit dictū supra ps̄. xliiij. Q̄ āt in titulo p̄mittit̃: ad victoriā: significat conatū leuitaꝝ in cātādo hūc ps̄. sic freq̄nt̃. s̄. dictū ē. Qui regis isrl̃ ⁊c. ad intellectū hui⁹ ps̄. sciendū q͛ vna est eccl̄ia ve. ⁊ no. testa. q̄ freq̄nt̃ in ve. ⁊ no. te. d̄r vinea dei. vnď dicit Grego. omel. vij. sup euāgeliū. Quis vo p̄rifamilias siīlitudineꝫ recti⁹ tenet q̄ ꝯditor nr̄: q̄ regit q̄s ꝯdidit: ⁊ electos suos i h̄ mūdo possidet q̄si subiectos. dn̄s i domo q̄ hꝫ vineā suā. s. eccl̄iaꝫ q̄ ab abel iusto vsq̧ ad vltimū electū q̄ i fine mūdi nascitur⁹ ē: q̄t scōs ꝓtulit q̄si tot palmites misit. Asaph igit̃ ꝓcessū hui⁹ vinee i spūsctō p̄uidēs scp̄sit hūc ps̄. in q̄ p̄rio describit statuꝫ hui⁹ vinee añ xp̄i aduētū. ⁊ scd̄o post ei⁹ aduētū. ibi: De⁹ vtu. ꝯuer. Pria i duas: q: p̄rio p̄mittit orō psalmiste. scd̄o ꝓcessus hui⁹ vinee. ibi: Uineā d̄ egyp. Pria adhuc i duas: q: p̄rio ponit̃ asaph orō. scd̄o orādi rō. ibi: Excita. Circa p̄muꝫ dic. Qui regis

a Joseph. Cas. Fidelē populū ducis in caulas dei: vt oues ad
Joh. 10. c. pascua. de q̄bus: Alias oues habeo q̄ nō sunt de h̄ ouili: ⁊ illos oportet adducere vt fiat vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor. ꝓpria singulis verba. regit̃ israel: ducit̃ ioseph: id est deuot⁹ populus. b Manifestare. Cas. Rogat vt q̄ i secreto maiestat⁹ erat p incarnationem appareat corā iudeis: vt p̄missum erat: faciens i eis has virtutes que his noīb⁹ signantur ephraim ben. ⁊ ma. Aug⁹. Manifestare corā. Angelis notus innotesce hominibus. c Corām ephraim. Aug⁹. Id est gēte iudeorū vbi he tribus. s. coraꝫ fructificatione: ⁊ filio dextre: vt ⁊ nos sim⁹ plenitudo scientie p charitatē que de⁹ est. Et corā manasse: id est oblito: vt iā illi venias in mētē. iuxta illud: Reminiscent̃ ⁊ conuertent̃ vni-
ß. u. uersi fines terre. d Excita. Augusti. Repetit quod orauerat. Ordo talis. Ueni tu ip̄e in carnem. Et excita po. tu. in resurrectione: q: visus es infirmus in passione. dum dicit̃: Si filius dei es: descen-
Mat. 27. c. de de cruce. Quod presignatum est cum Jacob p̄ualuit angelo. ip̄o quidē volente: ⁊ tamē victus benedixit victorē: sed ⁊ claudum fecit eundē. claudicat quidem populus iudeorū: sed et ibi ē benedictuꝫ genus apostolorū. Excita ergo. i. crucifixus ex infirmitate resurge ex virtute. Cas. Excita. Potentiā miraculorum olim factorum: que sopita est donec res coruꝫ ⁊ veritas appareat. Ueni vt saluos fa. n. Ecce quantam vtilitatem nouit incarnatiōis: ⁊ ideo tam studiose precat̃. que enim vota hic sufficiunt petere deuꝫ virtutum. quē nouit miracula in se facturum qui solus ab infidelibus liberat. cōuerte distortos: ⁊ cōuersis ostende faciē tu. quia cōuersos solet respicere. Quousq̧ hoc asaph illo tpe dicebat quo veni re petebat: quod adhuc differebatur cōsilio dei. Iratum dicit: quia tardat. Ecce que pietas ⁊ desiderium petentis: ⁊ ideo clamat: quia sciebat differri. Enumerat que iterim mala. Cibabis. panis lachrymarū est vita doloribus plena: sed et hic cibus: dum non sic extinguimur sed erudimur. Addit: quod et potus: quia hec duo sunt quibus viuit omnis homo. nā quod tempus a lachrymis vacuum: q̄s tamen lachrymas das in mensura: distri-
1. Co. 10. c. buto modo. Unde. Fidelis deus q̄ non patitur vos tentari super id quod potestis ⁊c. e Faciem tuam. Aug⁹. Hec facies velata fuit asaph tempe infirmitat⁹ christi: et tunc egrotauit asaph: non valens intueri velatum nube. de qua dicitur: Ascendit de⁹ sup nubem leuem: ⁊ intrabit vl̄ ingredie t̃ egyptum. i. carnē immunē a peccato. illuminauit vero eam cum surrexit ⁊ ascendit ⁊ ita saluamur. f Quousq̧ irasceris. Aug⁹. Transit ira a seruo: non vt nō flagellet vt pater: sed ne damnet: ⁊ cōuersis enī durat ira sed corrigens. flagellat enim omnem filiū quē recipit. g Cibabis. Aug⁹. exponit hic passiōes quas sancti tempore aduent⁹ passuri sunt. Q. ⁊ si optem xp̄i aduentū: tamen eo tpe multa passuri sumus: quia ciba. h In mēsura.
1. Cor. 1. c. Aug⁹. Pro virib⁹ tuis vt erudiaris: nō vt opprimaris. vñ: Fidelis deus qui nō pa. v. t. s. q. p. vel pro modo culpamur. i Posuisti. Cas. Dum vicini qui de nobis sunt ꝯtra nos. Irrident inimici a q̄bus omnibus vt salui simus: deus. v. k Deus virtutum. Aug⁹. Desiderantis mos est frequenter repetere qui tantis precibus orat. l Uineam. Cas. De vinea quō incepta ⁊ pfecta. Aug⁹. Cas. Uineam de egypto. Q. nos salui erimus: sed iudeos quib⁹ tot fecisti destrues. qď nō pro leui culpa: sed quia aduentum christi non nouerunt. Uel salui erimus: q: ita p̄signasti. Uineam de egypto: sed quare destrues: hoc de infidelibus. De egypto: vt illos de egypto: ita ecclesiam de tenebris eiecit vitiorum: gentes plantat in virtutibus: et ducit per hoc desertum seculi. Radices. martyres et alios firmos facit. et implet orbem.

Cas. Uineam.

filium mitte. a alias oues.
b Aug⁹. ipsum qui interpretatur augmentū: et mortuo grano auctus est multum populus dei ⁊ iñceus in angulo duobus parietibus.
a de qui dedūcis velut ouem io/ a b
a intende ira. b sup illas potestates celorū in plenitudine scientie que est charitas.
seph. Qui sedes super cherubin c
a vt ⁊ nos sum⁹ plenitudo scientie: qď p̄t esse p charitatē quā que est deus: qui scit. quid nescit.
b c manifestare: cōram ephraim be/ d
d niamim ⁊ manasse. Excita poten e
veni tu ip̄e. q̄si sic erimus salui.
tiam tuā ⁊ veni: vt saluos facias f g
a aliter nō cōuertimur nisi tu facias. b auersos a te. c fac scire. vel illumina nube carnis opertā. filiū qui est imago tua.
nos. Deus conuerte nōs: ⁊ ōsten h i k
e de faciem tuam et salui erimus. l
a cōuersio restat ira: sꝫ ⁊ hec finē habebit p christū in scd̄o aduētu. b celestiū. q̄b⁹ nos socij futuri. c vt iā nō facias promissa.
f Dōmine deus virtūtuꝫ: quousq̧ m
a et si olim irascebaris sup orationeꝫ inimici. ne irascaris sup oratione serui tui. iam.
irāsceris super oratione seruī tui. n
tamdiu. que tamē erunt ad pfectionem ⁊ ad correctionem: nō ad pemptionem.
g Cibābis nos pane lachrymarū: o
alia similitudine.
h ⁊ potū dab nobis i lachrymis in
a exponit lachrymas. b de asaph electi sunt qui p̄dicarent in gentib⁹ christū q̄b⁹ contradicebatur: et inde cibati lachrymis.
i mensura. Pōsuisti nos in cōntra p q
dictionem vicinis nostris: et ini/ r
a nō mō cōtradixerūt. b q̄si colētes mortuū.
mici nostri subsannāuerunt nōs.
sed licet tanta simus passuri: non tamē ideo minus optamus eum.
k Deus virtutum conuerte nos: ⁊ s
presentiam christi.
ostende faciē tuam ⁊ salui erim⁹.
in terrā promissionis.
l Uineam de egypto transtulisti: t v

reg⁹ ⁊c. a Qui dedu. velut ouē io. aliq̄ exponūt h̄. dicentes: q͛ filij israel de egypto exeūtes ꝓpter inūdationem nili nō poterāt inuenire sepulchrū ioseph: cui⁹ ossa tenebātur secū asportare: sicut fuit eis impositū Gen. l. ⁊ q̄dā ouis ductu angelico natauit vsq̧ ad locum sepulchri ioseph ad ostendendū locū vbi debebant ossa ei⁹ accipe: ⁊ ꝓpt h̄ fuit vocata ouis ioseph monstrās ossa: q̄ accipiens moyses secū portauit: vt h̄r Exodi xiij. ⁊ ̄ſm h̄ est sensus hui⁹ lr̄e: Qui deducis. s. populū isrl̃ p angelū precedentē castra eoꝝ: vt habet̃ Exo. xiiij. b Uelut ouē ioseph. q̄ sic ducta fuit ad sepulchrū p angelum modo p̄dicto. Sed q: hoc dictū de oue ioseph improbatū. Exo. xiij. aliter exponēda ē hec lr̄a sic: Qui deducis ioseph. i. pp̄lm isrl̃ denoīatū a ioseph: eo q͛ ip̄m saluauit tpe famis in egypto. Uelut ouē. i. diligēter custodiēs eū sic pastor gregē suum. c Qui sedes sup cherubin. q: ꝓpitiatoriū qď dicebat̃ sedes dei erat sup cherubin. sicut pleni⁹ fuit expositū Exo. xxv. d Manifestare corā ephraim ⁊c. Iste tres trib⁹ figebant tentoria ad occidētalē plagam tabernaculi. vt h̄r Nu. ij. In occidentali vero parte tabernaculi erat sctm̄sctoꝝ vbi erat ꝓpitiatoriū in q̄ dabant̃ diuīa responsa: ⁊ ꝓpter hoc dicit: Manifestare corā ephraim ⁊c. dando nobis ꝓpitia rn̄sa. e Excita. Hic ꝯsequēter ponit̃ dicte orationis rō: q: asaph p̄uidebat pp̄lm dn̄i multiplicit̃ affligendū a diuersis ꝑplis: ⁊ ideo ꝓ ei⁹ liberatiōe p̄cabat̃. d. Excita potentiaꝫ tuā: cui nullus pōt resistere. f Et veni. p effectum tue potentie. g Ut saluos facias nos. ab affligētib⁹ nos. ⁊ cōnumerat se asaph pp̄lo futuris tpibus affligēdo rōne p̄dicta ps̄. p̄cedenti. h De⁹ virtutū. i. angeloꝝ. i Cōuerte nos. a culpa ad gratiā: ⁊ a luctu ad leticiā. k Et ostēde fa. tu. loquit̃ de deo ad modū hois: q̄ q̄diu tenet irā ꝯ aliquē: auertit ab eo faciē: sed q̄n placat⁹ ē ostendit sibi faciē hilarē: ⁊ in h̄ petit asaph diuinā placationē. l Et salui erim⁹. q: sine tua grā nō p̄t nobis esse salus. m Dn̄e deus vir. quousq̧ iras. i. q̄diu. n Sup orōnē serui tui. i. sup illud de q̄ te rogo. s. deliberatiōe pp̄li. q. d. ista dilatio ē signū ire tue in pp̄lo. o Cibabis nos. resumat̃ li quousq̧ vt sit sensus. q̄diu: Cibabis nos pane lachrymaꝝ. i. p̄mittes nos i captiuitate ⁊ afflictiōe: q: hoies in tali statu viuunt in lachrymis ⁊ luctu. p In mēsura pctōꝝ nr̄oꝝ. q. d. nos meruim⁹ hāc afflictionē ꝓpter petā nr̄a: sꝫ tu nos libera ex tua grā. q Posuisti nos in ꝯtradictionē vicinis nr̄is. q: samaritani q̄s rex assyrioꝝ fecit habitare i ciuitatib⁹ isrl̃. vt h̄r. iiij. Reg. xvij. odiebāt iudeos ⁊ ecōuerso: ⁊ ideo impediebāt q̄ntū poterāt reditū iudeoꝝ in terrā suā: ⁊ postq̄ redierāt de licentia Cyri: fuerūt eis multum molesti. vt ptꝫ. j. Esdre: ⁊ Neemie q̄si p totū. r Et inimici nr̄i ⁊c. sicut d̄r Neemie. iiij. Factū est autē cū audisset sanaballath q͛ edificarem⁹ murū: iratus est valde: ⁊ mot⁹ nimis subsannauit iudeos ⁊c. s Deus virtutuꝫ ⁊c. exponat̃ sicut prius: q: repetitio est eiusdem: sicut frequēter fit in orationib⁹. t Uineā. Hic ꝯsequēter describit̃ processus eccl̄ie ante xp̄i aduentū: q̄ ꝓprio noie d̄r synagoga: ⁊ p̄mo describit̃ ꝓcessus in ꝓsperitate. scd̄o i aduersitate. ibi: Ut q̄d destruxisti. Circa p̄mū dicit: Uineaꝫ. i. pp̄lm isrl̃ dei cultorē Esa. v. Uinea dn̄i exercituū dom⁹ isrl̃ ē. v De egypto trās. educēdo pp̄lꝫ illū mirabilr̃ d̄ egypto: q̄ erat t̄ra idolatrie d̄dita: sic agricl̄a trāsplātat vineā d̄ t̄ra mala i bonā. Eiecisti.

Cas. Vineā de egypto p mysticas simila. q̄ gesta sunt dicit. vi/nea gens iudeoꝝ in typo ecclie; q̄ int turbas vmbratiles peccanti um fruge fetoꝝ ornat q̄si vinea int folia fructu. ⁊ fossa ⁊ putata in tribulatioib⁹ plus crescūt: q̄ ita p orbē dilatata est. Dux. dū eaȝ ducit spūali itinere. Radices: ꝓphetas: aplos: martyres ⁊ alios; de qb⁹ palmites tendēs mūduȝ occupat ⁊ aperit. a Dux itiner. Aug⁹. Vel alia lra. Viā fecisti i cō. e. i. xp̄m visibileȝ

Joh. 14. a ei misisti. q̄ dicit: Ego sum via veritas et vita: ⁊ sic impleuit mō vinea terrā: qd̄ fit vsq̄ in finē. dū q̄tidie aliq̄ ꝯuertunt: hoc de pfectione dictuȝ est: sed p̄ma gens iu/dea fuit vinea ista q̄ regnauit vsq̄ ad mare: qd̄ ibi vicinū: ⁊ vsq̄ ad flumē iorda/nis. trās iordanē enī aliq̄ iudeoꝝ: sed in fra tota gens. Hoc ḡ initiū est vinee cui pfectio est quā p̄dixerat ibi ipleuit ter/rā p viā xp̄m. Et hoc ē qd̄ alibi dicitur:

ps. 71. Et dn̄abit a mari vsq̄ ad mare: ⁊ a flu/mine vsq̄ ad termios orbis terre: qd̄ nō gentes iudeoꝝ. Et nō est altera: sed eadē vinea: inde xp̄s: inde apli: inde ⁊ alij in sti: ⁊ si aliq̄ rami fracti. b Operuit. Cas. Altitudo ⁊ latitudo vinee hic expo nitur. Supra est vinea: q̄ ⁊ montes sub/limiores. vita ⁊ doctrina obūbrat et ma/gnis crescere facit. vites q̄ arbores ascē/dūt arbusta noiant. p que minores in ec clesia accipiunt. Cedri. nō supbi: sed q̄ sunt dei: martyres sunt q̄ in ecclia alti sunt. hos etiā ecclia in gremio suo prote git. Propagines. filios regeneratio/nis q̄ a flumine iordane manauerunt: q̄ ibi cepit regla baptismi. c Mōtes. Augus. Prophete qd̄ operit vmbra: q̄ obscure locuti sunt in figur: sed post vm bram vēit res. Umbra est circūcisio sab/batū ⁊ hmōi q̄ ⁊ ꝓphete locuti sunt. Um bra. i. cura: ⁊ sollicitudo de eis opit ma/iores. Et arbusta. i. eoꝝ excremēta simili/ter operiūt cedros dei. i. doctores.

d Cedros dei. Aug⁹. Quia sūt cedri euertende supbi. s. qui sunt cedri seculi: sed nō dei. e Ut qd. Miraṫ cur huic tali subtracta est dn̄i defensio. Aper dia bolus: fortis ⁊ ferox de silua: q̄ cogitati ones ei⁹ agrestes auie sunt: s̄ tu dn̄e d. Aug⁹. Ut qd. Quia supbia fuit ad/uersus plantatoreȝ ⁊ seruos occidit ad se missos: ⁊ tandem filiū heredeȝ: destru cta est maceria: ⁊ inuenerunt eaȝ gentes destructam ⁊ deleuerūt. Hoc primo plan git asaph: sed sine spe. de dirigentib⁹ enī coriā loquiṫ. f Aper. Aug⁹. Cas. Uespasianus fortis et seu⁹ ⁊ contrarius iudeis: qui hoc animal inter cetera habent immun/dum. Singularis ferus. Titus qui reliquias terribili depastio ne consumpsit. qui dicitur singularis: id est superbus. Uel pro eo/dem accipitur aper: ⁊ ferus scȝ romanus exercitus: vel ita conti/nua. Ita vastata est vinea: sed vt reliquie salue sint. O deus virtu tum conuertere. in finem seculi supplices serenus aspice: cōmuta/ris in melius hoc remedium precatur. Et vide. quibus peccat la/boret ⁊ pereat homo. g Singularis. Cassio. Dicit omnis su/perbus. ego sum: ego sum: ⁊ nemo alius.

h Et perfice eam. Augusti. Non aliaȝ institue. sed hanc perfice. in hac enim est semen abrae: ibi est radix que portat oleastrū. Per

Ro. 11. d. fice. quia cecitas ex parte contigit in israel. vt plenitudo. g. in. et sic o. i. s. f. i Super filium. Cassio. Super te fundatam ⁊ super filium hominis. Hic aperte christus ostenditur: qui de maria na/

2. Pe. 1. d. tus. Confirmasti. cum dixit: Hic est filius meus dilect⁹ inquo be/ne mihi complacui: ipsum audite. in quo confirmatus est christus apud homines. Incensa mala que igne cupiditatis fiunt. Suf/fossa. occulta dum alijs paratur insidiose fouea. Peribunt dū di/

Mat. 25. d. cetur: Ite in ignem eternum: vt hec omnia impleantur. Fiat ma nus tua: id est operatio ad effectum promissa ducat. Incensa: id est peccata: sed incensa sunt que facit amens cupiditas. Suffos/sa que timor male iacens: ⁊ hec sunt omnia peccata: quia omnia fi unt propter cupiditatem: vel timorem. que nō capit cupiditas: vin cit timor. Sic econtra amor dei ⁊ timor eius ducit ad omne bonū:

amas vt

a de terra pmissionis. b amorreos: iebuseos ⁊ alios. c post. vt agricola. d vineā. vt vinea orbem cōprehenderet.

eiecisti gentes et plantasti eam. a b

a vel dux itineris in colūna nubis ⁊ ignis. b apparens eis visibilis carne assumpta.

a Dux itineris fuisti in cōspectu c

a pncipes eoꝝ. ꝓphas: aplos ⁊ martyres.

eius et plantasti radices ei⁹: ⁊ im d

a sed prius vinea: que modo impleuit terram. operuit montes vmbra.

b c pleuit terram. Operuit montes e f

crescendo illa vinea operuit omnes sanctos prophetas ⁊ patriarchas.

d vmbra eius: ⁊ arbusta ei⁹ cedros

er. a ab hierusalē. b a simili. c filios.

dei. Extendit palmites suos vsq̄ g

a qd̄ xpe iudeos: expice olm gētiū. iordanis.

ad mare: ⁊ vsq̄ ad flumē propa/ h i

a ergo. inde quid accidit ei: euersa est gens illa. Et hoc est destrux.

e gines eius. Ut quid destruxisti k

a Cas. munitionē que de solis lapidibus fit cir/ca vineas. b spoliant: diripiunt.

maceriam eius: ⁊ vindemiāt eā l

a gētes q̄ idola colūt. b Cas. vel viā trasseun/tes sunt ꝑaliter dn̄antes. legem vel xp̄m.

oēs qui pretergrediuntur viam.

a extra ṫmios prie eiecit. b venien. c gētib⁹

f Exterminauit eaȝ aper de silua: m

ipse est aper qui vastauit.

g et singularis feras depastus est n

sed quo fructu h passi sum⁹ vt sic sanemur ⁊ cō uertamur. Et hoc dicit orando. ab ira.

eam. Deus virtutuȝ conuertere: o

a a misericordia. b celorū. c fac iā cogno scere te vel peccata tua. d infirmam sana.

respice de celo et vide: et visitā p q

b vineam istā. Et perfice eam quā r s

a inchoauit b ꝓpitiatio tua. c sed vbi perfice. perfice. d q̄ solus est fundamētū.

i plātauit dextera tua: ⁊ sup filiuȝ t

a Eiecisti gentes. de terra pmissōis. vt hr̄ in libro Jo/sue: cui⁹ victorie ꝯtra reges chanaan fuerūt mag̃ virtute diuia q̄ hūana. b Et plātasti eā. dando ꝑpl̄o isrl̄ in ter ra pmissiōis quietem. fm q̄ dr̄ Josue. xj. Cepit ḡ Josue oēm terrā sicut locut⁹ est dn̄s ad moysen: ⁊ tradidit eam in possessionē filijs israel fm partes ⁊ trib⁹ suas: q̄euitq̄ terra a prelijs. c Dux itineris fuisti in conspectu ei⁹. in colūna nubis p diē ⁊ in colū na ignis p noctē vt dux esses itine/ris vtroq̄ tpe Exodi. xiij. d Et plātasti radices ei⁹. i. sctōs pres: vt Josue ⁊ ꝯsiles q̄ in cultu ⁊ fide dei erāt radicati. e Et ipleuit trām. p multiplicationē ꝓlis. f Ope ruit mōtes vmbra ei⁹ ⁊c. p adeptio nē honoris ⁊ dignitatis: qd̄ maxie fuit tpe dd̄ ⁊ salomōis ⁊ alioꝝ regū bonoꝝ. g Extēdit palmites su os vsq̄ ad ma. s. mediterraneuȝ. h Et vsq̄ ad flumē. s. eufraten. i Propagines ei⁹. ⁊ in h̄ denota/tur dilatatio possessiōis: q̄ tota ter ra intermedia subiecta fuit regno isrl̄ tpe salomonis: vt freqnṫ. s̄. di/ctū est. k Ut qd. Hic ꝯn̄r descri/biṫ pcessus i aduersitate. cū dicit: Ut qd destruxisti maceriā ei⁹. i. an/geloꝝ custodiā: eo q̄ ꝑpl̄s erat con/uersus ad idolatriam. vt patȝ. iij. ⁊ iiij. Reg̃. in mult̃ loc̃. vel p mace/riā intelligiṫ clausura hierl̄m quaȝ destruxerūt chaldei. l Et vinde miāt eā ⁊c. q̄ reges syrie ⁊ multi alij añ destructionē ciuitat̃ p nabucho donosor: ⁊ post fuerunt eis molesti bona eoꝝ rapiētes ⁊ ꝑpl̄m occiden tes. vt patȝ. iij. ⁊. iiij. Reg̃. ⁊ in lib. Esdre ⁊ Neemie. ⁊. j. ⁊. ij. Macha. m Extermi. eā aper ⁊c. i. nabucho donosor q̄ sic noiaṫ: eo q̄ diu habi/tauit inṫ feras. Dan. iiij. n Et singular̃ fer⁹ depast⁹ est eā. Iste fu it antioch⁹ rex q̄ fuit valde singula ris i supbia q̄si hrēt trā ad nauigā dū ⁊ mare ad ambulādū ꝑpter mē tis elationē. ij. Mach. v. fuit etiam valde fer⁹ p tormēta inhūana ⁊ ex/q̄sita inducēs ꝑpl̄m isrl̄ ad trāsgres sionē leg̃. ij. Mach. vij. In hebreo hr̄: Et cōmotio agri depasta est eā. p cōmotionē intelligunṫ oēs bestie: q̄ cōiter mouenṫ p agrū ad depascē dū ipm ꝑpter qd̄ Hiero. trāstulit: Et oēs bestie agri depa ste sunt eā. p qd̄ pōt intelligi multitudo diuersaꝝ gētiū q̄ erāt in exercitu antiochi ⁊ alioꝝ regū iudeā deuastantiū. o Deus virtutū. Hic ꝯn̄r describiṫ stat⁹ ecclie pfectus post aduētū xp̄i: quā pfectionē petit asaph deuote. p Re spice de celo ⁊ vide. oculo tue clemētie. q Et visita in ꝓpria psona. r Vineā istā. qd̄ factū est in sua benedi cta incarnatiōe: in q̄ visitauit nos oriēs ex alto Lu. j. s Et pfice eā ⁊c. stat⁹ eni ve. te. fuit impfect⁹: fm q̄ hr̄ ad Heb. vij. Nihil ad pfectū adduxit lex: sed hec pfectio reseruabaṫ xp̄o. ꝑpter qd̄ dicit Mat. v. Non veni soluere legē sed adiplere: q̄ moralia p̄cepta adipleuit: ꝯsilia su/peraddēdo. iudicialia vero adipleuit rigorē tēperando: vt hoies cauerēt a mal̃ ⁊ studerēt bonis: mag̃ ducti amo re boni: qd̄ est ꝓpriū pfectoꝝ: q̄ timore mali pene: qd̄ est ipfectoꝝ. vñ dicit Poeta: Oderūt peccare mali formidi/ne pene. Oderūt peccare boni virtut̃ amore. Cerimonia/lia vero q̄ tm̄ figuralia erāt adipleuit in sua incarnatiōe ⁊ passione cui⁹ erant figure: ⁊ sacra efficaciora instituit: q̄ ꝯferūt gratiam ⁊ introducūt ad gl̃iaȝ: quod nō poterāt facere sacramenta veter̃ leg̃: ꝑpter qd̄ dicūṫ egena ⁊ in/firma Gal. iiij. t Et sup fi. ho. resumaṫ li Respice. s. sup xp̄m hoiem q̄ i euāgelio vocaṫ fili⁹ hois. i. virgis. q̄ h no mē hō ē gener̃ cōis. alij aūt sūt filij hoim. s. viri ⁊ mulieris.

Quem

amas vt bene tibi sit: times ne male tibi sit: hoc age in deo nō in seculo: vterq̄ amor incendit: vterq̄ timor humiliat: de bo/no dicit: fodiā circa illā ⁊ mittā stercora. Fossa significat pi/am humilitatē timentis. Stercora vtiles sordes penitētis. De igne aūt boni amoris dicit. Ignē veni mittere in terrā ⁊ quid volo nisi vt ardeat? a Fiat man⁹. Cas. Grande sacramētū: ⁊ man⁹ dei: q̄ tamdiu salus isrl̄ dubitari potuit: donec xp̄s venit: sed tūc cōpleta ē ꝓ/missio: nec vltra discedit ab eo eccle/sia spōso coiūcta. Dicit ḡ fiat manus: opatione sancte incarnationis pcaṫ. b Nō discedimus. Cas. Ultra cum filiū hois: Uiuificabis: hec est vtili/tas ab eo. c Dn̄e de⁹ virtutū. Cas. Magna suauitas hui⁹ versiculi i quo regulā totius religiōis exponit. Pri mo eni deus nos cōuertit: ⁊ tūc nō an te faciē ostēdit. i. lumine pietatis nos inspicit post qd̄ nos tādē saluat. Hūc ḡ ꝓpheta iterat: q̄ p ipm quisq̄ bre/uiter qd̄ expedit implorat.

Pro toren

a et sic erit q̄. incēdit amor vterq̄ bon⁹ scȝ malus.

hois quē cōfirmasti tibi. Incen a b

sa igni et suffossa: ab increpatio c

facies q̄ deler perā. filij tui. iam ante.

a quasi q̄diu mali erimus ostendat se miseri/cordia tua: fac bene cū vinea tua: demonstrata facie tua. i. verbo tuo sup virū dex. t. i. filiū vir/ginis. opatio tua ad effectū pmissa pducat.

a ne vultus tui peribūt. Fiat ma d

nus tua sup virū dextre tue: et

super filiū hois quē ꝯfirmasti ti e

a Aug⁹. quasi quādiu increpas et accusas tu/os fiat man⁹: hoc fac et nō discēdim⁹. b vt te nō terrena amem⁹ in quo prius mortui.

b bi. Et nōn discedimus a te viui f g

a id est te diligemus: tu eris nobis totum.

ficabis nos et nōme tuū iuoca h

a quod vt sit. in quo cepi in eo finiā.

c bim⁹. Domine de⁹ virtutū con/ i

uerte nos: ⁊ ostende faciem tuā k

et salui erimus. l

Nico. de lyra

a Quē cōfirmasti tibi. i. imobiliter assumpsisti: q̄ qd̄ semel assūpsit nūq̄ dimisit: vt dicit Dama. vñ ⁊ in triduo mortis christi aīa existēs in lymbo et corpus in sepulchro fuerūt cōiuncta verbo. b Incensa igni et suffossa: p hoc intelligunṫ sacerdotes iudeorū q̄ in vltionē mort̃ christi a romanis fu/erūt obsessi: ⁊ tādē incēdio tēpli aliq̄ eorū fuerūt mortui: ⁊ alij fugerūt ad subterranea loca vbi fuerūt capti ⁊ interfecti. ideo subdiṫ: c Ab increpatione vult⁹ tui peribūt: q̄ ex rigore di uine iusticie q̄ hic increpatio dr̄ in vltionē mort̃ xp̄i perierūt. d Fiat man⁹ tua sup virū dextre tue. vir iste ē xp̄s hō ad dex terā dei patris assumpt⁹. Mar. vl. Et dn̄s quidē iesus postq̄ locutus est eis assumpt⁹ est in celū ⁊ sedet a dextris dei. Super virū istū post ei⁹ ascēsionē facta est specialiter man⁹ diuine vir tutis declarādo ei⁹ gl̃iam et deitatē p miracula facta ab aplis alijsq̄ discipulis in noie christi. e Et sup filiū hois: ⁊ acci/piṫ hic ⁊ p id est: vt illud qd̄ subdiṫ: sup filiū hois sit expositi uū illi⁹ qd̄ p̄mittiṫ: sup virū dextre tue: vt p hoc homo xp̄s in telligaṫ de quo. s̄. dixerat: Sup filiū hois ⁊c. f Et nō dis/cedim⁹ a te: p auersionē a fide: vñ dicit aplus Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate q̄ est in christo iesu: tribulatio: fames: nuditas: aut gladi⁹ ⁊c. q. d. nō. sicut lr̄a sequēs ostendit. g Uiuificabis nos. vita gratie in p̄senti: ⁊ glorie in futuro. h Et nomē tuū innocabim⁹. tpaliter in p̄senti: et eternaliter in futuro: fm illud ps̄. lxxxiij. Beati qui habitāt in domo tua dn̄e: in secula seculoꝝ laudabūt te. i Dn̄e de⁹ vir. con. nos ad te pfecte diligendū. k Et ostēde ⁊c. p apertā visionē. l Et sal. eri. q̄ in clara visione ⁊ pfecta fruitione cōsistit eter/na salus.

LXXIX

Moraliter.

Qui reg̃ isrl̄ ⁊c. Sicut p̄cedēs ps̄. exposit⁹ est mystice vt sit oratio eccle sie ꝯtra hostes visibiles sic: et iste pōt exponi vt sit oratio eccle sie ꝯtra hostes inuisibiles: de quib⁹ dicit apostolus Ephe. vj. Nō est nobis colluctatio: aduersus carnē et sanguinē: sed ad/uersus pricipes ⁊ potestates aduersus mūdi rectores tenebra rū harū cōtra spiritualia nequicie. Sic ergo diciṫ orando. Qui regis isrl̄. id est ꝑpl̄m christianū ad quē nomē israel ē translatū vt dictū est supra. Intēde. scȝ orationi mee. Qui deducis velut ouē ioseph. q̄ accrescēs interpṫaṫ. ideo significat hominē in bono virtutis crescētē quē deducit deus de virtute in virtutē vsq̄ ad deū deorum in sion. Qui sedes sup cherubin. id est angelis p̄sides. Manifestare. p tuum auxiliū. Corā ephraim beniamin ⁊ manasse. p ephraim qui frugifer interpṫaṫ actiui significanṫ. p manasse vero qui obli/uio interpṫaṫ cōtēplatiui q̄ terrenoꝝ obliuiscūṫ in deū eleua/ti: p beniamin: qui interpṫaṫ fili⁹ dextere p̄lati: q̄ debent esse pfectiores ceteris sicut pars dextera fortior est sinistra. ex istis vero tribus statib⁹ cōstituiṫ ecclie copus: p cui⁹ defensiōe sub ditur: Excita potentiā tuā ⁊c. scȝ ad reprimendū maligno rū spirituū nequiciā. Deus cōuerte nos. de turbatione ten tationū ad pacē internā. Ostende faciē tuā ⁊c. p manifestā auxiliatio

auxiliationē. Domine de⁹ virtutū. id est angelorum. Quousq̄ irasceris. id est q̄diu ostēdes te iratū auxiliū differendo postulatū. Cibabis nos pane lachrymarū ⁊c. q̄ nō possum⁹ cōsolari: donec sentiam⁹ beneficiū auxilij tui. Posuisti nos in cōtradictionē vicinis nostris ⁊c. id est spiritibus malignis qui dicūṫ nostri vi cini: eo q̄ habitāt nobiscū in hoc aere caliginoso: dicunṫ tñ inimici nostri q̄ semp machinanṫ ad malū nostrum. Deus virtutū cōuerte nos ⁊c. scȝ d luctu ad gaudiū p depressionē inimico rū nostroꝝ. Uineam ⁊c. Hic poniṫ rō ad p̄dicta. quilibet eñ diligit et de/fendit opera sua: ꝑpter qd̄ ꝓponiṫ q̄ ecclesia sit opus dei cū diciṫ: Uineā de egypto transtulisti. id ecclesiā tuaȝ de infidelitate gentium ad fidem. ideo subdiṫ: Eiecisti gentes: scȝ de sua in fidelitate. sicut diciṫ Prouer. xij. Uerte impios et nō erunt scȝ impij sic ante. Et plantasti eam. p apostoloꝝ p̄di cationē. Dux itineris fuisti. sicut di/ciṫ Marci vlti. Illi aūt pfecti p̄dica/uerūt vbiq̄ domino cooperante et sermo nē cōfirmāte sequētib⁹ signis. Ope/ruit montes vmbra eius. cōuertendo mundi principes. Et arbusta eius ce dros dei. cōuertendo maximos sapiē tes scȝ Dionysiū Ambrosiū Augusti/nū et alios plures. Sed quoniā ex cre dentibus multi declinauerūt a fide et morib⁹. subdiṫ: Ut qd destruxisti. id est destrui pmisisti. Maceriā ei⁹. id est clausurā virtutū. Uindemiant eā oēs qui p̄tergredi unṫ viam. id est maligni spiritus: qui discurrunt ad destru/endum fructus ecclesie. Exterminauit eā aper de silua. id est porcus siluestris qui est animal imundum: ꝑpter quod si/gnat demonē tentantē de luxuria. Et singularis ferus de/pastus est eā. id est tentans de supbia: ꝑpter qd̄ petiṫ diui/nū auxiliū cum diciṫ: Deus virtutū cōuertere ⁊c. ecclesiā tuā defendendo et eam in bonis pficiendo. Et sup filium hominis. id est xp̄i vicariū qui caput est ecclesie. Quem cōfirmasti. id est loco tui posuisti. Incēsa igni ⁊ suffossa. id est demones ignē suū portātes: ⁊ inferni fosse deputati. Ab increpatione tua peribūt. i. ab impugnatione ecclie cessabūt. Fiat man⁹ tua sup virū dextere tue. id est tua ꝓ/tectio sup caput ecclesie. Et nō discedim⁹ a te. et q̄ boni/tas p̄lati multū facit ad bonitatē populi. iō subdiṫ: Uiuifi cabis nos. vita gratie. Residuū patȝ ex dictis.

De pe. di. 2 c. si enis in. prin. glo.

In ps̄. lxxix. Qui regis isrl̄. vbi diciṫ in postilla. Manife stare corā ephraim beniamin.

Additio. j.

Quidā expositores hebreoꝝ aliter as signāt causam nominationis harū tri/buū. s. ephraim beniamī ⁊ manasse: dicētes q̄ qñ iacob bene dicebat filijs suis Gen. xlix. in benedictione ioseph dixit ista verba: Inde pastor egressus est lapis isrl̄. Ex q̄bus verbis di cūt q̄ sumiṫ exordiū hui⁹ ps̄. cū dicit: Qui regis isrl̄. qd̄ in hebreo in hoc loco ꝓprie sonat. Quis ē pastor seu rector isrl̄. ⁊ ideo subiūgit ps̄. Qui deducis velut ouē ioseph. s. filiū il/liū: in cui⁹ benedictione de⁹ fuit noiat⁹ pastor seu rector isrl̄. Et q̄ ps̄. nominauerat in hoc loco ioseph rōne p̄dicta: vlte/rius nominat duos filios ioseph. s. ephraim ⁊ manasse. nomi nauit etiā beniamin cū istis duob⁹ duplici de causa. prima eo q̄ dixerat: Qui sedes sup cherubin manifestare. arca ei testa mēti vbi erāt cherubin: primo fuit in sorte ioseph: q̄ in sylo: secūdo in sorte beniamin. s. in hierl̄m: et iō noiauit beniamin cū alijs. Itē q̄ ioseph et beniamin ambo erāt filij rachel: que quidē fuit vxor iacob prima in intentione: licet scd̄a in execu tione. vt patȝ Gen. xxix. ⁊ iō simul nominat oēs tribus ab ea descendentes ⁊c.

In eodē ps̄. vbi diciṫ in postilla. Deus virtutum.

Additio. ij.

Scd̄m Aug̃. iste versus. s. deus vir/tutū cōuerte nos sūmā toti⁹ cōtinet re ligionis. vnde trina repetitione cōmendaṫ hec ille. Sed attē dendū est. q̄ trina repetitio hui⁹ versus nō debet a mysterio vacare p quo dici pōt q̄ facies dei q̄ est christ⁹ vt. j. Cor. xiij. tripliciter nobis ostendiṫ ad salutē. primo in statu vie p fidē q̄ est ostēsio enigmatica. scd̄o in patria p apertā et clarā visio

G nem que

Universidad de ... Biblioteca

nē q̄ dicit̄ esse facie ad faciē. vnde. j. Cor. xiij. Uidem⁹ nunc p speculū ꝛ in enigmate: tūc aūt facie ad faciem. Tertio in statu resurrectionis gloriose ī quo nobis ostēdit xp̄s non solū quo ad mentē s̄ etiā quo ad corpa: cū oculi corpales gloriosi xp̄m in gloria respicient: de quo pōt intelligi illud Esa. lij. Oculo ad oculū videbūt cū cōuerterit dñs sion. In quib⁹ ostensionib⁹ triplici mō cōuertimur ad deū: in primo p fidē iustificantē: in scd'o p visionē beatificantē. in tertio p gloriā cōsūmantē. vnde merito ter repetit ps̄. Deus deus cōuerte nos: ꝛ ostende faciem tuā et salui erimus.

¶ In eodem ps̄. vbi dicit̄ in postilla. In hebreo habet̄. Et cōmorio agri depasta est eam.

¶ Additio. iij.

In hebreo nō habet̄ ī hoc loco dictio significās cōmotionē: sed est ibi q̄dā dictio q̄ s̄m quosdā est nomē speciei cuiusdā auis nobis ignote: ꝛ similis dictio ponit̄. s̄. in ps̄. xlix. vbi trāslatio nostra habet. Et pulchritudo agri mecū est. q̄ quidē auis dicit̄ esse iter volatilia sicut leuiathan inter pisces.

¶ In eodē ps̄. lxxix. vbi dicit̄ in postil. Cerimonialia q̄ tm̄ figuralia erant.

¶ Additio. iiij.

Cerimonialia ve. te. non tm̄ erāt figuralia. habebāt eīn duplicē rōnē scʒ lrālē q̄ ad cultū dei ꝓ illo tp̄e ordinabat̄: ꝛ figuralē q̄ ordinabat̄ ad figurandū xp̄m et ei⁹ mysteria: ꝓut largius habet̄ prima scd'e. q. ciij. arti. ij. arguēdo ī oppositū. nihilominus tm̄ veniente christo cessabant cerimonialia ꝛ oēs rōnes eorūʒ. vt habet̄ in eadē parte. q. ciij. arti. iij. in cor. q.

¶ Replica.

In ps̄. lxxix. Qui regis isrl̄ intende ꝛc̄. Burg. notat postil. q̄ dixit: Cerimonialia tm̄ fore figuralia. volēs Burgē. s̄m intētionē san. Tho. ꝙ etiā sint lralia. Ad hec cōcordandū dico ꝙ postil. loquit̄ s̄m principalē intentionē instituentis qualis nō est lralis. rō eīn legaliū specialiter cerimonialiū duplex est: opus et exercitiū scʒ opus operans et opus operatū: primū respicit principalē intentionē instituentis: quia ad hoc primo respicit. ideo respexit deus ad abel et cōsequēter ad munera ei⁹ Gen. iiij. Ad secundū aūt scʒ opus operatū sola occasione de⁹ respexit. Imo s̄m se et propriam rationē litteralē despexit: q̄ huiusmodi facta sunt ei molesta īmo odita: vide ca. j. Esa. hec est s̄nia bea. Aug'. j. et. ij. retractationū ꝛ magistri ī pricipio. iiij. et cōiter oīm catho. doctorū. vnde de solo ope operāte habente respectū ad instituentem dixit postil. ad occasionale quod respicit litterā occidentē: et ad opus operatum direxit Bur. suū respectum adhuc vt apparet iudaiçans.

¶ Glo. ordi.

a ¶ Pro torcularibus Aug. In quibus tria pressura: et de ea duo oleū ꝛ amurga. quorū vnū recōdit̄: aliud ꝓiicit̄. Similiter vinū et acinū sic in ecclesia. Si ergo sunt pressure q̄s grunt̄ blasphemi abūdare tēporib⁹ xp̄ianis ne turberis. esto oleuʒ non amurga q̄ ꝓiicit̄. Hic nāq̄ discernit̄ qd' simul illic pendebat in arbore. Pressura ergo discernente renatis ex aqua cantatur psalm⁹ asaph. i. dominice congregationi. b ¶ Quinta sabbati. Quo die deus animalia pisces et aues creauit ex aq̄s loquit̄ ergo ps̄. baptiçatis: ex quibus alij oleū vinū. aues. i. spirituales. alij amurga: acinum pisces.

95. di. c. ec. / ec. i. 2. glo. / et. 13. q. 1. / ✠ itē dñs dixit. — Gen. 1. c.

c ¶ Asaph. Cas. Quia s̄m hystoriam iudeis spiritualit̄ christianis loquit̄. ¶ Aug⁹. Primo dicit q̄d agēdū electis q̄ sūt oleū vinū aues.

d ¶ Exultate. Asaph ꝓposita sibi imagine cuiusdā solennitatis electos ad celebritatē incitat dicēs: e ¶ Deo iacob Fictictius de⁹ delusor ē. f ¶ Sumite psal. Aug. Uerba dei et humani act⁹ cōueniāt in vnā societatem. hec eīn est pax hierlm: hec est ratio dati et
1. Cor. 9. b accepti. vn̄ apl'us: Si spūalia seminauim⁹ vobis magnū est: si carnalia vestra metam⁹. g ¶ Buccinate. Aug'. Hucusq̄ ad ptitionē vel ad lrām simplicit̄ de iudeis accipiēda sūt: vel allegorice de christianis. ¶ Aug⁹. Buccinate ꝛ annūciare alijs inouationē v̄ri. In neomenia. vel in initio mēsis a p̄ma die. vij. mēsis iussi erat: vt. vij. diebus tuba canerēt: q̄ septiformis gratia spiritus sancti p quā innouamur: erat p̄dicanda tuba: apte p opera vel altis clamoribus. vnde Esaias
Esa. 58. a. Clama: ne ces. vt tub. exal. v. t. b ¶ In neomenia. Cas. In initio mēsis iussi sūt iudei tuba canere. i. ī initio noue lune q̄ significat nouā vitā. ¶ Neomenia. festū noue lune: qd' ꝛ festū tubarū
Gen. 22. c. dr̄ qd' celebrabāt ī memoriā isti⁹ rei ꝙ dñs ondit abrae arietē inter vepres herentem; quē p isaac imolauit

a ∫ dirigēs. ∫ christū. b ∫ id est ecclesijs in quibus est pressura tribulationum.

a b **In finem pro torcularibus quinta sabbati psalmus asaph.**

∫ habitus. ∫ loquēs de baptiçatis aqua baptism⁹ qd' figurarū est p opus quinte sabbati.

∫ o aues vinū oleū. i. o cōgregatio dei cui fit hic psalm⁹. ∫ alij exultāt deceptori suo mundo.

Exultate deo LXXX

a ∫ gaudio. ∫ qd' nō potestis explicare. b ∫ q̄ vos vere estis iacob minor. s. populus cui seruit maior.

adiutori nostro: iubilate deo iacob.

a ∫ spiritualia accipite. carnalia date. b ∫ donum celeste quod a deo.

Sumite psalmum et date

a ∫ carnale qd' a vobis. i. in vestris sacculis habetis. b ∫ qui expectat celestia nō sit piger ad operanda terrena: p̄dicationi verbi dei corporalibus respondeamus operibus. ∫ quod hic ponitur pro psalmo.

tympanū: psalterium iocundum

a ∫ pro tympano. b ∫ ne terreamini sed clarius et fidentius p̄dicate nouā vitam.

cum cithara. Buccinate in neomenia tuba: in insigni die solēni

a ∫ exponēdo quasi subdit. b ∫ s. ∫ vbi est veritatis cognitio ꝛ a malis feriatio.

¶ Nico. de lyra

Exultate deo ꝛc̄. Huic ps̄. p̄mittit̄ LXXX talis titulus in hebreo. Ad victoriā sup haguitit asaph. Ad cui⁹ intellectū sciendum ꝙ prima syllaba hui⁹ dictionis haguitit nō est de substantia vocabuli: sed est articulare accusatiui casus: sicut dicit̄ in latino: o magister: li o nō est de substantia dictionis: sed est articulare vocatiui casus: guitit aūt in hebreo habet duplicē significationē: q̄ significat instrumētū musicū sic noīatū eo ꝙ repertū fuit in ciuitate geth. vt dicit Ra. Sa. significat etiam torcular: ꝛ hoc mō trāstulit Hiero. q̄ ponit talē ti. Uictori in torcularib⁹ asaph. ita ꝙ s̄m eū ibi accipit̄ singulare ꝓ plurali. s. torcular ꝓ torcularib⁹ sicut frequēter fit in scriptura et ecōuerso. pōt aūt conuenienter dici ꝙ guitit hic accipit̄ in vtraq̄ significatione. Ad cuius intellectū sciendū ꝙ ps̄. iste specialiter erat decātandus in festo tubarū vt magis videbit̄ ꝓsequendo: qd' incipiebat prima die septembris que apud hebreos est in nouilunio ꝓpinquiori equinoctio autūnali siue sit ante equinoctiū siue post: siue ī ipso equinoctio. illo aūt tp̄e cōmuniter cōplete sūt vindemie ī terra ꝓmissiōis q̄ calida est: ꝛ ideo de vino tūc expresso de torcularib⁹ fiebāt libamina sacrificiorū in templo: ꝓpter qd' ps̄. iste ītitulat̄ a torcularib⁹ seu torculari. Itē q̄ leuite cātabāt ps̄. nō solū vocib⁹ humanis: sed etiā musicis instrumētis: vt frequēter dictū est: et cantus hui⁹ ps̄. magis ꝓprie cantabat̄ instrumēto musico: qd' hebraice vocat̄ guitit: ꝓpter h̄ etiā iste ps̄. intitulat̄ haguitit ꝓut est nomē instrumenti musici: ꝛ sic accipit̄ in hoc ti. in significatione dupli/ci. His p̄missis sciēdū ꝙ vna de causis q̄bus iste ps̄. cātabat̄ in festo tubarū: erat ꝓ gratiarūactione de fructib⁹ anni collect': quorū collectio tūc erat cōpleta: vt dictū ē. Et iō ps̄. iste diuidit̄ ī duas partes: q̄ primo inducit̄ ꝑplus ad gratitudinē erga deū. scd'o ostēdit̄ ei⁹ īgratitudo p oppositū. vt opposita iuxta se posita magis illucescāt. scd'a ibi: In tribulatione. Prima in duas: q̄ primo populus ad dei laudē incitat̄. scd'o ad hoc ratio adducit̄. ibi: Quia p̄ceptū. Circa primū dicit̄: a ¶ Exultate. deuotione. b ¶ Deo adiutori nostro. in omnib⁹ periculis ꝛ negocijs. c ¶ Iubilate. ore vocis. s̄m illud ps̄. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deū viuū. d ¶ Deo iacob. Dicit̄ aūt deus iacob: eo ꝙ votū fecit ei d' cultu speciali. Gen. xxviij. d. Si deus fuerit mecū ꝛc̄. sequit̄: Erit mihi dominus in deū: ꝛ lapis iste quē erexi in titulū vocabit̄ dñs dei ꝛc̄. e ¶ Sumite psalmū. ad decantādū nō solū vocibus sed etiā instrumentis musicalib⁹. ideo subdit̄: f ¶ Et date tympanū. Nō exprimit hic instrumētū guitit q̄uis sit magis ꝓprium cantui hui⁹ ps̄. q̄ alia: q̄ principalē mentionē fecerat de ipso in ti. ps̄. Scd'm eīn hebreos tituli fuerūt appositi ī p̄ncipijs psalmorū ab auctoribus ipsorū. g ¶ Buccinate in neomenia tuba. id est in nouilunio: ꝛ dicit̄ a neos grece quod ē nouū latine. In omnibus eīn nouilunijs faciebant festum ꝓpter beneficiū diuine gubernationis: eo ꝙ in nouilunio cōmuniter magis apparet trāsmutatio tēporis: sed in nouilunio mensis septimi cū hoc cōcurrebat festū tubarū qd' erat valde solenne apud iudeos: vt habet̄ Leui. xxiij. et Nu. xxix. ideo subdit̄: h ¶ In insigni die solēnitatis vestre. i. festi tubarū. In hebreo hr̄. In termino diei festi v̄ri. ꝛ ē eadē s̄nia: q̄ īmin⁹ dicti festi q̄tū ad ei⁹ inchoationē erat prima

imolauit. a ¶ Quia p̄ceptū. Cas. Ideo tuba canendū: q̄ lex data est iudeis p moysen: et q̄ iudex futurus est. b ¶ In ioseph. Aug'. Gentes sūt ioseph: q̄ multi filij deserte magis q̄ ei⁹ q̄ habet virū. Cū exiret. ecce q̄nta sabbati de quo ī titulo cuʒ populus multiplicat⁹ exit de terra egypti de tenebris ignorantie p baptismū. audit et pcipit mysteria q̄ non nouerat vbi debebat habere cor. c ¶ Ab onerib⁹. Augusti. Quib⁹ onerib⁹? manus ī cophino. i. seruili opere: peccata seruilia opa sūt.
Rom. 6. d iuxta illud: Qui facit peccatū seruus est peccati. d ¶ In cophino. Aug⁹. In imūdicijs peccatorū: ī terrenis operib⁹ et lutosis. e ¶ In tribulatione. Cassi. Si ꝓpheta diuertit dñs. dicens: In tribulatione imputant̄ eis beneficia dei vt grauior estimet̄ offensa. f ¶ Exaudiui te. in abscon.
Ro. 10. b. Aug'. Ut corde credas ad iusticiā. Probaui. vt ore fiat cōfessio ad salutem. g ¶ In abscōdito t. Aug'. Non in tempestate maris s̄ cordis. vbi exaudit⁹ debet ꝓbari. in aqua cōtradictionis. iā eīn gradiens viā dei habet mult' modis obsistētes.
Na. 10. b. Hec est aqua cōtradictionis quā senserūt antiq̄ sed iam pene siccata est. tūc eīn aque populorū turbabant: ꝛ acriter resistebant.
Ios. 14. b Tunc samsoni forti viro. i. xp̄o ducere cūti vxorē d' alienigenis. i. ecclesiā de gentibus: occurrit leo fremens. i. populus gētiū: s̄ dissipauit eū vt hedū caprū: q̄ ꝑplus iste fremēs nihil erat nisi lāguidus peccatorū: occisa autē ī eo illa feritate: iā nō sic fremit īmo iā in ipso inuenimus leges ꝓ ecclesia quasi fauū in ore leonis.
Exo. 17. b. h ¶ Aqua cōtradictionis. Aug⁹. Christ⁹ fuit etiam in
Luc. 2. e. seipso vt de eo nato dictū est: Erit hic ī ruinā ꝛ resurrectionē multorū: ī signū cui cōtradicet̄. vt iudei cōtradixerunt titulo crucis. i ¶ Audi ꝑplus me⁹ ¶ Aug'. Diapsalma. Hactēn⁹ d' oleo torcularū iā de amurga: qd' d': ad cauēdū hic arguunt̄ reprobi. k ¶ Cōtestabor. Cas. Ipse dñs iudicij testē se facit veritatis tā hic q̄ in futuro vt null⁹ dubitet: deinde quid velit euʒ intelligere subdit: Israel. s. m. a. vocādo ē israel familiarē sibi significat et ad iussa inuitat. In te. in corde tuo. vbi veritas nō falsitas debet esse. Recēs: ne x̄bū patris putet̄ sub tp̄e. Deū alienū q̄ noie nō essentia. Alienū. pene par est scelus recētē deū putare. ꝛ idolis seruire. l ¶ Nō erit ī te. Aug'. Alij faciūt sibi recētes deos vel idola. vel xp̄m imparē patri: et alia hmōi fingūt in corde: ꝛ ita sūt tēpla simulacrorū ī omnib⁹ terrena cogitatio: opinio diuersa
Iud. 15. a. vanitas vna. Ideo samson caudas vulpiū colligauit: vt incenderet messes philisteorū. Samson interp̄tat̄ sol eorū scʒ quib⁹ ipse lucet. nō oīm de
Sap. 5. a. quo mali dicturi sunt: Errauim⁹ a via veritatis: et sol iusticie nō illuxit nobis. Et alibi: Sol iusti/
Mal. 4. a. cie est: ꝛ sanitas in pennis ei⁹. Uulpes sunt insidiosi maxime heretici: latētes ī tortuosis cauernis decipiētes: odore putētes: q̄ et si dissentire ab inuicem vi/

a ∫ hoc ideo. b ∫ a deo. ∫ Aug⁹. vbi p̄ceptū ibi iudiciū: q̄ q̄ ī lege peccauit. p legē iudicabūt̄.

a **tatis vestre. Quia preceptum in** a

a ∫ iudeis. b ∫ qui etiam iudex futurus est qui hoc pcipit.

israel est: et iudicium deo iacob. b

a ∫ future rei. b ∫ Augmentans gentib⁹. c ∫ gentibus etiā p̄cepit.

b **Testimonium in ioseph posuit il** c

a ∫ preceptū vel sine illud. b ∫ quādo. c ∫ de tenebris ignorantie. d ∫ p̄cepta euāgelij que prius nō nouerunt: vel hic significat ꝙ apostoli varijs linguis locuti sunt.

lud: cūʒ exiret d' terra egypti: linguā quā nō nouerat audiuit. Di d e

a ∫ Et dñs. q̄d ex hoc auditu sibi: vel fuit ne exe undū: fuit vtiq̄: q̄ diuertit. b ∫ sarcina peccatorū que et in p̄sequētes egyptios notata sunt vnū: Uenite ad me oēs q̄ onerati estis ꝛc̄. c ∫ rōnem.

c **uertit ab onerib⁹ dorsū ei⁹: man⁹** f g

a ∫ quo terrā portabat lateres faciēs. b ∫ sed. ∫ que erat presso peccatis.

ei⁹ ī cophino seruierūt. In tribu/ h

latione inuocasti me et liberaui i k

a ∫ abscondito te. ad litteram quādo nec aperte audebāt gemere metu egyptiorū cum affligerent̄ operibus luti. ∫ typice vbi bellum suggestiōis paterio.

te: ꝛ exaudiui te ī abscōdito tem/ l

a ∫ ita ꝓbat nos de⁹ cōtradictionib⁹ hereticorū. b ∫ populum cōtradicentem.

b **pestatis: ꝓbaui te apud aquā cō** m

a ∫ q̄ tot feci. ∫ intelligite. b ∫ et hic eīn suus est ꝓrinēs ad torcular.

i **tradictionis. Audi populus me⁹** n

a ∫ vel testificabor. ∫ et testimonio scripturarū probabo.

k **ꝛ cōtestabor te: isrl̄ si me audieris** o p

a ∫ et si homo recēs: tn̄ de⁹ etern⁹ ē christus. b ∫ Aug⁹. si nō cogitas falsū deū: nec adorabis fabricatū: nec debes: q̄ Ego sum qui sum. ∫ in te nō ad te quasi foris: sed in corde vbi imago fantasmatis tui.

l **nō erit ī te de⁹ recēs: neq̄ adora/** q r

erat prima dies mēsis septimi. In trāslatione vero Hiero. sic hr̄: In medio mēse die solēnitatis v̄re. ꝛ ad idē pōt referri: q̄ prima dies mēsis septimi est in medio anni: scd'm ꝙ incipit ann⁹ a principio martij. alio tm̄ mō incipit a principio septēbris: ꝓut dictū fuit pleni⁹. Gen. vij. et Exo. xij. Si aūt referat̄ hoc ad mediū mēsis septimi: sic dies solennitatis refert̄ ad quintādecimā diē eiusdē mēsis: in qua īcipiebat solēnitas tabernaculorū Leui. xxiij. et Num. xxix. a ¶ Quia p̄ceptū. Hic ōn̄r ponit̄ dicte inductiōis rō. cū d': Quia p̄ceptū in isrl̄ ē q. d. bene debet̄ deū laudare ī dicta solēnitate: q̄ dñs p̄cepit h' israeli in lege Leui. xxiij. et Nu. xxix. vt p̄dictū est. b ¶ Et iudiciū deo iacob. i. faciet vindictā de p̄cepti omissione. Ratio x̄o quare dñs p̄cepit illā solēnitatē tubarū fuit ꝓpt̄ memoriā liberationis isaac ab īmolatione: vel potius ꝓpter memoriā obediētie abrae q̄ parat⁹ fuit filiū īmolare: et ipsius isaac q̄ paratus fuit ex eadē obedientia ad deū īmolationē sustinere. sicut pleni⁹ fuit declaratū Gen. xxij. Unde ꝛ in festo p̄dicto iudei clangebāt in cornib⁹ arietum ī memoriā arietis oblati ꝓ isaac. c ¶ Testimoniū in ioseph posuit illud. dicit Ra. Sa. ꝙ eodē die post reuolutionē annorū ioseph educt⁹ fuit de carcere: ꝛ sic illa dies fuit solēnis etiā ꝓ ioseph liberatione. d ¶ Cū exiret de terra egypti. In hebreo habet̄ sup terrā egypti. qd' s̄m istā expositionē fuit q̄n ioseph fact⁹ fuit p̄posit⁹ sup egyptū: ꝛ tūc iuit ad vidēdū terrā egypti: ꝛ ad ꝓuidendū de cōseruatione frumēti: scd'm ꝙ d' Gen. xlj. Egressus est itaq̄ ad terrā egypti ꝛc̄. e ¶ Linguā quā nō nouerat audiuit. Dicit Ra. Sa. ꝙ hic accipit̄ lingua ꝓ idiomate. sicut frequenter accipit̄ ī scriptura: ꝛ etiā ī mō cōi loquēdi: dicit h' ꝙ gabriel docuit ioseph. lxx. idiomata q̄ ante nō nouerat: s̄ tm̄ hebraicū. f ¶ Diuertit ab onerib⁹ dorsū ei⁹. q̄ liberatus fuit a seruitute principis militie: q̄ ip̄m emerat ī seruū Gen. xxxix. g ¶ Manus ei⁹ in cophino seruierūt. sicut modus est ministrantiū in domib⁹ principū. Qd' aūt dictū est in hac expositione gabrielem oīa idiomata ioseph docuisse: falsum est: q̄ ad h' se nō extendit virt⁹ angeli: vt ī instāti vel tp̄e tā breui h' faciat s̄ solū ad virtutē spūssancti: q̄ donū linguarū dedit apl'is Act. ij. Preterea sācti et doctores catholici dicūt cōiter ꝙ hoc donum primo datū fuit apl'is. vt possent p̄dicare fidem catholicā ī omni lingua: q̄ rō nō habuit locū in ioseph. ꝛ iō aliter exponitur hec scriptura ab illo loco: Testimoniū in ioseph ꝛc̄. i. in populo israel noīato noie ioseph: q̄ ꝑplm illū saluauit in egypto tp̄e famis vt dictū ē ī ps̄. p̄cedēti. Cuʒ exiret de terra egypti: q̄ cito post exitū de egypto dedit dñs p̄ceptū de festo tubarū moysi ī deserto: s̄ sicut dictū ē ī heb. hr̄: Sup terrā egypti: ꝛ tūc supplēdū ē libere: q̄ aū retinebat̄ ꝑplus isrl̄ ī aliq̄b⁹ ciuitatib⁹ sub s̄uitute. vn̄ nō poterat exire: s̄ p̄ primogenit' īterfect' habuerūt licētiā exeūdi ad aliā t̄rā egypti ꝛ eūdi p quāʒ p̄tē vellēt. Linguā quā nō nouerat audiuit: q̄ ꝑpl's audiuit deū loquētem dādo. x. leg' p̄cepta. Exo. xx. Diūtit ab onerib⁹ dorsū ei⁹: q̄ ꝑpl's d' s̄uitute egyptiaca fuit diuinit⁹ liberat⁹. In trāsla. Hiero. hr̄: Amoui ab onere humerū ei⁹: ꝛ ē eadē s̄nia nisi ꝙ mutat̄ mod⁹ loquēdi de deo d' t̄tia p̄sona ad p̄mā: q̄ mutatio frequēs ē ī ꝓphet': Man⁹ ei⁹ ī cophino s̄uierūt. i. ī instr̄o facto ad exportādū feces d' ciuitatib⁹: ad qd' cōpellebāt̄ filij isrl̄ ī egypto: ꝓut dictū fuit Exo. j. In heb. ꝛ ī trāsla. Hiero. hr̄: Man⁹ ei⁹ a cophino trāsierūt vl' recesserūt: ꝛ sic refert̄ ad tp̄s ī q̄ fuerūt a dicta s̄uitute liberati. trāslatio aūt ista refert̄ ad tp̄s q̄ fuerāt in seruitute occupati.

h ¶ In tri. Hic ōn̄r describit̄ ingratitudo ꝑpli: ꝛ p̄mo q̄tū ad culpā. scd'o q̄tū ad penā. ibi: Et dimisi eos. Circa primū d' ī p̄sona dei. primo recolētis sua beneficia p̄stita. In tribulatione q̄ fuisti oppressus in egypto dura s̄uitute. i ¶ Inuocasti me. vt te liberarē. k ¶ Et libe. te. in signis ꝛ p̄digijs te educēdo. l ¶ Exaudiui te ī ab. tēpe. i. q̄n tēpestas veniebat super egyptios exaudiui te saluādo q̄si ī abscōdito ꝛ loco tuto. m ¶ Probaui te apud ꝛc̄. declarādo tuā īgratitudinē et rebellionem Nu. xx. n ¶ Audi ꝑplus cui specialē legē dedi ī monte sinai. o ¶ Et cōtestabor te. i. ero ꝯ te testis sicut et iudex si legē meā trāsgressus fueris. iō subdit̄: p ¶ Si audieris me. obediēdo ei qd' dixi tibi ī datione leg' Exo. xx. Nō habebis deos alienos corā me. q ¶ Nō erit ī te de⁹ recēs. i. nulla creatura naturaliter vel artificialiter facta erit apud te a te ꝓ deo reputata. oīs eīn creatura ī tp̄e est facta. ꝛ p ōn̄s ē recēs respectu eternitat'. r ¶ Neq̄ ado. ꝛc̄. vnde

Universida... Biblio...

innicē videnṫ: ꝛ malū tñ. i. ī posterioꝛib⁹ cōsentiūt simili vani/ tare tenenṫ ꝛ incēdūt melles nō nostroꝝ: q: nouit de⁹ q̄ sūt ei⁹ ꝑ alienigenarū q̄ sūt vasa cōtumelie. Qui eduxi: factis ꝓprijs iudicaṫ de⁹. a Et dimi. Et si impleui oꝛa ꝓphetaꝝ: nō tñ ab amurga audiri sūt. vñ digna vltio q: et dimisi ꝛc. b Pro ni. Cas. Si deo resistim⁹ ipe nō ꝯdicit inimicis nrīs: nec manū defensiōis sup eos ponit. c Inimici d. Aug⁹. ꝑ itē ꝓpha. d Mētiti nō pagēte: ꝓmissa: ꝑ nō pagani: q: nihil ꝓmiserunt. e Tēp⁹. Cas. Pene ꝛ si ꝑ floreant: vel variatio eoꝝ p penas. f Ex adipe. Aug. ad lrām: vel māna: vl' coꝛpe xp̄i vl' spūale itellectū. Psalm⁹

a non alienus. b et si homo.
bis deū alienū. Ego em̄ sum dō/
a q̄ tibi hoc tēporaliter pstiti. b s. c per hoc nō receo. per bap. d historialiter vel allegorice de tenebris ignorantie.
minus de⁹ tuus qui eduxi te dē
a desiderio. cōfitēdo: amādo frange idolū cordis qđ te angustiat. b q: apud me fons vite et intellectus.
terra egypti: dilāta os tuū ꝛ iplē
a sic monui et nō audi. b cui legem dedi
bo illud. Et nōn audiuit pōpu/
et magna feci: vt culpa cresceret.
a ecce: quis cuius vocem.
lus meus vocem meam: ꝛ isrāel
a ingrat⁹ de tot beneficijs: nec intendere voluit. b ecce currit amurga apertis foraminibus torcularis. vnde. tradidit eos de⁹ in cōcupiscentias cordis eoꝛum.
nōn intendit mihi. Et dimisi eos
dedi eos sibi.
secūdū desideria cordis eoꝛum:
a et ipsi. b quia ꝓpter traditiones suas: irrita fecerunt mandata dei. vel affectionibus. quibuslibet. sed
ibūnt in ādiuētiōib⁹ suis. Si po
a credēdo. b s. hic est populus. hoc est enim audire me.
pulus me⁹ āudisset me: isrāel si in
a computandos vel gratis. vel in nihilū redigendo.
vijs meis ambulasset. Prō nihi/
a ois gener'. de qb⁹ cōqueriṫ q p eos peccet
lo forsitan inimicōs eoꝝ humili/
pressissem potentia.
assem: ꝛ sup tribulātes eos misis/
a vindictā. querūṫ de inimicis. sed ipsi facti sunt inimici.
sem mānū meam. Inimici dōmi
a resumēdo qb⁹ renūciauerūt: et sūt nouissima peiora prioribus. b ideo. et quid inde eis: et si hic tollerati: nō erunt impuniti: non saluanṫ solis sacramentis. pene.
ni mēntiti sūt ei: ꝛ ērit tēpus eo/
a et qui sūt illi. vel tales sūt et tñ. sacramētis suis miscuit eos: et inde buccellā dedit. ecce.
rum in secula. Et cibāuit eos ex
a vnde ingrati. b nō solū adipe f. sed melle de petra. i. sapiētia christi: vt delecteṫ verbo dei: cognitione sacramētoꝝ solutione parabularū.
ādipe frumēti: ēt de petra melle
et tamē ingrati.
saturauit eos.

Nico. de lyra.

Exo. xx. subdiṫ: Nō adorabis ea neq3 coles. Ego em̄ sum dñs deus ꝛc. et non alius sicut falso dixisti de vitulo. Exo. xxxij. Isti sūt dij tui isrl' q̄ te eduxerūt de egypto. a Dilata os tuum. petēdo tibi vtilia. b Et implebo illud. dādo petitionē tuā: si tñ me solū recognoueris. c Et nō audiuit populus vocē meā: mihi obediēdo. d Et isrl' nō intēdit mihi. mandata mea paruipēdēdo. i quo apparet maxima ingratitudo. e Et dimisi eos. Hic cōsequēter poniṫ hui⁹ ingratitudinis sequēs pena q̄ ē multiplex. Prima ē priuatio gratie spiritualis. q̄ notaṫ cū d: Et dimisi eos: subtrahendo ab eis meā gratiā a peccatis cōseruātē. iō subdiṫ: f Scđm desideria coꝛdis coꝝ. i. scđm inclinationē fomitis ad malū. g Ibūt in adinuētionib⁹ suis. i. in pctīs enormib⁹ ab ipsis inuētis. Scđa pena est subtractio subsidij tpalis q̄ notaṫ cū d: h Si populus me⁹. i. ꝓplus isrl' quē redemi de egypto. i Audisset me. mihi obediēdo. k Si in vijs m. a. precepta mea obseruādo q̄ sūt vie ꝑueniēdi ad beatitudinē. Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. l Pro ni. i. grat'. m Forsitā ini. e. hu. eos ad nihilū deducēdo: ꝛ dicit forsitan: nō ꝓpter mutabilitatē diuine volūtatis q̄ est imutabilis: ꝑ ꝓpter vertibilitatē hoīs de bono ad malū: ꝓpter qđ frequēter ipediṫ diuine ꝓmissionis effect⁹: q̄ ē sub cōditione. s. si hō pseueret ī bono. n Et sup tribulātes eos ꝛc. eos interficiēdo: sicut feci pharaoni in mari rubro: q̄ subsidia eis nō feci ꝓpter eoꝝ ingratitudinē de p̄terit' bñficijs. Tertia pena ē inflictio supplicij gehennalis. q̄ notaṫ cū diciṫ: o Inimici do. mē. sūt ei. isti sūt puersi iudei q̄ ꝓmiserāt obseruare legē dei Exo. xxiiij. dicētes: Oia q̄ mandauerit nobis dñs faciem⁹ et erim⁹ obedientes: ꝛ tñ sciēter ꝛ a ꝓposito cito trāsgressi fuerūt enormiter vitulū cōflatilē adorātes Exo. xxxij. p Et erit tē. eo. in secula. i. tp̄s punitionis hui⁹ peccati: q: lꝫ tūc in pte fuerit punitū. vt ibidē hr: q: ceciderūt ī illa die quasi. xxiij. milia. tñ adhuc reseruaṫ punitio ī futurū fm̄ qđ dixit dñs moysi post illā mortalitatē. Ego aūt ī die vltionis visitabo ꝑ pctm̄ eoꝝ. q Et ci. eos ex adi. fru. i. de pane facto de simila tritici: q: nō obstāte dicta trāsgressione introduxit ppl'm ad terrā ꝓmissam tritico abundantē. r Et de pe. mel. satu. eos: q: apes mellificant ī rupib⁹ terre ꝓmissiōis. vbi abūdāter mel colligiṫ: vñ ꝛ terra illa d: manās melle Exo. iij. Moraliter pōt exponi ps̄. iste vt sit gratiarūactio eccl'ie p aliquo seu p aliq̄bus bñficijs a deo exhibitis ꝓplo xp̄iano: verūtñ q: fm̄ dictū saluatoris Matth. xiij. eccl'ia ē sicut sagena nōdū tracta ad lit⁹. ꝛ sic habet bonos cū malis pmixtos: iō gratitudinē bonoꝝ cōsiderās erga deū: primo in ꝑ ps̄. iu deū p exultationē et

Moraliter.

tionē et iubilū eleuaṫ. scđo ingratitudinē maloꝝ cōsiderans eos in psona dñi detestaṫ. ꝛ patēt partes fm̄ p̄dicta

Exultate deo. Huc ps̄. LXXX fecit asaph ad decantādū p leuitas in principio mēsis septimi: cui apud nos correspōdet september: p gratiarūactiōe ex fructuū collectione. fruct⁹ aūt bonoꝝ operū est beatitudo Sap. iij. Bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fruct⁹. Qui fruct⁹ colligiṫ post hāc vitā in re: sed in p̄senti q̄dāmodo colligiṫ in spe. qn̄ ex degustatione bonoꝝ celestium sentiṫ aliq̄ dulcedo celestis patrie: et talib⁹ d: Exultate deo. mētis deuotione. Adiutori nro. in omnis boni pmotione. Jubilate deo iacob. licet em̄ sit deus oīm p creationē. tñ de⁹ est supplantantiū vitia p cultū specialem. Sumite psalmū ꝛ date tympanū ꝛc. p hec instrumēta musicalia significanṫ varij mor⁹ animi p deuotionē in deū. Buccinate ī neomenia. id est laudate deū in renouatione met' p gratiā. neomenia nāq3 d: a neos qđ est nouū. In insigni die. id est qn̄ p pbabile coiecturā pcipitis ī vobis gratie renouationē. Quia p̄ceptū in isrl' est. i. in populo christiano vt de tali bn̄ficio reddanṫ gratie deo. Et iudiciū deo iacob. iudiciū scꝫ approbationis: nā de⁹ approbat talē gratitudinē hoīs. Testimoniū ī ioseph posuit illud. p ioseph q̄ crescēs interptaṫ: augmentū in bonis operibus significaṫ: et hoc ē quoddā testimoniū diuine gratie crescentis ī mente. Cū exiret de terra egypti. id est de tenebris ignorantie ad illuminationē sapientie diuine. Linguā quaꝫ nō nouerat audiuit. q: tunc diuinas cōsolationes pcipit Osee. ij. Loquar ad coꝛ eius et canet. Diuertit ab onerib⁹ dorsum eius. q: talis absoluiṫ a iugo mundi carnis et diaboli. In tribulatione. hō sic a deo illuminat⁹ et cōsolat⁹ aliq̄n fortiter ipugnaṫ a demone: ꝓpter qđ debet feruentius orare et deus euꝫ exaudit. iō dicit: In tribulatione inuocasti me: et liberaui te: exaudiui te in abscōdito tempestatis. id est in forti ipugnatione demōis inuisibilis. Probaui te apud aquā contradictionis. nō solū em̄ demones p seipsos iustos hoīes molestāt: ꝑ etiā p hoīes malos vt eos ab incepto bono retrahāt: ꝛ ꝑ vocaṫ aqua ꝯtradictionis vbi iust⁹ ꝓbaṫ quādo p hoc a bono nō impediṫ sed magis p cōstantiā in hoc firmaṫ: et talibus dicit deus: Audi populus meus ꝛc. et quid dicat: subdiṫ: Si audieris me. in mandatis meis pseuerādo. Nō erit in te de⁹ recēs ꝛc. deus recēs diciṫ creatura que male amaṫ: sicut pecunia est deus auari et ribalda luxuriosi: ꝛ sic de alijs. Ego em̄ sum domin⁹ deus tu⁹. latria colēdus. Qui eduxi te de terra egypti. i. de tenebris peccati. Dilata os tuū. i. desideriū tuū ad bonū. Et iplebo illud. q: sol⁹ deus appetitū hoīs pōt satiare. Et nō audiuit Eccl'ia militans est sicut sagena ad lit⁹ mūdi tracta: ꝓpter qđ habet malos hoīes cū bonis admixtos: et p illis subdiṫ: Et non audiuit populus ꝛc. et dimisi eos fm̄ desideria cordis eoꝛū ꝛc. q: ꝓpter suā maliciā diuina gratia subtrahiṫ: et sic sensualitatem sequunṫ de malo ī malū ruēdo. Si populus me⁹ audisset me mihi obediēdo. Pro nihilo forsitā inimicos eoꝝ humiliassem. i. p modico seruitio mihi facto demones et malos hoīes eis subiecissem. Inimici vero dñi. i. mali christiani Mētiti sūt ei. recedētes a ꝓmisso qđ ei fecerāt in baptis-

mo. Et erit tp̄s eoꝝ in secula. i. eoꝝ punitio erit eterna. Et cibauit illos ex adipe frumēti. in sacramēto eukaristie. Et de petra melle saturauit eos. i. de xp̄o d quo d: j. Coꝛ. x. Petra aūt erat xp̄s. Qui mel cōsolatiōis administrat suis fidelib⁹: ꝑ qn̄ fiūt ingrati de tantis bñficijs pmittunṫ a deo in fecibus suis: ꝛ aliquādo vsq3 ad mortē: et sic incurrunt penam eternam.

In ps̄. lxxx. Exultate deo. vbi diciṫ in postil. Et ideo ps̄. iste diuidiṫ in duas partes.

Additio.

Psalm⁹ iste nō videṫ vere exponi ī postil. eo q ꝑsupponiṫ falsū tā circa causam celebrationis festi tubarū q3 etiā circa tēpus cōplete collectionis fructuū i terra ꝓmissionis: qđ ptꝫ sic: nā festū tubarū nō celebraṫ p grarūactione de fructib⁹ collect' ipius anni sicut neq3 collectio fructuū tūc erat cōpleta: ꝓut postil. supponit in ꝑ loco: cui⁹ ꝯtrariū ipemet fateṫ infra ps̄. lxxxiij. vbi dicit q. xxij. mēsis septēbris erat tp̄s ad ꝑ assignatū. Falsitas aūt ꝑsuppositi p̄dicti ptꝫ: Legiṫ em̄ Deut. xvj. Solēnitatē q3 tabernaculoꝝ celebrabis p septē dies qn̄ collegeris d area ꝛ de torculari fruges tuas: ex quo ptꝫ manifeste q ī festo tabernaculoꝝ d ꝑ agebaṫ: ꝛ q ꝓfūc erāt fruct⁹ collecti nō aūt in festo tubarū: idē ptꝫ Leuit. xxiij. vbi sic d: Quintadecima ergo die mēsis septimi quādo cōgregaueriṫ oēs fruct⁹ terre vestre celebrabitis ferias dñi. vij. dieb⁹. Unde ad veriorē intellectū hui⁹ ps̄. p̄mittenda sunt duo. Primū est q inter festa ve. testa. de q̄bus agiṫ Leuitici p̄dicto caplo et in alijs locis q̄dā erāt celebranda cū gaudio et leticia ī memoriā p̄teritoꝝ bñficioꝝ: sicut festū pasce ī memoriā redēptionis egyptiace: ꝛ festū pētecostes in memoriā dationis legis: ꝛ festū tabernaculoꝝ qđ celebrabaṫ. xv. die mēsis septimi ī memoriā beneficioꝝ dei in deserto exhibitoꝝ: de quo festo dicit in p̄dicto caplo. Habitabitis in vmbraculis septē dieb⁹ et infra. Ut discant posteri vestri q in tabernaculis fecerim habitare filios israel: in quo quidē festo scꝫ tabernaculoꝝ reddebanṫ gratiarūactiōes cū magna leticia de fructib⁹ collectis eodē anno. vñ i ca. p̄allegato cū dixisset: Quādo cōgregaueritis oēs fruct⁹ terre vestre celebrabiṫ ferias dñi septē dieb⁹: postea subiūgit: Sumetisq3 vobis ī die primo fruct⁹ arboris pulcherrime: spatulasq3 palmaꝝ. ꝛ sequitur: Et letabimini coꝛā dño deo vestro septē dieb⁹. Quedā vero alia festa celebranṫ ad hoc vt in illis tēporib⁹ ad deū conuerterenṫ: ꝛ ideo talia festa licet essent celeberrima nō tñ cum gaudio saltē corporali celebrabanṫ: q̄ quidē festa duo erant: scꝫ primū prima die mēsis septimi in qua excitabanṫ ad cōtritionē: vt ad deum cōuerterenṫ: ꝛ ideo illa dies vocabaṫ dies clāgoris Nume. xxix. Dies clangoris est et tubarum similiter vocabaṫ et festū memoriale Leuiṫ. xxiij. qđ quidē memoriale pōt intelligi dupliciter: vno mō respectu celebrantium q̄ habebant reducere ad memoriā flagitia p̄terita vt conterenṫ: alio modo respectu dei q̄ memor iusticie patrū ꝛ ꝓmissionuꝫ quas eis fecerat et specialiter abrae filios eoꝝ reduceret ad statum penitentie: et auerteret ab eis irā suam: vt ptꝫ Exo. xxxij. vbi agiṫ de ꝓpitiatione peccati vituli et in alijs locis q̄pluribus: vbi memoria patrū p venia posteritatis eoꝝ allegabaṫ. Secūdū vero festū erat decima die hui⁹ mēsis septimi: qđ vocabaṫ dies expiationis celeberrim⁹ et sanct⁹ ꝓpter expiationeꝫ peccatoꝝ: quā in illa die a deo spectabāt Leuit'. xvj. in quo q̄dē festo cessabāt gaudia quecūq3 tēporalia imo tenebanṫ affligere aīas. Diciṫ cī Leuit'. ca. p̄allegato. Omnis aīa q̄ nō fuerit afflicta die ꝑ peribit a ppl'is suis. Ratio aūt quare dies prima et dies decima mēsis septimi erat assignata ad hmōi penitentiā ꝛ ꝓpitiationē. Nume. p̄dicto ca. est videnda. Scđo p̄mittendū est q tube in veteri lege dupliciter accipiūṫ. vno mō p tubis ductilib⁹ q̄ de metallo fiūt: q̄ quidem tube vocanṫ in heb. hacosrot. et istis vtebanṫ in solēnib⁹ leticijs et ī bellis et in alijs cōgregationib⁹: sil'r et in festis primo mō dictis ꝛ neomenijs cōmunib⁹. vñ Nume. x. Si qn̄ habebitis epulū ꝛ dies festos et kalendas canetis tubis sup holocaustis ꝛc. q̄ quidē tube erāt argētee: vt ibidē d: ꝛ vocabāṫ hacosrot: vt dictū ē. Alio mō accipiṫ tuba p coꝛnea q̄ q̄nq3 diciṫ buccina: ꝛ talis tuba semp vocaṫ in hebreo nō hacosrot sed sophar: ꝛ talib⁹ tubis vtebanṫ specialiter quādo de⁹ vel ei⁹ ministri populū intēdebāt excitare ad attentionē alicui⁹ magni sicut in datione leg' legiṫ. Clāgoꝛq3 buccine vehemēti⁹ pstrepebat: vbi loco buccine hr̄ in hebreo sephar Exo. xix. Similiter qn̄ ꝓphete exhortabanṫ ppl'm ad penitētiā: talis exhortatio assimilabaṫ in scriptura voce tube coꝛnee: vt Esa. lviij. Quasi tuba exalta vocē tuā. ꝛ Ezech. xxxiij. Si audiēs aūt q̄s sonitū buccine: nō se obseruauerit ꝛc. sanguis ipius sup caput ei⁹ erit: vnde in quolibet istoꝝ locoꝝ et cōsimiliū habeṫ in hebreo sophar non hacosrot: licet trāslatio nostra indifferenter videaṫ ista accipere vt in plurib⁹. In hoc igiṫ festo scꝫ clāgoris seu tubarū non tuba ductilis ꝑ coꝛnea ad ꝓuocationē penitētie clāgebaṫ rōne p̄dicta. His p̄missis ps̄. iste fuit ꝓprie ordinat⁹ p festo tubaꝝ: sicut etiā hodie hebrei eundē ps̄. cantāt in eodē festo sed nō ordinaṫ ad gratiarūactiones de fructib⁹ collectis vt in postilla sed poti⁹ vt p̄pararenṫ p timorē dei ad expiationē seu indulgentiā ī ꝓximo futura: scꝫ ī decima hui⁹ mēsis vt dictū est. Unde ps̄. circa hoc octo facit. Primum p̄ponit q cōiter. s. in alijs tēporib⁹ p̄sertim festiuis exultandū est deo: ꝛ iubilandū tāq3 vero adiutori ꝛ gubernatori: ꝛ ꝑ nō solū mēte ꝛ oꝛe sed etiā cū musicis instrumentis: et de hoc intelliguṫ duo versus primi. s. Exultate deo ꝛc. Date tympanū. Consequēter scđo dicit: q in festo tubarū aliter est agēdū. s. q nō in musicis instrumētis iocūdis sed poti⁹ in tuba coꝛnea est clāgendū seu buccinādū: eo q hoc festū nō ordinaṫ ad gratiaꝝ actionē de p̄teritis sed poti⁹ ad cōtritionem de cōmissis ꝛ ad disponēdū ppl'm ad suscipiendā expiationē. vnde dicit: Buccinate in neomenia tuba. s. coꝛnea vñ in heb. ī hoc loco d: sophar: qđ nullo mō significat nisi tubā coꝛneā: qđ facit ad excitationē peccatoꝝ ad penitentiā ꝓuocando eos nō ad leticiā sed ad timorē: ꝛ q: neomenie sūt. xij. ī quolibet anno sicut et. xij. lunationes: idcirco declarat q̄ sit ista neomenia: de q̄ in hoc ps̄. loquiṫ dicēs: In insigni die solēnitatis vestre. Cetere aūt neomie nō erāt solēnes qđ ptꝫ ex hoc q nō cōnumerabanṫ inter alias ferias dñi sanctas. Leui. xxiij. vñ ꝛ ī eis poterāt opera seruilia facere sicut ꝛ in alijs dieb⁹ ꝓphanis: ꝑ hec neomenia. s. septimi mēsis erat solēnis ꝛ sancta: ī qua nō licebat aliquid operari: vt in p̄dicto ca. hr̄. Et hoc notaṫ cū dicit: In insigni die solennitatis vestre. i. in illa neomenia tñ debet buccinari tuba coꝛnea mō p̄dicto ꝛ nō in alijs. In ceteris aūt neomenijs tube ductiles clangebanṫ: vt Nume. x. vbi supra: cui⁹ rōnē reddit. d. Quia p̄ceptū in israel est ꝛc. exponaṫ vt in postil. Cōsequēter tertio. q: hoīes sepe retrahunṫ a diuino timore: igiṫ psalmista ducit ꝯtra tales testimoniū dicēs: Testimoniū in ioseph posuit illud: cui⁹ sensus est: q in historia ioseph habeṫ manifestū testimoniū q homo debet p̄ponere diuinū timorē timori humano. Joseph em̄ cū ab vxore dñi sui agitareṫ vt cōmitteret adulteriū: diuinū timorē allegauit dicēs: Quō possum facere malū hoc et peccare in deū meū Gen. xxxix. qui quidē ioseph licet ob hāc causam fuerit acriter incarcerat⁹: de eo em̄ legiṫ in ps̄. ca. iiij. Humiliauerūt in cōpedib⁹ pedes ei⁹ ꝛc. postea tñ de carcere educt⁹ p̄posit⁹ fuit sup totā trā egypti: vt hr̄ Gen. xlj. et ꝑ ē qđ dicit: Testimoniū in ioseph posuit illud ꝛc. hoc est dicere: manifeste videm⁹ q ioseph fuit ab onerib⁹ et seruitutib⁹ in quibus fuerat posit⁹ diuinit⁹ liberat⁹: eo q timuit deū plusq3 hoīes: et nō solū hoc sed etiā sup terrā egypti quasi dñs exiuit: Gen. xlj. ꝓpria cui⁹ regionis linguā nō nouerat: qđ est magis mirabile q3 habere dñiuꝫ ī ꝓpria patria. Et ex his ptꝫ ꝓpria expositio hoꝝ versuū vsq3 ibi exclusiue. In tribulatione. Cōsequenter quarto inducit aliud testimoniū de populo israelitico d. In tribulatione inuocasti me ꝛc. Ad qđ sciendū q testimoniū de ioseph p̄dictū nō oīno sufficeret ad inducēdum peccatores ad penitētiā: cum ipse ioseph esset iustus: de quo nullus defect⁹ peccati in scriptura legiṫ: qđ inueniṫ in cōi statu hoīm: de q̄bus. j. Joh. j. Si dixerim⁹ q peccatū nō habemus: misericordia igiṫ diuina circa ioseph facta forte nō esset trahenda ad cōsequētiā q̄tū ad manifestos peccatores. ideo ps̄. sufficiens inductiuū allegat quo ad peccatores vt timore peccatoꝝ cōmissoꝝ a cōtritione nō desistāt: vñ dicit: In tribulatione inuocasti me et liberaui te: vbi loquiṫ populo israelitico quē deus liberauit a tribulatione egyptiaca: de qua vt in glo. metu egyptioꝝ nō audebāt gemere cū affligerenṫ. vnde Exo. ij. Post multū vero tempoꝛis moꝛtu⁹ est rex egypti et ingemiscentes filij isrl' ꝓpter seruituꝫ qđ erat durū ꝛc. Ex quo apparet q in tēporib⁹ longis retroactis gemere non audebant: ꝛ ideo dicit: Exaudiui te in abscondito tēpestatis quia tribulationes illas quasi in coꝛdib⁹ abscōdebāt: sed q hec liberatio nō fieret eis tanq3 bonis et iustis: sicut facta fuit ioseph ostendit cū sequiṫ: Probaui te apud aquā cōtradictionis de qua legiṫ Nume. xx. in qua cōtradictione de potētia diuina et eius bonitate detraxerūt dicētes vt in ps̄. Nunquid poterit deus mensam parare in deserto? Ex quibus cōcludiṫ q non solū bonis deus ꝓuidet de sua misericoꝛdia: ꝑ etiā peccatorib⁹: qđ introducit ps̄. ad excitandū populū vt cōuerteret ad deū. Consequenter quinto q: hoīes freque/

Universidad de [illegible] Biblio[illegible]

ter retrahunt a timore diuino ꝓpter falsas suggestiões demonũ: qui vt plurimum in idolis coluntur: idcirco ps̄. dicit: Audi popule meus ₇c. q̄ verba plane referunt ad idolatriã quã dupliciter ꝓhibet: primo. s. in corde cũ dicit: Nõ erit in te. s. intra te. Deus recens: q: fm glo. cũ imago recẽtis dei. s. nõ eterni in mente portat: tũc imago veri dei in ipsa creatiõe anime impressa remanet vetusta. scḋo idolatriã ꝓhibet in exteriori cultu: ₇ hoc cũ dicit: Nec adorabis deũ alienũ: ₇ q: ad ista erãt obligati p p̄cepta diuine legis in prima tabula cõtenta q̄ incipiebat a cognitione dei: Exo. xx. Ego sũ dñs deus tu⁹ q̄ eduxi te ₇c. Idcirco ps̄. hic cõmemorat illud verbũ. s. primũ in decalogo: cui imediate sequũt p̄dicta p̄cepta: vnde ꝓprie p̄misit: Audi populus meus et cõtestabor te. i. testimonijs scripturarũ probando quod dicã tibi. Nõ erit in te deus recens. Cõsequẽter sexto quia multi retrahunt a diuino timore seu cultu timẽtes ne deficiant in temporalib⁹: q̄ credebãt habere a demonibus quos in idolis colebãt. iuxta illud Osee. ij. Uadam post amatores meos qui dant panes mihi ₇c. idcirco ps̄. contra h̄ dicit: Dilata os tuũ et implebo illud. qḋ potest dupliciter intelligi: primo respectu bonorũ tẽporaliũ: quia deus nunq̄ȝ deficit in necessarijs: iuxta illud ps̄. Requirentes aũt dominum nõ minuent omni bono. scḋo respectu bonorũ spiritualiũ: que in bonũ infinitũ ordinant: circa qḋ notanter dicit: Dilata os tuũ: quia desideria temporaliũ licet multa ₇ varia sint: angusta tñ sunt et modici valoris: sed spiritualia eo q̄ sunt infinita requirũt magnã dilatationẽ seu capacitatẽ in recipiente. iḋo dicit: Dilata os tuũ. q. d. nõ desideres breuia et finita sed infinita et eterna. Et ego implebo illud q: solus deus potest tale desideriũ satiare. Cõsequẽter septimo q: fm philosophũ plures sunt quos sensus certificat: q̄ȝ quos ratio psuadet: idcirco ps̄. ad certificationẽ p̄dictorũ inducit testimoniũ experimentale de ipso populo israel: qui q̄ȝdiu recesserũt a deo: ₇ adheserũt idolis fuerũt deserti a diuina ꝓtectione: vt p₃ in multis historijs sacris specialiter ĩ libro Iudi. quasi p totũ. ₇ hoc est quod dicit: Et nõ audiuit populus vocem meam ₇c. Et dimisi eos. i. permisi eos ambulare scḋm desideria cordis eorum et exponat ꝓut in postil. et sequit: Ibunt in adinuentionib⁹ suis. iuxta illud Osee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerũt: et loquit de idolatris. Cõsequẽter octauo. idem intẽdit iducere ab opposito: q: s. quãdo populus ille obediebat mandatis dei ꝓficiebat in duob⁹: primo. s. q: a deo ꝓtegebat: specialiter ab hostib⁹: secundo q: ꝓuidebat ei a deo nõ solũ circa necessaria vite: sed etiã circa quedam delectabilia q̄ cõferũt ad vite cõseruationẽ: primũ ostẽdit cũ dicit: Si populus meus audisset me. Et nota q̄ ĩ hebreo nulla dictio ponit hic q̄ sonat forsan vel forsitan que est dictio dubitandi sed habet sic: Israel in vijs meis ambulasset quasi p modico inimicos ei⁹ humiliassem. q. d. sine vlla difficultate: quia qḋ modicũ est quasi p nihilo reputat fm philosophũ in de celo et hoc est manifestũ: q: voluntati diuine nõ est qui resistat. Et quia quãdocũq̄ȝ populus dei in vijs ei⁹ ambulat tribulãtes eos sunt inimici dei: eo q̄ psequunt populũ suum ₇ turbant eius cultũ: idcirco cũ ps̄. dixisset: Sup tribulantes eos misissem manũ meã. Subdit: Inimici vo domini sũt ei. q. diceret tribulantes populũ dei inimici domini sunt: eo modo quo dicit Exo. xxiij. in simili materia. Inimicus ero inimicis tuis. similiter et tales inimici deo mentiunt inquãtũ denegant ei⁹ dominiũ generale: fm q̄ tenent seruos suos seruare ₇ nõ turbare cultum ei⁹: et sequit: Et erit tẽpus eorũ in secula: exponat ꝓut in postilla. Quo ad scḋm dicit: Cibauit eos ex adipe frumẽti: ad ostendendũ q̄ de⁹ ꝓuidebat populo suo d̄ ptinẽtibus ad cõseruationẽ vite que in nomine panis includũtur. similiter ꝓuidebat eis de alijs delectabilibus ad cõseruationem vite cõferentibus: ₇ circa hoc dicit: Et de petra melle saturauit eos: quia terra ꝓmissionis de omnibus abũdabat: ex quibus ps̄. intẽdit inducere populũ ad diuinũ timorẽ per clangorem tube cornee in prima parte signatum ostendendo eis exempla de bonis tẽporalibus: quibus populus ille ad actus virtutũ inducebat.

Replica.

In ps̄. Exultate deo. postil. et Burgeñ. satis cõcordãt in cõclusione: q: qḋ Bur. exponit de timore dei: postil. de laude dei: quia timor filialis nõ est sine laude: nec laus sine timore. In quibus vero dissonãt pertinẽt ad cultũ iudeorũ: quẽ puto fm vsu₃ modernorũ Burgeñ. fuisse magis notum: postil. tñ fm vsum antiquum ĩ scriptura satis ostendit fundamentum: nec multum pertinet ad intellectum sensus litteralis ille vel iste vsus cultus: certũ est nõ esse omnino eundem ₇c.

Glo. ordi.

a Psalm⁹ asa. Cas. Psalmus de duab⁹ naturis in christo ĩ quo x̄ps vel ꝓpheta loquẽs exprobrat ipsi asaph. i. synagoge q̄ dñm corporaliter vidit ₇ tamẽ eũ nõ cognouit. Cas. Primo nũciat deu₃ stetisse: ₇ arguit cõtrarios. Stat hõ: discernit de⁹.
b D Eus ste. Cas. Cui⁹ nõ est statura q̄ celũ ₇ terrã cõplet: q̄ est inter oĩa nõ inclusus. extra oĩa nõ exclusus: sed breuiter (LXXXI)
Mat. 15. c ter deũ hoĩem indicat. c Stetit. Aug⁹. Filius qui missus ad oues domus isrl̄. spũalis aũt p̄sentia deitatis que vbiq̄ȝ nõ ꝓprie ad synagogã ptinet nec tpe variat: Cur ibi stetit. Ecce de⁹ diiudicat. i. scḋm q̄ deus. i. nõ meritis sed gratia discernit vasa: alia in honorẽ: alia ĩ cõtumeliã. hoc aũt
Job. 1. b facit stãs in medio: vñ: Medi⁹ vestrũ stetit. q. v. n. vñ et hic: Nescierũt neq̄ȝ in. sed amicus sponsi: stat: ₇ a. ₇ gaudio gaudet. d Deorum. Aug⁹. Quos post filios excelsi dic ibi: Ego dixi dij estis ₇ fi. excel. oẽs. vnde etiã filios enutriui et exaltaui. ipsi aũt spreuerũt me. Filij dicunt nõ solũ gratia noui testamenti: sed gratia veteris qua eos d̄ egypto liberauit. e Usq̄ȝquo. Aug⁹. Hec est vox discernẽtis: misi legẽ ₇ ꝓphetas ₇ restitistis: sed quousq̄ȝ? Nũ vsq̄ȝ ad aduẽtũ misi ꝓphetas et iniurijs affecistis: vel interfecistis: vel hoc agẽtibus cõsensistis: sed cũ h̄ agẽtib⁹ nec loqui dignu₃ sit: vos q̄ tacuistis: ₇ imitari eos voluistis: vsq̄ȝ q̄ iudicatis ini. ₇ fa. pec. su. Nũ et heres occidẽdus est q̄ ꝓ vobis venit: q̄ ꝓ vobis sine patre esse voluit vt pupillus. qui ꝓpter vos esuriuit ₇ sitiuit: vt egenus: q̄ ꝓpter vos paup factus est cũ esset diues. f Judicate egeno. Cas. Diapsalma: monet intelligere christum esse deum: ₇ si egenus et pauper fuit: quos eos nõ fecisse dicit.
g Eripite pau. Aug⁹. Ostendit nec illos immunes: qui pmiserũt principibus christum: cũ p̄ multitudine timerent: ₇ possent illos a facto et se a consensu liberare. Cassio. qui enim desinit obuiare cũ potest consentit.

Mouebunt

a ſ sic. ſ synagoge que hic redarguit vt saltẽ nunc intelligat quod nõ ante.
a **Psalmus asaph.** LXXXI
a ſ factus hõ. b ſ popul⁹ iudeorũ.
D Eus stetit in synagoga a b
a ſ Aug⁹. nõ meritis sed gratia discernit vasa alia ĩ ho. alia ĩ cõtu.
deorũ: in medio autem b c
ſ maiores.
c **deos diiudicat. Usq̄ȝ quo iudi** d e
ſ inique. ſ similitudines.
catis iniquitatem: ₇ facies pecca f
a ſ minores. b ſ quasi noli. iudicare iniquitatẽ vel cõsentire iudicantib⁹ sed poti⁹. ſ hoc maioribus dicit.
f **torum sumitis? Judicate egeno** g
a ſ ad honorem ei⁹ qui voluit esse sine patre ꝓpter vos. b ſ christũ factũ. c ſ ꝓpter vos: nõ illos ꝓpter se supbos.
₇ pupillo: humile₃ et pauperem b
a ſ iustum predicate. b ſ hoc mõ minorib⁹ d̄r.
g **iustificate. Eripite pauperem: et** i k
egenum de manu peccatoris li-
a ſ sed. ſ hoc oĩbus cõuenit p̄latis et subditis ſ si cognouissent. nec illi. d. g. e. nec isti barrabã eligerẽt. b ſ neq̄ȝ curã scire. q. nescire voluerũt
berate. Nescierunt neq̄ȝ intellexe l

Nico. de lyra

LXXXI
D Eus stetit in synagoga. Huic ps̄. p̄mittit talis titulus in hebreo ₇ in trãslatione Hiero. Psal. asaph ex q̄ apparet auctor. De materia vero hui⁹ ps̄. dicunt expositores hebrei ₇ catholici. q̄ asaph fecit hũc ps̄. cõtra puersos iudices arguẽs eorũ nequiciã et petẽs sup h̄ diuinã iusticiã ad lineã equitatis talia reducẽtẽ. dicit igit: De⁹ stetit ĩ synagoga. i. in cõgregatiõe. ₇ d̄r a syn qḋ est con: ₇ goge aggregatio. b Deorũ. i. iudicũ. fm q̄ d̄r. Exo. xxij. Ad deos vtriusq̄ȝ cã pueniet. i. ad iudices. Et d̄r de⁹ stare ĩ cõgregatiõe iudicũ q: clare videt ₇ attente facta et dicta eorũ. iḋ sbdit: c In me. ãt deos di. i. discernit vtrũ iudices iuste vel iniuste iudicẽt: ₇ ideo subdit. asaph ꝯ iudices puersos. d Usq̄ȝ. i. q̄ȝdiu. e Iudicatis iniquitatẽ: iustificãdo partẽ iniquã ꝓpter munera vel fauorẽ. f Et fa. pec. sumitis. i. psonas malorũ ꝓpter eorũ potẽtiã vel aliã causam malã acceptatis. g Judicate egeno et pupillo. ei⁹ iusticiã declarãdo. h Humilẽ et pau. iustificate. i. suã iusticiã conseruate. i Eripite pau. de manu diuit̄ iniq̄. k Et ege. ₇c. q̄ eũ calũniat iniuste. l Nescierũt neq̄ȝ intellexerunt. s. talia facere: nõ ꝓpter ignorantiã legis sed ꝓpter errorẽ electionis quã ignorat oĩs malus: vt h̄r. iij. ethicorũ. Q nĩa etiã ille q̄ peccat ex certa sciẽtia ignorat. s. q̄ tale malũ sit dimittendũ ne priuet aliq̄ bono apparẽti: qḋ tñc elegit ex puersa affectione ipm ad hoc inclinante. ₇ ideo sequit: a In tenebris am. q: puersitas affect⁹ inducit tenebrã in intellectu. b Mouebũt oĩa fũ. terre. in finali iudicio in quo ista puersa ad debitũ ordinẽ iusticie reducent. c Ego dixi dij estis. s. participatiue. eo q̄ iudices ex officio sunt executores diuine iusticie. d Et fi. ex. oẽs. inquãtũ ad ei⁹ imaginem sunt facti. e Uos aũt sicut hoĩes mo. q: ptãs vr̄a nõ pseruabit vos a morte. f Et sicut vn⁹ de princi- 17. di. c. a.
pib⁹. i. de angelis supbientib⁹. g Cadetis. in foueã gehẽne p equitatẽ diuine sniẽ. iḋ subdit: h Surge de⁹ iu. ter. i. surges ad iudicãdũ habitãtes terrã generaliter. i Qm tu he. i oĩbus gẽ. q: finali iudicio p acto oẽs electi erũt subiecto ordini sue miscḋie imobiliter. et reprobi ordini sue iusticie. Mystice põt exponi ps̄. iste ꝯtra sacerdotes et scribas iudeorum q̄ x̄pm humilẽ et pauperẽ cõdẽnauerunt ad mortẽ: ꝓpter qḋ p diuinũ iudiciũ a romanis fuerũt tẽporaliter occisi ₇ captiuati: ₇ ĩ iudicio extremo erũt eternalit̄ ꝯdẽnati.

Glo. ordi.

a Mouebunt. Cas. Hinc patet de quo dixerat: hoc signũ in crucifixione cõtigit. Uel spũaliter terreni moti sũt: illo tpe viso tãto miraculo: vt Centurio q̄ dixit: Uere fili⁹ dei erat iste.
Mat. 15. d
Aug⁹. Mouebunt oĩa fun. Q. p hãc israel cecitatẽ. Mouebũtur. ad fidẽ. Omnia fun. ter. i. plenitudo gentiũ intrabit. Uel in morte et passione dñi mota est terra. Uel fundamẽta. i. felices copia terrenorũ mouebunt. Uel ad mirando coli pauperẽ mortuũ. Uel cum cõtẽptis terrenis secando addit: Oĩa quia nullus ẽ qui nõ mirẽt: vel cõuertat. Terrene aũt felicitatis regnũ est supbia: cõtra quã venit humilis x̄ps: exprobrãs eis quos vult facere altos p humilitatem
Job. 10. f his vbis: Ego dixi dij e. vos boni. Uos aũt mali: sicut ho. m. vel omnib⁹ dicit dij estis. i. omnibus ꝓmisi celestia. vos aũt sicut h. primi qui suasione peccauerũt. et vos maiores sicut diabolus qui supbia peccauit. b Ego dixi. Cas. Quid eis ꝓpositum: sed perierũt. Cas. Ego dixi. Nescierũt neq̄ȝ intellex. tñ ego dixi: has ꝓmissiones omnes accipiũt si mandata custodiũt: vt sint filij et dei: hoc ad iustos: vos autẽ hoc ad malos. c Sicut homines. Aug⁹. Quasi cũ cito. sicut hoĩes sitis morituri: nõ inde corrigimini sed vt diabolus q̄ carne nõ morit extollimini vt cadatis: q: p supbiã diabolicã inuiderũt glorie christi: ₇ vilnit eis humilitas crucis. S₃ vt h̄ vitiũ sanet ex persona ꝓphete subdit: surge ₇c. d Sicut vn⁹. Aug⁹. Curba q̄ cecidit d̄r vn⁹ q: in supbia similis. e Uos cade. Aug⁹. S₃ surge deus iudica. i. damna istos. q: his repulsis tu hereditabis. Uel iudica mũdũ: q: tu⁹ est: ₇ h̄ ẽ: tu hereditabis. f Cãticũ. Cas. q: in reb⁹ actualib⁹ habẽda est diuina cõtẽplatio. deterret aũt iniq̄s a psecutiõe populi dei. bonos vero monet ad patientiã. LXXXII Cas. Psalm⁹ de aduẽtu x̄pi ad iudiciũ vbi ho q̄ hic ĩ patiũt coronabũt. Mali vo q̄ eos psequunt torquebũt.
g D Eus q̄s si. Cas. ꝓposito timore futuri iudicis describit maliciã inimicorũ. Aug⁹. deus quis similis. Et si homo vt alij. et si iudicatus cum iniquis deputaris. quis similis. cum in claritate iudicabis: ideo tunc ne taceas: qui primo tacuisti: et potestatẽ compescuisti: vt posses teneri et perimi. Augusti. Deus quis similis. Nõ ad diuinitatẽ hoc refert cui nullũ hominẽ cõparãdũ cogitauit. Ideo non ait: quis similis est tibi: quod vtiq̄ȝ ad diuinitatem referret. S₃ dicit: quis similis erit tibi: hoc ad formã serui referẽs: q̄ tunc ceteris dissimilis hominibus erit: quando iudex in gloria apparebit. vel potest hoc referri ad diuinitatẽ scḋm qḋ dicit: o de⁹ quis similis tibi. in potentia deitatis. Christũ eñ quem mali viderunt extra: iste videt intra scilicet omnipotentem.

Quoniã

a ſ q:. ſ id est excecati sunt. ſ tamen.
a **rũt: in tenebris ambulãt: moue** a b
a ſ sup quos edificant vt boni sup apostolos.
b **bunt oĩa fundamẽta terre. Ego** c
a ſ per adoptionẽ gratie. ſ vos boni. ſ heredes. b ſ dei. c ſ cuiuscũq̄ȝ cõditionis.
dixi dij estis: ₇ filij excelsi omnes. b
a ſ mali. b ſ peccatores q̄ nõ redempti. ſ primi Adã et Eua q̄ suasione diaboli peccauerũt.
c ſ per infirmitatem.
c **Uos aũt sicut hoĩes moriemini:** c
a ſ Per elationẽ animi: vt diabol⁹. b ſ nõ extollemini. ſ per supbiam.
d e **₇ sicut vnus de principib⁹ cade-** f g
a ſ a mortuis. b ſ vos cadẽs: sed tu. c ſ que tumuit te crucifigẽs.
tis. Surge deus iudica terram: h
a ſ vel disp̄des terrã ipsam: vel cõterẽdo eos penitus ₇ ab hereditate exterminãdo. vel affectum terre in credentib⁹ absumẽdo. fm quẽ intellectum dicitur: tu hereditabis terrã in. o. g.
quoniã tu hereditabis in oĩbus i
gentibus.
a ſ de iocunditate mentis. b ſ monentis ad bonas actiones. c ſ est. ſ id est populi dei.
f **Cãticũ psalmi asaph.**
LXXXII
a ſ in forma serui.
g **D Eus q̄s similis erit tibi?** k

Moraliter.

LXXXI
De⁹ stetit ₇c.] Asaph videns iusticiam subuerti p iudices malos fecit ps̄. istũ cõtra eos. Mystice vo põt exponi ꝯtra sacerdotes et scribas iudeorũ q̄ x̄pm et ei⁹ discipulos innocẽtes cõdẽnauerũt ad mortẽ. et sic d̄r: Deus stetit in synagoga deorũ.] id est iudicum. vñ d̄r Exo. xxij. Utriusq̄ȝ cã ad deos veniet. De⁹ eĩ p̄ntialiter videt hoĩm iudicia discernẽs si sint iusta. iḋ subditur: In medio aũt deos dijudicat.] Et cõtra malos dicit: Usq̄ȝquo iudicatis iniquitatem.] iniqua iudicia ꝓferendo. Et facies peccatorũ sumitis.] eos iniq̄ iustificãdo. Judicate egeno.] .i. p eo ei⁹ iusticiã cõseruãdo. tales fuerũt x̄ps et ei⁹ discipuli: q̄ tñ fuerunt a scribis et sacerdotib⁹ cõdẽnati. ideo subdit: Nescierũt neq̄ȝ intellexerũt.] id est scire et intelligere noluerũt eorũ sanctitatẽ. In tenebris ambulãt.] ignorantie affectate q̄ magis aggrauat q̄ȝ excuset. Mouebunt oĩa fundamẽta terre.] sc₃ iudee q̄ destructa fuit p romanos in vindictam mortis christi et discipulorũ ei⁹. Ego dixi.] Hic ponit beneficiũ a deo iudicib⁹ datum. vt ex hoc graui⁹ appareat eorũ peccatũ cũ d̄r: Ego dixi dij estis.] sc₃ participatiue inquãtũ habebãt potestatẽ iudicãdi a dño. Et filij excelsi.] p susceptionẽ legis in monte synai. Uos aũt sicut hoĩes moriemini.] morte culpe: accipit hic hoĩes sicut j. Cor. iij. cũ inter vos sit zelus ₇ cõtentio: nõne carnales estis ₇ scḋm hoĩes ambulatis? Et sicut vn⁹ d̄ prin. ca.] .i. sicut vn⁹ de angelis cadẽtib⁹ in penã gehẽne. Surge de⁹ iudi. ter.] .i. surges ad iudicãdũ orbẽ ĩ fine mũdi. l₃ eĩ descẽdat ad iudiciũ d̄r tñ tũc surgere: q: tũc apparebit in maxima potestate q̄ in aduẽtu primo apparuit ĩ maxima humilitate. Qm tu here. in oĩbus gẽtib⁹.] hereditabit eĩ tũc ĩ bonis p dulcorẽ miscḋie ₇ ĩ mal' p rigorẽ iusticie.
k D Eus q̄s si. ₇c. Huic ps̄. p̄mittit talis titu. ĩ heb. ₇ ĩ trãsla. LXXXII Hiero. Cãticũ ps̄. asaph ex q̄ apparet auctor ps̄. De materia vo ipi⁹ dicũt cõiter expositores hebrei ₇ latini q̄ asaph fecit hũc ps̄. ꝯ hostes inuadẽtes terrã et ꝓplm iudeorũ: ₇ lr̄a ꝯcordat: s̄ ꝯ q̄s hostes vel q̄ tpe nõ dicũt: s̄ lr̄am exponũt partim d̄ hostib⁹ q̄s habuerũt a p̄ncipio exit⁹ d̄ egypto vsq̄ȝ ad tp̄s asaph: ₇ ptim d̄ hostib⁹ q̄ fuerũt postea. S₃ ꝯ h̄ videt q̄ d̄ ill' petit asaph: Fac ill' sic madiã ₇ sysare ₇c. ₇ postea subdit: De⁹ meus pone illos vt ro. ₇c. ex q̄b⁹ videt q̄ loq̄t d̄ hostib⁹ isrl̄ futur' post tp̄s suũ. Nõ eñ fit petitio d̄ p̄terit': ꝓpt qḋ saluo meliori iudicio videt mihi q̄ asaph fecit hũc ps̄. ꝯ sennacherib ₇ ei⁹ exercitũ: sic d̄ ps̄. lxxv. s̄. dictũ ẽ: psalmiste eĩ d̄ eadẽ re plures aliq̄ñ ps̄. fecerũt sic. s̄. pluries dictũ ẽ d̄ dd: ₇ eodẽ mõ d̄r h̄ de asaph. verũ tñ ps̄. iste differt a. lxxv. q: ille ps̄. loquit p̄ncipalit ꝯ sennacherib nõ exprimẽs ꝓplos ĩ odiũ iudeorũ sibi adiũctos. In h̄ aũt fit econuerso: q: exprimunt p̄ncipalit ꝓpl' ĩ circũitu iudee habitãtes: q̄ ĩcitauerũt sennacherib ad veniẽdũ ꝯ terrã iuda tpe ezechie duplici rõne: vna q: inuidebãt iudeis ₇ eos odiebãt alia q: illi ꝓpl' iã sennacherib subditi erãt: q̄ deos eorũ exterminauerat. scḋm q̄ d̄r. iiij. Reg. xix. Uere dñe dissipauerũt reges assyriorũ gẽtes ₇ t̄ras oĩm: ₇ miserũt deos eorũ ĩ ignẽ: solatiũ aũt ẽ misero hr̄e sociũ ĩ penis: ₇ iḋ ĩcitauerũt sennacherib: vt veniret ĩ iudeã ad subijciẽdũ sibi gẽtẽ ₇ destruẽdũ ide diuinũ cultũ. Igit fm h̄ ps̄. iste diuidit ĩ duas p̄tes: q: asaph p̄mo deprecãdo narrat hostiũ nequiciã. scḋo ꝯtra eos iplorat diuinã iusticiã. ibi: Fac illis. Circa primũ dicit: Deus q̄s similis erit tibi. trãslatio Hiero. h₃: Deus ne taceas tibi: et ratio huius diuersitatis est: q: dictio hebraica q̄ ponit ibi sc₃ domym equiuoca est ad significandũ similitudinẽ et taciturnitatem. credo tñ q̄ ista trãslatio melior est in hoc: q: statim subdit: Ne taceas: ₇ ideo in translatione Hiero. est quedam apparẽs nugatio: exponat igit ista translatio: Deus q̄s similis erit tibi: quasi diceret: dij gentiũ q̄s destruxit sennacherib nõ erãt

a Quoniã ecce. Aug⁹. Nouissima tpa antichristi designat qñ ꝺ ꝙ modo ꝓmunt menu in liberã uocẽ erũpẽt: ꝙ uox qz irrationabilis erat magis sonit⁹ ꝛ̃ locutio dicit: b Qui oderũt. Cas. Plures: sed unꝰ caput antichristus qꝺ elatum est ut deus dicat. c Sup po.tu. Caput suũ extulerũt: sed non populũ tuũ deprelserũt. Aug⁹. Super populũ tuũ. Irridenter hoc dicit: nõ eũ possint nocere populo dei. ꝓ quo est deus. uñ aplus. Si deus ꝓ nobis ꝙs cõtra nos? d Dixerũt ve. Aug. Ecce cõsiliũ quo meditati sunt inania Iste est ille son⁹ qui nõ est sermo: sed inaniter strepit.

e De gente et nõ memo. Cassio. Singulariter: qz oẽs christiani una gens cũ ex uno fonte baptismatis nati: uel oẽs boni quos ille antichristus vocat unã gẽtẽ: ecce ꝙsecutio antixp̃i: ꝙ nomẽ christianum quasi malum intẽdit tollere funditus.

f Testamẽtum disposuerũt. Aug⁹. Quippe in scripturis nõ illud solum ꝺ qꝺ nõ valet nisi testatoꝛe mortuo: ſ etiã oẽ pactũ et placitũ: qꝺ inter ut uos valet testamẽtũ vocat: sicut labã ⁊ iacob testamẽtũ fecerunt. Jra ⁊ mali inter se quasi pactũ fecerũt ꝙ unanimiter bonos ꝓsequerẽt. g Tabernacula idu. Exposuit ꝙ studio malignauerũt. ostendit deinde iam ꝙ sint malignãtes dicẽtes: Taber. idu. ⁊c.

h Idumeoꝝ ⁊ hisma. Cas. Per hec nouã xp̃i inimicos declarat. ꝙ tẽporibus antichristi tot malis simulant: qz sicut isti cõtra israel: ita illi cõtra christianos tunc bellabunt. i Moab. Aug⁹. Hiero. Uñ moabite: qui de lotb ebrius de maiore filia sua genuit.

k Agareni. Aug⁹. Hiero. Ab agar qui et ꝓselyti interꝓtant. l Hebal. Aug⁹. Hiero. Vallis vana. He enĩ vallis: bal vana. m Ammõ. Aug. Hiero. Unde ammonite genuit lotb ebrius de filia sua minoꝛe. n Amalech. Aug⁹. Hiero. Filius eliphaꝛ ꝓmogeniti Esau: a quo amalechite.

o Assur. Hiero. Aug. Ad litterã nabuchodonosoꝛ: qui fuit rex assyrioꝝ: Idumei. Aug⁹. Hiero. Terreni. uel sanguinei. Nisma. obedientes sibi nõ deo: qz prauas cogitatiões suas sequunt. Moab ex patre: qꝺ i malo: bonus quidẽ pater: quo filia illicite usa est: sicut et lex bona est ſ quis ea legitime utat nõ incestꝰ. Agareni: ꝓselyti. i. aduene: ꝙ nõ ciues ꝛ̃ alieno animo subintrãt: ⁊ inuẽta occasione nocendi se ostẽdũt. Hebal. vallis vana. i. fallaciter humilis. Amon. populus turbidus: uel merozis. Amalech. populus lingens terram.

Alienigene. Licet latino nolle se indicẽt alienos: ⁊ ob hoc inimicos: tñ hebraice dicunt philistijm. i. cadentes potiõe: ut ebrij luxuria seculari. Tyrus. hebraice soꝛ. tribulatio vel angustia in oĩ animã hois operantis malum. Assur. deprimens vel elatus. Loth: declinans: angeli apostate filij declinationis: quia a veritate declinando in satellitium diaboli discesserunt. unde in Apoc. Draco cecidit et traxit secũ tertiã partem stellarũ. de quibus apostolus: Non est nobis colluctatio aduersus carnẽ et sanguinem: sed aduersus principatus et ptãtes. Wadian. declinans iudiciũ. Syara. exclusio gaudij. Jabin. sapiẽs: de ꝙ: Ubi sapiẽs: ubi scriba. Cyon. ubi victi fuerũt duricia interꝓtatur. Endoꝛ ubi perierũt fons generationis: ⁊ intelligitur generatio carnalis non aqua baptismi regenerati. Oreb. siccitas. Zeb: lupus. Zebee victima lupi: nõ dei. Salmana. umbra cõmotionis. hec omnia congruunt malis quos in bono vicit populus dei.

Ro.2.f

Ibi.19.6

Ro.2.b

Apo.11.a

Ep5.6.b

1.Coz.1.c

Deu.31.k

Dieb.4.c

Fac illis

a Fac illis. Caſ. De vindicta iniquorum. Sicut omẽs illi victi sunt in figura a populo dei. ſic illos ꝓcatur in veritate supari. b Sicut ma. Aug⁹. Ut ꝓpote illi ꝙ declinãt iudiciũ ſc iudicãdos: ñ putãtes: ⁊ ꝙ exciudũt furtꝝ iudiciũ ⁊ hi oẽs I cyson: ⁊ in fonte endoꝛ perierunt.

c Pone pricipes. Hec oĩbus cõiter. Sed ſpecialiter po. pin. eo. ꝺ optat militi⁹ antichristi: ꝙ nõ ſũt conuertendi. d Hereditatẽ. Aug⁹. Dei innadũt ut ſuã. e Et rotã er sicut ſti. Caſ. Per hãc ſimilitudinem: multas eoꝝ ꝓdixit calamitates. f Venti. Caſ. Leuitas peccantiũ vento cõparat: huc et illuc volitat. g Ignis ac flãma. Aug⁹. cõgrue in iudicio esse dicũtur: quãdo ⁊ dense silue peccatoꝝ. ⁊ mõtes ſupbie cremabunt. h Imple faciee. Caſ. Denis cõtumaciã ꝓpheta. oꝛat ꝓ creditur is qui nõ habent scelerum laudatores sed culpatores. qꝺ sepe oppꝛobriũ corrigit.

Aug⁹. Melꝰ est ruere ut peniteat ꝙ ſub specie religionis ſupbire. unde ꝓpheta ait: Et ru filia ſton vſq; ad babyloñ yenies: ibiq; liberaberis. Aug⁹. Imple facies. Hoc bonũ et optabile eis nõ ꝓbetaretur: niſi inter eos inimicos essent tales quibus hoc ante iudicium ꝓtabit: qz et nũc idem coꝛ⁹ sonat et leuat caput: sed particularim nõ vniuerſaliter ut in fine: ⁊ tamen in de aliqui cõuertunt ꝓ qui⁹ hic oꝛat. i Erubescãt Aug⁹. Hic ꝺ malis ꝙ nõ cõuertent. Erubescãt. in futuro de malis ꝙ fecerunt. Et cõturbent: de penis quas patientur. Et ꝺ in ſe. ſc. i. in eternũ. k Et cõfundant. Aug⁹. Rursus redit ad eos ꝙ in ꝓsenti cõfundent ne cõfundant in eternũ. q. d. Illi cõturbent i eternũ. Nec rẽtes aũt nomen dñi mõ et confundant de peccatis ſalubriter et pereant inquantũ mali ſũt: ⁊ ſi cognoſcant. Uel tũc cõfundãt mali ala et coꝛpoze: ⁊ pereãt oĩno irrepabiliter. ⁊ tũc cognoſcãt qꝺ modo nolũt. Caſ. Notãdũ: qz vndecim ſuperioꝛibus ꝑsalmis introducẽ⁹ est asaph vt duricia iudeoꝝ frequenti voce ipſius ſynagoge molleſceret: vel ipſi nomini cui deuoti esſe videbãtur crederẽt. Egit aũt in ꝺictis ꝑsalmis de domini incarnatione et de gentiũ fide et de iudicio in ꝙ busdã ſtãgreſſio multiplex iudeoꝝ redarguit: vnde cõgrue vndecim ſunt. vndenarius eñ numer⁹ tranſgreſſionis est: qz et denariũ transiit: et ad duodenariũ non ꝓcenit: vnde vndecim erant vel a capillacea in tabernaculo dominꝰ: et in vndenario fuerunt apostoli: reiecto infelicissimo iuda tempoꝛe passionis quãdo a fide defecerũt. vñ: Posuiſti tenebras et facta est nox.

Ps93.

Fac illis

a Fac illis. Hic ꝓꝛ asaph ipſorat cõtra ꝓdictos hostes vindictã diuinã dicẽs: Fac illis ſicut madian ⁊ cyçare: quos miraculoſe debellauit deus ꝙ barach Judi. iiij. b In torrente cyſon. bellũ illud fuit ꝓpe torrentẽ illũ: ⁊ multi fuerũt ibi ſubmerſi. vñ ꝺ Judi. v. Torrẽs cyſon trayit cadauera eoꝝ. c Disperierũt in endoꝛ: nomẽ est loci unde fuit illa mulier phitonissa: quã consuluit Saul. i. Reg⁹. xxviij. Et bellũ illud fuit ꝓpe. d Facti ſũt ut ſtercus terre. qz cadauera eoꝝ remãſerũt ſnꝙ terrã inſepulta. e Pone principes eoꝝ ⁊c. Istos debellauit dñs miraculoſe ꝙ gedeone ⁊ trecẽtos viros cũ eo Judi. vij. f Oẽs principes eoꝝ id est populoꝝ ſupra memoratoꝝ. g Qui dixerũt ⁊c. i. hierſm in qua erat rẽplũ dei. ⁊ ꝙ cõ ſequẽs terrã iudee cui⁹ metropolis erat hierſm.

h Deus me⁹ pone illos vt rotã. i. fac illos inſtabiles. Dicit aũt Ra. Sa. qꝺ ꝙ rotã intelligit⁹ ꝺ ꝙꝺ ſpẽs tribuit ſeu herbe ꝙ i ſumitate facit quãdã ſperã albã lanugini ſilem: ꝙ ad modicũ flatũ venti diſpgit⁹ et diſparet: ⁊ ſitr ſtipula flatui venti reſiſtere nõ põt ⁊ ita facẽ fuit de exercitu ſennacherib: qz angelus dñi una nocte interfecit ibi cẽtũ octo gintaq; milia. vt hr̃. iiij. Reg. xix.

i Sicut ignis ꝙ cõburit ſilũã. ex magna potentia. k Et sicut flãma cõburẽs mõtes. ex ardoris vehemẽtia. l Ita ꝑſequeris illos ⁊c. qz coꝛpa mortuoꝝ in exercitu ſennacherib fuerũt redacta in cineres. ita ꝙ ecchias ⁊ viri ei⁹ potuerãt colligere ſpolia abſq; aliqua difficultate.

m Imple facies eoꝝ ignominia: qꝺ tunc fuit impletũ: qz ſennacherib mane ſurgẽs ⁊ videns illã peſtilẽtiã ſui exercitus fugit cũ paucis ad terrã ſuã cõfuſus. n Et querẽt nomẽ tuũ dñe. ꝺ nõ ſc. ꝓ ipo ſennacherib ꝙ videns illã plagã dixit⁹ inflectã nõ ꝙſuit deũ ꝓ penitẽtia: ſ mag⁹ rã ꝙ idolatra peſſim⁹ adoꝛauit in rẽplo neſrach deum ſuũ vt hr̃ ibidẽ: ſ hoc ſc. ꝓ aliquib⁹ cũ eo fugiẽb⁹. ꝺ ꝙſiderãtes dei ſtrẽ potẽtiã exhibuerũt ſibi reuerentiã. vñ et plurimi quoꝝ amici fuerãt i illa peſtilẽtia moꝛtui ꝺimpurãtes ꝺ ſupble ſennacherib: eo ꝙ blaſphemauerat deũ iſrl diſponebãt eũ interficere. ꝓpter qꝺ cõuertit ſe ad adoraꝺũ deũ ſuũ: ꝓmittẽs ꝙ immolaret ei duos filios adramelech ⁊ ſaraçar. ſi poſſet illud periculum euadere: qꝺ illi intelligentes interfecerũt eũ. vt dictũ fuit pleni⁹. iij. Reg. xix. o Erubescant et cõturbent⁹ ⁊c. ꝺ vt de ſennacherib et aliꝭ cũ eo in malo obſtinatis. frequẽter eñ ſcriptura ſub eodẽ cõtextu de malis trãſit ad bonos. ⁊ eõuerſo ſicut dictũ fuit i principio Sen. fm regulã illã de coꝛpoze dñi bꝰtito et habitũ ẽ exꝑſſũ. ſ. pſ. lxxvij. vbi dicit: Cum occideret eos querebant eum quod non poteſt intelligi de eiſdem numero ſed quia aliquibus occiſis ꝓpter ſuã malitiã alij hoc uidẽtes cõuertebant ad deũ ꝓ penitentiã ſaltẽ ad hoã: vt ibi dictũ fuit. p Et cognoſcãt. ꝓ experientiã pene ſibi inflicte. q Quia nomẽ tibi deꝰ. ⁊ nulli alteri ꝺ diuinitas attribuꝺa: ꝺ eñ demones et ꝺnãri cognoſcũt.

r Tu ſolus altiſſim⁹ in omni terra: qz nulli alteri põt cõpetere potentia infinita. Moraliter põt exponi pſ. iſte: vt ſit oratio eccleſie cõtra hoſtes fideliũ: referẽs humiliter coꝛã deo coꝛ neq; ciam: et ſup hoc petẽs deuote diuinã vindictam exemplo malorum antiquoꝝ a deo iuſte punitoꝝ.

LXXXII

Moraliter.

Deus quis ſimilis erit tibi ⁊c.] Pſalmũ iſtuz exponi ſraliter de mirabili liberatione ꝓpli iſrl ab exercitu ſennacherib. vt hr̃. iiij. Reg. xix. Wſticevero põt exponi õ liberanõe mirabili chriſtianoꝝ de ſaracenis tpe Balduini regis hierſm ſicut et pſ. ꝙ incipit not⁹ in indea dicẽdo: [De⁹ quis ſimilis erit tibi.] ſcz in virtute. q. d. nullus. [Ne taceas neq; cõpescaris de⁹.] i. ne dilluminules nec retarderis amplius a punitione maloꝝ. [Qm ecce inimici tui ſonuerũt.] i. cõtra te in mẽbris tuis cũ magno fremitu venerũt. Cetera patẽt vſq; ibi: [Uenite et diſpdamus eos de gente.] Hoc eñ credebant de chriſtianis facere ſicut dictũ fuit pſalmo ſupra poſito. notus i iudea ⁊c. [Ut non memoꝛet⁹ nomen iſrael vltra ⁊c. tabernacula idumeoꝝ ⁊c.] probabile est ꝙ ex omnibus gentibus iſtis fuerunt aliqui in exercitu

Ps93.

Ps93.

Ps93.

Universidad de ... Biblio...

exercitu illo cõtra christianos. Facti sunt in adiutoriũ filijs loth. id est moabitis et amonitis existentib9 in illo exercitu. Fac illis sicut madian et ciçare &c. oẽs isti debellati fuerũt miraculose p barach & gedeonẽ. vt habet Judi.iiij.et.vij. Imple facies eorũ ignominia & querẽt nomẽ tuũ. nõ ad benedicendũ: sed ad blasphemãdũ. sicut dicit sal. Joh.viij. Queretis me & in peccato vestro moriemini. ideo subdit: Et confundant et pereant et cognoscãt q2 nomẽ tibi deus &c. p experientiã infliete sibi pene.

In ps.lxxxij. Deus quis similis erit tibi. vbi dicit in postilla: Propter qd saluo meliori iudicio.

Additio. Hec expositio nullũ habet fundamẽtũ in scripturis sacris. nusq3 ei legit i sacra scriptura nec in glo. autenticis q gẽtes in hoc ps. expresse vel aliqui eorũ incitassent sennacherib ad veniẽdũ cõtra hierlm seu cõtra iudeos: sed poti9 ex plano textu historie sacre habet alia causa potissima qua sennacherib ascẽdit cõtra iudeã et ei9 regem. s. eçechiam. legit eñ. iiij. Reg. xvj. q achaz rex iuda tribulatus a rege syrie & a rege isrl: qui contra eum consurrexerunt habuit refugium ad regem assyriorum: et recepit eum in dominũ: vt eũ liberaret a pdictis aduersarijs. vnde littera ibidẽ sic dicit: Misit aũt achaz nũcios ad regẽ assyriorum dicẽs: Seruus tuus et filius tuus ego sum: ascende et saluũ me fac de manu regis syrie &c. sed postea cũ eçechias filius pdicti regis achaz regnasset rebellauit cõtra regem assyriorum: prout legit. iiij. Reg. xviij. vbi loquens de exordio regis eçechie dicit sic: Rebellauit quoq3 contra regẽ assyriorũ: et non seruiuit ei. nulla eñi requiritur alia incitatio idumeorũ vel hismaelitarum et huiusmodi, put postil. ait ad hoc q sennacherib insurgeret contra eçechiam et regnuz eius: quia pdicta rebellio fuit sufficiens causa ad hoc vt ex dictis patet: psertim cum sennacherib manifeste anhelabat ad monarchiam volẽs sibi omnes gentes subijcere. vnde legit scripsisse eçechie regi. iiij. Reg. xix. sic: Tu eñ ipse audisti que fecerũt reges assyrio2 vniuersis terris: quomodo deuastauerũt eas &c. Ex quo patet q nõ indigebat incitatorib9: ad hoc vt iudeã subiugaret: q2 potentissime intendebat sibi subiugare natiões. vnde ps. iste nõ videt appropriandus sennacherib nec exercitui eius: nec etiam alicui de psecutoribus gentis iudaice in singulari: sed psalmista in hoc ps. intendit generaliter loqui contra aduersarios et impugnatores populi israelitici qui fuerunt tempore regni ipsius dauid et successorum eius et specialiter eorum qui erant iusti sicut eçechias & iosias: et huiusmodi. Pro quo sciẽdum q tempore iudicũ quãdocũq3 populus israeliticus recedebat a deo et adherebat idolis: tradebat eos deus in manibus inimicorũ circũstantium: vt habet Judi.iij. Similiter & quãdo surgebãt aliqui iudices puidentia diuina saluabant ab hostibus: vt in eodẽ ca. habet in generali: et consequenter quasi per totũ librũ in speciali: regnante aũt dauid cui9 regnũ fuit a deo in perpetuum stabilitũ: prout q̃plurime auctoritate sonant fuit eis pphetice dictũ a deo p nathan pphetã q de cetero populus dei nõ turbaret sic p aduersarios. vñ. ij. Reg. vij. sic legit: Ponam locum populo meo israel: & nõ turbabitur amplius: nec addent filij iniquitatis vt affligant eũ sicut prius ex die qua constitui iudices sup populum meum israel: sed quia in principio regni ipsius dauid super israel statim ascẽderunt philistei cõtra eum. ij. Reg. v. & postea in pcessu temporis habuit agere bella cum diuersis nationibus in circũitu et specialiter cum syria moab et amon et philistijm et amalech et idumeo: prout potest haberi. ij. Reg. viij. idcirco dauid p uidens in spiritu ista bella futura tempore suo et etiam alia tempore successorum composuit istum psalmũ. petens a deo vindictam de suis aduersarijs: eo modo saltem quo consueuerunt facere tempore iudicum: quãdo iudex erat deo gratus. et ideo dicit: Fac illis sic madian et ciçare. Uñ notandũ q sicut illi quos hic nominat de quibus fuerat facta vindicta a deo tempore iudicum scʒ madian oreb et çeeb: et huiusmodi nõ currerunt simul: sed successiue in diuersis temporibus. sic intelligendũ est de inimicis d quibus in hoc ps. vindictam petit psalmista scʒ tabernacula idumeorũ et hismaelitarum & huiusmodi. nec obstat quod dicit: Cogitauerũt vnanimiter simul et hmõi: quia inquantũ in hoc omnes conueniebant: vt disperderent israelem d gente: in hoc vnanimes dici possunt: sicut vna dicit fides vel opinio diuersorum quando cõueniũt in eodẽ credibili seu opinabili: licet non sint in eodem tempore nec loco. et notãter dicit ps. Ecce inimici tui sonuerũt. similiter et aduersuz te testimoniũ disposuerũt quasi diceret: peramplius debes vindictam exercere in istis q̃ in alijs aduersarijs qui fuerũt tẽpore iudicum: q2 tũc israelite erant idolatre: & per cõsequens qui aduersabant eis non aduersabantur deo sed tempore dauid et similiũ q̃ verũ deũ colebant eorum aduersarij inimici dei debent dici et contra euz testimonium disponere: vnde potius erãt puniendi. Ex quibus bene cõsideratis satis patet ppria applicatio littere huius ps. ad hanc expositionẽ &c.

Replica. In ps. Deus quis similis. postil. applicat historiã psecutionis et punitiõis sennacherib ad materiã hui9 ps. sed pter gentes iudeis vicinas in hoc ps. cõmemoratas addit postil. q ideo fit illarum gentium cõmemoratio: quia ille incitabant sennacherib ad inuadendum et destruendum iudeos. Et puto ad hoc bonã fore verisimilitudinẽ: quia ille gẽtes valde oderant iudeos & sepe eos infestabant: ita vt achaz cõtra eos inuocaret auxilium sennacherib: vt patet. iiij. Reg. xvj. et sic auxilio ipsius recepto in iudeos nõ poterãt desenire. Audientes autẽ eçechiam rebellare et a tributo sennacherib recessisse: gauise p culdubio ipsum ad inuadendum iudeos cõcitabant auxilia pmittentes: vt est cõmune in populis. Burgeñ. attendẽs rationabilẽ applicationẽ materie hui9 ps. ad sennacherib tam quo ad inuasionẽ q̃ sui exercitus deiectionẽ solum obijcit cõtra id quod postil. addidit de cõcitatione: & facit argumẽtũ satis debile qd fundat super falsa imaginatione: videlicet q eiusdem effectus nõ possunt esse plures cause partiales occasionales: vel sine quibus nõ. Arguit eñ sic primo: Nõ legit de illa concitatione: sed nõ sequit: igit non est verisimilis: q2 supra verisimilitudo ostensa est. Et secundo arguit. Rebellatio eçechie fuit causa mouens sennacherib: igitur nõ gentiuz concitatio. Sed constat nõ sequi: quia cõmune est in effectib9 plures causas partiales cõcurrere: nec expositio Bur. de bellis dauid cõtra hostes iudeorũ valet: q2 philistei fuerunt primi et acerbiores impugnatores dauid. vt patet. ij. Reg. v. q̃ tamẽ hic inter hostes nõ nominant. et sic valet argumentuz cõsuetum: valet et meum in simili forma. Nõ legit assur vnq̃ cõtra dauid pugnasse: tñ in hoc ps. dicit: Etem assur venit cũ illis: facti sunt in adiutoriũ filijs loth: & sic de multis alijs que cõtra Bur. obijci possent &c.

Glo. ordi.

a In finẽ p tor. Aug9. Nihil dicit de torcularibus visibilibus: vñ cõstat spũalia esse. Uua i vite: oliua in arbore pendẽs libero fruunt aere: nec illa est vinũ: nec ista oleum ante pressurã. Sic qs pscuit de9 aũ scla fieri cõformes imaginis filij: añq̃ accedãt ad Fuitutẽ dei fruũt i seculo delitiosa libertate: s cũ

Ecli.2.a. accedũt ad Fuitutẽ dei dr eis: Fili accedẽs ad Fuitutẽ dei: sta i iusticia & timore: & ppara aĩam tuã ad tẽtationẽ. Ecce torcular 9terũt exuũt i tegumẽt carnaliũ desiderio2 q̃si vinacijs exuũt veteri hoĩe & i apothecã dei defluũt. iõ torcularia dicũt ecclesie

4.Re.2.d. pñtis tpis. Sed qui in his filij chore. i. calui. s. christi. Caluus nãq3 heliçeus irrisus a pueris figura fuit xpi: q i caluaria crucifixus. Ideo hic pmit christian9 vt querat quietẽ que non est hic et sit ei de9 refugiũ. Qui eñ incũbit terrenis: incũbit i baculũ arũdinis. b Pro torcularib9. Aug9. i torculari fruct9 vue vel oliue emanat: sic in pressuris merita sanctorũ patent: q̃ in pace latebãt. LXXXIII Caf. Psalm9 secũdus de charitate. Caf. Primo de inestimabili desiderio eterne dom9. Quam dilecta. Ecce quãta militia. Etem passer q̃ secura. Beati qui habitant: ad quã beatitudinẽ ducit: Beatus vir cuius ope.

a ∫ xpm. b ∫ habitus. ∫ id est agens de ce/ desuo in quib9 pssure tribulationũ. c ∫ pponit.

a b In finem pro torcularibus fi
a ∫ id est christi in caluaria crucifixi. b ∫ dirigens.

lijs chore psalmus.

a Aug9. de eternis dicit i quibus nulla est pressura: vel de militia que in terra. ∫ Caf. quasi non potest dici quantum.

c Quam dilectã LXXXIII

Nico. de lyra

LXXXIII

Quam dilecta taber. Huic ps. pmittit tal titu. i hebreo: Ad victoriã super haguitit filiorum chore ps. In q fm Hiero. & doctores hebreos apparet auctor ps. vl auctores. s. filij chore: nõ tamẽ dicunt vtrũ fuerit factus ab vno eorum vel a pluribus. De materia vero huius psal. dicunt doctores hebrei q psalmus iste exprimit desi/

Etem

a Etem passer. Aug9. Duob9 duo reddit. Cor vt passer. Caro vt turtur: cui dat & pullos. corde cogitam9 deũ: q̃si volet passer ad domum. carne agim9 opa. Caf. Sicut passer deserit siluas et inuenta domo letat: vbi non timet insidias: sic anima letat dũ scit sibi domũ paratã in celo. Spũs qui est quasi passer volãs in altũ tendens ad ipsuz deũ. b Nidũ. Aug9. Nidus ad tẽpus: dom9 vero in eternũ. Nidũ ergo dicit fidẽ et cõformitatẽ sacramẽtorũ ecclesie: quẽ nidum querit turtur. vt re. pul. s. Nõ eñ abijcit vbicunq3: sed in nido ecclesie facit opa bona salubriter pro quib9 saluat: per qd differt ab alijs qui opa faciũt sed nõ in nido fidei. Nã et pagani faciũt opera vestiuz nudos &c. & heretici multa faciũt: sʒ nõ in nido ecclesie. & ideo cõculcant nõ seruant. hec caro ẽ mulier p quã seducit passer: s saluabit p generationẽ ope2. si i nido: id est si pseuerauerit in fide. pbet aũt deus: vnde sicut nidus. induit eñ se feno carnis vt ad te veniret.

24. q.1. c. omnib9. c Beati qui habitant. Aug9. Hoc boni iã habẽt scʒ q habitãt i domo tua Sequit: i secula secu. laudabunt te: hoc totũ negociũ ẽ ibi sanctorũ. Nõ est ibi necessitas: q̃ mater est oĩm humanarũ actionũ: q2 cui faciũt ibi quippiã vbi nulli idigẽt: habẽt ergo & agũt vnde beati sunt. Omnis aũt beat9 habẽdo vel agẽdo dicit beatus.

d Altaria. Caf. Ubi aĩe celesti conuiuio epulant: vbi anima quasi in domo gaudeat. Aug9. et carnis reponit opera sua: vnde beati qui &c. vbi ostendit ad quã beatitudinem milicia ducit.

e Beatus vir cui9 est &c. Cassio. Quo auxilio ad domum veniatur.

De pe. di. 1. c. dũ scrãm. i pri. d elec. c. cũ monasterũ. i glo f In valle lachrymarũ. Cassio. Uallis lachrymarum est penitentis humilitas. Uel. Hiero. deiectio huius seculi quẽ posuit. vel disposuit. Aug9. vnde autem ploratio: quia lege nos afflixit per quaz cognouimus peccatuz repugnare spiritui et gemimus: quomodo scʒ veniamus ad locũ quẽ po. ope ei9 et auxilio vtiq3. Hiero. Uel valle la. i. i hac deiectione seculi in loco quẽ posuit deus homini. vt ibi peccata fleret: vel homo sibi cuz peccauit. g In loco quem posuit. Aug9. Qui non potest exponi quem oculus non vidit nec auris audi. id est futurum regnum quod disposuit et ordinauit deus: vt ad id p gradus veniatur. h Domine deus vir. Caf. Orat et humiliat se p impetratione hui9 auxilij.

a ∫ Caf. in futuro mirã potẽtiã dei sentit: vel hic virtutes deus mittit in auxiliũ.

tabernacula tua dñe virtutũ: cõ/ a b
a ∫ a statu suo inde tendens in atrio domini. ∫ ex tristicia q2 nõ habet quod desiderat.

cupiscit et deficit aĩa mea i atrio
a ∫ sed nunquid sine gaudio imo est et gaudiũ in spe: & ideo tolerat torcular. b ∫ domita. c ∫ et si grauentur. ∫ hinc in illud eternum.

dñi. Cor meũ & caro mea exultã/ c
a ∫ qui dat viuere. b ∫ q2. ∫ vnde exultauerũt duob9 pdictis duo reddit: cor est vt passer: modo exercet pennas in virtutibus hui9 tẽporis spe fide et charitate vt volet in domum in qua p mancat.

a uerũt in deũ viuũ. Etem passer b
a ∫ scʒ nõ manufactã. b ∫ casta caro. c ∫ ad tempus.

b inuenit sibi domũ: & turtur nidũz
a ∫ nõ abijcit eos vbicunq3. b ∫ ecclesiastica sacramẽta. ∫ quẽ nidũ. ∫ celestem patriã.

b vbi repõnat pullos suos. Altã/ c
a ∫ qui regis.

ria tua domine virtutum: rex me/
a ∫ qui creasti. b ∫ sed nidus est in peregrinatione: in pressura vbi posit9 suspirat in supna pmissa dicens.

c us & deus meus. Beati qui habi f
a ∫ celesti vbi nõ est timor.

tãt in domo tua dñe: i secula secu g
a ∫ hoc agũt. b ∫ beati in futuro q habitã. &c. ∫ etiã mõ est. ∫ Aug9. sed quomodo veniem9 cum corpus grauet volantem.

c lorũ laudabunt te. Beatus vir h
a ∫ cõtra labores hui9 seculi. b ∫ quid eñ ei pdest: multũ: q2. ∫ gradus quibus ascẽdit: q2 semp pficit.

cuius est auxiliũ abs te: ascensiõ/ i k
a ∫ Aug9. quãto plus amaueris: tanto plus ascẽdes. b ∫ vbi disposuit. ∫ hic eñ plorat vbi seminat. ∫ ecce torcu. ∫ vt quo ascendat.

f nes in corde suo disposuit i valle l
a ∫ de9 velhõ. b ∫ post legẽ veniet grã.

g lachrymarum: in loco quem põ/ m
b ∫ ecce xps dator vtriusq3 testa. et

suit. Etem benedictiões dabit le/ n
auctor. a ∫ qd pstat bñdicẽo grẽ. Ecce p eã. b ∫ q2 p gratiã multe virtutes dant quibus veniatur in christum dei virtutẽ vt videat illis finitis in sion. i. in plenitudine contemplationis.

gislator: ibũt de virtute in vir/ o
a ∫ sicut est deus apud deũ verbũ apud patrem q est deus deo2. i. christianorũ. ∫ vel tribus.

tutem: videbitur deus deorum p
a ∫ cognitione horũ gaudiorũ redit ad suspiria vidẽs vbi adhuc sit et dicit: ∫ videbit deus in sion. Et vt videam. O dñe deus dator illarũ virtutũ quibus ascẽdit ad te: vel deus celestiũ virtutũ. i. angelorum quibus me sociari cupio.

h in sion. Domine deus virtutum q r

Deus iacob

mit desiderium filiorum isrl existentiũ in captiuitate ad tẽpli reedificationẽ. Sʒ saluo meliori iudicio videt mihi q magis exprimat desideriũ sanctorũ adhuc in hac valle miserie degentiũ deueniendi ad gaudiũ supnoruz ciuiũ: de quorũ numero erãt filij chore spiritũ pphecicũ habẽtes. Et fm h ista dictio haguitit in duplici significatione deseruit: q2 signat instrumentũ musicũ cui appropriat cant9 hui9 ps. & q2 signat torcular vt. s. dictũ ẽ pleni9 ps. lxxx. eo q iste ps. pprie cantabat in mense septembri collectis vindemijs et in torcularib9 expressis. s. in festo cetus vel collecte. qd fiebat. xxij. die hui9 mensis. vt habet Leuit9. xxiij. et Nu. xxix. In memoriaz vel potius figurã collectionis sanctorũ in regno celorũ. pter qd illud festũ dr celeberrimũ atq3 sãctissimũ ibidẽ. Igit fm h ps. iste diuidit in duas ptes: q2 primo ostẽdit q felicitas supna debet sup oĩa concupisci. secũdo subdit qualiter homo valeat ipam adipisci. ibi: Beat9 vir. Circa primũ dr: Q dilecta tabernacula. i. valde dilecta. a Tabernacula tua &c. i. angelo2: & dicit tabernacula tua i plurali pter diuersos beato2 stat9 fm varia eo2 merita: pter qd dicit saluator Joh. xiiij. In domo pris mei mãsiones multe sunt. b Cõcupiscit & deficit &c. q2 oĩs intellect9 et affect9 hoĩs existẽtis in via deficit a pfecta cognitione & dilectione beatitudinis supne: fm illud. j. Co2. ij. Oculus nõ vidit nec auris audiuit: & in cor hoĩs nõ ascẽdit q̃ pparauit deus his q̃ diligũt illũ. c Cor meũ et caro mea exultauerũt i deũ viuũ: fortes eñ mot9 aĩe redundãt ad corpus: sicut ex magno timore hoĩes infrigidant & pallescũt: & ex maxima ira calefiũt & rubescũt: & iõ cũ aĩa fortiter exultat in deo fit quedã redundantia in sensu corporeo. Cõsequẽter ostendit q beatitudo supna quietat hoĩs appetitũ dicẽs: d Etem passer inuenit sibi domũ &c. i. locũ ad quiescenduz q. d. multo magis rõnabil creatura habet locũ i q̃ quietat: & hec est beatitudo celestis. pter qd subdit: e Altaria tua dñe virtutũ. i. angelorũ: supplesunt illa in quibus quietat appetit9 humanus & vocat hic altaria electorũ diuersa cõsortia: fm varia eorũ merita: q2 in illis iugiter offerunt sacrificia diuine laudis. pter qd subdit: f Beati qui habitãt i domo tua dñe. i. in celesti beatitudine. g In se. se. &c. In hebreo habet. Cela. vbi nos habem9 in secula seculo2. & fm doctores hebreos illa dictio signat ppetuitatẽ a parte post. & pter hoc Hiero. trãstulit semp. talis autez laudatio ppetua nõ potest verificari ad lrãm de laude celebrata in templo post captiuitatẽ babylonicã reedificato. tũ q2 illud tẽplũ durauit tñ. ccccxx. annis fm hebre. tũ q2 medio tpe laus diuina fuit interrupta. s. tẽpore antiochi illustris. q̃ posuit ibi abominandũ idolũ: & fecit ibi immolari carnes suillas et aĩalia immunda fm cultum idolorũ. j. Macha. j. h Beat9 vir. Hic 9ñr ostẽdit q̃liter hõ beatitudinẽ supnã valeat adipisci & pmo ostẽdit q h nõ põt fieri sine spãli dei adiutorio. scdo ad h porrigit depcatio. ibi: Dñe de9 virtutũ. Circa pmũ dr: Beatus vir. s. i spe. q̃ ẽ certa expectatio future btitudinis. i Cui9 ẽ auxi. abs te. i. a te. Iste eñ due ppositiones abs & a idẽ signãt. q. d. ad btitudinẽ supnam null9 põt attingere nisi p tuũ auxiliũ spãle: q2 excedit facultatẽ creature: s ille q ad h p te dirigit põt attingere: & mod9 subdit cũ dr: k Ascẽsiones in cor. &c. i. grad9 virtutũ p q̃s ascẽdit ad celũ: q̃s hõ grã dei illuminat9 i se disposuit. q2 vsus liberi arbitrij cũ dei grã ad meritũ cõcurrit. l In valle la. h est i statu psentis miserie: in q ẽ meritũ & demeritũ. m In loco quẽ po. i. 9stituit ipe de9 ad merendũ vitã beatã et p lachrymationẽ & fletũ. fm q dic saluator Matth. v. Bti q lugẽt: qm ipi cõsolabũt. n Etem bñdictionẽ &c. hic ẽ xps legislator euãgelice q dat bñdictionẽ gratie sue lugẽtib9 p remissione culpe cõmisse et p dilatione celestis glorie. & de talib9 subdit: o Ibũt de vir. i vir. semp pficiẽdo i augmẽto gratie donec pueniãt ad terminũ visiõis beate. iõ subdit: p Uidebit. d. deo. i. sanctorũ angelo2 et electo2: q dicunt dij participatiue. q In sion. s. celesti. d q̃ dr Heb. xij. Accessistis ad sion mõtẽ & ciuitatẽ dei viuentis hierlm celestẽ & multo2 miliũ angelo2 frequentiã. r Dñe de9 virtutũ. Hic 9ñr ponit depcatio p auxilio diuino impetrando ad hanc beatitudinẽ cõsequẽdã. & primo psalmista depcationẽ istã psequit: scdo ad

comẽdationẽ

Universidad de ... Bibliot...

℟ a Deus iacob ꝛc. Aug. quē fecisti israel apparēs ei: sic fac ꝛ me isrł. b Respice ī. Aug. Ipse eñ loquiť ī nobis. vñ apls. An experimētū ei⁹ queritis q̄ in me loquiť xp̄s? Et ī nobis recipiť. sicut ipse ait: Qui vos recipit me recipit. Aug⁹. Respice. xp̄m pater semp respicit. Cas. sed fac p̄sentia incarnationis cū gentib⁹ respici. Vel ita p faciē innotescim⁹ alijs. Respice ergo in faciē. i. innotescere fac omnib⁹ xp̄m: vt possim⁹ ire de virtute in virtutē.

2 Cor. 13. a Mat. 10. b

c Dies vna. Immutabilis. s. sine ortu et occasu: cui nō cedit dies hesternus: quē nō vrget crastin⁹. Sup milia: sup infinitos dies p̄sentes q̄ habēt finē. Propter qđ elegi etsi possez regnare: abiect⁹ opinione hoim: ī domo: in ecclesia. Ecce q̄ dulce fasce torcularis premi. d Quia mi. ꝛ veri. Cas. Ideo in domo dei malo esse q̄ alibi: qꝛ in ea dat misericordiā: qua iustificat: post veritatē p̄missi premij: s; quibus his q̄ ambulāt ī innocētia. e Domine virtu. Qui tāta facis q̄ dici non possunt.

℟ Benedixisti.

a ✝ vt illis me socies. b ✝ vt in lacta me iuues sicut iuuisti iacob.

exaudi orōnez meā: aurib⁹ p̄cipe a b

a ✝ vmbra alarum tuarum.

a deus iacob. Protector noster. c d

a ✝ gen⁹ humanū p̄tege: et hoc p xp̄m. b ✝ ut nō p̄pē nos salte: qꝛ sum⁹ cōformes imaginis filij tui

b aspice deus: ꝛ respice ī faciē chri/ e f

a ✝ ideo oro. b ✝ sine ortu vel occasu.

c sti tui. Quiā melior ē diēs vna ī g

a ✝ hec sunt ad que suspirat. b ✝ dierū q̄ desiderant homines. c ✝ humilis. ✝ in valle lachrymarū inuenit humilitatē qua ascēdit.

ātrijs tuis: sup miliā. Elegi abiēc/ h i

a ✝ nō extra vel mea: vel in infimo loco vnde vocetur superius.

ctus esse in dōmo dei mei: magl k l

a ✝ q̄ esse potēs inter petōres. b ✝ gloria seculi.

q̄ hābitare in tābernaculis pec/

a ✝ q̄ prius subuenit et indulget. b ✝ q̄ postea coronat.

d catorū. Quiā misericordiā ꝛ vēri m

✝ vt crederi dei q̄ p̄misit. b ✝ et. ✝ hic. ✝ vnde gratia dei sum id qđ sum. c ✝ ibi. ✝ vnde super est corona iusticie.

tatem diligit dēus: grātiā ꝛ glō/ n o p

a ✝ ideo. ✝ sed quib⁹ dabit: his qui ambulant in innocentia. Et hoc est. b ✝ cur ergo p bonis terrenis deseriť innocentia. Quid lucrať qui dāmnificatur: habet lucrū auri: perdit innocentiā.

riā dabit dñs. Nōn priuābit bo/ q

nis eos q̄ ambulāt in innocētia: r

a ✝ ergo. ✝ quid ergo restat nobis in tēpore pressure. vt illic pueniam⁹. Sperare in domino. Et h̄e. b ✝ q̄ spem ponit in eternis nō occiduis paucis verba omnia cōcludit.

e dōmine virtutuz beatus hōmo t

qui sperat in te.

Nico. de lyra.

cōmēdationē supne beatitudinis reuertiť. ibi: Quia melior est. Circa primū dicit psalmista ī p̄sona fidelium: Dñe de⁹ virtutū. i. angelorum: vt frequēter dictū est. a Exaudi orationē meā. perducēdo ad beatitudinez. b Aurib⁹ percipe. ostēdendo p effectū. c Deus iacob. qđ d̄r eo qꝛ fecit deo speciale votum. vt dictum est. s. lxx. d Protector noster. ꝯtra insult⁹ demonū. e Aspice de⁹. p̄ces nostras acceptādo. sicut dicit Gen. iiij. Respexit dñs ad abel: ꝛ ad munera eius. f Et respice ī faciē xp̄i tui. Illi qui exponūt psalmū istū de desiderio existētiū in captiuitate babylonica: ad tēplū reedificandū: exponūt hoc de zorobabel: ꝛ aliqui alij de neemia sacerdote: sed vtrūq; infringiť: tū qꝛ zorobabel nō fuit rex: nec p consequēs inunct⁹ vñ posset dici xp̄s: similiter neemias nō fuit sacerdos summus: qui solus cōsecrabať p inunctionē p̄prie dictā: sicut declaratū fuit Leui. iiij. tū qꝛ ꝫm hebreos iudei nō habuerūt aliquā vnctionē regū vel pōtificū post captiuitatē babylonicā. p̄pter qđ etiā Ra. Sa. exponit hoc de dauid: vt sit sensus q̄ oratio populi reuersi d̄ captiuitate sit exaudibilis p merita ei⁹ sicut moyses in sua oratione allegabat merita patrū abrae isaac et iacob. Exo. xxxij. Sed qꝛ sicut dictū est. ps̄. iste non pōt cōuenienter exponi ad lr̄am de statu populi isrł inter captiuitatē babylonicā et aduentū xp̄i. ideo meli⁹ exponiť de iesu nazareno q̄ est vere xp̄s anthonomatice dict⁹: qꝛ p ei⁹ meritum oēs oratiōes ecclesie habēt effectū: p̄pter qđ in oib⁹ orōnib⁹ ecclesie poniť in fine. p dñm nostrū iesum xp̄m ꝛc. vel aliquid simile. g Quia melior est dies vna in atrijs tuis. Hic reuertiť ps̄. ad ostēdēdū excellentiā supne beatitudinis: p̄pter qđ est sūme desiderabilis dicēs: Quia melior est dies vna ī atrijs tuis. i. in celestib⁹ cōsortijs: vt p̄dictum est. s. h Sup milia bonarū dierū que possent haberi in p̄senti vita. ideo. i Elegi abiect⁹ esse. i. in humilitate vere sine qua ad illā beatitudinē nō pōt pueniri: ꝫm dictū saluatoris Luce. xviij. Qui cūq; nō receperit regnū dei vt puer: nō introibit in illud. i. per humilitatē vt paruulus. k In domo dei mei. i. ī ecclesia militante q̄ est dom⁹ dei inferior: sicut ecclīa triūphans est dom⁹ dei superior. l Magis q̄ habitare in tabernaculis petōrū. id est in excellentijs supborū: qꝛ supbia includiť in omni peccato mortali: p qđ hō subtrahit se a debita obedientia dei. m Quia misericordiā et veritatē. i. iusticiā. n Diligit de⁹. p̄pter qđ se cōcomitanť in operib⁹ diuinis. o Gratiā ī p̄senti. p Et gloriā. in futuro. q Dabit dñs. vere humilib⁹: p̄pter qđ d̄r Prou. xxix. Humilē spiritu suscipiet gloria. ꝛ Iacobi. iiij. d̄r. Deus supbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā.

Nō pri/

r Nō priuabit bonis. s. gratie et glorie. s Eos qui ambulāt ī innocētia. l; frequēter priueť ī p̄senti bonis tēporalib⁹: p̄pter hoc concludiť in fine. t Beatus homo qui sperat in te: per spem formatam charitate et non in bonis transitorijs et caducis.

LXXXIII

Moraliter.

Quam dilecta. Psalm⁹ iste scd̄m sensum lr̄alem exprimit desiderium p̄fectorū: reputantiū vitā istam miseriā de ipsa exire desiderātes: ꝛ cū paulo dicentes. Phil. j. Desiderium habens dissolui et esse cum xp̄o: et sic pz q̄ sensus lr̄alis est etiā moralis. ideo nō est hic alia moralitas requirenda.

In ps̄. lxxxiij. Quam dilecta. vbi diciť ī postil. Cōcupiscit ꝛ deficit aīa mea.

Additio. j.

Quidā exponūt hec verba scz. Cōcupiscit ꝛ deficit aīa mea. aliter sic scz vt anima ex vehementia concupiscētie seu desiderij tetendit in deum p̄fecte: qđ quidem desideriū ī hac vita non cōpleť. Deficit. i. affligiť eo modo quo diciť: Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū dicentes: Quādo cōsolaberis me: cui⁹ ratio est. qꝛ spes q̄ differť affligit animū Prouer. xiij. et hec sñia videť magis cōsona littere. ī qua nulla fit mētio de cognitione sed solū de affectu et defectu: q̄ p̄prie intelliguntur. cū diciť: Cōcupiscit et deficit modo p̄dicto: neq; cōtra hoc est qđ sequiť: Cor meū et caro mea exultauerūt ꝛc: qꝛ cū gaudio charitatis stat lāguor dilationis: iuxta illud Cantico. ij. Amore langueo ꝛc.

In codē ps̄. vbi diciť in postilla. Cōsequēter ostēdit q̄ beatitudo supna quietat hominis appetitū.

Additio. ij.

Hec rō quam postilla. assignat ad ostēdēdū q̄ beatitudo superna quietat hominis appetitū: sumpta ex hoc q̄ passer et bruta animalia inueniūt locū ad quiescendū non videť habere efficaciā: qꝛ multi etiā philosophorū posuerūt finē vltimū in corporalibus delectationibus: ꝫm quos etiā rationalis creatura ī talibus quietať: vt in p̄mo Ethicorū. Unde p̄pter planū intellectum hui⁹ versus scz. Etenī passer ꝛc. quidam exponunt totū illud qđ legiť a principio ps̄. s. Quam dilecta tabernacula tua. vsq; ibi: Beati qui habitāt. inclusiue d̄ tabernaculis manufactis scz materialib⁹ in quibus deus colebať: ꝛ vbi archa testamēti residebat: ad q̄ tabernacula deuoti in remotis agētes maxime p desideriū tēdebāt. vnde ꝛ dauid cū ab archa domini ꝛ ei⁹ tabernaculo habuisset separari dixit: Si inuenero gratiā in oculis domini reducet me et ostendet mihi eam ꝛ tabernaculum suū. ij. Reg. xv. vnde in persona cuiuslibet taliū ps̄. dicebat: Quam dilecta tabernacula tua. sil̄r ꝛ: Concupiscit ꝛ deficit aīa mea ꝛc. maxīe cū desiderabāt viri iusti iuxta talia tabernacula collocari: vt ad dei cultū manciparenť: ꝫm quē sensum intelligendū est qđ diciť: Etenī passer inuenit sibi domum ꝛc. eo modo quo saluator dicit: Lu. ix. Vulpes foueas habēt et volucres celi nidos: filius aūt hominis non habet vbi reponat caput suū ꝛc. q. d. psalmista. Passeres quādoq; nidificant in templo dei: ꝛ vbi sunt eius altaria vbi ego collocari seu habitare desidero: ꝛ ꝫm hāc expositionem congruentius cōtinuať littera que dicit: Et turtur nidum vbi reponat pullos suos: cū hoc qđ sequiť immediate: Altaria tua domine virtutū: q̄ ꝫm expositionē postil. est ei sensus talis: Etenī passer inuenit sibi domū: ꝛ turtur nidū iuxta altaria tua dñe virtutum: vbi ego desidero cohabitare. Et nota q̄ vbi translatio nostra habet turtur: hebraica veritas habet hirūdo: qđ magis cōsonat huic expositioni: cum hirundo cōmuniter in magnis edificijs cōsueuit nidificare: quod aūt sequiť: Beati qui habitant in domo tua: intelligiť de domo celesti: p̄ut postil. exponit vnde cōuenienter ps̄. fecit mētionē p̄mo d̄ desi/

derio iustoꝝ

derio iustorū ad tabernacula manufacta p̄pter cultū dei ibidem exhibendum vt ex hoc magis ostenderetur vehementia desiderij ipsorum ad habitandum in domo celesti: vbi beatificantur. de quo dicit: Beati qui habitant in domo tua. quasi diceret: tabernacula tua scz huius ecclesie militantis sunt taz dilecta q̄ in eis cor ꝛ caro exultāt in deū: sed hec exultatio est imp̄fecta: propter quod inducit exemplum. dicēs: Sicut passer inuenit sibi domū ꝛc. ad insinuandū q̄ hec exultatio q̄dāmodo est brutalis in cōparatiōe celestis exultatiōis: eo q̄ nō beatificat nec participat eternitatem: que tū duo facit habitatio in domo celesti. p̄mū ostendit cū dicit: Beati qui habitant in domo tua. secūdū cū dicit: In secula seculorum laudabunt te. Consequēter dicit: Beatus vir cuius ē auxiliū a te. vbi ostendit quomodo habitatio domus celestis in qua homo eternaliter beatificatur haberi possit. ꝛ exponatur totum sicut in postilla. excepto q̄ in hoc loco trāslatio nostra in quibusdā deuiat ab hebraica v̄itate. nā vbi nos habem⁹: Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymaꝝ in loco quē posuit. hebraica veritas sic habet: Semite in cordibus suis transeuntes in valle lachrymaꝝ fontē posuerunt eum. Etenī benedictiones ꝛc. cuius sensus ad p̄positum tales esse videť scz q̄ vir ille qui est beatus in spe: eo q̄ habet auxilium diuinum ad hoc vt in beatitudinē tendat: habet semitas suas in corde suo scz tendendi in beatitudinem: ad quā non per latā viā: sed per strictam que semita est homo deduciť: vt Mat. vij. ꝛ mutatur singulare in plurale: p̄ut frequenter in scripturis contingit. Consequenter ostendit que sunt iste semite in q̄bus homo habet auxilium diuinum: vt in veram beatitudinem tendat: ꝛ hoc cum dicit: Transeuntes in valle lachrymarum fontem posuerunt eū. Pro quo sciendū: q̄ xp̄s qui veras semitas tendendi in beatitudinem hominibus ostendit: de quibus semitis Esa. ij. Ambulauimus in semitis suis: p̄cipue ꝛ succincte hoc legitur ostendisse Marc. xvj. cū apostol' precepit. Euntes in mundum vniuersum ꝛc. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit ꝛc. Transeuntes igitur apostoli de mandato christi. In valle lachrymarū scz in vniuersū mundū. Fontem scz baptismū. Posuerūt eum scz auxiliū diuinuz. de quo prius dixerat: qui quidem fons scz baptismus p̄prie p̄stat auxiliū diuinū tendēdi in beatitudinē cū verbis christi que sūt forma sacramenti. de qua dicit: Etenī benedictionē dabit legislator. Et nota q̄ vbi nos habemus benedictionē in singulari: hebraica veritas habet benedictiones in plurali: qđ potest intelligi de alijs sacramentis: in quibus benedictio christi: scz gratia a christo deriuata augetur seu conferť. Item vt ostēderet q̄ ille fons baptismalis habet efficaciam instrumētaliter attendendum in beatitudinem presupposita tamen fide recta: p̄ut in verbis saluatoris p̄dictis ostenditur. idcirco anteq̄ dixisset. psal. Fontē posuerūt eum premisit: Semite in cordibus suis. Fides enim formata p̄prie sunt semite tendendi in diuinam cognitionem ꝛ amorem ꝛc.

In codē ps̄. vbi dicitur in postilla: In secula seculorū laudabunt te. In hebreo habetur: Cela.

Additio. iij.

Hec dictio cela licz ꝫ aliq̄s hebreoꝝ doctores min⁹ bñ sentiētes significet p̄petuitatē: ꝫm tū doctores hebraicos in eadem lingua eruditos: ꝛ ꝫm doctores nostros hoc non significat. p̄mus patet: nam Rabi abēhazra supra ps̄. iij. scilicet. Domine quid multiplicati ꝛc. dicit q̄ h̄ dictio cela nihil significat sed in q̄busdā locis ponitur ad supplendum modulamen cantus. ad qđ duas rationes inducit: Prima est q̄ hec dictio scz cela nō inuenitur in sacra scriptura veteris testamenti nisi solum in psalterio. quod ordinatū fuit vt cantareť similiter in cantico Abachuc quod est per modum psalmi. ꝛ hoc ē verum. Ex quo seq̄tur q̄ si perpetuitatem significasset: cum in q̄plurimis locis sacre scripture intentio perpetuitatis habetur q̄ ibidem quādoq; hec dictio cela interponeretur. Secunda ratio est: quia hec dictio cela ponitur sepe in psalterio ꝛ in predicto cantico Abachuc: vbi nll'o modo significat perpetuitatem seu sempiternitatem. vnde. s. in ps̄. Exultate deo. vbi trāslatio nostra dicit: Probaui te apud aquā contradictionis. in hebreo additur cela: similiter Abachuc. iij. vbi dicitur: De⁹ ab austro veniet: ꝛ sanctus a monte pharan. superadditur in hebreo cela. Sed constat q̄ probatio apud aquā cōtradictionis nō fuit perpetua: similiter nec aduentus dei de monte pharan: ꝛ sic inueniť in alijs locis vbi nulla perpetuitas habet locū. Hieronymo. etiam videtur esse istius opinionis: quod patet ex hoc: nā nunq̄ inuenitur q̄ ipse transtulisset istam dictionem cela: s̄ semper dimisit eam ac si non esset ibi posita: sicut patet in hoc psalmo. nam vbi diciť: Auribus p̄cipe de⁹ iacob. supadditur in hebraico cela: in cui⁹ loco nihil posuit: ꝛ sic fecit p totū psalterium. vnde manifestum est q̄ qui apposuit in hoc loco semp hoc fecit p̄ter mentem Hieronymi: cum in nullo alio loco inueniatur hec dictionē cela trāstulisse. ꝫm Ro glosam nostram h̄ dictio cela significat diapsalma. vbicūq; eī ī psalte. cela pōiť: licet Hieronym⁹ nihil loco eius ponat: glosa nr̄a ibi pōit diapsalma: quod significat ꝫm catholicon requiē distincte continuationis scz pausationē. Cas. aūt dicit q̄ diapsalma vbicūq; repertū fuerit fit per quandā sonorū mutationē: patz igitur ꝫm hos doctores q̄ cela nō dicit p̄petuitatē. vnde qđ ī trāslatione nostra diciť in hoc versu: In secula seculorū laudabunt te: non habeť ex hac dictione cela: sed ex alia dictione que ponitur in hebraico. s. od. quod cōmuniter significat vltra: ꝛ q̄si q̄ perpetuitatem: vt in psalmo. xcv. Dominus regnauit in seculum et vltra.

In eodem psal. Quam dilecta. vbi dicitur in postill. Quia misericordiam et veritatem.

Additio. iiij.

Ubi trāsla. nr̄a habet: Quia misericordiā ꝛ veritatē diligit de⁹. hebraica v̄itas sic dič. Quia sol ꝛ scutuz seu p̄tector est deus: ꝛ nr̄a verba ponunť ibi equiuoca: ex quibus ista varietas posset oriri. sensus aūt hoꝝ verborū ꝫm hebraicam veritatem talis videtur esse: dicturus enim psal. Gratiam ꝛ gloriaz dabit dominus. p̄misit quomodo de⁹ hoc dat. Pro quo sciendū: q̄ cū aliqua forma introduciť ab agente de nouo in aliquo. q̄nq; post introductionē forme nō est necessaria actio agentis ad illi⁹ forme conseruationē: sicut cuz ignis introducit formam ignis in aliquo subiecto: quādoq; tamē est necessarius cōtinuus influxus agentis in subiecto: etiā post introductionē forme ad ipsius forme conseruationē: sicut fit in illuminatione. corp⁹ enim luminosum non solum introducit in aere disposito formaz luminis de nouo: sed etiā requiritur eius influxus continu⁹ ad conseruationē illius forme introducte: sic q̄ cessante tali influxu statim cessat illa illuminatio: ꝛ isto modo dñs dat gratiā et gloriā. s. q̄ nō solū eā infundit sed etiā p influxū cōtinuū q̄diu durat eā cōseruat. cuius ratio est: quia gratia ꝫm Aug'. in libro de natura ꝛ gratia: est quedā lux anime. similiť ꝛ gloria q̄ est gratia cōsūmata ꝫm eundē. ꝛ qꝛ nulla lux inter corporalia luce solis est lucidior: idcirco cōparat deū in ꝯferēdo grām et gloriā soli nō habēs aliqđ lumē sensibile alti⁹ cui ista cōpararetur. Consequenť qꝛ homo sic in grā cōstitut⁹ ꝫm statum p̄ntis vite adhuc indiget: vt cū diuinū auxiliū p̄tegat cōtra tētationū impulsus vt in gratia p̄seueret vsq; ad finē vite: p̄ut etiaz Aug⁹. dicit in libro de p̄seuerātia: idcirco psalmista vocat deum p̄tectorē seu scutū respectu eoꝝ q̄ in gratia cōstituti p illuminationē diuinā ꝛ per eius p̄tectionē in eadē p̄seuerāt vsq; ad glorie consecutionē.

Replica.

In ps̄. Quam dilecta. Cū postil. ex lr̄a illa: Etenī passer inuenit sibi domū ꝛc. ostēdit q̄ beatitudo supna quietat hominis desideriū faciēs talē rationē: Si aīalia bruta dei p̄uidentia inueniūt sui appetit⁹ quietationē: multo ampli⁹ rōnabilia. quā deductionē Bur. dič nō hr̄e efficaciā: qꝛ multi pħi posuerūt btītudinē in corpalib⁹ delectationib⁹: ecce p deo q̄ efficaciť Bur. efficacez rōnē postil. vult infirmare. Efficacia eñ rōnis postil. fundať sup regulā q̄ a nullo docto negať. videlicet: Si illđ qđ min⁹ videť inesse ī est: ꝛ id qđ magis. id aūt qđ infert ex ꝯñti: s; sola beatitudo superna quietat appetitū rōnabilē: h̄ p̄bat beat⁹ Aug. in libro cōfes. d. Inquietū est cor meū de⁹ donec quiescat in te. Illđ autē qđ Bur. ꝯtra illā subsūptionē adducit de pħis error ē: nō igitur valet factū pħoꝝ. Illi eñ loquunť de quietatiōe irrationabilis appetit⁹: qꝛ bestialis. Si enī nulla ratio adesset: experientia docuisset in nulla re causata ꝛ finita rōnabilē appetitū quietari. sup fundamēto igiť erroneo Bur. fūdat aliā illi⁹ desiderij de quo hic sermo quietationē s; erroneā. Scđm falsū qđ dicit Bur. est q̄ videlicet totū principiuz ps̄. exponať de tabernaculis manufactis: ad que deuoti sic afficiunť: sicut hic dicit Et si ꝫm iudaismum haberet hmōi expositio colorem: tamē ꝫ euāgeliū sapit errorē. qꝛ dič Ioh. iiij. Uenit hora q̄n neq; ī hierosolymis neq; in mōte hoc adorabitis patrē: s; veri adoratores adorabūt patrē in spū ꝛ veritate. Cui⁹ eñ appetit⁹ ex vehementia deficeret in re manufacta: nisi accipiēdo signū p̄ signato: vt si affecto xp̄i sepl'chrū: veri⁹ xp̄m seplt̄ū: p̄ut bea. Amb. dicit in sermone pascali. Quid inquit q̄sierunt mulieres in sepulchro nisi iesum: ꝛ quid vos q̄ritis in ecclīa nisi saluatorem? manufacta enī oīa plus deficiūt appetitui rōnali q̄ appetit⁹ rationalis tabernaculis manufactis.

Universidad de ... Biblioteca

Benedixisti dñe ꝛc. Aug°. LXXXIIII
b Psalmus de nona benedictiōe per xp̄m. Monet per fidē ad xp̄m accedere vt habeatur benedictio. Psalmus terti° de p̄mo aduentu per quem fit benedictio omniū gentiuz q̄ per peccatum ade maledictioni subiacebāt. Primo de auersione iniquitatis. b Remisisti. Aug. Futura dicit vt p̄terita. c Mitigasti ꝛc. Cas. Diapsalma. de auersiōe ire. id est pene. d Conuerte nos. Petit qd̄ adhuc futurū sciebat. Quasi qd̄ dixit p̄teritū: oro vt fiat. Aug°. Conuerte nos. Prophetice dixit futura vt p̄terita. h autē orat vt vere futura. dicēs: cōuerte ꝛ auerte. q. d. dixi q̄si factā. Et q꞉ video futura ꝛ q꞉ nō sūt oro vt fiāt. e Nūqd eternū. Preuidet iste hāc penā trāsiturā: Q꞉ sicut in
1.Cor.15.e adā oēs moriunt: ita ꝛ in xp̄o oēs viuificabunt.

f Irasceris. Aug°. Ira dei ē ois pena quam pati
Gen.3.c mur. Sic dictū est adā q̄n peccauit: Maledicta terra in ope tuo. Et in labore ꝛ sudore vul. t. ves. pa. tu. De ira ergo mortales sum° ꝛ passibiles: s̄ innouati in xp̄o. g A generatiōe. Aug. Prima generatio fuit mortalis de ira. erit altera immortalis de misericordia. Sz nec hāc misericordiā meremur cōuersi p nos ad deū. ip̄e eī nos cōuertit. Et ide s̄bdit: Deus cōuertēs. q̄si sic viuificatio est a te: ira ꝛ conuersio. h Deus tu cōuer. Cas. Nō extēdēs. Sz de° cōuertēs. Pri° dat votuz cōuersiōis: p° ad vitā ducit. Al: De° tu cōuersus: ab ira i aduentu filij. i Viuifica. nos. tāto tpe anteq̄ res habeatur. Et tunc. Plebs tua letabitur in te. que prius in se male letabatur.
k Ostende nobis dñe. Aug°. Hoc orando p̄dixit ppheta sed iam factum est. Sunt tamē multi qui nolūt sanari vt videāt misericordiā ostensam. Sed quomodo ceci videbunt etiam ostensam? bene si velint: quia ipsa lux est salutare. sanat enim oculos interiores vt videri possit ostēsa misericordia: vel lux que est christus. Ipse eīn
Job.14.b dicit: Qui diligit me mandata mea custodit: et ego diligam eum: et ostendam illi meipsū. Sed nonne illi videbant eum quibus loquebatur: Quomodo dicit: Ostendam meipsum illi? Sed caro carnem christi videbat: diuinitatem cor nō videbat: ad hoc autem caro carnem vidit: vt p fidem cor mundaretur. vnde deus videretur. vn
Act.15.a de dicit: Fide mundans corda eorum. Et illud
Mat.5.a Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Cassio. Ostende. Vel petit iste sibi spiritualiter tm̄ christum ostendi: sciebat eum quidē futurum: sed petit vt puro corde intueamur nō corporeis oculis vt infideles: iudei enim viderunt et crucifixerunt. Et in futuro: Salutare tuum da nobis. id est christum amplectendum et possidendum vt non tollatur a nobis. ꝛ sic legitur partim de presenti: et partim de futuro.

Misericordiā.

a ſ christū p quē fit bñdictio. b ſ id est nobis cantatur. c ſ dirigens nos.

In finem filijs chore psalmus.
Psalmus: LXXXIIII

a ſ olim maledixeras adā: s; nūc. ſ ſm xp̄m p quē fit bñdictio.
a b Benedixisti dñe terram a
a ſ ex p eū. b ſ q꞉ lex mēbroꝝ captiuabat homines. ſ qua sub diabolo erat. c ſ noui populi.
tuā: auertisti captiuitatē iacob. b
a ſ ne regnet peccatum in hoc mortali corpore. ſ Cas. Sic auertit qd̄ dedit veniā. b ſ q tenebat captiuos.
b Remisisti iniquitatē plebis tue: c
a ſ per baptismū. ſ ne videres. i. punires
operuisti omnia peccata eoruz. d
a ſ benedixisti remi. ope. ꝛ sic. b ſ que hic. c ſ penit° in iudicio. ſ id est auertes ſ nos.
c Mitigasti omnē irā tuā: auerti e
a ſ que venit ex indignatiōe. b ſ qd̄ dixit fiat ſ a vitijs.
d sti ab irā idignationis tue. Conuerte nos deus salutarī noster: f
a ſ sic. b ſ enim.
e et auerte iraz tuā a nobis. Nūn g
f quid in eternū irasceris nobis:
a ſ que ab adam vsq ad christum.
g aut extendes iram tuam a gene i
a ſ q̄ sub gratia baptismi in xp̄e filij. b ſ sed.
h ratiōe in gēnrationez. Deus tu k
a ſ vel tene. b ſ tunc.
i cōuersus viuificabis nos: ꝛ plebs l
a ſ male letatur quis in alia re: malo ergo suo letabatur in se: bono suo letabitur in te. b ſ vt hoc fiat.
k tua letābit i te. Ostēnde nobis m

a Benedixisti dñe terrā ꝛc. Huic ps. p̄mittit talis titul° LXXXIIII in hebreo: Ad victoriā filioꝝ chore ps. ꝛ in trāslatione Hiero. Victorū filioꝝ chore canticū ꝛ est eadē sn̄ia vtrobiq꞉: que satis patz ex supradictis. De materia vero hui° ps. dicūt hebrei cōiter. q sic p̄cedēs loquit ſm opinionē eoꝝ de desiderio redeundi de captiuitate babylonica ad reedificandū tēplū. sic iste ps. est gratiarūactio p sua reuersiōe ꝛ p bono ꝛ pacifico statu terre eis collato: sed sicut nō sū secut° eoꝝ dictū i p̄cedenti ps. sic nō videt mihi sequendū in isto saltē in toto: q꞉ post reditū captiuitatis babylonice nō legit pp̄ls isrl̄ tantā pacē ꝛ psperitatē habuisse vsq ad aduētū xp̄i: q ad hoc possit cōuenienter applicari illud qd̄ infra dicit: Cōuerte nos deus salutaris noster ꝛc. vsq ad finē ps. vt videbit psequēdo. imo populus de captiuitate babylonica reuersus fuit frequenter phibitus ab edificatiōe tēpli. j. Esdre: ꝛ in reedificatiōe muri ciuitatis multipliciter afflictus ꝛ impeditus: pp̄ter qd̄ vna manu faciebant op°: ꝛ altera tenebant gladiū ad se defendendū ab hostibus irruentibus. Neemie. iiij. Itē pp̄ls reuersus d captiuitate semp seruiuit sub tributo. primo regib° persaruz: postea grecoꝝ: sicut patet ex libris Esdre Neemie ꝛ Machabeoꝝ: ꝛ ex historia Josephi in libro ātiquitatū: ꝛ hoc vsq ad temp° Jude machabei ꝛ fratrū suoꝝ: qui ad tp̄s liberauerūt populuz de manu antiochi illustrī. nec tunc etiā pp̄ls habuit magnā pacē: q꞉ Judas machabe° ꝛ fratres sui in defensione pp̄li fuerūt successiue iterfecti: pp̄ter quod videtur mihi saluo meliori iudicio q ps. iste nō tam est gratiarūactio p reditu captiuitatis babylonice q̄z pphetia de liberatiōe p̄fecta p xp̄m fienda. Ad cuius intellectū sciēdū q liberatio a babylonica captiuitate fuit figura liberatiōis p christum fiende. ꝛ ideo psal. in hoc ps. fecit mentionez de vtraq vt ostenderet correspondentiā figurati ꝛ figure. Et ideo ps. iste diuidit in tres partes. q꞉ p̄mo ponit gratiarūactio p liberatione tēporali per Cyrū. Secūdo deprecatio pro liberatione spirituali fienda per xp̄m. ibi: Conuerte nos deus. Tertio pnunciatio ore prophetali circa christi mysteriuz. ibi: Audiam quid loquatur. Circa primū dicit in persona populi de babylone reuersi: Benedixisti domie terram tuā. i. iudeam. cuius metropolis: scilicet hierusalem fuit electa a deo: vt poneret nomen suū ibi. ij. Paral. vj. Quā dicit deus benedixisse: q̄n reduxit pplm de captiuitate vt ibi deo seruiret. ideo subditur: b Auertisti captiuitatem iacob. i. populi descendentis a iacob. c Remisisti iniquitatē plebis tue. propter quā fuerat captiuata in babylone. d Operuisti oīa peccata eoꝝ. i. nō vis ea ampli° videre ad puniendū: ꝛ loquitur de pctīs p̄teritis: pp̄ter q̄ pp̄lus fuerat duct° in captiuitatē babylonis.
e Mitigasti omnē irā tuā ꝛc. quia relaxatio pene signū ē mitigatiōis ire.
f Conuerte nos deus salutaris noster. Hic cōsequenter ponitur deprecatio pro liberatione spirituali que fienda erat per xp̄m. cum dicit: Conuerte nos deus salutaris noster. ad te clarius cognoscenduz ꝛ pfectius amādū. quod factū est p doctrinā xp̄i: q̄ figuras et obscuritates veterī testamenti explanauit: ꝛ rigorē ei° tpauit: pp̄t quod dicitur lex amorī. vet° testamētū lex timorī. g Et auerte irā t. ꝛc. qd̄ factū ē p christi satisfactionē: vsq eīn ad illā oēs q̄tūcunq iusti descēdebāt ad infernū: ꝛ sic ira dei nō fuit totaliter auersa. h Nunqd in eternū irasceris nobis. q. d. nō: cuz parcere et misereri sit tibi pp̄riū. i Aut extēdes irā tuā a generatione ꝛc. sibi semp succedētib°. q. d. non: q꞉ aduent° christi fuit pmissus infra certū tp̄s: vt habetur Dañ. ix. per hebdomadas ab eo predictas. et Aggei. ij. dicitur: Adhuc vnum modicum ꝛc. ꝛ subditur: Et veniet desideratus cūctis gentib°. quod exponitur de christo ab hebreis doctoribus et latinis.
k Deus tu conuersus. ad nos per tuam benedictam incarnationem.
l Viuificabis nos. per tuam gratiam. Joh. j. Gratia et veritas per iesum christum facta est. m Et plebs tua letabitur in te. per plebem intelligit pp̄lus simplex ꝛ cōmunis. In natiuitate vero xp̄i pastores qui fuerūt simplices letati sunt. Luc. ij. Et reuersi sunt pastores glificātes ꝛ laudātes deum ꝛc. Similiter quando christus venit in hierusalem prope suam passionem receptus fuit a populo communi letanter: et pueris clamantibus. Osanna filio dauid: benedictus qui venit in nomine domini. Matth. xxj.
n Ostende nobis domine misericordiam tuam. In aduentu enī christi in mundum fuit visibiliter ostensa dei misericordia. In punitione enim adam et diluuio et similibus fuerat ostensa dei iusticia: Et salutare. et pro id est.

Salutare

Glo. ordi. Psalmus LXXXIIII Nico. de lyra

a Misericordiam. Aug°. Christ° dicitur misericordia: q꞉ oñdit nob̄ misericordiā: docēs q̄cq̄d bōi h3 hō ex deo ēē: ꝛ sic hō nō supbit. Sz sic herēs et fruēs deo letat in eo. b Audiā qd. Cas. Q̄n scit ꝛ p quē fiat: ꝛ q̄d p̄sterīb eveniēt. c Pacē. Aug°. Christū. Pacē. ad deuz ꝛ pximum et p xp̄z. d Prope timē. c. Aug°. Vbiq demōis colebant. timebatur in gente iudeoruz deus: licet pro terrenis. his ergo p pe erat nō gētibus que hec petebāt a diabolo licet q̄ generalis sit misericordia sup oēs: tñ aliquid speciale et proprium in gēte iudeorum factum est. vnde subdit: vt in terra in qua natus sum (dicit propheta) habitet gloria. ibi prio fuit templū: sacrificia dei. ibi patriarche. ibi christus de eis
De pe. di. 1. c. contra. et. 33. q. 10. c. 1. natus apparuit. ibi mificordia. Vel his tñ salnatio: qui dum stant: vident ne cadāt gloria in terra. i. immortalitas in corpore nr̄o, modo mortali. e Misericordia. Aug. Postq̄ dixit ex qua nasciturus gente addit: q̄ sit p̄stitur°.
Misericordia. q̄ in nouo testamento Et veritas. ipletio pmissionū veteris
Ro.15.b cōueniunt in xp̄o. vñ aplus. Dico enim iesum xp̄m ministrū fuisse circūcisionis ad implendas promissiones patrum. Gētes aūt sup. i. de misericordia honorare deum. Justicia et pax cū deo conuenient in hominibus sed quomodo: veritas de terra orta est. f Veritas de terra orta ē. Aug°. Confessio de homine vt se accuset: ꝛ sic iusticia pspicit:
Luc.18.c vt publican° cōfitēs rediit iustificatus: pspicit iusticia: q̄si deus dicat: parcamus huic: q꞉ sibi nō petit. ignoscam°: q꞉ agnoscit petm̄ suū. d celo ergo iusti. pspexit. i. a deo data est iustificatio cōfitēti. g Justicia an eū. Aug. Prima hominis iusticia est vt se puniat malū: ꝛ h̄ ē via deo vt veniat ad deū: q̄ sua petā
Mat.3.a odit. iā incipit esse deo silis: q̄ similit ea
Job.1.c odit. vñ Job. Parate viā dño cōfiten
Esa.61.b do. pēitēdo. Et Esaias. Ejicite lapides de plateis. i. pctā de cordib° vr̄is: ꝛ ip̄e veniēs ꝛ visitās ponet in via gressus.
h Ambulabit. Accrescet. vl̄ p̄curret

parās ei

a misericordiā tuā: ꝛ salutare tuuz a
a ſ Aug°. Auersus a strepitu mundi: q̄ inquietat foris. ſ vnde h cōfidis qd̄ precaris.
b da nobis. Audiā quid loquatur b c
a ſ intus. b ſ spiritussanctus.
in me dominus deus: quoniam d
a ſ eternā. ſ cui nil aduersi ē: q̄ nō hic. vñ: Qui posuit fines tuos pacē. b ſ iudaicā. c ſ hec est sua plebs.
c loquet pācez in plēbē suā. Et sū e
a ſ vel super b ſ de omni gente. c ſ vel cōuertunt cor ad ip̄m nō ad aliū vel ad aliud.
per sāctos suos: et i eōs qui cōn f
a ſ qui a ratione recesserant. b ſ pacē sup omnes loquitur: tā ex sion speciem deco. c. Et h est.
d uertunt ad cōr. Verūtāmē ppe g
a ſ iudeos q̄ eū timebāt. b ſ xp̄s corporaliter.
timēntes eū salūtare ipsius: vt h
e inhabitet glīa i terra nr̄a. Mise i
a ſ in gentibus que longe. ſ vnde: Euāgelizauit pacē his q̄ erāt longe: ꝛ pacez his q̄ erant ppe. b ſ in iudeis qui prope. c ſ Aug°. Amāt se hec duo: vt qui facit iusticiam inueniat pacē: non aliter.
ricōrdia et vēritas obuiauerunt
sibi: iusticia ꝛ pax osculate sunt. k
a ſ Aug°. Hiero. ip̄e de femina nat° est: vt iusticia de celo pspiceret. i. iustificaret homines. sic eī veritas h3 qd̄ p iustificādis offerret. l
f Veritās de terra orta est: ꝛ iusti m n
a ſ celorū. b ſ puenier. c ſ de celo est iusticia
cia de celō pspēxit. Etēnim dñs o
la ſ vel suauitatem. ſ id affectū bonū vt decerer bene agere. b ſ etiā sic. ſ vel maria christum: vel nos opera bona.
dābit benignitatem: et terra nō p
g stra dabit fructū suū. Justicia añ q r
a ſ ante principem gladius. b ſ ipse. c ſ Hic ro. Impollutā nanq via eius.
h eūm ambulabit: et pōnet in via s
gressus suos. t

a Salutare tuum da nobis. id est filium tuum. propter quod Esaias hoc preuidēs dixit. ix. Filius datus est nobis: et vocabitur nomē eius admirabilis: cōsiliari°: deus fortis ꝛc. ꝛ loquit de futuro p modū p̄teriti: pp̄ter certitudinē pphetie. ꝛ sic secūda ps huius versus est expositiua prime. p hoc enī q deus pater dedit nobis filiū suū in incarnatiōe: ostendit nobis visibiliter misericordiā suā. b Audiā. Hic cōsequenter psalmista prenūciat dictā depcatiōnē exaudiendā. ꝛ p̄mo pnūciat incarnationē filij dei. scd̄o modū icarnādi. ibi: Veritas de terra. Circa primū dicit: Audiā attēte. c Quid loquat in me dñs. per internā reuelationē. ꝛ q̄d sit illud subdit dicēs: d Quoniā loquet pacē in plebē suam: quia ipso nato angeli statim cantauerūt: Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominibus bone volūtatis. Luc. ij. ꝛ dicit: In plebē suā: q̄tū ad pp̄lm israel cōmunē. e Et super sanctos suos. q̄tum ad maiores. s. doctores ꝛ dei ministros: de quibus multi crediderūt in christū: vt dicit Johā. xij. f Et i eos q̄ cōuertunt ad cor. i. veracit ꝛ ex corde cōuertūtur ad xp̄m: qd̄ dicitur pp̄ter gentiles: q̄ relicta gentilitate fidē catholicā susceperūt deuote. In hebreo ꝛ in trāslatione Hiero. habetur: Et nō conuertent ad stulticiā. i. idolatriā: que est maxima stulticia. s. attribuere creature deitatem ad quā idolatriā nō sunt gentiles conuersi vl̄ reuersi p° fidē xp̄i susceptā. Imo idolatria cessauit: ſm q p̄dixerat dominus Zach. xiij. In die illa dicit dominus perdaz nomina idolorum de terra. g Verūtamen ppe timētes ꝛc. q꞉ xp̄s non solum prestat salutē his qui sunt pfecte contriti: sed etiam his qui sunt attriti qui dimittunt peccare propter timorem dei: qui timor licet sit seruilis saltē q̄tuz ad aliquid: tamen introducit charitatem: sicut seta filū ſm Aug°. put allegat magister. iij. sententiaꝝ. dis. xxxiiij. Et ideo dicitur hic q est prope timentes: inq̄tum talis timor de pinquo disponit ad charitatem. h Et inhabitet gloria ꝛc. id est christ° qui est gloria patris: in quo verbū caro factum est ꝛ habitauit in nobis. ideo subditur: Et vidimus gloriā eius: gloriaz quasi vnigeniti a patre. Joh. j. i Misericordia ꝛ veritas obuiauerunt sibi. i. simul conuenerunt in psona christi: q꞉ ex dei misericordia verbū assumpsit carnē ad cōplendū veritatem pmissionis facte patribus veteris testamenti de incarnatione filij dei. k Justicia et pax osculate sunt: q꞉ christ° in sua passione satisfecit p nobis per viam iusticie: quaz iusticiam statim pax fuit osculata: quia per suum sanguinē pacificauit ea que sunt in celis ꝛ in terris. Col. j. l Veritas. Hic consequenter describit modum natiuitatis christi: quia natus est de virgine: ꝛ hoc est quod dicitur: Veritas. i. christus qui dicit de seipso. Joh. xiiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. m De terra orta est. id est de virgine que terra vocatur. Esaie. xlv. Aperiatur terra et germinet saluatorem. Illa enim que oriuntur de terra non oriūtur ex commixtione maris et femine: sic beata virgo concepit et peperit sine virili consortio. ꝛ propter hoc de isto conceptu ꝛ ortu predixit Esa. liij. Ascendet sicut virgultum coraz eo: ꝛ sicut radix de terra sitienti. id est de virgine non fecundata semine virili: ꝛ ſm doctores catholicos et hebreos antiquos ca. liij. Esa. loquitur de christo vt magis declarabitur ibidem domino cōcedente. n Et iusticia de celo prospexit. id est pater iustus vl̄ tota trinitas disposuit vt dei filius acciperet de virgine carnem: vt sic per viam iusticie homo ver° satisfaceret sicut primus homo deum offendit. Consequenter ostenditur qua virtute beata virgo fuit fecundata. cum dicitur: o Etenim dominus dabit benignitatē. id est gratie sue plenitudinem non solum ad sanctificationem mentis virginis: sed etiam q̄tum ad fecundationem ventris. p Et terra nostra. id est beata virgo intemerata. q Dabit fructum suum: quia in partu virgo permansit et post partum. Consequenter agitur de christi precursore. cum dicitur: r Justicia ante eum ambulabit. id est Johannes baptista: qui dicitur iusticia: eo q penitentiam predicauit per quam fit iusticia de offensis commissis. propter quod dicit saluator Matth. xxj. Venit ad vos Johannes in via iusticie. Et quia non solum iusticiam penitentie p̄dicauit: sed etiam primo eam tenuit in asperitate vestitus et parcitate victus: ſm q dicitur Matth. iij. Johannes habebat vestimentū de pilis camelorum ꝛ zonā pelliceam circa lumbos suos. esca autem eius locuste ꝛ mel siluestre. ideo subditur: s Et ponet in via. scilicet penitentie. t Gressus suos. vt facto ostenderet in seipso quod alijs predicaret verbo. sicut de christo dicit Act. j. Cepit iesus facere ꝛ docere: contra maliciam sacerdotum et scribarum. de quibus dicit saluator Matth. xxiij. Dicunt enim et non faciunt: quib° similes sunt qui virtutū opera predicāt verbo: ꝛ destruunt exemplo suo malo.

Ps. LXXXIIII

Moraliter. [Benedixisti dñe ꝛc.] Psalmus iste lralī loquit de reuersione iudeoꝝ de captiuitate babylonica. Moralit autem pōt exponi de reuersiōe peccatoꝝ de seruitute diabolica: in qua detinent p mortalem culpā: ꝛ inde liberant per verā penitētiā ꝛ pfectā p quaz recuperat benedictio gratie diuine: de qua regratiatur ecclesia deo p filijs suis dicēs: [Benedixisti domine terram tuam.] id est hominem de terra formatum. [Auertisti captiuitatez

 iacob. id ē

Universidad de ... Biblioteca

iacob].i.hominis p veram penitentiam demonem supplantã tis. [Remisisti iniquitatẽ plebis tue.].quantũ ad culpaz. [Operuisti omnia peccata eoꝝ].dando eis charitatẽ.Prouer.x.Uniuersa delicta opit caritas. [Mitigasti.oẽm iraz tuam.]commutãdo penam eternam in temporalem. Sed qm̃ adhuc talis nõ est plene liberat⁹:qꝛ remanet reat⁹ pene. et sequela culpe que ẽ pronitas ad malũ et difficultas ad bonum. subdit: [Conuerte nos de⁹].a dicta sequela. [Et auerte iram tuã].remittẽdo penam. [Nunquid in eternũ irasce.] q.d.non qꝛ parcere et misereri ẽ tibi propriũ. [De⁹ tu cõuersus viuificabis nos].gratiam in nobis augmentando. [Et plebs tua letabit in te].sentiẽs diminutionem dicte sequele. [Ostẽde nobis dñe miscdiam tuã ꝛc.]dando nobis firmã fiduciam de vita beata. [Audiã quid loquat in me domin⁹ deus].p internam consolationez. [Qm̃ loquet pacẽ in plebem suam].de qua dr̃ Lu.ij.in terra pax hominib⁹ bone voluntatis. [Et sup sanctos suos].h accipit et,p id ẽ. [Qui conuertũtur ad cor.]ibidẽ deum querẽtes tanq̃ in imagine sua. [Uerũtñ ,ppe timẽtes eũ ꝛc].s.timore filiali q̃ charitatem habet annexã [.Ut inhabitet glia in terra nr̃a].scz pure cõscientie.de qua dicit ap̃ls.ij.Cor⁹.j.Glia nr̃a hec est testimonium conscientie nr̃e. [Misericordia].dei preueniens. [Et veritas.]mentis humane ɔsentiẽs. [Obuiauerunt sibi.]id est simul ɔuenerunt. [Iusticia ꝛ pax osculate sũt.] scz pax ɔsciẽtie serenate.ꝛ iusticia dei mitigata. [Ueritas de terra orta est.]id est adequatio ɔsciẽtie volũtati diuine:ꝛ subditur efficiẽs causa huius cõcordie [Et iusticia de celo ,pspexit.]id est christus qui nõ solũ est iustus:ꝫ etiã iusticia in abstracto:et ex respectu sue gratie facit dictam concordiã. ideo subditur: [Etenĩ dñs dabit benignitatẽ ꝛc.in bonis eĩ operibus gratie bñficiũ semp ꝑuenit liberũ arbitriũ: sicut in ter fructificatione influentia celestis ꝑuenit fructificãdi actũ. [Iusticia ante eũ ambulabit.]id est christus viã ostẽdẽs. [Et ponet.]scz homo deuotus. [In via.].pcedendi ad patriã. [Gressus suos.]ambulãdo de virtute in virtutẽ. [In ps.lxxxiiij.Bñdixisti.vbi dr in postl. Ad cuius intellectũ sciendũ q liberatio a babylonica captiuitate.

Additio.

Psalmus iste nõ ptinet in aliq̃ ad gratiarũactionẽ ,p liberatiõe de captiuitate babylonica q̃nimo ,put habet in glo .iste est vn⁹ de ꝑncipalib⁹ ps.q̃ de aduẽtu ꝑmo xp̄i tractat:qd sic patet. Nã ꝑma et⁹ ps q̃ ɔtinet in trib⁹ primis v̄sib⁹ q̃ postillator appropriat redẽptioni babylõice nullo mõ videt rõnabilit posse ei adaptari: tñ qꝛ h qd dr: Auertisti captiuitatẽ Jacob.nõ põt de illa liberatiõe intelligi ẽm quã nõ fuit auersa captiuitas iacob: eo q decẽ trib⁹ q̃ erãt maria ps dscẽdẽtiũ d iacob:ꝛ q̃ cõit vocabãtur isrl fuerũt trãsmigrati vltra flumia gaçan: vt.iiij.Reg.xvij.ꝛ nõ fuerũt pticipes huius liberatiõis.vñ nõ est verũ dicere q in illa liberatiõe babylõica fuerit auersa captiuitas iacob:sed sola captiuitas inde seu hierlm. Tuz qꝛ etiã illi de iuda ꝛ alijs tribub⁹ q̃ fuerũt trãsmigrati in babylonia:licet eis fuisset data licẽtia reedificãdi tẽplũ ꝛ ciuitatẽ hierlm :non tñ fuerũt liberati seu redẽpti a ꝑuitute:qꝛ sp remãserũt sub ꝑuitute ꝛ tributo regis psaꝝ ꝛ alioꝝ succedentiũ ,put postillator deducit in ꝑncipio expositionis hui⁹ psal. vñ meli⁹ videt dicendũ q tot⁹ iste ps.loquit notabilit de aduẽtu ꝑmo xp̄i i psona fideliũ iustoꝝ q̃ ɔcurrerũt tpe sui aduent⁹:ꝛ hoc triplici modo ẽm triplicẽ eoꝝ ɔsiderationẽ.erãt enĩ aliq̃ eoꝝ q̃ scrutãtes scripturas cognoscebãt q iã plenitudo tpis sui aduẽtus imminebat:ꝛ isti loquebãt p modũ gratiarũactiõis: ꝛ q̃si ex certitudine scripturaꝝ.h reputabãt tanq̃ ꝑteritũ iã.ꝛ in psona taliũ loquit vsq ibi:Cõuerte nos de⁹ ꝛc.exclusiue:ꝫ qꝛ tales iusti adhuc ñ cognoscebãt visibilit mysteriũ ipletũ:idcirco orabãt vt impleret:nõ tanq̃ dubij de ipletiõe:ꝫ tanq̃ ad eã deuoti: ,put frequent in sacris scripturis sic habetur:ꝛ in psona taliũ loquit vsq ibi: Uerũtamẽ ,ppe exclusiue: quãdo vero tales iã visibilit cognouerũt aduẽtũ xp̄i hmõi ipletum: tũc de eo aliq̃ notabilia mysteria p modũ laudis narrauerũt: ꝛ in psona taliũ loquitur vsq in finẽ ps. Circa primũ dicit: Bñdixisti dñe terrã tuã.In quo v̄bo valde notãdũ ẽ ẽz glosam: q qꝛ in ɔdẽnatiõe Ade:ꝑma maledictio quam de⁹ ɔtra eũ sentẽtialiter diffiniuit.fuit maledictio terre Gen.iij.Maledicta terra in ope tuo.Cõuenienter igit in aduẽtu xp̄i ꝑmisit ps.Benedixisti dñe terrã tuã.q.d.O dñe in aduentu filij tui reuocasti illã sñiam latã ɔtra adã:qꝛ p aduẽtũ xp̄i .bñdixisti terrã:quã ,pter adã iã maledixeras:ꝛ declarãs q̃ sit ista bñdictio.dicit:Auertisti captiuitatẽ iacob.Jacob enĩ ibi intelligi debet eo mõ quo Luc.j.Et regnabit in domo iacob ineternũ.,put scz cõprehẽdit oẽs iustos.h igit dom⁹ iacob q̃ sub diabolo ꝛ lege mẽbroꝝ captiuabat:fuit liberata p xp̄m.Et notãdũ q plenitudinẽ hmõi tpis bñdictiõis ꝛ redẽptiõis iusti scrutãtes scripturas cõsiderabãt iã iminere ꝑcipue ex Daniel ,pphetia:cui angel⁹ declarãs determinatũ tps aduẽt⁹ xp̄i p certas hebdomadas: vt habet Danielis ix.ibidẽ ei expssit quosdã effectus hmõi aduẽtus.dicẽs.lxx.hebdomade vt cõsumet ꝑuaricatio ꝛ finẽ accipiat peccatũ ꝛ deleat iniq̃tas. vñ verba psalmiste in hoc loco in psona taliũ scrutãtiũ scripturas ꝑdictas ,ppie consonãt sentẽtialiter hmõi dictis Danielis.ꝛ h cũ dicit: Remisisti iniquitatẽ plebis tue ꝛc.Mitigasti irã tuã ꝛc. q.d.ex quo tps assignatuz p Danielẽ in hebdomadib⁹ iã imminet:iã certi sumus ex certitudine ,pphetie q remisisti iniquitatẽ ꝛc.ꝛ opuisti pctã:ꝛ mitigasti omnẽ irã tuã ꝛc.vnde patet q h ꝑma ps hui⁹ps.,ppꝛijssime adaptat huic ,pposito ꝛc.Cõsequent in secũda pte dicit:Conuerte nos de⁹ ꝛc. vbi glo.qd dixi vt ꝑteritũ oro vt fiat,pphetice:ergo dixit vt ꝑterita.s.ea q̃ continent in ꝑma pte.hic aũt.s.in secũda orat vt vere sint futura.hec in glo.ꝛ sic patet rõ distinctiua int primã ptẽ iã expositã:ꝛ hãc secundã in qua ps.in psona eoꝝ q̃ ex testimonio scripturarũ nouerãt tps aduent⁹ xp̄i imminere:qꝛ tñ nõdũ h impletũ visibiliter viderant vt ipleatur orant.ꝛ exponant isti versus vsq ibi:Uerũtamẽ ,ppe timẽtes eũ exclusiue:sicut in postilla excepto illo versu vbi dicitur: Audiã quid loquat ĩ me deus ꝛc.qui ẽm hanc expositionẽ videt eẽ exponẽdus. s.q iusti orãtes ,p aduẽtu xp̄i nõ petebãt solũ eũ vidẽ.dicẽtes:Ostẽde nobis dñe misericordiã tuã ꝛc.sed etiã doctrinã suam saluberrimã audire iuxta illud.ꝛ hoc est quod dicit:Audiam q̃d loquatur in me deus.hoc ẽ nõ solũ peto suã visionẽ:sed etiam suã audire doctrinã:q̃ quidẽ doctrina.s.xp̄i ꝑncipalit ꝛ finaliter ɔsistit in pace.s.spũali habẽda: p quã filiationẽ dei adoptiuã ,ppie attingim⁹.iuxta illud Matth.v.Beati pacifici quoniã filij dei vocabunt.ꝛ hoc ẽ qd dr: Qm̃ loquet pacẽ in plebem suã.in sermone enĩ dñi in mõte xp̄s primo locut⁹ fuit pacẽ in plebẽ suã.modo ꝑdicto.Et sup sctõs suos.s. aplos q̃ ibi ꝑncipaliter assistebãt.sr:Et in eos q̃ ɔuertunt ad cor.s.in futuris tẽporib⁹ doctrinã xp̄i recipiẽtes. Circa primum dicit: Uerũtamen ,ppe timẽtes eũ ꝛc.quod ,ppie põt intelligi eẽ dictũ in psona eoꝝ q̃ iã natiuitatẽ xp̄i imminere pcipiebãt:ꝛ specialiter beate virginis q̃ tps ɔceptiõis certi⁹ ceteris creaturis cognouerat:ex quo poterat ꝑcognoscere tps natiuitat⁹:qd q̃dẽ tps fuit ,pporcionatũ tẽpori ɔceptiõis.vñ.Luc.ij.Impleti sũt dies vt pareret:ꝛ sic in psona ei⁹ ꝛ etiã Joseph :q̃ iã cõscius erat huius mysterij appropinquãte tpe bñdicti part⁹. ps. dicebat verba predicta.s.Uerũtamẽ ,ppe timẽtes eũ.h est dicere: hoc ,p quo orat in ꝑte ꝑcedẽti iã adest:qꝛ Prope timẽtes eũ salutare ipsius.vbi cũ dicit timẽtes.intelligẽdũ est de timore filiali ꝛ sctõ q̃ ꝑmanet in sclm sclĩ.Aliter aũt erat,ppe timentes eũ.declarat cũ sequit: Ut inhabitet glia in terra nr̃a.exponat ,put in postilla.Cõsequẽter in psona taliũ narrat quedaz notabilia circa h mysteriũ.ꝛ hoc cũ dicit:Misericordia ꝛ veritas obuiauerũt sibi ꝛc. Ad qd sciendũ q iste v̄sus ꝛ sequẽtes multipharie exponũt i glo.ꝛ ab alijs doctorib⁹quoꝝ sñie bñ pñt adaptari lr̃e:sequẽdo tñ ꝑdictã expositionẽ:videt rõnabiliter posse dici q h qd dr:Misericordia ꝛ veritas obuiauerũt sibi:cõtinuat cũ duab⁹ ptib⁹ ꝑcedẽtib⁹: sic nã iusti ꝑdicti q̃ ,p aduẽtu xp̄i orabãt innitebãt diuine misericordie:cui oratio sp innitit:sed cũ tales p scrutiniũ scripturaꝝ aduẽtũ xp̄i imminere reperiebãt innitebant veritati diuine.ꝛ id cũ tales aduentum eius visibiliter pceperũt:tũc misericordia q̃ petebat in orõne: ꝛ veritas que in scripturis reperiebat ,ppie obuiauerũt sibi.Cõsequent ostẽdit q̃d gestũ sit qñ misericordia ꝛ veritas obuiauerũt sibi.ꝛ de hoc subdit:Justicia ꝛ pax osculãte sũt.in quibus verbis incarnationẽ xp̄i innuit:ẽm quã humana natura in iusticia originali potissime ɔstituta.Et pax.s.spũalis q̃ vnionẽ ꝛ fruitionẽ appetitaꝝ virtutũ in sũmo bono ẽm Dionysiũ significat.Osculate sũt.s.vnite deo p verã fruitionem sine q̃ vniõe fruitiua pfecta pax haberi nõ pt̃.Cõseq̃nter innuit hãc vnionẽ hmõi nature assũpte ad deũ eẽ psonalẽ.s.factã ĩ psona filij dei.ꝛ h cũ dic: Ueritas de terra or.ẽ.in q̃ loco v̄itas intelligẽda ẽ ,p filio dei:de quo Joh.xiiij.Ego sũ via veritas ꝛ vita: ꝫ cũ ipsã veritatẽ q̃ ẽ ver⁹ de⁹ ipossibile est nasci nec oriri tpalit nisi tñ ẽm assũptionẽ nature cui h cõpetere posset: ꝛ sic p cõicationẽ idiomatũ de ipso filio dei verificari posset tpalit oriri: idcirco cũ dr: Ueritas de terra orta ẽ. ,ppie innuit q illa veritas esset vnita nature nascibili tpaliter. Innuit etiã cũ dr:De terra.mod⁹ natiuitatis xp̄i:qꝛ.s.nat⁹ fuit de virgĩe: ,put deducit i postil.Cõsequẽt dic:Et iusticia de celo ,pspexit.qd intelligit ẽm glo.

gitur ẽm glo.sic.Ueritas.i.xp̄s.de terra.i.de virgine nat⁹ ẽ: vt iusticia de celo ,pspiceret.h dicere: vt iustificarent hoies a deo:põt etiã ĩtelligi h qd dr:Et iusticia de celo ,pspexit: ,p eo q nascẽte dño facta ẽ multitudo militie celestis laudãtiũ ꝛc. Luc.ij.qd ad iusticiã ptinet.s.vt creature honorẽ debitũ tribuãt creatori suo.sic dicẽdũ ẽ de stella q̃ apparuit ĩ oriẽte nato dño.Mat.ij.q̃magos direxit ad adoratiõz xp̄i qd etiã ptinet ad iusticiã mõ ꝑdicto:ꝛ sic cũ veritas orta est de terra:iusticia de celo ,pspexit.qd aũt sequit:Etenĩ dñs dabit benignitatẽ ꝛc.vsq ad finẽ ps.exponat vt in postilla:excepto verbo vltimo in q̃ dr:Et ponet in via gressus suos.qd melius videt referri ad xp̄m:de q̃ principali⁹ loquit ps. ꝛ sensus talis est: Justicia.s.Johãnes.Añ ipm.i.xp̄m.Ambulabit.q̃ quidem xp̄s.Ponet in via gressus suos.s.in de cursu present⁹ vite:eo mõ q̃ de ipo xp̄o legit supra in ps.Exultauit vt gigas ad currendã viã ꝛc.

Replica.

In ps.Bñdixisti.Cũ postil.rõnabiliter reprobauit expositionẽ iudeoꝝ exponẽtiũ hũc ps.de gratiarũactiõe ,p reductiõe a captiuitate babylonica.morẽ tñ gerere volẽs hebraicis cõcedit q ꝑma ps hui⁹ sine absurditate põt illi materie applicari Burgeñ.ɔtra id inuehit.q.sit ĩpossibile sic applicare primaz ptẽ ps. Ad id mot⁹ ꝑmo :qꝛ dicit p illã redẽptionẽ captiuitatẽ iacob auersã.cũ tñ maior ps iacob steterit in decẽ tribub⁹ nõ redẽptis vsq in hodiernũ diẽ.p reductionẽ igit a captiuitate babylonica nõ est auersa captiuitas iacob:ꝫ solũ iude et hierlm. Nec etiã sic fuit illa captiuitas redẽpta quin sp manserũt sub tributis ꝛ tribulationib⁹.hec sũt motiua Bur. Ad q̃ dicendũ videtur primo q nominat hic iudam ꝛ hierusalem noĩe iacob tanq̃ ptem digniorẽ de iacob apd quẽ ex dei ordinatiõe residebãt regalia ꝛ sacerdotiũ. A ꝑncipaliori aũt cõsueuit fieri denominatio.De illa igit ꝑncipaliore portiõe iacob liberata:ɔueniẽter ꝛ sine absurditate dici potuit captiuitas iacob auersa.scdo põt dici q recedẽtib⁹ decẽ tribub⁹ a regno roboam:nõ sic recesserũt q̃nimo de singul tribub⁹ in hierlz ꝛ aliis ciuitatib⁹ inde remãserũt ex deuotiõe nolẽtes a solatio templi arce ꝛ cultu vni⁹ dei secludi: vt innuit Bur.sup ps.ꝑcedẽ.ꝛ idẽ videri põt.iij.Reg.xij.vbi postq̃ dicit: Nec secut⁹ ẽ q̃sq̃ domũ dd ꝑter tribũ iuda solã:statĩ post subdit de tribu beniamin q̃ etiã sequebat domũ dauid.ꝛ de reliq̃s addit cito post. cũ dr: Missus ,ppheta Semeias vt loq̃ret regi Roboam:ꝛ ad omnẽ domũ iuda ꝛ beniamin ꝛ reliq̃s pplos.Et ad idẽ fac qd in eodẽ ca.sequit.Et abijt isrl in tabernacla sua.sup filios aũt isrl q̃cũq hitabãt ĩ ciuitatib⁹ iuda regnauit roboã.ꝛ idẽ factũ plani⁹ d reliq̃s isrl tpe Josie.ptz.ij.Para.xxxiiij.nec leuite ɔsẽsert in facturã vituloꝝ hieroboã: ,put ,pbat auctoritate Bur. sup De⁹ venerũt gẽtes.id ẽt dr in eo.ca.iij.Reg.xij.quõ hieroboã fec sacerdotes de extremis ,ppli:q̃ nõ erãt de tribu leui.vnde ꝛ tribus inde ꝛ leui sp dicunt fuisse ɔiũcte:quib⁹ sic stãtib⁹ si itelligat Bur.auersionẽ captiuitat⁹ iacob vniuersalit sic videt ꝑtẽdere:dico q illa distributio debeat itelligi accõmoda nõ ,p singulis generꝫ:ꝫ ,p generib⁹ singloꝝ: ,put sepe ɔtigit in sacra scriptura.Sed ad illd qd Bur.addit q etiã redeũtes de trãsmigratiõe babylonica mãserũt sp sub tributis ꝛ tribulationib⁹.dico q nõ põt ex h ĩferre q captiuitas iacob non sit auersa:qꝛ mlte gẽtes ꝑuiũt sub tribut⁹ tñ libere a ꝑuitute captiuitatis:nec postillator voluit absolute ꝑncipiũ hui⁹ ps. itelligere de liberatiõe babylonice captiuitat⁹: ꝫ solũ ,p q̃to est figura redẽptiõis hũani gener⁹ q̃ p xp̄m facta est:de qua redemptiõe etiam ad litterã principaliter ps.iste loquitur ,put postillator clarius exponit.

Glo. ordi.

parãs ei viã:ꝛ dñs in via parata ponet gressus. a Oratio dauid. Augus. Ps.iste secũd⁹ eoꝝ est q̃ orõnis noĩe intitulant. In quo xp̄s dei fili⁹ ꝛ hoĩs.vn⁹ de⁹ cũ patre: vn⁹ hõ cuz hoib⁹ orat in forma serui: qui orat a nobis in forma dei.Orat ,p nobis vt sacerdos noster.Orat in nobis vt caput nostrũ.Orat a nobis vt de⁹ noster. Cas.Christi orõ fideliũ est instructio:cui⁹ oĩs actio xp̄iani ẽ lectio. Nr̃a aũt orõ petõꝝ est ablutio. Sic orauit xp̄s:sic ꝛ crucẽ tulit ,p nr̃a.s. (nõ ,p sua)necessitate.sic ꝛ fleuit la-
Job.xi.c. zarũ: vt doceret nos habere charitatẽ ,pximi.Sicut etiã fugit: vt cõpmeret audaciã stulte ꝛ incõsulte temeritatis. Aug⁹.Hec dicit xp̄s in nob ꝛ nos in illo. Cas.Orat ascẽdẽdo: vñ cõcludit oẽs gẽtes adoraturas.

b Inclia d.ꝛc.Qm̃ LXXXV sã.sũ.Aug.xp̄s ,ppie sctũs scrificãs. Sui sctĩ sactificati ĩ
Leui.xi.g et.19.a baptismo.iuxta illud:Sancti estote. qꝛ ꝛ ego sanct⁹ sũ.Tot⁹ itaq xp̄s sãctus ꝛ vn⁹ sctũs.Sed alit caput alit mẽbra. Tot⁹ ergo xp̄s nõ incõgrue dicit: Qm̃ ego sanct⁹ sũ.Nõ est hoc dicere supbia elati:sed ɔfessio ñ igrati.vide ascẽsum:paup:sctũs:sperãs: clamãs:leuat⁹ ad deũ.Cõgrua ẽ etiam v̄boꝝ collatio.Inclia paupi:custodi sãctũ:salua sperãtẽ:miƒere clamãtis:letifica leuatũ. e Mit⁹.Aug⁹.Portãs hominẽ donec pficiat eũ:qꝛ auolaret a se nisi a dño portaret.Multa eñi agunt in corde humano q̃bus male mouet:queadmodũ iplorationes ipediunt vanis cogitationib⁹:ita vt vix stet cor ad deũ suũ: vt loquat ei orãdo.Quando enĩ oras:deo loqueris.quãdo legis :deus loquit tibi.Surrepentibus aũt fantasmatibus malarũ cogitationũ:q̃dãmodo cor homĩs fugit a se:nec inuenit cãcellos quibus se includat aut obices q̃bus retineat auolationes suas ꝛ vagos motus cõtra quod dauid dicit:Inueni cor meuz vt orarẽ ad te.qd solũ audit de⁹. Inuenisse se dic cor suũ q̃ñ soleret ab eo fugere ꝛ ille sequi:q̃si fugitiuũ.Q d inuenit homo:qñ moriẽtib⁹ muscis eiectis q̃ pdũt suauitatẽ vnguẽti totus affectus cordis ad adorandũ deũ colligit.portat aũt de-

us hominẽ

a Oratio dauid. LXXXV

a ƒ Aug⁹.Altius ĩfirmo. ƒ Aug. Humili appropinqua

Inclina dñe aurẽ tuam a

a ƒ cõple desideria mea. b ƒ diuiti nõ inclinat. ƒ ab alio nõ habẽs opem. c ƒ per me.

ꝛ exãudi me: qm̃ iõps ꝛ pãuper b

a ƒ in hoc audi. ƒ ab omnibus scãdalis. b ƒ cõtra insidiatores.

sum ego. Cũstodi ãnimã meam c

a ƒ qꝛ non est ex homine salus.

quoniã sanctus sum: saluũz fac d e

a ƒ nõ liberũ suũ vt fuit adam. b ƒ non est superbus sanctus.

serũũ tuum deus meus spẽrãtẽ f

in te. Miserere mei dñe quoniaz g

a ƒ non vna tñ sed. b ƒ id ẽ omni tẽpore. ƒ in passione tristem

ad clamaui: tõta die lẽtifica ã- h

b ƒ vbi leticia in terra amaritudo.

nimãz serui tui: quoniã ãd te do i

a ƒ ipsam quã affectus bonus leuat. b ƒ leuaui ꝛ ita potui.

mine aĩam mẽã leuaui. Qũoni k

a ƒ tuis. ƒ ideo iocũda me affectũ tedio mũdane amaritudis. b ƒ his quos expectas.

c am tu dñe suãuis ẽt mitꝭ: ꝛ mul

Nico. de lyra

a Inclina dñe aurem LXXXV tuã.Huic ps.ꝑmittit talis titulus in hebreo.Oratio dd. Ex q̃ patet auctor ps .De materia vero eius dicũt cõiter doctores hebraici ꝛ latini q dd fecit hũc ps.in ꝑsecutiõe saul⁹ existẽs ,p sua liberatiõe deũ orãs. Oratio aũt ẽz Damas.est petitio decẽtiũ a deo. homo ei in orõne nõ debet a deo petere nisi q decet deuz dare.ꝛ ideo dd in hac orõne prio allegat exauditiõis diuine decẽtiã.scdo explicat petitiõis sue formã. xi.di.c.tenere.Br.
ibi:Deduc me dñe.Prima in duas:qꝛ primo dauid allegãdo dictã decentiã: primo iducit ad h rõnes sũptas ex pte sui.scdo ex pte dei.ibi: Qm̃ tu dñe suauis.Circa primũ allegat tres rõnes.q̃rũ prima accipit ex sua indigẽtia. qꝛ cũ de⁹ sit ditissim⁹:ẽm qd dr.xxj.,ppositione de causis.Primũ enĩ cũ sit diues p seipm:ꝛ nõ ẽ diues mai⁹ eo :decet eum inopẽ subleuare:q̃lis erat dd ꝛ alij qui erãt fugitiui cũ eo:ẽm qd dr. j.Reg.xxij.Cõuenerũt ad eũ oẽs q̃ erãt in angustia ɔstituti ꝛ oppressi ere alieno ꝛ fact⁹ est ꝑnceps eoꝝ:ꝛ hoc allegat Dauid dicẽs:Inclia dñe au.ꝛc.ꝛ loq̃t d deo more hoĩs q̃ iclĩat aurẽ suã ad illd qd vult exaudire. b Qm̃ iops ꝛ paup s.ꝛc. Scda rõ accipit ex sua inocẽtia:qꝛ cum de⁹ sit iustissim⁹ decet eũ inocẽtes liberare.ꝛ h allegat dauid dicẽs: c Custodi animã meã meã.i.vitã meã. d Qm̃ sctũs sũ.i.innocens erga saulẽ:qd patet ex h q cũ saul eũ psequeret .dd actu saluauit eñ bis a morte: vt habet.j.Reg.xxiiij.ꝛ.xxvj. e Saluũ fac seruũ tuũ.i.meipm:in inocẽtia tibi seruientẽ. f Sperãtẽ in te.q.d.nõ possez saluari de manu saul nisi p te. Tertia ratio accipit ex orõis instãtia quã decet deũ exaudire. qñ est pia et pseuerãs qualis erat oratio dauid. ꝛ hoc allegat dicẽs: g Miserere mei dñe qm̃ ad te clamaui tota die.id est pseuerant ꝛ instãter. h Letifica animã serui tui.liberando me de persecutiõe saulis. i Qm̃ ad te dñe animã ꝛc.i.coraz te non solũ ore sed etiam corde.qꝛ ẽm Damas.Oratio ẽ eleuatio mẽt⁹ in deũ. k Qm̃ tu.Hic ɔñr allegat rõnes sũptas ex pte dei.ꝛ sũt q̃ttuor.Prima accipit ex dei clemẽtia quaz decet exaudire depcãtes.ꝛ h allegat dd di. Qm̃ tu do.sua.ꝛ mit⁹.

us hominē ⁊ expectat. dū vagaī cū nōdū sit pfectus. a Auribus pcipe. Cas. Vide ordinē orationis: prius fuit vt vox supplicationis ascēderet. cū dixit: Inclina aurē tuā: ⁊ deinde rogatus audiret. cū dixit: Exaudi me. Nūc vero addit: Aurib⁹ pcipe. Non transitorie suscipi petit: sed quasi in sinu dei recondi: sicut p aures aliqd infigit cordi. vñ subdit: Et intēde: vt intent⁹ anim⁹ tu⁹ aperiat auditū depcationi mee. b Tribulationis. Aug⁹. Cas. Cū eni ꝓius clamaī. Supra clamaui tota die. hic facit augmentū: qꝛ magis in tribulatione clamatur. Ideo dicit se clamasse: qꝛ exauditus est cū clamor soleat pcedere exauditionē. Et est puersio in sāctis ꝯgrua: q̄ ⁊ ante clamorē et post exaudiunī. Et qꝛ exaudisti: omnes gētes. q. s. v. qꝛ nō est silis tui in dijs dñe. c Quascūq̄ fecisti. Aug⁹. Si est gēs quā nō fecit de⁹: illa nō adorabit: annūciat ecclesiā vbiq̄ diffusā qd̄ nō ipletū ē. Et nota qꝛ
Pro.14.b vt ait scriptura. In lata gente gloria regis: in diminutiōe ppli pncipis cōtritio. Seq̄ī: Et glīficā ⁊c. d Tu es deus solus. Aug. Vel tu sol⁹ magnus. ꝯtra futuros: qui se dicūt magnos et deos. e Domine deduc. Cas. Orat p omnibus iā adorātib⁹. Et loquiī in mēbris. Cas. Domie deus. Aliud est duci ad viā: ⁊ aliud est duci in via. ne in ea cadaī. vbiq̄ egent homines adiuuari siue sint i via siue extra viā. via aūt xp̄s est q̄ dicit:
Joh.14.a Ego sū via veritas ⁊ vita. f Letetī cor meū. Aug. In timore mūdano pcedit causa periculi vel angustie: sed in timore dei leticia vtraq̄ miscenda sunt vt ⁊ sub spe timeamus: ⁊ sub timore letemur. timor est in iocunditate nunc: in futuro iocunditas sine timore. vbi plena securitas q̄ nō modo. Iocūditas nō trahit: et timor a via recedere nō sinit. vtraq̄ ergo sunt habēda. Hec sūt mole inter quas moliī xp̄ianus: vt fiat panis christi. s. spes ⁊ timor. vnde
Deu.24.b in Deuī. dictū est: Nō accipias loco pignoris superiorē vł iferiorē molā. Supior mola spes est: inferior timor. Non est igitur hec sine illa accipiēda. Qui enī sperat ⁊ nō timet negligēs est. Qui aūt timet ⁊ nō sperat depressus est. g Ex inferno inferiori. Aug⁹. Per hoc intelligimus tanq̄ duo inferna esse inferius ⁊ superius. Nam vnde inferius diceretur: nisi quia esset infernus superius. Celestis ergo habitatio angelorꝫ vbi est vita ineffabiliū gaudiorꝫ vbi immortalitas ⁊ incorruptio superna est. Terrena.

(J.9.et J.110.et.117)

a contra abūdantē iniquitatē. b nullus excipitur.
tę misericordię omnibus iuocā/
a non aliud a te. b ideo. Aug⁹. magn⁹ orantis affectus. id est nō excat de aurib⁹ tuis. fige illā ibi:
a tibus te. Auribus percipe domi a
ne orationē meā: ⁊ intēde voci
a causa audiēdi. qā aduersitas iminet. q̄ semp ē in peregrinatiōe: donec scipm dei videdū
deprecationis mee. In die tri/ b
b bulationis mee clamaui ad te:
a gētes nō inuenier in dijs suis similē in essentia, vel operatiōe tibi.
quia exaudisti me. Non ē similis c d
quocunq̄ modo accipiantur.
tui in dijs dñe: ⁊ non est ꝟm ope e
a et ideo. de omnibus gentibus.
c ra tua. Omnes gentes quascun f
a a suo cultu ad cultum tuum.
q̄ fecisti venient ⁊ adorabūt co/ g
a predicabunt q̄ nominabilis es. vel honorabuntur ex tuo nomine.
ram te domine: et glorificabunt h
a nō est similis tibi. b quod nō alius.
nomen tuū. Quoniaꝫ magnus i
a ꝟm opera tua. b nullus alius.
d es tu et faciens mirabilia: tu es k
a gentes venient qd̄ vt possint. deductio conuenit proficienti. b meos.
c quam ingressus sum.
f solus deus. Deduc me dñe i viā l
a proficiam vlteri⁹ te ducēte. vl ambulabo. hec est via.
tua: et ingrediar in veritate tua m
ita tamen.
f letetur cor meum vt timeat no/ n o
a deductus.
men tuuꝫ. Confitebor tibi domi p
a sile in toto corde cōfiteī qui totā spē ponit i domino.
ne deus me⁹ in toto corde meo:
a cum sanctis. b in eterna beatitudine.
⁊ glificabo nomē tuū in eternū. q
a supra illud: Omē datū optimū: omē donū pfectū.
Quia miscdia tua magna ē sup r
a in hoc magna misericordia est.
s me: ⁊ eruisti aiam meā ex iferno s t v

a Aurib⁹ pcipe orationē meā. dādo mihi effectū orōnis et depcatiōis mee. Scd̄a rō accipiī ex dei magnificētia quā decet exaudire recognoscētes pterita bñficia: q̄lis erat dd̄. ⁊ h̄ est qd̄ dicit: b In die tribulatiōis mee. i. tpe huius tribulatiōis in q̄ sū cōfidenī. Clamaui ad te. c Quia exaudisti me. ⁊c. temporibus pteritis. dādo mihi victoriā ꝯtra vrsū ⁊ leonē ⁊ ꝯtra goliath gigantē. j. Reg. xvij. Tertia rō accipiī ex diuīa potētia: q̄ cū sit infinita pōt stati addiuuare. ⁊ hoc allegat dauid dicēs: d Nō est similis tui ⁊c. qd̄ est verū si accipiaī de dijs gentiū q̄ sūt dij falsi. iste sol⁹ est de⁹ verus. Siłr si intelligaī de dijs pticipatiōe: cuiusmodi sūt angeli ⁊ homiēs scti: qꝛ sūt virtutis finite. e Et nō est ꝟm opa tua. qꝛ ex infinita tua potētia potes facere opa omnē ꝟtutē creature trāscēdētia. q. d. tu potes me stati liberare p volūtate sua. f Omnes gētes quascūq̄ fecisti. hic poniī quarta rō que accipiī ex dei honorificētia. pponebat enī dauid si a saule liberareī ⁊ ad regnū pmouereī: sic dñs dixerat p samuelē q̄ edificaret dño tēplū famosū: ⁊ augmētaret diuinū cultū: ad qd̄ tēplū venirēt cū orōnis nō soluꝫ iudei sed etiā gētiles lōginqui: ppter qd̄ tēplo edificato dixit Salomō. iij. Reg. viij. Insup ⁊ alienigena q̄ nō ē de pplo tuo isrł cū venerit de terra longinqua ppter nomē tuū. Audieī enī nomē tuū magnū ⁊ manus tua fortis ⁊ brachiū tuū extētū vbiq̄. cū venerit ⁊ orauerit in loco isto tu exaudies i celo ⁊c. Et ex hac dei honorificētia orō dd̄ erat exaudibilis. ⁊ h̄ ē qd̄ allegat dauid. dicēs: Omnes gentes quascunq̄ fecisti. i. aliqui ex omnibus gentibus. sicut diciī: omne animal fuit in arca noe. in qua fuerūt aliqua indiuidua de omnib⁹ speciebus animaliū. vel potest dici qd̄ est hiperbole ad significandū q̄ multi de gentilibus venirent. sicut diciī totus ppłus ciuitatis currit ad tale spectaculū. ad designādū multitudinē euntiū. licet maior ps nō vadat. g Venient ⁊ adorabūt corā te. dñe. in tēplo a me edificādo. sic eī voluit facere vt patet. ij. Reg. vij. Hec tñ edificatio fuit dilata vsq̄ ad tēpus filij sui de pcepto dñi ibidē. tñ dauid pparauit īpensas p magna pte: ⁊ tradidit exemplar tēpli ⁊ edificiorꝫ in circūitu salomoni filio suo: vt habeī. j. Paral. xxviij. Et sic q̄dāmodo edificauit. h Et glorificabūt nomē tuū. ad honorē enī dei ptinebat q̄ gentiles veniebāt adorare in loco suo nomini deputato. i Quoniā magn⁹ es tu ⁊ faciēs mirabilia. ex mirabilibus enī ei⁹ auditis in ptib⁹ lōginq̄s deueniebāt adorare in hierłm: vt dictū ē in orōne salomōis. k Tu es de⁹ solus. ex mirabilibus enī ei⁹ virtuteꝫ toti⁹ creature trāscēdētib⁹: cognoscebaī etiā a gentib⁹ q̄ erat de⁹ ⁊ nullus ali⁹. l Deduc me. Postq̄ allegauit decētiā diuie exauditiōis. Hic ꝯñr pōit formā sue petitiōis. ⁊ primo respectu boni operādi. secūdo respectu mali euadendi. ibi: Quia misericordia. tertio respectu regni consequendi. ibi: Et tu dñe. Circa primū dicit: Deduc me dñe in via tua. i. via iusticie. per quā nō possū absq̄ deuio īcedere sine tua directione. m Et ingrediar in veritate tua. i. in veritate vite a te tradita in lege. n Letetī cor meū. ex tua cōsolatiōe. o Ut timeat ⁊c. Hoc addit ad excludendū leticiā ineptā. p Cōfitebor tibi dñe de⁹ ⁊c. q̄ bonū opus nō habeo a me sed a te. q Et glorificabo nomē ⁊c. In oīb⁹ opibus meis tuā gliam pncipaliter querēdo: ꝟm illd̄. j. Cor. x. Omnia in gloriaꝫ dei facite. r Quia misericordia ⁊c. Hic consequenter format petitionē respectu mali amouendi: ⁊ vt petitio sit magis exaudibilis de futuro: cōfitetur se liberatū de preterito. dicens: Quia misericordia tua magna est super me. liberādo me de periculo preterito. quod explicat dicēs: s Et pro id est. t Eruisti animā meā. i. vitam meā. v Ex inferno inferiori. In hebreo habeī scol: quod aliquādo accipiī p inferno. ⁊ aliqñ accipiī p fossa. ⁊ sic accipiī hic ꝟm hebreos aliquos: qꝛ dauid fuerat in periculo mortis ppinq̄ quando saul fecit custodiri domū ei⁹ nocte vt occidereī mane: ⁊ sic ponereī in fossa terre: sed euasit ex dei adiutorio: vt habeī. j. Reg. xix. ⁊ hoc est qd̄ dicit dauid: Eruisti animā meā ex inferno inferiori. h̄ est a fossa sepulture que fit infra terrā. Ra. Sa. exponit de inferno pprie dicto vbi meruerat dauid descendere propter adulteriū Bethsabee ⁊ homicidiū vrie. sed Nathan ppheta dixit ei: Trāstulit dñs peccatū tuū. ⁊ ꝟm hoc dixit dauid: Eruisti animā meam ⁊c. Sed istud nō videī cōuenienī dictū: qꝛ dauid fecit psalmū istū in psecutione saulis existens. peccata autem illa cōmisit dauid post mortem eius per magnum temp⁹: vt patet. ij. Reg. xj. Nec potest cōuenienter dici q̄ dauid h̄ dixerit pphetando de futuro: quia non habuit pcognitionem sui casus que requiritur

Terrena vbi caro ⁊ sanguis decessio ⁊ successio mutabilitas ⁊ mortalitas: inferius est. Ab hac terrena itur in infernū inferius. vnde eruit deus animas misso filio. etenim ppter ista duo inferna missus est filius dei vndiq̄ liberans. ad hoc nascendo. Ab illo moriendo. vel in ipso inferno inferiori est ps ipiorū iferior. Unde diues leuat oculos ad abraā: qui cū alijs iustis erat quasi in ora ⁊ in lymbo iferni tanq̄ i supiori: a qua liberatur q̄ a pctis liberatus illuc nō mittiī. h̄ sūt opiniōes: nō assertiōes. a Deus iniq. Cassi. Irē p se orat facta mētiōe passiōis sue ⁊ glie. vñ habēt hi p q̄b⁹ orauit multā misericordiā ⁊ eruunī de inferno. b Da impiū. Aug⁹. Quasi trāseat tps patiētie: veniat tps iudicij. vñ nō tm̄ xp̄s sed ⁊ scti sedebūt iudices q̄ sūt filij ancille. i. eccłie. c Fac mecum. Remi. Quasi ⁊ ego de⁹ tecū facio. Nā xp̄s h̄ꝫ q̄ deus resuscitauit se homīeꝫ d Signū in bonū. Remi. Aug. Fac insignē resurrectionē capitis ⁊ membrorꝫ vt alijs psit. vt iudei videant. h̄ q̄ adiuuisti in his q̄ feci. Et cōsolatus es i his que passus sū. Remi. Resurrectio est signū in bono p quā ⁊ virt⁹ dei declaratur ⁊ spes credentiū firmatur. Psalmus

Nico. de lyra

requiritur ad pphetiā Dan. x. Intelligētia est opus in visiōe ⁊ ideo accipiēdo scol p iferno. pōt aliter dici scꝫ q̄ dauid ibi demeruerat descēdere p occisione sacerdotū nobe. cui⁹ dauid fuit i culpa: vt declaratū fuit. j. Reg. xxij. Quod ⁊ recognouit dicens ad abiathar: Ego suꝫ reus oim aiarꝫ patrꝫ tui ⁊ reueiatū fuit dauid q̄ illud peccatū erat sibi relaxatum a deo. ⁊ sic dixit: Eruisti animā meā ⁊c. Consequenter postulat liberari a malo de futuro dicens: a Deus iniqui. s. saul doech ⁊ corꝫ satellites. b Insurrexerūt sup me. querētes me occidere iniuste. c Et synagoga. i. cōgregatio. d Potentiū. qꝛ potētes de regno adherebāt sauli regi. e Quesierūt aiam meā. auferre eā de corpore

a magna miseria eruisti de inferno tū. puer tentes legē. s. iudei. b vt reū me dicerer.
a inferiori. Deus iniqui insurrexe/ a b
a torū xp̄m. b cōgregatio supborum.
runt sup me: et synagoga potēti c d
a dolosis cōsilijs. b addit qd̄ scelerariis mētibus semp pueniī. nō intellexerūt deū vt homini peterent.
um quesierūt animā meā: ⁊ nōn p e f
a ipsi ita.
posuerūt te i ꝯspectū suo. Et tu dñe g
actu. b natura. malos expectans.
de⁹ miserator ⁊ misicors: pātiēs ⁊
a conuersio. b in pmissis vel meritis respondens. homine.
mlte misericordie ⁊ verax. Respi h i
a mortalis. b potestatem iudicij.
b ce in me ⁊ miserere mei: da impē k
a innocenti. mihi christo. b suscita.
rium tuū puero tuo: ⁊ saluū fac l m
a a morte. b marie: que dixit: ecce ancilla dñi r quasi quod dabit pmaneat.
c d filium ancille tue. Fac mecum si/ n
a resurrectiōis. signū ione qd̄ iā in capite: fiet et in membris.
gnūm in bonuꝫ: vt videant qui o
a in iudicio pnictose. q modo nolūt: salubriter confundi.
oderunt me ⁊ confundanī: quo/ p
a in certamine.
niam tu domine adiuuisti me et
a in tristicia que hic est in his. s. que passus sū
consolatus es me.

f Et non proposuerunt te ⁊c. i. non faciunt hoc amore iusticie: sed liuore inuidie: et sic contra legem tuā querunt innocentem interficere. q. d. ex hoc decet te me liberare. g Et tu domine ⁊c. Hic consequēter format petitionē de adeptiōe regni. ⁊ primo allegat diuinā misericordiā qua elegit eum pre fratribus suis. dicens: Et tu domine miserator ⁊c. Secūdo ei⁹ veritatē. ad quā ptinet implere illud qd̄ dixerat samueli de regno dauid futuro. cū dicit: h Et verax iplēdo pmissa. ideo subditur: i Respice in me oculo misericordie. k Da imperiū. i. regnū israeli. l Puero tuo. id ē mihi tibi obedienti. m Et saluum fac filiū ancille tue. matreꝫ autē suā vocat dei ancillā. i. fidelem et deuotam. n Fac mecū signū in bonū. de regno pacifice obtinēdo: quod factū fuit sibi quādo philistei ascenderūt cōtra eū ad destruendū eius regnū: eo q̄ audiuerāt eū de nouo inunctū sup totū israel: vt habetur. ij. Reg. v. Et dñs dedit ei signū q̄ iniret bellū cōtra philisteos quādo audiret sonitū gradientis in cacumie pirorū. per quod signum designabaī sibi assistens auxilium angelorum: sicut dictum fuit ibidem. o Ut videant q̄ oderunt ⁊c. quia tunc philistei fuerūt debellati confusibiliter et in fugam cōuersi: quod preuidit dauid futurum. ideo subdit: p Quoniam tu domine adiuuisti me ⁊c. ⁊ loquitur de futuro per modū preteriti ppter certitudinem pphetie. Moraliter pōt exponi ps. iste de q̄libet fideli posito in afflictione corporali ab hominibus excitata. vel spirituali a demonibus q̄ pro sua liberatione orat deum deuote: allegans primo decentiam exauditiōis diuine: ex parte sui allegans indigentiam: innocentiam: orationis instantiam. ⁊ ex parte dei clementiam: magnificentiam: potentiam: honorificentiā: ⁊ vlteri⁹ format petitionē suā ibi: Deduc me: vt in bono ope ꝯserueī ⁊ a malo culpe ⁊ pene pserueī tur. ⁊ sic tādē in regno glie coroneī: ⁊ sic ꝯsideratꝫ pdictꝫ pōt ad h̄ lrā ista de facili applicari ⁊ ptes distingui.

(J.110.et 114.) (J.24.)

Ps. LXXXV

Moraliter

Inclia dñe. Istū Ps. fecē dd̄ orās a deo liberari de saul psecutiōe. Moraliter aūt pōt exponi vt sit oratio cuiuslibet fideī in afflictione spūs p demonē excitata. vł corpis p hominē malū q̄ ē demonis instrumētū. ⁊ pmo allegat exauditiōis decentiā ex pte sui. s. suā idigētiā. d. Qm̄ inops ⁊ paup sū ego. ⁊ suā innocētiā. d. Custodi aiaꝫ meā ⁊c. ⁊ etiā suā i deo ꝯfidētiā. d. Saluū fac ꝟuū t. ⁊c. ⁊ idē repetiī p alia ꝟba. cū dr̄: Miserere mei dñe ⁊c. Qm̄ tu dñe ⁊c. Hic allegat exauditiōis decētiā ex pte dei. s. ppē suā clemētiā. d. Qm̄ tu dñe suauis es. ⁊ suā magnificētiā. cū subdiī: In die tribulatiōis mee clamaui ad te. ppriū est ei magnifici exaudire illū q̄ recognoscit pteritū bñficiū ⁊ suā potētiā. cū dr̄: Nō ē similis tui ⁊c. s. in potētia q̄ ē infinita: ⁊ ei⁹ honorificētiam. cū dr̄: Oēs gētes ⁊c. nā ex liberatiōe vni⁹ inocētꝫ mlti laudāt ⁊ glificant deū: ⁊ multo plures ex saluatiōe pluriū. ⁊ h̄ ē hyperbole cū diciī: oēs. ad denotādū multitudinē laudātium. Deduc me. Posit allegatiōib⁹ p petitiōis exauditiōe. h̄ ꝯñr formaī petitio: ⁊ pmo respectu boni ꝯsequēdi. cū dr̄: Deduc me dñe in via tua. scꝫ fidei ⁊ morꝫ. Et igrediar in ꝟitate t. q̄si. d. aliī igredi nō possē nisi p te ductore. Letetī cor meū. in te ductore. Ut timeat nomē t. filiali timore. Cōfitebor ti. ⁊c. laudis ꝯfessiōe. Scd̄o formaī petitio respectū mali amouēdi. cū dr̄: Quia miscdia t. ⁊c. q. d. qꝛ misericordiī eruisti me de malo pterito. iō ꝯfidēter peto vt eruas me de futuro. ⁊ subdiī eā cū dr̄: De⁹ iniq̄ isur. s. m. id ē demōes ⁊ mali hoīes. Et nō pposue. te ⁊c. qꝛ sūt i malum obstinati. Et tu dñe de⁹ mi. ⁊c. ex pprietate tua. Da ipeꝛiū puē. t. ⁊c. id ē da mihi ptātē deuicēdi passiōes animi mei

Additio

⁊ tētatiōes inimici. Fac mecū sig. i bo. iteri⁹ ꝯsolādo: ⁊ exteri⁹ adiuuādo. Videāt q̄ ode. me ⁊ cōfū. vidētes se victos (p auxiliū grē tue. In ps. lxxxv. Inclia dñe. vbi dr̄ i postil. De materia ꝟo ei⁹ dicūt cōiī doctores hebraici ⁊ latini.

Additio. j.

Doctores latini ⁊ oēs hūc ps. exponentes: nō oēs exponūt de dd̄ in psecutione saul posito: vt postil. videī asserere. nā glo. cōis tenet hūc ps. q̄ ē q̄dā orō ꝓut in ei⁹ titło pmittiī itelligi de xp̄o: ꝓut i eadeꝫ lati⁹ ꝯtineī: q̄ q̄dē expositio glo. i h̄ loco ñ vr̄ ēē mystica ꝟ lrāł: tū qꝛ h̄ qd̄ dr̄: Custodi a. m. ⁊c. ñ pt pprie dici d̄ dd̄ i hac vita existēte: i q̄ q̄nq̄ fuit petōr: q̄nq̄ iust⁹: nūq̄ tñ sctūs dū viuēt ab aliis q̄ legiī vocari: pferti a seipo qd̄ elationē sapit: tū qꝛ illd̄ qd̄ dr̄ Oēs gētes q̄scūq̄ fe. nō retē applicaī ad edificatiōeꝫ tēpli quā dd̄ ppōebat facē: vt postil. asserit. tale ei ppositū nec edificiuꝫ ñ ꝯtiñ i lrā h⁹ ps. neq̄ ꝯgrue hō petit graꝫ p eo qd̄ pōit seu p pōit se facturū: qꝛ ꝟm phm. iij. Ethi. nō fortes ñ agonizātes coronāī: tū qꝛ illd̄ qd̄ dr̄: Saluū fac filiū ācil. t. valde icōsonū ē: vt attribuaī dd̄ de cui⁹ mr̄e nlla mētio pōit⁹ legiī i scptura fieri. d̄ pr̄e eī dd̄ sepe fit mētio tā tpe suo: vt ptꝫ i. j. Reg. xvj. q̄ et p⁹ Esa. xj. ca. Egrediet virga de radice iesse. ⁊ i mltꝫ alijs locꝫ nusq̄ tñ d̄ mr̄e. vñ poti⁹ debuissꝫ dicē. Saluū fac fi. ꝟ. t. Recti⁹ igiī iste ps. seu orō ꝟm glo. itelligēda ē a dd̄ fctā i psōa xp̄i q̄ i forma ꝟui legiī orasse. Orat ēt p nob vt sacerdos nr̄ orat ēt: in nob tāq̄ caput nr̄m ⁊ istructio. vñ pmo orādo declarat fragilitatē suā i forma ꝟui. d. Inclia dñe ⁊c. qm̄ iops ⁊ pau. ⁊c. Cōsequēī inuit scītatē suā. d. Qm̄ sctūs i. e. q̄ nō ad supbiaꝫ elati reputāda ē: h̄ poti⁹ ad ꝯfessiōeꝫ nō igrati: vt i glo. q̄ ꝟba pprie ad xp̄m ptinēt. aliī ꝟo q̄tūcūq̄ scti de seipis nūq̄ legūī talia ꝟba ptulisse. Abraā eī Gen. xviij. dixit: Ego sū puluis ⁊ cinis.

similiter ꝛ beat⁹ Johãnes baptista de se dicit: Qui de terra est de terra loquitur. Joh. iij. vnde fatet se esse de terra terrenus: ꝛ talis fuit mod⁹ cõmunis sctõꝝ: q̄ licet de seipis quandoq; dicãt se esse iustos nõ tñ sctõs: licet alios a se quandoq; sctõs vocẽt: vt in ps. Sanctis q̄ in terra sũt ei⁹. Cõseq̄nter ꝓclamat diuinã misericordiã ex assiduitate orõnis ꝛ eleuatiõe mẽtis. d. Miserere mei dñe ꝛc. Consequẽter dic: Qm tu dñe suauis. allegãs rõnes sue exauditiõis: ꝛ exponãt isti versus sicut in postilla referẽdo ea suo modo ad xpm vsq; ibi cuz dr: Omnes gẽtes ꝛc. qui q̄dẽ versus recte itelligẽdus ẽ ꝓpheticẽ dict⁹ ꝑut in glo. pnũciat ei ecclãm dei eẽ vbiq; dilatãdã. cũ dicit: Oẽs gẽtes quascũq; fe. ꝛc. sic ꝛ nomẽ dei vbiq; pdicandũ. cũ dicit: Et glorificabũt nomẽ tuũ. Cõsequẽter pnunciat ꝙ p glorificationẽ seu pdicationẽ nominis dei: ꝛ p miracula hoc ꝯfirmãtia excludunt dij falsi a terra. ꝛ hoc cũ dicit: Qm magnus es tu ꝛ fa. mi. ꝛc. h̄ est dicere: sic glificabit nomẽ tuũ p pdicationẽ in oĩb⁹ gẽtib⁹ quascũq; fecisti. ꝛ etiã demõstraber' magn⁹ qr facies mirabilia: ex quo mãifestabit ꝙ tu es de⁹ sol⁹ ꝛ nõ ali⁹. Cõseq̄nter dicit: Deduc me dñe in via tua. vbi ps. orat in ꝑsona xpi ꝓ mẽbris suis de q̄b⁹ dixerat: Oẽs gẽtes q̄scũq; fecisti veiẽt ꝛ adorabũt te ꝛc. ꝓ q̄b⁹ h̄ orat vt veiãt ad viã: qr i eadẽ iã sũt: h̄ vt i via dñi iã existẽtes deducãt ne labãt i ea. aliõ est ei h̄z glo. duci ad viã: aliõ ðduci in via: qd est adiuuari ne in ea cadat. Et igrediar i ve. t. i. vl' teri⁹ te ducẽte ꝓficiã in ɤitate tua. ꝛ sic ꝓficiendo. Letet cor meũ vt ti. no. tuũ. Timor enĩ dei cũ leticia spũali admiscẽd⁹ ẽ in hac vita: qr leticia seu iocũditas animũ trahit: timor vero a via recedere nõ sinit. ꝛ sequit: Cõfitebor tibi dñe ꝛc. expõatur vt in postil. vsq; ibi: Eruisti animã meã ab infer. ife. in q̄bus ɤbis ꝯfitet in ꝑsona eccle ꝙ fuerit liberata a dãnatiõe iferni p missionez filij. dicit aũt ifern⁹ inferior: qr ꝑsens vita vbi est corruptio ꝛ mortalitas infernus est respectu habitationis celestis vbi est vita ineffabiliũ gaudioꝝ: sed habitatio dãnatoꝝ adhuc est inferior respectũ isti⁹ vite. Cõseq̄nter dic: Deus iniq̄ insurrexerũt sup me. qd põt expõi tam p xpo i sua passiõe q̄ ꝓ mẽbris i assidua ꝑsecutiõe tyrãnoꝝ ꝛ hereticoꝝ. Et tu dñe de⁹ miserator. qr ꝓpriũ est ei misereri. Et patiẽs q̄ expectat malos. ꝛ inde est: Multe misericordie ꝛ verax in ꝓmissis. Respice i me ꝛ miserere mei: da iperiũ tuũ ꝛ iudicij ptãtẽ. iuxta illõ Joh. v. Potestatẽ dedit ei iudiciuz facere. Puero tuo. i. suo. s. xpo in forma sui. Et saluũ fac. s. resuscitãdo. Filiũ ancille tue. i. beate virgis. iuxta illõ: Ecce ãcilla dñi. Luc. j. Si aũt ꝓ membris intelligat intelligendũ est: Da imperiũ tuũ puero tuo. s. sctis q̄ sedebũt ad iudicãdũ Matth. xix. ꝛ accipitur singulare ꝓ plurali: ꝑut scriptura sepe cõsueuit: q̄ q̄dẽ sũt filie ancille. i. eccle. ꝛ sequit: Fac mecũ signũ in bono. qd in ꝑsona xpi intelligẽdũ ẽ de signo resurrectiõis. iuxta illõ Matth. xij. Signũ nõ dabit ei nisi signũ Jone ꝓphete. ꝛ seq̄tur: Ut videãt q̄ oderũt me ꝛ ꝯfundant. s. iudei ꝛ alij ꝑseq̄ntes: qui confundant in resurrectiõe xpi. Potest etiã hoc itelligi de mẽbris p redũdantiã capitis: ꝛ quia p resurrectionem virtus dei declaratur: et spes credentium confirmatur. ex q̄bus dicit: Quoniam tu deus adiuuisti me ꝛ cõsolatus es me.

¶ In eodem psal. vbi dicitur in postilla: Potest aliter dici. s. ꝙ dd ibi demeruerat descẽdere ꝓ occisione sacerdotũ nobe.

Additio. ij.

Hec opinio postillatoris fuit iprobata supra in additione. ij. Reg. xv. vbi rationabiliter est ostensũ ꝙ dauid nõ fuit in culpa circa occisionem sacerdotũ nobe: licet fuisset in causa: nec ex hoc qd dixit ad abiathar: Ego sum reus omniũ animarum patris tui ꝛc. Sequit ꝙ postillator intendit: Plarũ enĩ mentium est ibi apponere culpam vbi nulla est. Qr aũt dicit ꝙ reuelatũ fuisset dauid illud peccatũ esse relaxatũ a deo: nullum habet fundamentum in scriptura.

Replica.

In psalmo Inclina. cum postillator exponit materiam huius psalmi de dauid: ꝓut communiter exponunt doctores. Burgeñ. se oppõit. dicẽs: ꝙ non omnes doctores sic exponunt: nec postil. dixit omnes: sed communiter. ¶ Oppõit secundo Burgeñ. per hoc quod dicitur in psal. Custodi animam meam quia sanctus sum. quod sine iactantia dauid de se proprie dicẽ non potuit. Ad quod respondet postil. quod sanctus transsumitur ꝓ innocente: ꝛ sic dauid se potuit i hac parte bene dicere innocentẽ. Tertio opponit Burgen. contra applicationem illius passus omnes gẽtes quascunq; fecisti. volens ꝙ quia de edificatione templi in littera non fit mentio: ideo ad illã non debeat fieri applicatio. Etiam vt dicit: nemo congrue petit gratiã ad id qd ponit vel ꝓponit se facturum: ꝛ allegat ad idẽ Arestotelem dicentẽ: Nõ fortes sed agoniçantes coronari. Ad illud dicendum ꝙ illud argumentum si valet habet locum in multis psalmis: in quib⁹ de materia non fit mentio sed per debitas applicationes inquiritur sepe materia psalmorum. Nunc autem post primam inunctionem factam per samuelẽ: dauid proposuit cultum domini dei augeri: ꝛ ad id templum construere ad quod omnes gẽtes ꝑm distributionem accomodandã: vel hyperbole venture erant ad deum honorãdũ. Accipit igit dauid ex hoc materiã orationis petens vt det ei gratiã id perficiendi quod proposuit: non petit coronari nec premiari: sed in opere pertinente ad meritum adiuuari. Brocardica igitur allegatio Arestotelis que non est ad propositum: nec verum videtur assumptũ Burgen. ꝙ videlicet nemo congrue petit gratiã ad id quod se facturum proponit: quia magis congrue petit quis per gratiam iuuari in faciendis q̄ in his que iam facta sunt. nam primum respicit meritum in quo totum est gratiosum: scdm autẽ petit premium quod apostolus declarat iustũ scribens. ij. ad Timothe. iiij. vbi post enumerata per gratiam merita: exigit coronã de iusticia quã inquit reddet iustus iudex. ¶ Quarto Burgen. opponit ꝙ dauid non potuit sibi attribuere illud huius psal. Saluum fac filium ancille tue ꝛc. ꝛ ratio sua ad hoc videtur valde pueriliter sonare: quia vt inquit nusq̄ in scripturis fit mentio de matre dauid: sed bene de patre: ideo nõ debuit hic allegare matrem suam: sed potius dixisse: Saluum fac filium serui tui non ancille. Quis enim illa consequentia nullum habeat colorem: errat tamen in antecedente: immo cõtradicit sibiipsi: quia ꝑm ipsius correptorium super psal. Dominus illuminatio mea et salus mea ꝛc. fit mentio de matre dauid ad litteram: Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me ꝛc. et psalmo. l. ad litteram fit mentio de matre dauid ꝛc. Et mirum quare dauid in orationis sue humilitate non possit vel debeat matris sue carnalis vel etiam spiritualis synagoge verius ecclesie memoriam facere dicendo: Saluum fac filium ancille tue ꝛc. In hoc loco enim et infra psal. Credidi propter quod locutus sum ꝛc. Burgen. dicit ꝙ fideles possunt se dicere filios ancille dei: id est ecclesie: sed excludit vtrobiq; dauid sine ratione: quasi dauid ad ecclesiam tanq̄ matrem non pertinuerit: vel quasi fidelis non fuerit. In q̄ ostendit se Burgen. iudeum fidelem non esse vel fuisse: sic suum optimum regem dauid de ecclesia eijciendo. et inter fideles non computando: sed quod specialiter tangit de occisione sacerdotum nobe. vide corrigi. ij. Reg. xv.

Glo. ordi.

a ¶ Cas. Quia agit de eccla ꝑm ꝑsentem statum vbi agit opera.
b ¶ Cantici. Cas. vt de sctari hierusalẽ. ad intelligentiã supne eleueris. s. de actione ad theoricam.
De elec. c. fũdamẽta. li. 6. c ¶ Cas. Propheta pdicat celestez hierusalem filijs chore: quã commẽdat p fũdamẽta ꝛ portas ꝛ famã vt eis augeat affect⁹.

ꝓ proponitur. ꝓ vt habitent in sion hic per fidem: in futuro per spem pars cuius in celo: pars cuius in terra militat.

a b ¶ Filijs chore psalmus cantici.
Psalmus LXXXVI
c Fundamenta eius a

Fundamẽta. Cas. Ps. de celesti hierusalẽ plen⁹ spũ. LXXXVI ꝓpha mlta voluẽs apd se d hac ciuitate de q̄ nihil adhuc dixerat in h̄ erũpit. Fũdamẽta ei⁹. prior laus a fũdamẽtis: vt soliditas toti⁹ ciuitat' notet. Ei⁹ nõ refert ad aliqd pmissũ: h̄ ad cordis ꝓphe meditationẽ q̄ nũq̄ de illa corde tacuerat ꝛ si ore.

¶ Dicta

Nico. de lyra

Fundamenta eius i mõtib⁹. LXXXVI Huic ps. pmittit talis titul⁹ in hebreo ꝛ in trãslatiõe Hiero. Filioꝝ chore ps. cãtici. Et ptz expositio ex supradictis ps. lxxxij. ꝛ. lxxxiij. De materia vero hui⁹ ps. dicũt aliq̄ hebrei ꝙ loq̄t de ciuitate hierlm quã edificauit salomõ eã claudendo triplici muro. ꝛ d tẽplo qd ibi edificauit valde notabilit ꝛ sũptuose: vt ptz. iij. Reg. ꝛ. ij. Paral. Sz h̄ nõ videt posse stare. qr cũ dr. j. Gliosa dicta sũt de te ciuitas dei. In hebreo dr. Cela qd ꝑpetuitatẽ sigt a pte post: vt dictũ est. s. ps. lxxxiij. ꝓpter qd Hiero. addidit hic sp qd ẽ omissũ in trãslatiõe cõmuni. Ciuitas aũt ꝛ tẽplũ qd edificauit salomõ nõ durauit i ꝑpetuũ: h̄ solũ. ccccxx. annis ꝑm hebreos. ꝛ tũc nabuchodonosor ciuitatẽ ꝛ tẽplũ dstruxit ꝛ succẽdit. iiij. Reg. vlti. ꝓpter qd alij

qui alij he.

a ¶ Dicta. Aug⁹. Hec sunt illa que dñs p ꝓphetas de ea pdixit. b ¶ Memor ero. Aug⁹. Diapsalma. dñs de eadẽ hierusalẽ. ¶ Aug⁹. Memor ero raab. Ostendit q̄ sũt illa gloriosa. Quasi hec sũt illa: i illa ciuitate inquit ꝓpheta ex ꝑsona dei. Memor ero raab ꝛ ba. q̄ nõ ꝑtinẽt ad pplm iudeoꝝ. Gloriosa de te. vbi nõ sol⁹ ẽ iude⁹: sed oẽs gẽtes.
Jos. 6. c. c ¶ Raab. Aug⁹. Per fenestrã emisit coccinũ. i. in fronte habet signũ sanguinis xpi ecclia gentiũ. Unde publicani et meretrices precedẽt. v. in. r. c. Mat. 21. c
Raab. Latitudo vel impetus: gẽtes que late et impetuose vagãt per vitia. ¶ Aug⁹. Ad babyloniã ꝑtinent oẽs mali: vt ad hierlm oẽs scti. d ¶ Ecce alienigene. Aug⁹. Memor. ꝛ ecce alienige. i. gentes. ꝛ tyrus angustia vitiorum vel penitentie.

¶ Nunquid si

a ꝓ ꝓphetis aplis. ꝓ summo āgulari lapide xpo.
in montibus sanctis: diligit do a b
ꝓ ec. a ꝓ idẽ sunt porte que ꝛ fudamẽta b ꝓ cuius ciui sion. c ꝓ diligit spũalẽ ciuitatẽ sup omnia illa q̄bus ꝑsignabat.
minus portas sion super omnia c
a ꝓ imaginaria. b ꝓ Aug⁹. ꝙ nõ de ea q̄ cecidit
a tabernacula iacob. Gloriosa di b
ꝓ hec.
b cta sunt de te ciuitas dei. Me c f
a ꝓ aplis quibus de illis recipiendis pcipiam.
c mor ero raab ꝛ babylonis: scien
a ꝓ ecce quid p raab et baby. signauit. ꝓ allophili poriõe cadentes. b ꝓ gentes. ꝓ duo. ꝓ vel ec.
b tium me. Ecce alienigene et
a ꝓ id ẽ illi qui sunt in angustia vitioꝝ vl penitentie. b ꝓ Aug. gẽtes q̄ sunt vsq; ad finẽ terre: etiam nigri.
tyrus et populus ethiopum: hi

Nico. de lyra

qui alij hebrei doctores dixerũt ꝙ ps. iste loquit de ciuitate hierlm ꝛ tẽplo reedificãdis p regẽ messiã quẽ adhuc expectãt nobilius ꝛ alti⁹ q̄ fuerint tẽpore salomonis. vnde dixerunt aliqui ipsoꝝ ꝙ in aduentu messie mons sion eleuabitur in altũ: qr dñs trãsferet ibi montẽ sinai ꝛ montẽ thabor ꝛ montez carmeli: ꝛ sup istos eleuabit mons sion: inducẽtes ad hoc. illõ Esa. ij. Erit in nouissimis diebus mons domus domini in vertice montiũ ꝛ eleuabit sup colles: ꝛ sic ꝑm eos dr in pncipio huius ps. Fũdamẽta ei⁹ in mõtib⁹ sctis. diligit dñs portas ꝛc. Et tres dicũt mõtes scti pdicti: qr in vno data fuit lex Exo. xx. in alio ostẽsa victoria barach. Judic. iiij. i tertio descẽdit ignis d celo sup sacrificiũ Helie. iij. Reg. xviij. Sed dictũ istoꝝ prima facie videt ridiculũ ꝛ ficticium ꝓpter qd Ra. Sa. reprobat ipm sup Esa. dicẽs ꝙ eleuatio dom⁹ dñi ẽ intelligẽda ꝑm magnitudinẽ signoꝝ ꝛ mirabiliũ q̄ fient ibi in aduẽtu messie q̄ reedificabit tẽplũ ꝛ ciuitatẽ hierlm in monte sion: ꝛ ibi adducent iudei q̄ sũt dispsi p orbẽ: qr gẽtes apd quas sũt dispsi audientes mirabilia dei q̄ tũc fient ibi: filios israel quos inueniẽt in terris suis mittẽt honorifice: offerentes eos donũ dño. Et iducit ad h̄ auctoritatẽ Esa. lxvj. Annũciabũt gliam meã gẽtib⁹: ꝛ adducẽt oẽs fr̄es vr̄os de cunctis gẽtib⁹ donũ dño i eq̄s ꝛ q̄drigis ꝛ lectic' ꝛ i mulis ꝛ carruc' ad mõtẽ sctm meũ hierlm dic dñs. ꝛ ad h̄ applicat lraz sequẽtẽ: Memor ero raab ꝛc. ꝯñr ꝑut pt. Sz ꝓsecutiõem hui⁹ adaptatiõis dimitto ad vitãdũ ꝓlixitatẽ. Et qr fũdat sup erroneũ fũdamẽtũ. s. xpm vẽtuꝝ ad salutẽ hoim qd iã trãsijt in ꝑteritũ: ꝑm ꝙ tenet tota ecclia tã q̄ diuis miracul' ꝯfirmata: ꝑm ꝙ dr Mar. vl. Illi aũt ꝓfecti pdicauerũt vbiq; ꝛc. Ad qd seq̄t verã eẽ fidẽ eccle: vl deũ eẽ testẽ ꝛ ꝯfirmatorez falsitat': qd ẽ mãifeste ipossibile. Et hãc veritatẽ declaraui diffuse per scripturas ve. tes. in q̄dã qõne de q̄libet q̄ a mlt' hr: ꝓpt qd h̄ solũ repeto vnã auctoritatẽ q̄ hr Aggei. ij. q̄ talis est: Adhuc vnũ modicũ ẽ: ꝛ ego mouebo celũ ꝛ trã ꝛ mare ꝛ aridã. ꝛ mouebo oẽs gẽtes ꝛ veiet desiderat⁹ cũct' gẽtib⁹: ꝛ iplebo domũ istã glia dic dñs exercituũ. Agge⁹ aũt ꝓpha tũc loq̄bat d domo dñi q̄ a çorobabel ꝛ alijs patrib⁹ deuot' edificabat p⁹ reditũ captiuitat' babylonice: exhortãs pplm ad illi⁹ edificationis op⁹. dicẽs in ꝑsona dñi ꝙ eẽt glificãda mirabilit in aduẽtu desiderati cũct' gẽtib⁹. p quẽ itelligit xps ꝑm expositores catholicos ꝛ hebreos: qd nõ eẽt verũ nisi xps venisset stante adhuc illa domo q̄ iã diu destructa est p romanos. s. xlij. post passionẽ xpi anno. Itẽ i auctoritate pdicta subdit ꝓpha: Magna erit glia dom⁹ isti⁹ nouissime pl⁹ q̄ pme. dic dñs exercituum. ex q̄ duo mãifeste ostẽdũt: videlicz ꝙ illa dom⁹ q̄ tũc edificabat erat nouissima: ꝛ sic nõ erat tertia expectãda futuris tpib⁹ edificãda vt iudei expectãt: ꝓpt qd dr Hier. vij. Nolite ꝯfidẽ in ɤbis mẽdacib⁹. dicẽtes: tẽplũ dñi. tẽplũ dñi: tẽpluz domini. quia nõ reedificabit tertio. Aliõ est ꝙ ꝓpha asserit domũ scdam p çorobabel ꝛ alios pr̄es edificatã: fore magl' glificãdã q̄ pma fuerit: qd nullo mõ pt itelligi nisi p h̄ ꝙ fuit honorificata gliose de xpi ꝑsentia: q̄ fuit ibi oblat⁹ a matre sua. Luc. ij. Ibi et plies ꝑsonalit pdicauit: vt ꝯcordit dicunt q̄ttuor euãgeliste. ibi et mlta miracla fec: vtpote cecos ꝛ claudos curãdo. Mat. xxj. Et alia mirabilia opãdo. In mõte etiam siõ in q̄ erat tẽplũ misit spũmsctm sup aplos: vt dic. Hiero. i epla ad Paulinũ de oĩb⁹ sacre scripture libr' qd fuit mirabile maxim. s. ꝙ hoies illitterati ꝛ simplices stati oẽs scpturas sacras itelligerẽt: ꝛ oĩb⁹ liguis loq̄rent. ꝛ q̄ pri⁹ erãt timidi: nulla aduersa ꝓ xpo formidarẽt pati: h̄ magl' gauderẽt: ꝑm qd dr Act. v. Ibãt apli gaudẽtes a ꝯspectũ cõcilij: qm digni habiti sũt ꝛc. Et ista ꝛ cõsimilia facta p xpm sũt illa signa maiora q̄ Ra. Sa. dic fiẽda i hierlm ꝛ i mõte siõ i aduẽtu messie. Sz i h̄ errat ꝙ expectat fiẽda illa q̄ iã sũt fctã. Auctoritas vero Esa. quã allegat ꝓ se: loq̄t de pdicatiõe aploꝝ aliorũq; xpi discipuloꝝ: p quã adducti sũt de oĩb⁹ mũdi ptib⁹ ali q̄ ad fidẽ xpi: q̄ adductio nõ fit p motũ localẽ: h̄ p motũ aĩe ad fidẽ. ꝛ h̄z h̄ dic saluator Joh. x. de vocatiõe gẽtiũ ad fidẽ. Et alias oues habeo q̄ nõ sũt ex h̄ ouili ꝛc. Propt pdicta ꝛ plura alia q̄ causa breuitat' omitto. scti doctores nostri Hiero. Aug⁹. Cas. dicũt ꝙ iste ps. ad litterã loquit de mysterio xpi ꝛ ecclesie: qd q̄dẽ mysteriũ cognouerũt filij chore p spũm ꝓphetie in h̄ ps. designãtes ecclãm noie siõ ꝛ hierlm: qr h̄z ɤitatẽ ecclia ꝑut restringit ad statum no. tes. fuit ibi fũdata ꝛ inchoata p xpi oblationẽ: pdicationẽ: mortẽ ꝛ resurrectionẽ. ꝛ spũsscti missionẽ. ꝛ h̄ est qd dicit Heb. xij. Accessistis ad montẽ sion ꝛ ciuitatẽ dei viuẽtis hierlm celestẽ ꝛc.

Igitur h̄z hoc psal. iste diuidit in duas partes ꝑm duos ecclie stat⁹. s. militant' ꝛ triũphãt'. de secũdo agit ibi: Sicut letantium. ¶ Circa primum describitur huius ciuitatis. s. ecclesie militantis fastigium. secundo multiplicatio ciuium. ibi: Memor ero. tertio vtriusq; effectiuum principium. ibi: Nunquid sion. ¶ Circa primum dicit: ¶ Fundamenta eius. i. ecclesie. a ¶ In montibus sanctis. id est in monte sion. vbi xps predicauit. ꝛ in alio monte vbi legem euãgelicã promulgauit Mat. v. vj. ꝛ. vij. Et in monte thabor vbi coram tribus discipul' Petro Jacobo ꝛ Johãne futurã gliam sue resurrectiõis in transfiguratione ostendit. Mat. xvij. Uel aliter: In montib⁹ sãctis. id est in christo et apostolis. ꝛ hoc modo loquitur Johã. Apoca. xxj. Et murus ciuitatis habens fundamenta duodecim: ꝛ in ipsis. xij. nomina apostolorum ꝛ agni. b ¶ Diligit dominus portas sion. id est approbat. Et dicuntur hic porte sion illa per que fit ingressus ad ecclesiã militantẽ. s. exorcismus ꝛ cathecismus ꝛ baptismus. c ¶ Super omnia tabernacula iacob. i. super cultuz veteris legis qui fuit in pluribus tabernaculis. primo in tabernaculo a moyse facto Exo. xxvj. secundo in tabernaculo facto a dauid. ij. Reg. vj. ꝛ tertio in templo Salomonis. iij. Reg. vj. d ¶ Gloriosa dicta sunt de te. in veteri ꝛ nouo testamento: vt patet in hoc psalmoruz libro ꝛ in alijs libris propheticis patebit domino cõcedẽte. In nouo vero testamento patet vbiq;. e ¶ Ciuitas dei. Ciuitas enim ẽ ciuium vnitas. in ecclesia vero in omnib⁹ nationib⁹ vniunt homines p fidẽ ꝛ charitatẽ xpi: p qd efficiũt ciues celestes. h̄z qd dicit Ephes. ij. Iã nõ est' hospites ꝛ aduene: h̄ estis ciues sanctoꝝ ꝛ domestici dei ꝛc. f ¶ Memor ero raab. ꝛc. Hic ꝯñr describit ciuiũ mltiplicatio ¶ Circa qd sciẽdũ ꝙ lex mosaica nõ fuit publicata oĩb⁹ nationib⁹: sed tñ iudeis: h̄z ꝙ dicit. j. ps. cxlvij. Nõ fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia sua nõ mãifestauit eis: qr alie gẽtes ad eã nõ tenebant sed ad legẽ euãgelicaz oẽs obligabant: ꝓpt qd xps ꝑcepit eã p aplos aliosq; xpi discipulos vbiq; publicari. Mar. vl. Euntes in mundũ vniuersum pdicate euãgeliũ omni creature: Qui crediderit ꝛ baptiçatus fuerit saluus erit: q̄ vero nõ crediderit ꝯdemnabit: ꝛ p talẽ publicatiõez mltiplicat⁹ ẽ numer⁹ fideliũ p orbẽ. ꝛ h̄ ẽ qd dr: Memor ero raab ꝛc. Hic noiant aliq̄ ꝓpli circa terrã iudee habitãtes: q̄ p pdicationẽ aploꝝ ꝯuersi fuert ad fidẽ i magna pte. ꝛ p istos intelligunt alij ꝓpli p orbẽ dispsi: ex quib⁹ aliq̄ a tẽpore aploꝝ fuert ad fidẽ ꝯuersi: sic dictũ fuit. s. ps. xviij. Sciendũ tñ ꝙ ꝑm hebreos ꝛ etiã beatũ Hiero. in trãslatiõe iuxta hebreum hoc nomen raab quod hic ponitur non est nomen ꝓprium illius mulieris que recepit nũcios iosue et abscõdit: Josue. ij. h̄ ẽ nomẽ appellatiuũ et signat supbiã vl supbã. p qd designat gẽs egypti: que tempore moysi per supbiã fuit valde rebellis deo: vt habetur in Exod. sed post mortem xpi humiliter

 suscepit fi.

¶Glo. ordi.

a ¶ Nunquid sion. Aug. Cas. Secundũ aliam litterã. Mater sion dicet homo. Q. vnde aliem peruenient ad hierusalẽ. Est quidam homo: id est christus: qui dicit mater sion. id est synagoga mater mea fm carnem: et p hunc venit. qs ẽ hõ ille: ipse est q̃ in ea natus est: et eam fundauit: ipse dicit mater ciuitati illi. ¶Cas. Uel cõmendata sion spũali. i. ecclia scrĩpat carnalẽ sion. i. synagogã quasi xps est fũdamẽtum illius ciuitat'. Sz sion. i. synagoga mater eccliẽ. dicet q xps tm̃ homo ẽ nõ deus. ita dicet. Sed xps et homo est in ea natus. Et ipse idem est altissimus. i. deus qui fundauit eam. b ¶Hoꝝ qui fuerunt. August. Ul fm aliã lrãm. quorum principum. Horum qui fuerunt facti scz principes in ea. id est qui facti sunt principes anteq̃ essent in ea non erãt principes sed abiecta mũdi. Elegit enim deus ĩfirma mundi vt confunderet fortia. c ¶ Sicut letãtiũ. Cas. Diapsalma. ɔcludit pauc' verbis tãgẽs futurã beatitudinẽ. ¶Aug. Sicut letãtiũ. Collat' oĩbus cõcludit: Sicut letantiũ. ¶Sicut. qz talis erit leticia qualez hic nõ nouimus. ꝛ ideo cũ non potuit exprimi dicit vt potuit: sicut letan. ¶Aug'. Melech chorus: vt canenti chorus cõsonãdo respõdeat sicut hic: ꝛ in aliorũ cantu psalmorum factum est: sed tituli variantur pro leuando fastidio: vel forsan alia non satis nota causa. hic autem passio christi prophetatur. cui debemus imitando respondere: sed non prodest nisi fiat in choro. i. in cõcordia charitatis. Heman frater ei' iterp̃tatur. hi sũt q̃ in cruce glĩant: q̃ sũ veri israelite. vl' hemã ezraita. i. aduẽa. dr eñ fuisse q̃dã oriẽtal'.

¶ LXXXVII

a ¶ in hierlm. b ¶ id ẽ nũquid poterit hõ ɔsuadere sion. i. synagoge hoc qð dicã. Q. non hoc recipit incredula synagoga. ¶ vl' sion. i. eccliẽ dicet homo. Q. hõ nõ dicet ex se: sed de' i hoie qð ꝛ hõ na. fundauit.

a fuerũt illic. Nũquid siõ dicet ^a ^b

a ¶ hoc miraculum etiam accidit in ea.

homo: et hõ nat' est in ea: ꝛ ipse ^c ^d

a ¶ non vt homo: sed vt de'. b ¶ vnde hoc scio ¶ quod miraculũ ne sit incredibile: qz.

fundauit eã altissimus? Domi ^e

a ¶ vel uir. b ¶ que sunt directe poplis fidelib' et edite a principib' moyse ꝛ pphetis ꝛ apostol

nus narrabit in scriptur' popu- ^f

¶ dico:

b lorum: et principum horum qui ^g

a ¶ vel facti sunt. b ¶ ciuitate. c ¶ qð nõ in peregrinatione. d ¶ omniũ nostrũ.

c fuerũt in eã. Sicut letantiũ om ^b

a ¶ erit. b ¶ o sion.

nium: habitatio in est te.

a ¶ qz lec' finis passionis hic ostendit b ¶ qz ꝛ hic agit de bona oꝑatiõe. c ¶ canit. d ¶ xpi.

Canticũ psalmi filijs chore in fi

a ¶ celestiũ coronaꝝ. b ¶ i. in choro. i. cõcordia charitatis. c ¶ imitatione vl' granarũ actiõe.

d ¶ et hic est.

nem p melech ad rñdendũ isrl'

a ¶ qui in choro respõdente canentibus mysterium intellexerit. b ¶ vel esraite.

lect' hemãn israelite.

¶Nico. de lyra

suscepit fidẽ xpi catholicã p predicationẽ beati Marci. sic ethiopes p p̃dicationem beati Matthei. Itẽ vbi trãslatio nr̃a habet: Ecce alienigene. In hebreo et in trãslatione Hiero. habet: Ecce palestina. ꝛ in illa terra aliq̃n multũ viguit fides xpiana. a ¶ Hi fuerũt illic. i. aliq̃ de ist' ppl'is predict' recepti sunt in ecclesia q̃ dr ciuitas dei vt dictũ est. In hebreo ꝛ in translatione Hiero. habetur sic: Iste nat' ẽ ibi: ꝛ ẽ eadẽ sentẽtia. qz li iste referẽ ad quẽlibet ppl'm predictũ: vt sit sensus iste. i. q̃libet de pp'lis predict' ad ecclesiã recept' na:' ẽ ibi. i. renat' p baptismum: fm q dic saluator Ioh. iij. Nisi q̃s renat' fuerit ex aq̃ ꝛ spũscto: nõ põt introire in regnũ dei. b ¶ Nunquid sion. Hic ɔñr põit duoꝝ predictoꝝ principiũ effectiuũ: qð ẽ xps ver' hõ ꝛ de' ver'. cũ dr: Nũq̃d siõ dicet homo. q. d. sic. In hebreo ꝛ in trãslatione Hiero. habet: Ad sion dicet ꝛc. Et sic patz q in trãslatione ista li siõ est datiui casus. vt sit sensus: homo dicet ipi sion. Iste homo potest intelligi Iohannes baptista ,pnuncians xpi aduentũ. fm q dr Ioh. j. Fuit homo missus a deo cui nomẽ erat Iohãnes: h venit in testimoniũ vt testimoniũ phiberet de lumine ꝛc. Alii exponiẽ vt iste homo sit ipe xps: q̃ aduentum suũ dixit in mõte sion: vbi frequẽter p̃dicauit ipm eẽ cõpletũ. Et ẽt ecclie p siõ significate aduẽtũ suũ p̃miũ eẽ cõpletũ dixit. s. apl'is aliis q discipulis: in quib' ecclia fm statũ noui testamenti incepit. ideo subditur: c ¶ Et homo natus est in ea. i. in ecclia p sion significata: vt predictũ est: qz christ' natus est de virgine: que est nobilissimum membrum ecclesie. Et dicit: in ea. quia christ' ab instanti cõceptionis fuit in vtero matris homo perfectus virtutibus ꝛ sciẽtijs: lz nõ fm quãtitatẽ corpis. d ¶ Et ipse fundauit e. al. i. ipe hõ xps q̃ ẽ altissim' fm naturã diuinã: fundauit virginem eam confirmando sua gratia: ita q nec mortaliter nec venialiter peccauit. Uel eam. id est ecclesiam quam fundauit modo supradicto. e ¶ Dominus narrabit. id est narrari faciet. f ¶ In scripturis populorum. i. in euangelijs ad omnes populos deriuatis: modo supradicto. Et dic: narrabit. quia ipse christus nihil scripsit: sed scribere euãgelia euãgelistis inspirauit. g ¶ Et principũ horum qui fuerunt in ea. id est in scripturis apostolorum: qui sunt principes ecclesie post christum: et ipsi scripserunt christi ꝛ ecclesie mysteriũ: vt patet in epistolis Pauli apostoli ꝛ alioꝝ. In hebreo ꝛ in trãslatiõe Hiero. habetur: Domin' narrabit in scripturis ppl'oꝝ. iste nat' est in ea semp. ꝛ vt dicit Ra. Sa. ꝛ bene in hoc li semper referẽ ad primã partẽ huius versus sic: Dñs narrabit. i. narrari faciet modo predicto. Semp in scripturis ppl'oꝝ: qz iste scripture vsq ad finẽ mundi narrabuntur inter ppl'os credẽtes. in quib' ɔtineẽ quod subditur: Iste natus est i ea: id est ipse christus natus est de virgine: ꝛ ecclesia modo predicto. h ¶ Sicut letantiũ. Hic consequenter describitur secũdus status ecclesie. s. triũphantis: in quo est laus iugis et perpetua. sicut. s. dictũ est ps. lxxxiij. Beati q̃ habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te ꝛc. ꝛ hoc ẽ qð dicitur hic: Sicut letãtiũ omniũ habitatio est in te. nõ eñ potest dici ita generaliter q̃tũ ad statũ vite p̃ntis: nec q̃tũ ad leticiã spũalẽ: qz p sũt aliqui mali mixti cũ bonis: q̃b' nõ cõpetit leticia spũalis: nec q̃tũ ad leticiã corporalẽ: qz i ecclesia semper sũt aliq̃ afflicti mesticia tpali.

¶Morali. [Fundamẽta eius.] Sicut LXXXVI in expositione litterali dictum est. ps. iste loquitur de mysterio xpi ꝛ ecclie nomie sion ꝛ hierlm significate. ,pter quod ptrãseo de alio sensu mystico requirendo.

¶ In ps. lxxxvj. Fundamenta eius. vbi dicitur in postil. In hebreo additur cela.

¶Additio. j. Ostensũ fuit in additione supra ps. lxxxiij. additione. iij. q cela in hebreo nõ significat ppetuitatẽ: nec ẽ necessaria ista allegatio: qz ex alijs q̃ cõtinenẽ in ps. hoc satis manifestaẽ ei' materia ꝛc.

¶ In codẽ ps. vbi dicit in postilla. Auctoritas Esa. quã alle. p se loquiẽ de p̃dicatiõe aploꝝ.

¶Additio. ij. Auctoritas Esa. Et adducẽt oẽs fr̃es ꝛc. Esa. lxvj. nõ ,pprie expõiẽ de his q̃ adducũẽ ad fidẽ xpi p̃dicationẽ aploꝝ seu discipuloꝝ. nã de talib' ĩproprie diceret q adducũẽ in eq̃s ꝛ q̃drigis ꝛ hmõi: qz ad talẽ adductionez scz ad fidẽ xpi nõ ptinet adductio p talia: ꝛ multomin' ad huiusmodi reductionẽ ptiet illõ qð ibidẽ imediate seq̃ẽ. vbi sic: Quõ si iferãt filij isrl' mun' in vase mũdo i domũ dñi: nõ eniz portãtur hi q̃ ad fidẽ xpi nouiẽ veniũt in vase mũdo sic mun' ꝛc. sed in hac auctoritate Esaias p̃nũciat q̃ddã valde nouuz in ecclesia dei quod in synagoga antiqua reputabatur sacrilegium: scz q ossa sanctorum martyrum seu confessorũ ꝛ huiusmodi portantur cũ magna veneratione ad ecclesiã tanq̃ sacre reliquie in capsis seu reliq̃rijs p̃ciosis ꝛ mundis: ꝛ sic ,pprie adducuntur fratres: id est sancti in eoꝝ reliquijs i quadrigis ꝛ huiusmodi: et tanq̃ munus consecratum deo offeruntur in vasibus mundis ¶Apud antiquos autem: scilicet veteris testamenti nulla ossa nec aliquid de corpore mortuorum quantũcunq sanctorum intrabant templum: immo tangentes talia erant prohibiti ab ingressu templi donec purgarentur: vt patet Leui. xxj. ꝛ hec videẽ esse vna de auctoritatib' validis contra iudeoꝝ pfidiam: ꝛ ibidem domino concedente plenius videbitur.

¶ In codẽ ps. vbi dicitur in postil. Circa primũ diciẽ: Fũdamenta eius. i. ecclesie.

¶Additio. iij. Non habetur in littera cui referatur illud relatiuum scilicet eius: nec in h psalmo precessit aliqua mentio de ecclesia: qz primũ verbũ huius psalmi est quod dicitur: Fundamenta eius. non exprimendo cuius. Ad quod bene respondetur in glosa. vbi sic: non refertur eius ad aliquod premissum: sed ad cordis prophete meditationem: qui nunq̃ de illa scilicet ecclesia corde tacuerat: ꝛ si ore aliquando omisisset: hec in glosa.

In eo. ps.

¶ In codẽ ps. vbi diciẽ in postilla: Diligit dñs portas sion.

¶Additio. iiij. Per portas siõ forte meli' itelligerẽ gratia ꝛ virtutes q̃b' pseuerãter habitis infallibiliter fit ingressus ad ecclam nõ solũ militãtẽ sed etiã triũphantẽ. p baptismũ aũt fit hmõi ĩgressus inq̃tũ p eũ grã ɔferẽ: qz fm pbm. Unũquodq ,pter aliõ ꝛ illõ magis. Inde ẽ qð ingressus ad ecclam magis ẽ attribuẽdus gratie q̃ baptismo: pfertim cũ de' nõ alligauit potẽtiã suam sacramẽtis: ꝛ sic sine baptismo põt fieri hmõi ingressus nunq̃ tñ sine gratia ꝛ virtutib' theologicis: has igiẽ portas pro parte super omnia diligit deus tabernaclã iacob: in quib' gratia nõ ɔferebaẽ. grã eni ꝛ veritas p iesũ xpm facta est Ioh. j.

¶ In codẽ ps. vbi dr in postilla: Nũquid sion.

¶Additio. v. Ad maiorẽ declarationẽ hui' versus ꝛ sequentiũ sciẽdũ est: q dicere q q̃s fundauit aliquã ciuitatẽ anteq̃ fundator in ea nasceretur implicat q talis fũdator fuit ante talẽ fundationẽ: ꝛ tñ fuit natus in eadẽ iã fũdata: qð nõ põt intelligi nisi de xpo fm duas naturas in persona sua vnitas que fuit ab eterno fm fundationẽ ecclesie ꝛ tamen tẽporaliter in ea natus: et quia hoc mysterium excedit omnem cognitionem naturalem humanã: idcirco nullo modo esset credibile nisi deo reuelante. vnde circa hoc ps. dicit: Nunquid sion dicet homo: ꝛ homo natus est i ea ꝛc. quasi diceret: cui homini puro credendum esset tantum mysterium: scilicet q aliquis natus in ciuitate fundasset eam ante suam natiuitatẽ. cui rñdet: Dñs narrabit in scriptur' populorum. quasi diceret: licet non esset credendũ alicui puro homini annunciãti tantũ mysteriũ: sed tñ hoc credenduz ẽ deo reuelanti. ꝛ hoc est quod subdit: Dñs narrabit i scripturis populoꝝ. hoc est dicere: de hoc nõ crederetur alicui puro homini nisi qz dñs narrabit in scripturis. ꝛ exponaẽ h ỽsus ,put in postilla. Si aũt vbi diciẽ in trãslatione nostra: Nunquid sion. legaẽ: Ad sion diceẽ. tunc intelligendũ est admiratiue: vt si dicaẽ: Quõ ad sion diceñẽ tã ardua q hõ natus in ea est fundator eius. Ad qð rñdet: Dñs narrabit ꝛc. ꝛ ẽ eadẽ snĩa cũ prima.

¶ In eo. ps. vbi diciẽ in postil. Sic letan.

¶Additio. vj. Attendẽdũ ẽ quare dicit ps. Sic letãtiũ: ꝛ nõ dicit simplr: letãtes erimus sed sicut letãtiũ. Cuius rõ est qz fm glosam tal' erit leticia future beatitudinis qualem hic non nouimus exprimere. vñ cum nõ posset exprimi dixit vt potuit: quia Esa. lxiiij. Quod ocul' nõ vidit: nec auris audiuit ꝛc. Et notandũ q fz glo. iste psal. breuis est numero verboꝝ: magn' aũt pondere sentẽtiaꝝ. qð sic patet: nã in hoc ps. inuuniẽ septẽ excellẽtie notabiles ecclesie spũalis: quarũ tres sumunẽ ex parte sui edificij. Prima. s. ex fundament' que sunt prima pars edificij. ꝛ de hoc dicit: Fundamenta eius in montibus sanctis. secunda est ex portis ipsi' que sunt vltima pars edificij. ꝛ hoc cum dicit: Diligit domin' portas sion. tertia vero excellentia sumitur ex parte illarũ partiũ que continentur inter predicta duo extrema: vtputa constructio parietũ ꝛ tecti ꝛ huiusmodi de quibus dicit: Gloriosa dicta sunt de te. quasi diceret: inenarrabilia sunt que dicta sũt de te. s. de fabrica ꝛ cõstructiõe tua spirituali p ,pphetas in scripturis. ꝛ ideo breuiter sub genere eã ɔcludit. dicẽs: Gloriosa dicta. quarta excellentia sumitur ex multiplicatione ciuiũ: qz non ex vna natione tñ sed ex omnib': ꝛ de hoc dicit: Memor ero raab ꝛ babylonis ꝛc. vsq ibi: Hi fuerunt illic: quinta sumitur ex parte edificatoris qui fuit verus deus et ver' homo: ,put traditur in scripturis: ꝛ de hoc dicit: Nunquid sion dicet homo: ꝛ dñs narrabit in scriptu. ꝛc. sexta sumitur ex parte leticie habitãtium in ea que talis est qualis non posset exprimi: ꝛ de hoc dicit: Sicut letantium omniuz. prout supra exponitur. septima est ex capacitate illius ciuitatis: que tanta est vt omnes electos quorum numerus soli deo est cognitus in se letanter recipiat. ꝛ de hoc dicit: Omnium nostrorum habitatio est i te. qualiter autem iste littere applicẽtur ex dictis in postilla cũ additionibus faciliter potest haberi ꝛc.

¶Glo. ordi.

D ^a ^b Omine deus. LXXXVII Cas. Monet christi passionem imitari. ¶Cas. Primo p̃catur auxiliũ referẽs cõtẽptũ ab inimic'. vñ in forma serui orãs ad patrẽ ait: o domine. b ¶ Intret in ɔspectu. Cas. Uirtus pure orationis que quasi quedaz psona ad deum intrat: ꝛ mandatũ pagit: quo caro peruenire nequit. c ¶ Quia repleta. Aug'. Hos humane infirmitatis affectus: sicut ipsã carnem ac mortem: nõ cõditionis necessitate: sed miserationis volũtate suscepit: vt trãsfiguraret in se corp' suũ qð est ecclia: vt si cui sãoꝝ tristari vl' dolere ɔtingeret. nõ ideo se a grã dei alienum putaret: ꝛ non esse hec peccata: h humane infirmitatis indicia.

a ¶ auctor. ¶ qz totũ ab eo.

a D ^b Omie de' sã LXXXVII ^a ^b ^c

a ¶ ex forma serui ꝛ in letis rebus orauit christus ꝛ in aduersis.

lut' mee: i diẽ clamaui ^d

a ¶ ideo. ¶ ingressio orationis acceptio ei' est.

b ꝛ nocte corã te. Intrẽt i cõspectu ^e

a ¶ idẽ repetit. ¶ inclinatio auris: misericord ex auditio.

tuo orõ mea: inclinã aurẽ tuã ad ^f

a ¶ Aug'. Nõ vitijs sed dolorib' quib' aia carni cõpatiẽ: vl' mal' penuit ppli cõpatiẽdo. ¶ hoc est: Tristis est aia mea vsq ad mortẽ.

c p̃cẽ meaz. Quia rẽpleta ẽ malis ^g

¶ Estimatus.

¶Nico. de lyra

D ^a ^b Omine de' ꝛc. Huic ps. p̃mittiẽ tal' titulus in hebreo: Canticũ psalmi filijs chore ad victoriã sup mabalath ad respondẽdũ eruditiõi heman ezraite. Ad cuius itellectũ sciendũq de isto heman ꝛ d ethan ezraite a quo intitulaẽ ps. sequẽs duo sũt modi dicẽdi apõ hebreos. Unus ẽ q fuerũt leuite cãtores: sic videẽ pretẽdere lrã. j. Paral. xxv. q̃ habuerũt spũm ,pphetie. ꝛ sic ps. fecerũt. ꝛ fm hoc dicũẽ ezraite a loco ezrai vnde fuerẽ oriũdi: ꝛ hũc modũ dicẽdi secut' sũ. iij. Reg. iiij. ꝛ. j. Paral. ij. vbi de ipis fit mẽtio. Alius modus dicẽdi est q fuerunt de tribu iude descẽdẽtes ab eo per çaram filium eius: qz genuit phares et çaram de thamar. ꝛ hoc videtur littera pretendere. j. Paralip. ij. Et fm hunc modum dicendi dicuntur ezraite: id est de tribu çare: sed q̃cq̃d sit de tribu eoꝝ nõ multũ refert ad ,ppositũ: qz teneẽ ab oĩbus hebreis ꝛ Hiero. qð habuerũt spũm ,pphetie p quẽ fecerũt ps. ab eis intitulatos. ꝛ fm h in titulo isto ptz auctor ps. hui' scz heman ezraita. Itẽ sciẽdũ q hec dictio hebraica mabalat est eq̃uoca: qz significat quoddã instrumẽtũ musicũ ꝛ chorũ ꝛ ifirmitatẽ. Et in hac triplici significatiõe h accipiẽ: qz cãt' hui' ps. mag' ,pprie cãtabaẽ i istrumẽto musico noie mabalat q̃ in alijs. Itẽ qz cãtabaẽ a choro leuitaꝝ ñ solũ istrumẽt' music': h ẽt vocib' hũanis. Itẽ qz fm hebreos ps. iste loquiẽ d afflictiõib' ppli isrl' ipm debilitãtib' ꝛ ĩfirmãtib'. fm latios vero loquiẽ de passiõe xpi: q̃ fm ĩfirmitatẽ hũane nature assũptã ɔuẽiebat sibi. Qr aũt in titulo poniẽ ad victoriã: designat conatũ leuitaꝝ ĩ mõ cãtãdi hunc ps. Qr aũt poniẽ ibi: filijs chore ad respõdendũ: designat q illi de choro heman incipiebãt cãtũ hui' ps. ꝛ filij chore rñdebãt. sic dr. ij. Mach. j. Ionatha ĩchoãte ceter' aũt rñdẽtib' ꝛc. ꝛ sic in titulo illo tãgiẽ auctor ps. ꝛ mod' cãtãdi q̃tũ ad cãtores ꝛ instrumẽta ꝛ conatus i cãtu ꝛ materia ps. i generali. Ad eundẽ intellectũ de facili reduciẽ titul' q̃ cõiter poniẽ in biblijs. h aduertẽduz q hz melach p mabalat qð ,pcessit ex ignorãtia idiomat' hebrei. ꝛ sic fuit male scriptũ p lr̃as latĩas. similiẽ ,p ad victoriã. habet: in finẽ. ꝛ est eadẽ snĩa. qz finis h accipiẽ p vltimo de potẽtia qð faciebãt leuite in cãtãdo hunc ps. sicut plen' fuit expositũ. s. titulo ps. iiij. Similiẽ ad dictũ intellectũ reduciẽ titulus posit' i trãslatione Hiero. nisi q p hac dictiõe mabalat ponit chorũ. ꝛ sic accipit vnam eius significationẽ tm̃: ꝛ alias duas omittit: sicut predictũ est. Ra. Sa. dicit q materia huius ps. sunt afflictiones quas pplus iudaicus sustinuit. ꝛ maxime in babylonica captiuitate quas p̃uidit heman ezraita: ꝛ sic fecit hunc psalmum deum deprecãdo pro populi liberatione. In cuius persona loquitur in h ps. q̃ fm hoc diuiditur in duas partes. In prima enim diuinuz auxilium imploratur. In secunda ad hoc ratio multiplex allegatur. ibi: Quia repleta est malis. ¶ Circa primũ dicit: Dñe. ratione generalis gubernationis. b ¶ De'. ratiõe creationis. c ¶ Salutis mee. rõne mee liberatiõis de egypto. q̃ ex gratitudine hic recoliẽ. vt liberatio de captiuitate babylonica citi' impetreẽ. d ¶ In die clamaui ꝛ no. ꝛ sic oñdiẽ orõnis pseuerãtia ꝛ ĩtentio pura. cũ subdiẽ: e ¶ Corã te ĩtret in ɔspe. t. o. m. Ex q̃ ostẽdiẽ feruẽs ꝛ deuota: q̃si se ĩgerẽs. ꝛ ista tria faciũt orõnẽ exaudibilẽ. iõ subdiẽ: f ¶ Inclina aurẽ tuã ad p̃cẽ meã. exaudiendo eam per effectum. g ¶ Quia repleta est malis. Hic cõsequenter ad propositum allegatur ratio multiplex. et primo ex horrore illati supplicij. fuerũt eñ iudei in captiuitate babylonica horribiliẽ afflicti: ex q̃ decẽs erat diuinã misericordiã sup hoc commoueri.

Universidad de ... Biblioteca

Universid ... Bib

a Eſtimatꝰ.qꝛ nō ſolū grauia ſ ꝛ ɔtumelioſa ptuli.
b Sic vulnera.Caſ.Quia ꝛ ipſe lācea vulneratꝰ ꝛ ſepulchꝛo clauſus: ſ differt p h qḋ ſequit: q̄ꝝ ſi meminiſti adhuc.
c In ſepulchꝛ.i.i carnali voluptate ſopiti.vñ deꝰ nō excitat eos. d Et ipſi de ma.ꝛc. Aug. Nō eī ad doꝛmiētes ſ refert in qbꝰ ſūt iuſti: q̄ꝛ licz ſi meminerit deꝰ adhuc vt reſurgāt.de his tñ dictū ē:Ju
Sap.3.d ſtoꝝ aīe in manu dei ſūt.
e Poſuerūt me.rei veritate.In lacu inferioꝛi.i.in lacu inferni.ſ.in tenebr.ꝛ i vmbꝛa moꝛtis. e In lacu iſe.Caſ. Vl' inferni:qꝛ tā abiecta moꝛte ablatꝰ ē in tenebꝛis obliuionis:quē nemo reqret. Et vmbꝛa moꝛ.locꝰ maloꝝ in q puniunt. f Sup me ɔfir. Caſ.Putabāt q ira dei pūſſet:ꝛ q deꝰ oēs indignatiōes ſup eū iduxiſſet: qñ ptulit eū crucifigi. g Notos.nō q̄s nouit: qꝛ tūc oēs nouerat vt deus:ſed quibꝰ notꝰ eſt.
h Longe feciſti.Caſ.Quid amici eius in paſſione fecerīt.
i Tota die.Augꝰ.Per extenſas manꝰ ɔtinuatio bonoꝝ opeꝝ a q̄bus nunq̄ ceſſauit:intelligit. In cruce enim nec vna tota die fuit illa extēſio:nec tota p parte poteſt accipi cū addit tota: ſed qꝛ hec opera non omnibus profuerūt.addit. k Nūquid moꝛ. moꝛtuos coꝛde dicit quibus fiunt quidē miracula chꝛiſti. ſed non profunt eis. moꝛtuis enim coꝛpoꝛe facta ſunt mirabilia cum quidam reuixerūt. Et cum dominus infernū penetrauit:atq̄ ide victoꝛ moꝛtis aſcendit:magnum factuz eſt moꝛtuis miraculum.
Nunquid moꝛtuis.Caſſi. quibus non pſunt opera ſua oſtendit. l Aut medici ſuſcitabūt ꝛc.Aug. In hebꝛeo nō medici ſed gigantes: pene codē modo vtrūq̄ ſonat i hebꝛeo.Si g̃ ſupbi gigantes dicuntur.i.ſapientes ſeculi:bene dicuntur medici qui p artes ſuas pmittunt ſalutē ani
F.3. maꝝ:ɔtra quos dicit: dñi eſt
De.pe.di. ſalus.Si boni gigātes.i.ma
1.§.hoc idē gni ꝛ foꝛtes:ꝛ ipſi medici qui
ſ.hinc etiā viuentes curare miſterio poſ
medici. ſūt:ſ ñ moꝛtuos excitare.So la ei gratia reuiuiſcūt ad fidē
Job.6.e vñ:Nemo pt vēire ad me niſi pr traxerit eū. m Seplchꝛo.
Mat.23.c Aū in euāgelio de talibꝰ. Si miles eſtis ſeplchꝛis dealbatis q̄ foꝛis apparēt hōibꝰ ſpecioſa:intꝰ vero plena ſūt oſſibus moꝛtuoꝝ.qſi ſic ꝛ vos hypocriſi ꝛ iniq̄tate. n Miſericoꝛdiā ꝛ ve.Aug. Amat ɔiūgere ſcptura:marie pſ.
o In tenebꝛ.ſ.qdē ſ moꝛtui poſiti i ſeplchꝛo et tenebꝛe:et terra obliuiōis.

Ego dixi

a ſ hoc ē qḋ in euāgelio dicit:vſq̄ ad moꝛtē. b ſ dū tradoꝛ ad moꝛtem.
aīa mea:ꝛ vita mea i iferno ap a b
a ſ a neſcientibꝰ qd facerēt:q ſic putabāt cum moꝛi neceſſitate vt alij moꝛiuntur.
a propinquabit. Eſtimatus ſuz c
a ſ miſerie vel inferni. b ſ id ē eſtimatꝰ ſu.
deſcēdentibꝰ i lacū:factus ſuz d
a ſ ſimpliciter. b ſ Augꝰ.inter pctōꝛ:ea ſolꝰ ſine pctō:qui pōt ponere animā ſuā ꝛ reſumere. ſ cum tamen eſſem.
ſic homo ſine adiutoꝛio inter e
a ſ ita eſtimatus ſum. ſ flagitioſi.
b moꝛtuos liber. Sicut vulnera f
a ſ qui euigilabūt in reſurrectiōe. b ſ Aug. Vel quoꝝ non meminiſti adhuc.i.quoꝝ xp̄s reſurgēdi nōdū venit:in quo xp̄s de ceteris moꝛtuis diſcernit qui vulneratus ꝛ moꝛtuus in ſepulchꝛo poſitus eſt.
c ti doꝛmiētes in ſepulchꝛ:quo g
a ſ quibus ita factus ſum.
d rū nō eſt memoꝛ amplꝰ:ēt ipſi h
a ſ id eſt adiutoꝛio tuo priuati ſunt: qui me ſine adiutoꝛio putauerunt. b ſ ſua opiniōe.
de manu tua repulſi ſunt. Po i k
a ſ profundiſſima miſeria ſeculi. ſ vitioꝝ.
e ſuerunt me in lacū inferioꝛi:in
ſ Augꝰ.moꝛte impietatis.
tenebꝛoſis ꝛ in vmbꝛa moꝛt. l
a ſ Augꝰ.Vt illi rati ſunt cū moꝛi viderent turpi moꝛte. b ſ vel ira. ſ vl' indignatio.
f Super me confirmatus eſt fu m
a ſ oīa q̄ de paſſiōe ꝓphetata ſūt euenerūt. b ſ vel ſuſpēſiones.i.paſſiones. ſ vl' tua.
roꝛ tuus: ꝛ omnes fluctꝰ tuos n
a ſ in alio pſalmo trāſierūt. b ſ et tunc. ſ loco vel mēte
b iduxiſti ſup me. Longe feciſti o p
a ſ quibus ꝛ ego notus:vl' bonos quos pbat ſ Augꝰ. Vel noti:q hoc genꝰ moꝛtis hoꝛrent:vel magis pſecutoꝛes.
g notos meos a me: poſuerunt q
ſ a diſcipulo.
me abominationē ſibi. Tradi r
a ſ nō oſtendi quid eſſem ab intra. b ſ Auguſ.vñ ꝛ apli.cū nō viderēt eū in virtute:ſz quaſi victū:infirmati ſunt ſubtracto cibo.i. lumine ſuo.
tus ſum ꝛ non egrediebar:ocu s t
li mei languerunt pꝛe inopia.
a ſ hoc aperte in cruce fecit. b ſ ad voluūtatem patris omnia fecit.
i Clamaui ad te dñe: tota die v
expandi ad te manus meas.
a ſ ſed. ſ non enim eis dicit fieri:quibus ꝛ ſi fiant non pꝛofunt:quia a medicis nō ſuſcitabuntur homines vt confiteant domino. ſ quaſi non.
k Nunquid moꝛtuis facies mi x
l rabilia:aut medici ſuſcitabunt y
a ſ et ſuſcitati. ſ a moꝛtuo enī coꝛde perit cōfeſſio quaſi non eſſet. ſ quaſi non.
et confitebunt tibi: Nunquid z
a ſ non hi narrabunt ſed viui et fideles. b ſ poſitus. ſ moꝛtue anime coꝛpus ſepulchꝛum eſt.
m narrabit aliquis in ſepulchꝛo
n miſericoꝛdiam tuam: ꝛ verita a
a ſ .i.obſtinatus. b ſ poſitus.
tē in perditione: Nunquid co b
a ſ infidelium.
o gnoſcēt in tenebꝛis mirabilia c

hoc cōmoueri.ꝛ hoc allegat.cū dicit:Quia repleta eſt malis.ſ.pene coꝛpalis. a Anima mea.q.d.nō poſſū plus ſuſtinere.ideo ſubdit: b Et vita mea inferno appꝛopinquauit. In hebꝛeo aūt habet:Ad ſcol appꝛopinquauit.Scol aūt ſignificat foſſam ꝛ infernū:ꝛ vtroq̄ mō hic accipit:qꝛ p moꝛtē coꝛpoꝛalē quā pſalmiſta allegat ꝓpinquā coꝛpus deſcēdit ad foſſam.ꝛ anima ꝓ illo tpe ad infernū:qꝛ anime q̄tū cunq̄ iuſte deſcendebāt ad lymbū patrū. c Eſtimatus ſū cū deſcendētibꝰ in lacū.qſi diceret:ita ſum abſoꝛptus coꝛpalibus penis ſicut deſcēdentes in lacū ꝓfundū abſoꝛbent aquis. d Factus ſū ſic homo ſine adiutoꝛio.quia tu ſubtraxiſti a nobis tuum adiutoꝛiū ɔtra babylonios:ꝛ humanū adiutoꝛium nō habemus. e Inter moꝛtuos liber.q.d.ab iſtꝭ afflictionibus nō apparet liberatio niſi p moꝛtē.ex q ſumus deſtituti adiutoꝛio diuino ꝛ humano. f Sicut vulnerati doꝛmiētes in ſepulchꝛis.id eſt ſic moꝛtui. g Quoꝝ nō es memoꝛ amplius.qꝛ cito dant obliuioni. h Et ipſi de manu tua.i.de manu tue ꝓtectionis q̄tū ad ſtatū vite pñt. i Repulſi ſūt. qꝛ nō admittunt amplꝰ ad actꝰ vite pñtis:ſm q dicit Job.xvi.Semitā p quā nō reuertar ego ambulo. k Poſuerūt me in lacu infe.Lacꝰ freq̄nter accipitur in ſcriptura p carcere:q̄ aliqñ ſit ſup terrā:aliquādo ſub terra.ꝛ tūc dicit lacꝰ inferioꝛ.in captiuitate aūt babylonica multi de iudeis fuerūt poſiti in carceribꝰ: qꝛ etiā ſedechias rex coꝝ fuit incarceratꝰ Ex quo rōnabiliter colligit q aliq fuerūt poſiti in carceribꝰ ſubterraneis.ꝛ q̄tū ad hoc dicit h: Poſuerūt me in lacu inferioꝛi in tenebꝛoſis.qꝛ ibi ē defectus lucis. l Et in vmbꝛa moꝛ.qꝛ nō pñt homines diu ibi viuere p naturā. m Sup me.Hic ɔñr ſcdo allegat rō ex rigoꝛe diuini iudicij:ſm quē ꝓplus iudaicus tūc fuit punitꝰ:ꝛ ideo decēs erat vt rigoꝛ iuſticie tpareꝉ p dulcoꝛē miſericoꝛdie.ꝛ h allegat pſal. dicēs:Sup me ɔfirmatꝰ eſt furoꝛ tuꝰ.i.rigoꝛ iuſticie tue. n Et oēs flu.tuos.i.impetꝰ tribulationū. o Induxiſti.ſ.me. ꝛ loquit de deo ad modū marꝭ pcelloſi. p Lōge feciſti notos meos a me. Vocat hic notos idumeos:qꝛ iudei ꝛ idumei ex duobꝰ fratribꝰ deſcēderūt.ſ.Jacob ꝛ Eſau. ꝓpter h dr Deut. xxiij.Nō abominaberis idumeū.qꝛ frater tuus eſt. vñ dicūt hebꝛei q qñ ducebant captiuati in babylonē ſperabāt habere ɔſolationē aliquā ab idumeis p quoꝝ terrā debebāt trāſire: ſ ipſi magis ibi inuenerūt deriſionē ꝛ deſolationē.ideo ſubdit: q Poſuerūt me.abominationē ſibi. r Traditꝰ ſū.in manu babylonioꝝ. s Et nō egrediebar.de afflictiōe ꝛ ſeruitute coꝝ. t Oculi mei lāguerūt p inopia.afflictio eīn mētis ꝛ coꝛpis magis apparet in oculis q̄ in alijs ptibus. v Clamaui ad te dñe ꝛc.i.oꝛe ꝛ coꝛde petiui aſſidue:vt rigoꝛ tue iuſticie erga nos ɔuertatur in dulcoꝛē miſericoꝛdie. x Nūquid moꝛtuis. Hic tertio allegat ratio ex decoꝛe diuini obſequij: ad qḋ terra iudee erat electa a deo ꝛ ꝓpls iudaicus. ꝓpter qḋ ſpecialē legē accepit a deo Exo.xx.Et iō decēs erat q iſte cultus reſtitueret p hoc q ꝓpls iudaicus de babylone in iudeā reduceret: qḋ h allegat pſalmiſta oſtendēdo q alij modi nō ſūt ita ɔuenientes.dicēs: Nunquid moꝛtuis facies mirabilia.i.ſuſcitando iudeos moꝛtuos ꝛ ſepultos in terra iuda ad ſeruiendū tibi.q.d.non:licet eīn aliq fuerūt ibi ſuſcitati:tamē fuerūt valde pauci:quod autē modicū eſt quaſi nihil reputat.ij.phyſicoꝝ. y Aut medici ſuſcitabunt ꝛ confitebunt tibi.cōfeſſiōe laudis.illi.ſ.q p medicos fuerūt ſuſcitati:quaſi diceret non:qꝛ non ſe extendit ad hoc ars ipſoꝝ. z Nunquid narrabit aliqs i ſepulchꝛo miſericoꝛdiā tuā. q.d.nō:qꝛ in ſepulchꝛo nō eſt niſi coꝛpꝰ inanimatum ꝛ putrefactū. a Et veritatē tuā i pditione. id eſt in inferno dānatoꝝ:qui pꝛopꝛie vocatur perditio.q.d. non:qꝛ exiſtentes ibi magis blaſphemāt deū. b Nunqd cognoſcētur in tenebꝛis.i.in gentibus obtenebꝛatis ignoꝛātia et erroꝛe. c Mirabilia tua.quaſi diceret non:impediēte hoc malicia ipſoꝝum.Sap.ij.Excecauit enim illos malicia coꝝum.

Et iuſticia

a Ego dixi ad te.Caſ.Que i ſuis ſuſtinet ecce choꝛus rñdēs pcinēti. Caſ. Et ego q̄ſi cū illꝰ cū q̄bꝰ vnū. Aug.Et ego.His moꝛtuis nō pſūt opa xp̄i. q̄s ergo viuus coꝛ:q̄d de eis agit deus ad vtilitatē coꝛpis ſui.i.eccl'ie: multū:qꝛ in eis oſtēditur q̄ ſit grā i pdeſtinatis.addit ergo:Et ego
Eph.4.c Quaſi fuimus et nos natura filij ire:ſed clamauit vt ſaluuſ eſſe: qui clamat ꝛ inuocat:credit: ſ nō crederet niſi miſericoꝛdia ſuſcitaret:qua pꝛeueniente iam eſt mane poſt tenebꝛaſ:ſed quia reſtat futura clarificatio:nūc oꝛatio mea pꝛeit: q̄ vt ferueſcat differtur bonuz et crebꝛeſcunt mala. vnde addit: Ut quid dñe repell. b Ut qd Caſ.Ecce quantū deſiderat. Caſ.Ut quid dñe. Pꝛoponit querēdā eē cauſam q̄ eſt vt dilatione boni ꝛ aduerſis multiplicatis quibꝰ repulſa quaſi oꝛatio inflāmet ardentiꝰ. c Exaltatꝰ.Caſ.Pꝛius tumido coꝛde:pꝰea: d Hūiliatus. p ɔfeſſionē. e Cōturbatꝰ.i.cōfuſus de pctis ea dānando. f Tranſierūt. Caſ.Nō māſuete ɔtigerunt. Auguſ. qꝛ nō de fideli ſ de ifideli dictū eſt. Jra dei manet ſup eū. flagellat eī filios q̄s
Apo.3.d recipit.vñ:Quos ego corrigo:arguo ꝛ
Deu.32.f caſtigo.Et alibi:Percutiaz ꝛ ſanabo: occidā ꝛ viuere faciā. Aug.Trāſierūt ꝛ ɔturbauerūt.Quia aliō iā de dānatione patimur:ꝛ aliud de eterna vltione timemꝰ. g Terroꝛes tui.Caſ. Quoſ patioꝛ:quia tibi placuit nō meo merito. Augꝰ Terroꝛes futuri iudicij:quos omnis caro timet. h Cōturbauerunt me.ſm infirmitatem carnis. Augꝰ.Conturbauerunt me.Aliquādo terroꝛes ita cōturbāt animū cōpꝛehendētibꝰ malis:vt ſic aque circūfluere videāt ꝛ ſil' vndiq̄ circūdare. vnde amici ꝛ noti timoꝛe deſerūt. vñ Aplꝰ:
2.Tim.4.c Omnes me dereliquerūt. i Circūdederūt me.Caſ. Peccata vndiq̄ copioſa i inundatiōe concludūt. k Tota die.Aug.Quia nullo tpe deſūt mala eccl'ie donec finiatur ſeculū: ſed hec omnia fiūt vt oꝛatio eccleſie pꝛeueniat deum donec illa ſalus veniat vbi nihil maloꝝum ſit. l Amicum.Caſ.Et q pio ꝛ fideli amoꝛe ɔiūcti ſūt. m Pꝛoximum et notos me.ꝛc.parentela. Sepe iuſtis humana officia timoꝛe ſubtracta ſunt.

Miſericoꝛ

a ſ he ſunt tenebꝛe.vnde aplꝰ:fuiſtis aliqñ tenebꝛe nunc aūt lux in dño. ſ que dicit nō ē deus.
tua: ꝛ iuſticia tua in terra obliui a
ſ xp̄s ex voce eccl'ie. ſ qꝛ nullꝰ medicoꝝ ſuſcitat
a onis: Et ego ad te dñe clamaui: b
a ſ pꝛeuenta a miſericoꝛdia. b ſ id ē futuꝝ iudicium.
et mane oꝛatio mea pꝛeueniet te. c
ſ ſed nunc.
b Ut quid domine repellis oꝛati d
a ſ non dando qḋ volunt:ſed non expedit.
onem meam: auertis faciē tuā a e
a ſ rebus ſeculi. ſ Augꝰ.Exequit breuiter tribulatiōes coꝛpis xp̄i. b ſ Augꝰ.Vñ alibi:Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea.
me: Pauper ſum ego ꝛ in labori f
a ſ quedā mēbꝛa exaltant in ſeculo: vt in eis ſit maioꝛ humilitas.
c bus a iuuētute mea: exaltatꝰ au g
a ſ aduerſis.
d tē humiliatus ſuz ꝛ conturbatꝰ. h
a ſ venientes.i.mihi illate. b ſ nō manet ira de iniuſtis :ſed tranſit. c ſ afflictiones. b ſ omne qḋ poteſt accidere ꝛ ſi nō accidat. pꝛudenter timetur.
f g In mē tranſierūt irē tue: et ter i k
h rores tui conturbauerunt me.
a ſ inimici. ſ iam grauiter. b ſ que emergit.
i k Circūdederunt me ſicut aqua to l
ta die: circūdederunt me ſimul. m
l m Elongaſti a me amicū ꝛ pꝛimū: n
a ſ qui ſola opinione vel viſione nos didicerīt b ſ mea.
et notos meos a miſeria. o

a Et iuſticia tua in terra obliuionis.i.in terra ab hominibus nō habitata.ꝓpꝉ qḋ dicitur obliuioni data.q.d.nō.qꝛ ad obſequiū diuinū ſola creatura intellectualis ē apta. Jſte aūt vie reſtituēdi diuinū cultū ad hoc ſūt excluſe:vt p hoc oſtendat exaudienda via pdicta.ſ.p reductionē ppl'i in iudeā:ꝛ talis modꝰ loquendi frequent eſt in ꝓphetis:ꝛ maxime in libꝛo pſalmoꝝ qui metrice ſcriptꝰ eſt.ſ.q ad plenū itellectū verbi aliqd eſt ſupplendū. b Et ego.Hic quarto allegat ratio ex pte humani deſiderij.iudei enī deuoti q erant in babylone feruenti deſiderio querebāt redire in iudeā:magꝭ ꝓpter cultū diuinū q̄ ꝓpter naturale ſolatiū.ꝛ hoc allegatur cū dicit:Et ego ad te dñe clamaui.oꝛe ſimul ꝛ coꝛde. c Et mane oꝛatio mea pꝛeueniet te.i.anteq̄ aliqd opari incipiā dirigā oꝛōnē meā ad te. d Ut qd dñe repellis oꝛōnem meā.eā nō exaudiendo. e Auertis faciē tuā a me.loquitur de deo moꝛe humano:qꝛ hō auertit faciē ab illo quē non vult exaudire.Cōſequent allegat neceſſitatē exauditiōis.dicens: f Paup ſum ego.ꝛ in laboꝛibꝰ a iuuētute mea. Juuentus aūt ꝓpl'i iſrl' intelligit p tpe quo fuit in egypto: ſm illud Hiere.ij. Recoꝛdatus ſū tui miſerās adoleſcentiā tuā ꝛ charitatē deſpōſatiōis tue:quādo ſecuta es me in deſerto. ſ.in exitu de egypto:ꝛ tūc pplus iſrl' fuit valde paup ꝛ afflictus. g Exaltatus aūt.in adeptiōe terre ꝓmiſſiōis regibus chanaan debellatꝭ tpe Joſue: ꝛ adhuc plus tpe dauid ꝛ ſalomonis:quia tunc pplus iſrl' fuit maxime exaltatus. h Humiliatus ſuz ꝛ conturbatus.Per nabuchodonoſoꝛ regem babylonis ciuitatē et templū deſtruentē:ꝛ pop'lū ei captiuantē. i In me.i.ſuper me. k Tranſierūt ire tue ꝛc.i.effectus punitionis tue venerūt ſup me. l Circumdederunt me ſicut aqua tota die.i.ſicut aqua tangit intrātē ipſam circūquaq̄:ita punitiones tue tetigerūt me in anima ꝛ coꝛpe. m Circūdederunt me ſimul.ꝛ hoc facit ad aggrauationē:qꝛ quando aliqua mala pene eueniūt ſucceſſiue:facilius poꝛtant. n Elongaſti a me amicum ꝛ pꝛimum.i. illos qui fuerunt ante amici mei ꝛ pꝛimi:ita q nō poſſū habere ab eis conſiliū ꝛ auxilium. o Et notos meos a miſeria.ſupple mea:ita q p eos non poteſt releuari. Jn tranſlatione vero Hiero.habet:Et notos meos abſtuliſti:ita q non poſſunt auxiliū ferre mihi.ſm doctoꝛes noſtros catholicos Aug.ꝛ Hiero.ꝛ ceteros:q̄bus in hac parte magis eſt adherendum.materia huius pſal.ē paſſio domini noſtri ieſu xp̄i quam pſalmiſta pꝛeuidit per ſpiritum pꝛophetie:ꝛ etiam ſcripſit in hoc pſal.loquēs in pſona chꝛiſti.Sed hanc expoſitionem non pſequoꝛ:qꝛ clare ꝛ lucide tradita eſt in gloſa ſuper pſalteriuz que habetur vbiq̄:ꝛ ſic ad eam poteſt quilibet recurrere:ꝛ ſm hoc expoſitio quā poſui eſt tm̄ figuralis:quia oīa in figura cōtingebant illis.j.Coꝛ.x. LXXXVII

Moraliter

[Domine deus ſalutis mee ꝛc.] Pſalmum iſtū litteralit expoſui de liberatiōe ꝓpl'i iudaici de captiuitate babylonica. Moꝛaliter aūt pōt exponi vt ſit oꝛatio peccatoꝛis pꝛo ſua liberatiōe de ſuitute diabolica.dicentis: [Domine deus ſalutis me.] id eſt actoꝛ ſalutis mee:per quē ſpero ſaluari. [Jn die clamaui et nocte coꝛam te.] nam oꝛatio debet eſſe perſeuerans. [Jntret oꝛatio mea in conſpectu tuo.] eſt eīn oꝛatio quaſi nuncius ad deū:cui pꝛimo dat acceſſus:ꝛ ſcdo audientia.ꝓpter quod ſequitur: [Jnclina aurē tuā ꝛc.] Quia repleta ē mal' aīa mea.] id ē pctis. [Et vita mea ꝛc.] qꝛ demerui gehēne deputari. [Eſtimatꝰ ſū cū deſcē.ꝛc.] ſcz inferni. nā de magno peccatoꝛe ſolēt hoies dicere q iā hz vnū pedē in inferno. [Factꝰ ſū ſic hō ſine ad.] qꝛ dmerui auxilio tuo priuari. [Jnter moꝛtuos liber.] ſcz a ſocietatibꝰ bonoꝝ ſic moꝛtui. [Et ipſi de manu tua re.ſūt.] nō ſimplr ſ q̄tū ad vitā pñtē. [Poſuerūt me in la.iſe.] id ē in iferno.ꝛ exponatur ſicut.ſ. [Eſtimatꝰ ſū ꝛc. Sup me ɔfirmatꝰ ē furoꝛ t.] id ē punitio grauis ꝓpter pctā mea. [Lōge feciſti notos meos a me ꝛc.] id ē eos lōge fieri a me pmiſiſti:qꝛ boni ſocietatē maloꝝ fugiūt ꝛ abhoꝛrēt. [Traditꝰ ſū.] ſcz in manꝰ demonū. [Et nō egrediebar.] id eſt egredi nō poſſū niſi p tuū auxiliū.ꝓpter qḋ compulſus ſum ad te recurrere.dicēs: [Clamaui ad te dñe ꝛc.] ꝛ p exauditiōe ſubditur: [Nunqd moꝛtuis ꝛc.] q.d.nō:qꝛ ſūt extra merēdi ſtatū. [Aut medici ſuſcitabunt.] q.d.nō:nā ad hoc ſe nō extēdit ars ipſoꝝ. [Nunquid narrabit aliqs in ſepulchꝛo ꝛc.] q.d.non:qꝛ ſicut dictū eſt nō ſūt in ſtatu merēdi. [Et veritatē tuā in pditione.] id eſt in inferno.q.d.nō:nā ibi nulla ē redēptio. [Nunqd cognoſcent in tenebꝛis ꝛc.] repetitio eſt eiuſdē ſententie ſub alijs verbis]. Et ex dict concludit tacite q diuinā clementiā decet miſereri peccatoꝛibus contritis:q̄diu ſunt in via: ꝓpter quod ſequitur: [Et ego ad te dñe clamaui.] exiſtēs in ſtatu merendi. [ꝛ mane oꝛatio mea pueniet te.] id eſt anteq̄ ponā me ad alia opa. [Ut qd domie repellis oꝛationem meam ꝛc.] pꝛotelādo eius exauditionē. [Pauper ſum ego.] ſpiritualibus bonis. [Et in laboꝛibus a iuuentute mea.] id eſt in operibus peccatoꝝ que ſunt laborioſa.Sap.v.Laſſati ſumus in via iniquitatis et perditionis. [Exaltatꝰ autē.] gloꝛiās in malis meis. [Humiliatꝰ ſū ꝛ ɔturbatus.] depꝛeſſione contritionis. [Jn me trāſierunt ire tue ꝛc.] per recoꝛdationem ſeueritatis tue. [Circūdederunt me ſicut aqua ꝛc.] id eſt ex omni parte. [Elōgaſti a me amicū ꝛc.] q.d.ex quo nullus cōpatiꝉ mee miſie tpe eſt vt adiuues me.ſic dicit pſ.ix.Tibi derelictꝰ eſt paup:oꝛphano tu eris adiutoꝛ.

Jn pſ.

Universidad de ... Biblioteca

In ps̄. lxxxvij. Domine deus. vbi dicitur in postilla. Canticum ps̄. filijs chore.

Additio. Titulus huius psal. videtur singularis inter ceteros: est enim duplicatꝰ: quia cū dicit͛: Canticū psalmi filijs chore videt͛ idē titulus omnino cū titulo .xlvij. qui incipit: Magnus dominꝰ qui habet ꝓ titulo. Canticū ps̄. filioꝝ chore. ⁊ sic in quibusdā alijs. cum autē addit͛: Ad victoriā sup Mahalath ⁊c. videtur alius titulus: cū ibi nominet͛ alius tanꝗ̄ actor ps̄. Item in quocunq̄ titulo ponitur hec dictio ad victoriā seu victori: semꝑ ab ipsa eadē dictione incipit titulus: vt patet discurrenti per omnes titulos psalmorum vbi hec dictio ponitur: sed cum in hoc titulo post ꝗ̄ dixerat: Canticū psalmi filioꝝ chore. postea subdit: Ad victoriam ⁊c. Et hoc patet ꝙ sit secundus titulus: qui quidem titulus sic duplicatus manifeste facit pro opinione beati Augustini attribuentis auctoritatem omnium psal. ipsi dauid: ⁊ diuersitatem tituloꝝ: in quibus alij dicuntur quasi actores attribuit officio cantoratus: scilicet eo ꝙ dauid actor distribuebat quosdam psalmos quibusdam cantoribus: quod satis habetur ex hoc titulo vbi duo quasi actores nominantur. scilicet filij chore et heman: quod non contingit in propheticis locutionibus: licet enim prophete concurrant frequent͛ in eadem sententia: non tamen in eadem forma verborū: nec vnꝗ̄ legitur ꝙ vna ⁊ eadem ꝓphetia numero duobus prophetis simul et semel attribuatur. Cum igitur iste psalmus. attribuatur primo filijs chore: secundario vero heman: manifestum est ꝙ isti non ponuntur hic tanꝗ̄ actores: sed potius tanꝗ̄ cantores. filij enim chore erant leuite: similiter ⁊ isti ezraite: vt habetur in locis allegatis per postillatorē ad planum et verum sensum. vnde ⁊ vtrisq̄ tanꝗ̄ cantoribus dauid: distribuit istum psal. qua ratione eis intitulant͛. possūt etiam multi conformiter vnum ⁊ eundē psalmum vel hymnum cantare sub omnimoda conformitate sonorum et modulaminum. non tamen eandem prophetiam sub eisdem verbis ⁊ syllabis proferre: quilibet enim propheta habet suum propriū modum loquendi seu scribendi in prophetijs. vnde ⁊ Hiero. dicit in prologo sup Esa. ꝙ ipse fuit vrbane eloquentie: nō autem Hieremias ⁊ sic de alijs. vnde apud veros hebraicistas modus loquendi totius psalterij est conformis quasi ab vno propheta seu actore compositus: sicut et pentatheucꝰ ⁊ alij libri qui tantū vnum habent actorem. postillator vero volens fugere rationem que pro beato Augustino manifeste facit: asserit ꝙ actor huius psal. fuit heman ezraites volens excludere filios chore: quod non valet: cum ps̄. iste primo intituletur filijs chore. et secundario heman: vt dictum est. Sciendū etiam ꝙ multi hebreoꝝ expositores sunt istius opinionis: scilicet beati Aug. allegantes ad hoc illud quod legit͛. ij. Reg. xxiij. ca. vbi de ipso legit͛ ꝙ fuit egregiꝰ psalmista israel vt ibidem: que quidem allegatio videtur valida. si enī psalmi intitulati filijs chore ⁊ asaph omnes essent ab eis cōpositi: potiori modo potuissent vocari egregij psalmiste isrl' ꝗ̄ ipse dauid psal. enim eis intitulati vt cōmuniter tractant ad litteram de altioribus mysterijs christi et ecclesie ꝗ̄ psalmi intitulati ipsi dauid: qui pro magna parte tractant litteraliter de suis casibus singularibus: prout patet in quattuor psal. imediate precedentibus. psal. enim qui incipit: Quam dilecta tabernacl͂a tua domine ⁊c. intitulatur filijs chore: in quo quidem psal. tractatur de beatitudine celesti. similiter ps̄. qui incipit: Benedixisti domine. intitulatus eisdem: tractat egregie ad litteram de primo aduentu christi. ps̄ etiam qui incipit: Fundamenta eius. eisdem intitulatus tractat notabiliter ⁊ valde cōpendiose de ecclesia triūphante ⁊ militante: vt supradictū est. ps̄. vero in ter predictos positus: qui incipit: Inclina domine. intitulatus ipsi dauid agit ad litteram sm postillatorem de persecutione quam passus est dauid a saule: ⁊ alijs suis persecutoribus: que quidem materia ad litteram incōparabiliter est minoris dignitatis respectu predictarum: ⁊ similiter inuenietur in toto psalmo quasi pro magna parte. Ualde improprie igitur attribueretur soli dauid ꝙ esset egregius psalmista: cū filij chore ⁊ asaph simili͛ ⁊ heman potius debuerūt dici egregij si psalmorum qui sunt eis intitulati fuissent actores: ⁊ dauid esset actor eorum tm̄: qui ei intitulantur. Sunt etiam alie rationes pro opinione beati Aug. que fuerunt supra tacte i suis locis: ista autem ponuntur hic eo ꝙ respiciunt singularitatem istius tituli. Item sciendum ꝙ hec dictio mabalath: que ponitur in hoc titulo sumenda est in illa prima significatione: scilicet prout significat quoddam instrumentum musicum: vel certum modum cantandi. cui concordat hoc qđ statim sequitur ad respondendū. Sunt autē quedā cantica q̄ cantantur per modum responsorij: vt in ecclesia frequentatur. vnde circa titulos psalterij videtur dicendum ꝙ sunt quidam q̄ exprimunt materiam principalem psalmi: vel saltem illud a q̄ psalmus incipit exordiri: sicut psal. ij. Domine quid multiplicati. cuius titulus est: Psalmus dauid cum fugeret ab absalon filio suo: ⁊ sic de similibus. Sunt alij tituli in quibus non exprimitur materia nec aliquid de contentis in psalmo: sed declaratur modus cantandi: ac si diceretur in primo tono vel in secundo tono et huiusmodi: vel declaratur organū musicū in quo talis cantus proprius debet poni. ⁊ istis modis intelligūtur: negumoth quod ponitur in quarto psal. ⁊ nehiloth q̄ ponitur in quinto: ⁊ mabalath que ponitur in hoc psal. ⁊ sic de multis alijs. ⁊ istius opinionis ē Ra. abenbazra qui inter alios expositores hebreos fuit ꝑfectior in sua grāmatica: vnde nō est curandū ꝗ̄tum ad sensum litteralē de istis titulis q̄ ad ostensionē modi cantandi vel psallendi ponuntur: nisi forte ꝑ modū etymologie: que non pertinet ad sensū litteralē: vnde ⁊ ecclesia vniuersalis cuius auctoritas maxima est: nō ꝯsueuit legere hos titulos in ecclesia. His omissis circa materiā huiꝰ psalmi postillator videtur non modicū a veritate deuiare: et postponit etiā sententiā doctoꝝ nostrorū q̄ cōmuniter tenēt hūc psal. de passione christi tractare: ⁊ adheret opinioni Ra. Sa. singulari qui ipsum exposuit de afflictiōe iudaici populi in babylonica captiuitate: quā quidem expositionem Ra. Sa. littera non patitur: vt patet manifeste in certis locis: ⁊ primo in h̄ quod dicit: In die clamaui ⁊ nocte corā te ⁊c. ostensum est enī supra in additione ꝙ populus ille in babylonia existens totꝰ vel maxima pars eius a qua totū debet denominari erant idolatre: tres aūt pueri ⁊ Daniel ⁊ Esdras tanꝗ̄ paucissimi pro nihilo sunt reputandi: sm philosophum in. ij. physicoꝝ. vnde oratio taliū idolatrarū non erat exandibilis vsq̄quaq̄. Item hoc quod dicitur: Inter mortuos liber. non ꝓprie intelligitur sm hanc expositionem: liberatio enim per mortem falsa liberatio est: nisi in illis qui aliam vitam meliorem certitudinaliter spectant: vnde ⁊ philosophus improbat in ethicis occidētes seipsos ꝗ̄tūcunq̄ sint in angustia summa positi. Item quod sequitur: Nunquid mortuis facies mirabilia ⁊c. vsq̄ ibi: In terra obliuionis. valde insufficienter exponuntur sm hāc expositionē. vult enim postillator allegare in persona illius populi ꝙ nulla via esset ad restituendū diuinum cultum: nisi per reductionem populi in iudeam: quod est manifeste falsum. poterat enim diuinus cultus reparari per alias nationes eo modo quo dicitur Matth. iij. Potēs est deus ex lapidibus istis suscitare filios israel: que quidem auctoritas bene intellecta contradicit huic expositioni postillatoris. similiter hoc quod dicitur: Ut quid domine repellis orationem meā ⁊c. non verificatur de babylonicis: qui vt dictum est indigni erant exauditione: vnde inuanum quereretur: Ut quid domine repellis. vnde propter ista ⁊ multa alia que ex istis possent deduci tota littera fere ps̄. nō est applicabilis huic expositioni. Nec rationabiliter hec expositio debuisset occupare mēbrana: quia nec ē litteralis nec figuralis. vera igitur expositio huius psal. querenda est in glosa nostra: vbi singularia verba ponderantur ⁊ applicantur passioni christi: q̄ quidē christꝰ fuit vere inter mortuos liber: vt in glosa cum quibusdam suis circumstantijs.

Replica. In psal. Domine deus salutis mee. Burgen. dicit non esse curādū de titulis: ideo ecclesia vniuersalis q̄ est maxime auctoritatis: nō ꝯsueuit legere hos titulos: ⁊ tm̄ in multꝭ locꝭ fecit de eis magnos tractatus. Sed in materia huiꝰ ps̄. Bur. valde inuadit postil. dicēs ipm̄ multū a veritate deuiare: ⁊ postponere sniam doctoꝝ nostroꝝ q̄ cōmuniter tenent hūc psal. tractari de passione xp̄i. Inspicienti autē diligenter factū postillatoris: patet ꝙ Burgen. falsum imponit postilla. nā ipse amplectitur cum sctīs doctoribꝰ eandē veritatē: sic dicēs circa finem huiꝰ psal. Scd̄m doctores nostros catholicos: Aug. et Hiero. ⁊c. quibus in hac parte magis adherendum est. materia huius psal. est passio dn̄i nostri iesu christi: quā ꝓuidit ps̄. ꝑ spiritū propheticū: ⁊ eam scripsit in hoc psal. loquens in persona christi: que expositio quia clare tradita est: ⁊ in glosis nostris cōiter reperit͛ eā nō resumo sꝫ solū expono litterā vt figuralē: iuxta illud. j. Cor. x. Oia in figura cōtingebant illis: hic modus dicendi debuit sufficere Bur. in multis locis psalmoꝝ ne calumniaret͛ postillatorē figuralit͛ exponentē figuratā tm̄ ⁊ principaliter a. l. s. materiā intentā nō reijciendo. Illa autē q̄ Bur. opponit contra illā figuralē expositionē nō sūt insolubilia. Primum cū dicit ꝙ ꝓplus tpe captiuitatis babylonice fuit cōmuniter malus: ⁊ ꝑ ꝯsequēs frustra orat quia non

orat quia nō meret͛ exaudiri. Ad quod rñdeo ꝙ ista orō nō ponitur hic exaudibilis merito populi captiuati: sed merito ꝓphete ꝑsonā populi captiuādi assumentis ⁊ ꝓ ꝑpl'o orātis et rōnes exauditionis allegātis. scd̄o obijcit Burg. de eo qđ dr̄: Factꝰ sū sicut hō sine adiutorio inter mortuos liber: qđ de eis verificari nō pōt: quia mors peccatoꝝ pessima: non igit͛ libera. ad qđ dico ꝙ nō ē allegatio ppl'i sed ꝓphe credētis ⁊ sperātis melioris grē repositionē ꝑ mortē. tertio obijcit Bur. ꝯtra illū qđ dr̄: Nunqd mortuis facies mirabilia ⁊c. qđ dic͛ incōuenienter expōi q̄n nō sit via reparādi cultū diuinū nisi ꝑ liberationē ppl'i a captiuitate ꝑdicta. Ad hoc rñdet͛ ꝙ postillator exponit nō de necītate sed de cōgruitate: quia magis decuit diuinū cultū reparari ꝑ ppl'm in datiōe legis despōsatū i lege educatū: ⁊ vñ ꝯstabat ex diuina ꝓmissione xp̄m nasciturū. Nec igitur ꝓmissio facta patribꝰ frustraret͛ de potētia ordinata id fieri oportuit: q̄uis de ptāte absoluta multiplex aliꝰ modꝰ possibil͛ fuit iuxta allegatum Burgen. de Matth. iij. Potest deus de lapidibus suscitare filios abrae. quā auctoritatē Burgen. pēsat valde contra postilla. cū tamen laboret in equiuocis: quia iste loquit͛ de potētia ordinata. ille autē de absoluta: que respicit potentiā obiectiualem: sm quā quodlibet potest fieri ex quolibet: non autem sm ordinatam sm quam ex asino vel lapide non fit homo. quod vltimo obijcit Burgen. videlicet ꝙ populus captiuus quia prauus: non meruit exaudiri: ideo frustra in persona eius dicitur: Ut quid domine repellis orationem meam ⁊c. Soluitur ex responsis ad primam obiectionem.

Glo. ordi.

B a Misericordias. Cas. Hic ps̄. de spe christianorum ⁊ magnificentia domini: multa dicit ꝑ que nemo seducit͛: qui digne supplicet qđ verus israelita intelligit. Cas. Primo de misericordia et veritate se cātare ꝓmittit ꝓpheta. b In eternum. Cas. Remi. Quō misericordias i eternū cātat ⁊ gratias agit: q̄ miserie nō meminit? quō aūt plena beatitudo si memoria reatꝰ mentē tangit? Sed sepe leti tristium meminimꝰ: ⁊ sani doloꝝ sine dolore: ⁊ ide amplius leti ⁊ grati sumus. Sic itaq̄ ⁊ miserie recordatio nil beatitudīs detrahit. c Ueritatē. promissionū. In ore. nō ex ore labitur: sed i ore diu tanꝗ̄ dulce versat͛. d Quoniā dixisti. Hic dicit vñ scit: ⁊ q̄ misericordie dei ꝑ christū sint. Aug. Quas misericordias ⁊ quam veritatē cantabo. Ecce. Quoniā dixisti. quia ego hō secure dico: ꝙ tu deus dixisti ꝑ spiritū manifestasti. e Misericordia edificabit͛. Aug. Utrunq̄ repetit qđ ꝓ
B.24 dixit. Quia vniuerse vie dn̄i misericordia ⁊ veritas. nō exhibetur veritas in impletione promissorum: nisi precedat misericordia in remissiōe peccatorū: deniq̄ veritas iudeis quibus promissa facta sunt ꝑtinet: misericordia gentibus:
Ro.15.b vt ait apostolꝰ: Dico enim iesum christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei implendam: gentes autem super misericordia honorare deum. f In celis. Qui enarrāt gloriā dei. per quos edificatur misericordia. g In eternū. Cas. Non est tēporalis edificatio misericordie: sicut ruina iniquitatis tēporalis est. Destruitur enī iniquitas tpalis in quibusdā: vt in eis edificetur eterna misericordia. vnde Hieremie do
Hie.1.b minus dicit: Ecce ego cōstitui te super gentes ⁊ regna vt euellas et destruas et disperdas ⁊ dissipes ⁊ edifices ⁊ plantes. h Iurasti. Securus est iste ideo quia deus dixit: securior quia iurauit. Iuratio dei ꝓmissionis est confirmatio: ex vtroq̄ fit homo ethan. i. robustus. i In generatione. Aug. Generatio enim non potest totiens repeti quotiēs trāsit. Repetitio enī pro omni generatione pōitur. Ut due sūt generatiōes vna carnalis: altera futura in resurrectione. In vtraq̄ ꝑdicat͛ xp̄s hic vt credat͛: ꝑdicabit͛ ibi vt videat͛. Et hoc est qđ. d̄. In generatione ⁊ genera. an. ve. t. in o. m. Et nūc sedet xp̄s in nobis quos regit: sedebit ⁊ tūc in sctīs.

a robusti ꝙ nullus est nisi in spe ꝓmissiōis dei vnde hic agitur. b id est qui vere deū videt.

Intellectus ēthan israelite

vnde ꝓferat robustus nō in se sꝫ in misericordia dei ait: Aug. Unde robustꝰ est homo: qui in se infirmus.

a **Misericordi LXXXVIII** a
a in eternū duraturas. ira ad xp̄s misericordie in eternū. b io/ eunde annūciabo.
b **as dn̄i in eternū cantā/** b
a iudeorum. b gentium.
bo. In generatione ⁊ generatio
a a te dictam. Aug. que tua est sine qua ego mendax.
c **nē: annūciabo veritatē tuam in** c
a quasi et ego dicā. quod meū est vt sim seruus. i. vt inde seruiā tibi: mēbra enī mea dn̄o obsequuntur. cantabo. b nō tpali edificatiōe.
d **ore meo. Qm̄ dixisti in eternum** d
per celos.
e **misericordia edificabit͛ in celis:** e
a vel sine eis: vt alij habent. per eos.
preparabit͛ veritas tua in eis. f
a dixisti ꝙ ꝑparabitur veritas: dixisti etiā h̄. b Augꝰ. nouum quo renouamur ad nouā hereditatē. c nō oībꝰ q̄ de carne abrae vel dd̄: s/
Disposui testamentum electis g h
a illi regi: vel christo.
b **meis: iurasti dauid seruo meo** i
a qđ ⁊ semē abrae. i. xp̄m vl' credētes. i. nos q̄ credimꝰ semen christi sumꝰ.
g **vsq̄ ineternum ꝑparabo semen**
a id est in eternū. id est omnem generationem.
i **tuum. Et edificabo in generatio** k
a regiā potestatē: vl' fideles i qbꝰ xp̄s regescit ⁊ regnet.
ne ⁊ generationem: sedem tuā.

B Cōfitebūt͛

Nico. de lyra

a Misericordias dñi. Huic ps̄. LXXXVIII ꝑmittitur talis titulꝰ in hebreo. ⁊ i trāslatione Hiero. Eruditio ethan ezraite in quo notat͛ auctor huius ps̄. sicut dictū ē plenꝰ ps̄. ꝑcedēti. Dicit͛ aūt psal. iste eruditio ethan: quia de ipso fuit eruditꝰ ꝑ spūmsctm̄: ⁊ ipm̄ scripsit ad eruditionē alioꝝ. De materia āt huiꝰ ps̄. dicūt ꝯcordit͛ doctores hebrei ⁊ latini ꝙ ps̄. iste loquit͛ de stabilitate ⁊ ꝑpetuitate regni dd̄: q̄ cōpleta est in xp̄o ⁊ in nullo alio. de cuiꝰ regno dicit͛ Dan. vij. Aspiciebā in visiōe noctis: ⁊ ecce q̄si filiꝰ hominis veniebat ⁊c. ⁊ sbdit͛: Potestas eiꝰ potestas eterna q̄ nō auferet͛: ⁊ regnū eiꝰ qđ nō corrūpet͛: sm expositores hebreos ⁊ latinos: sed in hoc est differentia ꝙ iudei expectāt hoc esse cōplendū in messia futuro. Catholici vero dicunt hoc esse cōpletū in xp̄o q̄ descēdit de semine dauid sm carnē Ro. j. ⁊ Matth. j. vbi eiꝰ generatio describit͛ ꝑ dauid. ⁊ de ꝑpetuitate regni eius dixit angelus ad virginē Lu. j. Dabit illi dñs deꝰ sedē dauid patris eius: ⁊ regnabit i domo iacob in eternū: ⁊ regni eius non erit finis. Diuidit͛ aūt ps̄. iste in duas ptes: quia primo psalmista se excitat ad dei laudatiōē. Scd̄o explicat huius laudis rationē. ibi: Qm̄ dixisti. Circa primum dicit: Misericordias dn̄i. licet eī in deo sit tm̄ vna misericordia sicut ⁊ vna volūtas: tamen habet multos effectus ex quibus nominat͛ in plurali. b In eternū cātabo. i. hoc carmine laudabo: ⁊ dicit in eternū: quia ꝓuidit hūc ps̄. vsq̄ ad finē mūdi decātādū in ecclia: ⁊ ista laus diuina adhuc erit ꝑfectior in prima: sicut dictū fuit. s. ps̄. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dn̄e ⁊c. c Annūciabo veritatē tuā in ore meo. hoc dicit: quia misericordia et veritas iusticie semp se concomitantur in operibus diuīs licet in aliquo opere plus reluceat iusticia: ⁊ in alio misericordia: vt dictum fuit. s. plenꝰ. psal. xxiiij. d Qm̄ dixisti. Hic ꝯsequenter explicat huius laudis rationē: ⁊ primo in generali. secundo magis in speciali. ibi: Confitebuntur. Circa primum sciendū ꝙ ratio huius laudis ꝑncipaliter est perpetuatio regni dauid in christo q̄ describitur ꝑncipaliter in hoc ps̄. vt dictū ē: s quia lex disponebat ad xp̄m: sm ꝙ dr̄ Gal. iij. Lex pedagogꝰ noster fuit in xp̄o: ⁊ iō data fuit illi soli ꝑplo de q̄ xp̄s erat nasciturꝰ: ꝑut dictū fuit plenꝰ in ꝑncipio Exo. Et iō secūdaria rō dicte laudis ē datio legis ⁊ vtrūq̄ bñficiū h̄ describit͛ in q̄dā generali: ꝑmittit͛ tm̄ modꝰ qualit͛ ꝓcesserūt ex ordinatiōe dei. cū dicitur: Qm̄ dixisti. i. ordinasti. e Misericordia edificabit͛ in celis: quia effectus diuine misericordie priꝰ reuelant͛ sctīs angelis q̄ sunt executores opeꝝ diuinoꝝ ꝗ̄ hoībꝰ. Dic͛ etiā edificabit͛ in celis: quia ꝑ effectū diuīe misericordie circa xp̄i mysteriū reparat͛ ruina āgeloꝝ. f Preparabit͛ veri. t. i eis. i. vitas iusticie tue: q̄ sp ꝯcomitat͛ opꝰ misedie. Cōseqnt͛ procedit ad duo bñficia ꝑdicta. ⁊ ꝑmo ad leg͛ datiōnē. cū dr̄ i ꝑsona dn̄i. g Disposuisti testamētū. i. legē q̄ freqnter i veteri testamēto vocat͛ testamētū. h Electis meis. i. filijs isrl' q̄s elegi in ꝑplm peculiarē. Cōsequēter ꝓcedit ad bñficiū ꝑncipale dicēs: i Iurasti dauid seruo meo vsq̄ in eternū ꝑpa. semē tuū. i. nō deficiet generatio tua d̄ semie tuo vsq̄ ad xp̄m: qđ patet ipletū ꝑ xp̄i genealogiā Matth. j. k Et edificabo in ge ⁊c. i. regnū tuū cōtinuabo succedentibus generatiōibꝰ vsq̄ ad xp̄m: ⁊ ita factū fuisset: nisi reges a dauid descendētes posuissent impedimentum: quia ista promissio sicut et multe alie in scriptura fiunt sub conditione: si reges a dauid descendentes deo obedirent: sed quia multum declinauerūt ad idola

Universidad de ... Biblioteca

a ¶ Confitebūt celi. Cas. Diapsalma. Scđo diuersis modis laudes et potentiā dei describit: q̄si sic dixisti: ita fiet: ꝯfitebunt: laudabunt. Cōfitebūt celi mira. In omni em̄ misericordia ꝑditorū in iustificatione impiorꝫ q̄d laudamus nisi mirabilia dei: laudat q2 si surrexerūt mortui plꝰ lauda q2 redempti sunt ꝑditi. vides em̄ hominē heri voraginē ebrietatis: hodie ornamentū sobrietatis. vides em̄ hominem heri scenū luxurie: hodie decus tēperātie: heri blasphematorē dī hodie laudatorē: vides hoiēs heri suū creature: hodie cultorē creatorꝭ. h sūt mirabilia q̄ ꝯfitent celi. b ¶ Etenim veritatē. Cas. Vl' sine eni ¶ Mirabilia. quō oīa agit: et administrat vbiq3. ¶ Ueritas in ecclia: vbi credit: verbū caro factū et q trinitas: vnꝰ deꝰ. c ¶ Quoniā q̄s. Augꝰ. Notandū q idē sūt celi et nubes. s. ꝑdicatores. Sed celi ꝑdicatores ꝑpter fulgorē veritatis. Nubes q̄ nebulose sunt ꝑpter mortalitatē carnis: et q2 transeunt: vbi' et abscōdita: q̄ post in iudicio clarebunt. d ¶ In filijs. Augꝰ. Uel superis vel hominibꝰ: ne ergo putet tm̄ hō. Ille em̄ naturalis: nos adoptiui. Ille genitus: nos creati. Ille ab eterno genitus: nos in tpe facti. Ille vnicus: nos multi. e ¶ Sup omnes. Augus. Angelos vl' homines: qui sūt stipatores eius ipares: qui ei dono eius ꝑximāt. f ¶ Tibi. Augꝰ. Qui oia fecisti: sed plꝰ est nobis misericordia que exhibuit veritatē nō modo in loco vbi natꝰ sed et i omnes q̄ in circūitu: expansa est veritas: q̄ ṽitas cū ibi cepit ꝑdicari mare gentiū circa aridā indeorū vt leo i samsonē fremere cepit: ẜ tu dn̄e nō sinis tentari supra quā potest hō. g ¶ Uulnera tū. Humiliatus ē ꝑdendo q̄s tenebat. vulneratꝰ ꝑcusso corde vbi supbiebat. h ¶ Superbū. Aug. Scꝫ draconē q̄ i mari factus ē ad illudendū et q̄ ꝑ humilē xp̄m in quo alij sūt humiles humiliatur. humiliauit eni se xp̄s vt humiliaret superbum. Supbꝰ eni supbos tenebat: vulnerat diabolꝰ vulnerato xp̄o nōdū ex toto mortuꝰ est. i ¶ Inimicos. Aug. Uerias potestates vel iudeos per mundū dispsos: vel de hominibus alios assūpsit q̄ sūt spolia diaboli: alios reliquisti q̄s post eū abire ꝑmisisti. k ¶ Tui sunt celi. Augꝰ ¶ Ideo in celo triūphauit de diabolo: q2 eius est celū. ¶ In terra de iudeo: q2 eiꝰ est terra. Cur ḡ illi in alienis supbierūt. l ¶ Tu fun. orbe. cur ergo in eum se erigūt cuius est ambitꝰ mūdi: et omnes creature q̄ in eo sunt. m ¶ Aquilo. diabolus. n ¶ Mare seculū: stulte ergo in eū se erigunt: a quo creata sunt.

o ¶ Thabor et hermon in nomine tuo exultabunt. Augꝰ. Montes syrie et per eos gentes accipiuntur a parte totū per synecdochen. p ¶ Exultabunt. christo veniēte allegorice. ¶ Thabor iudei. ad quos pri

a ¶ laudabunt. b ¶ ex te dicēte et iurāte certi. c ¶ q̄d redimis iustificas ꝑ misericordiam. ¶ non merita sua: sed.

a Cōfitebunt celi mirabilia tua a

a ¶ vbi cōfitebunt in ecclia. Et hoc ē q̄d subdit: b ¶ impletionē ꝑmissionum.

b dn̄e: etenī veritatē tuā in ecclia b c

a ¶ quasi securi de te predicante. ¶ q. d. nullus. b ¶ ꝑdicatoribus. ¶ et si potentes.

c sanctorū. Quoniā quis in nubi d

a ¶ potentia. b ¶ christo et si ipē sit hō. ¶ q̄ et in nube carnis venit. c ¶ essentia.

bus equabit domino: similis erit e

a ¶ christo. ¶ qui filius dei vnicus. b ¶ vere nullus: q2 deꝰ qui glo. q2 nō pūt exequari. cōsiliū eorū est: credere in illū et in eo gloriari.

d deo in filijs dei: Deus qui glo/ f

¶ essentia.

rificat in cōsilio sctōꝝ: magnus g

a ¶ potentia.

e et terribilis super omnes qui in h i

a ¶ qui vbiq3 est nusq̄ finitus ē: nihil habet circa: nisi q2 ꝑ carnē in vno loco fuit: qui locus habet circa se omnes gētes in qua missis aplis per miracula factus est magnus et terribilis. b ¶ Augꝰ. celestiū: vl' quibꝰ illi ditant.

circūitu eius sunt. Domine deꝰ k

a ¶ Cas. Ex te: illi de te: q2 oīa fecisti celū et ter. mare et oīa que in eis sunt.

f virtutū quis silis tibi: potēs es l m

a ¶ qui venies in nubibus.

domine et veritas tua in circūi/ n

a ¶ Augꝰ. Te eni ꝑmittēte surgit mare. b ¶ honoris seculi. ¶ vel tis.

tu tuo. Tū dn̄aris potestati ma/ o

a ¶ etiam. ¶ nō solum dominaris: sed etiā.

ris: motū autē fluctuū eius tu p

a ¶ non penitus collis: vt mereatur quis coronam. b ¶ Augꝰ. Ut aūt rabies maris eneruet in ipso mari humiliasti.

g mitigas. Tu humiliasti sicut vul/ q

a ¶ .i. in fortitudine tua: vel in xp̄o.

h neratū supbū: in brachio virtu/ r

a ¶ vel meos.

i tis tue dispdidisti inimicos tuos.

a ¶ confite. celi mirabi. tua et merito. q2 b ¶ qui pluunt veritatem. c ¶ ecclia q̄ excipit veritatē in circūitu. ¶ subditi. d ¶ totam ecclesiam.

k Tui sunt celi et tua est terra: or/ s

a ¶ ea vel eos quibus quotidie impletur.

bē terre et plenitudinē eiꝰ tu fū/

a ¶ firmasti. b ¶ diabolum. c ¶ amaros quibus turbatur ecclia.

l m dasti: aqlonē et mare tu creasti. t

n a ¶ hec oia fecisti et ide. ¶ q̄d i illis fecisti: plus valet ad dn̄ationē tuā q̄ illoꝝ volūtas ad maliciā suā. ¶ illi ad q̄s a te lumē sūmo veit lumie. ¶ q̄ anathema dāt diabolo. c ¶ nō i suis merit.

o p Thabor et hermō i noīe tuo exul v

ad idolatriā. vt pꝫ. iiij. Reg. ideo regnū dauid tpe sedechie fuit interruptū. a ¶ Confitebunt. Hic ꝯūr explicant duo ꝑdicta bn̄ficia i ꝑticulari. et primo q̄tū ad leg' dationē. Secūdo q̄tū ad regni dauid ꝑpetuationē. ibi: Tūc locutꝰ es. Circa primū sciendū q lex fuit data satis cito post exitū de egypto. et ideo hic mentio fit de isto exitu et aliquibꝰ beneficijs illi pplo exhibitꝭ. et primo de bn̄ficijs exhibitis añ ingressū terre ꝑmissiōis. secūdo pꝰ ingressū. ibi: Thabor. ¶ Circa primū dr: Cōfitebunt et c. Hoc eni cōfitebant facto in descensu māne de celo. de quo scribit Sap. xvj. Panem paratū de celo ꝑstitisti eis et c. b ¶ Etenī veritatē tuā. de adimpletiōe ꝑmissionis facte abrae et alijs patribus quibꝰ ꝑmisit terrā chanaā: quā veritatem ꝯfessi sūt filij isrl' intrātes terrā illaꝫ. c ¶ In ecclia sctōꝝ. i. in loco diuino cultui deputato vbi cōueniebāt hoīes sancti et deuoti. d ¶ Qm̄ q̄s in nu. equa. do. Iste nubes fuerūt illa nubes q̄ ꝑcedebat ꝑplm̄ de egypto exeuntē. Exo. xiij. et illa nubes densissima que opuit montē synai q̄n dn̄s dedit ibi legē Exo. xix. et de illa nube ꝑcedebāt ṽba decē que dn̄s dixit pplo Exo. xx. In istꝭ aūt dn̄abus singulariter apparuit virtꝰ diuina. e ¶ Silis erit deo in filijs dei. Filij dei dicunt angeli: sicut habet Iob. j. Cum venissent filij dei vt assisterēt corā dn̄o. Est igit sēsus: Quis in filijs dei. i. in angelis sanctis. Erit silis deo ꝑ equalitatē. q. d. nullus: q2 etiā ille q̄ int omnes est excellētior distat a virtute dei in infinitum. f ¶ Deus qui glorificatur in cōsilio sanctoꝝ. i. angeloꝝ quibus secreta diuina ꝑmo reuelantur vt ꝑ eos ad homines deferant. g ¶ Magnus. potestate. h ¶ Et terribilis reuerentia et honore: eo mō quo dr Geñ. xxviij. O terribilis est locus iste. i. reuerēdus et venerabilis. i ¶ Sup omnes qui in circūitu eiꝰ sunt. i. sup omnes angelos qui ei assistunt. k ¶ Domine deꝰ virtutū. i. angeloꝝ q̄ executores sunt diuine volūtatis. vnde vnꝰ ordo nominat virtutes. l ¶ Quis silis tibi. q. diceret nullus ꝑ equalitatē: q2 angeli supmi distant a deo improportionabilit: et alie creature multo fortius. ideo subdit: m ¶ Potēs es dn̄e. potentia infinita que soli deo ꝯuenit. n ¶ Et veritas tua in circūitu tuo. Ueritas intellectus nostri causatur a rebus: sed veritas intellectꝰ diuini est cā rerū: causa vero relucet in effectibus suis: et ideo veritas diuina in omnibꝰ relucet creaturis. vnde glo. sup ps̄. xj. Defecerūt veritates et c. Sicut ab vna facie resultāt multe similitudines in pl'ibus speculis: sic a veritate diuina multe veritates in creaturꝭ. Dicūtur autē creature esse in circumitu dei: nō q2 includat in eis: sed quia intimior est omni creature q̄ ipsa sibi: eius principia intrinseca vniens et in esse cōseruās. o ¶ Tu dn̄aris potestati maris: q2 ad eius īperiū mare fuit diuisū vt ꝑberet filijs isrl' transitū ꝑ siccū. p ¶ Motū aūt fluctuū eiꝰ tu mitigas. q2 tūc aq̄ facte sūt q̄si murꝰ solidꝰ ex vtraq3 pte diuisiōis. Exod. xiiij. q ¶ Tu humiliasti sicut vulneratum sup. i. pharaonē et eiꝰ exercitū eos sibi submergendo. r ¶ In brachio virtutis tue. q. d. ista pfecta sunt ꝑ tuā potētiā. vl' q̄d dicit hic: In brachio virtutis tue dispsisti inimicos tuos. pōt referri ad victoriā filijs isrl' quā dedit eis dn̄s de amalech Exo. xvij. s ¶ Tui sunt celi et c. q. d. nō est mirandū si fecisti talia: q2 tu fecisti omnē creaturā: celestē et terrestrē. et ideo est in obedientia tua. t ¶ Aquilonē et mare tu creasti. In hebreo et in trāslatione Hiero. habet: Aqlonē et dextrū tu creasti. per dextrū fm q dicit Ra. Sa. intelligitur pars australis opposita aquiloni: q2 si hō vertat faciē suā de occidente versus quem iudei adorāt ad orientē: habet austꝝ ad partē dexterā. v ¶ Thabor. Hic consequenter describuntur bn̄ficia post ingressum terre ꝑmissionis. cum dicit: Thabor et hermō et c. Thabor est mōs in terra ꝑmissionis in quo fuit denūciata victoria barach de sysara et de eius exercitu. Iudi. iiij. q̄ victoria fuit facta virtute diuina: vt sequitur ibidē. v. ca. De celo dimicatū est ꝯtra eos. Et ꝑ gratia

mum lumen rūactione

mum lumen venit. ¶ Hermon. gētes que prius erant anathematizate. In nomine tuo exul. coniunctis in angulari lapide duobus parietibus. ¶ Augus. Thabor. Ueniens lumē a summo scilicet lumine quo veniente: fit anathema eius: id est diaboli qui nos tenebat in errore suo. Nō est. a te datum est: vt illuminemur vt anathema demus diabolo. a ¶ Preparatio sedis tue. Cassio. Sedes dei eterna: ẜ in iudicio apparebit parata cū ipse videbitur iuste iudicare: vel modo homines discernendo: et iusta tenendo parant se sedem domino. Et misericordia et veritas ꝑcedēt: a simil'. precursoris domino hospitium preparantis. b ¶ Beatus populus qui. Cassi. Ille scit qui suam leticiā non in sua sed domini virtute ponit: vel qui quod ore cātat: corde intelligit: vnde sequit hoc premium. In lumine tuo ē in contemplatione trinitatis perscuerabunt. c ¶ Iubilationem. Iubilus gaudium quod verbis explicari non potest: nec tamē penitus reticeri. d ¶ Domine in lumine vultus tui. Cassio. Cōmendat gratiam de q̄ iubilus. ¶ Augꝰ. Uel in beneplacito tuo: id est in christo. idō i ipo quia assumpsit carneꝫ nostraꝫ in quo omnis spes. e ¶ Tunc locutus es in visione. Cas. Diapsalma. Tertio ꝑmissiones patrꝭ de christo. Superior laus nō est dubia: quam paterna confirmat auctoritas. ¶ Cassio. Augus. Tunc. Quādo disposuisti testamentum: vel cum hec diceres mihi: tūc locutus es sanctꝭ et reliquis prophetis: in visione: nō enim ignorāter locuti sunt: sicut Mōtanus et quidam alij heretici dixerunt. f ¶ Dauid. Augu. manu fortem. Seruū. obedientem. ideo in eo posui adiutorium. g ¶ Inimicus. Augꝰ.
Iob. 14. d Diabolus: vnde venit ꝑnceps mundi huiꝰ et in me nō habet q̄cq̄. h ¶ Filiꝰ iniq̄tatis. Iudas non apponet: non

a ¶ q. d. a te facti a te defensi sumus: quia. b ¶ quo humiliasti supbum. ¶ semper est.

tabunt tuum brachium cū po/

¶ et semper.

a ¶ Aug. operatio in superbos vt humilient.

rentia. Firmetur manus tua: et a

a ¶ numerus dextre clarificetur et augeatur. b ¶ Aug. in fine erit manifestatio iusticie tue et iudicij tui: cum sepabuntur oues ab hedis: que nunc occulta sunt.

exaltetur dextera tua: iusticia et b c

a ¶ et tunc erit. b ¶ vtiq3 in die iudicij: nunc ergo quid: ꝑeit misericordia delens peccata: et veritas implens promissa: vt non timeantur iudicia futura: que gaudia cum non sufficiat exponi ait: beatus populus q̄ scit iubilationem.

a iudiciuꝫ ꝑparatio sedis tue. Mi d

ricordia et veritas precedent fa e f

a ¶ post iudicaturi. ¶ vnde iubilandum. b ¶ id est scit de illo esse gaudendum quod dici non posse nouit.

b ciem tuaꝫ: beatus populus qui g

a ¶ vnde autem iubilatio de gratia de deo omnino non de te homine.

c d scit iubilationem. Domine in lu/ h

a ¶ illuminatione spiritus vl' filij. b ¶ thabor et hermon. ¶ homines.

minē vultus tui ambulabunt:

a ¶ quod benedicitur in terris: id est christiano. ¶ non in se. b ¶ qui in se exultat: non tota die exultat: quia cadit.

et in nomine tuo exultabunt to/ i k

a ¶ quis illuminat et iustificat. b ¶ non sua in qua deprimerentur. c ¶ hic et in futuro.

ta die: et in iusticia tua exaltabu l

¶ vere tua. ¶ exaltatio. ¶ non solum illuminari: sed posse dar.

tur. Quoniā gloria virtutis eo m

a ¶ .i. q2 tibi placuit: non quia digni sumus.

rum tu es: et in beneplacito tuo n

a ¶ potestas nostra. b ¶ Cas. Aliter impulsi caderemus: quia infirmi.

exaltabit cornu nostruꝫ. Quia o

a ¶ nostre carnis.

domini est assumptio nostra: et p

a ¶ qui sanctificat israel vel regit. b ¶ vnde scis hec predicta.

c sancti israel reges nostri. Tunc q r

a ¶ Aug. in occulto in reuelatione quā fecisti: vnde prophete dicti sunt. i. videntes.

locutꝰ es i visione sanctis tuis s

a ¶ palam per eos. ¶ hominum. ¶ christo ¶ quis potens est ille electus: vnde subdit.

et dixisti: posui adiutoriū i potē t v

a ¶ super omne nomē. ¶ immunem a peccato. b ¶ iudaica: vnde natus.

te: et exaltaui electum de plebe x y

a ¶ qui est electus. b ¶ id est christus qui est de semine dauid.

f mea. Inueni dauid suū meum: z

a ¶ vnde. b ¶ fm q homo. vnde: Unxit te deꝰ oleo exultationis pre consortibus tuis. c ¶ verbum cooperabitur.

oleo sancto meo vnxi eum. Mā a b

a ¶ in opibus in passionibꝰ. b ¶ fm q homo.

nus eni mea auxiliabitur ei: et c d

a ¶ fortitudo. b ¶ contra aduersa: vt peragat incepta.

brachium meū cōfirmabit euꝫ.

¶ consq3 cōfirmabit q. ¶ Cas. scuit quidē exercet: sed prodest: non nocet.

g h Nihil ꝑficiet inimicꝰ i eo: et fili e f

a ¶ Cassio. faciet quod suum ē: sed non nocebit. ¶ post resurrectionem.

us iniquitatis non apponet no/

rūactiōe delbora et barach cātauerūt cāticū Iudi. v. De mōte ṽo hermon nō recolo aliq̄d notabile factum ibi nisi dicat illud q̄d. s̄. posui ps̄. xlj. scꝫ q hermon est mons ꝑpinquꝰ loco iordanis: vbi transierūt filij israel sicco pede: de quo beneficio deū laudauerūt. ꝑpter q̄d dicit: Thabor et hermon in noīe tuo exultabūt. i. erunt occasio exultationis ꝑ effectibus tue virtutis ibi ostēsis. a ¶ Firmetur manus tua. contra inimicos nr̄os. b ¶ Et exaltetur dextera tua. eos debellando: q̄d fuit impletum quādo Iosue debellauit reges chananeorū. c ¶ Iusticia et iudicium ꝑparatio sedis tue. Sedes autē dei dicebatur propitiatorium vt dictum fuit Exo. xxv. Ista sedes fuit ꝑparata quando arca testamēti supra quam erat ꝑpitiatorium habuit stabilem mansionem: quod ꝑmo fuit in sylo: Iosue. xviij. Secūdo in templo salomonis. iij. Reg. viij. Ad preparationem autē huiꝰ precessit iusticia dei et iudicium quibꝰ chananei fuerūt debellati: et etiam ꝑpter nequicias suas eiecti: et similiter tēpore salomonis quādo data ē pax populo isrl' ne turbaret ab oībus aduersarijs i circūitu. iij. Reg. iiij. d ¶ Misericordia. erga nos. e ¶ Et veritas. erga patres nostros q̄bus ꝑmisisti dare terrā chanaā in eorū filijs. f ¶ Precedēt faciē tuam. expellendo aduersarios de terra illa. vt arca tua et ꝑpitiatoriū habeāt quietam mansionem: et quia diuine laudes ibi cātabant. ideo subdit: g ¶ Beatus populus qui scit iubilationem. Iste eni sacerdotes et leuite ad diuinū obsequium deputati. de quibus adhuc subdit: h ¶ Dn̄e in lumie vultus tui ambulabunt. i. in lumine naturalis ratiōis q̄d est quedā impressio diuini luminis: vt dictū fuit. s̄. ps̄. iiij. et in lumine diuine legis in q̄ lumie sacerdotes et leuite alios ꝑcedebāt tanq̄ magis edocti. i ¶ Et in noīe tuo exultabunt. te deuote laudando. k ¶ Tota die. i. singulis: horis tm̄ ad hoc cōpetentibꝰ. q2 oportebat eos aliq̄n refici et quiescere. l ¶ Et in iusticia tua exaltabunt. q2 ad sacerdotes leuitici generis casus dubij referebant vt viderēt q̄d esset iustum vel iniustū: et eorū s̄nia inuiolabiliter obseruabatur: vt habet Deutero. xvij. m ¶ Qm̄ glia ṽtutis eoꝝ tu es. hoc ē virtus eoꝝ et sapīa ad tuā gloriā ordinat. n ¶ Et in beneplacito tuo exaltabit cornu nostrū. i. potestas nr̄a que ꝑ cornu designat in scriptura. cuiꝰ causa subditur: o ¶ Quia dn̄i est assumptio nr̄a. sua virtute educendo nos de egypto et in terrā ꝑmissiōis inducēdo. p ¶ Et sancti isrl'. et ꝑ id est. i. dei isrl' q̄ est sāctus sanctoꝝ: ita q isrl' est hic genitiui casus: sicut Esa. j. Blasphemauerūt sanctū isrl'. i. sanctū deū isrl'. q ¶ Reges nr̄i. Ab eductione eni isrl' de egypto vsq3 ad tps saulis nullus habuit ꝑprie ꝑtātem regiā sup illos nisi deus: sicut declaratū fuit supra libro Iosue et Iudicū: ꝑpter q̄d cum populus petiuit regē. dn̄s dixit ad samuelem. j. Reg. viij. Nō te abiecerūt sed me ne regnē sup eos. r ¶ Tūc locutus es. Hic ꝯsiter describit in speciali principale beneficiū. s. de ꝑpetuitate regni dauid. Circa q̄d psalmista ꝑmo recitat diuinā ꝑmissionē. scđo regni dauid deiectionē. ibi: Tu ṽo repulisti. tertio implorat eiꝰ restitutionē. ibi: Usq3 quo dn̄e. Prima adhuc in tres ptes: quia ꝑmo recitat ꝑmisso de regni dauid ꝑmotiōe. Scđo de successoꝝ eius correctiōe. ibi: Si autē. Tertio de dauid regni ꝑpetuatione. ibi: Misericordiaꝫ. Circa primū dr: Tunc scꝫ illo tpe q̄ saul tanq̄ rex fuit populo ꝑlatus. s ¶ Locutꝰ es in vi. sā. tuis. i. samueli de inunctione dauid. j. Reg. xvj. et ipi nathā de successione regni dauid ij. Reg. vij. t ¶ Et dixisti. posui adiutoriū scꝫ meū. v ¶ In potente. id ē in ipo dauid qui a iuuentute leonē et vrsum et gigantē interfecit. j. Reg'. xvij. x ¶ Et exaltaui electum. i. dauid. y ¶ De plebe mea. id est de humili statu: quia tūc pascebat oues actu. j. Reg. xvj. idō subditur: z ¶ Inueni dauid seruum meum. id est seruum fidelem et bonuꝫ. a ¶ Oleo sancto meo vnxi eū. primo per samuelem. j. Reg. xvj. Secundo super iudaꝫ tm̄. ij. Reg'. ij. Tertio super totum israel. ij. Reg'. v. b ¶ Manus eni mea. id ē fortitudo mea. c ¶ Auxiliabit ei. ꝯtra hostes. d ¶ Et brachiū meū ꝯfirmabit eū. repetitio est eiusdē s̄nie ad maiorem expressionem. e ¶ Nihil ꝑficiet et c. i. saul cū satellitibꝰ. f ¶ Et filius iniq̄tatis. i. absalō cū sibi adherētibꝰ: q̄ valde inique rebellauit ꝯ dauid patrē suū querens eius mortem.

addet

Universidad de … Biblioteca

F a addet effectū volūtati. a A facie ipsi⁹. Aug. Cū facies ei⁹ peccatores respicit ꝯa criminib⁹ separant qb⁹ nō est loc⁹ sub psentia eius. b Et veritas mea ꝛc. Aug⁹. Sepe misericordia ꝛ veritas cōmēdātur nobis: vt ea reddamus deo sicut misericordiam dedit delens peccata. Ueritatem implens promissa: sic reddamus misericordiaȝ: vt miserorum misereamur: veritateȝ: ne iniq̄ iudicem⁹: ne altera alterā īpediat. aliter nō sumus in via: vbi hec sibi occurrunt. c Si autē dereli. Nō solū de psistētib⁹: sed ꝛ d cadētib⁹ hec pmitto. d In virga. Quis enī est filius cui nō dat pater ei⁹ disciplinam: dat disciplinam pater: vt nō auferat miscdiaȝ. Cedit ꝯtumacē: vt reddat hereditateȝ. (Prou. 3. d.) Quē enī deus diligit corripit ꝛc. Nō ē ḡ tm̄ misecordia vocantis sed et flagellantis ꝛ verberātis: vnde sequitur: et ī verbe. ꝛc. (De pe. di. 4. c. hanc for/cietatem ꝯ. qd̄ autē) e Nō dispergam. Aug⁹. Ipse non tollit misericordiā ei q̄ christian⁹ quidem est: qd̄ si hō ita iniqu⁹ est vt fugiat accedente pr̄e: ipe se alienat: nō pater abijcit euȝ. f Neqȝ pphanabo. Prophana esset pmissio si nō eēt inexpleta. Nā qd pp̄ter malos pisces nihil ex illa sagena mittent ī vascula. Mittent vtiqȝ boni pisces: id ē quos predestinauit. g Semel iuraui. Cas. Homo frequenter: de⁹ semel: qui nō variatur. In sancto. in homine christo: in quo complēdū erat quod iurauit: vel dauid: id ē christo: per sanctitatem. Semē christiani. h Sicut sol. Aug⁹. Scđm animā: sicut luna ſm carnem: que mutabilis: qꝛ in vtroqȝ tunc perfecti erūt: gemina stola cādidati ꝛ glorificati: quā significat tabula vni⁹ cubiti per medium secta in veteri testamēto que duos parietes tabernaculi ī angulis occidentalis partis posita ꝯtinebat: quia fideles tam noui q̄ ve. tes. post mortis occasū gemina beatitudine glorificabunt: et inde testis
fidelis

a Aug. paulatim enī credent: quasi cōminuto capite vituli veniāt in potū populi. b .i. cōspiratione sua.
a cere ei. Et cōcidā a facie ipsi⁹ inimicos ei⁹: a
a vt fugiāt ab ipso irato ad ipsū placatū. b ab ipso ad xp̄m
b et odientes eū in fugam conuertam. Et b c
a Cassio. nihil diuersum est inter pa. ꝛ fi. virtutes quas habet pater habet ꝛ filius.
veritas mea ꝛ miscdia mea cū ipso: et in d e
quod ē deus.
nomine meo exaltabitur cornu eius. Et f
a opera ostendam in mūdo. b id est dominabit in gentibus que significantur per mare. c flumina enim currūt in mare: cupidi in amaritudinē seculi: ꝛ tamen hi subditi christo. cupidis etiam subdam.
pōnam in mari manum eius: ꝛ in flūmi g
a operationē. vel bic. dicēs.
nibus dexteraȝ eius. Ipse inuocauit me h
ſm q̄ de⁹ ſm q̄ homo. mei infirmi ad salutem.
pater meus es tu: de⁹ meus et susceptor
a pre alijs honorabo illum a similitudine sicut primogeniti honorari solent pre alijs. constituam.
salutis mee. Et ego primogenituȝ pōnā i
a vel apud reges: quod iam impletum est.
b et quia hec potestas non est temporalis subdit.
illuȝ: excelsum pre regibus terre. In etēr k l
a Cas. cui ppetua data est ptās in celo ꝛ in terra.
num seruabo illi misericordiam meaȝ: ꝛ m
a Cas. qꝛ quecūqȝ de illo pdicta sunt: integre impleta sunt.
b Aug. qui eius mediator: ꝛ testis ꝛ hereditas.
testāmentum meū fidele ipi. Et ponam n
in eternum. christianum.
a Aug⁹. thronus regum terre est: vt dies terre qui trāseūt sed dies celi semp psentes sūt: vbi erit thron⁹ ei⁹ in eternū.
in seculum seculi semen eius: ꝛ thronum
c eius sicut dies celi. Si autē dereliquerit o
christi.
filij eius legem meaȝ: ꝛ in iudicijs meis p
non ambulauerint. Si iusticias meas p q
male operando offenderint.
phanauerint: ꝛ mādata mea non custo
a non ideo perdam eos: sed. vt medicus.
b Augu. etiam in virga est misericordia: cedit quidem sed reddit hereditatē. .i. in leui correctione.
d dierint. Uisitābo ī virgā iniq̄tates eoȝ: r
a grauiori tribulatione visitabo.
ꝛ ī verberib⁹ peccata eoȝ. Misericordiā s
a dauid. s. christo. i. a corpore eius quod est vnum cum capite. Aug⁹. ad hoc nō tollit a nobis misericordia liberantis: ne noceat veritas iudicantis.
e autem meaȝ non dispergam ab eo: neqȝ t v
a Aug⁹. non quia filij eius peccant ideo mendax ero ego: ꝛ si palee recedunt: non tamē ideo christ⁹ sine hereditate manet immobile testamentum: nouit domin⁹ qui sunt eius.
b violabo. patrum.
f nocebo in veritate mea. Neqȝ pphāna x y
a repetit ad cōfirmationem.
bo testamentū meum: ꝛ q̄ procedunt z
a pphetis. b vere nō faciā irrita. eternaliter vel immutabiliter.
g de lābijs meis non faciam irrita. Sēmel a b
a homini dauid filio esai. b in secreto vn̄ pphe biberūt. c nulli verus ero. aposiopesis. christ⁹.
iurāui ī sācto meo si dāuid mētiar: semē c d
a in regno dei. b .i. illi q̄bus insidet ꝛ dominat. i. membra que portant caput.
h eius in etērnum manebit. Et thrōnus e
a erit. b qd̄ non est in conspectu hominum. que non iterum iniuriatur.
eius sicut sōl in ꝯspectu meo: ꝛ sicut luna
a inde. Aug⁹. qꝛ ī nullo sic cōtradicit fidei xp̄iane: sicut ī resurrectiōe corpoꝝ. ipe xp̄s carnē suaȝ suscitauit: vt obuiam iret oī cōtradicēti: ꝛ ī celū tulit: vt testis eēt: ꝯ qd̄ philosophi impossibile iudicabāt. Et q̄ posset membra sua sic sanare: vt ea vulnerata fuisse nō apparerēt: cicatrices tn̄ suauit in corpore vt vulnus dubitationis sanaret in corde.
pfecta in eternum: et tēstis in celo fide f

a Et ꝯcidā ꝛc. i. philisteos q̄rentes destruere regnū ei⁹. ij. Reg. v. b Et odiētes ꝛc. i. āmonitas ꝛ syros q̄ fugerūt a facie exercit⁹ dauid. ij. Reg. x. c Et veritas mea. implēdo sibi pmissū. d Et miscdia. remittēdo ei multiplex petm̄. s. adulteriū cū bethsabee homicidiū vrie ꝛ supbiā in populi numeratione: vt habet. ij. Reg⁹. xj. ꝛ. xxiiij. lȝ enim p istis peccatis dauid fuerit punitus tpaliter. nō tamē eternaliter. e Et in noie ꝛc. id est potestas regia: pp̄ter qd̄ subdit: f Et ponā ꝛc. qꝛ dauid subiecit sibi terrā philistinorum situatā sup mare mediterraneū. g Et in fluminib⁹ ꝛc. i. in syria vbi sūt plura flumina. vn̄ ꝛ mesopotamia syrie đr a meso quod est mediuȝ ꝛ potamos fluuius: qꝛ ē in medio fluuioꝝ hinc ꝛ inde currentium: sicut dictuȝ fuit plenius Geñ. xxiiij. ꝛ hoc fuit impletuȝ q̄n dauid debellauit syros ꝛ tributo subiecit. ij. Reg. x. h Ipe inuocauit ꝛc. Dauid enī fuit valde deuotus ꝛ frequēter inuocauit deuȝ ꝛ saluatorē: vt patet in h̄ libro psalmoꝝ in plurib⁹ locis. i Et ego primogenitū ponā illū. i. honorabilē sicut fili⁹ primogenitus est honorabilior alijs. k Et excelsum pre regib⁹ terre. s. illius tpis vel p̄ regibus terre q̄ erant in circūitu iudee q̄s dauid subiecit sibi. vt habetur. ij. Reg. l In eternū s̄uabo illi misēdiaȝ meā: quia saluat⁹ ē salute eterna. m Et testamētuȝ meū fidele ipi. i. fideliter adimplebo qd̄ sibi pmisi de successione regni ꝛ alijs bonis: ꝛ h̄ p nathā pphaȝ. ij. Reg. vij. n Et ponaȝ in seculū seculi semē ei⁹. i. in succedētib⁹ generationib⁹ seruabo semen ipius vsqȝ ad xp̄m in quo ppetuabit regnū ei⁹. ideo subdit: Et thronum ei⁹ sicut dies celi. o Si aūt. Hic ꝯsequenter psalmista recitat pmissioneȝ factam ipsi dauid de successorum ei⁹ benigna correctione que habet. ij. Reg. vij. ꝛ hic recitat in psona dei. dicēs: Si aūt dereliquerint filij eius. i. reges ab eo descēdentes. p Legem meā ꝛc. qd̄ factū fuit tpe achaz manasses ꝛ sedechie: vt habet. iiij. Reg. q Si iusticias meas pphanauerint: qd̄ fecerūt eorum aliqui idolatriā inducēdo etiā intra templum dn̄i. r Uisitabo in virga iniq̄tates eoꝝ ꝛc. q. d. non exterminabo eos totaliter vtens austeritate iudicis: sed castigabo eos afflictionibus tpalib⁹ celo paterne correctionis: ꝛ h̄ maxime factū fuit q̄n rex sedechias capt⁹ fuit ꝛ ī babylonē duct⁹: ꝛ sic regnū dauid interruptum fuit. s Miscdiaȝ. Hic ꝯsi psalmista recitat pmissionem dei de regni dauid ppetuitate: q̄ habet. ij. Reg. vij. et h̄ recitat ī psona dei dicētis: Miscdiaȝ autē meā nō dispergā. i. totalit auferam. t Ab eo. i. ei⁹ successione. v Neqȝ nocebo. i. nocumētū irrepabile inferā. x In veritate mea. mod⁹ ē asserēdi. q. d. sicut sū ver⁹ deus ita tale nocumētū nō inferā. y Neqȝ prophanabo testim̄ meū. i. pmissū ipi dauid factū. z Et q̄ pce. de ꝛc. i. de labijs nathā pphe in persona mea loquētis ipi dauid. ij. Reg. vij. a Nō faciā irrita. h̄ sequet effectus tpe debito a me disposito. vn̄ subditur: b Semel iura. in sā. meo. i. in me sācto: sic Geñ. xxij. đr: Per memetipsum iuraui dicit dn̄s. c Si dauid mētiar. hic accipit si p nō. i. nō mētiar ipi dauid. d Semē eius ꝛc. qꝛ generationes a dauid vsqȝ ad xp̄m puenerūt vt p̄dictū est: in q̄ ppetuatū est eius regnū. ideo subdit: e Et thron⁹ ei⁹ sicut sol. qꝛ sicut sol ꝛ luna durabūt in ppetuū ita xp̄i regnum. f Et testis in celo fidelis. qꝛ nō solū ē iudex h̄ etiā testis corā pr̄e de his q̄ fiunt in terris: ꝛ maxime de hoc qd̄ sustinuit p salute humani generis: pp̄ter qd̄ in corpe
ei⁹ res̄uate

F fidelis est in celo. id ē christus. a Tu vero repulisti. Cassio. Diapsalma. Quarto aduersa predictis pmissionibus ponit: ne putent in alio impleri q̄ in futuro tunc christo. Cassio. Tu vero re. Quasi christianis hec bona: sed nō iudeis q̄ se pmanserunt pmissione: ꝛ hoc est. Tu vero christū tuum .i. vnctum dauid a regno repulisti p peccato qd̄ cōmisit ꝯtra vriam de bethsabee. Et. Despexisti. vl̄ spreuisti: qꝛ multa indigna passus distulisti: diu ī tribulatiōe: testamentū promissa iudeis ad gentes lata sunt. Aug⁹. Tu vero. Uel hec omnia d̄ christo ꝛ ecclesia. Repulisti. ad patibulū xp̄m tuum: ꝛ in despectuȝ dedisti: vel. Distulisti. a glia ad tēpus. Uel ſm mēbra. Testamentum. promissio videtur euersa: ꝛ sancti prophani reputantur. Sepes. platos. Destruxisti. dum occidunt. Et posui. fir. eius for. i. qui firmabant alios docēdo iam sunt timori dum affliguntur: ꝛ q̄dam iam sunt direpti a trāseuntib⁹ viam que est christus. Auertisti adiu. gla. i. predicationem. Nō es auxi. ei in bel. sed dedisti ad passiōes. Destruxisti eum ab emū ꝛc. i. quidam mundi defecerūt: ꝛ in terrā redacti sunt. Minorasti. vt putatur dum cito de vita auferuntur. Aug. Quare illa pmisit deus: ꝛ ista fecit? hec fecit vt promissa firmaret: dauid erat cui promittebant omnia in semine qui est christ⁹ implenda. Ne ergo qui ei dicta sunt viderentur impleta: destruxit ea deus ī dauid: vt que necesse erāt fieri: qꝛ deus iurauerat querant ī alio: vnde ꝛ salomon cecidit: ne putaretur semē dauid in q̄ iplerent pmissio. Sic ꝛ cum dictuȝ fuit (Geñ. 25. c) Rebecce. Maior seruiet minori: iacob adorauit maioreȝ: vt hec promissio in alijs expectaret. b Destru. colli. minora. psu. hec omnia venerunt iudeis: nō tamen ablato eis christo: ꝛ eterno regno: sed dilato. c Sedem eius in terra collisisti. id ē regnum eorum vbiqȝ terrarum deletuȝ est: quia iam non est de eis princeps. Minorasti. quia diu staret regnum eorum si sub deo. Perfudisti eū ꝯfusione. qꝛ gestat opprobriuȝ infidelitatis. d Minorasti. Augus. Putabāt se regnaturos ī eternum: sed minuisti dies regni eorum: vt non staret iuxta opinionem eoꝝ. e Usqȝquo domine. Cassio. Diapsalma. Quinto. Ecce in quo implete promissiones scȝ in substātia dauid q̄ viuit ꝛ eruit aiaȝ: id est in christo. Aug. Sed vsqȝquo nō resuscitas christum. Que substantia. que nihil nisi per ipsum. Quis est homo qui vi. ꝛ nō vi. mortē: null⁹: in his iā postulat subuenire homini: vel specialiter iudeis. f Memorare. Aug. Dicit h̄ dauid carne positus ī iudeis: spe ī christo. Que sit mea sub. ꝛ si iudei deficiūt: nō deficit mea substātia: nō oīno interit radix vn̄ veniet Maria ꝛ de ea veniet semē cui pmissū ē. Naȝ de pplo illo virgo maria: de Ꝟgine maria caro xp̄i: ꝛ caro illa nō ē peccatrix: h̄ peccatoꝝ mundatrix. g Nūq̄d enī vane. Aug. Oēs filij hoīm erūt ī vanitatē: non tn̄ vane ꝯstituisti eos: vn̄ ergo
mūdas

a Aug. illa oia pmisisti. hec aūt cōtraria fecisti: tu ipe q̄ tn̄ ad salutē. b dauid ꝛ ei⁹ regnū: ꝛ ad nihilū deduxisti xp̄m tuū: sȝ distulisti ne in illo dauid sȝ in alio pmissa firmi⁹ expectarent. vn̄: ꝛ auertisti testamētū vet⁹. s. iudeoꝝ: nō ē regnum eius: nō sacrificiū vel ara deorum.
a lis. Tū vero rēpulisti ꝛ despexi b
sti: distulisti christū tuū. Auerti c
a qd̄ seruo factum erat.
sti testamētū s̄ui tui: pphanasti d
a vbiqȝ terrarū. b sancta que habebāt terrena ostendit.
ī tērra sāctuariū ei⁹. Destruxisti e f
a vbi defensionē dei pdiderūt. Aug. munimēta quib⁹ eos munieras vt diriperentur.
b qd̄ erat eis firmamēto: est timori p culpa. i. deus.
oēs sepes ei⁹: posuisti firmāmē g
a Aug. vt iam dicatur si deus naturalibus ramis non pepercit: nec tibi. p.
tum eius formidinem. Diripue h i
a dauid. i. israel vbiqȝ dispersum. b geres q̄ trāseūt vitā istā. Nihil in futuro puidentes.
runt eūm oēs trānseuntes viā:
a habitus ē opprobrio gentibus.
factus ē opprōbriū vicinis suis. k
hec omnia in iudeis impleta.
Exaltasti dextraȝ deprimentiū
eum: letificasti omnes inimicos
a popul⁹ armat⁹: sine deo inermis ē. Aug. solebant pauci multos vincere: modo victi ꝛ captiuari.
eius. Auērtisti adiutorium gla l m
dij eius: ꝛ non es auxiliatus ei ī n
a hoc grau⁹ oib⁹. flagella nō emēdāt eos. qꝛ fide caret iudeus qua mūdantur corda.
b bello. Destrūxisti eum ab emun o
c datione: ꝛ sedē ei⁹ in terra collisi p
a vt putat dū cito auferūt. b aliū sedis.
d sti. Minōrasti dies tēpōris ei⁹: q
a .i. repulisti. b sȝ. hec dura intulisti iudeis
e pfūdisti eū ꝯfusiōe. Usqȝquō do r s
a isrl' a fide ꝛ a salute. nō domine: sed isrl' saluus fiet. Cecitas enim contigit in israel vt plenitudo gentium intraret ꝛ sic omnis israel salu⁹ fieret. id est semper. b interea tn̄. vel cōsumet vt ignis. vel sub interrogatiōe: ira. tu. exarde. ꝛc. quasi nō domine sed potius.
mine auērtis in finē: exārdescet t v
f sicut ignis ira tua? Memorare x
in christo.
g q̄ mea substātia: nūq̄d enī vane y
ꝯstituisti oēs filios hominum?

ei⁹ reseruate sūt cicatrices ad testimoniuȝ veritatis. a Tu vero. Hic ꝯsi ter ps. declarat deiectionē regni dauid qd̄ maxime contigit p captiuitatē babylonicā quā ps. p̄uidens dicit: Tu vero repulisti ꝛ despexisti. s. regnū dauid tpe sedechie. b Distulisti xp̄m tuuȝ. in quo pmisisti ppetuare regnū dauid. a captione enī sedechie vsqȝ ad natiuitatē christi fluxit magnū tp̄s in quo sancti patres illi⁹ tpis p tali dilatiōe suspirabant ꝛ affligebāt. ſm qd̄ dicit Prouer. xiij. Spes que differt affligit aiam. c Auertisti testamentū serui tui. i. pmissū factum dauid seruo tuo retardasti. ideo đr hic: Auertisti ꝛ nō abstulisti. d Prophanasti. i. prophanari pmisisti. e In terra sāctuarium ei⁹. i. tēplū qd̄ đr sanctuariū dauid: eo q̄ p̄cepit illud edificari p salomonē filiū suū ꝛ pparauit impēsas ꝛ tradidit exēplar edificioꝝ et vasoꝝ. j. Paral. xxviij. qd̄ fuit pphanatū q̄n p chaldeos fuit cōbustum. iiij. Reg. vlt. ꝛ bn̄ đr pphanasti in terra sanctuariū: qꝛ sanctuariū qd̄ est in celo pphanari nō pōt. f Destruxisti oēs sepes ei⁹. i. muros hierl'm ꝛ aliarū ciuitatū q̄s destruxerūt chaldei. g Posuisti firmamētū ei⁹. i. hierl'm q̄ erat fortior ciuitas tanq̄ metropolis. h Formidineȝ. qꝛ etiā post reditū captiuitat' babylonice illi q̄ habitabāt ibi: erant ī magna formidine: vt h̄r Neemie. j. i Diripuerūt eum oēs trāseūtes viā. qꝛ samaritani ꝛ alij q̄ erāt ipis propinqui irruētes ī populū iudeoꝝ homicidia faciebāt ꝛ p̄das rapiebāt. ꝛ ideo subditur: k Factus ē opprobrium vicinis suis. quia glorificabāt de p̄dis ꝛ occisionib⁹ in populo isrl' factis: ꝛ ex h̄ ptȝ sentētia sequentis xsus. Exaltasti dextrā ꝛc. l Auertisti. i. fugere fecisti. m Adiutoriū gladij ei⁹. i. viros de bellatores q̄ p gladiū debebāt defendere populū ꝛ ipi fugerūt nocte d̄ hierl'm: vt habetur iiij. Reg⁹. vlt. ideo subdit: n Et nō es auxiliatus ei in bello. ꝯtra chaldeos. o Destruxisti eum ab emūdatione. Dum enī populus erat in terra pmissionis vtebatur aquis lustrationis ad purificandū hoies inquinatos ex tactu alicui⁹ morticini seu alterius rei ī munde: ſm qd̄ dicit Nume. xix. sed ducto populo in captiuitatē cessauit talis emūdatio. p Et sedem ꝛc. i. maiestatē regni abstulisti. q Minorasti dies ꝛc. quia tunc multi viuētes vtriusqȝ sexus fuerunt occisi ꝛ mortui: et sic dies vite eorum fuerunt minorati. r Perfudisti eum cōfusione. qui ad terram longinquā fuerunt filij israel ducti captiui cōfusibiliter valde. s Usqȝquo domine ꝛc. Hic consequēter ps. implorat regni dauid restitutionem dicens: Usqȝquo ꝛc. scȝ oculos misericordie tue a nobis. t In finem. id est ita diu. v Exardescet sicut ꝛc. q. d. ita exardescet ira tua q̄ nunq̄ extinguet: sicut nec ignis habens combustibile appositum: cū tamen parcere ꝛ misereri tibi sit proprium. ideo subditur: x Memorare que mea substantia. id ē q̄ fragilis est humana natura ad casum: ſm quod dicitur Geñ. viij. Sēsus enim ꝛ cogitatio cordis humani prona sunt ad malum ab adolescētia sua: ꝛ ideo semper indiget tua misericordia: et hoc consequēter ostendit ex vltimo fine hominis dicens: y Nunquid enī vane constituisti ꝛc. q. d. non: quia deus ꝛ natura nihil faciunt frustra. dicit enim aliquid vane factum vel constitutum quādo non attingit finem intentum: sicut medicina dicitur frustra confecta vel propinata quādo non inducit sanitatē: nullus autē homo potest pertingere ad vltimum finem vite humane: que est felicitas superna nisi ex dei misericordia: ꝛ ideo si humano generi non adesset: vane videretur cōstitutum genus humanū. Sciendū tamē q̄ non frustra sūt constituti q̄ non pertingunt ad hunc finē: quia hoc etiaȝ cedit ad gloriā dei: pp̄ter quā p̄ncipaliter omnia sunt condita. Prouer. xvj. Omnia enim propter semetipm̄ operatus est domin⁹: hoc etiaȝ cedit ad gloriam electoꝝ: qui ex dei misericordia attingūt finem vltimū. ꝛ hāc sententiam deducit aplͣs satis diffuse Roma. ix. et. ij. Timot. ij. In

 magna

Universidad de … Bibl…

a mūdas eos a vanitate: p semē i quo est mea substātia. dō q̄ subdit: Quis ē hō. a Quis ē hō. Aug. Nulli h ↄuenit nisi xp̄o. Et si eni resurgētes iuenit: ⁊ nō vitra videbūt mortē: non tn̄ ipi eruent aīas suas d m.i. s ille q pōt aīam ponere ⁊ iterū sumere: cui nemo eā tollet. Cas. Vel sic null⁹ viuet vt eruet aīaz. Et eum h sit: vbi sūt miscdie. Jam rogat pmissiōes ipleri q̄s dauid fecit. b Ubi sunt Cas. Diapsalma. Sexto i mēbris etiā iplētur pmissiones: nō tp̄aliter s spiritualiter. Et loquit in psona ecclesie. c Memor esto. Aug⁹. Ut remuneres: videt oblitus dū differt. d Opprobrij. Cassio. Illati seruis a multis gētibus. Aug⁹. Quod. ego ecclesia. Contiui. id est portaui. In sinu. in secreto mentis: q: palā nō audebat loq. e Benedict⁹. Cas. Cōtra maledictōes gentiū. Aug. Benedict⁹. Exclamatio ex visa charitate xp̄i.

a ſ quātus. b ſ surgens a morte non videbit mortē: quia iam nō moritur: fuit tamē in morte sed eruit animā suam.

a Quis est homo qui viuet et nō a
ſ vel ir.
videbit mortem: eruet aiam suā b
a ſ ecce iā habem⁹ in quo pmissa fiūt: sz credentes adhuc laboram⁹: ppter hos ergo dicit: vbi sunt mise. ⁊. an. Q. tu eruis. ⁊ nos ppter. ⁊. mor.
b de manu inferi? Ubi sunt miseri c
ſ olim patribus facte.
cordie tue antique domie: sicut d
c iurasti dauid i veritate tua? Me e
a ſ Aug. iam christus sedet in celo: ⁊ crimē obijcitur christianis de christo.
d mor esto domie opprobrij seruo f
a ſ Aug. diu cōtinuerūt christiani opprobria in corde: nec audebāt apte resistere: sed iam nō est mirabile nomē christi apud reges terre.
rum tuorū: quod cōtinui in sinu g
a ſ opprobrium.
meo multarum gētium. Quod f h
a ſ dicētes perisse xp̄m. b ſ iudei ⁊ pagani.
exprobrauerunt inimici tui do
a ſ Cas. Exaggerat scelus.
mine: qd exprobrauerunt cōmu
a ſ scz. ſ qd exprobrauerūt. Aug. q mortuus est xp̄s q crucifixus: qd est mutari a temporali vita ad eternā: a terra ad celum: a iudeis ad gētes. Quid ergo insani obijciunt. Nūquid opprobrium: vtinam ⁊ ipi sic cōmutentur.
b ſ quasi maledictio eoꝝ tp̄alis esset. sed do. ⁊c.
e tatione christi tui. Benedictus i
a ſ ecce quasi subscriptio post iussionem principis: quā oēs faciūt: ⁊ est confirmatio.
dominus in eternum: fiat fiat. k

magna domo non solum sunt vasa in honorem: sed etiam in contumeliam ⁊c. a Quis est homo qui viuet ⁊c. q̄si diceret: nullus. quia statutum est hominibus semel mori. b Eruet animam suam de manu inferi. q̄si diceret: nullus. p tempore isto in quo omnes descendunt ad infernum quātūcūq; iusti: ⁊ hoc durauit vsq; ad redemptionem factam per christum ipi dauid promissam: vt patet per p̄dicta: et ideo implorat eius aduentum dicens: c Ubi sunt misericordie tue antique domine. quia ab antiquo fuit promissio facta de christo ipsi abrae. Gen. xxij. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre: ⁊ postea ipsi dauid. ij. Reg. vij. per ipsum nathan: vt supra expositum est. ideo subditur: d Sicut iurasti dauid in veritate tua. id ē in teipso qui es ipsa veritas. e Memor esto opprobrij seruorum tuorum. id est opprobrij illati seruis tuis. f Multarū gentium. id est a multis gentib⁹ a tempore captiuitatis babylonice vsq; ad christum: quia toto illo tp̄e quasi cōtinue populus expectans christū fuit in opprobrio: lz tp̄e machabeoꝝ fuerit subleuat⁹ auxilio paruulo. Dan. xj. Et ideo cōcepto christo beata virgo dixit in cantico suo. Luce. j. Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit humiles. Fuit eni natura humana mirabiliter exaltata p hoc q fuit in vnitate suppositi a verbo assūpta: ⁊ maxime populus de quo fm carnē fuit natus q̄tum ad credentes. g Quod cōtinui in sinu meo. i. dissimulaui ⁊ patiēter sustinui opprobriū mihi illatū ab infidelibus. Et loquit p̄pheta in persona populi expectātis christi aduētum: vel potest istud referri ⁊ melius ad populū catholicum qui in primitiua ecclesia sustinuit multa opprobria patiēter p̄pter christum: fm qd dicit Act. v. Ibant gaudētes a conspectu ↄcilij: q̄m digni habiti sūt p noīe iesu cōtumeliaz pati. ideo subditur: h Quod exprobrauerūt cōmutatiōez christi tui: qd fm hebreos intelligit de messia. Ex hoc enim christus ⁊ etiam catholici sustinuerunt multa opprobria: q: per doctrinam christi ⁊ apostolorū reprobat vita ⁊ doctrina scribaꝝ ⁊ phariseorū: in quo erat quedam cōmutatio. In hebreo ⁊ in translatione Hiero. habet: Que exprobrauerunt vestigia christi tui: ⁊ tunc est plana littera: quia facta et verba christi que sunt eius vestigia fuerunt a sacerdotibus ⁊ legisperitis reprobata: ⁊ propter eorum sequelam catholici a sacerdotibus ⁊ scribis ⁊ postea a tyrannis multa opprobria sustinuerunt ⁊ tormenta: et quia talia sustinebant non solū patienter: sed etiam gaudenter: vt dictum est. ido subdit in persona eorum. i Bendedictus dominus in eternū: de omnibus que fecit nobis in prosperis et aduersis: fm illud ps. xxxiij. Benedicam dn̄m in omni tp̄e. scz p̄speritat ⁊ aduersitatis. k Fiat fiat. i. ita stabiliamur p eius grāz fm illud Heb. xiij. Bonū ē grā stabilire cor. q i aduersis ⁊ prosperis in ipo stabiliter maneamus.

Ps. LXXXVIII

Moraliter.

[Misericordias dn̄i ⁊c.] Ps. iste litteraliter itellect⁹ loquit d stabilitate regni dauid: q̄ pfecta fuit i xp̄o q fm carnem descendit ab eo. Moralit aūt pōt exponi de stabilitate viri xtuosi in bono p quā acq̄rit eternitas regni celest: ⁊ q: xtuosus deū laudat d bonis suis ido i psona ei⁹ dr: [Miscdias dn̄i i etnū cātabo.] id ē nō solū in pn̄ti cū iustis s etiā cū angelis in futuro. [In generatiōe ⁊ generationē annūciabo xitatē tuā.] alios inducēdo xbis ⁊ exemplis ⁊ etiā scriptis ad dei laudē. [Qm̄ dixisti.] Hic ↄ̄nter exp̄mit rō dicte laudis cuz dr: [Qm̄ dixisti ⁊c.] q miscdia ⁊ xitate iusticie acq̄rit glia celest patrie. h eni dixit Mat. v. Beati misericordes q̄m ipi miscdiaz ↄsequēt. Et ibidē dr: Beati q esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: q̄m ipi saturabūtur. Itē resumat. [Qm̄ dixisti disposui testamētū electis meis.] id ē aplis ⁊ imitatorib⁹ eoꝝ. h enim dixit Luc. xxij. Ego dispono vobis sic disposuit mihi pr̄ me⁹ regnū. [Iuraui dauid seruo meo.] i. stabili virtuoso. [Usq; in eternū p̄parabo semen tuū.] i. fructū opeꝝ tuoꝝ: qd ē celeste soliū. ideo subdit: [Sedem tuā.] Et qm̄ ex h laudādus ē de⁹. ideo subdit [Cōfitebunt celi.] i. ciues celestes. [Et veritatē tuā i ecclia.] scz militāte: q̄ se debet triūphāti ↄformare. [Qm̄ qs i nubib⁹ ⁊c.] p nubes itelligūt ecclie p̄dicatores. Esa. lx. Qui sunt isti q vt nubes volāt. Per filios dei angeli sācti: vt habet Job. j. Cū q assisterēt filij dei corā dn̄o. Est igit sensus q i viris pfectis: ⁊ angelis sāctis: nō ē aliqs silis deo p eq̄litatem s excedit eos i infinitū. ido subdit: [De⁹ q glorificat ⁊c.] i. sup oia glorificādus ē ⁊ laudādus. [Et veritas tua in circuitu tuo.] i. veraces tui associāt tibi in pn̄ti p grām ⁊ p gliaz i futuro. [Tu dominaris ptāti maris.] i. potētib⁹ hui⁹ seculi. [Motū aūt fluctuū ei⁹ tu mitigas.] i. elatiōes supboꝝ deprimis ⁊ calcas.

Moraliter

ideo subdit [Tu humiliasti sicut vulneratū supbū ⁊c.] [Et q: sicut deprimis supbos sic exaltas humiles ⁊ bonos. subditur: [Tui sūt celi.] i. ↄtēplatiui i celestib⁹ eleuati. [Et tua ē terra.] i. actiui bn̄ dispēsantes bona terrena. [Orbē ter.] id ē hoiez q dr minor mūd⁹. [Et plenitudinē ei⁹.] scz bonoꝝ opeꝝ. [Tu fūdasti.] Esa. xxvj. Oia opa nr̄a opat⁹ es i nob dn̄e. [Aqlonē ⁊ mare tu creasti.] i. terrorē gehēne ⁊ amaritudinē penitētie tu penitētib⁹ imisisti. [Thabor ⁊ hermō in noie tuo ⁊c.] p thabor q iterp̄tat lux veniēs infusio grē significat. ⁊ p hermō exclusio culpe. q̄m anathema merorꝭ iterp̄tat: ⁊ h duo exultari faciūt i deo ⁊ i brachio virtut ei⁹. [Et quia depssio maloꝝ ⁊ exaltatio bonoꝝ ē appetēda. subditur: [Firmet man⁹ tua.] i maloꝝ depssiōe. [Et exaltet dextera tua.] i bonoꝝ sublimatiōe: ⁊ q̄m h pfecte fiet i finali iudicio. Seqt: [Iusticia ⁊ iudiciū ⁊c. Miscdia ⁊ xitas p̄cedēt faciē tuā.] q: tūc veritas iusticie manifeste relucebit in dānatis: et miscdia i elect. iō subdit: [Beat⁹ pp̄ls q scit ⁊c.] cū angelis sāctis. [Dn̄e i lumie ⁊c.] nā i lumie glie q̄cq̄d ptinet ad eoꝝ gliaz videbūt. [Et i noie tuo. ⁊c.] i. semp. Ps. lxxxiij. Beati q habitāt i domo tua dn̄e i secla secloꝝ laudabūt te. [Et i iusticia tua exal.] nā fm merita p̄miabūt. [Qm̄ glia xtutis ⁊c.] i. obiectiue. ē eni beatitudinis obiectū. [Et i bn̄placito tuo exal. ⁊c.] ducēdo nos ad gliaz ipoꝝ. [Et q: p bn̄ficiū incarnatiōis ē assecutio btitudinis. Seqt: [Qm̄ dn̄i ē assūptio.] i vnitate suppositi. [Et sācti isrl.] accipit h ⁊ p. i. scz iesu xp̄i q p̄ie dr isrl: eo q ei⁹ aīa clare deū vidit ab instāti creationis. [Tūc locut⁹ es i vi. ⁊c.] hoīe nāq; xp̄o ad dexteram p̄ris exaltato missus fuit sup aplos spūssanct⁹ reuelās mysteria: p̄p̄ qd beat⁹ petr⁹ tūc allegauit p̄phetiā iohelis eē cōpletā: dicit dn̄s: Effūdā de spū meo sup oēm carnē ⁊ p̄phetabūt filij vr̄i

filij vr̄i ⁊ iuuenes vr̄i visiōes videbunt. [Et dixisti.] Hic reuertit ad describēdū hoiez xtuosum cuz dr: [Et dixisti.] in cui⁹ dicere ē facere. [Posui adiutoriū sup ⁊c.] i. sup xtuosū stabilē. nā sine diuino adiutorio nō posset opari virtuose. Job. xv. Sine me nihil potest facere. [Et exaltaui ele. ⁊c.] scz merit. [Inueni dd̄ suū meū.] i. ↄstantē virū. q: dd̄ manu fort iterp̄tat. [Oleo sācto meo ⁊c.] scz grē tāq; pugilem ↄ diabolū. s q: cū habituali grā req̄rit motio diuia sic instrumētū pfectā formā artis agere nō pōt sine motiōe artific. iō seqt [Man⁹ eni mea ⁊c. Nihil pficiet inimic⁹ i eo ⁊c.] scz q diu adherebit mihi. [Et ↄcidā a facie ei⁹ ⁊c.] scz demonem mūdū ⁊ carnē. [Et xitas mea ⁊c.] supra merita sibi dando. [Et i nomie meo.] nō i suo. [Exaltabit cornu ei⁹.] i. ptās ad regēdū xtuose: p̄p̄ qd seqt: [Et ponā i mari ⁊c.] ad repmēdū pestiferos p mare turbulētū desig̃tos. [Et i flumib⁹ ⁊c.] ad pmouēdū bonos p aq̄s dulces itellectos. [Ipe iuocauit me pr̄ ⁊c.] recognoscēdo suū eē nature ⁊ grē sibi datū a me. [Et susceptor sa. ⁊c.] dando eē glie. [Et ego pmogenitū ⁊c.] dādo sibi ptē i hereditate celesti an̄ subditos sibi. [Excelsū p regib⁹ tre.] Mat. xj. Qui minor ē i regno celoꝝ maior ē illo ⁊c. [In etnū suabo illi ⁊c.] dādo sibi etna bona. Et q̄m filij degeneres nō saluāt bonitate p̄ris. Seqt: [Si aūt dereliq̄rint filij ei⁹ ⁊c.] scz naturales vl spūales. [Uisitabo i xga iniq̄tates eoꝝ.] iuste puniēdo. [Miscdiaz aūt meā ⁊c.] q: boni p̄res nō sūt puniēdi p filioꝝ petis. [Neq; p̄phanabo te. meū.] q: dic h Ezech. xviij. Pr̄ nō portabit iniq̄tatē filij ⁊c. [Semel iuraui i ⁊c.] i. i meipo q sū sanctus sctoꝝ. Gen. xxij. Per me metipm iuraui ⁊c. [Si dd̄ mētiar.] i. xtuoso nō mētiar. [Semē ei⁹ i etnū ma.] i. fruct⁹ opeꝝ suoꝝ etnalit durabit. [Et thron⁹ ei⁹ sic sol.] q̄tū ad gliaz aīe. [Et sic lu. pfc.] q̄tū ad gliaz corpis. [Et test i ce. fi.] q: sācti ex ppetua laude sūt testes bonitat diuie. [Tu xo.] Licz aūt hō sit pfect⁹ i xtute: cadere tn̄ pōt deo pmittēte: ⁊ diabolo pcurāte. sic pz de dd̄ i facto vrie. ⁊ de petro i xp̄i negatiōe. iō d tali dr: [Tu xo repulisti et despe.] post ei⁹ casum. nā hō d se cadit i petm̄. Osee. xiij. Perditio tua ex te isrl: tm̄modo ex me auxiliū tuum. [Distulisti xp̄m tuū.] a ↄsecutione bonoꝝ pmissoꝝ. [Auertisti testm̄ ⁊c.] repetitio ē eiusdē snie. [Prophanasti i tra ⁊c.] i. p̄phanari pmisisti in terrenis desiderijs coꝛ ei⁹ qd erat tēplū spūssācti prius. [Destruxisti oēs sepes ei⁹.] i. pmisisti destrui i eo clausuras xtutū. [Posuisti firmamētū ei⁹ formidinē.] q: tu q eras ei⁹ firmamētū fact⁹ es ei⁹ formido p̄p̄ culpe demeritū. [Diripuerūt eū oēs ⁊c.] i. demōes ad nocēdū hoib⁹ discurrētes. Job. j. Circuiui terrā ⁊ pambulaui eā. [Fact⁹ ē opprobriū ⁊c.] i. fidelib⁹ alijs. [Exaltasti dexterā depmētiū ⁊c.] laxādo sup eū potētiā demonū. [Auertisti adiutoriū gladij ei⁹.] scz xbi diuini in ore ipius. Grego. omel. xxxviij. Cui⁹ vita despicit restat vt ei⁹ p̄dicatio ↄtēnatur. [Destruxisti eū ab emūdatiōe.] i. a sacroꝝ q̄b⁹ petā mūdāt debita mīstratiōe. [Et sedē ei⁹ in tra col.] i. dignitatem ei⁹ despici pmisisti. [Minorasti dies tp̄is ei⁹ ⁊c.] i. minorari pmisisti i bono. sic d hoīe vago dr: q pdit tp̄s suū. Sz q̄m talis aliq̄n penitet ⁊ petit miscdiaz. ido dr i psona ei⁹ [Usq; q dn̄e auert i fi.] i. q. d. nō decet tuā clementiā. [Exardescet sic ignis ⁊c.] q dic nūq; sufficit Prou. xxx. [Memorare q mea substātia.] i. q̄tū fragilis ē ad petm̄. [Nūq̄d vane ↄstituisti oēs filios hoim.] q. d. non. qd tn̄ eēt si nō misereris petoꝝ: cū oēs sint peccatores. [Ubi sūt miscdie tue antiq̄ dn̄e.] q̄b⁹ dauid homicidā ⁊ adulteꝝ ad miscdiaz accepisti. et sic iuramētū tuū p̄p̄ enormitatē petoꝝ suoꝝ nō retractasti. [Memor esto opprobrij suoꝝ tuoꝝ.] i. q. d. ⁊ si nō p me mihi miserearis. miserere p suis tuis q̄b⁹ improperat petm̄ meū. nā petm̄ vni⁹ psone notabilis iproperat alijs d statu suo. [Qd cōtinui i sinu meo.] i. de q̄ sū mihi ↄscius. [Qd exprobrauerūt ⁊c.] id est hoies mali q bonis hoīb⁹ exprobrāt petm̄ meū. ido subditur: [Cōmutatiōez xp̄i tui.] i. cōmutatiōez meā d bono in malū. q tn̄ fuerā chrismate ↄsecratus tibi. Et q̄m talia opprobria patiēter sūt tolerāda: maxie ab eo q ē i culpa. subdit: [Benedictus dominus ⁊c.

In ps. lxxxviij. Miscdias dn̄i: vbi dr i postil. Tui sūt ce. ⁊c.

Additio. j.

Quidā expositores hebreoꝝ dicūt ⁊ forte bn̄ q psalmista h numerat sex differētias positiōis mūdi scz sursū ⁊ deorsū. ⁊ h cū dicit: Tui sūt celi ⁊ tua ē terra. ↄsequenter sinistrū ⁊ dexterū. et h cū dicit: Aq̄lonē et dexteꝝ tu creasti. ↄsequēter an̄ ⁊ retro. et h cū dic: Thabor et hermon. Thabor eni est in pte occidētali respectu terre pmissionis et sic retro: ⁊ hermō in oriētali: et sic ē an̄. q. d. ps. oēs differētie positiōis in q̄bus mūdus cōsistit in tua sūt potētia: fm quā expositionem non requirit q in thabor vel in hermon aliqd notabile esset factū.

In codez ps. vbi dicit in postilla. ideo subditur: Beat⁹ populus qui scit iubilationem.

Additio. ij.

Expositio hui⁹ xsus. s. Beat⁹ pp̄ls qui scit iubilationē. i postilla tradita nō videt ↄsona ratiōi: tū q: nō videt aliq ratio q̄ hec beatitudo scz sciēdi iubilationē appropriet sacerdotib⁹ ⁊ leuitis tm̄: cū iubilatio in laudē dei de q agit hic toti pp̄lo p̄cipit: vn̄ legit in ps. Jubilate deo ois terra. et in alijs q̄plurimis locis: tum q: ex hoc q sacerdotes ad diuinū cultū deputantur. non sequit q i lumine ambulēt: sed q in eo ambulare debent. Meli⁹ ergo videt dicendū cū glosa dicēte q iubil⁹ est gaudiū qd verbis explicari nō pōt: nec tn̄ penit⁹ reticeri: vn̄ et vociferationes iubilose ↄsueuerūt fieri q̄n tāto leticia adest: qd exprimi non pōt: put d Elizabeth legit Luc. j. q cū cognouisset aduētū matris dei ad se: tm̄ fuit plena leticia spiritussācti q exclamauit voce magna q̄si iubilose vociferans: pp̄ls ergo ille q scit de illo gaudendū esse qd dici non pōt: nouit de grā adepta iubilare: ⁊ de deo non de hoīe. vnde sequit: Dn̄e in lumie vultus tui. s. in illuminatione spūssancti cui snie p̄p̄ie adaptant sequentia: vsq; ibi: Et sancti israel regis nostri.

In eodem ps. vbi dicitur in postilla. Misericordiam autez meam non dispergam.

Additio. iij.

Melius videt dicendū q h qd dicit: Neq; nocebo: referet ad hoc qd predixit: Misericordiā autē meam. ⁊ ad hoc qd sequitur imediate: In veritate mea. et est sensus sic: Misericordiam meam ab eo totaliter non auferam vt veritas mea quā illi pmisi remaneat illesa. si eni misericordiā ab eo abstulisset: sequeret nocumētū: id est defectus in veritate diuina: que q̄dem snia replicat sub alijs verbis. cum sequit: Testamentū meū.

Glo.ordi.

a Oratio moysi. Aug. Cū vet⁹ vita ⁊ noua: mortalis et vital: ⁊ anni q p nihilo: ⁊ dies q̄bus iplebimur miscdia et leticia: pena primi hois: ⁊ regnū scdi h apte distinguātur: ↄgrue noie moysi intitulat ps. vt eis q recte seruant scripturas intimet legē: q p moysen data est vbi terrena pmia vident pmitti: habere aliqd tale sb velamēto q̄le iste ps ostēdit. Cū aūt q̄sq; trāsit ad xp̄m tollit velamē: ⁊ reuelant oculi ei⁹ ⁊ videt mirabilia de lege dei. b Hois dei. Remi. Homo q̄dē passibilis erat: sed tn̄ dei auxilio liberādus q̄si sepe dauid qd ⁊ moyses orauit. Cas. Remi. Agit iste ps d defectu gener hūani: q p xp̄m auferet.

D Omine refu. Cas. Pu[illegible] Ps. LXXXIX [illegible]mo etnū

a ſ q fuit minister vete. testa. ⁊ p̄pheta noui testamenti: fm quam dispensatione iste psalm⁹ inspiciendus est. nō q moyses eū conscripserit: sed q: in hoc psalmo tractant que in veteri testa. p moysen dato continentur.

a b Oratio moysi hominis dei.

Psalmus. LXXXIX

a ſ tu hō. b ſ i h sal⁹ sesti. ſ q: nobis cepit eē qd nō erat. i. refugiū.

c D Omine refugium fact⁹ a

Nico.de lyra

D Omine refugiū. Huic ps. premittit talis titulus in hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. Oratio moysi viri dei: ⁊ eiusdē sententie ē titul⁹ q cōiter ponit in biblijs: q talis ē: Oratio moysi hominis dei. dicit aūt glosa sup ps. istum q ititulat a moyse nō sicut ab auctore: sed q: fuit legislator veteris testamēti et p̄pheta noui. et in h ps. aliqua tāgūtur ptinentia ad vetus testamētū ⁊ aliq ad nouum. ideo intitulat a moyse: q̄uis dauid hūc ps. fecerit: glosa xo ista p̄cedit fm opinionez Aug. q dicit q dauid fecit oēs ps. Sed beat⁹ Hiero. q pl⁹ studuit i talib⁹: ⁊ oēs doctores hebrei dicūt q plures alij fecerūt psalmos inter q̄s auctores ab ip̄is ponit moyses: sicut pleni⁹ dixi in p̄ncipio hui⁹ libri. Et istud dictū tāq; verisimili⁹ secut⁹ sum: nec rō data in glosa valet: q: eadē rōne multi alij ps. in q̄bus ponūt aliq ptinentia ad vetus testamētū: et aliq ad nouū ititularēt a moyse: qd ē manifeste falsū ex p̄cedentib⁹ ⁊ sequētib⁹. Ideo ↄ̄nter dico put videt mihi q ps. iste sit oratio moysi ad impetrandū bn̄ficia dei pp̄lo isrl quē eduxit de egypto. Ad impetrandū aūt bn̄ficia de futuro modus optim⁹ ē ostendere gratitudinē de beneficijs receptis in p̄terito. ideo ps. iste in duas ptes diuidit: q: p̄mo moy

 ses tanq;

Universidad de
Bibli

[H]mo eternū ꝓponit refugiū tpali homini.
a Priusq̄ montes. Ne aūt videret nō fuisse anteq̄ eēt nobis refugiū adiungit priusq̄.
b Mōtes terra. Aug. Ecce ois rōnalis creatura hac differētia distincta ē: vt mōtiū nomine celsitudo angelor. Et terre noīe humilitas hoīm: ideoq̄ nō incōgrue vba sic distīxit: vt diceret mōtes: id ē angelos fieri: τ terrā. i. hoīes formari. c Fieret aūt formaret. Aug. Formari vl' fingi solet dici fm corpora. Fieri de nihilo. d A seculo. Aug. Apti⁹ diceret: Ab eterno i eternū. Non eni a seculo deus ē q̄ est añ secla: aut nō est vsq̄ in seculū cū sit sine fine. Sꝫ ex ambiguo vbo greco fit plerūq̄ in scripturis: vt vel seculū ꝓ eterno: vel eternuꝫ ꝓ seculo ponat latinus īterpres. Hic aūt ponit seculum pro eterno.
Aug. A seclo. Ecce q̄ eternitas nobis refugiū vt in ea mansuri de tpe ad eā fugiamus: hoc qꝛ hoc sum⁹ in tentationib⁹ ne ab ea auertamur: orat hō dei: ne auertas: cū sis refugiū: ne auertas: quoniā mille anni.
e Tu es. Aug. Optime ait: qꝛ īmutabil'. Nō dicit eris vel fuisti: cū īmutabilis essētia dei non nouerit p̄teritū vel futurū: vñ
Exo. 3. b dictū ē: Ego sū q̄ sū. Et qui ē misit me ad
Ioh. vos. Et. Tu āt idē ipse es τ āni tui nō deficiēt.
f Ne auertas. Cas. Scdo exponit īfirmitatē hoīs: cui petit subueniri. g In humilitatē. Cas. i. terrenā ɔcupiscētiā ī ɔtēptū. Vel hoīeꝫ positū ī humilitate. i. deiectiōe. i. hoīeꝫ deiectū. Vel modo humilē q̄ añ fuit sup̄bus: oro ne auertas: et. i. qꝛ dixisti. Cōuerti. ad me ab amore mūdi: ipse pōt a mūdo liberare qui docuit celestia querere. h Dies hesterna. Aug. Non dicit saltē sicut crastina q̄ veniet: oīa q̄ fine claudūt ꝓ trāsactis habēda sūt: hoc nec lōgitudini vni⁹ diei cōpant mille āni: potius sūt vt custodia. i. vigilia noctis q̄ nō habet nisi tres horas. addit: τ de erūna mortalis vite q̄ ꝓ nihilo habet. q. d. in tenebris agitur ī sollicitudine et trepidatione: et q̄si nihil est. i Custodia ī nocte. Bñ custodie noct' cōpat vita pñs ꝓ sollicitudie τ trepidatiōe.
k Mane sicut τc. Aug. Cas. mutet a q̄litate noctis. l Vespe deci. τc. in extremis secta vel fracta. Cassi. Mane si. her. Dixi q̄ anni habent pro nihilo: sed non accusans te quasi factorē mutabiliū hoc dixi: imo diuine iusticie ɔsentiens dico. Mane tps vite. vespere extrema: tempus quo homo occidit. et qꝛ bis ponit mane duas notat etates. Primuꝫ mane puericia q̄ cito transit. Secundū mane iuuent⁹ q̄ floret τ transit. Vespe: senect⁹ q̄n refrigescit vigor homis. Vl' mane sicut herba. Apta cōparatio quasi sicut herba mutat
a q̄litate

a Aug. in omni generatiōe vel veteri: cuius ille minister: τ noua cuius ille ꝓpheta.
es nobis: a generatiōe in gene- a
a factus es refugium: sed tamen tu ipse.
b Aug. angeli quid enim magnum ē dicere de montib⁹ qui pars terre: qua terra τ celo τ oibus corporalibus prior est deus.
a b c ratione. Priusq̄ montes fierēt b
a hoies: ecce ois rōnalis creatura. b vt dicat breuiter vniuersitas rerū subiugit.
b aut formaretur terra et orbis: a c
a aptius ab eterno.
b immutabilis: non eris vel fuisti: qꝛ deus.
c seculo τ vsq̄ in seculū tu es de⁹.
a a tuis eternis.
b tpaliū: vt tpalia cōcupiscat sapiatq̄ terrena
f g Ne auertas hominē ī humilita- d e
Aug. q̄si hoc a te peto qd dixisti.
tē: et dixisti cōuertimini filij ho- f
a ideo a labilib⁹ istis op⁹ est ad te conuerti.
ideo ne auertas. quātūlibet lōga vita.
b Aug⁹. i tua cōsideratiōe q̄ eterna τ sapiens quasi nihil ē homo: nisi des ei alteram vitam.
minū. Qm mille āni añ oculos g
b tuos: tāq̄ dies hesterna q̄ prete- b
a ꝓ custodia ī nocte hui⁹ seculi. b a. d. τ vt minus dicā. Si tu auertis hoiem a tuis eternis āni hois erūt coꝝ q̄ ꝓ nī. quia anteq̄ veniat nihil sūt: cū venerint iā nō erunt. vt somnia.
i rijt. Et custodia ī nocte: que pro i k
a si auertas.
nihilo habetur coꝝ anni erunt.
a pri⁹. i. homo dū viuit trāseat. b i. cito luat qd meruit. c cito pagat florem.
k Mane sicut herba transeat mā- l
a in aliam qualitatē deteriorē. b postea. c in mortem.
l ne floreat et trāseat: vespere de-

ses tāq̄ grat⁹ recolit p̄terita bñficia: τ scdo p̄ces porrigit ad alia impetranda. ibi: Quis nouit. Circa pmū recolit bñficia collata humane nature generalit'. Scdo nature lapse spāliter. ibi: Ne auertas. Prima in duas: qꝛ primo recolit bñficia. Scdo errorē circa hoc excludit. ibi: Priusq̄ mōtes. Circa pmū sciendū q̄ duplex bñficiū fuit collatū hoī etiā añ lapsū scꝫ bñficiū creatiōis quo ad imaginē dei creat' est fm aīam: capax ipi⁹ ꝑ cognitionē τ amorē. Scdm bñficiū ē gubernatiōis: qꝛ hō vltra creaturas alias corꝑales ordinat ad beatitudinē supnaturalē ad quā ɔsequēdā indiget spāli gubernatione et ꝓuidentia dei: de q̄ dicit aplo. j. Cor. ix. Non est cura deo de bob⁹. τ hoc duplex bñficium recolit moyses dicens: Dñe refugiū fact⁹ es nobis. i. humane nature a te ex nihilo ꝓducte q̄ ꝑ tuā spālē directionē τ ꝓtectionē dirigit in finē vite beate. a A generatiōe i generatione. qꝛ τ in statu nature ɔdite τ nature lapse indiget hō p̄dicta directiōe ad ɔsecutionē vite beate. b Priusq̄ mōtes fierēt. Hic ɔñr remouet occasionē erradi: qꝛ dixerat: Dñe refugiū factus es nobis τc. posset aliq̄s credere q̄ aliq̄ factio vel nouitas esset in deo: qd est falsū τ erroneū: τ ido hoc remouet ostēdens dei eternitatē q̄ includit īmutabilitatē: τ hoc ē qd dr: Priusq̄ montes fierēt τc. i. anteq̄ mūdus crearet. c A seculo et in seculū tu es de⁹. i. eternaliter. et ideo q̄ de⁹ dr fact⁹ refugiū nobis: nō est ꝑ aliquā mutabilitatē in deo vel nouitatē: hoc tñ in creatura factā: ad quā seq̄t realis relatio in ipa: τ rōnis tñ in deo q̄ sic noiat de nouo siue ex tpe: sicut et dr hō factus vel creat⁹: et sic de alijs. d Ne auertas. Hic ɔñter ponit dei bñficiū erga humanā naturā post lapsū qd ē reuocatio d culpa ad gratiam qd q̄dem beneficiū de⁹ nō desistit prestare nature lapse eā reuocādo: aliq̄n monit': aliq̄n bñficijs: aliq̄n flagellis τ alijs modis fm ordinē sue sapiētie infinite. Primo g hoc beneficiū ꝓponit. Scdo errorē humanum circa hoc excludit. ibi: Qm mille. Circa primū dicit: Ne auertas. i. ne dimittas. e Hoīeꝫ ī humilitatē. id est hoīem ꝑ peccatū deiectū a statu sublimi ī quo dñabat creaturis: ad statū p̄ntis miserie in quo patit etiā a muscis. f Et dixisti: cōuertimini τc. q. d. psalmista: ita fecisti: qꝛ dixisti peccatorib⁹: Cōuertimini filij hoīm: ꝑ penitētiā resurgēdo de culpa ad grāꝫ. Qr aūt hoc fecerit deus a p̄ncipio ptꝫ: qꝛ adam τ euā statim post trāsgressionē rephendit: τ sūr Cain post obitū fratris dicens: Cur ɔcidit facies tua? Gen. iiij. τ post ei⁹ occisionem dixit: Ubi ē abel frater tu⁹: q̄si inducēs eū ad penitētiā. Et istā reuocationē peccatoꝝ semp cōtinuauit: aliq̄n ꝑ seipm: aliq̄n ꝑ angelos: aliq̄n ꝑ hoīes sāctos: vt ptꝫ in decursu veteris et noui testamenti. g Qm mille. Hic remouet circa hoc errorē humanuꝫ: τ pmo ꝓ tpe añ diluuiū. scdo post. ibi: Que pro nihilo habentur. Circa primum sciendum q̄ homies differūt a peccatis ɔuerti sperātes longam vitam: τ hoc maxime contigit ante diluuiū in quo hoīes diu viuebāt. s. nongētis annis et octingetis τ aliq̄n plus: vt ptꝫ Gen. v. sed hoc remouet dicens: Qm mille anni ante oculos tuos. i. respectu eternitatis q̄ diuina cognitio mēsurat. h Tanq̄ dies hesterna q̄ peterijt. hoc addidit: qꝛ tēpus p̄teritū iam nihil est τ tēpus q̄ntūcūq̄ longum eternitati cōparatuꝫ quasi nihil est. i Et custodia ī nocte. Istud est de eodem versu. et accipit hic custodia pro vigilia: quia nox distinguitur ī quattuor vigilijs in q̄bus solent mutari milites de nocte pro custodia exercitus. et sic vna vigilia in eq̄noctio vernali: quando pmo solent reges ad bella ꝓcedere nō habet nisi tres horas et semp diminuit procedente tēpore vsq̄ ad solsticiū estiuale: et ꝑ hoc designat diminutio tēporis humane vite per mortem accidētalē. q. d. τ si cursus naturalis vite homis duraret mille annis ante diluuiū: tamē aliq̄n breuiabat quātū tres hore vel pauciores distant a die integra. xxiiij. horarū ꝑ mortē accidentalē ex infirmitate supueniēte: vel occisiōes sicut vita abel fuit abbreuiata τ multorū aliorū. k Que ꝓ nihilo. Hic ɔñr remouet fiduciā vite longioris post diluuiū: ex qua erronee homies differūt reuerti a peccatis: quia extūc vita hois fuit magis breuis. Circa qd sciendū q̄ hic incipit versus sequens fm Hiero. et fm hebraicā veritatem. littera tamen hebraica sic habet: Fluctuasti eos somn⁹ erunt: quia in diluuio erāt fluctibus aquarum submersi: exceptis octo personis scꝫ noe et filijs eius et eorū vxoribus. Gen. vij. τ postea vita homis fuit abbreuiata intantuꝫ q̄ non videbatur nisi somnus breuis: τ eadem est sententia littere Hiero. que sic habet. ꝑcutiente te eos scilicet aquis diluuij somnium erunt: id est q̄si nullius reputatiōis sicut somniū. τ ad hoc reducitur littera cōmunis que sic habet: Que ꝓ nihilo habent eorum anni erunt. i. anni vite homis de cetero erunt de numero eorum que ꝓ nihilo habent. ideo subdit: l Mane sicut herba transeat τc. per mane intelligit principiū humane vite. per vespere finis: et sicut aliq̄n herba floret mane τ vespere desiccat: sic etiam finis vite humane eius principio cito succedit. cuius causa subditur cum dicitur:
Quia defecim⁹

[H] a qualitate quaꝫ habet in nocte in deteriorē mane orto sole: ita mutatur homo in deterius. a Defecimus. Aug. Mortales τ passibiles facti: qd tamē morte finire timemus, vnde sequit: Et in furore tuo turbati sumus. b Seculum. Aug. Vitam nostrā prauam. Vel seculum posteros. In illumi. vul. Cas. Illa tegunt q̄ veniā habent: illuminant que puniunt. c Qm omnes dies. Aug. Cognitio nr̄a defecit obtenebrata ratione per peccatum: vel temporis vite abbreuiatum ē: τ pene defecit: q̄a ad paucitatē redacti sūt dies vite nr̄e. d Anni nostri. Cas. Aug. Miseria τ breuitas huius vite exprimitur hic ꝑ similitudinē araneę: que texit inanes telas: vt dolo capiat muscas. vñ sicut aranea. i. in reb⁹ corruptibilib⁹ laborabamus: inania texebam⁹. Cassio. Vita ꝑ irā dei breuiata ē: qꝛ p̄sūptiōe longioris vite peccabāt. Et nosipsi in ira tua defe. Aug⁹. i. essentia nr̄a defecit per erūnas. e Meditabūt. Aug. Anni. non opabunt: qꝛ sine vtilitate trāseunt. Vel meditabunt passiue. i. reputabuntur anni nostri sicut aranea. i. sicut inanes τ inutiles. f Septuaginta anni. Cassi. Terrenoꝝ appetit⁹ que. vij. dieb⁹ agūt. si in virtutib⁹ octoginta. i. eternitas petitur. g Annis. Aug⁹. Vel anni alia littera. Quo tpe spacio dicunt longeui: q̄ etiā vsq̄ ad octoginta annos aliq̄s vires habere vident. h Octoginta anni. Aug. Quia τ citra octoginta annos sūt q̄dā infirmi et senes τ vltra aliqui vigētes virtutib⁹: melius ē hec mystice accipi. Septuagita et octoginta sūt. cl. In. cl. eadē significatio est q̄ in. xv. q̄ numerus cōstat de vij. τ. viij. Septem signat vetus testamētū ꝓpter sabbatū: qd obseruari mādabat. Obseruabāt enī patres veteris testamēti: septimū diē: septimā septimanā: septimū mensem: septimū annū septime decadis. q̄ iubile⁹ dr: Octo nouum. ꝓpter resurrectionem dñi octaua die factā. Inde sūt. xv. gradus in templo. in psalmis. xv. cantica graduum. Inde etiā. xv. cubitis aqua diluuij sup montes sūmos excreuit. Nota ergo in ipis τ in potētatib⁹. In ipis ānis. i. in tpalib⁹. ideo septuaginta: quia tēporalia in veteri testamēto ꝓmitti videbantur. Si aūt non in ipis annis: sed ī potentatibus. i. si non in tpalibus sꝫ eternis: octoginta: quia nouū testamētum est in spe resurrectiōis octaua etate future. Et amplius eorum est labor et dolor: id est quisquis hanc fidem transit: et aliquid amplius querit: labores et dolores inuenit. Vel lꝫ simus in nouo testamento tamen adhuc amplius habet hec vita nostra laboreꝫ τ dolorem: dum in nobis gemimus redemptionem corporis expectantes. i Mansuetudo. Augus. Clementia est si dei: domitatio si nostra. ipse enim per clementiaꝫ mansuetus: domando nos efficit māsuetos: et sic corripiemur. k Quis nouit potestatem ire τ. Aug⁹. Potestas ire hominis est corpus occidere post nihil facere. Deus τ hic punit: τ post in gehēnā mittit: τ a paucis maior eius ira intelligitur. l Dexteram tuam sic notā fac. Cassio. Tertio orat et affirmat liberationem. Augus. Dexteram tuam. Christum sic notum fecit: vt in eius passionibus ostenderet: non presentia fm vetus testamentum: sed eterna petenda. Vel dextera est qua oues ab hedis separabit: in qua quis sessurus sit bene sic innotescit cum flagellat quem recipit: nec sinit in malis prosperari sed emendat vt ad dexteram ponat. m Et eruditos corde in sapientia. Vel compeditos corde: qd idem est quia qui erudiuntur in sapientia: pedem mentis inijciunt in compedes dei: vt a via eius exorbitēt: quos sic fecit de⁹ notos in nouo testamēto: vt ꝓ fide oia spernerēt: q̄ magna ha-
[H] bentur in

a in cadauer. b in puluerē. c hec aūt pena de peccato venit quasi transeat: τ transit.
cidat induret et arescat. Quia a
a infirmitate. b vindicta nobis inflicta. c timore mortis infirmitatē finire trepidam⁹. Dñ dñs ait petro: Ducet q̄ tu nō vis: τ dñs i se nos transfigurās: de seipso dicit: Tristis ē anima mea vsq̄ ad mortem.
a Defecimus in irā tua: τ in furore
a defecim⁹ iuste q̄dē: qꝛ peccauim⁹. Et tu posuisti. Aug. non ab eis dissimulasti.
tuo turbati sum⁹. Posuisti iniq̄- b
a posuisti. exponit qd iā dixit. i. iniq̄tates
b tates nr̄as ī cōspectu tuo: seculū c
a idē qd supra ī cōspectu. b i. coram te.
nostrū ī illūminatiōe vultus tui. d
a hoc inde ꝓbatur. cognitio vel tempus. b quia ad paucitatem redacti.
c Qm oēs dies nr̄i defecerūt: et ī e
a nosipi amādo q̄ trāseūt. b i. nos ī ānis studemus dolosis τ inanibus occupationibus.
d ira tua defecim⁹. Anni nr̄i sicut f
vel bantur.
e aranea meditabūt dies annoꝝ g h
complentur. vel anni.
f g nr̄oꝝ ī ipis septuaginta ānis. Si i
a ampli⁹ vixerint hoies. b poterunt esse. id ē aliquas vires potentias poterūt habere. c vt multum viuāt qd rarū ē. d vite.
b aūt ī potētatib⁹ octoginta ānni: k
a si vltra viuit: labor τ dolor multipli cant. Hiero. senectus enim ipa morbus est.
τ amplius eoruꝫ labor τ dolor. l m
a adhuc ē la. τ do. sꝫ τ hoc ad misericordiam dei ꝑti-
i Quoniā supuenit māsuetudo: τ n o
ner. a quia quē diligit deus corripit. b Et cū hoc sit: beat⁹ ē q̄ nouit. Aug. paucorū hoc ē: qꝛ dū parcis magis irasceris: dū punis māsuetudo ē. vnde: Cū irasceris misericordie recordaberis.
k corripiemur. Quis nouit ptātē p
a ad hoc vt te timeat.
irę tuę: et ꝑ timore tuo irā tuam
a distinguere. qꝛ his parcit ad penā: hos punit ad salutē. b xp̄m vel eternā felicitatē. c vt tui discāt ꝑ eū magis petere q̄ non vidēt q̄ p̄ntia. vt hoies dinumerēt irā: ꝑ τ more.
l dinumerare? Dexterā tuā sic nō- q r
a vel cōpeditos. b fac notos.
m tā fac: τ eruditos corde ī sapiā. s t

a Quia defecim⁹ in ira tua. i. in vindicta quā fecisti per diluuiū: vita humana sic ꝓcessit ad defectū: τ qꝛ vindicta illa ꝓcessit ex multiplicatiōe pctōꝝ: fm qd dicit Gen. vj. Repleta ē terra iniq̄tate a facie eoꝝ: τ ego disperdā eos cum terra. ideo subdit: b Posuisti iniq̄tates nostras in conspectu tuo. s. ad puniendū sicut iudex ponit corā se reū quē vult punire. c Seculū nr̄m. i. decursū tēpoꝝ nostroꝝ. d In illuminatiōe vult⁹ tui. i. in palam corā te: sicut illud qd ē ī lumine: fm illud Ecci. xxiij. Oculi dñi multo lucidiores sup solē vias hoīm circūspiciunt. e Quoniam omnes dies nostri defecerūt τc. repetitio est sententie p̄dicte ad maiorē exp̄ssionē. f Anni nostri sicut aranea meditabuntur. In hebreo et in translatione Hiero. habet: Consumpsim⁹ annos nostros sicut sermonē: id ē sicut smo cito transit τ desinit esse sic anni nr̄i. et pertinet ad sententiam p̄dictam de breuitate vite humane. littera autem cōmunis refert ad inutilitatem laboris que frequenter contingit in vita hois: qꝛ sicut aranea multū occupat ad texendū telā q̄ modico vēto dissipatur: sic homines multum studēt et meditant ad cōsequendum honores vel diuitias que velociter amittunt: et sic dicit: Anni nostri. i. homies in annis nostris viuētes. g Meditabunt. inutilia sicut aranea multuꝫ intendit ꝓ tela facienda. Consequēter ꝓsequit magis ī particulari τ determinate vite humane breuitatē dicens: h Dies annoꝝ nr̄oꝝ ī ipis lxx. annis. de cōmuni cursu. i Si aūt ī potētatib⁹. i. ī hoīb⁹ cōplexionat'. k Octogīta āni. in statu ɔueniēti. l Et ampli⁹ coꝝ. i. tps vltra procedens. m Labor τ dolor. quia senectus non est nisi quidā languor. n Qm superuenit māsuetudo. In hebreo τ in trāslatiōe Hiero. habet: Quoniā transiuimus cito. q. d. vita p̄sens non est nisi q̄dam transit⁹ breuis. Et auolauimus d p̄senti seculo: sicut auis de nido: τ sic ɔtinuat sententie p̄cedenti de breuitate vite nr̄e. lr̄a aūt cōmunis pōt reduci ad diuinā sententiā qua īmisit diluuiū: quia peccata hominum demeruerūt deletionem humani generis simpliciter. sed per mansuetudinem diuinam saluatus ē Noe cum filijs suis τ eorum vxoribus ad continuationem generis humani. τ q̄tum ad hoc dicitur: Quoniam superuenit mansuetudo. scilicet diuini iudicij ipsuꝫ contemperans a rigore. o Et corripiemur. quia homines sapientes dictam punitionem attendentes a suis insolentijs emendantur. p Quis nouit potestatem. Postq̄ ps. recoluit beneficia dei preterita Hic consequenter procedit ad alia bñficia imperanda scilicet de legis datione τ tabernaculi cōstructiōe. Secūdū ibi petit: Respice dñe. Circa primū pmo cōtinuat se ad p̄cedentia dicēs: Quis nouit τc. quasi diceret ex q̄ vita hois est ita breuiata: τ sciētia acquirit per experientiam longi tpis. Quis nouit ptātem ire tue: id est qs in tam breui tpe posset scire excellētiam tue ptātis τ vindicte. q. d. nullus: nisi ex tua speciali istructiōe. ido ɔñter petit hāc instructionē dicēs: q Dexterā tuam. i. ptātem tuā que per dexterā in scriptura designat. r Sic notā fac. nos illustrādo. s Et eruditos corde. i. fac eruditos corde. t In sapiētia. a te nobis infusa τ data. τ hoc fuit impletū q̄n dedit illi populo legis diuine benaficiū: et ꝓpter hoc de illa lege dicit moyses Deutero. iiij. Hec est sapientia nostra et intellectus coram populis.

[U]bent in veteri ⁊ eterna morte q̄rerēt: hoc attē dens aīt: ꝑ eis q̄ multa patiunt a seculo pro eternis. Conuertere dn̄e. q̄si auersa sit facies eius a tribulat⁹. a Usqquo. Aug. Uel ali quātulū non ex toto: q2 magis ꝓdest: si aliq̄ tribulatio semper mo net nos. b Ma ne. Aug. Cassi. Mo do nox i q̄ esurimus: tūc autez satiabimur
Ps. 16. vultu. vn̄: Satiabor cum apparuerit gl'ia
Ps. 5. tua. Et alibi: Mane astabo tibi ⁊ videbo. Nunc autem ꝓ eo le tati sumus: et in ma lignis dieb⁹ i q̄b⁹ di cim⁹: respice i suos. c Respice in suos. Quod facit de⁹ in se: orat ꝓpheta fieri suo populo orat. s. vt par cat iudeis peccātib⁹: si nō ꝓ meritis eorū saltem ꝓpter opera q̄ i eis fecit. d Et di rige fi. ⁊c. Quasi ⁊ si ipi p iniq̄tates disper si sunt vel filij in fide corrigantur: qui p se praui et inconuertibi les. e Splendor. Hiero. Cassi. Jmago dei recreans mēti im primat. Uel splendor dei sup nos ē dn̄i cru cis impressiōe decora mur: vt vexillū triū phi in frōte portam⁹. Cassio. Triplex q̄ppe ē imago. s. imago cre ationis: in qua. s. cre ati sum⁹ scilicz ratio. Jmago recreationis grā p quā reformat imago creata scz ratio. Jmago similitudinis ad quā facti sum⁹. s. de⁹ trinitas: p memoriā sites p̄ri: p itellectū filio: p dilectionē sp̄ūisā cto. vn̄: Meminerim te: itelligā te: diligā te.
¶ Laus cātici

a ¶ et. ¶ iusticiam flagellorum tempora.
b ¶ Aug. oratio iusti: nō indignatio impatientis
a Conuertere domine vsqquo: et a b
a ¶ q̄si talē exhibe. b ¶ vt possis exorari a peccatoribus.
deprecabilis esto sup seruos tu- c
a ¶ sed iam futura bona: spe anticipā9: quasi de factis ait: repleti. b ¶ .i. in eternitate.
b os. Repleti sumus mane mise- d
¶ in laude tua. ¶ in re iocūda
cordia tua: exultauimus ⁊ dele- e
a ¶ Aug. vbi omnes dies simul sūt: nō succedūt sibi quia vnus sunt. i. eternitas.
ctati sumus i omnibus dieb⁹ no
¶ etiam. ¶ vel in.
stris. Letati sumus pro diebus f
¶ scz
quib⁹ nos humiliasti: annis qui
a ¶ angustias corpor. b ¶ sz. ¶ q̄si nos humiliasti
c bus vidimus mala. Respice in g
a ¶ ⁊ p. i. ¶ Aug. q2 ipi serui sunt opa tua.
d seruos tuos et in opa tua: et di- h i
a ¶ vt sint recti corde: quibus bonus est deus. b ¶ imitatores: vel opera. c ¶ lumen vultus tui. ¶ gratia spūsancti reformans.
e rige filios eorū. Et sit splendor k
dn̄i dei nostri super nos: et ope- l
a ¶ vt non pro mercede terrenorū ea faciamus sed pro eternis.
ra manuū nostrarū dirige super
a ¶ singulari numero. ¶ sed omnia bona opa nostra vnum opus charitatis sunt: id ē ad vnū finem diriguntur.
nos: et op⁹ manuū nrāx dirige.

a Conuertere dn̄e. respiciēdo nos oculis tue misericordie. b Usqquo. id ē vsq ad aliq̄d. vn̄ alia translatio habet aliquātulū. q. d. illud qđ tibi placuerit quātūcūq apud te sit modicū sufficiet mihi ⁊ erit mihi magnū. c Et depre cabilis esto super seruos tuos. preces eorū exaudiendo. ⁊ vt sint magis exau dibiles recolit beneficiū in transitu maris rubri exhibitū dicēs: d Repleti sumus mane misericordia tua. quia submersit domin⁹ exercitum egyptiorū in mari rubro prebens filijs israel transitum super siccum. hoc fuit factuz in vigilia matu tina Exo. xiiij. e Exultauimus et delectati sumus in omnib⁹ dieb⁹ nostris. quia statim mari transito canta uerunt canticum exultationis dicentes: Cantemus do mino gloriose ⁊c. f Letati sumus ꝓ diebus quibus nos humiliasti: id est humiliari nos pmisisti in dura ⁊ vili seruitute egypti. Opposita enī iuxta se posita mag' elucescūt: et ideo q2 dura seruitus precedens adhuc ha bebatur in recenti memoria: ex hoc augebatur populi leticia. g Respice in seruos tuos. Hic consequenter ponitur beneficium de constructiōe tabernaculi ad cul tum diuinum: ad cuius constructionem seniores popu li obtulerunt donaria et minores operati sunt faciēdo opus tabernaculi: et vasa ad ministerium necessaria. s. beseleel filius huri et plures alij: et hoc est quod petit moyses dicens: Respice in seruos tuos: id est seniores inspirando eis voluntatem offerendi donaria ad opus tabernaculi. h Et i opera tua. i. in opere tabernacu li et vasorum ad cultum tuum. i Dirige filios eo rum. dans eis ad hoc sapientiam et intellectum: et hoc fecit dn̄s. vt habet Exo. xxxj. dicēs: Ecce vocaui bese leel ex nomine filium huri: ⁊ impleui ipsum spiritu dei sapientia et intelligentia ⁊c. Et Exo. xxxvj. Fecit ergo beseleel ⁊ ooliab: et omnes viri sapientes: quibus de dit dominus sapientiam ⁊c. k Et sit splendor domini dei super nos. id est deitas dans in tabernaculo responsa: sicut factum est constru cto tabernaculo vbi dabantur diuina responsa de pro pitiatorio: sm quod dicitur Exo. xxv. Jnde precipiam et loquar ad te super propitiatorium. l Et opera manuum nostrar dirige super nos. Jstud bis repetitur: semel pro constructione tabernaculi: et se mel pro sacrificijs ibidem per manus sacerdotum offe rendis. Expositores nostri communiter exponunt hūc psalmum de christo ab illo loco. Dexteram tuam sic ⁊c. qui in sacra scriptura dicitur patris dextera. Sz hanc expositionem nō prosequor: tum quia mihi videtur ma gis mystica q̄ litteralis: tum quia expositio ista valde sufficienter ponitur in glosa. Moraliter autem potest exponi psalmus iste: vt sit oratio cuiuslibet fidelis: qui vt oratio sua sit exaudibilis. Primo recolit di uina beneficia humano generi prestita. et sic vlterius petit diuina sapientia il lustrari interius in mente: et in operibus suis exterius dirigi diuina virtute.

Moraliter.

[Dn̄e refugiū ¶ Ps. LXXXIX ⁊c.] Jste ps. ē oratio moysi orātis ꝓ se ⁊ ꝓ ppl'o quē eduxerat d egypto. Moralit etiā ē oratio vi ri fidelis orāt' ꝓ sua ⁊ alior salute. Et pmo captat dei beniuo lētiā ei⁹ ꝯfitēdo clemētiā dicēs: [Dn̄e refugiū fact⁹ es nob.] ꝓtegēdo nos a mal' ⁊ ꝓmouēdo i bonis. ⁊ ei⁹ etnitatē dicēs: [Priusq̄ mōtes fierēt ⁊c.] Scđo format suā petitiōez dicēs: [Ne auertas ho. i hu.] i. auerti a te pmittas i peti vilitatē. [Et dixisti ꝯuer. ⁊c.] Zach. j. Cōuertimini ad me dicit dn̄s ex ercituū ⁊ ego ꝯuertar ad vos. Jđo nō ē volūtas tua q hoīes a te auertāt. ⁊ ad h allegat hūane vite breuitas cū d:: [Qm̄ mille āni ⁊c.] i. si hō viueret mille ānis tn̄ in cōpatiōe ad etni tatē tuā nō sūt q̄si dies hesterna q̄ ꝓterijt. ⁊ sicut vna custodia i nocte q̄ ē tm̄ q̄rta ps noctis. et sic hoīs anni sūt q̄si nihil. Ad h etiā adducit aliud exēplū. d [Mane floreat ⁊ transeat.] i. sicut herba q̄ floret in mane et siccat in vespere sic ē homo bre uis vite: ꝓpter qđ cito debet ꝯuerti p pn̄iam ne ꝓueniat mor te [Quia defecim⁹.] Hic ꝯnter ostenditur q accelerāda est penitētia ꝓpter acerbitatē pene nō penitentiū dicēs: [Quia defecim⁹ in ira tua ⁊c.] id est punitione tua q̄ est nimis dura. [Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo.] ad puniē dum tēpore debito. [Seculū nostrū in illuminatione vultus tui.] i. sic patēter sūt facta nr̄a corā te: q nō possūt abscondi. [Qm̄ oēs dies nr̄i.] repetitio ē snie supra dicte de vite hoīs breuitate. iđo subdit: [Anni nr̄i sic ⁊c.] i. sicut aranee tela q̄ cito dissoluit: q2 hn̄ cōplexionati si trāseāt ānos octogīta resi duū nō ē nisi labor ⁊ dolor: i tp̄e vero tā breui nō posset hō de petis satisfacere: nisi de⁹ suppleret sua benignitate. iđ subdit: [Qm̄ superuenit māsuetudo ⁊c. q̄s nouit ptātez ire tue ⁊c.] q. d. null⁹. ideo: [Dexterā tuā sic no. ⁊c.] i. misc̄diaz suble uātē ostēde mittēdo culpā: vt erudiamur sapīa tua p internā ꝯsolationē. [Cōuertere dn̄e.] repetitio ē dicte snie de petōx remissiōe ⁊ interna ꝯsolatiōe. iđo subdit: [Repleti sum⁹ ma ne ⁊c.] i. i ortu lucis grē habem⁹ causā leticie. [Letati sum⁹ ꝓ diebus q̄b⁹ nos humiliasti.] dādo nobis spiritū vere ꝯtri tionis [Annis q̄b⁹ vidim⁹ mala.] id est cognouim⁹ peccata nostra. Et quoniam non potest homo in bono pseuerare sine dei adiutorio. subditur: [Respice i suos tuos ⁊c.] in bono ꝯseruādo et etiā dirigēdo [Et sit splēdor domini sup nos.] per gratie continuationem [Et opera manuum nostrar di rige sup nos.] ordinando ad tuam gloriā. [Et opus manuū nrāx dirige.] ne declinent a rectitudine iusticie.
¶ Jn psalmo. lxxxix. Domine refugium.

Additio.

Et dictū ē pluries i p̄cedētib⁹ non oēs do ctores hebrei tenēt opinionē btī Hiero. s multi eor tenēt sicut Aug⁹ scilicet q sol⁹ dauid fuit actor om nium psalmorum in psalterio contentorū: et per ꝯsequēs isti⁹ psalmi. intitulatur autem a moyse ratione tacta in glo. q̄ q̄dē ratio valida ē non obstante eo q contra eam obijcit a postil latore nō enī quia in hoc ponunt aliqua ptinentia ad vetus testamentū et aliqua ad nouū: ex h solo intitulat iste psalm⁹ a moyse: quia sic loqueretur q alij q̄plures psalmi eidē ititu larent ꝓut postil. allegat. Sed ideo psalm⁹ iste intitulari vi detur moysi: quia in eo tangūtur breuiter ea quibus lex mo
saica est

saica est imperfecta lz bona ⁊ a deo data: que quidez lex debe bat ꝑfici per christum. Ad cuius declaratione sciendū q sm apostolum ad Heb. vij. Nihil ad perfectuz adduxit lex: de cu ius legis imperfectione est q in ea terrena promittebantur: si militer ⁊ cōminabantur trāsgressores per penas temporales non perpetuas: vt patet ex cōmuni decursu veteris testamen ti: cui⁹ ratio est: quia sm Aug'. cōtra faustū. iiij. libro. Po pulus ille carnalis rebus vite presentis totaliter inherebat. sed constat q talia momentanea sunt: ⁊ quasi nullius duratio nis respectu eternitatis: sed lex christi tāq̄ perfecta bona sem piterna ⁊ spiritualia promittit: similiter et de penis perpetuis cōminat. vnde in presenti psalmo moysi intitulato: primo ostē ditur imperfectio veteris legis ex breuitate vite presentis cui temporalia in eadem lege promissa ordinantur seu cōminant: secundo petitur lex christi perfecta que ordinatur ad eternita tem consequendam. secunda ibi: Dexteram tuam sic notā fac. ¶ Circa primū nouem facit. Nam primo premittit q deus est factus refugium a generatione in generationem: scilicet a ge neratione antiqui testamenti: que generatio dicitur: vt Mar. viij. Generatio ista signuz querit in qua generatione felicitas eterna non attingebatur ad generationem scilicet noui testa menti: que etiam generatio dicitur Matth. xxiij. Non transi bit generatio hec donec omnia fiant: in qua talis felicitas scz eterna adipiscitur. circa quod notanter dicit: Domine refugi um factus es nobis: quia deus eternus fact⁹ homo tempora liter: est proprium et singulare refugium a prima generatione imperfecta ad secundam generationem perfectā ¶ Consequē ter secundo ostendit imensitatem eternitatis diuine: ⁊ hoc cū dicit: Priusq̄ montes fierent ⁊c. scilicet ante mundi constitu tionem. Et a seculo in seculum tu es deus: ad designanduz in terminabilitatem eternitat' a parte post sicut a parte ante. Li cet enim duratio eterna non sit successiua sm prius ⁊ posteri⁹: tamen in cognitione humana que temporalis est nō potest in telligi nisi cum quadaz successione infinita: cognita enim sunt in cognoscente per modū cognoscentis. ¶ Consequēter tertio ostendit breuitatem humane duratiōis: ⁊ eius causam sm sta tum presentis vite. et hoc cum dicit: Ne auertas hominē. Cir ca quod sciendum q hebraica veritas in hoc loco nihil quod sonat negationem ponit. sed sic dicit: Auertisti hominē in hu miliatione ⁊ dixisti: cōuertimini seu reuertimini filij hominū: quod exponit Abenhaẓra hebre⁹ de necessitate moriendi quā incurrit primus homo per peccatū. ⁊ ē sensus: Auertisti homi nem scz adam. Jn humiliatione seu abiectione. et hoc post la psum primi hoīs. Dixisti reuertimini filij hominū scilicet i ter ram. Legitur enim Gen. iij. in hac materia: donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quia puluis es ⁊ in puluerem re uerteris. ⁊ notanter dicit: Auertisti hominem in humiliatiōe: in singulari ⁊ postea i plurali. Reuertimini filij hominū quia lz adam primo fuit abiectus ⁊ humiliatus i peccato: et sibi so li videbatur deus loqui in p̄dicta auctoritate: tamen peccatū ⁊ eius pena trāsiuit in posteros: quia oēs ex hoc incurrerūt necessitatez moriendi. ⁊ ideo pluraliter dicit: Reuertimini scz ad terrā moriendo. ¶ Consequenter quarto ostendit ex hoc q vita humana sm statum presentis vite ratione predicta termi nabilis est q ipa est momentanea ⁊ in nihilum reputanda: et hoc ex cōsideratione partium temporis huius vite scz preteri te. p̄sentis et future. nam pars preterita durationis tēporalis quātūcūq longa: est in se nihil cuz iā transijt tota ei⁹ duratio. ⁊ de h dicit: Quoniā mille anni ante oculos tuos tanq̄ dies hesterna que preterijt. ⁊ hec verba possunt dirigi ad deum vel etiam ad hominē. pars vero p̄sens huius durationis ē breuis sima: quia solum consistit in aliqua particula ꝓpinqua nūc in diuisibili. ⁊ de hoc dicit: Et custodia in nocte: id ē quedam vi gilia noctis que est ipius noctis tertia vel quarta pars vt plu rimum: ⁊ sic in nihilum reputanda pro sua breuitate: quia sm phm. ij. physicorū. Quod modicum ē quasi nihil reputat: vn̄ de vtraq parte durationis humane scz preterita ⁊ presenti cō cludit dicēs: Que pro nihilo habetur. pars vero durationis humane quia nōdum ē in actu sed solū in potentia: idcirco nō est duratio existens sed quasi fantastica seu imaginaria: ⁊ de h dicit sm veram litteram hebraicam ⁊ tanslationē Hiero. Flu ctuasti eos somnus erunt. q. d. q fluctuatio duratiōis huma ne que procedit a presenti tempore in futur: est sicut somnus: id est sicut ea que videntur in somnis: que in fantasia cōsistūt et non in re. ¶ Consequenter quinto ostendit defectū humane vite presentis ex duob⁹ scz ex sui mobilitate seu instabilitate: et quia tendit in deterius: primum ostendit cum dicitur: Ma ne sicut herba trāseat: quasi diceret: hec duratio humana nō solum est in nihilum reputāda rationib⁹ predictis: sed etiam quia mobilis ē et semper in trāsitu: et hoc est quod dicit: Ma ne sicut herba transeat. scđm ostendit cuz dicit: Mane floreat et transeat ⁊c. Ad quod sciendum q lz duratio humana di stinguatur per multas etates: tamē potest distingui principa liter in tres partes: scz in tempus augmēti: de quo dicit: Ma ne floreat: ⁊ in tempus mediū in quo non videtur augmentū nec diminutio in viribus sensibiliter: sed solum transitus tē poris: de quo dicit: Et transeat. et tempus diminutiōis. de q̄ dicit: Uespere decidat induret et arescat: in quo vespere con tingunt tria cōmuniter: scz diminutio viriū corporis: ⁊ d hoc dicit: Decidat. secūdo frigidatio senilis: ex qua membra qua si terrestria indurant: de q̄ dicit: Jnduret. tertio mors p quā hō in puluerē arescat. de quo dicit: Et arescat. Consequēter sexto reddens rationē p̄dictor dicit: Quia defecimus in ira tua ⁊c. hoc ē dicere q totum hoc contingit ex ira et furore di uino cōtra humanū genus: qui q̄dem furor ⁊ ira in deo meta phorice intelligēda sunt scz q sic se habet vt irat⁹ ⁊ furore ple nus: et ne q̄s estimaret hāc vindictā diuinā esse iniustā: Sub dit: Posuisti iniquitates nostras in cōspectu tuo. i. ira tua ꝓ uenit ex hoc: q2 iniquitates nostras non dissimulasti: sed po suisti eas in conspectu tuo vt nos punires ꝓ eis: vbi aūt trās latio nostra dicit: Seculum nostrū. in hebreo habet: Abscō dita nostra. ⁊ ē sensus: peccata nostra etiā si essent occulta fue runt detecta. Jn illuminatione vultus tui: vt punirent. Ex q̄ bus infert q breuitas et defectus humane vite: de qua prius conquerebatur ē attribuenda ire diuine predicto modo intel lecte. vnde dicit: Quoniaz oēs dies nostri defecerūt: ⁊ i ira tua defecimus. ¶ Septio declarat amplius defectū hui⁹ vite humane ex duobus: quor primum ē ex inani labore: quia vt plurimū hec vita breuis consumitur in occupationib⁹ inutili bus. et de hoc dicit: Anni nostri sicut aranea meditabuntur: eo q sine vtilitate ⁊ fructu boni operis trāseunt. scđm ē ex mē sura huius durationis cuius spaciū includit in numero. lxx. annorū vt plurimū in longeuis ⁊ rarissime attingūt. lxxx. an nos: et de hoc dicit: Dies ānorū nostrorū. lxx. anni ⁊c. ⁊ si for te in paucissimis hoc spaciū excedat scz vltra. lxxx. annos ne cesse ē vt multiplicetur labor ⁊ dolor: eo q ipa senect⁹ grauis morb⁹ ē vt plurimū. Et ex hoc sat' apparet q hic ps. non fuit a moyse compositus: in cuius tempore hoīes frequēter exce debant istam mensurā annorū. Jpe enim moyses cum octoge narius fuisset incepit esse cuz pharaone: vt Exo. vij. ⁊ postea suꝑuixit p. xl. annos. Aaron etiam fuit tāte etatis fere. simi liter ⁊ caleb cū esset. cxx. annor dicebat hodie. lxxxv. annorū sum sic valens Josue. xiiij. ⁊ sic p̄sumendū ē de alijs illi⁹ tem poris: scriptura enī nō recitat ista tanq̄ insueta. ¶ Cōsequen ter octauo vt ostēderet q ira diuīa cui hec breuitas vite attri buitur: non fuit rigorosa sed potius māsueta. subdit: Qm̄ su peruenit māsuetudo ⁊ corripiemur. hoc ē dicere: q diuīa mā suetudo superuenit in hac punitione dando locuz hominib⁹ vt corriperent cū potuisset eos totaliter delere ꝓpter peccatum. ¶ Cōsequēter nono ostēdit q cōminatiōes ve. le. q̄ de tpalib⁹ malis fiūt sunt imꝑfecte: ⁊ hoc cū dicit: Quis nouit ptātem ire tue. Ad ad sciendū q ptās ire diuīe magis cognoscit in futura pena q̄ ē eterna: q̄ in p̄nti que ē tēporalis. ptās enim ire hoīs ē corp⁹ occidere ⁊ post nihil facere: deus autez hic punit ⁊ post in gehennaz mittit. vnde Matth. x. Nolite time re eos qui occidūt corpus. vn̄ potius timēdus ē deus ꝓpter penas futuras que sūt ꝑpetue q̄ ꝓpter penas huius vite ter minabilis: p quas ad obseruātiā legis mosaice populus ille inducebat. idcirco dicit: Quis nouit ptātem ire tue. scz futu re vbi magis ptās ire diuine dignoscit: ⁊ ostēderet q estima tio huiusmodi magne ire diuine ē vtilis ad inducēdū diuinū timorē saltem initialem seu seruilem. subdit: Et pre timore tuo iram tuam dinumerare. ⁊ ē sensus: quis nouit potestatem ire tue. scz future: ⁊ quis nouit dinumerare huiusmodi irā tuam p̄ timore tuo. q. d. nullus vl' pauci. Ex quo apparet q cōmina tiones ve. le. modice vtilitatis sūt sicut ⁊ eius ꝓmissiones: vt dictū ē. ex q̄bus ostendit imperfectio veteris legis. Sequit aūt in lr̄a. Dextram tuam ⁊c. Ubi incipit secūda pars huius ps. in qua psalmista petit pfectionem no. le. p quaz hoīes bo na eterna consequunt. Circa quod quinq facit: q̄m pmo pe tit principium precipuum ⁊ sūmū huius pfectiōis qđ ē xp̄s: nam sicut lex p moysen data ē: sic gratia ⁊ veritas p iesū chri stum facta ē. Joh. j. christus autē dextera in scripturis quan doq nominat. vt ibi: Dextera domini fecit virtutez. vn̄ dicit: Dexteram tuā sic notaz fac: vt. s. homines p noticiam huius modi dextere discāt magis adherere spiritualib⁹ ⁊ eternis q̄
tpalib⁹

Universidad de ... Biblioteca

temporalibus ⁊ transitoriis: ⁊ sic erūt corde eruditi in sapientia: non duri ⁊ carnales sicut antiqui. sapientia enim est de sūmis ⁊ eternis rebus. vnde sententia huius versus talis ē: Dexteram tuam domine sic notam fac. ⁊ fac eruditos corde in sapientia vt li et repetere faciat immediate precedens verbū. scȝ fac. Consequenter secundo ad inclinandum diuinaȝ miserationem allegat diuturnitatem preterite aduersitatis. vnde dicit: Conuertere domine vsqȝquo: id est iam ad magnuȝ tēpus durauit predictus status imperfectus. ⁊ ideo tempus est vt te taleȝ exhibeas vt possis a peccatoribus exorari. vnde subdit: Et deprecabilis esto super seruos tuos. Consequēter tertio ostendit que sunt illa bona que consecuti sunt illi qui per noticiam dextre dei eruditi fuerint in sapientia. de quo dicit: Repleti sumus mane ⁊c. Ad quod sciendum ꝙ repletio misericordie et exultatio ⁊ delectatio. de quibus hic agitur non hñ possunt intelligi de tēporalibus: cū iam illa reprobauerat in parte precedenti ex sui breuitate ⁊ instabilitate: cui enim mille anni precedentes nihil sunt: et cuius terminus vltimus vite est octuaginta annoruȝ: vt supra ostendit. quid prodest tali vt exultet ⁊ sit iocundus omnibus diebus suis sic tēporaliter intellectis. vnde necesse est dicere ꝙ hic loquitur de duratiōe eterna: in qua omnes dies sunt simul nec sibi inuicem succedunt: similiter ⁊ hec repletio ⁊ exultatio intelligenda sunt spiritualiter ꝓut sunt in mane eternitatꝭ. de qua alibi dicit: Mane astabo tibi ⁊ videbo te. ⁊ ideo prophetice orat vt populus per noticiam dextere dei. de qua dixerat: repleatur misericordia diuina in mane eternitatis vt sic exultet ⁊ delectetur in omnibꝰ diebus simul scilicet nō successiuis. Ex quo sequitur ꝙ sicut in tēporibus retroactis fuerunt afflicti seu humiliati corporaliter ⁊ etiam mentaliter. sic tempore gratie erunt letati saltem spiritualiter in quo est vera leticia: ⁊ de hoc dicit: Letati sumus ꝓ diebꝰ qbus nos humiliasti ⁊c. in hoc aūt loco lrā hebraica habet: Repleamur mane miscḋia tua ⁊ exultemus ⁊ letemur ⁊c. leticia nos ꝓ diebus qbꝰ nos humiliasti ⁊c. qḋ magis ꝯsonat ꝓposito. Consequēter quarto dicit: Respice in seruos tuos ⁊ in opera tua dirige filios eorum: vbi hebraica veritas sic habet: Ostendatꝭ seruis tuis opus tuuȝ ⁊ pulchritudo tua sup filios eorum. In quibus verbis duo petit. primum scȝ incarnationē filii dei ostēdi seruis suis. Incarnatio enī dicit opus dei ꝑ excellētiam. iuxta illud Abacuc. iii. Opus tuum in medio annorū notum fac. Sm scȝ ꝙ petit gratiam deriuari in filios. ⁊ de hoc dicit: Et pulchritudinem tuam sup filios eoruȝ. grā enim sm glo. sup illud. Ut exhilaret faciem in oleo. est qdam nitor anime: hec igit grā a xpo deriuat in filios adoptiōis: vn̄ Joh. i. De plenitudine eiꝰ oēs accepimꝰ grām ꝓ grā. Cōsequēter qnto dicit: Et sit splēdor dn̄i dei nr̄i sup nos ⁊c. Ad cuiꝰ euidentiam attendendū est ꝙ sm sanctū Tho. pma. ii. q. cxi. arti. iii. in corpe q̄stionis qnqȝ sunt effectus grē i nobis. pmus est vt aīa illustret seu sanet. secūdus ē vt bonū velit. tertiꝰ vt bonū qḋ vult efficaciter opetur. qrtus ē vt in bono pseueret. qntus ē vt ad glīam pueniat. de tribꝰ enī primis effectibꝰ pdictis tractat ps. in h versu. de duobꝰ vero vltimis tractat in ps. imediate sequēti: vt ibidē videbit. Dicit ḡ d pmo effectu gratie. Sit splēdor dn̄i nr̄i sup nos. Grā enī sm Aug. in libro de natura ⁊ grā est qdaȝ lux aīe: ⁊ qr a deo infundit imediate idcirco recte dr: Splendor dn̄i dei nr̄i. ⁊ qr hec lux nō ē naturalis: sed supnaturalis. idcirco dicit: Sup nos. q. d. sup nr̄aȝ naturam. De scḋo vo effectu dicit: Et opa manuū nr̄ax dirige. In pmo enī effectu volūtas i q̄ ꝯsistit radix meriti se habet vt mota tm̄ nō vt mouēs. s in isto scḋo se habet vt mota ⁊ mouēs: ⁊ iō dicit: Opa manuū nr̄ax. i. actꝰ nr̄i voluntarii: ꝓut sūt actꝰ fidei spei ⁊ charitatis a volūtate eliciti: q̄ qdem actꝰ etiā sunt sup nos: inq̄tū excedunt facultatē humane nature: ideo petit vt dirigant a splendore dn̄i supradicto. De tertio vo effectu dicit: Et opa manuū nr̄ax dirige. nō addendo illud sup nos: vt intelligat simpliciter de qbuscunqȝ actibꝰ a volūtate impatis: nō solū interioribꝰ: s etiā exterioribꝰ: q̄ scȝ ad exteriorē exeūt materiā. Nō igit imerito h ps. ītitulat moysi tāq̄ in psona eius loquat ps. De moyse enī in pma apparitione a deo facta in rubo legit deo dixisse: Obsecro dn̄e mitte quem missurus es. Exo. iiii. In quo petebat ꝙ deꝰ mitteret christū quē missurus erat vt grām ⁊ veritatē daret sine interpositiōe legis impfecte q̄ data fuit ꝑ moysen: et in hoc cōsistit motiuū expositionis huius ps. supradicte.

Glo. ordi.

a Laus canti. Laus ⁊ humana est: sed hec est cātici: quia non nisi diuīa. Est enim psalmus iste hymnus cōtra demōes. Propheta ergo de quolibet sancto ait: Qui habitat in adiutorio ⁊c. Cassio. Ostendit tētatiōes diaboli per humilitateȝ victas a xpo ⁊ a suis manentibus in auxilio dei: vt et nos per eū discamus tētationes superare. quia ē ianua ꝑ quā si qs introierit: ingredieꝭ ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Augꝰ. Janua christus intrare ꝑ eum est imitari eū non in diuinitate potentia ⁊ miraculis: sed in eo qḋ factus est ꝓ nobis: id est humilitate:
Mat. 11. d quā vocat dicēs: Discite a me qr mitꝭ sum ⁊ humilis corde: de hoc psalmo tētauit xpm diabolus. xpi aūt tentatio nr̄a est doctrina: quē sequentes ex eo vincimus.

Ps. XC

b Qui habitat. Cassio. Describit primo fidentē in solo deo omnino ꝓtectione dei vallatum.

Psalmus XC

a Laus cantici dauid.
(i. cuiꝰ spes in deo est.)
b Qui habitat i ad XC
(a nō suo. b vt nec illecebra male blādictis voluptatis capiat: nec timore aduersitatis frangat. c cuiꝰ sedes ē celū. i. aīa iusti.)
c iutorio altissimi: in ꝓtectiōe dei b
(a ille q̄ habitat in adiu. altꝭ. nō supbus de se: vt primus homo. b mei infirmi ad curandum.)
celi cōmorabiꝭ. Dicēt dn̄e susce- c d
(a q̄ h dicit totū se ꝓiecit in eū. Qui dicit: Deus meꝰ ē refugiū meū: nō q̄rit aliud auxiliū contra tēpestates seculi. b a seculi tempestate.)
d ptor meꝰ es tu: ⁊ refugiū meū deꝰ
(et ideo. non ego.)
meꝰ sperabo in eū. Qm̄ ipe libe- e f
(a in quē supbus adam cecidit.)
e rabit me d laqueo venantium:

Nico. de lyra

a Qui habitat ⁊c. Huic ps. XC ps. pmittiꝭ talis titulꝰ cōiter in bibliis: Laus cātici ipi dauid. Sed iste titulus fuit appositus ab aliq̄ doctore ꝓ sua voluntate: qr in hebreo ⁊ in translatiōe Hiero. nullus omnino ponitur titulus: propter qḋ dicunt hebrei ꝙ iste psalmus factus fuit a moyse sicut ⁊ pcedens: ⁊ similiter sequētes vsqȝ ad centesimū psalmū q̄ incipit: Misericordiā ⁊ iudiciū cātabo tibi domine: quoniā in nullo istox in pncipio fit mētio de dauid: vel quolibet alio doctore vel ꝓpheta. ⁊ ideo referunꭞ ad moysen tanq̄ auctorē: sicut et psalmꝰ imediate pcedēs. Et sūt. xi. psalmi correspōdētes q̄tuȝ ad numerū. xi. benedictionū qbꝰ moyses benedixit filiis israel Deutero. xxxiii. Et sicut moyses psalmo pcedēti petiit beneficia dei ꝑplo exeunti de egypto: ita in h psalmo denūciat multiplex dei beneficiū sup populū. Et sm h diuidiꭞ in tres ptes: quia pmo denūciat eis adesse diuinā ꝓtectionē. Scḋo inimicox deiectioneȝ. ibi: Cadent a latere tuo mille. Et tertio ꝑpli exaltationē. ibi: Qm̄ in me sperauit. Circa pmū dicit: Qui habitat in adiutorio altissimi. i. ꝯfidēter sperat de eius adiutorio: cuiusmodi erat ꝑpls isrꭞ in exitu de egypto: q̄tum ad bonos ⁊ deuotos illius populi. b In ꝓtectione dei celi cōmorabiꭞ. Isti enim semper fuerūt a deo ꝓtecti vsqȝ ad ingressū terre ꝓmissionis: vt ptȝ ex decursu libri Exo. ⁊ Nume. lȝ frequēter mali fuerint puniti ⁊ mortui i deserto. c Dicet dn̄o. s. populꝰ deuotꝰ recognoscens dei bn̄ficia. d Susceptor meꝰ es tu. qr pharaone populum ꝑsequente: deus suscepit eum in sua ꝓtectiōe. vt habetur Exo. xiiii. e Sperabo in eum. de futuris bonis ab eo consequendis. f Quoniā ipe liberauit me de laqueo venantium. i. egyptiorum me ꝑsequentiū tanq̄ illaqueatuȝ. vn̄ dixit pharao: Coartati sunt in terra: conclusit eos desertum

q̄si diceret

Cas. Qui habitat. i. q̄ totā spem nō in se sed in deo semꝑ cōstituit: oībus modis ꝓtegetur a deo. Nota verbox correspondentiā: sicut enim semꝑ habitat: sic et semꝑ cōmorabiꝭ. Illud affirmat scȝ ꝙ habitat: hoc promittit scȝ quod protegetur. c In ꝓtectione dei celi cōmorabitur. Ut scȝ non declinet ad dextrā vel ad sinistrā sicut i veteri testamēto pceptū erat filiis isrl: vt incederēt via regia nō declinātes ad dexterā vel ad sinistrā: via regia: via xpi regꝭ nr̄i: q̄ sic viam mūdi cucurrit: vt nec ꝓsperis illiceret: nec aduersis frāgeret. d Deꝰ meꝰ ⁊c. Cas. Ne putes post susceptionē ⁊ refugiū iā nihil eē petēdū: addit: sperabo i eū: ne aliqn̄ d se ꝓsumat h si fecisset adā bn̄ staret. e De laq̄o. Cas. Tētatio vlꝑ facta q̄ h dr laqueꝰ: vel ꝑ v̄ba q̄ h a verbo aspero: quasi ⁊ si leue videatur: graue tamē est verbo tētari. Laqueus versutie spūaliū vel carnaliū inimicorū. verbū asperū omne dictū quod mouet a regulis diuinis.

Aug. De

Aug. De laqueo venantiū demonū: q̄ nō in via xpo. s circa ad dextrā vel sinistrā tendūt laqueos. In quos ⁊ ꝑ v̄bū asperum cadūt aliqui: vt qui nolūt esse xpi: ꝓpter insultantes xpiano nomini. ⁊ q̄ timēt detractiones hoim vt cessent a via dei. Venantiū. Hiero. Nota qr venatores i sacra scriptura vix in bono inueniūꭞ. Ecōtra piscatores raro in malo. a Scapulis. Augꝰ. Cassio. Sperāti beneficia dei ꝓmittit. Scapule sūt opationes mirabiliū: qbus vt humeris virtꝰ dei ostendiꭞ. Pēne: monita ꝓphetax q̄ ad celos vehūt. b Obumbrabit. vt neqȝ sol diuinitatꭞ neqȝ luna humanitatꭞ te vrat. In pennis ꝓtectio. Augꝰ. Scapulis. i. Jnt scapulas. i. ante pectus suū te ponit: vt alis suis te ꝓtegat. vlꭞ iter scapulas q̄si i medio positꝰ. hincinde alis sue pēne expāsis: q̄ nō audet accedere inimicꝰ nihil timeas: nisi tu inde exieris. nulla auis sic infirmaꭞ cū pullis vt gallina q̄ tota mutatur affectu eox. sic sapiētia dei ꝓpꭞ nos caro facta est ⁊ habi. in no. vt sub alis eius speremꝰ. c Ueritas. Aug. dei ē q̄ non respicit psonas. nec miscet sperātes de seipis cū his q̄ sperāt i deo sed discernit humiles: vel superbos. Cassi. vel veritas incarnatio xpi.
G. T 4. vnde de terra veritas orta ē: q̄ ⁊ scapulis obumbrat: ⁊ scuto defēdit. Sicut notauit genera defensionum: notat ⁊ genera periculox: vt sit gratior liberatio. A timore no. a similitudie pīculi. vnde tm̄ timor habeꭞ. d A timore no. Aug. Qui ignorās peccat i nocte peccat. q̄ sciens in die. A timore a sagitta. duo leuiora genera tentationū occulte. s. ⁊ manifeste. his reddit duo grauiora. A negocio pambulante i tenebris: ⁊ ab icursu ⁊ de. m. Leuia non sic vegēt vt cogāt. s possunt cito trāsire declinata. grauia non vt cū psecutor acriter instat nōdū firmꝰ in fide: q̄ nesciunt xpiani esse. spernere psentia. q̄rere futura. vel cū a deo instat h scientibꝰ q̄ tētatio est a demonio meridiano. et vtrosqȝ capit. non qdem eos q̄ habitant in adiuto. altī. sed de se psumētes de qbus dicit: Cadent a la. t. m. e Cadent a late. Cas. Scḋo fidētꭞ i deo caput. i. xpm i celo leuatū dicā nllo posse ꝯtigi: q̄ ⁊ pedes i t̄ra ꝓtegit: s psūptores ab eo cadūt. Ecce certitudo ꝓtectiōis fidētꭞ i deo ꝑ xpm. A latere. Cas. Latꝰ dei ē corona iustox: q̄ cū eo indicabūt. vn̄ dr: Mittite d latere. i. q̄ vobiscū hūt ꝯsiliū. latꝰ ḡ xpi. apli ⁊ eox imi-
Mat. 19. d tatores qbꝰ ꝓmisit. Sedebitꭞ sup sedes duodecim iudicātes duodecī tribꝰ isrl. duodecī sedes pfectio tribunalis in qbꝰ se debūt oēs q̄ oīa reliqrūt ⁊ secuti sūt xpm. Uerūtū. Cas. Aug. lȝ qdem te pmittēte impiis tuos psequi: s nō impune: oculis tuis ꝯsiderabis malū qḋ voluerūt nō bonū qḋ ꝑ nesciētes agiꭞ eis retribueꭞ: ⁊ sanctus q̄ habet oculos fidei videt eos mō exaltari ⁊ tonare: ⁊ i fine fulmiare: h dixit ne isirmi moueantur. Uerūtū ocu. Et si cadētes tentent te duris verūt. Uel ⁊ si demoniū nō appropiquet qḋ ē ꝑ iniqs s tū nō qḋ faciūt. s qḋ itēdūt: ꝯsiderabis. Qm̄ tu es. Aug. vnꝰ xps ē caput ⁊ corpꝰ. de q̄ loqꭞ mō vt d capite: mō vt d corpe nō mutata psona. Joqȝ diligenter aduerte vbi de xpo sm caput: vbi sm mēbra agat. Altissimū. Aug. In alto ē refugiū dei: valde i occulto: vt fugiaꭞ a vētura ira. Multi enī sic faciūt sibi refugiū dei: q̄ fugiūt a malꭞ tpalibꝰ Altissimuȝ po. re. i. resurgēdo. ascēdēdo altū fecisti refugiuȝ. vt iā sperē seq̄ q̄ pcessisti. Aug. Tabnaculū dei ē caro i q̄ ꝓ nob militauit: ad quā leuatā sup celos: vt sit illuc directa spes nr̄a: nō
Act. 9. a accedūt flagella vt patꝰ i t̄ra: ꝓ qbꝰ dicit: Saule saule qd me ꝑseqrꭞ: discretio ē ꝑ loca: ꝯiūctio ꝑ affectū. Sȝ nec his flagellū appropiat: ita vt fidē excutiat. iō d toto xpo h bn̄ accipiꭞ.

Qm̄ an.

(a ⁊ vt liberet. b ne putes ꝙ tu te possis ꝓtegere.)
a ⁊ a verbo aspero. Scāpulis suis a b
(a q̄ habitas in ad. al. b misericordie.)
b obumbrabit tibi: et sub pēnis
(tanq̄. ale sunt etiā scutū.)
eius sperabiꭞ. Scuto circūdabit c
(implens ꝓmissa. ⁊ ita. a leui tentatione ⁊ occulta que fit ignorantibus.)
c te veritas eiꝰ: nō timebis a timo d e
(a leui apta.)
re nocturno. A sagittā volante f
(a graui occulta.)
i die a negocio pambulāte in te g
(a graui apta. b incurrēte demonio.)
nebris: ab incursu ⁊ demōio me
(a cū adeo feruet estꝰ ꝑsecutiōis vt multi cedāt. b sed.)
d ridiano. Cadēt a latere tuo mil- h
(a Aug. o xpe: pauciores q̄ ꝓsumūt se tecū iudicaturos. b Aug. plures q̄ ꝓsumūt se a dextris tuis futuros cadēt ꝑ demoniū meridianū. i. ꝑ grauē estum tribulationis: sed ad te o christe in veris membris non appropinquabit demoniū: ⁊ si corpus non fidem lesit.)
le: ⁊ decē milia a dextrꭞ tuis: ad i
(a o christe.)
e te aūt nō appropinqbit. Uerūtū k
(a Cas. i illo lucido visu q̄ merita hoīs iudicas.)
oculis tuis ꝯsiderabis: ⁊ retri- l
(a ideo nō cadit iustus a demonio.)
f butionē pctox videbis. Qm̄ tu m
(a christꝰ sm caput. b ꝑ hoc spes. id ē ꝑ altissimis ⁊ occultis vel vitandis vel habendis mihi ostēdisti ad te fugiēdū. s. ꝓ declinandis penis eternis: ⁊ ꝓ assequēdis bonis eternis.)
g es dn̄e spes mea: altissimum po n
(a intus. b ideo. c o domine o christe.)
suisti refugium tuum. Nōn accē o
(a et ad tuos. b vel lepra. i. peccatū.)
det ad tē malum: ⁊ flagellū non p
appropiquabit tabernaclo tuo.

quasi diceret: non possunt effugere manus nostras. Exo. xiiii. a Et a v̄bo aspo. qr pharao dicebat se eos capere ⁊ iterficere. Cōsequēter ps. dirigit v̄bū ad ꝑplm i dicto pīculo positū dicēs: b Scapulꭞ suis ⁊c. vn̄ Exo. xiiii. dr: Tollensqȝ se angelꝰ dn̄i q̄ ꝑcedebat castra isrl: abiit post eos. ⁊ sequitur postea: Et erat nubes tenebrosa ⁊ illuminans noctē ita vt ad se inuicem toto noctis tempore accedere non valerent. vel potest illud referri ad colūnaȝ ignis ⁊ nubis: q̄ diuino pcepto ꝑ diē ꝯtemperabat populo isrꭞ ardorem solis per modū obumbrantis. et de nocte ostendebat eis viā: vt sic deus esset eorum ductor: vtroqȝ tpe. vt habeꭞ Exo. xiii. c Scuto circūdabit te. i. protegeꭞ. d Ueritas eius. qua promisit moysi se esse ductorem populi. ideo subditur: e Nō timebis a timore nocturno. i. a latronibꝰ ⁊ predonibꝰ: qui de nocte solent inuadere. f A sagitta volāte in die. i. inuadentibꝰ de die cum sagittis: qḋ fuit impletū qn̄ amalechite venerunt ad pugnandū cōtra israel in deserto. Exo. xvii. qui fuerūt sagittarii. sicut ⁊ Esau a quo descenderāt. Gen. xxxvi. Qr aūt esau fuerit sagittarꝰ ptȝ Gen. xxvii. vbi dixit ei isaac: Sume arma tua pharetram ⁊ arcū. Moyse aūt orante fugati fuerūt amalechite. Exo. xvii. g A negocio pambulante in tenebris ⁊c. In hebreo habeꭞ: A deber deambulante in tenebris ⁊ quereb vastante in meridie. Et dicit hic Rab. Salo. ꝙ deber et quereb sunt nomina demonum. ⁊ primo eis permissa est potestas magis nocēdi in tenebris. secundo vero magis in meridie siue de clara die. Et videtur dictum eiꝰ satis ꝓbabile: quia sicut erant angeli sancti deputati ad protectionem populi isrꭞ vt supra dictuȝ est: ⁊ apparebit infra: ita a deo permissi sunt angeli mali ad tētandum populuȝ: ⁊ illi qui erant in populo sancti ⁊ boni a tētationibus istorum diuinitus sunt protecti. ⁊ q̄tuȝ ad istos loquitur hic psalmista: mali vero i illo populo fuerunt pluries deiecti in peccatuȝ per demonum tentationes: vt patȝ in fabricatione vituli. Exo. xxxii. ⁊ in aliis eorum malis: vt patet libro Nume. in pluribus locis. h Cadēt a latere tuo mille. Hic consequenter denunciat populo aduersariorum deiectionem dicens: Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Hoc fuit impletum quādo Seon rex āmorreox ⁊ Og rex basan ⁊ Balach filꝰ Sephor venerūt ad pugnādū ꝯtra populū isrꭞ ⁊ fuerūt debellati magis diuina virtute q̄ humana. i Ad te autē nō appropinquabit. scilicet gladius aduersariorum ad nocenduȝ tibi. hoc fuit impletum Nume. xxxi. vbi dicitur ꝙ debellatis madianitis principes exercitus israel tribuni et centuriones dixerunt ad Moysen: Nos serui tui recensuimus numerum pugnatorum quos habuimus sub manu nostra: et nec vnus quidem defuit. propter quod recognoscentes hoc esse diuinitus factum obtulerunt domino quicquid auri potuerūt inuenire ad predaȝ: vt ibidem habetur. et ideo subditur: k Ueruntamen oculis tuis considerabis. talem protectionem diuinam super te tanq̄ gratus. l Et retributionem peccatorum videbis. id est deiectionem aduersariorum pro suis peccatis. Et ex ista consideratione tāq̄ gratus domino dices quod sequitur: m Quoniam tu es domine spes mea. quia in te confido nō in virtute mea. n Altissimum posuisti refugium tuum. id est prebuisti te nobis tanq̄ refugium altissimum ad quod nō potest accedere malum. Consequenter psalmista conuertit verbum ad populum. dicens: o Non accedet ad te malum. id est q̄diu pones in deo spem tuam sicut in refugiū: non accedet ad te malum scilicet mortalis culpe. p Et flagellum. scilicet tēporalis pene. Non appropinquabit tabernaculo tuo. cuius causam subdit:

De pe. di. 4. c. perm in glo. ibi: Et x. milia.

Qm̄ an.

Universidad de ... Biblioteca

a Quoniam angelis. hoc dixit tēptatoꝛ domino qñ illū tētauit. hoc obiecit de deitate eius dubitans. Tentatꝰ est aūt christus ꝓpter nos vt ⁊ in eo tentatoꝛem vincere discamꝰ. Aug. sic ⁊ baptiçari a suo voluit nō ꝓ sua necessitate: sed pro hominis vtilitate: vt non aspernemur baptiçari a conseruis. b In manibus poꝛtabunt. Augus. Manibꝰ angeloꝝ sublatus ē christus in celū. nō ꝙ sine eis rueret: sꝫ qꝛ obsequebanẜ regi: ⁊ melioꝛ ē q̃ poꝛtaẜ q̃ iumentū poꝛtās. Clarificatꝰ autē misit spiritū die pentecostes: vt in die q̃nquagesimo a pasca agni. i. imolatione data ē lex ī tabulis lapideis scripta digito. i. spiritu dei lex data ē in pena timoris. spūs venit ī plenitudie amoris. vt pedes capitis ī celo sedētis. i. euāgeliste mundū pagrantes: nō offendāt in lapidē. i. legem in lapide scriptam: ⁊ sine gr̃a in ea teneanẜ rei: sed a timoꝛe soluanẜ p amoꝛē spūs legem implētes. Ideo ergo poꝛtaẜ in celuꝫ ab angelis: ne pedes qui in terra: sint rei legis. pulso timoꝛe: impleuit eos amoꝛe: qui vinci non pōt. c Super aspideꝫ. Post humanam infirmitatē diuina virtꝰ ostēditur que tantis impat. Et agit de christo ſm mēbꝛa. d Aspi. concul. Aug. serpentē calcat ecclesia: que cauet astutiam eius. e Leonē. Augꝰ. aperte seuit ī martyres. f Draco. insidiaẜ p hereticos vt coꝛrūpat virgineꝫ xp̄i. vñ
Mat. 4. a / Luc. 4. b
2. Coꝛ. 11. c apostolꝰ: Despōdi vos vni viro xginē castā exhibere christo. g Quoniam in me sperauit. Aug. Tertio verba dei q̃bus ecclesiam consolatur cui ⁊ hic defensionem: ⁊ in futuro p̄mia ꝓmittit. Cassio. Mandat angelis de te dicēs: quoniā in me. Certitudo ꝓmissionis p ꝓmissionē dei. h Clamauit ad me. Aug. nō est timendū in tribulatione: si des in te. deus in te. si doꝛmit fides exci
Mat. 8. c ta eam ⁊ saluaberis. Christus doꝛmiēs in naui excitatus ē a discipulis ⁊ saluati sunt. Et si nō eripit quando vis: non ideo putes te deseri. Eripuit tres pue
Dan. 3. c ros: nūq̃d martyres deserit. Tres pueros liberauit coꝛpaliter: vt cōfundanẜ infideles. Martyres liberat spūaliter: vt imitenẜ fideles. Hūc psalmū p totū annū ⁊ maxime ī q̃dragesima ⁊ q̃tidie in completoꝛijs eccl̃ia frequētat: qꝛ cum xp̄s ieiunaret: diabolꝰ eum de hoc psalmo tēptauit: et eiꝰ tēptationibus a xp̄o supatis victus abscessit: vt et nos

q̃ tpe

a ʃ astitit ei angelus cōfoꝛtans eum. ʃ hoc ē humane infirmitatis indicium.

a Quoniā angelis suis mādauit de te: vt custodiant te in oībus a
ʃ ⁊ ipsi.
b vijs tuis. In manibꝰ poꝛtabunt b
a ʃ vt misso spū: soluat credentes a reatu legis.
te: ne foꝛte offēdas ad lapideꝫ c
a ʃ sed. b ʃ qui veneno ⁊ occulte percutit.
c pedem tuum. Super aspidem ⁊
a ʃ regem demonū q̃ flatu nocet. ʃ cum palam venenat.
d basiliscum ambulabis: ⁊ ꝯculca d
ʃ qui viribus.
e f bis leonem ⁊ draconē. Quoniā e
ʃ a malis seculi.
g in me sperauit liberabo eū: ꝓte f g
ʃ vere.
gā eū: qm̄ cognouit nomē meū. h
ʃ et quoniam.
h Clamauit ad me ⁊ ego exaudiā i k
ʃ ⁊ si nondū audio iam sum.
eū: cuꝫ ipo sum in tribulatiōe: l
ʃ de seculo. ʃ post. ʃ in celo.
eripiam eum: et gloꝛificabo eū. m n
ʃ tue. ʃ vita eterna. ʃ qꝛ sufficit qđ habebit.
Longitudine dierū replebo eū: o
ʃ christum in maiestate.
⁊ ostendam illi salutare meum. p

a Quoniā angelis suis mādauit de te. quod patet ex hoc ꝙ angelus pcedebāt castra israel in columna ignis ⁊ nubis. Exo. xiij. b In manibus poꝛtabunt te. id est suo ministerio dirigent te in via. c Ne foꝛte offendas ad lapidem pedē tuum. ambulādo per loca saxosa ⁊ abrupta. ⁊ hoc est qđ diciẜ Deutero. viij. Adduxit te dominus per desertum. xl. annis: vestimētum tuum quo operiebaris nō defecit: ⁊ pes tuus non ē attritus. ⁊ istud fuit verificatum in bonis lꝫ mali aliquando fuerint laboꝛe afflicti: sicut ibidem fuit expositum. Hanc autē scripturaꝫ: Quoniam angelis suis ⁊c. allegauit diabolus dictam de christo Matth. iiij. sꝫ ſm Hiero. ipe falso allegauit. d Super aspidem ⁊ basiliscum ambulabis. quia dominus deduxit eos per desertum vbi erant animalia venenosa ⁊ ferocia: ⁊ tamē non nocuerūt populo pmanenti in bono. ſm ꝙ diciẜ Deutero. viij. Dominus ductoꝛ tuus fuit in solitudine magna atq; terribili in qua erat serpens flatu adurēs ⁊ scoꝛpio ac dipsas. Et ponitur hic singulare ꝓ plurali: serpens. i. serpentes. ⁊ sic de alijs: sicut diciẜ Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarū. ⁊ ſm hoc diciẜ: Sup aspidem ⁊ basiliscū ambulabis. i. inter alia animalia secure ambulabis que etiā erāt in deserto: sicut ⁊ p̄dicta que sunt expressa. non enī fuerūt expressa oīa genera animaliū venenosoꝝ et ferociū que erant in illo deserto: sed sufficit aliqua exprimere Deutero. viij. per que intelliguntur alia. e Quoniaꝫ in me sperauit. Hic vltimo denūciatur populi exaltatio que maxime fuit quando intrauerunt terram ꝓmissionis quā obtinuerūt tempoꝛe Josue cuꝫ gloꝛia ⁊ triūpho. ⁊ per hoc significabatur ingressus terre viuentium apertus per christum. ⁊ hoc est qđ dicit p̃s. loquēs in persona dei: Quoniā in me sperauit populus israel. f Liberabo eum. de impedimentis occurrentibus. g Protegam eum. a gladijs aduersarioꝛum. h Quoniam cognouit nomen meuꝫ. ſm ꝙ diciẜ supra p̃s. lxxv. Notus in iudea deus israel magnuꝫ nomē eius. i Clamauit ad me. oꝛando deuote. k Et ego exaudiā. dando ei effectum petitionis sue. l Cum ipo sum in tribulatiōe. ad exercitiū sue patientie. m Eripiam eū. cōpetenti tēpoꝛe. n Et gloꝛificabo eum. per adeptionem terre ꝓmissiōis gloꝛiose ⁊ perfectius per adeptionem terre viuentiuꝫ per illam significate. premiū enim non deficit a merito sed magis excedit. bonum autē tempoꝛale minus est bono virtutis. et ideo quādocūq; pro opere virtutis promittitur aliqđ tempoꝛale bonum per illud intelligitur bonuꝫ spūale: quod est pncipale premiū: sicut declaratum fuit plenius Heñ. xv. ⁊ lr̃a sequens huic vltimo concoꝛdat cum diciẜ: o Longitudine dierū replebo eum. quia vita beata non habet terminū. p Et ostendā illi salutare meū. i. meipsum: in quo cōsistit salus eterna ī visione dei apta. Moꝛaliter p̃s iste potest exponi de quolibet fideli sperante in domino spe foꝛmata charitate: q̃ est ex gr̃a ⁊ meritis ꝓueniēs: corā quo cū dei adiutoꝛio exercitꝰ cadit demonū debellatꝰ: ⁊ sic finaliẜ exaltaẜ in celestibꝰ coꝛonatꝰ. Ps. XC

Moꝛaliter.

Qui habitat. Psalmū istū fecit moyses ꝓ pplo israel. Moꝛaliter aūt pōt exponi de quolibet fideli ī dño sperante spe foꝛmata charitate. Sciēdū aūt ꝙ ī h p̃s. fit frequēter transitꝰ de capite ad mēbꝛa ⁊ ecōuerso. ꝓpẜ ꝯnexionē vniꝰ cū altero. dꝛ ḡ: Qui habitat in adiu. al. p spem charitate foꝛmatā. In ꝓtectiōe dei celi cōmo. j. Coꝛ. x. Fidelis deꝰ q̃ nō patiẜ vos tētari supra id qđ potest. Dicet dño. Expꝰ suā ꝓtectionē. Susceptoꝛ meus es tu ⁊c. Qm̄ ipe liberabit me đ laqueo venātiū. i. de tētatiōe demonū. Et a xbo aspero. Greg. Verbū aspeꝝ euadere: ē irrisiōes detrahētiū dissimulādo calcare. Scapulis suis ⁊c. Hic ostēdiẜ q̃liter memoꝛia passiōis ꝓtegit ī aduersis cum dꝛ: Scapulis tuis. p te flagellatꝰ. Obumbꝛabit tibi. ꝯ ꝑsecutiōis estū. Et sub pēnis eiꝰ. i. bꝛachijs ī cruce ꝓtēsis ī modū alaꝝ. Scuto circūdabit te veri. ⁊c. i. sua moꝛte: q̃ dꝛ xitas. eo ꝙ ipleuit ꝓmissa de redēptiōe hūana. ipa etiā ē scutū ꝯ isultꝰ tētationū. Threñ. iij. Dabis eis dñe scutū coꝛdis laboꝛē tuū. ido subdiẜ: Nō timebis ⁊c. circa qđ sciēdū ꝙ diuersi demones tētant de vitijs diuersis. ꝓpẜ qđ aliq̃ dicūẜ spūs luxurie: aliq̃ spūs supbie. ⁊ sic de alijs. p hoc ḡ ꝙ dꝛ: A timoꝛe nocturno. intelligūẜ demones tentātes de furto. qđ cōiter fit de nocte. A sagitta volāte in die. p quā intelligunẜ demones tētantes de supbia que q̃rit apparere. A negocio pambulante in tenebris. id ē a demonibꝰ de luxuria tētantibꝰ. Job. xxiiij. Oculꝰ adulteri obseruat caliginē. Ab incursu ⁊ demonio meridiano. id ē a spiritibꝰ de castrimargia tētantibus q̃ fit in prandijs magnis: vbi ꝯcurrūt multa fercula ⁊ vina: ⁊ fiebāt cōmuniter hoꝛa meridiana. Cadēt a latere tuo mille ⁊c. id ē demonū multitudo: poniẜ hic numerꝰ determinatus ꝓ indeterminato: qꝛ sunt in maioꝛi numero. sicut Apoc. j. per vigintiq̃ttuoꝛ senioꝛes significatur vniuersitas epoꝝ q̃ sunt multo plures. Ad te aūt nō appꝛopinquabit. scꝫ ictus peccati moꝛtalis. Verūtñ oculis tuis cōsiderabis. qđ non ē ex virtute tua sed diuina. Et retributionē peccatoꝝ videbis. id ē intelliges p oppositū ⁊ tunc grates deo dicēs: Quoniā tu es spes mea altissimū ⁊c. ideo securus est q̃ refugit ad te ꝓpter qđ talis refugiēti dꝛ: Nō accedat ad te malū ⁊c. ⁊ subdiẜ rō: Quoniā angelis suis mādauit de te. qs posuit custodes hoīm ⁊ specialiter electoꝝ. Ne foꝛte offendas ad lapidē. id ē christū q̃ Esa. viij. diciẜ lapis offensionis malis hoībꝰ ⁊ incredulis. Sup aspidē ⁊ basiliscū ambulabis ⁊c. Luc. x. Ecce dedi vobis potestatē calcādi

sup serpētes

sup serpentes ⁊ sup scoꝛpiones et sup oēm virtutē inimici ⁊ nihil vobis nocebit ⁊ subdiẜ ratio. Qm̄ in me sperauit liberabo eū ⁊c. eripiā eū. de huiꝰ mūdi periculis. Et gloꝛificabo eū. in celis. Longitudine dierū adimplebo eū. p eternā durationē. Et ostēdā illi salutare meū. p aptā visionē.

In psalmo. xc. Qui habitat.

Additio.

Quod p̃s. iste sit ad lr̃am intelligendus đ multiplici beneficio dei sup pplm israeliticū in deserto: ꝓut postil. asserit est oīno irrationabile: nā populus ille in tota sacra scriptura noīaẜ dure ceruicis ⁊ inobediēs deo et mādatis eiꝰ: de q̃bus in p̃s. xciiij. dꝛ. Et dixi semp hi errant coꝛde ⁊c. qđ nō solū intelligendū est de his q̃ cōsumpti fuerūt in deserto: sed etiā de filijs eoꝝ q̃ terrā ꝓmissionis ingressi sunt. vnde Nu. xxxij. postq̃ dixit moyses. Iratusq; ē dñs aduersus isrl̃: circūduxit eū p desertū. xl. annis: donec cōsumereẜ vniuersa generatio ⁊c. subdit: Et ecce inquit vos surrexistis ꝓ patribꝰ vestris incremēta et alūpni hoīm peccatoꝝ: vt augereẜ furoꝛē dñi ꝯtra isrl̃: nō ergo de talibꝰ posset verificari qđ in fine p̃s. dꝛ: Qm̄ in me sperauit liberabo eū ⁊c. hereditatē eñ terrestrem ⁊ oīa bñficia exhibita illi pplo attribuit ꝓmissionibꝰ patrū: nō aūt meritꝰ illiꝰ populi dure ceruicis: vt habeẜ expresse Deuẜ. x. Et inde est ꝙ nō solū ab expositoꝛibus catholicis ꝓut patet in glo. cōi: sed etiā ab expositoꝛibus hebꝛeoꝝ pcipuis iste p̃s. exponiẜ ad lr̃am de quolibet seruo dei q̃ eidē p verā charitatem adheret: vt ptꝫ p Rabi abēhaçra in glo. sup p̃s. illr et Ra. moyses egyptiꝰ in suo libꝛo notabili apud hebꝛeos de directione pplexoꝝ. iij. q. ca. v. vbi istū p̃s. notabiliter allegat applicādo ea q̃ in eodē continenẜ cuilibet habenti diuinā cognitionē cū vehemēti dilectione: vt ibidem habeẜ: hoc etiā cōsonat huic qđ diciẜ in euāgelio Matth. iiij. Scriptū est enī: Angelis suis mādauit de te. vbi licet verū sit ꝓut ait Hiero. ꝙ diabolus ibidē false allegauit: hoc habet intelligi ex eo ꝙ diabolus nō cōcludebat ꝓpositū. s. ꝙ deberet se xp̄s mittere deoꝛsum: qꝛ hoc esset manifeste ꝯtra illud: Nō tētabis dñm deū tuū: cū hoc tñ stat ꝙ auctoꝛitas illa p diabolū allegata intelligenda sit de quolibet filio dei: alias magis ꝓpꝛie euacuasset xp̄s allegationē diaboli dicēdo ꝙ illa verba intelligebanẜ nō đ aliquo singulari: sed de pplo israelitico. Sūt etiā alia ꝯtra sn̄iam postil. q̃ causa bꝛeuitatis omitto. Vñ melius videẜ dicendū ꝙ hic p̃s. cōtinuaẜ: cū immediate p̄cedenti: lꝫ eñ p̃s. cōiter adinuicē nō cōtinuenẜ in materia: quādoq; tñ aliq̃ p̃s. adinuicē ꝓximi cōtinuanẜ: vt in ꝓhemio glo. sup psalteriū habeẜ: qꝛ igiẜ p̃s. in vltima pte p̄cedētis p̃s. tractat de tribꝰ pꝛimis effectibꝰ gratie: vt ibidē dictū fuit. In hoc vero p̃s. tractat de alijs duobus effectibꝰ vltimis: quoꝝ vnus est ꝑseuerare in bono gratie: alius vero est ꝑuenire ad gloꝛiaꝫ de quo pꝛimo effectu tractat vsq; ibi: Qm̄ in me sperauit. de secūdo vero vsq; ad finē p̃s. Circa pmū duodecim facit. Pꝛimo eñ dicit ꝙ ille q̃ est in gratia cōstiturꝰ indiget vt ꝓtegaẜ a deo taliter vt ei ꝑseuerantia in bono deẜ: et hoc est qđ dicit: Qui habitat in adiutoꝛio altissimi h̄ ē dicere: ille q̃ habitualiter est in gratia dei q̃ est verū adiutoꝛiū altissimi adhuc indiget vt in ꝓtectione dei celi cōmoreẜ. vnde notanter in pꝛima pte versus dixit: Qui habitat in adiutoꝛio p verbū de p̄senti ad denotandū ꝙ talis in gr̃a est principaliter cōstitutꝰ. In secūda vero pte versus dixit: Cōmoꝛabiẜ: p verbū de futuro: vt intelligaẜ ꝙ ꝓtectione ꝑseuerantie indiget quo ad futurū. iuxta illud. j. Coꝛ. x. Qui stat videat ne cadat. Cōsequenter scđo dicit ꝙ talis. s. in gratia cōstitutus debet oꝛare ꝓ ꝑseuerātia p̄dicta. ⁊ hoc cū dicit: Dicet dño susceptoꝛ meꝰ es tu ⁊ refugiū meū sperabo in eū: hoc est dicere: ꝙ habitās in adiutoꝛio altissimi. mō p̄dicto dicere debet deo oꝛando: Susceptoꝛ meus es tu. i. sis tu. Et refugiū meū. a tētationibus seculi huiꝰ: ⁊ qꝛ talis oꝛatio fundari debet in vera spe. ideo dicit: Sperabo in eū. Cōsequēter tertio declarat q̃ sunt illa ī q̃bus maxime ꝓtectione indiget: q̃ habitat in adiutoꝛio altissimi. s. in gr̃a constitutꝰ. de quo dicit ꝙ sunt duo in genere cōiter. s. ꝓspera ⁊ aduersa. Hoīes eñ p ꝓsperitatē seculi eleuati semp incidūt ī laqueū supbie: ⁊ de hoc dicit: Ipse liberauit me de laqueo venātiū. sicut eñ aīal capiẜ a venatoꝛe p aliquod bonū apparens puta cibū vel hmōi: sic hoīes a diabolo seu a mundo capiunẜ p aliqua bona apparētia mūdana. De aduersis aūt dicit: Et a verbo aspero. Solēt eñ hoīes ꝓpter vitandas asperitates seculi vtputa detractiōes hoīm seu insultationes vel ꝑsecutiones a via recta deuiare: a q̃bus qui habitat in adiutoꝛio altissimi indiget a deo ꝓtegi p ꝑseuerātiā. Cōsequenter quarto declarat modū ꝓtectiōis. d. Scapulis suis obumbꝛabit tibi: ⁊ sub pennis eiꝰ sperabis. Scuto circūdabit te veritas eius.

Hic finiẜ iste versus in hebꝛeo. in quo denotanẜ duo modi ꝓtectionis diuine circa existētē in gratia vt in ea ꝑseueret. Pꝛimus eñ modus ē fouēdo cū quasi p modū nature: sicut enim auis instinctu nature pullos ꝓtegit ab estu ⁊ a frigoꝛe ponēdo eos sub scapulis ⁊ sub alis: sic deꝰ p̄stat auxiliū existenti ī gratia: ne ab estu vitioꝝ inflāmeẜ: neq; etiam a frigoꝛe pigricie seu hebetudinis eiꝰ fides seu spes tepescat. ⁊ de hoc dicit: Scapulis suis obumbꝛabit tibi: ⁊ sub pēnis eius sperabis. Scđs vero modus est quasi artificialis: sicut eñ hō p scutū ꝓtegiẜ a iaculis inimici: sic deꝰ p veritatē sue fidei ꝓtegit existentē ī gratia: ne iacula inimici et nocēāt. de quo dicit: Scuto circūdabit te veritas eius: qđ notabiliter ꝯcoꝛdat cum eo qđ diciẜ. j. Petri. v. Aduersariꝰ vester diabolus circuit: cui resistite foꝛtes in fide. vnde manifeste apparet ꝙ scutū veritatis diuine q̃ est fides debet circūdare fidelē ad hoc vt non ledaẜ ab aduersarijs: qđ xp̄s nos docuit ī sua tētatiōe Matth. iiij. in qua cū aduersarius tētando circuiret p diuersa vitia: sicut p gulā: inanē gloꝛiā ⁊ hmōi. xp̄s circūdedit se scuto veritatis: quālibet eñ tētationē cōtra euꝫ cōmissam euacuauit p auctoꝛitatē sacre scripture q̃ est veritas diuina: pꝛimā. s. tentationē gule cū dixit: Scriptū est: Nō in solo pane ⁊c. secūdā cū dixit: Scriptū est: Nō tētabis dñm deū tuū: tertiā cū dixit Scriptū est: Dominū deū tuū adoꝛabis. Cōsequēter quinto dicit: Nō timebis a timoꝛe nocturno. A sagitta volante p diē: sic cōtinuaẜ versus in hebꝛeo. in quo denotanẜ ad lr̃am duo genera periculoꝝ: q̃ homini quandoq; cōtingūt insidiose: sic vt ab eis nō bene valeat ꝑseruari. Pꝛimū ē quādo ī nocte occulte insidianẜ inimici: ⁊ de hoc dicit: Nō timebis a timoꝛe nocturno. Scđm est quādo etiā in die p artē sagittandi a longe inimicus insidiaẜ: a quibꝰ qui habitat in adiutoꝛio altissimi a deo ꝓtegiẜ: ne subito ⁊ impꝛouisa moꝛte decedat: ⁊ p ista possunt intelligi duo genera tētationū: quoꝝ vnū est ex ignoꝛantia: et est nocturnū ex defectu manifestationis: aliud vero est ex defectu recte deliberationis circa ea q̃ sunt manifesta et de hoc potest intelligi. A sagitta volante per diem. Cōsequenter sexto dicit: A negocio pambulante in tenebris: ab incursu et demonio meridiano. Et notandū ꝙ vbi diciẜ in transla. nostra negocio. in hebꝛeo habeẜ: a deber que significat pestem vbicūq; poniẜ: et ibi habemꝰ: incursu: habeẜ conneteb. q̃ quidē dictio significat moꝛsum pestiferū. vñ Deuẜ. xxxij. vbi diciẜ: Moꝛsu amarissimo poniẜ conneteb in hebꝛeo. similiter Osee. xiij. Ero moꝛsus tuus o inferne: loco moꝛsus poniẜ cōneteb: Et est rō. Nā duo genera sūt moꝛboꝝ pestilentiū. quoꝝ vnū ē qñ nō apparet ab extra aliqua causa pestifera: ⁊ de tali peste dꝛ ꝙ ambulabat ī tenebris. i. in occultis. Aliud genꝰ est qñ apparet signum: vtputa antrax seu apostema ī aliquo mēbꝛo vel moꝛsus alicuiꝰ aīalis venenosi: vt Nume. xxj. legiẜ de serpētibꝰ ignitis: q̃ momoꝛderūt pplm de quo moꝛsu periclitabanẜ: ⁊ de isto dicit: A moꝛsu et demonio meridiano: qꝛ talia signa sunt manifesta sicut ea q̃ fiūt in meridie: ⁊ sunt quasi moꝛsus demoniacus: vñ sensus est ꝙ a quacūq; peste liberabiẜ: q̃ in ꝓtectione dei celi cōmoꝛabiẜ: ne subito ⁊ impꝛouiso decedat. Per ista etiam possunt intelligi duo genera tētationū quoꝝ vnū est qñ ꝑsecutoꝛes occulte impugnāt. et de hoc dicit: Perambulāte in tenebris. Scđm est qñ ꝑsecutores publice ⁊ palā ꝑsequunẜ. de quo dicit: Et demonio meridiano. Opinio aūt Ra. Sa. circa deber ⁊ conneteb quā allegat postil. fabulosa est et nullius fundamenti in scriptura. Cōsequēter septimo dicit: Cadēt a latere tuo mille ⁊c. vbi denotat ꝙ ille qui habitat in adiutoꝛio altissimi sic ab eo ꝓtegiẜ gr̃a ꝑseuerātie: ꝙ etiā si cōtingat eū esse in aliq̃ magno piculoꝝ dictoꝝ seu p̄lioꝝ vbi plurimi p̄dicātẜ ex vna pte ⁊ alia: tñ ipse erit a deo ꝓtectꝰ. ⁊ de hoc dicit: Ad te aūt nō appꝛoximabūt. Consequenter octauo denotat ꝙ existētia iusti de quo loquiẜ in medio hoꝝ periculoꝝ pōt eē sibi vtilis: inquātū ex hoc ꝯsiderat diuinā iusticiā circa eos qui in vtroq; latere cadūt. ⁊ de h̄ dicit: Verūtñ oculis tuis ꝯsiderabis et retributionē peccatoꝝ videbis. Consequēter nono p̃s. reuertiẜ ad deū. d. Qm̄ tu es spes mea ⁊c. ⁊ est sensus: rō tante ꝓtectionis est: qꝛ tu deus q̃ es spes mea: posuisti refugiū tuū. Altissimū. i. potentissimū. Loca eñ q̃ sunt altissima sunt tutioꝛa ab impugnatione hostiū. Cōsequēter decimū cōuertiẜ ad illū qui habitat in adiutoꝛio altissimi. d. ꝙ erit tutus a quocunq; malo et flagello vniuersaliter ne accedat ad eū vel appꝛopinquet tabernaculo suo: sic vt eū faciat a rectitudine vite deuiare. de quo dicit: Nō accedat ad te malū nec flagellū ⁊c. Cōsequenter. xj. dicit: Qm̄ angelis suis mandauit de te ⁊c. ad denotandū ꝙ ista ꝓtectio non solū fit a deo

R immediate

Universidad de D... Bibli...

mmediate:sed quādoq3 etiā ab angelis de eius mādato. vn/
de dicit: Qm angelis suis deus mādauit de te 7c. In manib⁹
portabunt te 7c. ¶ Cōsequenter.xij.dicit: Sup aspidē 7 basi/
liscū ambulabis 7c.ad denotandu3 q sic ptegif a dño iustus
fidel⁹: vt etiā calcādo venenosa aīalia ei nō nocebūt:qd spūa
liter intelligi debet de diabolo q̄ in figura serpentis apparuit
in prima tentatione humana: ppter qd 7 cōculcādus est a iu/
stis.Gen.iij. Ipsa cōteret caput tuu3. Et q3 multe sunt species
seu indiuidua hui⁹ hostis sicr et qplurime ei⁹ versutie: ideir/
co noiat eū multis noībus animaliū ferociū 7 venenosoru3.s.
aspidē et basiliscū:leonē et draconē. ¶ Cōsequēter dicit. Qm
in me sperauit 7c. vbi tractaf de quinto effectu gratie:qd est p
ducere ad gloriā. Circa qd tria facit:q3 primo pmittit causam
hmōi effectuū p modū meriti: et hoc cū dicit: Qm in me spera
uit. Ubi notandū q vbi in trāslatione nostra habef:sperauit
in heb.habef hasach:qd signat amorē nō solū simpliciter: s3
etiā vehemētia amoris: fm quā talis diligēs oīno ferf in suū
dilectū. put Ra.moyses manifeste ostendit libro et pte 7 capi
tulo allegato. vnde Deut.x. vbi dicif: Et tñ patribus tuis cō
glutinat⁹ est de⁹ 7 amauit eos: vbi trāslatio nostra habet: Cō
glutinat⁹ est deus. In heb. hf idē verbū.s.hasach: vñ in pso/
na xpi dicit ps.q q3 ille q̄ habitat in adiutorio altissimi vehe/
menter dilexit me seu cōglutinat⁹ est mihi: iō a me fuit liberat⁹
et ptect⁹ vt esset pseuerās: q̄ quidē dilectio tā vehemētissima
nullo mō posset adaptari populo israelitico i deserto existēti:
s tñ patrib⁹ seu viris valde pfectis. Et vt ostēderet q hec di/
lectio nō est fundata in aliq̄ vana seu falsa cognitiōe: idcirco
dicit: Qm cognouit nomē meū.s.p verā fidē. Scdo ad deno/
tādū q etiā habēs gratiā et charitatē orare debet p hmōi p/
tectione: vt in principio ps.dictū est: vt.s.ei pseuerātia donef:
put Aug⁹.declarat sup illud verbū orationis dñice. vbi dr:
Sanctificef nomē tuū. idcirco dicit: Clamauit ad me 7 ego ex
audiā eū.q.d.iste q̄ me vehementer dilexit: 7 sic nō psumpsit d
se:sed adhuc orauit clamādo vt esset a me ptect⁹ p pseueran/
tiā: idcirco. Eripiā eū et glorificabo eū.s.dabo sibi non solum
ptectionē vt pseueret sed etiā finalē gloriā. Cōsequenter ter
tio declarat in quo cōsistit illa glorificatio. Pro quo sciendu3
q beatitudo q̄ est vera glorificatio principaliter cōsistit in cla
ra visione dei. vñ fm Aug⁹. visio est tota merces d qua dicit:
Et ostēdā illi salutare meū.s.xpm in maiestate:sed q3 aliquan
do visus fuit de⁹ p essentiā nō tñ beatificē:sicut pt3 de Pau/
lo in raptu.vt.ij.Cor.xij.idcirco addendū est ad hoc q visio
dei sit beatificata q sit eterna. vnde dicit: Longitudine dierū
replebo illū.i.vita eterna que sufficit ad replendū seu satiādū
affectū humanū. oēs eñ alie longitudines citra eternā nō re/
plent pfecte humanā voluntatē: q̄ ferf in bonū infinitum. Et
notandū est q Rabi abenhaєra in sua expositione declarans
istud verbū: Et ostendā illi salutare meū. sic dicit: Sensus hu
ius est vt delectenf in splendore diuino: qd est verum salutare
dei: vel etiā signat messiam. hec ille: q̄ sunt verba notādissima
in testimoniū dei. Item notādū q iste ps. pcipuus est contra
tentationes q̄ fidelib⁹ sepe cōtingunt: 7 ideo frequētaf in ec/
clesia in tpibus in q̄bus magis diabolus nitif ad decipiēdū
sc3 in dieb⁹ ieiunij 7 in cōpletorijs: put habef in glo. hebrei
etiā vocāt eū cāticū occasionū: et licet apud eos incipiat ps.
ab illo loco vbi dicif: Qui habitat in adiutorio altissimi: si/
cut apud nos: tñ quādocūq3 eū cantāt vel recitāt in suis offi
cijs incipiūt a parte vltima pcedēt ps.s. vbi dicif: Et sit splē
dor dñi dei nostri 7c. et sic cōtinuāt vsq3 i finē. vbi dicif: Ostē
dam illi salutare meū: quod valde cōsonat huic expositioni:
q3 ab illo loco incipiunt narrare quinq3 effect⁹ gratie supra/
dictos: 7 cōtinuanf vsq3 ad finē hui⁹ ps. vt dictū est.

Replica.

In ps. Qui habitat: quia postilla.eum exponit vt ostendat ps. denūciare bene
ficia dei sup populū exeuntē de egypto: Burgen. temere re/
darguit. d. illā postil. expositionē omnino irrationabilem ex
motiuis debilib⁹ in pcedenti correctione solutis. In speciali
obijcit primo q3 ppls isrl in deserto fuit dure ceruicis 7 puer
sus: igif merito ppli illi⁹ nō puenerūt beneficia hic enume/
rata. Respondef q postil. nō dicit de merito illius populi q̄
ad illa beneficia: sed dicit q sicut in pcedenti ps. Ps. petijt
a deo populo exhiberi illa beneficia: ita in hoc ps. denūciat
ea sup populum futura: nihil igif concludit Burg. Secun/
do obijcit Burgen. q ppter puersitatē populi nō potest ille
versus de eo exponi. Quoniā in me sperauit liberabo eum.
Nescio rationem: Burgen. tam varius est loquēdo de popu
lo isrl. nūc eū dignificat vltra modū cōtendēs de eius prima
to etiā in ecclesia christiana: vt pt3 Gen.ix. Hic aūt vilificat
populū illū ad vltimū: q̄ tñ deo fuit valde peculiaris et speci
aliter desponsatus: vt pt3 p totū librū Exodi. 7 de illo popu/
lo dicif: Nō est alia natio tam grandis 7c. Deut. iiij. huic po
pulo dictū est: Eritis mihi i regnū sacerdotale: gens sancta:
populus acquisitionis. Exo. xix. et in ps. cxiij. Facta est iu/
dea sanctificatio ei⁹ 7c. et alibi: Notus i iudea de⁹ 7c. Quic
quid tñ sit de adoptione hui⁹ populi: dicendum est q benefi
cia pstita illi populo et pmissa etiā in hoc ps. cōtenta. non p
uenerūt ppter merita populi sed ppter fidem et merita pa/
trū ad satisfaciendū pmissionib⁹ eis factis: 7 contigerūt illi
populo in figura nostri qui ad illa beneficia spūaliter intelle
cta aspiram⁹ non nr̄is meritis s merito xpi patrib⁹ pmissi et
nobis exhibiti. vñ si Bur. fuisset memor ear causarū diuine
miserationis et beneficiorū quas p longā digressionē assigna
uit supra Exod. xxxij. in vltimo corruptorio abstinuisset ab
his obiectionibus hic et pcedēti ps. factis q3 illis ibi dictis
formaliter cōtradicūt. Et cū vltimo Burgen. obijcit auctori
tate hebreor doctor aliquorū q̄ hūc ps. exponūt d quolibet
seruo dei. Respondeo q nō sequif: illi sic exponunt: igif alio
mō exponi nō pōt. Bur. etiā habet vnū argumētū sibi famili
are: q bonū de q̄to cōmunius de tanto diuini⁹: igif exposi/
tio de plurib⁹ siue bonis siue malis melior est q̄ de vno vel
singulis: q̄uis aūt sepe ostenderim illud argumētū nō vale/
re cōtra postillatorē: valet tñ cōtra facientem.

Glo. ordi.

quo tpe diabolus magis nitif ad decipiendū:
eo tpe magis nos laborem⁹ ad resistendū.
a ¶ Psalm⁹ cantici. Aug⁹. Propter fastidiū
animorū eadē diuerse 7 varie tractanf: nullu3
eñ aliud canticū tractaf in hoc ps. q̄ in alijs
sed idē licet diuerso modo. i. canticū fidei spei
et charitatis. ¶ Aug⁹. Psalmus spiritualis
opatio cātici: q3 in eo semp debem⁹ cātare deo
et gratias agere: exultātes deo de sabbato.i.
eterna requie: de qua loquif pheta ostendēs
laborare iustos sex dieb⁹.i.sex etatib⁹. vij. re/
quiescere: malos ecōtra: hic quiescere: ibi laborare: vt hic libenter labo/
rem⁹ agentes sabbatū mētis. b ¶ In die sabbati. Aug⁹. triplex est sab
batū. Tēporis septimus dies quo post opera sex dierū cōpleta requie/
uit deus. Sabbatum eternitatis eterna requies p qua in psenti bona
operari debemus. Sabbatū mētis est tranquillitas cōsciētie spe futuri:
vt nō turbenf rebus seculi: vñ hic agif. In hoc sabbato cordis primum
est vt bona tua deo tribuas: mala tibi: peruersi et pturbati sine sabbato
bona sibi tribuunt: mala vel sathane quasi coegerit: vel fāto stellarū qd
est accusare deū: vel aperte deo quasi ipe voluerit. Ecōtra docet hic ps.
cōfiteri dño i vtroq3. In petō: q3 tu fecisti. In bono: q3 ipe fecit: 7 sic psal
lere nomini: gloriā dei querēs: non tuam. XCI
c ¶ Bonum est con. Cas. Primo agit quō bon⁹ iperturbat⁹ agit sab
batum mentis: sentiens oīa bene agi a deo: qd nō nouit stultus.
Aug⁹. Bona psentia a deo nobis donata cōsolatio sunt: cū de
sunt iusti/

a b Psalm⁹ cātici in die sabbati.
a ppter futurū seculū christiani sum⁹. iō q̄uis mō se habēt psētia grati sim⁹ cōsolatiōi dei p blāda: 7 iusticie p aspa dicentes: bonū est cōfiteri
iustū et iocundū. voce
c Bonū est cō XCI a
opere.
fiteri dño: 7 psallere nomini tuo. b

Nico. de lyra

XCI

Bonū est cōfiteri dño. Huic ps. pmittif talis titulus in hebreo 7 in translatione Hiero. et i trāsla. communi. Psalmus cātici i die sabbati: 7 fm hebreos moyses fecit hūc ps. decantādū i die sabbati q̄ celebris ē apud hebreos in memoriā bñficij creationis. fm q dicif Gen. ij. Et benedixit deus diei septimo et sanctificauit illum 7c. Et diuiditur ps. iste in tres partes: q3 primo ps. inducit p beneficio creationis ad gratiarumactionē. scdo ostendit ingratorū punitionem. ibi: Uir insipiens. tertio gratorū promotionē. ibi: Et exaltabif. Circa primū dicif: Bonum est confiteri domino.s.cōfessione laudis diuine: et quia talis cōfessio nō solū fiebat simplici verbo sed aliquādo cū cantu solenni et potissime i die sabbati. ideo subdif: b ¶ Et psallere nomini tuo altissime.i. ad gloriā nominis tui: ad quā debet talis laus ordinari nō ad tēporale lucrum principaliter: licet ministri dei secūdario possint intendere ad victum suum et vestitum fm decentem statum.
Ad annū/

sunt iusticia est. Cōsolaf eñ nos deus et emēdat in vtro
q3 ergo sim⁹ et grati dicētes: bonū est cōfiteri 7c.
a ¶ In decachor. Aug⁹. Psallit q̄ cū hilaritate bene fa
cit. q̄ cū tristicia: de eo fit: nō ipse facit: 7 portat psalteri/
um nō cantat in eo. ¶ Aug⁹. In decachordo. Si bñ lo/
queris tñ: cāticū est sine citha
ra. Si operaris 7 nō loqueris:
cithara est sine cantico: 7 ideo
bene loquere 7 bene fac.
b ¶ Quia delectasti 7c. Aug⁹.
Eph.2.b Unde apostol⁹: Ipsius figmē/
tū sum⁹ creati in fide et in ope/
rib⁹ bonis: nisi eñ te reforma/
ret de⁹ ad bona opa: nō nosses
Joh.8.f nisi petm. vñ in euāgelio: Qui
loquif mēdaciū de suo loquif.
Omne eñ peccatū mēdaciū ē:
q3 cōtra legē 7 veritatē: ergo q̄
loquif mēdaciū de suo loquif:
id est d suo peccat q̄ peccat: sed
q̄ loquif veritatē de deo loqui
Ps.115. tur: q3 solus deus verax: om/
nis homo mendax: hec ē bona
cōfessio. Sed quid de his qui
male viuunt 7 florent: tñ ptur/
baf anim⁹ 7 pdit sabbatu3: q3
videt se in decē opib⁹ legis et
mala pati: aliū sine his florere.
vñ ait: q̄ magnificata sunt.
c ¶ In factura. Cas. Hiero. 7 in
decore ipius mūdialis fabrice:
7 in obedientia: 7 in dispositio
ne: 7 in causis: 7 in effectib⁹ et
in operib⁹ manuū q̄bus vtor
vel que miror. d ¶ Q̄ magni.
Cas. Hiero. sūt i substātia 7 in
forma 7 in vi. 7 in ceteris: ni/
mis pfunde sunt cogitatiōes
tue quibus talia fecisti 7 regis.
e ¶ Uir insipiens. Cas. De de
lectasti in operib⁹: sed vir insi
piens nō cogno. 7 stultus q̄ si
scit nō cauet sibi nō intel. hec q̄
dixit: vel q̄ dicit post. ¶ Cassi.
Summū gen⁹ scientie est scire
deū tanta pstare: q̄ humanus
sensus nō valet attingere.
¶ Insipiens est qui celesti sapi
entia vacuus: humanis versu/
tijs plenus est qui nō scit ope/
ra dei: quia casu putat oīa agi.
Stult⁹ est brutus qui nec secu/
laria nouit. f ¶ Cū exorti fue/
rint. Cas. Malos asserit peritu
ros vt metus sit ceteris. Ordo
verborum talis. Q.d. Stult⁹
non intelliget hec.s.vt.i. qua/
liter peccatores intereant in se/
culū seculi.i. sine fine. cum ipsi
peccatores exorti fuerint 7c.
¶ Cas. Hic florent breui tempo
re vt fenum in iudicio appare/
bunt omnibus q nō hic: non
quidem ad gloriam: sed vt sem
per intereant: tu christe in eter
nū pmanebis: nō vt iudei puta
uerūt te cōmuni.s. sorte mori.
g ¶ Tu aūt al. Aug⁹. expectas
desup ex eterno quādo trāseat
tempus impiorū 7 veniat tempus iustorum: q3 eternus
est: longanimiter deus tolerat mala: 7 videt quid illis
seruet. Iunge te eterno: 7 patienter feres mala: videns
infra te omnia 7 dices: qm ec. ini. Si homo cito transit
vt fenum: verbū dei manet in eternū: sed ex se tpalis: nō
longanimis: ex verbo etern⁹. h ¶ Et exaltabif. Aug⁹.
7 si ipsi peribūt: q̄ tibi spes q̄ pateris? exaltabitur. Ali/
Ps.21. qū vnicornis supbiā significat. sicut ibi: Et a cornibus
vnicorniū humilitatē meā. aliqñ exaltationē vnitatis: si
cut hic

a pdicit duob⁹ duo alia reddit. Q. bonū est cōfiteri et psallere. ad quā rem. Q. qñ bene est lauda misericordiā. b qñ bene est quod ē misericordi dei. a
altissime. Ad annūciandū māne a
a qñ male veri. q3 iuste flagellat. nō crudelitatē.
misericordia3 tuā: 7 veritatē tuā b c
a in aduersis. decē pceptorū quorū obseruātia spirit⁹ hominis viuificat. a spūviuificato.
a per noctē. In decachordo psaltē d e
a verbo. cū gaudio in carnis mortificatiōe et actualib⁹ rebus. b opere. c iam bonum quia hoc in me fecisti.
b rio: cu3 cātico in citharā. Quiā f g h
a Aug⁹. in eo qd in me facis. tu fecisti si bene ago.
c delectasti me dñe in facturā tua:
a si quid boni ago de te exulto. deinde. non in mea felicitate.
7 in operibus manuū tuarū exul
quia.
d tabo. Q̄ magnificata sūt opera i
a vt mali florēāt: boni laborent. Q.d. ideo quia illi alieni: hi filij.
tua dñe: nimis pfunde facte sūt k
sed. a vel iprudēs q̄ nō puidet i futuro.
e cogitatiōes tue. Uir isipiēns nō l
a Aug⁹. qui nescit se cedi vt sit heres: dimisso exheredato cui parcitur a flagello.
cognoscet: 7 stult⁹ non intelliget m
a s. postq̄. b exercuerūt in tēporalibus.
f hec. Cūm exorti fuerint pctōres n
a i hyeme hui⁹ seculi virēt: in estate futuri iudicij arescāt. b cōspicui oībus. Aug⁹. vel p spexerint illos.s. orientes et florentes ad tempus oēs qui operanf iniq̄tatē.i. q̄ nō recte sentiūt de deo in corde: et mirāf florem illorū: ita intereunt cum illis in eternum.
sicut fenūm: 7 appāruerint oēs o
q̄ operanf iniquitatē. Ut intere p q
sine fine.
g ant in seculū seculi: tu aūt altissi/ r
an interibūt. blasphemi et amicus mundi. inimicus est dei.s. qui adulterat amore seculi.
m⁹ in eternū dñe. Qm ecce inimi s
a repetit. q. iam video.
ci tui domine: quoniā ecce inimi
a qui mō florēt. b a grege domini seperari.
ci tui peribūt: 7 dispergenf oēs
sine inimici.
h qui operanf iniquitatē. Et exal/ t
fortitudo vnitatis q̄ tūc sublimis erit.
a monarcha meus.
tabif sicut vnicornis cornu meū:
a quādo. totū qd patif ecclesia iuuēt⁹ est. nouissima sūt senectus q̄ in leticia erunt.
7 senect⁹ mea i misericordia vbe/ v

a ¶ Ad annūciandū mane.i.tpe psperitatis. b ¶ Misericordiam
tuā. q3 quicquid psperi habem⁹: venit ex dei misericordia.
c ¶ Et veritatē tuā.i.iusticiā tuā. d ¶ Per noctē.i.tēpore tribula/
tionis: q3 quicquid asperi nobis cōtingit: ex veritate diuine iusticie
pcedit. Uel pōt hoc referri ad solēnitatē sabbati i qua sacerdotes
et leuite nō solū canebāt diuinas laudes d
die sed etiā de nocte p aliqua ei⁹ parte. Et
q3 nō solū canebāt laudes diuinas vocib⁹
humanis sed etiā musicis instrumentis. iō
subdif: e ¶ In decachordo psalterio. id
est decē chordarū. f ¶ Cum cantico. qd fie
bat voce humana. g ¶ In cithara. q3 va/
rijs instrumentis vtebanf in canticis diuer
sis 7 ratio motiua hui⁹ cantus tangif cū di
cit: h ¶ Quia delectasti me domine in fa/
ctura tua: q3 creature a deo pducte sūt cau
sa exultationis et delectationis homini: tū
quia creature corporales facte sunt in eius
obsequiū: tū q3 p gradus creaturarum ani
mus hominis eleuaf ad deū cognoscendu3
et amandū: verūtamē q3 homo ratiōes crea
turarū nō pōt pfecte attingere fm q dicif
Eccs.j. Cūcte res difficiles nec est q̄ possit
eas explicare sermōe. iō subdif admiratiue.
i ¶ Q̄ magnificata sunt opa tua dñe. 7 ex Ps.105.
hoc apparet magnitudo diuine potentie.
k ¶ Nimis pfunde facte sunt cogitationes
tue. q3 diuina secreta nō possunt attingi ab
aliqua creatura virtute ppria: 7 nō solū p
ut sunt in deo: sed etiā put sunt in effectib⁹
mirabilib⁹: nullus eñ vnq̄ p rōnē inuesti/
gare potuit in particulari qualitatē magne
tis qua ferrū attrahit: 7 iō dicif q hoc ha/
bet a tota specie: q3 pprietas illa sequif spe
ciem magnetis: sed que sit illa ignoratur. 7
idem est de virtutib⁹ aliar rerū occultis: et
cōsideratio taliū debet inducere hoīem i ad
miratione et laudē cōditoris. l ¶ Uir insi/
piens nō cognoscet. Hic cōsequenter osten/
dit ingratorū punitionē. 7 primo tangit eo/
rum vitiū dicēs: Uir insipiens non cogno/
scet. Dicif aūt insipiens ille qui nō sapit be/
neficium sue creationis: 7 iste merito tanq̄
ingratus repellif a beneficio diuine illustra/
tionis. 7 iō subdif: m ¶ Et stult⁹ nō intel/
liget hec.i.intra se nō legit diuina beneficia
meditando: ex quo meref a deo puniri: ppt
qd subdif: n ¶ Cū exorti fuerint peccato/
res sicut fenū: qd cito arescit 7 desiccaf.
o ¶ Et apparuerint. modico tpe florētes tē
porali psperitate. p ¶ Omnes q̄ operanf
iniquitatē. quos deus aliquando pmittit p
sperari temporaliter ppter aliquod modicū
bonū ipsor: qd nō meref eternā mercedem.
sed tñ tēporalē. iō subdif: q ¶ Ut intereāt
in seculū seculi.i. eternaliter ppter suas ini/
quitates: qd pcedit ex alto dei cōsilio. iō
subdif: r ¶ Tu aūt altissim⁹ in eternū do/
mine. et p consequens potēs put et quādo
7 q̄diu placuerit tibi iniquos multipliciter
punire. ideo subdif: s ¶ Quoniā ecce ini/
mi dñe 7c. et pt3 sn̄ia ex dictis. t ¶ Et exal
tabif. Hic cōsequenter describif gratorū p
motio. 7 primo quātū ad tēporale dominiū
scdo quātū ad diuinū obsequiū. ibi: Plan/
tati. Circa primū dicif: Et exaltabitur sicut
vnicornus cornu meum: quod fuit impletū
tempore Iosue: quādo. xxx. 7 vn⁹ reges fu/
erunt a populo israel debellati. vt habetur
Iosue. xij. v ¶ Et senect⁹ mea in misericordia vberi. In hebreo ha
bef: Et linitio mea in oleo ramoso.i.abundanti: et hoc fuit impletū
tēpore dauid qui fuit linitus.i.vnctus in regem oleo ramoso.i.abū
danti q3 ter fuit inunctus. primo per samuelē. j. Reg. xvj. scdo sup tri
bum iuda. ij. Reg. ij. et tertio super totū israel. ij. Reg. v. et ad ean/
dem sn̄iam reducif lr̄a Hiero. que talis est. Et senectus mea in oleo
vberi: et vocaf tēpus dauid senectus respectu temporis sub iosue:
quia multi anni fuerunt intermedij. Ad eandem sn̄iam reducif lit
tera cōmunis. Et senectus mea in misericordia vberi: qui dauid fuit
cepit vn/

cut hic: q: vnicornis exaltabit. oes heretes peribūt.
a Et despexit. Aug². q: iō iam nunc despexit: τ audiet a veritate intus. b Et ab insurgētib². Cassi. Uel insurgētes in me malignātes audiet in nouissimo quando se increpabūt dicētes: Quid nobis pfuit supbia τ diuitie.
c Auris mea. Aug². Stātis ad dexterā audiet in futuro h̄ scz: Ite maledicti in ignē eternū. A quo malo auditu iustus nō timebit. Ecce hoc istis: q̄d de iustis: Iustus vt palma. illi vt fenū. Iustus vt palma p altitudine: τ q: radix aspera: pulchra coma in sūmo τ fine: τ tarde fructū facit. Ita et iustū hic asperat labor: quē i supnis pulchritudo imortalitatis coronabit: τ quasi tarde post lōgos labores mercedē operū recipiet. d Iustus vt palma. Cas. tertia pars. Iustos florere vt hac pmissiōe deuote gaudiāt. e Palma et cedrus. Aug². He arbores nō arescūt estate: vt fenū. f In atrijs domus. Cas. Atriū initiū māsionis: domus īterior. In atrijs ergo florebunt. i. in ipo resurrectionis initio dū audiēt: Uenite bñdicti pris mei. g Adhuc multiplicabūtur. Cas. Ecclesia magis nicipiet esse vberrima cum ad finē seculi erit pducta. tunc eni passionib² electorū cito implebitur numerus beatorū. Et accipit hic aliter senect² q̄.s. b Annūciēt. Cas. Hic vl'dū p̄mia capient annūciabūt q̄ iustus q̄ suis pmissa cōplet. Et nō est iniquitas in eo. Aug². vt hic gmittat pati p se quos nō ibi omet. Et rect² q̄ remunerat: s̄ nō iniquus

47. di. c. oes. i. glo

a Aug². dum in aliquo pbat: τ inuenit inimicos q̄ visi sūt amici. ora nec mala.
a ri. Et despexit oculus me² ini a
de.
b micos meos: τ ab insurgētib² i b
prescia τ peaura.
c me malignantib² audiet auris
quid.
d mea. Iustus vt palma florebit: e
a impurribilis. stola imortalitatis cādidus. candidatio interpretatio.
e sicut cedrus libani multiplicabi d
ideo. nūc. ecclesia.
f tur. Plantati in domo dñi: in e
celi.
atrijs dom² dei nostri florebūt. f
a nōne hic iā florēt. hic aliqd ibi pl².
g Adhuc multiplicabunt in sene g
a interim. b vel trāquilli. Ecce sabbatū nō eos mouet fenū. Cedrus eī τ palma nec in tēpestatib² curuant sed tranquilli sunt.
cta vberi: τ bene patiētes erūt b
a quid. qui dicit nō recte oia agi fenū qui in sabbato est: contra annūciat.
b vt annūciēt. Quoniā rectus do i
minus deus noster: τ nō est ini
quitas in eo.

cepit vnctionē regni a deo nō solū p psona sua: sed etiam p filijs ab eo descēdentib². vt habet .ij. Reg. vij. τ hoc pcessit ex magna dei misericordia q̄ p oleum designat in scriptura. a Et despexit oculus me² inimicos meos: q: dauid cōfidēs de dei adiutorio insultū philistinoꝝ τ alioꝝ aduersarioꝝ suoꝝ reputauit p nihilo.
b Et ab insurgētib² in me malignātib² audiet auris mea. quasi diceret: talis rumor tāgit aures meas tūmodo et nō cor. qd̄ cōtingit in dauid nō ex supbia vel psumptione de virtute ppria: sed ex diuina cōfidentia.
c Iustus vt palma flo. vocat moyses ipm dauid iustū: q: deo acceptus fuit: τ floruit in fama τ virtute: τ etiā in sublimitate honore. ideo subdit: d Sicut cedrus libani multiplicabit: q: cedrus valde inaltat.
e Plantati. Hic cōsequēter describit exaltatio ppli q̄tū ad cultū diuinum qui tpe dauid valde fuit augmentatus per ipm q̄tum ad ordines sacerdotū τ leuitarū. vt habetur j. Paral. xxiij. vsq3 ad. xxvij. exclusiue: τ h̄ ē quod d̄r: Plantati in domo dñi. i. sacerdotes et leuite ad diuinū cultū ibidē deputati.
f In atrijs domus dei nostri florebūt: q: ī atrio sacerdotū hostias imolabāt: τ in alijs atrijs legē docebāt. g Adhuc multiplicabunt in senecta vberi: q: nō solū in iuuentute multiplicabant in bonis operib² sed etiā in senectute. h Et bene patientes erunt. i. bona recipientes a deo. sm eni philosophuꝫ beneficiatus dicit bene passus a benefactore. et hoc sonat lr̄a Hiero. clarius que talis est: Adhuc in senectute fructificabunt pingues: et frondentes erunt: id est ex pinguedine gratie bona opera producentes.
i Ut annuncient: quoniam rectus dominus τc. Hic incipit versus vltimus i hebreo et in translatione Hiero. que sic habet: Annunciantes quia rectus domin²: et est sensus q̄ nō solum in iuuētute sed etiam in senectute annunciarent populo constanter iusticias domini rectas.

Moraliter.

Bonū ē ɔfi τc. Ps. istū fe. XCI cit moyses sm hebreos ad cantāduꝫ in die sabbati p beneficio creationis. Allegorice vero potest exponi p solēnitate diei dominice q̄ succedit diei sabbati. τ primo inducimur ad dei laudē p beneficio resurrectionis inchoate in christi resurrectione. cum dicit: Bonum est confiteri domino. oratione secreta. Et psallere. voce publica. Ad annūciādū mane misericordiā tuā τc. nā de die dicūt alique laudes diuine et alique d̄ nocte. In decachordo psalterio τc. p hec instrumenta in nouo testamēto significant bona spiritualia: vt p psalteriū decachordū impletio decē mandatoꝝ: p citharā triangularē sancte trinitatis fides: que requiruntur indebite laudantib² deū. Quia delectasti me in factura tua. id est in humanitate christi in vnitate suppositi cōiuncta. Et in operibus manuū tuarū exultabo. nā in creaturis relucet bonitas diuina: τ sic sūt deuotionis et leticie cā. ideo dicitur: Q̄ magnificata sunt opera tua domine τc. nullus eni potest ea ad plenū inuestigare. Uir insipiens. Hec est pars secūda in qua ponit ingratoꝝ punitio. cū dicit: Uir insipiens nō cognoscet τc. id est nō sapiens eterna: q: nō cogitat nisi tēporalia: nec p cōsequēs appetit: q: non amat nisi cognitum. Cum exorti fuerint peccatores sicut fenum id est ad tēpus modicū. Ut intereant in seculum seculi: qm̄ ecce inimici tui peribunt. cū diabolo et angelis eius. Et exaltabit. Hec est tertia pars in qua ponit gratoꝝ retributio. cū dicit: Et exaltabit sicut vnicornis cornu meū. id ē potestas ad repellendū malum. Et senectus mea in misericordia vberi. id est in plenitudine spiritualiū bonorum. Et despexit oculus me² inimicos meos. id est demones τ hoies malos. Et ab insurgentibus in me malignantib² audiet auris mea. scz corporis sed nō cordis quia nō terrebor ab eis. Iustus vt palma florebit. que est aspera in stipite. τ dulces fructus habet in sūmitate: sic iustus incipit ab asperitate penitentie et cōsūmat in dulcedine cōsolationis diuine. Et sicut cedrus libani multiplicabit. cedrus eni est arbor altissima et fecunda. ideo significat iustum pfectum in vita cōtemplatiua τ

Moraliter

actiua. Plantati in domo domini. id est radicati in fide formata charitate. In atrijs domus dei nostri florebūt. id est in ecclesia militante viuent honeste. Adhuc multiplicabunt in senecta vberi. de bono in melius pcedentes vsq3 in finē. Et bene patientes erunt. quia patientia consūmat. Iaco. j. Patientia opus perfectum habet. Ut annuncient. illud qd̄ sequit. Quoniam rectus dñs de² τc. In ps. xcj. Bonū est cōfiteri dño. vbi d̄r in postil. Et sm hebreos moyses fecit ps. istum.

Additio. j.

Dictū ē supra: q̄ nō oēs hebrei sunt illi² opinionis: imo plurimi eoꝝ attribuūt istū ps. sicut τ oēs alios ipi dauid: τ q: frequēs repetitio vnius τ eiusdē est fastidiosa: idcirco de cetero nō intendo aliquid addere circa auctoritatē psalmorū: nisi aliquid noui allegetur in sequentibus. In eodem ps. vbi dicit in postil. Uir insipiens. Hic consequenter ostendit τc.

Additio. ij.

Hoc qd̄ dicit psal. Uir insipiēs nō cognoscet et stult² nō intelliget hec: videt ptinere pprie ad defectū cognitionis seu intelligētie: non aūt ad defectū gratitudinis: put dicit postil. de quo i lr̄a huius ps. nō videt fieri aliqua mētio. vnde circa hoc aliter videt dicendū. Pro quo sciendū est: q̄ ps. in p̄cedēti versu nō solū pfitet pductionē rerū a deo: de qua dicit q̄ magnificata sunt opera tua dñe: sed etiam puidentiam τ gubernationē rerū ab ipso deo: de quibus dicit: nimis pfunde facte sūt cogitationes tue. Ad pfectionē eni puidentie ptinet oia intima et particularia cōsiderare: qd̄ requirit pfundas cogitationes. τ ideo dicit: Nimis pfunde facte sunt cogitationes tue. s. circa res gubernādas: sed sicut fuerunt aliqui vt platonici qui diuinā puidentiā amouerūt a singularib² generabiliū et corruptibiliū pter eoꝝ instabilitatē: vt Aug². narrat. viij. de ciuitate dei: sic etiā fuerūt multi qui amouerūt puidentiam diuinam circa res humanas: pter hoc q̄ videbant in hoc mundo q̄plurimos iniustos florere τ prosperari: similiter et iustos sepe magnas pati aduersitates: ex quo cōcludebant

cōcludebāt q̄ taliū puidētia seu gubernatio non ptineret ad deū q̄ sūme iust² ē: τ iste erat error dicētiū de deo Iob. xxij. Super cardines celi pambulat τ nr̄a nō ɔsiderat: τ q: taliū rōcinatio ē stulta: idcirco dicit ps. Uir insipiēs nō cognoscet hec id est nō cognoscet q̄ cogitatiōes dei circa rerū hūanaꝝ gubernationē sūt pfūde τ valide: τ reddēs cām q̄re stult² h̄ nō itelligit subdit: Cū exorti fuerint petōres sicut fenū. i. multiplicant ī h̄ seculo plus q̄ alij. iuxta illud Eccs. j. Stultoꝝ infinit² ē numer². Et apparuerit oēs q̄ opant iniq̄tatē: h̄ ē q̄ nō solū multiplicāt nūero: s̄ etiā pspērāt florētes: τ h̄ ē motiuū insipiēt' et τ stulti p̄dicti quo nitit amouere diuinā puidētiā seu gubernationē ab hmōi reb² hūanis: qd̄ q̄dā ps. reprobat cū dicit: Ut itereāt i seculū seculi. h̄ ē dicere: talis multiplicatio τ pspēritas nō ē reputāda. In seculū seculi. s. i vita futura. Cui² rō ē eo q̄ tales l3 mō florēāt interibūt tñ: q: de² q̄ ē altissim² τ potētissim² i eternū nō pmittit talia īpunita. vñ sequit: Tu aūt altissim² τc. qm̄ ecce inimici tui τc. vsq3 ibi: Qui opant iniq̄tatē. Cōsequēter tractat ps. de istis q̄ l3 q̄nq3 supprimāt: finalit tñ q̄si triūphaliter eleuant. de q̄b² dicit: Exaltabit sicut vnicorn² cornu meū: cui² rō ē: q: d̄r. j. Iob. v. Hec ē victoria q̄ vincit mūdū fides nr̄a. Et q: q̄nq3 ɔtingit q̄ magna ps vite iusti sit in tribulatiōe: dicit q̄ etiā tales ī senectute sepe reflorēt: τ de h̄ dic: Et senect² mea ī misēdia vberi: q̄ q̄dē iusti sepe vidētes punitionē maloꝝ letant ī manifestatiōe diuie iusticie eo mō q̄ d̄r: Letabit iust² cū viderit vindictā. τ de h̄ dicit: Despexit ocul² me² τc. τ q: q̄nq3 hec vindicta nō videt s̄ audit. iō dicit: Et ī surgētib² ī me malignantib² audiet aur' mea: supple vindictā seu punitionē eoꝝ. Cōsequēter ōndit p exēplū differentiā quā posuerat iter iustos τ ipios. d. Iust² vt palma florebit τc. q. d. sicut iter plātas sūt q̄dā q̄ cito florēt τ cito arescūt sicut fenū τ hmōi: τ sūt q̄dā alie q̄ nō ita cito florēt s̄ paulatim: τ tales solide τ recte crescūt ī altū sicut palma τ cedr²: sic inter hoies q̄nq3 ɔtingit: q̄ ipij exorti sūt sicut fenū qd̄ modice duratiōis est. Iust² aūt sicut palma τ sic cedrus: τ iō sicut assimilauit primo petōres feno. d. Cū exorti fuerit petōres vt fenū: sic mō assimilat iustos palme τ cedro τc. d. Iust² vt palma τc. Est etiā alia differētia iter plātas ex loco vbi plātant: q: q̄dā loca sūt magis apta ad fructificādū q̄ alia: τ iō dicit de iustis. Plātati i domo dñi. h̄ ē dicere: nō soli iusti habēt excellentiā ex pte sui s̄ etiā ex loco vbi plātāt. Quia ī domo dñi. Et ī atrijs dom² dei scz ī grā τ v̄tutib² q̄ ptinēt ad iustos ī q̄b² de² habitat. Cōsequēter q: circa punitionē ipioꝝ ōnderat q̄ erāt ī eternū puniēdi: τ h̄ cū dixit: Ut itereāt i seculū seculi: nūc aūt dicit: q̄ iusti ī alia vita p̄ncipaliter p̄miabunt: τ h̄ ē qd̄ dicit: Adhuc multiplicabūt ī senecta vberi. vñ p senectā recte posset itelligi vita futura q̄ vltimū locū tenet ī duratiōe hūana: q̄ q̄dē senecta in

viris iustis vberrima ē: iuxta illud. Inebriabimur ab vbertate dom² tue. τ notāter dixit: Adhuc. q. d. nō solū in hac vita q̄nq3 p̄miant iusti s̄ p̄ncipalit' i futura. vñ notāter subdit: Et bñ patiētes erunt: q: ī actib² btificis iusti solū passiue se habēt. visio eni in qua principaliter ɔsistit beatitudo sit: τ gaudiū seu leticia q̄ talē visionē cōsequunt nō nisi q̄dā passiōes sūt. De visiōe eni manifestū ē q̄ vidēs nihil agit ī visam rem s̄ eꝫ. De gaudio vero τ leticia seu delectatione ptꝫ p Aug². xiiij. d̄ ciui. dei: q̄ eas nūerat iter ceteras passiōes aīe. vñ ppꝛissime τ valde notabilit dicit: Et bñ patiētes erūt: τ q: iusti ī illa vita beata ex ɔsequēti habēt quādā actionē. s. laudare deū: iuxta illud Esa. lxij. Sup muros tuos hierlm idcirco dicit: Ut annūciēt qm̄ rect² dñs nr̄ τ nō ē iniq̄tas ī eo: vbi li vt cū d̄r: Ut annūciēt. tenet nō causaliter s3 cōsecutiue. Et ē sensus q̄ tales ī senecta vberi bñ patiētes mō p̄dicto: ɔtinue annūciabūt rectitudinē diuie iusticie circa premiū bonoꝝ: τ q̄ nō ē ī eo iniq̄tas. s. circa punitionē maloꝝ. l3 eī multa alia de attributis essentialib² diuinis τ ei² effectib² circa creaturas sūt laudāda: tñ de rectitudine iusticie τ de amotiōe iniq̄tatis facit mētionē: vt cōcludat insipientiā stulti supradicti: q̄ diuinā gubernationē amouebat ab humanis actib² ex iniusticia q̄ ī eis apparebat: vt. s̄. dictū ē: ōndēs q̄ ī alia vita finaliter demōstrat q̄ rect² ē dñs τc. Si aūt obijciat ɔ p̄dicta de h̄ qd̄ d̄r: Eccs. ix. Uniuersa q̄ eueniūt iusto τ ipio bono τ malo mūdo et īmūdo τc. Ex q̄ ptꝫ q̄ ista bona tpalia indifferent se habēt ad bonos τ ad malos: qd̄ etiā sepe videt p experientiā. Cui² oppositū videt annuere ps. ī q̄busdā versib² hui² ps. vt dictū ē. Ad h̄ dicēdū sm Tho. p̄ma scōe. q. vi. ar. vi. ī cor. q. q̄ de² tñ dat iustis d̄ bonis tpalib² et etiā de malis q̄tū eis expedit ad pueniendū ad vitā eternā. Malis aūt q̄nq3 pmittit euenire bona tpalia: vt ī eis īuoluant ī penā petōꝝ. vñ ps. in h̄ loco loq̄t de iustis q̄b² de² aliq̄n exhibet bona tēporalia vt inde adiuuent ad cōsecutionē spiritualiū eo mō q̄ d̄r ī ps. timētes aūt dñm nō minuent oī bono. Notādū etiaꝫ q̄ iste ps. pprie ptinet ad diē sabbati. ī ipi² eī exordio tractat de sabbato legali qd̄ ad memoriā creatiōis rerū fuit p̄ncipaliter a deo institutū. vt ptꝫ Exo. xx. de q̄ dicit: Delectasti me dñe in factura tua: τ ī opib² manuū tuarū exultabo: τ sic reddit grās d̄ creatiōe rerū: ad qd̄ sabbatū illud institutū fuit. ī fine aūt ps. tractat de sabbato vltimo et finali in quo est vera requies aīarū: in quo sancti bñ patiētes laudes diuinas indesinenter annunciabūt: de quibus dicit: Adhuc multiplicabūt τc. τ bñ patiētes erūt vt annūciēt τc. vt. s̄. expositū ē.

Replica.

Circa ps. Bonū ē ɔfiteri. Et dñs regnauit decorē indut² τc. diuersificāt postillator: τ Bur. ī applicatione nō in sententie veritate.

Glo. ordi.

non iniquus vt fraudet p̄mio: sed benignus vt accumulet.
a In die ante sabbatum. Aug². Gen. 1. a In die ante sabbatū. i. sexto die q̄ fact² est homo ad imaginē τ similitudinē dei: factis oibus que erant valde bona: requieuit sabbato: p̄signās qd̄ requiescem² in deo: si faciam² bona opera q̄ cū labore fiūt. in quo deficeret homo: nisi spes quietis teneret. Et q: hec opa finē habent. sextus dies quo fiunt habet vesperā. Sabbatū non habet. Uel sexto die fecit de² hoiem. sexto seculo venit reformare. In. vj. die nō legit fundata terra: sed mystice dicit: cū homo fundat immobilis fide: tūc fit homo ad imaginē dei: quod significat sextus dies.

XCII

b Dominus regnauit. Cas. Laus christi hic cātat demonstratiuo genere. Primus locus laudis a pulchritudine ei². Secūdus a fortitudine ibi: Indut². Terti² ab opib². ibi: Etem. Quart² a ptāte. ibi: Parata. Quint² a laudib² vniuersitatis. ibi: Eleuauerūt. Sextus a veritate dictoꝝ ibi: Testimonia. Septimus a laude domus ibi: Domū tuā. c Decorē indutus. Aug². xp̄s decorus his quibus placent bona: fortis ɔtra detractores: sic fit homo imobilis p for. et est orbis q̄ nō cōmouebit. d Induit decorē. Cas. i. pulchritudinem sue maiestatis Mat. 17. a ostendit his quibus placebat: vt in monte thabor coram tribus discipulis resplēduit: fortitudinē vt quando veniē s̄ tes cuꝫ

ista. diuina. fit. xp̄o. i. sextū diem. i. deo eo q̄ fecit sexta etate seculi significata per sextum diem.
a Laus cantici ipsi dauid ī die
a homo in fide. nō ad historiā.
ante sabbatum quando funda
ecclesia.
ta est terra. XCII
a christ². b rex innotuit. primus locus a pulchritudine. quārū ad eos q̄b² placebat τ eū laudabāt.
D Ominus regnauit decorē idu a b c

Nico. de lyra

a Omin² regnuit. Huic ps. CXII pmittit talis titu. ī trāslatio. cōi: Laus cātici ipsi dauid in die ante sabbatū quādo fundata est terra. Et fuit iste titulus appositus ab aliquo doctore p sua volūtate seu imaginatiōe. q: ī hebreo et in translatiōe Hiero. nullus oīno ē titulus: nec iste ps fact² fuit a dd sm hebreos: s̄ magis a Moyse: vt. s̄. dictū est. τ dicit Ra. Sa. q̄ ps. iste loquitur de tpe messie cui subijcienda sunt regna mūdi. τ tunc iudei hoc vidētes dicent: Dñs regnauit decorē indutus est τc. q̄ aūt dicit hunc ps. loqui de regno christi verum est: quia de ipso pphetauit moyses sm q̄ dicit saluator Iohis. v. Si crederetis moysi crederetis forsitan et mihi: de me eni ille scripsit. τ Luce vl. d̄r: Et incipiēs a moyse et oibus pphetis interp̄tabat illis in oibus scripturis q̄ de ipso erant. Q̄ aūt dixit xp̄m venturū est falsum τ erroneū: q: iā diu est q̄ venit: τ regna mūdi sibi subiecit p fidē ei² ī oibus regnis publicatā quā aliq̄ ī oibus regnis suscipiētes venerunt ad christi obedientiā: τ sic littera hui² ps. iā impleta est in regno christi. Et sm hoc ps. iste diuidit in tres partes: q: primo describit regni christi inchoatio. scdo eiusdem impugnatio. ibi: Eleuauerunt flumina. tertio eius cōfirmatio. ibi: Mirabiles. Circa primū dicit: Dñs. s. iesus christus verus homo ver² de². b Regnauit. q: in sua resurrectione potestatē sup oēm creaturam accepit: pter qd̄ dicit Matth. vl. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. c Decorē indut² est. Indumētū eni diuinitatis est vel fuit humanitas xp̄i sm q̄ d̄r Phil. ij. In si

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

N tes eum capere corruerunt. Amicis ergo decorē inimicis fortitudinē ostendit: his p̄cinxit se vt q̄si expeditus et pmptus esset subiugādo sibi mūdū. Sedet ad dexterā patris: vel infidelib⁹ ex tunc. i. ab incarnatione qn̄ hoīes docuit. a Precinxit. Nō ait. Cinxit vel succinxit vel accinxit. Sed p̄cinxit. Cingimur enī opaturi. Accingimur pugnaturi. Succingimur ituri. Precingimur ministraturi. Aug⁹. Cictio ergo opera significat: qꝛ cingit se aliquis opaturus. Accingeris quando aliqd tibi adiungis. vnde: Accinge gladio tuo circa femur. i. in carne vigeat gladi⁹. i. spirit⁹ dei i veritate sermonis. Sed cingeris cū ante te aliquid ponis. Fragilis est supbia: et oīs fortitudo est ĕ humilitate. Loquēs ergo de fortitudine dixit: p̄cinxit se humilitate. Un̄ p̄cinxit se lintheo: et lauit pedes discipuloꝝ: qꝛ tūc humilis dans exēplum humilitatis. humilitatē docuit sicut ipē dixit: Discite a me qꝛ mitis sū et humilis corde. At detrahit quis tibi absenti: qꝛ nō sentis: nō est tibi opus fortitudine. detrahit etiā p̄senti: vbi opus est vt precingas te fortitudine. i. patientia ne irascaris: qꝛ melior est qui vincit iram q̄ qui capit ciuitatem. Precinxit. Cas. cetu angeloꝝ ascendens: vel strēnuitate operandi. b Etenī firmauit. Aug. decorē et fortitudinem induit vt fundaret terram vnde addit: Etenī firmauit. c Ex tunc. Aug. vel ex illo. tēpus gratie designat: forte intelligit hoc ex die ante sabbatum: id ē sexto tpe hui⁹ mundi quo dñs venit. s3 ne putes tūc cepisse quādo nat⁹ venit addit: a seculo tu es. d Eleuauerunt flumina vocem s. Aug⁹. Quia discipuli audientes eleuauerūt vocē omnes vnanimes ad deū dimissi a cōsilio iudeoꝝ. Apostolis aūt leuantib⁹ vocē multi crediderunt: et impleti spiritusancto et ipsi clamauerūt. vnde a vocibus aquarū multarum mirabiles e. ma. i. seculi quod cepit irasci vel psequi. e Eleuauerūt flu. flu. s. Cas. Hoc deest in alijs et in editione septuaginta quā Aug⁹. exponit: A vocib⁹ aquarū multarum facte sunt mirabiles elationes maris. Aque sunt gentes que deū laudāt: vnde mare. i. seculū multū ascendit: cum in mandatis dei firmat. Sed vt hec oīa ad deū referunt qui facit oīa bona. addit mirabilis in altis dñs. f Testimonia. Aug⁹. Quia mirabilis elatio maris et mirabilis in altis dñs testimonia tua sunt nimis credibilia: quia illud totum ante dixerat. s. in me pacem in mundo pressuram habebitis. Cū ergo viderēt pressuras: sperabant et coronas ex p̄dictione. Cas. testimonia. Uel ita seculū firmatum est in mādatis dei et gentes laudant. Et cum hec ita sint. Testimonia pphetarū facta sunt nimis credibilia. i. facta sūt vera. i. in xp̄o impleta. Cantat iste ps̄. in matutinis laudibus ante alios, qꝛ xp̄i laudē et laudis

(margin: Ps. 44. — Joh. 13. a — Mt. 11. d — De imu. eccle. c. 2 li. 6.)

locos ple/

a ƒ secūdus locus a fortitudine. ƒ quātū ad eos qbus displicebat: et q̄ ei detrahebāt.

tus est: indut⁹ ē dñs fortitudinē a

ƒ terti⁹ locus ab operib⁹. ƒ in toto orbe parauit q̄ nō cōmouebunt. ƒ in toto orbe sūt stabiles: sūt et mobiles palee. ƒ fide.

a b et p̄cinxit se. Etenī firmauit orbē b c

a ƒ credēs i xp̄m parat⁹ nō mollescere linguis laudantiū: nec frāgi linguis vituperantiū. b ƒ vlla cōcussione. c ƒ quart⁹ loc⁹ a p̄ate. ƒ Cas. est ab incarnatione qn̄ veniēs xp̄s hoīes docuit.

terre: qui non commouebit. Pa/ b

a ƒ aīa trāquilla: humilis: vn̄ spūs me⁹ requiescit sup humilē et quietū. ƒ qua sedes ad dexterā patris. s. vel infidelib⁹. b ƒ tn̄. ƒ ab eterno.

c rata sedēs tua ex tūc: a seculō tu c

a ƒ pprie. b ƒ quint⁹ locus a laude vniuersitatis. ƒ Fortiter et alte locuti sunt primo timuerūt. c ƒ apostoli. ƒ impleti misso spiritu: vel dū firmaret orbē terre philosophi leuauerūt cōtra deū vocē cōtradictiōis et fluctus psecutionū concitatos a vocibus aquarum: id est populoꝝ.

es. Eleuauerunt flumina domi/ f

a ƒ dicentes vocati ad cōciliū: nō possumus non loqui: que vidimus et que audiuimus.

d ne: eleuauerūt flumina vocem su g

e am. Eleuauerūt flumina fluctus h

suos: a vocibus aquarū multaꝝ.

a ƒ vel suspēsure qbus cepit irasci et psequi fideles. b ƒ seculi. c ƒ sed. ƒ ambulat sup aq̄s maris. i. sup capita potestatū et regnū terrenoꝝ qs subiugat et premit vt sit pax ecclesie.

Mirabiles elatiōes maris: mirā i k

a ƒ ergo. ƒ sextus locus a veritate dictorum.

f bilis in altis dom in⁹. Testimonia l

a ƒ ratione auctoritate: miraculis.

tua credibilia facta sunt nimis: m

a ƒ septim⁹ loc⁹ a laude dom⁹. ƒ quid de his oibus factū dom⁹ quā decet sanctitudo. i. aduēt⁹ tui benedictio qd̄ est decus ecclesie eternū.
b ƒ p totū. orbē qui nō cōmouebit.

domū tuam decet sanctitudo do n

a ƒ si multi cadunt dom⁹ stat multo tēpore.

mine in longitudine dierū.

militudinē hoīm fact⁹ est et habitu inuentus vt homo. et hoc indumētum ante resurrectionē fuit passibile et mortale et deturpatū in passione. fm qꝛ d2 Esa. liij. Nō est ei species neq3 decor: sed in resurrectiōe fuit gloriosū. et sic decoratū. a Indut⁹ est dñs fortitudinē. qꝛ istud indumētū factum est imortale et impassibile. b Et p̄cinxit se. qꝛ tanq̄ fortis p̄cinct⁹ in inferno detētos potēter eduxit: et ad celestia deduxit. fm qꝛ d2. s. ps̄. lxvij. Ascēdisti in altū cepisti captiuitatē accepisti etc. c Etenī firmauit orbem terre. i. stabilē fecit: q̄uis sit de nihilo virtute sue deitatis: quasi diceret nō est mirū si fecit p̄dicta: cū sit tante virtutis. d Parata sedes tua ex tūc: qꝛ a creatiōe celi empyrrei parata est sedes hominis xp̄i ibidē sup angelos. e A seculo tu es. fm qꝛ d2 Heb. xiij. Jesus xp̄s heri et hodie ipse et in secula. f Eleuauerūt flumina dñe. Hic ꝯñr describit ipugnatio regni xp̄i: qd̄ primo fuit impugnatū p p̄cipes sacerdotū volētes impugnare christi resurrectionē et ascēsionē et xp̄i regni p̄dicationē: vt habet Act⁹. iiij. et in plurib⁹ alijs locis: postea p impatores romanos et alios tyrānos qui vbiq3 terrarū extirpare nitebant populum christianū: vt sic de christi regno nō esset amplius memoria in terra: et hoc est qd̄ d2: Eleuauerūt flumina: id est potentes hui⁹ mūdi qui p flumina designāt: vt magis patebit infra. g Eleuauerūt flumina vocē suā: qd̄ fuit impletū quādo imperatores Romani et alij tyranni voce publica p̄cipiebant christianos vbiq3 exterminari. h Eleuauerunt flumina fluctus suos. i. psecutiones suas atroces ꝯtra christianos: p talē parabolā loquit Esaias. viij. Adducet dñs sup eos aquas fluminis fortes et multas regē assyrioꝝ. i Mirabiles elationes maris. Hic cōsequēter describit regni christi cōfirmatio: que facta est p duo specialiter. Primū est: qꝛ inter psecutiones atrocissimas tyrannoꝝ maxim⁹ creuit numerus christianorum: vt ptz ex gestis apostoloꝝ et martyrū et cronicis tēporum: et hoc est qd̄ dicit: Mirabiles elationes maris: id est psecutiones potestatis secularis cōtra fidē catholicā. k Mirabilis in altis dominus: q̄ fecit eā maxime crescere in psecutionibus. Secūdū fuit multitudo et magnitudo miraculorū in testimonium veritatis p̄dicate p apostolos aliosq3 christi discipulos. fm qꝛ Marci vl. dicit: Illi aūt pfecti p̄dicauerūt vbiq3 dño cooperante et sermonē confirmante sequentib⁹ signis: id ē miraculis sola diuina virtute factis: et ideo erant testimonia certa veritatis: cū deus nō possit esse testis falsitatis. et hoc est qd̄ dicit: l Testimonia tua. per opera sola diuine virtute possibilia. m Credibilia facta sunt nimis. i. magis q̄ prima principia scientiarū acquisitarū: qꝛ illa accipiunt ex experientia sensuū qui possunt falli et deludi: vt frequēter repertū est: sed veritas diuina nō pōt fallere neq3 falli. n Domū tuā decet sanctitudo dñe in longitudine dierū: qꝛ dom⁹ dei q̄ est ecclesia militans pmanebit in sanctitate fidei vsq3 ad finē mundi: et in ecclesia triumphante nō recipit aliud nisi sanctum. fm qꝛ dicit Apo. xxi. Nō introibit in eā aliquid coinquinatū et durabit in eternum. XCII

Moraliter. Domin⁹ regnauit. Sicut dixi in expositione litterali ps̄. iste est pphetia de regno hominis christi qd̄ incepit quodāmodo in sua resurrectione: ppter qd̄ tunc dixit: Data est mihi oīs potestas in celo et in terra. Matth. vl. et sic exposui: nec occurrit mihi alius sensus spiritualis cōuenientior hic ponendus.

In ps̄. xcij. Dominus regnauit: vbi dicit in postilla. Et p̄cinxit se.

Additio. j. Impugnatio regni christi p̄cipaliter est duplex: nā aut p falsam seu hereticā doctrinā: et de h ppie dicitur: Eleuauerunt flumina vocem suam: quia tales aduersarij per verba q̄ vocibus exprimunt ppie impugnāt doctrinā christi. Impugnat etiā per psecutiones atroces seu tyrannicas: et de hoc intelligit. Eleuauerūt flumina fluctus suos: qꝛ nō solum vocibus sed tumultuosis psecutionibus eam impugnant.

In eodē ps̄. vbi dicit in postil. Etenī firmauit orbem terre.

Additio. ij. Continuādo expositionē hui⁹ ps̄. ad litterā de regno christi put postil. ait: et bene fm hoc dicit: Etenī firmauit orbē terre qui non cōmouebit: meli⁹ exponit de fundatione ecclesie que orbis terre dicit: iuxta illud Sap. j. Spiritus domini repleuit orbem terrarum: q̄ quidē expositio correspondet auctoritati psalmiste p postil. allega. s. Ascendēs in altum captiuam duxit captiuitatē: ibidem

enī subdit

enī subdit imediate. Accepisti dona in hoibus. p illa enī dona spūssancti data a christo hoibus fuit ecclesia fundata: iuxta illud Prouē. ix. Sapientia edificauit sibi domū etc. et. j. Excidit colūnas septē. vnde sicut ps̄. in illa auctoritate. Ascēdēs in altū: postq̄ fecit mētionē de eductione captiuitatis ab inferno: statim subiungit xp̄s de fundatione ecclesie mō p̄dicto: sic pari forma in hoc loco postq̄ fecit mētionē de hmōi deductione cū dixit: Et p̄cinxit se. s. fortitudine ad deducēdū detentos in inferno: statim subdit de fundatiōe ecclesie d. Etenī firmauit orbem terre.

In eodē ps̄. xcij. vbi dicit in postil. Mirabiles. Hic ꝯsequēter describit regni xp̄i cōfirmatio.

Additio. iij. Littera hebraica i hoc loco sic sonat Plusq̄ voces aquarū multarū. Et q̄ mirabiles elationes maris mirabilis in altis dominus. i. mirabilior: et totus est vnus versus in hebreo. cuius sensus ē qꝛ mirabilior est dñs. i. christus fortitudine indutus in altis q̄ voces aquarum multarū et elationes maris: que sunt due impugnatiōes regni christi supradicte. Et ratio est: quia christus vincit omnes p̄dictas psecutiones: sicut ecclesia p christum firmata nō commoueat quod cedit in magnum testimonium fidei: et ideo subdit: Testimonia tua credibilia facta sūt nimis: et q̄ sint illa testimonia declarat dicens. Domum tuā decet sanctitudo etc. s. qꝛ domus dei que est ecclesia non obstantibus impugnationibus p̄dictis remanet in sua sanctitate vsq3 in finem seculi duratura: iuxta illud Matth. vltimo. Ego autem vobiscum sum etc. et de hoc dicit: Domine in longitudine dierū: put in postil.

Glo. ordi.

N locos plenissime l3 breuibus verbis cōtinet. a Psalm⁹ dauid. Aug⁹. Infirmis qui et murmurāt corde in deū: vel verbis videt de⁹ hic p̄sentia negligere vbi indiscrete bona et mala bonis et malis dātur: et amplius bona malis: mala bonis. Uel videt eque bonos et malos habere vel ampli⁹ malis fauere. ppter h hoīes vel mala agūt aperte similes leoni. Uel si timore hoīm nō audēt: intus habent similes lupo: et inuenta occasione nō mali fiunt: sed qd̄ erāt pdunt. Lupus et leo nō similiter nocēt: s3 similit cupiūt. Equa volūtas: sed ille timet canem: iste nō timet hos q̄ murmurātes corde: vel erūpentes in dicta vel in facta: curat hic ps̄. totus docēs patiētiā. b Quarta sabbati. Aug⁹. quo die fecit deus luminaria: Solem in potestatē diei: et lumina et stellas in potestatē noctis: hi sunt sancti qui lucent in medio nationis praue: sine murmuratiōe fixi in celo. vnde despiciunt q̄ in terra fiūt. Primo assumēs pphēta querimoniam i firmoꝝ cur peccatores gloriant: p̄mittit vnde saluēt: qꝛ dñs est in eos vindicatur⁹. vnde monet ad patientiā. XCIII

D Eus vltionū. Ne festines aliū punire si te lesit: sicut nolles puniri alio rogante quē lesisti: et si ille peccat i te ne pecces deteri⁹ blasphemās deū nec optes vindictā: q̄ si venerit forsan te prius ueniet. d Libere egit. Aug⁹. tpe infirmitatis: vt quādo in tēplo docuit tanq̄ ptātē habēs: qꝛ nec veritati eius nec potestati ei⁹ pōt obuiari: et qꝛ ita tūc: nūc exaltare: qꝛ vsq3quo peccatores. e Effabunt. Cas. exponit eorū peccata. Effabunt. oēs prauas cogitationes efferunt: vel publicas psuasiones. Et lo. sunt iniq. i. priuatas psuasiones: ne qd̄ tēpus vacuū sit a culpa pcedit exaggerādo. Loquentur oēs q̄ operan. etc. Aug⁹. Effabuntur. Uel respondent. i. habent qd̄ respondeāt iuste arguenti dicētes: cur nō facerē qd̄ libet. Ego felix iustus vester miser ē. Et hoc respō/

dendo

ƒ est. ƒ habitus. ƒ id est agēs de passia sacrorū q̄ significāt p luminaria facta quarta sabbati.

a b Psalm⁹ dauid quarta sabbati.

a ƒ nō putabat vindicare in malos sed vere vindicat: qꝛ.

D Eus vltionū XCIII a

a ƒ reperit vt ampli⁹ confirmet.
b ƒ vel fidenter. ƒ in carne loquēs nulli pepercit vitia oīm medicus secuit. Quid ergo in iudicio faciet vtiq3 q̄ iudicandus nō pepercit eis in verbo iudicaturus nō parcet in facto: et si qꝛ fidenter egit: occiderūt eū iudei: exaltare vt iam cōtra te nihil possint.

d dominus: deus vltionū liberē b c d e

egit. Exaltare q̄ iudicas terram:

a ƒ nō his q̄ penitent. b ƒ reddes. ƒ sed quādo. querit p te vt in illo inuenias qd̄ nescis.

redde retributionē supbis. Usq3 f g

quo pctōres dñe: vsq3 quo pecca h

a ƒ Cas. repetitio dolorē expectatiōis significat: qꝛ bonis grauis est incrētia malorū. ƒ nō mō placebunt. b ƒ palā dicēt. c ƒ contra deū dicētes: nō curat hec vel placēt ei q̄ facimus.

c tores gloriabunt. Effabunt et lō i

a ƒ exaggerat. b ƒ etiam.

quēt iniqtatē: loquētur oēs qui

a ƒ nō solū loquunt. b ƒ hanc. s. ƒ iustos in quos volunt superbire. ƒ als iniquitatē.

operantur iniusticiam. Populū k

tuum domine humiliauerunt:

a ƒ determinat populum. ƒ hec est populus. ƒ nō perdiderunt.

et hereditatem tuam vexauerūt. l m

Nico. de lyra

D Eus vltionū. Huic ps̄. p̄mittit talis XCIII titulus in trāslatiōe cōi. Psalm⁹ dauid quarta sabbati: sed videt appositus ab aliquo expositore: qꝛ in hebreo et in translatione Hiero. nullus penit⁹ est titulus: nec ex lrā hui⁹ ps̄. aliquid apparet vnde debeat appropriari ad decātandū i quarta die sabbati. i. quarta die a sabbato: q̄ est tertia dies creationis mūdi in qua distincta fuerūt elemēta: vt habetur Gen̄. j. Itē fm hebreos dauid nō fecit hūc ps̄. sed moyses: vt dictū est. De materia vero hui⁹ ps̄. dicunt hebrei qꝛ loquit de captiuitate ista in qua sunt mō per diuersas ptes orbis dispsi in quibus sustinent opprobria multa et afflictiones maximas a christianis a q̄bus expectant liberari p regē messiā venturū: et iō dicūt qꝛ moyses hoc puidēs i spiritu fecit hūc ps̄. interpellans diuinā vindictā ad populi isrl̄ liberationem. Sed hoc fundamētū est erroneū: qꝛ aduentus christi iam trāsit in p̄teritū: sicut frequenter dictū est: et ideo q̄tū mihi videt saluo meliori iudicio dicendū qꝛ in h ps̄. moyses intendit reuocare populū isrl̄ a quodā errore pestifero currēte tpe suo. Circa qd̄ sciendū qꝛ circa diuinā puidentiā aliqui errauerūt dicētes: qꝛ ista inferiora corruptibilia ppter eorū variabilitatem nō subiacent diuine puidentie et maxime actus humani qꝛ nō videbant qualiter infallibilitas diuine puidētie stet cū libertate arbitrij: in quorum psona d2 Job xxij. Nubes latibulū ei⁹ circa cardines celi pābulat nec nostra ꝯsiderat. Et iste error est valde periculosus vel pnitiosus. ex h enī sequit qꝛ hoīes sine freno currant ad vitia: p bonis vel malis suis actib⁹ nō expectātes penas aliquas vel p̄mia: ppter qd̄ fuit cura sanctis hoībus hūc errorē extirpare. Qꝛ aūt iste error cucurrerit tpe iob ptz: qꝛ allegat libro Job ca. p̄dicto q̄si currēs illo tpe: et p ꝯsequēs tpe moysi: q̄ fuit ei cōtēporaneus: qꝛ heliu buzites qui fuit vnus d̄ quattuor amicis iob cōtra eū disputantib⁹: fm cōem opinionē d2 fuisse balaā de quo certū ē qꝛ fuit cōtēporane⁹ moysi: vt ptz Nu. xxij. Ex q̄ sequit qꝛ moyses et Job fuerūt cōtēporanei. et p ꝯñs error p̄dict⁹ currebat tēpore moysi. et aliq̄ de pplo isrl̄ erāt hoc errore infecti: qꝛ erant ad mala pni: vt ptz ex libris moysi: ppter qd̄ moyses videt fecisse hūc ps̄. ad reuocādū eos ab errore p̄dicto: et qd̄ fac ostēdēdo punitionē maloꝝ manifeste factā a deo: qd̄ verū nō eēt nisi ei⁹ puidētia ad ista inferiora et ad act⁹ humanos se extēderet. Et fm h ps̄. iste i duas ptes diuidit: qꝛ primo ostendit ppositū i punitione egyptioꝝ: quā filij isrl̄ viderāt. scdo i punitione iudeoꝝ quā ipi experti fuerāt. ibi: Quis cōsurget mihi. Prima i tres. qꝛ primo p̄dictus error in egyptijs fuisse ostendit. scdo a filijs isrl̄ excludit ibi: Intelligite insipiētes i pplo. et tertio ex dictis quoddā correlariū ꝯcludit. ibi: Beat⁹ hō. Circa primū dicit moyses: De⁹ vltionū. i. punitionū iuste pcedētiū. b Dñs. qꝛ ē iudex supior. c Deus vltionū li. egit. qꝛ nō ē subdit⁹ alicui legi. et iō pōt parcere a pena fm qꝛ sibi placet cuicūq3 delinquenti: ne facit in hoc iniusticiā alicui: et iō sup punitionē maloꝝ dep̄cādus ē ppter qd̄ subdit dep̄cādo. d Exaltare. ostēdēdo tuā potentiā. e Qui iudicas terrā. inferēdo petōrib⁹ penā. f Redde retributionē supbis. i. egyptijs ex supbia nolētib⁹ obedire tuis mādatis de dimissione ppli isrl̄: vt ptz i Exo. a q̄nto ca. vsq3 ad. xiij. ca. inclusiue. Et sciēdū qꝛ moyses i h loco loqt p tpe i quo filij isrl̄ i egypto detinebāt: p quē modū pphete frequēter de p̄teritis loquunt. iōo subdit: g Usq3 quo petōres dñe. i. egyptij idolatrie dediti. h Usq3quo peccatores gloriabunt: detinētes pplm in seruitute vili. i Effabunt et loquent iniquitatē. sicut pharao Exo. v. dixit iniq̄. Quis ē dñs vt audiā vocē ei⁹ et dimittā isrl̄? Nescio dñm et isrl̄ nō dimittā. k Populū tuū dñe humiliauerūt. in opib⁹ duris luti et lateris Exo. j. l Et hereditatē tuā. i. filios isrl̄ q̄ sūt hereditas tua. fm illō: Hereditas mea israel. Esa. 19. b m Uexauerunt in tm̄ qꝛ vitā eoꝝ ad amaritudinē pduxerūt. Exo. j.

Uiduam

Universidade de ... Biblioteca

dēdo loquunt iniqui dicētes deū nō curare hec.
a Viduam ⁊ aduenā. Cas. hos de⁹ tuet ⁊ pcipit adiuuari: ⁊ ita malus crimē. Vel typice p viduā illi significātur qbus error marit⁹ mortuus. Aduenas dicit: ⁊ q nō querūt hic manentē ciuitatē. Et pupillos sine patre diabolo: ⁊ matre cōcupiscētia.
b Nec intelliget. Aug⁹. quasi nō attēdet ista: negligit ista: nec attēdit vt videat: nō me curat de⁹ qd agā. c Intelligite. Cas. scda pars ɔtra blasphemos inuehit ostendēs deū hec scire et curare: prudēter ⁊ iuste de malis qb⁹ fodit fouea ⁊ bonis q patiētes efficiunt disponēdo. Quod cōsiliū suū malis incognitū: suis amicis aperit.
d Stulti. Cas. qui aperte blasphemāt dicētes deū nō videre. Vel ita. Vos insipientes. i. nescij intelligite: qui iā bene viuēdo estis in ppl'o. i. in numero bonoꝝ. Et vos stulti. i. iprouidi: ⁊ si scitis aliquando sapite.
e Qui corripit. Aug⁹. quotidie p originali: nōne arguet p supadditis. f Vel q erudit Aug⁹. Propter quā eruditionē misit filiū suū deus et ante ipm et post seruos. i. apostolos et pphetas. Nō ergo iudicabit qbus sermonē pmisit. Magister in schola erudiēs cōmittit tibi: vt reddas: sic deus exiget qd seminauit. Qui eni modo accipim⁹: postea statuemur ante magistrū: vt reddam⁹ rōnē de oib⁹ vnde apls: Oēs asta-
Ro. 14. b bimus ante tribunal xpi: vt recipiat vnusquisqꝫ ⁊c. g Dominus scit. Aug⁹. Tu vero nescis cogitationes dei: qm iuste sunt: sed amicis factis pdit deus ɔsiliū suū cur malis parcit.
h Quoniā vane. Aug⁹. Talis cogitatiōes vane sūt qd ipi p se nō possunt scire: sꝫ dñs nouit esse vanas. i Beat⁹ hō. Cas. Isti sūt vani: sed beat⁹ q celesti doctrina firmat. Et hi q sic erudiunt sunt quasi luminaria in celo. Lex eni dei celū est: in quo luminaria fixa. i. sancti meditando in lege: ne moueri
Esa. 40. queāt. De hoc celo alibi dr: Extēdit celū sicut pellē. hic eni liber dei vt pellis extendit: vt in eo legat qd mō necesse ē discitur hoib⁹. cū aūt i futuro omnes scient deū ⁊c. vt li. pii.
k Et de lege. Aug. Ex lege disce patientiā donec fodiat: nō ē tuū scire quō ⁊ cur fodit illi.
l Donec fodi. Aug. felicitas maloꝝ fouea est: labor bonorū flagellū prīs: felicitas est fouea: qr cū parcit de⁹ p īpunitatē fit hō elat⁹: ⁊ cū putat se altū cadit. m Fodiat fouea. Aug⁹. ecce ɔsiliū dei: iō parcit malis vt fodiat fouea eis. Adhuc foditur ⁊ tu iam vis sepelire eū: nimis festinas. n Peccatori. Aug⁹. nō
S. 27 oī ſsupbo. vt. s. Redde retributionē supbis. s. nō publi-
Luc. 18. b cano ɔfitēti. ſ phariseo. Supb⁹ ē q nō humiliat ad penitētiā deinde q sibi dat bona siq hꝫ: vel si ea deo tribuit: insultat eis q nō habēt. ⁊ se sup eos extollit. Ergo pri⁹ humiliare ad penitēdū: post si bene viuis age gratias ei a quo habes: nec aliū despicias. o Quis ɔsurget. Cas. tertia pars vbi dicit q fluctuatio sit iustis et fluctus seculi. i. ma-

la per ini

a ſ peregrinum.
a Viduā ⁊ aduenā interfecerūt: ⁊ a
a ſ ecce blasphemiam.
pupillos occiderūt. Et dixērunt b
a ſ Aug⁹. hoc dicit: q: mō tacet nō vindicādo et putat ei placere. b ſ vel si videt: non apponet cordi. non curat.
b nōn videbit dominus: nēc intel/ c
a ſ id est christianorū de q nō deberet hec dicere b ſ vos mali ita dicitis. ſ sꝫ o peccatores. ſ Aug⁹. qui estis: quorū pedes nutāt emulādo p sperantes in malis.
c liget deus iacob. Intelligitē insi b
a ſ Cas. q publice docēt qd male didicerūt. ſ i nūero populoꝝ. b ſ iprouidi et si i scitis. ſ nesciꝫ.
d piētes in pōpulo: ⁊ stūlti aliquā/ e
a ſ istud. ſ qui tibi fecit vnde audias: non habet vnde audiat.
do sapite. Qui plantauit aurem f
a ſ nō dico nō hꝫ aurē q: virtutes has hꝫ: sꝫ non mēbra. b ſ nulli eni dent: quārū in se habet.
nōn audiet: āut q finxit oculum
ſ Q. vtiqꝫ cōsiderat.
e nō cōsiderat? Qui corripit gētes g
a ſ ipse nescit q te scire facit: quasi absit hoc.
f non arguet: qūi docet hominem h i
a ſ vere scit qr. b ſ etiam.
g scientiā? Dōmin⁹ scit cōgitatiōes k
a ſ ideo has relinquite vt cōphēdatis cogitationes dei: que sapientes sunt: quas cōphendit qui ē in firmamento celi.
h i hominū: quoniā vāne sunt. Bea l m
a ſ vt puerū. ſ p tribulationes.
tus homo quē tu erudieris dñe:
a ſ non de vanitate. b ſ vt adultū. c ſ vt patienter ferāt quicqd hic agit sicut lumiaria celi placite pagant cursus suos quicquid in terra agat: vel ab hoib⁹ in ea. i. cōtra ea dicat.
k et ō legē tua dōcueris eū. Vt mi n o
ſ quibus florent mali laborent boni.
l m tiges ei a dieb⁹ malis: donec fo/ p
a ſ si illi fouea fodit quid mihi qui laboro. ſ mitiges. b ſ vt abiectā. ſ et si exercet vt det hereditatem.
n diat peccatori foueā. Quia nō rē q
pellet dñs plebē suam: ⁊ heredi/ r
ſ vt in adiutam.
tatem suā nō derelinquet. Quo s
a ſ mō iusti. et iō iudicaturi. b ſ tūc iudices sꝫ ne dubites qui sūt isti: querit: ⁊ soluit: omnes q recto corde qui sine errore.
adusqꝫ iusticiā conuertatur in iū t
a ſ vel et qui habēt eā. i. iusticiam sunt oēs recto corde. i. h volūt qd de⁹ vult. s. expectare malos et hmōi. sed quō ego ero rect⁹: cui tot obsunt.
dicius: ⁊ qui iuxta illam? oēs qui v x
o recto sunt corde. Quis cōsurget y

a Viduā et aduenā interfe. ⁊c. i. psonis qbus deberēt cōpati nō pepcerunt: qd ptꝫ ex hoc q pueros natos statim in flumine pijci pceperūt: ⁊ sic nullā crudelitatē exercere cōtra populū isrl' horruerūt. ⁊ causa hui⁹ subdit: b Et dixerūt. corde suo tenēdo ⁊ ore pferēdo. c Nō vi. dñs ⁊c. qr tenebāt q diuina puidētia nō se extēderet ad ista inferiora: vt pdictū ē: ⁊ sic sine freno timoris dei faciebāt horribilia.
d Intelligite. Hic ɔ̄tr hūc errorē excludit a pp'lo isrl' q diu morat⁹ fuit cū egyptijs. ⁊ sic plures coꝝ erāt infecti erroib⁹ et vitijs qd ptꝫ ex hoc q post vocē dñi loquentis eis in monte synai Exo. xx. cito declinauerunt ad idolatriā p fabricationē vituli ⁊ adorationē Exo. xxxij. ⁊ ideo errorē taliū arguit moyses dicens: Intelligite insipiētes in populo. i. vos de populo isrl' q estis infecti errore egyptiorū intelligite efficaciā diuine puidentie ad oīa se extendentis. e Et stulti ali. sapite. i. ex quo estis separati ab egyptijs: veritatē circa diuinā puidentiā cognoscite. Sapientia eni est cognitio de diuinis.
f Qui plantauit aurē nō audiet ⁊c. q̄si diceret: h est absurdū q hoies corruptibiles cognoscāt ista inferiora ⁊ de⁹ ignoret: qr qcquid pfectiōis est in istis inferiorib⁹ totū p existit eminenti⁹ in prima cā: ppter qd phus j. de aīa arguēs ɔ̄ Empedoclē ducit eū ad incōueniēs q de⁹ aliqua ignoraret q inferiores cognoscūt. s. litē qr dicebat simile simili cognosci: ista aūt inferiora dicebat cōposita esse ex amicitia et lite: sed in superioribus lis nō habet locū nec p ɔ̄s cognitio litis.
g Qui corripit gen. i. q egyptios gentiles corripuit nobis videntibus terribiliter puniendo. h Nō arguet similiter opa vr̄a mala. q. d. imo. i Qui docet hoiem scientiā. i. deus a quo est omnis scientia. q. d. quō ignorabit illud qd homo scit?
k Dominus scit cogitationes hominum. quasi diceret: etiam cogitationes intra mentē latentes ipse cognoscit vsqꝫ ad minima.
l Quoniaꝫ vane sunt. i. ad malum prone: sm q dicitur Gen. viij. Sensus et cogitatio cordis humani in malum prona sunt.
m Beat⁹ hō quē tu eru. dñe. Hic quoddā correlariū ɔcludit ex dictis ex quo eni cogitatiōes hoim vane sunt ⁊ ad malū pne: cito declināt ad errores: nisi assit diuīa correctio iō dr: Beat⁹ hō quē tu erudier dñe. ipm illustrādo i mente. n Et de lege tua docueris eū. i. docueris eū ad sequēdū dictamē legis naturalis q ē qdā impressio diuine legis in nobis: ⁊ cū hoc instruxeris eum de lege a te data in mōte synai ⁊ de lege p te dāda i euāgelio: de cui⁹ datione futura habuit moyses noticiam: ppter qd dicit saluator Joh. v. Si crederetis moysi: crederetis forsitan ⁊ mihi.
o Vt mitiges ei a dieb⁹ malis. i. diuine vltionis peccata punientis. p Donec fodiat pec. fouea. i. mors corporalis: p quā corpus ponit in fossa terre: ⁊ mors eternalis p quā ponit aīa in fouea gehenne vsqꝫ ad diē iudicij: in quo simul corp⁹ ⁊ aīa ponēt i gehenna. q Quia nō repellet do. ple. suā. i. mandatis suis obedientē. r Et hereditatē suam nō derelinquet q in fidelib⁹ adherentib⁹ sibi cōsistit: quos in psenti fouet p grām: ⁊ i futuro p gloriā iō subdit: s Quoadusqꝫ iusticia. s. diuina. t Cōuertat in iudiciū. i. ponat in executione in extremo iudicio i quo oīa reducent ad debitū ordinē iusticie. v Et q iuxta illā. i. q tūc secure poterūt expectare terrorē diuine iusticie. respōdet. x Oēs qui recto sūt corde. ppter quod saluator loquens de extremo iudicio dicit apostolis Luce. xxj. His aūt fieri incipientib⁹ respicite ⁊ leuate capita vestra. i. exhilarate corda vr̄a vt exponit beat⁹ Greg. et Sap. v. dr: Tunc stabūt iusti in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerūt ⁊c.
y Quis consurget. Hic cōsequenter ostēdit diuinā puidentiā se extendere ad actus humanos p punitionem hebreoꝝ: qui licet

pluries

la per iniquos vt puncti clamēt ad deū: ⁊ nihil aliud eis placeat: ⁊ tūc gratior fit liberatio Aug. Quis cōsurget: quasi vndiqꝫ multi suadēt mala: nesciētes quō iuste hec mūdana regat de⁹. Sed qs cōsurget? quasi fluctuo: ppe vincor: quocūqꝫ respicio. occurrunt mihi mala sed vnde vincā? nisi qr dñs. a Stabit Cas. in acie patiēs: sed qr ille vincit q vim sustinet: pdit q ferit.
b Nisi qr dñs. Cas. Vanis psuasionibus poterat decipi nisi dñs liberaret. c Adiu-
Mat. 14. c nit. Sicut petrū liberauit dñs sup aquā ambulantē: ne mergeret qui dño dixit: dñe si tu es iube me venire ad te. Augus. vt xp̄s sua potestate calcat capita supboꝝ: ⁊ fluct⁹ seculi: ita iussu ei⁹: petr⁹. i. ecclesia. sed ex humana īfirmitate titubat. et clamat: dñe pereo: ⁊ misedia manū porrigit sicut dñs petro di. Modice fidei cur dubitasti pericula dulciorē faciunt libertatē. vnde subdit: cōsolatiōes tue letificauerūt animā meā
d In corde. Aug⁹. salubres cogitationes significat vt. s. cum eternas retributiones cogitaret: mala tēporalia despiceret.
e Nūquid adheret. Aug⁹. nemo iniqu⁹ sedet tecū: ⁊ cū nihil his tecū. Ad qd ergo fiūt. vt de eis pungas: ⁊ pūeti ad te clament: ⁊ demū hi pereāt: q his tribus ɔ̄sibus subsequētibus ostendunt.
f Sedes iniq. Cassi. Est possessio mūdi cū amore: q nō heret deo q suos pcipit h fugere.
g Qui fin. Aug⁹. ex h intelligo q nō heret tibi iniqu⁹: qr nec nobis pepcisti. Nō incipit iudiciū a domo dei et si flagellant filij qui debēt sperare serui nequissimi. Si initiū a nobis. quis finis eoꝝ: q
1. Pe. 4. b nō credūt euāgelio. Et itē si iustus vix saluabit: ipius ⁊ peccator vbi parebunt? Fingis formas. Dolor eni alt⁹ format⁹. Ali⁹ informis. Format⁹ q erudit et emēdat: ⁊ ille dolor est pceptū. Sed alter est informis. h Vel dolorē. Aug⁹. i. de dolore vel labore pceptū nobis facis. vt ipse dolor vel labor pceptū sit nobis. Labor pciū est regni dei: q ipsum venale emat. Ideo pcipit de⁹ laborem ⁊ dolorē: vt nō sit hō sine timore: ne amet. aliquid aliud: oblitus veri boni. In tranquillo eni dormit christus: ⁊ tunc surgit fluct⁹ in quo excitat.
i Et factus est. Aug⁹. Quare? quia si non periclitareris nō quereres refugium: pūgeris dolore vt queras remedium: recedit spes seculi: ⁊ venit spes dei.

Laus

ſ pro me. ſ demones.
mihi aduersus malignātes: aut a
a ſ Q. d. nullus. Nisi do. ⁊c. b ſ pseuerabit.
a quis stābit mecū aduersus opan
a ſ hō nō pōt: sꝫ dñs: qd p effectū ostendit.
b tes iniquitatem? Nisi quiā dñs b
a ſ Aug⁹. iā nutabat: iā ppe cōsentiebat malis. ſ pene cōsensit vel cōsenserat impijs.
ſ ſ vel uit. ſ vel uerat.
c adiuuit me: pāulomin⁹ habitas/ c
a ſ in fouea que parat peccatori. b ſ Aug⁹. ecce quomodo cōfessionē amat de⁹. confitere motū et euadis. Cas. mox vt culpa iudici nō negat. liberat
set in infernō anima mea. Si di/ d
a ſ cōtra motionē misericordia.
cebam mōtus est spes meus: mi/ e
sericordia tua domie adiuuabat
ſ et. ſ cōtra mala seculi cōsolatio: q tūc letior. b ſ multi dolores et amari: sed multe cōsolatiōes et suaues nō desunt laborāti.
me. Scdm mūltitudinē doloꝝ f
d meorū in corde meo: consolatio/ g
a ſ et si corpus vritur.
nes tue letificauert animā meā.
ſ sed.
e f Nūqd adheret tibi sedes iqtat? h
a ſ i. facis. ſ Vel formas. b ſ vel laborem. c ſ Aug⁹. ita fingis. de malis nos exerceo: et erudis. ſ qr vera nō possūt: falsa crimina obijciūt.
g h qūi fingis dōlorē in pcepto. Cā/ i k
a ſ eī animā nō possunt.
ptabūt i animā iusti: ⁊ sanguinē l
a ſ quod sceleribus cōperit.
i innocentē cōndēnabūt. Et fact⁹ m
a ſ vt securus sim.
est mihi dominus in rēfugium: ⁊
a ſ Aug. ne in spe deficiamus: sed sperata consequamur. b ſ nondū venit res.
deus meus in ādiutorium spēi
a ſ hoc sine omnis dubitatio curat. nā nō negligit deus sed oportuno tēpore retribuit.
meę. Et rēddet illis iniquitatem n
a ſ nō scdm q de eis nobis prestat: sed scdm q intenderunt. b ſ a suo regno separabit vbi incōphensibilis miseria.
ipsoꝝ: ⁊ in mālicia eorum dispēr o
ſ iniquā. ſ qui poterit.
det eos: disperdet illos domin⁹ p
deus noster.

pluries fuerint puniti in deserto: tā fuit ibi duplex notabilis punitio: vna p adoratione vituli: alia p rebellione cōi: qua populus voluit in egyptū reuerti. scda ponit ibi: Nūqu id. Circa primū sciendū q prima punitio facta ē de pcepto moysi Exo. xxxij. vbi dixit: Si quis est dñi iungat mihi. et postea subdit: Ponat vir gladiū sup femur suū: ⁊ occidat vnusquisqꝫ fratrē ⁊ amicū ⁊ pximū suū ⁊c. ⁊ subdit: Et ceciderūt in die illa quasi. xxiij. milia: ⁊ h est qd dicit hic moyses loquēs in psona ppria de pterito p modū psentis vel futuri: qd frequēter fit in pphetis dicēs: Quis cōsurget mihi aduersus malignātes. i. aduersus incitātes multitudinē ppli ad fabricationē vituli: fuerūt eni ibi aliqui incitātes illos: ⁊ isti fuerūt pessimi. a Aut qs stabit mecū aduersus operantes iniquitatē. i. aduersus sequētes pdictoꝝ instigationē. b Nisi qr dominus adiu. me. i. nisi mihi afuisset dei auxiliū speciale c Paulomin⁹ habi. in inferno aīa mea. i. vita mea. ⁊ accipit hic infern⁹ p fossa vel sepultura. ⁊ est sensus: fuissem mortu⁹ ⁊ sepulture tradit⁹. vnde lr̄a hebraica sic habet: Habitasset i taciturnitate anima mea: qr p mortē aufert loquela. aarō eni timore mortis q sibi immīebat a pp'lo fecit vitulū: ⁊ libēti⁹ populus moysen interfecisset qn cōtriuit vitulū in puluerē Exo. xxxij. nisi fuisset repssus diuina virtute timorem ei incutiente. vn̄ subdit: d Si dicebā mot⁹ est pes me⁹. i. ex quo disposui discedere d mōte synai ad pceptū dñi dicentis mihi Exo. xxxij. Vade descende peccauit pplus tu⁹ quā eduxisti de terra egypti.
e Misericordia tua dñe adiu. me. i. ex tūc fui certificat⁹ q p tuā misericordiā me ptegeres a populi furore. iō subdit: f Scdm magnitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo. i. quos sustinui ppter peccata populi i adoratione vituli: ppter qd dolore ⁊ iracūdia mot⁹ moyses piecit tabulas ⁊ fregit eas ad radices montis Exo. xxxij. g Cōsolationes tue leti. aīaꝫ meā. qn post multā pcū instantiā dñs pces moysi acceptauit ⁊ nouas tabulas testamēti sibi dedit Exo. xxxiiij.
h Nunqd adheret tibi sedes iniquitatis. Hic ponit scda punitio notabilis hebreoꝝ: ex qua ostendit q diuina puidentia se extendit ad regimē actuū humanoꝝ: ⁊ ista punitio fuit qn pplus territus verbis exploratorū voluit reuerti in egyptū Nu. xiiij. reputans q nō posset implere dei pceptū de trāsitu ad terrā pmissiōis ppter multitudinē ⁊ magnitudinē populoꝝ ibidē habitātiū: ⁊ ppter hāc rebellionē exploratores q populū terruerāt pcussi fuerūt morte repētina a dño. ⁊ snīa mortis diffinita fuit a dño sup oēs q numerati fuerant in exitu de egypto a. xx. annis et s. ita q mortui sunt in deserto oēs: preter iosue ⁊ caleb filiū iephone. vt ibidē habet. ⁊ ex ista punitione ⁊ pcedenti debuerūt filij isrl' ab errore supradicto reuocari. ⁊ h est qd dr: Nūquid adheret tibi sedes iniqtatis. i. habitatio in malo. i Qui fingis do. in pcepto. i. falso dicis te pceptū dñi nō posse adimplere de ingressu terre ab eo q pmisse. Et qr ex sua obstinatione in malo voluerūt moysen et aaron iosue ⁊ caleb lapidibus obruere. Nu. xiiij. iō subdit: k Captabunt. i. captiuauerūt. l In aīam iu. i. iustoꝝ volentes eos interficere: sed qr defensati fuerunt protectione diuina: sm q ibidē dicit: Cumqꝫ clamaret omnis multitudo et lapidibus vellet eos obruere vel opprimere apparuit gloria dñi ⁊c. ideo subdit:
m Et fact⁹ est mihi dñs in refugiū. i. mihi ⁊ alijs tribus mecū existētibus. n Et reddet illis iniquitatē ipsoꝝ. qr exploratores qui terruerant populū statim pcussi fuerūt morte repētina. o Et in malicia eorum dispdet eos. qr alij eis acquiescētes vagabūdi fuerūt p desertū quousqꝫ pstrata sunt ibi cadauera eorum: vt ibidem habet et iō subdit: p Dispdet illos dñs deus noster: cuius puidētia ad oīa se extēdit qtūcūqꝫ minima. XCIII

Moraliter.

Deus vltionū. Psalmum istum fecit moyses ad reprobandū errorē q tūc currebat. s. q dei puidentia ad actus humanos se non extendit: qd est valde pniciosum: quia tollit meritū et demeritū penā futurā et premium: ⁊ sic sensus litteralis est simpliciter moralis.

In ps. xciij. Deus vltionū. vbi dicit in postilla. Et iō quātū mihi videt.

Additio.

Error iste circa diuinam puidentiam non solum tempore Moysi vel Job cucurrit: sed etiā in alijs varijs et diuersis ⁊ quasi in omnibus temporibus occurrit: presertim in his qui fide carent qui non solum diuinam prouidentiam negant: sed etiam ipsum deum asserunt non esse. iuxta illud: Dixit insipiens in corde suo: non est deus: tempo-

R 5 re etiam

Universidad de ... Biblioteca

re etiā pphetarū qui longe post moysen fuerūt in ipso populo israelitico hic error manifeste viguit. legit enī Ezechiel. viij. d israelitis idola colentib'. Dixerunt: dñs nō videt nos: dereliquit dñs terrā: in quo expresse negabāt puidentiā diuinā circa ista inferiora. vnde nō oportet ps. istū appropriare illis q fuerunt tēpore moysi superfluum etiā videt moysi ad reuocandum hunc errorem aliquē ps. ordinare cum in tota lege mosaica hoc docet duplici modo. Primo historialiter: vt patet d primis parentibus a deo punitis pter trāsgressionē pcepti. Gen. iij. similit et de Cain a deo punito pter fratricidiū. Gen. iiij. similiter de generatione diluuij a deo destinata pter peccata. Gen. vj. Itē d sodomitis diuina iusticia subuersis. Gen. xix. et sic de alijs qpluribus in pentateucho contentis. Ex qbus ostendit q deus per suam puidentiā iustissimā punit reprobos: et pmiat bonos. Scdo patet hoc ex lege mosaica ex pceptis diuinis q in ea dant: que oia fundant i timore et amore diuino et in penis et pmijs a deo pmissis seu cōminatis hominibus fm diuinā puidētiā: vt pz cuilibet intuenti. nō ergo videt hic ps. ex hoc moysi appropriari sicut nec egyptijs. Sed melius videtur dicendū fm glo. cui etiā cōcordant pcipui expositores hebreorum. s. q iste ps. loquit generaliter contra omnes malefactores postponētes diuinū timorem ex incredulitate diuine puidentie siue sint de populo israelitico siue d alijs nationibus. De manasse enī rege iuda de quo legit. iiij. Reg. xxj. q impleuit hierlm sanguine innocentū ab ore vsqz ad os: ppter possunt verificari q dicunt in hoc ps. s. Viduam et aduenā interfecerūt et pupillos occiderūt: q aūt hoc fecisset ex incredulitate diuine puidentie patet. ij. Paral. xxxiij. vbi de ipso manasse post eius penitentiā legit. Cognouit manasses quoniā domin' ipse est deus: ex quo patet q ante hoc nō cognoscebat dominum esse deū: nec p cōsequens puideri humano generi: et sic de multis alijs tam paganis qz infidelibus seu hereticis: et etiā falsis christianis cōtingit sepe in multis et in diuersis partibus et non tantū in vno tempore seu i vna generatione vel regione determinata: et ideo dicit: ps. Vsqzquo peccatores domine: vsqzquo gloriabunt. quod exponens. Ra. abenhaçra dicit et bene q p iterationem li vsqzquo intelligit assiduitas huius peccati et eius frequentia in multis et varijs temporibus: ad quā sententiam facile adaptatur littera: put cōtinetur i postilla specialitate mutata ad generalitatem. Et notandum q licet in hoc ps. nullus ponatur titulus in hebreo nec in trāslatione Hiero. tñ verū est q iste ps. inter hebreos legit in qualibet quarta feria. ratio aūt quare quarte ferie appropriet: habet in glo. vide ibi:

¶ In eodem psal. xciij. vbi dicit in postilla. Quoadusqz iusticia sez diuina.

¶ Additio. ij.

Hebraica littera in hoc loco nō habet illud relatiuū qui: sed sic et iuxta illaz omnes qui recto sunt corde. et intelligit plane nō admiratiue sed sic. Quoadusqz iusticia: id est diuina. Conuertat ad iudicium sez in executione extremi iudicij. Ex quo adusqz iuxta illā. s. iusticiā. Sunt oēs qui recto sunt corde. vnde li et cū dicit. Et iuxta illā. iterū repetit li quoadusqz: sicut sepe in scripturis contingit etc.

¶ Replica.

Circa ps. Deus vltionū. diuersificant: qz postil. applicat peccata et eorū penas correspondentes ad speciales populos et ad specialia tempora. Burgē. autem et glo. magistralis generaliter applicant ad omnia tempora etc. que applicatio videtur moralis: qz sic in tota sacra scriptura specialia vitia repbenduntur: et punita describūtur: quatinus talis punitio cunctis sit morale exemplum: ne ad similia vicia defluant: et similem punitionem incurrant. Nec est incōueniens moysen vel quēcūqz certis scripturis generaliter aliquid facere et per decantationem carminis vel ps. ad specialia applicare: et p ea soluunt obiectiones Burgē. in posito.

¶ Glo. ordi.

¶ a ¶ Laus. Cas. Deuotionē. Cantus hilaritatem significat. XCIIII

b ¶ Venite exultem'. Cas. De tempore gratie quo intrat in regnum: ppheta laudes dei describens: primo inuitat iudeos quos puidebat posse resistere christo.

c ¶ Faciē. Aug'. Cas. Conspectum vētur: in dictis: ne quid tunc in nobis sit discutiendū. d ¶ In confessione. Augusti. illū laudātes: nos accusantes: que sunt vota distincta: de quib' ali-
ß. 65. bi. Reddā tibi vota mea que distinxerūt labia mea. distinguit ergo qui deum laudat et se accusat. Gemina enim cōfessio est. s. laudis et peccati. et confessio peccati ad laudē ptinet ignoscētis: de qua laude psalmus agit. (Per arch. de pben. c. dudū li. 6.)

e ¶ In psalmis. Augu. Que dicimus in ps. vl facim': sentiam' i iubilatiōe.

f ¶ Sup oēs deos. Aug. vel mag' de-
¶ os hoies

¶ ista. ¶ deuotionis et hilaritatis. ¶ sic. ¶ id est christo.

a ¶ Laus cantici ipsi dauid.

a ¶ qui lōge eīs p dissimilitudinē. b ¶ mente.

b Venitē exultē- XCIIII a

a ¶ nō a seculo. b ¶ voce. ¶ Q. gaudiū enī sit q verbis dici nō possit qd tā intus cōceptū vox extra testatur.

m' dñino: iubilem' deo saluta b c

¶ iesu. ¶ qr venturus est. ¶ ne inimicus accusando preueniat.

c ri nostro. Preoccupem' faciē ei' e f

d e in cōfessione: et i psalmis iubile-

a ¶ Aug'. hec sunt q ptinent ad laudē cātici huius. ¶ summa potestate.

m' ei. Quōniā deus magn' dñs g

a ¶ gētes.

f et rex magnus super oēs deōs. h

¶ Nico. de lyra

Venite exultem' dño. Huic ps. nullus dino ¶ XCIIII titulus preponit in hebreo nec in translatione Hiero. iuxta hebreum. Et fm hebreos iste psalmus factus est a moyse circa finem vite sue quando mortui fuerant in deserto omnes q post exitū de egypto numerati fuerant a. xx. annis et supra pter caleb et iosue: vt dictum est precedenti psal. in quo ps. inducit filios mortuorum: de quibus dixit dominus Nu. xiiij. q ingrederentur terram pmissionis loco patrum suorū ad dei laudem et obedientiam ne ex rebellione et inobedientia impedirentur ab ingressu terre pmissionis sicut et patres eorum et littera hui' psal. ad hoc faciliter potest applicari. Sz apostolus Heb. iij. et. iiij. ponit magnam partē hui' psal. s. ab illo loco: Hodie si vocem eius audieritis. vsqz ad finē dicens: q hoc dictum fuit a dauid. ad quod sequit q est auctor hui' ps. dicit etiam ibidem apostolus q psal. iste non loquit de ingressu terre promissionis qui iā ante annos multos trāsierat tēpore iosue: sed de ingressu terre viuentium aperiēdo p xp̄m

tēpore

tēpore gratie: qr p suā benedictā passionē amouit impedimentum. Et fm hoc ps. iste in tres partes diuidit: qr primo populus maxime hebraic' fm intentionē apostoli ad christi laudem inducitur. secundo ad hoc multiplex ratio adducit. ibi: Quoniam de' magnus. tertio principalis intentio concluditur. ibi: Hodie si vocem eius audieritis. Circa primum dicit dauid puidens christi aduentum in quo erat exultandum: vnde in eius natiuitate angeli exultauerunt Lu. ij. Facta est cum angelo multitudo celestis exercitus vel militie laudantiū deum et cetera: et multo fortius homines debebant exultare. tum quia venit i natura humana assūpta nō in angelica: fm q dicitur Heb. ij. Nusqz angelos apprehendit sed semen abrae: tum qr venit satisfacere pro peccato generis humani non angeli: quod est irremediabile. dicit igitur: Venite. non passibus corporis sed affectibus mentis per fidem et deuotionem. b ¶ Exultemus domino. nō solum interius: sed etiam exterius deuotionis signo: quod notatur cum dicitur: Exultemus et iubilemus. quia exultatio dicit quasi extra saltatio: quod fit quando mētis deuotio resultat exterius in sensibili signo. similiter iubilus dicit cordis gaudium ita intensum q nō potest interius contineri quin appareat in signo exteriori. c ¶ Deo salutari nostro: id est ad laudem Iesu christi qui est deus verus et nostra salus: pter quod fuit sic nominatus: Matth. j. Vocabis nomen eius iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum: iesus enim interpretatur saluator. d ¶ Preoccupemus faciem eius in confessione: sue deitatis et humanitatis: et dicit: Preoccupemus: id est tentationem diaboli ab hac cōfessione nitentis nos impedire anticipem'. e ¶ Et in psalmis. i. laudib' deuotis. f ¶ Iubilem' ei. Qm deus. Hic ɔsequēter ad ppositum multiplex ratio adducitur. et primo ex regia dignitate. cū dicit: g ¶ Qm de' magnus dñs. quasi diceret bene debemus iubilare christo quoniam ipē est deus et p consequens magnus dominus. h ¶ Et rex magn' sup oēs deos. i. sctos angelos

et pphe.

¶ os homines dicit: super quos rex est non super demonia.

a ¶ Quia nō re. Aug'. i. iudeos. q pprie sua plebs: cui' si rami fracti: tñ ipsa arbor oliua manet. de q apli et multi alij: et
Ro. xi. c ipe xp̄s. inde apls testimoniū accepit. b ¶ Quia i ma. eius. Cas. post magnitudinem venit ad clemētiā. c ¶ Mare. Aug. mūdus cui' fluct' termino ar-
1. Cor. 10. c tat de': nō pmittēs nos tētari supra id qd possum': q fluctus etiā pcellarū nobis faciunt deo id agēte: nec scādala tibi nocēt q mēsurā a deo accipiūt.

d ¶ Venite ado. Cas. prius rudes vocauit ad exultationē. iā ostēsa gloria dei vocat ad penitētiā qd duri' est. e ¶ Ploremus. Aug'. Si forte de peccatis q vos lōge fecerāt. solliciti estis: plorate. lachryma extinguit flammā peccati q in cōsciētia ardet. f ¶ Qui fecit nos. Aug'. Ecce magna fiducia: a te enī deficere potes: tu te reficere non potes: ille reficit qui te fecit. g ¶ Et nos populus pascue eius et oues etc. Aug'. Elegāter ordo verbor mutat'. Nō dixit oues pascue et pplm manus ei' vt ipos itelligas oues q sūt pplus: oues man' nō qs emim' q sūt et oues quas nō fecimus: sed ipē gratia sua nos oues fecit. h ¶ Hodie si vocē. Cas. nos aūt pplus et oues: sed his oīb' pponit cōditio si vocē ei' au. quā vocē subdit hodie. i ¶ Nolite obdu. Cas. iā ipse xp̄s monet ne obdurent: ne cōtingat eis vt patribus.

k ¶ Sicut in irritatione. Cas. Maiestas christi loquentis obstinatos terret p patrū similitudinē vt vel sic mollescerent. vel in persona pphete sub alia distinctione legi pōt sic. Q. qr populus: oues dei sum'. Ergo Hodie. i. semper. Si vocē eius audieritis nolite obdu. cor. ve. Sicut patres vestri fecerunt. In irritatione. in psona christi loquit hic ppheta. Irritatiōe dico facta. Scdm diē. i. in die. Tēptationis facte in deserto: tūc similes illis eritis si duri fueritis. Culpa parentū repetit vt vindicta timeatur.

l ¶ Quadragita annis. Aug'. per. xl. annos oīa secula significat. Cōstat enī ex denario. q est primus limes numerorum: et ideo plenitudinem significat et ex quaternario qui ad quat-
Mat. 4. a tuor tempora refertur. Vnde et dominus in hui' numeri sacramento quadraginta dieb' ieiunauit qñ tentatus est. et quadraginta dieb' cuz discipulis suis post resurrectionē fuit significans se nobis adesse consolatorem et adiutorem in huius peregrinationis et tenta-
Mat. 28. d tiōis tēpore: sicut ipse ait: Vobiscum sum vsqz ad consummationem seculi.

¶ Psalm'

¶ vacat in plerisqz.

a Quoniā nō repellit dñs

a ¶ lapis angularis. et alios i se coniungit

b plebē suā. Qūia i manu a

¶ i. gentes.

ei' sūt oēs fines terre: et

a ¶ terrene ptātes q pri' aduerse. vel angeli.

altitūdines montiū ipi'

a ¶ irē iō iubilem'. b ¶ dominio. c ¶ mūdus.

c sūt. Quōniā ipsiūs ē mā b

a ¶ hoc addit vt scias subesse.
a ¶ aridā terrā q recipit imbrē et fructificat quā nō finit fluct' operire.

re ēt ipse fecit illud: ēt sic- c

cā man' ei' formauerūt. d

a ¶ rāta facit ergo venite. ¶ prius ¶ Aug'. repetit pmissam admonitionē. Quasi cōmemoratio a me laudibus nolite longe stare. b ¶ qd pl' ē c ¶ cū humilitate.

d Venitē ādorem' et pcidā e f

a ¶ corde.

e m' et plōrem' ante dñm g h

a ¶ q opus suū non spernit. b ¶ iō adoremus.

f qūi fecit nos: quiā ipse ē i

a ¶ q adorandus est. b ¶ nos aūt quid sumus vt securi ei ploremus et pcidamus. Ecce.

g dōmin' de' nr. Et nōs k

pplūs pascue ei': et oues

a ¶ ergo. ¶ xp̄e gratie. ¶ Aug'. qui p se nūc loquit. qui olim p seruos ideo ne sitis duri sicut tunc.

h manus ei'. Hodiē si vo- l m

a ¶ quasi qui nō credit lapide' est.

i cē eius audieritis: nōlite n

obdurare corda vestra.

¶ facta. ¶ in die.

k Sicut in irritatione: secū o

¶ tunc similes illis.

dū diē tētationis i deser

a ¶ an possē. b ¶ iā ne sitis taliū filij.

to. Vbi tētauērūt me pā p

a ¶ oculis: sed nō crediderūt. b ¶ quid possem.

tres vēstri: pbauērunt et q

a ¶ virtutis magne.
b ¶ Cas. mysticus numer' xp̄o. lx. diebus ieiunās. et. xl. post resurrectionē cū apostolis conuersat' fecit vt tot' crederet mūdus: iudei vero nec beneficijs. xl. annorū acquieuerūt.

l viderūt opā mea. Quā- r

a ¶ vel primis in signis et virtutib'.

dragita annis ōffensus

a ¶ arguendo p ministros.

fui generatiōi illi: ēt dixi s

a ¶ serio. vel corde eis daro: quasi p qd nō deberēt oberrare.

semper hi errānt cōrde.

¶ pcepta data: p moysen.

Et isti nō cognouerūt vi- t

a ¶ imutabiliter statui in ira: qr iurat aliqñ placidus: sicut iurauit dñs dauid veritatem. ¶ per seipsum minas cōfirmat vt pmissa.

as meas: vt iurāui in ira v x

a ¶ illi duri: alij enī introibūt.
¶ aposiopesis. q̄si nō intrabūt.

mea si intrābūt in requi- y z

em meam.

et prophetas dei amicos: qui in scriptura dicunt dij participatiue. secundo ex eius potestate. cum dicitur: a ¶ Quia i ma. ei' sūt etc. i. in ei' ptāte qua pōt eos ad nihilū redigere. qd pbat ɔsequēter dicēs: b ¶ Quoniam ipsius est mare et ipe fecit illud. ɔgregans aquas in vnū locum Gen. j. c ¶ Et siccam. i. partem terre aridam. d ¶ Manus eius formauerūt. p hoc enī q ɔgregauit aquas in vnū locū q dr ocean': apparuit pars terre aquis discooperta. Gen. j. et hoc pter habitationē hoim et animaliū. Tertio adducit rō ex beneficijs humane nature collatis specialiter: inter que primū est creatio hoīs ad imaginē dei qd nō conuenit alijs corpalibus creaturis: et in recognitionē hui' dicit: e ¶ Venite adorem'. adoratiōe latrie. f ¶ Et pcidam'. humiliter adorādo. g ¶ Et plorem'. peccata nr̄a confitendo. h ¶ Ante dñm q fecit nos. ad imaginē et similitudinē suā. i ¶ Quia ipse est dñs deus noster. dās se nobis p suā benedictā incarnationē. Secūdū beneficium est diuine gubernationis: que speciali mō se extendit ad humanā naturā vltra bruta aīalia: pter qd dicit apostolus. j. Cor. ix. Nō est cura deo de bobus. et qtū ad h dicit: k ¶ Et nos po. pascue eius. qr nobis puidet spāli modo. pōt etiā hoc referri ad pplm hebraicū quē de' pauit manna quadraginta annis in deserto et ad populū catholicū quē i ecclesia pascit quotidie eucharistie sacramēto. l ¶ Hodie. Hic ɔsequēter cōcludit intentū principale: qd fm apostolū est inducere populū maxime hebraicū ad obediēdū christo humiliter et deuote: ne impediat ab ingressu terre viuētiū sicut patres ei' impediti fuerunt ab ingressu terre pmissionis pter rebellionē ipsorū. Et circa istā cōclusionē primo ponit monitio. scdo adducit exemplū. ibi: Sicut in irritatione. et tertio pena illata exprimit ibi: Quadraginta annis. Circa primū dr: Hodie. i. tēpore gratie qd vocat dies Ro. xiij. Nox pcessit: dies autē appropinquauit etc. vbi p noctē intelligit vetus testamentū: et p diē nouū. m ¶ Si vocē eius audieritis. et accipit hic si p quia: qr vox dñi audita ē in lege noua que data est a deo in carne apparente: ver' aūt testamētū fuit datū p angelū loquentē in psona dei. fm q dicit Act. Heb. 3. b
vij. Hic moyses etc. et subdit: Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cū angelo qui loquebat ei in monte synai.

n ¶ Nolite obdurare corda vr̄a. legē euāgelicā repellendo. obduratio enī cordis humani in malo nō puenit primo ex pte dei: sed ex pte liberi arbitrij hoīs a deo se auertentis. et ideo cōsequēter iuste deus retrahit gratiā suam cor mollificantē et sic in infidelitate et malo obdurat.

o ¶ Sicut in irritatione. Hic consequenter ad ppositum adducitur exemplum de illis qui territi verbis exploratorum rebelles fuerūt domino et moysi. et voluerunt reuerti in egyptum. Nu. xiiij. et hoc est quod dicit: Sicut i irritatione fm diem tētationis in deserto: id est nolite obdurare corda vestra sicut fecerunt in deserto. In irritatione fm diem tentationis. vocat aūt illud peccatum irritatio domini. qr viderāt tot mirabilia eius in trāsitu maris rubri et alijs mirabilibus q nullo modo debebāt dubitare de impletione pmissionis diuine: sed q absqz difficultate introduceret eos in terrā promissionis.

p ¶ Vbi tentauerunt me patres vestri. multotiens. vnde dicitur Nume. xiiij. Iam tentauerūt me p decē vices.

q ¶ Probauerunt et viderūt opera mea: id est tot viderunt opa mea mirabilia q nullo mō deberēt facere talia.

r ¶ Quadraginta annis offensus fui generationi illi. Hic consequēter ponit pena debita: qr quadraginta annis fuit populus israel impeditus ab ingressu terre promissionis in quibus omnes mortui fuerunt in deserto q viderant mirabilia dei et increduli fuerant. vt dicit Nu. xiiij. et hoc est qd dicitur: Quadraginta annis offensus fui generationi illi: retardās eos ab impletione pmissi.

s ¶ Et dixi semper hi errant corde: et talis error erat affectatus: et sic nō alleuiabat sed magis aggrauabat.

t ¶ Et isti nō cognouerunt vias meas: id est pcepta mea in qbus debebant ambulare: et hoc malicia ipsorū eos excecante. v ¶ Vt iuraui: id est irreuocabiliter diffiniui.

x ¶ In ira mea: id est in effectu vindicte mee.

y ¶ Si intrabunt: id est non intrabunt.

z ¶ In requiem meam: id est in terram promissionis in qua dedit deus filijs israel quietem. et quia illa fuit figura quietis bonorum in patria: quia omnia in figura cō-

tingebāt

Universidad de ... Biblioteca

a Psalmus dauid. Cas. In veteri testa/mēto legit q dom⁹ dei. i. tēplū a babylo/nis destructū: post septuaginta annos ca/ptiuitat⁹ (qñ filij ïsrl pmittente Cyro rege redierūt hierosolymā sub çorobabel τ Jesu sacerdote magno) reedificatū est p quā reedificationē intel/ligit spiritualis re/edificatio tēpli de q

4.Re.25.d 1.Esd.1.a 1.Cor.3.d dicit apsus. Tēplum dei sanctū ē qd estis vos. hoc tēplū p peccatū a diabolo sub/uersum est. τ hō in lege peccati τ mortis captiuat⁹. sed p christum reedificat toto orbe. homo a capti/uitate ne pereat libe/rat: de qua spirituali nō illa actuali agit h psalmus.

XCV

b Cantate dño Cas. Praemonuit iudeos i pcedenti ps. vt deposita duricia xpm crederēt h qz erat mansura: nūc oēs gentes monet. Scdus ps. de vtroq aduentu. c Primū ad platos loquit vt ipsi cantēt et annūcient. c Canticū nouum. Aug⁹. Vetus cātat cupiditas, nouū charitas q ipsa est nouū

16.q.1.c.q fine. canticū. Cantare est

Act. 3.a edificare. Paries dealbat⁹ est hypocrisis que foris lucet intus lutū est: de isto dr pariete nō cōiun/cto alijs sed singulariter erecto vbi si ho/

De.pe.di.1 c.totā i fi. stiū facias: quisquis intrauerit foris est. d Domino et benedicite τc. Hie. Cassio. Ter dño: ad distin/guēdā psonarū trinitatem qz laus xpi ho/nor est trinitatis. Et est figura epimone .i. crebra repetitio sentētie q exaggerat i lau/dem vel vituperationē. e Annunciate. Ad platos loquit. annūc. qz sic crescit edificio domus. f De die in diē. Cas. Vet⁹ et nouū testamētū. dies sūt qui eterno sole clarescūt. illud pnūciat: hoc factū indicat. Hiero. Annūciat ergo de die i diē q vtriusq testamēti auctoritate vtit. In annun/ciatione saluatoris illa duo testamenta tā/q duo dies vnā lucem faciūt. Non lucet

Leui.11.a vnū sine altero. Ideoq in leuitico: Omne animal quod findit vngulā τ ruminat mū/dum est: id est quod duas vngulas habet: qz mūdus est q duo testamēta seruat: qb⁹ affectuū nostrorū pedes a vitiorum spinis muniunt. g Magnus domin⁹. Aug. Paruus factus: qz vos parui: intelligite magnū: τ eritis i illo magni. h Vel celos. Aug⁹. Apostolos τ ange/los: vnde si celos fecit et angelos tunc et apostolos qui demonib⁹ imperant. i In conspectu eius. Tales em cōfiten/tes scz et iusti ipsum conspiciunt τ conspi/ciuntur ab eo.

Sancti.

a ꝓphete qui hic loquitur.

a Psalmus dauid quando do

a toto orbe. b que sub diabolo fuit post peccatū sicut actualis sub zorobabel post captiuitatem babylonis.

m⁹ edificabat⁹ post captiuitatē.

ad oēs gētes cōiter loqt. pri.

Cantate domi/ XCV a

a qd cātat q amat. exuentes veterē hoīem cū ac. s. et induentes no. b filio.

c no canticū nouū: cantate domi b c

a oēs hoies. vñ dom⁹ edificat. b spiritualiter

b no ōis terra. Cātate domino et d

a vt dicatis salutare. b quod est iesus. c sic crescit edificatio. ad platos loquit.

bñdicitē nōmini ei⁹: annunciate e f

a cōtinue vel de filio in patrē: vel de veteri testamēto in nouū. b vbi.

f dē die i diē salutare ei⁹. Annūn g

a permissis iudeis p cōtumacia. b nō vestrā. non quibusdā gentibus.

ciate iter gētes gloriā ei⁹: i oib⁹ h

potentia.

g populis mirabilia ei⁹. Qm ma/ i

a τ si hō. xps. b bonitate. nō pōt dici

gn⁹ dōmin⁹ τ laudabilis nimis: k

a aduersis sibi τ suis q territ⁹ fuit iter hoies. b quos colebāt gētes dū i captiuitate erāt.

terribilis super omnes deos. l

laus per comparationem.

Qm omnes dij gētium demo/

a quia parum erat esse sup demonia. b vbi habitare nō possūt demonia ad litterā.

h nia: dominus autē celos fecit. m

Cas. hec est vtilitas q venit oībus cantantib⁹. Aug⁹. confitēdo de fedo fit hō pulcher. Si amas pulchritudinē: cōfitere vt sic sis pulcher id est iustus: et ideo prius dicit confessio post pulchritudo. n

i Cōfessio τ pulchritudo i ꝯspectu o p

tingebant illis. j. Cor. x. ideo p hoc intēdit dauid inducere populū maxime hebraicū, ne p rebellionem ad xpm ꝓhibeant ab ingressu terre viuentium vbi est quies beatorum.

XCIIII

Moraliter. Venite exultem⁹. Psalmū istū litteraliter exposui de ingressu terre viuētiū quo priuant mali christiani: ꝓpter qd nō est hic alius sensus spiritualis ponēdus.

Cantate dño. Huic ps. pmittit tal' titulus XCV in trāslatione cōi. Ps. dauid cū dom⁹ edificabatur post captiuitatē. Et fm istū titulū dauid fecit hūc ps. fm aūt hebreos Moyses fecit hūc ps. vt dicitur ps. lxxxix. Sed hec varietas auctoris nō multū refert ad ꝓpositū qz vterq. s. moyses τ dauid spiritū ꝓphe/ticū habuit: τ de xpi mysterijs ꝓphetauit: vt patuit p p dicta. Sed de materia hui⁹ ps. a qua dependet intelle/ct⁹ lralis est magis curandū. Et fm titulū istū ps. iste ē diuinarū gratiarūactio seu diuina laudatio de reedificatione tēpli post captiuitatē babylonicā tpe çorobabel. vt habet. j. Esdre. j. Sz hoc dictū impugnat Hiero. per h q dr in principio hui⁹ ps. Cātate dño canticū nouum τc. qd nō legit tūc factū sed magis cātauerūt cāticū antiquū. fm q dr. j. Esdre. iij. Steterūt sacerdotes in ornatu suo cū tubis et leuite filij asaph in cymbalis vt laudarent deū p manū regis dauid. i. p cātica ab eo facta: vt ibidē fuit dictū. a tpe vo dauid vsq ad illā reedificatione fluxerūt quingēti anni vel circiter: qz primū tēplū fundatū quarto anno salomōis stetit. cccc.x. annis. τ tps captiuitatis durauit. lxx. annis. Itē p h q subdit: Annūciate iter gētes τc. gentiles nō fuerūt admissi ad illā reedificationē sed mag' repulsi. vt hr. j. Esdre. iiij. Preterea i heb. τ in trāsla. Hiero. nullus penit⁹ ē titul⁹. τ iō p dictus titulus videt apposit⁹ ab aliquo expositore: fm imaginationē suā lram hui⁹ ps. ad dictū edificiū applicāte. Ra. Sa. vero dicit q hic ps. loquit ad tēpus futurū. τ vocat tps futurū tps messie: qd ipe τ alij iudei dicūt esse futurū: τ tūc edificabit eis tēplū nobilissimū: in quo fient iste laudes τ oblationes q vident tāgi in hoc ps. cū dr in principio: Cātate dño τc. τ postea in medio subdit: Tollite hostias τc. Sz istud secūdū est erroneū scz q xps sit ventur⁹ in mūdū τ reedificatur⁹ materiale tēplū: sicut frequēter superi⁹ expressum ē. Sz pmū ē verū q iste ps. loquit ꝓ tpe xpi qd ꝓprie incepit a principio pdicatiōis euāgelij. τ ex tūc cepit tēplū reedificari per xpm nō ex lapidib⁹ insensibilib⁹ h ex xpi fidelib⁹ q sunt lapides viui in edificio celestis hierlm collocādi. Et fm h ps. iste diuidit i duas ptes: qz primo psalmista indu/cit ad xpi pconiū. τ scdo ad ei⁹ debitū obsequiū. ibi: Cōfessio. Prima in duas: qz primo inducit ad actū pconij. scdo ad diuulgationē euāgelij. ibi: Annūciate. Circa pmū dicit: Cātate dño. i. dño iesu xpo q ē rex regū et dñs dñantiū. Apo. xix. b Cāticū no. ad nouū ei testamētū ptinet canticū nouū. fm q dr: Nou⁹ rex noua lex noua gaudia. vnde et angeli nouū canticū cātauerūt i natiuitate xpi Luce. ij. Gloria in altissimis deo τc. c Cātate dño oīs terra. i. oēs habitatores terre qb⁹ aduēt⁹ xpi fuit cā leticie. d Cātate dño. repetitio ē eiusdē ad maiorē excitationem. sicut solet fieri i cāticis. e Et bñdi. noī ei⁹. grās agēdo de tāto bñficio. f Annūciate d die i diē. i. cōtinuate hmōi laudē. g Annūciate iter gen. τc. Hic ꝯsr psalmista iducit ad pdicationē euāgelij q facta ē nō solū iudeis: h etiā gētilib⁹ p orbē dispsis. τ h ē qd dr hic: Annūciate iter gētes gloriā ei⁹. i. gloriā sue resurrectiōis τ ascēsiōis τ alia ad fidē ptinētia. h In oīb⁹ ꝓplis mira. ei⁹. i. opa miraculosa xpi q ānūciauerūt apli alijq xpi discipuli: nō solū verbo h etiā facto faciētes miracula in noīe τ virtute xpi fm q dr Marci vl. Illi aūt ꝓfecti pdicauerūt vbiq dño coopante et sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis. i Qm magn⁹ dñs. q. d. nō est mirū si talia fiūt virtute ei⁹: qz magn⁹ ē i potentia cui⁹ magnitudinis nō est finis. k Et laudabilis ni. qz transcēdit limites cuiuscūq create virtutis. ꝓpter qd dr Ecclesiastici. xliij. Magnificate cū quātū potestis maior ē em oi laude. l Terribilis sup oēs deos: qz terribilis est demonibus q p dijs colebant in in idolis a gētilibus. ideo subdit: Quoniā omnes dij gentium demonia. m Dñs aūt celos fecit: nō aūt dij gentiū. n Cōfessio. Hic ꝯsr psalmista inducit ad obsequiū xpi debitū. τ scdo adducit ad hoc motiuū. ibi: Cōmoueat. Ad debitū aūt obsequiū xpi primo requirit interior et exterior mūdicia: qz ipse est sanctus sanctorū. Dan. ix. et quantū ad hoc dr: Confessio. qua tollunt imundicie interiores. o Et pulchritudo. i. mūdicie exteriores apposite. p In cōspectu eius. i. in cultu ipius. hoc dicit ad excludendum immūdicias q fiebant in cultu gentiliū: sicut in sacris priapi viri τ mulieres incedebant nudi τ fiebant ibi alie vilitates quas nō facerēt modo meretrices. Similiter in cultu veteris legis erāt alique immūdicie corporales i effusione sanguinis aīaliū immolatorū que nō sunt in cultu noue leg'. vbi offert corpus et sanguis christi sub speciebus panis et vini.

Sanctimonia

Glo. ordi. Psalmus XCV Nico. de lyra

a Sanctimonia τ magnificētia. August. Q. qui vult esse magnificus τ potens: vt sunt angeli prius sit sanctus: qd fit ex eo sā/crificante. Nō em p te potes esse sanct⁹. Ergo sanctificante aliqs fit sanct⁹ τ ita magnificus. b Afferte dño. Cas. Secūda pars vbi ad subdi/tos loqt. Dño. Non sit spes in hoīe: nō i baptista. Maledict⁹ em qui ponit carnē brachiū suū. Prie vt nullus excipiatur indigena: vel peregrinus. c Gloriā. Cas. Qñ bene cōuersat: homo i quo glorificat de⁹. d Honor. cū de bonis gratia refert. vn

Luc.17.b de: Nō est inuētus q daret honorē deo: nisi hic alienigena. e In atria. Cassio. Atria ꝓphete vl apostoli quibus itur ad dñm: de atrijs ꝓphetis vel aplis venit i atriū catholice eccle/sie: vbi maiestas adoratur. Aug. Vel in troi. i. in doctrinam ꝓphetarū et aplor. f Adorate in atrio sancto eius. i. in catholica ecclesia. vel p atria ꝓphetiā. per atriū euangeliū. g Cōmoueat. Omnib⁹ admonitis mo/ueri optat. q. d. introite et adorate vos boni. Terra aūt τc. h Vniuersa terra. Cas. Nō pars aliq: Ne quis ergo dicat: Ecce hic christus ecce illic. subdit: Etenī correx. orbē terre τc. i Dicite. Cassi. Qr regnauit et correxit et iudicauit. k Regna. a ligno. Alia littera. Angu. crucis. quo transit homo mare et fit orbis qui nō mouet. l Populos in eq/tate. Cassio. Alij addunt: Et gentes in ira sua. populos ergo: id est bonos iudica/bit in equitate. Gentes vero: id malos i ira sua. m Tunc exultabunt. Cassi. Hiero. Tunc quando corriget: vel hec omnia de secūdo aduentu. Mare seculū: τ plenitudo eius cōmo. ad gaudiū in secundo aduentu qd erit: quia gaudebūt campi et oīa que in eis: vt in littera. Tunc. i. in secūdo aduentu exultabūt oīa ligna siluarū. i. gētes conuerse que fuerūt inuēte in cāpis sil. a facie dñi qñ venit. i. veniet iudicare terrā. n Quoniam venit. Aug⁹. Primo venit in ecclesia: in nubibus: id est apostolis: τ im

Mat.26.f pleuit totū orbem: Unde amodo videbit' filium hominis venientem in nubibus. cui aduentui qui credit: exultabit in vltimo aduentu.

Orbem

a vel sanctitas. b est inde. s. ex canti.

a eius: sanctimoniā τ magnificen/ a b

a τ hec sanctimonia est. b Aug⁹. hoc ergo debēt gētes facere: qbus annūciatū est.

b tia in sanctificatione eius. Affer c

vos. a nō nobis: vt qui annūciauerunt nō sibi sed dño annūciauerūt.

te dño patrie gentiū: afferte dō/

c d mino gloriā τ honorē: afferte do e

a nō nomini hoim. b ne vacui intretis.

nino gloriā nōmini ei⁹. Tollite e

a sacrificiū deo. s. e. supb⁹ inanis intrat. b qui intrat edificat. c ꝓphetica: vel q sunt in terra. i. fitis cōformes populo eius.

c hostias τ introite in atria eius: f

a euāgelico: vel qd est i celo. i catholica ecclesia

f adorate dñm i atrio sācto eius.

a vt cōuertat ad penitētiā: vl a facie submoueatur. b a psentia gratie. c amatores seculi.

g Cōmoueat a faciē eius vniuersa g

a vt h sit. vos boni. b xps victo diabolo

i terra: dicitē in gētib⁹ qz dōmin⁹ h

a innotuit rex mundo: qui semp regnat apud patrē. b ecclesiā toto orbe vbi sit edificatio. post resurrectionē.

k regnauit. Etenī correxit orbem i k

a Aug⁹. cur ergo dicit hereticus nō solū motū sed et diminutū. post.

terre qui nō cōmouebit: iudica/ l m

a Aug⁹. etiam dolebūt q equitatē eligere noluerūt. b vnde. qui narrāt gloriā dei.

l bit populos in equitate. Letent n

a quā cōpluunt celi.

celi et exultet terra: cōmoueatur o p

a seculū. Aug⁹. oē seculū cōcitatū est cōtra ecclesiā: cū dilataret toto orbe vel cōmoueat i melius: vel ad gaudiū in secūdo aduētu. b a maximo ad minimum.

mare τ plenitudo ei⁹: gaudebūt q

a oēs leues: mites equi. omnes virtus: sensus ratio.

campi τ omnia que in eis sunt.

a qz pcisi ab oleastro et inserti in oliuā. b pagani gentes. abscisa i edificiū ecclesie modo domus dei.

m Tunc exultabunt oīa ligna silua r s

a vel ante faciem. b id est postea venturus ē iudicare viuos et mortuos.

rum a facie domini quia venit:

n quoniam venit iudicare terram. t

a Sanctimonia. i. applicatio ad diuina. b Et magnificētia in sanctificatione ei⁹. i. i cultu noue legis qui sanctificatio dr: eo q sanctificat cultores: qd nō faciebat cult⁹ veteris legis. ꝓpter qd dicit aplus Heb. x. Impossibile em est sāguine tauror τ hircor auferri petā. iō subdit: Sanctificati sum⁹ p oblationem corporis iesu christi. In hac igit sanctificatiōe est magnificētia: qz i eukaristia tot⁹ xps cōtinet: quo nō pōt aliquid maius cogitari rōne sue deitatis. iō subdit: c Afferte dño patrie gentiū. ad fidē christi cōuersarū. d Afferte dño gloriā et honorē: fm cōmentatorē. j. ethic'. Honor est reuerētia exhibita alicui in testimoniū sue bonitatis. etiam si fiat in secreto siue corā paucis. tūc est gloria qñ exhibet ei in palā coram multis: p hoc em inducimur ad exhibendū reuerentiā dño nostro iesu christo i publico τ secreto. e Tollite hostias. i. laudibus diuinis extollite corpus τ sanguinē iesu christi sub speciebus panis et vini: q dicunt hostie in plurali: qz licet sit vnū sacramētū pfecte: tñ sunt ibi due cōsecrationes distincte quarū vna alterā nō expectat. Itē qz hoc sacrificiū oībus sacrificijs τ oblationib⁹ veteris legis varijs et multiplicib⁹ succedit tāq pfectū impfectis. f Et introite in atria ei⁹. i. loca cultui christi dedicata: qz tñ in oībus est vnica ecclesia. iō subdit: Adorate dñm in atrio sancto ei⁹. g Cōmoueat. Hic cōsequēter adducit ad hoc motiuū pcipuū. τ scdo subdit exultatio fideliū. ibi: Letent celi. Circa primuz dicit: Cōmoueat a fa. ei⁹ vni. terre. i. habitatores terre moueant corā xpo motu timoris τ reuerentie. cui⁹ causa subdit. cū dicit: h Dicite in gentib⁹. qz dñs. s. iesus christus. i Regnauit. i. regnū sup totā creaturā accepit i sua resurrectione τ ascēsiōe. fm q dicit Matth. vlti. Data est mihi oīs ptās τc. τ Mar. vlti. Et dominus qdē iesus postq locut⁹ est eis assumpt⁹ est in celū et sedet a dextris dei. Aug⁹. et Cas. hic addūt dicētes qz dñs regnauit a ligno: sed hec additio: a ligno nō ē in hebreo: nec in greco nec in trāslatione Hiero. loquēdo de trāslationib⁹ ei⁹ quas vidi: τ iō credo q assumptū sit ō trāsla. Theodotionis vel Symmachi vel alicui⁹ alteri⁹: qz plures fecerūt diuersas translationes. Et qz xps exaltationē regni meruit p suā passionē in cruce. fm q dr Phil. ij. Humiliauit semetipsum fact⁹ obediēs vsq ad mortē: mortē aūt crucis ꝓpter qd et de⁹ exultauit illū. iō aliquis trāslator hoc addidit. a ligno. s. crucis: τ fm h dr in hymno ecclesiastico. Impleta sunt q cōcinit dauid fidelis carmine: dicēs in nationib⁹ regnauit a ligno de⁹: τ ptz q iste hymn⁹ ꝓcedit fm opinionē Aug'. dicētis q dauid fecerit hunc ps. τ oēs alios. k Etenī τc. ab errore idolatrie. q a tpe pdicatiōis xpi et aplor cepit cessare. fm q pdictū fuit Zach. xiij. In illo die pdā noia idolorū de terra. l Qui nō cōmouebit. s. a veritate xpiane fidei q stabit vsq ad finē mūdi qtūcūq tribulationib⁹ impellat. m Judicabit. qd intelligit de iudicio discretionis: qd a tpe xpi incepit: qz p pdicationē ei⁹ et suorū discipulorū aliqui vocati sunt ad fidē alijs in infidelitate dimissis iusto dei iudicio sed nobis occulto. de q dicit saluator Joh. xij. Nūc iudiciū est mūdi: iudiciū aūt discussionis ꝓ penis τ pmijs reddendis expectat in fine mūdi. τ de isto duplici iudicio est nonus ps. sicut dictū fuit. s. i ps. illo. n Letent celi. Hic ꝯsr ponit exultatio fideliū: qz aduentus christi in mūdum nō solū fuit causa exultationis fidelib⁹ sed etiā creaturis oībus. τ h est qd dr: Letent celi. i. ciues celi cuiusmodi sunt angeli sancti q i natiuitate xpi cātauerūt cāticū leticie: vt dictū est in prin. hui⁹ ps. Celi etiā materiales letati sūt qz xpo nato stellā nouā miserūt. Matth. ij. o Et exultet terra. i. pricipes terre: qd ipletū ē qñ reges venerūt xpm natū adorare Matth. ij. p Cōmoue. ma. τ ple. ei⁹. i. mare τ ei⁹ vnde sibi reuerētiā exhibebāt. qd factū fuit qñ mare τ ei⁹ vnde se ei calcabiles pbuerūt. Matth. xiiij. q Gaudebūt cāpi. qd impletū fuit qñ pastores i cāpis ꝯgregati sup regē suū vigilantes xpm natū adorauerūt gaudētes. Luc. ij. Et reuersi sūt pastores glificātes τ laudātes deū. r Tūc exultabūt. i. signa exultatiōis erūt. s Oīa ligna siluar. h impletū ē in aduētu xpi ad hierlm qñ populi cedētes ramos de arborib⁹ sternebant in via clamātes et dicētes: Osanna filio dauid. Matth. xxi. in signū exultationis magne. Qr aūt dicit ligna oīa. hyperbolice est: sicut dicit: Omnes de ciuitate cucurrerūt ad spectaculū licet plures remaneāt q vadāt. t Qm venit iudicare terrā. iudicio. s. discretionis separādo fideles ab infidelibus vocando electos ad fidē p suā et ecclesie pdicationem: ꝓpter quod dicit saluator Joh. xij. Nūc iudiciū est mundi. iudiciū em discussionis ꝓ penis et pmijs reddendis de quo agit sequēti ps. expectat in futuro.

Judicabit

Universidad
Biblioteca

a ¶ Orbẽ. Cas. Omnẽ hominẽ generaliter inclu/dit ẜm equitatẽ dei iudicãdũ. Sed quõ exponit po/pulos. In veritate: qꝛ in separatione duo erũt po/puli qbus dabit scientiã veritatis: vt alij in vitam alij in penas eant. ¶ Aug⁹. orbem dicit oẽs filios adã .i. oẽs homines qui fue rũt in eo vnus homo: q̃ tũc fuit in vno loco: sed modo dispsus est p totũ orbẽ quẽ Adam significat ẜm grecã linguã. Quattuor enĩ litte re sũt i hoc noĩe: alpha: del tha: alpha: mie. ⁊ q̃ttuor p/tes orbis: has in capite lit/teras habent: anatholeti: dicũt orientẽ: disis occiden tẽ: arcthon aq̃lonẽ: mesem briã meridiẽ: b ¶ Psalm⁹ ipsi dauid. Ad lrãm illud tangit hic: q mortuo absa/lon iniquo filio dauid: qui viuens patrem psequebaẜ dauid restituta est terra ⁊ i pace regnauit: de quo hic nõ agiẜ: sed poti⁹ de signifi cato. Aug⁹. Dauid xp̃m si/gnificat: quẽ iniqui filij .i. iudei crucifixerunt atq3 re/gnũ abiurauerunt ei. Sed restituta est terra ei: quãdo iudea q̃ crucifixerat credi/dit: ⁊ apostoli qui titubaue rant sunt confirmati: sed et alie oues de gentib⁹ sũt ad/ducte. ¶ Uel restituta ẽ ter ra: cũ caro eius resurrexit: post quã resurrectionẽ hec oĩa q̃ hic cantanẜ facta sunt. ¶ Aug⁹. Preuidentes in spiritu hec gauisi sunt pphete: ⁊ si posset fieri vellent et impleta vide
Luc. 10. d re. vnde: Multi reges et pphete voluerũt videre q̃ vos videtis ⁊c. Magna ergo leticia p̃sentis implẽ tur i h̃ ps̃. q̃ d̃ pmissis restitutiõis fre ĩtitulãẜ. pa/lato naq3 fidei dulce sapit mel diuine promissiõis.
¶ Cas. quartus ps̃. de primo aduentu quo mũdus liberatus. ¶ Cas. describit primo virtutes dñi et ostendit omnia restituta ei ⁊ arguit idolatras.

f D ominus reg. Cas. Uidẽs ppheta ¶ XCVI supstitiones mũdi abũdare ante xp̃i resur rectionem opponit: dñs regnauit. ¶ Aug⁹. quis ergo alter colẽdus ẽ: quasi nullus. Inde. d ¶ Exultet terra. q̃d remanet idolis: quasi nihil. e ¶ Insule. totius mũdi ecclesie. f ¶ Multe. nõ oẽs pter hereticoꝝ cõuẽtus. Cas. inde qualis sit do/minus primo aduẽtu dicit: g ¶ Nubes ⁊ caligo: impij qui ceci sunt: nubilosus et caliginosus quib⁹ nulla claritate splẽdet. Sed bonis. h ¶ Iusticia ⁊ iudiciũ. q̃ correcti sũt sedes ei⁹. Ante aduentũ ei⁹ ignis p̃cedet: qꝛ impij p p̃dicatione pphetarũ ira succensi. de nece eoꝝ tractauerũt: ⁊ ad indignatio/nẽ inflammata in circũitu: qꝛ multi: cũ pauci essent p̃dicatores. ¶ Insule. Aug⁹. Ecclesie qꝛ circumla/tranẜ fluctibus temptationũ. Et sicut insula circũ/strepentib⁹ fluctib⁹ tondiẜ sed nõ frangiẜ: ita eccle sia p totũ orbẽ dilatata psecutiones infideliũ pati/tur sed non vincitur. ¶ Nubes et caligo. Aug⁹. Impijs qui eũ nõ intellexerũt. Iusticia et iudiciũ fidelibus. i ¶ Ignis ante ipsum. Aug⁹. Quasi correcti sunt sedes dei: ante vero q̃3 in eis sedeat de us: ignis sanctispirit⁹ p̃cedit: qõ ita ait: Ignis cha ritatis precedet ante ipsum. Iste est bon⁹ ignis: si/
Mat. 10. d cut et ille gladius bonus. de quo dominus: Nõ ve ni mittere pacem sed gladium. Et hic est gladius verbi dei: qui sperat carnali effectu male coniun/ctos. Ignis vero vrit et inflammat inimicos eius in circũitu: id est per totum ardet mundum quod cõtra deũ est: quo cõsumpto apparuerũt fulgura: vnde subdit: alluxerũt. Uel ita d̃ publici igne agit qui erit ante scd̃m aduentum christi sez ignis cha/

a ẜ venit iudicare ⁊ vere iudicauit. ẜ enim. b ẜ non parte. c ẜ Aug⁹. quid verius ⁊ equius q̃3 electos secũ cõgregare ad iudicandũ ceteros diuidere: hos ad dexterã q̃ fecerũt misericordiam:

b Iudicabit orbẽ terre in equitate a

illos qui non fecerunt ad sinistram.

et populos in veritate sua.

a ẜ est. b ẜ .i. xp̃o cui⁹ laudẽ et victoriã cõtinet.

b ¶ Psalmus ipsi dauid: qñ terra

ẜ id est iudea credidit vel caro ei⁹ resurrexit.

eius restituta est ei. ¶ XCVI

ẜ qui spretus et occisus. ẜ rex ẽ innotuit.

c D Ominus regnauit exul b c

a ẜ ideo vel inde. b ẜ qui habitãt in insulis. ẜ vel ecclesie que in me/dio tentationũ stant. ẜ non omnes.

e f tet terra: letentur insule multe. d

ẜ impijs.

g Nubes ⁊ caligo in circumitu ei/ e

a ẜ bonis d̃ qb⁹ iusticia qꝛ ex fide iustificati sunt. Et iudi. qꝛ et de eis .i. p eos ipse iudicat.

h us: iusticiã et iudicium correctio f

a ẜ charitas. sicut gladius. ẜ Ignẽ3 veni mitte re i terrã ⁊ quid volo nisi ⁊c. gladius separat ignis vrit anteq̃3 in eis sedeat: ignis spirit⁹ p̃cedit.

i sedis eius. Ignis ante ipsum g

a ¶ Iudicabit orbẽ terre in equitate et populos in veritate sua. Iudiciũ enĩ discretionis quo aliqui vocanẜ ad fidẽ et gratiã alij nõ: est valde iu stum licet hoc sit nobis occultũ: pp̃ter qõ d̃ ps̃. xxxv. Iudicia tua abys sus multa. ¶ Moraliter põt exponi ps̃. iste de quolibet fideli qui es dei filius p gratiã ⁊ adoptionẽ sicut christus est dei fili⁹ p naturã: ⁊ ideo si/cut xp̃o cõpetit iudiciũ discretiõis sup alios mo do p̃dicto: ita cuiuslibet fideli impositũ est iudi/ciũ discretionis sup p̃prias cogitatiões locutio/nes ⁊ operationes: vt nulli iniusto cõsentiat cor de: nulliũ iniustũ pferat ore nec exerceat i ope.

¶ XCV

Moraliter. Cantate dño. ĩ Psal/mus iste ad litterã loq̃/ T. 97.
tur de primo aduentu christi quo venit in mun/dũ ad iudiciũ discretionis p p̃dicationẽ suam ⁊ discipuloꝝ suoꝝ: ⁊ sic exposui litteraliter. pp̃ter qõ nõ videẜ mihi nũc alia spiritualis expositio requirenda. ¶ XCVI

b D Omin⁹ regnauit. Huic psalmo p̃mittiẜ talis titulus in trãslatiõe cõmuni. Psal mus dauid quãdo terra ei⁹ restituta est ei: ⁊ ẜm hũc titulũ dauid fecit hũc ps̃. ẜm hebre/os vero moyses fecit ipm: vt dictum est. s̃. ps̃. lxxxix. sed de hac varietate non est magna vis: vt dictũ est ps̃. p̃cedẽti. sed magis curandũ est d̃ materia hui⁹ ps̃. Et ẜm hũc titulũ dicũt docto/res aliq̃ q ps̃. iste est gratiarũactio ipius dauid qñ debellatis philisteis qui regnũ ei⁹ inuaserãt ⁊ alijs gentilib⁹ in circũitu qui regnũ suũ mole/stabãt: terra sua fuit restituta in pace ⁊ q̃ete. Se/cũdũ lrã hui⁹ ps̃. nõ videẜ cõcordare. cum diciẜ: Nu bes et caligo i circũitu ei⁹: ⁊ post subdiẜ: Ignis ante ipsum p̃cedet: qꝛ in bellis ipsius dauid cõ/tra aduersarios nõ legim⁹ apparuisse talia signa Itẽ aplus Heb. j. allegat scripturã hui⁹ ps̃. di/ctã ad litterã de christo dicens: Et cũ introducit primogenitũ in orbẽ terre dicit: Et adorent eũ oẽs angeli dei: qõ accipiẜ ex hoc ps̃. cũ diciẜ: Adorate eũ oẽs angeli eius. Apostoli enĩ allegãtes scripturã veteris testamẽti nõ semp acceperũt eã de verbo ad verbũ sed suffecit eis aliquando accipere sensum: q̃uis hic nõ sit magna mutatio in verbo: quia in hoc psalmo poniẜ imperatiuũ secũde psone. cũ diciẜ: Adorate. ad Heb. j. imperatiuũ tertie psone. Sciendum est etiam q du/plex est christi aduentus. s. in mũdũ qui p̃terijt: ⁊ ad iudicium qui futu/rus est. ps̃. autẽ iste loquiẜ de aduentu ad iudicium: ⁊ sic intelligiẜ apo/stoli verbum. Et cũ introducit primogenitum. i. p̃dicit introducendum ad iudiciũ: sicut exposui ibidem. tunc enĩ apparebit in potestate consti/tutus tanq̃3 primogenitus. in primo aũt aduẽtu apparuit humilis et ab iectus. huic aũt sententie cõcordat Ra. Sa. in parte dicens: q hic ps̃. loquiẜ ad futurum: quod vocat tẽpus messie. sed expectat primum eius aduentum adhuc futurũ erronee: vt frequẽter. s̃. dictum est. Patet igi tur ẜm sententiã apostoli ⁊ Ra. Sa. q ps̃. iste ad litterã intelligiẜ d̃ xp̃o non de dauid nisi figuratiue: nec titulus in principio positus valet mul tum ad oppositũ: qꝛ in hebreo et in trãslatione Hiero. nullus est omni/no titulus: ⁊ ideo videẜ iste titulus appositus fuisse ab aliquo exposito re p sua voluntate. Dicendũ igiẜ q ps̃. iste loquiẜ de aduẽtu christi ad iudicium discussionis: sicut p̃cedens de aduentu eius ad iudicium di/scretionis. et diuidiẜ in tres partes: quia primo describiẜ ipsius christi generale dominiũ. scd̃o aduentus ad iudiciũ. ibi: Nubes. tertio exulta/tio fidelium. ibi: Audiuit ⁊ ista tria se cõsequunẜ ad inuicẽ: vt videbiẜ psequẽdo. Circa primũ sciendũ q christus in sua resurrectione ⁊ ascen/sione accepit sup oĩa creata generale dñium: pp̃ter qõ dixit: Matth. vl ti. Data est mihi oĩs ptãs ⁊c. ⁊ hoc est qõ dicit: Dñs regnauit. s. dñs no ster iesus xp̃s. c ¶ Exultet t. i. habitãtes i terra. qꝛ xp̃s p resurrectionẽ et ascẽsionẽ suã p̃buit alijs ingressum ad gloriã. d ¶ Letenẜ in mul. qꝛ fides catholica p̃dicata est p aplos aliosq3 xp̃i discipulos habitantib⁹ in insulis maris occeani: vt patet de anglia et hybernia et etiam maris mediterranei: vt pꝫ de sicilia ⁊ cypro et plurib⁹ alijs. e ¶ Nubes ⁊ ca. qꝛ ad generale dñium sequiẜ extremũ iudiciũ a quo nõ põt appellari. iõ post xp̃i dominiũ. hic ɔ̃nr describiẜ ei⁹ generale iudiciũ ad qõ veniet in magna ptãte. ⁊ hoc ẽ qõ d̃: Nubes et caligo in circũitu ei⁹ ⁊c. xp̃s ascẽ/dens in celũ habuit nubẽ in obsequiũ: ẜm qõ d̃: Act. j. Uidẽtib⁹ illis eleuat⁹ ẽ ⁊ nubes suscepit eũ ab oculis eoꝝ. ⁊ subdiẜ: Hic iesus q̃ assum pt⁹ ẽ a vobis i celũ sic veniet. s. ad iudiciũ. Ex quo innuiẜ q obsequio nu bis vteẜ. ẜm q d̃ Luce. xxj. Tũc videbũt filiũ hois venientẽ i nube cũ ptãte magna. iõ subdiẜ: f ¶ Iusticia ⁊ iu. cor. se ei⁹. i. correctio orbis p/cedẽs a ptãte ei⁹ iudiciaria q̃ p sedẽ designaẜ eo q sñia iudicis sedendo daẜ: erit iusticia et iudiciũ. i. recta ⁊ irreuocabilis. g ¶ Ignis ante ipm p̃cedet. s. ignis cõflagratiõis q̃ p̃cedet iudicium.

ritatis: q̃ ardebit in bonis: ⁊ ignis ire et inuidie: q̃ ma/los cõsumet. vltim⁹ autem ignis i quẽ mittẽdi sũt ma/li: nõ ante s̃ post eũ erit. iste vero p̃erit: qui est pena ma/loꝝ et salus bonoꝝ. cũ enĩ christus p̃dicaẜ: irasciẜ pra/uus: patiẜ iustus. Ira adũ/sarium velut ignis comedit q̃ tanq̃3 facula cõsumiẜ: li/gnũ aũt viride pmanet. i. iustus qui ardet charitate. Inimici enĩ qui idola cole/bãt incendunẜ: si mali sunt ad cõsumptionẽ: si boni ad reparationẽ. a ¶ Alluxerũt fulgura. Au/gust. Nubes viluerũt for/ma huma. sed fulgor mirã/dus in verbis vel factis co rum apparuit: ⁊ inde mota est terra. b ¶ Fluxerunt. Aug. Et si nõ modo credit pagan⁹. tamẽ victus est.

c ¶ Confundanẜ. Hoc iam factũ est. Aug⁹. Cessat enim iam idolatria. Et erubescãt qui adorant lapides: quia mortui. d ¶ Adorate. Au gusti. Cessat ergo adoratio angeloꝝ: sed adorant. Ipsi mali angeli volũt adorari: boni adorãt: nec se pmittũt adorari: Uel saltẽ hoc exẽ/plo idolatrie cessent. e ¶ Audiuit ⁊ le. Cas. Se/cũdo post restaurationẽ ter re oĩmoda exultatio quam nec psecutio interrũpat ostẽ dit. ¶ Audiuit sion q ange li eũ adorãt: q annũciaue/rũt celi iusticiã: ⁊ viderunt oẽs ppli gloriã ei⁹: ⁊ q con fundunẜ adoratores idolo rũ: ⁊ inde letata est. Iudea enĩ prius credebat se solã p tinere ad christũ: sed iam d̃ socijs gentibus letaẜ. vt de
Act. 10. a Cornelio frẽs gauisi sũt: quẽ petrus baptisauit. f ¶ Et exul. Aug. Audierũt apli.
Ibi. 9. a q̃ erãt i iudea fratres: qꝛ gẽ tes receperũt vbũ dei. ⁊ le/tati sunt ⁊ magnificabãt de um. g ¶ Terrã deos. Au/gusti. Per terrã ⁊ deos pec catores ⁊ iustos accipe. Ut terrenis et celestib⁹ signifi/cat eũ imperare. h ¶ Custodit d. Aug⁹. Si cũ ceperis odisse malignuꝫ subsequanẜ psecutiões: ne timeas: qꝛ custodit dñs ani mas. s. s. de quib⁹ tollendis est vltimuꝫ genus psecutio nis. i ¶ Leticia. Augusti. Nõ ei vere i miseria sũt sed spe iã salui. k ¶ Psalmus dd̃. Cas. Terti⁹ ps̃. eoꝝ q̃ d̃ vtroq3 aduẽtu agũt. in qb⁹ est causa spei p misericordi/am primi aduẽt⁹: ⁊ timoris p iudiciũ scd̃i. hec enĩ sepe iterenẜ: tamẽ semp nouat p verboꝝ et sententiarũ va ria descriptione.

a ẜ id est p totũ orbem.

p̃cedet: ⁊ inflãmabit incir a

a ẜ ardet qõ cõtra deũ est quo cõsum/pto apparuerũt fulgura. Et hoc est. b ẜ insuper.

a cũitu inimicos ei⁹. Alluxe b

a ẜ miracula. b ẜ toti mundo.

rũt fulgurã ei⁹ orbi terre:

ẜ corde. ẜ territa. ẜ inde. ẜ q̃ idola colebat.

vidit ⁊ cõmota est terra. c

a ẜ supbi oĩs multitudo cõtra deũ.

b Montes sicut cera fluxe/ d

a ẜ ignis fuit de⁹ duris mollificãs co/rũ corda ad fidem.

rũt a facie dñi: a facie do/

a ẜ etiã gẽtiũ. b ẜ h̃s fideliũ tacet christum.

mini oĩs terrã. Annũcia/ e

a ẜ predicatores omnes quorũ cor sur sum est. ẜ corde.

uerũt celi iusticiã ei⁹: ⁊ vi/ f

derũt oẽs populi gloriaꝫ

ei⁹. Cõfundanẜ oẽs q̃ ado g h

rant sculptilia: ⁊ q̃ gloriãẜ

a ẜ que nõ habent spiritum. a ẜ Aug⁹. noster de⁹ qualis: quẽ ⁊ an/geli adorãt vni deo conuenit adoratio nõ etiã angelis nedũ idolis: vel demo/nibus.

in simulacris suis. Adorã i

a ẜ quasi annũciabũt celi: ⁊ adorabũt angeli. Et sion au. ⁊c.

e te eũ oẽs angeli ei⁹: audi/ k

a ẜ ecclesia iudee.

f uit ⁊ letata est siõn. Et ex/ l m

a ẜ christi q̃ de iuda. b ẜ qꝛ nõ est p/sonarũ acceptor de⁹: sed oẽs accipit q̃ ad deũ veniũt. ẜ q cecitas cõtigit in israel.

ultauerũt filie iude: pp̃ter n

ẜ que illa iudicia.

iudicia tua dñe. Qm̃ tu o

a ẜ potẽtia. b ẜ nõ iudeoꝝ tantũ deus: sed et gentium.

g dñs altissim⁹ sup oẽm ter

ẜ christe. ẜ expositio. a ẜ quia equalis patri. ẜ ẜm opera. b ẜ nõ modo sup malos: sed et bonos homines et angelos.

rã: nimis exaltat⁹ es sup p

a ẜ ⁊ eũ talis: ergo.

oẽs deos. Qui diligitis do q

a ẜ diabolũ cũ quo nõ diligiẜ de⁹. Ne/mo ei põt duob⁹ dominis seruire.

b minũ odite maluꝫ: custo/ r

a ẜ et si corpora moriũẜ. ẜ animã aũt nõ possunt occidere.

dit dñs aĩas sctõꝝ suoꝝ:

a ẜ diaboli. b ẜ Aug⁹. q si forte qre/ris te pdere lucẽ istã: ne cures quia ve ra lux est tibi: hoc est.

d̃ manu peccatoris ⁊ libe/ s

a ẜ fidei. ẜ quib⁹ per oĩa placet de⁹.

rauit eos. Lux orta est iu t

i sto et rectis corde leticia. x

a ẜ ergo. ẜ per spem. b ẜ nõ i mũ/do in quo pressure.

Letamini iusti in domi/

a ẜ letari. ẜ Aug⁹. i. laudate eũ: qꝛ memor fuit sanctificare vos. qꝛ nisi vel let nõ gauderetis in illo.

no: ⁊ cõfitemini memorie y

sanctificationis eius.

k ¶ Psalmus dauid.

a ¶ Et inflãmabit in circũitu inimicos ei⁹: qꝛ data senten/tia iudicis reprobi illo igne inuoluenẜ: ⁊ sic in inferno re trudenẜ. b ¶ Alluxerunt fulgura ei⁹ orbi terre: qꝛ an/te iudiciũ fient multe impressiones ignee et terribiles. iõ subdiẜ: c ¶ Uidit et cõmota est terra. i. habitantes in ea qui videntes talia cõmouebunẜ cõmotione timoris. d ¶ Montes sicut cera fluxerũt. i. fluent: qꝛ loquiẜ de fu/turo p modũ p̃teriti pp̃ter certitudinem pphetie: qꝛ tunc erũt terremot⁹ magni p loca ẜm qõ d̃: Matth. xxiiij. ex q̃/bus ruent montes. e ¶ Annũciauerũt celi iusticiã ei⁹: qꝛ p signa in celo apparentia manifestabiẜ iudicis aduent⁹ propinquus. f ¶ Et viderũt oẽs populi gloriam eius. omnes tam electi q̃3 reprobi videbũt christũ hominẽ ve/nientẽ in potestate et gloria: que visio erit terribilis repro bis ⁊ delectabilis electis. iõ subdiẜ: g ¶ Confundanẜ. i. cõfundenẜ. h ¶ Omnes qui adorãt sculptilia. i. omnes idolatre qui tũc maxime cõfundenẜ: qm̃ creaturis attri/buerũt cultũ soli deo debitũ nõ solũ ab hominib⁹ sed etiã ab angelis. ideo subdiẜ: i ¶ Adorate euꝫ. i. adorate chri stum adoratione latrie. qꝛ est verus de⁹. k ¶ Audiuit. Hic incipit versus in hebreo et in trãslatione Hiero. vbi describiẜ exultatio fideliũ: qꝛ sicut iudiciũ extremum erit reprobis terribile: ita iustis erit delectabile. vñ d̃ Luce xxj. de illo iudicio: Arescentib⁹ hominib⁹ p̃ timore ⁊ ex/pectatione. ⁊ post subdiẜ: His aũt fieri incipiẽtib⁹ respici te ⁊ leuate capita vestra. i. exhilarate corda vestra. ẜm q exponit Greg. Homel. j. ⁊ hoc dictũ fuit apostolis p om/nibus electis. Igiẜ circa hoc primo poniẜ exultatio fide lium. scd̃o quoddã correlariũ. ibi: Qui diligitis. Circa primũ diciẜ: Audiuit sion. i. ecclesia per verbuꝫ christi et apostoloꝝ qui p̃nũciauerũt iudiciũ futurũ. l ¶ Et leta/ta est: qꝛ hoc est materia exultationis p electis. vt dictuꝫ est. m ¶ Et exultauerunt filie iude: id est fideles anime Heb. 1. d
et electe. et subdiẜ causa hui⁹ leticie. cum diciẜ: F. 74.
n ¶ Propter iudicia: et dicit iudicia in plurali: qꝛ nõ solũ iudiciũ datum pro gloria electoꝝ erit eis causa leticie: s̃ etiã iudicium datũ p damnatione reproboꝝ. ẜm q dici/tur. ps̃. lvij. Letabiẜ iustus cũ viderit vindictã: ⁊ qꝛ tũc omnia christo pfecte subijcienẜ. ideo subdiẜ:
o ¶ Quoniã tu domin⁹ altissim⁹ sup omnẽ terrã. i. super omnes hoĩes qui in terra nascunẜ. p ¶ Nimis exalta/tus es sup oẽs deos: id est angelos sanctos qui dicunẜ dij participatiue Dañ. ij. Exceptis dijs quoꝝ nõ est cum hominibus cõuersatio. q ¶ Qui diligitis dñm. Hic vl timo cõcludiẜ quoddã correlariũ qꝛ iudiciũ extremũ ter/ribile erit iniustis et delectabile iustis. vt p̃dictũ est. ideo psalmista hortaẜ hoĩes ad iusticiam ⁊ ab iniusticia retra/hit dicẽs: Qui diligitis dñm odite malũ scꝫ culpe: qõ op ponit bonitati diuine: ⁊ q possint peccatũ mortale euita/re ostẽdit dicẽs: r ¶ Custodit dñs aĩas sanctoꝝ suoꝝ. qui in tẽtationib⁹ recurrũt ad eius auxiliuꝫ. ẜm q diciẜ: j. Cor. x. Fidelis de⁹ qui nõ patieẜ vos tentari supra id quod potestis: sed faciet cum tentatione puentũ vt possi tis sustinere. ideo subdiẜ: s ¶ De manu peccatoris li/berauit eos: id est de manu demonis qui obstinatus est
Amos. 5. d in peccato ⁊ semp homines trahere nititur ad peccatum ⁊ qꝛ hec liberatio fit p gratiam diuinam. ideo subdiẜ:
t ¶ Lux orta est iusto: id est lux gratie diuine.
v ¶ Et rectis corde leticia. qꝛ lux gratie est quedam arra glorie: pp̃ter quod repetiẜ idem. cum dicitur:
x ¶ Letamini iusti in domino. que est leticia deuotionis.
y ¶ Et confitemini memorie sanctificatiõis eius. gratias agentes de dono gratie vos sanctificantis. ¶ Moraliter potest exponi ps̃. iste de quolibet fideli qui est dei filius p adoptionẽ sicut christus est dei filius per naturam. et ideo sicut ad christũ pertinet iudiciũ discussionis genera le: ita ad quẽlibet fidelem pertinet iudicium discussionis singulare pp̃riam cõscientiam discutiendo: vt quod ibi inuenerit de male actis dictis ⁊ cogitatis: sic per peniten tiam puniat vt penam iudicij futuri euadat: ẜm q dicit apostolus. j. ad Cor. x. Si nosmetipsos iudicaremus: nõ vtiq3 iudicaremur. XCVI

Moraliter. Domin⁹ regnauit et exultet ⁊c. Psalmus iste loquiẜ ad litterã de secundo aduentu christi scꝫ ad iudicium discussionis quod erit in fine mundi: ⁊ sic nõ est hic alia spiritualis ex positio requirenda.

¶ Explicit hic sextus nocturn⁹ psalterij.

Universidad de Deusto Biblioteca

Cantate do. ꝛc. Cas. XCVII Primo agit de ostensione salvatricis dextre. b Saluauit. Aug. Maius est ꝙ totū orbem a morte eterna erexit q̄ ꝙ mortuos suscitauit.
c Sibi. Augusti. Multi saluant corporaliter: s̄ sibi n̄ ei qui accepta corporali sanitate lasciuiūt: s̄ q̄ p fidē intus sanant: et sanant: vel se saluāt. d Salutare iu. Augusti. Qui saluat et iustificat.
e Reuelabit. Aug. Futura sub velamine p̄dixerūt ꝓphete: sed velamē ablatū est: cū veritas de terra orta est.
f Misericordie et veritatis. Esa.52.c. Aug. Misericordia est ꝙ ꝓmisit: hāc sequitur veritas: q̄ reddidit. Sed cui: israeli. i. q̄ modo p fidem videt veritatē post p speciē.
g Oēs. Augusti. Quia n̄ quibusdā tantum datus est christus.
h Jubilate. Cassio. Secūdo dicit omnibꝰ modis laudandum esse: ⁊ annunciandum. q̄ venit iudex.
i Ductilibus tube cornee. Aug. Ereis que tundēdo ꝓducunt. i. q̄ tribulati ꝓficiunt. et sonāt laudes dei. Cornu ꝙ carnem excedit et sic fit firmū et capax vocis. Is est qui affectus carnis superat et libidines: qui non sapit terrā: sed que sursum sūt: q̄ in carne quidem ambulat: ⁊ nō s̄m carnē militat: vt cornu carni heret: et eam superat.
Hiero. In tubis ductilibus. Argenteis more iudeorū. Mystice ꝓductis sub malleo vniuerse terre. i. diabolo. Aug. Tribulatio tusio. est ꝓfectꝰ ꝓductio: talis turba erat iob. vnde quasi tuba insonuit dicēs: Dñs dedit: dñs abstulit ꝛc. Job.1.d
k Uel moueat. Aug. Id est indulcetur mare legis ligno crucis in eo posito. Et

vita et lingua.
Cantate dño XCVII
a de incarnatiōe xp̄i ⁊ hoīs redēptione. b q̄ nihil tale mūdus audiuit. c vnde. d nō solū que cōmunia sūt sed et hoc singulare. s. ꝙ sal.
canticū nouū: quia mirabilia fe-
a nō dicit quid. sed intelligimꝰ orbē terre: ꝙ fuit magnum miraculū. deo. b christus p mira operatione. vel am.
cit. Saluauit sibi dexterā eius: et
a id est xp̄s p fortitudine. b vbi ea est: dextra vel brachium.
brachium sanctū eiꝰ. Notū fecit
a ꝙ et brachiū et dextera. i. christus eo ꝙ saluat quibus. b nō hic vel illic: sed.
dñs salutare suū: in cōspectu gē-
a nō sub velamine. b id est salutare eo ꝙ iustificat.
tiū reuelauit iusticiā suā. Recor-
a vt homo factꝰ liberaret. b quando cū facie ad faciem videbunt.
datus est misericordie sue: ⁊ veri-
a mēte. ne putes israel vnā gentē subdit.
tatis sue domui israel. Uiderunt
a a termino ad t̄minū. iesū. i. vidēti deū.
oēs termini terre: salutare dei no-
a ergo. vbi deficit locutio. voce sine verbis. b q̄ oēs viderunt. c verbis. vbi valet locutio.
stri. Jubilate dño oīs terra: cān-
a quibus modis. actu carnis. i. mortificatione eius diuina opera facite pascendo pauperes ꝛc. corde. opere.
tate et exultate et psallite. Psalli-
a Cas. eadē ꝓposterata subiūgit vt quoduis eorum prius fiat totum ad deum pertineat.
te dño i cithara in cithara et vo-
a vt sint p̄dicatores. b ꝓductis et ꝑficientibus sub malleo diaboli.
ce psalmi: in tubis ductilibus et
a ita vt aliq̄ sonēt et in se ipsis vitia carnis domēt. b Aug. vobis ita a gentibꝰ quid erit tubis sonantibus aures dei delectant fluctus maris excitantur.
voce tube cornee. Jubilate in cō-
a p̄dicit nō optat: apostolis em̄ p̄dicantibus q̄si tubis motum est mare seculi: et increuerunt fluctus persecutionum.
spectu regis domini: moueatur
a exponit ma. et ple. c.
mare ⁊ plenitudo eius: orbis ter-
a illis ꝑsequentibus pleni spū dei gaudebunt operibus.
rarum et qui habitant in eo. Flū-
a vel nibus. b in idipsum.
mina plaudēt manu: simul mōtes

Cantate dño. Huic ps̄. p̄mittit̄ talis titulus in hebreo et in translatione Hiero. Psalmus sine aliqua additione: ⁊ sic p titulū istū non apparet auctor ps̄. nec eiꝰ materia: s̄m hebreos moyses fecit ps̄. istū. vt dictū est. s. ps̄. xc. s̄m Aug. vero dauid fecit hūc ps̄. ⁊ oēs alios: sed de hac varietate nō est magna vis: vt dictū est ps̄. xcv. De materia vero huiꝰ ps̄. dicit Ra. Sa. hebreus ꝙ psalmus iste loquit̄ de tp̄e futuro p q̄ intelligit̄ tp̄s messie q̄ iudei expectāt futurū: in quo dicūt multa mirabilia fienda per regē messiā. i. xp̄m. ⁊ s̄m h̄ dicit̄ in principio huiꝰ ps̄. Cantate dño cāticū nouū: q̄ mirabilia fecit. i. faciet s̄m ip̄m: quia scriptura hic loquit̄ de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. tp̄e em̄ quo factus est iste ps̄. xp̄s erat venturꝰ in mūdū: sed mirabilia q̄ dicit ista fiēda: iā sunt facta in aduētu xp̄i: q̄ ꝙ dei filiꝰ in humana natura apparuit: virgo cōcepit et peperit: et cetera mirabilia q̄ xp̄s fecit: nō solū sūt mirabilia s̄ etiā mirabilissima. ⁊ s̄m hoc doctores nostri exponūt ps̄. istū de duplici aduentu xp̄i. s. in mundū ⁊ ad iudiciū generale ⁊ vltimū q̄ vocat̄ iudiciū discussionis. Sed saluo meliori iudicio videt̄ mihi ꝙ cōuenienter pōt exponi de aduētu christi in mundū et de iudicio discretionis q̄ incepit a tp̄e p̄dicatiōis xp̄i et apostolorū: vt. s. dictū est: ⁊ s̄m hoc ps̄. iste et. xcv. sunt circa eandē materiā. vnde et similiter incipiunt ⁊ magnā habent cōuenientiā nō solū in s̄nia sed etiā i verbis. Bene em̄ reperiunt̄ ps̄. plures de eadē materia facti nō solū a pluribꝰ auctoribꝰ sed etiā ab vno auctore: vt in superiꝰ dictis patuit in ps̄. ip̄ius dauid. Igit̄ s̄m hoc ps̄. iste in duas ptes diuidit̄. i prima ponit̄ gr̄arūactio de beneficio incarnationis. in s̄cda de beneficio iudicij discretionis quo electi sūt ad fidē vocati. s̄cda ibi: Jubilate dño oīs terra. Circa primū d̄: Cātate dño. s. iesu xp̄o. b Canticū nouū. tanq̄ auctori noui testamēti in cuiꝰ ortu nouū canticū cantauerunt angeli Luce. ij. c Quia mirabilia fecit. nascēdo: lāguidos curando: mortuos suscitādo: resurgēdo et ascendendo: ⁊ spiritum sanctū i signo visibili mittēdo: quo simplices ⁊ illitterati sūt noticia scripturarum illuminati et linguis olim loquebant̄: Act. ij. d Saluauit. i. salutē fecit. e Sibi. hoc est ad honorē suū. s. dei patris. f Dextera eiꝰ et brachiū sāctū eius. id est xp̄s dei patris filiꝰ: q̄ dicit̄ eiꝰ virtꝰ. j. ad Cor. j. Predicamꝰ xp̄m dei virtutē: virtus aūt cōsistit in parte dextera. ꝓpter q̄ et frequēter dextera noīatur in scriptura. similiter xp̄s brachiū dei dicit̄: Esa. liij. Dñe quis credidit auditui nostro et brachiū dñi ꝛc. q̄ scriptura intelligit̄ ad litterā de xp̄o: vt pleniꝰ ostendet̄ dño cōcedente quādo ad locū illum veniemus. g Notū fecit dñs. i. deus pater. h Salutare suū. id est filiū suū ꝓ salute mūdi humanarū: ⁊ sic visibilē factū. i In cōspectu gētiū reuelauit iusticiā. i. fidē catholicā iustificantē q̄ p p̄dicationē apostolorū et aliorū xp̄i discipulorū publicata est gentibꝰ dispsis p orbē terrarū. k Recordatꝰ est misericordie sue et veritatis sue domui israel. i. ꝓmissionis facte patribꝰ eiꝰ sicut Geñ. xxij. ꝓmissū fuit abrae. Benedicentur in semine tuo ꝛc. q̄ ꝓmissio misericorditer ⁊ veraciter impleta est in xp̄o nato de semine abrae p iacob qui alio noīe dictus est israel. Geñ. xxxij. et q̄ effectꝰ huiꝰ ꝓmissionis extensus est ad oēs gentes. ideo subdit̄: l Uiderunt oēs termini ter. i. p fidē cognouerūt: ⁊ p miracula corā eis facta. m Salutare dei nr̄i. i. dñm nostrū iesum xp̄m p quē est salus hoim. s̄m q̄ d̄ Act. iiij. et nō est in aliquo alio salus. n Jubilate. Hic incipit versus in hebreo ⁊ in trāsla. Hiero. vbi ponit̄ inuitatio gratiarūactionū ꝓ iudicio discretionis q̄ electi ad fidē ⁊ grām sūt vocati cū d̄: Jubilate dño oīs terra: q̄ de oībꝰ terre ptibꝰ aliq̄ sūt vocati. o Cātate. i. laudate i cordibꝰ vr̄is interiꝰ. p Et exultate. i signis deuotiōis exteriꝰ. q Et psallite. recitādo ore psalmos a ꝓphetis ad dei laudē factos. Et q̄ iste ps̄. tp̄e ve. testa. cātabat̄ a leuitis ꝓ expectatione dicti būficij: q̄ talia cātabāt nō solū vocibꝰ humanis s̄ etiā musicis instrumēt̄. iō subdit̄: Psallite dño i cithara ꝛc. r In tubis ductilibꝰ. i. cū martello factis. s Et voce tube cornee: q̄ aliquādo vtebant̄ instrumētis de cornibꝰ aīalium factis: maxime in festo tubarū q̄ celebrabat̄ in principio septimi mensis. t Jubilate in cōspectu regis dñi. s. iesu christi qui est rex regū ⁊ dñs dñantium Apoca. xix. v Moueat̄ mare. ad eius reuerentiā: q̄ factū fuit quando pedibus eiꝰ se calcabile p̄buit. x Et plenitudo eiꝰ. i. habitantes in insulis maris quorū multi cōuersi sūt ad fidē: vt dictū est ps̄. p̄ce. y Orbis terrarū et. et p id est. z Qui habitant in eo. q̄ nō solū de insulis maris sed etiā de terris omnibꝰ aliqui sunt cōuersi ad fidē. a Flumina plaudēt. i. habebūt occasionē exultationis si haberent sensum: et hoc fuit ipletū quando christus tactu sue sanctissime carnis vim regeneratiuā dedit aquis in baptismo. b Simul montes exultabūt. id ē causa exultatiōis erūt q̄ fuit impletū quando xp̄s in montibus legem euangelicam p̄dicauit ⁊ ibi miracula fecit. vt habet̄ Matth. v. et Joh. vj.

plenitudo ⁊ in pluribꝰ

plenitudo eius. vniuersa legis sacramēta. Orbis ter. gentilitas ad cōuersiōe3 moueat̄. Qui habitant. vt que figurate dixit: de hominibꝰ accipias. Uel. Mare. i. seculū. Moueat̄. terrore iudicij vbi impij timent. Plenitudo. multitudo hominū peccat̄: plena: q̄ ibi multa peccata. Orbis. q̄ ip̄e vertetur in nouam faciē: sed flumina. a Terrā. Cas. Id est omnē peccatorē. b Orbē terre. oēs terrenos. c In iusticia. Aug. quia non meruerunt misericordia3. d Populos. Cas. fideles de iudeis ⁊ gentibꝰ: quia capient equa meritis. e Psalmus dauid. Cas. Propheta describit xp̄m regem bona dantē: cui antiqui seruierūt. his tribꝰ tres ammonitiōes subijcit: Monet vt xp̄m tanq̄ deū adoremus: ⁊ velut regē exaltemus. Hec aūt d̄ christo futura sub velamine p̄dixerūt ꝓphete vt quibusdā figuris rerū regerent s̄nias suas. Sed velamen ablatū est: cū veritas de terra orta est: et iusticia de celo ꝓspexit.
Ps̄. XCVIII
Dominus regnauit ꝛc. Cassi. De potentia ⁊ regno christi: vt ⁊ i homie adoretur. Cassi. Ostendit xp̄m regnantē: ⁊ q̄cunq̄ repugnet altū sup oīs: vnde ei cedere monet. g Irascant̄. Cas. Irrisio: secure cōcedi pōt vt irascantur: quia nō sunt vltra nocituri ꝑmittendo dicit: non imperādo. h Sedet super. Cassio. Contra eum nihil potest terra: ⁊ si ip̄se fuit i terra: vbi passus est iram populi. i Cherubin. Aug. Plenitudo scientie interpretat̄: q̄ est charitas. Plenitudo scientie legis q̄ est sedes dei erit ⁊ in te: si charitatem habueris. ꝯtra quā nihil possunt irati. quid enim terra contra celum? k Dominus in sion. Aug. Si non intelligis: quid est sup cherubin. hoc vide: quia in sion magnus. Sion est anima que speculatur. l In sion magnus. Cassio. Quis dominꝰ exponit. In sion natus. Magnus. Ne pro passione vilescat. Uel tamen dominꝰ magnus. in sion iudeorum: ⁊ super populos gentium. m Magno. Aug. Paruum erat quando irascebantur. id est paucis diffamatum: sed etia3 in omni terra dilatatum. n Terribile. Aug. Quia ⁊ si crucifixꝰ: p̄dicat̄ iudex venturꝰ: ⁊ nō errabit in iudicio. o Et honor reg. Cas. Exponit quomō debent cōfiteri. honor reg. est gloriosa predicatio. iudiciū discretionē exigit: nō leui voluntate colēdus est: sed fixa deliberatione: q̄ ab ip̄o est. vñ subdit: Tu parasti dire. Uel honor regis est damnatio nocentiū: vnde reg. gloria auget̄. p In iacob. Aug. Nō solū p̄iarcha: sed populo quem significat. q Tu fecisti. Hec que alius non posset. r Exaltate. Cassi. Secunda pars monet adorari eum: quia patres eius fuerunt. Quasi quia hec facit nobis: ergo Exaltate.

boni gaudēt venire iudice: mali cōtremiscūt.
exultabūnt a conspectu domini:
quoniam venit iudicare terram.
a Aug. gaudent quia nō iniuste iudicabit sub ignaro iudice vel iniquo bonꝰ timeret. Nunc em̄ malus timeat necesse est.
Judicābit orbem terrarū in iusti-
cia: ⁊ populos in equitate.
Psalmꝰ dauid. XCVIII
christus cū post resurrectionē predicaret: irati sunt qui colebant idola. si prius humilis. vt hic.
Dominus regnauit ira-
a q̄ inde bona. q̄neuci q̄ ve. b ille regnauit. c angelicas potestates.
scant̄ populi: qui sedes sup cherū-
a idem q̄ irascant̄ populi. b ecclia. si tu es de ecclesia: et in te magnus super omnes q̄ irascuntur.
bin moueat̄ t̄ra. Dñs in sion ma-
gentium.
gnꝰ: ⁊ excelsus sup oēs populos.
a iam ergo ⁊ ipi ppli q̄ prius blasphemi. b fame ⁊ glorie tue. c iam.
Cōfiteant̄ nomini tuo magno
a ipsum nomen. potentia qua punit. b bonitate qua parcit.
quoniā terribile ⁊ sanctum est: et
a ne qs de misericordia presumat: q̄ cuiq̄ reddet p merit̄. si ergo q̄ritis iusti esse ip̄e est q̄ facit: quia dirigit. vnde subdit: Tu parasti.
honor regis iudiciū diligit. Tu
a fortis. b has. s. Aug. vt discernamꝰ inter bonum et malū. iusticiam cum bonum sequimur: malum vitamus.
parasti directiōes: iudiciū ⁊ iusti-
a ergo. s̄m ꝙ deus.
ciam in iacob tu fecisti. Exāltate

⁊ in pluribꝰ locis: ⁊ q̄ p suā predicationē cepit vocare electos ad fidē: q̄ ptinet ad iudiciū discretiōis. ideo subditur ꝓ causa p̄dicte exultatiōis seu gratiarūactiōis. a Quoniā venit iudicare terrā. ⁊ q̄ istud iudiciū est iustū: q̄uis sit nobis occultū. ideo subdit̄: Judicabit orbē terrarū in iusticia ꝛc. Psalmꝰ iste moraliter pōt exponi eodē mō sicut ⁊. xcv. q̄ sunt de eadem materia: vt dictū est in p̄ncipio huiꝰ psal.

Psalmus: XCVII

Moraliter. Cantate. Psalmꝰ iste loquit̄ de aduentu christi ad iudiciū discretionis: sicut ⁊ cantate primus. ⁊ ideo de alia expositiōe sp̄uali ptranseo: sicut in illo.

Ps̄. XCVIII

Dominꝰ regnauit. Huic ps̄. nullꝰ titulus p̄ponit̄ in hebreo nec in trāslatiōe Hiero. Dicunt aūt hebrei ꝙ moyses fecit ip̄m: vt dictū est ps̄. xc. sed h̄ nō videt̄ ver3: q̄ in hoc ps̄. dicitur: Moyses ⁊ aaron in sacerdotibꝰ eius ꝛc. ⁊ subdit̄: Ipsi inuocabāt dñm: ⁊ exaudiebat eos: ⁊ sic auctor huiꝰ ps̄. videt̄ loq̄ de ip̄is tanq̄ de p̄teritis. ꝓpter q̄ ps̄. iste videt̄ esse factꝰ nō solū post tp̄s moysi: sed etiā post tp̄s samuelis: ⁊ iō doctores nr̄i dicūt ip̄m esse factū a dauid q̄ samueli supuixit: ⁊ dicunt ꝙ fecit ps̄. istū de regno xp̄i. Sed saluo meliori iudicio ista expositio videt̄ mihi magꝭ mystica q̄ litteralis: q̄ i h̄ ps̄. fit inuitatio ad dei cultū s̄m modū veterꝭ legꝭ: vt patebit ꝓseq̄ndo: q̄ modꝰ nō h̄3 locū in xp̄i regno. Ra. Sa. vero dic̄ ꝙ ps̄. iste loquit̄ de regno messie: q̄ debellaturꝰ est reges gog ⁊ magog ⁊ multos alios p̄plos cū eis. s̄m ꝙ videt̄ p̄tendere dictū Ezech. xxxix. ⁊ tūc regnū mūdi pacifice obtinebitur a iudeis. Sed hoc dictū est erroneū. tū q̄ aduētus messie trāsijt i p̄teritū. tū q̄ s̄m dictū Aug. xx. de ciui. dei. xj. ca. ⁊ aliorū sanctorū: gog ⁊ magog de q̄bus loquit̄ Ezechiel: nō sūt aliq̄ p̄pli determinati. s̄ sunt psecutores ecclie a diabolo ad h̄ inducti ⁊ inducēdi: maxime circa finē mūdi. Igitur saluo meliori iudicio psalmꝰ iste mihi videt̄ esse factus a dauid ad inducēdū p̄plm ad diuinū cultū: de quo fuit valde sollicitꝰ. vt pz. j. Paral. ⁊. ij. Reg. ⁊ h̄ fuit postq̄ debellatis philisteis ⁊ alijs ꝯtra regnū eius insurgētibꝰ: ip̄e adduxit arcam dñi in monte sion intra tabernaculū q̄ ei tetēderat: ⁊ cōstituit ibi sacerdotes ⁊ leuitas ad cultū dei celebrādū: vt habet̄. j. Paral. xvj. ⁊ s̄m hoc ps̄. iste in duas partes diuidit̄: q̄ p̄mo dauid incitat populum ad cultū diuinū. s̄cdo ad hoc recitat exempla sanctorū patrū. ibi: Moyses. Prima in duas: q̄ primo dauid declarat constitutionē sui regni. secūdo inducit laudem dei. ibi: Confiteant̄. Circa primū dicit: Dñs regnauit. i. regnare me fecit. p talem modū dicit dñs Geñ. xxij. ad abraam: Nunc cognoui ꝙ timeas deū. i. cognoscere feci. Et enī dñs fecerit regnare dauid. pz. ij. Reg. vij. Hec dicit dñs exercituum. Ego te tuli de pascuis sequentē greges: vt esses dux sup populū meū israel. ꝓpter q̄ regnū dauid dicit̄ regnū dei. j. Paral. xxix. Seditq̄ Salomon sup solium domini in regē ꝓ dauid patre suo. c Irascant̄ populi. q̄ philistei audita vnctione dauid fuerūt irati ⁊ conati sunt regnū eiꝰ destruere. ij. Reg. v. ⁊ similiter alienigene q̄ erāt in circuitu iudee: sed q̄ fuerunt debellati a dauid magis virtute diuīa q̄ humana. ideo subdit̄: d Qui sedes super cherubin. hoc dicit̄: q̄ ꝓpitiatoriū sustentabat̄ ab ip̄is cherubin: vt dictū fuit Exo. xxv. ⁊ dicebat̄ sedes dei. eo ꝙ inde dabant̄ dīna respōsa. e Moueatur terra. In translatiōe Hiero. habet̄: Cōcutiat̄ terra. i. habitantes in terra inimicorū nostrorū cōcutiant̄ timore ⁊ nobis subijciantur: ⁊ ꝙ hoc sit decens fieri allegat dicens: f Dñs in sion magnus. id est ille qui a nobis colitur in monte sion est magnus dñs. Et excelsus super omnes populos. g Cōfiteantur nomini tuo magno. Hic consequenter dauid inducit p̄plm ad cultū dei: dirigēs sermonē ad deū. dicēs: Confiteantur nomini tuo magno: cōfessione debite laudis. h Quoniam terribile. i. venerabile: sicut Geñ. xxviij. Et terribilis est locus iste ꝛc. i Et sanctum est. formaliter ⁊ effectiue: quia omīs sanctificatio fit in dei nomine. k Et honor regis. In hebreo ⁊ in translatione Hiero. habet̄: Et imperiū regis: ⁊ in idem redit: q̄ obedire imperio dei: est eū honorare. l Judiciū diligit. i. equitatē: sicut pz in veteri ⁊ nouo testamēto: vbi eā fieri p̄cipit. m Tu parasti directiōes. i. p̄cepta moralia q̄ dirigūt in finē vltimum. Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua mandata. n Judiciū. i. p̄cepta iudicialia. o Et iusticiā. i. cerimonialia: que dicunt̄ iustificatiōes in scriptura veterꝭ testamenti. p In iacob tu fecisti. ad hec enim tria genera preceptorū reducuntur omīa mandata que dedit populo israel in monte synai. ideo subdit dauid: q Exaltate. i. q̄ntū potestis laudibꝰ extollite.

Scabellum. X Dñm deū

Universida… Bibli…

¶ a ¶ Scabellum. Aug. Terra scabellū pedum eius dicit scriptura: hec sine impietate a verbo dei assumpta adoratur: et qz nemo carnē eius digne manducat: nisi prius adoret: sed non terrā intuet qd adorat: sed illū potius cuius scabellum est: p quem adorat. vñ subdit: quoniā sctūs est in cuius honore scabellum adorat. b ¶ Pedum. Cas. Pedes: indefecta stabilitas deitat. c ¶ Sanctum. vt discernas corpus a deitate: et si vna psona. d ¶ Moyses. Cas. Sacerdos: qz si nō hostias: vota populi obtulit et populo supplicauit. e ¶ Columna. Cas. Fortitudo et decor dom. In hac specie loquebat: que nunciabat ecclesiā: vel carnē: sed tūc in nube: modo aperte p filiū. f ¶ Nubis. Cas. Ad eos ergo tūc in nube: qd iam nob loquitur in scabello. i. in carne assumpta aperte. g ¶ Testimo. et pceptū. Cas. Testimoniū est p signa aliqd precedent rei posita significatio. vñ sepe in lege dicit: hoc erit vobis in testimonio. precepta sunt sicut pcepta legis p moysen data. h ¶ Propitius. Aug. Nō dicit nisi peccatis: ppitius ignoscendo: ppitius et vlciscendo. ecce et si tanti essent isti: aliqd tñ habebāt peccati. vñ addit: in oēs adinuentiões. i ¶ Ulciscens. Ne humana elatio surriperet. vñ: Dat est mihi sti. car. mee. k ¶ Adinuentiones. Aug. Uel affectiones qs solus deus nouerat in cordibus eoz. vñ pena eis pati eos cū qb erant: p quoz peccatis qsi suis dolebant p charitatē. Nō ei fuit (vt a plerisqz putat) moysi pena: nō intrare in terrā pmis. in quā et miseri itrauerūt: sed figura: qz qd sub lege essent: et sub gra esse nollent: nō itrarēt in requiē. ¶ Psalm in 9fes.

(21. Nu. c. 1. in fi.) (2. Cor. 12. c)

a ſ xpm. ſ qd facit iudiciū et iusticiā in nobis. b ſ vsqz exaltate vt adoretis: et hoc est.
dominum deum nostruz: et ado- a b
a ſ corp xpi: sz ppe ipm cui ē. ſ vel subpedaneū.
a b rate scabellum pedum eius: qm̄ c
a ſ vel sanct ē. b ſ magni isti qd eū pdicauerūt. ſ legislator. c ſ summus sacerdos.
c d sanctum est. Moyses et aaron in b
a ſ hos imitamini. b ſ christi. c ſ qui de ephraim. vnde nō fit sacerdos: et ideo inter inuocantes ponitur: nō inter sacerdotes.
sacerdotibus eius: et samuel in- e
ter eos qui inuocant nomē eius.
a ſ qui nūc loquit in hoie. b ſ tantū valet sincera oratio. ſ iā tunc. ſ christum.
Inuocabāt dominū et ipse exau- f g
a ſ per figuras in nube obscura: sed illa dicta quendā manifestum designant. s. christum.
e f diebat eos: in columna nubis lo- h
ſ qui tanti erant.
quebatur ad eos. Custodiebant i
ſ vel ta. ſ vel que.
g testimonia eius: et preceptuz qd k
ſ ideo.
dedit illis. Domine deus noster l
a ſ Cas. in iustis petitiōib. b ſ Cas. Condonando eis ne noceant peccata in futurum.
h tu exaudiebas eos: deus tu propi-
ſ Aug. quod est propitiatio: castigando ne semper peccare delectet.
i tius fuisti eis: et vlciscens in oms m
a ſ ergo. ſ quia blanditur et cedit vt pater.
k adinuentiones eorum. Exalta- n
a ſ fm qz de. b ſ dominū: sed nō preter montē eius. Hic est lapis paruus: qd sicut Daniel dicit creuit in montē magnū: et impleuit totā faciē terre. precisus. i. nat de monte. i. genre iudeoz. que colebat vnum deū. sine manib. i. opere hominū: qz de virgine sine virili semine conceptus.
te dominū deum nostruz: et ado- o p q
ſ in corpore.
rate in monte sctō eius: quoniaz
sanctus dominus deus noster.

Nico. de lyra

a ¶ Dñm deū nostrū. p recognitione suoz bñficioz. b ¶ Et adorate scabellū pedū ei. i. ante scabellū pedum ei: et istud scabellū dicebat arca testamenti qd erat sub ppitiatorio: ita qz ppitiatoriū erat qsi sedile dei: et arca testamenti tanqz scabellū illi sedis: sicut dictū fuit Exo. xxv. c ¶ Quoniā sctm est. dicebat ei arca sctā: eo qz sancta 9tinebat. s. tabulas digito dei scriptas: et virgā aaron: et vrnaz auream māna plenā. d ¶ Moyses et aaron in sacerdotib ei. Hic ad ppositū adducitur exemplū sctōz patrū. cū dr: Moyses et aaron in sacerdotib ei. h est: fuerūt int sacerdotes deū colētes. qd ptz de aaron: qz fuit summ sacerdos: silr moyses officio sacerdotali vsus est in 9secratiōe aaron et filioz ei: vt dictuz fuit Exo. xxviij. e ¶ Et samuel int eos qd inuocāt nomē ei. preerat ei cuneo pphetaz dñm colentiū: vt habet. j. Reg. xix. f ¶ Inuocabant dñm. humiliter et deuote. g ¶ Et ipse exaudiebat eos. sicut ptz de moyse et aaron in Exo. et plurib alijs locis: et de samuele. j. Reg. vij. et xij. h ¶ In colūna nubis loquebat ad eos. h inuenit scriptū de moyse et aaron in plurib locis: et idē credēdū est de samuele: eo qz hic dr: et maxime qz deus cepit loq cū eo a iuuētute. vt hr. j. Reg. iij. et cā huius exauditiōis subdit cū dicit: i ¶ Custodiebāt testimōia eius. qntū ad iudicialia et cerimonialia: qd dicunt quedaz dei testimonia. k ¶ Et pceptū qd dedit illis. i. pcepta moralia qd magis pprie dicunt pcepta: et ponit hic singulare p plurali: eo modo quo dr Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. musce. l ¶ Dñe deus noster tu exaudiebas eos. repetitio est eiusdē ad maiorē affirmationē. m ¶ Et vlciscens in oēs adinuētiões eoz. i. puniens defect eoz qd nō pcedebāt ex instinctu tuo: sz magis ex eoz arbitrio: sicut ptz de moyse et aaron Num. xx. vbi dr: pter aquas 9tradictiōis. Dixitqz dñs ad moysen et aaron: qz nō credidistis mihi vt sanctificaret me coraz filijs israel. nō introducetis hos populos in terrā quā dedi patrib eorum: quia corū: qz in penā hui fuerūt morte puniti. n ¶ Exaltate. i. laudib extollite. o ¶ Dñm. rōne generalis gubernationis. p ¶ Deū. rōne creatiōis. p ¶ Nostrū. rōne cultus specialis. q ¶ Et adorate in monte scō eius. i. monte sion: qd iā erat diuino cultui applicat: qz ibi erat arca testamēti ad mysteriū a leuit et sacerdotib celebrandū: vt pdictum est. ¶ Mystice exponit ps. iste de regno xpi: qd accepit in sua resurrectione et ascensione: qd quidē regnū pncipes iudeoz irati conati sunt destruere: et postea pncipes romanoz: sz eō contrario factū est qz pncipes romani voluntarie submiserūt colla regno xpi a tpe Cōstantini: et iudei in seruitutem xpianoz pncipū sunt redacti. Hoc igitur dauid in spū puidens p regnū suum figurari introduxit xpm regnātē dicens: Dñs regnauit etc. et ad ei laudem inducit ppl̄m catholicū ad h adducens exempla antiquoz patrū qui de regno xpi noticiā habuerūt: et deuotiōe letati sunt. vñ et saluator Joh. viij. dixit de abraam. Abraam pr vester exultauit vt videret diez meū: vidit et letat est. Hanc aūt expositionez in particulari nō psequor: qz diffuse tradita est in Glosa sup ps. qd vbiqz habet: et in expositiōib alioz doctorū.

¶ Ps. ¶ XCVIII

Moraliter.

¶ Dominus regnauit irascantur. Sicut dixi in expositiōe litterali psalm iste loquit ad litteram de regno dauid: qd fuit figura xpi: pter qd exponēdus est spūaliter de regno christi sic. ¶ Dñs regnauit. sez iesus xps ad pris dextrā exaltat Matth. vlti. Assumpt est in celuz: et sedet ad dexteris dei ¶ Irascant populi. s. iudei et impatores romani: qd conati sunt multipliciter extinguere nomē christi: et ponit h optatiu p idicatiuo. cū dr: irascant ¶ Qui sedet su. che. i. sup oēs ordies āgeloz: nō solū inqtū deus h etiaz inquātū hō. ¶ Moueat ter. id est habitātes in ea: ad credendum tibi et fideliter seruiendū. b ¶ Dominus in sion magn etc. sez in ecclesia triumphante et militante. ¶ Confiteantur nomini tuo magno. confessione laudis. ¶ Quoniā terribile. malis ¶ Et sanctū est. bonis. ¶ Et honor reg. christi. ¶ Judiciū diligit. id est executionē iusticie reqrit. ¶ Tu parasti directiões. id est instinct ad bonū puenientes hominis liberū arbitriū: et mutat hic modus loquendi de tertia psona ad scdam: qd fit frequēter in sacra scriptura: et maxime metrice cōposita: qlis est liber psalmoz. ¶ Justiciā et iudiciuz in iacob tu fecisti. id est habitū iusticie et ei exercitiū fecisti i supplantatore vitioz. Et quoniaz ex h deus est laudādus. subdit: ¶ Exaltate dñm etc. id est excellent laudate. ¶ Et adorate scabellū pedū ei. id est humanitatē christi: que inqntū vnita est diuinitati latria est adorāda. fm seuero hypdulia ¶ Moyses et aaron etc. p moysen qd interpretat extract ab aqs: significant religiosi: qd debēt abstrahi a delitijs mūdanis. Per aaron qui montanus interpretatur: prelatorū status intelligit. Per samuelem qd fuit minister i domo domini: intelligunt sacerdotes et clerici: omnes isti laudare debent nomē domini pre ceteris christianis. ¶ In colūna nubis loquebatur ad eos. id est in gratia spiritussancti figurata p colūnā ignis et nubis. Exo. xiij. quia illuminat in via morū: et obumbrat 9tra tentationis estum. ¶ Custodiebāt testimonia etc. id est pcepta decalogi: et consilia saltem aliqua. ¶ Dñe deus nr tu exaudiebas eos. quia preces eoz erant exaudibiles ex dispositione subiectorū. ¶ Et vlciscens in omēs adinuentiões eoz. id est peccata que non sunt ex deo: sed ab inuentione humana: et ea cito punire signum est miseratiōis diuie. ij. Machab. vj. Et in multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere: sed statim vltiones adhibere: magni beneficij indiciū est. Ideo sequit. ¶ Exaltate dñm. ipm qntū potestis laudādo. Et adorate in monte scō ei. i. in loco diuino cultui 9secrato.

¶ In psal. xcviij. Dñs regnauit. vbi dicit in postil. Circa primum dicit: Dominus regnauit.

Additio. j.

Non videt ppria expositio quam facit in hoc loco postil. de hoc qz dicit: Dñs regnauit. i. regnare me fecit: qz eadem rōne cū saul regnauit posset dici: Dñs regnauit: qz dñs fecit eū regnare: vt patet. j. Reg. x. vbi samuel dicebat sauli: Me misit deus vngere te in regem. sed cū dr: Dñs regnauit: pprie debet intelligi d regno xpi: in cuius regno dñs vere et pprie regnat: qd qdem est dñs qd sedet sedet sup cherubin: vt statim psal. declarat. vnde expositio huius psal. de christo prout Glo. et doctores cōmuniter tenent nō est mystica: sed litteralis. ¶ In eodem ps. vbi dicitur in postil. Et vlciscens in omnes adinuentiones eorum.

Additio. ij.

Licet plerūqz deus corrigit seu punit iustos: nō tñ dicit vlciscens nisi 9tra aduersarios tm: vt ptz discurrēti p scripturas. Et iō meli videt dicendū qz deus fuit vlciscēs in adinuētiões moysi et aaron: eo qz iniurias 9 eos illatas p dathan et abyron et eorum complices vindicauit: vt ptz Nu. xvj. et sic mag pprie 9tinuat cū eo qd pmiserat. dicens: Dñe tu exaudiebas eos. ¶ Jubilate

Glo. ordi.

¶ a ¶ Psalm in 9fessiōe. Cōfessio gemina ē: vna est laudis: altera peccatoz. Cōfessio laudis cōuenit perfectis. Confessio peccatorum incipientibus. vñ in hoc psalmo ppheta monet ad cōfessionem. ¶ Cas. Docet h psalmus et deū incessanter laudare: et petā nra incessanter plangere: qz nec in malis est desperandum: nec in bonis debz animus esse elatus. ¶ Cas. Primo perfect. precipuum genus cōfessionis. i. laudē indicit.

Ps. ¶ XCIX

(De pe. di. 1 + deniqz. in fi.) b Jubilate deo. Augusti. Si vox iubilat exterius: cor intelligat interi. Son enim cordis est itellect. Jubilus est sonus leticie sine verbis: quia eis leticia animi non potest explicari. hic fit a bonis in confessione: a malis i confusiōe: cū de terrenis adeo gaudent. Justi vo gaudēt vidētes mundo corde. qs deus quāta et qd ordine et qz mirifice fec. c ¶ Omis t. Aug. Ad laudē monēs. Nō vnuz angulū terre hortat: sed sic vbiqz nouit seminatā bñdictionez: ita vndiqz exigit iubilationē. d ¶ Seruite i le. Aug. Hec seruit nō est amaritudinis nec indignationis: sed felicitat et libertat. Seruum g te faciat charitas: qz liberz te fecit veritas. vnd (Joh. 8. d) dñs: Si mā seritis in vbo meo: vere discipuli mei eritis: et cognoscetis veritatē: et vitas vos liberabit. e ¶ In leticia. qz liberati: nō murmurātes vt in deserto. vnde premiuz subdit: f ¶ Introite in conspectu. magnuz est in conspectu tanti gaudere. g ¶ Ipse fec nos. Aug. Omne bonū nostrū ex eo: nō ex nobis ¶ Cas. vel ne qs putet creationē nraz patrib deputandā: qui sunt ministri: sed deus auctor. h ¶ Introite. Cas. Scdo intraturis fm genus 9fessionis: nec dubitet: qz misericordia est ei. i ¶ Portas eius. Augus. In portis initiū est. A cōfessione incipite ad misericordiam dei intrare: non a vobis facti: (Ps. 146.) laudate eum a quo facti. de hoc alibi: Incipite dño in confessione: et cum intrauerit in atria: 9fitemini in hymnis. i. laudib. Cum intratis: vos reprehendite. cū intrauerit: illum laudate. k ¶ In generatiōe. Aug. In vna que parit mortales. i altera qd eternos. ¶ Psalm ipsi

a ſ est. ſ i. agit de cōfessiōe. ſ laudis vel veraqz.
a ¶ Psamus i cōfessione.
ſ non alio.
b Jubilate deo XCIX a
a ſ nō patqz vbiqz bñdictio seminata est. b ſ gratū est redemptio seruos esse. c ſ non necessitate sed charitate.
c d e omnis terra: seruite domino in le- b
a ſ Aug. in cōscientia vbi deus videt: foris linguā exaltare facile est.
f ticia. Introite in cōspectu eius: c
a ſ Aug. quis hoc nescit: sed de crucifixo hoc dicit contra iudeos.
in exultatione. Scitote quoniaz d e
a ſ omnia p ipm facta sunt. Ex ipso est vnde coronamur: ex nobis vnde damnamur.
g dominus ipse est deus: ipse fecit f
a ſ sumus. ſ vel nos aūt
nos et non ipsi nos. Populus g
a ſ ipse pastor. b ſ scripturarū in quibus saginantur fidelium mentes. c ſ non foris sterils vbi hostes. extra lupus inuenit.
b eius et oues pascue eius: introi- h i
a ſ in. ſ amplitudinem celestis beatitudinis gratie plenitudine percepta.
i te portas eius in 9fessione: atria k l
ſ laudibus.
eius in hymnis confitemini illi. m n
ſ ſ. ſ nunc et in futuro.
Laudate nomen eius quoniam o
a ſ dū laudatur dulcescit. b ſ Et hic liberat: et in futuro coronat.
suauis est dominus: in eternum p
a ſ i. in omnē generationē: vel in terrena et celesti est eius veritas: implens promissa.
k misericordia eius et vsqz in generatiō- q
nē et generationē veritas eius.

Nico. de lyra

a Jubilate deo. Huic psalmo ¶ Ps. XCIX premittit talis titulus in hebreo. Psalm ad confitendū: et in translatiōe Hiero. et in ista qd cōmuniter vtimur dr: Psalm p confessione et idez penit importat. Ex h aūt titulo nō apparet auctor ps. sz a iudeis dr fuisse moyses. ab Augustino vo ipse dauid. sz de h nō ē magna vis: qz auctor ei quicūqz fuerit spūsctm habuit. sz ex titulo pdicto satis apparet ad quid ps. iste factus fuerit. sez vt cantaret in oblatione hostie pacifice de qd habetur Leuit. vij. qd offerebat dño p aliq beneficio ab eo obtinēdo. ad qd preexigit diuina placatio vel p beneficio obtento ad qd debet seq gratiaractio: et pter h talis oblatio dicebat quedaz 9fessio diuine laudis: et silr ps. iste qd decantabat in oblatiōe ei. Et diuidit in tres ptes. in pma ad dei laudē inducunt oēs generalit. in scda ppls iudaicus offerēs specialit. ibi: Introite in 9spectu eius. tertio ministrorū cetus singularit. ibi: Populus ei. Circa pmū sciendū qz ois homo a deo recipit speciale bñficiū. s. rōnē et intellectū: p qd est capax ipius dei: qd alijs creaturis inferiorib nō 9uenit: pter qd ad laudē dei tenet assurgere. et hoc est qd dr: Jubilate deo ois terra. i. habitātes in oi terra. b ¶ Seruite dño in leticia. qz nō placent deo seruitia coacta: sed volūtaria: et hec sunt delectabilia. c ¶ Introite in 9spectu ei. Hic 9ūr inducit ppls hebraic specialiter qd offerebat hostias pacificas ad ostiū atrij sacerdotū: ita qz videbat oblationē sui sacrificij: et qntū ad hoc dr: Introite in 9spectu ei. i. ad locum vnde 9spici poterat diuin cultus in altari holocaustoz: qd nō pmittebat gentilib. d ¶ In exultatione. i. in mētis deuotione. cui ratio subditur: e ¶ Scitote qm dñs ipse deus. i. creator oim: qd declaratur in hoie. cū dr: f ¶ Ipse fecit nos. dādo animā intellectualē que nō educit de potētia materie. vñ dicit phs libro de aīalib: qz intellectus ē ab extrinseco: et sic p creationē que soli deo cōpetit qui ē virtutis infinite: que ad creationē reqrit: eo qz int ens et nihil nulla est pportio: et ex h sequit qz sit creator omniū: qz virt infinita multiplicari non pōt: sed est vna tm. g ¶ Populus ei. Hic inducit ministroz cet specialit: qz in oblatione hostie pacifice sacerdotes et leuite intrabāt ad altare: illi ad offerendū: isti ad cantandū. et qntū ad h dr: Populus ei et oues pascue ei introite etc. licet enī oēs hebrei essent ppls dei: tñ sacerdotes et leuite speciali modo dicebātur ei ppls: qz ad ei obsequiū deputati erāt. h ¶ Et oues pascue eius: qz de oblationib et decimis deo oblatis erāt nutriti et sustentati: eo qz deseruiebant diuino cultui. ideo subdit: i ¶ Introite portas ei. ad altare diuini cultus. k ¶ In 9fessione. s. laudis diuie: offerendo sacrificia et cantādo cantica: et ad hoc ptinet qd subdit: l ¶ Atria ei. i. introite in atria ei: qz altare holocaustoz erat i atrio sacerdotū: qd dicebat atriū interi: et sic p alia atria vbi laici erant transibāt pus. m ¶ In hymnis. i. laudib ad h factis a sctis pphetis. n ¶ Confitemini illi. 9fessiōe laudis. o ¶ Laudate nomen ei qm suauis est dñs. i. cito placabilis hostijs et laudib deuotis. p ¶ In eternū misericordia ei. qz semp parat est indulgere penitētib. q ¶ Et vsqz in generatiōe et generationē veritas ei. fidelit adimplēdo pmissa. ¶ Moraliter pōt exponi ps. iste vt sit inuitatio ad dei laudē ppli cōmunis et ministroz ecclesie in oblatiōe eucharistie que cuz diuinis laudibus debet offerri deo patri: quia hec est hostia vere pacifica: p cui oblationē summ sacerdos iesus xps pacificauit oia que in celis et in terris sunt. Col. j.

Ps. XCIX

Moraliter.

Jubilate deo. Scdm hebreos moyses fecit hunc psalmū i oblatiōe hostie pacifice p leuitas decātādū. ¶ Mystice vero potest exponi vt sit laus decantanda in oblatiōe eucharistie qd est hostia pacificans oia qd in celis sunt et in terris. Col. j. Et sic dr: Jubilate deo.

a Psalmus ipi dauid. Cas. Psalm⁹ iste continet formā pfecte sanctitat⁹: vt centesim⁹ numer⁹ pfect⁹ est. Ipi dauid: vt totū qđ hic docet virtutib⁹ christi applicetur: nihil terreno regi. Hic docemur bona appetere. mala renuere: q̄ est pfecta cōuersatio vite.

Ps. C

b Misericordiā ꝛ iudiciū cantabo. Cas. Cantat hic xp̄s: ꝛ nos in illo.

De pe. di. i. c. nullus de miser. i. glo. Cas. Prius de misericordia ꝛ iudicio ponit. Misericordia ꝛ iudiciū. Cas. Hec duo mutua societate iungunt: in his breuiter omīa opera dei includit. Et hic est pmissa causa q̄re sic se h₃ sicut postea subdit: Augus. De misericordia ꝛ iudicio. nemo de misericordia psumat ad impunitatē: q2 est ei iudiciū. nemo immutat⁹ in meli⁹ iudiciū timeat: q2 pcedit misericordia. semp hec simul in eo sunt: sed p tpa s̄m effectus distinguunt: miscđia nūc iudiciū in futuro. c Psallam ꝛ intelligam. Aug⁹. Hoc dat psallere vt intelligā mente: qđ oculis nō patet. i. credam q̄ dn̄s veniet: quē iste tn̄ desiderat: q̄ veniet in via immaculata. Cas. q2 mundū trāsiuit sine pctō: vel ego psallā ꝛ intelligā: existens i via immaculata: qn̄ ꝛc. Vel psallam hilariter operabor: ꝛ p hoc itelligam. d Quādo venies ad me. In scđo aduētu vł obitu cuiusq₃. Vel qn̄ venies ad me p carnē in p̄mo aduentu: q2 in via imaculata. e Perambulabā. Cas. Secūdo q̄ sit via imaculata exponit. Aug⁹. Perambulabam. Que ē via imaculata: ea ab innocētia incipit ꝛ in illa cōsumat: ꝛ nō est op⁹ multis verbis. Innocēs esto: ꝛ p fecisti iusticiā. Sed duobus modis nocet hō: vlꝫ si facit miseruꝫ: ꝛ si deserit miserum. Innocēs est qui nec sibi nec alij nocet. Cas. Perambulabā. Quasi trāsitoria nō q̄sui: sed cucurri viā mūdi existens i medio do. tue. Innocentia hoc pōt: vt faciat habitare in medio domus dei: quasi honorabile exemplū alioꝝ. f Nō proponebam. Cas. Innocentiā p partes exponit. Primo: q2 nihil habet cū malis dicit: Nō proponebam vsq₃: Oculi me. post: q̄ pars ei cum iustis: ꝛ q̄ versutias diaboli de corde fugat: ibi in matutinis.

23. q. 4. c. nimium. c. qui peccat i pri. c. De accusa. c. inquisitionis. i. glo.

Aug⁹. Non ponebam. Quasi pambulabaꝫ in innocentia hac: vtiq₃ dicit totus christ⁹: q̄ non proponebam. i. non diligebam rem iniustam. g Nō adhesit. Cas. Exponit p̄uari. Cor prauū qui preuaricatur corde declinantē hereticū: qui a catholicis dissentit: ꝛ quia rect⁹ semitis deuiat non agnoscebam: quia ꝛ si signati nobiscum sacramētis: non tamē veri sunt. h Superbo. Aug⁹. Et iesus conuiuat⁹ cum supbis loquit⁹ ꝛ cum pharisec: qn̄ venit peccatrix: ꝛ nos abstinemus a conuiuio fratrū notabiliū vt corrigant⁹: ꝛ cū extraneis comedim⁹: vt paganis. Quid est ergo q̄ ait: Cū supbo nō edebam: ꝛ cū insatia. cor. Habet epulas suas cor supbum ꝛ insatiabile vnde pascitur: ꝛ non reficit. Epule enim superbi cordis qđ est insatiabile: est inuidia. Supbia enī mater est inuidentie: que pascitur et gaudet alienis malis:

a Psalm⁹ ipi dauid.
que modo.
b Misericordiam et C
in futuro.
iudicium cantabo ti
a ad tuū honorē: q̄ vtroq₃ laudabiliter vteris. b et. Hiero. Aug⁹. psallere est in hilaritate operari: ꝛ intelligere nō potes nisi i via imaculata: sed in ea intelligit qn̄ ad nos veniat deus.
c bi domine: psallam et intelli b
a .i. quia. quasi ope tua psal. et intelligā.
b gam in via immaculata qñādo c
a ante etiā q̄ intelligerem. vel deambulabam. Aug⁹. Angustias patit omīs malicia: sola innocentia lata est vbi deambuletur.
c venies ad me. Perambulabam d
a exemplo omnium.
in innocentia cordis mei: in me e f
a .i. ecclesie vel cordis: in q̄ quiete habitat bene cōscius. alij foras pellunt: qn̄ a fumo vł stillicidio vel mala vxore: ꝛ in nugis extra quiescūt q̄ intus nō bene pnt. b .i. nō diligebā. .i. nec cōpla cuit mihi in iusticia alterius facientis preuaricationem. vel mee. .i. nō diligebam.
f dio domus tue. Non propone g
bam ante oculos meos rem iniu
a sed. exponit rem iniustam. a me expulsi preuaricationes: sed nō homies. b qui legem dei nō faciunt: ꝛ si in ecclesia sint.
stam: facientes preuaricationes h
a non consensi non rectis.
g odiui. Non adhesit mihi cor i k
a tortū. qđ h₃ q̄ non vult oīa q̄ de⁹ vult: et si timet infirm⁹: qđ psignauit timens idus. cū subdat se deo dicens: fiat tn̄ volūtas tua: vitet malū quantū pōt: et si nō pōt subeat. b declinat qui dissimilis est. quē pposui p̄mus ad imitādū.
prauum: declinantem a me ma l
a nō approbabā nec mihi placebat.
lignum non cognoscebam. De m
a palā nō audet: qui falsa tenet.
trahentem secreto proximo suo: n
a nec hoc ageret. b tumido corde.
b hunc persequebar. Superbo o o p
auaro. notabili.
culo ꝛ insatiabili corde: cum hoc q

te deo omīs terra]. id habitatores oīs terre. [Seruite dn̄o i leticia.] id est in mentis deuotiōe. ꝛ idem repetit cū dicit: [Introite ꝛc.] Et subditur causa: [Scitote quoniā dn̄s ipe est de⁹.] creator noster latria colendus. [Populus eius ꝛc]. i. vos ppl̄i christiani. Introite portas eius [scꝫ ecclie militant⁹: q2 vobis aperuit portas ecclie triūphantis. [In cōfessione.] laudis diuine. [Laudate nomen ei⁹ quoniā suauis est.] ppriū enī eius est misereri ꝛ parcere. [Et vsq₃ in generationē et generationē veritas ei⁹.] q2 semp implet promissa. Ps. C

a Misericordiā ꝛ iudiciū. Huic psal. p̄mittitur talis titul⁹ in hebreo ꝛ in trāslatiōe Hiero. et cōmuni. Psalm⁹ dauid. Ex q̄ titulo apparet auctor hui⁹ psal. s. dauid: q̄ videtur fecisse hūc psalmū: qn̄ cognouit se stabilitū in regno isrl̄ a deo: s̄m q̄ hr̄. ij. Reg⁹. v. Et cognouit dauid qm̄ cōfirmasset eū de⁹ regem sup israel: ꝛ ideo tunc firmiter pposuit bene vti regia ptāte ad sui meritū ꝛ alioꝝ exemplū: licꝫ ex ppria fragilitate ꝛ diaboli instigatiōe ab h̄ pposito aliquādo ceciderit: vt in facto vrie et in populi numeratione seu aliq̄bus alijs: de quibus tn̄ vere penituit. Et diuiditur in tres partes: q2 primo ostendit qualiter dauid se habuit deuote erga deū. scđo munde ad seipm̄. ibi: Perambulabam in innocētia cordis mei. tertio iuste ad populū. ibi: Non pponebam ante oculos meos rem iniustā: ꝛ in istis trib⁹ consistit bon⁹ vsus regie dignitatis. Circa primū dicit: Misericordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi domine. s. laudib⁹ recognoscens misericordiā tuam qua me ad regnū pmouisti. Et iudiciuꝫ. q̄ saulē ꝛ domū eius abiecisti. Alit exponit Ra. Sa. sic: Misericordiā ꝛ iudicium cantabo tibi domine. i. recognoscā tuā misericordiā in prosperis: attribuens illa tue misericordie et non mee iusticie seu potētie: ꝛ iudiciū tuū in aduersis: illa attribuēs eq̄tati tue iusticie p demerito mee culpe. b Psallā ꝛ intelligā qn̄ venies ad me: reuelādo mihi secreta tua p spiritum pphetie: q̄ est gratia gratis data ꝛ ab hūte certitudinaliter cognita. nō sic aūt est de grā gratum faciente. c In via immaculata. q2 spiritus non tangit corda pphetarū qn̄ sunt actu maculari macula carnaliū voluptatū. ppt qđ moyses qui cum deo solitus erat loqui retraxerat se ab actu matrimoniali: vt dictum fuit Nume. xij. d Perambulabam. Hic consequēter ostēditur qualiter munde se habuit ad seipm̄. cum dicit: Perambulabam. i. in operibus meis pcedebam. e In innocētia cordis mei. i. in puritate cōscientie. f In medio dom⁹ mee. qn̄ diceret: multo plus extra: q2 homines ꝛ maxime p̄ncipes ꝛ potentes mag⁹ sūt solliciti seruare honestatē int⁹ extraneos q̄ int⁹ domesticos. g Nō pponebā. Hic oñr ostēditur iusticia dauid erga populū: ꝛ primo quantuꝫ ad malos. secundo q̄ntū ad bonos. ibi: Oculi mei ad fideles. Circa p̄mū oñdit primo dō affectus. cū dicitur: Non proponebam ante oculos meos rem iniustā. scꝫ ad concupiscendum aliquid iniustum cupiditate ductus: exemplo raptorum. h Facientes preuaricationes. id est diuine legis transgressiones. i Odiui. scꝫ eorum maliciam. quia eiusdem virtutis est diligere bonum: ꝛ odire malum ei oppositum. k Non adhesit mihi cor prauum. quasi dicat. ꝛ si ex passione fui motus ad horam ad aliquam maliciam: non tamen adhesit mihi per obstinationem. l Declinantem a me malignum. i. malo igne ignitū. scꝫ igne inuidie: ire: superbie: ꝛ huiusmodi: qui declinabat a dauid talia detestante. m Non cognoscebam. per approbationem quātumcūq₃ esset mihi pximus: sicut patet de ioab nepote suo: cuius maliciam non approbauit: sed magis reprobans eum interfici iussit: ꝛ quia dauid non solum puniebat peccata operis: sed etiam oris. ideo subditur: n Detrahentem secreto proximo suo. i. in eius absentia: ꝛ sic est ei celatum: quia nō potest audire. o Hunc psequebar. ad puniendū: ꝛ quia non solū puniebat pctā operis ꝛ oris: sed etiā apparentia in alijs signis. ideo subdit: p Superbo oculo. quia dispositio cordis maxime apparet i oculis. q Et insatiabili corde. qualis est auarus. ppter quod dicit auarus quasi auidus eris: quia nō potest satiari pecunia. r Cū hoc non edebam. i. tales nō erant cōmensales mei: nec de domo mea.

Oculi mei.

malis: sed nō satiat. hoc ergo cibo supbie: inuidie: iniq̄tatis: nō pascit iustus: sed cibo iusticie. vnde: Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiunt iusticiam.

Mat. 5. c

a Oculi mei. Hic alterā partē innocentie exeq̄tur. s. q̄ cū iustis h₃ partē. q. d. Cū talibus non edebas: vnde s̄ pasceba ris. b Terre. Aug⁹. Degentes in t̄ra vbi tot illecebre vn̄ maior corona. Vel Cas. q̄ p totuꝫ mundū sunt. c Vt sedeant. Aug⁹. In veritate fidei mecuꝫ pmaneāt. vel participent mecū regno eterno vel iudicent mecū. d Nō habitabit i me. do. mee. Aug⁹. Id est ecclesie. Et si aliquādiu toleret grā correctiōis: nō p̄minet: meritis nihil pōt. non est in populo meo granū: sed palea. Nō habitabit. hoc maxime cōuenit sacerdotib⁹: vt prauis nō cohabitēt. e In matutino. Cas. Tertia ps vbi ostendit: q̄s finis sit malorū. Et loquit hic xp̄s. Cassio. In matutino. postvitatos malos inst⁹ ad se reuersus: addit q̄ suggestiones demonum de corde expulit. In matutino. i. qn̄ in initio tentatiōis qn̄ i crepusculo incipiūt apparere. f Interficiebā. oratiōe q̄ debēt ejici ne crescāt. g Peccatores. demones q̄ oēm carneꝫ faciūt peccare. h Ciuitas dei. aīa iusti. vnde diabolus dispergitur et remouetur. i Oēs operātes iniquitatē. i. summissiones vel immissiones diaboli. August. Iam enumerauit q̄ ei h̄ adheserūt nisi boni. qn̄. Cur ergo malos in tua ciuitate tanto tpe tolerasti: q2 tempus est misericordie. nox est: nōdū omnia manifesta: ꝛ in nocte tentatiōes in q̄ ptrāseunt bestie silue ꝛ catuli leonū. i. diaboli: ꝛ q̄runt escam sibi a deo: scꝫ vt tentent fideles. Vñ sathanas expetiuit vos cribrare sicut triticū. Ab homine triticū nō manducat nisi cōterat vt panis fiat. Sic neminē mādūcat diabol⁹ nisi p̄us p tribulationē cōtriuerit. Sꝫ in matutinis: cū venerit dies iudicij mittent mali i igne. h̄ ꝛ iusto conuenit: q̄ p̄uidet h̄ futurū: ꝛ iō se sic habet.

Luce. 22. b

k Oratio pauperis. Aug⁹. Secđm formam serui. pauptor: in membris in q̄b⁹ sunt ꝛ penitētes: quos in se trāsfigurās dicit: Cinerē tanq̄ paneꝫ man. Ecce quō cōparant tā ima alto. Sicut duo in carne vna: ita ꝛ in vna voce: sicut ꝛ iā a ppha Esaias spōsus ꝛ spōsa de his vbis. Sic spōso alligauit mihi mitrā: ꝛ sic spōsam induit me ornamēto. spōsus ppter caput. spōsa ppter corpus. Aug⁹. Christ⁹ paup in nob ꝛ nobiscū ꝛ ppter nos. h̄ orat in psona penitētis suā dilectioneꝫ: ꝛ dilectiōis cām recognoscētis: ꝛ a pctis liberari: atq₃ i pristinū statū restitui petēt. Monet s̄ suā adūtere miseriā ꝛ dei petere misericordiā.

Esa. 61. b

l Domine exau. ꝛc. Cas. Quint⁹ Ps. CI psalm⁹ pnie: q̄rtus q̄ orō dr. Cas. Prima pars captatio deprecatiua.

Et clamor.

a corpalia vel spūalia. nō pascebar nec delectabar supbie epulis ꝛ inuidie. b cordis. c .i. fideles placuerūt mihi.
a non edebam. Oculi mei ad fide a
a iudicantes. xij. tribus israel.
b c les terre vt sedeant mecū: ambu b c
a nō alit⁹. b nō sibi nō q̄rens que sua sunt.
lans in via immaculata hic mihi d
a sed que sunt xp̄i. euangelium. b sed. Cas. hoc dicit ne videatur pbare siquos habꝫ familiares malignos.
d ministrabat. Non habitabit in e
a .i. in corde meo vbi mitis ꝛ q̄etus habitat. b quilibet superbus.
medio domus mee qui facit sup f
a quilibet maledicus. b ꝛ si apud se ꝛ apud stultos. apud me tn̄ non est gloriosus.
biam: qui loq̄tur iniqua nō dire g
rit in conspectu oculoruꝫ meoꝝ.
a Aug. In nocte parco: tolero: corrigo: sꝫ cū dies ceperit: ꝛ oīa erūt apta q̄ modo occulta. dū nescitur q̄lis post erit bon⁹ modo vel malus. Et iō modo tolerant mali a longanimi vt corrigant. quod si nō fecerint tpe miscđie: interficientur.
e f In matutino interficiebam oēs h i
quare.
g peccatores terre: vt disperdere de k
a de societate ecclesie. modo enim in ea sunt sed parcit eis: q2 temp⁹ miscđie: sed tpe iudicij separabuntur. Ecce finitur psalmus in cor: vnde cepit misericordiam et iudiciū. c. t. d.
h i ciuitate domini omēs operātes l
iniquitatem.
a psalmus iste est. b .i. christi in se et in membris. c in miserijs in quas deiectus per peccatum primi parentis.
k Oratio paupis cū anxiaret: m
a per quē solū liberari potest.
ꝛ in cōspectu domini effudit pre
cem suam. CI
l D Omine exaudi orōnem m

a Oculi mei. Hic cōsiter oñdit qualit⁹ se habuit ad bonos: ꝛ scđo iteratur q̄liter se habuit ad malos. ibi: Nō habitabit. Circa primū dicit: Oculi mei ad fideles terre. i. fui sollicit⁹ inq̄rere vbi tales possent inueniri: ꝛ mihi sociari. b Vt sedeant mecū. in cōsilijs ꝛ iudicijs ꝛ mēsis: ꝛ q2 nō solum habuit bonos cōsiliarios: sed etiā bonos ministros. ideo subdit: c Ambulans in via imaculata. p vite sanctitatē ꝛ honestatem. d Hic mihi ministrabat. i. in domo mea seruiebat. e Nō habitabit. Hic reuertit ad ostendendū qualit⁹ se habuit ad malos eos a se repellēdo. cū dicit: Nō habitabit i medio dom⁹ mee. i. int⁹ ministros meos. f Qui facit superbiā. alios despiciendo vel cōculcando. g Qui loquit iniq̄. nō dixerit in cōspectu oculoꝝ meoꝝ. q2 tales nō audebant loqui in p̄ntia dauid: nec etiam apparere: ꝛ q2 aliq̄ sunt ita mali q̄ nō solū sunt a p̄ncipib⁹ bonis repellēdi: sed etiā vita priuandi vt iusticia seruetur ꝛ alij terreant. ideo subdit: h In matutino. i. celeriter sine expectatiōe ne sup ueniret impedimentū. i Interficiebā oēs peccatores terre. q̄ p peccat⁹ suis erāt digni morte. qđ ptꝫ de rechab ꝛ baana: q̄ proditiose interfecerāt isboseth: per hoc credētes placere ipi dauid: sed ipe eos interfici statim iussit. ij. Reg⁹. iiij. Si aūt in cōtrariū arguat de ioab q̄ proditiose interfecit abner. ij. Reg⁹. iij. et tn̄ distulit punitionē eius vsq₃ post mortē suā. Dicendū q̄ dauid nunq̄ fuit ita firmat⁹ in regno: nec ita potens sicut salomon fili⁹ eius. vt ptꝫ Exo. ij. ꝛ. iij. Reg⁹. ꝛ ideo non potuit eum in vita sua ita punire absq₃ periculo seditionis: sicut tpe salomonis: de q̄ fuit dauid reuelatū q̄ regnaret pacifice absq₃ populi seditione: ꝛ ideo punitionē eius rōnabiliter distulit: prout dictum fuit. ij. Reg⁹. Ad q̄d autēꝫ dauid interficiebat peccatores. subdit: k Vt disperderem de ciuitate dn̄i. i. de hierusalem quaꝫ dominus ad cultum suuꝫ elegit: vt habet. ij. Paral. vj. ꝛ per ipsum intelligitur totum regnum dauid in quo hierusalem metropolis erat. l Oms operantes iniquitatem. quantū poterat fieri per viam humanā. Moralitas autem huius psalmi est q̄ q̄ liber princeps se habeat s̄m formā hic a dauid traditam: deuote se habens erga deum: munde et honeste ad seipm̄: ꝛ iuste ad populū sibi subiectum.

Psalmus C

Moraliter. [Misericordiam.] Psalmum istuꝫ fecit dauid qn̄ cognouit se confirmatum in regno israel pponens vti regia dignitate ad dei honorem: innocentiā sui ꝛ populi vtilitatem. Moraliter autem potest exponi de quolibet rege bono vel prelato: qui rex est in spiritualibus. j. Pe. ij. Vos estis genus electū: regale sacerdotium ꝛc. intendente ad tria dicta studere. Et quantū ad primū dicit: [Misericordiaꝫ ꝛ iudiciū cantabo tibi dn̄e.] in psperis tuam misericordiā laudando: et in aduersis tuā iusticiā cōfitendo: sed q2 nō est speciosa laus in ore peccatoris. subdit: [Psallam ꝛ intelligā qn̄ venies ad me.] p gratiā iustificantē. hoc enī pōt pbabiliter intelligi p internā cōsolationē spūssancti. Quantum ad scđm dicit: [Perambulabā]. id est pfecte ambulabā. [In innocentia cordis mei]. id est sine falsa fictiōe exteriori. [In medio domus mee]. i. familie mee. Quātū ad tertiū dicit: [Non pponebam ante oculos meos rem iniustā]. ad faciendū eam scient. [Faciētes p̄uaricatiōes odiui.] q̄ntum ad culpam: sed nō quātū ad naturā. [Non adhesit mihi cor prauū.] consentiendo in malū. [Declinantē autē a me malignū non cognoscebā.] id est non approbabam: sed condemnabam. [Detrahenteꝫ secreto pximo suo]. id est in eius absentia. [Hunc pseq̄bar]. puniens iusta pena. [Superbo oculo]. hoc ideo dicitur: quia superbia magis apparet in oculis q̄ i alijs ptib⁹ corpis. [Et insatiabili corde]. id est notabiliter cupido. [Cū hoc non edebam]. tales enim nō debent esse principis vel prelati cōmensales. [Oculi mei ad fideles terre]. ad ipos pmouendū. [Vt sedeant mecum]. in cōsilijs ꝛ iudicijs. [Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat]. nā familia principis ꝛ prelati debet esse munda ꝛ honesta. [Non habitabit ꝛc]. repetitio est eius qđ dictū ē de supbo ꝛ detractore. [In matutino]. id est celeriter ad precauendū de infectione alioꝝ. [Interficiebā omēs pctōres terre]. materiali gladio quantū ad p̄ncipes: ꝛ spūali quantū ad prelatos. [Vt disperderē de ciuitate dn̄i ꝛc]. id est de communitate bonoꝝ: ne p malos inficiant.

Ps. CI

m D Omine exaudi orōnē meā. Huic psal. p̄mittit talis titul⁹ in hebreo ꝛ in translatiōe Hiero. Oratio paupis cū anxiaret ꝛ corā dn̄o effunderet eloqniū suū. Ex q̄ titulo nō apparet aliq̄s auctor determinat⁹: tn̄ s̄m Aug⁹.

Universidad ... Biblioteca

a Et clamor. Oratio creuit in clamorē. Ueniat. non ostendet nubes q̄ iniq̄s. Cas. Epimone per tres versus.i. crebra repetitio sententie. b Quia defecerūt. Cas. Scḋa pars in qua est flebilis oratio in q̄ exponit que paupertas; q̄ tribulatio. vnde clamet: iā aperit: q: defecerūt. c Defecerūt sicut fum⁹. Aug⁹. Elato ei adam dies deficiūt: virt⁹ animi ɔtrahit. Miseria pi⁹ tum iudicē mouere potest. d Ossa. Aug⁹. Fortes quoꝝ frixoriū sunt q̄ scandalizant. Tantū frigitur bon⁹ q̄ntū amat. vñ apl's:
2.Cor.11.g Quis infirmat et ego nō infirmor. q̄s scandalizat
ps.137. τ ego nō vror. Uel fortitudo animi recordatiōe peccatoꝝ q̄si frixa ɔtrahitur. Uel timore iudicij confrixa sunt ossa mea. Iā enim frigit hō dū timet se arsu-
3.q.1.c.ad merſitates. Hinc augustinus. rū. e Percussus. Aug⁹. Mortalis fact⁹. Fenū viret sed percussū facile sentit iniuriā. Sic caro hoīs in lege dei virens: ab eadē succisa arescit. f Oblit⁹. Cas. Natura peccantiū ostendit: q: dum pomū appetit: ɔtemplatio dei nō habet. Augus. Uel oblit⁹ a voce diaboli. vñ: Os meū adhesit carni.i. rō sensualitati cōsensit. g Uel. Aug⁹. Nō illoꝝ q̄ de terrenis et n̄ de spūalib⁹ gemūt q̄s ille gemit: τ sicut adherent ossa carni: sic fortes infirmis portādo coꝝ infirmitatē.
Ro.15.a vñ apl's: Nos firmi debemus infirmitatē infirmorū portare. h Pellicano. nycticorax. pal. Aug. Tres aues tria loca poīt. vnus hō vl' plures pōt habere psonā triū auium. Tria loca sunt tria genera hoim. Uer⁹ p̄dicator si venit inter eos vbi christiani nō sunt: pellican⁹ est in solitudine. Si ad eos q̄ fuerunt τ ceciderūt: tunc nycticorax est in parietinis: q: nec tenebras eorū deserit: sed vult eos lucrari. Si venit ad eos q̄ crediderūt nec ceciderūt manētes in domo: sed tepide agentes: passer est in tecto. Clamat eis qui sub tecto.i. sub carne torpent: cū ille sup carnem.
Mat.24.b Uñ qui in tecto: nō descendat tollere aliq̄d. Et ali
Ib.10.c bi: qd̄ in aure audit' p̄dicate sup tecta. Uel per has aues christ⁹ accipit. Pellicanus dr̄ (τ si non certū sit) rostro pullos suos occidere: τ triduo lugere: tunc rostro sanguinē suū sup eos fundere vñ illi reuiuiscunt: sic xp̄s occidit: vt paulū psecu
Deut.32.f torem: et suo sanguine viuificat. iuxta illud: Ego occidam τ ego viuere faciā: pcutiā τ sanabo. In solitudine: q: solus de virgine nat⁹. post natiuitatem vero venit ad parietinas.i. ad passionez. vbi a ruinis occidit.i. iudeis: sed τ eos amat. dicens:
Luce.23.e Pater ignosce illis: q: nesciūt q̄d faciūt. Tūc fuit q̄si nycticorax in parietinis. Sed q̄ ibi dormierat: vigilauit in resurrectiōe: τ volando in celū factus est passer singularis in tecto.i. celo: vbi interpellat p nobis. Uel diuersa genera penitentiū notat p has aues. Pellicano aui nimie maciei: τ solitarie comparantur heremite. Nycticorax qui a publico remotus: dum alij nocte huius seculi dormiunt: vigilat: τ sibi querit escas mentis. qui si non inter

tū fm Aug⁹. dauid fecit huc psalmū. fm hebreos vo auctor in pticulari ē incognit⁹: tenet tñ absq3 dubio q aliq̄s huius spiritus fecit ipm q̄cūq3 fuerit ille. De materia vo hui⁹ ps. dicūt expositores aliq̄ q loq̄tur ad lrāz de anxietate in q̄ fuit ppl's sion.i. illi q̄ remāserūt ibi de volūtate dd̄ ipo fugiente inde ꝓpter absalon.ij. Reg⁹. xv. τ isti fuerūt sadoch τ abiathar et alij sacerdotes ibi de mādato dd̄ arcā reportantes: τ chusi arachites amic⁹ dauid τ decem ɔcubine ad custodiā dom⁹ derelicte: vt hr̄ ibidē: τ isti afflicti ꝓpter fugā dauid dñi sui vacabāt orōni p ei⁹ reditu: τ sic intitulat iste psalm⁹: Oratio paupis.s. ppl'i in sion remanētis modo p̄dicto. Sed hec expositio nō hz apparentiā: q: in h ps. fit mentio de edificatiōe sion: q̄ in reditu dauid nō fuit edificata: q: absalon nihil ibi legit destruxisse. Itē multa que dicunt in h psalmo non pñt ad h applicari nisi valde extorte. ꝓpter qd̄ alij dicūt magis apparenter: q ps. iste loquit ad lrām de anxietate populi israel in captiuitate babylonica detēti: q: deuotiores illi⁹ ppl'i erant valde anxiati de destructione ciuitatis τ templi vbi vigebat cult⁹ dei: propter qd̄ vacabāt orōni p ppl'i liberatiōe τ ciuitat' τ templi reedificatiōe: τ posset ad h lrā satis applicari. Sed hec expositio τ ɔsimiles vident infringi p dictū apl'i Heb.j. vbi apl's allegat lrāz huius ps. q̄ habet.j. Initio tu dñe terram fundasti τc. vsq3 ibi: Et anni tui nō deficient. dictū de xp̄o ad lrām: ꝓbans p eā equalitatē filij ad p̄rem i potētia τ duratiōe: vt dictū fuit ibidē: τ satis apparet apl'i ꝓcessum intuēti: τ fm h ps. iste loq̄tur ad litterā de tpe xp̄i. Huic aūt dicto q̄ntū ad h ɔcordat Ra. Sa. dicēs: q ps. iste loquit ad lrām de anxietate ppl'i isrl' in hac captiuitate positi orātis τ desiderātis ab ea liberari p regē messiā venturū τ reedificaturū tēplū τ ciuitatē: τ sic fm eū loq̄tur de tpe xp̄i: sed q dicit ipm venturū τ tēplū materiale reedificaturū: falsū ē. vt dictum est. s. ps. lxxxvj. Accipiēdo igit de dict' ei⁹ qd̄ verū est: videt mihi saluo meliori iudicio q ps. iste ad lrām loquit de anxietate ppl'i isrl' cū desiderio depcant' p aduentu xp̄i: qd̄ maxime ɔtigit tpe antiochi illustris: q̄ supra modū afflixit ppl'm isrl'. vt hr̄.j. τ.ij. Mach. τ q̄nto plus affligebat: tanto magis depcabat p aduētu saluatoris: τ fm h ps. iste i duas ptes diuidit. q: pmo ponit afflicti ppl'i depcatio. secūdo ipi⁹ p xp̄m subleuatio. ibi: Tu aūt dñe in eternū pmanes. Prima i duas: q: pmo ponit ppl'i petitio: τ scḋo ad hoc allegat rō. ibi: Quia defecerūt sicut fum⁹ dies mei. Circa pmū dicit psalmista in psona ppl'i anxiati: Dñe exaudi orōnē meā. procedentē ex corde: q: oratio est ascēsus mētis in deum fm Damascenū. a Et clamor me⁹. procedens ex ore. b Ad te veniat.i. accept⁹ sit corā te. c Non auertas faciem tuā a me. repellendo orationē meā: sicut homo auertit faciez ab eo quem nō vult exaudire. d In quacūq3 die tribulor inclina ad me aurē tuam. loquit de deo ad modū hoīs qui inclinat aurē ad audiendū petitionem quā vult exaudire: τ q: nō solū petit exauditionē. sed etiā exauditionis velocitatē ꝓpter magnitudinē tribulatiōis p̄sentis. ideo subditur: Uelociter exaudi me. e Quia defecerūt. Hic ɔsequēter p dicta exauditione allegat ratio: τ pmo ex facto. scḋo ex verbo. ibi: Tota die τc. Factum qd̄ primo allegat est pondus tribulatiōis populi iudaici tpe antiochi qui nitebat totaliter destruere legē dei. vt ptz.j. Machab. τ.ij. τ h est qd̄ dicit: Quia defecerūt sicut fum⁹ dies mei.i. sunt ꝓpinqui defectui nisi tu adiuues. f Et ossa mea sicut cremiū aruerūt. cremiū dicitur a cremo cremas: τ est illud qd̄ in patella remanet de frixione. antiochus vero nolētes dimittere ritū iudaicū faciebat frigi in sartaginib⁹ τ cremari: vt hr̄ ij. Mach. vij. g Percussus sum vt fenū. q: sicut fenū ad ardorē solis desiccat: sic ppl's israel ex ardore tribulatiōis antiochi p magna pte deficiebat: aliq̄ p mortē τ aliq̄ p transitū ad ritū gentilē. vt hr̄.j. Mach.j. h Quia oblit⁹ sū comedere panē meū. q: multi de pplo fugerūt ad loca deserta vbi nō habebāt panē ad comedēdū. fm q dr̄.ij. Mach. vj. Judas aūt machabe⁹ secessit in desertū locū: ibiq3 int' feras i mōtib⁹ cū suis vitā agebat τ feni cibo vescētes demorabant. i A voce gemit⁹ mei adhesit os meū carni mee. Hic accipit caro p cute. fm q dicit Hiero. τ hebrei: q: tā ex fame q̄ ex animi anxietate caro tabescebat: τ sic cutis ossib⁹ adherebat. k Silis fact⁹ sum pellicano solitudinis: q: sicut dictuz est pplus fugerat ad deserta. l Fact⁹ sum sicut nycticorax. q̄ nō apparet de die nec clamat: sic multi de populo abscōditi in locis occultis nō audebāt de die cōparere. nec etiā aliquē strepitū emittere ne dep̄henderent. Uigilaui.

a ſ Aug⁹. repetitio. in geminatione affectus penitentis ostenditur. ſ ecce oratio.
a meam: et clamor meus ad te ve- a b
a ſ Cas. respuis munus iniquorum: sed non penitentiam deuotorum.
niat. Non auertas faciem tuam c
a ſ penitente. ſ sed a pctō. b ſ Aug⁹. quia in mēbris: nō vno tñ: sed omni tpe tribulatur.
a me: in quacunq3 die tribulor d
a ſ mihi humili.
inclina ad me aurem tuam. In
ſ et. ſ Aug. in oib⁹ fidelib⁹: τ in oī tpe inuocat.
quacunq3 die inuocauero te: ve-
ſ Aug⁹. q: iam nō terrā: sed celū peto. cui desiderio dicis: adhuc loquēte te dicam: ecce assum.
b c locites exaudi me. Quia defe- e
a ſ propter elationem superbie. b ſ non lux: sed tempora vite.
cerunt sicut fumus dies mei: τ
a ſ q̄ carnea portāt. vel fortes q̄ infirmos. ſ vel fortitudo. b ſ fasciculus de lignis aridis. vel merges. vel poti⁹ dicunt illa parua frusta q̄ remanēt in sartagine. ſ vel in frixorio cōfrixa sunt.
d ossa mea sicut cremium aruerunt. f
a ſ in adam a q̄ ꝓpagata miseria. b ſ quia omnis caro fenum. c ſ sterilitate peccati.
e Percussus sum vt fenū et aruit g
a ſ ed vnde hoc: q: panē.i. preceptū qd̄ deus dedit: omisit et bibit venenū serpētis: sed modo crucifixo dño redit cōmemoratio: τ comedet panem qui de celo descendit. b ſ custodire.
f cor meum: quia oblitus sum cō- h
a ſ verbū dei. b ſ quapropter quia oblitus. Nūc gemo nō p terrenis sed p eternis τ p alijs qui de terrenis gemunt. et.
medere panem meum. A voce i
ſ vel ossa mea.
g gemitus mei: adhesit os meū car
a ſ auis est que in solitudine habitat.
h ni mee. Similis factus sum pelli k
cano solitudinis: factus suz sicut l

si nō inter homies extra est in alto. dicēs eis qui in nocte dormiūt. Uel: passer sagax ad alta virtutū fugit vbi tutus a laqueis. Qui solitarius vel vnic⁹: ꝓpter charitatē (que ex multis vnū facit) est in tecto: vel edificio propter altitudinem fidei: vt nō descēdat aliquid tollere de domo.i. carne. a Domicilio. Aug⁹. Uel parietinis. q̄ vulgo dicunt ruine: vbi parietes stant sine tecto: vbi habitat nycticorax: auis que noctem amat. b Tota die. Cassi. Uel in psona iusti totum accipi pōt. q.d. ita frigor: pro alijs τ gemo. Et ad cumulū mali tota die expro. mi. inimi. mei. q̄s aliter neq̄t p̄dere: arte quadā diabol⁹ vult decipe: facit irrideri penitētes q̄si iurēt in coꝝ detestatiōe irrisores: q̄ laudabāt eos duz cū eis seculares erāt: q: cinerē.i. reliquias pctōꝝ: q: etiā tenuia ad peccata.i. leuia p pniam sūt cōsumēda: vl' in deiectione reficiebar: adeo placebat mihi. c Cinerē. August. Per cinerē τ fletum penitētes significantur. Cinis enī τ cilicium sūt arma penitentiū. d Poculum. Cas. Tpalē iocūditatē. Uel desideriū patrie pro dilatione lachrymis miscui. vel potū scripturaꝝ q̄ antiq̄ recolūt. e A facie ire. Cassi. Ira vltio: indignatio: motio animi q̄ indignamur etiam filijs. Ira dr̄ sper⁹ i puniēdos: q̄ in deū nō cadunt. Sed est antropospatos. f Ire. Uñ et dñs ait: Ira dei manet sup eos q̄ nō credunt. Nō ait: veniet. sed manet: q: nō tollit in q̄ nat⁹ est. g Dies mei sic vmbra declinauerunt. Quia ego a vero die declinaui: similes mihi sunt declinātes dies mei. h Tu aūt dñe in eternū. Cas. Tertia ps vbi ostdit certitudo impetrādi veniā. Iā consurgit lapsus ad ꝓphetādū: iā penitēs caput releuat. Aug⁹. Memoriale ꝓmissuz memorabile: de te reparatio nr̄a: q: tu nr̄i: vel nos memores tui. i Uenit temp⁹. Aug⁹. Quia omīa ordine voluit deus fieri: et tps ad hoc disposuit: vbi oportunitas apte ordinata ē. k Lapides ei⁹. Aug⁹. Sūt lapides in sion: sunt et non lapides. Lapides placēt seruis: et ipsi serui terre miserentur. Lapides sunt prophete: ibi premissa est p̄dicatio: inde sumptum est euangelicum officium. Serui ergo: id est apostoli agnoscunt in lapidibus eloquia dei: et de terra formant imaginem dei dum

a ſ vigil τ teter coruus noctis.
a nycticorax in domicilio. Uigila- a
a ſ vel vnicus. ſ vel singularis.
ui et factus sum sicut passer: soli- b
a ſ q̄si occido τ viuifico ideo. b ſ q: peccatores membra facio. ſ dicentes: Quare magister vester manducat cū publicanis τ peccatoribus.
ſ dum cum eis frueret seculari vita.
b tarius in tecto. Tota die expro c
brabant mihi inimici mei: et qui d
a ſ ore palam: sed ficte. b ſ conspirabant.
laudabant me aduersum me iu- e
a ſ quare. ſ quia hec genera hominum in membris habere volui.
c bant. Quia cinerē tanq3 panem f
a ſ et si hoc ad litterā: magis tamen de calice domini quem lachryme faciunt dulciorem.
d manducabam: τ poculū meū cū g
a ſ vnde hoc. ſ que in adam cū qua nati sumus. vnde: Fuim⁹ τ nos natura filij ire. b ſ quā merui actualiter peccando.
e f fletu miscebam. A facie ire indi- h
a ſ in honorē faciendo ad imaginē tuaz: qua oīa animalia superam⁹: graui⁹ allisisti. nihil enī habz hanc miseriā peccati τ gehenne: nisi homo.
gnationis tue: quia eleuās allisi i
a ſ obscuri τ vani. b ſ quasi inutiles pereunt.
g sti me. Dies mei sicut vmbrā de- k
ſ sine rore gratie.
clinauerūt: τ ego sicut fenū arui. l
a ſ hoc ego iusto iudicio tuo patior: sz tu viges vt liberes: qui viguisti vt me humiliares.
b ſ temporalem saluet eternus.
b Tu autem domine in eternum m
a ſ quia non obliuisceris nostri. ſ memoria qua memor nostri es. b ſ promissionē habem⁹ vite que nunc est τ future. ſ presenti.
pmanes: τ memoriale tuū i genē- n
ſ futuram. a ſ nam. b ſ ad regnādum. ſ qui quasi dormiens distuleras.
ratione τ generationē. Tu exur- o
a ſ pmus.i. iudee: vnde apostoli τ alij fratres. b ſ de quo. Cū venit plenitudo tēporis misit deus filiū suū factum de muliere: factū sub lege.
gēs misereberi sion: q: tēpus mi- p q
a ſ acceptabile. b ſ et vere misereberis.
i serēdi ei⁹: q: venit tēpus. Quoniā r s
a ſ aplis. b ſ ꝓphete firmi placent. c ſ sion.
k placuerūt seruis tuis lapides ei⁹: t

a Uigilaui. nō potens dormire p̄ anxietate animi. b Et fact⁹ sum sicut passer solitari⁹. Fugitiui enī nō vadūt vniti: sed mag' dispsi: τ q̄libet abscōdit se vbi pōt. c Tota die. Hic ɔñr allegat rō exauditiōis ex vbis iniuriosis τ improperiosis q̄ satellites antiochi pferebāt ɔtra deū τ populū. τ h est qd̄ dicitur: Tota die die exprobrabāt mihi inimici mei. τ plus affligebantur ppl's ex blasphemijs ɔtra deū q̄ ɔtra seipm. d Et q̄ laudabāt me.i. derisorie: sicut homini timido aliq̄ñ dicit: Ecce hō magne ɔstantie: τ tale improperiū p oppositū irrogatū magis solet pungere. e Aduersū me iurabant.i. iurātes execrādo sibi malū. ponebāt me tāq̄ exemplum dicētes: Si nō fecero hec: ita male accidat mihi sicut pplo iudeoꝝ: τ q sensus sit iste: ostendit trāslatio Hiero. q̄ sic hz: Exultantes mihi p me iurabant. Exultātes mihi.i. deridentes me modo p̄dicto. Per me iurabāt. execratiōis iuramēto ponētes miseriā meā p exēplo: q̄ magis exprimit: cū subdit: f Quia cinerē tanq3 panē māducabā. modicū hñs de pasta eam decoquēs in cinerib⁹: τ sic cineres erant admixti in pane. g Et poculū meū cū fletu miscebā.i. lachryme fluebāt de oculis meis p̄ dolore: ita q cadebāt in cypho vel in vase in q̄ debebā bibere. Et q: ista miseria ɔtigit pplo ex dei pmissiōe ꝓpter peccata ppl'i cōmissa. ideo subdit: h A facie ire indig. tue.i. vindicte tue. fm q dr̄.j. Mach.j. Et facta est ira magna sup ppl'm valde. i Quia eleuās allisisti me.i. ɔ̄guiter: sicut grani⁹ allidit q̄ de alto deijcit. Pōt etiā dici q iudei fuerāt eleuati tpe Hester τ mardochei: vt habet in libro Hester. τ h tpe monarchie persarū: cui successit regnū grecoꝝ de q̄ exiuit radix peccati antiochus illustris.j. Machab.j. τ iste grani⁹ afflixit iudeos q̄ aliq̄s p̄cedentiū regū. k Dies mei sicut vmbra declinauerūt.i. quasi ad nihiluz redacti sunt sicut vmbra. l Et ego sicut fenū arui.i. p̄ feruore tante tribulatiōis quasi defeci. m Tu aūt dñe in eternū pmanes. Hic ɔñter describit populi ɔsolatio p aduentum christi: que hic p psalmistā predicit: τ sic p christū postea fuit impleta. Et diuidit residuum hui⁹ psalmi in tres partes. q: primo describit ecclesie pmotio p aduentū christi. secundo futura tribulatio tpe antixp̄i. ibi: Rñdit ei. tertio vite p̄ntis cessatio in fine mūdi. ibi: Initio tu dñe. Prima in duas. q: pmo describitur ecclie pmotio. scḋo ex h ɔcludit grarūactio. ibi: Scribant hec. Prima in duas. q: primo ponit ecclie pmotio p xp̄m imediate. scḋo mediantib⁹ aplis. ibi: Quoniā placuerūt. Circa primū sciendū q xp̄s ratione deitat' pmanet in eternū: τ hanc veritatē ɔfessi fuerūt iudei Joh. xij. dicētes: Nos audiuim⁹ ex lege q: xp̄s manet in eternū: τ sic p suā eternā potentiā mutat tpa τ etates: transfert regna atq3 ɔstituit. Dan. ij. τ sic aliq̄ñ de tribulatiōib⁹ releuat ad ꝓsperitatem: et ecōuerso deijcit fm suā voluntatem: τ h est qd̄ dr̄: Tu aūt dñe in eternū pmanes.i. stabiliter: τ q: stabil' manens dat cūcta moueri: vt h.ij. de ɔsolatiōe. ideo subditur: n Et memo. tu. in gene. τ gen. q: vno intuitu videt successionē oīm generationū: τ subdit ɔsolatio iudeoꝝ xp̄m expectantiū. o Tu exurgēs dñe. videt enī hoīb⁹ iacere qñ nō p̄bet eis auxiliū: τ p oppositū surgere qñ p̄bet. p Misereber' sion.i. ppl'i colent' deū in sion. de q̄ꝝ nūero erat sctūs Symeon Lu. ij. ꝓpter qd̄ responsum accepit a spiritusancto nō visurum se mortez nisi prius videret christū dñi: quē omēs etiā alij iusti expectabant: qd̄ fuit adimpletū qñ ibi in templo fuit oblatus: qd̄ erat in monte sion: τ qñ ibi predicauit τ miracula fecit: τ quādo in cenaculo sion sup apostolos spiritūsanctū misit. fm q dicit Hiero. in epl'a ad Paulinū de omibus sacre scripture libris: τ tūc fuit adimpleta ꝓphetia Zach. ix. Exulta sat' filia sion: iubila filia hierl'm: ecce rex tu⁹ venit tibi iustus τ saluator: τ ip̄e pauper. fm q allegat Matth. xxj. τ p hoc q dicit hic pauper: manifeste patet q ɔsolatio populi in aduētu christi: nō erat intelligenda p exhibitionem bonoꝝ temporaliū sed spiritualiū: que tāto meliora sunt quāto q̄ sunt anie corporalib⁹ preferunt. q Quia tps miserendi ei⁹. fm q fuerat dictū p ꝓphetas: τ maxime Dan. ix. vbi aduentus xp̄i sub certis hebdomadib⁹ annoꝝ diffinit. r Quia venit tps. h reduplicat ad maiorē assertionē. s Quonia placuerunt. Hic ɔñter ponit pmotio ecclie q̄ facta est p xp̄m mediantib⁹ aplis q̄ p̄dicauerūt fidē xp̄i pmo in hierl'm τ iudea: vt habet in Actib⁹ aploꝝ. ideo subdit: Qm̄ placuerūt seruis tuis.i. aplis. t Lapides eius.i. fideles de iudeis conuersi: q̄ fuerūt primi lapides in edificio spirituali ecclesie positi: sicut predictū fuerat Zacha. ix. post verba.s. premissa de aduentu christi. Et saluabit eos dñs deus eoꝝ in die illa vt gregem populi sui: quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius.

zo. di. e. si q̄s diaconus.

dei dum terreni mundantur: quorum miserentur. Sicut enim de puluere terre formatus est homo: ita de puluere ruentium parietinarum dei imago reformatur. Inde est quod misso spiritusancto multi eorum crediderunt qui dominum crucifixerunt. a In gloria. Aug. Qui
Esa.53.a primo visus est in infirmitate in illa sion. vnde: Vidimus eum non habentem speciem neque decorem.

b Orationem. Hoc agitur in edificatione sion: orant: gemunt. edificantes qui sunt vnus pauper: et pauperes multi. vnde in titulo singulariter. hic pluraliter. Sed vnus dicitur propter veritatem pacis ecclesie. Multi propter latitudinem.

c Scribantur hec. Cassio. Qui supra penitentia sordebat: iam honore prophete decoratus percipit hec que dixit testimonio scripture firmari: vt etas futura discat. d In genera. al. Aug. Hec quando scribebantur: non sic proderant generationi veteris testamenti. prosunt alteri. i. noue.

e Quia prosperit. Aug. Post gemitus dolentis iam sunt verba consolationum: iam gaudet pauper. Et quia supra dixit. Edificauit dominus sion. Et item: scribantur hec: Modo vtrumque declarat. quasi hoc est quod dixi scribendum: quia prosperit. f Prosperit. vt preterita dicit: que erant futura. g Compeditorum. Aug. Timor dei compedes sunt: in quibus gemunt ad impetrandam misericordiam. de quibus scriptura Sapientie.
Eccli.6.c Audi fili et accipe sententiam meam: et ne abiicias consilium meum: et infer pedem tuum in compedes illius: et in torquem illius collum tuum: et erunt tibi compedes eius in protectione fortitudinis: et torques illius in stolam glorie: quas soluunt qui martyres occidunt: et solutis vertuntur in gloriam.

Cas. Compediti sancti: qui legalibus vinculis astricti: non sunt vsi noua libertate: quos orabat vt deus mundum a peccatis solueret: et filios eorum qui fraude diaboli perempti sunt a paternis erroribus liberaret: vt sic annuncient. Predicit futura in sion: hoc factum est dum ibi primum loquebantur varijs linguis apostoli magnalia dei. vnde in generalem ecclesiam cucurrit sermo eorum.

h Ut solueret filios. Aug. Nos autem sumus filij illorum mortificatorum qui soluimur a nodis peccatorum et vinculis cupiditatum. i Respondit ei in via virtu. s. Cas. Quarta pars vbi post certitudinem venie dicit quod de sua breuitate ad eternitatem transeat. Aug. Respondit. Q. dico vt annunciem nomen domini: et laudem eius in hierusalem. Et respondit ei: domino scilicet laus vel hierusalem. laus quando ei gratias agunt vocati ab illo, dum credunt: vel bene viuunt. Uel hierusalem: non illa reproba que occidit prophetas: sed illa que multos filios parit: vocata respondet: non contemnit: sed fructum reddit. Augustinus. Respondit ei. Id est: credit resurrexisse christum: sed quia preuidet quosdam dicturos: fuit quidem quondam ecclesia congregans omnes in vnum: sed iam desinit. k Paucitatem inquit dierum meorum. non eternitatem illorum vbi ero: sed temporales dies quamdiu ero in hoc seculo. l Nuncia mihi. propter illos qui dicunt: iam non esse ecclesiam. Non vacat vox ista: non est inanis petitio. ipsa enim via. id est christus sic annunciauit.
Mat.28.d Uobiscum sum vsque ad consummationem seculi. Totum tempus vsque ad finem est illa exiguitas dierum: quia omne quod finitur exiguum est: vt inde transeatur in eternitatem: Nuncia. Et.

Ne reuoces

a dum terreni mundantur. b que modo timere nesciunt. sed non tantum in sion. veniet et alius partes de gentibus.
et terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuum domine: et om a b c
a maiorem sua.
nes reges terre gloriam tuam.
a ideo. b hoc modo agitur. vel bis.
Quia edificauit dominus sion: d
a tandem quod non modo. inedificata. b edificabitur. quia:
a et videbitur in gloria sua. Respexit e f
a qui spiritu pleni orabant vt veniret. b hoc est respicere dei quod non spernere.
b in orationem humilium: et non
a firmiter teneantur vel habeantur.
c spreuit precem eorum. Scribantur g
a quod reparatio per christum. destructio per adam. b ad opus generationis noue. c vnde siqua in christo noua generatio est: vetera transierunt. Ecce noua facta sunt omnia.
d hec in generatione altera: et po h
a Aug. noua creatura in christo: non qui creatus est. b qui sibi subuenit.
pulus qui creabitur laudabit do i
a miserens est. b non spernit: quia prosperit de excelso sancto suo: et vt arti teneantur promittit: scribantur. vt ad humiles veniret humilis: et sic edifi. sion.
e f minum. Quia prospexit de excel k
a euidentius aperit.
so sancto suo: dominus de celo in
a ad quid prospexit.
terram aspexit. Ut audiret gemi l
a seruorum qui sunt compediti timore dei et disciplina eius. peccatis vel mortalitate. timore et disciplina. b dirupisti vin. m. i. nos.
g h tus compeditorum: vt solueret fi m
a vel mortificatorum. b Aug. Iam quod non licuit: dum interficerentur compediti.
lios interemptorum. Ut annun n
a in ecclesia. b laudem de dei essentia.
cient in sion nomen domini: et
a secundum opera. b in ecclesia. c ita annuncient. quod fit sanguine mortificatorum: et compeditorum gemitibus qui auditi sunt.
laudem eius in hierusalem. In con o
a fidei et morum. b terrarum.
ueniendo populos in vnum: et re p
a gratulando: obsequendo.
i ges vt seruiant domino. Respon q
a christo. b vbi. non in se. i. ex suis meritis: de se enim non esset vox nisi peccati. c constantie. d i. hoc breue tempus totius seculi: fac attendere.
k dit ei in via virtutis sue: pauci r s
l tatem dierum meorum nuncia mihi. t

a Et terre eius miserebuntur. i. iudee in qua primo apostoli predicauerunt et multa miracula fecerunt: Act. ij. Multa quoque prodigia et signa per apostolos in hierusalem fiebant. et ibi subditur: Omnes etiam qui credebant erant pariter et habebant omnia communia. possessiones quoque et substantias vendebant et diuidebant omnia omnibus prout vnicuique opus erat: et ideo lapides isti super terram eleuati per contemptum temporalium apostolis merito placuerunt. b Et timebunt gentes nomen tuum domine. quia fides christi per apostolos aliosque discipulos diffusa est ad gentes per alias orbis partes. c Et omnes reges terre gloriam tuam. quia non solum vulgares receperunt fidem christi: sed etiam principes maximi: vt patet impletum in pluribus regnis terrarum: et in omnibus implebitur ante finem mundi. d Quia edificabit dominus sion. i. ecclesiam: que merito sion vocatur: quia ibi incepit per christi oblationem: predicationem: miraculorum operationem: et spiritussancti missionem. vt supra dictum est. e Et videbitur in gloria sua. ibi enim manifestauit gloriam sue resurrectionis apostolis et etiam ascensionis: quia de monte oliueti ascendit: qui est iuxta hierusalem. Act. i. f Respexit in orationem humilium: et non spreuit precem eorum. adimplendo petitionem illorum qui humiliter et deuote petebant eius aduentum. g Scribantur. hic consequenter concludit gratiarum actio: quia tantum beneficium non est dandum obliuioni. et ideo dicit: Scribantur hec: quia scriptura deseruit memorie. h In generatione altera. i. vt generationes sequentes habeant de hoc noticiam: et sic factum est per euangelistas et apostolos: qui doctrinam christi et opera descripserunt: vt fideles populi assurgerent ad laudem christi. ideo subditur: i Et populus qui creabitur laudabit dominum. i. populus christianus qui creatur per baptismum per quem constituitur in esse gratie: que creatur in anima. k Quia prospexit de excelso sancto suo. tunc enim proprie terram prospexit oculis sue misericordie quando visitauit nos oriens ex alto in sua incarnatione. l Ut audiret gemitus compeditorum. id est peccatorum: qui a diabolo tenebantur compediti consuetudine peccandi. m Ut solueret filios interemptorum. a vinculis ignorantie et infidelitatis. n Ut annuncient in sion nomen domini. et laudem eius in hierusalem. i. in ecclesia que nomine sion et hierusalem designatur. secundum quod dicit apostolus Hebre. xij. Accessistis ad sion montem et ciuitatem dei viuentis hierusalem celestem etc. in qua fideles annunciant nomen domini: eius fidem libere confitendo et predicando et laudes ei debitas exhibendo. o In conueniendo populos. per diuersas orbis partes dispersos. p In vnum. i. in vnitatem fidei per charitatem formate: et quia non solum vulgares venerunt ad vnitatem fidei: sed etiam principes. ideo subditur: Et reges vt seruiant domino. q Respondit. Hic consequenter describitur tribulatio fidelium tempore antichristi que erit acerbissima: tamen breuis in tempore. secundum quod dicitur Matth. xxiiij. Erit enim tribulatio magna qualis nunquam fuit ab initio mundi vsque modo neque fiet: et nisi abbreuiati fuissent dies illi: non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur: et hec breuitas petitur hic in persona ecclesie tunc tribulande. cum dicitur: Respondit ei. id est ecclesia ipsi christo: et loquitur de futuro per modum preteriti propter certitudinem prophetie. r In via virtutis sue. id est patientie que tunc erit maxime necessaria. s Paucitatem dierum meorum. id est dierum afflictionis mee. t Nuncia mihi. vt ex breuitate valeam aliqualiter confortari. Littera hebraica et Hiero. planior est: que sic habet: Afflixit in via: scilicet huius vite. Fortitudinem meam: quia tunc fortes in fide supra modum affligentur. Abbreuiabit dies meos. i. dies afflictionis mee propter electos vt predictum est: et quia tunc tanta erit tribulatio quod videbitur

aliquibus

a Ne reuoces me in dimidio dierum meorum. Non sic fiat vt heretici dicunt: vsque in finem seculi perduc me. non in dimidio dierum reuoca: sed perfice mihi exiguos dies vsque in finem seculi vt post dies eternos. Cur autem de exiguitate quereris: quia in generatione et generationes sunt anni tui. i. quia licet illi dies vsque in finem seculi durent: tamen exigui sunt
Hebr.1.b in comparatione tuorum qui non mutantur: quia eterni sunt. Uel ne sinas me reuocari a cursu celestium vt
Ibidem. heream cure temporalium: quando hos dimidios et futuros
Ibidem. dies continuem. Ut dies dicitur quos in bono in patria agit vir sanctus in quibus meretur premium vite. Dies enim habet quos hic in luce bone vite agit: sed non sunt nisi dimidij: si non addantur eterni. In via virtutis. Aug. In fide qua resurrexisse credit christum. via virtutis fuit christus post resurrectionem: cum iam non infirmus sed fortis: in celo vocat ecclesiam. Laus fidei est non quia credit mortuum: quod et paganus credit: sed glorificatum. Uel breuiter diffinitur religio christiana cum dicitur: via virtutis. Uel in generatione generationum: Est generatio generationum: que non transit collecta de omnibus. i. sancti. In illa erunt anni domini: qui non transeunt. i. eternitas dei que est ipsa substantia dei: nihil habens mutabile. b Initio tu domine. Quasi ne reuoces: quia ad eternitatem tendo: quam exponit dicens: Initio tu domine etc. c Ipsi peribunt. Aug. Ipsi celi peribunt: de proximis terre hoc constat. vnde et petrus. Terra autem et celi qui nunc sunt eodem verbo repositi sunt igni reseruandi. De superioribus non est certum: sed si manent non in se: sed in deo manent. d Tu autem permanes. Aug. Sicut eternitatem eius ostendit creando omnia: sic manendo post mutata. e Et omnes vel omnia: quod non de angelis: sed de mutabilibus. f Sicut vestimentum. secundum corpus quod more vestis consumitur. g Et sicut opertorium. celos accipe: qui omnia operiunt: que etiam mutabuntur. h Et anni. Aug. Qui erunt in generatione generationum: sed an ibi esse poterimus. vtique: quia filij ser. i Filij seruo. Aug. Ut filij intrauerunt terram promissionis: non patres: quod significat
Nu.14.f nouos populos intrare: non veteres. Intrauerunt tamen de illis patribus duo. s. Josue et caleph: quia et in requiem veram intrant vnus et vnitas: christus et ecclesia cum omni nouitate filiorum. k Filij. Hilar. conclusio. filij prophetarum et apostolorum: nedum ipsi: Semen. opera. vnde fructus eius. l Diriget. quia nihil tortum intrat.

Benedic aia

a et in toto eo exiguo non desinam.
a Ne reuoces me in dimidio dierum a b
mei exigui. sed.
meorum: in generatione et generatio c
a quia eternitate precedit: omnia que fecit. sine initio ante creaturas extitit.
b nem anni tui. Initio tu domine terram d
a alibi dicitur: Verbo domini celi firmati sunt: sed quod verbo fecit hoc et manu. i. virtute.
fundasti: et opera manuum tuarum e
a ad litteram: vel isti quod secundum vestimentum. i. corpus peribunt: sed mutabuntur in melius.
c d sunt celi. Ipsi peribunt tu autem f
e f permanes: et omnes sicut vesti g
g mentum veterascent. Et sicut oper h
a mutata dicuntur: quia iam non corruptioni sicut ante subiacebunt.
torium mutabis eos et mutabuntur:
a qui dixisti. ego sum qui sum. b immutabilis et omnipotens. c licet omnia ex te: et per te et in te: non sunt tamen quod ipse es.
b tu autem idem ipse es et anni i k
a etiam. opera sine quibus nemo intrat.
i tui non deficient. Filij seruorum l
in tuis annis.
k tuorum habitabunt: et semen eo m n
in eternum.
l rum in seculum dirigetur.

aliquibus de ecclesia quod fides catholica debeat totaliter deficere. ideo subditur in persona ecclesie: a Ne reuoces me. totaliter auferendo de presenti vita. b In dimidio dierum meorum. i. ante mundi terminum: quod est tempus statutum durationis ecclesie militantis. secundum quod dicit saluator Matth. vltimo. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. c In generatione et generationem anni tui. quasi dicat: tu domine cuius duratio est eterna potes faciliter hoc facere pro voluntate tua. d Initio tu domine terram fundasti. Hic consequenter describitur vite presentis cessatio: que erit in generali resurrectione. motus enim celi ordinatur ad completionem numeri electorum: et ideo ipso habito cessabit: et hoc est quod dicitur Apoc. x. Iurauit per viuentem in secula seculorum: quia tempus amplius non erit: et quia talia procedent ex potestate et voluntate dei: que vna est in patre et filio et spiritusancto. ideo dicitur: Initio tu domine terram fundasti: id est tu domine iesu christe fundasti terram initio. i. principio temporis: et dicit fundasti: quia terra est centrum mundi. e Et opera manuum tuarum sunt celi. et per ista duo intelliguntur omnes alie creature. f Ipsi peribunt tu autem permanes. sicut enim eternitas sequitur omnimodam stabilitatem et immutabilitatem: ita tempus motum et mutationem. solus autem deus est omnino immutabilis. celi autem superiores sunt mutabiles quantum ad situm. inferiores autem vt aer quantum ad alterationem. in omni autem mutatione est aliqua deperditio: quia cessat aliquid esse quod prius erat: et sic in fine mundi celi peribunt non quantum ad substantiam sed quantum ad aliquam dispositionem: quia corpora celestia cessabunt a motu locali: et elementaria a mutua actione et alteratione substantijs eorum remanentibus. ideo subditur: g Et omnes sicut vestimentum veterascent. a statu in quo sunt. h Et sicut opertorium mutabis eos. quia adueniente estate vestis hyemalis mutatur: quia non est amplius necessaria: remanente tamen eius substantia: sic corpora celestia et elementa mutabuntur a statu in quo sunt: quia non erit amplius necessarius completo numero electorum. i Tu autem idem ipse es. s. omnino immutabilis. k Et anni tui non deficient. non est per hoc intelligendum quod in eternitate que est mensura durationis diuine sit aliqua successio: sed quia eam apprehendere non possumus: nec per consequens exprimere nisi per comparationem ad tempus. l Filij seruorum tuorum. id est apostolorum quos genuerunt per verbum euangelij. secundum quod dicit apostolus Corinthios: In christo iesu per euangelium ego vos genui: et isti sunt vere christiani. m Habitabunt. scilicet eternaliter coram te post terminum huius vite. n Et semen eorum in seculum dirigetur. quia semper actu et continue in deum ferentur. Moraliter potest exponi psalmus iste de quolibet vere penitente: qui de peccatis commissis affligitur per penitentiam: et deum deprecatur vt ad se veniat per gratiam: et ipsum in aduersis stabiliat per patientiam: vt sic in termino vite presentis perueniat ad gloriam.

Moraliter

[Domine exaudi orationem meam.] Ps. CI

Psalmum istum litteraliter exposui de populo israel anxiato tempore antiochi illustris: et pro sua liberatione ad deum clamante. Moraliter autem potest exponi de quolibet vere penitente et ad deum clamante pro liberatione sua: per aduentum gratie diuine. Et sic dicit: [Domine exaudi orationem meam.] cordis scilicet et oris. ideo subditur: [Et clamor meus etc. Non auertas faciem tuam a me.] pro peccatorum meorum enormitate. [In quacunque die tribulor.] per veram contritionem [Inclina ad me aurem tuam.] exaudiendo meam petitionem. [In quacunque die.] repetitio est eiusdem sententie pro maiori exauditione. [Quia defecerunt sicut fumus dies mei.] in vanis et malis operibus consumpti. [Et ossa mea] id est vires anime quarum aptitudo ad bonum diminuitur per multiplicationem culpe. [Percussus sum vt fenum.] quod arescit tempore ardoris: sic ego feruore tentationis. [Et aruit cor meum.] defectu deuotionis [Quia oblitus sum comedere panem meum.] id est sacre scripture studium: et sumere deuote eucharistie sacramentum. Et quoniam ex hoc appetitus carnis incenditur: et sic ratio debilitatur et a carne premitur. ideo subditur: [A voce gemitus mei adhesit os meum carni mee] id est ratio consentit sensualitati. [Similis factus sum pellicano.] cuius pullos serpens occidit: et similiter diabolus bonum opus interimit. [Sicut nycticorax in domicilio] id est immundus factus sum ex peccato. nycticorax enim est auis immunda secundum legem. [Sed quia penitens peccatum suum cognoscit. subditur: [Uigilaui. per cognitionem peccati. [Et factus sum sicut passer etc. auolans a peccatorum consortio: quod proprie fit religionem intrando. ideo subditur: [Tota die exprobrabant mihi inimici mei.] secundum spiritum detestantes religionis statum [Et qui laudabant me.] dum essem cum eis in insolentijs [Aduersum me iurabant] id est conspirabant ad me retrahendum. [Quia cinerem etc.] allegantes asperitatem victus mihi impossibilem. [A facie ire etc.] id est talem asperitatem sustinebam ne grauiorem incurrerem in purgatorio vel in inferno: propter peccatorum meorum grauitatem. ideo subditur: [Quia eleuans allisisti me] id est allidi me permisisti: sicut ille qui de alto cadit grauius conquassatur [Dies mei sicut vmbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui] id est in peccatis consumpti sunt. [Tu autem domine in eternum etc.] post afflictionem penitentis. hic consequenter ponitur subleuatio saluatoris: et primo ostenditur eius potestas ad hoc faciendum. cum dicitur: [Tu autem domine in eternum permanes etc.] ex quo patet eternitas sue potentie. [Tu exurgens.] potes facere per teipsum quicquid placet voluntati tue. [Misereberis sion] id est ecclesie ex peccatoribus penitentibus vt plurimum collecte.

Quia tempus

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

[Quia temp⁹ miserendi ꝛc]. durat supple vsq; ad tps indi/cij. [Quoniā placuerūt seruis tuis]. i. angelis. [Lapides eius]. s. ecclesie qui sunt penitentes Lu. xv. Gaudiū est ange lis dei sup vno pctōre penitentiā agente. [Et terre ei⁹ mise/rebunť]. id est eccłie ꝓcurantes ei⁹ promotionē in bonum. [Et timebūt gentes nomē tuū]. sicut videm⁹ impletū p eaꝝ ꝯuersionem ad deū. [Et omēs reges terre gloriā tuā]. i. cō/uersione Cōstantini cui omēs reges erant subiecti. [Quia edificauit dñs sion ꝛc]. tūc enī edificate fuerūt ecclesie multe ꝛ apparuit glia eccłie. [Respexit in orationē humiliū]. id est christianorū prius abiectoꝝ. [Scribanť hec in generatione altera ꝛc]. vt de tantis beneficijs posteri laudent deum. [Quia prospexit]. s. oculo sue misedie. [Ut audiret gemit⁹ compeditoꝝ]. id est penitentiū prius constrictoꝝ retib⁹ pec/catorū. [Et solueret filios interemptoꝝ]. id est opera meri/toria que p peccatū erant mortificata: ꝛ reuiuiscūt gratia re/cuperata. [Ut annuncient in sion ꝛc]. id est in ecclia nomi/nibus sion ꝛ hierusalē significata. [In ꝯueniendo populos in vnū]. id est ad ꝯueniendū magnos: mediocres: ꝛ paruos in ecclesiasticā vnitateʒ. de qua Eph. iiij. Unus deus: vna fi/des: vnū baptisma. [Respondit]. Hic describitur ꝓfectus peccatoris per penitentiā reuersi. cū dicit: [Respondit ei]. scʒ peccator domino. [In via virtutis sue]. id est reūsus ad viam virtutis ꝛ gratie. [Paucitatem dierū meorū nūcia mi hi]. ad ipos addendo: nam qui addit ad preterita: ostendit ꝛ nunciat ea fuisse pauca. hoc autē dicit peccator reuersus: desi derans recuperare amissa ꝑterito tēpore. [Ne reuoces me]. a presenti vita. [In dimidio dierum meorum]. id est ante na/turalem vite terminū: ꝛ ad hoc inducit rationem. dicēs: [In generationem ꝛ generationē anni tui]. quia sunt eterni: ꝓpter quod mei nihil sunt ad tuos cōparati: ideo non sunt rescindē/di. [Initio]. scʒ ecclesie. [Tu domine terrā fundasti]. id est actiuos bona terrena bene dispensantes. [Et opera manuū tuarum sunt celi]. id est contemplatiui. [Ipsi peribūt]. id est a presenti statu transibunt: naʒ actio nō manebit in patria: nec contemplatio enigmatica. [Tu autem pmanebis]. omnino immobilis. [Et omnes sicut vestimentū veterascent ꝛc]. Fm statum in quo sunt: vt dictum est supra. [Filij seruorum tuo/rum]. id est imitatores apostolorū. [Habitabunt]. tecum in eternum. [Et semen eorum ꝛc]. repetitio est eiusdem sententie ad maiorem expressionem.

In psal. cj. Domine exaudi. vbi dicitur i postil. Circa pmū dicit psal.

Additio.

Clamor in scripturis sepe significat affectū cordis. iuxta illud: Uerba mea aurib⁹ pci/pe dñe: intellige clamorē meū. vbi Glosa. Clamorē. i. affectum cordis. Uerba enī auribus pcipiuntur. Clamor autem qui est affectus cordis intelligiť: q: quasi int⁹ legiť. vñ in h loco cum dicit: Exaudi orationem meam: ꝓprius intelligi debet de ora/tione vocali: que cadit sub auditu. Cū autem dicit: Et clamor meus ad te veniet: ꝓprius habet intelligi de affectu cordis: q̄ sine vocis strepitu ad deum venit ꝛc.

Glo. ordi.

Ps. CII

a b Enedic aīa. Aug⁹. Post ꝑces paupis: ꝑconia gaudent⁹. Aug⁹. Omnes qui in christo quasi vn⁹ hō sunt q̄ excitat ꝛ hortať animaʒ suam vt benedicat domi/nū: volēs diffinire cur be/nedicēdus: ne quis ad h piger inueniať. Clama vo ce: si est homo q̄ audiat. si/ne voce: si nō est homo qui audiat: q: audit deus. Cas. Per sua beneficia hortať benedicere deum. Aug⁹. Propheta in p/sona generaľ iusti loquēs fm superiorē vim anie: id est rationē: exhortať ani/mā ad benedicēdū. dicēs: b Noli obli. Aug⁹. Nō sit ante oculos delectatio peccati: sed dānatio et re/missio dei. cogita oīa ma/la tua: q: quot ea: tot bo/ne retributiones dei. c Retributiōes. Aug⁹. Non tributiones. Tribu it hō mala ꝓ bonis: et re/tribuit ei de⁹ bona ꝓ ma/lis. Tribuit: cuʒ me fecit. retribuit cum iustificat. d Qui pro. Aug⁹. Hoc

De cōse. di. 4. c. in qᵒ. in glo. agit i baptismi sacro. e Qui sanat omnes lan/guores tuos. hoc agit i vi

Gal. 5. c ta fidelis hominis: dū cō/cupiscit caro aduersus spi ritū: vt n̄ que nolum⁹ fa/ciamus. q̄ languores vetustatis de die in diem crescente nouitate sananť ex fide: q̄ p dilectionē opať. f Qui redimit. de corruptione vitā tu/am: hoc fit in vltima resurrectione mortuorum. g Qui coronat te in mi. ꝛ mi. hoc fit i iudicio:

Mat. 16. d vbi cū rex sederit in throno: redditur⁹ vnicuiq; fm opa ei⁹. q̄s gliabiť se hr̄e gloriosum cor ꝛ mū dū a pctō: ideo necessariū fuit cōmemorare illic misecordiam ꝛ miserationes vbi viderenť sic red/di debita vt nullus esset loc⁹ misericordie.

Ut aquile,

a christo fit hic psalmus.

Psalmus ipsi dauid.

vnde. sacrificiū lau. ho. m.
qd sibi: omnibus consulit.

a b B Enedic anima CII
a ois cogitatio: oēs vires: nulla dis crepent. nunq̄ deest q̄ audiat in teriora: ꝛ iō nunq̄ sileāt. iterat expressius.
mea domino: ꝛ omnia que intra c
a Repetitio ad exhortationē valet.
me sunt nomini sancto eius. Be/ d e
a et vt semp benedicas.
b nedic anima mea domino: et noli f
a qui bona pro malis dedit.
c obliuisci oēs retributiones eius.
De sunt tribulationes. remittendo eas.
d Qui propitiatur omnibus ini/ g
a Aug⁹. post remissionē: q: corpus infirmū: et ex languore multa suggerunť anie. carnalia desi/deria titillant: et q̄busdā capitur: sanat infirmita tes. nunc fouendo blādis: nūc secando asperis.
e quitatibus tuis: qui sanat omes h
a Aug⁹. inde sanat languores: quia redimet de corruptione: q̄ tanta est in corpe vt aggrauet ani maʒ: sed finietur cū induet incorruptionē. pre cio sanguinis. vel mer.
f infirmitates tuas. Qui redimit i
a si viceris qd nō nisi ab eius misericordia.
g de interitu vitam tuam: qui co/ k
iam incorruptum.
ronat te in misericordia ꝛ misera l
a Aug. post coronā n̄ restat lucra in q̄ inuerī: sʒ satiaris his q̄ h desiderabas atq; suspirabas.
tionibus. Qui replet in bonis m
a qñ. nō hic vbi nemo repletur: sed semp indi/get: sed quādo renouata erit iuuentus tua.
desiderium tuum: renouabitur n

Nico. de lyra

a b Enedic anima mea. Psal. CII Huic psalmo premittiť talis titulus in he/breo ꝛ in translatiōe Hiero. Dauid. nisi q ꝑponiť littera lamech: ad designandū q est da/tiui casus: ꝛ videť q psal. iste sit quedā laus diui/na ab ipo dauid cōposita. Et fm hoc diuidiť in tres partes: q: primo dauid ad dei laudeʒ excitat naturam humanā. scdo angelicaʒ. ibi: Dñs in ce/lo. tertio omnē creaturā. ibi: Benedicite dño om/nia. Prima in tres: q: primo dauid excitat se ad dei laudē ex beneficijs a deo sibi collatis singula/riter. scdo ex beneficijs collatis populo israel spe/cialiter. ibi: Faciens miscdias. tertio omnib⁹ iu/stis generaliter. ibi: Misericordia. Circa pmū di/cit sic dauid: se excitans ad dei laudem: Benedic anima mea dño: ꝛ accipiť hic benedictio ꝯfessiōis. scʒ laudis diuine: qua minor benedicit maiori: et nō pro benedictione ꝯsecrationis qua fit ecōuer/so. Fm q dicit apłus Hebre. vij. Sine vlla ꝯtradi/ctione qd minus est a meliori benediciť. Per hoc aūt q dicit: b Anima mea. intelligunť poten/tie anime exteriores. vt visus: auditus: ꝛ sic de a/lijs. c Et oia que intra me sunt. supple bñdi/cite. d Nomini sancto eius. ꝛ p hoc intelligun tur omēs potentie interiores. s. intellectus: volun tas: fantasia: sensus cōmunis ꝛ appetitus sensiti/uus: omnia enim ista diuinis laudib⁹ debent ap/plicari. e Benedic anima mea dño. exponatur sicut prius. f Et noli obliuisci oēs retributio/nes ei⁹: q: fm q dicit Seneca libro de beneficijs: Omniū ingratissimus ē qui beneficij accepti ob/litus est. Dauid autem a iuuentute a deo magna beneficia recepit: q̄ ex tunc leonē: vrsum ꝛ goliath giganteʒ interfecit: ꝛ cū iunior inter fratres esset: in regem vnctus fuit p Samuelem. g Qui ꝓ/pitiatur oībus iniquitatib⁹ tuis. Dauid enim val de grauiter legiť peccasse i adulterio cū bethsa/bee: ꝛ homicidio vrie: ꝛ in numeratione ppli: ꝛ tñ de istis obtinuit remissionē a deo. vt hr̄. ij. Reg. xij. ꝛ vlti. ꝛ p ꝯñs de alijs minorib⁹ peccatis. h Qui sanat om. infir. tu. s. spūales. vt dictū ē. ꝛ etiā corpales: q: dd bell assuet⁹ aliqñ sustinuit plagas ꝛ q̄ues ict⁹. de q̄b⁹ bñficio dei fuit sanat⁹. i Qui re. de ite. vi. t. qñ saul fecit custodiri domū dd de nocte vt interfice/reť mane: ꝛ fugiēs saluat⁹ ē. j. Reg. xix. Silr qñ saul ꝛ viri ei⁹ cingebāt dd i modū corone: ita q despabat se posse euadere: ꝛ tñ saluat⁹ fuit di ordiatio ne. j. Re. xxiij. k Qui co. te i mi. qñ fuit coronat⁹ i regē sup tribū iuda. ij. Reg. ij. l Et miseratiōib⁹. qñ fuit coronat⁹ postea sup totū isrł. ij. Reg. v. m Qui re. in bonis deside. tuum. dauid dando de aduersarijs victoriā. ij. Reg. v. ꝛ. vj. ꝛ diuitias ꝛ gliam. n Renouabiť vt a. iuuē. tua. s. in resur rectiōe futura q̄ resurgēt in etate virili. Dauid āt mortu⁹ fuit in etate senili. iij. Reg. ij. Uel pōt referri ad coronationeʒ salomonis: q̄ viuēte adhuc patre institut⁹ est rex ab eo cū esset adhuc iuuenis: et sic senectus dauid q̄dāmodo mutata in iuuentutē: inq̄ntū fili⁹ rep/sentat pris psonā. fʒ illō Eccl. xxx. Mortu⁹ ē pr̄ ei⁹: ꝛ q̄si n̄ ē mor tuus: reliq̄t enī silēm sibi post se. a Faciens. hic ꝯñr recitat beneficia ppl'o isrł collata vt sic nō solū ipe sed etiā tot⁹ ppl's isrł ad dei laudeʒ excitetur. Et diuidiť in duas ptes. q: primo recitať beneficioꝝ collatio. scdo ad hoc induciť ratio. ibi: Quō misere/tur. Circa primū pmo poniť beneficiuʒ liberatiōis de egypto. cū dr̄: Faciēs mi sericordias dñs ꝛ iudiciū oībus iniuri/am patiētib⁹. i. filijs isrł q̄ multas iniu rias passi fuerūt ab egyptijs. vt patʒ in Exo. q̄bus fecit miscdiam eos liberan/do. ꝛ iudiciū: egyptios multipliciť pu/niendo. scdo poniť bñficiū date legis. cū dr̄: b Notas fecit vias suas moy si. i. ꝑcepta legis q̄ erāt vie veniendi ad salutē. c Filijs isrł volūtates suas. id est mādata sua sue volūtatis exp̄ssi/ua: q̄ nota fecit filijs isrł immediate per seipm q̄ntū ad precepta decalogi Exo. xx. ꝛ p moysen q̄tū ad alia. tertio poni tur bñficiū diuine miseratiōis. cū dicit: d Miserator ꝛ mi. dñs. qui dr̄ miseri/cors dr̄ rōne affect⁹ interior᷑: ꝛ misera/tor actu rōne effect⁹ exterioris. e Lō/ganimis. diu expectās petōres ad peni tentiā. f Et multū misericors. q: mi sericordia superaltat iudiciū. Jaco. ij. g Nō in ppetuū irasceť. s. elect᷑ suis q̄b⁹ finaliť placať. h Non fm pec. no. fecit nobis. puniēdo nos citra cōdi gnū: q: tanta ē offensa q̄nt⁹ ille q̄ offen diť. de⁹ aūt infinit⁹ est: ꝛ p ꝯñs offensa p petm̄ mortale cōmissa. i Qm̄ fm altitudineʒ celi a terra. Altitudo celi a terra accipiť fm medietatē diametri ce li: ꝛ adhuc deficit spissitudo terre a su/perficie vsq; ad cētrū. punct⁹ aūt oriēt᷑ distat a pūcto occidētali i celo fm totū celi diametrū: ꝛ iō p minorē distātiā in/telligiť remissio pene: ꝛ p maiorē remis/sio culpe q̄ est mai⁹ malū: q: opponitur bono spūali: pena aūt bono corpali: et h est qd dr̄: Qm̄ fm altitudinem celi a terra. i. fm magnā mēsurā sue miscdie. k Corroborauit mi. suā su. ti. se. libe/rando eos a malo pene. l Quantū di. or. ab occi. i. fm mensurā maiorē sue miscdie. m Longe fe. a no. iniq. no. liberādo nos a malo culpe. n Quō misereť. Hic ꝯñr hui⁹ miseratiōis poni tur ratio: ꝛ primo ex parte diuīe bonita tis. cū dicit: Quō misereť pater filioꝝ ꝛc. scdo ex parte humane fragilitat᷑: et pmo quātū ad aīam. cū dr̄: o Qm̄ ipe cognouit figmentū nostrū. i. fomi/tem inclinantē nos ad peccatū: ꝛ sic ex ponūt hebrei. iuxta illō Gen. viij. Sen/sus et cogitatio humani cordis prona sunt ad malū ab adolescentia sua. scdo q̄ntū ad corpus. cū dr̄. p Recorda tus est qm̄ puluis sum⁹. q̄ntū ad corp⁹ qd in puluerē resoluiť. vnūquodq; enī resoluitur in ea ex q̄bus cōponitur. q Homo sicut fenum. virens ad tempus modicum. r Dies eius. i. vita eius. s Tanq̄ flos agri sic efflorebit. quia sicut flos agri ad calorem solis desiccatur: sic vita hominis ad calorē febris vel alterius infirmitatis statim exterminatur. t Quoniam spiritus pertransibit in illo ꝛ non subsistet. qd po/test dupliciter exponi. Uno modo de spiritu vitali qui egrediť a corde: ꝛ in alijs partib⁹ facit sensum ꝛ motū: ꝛ ipo deficiēte defi/cit corporalis vita. Alio mō d spiritu rōnali: q̄ cū ptrāsit a corpe desinens ipm informare deficit vita fm q dr̄. j. de anima in fine: q egrediente anima corpus expirat ꝛ marcescit.

Et non

Glo. ordi.

a Ut aq̄le. Aug⁹. Si mřtitudo tāta data ē: q̄nta pt eē de re mortali ad immortalitatē: dr̄ aquila dū senio grauať ro stri imodice crescent᷑ vnco non posse os apire: ꝛ cibum ca/pere ꝛ inde lāguescit. sʒ quodā naturali mō collidit ad pe/tram rostrū ꝛ excutit on⁹ rostri: ꝛ reddit ad cibū: et omnia reparantur ei vt fiat iuuenis: sic ꝛ qd nos impedit comedere panē nr̄m pe tra aufert ꝛ excutit vetustatē. i. xps: ꝛ vt in eo renouemur quib⁹ vetustas clausit os: oblitū māducare panē no strum. b Faciēs mise. d. Aug⁹. Se cunda ps vbi monet benedicere: per ea q̄ antiq̄s facta sunt ꝛ poster᷑ fiūt. c Miscdias. Aug. Quas ꝯsequū/tur q̄ inimicos diligūt: ꝛ in se peccā/tibus dimittūt. Hūc misedie fructuʒ dñs scribens in terra cum accusareť adultera exigebat: ante enim in lapi de scripsit de⁹ signās iudeoꝝ durici/am. Sʒ inclinat⁹ in carne scripsit in terram humane ment᷑ fructū pariu re. Inclinatio enī ipsi⁹ incarnatiōis humilitatē significat: p quā misedie fructū i xpianis exegit. Hec aūt mise ricordia in oēs faciēda ē. vñ apłus:

Gal. 6. c Operemur bonū ad oēs ꝛc. Et illud

Luce. 6. e Omni petēti te tribue. Et si esurierit inimic⁹ tu⁹: ciba illū. Legiť tñ alibi:

F. 159 Ne tradas petōri. Ne suscipias pec/

Eccl. 12. a catores. i. nō amore iniq̄tatis suscipi

Ro. 12. d as. Ecōtra. Oi petēti te tribue. Et si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illū: subue/ni nature nō inues petū: sic qui dat iusto ꝓ alia causa: nisi q: op⁹ dei est:

Mat. 10. d nō dat iusto. Ideo dr̄: q̄ recipit iustū in nomine iusti me. ius. ac. Puniēdi sunt iniq̄: nō animo vltionis sʒ dile ctionis: vbi potētior occurrerit: nec potes corrigere vł monere tolera se/curus: quia nō erit impunitus. post misericordiā enī subdit de iudicio di cens: Et dñs iudiciuʒ. d Moysi. Aug⁹. Per moysen omēs sctōs ac/cipe: tñ cum specialiť nomiat: q: per eum data est lex vt conuincať lāgui/dus: ꝛ prodať in q̄nq; porticib⁹ q̄n/q; libroꝝ leg᷑ nō saneť: vt sic querat medicū: ꝛ sanetur vnitas in piscina. Lex ergo data est vt supbus humili etur: humilis ꝯfiteať: ꝛ sic saneť. he sunt occulte vie quas ostendit moy/

Ro. 5. d si: p quē legē dedit: vt abūdaret de/lictum. e Qm̄ se. alti. Aug⁹. Ce lū vndiq; circa terrā: vñ etiā pecan/tibus lux: aer: spūs: pluuia: vñ fru/ctus: sine celo deficit terra: sic prote/ctio dei sup timētes. f Quantū dis. Aug⁹. Qñ petm̄ remittiť: occi/dūt petā: grā oritur: petā in occasu. ꝯuertere ergo ab occasu petōꝝ: ꝛ ten de ad ortū gratie ꝛ surgis. g Recordat⁹ est. Aug⁹. Uel fm a/liā lřam. Memēto qm̄ puluis sum⁹. q. d. Cognouit figmētum: id est in/firmitatē nr̄aʒ: qd figmētū ꝯuersus ad euʒ dicit: Memento quia puluis sum: id est pseueret erga nos tua mi/sericordia ne obliuiscamur grē tue. h Uel homo sicut fenum dies eius. Aug⁹. Homo enim sicut flos egreditur ꝛ conteritur: et fugit velut vmbra. et nunq̄ in eodē statu pmanet: ꝛ tanq̄ flos agri sic efflorebit totus splendor humani generis: honores: diuitie ꝛc. Flos feni non est annuus. quod pulchrius est cito transit: sed verbum domini manet in eternuʒ: quod propter te ca/ro fenum. scʒ factum est. Ex te ergo puluis es: sed es miseri cordia illius aliquid. vnde subdit: Misericordia dñi. i Efflorebit. Cassio. Id est ad plus sic florebit: vel efflo/rebit. i. deflorebit. Et sic est intentiuū vel priuatiuū.

Et iusticia.

a Aug⁹. qd aūt hic in via deferimur. nō: quia:
b sed misericordib⁹. de q̄bus: Beati miserico/des: quoniā ipi misericordiā cōsequētur.
a b vt aq̄le iuuēt⁹ tua. Faciens mise a
a mihi vindictā ꝛ. e. r. d. d.
c ricordias domin⁹: ꝛ iudiciū om/
a ab eis qui non sunt sui iuris: in quos nequit disciplinam exercere.
nibus iniuriaʒ patientibus. No/ b
veris.
d tas fecit vias suas moysi: filijs is c
et. actu.
rael volūtates suas. Miserator ꝛ d
a natura. b peccantes sustinet deus diu: et dat bona: et vocat multis modis.
misericors domin⁹: lōnganimis e
quia ꝛ blasphemis.
ꝛ multum misericors. Nō in per/ f g
a Ira est ꝑ primo peccato: quā in h seculo pati mur: sed cōsolatur: pmittens finiendam.
petuum irāscetur: neq; in eternū
a de pena eterna. b qd inde pbādū. q̄si qd nō merebamur: accepim⁹. c hoc omnibus conuenit quibus bona gratis.
cōmminabitur. Non fm pecca/ h
ta nostra fecit nobis: neq; fm
a sed post offensam absoluit.
iniquitates nostras rētribuit no
a Aug⁹. si celū pōt abscedere a ꝓtectione terre: et deus poterit nō protegere timentes se.
e bis. Quoniam fm altitudinē ce/ i
li a terra: corroborauit misericor k
qd fecit.
f diā suā super timētes se. Quātū l
de tenebrosis facit lucem.
distat ortus ab occidente: longe m
vt ille occidant: vt gratia oriatur.
fecit a nobis iniquitates nr̄as.
a sʒ q̄re h fec: grat᷑ n̄ merit᷑. b etiā i flagell.
Quomodo miseretur pater filio n
rum misertus est dñs timentib⁹
a Cas. a factura creator᷑ repulsit: ipsi nos male finxim⁹.
se: quoniā ipe cognouit figmēn/ o
a exponit figmētū. recordat⁹. ꝛ si facti sum⁹ ima go tua o dñe: puluis tñ sum⁹ ariditate peccati.
g tum nostruʒ. Recordat⁹ est quo/ p
a et cito transit vel cadit.
h niam puluis sumus: homo sicut q
a qd hodie viret ꝛ mox arescit. b .i. qd pul/chrius habet. c qui citius transit.
fenum: diēs eius tanq̄ flos a/ r s
a intentiuū vel priuatiuū. fenum vel flos. b et vere. ecce qui eminebat abit.
gri sic efflorebit. Quoniam spi/ t

☞ a ¶ Et iusticia. Aug. Misericordia ⁊ iusticia retributio est. dicit sup filios filiorũ: multi iusti nõ habent filios: nedũ filios filiorũ: sed filij sunt opera: filij filiorũ merces operũ. b ¶ Dominus in celo. Cas. Predicat iudiciũ futurũ ne peccantes insolescãt. ꝙ. Et debes esse memor vt facias quia.

c ¶ Benedicite dño. Cas. Tertio monet celestes ⁊ oẽs alias creaturas benedicere. ¶ Benedicite dño ⁊c. Aggratulãdo dicit nõ imperãdo: vel monẽdo. d ¶ Ministri eius. Aug. Uos benedicite. malus ⁊ si lingua tacet: vita blasphemat: si hymnũ cantat: tñ multos intuẽtes mala mittit in blasphemias. Si ergo vis benedicere deũ: fac verbũ eius: fac voluntatẽ eius. vñ in Le-
Leui. i. d uitico: Os turturis iubet retorqri ad ascellas: vt qd hz i ore ostẽdat in ope. Ps. CIII. e ¶ Ps. dauid. Cas. Itẽ bñdicere deũ monet: pmo p celũ ⁊ terraz ⁊ ornatũ eorũ. ¶ Aug. Et si vere h ad oĩa lraz pñt religiose accipi: sũt tñ plena mysterijs: iuxta lraz ex visibilibus opibus q h dicunt: inuisibilia debẽt intelligi: ex fabrice magnitudĩe ⁊ pulchritudine. fabricatoris inestimabilis magnitudo: ⁊ pulchritudo põt ppendi ⁊ amari: vt sic tandẽ possit videri. In omnibus tñ spũalis sensus querẽdus est. ☞ Benedic.

a vel dum est in illo variatur: ⁊ post exit. hic est finis morientium.
ritus ptrãsibit in illo: et nõ sub-
a Cas. non reuertet spũs. Cõtra demẽtes: qui dicunt animas in hunc mundũ redituras.
sistet: ⁊ nõ cognoscet aplius locũ a
a Cas. tal est natura hoĩs: sz p miscdiaz eternus erit: hinc p̃sumptionẽ pmit: inde spem statuit.
suum. Misericordia autem do- b
a Cũ mũdus cepit administrari. b sine fine.
mini ab eterno: ⁊ vsqꝫ in eternuz
non alios.
a super timentes eum. Et iusticia c d
a ⁊ ne oẽs p̃sumant. subdit:
illius in filios filiorũ: his qui ser e
a Aug. Nõ vt memorie ꝓnũcient: sz agãt. qd si nimis multa tibi vident in duobus mandatis charitatis oĩa implent. tene radicẽ charitatis: ⁊ tota arbor in te est. finis eni pcepti est charitas.
uant testamentum eius. Et memores sunt mandatorũ ipsius: ad
a christus q descendit ⁊ ascendit.
b faciendum ea. Dominus in celo f
a de bonis et malis iudicabit in celo existens q prius in terra derisus est. b iudiciaria.
parauit sedẽ suã: et regnũ ipius
a ne impotentẽ putes. b qd facis amo.
c omnibus dominabitur. Benedi- g
a non mali. b i. potestates.
cite dño oẽs angeli eius potẽtes h
a nõ vitio vt diabolus. b verbo dei non es iustus nisi eũ facis. c Aug. i. humiles nõ superbi q suũ auctorẽ norũt et venerant: hi tales digni sunt benedicere: nõ alij: vel vt p vos nos audiamus: vestro exemplo instruemur.
virtute: facientes verbuz illius ad i
sine strepitu.
audiendã vocem sermonũ eius.
a verbũ totiens iteratum concitat animos. b ille ordo angelicus.
Benedicite domino omnes vir- k
b tutes eius: ministri eius qui faci l
a ne te iactes qui facis voluntatẽ eius.
tis voluntatem eius. Benedici- m
a cũ bene viuis oĩa opa eius bñdicũt. celestia: terrestria. b sic vbi nõ dominat: ibi nõ benedicatur. vbiqꝫ est: vbiqꝫ bñdicat: nullus excusatur.
te dño oĩa opera eius: in omni lo-
a vnde cepit ibi finit: vñ a benedictiõe pfecti sumus: ad benedictionẽ redeamus.
co dñationis eius benedic anĩa
c mea dño. Psalmus dauid.

Nico. de lyra

a ¶ Et nõ cognoscet amplius locũ suũ. In trãslatione Hiero. habet: Et non cognoscet eũ vltra locus eius: ⁊ vtrũqꝫ verũ est: qꝛ sicut existentes in vita pñti nõ cognoscunt ea q̃ fiunt in receptaculis defunctorum: sic nec defuncti ea que fient in locis viuentiũ. Fm q dicit Augus. libro de cura ꝓ mortuis agenda. ⁊ est intelligenduz hoc de lege cõmuni: qꝛ aliqñ fit aliter ex reuelatione speciali. Sciendũ etiã q beati vident in verbo ea que faciũt ad augmentũ beatitudinis sue: ⁊ sic vident ea que fiunt hic inferius ad reuerentiã eorum ⁊ honorẽ. b ¶ Misericordia. Hic ꝯñr accipit ratio laudãdi deũ ex beneficijs oĩbus iustis collatis. cũ dicitur: Misericordia autẽ dñi ab eterno ⁊ vsqꝫ in eternuz. i. absqꝫ termino a parte finis. c ¶ Super timẽtes eũ. timore filialis reuerentie: qui manet etiã in patria. Fm illud Ps. xviij. Timor dñi sanctus pmanẽs in seculũ seculi. d ¶ Et iusticia illius in filios filiorum. qui sunt imitatores paternorũ bonorum. e ¶ His q̃ seruãt testamentũ eius. corde retinẽdo: ⁊ opere adimplendo. ⁊ p hoc patet lra versus sequentis. f ¶ Dñs in celo. Hic ꝯsequẽter inducit dauid ad dei laudẽ angelicã creaturã. Circa qd sciendũ q licet deus sit vbiqꝫ p essentiã: p̃sentiam ⁊ potentiã: tñ est in celo speciali modo. i. p apertã visionẽ. et hoc est qd dicit: Dñs in celo ⁊c. ⁊ quia ibi videt clare a sanctis angelis. ideo subdit: g ¶ Benedicite dño oẽs angeli. bñdictiõe laudis diuine: qua minor bñdicit maiori. vt dictũ est. h ¶ Potentes virtute. qꝛ virtus eorum etiã naturalis supra modũ excedit virtutẽ omniũ corporaliũ: ⁊ qꝛ hec virtus remãsit i demonibus. ideo dicit Job. xlj. Nõ est potestas sup terrã que ei cõparetur. veruntñ qꝛ sancti angeli oĩno sunt obedientes diuine voluntati. ideo subdit: i ¶ Facientes verbũ illius ad au. vo. ser. eius. Isti sermones sunt diuine reuelatiões: que pmo fiunt angelis superioribus: ⁊ p illos medijs: ⁊ p medios inferioribus: ⁊ p inferiores sanctis hoibus: fm Diony. de angelica hierarchia. k ¶ Bñdicite dño omnes virtutes eius. hoc exponit dupliciter. Uno modo de oĩbus angelis cõiter qui aliqñ dicunt dei virtutes ꝓpter excellentiam sue virtutis. Alio modo specialiter de ordĩe medio angelorũ secunde hierarchie: qui dicit ordo virtutũ: eo q ministerialiter operant in miraculis factis diuina virtute ꝯtra solitũ cursum nature. ideo subditur: l ¶ Ministri eius q̃ facitis voluntatem eius. per talia enim miracula ostẽditur q deus in creaturis nõ agit ex necessitate nature sed ex libera voluntate. m ¶ Benedicite. Hic vltimo inducit dauid omnẽ creaturã ad dei laudẽ. d. Benedicite dño omĩa opera eius. Creature enĩ intellectuales laudãt eũ proprie: qꝛ capaces sunt ipius p cognitionem ⁊ amorẽ. alie autem creature laudant eũ metaphorice: inqñtuz in eis ⁊ in earũ ꝓprietatibus relucet dei sapientia ⁊ bonitas eius: ⁊ inquãtũ sunt materia laudis diuine creaturis itellectualibus. ¶ Ps. CII

Moraliter. [Benedic ⁊c.] Iste ps. est quedaz laus diuina ab ipso dauid pro collat' sibi beneficijs facta. ¶ Moraliter autẽ potest exponi de quolibet viro de diuinis beneficijs grato. propter qd dicit: ¶ [Benedic anĩa mea domino ⁊c.] vt laus mea sit ex ore ⁊ corde: ⁊ nõ sicut laus hypocrite. ¶ [Et noli obliuisci ⁊c.] nã talis obliuio procedit ex corde ingrato. ¶ [Qui ꝓpitiat oĩbus iniqtatibus tuis.] si vere penitueris. ¶ [Qui sanat omẽs infirmitates tuas.] nõ solum spũales: sed etiã corporales: qñtũ spectat ad aĩe salutem. ¶ [Qui redimit de interitu vitã tuã.] id est aĩam corpus viuificantẽ. ¶ [Qui coronat te] id est disponit in celestibus coronare ¶ [In misericordia ⁊ miserationibus] id est in misericordie effectibus ¶ [Qui replet in bonis desiderium tuũ.] non in malis: nam hoc est ire sue signum: sicut populo desiderãti carnes: dedit ei ad malũ suum. Nume. x. ¶ [Renouabitur vt aquile ⁊c.] scz in mente. ij. Corinth. iiij. licet his qui foris est homo noster corrumpat: tamen is qui intus est renouat de die in diem. Et quoniã hoc ꝓuenit ex dei misericordia: maxime afficit' iniuste. sequitur ¶ [Faciens misericordias dominus ⁊c.] Et subduntur misericordie exempla. cum dicitur: ¶ [Notas fecit vias suas moysi] id est bono prelato qui dux est populi ¶ [Filijs israel ⁊c.] id est eius subditis p ipm ¶ [Miserator et misericors dñs ⁊c.] p tot nomina exprimitur misericordia dei: quia licet sit simplex ⁊ vnica: tamẽ a nobis explicari nõ potest ad plenũ p nomia multa. ¶ [Non in perpetuum irascet ⁊c.] quasi diceret. sed ad modicũ tempus: nam adueniẽte penitentia statim adest dei misericordia. ¶ [Quoniã fm altitudinem celi a terra ⁊c.] Augusti. Maior est dei misericordia q̃ omniuz peccatorum miseria. ideo subdit: [Quomodo miseretur pater filiorum ⁊c.] qui non potest eorum obliuisci: cum sint de substantia sua. Et huius miserationis diuine subditur alia causa. cuz dicitur: ¶ [Quoniam ipse cognouit figmentum nostrum.] id est pronitatem ad peccandũ ⁊ fragilitatem ad standum. ¶ [Recordatus est quoniam puluis sumus ⁊c.] quantum ad corpus ¶ [Quoniam spiritus ptransibit ⁊c.] id est anima egredietur a corpore qua egrediente corpus expirat ⁊ marcescit. pmo de anima. ¶ [Et nõ cognoscet amplius locum suum.] Fm presentem statum. ¶ [Misericordia autem domini ab eterno ⁊c.] ad electos ¶ [Et iusticia illius ⁊c.] reddendo premium illis fm merita. Thimo. iiij. Reposita est mihi corona iusticie ⁊c. ¶ [Dominus in celo.] Hic inducuntur angeli ad laudem dei qui de meritis hominum gaudent. cum dicitur: ¶ [Dominus in celo parauit sedẽ suam.] licet enim sit vbiqꝫ: tñ

vbiqꝫ tñ ibi magis relucet virtus glie sue. [Bñdicite dño oẽs angeli eius ⁊c.] Sũt eni administratorij spũs: ꝓpter eos q capiunt hereditatẽ salutis Heb. j. Cõsequẽter ad dei laudez oĩs creatura inducit cũ dr: [Bñdicite oĩa opa ⁊c.] nam in eis relucet virtus diuina: ⁊ sic quodãmodo deuz laudãt quia sunt hominibus et angelis materia diuine laudis.

¶ In psalmo. cij. vbi dicitur i postilla. Notas fecit vias suas moysi: id est precepta legis.

Additio. j. Legitur Exo. xxxiij. q moyses petiuit a domino: vt ostẽderet sibi vias suas: i quo capl'o deus sibi dixit: Ego ostendam omne bonum tibi. ⁊ infra. ca. xxxiiij. legit q transeunte domino coram moyse ait: Dominator domine deus misericors et clemẽs: patiens ⁊ multe miserationis ⁊c. vbi fm veram expositionem litteralem de miserationis ⁊c. ... us impleuit quod moysi promiserat: scilicet ostendere ei vias sue misericordie: vt ibidem plenius est exponendum. et ideo eum in hoc loco dicitur: Notas fecit vias moysi. ad hoc est referendũ scilicet ad vias diuine misericordie: que fuerunt moysi singulariter ostense et non populo. Precepta autem diuina seu mandata in quibus exprimitur diuina voluntas: notificata fuerunt filijs israel vniuersaliter in datione legis: ⁊ sic proprie intelligitur. Notas fecit vias suas moysi scilicet vias diuine misericordie. Et filijs israel voluntates suas: id est precepta sua in quibus diuina voluntas scilicet precepti manifestatur. que autez sint ille vie quas deus notas fecit moysi ps. statim subdit cum dicit: Miserator ⁊ misericors dominus ⁊c. vsqꝫ ibi: Misericordia autem domini ab eterno ⁊ vsqꝫ in eternũ. in quibus versibus multa ponuntur ad miserationes diuinas pertinentia de his que moysi fuerunt notificata. Exo. ca. alle. vt patet vtrãqꝫ auctoritatẽ intuenti. Cõsequenter tãgit psal. mandata dei in generali que populo fuerunt notificata: ⁊ hoc cum dicit: His qui seruãt testimoniũ eius et memores sũt mãdatorum ipsius ad faciendum ea.

¶ In codẽ ps. cij. vbi dr i postil. Qm fm altitu. celi a terra.

Additio. ij. Licet verũ sit q maior est distantia inter punctum orientis ⁊ punctum occidentis q̃ inter altitudinem celi et terre. ꝓut postil. ait: tamen attente consideratis verbis ps. ista diuersitas non proprie applicatur ad remissionem pene et remissionem culpe prout ipse vult applicare. nam in hoc quod dicitur: Corroborauit misericordiam suam super timentes se: proprie intelligit infusio gratie gratificantis per quam timẽtes deum sunt in sua misericordia corroborati. per hoc autez q dicitur: Longe fecit a nobis iniquitates nostras. intelligitur elongatio a malo culpe: ꝓut etiam ipse postil. exponit. Cõstat autem q infusio gratie ẽ causa remissionis culpe. sicut introductio lucis est causa expulsionis tenebraruz. vt in. j. ⁊. ij. q. cxiij. arti. viij. in responsione ad primum argumentum: dato etiaz q aliquo respectu prius eẽt remissio culpe: nunqꝫ tñ minoris dignitatis seu vtilitatis esset infusio gratie q̃ remissio culpe. vnde nullo modo est dicendũ q infusio gratie sit minor q̃ remissio culpe: ⁊ ideo ad verũ intellectum horũ versuum scz Quoniam fm altitudinẽ celi ⁊c. aliter videtur dicendum. Pro quo sciendum q lz magis distet oriens ab occasu q̃ celum a terra vt dictum est: tamen maior diuersitas est fm naturam inter altitudinẽ celi ⁊ infinitatẽ terre q̃ inter orientem ⁊ occidentem: prima enim diuersitas ẽ talis q nunqꝫ de vno extremorum naturaliter peruenitur ad reliquum. nunqꝫ enim aliqua pars celi accedit ad terram nec econtra. sed aliqua pars orientalis per motum celestem deuenit ad occidentalem ⁊ econtra: et ideo infusio gratie in eo qui prius eam non habebat ꝓpie cõparatur altitudini celi a terra: eo q deo qui in hoc loco comparatur celo ꝓprium est misereri et gratiam infundere: creature autem que hic comparat' terre. nullo modo pertinet misereri respectu dei seu deitatis. Remissio autem culpe proprie comparatur distantie orientis ab occasu: que lz sint maxime distantie tamen de vno peruenitur ad reliquum: quia de statu gratie quãdoqꝫ deuenitur ad lapsum culpe ⁊ econtra: sicut signa vel stelle que sunt in oriente: quandoqꝫ sunt in occasu et econtra. vnde quod dicit: Secundum altitudinem celi: referendum est ad infusionem gratie: quod autem sequitur: Quãtuz distat ortus ab occidẽte. referendum est ad remissionez culpe modo predicto. Et notandum q non dixit ps. qñtum distat celũ a terra: sicut dixit quãtum distat ortus ab occasu: sed dixit fm altitudinem celi a terra: ad denotandum q non comparatur in hoc loco celũ ad terram fm distantiã tantũ: sed potius fm diuersitatẽ nature: quia sicut celum est altum simpliciter: et in terra infima simpliciter: sic ⁊ deus ẽ sũmus gratie largitor: ⁊ creatura rationalis infima i ordine nature respectu recipientiũ grãm.

¶ In eodem psalmo. cij. vbi dicit in postilla: Benedicite domino omnes virtutes eius. hoc exponitur dupliciter.

Additio. iij. In hoc loco hebraica lra habet: Benedicite dño oẽs exercitus eius: quod ꝓprie intelligitur de corporalibus celestibus que dicunt exercitus dei. vnde Esa. xl. Leuate in excelsum oculos vestros ⁊ videte quis creauit hec: qui educit in numero militiã: id ẽ exercitum eorum. Et oẽs ex nomĩe vocat. vnde i his qttuor versibus vltimis huius ps. notabiliter designat ps. v. distinctiones i vniuerso. In pmo eni denotat xpz q i sede celesti sibi parata. s. empyrreo oĩbus dñatur. ⁊ de hoc dicit: Dñs i celo parauit sedẽ suã: ⁊ regnũ illius oĩbus dñabit. In scdo loco ponit naturã angelicã beatã. ⁊ de hoc dicit: Bñdicite dño oẽs angeli eius. In tertio loco ponit corpa celestia: d qbus dicit: Bñdicite dño oẽs exercitus eius mĩstri eius q facitis volũtatẽ eius. vñ notãter dicit in angelis: Faciẽtes verbũ eius ad audiendã vocẽ sermonũ eius: ad denotandũ q angeli p itellectũ exequunt diuinam volũtatẽ tanqꝫ itellectuales nature: sz de corporibus celestibus dixit: Faciẽtes volũtatẽ eius: qꝛ cum sint inaĩata fm cõmunẽ sanctorum opinionẽ lz faciant volũtatẽ diuinã non tñ audiunt vocẽ sermonũ eius. In qrto loco ponit oĩa opa comprehendendo oĩa ista inferiora. d. Que sunt in oĩ loco dñatiõis dei: ⁊ qꝛ i hac regiõe inferiori aĩa hũana spãlius deũ habet bñdicere: cuius ẽ capax p cognitionẽ ⁊ amorẽ: idcirco i. v. loco cõcludit correspõdẽter ad pncipiũ. Bñdic aĩa mea dño.

Replica. In ps. Bñdic. Circa illũ passũ. Notas fecit vias suas moysi. Burg. adducit resumẽdo qdã p eum dicta. s. Exo. xxxiij. Sed vide ibi illa correcta quasi qdã deliramenta: qꝛ nõ solũ a lyra: sz ab oĩbus recedentia. Illud aũt qd circa illũ passum. Qm fm altitudinem celi a terra. Burgeñ. applicat de ordine remissionis culpe ⁊ infusionis grẽ: vide cor. s. circa ps. Miserere mei deus ⁊c. Circa illũ passum aũt: Bñdicite dño oẽs virtutes eius. Burgẽ. est singularis distinguẽs inter angelos ⁊ corpa celestia ex eo: qꝛ angeli faciẽtes voluntatẽ dei audiunt vocẽ sermonũ eius: corpora aũt celestia cũ sint inaĩata ⁊ faciãt voluntatem dei non tñ audiũt vocem sermonũ eius: ꝓpt qd Burgeñ. volẽs loq ꝓprie videt se inuoluere circa vocẽ sermonum dei. Est eni illa vox nõ sensibilis: s̃ itelligibilis significatio diuine inspirationis quã pcipiũt aĩata ⁊ inaĩata: qꝛ nihil excludit ab inspirationis diuine illapsu. ideo de corporibus celestibus: dr Baruch. iij. Stelle vocate ⁊ rñderũt: Assumus. s modis loqndi: dei ⁊ idiomatibus grandis sermo est apud doct. circa. ij. sentẽ.

Glo. ordi.

☞ B Ps. CIII a b Enedic anima ⁊c. magnificatus. Aug. Es i noticia q semp magnus natura: q nõ potes crescere vel minui: qꝛ pfectus es. b ¶ Cõfessionem induisti. Augus. Remi. i. vndiqꝫ habes creaturas q te cõfitent: ⁊ q sunt decore ⁊ luminose. Uel decor i essentia dei ⁊ lux vndiqꝫ. Cassi. Uel ☞ incarnatiõez

a Psalmus. CIII
p tantis que hic narrantur.
Benedic anima mea do a
a quia. Aug. pponit magnifica q dicitur: ẽ in qbus nõ nisi ipe auctor laudandus est. pprie.
mino: dñe deus meus magnificatus b
a Aug. vnde magnificatus qui semper magnus per hoc. s. scitur q est magnus.
b es vehementer. Confessionem c

Nico. de lyra

¶ Ps. CIII

B b Enedic aĩa mea ⁊c. Huic ps. nullus titulus pponit i hebreo nec i trãslatiõe Hiero. ꝓpt qd dixerũt aliq q nõ ẽ ps. distinctus a pce. s in libris hebraicis qs vidi ponit ps. distinctus. ⁊ siliter i trãslatiõe Hiero. qꝛ quotat ps. ciij. pcedẽs aũt. cij. Et h idẽ dicit Hiero. i ꝓlogo sup librũ psalmorum. Et diuidit i tres ptes. pmo psalmista ad dei laudẽ se inducit. scdo ad h rõnes adducit. ibi: Cõfessionẽ. tertio dictã laudem resumit. ibi: Cãtabo dño. Circa pmũ dicit: Bñdic aĩa mea dño. ⁊ dicit aĩa mea. q. d. nõ tñ lingua: sicut faciunt hypocrite Esa. xxix. Populus hic labijs me honorat: cor aũt eorum lõge ẽ a me. b ¶ Dñe deus meus magnificatus es vehemẽter. i. tãte excellẽtie es q non potes laudari a creatura qñtuz es laudabilis. Ecci. xliij. Maior eni est omni laude. c ¶ Confessionem. Hic ꝯñter adducit ratio motiua ad dei laudẽ. ⁊ primo ex ordinata ꝓductione mundi partiũ. scdo ex debita ꝓuisione vi-

M uentium

Universidad de ... Biblio...

incarnationē significat: p quā ɔfessio ⁊ dec⁹ supne maiestatis inotuit. ⁊ hoīes cū cōfessi sūt: q̄ sūt lumē cognitione. Aug. Cōfessionē induisti. i. ecclesiam q̄ prius est ɔfessio peccatoꝝ. post decus virtutū: vt placeat sponso. Et ipsa vestis sine macula et ruga.
Lux in domino: et si pri⁹ tenebre. Sed quō fecit vt hāc indueret. Extendēs celum. Figuratis sacramētis exponit. quō ecclesia facta ē lux: ⁊ vestis sine macula ⁊ ruga. a Extendens celum sicut. Cassio. Que ɔtinenꝛ: celuz terra: mare: cuz omni ornatu suo. de q̄b⁹ singulis subsequenꝛ. Aug. Extendens celū sicut. Ad litterā celum quasi tectū mundi extendit deus nō labore vt tu tuuz tectum: sed tam facile extendit vt quis pellem. Mystice celuz scriptura: p pellē mortalitas p̄dicantiū accipiꝛ. verbum tamē dei eternum est: deus apud deum. et qꝛ in sapientia dei non cognouit mūdus deuz: p stultitiā id est p mortales saluat credentes. ⁊ in mortali homīe facit nosci verbū imortale. Mortui sunt ꝓphete ⁊ apli: q̄ dixerūt stāt. Nō redditur ſmo eorū mortuoꝝ: qꝛ post mortē pl⁹ inotuerūt: vt i eo legam⁹ post in fine vt liber sc̄ptura plicabiꝛ. b Qui teg'. Aug. Ad lrām sūt aq̄ super firmamentum diuise ab aquis que sub eo que p fundunt terram. Mystice supiora. sacre scripture charitas q̄ eminentior via. Vn̄
1.Cor.12.d adhuc eminentiorem viam vobis demōstro ⁊c. Aque
Job.7.f spūſſācti⁹. vnde: Qui crediderit in me de ventre ei⁹ fluent aque viue. hoc autez dixit de spiritu quem accepturi erāt p cum habetur charitas. sed tegitur aliis: quia nullus malus in ea charitate. vel in spiritu cōmunicat bonis hominibus sicut ī baptismo. et in ceteris donis:
Pro.5.d vel sacramētis. Unde in ꝓuerbiis: In plateis tuis discurrēt aq̄: ⁊ nemo alien⁹ cōicet tibi. vl' ꝓtegit ⁊ subleuat diuīo spū celū scripture cui⁹ supiora sūt duo p̄cepta charitat'. Aug. Vel q̄ tegis aq̄s. i. spūali sensu supficiē scripture: vel donis spūalib⁹ eoꝝ munis charitatē ne q̄d eos separe possit. c Sup pēnas vē. Aug. Vēt⁹ ē mot⁹ aeris cui⁹ velocitas per
Ps.147. pēnas signaꝛ. Sz de⁹ hāc supat vbiq̄ p̄ns. Vn̄: velociter currit ſmo ei⁹: cito īplens q̄cq̄d vult. Mystice vēti. aīe pēne. v̄tutes. q̄ sūt in duab⁹ alis. i. p̄ceptis charitat': sz charitatē oīm superat charitas xpi. d Ignē vrētē. Cassi. id ē seraphin q̄ sūt su-
Esa.6.b perior ordo. facis mīstros tuos: vn̄ in Esaia. Volauit ad me vn⁹ de seraphin q̄ sunt supior ordo. e Qui fun. Cas. Ideo spūs sanct⁹ ī h psalmo difficilia dicit ſm lrāz vt q̄ram⁹ spūalia. f A voce toni. Cas. Per terribiles vētos siccabūt aq̄: mali cōminatiōe iudicii timebūt. g Ascēdūt. Aug. Mali vt mōtes: cū seuiūt fluct⁹. Descēdūt. vt campi cū placati sūt. fundauit eni eis locū. i. quodā metu cōpressit. Corda seuoꝝ mala sūt: sz q̄etata. ⁊ terminū. i. finē impositum nō possunt trāsgredi. ⁊ si lenes fluct⁹ assiliūt: terrā diluuio nō operiūt. vt lice-

at ecclesie

a ſ tunica que non potuit diuidi.
⁊ decorē induisti: amict⁹ lumīe a
a ſ facit amplū firmamentū. ſ Aug. vt tegat orbem terrarū. b ſ Aug. verbū dei qd̄ vbiq̄ erat: sed mundus non cognouit per mortales cepit nosci.
a **sicut vestimēto. Extendēs celuz** b
a ſ operturā oīm que circa omnia. b ſ charitate. c ſ duo p̄cepta: vbi tota lex.
b **sicut pellē: q̄ teg' aq̄s superiora** c d
a ſ Aug. christ⁹ in nube ascēdit: sic ⁊ sancti rapiunꝛ in nubib⁹: sic etiam celū scripture: per p̄dicatores ascenditur excelsa est scriptura: nec nubes desunt que in eam ducunt.
ei⁹. Qui ponis nubē ascēsū tuū: e
a ſ Excedis. b ſ Agilitatē cogitationis vel charitatis sanctorum.
c **q̄ ambulas super pēnas vētoꝝ.** f
a ſ Aug. spūs ī substātia: facit angelos eū mittit: ⁊ ignē: vt ī rubo ⁊ in aliis fecit impleri ministeriū qd̄ voluit. sic ī ecclesia facit spūales nūcios verbi sui. Et q̄si ad terrā mittit: carnalib⁹ loquētes: ⁊ ardētes spū sunt ministri: q̄ incēdūt alios charitate: ⁊ cōsumunt vitia.
Qui facis angelos tuos spūs: ⁊ g h
a ſ Seraphin. b ſ Aug. ad lrām forsan ē aliq̄ firmitas occulta nobis: sup quam firmaꝛ terra. Mystice eo ecclia sup xp̄m: q̄ nō pōt inclinari: de terra nō adeo pōt dici: q̄ legiꝛ transitura.
d e **mīstros tuos ignē vrētē. Qui** i
fūdasti terrā sup stabilitatē suā: k
non iclinabiꝛ in seculum seculi. l
a ſ licet. ſ abyssus amict⁹ ei⁹ terre. ſ Aug⁹. Ois aq̄ diffusa per maria flumia: antra occulta abyssus diciꝛ: hec vt vestis terrā circūdat: q̄ tpe diluuii tātū creuit vt mōtes operiret: sz stabūt. dicit: nō vt de p̄teritis: sz futura nūciat. Mystice de diluuio psecutionis qd̄ diluuiū etiā mōtes depressit: ⁊ quasi sub aquis fuga latebāt apostoli: sed hoc non diu: quia ab incre. c. f.
Abyssus sicut vestimētū amict⁹ m n
ei⁹: sup mōtes stabūt aq̄. Ab in- o p
ſ sed. a ſ aq̄ psecutionū. ſ a p̄ssura mōtiū. b ſ dei p aplos p nubes p scripturas facta.
f **crepatiōe tua fugiēt: a voce to-**
a ſ aque: ⁊ eminēt mōtes in salute populoꝝ. b ſ Hiero. exaltati sunt libera platione.
g **nitrui tui formidābunt. Ascēn-** q

uentium. ibi: Qui emittis. Circa primam sciendū q̄ prima pars ⁊ principalis mundi est celum empyrreum a principio sue creatiōis angelis repletum: sicut dictum fuit ī principio Gen̄. ⁊ hoc notatur cum dicitur: Cōfessionem ⁊ decorem induisti: ita q̄ per decorem ītelligitur celum empyrreum dictum a pyr quod est ignis: non q̄ sit igneum: sed splendidū ⁊ sic aliquo modo conuenit cum igne in splendore. p confessionem intelligitur congregatio angeloꝝ sanctorum deum confitentium continue confessione laudis diuine. ⁊ istis duobus modis dicitur deus indutus metaphorice: quia sicut indumentum facit ad ornatum hominis induti: sic in istis creaturis principaliter relucet gloria dei. et ideo subditur: a Amictus lumine sicut vestimento. quia lumē magis proprie est in spiritualibus substantiis q̄ in corporalibus. Secunda ps machine mundi est celum crystallinū et sidereum cōtinens speram stellarum fixarum ⁊ orbes septem planetarum: ⁊ q̄tum ad hoc dicitur: b Extendens celum. scz sidereum. c Sicut pellem. videtur enim extendi super hemisperiū nostrū q̄si tentorium. d Qui tegis aquis superiora ei⁹. In hoc tangiꝛ celum crystallinū: qd̄ ē supra sidereū: qd̄ diciꝛ aqueū Gen̄. i. eo q̄ ɔuenit cū aquis in diaphaneitate. sicut ⁊ empyrreū diciꝛ igneum modo predicto. Tertia ps est elementuz ignis et aeris continens spacium qd̄ est intra sperā lune ⁊ supficiem terre ⁊ aque. ⁊ q̄tuz ad hoc dicitur: e Qui ponis nubē ascensū tuū. in hebreo et in trāslatione Hiero. habeꝛ: Currū tuū. qꝛ nubes p aerem videnꝛ ferri ad modū curruum. ⁊ qꝛ talis motus fit cōiter p impulsuz ventoꝝ. ideo subdiꝛ: f Qui ambulas sup pēnas ventorū. ⁊ dicunꝛ penne ventoꝝ metaphorice ad designandū velocitatem mot⁹ ipsoꝝ: qd̄ aūt diciꝛ hic deus ambulare sup pennas ventorū ⁊ agitare nubes quasi currum suuz. p hoc designaꝛ q̄ tales impressiōes et cōsimiles fiunt in aere ex diuina dispositiōe. et qꝛ de⁹ naturaz corporalē p angelos administrat vt dicit Aug⁹. super Gen̄. ideo subdiꝛ: g Qui facis angelos tuos spūs. i. spūales substātias facis angelos tuos. i. nūcios. Angel⁹ eni ē magis nomē officii q̄ nature. h Et mīstros tuos ignē vrentē. hoc dꝛ qꝛ angeli legūꝛ frequēter apparuisse in specie ignis. vt moysi in rubo ardenti Exo. iii. vocaꝛ tn̄ angel⁹ ille dn̄s: qꝛ psonā dn̄i representabat. vt dicit Greg⁹. Itē. iiii. Reg. ii. in trāslatione Helie: q̄ facta ē ministerio angeloꝝ. apparuit curr⁹ igne⁹ ⁊ eq̄ ignei. Similiter. iiii. Reg. vi. apparuit mons plen⁹ equoꝝ ⁊ curruū igneoꝝ ī circuitu helisei. qꝛ sicut dicit Hiero. ad defensionez eius venerūt angeli. Et dicit: Ignē vrentē: qꝛ angeli ardent charitate ⁊ sūt efficaces ad executionē volūtatis diuine. Quarta ps ē elemētū terre et aq̄ q̄ simul ɔtineꝛ cuz spera terre. ⁊ de pmo dꝛ: i Qui fundasti terrā. qꝛ sicut fundamētū ē inferior ps dom⁹: sic terra ē inferior pars machine mundi. k Sup stabilitatē suam. i. super cētrum mundi ad quod vndiq̄ tendunt naturaliter partes terre. ⁊ ideo subditur: l Non inclinabitur in seculum seculi. declinans a centro in aliqua parte: quia hoc ē sibi innaturale. de elemento vero aque subditur: m Abyssus. id est oceanus qui diciꝛ abyssus ꝓpter sui ꝓfunditatē. n Sicut vestimentum amictus eius. quia oceanus circūdat terrā vndiq̄ excepta vna pte que remansit arida ꝓpter vitam hominū ⁊ animalium terrestrium: vt dictum fuit plenius Gen̄. i. o Super montes stabunt aque. Ex hoc loco dicit Ra. Sa. q̄ aque in medio oceani sunt altiores q̄ montes in terra positi. Sed hoc falsum est: quia cuz aque sunt graues ⁊ fluide equaliter tendunt ad centrū vndiq̄. ⁊ sic non sunt altiores in medio q̄ ī ripa. ⁊ ideo illud qd̄ dꝛ hic intelligendū est de aquis pluuialib⁹ q̄ generāꝛ in nubibus ſm q̄ dicit Job: Qui ligat aquas ī nubibus suis. nubes aūt generanꝛ sup cacumina montium. p Ab increpatione tua fugient. quia nubes pluuiose mouentur de loco ad locum ſm ordinem volūtat⁹ diuine. Aliter exponitur hoc referendo ad hoīes. In nubib⁹ eni frequēter generāꝛ impressiones terribiles vt tonitrua fulgura ⁊ turbines q̄ dicunꝛ q̄dam increpationes diuine: q̄ frequēter sunt signa ire sue. ⁊ sic homines territi fugiunt de campis ad loca mag' secura. Cōsequēter reuertiꝛ ad dispositiōez elemēti terre q̄ in aliq̄b⁹ loc' ē mōtuosa ī aliis plana. ⁊ q̄tū ad h dꝛ: q Ascēdūt mōtes ⁊c. et iste ē ascēsus ⁊ descēsus nō ē aliud q̄ eleuatio maior mōtiū ⁊ minor cāpoꝝ. vlteri⁹ reuertiꝛ ad disposi-
tionē elementi

at ecclesie libere p̄dicare. Cas. Supbos pmittit de⁹ q̄ñ vult crescere: ⁊ cum vult humiliat apta dispositiōe. Vel ad lrām. in loco. i. vbi de vnoquoq̄ cōpetēter disposuit sicut etiā de aq̄s: q̄ nec eis terra īmergiꝛ: nec eis amodo eget. Terminū posuisti. aquis: h de aq̄s diluuii. Sz et de ritib⁹ gentiliū accipi pōt q̄ in aduētu christi finiti sunt: vt iam mūdus non occupent. a In ɔuallib⁹. Aug⁹. de humilib⁹ subditis gre: ⁊ si sunt mōtes spūali altitudine: fluunt fontes spirituſſancti: q̄ sup humilē quiescit. b Inter medium. Aug⁹. id est inter medium apostolorum pertrāsibunt p̄dicatores verbi dei. Medium cōmune dicitur: quod eque oībus non proprium cuiq̄. Vn̄ dicitur de aliquibus: habent inter se pacē et huiusmodi est in medio. i. cōmunis illis ē. sic aqua: id ē scriptura dei: nō est ꝓpria vel priuata alicui ſ publica. Non sit ergo mea vel tua veritas sed idem sentiamus: ⁊ non sint in nobis scismata. Unde siue ego siue illi sic p̄dicamus. nulla de aquis. i. predicatoribus discordet a montibus. Si quis aliud dicit: de suo dicit: nō de medio: ⁊ hic talis mons non est audiendus. c Potabunt omnes. Aug. Omnes fuerunt in disco petri ter submisso quattuor lineis qui gerit psonam predicatorum. Quattuor eni lineis vas submissuz ē petro. in figura quattuor partium orbis vbi predicandum euangeliū ⁊ baptizandi homines. Ter submissum: vt in nomie trinitatis baptismus fieret. Inde scz ex ternario et quaternario colligitur numerus duodenari⁹ qui est predicatorum. duodecim eni apostoli electi sunt: quorū p̄dicatione totus orbis cuius quattuor sunt partes in nomine trinitatis vocatur: vt ecclesia cōgregeꝛ. d Onagri. Aug. Siluestres asini: magni indomiti: sine iugo legis ⁊ ipi feri bibent cuz timidis. onager cum lepore: magni cū paruis: in sua siti vnusq̄sq̄: tēpara est aq̄ oībus nullū terret: vt strepit⁹ philosophoꝝ terrebat negādo partū v̄ginis ⁊ huiusmodi. Vel supbi iudei different bibere in temp⁹ vltimum. e Sup ea volucres celi. Aug. Nō oēs aues manent ad lrām in mōtibus sed spūales viri non in cordibus suis sed ī montibus. i. auctoritatibus ꝓphetarum ⁊ aploꝝ. Ibi sūt aues sacrificii q̄s non diuisit abraam quarum etas ibi tacetur: quia eterna meditātes mente transeunt oīa temporalia. hi soli non diuidūꝛ in hereses ⁊ scismata. Aries q̄ p̄positos significat. Vacca q̄ iudeos sub iugo leg'. Capra. que gentiles trina fuerunt: qꝛ tertio tēpore gr̄a reuelata ē. hec diuisa sūt: et aduersus se inuicē ptes ɔstitute. Hi oēs aduersus se diuidūꝛ p hereses ⁊ scismata. in spūalib⁹ pax ē: ⁊ eā ī aliis quātuz possunt seruāt. In vespa. i. fine seculi venit camin⁹ ⁊ terror. i. dies iudicii: ⁊ trāsit camin⁹ inter diuisa: et facit hec ad dextrā: illa ad sinistrā: ⁊ de carnalibus diuisis lignū fenū stipula cōburunꝛ. Ipi ꝓpt fūdamētū cui nihil an̄ posuerūt: salui erūt p ignē: alii in sinistra damnāꝛ. f De fructu opeꝝ tuoꝝ. Aug⁹. Nemo g̃ gloriēꝛ in opib⁹ suis: sed q̄ gloriaꝛ in dn̄o gloriēꝛ: gr̄a eni dei saturaꝛ terra. Sic igiꝛ gr̄a gratis daꝛ. Si opib⁹ hoīm reddiꝛ merces dꝛ. g Seruituti ho. Aug. Vn̄ cū liber essem ex oībus oīm me feci seruū: q̄ seruit⁹ ē ex charitate q̄ facit humiles: q̄les non erant apli tunc q̄ñ dictū est a dn̄o:
Mat.10.f Calicem q̄dem bibetis: sedere aūt ad dextrā meā: nō ē meū dare vobis. i. supbis. qd̄ modo estis sed humilib⁹ q̄ p xp̄o serui hoīm fiūt vtilitati fratruz
1.Cor.9.c intendentes. hec sunt iumenta quibus debetur herba. de quibus dicitur:
Luc.10.b Non alligabis os boui triturāti. Et dignus ē operarius mercede sua. vn-
1.Cor.9.b de. Si seminauimus vobis spiritualia: magnum est si carnalia ve. m. Beatus est qui preoccupat vocem petentis: id est qui intelligit super egenum ⁊ pauperem: non ita debes agere boui trituranti: vt mendico transeunti: illi das qꝛ legitur: omni petenti da: huic ⁊ non petenti dare debes. Vide ergo ne si sic egeat vt petat: te iudicet: id est damnabilem ostendat anteq̄ pe-
Luc.6.e tat. sicut eni de illo diciꝛ qui te querit: Da omni petenti: sic de eo quem tu
Eccl.29.b querere debes diciꝛ: Desudet elemosyna in manu tua: donec inuenies iustum cui des. Omni petēti da: quicūq̄ sit da: agnoscēs in eo cui des. mul-
Joh.12.a to magis seruo dei ⁊ nō petēti. Unde et domin⁹ loculos habuit in vsus eo-
et.13.c rum qui cum eo erant ⁊ suos. psonam infirmorū magis suscipiens. vt ibi:
Mat.26.d Tristis est anima mea. Iz Paulus talia a suis nō quereret: ⁊ mori optaret
1.Cor.9.c sublimi⁹ egit xp̄s quia misericordi⁹: ne infirmos dānaret ista quesituros. quibus prebuit exemplum necessaria sumendi a subditis.

In oleo

a ſ non terreni sed fluctus magni vt montes. b ſ subiectione.
dunt mōtes et descēdūt cāpi: in
a ſ. i. faciūt ſm dona q̄ cōtulisti eis. ſ alios dedit ꝓphetas: alios euangelistas ⁊ hmōi.
locū quē fundasti eis. Terminū a
posuisti quē nō trāsgredienꝛ: ne- b
a ſ redibūt. b ſ ab hoc loco mystice ꝓsequendū. ſ quid ergo fit in terra nudata.
q̄ cōuertenꝛ operire terrā. Qui c
a ſ aque viue salientes in vitā eternā.
a **emittis fōntes in conuallibus:**
a ſ in eo terra fides populoꝝ: qd̄ apli commune habuerunt. b ſ sublimiū p̄dicatorū q̄ quātum ad se valles sunt. c ſ quia nō manēt. ⁊ ꝓphetia cessabit: vel transibūt de gente in gentē: vel montes heretici. inter quos scripture decurrunt: nec eos fecūdant sed transeūt. ſ doctrine.
b **inter mediū mōntiū ptrānsibūt**
a ſ has aquas. b ſ vt oēs in arca: oēs in disco: oēs mactat petrus et māducat. c ſ gentes. d ſ vel silue.
c **aq̄. Pōtabunt oēs bestie āgri** b
a ſ vel suscipiene. b ſ alius alio capacius.
d **expēctabunt onagri in siti suā.** e
a ſ fontes valliū. b ſ vl' illos. i. mōtes spūalia corda: qꝛ ibi petras. i. firmamēta p̄ceptoꝝ inueniunt. c ſ vt sacros notet: q̄ alta solū petunt.
e **Sūp eā volucres celi habitabūt.** f
a ſ nō de sua ſ de auctoritate verboꝝ dei ī q̄b⁹ sonat petra christus.
de medio pētraꝝ dabūt voces. g
a ſ ipi mōtes ⁊ petre vn̄ habēt. ſ emittis fontes in cōual. eu dico rigās mōtes: vel rigas etiā mōtes de altiorib⁹ ipis montibus. b ſ altioribus archanis: non de aliis petris. ſ vel tuis.
Rigāns mōtes d̄ supiorib⁹ suis: h i
a ſ ab eis ⁊ ad terrā vsq̄ gr̄a descēdit. b ſ q̄ tu in oibus opario. c ſ nō enim sunt hominū.
f **de frūctu operū tuoruz satiabiꝛ** k
a ſ cōuersi. b ſ de⁹ vel terra. ſ Aug. de euāgelio viuāt q̄ euāgeliū annūciant. c ſ rp̄alia. d ſ p̄dicatoribus.
terra. Pōducēs fenūz iūmētis: l
a ſ expone. b ſ q̄ ē ex charitate. ſ hec sūt iumenta q̄bus debeꝛ vt merces: qꝛ seruiūt.
g **⁊ hērbam ſuitūti hominum. Vt** m n
a ſ ad q̄d hoc. b ſ christū. c ſ Aug. i. de dispēsatorib⁹ veritatis. i. aplis ⁊ ceteris adhuc in terra ambulātib⁹. d ſ nō qd̄ cōturbat: ſ quod.
edūcas pānē de tērra: et vinūm o
a ſ Aug. hec ebrietas videtur in alienatione mētis a terra ad celum.
letificāt cor hoīs. Vt exhilaret p

tionē elemēti aq̄. dicēs: a Terminū posuisti. scz aq̄s oceani. b Neq̄ ɔuertenꝛ ⁊c. sicut fecerūt tpe diluuii: sicut ꝓmisit dn̄s Noe Gen̄. ix. b. Neq̄ erit deinceps diluuiū dissipās oēm terrā. c Qui emi. Hic ɔñter adduciꝛ rō diuīe laudis ex debita ꝓuisione viuentium. ⁊ primo ex ꝓuisione habitātiū sup aquā. scd̄o ex ꝓuisione habitātiū intra aquā. ibi: h mare. tertio q̄tum ad vtrāq̄ naturā. ibi: Oia a te expectāt. Prima in duas. qꝛ primo describiꝛ diuina ꝓuidentia circa viuētia sup terrā in cibo corporꝝ. scd̄o in alternatione tēpoꝝ. ibi: Fecit lunam in tpe. Circa primū describiꝛ mixtim ꝓuisionē aīaliū auiū ⁊ hoīm. ⁊ pmo q̄tuz ad ꝓuisionē humidi sine q̄ vita sensitiua nō pōt ɔtinuari. dicēs: Qui emittis fontes in cōuallib⁹: quia ī descēsu vel pede montiuz oriūꝛ cōiter fontes magni ex q̄b⁹ oriūtur fluuii notabiles. ⁊ h ē ad sustentationē viuētiū. ideo subdiꝛ: d Potabunt oēs bestie ⁊c. qꝛ multum habent de calido interiori. e In siti sua. i. reficiūtur dictis aquis ī sua siti. vnde et translatio Hiero. sic habet: Et reficiant onagri sitim suam. f Super ea volucres celi habitabūt. quia sūt aliq̄ volucres aquatiles in fluminibus habitātes vel ꝓpe. alie etiam volucres cāpales vel nemorose veniunt illuc ad bibenduz ⁊ ad loca sua reuertunꝛ gaudentes. ideo subdiꝛ: g De medio petraꝝ dabunt voces. h diciꝛ ꝓpter aues in foraminibus murorum habitātes vel etiā in rupibus. sicut diciꝛ de aquila Job. xxxix. In petris moratur atq̄ inaccessis rupibus. ī hebreo tn̄ habetur: De medio ramoꝝ. ⁊ ī trāslatione Hiero. De medio nemorum. ⁊ hoc q̄tuz ad aues in arboribus camporum vel siluarum cōmorātes. h Rigās mōtes. scz de⁹. i De supiorib⁹ suis. i. d̄ nubib⁹ pluuiosis sup montes generatis: vt ibi crescat herba aīalib⁹ siluestrib⁹ opportuna. k De fructu operū ⁊c. i. de effectu pluuie que ē opus tuū fecūdabiꝛ terra. ideo subditur: l Producēs fenū iumētis ad eoꝝ nutrimētū. m Et herbā seruituti hominū. i. vsui. granum eni seminatū in terra primo ꝓducit herbā. postea spicam: et vltimo granum vnde fit panis ad vsum hominis. ideo subdiur: n Vt educas panem de terra. et quia ad sustentationem vite hūane nō solū requiriꝛ cib⁹: sed etiā pot⁹ q̄ p̄ncipaliter ē vinū de vite. ideo subdiꝛ: o Et vinū ⁊c. reqriꝛ etiā cōdimentū. ideo subdiꝛ: p Vt exhilaret faciē in oleo. ⁊ p oleū qd̄ est principale condimentū intelligūꝛ alia. ⁊ quia pluuia terrā humectans fecūdat arbores. ideo subditur:

Universidad ... Biblioteca

a ❡ In oleo. Aug. Unicuiqʒ daſ spūs ad manifestationē: gratia q̄ ⁊ nitor: q̄dā q̄ ē ad hoīs ꝯciliādū sanctū amorē oleū d̄r. Hec grā excellēti⁹ in xp̄o. vn̄ ab oībus laudaſ etiā ab eis q̄ se iussa ei⁹ sequi nō posse dicūt. Ecce xp̄s tot⁹ vnctus vnde ceteri accipiūt: vt exhilareſ facies in oleo. b ❡ Et panis. Aug. Idē est q̄ panis ⁊ vinū. Panis enī iste ⁊ vinū iusticia est: veritas ē xp̄s: et hic ⁊ illud letificat et confirmat cor. c ❡ Quas plātauit. Aug. Cur a se plātatis relinq̄t candorē seculi: q: illic fulica auis q̄ in aquis habitat: hi sūt qui in baptismi gratia permanent. Uel herodius auis rapacissima nec tales christus respuit. d ❡ Illic passeres. Aug. Minuta volatilia. i. pauperes in seculo: q̄ ⁊ minima sua reliq̄runt: vt nudi sequereſ iesū vt apli: ⁊ cū nihil habeāt oīa possident. Prorsus totū mūdū petrus reliq̄t: quē tn̄ totū accepit. Etenī cedri libani: id ē excelsi hui⁹ seculi: q̄ cū timore audiūt. Beatus q̄ intelligit sup egenum ⁊ pauperē: attendūt res suas vilas. supfluas copias ⁊ p̄bent illas seruis dei. ⁊ ita colligunt passeres vt in cedris libani nidificent. e ❡ Herodij domus. Aug. Dux est eorum passerū vel cedrorum: q̄d p̄misit q̄d tn̄ latine dici non potest. quia cedri feminini generis sunt. hoc autem nullo modo ad litteraʒ. dom⁹ enī id est nidus fulice: q̄ est auis marina vel stagnensis: quomodo dux est passerū. sed per hoc innuit spūalia esse querēda. ❡ Aug⁹. Et si in diuitib⁹ seculi passeres nidificent. non tn̄ cedri supiores eis: q: eorum passerū dux est dom⁹ fulice nō ip̄e cedri. Dom⁹ fulice petra q̄ in aquis: q̄ tunsa fluctibus frangit eos. sed nō frāgit: fortis est hec dom⁹. sed non in excelsis. Sic christ⁹ tanta passus a iudeis integer mansit: quo nihil fortius: nihil humili⁹. In cedris ergo minuti spirituales nidificant ꝓpter p̄sentem necessitatē. sed tn̄ petraʒ christū habent ducem imitantes passiones ei⁹. ⁊ si forte cedri moueanſ: volabunt passeres: sed nō peribunt quia petra est dux eorū. ❡ Cas. Uel fulica auis q̄ in aq̄s habitat. hi sūt q̄ in grā baptismi p̄manēt: quoꝝ dom⁹ ē baptism⁹. Et ē q̄si diceret: Qui sūt cedri? q̄ sūt passeres? Illi q̄ baptiçanſ. Et h̄ est fulice dom⁹. i. baptismus q̄ est dom⁹ regeneratorū: dux est eoꝝ passeꝝ. i. christianorū. ❡ Hiero. Cas. Herodi⁹ auis rapacissima omnium volatiliū maior q̄ ⁊ aquilā vincit. Et ē. Q. passeres nidificant in cedris. ⁊ dux eoꝝ passeꝝ ē dom⁹ herodij. i. christus qui est dom⁹ rapacissimoꝝ: quia nec tales deserit. ❡ Uel herodius. trib⁹ beniamin de qua fuit pau-
Gen. 49. d lus. d̄ quo diciſ: Beniamin lupus rapax mane comedet predam: vespere diuidet spolia: q: paul⁹ in adolescentia p̄secutus est ecclesiā. et in vespera sue etat' spolia diabolo rapuit p̄dicando. Et ē. Non mirū si cedri plātāſ ⁊ passeres nidificāt q: dom⁹. i. genus vel generatio herodij. i. pauli q̄ fuit lup⁹ rapax dux ē eoꝝ passerū ⁊ cedrorū: q: ip̄e ꝯuersus alios plures ad fidē cōuertit. f ❡ Ceruis petra. Aug. Cerui sūt magni spūales trāscēdētes i cursu oīa spinosa. hi sūt alti mōtes: q̄ eminēt i scriptur' p altiora p̄cepta. Cogitāt enī sublimia: tenēt eminētia: iustificāſ i sūmis. Herici⁹ spinosū aīal. significat peccatores. Lep⁹ aīal timidū. leporibus ergo ⁊ hericijs si nō possūt alta tenere: factus est christus refugium. hec petra multipliciter habet vsum. In mari domus est fulice: quia christus in fluctuatione seculi est domus illorū qui in gratia baptismi p̄seuerāt. In terra est refugiū hericio ⁊ lepori. i. illis qui aliquo amore adherent terrenis. Est refugiū in montib⁹. i. i magnis: ⁊ spūalibus est firmamētum. Hec ē de qua vt supra dictum ē volucres celi dant voces.

g ❡ Fecit lunam. Cassio. Remi. Post terrena transit ad celestia que tamē terre faciunt. id est seruiūt. Post tot genera christianorum que per animalia significauit: et predictam ordinationem ascendens subiungit de christo et ecclesia. quomodo scilicet hoc temporalis ecclesia crescit ⁊ decrescit: quod facit occasus et ortus veri solis. ❡ Posuisti tenebras cecitatē iudeis. Et facta ē nox in eis: id est obscura mentis obstinatio. b ❡ Et in ip̄a pertransibunt omēs bestie silue. Aug⁹. non vt supra conuersi gentiles sed demones qui tēpore passionis inuenerunt corda titubantiū apostoloruʒ: sed christo surgente quia in omnibus non possunt: in cubilibus: id est cordibus pertinacium permanēt. Sic christo in aliquo occidente vigent mala: resurgente fugiunt.

i ❡ Occasum. Aug⁹. Sol sic occidit vt oriatur: ita qui dormit: id est christus non adijciet vt resurgat. Occidit: quia voluit: nemo tollit animam eius: cum occidit tenebre facte sunt in apostolis: defecit spes eorum.

k ❡ Catuli leonum. Aug⁹. Sunt principes demoniorum: sunt ⁊ catuli contēptibilia demonia que in tenebris querunt seducere animas. maior leo semper circuit querens. q. d. pascuntur autem erroribus hominū. l ❡ Ortus ē sol. Cassio. Postq̄ dixit quid fecit occasus veri solis. subdit de ortu:

a ſ spūſsancti. b ſ vel spūalis q̄ de celo descendit. ſ Aug. tēporalis stomachū cōfirmat.

a b facie i oleo: ⁊ panis cor hoīs cō

a ſ de istis ductis de terra: pane: vino: oleo. b ſ plebes humiles prius.

firmet. Saturabūſ ligna cāpi: et a

a ſ diuites. ſ potētes i seculo: etiā postea q: prius electi sūt cōtēptibiles ⁊ ignobiles q̄ sapientes ⁊ nobiles. b ſ cādidatio interpretatur. c ſ fide. d ſ in cedris. ſ non alie.

c d cedri libani q̄s plātauit: illic pās b

a ſ vel fulice. b ſ gen⁹ vel generatio.

e seres nidificabūt. Herodij dom⁹ c

a ſ apli pphete. b ſ ip̄e xp̄s.

f dux ē eoꝝ: montes excelsi ceruis d

a ſ ecce. ſ. i. xp̄s. ſ q̄d aūt de humilib⁹ bestijs. b ſ vel hericijs vel lepori⁹. i. timidis: opertis: minutis ⁊ quotidianis peccatis.

g petra refugiuʒ herinacijs. Fecit e

a ſ ecclesiā. b ſ q: tpaliter trāsit nō semper sic erit. c ſ nam et. ſ christus. d ſ vel p̄sciuit ſ approbauit placuit ei. ſ passionem suam.

i lunam in tpē: sol cognouit occa f

a ſ vere occidit sol: q: eo occidēte. b ſ Aug. sexta hora q̄ crucifixus ē dn̄s facte sūt tenebre: et facta ē nox. i. obscuritas in aplis ⁊ i petro q̄ negauit.

sum suum. Posuisti tenebras et g

ſ nocte.

b facta est nox: in ipsa pertrāsibūt b i

a ſ non vt supra vt xp̄s leo: ⁊ diabol⁹ leo supra couersi hic demones. b ſ q̄s aū generalit dixit bestias deinde i catulos diuidit ⁊ i leones dicēs:

k omnes bestie silue. Catuli leo k

ſ frementes. ſ ptransibunt. ſ q: nec temtare possunt nisi deo pmittente.

num rugientes vt rapiant: ⁊ q̄ l

a ſ Aug. xp̄s recepit aīam quā posuit.

l rant a deo escam sibi. Ortus est

a ſ catuli leonū recedūt a p̄secutiōe ecclie i toto orbe clarificato xp̄o. ſ Aug. q̄b⁹ ort⁹ ē sol nō audēt eos inuadere leōes. b ſ i cordib⁹ infideliū.

sol ⁊ cōgregati sūt: ⁊ in cubilib⁹

a ſ nec iā fatiāt imperū i sāctos. b ſ Aug. Et sic iā l; i securitate pac' bona operari: s; i vespa. i. i fine mūdi erit cōtenebratio: ⁊ grauis imper⁹.

suis collocabunſ. Exibit homo m

a ❡ Saturabūſ ligna cā. ⁊c. Dicē enī p̄hs. ij. de aīa q̄ i arborib⁹ radices sūt siles ori i aīalib⁹: q: p radices attrahiſ alimentū arboris ad ei⁹ nutritionē ⁊ fructificatioēs. In hebreo aūt in trāslatiōe Hiero. habetur sic: Saturabūtur ligna dn̄i. et f̄m Ra. Sa. ligna domini hic intelligūtur ligna paradisi terrestr'. Sʒ q: illa mō nō veniunt in vsū hoīs nisi enoch et helie: ⁊ hic agitur d̄ lignis fructib⁹ ad vsū homis. ⁊ ideo pōt dici q̄ oīa alia ligna cōuenièter dicūſ ligna dn̄i q: sunt eius creature. b ❡ Illic pas. nidificabūt: in hebreo ⁊ i trāslatiōe Hiero. habetur sic: Aues nidificabūt. aues enī alterius speciei mag' nidificāt in cedris q̄ passeres qui cōiter nidificant in tectis domoꝝ. c ❡ Herodij dom⁹ dux ē eorū ⁊c. Herodius ē nomē auis p̄dalis q̄ gallice vocaſ grifant: ⁊ nidificant in cedris: ⁊ diciſ dux passerū vel auiuʒ eo modo loquēdi quo leo rex diciſ aīalium. et ideo cuʒ d̄r: herodij domus: ibi ē punct⁹ et refertur ad cedros vbi nidificat herodi⁹: cui⁹ nidus diciſ dom⁹ ei⁹: et q̄d sequiſ: Dux ⁊c. refertur ad herodium modo predicto. d ❡ Mōtes excelsi. supple sunt refugia. Ceruis sicut petra cauernosa est refugium herinacijs: est autē herinacius aīal paruū spinosum. e ❡ Fecit lunā. h̄ ꝯiter ostēdiſ q̄liter de⁹ ꝓuidet viuētibus in alternatione temporum. cū d̄r: Fecit lunā i tpe. f̄m enī variū motū lune mag' apparet sensibiliſ mutatio aeris q̄ f̄m alios planetas. f ❡ Sol cog. occasuʒ suū. i. determiāte vadit ad occasū: ac si haberet intellectū: quia talis motus est ab intellectu itelligētie motricis. p talē modū diciſ q̄ op⁹ nature ē opus intelligentie. g ❡ Posuisti tenebras. in hemisperio nostro per occasū solis. h ❡ Et facta est nox. quia sicut dies est latio solis super terram: ita nox est latio eius sub terra. i ❡ In ip̄a pertransibūt omnes bestie silue. quia tunc magis discurrunt ad querendam p̄dam q̄ de die. ideo sequiſ: k ❡ Catuli leonum ⁊c. et quia omnia illa ꝓcedunt ex diuina ꝓuidentia. ideo subdiſ: l ❡ Et q̄rāt a deo escā sibi. ⁊ q: habita preda reuertunſ ad sua latibula. ido subdiſ: Ort⁹ ē sol ⁊c. m ❡ Exibit homo ad op⁹ suū. sicut enī fere discurrūt p noctē vel de nocte ꝓpter victum querendū. sic eōtrario homo qui est aīal māsuetū natura de nocte q̄escit ⁊ de die exit ad opa sua: ⁊ q: ex talib⁹ effectibus apparet altitudo diuine prudentie nobis incōp̄hēsibilis. ideo admiratiue subdit dauid:

a ❡ Possessione. Aug⁹. Uel creatura. per christum pater creauit quicquid est inter ra mari ⁊ celo: sed hic dicit de noua creatura quaʒ exuit a veteri hoīe christ⁹: qua
Iob. 12. d impleuit orbē terre: id ē ecclesiaʒ. Granum enim frumenti cadens in terra multum fructum attulit. ante singulariſ erat donec trāsiret. Sed q̄n p passionē
Luc. 15. b transiuit: dragmaʒ p̄ditam inuenit: et ouem errabundaʒ ad gregeʒ reduxit: vnde gaudiuʒ. sed tn̄ adhuc peregrinatio: adhuc seculum quatitur tempestatibus: datum est tamē lignum in q̄ transnauigem⁹. b ❡ Hoc mare magnum et spaciosum manib⁹. Cas. Secūda pars vbi dicit: Quomodo ecclesiaʒ per mare seculi traducit ad litus patrie. c ❡ Reptilia. Aug. Mali spūs. quorum insidie serpunt.
d ❡ Draco iste quē for. Aug⁹ ❡ Prete hec aīalia. est etiaʒ in mari quod supe-
Apo. 20. a rat ea omnia: id est draco qui ⁊ leo serpens antiqu⁹ cui⁹ caput: id est p̄mam suggestioneʒ ecclesia terit: et sic ceteros motus euadit. Ip̄e vero obseruat calcaneuʒ eius: id lapsum a via dei: vt sic possideat. vnde i genesi dicitur
Gen. 3. c serpenti: Inimicicias ponam inter te et mulierē: ip̄a conteret caput tuuʒ et tu insidiaberis calcaneo eius. q̄ dra-
Esa. 14. c co alibi diciſ lucifer. alibi leuiathā. q̄ ceteris i essentia excelsior: factus ē i malicia maior. e ❡ Ad illudendum.
Iob. 40. c Esa. 27. a Aug. Diciſ in Iob illudi sathane ab angelis dei qui sunt p̄positi super aerias potestates: ne noceāt nobis. f ❡ Escam. Augus. Cibus draconis: terra est: quia
Gen. 3. c dictum est ei: Terraʒ comedes omnibus diebus vite tue: quia qui terrena amant: cibus diaboli sunt. Cibus autēʒ iusti ver-
Deu. 8. a bum dei. vnde: Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod procedit de ore dei. g ❡ Manum tuam omnia imple. Cassio. Uel manus est potestas: q̄ abunde replet oīa. h ❡ Auertente aūt. Aug. Multi impleti bonitate sibi tribuerunt. volens autem deus eis probare q̄ non a se habent sed a deo: vt cum bonitate habeant humilitatem: aliquando eos perturbat: auertit faciem: ⁊ cadunt in tentationem.

a ſ vt incipiat. b ſ vt cōtinuet p̄seuerando.

ad opus suum: ⁊ ad operationē

a ſ vsq̄ ad finē seculi. b ſ ergo. ſ magna sūt ⁊ multa. ſ Aug. his oībus inspectis oīs hō magno exultat gaudio admiraſ non pōt eloqui.

suaʒ vsq̄ ad vesperum. Q̄ mag a

a ſ ad lrām vel mystica.

nificata sunt opera tua domie: b

a ſ quia. ſ vbi facta: vnde p̄cesserūt hec tam magna. ſ christo. b ſ quia multa.

omnia in sapientia fecisti: implē c

a ſ vl' creatura. b ſ āt seculū ē. ſ Aug. sʒ nodū sum⁹ in terra viuētiū imo mare trāseundum.

a b ta est terrā possessione tua. Hoc b

a ſ exercēdis: difficile est enim ibi bene opari.

mare magnū ⁊ spaciosum māni c

a ſ innuere insidie repunt in hoc seculo: ⁊ incautos occupant.

c bus: illic reptilia quoꝝ non est f g

a ſ Aug. adhuc in amaris aquis sunt infideles pusilli et magni.

numerus. Animalia pusilla cuʒ h

a ſ eū. ſ in illo mari. b ſ eccliē. ſ quas in ligno crucis gubernat xp̄s. c ſ nec ip̄m draconē ei mebūt imo illuder ei. ſ pro cōmeabunt.

magnis: illic naues pertrāsibūt. i

a ſ f̄m substātiā in q̄ bon⁹ erat ⁊ in empyreo locatus: s; in vitio suo inde cadēs. b ſ o deus. c ſ ad h̄ cadēs de celo fact⁹ e vt hic illudaſ ei.

d e Draco iste quem formāsti ad il k

a ſ hec. ſ scʒ creatura noua ⁊ reptilia. b ſ nil possunt nisi permittas.

ludendū ei: oīa a te expectant l m

a ſ oportuno: q̄d q̄dam interpretes addunt.

f vt des illis escam in tēpore.

a ſ Aug. vel cū dederis ante nō possunt colligere nec temtare. b ſ addit ⁊ de cibo nostro.

Dante te illis colligent: apiēte n o

a ſ Aug. man⁹ xp̄s ē q̄ apiſ: cui reuelaſ: ⁊ te eū reuelāte oīa impleſ bonitate: quā nō a se h̄ñt: q̄d aliq̄n p̄baſ illis: q:. auertente autē te ⁊c.

g te manum tuam oīa implebunſ p

h bonitate. Auertēte autē te faciē q

a ſ sʒ q̄re turbas. b ſ supbiā.

turbabūtur: auferes spirituʒ eo r s

a ſ oino vt cōuertanſ. ſ vt clamēt defecit. s. m. b ſ Aug. iuenit se hō terrā penitēs de peccato.

rum ⁊ defi ciēt: ⁊ in puluerē suuʒ t v

a ❡ Q̄ magnificata. id est valde magnificata. b ❡ Sunt opera tua domine oīa in sapientia fecisti: quia ip̄a est regula veritatis. c ❡ Impleta est terra possessione tua. id ē hominib⁹ ⁊ animalib⁹ que sunt dei creature. d ❡ Hoc mare. Hic consequenter agiſ de ꝓuisione viuentiū intra aquā. ⁊ primo describit locum eoꝝ: cum diciſ: hoc mare magnū. s. ocean⁹ vbi currunt omnes aque. e ❡ Et spaciosū manibus. i. locis. dictio enī hebraica hic posita equiuoca est ad signandum manus et loca. f ❡ Illic reptilia. i. pisces diuersorū generū. g ❡ Quoꝝ nō ē numerus. q: nō possūt ab homine numerari. sed deo omnia sunt numerata. h ❡ Animalia pusilla cū magnis. In mari enim sūt pisces aliqui valde parui et aliqui valde magni: vt cete grādia: quoꝝ magnitudo est quattuor iugerū terre: vt dicit Plinius. i ❡ Illic naues pertransibunt. vt bona in vna terra abundantia deportentur per nauigium ad aliaʒ talib⁹ carentem ⁊ econuerso. k ❡ Draco iste ⁊c. in hebreo et in translatiōe Hiero. habetur. Leuiathan istum tu formasti ad ludendum in eo. dicunt hebrei q̄ est vnus piscis singularis incredibilis magnitudinis. ideo dicitur: leuiathan istum. in singulari. dicunt tamen hebrei q̄ deus a p̄ncipio creauit duo indiuidua huius speciei masculum ⁊ feminā. sed quia deus preuidit q̄ si multiplicareſ: nauigatio impediretur que deseruit vtilitati mundi. ideo occidit femellam ⁊ sale condiuit reseruans eā iustis post resurrectionē. quod autem subditur: Quem formasti ad ludenduʒ i eo: dicunt ip̄i hebrei q̄ tribus horis in die deus ludit cum leuiathan. Sed primum dictum est contra sacraʒ scripturā. Gen. j. quia formatis generaliter omnibus piscibus dixit deus: Crescite et multiplicamini: ⁊ sic non creauit aliquā speciem in masculo et femina quam non vellet multiplicari. Item q̄ dicunt carnes femelle reseruatas iustis i resurrectiōe: est erroris saracenorū: in quem iudei moderni ceciderunt credentes q̄ resurrectio sit futura ad vitam animalem cibis indigenteʒ. Et quod dicitur q̄ deus ludit in eo vl' cum eo tribus horis in die: puerile est ⁊ ficticium. Et ideo aliter dicendum q̄ psalmista hic loquitur de cete cuius sunt plura indiuidua in mari nominans eum leuiathan: sicut Iob. xl. qui nominatur etiam draco in translatione cōmuni. quia Gen. j. vbi diciſ cete grādia: in hebreo habeſ: dracones magnos. tn̄ sub istis nominib⁹ intelligiſ hic principaliter diabolus: sicut in libro Iob fuit dictum. Et ideo littera primo est exponēda de proprietatibus ceti: et secundo de proprietatibus diaboli per illas significat'. Q̄ ergo primo dicitur: Draco iste in cōmuni trāslatiōe vel leuiathan istum in translatione Hiero. per pronomen demonstratiuū ⁊ nomen cui adiungiſ designatur eius magnitudo euidenter excedens magnitudinē aliorum aīaliuʒ terrestriū et marinorū: ⁊ p hoc q̄d subditur: Ad illudēdū ei vl' ludendū in eo: nō ē itelligēdū q̄ li ad teneaſ causaliſ q̄si ad h̄ leuiathan finaliter sit format⁹ sed teneſ ꝯsecutiue: quia ad eius formationē cōsecuta est illusio illa. Ex h̄ enī q̄ leuiathan factus est a deo in corpore tam magno: sequitur q̄ necessaria sit ei magna cibatio ex alijs piscib⁹ maris quos deuorat: ꝓpter quod alij pisces cetum vidētes ex instinctu naturali fugiūt versus ripā vbi cet⁹ natare nō pōt ꝓpter aque paruitatem. ⁊ ido cetus eos insequēs impingit ad terraʒ ⁊ a piscatoribus ibi occiditur: quia nō potest se mouere. et sic illusus sua spe frustratur. per hoc autē p̄ncipaliter intelliguntur ꝓprietates demonis: q: per demōstrationem corporis eius excedētē. cū diciſ: Draco iste. intelligitur potestas demonis omnē potestatem corporalem excedens si sibi dimittaſ. Per illusionē vero ceti dictā intelligiſ illusio demonis: quia credens christū in se deuorare in sua passione: ⁊ membra sua in temporali persecutione per eum contra eos excitata: defraudatur ab intento. ⁊ remanebit post iudiciū ligat⁹ in inferno: quia nō erit amplius ad exercitiū sanctorū in hoc aere caliginoso. l ❡ Omnia. Hic incipit versus in hebreo et in translatione Hiero. vbi psalmista declarat prouisionem diuinam circa vtranq̄ naturam predictam simul dicens: Omnia scilicet viuentia super terram et in aquis.
m ❡ A te expectant vt des illis escā. quia p appetitum naturalem ⁊ sensitiuum tendunt ad id quod est a deo circa ip̄a ordinatum: et sic dictum est supra q̄ opus nature est opus intelligentie. n ❡ Dante te illis colligent. hoc dicitur specialiter ꝓpter illa viuentia que non solum querunt cibum ad horam sed etiam congregant pro tempore futuro: sicut formica colligit grana in estate vnde viuit in hyeme.
o ❡ Aperiente te manum tuam. per diffusionem bonitatis tue in effectibus.
p ❡ Omnia implebuntur bonitate. id est bono conuenienti sue nature.
q ❡ Auertente autem te faciem. denegando predictam diffusionem.
r ❡ Turbabuntur. ex defectu nutrimenti.
s ❡ Auferes spiritum eorum. id est vitam. t ❡ Et deficient. a vita presenti.
v Et in puluerem suuʒ reuertentur. id est in materiam vnde fuerūt formata: que pro maiori parte est terra.

Universidad de ... Bibli...

a Emitte spiritũ tuũ. Cassio. Puluis suus illorum dicitur: quia ex se habẽt q sunt puluis: spiritus vero domini: ecce medicina reuersis in puluerem. b Tremere. Aug. Melior est tremor humilitatis q̃ confidentia supbie. Unde apostol⁹: Cũ tremore operamini vestrã salutem. c Montes. Aug. Qui supbi erant. iactantes a se omnia.

Phili. 2. c

d Cantabo. Aug⁹. Tertia ps vbi promittit se semp cantaturũ. Q. hec pdicta fecit domin⁹ et his inspectis. Can. e In vita mea. Aug. Presenti et futura spei et speciei. Modo spes ẽ vita nostra post eterna erit vita vite mortalis. spes est enim vite immortalis. e Odin sum. August. Quia in illo sine fine sum: psallã q̃diu sum: ne putet alius act⁹ illi⁹ vite q̃ psallere: q: non pot venire in fastidium: qui laudatur: non venit in fastidium laudare: sed semp amat: semper laudatur. f Jocũdũ sit. Augus. Alia lra: Suauis sit eis disputatio mea. disputatio enĩ hois ad deũ: ẽ cõfessio peccatorũ. Uñ Esaias: Auferte nequicias ab aiab⁹ vrĩs: discite bene facere. iudicate pupillo: et venite et disputem⁹ dicit dñs. Disputatio ergo tua sacrificiũ humilitatis tue: qd est deo suaue. g Benedic anima mea domino. Aug. Iterat quod in principio psalmi. Benedic anima mea do. per hoc innuens q finis bonorum similis sit principio. h Alleluia. Cassio. Hic primo alla: nec añ a quoq̃ positũ est qd nulla lingua p̃sũpsit mutare. Alleluia laudate .ia. nomẽ dei inuisibilis: qd ei tñ cõuenit. Per. xx. ps. q̃bus hic titulus ẽ: magnalia dei dicunt: et magna in eis ẽ exultatio. Cas. Hic cõmẽdat pphetas bonos in illo populo israel: qui cum alijs fidelibus sunt verũ semẽ abrae filij promissionis.

Esa. 1. c

a ablato spiritu cor. b sanctũ qui creat nouos.

a reuertent. Emitte spiritũ tuum et a b
a vnde ipsi⁹ figmẽtũ sunt creati in opibus bonis.
b nouis hoib⁹ cõfitentib⁹ q a te: nõ a se boni sũt.
creabũt: et renouabis faciem terre. c d
a et quia ex deo oia bona. nõ tua. in eternũ.
Sit glĩa dñi i seculũ: letabit dñs in e f g
a nõ tuis. q̃ in eis facit et qualiter faciat subdit: q̃ respicit. b misericordia. c humane mẽtis. que exultat de bonitate sua. d vnde cum tremore operamini. v. s. deus enĩ est qui facit oia in omnibus.
opib⁹ suis. Qui respicit terrã et facit h
a cõpunctione et amissione rerum.
b Aug⁹. qui superbi iactantes se.
b c eã tremere: q̃ tangit montes et fu i k
a tacti. pcem deo reddũt: sacrificiũ cordis fumigãt ad deũ: Incipit et flere: q: et fum⁹ excutit lachry.
quicquid cãtat in vita cantat.
d migant. Cãtabo dño in vita mea: l
a suauis est deo cõfessio tua: bona cõmutatio sua, nis est tibi ipsius gratia: ego vero dele.
e f psallã deo meo q̃diu sũ. Jocũdum m n
a Aug. q̃ me ei indico scienti: vt se indicet mihi ne
sit ei eloquiũ meũ: ego vo delecta o
scẽti. a et meo exẽplo. b in se. ne iã sint qd prius auferat spũs cor: vt spiritu dei recreentur.
bor in dño. Deficiet peccatores a p
a in primos. b deficiant. c iniqui. s. c vi dit h et impletus gaudio dicit. pricipiũ iterat.
g terra et iniq̃ itã vt nõ sint: benedic q
laudate do.
a anima mea dño. Alleluia.

Confitemini dño

a Emitte. i. emittes: sicut habet in hebreo et in translatione Hiero. b Spiritum tuum. i. tue voluntatis effectum. c Et creabunt. i. de nouo formabunt eadẽ in specie fm cursum nature. et aliqñ eadẽ in numero ad declarationẽ potestatis diuine in operib⁹ miraculosis. d Et renouabis faciem terre. sicut pz i estate: q: tũc renouatur herbis et florib⁹ et fructib⁹ quib⁹ priuata fuerat i hyeme. e Sit gloria dñi. i. laus et honor sibi debit⁹ impendat. f In seculũ seculi. i. absq̃ termino a pte finis. g Letabit dñs in opib⁹ suis. i. in creaturis ad suã gloriã ordinatis: fm q d: Prouer. xvj. Uniuersa ppt semetipm operatus est dñs. h Qui respicit terram et facit eã tremere: vt pz i motu terre pcedẽte ex diuina ordinatiõe. i Qui tãgit mõtes. tactu fulguris: qd frequẽti⁹ cadit i montibus altis. k Et fumigãt. q: ignis fulgure⁹ magis fumigat q̃ inflãmet. Sciẽdũ ãt q oia pdicta d ordine creaturarũ et puisione viuentiũ ad h inducta sunt vt ex eis rõnalis creatura isurgat ad laudem et honorẽ cõditoris. l Cãtabo. hec est vltima ps in qua psalmista resumit dei laudem i pncipio ps. inchoatam. dicens: Cantabo dño in vita mea. i. q̃diu viuam. ido subdit: m Psallam deo meo q̃diu sũ. Et dicit cantabo et psallam: quia diuina laus debet pcedere ex corde et ore. n Jocundũ sit ei eloquiũ meũ. i. coram eo placitũ. o Ego vero delectabor i dño. i. in cõsolatiõib⁹ diuinis et non in terrenis. p Deficiãt peccõres a terra etc. Loquit de peccatoribus et iniq̃s in sua malicia obstinat⁹. q Bñdic aia mea dño etc. et sic terminat canticũ sicut incepit ipm: qd frequenter fit in cãtilenis. et exponatur sicut in principio psal. Cõfitemini.

Psal. 145.

Moraliter.

[Benedic. [Sicut dixi Ps. CIII i expositiõe lrali actor hui⁹ psalmi ignorat: tñ est q̃dã inuitatio ad dei laudẽ ex suis creaturis in q̃bus relucet bonitas creatoris: et sic patet q litteralis sensus ẽ etiã moralis: ppter qd ptrãseo de alio inducendo. In ps. ciij. Bñdic. vbi d: i postil. Bñdic aia mea do. et dicit aia mea.

Additio. j.

Hic ps. videt cõtinuari pprie cũ vbo vltimo pcedẽt ps. ibi enĩ cõclusit. Bñdic aia mea dño. nõ exprimẽs modũ seu materiã huius bñdictiõis seu laudis. In h vo ps. resumẽs illud vbũ vltimuz. s. Bñdic aia mea dño. declarat materiã hui⁹ laudis seu bñdictiõis sumptã ex rerũ creatione. vñ Ra. Abẽ. in sua glo. sup ps. in h narrat opa a deo facta i creatiõe mũdi. Geñ. j. Ex q̃b⁹ opib⁹ de⁹ debet pprie dici magnific⁹: q: magnificẽtia fm pħm. iiij. ethi. est virt⁹ a q̃ magna opa fiũt: q̃ q̃dẽ magnificẽtia excedit nrãz narrationẽ. et iõ diẽ: Uehemẽter: et q: hũana mẽs nõ attingit naturaliter ad noticiã dei nisi inq̃tũ a cognitiõe creaturaz pcedit i cognitionẽ creatoris. iux illud ad Roma. j. Inuisibilia dei a creatura mũdi p ea q̃ facta sũt itellecta pspiciũt. idcirco dicit: Cõfessionẽ et decorẽ induisti. Pro q̃ sciẽdũ q sic aliq̃s hõ maxime potẽs et vtuosus sit vndiq̃ coopt⁹ aliq̃ pulcherrimo et pciosissimo idumẽto: talis non pot videri nec p cõs laudari a vidẽte ipm: nisi ex decore et pciositate idumẽti: sic de⁹ nõ pot a nobis cognosci naturalit neq̃ laudari nisi p creaturas ab ipo factas: ex q̃ cõsideratiõe ps. dicit: Cõfessionẽ et decorem induisti. q. d. Ex decore tui indumẽti qd cõsistit i opib⁹ tuis habem⁹ te laudare seu cõfiteri: et q̃ sũt illa opa subdit. d. Amict⁹ lumie sicut vestimẽto: q: i pncipio creatiõis rer fit mẽtio de pductiõe lucis. Geñ. j. Fiat lux. vñ lumẽ h dictũ p ps. referẽdũ ẽ ad illud lumẽ pmo creatũ q̃litercũq̃ accipiat siue corporalit siue spũaliter siue vtroq̃ mõ: vt ibidẽ ẽ videndũ. Cõsequẽter dicit: Extẽdens celũ sicut pellẽ q̃ tegis aq̃s superiora ei⁹: vbi tãgũt opera scdẽ diei: i q̃ factũ fuit firmamẽtũ diuidẽs aq̃s superiores ab inferiorib⁹: et sic postea successiue facit mẽtiõez d fundamẽto terre: et d plãtis et d luminarib⁹. et d piscib⁹ et de bestijs: et de hoie lz nõ fuato semp ordĩe q̃ Geñ. j. tradunt. Introducit etiã q̃dã ad p:uidẽtiã viuẽtiũ ptinẽtia: sic d pluuijs fõtib⁹ et vẽt: et d nutrimẽt⁹ aialiũ et hmõi. et cõñr cõcludit de vltimo fine creaturaz q̃ sũt ad clarã noticiã deitat⁹ cũ laude facte: et h cũ dicit: Sit glĩa dñi i seculũ etc. In fine autẽ declarat vltimũ finẽ hois iusti: cũ dicit: Ego vo delectabor i dño. silr et punitiões impioz. cũ dicit: Deficiãt peccatores: et sic resumit. Benedic aia mea dño. q. d. sic sumit ex creatur⁹ bñdictio seu laus diuina. Ad quã expositionẽ sat⁹ bene posset applicari lra psuppositis alijs de his q̃ tradunt in postilla ad h ptinẽtibus.

In codẽ ps. vbi d: in postilla. Sup mõtes stabũt aque.

Additio. ij.

Opinio Ra. Sa. i hoc loco verior ẽ. Rõ aũt quã postil. cõ cũ cũ fac. d. q cũ aque sint graues et fluide eq̃liter tẽdũt ad cẽtrũ vndiq̃ non valet: nã virtute diuina erãt cõgregate pter naturã suã vt terra arrida appareret. vñ Geñ. j. Cõgregẽt aq̃ q̃ sub celo ad locuz vnũ et appareat arida: et de h pleni⁹ ẽ videndũ ibidẽ.

In codẽ ps. vbi d: in postil. Herodij dom⁹ dux ẽ coz.

Additio. iij.

Uera lra hebraica habet sic i h loco. Ciconia in abietib⁹ dom⁹ ei⁹. vl abietes sũt dom⁹ ei⁹: et h apparet manifeste: q: ciconia cõiter habitat seu nidificat i alt⁹ edificijs seu alt⁹ arborib⁹: et p cõñs i abietib⁹ seu cedris et cõsonat cũ h qd seq̃t. Mõtes excelsi ceruis: vbi hebraica lra cũ d: Ceruis: habet ibi cibijs q̃ cõiter habitãt i altis mõtib⁹ sicut ciconia i altis arborib⁹ seu edificijs.

Replica.

In ps. Bñdic. scdo Burg. laudat suum auctorẽ Ra. Aben. dicẽs cũ pprie dicere deũ magnificũ i ope creatiõis etc. Circa ps. ãt in te dñe sperauit fm isdẽ Burg. dic magnificẽtiã eẽ circa opa magnaz expẽsarũ. allegãs ad id Aresto. q̃ magnificẽtia i ope creatiõis pprie locũ habet: q: deus creãdo nullos sumpt⁹ fecit: q: de nihilo cũcta pduxit: et ita Burg. fantasiando h laudat i Abenhagra qd supra rephendit in postil. circa ps. In te dñe speraui. et vide ibi cor. circa illũ passũ: Supra mõtes stabũt aq̃. Burgeñ. allegat qd dixerat circa. j. ca. Geñ. vide ibi corr⁹.

lz nõ

[Cõfitemini.

a Confitemini dño. Aug⁹. Prim⁹ psalm⁹ Ps. CIIII cui pnotat alleluia. vñ et icipit Confitemini. i. laudate. Premissa laude: sequitur inuocatio: vt petat desiderata: vñ cõfitebimur et inuocabim⁹: et laudãs iuocabo. Et i oratione dñica breuis laus pponit. Qui es in celis: et sequũt petitiones. Aug⁹. Primo vt in verbis exteriorib⁹ intellectũ interiorẽ videas q̃si in corpore aiam. i. itellectum videas: admonet semẽ abrae. i. filios pmissionis ptinẽtes ad hereditatẽ testamẽti eterni: vt ipm deum tanq̃ hereditatẽ eligant. gratis nõ pro aliquo extra eũ colant: et hoc faciant laudantes: inuocantes: annũciãtes: nec i sua sed in ei⁹ gloria p fidem bene operantes: spe gaudẽtes: charitate feruẽtes. Hoc totũ sonat his verbis Cõfitemini. vsq̃: Memẽtote mirabiliũ. vbi ad paruulor corda nutriẽda: et in fide roboranda: pponit d fide patriarchaz: et pmissionibus dei: vt simus semen illorum: non solum de iudeis: sed d omnibus gentibus: et hoc vsq̃: cũ essent numero breui. etc. Quoniã aũt occurrebat animo pue fidei. si deus gratis ẽ colẽdus: et ipe est hereditas: quid d necessitatibus mortalis vite fiet? subdit: q̃d patrib⁹ pstitit: et filijs coruz tã carne q̃ fide cũ essent numero etc. Si queris quõ transierũt de gente ad gẽtez: et d regno a. p. a. vocauit famẽ: vsq̃: et auxit populum suum. v. et firmauit sup inimicos eius. Quomodo firmauit? cõuertit cor eorũ. vsq̃ ad: expãdit nubẽ. vbi dictis malis q̃ inimicis eorũ iusticia dei intulit: que tpalia misericordia dei eis dedit supponit.

Mat. 6. b

b Omnia. Cassio. Omnia nihil ẽ pudore silẽdũ. Uel Omnia que dicẽt mirabilia sunt. nullus enĩ potest omnia narrare. c Laudamini in nomie. id ẽ gaudete christiani dici a christo. Aug⁹. Laudamini: nõ vetat laudari si boni si non nisi in domino qui bonos facit. Aug⁹. Laudamini in nomine. Qd alibi: In domio laudabit anima mea: qd ibi addit: audiãt mãsueti et letẽt. hic q̃z quodãmodo letetur cor. q. d. d Faciẽ. Aug⁹. id ẽ psentiã: q̃ et si p fidem inuenit: tñ semp in hac vita pquirẽda est: vt postea p speciem habeat. Uel etiam tunc sine fine queret: quia qui amatur: semp desideratur: semp queritur: ne sit absens sed semper psens: malus timere potest psentiã quã bon⁹ amat. Hiero. A martyre Hypolito. Isaac imago est dei. Rebecca spũsancti. Esau prioris populi et diaboli. Jacob ecclesie vel xpi. Senuisse isaac: significat cõsũmationẽ orbis caligasse. fidẽ perisse. Q: fili⁹ maior vocatur. Acceptio legis est q capturas diligit: saluari sunt ab errore. iustis eos venãtibus: vade accipe duos hedos. significat aduentũ christi in carne: in quo duos populos liberat a peccatis teneros: dociles: inocẽtes. vestis esau: fides hebreoz scriptura q̃bus gentilis induitur. pellis in brachijs: peccata vtriusq̃ populi que in extensione manuũ christus secuz cruci affixit. Cur tam cito. v. mirat scelerem fidem. Cibus placens salus est peccatorum. Post esum sequitur benedictio. Et odore: virtutẽ resurrectionis et regni pnunciat: vt seruiant ei credentes ex israel. Esau necem cogitat: quia iniquitas inimica est iusticie. Uadit Jacob in syriam accepturus vxorem. Christ⁹ a iudeis in galileam: ibi ex gentibus sumpturus ecclesiam.

Ps. 33.

Gen. 28. a
Mat. 4. b

e Mementote. Aug. Querite ipm sed qui non ferunt solem in rota: id est qui non possunt intelligere christũ in altitudine sue deitatis. dicit: memẽtote etc. Aug⁹. Jam ardẽs laudator cõtemperat se infirmis: quos mirabilibus dei nutrit. Si id qd deus est magnum est querere: vel que fecit videre. f Prodigia et iudicia. Aug⁹. Paulatim ascendit de prodigijs visibilibus ad iudicia: inde ad eternum testamentũ: vbi et pceptum et pmissum. g In vniuersa terra. Non putes filios abrae in vna gẽte fm carnem: quia in vniuersa terra sũt iacob et israel: q̃bus iudicia sua manifestat sed non alij genti.

Testamẽti

a laudate. qd fit ab amãte. nõ ẽ enĩ speciosa laus i ore peccõris.

a Confitemini dño CIIII a
a q: laudãs audiet. b Aug⁹. Amor dñi i pcedis ei⁹ ouib⁹ marie ostendit.
et inuocate nomen eius: annun b c
ciate inter gentes opera eius.
a verbo: quia ore cantatur. b Et ope laudate: quia manibus psallitur.
Cantate ei et psallite ei: narrate d e f
a qd bene opantes possũt. respicit ad id qd dixit psallite. i. opemini sic vt laudemini.
b c omnia mirabilia eius. Lauda g
a ne de bono ope homo in se glorietur.
mini in nõmie sancto eius: letet h
a et si non corp⁹. b qui bene operãtes emulantur. quantomagis inuenientium.
c in primum.
cor q̃rentiũ dominum. Querite i
a inde fortes et etiam illuminati vt sciãt agenda et possint ea perficere.
d dñm et cõfirmamini: querite fa k
a in presenti et in futuro.
c ciem ei⁹ semper. Memẽtote mi l
a maiora miracula quib⁹ aliquid futurum significatur.
f rabiliũ ei⁹ q̃ fecit: pdigiã eius et m
a que per moysen mandauit in lege.
b q̃b⁹ hoc dicitur illis q̃ sunt se. ab. fm fidẽ.
iudicia oris ei⁹. Semẽ abraam n o
a imitatores lucrando.
serui eius: filij iacob electi eius. p q r s
a mementote: quia. christus est.
g Ipe dñs deus noster: in vniuer t
a mementote: q:. implendo pmissa.
sa terra iudicia ei⁹. Memor fuit v

a Confitemini dño etc. fm q dicit Hiero. Ps. CIIII in plogo sup librũ istũ. ps. iste prim⁹ est inter illos q̃ dicunt alleluiatici et fm hoc alleluia qd ponit inter principiũ huius ps. et finẽ pcedentis nõ ptinet ad ps. precedentem q̃uis hoc aliq̃ dicant: sed ponit magis in principio hui⁹ ps. tanq̃ eius titulus: quia psalmi a titulis suis denominantur. Sciendũ etiaz q alleluia non est vna dictio vt credũt aliqui: sed due i hebreo: quia allelu significat laudate: et est verbum imperatiui modi: ia significat deum: et tenetur hic in accusatiuo casu. patz igit q psalmus iste est quedaz inuitatio ad laudẽ diuinam et duo sequentes similiter. Et fm Aug. facti sũt a dauid. fm vo Hiero. et hebreos auctor ignorat in particulari. tenet tamẽ q facti sunt ab aliq̃ viro sancto vel plurib⁹ spiritũ sanctuz habentib⁹. Diuiditur autem ps. iste in duas partes: quia primo psalmista excitat populũ ad laudem diuinam. scdo ad hoc efficatius agendũ recitat beneficiorũ dei memoriã. ibi: Mementote. Circa primum dicit psalmista. Confitemini domino. cõfessione laudis p beneficijs ab eo obtentis. b Et inuocate nomen eius. pro obtinendis: q: gratitudo de preteritis beneficijs ẽ optima dispositio pro alijs impetrandis. c Annũciate inter gentes opera ei⁹. sue bonitatis et potestatis declaratiua que explicantur infra. d Cantate ei. ore. e Et psallite ei. corde. f Narrate omnia mirabilia eius. id ẽ aliqua ex omnib⁹: quia omnia non possũt narrari siue enumerari particulariter. g Laudamini in no. sã. eius. i. opera facite bona de genere et ex intẽtiõe glorie diuine: vt sic ex illis opibus laudemini i noĩe dñi ad quem opera illa sũt directa. h Letet cor querentiũ dominũ. Querẽs enĩ aliq̃d habet materiam leticie quando est certus de inuẽtione. querẽtes aũt dominũ fideliter: inueniunt eum infallibiliter. fm illud Matth. vij. Omnis qui querit inuenit etc. ideo subditur: i Querite dominũ. et cõfir. i. sitis certi de inuentione. k Querite faciem eius. id est placete in cõspectu eius. l Mementote. Hic cõsequẽter ps. recitat dei beneficia ad laudẽ eius excitatiua. Et diuidit in quinq̃ ptes: fm q̃nq̃ patres quoz tpibus de⁹ beneficia cõtulit israeli. ptes patebũt pseq̃do. pma ps cõtinet tps abrae vsq̃ ad iacob. dicit igit: Mementote mira. ei⁹ q̃ fecit. q: abraã de fornace chaldeoz miraculose liberauit: vt dictũ fuit Geñ. xj. et ppter vxorẽ eius pharaonẽ regem egypti: et abimelech regẽ gerare flagellauit Geñ. xij. et. xx. m Prodigia eius. signa pdicta vocant pdigia q̃si pcul a digito dicta: eo q causa effectiua taliũ est hoibus incognita vel occulta: q: fiũt cõtra cursũ nature: et sic imẽdiate dependent a diuina voluntate q̃ nobis occulta est. n Et iudicia oris ei⁹. q: flagellatio regũ dicta fuit quidaz effectus diuine iusticie. pot etiam lra hui⁹ versus referri ad mirabilia q̃ facta fuerũt i terra egypti p moysen et aaron ad punitionẽ illi⁹ pplĩ: q̃ explicãt infra ps. isto. o Semẽ abraã. i. vos q̃ estis semẽ abraã debetis ista memorari. p Serui ei⁹. q: alijs ad idolatriam declinãtib⁹ abraã cõfessus ẽ se soli deo seruire tpe nemroth. q Filij iacob. i. vos qui estis filij iacob debetis ista memorari: q: fides abrae p isaac deriuata ẽ ad iacob: alijs ad infidelitatẽ declinãtib⁹. r Electi ei⁹. q: cũ adhuc eẽt i vtero matris ei⁹ cũ esau: electus fuit a dño esau reprobato: cũ tñ nihil boni aut mali adhuc egissent. vt dicit apostol⁹ Roma. ix. s Ipe dñs de⁹ noster. p verũ cultum et fidẽ: lz sit dñs et deus omniũ p creationẽ et gubernationẽ. ideo subdit: t In vniuersa terra iudicia ei⁹. q: p sua volũtate põt peccatores punire. v Memor fuit i se. testa. sui verbi qd mã. in mille ge. i. in oẽs generatiões fideles: et ponit ibi numer⁹ determinatus p indeterminato: q: numeri transcendentes millenariũ non sunt nisi replicationes eius vel partium eius.

Gnis. 16. q
i. c. reuertimini. In expositionibus in. x. hucus.

 Qd disposuit

b Testamenti. Dicit̃ enĩ testamentum illud quod promittitur: ⁊ doctrina in qua ꝓmissio declaratur ⁊ pro qua seruata redditur. Aug⁹. Promissum ẽ quod accipere debem⁹: mãdatum qđ facere. Hec ẽ fides vt iustus ex fide viuat: ⁊ huic fidei promittitur hereditas. a In seculum. Aug⁹. id ẽ in eternum. vnde post: in testamẽtũ eternum: quod testamẽtũ si vetus accipitur ꝓpter terram chanaan: de qua sequitur: quomodo eternũ est: cum illa terrena hereditas non possit esse eterna. c Abraam isaac iacob. Aug. ecce tres patriarche quorum specialiter se dicit deum. Ego sum de⁹ abraã.
Exo.3.b. deus isaac. de⁹ iacob. Ecce triplex auctoritas. d In testamentũ eternũ. Aug⁹. i. quod ex ipso ỽbo impleto daturus esset aliquid eternum sez terraꝫ chanaan: que non eterna: sed eternuꝫ significat: ad quã non omnes ꝑtinẽt. ideoq; addit: funiculum hereditatis. Cur celest̃ hereditas dicit̃ terra chanaan: nomen aperit. iterp̃tat̃ enĩ chanaan humilis.
Gen.9.d. Dixit autez noe cham futurũ seruum fratꝝ suoꝝ. is est seruilis timor: qui nõ manet in domo. ideo exclusio chanaan datur terra semini
1.Joh.4.d abrae: q: charitas foras mittit timorẽ ⁊ manet filius in domo in eternum. e Terram chanaan. Cassio. id est qđ ab eo significat̃: dedit enim etiã hanc terram in figuram eterne hereditat̃. Aug. Cõgrue hereditas eterna dicitur terra chanaan: quia ab ea fuit repelluntur et filij recipiuntur. f Cũ essent numero. Aug⁹. que subsidia tẽporalis vite prestitit patrib⁹ ⁊ filijs eorum tam carne q̃ꝫ fide: nõ vt his hererent: sed ea ad bonum eternuꝫ referãt: quod est vt his allecti iustificationes ⁊ legem dei requirant. g De regno. Aug⁹. non qđ tũc esset: sed q futurum esset regnum israel. h Nolite tangere. Aug⁹. Hec verba lꝫ in historia non sint: tamẽ vl̃ latenter dixit ea deus in cordibus hominũ: vel per angelum. i Christos. Aug⁹. quia iã
Job.1.g. tunc christiani: ⁊ si latenter. vñ abraã exultauit vt videret diem meũ: vidit: ⁊ gauisus est: nullus enim preter hãc fidem vel ante vel post: deo recõciliatus
1.Tim.2.b est: vnus enim mediator christ⁹. k Et vocauit. Aug⁹. Quarta pars vbi incipit narrare quomodo factum est: vt transiret de regno in regnũ tota ꝓgenies. Uocauit. Aug. q̃si personam animataꝫ. forte quia hec mala per angelos imittit malos: qui talib⁹ prepositi sunt. Uocauit ergo famẽ: id est angelum fami prepositũ. Uel poti⁹ vocauit fa. i. dixit vt fames esset: id ẽ iussit esse que iam erat in dispositione. Ita vocauit ⁊ omne firmamentum. p. c. l Uirum. Aug⁹. Joseph venditus a fratribus: postea in egypto ꝓ iusticia sublimatus est.
Gen.37.f. m Joseph. Aug⁹. Si ioseph ⁊ humiliatus et exaltatus locũ
Ibid.41.f. fecit ad temporalia bona populo dei vt firmaretur sup inimicos: quãtomagis iesus humiliatus ſm carnem sublimat⁹ et in celis exaltat⁹ suis locum fecit ad eterna. Aug⁹. Filij dei habentes ꝓmissionem vite presentis ⁊ future: si temptatiões seculi dure videntur: ioseph in carcere: christum in cruce cogitatesi. ꝓsperitas adest: non propter ipam deo: sed ea propter deum vtimini. nec eum putetis necessarium suis propter ea q̃ dat ⁊ malis: sed primum querite regnum dei ⁊ o. a. v. n In compedibus. Aug⁹. non legimus de compedibus ioseph in Genesi. sed credendũ est qđ ibi p̃termissum dicit spiritus in psalmis. Cassi. et si gratiam habuerit apud custodẽ carceris: tamẽ prius anxiatus. Seq̃r: o Ferrũ ꝑtransiuit. Q. preter mala corporis ferrum: id est tribulatio dure necessitatis que in estuante ⁊ sollicita anima erat pertrãsijt ⁊c. Uel
ſm aliã

a ſ iusticie ⁊ hereditat̃ eterne. b ſ cui⁹ testamẽti.
a b in seculũ testamẽti sui: verbi qđ
ſ Aug⁹. i. omnes q̃bus viuendum est ex fide.
ſ pro infinito.
mãdauit i mille generationes.
ſ verbi. ſ qđ disposuit.
c Qđ disposuit ab abraã: et iura/ a b
a ſ verbum fidei.
mẽti sui ad isaac. Et statuit illud c
a ſ ipi. Cas. op⁹ ẽ in p̃cepto: merces i ꝓmisso.
d iacob in p̃ceptũ: ⁊ israel in testa/ d
mentũ eternuꝫ. Dicens tibi da/ e
a ſ in domo patris mei mãsiones multe sunt.
e bo terram chanaã: funiculũ he/ f
a ſ exequit̃ historiã hec ꝓmisit cum essent.
f reditatis vestre. Cum essent nu/ g
a ſ. i. añq̃ i egypto multiplicaret̃. b ſ aduene.
mero breui: paucissimi et incole
a ſ terre chanaan. b ſ ꝓponit breuiter: qđ postea plenius narrabit.
eius. Et pertransierunt de gen/ h
g te in gentẽ: ⁊ de regno ad popu
a ſ et quõ durare potuerunt. ſ nõ ꝓmisit.
lum alterum. Non reliquit ho/ i
minem nocere eis: ⁊ corripuit ꝓ k
a ſ Aug⁹. vt regẽ gerare abimelech: ne noceret isaac de rebecca. Et regẽ egypti pharaonẽ ne noceret abraã de sarra. b ſ dicens.
h i eis reges. Nolite tangere chri/ l
a ſ hic aperte de abraam constat q ꝓpheta fuerit: sic ⁊ de alijs credendum est.
stos meos: ⁊ in prophetis meis m
ſ ꝑtransierunt: quia.
k nolite malignari. Et vocauit fa n
ſ id est quia.
mẽ super terrã: ⁊ omne firmamẽ o p
a ſ. i. consumsit. b ſ per h trãsierunt de gẽte i gẽtem. ⁊ de r. ad. p. a. ſ vide quomodo deus vsus sit malis in bonum.
tum panis contriuit. Misit ante q r
ſ quem ⁊ quomodo: ecce.
l eos virũ: in seruũ venundat⁹ est s t
a ſ narrat que tulerat in humilitate sua ioseph quomodo sublimatus.
m n ioseph. Humiliauerũt in cõpedi v
a ſ tribulationẽ dure necessitatis.
o bus pedes ei⁹: ferrum pertrãsijt x

a Qđ disposuit ad abraã. dicẽs ei Gen. xxij. Per memetipsum iuraui dicit dñs: q: fecisti rẽ hãc ⁊c. sequit̃: Bñdicam tibi ⁊ multiplicabo semẽ tuũ sicut stellas celi. ⁊ subdit̃ postea: Benedicent̃ in semine tuo oẽs gẽtes terre: qđ impletũ ẽ in xp̃o. b Et iuramẽti sui ad isaac. q: iuramentũ dei p̃dictũ implendũ erat i semie descẽdẽte p isaac: ſm q dicit dñs abrae Gen. xxj. In isaac vocabit̃ tibi semẽ. c Et statuit. Hic õñr describit̃ tp̃s a iacob vsq; ad ioseph. cũ d̃r: Et statuit illđ iacob i p̃ceptuꝫ. s. verbũ dñi ad abraam ⁊ isaac de cultu dei eo q ð semie ei⁹ erat xp̃s nascitur⁹. vñ dixit ei dñs Gen. xxviij. Ego sum dñs de⁹ abraã pr̃is tui ⁊ de⁹ isaac. Terrã i q̃ dormis tibi dabo ⁊ semini tuo: ⁊ in illa terra xp̃s nat⁹ fuit ⁊ mysterium nr̃e redẽptiõis impleuit. p h aũt q dixit dñs: Ego de⁹ abraã pr̃is tui ⁊c. insinuxit sibi cultũ vni⁹ veri dei. vñ ⁊ iacob euigilãs dixit: Erit mihi dñs i deũ ⁊c. d Et isrl̃ in testa. eter. Iste ẽ iacob p̃dictus: q̃ p̃mo vocat⁹ est iacob: eo q nascens tenebat plãtam fratris sui Gen. xxv. postea aũt vocat⁹ ẽ isrl̃: eo q cum angelo fortiter luctat⁹ fuit Gen. xxxij. e Dicẽs: tibi dabo trã chanaã. sicut iam allegatũ ẽ: q: in illa iacob dormiebat. f Funiculũ here. vr̃e. eo q illa terra sortib⁹ erat diuidẽda: qđ ipletuꝫ fuit tp̃e iosue postea. g Cũ eẽnt nu. breui ⁊c. s. iacob ⁊ familia sua. h Et ptrãsierũt de gẽ. i gẽ. ⁊c. q: iacob cũ familia sua ð terra chanaan transiuit in egyptum Gen. xlvj. põt etiã hoc referri ad abraam q̃ cum familia sua trãsiuit de chaldea in syriã Gen. xj. et de syria in terrã chanaan ⁊ inde in egyptũ Gen. xij. ⁊ inde redijt in terrã chanaã Gen. xiij. et inde peregrinatus ẽ in gerarıs Gen. xx. Similiter isaac de terra chanaan peregrinat⁹ fuit in geraris. Gen. xxvj. i Non reliquit hominẽ nocere eis. notabili nocumẽto. vnde ⁊ laban ꝑsequentem iacob ꝓhibuit ne ei malum ageret. Gen. xxxj. Et siliter int̃fectis habitatoribus sichẽ terror dei inuasit omnes p circuitũ ciuitatis: et nõ sunt ausi ꝑsequi iacob et filios ei⁹ inde recedentes Gen. xxxv. k Et corripuit ꝓ eis reges. s. pharaonem regem egypti ⁊ abimelech regẽ gerare: vt dictum ẽ supra. l Nolite tãgere christos meos. vnctio autẽ corporalis regum ⁊ pontificũ primo fuit ordinata a deo tẽpore moysi. ⁊ ideo dicunt̃ h christi: id est vncti non ab vnctione corporali: sed spirituali que ẽ per gratiã dei. m Et in ꝓphetis meis nolite malignari. q enĩ abraam ꝓpheta fuerit: habetur Gen. xv. similiter isaac ꝓphetice predixit ventura iacob et semini eius Gen. xxvij. similiter iacob futura predixit nouissimis temporibus Gen. xlix. n Et vocauit. Hic describit̃ tempus ioseph vsq; ad moysen q̃ ex ordinatione diuina venditus fuit in egyptum ad meritum sue patientie ⁊ ad ꝓuidendum patri suo ⁊ fratrib⁹ tempore famis future: de qua hic dicitur: Et vocauit. s. dominus. o Famem super terram. sez septem annorum. de qua habet̃ Gen. xlj. p Et omne firmamentũ panis. i. sustentationẽ vl̃ nutrimentũ. q Cõtriuit. p hoc nõ est intelligendũ q panis simpliciter defecerit: q: tũc etiã vendebant̃ alimenta i egypto vt habet̃ Gen. xlij. s q: tũc fuit maxima sterilitas ⁊ defect⁹ panis. r Misit aũt eos. s. iacob ⁊ ei⁹ filios. s Uirũ. sez ioseph: q̃ d̃r vir a ỽtute: eo q noluit adulterio sue dñe ꝯsentire Gen. xxxix. t In seruũ venũdatus ẽ ioseph. p̃ncipi militie egypti Gen. xxxix. v Humiliauerũt in cõpe. pedes ei⁹. q: ad falsã accusationẽ dñe sue fuit in carcere religatus. x Ferrũ ꝑtrãsijt aĩaꝫ ei⁹. q: ex cõpedib⁹ ferreis nõ solũ fuit afflict⁹ in corpe s etiã in mente: Quis nõ ceciderit a ỽtute patientie.

ſm aliã lr̃am aĩa ei⁹ ptransijt ferrũ. i. tribulationẽ dure necessitatis. Idẽ sensus cũ priore.
Gen.10.a a In terra chã. Aug. Cham pr̃ chanaã de quo egyptij traxerunt originem. b Et auxit. Aug. Quia ps. Ecce q̃ i egypto gesta: breuiter ꝓponit q̃ postea plenit̃ narrat. dic̃ etiaꝫ quõ firmauit populũ suũ sup inimicos suos. c Et firmauit eũ. Per signa moysi. s. añ enĩ masculini fet⁹ filioꝝ israel necabãt̃: ⁊ ipi in faciẽdis lateribus ꝯterebãt̃. Sꝫ postea i manu potẽti ⁊ p signa ⁊ portenta dñi metuendi ⁊ honorandi facti sunt. d Cõuertit. Aug. Quomodo hoc factũ sit: narrare incipit. Aug⁹. Conuertit: non q deus sit auctor mali: sed malis bene vtitur: dum auxit felicitatem isrl̃: illi ad inuidendum conuersi sũt: quia iã mali erant. e Ut odirẽt. Inuidia est odium felicitatis aliene. f Misit. Qui oia per se poterat: vt doceret qua moderatione hec egisset. g Quem elegit ipm. Aug. Sufficeret dicere quez elegit: sed nihil querendum est in eo qđ addidit ipsum: sed consuetudo diuine locutionis est ad explanationem. h Uerba signorum suorũ. Aug⁹. Quibus ab eis p̃dicabat̃: q̃ signa dñs esset factur⁹ in terra chã. Aug. Uerba sig. non q̃bus signa fierẽt. Multa enim sine verbis facta sũt sez vel virga vel manu extenta: sꝫ quia ipsa facta nõ erãt significatiõis inania sicut verba. ideo ⁊ ipa dicta sũt verba: ỽba ğ nõ vocũ: sꝫ signoꝝ vel ꝓdigioꝝ p eos fecit. i Ul̃. exacerbauerũt. Aug⁹. Sermones eius quod apertum ẽ. Ul̃. non exacerbauerunt. s. moyses et aaron sermones ei⁹: quia illos sez egyptios etiã durissimos patienter tulerunt ꝓpter mandatuꝫ domini: donec omnia in eis q̃ dominus disposuit fierent. k Et tenebras. Cassio. inter plagas passi sunt. Sed hic dicit corda eorum obscurata: q̃ precepta dei spernebãt. Competens initium plagarum cecitas: sine quã nõ incurrissent cetera. l Cõuertit aquas. Cassio. Secunda plaga que i Exodo p̃ma: que signabat q aquas mar̃ rubri verteret eis in mortẽ. m Uel. et dedit terra. Aug. Terrã eorũ ꝯuertit in ranas: quia tot fuerunt vt hoc congrue per hyperbolen dicatur. n Dixit. Augus. In verbo enĩ eius erãt sine tempore anteq̃ fierent i tẽpore per ipsuꝫ verbum: lꝫ per angelos: vel p moysen quodammodo dixit vt fieret: tũc cũ fuerat faciẽdũ. o Posuit pluuiã. Aug⁹. Simile est illi: ⁊ dedit terra eorũ ranas.
Locusta

a ſ vt de maria dicit̃ in luca. Et tuã ipi⁹ aĩaꝫ ꝑtrãsibit gladi⁹. i. dolor. b ſ interp̃tatio somnij.
aĩam eiũs: donec veniret verbũ a
a ſ sed nõ ab eo q:. b ſ spũs reuelãs mysteria.
c ſ viuaciter incitauit vt futura diceret.
ei⁹. Eloquiũ domini in flãmma/ b
a ſ vt de his cẽt de q̃bus aplĩ spũ feruentes.
ſ vel igniuit. b ſ pharao. c ſ a reatu. i. pena.
d ſ compeditum.
uit eũm: misit rex et soluit eũm: c
a ſ inclusum in carcere. b ſ liberũ de carcere.
princeps populoꝝ ⁊ dimisit euꝫ.
ſ etiam.
Cõstituit euꝫ dominuꝫ domus d
sue: et principem omnis possessi e
onis sue. Ut erudiret principes f
a ſ neq; h legit̃ i historia: sꝫ credẽdũ ẽ tm virũ dei cultorẽ nõ solum de solis corporalibus curã gessisse.
ei⁹ sicut semetipsum: et senes ei⁹ g
prudentiaꝫ doceret. Et intrauit h
a ſ aduena non indigena: hec ẽ egyptus: cuius gens a cham filio noe descendit.
isrl̃ i egyptũ: ⁊ iacob accola fuit i
a ſ Q. misit deus post ioseph iacob in egyptuꝫ.
ſ fecunditate nascendi.
a b i terra cham. Et auxit populum k
a ſ h nõ añ moysen factũ fuit sꝫ p signa moysi.
c suum vehemẽter: ⁊ firmauit eũ l
a ſ vel suos. b ſ dũ suos multiplicauit.
d super inimicos eius. Cõuertit m
a ſ spõte sua malum. b ſ per inuidiã.
e cor eorum vt odirent populum n
a ſ vel vt. b ſ vt ope luti ⁊ lateris minuerent̃.
ſ defraudando precium.
ei⁹: ⁊ dolũ facerent i seruos ei⁹. o
a ſ quõ his vsus ad gloriam suam incipit.
f Misit moysen seruũ suũ: aaron p q
a ſ id est per eos dedit vel fecit.
b ſ moyse scilicet ⁊ aaron.
g quem elegit ipm. Posuit in eis r
a ſ que aliquid portendebat. ſ que aliq̃d tãq̃ verba significabant.
h ỽba signoꝝ suoꝝ ⁊ prodigioꝝ:
ſ hoc ad litterã inter plagas egypti legitur.
i in terra cham. Misit tenebras ⁊ s
a ſ vel exacerbauerunt. ſ sez egyptij cõtradictionib⁹ suis. ſ. i. compleuit per miracula cõfirmauit quod promisit.
k obscurauit: ⁊ nõ exacerbauit ser t
l mones suos. Cõuertit aq̃s eoꝝ v
a ſ Cas. ne sit in aq̃s spes vite illis hoib⁹ cum in aqua moritur: qđ ibi naturaliter nutritur.
i sãguinẽ: ⁊ occidit pisces eoruꝫ.
a ſ ecce tertia plaga. b ſ loca ranarũ tũc fiũt principes: q̃ sub aquis post locandi erant.
m Et edidit t̃ra eoꝝ ranas: i pene x
a ſ ecce quarta plaga.
n tralib⁹ regũ ipoꝝ. Dixit ⁊ venit y
a ſ musca. ſ que iactantia regis: qui nec par est muscis. b ſ culex.
cynomia et cynifes: i oib⁹ finib⁹ z
a ſ quinta plaga. b ſ p pluuia que fecundat grando q̃ tacta arefacit. ſ sez posuit.
o eoꝝ. Posuit pluuias eorũ grãdi a
ſ id ẽ fulmina.
nẽ: ignẽ cõburẽtẽ i terra ipoꝝ.
a ſ grandine: ⁊ igne. i. fulminibus.
Et percussit vineas eorum et fi/ b
a ſ Cas. ne dubites de satis q̃n gemma sint vbi maior peremit.
culneas eorum: ⁊ cõtriuit lignũ

tientie. a Donec veniret ⁊c. q̃i a deo instruct⁹ exposuit somnia pincerne reg̃ ⁊ pistoris ipi⁹: et h veraciter sicut ꝓbauit rei euent⁹ Gen. xl. b Eloquiũ dñi ⁊c. In trãslatiõe Hiero. habet̃ Probauit eũ. s. habere dei spiritũ: ⁊ q: aurũ probat̃ i igne. iõ hic ponit̃: Inflãmauit ꝓ ꝓbauit. c Misit rex ⁊c. audito p magistrũ pincernarũ q optime interp̃tat⁹ fuerat somnia p̃dicta Gen. xlj. d Cõstituit eũ dñm do. sue. eo q p iterp̃tationem somnij sui cognouit eum habere spirituꝫ dñi Gen. xlj. e Et p̃ncipẽ oĩs pos. sue. ſm q dicit̃ Gen. xlj. Dixit quoq; rursũ pharao ad ioseph: Ecce cõstitui te sup vniuersam terram egypti. f Ut erudiret p̃n. ⁊c. q: nõ habebãt sciẽtiam nisi humanit⁹ acq̃sitã p exercitiũ studij: qđ p̃mo viguit i terra egypti. vt habet̃. j. metaphy. ibi: Primo gens sacerdotũ vacare cõcessa ẽ ⁊c. g Et senes ei⁹ pru. doceret. q: nõ solum docuit eos de diuinis: sed etiã de agibilib⁹ humanis. h Et itrauit isrl̃ i egyptũ cum filijs ⁊ familijs eoꝝ. ⁊ h ad mãdatũ ioseph: vt possent ibi viuere famis tp̃e. vt habet̃ Gen. xlvj. i Et iacob accola fuit in terra cham: id ẽ in egypto q̃ sic nominat̃: eo q mesraim a quo denominata est egypt⁹ fuit filius cham. Gen. x. vnde vbicũq; in ve. te. habet̃ egypt⁹ in latino: i hebreo habet̃ mesraim. k Et auxit populum suum vehemẽter. sez dñs cui⁹ populus dicebat̃ iacob ⁊ filij ei⁹: eo q eum colebant alijs ad idolatriã declinantibus. l Et firmauit eũ sup inimicos ei⁹. q: ꝓpter potentiã ioseph timebant̃ oẽs de cognatiõe eius. m Conuertit cor eorũ. sez egyptioꝝ. n Ut odirent po. ei⁹. s. filios israel: q: sicut d̃r Exo. j. Surrexit rex nou⁹ in egypto: q̃ ignorabat opera ioseph. ⁊ incipit affligere filios isrl̃ p se et populum suum. ita q ad amaritudinẽ p̃ducebant vitam eorũ. vt dicit̃ ibidẽ. o Et dolũ facerent in seruos eius. i. in filios isrl̃: q: rex egypti precepit obstetricib⁹ vt in partu hebreaꝝ interficerẽt masculos: simulando q passe fuissent abortum Exo. j. p Misit moysen. Hec ẽ quarta pars in qua describit tẽpus moysi. ⁊ p̃mo ponit miracula facta in egypto. scđo facta in deserto, ibi: Petierunt. Circa p̃mũ ponunt̃ plura ð miraculis factis ꝓ filijs israel tẽpore moysi. sed non ponunt̃ ſm ordinem historie: ꝓpter qđ dimitto istã ptẽ diuisam. dicit̃ igit̃: Misit moysen seruũ suũ: ad liberandũ filios israel de egypto. de qua missione habet̃ Exo. iij. q Aaron quem elegit ipm. Hũc enĩ adiũxit moysi vt ꝓ eo loqueretur multitudini: eo q erat eloquens: ſm q d̃r Exo. iiij. Aaron frater tu⁹ leuites: scio q eloquẽs sit. ⁊c. Seq̃r: Ipse loquet̃ ꝓ te ad populũ. r Posuit i eis ỽba signoꝝ suoꝝ. illa enĩ signa fiebant virtute diuina: ad verba tñ moysi ⁊ aaron. ideo ad h exprimendum ꝯuenienter d̃r: Posuit in eis ỽba signoꝝ suoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ in terra cham. i. i terra egypti rõne supradicta. s Misit tenebras ⁊ obscu. ista fuit plaga egypti nona: q: fuerunt tenebre palpabiles i terra egypti: ita q tribus diebus nemo vidit fratrẽ suuꝫ nec mouit se de loco in quo erat: vbicũq; autẽ habitabãt filij israel lux erat Exo. x. t Et non exacerbauit sermones suos. q: cum pharao ꝓmittebat penitentiam: deus remouebat plagã: ⁊ sic dulcorabat suum sermonem. v Cõuertit aq̃s eoꝝ in sanguinẽ ⁊c. hec fuit prima plaga q̃ habet̃ Exo. vij. x Et dedit ter. eoꝝ ranas in tanta multitudine q intrabãt oĩa loca ⁊ officinas egyptiorũ. ⁊ hec fuit secũda plaga q̃ habet̃ Exo. viij. y Dixit ⁊ venit cynomia. i. musca canina: tñ cũ hoc venerũt musce graues diuersi generis. ⁊ hec fuit quarta plaga: q̃ habetur Exo. viij. z Et cynifes i oib⁹ fi. eoꝝ. hec fuit tertia plaga Exo. viij. a Posuit pluuias eoꝝ gran. ignẽ ⁊c. ⁊ ista fuit septima plaga in q̃ grãdo et ignis mixta pariter ferebant̃ Exo. ix. b Et pcus. vi. eoꝝ. s. in grandine ⁊ igne predictis.

 Dixit ⁊

a Locusta ꝛ bruc⁹. Aug. vna plaga locusta ꝛ bruchus: qz altera est partes: altera fet⁹. b Et pcussit. Aug. Cū sint. x. plage: nō tamen oēs memorat hic, ꝙhā: nec eo ordine q̄ in Exodo: qz libera ē laudatio: de q̄ agit hic psalm⁹ a lege historica. additq; qđ historia non habet: ꝛ pterit qđ illā habet auctoritate ciusdē spūs q̄ ꝛ q̄ historicū lo

a Dixit ꝛ venit lo. ꝛ bruc⁹. Ista fuit octaua plaga in q̄ eorosū fuit qđ remāserat ex igne ꝛ grādine. Exo. x. ideo subdit: Et comedit omne fenū ꝛc. b Et pcussit omne pl. in terra eoꝝ. ꝛ hec fuit plaga decima: in q̄ fūt mortua oīa pmogenita hoīm ꝛ bestiarū. Exo. xij. De q̄nta vero plaga et sexta non fit h̄ mentio.

a finium eorū. Dixit ꝛ venit locu/ a
sta ꝛ bruchus: cuius non erat nu
a ſ herbā que p se nascit.
merus. Et comedit omne fenūz
a ſ segetum. b ſ poenit ex labore.
in tra eoꝝ: ꝛ comedit oēz frūctū
a ſ septima plaga q̄ i exodo decima. ſ Aug. no
uissima plaga i egypto q̄ vicit cedūt egyptij.
b terre eorum. Et pcussit omne b
a ſ de hominibus.
primogenitum in terra eorum:
a ſ ꝑpter pmogenita peccꝰ ōz q̄ sūter gentes.
primitias omnis laboris eorū.
a ſ primū bāptiū. b ſ vt i p cōmore scripture
c Et eduxit eos cūz argento ꝛ au c
a ſ scōm bāptiū. ſ magnū bāptiū migrarunt.
ro: ꝛ non erat in tribubus eorū d
a ſ corpore non animo.
b ſ post submersionem exercitus.
infirmus. Letata ē egypt⁹ in p/ e
fectione eoꝝ: qz incubuit timoꝛ
a ſ terriū beneficium.
b eorum super eos. Expandit nu/ f
a ſ cōtra ardorem solis. b ſ cōtra tenebras.
bem in pctionē eorū: ꝛ ignē̄m g
a ſ ignū bāptiū. ſ Aug. nō coturnicē ſz carnē.
f vt luceret eis per noctē. Petie/ h
a ſ non quelibet caro: sed. b ſ quinū benefi/
cium. ſ id est manna.
g runt ꝛ venit cōturnix: ꝛ pane ce k
ſ segrū beneficium
li saturauit eos. Dirupit petraz l
ꝛ fluxerunt aquę: abierūt in sic/
b co flumia. Quoniā memoꝛ fuit m
a ſ promissi abrae. ſ quod in figura cōplēs
eterna prefignauit.
vērbi sācti sui: quod habuit ad
abraā puerū suuz. Et eduxit po n
a ſ is est populus.
pulū suū in exultatiōe: ꝛ electos o
a ſ Aug. qz murmurātes gessit sūr. b ſ septi
mū beneficiū in q̄ cōpleto ꝓmissionū.
i suos in lęticiā. Et dēdit illis re/ p
a ſ fructus regionum.
giones gentiū: ꝛ labōres popu/ q
a ſ electi: verum semen abrae.
k lorū possederūt. Ut cūstodiant r

i Justificatiōes eoꝝ: ꝛ legē eoꝝ requirāt. s
Alleluia alleluia.

a Justificatiōes. Cal. Sūt vbi ē euidēs ꝛ absoluta preceptio: vt diligas deū ꝛ ꝓximū: q̄ custodīda. Nec de his q̄ non cōpo/ raliter sz spūaliter: ꝛ ideo q̄rēda. qz vmbra futuroꝝ. b Legē. Cal. vt de circūcisione eius ꝛ ꝺ aliis q̄ diligēter inuestigāda sūt. qz mystice dicūt: c Alleluia alleluia. Quidā dicūt vnū alle

luia ad finē sup̄ioris psalmi ꝓtinere: alte rū esse sequētis. hāc eni regulā Piero. ꝛte nendā esse tradit. Cui⁹ assertioni Cassio/ dorus q̄s ꝛsentit. sz plures vbiq; ē al/ leluia sequenti dant: ꝛ aliq̄ semel: aliq̄ bis vt dns in euāgelio nunc dicit amen: nunc amē amen. ꝓ maiore certitudie rei. Ista ꝛsentit Aug. ꝑtim q̄ nulli gre/ corū codices in fine psalmi habeant alle luia.

Ps. CV

c Onfitemini dño. Aug. Psalm⁹ iste sup̄ior cōiunct⁹ est: nō mō in titulo: sz etiā i materia. Agit eni de eodem qđ⁹ israel de q̄ sup̄ior. Sed iste agit de illo ſm iniquos q̄ ibi erāt. precedens ꝺo de eodē sm electos. Aug⁹. Aliqs in illo populo veros fuisse filios abrae. inuit paul⁹ dicēs: Sz nō in oīb⁹ il/ lis beneplacitū ē deo. Et qz hos cōmen/ dat hic ꝓmissus psalm⁹: nihil ōr de iniq/ tatib⁹ amaricātū. Sz hic sequens psal/ mus agit de iniqs. ſ qz iniqs nō solū iu/ stica sz miscōia dei facta ē. De his loq̄t sequēs psalm⁹: cū laudib⁹ dei: ex ꝑsona eoꝝ q̄ veniā q̄erūt ꝑcant: ꝛ exempla eo/ rū cōmemorāt in qs etiā pcātes diues apparuit miscōia dei. vñ etiā iste sicut et ille: sic icipit: Cōfitemini dño. Ibi seq̄t: et inuocate. h: qm̄ bon⁹. vñ hic confessio peccati pōt accipi. qz seq̄t etiā: peccauimus cū. p. n. Sz ꝛ q̄ bon⁹ ē de⁹. in laude ē. ꝛ in laude ꝑfessio: sz nō sit pia petōr cō fessio sine laude dei: habet q̄ dei laudē q̄ peccata ꝓfitet siue in verbis qñ cū bo/ nū ꝛ misericordē dicit: siue i solo affectu eum hoc credit. Moner q̄ ad gemina cō/ fessionē laudis ꝛ petōr. Cal. Hebreus relicta patrū ꝓfidia: ad miscōiaz dei con uersus: suadet alios ad eandē miscōiam ꝙuerti: oās vt ꝓto bāplacito socienk: q̄ erat i aduēt⁹ xpi ꝙgregād⁹. c Quis loquet. Cal. Iste q̄ miscōiaz petit implet ꝓsideratione diuinoꝝ operū ꝛ admirans ait: Quis loquet. d Beati q̄ custodi/ unt. Aug. Vel qz sequit: Beati q̄ custo. iudi. ꝛ faciūt iust. Laudes dei dic̄ opa p/ ceptoꝝ ei⁹: q̄ ipe facit in suis. de⁹ eni ope rat i nobis velle bonum ꝛ pficere: vt ait apls: Quis ergo loquet potētias dñi. i.

1.Co.10.b

a iustificatōes ei⁹: ꝛ legē ei⁹ requirāt. a
b Alleluia alleluia. CV
ſ peccata ꝛ laudes.
b Onfitemini domino q̄/ a
c a ſ in natura. ſ ne ds ꝓ culpa ter
reat. b ſ Aug. vsq; in finē seculi
miscebia q̄ miseris exhibet cōsolan/
dos i miseria vel liberādo ab ea vel i
eternū miscebia: qz nemo sine deo pōt ēe beatus.
niam bōnus: quoniam in secu/ b
a ſ er. ſ. i. ds sufficiet.
c lum misericordia eius. Quis lo c
a ſ ds. ſ. i. faciet vt audiant ab aliis oia i dō
laudādus ē de⁹. ſ Aug⁹. sic eni debent dici vt
predicentur audientibus.
quetur potentias domini: audi
b ſ sed ds potest oēs quasi nullus: vel quia.
f tas laudē oēs laudes ei⁹: Beati d
a ſ recte iudicādo bonū a malo discernēdo.
b ſ recte agendo.
q̄ custodiūt iudiciū: ꝛ faciūt iu/ e
a ſ Aug. ex q̄ incipiunt. Qui enim pseuerauerit
vsq; in finem hic saluus erit.
ſ sz q̄ deus iustos facit iustos ꝛ air.
sticiā in ōmni tpe. Memēto nōi f
a ſ Aug. vt i eos im⁹ in dō beneplacitū ē trib⁹
qđ nō ē in oīb⁹: ꝛ nō frēt cōmunes simus.
dñe in bēneplacito populi tui: b
a ſ ꝛ vt ſ sit. ſ Aug. vt ab eo sanari possimus
iudiciū custodire: ꝛ iuste agere. vnde beati.
b ſ Jesu.
g visitā nos in salutāri tuo. Ad vi k
a ſ visita nos ad hoc.
dēndū i bonitate electoꝝ tuoꝝ: l
a ſ et visita etiā. ſ et letemur. b ſ q̄ ē ipe deus
Cui alibi ds: Exaltatio mea redime me. c ſ fili
orum abrae: q̄ omnes vna gens.
ād lętādūz in lęticiā gēntis tuę: m
a ſ visita etiā. ſ qz nō laudaē nisi ꝑpter te.
b vt lauderis cuz hereditate tua. n
a ſ visita ꝛ necesse ē vt visites: qz. b ſ qz in eis
fuim⁹ materialiter quando peccauerūt: vel pot⁹
id est sicut patres nostri.
i Peccauimus cuz patribus no/ o

Phili.2.b

qui custodiunt iudicium recte indicādo q̄tum ad indices.
e Et faciunt iusticiam. recte viuendo cum ꝓximo q̄tum ad omnes. f In omni tempore. quia qui perseuerauerit vsq; in finem in bono opere saluus erit: ſm dictum saluatoris Matth. x. g Memento. Hic consequenter psalmista implorat diuinam gratiam: et primo ponitur huius supplicatio. secundo peccatorum confessio. ibi: Peccauimus. tertio resumitur dicta deprecatio. ibi: Saluos fac nos. Circa primum dicit: Memento nostri domine. conferendo tuam gratiam. ideo subditur: b In beneplacito populi tui. quia tuam gratiam habēs placet ei. i Visita nos in salutari tuo. i. ad saluationē nostram nō ad damnationē qualiter visitas reprobos. et quia salus eterna consistit in visione diuina, ideo subditur: k Ad videndum. ſ. te facie ad faciē.
l In bonitate electorum tuorum. quasi diceret: ad hanc visionem solum perducentur electi decedentes in bonitate finali. m Ad letandū in leticia gētis tue. qz illā visionez inseparabiliter concomitatur delectatio suma et leticia.
n Ut lauderis cum hereditate tua. i. cum electis q̄ sunt de reditas tua. o Peccauim⁹. quia vera humiliatio facit deprecationem nostram efficacem. ſm illud Eccli. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit ꝛc. ideo psalmista sue deprecationi interponit peccatorum confessionem: et cum hoc recolit diuinorum beneficiorum exhibitionem: vt sic nō

Judic.7.b

Universid... Biblio...

a Iniquitatem fecimus. Cassio. Tertio idem dicit vt pura confessio appareat: tāto citius soluit: quāto viuacius se damnat homo. b Mirabilia tua. Aug. i. qd per illa eis dare velles: id est non temporale: sed eternum bonum: quod per patientiā expectat. et ideo ipi impatiētes murmurauerunt: ꝛ temporalibus beati voluerunt. Cassi. Duo sunt que beneficia cōmēdant. itellectus ꝛ memoria: quorum vtrūq; in eis redarguit. Et primo intellectum. cuz ait: non intellexerunt mirabilia. c Irritauerunt. Aug. Timētes deum ꝛ desperantes: post tot in egypto visa. Hec irritatio facta est cum egredientes de egypto: peruenerūt ad mare rubrū vbi ita erāt conclusi: q ex vno latere erat mons nimis arduꝰ ꝛ nemini ad trāscendunz puius: ꝛ ex alio latere erat mare rubrum: et a dorso erant insequentes egyptij: et ꝓ his ceperunt grauiter murmurare: obliti potētie dei. Sz tunc mare diuisum est in duodecim diuisiōes: ꝛ nulla tribꝰ ausa fuit intrare prius nisi tribus iuda: vnde meruit inter alias regni priuilegiū vel pncipatū obtinere. d Sicut in deserto. Aug. Quia vbi fuerunt abyssi: factum est siccitate vt desertuz: vbi nō sunt aq. e Redemit eos de. Augus. Quo precio. qsi diceret: nl'lo. sed in figura baptismi factum est in quo redimimur de manu diaboli sāguine christi. vnde ꝛ mare rubruz dixit: quo colore sanguis figurabatur. f Et crediderunt. Aug. Ecce dura corda iudeorum q nō ante: sz post miracula credūt melius fuit promittenti credere. g Cito fecerunt. Tertia pars vbi exponit peccata que post exitum fecerun: nec tamē defuit eis misericordia dei per moysen placati. Vel correptio per iusticiam dei in quosdam per moysen vindicātis. Cassio. Cito fecerunt. Summa celeritate mutati sunt a credulitate et laude vt murmurarēt: non sustinuerunt. deꝰ erat eis victualia daturus. Sed illi nimia festinatione anticipauerunt sub diffidentia petentes: non expectantes consiliū eiꝰ: distulit enim deus dare: vt ꝓbaret eos. h Concupierūt concupiscentiam in de. Aug. Talis locutio vt laudauerūt lau. Cassi. nimietas desiderij. geminatione verbi ostendit.
Matt. 5.a i Saturitatem. Non est hec saturitas de qua dicitur: Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. k In animas eorum. Aug. Animalitatem: que sustentatur esca. vnde et
Ibidē. 6.d in euāgelio: Nonne aia est plꝰ q esca? Aug. Vel animas vt volūtas que desperando petierat copia vinceret. Saturitatem sequit seditio. vnde subdit: l Et irritauerūt. Cas. bonorē ambiētes inuidendo moysen in cas. ꝛ aa. sanc. do. hec irritatio fuit pro sacerdotio qd habebat aaron ꝛ filij eius.

a ſ quātū ad deū. b ſ quātū ad primum.
a stris iniuste egimus: iniqtātem a b
a ſ quid enim patres fecerunt. b ſ Aug. vbi multa eis facta.
fecimus. Patres nostri in egy- c
a ſ fuit opus intellectu: vt p illa tpalia alia qreret. s. eterna. b ſ q p eis in egypto fecerat.
b pto non intellexerunt mirabilia
a ſ Aug. arguit ꝛ memoriā: qꝛ nec saltē tēporaliter acta recoluerūt: vt prātem quā egypti erāt crederent se ab inimicis liberandos.
tua: nōn fuerunt memores mul d
c titudis misericordie tue. Et irri- e
ſ dicit p situ terre.
tauerunt ascendētes i mari: ma-
a ſ ita murmurauerūt ꝛ rū. ſ Aug. non secuꝰ infidelitatem eorum.
re rubro. Et saluauit eos ꝓpter f
a ſ nō merita eoꝝ. ſ glorificandū. s.
nomē suū: vt notā faceret potē- g
a ſ quomodo saluauit. ſ Aug. et nō voce celitus missa: sed diuina potentia: quā que sensu carent sentiunt et obediunt.
tiā suaz. Et icrepuit mare rubrū h
a ſ vel ad os multis qd idem est.
ꝛ exiccatū ē: ꝛ deduxit eos i ab-
ſ ita.
a ſ qd magnū fuit. ſ quod grauius. i. maius: qꝛ ꝓpter eos percussi plagis.
d yssis sicut i deserto. Et saluauit i
e eos de manu odiētiū: ꝛ redemit k
ſ pharaonis.
eos de manu inimici. Et opuit l
a ſ pharaonem ex egyptios.
aq tribulātes eos: vnꝰ ex eis nō m
a ſ ꝑsequētibꝰ non egypcus. Qui eni ex egyptijs non ꝑsequebantur remanserunt.
b ſ Aug. vsus locutiōis est ꝓ verbis eius vel in verba quod magis latine diceret.
f remāsit. Et crediderūt in verbis n
a ſ talis locutio ē ista vt illa q dr: vitā talē viuit b ſ dicētes: cātemꝰ dño. g. e. m. e. c ſ Q. crediderunt ꝛ laudauerunt: et. ſ vel festinauerunt quod apertius.
g eiꝰ: ꝛ laudauerūt laudē eiꝰ. Citō o p
fecerūt obliti sūt opeꝝ eiꝰ: ꝛ non q r
a ſ Aug. debuerūt eni cogitare tāta opa dei erga se facta nō esse inania: sz vocare eos ad cēna: q pariter expectāda sūt. Illi vero festinauerūt fieri beati i terrenis i qbꝰ ē hydria cupiditat: de q q biberit sitiet ite. vn subdit: ꝛ ꝯcupierūt cō.
h sustinuerūt ꝯsiliū eiꝰ. Et ꝯcupie- s
rūt ꝯcupiscētiā i deserto: ꝛ tenta t
a ſ id ē in deserto.
uerūt deuz i inaquoso. Et dedit v
ſ .i. qꝛ. ſ ira. s.
i eis petitionē ipoꝝ ꝛ misit saturi x
ſ non tamē ideo beati. ſ ꝓ sacerdotio.
k l tatē in aias eorū. Et irritauerūt y

solum confiteaꝛ peccata: sed etiam aggrauationem eoꝝ ex diuinoꝝ beneficiorum ingratitudine consurgentem. Et diuiditur in octo partes fm octo peccata ꝛ dei bñficia. ptes patebunt ꝓsequendo. Primū aūt peccatū est infidelitatis: qꝛ cū populus vidisset tot dei beneficia ꝛ mirabilia in egypto: tū diffisus est de dei potestate in trāsitu maris rubri dicēs moysi Exo. xiiij. Forsitan non erant sepulchra in egypto: ideo tulisti nos vt moreremur i hac solitudine. ꝛ hoc est qd dicitur: Peccauimꝰ cū patribus nostris: id ē sicut patres nostri eoruz peccata imitantes. Et qñuis psalmista esset sanctus: tamē cōnumerat se peccatoribꝰ: eo q erat membrū illius populi. a Iniuste egimꝰ. contra proximum. b Iniquitatē fecimꝰ. contra deum. c Patres nostri in egypto non itellexerunt mirabilia tua. quia si bene intellexissent deo de cetero firmiter adhesissent. d Nō fuerunt memores multitudinis misericordie tue. ꝓ eis egyptios multipliciꝛ affligendo ꝛ eos a flagellis preseruando: sicut ptꝫ pcedenti ps. ꝛ hanc ingratitudinem patrum ostēdit per effectuz. dicens: e Et irritauerunt. ꝛc. scilicet moysen super mare rubrum: ꝛ per cōsequens in eo dominū. dicentes: Forsitan non erant sepulchra ꝛc. vt preallegatum est. f Et saluauit eos. ꝓpter nomen suum: ꝛ non ꝓpter iusticiam eorum. g Ut notaꝫ faceret potentiam suā. quia omnia opera dei ordinantur ad eius gloriam Prouer. xvj. Uniuersa ꝓpter semetipsum operatus est dominus. h Et increpuit mare rubrum ꝛc. hoc habetur satis diffuse Exo. xiiij. i Et saluauit eos de manu odientium. i. egyptiorū persequentium eos ad occidenduz. k Et redemit eos de manu inimici. i. de potestate pharaonis regis egypti. l Et operuit aqua tribulantes eos. id ē pharaonem ꝛ eius exercituz eos persequētes. ꝛ fm q dicit Exo. xiiij. reuersum est mare primo diluculo ad priorem locum: fugientibusq; egyptijs occurrerunt aque ꝛ inuoluit eos dominꝰ in medijs fluctibꝰ. m Unus ex eis nō remāsit. sicut ibidem subditur: Nec vnus quidē superfuit ex eis. n Et crediderūt verbis eiꝰ. Dicit hic Ra. Sa. q filij israel timebāt egyptios sequi eos in deserto per aliaz viam quousq; viderunt egyptios mortuos super litus maris: sed videntes tūc crediderūt vbis dei ꝛ moysi. o Et laudauerunt laudem eius. dicentes illud canticū: Cantemꝰ domino gloriose ꝛc. Exo. xv. p Cito fecerūt. Hic ponit scdm peccatum scilicet murmurationis ꝓ defectu cibi et potus. vt habetur Exo. xvj. et. xvij. Item Nume. xj. de murmure pro defectu carnium. ꝛ. xx. pro defectu aque. ꝛ hoc est quod dicit: Cito fecerunt: id ē parum steterunt in dei laude. q Obliti sunt operum eius. quibus eis prouiderat in periculis maioribus. r Et nō sustinuerunt consilium eius. i. non expectauerūt sufficienter tempus i quo deus disposuerat eis subuenire fm consilium voluntatis sue. sed ꝑuenerunt illud murmurādo sine rōne. s Et ꝯcupierūt ꝯcupiscētiā in deserto. s. carniū. vt dictū est. t Et tentaue. ꝛc. i. in loco aq penurioso. ꝛ dicit tētauerūt: qꝛ nō solū petierūt aqs ad sitim suā releuādā: sꝫ etiā ad experiendū sensibili exēplo si deꝰ eēt in eis vel nō. fm q dicitur Exo. xvij. v Et dedit ꝛc. ipoꝝ. s. carnes ꝛ aqs vt plenꝰ ꝯtineꝛ in locꝭ pallegatꝭ. x Et misit satu. i aias eoꝝ. qꝛ dedit eis carnes ad vescēdū vsq; ad mēsez itegrū: ita q vertebāꝛ eis i nauseā ex nimia repletiōe. vt hꝫ Nu. xj. In hebreo ꝛ in trāslatione Hiero. habeꝛ: Et misit tenuitatem in aias eoꝝ. i. defectum vinificandi corpora: qꝛ sicut dꝛ ibi: Adhuc carnes erant in ore eorū. et ecce furor dñi concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis. vocatusq; est locus ille sepulchrum cōcupiscentie. ibi eni sepelierūt populū q desiderauerat carnes. y Et irritauerunt. Hec est tertia pars in qua describiꝛ peccatum seditiōis chore ꝛ sibi adherentium: q ꝓ ambitione sacerdotij monit seditionem contra moysen et aaron Nume. xvj. ꝓut ibidem diffusius fuit dictum: et hoc est quod

Aperta

a Apta ē terra. Cas. Laus dei: q suos vindicauit. qualitas pene facta indicat: a terra voranꝛ: q terrena sapuerūt.
Nu. 16.d b In synagoga. Cas. Chore nāq; ꝛ ducenti qnquaginta cū eo volētes habere sacerdotiū aaron acceperūt thuribula vt adolerēt incēsū: ideoq; diuino igne ꝯsūpti sunt. c Peccatores. Aug. Nō ait peccātes qd et boni sed peccatores: valde iniquos ꝛ grauibus sarcinis petōꝝ oneratos. d Et fecerunt. Cassio. Absentiā moysi nō tolerantes: dum ipe in vertice montis synai moreret vt acciperet legē fecerūt vi. e Oreb Cas. Interptatur caluaria. vbi crucifixio facta: vt iam tūc pfidi in eo nomine peccarent: vbi posteri eorum erant dñm crucifixurū. i. in eo loco q fm nominis interptationē designat locum vbi iudei crucifixerant dñm. Hoc impatiētia leuiū fecit: sicut oia mala ex ea nascunꝛ. f In similitudine. Aug. nō ait i silitudinē. sꝫ in similitudine. Et ē talis locutio vt supra. ꝛ crediderūt in verbis eius. g Obliti sūt. Cas. Magna obliuio qd ē in memoria: si nō liberatio. h Terribilia. Quia aduersarios afflixerunt: ꝛ istis quē timere deberent monstrauerunt. i Stetisset in cōfractione. Aug. Dicens si non dimittis illis. dele me a libro tuo. Quantum valet intercessio sanctorum. Securus moyses de iusticia dei: q eum delere non posset: impetrauit misericordiam his qui iuste perirent. k Ut auerteret iram. De aqua contradictionis ꝛ imolatione filioꝝ. vnde vehementius iratꝰ deus. ꝛ tamen postea misertus. l Et pro nihilo. Quarta pars vbi item et alia peccata enumerat. et per phinees placatū deum dicit. m Non crediderūt verbo eius. Augꝰ. Cōtempserūt qd per illam significabatur. eternuꝫ bonum vere desiderabile: vel non crediderunt. v. per parua ad magna vocantis. Nisi aliquid magnum terra illa signaret ad quod inuitarentur? nullo modo culparentur: qui pro nihilo habuerūt eam. Cuius temporale regnum etiam sancti pro nihilo ducunt vt hierusalem que in celo est vere desiderabilem ament sed infidelitas merito arguitur: quia i eo q habuerunt eam pro nihilo: non crediderūt verbis dei. per parua ad magna ducentis. et festinātes hic esse beati: non sustinuerunt consilium eius. n In tabernaculis suis. Cas. Murmur: quia hoc non laborātibus sed ociosis contingit: vnde maior inuidia criminis crescit. o Et eleuauit manum suam super eos. Cassio. Hec iusticia dei premittitur: vt secuta pietas magis glorificetur: que pietas in sequenti ostenditur: vbi interuentu phinees deus placatus diciꝛ: p Et initiati sunt beelphegor. Cas. Vel consecrati sunt quasi non modo ad tempꝰ colētes: grauior excessus ꝛ vehemētior ira: demōibꝰ deuouebāt filios. Aug. Et initiati. s. ante quā diceret q aliqs hāc indignatōeꝫ dei placauerit. adiūgit: Et initiati sūt ꝛ irritauerūt: ꝛ multiplicata ē in eis ruina qsi ad h distulerit q leuauerat manū ad ꝓsternēdos: vt dati i reprobū sensum etiā hoc admitterēt. s. crimen idolatrie. ꝛ in tāto crimine euidēti iusticia puniretꝛ: ꝛ tantū
Nu. 25.b fuit h scelꝰ eoꝝ: vt deꝰ nollet aliꝛ placari: nisi vt phinees euz placauit: q coeuntes iterfecit. non odio eoꝝ: sꝫ zelo dei q sancto populum cuiꝰ maior interitꝰ futurus erat liberauit.

moysen i castris aaron sanctum
a dñi. Aperta ē terra ꝛ deglutiuit a
ſ terra se.
dathā: ꝛ operuit sup cōgregatio
b nē abiron. Et exarsit ignis in sy b
a ſ id ē in ducentos quinquaginta q thuribula tenuerūt. b ſ non dei.
c nāgoga coꝝ: flāma cōbussit pec-
a ſ q in incēso peccauerūt. b ſ absentiā moysi nō ferentes. c ſ alias choreb.
d e cātores. Et fecerūt vitulū i oreb c
a ſ vitulus eni non sculptilis sꝫ cōflatilis fuit.
ꝛ adorauerūt sculptile. Et muta d e
a ſ .i. dñi q esset glia eorū si sustinerent eum.
f uerūt gliām suā: in silitudine vi- f
a ſ vt ab eo comederenꝛ: q fenū sunt. i. caro.
g tuli cōmedētis fenuz. Obliti sūt g
a ſ Q. quomodo saluauit. ſ ecce ipe est.
deū q saluauit eos q fecit mag- h
a ſ que ꝓ magnitudine recoli potuerunt.
b ſ Cas. hec non solent a mente excidere.
nālia i egypto: mirabilia i terra i
a ſ Aug. i. mirabilia q: admiratio nō ē sine aliq formidine. ſ Cas. Hec viuaciꝰ mentibꝰ herent.
b cham: terribilia in mari rubro. k
a ſ cōminādo. b ſ ꝓpter hec scelera quia digni erant perire omnes penitus.
Et dixit vt disꝑderet eos: si non l m
a ſ incessanter orasset ꝓ eis.
i moyses electꝰ eiꝰ: stetisset in con n
a ſ Aug. In plaga qua erant feriendi: vt se obijceret ꝓ illis.
k fractiōe i conspectu eiꝰ. Ut auer
a ſ vel suam.
teret irā eiūs ne disꝑderet eos:
a ſ non q eam vidissent: sed sic pro nihilo h. s. q non crediderunt. v. e.
l et ꝓ nihilo habuerūt terrā desi- o
a ſ q esset eos introducturus. ſ vel his.
m derabilē. Nō crediderunt verbo p
a ſ dicētes faciamꝰ ducē ꝛ redeamꝰ in egyptuz.
n eiꝰ: ꝛ murmurauerūt i tabernacu q
a ſ dū murmurant non audiunt. b ſ Cas. vehemēter eos a murmure ꝓhibentis.
culis suis: nōn exaudierūt vōcē
ſ cōminando penam.
o dñi. Et eleuauit manū suam sup r
a ſ quasi vdes: qui prius fuerunt gloriosi.
eos: vt ꝓsterneret eos i deserto.
ſ filios etiam.
Et vt deijceret semen eoꝝ in na s
a ſ ne vltra de congregatione ꝓsumerent.
tionibꝰ: ꝛ disꝑderet eos in re-
a ſ Aug. idolo gētium consecrati sunt.
p gionibꝰ. Et initiati sūt beelphe- t

est qd dr: Et irrita. moy. in ca. aarō sctū dñi. i. cōsecratū ad fungendū sacerdotio corā dño. fm q habeꝛ Leuiꝛ. ix. Irritatio aūt ista fuit: qꝛ chore ꝛ sibi adherētes dixerūt eis: sufficiat vobis: qꝛ oīs multitudo sctōꝝ ē. q. d. debet vobis sufficere q sitis in codez gradu cū alijs. vn subdiꝛ ibidē: Cur eleuamini sup populū dñi. a Apta ē tra ꝛ deglu. dathan ꝛc. ꝓut diffusiꝰ tradiꝛ Nu. xvj. b Et exarsit ignis i synagoga coꝝ. ꝛ iterfecit. cc. qnquaginta viros q offerebāt incēsū tāq vēdicātes sibi illicite sacerdotiū: vt habeꝛ ibidē. c Et fecerūt. Hec ē quarta ps in q describiꝛ peccatū adoratiōis vituli. tū istud pcessit tpe imediate prescriptū. fm q habeꝛ Exo. xxxij. ꝛ h ē quod dr: Et fecerūt vitulū i oreb. i. ꝓpe mōteꝫ oreb. d Et adorauerunt sculptile. et poniꝛ h sculptile ꝓ ꝯflatili: qꝛ vitulus ille nō fuit factꝰ ꝓ sculpturā sed ꝓ fusurā. vt habeꝛ Exo. xxxij. ꝓpter qd in hebreo Exo. 32.a
ꝛ in trāslatione Hiero. habeꝛ: Et adorauerūt ꝯflatile: qꝛ tū vtrūq; ē nomē idoli. ideo poniꝛ hic vnū ꝓ alio in trāslatione cōi. e Et mutauerūt gliam suaz. i. deū verū in q debebāt gliari. ꝛ q gloriose eos eduxerat de terra egypti. f In silitudinē vituli co. fenū. q ē aial irronabile: ꝛ ꝓ ꝯñs extraneꝰ a diuinitate. g Obliti sūt deū q sal. eos. de seruitute dura egypti. h Qui fecit magnalia in egypto. egyptios multipliciter flagellando. i Mirabilia i tra chā. i. in egypto sic noiata rōne supradicta: populū israel a plagꝭ egyptioꝝ ꝓtegēdo. k Terribilia i mari ru. pharaonem et eius exercitū submergēdo. l Et dixit. scilꝫ dñs. m Ut disperderet eos. ꝓpter eorum ingratitudinem. n Si nō moyses ele. eiꝰ: ste. in confra. suis orationibꝰ impediendo effectuz diuine vindicte. vnde dixit ei dominꝰ Exo. xxxij. Cerno q populꝰ iste dure ceruicis sit: dimitte me vt irascaꝛ furor meus ꝯtra eos ꝛ deleam. ꝛ ibidē subdiꝛ: Placatusq; ē dominus ꝛc. et sic patet sententia eiꝰ qd subdiꝛ: Ut auerteret iram eius ꝛc. o Et ꝓ nihilo. Hic incipit versus in hebreo ꝛ in trāslatiōe Hiero: ꝛ est qnta ps in qua ponitur peccatuꝫ rebellionis qñ populus territus verbis exploratorum voluit reuerti in egyptum prout diffuse tradiꝛ Nume. xiiij. et h ē qd diciꝛ: Et ꝓ nihilo ha. ter. desidera. i. terraꝫ abrae ꝓmissā lacte ꝛ melle fluētē siue manantē: eam enim pro nihilo habuerunt quādo in egyptū reuerti voluerunt. p Nō crediderūt verbo eius. quo promiserat eos introducere in terram illam. q Et murmurauerūt in tabernaculis suis. fm q dr Nume. xiiij. Igitur vociferans oīs turba fleuit nocte illa: ꝛ murmurati sunt ꝯtra moysen ꝛ aaron ꝛc. de nocte autem manebant intra tabernaculum. r Et eleuauit manum suaꝫ sup eos vt ꝓsterneret eos in deserto. tūc enī data est cōtra eos sentētia diuina vt omnes q numerati fuerant a. xx. annis ꝛ supra nō ingredereꝛ terrā ꝓmissiōis. sed morerentur in deserto preter caleb et iosue Nume. xvj. s Et vt deijceret semen eoꝝ in nationibꝰ ꝛc. ista pena fuit tunc cōminata: tū pcibus moysi impedita. t Et initiati sunt. Hec est sexta pars in qua describitur peccatū populi israel in idolatria beelphegor. quod plenius describitur Nume. xxv. Circa quod sciendum q Ninꝰ rex assyriorum qui condidit niniuē patri suo mortuo belo nomine: imaginem fecit quaꝫ belum nominauit. ꝛ hominibꝰ reis ꝯfugientibꝰ ad imaginē parcebat. ꝓpter qd homies ceperūt illi imagini exhibere diuinos honores. ꝛ inde derinata est idolatria ad alias gētes. ꝛ siliter nomia idoloꝝ: qꝛ sicut assyrij idolum suum

Et stetit

vocauerunt

Universidad d… Bibl…

a Et stetit phinees. Cas. solida mēte vt ī generali pturbatiōe sol⁹ ipe ɔfidentiā deprecatiōis assumeret. Et placuit vel exorauit. Posset dixisse. Et mechātes trāsfixit. Sed melius dixit exorauit: q2 transfixio mechantium celo dei facta. magis dicēda oratio ꝙ opatio: q2 q̄ bene agit orat. b Et reputatū ē. Aug. De⁹ q̄ nouit quanta charitate ꝓ sūi id factū sit: reputauit hoc sacerdoti suo ī iusticiā. nō solū ꝗdiu generatio ē: s3 vsq3 ī eternū. c Et irritauerunt. Cas. Quita ps vbi agit ð aq̄ cōtradictionis ⁊ de imolatiōe filiorꝫ. vñ vehemēti⁹ irat⁹ ē de⁹. ⁊ tñ postea misertus. Quasi ita irritauerūt ī adinuētionibus suis: sicut supra dictū ē. Et nūc iterꝫ irritauerūt. d Et distinxit. Cas. Hoc miraculū a priore ɔstantia quā habuit in alijs miraculis. hoc enim ambigue dixit. q̄ oīa alia certa fide ꝓmiserat. pturbat⁹ enī murmure ꝓplī ifidelis nō tenuit fiduciam q̄lē debuit. Aug. Et distinxit. Quasi h nō posset de⁹ facere: q̄ tāta iam ante fecerat: dubitanter enī percussit. q̄ ī alijs nō dubitauerat. de h aūt hac sola pena corrept⁹ ē: q nō intrauit terrā illā: nō tñ alienat⁹ ē a regno grē dei. e Gētes. Septē illos populos q̄ terrā ꝓmissionis possidebāt. f Et factuz ē. Cas. terra ꝓmissiōis data ī ꝓmiū: versa ē excedentibus in ruinā: q2 gentiuz ɔformitate facte sunt idolatre. g Et imolauerūt. Aug. Hec ⁊ si illa nō narret historia tñ hic ꝓpheta mentiri nō pōt. Cas. Si non in prima: in sequenti etate factum est quod narrat dauid. h Et infecta est. Aug⁹. Tropica locutio ɔtinens ꝓ cōtēto. i. hoīes. Ipi enī īterficiebāt aīas suas imolādo filios: ⁊ ɔtamiati sūt in opibus. i Adinuentionib⁹ suis. Aug⁹. non q primi inuenissent: s3 quia alios imitati sunt. Qd in greco apertius: et hic et supra. vnde et alij transferunt studia: vel affectiones: vel voluntates. k Abominatus est hereditatem suaz. Cas. id est auersus est ab eis. quod auerti est extremuz omnium malorum. vnde ruina sequit: ⁊ tradidit: l Et tradidit eos in manus gentiuz. Cassio. Ecce qui gloriabantur in idolis opprobrio Fuitutis subsunt: quia seruiunt inimicis: quod difficile est. m Qui oderunt eos. Cassio. Graue est seruire offenso: qui nullo placatur obsequio.

2.q.7.§.ite cū balaam tn fi.33.q.4.c.q xps et. c. Huic lizarius in glo.e. vno dic. 2.q.5. c.reos.2.q fi.c.occidit

a ſ immolantur mortuis hominib⁹ quasi dijs.
gor: ⁊ comederūt sacrificiā mortuorum. Et irritauerunt eū ī ad a b
a ſ vel studijs. b ſ vt ꝓ suis grauib⁹ peccatis grauiter vastarentur.
inuētionib⁹ suis: et multiplicata ē ī eis ruina. Et stetit phinees c d e
a ſ Aug. breuit dic: q2 nō docet s3 cōmemorat. b ſ sic.
b et placauit: ⁊ cessauit q̄ssatio. Et reputatū ē ei ī iusticiā: ī generatione ⁊ generatione vsq3 in sem f g h i
a ſ iterum. b ſ ad iram ꝓuocauerunt.
c piternū. Et irritauerūt eum ad k l
a ſ mente turbatus vt hesitaret.
aq̄s ɔtradictiōis: et vexatus est m
a ſ nimia importunitate populi succensus diffidenter excrepuit dicens: Nūquid de petra hac potero vobis aquam e.
ſ ideo quia exacerbauerunt eum.
moyses ꝓpter eos: q2 exacerba
d uerūt spiritū ei⁹. Et distinxit ī la n
a ſ illi de quorū iniquitatibus loquit psalmus cum in terram ꝓmissam intrarent.
e bijs suis: nō disperdiderūt gētes o
a ſ vt interficerēt nec cōicarēt eis. b ſ Cas. Ne enī hoc fieret: pcepat deus occidi gentes.
q̄s dixit dñs de⁹ ilr. Et cōmixti sūt inter gētes: ⁊ didicerūt opera eorū: et seruierunt sculptilib⁹
a ſ ira. ſ q eas nō pdiderūt: s3 cōmixti sūt eis.
f eorū: ⁊ factū est illis in scādalū.
a ſ hoc moyse ⁊ iosue mortuis.
g Et imolauerūt filios suos ⁊ fili p
a ſ idolis: que erat consuetudo gentium.
ās suas demonijs. Et effuderūt
a ſ Aug. puulorꝫ a cōsensu illi⁹ sceleris alienorꝫ.
sanguinē inocentē: sanguinem
ſ Cas. ne putes extraneorum.
filiorum suorum ⁊ filiarꝫ suaruz quas sacrificauerūt sculptilib⁹ q
a ſ quia fere hoc peccato omnes mortui sunt.
b ſ id est ipi homines.
h chanaan. Et infectā est terra in r
a ſ id ē contaminati sunt.
sanguinib⁹: ⁊ ɔtāminata ē ī ope
ſ polluti.
i rib⁹ eorū: ⁊ fornicati sūt in adin s t
a ſ adulterinis superstitionib⁹ polluti.
b ſ quasi potentia vindicandi excitata est.
ſ ira non est deo: sed ꝓ similitudinem.
uētiōibus suis. Et iratus ē furore domin⁹ ī populum suum ⁊ v x
ſ Aug. non ad pditionem sed disciplinam: qd innuit nominans hereditatem.
k l abominat⁹ ē hereditatē suā. Et tradidit eos ī man⁹ gētiū: et do y z
ſ quia illis subiecti.
m minati sunt eorꝫ q̄ oderunt eos.

vocauerunt bellū: ita alij bel. vt babylonij. ⁊ alij beel. ⁊ alij baal ꝼm varietates idiomatū. Moabite āt idolū suū vocauerūt beelphegor: de q̄ h agitur: ⁊ ē nomē cōpositū ex duob⁹ integris. s. beel ⁊ phegor: qd ē nomē mōtis vbi colebat. Igit balac rex moabitarꝫ de consilio balaā misit puellas pulchras ⁊ nobiles ꝓpe tētoria filiorꝫ isrl' vt p eas induceret ad idolatriam ⁊ sic de⁹ offenderet ɔtra populū isrl: ⁊ aliq̄ de ꝓplo luxuriosi accedebant ad eas: ⁊ cū vellent eas cognoscere nō assentiebāt ꝼm p̄ceptū regis balac: nisi cuz eis pri⁹ idolatrarēt: vt dictuz fuit plenī⁹ Nu. xxv. ⁊ de q̄ secuta fuit dei ira ɔ populū ⁊ plaga magna: ⁊ hoc ē qd d2: Et initiati sunt beelphegor. i. applicati sunt cultui illius idoli. a Et comederūt sacri. mortuorꝫ. i. de carnib⁹ animaliū idolis imolatorꝫ. b Et irritauerūt eum. s. deum. c In adinuentionib⁹ su. i. in pctīs studiose ab eis factis. d Et multi. est in eis ru. q2 tunc occisi sūt. xxiiij. milia hominū: vt ibidē d2: e Et stetit phinees ɔstāter ɔ idolatras: q2 occidit ȝambri ducē trib⁹ symeonis cū muliere madianite. f Et placauit. s. deum ꝓ suū bonū ȝelū. g Et cessauit quas. i. plaga a filijs isrl. h Et reputatū ē ei ad iusticiā. q2 ꝓpter hoc factū fuit certificat⁹ a deo q succederet pri suo in summo sacerdotio. vt ibidē dicit: i In generatione ⁊ ge. q2 adhuc istud factū recolit in memoriā iusticie ipius. k Et irritauerūt. Hec ē septima ps de peccato ɔtradictiōis ꝓpter aque defectū: qd plenī⁹ ponit Nume. xx. ⁊ cōtigit aū factū precedens l3 post scribat: q2 psalmiste non semp tenent ordinem historie. et hoc est qd dicit: Et irritauerūt eum sc3 dñm. l Ad aquas con. q2 impatienter ⁊ ɔtentiose locuti sunt ɔtra moysen ꝓpter aque defectum. ⁊ p ɔsequens cōtra dominū: non expectantes debite eius beneplacitū. m Et vexatus est moyses ꝓpter eos. i. turbatus mente intantū q timuit ne de⁹ denegaret eis aquā ꝓpt maliciā eorū: ⁊ sic non credidit plene verbis dñi quibus ei dixit ⁊ aaron fratri suo: Loquimini ad petram corā eis: ⁊ illa dabit eis aquas: ꝓpter quod percutiēdo petram ꝓtulit verbum dubitatiuū. dicens: Num de petra hac aquam vobis poterim⁹ eijcere? vt ibidez plenī⁹ fuit expositū. ideo subdit: n Et distinxit in labijs suis. i. manifeste ostēdit in mō loquēdi hesitationē cordis sui. ꝓpter qd statim fuit a deo reprehensus ⁊ ab ingressu terre ꝓmissionis exclusus. o Nō disperdiderūt. Hic ē p̄ncipium versus in hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. et ē octaua ps in q̄ agit de peccato idolatrie in terra ꝓmissionis iā adepta ꝑpetrato: ⁊ diuidit in duas. q2 p̄mo describit culpa. ⁊ scdo pena. ibi: Et irat⁹ ē. Circa primū sciēduz q dñs p̄cepit habitatores terre chanaan interfici. Nume. xxxiij. ne p eos filij israel ad idolatriā traherent. ⁊ ipi cupiditate ducti pmiserūt eos viuere ꝓpter tributum qd eis reddebāt: vt dictū fuit in li. Josue. ⁊ sic tracti fuerunt ad idolatriā eorꝫ. ⁊ hoc ē qd d2: Nō disperdiderūt gentes: ⁊ patz ex dictis lra vsq3 ibi: p Et imolauerunt filios su. ⁊ filias suas demonijs. q̄ in idolis colebant. ⁊ ex h appet vehemētia peccati idolatrie ī filijs isrl. q2 n̄ solū imolabāt demonijs aīalia ī cultu diuīo: s3 etiā ꝓlē suā quā naturalit diligūt: ⁊ ɔseruāt bruta aīalia q̄tūcūq3 ferocia. q Sculptilib⁹ cha. i. chananeorū inter eos habitantiū: vt dictum ē. r Et infecta ē ter. in san. i. polluta ⁊ ɔtaminata ē: ꝼm q subdit: Et ɔtaminata est ⁊c. s Et fornicati sunt. i. idolatrauerunt: quia idolatria fornicatio nominat in scriptura: q2 in ea recedit aīa a spōso suo vero. s. deo. t In adinuentionib⁹ su. i. studiose ⁊ cum magna diligentia acquisitis. v Et irat⁹ est. Hic ɔñter ponit pena q̄ ē auxilij diuini subtractio ⁊ aduersariorum dñatio. ⁊ hoc est q dicit: Et iratus ē furore dñs. In quo notat grauitas culpe deū ꝓuocantis. x Et abominatus ē here. suā. s. filios israel qui dicunt dei hereditas in scriptura: qui propter peccata sua fuerunt reiecti a protectione diuina sicut cib⁹ abominabilis reijcitur. y Et tradidit eos in manus gentium. idolatrie deditarum. z Et dominati sūt eorū qui oderunt eos. ⁊ sic ex odio precedenti grauius affixerunt eos. ideo sequitur: Et tribulauerunt eos ⁊c.

Sepe Et hūiliati

a Sepe liberauit. Cas. Duplex misedia: ꝓmisit enī supi⁹ bñficia dei, nec tñ cessat iniquitas eorꝫ intulit vindictā: ⁊ afflictis iterꝫ misereret. b In ɔsilio suo. Cas. ɔsiliū hoīs malū est ipi hoī: q̄ q̄rit q̄ sua sūt: nō q̄ dei. c Testamēti sui. Cas. causa ē ne isrl' ꝓ debito piret testamētū nouū: vbi ē aduēt⁹ dñi: qui ē abrae ꝓmissus. d Penituit. Aug. q2 mutauit q pdituros eos videbat. Cassio. tūc penitet q̄n nos penitere videt: ⁊ talis ē nobis: q̄les nos illi. Aug. Nihil repente facit de⁹: sed qd ab eterno p̄sciuit. Sed mutare d2: quod ꝼm rerū causas sequi videret alijs causis ecōtra interuenientibus. S3 ⁊ causas ⁊ q̄d fieret īmutabiliter preuidit. e In misedias. Cassi. Propter diuersa dona: ꝓphete: apli: martyres ⁊ ɔfessores: de iudeis fuerunt q̄s dedit ī misericordias: ⁊ hoc in ɔspectu omniū q̄. c. e. id ē gentium vt eos gentes mirarentur que prius eos desperexerūt. Uel coram demonibus liberi facti sub quibus fuere captiui. f Saluos fac nos. Cassio. Sexta pars. Jam copia laudis dei expletus precatur quod futurum vidit: vt ecclesia de omnibus gentibus congregetur ⁊ laudes eternas cātet. Aug. Saluos fac nos. Qui dedisti misericordias in cōspectu omnium: diaboli ⁊ angelorum eius: qui captiuos tenebant: q̄bus eiectis perficit christus sanitates. Saluos fac nos. vnde hic orat vt perficiat salutē. Unde seruat hic ordinem quem dominus in euāgelio: prius enī agit de eiectione demonum. postea de sanitate. Tertio de glorificatione. vbi subdit: Et gloriemur in lau. t. Sic enī dixit dominus in euangelio: Ecce eijcio demonia et sanitates perficio. hodie ⁊ cras ⁊ tertia die consūmor: id ē perficior: occurrentibus omnibus in virum perfectū: in mensuram etatis plenitudinis xpi. Per que notantur tres status christiane religionis: duo in presenti vbi meremur. Tertius in futuro vbi triūphabimus. Prim⁹ est in penitētia. Secūdus in iusticia. Tertius in gloria. In quorum significatione celebrabantur in veteri testamēto tres p̄cipue festiuitates scilicet. pasca: pentecostes: scenophegia. In pasca immolabatur agnus: ⁊ comedebatur azyma cum lactucis agrestibus ⁊ spicas igni torrebant. per que significatur carnis mortificatio: et penitentie amaritudo. In pentecoste. noui panes cum nouis fructibus offerebantur: per quod intelligitur iusticie status per quam in nouitate vite ambulamus. In scenophegia q̄ erat festiuitas tabernaculorum: offerebatur de cunctis fructibus anni in templo: per quod significabatur status future consūmationis: quādo sancti in immortalitate dedicati venient cum exultatione portātes manipulos suos. Jidem tres status significati sūt per ea que samaritanus circa vulneratum fecit. Infudit enim pa⁹ vinū: postea oleum. deinde dixit illi: vade sanus factus es. In vino ītelligit feruor penitētie. In oleo leuitas iusticie. In eo q dixit: vade sanus factus es: consūmatio glorificationis eterne. Hi q̄ q3 idem significantur per tres dies christi scilicet crucis sepulture resurrectionis. Isti ergo tres status significantur per illa tria predicta que dominus dixit. Per eiectionem quippe demonum penitentia intelligitur: per quam a peccatis mūdamur. Per sanitatū perfectionem iusticia. Per tertie diei consūmationem future glorificationis perfectio intelligitur. Idem quoq3 tres status significantur per ea que et hic dicūtur. Primus penitentie status notatur per hoc q dicit dedit in misericordias in conspectu omnium. Secundus iusticie status per hoc q dicit: Saluos fac nos. Tertius glorificationis per hoc q dicit: vt cōfiteamur et gloriemur. Sequitur: Et congrega nos de nationibus. g Benedictus dominus deus israel. Cassio. Hec est laus quam congregatos optat cantare. hoc nunc cantat ecclesia de tanto bono leta. b A seculo vsq3 in seculum. id est ab eterno in eternum. quia sine fine laudabitur. hec est tertia consūmatio corporis christi in immortalitate. quod in principio psalmi oratum est. Memento nostri domine in. b. p. t. ad videndum: ad letandum. vt laudaris cum. h. t.

Luc. 17. f
Luc. 10. e

Et tribulauerūt eos inimici eorū: ⁊ humiliati sunt sub manib⁹ a b
a ſ s3 dñs. b ſ Aug. h ē qd supi⁹ dixit: nō sustinuerūt consiliū eius. s. dei qd est de eremis.
a eorꝫ sepe liberauit eos. Ipi āutē c d
b exacerbauerūt eū in ɔsilio suo: ⁊
a ſ ideo. ſ viles facti.
hūmiliati sūt in iniq̄tatib⁹ suis. e
a ſ licet essent iniqui deus tñ plen⁹ misedia non neglexit eos. ſ intuitu misericordie.
Et vidit cū tribularent: ⁊ audiuit oratione eorꝫ. Et memor fu f
a ſ Aug. eterni quod disposuit ad abraam.
b c it testāmenti sui: ⁊ penituit eum g
ꝼm multitudinez misdie sue. Et h
a ſ ꝓdestinatos. b ſ pluraliter dicit: q2 q̄sq3 ꝓprio donū habet: ⁊ totum est miserantis dei.
c dedit eōs in misedias: in cōspe
a ſ h falso putāt iudei impleri ɔ antichristū.
f ctu omniū qui cepant eos. Sāl i
uos fac nos domine de⁹ noster:
a ſ vnde alias oues habeo. s. de gentibus. s. filios dei qui dispersi erant.
et congrega nos d nātionibus. k
ſ in p̄senti ⁊ in futuro.
Et confiteamur nomini sancto l
a ſ Cas. non in humana iactantia.
tuo: et gloriemur in lāude tua. m
ſ est.
g Benedictus dominus deus isrl n
a ſ vnde: Beati qui habitant in domo tua dñe in secula secu. lauda. ⁊c.
b a seculo ⁊ vsq3 in seculū: et dicet o
a ſ Aug. iste ꝓdestinatus de iudeis ⁊ gētib⁹.
omnis pōpulus fiat fiat. p

a Et humiliati sūt. corā deo. b Sub manib⁹ eorꝫ. pena inflicta dāte eis ītellectū. c Sepe libe. eos. sic patz ex decursu libri Judicū. q2 q̄ncūq3 ab inimicis afflicti humiliter deū depcabant. suscitabat dñs iudices ad eorꝫ liberationē. ꝼm q d2 Judic. ij. Cumq3 dñs iudices suscitaret eis in diebus eoruz flectebatur misericordia: et audiebat afflictorum gemitus: et liberabat eos de cede vastantium. d Ipi autez exacerbauerunt eum in consilio suo. quia malum culpe prouenit ex defectibilitate liberi arbitrij: et non ex deo. e Et humiliati sūt ⁊c. ⁊ patz lra ex dict' vsq3 ibi. f Et memor fuit te. sui. i. ꝓmissi sui p moysē dicti Deutero. xxx. Si ad cardines celi fuerit dissipat⁹. s. ꝓpter peccata tua. inde retrahet te dñs de⁹ tu⁹: si vere penitueris. ⁊ assumet atq3 introducet ī terrā quā possederūt p̄res tui ⁊c. g Et penituit ⁊c. ad modū penitētis se habuit q̄n q̄s captiuauerat d captiuitate reduxit. h Et dedit eos ī misericordias ⁊c. ⁊ hoc ptz de manasse rege iuda quē de captiuitate in regnum restituit. ij. Paral. xxxiij. ⁊ de ioachin rege iuda quem rex babylonis de carcere abstulit: et īter maiores regni sui constituit iiij. Reg. vlt. i Saluos fac. Hec ē vltima ps huius ps: in q̄ resumit psalmista suā depcationem ad ꝓplī isrl' liberationē. d. Saluos fac nos dñe de⁹ nr. de Fuitute ⁊ angustijs: ī quibus populus tuus ē afflict⁹ in diuersis terr'. quia a tempore iudicum fuit populus israel frequenter captiuat⁹ a diuersis gentibus. k Et ɔgrega nos de natiōib⁹. in loco tui cult⁹ sc3 in iudea. l Et ɔfi. no. sanc. tuo. ɔfessione tue laudis. m Et gloriemur ⁊c. in p̄nti p grām. et in futuro p gliam. n Bñdict⁹ dñs ⁊c. in oīb⁹ q̄ facit et faciet nobis ī aduersis ⁊ ꝓsperis. o Et dicet. i. dicat: q2 hebrei p optatiuo vtunt futuro indicatiui. p Fiat fiat. In hebreo habetur: Amē: quod significat stabilitatē veritatis: ⁊ ponitur hic semel tm̄ ⁊c.

In psalmo. cv. Confitemini. vbi dicit in postilla: Saluos fac nos. hec est vltima pars huius psalmi.

Additio. In hac vltima parte depcatoria psalmista nō loquitur de seruitute seu angustijs iudeorum que fuerunt a tempore iudicum ⁊ citra vsq3 ad templum secundum: quia iam de his dixerat gratias agendo: et dedit eos in misericordiam ⁊c. sed hic loquitur ad litteram de captiuitate vltima iudeorum ⁊ omnium fidelium a qua erant saluandi per christuz: de quo dicit: Saluos fac nos domine deus noster. similiter erāt congregandi de nationibus scilicet vniuersis in confessione vere fidei de. quo dicit: Ut confiteamur nomini sancto tuo. per quam confessionem adepturi erant gloriam de quo dicit: Et gloriemur in laude tua: que omnia facta fuerunt per illum benedictuz qui venit in nomine domini: et ideo concludit: Benedictus dominus deus israel a seculo ⁊ vsq3 in seculum scilicet a seculo vete. testamenti vsq3 ad seculuz noui. vel a seculo huius vite vsq3 ad seculum future. de quo dixerat: Et gloriemur. Et q hec sit expositio litteralis: patet per Ra. abēhaezra: qui īter hebreos fuit maximus expositor ad litteraz qui in hoc loco sic dicit: Psalmista loquitur in spiritusancto in persona filiorum captiuitatis nostre. hec ille. que quidem verba licz implicent falsitatem inquātū pretendunt messiam adhuc venturum ad saluandum generaliter: ostendit tamen veritatem in hoc q psalmista loquebatur d saluatione que suo tempore erat fienda per christum.

Alleluia Replica

Universidad de D… Bibli…

Replica. In ps. Cõfitemini scdo vltimuʒ passum. Saluos nos fac de⁹ ꝛc. cuʒ postillator totū psalmū exposuisset sine Burg. oppositiõe: d tribulationib⁹ trāsgressionib⁹ ꝛ redēptiõib⁹ filioꝝ isrl' tpe tēpli pmi: exponit de epilogatiõe ꝛ resumptiõe dep̄catiõis p ppli isrl' liberatione Burg. aūt discõtinuās lr̄am dicit hūc passū exponēdū d supplicatiõe p liberādis iudeis ab ista vltima captiuitate: vt ob h dicat: Saluos fac nos ꝛc. h vide p argumētū a Burg. ꝯ postil. sepe factū hic ꝯtra Burgeñ. locū habet. arguit eni sepe superius sic: frustra iudei tpe captiuitatis babylonice rogāt liberari: qꝛ fuerunt puersi ꝛ domus exasperans ꝛc. ideo nō merenſ exaudiri. ideoqꝫ sic arguo in ꝓposito: peiores sunt iudei sub pñti ciuitate negantes sine ratiõe xp̄m dñm. ideo frustra orant: Saluos nos fac dñe ꝛc. ſm Burg. qꝛ nō merenſ exaudiri. cū sint blasphemi contra christum et ecclesiam: sed p cõsolatione Burg. solutum est argumentū supra qꝫ videlicet si liberatio nō habet respectum ad ppli merita habet: tñ respectū ad merita patrū et ad dei ꝓmissa complenda.

Glo. ordi.

H a Alleluia alle. Aug⁹. Hic psalm⁹ cõmēdat misericordiā dei: habuit et supiorbis alleluia. et h qꝫ bis. qꝛ ē de vniuersali ecclesia q̄ constat ex dupli ci pariete. s. gentiū et iudeorū i vno angulari lapide collectorū. Et merito: vt dicamus abba pater. cū idem sit abba qd pater. i. vt sic p duo alleluia itelligam⁹ duos populos q̄s intelligim⁹ per illa duo noīa q̄ Apls po
Ro.5.c suit. Quis idē significantia. Ps. CVI

b C Onfitemini do. Aug⁹. Docet h psalm⁹ q̄d sim⁹ p nos infirmi. s. ꝛ mali: q̄d p misericordiā dei boni scʒ ꝛ filij dei. Cõterit superbia: glorificat grã. q̄ de q̄ttuor tēptatiõib⁹ liberat. Prius monet redēptos ꝯfiteri. Confitemini: vtroqꝫ mõ. s. peccata ꝛ laudes. Cas. Augus. Cuius sunt septem ptitiões. Primo monet redēptos cõfiteri. Scdo ponit pma tentatio. ibi: Errauerūt. Tertio scda tentatio. ibi. Sedētes in tenebris. Quarto tertia tentatio. ibi: Omē escā. Quinto q̄rta. ibi: Qui descendūt. Sexto cõmēdat ecclesia. ibi. Posuit flumina. Septimo agit de hereticis. ibi: Et pauci facti. c Et mari. Cassi. Pro austro ponit mare: oceanū illi⁹ ptis itelligēs: hoc p qualibet parte potest accipi. d Errauerunt. Cassio. secunda pars vbi prima tētatio est error. vbi et fames. Error. quia viā veritatis christū nesciebāt: vbi ꝛ egestatē veri panis patiebanſ. Ordo in hac ꝛ reliquis tentationibus. prius ē tentatiõis expositio. post clamor liberationis. Tertio exauditio clamoris. quarto pro exauditione cõfessio: id ē laudatio. e Esurientes. Aug⁹. curiosos seculi significat: qui veritatem diuersis opinionibus exq̄rebant: nec inueniebant. f Anima eorū in ipis. Aug. Cõmendat se de⁹ qd nobis expedit. deficim⁹ vt rogem⁹: ꝛ subueniēte amemus. g Et dedu. Aug. Q. eripuit d ignorātia. ostēdēs viā xp̄m. Ecce liberauit eos ab errore. d fame aūt ꝛ siti q̄b⁹ estuabāt: q̄liſ liberauerit. post dicet: sed pmittit de confessione. h Mirabilia ei⁹. Hie. Q. mirabili modo redēptionis date sunt misericordie.

Esurientē

a Alleluia alleluia. CVI
a hoc nequit q̄ nō gustauit. vnde alibi: Gustate ꝛ videte: qm̄ suauis est dominus.
b C Onfitemini domino: a
qm̄ bon⁹: qm̄ i seculum
a id ē qꝫ suauis. b in eternū. a qd ego dico. sanguine xp̄i.
miscdia ei⁹. Dicant q̄ redempti b
sūt a dño: q̄s redemit de manu c d
a diaboli. b Aug. paulatim nō oēs simul in vnā ciuitatē: i vnū ppl'm dei. Cas q̄ pri⁹ p aras ꝛ lucos demonū raprabantur.
inimici: de regionib⁹ ꝯgregauit e f
a vnde cõgregauit. Cas. hic pater qꝫ non de solis iudeis dicit.
eos. A solis ortu ꝛ occasu: ab aq g
a redemit: congregauit: quia. sine deo.
c d lone ꝛ mari. Errauerūt i solitudi h
a sine vera doctrina. b q̄ ē christ⁹. c celestis hierusalē in qua habitandum est.
ne i inaquoso: viā ciuitatl habi/ i
a Aug. ꝛ pter errorē erat eis inopia sine cibo verbi dei: ꝛ potu gratie: quia erant.
e taculi nō inuenerūt. Esurientes k
a qꝛ nō se excessit sed se sibi sufficere putauit.
f et sitientes: animā eorū in ipsis
ideo. iā cõpuncti. iam cõuicti.
defecit. Et clamauerūt ad domi l
a errore ꝛ fame. b malis ineuitabilib⁹.
num cum tribularētur: et de nē m
cessitatibus eorum eripuit eos. n
a quid enim eis fecit. quia errabant. b q̄ est xp̄o. vnde ego sum via.
g Et dedurit eos in viā rectam vt o p
a operādo. b cui⁹ viā nō inuenerant.
irent in ciuitatem habitatiõis.
a ergo. Aug. Q. dicite i expris vos q h iā experti estis in via positi: ad ciuitateʒ directi: ꝛ siti liberati: qꝛ satiauit animā inanem. b Aug. Nō merita nr̄a: nō vires nō sapia.
Cōfiteāſ dño misericordiē ei⁹: q
exhibita.
h et mirabilia ei⁹ filijs hominum. r
a nō solū duxit in viā sed ꝛ a fame liberauit. b Cas. q̄ erat vacua sine deo.
Qūia satiauit animaʒ inānem: s

Nico. de lyra

C Onfitemini do. Huic ps. pmittitur talis titul⁹ in hebreo: Alleluia. ꝛ patet snia ex supradictis ps. ciiij. De materia aūt huius psalmi dicit Aug. qꝫ ē gratiarūactio p redēptione generali facta p christū quaʒ psalmista puidit in spiritu. et ad hoc inducit quod subdiſ: Dicāt q̄ redēpti sūt a dño. Et sequiſ: Unde facta sit illa redēptio: A solis ortu ꝛ occasu ab aqlone ꝛ mari. Sʒ lr̄a sequēs non cõsonat que nō videſ loq̄ de redēptione p xp̄m facta: sed magis de liberatiõe a q̄busdaʒ piculis corpalib⁹. vt magl' videbiſ ꝓsequēdo. Ꝓpt qd Ra. Sa. dicit qꝫ iste ps. est q̄dā inuitatio ad gratiarūactionē quorūcūqꝫ liberatoꝝ diuinit⁹ a periculis ꝛ āgustijs. Et hic sensus saluo meliori iudicio videtur mihi litteralis. Expositio vo Aug. magl' mystica videtur. nec valet motiuum quod p ea inducitur. Dicant qui redēpti sunt: Ab ortu solis ꝛc. qꝛ sicut patet ex decursu libri Judicū et q̄rti Regl'. illis tpibus populus isrl' frequēter fuit captiuatus. et si non totaliter tñ particulariter ad oēm positionē terrarum in circūitu terre ꝓmissionis existentiū. et per consequens inde potuerunt redimi ꝛ in iudeam reduci. Igitur ſm istum sensum ps. iste in duas ptes diuiditur: quia primo psalmista inducit ad grãrum actionē liberatos a periculis generaliſ. scdo liberatos a q̄busdam periculis spāliter. ibi: Errauerunt. Circa primū sciendū qꝫ psalmista inducit ad gratiarūactionē nō solum a periculis liberatos. sed etiaʒ alios p ipsos. ꝛ ideo cõstructio pme ptis incipit ibi: b Qui redēpti sūt. i. liberati a q̄buscunqꝫ piculis. c A dño. i. per dñm. d Quos redemit de mān inimici. eos affligētis qualitercūqꝫ. e De regionibus. diuersis vbi erant dispersi. f Cõgregauit eos. in terra sua. s. iudea. g A solis ortu ꝛc. i. ab oībus terris circa iudeā positis in quacūqꝫ plaga ꝓpe vel longe. Isti inquā dicāt deum laudando et alios ad hoc inuitādo. sicut dauid liberatus de manibus achis regis geth dixit supra ps. xxxiij. Magnificate dominuʒ mecum ꝛc. ita isti liberati dicant alijs: Cõfitemini domino quoniā bon⁹. cui⁹ bonitatem in nostra liberatione experti sumus. Quoniam in seculum misericordia eius: quia nunq̄ denegatur vere penitentibus. h Errauerunt. Hic cõsequenter inuitat liberatos ab aliquib⁹ periculis specialiter que cõmunius solent accidere hominibus. Et diuidiſ i sex partes ſm sex pericula. ꝛ patebūt ptes ꝓsequendo. Primū periculū est deuiationis in itinere ad qd sequūſ alia. s. famis et mortis ꝛ consimilium. ad hoc habeſ exemplum Gen. xxj. de agar ꝛ ismahele filio suo que errabat in solitudine bersabee: et consumpta aqua in vtre puer fuit in periculo mortis: sed dominus matrē ꝛ puerum liberauit de periculo per angelum. ꝛ simile contigit multis alijs. ꝛ hoc est qd dicitur: Errauerunt in soli. in inaquoso: quia in talib⁹ desertis non sunt aque nisi valde raro. i Uiam ciui. ha. non inuenerūt. i. non inuenerunt vnam stratam ducentē ad aliquā ciuitatē vbi possent habitare secure: qꝛ in deserti non sunt tales vie. Et ex hoc sequitur periculum famis ꝛ sitis. eo qꝫ victualia non inueniunſ in desertis. ideo subdiſ: k Esuriētes ꝛ sitientes anima eo. in ipsis defecit. quia ex defectu victualiuʒ sequitur defectus virium vitaliū. l Et clamauerunt ad dominum. vt liberarentur. m Et de necessitatib⁹ eorum. id ē de dictis periculis. n Eripuit eos. clamantes ad se deuote. o Et dedurit ꝛc. sua ꝓuidētia nō humana. p Ut irēt i ciui. ha. i. in qua possent habitare secure. ꝛ sibi de victualib⁹ ꝓuidere. ꝛ quia ad hoc debet sequi gratiarūactio. ideo subdiſ: q Cõfiteanſ do. mise. eius. i. inducant ad ꝯfitendum illos q̄bus facti sunt. r Et mira. eius fi. ho. i. que facta sunt filijs hominū inducant supple eos ad grãs agendum. s Quia satiauit animā inanem. i. debilitatem ex deuio itineris.

Et aiam

H a Esurientē. Cas. Scire appetentē: vl nō scire appetētē: sed in edia nimia deficiētē: sic ꝯstringere solet nimia fame vl' infirmitate ꝯfecto: vt mādncare nō appetat: h nimia inedia deficiat. b Sedentes i tene. Aug⁹. Tertia ps vbi poniſ secūda tēptatio: difficultas vincēdaꝝ ꝯcupiscētiaꝝ. Iā enim posit⁹ in via scit quō viuere debeat qd añ in errore nesciebat. Et si conaſ qd nouit ligat⁹ ꝯsuetudie praua neq̄t. nō ergo suis virib⁹ coneſ: h clamet ad deū: et lā erit facile qd erat difficile abstinere a mal. Poterat h dñs sine difficultate dare: h tūc largitorē hui⁹ boni nō agnosceremꝰ: nisi pri⁹ obnitētes cupiditates sētiremꝰ: ꝛ nos etiam h posse ꝯsiderem⁹. c Quia exacerbauerūt. Aug. Hoc aliō iteꝝ conātē vicit: qꝛ nō agnoscēs grām sibi tribuebat suā iusticiā ꝯstituere voleſ ꝯsiliū di circa se reprobabat. vñ addit: qꝛ exacerbauerūt. Augus. Exacer. elo. dei. Cõtra eloquia dei agētes in ei⁹ regnū viuere respuerūt. vñ eis erat ira⁹. Consiliū. vt qui superbierūt in angustijs humiliarēſ: qd erat salubre ꝯsiliū: vt morb⁹ sci ꝯtrario remedio curaretur. d Nec fuit q̄. Aug. Deo eni desistēte ab auxilio laborare potes ꝯtra vitia: h nō vlcere: ꝛ te pso tua praua ꝯsuetudie hūiliabiſ corvt dictas clamare. vñ subdit: Et excla. e Et exclamaue. Cas. Sisi cā eadē snia q̄ ꝛ supra. f Portas ereas. Cas. Porte eree hominū ꝯsuetudines vitiose q̄ clausos nō sinunt exire. Uectes. spūs immūdi: q̄ portas obserant. Ereos ferreos. p fortitudini pōit: h virt⁹ dei frāgit. g Omnē escā. Aug. Quarta ps vbi poniſ tertia tētatio q̄ ē tediuʒ. Qui supra fame lāguebāt: itē fastidio periclitāſ. ne ergo putes de satietate securos: qꝛ ꝛ fastidio moriūtur. Et h ē oēm escā. Aug. Post q̄ venit de ignorantia ad veritatē de errore ad viam: de fame sapiētie ad verbū fidei. ꝛ postq̄ difficultates maloꝝ vicit: vt sine querela viuat. restat tedium: vt aliquādo nec legere nec orare delectet: euasit imperitiam et concupiscentiam: sed moritur tedio. h Qui descendūt mare. Aug⁹. Quinta pars vbi ponitur quarta tēptatio: que est tempestas seculi. De tribus predictis liberatus iam fortasse dignus est cui populus committatur qui i gubernaculo nauis: id est ecclesie constituatur. Ibi quarta tēptatio occurrit scilicet tempestas seculi que quatiens ecclesiam turbat rectorē: hoc periculum maxime pertinet ad rectores: cuius tamen non erunt expertes subditi: si tota nauis periclitatur. i Ipsi viderūt opa do. Aug. Ul' viderūt. i. spūalit intellexerūt: vt in mari rubro baptismū: sic i ceterl': cogꝫ fit: vt mirabilia in ꝓfūdo videāt: qꝛ opa ei⁹ ꝓfūda estiatiõe ꝯsiderāt: h ne inde tumescerēt: expōit ꝓcellas coꝝ sedēs dixit ꝛ stetit. k In ꝓfū. Aug. Profūdū corhominū vñ vēti erūpūt ꝛ fiūt tēpestates seditionū ꝛ dissensionū.

Sicut

a q̄ñ a deo visitata medic desiderabatū.
a et animā ēsurietē satiauit bōis: a b
a morātes: qꝛ victi cõsuetudie praua. b peccatis. c vitiosa vita ē imago future mortis.
b Sedentes in tēnebris ꝛ vmbrā c
a qꝛ ipi mendici p idigētiā boni. b qꝛ vincula petoꝝ q̄ ligāt eos ferrea ꝛ inuincibilia sūt.
mortis: vinctōs in mendicitāte d
a qꝛ ideo victi sunt in mēdici. ꝛ fer. p sugbiā iusticiā dei nesciētes: suā volētes cõstituere.
c et ferro. Qūia exacerbauerunt e
eloquia dei: et consilium altissi/
a spernendo. b ideo.
mi irritāuerunt. Et hūmiliatum f
impotentes per se resistere vitijs.
est in laboribus coꝛ eorū: ꝛ infir g
Aug⁹. Et pceptū eni auget pctm̄. alius.
d mati sūt nec fuit qui adiuuaret. h
e Et clamauerūt ad dominum cū i
tribularētur: et de necessitatib⁹ k
eoꝝ liberauit eos. Et eduxit eos
de tenebris et vmbra mortis: ꝛ
a difficultates. b ergo. p liberatione seq̄tur laudatio. hoc supra expositum.
vincūla eoꝝ dirupit: Cōnfitean l
tur domino misericordię eius: ꝛ
mirabilia eius filijs hominum.
a has difficultates vicit. quare. b naturalē cupidinē.
f Qūia contriuit portās ereas: ꝛ
a diabolicas suggestiões. b i altū boni opis qꝛ lōge antea erāt supbi vñ erāt ad deiectionē interius humiliati.
vēctes ferreos ꝯfregit. Sūscepit m
eos de via iniq̄tatis eoꝝ: ꝓpter
a qꝛ sibi tribuebāt nō deo: suā iusticiā cõstituētes. b deiecti ad iteritū. Et sic i malo vl' in bono. inuenerūt se nihil posse sine deo.
iniusticiās ei suas hūiliāti sunt. n
a suscepit tamē. b Cas. Unde aīa viuit.
g Omneʒ ēscā abomiata ē aīa eo/ o
a ne leue putes. b defectum anime.
rū: ꝛ appropinq̄uerūt vsqꝫ ad pōr p
tas mortl. Et clamauerūt ad dñʒ q
cū tribularentur: ꝛ de necessitati
bus eorum liberauit eos. Misit r
a cui⁹ fastidio lāguor erat. b Aug⁹. Nō de errore vl' fame: nō de difficultate vicēdi petā: sed de corruptela mētis q̄ fastidit qd dulce est.
vērbū suuʒ ꝛ sanauit eos: et ēri/ s
puit eos de interitionib⁹ eoruʒ. t
a ergo ꝛ de h. Hiero. Expositū ne expōas ne actum agas.
Cōnfiteantur domino misericor v
die eius: ꝛ mirabilia ei⁹ filijs ho/
Aug. Iā ei vt laudeſ suauis ē dominus.
minū. Et sacrificēt sacrificiū lau/ x
a nō cū tedio ꝛ merore.
dis: et annūciēt opa ei⁹ in ēxulta y a
a a cõtēplatiua vita ad actiuā: vl' ad ꝓcellas seculi. seculi.
h tiōe. Qūi descēdūt mare i naui/ b
a dū pdicant ꝛ hmōi. b populis.
bus: faciēntes opationē in āq̄s c
a rectores. singulariter. q. p ceteris.
multis. Ipsi vidērūt opera dñi: d
a id est que deus mirabiliter operatur in cordibus humanis. b seculi.
i et mirābilia eius in prōfundo. e

a Et animā esurientē. ex defectu cibi. b Satiauit bonis. ꝛ accipiſ hic aīa p ipso hoīe eo mō quo totū denoīaſ a nobiliori sui pte. c Sedētes. Hic pōiſ liberatio a secūdo periculo. s. captiuatiõis ab hostib⁹ a q̄do multi liberati sūt diuinit⁹. exemplū huius habeſ. ij. Paral. xxxiij. de manasse rege iuda liberato diuinitus a carcere ꝛ cõpedib⁹ ꝛ in suo regno restituto. ꝛ simile ꝯtigit multis: ꝛ h est qd diciſ: Sedētes in tene. ꝛ in vm. mor. qꝛ carceres sūt cõiter in locis tenebrosis. d Uinctos in mēdicitate ꝛ ferro. qꝛ talibus daſ strict⁹ vict⁹ ꝛ auster⁹: ꝛ cā talis captiuatiõis subdiſ: e Quia exacerbauerūt elo. dei. i. deū loquētē p legē ꝛ prophetas. f Et humiliatū est in labori b⁹ coꝛ eoꝝ. i. a supbia deiectū afflictiõe dante eis intellectum. g Et infirmati sūt. id est debilitati virtute. h Nec fuit qui adiuuaret. auxilio humano eis deficiēte: tales supple dñs freq̄nter liberauit. ꝛ causa subdiſ: i Et clamauerūt ad dñm. vere penitētes ꝛ petētes eius auxiliū. k Et de necessitatib⁹ eoꝝ. i. de pdictl' malis. ex quo teneſ ad gratiarūactionē. Liberauit eos. iō subdiſ: l Cõfiteantur dño. ꝛ ptꝫ lr̄a ex dictis. m Suscepit e. Hec est tertia ps in qua poniſ liberatio a tertio periculo. s. infirmitatis corpalis q̄ aliquādo a deo induciſ ꝓpter pctā. et a deo sanaſ adueniēte verā penitētia. exemplū habeſ. iiij. Regl'. xx. de Ezechia rege iuda. ꝛ silr multis alijs ꝯtigit: de quibus d:: Suscepit eos de via iniquitatis eorū. scʒ ad puniendū infirmitate corpis: sicut pater accipit filiū ad castigandū. n Propter iniu. ei. su. hu. sūt. i. fracti ꝛ debilitati infirmitate. o Omnē escam abo. ē aīa eoꝝ. ifirmitate ingrauescente. p Et appropinq̄uerūt vsqꝫ ad por. mor. ex dspatiõe recupādę sāitatl': sic Ezechias ifirmatus dixit: Ego dixi i dimidio dieꝝ meoꝝ vadā ad portas iferi. Esa. xxxviij. eo qꝫ Esaias dixerat sibi ex pte dñi: Dispone domui tue: morierl' eī tu ꝛ nō viues. q Et clamauerūt ad dñm ꝛc. exponaſ sicut supra. r Misit verbū suū. i. effectū verbi sui. s Et sanauit eos. qꝛ dicē dei ē facere. ps. xxxij. Ipse dixit et facta sunt. t Et eripuit eos de interitionib⁹ eoruʒ. id est ab infirmitatibus ducentib⁹ eos ad interitū mortis. v Confiteanſ dño. exponatur sicut prius. x Et sacrificēt sacrificiū laudis. qꝛ in veteri lege sacrificia offerebanſ cū diuinis laudib⁹: ꝛ sic est in noua lege de sacrificio eucharistie. y Et annūcient opa ei⁹. in seipis expta p mirabilē sanationē. a In exultatiõe deuotionis ꝛ nō dissolutiōis. b Qui descēdūt mare. Hec est quarta ps in qua pōiſ gratiarūactio p liberatiõe a q̄rto periculo: qd ē tēpestas in mari a deo immissa: ꝛ a q̄ frequēter hoīes diuinit⁹ liberanſ. exemplū hr̄ Jone. j. qꝛ ꝓpter tēpestatem a deo imissam piclitabanſ: ꝛ diuinit⁹ fuerunt liberati. ꝛ hoc est qd d:: Qui descēdūt mare in nauib⁹. mare eī distat a cētro circūquaqꝫ equaliſ: ꝛ iō est inferius ipa terra vbiqꝫ sicut in ripa: ꝓut dictuʒ fuit. s. ps. ciij. c Facientes ope. in aquis multis. Ibi eni ē magnus labor dirigendo nauē ꝛ remigādo ꝛ sic de alijs. d Ipsi viderunt opera domini. quia multa insolita videnſ in mari. e Et mirabilia eius in p. aliquando enim descendūt aliqui de nautis ad recolligendū anchoras ꝓiectas vsqꝫ ad ꝓfundū maris.

De pe. di. i. c. adhuc ꝯsidi istāt vltra me.

R. Dixit ꝛ ste.

Universidad ... Biblioteca

a Sic ebri⁹. Aug. Titubat. q: psperitas eoꝝ: vl aduersitas maior ē viribus. b Et oīs sapia. Inq̄te sapiētes apparēt qn̄ loquūt: qn̄ legūt: sed veniēte tēpestate: oīa humana ɔsilia deficiūt: q̄d agēdum sit nō videt: restat ergo clamare: vt eoꝝ solidet deus: ne tēptationib⁹ ventiletur.
c In eccl'ia. Aug. Ecce vnde oīa dixerit: τ vbi oīa p̄dicta agūt. d Posuit flumia. Cas. Sexta ps hacten⁹ quō de ad ciuitatem adducit: iuuat: pascit τ regit: nūc quō τ mala inimicorū pdesse facit. Aug. Posuit flumi. Cōseq̄nt eccl'ia cōmedat: ita vt nob in oībus
Iob. 14. a grā dei p̄dicet: q̄ supbis resistit: hūilib⁹ dat grāz. Et vt euidēter appareat de qua psalm⁹ ab initio loquebatur cōmēdat ecclesia. Aug. Cōmēdatio eccl'ie q̄ p grāz dei salua facta est: nō p meritū suū τ memorat inimicorū afflictio ppter supbiam: q̄bus extictis erecta ē ecclia: τ ppter insidias τ domestica detrimenta ab hereticis. vn̄ τ erga ecclesiam dei bn̄ficia apte mōstrant. e In salsuginem. Cas. Salsus humor vbi dn̄at fecūditatē tollit. f A malicia habitātiū. Aug. Propter maliciā eoꝝ q̄ terrā illaz .i. tabernaculū dn̄i dolosis mētib⁹ inhabitabāt. g Et semiauerūt. Semināt agros: plātant vineas q̄ corpa sua celesti istitutiōe purificāt vt fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ ferāt. h Nimis. Cas. Pro val
Mat. 22. b de: q: multi vocati: pauci electi. i Et pauci. Aug. Septiā ps vbi dicit etiā aliq̄d d hereticis: q̄b⁹ q̄si ciuilib⁹ bellis q̄titur eccl'ia. vn̄ τ circa ecclesiā diuia beneficia cōmendantur. Aug. Et pauci fa. Quasi de his dicat de quib⁹ an̄ loquebat: cū tn̄ s. de bonis. h de hereticis agat: de quibus q̄si de eisdē ppt coia sacramēta: ppt speciē pietatis: non propter vir
1. Ioh. 2. c tutē. vn̄ Ioh. ex nob exierūt: s nō erāt ex nob. id est exierūt de multitudine vocatoꝝ: sed nō erāt de paucitate electorum. k Vexati. Cas. Vl per sistētes p hereticos: vel heretici insidijs diaboli: dolor et tribulatio his q̄ auctorem salutis relinquunt.

Effusa

a ꝭ et quid agitur in hoc pfundo. ꝭ pmisit. ꝭ deꝰ volēs vt ad eū clamēt: et q̄ gubernat et q̄ vehitur. a ꝭ id ē pdurauit vel inhorruit spūs pcelle .i. tyrannica pſecutio vel diabol⁹. ꝭ q̄d fecit spūs.
Dixit et stetit spūs pcelle: τ exalta a b
a ꝭ audendo. ꝭ quando seculi elationibus eriguntur. b ꝭ contra deum.
ti sunt fluctus eius. Ascēdūt usq̄
a ꝭ timendo. ꝭ cū in desperationem et metum veniunt. b ꝭ gehennam.
ad celos: et descēdūt vsq̄ ad abys
ꝭ rectorum. ꝭ et in his.
sos: anima eorū in malis tabesce c
a ꝭ confusiōe sensus. ꝭ experti rectores hoc sentiunt.
a bat. Turbati sunt τ moti sūt sicut d
ꝭ vn̄ τ aplus. Supra modū grauati vt tederet viuere: et ipi in nobis responsū mortis habuimus: vt non simus fidentes in nobis.
b ebri⁹: τ oīs sapientia eoꝝ deuora e
ta est. Et clamauerūt ad dominū f
cū tribularent: et de necessitatib⁹
eorum eduxit eos. Et statuit pro g
a ꝭ maris seculi. b ꝭ leuem ventū .i. pcellas tēpastas fecit et tolerabiles. vel in serenitatē q̄etis eterni
cellam eius in aurā: et siluerunt h i
a ꝭ rectores fessi post laborē. ꝭ hoc faciūt fessi post laborem .i. letantur.
fluctus eius. Et letati sunt q: silue k
a ꝭ dominus. b ꝭ tranquillitatē optatā: vl in eternam beatitudinem.
runt: et deduxit eos in portum vo l m
ꝭ ergo.
luntatis eorum. Confiteant dn̄o n
misericordie eius: et mirabilia ei⁹
a ꝭ id est laudēt populi minores qui reguntur: laudent et seniores qui regunt. ꝭ id est p.
c filijs hominum. Et exaltent eū in o p
a ꝭ pro bene rectis. b ꝭ p bene regentibus.
ecclesiā plebis: τ in cathedra senio q
a ꝭ quid eni in eccl'ia fecit. ꝭ supbis de⁹ resistit. q:. b ꝭ iudeos. ꝭ vbi aque doctrine. ꝭ Au. Ubi currebant pphete: sed iā nō est ppheta: nō est ibi fides christi: nec sacerdos: nec sacrificiū. nec tēplū.
d rum laudēt eū. Posuit flumina in r
a ꝭ vnde alijs manabant.
desertū: τ exitus aquarū in sitim. s t
a ꝭ sm opa bona q̄ faciebat. b ꝭ sterilitatē. c ꝭ quo merito.
e f Terrā fructiferā in salsuginē a ma v x
a ꝭ scribaꝝ τ phariseoꝝ dn̄antiū ibi. b ꝭ humilibus gratiā ded. c ꝭ gentes.
licia īhabitantiū in ea. Posuit de y
a ꝭ vt aque in eis maneāt. b ꝭ repperit idem.
sertū in stagna aquaꝝ: τ terrā sine z
a ꝭ vt alijs mittant: vl emanent aque.
aqua in exit⁹ aquaꝝ. Et collocauit a
a ꝭ in hac gratia. b ꝭ q̄ auide suscipent. ꝭ vn̄ edēt paupes τ saturabunt c ꝭ firmit p̄cepti dei obedi.
illic esurientes: τ ɔstituerūt ciuita b
a ꝭ vbi interim habitēt in spe. b ꝭ verbo dei.
g tē habitatiōis. Et semiauerūt agros c
τ plātauerūt vineas: τ fecerūt fru d e
a ꝭ naturalē nō degenerē. b ꝭ ecōtra steril sic⁹ maledicit c ꝭ numero vl merito p bn̄dictiōe.
ctū natiuitatis. Et bn̄dixit eis τ mul f
a ꝭ simplices s; vtiles nō adeo docti s; fide pleni.
h tiplicati sūt nimis: et iūmenta eo g
a ꝭ q: firmū stat fūdamētū dei: q: nouit dn̄s q̄ sunt ei⁹. ꝭ psumētes de se. ꝭ vl boni p illos diminuti. ꝭ oēs diuisi ab vnitate fidei pauci sūt: multi vero q̄ in vnitate ɔsistunt.
i rum non minorauit. Et pauci fa h
ꝭ hereticorum.
k cti sūt: τ vexati sūt a tribulatiōe ma i

a Dixit τ stetit spūs pcelle. q: ad imperiū dn̄i excitat vent⁹ cōmouens mare. τ ideo cū dr̄ h: Stetit, nō importat q̄etatio vēti: s mag' fortificatio: sic hō stās fortior ē q̄ iacēs vl sedēs. ppter q̄d in trāslatione Hie. habet: dixit τ surrexit vent⁹ tempestatis. b Et exaltati sunt fluct⁹ ei⁹ ascendūt vsq̄ ad celos: q: qn̄ vnde sūt magne i mare nauis eleuata sup vndam ascēdit vsq̄ ad magnā partē aeris. q̄ vocat celum in scptura. vn̄ dicunt volucres celi q̄ volitant p aerē: τ qn̄ vnde de altitudine descendūt videt q̄ debeant descēdere vsq̄ ad pfundum mar' quod dr abyssus. c Anima eoꝝ in malis ta. ppter periculum imminent' naufragij. d Turbati sunt τc. quia ex magna cōmotione mar' mouet cerebrum τ per consequēs turbat caput τ vires aīme sensitiue. e Et omnis sapiētia eoꝝ de. ē. q: turbato cerebro et vtute fantastica impedit intellect⁹ ab actu suo: quia sm q̄ dr̄. iij. de anima: Intelligentibus nobis necesse ē fantasmata speculari. f Et clamauerūt ad do. exponat sic s. g Et statuit procellā ei⁹. i. potestatem. h In aurā .i. in ventū suauez siue tranquillitatem. i Et siluerūt fluctus ei⁹. q: fluctus mar' ɔturbati faciūt terribilē sōitū q̄ cessat fluctib⁹ quietatis. k Et letati sunt .s. homines in nauib⁹ existentes. l Et deduxit eos .s. dn̄s. m In portum voluntat' eoꝝ .i. in portū ab eis desideratū: et quia ad hoc debet seq̄ gratiaꝝactio. ideo subditur: n Confiteant dn̄o miscdie ei⁹ τc. exponat vt s. o Et exaltēt eū. laudes debitas reddēdo. p In ecclesia plebis .i. in loco diuini cult⁹: vbi ɔuenit populus fidel'. q Et i cathedra senioꝝ τc. h dr: q: i veteri lege doctores mag' pfecti sciētia τ etate docebant legē τ pphetas iuxta templū: τ in noua lege predicatores annunciāt verbū diuinū. r Posuit flumina. Hec est q̄nta ps in q̄ describit liberatio a periculo q̄nto: q̄d pcedit ex sterilitate terre q̄ cōmuniter cōtingit ex nimia siccitate q̄ aliq̄n a deo ppter peccata hominū imittit: τ sm ordinē diuine sapiētie remittit: τ de h habet exemplū. iij. Reg'. xvij. d siccitate facta tpe Achab ad verbū Helie τ ad preces ei⁹ renocata. iij. Reg'. xviij. τ sic pluries ɔtigit vel in toto vl in pte. quantū q̄ ad h dr: Posuit flumina in desertū: ea desiccando ad modū deserti: q: aliq̄ādo ex magna siccitate τ lōga nō solū desiccāt torrētes generati ex aq̄s pluuialib⁹: s; etiā dsiccāt fōtes ex quib⁹ flumīa oriunt. ideo subdit: s Et exitus aquaꝝ .i. fōtes ex quib⁹ aque exeūt de subterraneis locis. t In sitim .i. in ariditatē: τ quia ad hoc sequit desiccatio terre. Sequit: v Terrā fructiferā in salsuginē .i. posuit terrā q̄ prius pferebat fruct⁹ vberes in sterilitatē: sal eni reddit terrā sterilē. τ cā subdit: x A malicia habitātiū in ea. id ē talia facit deus in punitiōe habitātiū. τ q: succedēte vera penitētia cōdescēdit diuia misericordia. ideo subdit: y Posuit desertū .i. terram p̄dicto modo desiccatā. z In stagna aquaꝝ. dādo pluuias τ niues in tanta abundātia q̄ in statū pstinū reducunt torrētes fōtes τ flumīa. a Et collocauit il. esu. reducēdo habitatores qui inde fugerant ppter nimiā sterilitatē. b Et ɔstituerūt ciui. ha. reparādo loca q̄ ppter inhabitationē facta fuerāt in pte ruinosa: ita q̄ nō fuerūt apta ad habitādū. c Et semiauerūt agros. ad hn̄dū cibū d Et plātauerūt vineas. ad habēdū potū. e Et fecerunt fructū natiuitatis .i. fructū naturalē τ bonū. terra eni q̄ diu quieuit a cultura: qn̄ iterū incipit coli solet ferre fruct⁹ multiplices et bonos. f Et bn̄dixit eis. multiplicando eis tēporalia τ spiritualia. g Et iumenta eoꝝ nō minorauit. minus dicit τ pl⁹ significat .i. multiplicauit. h Et pauci. Hec est sexta pars in qua liberatio a sexto periculo: quod est dissensionis inter cōciues: que q̄to est intimior tāto est periculosior: τ in eo solēt perire maiores q̄ sūt capitanei dissensionū: τ pauperes euadere p oppositū. τ q̄ntum ad hoc dicit: Et pauci facti sunt: cōciues alicuius ciuitatis vel cōpatriote. i Et vexati sunt a tribulatione. interius consurgente: τ vn̄ cōsurgat. subditur:

Effusa

a Effusa ē cōtētio. Aug. Uel effusus est ɔtēpt⁹: reprobati sūt enī ab eccl'ia: τ magis sūt cōtempti: q: p̄ncipes esse
Osee. 8. a voluerūt. de quib⁹ p Oseā Isti regnauerūt: τ nō ex me. p̄ncipes extiterūt: τ non cognoui. Isti facti sunt sal infatuatū q̄d piectū ē foras τ cōculcat ab hominib⁹: q̄ q̄d vili⁹ τ magis ɔtēptum. Ut alit ab hic Et pauci agit de eisdē hoīs d q̄b⁹ an̄ egerat. q. d. Multiplicati sūt. τ post ipi boni. Pauci facti. i. p illos hereticos īminuti sūt: Et vexati. sūt boni psistētes in fide. A tribulatione maloꝝ. sc; hereticoꝝ. Et dolore. habito p cadētibus. Ideo vexati sūt boni: q: Effusa est cōtentio sup p̄ncipes eorū .i. quia supbi heresiarche cōtendūt contra catholicos. Et dominus errare fecit. vel seduxit eos p̄n
Ro. 1. d cipes relinquēdo eos sibi. Unde tradixit eos deus in reprobū sensum. h ergo modo seduxit: q: dn̄auit illos sibijpsis. Nam si ppie inquiras ipsi se seducunt. Qui eni putat se aliquid esse cum nihil sit: seipsum seducit. Seduxit ergo eos dimittendo eos in inuio et non in via. Aug⁹. Illi supra boni sc; in via positi: τ ad ciuitatē directi. Isti relicti sibi adeo in inuio seducti: τ nullo modo in via sunt: quomodo enim est in via qui partem tenet τ totum relinquit: et quid fecit etiā de ill' seductis. Ecce. b Adiuuit pauperem de inopia. Potuit illos pati deus semper intus: sed nos de illis non proficeremus. Cum autem separati per questiones inquietant: nascitur nobis inquisitionis studium: et timoris exemplū: vt qui stat videat ne cadat: τ q̄d in paupere adiuto fit de illis seduct'. Et posuit sicut oues. vnum pauperem putabas: sed iste pauper est: multe familie multe ecclesie: tamen τ vna est ecclesia vna ouis. c Uidebunt recti. Augus. Hec tanta mysteria diu latentia. τ ideo dulciter inuenta: videbunt ecce quo psalmus tēdat. ad hoc. scilicet vt ostendat q̄ boni per misericordiam dei exaltantur: et mali per superbiam conteruntur. d Quis sapiens et custodiet hec. Aug⁹. Conclusio quasi diceret: quia pauperem adiuuat dominus ergo. Quis est sapiens. e Misericordias. Aug. Q: de errore liberat τ consuetudie praua: τ tedio: τ naufragio: q̄ denique cōstituit eum in populo: nō vbi superbis resistit: sed humilib⁹ dat gratiā: q̄d facit vt int⁹ manēs multiplicetur: nō foras exiēs minuat: h vidēt recti τ letant: τ iniquus os suū oppilat.

Cāticū.

a ꝭ pro cadentibus. b ꝭ boni vexati quia sup bi contendunt.
a lorum et dolore. Effusa est con a
tētio sup principes: τ errare fecit b
a ꝭ abiecti sunt superbi: instructus est humilis.
b eos in inuio: τ non in via. Et ad c d
a ꝭ qui nihil sibi dat: s; totū de misericordia dei expectat. b ꝭ τ p adiutū familias sua i innocētia
iuuit pauperem de inopia: τ po
a ꝭ ppter simplicitatem τ innocentiam.
c suit sicut oues familias. Uide e
bunt recti et letabūtur: τ omnis f
a ꝭ garriens contra veritatem. b ꝭ conuicta c ꝭ ergo.
d iniq̄tas oppilabit os suū. Quis g h i
a ꝭ vt sit pauper non diues: non inflatus: non superbus. b ꝭ id est quia. c ꝭ quare custodiet hec quia.
sapiens et custodiet hec: et intel k
a ꝭ non merita sua: non vires.
e liget misericordias domini. l

a Effusa est cōtentio sup p̄ncipes: vt patet manifeste in ciuitatib⁹ lombardie τ in alijs locis. b Et errare fecit eos in inuio .i. iusto suo iudicio pmisit eos errare deuiādo a iudicio rōnis recte. c Et nō in via. p quā possent habere intētū: licet esset malū: τ sic defraudant nō solū a bono rōnis: sed etiā a bono sensualitatis ab eis optato. d Et adiuuit pauperē de inopia: q: ɔtētio tyrannoꝝ τ mutua occisio est pauperū oppressorū ab eis subleuatio τ multiplicatio: nō solū in bonis tēporalibus: sed etiā in ple. ideo subdit: e Et posuit sicut oues familias: τ q: talis mutatio dextre excelsi est bonis causa leticie. ideo subdit: f Uidebūt recti τ letabunt. τ q: est tristicie occasio malis τ iniquis. ideo subdit: g Et oīs iniquitas .i. omnis hō iniquus. h Oppillabit os suū. ex sua deiectione factus tacēs τ mut⁹. In fine ɔcludit p omnib⁹ p̄dictis. i Quis sapiēs τ custodiet hec. in arca cordis sui tā q̄ thesaurū charissimū. k Et intelliget .i. intra se leget frequenter meditando. l Misericordias dn̄i. que subueniunt homini in omni necessitate fideliter inuocāti. Numer⁹ aūt p̄dictoꝝ periculoꝝ a quibus deus liberat pōt sic accipi: q: periculū aut ɔtingit a principio intrinseco vel extrinseco. si prio mō aut ex paucaꝝ psonaꝝ: vl totius cōitatis. si p̄mo mō: hoc contingit aut ex pte aīe τ sic ɔtingit piculū deuiatiōis de via communi in itinere pcedēs ex ignorātia. vel ex parte corporis: et si accipit periculū infirmitat' ɔtingēt' ex humoꝝ distēperantia. Si ab itrinseco et est cōmunitat' sic accipit piculū dissensiōis. Si aūt sit ab extrīseco hoc cōtingit dupliciter. Uno modo ab hoste: τ sic accipit captiuitas. Alio mō a cōtinēte .s. aere q̄ ppt ipulsionē vētoꝝ ɔturbat mare: τ sic accipit piculū tēpestat': τ p nimiā siccitatē reddit terrā sterilē: τ sic accipit periculū sterilitatis. Ps. CVI

Moraliter.

[Confitemi.] Iste ps. ē inuitatio ad diuinā laudē ex liberatione diuersorum hominum a piculis corporalibus. Moraliter autem potest exponi de liberatione a periculis spiritualibus. et primo ponitur generalis inuitatio. cum dicitur: [Confitemini domino quoniam bonus.] essentialit'. [Quoniam in seculum misericordia eius.] id est effectus sue misericordie multiplex. [Dicant.] Hic ponitur inuitatio specialis: τ primo ex redēptiōe facta per christum. cum dicitur: [Dicant qui redempti sunt a domino.] id est christiani deū laudent quos redemit sanguine suo. [Et de regionibus congregauit eos.] in vnaz ecclesiam. [Ab ortu solis τc.] id est ab omnibus mundi partibus per predicationē apostolorū aliorumq̄ christi discipulorum. [Errauerunt.] Hic ponitur inuitatio ad dei laudem ex liberatione gentilium a cultura idolorū. cū dicitur: [Errauerūt in solitudine.] i. in gētilitate q̄ nō erat culta pphetijs τ lege diuia. [Uiā ciuitatis.] sc; celestis. [Nō inuenerūt.] nā philosophi gētiles hāc ignorauerūt. Hieronym⁹ in epla ad Paulinū. Hāc doct⁹ plato nesciuit: hāc Demostenes eloquēs ignorauit. [Esuriētes et sitiētes.] id ē verā beatitudinē cognoscere desiderātes. [Uia illoꝝ in ipis defecit.] ab eius inuentiōe. [Et clamauerūt ad dn̄m cū tribularent.] penitētes de suis inquisitionib⁹ vanis τ curiosis: ad p̄dicationē eccl'ie: vt patet de Dionysio τ Cratone pho τ plib⁹ alijs. [Et de necessitatib⁹ eoꝝ eripuit eos.] viā veritat' ostēdēdo. ppter q̄d subdit: [Et deduxit eos in viā rectā τc.] et qm̄ de h regratiandū est deo. Sequit: [Cōfiteant dn̄o τc.] ɔfessiōe laudis. [Sedētes τc.] Hic pōitur inuitatio ex liberatiōe ab heresi. τ p̄mo ponit grauitas huius mali. cū dicit: [Sedētes in tenebris.] pestiferi erroris. [Et vmbra mortis.] infernalis. [Uinctos in mēdicitate.] p subtractionē grē diuine. [Et ferro.] obdurationis maligne. subdit cā cū dicit: [Quia exacerbauerūt eloq̄a dei.] peruertēdo sanū intellectū. [Et ɔsiliū altissimi irritauerūt.] i. secreta fidei. [Et humilatū est.] id est deiectū. [In laboribus cor eoꝝ.] Sap. v. Lassati sum⁹ in via iniquitatis τ pditiōis. [Nec fuit qui adiuuaret.] stante eoꝝ obduratione. [Et clamauerūt ad dn̄m cum tribularentur.] id ē ad amaritudinē penitētie adducerent p sacros eccl'ie doctores. Cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi: [Cōfiteātur dn̄o misericordie ei⁹.] id est effect⁹ diuine misericordie inducant liberatos ab heresi: ad ɔfitēdū laudis ɔfessiōe. [Et mirabilia ei⁹.] facta. [Filijs hominū.] reductio nāq̄ ab heresi est op⁹ mirabile dei. [Suscepit.] Hic ponit inuitatio ad dei laudem p liberatiōe a malo desperationis vbi requirit dei grā specialis. ideo dicit: [Suscepit eos.] sc; de⁹ grā speciali. [De via iniq̄tatis eoꝝ.] hō nāq̄ cadit in desperationē ppter multitudinē pctōꝝ. Prouer. xviij. Impi⁹ cū in pfundū pctōꝝ venerit cōtēnit .s. ad deū reuerti. [Oēm escā abomiata ē aīa eoꝝ.] id est omne fomētū reductionis ad bonū. [Et appropiquauerūt vsq̄ ad portam mortis τc.] id est peniterent amare de sua desperatione: q̄d fit p cōsolationē spūssctī τ doctoris boni. ideo sequit: [Misit verbū suum τc.] et q: sequi debet grarūactio. subdit: [Cōfiteant do. τc.] τ pts ex dict' sentētia. [Qui descendūt.] Hic ponitur inuitatio ad dei laudē p liberatione a periculo q̄d est in regimine ecclesie. cum dicitur: [Qui descendunt mare in nauibus:] Isti sunt homines speculatiui qui de contēplatione descendūt ad regendum naue ecclesie. vbi magnus est labor τ magnus fructus si bene fiat. [Ipsi viderunt opera domini.] in sacris scripturis in quibus esse debent eruditi. [Et mirabilia eius in profundo.] scripturarum que non possunt explicari ad plenum. [Dixit.] scilicet deus cui⁹ dicere est facere. [Et stetit spiritus procelle.] id est tēptationis periculose. que q̄diu deus permittit stat in suo feruore. ideo subditur: [Et exaltati sunt fluctus ei⁹.] ascēdunt vsq̄ ad celos. in sui reputatione ex impenso sibi honore. [Et descendunt vsq̄ ad abyssos.] ex periculi consideratione. [Anima eorum in malis tabescebat.] q: sequitur.

durum est eis honores dimittere: et durū est eis in periculis manere. propter qd' sequitur: [Turbati sunt rē]. nā ignorant quid preeligere debeāt. [Et clamauerunt ad dñm rē] illi scilicet qui timent deum vt dirigant per ipm. [Et de necessitatibus eorum eduxit eos]. dans eis spiritum gubernationis bonum. [Et statuit procellam eius in auram]. cōferendo conscientie serenitatem. [Et elati sunt]. scilicet i dño ex ei⁹ bñficio. [Et deduxit eos in por.] vite celest'. Et qm ex h̄ ē deo regratiādū nō solū pticularit̄ s̄ et gñalit̄ a plato ⁊ toto populo. ideo subditur: [Confiteantur domino rē. Posuit]. Hic ponitur inuitatio ad laudandum deum ex liberatione a spirituali sterilitate: de qua dicitur Amos. viij. Mittā in terram non famem panis neq sitim aque: sed audiēdi verbum domini: a qua gentilitas fuit liberata per recessum apostolorum de iudea dicentiū act. xiij. Uobis oportebat pmum loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud: ecce conuertimur ad gentes. sic enim precepit nobis deus. Sic ergo dicit: [Posuit flumina]. scilicet sacre scripture. [In desertū]. quantum ad iudeam in qua prius abundabant. [Et exitus aquarum in sitim]. repetitio est eiusdem ad maiorē expssionem. ⁊ subditur causa: [A malicia habitantium in ea]. s. iudeorum repellentium dei verbum. [Posuit desertum]. id est gentilitatem. [In stagna aquarum]. p predicationē apostolorum. [Et terram sine aqua]. repetitio est eiusdē sic supra. [Et collocauit illic esurientes]. id est gētes christi fidem deuote recipientes. [Et constituerunt ciuitatem habitatiōis]. id ē ecclesiam collectam de gentibus deuot'. [Et seminauerunt agros]. verbi diuini p doctores de gentilibus conuersos. scilicet Dyonisium Ambrosiū ⁊ Augustinū ⁊ ceteros. [Et plantauerūt vineas]. i. ecclīas. [Et fecerūt fructum natiuitatis]. id est christianitatis que est natiuitas spiritualis. [Et benedixit eis rē]. multiplicando in bonis spiritualibus et temporalibus. [Et iumenta eorum nō minorauit]. id est multiplicauit: per que significantur laici simplices scpturas ignorātes. [Et pauci]. Hic reuertit' ad dscribēdū malum iudeorum. cum dicitur: [Et pauci facti sunt]. per romanos partim occidentes ⁊ partim captiuātes eos. ⁊ subditur causa cum dicitur: [Effusa est contentio super principes rē]. scilicet romanorum et iudeorum. [Et adiuuit pauperem de inopia]. id est populum gentilē sacra doctrina pus inopem. [Et posuit sicut oues familias]. scilicet gentilium humiliter christo seruientium. [Uidebūt iusti ⁊ letabunt']. in domino ipsum deuote laudādo. [Et omnis iniqtas oppilabit os suū]. s. iniq̄ quē iniqtas a diuinis laudib⁹ fac' mutū.

In psalmo. cvj. Confitemini rē.

Additio. j. Huic psalmo nō premittitur alleluia in hebreo. De materia vero eius q̄tuz ad primam partē scilicet vsq ibi: Errauerunt in solitudie: exclusiue videtur tenendum cū Augustino. scz q agit ps. ad lram de redemptione generali facta per christum quam prophetice preuidebat: de illis enim proprie dicitur q sunt redempti a domino et congregati a regionibus: et a quattuor partib⁹ mundi: quo modo loquendi plures vsi fuerunt prophete cuz de congregatione fidelium in vna ⁊ eadem ecclīa propheta rent. et sic continuatur prima pars huius psal. cū vltima ps. precedentis vbi dixerat: Et congrega nos de nationibus rē. quod autē dicit postil. q populus israel fuit frequenter captiuatus particulariter ad omnem positionem terrarum in circumitu terre promissionis existentium: licet q̄tuz ad aliquid teneat veritatem: non tamen proprie de hoc verificaretur. De regionibus congregauit eos a solis ortu et occasu rē. qd plano modo intelligitur de eisdem simul redemptis: et a quattuor partibus mdūi simul cōgregatis. vnde super illud verbū: De regionibus congregauit eos rē. ait Aug⁹. ne vidēs hoc sibi attribuat: quia liberatus fuit a pharaone vel huiusmodi. ideo ait: De regionibus congregauit eos. id est de quattuor climatibus mundi. Qr autem obijcit postil. de littera sequenti: scilicet Errauerunt in solitudine rē. vsq ad finez ps. qui videtur loqui de liberatione a quibusdā periculis corporalibus non valet. Pro quo sciendum q fideles qui sunt redempti a domino rē. credentes q solus deus liberat a cuntis periculis: sicut ipsi confitentur domino confessione laudis ⁊ gratiarumactionis: ⁊ sic alios quoscunq a periculis liberatos inuitāt ad hmōi cōfessionē ⁊ grārūactiōem. Aū ⁊ pma ps hui⁹ ps. cū sequētib⁹ sic est cōstruēda. s. Qui redēpti sunt a dño qs redemit de manu inimici. Et de regiōib⁹ ɔgregauit eos rē. Dicāt nūc. h̄ qd sequit'. s. q qui errauerūt in solitudie esuriētes ⁊ sitiētes rē. Et clamauerūt ad dñm ⁊ eripuit eos. Cōfiteant' dño misicordie ei⁹ rē. ⁊ rō hui⁹ ē. Quia satiauit animā inanē rē. illd qd in pncipio dr: Dicant. ɔstruit' cū h̄ qd dr: Cōfiteant' dño misericordie ei⁹ rē. ⁊ ē sensus q redēpti a dño. s. fideles xpi imitari debēt oēs a qbuscūq picul' liberatos ad hoc vt grārūactiones deo psoluāt: ⁊ sic ɔfiteant' dño misericordie ei⁹. ⁊ isto mō ɔseqtur in sequētib⁹ pericul' rē.

In eo. ps. cvj. vbi dr in postil. Et mirabilia ei⁹ filijs hoim.

Additio. ij. Qd dr: Et mirabilia ei⁹ filijs hoim. videtur sic intelligendū. s. q illi quibus modi mirabilia a deo receperunt in sui liberatione confiteantur illa mirabilia non solum deo: sed etiaz filijs hominū vt deus laudet' ab audientib⁹: ⁊ eadē rōne dr infra in sīlī. Et exaltent eū in ecclīa pleb rē.

In eodē ps. vbi dicit' in postil.

Additio. iij. Qui descēdūt mare in nauibus. Qd mare distet a cētro equaliter circūquaq: prout postil. dicit ē māifeste falsū loquendo de cētro terre seu de cētro mūdi: qd idē ē put in talib⁹ cōiter accipitur. nā si equalit' distaret mare ab huiusmodi centro: sic tota terra esset aqs coopta: sic fuit in pma die creatiōis. Si aūt loquit' d ptib⁹ terre q̄ nō fuerūt discoopte: ⁊ de his tm̄ dic q equalit' distāt a cētro. ex hoc nō sequit' q mare esset inferi⁹ terra vbiq put ipe ɔcludere itēdit: s̄ poti⁹ oppositū. s. q mare esset alti⁹ ipa terra vbiq. ɔsequētia est māifestissima: qr q̄to aliqd mag' distat a cētro: tāto magis accedat ad cōferentias: ⁊ p cōsequēs ē alti⁹: vez ē tm̄ q incedētes p terrā xsus mare cōiter dicunt' in sacra scriptura descēdere. sic cū hic dr: Qui descēdunt mare. ⁊ Jone. j. legit' de iona eunte ad mare. Descēdit in ioppen q̄ est port⁹ mar': ⁊ sic de multis alijs loc'. Et est rō: qr cū oia flumia vadūt ad mare: vt Eccl. j. ⁊ fm cursū fluminū ɔsueuerūt homines vocare ptes terre a qb⁹ fluūt supiores. sīlr ⁊ ptes ad q̄s fluunt inferiores. iō eūtes aduersus mare descēdētes dicūt' sic et ipe fluētes aque: s̄ ex h̄ nō sequit' q ptes maris se habeāt in altitudie respectu terre: sicut in ripa put postil. videt' velle: quo aūt sit itelligendū h̄ vidēdū ē Gen. j. vbi agit' de ɔgregatione aquarū ⁊ apparitiōe aride.

Replica. In ps. Cōfitemini. Cū postil. diceret expositionē btī Aug. fore mysticiā q̄ expōit ps. de redēptiōe populi facta p xpm: ⁊ diceret materiā hui⁹ ps. fore grārūactionē p liberatiōe a qbuscūq piculis corpalib⁹: sic picula corporalia in lra describunt'. Bur. ɔtēdēs expositionē btī Aug'. fore nō mysticā s̄ lralē: qd tm̄ puto de mēte Aug'. nō fuisse. Nā h̄z eūdē btūm Aug'. s̄. allegatū sepe ille ē sensus lral' pm⁹ quē voces vl' res sine absurditate significāt. Ois ali⁹ aūt mystic⁹ meret' dici. Nūc āt redēptio xpi ad picula corpalia: de qb⁹ h̄ ps. dic: nō se extēdit pncipalit': ⁊ xps ēt sibi charissimos ill' picul' ⁊ ad ea sustinēdū animauit. d. Nolite timere eos q̄ occidūt corpus rē. Mat. x. voluit enim suos charos his periculis exerceri. vt probat Aplūs ad hebre. xj. in siti frigore ⁊ nuditate. Ipe etiam aplūs gloriatur se huiusmodi periculis expositum. Cōcludens periculis in falsis fratribus. ij. Cor. xj. redemptio igitur per christum facta principaliter respicit spiritualia: de quibus beatus Aug⁹. hunc ps. exponit: ⁊ hoc est mysticare transferre corporalia ad spiritualia circa illum passum: Qui descēdunt mare in nauibus rē. cum postil. dicit q mare distat a cētro terre equaliter: et per consequens inferius dicitur: ad qd hic dicitur fieri descensus. Burgeñ. dicit illud manifeste falsū ⁊ ratio sua est: quia sic aqua maris totā terrā cooperiret. Ibi dico q Burgen. nō attēdit ad legē positaz aquis ne transirēt fines suos. Prouerb. viij. Ad quam legē postil. respexit: ⁊ cū Burgen. subsumit si postil. vult hoc intelligere de terra discooperta tunc non sequitur q mare sit inferius terra: sed potius oppositū. Ad quod dico q bene sequit' i respectu quo ad nos: quia sicut terra ē sub pedibus nostris ita et mare: sed quo ad naturam est aqua super terram: quia continet terram in sui cōcauitate preterq̄ ex ea parte qua deus voluit vt appareat arida: quō aūt fuit factū vide in coṙ. Gen. j.

Glo. ordi.

a Canticum psalmi. Aug⁹. Ex postremis partibus duorum quorum diuersi sunt tituli hic componitur. vnde sciendum est titulos qui de historia poni videntur: fm prophetiam debere accipi: et vtrūq illum psalmum ad vnum concurrere: non superficie historie: sed altitudine prophetie: copulatis partibus vtriusq in isto: cuius titulus neutri

a **Canticum psalmi ipsi dauid.**

illoꝝ simils

illorum similis est: nisi q hic etiā est ipsi dauid. Et hoc ideo: quoniaz multis partibus multisq modis olim deus locutus est patribus in prophetis: tandem locutus est in filio: quem misit vt complerentur eloquia pphetarum. Cassio. Hic plura eadem que supra. Que aliter sunt parum differunt vt christum deum ⁊ hominem credamus.

Mirabiliter que in diuersis dicta sunt i vnam veniunt conuenientiam: vt diuersi sapores condiantur in pastum anime. vnde adhuc licet cantoribus multa cōpingere: sicut de dauid legitur in Paralipomenō diuersis partibus psalmorum adunatis ante arcam laudes dei cantasse: et bene iungūtur que nullatenus repugnant. Aug⁹. Ex postremis nanq partibus duoꝝ precedentiū psalmorū. ⁊. lvj. ⁊. lix. quorū diuersi sunt tituli. hic ps. cōponit'. Nam postrema pars lvj. psal. prima pars est huius psalmi vsq ad illum versum vbi dicitur: Et sup omnez terrā gloria tua. Inde vsq ad finem. postrema pars est. lix. psal. Cas. In primo agit' de fuga dauid. In secundo de victoria ⁊ fortitudie eiusdē: hic vero de alio agit' de christi. s. humilitate fm hominē: ⁊ altitudinem fm deum: quod et tituli ostendit mutatio. Et est sensus tituli: Canticum istud psalmi. Canticum quia agit de mētis iocunditate. Et psalmi: quia monet ad bona opa: attribuitur ipsi dauid. i. christo. Cas. Uerba de duobus psalmis ad alium intellectū ducuntur: quod ostendit mutat⁹ titulus. Canticum ad diuias res: psalmus ad actuales operas.

Ps CVII

a Paratū. Cas. Sextus ps. de duabus naturis in christo. Paratum cor meum. Christo grās agit: qr susci. Cassio. Primo christus suscipiēs passionē resurrexit in glorā. Secundo que salus sit facta omni terre. ibi: Ut liberentur.
b Ut liberentur. Cas. Secunda pars que salus sit facta omni terre super quā gloria: hic etiam humilitas humanitatis et potentia maiestatis ostenditur. c Saluum fac. Ut liberētur in futuro: hic saluat eos ne cadant. Uel se petit saluari in resurrectiōe vt fideles liberentur qui tali signo deitatē ei⁹ senserunt. Quasi vt cantē ⁊ psallā. Saluū me fac in resurrectione dextera tua. id est p verbum qui est brachium patris: vt sic liberentur dilecti tui. Ordo verborum conuersus est. dicit enim: Saluum fac et exaudi: pro exaudi: et saluum fac. d Exultabo. Aug⁹. Uel exaltabor. supra letabor. hic vero exaltabor: quod satis conuenitq: uia de exaltatione est leticia. Et loquitur h̄ christ⁹ in persona ecclesie. e Et ephraim. Aug⁹. Ephraim meus est. i. mea est fructificatio q̄ est susceptio capitis mei. Hec fructificatio ē ex eo q caput suscepit me: vel ego caput.
Cas. Uel ephraim. i. fructificatio est susceptio capitis mei: quia dum spineam coronā caput meum suscepit vltra omnes fructificauit: totum enim christus lucratus est mundum. f Quis deducet me in ciuitatem munitam. Cas. Sicut homo querit christus vt respondeat: negat hoc ab homine posse fieri. Ciuitas infernus: quem nullus poterat aperire. Idumee gentes quibus post resurrectionem innotuit: hec a sola deitate poterant fieri. g Repulisti nos et non exi. Cassio. Pluraliter dicit nos. quia hic christus cum membris patitur: supra singulariter dicēdo deducet me. Horū oim expositiones require in. lix. psalmo.

In finē

ſ ad laudes: qr peccat' nō tardatur.
a **P**aratum cor CVII a
ſ repetit.
meum deus: paratū
a ſ et ideo. ſ in me ⁊ in meis. b ſ cū spūali cātico semp iungi debēt opera.
cor meum: cātabō ⁊ psallā in b c
a ſ resurrectiōis. i. consideratiōe gloriose resurrectionis. b ſ vt hoc fiat. exurge. ſ hoc pater ad filium: vel filius ad corpus. c ſ ad morū probitatē. ſ supra exurge gloria mea: sed et ibi ad hoc dicit': exurge rē. vt in ea cātaretur et psalleretur.
gloria mea. Exurge psalteriuz d
a ſ ad passionem. b ſ filius rāder patri. c ſ dominice passionis
⁊ cithara: exurgam diluculo. f
a ſ et tunc
Cōfitebor tibi in populis do g h
ſ psalmum dicam.
mine: et psallā tibi in nationi
a ſ Aug⁹. Ibi magnificata est vsq ad celos scz vt magna sit etiā in celis: que ⁊ hic dicit'. ſ et merito. b ſ et angeli beneficijs ei⁹ fruuntur.
bus. Quia magna ē sup celos i
a ſ apostolicas. ſ quas compluere facit populos.
misericordia tua: ⁊ vsq ad nū k
a ſ Cas. Cur⁹ misericordiā habēt celi: iure super celos debet exaltari.
bes veritas tua. Exaltare sup l
a ſ verbum. ſ et qr veritas vsq ad nubes merito gloria sup oēm terrā exaltāda est.
celos deus et sup omnē ter
b **rā gloria tua: vt liberentur di** m
ſ per fauorē et ppiciationē.
b ſ xps p mēbris. i. salua eos q̄ mecū vnū sūt.
c **lecti tui. Saluum fac dextera**
a ſ orantem p eis. b ſ quod non dubium.
tua et exaudi me: deus locut⁹
a ſ in me sancto: non ait per sanctum: ne per cum putaret' loqui: vt per prophetas et apostolos: vel pphera dicit hoc de christo: quasi ita orauit christus: ⁊ quod orauit fieri: qr de⁹ locutus est rē. ſ vel exaltabor.
d **ē in sancto suo. Exultabo ⁊ di**
uidā sichimā: ⁊ cōuallē taber
naculoꝝ dimetiar. Meus ē ga
e **laad et meus est manasses: et**
a ſ Aug⁹. Supra fortitudo: qr suscipiendo fortes facit: cū ipe xps nos suscipit: vl' cū nos eum suscipimus.
ephraī susceptio capitis mei. Iu
ſ de quo xps: ⁊ ideo p iudā xps intelligit':
da rex me⁹: moab. lebes spei
meę. In idumeam extendam
calciamentum meū: mihi alie
f **nigenę amici facti sunt. Quis**
deducet me i ciuitatē munitā:
quis deducet me vsq in idu
ſ facies hoc.
g **meā? Nōne tu deus qui repu**
listi nos: ⁊ nō exibis de⁹ in vir
tutib⁹ nris? Da nobis auxiliū
de tribulatiōe: qr vana sal⁹ ho
minis. In deo faciem⁹ virtutē:
⁊ ipe ad nihilū deducet inimi
a ſ qui supradicti sunt tribulantes.
cos nostros.

a **P**aratū cor meū de⁹ rē. CVII Huic ps. pmittit' talis titulus in hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. Canticū ps. dauid. p hoc aūt q pponit' Canticū dat' itelligi q ds gratias agēdo hūc ps. pcātabat: ⁊ sic venit sup eū spūs pphetie reuelans ea q̄ in hoc ps. sūt descripta: sic de heliseo dr. iiij. Reg. iij. Cūq caneret psaltes facta est sup eū man⁹ dñi rē. De materia hui⁹ ps. patet ex circūstātia lre q est grārūactio de restitutiōe regni israel in statū bonū: tpe dauid victoria sibi a deo ɔcessa de aduersarijs: ⁊ potissime de idumeis qs redegit sub tributo. ij. Reg. viij. hoc etiā patet p titulū ps. lix. qui ps. cōuenit cū isto nō soluz in sentētia: sed etiā in verbis ab illo loco. Ut liberent' dilecti tui rē. vsq ad finē: pncipiū tm̄ differt h̄ ⁊ ibi: qr ps. icipit a plāctu: eo q ds ibi plāgit deiectionez regni israel ante tps suū. Iste aūt ps. icipit a leticie cātu ex victoria ipi dauid ɔcessa. Et fm hoc ps. iste in duas ptes diuidit'. ⁊ primo ponit' hic exultatio. ⁊ scdo exultatiōis rō. ibi: Ut liberentur. Circa primū sciendū q qn exultatio mētis in deū fm ptē superiorē aie intendit': fit quedā redūdātia ad vires inferiores eā sequētes suo modo: sic aūt fuit in dauid qn fec' istū ps. ⁊ hoc ē qd dicit: Paratū cor meū de⁹. i. aīa in pte supiori. Paratum cor meū. in pte inferiori. p cor enī ex q̄ pcedit sensus ⁊ motus ad alias ptes corporis intelligit' aīa q̄ est pncipium vite in corpe. b Cātabo. ore. a Et psallā. mēte: fm illud ps. lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuum. d In glīa mea. Glīa ē clara noticia cū laude. Dauid aūt int' alias pphetas habuit valde clarā noticiā: ⁊ pphetiā suā ptulit p moduz diuine laudis: vt dictū fuit in pncipio huius libri diffusius: ppt' qd pphetia sua hīc vocat' hic glīa. e Exurge psal. rē. qr dauid ps. suos cātabat voce ppria ⁊ musicis instrumētis. f Exurgam diluculo. Illa enī hora hoīes deuoti surgūt ad laudē dei. vñ ⁊ angeli deuz laudātes dicunt' astra matutīa ⁊ iubilarēt oēs filij dei. ⁊ Gen. xxxij. Angelus dñi luctās cum Jacob. dixit ei: dimitte me: iā enī ascēdit aurora. q. d. iā est hora laudādi deū nō luctādi: sicut dictū fuit ibidē. g Cōfitebor ti. confessiōe laudis. h In pplis dñe rē. pūidit enī in spū q ps. sui forēt in futur' generatiōib⁹ decātādi: sic videm⁹ ipletū in ecclīa. i Quia magna ē sup celos mi. t. Qr enī aliqb⁹ angel' de celo cadētib⁹ alij remanētes fuerūt cōfirmati: pcessit ex misedia dei. k Et vsq ad nu. ve. t. i. xitas iusticie tue p quā angeli supbientes ceciderūt in h̄ aere caligioso vbi generāt' nubes. ppter qd dicunt' aeree ptātes. l Exaltare sup ce. de⁹. ⁊ sup oēm terrā rē. p celū ⁊ terraz intelligit' ois creatura quā excellētia dei excedit in infinitū. m Ut liberent'. Hic incipit xsus in hebre. ⁊ i trāslatiōe Hiero. vbi ds reddit rōnē sue exultatiōis: q̄ ē restitutio regni isrl' in meli⁹: quā expmit pmo p modū petitiōis a deo. dicēs: vt liberētur dilecti tui. Et exponatur ista littera vsq ad finē psalmi: sic supra exposita est psalmo. lix.

Universidad de ... Biblio...

Moraliter. [Paratū cor meū.] Ps. CVII iste ꝑm litteralē sensum est exultatio dauid in deo pro statu regni sui melioratio. Moraliter autem potest exponi de bono prelato seculari vel religioso in domino gaudente de subditoꝝ suoꝝ melioratione. Et sic dicit: [Paratū cor meū deus.] ad tibi fideliter seruiendū. [Paratū cor meū.] ad inducēdū populū ad amorē tuū. [Cantabo.] corde. [Et psallaz.] ore. [In gloria mea.] id est de ꝓfectu populi mei. gloria patris est filius sapiēs. [Exurge gloria mea.] id est puritas mee cōscientie. ij. Corinth. j. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. [Exurge psalteriū.] id est obseruatio decem mandatorum. [Et cithara.] que est triangularis figure: propter quod significat fidem trinitatis. [Exurgā diluculo] .i. velociter ad ista ⁊ animo prompto. [Cōfitebor tibi in ꝑplis dñe ⁊c.] eos ad mā laudē inducēdo. [Quia magna est sup celos mise. tua.] nā ibi maxie relucet in beatis. [Et vsq ad nu. ve. t.] id est tua iusticia que exercet in demonibus in aere caliginoso habitātibus: vbi siūt nubes. [Exaltare sup celos de⁹.] per angelos et per terrenā potentiā: que e in principibus ē terrenis et prelatis adducēs homines ad gliam. ideo subditur: [Ut liberent dilecti tui ⁊c.] residuū exponat sicut. s. psal. qui incipit: Ut quid de⁹ repulisti.

In ps. cvij. Paratū cor meū. vbi dicit in postil. i glia mea. Gloria ē clara noticia.

Additio. j. Quod ꝓphetia dauid inter alias ꝓprie dicatur glia rōne īducta p postil. h facit ꝓ opiniōe Aug. dicēt q oīm psalmoꝝ fuit actor ipe dd. si ei asaph ⁊ filij chore ⁊ alij eiset actores ps. sibi ititulatoꝝ: pari rōne cuiuslibz eoꝝ ꝓphetie seu ps. glia deberēt dici: qꝛ eodē mō clarā noticiā p modū diuine laudis in suis ps. mysteria diuina tradiderūt: vt dictū fuit ī additiōe sup ꝓlogū psalterij: ⁊ in qbusdā alijs additiōib⁹. In eo. ps. vbi dr in postil. Quia magna ē sup ce. mi. tua.

Additio. ij. Similia ṽba ponunt ps. xxxv. vbi dicitur: Dñe in celo miscdia tua: ⁊ ṽitas tua vsq ad nubes. q quidē verba fuerūt in additiōe sup pdi exposita: ⁊ eodē modo vident hic exponēda. vide ibi: Nec obstat q in hoc loco dicit. Magna est sup celos deus misericordia tua. ⁊ ibi dic: Dñe in celo misericordia tua: qꝛ qd dicitur hic: Magna ē sup celos. refertur ad hoc q misericordia excedit merita beatoꝝ. Qr autē ibi dicitur: In celo misericordia tua. refertur ad beatos qui in regno celorū existētes misericordiā pfecte ꝯsequūt. sic legit Mat. v.

Replica. In ps. Paratū cor meū deus. Circa illū passū. Quia magna ē sup celos miscdia tua. Bur. facit applicatiōes nō nectias: de q vide circa ps. Dixit iniustus.

Glo. ordi.

a [In finē psal. Aug⁹. Prophetia d xpo hic esse ostendit in actib⁹ apostolorū: vbi de iuda ꝓphetatū hoc ē dicitur: Et episcopatū ei⁹ a. a. de quo solo nō oīa que hic dicunt possunt accipi: sed de toto genere inimicorū christi ingratorūq iudeoꝝ: vt enim petrus typū ecclie ita iudas personā inimicorū portat: quibus congruēt ⁊ q de iuda expressa sunt vt illud: ⁊ episcopatū eius accipiat alter. Cas. Quint⁹ coꝝ qui latius: de passione agunt.

Act. i. b

b Deus laudē. Cas. Mo CVIII net iude maliciam declinare ⁊ christi humilitatē imitari. Tripertitus est ps. Primo incipiēs a ꝑce increpat iudeos: q reddūt mala ꝓ bonis. Secūdo ꝓphetat q male recipient ꝓ impietate. ibi: Cōstitue sup eū. Tertio precat vt resurrectionē consequatur ⁊ inimici dedec⁹ ibi: Et tu domine. Christ⁹ ergo ꝑz q homo. Orās ad patrē ait: O. c Quia os peccato. Cas. Decora diuersitas: qꝛ iniq nō tacēt vituperiū. d Gratis. August. Sicut piis p se placet equitas: sic impiis iniquitas. e Pro eo vt me. Aug⁹. Plus nocent in mēbris detrahentes christo: quia animas crediturorū interficiunt: q qui carnem eius mox resurrecturam peremerunt.

In finem psalmus dd

a ꝑ vera laus est veracis dei: q sol⁹ ver⁹ eo ex re. ꝑ cui laudāri credendum est.

D Eus laudem CVIII

a ꝑ et ita impletū ē cū predicatus est esse vnigenitus dei quādo dixit: hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ b ꝑ falsa vituperatio mendacis hominis.

meām ne tacuerī: qꝛ os peccato

a ꝑ quod dolo tegebatur: a doloso erupit in vocem. b ꝑ dum virtus mea aperta est.

ris ⁊ os dolosi super me apertū

a ꝑ magister scim⁹ q verax es. b ꝑ qꝛ insidiādo

est. Locuti sunt aduersuz mē lin

a ꝑ apte clamātes: crucifige crucifi. b ꝑ aperti.

gua dolosa: et sermōnibus odij circūdederūt me: ⁊ expugnaue

a ꝑ sine iusta causa. b ꝑ p bono mala reddētes quod deterius. ꝑ .i. p eo q debebāt me diligere

rūt me grātis. Prō eo vt me di

a ꝑ negātes me esse filiū dei: ⁊ q in beelzebub ejicio demonia. b ꝑ ecōtra bona p malis.

ligerent dētrahebant mihi: egō

Nico. de lyra

ꝑm hoc ps. iste diuidit in tres ptes: qꝛ pmo ponit orōnis christi inchoatio. secūdo ad hoc adducit ratio. ibi: Quia os peccatoris. ⁊ tertio subditur orationis inchoate ꝯsummatio. ibi: Et tu dñe. Circa primū dicitur in psona xpi: Deus scilicet pat: quē xps homo legit frequenter deū suuz vocasse Mat. xxvij. Heli heli lamaçabathani: qd interpretatur: deus me⁹ de⁹ me⁹ qre dereliquisti me. b Laudē meā ne tacueris. id est orationē meā ad te directā. In omni ei oratione debita laudat deus: nō dissimules nec differas exaudire. c Quia os peccatoris. Hic cōsequēter adducitur rō vt sua oratio fiat cito exaudibil ⁊ accipitur ex dolositate sue traditiōis imminet: vbi pmo describit ꝓditoruz culpa. ⁊ scdo pena ibi: Fiāt dies. Proditores āt fuert iudei emētes: ⁊ iudas venditor: ⁊ culpā vtrorūq simul describit sicut verba emētis et vendētis simul cōcurrūt: ⁊ qtum ad hoc dicit: Quia os peccatoris. s. cetus sacerdotū qui pmo habuerunt noticiaz de christo q esset a deo missus ꝑm q dictum fuit sup illud Matth. xxj. Agricole autē videntes filiuz dixerunt: hic est heres. Sed quia christus cepit reprehendere coꝝ vitia ⁊ habere gratiam corā cōmuni populo. ista cognitio de christo fuit in eis obscurata inuidia ⁊ odio ꝯtra christuz: que obscuritas magis aggrauabat q alleuiabat peccatū: ⁊ ideo cetus sacerdotū dr os petōris. d Et os dolosi a iude ꝓditoris. q sciēs pncipes sacerdotū ꝯgregatos ad tractādū de morte xpi: accessit ad eos tractās cū eis de ei⁹ vēditiōe Luc. xxij. e Locuti sūt aduersū me lingua dolosa. s. iudei ⁊ iudas sil tractādo de traditiōe mea. Itē qtū ad iudeos singlariter ṽbis dolosis qrētes eū cape in sermōe Mat. xxij. di. Magister scim⁹ qꝛ verax es ⁊c. h dicebāt dolose vt facilius possēt eū cape: vt habet ibidē. Itē Joh. viij. ꝓponētes qstionē de muliere dephensa ī adulterio: vt si diceret eā dimittēdā argueret eū leg trāsgressorē si lapidādā: dicerēt eū crudelē: ⁊ sic redderēt eū pplo odibilē: vt pleni⁹ dictū fuit ibidē. f Et ꝑmo. odij. ⁊c. dicē. ei ex odio Joh. viij. Samaritan⁹ es tu ⁊ demoniū habes. ⁊ Joh. ix. dicētes de eo: Nō ē hic hō a deo q sabbatū nō custodit. g Et expugnauerūt me gra. vñ dixit eis Joh. x. Multa bōa opa ostēdi vob ex pr̄e meo: ꝓpt qd eoꝝ op⁹ vultis me occidē: ⁊ in tota passiōe sua expugnauerūt eū grat. i. sine cā. h Pro eo vt me diligerēt. i. pro bono quod eis feci: vnde me diligere deberent. i Detrahebant mihi. dicentes de me Luce. xj. In beelçebub principe demoniorū ejicit demonia. ⁊ Matth. xj. Ecce homo vorax et potator vini: publicanorum et peccatoruz amicus. k Ego autem orabam. vnde de eo dicitur Luc. vj. q erat pernoctās in oratione dei.

Nico. de lyra

Et posuerūt

D Eus laudem meam ⁊c. Huic psalmo premittitur talis titulus in hebreo. Ad victoriam dauid ps. ⁊ in translatione Hiero. pro victoria dauid canticum. et patet sententia ex supradictis psal. iiij. ⁊. xij. De materia vero hui⁹ psal. dicit beatus Petrus Act. j. q littera huius intelligitur de passione christi specialiter qtum ad hoc q fuit traditus a iuda ꝓditore: qui motus fuit ad hoc auaricia: ⁊ iudei ex inuidia. vnde dicit Act. j. In diebus illis exurgēs Petrus in medio fratrum dixit: Uiri fratres oportet impleri scripturaz quā predixit spūssanctus p os dauid de iuda qui fuit dux eorū q cōprehenderūt iesū. ⁊ subdit postea: Scriptū est eni ī libro psalmoꝝ: Fiat cōmoratio eoꝝ deserta: ⁊ non sit qui habitet in ea: et episcopatū eius accipiat alter. Prima vero pars huius verbi habet. s. ps. lxviij. ⁊ secūda in hoc ps. tñ beat⁹ Petrus ꝯiūxit vtrāq scripturā Act. j. vt allegatū ē. qꝛ vterq ps. loquit de xpi passiōe. Et pma ps exprimit penā iudeorū p xpi morte: qꝛ fuerūt captiuati p romanos ⁊ terra eorū destructa. Secūda vero pars exprimit substitutionē matthie loco iude. Ad proditionē vero christi ꝯcurrerūt isti. s. iudas vēdēdo: ⁊ iudei emēdo: vt describūt qttuor euāgeliste. Igit ꝑm hoc dauid in h ps. loquit in psona christi homis: qui frequēter legit deū patrē orasse: ⁊ potissime īminēte sua passiōe. Et

a Et posuerūt aduer. Aug⁹. Sex differētie sunt. reddere bona ꝓ malis: nō reddere mala ꝓ malis: hec duo bonoꝝ sūt: ⁊ pri⁹ melius. Nō reddere bona ꝓ bonis: reddere mala ꝓ bonis: hec duo maloꝝ ⁊ posterius deterius. Reddere bōa ꝓ bonis: mala ꝓ malis: h duo mediorū pri⁹ ꝓpinquū bonis: qd christus nō arguit: sed plus oportere dicit: qꝛ ⁊ ethnici hoc faciūt: posterius ꝓpinquū mal: cōuenit tñ cū bonis. Uñ ⁊ lex modū vltiōis statuit. Oculū p oculo: q (si dici pōt) iniustoꝝ iusticia est: nō qꝛ iniq est vitio quā lex statuit: sed qꝛ vitiosa est libido vlciscēdi: magisq ad iudicē ptinet: hoc inter homines decernere: q bonū hominez sibi expetere: hic ei redderet malū p malo: iudex vero non. sed dilectione iusticie: iustū p iniusto qd ē bonū p malo: quod ⁊ de⁹ iudex facit. Cas. Tribus modis omne peccatum cōtrahitur. Primus gradus nō reddere bona p bonis. Secūd⁹ reddere mala p malis. Extremus mala p bonis: hoc deterius iudei elegerūt. Contra h ē dare bona p bonis: scōm ñ reddere mala p mal: pfectū bōa p mal qd xps orās p iudeis fec. b Cōstitue sup. Aug⁹. Secūda pars vbi icipit ꝓphetare q p impietate recipiant. August. Supra de pluribus nūc quo digni sūt pniciās de vno dicit: intēdens in eum: id est in dā qui se. i. christum talibus tradidit. de quibus ante loquebatur. Constitue ⁊c. Mutantes trans. ⁊c. Aug⁹. Cas. Uel de populo iudeorum possunt hec omnia accipi. h eadem nāq congruunt iudeis quoꝝ personam iudas gessit. Cōstitue sup eū peccatorē. Sicut de iuda ita de eis. c Cū iudicat exeat condemnat⁹. qꝛ in neqcia pmanētes thesauriçāt sibi irā. Oratio i pec. qꝛ nō fit p mediatorē. Dies pauci. ꝑm regnū qd post nō diu stetit. Episcopatū ei⁹. i. christū q ad eos missus accepit ꝑpls gentiū. Filij or. amisso qsi patre regno vl patre deo. Uxor. i. plebs. Uidua. amisso regno. Transferant: vt in captiuitate factū ē. Mēdicent. h regib⁹ gentiū. Omnē substantiā e. i. vitā singla peccata puniēs: debita coꝝ nō dimittunt: qꝛ in solo xpo dimittunt. Et alieni. i. diabol⁹ ⁊ angeli ei⁹. Diripiant la. e. qꝛ non thesauriçāt ī celo. Et nō sit ⁊c. i. adiutor nō ē ei: cui christ⁹ deest. Nec sit q. mi. nō dico ad temporalia habenda: sed eterna. Fiāt nati eius in int. sempiternum Ideo qꝛ manserūt in ge. vna. i. qꝛ non regenerati fuerunt. Et non deleatur id est hierusalem terrene que seruit cum filijs suis q ꝓphetas interfecit. Et dispereat d. t. viuentiū. i. ecclia. Memoria coꝝ. qꝛ cum essent rami naturales fracti sunt. Et nō e. r. penitēdo. Facere misericordiā. supra mēbra xpi. b Et oratio ei⁹. Aug⁹. Et ne putet ab imminēte damnatione liberari oratiōe: quā inter apostolos didicerat: Oratio inqt fiat in peccatū: quia non per christū quē nō vult sequi sed persequi. Aug⁹. Quando aūt iudas ita orare potuit: vt oratio ei⁹ fieret in peccatum: queri potest. Credo anteq dominum traderet et cum illo iam cogitaret tradendo: nō eñ iam poterat orare per christum. e Oratio. qꝛ non est iusta oratio nisi per xpm: ⁊ nō solū nō delet peccatū s fit ī petm̄. Et episcopatū. Cas. Hic primum in veteri testamento nomen episcopatus inuenitur. Accipiat alter. Aug⁹. loco enim eius substitut⁹ est Matthias: vt legitur in actibus apostoloꝝ. g Fiant filij. Aug⁹. Utiq mortuo ipso et filij eius orphani: et vxor eius vidua fuit. Est cura mortuis d suis: vt de diuite legitur: quos viuere sciunt: quia nec in locis penarum vident eos vbi diues sine fratribus erat: nec in requie beatorū vbi abraā et laçarum qui ꝯis longe agnoscebat. Non tamē ideo consequēs est eos scire que circa charos illorum aguntur hic vel leta vel tristia. Si ergo hoc sentiunt mortui: cumulus est malorum: si non sentiunt: formido est viuorum. possunt enim timere ne pro peccatis suis vel parentum similia eis contingant. h Scrutetur fenerator omnem substantiam eius: et diripiant ali. ⁊c. Aug⁹. Quomodo hoc totū solū vxori eius et filijs ꝯtigerit indicat: scrutet. Sz quomodo habuit substantiam qui cum apostolis dominum sequebatur. Omnia autem que habuit ita vxori ⁊ filijs dimisit: vt adhuc cor in illis habuerit: nec vinculum cupiditatis abruperit: et putabat dominum falli: quoniam ea que mittebantur de loculis auferebat. i Adiutor. Cas. qꝛ et boni tentant: sed habēt deū adiutorē.

Exo. xxi. c — Act. i. b — Act. i. b

a ꝑ etiam pro ipsis nō solū pro fide discipulorū.

aūt orabā. Et pōsuerūt aduersū

a ꝑ q mala p quib⁹ bonis. b ꝑ h ē oīs ⁊ magn⁹ reat⁹: nō ei nocere potuerūt s totū crime ē odiū

me mala pro bonis: et odiūm p

ꝑ ideo.

dilectione mea. Constitue super

a ꝑ qui christo noluit esse subditus. ꝑ id est diabolum ꝑ quē peccatorē.

eūm peccatorem: et diab ol⁹ stet

a ꝑ Aug⁹. hoc dextrū cuiq est quod preponit ⁊ hic opera diaboli preposuit operibus dei auariciam sue saluti. b ꝑ quia noluit esse cui dicatur intra in gaudiū. d. t. s ꝑ pūcite eū in ⁊c. ex.

a dēxtris eius. Cū iudicatur exe at condemnatus: et oratio eius

ꝑ apostolatus.

fiat in peccatum. Fiant dies ei⁹

ꝑ ne sacrar⁹ numer⁹ duodenari⁹ sic diminutus.

pauci: et episcopatū ei⁹ accipiat

a ꝑ Cassi. nota iudā vxorē habuisse et filios.

alter. Fiant filij eius orphani: et

ꝑ incerti quo caut.

vxor eius vidua. Mutātes trans

a ꝑ omni presidio destitun.

ferantur filij ei⁹ et mēdicēt: ⁊ ejici antur de habitationibus suis.

ꝑ diabol⁹ q mala cōmēdat vl de⁹ q bōa cōmodat.

Scrutetur fenerator oēm sūbstā tiam eius: et diripiant alieni la

ꝑ Aug⁹. ad tuendā ei⁹ posteritatē. vñ addit: nec sit q. m. p. s qꝛ possent sine adiutore ⁊ tutore filij: licz in erūnis crescere: ⁊ gen⁹ ppagatione seruare addit. fiāt nati ei⁹ ⁊c. spē posteritatis tollit.

bores eius. Non sit illi adiutor:

a Et posuerūt aduersum me mala pro bonis. reddētes ṽba iniuriosa detractiones ⁊ psecutiones pro bonis q fecit inter eos: docēdo: sanitates conferēdo: sic patz in euāgelio. b Et odiū p dilectione mea. qꝛ ex dilectiōe magna erga ꝑplm iudaicū opabatur salutez in medio terre: ꝓpter qd dr Matth. xxiij. Quoties volui ꝯgregare filios tuos quemadmodū gallina ꝯgregat pullos suos sb alas: ⁊ p ista dilectione ꝯcepit ꝑpls iudaic⁹ maximū odiū ꝯtra christū. c Cōstitue sup eū. i. ꝯstitues. d Peccatorez. i. Caiphā q erat pōtifex anni illi⁹ q dr h peccator eo q vltimatuz consiliū dedit de morte christi. Joh. xj. e Et diabol⁹ stet a dextris ei⁹ .i. stabit. qꝛ ad hoc a diabolo excitabat principalit: qꝛ cū esset tūc pōtifex poterat alios ad suā sententiā inclinare. f Cū iudicat. istud ad iudā spāliter referi: cui⁹ iudiciū a christo fuit ꝓlatum in cena: cū dixit d iuda: Ue homi illi p quē fili⁹ hoīs tradet ⁊c. Mat. xxvj. Est autē ve cōminatio pene eterne. g Exeat cōdemnatus. qa post ṽba pdicta christ⁹ dedit ei de panē intinctū: q accepto itroiuit in eū sathanas ad ampli⁹ eū possidendū: ⁊ exiuit ꝯtinuo d societate christi ⁊ apostolorum. vt habet Joh. xiij. ⁊ iuit ad pficiēdū ꝓditionē suā: accipiendo cohortē ⁊ a pōtificibus ⁊ phariseis ministros vt traderet in manib⁹ coꝝ iesum. vt habet Joh. xviij. ideo subdit: h Et oratio eius fiat in peccatuz. Hic accipit orō p ratione oris: ꝑm interpretatione nominis oratio oris ratio: ⁊ hec oratio non fuit directa ad deum sed ad principes iudeorū vt traderent sibi societatem armatorum. i Fiant dies ei⁹. Hic cōsequent ponit pdicte culpe debita pena ⁊ pmo ipsi⁹ iude spāliter. scdo ꝑpli iudaici generalit. ibi: Mutātes. Circa primū dr: Fiāt dies ei⁹ pauci: qꝛ cito suspēdit seipm post q tradiderat christū Matth. xxvij. ⁊ Act. j. k Et episcopatū ei⁹. i. apostolatū. vñ ⁊ epi in ecclia sunt successores apostolorum: vt habetur in decretis di. xxj. ca. In nouo testamento. l Accipiat alter. scilicet beat⁹ Matthias qui loco eius fuit electus Act. j. m Fiant filij eius orphani et vxor eius vidua. scilicet ipsius iude: pro quibus sustentandis fur erat: ⁊ loculos habens tradendo vxori et filijs ea que dabantur pro egenis: vt dicit hic quidam doctor. ⁊ satis concordat ei quod dicitur Joh. xij. vbi cū dixisset iudas de vnguento effuso: Quare hoc vnguentum non venijt: id est venditur trecentis denarijs: et datum est egenis: et subdit euangelista: Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum: sed quia fur erat et loculos habens ⁊c. n Mutantes transferantur filij eius. Hic consequenter ponitur pena populi iudaici generaliter: qui in penam mortis christi per romanos fuit captiuatus et destructus. et primo describitur hec pena. secundo recolitur causa. ibi Pro eo q non est recorda. ⁊c. Circa primum dicitur: Mutantes transferantur filij eius: id ē iudaici populi. o Et mēdicent. omnibus bonis spoliati. p Et ejiciantur de habitationibus suis. quia de tota iudea fuerunt ejecti. q Scrutet fenerator omnē substantiā ei⁹. In trāslatione Hiero. ponit exactor: et iste fuit Tit⁹: q precepit oēm substantiā iudeoꝝ diligent inquiri et auferri. id subdit: r Et diripiant alieni labores ei⁹. id est diuitias cū suis laboribus acqsitas. s Non sit illi adiutor. quia nullus alius populus ausus fuit iuuare iudaicum populū contra romanos: immo etiā Agrippa rex q erat iudeus

De pe. di. 3. c. ni h inde. — 66. di. fe. potro. in glo. — 23. di. c. a. in fi.

Universidad ... Biblioteca

a Pupillis. Cas. Quasi pupilli. vnde et pupilla oculi quasi parua. b In memoriā redeat. Aug. Et pctā patrū eis reddunt: qui a malis eoꝝ non discedūt: sed nō eis qui mutati sunt in christo: qui iā nō sūt filii iniquoꝝ. Si ergo iudas teneret adoptionē quam acceperat: non pertineret ad eum: vel sua preterita vel patrū iniquitas: sed quia rediit ad mala vetusti generis: redit iniquitas patrū in cōspectu dñi: vt in eo puniret. c Cōtra dñm. Augus. i. in cōspectu dñi: qd et alii sic trāstulerūt. d Et psecutus. Aug. Pauper insequi sola seuitia est. alii p diuitiis vel honoribus interdū huiusmodi patiuntur. e Et cōpunctum corde mortificare. Aug. Qui non solet dici: nisi qui stimulis peccatorum punctus ē in dolore penitendi. Sed quia et hi tales sūt membra christi. Ideo et eum quem crucifixerūt iudei persecuti sunt in mēbris. f Maledictionē. Aug. Peccata modo delectant: sed dicitur maledictio: quia tormenta parant. g Quo operit. videtur dicere hic quod supra. Induit maledictionem sicut vestimen. Sed differt: quia supra vestimentuz quo induitur: vt tunica. hic quo operit: vt pallio: quod est in cōspectu hominum de iniquitate gloriari. Zona precinguntur homines vt ad operandū sint aptiores: non impediti finibus vestiuz. Zona ergo cingitur: qui nō repente facit malū: sed dispositū aggredit: et ita discit mala facere: vt semp sit paratus. vnde hic ait: semper pcingitur. h Apud dñm. Aug. Specialiter christo detrahūt q dicūt nō esse ex patre: vel minorē pre. i Mala. Aug. Dicētes non potuisse surgere cū vellent. k Et tu dñe. Cas. Tertia ps vbi precatur vt liberatus resurrectionem consequatur: qz inimici dedecus. l Fac mecuz. Aug. id est operare vt ego in vasa misericordie: vel fac mecū. i. adiuua me fm hominem. m Propter nomen tuū. Augus. Nullis enim operum meritis precedentibus in tantam celsitudinē subiecta est humana natura: vt totum simul verbum et caro: hoc est deus et homo vnigenitus filius diceret: hoc autem factum est vt ab illo qui creauerat per id quod perierat quereretur. vnde hic seq̄tur: quia suauis est misericordia tua. n Quia ege. et pauper. Aug. Egestas et paupertas christi est īfirmitas ex qua crucifixus est. o Sicut vmbra cū declinat ablat' sū. Cas. Sicut ex vmbra declinante fit nox: sic ex mortali carne fit mors.

De pe. di. 4. §. si iudas.

Immuta,

a nec sit qui misereatur pupill' ei'. a
a § Aug. quasi quod de ea generatū ē nō generet et cito transeat.
Fiant nati eius in iteritū: in ge- b
nerationē vna deleat nomē ei'. c
b In memoriaz redeat iniquitas d
a § Aug. Unde vere dicit: reddā pctā patrū in filios. Qd vero p Ezechie. d: Filius nō portabit iniq̄tatē p. de cōuersis ad deū intelligendū est.
patrum ei' i cōspectu domini:
et peccatum matris ei' non de-
§ pater ei' et mater: non vt dño aduersent: sz vt deus mala merita eoꝝ nō obliuiscatur in isto.
c leatur. Fiāt cōtra dñm semper: e
a § parentum eius deleta propagine.
et dispeat de terra memoria eo- f
§ iudas.
rum: pro eo q̄ non est recordat' g
d facere misericordiaz. Et persecu- h i
§ christum.
tus est hominem inopē et mēdi- k
a § id est vt mortificaret.
e cum: et cōpunctum corde morti- l m
§ Aug. Judas furāde de loculis et dñm vēdēdo. Judei dicēdo: sāguis ei' sup nos et s.fi.no.
f ficare. Et dilexit maledictionē et n
a § sicut quādo maledixerūt ceco illuminato. dicentes: tu discipulus eius sis.
veniet ei: et nōluit benedictionē o p
a § ad gentes. b § iudas vel populus.
et elongābit āb eo. Et idūit ma- q r
a § depravarū corp'. § Aug. Foris in corpe i: tus in aīa incidēs in ei' iudicia: q corp' et animā pdit in gehenna.
ledictionem sicut vēstimētum: et
a § depravata anima.
itrauit sicut aqua i iteriōra ei':
a § quia modo delectat eos male facere: vel forsitan fortes se putāt: qz licet impune modo male facere. b § depravatione
et sicut ōleum in ossibus eiūs. Fi- s
a § iude vel populo.
g at ei sicut vestimentū quo opit:
et sic zona qua semper precingit. t
a § non dixit merces sed opus: patet enī q vestimento: aqua: oleo: zona: opera describit qb' eterna maledictio cōparatur. b § pluraliter non vnus iudas est: sed multi qui detrahunt.
Hōc opus eōrum qui detrahūt v x
a § dicentes non esse eum quem lex domini et pphete prenunciauerunt.
h mihi āpud dominum: et qui lo- y
i quuntur mala aduersus animā
a § isti ita. § nota et: quasi qz. et ego. b § geminatio notat affectum orandi.
c § quia eadem sunt opera patris et filii.
k l meam. Et tū dōmie dñe fac me- z a
a § non merita. § gratiā cōmendat.
m cum propter nōmen tuum: quia b
a § queris quod perierat per me. b § passione.
§ ita fac mecum.
suāuis ē misericordia tua. Libē- c d
n ra me quia egenus et paup ego e
a § tristis ē aia mea. § Cas. Cor potuit cōturbari vt caro crucifigi. in qb' vtra natura hois agit.
sum: et cōr meum cōturbatū est f
o intra me. Sicut vmbra cum de- g
a § mortuus. b § Aug. Hoc in mēbris. vnde hic apert' pluraliter dicit: sicut locuste excussi. ergo. i. fugati fideles psecutoribus: qui sunt multi vt locuste. vel salientes de loco ad locum.
clinat ablātus sū: et excussus sū h

noluit eos iuuare: sed magis coniunxit se romanis: vt refert Josephus libro de iudaico bello. a Nec sit qui miseatur pupillis ei': qz milites romani sine misericordia eos partim occidebāt: partim captiuabant multipliciter affligentes. ideo subditur; b Fiant nati eius in inte. et in gene. vna. i. infra tps vni' generatiōis: qz. xlii. anno post passionē christi debellauerūt eos romani. c Deleatur nomen eius. qz illi qui remanserūt de iudeis dispsi sūt p diuersas ptes orbis: subiecti gentib' aliqn: ita q nō faciūt p se pplz habentem aliquā terrā seu dominiū. d In memoriā redeat iniquitas patrū eius et c. qz infra. xlii. annos pdictos illi q tractauerūt de morte xpi erāt mortui saltē p maiori pte: fm eoꝝ iniqtas fuit ad memoriā reducta quādo in vindictam mortis christi captiuitas fuit sup populū inducta. e Fiant ctra dñm semp. i. fiēt: qz illi q remāserunt p maiori pte sunt obstinati in infidelitate: et sic sūt cōtra dñm. f Et dispereat de terra memoria eoꝝ. q̄tū ad bonū: qz de eis nō remanet nisi memoria ad malū eoꝝ. fz qd dicit Prou. x. Memoria iusti cū laudib': et nomē impioꝝ putrescet. g Pro eo et c. Hic recolitur dicte punitionis cā. cū dicit: Pro eo q nō est recordat'. et incipit hic versus in hebreo et in trāslatiōe Hiero. h Facere misericordiā. minus dicit et plus significat. s. q ꝑplus iudaic' fecit crudelitatē maximā in psecutiōe saluatoris. ideo subdit: i Et psecutus est hominē. i. christū de virgine natuz: eius enī deitatē psequi non poterāt. k Inopez et mendicū. Christus enī duxit vitā pauperē valde. l Et cōpunctum corde. id est afflictū mente ex iudeorum ingratitudine. m Mortificare. quia pilato iudicante illū dimitti debere: noluerunt acquiescere. dicentes: Si hunc dimittis non es amicus cesaris Joh. xix. n Et dilexit maledictionem. que imprecatur persecutoribus innocentum Deut. xxvii. et in multis aliis locis. o Et veniet ei. quia persecutionem atrocissimā sustinuit a romanis. p Et noluit benedictionē. que in lege imprecabatur pro operibus misericordie. q Et elongabitur ab eo. quia romani nō fuerunt miserti populo iudaico. r Et induit maledictionem sicut vestimentum. id est fuit circumdatus maledictionibus sicut homo circumdatur vestimento: et quia pena huius maledictionis non tm tetigit iudeos in exterioribus bonis: sed etiam in interioribus corporis et anime. ideo subditur: Et intrauit sicut aqua in interiora eius. s Fiat ei sicut vestimentum q et c. patet ex dictis sententia. t Et sicut zona qua semper precingitur: quia fuerunt ligati: et sic violenter tracti extra terrā suā: et sic captiuati. In fine huius maledictionis concludit psal. loquens in persona christi hominis. v Hoc opus eoruz. id est hec pena que predicta ē p opere malo reddita illis. x Qui detrahunt mihi. id est iudeis qui multipliciter detraxerunt christo: vt p̄dictum est. y Qui loquuntur mala aduersus animam meam. id est vitam meam. De cuius destructione inter se tractauerunt vt predictuz est. z Et tu domine. Hic vltimo ponitur orationis christi superius inchoate consummatio dicentis ad patrem: Et tu domine. id est domine angelorum et hominum. a Fac mecum. s. misericordiam me resuscitando et glorificādo. b Propter nomen tuum. id est vt nomen tuum glorificetur per meam exaltationem. c Quia suauis est misericordia tua. sanans omnes morbos et vulnera. d Libera me. a iudeorum persecutione. e Quia egenus et pauper ego sum. quia vt dictum est duxit vitam valde pauperez. f Et cor meum conturbatuz est intra me. ex iudeorum ingratitudine. g Sicut vmbra cū de. de vita phti p mortē et passionē meaz. h Et excussus sum sicut locuste. id est transiens de loco ad locum fugiēdo psecutionē: vt pz Matth. ii. vbi dicitur

a Immutata est ergo caro xpi: vt misso spiritu vngeret discipulos q ad eos nō venisset si xps nō abiisset. vñ ipe ait: Nisi ego abiero paraclyt' n v. ad v. Et euāgelista ait: Nōdū erat dat': qz iesus nōdū fuit glorificat'.

Joh. 16. b
Ibidem f

b Propter oleū. Augus. id est spiritualem gratiā. vnde christ' dicitur: c Mouerūt capita. Cas. Furiosi cōmotione capitis minātur. Aug. Mouent capita. qz viderūt pendere in cruce: sed nō resurgere: viderunt genua infirmata: sed nōdum quando caro immutata. d Adiuua. Cas. Rogat vt homo, prestat vt deus. e Man'. Aug. Christus. Hec man' et ē verbum apud deū: et fecit eam dū verbū caro factum est. Erat enī sine tēpore fm diuinitatē: et facta est in tempore fm carnem. f Maledicent. Una est maledictio maloꝝ: deus cum benedicit facit quod dicit. g Sic diploide. Alii interptantur pro diaploide duplex palliuz. i. confundantur int' et foris. i. coram deo et hominibus. h Nimis. solet poni nimis pro plus q̄ debet: sed et pro valde. i In medio. Aug. id est in cōmuni vel in corde. k Qui astitit a dextris pauperis vt saluā faceret a per. Diabolus a dextris iude qui diuitias augere voluit vendito christo: sed dominus a dextris paupis: vt ipe dñs sit diuitie paupis. Astitit ei n vt ānos hui' vite augeret: vel vt fortē vel incolumem vel diuitē faceret: sz vt aiaz saluaret a psequētibus. l Psalmus dauid
Psalmus iste septim'. de duabus naturis i christo: plene et breuiter de incarnatiōe et omnipotenti diuinitate christi dicit: Sicut Johannes in euangelio: In principio erat verbum: et verbum caro factum est. Totum hic summatim dicitur quicquid in vtroq testamento continetur. Cassio. Propheta hortatur christo subiici. Cassio. Primo refert propheta verba patris de filio: in quib' natura diuinitatis et humanitatis exponitur. Secundo pater indicat naturam deitatis aliquatenus. ibi: Tecum principium in die virtutis tue et c. Tertio propheta agit de de humanitate christi. ibi: Jurauit dominus domino meo: hoc diuinitatis. Sedere et virgam virtutis tue emittet: hoc humanitatis.

Joh. 1. a

m Psalmus: CIX
Dixit. Cassio. More nostro: vt homo istruat. Dñs dño. psonas discernere et vnā naturā et potētiā accipe.

Sede

a § Aug. et hoc aptius in mēbris. i. fortes panet: id ē christo subtracto defecerūt: sed ne penitus succumbant. factū est quod sequitur. et caro et c.
sicut locuste. Gēnua mea infir- a
mata sūt a ieiunio: et caro mea b
a § Aug. in meli': in gliam imortalitatis: vt in morte deficientes misso spū firmaret.
a b immūtata ē ppter oleū. Et ego c d
§ factus maledictum post mortem.
factus sum opprobriū illis: vi-
§ tanq̄ furiosi.
c derunt me et mouert capita sua. e
§ totum caput et corpus.
d Adiuua me domine deus me': f
a § non debitū operum.
saluum me fac ppt misericordi- g
a § hi. s. p quib' orauit: q fuerāt int illusores.
e am tuaz. Et sciānt quia manus h
tua hec: et tu domine fecisti eaz.
a § neq insultantes. b § bonus.
f Maledicent illi et tu benedices: i k
a § putantes pficere contra me. b § cū exaltatus ē sup celos: et cepit eē sup oēm terrā glia m.
qui insurgūt in me cōnfundan- l
a § Aug. Vt in dextra pris: vl i mēbris letāt'
tur: seruus autē tuus letabitur. m
§ id ē pudeat eos detraxisse mihi quod et in bono potest accipi dum corriguntur.
Induantur qui detrahūt mihi n
a § duplici cōtritione cōtere eos dñe de' noster.
g pudore: et operiāt sicut diplōide o
a § in membris. b § laudem.
cōfusione sua. Cōnfitebor dōmi- p
§ valde. a § ore sit cōfessio ad salutē. b § qd alibi in medio eccle. l. r. § corde credit ad iusti.
h i no nimis in ōre meo: et in mēdio q
k multorū laudabo euz. Qui asti- r
a § ne paupertate. i. infirmitate succūbat: hoc ad iuroriū corpi xpi datū est in oib' sctis martyrib'
tit a dextris pauperis: vt saluā s
faceret a psequētib' aiam meā.
l Psalmus dauid.
§ Remi. i. effectu vel generatione vl eternalit disposuit. a § pater
m Dixit dominus CIX t

vbi dicit q ppter psecutionē herodis fuit portatus in egyptū: et fugiēs psecutionē iudeoꝝ abiit trās iordanē. Joh. x. et alias ppter eoꝝ psecutionē abiit in regionē iuxta desertū in ciuitatē q dicit effrem Joh. xi. a Genua mea infirmata sunt a ieiunio. Jeiunauit enī xps. xl. diebus et xl. noctib' ctinue Mat. iiii. Et postea esuriit ex attenuatiōe corpis: et nō solū ex illo ieiunio: sed etiā aliis laborib' et vigiliis passus est fatigatione corporis que maxime sentit in genib': eo q sustinēt pond' corporis. vnde dicit Joh. iiii. Jesus aūt fatigatus ex itinere sedebat sup fontē. b Et caro mea imutata est in macie. c Propter oleū. i. ex defectu olei in quo notatur tenuitas cibi sui cōdimēto carētis. et huic concordat trāslatio Hiero. que sic habet: Et caro macilenta ē absq oleo. In hebraico sic habetur: Et caro mea macilēta est absq pinguedine. corp' enī christi optime cōplexionatū erat: qz virtute spūsscti formatū fuit q n pot deficere: et ideo in iuuētute habuit ḋuenientē carnositatē: q tn fuit immutata in maciē ex ieiuniis laboribus et vigiliis: ppter qd Joh. viii. dixerūt iudei ad eū. Quinqginta ānos nōdū habes et c. sic ei locuti fuerūt: qz q̄uis hēret tm. xxxii. annos cū dimidio. vel. xxxiii. fz alios videbat tn sat' plus hēre ppter mutationē corpis et faciei ex predictis. d Et ego factus sū oppro. il. vt patet ex supradictis et maxie h fuit in sua passione. ideo subdit: e Viderūt me et mo. ca. s. me deridēdo: sic dr Mat. xxvii. Preterecūtes aūt blasphemabāt eū mouētes capita sua et dicētes: Uach q destruis templū dei et c. f Adiuua me do. d. m. in passiōe cōfortādo. g Saluū me fac ppt mi. t. a morte suscitādo. h Et sciant qz manus tua hec. i. potestas ma q soli mortui resurgere possunt. i Maledicent illi. qz iudei in malicia obstiati aplis gliam resurrectiōis xpi pdicātib' illi maledicebāt Act. xix. Cū aūt qdā indurarent et nō crederēt maledicētes viā dñi corā oi multitudine: paulus descendens ab eis segregauit discipulos et c. k Et tu benedices et c. quia pdicationē apostoloꝝ cōfirmauit per curationes languidoꝝ et suscitationes mortuoꝝ: et alia dei beneficia que dicūtur benedictiōes in scripturis. ideo subdit: l Qui insur. in me ḋfun. quia ex dictis miraculis confundebātur aduersarii veritatis. m Seruus autē tu' leta. qz xps letabat in se et in mēbris suis. n Induant q detra. mihi pu. i. vndiq habeāt causam verecūdie: sicut vestimentū circūdat vndiq. o Et opiant sic diploide et c. in trāslatiōe Hiero. habet: Sicut pallio. et ex dictis patet snīa: qz est repetitio eiusdē snīe sub aliis verbis: sicut solet fieri in orōnibus et cāticis. p Confitebor dño. ḋfessiōe laudis. q Et in medio multoꝝ laudabo eū. qd verificatū fuit in xpo: quādo post resurrectionē discipulis suis apparuit: manifestās resurrectionē suā ad laudē dei patris: et etiā in mēbris suis p que laudauit deū patrē: et laudat vbiq in ecclia. r Qui astitit a dex. pau. i. xpi homīs in se et in mēbris suis. s Ut saluā fa. a psequē. a. m. me resuscitādo et mēbra mea ptegēdo et sua gra viuificādo. Ps: CVIII

Moraliter. Deus laudez et c. Psalmū istū exponūt iudei vt sit eoꝝ oratio p sua liberatiōe de captiuitate moderna: q dispsi sunt p orbē in abiectiōe magna: sed sic ostēdi i expositione lrali nō pt sic expōi: sz de xpi passiōe in q orauit p se et suo mystico corpore et sic exposui: nec occurrit mihi alia expositio spūalis ḋuenientior h ponēda. In ps. cviii. De' laudē. vbi dr in postil. Os peccatoris et dolosi. s. iude.

Additio. i. Judas proditor proprie dicitur dolosus: quia dolose cū osculo pacis dominum tradidit: sacerdotes autem q patenter christum blasphemabant et in eum manus sceleratas iniecerunt: nō dolosi dicuntur proprie: sed trāsgressores seu peccatores.

Additio. ii. In eo. ps. vbi dr in postil. Hoc op' eoꝝ. i. hec pena. Scdm glo. pcedētia q fuerīt singlarit dicta applicanda sūt ipi iud. cū āt h dr plalit. Hoc op' eoꝝ q detrahūt mihi et c. intelligit de iudeis qd videt mag' ppie dictū: licet vtrūq sit applicabile et c.

Dixit dñs et c. Hic incipit secūda ps principal in executione hui' libri: sicut dictū fuit a principio: in qua agit de sacerdotio xpi tn ista diuisio non est precisa: quia cū hoc tractant multa alia: sed est per reductionem ad istud quod in hoc psal. tangitur. Cum pmittit talis titulus in hebreo: ps. dauid: fm pponit lra lamech: ad designādū q dauid est datiui casus et sic apparet auctor hui' ps. qz appropriat ipi dd sic auctori. De materia xo huius ps. dicūt aliq hebrei q est grāxactio p victoria diuinit' ḋcessa abrae de qttuor regib': vt habet plen' Gen. xiiii. et sic exponūt qd dr in pricipio: Dixit dñs dño meo. vt sint vba eliezer serui abrae. d. Dixit domin'. i. de' qui est domin' omnium. Dño meo. s. abrae. Sede a dextris meis. i. sis secur' ptectione mea CIX

Sede. Cal. Post laborē quiesce ⁊ cōregna fm q̄ hō.
A dextris. I. potioribus meis bonis. Et occultus. donec reges mansuetus. Et hoc est donec ponā inimicos ⁊c. Aug. Sede nō solū in alto ⁊ excelsis domineris: sed etiā i occulto: vt laetes ⁊ occulto credaris: q̄ nō est merces fidei: nisi lateat quod creditur. Vo. j. Qui facit est ei ex semine dauid fm carnē. Ex his ūt p̄dictis duo apparēt mānifeste. s. q̄ dō fuit auctor huius ps̄. iste loquit̄ de xpo. b etiā apparet q̄ dictū apli Heb. j. vbi q̄ litterā huius ps̄. phat xpm maiorē angelis. d. Ad quē ārangelox dixit aliq̄n: Sede a dextris meis: quoadusq̄ ponā inimicos tuos scabellū pedū tuox. i. subiectos ⁊ cōfortatiuū

Universidad de ... Biblioteca

a Reges. Aug. Qui volūt vel volebāt delere nomē xpi. b Cōquassauit .i. infirmos reddidit vt nō possent qđ volūt vl volebāt tpe occulte ire qn cadētes sup humilē lapidē cōquassant: vl ad excecationē vl ad cōuersionē. In iudicio aūt futuro manifeste lapis cadēs sup eos cōteret. Vn̄ q offenderit ad lapidē illū cōquassabitur. Sup quē autē ceciderit cōteret eū. Et nūc iudicabit in gētibus vt ruinas nō erectos impleat. c In dicabit i nationib9. Cas. Quasi reges frāgit p supbia: pplos indicat xpi coia peccata: vtrosq vt humilientur ad cōuersionē.

Luce. 20. c

fiet per christū auctoritatiue ex deitate: executiue in hūanitate: q: i forma humana in iudicio apparebit: z hoc ē qđ dicit: Judicabit in nationibus: q: illud iudiciū erit generale. a Impleuit ruinas. In hebreo habet: Funera. q: corpora defūctorū q p morte ruerūt a vita pñti resuscitabūt diuina virtute: z sic replebunt animabus ea viuificātib9: vt sic iusti sint beati in aīa z corpore: z impij dānati in vtroq. ideo sequit: b Cōquassabit capita .i. grauit dānabit tyrānos hui9 mūdi q fuerūt sup alios pncipes z capitanei. c In terra multorū. q: in mult' terris mag' viget z viguit tyrānis q regnū. oñr ostēdit vñ ptās iudicādi meritorie cōcessa est xpo hōi. cū dr: d De torrēte in via bibit. i. de fluxu seu impetu tribulatiōis bibit in via vite pñtis: z maxime in sua passiōe: ppter qđ dixit Jacobo z Johāni Matth. xx. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum? Or autē p torrentē intelligat īpetus tribulatiōis patet Esa. xxx. Spūs eius velut torrēs inundās vsq ad mediū colli ad pdēdas gētes in nihilū. e Propterea exaltabit caput. potestatiue iudicādo z oībus dominādo: s'm qđ dr Phil. ij. Humiliauit semetipm fact9 obediens vsq ad mortē: mortē aūt crucis: ppter quod et deus exaltauit illum zc.

vel conquassabit.
a dextris tuis: cōfregit in die ire
id est in gentibus.
a b sue reges. Judicauit in natiōib9
a humiles nō erectos: cadētes. s. ab altitudie: qua cōtra xpm se erexerūt. b hic de supbis humiles facit.
c iplebit rūinas: cōquassabit capi a b
a vita ista. b vel copiosa: c vnde hoc ei. Aug9. De fluxu mortalitatis nre bibit nascēdo moriendo.
d e ta in terra multorū. De torren c d
a quā vt gigas cucurrit. b pphetia. Augus. q: humiliat9 est z fact9 obediēs vsq ad mor.
f te in viā bibit: propterea exalta e
g bit caput. Alleluia. CX
a laudando. b q: a te ab omni malo liberatus.
b c Onfitebor tibi domine f
a nō labijs ppe. cor de lōge. vt de qb9 dr: Pplō h labijs me honorat cor aūt eorū lōge zc.
hoc dicit fidelis pplus i spe quasi iā sit in angelorū societate. qui sedebūt sup sedes. xij. iudicātes. xij. trib9 isrl. i. inter quos iā nullus iniqu9: sz modo int malos gemit eccl'ia: q qn iusti cōgregabuntur excludēt: hec sūt magna opa. d. e. in. o. v. per quas nullū cōfitētē deserit misericordia: nulli9 iniqtas fit ipunita: quādo flagellat etiā filium quem recipit.
i in toto corde meo: in consilio iu g h
ideo cōfitebor.
k storum z congregatione. Ma i
l gna opera domini: exquisita k

d Uel terra copio. Aug9. Que petōres abundant nutrit.
I. 9. et I. 117. e De torrēte. Cass. De trāsitoria passiōe z turbulēta.
In via. qua itur ad aliā māsionē. f Exaltabit caput. Vn̄ ppter hoc exaltauit eū z dedit de9 illi nomē quod ē sup omne nomen: vt in nomie iesu omne genu flectat celestiū terrestriū z infernorū. z oīs lingua ofiteatur: quia dominus iesus xps est in gloria dei patris. g Alleluia. Cass. Prim9 ps. p oēs litteras alphabeti q indicat pfectos laudatores in ecclesia: sicut qui nō per omnes min9 pfectos: vl vt Hylarius ait: huiusmodi psalmi incipientibus quasi elementa dant. vnde monemur vt ad eruditionem festinemus. Cas. Populus dei ab omni malo liberatus laudat z ad laudem dei inuitat p opib9 suis. Nomē aūt angelice laudis alleluia: et si oīb9 psal. ogruat: ibi tñ pcipue ponit: vbi magna exultatiōe gaudet: q laus figurā hz future. Cas. Popul9 fidelis pmo se dic ofiteri in ogregatiōe iustorū vbi eterna laus. secūdo fideles spūali munere satiatos pmittētes aduētū xpi. ibi: Memoriā fecit. tertio eosdē redēptos asserit z no. tes. mansurū. ibi: Redēptionē. Ps. CX.
b c Onfitebor. Aug. Nō ē h ofessio peccatorū: s laudis. Illa luget. h gaudet. Illa vuln9 medico oñdit: h de sanitate grās agit. i In ofilio. Aug. Nō temere h ex rōne. s. p eternis sic oēs iusti. Cas. In ofilio iusto. Hic nunq inter oēs iustos vbi sūt mixti mali: sed iā videt in futura societate psallere spe rapti ad supna. In cōsilio qđ ē qn cū dño iudicat. In ogregatiōe qñ de toto mundo collecti. k Magna opa. Cas. Hec ē materia z cā ofessiōis. Magna. s. o. d. q de impio facit piū. l Exqsita. cui nihil sile: dū sinit diabolū seuire in bonū suorū. z ne putes p pte laudari addit: In oēs volū. e. quia oīa eximie fac. Que sint opa subdit: Cōfessio. vel vt Hiero. ait: Glīa z decor. q: laudabilia sūt z decora q fac. Justicia ei9 ma. i se cu. se. dū his dixerit. Ite maledi. i ig. eter. ill'
Mat. 25. b Ibidem. c. venite b. p. Magna opa. Quid magnificē

ti9 q iu,

Ps. CIX

Moraliter. Dixit dñs zc. Sicut ostendit multipliciter in expositiōe litterali. psalmus iste loquit de regno christi z eius sacerdotio. Moraliter aūt pōt expōi de quolibet martyre q rex est et sacerdos in celo. Apocal. j. Fecit nos regnū z sacerdotes zc. Ut dicat in psona alicui9 sibi deuoti. Dixit dñs. deus. Dño m meo. itali sācto quē dñm z patronū elegi. Sede a dextris meis. cū angelis beatis. Donec ponā inimicos tuos zc. tortores enī martyrū posuit de9 in inferno sub pedib9 eorū. Uirgā virtut' tue emittet dñs ex siō. potestatē enī glīe martyrū declarauit deus per miracula celitus facta: in quibus honorant in terra. ideo subditur: Domiare in medio inimicorū tuorū. martyres enī multi venerantur vbi fuerūt martyrizati: vt beatus Dionysius in frācia. z beatus Thomas cantuariensis in anglia. z sic de pluribus alijs. Tecū principiū. id est christus qui dixit de seipo Joh. viij. Principium qui et loquor vobis. In die virtutis tue zc. id est tue glorificationis cum alijs sanctis. Ex vtero ante luciferū genui te id est ex occulto predestinationis mee disposui te glorificare. Jurauit dñs zc. id est firmiter disposuit q tu esses sacerdos: eternaliter offerēs deo laudes. Secūm ordinē melchisedech. id est christi qui est rex iusticie. Dominus a dextris tuis ofregit zc. scz tyrānos martyres psequētes. Judicabit in nationib9. in iudicio finali. Implebit ruinas. angelorū electos assumēdo ad ordines eorū. Conquassabit capita in terra multorū. id est tyrānos qui in terris fuerunt capitanei malorum. De torrēte in via bibet. scz iste martyr in sua passione. Propterea exaltauit caput. id est exaltabit in sua glorificatiōe. frequēter enī in sacra scriptura pōit pteritū p futuro: z etiā econuerso.

Psalmus: CX

f c Onfitebor tibi domine zc. In precedenti psalmo actum est de sacerdotio christi z eius sacrificio quod est eucharistia. in isto agitur de eucharistie efficacia: quia sicut baptismus est quedā spiritualis generatio: sic eucharistia est regeneratorum spiritalis nutritio: tamen cum hoc agitur hic de quibusdam alijs operibus diuinis: ex quibus omnibus est laudandus. z ideo huic psalmo premittitur pro titulo: Alleluia. quod significat laudate deum. z est hic duplex dictio: sicut dictū fuit supra psalmo. ciiij. Diuiditur autem psalm9 iste in duas partes: quia primo psalmista deum se laudare promittit. secundo ad hoc ratiōes adducit. ibi: Magna opera domini. Circa primum dicit: Confitebor tibi domine zc. cōfessiōe laudis. g In toto corde meo zc. intellectu scilicet et affectu. z ideo non solum labijs sicut illi de quibus dixit dominus Esa. xix. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. h In consilio iustorum et congregatione. et non in conuenticulis infideliū et hereticorum.
i Magna opera domini. Hic ad propositum rationes adducit. Et primo ex diuinis operib9 generaliter. Secundo ex beneficio eucharistie specialiter. ibi: Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator dominus zc. Circa primum dicitur: Magna opera domini. quod patet in rerum productione: et earum gubernatione.
k Exquisita in omnes voluntates eius. quia si aliquis querat rationem operum dei inueniet q omnia dependent ex eius mera voluntate et gratia: propter quod ex suis operibus est magis laudandus. propter quod subditur:

Cōfessio

tius q iusticare impiū. Sz ne putes q op9 hoīs pueniat hāc magnificētiā dei: ofitēdo petā: q: z ofessio. i. delicti iprobatio: q nōdū qdem ē op9 iusticie: est op9 ei9. qđ h: iniqu9 ē de9 cui9 vult miserādo: quē vult indurādo. Nō: iusticia ei ei9 manet i seculū secli. a In omēs volun. Aug9. Nihil superat voluntatē dei. Qui z si vult vt nō pecces: nō tñ phibet. Si vult parcere penitenti: vult z impenitentē punire: ita d homine semp de9 implet suā voluntatē: q: nihil facit hō de quo nō operet deus qđ vult. b Confessio z magni. Cas. Q. confitebor q: magna sunt opa dñi. Quelibet etiā opera sunt magna: si in eis videat intentio z voluntas: q est ofessio petōrū: z magnificentia bonorū operū: z iusticia. i. merces q iuste datur. c Memoriā fecit. Cas. Scđo dicit fideles copioso munere satiatos promittens aduentū dñi: vt hereditas auide queratur. Aug9. Memoriā fecit mi. suorū. Hunc humilians z hūc exaltās. Sciendū cum qtidie sint opa ei9 mira: reseruat tñ opportune inusitata: que meminerit hoīs infirmitas: sed qđ prosunt miracula: nisi vt de9 timeatur. Quid timor nisi vt misericors escā det timētibus? Esca est panis q de celo descēdit quē nullus meruit: sed miscđia dedit: qđ si huic vite tñ dedit: vt petōr iustificādus verbum carnē factū acciperet: qđ in futura glorificat9 accipiet. d Escā dedit. Cas. Facit cōfessionē z magnificentiā: q: dedit escā. i. bonā voluntatē p spūsctū: vel aduētu xpi timentes pascit: in q remissio est z salus. Escā. Cas. Timentib9 dedit: nō carnalem. q z malis sed corp9 z sanguinē. s. Et vt de aduentu eius accipes. subdit: Memor erit. sicut pmissum est in veteri implet. In seculum. in eternum: q: verba testamēti solida veritate custodit: vt omia impleant. e Memor e. in se. te. s. Aug9. Nec totū dedit: q pign9 de
Mar. 10. c dit. Et nō otristent sancti qui audiūt. Facilius ē camelū intrare p foramē acus: q diuitē intra. in regnū celorū. Quia Ḃtutē operū suorū annunciabit po. suo. que enī hoībus difficilia: deo sunt facilia: vt z diuites faciat intrare in regnū celorū. Ut det illis hereditatē gentiū. Jtem enī est ad gentes. multi enī sunt vocati: occupata est hereditas gentiū: z cameli se humiliantes p foramē acus: id est p cōpungentes passiōis angustias intrant. f Uirtutem operū. Cas. Uirtus operū est q ceci vident: z cetera que fecit nota christiano pplo. Ut det illis here. hec fuit intentio miraculorū vt crederent. g Ut det illis here. Cas. Quasi licet illis det hereditatē: tñ multa patient. h Opera manuū. Aug9. i. virtut'. veritas dū ouersis pmissa dat iudiciū qđ impijs minat. Ueritas. Aug9. Quā sancti martyres tenēt: p q z iudicant hic. Et iudiciū. quo in futuro iudicabunt eos a qbus hic iudicant. Aug9. Opera manuū ei9 ve. z iudi. Teneatur veritas ab his q iudicantur. quo iudicent iudicantes se: z in angelos otra quos luctant: nihil separet a christo. quia: Fidelia oīa mādata nō fallit: exhibz qđ pmisit: nō tñ hic sperandū est vt hic habeat. Sed ofirmata in seculū seculi facta i veritate. z iusticia: q: hoc verū z iustū est vt hic laboret qđ mandat. ibi requiescat qđ pmittit. quia: Redēptionē misit populo suo. a captiuitate hui9 seculi: vt in celo sit requies. Dedit quidē iudeis terrā pmissionis. Sed hoc vet9 testamentū est ad veterē hoīem ptinens: sed nouū mandauit in eternū: vbi nil carnale speret. Cui9 heres quisqs esse volueris: nolo te fallas: nō tale aliqđ adipisci mediteris qle solet hic oculos auaricie ocupiscere: sed qle oculus hoīs nō vidit. Sed pmo penas fuge antequā desideres pmittentē deū. caue minātē: qm sctm̄ z ter. no. ei9. Pro oībus aūt hui9 secli delitijs delitiarū mrem desidera sapiam. Sed initiū ei9 timor dñi: illa delectabit: sed pus donāda sunt tibi debita q pmia postulāda. Nec extollaris: q: timor q intellect9 est: initiū sapie est. Bon9 facientib9. q: periculū est intelligere z nō facere. Laudatio ei9. cui9 timor ē initiū sa. manet. hoc totū premiū est hic finis: hic sedes ppetua: hic mādata ofirmata: hic ē hereditas noui testamenti. l Fidelia. Cas. Quia seruāt seruantes se nō sunt mēdacia. Cōfirmata. nō incassū missa: vt verba humana. Facta. non tm̄ dicta: in veritate: quia omnia complentur. k In equitate: quia omnia cum libera iusticie.

a b in omnes voluntates eius. Con a
a expōit opa. pconial'. delicti iprobatio. b q: vbi abūdauit pctm̄: supabūdauit z grā.
fessiō z magnificētia opus eius:
a incōmutabilis.
et insticia eius mānet in seculū se b
a re cōpleta memoriā dedit significātiū q erāt i veteri lege: ita dedit escā. vel plura noua cōtra ordines rerū fecit: p que eū omnia regere patuit.
c culi. Memōriam fecit mirabiliū c
a natura. b exhibitione quando venit.
suorum misericōrs et miserātor
a non corporalē sed spūalē. i. corpus z sanguinē suum. christum formam iusticie.
d dominus: escā dedit timētibus d
a exper eos vel propter eos timentes. b q: post illud testamētū nō sequetur aliud. c in semine tuo benedicentur om. gen.
e se. Memor erit in seculum testā e
a ita memor erit. completionem. b figurarum significantium.
f menti sui: virtūtem operūm suo f
a iudaico vt apostolis fecit. b ad hoc.
g rum annunciabit pplō suo. Ut g h
a apostolis. b ecclesiam de omnibus gentibus abrae promissam. gentes colendas. his dabis hereditatem tamen.
h det illis herēditatē gentiū: ope i
a executio iudicij. verū iudiciū q dixit passuros discipulos dicēs: nō est seru9 maior. d. s. Q. z si me psecuti sūt z vos psequent. b q iudicabit.
ra manuū eius vēritas z iudiciū. k l
z. sunt eis q iplēt: z nō diffidūt de pmissis.
i Fidelia omia mādata eius: con m n
a cōpleta: vel data ab eo q non mentitur: z qui nihi nisi equum mandat.
k firmata in seculū seculi: factā in

a Confessio z magnificentia opus eius. quādo enī alicui propietas alicui cōuenit excellenter: non solū dicit talis i cōcreto: sed etiā in abstracto: sicut ille cui largitas conuenit per excellentiā. non solū dicit largus: sed etiā ipa largitas. deus autem ex suis operib9 est excellent laudandus vt dictum est. ideo cōuenienter dicitur hic: Confessio z magnificentia opus eius: id est opus dei est confessio laudis siue laus ipa z magnificentia. b Et iusticia eius manet in seculū seculi. Justum enī est q eius voluntas semper impleatur. c Memoriā. Hic ponitur ratio diuine laudis ex beneficio eucharistie specialit. Et primo ponitur huius sacramenti conditio. secūdo eius in stitutio. ibi: Redemptionem. 44. di. c. quādo.
Prima in duas: q: primo ponitur eius conditio respectu pñsentis vite. secundo respectu future. ibi: Memor erit. Conditio autem eucharistie respectu vite presentis est nutritio spiritualis: que fuit figurata in veteri testamēto in māna: quo deus nutriuit filios israel i deserto Exo. xvj. Cibus autē ille sapidus erat valde z nutritiuus bonis. s'm q dicitur Sap. xvj. Panem paratum de celo pstitisti eis sine labore: omne delectamentū in se habentem. malis autem erat insipidus z abominabilis. vnde dicebāt Nume. xxj. Nauseat aīa nostra super cibo isto leuissimo: sic eucharistie cibus sapidus est gustui spirituali: et nutritiuus in gratia ipis bonis: ppter quod dicit saluator Joh. vj. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. malis autē est valde nociuus. s'z q dicitur. j. Corinth. xj. Qui manducat et bibit indigne: iudiciū sibi manducat z bibit. ppter hoc z quedam alia dicit a doctorib9 q istud māna fuit eucharistie figura potissima. figuratū aūt reducit ad memoriam ipa figurā. z hoc dicitur hic: Memoriā fecit domin9 mirabiliū suorū. d Escam dedit timētib9 se. s. corpus suū in sacro eucharistie: p qđ reducunt ad memoriā mirabilia dei q fecit filijs isrl in māna. e Memor erit. Hic oñr describit cōditio seu efficacia eucharistie respectu vite future: habet enī efficaciā introducendi ad vitā beatā si deuote sumat: z ppter hoc viaticū nominat. z quantū ad hoc dicit: Memor erit i seculū testa. sui. hoc est hui9 sacramēti qđ dicit testamentum: vt videbitur. j. f Uirtutem operū suorū. i. efficaciam huius sacramenti a deo nobis collati. g Annunciabit populo suo. quia christus p semetipm hoc annunciauit apostolis: z apostoli ecclesie primitiue: z sic osequēter annūciatur in ecclesia quotidie. que aūt sit virtus annūciata. hic subditur: h Ut det illis hereditatē gentiū: id est vitam beatam ad quā introducit hoc sacramentū: z dicitur vita beata hereditas gentium: eo q omnes gentes inqnantū sunt facte ad imaginem dei: habent quādā aptitudinem ad hanc hereditatē. ppter quod dicitur. j. Thimo. ij. q deus vult omnes homines saluos fieri: et ad agnitionē veritatis venire: quod est verū voluntate antecedente: non tamē voluntate consequēte. i Opera manuum eius. maxime in hoc sacramento. k Ueritas. quia ibi continetur corpus christi verum. l Et iudicium. s. vite sumentibus deuote: z iudicium mortis sumētib9 indebite. m Fidelia oīa māda. z maxie mādatū ei9 de osecratiōe z vsu hui9 sacri: qđ hr in textu euāgelij. n Confirmata in se. se. q: mandata euāgelica sunt miraculis ofirmata. s'm q dr Mar. vlti. Illi aūt profecti

Redemptionē. O pdicauerūt

Universidad de ... Biblio...

a Redemptionē. Cas. Tertio redemptos asserit: τ testamētum nouū eterna gratia ꝯsecratum. b Uel nomen. Cas. i. filius q̄ in humanitate sanctus: potentia deitatis terribilis. ametur ergo aduocat⁹: timeat iudex: ne sis negligens: ne desperes. c Timor domini. Cas. Metus iudicij ianua est cōuersionis: si addat discretio dilectionis. d Laudatio eius ma. Intentio psalmi vnde alleluia prescribit: a laude incepit: in laude finit: q: fidelis a diabolo liberat⁹ gratias agens expressit. q̄d τ hic faciendū sit deuot⁹ τ in celo pagendum: hic q: liberat: ibi quia coronat. Alleluia.

det. [Sanctū]. bonis. [Et terribile]. malis. [Nomē eius. initium sapiētie timor dn̄i]. q: retrahit a malo: τ sic inducit ad bonū. [Intellect⁹ bonus omnib⁹ facientibus eū]. id est facientibus opus timoris predictū. [Laudatio eius τc]. q: talē deū laudabit cū angel' in eternū. In psal. cx. Confitebor tibi.

a hoc dedit enim. christum qui dat redemptionem captiuis.

a **veritate τ equitate. Rēdēptionē** a

a iudaico. non sum missus nisi. a. o. τc. b et p angelos vel aplos.

misit dn̄s pōpulo suo: māndauit b

a duraturum. q: nullum huic succeder. eterna ꝓmittit. b nouum.

in etērnum testamentum suum.

a ergo. bonis. b impijs. c virtus et potentia vel filius.

b **Sanctūm τ tērribile nōmē eius:** c

a τ terror prodest: q: initium sapientie sic intelligitur vt diserere habeatur τ cum amore. b metus iudicij ianua est cōuersionis et via ad sapientiā: etiā iste intellectus q̄ est in timore domini intentus est bonus. i. verus et vtilis.

c **initiūm sapientię timōr dn̄i. Intellect⁹ bon⁹ ōib⁹ faciētib⁹ cum:** d e

a Qui sic intelligunt hoc vt faciant. s. vt p timorem ad sapientiam ascendunt. domini.

d **laudatio ei⁹ manet i seculū seculi.** f g

Additio. j.

Circa expositionē hui⁹ ps̄. attēdendū est q̄ primi versus hui⁹ ps̄. q̄s exponit postillator de diuinis opibus in generali pn̄t ꝓprius adaptari sacro eucharistie: de quo p totū psal. agit: quod sic ptz: nā cū in p̄mo versu dicitur: Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo: in ꝯsilio iustoꝝ τ ꝯgregatiōe: ꝓprie pōt intelligi de sacro: cui⁹ institutio fuit facta in ꝯsilio. s. in secreto apostoloꝝ: vbi eni nos habem⁹ in ꝯcilio: hebraica veritas habz i secreto. Fuit āt h̄ sacr̄m istitutū i cenaculo secreto: vt Mat. xxvj. τ p ꝯsequēs in ꝯcilio iustorū. s. xp̄i τ apostoloꝝ. vsus etiā eius est in ꝯgregatione: q: in vnitate ecclesiastica ad quā ordinat τ figurat. vnde sacramētū vnitatis dicit: τ sic est i congregatione iustorū. s. fideliū. Cōsequēter cū dicit: Magna opa dn̄i: intelligi pōt ꝓprie de h̄ sacramento in q̄ sunt due consecratiōes: sicut τ duplex materia: que q̄dē ꝯsecratiōes sūt: Magna opa dn̄i. nihil eni mai⁹ est seu mirabilius q̄ q̄ per verba sacramētalia sub̄a panis τ vini in corp⁹ τ sanguinē christi trāsubstātialiter ꝯuertant: in q̄ ꝯuersione plura difficilia sunt q̄ in creatione: put. s. Tho. in tertia parte. q. lxxv. ar. viij. in responsiōe ad tertiū argumentū deducit. vnde de istis ꝯsecrationib⁹ posset dici: Magna opa dn̄i. Sequit āt tertio: Exquisita in oēs voluntates eius. Pro quo sciendū q̄ licz voluntas diuina q̄ est ei⁹ essentia simplicissima sit: tn̄ dicunt multe diuine volūtates p modū signi seu effectus. vn̄ mgr̄ in. j. di. xlv. ex hac auctē ps̄. s. Exq̄sita in omēs voluntates: arguit q̄ dei voluntas multis modis accipit: vnde ibidē q̄nq: modos ponit: q̄bus diuina volūtas. s. signi accipit in scripturis. Dicitur enī de⁹ velle illud q̄d p̄cipit fieri: τ isto modo innotuit voluntas diuia circa h̄ sacr̄m. cū de eo dn̄s dixit Lu. xxij. Hoc facite. Scd̄o dicit de⁹ velle illud q̄d ꝓhibet. p hoc enī q̄ de⁹ ꝓhibet aliq̄d fieri: signat se velle q̄ nō fiet: que q̄dē volūtas diuina. s. ꝓhibitiua circa hoc sacr̄m inotuit. vn̄. j. Coꝛ. xj. Quicunq: manducauerit panē τ biberit calicē dn̄i indigne τc. Tertio dicit deus velle illud q̄d ꝑmittit fm̄ Aug'. in enchiridion dicentē. Non fit aliq̄d nisi deus omnipotens fieri velit: vel sinendo vt fiat vel ip̄e faciendo: τ isto modo voluntas dei innotuit in hoc sacramento cum peccatori occulto permittit hoc sacramētū dispensari: vt Aug⁹. dicit super illud ps̄. Manducauerunt τ adorauerunt omnes pingues terre. Quarto dicitur deum velle illud quod consuluit fieri: τ hoc modo innotuit volūtas diuina circa hoc sacramentum: nam licet Joh. vj. legit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis: non habebitis vitam in vobis, per hoc tamē fm̄ docto. non imponitur p̄ceptum necessitatis ad sumptionem hui⁹ sacramēti: sed tn̄ rem sacramenti: put Aug⁹. supra predictum verbū Joh. declarat. vnde sumptio huius sacramēti corporaliter quantū ad populū vel laicos cadit sub consilio potius q̄ sub precepto. Quinto dicitur deum velle id quod fit: τ hoc modo voluntas diuina manifeste innotuit in hoc sacramēto in eius institutione p xp̄m facta: τ in eius vsu ab ecclesia frequentato. sic igit: Magna opera domini. predicta exquisita sunt in omnes voluntates eius: quia exquisite a fidelibus circa illud voluntates dei sunt obseruande. Consequēter quarto dicit: Confessio τ magnificentia opus eius: vbi opus eius accipitur p hoc sacramento ad quod ptinet confessio: quia sacrificiū laudis: similiter τ magnificētia ex magnitudie mirabiliū i eodē ꝯtētorū. Et notant in p̄cedēti versu nomināt hoc sacramētum in plurali. cū dicit: Magna opera domini: ad designandū duplicē ꝯsecrationē: vt dictum est. in hoc autē versu nominatur singulariter. cum dicit: Opus eius: ad denotandum vnitatem huius sacramenti: quod est vnum tn̄ formaliter τ perfectiue: quem modū nominandi tenet ecclia in q̄dā collecta in qua loquēs de hoc sacramento. primo nominat illud pluraliter. cū dicit: Purificēt nos sacra

Nico. de lyra

predicauerūt vbiq: dn̄o cooperante τ sermonē confirmāte sequētib⁹ signis: τ ꝓpter hoc nō pōt subesse falsitas: cū deus nō possit esse testis falsitat'. ideo subdit: Facta in veritate τ eq̄tate. a Redemptionē. Hic ponit ip̄i⁹ eucharistie institutio. hoc aūt sacr̄m christus instituit in cena iminēte sua passione: vt ptz in euāgelio. τ hoc est q̄d
Job. 28. d Pro. 1. a et 9. c Eccli. 1. b
dicitur hic: Redemptionē mi. do. po. su. tūc eni deus pr̄ misit populo suo redēptionē: q̄n christ⁹ ex obediētia dei patris venit ad suā passionē p quā redēptum est gen⁹ humanū. b Mandauit in eter. testa. suū: q: tūc instituit eucharistie sacramētū: q̄d vocat testamētum. vn̄ dixit christus in ei⁹ institutione. Matth. xxvj. Hic est sanguis me⁹ noui testa. τc. τ. j. Coꝛ. xj. dr̄: Hic calix nouū testamētū est i meo sangnie. p h̄ aūt q̄d dr̄ in eternū: designat q̄ huic sacramēto nō succedent alia: sicut sacramēt' ve. le. successerūt noui te. sacramēta. huic aūt sacramēto succedet vita beata in q̄ est plene fruitio ip̄i⁹ xp̄i ꝯtēti in h̄ sacro: cui⁹ deitate beati reficiunt interius τ hūanitate exteri⁹. fm̄ q̄ dicit Aug⁹. sup Joh. q̄ aūt mādat' dei: τ specialit mandato ei⁹ de eucharistia sit firmit obediendū. ostēdit cū dr̄: c Sanctū τ ter. no. ei⁹. q: scm̄ est in se formalit τ effectiue obediētib⁹: τ terribile inobediētib⁹: τ q: p timorē dei declinat oīs a malo. Prouer. xv. iō subdit: d Initiū sa. timor dn̄i. q: recedens a malo accedit ad bonū sibi oppositū. e Intellect⁹ bo. o. fa. eū. i. intellect⁹ diuini mandati ē valde bon⁹ illis q̄ adimplēt mandatū in ope fm̄ veꝝ intellectū ei⁹. illis aūt q̄ nō adimplēt. talis intellect⁹ est mag' nociuus q̄ pficuus. fm̄ q̄ dr̄ Lu. xij. Seruus q̄ cognouit voluntatem dn̄i sui τ nō se p̄parauit τ nō fecit fm̄ volūtatē ei⁹: vapulabit multis: q̄ aūt nō cognouit τ fecit digna: plagis vapulabit pauc'. f Laudatio ei⁹. q̄ impleuit mandatū dei fm̄ veꝝ intellectū. g Manet in seculū seculi. quia eternaliter manet premium operis virtuosi τc.

Ps̄. CX

Moraliter.

[Confitebor tibi dn̄e τc.] In hoc psalmo ad dei laudem inducimur ex operib⁹ ei⁹ mirabilib⁹. cū dicit: [Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo.] τ nō solū ore sicut faciūt hypocrite. Esa. xxix. Populus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ longe est a me. [In ꝯsilio iustoꝝ τc]. nō in ꝯuenticulis hereticorū. [Magna opa dn̄i]. q: nō possunt ad plenū inuestigari nisi ab ipso. ideo subdit: [Exquisita τc. [Confessio τ magnificētia op⁹ eius]. id est ei⁹ opa inducūt nos ad magnifice cōfitendum ei laudis ꝯfessione: τ quoniā eucharistia est opus dei mirabilissimū. subditur: [Memoriā fecit τc]. naz eucharistia reducit ad memoriā mannā in deserto datam: sicut res vera figuram p̄cedentē. [Memor erit in seculū testamēti sui]. id est eucharistie sacramēti. de q̄ dr̄. j. Coꝛ. xj. Hic calix nouū testamentū est in meo sanguine. [Uirtutē opeꝝ suoꝝ in hoc sacro]. [Annunciabit populo suo]. p euangeliū in quo dr̄ Joh. vj. Si q̄s manducauerit ex h̄ pane viuet in eternū. ideo subditur [Ut det illis hereditatē gentiū]. scz celestiū. [Opera manuum ei⁹]. in sacro [Ueritas]. vite sumentib⁹ digne [Et iudicium]. mortis sumētib⁹ indigne. j. Coꝛ. xj. Qui enī māducat τ bibit indigne: iudiciū sibi manducat τ bibit. [Fidelia omnia mandata ei⁹]. q: certitudinaliter reddit premiū ea facientibus. Et subdit actor eucharistie cū dicit [Redemptionē misit dn̄s populo suo]. scz filiū suū q̄ est n̄ra redēptio. [Mandauit in eternū testamentū suū]. scz nouū: cui aliud nō succedet.

nos sacramēta que sumpsim⁹. Consequēter aūt nomiāt illud singulariter. cū subdit: Hoc sacr̄m nō sit nobis reat⁹ ad penā τc. Cōsequēter q̄nto de effectu hui⁹ sacramēti dicit: Et iusticia ei⁹ manet in seculū seculi. nā p hoc sacr̄m confert grā: dicente xp̄o Joh. vj. Panis quē ego dabo caro mea est p mūdi vita. s. spūali gratia aut iusticia dicit: iuxta illud ad Rom. iij. Justificati grat' p gratiā. p quā quidē grām gloria etiam adipiscit. vn̄ ibidē dn̄s dicit: Si q̄s manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. τ sic ꝓprie dr̄: Justicia ei⁹. s. hui⁹ sacramenti manet in seculū seculi. Cōsequēter sexto dicit: Memoriam fecit mirabiliū suoꝝ τc. Circa q̄d notandū q̄ licet māna fuit figura hui⁹ sacramēti: nō tn̄ ad memoriā illius referēda sunt hec verba ps̄. s. Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ. put postil. dicit: Cum q: alie figure p̄cesserūt hoc sacr̄m in ve. le. sic agnus pascalis τ oblatio melchisedech τ hmōi: ad que non pn̄t hec verba referri: cū de eis nō verificaret q̄ essent mirabilia. Tn̄ q: est figuratū meli⁹ figura que ad ip̄m ordinat: sicut rex dignior est q̄ eius imago. vn̄ valde inconuenienter dr̄ q̄ res figurata sit ad hoc vt deueniat in memoriā sue figure: sed potius dicendū est ecōtra. vnde veri⁹ dicendum est q̄ hec est esca salutaris quā dedit de⁹ timētibus se: τ memoriā mirabiliū suorū. s. dn̄ice passionis in qua maxima mirabilia n̄re saluti ptinentia inueniunt. vn̄ cū christ⁹ hoc sacramētū institueret expresse dixit: Hoc facite in meā cōmemorationē Lu. xxij. Ad quā memoriā ꝓprijssime adaptant verba ps̄. cū dicit: Memoriam fecit mirabiliū suoꝝ. vn̄ fm̄ doctores sacerdos celebrās debet actualiter memoriā passionis in mente habere. In eodē ps̄. vbi dr̄ in postil. Sanctū τ tribile nomē eius.

Additio. ij.

Possibile est vt q̄s p timorē dn̄i. s. seruilē recedat a malo: τ cū hoc tamē nō accedat ad bonū: nā timor seruilis pōt esse sine charitate: vn̄ expositio postil. in h̄ versu. s. Initiū sapientie timor dn̄i: nō videtur sufficiēter dicta: sed hec verba ps̄. ad lr̄am expssi⁹ τ verius exponunt a mgr̄o in. iij. dis. xxxiiij. vbi dicit q̄ vterq: timor dei. s. seruilis τ initialis: dicit initiū sapiētie diuersis tamen rōnibus. Nā seruilis dr̄ initiū sapiētie: inq̄ntū preparat locū sapiētie τ ducit ad ip̄am. Initialis vero dicit initiū sapientie: q: est inchoata sapia: q: nō solum recedit a malo ꝓpter vitandas penas sicut seruus: sed etiā ad vitandā offensā diuinā sicut fili⁹: huic tamē secūdo timori. s. initiali ꝓprius applicant verba ps̄. p̄cedentia hūc versum. s. cū dicit: Sanctū τ terribile nomē eius. Nam timor initialis refugit terribilitatem dei. s. penas ab eo inflictas. oritur etiā excellentia diuine sanctitat': quā timet offendere seu amittere: τ sic timet deum inq̄ntū sanctū τ inq̄ntū terribile nomen eius. Continuantur etiā hec verba. s. Initiū sapientie timor dn̄i cū imediate seq̄ntib⁹: magis tn̄ ꝓprie si intelligant de timore initiali q̄ d seruili. Initialis eni timor est: Intellectus bonus oīb⁹ facientibus eū: q: licet nō manet in eternum sicut filialis τ castus: tn̄ opa in eo facta sunt bona simpliciter inq̄ntū meritoria: eo q̄ talis timor nō est sine charitate saltē inchoata: τ sic tal' timor est intellectus bon⁹ oībus facientib⁹ eū: quod nō potest dici de timore seruili quē charitas foris mittit. j. Joh. iiij. Est aūt attendendū q̄ timor dei in sacra scriptura aliq̄n dicit q̄ ē ip̄a sapientia: vt ptz Job. xxviij. q̄d videt ꝯtrariū huic q̄d dicit i ps̄. Initium sapientie timor dn̄i. nihil enim prius est seipso: sed ad hoc dicendū q̄ timor ille q̄ dicit ip̄a sapientia: intelligitur de timore filiali q̄ comparat ad totā vitā humanā p sapientiā regulatā: sicut radix ad arborē. vnde Eccl. j. Radix sapientie est timor dn̄i. cui⁹ rō est: nā sicut radix totā arborem continet virtute: sic filialis timor q̄ semp ē in charitate firmatus totam vitā viri pfecti continet.

Replica.

In psal. Confitebor. quē τ postil. τ Burgen̄. exponūt de sacramēto eucharistie sine magna ꝯtrarietate. Burgen̄. tn̄ extendens alas ad volandū inter cetera dicit: In transubstātiatiōe plura difficilia q̄ in creatiōe: τ allegat ad h̄ scm̄ Tho. iij. parte. q. lxxv. vbi dicitur dubiū an illa difficultas se teneat ex parte dei: rei vl' intellectus nostri. nō primū: quia apud deū nihil est difficile: imo apud intelligentias separatas fm̄ philosophos difficile ē impossibile. alias enī oporteret eas ponere fatigabiles. Nec secundū: quia impossibilitas seu difficultas rei fiende attendi videtur penes incōpossibilitatem terminorū: sed termini creationis sunt magis incōpossibiles q̄ termini transubstantiationis: quia potius se cōpatiunt aliquid τ aliquid: substantia τ substātia: q̄ aliquid τ nihil. Nec tertiū dari potest: quia intellectus facilius capit ex aliquo fieri aliquid: vel aliquid fieri post aliquid q̄ aliquid ex nihilo: supposita igit dei omnipotentia facilius intellect⁹ capit transubstantiationē q̄ creationem. In eodē psal. Burgen̄. de vsu eucharistie allegat id Joh. vj. Nisi manducaueritis carnē filij homis τc. asserens q̄ quo ad populū laicum cōmunio corporalis est consiliū: sed p hoc nō satisfit hereticis modernis: q: ex littera nō habet illud dictum fundamentū: ideo de sacramētali cōmunione nec quo ad clerū: nec quo ad laicum habet vim precepti ad omēs fm̄ verū eius intellectū: q: in eodē ꝯtextu littere declarat: de qua manducatione τ potatiōe intelligi debet videlicet de spirituali. q: seq̄tur: Qui manducat meā carnē τ bibit meū sanguinem: in me manet τ ego in eo. q̄d beat⁹ Aug⁹. exponēs ait: Hoc est manducare illā escam τ bibere illum potum in christo manere: τ christū manentem in se habere: quod nihil aliud est q̄ esse in charitate xp̄i. hoc aūt omib⁹ indifferēter est p̄ceptū saltem implicite: sed nihil directe ptinet ad sacramentalem vel corporalē manducationē hoc verbum: Nisi manducaueritis τc. Nam hoc verbum fuit dictum diu anteq̄ sacramentū eucharistie fuerit institutū. ex illa igit littera de sacramētali communione nō potest fieri argumentū efficax. Nam primo debet existere in rerū natura. de quo agit. C. de iur'. codi. l. quidam referunt. §. j. Nec ad futuras causas extendit rescriptū. e. ti. c. penul. In cui⁹ ca. glo. vide de hoc plures reales ꝯcordantias: quoniā ei quod nondū est non datur priuilegiū: nec potest dici verū vel bonū quod nunq̄ fuit: nec mortuū quod nunq̄ vixit. de eucharistia igitur sacramētali que nondū fuit tam alta sententia proferri nō potuit. quia dicit: Nisi manducaueritis τc. nisi q̄s curiosus heretic⁹ diceret illa verba dicta de vsu sacramenti eucharistie pronostice p modū prophetie: sed sic dicere nō potest in aliq̄ passu sacre scripture fundari: ea igitur facilitate contemnitur qua probat taliter dictū: presertim cū cōstet ex euangelij rotundo textu quosdā huic precepto satisfecisse: quos constat sacramētaliter nunq̄ cōmunicasse: vt patet de latrone Lu. xxiij. τ q̄sdam sub vtraq: specie cōmunicasse: τ tamen huic precepto non satisfecisse: vt patet de iuda. Dicit igitur magister sententiaꝝ in. iiij. dis. ix. ad intentionē beati Augusti. has ꝓpositiones simul esse veras: nō manducans manducat: τ māducans nō māducat. Similiter potest dici de potatione: patent illa ex dictis: q: stat aliquē satisfacere precepto allegato: τ christo p charitate incorporari: τ sic māducare et bibere: qui tamē sacramētaliter nihil pcepit: τ ecōuerso: q: dato opposito sequeret neminem esse in charitate nisi sacramentaliter cōmunicantē: quod est erroneum dicere. In psal. eodē cū postil. exponeret hunc passum: Memoriā fecit mirabilium suorū τc. De figuris τ miraculis in opere dei exhibitis: ponēs exemplū de māna in deserto ministrato: put habet Exo. xvj. hoc Burgen̄. valde incōueniēter dictū putat. Primo obijcit quia alie figure huius sacramēti precesserūt sicut esus agni pascalis τ oblatio melchisedech: q̄ tamē non possunt dici opera mirabilia. Ad quod responderi potest q̄ sec⁹ est dicere de operibus diuinis τ humanis in figura factis. Esus enī agni τ oblatio melchisedech fuerūt figure humano tamē opere facte: et ideo si illa opera fuerūt figuratiua: nō tamē mirabilia. Sz dare māna de celo fuit opus diuinū τ mirabile: ideo sacramētū eucharistie institutū potest congrue dici memoriale operū dei mirabiliū p̄figurantiū ip̄am eucharistiā: inter q̄ exhibitio mānatis fuit mirabili⁹. Et cū scd̄o Burgen̄. obijcit: figuratū est prestanti⁹ figura: sicut rex dignior q̄ regis imago. valde autē incōueniens videt q̄ prestanti⁹ ducat in cognitionē vilioris: igit figuratū nō deseruit ad memoriā figure. Ad hoc dico primo q̄ artis est noticiā aliq̄n procedere a minus notis nobis: sed magis notis nature: τ sic procedit demonstratiue q̄n conclusio scitur p principia: que ante actualem demonstrationem est ignota ex primo posteriorū. Illa via processum est in angelis a cognitione matutina ad vespertinam: videlicet a cognitione rerum in diuina essentia relucentiū ad cognitionē rerum in proprio genere. Res autem cognoscibiles prestanti⁹ esse habent in essentia diuina: quia eminens q̄ in ꝓprio genere: quia dependens: quod ostendere requirit aliū tractatum: sed sufficit q̄ principiū in quo fundat Burgen̄. suum argumentū non est generaliter verū. Secūdo dico q̄ oppositus ꝓcessus sciendi prouenit ex defectu intellectus coniuncti: τ ideo dicitur processus quo ad nos: sic enim procedimus a confusis ad determinata: sicq: accidentia magnam vim conferunt ad cognoscēdum q̄ quid est. Scd̄m illum modum principium Burgen̄. potest habere colorem. Sed ad propositum dico q̄ sicut supra circa Exo. iij. dictum est. figura aliquādo precedit figuratū vt in proposito: aliquādo ecōtra: sicut in signis prenostic'. Primo modo figuratum est rememoratiuum figure: patet hoc quādo

Universidad de ... Bib...

xp̄s exultauit sup pupillū: dr q recordati sūt discipli: q: hoc scēpta sūt d illo. Et qñ expulit vēdētes a tēplo recordati sūt discipu/li. q: scptū ē: Zel' dom' tue comedit me ꝛc. Ecce factū ducēs i recordatiōnē signi. Similit' ē i exēplo burgeñ. q: imago ē po sterioz rege a ip̄fectioꝛ: tū facies reg' duc' i ꝯgnitiōnē imagīs. i pnostic' at sec' ē: put dcm̄ ē supra sepi'. Et āt burgeñ. dicit illū passū expōi debere d mirabilib' i passiōe xp̄i gest': q: mi/rabiliū memoriā dic eucharistie istitutionē. Sz cū memoria ꝑ pte sit ꝑ se sit ꝑterito: mirabilia āt i passiōe xp̄i exhibita tpe istitutio/nis eucharistie nō erāt ꝑterita sz futura. Impropē igr diceret psalmista hāc istitutionē illoꝝ memoriā: dixisset poti' illoꝝ pre ambulū a significationē: puto bñ celebratiōnē a cōsecrationē eucharistie fore memorale passiōis: a ad h tēdūt argumēta bur geñ. ex illa lrā: Hoc facite i meā cōmemorationē: sz istitutio nō est memoria, put dictū ē. Illō aūt qō burgeñ. mouet circa illō: Initiū sapientie timoꝛ dñi ꝛc. nō est ꝯtra postil. bene visum.

Glo. ordi.

a ¶ Alleluia reuersionis. Aug'. Ag/geus a Zacha. longo post dauid fue/runt: cōpletisq lxx. annis trāsmigra/tionis: tūc sub dario rege persaruz hi duo ꝓphetauerūt. qō ad renouatiōez tēpli ptinere, videbat: q̄ significat re/parationez noui' ipsi ex ruina ade: vt posset imaginē noui hois: vt post ca/ptiuitatē hui' seculi qō septē dierū re/petitione voluit a longinque pegrina tionis miseriā: q̄si post. lxx. ānos eter/naliter solidet. ¶ Cas. Perfectio hu/ius edificij est illa ineffabilis pax sapi entie: cui' initiū est timor dñi de q̄ inci pit. ¶ Cas. Uel iuxta nominū interpre tationē. Aggeus eni montan' inter/pretat. Zacharias solēnis: qb' signifi cant fideles: q̄ sunt montani. i. alti in virtutib': a solēnes. i. in tribulationi/bus etiā gaudentes. Sicut ergo illi ꝓphete dñm laudauerūt de hac spiritu/ali reuersione: sic christiani q̄ p eos si/gnificant: post absolutionē petōꝝ do/minū laudāt tanq̄ a captiuitate libe/rati a hilares de bonis que habent.

b Beatus vir. ¶ Ps. ¶ CXI

b ¶ Cas. Ostendit hic ps. post libe rationē peccatoꝝ: q̄nta sunt bo na fideliū: q̄ retributio ꝑfidoꝝ. Et est etiā hic psal. p oēs lrās hebrei alpha/beti digest'. ¶ Cas. Primo monet ꝓ/pheta q̄d faciat beat' vir: a q̄nta bo/na grā dei mereat: Scdō agit de ad/uentu dñi p quē omēs sunt beati. ibi: Exortū est in tenebris. Tertio impijs aduersa pucire asserit. c ¶ Qui timet do. Cas. Timor mūdi miseras facit: sed timor dei ea appetere facit: p q̄ hō beat' est. In mādatis. hoc timor dei vt velit. Et nō ait faciet: sed volet multū: qō sufficit: quia sufficit velle si ꝑficiendi mandata desit facultas: q: pax ē ho/minib' bone volūtatis: a si nō adeo ꝑficiat in eis: q: tentatio est vita ista: a corp' aggrauat: a terrena inhabitatio depmit sensum multa cogitantē. d ¶ Potens. Aug'. Cas. Ecce ꝑ/mia illius beati. ¶ Semen ei'. i. merces boni opis. ¶ Erit po tens. in terra nō hac vbi derisui: sed celesti. Uel etiā hic i isto tpe quo min' videt. ¶ Semen opa miscdie: vñ messis eter/na. ¶ Potens: q: re minima etiā vt magna regnū celoꝝ emi/tur. ¶ Generatio. nō carnis sed imitatiōis. Uel opa rectoꝝ. Recti sunt q̄ nō resistūt pr̄i emēdanti: a credūt ꝑmittēti: non credūt perisse opa sua: cū nō eis tpalit' retribuit. Sunt enim q̄ bona illa agūt mercedē hic a deo sperātes vel hoīb' place/re volentes: qō nō beat' vir: a tñ. e ¶ Glo. a di. in do. ei'. id est in cordis secreto: vbi habitat cū spe vite eterne: vbi diui/tie sancte a glia eterna reponunt. Iusticia. hec est glia ei'. he diuitie eius: quā tñ habet a deo. ¶ Manet in eternum. q̄si nō tpaliter beat'. f ¶ Exortū est. Cas. Scdō agit de aduentu dñi: p quē hoīes ex peccatorib' in eternū sunt beati. ¶ Cassi. Exortū est. Supra dixit bona beati: nūc vñ beat'. Lux gra/tior q̄ in tenebris: sed nō alijs lux nisi rect' corde. qō lumē do min' miserator a misericors. Qui pi' ꝯfitētib'. iust' ꝯtēnēti/bus. Sed ne terreat iusticia: q: suauis a grat' est deo q̄ mise/ret: ꝯdonando alijs q̄ sibi veniā meret: a dat alijs quod est cōmodare: vt det' ei in futuro. hec sūt duo officia benignita/

Luce. 10. f tis. vñ: Dimittite a dimittet vob: date a dabit vob. h de illo supiori v'bo pēdēt. Glia a di. i do. ei'. h facta sūt smōes qb' defendet i iudicio: qō nō erit ei sine misdia: q: miscdiaz fecit. Hoc a similitudie pmeditāt' cāz suā dr: vt eā firmis allegatiōi/b' a assertiōib' i iudicio pmuniat. g ¶ Uel mi. Cassio. Qui dat egētib'. Cōmodat q̄ mutuū ꝑstat: post tātūdē receptur'.

¶ Paratū

a Alleluia reuersi onis çacharie

et aggei.

b Beatus vir qui ¶ CXI timet dominū: in māda

b tis eius volet nimis. Potens

in terra erit semē eius: generatio

c rectorum benedicetur. Gloria a diuitie in domo ei': a iusticia ei'

f manet in seculū seculi. Exortum est in tenebris lumē rectis: misē/ m ricors a miserator et iustus. Io/ cundus homo qui miseret' a cōm modat: disponet sermones suos

Nico. de lyra

b Beatus vir ꝛc. ¶ Ps. CXI Huic ps. ꝑmittit pro titulo Al leluia: cuius expositio est dicta supra. i aliqb' tñ libris addit' ipsi alle/luia: reuersionis aggei a çacharie: sed hoc nō est in hebreo nec i trāsla. Hie/ro. a iō videt' esse additū ab aliq̄ expo sitore ꝑ sua volūtate. Ad intellectum aūt hui' ps. sciendū q licz beatitudo sit reddēda ꝑ opib' v'tuosis genera/liter: tñ p q̄ndā appropriatione dr red denda ꝑ opib' miscdie specialit'. Us dicit saluator Matth. xxv. Uenite bñ/dicti p̄ris mei possidete paratū vobis regnū a ꝯstitutiōe mūdi. esuriui eni et dedisti mibi māducare. sitiui a dedisti mibi bibere ꝛc. a ꝑpter h in h ps. dicit reddēda felicitas ꝑ opib' miscdie. et pmo ōndit ꝓpositū: a scdo de imiseri/cordib' oppositū. ibi: Peccator. Pri/ma in duas: q: pmo ōndit ꝓpositū de felicitate in via. scdo in patria. ibi: In memoria eterna. Circa pmū sciendū q felicitas q̄ pōt h̄ri i vita p̄nti: pnci/paliter ꝯsistit in bonis anie interiori/bus. secūdario vero seu accidētalit' ꝯsi stit in bonis exteriorib': put sūt ip̄is virtuosis q̄dā instrumēta virtut'. sm q dicit Amb. sup Lu. Sicut diuitie i/pedimēta sunt reprobis: ita ꝓbis sūt adiuuamēta virtutis. a iō ps. in hac parte ꝑmixtim loq̄tur de istis a de il/lis. d. Beat' vir. s. in p̄nti: in q̄ pro bo/no virtut' habito in reb' beatitudo futura i spe. b ¶ Qui timet dñm. timore filiali q̄ reformidat offensam. iō subdit': c ¶ In mā. ei' vo. ni. istud nimis nō im portat vitiū sed affectū intēsum ad iplendū dñi ꝑceptū: a potiss sime in opib' miscdie: a q: int' oīa bona exteriora bonuz ꝓlis est ꝑcipuū. iō sequit': d ¶ Potēs i ter. erit se. ei'. h freq̄nter videm' ꝯtingere q hoīes misericordes hūt filios potētes sibi succedētes: sicut salomon potētissim' successit dd pio a miseri/cordi. Et q: potētia tpalis nō est laudabilis nisi habeat boni/tatē moris annexā. iō subdit': e ¶ Generatio rectoꝝ bñdice/tur. q: bonū ei imp̄eabit' a ꝑplis ꝓpter bonū virtut'. f ¶ Glo/ria. i. bona fama. g ¶ Et diuitie. i. tpaliū abūdātia. h ¶ In domo ei'. i. in familia timent' deū: a opa miscdie facientis. i ¶ Et iusticia eius. i. meritum sue iusticie. k ¶ Manet in se/culum seculi. hoc est diu in filijs suis sibi succedentibus. sm q dr Exo. xxxiij. Qui custodit miscdiam in milia ꝛc. l ¶ Ex/ortū est in tenebris lu. rec. cor. q: recte viuētes in p̄nti inter pec catores tanq̄ in tenebris illuminant' specialit' a deo lumie sue gratie: p quā inhabitat mentē. a ꝓpter h subdit': m ¶ Mise ricors ꝛc. q. d. illud lumē est ip̄e de' illuminās mentē: a p illu minationē creatā speciali mō inhabitat mētē: q̄ est misericors q̄ntū ad habitū miscdie. n ¶ Et miserator. q̄ntū ad actū. nō est p h intelligendū q in deo sit aliq̄ distinctio habit' a actus sicut in nobis: sed ꝑfectionē diuinam apprehendere non possu mus prout est in se: nec p consequens nomiare: sed sicut est in nobis vbi habitus virtutis a actus realiter distinguuntur. o ¶ Et iustus. q: semp iusticia cū misericordia ꝯcurrit in diui nis operib'. In trāslatiōe vero. lxx. addit': dñs: ad ōndendū q illud qō dicit' hic: Misericors a miserator a iustus. refertur ad ip̄m deū. p ¶ Iocundus hō qui miseret'. dando liberalit' non potentibus reddere. q ¶ Et cōmodat. gratis potētib' reddere. ille enim qui sic operatur ex habitu misericordie ope/ratur iocunde: quia sm pbm. ij. ethicoꝝ. signū habit' genera ti est delectatio in opere. r ¶ Disponet sermones suos in iu dicio. i. recte rōnis: vt oīno caueat a temeritate locutiōis.

Quia in

a ¶ Paratū cor eius. Aug'. Patet itaq̄ q h nō sua quærit: sed q̄ sunt xp̄i. labores patienter sustinet: ꝓmissa fidenter expectat. ¶ Cas. Uel si quis mala minat': nō timet: sed paratum. b ¶ Dispersit. Sperat nō temere: quia dispersit. c ¶ Dedit pau. Aug'. Ecce iste emebat quod nō videbat: sed ille the saurū i celo seruabat: q̄ esurire a sitire i pau/perib' dignat' in terr'. d ¶ Iusticia. Cas. Sua dedit: a iuste a pie vi/xit. vel q̄ dat sua iustici am operat'. e ¶ Cor/nu. Cas. Quia h hūi/lis ibi p̄stātē habebit. f ¶ Peccator videbit. Cas. Tertio contraria impijs pucire asserit. ¶ Cas. Bonis beatoꝝ hortat'. malis inimico rū terret: a est iste psal/mus institutori' fideli um. g ¶ Irascetur. di cens: Quid nobis ꝓ/fuit supbia a diuitiarū iactantia. h ¶ Allelu ia. Cassi. Quia merito laudādus qui merito humilitatis gētes assu mit: titulū ps. expōit. Alleluia eni vt dixim' interpretat' laudate. d. glit' a psalm' incipit.

¶ Ps. ¶ CXII

i Laudate. Cassi. Primo monet ꝓpha deuotos vt laudent iugiter: et vbiq̄ predicent. Scdō ip̄e facit qō monet ali/os. i. laudat deum. ibi: Quis sicut dominus. Ad laudē ergo monēs ostendit: q̄ a quē et q̄/diu a vbi a quare lau/dēt. dicēs: k ¶ Pue/ri. Cas. Non sensu sed malicia: maxime super

1. Co. 14. d bia. i. hūiles. vñ: No/lite pueri effici sensib': s malicia. paruuli esto/

26. q. 6. c. mistrare. in glo. te vt mentib' ꝑfecti si/tis ¶ Aug'. Cas. Lau date dñm pueri simpli/ces et puri qui debent laudare. ¶ Nomen laudat q̄ virtutes ei' ꝑdi/

Luce. 22. c cat. Pueri intrāt p angustū. Ideoq̄ facta con tentione inter aplos q̄s coꝝ maior esset assum/psit iesus paruulū a statuit in medio discipulo

Mat. 18. a rū. a ait: Qui nō hūiliauerit se sic paruul' iste: nō intrabit in regnū celoꝝ: a ideo nemo intrat nisi pueri in regnū ce. ꝓstrata enim supbia: ex ore infantiū ꝑficit' laus. Indigne aūt cantant ista q̄ se magnos putāt. Qui cognoscētes deū nō sicut deū glorificant aut grās agūt. Et quia illi soli digne laudāt q̄ sūt tanq̄ pueri. Iō post oīa dic puer. Bñdicam' dño. vl' laudate nomē dñi. l ¶ Sit no. Cas. Ecce dixit q̄ a quez lau/dare debeāt. deinde subdit: Q̄diu laudād' sit scz sp. ¶ Cas. Sit no. d. Ne ad horā putetis me impare laudē nec localit'. Sz ¶ A sol' or. Per circūitum eni solis q̄si p quandā lineā mundū significat: in q̄ toto laudādus est de'. Per gē/tes omia terrena. p celos oīa celestia notat. vt p hec duo oēs creaturas i dicet sibi subiectas. Uel p gentes carnales. p celos spirituales.

¶ A solis

in iudicio: quia in eternum non a cōmouebit'. In memoria eterna b eris iust': ab auditiōe mala nō ti c a mebit. Paratum cor eius spera/ b re in domino: confirmatū est cor c eius: nō cōmouebitur donec de/ f g b spiciat inimicos suos. Dispersit b dedit pauperibus: iusticia eius i k c manet i seculū seculi: cornu eius l f exaltabitur in gloria. Peccator m n g videbit a irascetur: dētibus suis o fremet a tabescet: desideriuz pec/ p b catorū peribit. ¶ Alleluia.

i k Laudate pue/ ¶ CXII q ri dominum: laudate nomen do l mini. Sit nomen domini bene/ r

a ¶ Quia in eternū nō cōmouebit'. s. a stabilitate virtut'. b ¶ In memoria. Hic ꝯñter agit' de felicitate post hanc vitā reddenda ꝑ opibus miscdie. cum dicit': In memoria eterna erit iust'. a accipit' hic iusticia ꝓut dicit' de virtute misericordie. Iusticia eni vno modo accipit' ꝓ oīni virtute. c ¶ Ab audi/tione mala nō timebit. quā audient imisericordes in die iudicij Matth. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. sequit': Esuriui a nō de/distis mihi manducare. Sitiui a nō dedistis mihi bi/bere ꝛc. Sed bonā auditionē quā audient misericor des: Uenite benedicti patris mei ꝛc. sicut allegatum est supra. d ¶ Paratū cor eius sperare in dño. non in reb' caducis a defectibilib'. e ¶ Cōfirmatuz est cor ei'. in bono p habituz virtutis a grē. sm q dr ad Heb. xiij. Bonū est grā stabilire cor. f ¶ Nō cōmo/uebit'. a stabilitate v'tutis deo ip̄m ꝯseruāte. g ¶ Donec despiciat inimicos suos. i. spūs malignos qui tūc ab hoīe despiciunt' q̄ñ de eis habet plenū tri/umphū: qō est in morte q̄ñ decedet in statu grē. Et q: predicta meret' hō p opa misericordie. iō subditur: h ¶ Dispersit. ꝓpter amorē dei sine aliq̄ acceptatiōe. i ¶ Dedit. liberaliter absq̄ spe retributiōis terrene. k ¶ Pauperib'. xp̄m repsentātib' Mat. xxv. Quod vni ex minimis meis fecist': mihi fecist': a nō adulatori bus seu histrionib': qb' multi dant abundant': a ni/hil paupib'. l ¶ Cornu ei'. i. potētia tpalis q̄ vsus est ad bonū virtut'. m ¶ Exaltabit' in glia. s. cele sti: vbi augmētabit' ei' potētia. n ¶ Peccator. Hic ꝯñr ōndit' q imisericordib' reddet' oppositū. s. dolor a tristicia. qō pōt exponi de p̄nti vita sic: Peccator vi debit a irascet': q: impi' videns ꝓsperitatē iusti con/turbat': a nō solū interi' sed etiā exteriori signo. ideo sequit': o ¶ Dentib' suis fremet a tabescet. q: mot' animi redundat ad corp'. p ¶ Desideriū petōꝝ p/ibit. q: petōres desiderant ꝑmanere in tpali ꝓsperita te: a deficit eis in morte: a aliq̄ñ valde repente. Alio modo exponit' de vita futura in q̄ impij torq̄bunt' nō solū de pena sibi inflicta: sed etiā de iustoꝝ glia: q: li/cet ip̄am nō cognoscāt intuitiue a particularit': tñ co gnoscunt abstractiue a generaliter inq̄ntū in q̄dam generali sciunt eos esse in maxima delectatiōe: qō fa/cit ad augmentū sue miserie. ¶ Ps. CXI

26. di. h. is ipsa.

Moraliter.

[Beatus vir ꝛc.] In hoc psalmo declarat' q vera bea titudo ꝑ misericordie opibus sit reddēda: a imiseri/cordib' miseria infligenda: sicut expresse dicit' Mat. xxv. Ibunt hi in suppliciū eternū: a sic litteralis sen/sus est simpliciter moralis. ꝓpter qō de alio ptrāseo.

¶ In ps. cxj. Beatus vir ꝛc.

Additio.

q ¶ Psalmus iste sumit exordiū ex vl timo versu precedētis. ibi eni tra/ctauit psal. de timore filiali. cum dicit: Intellect' bo/nus oīb' facientib' eū: vt supra expositū est. In h au tē declarat opa pia ad timentē deū tali timore ptinen tia: quoꝝ principale est diuinis mādatis obediri cū promptitudine voluntatis. de quo dicit: In manda/tis eius volet nimis: id est vehementer a prompte ad timentem dominum. tali timore pertinet etiam opera facere exemplaria: quibus videntes ad similia pro/uocentur. a de hoc dicit: Potens in terra erit semen eius. quod intelligi de/bet de semine spirituali: quod in terra bona potens est multum fructum af/ferre. Sed cum dicitur: Generatio rectorum benedicetur: non est intelligen/dum de generatione carnali: cum multi timentes deuz tali prole careant: sed potius intelligendū est de generatione sm imitationē operū: iuxta illud Io/han. viij. Si filij abrae estis ꝛc. exponant' ꝓut in postil. ꝛc.

F. 134.

Job. 1. d

q Laudate pueri dñm ꝛc. Huic psal. ¶ Psalmus. CXII premittitur pro titulo Alleluia: q: in eo psal. inducit ad laudez dei ex consideratione sue excellentis prouidentie: qua abiectos et depressos iniuste aliq̄ñ subleuat ad statū magni honoris a glie: q: Ioseph subito eleua uit de carcere ad hoc q esset prepositus egypti: a secūdus a rege Genes. xlj. Et sm hoc psal. iste in duas partes diuiditur. quia prima psalmista ad laudē dei inducit. secundo ad hoc rationem adducit. ibi: Excelsus. Circa primū di citur: Laudate pueri dominum. non accipiuntur hic pueri ratione etatis di/scretione carentes: sed accipiuntur hic pueri pro subiectis et ministris: sicut dixit achimelech ad dauid de viris qui erant cū eo. j. Reg'. xxj. Si mūdi sūt pueri maxime a mulieribus manducent ꝛc. a hoc modo loquitur frequenter scriptura. Omnes autem sunt deo subiecti a eius seruitio a laudibus obliga ti. r ¶ Sit nomen domini benedictum. i. sicut est in seip̄o benedictū: sic be/nedicatur a subditis non benedictione consecrationis que fit tñ a maiori: s benedictione laudis que impenditur a minori.

 Ex hoc

a ¶ A solis ortu. Aug⁹. Hic dicit ꝙ vbiqꝫ debeat laudari. ¶ Uel celos. Aug. Aplos. p quos regnat in gētib⁹: ꝛ est. iō ad laudes inuito: qꝛ sup omēs est regnaturus.
b ¶ Quis si. do. Cas. Scđo ipe facit qđ alios monet vt et facto alios doceat. Quis. nullus q̄ p se possit. ¶ In al. angel' ꝛ sanctis: et licet altus nō despicit humiles. ¶ Humilia. hi sunt q̄ dono ei⁹ alti fiunt: et in eis sedet. ¶ Respicit hu. ı̄ ce. Humiles singulos. ¶ In ter. sctos. Quos ita respicit sicut econuerso odit supbos. ¶ Suscitans a ter. de labore corpis. ¶ De ster. erigit cui carnis vitia non dominant. ¶ Qui habitat. Aug⁹. Exponit vbi suscitat ꝛ erigit in ecclia scꝫ que ante aduētū sponsi sterilis. modo mr̄ multoꝝ leta ꝛ festa.
1. Re. 2. b ta. Q. nec solum erigit q̄s locet cū principib⁹ iudices: sed habitare facit in domo sterilē: ꝛ sūt filij multi deserte: q̄ si nō om-
Luce. 16. b nia relinquūt: faciūt tñ sibi amicos d̄ mā mona iniquitatis p opa misericordie. d ¶ Et humilia. Aug⁹. Uel les. Eosdem in q̄b⁹ habitat: qꝛ in carne ꝛ in spū humilitas eorū respicitur. ¶ In celo. ꝓpter spirit⁹ libertatē. ¶ In terra. ꝓpter corpis seruitutē. Q. qui humilitatē habēt in spū ꝛ ostendūt in ope. Uel in celo. respicit q̄s vocauit iā: ꝛ habitat in eis. e ¶ In ter. quos vocat vt habitet in eis. Ut potius celi sunt q̄ cum dño iudicabūt. Terra. cetera sctōꝝ multitudo. Humiles tñ hi ꝛ illi. Merito ꝛ celi humiles: qꝛ suscitat a terra prius inopes: etiā adhuc q̄diu in corpore gemūt. f ¶ Sterilē. Aug⁹. Scilicet sa-
Eccl. 17. c ram. i. ecciam gentilē: q̄ prius sterilis fuit: vñ p sarā significat. Eam inquā facit habitare ı̄ domo. i. ı̄ ecclia iudeoꝝ inf ipos iudeos: vt in lapide angulari duo parietes ꝯiūgant: ꝛ fiat vnū ouile. g ¶ Filioꝝ. Aug⁹.
Esa. 49. c Ex psona q̄rū hec dicunt. de q̄b⁹ Esa. ad ecclesiā loquēs ait: Dicūt inquit in aurib⁹ tuis filij quos amiseras: Angustia est nobis in loco isto: fac itaqꝫ nobis ꝛ nunc locū in q̄ commoremur: Tu vero dicis in corde tuo. Quis generauit mihi istos: quis ergo istos educauit mihi? Q. cum sciam me esse sine filijs ꝛ viduam.
b ¶ Alleluia. Cas. Item hic alleluia ex alio negocio ponitur. sicut enim ex diuersis actibus deus laudatur: ita ex varijs negocijs iste titulus annotatur. Ab initio hebrei populi per magna miracula pplo illo exhibita xpo mundo datū ꝓpheta nūciat. p quas similitudines. i. per eorum significata: etiam quisqꝫ christianus liberaī. Erant enim figure mysteriorum spiritualium christi ꝛ ecclesie vt in psal. expositiōe clarescit.

¶ In exitu.

a ¶ ex quo incipitis. ¶ qꝛ incipiet ex q̄ vobis dr: sed sine fine laudare eū: nō vos. etiā cū magni fueritis. b ¶ .i. in progressu. c ¶ in eternum.
dictum: ex h̄ nūc ꝛ vsqꝫ in secu- a
a ¶ vbiqꝫ. b ¶ q̄si p circuitū solis. c ¶ nō apud iudeos tm̄.
a lum. A solis ortū vsqꝫ ad occa- b
¶ sit.
sum: laudabile nomen domini.
a ¶ ideo laudate. b ¶ Aug⁹. homines ꝛ super celos vbi vident fulgere deos quos colunt. i. solē et lunam et huiusmodi.
Excelsus super omēs gentes do- c
a ¶ celi supra se habent quem humiles secum habent in pectore.
minus: ꝛ super celos gloria eius. d e
¶ enim.
b Quis sicut dominus deus no- f
a ¶ quos exaltat sic vt non superbos faciat.
c d ster q̄ in altis habitat: ꝛ humilia g h
a ¶ intuitu misericordie. b ¶ per solam gratiam.
e respicit in celo et in terra. Su- i k
a ¶ illos qui prius inopes erant. b ¶ vitijs carnis. ¶ carnalis voluptatis.
scitans a terra inopem: ꝛ de ster- l
core erigens pauperē. Ut collo- m n
a ¶ ordinibus celi et angelis et hominibus. ¶ angelis. ¶ apostolis.
cet eū cū principib⁹: cum prin- o
cipib⁹ populi sui. Qui habitare p
a ¶ Saram matrē fidelium p omnes gentes. b ¶ in ecclesia inter iudeos.
f g facit sterilem in domo: matrē fi- q
h liorum letantem. ¶ Alleluia.

a ¶ Ex hoc nunc ꝛ vsqꝫ in seculū. i. fm extensionē omis durationis. b ¶ A solis ortu vsqꝫ ad occasū. i. fm oēm extensionē distātie localis. c ¶ Excelsus. h̄ ꝯsequēter psalmista inducit rationē ad propositū que accipit ex excellentia sue ꝓuidentie: ex qua merito debet laudari. ideo dicit: Excelsus super omēs gentes dñs. q̄ntūcunqꝫ sint magne ꝛ diuerse. d ¶ Et sup celos. i. sup angelos qui sunt ciues celestes. e ¶ Gloria ei⁹. quia de omnibus hominib⁹ ꝛ angelis ad suam gloriam ordinat ꝛ disponit. ideo subdit: f ¶ Quis sicut dñs de⁹ noster. q. d. nullus. g ¶ Qui in altis habitat. p sue glie refulgētiam. h ¶ Et humilia respicit. p suā ꝓuidentiā. i ¶ In celo. qꝛ supbientes angelos inde deiecit: et humiliter sibi adherētes in gloria cōfirmauit. k ¶ Et in terra. qꝛ in prima etate rebellātes hoīes in diluuio submersit: ꝛ humilē noe cū sua familia saluauit: ꝛ qꝛ similiter fit frequēter in particularib⁹ psonis. ideo subditur: l ¶ Suscitans a terra inopem ꝛ de ster. i. de loco vili et fetido. m ¶ Erigens pauperē. hoc patuit in manasse rege iuda: q̄ ꝓpter superbiā de regno suo fuit deiect⁹ a deo: ꝛ ab inimicis suis in carcere fetido reclusus ꝛ fame afflictus: ꝛ ꝓpter humilitatē suā inde a deo fuit releuatus ꝛ in regnū restitut⁹. ij. Paral. xxxiij. iō subditur: n ¶ Ut collocet eū cū principib⁹. tanq̄ eis presidens. ꝓpt qđ subdit: o ¶ Cū principib⁹ populi sui. potest aūt hoc referri ad exaltationē humiliū in gloria celesti: in qua collocant humiles cū angelis: q̄ dicunt in scriptura principes: ꝛ distinguunt p tres hierarchias. Hierarchia aūt idem est qđ sacer principatus: et qꝛ dicta exaltatio non solū fit in sexu virili sed etiā muliebri. ideo subditur: p ¶ Qui habitare facit sterilē in domo. dans ei fecunditatē p quam est honorabilis in domo mariti in qua prius erat ꝯtemptibilis ꝛ abiecta ꝓpter sterilitatē. ideo subdit: q ¶ Matrē filioꝝ letantē. exemplū habet. i. Reg. i. de anna q̄ ꝓpter sterilitatem ꝯtemnebat in domo helchane a fenenna: ꝛ concessa sibi a deo fecūditate prolis fuit honorabilis ꝛ letabunda. vnde fecit canticū illud: Exultauit cor meū in dño ꝛc̄. i. Reg. ij. Allegorice exponit ps. iste de abiectione ppli iudaici ꝓpter incredulitatē: ꝛ exaltationē populi gentilis in bonis gratie: eo ꝙ deuote recepit fidem catholicā: ꝛ sic synagoga facta est sterilis et abiecta: ꝛ eccia in fide gentiū facta est fertilis ꝛ letabūda: ꝛ hoc modo loquit apls Gal. iiij. inducens illud Esa. liiij. Letare sterilis q̄ nō paris: erumpe ꝛ clama q̄ nō parturis: qꝛ multi filij deserte magis q̄ ei⁹ que habet virū. Et vocat gentilitatē sterilē ꝛ desertā: quia multo tempore fuit deserta a deo ꝓpter pctm̄ idolatrie: ꝛ sterilis in prole ad dei cultū educate: ꝛ ibidē p̄mittit aplus: Scriptū est: qm̄ abraā duos filios habuit: vnū de ancilla: ꝛ vnū de libera. ꝛ sequit: Hec sunt p allegoriam dicta. hec enī sunt duo testamēta ꝛc̄. Hanc autē expositionē non ꝓsequor: qꝛ diffuse tractata est ab alijs in pluribus locis. Ps. CXII

¶ Moraliter.

[Laudate pueri.] In hoc psalmo ostendit ꝙ deus iniuste depressos subleuat ad honorē non solū in futuro sed etiā aliqñ in p̄senti: sicut ptꝫ de ioseph Gen. xlj. ꝛ sic patꝫ ꝙ sensus litteralis est etiā moralis. Allegorice tñ pōt exponi de abiectione synagoge ꝛ sublimatione ecclesie de gentib⁹ collecte: ꝛ vtrāqꝫ expositionē tetigi in expositione litterali: ꝓpter quod alia non videtur hic ponenda.

¶ In psal. cxij. Laudate pueri.

¶ Additio.

Iste psalmus cū quinqꝫ sequētibus vsqꝫ ad psal. Beati immaculati exclusiue: vocatur ab hebreis Alleluia magnum: id est hymnus magnus: de quo singularē faciūt solennitatem: nam in trib⁹ precipuis festis ꝛ in neomenijs stantes istum hymnū cum maiori cantant solennitate q̄ ceteros ps. totius psalterij. Insup in nocte pasce q̄n agnus pascalis comedebatur: post eius comestionē recūbentes ad mēsam ipm hymnū solenniter dicebant. vnde de hoc hymno ex istis sex psalmis cōposito intelligi debet illud quod imminēte passiōe. Mat. xxvj. ca. legitur: Hymno dicto ꝛc̄. eo ꝙ xp̄s post agni pascalis comestionē hmōi ritū consuetū seruās: hymnū p̄dictū cū apostolis recitauit: ꝙ etiā hebrei hodie agno pascali carentes in illa nocte. s. pasce istū hymnū cum açymis solēniter ꝓut p̄st cantant: in q̄ videnī ꝓphetiçare nescientes: sicut legit de caypha Joh. xj. Nā ipi solū attendunt ad hoc ꝙ in h̄ hymno fit mentio de redemptiōe egyptiaca: cui⁹ memoriā in pascate celebrāt. Sed amplius consideranti in hoc hymno ꝯtinenī non modica mysteria ecclesie vniuersalis spiritualiter a deo redempte incipientis ab abel iusto vsqꝫ nunc: inter que fit mentio de redemptiōe egyptiaca suo loco: vt infra patebit. vnde in hoc hymno ps. sex principaliter facit. Nam in primo ps. ponit quandā prefationē generalem ad diuinā laudē ptinentem: in qua de exordio ecclesie militant' ante legem ꝛ eius ꝓgressum vsqꝫ ad aduentū xp̄i p quē gratia facta est premittit. In secundo. s. In exitu israel ꝛc̄. de statu ecclesie sub lege agit. In tertio ps. s. Dilexi quoniā ꝛc̄. agit de statu ecclesie in ipo exordio redemptiōis ante ipsi⁹ publicationē.

cationē. In q̄rto vero. s. Credidi ꝓpter ꝛc̄. agit de statu p̄mitiue ecclesie publicate. In q̄nto. s. Laudate dñm: agit de statu ecclesie ex duab⁹ gētib⁹ iā vnite. In sexto vero ps. s. Cōfitemini ꝛc̄. agit de statu ecclie nō solū dilatate ꝛ vnite: sed etiā florente ꝛ p̄ualescēte: ꝓut lati⁹ patebit in expositiōe horū ps. in singulari. In h̄ igit primo ps. prefationali hui⁹ hymni ps. viij. facit q̄ sunt notabilia ad dei laudem ptinētia. ¶ Primo enī ośdit q̄s est laudādus. s. de⁹ trinus ꝛ vn⁹. qđ sic ptꝫ: nā in p̄ncipio hui⁹ ps. ter inuitat ad laudē dei. p̄mo. s. cum premittit Alleluia: qđ idē est qđ laudate deū. scđo inuitat ad laudem dei. cū dicit: Laudate pueri do. tertio cū dicit: Laudate nomē dñi. que q̄dem trina inuitatio ad laudē dei in eodē versu seu ꝯtextu singularit est in h̄ ps. vt ptꝫ discurrēti p alios: ꝛ sic satis innuit trinitas ei⁹ q̄ laudaī eo modo: ꝛ forte clarius q̄ in illo verbo psalmi: Bñdicat nos de⁹ de⁹ noster: bñdicat nos de⁹: ꝛ in silibus solet cōiter exponi. vnitas autē eius q̄ laudaī: ośdit in h̄ ꝙ nō deos dicit laudādos: h̄ ꝙ deū. sitr nec dixit: Laudate noīa dñi: sed nomē. eo modo q̄ dr: Mat. vlti. In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Scđo ośdit etiā a q̄b⁹ debet laudari: qꝛ a pueris. s. animi puritate viuētes. Tertio ostēdit etiā q̄diu est laudādus. s. in hac vita ꝛ in futura: ꝛ h̄ cum dicit: Sit nomē dñi bñdictū: ex h̄ nūc ꝛ vsqꝫ in seculū. Quarto ośdit etiā vbi ē laudād⁹. s. vbiqꝫ. ꝛ h̄ cū dicit: A solis ortu vsqꝫ ad occasum. Quinto ośdit etiā quō est laudādus. s. sup oēm laudē cuiuscūqꝫ creature terrestris ꝛ celest'. ꝛ h̄ cū dicit: Excelsus sup oēs gētes dñs: ꝛ sup celos glia ei⁹. Sexto ostēdit q̄dā materia p̄ncipalis ad dei laudē in h̄ hymno p̄ncipaliter ꝯsiderāda. s. diuina ꝓuidētia circa regimē creature rōnal'. ꝛ hoc cū dicit: Quis sicut dñs de⁹ nr̄ qui in altis habitat ꝛ humilia respicit. s. genus humanuū: qđ in parte infima vniuersi cōmoraī. ¶ Septimo ośdit quidā effect⁹ hmōi diuine ꝓuidentie: quo ecclesia fideliū sumit exordiū. s. suscitare hominē a terrenis ꝛ fetorib⁹ peccatorū: ꝛ eū erigere ad statum gratie ꝛ glorie: qđ est maximū opus. iuxta illud: Miseratiōes eius sup omia opa ei⁹. vñ Aug⁹. sup Joh. dicit ꝙ maius opus est ꝙ ex impio fiat iustus q̄ creare celū ꝛ terram. ꝛ de hoc dicit: Suscitans a terra. i. a terrenitate. Inopem in virtutibus. Et de stercore. i. de fetore peccatorū. Erigens pauperē vt collocet eū cū principibus. i. cum angelis. Cum principibus populi sui. i. cū patriarchis ꝛ ꝓphetis: ꝛ in hoc innuit statū ecclesie ante legē in quo nondū erat aliq̄s populus diuino cultui mācipatus: sed quasi singulariter sumebant singuli iusti in diuersis partibus ad societatē sanctorū. ¶ Octauo ostendit ꝙ ex tali suscitatione inopum ꝛ pauperū ꝛ collatione eorū in celestibus fecundata est ecclesia in ꝓgressu temporis: et sic que pri⁹ fuerat sterilis mō multos hꝫ filios. iuxta illud Gal. iiij. ꝛ Esa. liiij. Letare steril' ꝛc̄. ꝛ de h̄ dicit: Qui hītare facit sterilē in domo: mrē filioꝝ letantē. ꝛ in h̄ ꝯtinuat se dicēdis in ceter' psal. h⁹ hymni vt videbiī. vñ ps. iste ꝓpe videī eē p̄fatio ı̄ hmōi laude dīna.

¶ Replica.

In ps. Laudate pueri dñm. vt dicit Burgē. incipit hebreorū hymn⁹: ꝛ continuaī vsqꝫ ad Beati immaculati exclusiue. hunc hymnū cōsueuerūt cū multa solēnitate dicere post esum agni pascalis. vñ opinaī Burgē. ꝙ illud Mat. xxvj. Et hymno dicto exierūt in montē oliuarū: debeat intelligi de isto hymno: ꝙ si ita est nō iudico nec suam singularē expositionē reprobo.

¶ Glo. or.

¶ Ps. CXIII

Exo. 13. a a In exitu. Aug⁹. Hic nō narranī p̄terita sed futura p̄dicunī: qꝛ ı̄ illis gestis futura signabanī: ꝛ iō nō oīa hic dicunī q̄ ibi gesta: sed q̄dā aliter: ne puteī p̄terita recolere. ¶ Cas. Primo dicit ꝓpha' que mira dederit de⁹ hebreis in figura: ꝛ xp̄ianis ı̄ spiritu. Scđo interrogat, q̄re hec facta sūt. ibi: Quid est tibi mare. Tertio inania simulacra gentiū reprobat: et religionē dei cōmēdat. ibi: Simulacra gentiū. ¶ In exitu. Q. cū israel. i. dom⁹ iacob de egypto. i. ꝓplo barbaro exiret.
b ¶ Barbaro. Aug⁹. barbara lingua est q̄ deū nō laudat.
c ¶ Facta est iu. Cas. Sicut ille ppls cū exiret d̄ egypto: sanctificat⁹ est in iudea. i. fra promissionis colendo deū verū: q̄ terra erat aū p idolatriā polluta: ꝛ sicut potēs fact⁹ est in ea. Qui enī in egypto facti fuerāt s̄ui: ibi facti sūt dñi. Ita exeūtes a pctō scīficat in dea. i. cōfessio: ꝛ p eā facti israel p̄nt resistere vitijs. Et h̄: ¶ Uidit mare. i. pctōres seculi. ¶ Jordanis. q̄ varijs desiderijs rapiūt homīes in magnū mare. i. hui⁹ seculi amaricantem maliciā: sed hec in aduentu dñi cessant. q̄si conuersa retrorsum. d ¶ Mare vidit. Aug⁹. Hoc hic aliter dicit q̄ factū est. Ibi legit stetisse ab ea parte qua aque desup fluebant: nec ibi quicq̄ dr de gestiētibus mōtib⁹: sed tā ibi facta q̄ hic dicta figure sunt.
e ¶ Arietes. Aug⁹. Qui collibus vtriusqꝫ testamēti hereticos debellant: ꝛ superstitiones diruunt. Unde alibi:
Ps. 28. Afferte domino filij dei: affer. do. fi. arie. Et serta mansio filiorum israel de egypto venientium fuit helym: q̄ interpretatur arietes: vbi erant duodecim fontes ꝛ septuaginta palme quibus significātur duodecī apostoli et septuaginta discipuli quos in sexta etate elegit dominus: vt per quattuor mundi partes christi victorie palmā portarēt: destruentes gemino cornu vtriusqꝫ testamenti omnē scientiam aduersus christum se erigentem. f ¶ Colles. Cas. A colendo mediocres. non enim hec ad litterā. vñ ꝛ per mare ꝛ iordanem. i. per antiqua facta hec signari nō ambigas que hodie spiritualiter fiunt.

¶ Quid est tibi

a ¶ mēte ope dei. b ¶ viderīt deū.
a In exitu israel ¶ CXIII a
a ¶ de afflictiōe seculi cui renūciant b ¶ ecclie. c ¶ luctantiū: qđ ꝑusq̄ israel. d ¶ a blasphemis gentiū: a q̄bus semoti esse debem⁹: vel a turba demonum.
de egypto: dom⁹ iacob de pplo b
a ¶ confessio. b ¶ que in corde quod purgat cōfessio: ꝛ p eam facti israel p̄nt resistere vitijs et eē filij dei. et hoc est ı̄. po. ꝛc̄.
b c barbaro. Facta ē iudea sanctifi- c d
a ¶ vnde: dedit eis p̄tātem filios dei fieri ꝛc̄.
catio eius: israel potestas eius. e
a ¶ ergo. b ¶ mare seculi retro fit. ¶ vt via ad libertatē pateret. c ¶ descensus humilis. ¶ .i. baptizati ad eū vnde orti sunt redierunt.
d Mare vidit ꝛ fugit: iordanis cō- f g
a ¶ et tūc. ¶ dispēsatores verbi dei apostoli.
uersus ē retrorsū. Mōtes exultā- h
a ¶ duces ppli. b ¶ q̄ semē fidei recepūt. ¶ vel gestierūt. c ¶ nō inuidi: innocētes p arietes generati.
e f uerūt vt arietes: ꝛ colles sicut agni

¶ Nico. de lyra

Ps. CXIII

a In exitu israel de egypto. Huic ps. in translatiōe Hiero. premittiī Alleluia ꝓ titulo: tñ ı̄ hebreo est finis ps. p̄cedentis. In hoc autē ps. inducit ps. ad dei laudē ex ꝯsideratione beneficij populo israel exhibiti in exitu de egypto. ꝛ p̄mo illud beneficium recolitur. scđo ex hoc dei laus ꝯcludiī. ibi: Non nobis. Circa primū recolunī plura mirabilia a deo facta in exitu de egypto: nō tñ fm ordinē historie aliq̄ narrando post: que tñ fuerūt prius facta: sicut freq̄nter fit in scriptura ꝛ maxime metrice cōposita: q̄lis est ista. dicit igiī: In exitu israel de egypto: q̄ habeī Exo. xiij. b ¶ Dom⁹ iacob. qꝛ totus ppls israel descēdit de iacob: q̄ alio noīe dictus est isrl' Gen. xxxij. c ¶ De pplo barbaro. omēs ppli dicunī barbari: except' hebreis: grecis ꝛ latinis: qꝛ alia idiomata dicunī barbara. d ¶ Facta ē iu. san. ei⁹. qꝛ in iudea viguit cult⁹ diuin⁹ ꝛ scīa legis ꝛ ꝓphāꝝ. e ¶ Israel ptās ei⁹. sicut exercit⁹ reg' dr ei⁹ potestas: qꝛ de⁹ p filios isrl' tanq̄ p exercitū suum eiecit chananeos de terra illa: vt hr̄ in libro Josue: ꝛ sic isrl' dr ptās dei: inq̄ntū p potestatē a deo sibi ꝯcessam eiecit gentē illā: ꝛ fm hoc lr̄a ista facta est iudea ꝛc̄. respicit terminū exitus de egypto. In hebreo aūt ꝛ in transla. Hiero. sic habeī: Fact⁹ est iudas ꝛc̄. ꝛ fm hoc respicit principiū exitus de egypto: qꝛ tribus iuda primo intrauit mare rubrū sequēs moysen: alijs formidātib⁹ ꝛ tardantibus: ꝛ sic facta est dei scīficatio: inq̄ntū factū istud declarauit dei sanctitatē: in cui⁹ ꝯfidentia trib⁹ iuda ꝯstanter secuta est moysen. Israel ptās eius: qꝛ ꝓ israele pugnauit cōtra egyptios Exo. xiiij. ꝛ dixerunt egyptij: fugiam⁹ israelem: dñs enī pugnat ꝓ eis cōtra nos. f ¶ Mare vidit ꝛ fugit. qꝛ se in partes diuisit: retrahendo se a medio ad p̄ceptū dñi ac si haberet sensum ꝛ intellectū: qꝛ creatura obedit creatori ad nutū. g ¶ Jordanis ꝯuer. est retror. hoc fuit in exitu de deserto: vt hr̄ Josue. iij. qꝛ aq̄ iordanis ex origine sua descēdētes steterūt ꝛ eleuate fuerūt ad modū collis: ꝛ sic in pte reuertebanī v̄sus locū originis: sic aq̄ flumīs inueniēs obstaculum resultat v̄sus originis locū. h ¶ Mōtes ex. vt arietes ꝛc̄. i. cām exultatiōis dederūt filijs isrl': qꝛ in trāsitu fluuij arnon scopuli ex vna pte inclinati sunt vsqꝫ ad ripā oppositā flumīs: ꝛ sic p̄buerunt trāsitū filijs isrl': ꝛ iterfecerūt insidias ibi latētes ꝯ filios isrl': sicut dictū fuit Nu. xxj. vbi scribiī sic: Sicut fecit ı̄ mari rubro: sic faciet in torrētib⁹ arnon: scopuli torrētiū inclinati sūt ꝛc̄. ꝛ sic dicūī ēt in se exultasse metaphorice: sic ꝛ de mari rubro dictū est. Mare vi. et fu. qꝛ ad modū cognoscēt' iter siccū filijs isrl' prebuit: ꝛ sitr scopuli dicto mō incliati videbāī applaudere aduētui filioꝝ isrl' ꝛ trāsitui.

a Quid est tibi mare. Cas. Sedo interrogat q̄re ħ: vt excitet admiratione & soluit a facie dñi. b A facie. Cas. Una duob᷑ responsio: q: vn᷑ auctor & secta fecit obstupescere: & sua .i. mon. & col. gaudere. xpo enim apparente moti sunt hoies a sua supstitione ad cultū dei. c A facie dei iacob. Et q. q̄reret: q̄s est dñs deus iacob: nō recens: vel qui facit eos luctari. d Petrā. Cas. Dura corda iudeoꝝ: ad aquam baptismi.

De conse. di. 2. c. reuera. vltra mediū.

e Rupem. gentiles: vt & ipi emanent irriguos fontes ꝑdicatiōis. Aug᷑. Id est se prius durū cum ignoraret liquefecit ad irrigandos fideles vt sit in eis fons aque viue salientis in vitā eternā: cū resurgens aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas. Ipse ergo dñs erat q̄si petra & rupes: donec apertis scripturis velut fons influeret atq̄ omnibus credentib᷑ inundaret. dicēs: Si quis si. ve. ad me & bi. f Non nobis. Cas. Cū dixit deū bona dare: petit vt ꝓpter nomē suum det ea: q: merita nō videt in hominib᷑. Gloria est cū imeritis dat. Misericordia: dū peccantib᷑ parcit. Ueritas: dū p̄mia restituit: vel impios punit. Ideo da. g Neq̄n dicant &c. hoc sepe impij imputant bonis afflictis. h Misericordia. Aug᷑. i. reparatione. Ueritate. i. ꝓmissione impleta.

i Ubi est de᷑. eo. Aug᷑. Hoc solent dicere gentes q̄ habent visibiles deos: q: inuisibilem deū colimus. k In celo. Aug᷑. Id est christo homie. fm illud: De᷑ erat in christo mundū sibi reconcilians. Uel in celo. Cas. id est potens sup omēs creaturas. (2. Cor. 5. d)

l Omnia quecūq̄ vo. fe. Per q̄d omnipotens apparet. m Simulacra gentium. Cas. Tertio inania simulacra iprobat & religio dei: q̄ sit vtilis ostēdit. Et est hic pfecta demonstratio in vituperatione & laude. (23. q. 5. c. fi.)

Aug᷑. Ostensa potentia veri dei ex operibus: trāsit ad deos gentiū visibiles.

n Argentū. Aug᷑. Sed q: deus hoc fecit. inquit: opa manuū tuaꝝ hominū. hoc venerant quod inde fecerūt. materiā eni creauit deus: sed stulticia hominū formā addidit.

o Os habent. Aug᷑. Manu sunt formata: sed non habent membroꝝ officia. pl᷑ autem valet in affectib᷑ miseroꝝ forma viuenti similis: q: os habent &c. q̄ ad eos corrigendos q̄d nō viuit: nec officijs membrorū potest vti. Aug᷑. Os habēt. Cur adeo inculcat in multis locis q̄ sunt omibus nota: q: effigies viuenti similis homines seducit: vt putent in ea esse occultū numen: & nō esse sine viuo habitatore: vnde & demonia ad possidenda simulacra inuitant: q̄ in eis sepe fallunt. hec aūt alibi damnat: Omēs dij gentium demonia. Prudētiores vero dicūt se nec idola nec in eis demonia colere: sed que p idola signant: vt p hoc aerem: p illud terram & cetera hmōi. hos transeūt & alij: dicētes se nō colere ipa corpa: sed q̄ illis regēdis p̄sident numina. vt iouē: mercuriū & hmōi: q̄ oia dānat apls: q̄ cōmutauerūt veritatem dei in mēdaciū & seruirēt creature potius q̄ creatori. p Non cla. Aug᷑. Post loqui q̄d est homis ꝓpriū: hoc cōmune addit. vt p bestijs intelligas dictū cetera q̄ dixit cōia nō ad solū hoiem referas. Nā & vidēt & audiunt & olfaciūt & ambulant: vt nō solū homines s etiā beluas simulacris p̄ponēdas cognoscas: vt si pudeat adorare bestiā hec oia habētē: multomagis pudeat te adorare mutū & carens vita sensuq̄ simulacrū. (Sap. 15. d; 3. 95; Ro. 1. c)

q Siles illis. Aug᷑. Uide erubescibilem culturā dū ait: siles. q: vere sunt: vel siles se eis intelligāt. r Dom᷑ isrl. Cas. Hic ostēdit christiane religionis vtilitatem.

Dom᷑ aaron

---

a ouiū. Quid est tibi mare q̄ fu / a

a sed hoc videtes mirant. Aug᷑. id est o seculū q̄ tua impedimēta cesserunt: vt tot milia hominū ad dominū conuertant: & hoc est. et tu iordanis. per euangelium gentu.

a qui varijs desiderijs fluitis. quasi cur vestras consuetudines dimisistis.

gisti: et tu iordānis quia cōuer /

a a tuo proposito. b quid est q̄. quib᷑ dicitur: Euge ser. bone et fi.

sus es retrorsum. Mōntes exul

a quib᷑ dicet. Uenite benedicti patris mei &c.

tastis vt arietes: et cōlles sicut

a ecce cur. a clemētia vel ira quā puidente futurā. Aug᷑. Hiero. a p̄sentia illius qui dicit: Uobiscū sū vsq̄ ad cō. se. vt cognitioe. b que pigra erat comora est vt solidius firmetur.

b agni ouiū. A faciē dñi mōta est b

etiam.

c terra: a facie dei iacob. Qui cō / c

d uertit petram in stagna aqua /

e rum: & rupem in fontes aquaꝝ. d

a Cas. q: hec grā erūpentis aque de petra nō pro meritis: sed illo miserante data est.

b iudeis. c gentibus.

f Nōn nōbis domine nō nōbis: e

sed nomini tuo da gloriam. Su f

a de. Aug᷑. in misericordia vocat impios. in veritate iudicat non venientes.

b per misericōrdia tua et veritate g

a Aug᷑. cum eis non credendus predicat: sed tremendus ostenditur.

g i tua: nequādo dicant gētes vbi h

a querunt vbi est.

est deus eorū. Deus aūt noster i k

a vel in celo sursum alia littera. q̄ omnia corpora celestia et terrestria transgreditur.

b vel in corporalibus vel in spiritualibus.

k l in celō: omia quecunq̄ voluit fe

a deus noster talis est: sed. non veri dij.

b in materia. his maior reuerētia. Aug᷑. habens & lignea et fictilia: sed p̄ciosiora ponit: vt q̄ in his erubescit facilius in ceteris.

m n cit. Simulācra gentium argēn / l

a in forma.

tum & aurum: opēra manuū ho m

a hō qui loquit melior. b hoc propriū hominis: cetera cōmunia homini cū beluis: vt nō solū homines: sed et beluas scias simulacris anteponendas.

o minū. Os hābent & nōn loquē / n

tur: oculos habent & non vide /

bunt. Aures habent & non au /

dient: nares habent & nō odora

a Aug᷑. hoc et simee possunt que manib᷑ contrectant: meliores itaq̄ sunt.

bunt. Manus habent & nō pal /

pabunt: pedes habent & nō am

a Aug᷑. melior est bestia: que et si non loquit: clamorem tamen habet in faucibus.

p bulabunt: nōn clamabūt in gut

Aug᷑. videant ea apertis et viuentibus oculis et adorent clausis et mortuis membris. quia talia sunt simulacra itaq̄.

q ture suo. Similēs illis fiant qui o

adorantes.

faciunt ea: & omnes q̄ confidūt p

a autem. generalis ecclesia. quod nō videtur.

r in eis. Dōmus israel sperauit q

---

a Quid est ti. ma. q̄ fug. &c. q. d. vñ venerūt ista mirabilia i mari rubro & iordane & collib᷑. vt dictū ē. & rñdet: b A fa. do. mo. est ter. q. d. a diuina volūtate pcesserūt ista cui obediunt etiā insensibilia: q: sic ad dei nutū mota ē terra q̄n absorbuit dathan & abyron: ita aq̄ & colles in ṗdict᷑ & ōsilib᷑ alijs. vnde et subdit aliud mirabile factū q̄d fuit in deserto. cū dr: c Qui cō. pe. i stag. aquaꝝ: dādo abūdātiā aque de petra Exo. xvij. d Et ru. in fon. aq̄. Nu. xx. vbi dr: Cūq̄ moyses eleuasset manū pcutiens virga bis silicē: egresse sunt aque largissime &c. e Nō nobis. Hic ex ṗdictis miraculis diuinus honor ōcludit. & p̄mo oñdit q̄ sit honorādus. scdo a q̄bus. ibi: Nō mortui laudabūt te. Prima i duas: q: primo dei glia ex dict᷑ ōcluditur. scdo idolatria excludit. ibi: Simulacra gentium. Circa p̄mū dicit psal. Non nobis dñe. attribuat glia de ṗdictis mirabilib᷑ & ōsilib᷑. f Sed noi tuo. q: in talib᷑ tota rō facti est potentia facient. fm q̄ dicit Aug᷑.

g Sup mi. tua & ver. tua. talia eni facta sūt a deo ꝑ̄po isrl ad declarationē diuie veritatis q̄ ipleuit promissiones factas prib᷑. s. abrae: isaac & iacob: & sic ad declarationem diuine misedie: q: q̄uis ꝑ̄ps israel ipm frequēter ꝓuocaret ad irā: vt in adoratiōe vituli & alijs malis q̄ fecit in deserto: tñ adimpleuit promissum prib᷑ factū: in ħ declarans miscōie sue effectū. h Neq̄n dicant gentes. i. gentiles idola colentes. i Ubi est de᷑ coꝝ. s. hebreorū. si eni nō adimplesset ꝓmissa eis facta: videret gentilib᷑ q̄ defecisset virt᷑ sua: & q: tot mirabilia fecit ꝓ eis: poterant libere dicere gentilibus. k De᷑ aūt no. in celo. q: ibi magis relucet sua ptās: verūtñ q: se extendit ad omīa inferiora: q̄d ptz p ei᷑ miracula facta in mari & i terra: vt p̄missū est. iō subdit: Omnia q̄cūq̄ voluit fecit. l Simulacra. Hic ōñr excludit idolatria: eius p̄mo oñdit vanitas: & scdo latrie vtilitas. ibi: Dom᷑ isrl. Primū oñdit p ħ q̄ idola facta sunt de sensibili materia artificialit. & ħ est q̄d dr: Simulacra gen. ar. & au. q: materia artificialiū ē tota subā eoꝝ. fm phm. ij. physicoꝝ. m Opa ma. hoim. p sculpturā: sic lignea et lapidea. vel p fusurā: sic metallica. n Os hñt &c. oñdit euidenter q̄ careāt vita p carentiā affat᷑: visus audit᷑: olfact᷑: tact᷑ & gressus: qui bus vita manifestat i hoib᷑ & aīalib᷑: & ptz lr̄a vsq̄ ibi: o Siles il. fi. q̄ fa. ea. s. artifices: q: carēt vita spūali: sic illa sensibili. p Et oēs q̄ cōn. in eis. s. idoloꝝ cultores: q: ōfidūt in nihilū: sicut & idolū nihil est. j. Coꝝ. viij. q Dom᷑ israel. Hic ōñter ostendit latrie vtilitas. & p̄mo in euasione mali. scdo in adeptione boni. ibi: Dñs memor. Primum patet per hoc q̄ colētes dominum ꝓteguntur ab eo in periculis: & ħ est q̄d dr: Dom᷑ is. spe. in dño. ipm deuote colendo.

Adiutor.

(margin: Fi. 37.; Fi. 34.)

---

a Domus aaron. Aug᷑. Ne autē videatur maiorib᷑ iam res q̄ inferiorib᷑ est spes. addit: dom᷑ aaron. b Memor. Cas. Ut ōuerteret & cōuersos per eundē bñdixit. c Sup vos. Aug᷑. Quia creuit numer᷑ magistrorū. Sup filios. q̄a creuit etiā numer᷑ sequacium. Ergo vos vtriq̄ patres & filij bñdicti estis dño: q̄ vos fecit celū in maiorib᷑: et terrā in minorib᷑: vel fecit oēm creaturā. d Benedicti vos. d. Qui optauit supra bñdici: iam confisus dicit: bñdicti: q̄d ad deū ptinet: vt & ei seruiat. vere dño: q: etiam celū celi. i. christus est ad honorem domini. Uel celū celi. i. empyrreū ddit domino xpo s3 q̄ homo. Terrā aūt. istam inferiorē dedit. Filijs hoim. vt in ea se purificent. Uel populū predicatorib᷑. vñ: Sicut misit me pater: & ego mit. v. e Et terraꝫ. Aug᷑. In pusillis: sed q: & hi crescēdo fiunt celi: magni sic sunt celū: fre quaꝫ lacte nutriunt: vt sint & celū celi: dū eam sperant in celum verti. hoc aūt celū celi est dño: quia illi magni soli domino docibiles sunt: quia iam non ab homie neq̄ per hoiēꝫ: sed p ipsum deum capiunt sinceritatem & vbertatem sapientie: quibus filijs hominū dedit terram in qua operentur. i. subiectos q̄s excolent ad fructificādū. vñ: Sicut misit me pr̄ et ego mitto vos &c. ergo vtriq̄ celum et terra viuant ex eo qui fecit ea & laudēt. Alit eni moriens: & a mortuo q̄si n sit perit ōfessio. f Celum celi. Aug᷑. Dicit eos q̄ꝝ mentes sic sublimauit vt nulli hoim: s ipi deo docibiles fierent: q̄ꝝ cōparatiōe oīe visibile. i. celū & terra: dr terra quā dedit filijs hoim. i. minorib᷑ vt ei᷑ ōsideratiōe cōijciāt creatorē quē infirmi sine adminiculo adhuc videre non possunt.

g Neq̄ omnes. Cas. Uel non omnes qui descendunt: quia & sancti descenderunt: sed non in inferiori.

(margin: Iob. 6. f; Iob. 6. f)

Alleluia

---

a in deo abiecto. b vñ. vt aūt pdurēt vsq̄ ad finē patiētia: adiutor &c. in agēdis bonis.

in domino: adiutor eorum et a

a contra fraudes diabolicas. b etiam ordo sacerdotū.

a protector eorum est. Domus a / b

a vt et ipi perseuerent.

aron sperauit in domino: adiū / c

a ne eis noceatur.

tor eorum & protector eorum est.

a ideo adiutor et protector maiorū & minorū: q: vtriq̄ timent dominū. hec duo spes & timor beatos faciunt. in omni gente.

Qui timēnt dñm sperauerunt in d

domino: adiutor eorum et pro /

a nō eni nos puenim᷑ miscdiam dei: s3 dñs meminit nri. q̄ diu quasi oblit᷑ videbat. nñ.

b tector eorum est. Dominus me / e

a per filium missum.

mor fuit nostri: & bñdixit nobis. f

ecclesie.

Benedixit domui israel: bñdixit

a pontificib᷑. b s. c nullū gen᷑ excludit.

domui aaron. Benēdixit omnibus qui timent dominū: pusillis

a maioribus benedixit. b aūt. benedictionē: vel numero vestro alios. ita factum est cū de lapidibus suscitantur filij abrae.

cum maiōribus. Adijciāt domi / g

a o iudei. b o gentes.

c nus super vōs: super vōs et sup

a et sic erit. b vtriq̄. patres & filij.

d filios vestros. Benēdicti vōs h

a honori dei. b vos. c in maioribus.

e a domiō: qui fēcit celūm & terrā. i

a autem. q: maiores a solo deo docentur.

b est. a. c populum instruendum. omnia visibilia. in pusillis.

f Celūm celi dōmino: tērram au / k l

a vt p ea cognoscant inuisibilia dei. b minoribus ṗdicatorib᷑. c cum hec ita sunt nō mortui in peccatis.

tem dēdit filijs hōminum. Nōn m

g mortui laudabūt te domie: neq̄

a alijs oim. b q: peccator cū venerit in profundū viroꝝ cōtēnet. c ꝓfundum vitiorū.

omnēs qui descēndunt in infēr / n

vita gratie.

num. Sed nos qui viuimus be / o p

a ex quo incipimus. b s. ꝓgrediendo.

nedicimus domino: ex hōc nūnc q

sine fine.

et vsq̄ in seculum.

---

a Adiutor & pro. eoꝝ est. sicut ptz ōtra pharaonē & ei᷑ exercitū. Exo. xiiij. et cōtra reges chananeoꝝ: vt ptz in libro Iosue. b Dom᷑ aaron &c. licet dom᷑ aaron cōtineret in domo israel: sicut pars in toto: tñ de ea fit specialis mentio: q: ad eā ptinebat sacerdotiū: q̄d est latrie officiū. c Adiutor & pte. eo. ē. sicut ptz in deuoratione chore a terra: eo q̄ volebat sibi & suis vsurpare sacerdotium ōtra aaron & filios eius. Nume. xvj. d Qui timent dñm spera. in do. dicit Ra. Sa. q̄ ħ dicit ꝓpter ōuersos de gentilitate ad iudaismū q̄ nō erāt de filijs israel: & tñ de᷑ erat adiutor eorū simul cū filijs israel: q: multi de talib᷑ ascenderunt cū eis de egypto. vt hr̄ Exo. xij. pōt etiā hoc exponi de gentilib᷑ deū colentib᷑: q̄lis fuit sctūs Iob & multi alij.

e Dñs memor fuit nri. Hic ōñr ostendit vtilitas latrie in ōsecutione boni tpalis & spūalis: & hoc est q̄d dicitur: Dñs memor fuit nri. licet obliuio non cadat in deo: nec p ōsequēs recordatio ꝓprie dicta: tñ fm cōmunē modū loquēdi hominū: dicit recordari aliquoꝝ q̄n facit eis bonū. ideo subdit: f Et benedixit nobis. multiplicādo in spūalib᷑ & tpalib᷑ bonis: q̄d declarat ōsequēter in toto ꝑ̄plo israel. cū dr: Benedixit domui israel. scdo specialiter in tribu sacerdotali. dicens: Benedixit domui aaron. tertio generaliter in oīb᷑ deū colentib᷑: siue sint cōuersi ad iudaismū: siue gentiles recte viuētes: q̄bus psalmista imp̄cat bonoꝝ augmenta. d. g Adijciat dominus. iterū alia bona ōferēdo. h Benedicti vos a domino. p ōsecutionē gratie in p̄nti: & glorie in futuro.

i Qui fecit celū & terrā. ꝓpter quod pōt dare suā benedictionē gratie in p̄nti vita: que p terrā designat: et glie i futuro: que p celum signatur. quod adhuc ampli᷑ declarat dicens. k Celū celi dño. q: ibi magis relucet gloria sua in angelis sanctis. l Terrā aūt dedit filijs hominū. i. habitationi eoꝝ pro vita p̄nti: in qua si debite viuant & deū colant assument ad habitationē celestē cū angelis. fm q̄ dicit Mat. xxij. In resurrectiōe erūt sicut angeli dei in celo. m Nō mortui. Supra ostendit q̄ de᷑ est colēdus. hic ōñter ostendit a q̄bus: & loquit de cultu meritorio. d. Nō mortui laudabūt te dñe: q: sc extra statū merendi: q: fm Damascenū q̄d est hominib᷑ mors: hoc ē angelis casus. n Neq̄ oēs qui descendūt in infernū: q: si accipiat pro inferno damnatoꝝ: ibi nō est dei laus: s magis blasphemia. si aūt de lymbo patrū vel pueroꝝ in originali decedentiū: iam sunt extra meriti statū.

o Sed nos qui viuim᷑. in vita p̄nti. p Benedicim᷑ dño. meritorie: q: status meriti durat vsq̄ ad mortē: propter q̄d in ipso laudat de᷑ meritorie. q Ex hoc nunc & vsq̄ in seculū. i. vsq̄ ad finē p̄ntis seculi: q: & si tunc deficiet tp̄s meriti: pmanebit tñ laus sanctoꝝ in patria: ps. lxxxiij. Beati q̄ habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. In hoc ps. moraliter intellecto inuitat q̄libet peccator misericordiā ōsecutus ad dei laudeꝫ pro beneficio exitus de peccato: q̄d p egyptū designat: eo q̄ egyptus tenebra interp̄etat: cui᷑ iudea fit sanctificatio: eo q̄ interp̄etat ōfessio. tūc fugit mare. i. amaritudo culpe. Iordanis: q̄ interp̄etat riuus iudicij. Retrorsum cōuertetur. s. a iudicio ōdemnatiōis ad iudiciū saluatiōis. Terra mouetur a facie domini. q: homo dictus ab humo mouet motu bone operationis. De petra. i. corde pri᷑ duro fluunt aque deuotiōis: idolatria abijcit: q: auaricia q̄ est idoloꝝ seruit᷑ Eph. v. p liberalitatē eijcit: & deus fide: spe & charitate colitur: & sic ab homie viuificato p gratiam benedicitur.

Ps. CXIII

Moraliter.

In exitu israel &c. Psalmus iste loquit de beneficio dei exhibito populo israel in exitu de egypto. Moraliter autē potest exponi de dei beneficio circa quēlibet christianum de peccatis egressum sic. In exitu isrl de egypto. id est christiani de tenebra pcti. Dom᷑ iacob de ꝑ̄plo barbaro. i. de peccantiū numero. Facta est iudea sctificatio ei᷑. i. vera & pfecta cōfessio. iudea nanq̄ ōfessio interp̄etat. Israel ptās ei᷑. id est angelus custos ipi᷑: q: sicut angeli se retrahūt a custodia hominū ꝓpter peccatoꝝ multitudinē. sicut in eorū persona dicit Hiere. lj. curauimus babylonem: et non est curata: derelinquam᷑ eam: ita redeunt ad custodiam eorum: propter veram penitentiam. Mare vidit et fugit. id est angelus malus tanq̄ mare tempestuosum videns angelum sanctum reuersum a tentatione se retrahit. Iordanis conuersus est retrorsum. qui riuus iudicij interp̄etatur. per hoc ergo significatur q̄ penitentia peccatorem facit reuerti de iudicio condemnationis ad iudicium saluationis. Montes exultauerūt &c. per montes significant angeli maiores: et per colles minores: qui exultant de penitentia peccatorum. Luc. xv. Gaudium est in celis angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Et de pluribus magis gaudent. Quid est tibi mare q̄ fu

gisti

gisti: et tu ior. &c.] id est vnde venit malorū angelorum fuga et cōuersio iudicij dicta. & respondet cū dicit: [A facie dñi mota est terra &c.] id est homo fact' de terra: mot' est p penitentiā de culpa ad gratiā p misericordiā diuinā. [Qui cōuertit petrā in stagna aquarum.] id est cor petōris durū in fluxum lachrymarū. [Non nobis dñe.] Hic ostendit q̄ de predictis tota glia sit dō attribuēda: & ptz lr̄a. [Sup misericordia tua.] qua reuocas petōres. [Et veritate tua.] qua sic dictū tuum imples. Ezech. xviij. Nolo mortē petōris sed vt mag' cōuertatur & viuat. [Ne quando dicant gentes vbi est deus eorū.] Si enim nō impleret dictū suum haberent infideles occasionem blasphemandi ipm: sed quoniam fideles debent asserere contrariū. subdit in persona eorū: [Deus autē noster in celo &c.] Sed dij infidelium sunt falsi. ideo subditur: [Simulacra gentiū argentum & aurum &c.] Potest etiā hoc exponi moraliter de hypocritis ppter questum. Augustin'. Aurum diligis: aurum es. [Opera manuū hominū.] nam omīa faciunt propter homies: p hoc ab eis aurum & argentum extorquentes. [Os habēt & non loquent.] s. vera: sed tm̄ falsa: q̄ sunt nō entia. sicut enim verū & ens cōuertunt: sic falsum & nō ens. [Oculos habent et non videbunt.] scz celestia sed terrena. [Aures habent & nō audient.] scz diuina mādata saltem ad operandum. [Nares habent.] id est discernendi sensum. [Et nō adorabunt.] eligendo bonū. [Manus habēt & non palpabunt.] operando bonū. [Pedes habent & non ambulabunt.] in via morum. [Non clamabunt in gutture suo.] deū deuote orādo. [Similes illis fiant qui faciūt ea.] id est illi qui eos ad hoc inducunt: vel sustinent: similem penam incurrent. [Domus israel &c.] Per domū israel significantur boni religiosi: qui sunt contemplatiui. p domum aaron pontificis boni prelati. p hoc quod subdit: [Qui timēt dominum.] generaliter boni christiani. omnes enim isti sperant in domino spe formata charitate. propter quod eorum adiutor est in necessitatibus: quantum spectat ad salutem. ideo possunt dicere: [Dominus memor fuit nostri.] scz bona nobis faciendo. [Et benedixit nobis.] in bonis spiritualibus multiplicando. [Benedixit domui israel &c.] exponatur vt supra. [Adijciat dominus super vos &c.] suam gratiam augmentando. [Celum celi domino.] nam ibi magis relucet eius potestas. [Terram autem dedit filijs hoim.] sicut dicit Prouerbio. viij. Per me reges regnāt. [Nō mortui laudabunt te dñe.] meritorie: qr sunt extra statum merendi. [Sed nos q̄ viuimus.] vita nature & gratie. [Bñdicimus.] meritorie. ideo sequit: [Ex hoc nunc &c.]

In ps. cxiij. In exitu israel de egypto.

Additio.

Quia in pmo psal. hui' hymni pdicto ps. inuitauerat ad dei laudem cū suis debitis circūstantijs: includens statū ecclesie ante legem. s. antequā aliquis populus esset cultui diuino mancipatus. in hoc autē ps. agit de statu ecclesie sub lege: circa qd sex facit. [Nam primo ostendit vnde sumit initiū: vt populus israel segregaretur ad cultū diuinum. & de hoc dicit: In exitu israel de egypto &c. [Scdo ostendit quō huiusmōi pplus fuit a deo sanctificatus p datione legis: p quā specialius fuit sub ei' regimine & potestate. de q̄ dicit: Facta est iudea sanctificatio ei'. Exo. cap. xix. legitur deū dixisse pplo ante leg' dationē: Vos vidistis que fecerim egyptijs &c. s. in exitu israel. Si ergo audieritis vocē meam &c. Eritis mihi in regnū sacerdotale & gens scta: & sic facta est iudea sanctificatio eius &c. [Consequenter tertio ostendit quō illi populo sic deo mancipato fuerūt magna miracula diuinitus facta. de q̄ dicit: Mare vidit & fugit &c. vsq ibi: in stagna aquarum: & exponat vt in postilla. [Cōseqūter qrto ostendit q̄ omīa hmōi miracula attribuenda sunt diuīe glorie et in idolatrie detestationē: que quidē idolatria pmo fuit exhibita in scdo pcepto decalogi: & pseqūter in toto pcessu legis mosaice multipliciter detestata. & de hoc dicit: Nō nobis dñe &c. Simulacra gentiū &c. vsq ibi: Et oēs q̄ cōfidūt in eis: & exponant sicut in postilla. [Consequēter qnto cōmēdat populum deo mancipatū & p suos ordines distinctū eos multiplicit benedicendo. de q̄ dicit: Dom' israel sperauit in dño &c. vsq ibi: Qui fecit celū & terrā. exponat put in postilla. [Conseqūter sexto innuit quēdā defectū hui' stat'. s. existentiū sub lege mosaica. Pro q̄ sciendū q̄ in lege mosaica nō fuit pmissum regnū celorum in premiū sed tm̄ terrena. In lege aūt gre h fuit expresse ore xpi pmissum Mat. v. Beati pauperes spū: qm̄ ipsorū est regnū celorum: & sic in alijs sequntib'. vñ psalmista innuēs istū defectum dicit: Celū celi dño. q. d. regnū celorum deo tm̄ remanet: nō est enim hominib' pmissum: qr in lege mosaica terrā tm̄ dedit filijs hominū sed non celum. Ex quo sequit q̄ illi qui sub lege mosaica decesserūt qntūcunq iusti non laudabant dñm p adeptionem glorie: neq meritorie: cū in alia vita cesset stat' merendi. & de hoc dicit: Non mortui laudabūt te dñe. s. in illa lege post hanc vitam: & multo minus condēnati in infernum. de quo dicit: Neq omnes qui descendūt in infernum. quia tñ in illa lege viatores iusti in hac vita existentes meritorie deū laudabūt. idcirco dicit: Sed nos q̄ viuim' bñdicim' dño: & qr horū meritū extendebat vsq in eternā vitā post redēptionem a xpo factā. ideo dicit: Ex h nunc & vsq in seculū.

Glo. ordi.

a [Alleluia. Hic titulus sepe iterat: qr laudatio dei & dignitas est operum et preciū laborū. i. meritū est & premiū. [Aug'. Propheta de fouea petorum liberat' & in petra cōstitut' pmo gratias agit: qr exaudit' est: & cōtra oīa picula se innocasse dicit. [Psalm' iste est cōsolatio fideliū cōtra dolores seculi.

b Dilexi. Aug'. [Ps. CXIIII Dicit hoc: ouis q̄ errauerat: filius reuersus hui' seculi pegrinus. [Cas. Dilexi. Nō ppt tpalia bona mihi data: vt & infideles. Sed quoniā &c. [Cas. Diligit de' & ab infidelibus: qr bona dat. vñ: Cōfitebit tibi cū bñfeceris ei. Diligit pfecte cū anim' aduersis nō mouet: sed spe accēdit: quē modum post exp. dilexi. nō qr me regē fecit: prospera dedit: s quia orōnē audit i angustijs. c [Et in dieb'. Aug'. i. mee miserie q̄s mihi feci peccādo: q̄ sunt pleni laboris et doloris. i. vetuste putredis. [Inuocabo: qd nō ē sine fide. vñ apo-
Ro.10.c stolus: Quō inuocabūt in quē nō crediderūt: dū q̄ ait: inuocabūt: nota q̄ n̄ est dilector: i q̄b' circūde. me do. mor. Vel i dieb' salutis. i. tpe
1.Co.6.c plenitudinis. vñ: Ecce nūc tps acceptabile. Ecce nūc dies salutis. d [Dolores. Cas. Petā vñ dolor & mors aīe. vl eterna: & h in iferno erit. e [Pericula ifer. Aug'. Suffusus enī carnali voluptate nō aīaduerti mala me circūdantia.
f [Tribulationē & do. Aug'. Q. illa me pus circūdederunt. Sz p' iueni tribulatiōem & dolorē. i. afflictiōem exriorē eē vtilē.

Inueni.

[Alleluia.
(spes futuri boni dilectōem accēdit.)
a b Dilexi qm̄ [CXIIII
(a vel exaudiuit.)
exaudiet dominus: vo- b
(a Aug. exaudiet: qr iā ex h ē spes i incarnatiōe & passiōe: in q̄ expt' miserias inuocabo. b dñ p nos filiū ōdit: i h indicat se credere q̄ ad salutē sit.)
cem orōnis mee. Quia inclina- c
(a miserie quos mihi feci.)
c uit aurem suā mihi: et in diebus
(a in q̄bus circum. b quod nō est sine fide. c quasi dilexi inuocabo.)
meis inuocabo. Circūdederunt d
(a he sunt cause diligendi. hec clamare faciunt.)
d e me dolores mortis: & picula ifer- e
(a prius. errantem a te et expositum malis. nō ego ea in psperitatib' seculi. b sed post. latebat enim me prius tribulatio et dolor vtilis: vnde nobis auxiliū. et vanaj seducebāt: inueni miseriam quam nesciens habebam.)
f ni inuenerūt me. Tribulationem f

Nico. de lyra

Dilexi. Huic [Ps. CXIIII ps. pponit p titulo: Alla in trāslatiōe Hiero. tñ i hebreo ponit in fine pcedent' ps. Scdm autem hebreos aliosq doctores cōiter dauid fecit hūc ps. p liberatiōe sua a piculis i psecutiōe saulis: de q̄ materia fecit plures ps. vt patuit p predicta. Et diuidit in duas ptes: q: pmo cōfitet suā liberationē. scdo mouetur ad gratiarūactionē. ibi: Conuertere. Circa primū sciendū q̄ psalmista aliqn̄ mutat modū loquēdi de futuro ad preteritū: vel econuerso: licet sit locutio de eodem facto: qr hic modus frequēs est i pphetijs: & maxime in canticis metrice script': qualis est iste ps. & alij ps. dicit igit: Dilexi. s. dñm. b [Qm̄ exaudiet domin' &c. licet enī de' sit ppt se diligēdus & sup oīa: tñ qn̄ alicui cōdescēdit pbet ei occasionē mag' diligēdi ipm. c [Quia inclina. aurē su. mihi. loqtur d deo more hūano: q̄ inclinat aurē ad petitionē quā vult exaudire: et iō aur' inclinatio i deo nō ē aliud q̄ exauditio. d [Circūde. me &c. s. iminētis: qn̄ saul fecit custodiri domū ipi' dd: vt mane moreret. j. Reg'. xix. & qn̄ saul & ei' exercit' cingebāt dd in modū corone: ita q̄ dd despabat se posse euadere. j. Reg'. xxiij. e [Et picu. infer. &c. i hebreo p iferno ponit seol: qd n̄ solū significat infernū: s etiā significat fossam siue sepulturā: & sic accipit h: eo q̄ seq̄t ad mortē. f [Tribulationē. i corpe.

Et dolorē

a [Inueni. Aug'. Et ego [Tribulationem. qd prius pericula dixit. [Et dolorē. qd prius dolores. recognoui que latent alios. Vel dolo. & tribu. dicit penalitatē istam & flagellorum dolorē que ifert de' ad vtilitatē ho-
Ps.59. minū. vñ: Da nobis auxiliū de tribulatiōe: qr p h exteriora cognoscit homo suā interiorē miseriam. b [O dñe libe. Cas. Scdo itē clamat: vt liberat' veniat ad requiem. c [Misericors. Aug'. Quia pmo inclinauit aurē mihi: & meuo cauit. [Iust'. qr flagellat: item [Miseret. qr recipit ad btitudinē. Nec tā amarum dz esse: q̄ flagellat q̄ dulce qd recipit: qr dñs custodit paruulos q̄s grādes querit heredes. d [Conuertere. Aug' [Non merit' vel viribus tuis: sz quia dñs bñ fecit tibi. [De morte. Aug'. Mors est i-
Mat.8.c fidelitas. vnde: Dimitte mortuos sepelire mortu.
Ps.113. su. Et item: Non mortui laudabūt te domine. f [Placebo. Aug'. Dixit eripuit a.l. & tñ n̄ dic placeo: s placebo. secure vtiq tūc qd n̄ mō. Placebo pfecte. qm̄ nullus erit lapsus ābulātiū pedū: nullū infirme carnis lubricū. Et h in regiōe viuorum. q̄ viuūt etnalit.

Alleluia.

(a et ideo. sat egi vt liberarer a dño.)
a & dolorē inueni: & nomē domini a b c
(a qr hec mala sē mihi. sz b qr sine do captiua. vnde apls: Quis liberabit me a cor. mor. h.)
b inuocaui. O domine libera ani- d
(a & h est qd idē apls subdit: Gr̄a dei p christū. quasi libe. & nullus dubitet: qr do. est mise. &c.)
c mam meam: misericors dominus e
(a flagellat enim filium quem recipit.)
& iustus: et deus noster miseret.
(a vt pastor. b humiles.)
Custodiens paruulos domin': f
(a expto credite: qr ego vt dñs est iust' & misericors. ideo. Q. dolor sed non penalis est sed salutaris. et ideo.)
humiliatus sum & liberauit me. g h
(a qr dñs ē mise. iō. Cas. hortat aiam vt conuertat ad deū vnde ei redeo. b ad deū vt etiā hic redes mētis nō cū desidia assit vt esset opari.)
d Cōuertere aīa mea in requiem i
(bona dedit pat' liberato: alit liberat' nō esset.)
tuā: quia domin' benefecit tibi. k
(a ira benefecit. b p fidem. qr de infideli factus est fidelis. hoc iam: quia qui credit transit de morte ad vitam.)
e Quia eripuit aīam meam de l
(a interiores. Nec i spe: qr modo lachryme. dum etiā lapsus sum p carne infirma & in pedib' quasi extremis anime partibus. i. in sensualitate lubricum adhuc sentim': sed in futuro placebo.)
morte: oculos meos a lachrymis: m
(autem.)
f pedes meos a lapsu. Placebo n o
(a quod nondum in regione mortali.)
dño: in regione viuorum. p

a [Et dolorē. in mēte. b [Inueni. in psecutiōe saulis iniuste me psequentis. c [Et nomē dñi innocaui. freqnter enī dd rogauit p liberatiōe a saulis psecutiōe. d [O dñe libera aiam meā. i. vitā meā. e [Misericors domin' & iustus. quasi diceret: decens est vt a te cōsequar misericordiā in mea liberatione: & iusticiam in saulis cōdemnatione. f [Custodiens paruulos dñs. pprium est deitatis succurrere in casib' desperatis. paruuli ei nō possunt se defendere a potentib': & ideo decens est vt de' succurrat eis. in tali dd statu erat dauid respectu saulis reg'. vnde dicebat. j. Reg'. xxiiij. Quē psequeris rex israel: quē psequeris: canē mortuū psequeris & pulicem vnū. iō subdit: g [Humiliatus sum. mente corā deo: & potestate corā mundo. h [Et liberauit me. sua gratia & virtute. i [Conuertere. Hic post sue liberationis cōfessionē cōuertitur ad gratiarūactionē. d. Conuertere aīa mea in requiē tuā. i. in deū p gratiarūactionē. in quo solo mens hūana quietat. fm q̄ dicit Aug'. li. cōfessionū: Inquietū est domīe cor meū donec requiescat in te. k [Quia dñs benefecit tibi. ppter qd debes ei regratiari: & repetit beneficiū supra positū. d. l [Quia eripuit animam meā de morte. imminēte: vt ptz ex dict'. m [Oculos meos a lachrymis. legitur enim dauid plorasse in persecutione saulis. j. Reg'. xx. vbi dicitur: Fleuerunt pariter. s. dauid & ionathas. & subditur: Dauid autem amplius. n [Pedes meos a lapsu. scz in manu saulis: quia quantūcunq sollicite & ardenter quereret eū: vt patet. j. Reg'. tamen in manibus eius non cecidit deo ipm protegente. fm q̄ dicitur. j. Reg'. xxiij. Querebat saul dauid cunct'
diebus: & non tradidit eum domin' in man' eius. z.55.
ideo concludit dauid: o [Placebo domino. et deuote seruiendo. p [In regiōe viuorum. id est in vita presenti: & postea in vita celesti: que dicitur terra viuentium. Moraliter potest exponi psal. iste de quolibet fideli liberato diuinitus ab afflictione corporali vel spirituali: qui recognoscēs suam liberationē surgit ad gratiarūactionē.

Moraliter.

[Dilexi quoniā] [Ps. CXIIII Istū psalmū fecit dauid in psecutione sauli: gr̄as agēs deo d piculis q̄ euaserat: & orans deuote liberari de futur' q̄ timebat. [Moralit aūt pōt exponi de homine liberato ab aliqb' tentatiōib' demonis & timente de futuris: ppter qd gr̄as agit de liberatiōe pcedenti: & orat liberari de sequēti. Et sic dicit: [Dilexi qm̄ exaudiet dñs.] licet enī de' sit ppter se diligendus: tñ cū exaudit deprecantem occasionē sibi dat q̄ feruenti' ipm diligat. vñ subdit: [Quia inclinauit aurē suā mihi]. exaudiens in pterito. [Et in diebus meis inuocabo.] sperans exaudiri de futuro. [Circūdederūt me dolores mort'.] i. tentationes peccati mortalis. [Et picula inferni inuenerūt me.] nisi adiuuer in tentatiōe. iō subdit: [O dñe libera aiam meā &c. Et subditur causa: [Custodiēs par. do.] id est hūiles. [Hūiliat' sum.] ppter qd sum adiut'. iō subdit: [Et liberauit me. Cōuertere aīa mea i requiē tuā] i. cōscie pacē. [Quia dñs bñfecit tibi.] te liberans a piculo grauis peti. vt supra ptz ex dictis.

In psal. cxiiij. Dilexi quoniā.

Additio.

Amissis alijs expositiōib' tā hebreorū q̄ aliorum: q̄ varie sunt: & sequēdo expositiōem hui' hymni inceptā: postq̄ ps. tractauit d statu ecclie sub lege in pcedēti ps. in h vero q̄ est terti' in ordie pdictorum videt agere de statu ecclie i ipo exordio redēptiōis. s. tpe aduentus xpi & ipi' passiōis: anq̄ tñ lex euāgelica p aplos publicaret. [Circa qd sex facit. Pmo enī ōdit firmitatem fidei formate eiusdē ecclie circa aduētū xpi tamdiu desiderati: & h in psona iustorum p tūc existētiū. de q̄ dicit: Dilexi qm̄ exaudiet dñs vocē orōnis mee. q. d. credo q̄ de' exaudiet vocē orōnis mee depcant' p aduētu xpi: & hunc ipm diligo. i. valde placet mihi: qr dilectio i scriptur' nō solū cōsueuit dici de aliq̄ re diligēda: sed etiā de aliq̄ annūciabili cōplexo & placito: sic cū d: in ps. Qm̄ dilexi legē tuā dñe & hmōi. & sequitur: Quia inclinauit aurē suā. i. iā video effectū mee exauditiōis p aduētū redemptoris cui' nomē tpe meo pncipalr īuocabo. de q̄ dic: Et i dieb' me. inuo. [Cōseqnt scdo qr ecclia exñs i h statu multa incōmoda & picula patiebat: maxie i capite q̄ h tpe fuit passus: idcirco dicit: Circūdederūt me dolo. mor. s. xpi: cui' dolorib' fideles illi' tpis lz paucissimi cōpatiebāt. sitr: Et picula iferni: h ē sepulture xpi & ei' descēsus ad iferos: q̄b' simplicet & deuote psone marie affligebāt: vt patz de maria magda. plorāte & hmōi: i q̄b' tribulatiōib' & dolorib' cōstitute n̄ cessabāt xpm q̄rere & ipm dñm inuocare. vñ Joh. xx. Tulerūt dñm meū &c. & d h dicit: Tribulationē & dolo. ineni: & nomē dñi inocabo. Cōseqnt tertio ecclia orat deū p effectu hmōi passiōis xpi: q̄ q̄dē effect' ē liberatio aiarum. d. O dñe libe. aniam me. &c. s. a culpa. [Cōseqnt qrto ecclia iā certificata de passione xpi denunciat hāc liberationē eē cōpletā. d. Custodiēs paruulos do. s. humiles corde: q̄ soli participāt redēptiōem xpi. Et qr hāc hūilitatem ecclia hz: & p cōns hmōi liberationē dz pticipare: idcirco sbdit: Hūiliat' sum & liberauit me. [Cōseqnter qnto reddit gratiarūactiones de huiusmodi liberatione aniam cōsolando. & h cū dicit: Conuer. aīa me. in requi. tuā. i. in requiē a te desideratā. Quia deus benefecit tibi: & sic ei soli obligaris: & que sunt illa beneficia q̄ tibi fecit declarat. d. Quia eripuit aīam meā de morte. s. culpe. Et oculos meos a lachrymis: in futuro qn̄ absterget de' omnē lachrymā sctorum. Apoc. xxj. Et pedes meos a lapsu. i. affectus q̄bus aīa incedit: sicut hō mouet p pedes. [Consequēter sexto qr ista beneficia pncipaliter in futura vita perficiunt. idcirco concludit: Placebo dño in regione viuorū. i. ex ista liberatione anie a morte &c. finaliter expecto placere deo in regione viuorum: qui est finis vltimus humane vite. [Et nota circa istum psal. duo. Primū quia in toto pcessu ipsius non nominat aliquem populum dei: sicut in precedēti psal. nominat domum dauid & israel: & huiusmodi. similiter & in sequenti dicit: In cōspectu oīs populi eius &c. & huiusmodi. cuius ratio est: nam ecclesia xpi existens in tpe passiōis: de quo tpe hic ps. pncipaliter loquit nō habebat pplm: Dañ. ix.

Occidetur

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de ... Biblio...

a Alleluia. Uoce laudis congrue titulatur hic psalm⁹: q: in hoc psalmo verba sunt martyrū q̄ confessione vigue/runt: ⁊ premia dei consecuti sunt. Ps. CXV.

b Credidi pro. Cas. Primo memorant beneficia di. qbus qd dignū redderēt cū dubitent: occurrit ca/lix passionis q̄ a deo da/tur. Scdo seruos se dicūt ⁊ fili/os ancille: id est eccle. ibi: O do/mine q: ego ⁊c. Cas. Uerus ⁊ congruus ordo: prius credere: (1. Cor. 4. c) post loqui: ne nōdū credens au/deat loqui: sed fidē sequat confes/sio. Ne vera confessio virib⁹ hois detur: dicit ꝓpriū hois q mēdax qd nō facile sciret: nisi exces/su mētis ad supna vectus esset. Magnū enim est si qs se impru/dentē attendit. Et cū homo ni/hil boni ꝓpriū habeat. qd retri/buendū? Credidi ꝓpter qd. Aug⁹. Non ait: credidi ⁊ locu/tus sum. quia nō tm̄ credidit ce/(Ro. 3. a) tera que fides exigit: sz ⁊ simul cū illis credidit: ⁊ q premiū lo/quendo sperare: ⁊ q penā tacē/do timere deberet. vnde loquen/(De cōse. di. 2. c. iterat in glo.) di quidē amor ex p̄mio immitti/tur: ⁊ necessitas ex pena indici/tur. c Propter qd. Aug⁹. Non eni pfecte credit: q̄ quod credit nō loquit. piger ē ille ser/uus vel tumidus sed fidelis qd accepit impendit ⁊ lucrat: ⁊ iō intrat in gaudium domini sui ei (Mat. 25. c) dicent: Euge serue bone ⁊ fide/lis: intra in gaudiū domini tui. d In excessu. Uel extasi mea. Aug⁹. Et dicit hic extasis: cum mens nō pauore alienat: sz aliq̄ inspiratiōe reuelatiōis sursum assumit. Uel extasim dicit pauo/rem cruciat⁹ vel mortis: quē cō/minantib⁹ psecutorib⁹ ⁊ impen/dentib⁹ passionib⁹ hūana infir/(Sap. 9. c) mitas patit. Quasi diceret: hu/miliat⁹ sum. In illa aūt humili/atione: Ego dixi i excessu meo: vel vt alij: in extasi mea. i. in pa/uore passionū: q est omis hō mendax. e Quid retri/buam. Aug⁹. Territ⁹ iste respicit infirmitatē suam: ⁊ vi/det nō esse presumendū de se. Ex se eni homo mendax: vt (Mat. 26. g) ⁊ petrus dū presumpsit inuent⁹ est mendax: sed virt⁹ dei est si nō cedit. Qd videns iste factū in se gratia dei. sub/dit: f Que retribuit. Aug⁹. Non ait ꝓ omibus q̄ re/tribuit. Que igitur p̄cesserant homis bona? vt omnium donorū dei non retributis sed retributio vocari possit. Que precesserant nisi peccata. Retribuet ergo deus ho/minibus bona pro malis: passus pro eis: cū homines re/tribuunt mala pro bonis. g Calicem salutaris. Au/g⁹. Passionem a simili: quia placita potio. Uel salutar/is iesu: quia prior passus est: ⁊ dat imitari passiōes suas. Et ideo preciosa in conspectu ⁊c. quod post dicitur. Cassi. (1. Cor. 10. c) Calicē: q: sub mensura bibit. vn̄: Fidelis de⁹ q̄ nō patit vos tentari supra id qd potestis. Salutaris: q: in eternā salutem propitiat. h Preciosa i cō. Aug⁹. Qui p̄or passus ē dat imitari passiōes suas: ⁊ iō p̄ciosa i c. d. m. s. e. Emit eā sanguie quē ꝓ eis fudit: ne dubitarēt ꝓ eo mo/ri. Hoc q̄ p̄cio cōparat⁹ fitet cōditionē suā. o dñe q: ego. i O dñe quia. Cas. Scdo seruos se dicūt ⁊ filios eccle: q: nō est loc⁹ veri sacrificij extra catholicā ecclesiā: ne qs hereticoꝝ martyriū deo placere putet. Aug⁹. O domi/ne admiratur se talia accepisse qualia dominus ꝓ mun/di redemptione: ⁊ vt augeat admirationē repetit: ego ser/uus tuus. k Filius ancille. Aug⁹. Hierusalem celest/ libere a peccatis. ancille iusticie. qui autem sunt preter ec/clesiam: non sunt filij ancille. et si seruos se dicunt (quia habent nomen christi) ⁊ martyres vt heretici.
Augusti. Filius ancille. Non scismaticus. Uel vt an/
cilla non

Alleluia.
a ſ quia credenti necesse est loqui.
Credidi pro/ CXV a
a ſ nō ipm verbū quod credidi non sermo quem protuli.
pter quod locut⁹ sum: ego autem b c
a ſ passus sum multas tribulatiōes ꝓpter verbū dei qd firmiter tenebā: vnde magis nitet veritas. vnde aplᵒ: Uerbū domini nō est alligatū in me. qd non hi qui plus amant gloriā hoim q̄ dei. b ſ autem attribuens mihi confessionem.
humiliatus sum nimis. Ego dixi d
a ſ alij in extasi mea mente rapta ad superna. b ſ ex se. ex deo verax.
d in excessu meo: omis hō mēdax. e
c f Quid retribuā dño: ꝓ oib⁹ q̄ re/ f
ſ pro meis malis. a ſ ecce ego dono dei: verax. ſ passionem. ſ nō vnicū qd: nisi ex eis que ipse dominus retribuet. b ſ iesu.
g tribuit mihi. Calicem salutaris g
a ſ desiderio. b ſ non mihi sed deo fisus.
accipiam: ⁊ nomē dñi inuocabo. h
a ſ Cas. Accipiam quod est in desiderio: ⁊ reddā in ipso actu. b ſ vt exemplum capiar.
Uota mea dño reddā corā omni i
a ſ Cur tu ira: q: cara: vel p̄cio mortis ei⁹ empta. b ſ cuicunq̄ vilis sit.
h populo eius: preciosa in conspe/ k
ctu domini mors sanctorū eius.
a ſ quia precio nos comparasti: ergo o dñe ꝓfitemur conditionem meam. b ſ quia non est in textu ſm Aug. c ſ obediens.
i O domine quia ego seruus tu⁹: l
a ſ repetit. ſ in omnibus. b ſ. i. ecclesie que est ancilla dum seruit. sponsa dum sponso coniun/gitur: aliter non esset martyr.
k ego seruus tuus et filius ancille m

Occidetur christ⁹: ⁊ nō erit eius ꝓplus. Scdm nota q sicut in fine ps. p̄cedentis dixit: Nō mortui laudabūt te dñe: ad denotandum q p legē mosaicā mortui nō attingebāt vitā etnā: vt. s. expositū est: sic p oppositū i fine hui⁹ ps. declarat q p libatione xpi eripit aia d morte. s. spūali vt placeat dño in regione viuoꝝ. s. in vita etna ⁊c.

a Credidi. Huic psal. Ps. CXV c nullus omino titulus preponit in he/breo: quē exponit Ra. Sa. de dauid posito in psecutione absalon: in qua legitur peccasse p deceptionē: ⁊ tolerasse patienter illam psecutionē ⁊ gratiarūactionē ꝓmisis/se ad suā liberationē: vt magis videbit pro/sequēdo. Et ideo psal. iste in tres partes di/uiditur: q: primo ponit primū. secūdo secun/dū. ibi: Quid retribuā. tertio tertium. ibi: Uota mea. Circa primū sciendū q fugiente dauid de hierusalē propter absalon: siba ser/uus miphibofeth occurrit ei cū duobus asi/nis oneratis panib⁹ ⁊ alijs victualib⁹: que/rens p hoc dauid fauorē: quem credebat fir/miter reuerti ad dignitatē regiā: ⁊ diffama/uit miphibofeth cōcupiscens eius hereditā/tē: qbus fact⁹ et verbis dd decept⁹ dixit ei: Tua sint omia que fuerunt miphibofeth: vt habet. ij. Reg. xvj. ⁊ hoc est qd dicit dauid: Credidi verbis sibe nimis faciliter.

b Propter qd locut⁹ sum. nimis p̄cipitā/ter cōcedēdo ei hereditatē dñi sui. c Ego aūt humiliat⁹ sum nimis. q: ꝓpter absalon erat fugitiuus. In hebreo habet: Afflictus sum nimis: ex filij mei psecutione: qui debe/ret me honorare. hoies aūt afflicti sunt im/prouidi ad loquēdū. ꝓpter qd dicit phs. ij. elencoꝝ. Conturbati min⁹ preuident: ⁊ ido subdit dauid: d Ego dixi i excessu meo. id est p̄uentus dicta turbatione. Unde i he/breo habet: Ego dixi in festinatione vl subi/tatione mea: q: ex turbatione mentis preci/pitanter locutus fuit. e Omnis hō mē/dax. videbat enim filiū propriū se psequen/tem: ⁊ totū populū israel quē a pericul mul/totiens liberauerat ei fauentē. ſm q dicitur ij. Reg. xv. Toto corde vniuersus israel se/quitur absalon: ⁊ ideo cito credidit q etiā miphibofeth in hoc sequeret absalon cum alijs. vn̄ postea dauid videns se deceptū re/tractauit sententiā quantū ad hereditatis medietatē. ij. Reg. xix. ⁊ licet tūc dauid gra/uiter peccauerit eqūado seruū dño: vt dictū fuit. ij. Reg. xix. tñ te/nendū est ꝓbabiliter q postea penituit: ⁊ q ꝓ alia medietate quā dimisit sibe: eo q sibi adheserat in periculo posito: in alijs satisfe/cit miphibofeth: licet nō sit scriptū: q: nō omia sunt scripta.

f Quid retribuā. Hic cōñter describit patiētia dauid i illa psecu/tione: q̄ patet ex hoc q verba semei sibi maledicentis valde patien/ter portauit. ij. Reg. xvj. ⁊ ideo illā psecutionē ꝓ suis peccat ⁊ p beneficijs a deo sibi collatis acceptauit. ⁊ hoc est qd dicit: Quid retribuā dño ꝓ oibus q̄ retribuit mihi: de manib⁹ saul me liberā/do ⁊ ad regnum promouendo: ⁊ mortem mihi debitā ꝓ adulterio ⁊ homicidio relaxādo. ⁊ rñdet: g Calicē salutaris accipiā. i. atrocitatē psecutionis: que in scriptura calix dicit acceptando. h Et nomē dñi inuocabo: ꝓ mea liberatiōe a dicta psecutione. i Uota mea. Hic cōñter ponit gratiarūactio ab eo ꝓmissa in pre/dicta fuga. ſm q habet. ij. Reg. xv. vbi dixit ad sadoch: Reporta arcam dei in vrbe. Si inuenero gratiā in oculis dñi reducet me ⁊ ostendet mihi eam ⁊ tabernaculū suū. hoc aūt dicebat ꝓponens et ꝓmittens ibi facere sacrificium. ideo dicit hic: Uota mea domino reddam coram omni populo eius. i. in templo vbi cōueniebat po/pulus. ⁊ subdit causam dicens: k Preciosa in conspectu do/mini mors sanctoꝝ eius. i. non de facili pmittit eos mori: sicut res preciosa non contemnitur de facili: ⁊ per hoc intelligit liberationē suam a morte: nec ponit se in numero sanctorum ex elatione: sz ma/gis cōfitens dei bonitatem in se: sicut Ezechias. iiij. Reg. xx. dixit de seipo: Memento domine quoniam ambulauerim coram te i ve/ritate corde perfecto ⁊c. causam autem sue liberationis ondit. d. l O dñe q: ego seruus tuus. te colendo. m Et filius ancille tue. in h denotās merita mr̄is sue. vel sicut dicit Ra. Sa. vocat se seruū natū in domo prisfamilias q̄ est mag dilectus a domino q̄ ille qui est empticius de foro. ipse autem erat natus in domo dei.
i. a fidelib⁹

cilla nō sibi sed dño: ita ⁊ ego i morte mea aliquos tibi parturiā sicut ⁊ in vita. a Dirupisti vincu/la mea. Cas. Uirtute martyrij vincula peccatorum rumpunt: q: omnia sanguine abluunt. hic versus tante virtutis a quibusdā credit vt peccata homi/ni dimittant: si in fine vite tri/na confessione dicat. Cas. Quia p̄ciosa: o dñe tibi sacri/ficabo. loquēs deo affirmat qd supra dixerat. b Sacri/ficabo. Aug⁹. Cassi. Et q: di/rupisti. Tibi sacrificabo. vt gratus. Hostiā laudis. sic q. Uota mea reddā. nō vbiq sed. In atrijs. id est in catholica ecclesia non he/reticoꝝ. Domus dei. q̄ sit ostendit: c In conspectu ois ꝓpli. Cas. publice dz lau/dari q̄ pro oibus pati voluit: vt plures edificent. d Uo/ta mea. Cas. Meipsum q̄ sum (Luce. 6. f) imago dei deo que reddenda est. vn̄: Que cesaris sunt red. ce. ⁊ que dei deo: sed quia non modo ser/uus sed ancille filius. dicit se reddere vota i atrijs do. i. ancille. Et que sit exponit. i. populus ei⁹. hoc est quod sequit: In conspectu ois po. e. ⁊ apertius hic nominat hierusalē. Aug⁹. sed ne quis putet per hierusalem iudeos solos significari qui hoc no/mine gloriantur: audiat sequentē psalmum: Lau/date dominum omnes gentes. hec sunt atria domi/ni. ille omnis populus. Alleluia.

a ſ quod totū per te. ſ tu non mea merita. b ſ peccatorum.
a tue. Dirupisti vincula mea: tibi a
a ſ et ideo b ſ meipsum. c ſ non fretus viri/bus meis.
b sacrificabo hostiam laudis: ⁊ nō/ b
b mē domini inuocabo. Uota mea c d e
c domino reddam in cōspectu om/ f
a ſ non manufactis. b ſ catholice ecclesie.
nis ppli eius: in atrijs dom⁹ do/ g
a ſ vbi pax ⁊ sancti in visione dei letantur.
mini in medio tui hierusalem. h

id est a fidelib⁹ parentib⁹ deo seruientib⁹. gentiles aūt ad fidem cōuer/si dicebant magis serui dei emptitij. a Dirupisti vincula mea. i. pro/pter predicta liberasti me de psecutiōe absalon ⁊ alioꝝ sibi fauentium ⁊ impedientiū me a regni mei regimine: sicut vincula materialia impediūt hominē ne possit libere agere. Item q: psecutio absalon fuit mota cōtra dauid in penā peccati ꝓ adulterio bethsabee ⁊ homicidio viri: ſm q p̄dixit sibi Nathan. ij. Reg. xij. Hec dicit dñs: ecce ego suscitabo su/per te malū de domo tua ⁊c. ⁊ ideo dauid libe/ratus ab illa psecutiōe dixit se liberatū a vin/culis dictoꝝ peccatorum: eo q ꝓpter illa erat obligat⁹ ad illā penā sustinendā. b Tibi sacrificabo hostiā laudis. s. p sacerdotes hosti/as offerētes: ⁊ cantores i sacrificijs laudes di/uinas dicentes: c Et nomen dñi inuoca/bo. quia nō solū p alios laudauit deū: sz etiam in ꝓpria psona hūc psal. ⁊ alios decantando. d Uota mea. q̄ feci posit⁹ in psecutione absa/lon. e Dño reddam. sicut ꝓmisi. f In conspectu omnis populi eius. i. in loco diuini cultus vbi poterat et debebat absccedere om/nis populus israel quantū ad masculos trib⁹ temporibus in anno. ſm q dicitur Exo. xxiij. ⁊ vbi erat talis cult⁹ osten/dit. dicens: g In atrijs domus domini. i. tabernaculi in quo erat ar/ca posita: quia templum tempore dauid non erat adhuc edificatum. h In medio tui hierusalem. quia illud tabernaculum erat in ciuitate dauid. ij. Reg. vj. que ciuitas dicebatur fortalicium ipsius hierusalem. Moraliter potest exponi psalmus iste de quolibet fideli: qui si aliqn̄ deficiat per alterius deceptionem: suam ignorantiam confitetur humili/ter: ⁊ tribulationem insurgentem sustinet patienter: ⁊ a qua liberatus a/git deo gratias reuerenter.
Laudate.

Moraliter.

[Credidi.] Hunc Ps. CXV psalmū fecit dauid penitens q dece/ptus p sibam seruū myphibofeth dederat ei hereditatē domi/ni sui. ij. Reg. xvj. Moraliter aūt pōt exponi de quolibz fi/deliter penitente: q peccauit alteri⁹ deceptiōe. Et sic dicit: [Credidi] nimis de facili. [Propter qd locut⁹ sum] male ⁊ peccaui. [Ego aūt humiliat⁹ sum nimis] id est deiectus a statu virtutis. [Ego dixi in excessu meo] id est turbatus ex verbis mendacib⁹. [Omis hō mendax] qd male cōcludit ex mendacio vnius. [Quid retribuā dño pro oibus q̄ retri/buit mihi.] ex qbus ꝓpter ingratitudinem auget mei graui/tas peccati. [Calicē salutaris accipiā] id est penitētie corpo/ralis austeritatē. [Et nomen dñi inuocabo] p humilē oratio/nē. [Uota mea dño reddā.] implendo penitentiā ꝓmissam. [Coram omi ꝓplo ei⁹] vt scandaliçati de transgressione edifi/cent de satisfactione. [Preciosa in cōspectu dñi mors sctoꝝ eius] q: p illā veniūt ad regnū in celestib⁹. [O dñe q: ego seruus tuus] p susceptionē baptismi in q̄ seruire tibi promi/si. [Et filius ancille tue] id est ecclesie que est sponsa: q: cū seruit humiliter dicit ancilla. [Dirupisti vincula mea] scili/cet peccatorū. Cetera patent ex dictis.
In psal. cxv. Credidi ꝓpter ⁊c.

Additio.

Derogatoriū videtur excellentie ꝓphetie ipsius dauid q̄ egregi⁹ ps. isrl dicit. ij. Re/g. xxiij. ⁊ a multis eximius asserit ꝓphetaꝝ q tot ipsi⁹ ps. ti/tulis positi applicent suis psecutiōib⁹ tpalib⁹ ⁊ transito/rijs. s. saul ⁊ absalon ⁊ hmōi: sicut Ra. Sa. exponit cum ma/gnis mysterijs eccle possent ꝓprius ⁊ facilius applicari. He/brei eni nimirū si hoc faciant nō habentes similia spiritualia de qbus tales psal. verificent: sed catholici ipos in h sequen/tes nimis vident iudaiçare. Unde dicendū q ps. iste qui q̄r/tus est in hymno p̄dicto ꝓprie videt cōtinuari ps. precedenti in materia. Nam postq̄ ps. in precedēti ps. egit de statu ec/clesie in ipo exordio redemptiōis. s. tpe aduētus christi ⁊ ipi⁹ passionis vt dictū est: in h agit cōsequenter de statu primitiue ecclesie in q̄ fides fuit p aplos ⁊ ceteros discipulos p̄dicata: in quo statu potissime claruerūt duo. s. p̄dicatio fidei: ⁊ mar/tyriū: qd sancti in testimoniū fidei sustinuerūt: ⁊ de h tractat principaliter hic ps. in quo ps. q̄ttuor facit. Nam primo po/nit fidei predicationē. ⁊ de hoc dicit: Credidi ꝓpter qd locu/tus sum. nā ſm aplos ad Ro. x. Corde credit ad iusticiā: ore aūt confessio fit ad salutē. vnde fideles primitiui nō solū cre/debant corde: sed etiā loquebant fidei rudimenta: ea p̄dican/do ad alioꝝ eruditionē: vnde in psona cuiuslibet taliū ꝓprie dicitur: Credidi ꝓpter qd locut⁹ sum: ⁊ q: pro tali p̄dicatione fidei magnas patiebant psecutiones: vt ptz in actib⁹ aploꝝ ⁊ in historijs ecclesiasticis. ideo subdit: Ego aūt humiliat⁹ sum nimis. i. afflictus ꝓpter fidei p̄dicationē predictā. Consequen/ter scdo dicit: Ego dixi in excessu meo ois hō mendax. Pro q̄ sciendū q martyres xpi dicunt testes fidei. martyr eni grece ſm Hiero. idem est qd testis latine. vnd in primitiua ecclia vt sancti verbū dei qd predicabāt fortius in cordib⁹ audientium imprimerent: martyrio se subijciebant in testimonium fidei: ⁊ ideo ps. in psona cuiuslibet taliū dicebat: Ego dixi in excessu meo. s. inspiratione diuinitus mihi facta. Omnis homo men/dax. q. d. predicatio mea non erat efficax: cum possit esse suspi/tiosa: eo q credent me verba mendaciter fingere: quia omnis homo de se mendax est. i. promus ad mendacia fingenda. et iō subdit: Quid retribuā dño pro omibus que retribuit mihi. h est dicere: quid possum retribuere dño in testimoniū sue fidei pro omnib⁹ bonis que retribuit mihi. s. naturalibus ⁊ gratui/tis. ad quod rñdens subdit: Calicem salutaris accipiā. s. mar/tyrium. de quo Matth. xx. dicit: Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. Et sic nomen dñi inuocabo. i. martyrium accipiam inuocando nomen domini. s. predicando eius fidē: vnde p acceptionē huiusmodi calicis nomen dñi inuocabo. Uota mea reddam dño coram omni populo eius: quia p testi/monium martyrij implebo vota mea. s. vt inducatur fides in cordibus audientium: ⁊ hoc publice. s. corā omni populo ei⁹: ⁊ vt ostendat hoc opus. s. martyrij pro fide christi accepti esse domino gratissimum. subdit: Preciosa in conspectu dñi mors sanctorum eius: ⁊ notanter dicit preciosa: quia non solum gra/ta seu accepta est mors sanctorum: quod cōpetit cuilibet actui meritorio: sed preciosa quod denotat excellentiam seu precio/sitatem martyrij quo ad meritum. ⁊ notanter dicit: In conspe/ctu domini. quia q̄uis in conspectu hominum insipientiū ta/lis mors est vilis. in conspetu tamen domini preciosa est. Und Sap. iij. Uisi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace. Consequēter tertio dicit: O domine quia ego seruus tuus: que quidem verba possunt cum precedentibus cōtinua/ri sic: vt sit sensus: O domine ego me obtuli ad mortem marty/rij predictam. Quia ego seruus tuus sum ⁊ filius ancille tue: ⁊ vocat se bis seruum: eo q duplici ratione esset obligat⁹ deo scilicet per susceptionem bonorum naturalium ⁊ gratuitorū. dicit se etiam filium ancille dei: quia filius ecclesie est per obe/dientiam. dicere enim q dauid se vocat filium ancille domini nullam habz rationē: prout pleni⁹ dictū fuit supra in additiōe super ps. lxxxv. vel alio modo predicta verba. s. O dñe q: ego
seru⁹ tu⁹

Universidad de ... Biblioteca

seruus tu⁹. possunt exponi ꝯtinuādo ea cū sequētib⁹. vt. s. sit sensus. O dñe q: ego sum seru⁹ tuus ꝛc. iō: Dirupisti vincula mea. s. vincula pctōꝝ qb⁹ vinct⁹ eraꝫ. In martyrio enī omīa dimittunt pctā: put cōiter tenet sicut in baptismo. vñ sic pro te patiendo: Tibi sacrificabo hostiā laudis. i. meipm totū in inuocatione tui nomīs oblatū. de q dicit: Et nomē dñi inuocabo. Et nota ꝙ primo nomiauerat martyriū calicē: propter eius amaritudinē. eo modo q dicit Threnoꝝ. Super te trāsibit calix: modo vocat ipm martyriū hostiam laudis: referendo illud ad actū charitatis: q in martyrio exercet: ⁊ ipm facit hostiā dño in odorē suauitatis: ⁊ de vtroqꝫ dicit: Et nomē dñi inuocabo: q: in vtroqꝫ talis cōpetit inuocatio. Consequēter qrto repetit impletionē suoꝝ votoꝝ in hoc actu. d. Uota mea dño reddam in ꝯspectu omīs ppli eius. exponat vt supra: sed sup hoc addit: In atrijs dom⁹ dñi: scꝫ in ecclia militante: vbi vota meritoria reddunt. Cōsequēter aūt dicit: In medio tui hierlm. s. celestis: in qua martyres gloriosi triumphant. Potest etiā hic ps. reduci ad statū sanctoꝝ ꝯfessoꝝ: exponēdo illud qd dr: Calicē salutaris accipiā: ⁊ tibi sacrificabo hostiā laudis: de sacro altaris ꝛc. ad hoc ppositū reducendo: sed prima expositio magis videt lre ꝯsonare: psertim huic qd dicit: Preciosa in ꝯspectu dñi mors sanctoꝝ eius. Si aūt querat: cur ps. in hoc ps. nullā facit mentionē de miraculis que in primitiua ecclia de qua agit frequēter fiebant ad ꝯfirmationē fidei pdicate. de qbus Mar. vlt. Dño cooperante ⁊ sermonē ꝯfirmante sequētib⁹ signis. Ad h dicenduꝫ ꝙ in h ps. psal. intēdit agere de his que singularit claruerūt in primitiua ecclesia que nō fuerūt in antiq: sicut sunt martyria q in antiquis ve. te. minime seu rarissime fuerunt. Secus aūt est aūt ē de miraculis q potissime in statu antiquoꝝ fuerant et sepissime diuulgata: ⁊ iō in psalmo precedēti. s. In exitu isrl ꝛc. vbi agit de statu ecclie sub lege: fac expssam mentionē de miraculis cū dic: Mare vidit ⁊ fugit ꝛc. In h autē ps. in q agit de statu pmitiue ecclie miracla ptermittit: q cōmunia sunt vtriqꝫ statui: ⁊ solū agit de martyrio qd ē propriū ecclie christi sequētis ei⁹ vestigia in sua passione ⁊ implentis verbū ipsi⁹ scꝫ Qui vult venire post me ꝛc. Matth. xvj. Eadē ratione fit mētio in h ps. de pdicatione cū dic. Propt qd locut⁹ sum. ⁊ nō in pcedēti. na pdicatio vniuersal singular fuit i ecclia xpi ipo pcipiēte: eūtes i mōdū vniuersū pdicate euāgeliū ꝛc. Mar. xvj.

Replica.

Sꝫ circa ps. Credidi ppter qd ꝛc. inuehitur Burgeñ. ꝯtra postil. di. cum nimis iudaiçare. q: sequēdo Ra. Sa. expōit ps. illū de Dauid posito i psecutione filij sui Absalō. Et ad id vtit imaginatione apud eū ꝯsueta. videlꝫ ꝙ psalmi fm sensum eoꝝ principalē ab auctore principalit intentū dicti de christo vl ecclia tanq̄ de figura tis de Dauid tanq̄ de figura exponi nō debere: cui⁹ oppositū supra sepe ostēsum ē specialit circa ps. Dixi custodiā. naꝫ pmo fm sctōs doctores reqrendus ē scripture sensus ver⁹ fm significationem vocum vel rerū qui si nihil absurditatis habet vere litteralis est. etiam si modum figurandi vel figure teneat. cum hoc bene stat ꝙ sensus ab auctore principaliter intentus sit de figurato debita applicatione facta. et quia postillator ponit hic primum sensum scilicet figuratiuum. Burgensis autem sequens glosam magistraleꝫ ponit figuratū: ideo nec ille recte dr iudaiçare nec iste christiçare. cum vterqꝫ fm debitam applicationē dicat veritatē: ille d figura: iste d figurato. Ilīs etiā ꝙ h dic Burgē. d filio ancille correctū ē s. in ps. Inclina dñe.

Glo. or.

a Alleluia. Cassio. Breuis psalm⁹ oīm primus athomus: id est sine diuisione: p sui enim breuitate nō recipit diuisiōem: h oēs cōpendio sue locutiōis superat: ⁊ est quasi punctus psalmoꝝ: vñ diuerse species formātur. Mira variatioꝫ tediū salutaria dicere. mō pauc⁹: mō late.

Ro. 15. c

Ps. CXVI b Omēs gentes. Cassi. Re q pretereantur de toto orbe. Aug⁹. Et hec sunt atria illa domus dñi. Et ille oīs ppls. vñ in pcedēti ps. egit. nō soli iudei q sibi illa arrogare conantur dico laudatee. c Et col. te. Cas. vt sit in vnū redacta oīm laudatio: quod est catholice ecclesie. d Confirmata. Cassi. Quia quod per prophetas pmisit: aduentu christi compleuit: ⁊ firmauit misericordiā vt nunq̄ moneat: q: qui dedit: custodit. e Manet in eter. Aug⁹. Siue in eis q pmisit pījs: siue in eis que minatur impījs. f Alleluia. Cassi. Quintus psalmus de primo aduentu: multis figuris decoratus: habet vsus vnifines: qsdā vni⁹ pncipij: qsdā itercalares: ⁊ hmōi ornat⁹. Ps. CXVII Cas. Fidelis populus peccato solut⁹. primo monet omnes domino confiteri: quia auditus in tribulatione: ideo hominem dicit non esse timendum. Secundo in solo deo fidendum. ibi: Bonum est cōfidere. Tertio portas hierusalem aperiri cupit. ibi: Aperite. Quarto frequentare atria dei suadens de aduētu gaudēs. ibi: Benedictus.

Dicat nūc

a Alleluia. CXVI

b Laudate dominum om- a
a gentiles. b vel ⁊ collaudate.
c nes gentes: laudate b
a iudei. b hac causa.
cum omnes populi. Quoniam c
a dato spūsancto. dum inimici etiā cedunt nomini per quod liberati sumus. b reparatio hominis misericorditer promissa.
d confirmata est super nos mise-
a christi. b christus qui est veritas patris. Cas. si qū nō fuit fili⁹: fuit pater sine veritate.
e cordia eius: et veritas domini d
vel in seculū seculi.
manet in eternum. e
f Alleluia.
laudate.
Confitemini CXVII f

Nico. de lyra

Laudate dñm. Huic ps. in translatione Hiero. preponit Alleluia: p titulo: qd significat laudate deū: q: in hoc ps. inducunt oēs populi tam gentiles q̄ iudei ad laudē dei pro aduētu ipīus christi: q instituit vnā ecclesiā ex iudeis ⁊ gentib⁹ ad dei gloriam et honorē: ⁊ hoc modo allegat apl'us scripturā huius ps. Ro. xv. d. Dico enī iesum xpm ministrū fuisse circūcisionis. i. populi iudaici in fide instruendi: ⁊ postea subdit de gentilib⁹: gentes aūt super misericordia honorare deū: sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in gentib⁹ ꝛc. ⁊ sequit iterū: Laudate omēs gentes dñm: ⁊ magnificate eū oīs populi. qd accipit ex pncipio huius ps. ista aūt puidens psalmista in spū dicit: Laudate dñm omēs gentes. i. omēs gentiles ad christum vel ad fidē christi vocandi. b Laudate eū omnes populi. i. iudei in duodecim tribub⁹ diuisi: ⁊ pponit gentiles iudeis: q: pauci de iudeis primo crediderūt: ⁊ multi de gentilibus. fm ꝙ dicit apl's Ro. xj. Cecitas ex parte ꝯtigit in isrl: donec plenitudo gentiū intraret: ⁊ sic omīs isrl saluus fieret: q: iudei cōuertent circa finē mūdi: ⁊ ideo hic inuitant ad laudē post gētiles: ⁊ pdicte laudis subdit rōnē. d. c Quoniā ꝯfirmata est sup nos misericordia eius. loquit de futuro p modum preteriti ppter certitudinem prophetie. in aduentu enim christi ⁊ nō ante fuit misericordia dei confirmata p effectum: que ante expectabat p magnū desiderium. d Et veritas dñi. i. ipe christus q dicit de seipo Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. e Manet in eternū. fm ꝙ dicit apostolus Heb. xiij. Jesus xps heri ⁊ hodie ipe ⁊ in secula.

Ps. CXVI

Moraliter.

[Laudate dominū.] In hoc psalmo fm litteralē sensum inducunt gentiles ⁊ iudei ad dei laudem: qui de iudeis ⁊ gentilibus fecit vnā ecclesiā: ⁊ sic litteralis sensus est etiā spūalis: propter quod de alio pertransco. In ps. cxvj. Laudate dñm.

Additio.

Iste psal. continuat cum precedenti. Nam postq̄ ps. egit de statu primitiue ecclesie: in quo maxime floruerunt martyres prout dictū est. In h aūt ps. agit de statu ecclie dilatate p orbem post primitiuos: in quo quidē statu gentilitas fuit iudeis adiuncta sub cultu vni⁹ dei. ideo in h ps. cū dr: Omes gentes ꝛc. intelligit gentilitas. cū aūt seqtur: Oēs ppli. intelligit de israelitis: eo ꝙ sunt in tribubus diuisi: ⁊ ad istum intellectum videt apls reducere istum psal. ⁊ fm hoc propositum exponatur psalmus prout in postil.

Ps. CXVII

Confitemini dño. Huic psal. in translatiōe Hiero. premittitur pro titulo Alleluia: q: ps. inuitat ad dei laudem: ⁊ dicunt aliqui ꝙ dauid fecit hunc psal. inuitans populū ad dei laudem pro sua liberatiōe de saulis persecutione: ⁊ populi israel a gentilium circumstantium perturbatione sub suo regimine: vt patet. ij. Reg. ⁊ hoc facit in hoc psal. vsqꝫ ad locum illum. Aperite mihi portas iusticie ꝛc. ab illo vero loco vsqꝫ ad finem inducit ad laudem dei p edificatione templi: quod preuidit ⁊ predixit edificandum tempore salomonis filij sui. ⁊ fm hoc quod ibi subditur: Lapidem quem reprobauerunt edificantes ꝛc. exponunt de quodā lapide illi⁹ edificij: qui frequēter a lathomis fuit oblat⁹ in edificio muri: h semp inueniebat nimis longus vel nimis curtus: ⁊ sic pluries reiectus fuit ab eis

Glo. ordi.

a Dicat nunc. Cas. Ut ego vos: ita vos inuicē monete. vel dicat: id est ꝯfiteat. b Quoniā in seculū. Cas. Ecce qt(u)or versus vnifines. c De tribu. Cas. Hiero. exēplū de se ponit: vt alios ad misedīam inuitet. d Dom⁹ mihi. Cas. Idem in duobus principium. e Despiciam. Cas. Uel videbo hic vt tutior ⁊ cautior fiā. Inimicos meos: dānandos. f Bonū est. Cas. Secundo in solo deo dicit cōfidendū: p quēꝫ inimicicias gentium euadit: ⁊ ad verā vitam venit. g In princi. Aug⁹. Angelis: q principes dicunt. vñ i Daniele legit: Michael princeps vester: in qb⁹ nō ē sperandū: sed in dño. Cū vident iuuare homo vl angelus: ille p eos hoc facit q eos p modo eoꝝ bonos facit.

Dañ. 10. c

h Omnes gen. Cas. Ecce vnde liberat de occulta vel aperta tribulatiōe: vel nō pmittendo cadere: vel a casu releuando. i Et in no. Alij in nomine dñi vltus sum eos. k Circundantes cir. Aug⁹. Quasi reddēs causam vnde tanta potuit superare: dicit qd primo in capite passus sit.

Circūdederūt.

a proprii deo q p se ⁊ ex se bon⁹. in essentia. b Cas. in hoc patet ꝙ bonus: quia in eternū dona misericordie concedit.
dño quoniā bonus: quoniā in se- a b
a culum misericordia eius. Dicat
a nō est differendū. b totus beatus popul⁹. tales sunt idonei cōfiteri. c quid.
b nunc israel quoniam bon⁹: quo-
niaꝫ in seculū misericordia eius.
a sacerdotes qui pro reuerentia singularit memorantur. b istud idem.
Dicat nūc dom⁹ aarō qm bon⁹:
qm i seclm misedia ei⁹. Dicāt nūc
a vt includas pupillos cū maioribus de omni gente. b q: tales sunt idonei cōfiteri dño.
oēs qui timēt dñm: qm in seclm
a quia. de angustijs secli. ecce misedia.
c misedia ei⁹. De tribulatione in- c
a de angustijs seculi liberat: et in latitudine premiorum ponit.
uocaui dñm: et exaudiuit me in d
charitatis. et quia exaudiuit.
d latitudine dominus. Dominus e
mihi adiutor: non timebo quid f
Cas. carnalis inimicus:
faciat mihi homo? Domin⁹ mihi g
a quod plus est q̄ nō timere. vel videbo. Cas. in futuro. s. iudicio: vbi diabolus cū suis videbitur destructus. b etiam spirituales
e adiutor: et ego despiciam ini- h
a quia dominus adiutor. ideo vile est. b contra mala seculi.
f micos meos. Bonūꝫ est confide- i
a carnali: cuius vana est salus.
re in domino: q̄ confidere in ho- k
bona.
mine. Bonuꝫ est sperare in dño: l
a angelis. b quia. tribulationē quā superius cōmemorauit hic exponit.
g h q̄ sperare in principibus. Om- m n
a quasi extra plorantes: blandis: minis: ⁊ alijs occultis. hoc in principio ecclesie. est hoc.
i nes gentes circuierūt me: ⁊ i no- o
a dum ipsi conuersi penas penitendo sustienent quas ingerebant.
mine dñi: quia vltus sum i eos. p
a Aug⁹. hic nō repent gentes: q: hoc a solis iudeis factū est. b quasi in obsidione.
k Circūdantes circūdederunt me: q

Nico. de lyra

fuit ab eis tanq̄ inept⁹: sed in ꝯsumatione muri in copulatiōe duoꝝ parietū inuent⁹ fuit aptissim⁹: qd p mirabili fuit tunc reputatū: qd puidit dauid ⁊ scripsit fiendū: ⁊ sic sensus lralis est hic de illo lapide materiali: ⁊ de christo mystice tm̄ exponit. Sed saluo meliori iudicio h nō videt mihi bene concordare verbis xpi Matth. xxj. q loquens de semetipo a iudeis reprobādo dicit eis: Nunq̄ legistis in scripturis? Lapidē quē reprobauerūt edificantes: hic factus est in caput anguli. A dño factū est istud ꝛc. ⁊ ideꝫ habet Lu. xx. Itē Act. iiij. Petrus oñdēs principib⁹ sacerdotū xpi glorificationē post eius passionē Act. iiij. dic de eo: Hic est lapis q reprobat⁹ est a vobis edificantib⁹: q factus est in caput anguli: ⁊ non est in aliq alio salus. Ex qbus ptꝫ ꝙ ps. iste q̄ntū ad istā partem est itelligēdus de xpo ad litterā. tum q: pbatio non valet ex scriptura sacra nisi p sensum lralem: fm ꝙ dicit Aug⁹. ꝯtra Uincētiū donatistā. tum q: iudei nō recipiebāt nisi sensum litteralem. Item h dicit Ra. Sa. hebre⁹ sup illud Michee. v. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milib⁹ iuda: ex te mihi egrediet qui sit dñator in israel ꝛc. Glo. ex te mihi egredietur qui sit dñator: messias filius dauid: sic ipse dicit ps. cxvij. Lapidem quē reprobauerūt edificātes: hic fact⁹ est in caput anguli. Ex hoc dicto tria patent fm eius sniam. Primum est ꝙ dauid hūc ps. fecit. scdm ꝙ in hac parte loquit de xpo ad lram. tertiū ꝙ xps pri⁹ erat reprobādus ⁊ postea glorificandus: sicut narrant euāgeliste. Nā aūt supra inducit de lapide angulari in edificio tēpli salomonis: non obstat: tum q: illud dictū nō habet ex biblia. iij. Reg. ⁊. ij. Paral. vbi agitur ad lram de illo edificio: neqꝫ a Josepho: sed soluꝫ hoc inueni dictū a magistro petro comestore in historia scholastica super. iij. Reg. ⁊ sic eius dictū secutus fui Matth. xxj. ⁊ ideo suppono ꝙ dictum eius sit verū: tamen sensus litteralis in h psal. est de christo. Sensus enī lralis est q primo intenditur a scriptore: ⁊ ideo si de h lapide fuisset scriptū. iij. Reg. vbi intendit descriptio historica illius edificij: sensus lralis esset de illo lapide materiali: sed vbi scribit illius lapidis mysteriū: sensus litteralis est de christo figurato p lapidē illuꝫ: sicut est in pposito: vt patet p dicta christi ⁊ beati petri ⁊ Ra. Sa. hebrei: sicut Exo. xvij. vbi moyses intendit scribere historiam aque de petra pducte. sensus litteralis est de illa petra materiali: sed. j. Cor. x. vbi paulus apls intendit scribere mysterium huius historie. dicit: Bibebant autē de spiritali consequēte eos petra: petra aūt erat xps. sensus litteralis est de christo ⁊ nō de lapide materiali. His igitur premissis ps. iste in duas partes diuiditur. quia pmo dauid inducit ad dei laudationē. secūdo adducit ad hoc rationem. ibi: De tribulatione. Circa primum inducit ad dei laudationem populuꝫ generaliter dicēs:
Confitemini. cōfessione laudis omnes generaliter. J. 104. J. 135.
a Dño quoniaꝫ bonus. bonitate cuius nō est finis. b Quoniā in seculum misericordia eius. quia subuenit eum semper deuote requirentibus. secundo inuitat specialiter populū israel. d. Dicat nunc israel. tertio specialius tribum sacerdotalem. d. Dicat nūc domus aaron ꝛc. ⁊ patet sententia ex versu precedenti: ⁊ quia non est speciosa laus in ore peccatoris Eccl. xv. ideo circa predictos ad dei laudem inuitatos ostendit qm̄ laus est deo accepta dicens: Dicant nunc qui timent dñm. timore filiali: q vitat patris offensam. Quoniam bonus ꝛc. exponatur sicut supra. c De tribulatione. Hic ꝯsequenter dauid adducit rationes inducentes ad dei laudem: ⁊ primo ex liberatione sui. scdo redemptione generis humani. ibi: Fortitudo. Prima in duas: q: primo recolit suam liberationeꝫ. scdo assurgit ad gratiarūactionē. ibi: Uox exultatiōis. Circa primū dicit dauid:
De tribulatione inuocaui dominum. Heb. 13. b
Positus enim in persecutione saulis legitur dominum consuluisse. j. Reg. xxiij. ⁊ in persecutiōe filij sui absalon. ij. Reg. xv. ⁊ in illis psecutōnib⁹ multos ps. fecit ad dei laudeꝫ: vt patet ex supradictis. d Et exaudiuit me in latitudine dñs. dilatando potestateꝫ meam ⁊ dominiū. e Dñs mihi adiutor. vtpote in bello contra goliath gigantem: ⁊ in periculis ppter sauleꝫ me psequentem ⁊ consimilib⁹. ⁊ ideo dicit: f Non timebo quid faciat mihi: scilicet timore deijciente a virtute: aliquādo enim dauid in periculis positus timuit: sicut quando mutauit os coram achis. j. Reg. xxj. sed ille timor non fuit vitiosus deijciens in desperationem de deo. g Dominus mihi adiutor. cuius virtute null⁹ potest resistere. h Et ego despiciā inimicos meos. sicut goliath despexit de diuino auxilio confisus contra eum. vnde dixit ei. j. Reg. xvij. Tu venis ad me cum gladio et hasta et clypeo: ego autem venio ad te in nomine domini. Et sequitur: ⁊ auferam caput tuum a te: ⁊ dabo cadauera castrorum philisthijm hodie volatilibus celi et bestijs terre ꝛc. i Bonum est confidere in domino. qui nō deficit in necessitate. k Q̄ confidere in homine. hoc dicit propter habitatores ceile ⁊ ciphcos in quibus confidebat: eo ꝙ ceilam ab hostibus liberauerat: ⁊ de genere ciphcorum erat: ⁊ tamē isti voluerunt eum in manu saul tradere. j. Reg. xxiij. l Bonum est spera. in do. qui reddit premium p virtutum operibus absqꝫ dubio. m Q̄ sperare in prin. hoc dicit propter principes duodecim tribuū israel: q adheserūt absalon in psecutione dauid: reddētes ei malū p bono. n Oēs gentes circūie. me. i. filij israel agētes erga me sicut extranei ⁊ gentiles: q: existentes cū absalon intendebāt dauid obsidere: ita ꝙ si posset euadere: vt hr. ij. Reg. xvij. o Et in noie. d. supple ꝯtigit ꝯtrariū. p Quia vlt⁹ sū i eos. q: multi occisi fuerūt: ⁊ alij ꝯfusibiliter fugerūt. ij. Reg. xviij. q Circūdātes circūdederūt me. repetitio ē eiusdē snie ad maiorē assertionē.

Circūdederunt

Universidad de ... Biblioteca

a Circūdederunt. Aug⁹. Quod ab ignorantibus gestū est: mystica subtilitate p̄dicit spūssanct⁹. Nescientes iudei rem oīm fecerūt: ⁊ nobis dulciorē passione deū sicut apes dū sibi putant reponere: alijs mel faciūt. Cas. Circūdede.m.s. Alij sicut apes fauū dicit xp̄s: que pungēdo se euiscerant. Sic iudei occidendo xp̄m int⁹ pierūt. Spine peccata quibus incitati estuauerunt ɔtra xp̄m. b Exarserunt sicut. Aug⁹. Ut h meli⁹ de ecclesia accipit. post passionem namq; dn̄i ɔtra ecclesiam gentiū ⁊ iudei exarserūt sicut ignis i spi. peccatoꝝ. Ea eni. i. peccata in fideli ꝑ so igne psecutionis cremauerūt: cui volentes officere profecerunt.
c Quia vltus. Aug⁹. Dum conuersi extincta in eis malicia populo christiano sociati sunt: vel cū in fine iudicati in dicium veritatis sine misericordia sensuri sunt. d Impulsus euer. Cas. Ut qn̄ boni dant penis vt a fide cadant:
Exo.15.a Esa.12. ⁊ dominus suscepit. Aug⁹. q: tam nō cadit cui dn̄s ē fortitudo ⁊ laudatio. q̄ non cadit dn̄s. illi vero cadūt q̄ sibi volunt esse fortitudo ⁊ laudatio. Impulsus euersus ⁊c. Postq̄ ostēdit q liberat nō pmittendo cadere: ondit etiā q liberat a casu releuando.
e Factus. Aug⁹. Nō fit qd non erat sibi: sed illis. salus ē conuersis quod nō erat auersis. f Nō moriar. Aug⁹. Dicit ecclesia vt putat psecutor strage funerum posse se delere nomen christianū: cū potius augeat. g Castigās. Cas. Cur antē tanta pertulit: indicat. Castigans: quicquid faciunt castigatio est domini. Nihil sibi vendicent: morti si datur cuius vitia purgātur. Aug⁹. Sepe pater p nequā seruos emendat filios: cum illis penam: his preparet hereditatem. Que sit aūt hereditas hinc pōt cognosci. Aperite por. quid intus: ingressus confitebor. h Aperite. Cas. Tertio portas hierusalē aperiri sibi cupit: vbi dicit ⁊ d āgulari lapide. Aperite. o pphete q portatis. c.r. cc. i Portas. Cas. Hiero. p has portas doctrine ingressi vere laudant: extra catholicā ecclesiā nō ē laus dei. Hee omēs porte ducūt ad vnā que est christus: per quam iu
Joh.10.b sti intrant in celum. vñ: Ego sum ostiū: p qd si qs introie
Joh.14.a rit sal. erit. Et alibi: Nemo venit ad prēz nisi p me. Aug. Ecce de vtroq; seculo mentio
Mat.21.b nē fecit: ⁊ quia hec porta christus apparuit: cōfitebor tibi: letus gratias agens: q: exaudisti in aduentu filij. priores enim iusti aduentū petebant. k Portas iusticie. Aug⁹. Id est portas
Phil.1.d mort⁹ p q̄s iusti intrant in requiez. vnde aplus. Cupio dissolui ⁊ esse cū christo. Sancti enim p hanc portam mortis vitam inueniunt eternaz. Q. Et q: dn̄s

non tradidit.

a in capite suo pius pp̄ls q̄ est corp⁹ xp̄i psecutores sensit: ⁊ p eo factū est q̄dā interior ibi virtus deitatis p exteriorē carnē pegit. b est hoc
et in nomine domini quia vltus
Cas. amaris conatib⁹ dulcē cibū alijs parauerunt: dicit ecclesia in psona christi.
a **sum in eos. Circūdederunt me si-** a
a hoc melius de ecclesia.
b **cut apes ⁊ exarserunt sicut ignis** b c
est hoc.
c **in spinis: ⁊ in nomine domini q:**
a vel in presenti vel in futuro. b vltus sum tamen aliquando. i. vacillaui.
d **vltus sum in eos. Impulsus** d
a vel versatus. b de quo virtutum. in eternam mortem.
euersus sum vt caderem: ⁊ domi- e f
releuauit a casu. etiam.
nus suscepit me. Fortitudo mea g
a et ideo. b ideo. non solū facit pericula declinare: sed etiam salutem prestat.
e **et laus mea dominus: et factus**
a vnde: q̄ videbant deficere exultant in malis.
est mihi in salutem. Uox exulta- h
a in secreto cordiū vbi gaudia spe futuri: q̄ nescientes mali putāt eos tristari. vñ: q̄si tristes: semper autē gaudentes. et iterū: gloriamur in tribulationibus. et si extra affligi.
tionis et salutis: in tabernaculis i
a inde est gaudium quia. xp̄s
iustorum. Dextera domini fecit k
a quam. b Aug⁹. magna virtus de homine facere deum: terrenis dare celum.
virtutem dextera domini exalta- l m
a repente quasi mirum. nō homo se exaltauit nō p se vicit: nō sibimet gl̄iam ad salutē dedit.
uit me: dextera dn̄i fecit virtutē. n
a et eū h sit. b vt putas o psecutor. mors eterna. c vita qua nescis. d q̄dā hic ero.
f **Non moriar sed viuam: et narra-** o p
a vt p hoc augeat eccl̄ia. b hac geminatione significat cōsuetudo ipsi⁹ dei q̄ h ɔsueuit: vt benedicens benedicam. quasi hoc permisit mihi de⁹ nō fieri ad correctionem. etiā euersio ē ad cautelā.
g **bo opera domini. Castigans ca-** q
stigauit me domin⁹: et morti nō r
a ergo. b id est doctrinam sacre scripture q̄ docet iusticiam. ecce qua intretur ostendit.
h i k **tradidit me. Apite mihi portas** s
quid intus facies. laudabo. in voce exultationis: ⁊ cō. s. e. q̄ est beatitudo sanctorum.
iusticie: ingressus in eas confite- t
a est.
bor domino: hec porta dn̄i: iusti v
a i. per eā in celū vbi nō iā boni et mali pmixti. b in laude gratias agēs. inquā tibi dn̄e.
intrabunt in eam. Confitebor ti- x y
bi quoniam exaudisti me: et fa-
a in salutem. nā lapidem ecce per quem. q̄s est salus. ecce lapis scilicet christus.
ctus es mihi in salutem. Lapidē z

a Circūdederunt me sic apes. volētes me pūgere gladijs suis tanq̄ aculeis. b Et exarserūt. nimia ira ɔtra me. c Sic ignis in spinis. nitētes me velocit ɔsumere ad modū ignis spinas velocit conburent⁹. d Impulsus. i. ɔpulsus fugere de loco ad locū in psecutione Saulis: ⁊ in psecutiōe Absalon de ciuitate regia ad desertū. e Euersus sum vt caderē. videlicet qn̄ iesbidenob nisus fuit pcutere dauid: sed p̄sidio fuit ei abisai fili⁹ saruie. ij. Reg⁹. xxj. ideo subdit: f Et dn̄s suscepit me. succurrens mihi: q: p abisai et in alijs multis piculis dn̄s succurrit ei. g Fortitudo. Hic ɔñter post sue saluatiōis narrationez insurgit ad gratiaꝝ actionē. d. Fortitudo mea ⁊ laus mea dn̄s. q. d. ex quo de p̄dictis periculis diuina virtute sum saluatus: a me ē magnifice laudādus: ⁊ ideo ɔñter inuitat dei ministros ad laudandū dicens: h Uox exultationis ⁊ salutis. i. p mea salute resonet.
i In tabernaculis iustoꝝ. i. i loco diuini cultus circa quē ministri habitāt. k Dextera dn̄i. i. virt⁹ ei⁹ que p dexterā significat: eo q ē fortior man⁹. l Fecit virtutē. me de psecutione saulis liberādo. m Dextera dn̄i exaltauit me. loco ei⁹ ad regnū me pmouendo.
n Dextera dn̄i fecit virtutez. me ab absalon saluando. iō subditur: o Nō moriar sed viuam. post dictas psecutiōes fm totū cursuz vite mee naturalis. fm q dr. iij. Reg. j. Et rex dauid senuerat: habebatq; etat' plurimos dies ⁊c. p Et narrabo opa dn̄i. q: circa finē vite sue pcepit salomoni edificare tēplū dn̄s ei exēplar ipius ⁊ edificioꝝ in circūitu: vt habet j. Paral. xxviij. ampliauit etiā cultū diuinū p ordines sacerdotū ⁊ leuitaꝝ. j. Paral. xxiiij. ⁊. xxvj. q Castigās ca. me do. psecutio enī filij sui absalon imissa fuit sibi a deo ad puniendū ei⁹ adulteriū cū bethsabee ⁊ homicidiū vrie fm q p̄dixit ei nathan. ij. Reg⁹. xij.
r Et morti nō tra. me. licet meruissem pter adulteriū ⁊ homicidiū q̄ morte puniunt fm legē. s Apite mihi. qm̄ psecutio ⁊ saluatio ipi⁹ dauid fuerūt figura psecutiōis ipi⁹ xp̄i et sue saluatiōis in se p resurrectionē ⁊ corpis glorificationē ⁊ in mēbris suis p gr̄e collationē in pñti ⁊ gl̄ie i futuro. iō postq̄ dd adduxit rōnē laudādi deū ex liberatiōe sui. Hic ɔñr adducit ad h rōnē ex saluatiōe gener' hūani p xp̄m. Et diuidit in duas ptes: q: pmo describit dicta saluatio. scdo ex h subdit grārūactio. ibi: Hec est dies. Circa pmū sciēdū q saluatio generis hūani facta ē p fidē xp̄i passi ⁊ glorificati. pp̄t qd dauid loquēs in psona gener' hūani pmo petit sibi apiri igressuz h⁹ fidei. d. Apite mihi portas iusticie. i. accessuz ad fidē ⁊ sacra eccl̄ie: p q̄ dat ingressus ad locū gl̄ie. sacra eni veter' legis nō iustificabāt. fm q dr Ro. iij. Ex operibus leg' nō iustificabit oīs caro. ⁊ subdit: Iusticia aūt dei est p fidē iesu xp̄i. sed sacra noue leg' iustificāt. ⁊ iō dicūt porte iusticie. t Et igressus in eas ɔfi. ⁊ qd debeat ɔfiteri subditur: v Hec porta dn̄i. i. ip̄e xp̄s q̄ d: h porta in singulari: q: oēs articuli fidei: ⁊ etiaz sacramēta eccl̄ie q̄ dicunt porte i plurali nō hn̄t efficaciā nisi ab vno xp̄o: q: omēs articuli sūt de eius diuinitate vel humanitate: ⁊ omnia sacramenta fluxerunt de latere eius dormientis in cruce: ⁊ ideo dicit hic porta in singulari. fm q ip̄e dicit Joh. x. Ego sum ostiū: p me si quis introierit saluabit. ⁊ iō subdit: x Justi intrabūt in eā. p fidē ⁊ deuotionē: ⁊ sic p eam intrabunt gloriam.
y Confitebor tibi quoniam exaudisti me. Dauid enim ⁊ alij sancti in lymbo detenti hoc cōfessi sunt quando christus eduxit eos de loco inferni: ⁊ quia hoc fuit p meritum sue passionis. ideo subdit: z Lapidem. s. christum qui vocatus est lapis: vt supra allegatum est: ⁊ etiam Dan. ij. vbi dicitur de christo: Lapis autem qui pcusserat statuam: factus est mons magnus: ⁊ impleuit vniuersam terraz, quod intelligitur de christo fm expositores hebraicos ⁊ latinos.

Quē repro.

Glo.ordi. Psalmus CXVII Nico.de lyra

non tradit me morti. Ergo o vos psecutores instate ⁊ aperite mihi portas iusticie. i. portas mortis p quas iusti intrant in requiez. Et ego ingres. in eā. i. per eas ad vitā. Cōfitebor do. q: hec porta dn̄i est: id est qua itur ad
S.67. dn̄m: vel qua dn̄s exiuit de mundo. vnde alibi: Et dn̄i dn̄i exitus mortis. et iusti imitantes christū intrabūt in eā. i. per eā ad vitā. a Edificātes. Aug⁹. Soli iudei deū colētes edificabāt: alijs p idolatriā destructio: sed nō pfecerūt: q: xp̄m contempserunt. Benedictus. Cassi. Quarto frequētari atria dei suadet. de aduentu xp̄i gaudēs. b A dn̄o factū. Aug⁹. Uel a dn̄o factū ei fm aliam litterā: id est ad honorē patris. c Hec est dies. Hic est annus iubileus figuraliter sub lege obseruat⁹: q̄ d: remittēs vel initians: q: tūc serui manumittebant: possessiones dn̄is restituebant: ⁊ nos hac die a seruitute peccati redēpti sum⁹: q̄bus est hereditas restituta eterna. Cas. Hec est dies. q. f. d. Et si oēs fecit: hanc singulariter: qua dn̄s venit in qua cōuenit letari: q: diabolus ius pdidit: homo reuixit. et q: h est. d O dn̄e saluū. Ecce desideriū magne petitionis. Saluū. de clade seculi. Prosperare. vt dolores isti vertant i eterna gaudia. e Bñdict⁹ q̄ ve. Aug⁹. Ma-
Joh.5.g. ledict⁹ h q̄ vēit i noīe suo. vñ dn̄s i euāgelio. Ego veni in noīe patris mei: ⁊ nō accepistis me. Si alius venerit in noīe suo illū accipietis: qui erit maledictus. Cas. Bñdict⁹. Laus de aduentu. ⁊ o reliqui christiani. nos maiores q̄si sacerdotes benediximꝰ vobis. qd multū pdest: q:. De domo: id est ecclesia catholica vñ baptism⁹ ⁊ oīs benedictio imo Deus dn̄s. bñdixit vos. Et illuxit. fugans tenebras peccati ⁊ vos iā benedicti. Constituite. d. s. custodiētes diē qui honori dei sacrat⁹ est. Ad cornu. ad litterā vt cōmunicēt corpi xp̄i vt in festis solet: vel cōstituite mēte tendentes ad cornu. i. ad potestatē altaris. i. sacramenti. vnde: Introibo ad altare dei. Ego aūt p me dico deus meus. Cōfitebor tibi: hic versus supra. sed ⁊ hic: q: leta cōfessio post beneficia. f De domo dn̄i: id est ecclesia catholica. hec est terra sācta. d qua
Exo.3.b dn̄s ad moysen. Tolle calciamēta d pedib⁹ tuis. Terra enī in qua stas terra sancta est. hest est ter-
Mat.13.a ra bona in euangelio q̄ pfert fructū tricesimum: sexagesimū: centesimū in qua stare debem⁹ erecti vtiq; ad celestia: nō iacere graues terrenoꝝ torpore: soluētes calciamēta de pedib⁹ nr̄is. i. opa mortua de affectib⁹, nostris. g Cōstituite d. s. Augusti. Magni qui excedūt: qui mēte verbū apud deū contingūt: paruulis se cōtēperāt: eos benedicūt d interiori domo dei: vbi laus illa i secula scloꝝ nō deficit. Sz qd inde nūciat: h q dn̄s q̄ venit in noīe dn̄i: quē reprobauerūt edificātes. deus est eq̄lis patri: ⁊ illuxit no. vt qd credim⁹ intelligerem⁹ ⁊ vobis nūciarem⁹. vt aūt ⁊ vos intelligatis. Cōstituite. d. s. i.
S.41. c.i. frequētationib⁹. In voce exul. ⁊ cō. s. e. ambulādo in loco tabernaculi ad. vsq; ad domū dei. Aug⁹. Cōsti. d. s. Id est ei⁹ desiderio assidue quisq se affligat donec ad superni sacrificij altitudinē: id ē ad eterna gaudia
Deu.16.c attingat. h Die solennē. In veteri lege pasca pentecoste scenophegia tres pcipue solennitates: in quibus p̄ceptū vt nemo vacu⁹ in conspectu domini appareret. Uacuus est qui in se christum nō habet: qui est fundamentum quod nemo mutare valet. Inde est q illis tribus solennitatib⁹ fidelis populus numū offert: manuali oblatione: interiorem significās. In numo enī nomen et imago regis. Quisq; ergo spiritualiter numū offerat: vt nomen regis: id est christi in se habeat: a christo christian⁹ dicat⁹. Et imaginē. i. animā lumine vultus eius insignitam deo exhibeat.
i Cornu altaris. Cas. Uel per altare intelligit sacramentuz corporis et sanguinis. Cornu altaris est potestas. i. virtus ipsius sacramenti. Multi enī sumūt sacramētū et nō rem vt mali. Boni vero sacramētū ⁊ rem sacra-
Joh.6.f menti pcipiunt: q̄ est spiritualis caro christi. de qua ipse ait: Si quis non māducauerit carnē meā ⁊ nō biberit sanguinē meū: nō habet vitam eter-
Exo.27.a nam. Uel altare intelligit mens bois. vnde in lege p̄ceptum fuit fieri altare quadrangulum et cōcauum. Ideo quadrangulū: quia mens humana quattuor virtutibus muniri debet. prudentia: iusticia: fortitudine: tēperantia. Eadem debet esse concaua ad recipiendum verbū dei atq; ignē
Leui.1.d dilectionis. Tumor enim infusa repellit. vnde in leuitico preceptum est: vesiculam gutturis et plumam pijci quando turtur vel columba offert vesicula inflationem superbie significat: plume inanes inquisitiōes sublimium. hec ergo pijce vt sis altare concauum. k Usq; ad cornu altaris. Augustin⁹ Eundo vsq; ad eminentiam mentis que est altare: id est ad cōtēplationem. dicentes: deus meus es tu.

Deus

a volentes suam iusticiā cōstituere: iusticie dei non sunt subiecti.
a **quem reprobauerūt edificātes:** a
a vt duos parietes iudeoꝝ ⁊ gētiū coderet in se.
hic factus est in caput anguli. b
a nō ab his quibus passus: quīo nō nisi p passionē sꝫ a dn̄o q̄ occulte edificabat. b vt sit caput anguli. factus ē lapis fm q hō. vel ei.
b **A domino factum est istud: et est** c d
a q deus hō. b interiorib⁹. d mei dicūve teres. c credētiū nō carnaliū q̄ reprobauerūt.
c **mirabile in oculis nostris. Hec ē** e
a i. qua mihi salutē dedit: vñ tpe accepto. e. x. ⁊ i die salu. audi te. b ergo. mente.
dies quam fecit dn̄s: exultemus f g
a foris ope. b q: salutis est dies ergo. c hic et in futuro.
d **et letemur in ea. O dn̄e saluum** h
a Aug⁹. psperū iter redeūtib⁹: q: nobis tu via b id est his saluatis salua alios. c maledictus qui in suo nomine venit.
e **me fac: o dn̄e bene psperare: be-** i k
a vel venturus est. quasi in persona sacerdotum minoribus loquitur.
f **nedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i. Be-** l
a cui latria.
nediximꝰ vobis de domo dn̄i: de- m
a cui dulia.
g **us dominus et illuxit nobis. Cō-** n
a natiuitatis et resurrectionis dominice b nō tepide sed in frequētationibus virtutum vel hominū
h **stituite diēm solennem in cōn-** o
a id est vsq; ad interiorē domū dei qua nos benediximus: vbi sunt altaris excelsa.
i k **densis: usq; ad cornu altaris.** p

a Quē reprobauerūt edificātes. i. sacerdotes iudeoꝝ ⁊ doctores: ad q̄rū spectabat officiū edificare in fide ⁊ moribus populū. b Hic factus est i caput anguli. ɔstituēs vnā ecclesiā ex iudeis ⁊ gentibus: cui⁹ ipse est caput et pastor: pter qd dicit Joh. x. Et alias oues habeo q̄ non sunt ex hoc ouili. et illas oportet me adducere: vt fiet vnū ouile et vnus pastor.
c A dn̄o factū est istud: id est a dn̄o iesu christo facta est ista vnio
d Et est mirabile in oculis nostris. fideles enī qui ex iudeis crediderūt i christū: admirati fuerūt qn̄ viderūt spm̄sanctū dari i signo visibili Cornelio et alijs gentilib⁹ q̄ erāt cum eo Act'. x. Et obstupuerūt ex circūcisione fideles qui venerant cū Petro: q: et in nationes gr̄a spiritussācti effusa est: q̄ gratia vniuit gētiles et iudeos in vna xp̄i eccl̄ia. (De ɔse. di. 2. c. quid sit sanguis. in v. diuinitatis verbi.)
e Hec est dies. Hic cōsequēter ponit grāꝝactio. cū dicit: Hec est dies. i. tēpus noui testamenti qd vocat dies ratione veritatis reuelate: q̄ latebat i veteri testamēto sub figurarū obscuritate. pter qd Paulus Ro. xiij. vocat vetus testamentum noctē et nouū diem. dicēs: Nox pcessit. dies aūt appropinquabit ⁊c. f Quā fecit dn̄s. licet facit oia tempora generaliter. dicitur tā facere aliqd tēpus specialiter pter bonū qd in illo contingit fm modum vsitatuz loquendi quē tenet hic scriptura loquēdo de tpe christi.
g Exultemus et letemur in ea. i. interius et exteri⁹: tamē cū modestia deuotionis. fm illud Ps. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deum viuū. Cōsequenter cōuertit se dauid ad depcandū christū de salute eterna obtinēda p ipsum. d.
h O dn̄e saluū me fac. educendo me de lymbo cū patribus sanctis. i O dn̄e bene psperare. multiplicando ecclesiā tuā in fidelibus tuis.
k Benedictus qui venit in nomine dn̄i: id est christus qui venit in nomine patris p salute mūdi: ⁊ hoc modo cantabant pueri christo ad passionē venienti Matth. xxj. Et de illa laude videt hic dauid pphetasse. l Benedicimus vobis de domo domini. hoc est verbū apostoloꝝ christi qui fuerunt primi in domo eius que est ecclesia: ⁊ benedixerunt populis veritatē euangelij nunciando et sacramenta ministrando. ⁊ vnde habuerunt hanc potestatem. subdit:
m Deus dominus et illuxit nobis. i. xp̄s dominus noster qui est verus deus ipse illuxit nobis: spiritum sanctū cōferendo ad scripturas intelligendū: ⁊ sacramēta ecclesiastica conferendum. et quia eadem potestas remanet in rectoribus ecclesie: ideo ad eos sermo dirigit. cū dicit:
n Constituite diem solennē. i. dies solēnes natiuitatis christi: resurrectionis: ascensionis et cōsimiles: qui constituti sunt solennes p ecclesiam.
o In cōdensis. i. vt populus fidelis conueniat ad ecclesiam in densitate plebis. ideo subdit:
p Usq; ad cornu altaris. q. d. ita q ecclesia impleatur populo et clero.

P Deus

Universidad de
Bibliot

b a Deus meus es tu. Et vt aperti⁹ dicam⁹ istoꝝ verborū hic est sensus. Nō sufficiat in terra iste dies festus quo agn⁹ occisus est: sed cōstituat in frequētationib⁹ quousqꝫ perueniat mentibus exaltatis ad interiorē eius deitatē: vbi laudes cantabimus. ita de⁹ me⁹. e. t. et cō. t. et cōfitebor tibi qm̄. e. Itaqꝫ sicut cepit laudē: ita terminat. Cōfitemini. d. ab initio qꝫ deserium⁹ in finem quo redim⁹ nō est quod salubrius delectet qꝫ laus dei. b Alleluia Aleph. Ambro. Psalm⁹ iste institutor est fideliū: paradisus oīm pomorū: quanto in supficie videt aptior: tanto ꝓfūdior: similib⁹ verbis cōtext⁹. Aug⁹. vbi generalis iustus loquit: modo ꝓfitendo qđ accepit: mō verū cadē sperando que meruit. nulla cōfusione pmixtus: sed nouitate rerū litteris mutatis explicatur. Ambro. in h ps̄. tot sunt octonarij quot elemēta apud hebreos. i. xxij. et singuli p oēs versus icipiūt a singulis elemētis p ordinē: p qđ innuit qđ hec sunt elemēta ꝛ oīmoda doctrina ad beatitudinē: cui⁹ doctrine ptes cōgruis interptationib⁹ noīm elemētorū designent. octonari⁹ ipse singulis distinctionib⁹ innuit qꝫ vnaqueqꝫ ps pfecta est: ꝛ sufficit: vt si quis eā seruet in vita. vij. dierū perueniat ad octauā resurrectionis. Uel circūcisionis cordis significat. Ambro. Omnis moralis doctrina suauis est: in qua hic ps̄. eminet: q̄si sol pleni luminis meridiano calore feruēs. p l'ras hebrei alphabeti digestus: vt sicut pueri in primis l'ris vsum discēdi sumūt: ita nos hmōi elemētis vsum viuēdi vsqꝫ ad maturitatē. Singulis l'ris versus octoni subijciunt vt vnitatē deitatis q̄
q̄ oīa regit

a ꝭ nō strepitu verborū hec dicent: sed ipsa dilectio est vox ista. ꝭ nō aliud.

a Deus meus es tu ꝛ cōfitebor ti- a b
bi: deus meus es tu et exaltabo c
a ꝭ quicquid aliū ego.
te. Cōfitebor tibi quoniam ex- d e
audisti me: ꝛ factus es mihi in sa f
a ꝭ ꝛ sicut ego ita et vos: sicut monui a principio
lutem. Cōfitemini dño qm̄ bo- g
nus: quoniā i seculum misericor-
b dia eius. Alleluia.

oīa regit: docerēt. ꝛ purgationē legitime sanctificatiōis. octaua eīn die ꝛ circūcisio fit ex lege. ꝛ in xp̄i resurrectione sum⁹ cōuiuificati. Titul⁹ ē alleluia qꝛ i his de⁹ laudat: ī qb⁹ ē remissio peccatorū. Aleph doctrina interptat: plenos qꝫ doctrine sequētes versus attende. Prius imaculati in via: post scrutāt: ante eīn vita qꝫ doctrina: bona vita etiā sola gratiā habet. Doctrina sine vita nō ē integra: Quia ī maliuolā aīam non introi. s. vnde dx: querēt me mali ꝛ nō inuenient. Prius ergo corrigēda ē vita: inde querēda cognitio. Prima qꝫ sūt moralia. scđa mystica. In illis vita: in his cognitio: fine vtraqꝫ ꝟo nō est pfectio. Idē ordo in primo ps̄. beatus qui nō recessit a via iusticie. inde in lege meditat. Sa. ß. a. a
q̄ Aleph.

Nico. de lyra

Deus meus es tu. iesu christe.
b Et confitebor tibi. cōfessione laudis. c Deus meus es tu et exaltabo te. tua magnalia enarrando. in diebus eīn solennib⁹ maxime debet in ecclesia fieri talis cōfessio et enarratio. d Confitebor tibi dñe vox est ecclesie deum laudantis.
e Quoniam exaudisti me. deprecantē te deuote.
f Et factus es mihi in salutem. cōferendo gratiam in p̄senti: ꝛ gloriam in futuro: ꝓpter quod inuitant omnes generaliter ad dei laudem. cum dicit: g Confitemini domino ꝛc̄. et exponatur sicut in principio ps̄. quia hic versus in fine resumitur sicut in cantilenis solet fieri.
Beati ima

CXVII

Moraliter

Moraliter. Confitemini dño ꝛc̄.] Hunc ps̄. fecit dauid inuitans populū suum ad gratias agendum domino pro bono statu regni sui ꝛ aduentu christi futuro. Moraliter aūt pōt exponi de bono plato ad dei laudem suū populū inuitante ꝓ bono statu sue diocesis ꝛ aduentu christi spirituali: quo p suā gratiā venit in mētē humanā. Quārū ad primū dicit: Cōfitemini dño.] laudis confessione. Quoniā bonus.] non solum in se sed etiam in nobis effectiue. ideo subdit: Quoniā ī seculū ꝛc̄. Dicat nūc dominus isrl' ꝛc̄.] per domum israel significant religiosi qui debent esse cōtemplatiui. per domum aaron pontifices clerici. ptimentes dñm ceteri christiani. omnes eīn isti debent dei bonitatē deuote cōfiteri. De tribulatione.] populi mei per tentationes. Inuocaui dominū.] per orationē deuotam. Et exaudiuit me in latitudine.] nō solū a malis liberando: sed etiā in bonis dilatando. Dñs mihi adiutor.] cui resisti non potest. Non timebo quid faciat mihi homo.] id est tyrannus. Dominus ꝛc̄.] exponat vt prius. Et ego despiciaꝫ inimicos meos.] id est spirit⁹ malignos. ideo cōcludit: Bonū est confidere in domino] qui non deficit in adiuuando. Qꝫ cōfidere in homine.] defectiuo. Bonū est sperare ī domino.] qui certitudinaliter reddit p̄mium. Qꝫ sperare in principibus.] qui querunt ꝓpriū bonū. Omnes gentes.] Hic describit acerbitas psecutionis que contingit aliquādo bonis platis: vt patet d̄ sancto Thoma cantbuariēse in cuius persona dici potest. Omnes gētes circuierunt me.] id est gentiliter viuentes quesierunt mihi nocere. Et in nomine domini quia vultus sum in eos.] nam vltione diuina fuerunt terribiliter mortui: ꝛ ipe translatus ad gloriam paradisi. Circundantes ꝛc̄.] repetitio est eiusdē sententie ad maiorem expressionem. Circūdederunt me sicut apes.] ad pungendum me suis gladijs. Et exarserunt sicut ignis in spinis.] id est ira pessima. nā occiderūt eū in ecclesia. Impulsus sum.] minis et psecutionibus magnis. Ut caderem.] a stabilitate virtutis. Et dominus suscepit me.] in protectione sua ne caderem a virtute. idō subditur. Fortitudo mea ꝛc̄. et factus est mihi in salutē.] eternam. Uox exultationis ꝛc̄.] nā de eius martyrio fit in ecclesijs solennitas magna. Dextera domini fecit virtutē.] p quā steti. Dextera dñi exaltauit me.] ad palacium celi. Non moriar.] morte culpe nec gehenne. Sed viuaꝫ.] vita glorie. Et narrabo opera dñi.] id est narrari faciam in miraculis que deus faciet ad testimonium mee glorificationis.

Moraliter

Castigās castigauit me dominus.] pro venialibus que contingunt etiam in perfectis hominibus. Et morti non tradidit me.] id est mortali culpe. Aperite mihi portas iusticie.] scꝫ portas celi quas nō intrant nisi iustificati pfecte. Et ingressus in eas confitebor domino.] nam in patria est confessio laudis sempiterna. Lapidem.] hic agitur de secundo principali scꝫ de christi aduentu spirituali. cum dicitur: Lapidem quē reprobauerunt edificātes.] id est christus quē reprobauerunt scribe et sacerdotes. Hic factus est in caput anguli.] cōiungens charitate fidelium mentes p quā venit ad humanā mentem. A domino factū est istud ꝛc̄.] nam ab alio fieri non potest. Hec dies quā fecit dominus.] id est p̄sentia solis iusticie quā in nobis facit ipsemet iesus christus. Exultem⁹ ꝛ letemur in ea.] sicut dicit Phil. iiij. Gaudete in domino semp iterum dico gaudete ꝛc̄. Et quoniam augmentum gratie est valde desiderandum. subditur: O domine saluum me fac: o domine bene prosperare.] in nobis augendo donum gratie. Et quoniam ciues celestes in hoc vos adiuuant. in eorum persona subdit: Benediximus vobis de domo domini ꝛc̄.] imprecando vobis eius bona celestia sicut ea dedit nobis. Constituite diem solennē in condensis.] id est in frequentia magna cleri et populi in ecclesia militante. dicētes quod sequitur: Deus meus es tu et cōfitebor tibi.] cōfessione laudis corde et ore. Cetera patēt. Jo ps̄. cxvij. Confitemini domino.

Additio.

Iste ps̄. est vltimus isti⁹ hymni magni q̄ incipit ab illo ps̄. Lauda pueri ꝛc̄. vt dictū est: ꝛ finit in hoc ps̄. qui continuat p̄cedenti sic. Nam in precedenti psal. psalmista tractauit breuissime de statu ecclesie per orbem dilatate post primitiuā: de qua solū declarauit vnionem gentium cum iudeis in vnam ecclesiam vt dictum est. In hoc vero ps̄. agit d̄ statu ecclesie sic dilatate in quo floruerunt multi sancti doctores et pontifices: similiter et confessores et virgines. Circa quod vndecim facit. Nam primo vniuersaliter inuitat ad dei laudem omnes. d. Confitemini domino quoniam bonus ꝛc̄. cuius sententia est: Nam deo reddenda est confessio laudis principaliter ex duobus. Primo ex sua bonitate ineffabili in seipso. de quo dicit: Quoniā bonus supple est. s. naturaliter et ſm essentiam. Secūdo modo qꝛ ex sua misericordia alios facit bonos. ꝛ d̄ h dicit: Quoniam in seculum misericordia eius: ꝛ sic cōtinuat se psalmista cum vltimo versu p̄cedentis ps̄. vbi dixerat: Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: volens in hoc ps̄. specialius

cialius declarare quomodo misericordia dei participat in ecclesia: que quidem participatio aliquo modo in distinctione sanctorum relucet. Cōsequēter scđo distinguit gradus seu ordines sanctorum in ecclesia p̄dicto modo dilatata ꝓ varijs temporibus existentiū: ꝛ hoc tripliciter scꝫ cū dicit: Dicat nūc israel ꝛc̄. Dicat nunc dom⁹ aaron ꝛc̄. Dicant nunc qui timent dñm ꝛc̄. vt intelligat qđ dicit: Dicat nunc isrl' specialiter de sanctis confessoribus qui videntes deum p fidem: iuxta illud j. Cor. xiij. Uidemus nūc per speculum: alijs eandem fidē cōfitent. Intelligit etiam quod dicit: Dicat nunc domus aaron de pontificibus seu sacerdotibus sanctis ꝛ cuꝫ hoc de sanctis doctoribus. ex officio eīn cōpetit sacerdotib⁹ ꝛ maxime pontificibus doctrina legis diuine Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiā: et legem requirent de ore eius. Intelligatur etiam qđ dicit: Dicant nūc qui timent dominū. de his qui ex timore dei filiali carnis maceratione se castigant: vt virgines ꝛ ceteri religiose viuentes. Consequēter tertio specialis declarat diuinā misericordiā circa ecclesiā dilatatā d. De tribulatiōe inuocaui dominū. et est sensus qꝫ ecclesia primitiua maximis angustijs tribulata inuocabat dominum ꝓ releuatione harū tribulationū quā deus exaudiuit eam dilatando. ideo subdit: Et exaudiuit me. in latitudine dominus. Consequēter quarto ostendit quō facta fuit talis dilatatio. s. per diuinū adiutorium cōtra humanas psecutiones. ꝛ de hoc dicit: Dominus mihi adiutor nō timebo quid faciat mihi homo. Et domin⁹ mihi adiutor: ꝛ ego despiciam inimicos meos. Consequenter quinto ex dictis cōcludit qꝫ bonum est cōfidere in domino: ꝛ qꝫ hoc p experientiā videat impletum in dilatatione ecclesie que fuerat prius oppressa tā sub hominibus vulgaris status qꝫ sub principibus terre: vt patet in historijs. vnde dicit: Bonū est confidere in domino qꝫ cōfidere in homine. Et bonū est sperare in domino qꝫ sperare in principibus. Cōsequenter sexto dicit: Omnes gentes circūdederunt me. Ad qđ sciendū qꝫ licet in ecclesia iam dilatata cessauerunt seu mitigate fuerunt acerbe psecutiones corporales qꝫtum ad publicuꝫ statum: surrexerunt tū persecutiones spirituales latentes. vnde Gregorius in Homel. Pugnauit ecclesia scꝫ primitiua aduersus leonem: pugnat modo aduersus dracone ꝛc̄. Cuius q̄dem pugne tria sunt genera principalia: quorum vnum est hominū male viuentium: quorū vite exempla sepe simplices decipiunt: ꝛ de istis dicit in persona ecclesie. s. iustorum. Omnes gentes circūdederunt me: id gentiliter viuētes: quos ecclesia dei quādoqꝫ superat. Nā sepe tales in nomine domini: id est diuina virtute cōuersi ad iusticiam penas sustinent penitēdo. et de hac vltione dicit: Et in nomine domini: quia vltus sum ī eos. Scđm gen⁹ pugne est diabolica tētatio. de quo dicit: Circūdantes circūdederunt me: diabolus eīn ad deuorandū homines cōmuniter circuit. vnde. j. Petri. v. Aduersarius vester diabolus circuit querens quem deuoret: ꝛ Job. j. in persona diaboli dicit: Circuiui terrā ꝛc̄. ꝛ de istis intelligit: Circūdātes circūdederūt me. quasi diceret diaboli: qui ex rabie sue malicie circūdantes sunt per orbē modo p̄dicto circūdederunt me ad deuorandum: ꝛ quia in istos diuina virtute semp infliguntur pene gehennales. ideo dicit: Et in nomine domini: quia vltus sum in eos. Tertium genus p̄dicte pugne ē hereticorum qui falsas doctrinas suggerentes quotidie impugnant ecclesiam. de quibus dicitur: Circundederunt me sicut apes. Apes eīn mel portant: ꝛ cum aculeo pungunt. sic heretici eloquia diuina de quibus dicit: Qꝫ dulcia faucibus meis eloquia tua ꝛc̄. allegant: sed cum hoc ledunt fidem veram impungēdo seu corrumpendo. Similiter tales quandoqꝫ fingūt se illuminare scripturas quod nō faciunt: sed eas deuastant ꝛ
Ps̄. 117 cōsumunt. vnde de eis dicit: Et exarserunt sicut ignis. heretici eīn eo qꝫ fideles quantum in se est ꝯsumunt. ignis dicuntur a sanctis patribus. vnde in decretis. xxiij. q. iij. Arrius vna scintilla erat in alexandria ꝛc̄. dicitur autem. In spinis quia sicut cōmunit exponit illud verbum Ecclesiastes. vij. Sicut sonitus spinarum sub olla ardentium sic risus stulti ꝛc̄. Ignis ī spinis magnum sonum et inutilem facit: ꝛ cito cōsumit et deuastat qꝫ etiam faciūt heretici non magna sed sonorosa loquētes sine aliqua vtilitate: sed potius cū deuastatione spirituali sequitur: Et in nomine domini quia vltus sum in eos scꝫ eos quandoqꝫ conuertendo: ꝛ sic patiunt penas penitentie: vt supra dictum est: vel quandoqꝫ per vltionem seu vindictam temporalem scilicet qñ igni tradunt iudicio ecclie. Et sic in nomine domini. quia vltus sum. Et quia huiusmodi persecutiones specialiter hereticorum aliquando fuerunt tam valide qꝫ videbatur fides quasi subuerti: sicut patet de heresi arrianorum: q̄

totam ecclesiam maxime turbauit: ꝛ de alijs heresibus: prout in historijs ecclesiasticis habet. ideo subditur: Impulsus euersus sum vt caderem et dominus suscepit me. qualiter autem dominus susceperit ecclesiam ne caderet. subdit dicens: Fortitudo mea ꝛ laus mea dominus: ꝛ quia nō solum dedit deus fortitudinē ecclesie vt possit aduersarijs resistere declinando pericula per eos inducta: sed etiam de ei⁹ triumphum prestando dicitur: Et factus es mihi in saluteꝫ. Consequenter septimo ostendit qꝫ per doctores sanctos ecclesie spiritualis triumphus habetur de hereticis. ꝛ de h dicit: Uox exultationis ꝛ salutis in tabernaculis iustorum. nam talis victoria nō attingit per arma corporalia sed per vocem sacre doctrine que letificat: iuxta illud ps̄. Iusticie domini recte letificantes corda. doctrina autem vera salutaris cōmuniter acquiritur a viris vacātibus studio in tabernaculis. iuxta illud Deut. xxxiij. Letare isachar in tabernaculis tuis: quod sic exponitur: nam illi de tribu isachar non intendebant negociationibus sicut illi de tribu zabulon cōuicini sui: sed vacabant in tabernaculis studio scripture. et ideo de eis erant qꝫplurimi doctores legis diuine: vt ibidē dicitur. vnde ꝓprie psalmista dicit qꝫ vox istius salutis que ab hereticis ecclesiam tuebatur personabat in tabernaculis iustorum. s. in studijs sanctorum doctorum. ꝛ ne ista victoria humano ingenio attribueretur subdit: Dextera domini fecit virtutem: et notanter repetit ter: Dextera domini: et in primo loco et in tertio seu vltimo subiungit: Fecit virtutem. in medio autem loco dicit: Dextera domini exaltauit me: ad denotandum qꝫ principium et finis huius victorie soli virtuti diuine attribuendum est: medium autem huius scꝫ victorie attribuendum est humano ingenio tanqꝫ instrumento a deo exaltato. vnde in medio loco dixit: Dextera domini exaltauit me. Consequenter octauo dicit: Non moriar sed viuam: quod videtur referri ad illud quod dixerat ī ps̄. Credidi, ꝓpter quod ꝛc̄. qui est quartus psal. huius hymni. ibi eīn ps̄. tractans de martyribus dixit: Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius: vt ibidem fuit expositum; et ne quis putaret qꝫ sancti doctores non essent magni in conspectu domini: eo qꝫ non fuerunt talem mortem preciosam consecuti. ideo dixit: Non moriar sed viuam ꝛ narrabo opera domini quasi diceret: quilibet sanctus doctor licet ego non moriar ꝓ deo tanqꝫ martyr: viuo tamen deo vt narrem opera domini contra hereticos impugnatores: et quia isti doctores sancti licet non fuerunt mortui pro christo per martyrium corporale: fuerunt tamen multa passi incommoda et anxietates: similiter martyria intrinseca per abstinentias et vigilias et huiusmodi. ideo subdit: Castigans castigauit me dominus et morti non tradidit me: hoc est dicere: licet morti non fuit traditus a deo per martyrium extrinsecum: eo qꝫ disposuerat de me vt narrarem opera domini. Castigans tamen castigauit me: id est multipliciter castigauit me modo predicto quod quodammodo est martyrium. Consequenter nono quasi loquens populus fideliuꝫ ad huiusmodi doctores sanctos dicit: Aperite mihi portas iusticie: id est exponite mihi doctrinam sacre scripture per quā homo iustificatur. talis enim expositio seu declaratio apertio dicitur: vnde Luce. xxiiij. Aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Et ingressus in eas cōfitebor domino: qꝛ per scripturas recte intellectas intrat ad confessionem dei scilicet confessionem fidei et laudis. et sequitur: Hec porta domini. iusti intrabunt per eam cuius sensus est: qꝫ intellectus sanus scripture sacre per sanctos doctores apertus est porta domini, per quā iusti intrant ad laudem dei et fidei cōfessionem. Consequenter decimo populus hoc quod petebat habens scꝫ apertionem portarum iusticie deum alloquitur reddens gratiarumactiones. ꝛ hoc cum dicit: Confitebor tibi quoniam exaudisti me scꝫ aperiendo mihi per tuos sanctos doctores portas iusticie: quibus possem tibi recte confiteri ꝛ vere cognoscere. Qꝫ factus es mihi in saluteꝫ id est meus saluator. Consequenter vndecimo ostendens quomodo factus est deus saluator. subdit: Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. exponatur hic versus ꝛ sequentes de christo lapide angulari prout in postilla.

a Aleph. Ambro. Id est doctrina qd est cõe toti psalmo et quasi plogus: q cũ cõstat q oēs volunt esse beati etiã mali. His q desiderat adeptis: docet q plurimi nesciũt quo mõ veri beati. ne quis iam erret de via beatitudinis. Chorus sanctorũ loquit a primo iusto ad vltimũ: quasi d. diuersi diuersa quãt qb9 beati sint. Sed hec est via: qui volunt esse beati: sint imaculati: et vt de fidelib9 nõ de christo accipiat. Ambro. Singule littere sũt: quasi tituli suorũ versuum: cõtinentiam eorum declarantes. Ambro. Elemẽta schole xpi. Omnia p pfecto numero instorũ. Partes sunt sm numerũ litterarũ. CXVIII

b Eati immaculati. b Cas. Diffinitio beati per actus q in christo sine macula: ambulans in lege: et sic scrutãs vt puchat: aliter non est dignus pquirere nisi sit pbabilis vite. Cassio. Immaculati. Pluraliter vt de fidelib9 nõ de xpo accipiat. c Qui ambulãt. Nõ peccat. Vel si peccant penitẽt: pficiunt et pseuerãt. d Qui scrutant. Aug9. Exquirũt: hoc possunt et impij: sed iam spe beati: q sunt inuẽturi qd querunt: nõ q scrutant et querũt beati: sed ppter h q aderit: vt in euãgelio:
Matt. 5. b Beati q psecutionē p. et q esuriunt. nõ q hoc: sed ppter hoc qd sequit: quia ipsoz est regnũ celorum. e Exquirunt. Aug9. Propter hoc scrutãda erãt testimonia vt de9 inuenires aliter nõ valuit: vt q volũt eē docti: nõ iusti. Vñ gloria apud hoies: nõ apud deũ. f Nõ eni qui. Aug9. Quasi qui peccatũ habet nõ ambulet in vijs. Vel qui ambulãt sine peccato sint. Sed nõ dicunt illi opari iniquitatē: qui et si quotidie fragilitate leuiter peccãt nõ tñ amãt: h oratione et signo crucis destruũt. Petm iniqtas est non tñ sine petõ q in vijs ambulat. h nõ ipe operat illud: h qd habitat in eo peccatũ. cũ nõ vult qd agit. Fomes qui est in nobis: q lãguor ē nature: cõmouet illicita desideria. et ita nõ sine petõ. Sz nõ opat q desiderijs carnis nõ obedit. Qui vo obedit nõ a vijs deuiat. Si vo cõfitet et orat et hec ad vias ptinēt: et ppter vias petm nõ imputat. g Operant. Cas. Ex dilectione. nõ inuit9 vt q dicit: qd odi facto. Beati qui sic agũt: et ne hec ptenãt. subdit iussionē domini. h Tu mãdasti. Cas. Vel ita cõtinua: Beati q sic et sic agũt. Et ne h cõtẽnãt sbdit iussionē dñi dicēs: Tu mã. vel nimis mandasti vel nimis custodisti. i Nimis. Aliqñ plusq oportet. qd nõ h: h pvalde Aug9. Cas. Distingue noia. lex est vmbra futuroz q spiritualiter debet custodiri: vt de sacrificijs et hmõi. Testimoniũ est euidēs res q cõmonet alios
Jaco. 5. a vnde Jacob9: Lapis iste erit in testimoniũ. Et dñs
Mat. 8. a curato leproso dicit: offer mun9 tuũ in testimoniuz. Sic et pcepta dicunt testimonia q monēt ne peccemus. Mandata sunt sine vmbra: q psentē habent
Deu. 6. a operationē. vt diliges d. d. t. Et nota q testimonia accipit in phibēdo: et mãdata in iubēdo. k Vtinã. Aug9. Optat cõtra supbiã liberi arbitrij: cui nõ satis est doceri nisi prius dirigat. Ambro. quasi te mãdãte legē accepi: sed nisi adiuues fit mihi mors. Ambro. vita beati expressa optat eã. vtinã diri. ad custo. aliter nõ possunt cu-
custodiri

a doctrina.
a Aleph. CXVIII
a olim miser hõ pollut9 nũc cõtra si in via: et si ambulãt in lege. nõ sine peccato: sz sine criminali. b christo qui via et veritas et vita: vel in lege dñi q ē via ad vitã qd sũt.
b Beati immaculati in via: a
a deinde. b nõ ociosi. c nõ carnis. d hoc nõ possunt nisi pfecte serutent.
c qui ambulãt in lege domini. Be b c d
a scripturas.
d ati qui scrutant testimonia eius:
a si. nõ vt heretici. nõ diuiso. vnde non potestis deo seruire et mãmone. b nõ aliũ. c hi beati: q eni opant iniqua nõdũ immaculati ambulãt in lege: ac p hoc nõdũ beati.
e f in toto corde exquirũt eũ. Non e f
a via xpo: vie pphete et apli et oēs pdicatores. Aug9. omnes vias fides vna complectit: qua viuit iustus.
g eni q operant iniqtatē: in vijs ei9
a hi nõ ãbulant in vijs q operãt iniqtatē: et vere quia. vt ambularent et ideo ambulãdum. per pphetas et apostolos.
h ambulauerũt. Tu mãdasti: mãda g
a Cas. vt nec iota pterea. plusq panit natura carnis. b Ambro. sed ad hoc sine gratia non mihi sufficio.
i k ta tuã custodiri nimis. Vtinam h
a Cassio. Actus hominis hui9 vite qui per sertuosi.
dirigãt vie mee: ad custodiẽdas i

Beati imaculati. Huic ps. pmittit p titulo. Alleluia CXVIII cui9 expositio patuit. s. p titulũ vero nõ apparet auctor ps. tenetur tñ q fuit ppheta sanct9 quicũq fuerit. Est aũt iste ps. alphabeticus. Alio tñ mõ q alij alphabetici: q i isto sub qualibet lra hebraici alphabeti ponũt octo versus p ordinē: ita q oēs versus primi octonarij incipiũt p lram aleph: q est pma lra: et oēs versus secũdi octonarij p beth que est scda. et sic cõsequēter de alijs. Et q trãslator nõ potuit sic transferri q oēs versus primi octonarij inciperēt ab a q est prima lra alphabeti latini. iõ primo octonario pposuit aleph ad signandũ q oēs versus illi9 octonarij p aleph incipiunt in hebreo. currebat aũt tunc quidã modus specialis versificandi sm ordinē lrarum alphabeti: sicut apud nos in illo hymno: A solis ortus cardine. in quo versus incipiunt ordinate p lras alphabeti latini incipiendo ab a vsq ad g. inclusiue: vt ptz intuēti hymnũ illũ: sed in hoc ps. octo versus incipiunt a qualibet lra: ibi aũt vnus tm. Nec video ibi aliã significationē nisi modũ verificãdi specialē: vt dixi loquẽdo de sensu litterali. De materia hui9 ps. sciendũ q aliqui doctores exponũt eum totũ de dauid ad lram: sed q in quolibet octonario easdem historias de dauid repetũt: qd alibi nõ inuenit in eodē ps. nec videt pbabile fuisse intētionis psalmiste in eodē ps. totiens eandē historiã repetere. iõ alia via intēdo pcedere. Circa quã sciendũ q sm plures expositores catholicos ps. iste loquit de beatitudine. q frequēter in hoc ps. sub noie beatitudinis vel vite spiritualis memorat. Beatitudo aũt dupliciter habet. vno mõ in re et sic habet tm in patria. alio mõ in spe. et sic habet i via p bonorũ operũ merita. sicut dicit phus. j. ethicoz. d felicitate politica q cõsistit in vsu virtutũ: q pueros beatificam9 in spe: nõ q adhuc operent virtuose: sed q vident bone indolis et apti ad habēdũ virtutes politicas tpe pcedente. igit de beatitudine put habet in via loquit ps. iste. Et diuidit in duas ptes. quia primo agit de beatitudine in generali. scdo de ptinētibus ad ipam magis in speciali. ibi: In quo corrigit. Prima in duas. q primo agit de beatitudinis statu. scdo de ei9 appetitu. ibi: Vtinã dirigantur. Prima adhuc in duas. q primo ostendit q statũ beatitudinis assequunt. scdo qui ab ipso excludũt. ibi: Nõ eni Circa primũ sciendũ q beatitudo put habet in via cõsistit in pfectione vite actiue et cõtēplatiue. vita vero actiua pcedit cõtēplatiuã: q mēs nõ põt eleuari libere in cõtēplatione veritatis: nisi passiones appetitus sensitiui fuerint moderate p exercitiũ moralis virtutis qd ptinet ad vitã actiuã. Vñ dicit Grego. vj. moral. Cũ aliqui cõtēplationis arcē tenere desiderant: prius se in cãpo p exercitiũ operis pbēt: vt sollicite sciant si nulla iam mala pximis irrogãt. si irrogata ab alijs equanimiter portant: si obtētis bonis tpalib9 nequaq mēs leticia soluit. si subtract nõ nimio dolore sauciat etc. et iõ primo ponit pfectio vite actiue. cũ d: Beati imaculati. i. carētes macula mortalis peccati. b In via. vite psentis. c Qui ambulãt in lege dñi. mãdata ei9 ope adimplēdo: q nõ sufficit declinare a malo: sed cũ h requirit opari bonũ. ppter qd dicit Grego. Omel. xxxiij. Min9 est mala nõ agere: nisi etiã quisq studeat et bonis opibus insudare. Scdo tangit pfectio vite cõtēplatiue. cũ d: d Beati qui scrutant testimonia ei9. i. eloquia diuina p pphetas nobis tradita: que sunt miraculis tanq diuinis testimonijs pfirmata. Marci vlti. Illi aũt pfecti pdicauerũt vbiq dño cooperante: et sermonē cõfirmante sequentibus signis. e In toto corde exquirunt eũ. i. intellectu et affectu. differt eni cõtēplatio sanctorũ a cõtēplatione phoz. q cõtemplatio phoz est ppter pfectionē cõtēplantis: et ideo sistit in intellectu: sed contemplatio sanctoz que est cõtemplatio theologica: est ppter amorē ipsi9 contēplati. s. dei et ideo nõ sistit in intellectu p cognitionē. sed transit ad affectũ p amorē: et ideo sancti in contēplatione ista ponũt amorē dei tanq principaliter intentũ. f Nõ eni. Hic cõsequenter ostendit qui a perfectione predicta excludunt. s. delinquentes: qd notat cũ dicit: Non eni q operant iniqui. in vijs eius ambulauerunt: sed magis in deuijs a via virtutis: et etiã negligentes. qd notat ibi cũ dicit: g Tu mã. man. tua. etc. i. cũ magna diligētia et sollicitudine q carēt negligētes. et p pñs a mãdatoz diuinoz ipletione. quoz aliqua ptinēt ad vitã actiuã. s. illa q ptinēt ad charitatē pximi: aliq vero ad cõtēplatiuã q directe ptinent ad amorē dei. h Vtinã. Hic pñr agit de beatitudinis appetitu: cũ d: in psona toti9 ecclesie. Vtinã dirigant vie mee. i. pcessus cogitationũ et operũ meoz. i Ad custo. iusti. tuas. i. mãdata tua ad vitã actiuam et cõtēplatiuã ptinētia q cõtinēt iusticiã pfectã. et q h nõ põt fieri nisi p-
cognoscat

stodiri nisi directe vie nostre sint. Justificationes prisco populo multe fuerũt sez vt famulus hebreus sex annis seruiat: vt pater reuerenter habeat. Cas. Fili9 disciplinet: de9 timeat: sacerdos honoret: et his similia. He possunt custodiri: si p oculis semp habeant mãdata: vt praua mox emēdent p ea. Oia: ne peccãdo ptra vnũ sit re9 oim.
Jaco. 2. b. Vñ Jacob9. Si qs totã legē seruauerit offendat aũt in vno: fact9 est oim reus. Qd euitat q pspicit in mãdatis: q in mãdatis nõ pspicit i quo erret nescit. a Nõ cõfundar. Am-
Gen. 3. b bro. Ante eni in adã cõfusus es: et nudus factus cũ operuisti te folijs fici: q pfũdebaris. Abscõdisti te a conspectu dei: q erubescebas. Nũc aũt venis in cõspectu dei. Cas. p gratiã liberat9. b Judicia iusticie. Sũt: q famulos liberat psecutione diaboli laborãtes. c Nõ me derelinquas. Cas. iustificationib9 cõcessis petit a deo custodiri: q scit diabolum circuire. Vel ita pcat xpi aduētũ ante quē de9 reliquerat mũdũ p peccato: sed iã orat ne vsq quaq. i. valde relinquat: qd iã impletũ est in
2. Cor. 5. d aduentu xpi: q deus in xpo mũdũ sibi recõciliauit. d Beth. Cas. Hic ostēdit pcepta liberare hominē de cõfusione. i. de lapsu peccati. In prima lra ptes beatitudinis exponit in qbus pcat se custodiri. In scda tps cõuersionis aperit i quo potissime a lapsu et cõfusione fluxe etatis ad deũ quis cõuerti debeat. Vnde cõgrue huic octonario pmittit lra beth. q interpretat confusio. Ambro. Beth confusio declaratur.

e In quo corrigit. Ambro. Quasi cõfusus de errore et lascivia fluxe etatis. iã iuuenis deliberat quõ viam corrigat. Aug9. q post meditationē vident meliora cõsilia. subdit ppheta quasi similis deliberãs cõsiliũ. o dñe. In custodiẽdo. s. t. vnde ad dominũ cõuersus qsi pce delata. Vel hoc psiliũ dei inspiratione pceperit: non humana psumptione. Ambro. Deli9 ē puenire iuuētutem correctione q post lapsum recordatione defle-
ps. 25. re et dicere: Delicta iuuētutis mee etc. hoc ē debilitatis remediũ: illud robur salutis: hec est res in periculo: q graue est cõsueta repellere. Magnum eni in se cõsuetudo vinculũ habet.
Tren. 3. d. Ibi in bono. Vnde: Bonũ est viro cũ tollit iugũ ab adolescentia sua. Facili9 eni est retrahi ab ingressu: q arrepto itinere praue psuetudinis reuocari. f Adolescētior. Aug9. Quia
Luc. 15. c. hac etate potissimũ debet fieri. Vel iunior fili9 q in euangelio legit viã suã deprauasse. Vel poti9 qui portat imaginē noui hois: inde veteris. Cas. Vel adolescētior. In qua etate ho-
Eccl. 6. b. mo pnior est ad peccandũ. Vñ: Fili a iuuentute tua excipe doctrinã: et vsq ad canos inuenies sapiētiã. g In custodiẽdo. Aug9. Opere. vnde nõ ait: i legendo vel memorando: aliter eni nõ põt corrigere nisi custodiendo: et ita est senior mēte vt Daniel. Nã quidã verba dei tenēdo agũt ne obliuiscant: nec agũt viuendo vt corrigant. h Ne repellas. Ambrosius. Vel de platione ecclesiastica agit: quã q negligent administrat a deo repellit: quod ne sibi fiat iste pcat dicēs: Ne repellas me a man. tuis: docēdis vel annũciãdis i ecclia: a qb9 negligēs repellit ne tollat locũ meliori: et ne sibi plus cõtrahat offensiõis. Ipse est tepidus qui nec feruore fidei calidus est: nec frigidus algore infidelitatis: q nõ rapit de manu dei: sed eijcit: vt peior frigido. i.
Apoc. 3. c penit9 infideli. vnde i Apocal. Vtinã frigidus esses aut calidus. Aug9. Ne repellas. Mãdatis quippe ei9 rectis atq arduis humana nõ cõpat infirmitas: nisi pueniēs ei9 adiuuet charitas. Qui nõ iuuat: quasi flãmeo gladio ab arbore vite phibet indignus.
Mat. 7. a. i Abscondi. Genus peccati: obstinatis pdicare. vñ: Nolite sanctũ dare canib9 et margaritas ante porcos p. Ambro. Vitiũ est secreta mysteria vulgare indignis. qd fit vel adulatiõe vt placeat ei cui vulgat. Vel auaricia: vt qd lucret. Vel iactantia: vt plura scire videat. Vel loquacitate incauta: dũ sine iudicio volat irreuocabile verbũ. Assumēda est ergo disciplina silētij: vt pri9 quis tace-
Jaco. 1. c. at: q loquat. vnde: Sit homo velox ad audiēdum: tard9 ad lo.
Esa. 40. b Ideoq Esaias cũ audisset a domino. Clama. Respõdit: quid cla-
Mat. 13. f. mabo: Et dñs cõpat regnũ celoz thesauro abscõdito in agro: quẽ
cũ inuene-

a quia. in adã cõfusus et nudus: nũc in conspectũ dei venis quasi securus. Aug9. quia nõ auditor obliuiosus ē sed factor operi. Confundit qui inspicit si nõ facit.
a iustificationes tuas. Tunc non a
a vnde Jacobus: siquis auditor est verbi et nõ fac. etc. b quasi in speculo.
confundar: cum pspexerõ in om
a vnius reus punit. b et tunc. nõ ero ingratus sed laudabo qd distortus nõ potest.
nibus mandatis tuis. Confite- b
a quia tu fecisti directum cor meum. Aug9. cõfitebor p eo qd didici si dirigit cor ad custodiẽdũ: q aliter inde nõ letarer sz accusarer. nã qd pderit q ea didicerim si corde puerso vias ago prauas.
bor tibi in directiõne cordis: in c
a patribus nõ per me inueni.
b eo q didici iudicia iusticie tue.
et etiã. opera iusticie faciam.
Justificationes tuas custodiã: d e
a quasi vt custodiã. Ambro. Et si relinquis ad pbationē vt Job. Aug9. Et si relinquis aliquãdo vt infirmus mihi videar. b vel valde id est in pena et sic gloriabor in te nõ in me.
c nõn me derelinquas vsquequaq. f
a pmittit interrogationē cũ deliberatiõe. iustificatiões, tu cõ. q sũt custodiende.
domus.
d e In quõ corri- Beth. g
a spiritualis populus vel pnior ad peccandũ vel gentilis populus. b prauã consuetudinē.
f g git adolescentior viãm suam in
a ope: q frustra custodit memoria sine vita: in puersa vita nõ est correcta via. b q in his est correctio et ideo. qui nõ in toto corde negligēs est et repellitur. ita iam senior mente: aliter nõ potest. fidei.
custodiendo sermones tuos. In b
a quod est ex dono dei. b ideo. quasi indignum est cũ toto corde quero. nõ adiuuãdo.
b toto corde meo exqsiui te: ne re- i
a ab intelligentia legis a qua repellit: q a deo nõ adiuuat. b exqsiui et memorie cõmēdaui.
pellas me a mandatis tuis: In k
a pro porcis et canib9. b quia dicit: nolite sanctum dare canibus.
i corde meo abscõdi eloquiã tua:

cognoscat q ad incognitũ nullus dirigit nisi a casu. et ideo subdit: a Tunc nõ cõfundar cũ pspexero. i. pfecte inspexero. In oibus mãdatis tuis: cognoscendis: et q ad hoc requirit illustratio et directio dei. iõ subdit: b Cõfitebor ti. in di. cor. i. q directio cordis mei ad intelligēdũ pdicta sit a te. iõ subdit: c In eo q didici iudicia iusticie tue. q nõ possem sine tua directione didicisse: et q sicut dictũ est talis noticia nõ sistit in intellectu: sed trãsit ad effectũ p dilectionē: q sm Greg. operat magna si ē. iõ subdit: d Justificationes t. i. mãdata tua. e Custodiã. ope adiplēdo. et q ad h reqrit assistentia diuine gratie q facit op9 meritoriũ. iõ subdit: f Nõ me. etc. q. d. si me ad momentum dimiser: nõ potero custodire.

g In quo corrigit. Hic incipit secũdus octonarius. vbi psalmista incipit tractare de ptinētib9 ad beatitudinē q cõsistit in operibus vite actiue et cõtēplatiue: vt dictũ est. et primo de ptinentib9 ad actiuã. scdo ad cõtēplatiuaz. xj. octonario. ibi: Defecit in salutari etc. Prima in duas: q circa pfectionē vite actiue. pmo ponit remotio ipedimẽti. scdo assecutio pmotiui: octonario quito. ibi: Legē pone. Circa primũ sciendũ q ad pfectionē vite actiue triplex est impedimẽtũ. s. passionis impulsus. virtutis humane defect9: et corporis aggrauantis pondus. primo ponit primũ. scdo secũdũ ibi: Retribue. tertio tertiũ. ibi: Adhesit pauimẽto. Ad euidentiam dicēdoz sciēdũ q pfectiones vite actiue et cõtēplatiue sũt cõnexe. q sicut dictuz est actiua disponit ad cõtēplatiuã: et cõtēplatiua ex amore dei fac descēdere ad actiuaz p necessitate pximi reuelanda. i cui9 figura angeli describunt ascēdentes et descendētes in scala Jacob. Gen. xxviij. et p pñs ptinētia ad vtrãq vitã habēt ad inuicē cõnexionē. et multoforti9 diuersa ad actiuã ptinētia ad inuicē cõnectunt. et silr ptinētia ad cõtēplatiuã: ppter qd i singulis octonarijs versiũ plura de cõtētis i alijs octonarijs ponũt: variatis tñ vbis et ordine: sicut pz intuēti lram hui9 ps. ppter qd diuisio ei9 p octonarios quã incepi et psequar nõ est pcisa: vbi gra: q in h scdo octonario pcise agat de repressione passionũ. sed si cũ hoc plura alia ponunt in alijs octonarijs cõtēta. tñ ponunt hic p quandã reductionē ad hmõi repressionē. s. p modũ antecedentie vel cõsequētie et hmõi. licet talis reductio aliquãdo sit longinqua: et eodē modo dicēdũ de alijs octonarijs. His igit pmissis: q iste octonari9 intitulat a repressione passionũ. s. irascibilis et cõcupiscibilis q magis vigēt de cõi cursu tpe iuuētut9. iõ d: p modũ questionis. In q corrigit adolescētior viã suã sequēdo passiõis ire et pcupie. et rñdet: b In custo. q iducũt ad repssionē passionũ: et q pcipiētes spm correctiõis: vt freqñt ex magno feruore mouēt i pncipio. iõ i psona alicui9 talis subdit: i In to. etc. min9 dic. et pl9 signat. k Ne re. i. admittas me ad cognitionē et ipletionē mãdatoz tuorũ: et q incipiēs intelligere diuina mãdata afficit ad ea. iõ subdit: l In corde meo abscondi eloquia tua tanq
thesaurũ

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

cum inuenerit homo abscon.⁊c.hic est thesaurus sapientie et cogni
Luc.2.b tionis:quē abscōdit hō in corde suo: sicut maria cōseruabat oīa ver
ba domini cōfe.c.in cor.s. a Benedict⁹. Cas. Ne quis sanctam
eruditionem suis virib⁹ daret pmittit: Benedict⁹.laudat⁹ qui gra
tis das. Doce.i.pste me facere: vt factis ostēdā qđ didici. Uel.s.
dixit sibi datā legē: hic petit sibi dari bñdi
ctionē qua lex impleat. Q.qr abscō. elo.t.i
cor.m.dedisti legē da ⁊ bñdictionem grē.sc3
doce me iusti.t.vt faciēdo discā vel secreta le
gis amplius sciā. b Oīa iudicia oris tui.
Cas. Judicia oris q̄ p pphetas ⁊ apostolos
locut⁹ es.oīa nō vniuersaliter sed q̄ scripta
vel dicta sunt. Aug. Judicia sunt qbus ⁊
nūc et in finē iudicabit mūdus.q̄ sunt abys
sus multa et inscrutabilia.sed nihil horū ta
cui q̄ per eloquia mihi innotescere voluisti.
c In via. Cas. Christus.qm̄ de ipso loquen
tia ad ipm̄ ducunt in quo impleta. Sicut
in omnibus diuitijs spirituales accipe. ter
renis eñ quas sordes cōputat non cōparat.
d Testimonioꝝ. Aug⁹. Testimonia sunt
quibus quantū nos diligit ostēdit: vt in hu
manitate natiuitatis: passionis: qbus et fu
tura speramus. e In manda. Ambrosi⁹.
Pronūciaui: delectat⁹ sum ⁊ adhuc i mā.t.
exerce: vsu boni opis: ⁊ sic i merito boni ope
ris cōsiderabo vi.t. nemo eñ ad penetralia
intellect⁹ puenit: nisi vita pura prius prim⁹
fuerit. f Exercebor. Aug⁹. Uel garriam.
Cōtra oēs inimicos fidei: copiosis rōnibus
garriēs disputabo. nūc aūt vtiles disputatio
Jf.di.c.oēs nes si nō ibi cōsiderent nisi vie dñi: q̄ sūt mi
sericordia ⁊ veritas. quoꝝ duoꝝ plenitudo
inuenit in xpo. p hanc exercitationē fit etia3
illud: In iusti.t.m.iō meditabor: vt nō obli
uiscar.s.t. g In iustifi.t.me. Cas. Obliui
oni q̄ ex infirmitate originalis peccati venit
opposita ē meditatio: nouerat vitiū huma
nitatis et ꝯtra illud auxiliū reperit. Justifi
cationes sunt sic ꝙ hebre⁹ puer non plus q̄3
septē annis seruit.i. viij.t. resurrectiōe liber
erit: his ⁊ hmōi q̄ in enigmate dicta sūt ꝯue
nit meditatio. Mādantis aūt moralib⁹ que
sūt nō mechaberis ⁊ hmōi opatio. h Si
mel. Cas. Retributio.qr hic dr ipletio ⁊ co
gnitio legis: correcto retribui. Ambrosi⁹.
Simel retributio dicit. Cas. In tertia lra
humanā indigentiā et gratiā dei ostendit.
Aug⁹. Dixerat. In q̄ corrigit a.v.s.in cu
sto.s.t.nūc vt idē faciat petit auxiliū. Retri
bue.nō meritis meis redde: sed iterū da: vel
p malis: h.s.da. Uiuifica.nō est penit⁹ mor
tuus.sed iā habet initiū bone ꝯcupiscētie: q̄
hoc pōt orare. Uiuifica.prius mortuū: ⁊ im
potētē scire vel opari. Uiuus custodit: ⁊ cu
stodiendo viuit.
R Etribue. Ambro. Jam pcessu vtu
tis pcat sibi retribui: qđ nō debet ar
rogans vel alienū videri. Rephen
Mat.14.d dit ei petr⁹ q̄ i fluctib⁹ vt hō dubitauit: nō vt apls psūpsit. Et iube
Ibi.11.b mur i euāgelio fidē hre: nō hesitare d his q̄ supra hoiem. Innocēt.
q̄ cōsciētie ē ab eo cui seruit petere. Aug. Retribuūt mala p mal
vel bona p bonis. vel bona p mal: aut mala p bonis: Due prio
res ptinent ad iusticiā. Tertia ad misericordiā. Quartā nescit de⁹.
k Reuela. Cas. Uide humanā infirmitatē: et misericordiā dei: hō
velo ignorantie tegit: deus tollit vt videas miracula que de lege.
Lex est vbi vmbra: vt de agno pascali: ⁊ hmōi. Rogat ergo vt in
his tecta videat. Uel p legē euangeliū accipe in quo mirabilia: vt h
nisi quis renūciaue.⁊c. l Mirabilia. Aug⁹ Nihil est mirabilius
in mandatis q̄ diligere inimicos: hoc est dare bona p malis.
m Jncola. Aug⁹. Hoc iustorū est.qbus pmissa est eterna patria.
vnde peregrin⁹ nō sicut oēs hoies: s3 sicut patres.i.insti. ⁊ ideo nō
abscondas. absconduntur his qui terrena sapiūt: ⁊ si ea audiūt ⁊ no
runt. Mandata: p que ab incolatu liberabit. in qbus dilectio pci
pitur vel sola vel maxime. sed quia nihil diligendum diligitur: si ip
sa dilectio non diligitur ipsius dilectiōis dilectionē volens habere
pclamat. n Concupiuit desiderare nōdū ea desiderabat: sed fa
stidio languebat: ita amāda est dilectio qua diligenda diligunt. si
cut odienda et dilectio qua nō diligenda diligunt: cōcupiscentia ē
desideriū

a ƒ quia habeo eloquia gratias ago. ƒ in natu
ra vel in tuis quos benedicis.
a vt nō peccem tibi. Bñdictus es a b
a ƒ de reliquo. ƒ facere. ƒ frustra abscōdi in
corde: nisi sequat opa iusticie. b ƒ eloq̄a vñ viui
ficat hō. ƒ opa factorū q̄ impat deus.
dñe: docē me iustificatiōes tuas. c
a ƒ cordi cōcinnis. b ƒ quasi abscondi ⁊ tēpus
videns pnūciaui. ƒ alijs. ƒ vnde clama ne ces.
q̄.i.t.ex.v.t. c ƒ omnia: nō tua sed omnia oris: id
est que per eloquia tua mihi dixisti.
b Jn labijs meis: prōnūciaui om d e
a ƒ etiam. ƒ Aug⁹. christo.i quo oēs thesauri.
c d nia iudicia oris tui. Jn viā testi f
ƒ in hac vita.
moniorum tuoꝝ delectatus sum
a ƒ nō cōparat he spiritualibus in gratia: sed qr
hominibus suaues. b ƒ et ibi imorabor er.
ƒ doce me facere iusti.tu.et si amplius docueris.
e sicut i omnibus diuitijs. Jn mān g h
a ƒ gratiā. b ƒ ita cognoscam.
f datis tuis exercebor: ⁊ cōside
g rabo vias tuas. Jn iustificatio i
a ƒ Aug.ne possim obliuisci qđ expedit retineri.
nibus tuis meditabor: non obli
ƒ plenitudo.
h uiscar sermones tuos. Simel.
a ƒ quia sum correctus. Qui nihil
meritis sed gratie totū deputat.
b ƒ in pñti ⁊ in futuro.
i R Etribue seruo tuo viui k l
ƒ p fidē per quam custodiam
fica me et custodiam sermones m
a ƒ Aug⁹. qr nō possunt custodiri p obediētiā ni
si prius videant p intelligētiā: addit ergo reuela.
b ƒ interiores: quorū velamē in christo euacuat.
k tuos. Reuelā oculos meos et cō n
a ƒ vt hoc. nisi quis omnibus renūciauerit nō po
test meus esse discipulus.
l siderabo mirābilia de lege tua.
a ƒ retribue. reuela: qr. ƒ vel inquilinus.
ƒ Aug⁹. non ciuis babylonie cor habens in celo
m Jncola ego sum in terra: non o p
a ƒ non subtrahas. b ƒ ei⁹ notū scire potes cui
famularis.
abscondās a me māndata tua.
ƒ Aug⁹. h olim qñ incola terre hec desiderabar.
n Concupiuit anima mea deside q

thesaurū dilectū q̄ abscōdit vt seruet. a At nō peccē
tibi. qr mandata dei sic abscondita pseruant ab offensa
dei: ⁊ qr talis debet esse gratus erga deū. ideo p modu3
gratiarūactiōis subdit: b Benedictus es dñe. de bo
no qđ i me cepisti. c Doce me iusti. tuas. pficiēdo qđ
inchoatū est. gratitudo eñ de
iā accepto ē meritoria respectu
accipiēdi. ⁊ qr habens noticiā
mādatoꝝ: vult etiā alios veni
re ad agnitionē coꝝ. ideo sub
dit: d In labijs meis pnū
ciaui. alijs indicando.
e Oia iudicia oris tui: vt itē
dant sue correctioni. ⁊ qr p tale
exercitiū generat habit⁹ q̄ facit
delectabiliter opari. iō subdit:
f In via te.tu.de.sum. qr si
gnū habit⁹ generati vel acqui
siti est delactatio i ope. vt dr.ij.
ethicorum. g Sicut in oib⁹
diuitijs.i. sicut nō iportat eq̄li
tatē tm̄ sed etiā supabūdātiā
fm illud Sap. vj. Et diuitias
nihil esse dixi i cōparatione il
li⁹: ⁊ qr delectatio iducit ad for
tius operandū ⁊ meditandū.
iō subdit: h In mādatis
tuis ⁊c. et qr cessatio ab actu
cōsiderandi tandē inducit ob
liuionē. iō subdit: i In iu
stificationib⁹ t. ⁊c. et patet ex
pdictis sententia.
k R Etribue. Hic remouet
fm impedimētū pfecti
onis vite actiue: qđ p
uenit ex defectu virtut⁹ huma
ne: q̄ licet possit facere op⁹ bo
nū de genere: nō tm̄ opus meri
torium vite eterne: ad quod re
quirit gratia dei. Ro. vj. Gra
tia dei vita eterna. ⁊ iō istud im
pedimentū nō est p aliqđ posi
tiuū sed magis negatiuum for
me p quā fit opus meritoriu3.
ista aūt negatio siue defectus
tollit p collationē gratie sup
plētis defectū nature. igit pmo
petit hmōi supplemētū. scđo tā
git hmōi suppletiōis ipedimē
tū ibi: Increpasti. Circa pmū
sciendū ꝙ duplex est meritū.s.
cōgrui et cōdigni. meritū autē
cōdigni supponit gratiā habi
tualē in merente: meritū vero
cōgrui ipam pcedit. qr meritū
cōgrui est qñ hō ex virtute na
turali studet bonū opari. ⁊ sic
facit qđ in se est: ⁊ p cōsequens
meret de cōgruo ꝙ deus det si
bi gratiā p quā vlterius meret de cōdigno: ⁊ hoc est qđ
petit hic in psona nature humane. cū dicit: Retribue ser
uo tuo.i. hoī ad bonū conāti fm facultatē nature. Re
tribue d cōgruo gratiā tuā. iō subdit: l Uiuifica me.
qr gratia aīam viuificat vita grē: sicut aīa corp⁹ vita na
ture. m Et custo. ser. tuos.i. mandata tua meritorie
q̄tū ad meritū cōdigni. Et quia gratia illuminat intel
lectū ad supnaturalia cognoscēda. iō subdit: n Reue
la ocu. meos ⁊c. ⁊ necessitatē hui⁹ illuminatiōis subdit
di. o Jncola ego sum in terra. q.d. incole celi.s. ange
li sancti clare vidēt talia: sed hoies terreni nō possūt vi
dere talia absq̄ illuminatione tua. p Non ab.a me
mā.tua.i. reueles mihi ea: qr min⁹ dicēdo pl⁹ signat: et
qr diuine reuelatiōis fiunt desiderātibus eas. Sap. vj.
Preoccupat eos qui se cōcupiscūt: vt se illis prior osten
dat. ideo subdit: q Cocupiuit aīa mea desiderare ⁊c.
ista aūt cōcupiscētia est in appetitu intellectiuo qui refle
ctit sup actū suū. sicut eñ intellectus intelligit se intelli
gere: ita voluntas vult se velle vel potius aīa p volun
tatē. et dicit: Concupiuit aīa mea desiderare ⁊c: qr sicut
noticia

desideriū: sed nō omnis. qr ꝯcupiscētia est ⁊ eoꝝ q̄ habent ⁊ q̄
nō habent. desideriū: absentiū tm̄. Aug⁹. Uidem⁹ ratione
q̄ vtiles sunt iustificationes: sed infirmitate ppediti aliquan
do nō desideram⁹: puolat intellect⁹: sequit nullus vel tard⁹
affectus scimus bonu3: nec delectat agere: ⁊ cupimus vt dele
ctet. Aug⁹. Ecce gradus qbus ad
iustificationes puenit. Prius eñ est
vt videat q̄ vtiles sint ⁊ honeste. de
inde vt earū desideriū cōcupiscat. po
stremo vt pficiente lumine atq̄ sani
tate delectet earū operatio quarū so
la ratio delectabat. a Increpasti.
Aug⁹. Dicēs vbi es: nō ignorabat: s
superbū increpabat: ꝙ ad tantā mise
riā venisset: ⁊ tota erūna mortaliū he
reditaria est increpatio supboꝝ. Qui
decli. Aliud est declinare p supbiam.
Aliud nō implere p infirmitatem vel
ignorantiā. b Qui declināt. Aug.
Nō illi soli sed omnes corā exemplo
terrent ne supbiā declinēt: sed in om
ni tēpore iusticiā diligāt: vt hic recipi
ant quod illi in paradiso pdiderant:
sed quia superbi: nec in tanta increpa
tione humiliant: orat pro eis. Aufer
a me. c Aufer. Ambrosi⁹. Aug⁹.
Hec martyres qui supbis sunt oppro
brio ⁊ derisui: cōtēnentibus crucē: ⁊
totā christianā humilitatē: qua sola
supbia sanat: q̄ rogāt nō quasi mala
sibi auferri: sed qr noxiū est illis q̄ in
ferunt: vt iam ⁊ illi couersi martyria
ament qđ factū est: ⁊ iam nō est illud
opprobriū sed honor: qr qui talia p
cabant: illa patiebant. d Exquisi
ui. Aug⁹. Nō est dignus opprobrio q̄
testimonia exquisiuit: illud aūt multi
inferre volūt. etenī sederūt.p.
e Etenī sederūt. Aug⁹. More iudi
ciario loquebāt eidē accusatores: qđ
grauius f Consiliū. Aug⁹. Cōsiliū
cōtra cōsiliū principū martyres pde
re: martyriū illos acquirere.
g Daleth. Cas. In quarta littera di
cit se corporali necessitate cōstrictū sed
sola dei pietate saluandū. Ambro.
Daleth timor vel natiuitas. sc3 corum
qui in seculo generant: ⁊ sunt caduca
ex qua natiuitate est timor: hic deplo
rat homo deiect⁹ in terra de celo.
Cas. Hic docet ꝙ lex timentē relabi
cōfortat ⁊ ad oīa ei sufficit.
h A Dhesit. Aug⁹. Quātumcūq̄
alijs pficiat: habet tamē mor
talis carnis affectū circa hec
terrena: ⁊ ab hac morte quotidie reui
uiscit. i Pauimēto. Aug⁹. In mū
do celū est camera: terra pauimētū q̄
terit feriendo: vt fiat quasi leue ⁊ ni
tēs ⁊ solidū pauimētū. Corpus etiam
humanū pauimēto cōparat: eo ꝙ si
mili nitore leuigat. k Uias meas. Ambro. Ordo ad
iustificationes dei pueniendi primū peccata sua fateat.
Unde alibi: Dic iniquitates tuas vt iustificeris. Et ite
Pro.18.c rum. Justus in principio sermonis accusator est sui. Si
eñ accusauerit se iustus: vocē parati accusatoris exclu
dit: qui solet acerbari pctā: ⁊ cuiusq̄ exaggerare sup
plicia obstruit os eius: qui ipse de se fuit ante cōfessus.
Inuerecūdia ei excusat reū: pudor suū accusat auctorē.
l Doce. Aug⁹. Hoc dicit volēs pficere: qr iam illis ex
ercetur. Cassio. Uel fm spiritualē intellectum figura
tiuas obseruantias fac aduertere. m Uiam. Ambro.
Prius ē discere iustificatiōes. deinde gradus quosdā
⁊ ordinē eaꝝ. qđ pri⁹. qđ post eē debeat: peccat ei q̄ ppo
stere agit. Nā scire qđ faciat ⁊ ordinē nescire faciēdi: nō
ē pfecte cognitionis. Ordinis nāq̄ ignorātia ꝯturbat
negocioꝝ naturā formāq̄ meritoꝝ. Mot⁹ mysterij ⁊ eo
rū ordine: exercebor vsu: vt q̄ in palestra: vt roboret.
Jnstrue

a ƒ opera iusticie. b ƒ nō ad tēpus vt mali.
ƒ etiā in aduersis.
rare iustificātiones tuas i omni
a ƒ ideo qr. b ƒ primos hoies. ƒ quos delecta
uit eritis sicut dij: ⁊ p hanc supbiā declinauerūt.
c ƒ et.
a tpe. Increpāsti supbōs: malēdicti. a b
a ƒ Ambro. quasi a directis ad praua. b ƒ sed
qr supbi in tāta increpatiōe humiliant: orat p eis
chorus martyrū. ƒ et qr maledicti qui decli.
b c qui dēclināt a mādatis tuis. Au c
a ƒ quo contemnor.
fer a me opprobriū ⁊ cōntēptū: d
a ƒ o hacre. ƒ grece martyria. ƒ p his patit iste
d quiā testimonia tua exquisiui. e
a ƒ aufer. b ƒ machināres. ƒ ex mora.
e Etenī sedērūt principes ⁊ aduer f
a ƒ agre. ƒ sic et demones occulte nocere cogi
tant. b ƒ ego.
sum me lōquebāt: seruūs aūt tu⁹ g
a ƒ Cas. iter picula nō erat mihi cruciat⁹: s3 pue
ctus. b ƒ nō p crimine. ƒ q̄ in his cogitat vin
cit: qr ab his retrahere laborat p bella inimicus.
exercebat i iustificationib⁹ tuis.
a ƒ Aug. sic exercebat: martyria meditat ⁊ amat
respiciēs ad coronā ⁊ inimicos diligit. ƒ marty
ria. b ƒ que meditata mitigant dolores.
Nām ⁊ testimonia tua mēdita h
a ƒ Aug⁹. in qb⁹ maximū ē diligere inimicos.
f tio mea est: cōsiliū meum iustifi i
ƒ timor.
g cationes tue. Daleth. k
a ƒ Consensu b ƒ corpori vñ mors:
vel terrenis q̄ sunt calcāda pedibus
ƒ Caro cōcupiscit aduersus spiritū
eni olim non repugnauit anima.
ƒ terrenis vt hec curet.
b i A Dhesit pāuimento ani l
a ƒ sed tu dñe. ƒ vt in celo sit mea mea. b ƒ p
missionē: vt sic fili⁹ pmissionis nō elationis: quod
nō arroganter petit: qr qđ p se erat hic cōficet.
ƒ christum qui est verbum patris.
ma mea: viuificā me scdm vērbū m n
a ƒ nam. ƒ Aug⁹. peccata mea cōfessus sum.
b ƒ dimittendo ea.
k tuum. Uiās meas enūciaui ⁊ ēx o p
a ƒ delesti meas: doce tuas. ƒ vt illas agā nō mo
do sciā. ƒ Aug⁹. vere nouit qui facit: sicut nō no
uit dominus peccatū.i. non fecit.
l audisti me: docē me iustificatio q r
a ƒ et. b ƒ qui meas damno.
m nes tuas. Uiām iustificātionum s

noticia intellect⁹ pcedit de impfecto ad pfectū sic amor volū
tatis. a Increpasti. Hic tāgit collatiōis grē impedimētu3
qđ est supbia: sicut humilitas est gratie meritoria. vnde dicit
Jaco.iiij. Deus supbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. ⁊ fm
h dicit: Increpasti supbos.s. angelos supbiētes de celo eijci
endo: ⁊ primos parentes cōtēnentes
mādatū dei. de paradiso terrestri.
b Maledicti q̄ decli.a man.t. primi
eñ parētes pter trāsgressionē diui
ni mādati incurrerūt maledictionem
fm ꝙ dr Gen.iij. Maledicta terra in
ope tuo ⁊c. iō ꝯūr petit hui⁹ impedi
mēti amotio. c Aufer a me op. ma
ledictionis. d Et cō. transgressio
nis. e Quia te.t.exq. ad sciendū
ea ⁊ intelligendū. ⁊ iō si trāsgrederer
nō esset ex ignorantia sed contēptu. ⁊
cā dicte petitionis subdit. cū dicit:
f Etenī se.prin.⁊ aduer.me loque
bant. isti principes sunt demones fm
ꝙ dr Eph.vj. Nō est nobis collucta
tio aduersus carnē ⁊ sanguinē sed ad
uersus principes ⁊ ptātes tenebrarū
harū contra spiritalia nequicie: ⁊ isti
principes frequēter tractāt ad inuicē
qualiter possint hoies sanctos ⁊ lit
teratos deijcere p cōtēptū diuinoru3
mādatorū: sicut narrat Grego. in dia
logo. ꝙ iudeus in phano idoli abscō
dit⁹ audiuit demones tractantes de
deiectione Andree epi Fundane ciui
tatis. g Seru⁹ aūt tu⁹ ex. in iusti.
tuis: qr q̄to hō pcipit se a demonib⁹
fortius impugnari: tanto magis de
bet in bonis opibus exerceri: ad qđ
requirit diligēs mētis cōsideratio. iō
subdit: h Nā et testi.t.me.mea est
id est meditatio mea iugiter versatur
circa ipa. i Et cō.m.qđ intēdo sim
pliciter psequi k Justificationes
tue.i. impletiones mādatorū tuorū q̄
iustificāt hominem.
l A Dhesit. Hic ponit tertiū impe
dimentū qđ est pondus corpo
ris aīam aggrauātis ab ope
rib⁹ virtutis: fm qđ dr Sap.ix. Cor
pus qđ corrūpit aggrauat aīam ⁊ de
primit sensum multa cogitantē terre
na inhabitatio: h aūt ipedimētū ag
grauans auferet in resurrectione: qr
tūc gloria aie redūdabit ad corp⁹ fa
ciens ipm gloriosu3 aie obediens ad
nutū. fm qđ dr Roma.viij. Ipsa cre
atura liberabit a huitute corruptiōis
i libertatē glie filioꝝ dei.i pñti aūt nō
auferet nisi p modū alleuiatiōis: qđ fit
vno mō p augmētū grē aiaꝝ fortificā
tis ad dictū pōdus leui⁹ portandū si
cut ille q̄ grauiter portat decēris mul
tū augeat virt⁹ ei⁹ cum dicto pōdere
nō solū poterit ambulare s etiā cur
rere: ⁊ de tali alleuiatione dr Ro.vij. Infelix hō q̄s me liberabit d
corpe mort⁹ hui⁹? ⁊ rñdet. Gra dñi nri iesu xpi. inquātū fortificat q̄
corpis aggrauationē. igit in h octonario quarto. pmo petit hmōi
alleuiatio. scđo alleuiatiōis ꝯfirmatio. ibi: Dormitauit. tertio vtri
usq̄ declaratio. ibi: Uiā mādatoꝝ. Circa primū dr. Adhesit paui
mēto aīa mea. pauimētū ē terra vel aliqđ terrenū: vt lapides. et iō
cū dr: Adhesit pauimēto aīa mea. sensus est: aīa mea corpi terreo ⁊
corruptibili aīam aggrauāti ē cōiūcta. m Uiuifica me.i. fortifi
ca i me vitā grē: ad pōdus corpis leui⁹ ferēdū. n Scđm ver.t.
d q̄ scribit. Deut. viij. Nō i solo pane viuit hō: s i oī vbo qđ egre
dit d ore dei: qr sicut cib⁹ corpal fortificat robur corpis: sic vbū di
uinū robur mēt⁹. o Uias meas.i. pcessus meos difficiles i via
vtut⁹ ppt aggrauationē corpis. p Enūciaui tibi.p orōnē deuo
tā petēs alleuiari. q Et exaudisti me.p augmētū tue grē: ⁊ qr au
gmētū istud semp debet pl⁹ ⁊ pl⁹ appeti. iō subdit: r Doce me iu
sti.t.q̄ doctrina sit p augmētū grē ampli⁹ illuminār. s Uiā iusti
fi.tu.in.me. repetitio ē eiusdē snīe ad maiorē affect⁹ expssionē.

Universidad de ... Biblioteca

a ❡ Instrue. Aug⁹. Alij. insinua mihi qd ex greco expressius dr fac me intelligere viā iustificationū. b ❡ In mirabilib⁹. Aug⁹. Mirabilia dei vocat iustificationes ipas. Quarū quedā iustificationes sūt ita mirabiles: vt i experti credāt ad eas nō posse puenire: vñ iste fatigat⁹ addit. dormi.

c ❡ Dormitauit. Cas. Sz q: petitio dilata ē: dormitauit vt fessus expectator. dormitauit nō dormiuit: q: dormire ē obliuiosi et secordis. dormitare fessi expectatoris. ❡ Dormitatio ē q̄ dr accidia. ❡ Aug. Dormitauit. Oro vt iustifices cōtuitu p̄mi piculi: qd ē necessitas carnis vñ me liberasti. Et iō dixit viuifica m. se. v. Oro etiam vt cōfirmes: cōsideratione alteri⁹. s. tedij qd p te euasi. d ❡ Cōfirma. Cas. Ut si adhuc differt firmi⁹ stē meditatiōe leg. tue.

e ❡ Viā iniq. Cas. Ut possiz cōfirmari: viā iniqtat. amoue. h i h seclo necessariū: ⁊ d lege. t. mala remoue: bona indulge. In lege petit misericordiā: q: p legē nemo iustificat: s p fidez xpi. f ❡ De. l. t. Aug. In lege factoꝝ ē dei iubet. iusticia. in lege fidei: subuenientis misericordia.

g ❡ Viā ve. Aug⁹. Cum dixerat de lege. t. mi. d bñficijs q̄ cōsecut⁹ ē pscribit vt ipetret cetera. q. d. miserere q: viā xitatis. e.

h ❡ Adhesi. Aug. Adheret aūt testimonijs: q mūdo renūciat: q curā hui⁹ vite ⁊ tediū spernit: q luxurie studio ac pecunie cupiditate nō curnat.

i ❡ Noli. Cas. Nō est iste secur⁹ s humilit petit seruari. k ❡ Cucurri. Ambro. Ut bon⁹ equ⁹. Habet ei eqs suos xps: d qb⁹ p
Abac. 3. b pheta. Ascēdisti eqs tuos: ⁊ eqtat⁹ tu⁹ salus.

l ❡ Dilatasti. Aug⁹. Cordis dilatatio ē iusticie delectatio: vt non timore s delectatione agat: qd est donū dei. ❡ Uel dilatatio ē scie latitudo. sine q̄ non pōt currere. m ❡ He. Cas. In quinta lra peat xpo venīete sibi q̄ veterē tenuit nouā legē cōstitui: q̄ semp exqrer: cū tā ardēter desideret. ❡ Ambro. He ē. vel viuo q ē viuit: q viuit vere ē. loqt q̄ q viuit i xpo. dicēs: quō viuat. i. viuere velit. Lex eūdi sit mihi via iustificationū: vt nusq̄ diuertar: vt iperator pscribit mi
Exo. 13. d. litib⁹ viā eūdi: vt ⁊ dñs filijs israel in colūna ignis ⁊ nubis. Da mihi intellectū. q: nō satis est qrere nisi intelligas qd requiris.

L Egē. Aug⁹. Nō veterē: vt olim nō sub dit: sed nouā: vt filijs spūsctō scriptā i cordib⁹ vt itelligāt. ⁊ ex amore cōpleant. Qui iuit⁹ facit: nollet iuberi. ⁊ imūdus volūtate nō ē mūd⁹ ope veterē etiā vult scire qd habeat vtilitat. qre data: vt abūdaret. d. vñ subdit: da mihi. o ❡ Exqrā. Aug⁹ ❡ Uel semp exquirit tenendo: vt spiritus scrutatur

omnia

a ⸗ vt intelligā mystica. b ⸗ spirituali sensu in mirabilibus que in figuris latent.

b tuaꝝ instrue me: ⁊ exercebor i mi a
a ⸗ exercebit tū olim dor. et iō doce. ⸗ parum vel nihil operās. ⸗ Aug⁹. refrixit a spe comphendendi eas.
c rabilibus tuis. Dormitauit ani/ b
a ⸗ dilationis. b ⸗ sed tu. ⸗ ne decidā. sed inde ad alia tendam.
d ma mea pre tedio: confirmā me c
a ⸗ que iam teneo. ⸗ Aug⁹. qd em impedit via iniquitatis. Et q: lex factorū subintrauit: vt abūdaret. d. subdit de lege fidei: qua implem⁹ qd per nos nō possumus. ⸗ que a patribus trita: que et mihi imminet.
e in verbis tuis. Viā iniquitatis d
f amoue a me: ⁊ de lege tua mise/ e f
a ⸗ christū: cui⁹ cultū elegit: qui est via veritas et vita. ⸗ quia iam. ⸗ vbi currerem.
g rere mei. Viam veritatis elegi: g
a ⸗ vt currerē. b ⸗ et. ⸗ cū currerem. ⸗ qui prius paumento.
h iudicia tua ñ sū oblit⁹. Adhesi te h i
a ⸗ Aug⁹. sed fac vt quo curro prendā quo tēdo puenā. vnde: sic currite vt cōphendatis.
i stimonijs tuis dñe: noli me cōfū k
a ⸗ et. ⸗ Aug⁹. nō currere nisi dilatasses. hic versus exponit quō dictū sit elegi: nō sum; oblit⁹ adhesi. i. nō p me: sed tuo dono. ⸗ q̄ ē angustia.
k dere. Viam mandatorū tuoꝝ cu l
a ⸗ esse quia cōfortat⁹ iam verum esse precatur. ⸗ s. ista.
l m curri: cū dilatasti cor meū. He m
a ⸗ noli me confundere. sed. ⸗ hec lex ē via iustificationum.
n L Egē pone mihi dñe viā n
a ⸗ Aug⁹. habitā exquiret pficiendo quādiu viuit hic.
o iustificationū tuaꝝ: ⁊ exquirā eā o
a ⸗ ad inquirēdū da: q: aliter nequit scrutari.
semper. Da mihi intellectum et p
a ⸗ Aug⁹. vt ad alta ei⁹ puenia in qbus tota lex pēdet et pphete. b ⸗ Aug⁹. i. diligā deū ex toto corde: ex tota aīa: tota mēte: et pximū. i. meipm et q: hoc minus valeo meis virib⁹ deduc.
scrutabor legem tuam: et custo/ q
diam illā in toto corde meo. De r
a ⸗ q: arta via. ⸗ Aug⁹ parum est mihi voluntas mea: nisi i eo qd volo ducas: sed q: et ipsa voluntas a te: inclina vt plus velim.
duc me in semitā mādatorū tuo/

a ❡ Et exer. in mira. tuis. i. in opibus virtutū moraliū infusarū que sunt mirabiles: tū q: causant in nobis ex diuina infusione. fm q dicit Aug⁹. Uirtus est bona qualitas mentis qua quis bene vtit: ⁊ nullus male vtit quā deus in nobis sine nobis opat: tū q: habēt aliud mediū ⁊ aliū finem q̄ virtutes acquisite. q: in tēperātia seu in virtute tēperantie acquisita in sumptione ciboꝝ mediū institutum a rōne est: vt nō noceat valitudini corpis. nec impediat actum rōnis: in tēperantia infusa mediū statutū a lege diuina est vt castiget corpus ⁊ in seruitutē aīe redigat. Similiter finis virtutis moralis acquisite est vt homo bñ se habeat in politia hoim. finis autem infuse vt bñ disponat ad politiā ciuiū supernorū. fm qd dr Eph. ij. Jam non estis hospites et aduenerij, estis ciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei ⁊c.

b ❡ Dormitauit. Hic cōsequēter petit pdicte alleuiatiōis confirmatio: q: semp homo debet timere casum a gratia alleuiante ppter variabilitatē fragilitatis humane. iō dr: Dormitauit aīa ⁊c. fm q dicit hic Cas. Dormire est pprie pigri. fm illud Prouer. xxiiij. Usquequo piger dormis. dormitare aūt ē lassi seu fatigati. sanctis aūt hoībus tediosa est sarcina corpis cui oportet cōdescēdere cōcedendo ei refectionē sufficientē et quietē: in quo cōdescensu faciliter deficit homo nimis cōpatiēdo: ⁊ sic disponit ad casum. iō subdit: c ❡ Cōfirma me. gratiā tuā in me cōseruādo. ⁊ q: ad h facit diuini verbi frequēs meditatio. iō subdit: In verbis tuis.

d ❡ Viā iniq. i. dispositionē ad lapsū p nimiū cōdescēsū ad corpus. e ❡ Amoue a me. tua gra mihi peauēdo: ⁊ q: i talib⁹ nō ē tanta pseruatio q̄n aliqñ icurrat aliqd petm saltē veniale. iō subdit: f ❡ Et de le. t. m. m. i. si ab ea declinaui p petm mortale. vel in ea cespitaui seu retardat⁹ fui p veniale et hui⁹ miseratiōis cām allegat ex pte sui. d.

g ❡ Viā ve. ele. fm pte aīe supiorē q̄ ad optima depeat. h ❡ Judicia t. ⁊c. qb⁹ peccatores terribilit puniuisti eos submergēdo tpe diluuij: ⁊ igne sulphuris incēdēdo qñ sodomā subuertisti: ⁊ i cōsimilib⁹: ⁊ q: ex terrore taliū hō a malo retrahit et ad bonū conuertit. iō subdit: i ❡ Adhesi te. tu. dñe. firmiter ppones eas custodire. k ❡ Noli me cō. i. pmittere cōfūdi p recidiuū peccati. l ❡ Viā Hic cōsr describit vtriusq̄ petiti declaratio. s. alleuiationis ⁊ cōfirmatiōis q fiūt p augmētū grē alleuiantis ⁊ stabiliētis vt dictū ē. augmētata vero gra charitas auget: q: sūt idē realiter vel saltē cōnexa insepabiliter. p charitatē xo cor dilatat. ⁊ sic qd a principio erat sibi graue leuiter portat. et h est qd dr: Viā mādatorū tuoꝝ cucurri in via virtut. faciliter ābulādo. m ❡ Cū dilatasti cor meū. p donū charitatis q̄ mandata diuina facit leuia. fm q dr. j. Joh. v. Mādata ei⁹ grauia nō sūt glo. amāti. q: charitas vires augmentat: fm q dicit Greg. Omel. xij. vires qs imperitia denegat: charitas administrat.

L Egē pone ⁊c. Postq̄ actū ē de remotiōe ipedimēti circa pfectionē vite actiue. h cōsequēter agit de assecutiōe pmotiui: qd ē triplex: sez fides dirigēs: spes subleuās: ⁊ charitas stimulās: ⁊ pmo ponit primū. scdo scdm. ibi: Memor esto. tertio tertiū. ibi: Bonitatē fecisti. Circa pmū sciendū q fides hr duplr. Uno mō q̄tū sufficit ad ppriā salutē: ⁊ sic hr etiā a simplicib⁹ fidelib⁹. Alio mō cū h q̄tū ad ei⁹ defensionē cōtra hereticos ⁊ ifideles. ⁊ sic habet a maiorib⁹ pmo s agit d fide simpliciū. ⁊ scdo d fide maioꝝ. ibi: Et veniat. Prīa adhuc i duas: q: pmo petit fidei directio. scdo deuij remotio. ibi: Inclina cor. Circa pmū sciēdū q lz xitas pma sit obiectū fidei formale: ⁊ fm h ptinet ad vitā cōtēplatiuā: tn materialr ⁊ p reductionē ad fidē ptinēt oia q̄ ordināt i ipm deū q est xitas pma. iter hec aūt ptinēt opa xtutū q̄ pcedunt ex fide p dilectionē opante: ⁊ ptinēt ad pfectionē vite actiue. ⁊ h mō agit h d fide, put dirigit i opib⁹ vite actiue. ⁊ fm h dicit psalmista loquēs i psona humane nature: Legē pone mihi dñe: viā iustificationū tuaꝝ. sicut em lex humana dirigit i opib⁹ iusticie politice: sic fides i opib⁹ iusticie diuine. o ❡ Et exquirā eam semp: q: habita fide q̄tū ad pma credibilia excitat anim⁹ ad inquirendū de his q̄ sequūt ad ipa. ⁊ q: ad h requirit q itellect⁹ a deo moueat. iō subdit: p ❡ Da mihi intel. ⁊c. pfecte cognoscēdo qd non possem sine tuo auxilio: ⁊ q: talis cognitio ordinat ad op⁹. iō subdit: q ❡ Et custo. ⁊c. q̄tū ad act⁹ interiores. r ❡ Deduc me i se. ⁊c. q̄tū ad act⁹ exteriores: ⁊ q: ex tali exercitio ag generat q̄dā inclinatio ad act⁹ siles. iō subdit: Quia ipam volui.

Inclina.

S oia: nō vt qd nescit inueniat: sed q: nihil relinquit qd nesciat. Ita hic semp legem exquirit qui nunq̄ relinquit aliquid de lege. a ❡ Quia ipam. Cas. Ipsa noua gratia p se placet q̄ deducit ad celū. b ❡ Inclina cor. m. Cas. Ostēdit p diuersas ⁊ subtiles minutias oē bonū a deo tribui: ⁊ p eū seruari: ⁊ eius gratias semp augeri. Aug⁹. Inclina. cor. Testimonijs aliqd pbat: ⁊ de⁹ suas iustificationes ⁊ mādata suis testimonijs psuadet
1. Tio. 6. b ⁊ pbat. s. vt gratis colat qd impedit radix oim malorū auaricia. ❡ Inclina. inclinati meli⁹ videt q̄ vanitate supini. c ❡ Auerte. Aug⁹. Precat qd nō hic sed in futuro implebit: cū liberabit creatura a seruitute corruptionis: ⁊ ipsi veritati adheserit veniēs in libertatē glorie filioꝝ dei. Uel q: officiū nō officio sed fine pensat: precat vt cū aliquid facit: oculi interiores qui vidēt quare fit: nō videāt vanitatē vt ppter eā bonū faciat: i qua vanitate pcipuū locū amor laudis humane habet: quā vbiq̄ xps phibet in euāgelio: ⁊ ad gloriam dei tm̄ precipit bona fieri. ❡ Auerte: Per ocu
Hie. 9. f los peccam⁹ dum cōspecta ambim⁹. mors em intrat p fenestrā nostroꝝ sensuū. qd hic notat: d ❡ Ne videant. Aug⁹. Non videt vana qui fixus est in illo q est sup oia: cui⁹ mens sursum est. q̄ vero hec cogitat: sub sole viuit. vbi vanitas. e ❡ Statue. Aug⁹. Immobiliter ne elabat ad qd valet timor: vbi nec culpa nec desidia: q: multi eloquia dei negligenter suscipiūt: ⁊ tā q̄ a fabulis declināt. f ❡ In timore. Ambro. Timor sanctus basis est in qua verbū dei statuit ⁊ ipm verbū disciplina timoris: ne sit celus dei: sed nō fm scientiā. ❡ Aug⁹. In timore. Nō est aūt iste timor seruilis quo tm pena timet sz cast⁹ q̄ timet offensa. Aliter em timet adultera virū suū: aliter casta. Adultera ne veniat: casta ne deserat. g ❡ Amputa opprobriū. Aug. Hoc de superiori dr: q: cui⁹ oculus videt vanitatē: h et de alijs suspicat: vt ppter qd bonū agit: credat alterū facere: q: em occulta hoim nō vident: datus est locus suspicionib⁹. ideo cū dñs de fine operū pcepisset: ne iusticiā suā facerent ppter laudes hoim vel pecuniā: vel etiā victū: vel vestitū: q: poteram⁹ alios p pter h bona opatos suspicari. subdidit: Nolite iudicare vt nō ⁊c. vnde et hic dicto. Amputa oppro. m. q. s. s. addit: quia iudicia tua iocunda. i. vera. Uera enim sunt suauia amatori veritatis: sed iudicia hoim de occultis nō suauia: q: temeraria. Quia aūt inuidoꝝ est libenter suspicari opprobriū alteri⁹: cū nequeūt rodere opus qd eminet: vt et diabolus in iob. Contra hoc charitas est habēda q̄ nō emulat. vnde subdit: cōcupiui. m. cōcupiui ex toto corde: tota aīa: tota mente diligere te: ⁊ pximū: ⁊ tu nō in mea sed in tua iusticia viuifica: id est charitate quā cupiui imple. ❡ Ambrosi⁹. Aufer peccatū quod suspicat⁹ sum qd melius nosti q̄
1. Cor. 4. a ego ipse. vnde: Nihil mihi cōscius sum: sed nō in hoc iustificatus. tibi iudici audeo fateri: quia iudicia tua dulcia confitenti: nō seuera. et q: dulcia iudicia: ecce concu. ❡ Cas. Maximū vitium humanitatis est suspicio: que aliter putat q̄ sit veritas: vt de malis bona vel de bonis mala dicamus q̄ ducit in opprobriū. aliter putantes q̄ sit res: quā culpam a se optat amoueri amator veritatis: cui placēt iudicia dei cui⁹ verbū verum firma sententia. ❡ Ambro. Uau. cui⁹ interpretatio est vt ille. Ali⁹ interpres: nō est: ait: h ❡ Uau. Cas. in vi. littera pcatur vt saluator veniat: qui est misericordia peccatoꝝ. vita fidelium: vt inimicos cōfundat: ⁊ in lege proficiat. ❡ Cassio. Uau. ⁊ ille: id est saluator christus qui quasi adhuc loquētibus nobis dicit: Ecce assum. Uau. Ipse: id est notabilis spiritussanctus cuius auxilium petit contra hereticos qui abesse retrahunt.

E T veniat super me. Petit vt mandata que cōcupiuit per eius misericordiam faciat. k ❡ Et respondebo. Aug⁹. Quia parū est
Ro. 10. b christum habere in corde nisi exterius confiteatur ore. Corde em creditur ad iusticiā ore autē confessio fit ad salutem. ❡ Cassio. Nota nobis non esse tacendum contra malos: qui tamen possunt recipere rationem: ne videantur superiores.

❡ Responde. exprobranti. mihi verbum. Aug⁹. Uel respondebo verbum expro. mihi. Sed quodlibet horum dicat: christum significat. ipm enim nobis exprobrant illi a quibus crucifixus est: vel quibus scanda
Joh. 1. a lum est: vel stulticia q verbum caro factum: qd in principio erat verbū apud deū. Sed si. i. quia illud ignorāt qui crucem improperant: q: diuinitas ei⁹ ab eis nō cognoscit: cui⁹ infirmitas cōtemnit in cruce. Meli⁹ dicit: Respōdebo verbū qd erat in principio apud deum.
l ❡ Et ne au. Aug⁹. Ne auferri sinas. rūdebo q: speraui i sermōib⁹ tuis

id est quia h

a rum: quia ipsam volui. Inclina a
b cor meū in testimonia tua: ⁊ nō
a ⸗ vt gratis p se: nō pro terrenis vt Job. b ⸗ et. ⸗ Aug⁹. hoc magis est in spe: q: ⁊ inuiti sub vanitate nūc. c ⸗ quia his visa ambim⁹ vel mysticos oculos mentis dicit.
c i auariciā. Auerte oculos meos b
a ⸗ Aug⁹. vana seculi. xps vo ē veritas: q ē via in q̄ petit viuificari: q: ē et vita. b ⸗ vel am. ⸗ sz
d ne videant vanitatē: in via tua
a ⸗ qui in me morior. b ⸗ et. Aug⁹. i. da facere qd eloquerīs. statuit em nō nisi facienti.
e viuificā me. Statue seruo tuo c
a ⸗ q̄ pmanet i seculū se. b ⸗ hic auertit avani.
f g eloquiū tuū: in timore tuo. Am d
a ⸗ peccatū meū. ⸗ Aug⁹. suū opprobriū dicit qd de alio suspicat⁹: q: facili⁹ in alio putat qd in se sentit. peat ergo auferri opprobriū qd i se sentit: ⁊ i alijs suspicat. b ⸗ ⁊ si nō habeo nescio.
puta opprobriū meū quod su/ e
a ⸗ ego suspico: tu oia vere iudicas.
spicat⁹ sum: quia iudiciā tua io/ f
a ⸗ vt dilector diligens me. b ⸗ Aug⁹. q̄ oia in duob⁹ mandatis charitatis colligunt.
cūda. Ecce cōcupiui mādata tua g
a ⸗ Aug⁹. vel iusticia. i. xpo qui est de⁹: et q: est hō meus pxim⁹ ē. b ⸗ q̄ in me morior. ⸗ et.
h i eqtate tua viuifica me. Uau h
a ⸗ Aug⁹. in equitate tua viuifica. ⁊ veniat xpo: hec ē iusticia quam dixerat. ⸗ vel cōcupiui mādata tua. Et vt ea pficiā veni. s. m. ⁊c. ⸗ Aug⁹. fiat mihi capur fili⁹.
i E T veniat super me mi i
a ⸗ expone misericordiā. ⸗ o. ⸗ christus.
sericordia tua domine: salutare k
a ⸗ promissionē q: torū est gratie.
tuum scdm eloquium tuum.
a ⸗ et si erit sup me vt precor: nō cōterēs.
k Et respondebo exprobrātibus l
a ⸗ de quo viuit. b ⸗ sed q: nō ipse est qui loquitur. sed spiritus dei: hoc addit: q: spera. quasi iō respondebo q: spera. ⁊c.
mihi verbum: quia speraui in m n
a ⸗ pmissis q̄ dicūt: nolite cogitare. q. l. ⁊c. b ⸗ q: vero multi v: gētib⁹ malis negāt subdit.
l sermōnib⁹ tuis. Et ne auferas o

a ❡ Inclina. Hic cōsequenter petit remotionem impedimenti: qd est triplex. Primū est cōcupiscētia oculoꝝ q̄ respicit aggregationē bonoꝝ tēporaliū. ⁊ q̄tū ad hoc dr: Inclina cor meū in testi. tua ⁊ nō in auariciā. animū a diuinis operib⁹ retrahētem. Scdm est concupiscētia carnis: que vt plurimum accendit ex aspectu impudico. et q̄tū ad hoc subditur: b ❡ Auerte oculos meos ne videant vanitatem: id est spectacula ad malum luxurie inducentia. Tertium est supbia vite. ⁊ q̄tū ad hoc subdit: c ❡ Statue seruo tuo eloquiū tuum in timore tuo. timor em dñi facit hominem veraciter humiliari. d ❡ Amputa opprobrium meum: id est occasionem labendi in peccatum: quod est opprobriosum. e ❡ Qd suspicat⁹ sum. i. timui. vnde i transla. Hiero. habetur q reueritus sum.

f ❡ Quia iudicia tua iocunda. decedētibus absq̄ mortali culpa. Uñ Luc. xxi. saluator loquēs de signis pcedentib⁹ extremū iudiciū. dicit: His aūt fieri incipientib⁹ respicite ⁊ leuate capita vestra. i. exhilarate corda vra. ⁊ dicit Greg. ibidem: Nec miruz: q: audient illam dulcem sententiam: Uenite benedicti patris mei. ⁊c. Matth. xxv. g ❡ Ecce cōcupiui mādata tua. scire et operari. h ❡ In eqtate tua viuifica me. augmentādo in me vitam gratie. et dicit in equitate tua: quia talis equitas iusticie per quā homo dirigitur in deum meritorie non ē nisi p gratiā a deo homini datā que iustificat impium.

E T veniat. Hic cōsequenter petit fides non solum ad simplicem credulitatē sed ad ei⁹ constantē cōfessionem et defensionem: qd frequenter factū est etiā in simplicibus p spiritussancti assistentiam. ⁊ hoc est qd dicit: Et veniat super me misericordia tua domine: largiendo fidem modo dicto. ⁊ iō subdit: k ❡ Salutare tuuz fm eloquiū tuū. vt scz spūs tuus loquat in me. fm q dicit Matth. x. Nō em vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquit in vobis. l ❡ Et respondebo exprobrantibus mihi: id est opprobriose loquentibus mihi ppter fidem: sicut factum est multis catholicis. m ❡ Uerbū. s. veritatis a spiritu sancto mihi administrandum. n ❡ Quia speraui in sermonibus tuis id est in sermonibus a te mihi conferendis et non in sermonibus ex mea scientia proferendis. ideo subditur. o ❡ Et ne auferas de ore meo. minus dicendo pl⁹ signat: id ē conferas ori meo.

Uerbū ve,

Universidad de ... Biblioteca

idest qr hoc ,pmisisti. Nõ auferas. Quia in iudicijs.t.s.s. Qui em.a. dixerat: Speraui in sermonib⁹. hic quasi sup augmentũ facit dicẽs: sup speraui.i. flagella qbus corripis: nõ auferũt spem: sed auget. Uel qr pre
Ro.8.d miũ maius merito et supra q̃ petim⁹ sperat. Ap̃: Nõ sunt cõdigne pas siones.b.t.a.f.g. vel mem iudicio⁊ tuo⁊: q̃ verẽ penã custodit gra tiã. ideo ait: ⁊ custodiã.l.t. a De ore meo verbũ. Ambro. Manentẽ em in peccato a pre
Ja.49. dicationis officio ,phibet dñs dicẽs: Quare tu enarras iusticias meas. In ipsa em obtu mescit facũdia si egra sit ɔsciẽtia. Caueat ergo ne verbis nõ cõgruãt facta: ⁊ ne deformẽt ini quitatis opa magisteriũ discipline. b Usq3 quaq3. Nõ vsq3 valde.i. ex toto: qr ⁊ si aliqui de ecclesia negãt: fortes tñ remanẽt: vel eidem reparant. c Et ambulabã. Aug⁹. Hacten⁹ verba orationis: nũc narrãtis: quasi impetra tis oĩbus cõfitet in laudẽ dei: qualẽ illũ fecit de⁹. Nota et cõiũctionẽ inusitatã: ⁊ quasi in cõsequentẽ. nõ em ait fm priora ⁊ custodiã et ambulabo. vel nõ ait optatiue ⁊ vtinã ambu lem: sed sic voluit intelligi qd nõ dixit.i. se au ditũ. Et subdit: q̃lis fact⁹ sit.q.d. hec cũ orarẽ exaudisti me. ⁊ exaudit⁹ ambulabã in charita te i qua tota lex ẽ. ⁊ iõ dicto: ⁊ ambulabam i la. cãm subdit: qr mãdata.t.e. petẽdo: queren
Ro.5.a do: pulsando. ⁊ de⁹ dat spm quo charitas dif fusa est in cordib⁹ nostris: ⁊ inde bene agatur. Cas. Uel ita. Ita mõ fiat: qr etiã olim am bulabam. ne q̃s mõ cepisse putet: sed sicut cepi ita mõ facere da. In latitu. parulũ oportet esse cor qd recipit illũ q̃ celũ et terrã implet. d Et loquebar. Aug⁹. Qui petebat vt re spõderet verbũ exprobrantibus: ⁊ ne tolleret verbũ de ore: nũc ,p eo certat vsq3 ad mortẽ. f Et meditabar. q̃d loqrer. Et leuaui man⁹ operib⁹ qd docebã ostẽdi: ex meditatione bo ni operis vsus venit. e Nõ confundebar. Ambro. Suauis est vox q̃ in diuinis testimo nijs loquebat. Decora facies q̃ in cõspectu re gũ nõ cõfundebat: q̃ nõ erubescit auctorẽque nõ confundit de redemptore. g Et leuaui. Pulcherrim⁹ ordo iste: vt primo meditet: po stea operet. ex meditatione nãq3 mãdato⁊ ce lestium boni oper vsus inolescit. h Saen. Cas. i septima lra de spe ,pmissionũ dei. q̃ facit oĩa tolerari. Ambro. Saen. significat latine duc te. alibi huc. Cas. Saen. Huc vel duc te. qr hic agit de spe q̃ nõ est de p̃sentibus: sed tñ ad futura tendit. q.d. huc tẽde: huc dirige iter tuũ: tãq̃ tui ductor ⁊ rector: quo vocat te ver bũ dei scz ad celestẽ gratiã: et ad eternitatẽ. cũ
Mat.11.c ait: Uenite ad me oẽs qui laboratis ⁊ onerati estis et ego reficiã vos.

Memor esto. Aug⁹. Morali et consueta locutione qua human⁹ moueat affect⁹ dicit: Memor esto. Nõ em obliuio ca dit in deũ. Sed sicut dr penitere deus qñ pter hoim spem res mutat ɔsilio nõ mutato: ita dr ⁊ obliuisci qñ tardat: ⁊ memor eẽ cũ cito dat. h tñ de⁹ facit certa dispositiõe nõ deficiẽte memoria: nec obscurata intelli gẽtia: nec volũtate mutata. Ambro. Memor esto. v.t. Propositũ san cti viri ẽ primũ vt sit memor ,pmissiõis fm quã vincẽti merces debet. Se cũdũ ẽ vt ⁊ i aduersis spe ɔsolet. Tertiũ: vt si ipios videt ,psperari. nõ iõ declinet a lege dei sed cõtagia co⁊ fugiat. Quartũ vt memor sit iudi cio⁊ celestiũ: q̃ quia vera ab adã i oĩbus tẽporib⁹ cõsolant: aliter decli naret a lege. Mali timẽt iudicia humana nedũ diuina: sed boni deside rant. Quintũ ẽ dolere alienã culpã: nõ suã cõtumeliã: immo ⁊ ,p eis orat. Sextũ est q cãtabiles sũt ei iustificationes. Septimũ est q nõ so lũ die sed et nocte.i. oĩ tpe laudib⁹ dei intendit. Nocte iudas pdidit: Petrus negauit. Illo ergo tpe magis instãdũ. k Seruo.t. Ambro. Cui⁹ oculi i man⁹ dñi verecũde se dignũ ostẽdit. Q. nõ vsurpatiue spe ro et peto. seru⁹ sũ: expecto alimẽtũ a dño. miles sum: exigo ab impera tore stipendiũ. l Hec me cõ. Ambro. Quisq3 em meliora sperat: nũ q̃ leuioribus frangit. humiliat em aĩa nostra dũ tradit tẽptationi: du ris examinãdo laborib⁹ vt luctet et certet cõgressum cõtrarie potestat experiens. Sed in his tẽtationib⁹ viuificat alloquio dei. m Humilitate. Aug. Quã sibi facit cõfitendo peccata: ⁊ quã sustinet ab alio. vel q ,piect⁹ in mortẽ peccato ade.

a ſ Ambro. de ore tollit etiã p malã cõsciẽtiã: et ab audi⁹ celi: ⁊ multis modis sed nõ de corde si ei infixũ est. b ſ i. semp et si ad tẽpus vt petro.

a b De ore meo verbũ veritatis usq3 a
quaq3: quia in iudicijs tuis sup c
a ſ ne auferas et si nõ abstuleris cust. b ſ nõ pcepta legis: sed charitatẽ.
speraui. Et custodiã lẽgẽ tuã sem c
a ſ determinat semp. ſ in p̃senti. ſ Aug⁹. plenitudo legis charitas q̃: et in hoc seculo et in futuro a sanctis custodit. b ſ in futuro.
per: in seculũ ⁊ in seculum seculi.
a ſ charitate q̃ diffusa est i cordib⁹ nostris p spm sanctũ. vel latitudinẽ scie quã querẽdo est assecut⁹
c Et ambulabã i latitudine: qr mã d e
d data tua exquisiui. Et loquebar f
a ſ grece martyrijs. b ſ etiã. ſ vnde ante reges et p̃sides ducemini.
in testimonijs tuis in conspectu g
a ſ Cas. qui poterãt terrere. b ſ p scãdalo crucis. vel vt cederẽ. c ſ ecce virtus inspectiua. ſ cogitando quid loquerer.
e f regũ: ⁊ nõ confundebar. Et mẽdi h
a ſ cur qr ea di. ſ p spm q̃ dat⁹ est mihi.
tabar i mãdatis tuis: quẽ dilexi.
a ſ operãdo. ſ actualis virtus. b ſ qr sugnuz est quo leuant: cũ p ipso deo fiunt opera cũ p terratis deponunt manus.
g Et leuaui mãn⁹ meas ad mãda i
a ſ irẽ causa. b ſ frequẽtãdo. ſ in vtroq3 cogitandi et operandi delectatione.
ta tua quẽ dilexi: ⁊ exercebor in k
ſ huc vel duc te.
h iustificationib⁹ tuis. Saen.
a ſ ideo sic et sic ago: qr deo ,pmittẽte eterna spero ⁊ auxiliũ i tribulatione. ſ cito da: qd ,pmisisti. ſ ,pmissionis: q̃ sepe vocas me ad te: qui nũq̃ fallis.
i k Memor est o v̄bi tui seruo l
a ſ qr ,pmisisti. sperare fecisti eterna et p̃sentia despicere. ſ spes q̃ humilibus conuenit q̃ verbo tuo mihi obuenit.
l tuo: i quo mihi spem dedisti. Hec m n
m me cõsolata ẽ in humilitate mea: o
a ſ Cas. ,pmissio tanti iudicio firmat animũ et viuificat afflictũ. ſ tempore tentationis de verbo dei viuitur: quo eterna ,pmittunt.
qr elõquiũ tuum viuificauit me. p q

a Uerbũ veritatis. qr a spiritusancto nõ põt ,pgredi falsum. b Quia in iudicijs tuis supsperaui. diuino em iudicio licet hoibus occulto fiunt aliqñ simplicibus tales illustratiões veritatis: ⁊ qr ad talẽ illustrationẽ sequit diuine legis impletio. iõ sequitur: c Et custodiã legẽ tuam. semp eã ope adimplẽdo. d Et ambulabã i la.s. charitatis q̃ est tãte latitudinis q etiã se extẽdit ad inimicos Matth.v. Diligite inimicos vestros: bñfacite his q̃ oderunt vos. e Quia ma.t. exquisiui. nõ solum speculatiue sed etiã practice: ex tali vero exercitio meret charitas augeri: vt tandẽ mereat ⁊ pfici. ideo sequit: f Et loquebar de testimonijs tuis. constant ⁊ intrepide. g In cõspectu regũ. vt ptz de sidrac misac ⁊ abdenago: corã nabuchodonosor rege Dañ.iij. ⁊ de petro ⁊ iohãne corã prĩcipib⁹ sacerdotũ Act.iiij. et de multis alijs. vt ptz de sancta Lucia ⁊ sancta Agnete ⁊ cõsimilib⁹. h Et meditabar in.m.t.q̃ dilexi: dilectio em alicui⁹ rei facit de illa re frequenter meditari. i Et leuaui ma.m. ad mã.t. ea opere adimplendo sine quo non sufficeret meditatio. iõ subditur: k Et exercebor in iustificationib⁹ tuis.i. in operib⁹ mandato⁊ tuo⁊ q̃ iustificant hoiem: dũ tamen modo debito impleant.

l Memor esto v. Hic ɔñr ponit scdm ,pmotiuũ in pfectione vite actiue qd est spes subleuãs: ex h em q spes subleuat ad expectationẽ vite beate in patria: cõfortat hõ in opib⁹ vite actiue in via. spes aũt est certa expectatio future beatitudinis ex gra et meritis ,pueniens: aliter nõ esset spes sed p̃sumptio. primo igit agit de spe ,put respicit gratiã dei. scdo ,put respicit vsum bonũ liberi arbitrij. ibi: Portio mea. Prima i duas. qr primo agitur de spe ,put respicit diuinã grãm. scdo d timore respiciente fragilitatẽ ,ppriã. ibi: Defectio. Circa p̃mũ dr: Memor esto verbi tui seruo tuo.i. qd dixisti seruo tuo. iste seru⁹ fuit abraã cui de⁹ ,pmisit vitã beatã ⁊ semini ei⁹. Geñ.xv. Suspice celũ ⁊ nũera stellas si potes ⁊ dixit ei: Sic erit semẽ tuũ: in q̃ ,pmisit abrae ⁊ imitatorib⁹ fidei sue gloriã celestis patrie: vt ibi pleni⁹ fuit dictũ. vñ accipit i officio mortuo⁊ illud: Signifer sanct⁹ michael repsentet eas i lucẽ sanctã quã olim abrae ,pmisisti ⁊ semini ei⁹. m In q̃ mihi spem de.i. oĩ imitãti fidẽ abrae cui reuelatũ fuit mysterium xpi. vñ dixit saluator: Ioh.viij. Abraã pater vester exultauit vt videret diẽ meũ: vidit ⁊ gauisus est. n Hec.s. spes future btitudinis. o Me cõsola. est ⁊c. In hebreo hr: In afflictione mea. fideles ei a tyrãnis oppressi ⁊ afflicti ex ista spe fuerũt i tormẽt multiplicit ɔsolati. intm q n solũ patiẽt. s etiã gaudẽt sustinebãt. p Quia elo.t.q̃ ,pmisisti abrae ⁊ semini ei⁹ vitã btãz. q Uiuifi.me.i. ɔfortauit i afflictiõe: ⁊ qr ex patia ⁊ ɔstãtia fideliũ tyrãni affligebãtur excogitãtes adhuc g̃uiora tormẽta ɔ eos. iõ sbdit:

Supbi. Supbi

a Superbi. Ambro. Supbia a dei cepit iniuria ɔtra quã spiritualiter cõgressus est dñs. Aug⁹. Supbi.i. psecutores: ,psequit humilitatẽ. Usq3quaq3 valde: nõ satis est qd impij: nisi est impios faciant. b Memor fui. Cas. Mer⁹ penarũ reuocat a malis. Uel iudicio⁊ tuo⁊. q̃ a domo tua in p̃mo iusto ceperũt. c A seculo. Cas. Ex quo mũdus cepit administrari qd cõuenit dicere generali iusto. d Et cõsolat⁹ sum. Aug⁹. qr nũq̃ vidi iustos deseri. Et cõsolat⁹. alij hortatus sum.i. exhortationes accepi: intelligens eũ castigare quos amat. e Cãtabiles. Cas. Cant⁹ releuat labores et tollit tedium. Ambro. Canta. Ideo oĩa p̃dicta mihi. qr cãtabiles assidue tractando: sine cura terreno⁊. iõ dicit in loco peregrinatiõis. Cãtabiles ⁊c. Memor fui ⁊c. Aug⁹. Possũt aũt isti duo versus ad singulas ptes vnius superioris aptari vt ad hoc qd ait: memor.f.iu. referat tedium vel defectio ⁊c.m. Ad illud vero q ait: cõsolatus sum referat. Cantabiles mihi erãt ⁊c. f Nocte. Aug⁹. Nox est de mortalitate ⁊ supbo⁊ iniquitate ⁊ tedio peccato⁊ ⁊ loco peregrinationis. Aug⁹. Nocte in p̃senti erũna. vndecũq3 sit ibi magis q̃ in ,psperis gr̃e sũt agẽde. ⁊ magis deo adherẽdũ est: nõ est ei magnũ si hoc agas i ,psperis. g Hec facta Aug⁹. Hec feminine apud grecos dicit: apd quos lex masculini est: ⁊ ita cõstat nõ dici hec lex s hec nox i q̃ bestie exeũt: ⁊ querunt a deo
Luc.22.c escã: in q̃ sathanas petiuit aplos cribare sicut triticũ. Aug⁹. Uel hoc quasi hic femininũ ,p neutro vt ⁊ ibi: vnã petij a dño: qd vsitati⁹ diceret p neutrũ: vt hoc scz q memor fui: ⁊ custodiui.l.t. id est q custodiui legẽ: nõ p me feci: sed factũ est mihi a te: qr iustificationes tuas nõ meas exq̃siuit. h Heth. Ambro. interptatiõe latia dr pauor. Heth. Cas. In octaua lra: faciẽ dñi videre optat: qr mãdat ẽ obsecut⁹. Cas. Heth. Pauor. Et itelligit nõ pauor recidẽdi: s sollicitudo acquirẽdi illud bonũ qd sperat: qd qr in octaua resurrectionis p̃stabit. iõ octau⁹ iste octonari⁹ ponit.

Portio. Aug⁹. A pte vñ alij habẽt ps alij hoc: alij illud: eligũt vñ viuãt. ps mea deus: vñ semp viuã. Uel de p̃senti pticeps ei⁹ sũ: ei adherẽdo. p hoc pars mea qr dixi cu. sed qr nõ custodio nisi spũs adiuuet quẽ lra occidit. k Deprecat⁹ sum. Fides impetrat. h qd lex impat nõ sum pcat⁹: miserere m.s.e. ⁊ quasi audit⁹ ⁊ adiut⁹. Cogitaui.v.m. ⁊.c.a. vijs meis q̃ male. In testimonia tua: deniq3 h bñficio gratie ipetrato. Parat⁹ sũ ⁊ tã parat⁹ q: Funes.i. impedimẽta inimico⁊ spiritualiũ vel carnaliũ: peccata sũt quasi longa restis quã trahũt q̃ iplicare sanctos volũt: sed nõ possũt eos q̃ legis nõ sũt obliti. vñ subdit: Et legẽ tuã nõ sũ oblit⁹: sed. Media nocte id est grauiore tribulatiõe nõ deijciebar. sed: Surgebã. ad fort⁹ cõfitendũ: sciens qr ⁊ h q funes circũplectũt: iusto iudicio dei est qd incipit a domo ei⁹. Quia xo hec fiũt gra dei p xpm. vox ipi⁹ hic suis adiũgit. ad caput em h
Heb.2.c ,ptic ptiet. Particeps vt ad hebreos: Qui sanctificat: ⁊ q̃ sactificat ex vno sũt oẽs: ⁊ ipẽ cõmunicauit eisdem. Nõ em essemus participes eius deitat: nisi esset ipse nostre mortalitatis. Per hanc eius participationẽ datur nobis gratia: vt caste timeamus: ⁊ custodiamus mandata: et quia per hoc q particeps est fratrũ multum fructũ fecit granum frumẽti. Ideo de ipso fructu subdit: Misericordia.t.d.p.est.t. qr impius iustificat: in cui⁹ gratia scientia vt ,pficiat. adiungit: Et iustificationes t.do.me. l Faciem. Cas. Uel christum quẽ desiderabat aspicere: ⁊ precatur misericordiã p̃mi aduentus impleri: sicut p ,pphetas ,pmissum est. Uel faciẽ petit videre in futura
Exo.33.d resurrectione: non hic. vnde: Nõ videbit me homo ⁊ viuet. sed quia peccator est: petit. vt per misericordiaz habeat q meritis nõ poteit. Secũdũ eloquium quo ,pmittit sanctis visionẽ deitatis. m Cogitaui vias meas. Augusti. Dixi custodire.l. ideo cogitaui que essent vie.m. et habita visione conuerti: hic est ordo conuersionis

a ſ quos nec mortalitas ista domuit. b ſ valde ſ magna vis mali in superbis.
a Sũpbi inique agebant usq3q̃q3: a
a ſ ita supbi instabãt sed frustra. qr. b ſ quod cogebãt supbi. c ſ si. ſ non decli.
b ã lege aũt tua nõ dẽclinaui. Me b c
a ſ Aug⁹. q̃ in vasa ire. ſ q̃ semp vera. b ſ ex quo hõ cepit.
c mor fui iudicio⁊ tuo⁊ a seculõ
a ſ Aug⁹. qr p hec quoq3 ostẽdit diuitias glorie i vasa misericordie. b ſ vel tediũ: qr eũ his cõuersat donec area ventilet. ſ Aug⁹. in me cõsolatus sed p peccatorib⁹ dolore deficit: tãta est pietas.
d dñe: et cõsolãtus sum. Defectio d e
a ſ Aug⁹. plus grauat sanctũ culpa tyrãnorum q̃ sua pena.
tenuit me ,p peccatõribus: dere f
a ſ q̃uis hoc tamẽ. ſ Ambro. hoc p misericordiam medicantis samaritani.
e linquẽtib⁹ legẽ tuã. Cãntabiles g
a ſ in hac misera vita. ſ quo eiect⁹ de paradiso hec est illa humilitas de qua supra dixit.
mihi erãt iustificationes tue: i lõ h
co peregrinatiõis mee. Memor i
a ſ nõ solum in die. q. omni tpe. b ſ vt qui gloriat in dño glorit. c ſ i.c. ſ ideo memor quia ex deo est q custodiui.l.t. ſ aliter nõ memor.
f fui noctẽ nõminis tui dñe: ⁊ cũ k
a ſ quã nõ custodisset si in sua virtute cõsideret. b ſ qr. Aug⁹. nox i qua multe tẽtatiões oriunt. c ſ .i. p me vt pdessem: vt sic discã nõ supbire. Quicio cecidit hõ i hac nocte: vnde ⁊ post bonũ mihi q.h.m. vt discã iusti.t.s quare hoc: qr iustificationes.t. nõ meas exq̃ iustificat⁹ gratis p gratiã.
g stodiui lẽgẽ tuã. Hẽc facta est mi l
hi: qr iustificationes tuas exqui m
ſ vita vel pauor.
h siui. Heth.
a ſ qr. ſ Ambro. nihil mũdi vel vitij amãs. hoc dicit: leui cui nõ ẽ sors iter fratres.i. assũpt⁹ vt mihi sit aduocat⁹ et ad deũ peator. ſ ideo.
i Portio mea dñe: dixi cu n o
k stodire legẽ tuã. Deprecat⁹ sum p
a ſ maiestatẽ diuinitatis.
l faciẽ tuã i toto corde meo: misere q
a ſ quo ,pmittis sanctis visionẽ deitatis. ſ promissione tuã cui⁹ filius sum. b ſ quia.
m re mei scdm elõquiũ tuũ. Cõgita r s
a ſ priores malas: vel futuras pcogitaui. qd agẽdũ: ⁊ quõ: et quid nõ: vnde paratus sum.
ui viãs meas: ⁊ ɔuerti pedes me t

a Supbi iniq̃ age. vsq3q̃q3. q̃rẽtes affligere fideles multimode. b A lege aũt tua nõ declinaui: qr fideles in talib⁹ cõstãter steterũt. c Memor fui iudiciorũ ⁊c. q̃b⁹ malos pdidisti ⁊ cõfidẽtes i te liberasti. vt Noe de diluuio: Loth d subuersiõe sodome ⁊ gomorre: ⁊ tres pueros de camino ignis. d Et cõ.sũ. sperans q liberabis me: qr et si aliqñ dñs nõ liberet fideles suos a morte tpali: sicut Machabe⁹ nõ liberauit de tormẽtis antiochi.ij. Machab.vij. tñ fuert meli⁹ liberati q̃ tres pueri de camino ardẽti fm q dicit Augusti. qr illi fuerũt liberati de igne: postea morituri. machabei vero fuerunt liberati de p̃senti miseria i eternũ victuri. e Defectio. Hic ɔñr agit de timore ,ppie fragilitatis. qr q̃tũcunq3 homo sperare debeat de deo. tamẽ debet timere ne labat i petũ ex ,ppria fragilitate: ⁊ sic frustret sua spe. iõ dr Defectio tenuit me. id ẽ timor magn⁹. Ap̃ i trãslatione Hiero. dr: Horror tenuit me. f Pro peccatorib⁹ derelin. le.t.q̃ sunt multi valde. fm q dr: Eccls.j. Stulto⁊ infinit⁹ est numer⁹. et Matth.vij. Lata ẽ porta ⁊ spaciosa via q̃ ducit ad pditionẽ: ⁊ multi sũt q̃ intrãt p eam. ⁊ ideo quilibet q̃tũcũq3 iustus debet semp timere: ne sibi accedat ex ,ppia fragilitate cũ sit eiusdem speciei ⁊ nature: ⁊ qr ad talem casũ euitãdũ multũ valet orõ p quã mẽs a terrenis retrahitur ⁊ ad diuina sublenatur. iõ subdit: g Cãtabiles mihi erãt iustificationes tue.i. laudes diuine. h In loco peregrinationis mee.i. in via p̃sentis vite qua tẽdim⁹ ad patriaz sicut peregrini: ⁊ qr diuine laudes nõ solũ dicẽde sunt de die: sed etiã de nocte. ideo subdit: i Memor fui nocte noĩs tui dñe. ⁊ qr orationẽ debet comitari sancta opatio. iõ subdit: k Et custodiui legẽ tuã. p mãdato⁊ tuo⁊ impletionẽ: ⁊ qr ista habet hõ a dei gratia. ideo subdit: l Hec facta ẽ mihi.i. hec gratia mihi a deo facta est. vnde ⁊ in trãslatione Hiero. iuxta hebreũ habet: Hoc factũ ẽ mihi. m Quia iustificatiões tuas exquisiui. vnde dicit saluator Matth.vij. Querite et inuenietis.

n Portio mea. Hic cõsequẽter agit de spe ,put ,puenit ex bono vsu liberi arbitrij. cum dicit: Portio mea domine: id est firmiter spero q tu sis pars et portio mea in futura beatitudine. ⁊ vnde surgat ista. spes sequit: o Dixi custodire legem tuã. p bonũ vsum liberi arbitrij tua gratia informati: ⁊ qr ad hmõi vsus cõtinuationẽ facit oratio deuota. sequit: p Depcat⁹ sũ faciẽ tuam i toto corde meo.i. i intellectu et affectu. q Miserere mei. cõtinuãdo i me bonũ vsum liberi arbitrij: cui⁹ cõtinuatio ,pcedit ex grã dei. r Scdm eloquiũ tuũ. quo dixisti: petite ⁊ accipiet. s Cogitaui vi.me.i. ,pcessus i bono q̃ sũt tardi ex fragilitate hũana. sed festini ex diuina gratia. iõ subdit: t Et cõuerti pedes meos i testimonia tua. vigoratus ex tua gratia. iõ subdit:

Nõ sum. Paratus

a ¶ Non sum turba. Cas. Et si. Funes pec. circūplexi. etc. tot la/quei quot peccata: hoc sm corpus: sed anim⁹ reluctās legē nō obliuiscit. b ¶ Media nocte. Cas. Quo tēpore primogenita egypti percussa sunt: quādo etiā sponsus venturus est. ideo surgit tūc ne inter fatuas remaneat: ad cōfitendū: laudandū de iudi cijs iusticie. ¶ Media nocte. Tūc spi rituales nequicie oē nephas suadere cōtendunt: quādo nullus culpe arbi/ter: nullus criminis conscius: nullus pōt esse testis erroris. Tūc varias dis ceptationes pectori dormientis infun dunt. ¶ Ambro. prouidēdū est ergo vt eo tpe quo potes vincere: nequāq̄ vincendi tēpus amittas. Surge ergo ad precandū deum ea hora quo tēpta/tor consueuit irruere: qua solet aduer sus tentationes graues remediū ve/nire celeste. c ¶ Particeps ego sū. Cas. Et cū talis: nō supbio: sꝫ particeps oīm: et hoc totū tua est misericordia:
qī. di. c. presbyter. De cele. mis. c. i sicut oīa: q: o dñe ter. est ple. m. t. d ¶ Omniū timentiū. Cas. ita portio domin⁹: vt particeps sit nō vnius: sed oīm ecclesiarū: tanta virt⁹ vnitatis. cū sit particeps christi: humiliter dici/tur particeps famulorū: qđ est et chri/
Heb. 3. c sti esse participē. vnde apls: Parti/cipes christi facti sum⁹. e ¶ Timētiū. Aug⁹. Inter rudes humiliter se con/stituit: q̄ tñ nō ociosi. vnde subdit: et cus. f ¶ Plena. Aug⁹. Quia fidem vbiq̄ dilatauit. Doce. iam custodisse dixit: sed et hic petit amplius doceri. ¶ Teth. Cas. In nona littera: gratias agit de humiliatione et patientia sua p quā venit ad iusticiā.

g B Onitatē f. etc. Cas. Ambrosi⁹ Bonū: vel exclusio: q: hic de patiētia q̄ excludit tristiciā de aduersis: et facit bonū et iocūdū pati. h ¶ Bonitatē doce. Aug⁹. Cas. Hanc docet cū charitatē inspirat: vt nō ex ti more operet̄ sed ex amore: et sit ei boni delectatio. ¶ Et disciplinā. i. adeo sit dulcedo boni: vt amore dei vel primi quaslibet ferā passiones. ¶ Et scienti am. cū tanta est charitas vt tribulati/one non possit extingui: tūc scientia q̄ ante inflarat vtilis est: q: sibiipsi ho/mo innotescit: quid meruit et accepit: q̄d possit vel nō. i ¶ Doce. Nō ē do/cere: sed dicere vbi nemo discit: et ideo deus quando vult docere: pri⁹ dat in tellectū sine quo nemo disceret. vñ dr:
Lu. 24. g Et aperuit eis sensum. docet ḡ boni/tatē: inspirat delectationē emēdatoriā docet disciplinā: tēperādo tribulatio/nē. docet sciētiā: insinuādo cognitio/nē. docet etiā et scire scienda: aperien/do veritatē: et facere faciēda inspirā/do suauitatem ¶ Doce iustifica. Am/bro. Quia iā bonitatē fecisti: vel iusti ficationes quas iocūdasti alijs: iocunda et mihi ne fatiger. k ¶ Mandatis tuis cre. Ambro. Qui credidit mādatis scien tiā eorū q̄ in mādatis docent pōt habere. Ecce p fidē scientia q̄
Sap. 7. c ē vera cognitio eorū q̄ sūt. Unde salomō: De⁹ mihi dedit eorū q̄ sūt: cognitionē verā. p sciētiā assumit disciplina. q̄ et si sit ama
Mat. 11. d ra carni: debet tñ esse iocūda mēti: q: suauis ē dñs. vnde: Tol lite iugū meū q: leue: et onus meū q: suaue. ¶ Aug⁹. Quia mādatis tuis cre. Mandatis cōuenit obedire: pmissis crede/re: sed ait: mādatis credi. i. q tu illa mādauerit: nō aliquis ho/mo licet p hoīem. Et est sensus: fides q̄ credidi ista tua esse mā data: impetret gratiā. qua faciā ista q̄ tu mādas: hoīs nō est s dei mādare: et vnde fiat dare. l ¶ Custodiui. Aug⁹. Et tu bo nus. i. suauis: in tua suauitate: vere vult facere iustifica. quā do eas in ei⁹ suauitate vult discere. m ¶ Bonus. Ambrosi. Laudet iudicē vt ipetret: bonis pprie in se et ex se. Et bonus: q: dat bona data petētib⁹ se. ¶ Infirm⁹. q̄ homo nō vult acer
bitate

a que nō finūt errare. a Cas. deliberaui pro mandatis patī. et ideo nō turbat⁹: improuisa turbāt integre custodit: qui aduersa nō meruit.
os in testimonia tua. Parat⁹ sum a
et non sum turbatus: vt custodiā
mādata tua. Funes peccatorum b
a carne seruio legi peccati: mēte legi dei.
circūplexi sunt me: et legem tuam c
a sic pōt teneri dñs. b inhiās in illud bonū qđ est sup iudi. iust. t. q nō pñt mereri flagella: q̄/bus iustificas. Cas. Et nocte orādū est: ne som nolentus capiat: tūc feruet carnis illecebra: tunc tentator illudit.
b non sum oblitus. Mediā nocte d e
a grate agēde sūt p oib⁹ q̄ nobis accidūt.
surgebā ad cōfitēdū tibi: sup iu f
a vt breuiter superiora concludam.
c dicia iustificationis tue. Parti/ g
a Cas. Debitū particeps est toti⁹ corporis. b corde. qui timet custodit.
d e ceps ego sum oīm timentiū te: h
opere. a solē suū oriri. f. s. b. et. m.
et custodietiū mādata tua. Mise i k
a quia ego particeps et omne bonū a te: ergo. quia terra plena ideo.
f ricordia tua dñe plena ē terra: iu l
quia semper querende ad pfectū. nunq̄ ē bo/ne rei satietas.
stificatiōes tuas doce me. Teth.
a vel iocūditatē. vel suauitatē. Aug⁹. vt bonū delectet faciendo filiū qui seruus fuit.
g B Onitatem fecisti cum m
a qđ modo qui prius cum liberto amare egisti. nihil vere iocundū nisi sm elo quium. b pmissum.
seruō tuo domine: scōm verbum n
a augeri petit. charitatē inspirat. b patiē tiā da. c mentē illumina.
b tuū. Bonitatē et disciplinā et sci o p
a illa facere: hec scire.
i k entiā doce me: quia i mādatis tu/ q r
a sed. fecisti iā bonitatē: et itē doce ad qđ pdest humiliatio correctiōis et disciplīe quā pe/to. b Aug⁹. in adā in quo oīs homo vitiatus et vanitati subiectus: qđ pōt experiri vt deiecta supbia diligat obedientia et pereat nō reditura miseria.
is credidi. Priusq̄ humiliarer s
ne rursus humilier: ecce humiliatio ē correctio
ego deliqui: propterea eloquiū t v
l m tuum custodiui. Bonus es tu: x

a ¶ Parat⁹ sum et nō sum turbat⁹. habit⁹ eñ facilitat homi/nē ad opus. et ideo habentes habitū gratie dispositi sunt ad fa/ciliter agendū bona opa vite actiue in q̄bus alij difficultatē patiunt: et q: cursum bonorū demones nitunt impedire suis tētationibus. ideo subdit: b ¶ Funes peccatorū. i. tentationes demonū. c ¶ Circūplexi sunt me. ad impediendū me in bono opere. d ¶ Et legē tuā nō sū oblit⁹. tua gra tia confortatus: et q: de hoc debet ho/mo deo esse gratus. subdit: e ¶ Media nocte surgebā ad confiten dū tibi. cōfessione laudis f ¶ Super iudicia iustificationis tue: id de hoc q tuo sancto iudicio voluisti me ī iu/sticia custodire. ideo subdit: g ¶ Par/ticeps ego sum. ex tua bonitate. h ¶ Omniū timētiū te. timore filiali q̄ cauet offensam. i ¶ Et custodientiū mādata tua. p sanctā operationē. iste eñ sunt due partes iusticie. sm q di/ctū fuit. s. ps. xxxiij. Diuerte a malo et fac bonū. et q: p̄dicta gratia diuina cōfert oibus se ad eā debite disponen tib⁹. ideo subdit: k ¶ Misericordia tua dñe plena est terra: et quia quanto plus habent bona spiritualia: tanto magis desiderāt. ideo subdit: l ¶ Et iustificatiōes tuas doce me. bo na spiritualia in me augmentando.

m B Onitatē fecisti. Hic ponit ter/tiū pmotiuū in psecutione vi/te actiue quod est charitas sti/mulās ad opus bonū. sm q dicit. ij. Cor. v. Charitas christi vrget nos. sti mulat aūt ad opus bonū ex cōsidera/tione beneficiorū dei in mente et corpe receptorū. et primo ponitur stimulatio charitatis ex beneficijs ex parte men/tis. et scdo corporis. ibi: Manus tue. Circa primū sciendū q sicut charitas stimulat ad bonū ita recalcitrat ɔtra malū. et primo ponit primū. scdo secū dum. ibi: Multiplicata est: beneficia aūt dei ex parte mentis sunt duplicia scꝫ bona naturalia et gratuita. et q̄tū ad hoc dicit: Bonitatē fecisti cum ser uo tuo dñe. animā ei cōferēdo ad ima ginē tuā creatā: et bona gratie supad dendo que fuerunt data homini ī sta tu innocētie: et post lapsum dant ī ba/ptismo: et ante dabant regulariter in circūcisione. n ¶ Scdm verbū tuum put habet Geñ. j. et ait deus: Facia/mus hominē ad imaginē: quantū ad bona nature: et similitudinē nostrā: quantū ad bona gratie. Et quia non debet hoc homini sufficere: sed semp debet pfectū ī spiritualib⁹ q̄rere sm qđ dicit Aug⁹. libro de pfectione iu/sticie. Nemo cū multū pfecerit dicat mihi sufficit: exiuit eñ de via ante ter minū. ideo vltra petit. d. o ¶ Bonita tē. quātū ad pfectionē appetit⁹. p ¶ Disciplinā et scientiam. quātū ad pfectionē intellect⁹. q ¶ Doce me. illustratiōe tue gratie ampliore. et dicit: Disciplinā quātū ad cognitionē mo/raliū: et sciētiā quātū ad cognitionē speculabiliū. r ¶ Quia in mādatis tuis credidi. oportet eñ discipulū magistro cre/dere si velit pficere Heb. xj. Accedentē oportet credere: q: ē etc. et Esa. vij. sm aliā translationē. Si nō credideritis nō in telligetis: et q: inter dei beneficia ad animā ptinētia nō solum est collatio gratie: sed etiā correctio culpe Prouer. iij. Quem eñ diligit dñs corrigit: sine qua nō transitur psens vita. ideo subdit: s ¶ Priusq̄ humiliarer. p tuā correctionē. t ¶ Ego deliq̄. incurrēdo culpā. v ¶ Propterea eloquium tuū custodiui. ex diuina eñ correctione experit hō quātū bo nū sit deo obedire: pter qđ efficit magis sollicit⁹ eius man/data custodire. x ¶ Bonus es tu. gratiā cōferēdo et culpā corripiēdo: et q: bonū ē sui ipsi⁹ diffusiuum. ideo subdit:
Et in boni.

bitate legis indicari: sed bonitate dei. vt et si acriorib⁹ opus ē mo/derate fiat: et mitiget de⁹ vim doloris. Iustificatio ē opus iusticie. quod meli⁹ docemur in euangelij bonitate q̄ in leg. seueritate: ibi damnatio: hic remissio a ¶ Multiplicata. Cas. Q. doce. q: adhuc colluctatio vbi ostendā re quod didici. Et hoc ē: Multiplicata ē. b ¶ Toto. Aug⁹. Cas. Ut tantū hereā mandatis quantum illi volunt seducere. c ¶ Scrutabor. Aug. Ad hoc eñ scrutat vt cognita faciat: et faciendum perfecti⁹ cognoscat. d ¶ Sicut lac. Ambro. Qđ natura sui speciosum ac sincerum: sed cor ruptione coacescit. Sic humani cordis et mentis natura sincera est et perspicua pri/usq̄ vitiorum commixtione coacescat. e ¶ Ego vero legem. Aug⁹. Contra obsti nationem eorum: refrigerium est medita/tio legis. f ¶ Bonum mihi lex oris. Cas. Hic frequenter reiterat bonū: q: semper magis dulcescit. Quasi bona est humilia tio: quia bonum quod inde acquiritur. Bonum mi. l. o. t. lex euangeliū ore chri/sti prolatum. Super milia. dicit infinite: quia bonitas comparationem similem nō poterat inuenire: hoc premisit: vt compa/ratio auri et argenti vilesceret q̄ sunt pre/cipua cupidis. g ¶ Ioth. Cas. In. x. lit tera intellectum petit mandatorum vt ve/ra vita fruatur. Ambro. Ioth ɔfessio vel desolatio quod conuenit. citius enim con fitentur desolati in aduersis. in secundis solet homo extolli. ¶ Ioth sciētia. vel pn cipium: quia hic docetur homo creat⁹ im passibilis et immortalis et in plenitudine scientie ad quā bon⁹ homo desiderat re/uerti: cui⁹ ī hac vita initiū habꝫ itellectū.

h M Anus tue. Aug⁹. virtus operati/onis pluraliter virtus et sapien/tia: quod vtrunq̄ christus ē. Uel manus dei filius et spiritus qui cooperan tur. ¶ Ambro. Man⁹ tue. Preciosum op⁹ homo: dixit et facta sunt cetera. Homines vero manibus figurauit: quasi studiosus
Geñ. 1. c operans: de quo et specialis hortat⁹ pre/cessit. Faciamus hominē ad imaginē et similitudinem nostram: quasi hic laboret deus: vt studiosa operatio in hoc notet. Tanta denique est hominis dignitas q ho mo legitur sedere ad dexteram dei nō an/gelus: qui et ab angelis honorat vnigeni tus imago dei: homo nō: sed ad imaginē habens aliquid de imagine sm hoc imma teriale sm q plasmatus de materia pulue re. i ¶ Da mihi intellectum. Aug⁹. Qui fecisti refice: intellectū da purum vt discā man. si nō possum deitatem ¶ Ambro. Ip se solus dat: et si aliquādo ministro angelo vt Danieli cui dixit an
Dañ. 9. c gelus. Ueni intellectū tibi dare. Ita enim dicitur angelus intelle/ctum dare homini: vt quisq̄ dicitur lumē dare domui cui fenestrā facit. cum eam sua luce non penetret et illustret. ¶ Aug⁹. Da mihi intellectum. Ut magis serenentur oculi interiores. Fide corde mū dantur: quia licet nemo possit credere in deum nisi aliquid intelli/gat: cum fides sit ex auditu predicationis: tamen fide sanatur vt ampliora intelligat. Alia sunt enim que nisi intelligamus non cre dimus. alia que nisi credamus non intelligim⁹: vide q̄ late intelli genda sunt mandata ad que petit intellectum qui iam custodiuit ea. k ¶ Qui timent. Aug⁹. omnes letantur sed vni dat quod pe/tit et clemens deus libenter facit q omnes delectet. vel angeli letā tur de hominibus: si sperant in verbis dei. Considerans autem ec clesia que adhuc timet huius vite miseriam: et q caro cupit con/tra spiritum: cognoui inquit quia equitas iu. t. Summa equitas ē vt qui per superbiam delinquunt humilitate purgentur. Ambro. Qui timent. Timentes vident iustum et letant. Alijs inuisus est iustus et grauis ad videndum. Uirtus est in oculis. ictuarus visus prodest ictericis. Prius videns lupus vocem aufert: basiliscus si prior videt occidit: si prius videtur occiditur: que ergo virtus in oculis iusti: qui cum fide videtur: qui cum imago dei ab ominibus honoratur. Est ergo insitū bonis vt virtutes suas in alijs amēt: pfe ctioribus q̄ iusti aspect⁹ leticia ē. plerisq̄ vo correctionis admoni
tio. Sed

et in bonitate tua doce me iusti/ a
vt et numero.
a ficationes tuas. Multiplicata ē b
a qđ humiliatio nō dū humiliauit. b i me ex/ā refrixit charitas: q̄ ī suauitate vidici iustificatiō.
sup me iniq̄tas supborū: ego aūt c
sicut amano. vel bar.
b c in toto corde meo scrutabor mā d e
a et etiam. per inuidiam et superbiam. Ambro. induratum vitio accessit.
d data tua. Coagulatū ē sic lac cor f
a superborū. b Aug⁹. h oppōit duricie illorū.
e eorum: ego vero legem tuā me g
ergo.
f ditatus sum. Bonum mihi quia h
a Ambro. id est diuersis tentationibus exercui sti. penam conuertisti in eruditionē. vñ apo/stolus: placeo mihi in infirmitatibus meis. b facere. c opera iusticie.
humiliasti me: vt discā iustifi/ i
a sed quia hoc non fit nisi per humiliationem et dilectionem vbi suauitas. sequitur bonū mihi.
cationes tuas. Bonum mihi lex k
Amplius diligit charitas legem dei q̄ cupidi tas super milia auri arg.
oris tui: super milia auri et argē l
principium.
g M ti. ¶ Ioth.
operatio tua me moueat: q̄ in hoīe ē egregia. aiā ad imaginē et s. e.
h Anus tue fecerunt me m
a vel finxerunt. corpus. Ambro. in adam fecit omnes vel in singulorum generatione omēs facit. b tu. ab alio non quero.
i et plasmauerunt me: da mihi n
a Aug⁹. vt si omnib⁹ intellect⁹ p naturā: tamē peccando deformat⁹ quotidie renouatur.
intellectum vt discam mandata o
a da intellectum. q: si dederis oēs. Aug. in presenti timor vbi tētatio: letari aūt in futuro et videre. b intus non extra tm̄.
k tua. Qui timent te videbunt p q
a scio. b sicut q̄ pmisisti: vt sim fili⁹ pmissiōis.
me et letabuntur: quia in verba

a ¶ Et in bonitate tua doce me iustificationes. bonitatem tuam mihi communicando. b ¶ Multiplicata. Hic cōse/quenter ponitur recalcitratio charitatis contra malū qđ fit resistendo tentationibus demonum. et hoc notatur cū dicitur: Multiplicata est super me iniquitas superborum id est demonum me nitentium im/pellere ad peccatum. c ¶ Ego au tem. charitate stimulatus. d ¶ In toto corde meo. id est intellectu et affectu. e ¶ Scrutabor mandata tua. ad intelligendum et operādū vt sic euadam eorum tentamenta. f ¶ Coagulatum est sic lac cor eorū. id est malicia compressum: q̄a spi/rit⁹ maligni sunt in malicia obsti/nati. g ¶ Ego vero legem tuā me ditatus sum. ad facili⁹ eis resistē/dum. h ¶ Bonum mihi quia hu miliasti me. id est per insult⁹ demo num dedisti mihi cognitionem fra gilitatis mee: ne ex donis tuis ca/derem in superbiam. hoc modo di cebat Paul⁹. ij. Cor. xij. Ne ma gnitudo reuelationū extollat me: datus est mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane qui me collaphi zet. i ¶ Ut discam iustificatiōes tuas. experimento enim pprie fra gilitatis mouetur homo ad mag⁹ addiscendum artem se defenden/di contra impugnationem demo/nis que habetur per nouum et ve tus testamentum. ideo subditur: k ¶ Bonum mihi lex oris tui. quia decem precepta decalogi locutus est dominus in mōte synai p ange lum eius personā representantē: et legem euangelicam locutus est dominus nobis per filium in car/ne apparentē. sm q dr hebreorū. j. Locutus est nobis in filio: quē cō stituit heredem vniuersorum. etc. l ¶ Super milia auri et argenti. q: bona spiritualia excedunt tempo ralia: quanto q̄ sunt anime corpo/ribus preferuntur.

m M Anus tue. Hic consequē ter ponit stimulatio chari tatis ex beneficijs recept̄ a parte corporis. Circa quod sciē/dum q materia est propter formā et corpus pter animam: et ideo cōpetit ei formatio sm pportionē ad animam. anima autē humana ad imaginem dei creata est: capax ipsius per cognitionem et amorem: et ideo corpus eius a deo formatum est in statura recta vt ex figura corporis di sponatur: et quodammodo doceatur contemplari et ama re celestia. vnde dicit poeta: Os homini sublime dedit ce lumq̄ videre Iussit: et erectos ad sidera tollere vult⁹. Et similiter cum quereretur ab Empedocle cur viueret? Re spondit: vt astra aspiciam: celum subtrahe null⁹ ero: hoc igitur beneficium recognoscitur cum dicitur: Manus tue domine fecerunt me etc. in statura recta ad videndū celū. n ¶ Da mihi intellectum. hoc est eleuationem intellectus ad te cognoscendum et amandum. o ¶ Ut discam māda/ta tua. vt possim ea opere adimplere stimulat⁹ tua chari/tate. p ¶ Qui timent te. timore filiali annexo charitati. q ¶ Uidebunt me et letabuntur: quia in verba tua su. etc. quia charitas dei gaudere facit de bono pximi. sm q di citur. j. Cor. xiij. de charitate: Non gaudet super iniqui/tate. congaudet autem veritati. Et quia homines boni ali/quando ex fragilitate humana committunt aliqua propt̄ que a deo puniuntur in presenti ne postea grau⁹ puniant: sicut patet. iij. Reg. xiij. de viro dei q̄ seduct⁹ a falso pphe ta in bethel rediit: pter quod a leone occisus fuit: tñ leo cadauer eius non tetigit: sed magis preseruauit: ad osten gendū peccatū ei⁹ illa pena deletū: et in alijs ei⁹ actib⁹ vi
te sue

tio. Sed quomodo: non in vestimento: nō in vultu tantum: sed int⁹
videat: non enim illum videt: nisi eius viderit mētem: nisi ei⁹ inten-
derit sermonem: tunc ergo letabitur cum ista cognouerit. a ¶Sup
speraui. Aug⁹. Quia deus potest facere supra quam intelligit: par
est ea sperare que non intelligimus vel petimus: sed debemus sup-
sperare: vel de angelis intellige qui letantur
de hominibus si sperant in verbis dei. b ¶Co
gnoui. Ambro. Fides timentis ē agnitio sa-
pientis: qui enim timet rationem nō querit.
Ubi fides: non statim cognitio: vbi cognitio
fides precedit. Ita ergo pfecte cognouit iste
vt humiliaretur in veritate: quod est ad salu
tem humiliari. Sciebat enim pspera vel ad-
uersa ad tentandū data. c ¶Fiat misericor-
dia. Aug⁹. Ueritas humiliauit in morte: mi
sericordia instaurat ad vitam promittente h
deo. d ¶Ut consoletur. Ambro. In labore
pfectus nō finē laboris sz verbū ɔsolatio-
nis petit vt bene ferat. ¶Cas. Ut consoletur
nō petit auferri erumnas que sunt ad purga
tionem sed consolari. e ¶Ueniant. Aug⁹
exprimit quid per misericordiam detur: vita
que sola est vita sine additamento. f ¶Con
uertantur. Cas. Superbi confundantur: in-
cipientes conuertantur. g ¶Fiat misericor
dia. Cassi. post omnia non audet dicere q sit
sed petit fieri immaculatus. h ¶Ut non cō
fundar. Confundantur superbi ad correctio
nem: ego autem non ad penam ¶Ambro.
Caph latina interptatione significat incur-
uati sunt. i ¶Caph. Cassi. In. xj. littera pe-
grinus huius mundi aduentum domini ni-
mis desiderat dicēs: quanta tulerat a super
bis petens vt in mandatis dei perseueret.
Cassio. Caph. Incuruatus: quia fessus lōga
militia cupit dissolui et reuerti ad principiū
cuius ante meminit: sed tamen nō recusat la-
borem: veniant miserationes & viuam: quia
defecit in salutari.

k D Efecit in salutari. Aug⁹. Defect⁹ sim
pliciter solet accipi in malo sicut pro-
fectus in bono nisi addatur in quid:
vt cum dicitur proficiunt in penis: et hoc in
salutari non a salutari. Talis defectus indi-
cat nimium desiderium boni nondum adep-
ti: vt Simeon & antiqui iusti christum deside
rauerunt. vnde sunt ille septem sacramenta
les antiphone ante natale, scilicet. o adonai.
o radix. &c. Que omnes secundi toni sunt:
quia ille inuocatur qui est deus et homo. Et
sunt septem: quia in eo septiformis gratie ple
nitudo est. Et nunc omnes iusti secūdo ven-
turum desiderant. ¶In salutari: hebrai-
ce iesum. et ne dubites: addit: in verbum id
est filium. vel in verbum: id est promissum.
Supersperaui. hec spes facit per patientiam
expectare quod non videtur. Super. quia
plus futurum est q̄ dici potest. ¶Anima et
oculi. qui interius loqui possunt cum deo.
Item non ex infirmitate sed fortitudine desi-
derij. l ¶Defecerunt in eloquium. i. pmis-
sum. Dicentes: vox eorum est gemitus & ora-
tio. Dum autē ardent spiritualia desideria:
frigescūt carnalia. vnde subdit: Quia fact⁹
sum sicut vter in pruina. vter ē caro hui⁹ mort. pruina celeste bñfi-
ciū q quasi gelu ɔcupiscētia carnis torpet & ɔtrahit. ¶Ambro. & sic
iustificatiōes a memoria nō labunt: dū aliūde nō cogitat: q: torpet
cupiditas: feruet charitas: q: scit tēptatiōes nō finiēdas añ finē se-
culi: de ipo q̄rit qñ fiet vltio de psequētibus. i. diabolo cū ministr:
sed cur de eo querit cū dicat: Nō est vestrū scire tpa: pbetat autē
hic illā interrogationē apostoloꝝ futurā in q̄ hec pphetia ipleta ē.
Uel ideo desidero h: Quia fact⁹ cōparatiōe futuri. Sic vter nulli li
quori idone⁹: & tñ iustificatiōes: vł inter malos cōmissa retinēs. Ul
p pruinā itelligunt mali: q nō feruēt charitate: sed algēt infidelita
te. Et ē. Jō ɔsolare. Quia fa. &c. m ¶Oculi. Aug. Duo sūt oculi:
mystic⁹ acutior: moral dulcior: nō est ociosus q verbo dei tm studet:
nec plur ē q extra opa q̄ q studiū cognoscēde diuitat exercet: ipa
ēt sapia maxim op⁹ ē & auferet maria q audiebat marthe q opabat.
Pruina

a ex dato intellectu b ideo da intellectum: q: vel ideo opus est intellectu.
a b tua supersperaui. Cognoui do a
a iusta est animaduersio ade. quia per labores premia. b in omnibus que fiunt.
mine quia equitas iudicia tua:
a et ideo. b iusto iudicio. c Ambro. Erc ceus non videt vera iudicia. vt bene feram prosperavel aduersa. in mortem.
et in veritate tua humiliasti .me b
a sed nunc. b regeneratio. fides. spes. charitas. solatia sūt i hac miseria: nō gaudia beatoꝝ.
c d Fiat misericordia tua vt console c
scdm q promisisti seruo.
tur me: scdm eloquium tuum ser c d
a sed post hoc et per hec. in futuro.
e uo tuo. Ueniant mihi mierati- e
a vere b quo merito.
ones tue et viuam: quia lex tua f
a cogitatio amanti vt p dilectione opet: ne frigescat iūtate suꝑboꝝ. b sz. pudeat eos.
meditatio mea est. Confundan- g
sine iudicio.
tur superbi q: iniuste iniquitatē h
a ecce quod dixit meditatio mea est.
fecerunt in me: ego autē exerce i
a vt & faciam etiam inimicis remedium contra bachantes. b Aug⁹. hoc pprie caput nostrum id est christus dicit. vel ar.
f hor in mandatis tuis. Conuer- k
a qs iā lectio imbuit & si nondū operatio.
tantur mihi timētes te: & qui no l m
a Aug⁹. de xpo p pphetas pdicta & in eo mō- strata p miracla. b qd vt impetrē fiat.
g uerunt testimonia tua. Fiat cor n
a Aug⁹. donata regeneratione adiuta confessione. fusa oratione hoc fit. non in virib⁹ meis.
meū immaculatū: in iustificatio
icuruat⁹
h i nib⁹ tuis: vt nō ɔfundar. Caph o
a a se. ab animalitatis sue appetitu rēdes i. lassata ē diutia expectatiōe ecce curuatio hūiliratē
k D Efecit in salutari tuo p
a practic⁹ ostendit. & fit spūs vnus cū deo: quoniam qui adheret deo vn⁹ spiritus est cum eo. b filium promissum.
anima mea: et in verbum tu- q
a a contuitu temporalium tendentes. b Ambro. iam theoricus demonstratur.
l um supersperaui ¶Defecerunt r
a Aug⁹. quibus prophete dicuntur videntes.
m oculi mei in eloquium tuum: di-

te sue meritū. ideo subdit: a Cognoui dñe. & equib⁹pu
nis: lz aliqñ sint occlta. b ¶Et in veritate tua humiliasti
me. me corripiēdo iuste. c ¶Fiat misericordia tua. i. of-
fensaꝝ meaꝝ delectionē. d ¶Ut ɔsoletur me. de spe vite
eterne. e ¶Scdm eloquiū tuū ser. t. i. ipi abrae cui pmi
sisti vitā eternā & ei⁹ semini: vt
dictū est. s. vij. octonario huius
psal. e ¶Ueniāt mihi mise. tue
et viuā. vita gratie in presenti: et
glorie in futuro. f ¶Quia lex
tua medita. mea ē. q quidē medi
tatio est dispositio ad grām ha-
bendā: & habitā augmentādā:
& q: ex pfectu bonoꝝ causat cō-
fusio demonū. sequit: g ¶Cōfū
dant supbi. i. spūs maligni q de
celo pter suā supbiā sunt deie-
cti. h ¶Quia in. ini. fe. i me. licz
eni iuste a deo permittant nos tē
tare: tū potestate sibi cōcessa vtū
tur iniqua volūtate. i ¶Ego āt
exerce. in man. tuis. q: qūto ho-
mo sentit se a demonib⁹ plus tē-
tari: tātomagis debet in bonis
operibus exerceri: et q: i pugna
ɔtra demones indiget hō suffra-
gijs bonoꝝ. ideo subdit:
k ¶Conuertant mihi. i. ad au-
xiliū meū. l ¶Timētes te. timo
re filiali. m ¶Et q nouerunt te.
tua. intelligēdo & operādo: & q:
p bonū exercitium purificat cor
humanū. ideo subdit: n ¶Fiat
cor meū ima. in iu. t. i. ī exercitio
mādatoꝝ tuoꝝ iustificantiū.
o Ut ñ ɔfū. i. pñti p lapsū culpe:
& i futuro p lapsū i foueā gehēne.

p D Efecit. Postq̄ actū ē de
beatitudine put cōsistit
in pfectione vite actiue.
hic ɔñr agit de ea. put est in acti
bus vite cōtēplatiue. Circa qd
sciendū q vita cōtēplatiua dele-
ctabilior & sublimior est actiua &
q: cōtēplatio magis pprie versa
tur circa deū: actio vero circa p-
ximū: pter qd dic saluator Lu
ce. x. Martha martha sollicita
es & turbar erga plurima. Ma-
ria aūt optimā ptē elegit. & ideo
primo agitur de eius suauitate.
secūdo de eius sublimitate. ibi:
Mirabilia testi. Prima i duas
quia pmo ostenditur eius suaui
tas ex parte obiecti cōtemplati.
secūdo ex modo cōtēplandi. ibi:
Quō dilexi legem tuā. Pria ad-
huc in duas: q: pmo ostendit di
cta suauitas. scdo suauitatis sta
bilitas. ibi: In eternū dñe. Pri-
ma adhuc in duas. quia prio po
nitur dicte suauitatis delectamē
tū. secūdo subditur eius impedi
mentū ibi: Narrauerūt mihi ini
qui. ¶Circa primū sciendū q q̄to aia in cōtēplatiōe ma
gis eleuat: tātomagis ab occupatiōe exterioꝝ sensuū re
trahit: et quādo cōtēplatio multū intendit sensus exte-
rior ab actu suo cessat & impedit: vt i raptu: et sic anima
quodāmodo deficit inq̄tum cessat ab actu exteriori ab-
sorpta in cōtēplatione sūmi boni & delectatione sequēti.
& hoc est quod dicitur: Defecit in salu. tuo aia mea. q: ta
lis defectio est valde salutaris. q ¶Et in verbū tu. sup. q
pmisisti abrae vitā beatā & ei⁹ semini. q̄nto eni aliqs pl⁹
i cōtēplatione eleuat: tātomagis de veritate hui⁹ pmis
sionis certificatur. r ¶Defecerūt oculi mei in elo. tuū.
quia q̄nto oculi interiores anime plus eleuant in deum:
tantomagis percipiūt diuinā bonitatē & veritatē q in sa
cra scriptura diuinis eloquijs exprimuntur transcēdere
omne bonum

a ¶Pruina. peccata seculi: q vter nō sētit. In pruina. Am
bro. Hec carnis ardorē pellēdo refrigerat nō adurit: fecun-
dat sata nō internecat. Ideoq forte in trāsformatiōe cū dñs
Mat. 17. a gliam resurrectiōis demōstraret in mōte: vestimēta ei⁹ facta
sūt alba sicut nix: q: nō ipse sol⁹ erit alien⁹ a cōtagione peti.
sed et quicūq resuscitat: cōgelatis
Luce. 20. f cupiditatib⁹ resurget frigid⁹. ¶Un
in resurrectiōe neq nubēt neq nu-
bent &c. Boni ergo sūt vtres frigi-
di in gelicidio ɔstricti pruinis non
libidinis calore soluti. b ¶De p-
sequētib⁹. Aug⁹. Quasi vt ab his
liberet vult suos dies claudi. Uel
fac seruis p misericordia qñ nece ē
facias impijs p iusticia. c ¶Pau-
lominus. Aug⁹. Nō mō narrauerūt
sed & psecuti vt depraūēt veritatē
sed adiuua quasi cōtra beluā: quia
paulomin⁹ cō. Adeo nimia fuit p-
secutio cōtra carnalē infirmitatem.
¶Ambro. Lamech. cui⁹ īterpretatio
est cor. vel vt alia interptatio habz
fuio. d ¶Lamech. Aug⁹. Fessus
expectator est ardēs ad seruiendū
ei cui angeli seruiūt: & omnes boni:
& oīs creatura adiuua: viuifica. et
custodiam testimonia. q: In eter-
num. i. sine intermissione celestes &
īferiores rationales creature custo
diunt ea. Uel in celo. i. eccīa q nō
in terra: que paradisus dicta ē. In
eternū sedes tua in sclm seculi.
¶Aug⁹. Lamech. Cor vł seruio: q:
hec pcepta prudēter sūt intelligen-
da vł sollicite seruāda. Celestia sūt
eloquia dei: nihil in eis adulterina
opinione miscēdū. Leuet ergo cor
ad ea: decet eni in te manere qd in
celo perseuerat & illud semp medi-
tari. vnde: nisi q lex tua meditatio
mea est: & in eternum nō obliuiscar
iustificationes tuas.

e I N eternū dñe ver. &c. solen
nis ordo celestiū statutorū.
Labit annus p dies & menses con
uersio solis et lune & omnium ma-
net immutabilis: hoc in mente tua
Luce. 10. c imitare: q: sathanas de celo cecidit
in terrā. ideo ibi verbū permanet
in sclm: hec fiūt mala. Sed q: & ibi
locus est vitijs: qd in cadētib⁹ pa-
tet: & ipm celū mutat & pterit: vide
tur nō de elemēto dictū sz de virtu-
tib⁹ celi. Celi ergo sūt angeli in qb⁹
nil lubricū & sancti: q si corpe in ter
ra: mente tñ in celo. Magis aūt in
angelis: q: in hominib⁹ variabil ē
affectus. ¶Cas. In. xij. littera vir-
tutē dei & facta describit dicēs tem-
poralia finiri: sed nō mādata eius.
Mat. 24. c Scdm illud: Celū & terra trāsibūt:
verba aūt mea nō trāsibūt. ¶Aug.
Sed q: nō pmisit deus eū cōsūmari in terra: admirat poten
tiam dei exclamat. e ¶In celo. i. quocūq iusto pmanet ver
bū. Uel in celestib⁹ spiritib⁹. f ¶In generatiōe & ge. in duo
bus pplis legis & euāgelij veritas. i. xps pmanet. ideo q:.
g ¶Fundasti terrā. i. sctōs in fide i qua pmanēt. ¶Cas. Ad
litterā eni terra mouēda est. ¶Aug⁹. Dies singularis ille
vnus eternus q noctem nō habet: nec inde dubitādum: q:
omnia tpalia & eterna p suo nutu disponit. Uel q dixerat p-
secuti sunt: & cōsūmauerūt in terra quasi tederet eū hui⁹ mu
tabilitat & tētationū: inflāmat⁹ desiderio celest hierlm i eā
suspiciēs dicit: In eternū in celo. in angel custodiētib⁹ eter-
nā militiā. Post celū subdit: de terra in generatiōe & gene-
rationē. Inuenit in ea generatiōes q nō sūt in celo ¶In ge-
neratiōe & generationē: qua repetitione vel omnes successio
nes notat: a quibus nunq deest veritas dei in sanctis: vel
populū legis & euangelij. Causam subdit: q: ¶Fundasti in
christo

a quasi moras patior: qd sit vt res dilata dulcior veniat.
centes: qñ cōsolaberī me. Quia a b
a Ambro. Uter est q castigat corp⁹: q vt pelle mortui nō sentit frigus peti: q nō frangit necessitatibus: q mollis est impijs anime. b vł niue
a factus sum sicut vter in pruina:
a quibus plenus vter.
iustificationes tuas non sum ob-
a ita desidero videre salutare. sed. in hoc seculo. b nō sūt anime more in hac vita.
litus. Quot sunt dies serui tui: c
a Aug⁹. hoc addit: ne quis ecclesiā aliquo tē- pore ante iudiciū nō futurā putet. nō eni finiet ante iudiciū. b vel hic cōteret de⁹ sathan sub pedibus nostris.
b quando facies de persequenti- d
a nā ad hoc vt psequant. vt & fidē ipediāt.
bus me iudicium. Narrauerunt e
a q in verbo delectār. vñ aliū ponūt delectationes qd est in secularib⁹ litteris: & in iudeis & in hereticis.
mihi iniq fabulatiōes: sed nō vt f
a quia. me in eis veritas nō verba delectat. sunt mihi. b non vt in illis vanitas.
lex tua. Omnia mādata tua ve- g
a et p hoc iniuste: q: in me nō nisi veritatē pse- quunt. b vt depraūēt veritatē c ergo. vt p veritate certē. h cū facit eccīa parit qd addit
ritas: iniqui psecuti sunt me ad- h i
facta multa strage martyrum.
c iuua me. Paulomin⁹ ɔsūmauerūt k
sed quia nō frustra dicit adiuua me. subdit:
me i terra: ego aūt nō dereliqui l
a vt pñt pseuerare vsq in finē. subdit: b nō meritum meum.
mādata tua. Scdm misericordiā m
a ne amādo vitā tēporalē negē: & sic pdā vitā spiritualē. b sic.
tuam viuifica me: & custodiā te n
a martyria. cor seruiturus.
d stimonia oris tui. ¶Lamech
a vnde sedes tua de⁹ i. sc. sc. b filius.
e I N eternum domine: ver- o
bum tuum permanet in
a āgelis. iust. eccīa. b prius in fidelib⁹ veteri testamenti
f celo. In generatione et p
a infidelib⁹ noui tes. b de⁹ c sed nō a se. q:
g generatiōes veritas tua: fūdasti q

omne bonū creatū in infinitū: & p ɔñs accendit ei⁹ desiderium
ad videndū deū immediate & eo fruendū. ideo subditur:
a ¶Dicētes qñ cō. me. in pfecta beatitudie: & q: ex tali eleuatio
ne ad diuina reddit hō quasi insensibil circa exteriora agibilia
subdit: b ¶Quia fact⁹ sū sic vter in prui. vter ei in pruina de-
relict⁹ videt nō applicabilis vltra huma
nis vsib⁹: & ideo homines excellent con-
tēplatiui reputantur in agibilib⁹ & poli-
ticis quasi stolidi. vñ & iiij. Reg. ix. pnci
pes exercit⁹ q erāt cū iehu dixerūt d pphe
ta q venerat ad eū inungēdū: Quid ve-
nit insanus iste ad te. Et in figura hui⁹
facies moysi apparuit cornuta ex ɔsortio
smonis dñi Exo. xxxiiij. q: excellēter cō-
tēplatiui ab hominib⁹ mūdanis reputā-
tur fatui: & tñ sm veritatē sūt sapientissi-
mi: quia sapientia ppria ɔsistit in cōtem-
platiōe pme cause: nō solū sm sctōs s eti
am sz phos: vt hz. j. Metaph. & q: excel-
lent ɔtēplatiuis vita pñs vertit in tediū.
ideo subdit: c ¶Quot sūt di. ser. t. i. q̄-
diu retardabor a btitudine celesti. h mō
dicebat Paul⁹ apls Phil. j. Desideriū
hñs dissolui & eē cū xpo. d ¶Qñ fa. de
pse. me indiciū. extremū ei iudiciū in q p
secutores hūani gener. s. demōes detru-
dent in infernū. a sctis & maxie ɔtēplati
uis desideratur: q: tūc vita cōtēplatiua
nūc ichoata cōsūmabit. vñ dic Aug. sup
Joh. expōnēs illud verbū dñi: Sic eū vo-
lo manere donec veniā. i. inchoata cōtē-
platio maneat donec veniā pficiēdo eā
venero. s. ad iudiciū. e ¶Narrauerunt.
Hic tangit dicte suauitatis q ē in cōtem-
platiōe impedimētū: qd ɔtingit p falsas
suggestiones hereticoꝝ & ifideliū. iō dici
tur: Narrauerūt mihi iniq fabu. q: here
ses & secte ɔtinēt mīta fabulosa & ɔficta.
f ¶Sed nō vt lex tua. q nullā falsitatē cō
tinere pōt cū sit a pma veritate deriuata.
ideo subdit: g ¶Omnia mandata tua
veritas. s. infallibilis. h ¶Iniq psecuti
sūt me. infideles eni & heretici illos pse-
quunt q̄rētes occidere qs non pñt verbis
auertere a veritate. ideo subdit: i ¶Ad
iuua me. ɔtra coꝝ deceptiōes & psecutio
nes. k ¶Paulomin⁹ cō. me in ter. ali-
quādo eni fuit tal psecutio & tanta q ab
aliquib⁹ timebant scti cōtēplatiui defice
re sicut qñ Helias fugit a facie iezabelis
pphas dñi inficient. iij. Reg. xix. & qñ
manasses ipleuit hierlm sāguie pphārū
vsq ad os. iiij. Reg. xxi. & tpe Arrij here
tici in quo catholici fuerūt in maxia pse-
cutione: ita q quasi videbant deficere:
q: tñ in omnibus psecutionib⁹ aliqui fi-
deles reseruati sunt cōstantes. ideo sub-
ditur: l ¶Ego aūt nō dere. mā. tua. & q:
h nō pcessit ex virtute hūana: s mag ex
bonitate diuia. ideo subdit: m ¶Scdm
miseri. t. vi. me. cōfirmādo me in psecuti-
one. n ¶Et cu. tes. oris tui. i. pcepta de-
calogi: et verba sctī euangelij q pcesserūt ex ore dei: sicut dictū
(est supra octonario. ix.
o I N eternū. Hic ɔñter dēscribit
cōtemplationis stabilitas: et pmo ponitur huiusmōi
stabilimentū. scdo tangit impedimentum. ibi: Nisi q
lex tua. Circa pmum dr: In eternū dñe verbum tuū permanet in
celo. Istud verbū q de⁹ alloquit ciues celestes sunt diuine illu-
minationes seu reuelationes angel facte: quaꝝ aliq pmanebūt
tantū vsq ad diem iudicij. s. ille q sunt de salut hominū pcura-
tione seu pmotione q tūc terminabit: s illumīatio quātū ad no
ticiā diuine essentie & psonarum durabit in eternū. Et q: reuela-
tiones ptinentes ad pcurationē nr̄e salut p angelos reuelātur
hominib⁹ sctis sm dispositionē diuie sapiētie. iō subdit: p ¶In
gene. & ge. ve. p angelos hoib⁹ reuelatū i oīb⁹ generatioib⁹ sibi
succedētib⁹: sic Enoch & Noe i gnātiōe añ diluuiū Abrae et alijs
pr̄iarchis & pphet i generatioib⁹ vsq ad xpm: & a tpe xpi vsq
ad iudiciū. q ¶Fūdasti ter. & p. q. d. cū terra sit facta pter ha-

 bitationē

Universidad de … Biblioteca

❡ christo fundamento morantes in terra: ⁊ ibi pmanent ī domo in eternū quod nō filij ancille. a ❡ Ordinatiōe tua pseuerāt dies: q2 ista oīa sūt dies quā fecit dñs: hū dico: ordinatiōe tua. b ❡ Q2 omnia seruiūt tibi. Oia .s. de qbus loquit̄. i. que ptinēt ad hūc diē. impij eni nō seruiūt. vnde autē libercetur terra vt fundata permaneat subdit: c ❡ Nisi lex tua. Lex fidei q̄ p dilectionē operat̄: q̄ impetrat gratia fortes faciēs ne pereant in humilitate mortali.
d ❡ Quia in ipsis viuificasti me. Ecce vnde fit ne periret in humilitate: deo scz viuificante. Iustificationes sunt que ventura significabant. vt agnus pascalis ⁊ cetera q̄ fuunt primordia fidei: sine quibus nemo perfecte gratiā nouit. ❡ In celo ⁊ in genera. ⁊c. q2 oīa seruiūt tibi ⁊ si diuerso mō. ❡ Nisi q lex. Aug'. Tal' tu. ⁊ lex tua tā valida: cuius meditatio a tātis liberat.
e ❡ Tuus sū ego. Aug'. Quia viuificasti. tuus: nō vitiorū: nō duorū dñorū. f ❡ Iustificatiōes. Aug'. Dicit que futura signabāt: vt agn' pascalis ⁊ cetera q̄ sūt pmordia fidei sine qb' nemo pfecte nouit gratiā. Nemo putet significātias veteris testamēti negligēdas: quas iste tā studiose exquirit. ❡ Aug'. Uel intellexi testimonia. nam.
g ❡ Omnis cōsummationis vidi finem. scz q nemo in se sed in deo gloriectur: ⁊ ita hoc vidi q mandatuz tuū est mihi latū: q2 etiā inimicos diligo. ❡ Uł oīs cōsummatiōis. q2 intellexi cōplenda precepta dei nō ob tentu terrenorū: sed eternorum.
❡ Omnis cōsumationis. Aug. Intrauerat eni iste in sanctuariū dei: viderat nouissima: viderat alta dei q̄ nō pūt explicari: sed breui sententia dicēda ɔcludit. vidi finē omnis cōsummatiōis. Cōsumatio est omnium virtutū pfectio, p summo bono omnia facere vsq ad mortē, p veritate certare: cui' finis est in regno christi excellere. s. ipse christus quē mente vidit venturū. Latū mandatum charitas sine qua non valeret inter quecunq tormenta martyrij confiteri: in qua mille angustie sed angustia vie facit ire ī qua tota lex pendet et pphete. ❡ Cas. Uel omnibus secularibus terminū videt impositū: sed mādata dei nō habent finē: q2 latissima. ⁊ ideo illis spret' h petant. Nimis dicit p charitate q̄ totā legem ⁊ pphetarum dicta concludit. Uel mandatuz qd est nimis latum. i. dilectionez dei ⁊ pximi: cognoui finem omnis consummationis. ❡ Aug'. Ois ɔsum. Cōsūmata malicia seculi: venit agnus q̄ per crucem finiret. ɔsummata: iusticia finis est christus qui remunerat.
❡ Ambro. Mem sonat in latino ex intimis: vł vt alij ignis ex vltimis.
b ❡ Mem. Cas. In. xiij. littera loq̄t qui meditatione pphetarum et euangelij profecit: dicens se super seniores intellexisse: ⁊ ideo scripturas sibi esse dulces super mel ❡ Aug'. Cas. Mem. viscera. i. multiplex dilectio: quia legem ex toto amat. vnde in ea nouum testamentum inuenit: vt superat omnes qui vetus testamentum tm̄ pdicāt. i ❡ Dilexi legē. Aug'. q̄ diligit qd iubet deus: ⁊ ipsam iussionē que est lex diligit. Dñe. ipz teste inuocat quē diligit q̄ deū diligit legē ei' diligit. k ❡ Tota d. Aug. Sp ē dies meditāti legē: q̄ nouū testamētū nesciūt sp nox.

a ❡ ecclesiā. ❡ Aug'. animā vł corp' ne defluat. b ❡ viras in ea. vł ɔuerso ipa in virate. c ❡ ⁊ ❡ pma. d. tu. sz h nō a se hz sz a te: quia. ❡ Cas. dies ille. s. cui christ' nūq̄ occidit. nō eni dies nocte claudit. ❡ nec maiores etiā qui dies fm nscientiam a se habeant. quia.

a terram et permanet. Ordinā/ a

a ❡ quicquid vigeat. b ❡ fm scientiā. ❡ h in futuro. b ❡ ⁊ merito dies tue ordiationi subest.

b tione tua perseuerant dies: quo b

a ❡ Hoc in futuro cum omnia subiecta ei: simul tifui peccati. et merito quia.

c niam omnia seruiunt tibi. Nisi/ c

a ❡ Aug'. qui non ante exercetur in bello ignarus est. b ❡ sciendi et faciendi c ❡ vt fuit Job

q lex tua meditatio mea est:

a ❡ quando paulominus consum. et tunc. l. ideo quia non meditarer. b ❡ deiectiōe afflictione.

tunc forte perijssem in humili/ d e

a ❡ nisi meditarer ī lege perijssem. ❡ sed q2 p legem viuo: nō potest a memoria elabi. ❡ p totā vitā: vł si semp viuerez. ❡ sicut israelite in vera terra pmissionis erimus memores. vnde liberasti et agemus gratias.

tate mea. In eternum non obli/ f

a ❡ legem que a peccato purgat. b ❡ nihil extra peream.

d uiscar iustificationes tuas: quia g

a ❡ quē adā pdidit. b ❡ Aug'. De' esse volui et perij: modo tuus et salua.

e in ipsis viuificasti me. Tu' sum h

a ❡ debeo: vel hoc modo tuus. b ❡ non meas volūtates qb' fui me'. ❡ vt sim tuus.

f ego saluum me fac: quoniā iusti i k

a ❡ alij alia querūt. b ❡ saluū me fac. quia.

ficationes tuas exquisiui. Me l

a ❡ quasi in insidijs expectātes donec trāsiret vt tūc occiderēt. b ❡ faciēdo cōsētire ad malū.

expectauerūt petōres vt perde/ m

a ❡ sed inde nō perij: q2. ❡ martyria.

rēt me: testimonia tua intellexi. n

❡ Aug'. Et si cōfitentē vrgebāt nō cessi intuēs finē sine fine. i. eternā beatitudinē. ⁊ ideo mandatum est mihi latū: qsi facile factu.

g Omnis cōsummationis vidi fi o p

a ❡ angusta via ē p granā nimis lata: vt etiam inimicos diligere faciat.

nē: latū mādatū tuū nimis. q

❡ Aug. Cas. Mem viscera: vł ex ipis: q2 ex charitate q̄ ex ipis medullis.

h ❡ Mem.

❡ quasi intellexi testimōia vidi finē quō admiranue dicit. ❡ vñ sit latū oñdit. ❡ dilectio ē latitudo mandadati. ❡ non timui.

i Q Uomodo dilexi legē tu r s

a ❡ quotidie siue cōtinue. ❡ et si caro impediat.

k am dñe: tota die meditatio mea t

a ❡ nō mō dilexi. b ❡ ⁊ iō ❡ Cas. Judeos paganos hereticos q̄ vł nō itelligūt vł nō opant̄.

ē. Sup inimicos meos prudētē me v x

biratione hominū: multo forti' pmāebūt tue illustratiōes necessarie ad salutē eorū. Alteri' ostēdit h idē alio exemplo. a ❡ Ordinatiōe tua pse. di. sensibilis. b ❡ Q2 oia seruiūt ti. obediētia ad nutū suo creatori. q. d. multo forti' pseuerabit dies intelligibilis. i. reuelatio tue veritatis necessaria ad directionē nr̄e salut̄.
c ❡ Nisi q lex. Hic ɔñr tāgit̄ qddā ipedimētū. ⁊ ē duplex. s. ab itrīseco ⁊ extrīseco. secūdū ponit ibi: Me expectauerūt. ❡ Circa primū sciēdū q corp' corruptibile aggrauat aiam: vt dr Sap. ix. pter qd min' percipit diuinā illustrationez: ⁊ min' sequit̄ ei' directiōe: ⁊ p h habz aliqn̄ ruēdi occasionē. ɔtra qd periculū maxime valet diuine legis frequēs meditatio. vnde dicit Hiero. ad Rusticū monachū: Ama scrāz scripturarū studia: ⁊ carnis vitia nō amabis. ⁊ pter h dicit ps. Nisi q lex tua meditatio mea ē. i. nisi fuissē occupat' in tali meditatiōe. d ❡ Tūc forte perijs. p lapsū in culpā grauē. e ❡ In hūilitate mea. i. inpulsus corruptiōe mee carnis q̄ ex sua vilitate ratio ē mee humiliatiōis: fm illud Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui: ⁊ q2 tale cōseruatiuū debet diligent̄ custodiri tanq̄ valde necessariū. iō subdit: f ❡ In eternū nō obli. iu. tu. q̄ ɔtinent̄ ī lege tua. g ❡ Quia in ipsis viui. me. p eorū meditatiōe pseruādo me a peti morte. iō cōcludit vlteri'. h ❡ Tuus sum ego. eo q vitā meā seruasti dicto mō. i ❡ Saluū me fac. de futuro sic̄ ⁊ fecisti de pterito.
k ❡ Q2 iusti. tuas. in lege cōtētas. Exq̄siui. intellectu ⁊ affectu. l ❡ Me expectauerūt. Hic tāgit̄ ipedimētū ab extrinseco qd est insidiatio demonū bonos subuertere q̄rētiū. pter qd dr: Me expec. petōres. i. spūs maligni in petō obstinati.
m ❡ Ut pderēt me. p lapsū mortal' culpe.
n ❡ Testimōia tua itel. i. intra me legi. intelligere eni ē int' legē. ⁊ sic eorū isidias euasi: q2 sacre scripture deuote meditatio ē armatura ɔ tētatiōes demonū: ⁊ q2 ex tali meditatiōe itelligit̄ finis pfectiōis hūane. sbdit̄: o ❡ Ois cōsūma. i. hūane pfectiōis. p ❡ Uidi finē. ⁊ quis sit iste finis pfectiōis hūane oñdit̄. cū dr: q ❡ Latū mandatū t. ni. istō ē mādatū charitat' qd ē tāte latitudis q se ēt extēdit vsq ad inimicos: vt dictū est. s. q aūt sit finis pfectionis hūane patet. j. ad Timoth. j. Finis pcepti ē charitas. ⁊ Deut. x. dr: Quid petit dñs de' tu' a te nisi vt timeas ⁊c. Seq̄tur: Et vt diligas eū in toto corde tuo ⁊c. pter qd saluator Mat. xxij. dicit: In his duob' mādatis tota lex pēdet ⁊ pphete. ⁊ loquit̄ de duob' pceptis dilectionis. s.
Q Uomodo. Hic cō (dei et pximi. sequent̄ oñdit suauitas seu bonitas vite contēplatiue ex pte modi ɔtēplādi. ⁊ pmo oñdit pposituz. scdo excludit̄ oppositū. ibi: Iniqs odio habui. Pria in duas. q2 pmo ostendit ppositū inq̄tū cōtēplatio pficit intellectū. scdo inq̄tum dirigit affectum. ibi: Ab omni via mala. ❡ Circa primū sciēdū q mod' ɔtēplādi pborū est p sciētiā virtute itellectus agētis ex sensib' acquisitā: cui pt falsitas admisceri ex itellect' errore. ɔtēplatio vero fideliū est p sacrā scripturā virtute spiritussancti a superi' reuelatā. pter qd nō pōt ibi falsitas inueniri: pter qd talis mod' ɔtēplādi melior ē ⁊ amabilior. ⁊ ideo dicit ps. i ppli fidel' psōa: Quō dilexi. i. valde dilexi. s ❡ Legē tu. do. q̄ i sacra scptura ɔtiet̄: ⁊ marie legē euāgelicā q̄ dr lex amor̄. t ❡ Tota die medi. m. ē. q2 ocul' mēt' dirigit̄ ad illō qd intēse diligit. ⁊ cā hui' dilectiōis q̄tū ad pfectione itellect' subdit̄. cū dr: v ❡ Sup inimi. meos. i. sup ifideles: q̄ licet q̄tū ad naturā sint amici: sūt tn̄ q̄tū ad ifidelitatē inimici. x ❡ Prudētē me fecisti. i. cognoscētē. q2 nō hūt sacrā scripturā: h tm̄ hūanit' reptaz

❡ Sup q̄tum

❡ a ❡ Sup oēs docētes. Aug. Sup inimicos q2 ⁊ sup oēs docētes. i. scri
Gen.1.d. bas ⁊ phariseos. Sup oēs docētes. h fm caput. vn' eni loquēs chri
Eph.5.g. stus et ecclia. pt illō sacramētū erūt duo ī carne vna. Ali' nō super oēs docētes intellexit pphetas: sed christus sup oēs hoīes quē pat̄ docuit. Ideo sup oēs: q2 testimōia meditabat̄ q̄ meli' q̄ illi de se nouerat. Doctores sūt seniores. de quib' dicit: Sup senes. per hoc notat etatez: q2 puer inter senes sedebat: sup illos intelligebat: vt in tradictione seniorū de lauādis manib': h ⁊ mēbris q̄ et ipse docuit cōueniūt. b ❡ Meditatio. Augus. Quicquid scīe agit̄ meditari legē ē. Tal' puenit in legē iusticie: q2 querit iustificari ex fide q̄ p dilectionē opat̄. vñ habet inimicos iudeos q̄ ex opibus gloriant̄. ❡ Sup inimi. q2 illi zelū dei habēt: sed nō fm scientiā: q2 suā iusticiā ɔstituere volūt. Sed iste iusticiā q̄rit p fidē xpi q̄ est ex deo. Illi tēporalia pmia: vt filij agar sui ex mādato querūnt. ⁊ iō nō ē illis in eternū sicut huic. finito sclo fm illos nullū pt esse legis mādatū. Scdm istū aūt in tabul' cordis erit dilectio dei ⁊ pximi in eternū. Et premiū mandati custoditi erit ipe de' q̄ mādauit c ❡ Sup docētes. Aug'. q2 ⁊ sup seniores corpore nō mēte. Meli' itelligit̄ nou' ppl's q̄ christū accipit q̄ ille senior iudaic': cui pripuit hūc dictionē. ❡ Intellexi. ⁊ ope ipleui: ab oīi via mala ipsorū seniorū ⁊ doctorū ne puersitate eorū subuerterer. d ❡ A iudicijs. Cas. Sic phibui pedes a via eorū q nō declinaui ab his q̄ constituisti ad regulā viuēdi. Cui' cā est: q2 tu nō moyses legē. i. euāgeliū posuisti mihi. Intellexi mēte: ipleui ope: ⁊ annūciaui alijs: ⁊ hoc ē: Q dulcia: loquēti. Sup mel: vbiq in his cōparationib' nō sicut sed supponit: q2 hec diuinis nō pūt cōparari. Mel vet' testa. fau' nouū qd dulci'. Uel melli qd expressū et eliquatū ē aperta doctrina illis est. Fauo q̄ de obstrusis sacramentis quasi cereis cellulis ore mādent̄ id ē disserētis exprimit ❡ Aug'. A iudicijs. Semp eni credidi: q2 tu int' digito tuo legem scripsisti: nō vt sicut seru' timerē sed diligerē. vñ sbdit: q̄ dulcia. e ❡ Faucib'. Cas. Deglutit: ore loquit̄: aīa deglutit ac ruminat.
f ❡ A mādatis. Aug'. Nō mandata ipa dico me intellexisse: sed a mandatis: q2 faciendo venit ad altitudinē sapientie: q2 nisi p obedientiam mādatorū nō puenitur ad sapientiam oc
Eccli.1.d cultorum. Unde concupisti sapientiam: serua mandata: et dominus pbet illam tibi. Si alit̄
Eccli.3.c. feceris dicitur tibi ī libro Iesu filij syrach: Altiora te ne quesieris: ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Sed que precepit tibi dominus illa sola cogita semper. Semper quia anteq̄ percipiatur sapientia: ⁊ post perceptā. Cetomagis vero inflammat eū dulcedo amplioris sapientie crescit amor iusticie. vnde necessario odit īquitatē. ❡ Ambro. Nun. cuius interptatio est vnicus: vł sicut in alia interptatione habet̄ pascua eorū. g ❡ Nun. Cas. In. xiiij. littera lumen verbi pedibus radiare gaudet: animā humilitate cōmēdās: ex desiderio retributiōes petēs: hic agit de humilitate: quia initium boni: ⁊ pfectionē christo tribuit: nō sibi. Quasi: sic ⁊ sic: mihi ⁊ alijs pfeci: hoc nō a me sed lucerna. ❡ Aug'. Nun. vnicus vł pascua eorū: q2 hoc de vnigenito dei ⁊ eterni luminis claritate: q̄ est et pascua fidelium. Ipse enim nos pascit et reficit. Bona est hec pascua: quia carpis illic nouū florē: quia resurrectionis dedit bonū odorē. Carpis illuc liliū eternitatis ⁊ rosam domici corporis ⁊ sanguinis. Docet autem humilitatem in hac pascua propheta. i. in hoc octonario vbi agit de hac pascua. Ipse etiam christus qui est pascua nostra humilitatē in se docuit: ipse enim verus dauid humilis ⁊ manu fortis patri obediēs: oues patris sui diuina predicatione pascebat: qb' h scripturas certis indicijs suū pbabat aduētū.
h L Ucerna. Aug'. Cas. In nocte hui' seculi vbi tenebre fouee q̄ sua prouidētia nō vitaret: verbū quod a pphetis seminatur. Lumen pprie quod ex se lucet nō nisi deus. Lucerna creatura q̄ participat lumie. Ideoq de Johāne dicit̄: Paraui lucernā christo meo. Pedibus mentis: semitis operum. vnde et prius dixit pedibus. deinde semitis: vt prius clarificati corde: post rectis gressibus ambulemus.

a ❡ q2 illi isignis ego i veritate q̄sco ❡ sic ītpto vt sit eternū: ⁊ ad eternitatē mihi valeat. ill' vo tm̄ i sclō

fecisti mandato tuo: quia ī eter/ a b

a ❡ qui erant de inimicis.

nū mihi est. Super oēs docētes c

a ❡ ideo. b ❡ qd nō illorū q̄ ibi falsa sentiunt et docent.

me intellexi: quia testimōia tua d

a ❡ spiritu nō littera. ❡ nō in littera quiesco. b ❡ quē docet de': facie doctores ⁊ senes supat.

b meditatio mea est. Sup senes i/ e f

a ❡ nō hoim sz dei q̄ illi trāsgrediunt̄. b ❡ itera' ❡ non exterius accepi.

tellexi: q2 mandata tua quesiui.

a ❡ et. b ❡ criminali. c ❡ quasi pnos et volentes ire. d ❡ affectus.

Ab omni via mala phibui pe/ g h

a ❡ quod aliter fieri nō poterat.

des meos: vt custodiā vba tua. i

a ❡ Aug. Quia sp timui iudicia tua. ❡ Cas. Semitis noue vel veteris legis. b ❡ semp eis credidi.

d A iudicijs tuis nōn decliaui: q2 k l m

❡ et.

tu legē posuisti mihi. Q dulcia n

a ❡ cordis nō carnis. b ❡ in quibus remissio et vita predicatur. c ❡ alias sup mel ⁊ fauum ori meo.

e faucibus meis eloquia tua: sup

❡ et.

f mel ori meo. A mādatis tuis in o

tellexi: propterea odiui omnem p

viam iniquitatis.

a ❡ Aug'. vnicus vel pascua: christus singular' adiutor et pascua animarum. ❡ sempiternum.

g ❡ Nun.

❡ vt lune radius. ❡ quibus lucet ī nocte hui' seculi.

b L Ucerna pedibus meis q

a ❡ omnes sancte scripture. ❡ christus qui est verbū in principio apd patrem b ❡ inextinguibile. c ❡ his opus est luce ad illuminandum.

verbum tuum: et lumē semitis r s

q̄tū ad gētiles. vł si hūt nō tn̄ itelligūt eā vbe h puerse: cui' modi sūt iudei ⁊ hētici. a ❡ Mādato t. i. p mādatū tuū a me vere intellectū ex tua illustratione. b ❡ Quia in eternū mihi ē. i. mihi impressū insepabilit̄. c ❡ Sup oēs do. de sacra aūt scriptura edocet̄ hō dupliciter. Uno mō ab homie perito in intellectu sacre scripture: ⁊ in tali noticia discipul' aliquando transcēdit magistrū: q2 habet clari' ingenium ⁊ diligentius exercitium: sicut contingit in plurib' fidelibus: ⁊ in persona taliū dicitur: Sup omnes docētes me intellexi: sacre scripture veritatem. cuius causa subditur:
d ❡ Quia testimonia tua meditatio mea ē. i. meditatio mea circa testimonia tua cōtinue versatur q̄tū hūana fragilitas patit̄. ❡ Alio modo docet̄ a deo: sicut edocti fuerūt apli: de quib' dicit Hiero ī epistola ad Paulinū de oībus sacre scripture libris. Quicqd eni alijs exercitatio ⁊ quotidiana in lege meditatio tribuere solet: hoc illis spiritussanctus suggerebat: et erant iuxta qd scriptū est dociles deo: h ēt modo fuerūt edocti plures alij sctī: sic de beato Frācisco legit̄ ⁊ plib' alijs. et iste mod' sciēdi ē excellentior pceden. pt qd in psona taliū subdit̄: e ❡ Sup senes. p exercitiū lōgi tpis sacre scpture noticiā habētes. f ❡ Intellexi. cuius causa subdit̄: quia mandata tua q̄siui. i. intellectū vborū tuorū a te ī feruēti ⁊ deuota oratiōe postulaui ⁊ dedisti mihi: sicut scribit̄ Sap. vij. Inuocaui ⁊ venit in me spūs sapiētie.
g ❡ Ab omni via. Hic ɔñr pōitur bōitas cōtēplatiōis put dirigit affectū: ⁊ pmo in vitatiōe mali. scdo in psecutiōe bōi. ibi: Lucerna pe. q̄tū ad pmuz dr: Ab oīi via mala. q̄ ducit ad pditionē. h ❡ Prohibui pedes meos. direct' p ɔsiderationē legis tue. i ❡ Et custodiā v. t. i. mādata negatiua q̄ phibent malū. k ❡ A iudi. t. in lege diuina ɔtētis. l ❡ Nō decliaui. ad iiustā sniam timore hūano vł fauore. m ❡ Quia tu legem posuisti mihi. quā teneor sequi absq decliatiōe. Et q2 ex tali exercitio expectat̄ optima retributio delectās animū. ideo subdit̄: n ❡ Q dulcia faucib' meis eloq̄a tua ⁊c. os et fauces ibi accipiuntur metaphorice p viribus supiorib' aīe: qbus dulcedo celestiū ī psenti aliq̄ modo sentit̄ ⁊ pgustat̄: ⁊ p ɔsequēs petm̄ qd est hui' dulcedinis ipeditiuū oditur. ideo sequit̄: o ❡ A mādatis tuis intellexi. dulcedinē tue retributiōis: fm qd dr Esa. lxiiij. Ocul' nō vidit: de' absq te: ⁊ auris nō audiuit: q̄ pparasti diligētib' te. p ❡ Propterea odiui oēm viam iniq̄tatis. q2 ipedit ɔsecutionē pdicte dulcedis ⁊ suauitatis.
L Ucerna pedib'. Hic ɔñr ponit̄ directio cōtēplatiōis ī psecutiōe boni. ⁊ pmo ponit̄ hmōi directio. scdo ipedimēti remotio. ibi: Humiliatus sum. ❡ Circa primū dicit̄: Lucerna pedi. ⁊c. i. p gressui meo in opib' bōis. r ❡ Uerbū tuū. a me diligenter ɔsideratū. s ❡ Et lumē semit' meis. i. repetitio ē eiusdē snie sub alijs vbis ad maiorē exp̄ssionē: vł h addit̄ q2 vbū diuinū nō solū dirigit in adiplēdis pceptis diuinis: sz etiā ī cōsilijs euāgelic' q̄ dicūt̄ semite quasi vie strictiores ⁊ magis cōpēdiose: ⁊ q2 talis psecutio ē valde bōa ⁊ p ɔñs diligēter custodiēda. iō subdit̄:

❡ Iuraui

Universidad de … Biblio…

a Iuraui. tanq̃ bene ad lucernã ambulans: ⁊ quasi rectas semitas habens. Iuraui et statui. i. firmiter statui. Custodire. inter quelibet pericula. quod fit per fidẽ: dum sub deo iusto iudice: nec bonũ sine fructu nec malũ impunitũ credit: sed pro hac fide grauia sustinet. Humiliatus sũ. nõ dico humiliaui me: vt humilitatẽ que in precepto est intelligi sit necesse. sed humiliatus sum vehementi psecutiõe. Beatus q̃ gloriat humilitate magis q̃ potestate. potestas enĩ decipit: humilitas vero nõ destituit: sed ne fides deficiat. Viuifica fm pmissum. Et custodiam iudicia iusticie. alit ⁊ anima morit in tribulatiõe. Volũtaria. humiliatus viuificat fm pmissum dei: viuificatus spũ volũtarius est minister nõ ex necessitate: talis docet iudicia que sũt iscrutabilia: vt nõ reddat p malis mala: hec doceri pt q̃ animã sp intẽdit ad deũ: ⁊ legẽ nõ est oblitus. vnde iã letus ⁊ securus dicit: posuerũt petõres. Aug. Christus lumen est ⁊ lucerna. Sed lumẽ ẽ christus dũ ore nr̃o recensetur: lucet ei in nob tanq̃ in vase
2. Cor. 4. b fictili. vnde Apl's: Habemus thesaurũ istũ in vasis fictilibus. In seuero lumẽ est inextinguibile: quod illuminat omnẽ hominẽ venientẽ in hũc mundũ. Mitte ergo oleuz ne deficiat tibi lumen lucerne. Oleum inq̃ misericordie celestis ⁊ grẽ quo vngebantur pphete: quo ceruicis nostre dura mollescunt: quo etiã collisa scopulis peccatorũ fouentur corpora. Lucerna pedibus. lumẽ semitis. congrua verborũ distinctio. Lucerna enĩ sufficit pedibus ad ambulandũ. Semitis vero opus ẽ luce expansa ad illuminandũ. Vel verbũ. i. christus dicit lucerna fm legẽ vbi minus clare lucebat. lumẽ fm euãgeliũ: vbi aperte radiat. Vel verbũ. omnes
2. Pet. 1. d sancte scripture: quod est nobis lucerna. vñ Petrus: Habemus certiorẽ ppheticũ sermonẽ: cui intendẽtes bene facitis tanq̃ lucerne in obscuro loco. Cũ igitur vnigẽitũ verbũ equale lumẽ gignẽti dicatur: et hõ ab illo illuminatus dicat lucerna: ⁊ nec hõ sit verbũ quod est lumen: nec illud verbum sit lucerna. manifestum est de hoc non agi vbi idẽ verbum lumẽ ⁊ lucerna dicitur. Iuraui. Aug. Quasi diceret: verbũ ẽ mihi lumen. ⁊ ideo penn te hac luce: q̃si in lumĩe ambulãs iuraui. Alioqñ infirmis dicit iesus non iurandũ esse omnino. b Iudicia iusticie. Aug. Ut credã cuiq̃ retribuendũ esse: etiã que hic agunt a bonis ⁊ malis: vt a nullo moueat pfectus. c Volũtaria. Augus. Placeãt tibi sacrificia: ne reprobes: sed approba sacrificia laudis cõfessione oblata charitatis: non alio modo. Cas. Voluntaria confessio laudis quam inter angustias offert: qua oblatione placatus iudicia t. do. que fidelibus aperis: q̃ sepe dixit se accepisse: ⁊ ex ardore cordis iterũ petit. d In manibus. Aug. Plures habẽt tuis. vnde nullus potest rapere. vnde: Iustorum anime in manu dei sunt: tuis manibus adiut'. legez non sum oblitus. Aug. Anima in manibus meis semp. quõ intelligat ignoro. Iusti q̃ppe ista verba sunt non iniusti. Redeuntis ad patrem non discedentis a patre. Nam ille minor filius in manibus suis animã suam videtur habuisse. cuz dixit:
Luc. 15. c Da mihi portionez substantie que me contingit. vnde perierat et reuixit. nisi dicatur: in manibus meis quo semp eam tibi offero viuificandam: vt
Ps. 24. alibi: Ad te leuaui animã meã. quasi sacerdos leuans hostiam in manibus vel a simili: pugnantis contra hostes: vita est in manu sua qui bene se defẽdit. e Et de mandatis. Aug. Antidotũ celeste contra laqueos ⁊ venena seculi: quia iuxta ipsa non in ipsis sunt insidie. f In eternuz. Augus. Quia non est in eis gloria temporalis vana querentiũ: sed eterna ad tempus patientiũ: et sine fine regnantiũ. vnde sequitur: quia exultatio. g Iustificationes tuas in eternũ. Aug. Opera bona contra necessitates primorũ que non erunt eterna. Quomodo ergo in eternũ facturi sumus iustificationes: sed sine dilectione facta nõ sunt iustificatiões: ipsa autem dilectio eterna est ⁊ in eternũ diligens in eternuz meretur habere qd diligit. Ambro. Samech que interpretationem habet obedi. Est ⁊ alia eius interpretatio que dicitur firmamentum. h Samech. Cas. In. xv. littera agit de odio iniquorum qui legi aduersantur. Aug. Samech. audi: vel firmamentum quod concurrit: quia nemo firmatur qui non audit intus quid sequi debeat. Mysticum notat qui ad auditum vocat.
i Iniquos vel exleges. Aug. Quicũq̃ sint quia nec amici contra deuz audiẽdi sunt: hoc enim videtur cõsonare huic quod dominus ait:
Luc. 14. f Qui nõ oderit patrẽ ⁊ matrem: vxorẽ: filios ⁊ fratres pter me: nõ est me dig.

a ⁊ ideo. quasi i lumĩe ambulãs. b p id ẽ: c expõit iurare. i. statui quasi p sacramentuz: q: ita fixus ẽ in eo vt statuere habeat p iuratiõe
a meis. Iuraui et statui custodire a b
a et q: custodio. ideo. a psecutore. hoc vocabat q̃ custodit iudicia iusticie.
b iudicia iusticie tue. Humiliatus c
a sed O. b vt fm verbũ tuũ viuã: et oĩa cũ ratione faciam.
sum vsq̃quaq̃ dñe: viuifica. me d
et. sacrificia laudis charitate nõ timore oblata.
c fm verbũ tuuz. Volũtaria oris e f g h
mei beneplacita fac domine: et
a iam nouerat: sed querit addi. b q:. semp laboro p anima.
iudicia tua doce me. Aĩa mea i
a a similitudine militis. in opibus meis. b plures enis. c ide potest videri anima in manibus dei locata.
d in manibus meis semp: et legez k
et sic licet ponant peccatores laqueum: tamẽ non erraui.
tuam non sum oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mihi: l m
e ⁊ de mandatis tuis non erraui. n
a firma possessione. b a deo cuius heres ẽ. qui prius heres ade.
Hereditate acquisiui testimõia o
a vt testis dei. i. martyr essem. b et si afflictio corporum.
f tua in eternum: quia exultatio p
a et cum sit exultatio. ita acquisiui testimonia q:. per humilitatem. superba respuit deus.
cordis mei sunt. Inclinaui cor q
g meum ad faciendas iustificationes tuas in eternũ: pter retributionem. r s
a ad vtrũq̃ referendũ. s. ad meritũ dilectiõis eterne: et ad pmiũ retributiõis eterne.
adiutorium.
h Samech.
autem. vel exleges. q: nec amici cõtra deũ audiendi.
i Iniquos odio habui t

a Iuraui ⁊ statui. i. firmit ⁊ sine mutatione proposui vel disposui. b Custodire iudicia iusticie tue. p quã iusticiã puenit hõ ad salutẽ. c Humiliatus sum. Hic dñr ponit impedimẽti remotio: qd est duplex. sc3 a carne ⁊ ab hoste. scdm ponit ibi: Posuerũt peccatores. pmũ ipedimentũ ẽ a carne corruptibili q̃ aggrauat aĩam impediẽs ipaz ab expedita psecutione boni: ⁊ q̃tum ad hoc dr: Humiliatus sum vsq̃quaq̃ dñe. i. multũ inclinatus ⁊ aggrauatus a carne q̃ est etiã mihi cã humiliatiõis rõne vilitatis sue. d Viuifica me. fortificãdo me cõtra grauitatẽ dictã. e Scdm verbũ tuũ. i. vt possim exeq̃ facilius legẽ tuã: ⁊ q: ad hoc ipetrãdũ facit oratio deuota. subdit: f Volũtaria oris mei. i. pcamla volũtarie ⁊ deuote ex ore meo ad te directa. g Beneplacita fac dñe. id est vt accepta sint corã te. h Et iudicia tua doce me. nõ solũ intelligẽda: sed etiã opere adimplẽda. ⁊ subdit causa huius petitiõis. cũ dicit: i Anima mea in manibus meis semp. Animã in manibus habere: i scptura significat in periculo eẽ. ppter qd Iudi. xij. Iepte d bello periculoso qd acceperat cõtra filios Amõ dixit: Posui aĩam meã in manibus meis. ⁊ idẽ dr d dd de bello cõtra goliath. j. Reg. xix. p h ergo qd dr h: Aĩa mea ⁊c. intelligit piculuz aĩe d lapsu ex carne aggrauãte cõtinue. ppt qd hõ indiget ad diuinũ auxiliũ implorãdum recurrere: p qd obtinet qd subdit: k Et legẽ tuã nõ sũ oblitus. meditãs eã in corde: ⁊ exequẽs in ope. l Posuerũt. Hic ponit scdm ipedimẽtuz ab hoste q̃ semp nitit executionẽ boni opis ipedire. ⁊ q̃tũ ad hoc dr: Posuerunt petõres. i. demões. m Laqueũ mihi. i. deceptionẽ ad ipediendũ me a psecutione boni. n Et de mandatis tuis nõ erraui. eorũ suggestionibus cõsentiẽdo p grãm tuã me preseruantẽ. ⁊ q: hoc tenẽdũ est firmiter. Sequit: o Hereditate acq̃siui testimonia tua. i. imobilit q̃tũ est ex desiderio meo: sic hereditas ẽ imobilis possessio. p Quia exultatio cordis mei sũt. propter hoc Mat. xiij. figurat p thesaurũ in agro absconditũ: quẽ q̃ inuenit hõ abscõdit: ⁊ p gaudio illius vadit ⁊ vẽdit omnia q̃ habet et emit agrũ illũ: ⁊ q: ad hoc requirit diligẽtia magna ⁊ labor. ideo subdit: q Inclinaui cor meũ ad faciendas iustificationes tuas. ⁊ nõ audiendas tm̃: q: nõ auditores legis: sed factores iustificabuntur. Ro. ij. r In eternũ. i. pseuerant: q: q̃ pseuerauerit vsq̃ in finẽ hic saluus erit. Mat. x. iõ subdit: s Propter retributionẽ. que ẽ idẽ q salus eterna.
t Iniquos. Ostensa bonitate contẽplatiõis sacre scripture. Hic cõsequẽter excluditur oppositũ. s. malicia deceptiõis erronee doctrine. ⁊ primo ostendit detestabilis: ⁊ secũdo formidabilis. ibi: Feci iudiciũ. Circa primũ dicit psal. in psona

est me dignus. Dissonare videtur ab eo quod alibi dominus precepit:
Luce. 6. d Diligite inimicos ⁊c. Et ab eo quod in lege precipitur de honorandis parentibus. Natura ergo quã deus creauit in omnibus est diligenda ⁊ adiuuanda. Iniquitas autẽ odienda ⁊ disperdẽda. Sunt ergo diligendi q̃ psequunt iniq̃tum homines: ⁊ odiendi quia mali. Amãdi sunt etiã amici et parẽtes: s non plus q̃ deus. ⁊ sic iniquos. i. exores legis odio habui. nõ quia homines: sz q: mali. Non enĩ dauid saulẽ oderat hominẽ: sed persecutorem. Aug. Sunt diligendi qui psequuntur: et amici vitandi sunt qui mala suadent: q̃ sepe flectunt quos ferrũ nõ vincit: quod audiendũ est ⁊ caute agendũ. a Susceptor. Cas. Per incarnationẽ ne legi carnis subsit. de qua susceptione sequit: In verbũ. in deitatis presidiuz in quo nullus decipitur: in quo a morte soluimur. b Declinate. Aug. Hec de psequentibus qui contentione scripturas lacerant: quibus nõ est votũ cõuerti: quibus cõligentibus nõ possumus scrutari. Scrutabor. nõ ait faciã: q: mali ad faciẽda mãdata exercẽt bonos: a scrutãdis mãdat auocãt: modo psequendo vel litigando: modo onerando nos: vt tempora que legi debemus: terrenis eorũ negocijs iuuandis impendamus modo premendo infirmos: vt ad nos refugere sit necesse. Taliũ turbulentorũ tedio et legis dei desiderio clamat: Declinate. Quasi muscas irruẽtes ab oculis abigite: quibus fugatis ab adiutore suo precatur se suscipi. c Suscipe. Illis permixtus suscipi non poterat. d Secũ eloquiũ. Aug. id est pmissũ. Sicut promisit fieri sibi petit: ⁊ ideo nõ ẽ temerarius si hoc petit tũc viuã: mõ corpus mortuũ est pter peccatũ. e Adiuua me. Quasi nõ confundas sed adiuua. Aug. supra dixit adiutor meus es. hic iuuari petit. Quia q̃uis hec accipiamus: tamen semper est rogandum: nequando per negligentiam perdamus. Aug. Adiuua me. Quasi in silentio responsum sit: si non vis confundi ab expectatione tua non intermittas meditari iustificationes meas. Sentiens meditationẽ istã plerunq̃ impediri languoribus anime: adiuua inquit ⁊ meditabor. Semp vel q̃diu viuet. vel q̃ cum angelis laudes dei cantabit. Ideo semp.
Quia spreuisti omnes dis. ⁊c. quia preuaricantes sunt. Quia ⁊ si preuaricatio non est vbi non ẽ lex: et non omnes habent legez scriptam. s. p moysen datam; habent tamen naturalem ⁊ dicentem:
Mat. 7. b Quod tibi nõ vis alij ne feceris. contra quaz omnes faciunt. Paruuli etiam sicut in patre peccatores sic et preuaricatores. Ideo quia lex vel in paradiso data vel naturaliter insita: vel litteris iterata fecit omnes preuaricantes. dilexi testimonia q̃ sunt in lege tua: de gratia tua vt sit in me iusticia tua non mea. Lex enim prodest vt mittat ad gratiam non solum attestando eam: sed timore preuaricationis quam fecit. f Et meditabor. Aug. Hoc firmiter tenens q nemo iustus nisi a te: vt semper sit humilis: non vt phariseus se iustificãs. In futuro etiam non sibi sed gratie dei gloriam attribuens.
g Iniusta cogitatio eorum. Augusti. Cogitatione acceditur vel disceditur: a qua omnia bona vel mala procedunt. Iniusta cogitatio est velle peccare: ⁊ nolle iudici satisfacere. h Omnes peccatores terre. Sũt ⁊ petõres celi: sic ille q̃ ait: Peccaui i celũ ⁊ corã te: ⁊ q̃cũq̃ minuit grãz quã accepit d celo: quã spũssctũs ifudit. Peccat i celũ q̃ celi scola celũ relinq̃t. Petõr terre ẽ qui terrenis inuoluit delict. i Cõfige timore. Aug. Cognita grã q̃ sola liberat a puaricatiõe leg: orat: cõfige: vt xp̃o cõfixus sim cruci. Timore. Timui eĩ a iudicijs et hũc timorẽ pfice vt sufficiat crucifigẽdis carnibus. Vel potius timore casto q̃ pmanet in eternũ cõprime carnalia desideria: q: timui a iudicijs. i. timor legis pedagogus in me precessit: q̃ ducit ad castũ: s nõ crucifigit carnẽ. q: viuit peccãdi volũtas: ⁊ seq̃ret opus si speraret impunitas. k Carnes. Cas. Quia inde sciebat puaricationẽ puenire: nõ solũ religa vt latronẽ vel ferã s cõfige: q̃ diligit testimõia cõfigit carnes suas. l Eyn. Cas. In. xvj. lra petit aduẽtũ xp̃i: q: tps ẽ supbos destrui eyn oculus: quia hic sagax in discretione legis ostenditur contra hereticos peruersores. Ambrosi. Eyn. Oculus qui preuidet: vel fõs quia videre origo est peccati vel iusticie: preuidens iudicium dei in quo bonus non perit; malus non eludit: bona conscientia fretus dicit.

a quare. ita iudicat q nõ naturã odit: sed quia legi contrariũ. pro quia. b per legem.
et legẽ tuam dilexi. Adiutor et a b c
a ad bona facienda. ad mala euadenda. per euangelium. b non in legem vel pphetas. pmissione tanq̃ filius pmissionis.
a susceptor meus es tu: et in verbum tuum d e
a semp addens spei. b ergo. Aug. Qui in xp̃m sperat a pfidis se separat.
b bum tuum supersperaui. Declinate a me maligni: f
a vbi ẽ malignitas nõ mãdatorũ custodia. In maliuolã enĩ aiaz nõ introibit spũs sapiẽtie. itẽ querẽt me mali et non inuenient.
te a me maligni: ⁊ scrutabor mandata dei mei. Suscipe me fm eloquium tuum et viuam: et nõ confundas me ab expectatiõe mea.
a quia iam susceptor. magis ⁊ magis suscipe. vt ad futura veniens: pter q̃ omnia tolero: vel re. viua largius da spũm p quẽ charitas diffusa ẽ in cordibus nostris: q: diffusa spes nõ cõfundet.
c d data dei mei. Suscipe me fm elo g
a nõ vincat aduersis qui in te sperat.
quium tuũ et viuam: et nõ confundas me ab expectatiõe mea. h i k
a se. qui sperat psumit de auxilio: in quo certa salus. b accepta salute. hoc dicit ne adiuti in aduersis negligentes sint in secundis.
e f Adiuua me ⁊ saluus ero: ⁊ meditabor in iustificationibus tuis semp. l m
a hoc ideo peto: q:. vel ideo semp: q:. vel ad nihilũ deduxisti: qd ex greco habet. b q̃ nõ confitent peccata sua.
is semp. Spreuisti oẽs discedentes n
merito. et ideo discedũt. q: forsitan se accusant per debilem naturam.
g tes a iudicijs tuis: q: iniusta co o
et quia.
gitatio eorũ. Preuaricãtes re p
q: lex ad grãm ducit q̃ sola liberat.
h putaui oẽs petõres terre: ideo di q
a et tu. b casto. qui foras mittit seruilẽ: quo pena timetur nõ amatur iusticia.
i lexi testimõia tua. Cõfige timore r
a carnales cõcupiscẽtias. b q: iam. cũ lex minaret penã.
k re tuo carnes meas: a iudicijs ei s
oculus vel fons.
l tuis timui. Eyn

psal. in psona cuiuslibet fidelis: Iniquos odio habui: quorũ natura ẽ diligẽda: sed ifidelitas detestãda: ⁊ p oppositũ veritas fidei diligẽda. ideo subditur: a Et legẽ tuã dilexi. ⁊ q: ad hoc requiritur auxilium dei. subditur: b Adiutor. in euitatione falsitatis. c Et susceptor meus. in fide veritatis. d Es tu. qui es veritas ifallibilis. ppter qd subdit: e Et in verbũ tuũ supsperaui. quo vitã beatã promisisti abrae ⁊ semini eius: id est omni fidẽ eius imitanti. Geñ. xv. vt dictũ est supra. Et quia infideles ratione infidelitatis non solum sunt odiendi sed etiam fugiendi propter periculum corruptionis ab eis. ideo subditur: f Declinate a me maligni. ⁊ scrutabor mandata dei mei. sincerit sine admixtione erroris vestri: ⁊ quia deus tales recipit vt filios charissimos: fm illud. ij. Cor. vj. Exite de medio eorũ. s. ifidelium. Et separamini dicit dominus. Sequitur: Et recipiaz vos et ero vobis in patrem ⁊c. iõ subditur: g Suscipe me fm eloquium tuũ. iam allegatum. h Et viuã. vita gratie. i Et nõ cõfundas me. id est confundi permittas in frustratione spei mee: propter quod subditur: k Ab expectatione mea. spes enim ẽ certa expectatio future beatitudinis: ⁊ quia homo non potest eam consequi virtute propria. ideo subdit: l Adiuua me et saluus ero. quasi dicat: nullo modo possẽ sine tuo auxilio. m Et meditabor in iustificationibus tuis semper. sz quod dicitur Apocal. xxij. Iustus iustificet adhuc. ⁊ quia peccatores a spe dicte beatitudinis defraudantur. subditur: n Spreuisti omnes discedẽtes a iudicijs tuis. qui dicũtur a deo spreti: quia non sunt ad gratiam suaz admissi: nec per consequens ad gloriã. cuius causa subditur: o Quia iniusta cogitatio eorũ. id ẽ retorta a rectitudine veritatis ad malũ operandũ. propter quod adhuc subditur: p Preuaricãtes reputaui ⁊c. preuaricantes. id est a lege dei variãtes seu declinantes. q Ideo dilexi testimonia tua. que recte faciunt incedere per viam veritatis ⁊ iusticie: ⁊ quia carnis petulantia frequenter impedit in hac via. subditur: r Confige timore tuo carnes meas. i. motus carnales mortifica. s A iudicijs enĩ tuis timui: quibus totum mundum submersisti aquis diluuij pter peccatum luxurie: omnis enim caro corruperat viam suam: vt habetur Geñ. vj. et sodomam cum alijs quattuor ciuitatibus igne sulphureo succendisti: propter enormitatem luxurie. Geñ. xix. ⁊ horum iudiciorum cõsideratio carnez configit timore: motus eius illicitos reprimendo.

Universidad de ... Biblioteca

a Feci iudiciū. Aug⁹. Non est iactātia gloriosi sed assertio inocētis: ne videaš dignus qui deš nocētib⁹. Defensio ē nō arrogantia: vt hō timet in bello diaboli. ꝛ ideo nō ꝯfisus sibi humiliš petit: ꝑsit etiā ꝙ seruus tuus nō alteri⁹. ideo timeo tradi: quia calūniatores cōtra innocentiā ꝛ supbi se erigūt. Feci iudiciū. Qui petebat cōfigi carnes que impediunt iudiciū. iaꝫ facit iudiciū. Judiciū ipo nomine rectū iudicaš: ꝛ si solet quotidiano sermone dici rectū vel prauū iudiciū. Justicia est magna virtus animi quā qui habet recte iudicat. Sed qꝛ eā nō facit in homine nisi deus: h non ipsa sed opus eius signaš. Qui autē confixus facit iudiciū debet orare ne timendo pati mala cedat inimicis vt faciat mala: qꝛ q̄ dedit vicere carnem ne voluptate trahaš dat patientiā ne dolore frangatur. b Non calūnienš. Aug⁹. Supbi sunt iudei: gētes: heretici: scismatici. Q nos omnes supbia de corpore xp̄i ꝑscidit: habent quiqꝫ ꝓprias sibi calūnias ꝯtra humilitatē christianā. Calūniaš ꝛ diabolus. Nūquid Job frustra timet deuꝫ: sed oim hoꝝ venena vincunš si quis attēdit crucifixū ꝑ similitudie carnis peti: in eneo serpēte ꝑsignatū. Oculi defecerūt. sitientē intuēdo: vñ memor infirmitatis humane diuinā i christo desiderat gratiā: vt sit iustus. ꝓpter quod sequiš: Fac cū seruo tuo. Cas. Nō est fastidiū petendi vbi largitas ē datoris. Infinita petit q̄ ꝫ misericordiā fieri querit. Cum seruo tuo. In h liberū arbitriū idicat qđ gratie cooperaš. ait etiam: Cum seruo tuo. qui enim alteri⁹ vult esse statim cadit. Justificationes quas iam
Mat. 6. b accepit semper petit. vt et ibi: Panē nostrum quotidianū. c Oculi mei. Ambro. Isti sunt oculi anime nō corporis: qui in xp̄m deficiunt ꝑuidentes futura supplicia: vt peccatorum generā annūcient penitentiā. vel vidētes christi gratiam: ꝑ quā regnū celorū certissime sperantibus datur. Et illi sunt oculi pene: isti gratie. Et iperfecte fortasse anime sūt oculi suppliciorum: ꝑfecte autē oculi gratiarū puriores et sinceriores. Potest etiam vna ꝛ eadem anima habere oculū supplicioꝝ: ꝛ oculū gratie: ꝛ iste dexter: ille leuus. Et ideo pluraliter dixit oculi. d Tempus faciendi. Ambro. Tempus plenitudinis: dies salutis: ꝛ tempus ē faciēdi dño: quia supbi de se ꝑsumentes suā iusticiam cōstituere volentes: legē dissipauerūt ꝑuaricādo. Cas. Aliter agentes q̄ꝫ ꝑceptuꝫ foret. Aug⁹. Unde quilibet humiliati ꝯfugerent ad gratiā subuenientē. ꝛ ita dissipata lege tempus erat vt per christum misericordia veniret:
Ro. 5. d vt vbi abūdauit delictū supabūdaret gratia. Ul' qꝛ videt tēporibus antichristi legem polluendā: clamat tēpus esse subueniēdi: ne sal' populi pereat. iō qꝛ tp̄s grē est. Ul' quātomagis dissipant tanto magis dilexi mandata tua. Sup aurū. olim cū in veteri testamento lateret sub velo grā ꝓpter terrenā mercedē: conabāš facere mādata. nec tñ faciebāt: qꝛ nō amabāt. Sed cū amanš sup aurū terrena merces vilis est: nec illis cōparaš. Ambro. Faciendi. Nō iā iubēdi: qꝛ ꝛ iussa ꝓdesse nō potuerš. Claudus enī erat mūdus: ꝛ titubāte vestigio
Luc. 8. f fidei fluctuabat: oēm substātiā suā in medicis nihil proficientib⁹ erogauerat mulier illa euāgelica: faciendi ergo tp̄s non iubēdi. Est enī tp̄s tacēdi ꝛ tp̄s loquēdi. Tēpus legis diciš tp̄s loquēdi: vbi erat vox verboꝝ sine operatiōe gratie. Aug⁹. Tēpus vero euāgelij tp̄s tacēdi illa legalia: ꝛ operādi spiritualia. Cas. In xvij. lrā dicit aperuisse os ꝛ traxisse spūm: vt ei⁹ audiatur oratio ꝛ plorasse: qꝛ non est lex a iudeis custodita. e Pe. Ambro. Errauit sine os apui. merito huic littere lachrymabilis psalm⁹ subiect⁹ est: aspice in me. Redime me. faciēt. il. sed qꝛ tardi⁹ venit desideratus: exitus aquaꝝ de. o. dolet ergo hic dauid: sed nō desperans errorē populi: quasi pudet me erroris: tibi non audio loqui: tamen testimonijs tue miserationis veniam promittis.
f Mirabilia testimonia tua. dū video que olim in abraam in filijs israel et ceteris fecisti. Cas. Pe. Errauit. quia hic condoletur his qui errando calumniantur: quibus proponit quō scrutatur legem

a ꝑ cōfixis carnib⁹. ꝑ discernēdo. b ꝑ opus iusticie in operib⁹. ꝑ in iudicijs faciendis.

a Feci iudicium ꝛ iustici- a

a ꝑ ꝫm aīam et si ꝫm corpus. ꝑ et ideo non tradas deserendo illis: q̄ ꝓpterea qđ feci iudi. et ius. aduersantur.

ciam: non tradās me calūnianti- b

a ꝑ sed. ꝑ vt patronus. b ꝑ ab interitu seruarū. ꝑ a seruādo. ꝑ vt patronus. c ꝑ non alterius.

bus me. Suscipe seruuꝫ tuūm in c

a ꝑ quē alij in malū ipellunt. b ꝑ greca locutio min⁹ vsitata nobis. i. nō calūniādo capiār. ꝑ calumniarū maxima est ꝙ diciš mortuū coli.

b bonum: non calūnientur me su- d

a ꝑ Ambro. Preuidēres futura supplicia vel videntes gratiā christi. illi sunt pene. isti gratie. b ꝑ a se. ꝑ ardenter intuendo. c ꝑ christum.

c perbi. Oculi mei defecerūt in sa- e

a ꝑ verba euāgelica q̄ dictur⁹ erat. b ꝑ vt nos simus iusticia dei in xp̄o: vt ait aplus.

lutare tuum: et in eloquiuꝫ iusti- f

a ꝑ nō solū nō tradas: sed fac cū seruo. ꝑ ecce liberū arbitriū cui cōparaš misericordia. b ꝑ nō ꝫm iusticiā meā. ꝑ quid

cie tue. Fac cū seruo tuo ꝫ misē- g

a ꝑ quibus tu iustos facis: nō homo se.

ricordiam tuā: et iustificationes h

a ꝑ eni. ꝑ Aug. Quia nō bene mihi cessit cū fui liber meus. b ꝑ nō peccari.

tuas doce me. Seruus tuus suꝫ i

a ꝑ ideo. ꝑ habet intellectū: sed vberiorē querit. ꝑ semp est bibendū de fonte lucis eterne. b ꝑ ad h vtiqꝫ. ꝑ q̄ scire op⁹ ē cōtra calūniātes.

ego dā mihi intellectuꝫ: vt sciāꝫ k

a ꝑ da intellectū qꝛ modo est tēp⁹. b ꝑ nō differendi quod expetit.

d testimonia tua. Tēmp⁹ faciēndi l

a ꝑ vel dño. b ꝑ qꝛ. ꝑ iudei aliter agēres.

dōmine: dissipāuerunt legē tuā. m

a ꝑ gratia facit vt ex dilectiōe ipleanš mādata: que timore nō poterār. b ꝑ hoc est qđ alibi sup auꝝ et la. pci. mul. topazi⁹ ei diciš lapis multum preciosus.

Ideo dileximādata tua sup auꝝ n o

a ꝑ qꝛ dilexi.

ꝛ topaciō. Prōpterea ad oīa mā- p

a ꝑ quibus dilectiōe coherebā. b ꝑ vt ex rectis rectus fierem. c ꝑ vnde hoc quia. ꝑ aliter ad omnia mādata nō pōt dirigi. ꝑ qua si naufragiū recte vic. ꝑ q̄ amat rectā viā necessario odit iniquam.

dāta tua dirigēbar: oēꝫ viā ini- q

ꝑ oēs ab ore

e quā odio habui. Pe.
f Mirabiliā testimōia tua: r

Feci iudicium. Hic consequēter ostendiš malicia deceptionis erronee formidabilis: quia demones qui sunt maliciosi ꝛ nobis inuisibiles maxime conantur hominem inducere ad erroreꝫ in fide. ꝛ ideo circa h imminet homini periculū maximū: nisi ꝑseruet ꝑ diuinum auxilium: ad quod ipetrāduꝫ multū facit ꝙ homo cū ꝑmo iuste vixerit de ꝑterito. ꝛ ideo hic allegatur. cū diciš: Feci iudiciū ꝛ iusticiā nō tradas me. i. tradi ꝑmittas. b Calūniantibus me. id ē demōibus mihi nocere semp querētibus: valet etiā ad dictū auxiliū impetrāduꝫ obsequiū deo prestitū: qđ allegatur. cū dicitur: c Suscipe seruū tuum in bonū. protectionis tue. d Non calumnientur me superbi. i. spiritus maligni qui sunt superbissimi: ꝫ qđ diciš Job. xlj. de demone: Ipse est rex sup oēs filios superbie. e Oculi mei defecerunt in salutare tuum: q̄si dicat: non possum ipsum asseq̄ virtute propria: quia transcendit naturalem homīs facultatem. f Et in eloquium iusticie tue. quia trāscendit virtutē naturalis intelligentie. ꝓpter quod subditur: g Fac cum seruo tuo ꝫm misericordiā tuam. supplendo defectum humane nature per gratiam tuam. h Et iustificationes tuas doce me. vt possim eas intellectu capere ꝛ opere adimplere: ꝛ ad hoc ratio allegatur. cum subditur: i Seruus tuus sum ego. ꝛ ideo teneor implere mādatum tuum: quod nō possum nisi intelligam ipsum. ideo subditur: k Da mihi intellectū vt sciam testimōia tua. ꝛ sic adimplere valeā ipsa. l Tempus faciendi domine. quasi dicat: non differas intellectū mihi dare: quia tempus est dādi. cuius ratio subditur cum dicitur: m Dissipauerunt legē tuam. heretici ꝛ doctores peruersi peruertentes eius veruꝫ intellectum. ꝛ ideo necessariū est vt seruis tuis des et conserues verum eius intellectum: ꝛ quia hoc debꝫ haberi tāq̄ꝫ donum charissimum. subditur: n Ideo dilexi mandata tua. veraciter intellecta. o Sup aurum et topazion. id est lapidem preciosum: ꝫm quod dicitur Sapien. vij. Nec cōparaui illi lapidem preciosum: quoniam omne auruꝫ in cōparatiōe illi⁹ arena est exigua: scilicet in cōparatione sapientie que consistit in vero intellectu mandatorū dei: et quia quanto plus preciositas sapientie cognoscitur tanto plus queritur et amatur. ideo subditur: p Propterea ad omnia mandata tua dirigebar. toto conatu intellectus et affectus: ꝛ per consequēs a me oppositum odio habetur. ideo sequitur: q Omnem viam iniquam. id est errorem ad peccata ducentem odio habui.

Mirabilia. Descripta bonitate vite contemplatiue. hic consequenter describitur eius sublimitas. et secūdo annexa eius iocūditas. ibi: principes. Circa primum notandum ꝙ sublimitatem conte-

a Equitas te. Uel ita ꝫm seriē lrā legaš. Ambro. Q. d. Tribulatio ꝛ angustia inuenerūt me: ꝛ mihi posito i tribulatiōe. Testi. t. sūt eq̄tas vl' iusticia. vl' iusta in eternū. i. sūt mihi eā eterne iusticie. talis spes ē ꝯtra tribulatiōes q̄ temporales sunt. Et in his da intellectū: q̄ supra iunior. maturior senib⁹ inter aduersa petit intellectū: vt sciat hec trāsitoria: ꝛ inde mercari vitā. sciat q̄ꝫ lubrica sit hec vita et sit pl' erranti. sciat cōia bōa secli. sciat miserias: vt potiū q̄rat. pfecta virt⁹ est intellect⁹: si q̄s qđ sensu capit factis exeq̄tur. b Caph. Cas. In. xix. lra iustificatiōes ꝑmittit exq̄rere: adijciēs testimonia dei in eternū fūdata eē. Ambro. Caph. cōclusio vel aspice qđ idē ē: qꝛ ꝯclusus debet circūspicere se: ꝛ causam periculi nō dissimulare. cōclusio hec ē in angustijs mētis. q̄si q̄ respirare clauso meatu nō possit. noxia eē ꝯsciētia ꝑmit: morbi vis veget: sensū mentis intercipit angustia. Orōnis ergo querēda ē medicia. Clama ergo ad medicū. c Clamaui. Quasi vndiqꝫ sūt hostes: nō solū visibiles: sed qđ grauī⁹ est spirituales. Uocand⁹ est ergo q̄ sit auxilio. Preueni in ma. vel sicut in greco pueni aū horam. Cas. Nullū tp̄s ad hoc eligēdū: sꝫ sēp hoc agēdū. ꝛ si ei oīo rei sub celo tp̄s ē: sed nō sup celū nō sup dñm tp̄s est. Ambro. Sed qꝛ sequēs versus tp̄s ꝑdicandi exp̄mit: hic mag' actuū q̄ꝫ orōnis tp̄s intelligiš. Et est sensus: pueni ante horā. Et clama. i. opādo ꝑ eternis pueni horā aliarū actionū: ꝛ clamaui corde. Et in verba ꝛc. Aug⁹. Deide subdit de tpe pc̄ādi. Preuenerūt oculi. meditari eloquia mane. supra ante horā
I. co. ꝫm illud: Media nocte surgebā ꝛc. pudor ē si radi⁹ solis in stratu ociosuꝫ inuenit: ꝑmittas cordis ꝛ vocis quotidie deo sacrifica: tūc h nox vertiš in lucē: nō tem-
Can. 3. c poris sed gratie. vnde sponsa ait: Per noctes quesiui illū quē diligit anima mea. Cas. Post errorē acceptā cōsolatiōe ꝯclusus ascius: clamat studiosius. Clamaui. Aug. Clamor cordis est magna intētio cogitatiōis. Toto. qꝛ nō aliūde cogitaš. In tali petētis affectu: siue in silētio: siue cū voce si op⁹ est ꝓpt homines nō desperaš effect⁹. d Justificatiōes t. requirā. Aug⁹. Nō satis clamare ad deū: sꝫ ꝛ iusticias ei⁹ exquirere. e Requirā. Aug⁹. O longe est adhuc a faciēte qui requirit: qꝛ nō cōsequiš: vt q̄ querit inueniat: ꝛ qui inuenit faciat: sed tñ aliter non venit ad facere. Boni aūt si querunt: vt in euāgelio ꝑmittiš inueni-
Luc. 11. b unt. ꝫm illud: Querite ꝛ inuenietis. sed ꝛ mali: q̄ tamen nō oderūt sapientiā que est de⁹: in qua sunt oīa que querunš ab his qui volūt esse beati. De malis q̄ oderūt dicit sapientia: Querent me mali ꝛ nō inuenient: oderunt enī sapientiā: sed si oderūt quomodo q̄runt? Querunt non ꝓpter ipsam: sed ꝓpter aliud qđ amant. querunt enim dicta sapientie vt habeāt in doctrina non in vita. vt non ꝑ mores ad ipsā veniāt: sed ꝑ sermones eius ad vanam gloriā: verbis ei⁹ inflati: ꝛ ita magis ab ea alieni. f Ad te. Cas. Hoc est toto corde clamare: Saluū me fac. vbi est salus aīe: efficit vt facienda fiant. ꝛ vsqꝫ ad mortē si opus est certetur. vbi nō est salus ista: succumbit infirmitas. g Preueni. Aug⁹. Preuenit in maturitate q̄ in annis puerilibus senectutē anticipat: vt grauitas sit in mente. licet sit vaga ꝛ mollis etas. Nō enī magnuꝫ ē si defecto corpore a voluptate quiescūt: magnū vero si in seruo-
Tren. 3. c re etatis sunt ꝑpati. Bonū ē ei viro si portauerit iuguꝫ ab adolescētia sua. h de etate. De hora dicit: Preuenerūt ocu. mei ad t. di. Oculi cordis ante credūt xp̄o q̄ꝫ aduent⁹ ei⁹ irradiat. Diluculū initium lucis. quando post tenebras seculi christus emicuit. vel resurrectio mane facta. Ideo mens diluculo surrexit: vt meditarer eloquia tua. que a deo suauia. Preueni intēpesta nocte. Aug⁹. Uel in maturitate: ideꝫ tamē sensus. vix inueniš in imaturitate. Immaturitas est nox intēpesta. i. inopportuna actionibus. Tempestiuū dixerūt veteres opportunū a tpe. dicit autē ꝫm lrām ꝙ noctis tpe vigilet amor dei magno orādi affectu. Uel nox ē totum sclm. in quo clamamus puenientes diē: quo merces dabiš: ꝛ inde preueniamus faciē ei⁹ in cōfessione. Uel imaturū tēpus noctis fuit ante tēpus gratie. quo xp̄s venit: nec tñ tūc eccl'ia tacuit: sed ꝓphetādo clamauit: ꝛ sperauit in verbis potētis facere qđ ꝓmisit. Ipsa etiā dicit: Preuenerunt oculi mei ad te matutinū. Matutinū ē q̄ū sedētib⁹ in vmbra mortis lux orta est. Ad h oculi sctōꝝ puenerūt ꝑuidētes futuꝝ. vt meditarēt eloq̄a dei i lege ꝛ ꝓphis q̄ h d xp̄o nūciabāt. b Scōm mise. vl' ita ꝫ ꝑcedētē sniāꝫ vbi de etate egit. Cas. Uir nāqꝫ sctūs ꝛ sietatē vicēs mane surgit: nō tñ in opib⁹ suis: ꝫ i miscōia dei ꝯfidit. d. Uocē me. au. ꝛc. nō q̄ in futuro iudicab: sꝫ q̄ supplicib⁹ peit: ꝛ se damnātes absoluit. Uiuifica me. mortuū lege peccati.

a ꝑ pro qua. ꝑ que sunt munera iustis ad onera peccatorum deponenda.

ritas. Tribulatio ꝛ angustia inue- a

a ꝑ Cas. Expectātē ꝛ paratū. b ꝑ tā q̄circun q̄ꝫ seuiār. ꝑ h est remediū cōtra tribulationes vt non deficiam.

nerūt me: mādata tua mēditatio b

a ꝑ et mihi ē iusticia manēs in eternū: testimōia in tribulatiōe. ꝛ iō in ea da intellectum.

a mea est. Equitas testimōia tua c

a ꝑ ꝛ eo sꝫ intellectu sugat seniores. b ꝑ vere.

i eternū: intellectū da mihi ꝛ viuā d e

ꝑ vocatio. vl' cōclusio

b Caph.

ꝑ da intellectū. qꝛ. ꝑ mens diuisa non impetrat.

c Clamaui in toto corde f
meo exaudi me domie: g

a ꝑ ad hoc ꝑfuit clamor. b ꝑ faciēdas. c ꝑ nota ꝑnū affectū. ꝑ expōit qđ sit ex toto corde clamare.

d e iustificatiōes tuas rēqrā. Clāma h i

a ꝑ in aīa que custodit mādata. b ꝑ Ambrosi. Notat sedulitas obsequium.

f ui ad te saluū me fac: vt custodiā k l

a ꝑ et. ꝑ ꝑcurrit etatē maturitatis: qui puer senilem grauitatem induit.

g mādata tua. Preueni in maturi m
tate ꝛ clamaui: qꝛ in verba tua n

a ꝑ semp cresceā in spe. ꝑ ꝛ in aduersis. b ꝑ et. ꝑ a simili: strenui opar̄ij: vl' diluculū eternitatis labore vince pueni. vl' in diluculo virtutū.

superspērauī. Preuenerūt oculi o

a ꝑ directi. b ꝑ vel mane. ꝑ vl' matutinū. ꝑ vel um.

mei ad te dilūculo: vt meditarer p q

a ꝑ ideo. ꝑ quasi qꝛ studiose ad te vigilo

b eloquia tua. Uōcē meā audi ꝫm r s

a ꝑ Aug⁹. Primo deus ꝫm misericordiā auferet a reis penā: et eis postea ꝫm iudicium dabit vitā. qꝛ nō frustra hoc ordine dr: misericordiā et iu. cātabo tibi dñe: licet nūc tp̄s misericordie nō sit sine iudicio: nec tp̄s iudicij post sine misericordia

misericōrdiā tuam domie: ꝛ ꝫm t
iudicium tuum viuifica me. Ap- v x

a ꝑ qꝛ. ꝑ Aug⁹. Quādo iā corp⁹ perimūt. vnde tribulatio ꝓxima est: non q̄ imminet: qꝛ iā presens: sed que fit in carne: qua nihil ꝓpi⁹ ē aīe.

propinquauerūt ꝑsequētes me

a Tribulatio ꝛ angu. inue. me. in tyrānorū ꝑsecutiōe. b Mādata tua medi. mea ē. meditatio enī diuine legis ꝑbet ꝯstātiā in aduersis. c Equitas testimōia tua in eter. tātā ei equitatē ꝯtinēt ꝙ nō solū diciī equa i concrete: sꝫ eq̄tas i abstracto. d Intellectum da mi. ad ea cognoscēdū ꝛ opere adimplendū. e Et viuā. vita gratie in pñti: ꝛ glie i futuro: ꝫm illō Deut. viij. Nō in solo pane viuit: sed in omi ꝟbo qđ ꝑcedit de ore dei.

Clamaui in toto corde. Hic ꝯñter agiš de sublimitate ꝯtēplationis ꝓut requiriš i oratione feruenti. ad qđ duo faciunt. scꝫ cōditio orationis: ꝛ humilitas orātis. primo ponitur primū. secūdo secundū. ibi: Uide hūilitatē meam. Prima i duas. qꝛ primo poniš orationis conditio. secundo impedimēti remotio. ibi: appropinq̄uerunt. Circa primum dicit: Clamaui i toto corde. hoc est i intellectu ꝛ affectu feruenter et deuote. g Exaudi me domine. cele. me ad cognitionē tue veritatis. ideo subditur: h Justificationes tuas requiraꝫ. qꝛ quāto plus cognoscūtur: tanto amplius requiruntur. i Clamaui ad te. orādo deuote. et est repetitio sentētie predicte ad expssionē affectus maiorē. k Saluum me fac. illustrādo me tua veritate. l Ut custodiā mādata tua. que custodiri nō possunt nisi ꝑcognita. m Preueni in matu. ꝛ clamaui. q. d. iste clamor festin⁹ nō ꝑcedit ex ipetu passiōis: sꝫ ex deliberatiōe rōnis. n Quia in ꝟba t. su. i. plus: q̄ꝫ i ꝟbis aliorū quorūcūqꝫ: qꝛ verba tua falsitatē nō pñt ꝯtinere. o Preuenerūt ocu. m. i. intellect⁹ ꝛ affect⁹. p Ad te dilu. i. a tpe iuuētutis. q Ut meditarer elo. t. q̄ sūt a tpe iuuētutis meditāda: ꝫm illō Eccs. xij. Memēto creatoris tui in dieb⁹ iuuētut' tue. ꝛ qꝛ orō talium debet exaudiri. sequiš: r Uocē meā audi. me illustrādo. s Scōm mise. t. dñe. qꝛ dōa dei ꝑcedūt ex sua miscōia ꝛ liberalitate. t Et ꝫ iudi. tuū. i. ꝑmū in q̄ iudicas cū trāquillitate ꝛ misericordia. v Uiuifica me. lumine tue grē. x Appropinquauerunt pse. me. Hic consequenter ponitur impedimenti remotio quod est maloꝝ ꝑsecutio turbantiū ꝑ hoc mentes deuote contemplantium quorum malicia primo ponitur ibi. cum dicitur: Appropinquauerūt ꝑseq̄ntes me iniq̄tati. i. appropinqua.

Iniquitati.

Universidad de ... Biblioteca

a Iniquitati vel iniuſte. Caſ. Quia ⁊ aliqui ꝓ criminib⁹ puniunť a lege vt cauſa ſua melioꝛ ꝙ̄ illoꝝ videať. b Omnes vie tue veritas. Caſ. Hoc nō poteſt dicere iude⁹ ſed fidelis qui credit veritati. Augu. Oēs vie me veritas. Erga ſanctos oēs vie veritas. oēs miſericoꝛdia: qꝛ ⁊ ī iudicādo ſubuenit: ⁊ ita nō deeſt miſericoꝛdia: ⁊ in miſerādo id exhibet qđ ꝓmiſit ne deſit veritas. Erga oēs aūt quos liberat ⁊ dānat: omnes vie miſericoꝛdia ⁊ veritas: qꝛ vbi nō miſeretur vindicte veritas datur: quia nullū īmerito dānat: ſꝫ multos īmeritos liberat. c Initio cognoui. Aug⁹. Aduerbialiter. Initio dicit ſe nouiſſe eccleſia ꝙ teſtimonia ſunt in eternū fūdata: nec aliūde nouiſſe ꝙ̄ de ipſis teſtimonijs. Teſtimonia ſunt quibus ꝓmiſit ſe daturū regnū eternum filijs: ⁊ qꝛ in filio cuius regni nō erit finis ſe daturū teſtat⁹ e: fundata ſūt in eternū: nō ꝙ ipſa ſint neceſſaria qm̄ ipſa res dabitur: ſed qꝛ id quod per ea ꝓmiſit de⁹ eternum eſt. Fundata vero dicunť: qꝛ in chꝛiſto vera mōſtranť: qui eſt fundamentū qđ nemo pōt mutare. Initio nouit: qꝛ hoc dicit eccleſia que ab initio generis humani nō defuit terris: cui⁹ pꝛimitie fuit abel: qui in teſtimoniū xp̄i īmolatus eſt. Et ab

Gen.2.d. initio dictū eſt: Erunt duo in carne vna. Qđ ſacra

Eph.5.g mentū magnū eſt in chꝛiſto ⁊ in eccleſia, vt vbi ait apl̄us: Ecce duo teſtimonia: quoꝝ alteꝝ in actu alterū in verbo eſt exhibitū. Vel teſtimōia dicit pcepta: que dicunť fundata in eternū: qꝛ ꝓ eis neglect⁹ vel ſeruatis merces eterna. vł pena eterna reddiť. d Res. In .xx. littera petit viuificari: qꝛ mādata dei ſūmo ſtudio queſiuit: qđ lōge eſt a malis q̄ non ſimiliter egerūt. Et quia nemo viuificať niſi ꝑ hūilitatē q̄ eſt caput omniū virtutū, ideo huic octonario pmittiť hec littera res. Ambꝛo. Res. caput vel pꝛimatus. i. rōnalis ſenſus q̄ regit oīa mēbꝛa. vnde q̄ turpiter ⁊ beſtialiter agit: capite dānať: vt foꝛma hōis pꝛiueť q̄ ſapiētie rationē nō tenuit. Myſtice caput nr̄m xp̄s ſine quo viuēdi vſus haberi nō valet. Sicut ergo caput coluber ſeruat: ſerua et tu caput. i. xp̄m quo viuim⁹ ex quo oīa bona. Moꝛaliter. Caput humilitas: q̄ totū noſtroꝛum actuū fouet coꝛp⁹. Inflat⁹ hoc caput nō tenet: id ē chꝛiſti humilitatē que eſt caput oīm virtutū. Pꝛimatus eſt etiā dn̄s xp̄s qui ablat⁹ maioꝛi. i. populo iudaico datur minoꝛi iacob. i. chꝛiſtianis. Vnde in

Eſa.9.c Eſaia legitur: Auferā a iudea caput ⁊ caudam: id eſt chꝛiſtum qui eſt initium ⁊ finis: alpha ⁊ o.

e Vide humilitatē. Ambꝛo. Qua ſupbia vinciť q̄ omni chꝛiſtiano neceſſaria eſt. Eripe. ſupbus malis inuectitur vt humilietur: humilis eripitur vt exaltetur. Ambꝛo. Vide humilitatē. placeat tibi humilitas mea: ⁊ iudicia ſm̄ illā. Alij in alijs. iuſtus in humilitate gloꝛiatur: bona gloꝛia ē xp̄o ſubijci: quo merito eripitur quis a flāmeo gladio. i. moꝛte eterna. f Iudica. Caſ. vt de pꝛeſenti iudicio agatur. Iudi. meum. i. examina diſcretionē fidei mee. Nō per arrogantiam petit iudicari: ſed vult a deo examinari ſuū iudiciū: quo deum credit ⁊ incarnationem chꝛiſti. de quo iudicio omnes ſancti ſecuri ſunt: nec timent dei iudiciū: quia in his que bene credendo iudicant: ſciunt ſe gloꝛificandos ſancti: quia tales ſanguīe chꝛiſti redimendi vel redempti erant. vnde ſubdit: Redime me ſanguine paſ

Iob.3.e ſionis: Et viuifica me pꝛopter eloquium tuū quod dicit: Qui credit ī me non moꝛietur: ſed habebit vitam eternam. Aug⁹. Iudica. De iudicio futuro agit. ad quod innoxius ⁊ ꝓpꝛie innocentie arbiter feſtinat. Iuſtus apud deum ſciens etiā miſericoꝛdē nō timet iudiciū in quo abſoluitur qđ incipit etiam hic a ſanctis nō ī eternū puniendis. Ideo ꝑ ezechielē ad agē

Ezech.9.c dos vltionis miniſtros ait: A ſanct⁹ meis incipite. Et alibi: Tēpus eſt vt

1. Pe. 4.d incipiat iudiciū a do. d. Ideo iſte apud redēptoꝛē ſuū ſperās ⁊ volēs mature abſolui ait: Iudica. i. matura facere iudiciū ⁊ ibi: Redime me a mal. Pꝛopter eloquiū t. verecūde. qui diffidit de meritis: ꝓpter verbū dei clementiam ſperet. hoc eſt illud verbum quod ſymeon videre expectauit. g Miſericoꝛdie t. m. Aug⁹. Et ſi longe a peccatoꝛibus ſalus: tamē nemo deſper. miſericoꝛdie tue mlte. h Scdm̄ iudiciū tu. v. me. Aug⁹. Qđ in pꝛe

Pſ.142. ſenti non illud quod omnes timent. de quo alibi: Non intres in iudicium cū ſeruo tuo: ſed quo parcit cōfitentibus: nō eſt miſericoꝛdia ſine iudicio. i Multi. Aug⁹. Impletū eſt hoc in eccl̄ia: q̄ tot habuit pſecutoꝛes martyrū. Purpurata ē enī vniuerſa terra ſanguīe martyꝝ. Floꝛet celū coꝛonis martyꝝ. Oꝛnate ſūt eccl̄ie memoꝛijs martyrū. Signata ſūt tp̄a natalibus martyrū. Crebꝛeſcūt ſanitates meritis martyrū.

Non decli.

a in hoc ſeruiētes. b Aug. Quo magꝭ huic appꝛopiant a iuſticia longe ſunt.

a iniquitati: a lege autem tua lon a

a appꝛopiquauerūt ſꝫ nō nocuerūt: qꝛ tu ppe ad remediū: nec te latet qđ agim⁹. b ine⁹ adiut⁹

ge facti ſunt. Pꝛope es tu domi b

a Aug⁹. Etiā qđ patimur nō ē imerito. b vł ab initio. in adā q̄ ꝑ neglect⁹ puniť: vł ꝑ antiq̄s pres q̄ tenēdo ea veneřt ad eternitatē

b ne: et oēs vie tue veritas. Ini c d

tio cognoui de teſtimōijs tuis:

quia in eternum fūdaſti ea. e

Ambꝛo. Caput. i. humilitas caput virtutum quā cōcluſus ſeruat: vt ſerpēs caput coꝛpoꝛe expoſito. capitis.

d Res.

qm̄ ꝓpe es tu dn̄e ergo. b q̄ eſt in ſtudijs meis ⁊ repꝛationibus.

e V Ide humilitatem meā f

a q̄ dic: q̄ ſe hūiliat exalta. ⁊ q̄ ſe exaltat humiliabitur.

⁊ eripe me: qꝛ legem tuam non g h

a Q. vide hūilitatē. ſic vide. b id eſt cām meam. qꝛ cōtra diabolū cām agit.

f ſum oblitus. Iudica iudiciū me i

a a malis. b id ē illā legē qua nō ſū oblit⁹: vt ſe humiliaret. vt videā vt ſeruē illud.

um et redime me: ꝓpter eloqui k l

a Aug⁹. Hec eſt exaltatio ſeroꝝ vita eterna. b ſed

um tuum viuifica me. Longe a m

a Aug. Nō a me q̄ iuſtificatiōes tuaſ exq̄ſiui: qđ accepiſſe ab eo ſe videō dic: miſcdie tue mul. b quaſi longe ab ea ſe fecerunt.

peccatoꝛib⁹ ſal⁹: quia iuſtificatio n

a Caſ. Hoc ſpecialiť de iudeis q̄ latronē elegerūt: ſaluatoꝛē repulerūt. In h̄ deuotos animat: perfidos terret.

g nes tuas nō exq̄ſierūt. Miſcdie o

a Aug. qꝛ ſcit qđ iudiciū dei ſine miſericoꝛdiā nō erit ſup eum.

h tue mlte dn̄e: ſm̄ iudiciū tuū vi p q

a viuifica. qꝛ ſunt. etiā mali ſpūs. gratis pſecutio a multis in vnum.

i uifica me. Multi q̄ pſequuntur r

a tū. qđ a deo. vn̄ ſupꝛa: niſi qꝛ dn̄s erat ī nobis foꝛ: vi. deglu. n. Et iterū: niſi qꝛ do. adiu. me. paulomin⁹ habitaſſet in inferno anima mea.

me tribulāt me: a teſtimōijſ tuis s

appꝛopinquauerūt mihi pſequētes me inique. a A lege aūt tua lōge facti ſunt. q̄ ꝓhibet pſecutionē innocētū. b Pꝛope es tu dn̄e. ad me ſeruandū ⁊ eos repellendū ſi tibi placuerit. c Et oēs vie tue veritas. q. d. ſiue dimittas me ī tribulatiōe ſiue libereſ: totū facis iuſte. qꝛ aliqn̄ iuſto ſuo iudicio innocentes pmittit tribulari ad augmentū ſui meriti: ſic ptꝫ de ſctō Iob ⁊ multis alijs. d Initio cognoui de teſ. t. i. a pꝛincipio ex quo habui vſū rōnis: ⁊ īcepi tua teſtimōia intelligere. e Quia in eternū fūdaſti ea. ⁊ h̄ ē veruꝫ generaliť d̄ teſtimōijs noue legis: ⁊ de teſtimonijs veter⁹ leg⁹ ꝙ̄tū ad moꝛalia pcepta q̄ manēt in noua lege. ⁊ effect⁹ iſtoꝝ ī pmio manebit in eternū. f Vide humilitatē. Hic ꝯñr agiť d̄ altitudine cōtēplationis ꝑ quā acquiriť hūilitate oꝛātis. cuꝫ d̄r: Vide hūilitatē m. ſm̄ qđ ſcribitur Eccl̄i. xxxv. Oꝛō hūiliant⁹ ſe nubes penetrabit: ⁊ donec aſpiciat altiſſim⁹ nō ꝯſolabitur. g Et eripe me: de tenebꝛis ignorātie eleuādo ad ꝯtēplationē veritatis tue. h Quia legē tuā nō ſū oblitus. q. d. illud modicū quod de lege tua capere potui firmiter retinui. ⁊ ideo decēs videť vt adhuc ampli⁹. Et quoniam tp̄e quo pſalmiſta loq̄batur: totū gen⁹ humanum erat impeditū a viſiōe beata in qua pficiť vita contēplatiua. iō ſubditur: i Iudica iudiciū meū. id ē fer ꝓ me ſentētiā contra diabolū me detinētē captiuū. k Et redime me tuo ſāguīe ab ei⁹ poteſtate. l Pꝛopť eloquium tuū viuifi. me. quod Oſee a te inſpirat⁹ dixit vj. Viuificabis nos poſt duos dies. ī tertia die ſuſcitabis nos. vbi loquiť pꝛopheta de reſurrectione xp̄i per quā genus hūanum eſt viuificatum vita gratie ⁊ gloꝛie: ⁊ qꝛ peccatum demonis non eſt ſic remediabile. ideo ſubditur: m Longe a peccatoꝛibus ſalus. id eſt a demonibus in peccato obſtinatis. n Quia iuſtificationes tuas nō exquiſierunt. ſubijciendo ſe humiliter diſpoſitioni tue: ſed magis per ſuperbiam ab ea reſilierunt. o Miſericoꝛdie tue multe domine. erga genus humanum cuius peccatum eſt remediabile. p Scdm̄ iudiciū tuū. ſ. diſcretionis quo nunc diſcernis pios ab impijs. q Viuifica me per augmentū tue gratie. cuius neceſſitatem ſubdit. dicens: r Multi qui perſequuntur me et tribulant me. quaſi diceret: multi ſunt demones ⁊ mali homies a contemplatione tua bonos impedientes. ꝓpter quod indigent auxilio tue gratie vt poſſint in bono perſeuerare. ideo ſubditur: s A teſtimonijs tuis non declinaui. fultus roboꝛe auxilij tui.

Vidi pꝛeua.

a Nō declinaui. Aug⁹. Grauiꝰ eſt h̄ inter pericula ſuari qđ ē nobis a deo. b Vidi puaricātes. Caſ. Alij nō ſeruātes pactū. Pactū a pace: quaſi pacis actū. iter diſſidētes affectu gr̄e diffinita ꝯditio: qđ ꝯuenit vtriq̄ legi q̄ ſtatuta eſt: vt hō in grām ⁊ pacē dei reuocareť: qđ pactū. i. vtrāq̄ legē debiles nō ſeruāt cedētes pſecutoꝛib⁹ ꝑ q̄bus amiſſis ſocijs dolēt facti. vel

Iob.2.a pactū dicit ꝙ iudei pepigerūt dicētes: Omnia quecunq̄ dixerit dn̄s fa. Sed poſt coluerūt idola q̄s ciues ⁊ parētes ſuos lugēt fācti. c Vide qm̄. Caſ. Vidi puaricātes ⁊c. vide ꝙ dilexi. illo merito h̄ merui. ſ. a te conſpici. Aug⁹. Supꝛa dixit: Vide humilitatē. hoc dicit qꝛ ſe ſcit placere hic. itē dicit: vide qm̄ dilexi mandata tua. Amb. Scdm̄ legē hoc diciť: q̄ pcipit vt vnuſq̄ſq̄ ter in anno ſe offerat in ꝯſpectu dei. Sanct⁹ vero q̄ti die ſe offert. nō vacu⁹ q̄dē: qm̄ mādata dilexi. ⁊ in hoc ſe offert. Dilexi qđ plus eſt ꝙ̄ ſeruare: quia hoc eſt charitatis: illud neceſſitatis vel timoꝛis. d In miſericoꝛdia. Aug. Si miſericoꝛdia eſt in pmio qđ debet reddere iuſticia: ꝙ̄tomagis in victoꝛia. Viuifica. quia iſti moꝛtificāt. e Pꝛincipiū verboꝛū. i. ſcripturarū vt Geneſis. a quo pꝛincipio vera dixit: ⁊ vſq̄ in finem verba verita

Mat.24.c tis ſeruat. vnde: Celū et terra tranſibūt verba aūt mea nō trāſibunt: qꝛ tetigit quod in pꝛīcipio geſtū ē. addit: qđ p⁹ finē ſclī fiet: qꝛ iudicia iuſticie ppetuo ſtabūt: qꝛ ſniaꝫ d̄ bonis vł mal̄ datā: nec tp̄s: nec vlla res ſubuertet. f Veritas. Caſ. A veritate tua verba ꝓcedunt. ⁊ iō veracia ſūt: ⁊ neminē fallūt: quibus pꝛonunciatur vita iuſto: pena ipio. hec ſūt quippe in eternū iudicia iuſticie deiꝫ: qꝛ iudiciū dei de omnib⁹ in eternū mācbit. g Schin. Caſ. In .xxj. littera gratas ſibi dicit perſecutiones quibus tanq̄ꝫ emplaſtr⁹

B.39. vulnera peccatoꝝ curanť. vnde: Da nobis

Deu.32.f auxiliū de tribl̄atiōe. Et alibi dn̄s ait: Ego occidā ⁊ viuere faciā: pcutiā ⁊ ſanabo.

Ambꝛo. Schin. Sup vuln⁹ quaſi emplaſtrū. dicit eī ꝙ tribulatio curat vulnera peccatoꝛum et dat ſalutem. Caſ. Vulnus ergo eſt peccatū: ſup vuln⁹ tribulatio.

Ambꝛo. Vel vulnus intelligiť ipſa tribulatio. Super vulnus conſolatio eloquioꝛuꝫ dei: medicamen celeſtiuꝫ pꝛeceptoꝛum. Iſtđ eſt ſpirituale malagma. quo omne nequicie virus aboletur: quo non aduruntur ſꝫ magis fouentur atq̄ liberentur colliſi. h Gratis. Chꝛiſtiana religio nō leſerat reges terre: qꝛ et ſi liberi: ⁊ ſi habentes regna celoꝛum: tamen redduntur ceſari que ſūt ce

Luce.20.e ſaris. Quoꝛum etiam rex chꝛiſtus tributuꝫ

Gl.di.pſbyter. de oꝛe piſcis perſoluit. Et licet perſequanť: tamen coꝛ meum foꝛmidauit a veritate tua. quia plus timui verba tua ꝙ̄ coꝛuꝫ minas. i Vel ſpolia multa. Augu. dicit: ſcripturas: ſapientiam: iuſticiam: reſurrectionem: ⁊ omnia in chꝛiſto: que iſte a iudeis abſtulit ⁊ quaſi ſine laboꝛe inuenit: que ante nō habuit. Aug⁹. Spolia ſunt eterna q̄ diabolus conatur auferre ⁊ cōuerſio perſecutoꝝ. k Iniquitatem odio habui. Caſ. Letaboꝛ et dilexi legem: iniquitatem vero odio habui et abominatus ſum: longe a me faciens legem: que habet ſignificantiam noui teſtamenti ne quis negligēdam putaret. Aug⁹. Ne aūt ex foꝛmidine quā dixit putes odiſſe verba. addit: Iniquitatē odio habui. ⁊ legē dilexi: timoꝛe caſto non perit amoꝛ. Illa ergo foꝛmido non facit odium verboꝛuꝫ dei: ſed integrā charitatē: vt ametur deus cui⁹ verba timentur. Si enī patres a pijs filijs timenť ⁊ amanť: ⁊ pudica cōiunx virū: ⁊ timet ne ab illo deſeratur: ⁊ amat vt fruatur: multomagis pater qui eſt in cel: q̄ a null̄ diligiť: niſi a q̄b⁹ lex ei⁹ diligiť. l Septies. Aug. Septē dieꝝ tp̄e vł ſeptifoꝛmi ſpū plen⁹. vł ſeptēvicib⁹: vt mos ē religioſis. Aug. Septēvniūſitatē īdicat: qꝛ ſeptē dieb⁹ oīa tp̄a agū

Pꝛo.24.b tur. vn̄. Septies ca. iuſ. ⁊c. Cadit nō peccat pūaricat⁹: qꝛ tūc ſi in ſt⁹: ſꝫ cadit oīb⁹ modis tribulationū: hūiliat⁹ reſurgit. i. n̄ pit ſꝫ pficit. Cōtra

h ſbdiť

a ego nō declinaui. aūt. b Aug⁹. Declinātes a recta. qꝛ nō ferunt tribulationes. alias nō ſeruātes pactū.

a b nō declinaui. Vidi puaricantes a

a zelo amoꝛis. Caſ. Beatus q̄ in charitate dei tabeſcit. b in h̄ puaricantes.

et tabeſcebaꝫ: quia eloquia tua b

a ſed in tribulatiōe negauerūt. b id eſt placeat tibi et remunereť a te dilectio mea. ſꝫ ego ab eis differens dilexi. vnde fruct⁹ oīm paſſionū nō eī nō negaui. vnde pmiū poſtulo. in miſericoꝛdia tua viuifica me.

c nō cuſtodierunt. Vide quoniaꝫ c

non in meritis confido

d mādata tua dilexi domie: in mi d

viuifica qđ vtriq̄ facies: qꝛ dixiſti h̄ ī ſcripturꝭ

e ſericoꝛdia tua viuifica me. Prin e

f cipiū verboꝛū tuoꝛū veritas: in f

eternū oīa iudicia iuſticie tue.

ſup vuln⁹ quaſi emplaſtrū. dicit eni ꝙ tribulatio curat vulnera et dat ſalutē. dentium.

g Schin.

viuifica qꝛ. hoīes regnis terrenis pſidētes. hui⁹ mūdi nō q̄bꝫ multi. rectoꝛes tenebꝛarum. b hoc eſt vulnus.

P Ricipes perſecuti ſunt g

a qꝛ nihil ſuum in me habēt. vł nō ingratis quod idē. ſine cā. b nolite timere eos q̄ coꝛ. occi. ⁊c. Aug. Timoꝛ cu⁹ tioꝛē coꝛ excludit.

h me gratis: et a verbis tuis foꝛ h

a vnde. hoc ſup vuln⁹. ⁊ ſi vici. vn̄ ſpolia multa qm̄ patientiā mirati martyꝝ ⁊ pſecutoꝛes crediderunt.

midauit coꝛ meuꝫ. Letaboꝛ ego i

a victoꝛ qđ nō ille qui nō patitur. b ſilitudo a victoꝛibus q̄ victis ſpolia detrahunt.

ſuper eloquia tua: ſicut qui inue k

a et. nō hominem.

i k nit ſpolia multa. Iniquitatem l

Caſ. Amoꝛ bonoꝛum odio maloꝝ ꝓbatur.

odio habui et abominatus ſuꝫ:

a et ſi aliquando coꝛripiť tū dilexi. vn̄ ſubdit: ſepties ⁊c. b et. id eſt ſemper.

l legem autem tuam dilexi. Sep m n

in hac vita.

ties in die laudem dixi tibi: ſu o

a flagella. b quibus coꝛrigis et iuſtificas filios quos recipis. c qꝛ iam. in mente.

per iudicia iuſticie tue. Pax mul p

charitas pellit oēs pturbationes ⁊ tribulationes. Aug⁹. Et ſi nō omnimoda. vel in futuro vbi vere multa.

ta diligentibus legem tuam:

a Vidi puaricantes. i. impios legē tuā trāſgredietes. b Et tabeſcebā. i. lachꝛymis fluebā. vnde in trāſlatiōe Hiero. habeť: Et merebā. ſicut enī ad virtuoſū ptinet letari de obſeruatiōe diuine legis. ita ⁊ triſtari de ei⁹ tranſgreſſione: nō ſolū in ſe ſed etiā in alijs: ⁊ qꝛ hoc eſt meritorium augmenti gratie. ſubditur: c Vide qm̄ mādata tua dilexi dn̄e. celās ꝓ eis in me ⁊ in alijs. d In miſericoꝛdia tua viuifica me. per augmētū gratie ꝓcedēs ex tua miſicoꝛdia ⁊ liberalitate. ⁊ ad hoc ꝯſequēdū allegať veritas diuina ad quaꝫ ptinet iplere ꝓmiſſa augmētatiōis gr̄e diſponētib⁹ ſe ad eā. cū d̄r: e Pꝛincipiū verboꝝ tuoꝝ veritas. i. verba tua ꝓcedūt a mente tua. q̄ eſt veritas increata ⁊ omnis veritatis create regula. ⁊ ideo ſunt ſtabilia. ꝓpter quod ſubditur: f In eternū oīa iudicia iuſticie tue. qꝛ ſnīa dei ī extremo iudicio de gloꝛia bonoꝝ ⁊ pena repꝛoboꝛum ſtabit in eternū: ſm̄ ꝙ diciť Mat. xxv. Et ibunt hi in ignem eternum. iuſti autem in vitā eternam.

g P Rincipes pſecuti ſūt me. Poſtq̄ deſcripta eſt vite cōtēplatiue ſublimitas. hic ꝯñr deſcribitur ei annexa iocunditas. ⁊ pmo pōiť hmōi exultatio. ſcđo petiť eius augmentatio. ibi: Appꝛopinquet depcatio. Circa pꝛimū pmittitur pturbatio a quiete ꝯtēplatiōis: vt ꝑ hoc exultatio ſequēs cōtēplationem euidenti⁹ appareat. Hec aūt perturbatio vno modo eſt ab extrinſeco. ſ. a demonib⁹ deuotos a cōtēplatiōe ⁊ oꝛōne pturbātib⁹: ſic legitur frequēter de mult̄ ſctis. ⁊ ꝙ̄tū ad hoc d̄r: Pꝛincipes pſecuti ſūt me gratis. i. demones. de quib⁹ diciť Ephe. vj. Nō ē nobis colluctatio aduerſus carneꝫ ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus pꝛincipes ⁊ poteſtates: ⁊ aduerſus mūdi rectoꝛes tenebꝛarū harū contra ſpiritalia nequicie ⁊c. Alio modo ab intrinſico ſcilicet a fragilitate humana: ꝓpter quā homo ꝙ̄tūcunq̄ iuſtus timoꝛe ꝯcutitur ne fiat trāſgreſſoꝛ legis diuine. ⁊ ꝙ̄tū ad hoc d̄r: h Et a verbis tuis foꝛmidauit coꝛ meū. ſꝫ qꝛ ad vtrunq̄ cōtēplatio affert ſolatiū. ſubdiť: i Letaboꝛ ego ſup eloquia tua. meditādo ipa. k Sicut q̄ inuenit ſpolia mul. cuius gaudium duplicatur. ſ. de obtēptu victoꝛie ⁊ p̄ de magnitudine. ſic contēplatiu⁹ delectať de victoꝛia contra hoſtes quā habꝫ in ſpe: ⁊ ꝑ ꝯñs de obtētu gl̄ie: qꝛ ſpes ē certa expectatio future beatitudinis: ⁊ quia amoꝛ vnius cōtrarij inducit odiuꝫ alterius ⁊ ecōuerſo. ſubditur: l Iniquitatē odio habui ⁊ abominatus ſum. tanq̄ꝫ quid vile. m Legem autē tuam dilexi. tanq̄ꝫ quid vtile ⁊ honoꝛabile eā iugiter meditando: et qꝛ ex hoc pꝛorumpit homo in laudē diuinam. ideo ſubditur. n Septies in die laudem dixi tibi. in ſeptē hoꝛis canonicis. o Sup iudicia iuſticie tue. cōfitendo omnia opa tua iuſta que ſunt quedā executiōes iuſticie tue latētis in tua mēte: ⁊ qm̄ vita cōtēplatiua ē quieta reſpectu actiue que habꝫ laboꝛē ānexū. ſubdiť: p Pax multa diligentib⁹ le. tuā. qꝛ ex tali dilectione quaſi iugiť meditantur ſacrā ſcripturā.

Et non eſt

Universidad de … Biblio…

hoc subdit de mal: impij infirmabunt in mal. i. in tribulationib⁹.
a Non ē illis scan. Aug⁹. illi q̄ diligūt nō scandaliçant: qꝛ non
Mat. 18. a sunt pusilli de quib⁹ dn̄s dic: Quicunqꝫ scādaliçauerit vnū de p.
ist. pusilloꝝ ē scādaliçari. Aug⁹. nō ē scandalū ipsa lex: q̄a q̄ dili
git legem si q̄d in ea non intelligit honorat: et qđ absurde sonare
videt: iudicat magnū ꝛ se nescire: ideo lex
nō ē ei scandalū: vl' nullū vndecūqꝫ ē ei scan
dalū: qꝛ fides ei⁹ ex ea pēdet nō ex moribus
hominū: ne aliquib⁹ cadentib⁹ q̄ magni ha
bebant ipe scādalo peat. legē vo secur⁹ di
ligit: ꝛ ē ei pax: ꝛ nullū scandalū in q̄ lege si
multi peccat ipsa nō peccat: nec peccare no
uit. b Expectabā. Aug⁹. antiq̄ iusti pri
mū aduētū: nos scdm p q̄ ꝛ illi ꝛ nos māda
ta diligim⁹: nec ꝓfuisset antiq̄s dixisse man
data: nisi christ⁹ q̄ ē salutare dei eos liberas
set. c Custodiuit. Cassio. Hoc ad tolerā
tiā ne amitteret qđ hꝫ religio: dilexit h̄ ad
charitatē torment' fortiorē. d Seruaui.
Aug⁹. Dixerat supra mādata dilexi: et post
testimonia custodiui ꝛ dilexi: nūc vtraqꝫ sil'
ponit: vt vtraqꝫ sil' custodita scires. Serua
ui mā. ꝛ testi. q̄ enī diligit ipa veracit ꝛ libē
ter seruat. Sꝫ qꝛ inde inimici sūt mali: ꝯtra
q̄s fortit custodiēda sunt testimonia qđ iste
fec. Vtraqꝫ seruās deo tribuit dicēs: qꝛ oēs
vie. Q. p h̄ potui custo. qꝛ oīs vie mee sūt
in cōspe. t. i. qꝛ de⁹ dignat⁹ ē intēdere q̄ illu
minat: ꝛ errores fugat q̄ si faciē auertisset:
fierē conturbat⁹: nec ea custodirē. e Mā
data. In iubēdo. Testimonia in ꝓhibēdo
accipe vl' mādata ꝑcepta. Testimonia mar
tyria. f Thau. Caso. In postrema littera
christo desiderat ꝓximare vt veniat: ꝛ ouē
perditā reuocet: studiosi⁹ se purgās quāto
fruit vicinitate virtut'. Ambro. Thau. Er
rauit vl' cōsummauit: qꝛ h̄ dic se habere con
summationē. i. vitā eternā. Ul iā olim se er
rasse dic non mō: nūc aūt repoꝛtandū ad pa
triā a pio pastore. Ideo interpretat ꝯgrue
errauit ꝛ nō errat. Nō enī vitij sed ꝓfectus
renunciās se errori. Est ꝛ h̄ ꝯsummatio: id ē
discipline ꝑfectio: vt altera docet interpreta
tio: qꝛ plus ē se a vitio reuocasse q̄ ꝓpe vi
tia ipa nesciisse. Imbutos enī vitijs animos
eruere atqꝫ emēdare: nō solū ꝑfecte virtut'
h̄ celest' ē gr̄ie. g Iuxta eloquiū dei. Cas.
petit vt sapiat: ne p humanā prudentiā va
nescat. Aug⁹. Iuxta eloquiū. Ul eloquiū
dic legē dei. Et ē da mihi intellectū: q̄ sapiā
iuxta eloquiū tuū. h Intret postulatio.
Cassio. ḡdatim appropiet: intret. ecce virt⁹
orationis. i Postulatio. Cassio. depca
tio de adhibēdis bonis. Postulatio de re
mouēdis mal. k Scdm eloq̄. Uel elo
quiū dic legē dei. Et est: Eripe me a labe car
nis. fm eloquiū tuū. i. p eloq̄a tue legis.
Aug⁹ Cassiod. fm eloquiū. Supra petit in
tellectū fm eloquium vt supna videat. hic p
idem vt a concupiscentie labe purget. Utrū
qꝫ enī facit eloquiū dei. da intellectū ꝛ eripe
me. accipiendo quippe itellectū eripitur: qꝛ
p seipsum non intelligendo decipitur.

a non offendunt in petram scandali vt iudei ꝛ heretici b et si inquietudo. c et ecclesia est que loquitur. Q. dilexi legem tuam.
a b et non est illis scandalum. Expe a b
O ideo
ctabam salutare tuū domine: et
a per que habeo salutare. b Aug⁹. Custodit testimonia qui non negat quod est martyrū: sꝫ qꝛ nil valet pati sine charitate addit ꝛ dilexit.
c mandata tua dilexi. Custodiuit c d
Ambrosius Quod plus est q̄ custodire.
anima mea testimonia tua: ꝛ di e
a quia dilexi mandata et testimonia. ideo
d e lexit ea vehementer. Seruaui mā
a per hoc potui. quia.
data tua et testimonia tua: quia f
nā alit nulla via bona ē: nisi quā illūiat de⁹.
omnes vie mee in ꝯspectu tuo.
signa.
Thau.
a quia sic et sic egi. tibi o domine. peccator longe est. Cassi. Nec confidentia non est nisi consūmati viri.
b et si non ego qđ perfectorum est
Appropinquet depreca g
a facta.
tio mea in conspectu tuo domi
a que est illa deprecatio. ista. b Augusti. Promissum. quia dixit: intellectum tibi dabo.
g ne: iuxta eloquium tuum da mi h
etiam.
h i bi intellectū. Intret postulatio i
a facta. b promissum.
k mea in conspectu tuo: scdm elo k
a graue est tadiu hic luctari. b da mihi intellectum. qꝛ tunc. quasi de pleno. qꝛ plenus pane celi.
l quium tuum eripe me. Eructa l
a laudem dei. b Aug⁹. Aliter non eructabunt: qꝛ vnus est magister. s. deus.
būt labia mea hymnū: cū docu
a et.
m eris me iustificatiōes tuas. Pro
a Cas. Nō ociosū vbū. vū reddēda ē rō sꝫ eloquiū vū sal⁹: qđ decet ꝓnūciari: qꝛ eq̄tate fulget
nūciabit lingua mea eloquium m
tuū: qꝛ oīa mādata tua equitas n
a adiumentum vel filius.
n Fiat manus tua vt saluet me: o
a hac fiducia peto. b de oib⁹ alijs.
quoniam mandata tua elegi. p

a Et nō est illis scādalū. i. tāta occasio ruēdi in peccatū
sicut actiuis qui frequēter habēt materiā turbatiōis p
pter qđ dn̄s dixit Luc. x. Martha martha sollicita es et
turbaris erga plima. ꝛ sequit: Maria optimā ptē elegit
ꝛc. ꝛ qꝛ vita cōtēplatiua pficit in patria. subdit: b Ex
pectabā sa. t. dn̄e. i. claritatē visi
onis tue ꝛ fruitiōis beate. ꝛ quia
ad hoc puenitur p obseruationē
mādatoꝝ dei: fm qđ dr Matth.
xix. Si vis ad vitā igredi serua
mādata. ideo subdit: c Et mā
data tua dilexi. ea tanq̄ rē cha
rissimā diligenter custodiendo.
d Custodiuit aīa mea testimo
nia tua. i. illa que ptinēt ad cultū
latrie: qꝛ sūt quedā testificatiōes
deitatis. e Et dilexit ea vehe
menter. i. valde intēse. ita q̄ p ll
vehementer nō itelligit aliqs ex
cessus indebitus vel inordinat⁹.
ꝛ hui⁹ obseruatiōis cā subdit. cū
dicit: Seruaui ꝛc. f Quia om
nes vie mee in ꝯspectu tuo. i. om
nia facta dicta ꝛ cogitata mea pa
tent in ꝯspectu tuo. qđ debet mo
uere hominē ad tue legis obfuā
tiam absqꝫ aliqua obliquatiōe ꝛ
remissione: ꝓpter qđ dicit Boeti
tius. v. de conso. O viri magna ē
vobis indicta necessitas ꝓbitat'
si dissimulare nō vultis: qm̄ cun
cta agitis ante oculos iudic' cū
cta cernentis.
g A Propinquet. Hic ꝯtīr pe
titur augmētatio dicte io
cunditatis annexe cōtem
tēplationi: ꝛ qꝛ ꝓpter talē annexi
onē augmentata cōtēplatiōe au
mentat talis exultatio. ideo peti
tur augmentū contēplatiōis cū
dicit: Appropinq̄t depcatio mea
in cōspectu tuo. p effectū exaudi
tionis. ꝛ que sit illa petitio subdi
tur cū dicit: h Iuxta eloquiū
tuū da mihi intellectū. h est fꝫ al
titudinē eloquij tui que transcen
dit facultatem humani igenij ele
ua intellectum meum ad ipsū in
telligendum. i Intret postu
latio mea. repetitio est sententie
premisse ad exprimendū magnū
desiderium petitionis sue.
k Scdm eloquium tuum eripe
me. id est fm eloquij tui altitudi
nem eripe me a meditatione ter
restrium ad que meditanda na
tura humana est prona: eleuan
do me ad contemplationem cele
stium: et quia ad talem eleuatio
nem sequitur laus cordis et oris.
Sequitur: l Eructabunt la
bia mea hymnum cum docueris

l Eructabunt labia mea hymnum cum docueris me. Aug⁹. In
tus delitijs dei saginatus hymnum ructat: quando lingua nō hu
mano sensui sed diuino famulatur. Cū docueris. docet deus quā
do qui audit et discit venit ad eū: vt nō solū memoria teneat: sed ꝛ
faciat iustificatiōes: ꝛ sic non in se sed in domino glorians hymnū
ructat. Qui autem didicit ꝛ doctorem laudauit. iam vult dicere:
vnde subdit: m Pronunciabit lingua mea eloquiū tuū. vt sim
minister verbi. Sciens autem que pericula sequantur docentem a
contradicentibus addit: n Fiat manus tua vt salues me: quo
niam mandata tua elegi. vt salues de manu aliena ne timeam: sed
vt pronunciem. quia mandata elegi: et timorem amore compressi.
Uel: Manus: id est filius. quia manus patris est christus. vn
Esa. 53. a de Esaias: Et brachium domini cui reuelatum est? Et alibi: Dex
Ps. 117. tra domini fecit virtutem. Fiat ex semine dauid: vt qui est creator
sit et saluator: quia.

Concupiui

me ꝛc. predicto modo eleuando. et quia ex cognitione di
uinorum eloquiorum descendit homo ad docendum pro
ximum. subditur: m Pronunciabit lingua mea elo
quium tuum. ex charitate docendo proximum. cuius ne
cessitas subditur. cum dicitur. n Quia omnia man
data tua equitas. qꝛ sunt recta via veniendi ad salutem
ad quam non potest aliter deueniri. ꝛ quia talis doctrina
non est efficax sine speciali adiutorio dei: fm q̄ dicitur
Prouerb. xvi. Hominis est animum preparare sed domi
ni gubernare linguam. ideo subditur:
o Fiat manus tua vt saluet me. id est dirigat linguam
meam in docendo. ad meam et aliorum salutem.
p Quoniam mandata tua elegi. pre omnibus tempo
ralibus ad ea meditandum: operandum et docendum.
et quia ad hoc monet amor eterni premij. subditur:

Concupiui

qꝛ. a Concupiui salutare. id est christum: quem antiqui cupierunt na
sciturum: ecclesia cupit dextra patris venturum. Et lex tua meditatio
mea. quia perhibet testimonium christo: et licet occidatur caro: q̄ te pre
dicat: viuet tamen anima et lau. te. Et iudicia: que incipiūt a domo dei
iuuabunt: sanguine enim creuit ecclesia. b Salutare. Cassi. Christū
aperte dicit q̄ prius in enigmate. quem qui cu
pit ex scripturis habet ꝛ hoc est: ꝛ lex tua me
ditatio mea est. c Uiuet aīa mea ꝛ laud. te
Aug⁹. ad ipm loquit quē desiderat: ꝓmittēs
aīam in eternū viuere que credit: ꝛ tunc plene
laudabit te nouo cātico. ꝛ iudicia tua adiuua
būt me. quib⁹ iudicabit in futuro q̄si dicet: ve
nite benedicti. d Errauī. Aug⁹. Nouissime
aperit que psona p totū psalmū loquebat. s.
generalis iustus. Cas. Errauī. Ab adā le
ge peccati. Sic ouis. cōparatio euāgelica vbi
Mat. 18. b dicit q̄ pastor relictis nonagintanouē ouib⁹ i
deserto iuit querere cētesimā perditā: que pe
rijt: q̄ lupis exponitur: quam nec fuga nec via
sua liberet. Ambro. quasi vt cepiti pfice.
e Nō sū oblit⁹. ex hac parte erat ouis inuē
ta: sed adhuc querit. ꝛ p sanguinē pastor' fu
sū in omnib⁹ gentib⁹ inuenit. Cōgrue ve
ro post ꝑdictoꝝ meritoꝝ grad⁹ veter' recolit
colluuionis vt de sua pfectione nō supbiat: sꝫ
Gal. 2. d humilis deo tribuat totū. qꝛ nō ex operib⁹ iu
sticie q̄ facimus nos: sed fm suā misericordiā
Luce. 17. e saluos nos facit: vt cū oīa bene fecerimus di
camus: serui inutiles sumus: que debuimus
facere fecimus. hac humilitatis professione li
Ezech. 9. b berari meremur. Aug⁹. Unde in Ezechie
le illi soli liberantur in quorum frontibus thau scriptum reperitur: qꝛ
aliter humana conditio lassa non recreatur: nisi abdicatis veteris vite
erroribus: frons innouata virtuti humilitatis insigniatur. Inde est q̄
paruulo post omnia dicenti: Benedicam⁹ dn̄o. Seniores alia voce idē
respondent: deo gratias. vt q̄to perfectiores tanto humiliores ad deū
omnia referant se velut paruulos estimātes: et puerili simplicitate deo
post omnia gratias agentes. ideo post omnia ponitur thau.

Canticum

a et. videre. b Alij alia: ego aūt nō nisi salutem tuam.
O
a b Concupiui salutare tuum dn̄e: a
a Aug⁹. Qui cupit salutē dei meditat in lege: nec inde auertit aliq̄ cura scli. b quasi fiat manus et sic. in futuro.
c et lex tua meditatio mea est. Ui b c
a plene tunc.
uet anima mea ꝛ laudabit te: et d
a Aug⁹. Quia qui credit nō dānabit: et si quā habet offensā: pderit enī illi fides ꝛ suffragabit ad veniā. b pfecte. c sed. a via ad vita.
d iudicia tua adiuuabūt me. Errā e
a non perit. qꝛ iā ex pre redēpta. b Cassi. O christe tu require: quia homo infirmus te non potest querere: quod ideo debes: quia mandata tua ꝛc. quasi ꝯuerte me. qꝛ quero te.
ui sicut ouis que perijt: quere ser f
e uum tuū quia mandata tua nō g
et si erraui.
sum oblitus.

a Concupiui salutare tuū dn̄e. id est salutem eter
nam que est in te obiectiue. b Et lex tua medita
tio mea est. eo q̄ dirigit ad cōsecutionē hui⁹ salut'.
Prouer. vj. Mandatū lucerna est: ꝛ lex lux ꝛc. ꝛ qꝛ
ad hoc sequit augmentū gratie in qua est spūalis vi
ta. sequit: c Uiuet aīa mea.
vita grē in pn̄ti: ꝛ glie in futu
ro. d Et laudabit te. laude i
pfecta in pn̄ti vita: h laude pfe
cta in futuro: fm qđ dr. s. ps.
lxxxiij. Bti q̄ habitāt in domo
tua do. in scla sclo. lau. te.
e Errauī sic ouis q̄ pe. h non
videt intelligi de errore in mo
rib⁹: qꝛ statim subdit: Māda
ta tua nō sū oblit⁹. h de errore
fm modū cōem loquēdi hoīm
mundanoꝝ. Ad cui⁹ intel
lectū sciendū q̄ ouis dicit erra
re q̄n segregat se a grege. ho
mines aūt tēdētes ad pfectio
nē ꝯtēplatiōis segregāt se a cō
muni habitatione hominū vt
libere possint vacare cōtēpla
tioni diuine: ꝛ tales ab homi
nibus mūdanis reputant stul
ti ꝛ huic seculo perditi. vnde et
religiosi mundo mortui dicun
tur: ꝛ fm hoc dicit psal. in pso
na cōtēplatiui: Errauī sic ouis
q̄ perijt: q̄tū ad reputationē
hoīm mūdanoꝝ: ꝛ qꝛ refugiētib⁹ amore dei mūda
nū consortiū cōceditur diuinū: fm illđ Osee. ij. Du
cā eā in solitudinē ꝛ loquar ad cor ei⁹ ꝛc. ideo subdi
tur: f Quere seruum tuū. eū interius ꝯsolādo.
g Quia mandata tua non sum oblitus. terrenis
inherendo p amorem: sed celestia appetendo: ad qđ
tendit madatoꝝ tuoꝝ obseruatio.

Ad dominum

Moraliter.

Beati imma. Sic dictū CXVIII
fuit in expositione litterali. Psalm⁹
iste loquitur de beatitudine in spe: per quem modum habetur
in via per operū bonoꝝ merita: ꝛ sic patet q̄ sensus litteralis
est simpliciter moralis: ꝓpter quod de alio pertransco.
In psal. cxviij. Beati immaculati.

Additio. j.

Tria sunt in hoc ps. singularia q̄ in nul
lo alioꝝ inueniunt. Primū est q̄ sub q̄
libet lr̄a alphabeti hebraici ponunt viij. vsus ꝓut dic i postil
la. Scdm singulare ē q̄ ꝓut dicūt expositores hebrei in q̄libet
versu fit mentio de aliquo pertinente ad deū per cōparationē
ad salutem humanā vt via dn̄i vel testimoniū dn̄i seu manda
tum eius seu eloquiū vel preceptū iudiciū vel iustificatio seu
iusticia: ꝛ hoc est verum prout patet discurrēti per omnes ver
sus huius ps. in quoꝝ quolibet est aliqua dictio huiusmodi:
excepto illo versu vbi dicitur: Suscipe seruū tuū in bonū: nō
calumnient me superbi. in quo nō apparet talis dictio fm q̄s
dam: licet etiā in illo versu hoc idē habeat. nā cū dicit: Susci
pe seruū tuū in bo. i. ac si dicat in bōitatē tuā. Tertiū singlare
in h est q̄ sp ps. in codē loquit deo tāq̄ alloquēs scđe psone:
ꝛ h innarribilit p totū ps. except' trib⁹ vsib⁹ pmis. s. Beati in
maculati. Bti q̄ scrutant. ꝛ: Nō enī q̄ opant iniq̄tatē. q̄ q̄dē
tres versus sūt q̄si ꝓlog⁹ toti⁹ ps. Excipit etiā iste vsus vbi
dr: Declinate a me malig. in q̄ vsu loq̄t de deo: vt de tertia pso
na cū dicit: Et scrutabor mādata dei mei. in ceter' āt oīb⁹ sp lo
quit deo tāq̄ scđe psone: qđ nō fit i alijs ps. toti⁹ psalterij. im
mo frequent in codē ps. loquit psalmista deo q̄nqꝫ in tertia p
sona q̄nqꝫ in scđa: vt cū dic: De⁹ misereat nr̄i ꝛc. in quo vsu lo
quit deo in tertia psona. Et stati subdit: Ut cognoscam⁹ in ter
ra viā tuā. in secūda psona: ꝛ adhuc cōtingit q̄ nedū in codē
ps. h in codē vsu mutat modū loq̄ndi de tertia psona in secun
dā: vt cū dr: Dn̄i est sal⁹. ecce locutio i tertia psona. ꝛ seq̄t stati
in codē vsu. Et sup ꝑplm tuū bn̄dictio tua. vbi loq̄t deo in se
cūda psona. In h tn̄ pn̄ti ps. lꝫ sit maior numer⁹ vsuū q̄ i mul
tis ps. psalterij sil' iūct' cū i h ps. sint. clxxvj. vsus. nūq̄ tn̄ ps.
variat modū loq̄ndi ad deū. s. vt ei loq̄t i tertia psōa: h sp i se
cūda vt dictū ē: q̄ q̄dē singularitates nō debēt vacare a myste
rio sicut censeantur casualiter contingere seu preter intentum

Additio

actoris: presertim cum hic psalmista fm sententiam sanctorū
doctorum: vt habetur in glosa: quanto in superficie videtur
apertior: tanto mysteriorum altitudine est profundior. vnde
circa predicta aliquid videt dicendū. Et q̄tum ad pmū. s. de
octonario alphabetico in hoc ps. obfuato ꝑter rōnem my
mysticā q̄ in glo. cōiter habet. pōt alia rō assignari q̄ videtur
magis lr̄alis. s. q̄ qꝛ in hoc ps. generalit intēdit psalmista cō
ꝑhēdere vitā oīm in beatitudinē tēdētiū: tā actiuoꝝ q̄ cōtē
platiuoꝝ: ꝓut patet in pmis duob⁹ vsib⁹. s. Beati imaculati
ꝛc. Et bti q̄ scrutant ꝛc. Et fm expositionē postillator'. ꝛ cū
stat⁹ ppli isr̄litici q̄druplicit distinguebat. vt hr̄. j. ps. cxx
iiij. s. in domū isr̄l q̄tū ad. xij. trib⁹. ꝛ in domū aaron q̄tū ad
sacerdotes. ꝛ in domū leui q̄tū ad leuitas: ꝛ in timētes dn̄m
q̄tum ad cōuersos de gentilitate ad iudaismū: ꝓut ibidē ex
ponet: ꝛ q̄libet istoꝝ statuū poterat diuidi i duas ptes fꝫ du
os choros psallētiū ꝓut cōsueuit in ecclia fieri. Idcirco ps. i
q̄libet distīctiōe hui⁹ ps. posuit. viij. vsus: vt q̄libet ps pdi
ctoꝝ haberet in quolibet octonario vnū vsū: ꝛ h sub q̄libet
lr̄a alphabeti: ad designādū extēsionē huiusmodi doctrine p
totū corp⁹ politie fideliū sic alphabetū cōprehēdit oīa lr̄arū
elemēta. Q̄tū vero ad scđam ꝛ tertiā singularitatē vlteri⁹ vi
detur dicēdū. Ad cui⁹ euidētiā attēdendū ē q̄ ad pfectionē
vite actiue ꝛ cōtēplatiue: de q̄b⁹ in h ps. agit ꝓut postil. ex
ponit ꝛ bene: req̄rit deuotio q̄ ē act⁹ religiōis: ꝓut fm Tho.
in scđa scđe. q. lxxxij. articulo. ij. in cor. q. habetur. Ille enim
qui vitā actiuā hꝫ exercet oportet q̄ nō solum agat illa q̄ ad
huiusmodi vitā actiuā pertinēt: sed etiā vt talia deuote agat
scꝫ cū ꝓmptitudine volūtatis faciēdo illa in dei obsequiū.
vnde Exo. xxxv. Multitudo filiorum israel obtulit mēte ꝓm
ptissima atqꝫ deuota primitias deo. Idē dicēdū et fortius de
vita contēplatiua que magis consistit in mente. In hoc igit
psalmo agit psal. de actiuis ꝛ cōtemplatiuis nō solū inq̄tum
sunt simpliciter tales: sed inq̄tum sunt in vtraqꝫ vita deuoti:
quod facit ad perfectionem vtriusqꝫ vite: ꝛ quia deuotio fm
Hug. est feruor bone voluntatis quem mens cohibere nō va
lens certis manifestat indicijs. idcirco in hoc psal. ponit ps.
plurima signa exteriora ad deuotionē pertinentia in vtraqꝫ
vita. In vita enim actiua pertinet ad deuotū agere ea que ad
obsequiū

Universidad de ... Biblioteca

obsequiū diuinū ptinent .pmpte ꝛ expedite.de quo dicit: Uiam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri.similiter ꝛ talia agere gratāter ꝛ sine turbatione.de quo dicit: Paratus sum ꝛ nō sū turbatus vt custodiā ꝛc.similiter in vita cōtēplatiua ptinet ad denotum assiduitas vacandi diuinis:pšertim in tēporib⁹ in q̄bus homines cōmuniter cōsueuerūt quieti corporali ꝛ somno vacare.ꝛ de hoc dicit: Media nocte surgebā ad ɔfitēdū tibi. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer .ꝛ huiusmodi.similr ꝛ eleuatio manuū.de quo dicit: Et leuaui manus meas ad mandata tua.ꝛ .psternatio corpis in terra de q̄ dicit: Adhesit pauimento anima mea . similiter ꝛ fluxus lachrymarum:qui contingit sepe deuotis ex cōsideratiōe ꝓprie fragilitatis.ꝛ de hoc dicit: Exit⁹ aquarū deduxert oculi mei: ꝛ sic de multis alijs exterioribus q̄ significāt feruorē mēt .similiter ponit psal.aliqua in hoc psalmo intrinseca que ad deuotionē pertinent. vl' per modū cause:sicut est frequens meditatio in sacris scripturis.de quo dicit: Quō dilexi legē tuam dn̄e:tota die meditatio mea est. Et meditabor in mādat tuis q̄ dilexi.ꝛ sic de q̄pluribus. Ponit etiā alia q̄ pertinēt ad deuotionē per modū effectus:sicut est leticia spiritualis que sequitur deuotionē.dicit enī in collecta: Ipsa quoq sancta deuotio letificet. ꝛ de h̄ dicit : Letabor ego sup eloquia tua. Et q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua ꝛc .ꝛ sic de multis alijs ptinentibus ad p̄dicta q̄ causa breuitatis omittunt. Ex quibus deducit q frequētatio assidua tā in mēte q̄ in ore de lege diuina ꝛ de mādatis eius seu eloquijs iudicijs ꝛ testimonijs ꝛ huiusmodi pertinet ad deuotionem per modū cause.ꝛ ideo in quolibet versu hui⁹ ps̄.in q̄ p̄ncipaliter psal . intēdit agere de deuotione tā circa actiuos q̄ cōtēplatiuos: vt dictū est.merito ponitur aliq̄d p̄dictoꝝ qd̄ est singulare in h̄ psal . similr ꝛ alloq̄ deo semp in secūda psona videt ptinere ad deuotionē p modū effect⁹. Ille enī cui⁹ mēs feruet in famulatū seu obsequiū alicui⁹ semp videtur eū habere ante oculos q̄si principaliter constitutū ne deuiet a .pmptitudie obsequij ei⁹. vnde psal. Prouidebā dn̄o in ɔspectu meo sp. Qua propter in hoc primo octonario:qui quasi preambulū est ad sequētia in tribus primis versibus ostendit psal.de quibus intēdit. s. de viris actiuis ꝛ cōtēplatiuis quib⁹ beatitudo cōpetit in spe exponāt predicti v̄sus: vt in postil.excepto cū dicitur: In toto corde exquirūt eū.quod referendū est ad hoc q quis vitā suam ad dei seruitium ordinat:et p consequēs omnia que .ppter seip̄m agit virtualiter ordinantur in deum:quod pertinet ad deuotionem. vnde cum dicit in quarto versu. Tu mandasti manda.tua custo.nimis.reddit rationē p̄dictorum ac si ps̄.dicat deo.merito exquirend⁹ es in toto corde:q tu mandasti mandata tua custodiri nimis:qd̄ intelligendū est p̄ncipaliter de duobus mādatis charitatis :in q̄bus tota lex pendet ꝛ .pphete Mat.xxij. Mandauit enī de⁹. Deut.vj. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde . ī quo māifeste ostendit q ad pfectā dilectionē nō sufficit deū diligere: nisi ex toto corde diligatur . Similiter circa charitatē .pximi dic̄ Mat.xxij. Diliges .pximū tuū sicut teip̄m. vnde nō sufficit solū .pximum diligere nisi quis diligat eū sicut seip̄m. Ex quibus sequitur q in vtraq vita requirit deuotio vt sit pfecta. Cū em̄ q̄s diligit deū ex toto corde ꝛ ex tota sb̄stātia ꝛc. .pmpte ꝛ deuote eū diligit.silr q̄ .pximum sic seipsum diligit: .pmpta voluntate eū diligit.tali enī volūtate.s. .pmpta q̄libet seip̄m diligit vt cōmunit.ꝛ sic cū dicit: Custodiri nimis.li nimis nō significat plus q̄ oportet:sed modū iponit.s. vt non solum mandata p̄dicta custodiantur q̄tum ad materiā actus :sed etiā nimis.i.cum .pmptitudine affectus .put de⁹ mandauit mādata sua et dicta custodiri : vt dictū ē.ꝛ sic in hoc quarto versu ps̄. fūdat intētionē suā in lege diuina.s.q ad pfectionē vite spūal' tā actiue q̄ cōtēplatiue requirit deuotio qd̄ ē p̄ncipale intētū hui⁹ ps̄. ꝛ q talis custodia diuinoꝝ mādatoꝝ.s.p deuotionē est difficilis q vt dicit ph̄s ī li. Ethic. Operari iusta.s.ea q̄ iust⁹ operat nō est difficile:sed eo mō quo iust⁹ operat difficile est .s. q̄tuz ad iniustos.idcirco dic̄ in. v. v̄su. Utinā dirigant vie mee ꝛc .q. d. difficile est mihi vt talit cogitatiōes ꝛ opera mea dirigant ad custodiendas iustificatiōes tuas.s.modo p̄dicto: sed hoc opto seu desidero.ꝛ de hoc dic̄: Utinā dirigant ꝛc. Consequenter quia est alia difficultas ex parte mandatoꝝ:eo q sunt plurima presertim in lege veteri in q̄ mandata diuīa post duo p̄ncipalia predicta in magno numero fuerunt: vt patet ex decursu pentateuchi. ideo dicit in sexto v̄su: Tunc nō cōfundar cū .pspexero in omnib⁹ mandat tuis.s.q nō solū sim diligēs in operando seu contēplando deuote:sz etiā in .pspiciendo omnia mandata nullo pretermisso. Et quia iste due difficultates quarum vna est circa directionē viarum:ꝛ alia circa .psperionem mandatorum spectabat ps̄. vt per deū tollerent: idcirco ī vij. versu ex certitudine spei reddit gratias de vtroq .de p̄mo cum dicit: Confitebor tibi in directione cordis.s.q tu dirigis cor meū a quo vie mee .pcedūt.de scd̄o vero cū dicit : In eo q didici iudicia iusticie tue.hoc est: Confitebor tibi q a te adiutus didici iudicia iusticie tue:ꝛ sic possum .pspicere oīa mandata tua. Consequent ps̄.quasi iā a deo adiutus in p̄dict . in viij. versu dicit: Iustificatiōes tuas custodiā.offerēdo seu confidēs de dei adiutorio ad custodiendas iustificationes dei seu mandata:de quibus in exordio dixerat: Tu mandasti mandata tua dn̄e ꝛc. Sed q vt in eodē versu dictū fuit:ad pfectionē custodie mandatoꝝ dei requirit deuotio que intelligit in h̄ q dicit: Custodiri nimis.idcirco subdit in hoc. viij. versu . Non me derelinquas vsqquaq. ¶Circa qd̄ sciendū q vbi nos habemus: Non me derelinquas vsqquaq.littera hebraica habet: Non me derelinquas vsq nimis. Eadem enī dictio ponit hic in hebreo:que etiam in illo loco custodiri nimis supra dicto.ꝛ est sensus: Ego iustificationes tuas custodiā a te adiut⁹: vt dictū ē.ꝛ peto q nō me derelinquas.i.q me adiuues. Donec illas custodiam vsq nimis.i.vsq ad custodiam deuotaz: vt dictū est: Et sic optime concordat hoc qd̄ subdit in fine huius octonarij.cum dicit: Non me dereliquas vsq nimis. huic qd̄ dixerat in exordio allocutiōis ad deū. Tu mandasti mādata tua do.cus.nimis.

¶ In eo.psal. vbi dicitur in postil. Inquo corrigit.

Additio. ij. Distinctio postil.circa hūc ps̄.p octonarios ꝛ octonarioꝝ p versus.licet artificialis sit s̄m se:nō tn̄ correspōdet littere q̄ ad maiorē ptem: eo q mēbra distinctiōis tā generalis q̄ pticularis coincidunt inuicē. Et ideo melius videtur q requiratur ɔtinuatio cuiuslibet octonarij ad precedens.similiter ꝛ versuū cuiuslibet octonarij inter se nō exorbitando a principali materia quā intēdit ps̄.que est deuotio q̄ ad pfectionē vite spiritualis pertinet: vt dictum est. In hoc scd̄o octonario ps̄.agit de quibusdā ad deuotionem pertinentibus: quorum aliqua consistunt in actib⁹ exterioribus:et pertinent ad deuotionem dispositiue:quorum vnū est custodire sermones diuīos.s.mādata.ꝛ de h̄ dicit in p̄mo versu: In quo corrigit adolescētior viā suā ꝛc .q .d .qliter hō dispōit se ad custodiēda mādata diuīa nimis. de q̄ dixerat in primo octonario:quod optabat vt difficile.de q̄ dixit: Utinā dirigāt vie mee ꝛc. Ad qd̄ rn̄det: In custodiendo s̄mones tuos.ꝛ dixit:adolescētior.i.incipiēs tēdere ad vitā spūalē:q̄ ē sicut adolescēs ī vita corporali q̄ nōdū habet mēbra seu vires perfectas:requiritur etiā dispositiue ad predictā perfectionez deuotionis habendā intentio affectus ad exquirenda mandata.et de hoc dicit in secundo versu. In toto corde meo exquisiui te.quod dicitur ex toto corde .intelligitur ex intentione affect⁹ q̄ ɔsistit ī corde: et q tali affectu de⁹ nō subtrahit effectū. iō dixit : Ne repellas me ꝛc.i. idecēs ē vt me repellas q quādoq aliqua diligenter exquiruntur : et tamen incaute seruantur . ideo dicit in tertio versu . In corde meo abscondi eloquia tua vt non peccē tibi.hoc est dicere: Illa que exquisiui ex toto corde circa doctrinā mandatorum tuorum in ipso corde sunt abscondita seu recondita apud me non tantū in libro vt inde possim repellere tētationes.ideo subdit: Ut non peccem tibi. Consequenter quia ad perfectionem vite spiritualis predictam nō sufficit dispositio humana:sed requirit auctoritas diuīa. ideo dicit in quarto versu: Benedictus es domine:doce me iustificationes tuas.id est per infusionez tue benedictionis doce me iustificationes tuas.id est da mihi doctrinam fidei per quam iustificer.de qua Abach. ij. Iustus in fide sua viuit. Nec obstat q in precedenti octonario dixerat: didici iudicia iustificationis tue.quia in hoc psal.sepe petit quod habet:quod pertinet ad feruorem mentis:et quia ad maiorem confirmationem seu habituationem diuine doctrine in mente requiritur repetitio eiusdem et prolatio per verba vt menti tenacius infigat. idcirco in quinto versu dicit: In labijs meis pronunciaui oīa iudicia oris tui.ꝛ q per talē frequētationē ꝛ ɔfirmatiōez habitualē sequit delectatio in ope: q̄ perficit operationez s̄z philosophū.idcirco in sexto versu dicit: In via testimoniorum tuorum delectatus sum ꝛc . Ex qua quidem delectatione sequit q homo continuat talia in quibus delectatur . idcirco subdit q in vtraq vita iam delectatus frequētat operationes ad eā pertinentes. vnde de actiua dicit: In mādatis tuis exercebor ꝛc. Exercitium enim mandatorum ad actiuam pertinet sicut ꝛ meditatio eorum ad contēplatiuam.ꝛ ideo subdit: In iustificationibus tuis meditabor. Ex dictis in additionibus horuz duorum octonarioꝝ:ꝛ etiā ex contentis vlteri⁹ in postilla potest lector reducere cetera in hoc ps̄. contenta ad propositum predictū.s.ad excitandū deuotionē mentis in vtraq vita predictarū:ꝛ ideo discurrere p singula quantū ad hoc omitto ad vitandum prolixitatem.

¶ In eodem ps̄.cxviij. vbi dicit in postilla: Retribue.

Additio. iij. Non potest homo ex sola virtute naturali aliquod opus facere p qd̄ mereatur de ɔdigno nec de ɔgruo q deus det sibi gratiā:q ipsa preparatio ad gratiā habitualē nō est ex sola virtute naturali. Presupponit enī aliqd̄ auxilium gratuitū ex parte dei interi⁹ animā mouentis siue bonū propositū inspirant: licet tale auxilium non sit p donum habituale. vt Tho.prima scd̄e.q.cix. arti. vj.in corpore.q. vnde Glo.sup istud verbum psal. Retribue seruo tuo dicit: Non vtiq .p meritis bonis redde:sed retribue.i.iterum ꝛ iterum da. vel .p malis meis retribue bonū: quoniā ante fidem non debetur homini nisi mala .p malis.retribuit autē deus p gratiam bona pro malis.hec in glo. Ex q̄ patet q retribue in hoc loco non intelligit per modum meriti cuiuscunq:sed cū dicit retributio cum mala reddunt pro bonis s̄m illud ps̄. Retribuentes mala pro bonis detrahebant mihi ꝛc. Eadem ratione possit dici retributio cum bonum datur pro malo:prout etiā in glo.habet:ꝛ sic intelligitur in .pposito.cum dicit: Retribue seruo tuo.i. homini qui seru⁹ dei est s̄m creationē.retribue ei etiam nihil boni merenti gratiā tuaz per quā viuificet.

¶ In eodem ps̄. vbi dicitur in postilla: Increpasti.

Additio. iiij. Humilitas nec aliqua dispositio seu virtus pure humana nō est p̄me gratie meritoria:prout dictū fuit in p̄cedenti additione: nec eadē ratione de⁹ supbis resistit:qua humilib⁹ dat gratiā. Nam superbis resistit ex iusticia:humilib⁹ dat gratiā p misericordiā.

¶ In eodem psal. Memor esto. vbi dicitur in postilla: Honor tenuit me ꝛc.

Additio. v. Melius videt iste versus exponēdus s̄m glo.s. vt in hoc ostendat virt⁹ pietatis que in sancto viro q̄nq tanta est vt magis doleat alienā culpam q̄ suā contumeliā.ꝛ de hoc apls.ij. Cor.xj. Quis infirmatur ꝛ ego non infirmor. Et s̄m hanc sententiā iste versus continuatur cū precedenti sic. Dixerat enim: Memor fui iudiciorum tuoꝝ ꝛ consolatus sum.in quo apparet q iustus in pena inflicta reprobis s̄m iudicium diuinum est consolatus eo modo quo dicit in psal. Letabitur iustus cum viderit vindictam. vnde ne intelligeret q iusto culpa peccatoꝝ placeat.iō subdit: Defectio tenuit me.i.de hoc q peccatores derelinquūt legem diuinā:quod ptinet ad culpam:ꝛ quia q̄nq huiusmodi peccatores derelinquētes legem diuinā tolerant in hac vita:ꝛ eoꝝ punitio reseruat in futura:in qua iustificatiōes dei magni relucent.ideo subdit: Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco peregrinationis mee. Cuius sensus est: Licz de culpa delinquentiū doleam: vt dictum est: gaudeo tamē in loco peregrinationis mee.i.in hoc seculo ɔsiderans iustificationes tuas in alia vita:ꝛ ideo Cantabiles mihi sunt.i. delectabiles.

¶ In eodē ps̄. vbi dicit in postilla: Hec facta est mihi.

Additio. vj. Hoc pronomē hec cū dicit: Hec facta est mihi:nō est plurale neutri gener: q si sic debuisset dicere: Hec facta sunt mihi: vnde oportet dicere q hec .pnomen sit fe.ge.in singulari. vn̄ s̄m glo.refert ad hoc quod dixerat in p̄cedenti versu: Memor fui nocte nomīs tui domine: vbi pro nocte intelligit locus pegrinationis:de q̄ in precedenti versu dixerat:in quo ɔtingunt multe aduersitates ꝛ miserie in quib⁹ vir sanctus debet esse memor nois dei ꝛ custodire legem eius. vnde ps̄.quasi reddens deo gratias de aduersitatibus ꝛ miserijs hui⁹ peregrinatiōis per quas iust⁹ reprimit a superbiendo dicit: Hec facta est mihi.i.hec nox tribulationis facta est mihi a te deus. Quia iustificatiōes tuas exquisiui.i. vt iustificationes tuas exquirā eo modo quo dicitur in sequentib⁹: Bonū mihi q humiliasti me vt discam iustificationes tuas ꝛc.

¶ In eodem psal. In eternum vbi dicitur in postilla: Ordinatione tua perseuerant dies.

Additio. vij. Ubi translatio nostra habet: Ordinatione tua pseuerant dies. hebraica lr̄a habet: Ordinationi tue pseuerant hodie ꝛc.ꝛ cōtinuat cum precedentib⁹ ꝛ sequentib⁹ s̄m quosdā hebreoꝝ expositores sic: Dixit enī ps̄. In eternū dn̄e verbū tuū pmanet in celo. In quo intelligitur q celestia corpora que verbo dn̄i firmata sunt:manent in eternū.s.aperte post s̄m suā substantiā. Silr ꝛ cū dicit: In generatione ꝛ generationē veritas tua:intelligitur q in istis inferiorib⁹ remanet veritas dn̄i:p quam subsistunt p successionē generationū adinuicē.sub q̄bus generationib⁹ sibi succedentib⁹ terra que est q̄si centrū vniuersi fundata pmanet.ꝛ de hoc dixit: Fundasti terraz ꝛ pmanet:ꝛ q tam celestia corpora quo ad indiuidua q̄ inferiora q̄ ad species habent ppetuitatē durationis iuxta diuinam ordinationē.idcirco dicit: Ordinationi tue pseuerant hodie.q.d.celestia simul ꝛ terrestria vsq hodie seruāt ordinationē tuam:eo q omia seruiūt tibi: Et q ex huiusmodi pseuerātie ppetuitate aliqui possent errare: estimantes q talia entia fuissent ab eterno:sicut multi gentiles philosophātes estimauerāt:eo q mundū incepisse nō potest demōstratiue .pbari.idcirco subdit: Nisi q lex tua meditatio mea est:tunc forte perissem ī humilitate mea.q.d.ex pseuerantia durationis creaturarū sub vno ordine potuissem in humilitate mea.s.in fragilitate intellectus mei perire.s.errare. Nisi q lex tua meditatio mea est. In lege enī diuina.s.mosaica moyses .pphetando de p̄teritis .put dicit: Grego.in Omel.dixit. In p̄ncipio creauit deus celum ꝛ terrā:in quo nouitas mundi apte tradit. vnde licet in eternū.s.in perpetuū celū duret:sicut ꝛ terra fundata pmaneat:non tamen ab eterno fuerunt:testante lege diuina oppositum: vt dictum est ꝛc.

¶ In eodem: Quomodo dilexi: vbi dicit in postilla. Quia in eternum mihi est.

Additio. viij. De lege cōmuni nemini imprimit mandatū diuinū inseparabiliter: cū quilibet viator p pctm̄ possit separari a deo ꝛ a mandatis ei⁹. vnde cū dicit: Quia in eternū mihi est:meli⁹ exponit vt intelligat q fidelis interpretat mandatū diuinū vt ad eternitatē sibi valeat. Iude⁹ aūt seu heretic⁹ interp̄tat mādata dei referēdo ea ad p̄mia tp̄alia. vnde in h̄ fidelis efficit mag' prudens:ꝛ in ei⁹ psona .pprie dicit: Sup inimicos meos prudentem me fecisti mādato tuo:q in eternū mihi est: rōne p̄dicta.

¶ Consequnter qd̄ d: Sup oēs docentes me intellexi:nō videtur intelligēdū de h̄ q discipul⁹ aliq̄n trāscendit mgr̄m p pspicuitatē ingenij seu assiduitatē studij: vt postil. dicit:quia h̄ cōmune est tam fidelib⁹ q̄ infidelib⁹:sed h̄ ɔuenienter posset referri ad scribas ꝛ phariseos:q̄ sup cathedrā moysi sedētes vt Matth. xxiij.legem dei videbant docere:ꝛ tn̄ sup tales fideles intelligit q̄ non in lr̄a sed in spiritu quiescit. vn̄ dicit: Quia mandata tua meditatio mea est.meditatio enim .pprie est illoꝝ q̄ intrinsec⁹ sunt vt spiritualia.qd̄ autē sequit: Sup senes intellexi:intelligendū est in psona fideliū:q̄ p tempoꝝ successionē plura explicite cognoscūt de his q̄ ad fidē ptinet q̄ antiqui implicite talia cognoscebāt in fide antiquoꝝ. Potest etiā intelligi de populo noue leg:q̄ iunior est respectu iudaici senioris: vnde posset dici .pplis nouus q sup seniores.s. antiquitate tp̄is intellexit:q mandata dei quesiuit non mandata hominū:sicut ille de q̄bus Esa. dicit: Erat timor dei ꝛc.

¶ In eodem: Feci iudicium: vbi dicit in postilla: Non tradas me.i.tradi permittas.

Additio. ix. Hoc quod dicit: Non tradas me calumniantib⁹ me:planius posset intelligi de prauis hominib⁹ qui calūniant cōmuniter eos q̄ iudiciū seu iusticiā psequunt seu iudicialiter exercēs: vt freq̄nter p experientiā habet. vnde Matth. v. Beati q̄ psecutionē patiunt propter iusticiā. vnde in psona taliū ps̄. orat ne tradantur hmōi hoib⁹ calūniantib⁹ protegēdo eos in hac vita vl' eos ad aliā pducendo a talib⁹ calūnijs imunes.

Replica. In ps̄. Beati imaculati: non variantur multū postillator ꝛ Burgē.nisi in applicatione q̄ nō variat veritatē. Sed circa illā partē: Retribue. dicit postil. q homo ex naturali virtute pt mereri de ɔgruo: quo facto qd̄ in se est petit deū vt retribuat grām qua mereri valeat de condigno. Burgē. ɔtradicit ex opinione.s. Tho.prima scd̄e.q.cix. Hic dico q de merito ɔgrui ꝛ ɔdigni grandis restat disputatio Sco. ɔtra Tho. Nō enī min⁹ rn̄det de⁹ homini p virtutem naturalē habenti bonū vsum liberi arbitrij q̄ angelo. Sed angelo in prima morula existenti in beatitudine naturali:que nihil est nisi bon⁹ vsus rationis: respōdit deus per collationē gratie in secunda morula:igitur ꝛ homini. Nec oportet huiusmodi vsum precedere aliquod donum gratuitum vel dispositionē gratuitam: sed solum gratis datum que continetur sub naturali facultate:que patent p magistrū li. ij. di. iij. ꝛ. iiij. vide ibi Sco. q hic disputare de h̄ nō ptinet ad sensum litteralē in .pposito quesitū ꝛc.

a Canticū graduū. Aug⁹. Beatitudinē quā superior psalm⁹ vnita varietate meritorum cantauit. isti sequētes psalmi ordinat̄ .xv. gradib⁹ tam psalmo℞ ꝙ merito℞ in sacramētū veteris ꝛ noui testamenti explicāt. Septenari⁹ ad vet⁹ ꝑter sabbatū. Octonari⁹ ad nouū. pres nanq̧ veteris testa. hebdoadi. i. septenario seruiebāt: Obseruabāt enī septimum diem. i. sabbatū. Septimaꝫ septimanā. Septimum mensem. Septimū annū: ꝛ septimū annū septime decadis: ꝙ iubile⁹ d̄r. Pres vo noui testa. ogdoadi fruūt. i. octonario: q̄ꝛ seruāt octauā diē: ꝙ dñica d̄r: ꝛ octauas martyrum: ꝛ octauā resurrectiōis expectāt. Idēq̧ p octonariū ꝛ septenariū duo testamēta
Eccs.xi.a designant̄. vñ salomon. Da partes septē necnon ꝛ octo. Quindecim ḡ graduuꝫ fit distinctio: vt p hoc significetur duo℞ testamēto℞ doctrina in his gradib⁹ cōtineri. Et sunt hic q̄ndecim grad⁹ sicut in tēplo salomonis totidē erant grad⁹ quib⁹ ascendebat̄ in tēplū: qđ est figura celest̄ templi: ad qđ his gradib⁹ ascēdit̄. hec est scala iacob. Au
Gen.28.c g⁹. In scalis enī vidit iacob angelos ascēdentes ꝛ descendentes. Hi sunt sp̄uales doctores: ꝙ p hos merito℞ grad⁹ q̄si p quasdā interscalaria ascēdendo ꝓficiūt vsq̧ ad intellectū sp̄ualiū. Et q̄ñ descentes paruulis se cōtemperāt nō cadentes. Cadit enī ꝙ deficit. descēdit ꝙ se contemperat paruulis. Cecidit adam p supbiā intumescens. descēdit christ⁹ p misericordiā paruulis ꝯdescēdens. Sic ꝛ sui p humilitatē descendūt: nō p supbiā cadūt. vñ Apl's:
2.Cor.5.c. Siue enī mente excedim⁹ deo siue sobrij sum⁹ vob̄ ꝛc. His ḡ gradib⁹ in offenso pede mētis ascendit̄ atq̧ descendit̄. Aug⁹. Canti. gra. Gradnum nomen ambiguū apud nos: q̄ꝛ grad⁹ dicim⁹ ascēdentiū ꝛ descēdētiū. Apud grecos certū: ꝙ ascēdentiū tm̄ sūt gd⁹. Ascēdens ḡ iust⁹ loquit̄. Ascēsus fit ī
Ps.83. corde. vñ alibi: Ascensiōes in corde suo disposuit a cōualle ploratiōis in illud qđ oculus nō vidit et in cor hoīs nō ascēdit. p verbū ca. fa. qđ descēdit: vt p ipm̄ nos ascēderem⁹. verbū enī caro factū bibēs calicē passiōis: factū est nobis vallis ploratiōis manens apud deū est mons ascēsiōis. Sic enī descēdit ad te vt maneret apđ se: descēdit ad te vt fieret tibi vallis ploratiōis. Mansit in se: vt eēt tibi mons ad quē ascēderes. Ab exēplo ḡ humiliatiōis ei⁹ ascendat̄ ad voluntat̄ ꝛ altitudinē deitatis ipi⁹.

Aug⁹. Prim⁹ grad⁹ a malis seculi exire: ꝛ vniuerse vanitati renūciare. Cas. Initiū ꝑfect⁹ ē car
Deu.21.c nalia vitia relinquere: ꝛ dño supplicare: vñ in veteri lege q̄ñ emebat̄ mancipiū gentile: radebant̄ vngues ei⁹ ꝛ capilli tondebant̄: q̄ꝛ oportet vanitateꝫ quāq̧ exuere: vt dei obsequio mancipetur. Cas. Hic abrenūciatiōe seculi q̄busdā gradib⁹ merito℞ ad pfectā ꝛ eternā ꝑuenit̄ charitatem: ꝙ in summo locata est.

Psal. CXIX

b Ad dominū. Cas. Primo ascendere incipiens: q̄ꝛ multos inuenit obsistētes a linguis eo℞ petit liberari. Scđo de ꝑmixtione malo℞ cōquerit̄ ibi: Heu mihi. c Domine libera. Cū incipit homo ascendere. i. cū cogitat ꝑficere cōtempto seculo soli herens deo: incipit pati linguas aduersantiū. i. detrahētiū: ꝛ qđ graui⁹ q̄si ꝯsulēdo a salute auertentiū. has ꝙ nō patit̄ nōdum ꝑficere conat̄. Ascēsur⁹ ergo p̄mo ꝯtra eas precat̄: Dñe libera. d Quid detur tibi. Cas. More nimis cogitantis hesitat: ꝛ querit remedium. Quid tibi detur: aut quid apponat̄. Duo verba posuit dari et apponi. Sagitte dantur in acyma. carbones apponuntur quasi in consolationem.

Sagitte

ꝙ quia spirituales gradus sunt.

a Canticū graduū. CXIX

b Ad dominum cum tribu a
ꝙ peccatis. b ꝙ vt me educeret.
larer clamaui: et exau/
a ꝙ cōstituēdo ad gradus ascēdēdi vbi orat cōtra linguas detrahētiū. dicēs: b ꝙ iam ergo o.
c diuit me. Domine libera aniam b
a ꝙ h talia cōuersō mox occurrūt: vñ p̄m⁹ hō corruit. ꝙ q̄ iniq̄ suadēt. b ꝙ q̄ specie cōsulēdi nocet.
meam a labijs iniquis: et a lin/ c
a ꝙ sed q̄si exercens istum dicit ei dominus.
d gua dolosa. Quid det̄ tibi aut d
a ꝙ q̄. i. ex munias. b ꝙ .i. cōtra. c ꝙ q̄ iniq̄ suadet.
quid apponatur tibi: ad linguā

Ad dñm cū tri. cla. Huic psal. premittit̄ talis titulus in hebreo: Canticū graduuꝫ: ꝛ similr in alijs q̄ttuordecim sequētib⁹: sed in aliq̄bus eo℞ fit aliq̄ additio vt videbit̄. Dicunt̄ autem isti q̄ndecim ps̄. cantica graduū fm̄ doctores hebreos ꝛ latinos: eo ꝙ in ascēsu tēpli ꝙ erat p q̄ndecim grad⁹ cantabant̄ a sacerdotib⁹ ꝛ leuitis. p̄mus ps̄. in p̄mo gradu. ꝛ scđs in scđo: ꝛ sic de alijs. Sed vtrū isti ps̄. ad h̄ fuerint facti varie dicit̄: Dicūt enī aliq̄ ꝙ dauid ꝙ p̄cepit salomoni edificare templū: ꝛ tradidit ei descriptionē templi ꝛ porticuū: ꝛ p ꝯsequens graduuꝫ. vt habet̄ † 3.re.17.
j. Paral. xxviij. fecit psalmos istos ad decantā- † Jone.2.a
dū in gradib⁹ modo p̄dicto. Dicūt etiā ꝙ p ascēsum graduū corpaliū intelligit̄ ascēsus in gradibus virtutū: ꝙ tangunt̄ in psalmis istis gradatī ascēdendo. Sed ꝯtra p̄mū videt̄ esse: q̄ꝛ tertius ps̄. q̄nt⁹: duodecim⁹ ꝛ q̄rtusdecim⁹: intitulant̄ a dauid sic: Canticū graduū dauid. similr octauus a salomone sic: Canticū graduū salomonis vel salomoni. Ceteri aūt oēs intitulant̄ sine tali additione sic: Canticū graduū. Et ex tali variatione intitulationis videt̄ ꝙ nō omēs facti sunt a dauid: sed solū illi ꝙ ab eo sunt intitulati: nisi appareat aliunde ꝙ dauid fecerit: sicut dicet̄. j. de aliquib⁹ ps̄. ꝛ ꝙ octau⁹ fact⁹ sit a salomone. ceteri vero ab aliq̄bus alijs sp̄ū ꝓphetie hn̄tib⁹: quo℞ nomina sunt ignota. Et ex hoc sequit̄ ꝙ non fuerūt facti a dauid vt decantarent̄ mō supradicto. Contra scđm dictū videt̄ esse ꝙ ita altus gradus virtutis ponit̄ in primo psal. sicut in aliquo sequentiū fm̄ expositionem eo℞ qua exponūt illud: Heu mihi quia incolat⁹ meus ꝑlongat⁹ est: quod exponūt de homine sic ꝑfecto ꝙ ex desiderio vite celestis vita presens ei efficitur tediosa: quod est maxime perfectionis in vita p̄senti. fm̄ ꝙ dicebat Paulus de seipo Phil. j. Desideriū habens dissolui ꝛ esse cum christo. Nec ordo istorū psalmorū ostendit talem ordinē graduū virtutū: litterā ip̄o℞ considerāti. Igit̄ propter predicta ꝛ similia saluo meliori iudicio videt̄ mihi dicendū: ꝙ omēs isti ps̄. nō fuerūt facti ab eodeꝫ auctore: nec ad hoc vt decantarent̄ in gradibus modo predicto: sed aliquis vel aliqui de sacerdotibus seu cantoribus deuotis psalmos istos ab alijs factos ordinauerunt decantari in solennibus dieb⁹ modo predicto ascendendo gradus templi: sicut beatus Grego. qui ordinauit officium ecclesiasticū psalmos a dauid factos: ꝛ alijs antiquis applicauit ad diuersa festa: q̄ꝛ aliq̄ decantant̄ in festis apostolo℞: alij in festis virginum: ꝛ sic de alijs. ꝛ aliq̄ādo ex modica conuenientia: sicut Benedic. scđo appropriat̄ angelis ex illo versu: Qui facit angelos suos spiritus ꝛc. ꝛ ideo intendo primo exponere psalmos istos litteraliter fm̄ modicitateꝫ intellectus mei: postea in fine aliquid addere breuiter de mystica expositione: Ad dominū cum tribularer. Ex titulo hui⁹ psal. supra posito nō apparet eius auctor. De materia vero eius dicit Ra. Sa. ꝙ est oratio pro liberatiōe populi israel a tribulatione captiuitatis in qua nūc sunt per orbeꝫ dispersi: a qua expectant iudei per messiam futurū liberari. cuius autē oratio sit: nō dicit: sed supponit ꝙ sit facta ab aliquo sancto spiritū dei habente. qđ verū est: sed primum eius dictū est falsuꝫ: quia aduētus christi iam transijt in preteritū sicut frequēter dictum est. ꝑpter quod videtur mihi melius dicendum ꝙ sit oratio alicuius sancti viri quicūq̧ fuerit ꝑ liberatione populi israel de captiuitate babylonica: pro qua multi illius temporis psalmos ꝛ orationes fecerunt. vt patet de Dañ. ix. ca. ꝛ in h̄ libro psalmoꝫ in pluribus locis. Et fm̄ hoc psal. iste in tres partes diuiditur: quia primo petitur dicta liberatio. scđo p̄dicit̄ babylonio℞ punitio. ibi: Quid detur tibi. tertio plangitur liberationis dilatio. ibi: Heu mihi. Circa primum sciendū ꝙ gratitudo de bn̄ficio p̄terito est dispositio ad impetrandum futurū. ꝑpter qđ psalmista in p̄sona populi israel tanq̄ꝫ gratus recognoscit p̄teritū bn̄ficiū. dicēs: Ad dñm cū tribularer clamaui ꝛc. qđ ꝯuenient̄ intelligit̄ de tribulatiōe quā passus fuit ꝑpl's p sennacherib ante captiuitatē babylonicaꝫ: ꝑ q̄ Ezechias rex ꝛ Esaias ꝓpha ꝛ ꝑpl's clamauerūt ad dñm ꝛ exauditi fuerūt: q̄ꝛ dñs misit angelū suū ꝛ percussit in castris sennacherib centū octogintaq̧ milia bellato℞: ꝑpter quod cōpulsus fuit fugere ad terrā suā vbi interfect⁹ fuit a filijs suis. vt habet̄ iiij. Reg. xix. Cōsequēter ps̄. petit liberationē de captiuitate babylonica in p̄sona populi captiui. dicens: b Dñe libera aīam meā a labijs iniquis. babylonio℞ ꝙ inique blasphemabāt deum. dicentes iudeis: ꝙ deus eo℞ erat impotens ad liberandū eos de manibus suis: ꝛ tales diuine iniurie mag̃ grauabāt deuotos ꝙ ꝓprie. c Et a lingua do. q̄ꝛ babylonij frequēter imponebāt eis falsa: vt sic dolose extorquerēt eoꝫ bona. d Quid det̄. Hic predicit̄ babylonio℞ punitio que facta fuit postea p Cyrū ꝛ Dariū destruētes ciuitatē babylonicā ꝛ occidētes populū. vt hr̄ Dañ. v. ꝛ h̄ est qđ dicit ps̄. ꝯuertens verbū suum ad populū babylonicū. Quid det̄ tibi aut quid apponat̄ tibi ad linguā dolosaꝫ. i. que pena inferet̄ tibi ad puniendū pctā lingue tue p̄dicta: ꝛ rūdet:

Sagitte

a Sagitte. Aug⁹. Verbis dei sagittat̄ cor ad amorem dei:
Cant.2.a vt fiat in eo vuln⁹ amoris nō liuoris. vñ: Vulnerasti cor meū charitate. Carbones vero sunt exēpla iniquo℞ ꝯuerso℞ ad deū: ꝙ bene dicunt̄ carbones: ꝙ de mortuis reuiuiscunt igne charitat̄ calefacti: ꝛ suo exēplo alios accendunt vt viuāt. hi bene post sagittas apponunt̄: q̄ꝛ post exhortatiōem verbo℞ exemplis agendū est. vt qđ verbis accepit: credat se posse: cū multi delicati etiā senes iam impleuerūt: ꝛ si multū peccauerūt: eo ampli⁹ amauerūt. hec exēpla deuastādo ad desolationē ducūt carnales cogitationes et seculares amores: vt sit pur⁹ loc⁹ edificio dei. b Heu mihi. Cas. secūdo de incolatu ꝛ ꝑmixtiōe malorū ꝯquerit̄. Cas. Acceptis sagitt̄ ꝛ carbonib⁹ fact⁹ triticū nondū est in horreo sed ī area: vbi multa palea premitur. videns ergo multa mala ꝙ antē nō viderat: clamat: heu mihi. Multi homini apparēt mali: nisi factus sit bon⁹. Cū enī creuit herba ꝛ fructū fecit: apparuerūt ziȝania. c Prolongatus. Cas. ꝛ si breue temp⁹ desiderio nimio longū videt̄. d Cedar. Cas. Fili⁹ hismaelis vnde saraceni descenderūt ꝙ veri⁹ ab agar dicerent̄ agareni: sed a sara digniori ꝛ libera sibi nomen vendicauerūt: quo℞ vterq̧ in tabernaculis legit̄ habitasse. Cassio. Tabernacl'a hismael recte cedar dicta sunt. cedar ad hismael ꝑtinet. Aug⁹. Isaac ergo cū hismael est. i. sp̄uales cū carnalib⁹ filijs ancille: a q̄bus ꝛ patiunt̄. Aug⁹. Vel fm̄ interp̄tationē nois. Cedar enī interp̄tat̄ tenebre. Et est. Cū habitantib⁹ cedar. i. cū habitātib⁹ tenebras: sed nō ē obscurat⁹ ab eis. et est idē sensus. Per hoc notat̄: q̄ꝛ nō est dimittēda vnitas: si nūc mali a bonis nō pñt separari: ferēdi sunt. e Aia. Aug⁹. ne putes corporalē peregrinationē. a deo anīa pegrinat̄ si terram amat. f Cū his ꝙ oderūt. Cas. multū. nō solū longus: sed ꝛ grauis incolat⁹: q̄ꝛ cū his ꝙ oderūt pacē.

Canticū

a ꝙ verba dei. ꝙ subiecit sue interrogationi. ipse vel dominus dicens:
a dolosam. Sagitte potentis acu/ a
a ꝙ exemplis cōuerso℞ ad deū. b ꝙ vl' vastatorijs quod est idem.
te: cū carbonibus desolatorijs. b
a ꝙ Q. accepi sagittas ꝛ car. sꝫ adhuc int̄ malos sum: ꝛ io. b ꝙ Aug⁹. pegrinatio hui⁹ seculi.
b Heu mihi: quia incolat⁹ meus c
a ꝙ Aug⁹. cur inde gemis: q̄ꝛ nō cum bonis.
b ꝙ vel in tabernaculis.
c prolongatus est: habitaui cū ha/ d
a ꝙ tenebre. b ꝙ cū malis ꝛ diu. ꝙ cur cū illis doles esse. ꝙ q̄ꝛ multū incol. ꝛc.
d bitantibus cedar: multum inco/
a ꝙ habitaui cū habi. vel cū taber. ce. ꝛ ꝛc.
b ꝙ qui conscindūt vnitatem catholicam.
e f la fuit anīa mea. Cūm his ꝙ ōde e
a ꝙ Cas. seruāo vnitatē: nō irat⁹ nō turbulēt⁹: ꝛ cū ꝓhiberē a mal bona loquēs: obstiari ip[illegible]nabāt.
runt pacē eraꝫ pacific⁹: cū loque/ f g h
bar illis impugnabāt me grat̄. i

Nico. de lyra

a Sagitte potent̄ acute. i. populi persarū ꝛ medo℞: qui sagittis interfecerūt populū babylonicū. fm̄ ꝙ d̄: Esa. xiij. Suscitabo sup eos medos ꝙ argentū nō querāt ꝛ aurum nō velint: sed sagittis interficient paruulos ꝛc. vel aliter: Sagitte potentis. i. ipi⁹ dei omipotent̄: cui⁹ perse ꝛ medi fuerunt instrumenta ad puniendū babylonis peccata. b Cum carbonib⁹ desola. q̄ꝛ incenderūt babylonē: ꝛ facta est ita desolata ꝙ nō habitat̄ ab hoībus: sed a feris ꝛ venenosis anialib⁹. fm̄ ꝙ p̄dixit Esa. xiij. de babylone: Non habitabit̄ vsq̧ in finem. ꝛ sequit̄: Sed habitabūt isti bestie ꝛ dom⁹ eo℞ replebūtur draconib⁹. In transla. Hiero. ꝛ in hebreo habet̄: Cū carbonib⁹ iunipero℞: qui diu ꝯseruāt ignē. s. p annū: vt dicit̄ in libro ꝙ vocat̄ catholicon: q̄ñ carbones isti suis cinerib⁹ sunt operti. vñ dicit̄ iuniper⁹ a gigno gignis: ꝛ pyr qđ ignis: quasi gignens ignē. Et vt dicit Ra. Sa. p hoc intelligit̄ ignis gehēne inextinguibilis in ꝙ puniūtur babylonij: ꝙ fuerunt idolatre pessimi. c Heu mihi. Hic ꝯsequēter plāgit̄ predicte liberationis dilatio. cū dicit̄ in p̄sona ꝑpli in babylonia detenti: Heu mihi: q̄ꝛ incolat⁹ me⁹. i. mora mea in terra aliena. vnđ in hebreo ꝛ trāsla. Hiero. habet̄: Peregrinatio mea ꝑlongata est. valde enī tristabile est populo fideli cum idolatris diu morari: ꝛ maxime in eo℞ seruitute. d Habitaui cum habitantib⁹ cedar. i. cū habitātib⁹ in terra cedar: ꝙ fuit filius hismael: Gen. xxv. de quo hismaele ꝑ se et sua posteritate dicit̄ Gen. xvj. Hic erit ferus homo: man⁹ eius cōtra omēs ꝛc. et p istos intelligunt̄ babylonij: qui cōtra filios israel fuerūt crudeles ꝛ duri. ideo replicat̄ planctus de mora cū ipsis. cū subditur: Multū incola fuit aīa mea: cuius etiaꝫ causa replicat̄. cum subdit̄: e Cū his ꝙ oderunt pacē. i. cum babylonijs rōnibus dictis. f Eram pacific⁹. nō reddendo eis iniurias ꝓ iniurijs. g Cū loquebar illis. modeste ꝛ rōnabiliter. h Impugnabant me calumnijs. i Gratis. i. sine causa.
Moraliter potest exponi psal. iste de quolibet fideli existēte in tribulatione corporali seu spiritnali ex demonū tentatione a qua petit deuote liberari: ꝛ ꝙ demones arceant̄ ab impugnatione

pugnatione

pugnatione fideliū in gehēnam retrusi: et suspirat ꝓ dilatione sui remedij.

Ps. CXIX.

Moraliter.

Ad dñm cū tribularer. Psalmus iste fm̄ sensum litteralē est oratio viri sancti: cuius nomē ignoratur pro liberatione populi de captiuitate babylonica pro qua multi sancti temporis illius fecerūt psalmos: vt dictū est supra. Moraliter esse potest oratio alicuius fidelis: relapsi tamen per peccatū in seruitutem demonis in qua petit iteruꝫ liberari. dicēs: Ad dominū cū tribularer. prius. Clamaui ꝛ exaudiuit me. liberando de peccati seruitute: sed q̄ꝛ sum relapsus: iterum clamo ad eū dicens: O dñe libera animā meam a labijs iniquis ꝛc. scꝫ demonum sub specie boni malum suggerētium. Et quoniam ex sua malicia crescit eorum pena. subditur: Quid detur tibi ꝛc. scꝫ ꝓ tali dolositate. ꝛ subditur responsio: Sagitte potētis acute. id est sententie dei cōtra te. Cum carbonibus. gehenne. Et quoniam insultus demonuꝫ est valde grauis ad sustinēdum. subdit̄: Heu mihi quia incolatus meus. ī hoc mundo. Prolongatus est. cū tali bello. Et quoniā nō solum demones: sed etiam homines mali qui sunt eorum ministri impellūt ad peccatuꝫ. ideo subditur: Habitaui cum habitantibus cedar. qui interpretat̄ tenebre: ꝛ significat homīes malos peccatis obtenebratos. de quibus adhuc subditur: Cum his qui oderūt pacem eram pacificus. eorum molestias in patiētia tolerādo. Cum loq̄bar illis. modeste. Impugnabāt me gratis. i. sine causa.

In ps̄. cxix. Ad dominū cum tribularer ꝛc. vbi dicit̄ in postilla. Et ex tali variatione intitulationis.

Additio. j.

De auctoritate horum canticorū. s. graduum idem videt̄ dicendū sicut de ceteris psal. quorum actor est dauid: licꝫ aliqui ei nō intitulantur: imo videant̄ intitulari alijs: vt frequēter. s̄. dictū est: ꝛ nōnullis rationibus ꝑsuasum: vnde nō oportet amplius his imorari. De significatione autē huius tituli cum dicit: Canticū graduum quidam de antiquis expositoribus hebreorū dicunt: et forte probabiliter ꝙ hoc designat quandā speciem cant⁹: qui eleuando vocem gradatim decantabatur: et inde fuerunt ista cantica appropriata ad ascēsuꝫ templi qui erat per .xv. grad⁹: ita ꝙ sicut corporaliter sacerdotes ꝛ leuite ascendebāt de gradu in gradum ad ingressum templi: ita voces eoꝫ gradatim eleuabant̄. Et quicquid sit de hac materia horum canticoꝫ: licet prima facie non videatur totaliter ad litteram cōtinuari: tamē a diligenter consideranti reperiri potest aliqualis continuatio horum canticorum adinuicem: prout videbitur prosequendo ꝛc.

In eodem psal. cxix. vbi dicitur in postilla. Propter quod videtur mihi melius dicendum.

Additio. ij.

Istud canticum nō videtur pertinere ad captiuitatem babylonicaꝫ. Primo quia in illa captiuitate nō fuit oppressus populus israeliticus per fraudem seu dolositatem: sed per purā violentiā ꝛ armo℞ potentiā obsidēdo ciuitatē hierusalē quā cū machinis ꝛ alijs bellicis artificijs acquisiuerūt babylonij ꝛ totaliter deuastauerūt. Similiter ꝛ regē eorū Sedechiam fugientē violēter captiuauerūt: vt ista ꝛ alia ꝑtinētia ad hoc parēt. iiij. Reg. vlti. Incōueniēter igitur cōquereret̄ quis in p̄sona populi israelitici in illa captiuitate existentis de lingua dolosa. cum dicit: Libera aniam meam a lingua dolosa. Quid apponat̄ tibi ad linguam dolosam. Secūdo q̄ꝛ babylonij descēdebant a cham filio Noe: vt habet̄ Genes. x. Cedar autem descēdit ab hismael filio Abrae: vt legitur Genes. xxv. Qui quidem Abraam descendit de sem. Non enim vere diceret̄ ꝙ populus israeliticus in captiuitate babylonica existens habitasset cum habitātibus cedar: cum valde remote essent iste nationes non solum quo ad originem vt dictum est: sed etiam quo ad locum. Babylonia enim est in parte orientali terre: scilicet in Asia: Arabes vero qui sunt in cedar sunt in aphrica. Tertio quia hoc quod dicitur: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: et

cum loquebar

cum loquebar illis impugnabant me gratis. valde improprie applicaret israeliticis in babylonia captiuitas. Captiui enim improprie dicerent esse pacifici dñis suis: sed subiecti ⁊ subditi ⁊ hmõi. Et cũ dominus percutit vel aliquod damnũ vel lesionẽ infert seruo suo: valde improprie diceret impugnare sed eum affligere vel opprimere ⁊ hmõi. vnde proprie videretur iste ps̃. exponi de statu ecclesie tribulate a paganis ⁊ hereticis: ⁊ specialiter a saracenis a quibus ecclesia diu fuit tribulata: ⁊ etiam hodie tribulatur in diuersis regionibus: vt patet p experientiam: in qua tribulatione ecclesia nõ dicit captiuata ab eis nec debellata: sed potest dici turbata p eos seu tribulata. de q̃ tribulatione iste psal. videt tractare. Circa quod sex facit: q2 primo orat deum. dicens: Ad dominũ cũ tribularer. Non enĩ facit mentionẽ de captiuitate: quia deus nunq̃ pmisit ecclesiã vniuersalẽ ab illis supprimi in captiuitate: sed bene tribulari: ⁊ quia sperat diuino adiutorio ab eorum tribulationibus liberari. idcirco dicit: Clamaui. ⁊ exaudiuit me: intelligendo preteritum pro futuro: vt moris est in talibus. Consequẽter secundo declarat que sit hec tribulatio a qua petit liberari dicens: O domine libera animam meam a labiis iniquis ⁊ a lingua dolosa. Pro quo sciendũ q̄ licet saraceni sepe impugnãt ecclesiam per viam potentie ⁊ manu armata: tamẽ in hoc psalmo potius intendit psalmista de eorum impugnatione spirituali: que est duplex. Vno modo blasphemando christũ nostrum ⁊ doctrinam eius: ⁊ de hoc intelligitur quod dicit: Libera me a labiis iniquis. Alio modo fraudulenter iactando se seruare legem ⁊ euangelium: ⁊ in hoc seducunt multos fideles: presertim in exordio sui erroris. Nam in eorum alchorano nefandissimo sepe precipitur seruare legem ⁊ euangelium: ⁊ tñ vtrunq̃ despiciunt: vt patet ad sensum. vnde de hoc proprie intelligit quod dicitur. Et a lingua dolosa: q2 mendaciter ⁊ dolose pseudo ꝓpheta suus machometus loquitur ⁊ precipit ea que non vult fieri: vt dictum est. Consequẽter tertio psalmista querit quod remedium sit adhibendũ tali lingue dolose. vnde dicit: Quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam. Ad quod respondet: Sagitte potentis acute. i. sententia sacre scripture: que sagitte potentis scilicet christi sunt et acutissime: vt ad Hebreos. iiii. Sermo dei penetrabilior est omni gladio acuto. Et quia huiusmodi sententie sacre scripture non solum penetrant ad modum sagitte seu gladii: sed etiam vt ignis. iuxta illud Hieremie. xxiii. Nonne verbum meum sicut ignis dicit dominus. ideo subdit: Cum carbonibus desolatoriis: vel põt referri hec responsio cum dicitur: Sagitte potentis: ad destructionem eorum futuram ante aduentum christi: sm quã quarta bestia a Daniele visa cum cornibus suis penitus destruetur: inter que cornua potestas tyrannica saracenorum includitur prout declaratur in additione super Danielem. vii. Consequenter quarto preuidẽs propheta hanc turbationẽ eẽ valde diuturnam. Excedit enim in temporis duratione ceteras turbationes quas passi sunt fideles tam in antiquo testamẽto q̃ in nouo. A tempore enim ortus sui vsq̃ hodie fluxerũt plus q̃ .d.cccc. anni: ⁊ adhuc est in magna valitudine. vnde merito psalmista õ tã lõgissima diuturnitate hui⁹ turbatiõis plangendo dicit: Heu mihi quoniã incolatus meus prolongatus est. Et nota q̄ non dixit captiuatio mea: nec suppressio ⁊ huiusmodi: sed incolatus seu peregrinatio sm translationẽ Hieronymi. in quo denotatur q̄ populus fidelium non erat ab eis totaliter supprimendus nec captiuandus: sed q̄ cum eis habebat conuersari audiendo eorum dolositates circa ea que sunt fidei: prout sepe contingit christianis in terris eorũ ditioni subiectis commorantibus: quod est maxime molestũ viris fidelibus. Et si queratur: qui sunt illi cum quibus erat iste incolatus seu peregrinatio: hoc exprimit dicens: Habitaui cum habitantibus cedar. Isti enim proprie sũt agareni descendentes ad Ismael per Agar vt dictum est: qui postea falso nominabantur saraceni: quasi p Saram liberam ab Abraam descendissent. Ex istis enim sunt Arabes habitantes in tabernaculis cedar: scilicet in tentoriis peregrationis: de quib⁹ Canticorum. j. Nigra sum sicut tabernacula cedar. Consequenter quinto vt amplius declararet qualiter se habet ecclesia cum huiusmodi habitantibus cedar subdit: Multum incola fuit anima mea cum his qui oderunt pacem. Hic finitur versus in hebraico: ⁊ est sensus q̄ ecclesia habitat cum istis tanq̃ cum aduersariis cum quibus non habet pacem: sed tamen nec totaliter ab eis deuincit: nec totaliter eos deuincit. Et ista est propria comparatio fidelium ad saracenos quo ad potentiam mũdanam: quia vt communiter cum eis conuersantur tanq̃ cum his qui oderunt pacem modo predicto. Consequenter vt sexto ostenderet q̄ defectus hui⁹ pacis non procedit ab ecclesia: sed potius huiusmodi habitantibus cedar nolentes recipere verbum veritatis. idcirco subdit: Eram pacificus. cuius sensus est: quia ecclesia non dedit eis aliquam occasionem impugnationis nisi inquantum proponebat eis verbũ fidei ⁊ veritatis: quod ipi nõ possunt pacifice sustinere. ⁊ ideo subdit: Cum loquebar illis: scȝ verba salutis ⁊ pacis. Impugnabãt me: scilicet nõ solum p linguam iniquã seu dolosam: sed etiã per potentiaȝ inuasiuam: que proprie dicit impugnatio: ⁊ quia talis inuasio est penit⁹ irrationabilis. ideo cũ dixit: Impugnabant me. subdit: Gratis: id est absq̃ causa rationabili.

Glo. ordi.

a Canticũ graduũ. Cas. Secundus gradus petere diuinã defensionem cui nihil posse obuiare monstrat. Augu. cui enĩ de mũdo exeunti picula occurrũt: exposcere dȝ diuinũ auxiliũ. Congrue ĝ q̄ supra gemebat ītra maloꝝ insidias: hic ɔtra eos orat iuuari. Nõ est

Luce. xii. c enĩ imperit⁹ ⁊ imprudẽs sicut ille prfamilias: q̃ in euãgelio nescit q̃ fur venturus sit: ⁊ dormit. Et iõ ipm subito occupat hora furis: p quẽ significant illi q̃ psumẽtes de cupiditatib⁹ suis ⁊ delitiis hui⁹ secli diffluẽtes tumẽt: ⁊ erigũtur aduersus hũiles. Hi sũt q̃ in dieb⁹ Noe nubũt. vxores ducũt ⁊ edificãt. i. q̃ de his psumũt: q̃ hec deo pferunt. Et iõ eos cõphẽdit hora fur⁹. Sȝ filios lucis nõ cõphẽdit: q2 sp vigilãt expectantes dñm suũ qñ reuertat: Talis est iste q̃ oculos ad deũ leuat. Cas. Prio leuat oculos ⁊ orat. scdo q̃ orauit affirmat: ostẽdens virtutẽ auxilii impetrati. Ibi custodit dñs. Ps. CXX

Leuaui oculos. Cas. Qui quasi inclinatus clamauit. iã respirans oculos ad intercessores sctõs leuat. c Non det. Letus iste. s. vir iustus de tali auxilio sibi ipi loquit.

d In commotionem. ad proficiendum non mouet pedeȝ nisi charitas. Ad cadendum: superbia.

a s id est canticum ascensionis. ascẽdere est in deum proficere. proficere ergo gradus est.

a Canticũm graduum.

a s interiores.

b Leuaui oculos CXX a

a s Aug⁹. qui prius illuminati sole iustitie. p quos agre scripture. s spirituales. i. sanctos. b s q2 de scripture in hac vita habem⁹ auxiliũ.

meos ī montes: vndẽ veniet au- b

a s sed non de illis psumendũ imo de dño: q2 et hi de plenitudine ei⁹ acceperũt: in quos tamen nisi leues oculos per scripturas non admonueris vt ab illo illumineris. Illi ministri: deus autem auctor illuminationis. Qui est lux vera que illuminat omnem hominem ⁊c.

xilium mihi. Auxilium meum a c domino: qui fecit celum et terrã.

a s vt ergo firmus sis ī gradibus. b s vt cadas per superbiam. s vt nõ moueatur elige custodem qui non dormit. s cogitationem.

c d Nõn det in cõmõtionem pedem d

Nico. de lyra

Ps. CXX

Leuaui oculos meos. Titulus hui⁹ ps̃. est: Canticũ graduũ. de quo dicendũ est sicut ī ps̃. a precedenti. De materia vero huius ps̃. videt mihi saluo meliori iudicio q̄ sicut precedens ẽ oratio alicuius sancti spiritũ dei habentis pro reditu populi israel de babylonica captiuitate: sic ps̃. iste est oratio p bono statu populi de captiuitate reuersi. de q̃ habet. j. Esdre. Dicit igit psalmista in populi psona: Leuaui oculos meos in montes. hoc est ad deũ ⁊ ciues celestes: q̃ dicunt montes. j. ps̃. cxxiiii. Montes in circuitu eius: id est angeli: vt exponit Aug⁹. b Vnde veniet auxilium mihi. Diuina enim adiutoria hominib⁹ pstita cõiter p angelos administrantur: principaliter tñ sunt a deo. propter quod subditur: c Auxilium meum a dño: qui fecit celum et terram. ⁊ nõ ab idolis que nullam habẽt virtutem: nec ab angelis sanctis nisi ministerialiter tñ: vt dictũ est: quia non sunt creatores celi ⁊ terre. Consequẽter psalmista conuertit sermonem suum ad populum israel. dicens: d Non det in commotionem pedem tuum. i. non pmittat amplius te duci in captiuitatem extra terram tuam.

Neq̃ dormi.

Glo. ordi.

a Neq̃ dormitet. Aug⁹. si dormit in te fides: dormit in te xp̃s. Cas. Neq̃ dormitet. Dicit hoc humana ɔsuetudie: vt qñ fessus custos dormitat: furtũ patit. b Ecce nõ dormitabit. Ad hoc enĩ q̄ dixit: Nõ dormitet: refert nõ dormitabit. Ad aliud vero q̄ dixit: non det in cõmotionẽ: refert neq̃ dormiet. Aug⁹. Ecce non dormitabit. Dormitat xp̃s qñ in fide tepescimus. talis nobis quales nos ei. dormitat mortalis. dormiuit moriens. qđ nõ iam xp̃s. Ipe est ergo q̃ vigilat ⁊ nunq̃ dormit. vnde dr̃ ad Hieremiam.

Hie. i. c Quid vides? Et ait: virgaȝ vigiliarũ ego video: q2 vigilo ego sup populũ meũ dicit dñs. Et dicit hoc a silitudine virge quã tenet fur. vt poma vel vestimẽta alteri⁹ rapiat. Si dormierit ille: fur cũ virga vigilat. Si aũt vigilat ille: fur dormit ⁊ non rapit. Silr si hõ custodit vestimẽta sua. i. bona opa ne nudus ambulet in via. xp̃s dormit. i. nõ punit. Si vero dormit hõ: xp̃s vigilat. i. corripit. hic est custos de q̃

Esa. xxi. c in Esaia: Ad me clamat ex seyr: custos qui de nocte. ⁊c. Et dixit custos: vẽit mane ⁊ nox. Si queritis querite. cõuertimini ⁊ venite. hic ergo nõ dormita. neq̃ dor. sed ne adhuc putes h̃ de aliquo hoim. subdit: dominus custodit.

c Qui custodit israel. Aug⁹. Qui non põt videre faciẽ: videat posteriora cũ transierit. ptransiuit aũt xp̃s p passionẽ a morte ad vitã: Qui transit⁹ hebraice dr̃ pasca. Pasca putat grecũ qsi passio: sed vere hebreũ est. i. transit⁹. In hoc voluit xp̃s videri. i. credi: nõ modo in eo q̄ mortuus: vt iniq̃ credunt: sed q̄ surrexit. primũ est: in pncipio erat verbũ. posteri⁹: verbũ caro factũ est. Qui ergo credit q̄ passus ẽ: ⁊ q̄ resurrexit: israel est. ⁊ huic ñ dormit xp̃s. d Dñs custodit. Cas. scda pars vbi qđ orauerat: affirmat. Et q̃si q̃s quereret. Quis ẽ ille custos: subdit: Dñs custo. ⁊c. Aug⁹. Nõ sine causa est q̄ nõ simpliciter dicit pregit te: vt dextrã tuã: vel manũ dextrã tuã: sed transitiue ait manũ dextre. Et nõ ait sinistre. Sinistra est quicq̃d tpaliter habem⁹: quod ⁊ a deo. dextra est eternũ. Illa est ɔsolatio. hec beatitudo. sm illud: Leua ei⁹ sub

Cant. ii. b capite meo: et dextra ill⁹ amplexa. m. Et in Prouerbiis. Longitudo

Pro. iii. a dierũ ⁊ anni vite in dextra eius: ⁊ sinistra ei⁹ diuitie ⁊ honor. Dextra ergo dei eterna felicitas. Sinistra mundana que ⁊ a deo. Ideoq̃ ad dextrã locandi: qui eterna quesierũt. ad sinistrã. qui terrena. Sed q̃dam errãtes hoc alternant. Sicut illi qui dixerũt beatũ populum cui

Mat. vi. a hec temporalia sunt. Cõtra quos dñs dicit: Nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. i. p terrenis bona ne facias: sed pro eternis nesciat ne saltem se admisceat. Sup manũ dextre. i. sup ptãtem quã tibi de

Iob. i. b us dedit: vt sis ad dextrã: vt sis fili⁹. sm illud: Dedit eis ptãtẽ fi. dei fieri ⁊c. que ptãs est p fidẽ. Sed nõ valet nisi de⁹ ptegat: sed q̃re oportet vt ptegat: pter scandala q̃ sunt de duob⁹: q2 ⁊ duo sunt pcepta ī q̃bus lex ⁊ pphete. dilectio dei. s. ⁊ primi. e Per diẽ sol nõ vret. Aug⁹. Deus est sol. Dies sapiẽtia. Luna ecclia. Nox caro xp̃i. Qui ergo errat in deo: a sole vritur. ⁊ p diem: q2 in ipa sapia errat. de qua dicit: Dies diei eructat verbũ. i. pfecti sapiam pfectis. Nox vero nocti indicat sci. i. paruulis predicat humilitas xp̃i. Et nõ relinquuntur in nocte. i. carnis humilitate: sed ad altiora diuinitatis pducuntur: q2 lucet ⁊ luna in nocte. i. p carnẽ xp̃i predicat veritas ecclie: q2 caro ipa xp̃i caput est ecclie. Qui ergo in ecclia ⁊ in carne xp̃i scandaliçatur: a luna vritur. Vel dñs est ptec. sup manum dextrã. i. bonã opera tionẽ pteget. Et nõ solũ opationẽ pteget: sed et te int⁹: vt sol. i. christ⁹ non scandaliçet te in cognitione deitatis sue vel hũilitat⁹ sue: sine vnitatis ecclesie. Vel luna. i. ecclesia non permittet vri nocte tribulationis. Hieronym⁹. Vel per diem accipiuntur prospera. per solem elatio que ex prosperis venit per noctem aduersa. per lunam depressio: q̃ ex aduersis aliquando prouenit. Et est: Sol non vret te per diem: id est non vreris elatione prosperitatis. Neq̃ luna per noctem: id est nõ depressione aduersitatis succumbens. Et hoc est dictum a similitudine beneficii collati antiquo populo. Quia vt olim in columna nubis et ignis precedebat iudeos: ita nunc in prosperis et in aduersis nõ seruat.

f Dominus custodiat introitum tuum. Cuncta cõcludit. bonis initiis bonos exitus adiungat. Augusti. Dominus custodiat introitum. Intrantes custodit vt sana fide intremus ⁊ humiles neuento superbis crepemus: ⁊ dum nõ sinit tentari supra vires. Exitum vero custodit ex hoc nunc ⁊ vsq̃ in seculũ: quia cum exierimus ab omni tentatione: iam in eternum nihil nocebit.

a s Aug⁹. non sinat pigritari. b s quis est custos qui nõ dormit. s ecce.

a tuum: neq̃ dormitet qui custo- a

a s Christus resurgens ex mortuis: iam nõ moritur: mors illi vltra non dominabitur.

b dit te. Ecce non dormitabit neq̃

a s christus qui custodit primo per fidem: post videntes per speciem.

c d dormiet: qui custodit israel. Do- b

s quomodo.

minus custodit te: domin⁹ prote- c

a s id est fidem qua fiunt filii: vt nõ sinat tentari supra q̃ possunt. s vel e. s vel e.

ctio tua super manũ dextrã tuã. d

a s ⁊ sic. s nõ errabis ī diuinitate sue ī dei sapia. b s. i. nõ scãdalizaberis in ecclia vel carne xp̃i.

e Per diem sol non vret te: neq̃ lu- e f

a s quare non vret: vel vt breuiter concludam.

f na per noctem. Dominus custo- g

a s a scandalis in sole ⁊ luna ⁊ a psecutorib⁹. b s Aug⁹. Si corpus occidat: q2 martyres occidi queũt: flecti nequeunt. s ne cedat.

dit te ab omi malo: custodiat ãni- h

a s et. s Aug⁹. qñ tentamur intram⁹: qñ vincimus eximus. s vnde: vasa figuli pbat fornax: ⁊ homines iustos tentatio tribulationis.

mam tuaȝ dominus. Dominus i custodiat introitum tuuȝ ⁊ exitũ

a s instãti: q2 ⁊ nũc facit cũ tentatiõe prouentũ.

tuũ: ex hoc nũnc ⁊ vsq̃ in seculũ. k

Nico. de lyra

a Neq̃ dormitet q̃ custodit te. s. deus ⁊ angeli sancti q̃bus cõmittit custodiã fidelium: qui dicunt ab hominib⁹ dormire quãdo subtrahunt suffragiũ: verũtamen sm veritatẽ in eis non cadit somnus: q̃ est passio sensitiue partis. pter quod dicunt vigiles Dañ. iiii. In sententia vigilum decretũ est ⁊c. ideo subditur: Ecce nõ dormitabit neq̃ dormiet ⁊c. b Dominus custodit te. ab omni malo in bono. d Dominus ptectio tua. ɔtra malũ tibi inferendũ. d Sup manum dextrã tuã. i. plus q̃ manus tua dextera posset te ptegere ⁊ custodire: ⁊ per manum dexterã intelligit omnis potestas humana. e Per diẽ sol nõ vret te: id est nõ vrat te: q2 hebrei nõ habent optatiuum modũ: sed loco ei⁹ vtunt futuro indicatiui modi. q. d. ardor solis nõ exurat te p diẽ: sicut fecit ī babylonia: vbi cogebaris opari in agris in feruore diei: sicut cogunt serui. f Neq̃ luna p noctem. i. gelu in hyeme. qđ maxime intenditur de nocte qñ aer est depuratus a nebulis et luna lucet clare. pter qđ dicebat iacob Geñ. xxxi. Die noctuq̃ estu vrgebar ⁊ gelu. g Dñs custodit te ab omi malo. i. potẽs est te custodire a malo culpe ⁊ pene. h Custodiat animam tuam dñs. i. vitam tuã corporalem ⁊ spiritualẽ. i Dominus custodiat introitũ tuum ⁊ exitũ tuũ. i. dirigat te in omnibus opibus tuis a pncipio vsq̃ in finem. k Ex hoc nunc ⁊ vsq̃ in seculum: id est semper.

Moraliter.

Ps. CXX

Leuaui oculos meos ⁊c. Iste psalmus est oratio alicuius viri sancti pro bono statu populi de peccatoꝝ penitentiã reuersi dicẽtis: Leuaui oculos. scȝ cordis ⁊ corporis. In montes. id est ad deum ⁊ ciues celestes. Vnde veniet auxilium mihi. me preseruãs et populum a reciduo peccati. ideo subditur: Auxilium meum a domino ⁊c. Non det in cõmotionẽ pedem tuum. id est non permittat affectionem tuã mutari de bono in malum. Non dormitet qui custodit te. id est non cesset te custodire. Deus enim ⁊ angeli nunq̃ dormiunt: sed dormire dicuntur quando nõ auxiliantur: sicut dixit Helias derisorie sacerdotib⁹ baal. iii. Reg⁹. xviii. Clamate voce maiore: deus enĩ vr̃ dormit. Ideo subditur: Ecce non dormitabit neq̃ dormiet ⁊c. id est ab auxilio non cessabit. Per diem sol non vret te. id est estus cupiditatis non nocebit tibi tempore prosperitatis. Psal. lxi. Diuitie si affluant nolite cor apponere. Neq̃ luna per noctem. id est mutabilitas a bono tempore aduersitatis. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum. scilicet in boni inchoatione ⁊ eius consummatione.

In ps̃. cxx. Leuaui oculos.

Additio.

Sicut psalmus precedens proprie posset exponi in psona ecclesie turbate ab habitãtibus cedar: vt supra dictum est: in cuius fine concluditur q̄ ipi aduersarii ecclesiam impugnant gratis scilicet sine causa rationabili: sic psalm⁹ presens videtur exponẽdus in persona ecclesie sic impugnate petentis a deo ⁊ non ab aliqua creatura q̃ntumcunq̃ excelsa adiutorium. Circa quod sex dicit: Nam primo dirigens oculos mentis ad superiora ad querendum auxilium seu protectionem ab huiusmodi impugnantibus dicit: Leuaui oculos meos in montes: id est ad sublimes potestates in quibus diuĩa potestas maxime relucet. Quid autem querat in huiusmodi leua

Universidad de ... Biblioteca

modi leuatione oculorũ subdit dicens: Unde veniet auxiliũ mihi. Et quia hoc auxilium est sperandũ a solo deo principaliter. ideo subdit: Auxilium meum a domino. Et quia multe sunt creature que dicuntur seu possunt dici domini: ad exclusionem talium dicit: Qui fecit celum ꝛ terram. ¶ Consequẽter secundo psalmista preuidens ꝙ ecclesia predicto modo tribulata quantũcunqꝫ a predict' aduersarijs turbaret: nunꝙ tamen pateretur lapsum periculosum saltem ĩ vniuersali: idcirco subdit per modũ prophetice orationis populum alloquens: Non det in commotionem pedem tuum. Casus enim ruinosus populi assimilatur in scripturis lapsui pedis. vnde Deuteronomij. xxxij. dicitur: In tempore vt labatur pes eorum. Et causam huius protectionis dicit esse diuinam prouidentiam incessabiliter populum protegentem ad similitudinem alicuius potentis viri qui vigilanter custodit atrium suum. ꝛ de hoc dicit: Nec dormiet qui custodit te. ꝛ etiam addit dicens: Ecce non dormitabit neqꝫ dormiet ꝛc. quia homines quandoqꝫ et si non dormiunt per somnum profundum: dormitant tamen leuiter: sic vt per talem dormitationẽ cesset eorum prouidentia: quod excludit a custodia diuina circa populum fidelium in hoc casu dicens: Ecce non dormitabit ꝛc.

¶ Consequenter tertio quia ista custodia diuina se extendit etiam ad illa in quibus prouidentia humana non consueuit sufficienter prouidere. ideo subdit: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam: Pro quo sciendum ꝙ impugnãtes communiter partem sinistram protegunt plus q̃ dexteram: vtputa cum scuto insuper protegente et similibus: que communiter supra ponuntur ad partem sinistram et non ad dexteram: eo ꝙ manus dextera non potest cooperiri scuto: vt sit expeditior ad inuadenduꝫ: ꝛ sic dextera manus indiget vlterior protectiõe: propter quod dicit: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam: scilicet ꝙ manus dextera licet non cooperiatur scuto sicut sinistra: erit tamen a deo protecta: et ista dicuntur metaphorice: ad designandum excellentiã ꝛ diligentiam diuine custodie. ¶ Consequenter quarto dicit: Per diẽ sol non vret te neqꝫ luna per noctẽ. quod exponitur cõmuniter ad litteram de custodia diuina ab estu solis et humectatione lune: que nocent sanitati corporis cum in aliquo excessu contingunt. Sed vlterius hec verba possunt intelligi de alijs influentijs celestium corporum. Ad quod sciendum ꝙ gentiles et maxime saraceni contra quos hic agitur ſm expositionem predictam in principio ortus sue secte consueuerunt aspicere in iudicijs astrorum: ꝛ ſm ea dirigere bella sua et alia facta publica: vt patet in gestis eorum: quod etiam plures gentiles facere consueuerunt. vnde Esaie. xlvij. Saluent te augures tui qui contemplabantur sidera et supputabant menses ꝛc. vnde ad remouendum hunc errorem Deuteronomij quarto legitur: Ne forte oculis eleuatis ad celum videas solem et lunam et omnia astra celi: et errore deceptus adores ea et coles que creauit deus tuus in ministerium cunctis gentibus: et ad hanc intentionem reducenda vident' verba psalmiste in hoc loco. quasi diceret. taliter dominus custodit te ꝙ nulle influentie celestium corporum tibi nocebunt inter que corpora celestia sol habet pleniorem potestatem de die et luna de nocte. vnde in Psalmo: Sol in potestate diei ꝛc.

¶ Consequenter quinto vt omnia pericula particularia quasi sub clausula generali comprehenderet. subdit: Dominꝰ custodit te ab omni malo. scilicet corporali. et sequitur: Custodiat animam tuam dominus: scilicet a malo spirituali: quod proprie est in anima. ¶ Consequenter sexto ne ex dictis intelligeretur ꝙ deus custodiret populum huiusmodi ab omni malo: sic ꝙ nunꝙ alicui eorum contingeret in particulari aliquod malum pene seu culpe. idcirco subdit: Dominus custodit introitum tuum et exitum tuum: ex hoc nunc ꝛ vsqꝫ in seculum. Cuius sensus est ꝙ principalia ad populum dei pertinentia semper a deo custodirentur. Introitus enim quod est principium vie vel motus rei est plus q̃ dimidium totius itineris: ſm philosophum primo ethicorum. Exitus etiam qui finis est habet rationem optimi: et sic ecclesia prophetice dicitur custodiri a deo. Ex hoc nunc et vsqꝫ in seculum. eo modo quo dicitur Matthei vltimo: Ego autem vobiscum sum vsqꝫ in cõsummationem seculi.

Glo. ordi.

¶ a ¶ Canticũ graduum. Cassio. Tertius gradꝰ. Magnũ gaudiũ in ecclesia pura mẽte versari atqꝫ digne deo in hac peregrinatiõe militare. vnde suspiramꝰ ad celestẽ hierusalẽ ad quã duabꝰ alis dilectionis leuamur. († 24. q. 1. c omnibus.)
¶ Ambro. amor nanqꝫ q̃libet sit: vacare nõ potest. Nã si terrenus est: animã ad cõcupiscenda terrena inclinat. Si vero celestis ẽ: ad celestia sublenat vel vehit: ꝛ ad eterna inflãmat. Obligata aĩa terreno amore viscũ habet in pennis. volare nõ pt: sed amor sctũs ad supna leuat: ad celestẽ scꝫ hierlm.

¶ Psal. ¶ CXXI

b L Etatus suꝫ. Cas. primo gaudet se monitũ ire ad hierusalẽ: vbi sctĩ securi et cũ dño iudicabũt. Scdo ascẽsurꝰ optat abundantiam pacis. ibi: Rogate que ad pacem ꝛc.
¶ Stãtes. Augꝰ. q: oĩa ibi stãt: nihil trãsit vl' cadit. Ibi nõ ptrãsit belial. Ibi nõ ẽ macula ĩ luna.
Ps. 147. Ibi rachel nõ dolet vl' timet. vñ alibi: Qui posuit fines tuos pacẽ. d ¶ In atrijs. Cas. A pte totũ. atria itroitꝰ. hic de penetralibꝰ accipiunt'.
e ¶ Idipm. Augꝰ. qđ sp eodẽ mõ ẽ: nõ potuit expĩsius dicere. Stabilitatis ꝙ particeps est illa ciuitas: qđ nõ est hic in aliqua creatura. deus vero ẽ
Exo. 3. b in idipsum qui ait: Ego sum qui sum.

¶ Testimonium

a ¶ Canticum graduum.
a ꝭ spem habui et gaudiũ.
b L†Etatus sum in CXXI a
a ꝭ a spõsero. ꝭ Cas. a pphetis apostolis. q priores viderũt patriã: et intrant vt currantꝰ ad eam. b ꝭ que sunt illa. q. d. ꝭ nõ manufactam.
his que dictã sunt mihi: in do b
a ꝭ et cum hec dicerentur. ꝭ Augꝰ. qui currit ita cogitet quasi iam ibi stet.
c mum domini ibimus. Stãntes c
a ꝭ hec est domus domini.
d erant pedes nostri: in ãtrijs tuis d
a ꝭ cuiꝰ. b ꝭ nõ illiꝰ q̃ seruit cũ filijs suis: que corporeis parietibꝰ erigit': sed. ꝭ Augꝰ. cuiꝰ hierusalẽ. nõ que pphetas occidit. ꝭ Hiero. sed q̃ edificat' de viuis lapidibꝰ. c ꝭ nõ saxoꝝ molibus: sed que virtutũ soliditate cõsurgit: et sctõꝝ societate: nusq̃ dissoluenda extruitur.
hierũsalem. Hierũsalem que ẽdi e
a ꝭ. i. ad similitudinẽ ciuitatis: ꝭ Augꝰ. nõ est corporalis ciuitas: sed ei similis. b ꝭ bonũ quod fuerit singulorum erit omniũ.
ficatur vt ciuitãs: cuiꝰ pãrticipa f g
a ꝭ hic habent homines diuersa bona ꝛ deficientia. b ꝭ vnde scis ꝙ ibimus. ꝭ quia.
e tio eius in idipsũm. Illũc enim b

Nico. de lyra

¶ Psal. CXXI

L Etatus sum in his que dicta sunt mihi. Titulus: Canticũ graduũ. Et patet sentẽtia ex supradictis. De materia aũt huiꝰ psã. videt' mihi saluo meliori iudicio ꝙ sit oratio dauid exultantis in dño de edificatiõe ciuitatis ꝛ templi quã preuidit fiendã p Salomonẽ filiũ suũ: sicut dixit ei Nathan ppha de mandato dñi. ij. Reg'. vij. Et diuiditur in duas partes. qꝛ primo ponit' exultatio pro huiusmodi edificatione. secũdo subditur deprecatio pro edificij conseruatione. ibi: Rogate. Circa primũ dicit': Letatus sum in his que dicta sunt mihi. per diuinã reuelationem factã nathan prophete. ꝛ que sint illa subdit' cũ dicit: b ¶ In domũ domini ibimus. vbi exprimitur templi edificatio: quo edificato populus ibat illuc in diebꝰ solennibꝰ. propter quod subdit': c ¶ Stantes erãt pedes nostri. loquit' de futuro per modum preteriti propter certitudinem pphetie: ꝛ licet dauid ante illud tempus mortuus fuerit: tamen cõnumerat se futuris homĩbꝰ: eo ꝙ erat pars populi ꝛ princeps. sequit': d ¶ In atrijs tuis hierusalẽ. Erant enim ibi tria atria per Salomonem edificata. s. atriũ sacerdotum: vbi erat altare holocausti: ꝛ atriũ mundorum vbi orabant homines mundi: ꝛ atrium immũdoꝝ: vbi erãt immũdi. e ¶ Hierusalẽ q̃ edificatur vt ciuitas. s. valde notabili: sicut de aliq̃ notabili clerico d': Hic est cleric'. s. p excellentiam. Et eodem modo d' hic: f ¶ Ut ciuitas. s. valde excellens. In h exprimit' edificatio ciuitat' quã fecit Salomõ valde notabilẽ: claudens eã triplici muro: ꝛ edificia valde solẽnia faciens in ea. vt pꝫ. iij. Reg'. iij. ꝛ. iiij. Reg'. xxij. g ¶ Cuiꝰ participatio eiꝰ in idipm. i. cum ipso templo: de cuiꝰ edificatione premissuꝫ est: qđ fecit Salomon valde notabl'. vnde dicit. ij. Paral. ij. Domus quã edificare cupio magna est nimis ꝛ inclyta: ꝛ ad correspondentiã nobilitatis templi edificauit ciuitatẽ hierusalem valde notabilem. ideo de ea dicit': Cuius participatio eius ĩ idipm. vnde in hebreo habet': Hierusalẽ que edificat' vt ciuitas: que associatur ei simul. i. que associat' templo prius edificato ĩ nobilitate ꝛ fama edificij. b ¶ Illuc enim ascenderunt tribus. s. duodecim.

Tribus dñi

¶ a ¶ Testimoniũ israel. Augꝰ. i. in q̃bus cognoscit' ꝙ vere sunt israel. Quãdo enĩ grana sunt cũ paleis: totũ palea putat': sed cum separabunt' tunc erit testimoniũ israel.
b ¶ Sedes. Augꝰ. i. iusti in q̃bꝰ deus sedet: ꝛ inde iudicat q̃cq̃d iudicat. vnde ĩ libro
Sap. 9. a Sapie. Anima iusti thronꝰ est sapie. et hi sedebũt cũ christo super. xij. sedes vt iudicent. Judicabũt aũt qui oĩa reliquerũt xpm sequẽtes: q̃ fiũt amici de mammona iniq̃tatis: vt recipiãt dantes in eterna tabernacula: et hec est pax hierlm dando et accipiendo vt opera misericordie corporea iũgant' opibus pdi-
1. Cor. 9. b cationis. vñ: Si nos vobis spiritualia' seminamꝰ magnũ nõ est si nos car. vr̃a metamus. Et hec est eq̃litas quã paulꝰ dicit:
2. Cor. 8. c qua q̃ multũ habuerit non abundauit: ꝛ qui modicũ nõ minorauit. vnde cõuertit verba ad iudices. O sedes dñi q̃ sedet' vt iudicetis: interrogate. Judicũ est interrogare iudicãdos: q̃ ad pacem sunt hierusalẽ. i. opa misericordie: que q̃ fecerũt sumunt' ad hierusalẽ: alij nõ: qꝛ iudiciũ sine misericordia fiet illi: qui nõ fecit misericordiã. Caueãt ergo sibi om̃es interrogandi. c ¶ Rogate. Cas. Secũda pars vbi loquit' ad iudices: optãs eis abundantiã pacis: quaꝫ amore fratrum predicauit. d ¶ Diligentibꝰ. Augꝰ. Qui amat in alio bonũ quod ipẽ nõ potest habere: imputat' ei quasi haberet. vnde: Si charitas nõ habet qđ det: det calicẽ aque: ꝛ tantum imputat' ei quantũ zacheo multa. Impar facultas: sꝫ nõ impar charitas. e ¶ Fiat pax. Augꝰ. charitas est virtus fortis vt mors: cui nihil resistit cũ venit: cũ regibꝰ et ignibus ꝛ alijs possit resisti: q̃ et occidit qđ fuimus vt aliud simus. Occidit vt ꝛ viuifi-
Gal. 2. d cet. vnde apostolus: Uiuo ego iam non ego ꝛc. Per hanc reguntur infirma a firmis. iđ fiat pax in virtute tua. Charitatis autẽ est non nostra: sed que aliorum sunt querere. iđ cum de charitate diceret. subdit: propter fratres meos. f ¶ In turribus. Augꝰ. i. in excelsis tuis. pauci sunt iudices: sed multi ad singulos pertinebũt: quos recipient in eterna tabernacula: et tunc erit abundantia in turribus. deus aũt est tota eoꝝ abundãtia: tam recipientium q̃ receptoꝝ. g ¶ Propter domũ. Uel sic legas vt hic versus sit expositio precedentis. Quasi loquebar pacem de te propter proximos ꝛ fratres. s. Quesiui bona tibi propter domum domini dei nostri. Sententia horum verborum non mutatur.
h ¶ Tibi. O tu celestis hierusalem. quia domus dei es: et ita in hoc ꝙ te diligo: deum diligo.

¶ Canticum

a ꝭ. i. ascendunt. b ꝭ nõ deoꝝ: sed que domini.
ascendẽrunt tribus tribũs do a
a ꝭ q̃ sunt dñi. in q̃bꝰ ẽ testi. ꝭ. i. q̃ se testant' israel p bona opera. b ꝭ quare ascenderũt. ꝭ vt superbia de se presumit: ita hũilitas cõfitetur deo.
a mini: testimõniuꝫ israel ad cõfi b c
a ꝭ vere ibimus in domum dñi.
tendum nomini domini. Quia d
a ꝭ id est sedebunt. ꝭ que.
b illic sedẽrũt sedes ĩ iudicio: sedes e f
a ꝭ familiã xpi: cui dederũt cibũ in tpe. b ꝭ ergo ꝭ o sedes qui sedebitis vt iudicetis. ꝭ iudicãs debet omnia rimari. ꝭ interrogate iudicandos.
c supẽr domum dauid. Rõgate g
que ad pacem sunt hierusalem:
a ꝭ que sunt ad pacem. ꝭ ea p q̃. ꝭ in eternũ. hic omnes pauperes: ꝛ ibi diuites: qui hic dederũt sua. b ꝭ sed quibus est abundantia.
d et abũndantia diligẽntibus te. h i
a ꝭ et o hierlm. ꝭ. i. charitas. b ꝭ p hanc virtutẽ et pacem fiat. ꝭ in numero et premio.
e Fiãt pax in virtute tua: ꝛ ãbun k l
a ꝭ et. Cas. non propter me: sed vt fratres et proximi vinculo vnitatis astringantur.
f dantia ĩ turribus tuis. Prõpter m
fratres meos ꝛ proximos meos: n
a ꝭ. i. hic pdicabã. b ꝭ o hierusalẽ. c ꝭ ꝛ. ꝭ. s. ꝭ non ppter me sed propter ecclesiam: propter peregrinos vt ascendant.
g lõquebar pacem dẽ te. Prõpter o p
a ꝭ. i. predicaui de te bona.
domum domini dei nostri: q̃sĩ q
b siui bona tibi.

a ¶ Tribus domini. quia in populo israel in duodecim tribubus diuiso erat verus cultus domini. ceteris gentibus ad idolatriam declinantibus. b ¶ Testimonium israel. i. ſm testimoniuꝫ ipsius israel: qui alio nomine vocatus est Jacob. qui testificando predixit edificationẽ templi futurã. Geñ. xxviij.
c ¶ Ad confitendũ nomini domini. confessione laudis ꝛ oblationis.
d ¶ Quia illic sederũt sedes. i. super sedes. e ¶ In iudicio. ad determinandũ casus dubios in alijs ciuitatibus ꝛ locis contingentes qui determinabant' per sacerdotes ꝛ reges. ſm ꝙ dicit' Deutero. xvij. ideo subditur: f ¶ Sedes super domũ dauid. per domũ dauid intelligunt' reges ab eo descendentes. g ¶ Rogate. Hic consequẽter ponit' deprecatio p ciuitatis ꝛ templi conseruatione: pro qua psalmista nõ soluꝫ orat sed ad orandum alios inuitat. dicens: Rogate que ad pacem sunt hierusalẽ: hoc est ad tranquillũ statum in ea habitantiũ. h ¶ Et abundantia. supple sit bonorũ temporaliũ ꝛ spiritualiũ. i ¶ Diligentibus te. qꝛ es ciuitas ad dei cultũ electa: ita ꝙ psalmista verbum suũ dirigit ad ciuitatẽ hierusalẽ. k ¶ Fiat pax in virtute tua. i. fortitudo muroꝝ ꝛ edificiorũ tuoꝝ tanta sit ꝙ aduersarij non possint pturbare pacem ciuitat'. vnde in translatiõe Hiero. habet': Fiat pax in muris tuis: ꝛ qꝛ pax ciuitatis non conseruatur ex muris tñ: sed cũ hoc ex abundantia victualium ꝛ armorũ. ideo subdit': l ¶ Et abundantia in turribus tuis. in quibus solent arma ꝛ victualia reponi. m ¶ Propter fratres meos. i. propter iudeos natione quos psalmista vocat fratres ſm modũ consuetũ scripture.
n ¶ Et proximos meos. i. conuersos de gentilitate ad iudaismum: quia plures tales erant inter iudeos ĩ iudaismo. o ¶ Loquebar pacem de te. orando deum pro tua pace. Tempore enim orationis homo fidelis cum deo loquitur. Et quia psalmista non solũmodo desiderabat pacem propter conuersos ꝛ iudeos: sed principaliter propter cultum dei qui vigebat in hierusalẽ. ideo subditur: p ¶ Propter domũ domini dei nostri. i. propter templũ diuino cultui deputatũ.
q ¶ Quesiui bona tibi. a deo tibi impendenda p orationem meam.

Psal. ¶ CXXI

Moraliter.

[Letatus suꝫ in his que dicta sunt mihi: in domum domini ibimus. ¶ Psalmum istum fecit dauid exultans in spiritu de hoc ꝙ edificium ciuitatis et templi per Salomonem filium suum fiendum preuidit. ¶ Moraliter aũt potest exponi de quolibet fideli in domino exultante de ecclesie edificio spirituali. Sciendũ aũt ꝙ vna est ecclesia duplicem habens statum: scꝫ militantẽ ꝛ triũphantem. ꝛ primo agitur de triumphante tanq̃ de nobiliore. cum dicit' in psona deuoti: [Letatus sum in his q̃ dicta sunt mihi.] ꝛ que sint illa subditur: ¶ [In domũ domini ibimus.] hoc enĩ dictũ fuit beatis Petro ꝛ paulo per reuelationẽ vt habet' ex eorum epistolis: ꝛ etiam alijs pluribus sanctis. dicitur etiam per sacram scripturaꝫ omnibꝰ bonis christianis. ¶ [Stantes erãt pedes nostri in atrijs tuis hierusalẽ.] id est affectiones nostre in appetitu hierusalem superne. ¶ [Hierusalem que edificatur vt ciuitas.] sicut enĩ ciuitas materialis constituitur ex diuersis statibus hominum: sic superna hierusaleꝫ ex distinctis ordinibus angeloꝝ ꝛ hominũ ad eosdem ordines assumptorũ. ¶ [Cuius participatio eiꝰ in idipm.] id est in idem ꝛ vnũ. deus enim est omnibꝰ beatitudinis obiectum: plus tamen ꝛ minus participatum ſm diuersitates meritorum. ¶ [Illuc enim ascenderunt tribus.] non omnes: ¶ [Sed tribus domini.] id est sancti patres veteris ꝛ noui testamenti. ¶ [Testimonium israel ad confitendũ nomini domini.] deus enim p miracula eorũ gloriaꝫ testificatur: vt fidelis populus eos in ecclesia veneret'. ¶ [Quia illic sederunt sedes.] id est sedentes: sicut ciuitas aliquãdo ponit' pro ciuibus: vt cũ dicit': tota ciuitas currit ad tale spectaculũ. ¶ [In iudicio.] de agendis in mũdo. Danielis. iiij. In sententia vigilũ decretũ est: ꝛ sermo sanctoruꝫ ꝛ petitio donec cognoscant viuentes: quoniã dominat' excelsus in regno hominũ ꝛc. ¶ [Rogate.] Hic agitur de statu militantis ecclesie: in cuius persona dicit' ciuibus ecclesie triumphantis. ¶ [Rogate que ad pacẽ sunt hierusalẽ.] i. vos qui estis in hierlm supna. rogate dominũ p pace hierusalem inferioris que stat adhuc in pugna. ¶ [Et abundantia diligentibꝰ te.] id est rogate etiã dominũ vt abundantia bonoruꝫ spiritualium detur nobis appetentibus esse vobiscum. ¶ [Fiat pax in virtute tua.] id est ex precũ vestrarũ virtute. fiat pax in ecclesia militante. [Et abundantia in turribꝰ tuis.] i. abundantia bonorũ spiritualiuꝫ procuret' nobis p angelos custodes q̃ dicunt' turres vr̃e ꝛ nr̃e inq̃ntũ a vobis date sunt ad defensionẽ ecclesie. Et subdit' respõsio triũphãtis ecclesie cũ dicit': ¶ [Propter fratres meos ꝛ proximos meos.] id est ppter sanctos q̃ sunt adhuc in via. ¶ [loquebar pacem de te.] deũ rogãdo p tota eccl'ia: cui dat' pax p sanct' q̃ sunt in ea: ꝛ vt diuinus cultꝰ vigeat ibi. ppter qđ subdit': ¶ [Propt' domũ dñi dei nr̃i q̃siui bona tibi.

 Ad te leuaui

Universidad de ... Biblioteca

¶In psalmo.cxxj. Letatus sum.

¶Additio. Ad declarationem huius psalmi τ ei⁹ cōtinuationem cum precedentibus considerandum est sicut habetur.ij. Reg.vij.postꝙ dauid habuit quietem τ aliqualem securitatem ab hostibus exterioribus. considerauit de templo dei edificando: de quo locut⁹ est Nathan propheta: vt ibi latius habetur. vnde pari forma postꝙ Dauid in psalmo precedenti fuit a deo in persona ecclesie prophetice ab hostibus finaliter securatus: in hoc psalmo agit d' domo domini τ eius ciuitate. vnde hic psalmus duplicem sensum videtur habere litteralem. vnum scilicet minus principalem τ imperfectum: in quo agit de ecclesia militante per hierusalem materialem figurata: τ alium magis principalem et perfectum: in quo agit de hierusalez que sursum est mater nostra. Galat.iiij. Qui quidem sensus duplex litteralis quomodo intelligatur habetur a postillatore in tertia regula exponendi sacram scripturaz in secundo prologo super Genesim. Et sic quodammodo intellexerunt hunc psalmum precipui τ antiqui hebreorum: exponentes illum versum scilicet: Hierusalem que edificatur vt ciuitas cuius partici. τc. de correspōdentia vtriusq; hierusalem predicte. Unde psalmista in hoc psalmo septem facit. ¶Primo enim in persona ecclesie quasi securatus de custodia diuina: vt in fine psalmi precedētis ad vlteriora se extendit: scilicet ad considerandum de leticia spirituali que in ecclesia celesti iam sedatis tribulationibus habetur. τ de hoc dicit: Letatus sum i his que dicta sunt mihi: scilicet per reuelationem diuinam in scripturis contentam. Et que sint illa dicta subdit dicens: In domum domini ibimus: scilicet in ecclesia superiori: vbi eternaliter erimus. iuxta illud: Ut inhabitem in domo domini in longitudine dierū.

f.26. ¶Consequenter secundo vt ostendat ꝙ non solum letabitur ex hoc ꝙ tendebat seu ibat in domū domini: sed q: quodāmodo ibidem existebat saltem in spe. ideo subdit: Stantes erant pedes nostri in atrijs tuis hierusalē. vbi notāter dixit: Stantes erant. per modum preteriti imperfecti. τ non dixit: Stantes fuerunt neq; sunt: ad designandum ꝙ in hac vita habetur inchoatio tantū existentie in illa domo domini: non tamē perfecta statio nec omnimoda carentia illius. ¶Consequenter tertio declarat que sit ista hierusalem inuisibilis τ immatertalis quam vocat domum domini: de qua hic loquitur. et hoc per modum cuiusdam similitudinarie proportionis. dicens: Hierusalem que edificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipsum. Ad quod sciendum ꝙ antiqui hebreorū τ etiam multi moderni. vt Ra.Sa. τ alij ex hoc versu intelligunt ꝙ hierusalem in templo suo materialiter sumpta: correspondet hierusalem celesti in situ: ita ꝙ in loco summi celi suprapposito Cenith capitis hierusalem materialis: illic est celestis hierusalem vbi deus videtur a sanctis suis. Et licet ista sic corporaliter τ materialiter intellecta aliena sint a veritate: cum celum empyrreum vbi sancti angeli τ anime sanctorum gloriose existunt: non restringitur ad certum locum illius empyrrei vniuersos orbes corporales continentis: cum in principio creationis rerum totum fuit repletum angelis: vt habetur in secūdo sententiarum. Est tamen verum ꝙ hierusalē materialis cum cultus diuin⁹ ibi vigeret: fuit figura ecclesie militantis: τ ipsa ecclesia militās s'm Dionysium de ecclesiastica hierarchia: est figura celest' ecclesie: τ hoc est quod dicit psalmista: Hierusalem que edificatur vt ciuitas τc. Cuius sensus est. Hec hierusalem materialis τ visibilis: scilicet que edificatur est supple. Ut ciuitas: ad similitudinem ciuitatis. ¶Cuius participatio est in idipsum: scilicet in deum. Cuius est domus inquantum ibidem plene participatur. ¶Que quidem hierusalem secundo loco hic intellecto potest intelligi de ecclesia militāte: in qua deus participatur per gratiam: licet imperfecte: vel altius de ecclesia triumphante in qua de⁹ participatur plene per gloriam: τ vterq; sensus verus τ conson⁹ littere: licet secundus sensus sit aptior inquantum perfectiorem participationem includit. ¶Consequenter quarto ostendit in quibus hierusalem illa materialis correspōdet proportionabiliter militanti: τ etiam ecclesia militans celesti. Et sūt duo principaliter: quorum primum pertinet ad cultum dei. secundū vero ad directionem proximi. De p'mo aūt dicit: Illic enim ascenderunt tribus tribus domini. Illud enim proprie pertinet ad cultum dei: quod ad protestationem vere fidei et confessionem diuine laudis pertinet: que quidez testificabantur seu protestabantur tribus israel: ascendentes ter in anno ad hierusalem materialem: vt Exo.xxiiij. vt ibidem offerrent sacrificia laudis in testimonium diuine excellentie quod erat singulare in illa ciuitate hierusalem materiali: cum alie ciuitates gentium pro tunc idolatrarent. τ hoc est quod dicit. Illic ascenderunt tribus tri. τc. Testimonium israel ad confitendū nomini domini. qui quidem cultus precipue viget in ecclesia militanti: vbi trib⁹ domini scilicet fideles quotidie ascendunt per gradus virtutum ad testimonium fidei expressius exhibē dum τ offerendum confessionem laudis. perfectius autez iste cultus viget in hierusalem celesti ad quam ascendunt soli electi qui sunt vere tribus domini: τ testificantur dei excellentiaz perfecte per claram eius visionem. vnde Iohis.iij. Quod vidimus: testamur. Similiter τ confitentur nomini domini. per plenam τ assiduam confessionem laudis: vt supra in psalmo: Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. De secundo autem dicit: Quia illic sederunt sedes in iudicio. In hierusalē enim materiali determinabātur quecunq; questiones τ dubia in lege diuina exorta: prout dicitur in postilla. quod maxime pertinet ad directionem proximi. τ de hoc subdit: Illic sederunt sedes i iudicio: sedes super domum dauid. quod precipue viget in ecclesia militante: vbi cause pertinentes ad fidem τ operationem fidelium determinantur vniuersaliter τ principaliter per summos pontifices. cuius summi pōtificis auctoritas fundatur super domum dauid: scilicet supra christum dicentem Petro: Pasce oues meas Iohis vltimo. Dicitur tamen in plurali sedes: cum sit tm̄ vna principalis: quia per successionem sunt multi sedentes in prima sede Petri. etiam propter sedes particulares cathedralium ecclesiarum: que etiam sunt in iudicio ecclesiastico posite τ fundate super domum dauid: scilicet per auctoritatem christi: cui sedes dauid pertinet. Unde Luc.j. Dabit ei dominus sedem Dauid patris eius τc. a quo omnis potestas ecclesiastica deriuatur. Ad ecclesiam autem triumphantem hoc maxime pertinet: τ precipue in iudicio finali. vnde saluator Mathei.xix. ait apostolis: Sedebit' τ vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. vnde per duodecim sedes intelligitur perfectio tribunalis: scilicet vniuersitas iudicantium: qui sunt omnes perfecti: sicut per duodecim tribus vniuersitas iudicandorum: vt magister in.iiij. dis.xlvij. Et sic manifestum est ꝙ hec secunda preeminentia hierusalem materialis circa iudicanda perfectius pertinet ad ecclesiam militantem. peramplius autem τ perfectius ad hierusalem superiorem. cuius participatio plena est in idipsum: vt dictum est. ¶Consequenter quinto considerans psalmista ꝙ ad hierusalem illam de qua letabatur in eundo ad illam. vt in primo versu: Et in cuius atrijs iam quodāmodo erāt stantes pedes sui τ fratrum per spem: vt in secundo versu dictum fuit: non poterat habere accessum nisi per veram charitatem: ex qua pax perfecta celestis attingitur. idcirco hortatur fratres ad orandū seu petendum charitatem illam que a solo deo infunditur seu datur: iuxta illud ad Romanos.v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritumsanctum qui datus est nobis: τ de hoc dicit: Rogate que ad pacem sunt hierusalem: id est petite vt illa que ad pacem veram que adeundum ad hierusalez pertinet habeatis. τ que sint illa subdit dicens: Et abundantia diligentibus te. abundantia enim in hoc loco s'm litteram hebraicam cui concordat Glosa nostra: est abundantia pacis que in solis habentibus charitatem habetur. Impijs' eni non est pax. Esaie.xlviij. Abundantia igitur pacis est diligentib⁹ te scilicet deum. ¶Consequenter sexto ipse psalmista petit a deo illa ad que hortabatur alios vt ea peterent. τ de hoc dicit: Fiat pax in virtute tua: scilicet in charitate: que est virtus diuina per excellentiam: cum sit maior ceteris virtutibus theologicis: vt.j. Corinth.xiij. τ in hoc distinguitur pax vera que est circa appetitum veri boni a pace apparente que est circa appetitum boni apparentis tm̄: quia prima pax procedit a charitate que est virtus diuina tanꝙ effectus eius. secunda vero procedit ab appetitu boni simulati tm̄: quod quidem bonum appetendo seu consequendo non habetur pax: sed potius bellū. vnde Sapie.xiiij. In magno viuentes inscietie bello tot τ tanta mala pacem appellant. Et quia pax vera non equaliter requiritur in omnibus ascendentibus in hierusalem. de quibus dixerat in quarto versu: Illic enim ascenderunt trib⁹ τc. sed abundantius requiritur in his qui alijs president: de quibus dixerat in q'rto versu: Illic sederūt sedes in iudicio. idcirco subdit: Et abūdantia i turrib⁹ tuis. s. abundātia vere pac' sit in turribus tuis. s. in his q' sunt aliorum prepositi: sicut turres preponunt' in custodia muri. ¶Consequēter septimo conuertitur ad hierusalem celestem de qua principaliter agit: declarans duo bona pertinētia ad ipsam hierl'm: que bona p' p'dictam orationē a deo intēdit impetrare: quorum primū est augmentuz numeri ciuiū celestiū. τ de hoc dicit: Propter fratres meos et proximos

proximos meos: multiplicādos. Loquebar pacē de te. Secūm est integritas domus dei: que p' assistentiā omniū electorum in ea pficitur. τ de hoc dicit: Propter domum dei nostri. s. integrandam. Quesiui predicta bona tibi. ¶Ad te leuaui

¶Glo. ordi.

a ¶Canticū graduum. Cassi. Quartus gradus inter qualibet angustias cōstanter de dño esse presumendū donec misericors exaudiat. ¶Cas. qui supra ad montes: nunc ad deū oculos leuat.

Ps. ¶CXXII

b a ¶Ad te leuaui. Cas. Primo vox tribulatorum deū respicientium: nō ad alia patrocinia. Secūdo precatur misericordiaz contra insultātes. ¶Aug⁹. Ad te leuaui. Quo leuaret nisi quo ascēdens tēdebat. non se attendit iste vt superbus: qui sibi placet. Nā q' sibi displicet h' talis deo placet. Et cui de⁹ placet ipse sibi displicet. ¶Leuaui. August. Ascēsus ē est in affectu. Celū in iusticia. Desiderio ergo bono leuamur ad celū: sicut desiderio malo ad ima p'cipitamur. ¶Nō pluraliter sed singularit' q'si vn⁹ homo loquit'. dicens: Ad te leuaui. p' charitatez nāq; multi vn⁹ hō sunt. qui a finib⁹ terre clamat. Et per eandem christo vnimur: vt cū ipso quasi vnus christ⁹ sumus. s'm

Ioã.3.d ꝙ ipse dicit in euāgelio: Nemo ascēdit in celuz: nisi q' descēdit de celo fili⁹ ho. q. e. in ce. descendit quidē caput: ascendit idē cū corpe. s. ecclesie vestit⁹. quā sibi exhibuit sine macula τ ruga. Solus ergo ascēdit q' nobiscū vn⁹ est τ solus. vnitas ē nos cōpaginat vni. Cū illo ergo ascēdit: q' cū illo vn⁹ esse voluit. Per charitatem nobiscū est in terra. p' charitatē cū illo sumus in celo. Ille deorsum est cōpassione chari

Gal.5.d tatis. Nos sursum spe charitat'. Omīs ergo i xpo sum⁹ vn⁹ hō. q' non angit' de terrenis: vt mali: sed q: peregrinat' τ desiderat patriā.

c ¶Ecce sicut oculi. Cas. seru⁹ leuat oculos in man⁹ dñi qñ eget: vel qñ vapulat: q: vtrūq; in dñi potestate. d ¶Sicut ocū ancille. Aug⁹. seruus est populus. Domin⁹ christ⁹. Ancilla ecclesia. Dña dei virtus τ dei sapiētia. Et si iā filij τ amici p' grām: serui tñ sum⁹ p' creaturaz: q: oīs creatura deo seruit. ¶Cas. dat similitudinē de seruo τ ancilla: dño τ dña: ne femine⁹ τ debilior sexus se exceptū putet. e ¶Miserere. Cassi. Secunda pars vbi precatur misericordiam contra insultantes. ¶Cassio. Seruus qui vapulat: leuatis oculis ad deum: erūpit i necessariā vocē misere. f ¶Repleti sum⁹. vt cū d': Quid credis isane. vides qd credis? Reuersus ē ne aliqs ab infer'? τ retulit tibi q'd ibi agit'. Ecce qd ego amo video τ fruor.

¶Canticum

a Canticū graduū. ¶CXXII

a s Aug⁹. s claritat' vā se mundat vt celum fiat.

b Ad te leuaui oculos me a

a s iustis.

os: qui habitas in ce b

a s quomodo seruasti. b s qui iubentur cedi.

c lis. Ecce sicut oculi seruorum: in c

s Aug⁹. vt iubeāt parcere: p' manū prātē accipe. Boni attēdūt τ sentiunt se cedi. Qui eni apponit sciam apponit dolorē: mali pdiderūt sensum doloris: et corpo grauius vapulant atq; ceduntur.

manibus dominorum suorum.

d Sicut oculi ancille in manibus

a s Aug⁹. oīum: etiā in pspe̅ris: q: tota vita sup terram tentatio: tota plage. clamandum est ergo: miserere no. do.

domine sue: ita oculi nr̄i ad do d

a s quare. s etiam liberet ab omni tentatione τ opprobrio.

minū deum nr̄m donec misereat'

a s Aug⁹. he sunt voces vapulantis.

e nostri. Miserere nostri domine e

a s geminat: q: corpus passionib⁹: anima opprobrijs laborat. b s abundāt passiones in quibus despecti. s Aug. Irridet' a tenente quod amat: qui sperat non visa.

f miserere nostri: quia multum re f

a s exaggerando subdit.

pleti sumus despectione. Quia g

a s despectione. b s nulla pars immunis.

multū repleta est anima nostra:

a s Cas. q: paupes diuitib⁹. b s Aug. Pecunia putata iusticia est neqcia. Iust⁹ aūt dicit: Egen⁹ et paup ego sum. paup eni in corpe infirmo. pauper in iusticia: dū tentationi subest.

opprobrium abundantibus et h

a s Cas. quia humiles sumus.

despectio superbis. i

¶Nico. de lyra

a Ad te leuaui oculos me- ¶Ps. CXXII os. Titulus hui⁹ ps. est: Canticū graduū. Cui⁹ patet sententia ex supradictis. Et videt' ps. iste esse oratio alicui⁹ sancti pphete p' liberatione populi israel ab afflictione inducta p' antiochum illustrem in qua populus mirabiliter fuit afflictus τ despectus. vt habet'. j. Machab. τ. ij. quod puidens propheta dixit in persona populi in illa afflictione futuri: Ad te leuaui oculos meos. cordis τ corporis. b ¶Qui habitas in celis. licet eni deus sit vbiq; p' essentiā: presentiā τ potētiā: tamē speciali modo dicit' habitare in celis: vbi facie ad faciem videt' a sanctis. Populus eni positus in illa afflictione sub antiocho p' sua liberatione pluries orauit deū deuote. vt habet'. j. Machab. τ. ij. c ¶Ecce sicut oculi seruorū in manibus dñorū suorū. Seruus eni τ ancilla nihil habent nisi a dño et domina: τ p' consequens filij seruorū suorū totum auxiliū suū expectant a domino patrū: τ similiter ancilla a domina sua: τ hoc modo populus in dicta tribulatione cōstitutus nō videbat se posse liberari via humana. propter quod a deo erat tota expectatio τ spes sua. io subditur: d ¶Ita oculi nostri ad dñm deū nostrū donec misereat' nostri. liberādo nos de psecutiōe antiochi. e ¶Miserere nostri dñe miserere nostri. Ad hoc enim replicat' petitio vt ostendatur afflictionis intensio per quā sit magis exaudibilis. τ ad hoc subdit' ratio cum dicit': f ¶Quia multū repleti sumus despectione: quia antiochus in templo posuit abominandum idolum. vt habet'. j. Machab. j. populū etiā iudaicū compellebat multū afflictiue τ cōtemptiue transire ad gentilem ritū. ideo subditur: g ¶Quia multum repleta est aīa nr̄a. i. vita nr̄a: τ supplendū est afflictiōe τ contēptu: τ est modus loquēdi dolentis qui ex vehemētia doloris truncat verba sua. propter quod aliqd est supplendum ad habendū intellectuz. h ¶Opprobrium abundātib⁹. i. antiocho τ eius exercitui: qui abundabant diuitijs: eo ꝙ spoliauerant regnum egypti τ templum domini in hierusalem τ etiam ciuitatem: vt habetur. j. Machab. j. i ¶Et despectio superbis. quia propter ista erant valde elati in superbia: intantū ꝙ de antiocho dicitur. ij. Machab. v. ꝙ erat ita elatus ac si haberet pelagus ad ambulandum τ terram ad nauigandum.

¶Ps. CXXII

¶Moraliter. ¶[Ad te leuaui.] Iste psalmus est oratio p' liberatione populi de psecutione sub antiocho nobili: qui sicut dixi Daniel'. xj. figura fuit antichristi. ppter quod mystice est oratio sanctorum p' liberatione fidelium ab antichristi psecutione: qui potentissimus erit in terra τ supbissimus: τ tunc ecclesia erit in magna despectione: τ ex dictis patet littera.

¶In psalmo. cxxij. Ad te leuaui oculos meos. vbi dicitur in postilla: Et videtur psal. iste.

¶Additio. In afflictiōe inducta p' antiochū nō solū opprobriū et despectionē passi sunt israelitici: sed occisiōes τ magnas predas τ strages: siml'r τ tēpli multiplicē pphanationē: vt ptz in libris Machabeorū. vñ nō pprie applicat' lr̄a hui⁹ ps. illi historie: sed cōuenienti⁹ τ mag' proprie pōt intelligi in cōtinuatiōe cū p'cedēti in psona ecclie xpi: q' etiā tpe tranquillitatis τ pacis: de qua pace locutus fuerat in p'cedenti psal. vt dictū est: sustinet multa opprobria τ despectionem ab his etiā fidelibus qui abundāt in seculo τ in multitudie diuitiarum suarum gloriant': siml'r in potestatibus mundanis. tales eni cōiter despiciūt bonos τ deuotos. vñ in Glo. sup hūc ps. dicit': Irridet' eni a timēte qd amat q' sperat ñ visa. τ ei d': Quid credis insane: q'd credis: reuersus ē aliqs ab infer' τ retulit tibi. q'd ibi agit'? Ecce qd ego amo video τ fruor: hec in glo. De hac igit' despectiōe τ de hmōi opprobrio qd tpe trāqllitatis sepe in ecclia cōtingit ps. cōqrit' in psona iustorum ecclie. dicēs: Miserere nr̄i dñe: q: multū repleti sum⁹ despectione. vñ si q'rat' a q'bus despiciat' subdit: Multū repleta ē aīa nr̄a opprobriū abūdātib⁹. i. ab abūdātibus. Ad quē sensū lr̄a facilit' applicat'. nec req'rit' ꝙ aliq' dictio de cōtent' in h' ps. intelligat' nisi i sensu lr̄ali: vt ptz intuēti. Et nota ꝙ. s. in cantico graduū qd incipit: Leuaui oculos meos in mon. ps. petit in persona ecclesie auxilium a domino: in hoc vero psalmo petit misericordiaz: cui⁹ ratio taliter potest assignari: quia in nullo psal. ecclesia innitur iusticie diuine: eo ꝙ tribulātes eā. s. habitātes

Universidad de D… Biblio…

bitantes cedar: de quibus ibi loquitur manifeste sunt contra deū. Sed in hoc psal. ecclesia potiꝰ innititur misericordie diuine: q2 patitur ab his q̄ de gremio sunt s. de xp̄ianis abundanti/ bus ⁊ supbis. vnde de rigore iusticie potius esset puniēda ec/ clesia saltē in temporalib⁹ ꝓ talib⁹ eius conciuib⁹: sicut fre/ quēter etiā iusti puniunt tpaliter cū suis cōciuib⁹: sicut ptz in captiuitate babylonica: in qua nōnulli iusti fuerunt puniti: si/ cut Hieremias: Daniel ⁊ hmōi: ⁊ ideo pluries petit misedias. dicens: Miserere nr̄i dn̄e miserere nr̄i ⁊c. q.d. nō purā iusticiā sed misericordiam petimus.

ℂ Glo. ordi.

a ℂ Canticū graduū. Cas. Quintꝰ gradꝰ vt liberati a piculis nō sibi sed dn̄o tribuāt. ℂ Augꝰ. Cantāt h̄ fideles exultātes: q2 euaserunt. qd̄ est in spe cantare vel in re si iā corpe exierīt: oīm tn̄ simul vnꝰ est cantꝰ. ℂ Cas. Aliqn̄ vnū: aliqn̄ plures inducit: vna tn̄ est ecclia: q2 i oibus mēbris est vnitas: p quā multi hoies vnꝰ homo. ℂ Augꝰ. Hi nō dicto vn̄ euaserunt: sic ceperūt cantare: tanta ē exultatio vt anteq̄ exponāt picula dicāt se liberatos. Et p quē sic: Nisi quia ⁊c. ℂ Ps. CXXIII

b Nisi q2. Cassi. Primo sctī martyres memores q̄nta euaserūt: soli misedie ascribūt. Scdo gr̄as agunt q2 liberati. ibi: Benedictus. c ℂ Forte viuos. viuūt q̄ sciunt idolū nihil esse. Mortui sunt q̄ illud putāt aliqd esse. Ergo mortui absorbent: q̄ putāt malū faciendū qd faciūt. Uiui aūt q̄ q̄dē sciūt malū esse qd faciūt: sed psecutiōe superati in societatē transeūt impiorꝫ: ⁊ deo huiꝰ vite dulcedinē preferūt: sicut q̄dā qui timore mortꝭ idolꝭ sacrificauerūt. ℂ Augꝰ. Attende etiā q2 petrꝰ. i. ecclesia absorbet multos: sed nō viuos. Cui dr̄:
Act.10.b Macta ⁊ mādūca. nullū enī mādūcat. i. membris inserit: nisi mactatū. i. renūciantē diabolo. Mactatur ḡ in malo: sed viuificat i bono: q̄ manducat a petro. Ecōtra accidit illi q̄ quē deglutit diabolꝰ. d ℂ Aqua. Augꝰ. Peccatorꝫ plus (⁊ est a similitudine egyptiorꝫ) que aqua torrens fluit cū impetu: sed cito trāsit. vnde subdit: Torrentē. e ℂ Forsitan. Augꝰ. Ponāt latini vt pūt ꝓ greco aram dubitationis loco: qd intelligibilꝭ dr̄: putas ptrāsit aīa nostra. i. magnitudo periculi vix sinit hoc credi. f ℂ Aquā intolerabilē. Augꝰ. Uel sine substātia vt sunt vitia ⁊ petā ⁊ dulcedo huius vite: q̄ inopiā hn̄t nō substantiā. egestatē hn̄t nō subsistentiā: q2 hec nō vere sunt: sed transeunt oīa sine fructu. Nam ⁊ q̄ peccando lucrat aurū: vel hmōi sine substātia est: q2 ⁊ hic fidē amittit: ⁊ in infernū descendens hec secū non portat. Maius ergo amisit: vt minꝰ lucraret: pecuniā auxit: fidem neglexit: vel minuit vel extinxit. Abundat nescio q̄d in arca: sed multo
†Per. Jo. un. de. elec. c. i plerisq̄ magis q̄dā diminutū est i corde: d arca gaudes de corde non plangis. ℂ In hac aqua sine substātia pdidit prodigꝰ ille filꝰ iunior substātiam quā accepit a pr̄e. Et adhesit vni ciuiū regionis illiꝰ. i. diabolo pascens porcos. i. terrenis ⁊ immūdis actib⁹ delectatus desiderans
Luce.15.c mādūcare siliquas porcorꝫ: q̄ implēt ventrē ⁊ nō satiant. Ita ⁊ petā et si ad horā delectāt: veram tn̄ satietatē nō prestāt. Hec est ouis errabunda quā pius pastor i
Mat.12. euāgelio legit quesisse relictis nonaginta nouē in deserto. Sed anteq̄ reduceret a longe est cōminatꝰ baculo mosaice legis: vt ouicula se errasse cognosceret: ⁊ vltra errare ptimesceret: atq̄ p se redire nō valens reductorē humiliter expectaret ⁊ desideraret: qui eā viuifica baptismi aqua lotā: siccata aqua sine substātia: cōsortio angelico redderet: prodigūq̄ filiū longa necessitate confectū ad patrem reduceret.

g ℂ Benedictꝰ d. Cas. Scda pars vbi sancti gr̄as agūt q2 liberati ⁊ q2 laqueꝰ ɔtritus. h ℂ Aīa nr̄a. Uel sicut aliq̄ faciente strepitum magnū passer volat de muscipula venantiū. Sic aīa nr̄a q̄ aū vite dulcedine tenebat: dn̄o faciēte strepitū maximū gehēnarꝫ eruta est de muscipula. Uel sicut passer vitat laqueū: sic sancti dulcedinē pn̄tis aque. que est quasi laqueus. i ℂ Uenantiū. Augꝰ. Uenātes sunt psequētes. esca in muscipula dulcedo huiꝰ vite.

k ℂ Laqueus cōtritus. Cas. Occisis martyrib⁹ nō restat dulcedo vite qua possint iterum capi: sed ipsi non simul contriti sunt: immo liberati.

l ℂ Contritus. Cas. Quasi qui ferreus erat: nō ruptus vt stupa. tanta fortitudo mali: tanta potentia liberantis.

ℂ Canticū

a ℂ Canticū graduū. ℂ CXXIII
a i. h. s. dicat. i. iā securi h̄ dicūt: respiciētes q̄ passi sunt: quot transierūt ⁊ q̄ venerūt.
b Nisi quia dominus erat a
a i. quia iam euasit.
in nobis dicāt nunc is/ b
rael: nisi quia dominus erat in no c
a i. persequendo. b i. quid ergo possunt contra dominum in nobis.
bis. Cum exurgerent hōmies in d
a i. in q̄bꝰ deꝰ erat. b i. Augꝰ. scietes mali ⁊ rū faciētes: vt q̄ thurificat sciēs nihil esse idolum.
c nōs: forte viuōs deglutissēt nos. e
a i. et. i. vt supra vicit linguas dolosas p v̄ba dei et exēpla de morte viuificatorꝫ. sic: si dn̄s adest vin eis iā minātes. de q̄bꝰ a: tr b i. sine rōne. i. Cas. Jra et vindicta iudicio carēt. vn̄ salomon: Stultū occidit iracūdia: et paruulū inuidia.
Cūm irasceret furōr eorꝫ in nos: f
a i. nisi q2 dn̄s erat i nob. b i. i. more egyptiorꝫ morꝫ: mur: nō transirem⁹ exēplo israelitarū.
e d forsitān aqua absorbūisset nos. g h
a i. sed p dominū. i. de q̄ et caput in via bibit, b i. non bebit: q2 passus est: sed resurrexit et ascendit: p quod et nobis transire dedit.
Tōrrentem ptrānsiuit aīa nr̄a: i
a i. sed forsitan ptran. et si dominus nō in nobis quod nō est. i. vel sūt.
f forsitān ptrāsisset aīa nr̄a aquam k
a i. Uel sine substantia: q2 hec non vere sunt: sed transeunt oīa: et in eis perdit prodigus substantiā quā a patre accepit. b i. et q2 transiui.
g intōlerabilē. Benēdictus dn̄s: q̄ l
a i. vel venationem. b i. quasi more ferarum sitientum sanguinem nostrum.
nō dedit nos in cāptionē dēnti/
a i. nō dedit sed potꝰ. i. et si corpus passum. b i. Augꝰ. quia incaute instabilis exciderat.
h bus eorum. Animā nr̄a sicut pas m
a i. nō capit dulcedine presentis vite. vnde sequitur occisio. b i. vel muscipula.
i ser ērepta est: dē laqueo venan/
i et iste.
k l tium.† Laqueus contritus est: ⁊ n
a i. qui ante deseramꝰ in muscipula. b i. quare contritus laqueus et nos liberati: quia.
nōs liberati sumus. Adiūtoriuꝫ o
a i. contra quē nullus preualet.
nostruꝫ in noīe dōmini: qui fecit

ℂ Nico. de lyra

ℂ Ps. CXXIII

a Nisi q2 dn̄s. Huic ps. pmittit talis titulus in hebreo: Canticum graduum dauid: ⁊ sic apparet auctor ps. De materia aūt eius mihi videtur q2 dauid fecerit hūc ps. gr̄as agens de sua liberatiōe ⁊ ppli sui a philisteis ascendētib⁹ ɔtra eū q̄n eū audierūt esse inunctū in regē super israel. ij. Regꝭ. v. vt sic eū occiderēt ⁊ regnū eiꝰ destruerent: sed fuerūt debellati virtute diuini auxilij. vt ibidē hr̄: Et dixit dn̄s ad dd̄: Dabo tibi philistijm i māu tua. Scdo h igit dd̄ inuitat pplm ad eū laudandū. dicēs: b ℂ Dicat nūc isrl̄. i. pplꝰ israel habita victoria de philisteis. c ℂ Nisi q2 dn̄s erat i nobis. p adiutoriū speciale. ⁊ replicat h dicendo: Nisi q2 ⁊c. ad ostēdendū maiorē gratitudinē de auxilio diuino. d ℂ Cū exurgerent ho. in nos. i. philistei: vt pdictuꝫ est. e ℂ Forte viuos deglutissent nos. i. nō potuissemus resistere eorū impetui. sicut nec illud qd deglutitur deglutienti. f ℂ Cū irasceretur fu. ⁊c. q2 philistei venerūt ɔtra dauid ⁊ pplm eiꝰ cū magno furore ⁊ desiderio eos destruendi. iō subdit: g ℂ Forsitan aqua. s. tribulatiōis que p impetū aque designat Esa. viij. Adducet dn̄s super eos aquas fortes ⁊ multas: regē assyriorū ⁊c. h ℂ Absorbuisset nos. includendo nos vndiq̄ sicut ille qui absorbetur aqua vndiq̄ circūdatur ea. q.d. non potuissemꝰ aliqualit euasisse. i ℂ Torrentē ptransiuit aīa nr̄a. In hebreo ⁊ in translati. Hiero. habet: Torrens trāsisset sup animam nostram: ⁊ per torrentem intelligitur impetus philistinorum: quo dauid ⁊ populus fuisset obruti nisi fuissent diuinitꝰ saluati. ⁊ ideo cum dicitur hic: Torrentem ptrāsiuit aīa nostra: locutio est figuratiua: sicut illud poeticū: Perflauit fistula buccas. ⁊ similit cū subdit: k ℂ Forsitan ptrāsisset aīa nostra aquā intolerabilē. q2 in hebreo ⁊ i trāslatiōe Hiero. habet: Forsitan ptransissent sup animā nr̄aꝫ aque supbie vel fortes. ideo subdit ꝓ gratiarūactione: l ℂ Benedictꝰ dn̄s ⁊c. minꝰ dicit ⁊ plus signat: q2 nō solū eos a philisteis capi nō pmisit: sed etiā philisteos eis subiecit. ideo subdit: m ℂ Aīa nr̄a sicut passer erepta est de laqueo venātiū. i. de insidijs philistinorꝫ. ⁊ p quē modū subditur: n ℂ Laqueus contritus est ⁊c. quia exercitus philistinorū a dauid ⁊ populo suo fuit debellatus: ⁊ quia hoc fuit virtute diuina. subditur: o ℂ Adiutoriū nr̄m in nomine dn̄i: qui fecit celum ⁊ terrā. q.d. non in nomine idolorum: qui nullaꝫ habent virtutem. quod ideo dicitur: quia philistei tūc fugientes reliquerunt idola sua ad salutē populi philistinorum: et etiam sui impotentia: quia dauid ⁊ viri eius tulerūt

a ℂ Canticū graduū. Cas. Sextꝰ gradꝰ ɔfidentia fidelissimi xp̄iani: solidissimis mōtib⁹ cōparat: quā hꝫ in dn̄o: ne celer se lices in hoc seculo. ℂ Ps. CXXIIII

b Ui cō. Augꝰ. Hic ps. docet nō intēdere i ꝓsperātes in seculo: vn̄ supbia: vt se pferāt oib⁹ hoib⁹: ⁊ cor duruꝫ q̄ ambre dei: ne fructū ferat q̄s attendētes ⁊ infirmi nutāt q̄uis supra infirmi cuiusdā pedes pacē petorꝫ vidētes moti fere legunt: sed credendū est sapie dei q̄ oīa benefacit: ⁊ si nō videamus quō: ⁊ ita erit rectū cor vt ɔfidamus in dn̄o: ⁊ non mouebunt pedes nr̄i. Ostendēs q̄ fidentē i deo nō posse moueri ait: Qui ɔfidūt in dn̄o: qui sunt isti q̄ habitāt in hierlm̄: ipi nō cōmouebunt in eternum. Qualꝭ est ista hierlm̄ breuit describit. ℂ Montes in circūitu. i. angeli: pphe: apl̄i sunt mu/
Esa.26.a rus eiꝰ. vn̄ Esa. Et erit i ea murꝰ ⁊ antemurale: sed ne in mōtib⁹ remaneas addit: et dn̄s in circūitu. ne q̄ sit spes in montib⁹: sed i vertice mōtiū. vnde
Esa.2.a Esa. Erit i nouissimis dieb⁹ mons in vertice mōtiū ⁊c. ℂ Qui ɔfidūt. Cas. Primo asserit nō posse moueri eū qui ɔfidentiaꝫ in dei virtute ponit. Scdo precat vt bonis ꝓsperitas: malꝭ veniat vindicta. ibi: Benefac dn̄e. ℂ Confidūt. cōmouebit. Cas. Priꝰ dicit cōfidūt pluralit: post nō cōmouebit singularit: q2 numerosa est vnitas huiꝰ ppli: q2 ⁊ multi sunt ⁊ vnū sunt.
c ℂ Mons sion. Hiero. Xp̄s in q̄ fundata est ecclia: mons ille ad lr̄am in fine seculi cōmouebit. d ℂ Uirgā peccatorꝫ. Augꝰ. Dn̄ant enī aliqn̄ ꝓpter disciplinā bonorꝫ: sed hoc non semp erit: vt hic apte dicit ꝓpheta: et ideo non deficiunt iusti: q2 sciunt tempꝰ futurū q̄ xp̄s in claritate sua apparens ɔgregabit ante se omēs gentes: et di/
Mat.25.c uidet eas sicut pastor diuidit hedos ab ouib⁹: oues q̄ ponet a dextris: hedos a sinistris. e ℂ Sortē. Cas. Jd est iustos sorte electos: vel q̄ sunt sors ⁊ hereditas dei. f ℂ Benefac dn̄e. Cas. Scda pars vbi ɔfirmato pplo p̄cat qd̄ scit futurū: vt bonis ꝓsperitas: malis vindicta veniat. g ℂ Declinātes aūt. Cas. Pari sn̄ia pereūt q̄ declināt iussa principis: ⁊ q̄ opa mala velle ɔtendūt: deficientes cū cogentib⁹ deficere.

a i. omnia celestia ⁊ terrestria.
celūm ⁊ terram.
a ℂ Canticū graduū. ℂ CXXIIII
a i. Augꝰ. q̄ cōfidit i dn̄o ē sic mons sion: et n̄ mouebit sic passer: q̄ istabilꝭ est ⁊ cito volat hincinde. i. vl̄ dur.
b Qui cōfidūnt in dn̄o sicut a
c mons sion: non cōmo/ b c
uebitur in eternū qui habitat in
a i. spirituali. i. in ecclesia. i. terrene ciues sepe captiuari. i. quia.
hierūsalem. Montes in circūitu d
a i. q2 habitat in montib⁹. b i. h̄s enī assumit vt sine populus suus cōstringit i vnā vinculo charitatis ⁊ paci: vt i eternū nō moueant: q2 nō relīq.
eius: et dōminus in circūitu pō/ e
puli sui ex h nūc et vsq̄ in secl̄m.
a i. vere nō cōmouebūt. b i. dn̄iuꝫ. i. aīs dānū.
d Quia n̄ reliquet dn̄s v̄gām pec/ f
a i. Augꝰ. intelligētes h ad tp̄s esse: ⁊ iō patient ferāt: si enī sic sp esse viderēt: desererēt iusticias: ⁊ q2 sic eis placet deꝰ p oīa bn̄fac. d. b. sꝫ declinātes q̄ scādalizant in vijs dn̄i: adducet cū o. miq. q̄ruꝫ facta imitati sunt: q̄rū p̄sentes leticias amauerūt.
e catorū sup sortem iustorꝫ: ut non g
extendāt iusti ad iniq̄tatē manꝰ
a i. opere.
f suas. Benefac domine: bōnis et h
a i. q̄ nolūt pire h secl̄. b i. a iussis dei.
g rēctis corde. Dēclinātes autē in i

ℂ Nico. de lyra

ℂ Par

eius tulerunt ea. vt habet. ij. Regꝭ. v. ℂ Ps. CXXIII

ℂ Moraliter. ℂ Nisi quia dominus.] Psalmum istum fecit dauid ꝓ liberatione sua ⁊ sui exercitꝰ a philisteis eū querentibus occidere: cum audissent eum vnctum esse regem sup israel. ij. Regꝭ. v. ℂ Mystice vero potest exponi de christo ⁊ eiꝰ fidelib⁹: quorū nomē quesierunt extinguere iudei post eius assumptionē a dextris dei. vt habet Actu. viij. ⁊ ix. Et sic in psona ecclesie dicit: ℂ Nisi quia dominꝰ erat in nobis ⁊c.] scꝫ p custodiam specialem. ℂ Cum exurgerent homines in nos.] id est iudei qui dicūtur hic homines. sicut. j. Corinth. iij. Cum in vobis sit çelus ⁊ cōtentio: nōne homīes estis? ℂ Forte viuos deglutissent nos.] in persecutiōe que facta est beati stephani tempore. de quo dicitur Actu. vij. q2 stridebant dentibus in eum. ℂ Cum irasceretur furor eorum in nos.] irrationabilꝭ. ℂ Forsitan aqua.] scꝫ tribulationis ℂ Absorbuisset nos.] et eadem sentētia repetitur ad maiorem exaggerationem. cū dicitur: ℂ Torrentē ⁊c.] Et quoniā ex hoc debetur deo gratiarūactio. subditur: ℂ Benedictus dominꝰ ⁊c.] Laqueus contritus est.] scꝫ per romanos qui destruxerunt iudeos ℂ Et nos liberati sumꝰ.] nam ante aduentum romanorum in iudeam christiani q̄ erāt ibi monitu angeli eo transierūt in regnum agrippe: ⁊ ibi saluati fuerunt. ideo subditur: ℂ Adiutorium nostrum in nomine domini.

ℂ In psal. cxxiij. Nisi quia dominus. vbi dicitur in postilla: De materia autem eius.

ℂ Additio.

Non videt ꝓprie materia huiꝰ psalmi assignari a postillatore: q2 de istis psecutionibus corpalib⁹ que tpe dauid ɔtigerūt: iā plures psalmi fuerūt facti in particulari ⁊ etiā generalit: vt patꝫ in illo psalmo: Diligā te dn̄e. In cuiꝰ titulo fit mētio de liberatiōe ipiꝰ dauid ab oībus inimicꝭ suis: tum q2 impropie applicaret illi historie hoc qd̄ dicit: Aīa nr̄a sicut passer erepta est de laqueo venantiū: q2 vt ibidē ptꝫ: philistei nō insidiose insurrexerūt ɔtra dauid ⁊ pplm suum: sed palā ⁊ manu armata: vt habetur. ij. Regꝭ. v. vnde meliꝰ videt dicendū q2 hic ps. ɔtinuat ad pdictos sic: q2 postq̄ ps. i psona ecclie petiuit auxiliū ab aduersarijs exteriorib⁹: vt in pmo ⁊ scdo cantico: ⁊ ɔsequēter introduxit leticiā de pace ⁊ trāquillitate ecclesie: vt in tertio cantico. Cōsequenter etiā petiuit vt misericordit liberaretur ab intrinsecꝭ eā tribulātib⁹: vt i psal. p̄cedēti. In h vero psal. vult ostēdere q2 q̄ncūq̄ ⁊ a q̄buscunq̄ psecutionib⁹ ecclia liberat: ascribendū est soli pietati diuine. vn̄ dicit: Nisi q2 dn̄s erat i nobis ⁊c. q.d. Non potētie nec virib⁹ hūanis attribuēda est: sed soli deo in nob existenti p suā ꝓuidentiaꝫ ⁊ ꝓtectionē: ⁊ iō in h ps. tāgit multa genera psecutionū: quorꝫ q̄dam ꝓcedūt a ferocitate seu inhumanitate psequentiū. ⁊ de h dicit: Forte viuos deglutissent nos: cū irasce. fu. eorꝫ i nos. Quedā aūt ꝓcedūt ex insipiētia psequentiū: sicut cū vulgares indocti nō ex passione ire: sed potiꝰ ex quadā insipientia psequunt fideles. ⁊ de h dicit: Forsitan aqua absorbuisset nos. Aqua enī sepe pplos significat: vt Apocal. xvij. Et q2 tales vt plurimum tanq̄ indisciplinati impetuose persequunt. iō subdit: Torrentē ptrāsiuit aīa nr̄a. Uel s̄m hebraicaꝫ lr̄am torrens ptrāsisset aīam nr̄am. torrēs enī fluit cū impetu. Quedā aūt psecutiones procedunt ex deceptione diabolica vel humana vel etiam mundana: quibus homo quandoq̄ capitur sicut passer in laqueo: qui quidē laqueus diuina virtute conteritur: vt iusti liberentur. ⁊ de hoc dicit: Anima nostra sicut passer ⁊c. ⁊ laqueus contritus est ⁊c. ⁊ sic de omnibus concludit: Adiutoriū nostrum in nomie domini. correspondet ad principiū psalmi i sententia. i. liberatio nostra de omnib⁹ predictis ⁊ similib⁹ ascribenda est diuino adiutorio tn̄: ad quam sententiam faciliter littera applicatur. Ps. CXXIIII

a Qui confidunt. Titulus huius psal. est Canticū graduum. cuius sententia ptꝫ ex supradictis. De materia vero huius psal. nō videt q2 intelligat de hierusalē materiali: cuius nunq̄ fuit tanta pax ⁊ sublimitas quāta describit in hoc psal. vt videbit: q2 multotiens fuit impugnata ⁊ pluries destructa. bis totalit. s. semel p nabuchodonosor: ⁊ semel p romanos: ⁊ pluries partialit q̄ntū ad aliquā partē murorꝫ ⁊ edificiorꝫ: vt ptꝫ ex libris Regꝭ. Paralꝭ. ⁊ Machab. Et iō exponitur de hierlm̄ spūali. s. ecclia: de q̄ dr̄ Apoca. xxj. Uidi ciuitatem sanctā hierusalē descendentē de celo ⁊c. in qua p fidē christi habitant christiani. quod preuidens psalmista in spiritu ꝓphetico dixit: Qui confidunt in domino: non in idolis vanis nec in rebus mūdanis. b ℂ Sicut mons sion. q2 sicut mons sion est immobilis: ita qui vere confidunt in domino a stabilitate fidei nō mouentur. ideo subditur: c ℂ Non cōmouebit in eternum qui habitat in hierusalem. spiritualt per fideꝫ charitate formatā. Et causam huius stabilitatis subdit. dicens: d ℂ Montes in circūitu eius. i. angeli ad custodiam ecclie deputati. e ℂ Et dn̄s in circūitu populi sui. ꝓpter quod dicit Matth. vlti. Ecce vobiscum sum omnibus diebus vsq̄ ad consummationē seculi. f ℂ Quia non relinquet dn̄s virgā peccatorū. i. potestatem eorꝫ. g ℂ Super sortem iustorū. i. peualere iustis intantū vt moueantur a statu fidei ⁊ virtutis: quia facit eū tētatiōe ꝓuentū vt possint sustinere: vt dicit apl̄s. j. Corinth. x. iō subdit: Ut nō extēdāt iu. ad iniq. ma. su. Et q2 boni merent premiari: ⁊ mali puniri. subdit psal. h ℂ Benefac dn̄e bonis ⁊ rectꝭ corde. ɔferēdo eis bonū gr̄e in pn̄ti: ⁊ glie in futuro. i ℂ Declinātes aūt. a rectitudine fidei ⁊ virtutis.

In obligatiōes

Universidad de Sevilla Biblioteca

a Pax. Aug. Uno noie patria hereditas dr q est xps. Ipe eni est pax nra q fecit vtraq vnu: q pace supra pace dabit nobis. b Canticu graduu. Cas. septim grad in figura veteris test. p venturu xpm: reuersione de captiuitate qsi de babylonia pphetat. vn ia ꝯsolatio ⁊ seminatio vt plus metatur.

Aug. Redempti sanguine xpi ⁊ cõuersi a captiuitate: hec cantant dum pegrini gemẽtes in via. Sion est hierusalẽ in angelis eterna: in hominib captiua. Ps. CXXV

c In cõuertẽdo. Cas. Primu magnitudo facti: cu magnitudine gaudij ondit. Scdo precat cõuersione a captiuitate adhuc futura. ibi: Conuertere dne. In conuerten. Aug. Uel cu ꝯuerterit: qsi de pterito loquẽs: futura pnunciat: ⁊ vt figura pteriti futura se cogitare ostendat. ait: tunc dicent. Qd iam de futuro est vn ⁊ post vt hec fiant: orat: Conuerte dne capti. no. d Sicut. Aug. Nõ semp ad similitudinẽ ponit: sed ad pprietatẽ: vt hic. vn etiã dr: fecit vt iust qd vere est. ita facti fiunt isti sicut ꝯsolati. i. gauisi sunt vt ꝯsolationẽ accipientes in resurrectiõe christi: q precessit vt ꝯsequamur. e Os. Cas. Cordis archanu vbi primuz gaudia que post officio lingue erumpũt. Aug. Os nostru. Cordis. inde pcedit malu vel bonu qd mundat vel inqnat. vn: Qd pcedit de ore inquinat: nõ de ore carnis: sed cordis. nõ eni si noias furta ⁊ alia mala: imũdus es: sed dũ cogitas ⁊ si sileas. f Inter gentes. Aug. Nõ gentes: q nõ oẽs credũt. Magnificauit: q vidẽt eos etiaz virtutes opari: firmũ testimonium ab aduersario. Cas. ⁊ vere magnificauit: ne dubites de verbis gentiu. g Cõuerte. do. Cas. Scda pars precat ꝯuersionez que futura: in q fiet seminatio spe gaudij. Cas. Aduẽt dni redẽptiõe pdicta: pcant iteruz petã sua dimitti. In generali remissione gaudẽt: et sibi veniã precant. ꝯuerte. dne cap.

h Captiuitatẽ nram. Cas. Nulla ad lram in dieb dd: ꝑ sub diabolo mũd captiu. i Sicut tor. in au. Aug. Scriptura monens de bonis ait: Sic glacies in sole: ita soluẽtur pctã tua. Pctã eni ligãt nos vt frigus aquã vt nõ currat: qn aũt flat calid vent auster. liquescit glacies: implent torrentes: sic flãte spũsctõ soluimur a pctis: ⁊ currim ad patriã: in q cursu labor. Sed nõ iõ desistẽdũ: q q seminat i lachrymis. k In la. Aug. Spiritu alis seminatio semp in lachrymis. vn: Beati q lugent. q vero seminant in carne: cũ leticia seminant: sed post fletus: q extrema gaudij luctus occupat. Idem Zacheus. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dne do pauperibus. Et si quẽ defrauda. ⁊c. ad hoc eni retinuit dimidiũ: nõ vt haberet qd possideret: sed vnde redderet debita. Magna volũtas multũ dedit: q multũ seminauit. In hac etiã voluntate illa vidua q duo minuta misit nõ parũ seminauit. imo tantũ qntũ zacheus: miores ferebat facultates: sed parẽ habebat voluntatẽ. Si attẽdis qd dederũt: diuersa inuenies. Si attẽdis vnde dederũt: paria inuenies. Sed est ⁊ aliud vili: quo seminato metit illa messis scz calix aque frigide. dicẽte dno: Qui dederit calicem aque frigide: nõ pdet mercedẽ. l Euntes. Cas. Prouectu melioris vite. Mittentes: ante se pmittentes i illo seculo. Sua nõ de rapina: sed de pprio labore veniẽtes ad iudiciũ b commune oim: sed ad gaudiũ non nisi boni veniũt. m Et flebãt. Aug. Quia miseri ⁊c. Aug. Meli est vt null sit miser q vt tu facias miscdiaz. Qui eni vt faciat miscdiaz optat esse miseros: crudelẽ habz miscdiaz. Sicut crudelis est medicus: q vt exerceat artẽ suã optat multos esse egros.

a In obligatiões. i. ad pctã q obligãt ad penã. iõ in trãsla. Hiero. hr sic: Qui aũt declinãt ad prauitates suas ⁊c.

b Adducet dns. ad penã eternã. c Cũ opantib iniqtatẽ. i. cũ demonib obstinat in iniqtate. ppter qd dr Mat. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ: q parat ẽ diabolo ⁊ angel eius.

d Pax sup isrl. nõ sup isrl fm carnẽ: ꝑ fm spm. s. sup ppl'm catholicũ. ppter qd in natiuitate xpi cantauerũt angeli Lu. ij. Glia in altissimis deo: ⁊ i terra pax hominib bone volũtat. Per bona eni volũtatẽ hũt pacẽ cordis internã: fm q dr Prouer. xij. Nõ ꝯtristabit iustũ qcqd ei acciderit: ⁊ p illã disponunt ad pacẽ supernã. Ps. CXXIIII

a pene et culpe. Cas. iniquitas obligat nec sinit liberos.

obligatiões adducet dominus cum operantibus iniquitatem:

Aug. sed quid rectis corde. vno verbo omnia bona dicit.

a pax super israel.

Moraliter. Qui confidũt. Sic ostensum fuit in expositiõe lrali: psalmus iste fm lralẽ sensum est de spuali hierlm que est militãs ecclia: in q habitãtes p fidem charitate formatã sunt securi de glia futura: nec occurrit mihi alia spualis expositio ꝯuenientior hic ponenda.

In psalmo. cxxiij. Qui ꝯfidũt: vbi dr in postilla. De materia hui psalmi.

Additio. Iste psalm ꝯtinuat cũ precedẽti sic. Naz cũ dixisset psalmista in pcedenti: Adiutoriũ nrm i noie dni ⁊c. In h ps. declarat q sint illi qb adest tale adiutoriũ. scz Qui ꝯfidũt in dno imobilit ⁊ habitant in hierlm p verã charitatẽ. ⁊ de h dicit: Sicut mons sion nõ cõmouebit in eternũ q habitat in hierlm ⁊c. Cetera exponant put in postilla. Ps. CXXV

a Canticu graduũ. Cas. Primũ magnitudo facti: cũ magnitudine gaudij ondit. Scdo precat cõuersionẽ a captiuitate adhuc futura. ibi: Conuertere dne. In conuerten. Aug. Uel cũ ꝯuerterit: qsi de pterito loquẽs: futura pnunciat: ⁊ vt figura pteriti futura se cogitare ostendat. ait: tunc dicent. Qd iam de futuro est vn ⁊ post vt hec fiant: orat: Conuerte dne capti. no. d Sicut. Aug. Nõ semp ad similitudinẽ ponit: sed ad pprietatẽ: vt hic. vn etiã dr: fecit vt iust qd vere est. ita facti fiunt isti sicut ꝯsolati. i. gauisi sunt vt ꝯsolationẽ accipientes in resurrectiõe christi: q precessit vt ꝯsequamur. e Os. Cas. Cordis archanu vbi primuz gaudia que post officio lingue erumpũt. Aug. Os nostru. Cordis. inde pcedit malu vel bonu qd mundat vel inqnat. vn: Qd pcedit de ore inquinat: nõ de ore carnis: sed cordis. nõ eni si noias furta ⁊ alia mala: imũdus es: sed dũ cogitas ⁊ si sileas. f Inter gentes. Aug. Nõ gentes: q nõ oẽs credũt. Magnificauit: q vidẽt eos etiaz virtutes opari: firmũ testimonium ab aduersario. Cas. ⁊ vere magnificauit: ne dubites de verbis gentiu. g Cõuerte. do. Cas. Scda pars precat ꝯuersionez que futura: in q fiet seminatio spe gaudij. Cas. Aduẽt dni redẽptiõe pdicta: pcant iteruz petã sua dimitti. In generali remissione gaudẽt: et sibi veniã precant. ꝯuerte. dne cap.

h Captiuitatẽ nram. Cas. Nulla ad lram in dieb dd: ꝑ sub diabolo mũd captiu. i Sicut tor. in au. Aug. Scriptura monens de bonis ait: Sic glacies in sole: ita soluẽtur pctã tua. Pctã eni ligãt nos vt frigus aquã vt nõ currat: qn aũt flat calid vent auster. liquescit glacies: implent torrentes: sic flãte spũsctõ soluimur a pctis: ⁊ currim ad patriã: in q cursu labor. Sed nõ iõ desistẽdũ: q q seminat i lachrymis. k In la. Aug. Spiritu alis seminatio semp in lachrymis. vn: Beati q lugent. q vero seminant in carne: cũ leticia seminant: sed post fletus: q extrema gaudij luctus occupat. Idem Zacheus. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dne do pauperibus. Et si quẽ defrauda. ⁊c. ad hoc eni retinuit dimidiũ: nõ vt haberet qd possideret: sed vnde redderet debita. Magna volũtas multũ dedit: q multũ seminauit. In hac etiã voluntate illa vidua q duo minuta misit nõ parũ seminauit. imo tantũ qntũ zacheus: miores ferebat facultates: sed parẽ habebat voluntatẽ. Si attẽdis qd dederũt: diuersa inuenies. Si attẽdis vnde dederũt: paria inuenies. Sed est ⁊ aliud vili: quo seminato metit illa messis scz calix aque frigide. dicẽte dno: Qui dederit calicem aque frigide: nõ pdet mercedẽ. l Euntes. Cas. Prouectu melioris vite. Mittentes: ante se pmittentes i illo seculo. Sua nõ de rapina: sed de pprio labore veniẽtes ad iudiciũ b commune oim: sed ad gaudiũ non nisi boni veniũt. m Et flebãt. Aug. Quia miseri ⁊c. Aug. Meli est vt null sit miser q vt tu facias miscdiaz. Qui eni vt faciat miscdiaz optat esse miseros: crudelẽ habz miscdiaz. Sicut crudelis est medicus: q vt exerceat artẽ suã optat multos esse egros.

Mat. 15. b

Ecci. 3. b.

Ps. 125.

Mat. 5. a.

Pro. 14. b.

Luce. 19. b

Mat. 9. f

a Cantica graduũ. Cas. Primũ magnitudo facti: cũ magnitudine gaudij ondit. Scdo precat cõuersionẽ a captiuitate adhuc futura. ibi: Conuertere dne. In conuerten. Aug. Uel cũ ꝯuerterit: qsi de pterito loquẽs: futura pnunciat: ⁊ vt figura pteriti futura se cogitare ostendat. ait: tunc dicent. Qd iam de futuro est vn ⁊ post vt hec fiant: orat: Conuerte dne capti. no. d Sicut. Aug. Nõ semp ad similitudinẽ ponit: sed ad pprietatẽ: vt hic. vn etiã dr: fecit vt iust qd vere est. ita facti fiunt isti sicut ꝯsolati. i. gauisi sunt vt ꝯsolationẽ accipientes in resurrectiõe christi: q precessit vt ꝯsequamur. e Os. Cas. Cordis archanu vbi primuz gaudia que post officio lingue erumpũt. Aug. Os nostru. Cordis. inde pcedit malu vel bonu qd mundat vel inqnat. vn: Qd pcedit de ore inquinat: nõ de ore carnis: sed cordis. nõ eni si noias furta ⁊ alia mala: imũdus es: sed dũ cogitas ⁊ si sileas. f Inter gentes. Aug. Nõ gentes: q nõ oẽs credũt. Magnificauit: q vidẽt eos etiaz virtutes opari: firmũ testimonium ab aduersario. Cas. ⁊ vere magnificauit: ne dubites de verbis gentiu. g Cõuerte. do. Cas. Scda pars precat ꝯuersionez que futura: in q fiet seminatio spe gaudij. Cas. Aduẽt dni redẽptiõe pdicta: pcant iteruz petã sua dimitti. In generali remissione gaudẽt: et sibi veniã precant. ꝯuerte. dne cap.

h Captiuitatẽ nram. Cas. Nulla ad lram in dieb dd: ꝑ sub diabolo mũd captiu. i Sicut tor. in au. Aug. Scriptura monens de bonis ait: Sic glacies in sole: ita soluẽtur pctã tua. Pctã eni ligãt nos vt frigus aquã vt nõ currat: qn aũt flat calid vent auster. liquescit glacies: implent torrentes: sic flãte spũsctõ soluimur a pctis: ⁊ currim ad patriã: in q cursu labor. Sed nõ iõ desistẽdũ: q q seminat i lachrymis. k In la. Aug. Spiritu alis seminatio semp in lachrymis. vn: Beati q lugent. q vero seminant in carne: cũ leticia seminant: sed post fletus: q extrema gaudij luctus occupat. Idem Zacheus. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dne do pauperibus. Et si quẽ defrauda. ⁊c. ad hoc eni retinuit dimidiũ: nõ vt haberet qd possideret: sed vnde redderet debita. Magna volũtas multũ dedit: q multũ seminauit. In hac etiã voluntate illa vidua q duo minuta misit nõ parũ seminauit. imo tantũ qntũ zacheus: miores ferebat facultates: sed parẽ habebat voluntatẽ. Si attẽdis qd dederũt: diuersa inuenies. Si attẽdis vnde dederũt: paria inuenies. Sed est ⁊ aliud vili: quo seminato metit illa messis scz calix aque frigide. dicẽte dno: Qui dederit calicem aque frigide: nõ pdet mercedẽ. l Euntes. Cas. Prouectu melioris vite. Mittentes: ante se pmittentes i illo seculo. Sua nõ de rapina: sed de pprio labore veniẽtes ad iudiciũ b commune oim: sed ad gaudiũ non nisi boni veniũt. m Et flebãt. Aug. Quia miseri ⁊c. Aug. Meli est vt null sit miser q vt tu facias miscdiaz. Qui eni vt faciat miscdiaz optat esse miseros: crudelẽ habz miscdiaz. Sicut crudelis est medicus: q vt exerceat artẽ suã optat multos esse egros.

a pene et culpe. Cas. iniquitas obligat nec sinit liberos.

obligatiões adducet dominus cum operantibus iniquitatem:

Aug. sed quid rectis corde. vno verbo omnia bona dicit.

a pax super israel.

Canticu graduũ. CXXV

a vl cũ cõuerterit vt redeũtiũ d babylonia: quã cõuersiõez dns fecit.

In conuertendo dns captiuitatem sion: facti sumus sicut ꝯsolati. Tunc repletuz est gaudio os nostrum: ⁊ lingua nra i exultatiõe. Tunc dicẽt iter gentes: magnificauit dns facere cũ eis. Magnificauit dns facere nobiscũ: facti sum letãtes. Conuertere dne captiuitatẽ nram: sic torrens i austro. Qui seminant in lachrymis: i exultatiõe metẽt. Euntes ibãt ⁊ flebãt: mittẽtes semina sua. Ueniẽtes aũt veniẽt cũ exultatiõe portãtes mãipulos suos.

a Aug. cõsolatio nõ est nisi miseroꝝ: gemimus in re: cõsolamur in spe. ⁊ si nondũ securi. b et. dns cõuertit. nulla conuersione.

a in spe gaudet. nõ mũdi sed redẽptiõis. b corpis. vel que intus clamat ad eũ.

a Aug. h fit cũ de toto corde ad ecclias currit.

a et vere. b Aug. nos nobis male fecim: qui sub peccato nos vendidimus.

a vnde. Aug. qui prius captiui. b vn. dns soluit captiuitatẽ. misso redemptore.

a vel re. a qua sub diabolo captiui tenemur.

a cõuertit. b opa miscdie ad q sufficit volũtas si desit facultas: inde metitur pax. num ergo dicitur: pax in terra diuitibus. non. sed hominib bone voluntatis.

a in hac vita plena lachrymis. b fructũ eterne beatitudinis.

a et iõ si cũ fletu seminãt: tamẽ exul. ⁊ hoc est. b q miseri int mi fos. c miscdiaz hic ascẽdit.

a ad iudicium.

a Aug. tũc erit triũphus letantiũ ⁊ ipi morti insultantiũ in q hic gemebat. b fructũ seminis. i. coronam gaudioꝝ ⁊ exultationis.

Ps. CXXVI

Moraliter. Iste psalm ꝯtinuat cũ precedẽti sic. Naz cũ dixisset psalmista in pcedenti: Adiutoriũ nrm i noie dni ⁊c. In h ps. declarat q sint illi qb adest tale adiutoriũ. scz Qui ꝯfidũt in dno imobilit ⁊ habitant in hierlm p verã charitatẽ. ⁊ de h dicit: Sicut mons sion nõ cõmouebit in eternũ q habitat in hierlm ⁊c. Cetera exponant put in postilla. Ps. CXXV

In ꝯuer. Titulus hui ps. est: Canticũ graduũ: sine aliq additione: ⁊ ptz snia ex supradict. De materia vero hui ps. ptz ex circũstãtia lre q loquit de reditu ppli isrl a babylonica captiuitate: q de captiuitate facta p romanos nõ ẽ renersus ppls iudaic nec reuertet: vt freqnt. s. dictũ ẽ. Dicit igitur ps. In ꝯuertẽdo dns captiuitatez sion: reducẽdo ppl'm de babylone i hierlm in q est mons sion: vbi fuerat tẽplũ ⁊ dom regia. f Facti su. si. ꝯso. magna enim ꝯsolatio fuit eis redire ad locũ cult diuini. g Tũc reple. ẽ gau. os no. ⁊c. q statim cũ venerũt in hierlm: erexerũt altare ⁊ obtulerũt hostias cũ diuinis laudib: vt habet. j. Esdre. iij. h Tunc dicẽt in. gen. ⁊c. Cyr eni rex persaꝝ p totũ regnũ suũ fecit publicari edictuz in q habitabãt gentiles de reditu iudeoꝝ in terrã suã: in q edicto ꝯtinebat pceptum dni de h sibi factũ: Esdre. j. ppter qd gẽtiles h audiẽtes dicebãt deũ celi magnificasse ppl'm isrl: ⁊ aliq eoꝝ ꝯuertebãtur ad iudaismum: de quo etiã iudei letabant. ideo subditur: i Magnificauit dns face. nobiscũ. de reditu nro et ꝯuersiõe gentiliuz. k Facti sumus sicut letãtes. veruntũ q adhuc nõ erat edificatũ templũ nec ciuitas reparata. ideo subditur: l Conuerte dne cap. no. ⁊c. vent austral est pluuiosus: ⁊ iõ facit fluere torrẽtes pus desiccatos: ⁊ sic petit psalmista q gratia diuina effluat in ppl'o de captiuitate reducto: sic tpe salomonis p reedificationẽ ciuitat ⁊ tẽpli: vbi dabant diuina responsa. Et ad h impetrãdũ allegat psalmista ppli pniam: q ẽ dispositio ad graz impetrãdã. di. m Qui semi. in lachrymis. p verã ꝯtritionẽ de pctis. n In exultatiõe metẽt. ex ꝯsecutione gre dine. Et ꝯnr applicat ad ppl'm isrl dicẽs: o Euntes. in captiuitatẽ babylonicã. p Ibãt ⁊ flebãt. ex ꝯtritiõe de peccat ppt q captiuitatẽ meruerãt. q Mittẽtes semia sua. sic eni fruct pducit ex semie: sic ex vera ⁊ pfecta pnia suo mõ reportat beneficiũ diuie gre. iõ subdit: r Ueniẽtes aũt veniẽt cũ exultatione ⁊c. ⁊ ptz lra ex dictis. Moralit aũt pt exponi ps. iste de qlibet redeũte de peccato mortali tanq de babylone: que ꝯfusio interpretat: ⁊ p verã pniam ꝯsequit donũ gratie in presenti: ⁊ glorie in futuro.

Nisi dns.

Moraliter. In ꝯuertẽdo ⁊c. Ps. CXXV

Psalm iste fm lralem sensũ loqt de reditu ppli iudaici de babylonica seruitute. Moralit aũt põt exponi de reditu ppli xpiani p penitẽtiã de pctõ mortali. Et sic i ei psona dr: In ꝯuertẽdo dns captiuitatẽ sion. j. i. eccle: q lz non fm se totã: tñ fm aliqs sui ptes sic aliqñ captiuatur. Facti sum sicut ꝯsolati. j ⁊ dr sicut: q pfecta ꝯsolatio nõ habet in pñti. Tũc repletũ ẽ gaudio os nrm ⁊c. j laude diuina. Tũc dicẽt iter gẽtes ⁊c. j vidẽtes eni talẽ emẽdationẽ excitant ad laudẽ diuinã ⁊ emẽdati sũt spũaliter ꝯsolati. Conuerte dne captiuitatẽ nraz. j nã a peccat liberati p pniaz indigent adhuc liberari a seqla peccati: q ẽ pnitas ad reciduationẽ. Sicut torrẽs i austro. j sicut eni auster torrẽtẽ siccatũ replet aqs: sic de homies pus desiccatos ex defectu gre: replet humore deuotõis. d qb subdit. Qui semiant i lachrymis. j ꝯtritiõis ⁊ deuotiõis. In exultatiõe metẽt. j scz in pñti ꝯsolationẽ internã: ⁊ eternã i futuro. Euntes ibant. j p viã pñtis vite. Ueniẽtes aũt veniẽt cũ ex. ⁊c. j in futura resurrectione. In psalmo. cxxv. In conuertendo dns. vbi dicit in postil. De materia vero huius psalmi.

Additio. Iste ps. non loquit de reditu ppli isrl a babylonica captiuitate: q i illo reditu nũq fuerũt tã repleti gaudio q de ipis ꝯueniẽter xificarẽt. Tunc repletũ ẽ gaudio os nrm vt ptz ex historijs Esdre ⁊ Neemie. silr nec pprie de eis posset dici. Tũc dicẽt int gẽtes magnificauit dns facere cũ eis: lz eni Cyr dedisset eis licẽtiã reedificandi: gẽtes tñ circũstãtes multiplicit ipediebãt ⁊ eos fatuos reputabãt. vt hr. j. Esdre. iiij. ⁊ Neemie. j. silr nec de eis proprie posset dici: Ueniẽtes aũt veniẽt cũ exultatiõe. cũ nũq legũt p maiori pte fuisse in vera pnia. vñ expositores hebreoꝝ spãliter Ra. Abẽhaçra: istũ ps. exponunt de tpe messie quẽ false expectãt: ꝑ nos veri de tpe xpi veri in q sum debem exponere illũ i q. s. tpe ꝯuirit de captiuitatẽ sion ⁊ ꝯtinuat ps. iste cũ pcedẽti sic: Nã cũ dixisset q de ẽ i circũitu ppli sui ad custodiã: ⁊ q nõ relinquet virgã pctõꝝ sup sortẽ iustoꝝ: ne forte qs ex h crederet q i tpe xpi ptũc vẽturi cessassent dẽs psecutores. idõ dicit: In ꝯuertẽdo dns ca. ⁊c. facti sum sic cõsolati. q. d. nõ ex toto erim ꝯsolati: ꝑ sicut ꝯsolati: eo mõ q apls. ij. Coꝝ. vj. dicit qsi tristes semp aũt gaudẽtes: qd qdẽ gaudiũ statim declarat dicẽs: Tũc repletũ ẽ gaudio os nrm ⁊c. q apli ⁊ pmitiue ecclie nõ solũ gaudẽtes pnũciabãt xpm eẽ i bonis: circa qd ipoꝝ os ⁊ lingua assidue xsabat: ꝑ etiã opprobria ⁊ ꝯtumelias cũ gaudio suscipiebãt. Act. v. Ibãt apli gaudentes: q digni habiti sũt p noie xpi ꝯtumelias pati: q multi de gẽtib h cognoscebãt pdicãtib aplis. idõ subdit: Tũc dicẽt int gẽtes. Cõsequẽter ps. declarat modũ isti ꝯuersiõis de q dixerat: In ꝯuertẽdo dns captiuitatẽ sion. p modũ oratiõis pphetice dicẽs: Cõuerte dne captiuitatẽ nram sicut torrẽs i austro. Pro q sciẽdũ q plaga seu regio australis ẽ sicca naturaliter pusq alie regiões: ⁊ iõ cũ i ẽra aliq australi supuenit torrens q irrigat: tũc talis terra ꝯuertit a sterilitate ad fertilitatẽ: cui assimilat ꝯuersio captiuitat sion. s. ecclie p adnẽtiũ xpi: q pius erat qsi sitiẽs: ⁊ idõ xps assimilat radici de ẽra sitiẽti. Esa. liij. ⁊ post fuit irrigua: sic Hiere. xxxj. Et aia eoꝝ sicut ort irriguus ⁊c. Cõsequẽter ps. declarat pcessũ illoꝝ qꝝ os ⁊ lingua replebit gaudio. s. aploꝝ ⁊ pmitiuoꝝ ecclie: et de h dic: Qui seminãt i lachrymis: q pdicti cũ maximis laborib ⁊ psecutionib seminabãt verbũ dei. Unde. Euntes ibãt ⁊ flebãt mittentes semina sua. postea tñ cum exultatione portabãt manipulos suos. s. fructũ sue pdicationis.

a Canticum graduum salomonis. Cassio. Octauus gradus in figura noui testamẽti quod octonario numero signat: vbi agit d edificatiõe dom dei. i. ecclie p verũ salomonẽ facta. i. p xpm: q est ver pacific: q fecit vtraq vnũ et i se lapide angulari ecclias d duobus pietib iudeoꝝ ⁊ gẽtiũ ꝯstruxit. Aug. Hic addit salomõis: q is edificauit tẽplũ i figura pacifici xpi: qui edificauit ecclia de duob pietib: ne q accipes illũ salomonẽ ait: nisi do. edifi. In hoc spes ponẽda ꝑ i nullo hoim: q et ille salomõ cecidit q tẽplũ edificauit. Cassio. Primo monet quõ ascẽdẽtes se hre debeant. s. vt discãt q edificatio ⁊ custodia nõ nisi a deo ẽ. Et exaltatio i futuro: ñ ẽ nisi post humiliationẽ. Scdo dicit q sit hereditas ⁊ quõ collecta. ibi: Ecce hereditas.

a Canticũ graduũ salomonis.

a Aug. dns xps edificat: sine q opante iteri frustra laborãt pdicatores foris loquẽtes: mistri edificationis ⁊ custodes edificatoꝝ: dom ẽ ppls dei: tẽplũ dei ⁊ ciuitas dei.

Nisi domin CXXVI

a Cas. q neq q plantat neq q rigat est aliqd: sed qui incrementum dat deus.

edificauerit domũ: in vanum laborauerunt qui edificãt eã. Nisi dominus custodierit ciuitatẽ: frustra vigilat qui custodit eaz.

a idem quod domus.

a et. ꝑ q. d. van ẽ labor ⁊ custodia ciuitatis: nisi dns opet. b xpm. c cõsidere in se. ꝑ surgere est exaltari: securos esse.

Uanum est vobis ante lucẽ surgere.

Nisi dns. Cas. Quasi iam venit iesus: de captiuitate reduxit: iam ciuitas edificat hierlm. ꝑ discãt ascẽdẽtes q edificatio ⁊ custodia nõ nisi a deo: ⁊ exaltatio nõ nisi post humiliationem in futuro. ⁊ si eni leti de gra noui testamẽti: tñ in tãto munere nõ est psumendũ alicui. c Domum. Aug. Ad hanc ascendit oĩs q pficit. Cadit ab hac oĩs q deficit: amando deũ ascendis: amando seculũ cadis. Sũt eni ista cãtica amãtiũ: ⁊ quodã desiderio sãcto flagrantiũ. d Laborauerũt. Aug. Omes in hac edificatione laborant: qui in ecclesia pdicant verbũ dei. e Ciuitatem. Cassio. De domo ad ciuitatem transit: vt nec in singulis nec in munita collectione sit presumptio. Et qbus dom ⁊ ciuitas fm metaphoram que de diuersis inducitur: sint diuersa: vna tamen est ecclesia quam vtraq significat. f Ante lucem surgere. Augus. Si surgitis anteq lux surgat: lux est christus post quem surgendum est non ante: vt ille facit qui se ei preponit: volens hic esse altus vbi ille humilis fuit: vt et filij Zebedei. sed resurrectio: id est exaltatio sequitur sessionem: id est humiliationem: vt lux nostra christus post mortem surrexit altus.

Ps. CXXVI

Nisi dns. Cas. Quasi iam venit iesus: de captiuitate reduxit: iam ciuitas edificat hierlm. ꝑ discãt ascẽdẽtes q edificatio ⁊ custodia nõ nisi a deo: ⁊ exaltatio nõ nisi post humiliationem in futuro. ⁊ si eni leti de gra noui testamẽti: tñ in tãto munere nõ est psumendũ alicui. c Domum. Aug. Ad hanc ascendit oĩs q pficit. Cadit ab hac oĩs q deficit: amando deũ ascendis: amando seculũ cadis. Sũt eni ista cãtica amãtiũ: ⁊ quodã desiderio sãcto flagrantiũ. d Laborauerũt. Aug. Omes in hac edificatione laborant: qui in ecclesia pdicant verbũ dei. e Ciuitatem. Cassio. De domo ad ciuitatem transit: vt nec in singulis nec in munita collectione sit presumptio. Et qbus dom ⁊ ciuitas fm metaphoram que de diuersis inducitur: sint diuersa: vna tamen est ecclesia quam vtraq significat. f Ante lucem surgere. Augus. Si surgitis anteq lux surgat: lux est christus post quem surgendum est non ante: vt ille facit qui se ei preponit: volens hic esse altus vbi ille humilis fuit: vt et filij Zebedei. sed resurrectio: id est exaltatio sequitur sessionem: id est humiliationem: vt lux nostra christus post mortem surrexit altus.

Mãducat

Nisi dns. Huic ps. p. Ps. CXXVI mittit tal titul i hebreo ⁊ i trãslatiõe Hiero. Cãticum graduũ salomõis. Et fm q dic Ra. Sa. iste ps. intitulat a salomõe ñ sic ab auctore: ꝑ q fact fuit ab ipo dd: q sicut puidit eũ edificaturũ domũ dñi: ita puidit eũ acceptuꝝ i vxorẽ filiam pharonis ꝯ legẽ diuinã q phibet iudeis accipe mulieres alienigenas: ⁊ fm h dixit: Nisi dns edificauerit domũ i vanuz laborauerũt q edificant eã. q. d. frustra edificat domũ dño q trãsgredit ei mãdatũ: q melior ẽ obediẽtia q victime. j. Reg. xv. Et ad hãc sniaz applicat lraz sequẽtẽ. Sz istud dictũ videt eẽ manifeste ꝯ sacrã scripturã: q dic. iij. Reg. viij. ⁊. ij. Paral. v q edificata domo nebula ipleuit eã in signũ diuie acceptatiõis. ⁊. ij. Paral. vij. q ignis tũc descẽdit de celo ⁊ deuorauit holocausta ⁊ victimas. ⁊ maiestas dñi ipleuit domũ. Itẽ. iij. Reg. ix. dr q dns apparuit salomoni: sic apparuit ei in gabaon: dixitq dns ad eũ: Exaudiui orõnez tuã ⁊c. ⁊ subdit: Et sãctificaui domũ hãc quã edificasti: ⁊ p oĩa ista ostẽdit q illa edificatio fuit deo accepta. Itẽ salomon nõ videt i aliq peccasse accipiẽdo filiã pharaonis i vxorẽ: sic dictũ fuit diffuse. iij. Reg. iij. Et idõ dicendũ q salomon fecit psalmũ istũ: q tñ reputabat se ⁊ totũ populũ suũ nõ sufficere ad edificationẽ domus dñi: fm qd ipse dixit. ij. Paral. ij. Quis eni pualere poterit vt edificet ei domũ dignã. q. d. nullus: nisi ipemet deus apponat manũ suaz. idõ fm hoc dixit: Nisi dns edificauerit domũ i vanũ laborauerũt ⁊c. Circa qd sciendũ q dom dñi dupliciter edificat. Uno modo corpaliter ex lignis ⁊ lapidibus. Alio modo spũaliter per doctrinam i fide ⁊ moribus: et in vtraq edificatione requirit diuinũ auxiliũ. Igit in hoc psalmo agit de pmo edificatione corporali. secũdo de spũali. ibi: Cũ dederit dilectis suis. Circa primũ dicit salomon: Nisi dns edificauerit domũ. dirigẽdo ⁊ cõfortãdo artifices. b In vanũ laborauerũt. vnde ⁊ lapis angularis ꝯsumans edificium parietũ pluries fuit reiectus ab artificib sicut inutilis: ⁊ tñ in cõsũmatione edificij fuit aptissimus: qd a dño factum fuit fm qd dictũ est supra ps. cxvij. Lapidem quẽ reprobauerũt edificãtes hic fact est in caput anguli. A domino factũ est istud ⁊c. Et ad hoc adducit exemplũ de custodia ciuitatis hũana q nõ valet sine diuina. cũ dicit: Nisi dns custodierit ⁊c. ⁊ fm sniaz pdictã alloquit psalmista artifices dicens: c Uanũ ẽ vobis añ lucẽ surgere. i. de mane vt habet trãslatio Hiero. ⁊ h ẽ ante solis ortũ: nisi supple assit diuinũ adiutoriũ vt pmissum est.

Surgite

Universidad de ... Biblioteca

a Māducat' pa. do. Aug. Māducat panē doloris q̄ gemit ī hac pegrinatione.i.in valle ploratiōis: de afflictiōe se
Ps.41. reficit dicens: Facte sūt mihi lachryme mee pa. die ac nocte. b Sederitis. Sessio aliq̄n significat honorem iudicādi: h̄ aūt humiliationem. c Somnū. Cas. Mortē tpalē: in q̄ secura pausatio. d Ecce hereditas. Cassio. Scdo q̄ hereditas: et quō collecta. Q. dilecti post somnū surgēt. e Fruct' vē. Aug. Uterus ecclesie vt eua in dolore pturit filios bonos ⁊ malos: vt rebecca geminos. Boni ṽo sūt fruct' vētris vt iacob dilect' matri. Eoꝝ est merces resurgere post sessionē: letari p' panē doloris. modo q̄ dolor ⁊ gemit' sꝫ i resurrectiōe hereditas. tunc apparebit part' ecclie: tunc q̄ fuit videbit. Ul' filij nati ex aq̄ ⁊ spū sūt hereditas: q̄ sūt merces reddita xpo hoi: q̄ ē fructus vteri ṽginalis: q: oēs acq̄siuit p obediētiā passionis: Uñ postula a me et dabo tibi gētes hereditatem tuam. f Sicut sagitte. Aug'. Sed vnde facta ē tanta hereditas? quia potens dominus dum fortiter sagittas apostolos d̄ arcu sacre scripture excussit: vsq̄ ad fines terre peruenerunt ille excusse: sic sunt autem filij excussorum quomodo illi excussi. g Filij excussorum. Augus. Filij apostolorum quibus dictuꝫ
Mat.10.b est: excutite puluerem d̄ pe. vel. sed ita videntur dicendi excutientes non excussi. verum et quod excutitur vt puluis excussum dicitur: et vñ excutit: vt vestis. Uel excuti dicit' aliq̄d vt sacc' vt exeat qd intus latebat: ꝓphete ergo clausa ɔtinētes sacramēta: excussi sunt a p̄dicatorib' accedēte eoꝝ diligētia: ⁊ dño aperiēte abscōdita ꝓdierūt apta.
Esa.1.a Sicut illud Esaie. Cognouit bos possessorē suum: ⁊ asin' p̄sepe domini sui: israel aūt me non cognouit. Hoc inuolutum p̄dicatorum aliquis excutiens dixit: Uenit bos trituras d̄ gēte iudeorū: q: inde triturātes apl̄i. Ōis enī q̄ p̄dicat verbum dei: monet: obiurgat: terret: triturat areā ⁊ bouis īplet officiū. Asin' vero ē populus veniens de gentib': vt insideat ei christus. significatus in euangelio per pullum asine:
Joh.12.c cui null' insederat: quia ad eū nec lex missa nec ꝓpha. vtriq̄ aūt ꝑ se xps apposit' ē in p̄sepio.i. vtriq̄ cib' ē ī altari. Ecce q̄liter illud inuolutū excussū ē. Ideoq̄ ꝓphete dicunt excussi q̄bus excussis generati sūt apl̄i. ⁊ ita apl̄i excussoꝝ sūt filij q̄ manu dei missi sunt vsq̄ ad fines

a ſ aūt. b ſ .i. post humiliationē. c ſ peracta sessiōe. d ſ nō dico sedere ad manducādū vel gaudendū: sꝫ ad humiliandū. vnde subdit: qui manducans panem doloris.

b gere: surgite postq̄ sederit' qui a
a ſ Aug. quādo hoc erit: post mortem surget dilecti: dominus post mortem exaltat' est: ergo et tuā exaltationē post mortem spera.
a māducat' panem doloris. Cūm b c
c dederit dilectis suis somnum: d
a ſ Quasi q̄ sūt dilecti filij: q̄ sūt fruct' ventris: his tunc erit hereditas merces.i. vita eterna. b ſ scꝫ. ſ ecce.
b ecce hereditas dñi filij merces e f
a ſ quasi quomodo collecti sūt filij. ſ celeriter omnia transeuntes ⁊ sine errore ferientes.
e f fructus vētris. Sicut sagitte in g
a ſ alicuius. b ſ hominis.
g mānu potētis: ita filij excussoꝝ. h
a ſ apl̄i filij ꝓphetarū sunt missi a manu dei. ſ Aug qui enī plenus est seculi desiderio non ē quo intret qd illi p̄dicauerunt. b ſ est ille.
Beat' vir q̄ impleuit desideriū i
a ſ sagittis. b ſ nō erubescet qui in christo loquitur: ⁊ eius honorem querit: non suum.
suū ex ipsis: nōn ɔfundet' cum lo k l
a ſ hereticis. b ſ in christo. ſ in cōmuni. ſ vt omnes nouerint quid loquatur.
quet' inimicis suis in porta. m

a Surgite postq̄ ⁊c. In hebreo sic habet'. Retardātes sessionē ⁊ māducātes panē laborātiū: ⁊ ē sensus: sic vanū ē vobis mane surgere ad īcipiēdū op' nisi assit diuinū adiutoriū: ita sine tali adiutorio vanū est: retardare sessionē.i. qetē ab ope op' multū ɔtinuādo. Et māducātes panē laborātiū: isti sūt artifices mañualit' opātes. Trāslatio aūt cōmunis pōt sic exponi: Surgite postq̄ sederitis. q.d. nō oportet vos nimis cito surgere ad op': q: si vobis assit diuinū adiutoriū pl' faciet q̄ sollicitudo vr̄a nimia. ⁊ ideo: Surgite postq̄ sederitis.i. postq̄ ɔueniēter qeueritis. b Qui manduca. pa. dolo.i. vos oparij q̄ habet' victū ex labore corpali acq̄sitū: q̄ labor ē cā doloris ī corpib' vr̄is. c Cū dederit. Hic ɔñr agit' de edificio spūali p doctrinā sanā fidei ⁊ moꝝ. Circa qd sciēdū q̄ h̄ ē ṽa lr̄a hebraica vt dicūt hebrei saltē moderni: Sic dabit excitāti se a sōno. ⁊ ē finis ṽsus p̄cedēt' ī hebreo ⁊ trāslatiōe Hiero. ⁊ cōtinuat' snīe p̄cedēti q̄ dixerat oparios hr̄e victū p magnū laborē corpalē. subdēs: Sic dabit.s. dñs victū ɔueniētē sine tali labore excitanti se a sōno ꝓpt' amorē studij leg' diuīe sic facit doctor studiosus. ⁊ subdit': Ecce hereditas dñi: quā magis approbat de' q̄ domū materialē. Filij.i. discipuli edocti a doctore p̄dicto. Circa qd sciēdū q̄ li filij ꝓut scribit' i hebreo nō pōt eē genitiu' singular' numeri. s noīatiu' pluralis: ⁊ q̄d sit illd bonū qd acq̄rit' dict' discipul'. ostēdit' cū subdit': Merces fruct' vētris.i. bonū qd reportant discipuli ē fruc' leg' q̄ ē sapīa. Et d̄r fruct' vētris eo q̄ latet in corde qd h̄ vocat' vēter eo mō loquēdi quo d̄r Prouer. xxij. Appone cor tuū ad doctrinā meā: q̄ pulchra erit tibi cū s̄uaueris eā ī vētre tuo: sic exponit Ra. Sa. Ad hūc āt itellectū pōt aliq̄ mō reduci trāslatio cōis q̄ sic habet: Cū dederit dilectis suis.i. studiosis doctorib' ī doctrīa fidei ⁊ moꝝ q̄ sunt a deo dilecti. d Sōnū.i. requiē p mortē. q̄ d̄r somn' ī scptura Joh. xj. Lazar' amic' nr̄ dormit: sꝫ vado vt a sōno excitē eū. e Ecce hereditas dñi filij.i. fideles edocti ab ipsis in fide et morib': q̄ dicunt' eoꝝ filij ī scriptura sūt hereditas dñi mag' dilecta q̄ dom' materialis. ⁊ qd sit bonū qd reportāt finalit' ostēdit. cū d̄r: f Merces fruct' vē.i. xps q̄ ē fruct' ventris ṽginalis ē merces eoꝝ: q: ē btitudo obiectiue. ī aspectu enī sue diuinitatis reficiūt' bti īteri'. ⁊ ī aspectu sue humanitatis exteri': s̄m qd dicit Aug. sup Joh. g Sicut sagitte ī manu potētis. q̄ sūt parate ad aduersarioꝝ destructionem. h Ita filij excussoꝝ.i. de numero expeditoꝝ ad pugnā tāq̄ excussi ab impedimētis. In hebreo aūt habet': Ita filij: iuuētutū. ⁊ ē eadē snīa. q: iuuenes sūt mag' expediti ad pugnādū: ⁊ isti sūt illi filij de q̄b' p̄dictū ē: q̄ sūt edocti ī fide ⁊ morib' a sācr' doctorib': ⁊ sic sūt parati debellare aduersarios ṽitatis: s̄m qd d̄r ad Titū. j. Amplectendū eū q̄ s̄m doctrinā ē fidelē s̄monē vt potēs sit exhortari ī doctrina sana: ⁊ eos q̄ cōtradicūt arguere. i Beat' vir q̄ impleuit desideriū suū ex ipsis. In hebreo ⁊ ī trāslatiōe Hiero. habet': Pharetrā suā ex ipsis: p quā itelligit' schola doctoris vel ecclia boni pastoris vbi ɔgregāt' tales filij sic edocti: ⁊ ad eundē sensum reducit' lr̄a cōmunis cū d̄r: Desideriū suū ex ipsis: q: bon' doctor desiderat habere tales filios: ⁊ similiter bon' pastor: ⁊ q: bonitas eoꝝ redūdat ad meritū doctoris vel pastoris: ꝓpt' qd talis doctor vel pastor ē beat' vir. ido subdit': Beat' vir.s. ex ɔgregatiōe eoꝝ. k Nō ɔfundet'. talis doctor vel pastor: vel h̄ refert' ad quēlibet discipuloꝝ edoctorum. l Cū loquet' inimicis suis. id ē aduersarijs veritatis eos potēter arguēdo. m In porta. h̄ ē in loco patēti. vel: In porta.i. in iudicio: q: iudices antiq̄t' in porta sedebāt: ⁊ ibi corā eis aliq̄n facte sūt disputationes fideliū cū in fidelibus.

Moraliter.

[Nisi dñs.] Psalmū istū fecit salomō vi/ Ps.CXXVI dens se nō posse edificare domū dñi sine ei' adiutorio speciali. Propter qd dixit. ij. Paral. ij. Quis enī p̄ualere poterit vt edificet ei domū dignā. q.d. nullus. Mystice ṽo pōt exponi de spūali edificio ecclie p rectores ei' ⁊ p̄dicatores. de q̄b' dicit saluator Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Ideo d̄r: [Nisi dñs edificauerit ⁊c.] Et q: nō solū reqrit' ei' auxiliū ad edificādū: s̄ etiā ad edificiū ɔseruādū. ido subdit': [Nisi dñs custodierit.] ꝓpter qd subdit': [Uanū ē vobis añ lucē surgere.] .i. añ deū q̄ ē lux ad op' bonū: q: gr̄a dei p̄uenit liberū hoīs arbitriū: q: tñ seq̄ debet ei' instinctū. subdit': [Surgite postq̄ sederitis.] scꝫ ad edificiū spūale: postq̄ quietē necessariā habuerit'. [Qui mādu. pa. do.] .i. vos ecclie ministri q̄ sustētamini de elemosynis dolētiū d̄ suis petis. Osee. iiij. Peccata ppl̄i mei comedēt. [Cū dederit.] Hic ɔñter describit' merces fideliter edificātiū. cū d̄r: [Cū dederit dilectis suis.] .i. edificātib' eccliā ṽbo ⁊ exēplo. [Sōnū.] scꝫ mortis. [Ecce hereditas dñi.] parata eis: ⁊ q̄ sit illa subdit': Filij merces fruct' vē.] .i. fruct' gl'iose virginis q̄ ē ei' ⁊ dei pr̄is fili': merces ē dict' edificātib'. de q̄b' adhuc subdit': [Sicut sagitte ī manu potētis.] parate sūt supple ad aduersarios debellādū. [Ita filij excusso rum.] .i. sic p̄dicatores excussi a cupiditate terrenoꝝ apti sunt ad hereticos ⁊ malignos spūs repellēdū. [Beat' vir q̄ impleuit desideriū suū ex ipsis.] id ē beat' ille doctor vel p̄latus cuius dicti p̄dicatores fuerūt discipuli. nā in eis impletū fuit suū desiderium. [Non cōfundet' cum loquet' inimicis suis in porta.] scꝫ mortis in qua non confundit' a spiritibus malignis.

In ps. cxxvj. Nisi dñs vbi d̄r in postil. Huic ps. p̄mittit' talis titulus.

Additio.

Psalm' iste pōt exponi d̄ edificatiōe corpali sine aliq̄ distinctiōe: veri' tñ ⁊ magis correspōdēter ad ps. p̄cedētes exponit' totus de edificio spūali. Pro q̄ nota q̄ q̄ttuor tangunt' h̄ a ps. ptinētia ad bonū ciuitatis seu

domus

dom' ī q̄ꝝ q̄libet ps. asserit q̄ habet a deo efficaciā p̄ncipaliter. Primū est ipa edificatio de q̄ dicit: Nisi dñs edificauerit domū ⁊c. Scdm ē custodia eius de q̄ dicit: Nisi dñs custodierit ciuitatē. Tertiū ē industria ciuiū ad q̄renda ea q̄ reqrunt' ad sustētationē seu ɔseruationē coꝝ: ⁊ q: h̄ nōnulli credūt depēdere a sollicitudine hūana tm̄. io dicit: Uanū ē vobis ante lucē surgere ⁊c. q.d. nō ɔfidat' de nimia sollicitudine vr̄a surgēdo mane ad opatiōes exercēdas ⁊ retardādo sessionē ꝓut ī hebreo habet'.s. nimiā morā faciēdo circa eas. ⁊ q̄re h̄ sit vanū declarat cū dicit: Cū dederit dilectis suis somnū: h̄ ē dicere q̄ dilecti deo q̄ ab eo ī agēdis dirigūt' ista oīa habēt: sꝫ habeāt somnū q̄etuꝫ sine hmōi sollicitudinib' magnis: eo mō q̄ d̄r in ps. Inq̄rētes aūt dñm nō minuēt' oī bono. Quartū aūt qd ptinet ad bonū ciuitatis seu domuꝫ ē pluralitas ciuiū seu domesticoꝝ. d̄ q̄ dicit: Ecce hereditas dñi filij. q.d. hr̄e filios nō depēdet totalit' ex humana industria: sꝫ reqrit' auxiliū diuinū fecūdās ɔiuges ⁊ dans eis mercedē fruct' vētr': q̄ q̄deꝫ filij sūt q̄si arma parētū ad coꝝ defensionē. ⁊ iō subdit: Sicut sagitte ī manu potētis ita filij excussoꝝ: vbi ī hebreo habetur vt postillator ait: Filij iuuētut'. Et rō ē: q: filij senectut' cōiter nō attingūt pfectā etatē ī vita parētū vt eis possint adiuuare: ⁊ q: d̄ talib' filij s. adiuuātib' parētes meli' ē habere plures. ideo subdit: Beat' vir q̄ iplebit pharetrā suā ex eis s̄m hebreos. cū dixisset enī q̄ filij sūt sicut sagitte. iō ɔgregationē eoꝝ correspōdēter dic' eē in pharetra ī q̄ sagitte ɔsueuerūt ɔgregari: ⁊ q: cū talib' hñ ɔgregat' pōt hō resistere aduersarijs. iō dicit: Nō ɔfundet'. Pro scdo. s. d̄ edificatiōe spūali sciēdū q̄ q̄ttuor p̄dicta possūt applicari ad ciuitatē spūalē q̄ ē ecclia dei: d̄ cui' edificatiōe fuerat locut' ī cantico supradicto: vbi d̄r: Hierusalē q̄ edificat' vt ciuitas: ⁊ de ei' custodia siliter dixerat in alio cātico di. Hierlm. Mōtes ī circūitu ei': ⁊ ī h̄ cātico adiūgit tertio de sollicitudine hūana de q̄ in hmōi ciuitate nō ē ɔfidēdū. ⁊ h̄ cū dicit: Uanū ē vobis añ lucē surgere. vsq̄ ibi: Cū dederit dilectis suis somnū. Addit etiā q̄rto q̄ in hac ciuitate scꝫ spūali maxime ē appetēda ꝓcreatio filioꝝ spūaliū: de q̄ dicit: Ecce hereditas dñi filij ⁊c. q̄ q̄dem filij multū valēt in defensione spūali hmōi ciuitatis: ⁊ de hac di. Beatus vir q̄ impleuit ⁊c. vsq̄ in finem.

Glo.ordi.

ad fines t're. a Canticū graduū. Cas. Non' grad' est vt pacific' caste timeat': q̄ sol' exsitat: custodit: edificat. Ps.CXXVII b Eati. Cas. Primo bona timētis enumerat. Scdo optat bona timenti. Beati oēs. Cas. Sciendū q̄ttuor esse timores p̄ter naturalē q̄ oībus inest.s. mundanū siue humanū: seruilē: initialē: castū vl' filialē. Human' timor ē q̄n timem' pati picula carnis: vel pdere bona mūdi. hic ī pmo gdu cū mūdo deserit'. sꝫ timor diuin' comes ē p oēs grad'. Seruilis cum p timorē gehēne ɔtinet se hō a petō q̄ p̄sentiā iudicis ⁊ penas metuit: ⁊ timore facit q̄c̄q̄d boni facit: nō timore amittēdi eternū bonū quod non amat: sꝫ timore patiēdi malū qd formidat: Bonus ē iste timor ⁊ vtilis p quē paulatim fit consuetudo iusticie. Et succedit initialis timor q̄n incipit qd durū erat amari: ⁊ sic incipit excludi timor a charitate: ⁊ succedit timor cast' de quo h̄ dicit: q̄ timem' ne tardet ne discedat: ne eo careām'. ille vtilis sꝫ non pmanēs in eternum vt iste. de quo hic dicit ꝓpheta. c Labores manuū. Cas. Et nota q̄ a plurib' cepit dicens beati. Sꝫ q: oēs vnū sūt in xpo singulariter. sequitur: labores manuum ⁊c. Aug. Labores fructuū dicit cū deberet dicere fructū laboꝝ: sꝫ q: ⁊ labores cū gaudio sumūt' ꝓpt' spem: ⁊ ipi iocundāt: ⁊ mō sūt cib': sꝫ iocundior eoꝝ fructus
Ps.125. erit q̄n sancti veniēt cū ex. portan. mani. su.
d Uxor tua. Cas. Et si h̄ ad lr̄aꝫ accipi posset: tñ nec oī timēti deū ɔuenit. nec soli. Sꝫ mystice hñ accipit' ⁊ oī timēti generalit' ɔuenit. q.d. ita beat' es o tu timēs: q: vxor.i. sensualitas hñ ē subdita rōni: ⁊ sic manēs ī padiso.i. ī q̄ete abūdat ī bonis opib'. Uel vxor sapīa viri: de q̄ salomō:
Sap.8.a Ama sapientiam tanq̄ spōsam: ⁊ ipa amplexabitur te: que vt vitis vuas iocundos fruct' bonorum operum dedit: domus cogitatio cui' parietes sunt duo testamēta: in quibus mens vt in lateribus domus consolidatur. Et de sapientia vxore filij nati nō filie. p infirmitate: hi circūdant mēsam: id est altare quando pane celesti satiant'. Cōparantur nouellis oliuis: q̄ viridiores ⁊ fortiores ⁊ ī fructu vberiores. vñ ⁊ lumē ⁊ fessoꝝ leuamē. Hic vitis ⁊ oliua memorātur sicut vulnerato a latronibus infunditur vinū ⁊ oleum. In vino austeritas est iusticie: in oleo lenitas misericordie: illud ad vetus: hoc ad nouum testamētum pertinet. Aug'. Uel per vxorem intelligitur ecclesia. Et dirigitur sermo ad christū cum dicitur tua ⁊ tui: nec tamen mutatur vox vel persona propter vnitatem capitis et corporis. vnus enim homo christus caput est et corpus: ⁊ in capite quisq̄ fidelium hoc habet. e Benedicat. Cassio. vbi bene est omnia bona confluunt ad gaudium suauitatis. Benedicat. Cassio. Secūda pars vbi ex pietate postulat benedici timentes: optat hic bona timenti: que scilicet non sunt malis cōia. f Uel dñs. Aug'. Judeorū. Ex sion. ꝓgressus. Benedicat tibi. ita. Ut videas bona. non que trāseūt. sed bona. Hierlm oīb' diebus: id est eterna que videbunt' semp: qd nō ista possunt.

Cāticū graduū. CXXVII

a ſ Miseri q̄ mūdana. ſ casto timore.
b B Eāti oēs q̄ timēt dñm: a
a ſ Cas. h̄ ait vt nō mō a malis separemur: sꝫ in fide ambulem'. b ſ ita beati sūt qui timent quia: vel sine: quia. ſ et o vos: vel o tu quia omnes vnus.
c qui ambulānt in vijs ei'. Lābo b c
a ſ vel fructuū tuoꝝ. b ſ iā ī p̄senti p̄ labore.
res mānuū tuaꝝ q: māducabis:
a ſ in futuro de fructu. b ſ ecclia vxor christi q̄ est fertilis vinea: nō in omnib' vt paleis: sꝫ in lateribus.i. qui inherent christo.
d beat' ēs ⁊ bñ tibi erit. Uxor tua d
sicut vitis abūdās: in lateribus e
a ſ opa. ſ q̄ ⁊ vxor ecclia.s. b ſ q: pacifici: oleum āt pacē figurat p charitatē sine q̄ nulla ē pax
domus tue. Filij tui sicut nouel f
le oliuarū: ī circūitu mense tue. g
a ſ sꝫ q̄re h̄: ex timore dei. ſ cōclusio beati.
Ecce sic benedicetur homo: qui h
a ſ Aug. sꝫ ne q̄ras benedictiōes has: q̄ nō sunt ex sion q̄ cū malis sunt: sꝫ pon'. ſ bñdictione.
e timet dominum. Benedicat ti i
a ſ que est. ſ id est eterna benedictione. b ſ ibi positus nunc spe: tunc in re.
f bi domin' ex sion: et videas bo k
ſ Cas. cumulus bonoꝝ eternitas.
na hierusalē: omnib' diebus vi
a ſ fructum bonoꝝ operuꝫ. ſ Cas. vel eos q̄ doctrina tua generantur.
te tue. Et videas filios filiorum l
a ſ omnia illa bona vocant' pax.
tuorum: pācem super israel. m

Nico.de lyra

a B Eati Ps.CXXVII oēs ⁊c. Titul' huius ps. ē: Cāticū graduū: cuius snīa ptꝫ ex supradictis. De materia ṽo hui' ps. videt' q̄ sit q̄dā inuitatio ad timorē dei ꝓmittēdo deū timētib' ꝓsperitatē tpalē s̄m modū veteris testamēti in q̄ ꝓ talib' bona tpalia ꝓmittebant': s̄m qd d̄r Esa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me: bona terre comedetis: et s̄m h̄ d̄r: Beati oēs q̄ timēt dñm. ⁊ d̄r omnes indifferēter: q: nō ē psonaꝝ acceptio apud deū. Act'. x. b Qui ambulant ī vijs eius. mādatis suis obediēdo q̄ sunt vie deueniendi ad salutē. c Labores manuū tuaꝝ q: manducabis.i. si timueris deū habebis abūdātiā bonoꝝ tpaliuꝫ: ita q̄ non oportebit te de alieno viuere. scdo ꝓmittit' abūdātia in ꝓle q̄ ē magis reputāda q̄ diuitiarū abūdātia. cū d̄r: d Uxor tua sicut ⁊c. q: pariet tibi filios multos. e In lateribus dom' tue. q: habebis abūdanter: vnde poterūt nutriri ī domo tua: ⁊ non solū nutriri sed etiā ad augmētū pduci. ideo subdit': f Filij tui ⁊c. graciose crescētiū: g In circūitu mēse tue. parati ad ministrādū tibi honorifice. Tertio ꝓmittit' celebritas fame. cū d̄r: h Ecce sic bñdicet' hō.i. commēdabit': et ei bona impcabūtur: q: q̄libet dicet de eo: i Benedicat tibi dñs ex sion. id ē in tēplo qd erat in mōte sion vbi fiebāt oblatiōes p salute timētiū deū ⁊ dabāt' diuina respōsa. k Et videas bona hierlm oīb' dieb' vite tue. magna enī erat ɔsolatio populo deuoto q̄n ciuitas hierlm in q̄ vigebat cult' diuin' erat ī bono statu. l Et videas fi. ⁊c.i. lōgā vitā habeas. m Pacē sup isr̄l. resumat' li videas.s. pacē sup totū populū. magna enī erat ɔsolatio timentib' deuꝫ videre populi pacificum statum.

Moraliter.

[Beati oēs. ⁊c.] Ps.CXXVII Iste ps. cui' actor ignorat': ē q̄dā inuitatio ad dei timorē bona tpalia ꝓmittendo s̄m modū veteris testamēti. Esa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Moraliter aūt ē inuitatio ad idē: ꝓmittēdo bona spūalia s̄m modū testamēti noui. ⁊ sic d̄r: [Bti oēs q̄ ti. ⁊c.] timore filiali. [Qui ambulāt ī vijs ei'] scꝫ moꝝ ⁊ fidei. isti enī ī spe sūt beati.

Universidad de … Biblioteca

[Labores manuū tuarū mā̄ducabis.] i. fruct⁹ operū tuorū percipies ī visiōe ꝛ fruitiōe diuina. [Beat⁹ es.] iā ī spe. [Et bñ tibi erit.] in re. [Uxor tua.] i. sapiā tua. fm illud Sap. viij. Hāc q̄siui mihi spōsā accipe. [Sicut vitis abūdās in laterib⁹ dom⁹ tue.] i. spūales filios faciēs ī habitaculis schole tue. [Filij tui sicut nouelle oliuarū ꝛc.] i. discipuli tui boni intēti lectioni vel p̄dicationi sacre scripture. [Ecce sic benedicet ꝛc.] Et subdit bñdictiōis modus cum subdit. [Benedicat tibi dñs ex sion.] i. ex ecclia triūphāte. [Et videas bona hierusalem ꝛc.] scz supne. [Et videas filios filiorū tuorū.] id ē discipulos discipulorū tuorū ī eterna btitudie. [Pacē sup isrl.] resumat li videas pacē sup totū populū christianū.
In psalmo. cxxvij Beati oēs, vbi dicitur in postil. De materia vero huius psalmi.

Additio. Iste ps̄. videt ɔtinuari ad p̄cedētē sic: In p̄cedēti enī improbat nimiā sollicitudinē humanā circa ea q̄b⁹ hō indiget. ꝛ h̄ cū dicit: Uanū est vobis an lucē surgere. In h̄ aūt cātico dic̄ q̄ talia nō deficiūt timēti deū: eo mō q̄ supra ī alio loco dictū ē: Inq̄rens aūt dñm nō minuent oī bono. ꝛ h̄ dicit: Beati oēs q̄ timent dñm ꝛc. vsq̄ ibi: Et bñ tibi erit. Silr in p̄cedēti ps̄. dixerat q̄ p̄creatio filiorū erat valde appetēda dicēs: Ecce hereditas dñi filij. In h̄ autē cantico dicit q̄ hāc abundātiā filiorum habet timens dñm. ꝛ de hoc dicit: Uxor tua sicut vitis abūdās ꝛc. Ista aūt itelligi debēt ad lrām spūaliter: nam si tpaliter itelligerentur de filijs carnaliter ꝛ huiusmodi: manifestam caperēt instantiam. Constat enī q̄ multi timētes deum non habent filios carnales nec occupant in manuū laboribus ꝛc.

Glo. ordi.

a [Cāticū graduū. Cas. Decim⁹ grad⁹ vt q̄ caste timet: p eo oīa ferat q̄ nūc expedit ecclesie inter malos.

Ps̄. CXXVIII

b S Epe expu. Aug⁹. Mali ꝛ si audiunt verbū dei: tn̄ q̄tidie turbant ecclesiam scādalis et tribulatiōib⁹: q̄ in euāgelio comparāt petrosis locis vbi semē aruit: q: nō habuit radicem: q̄s ab abel ecclia tolerauit: ꝛ icipit q̄si respondeat q̄relis infirmorū: q̄ tot malos ferant. Cas. Ostēdēs p̄mo q̄ tulerit, ɔsolatur infirmos. Scd̄o agit de reprobatiōe ꝑsequētiū. ibi: Dñs iustus. c Sepe expugnauerūt. Quasi o filij. Nolite mirari ad ista q̄si noua: que iā diu sustinui. ꝛ ne turbemini quia ꝛc.
Uel Sepe expugnauerūt. Q. d. Expugnauerūt me. s; mihi nō nocuerunt. Eteni. i. q: nō potuerūt mihi p̄ualere. Cas. vt me finirēt ꝛ consumerēt: q: et si q̄dā sāctorū ad celū missi: tn̄ non potuit ecclia finiri. ido ait: nō potuerūt mihi: q: crescit ecclia ī aduersis. d Eteni nō potuerunt mihi. Aug. Scilicet p̄ualere vt me traherēt in ɔsensū peccati.
e Supra dorsū. Cas. Nō mali neque unt publice oibus: occulte singulis tēptant suadere: vt qui a facie venientes viderentur: a tergo non sentiantur.
f Prolongauerūt iniquitatē. Aug. Uel lōge a me fecerunt iniusticiā suā: q: et si mali cum bonis in seculo: si etiā in ecclesia sint ne quis tamē putet iniq̄tatem iuxta iusticiā. et si eos porro tamen lōge est a me eorum iniquitas: ne quis ergo timeat mixtos sibi malos q̄ longe sunt. g Domin⁹ iustus. Cas. Secūda pars vbi agit de reprobatiōe persequentium. g Qui oderunt sion. Quā nō tn̄ manifesti persecutores sed etiam qui ficte intrāt oderūt. Qui enim nolunt obseruare verbū dei: oderunt ecclesiam. i Fiant sicut fenū tectorum. Cassio. Feno tectorum mali comparātur: quia in culmine superbie nascuntur: vbi non solide stant qui sepe dispereunt anteq̄ de vita tollantur. De q̄ Aug. q: nullus ī talibus fruct⁹. Cassio. q̄ manu vel sinu ab angelis portetur manus ad opera. sinus ad cōsciētiam: sed in neutro fructus est malis.
k Quod priusq̄ euellatur. Augus. Nondum finiti sunt in iudicio dei. ꝛ iā nō habēt succū viriditatis. l Et nō dixerūt. Cas. mos int hebreos erat vt viator opantib⁹ bñdiceret: vñ h̄ d̄r ecōtrario q: iniquiter opantib⁹ bñdictio nulla dat. Et nō dixerūt. Quos nō colligēt angeli: q̄b⁹ nō p̄dicauerūt apli. Et h̄ est q̄ ait: Aug. Et non dixerūt ꝛc. Maxime iudeis mos erat quibuscunq̄ operantibus dicere benedictio domini super vos.
m Benediximus vobis. Cassio. bonis benedicunt: nō in suo sed in nomine domini a quo omnia: non ab eis.

a Cāticū graduū. CXXVIII
a ꝑ frequentia passionum. b matrem.
b S Epe expugnauerūt me a
a a primo tpe etatis abel in q̄ solo aliq̄ erat ecclia ꝛ expugnata est a ꝑfido fratre cain. b illud: ꝛ nō timeat istud: cū senect⁹ expugnat: consoletur se de p̄teritis. dū licet vt alij instruantur.
a iuuētute mea: dicāt nūc israel. b
quid dicat.
c Sepe expugnauerūt me a iuuē c
a q̄re expugnauerīt q: nō cōsensi eis q̄d ita ait.
d tute mea: etēni nō potuerūt mi d
a q: nō potuerīt facere vt cōsentiā: fecerunt vt portē ipos: fere vsq̄ in finē. mentem fortem humilem.
e hi. Supra dorsū meū fabricaue e
a et sicut sepe expugna. ita ꝛ diu q̄d ita ait. Cas. nō sūt momētanee eorū insidie: s; lōge.
f runt peccatores: prolōgauerunt f
a vel iniustitiam. b sepe expugna. me pec. sed non hic semper: quia.
g iniq̄tātē suā. Dominus iustus g
a Aug⁹. in h̄ supbos et ceruicosos peccatores notat. b cum viderint se damnari.
cōcidēt ceruices pctōrū: cōfūdā h
a in efficaces apparēāt. b ꝛ q̄ ficte intrant
tur ꝛ cōuertant retrorsū oēs i
oderunt. a ecclesiam.
h i qui oderunt siōn. Fiant sicut fe k
a herba q̄ in alto nascit: sed sine radice. b Aug. q: mali aū sicci sūt q̄ de vita abeant.
k nūm tectorū: quod priusq̄ euel
a interius. b feno. i. aridis.
latur exaruit. De quo nō imple l m
a angeli sūt messores: q̄ bonos fruct⁹ colligent vt offerāt deo: q̄ grana sepabūt a paleis: s; hi de malis nō iplebūt manū vel sinū. i. nō colligēt ex eis bonā opationē vel bonā cogitationē.
uit manum suā q̄ metet: ꝛ sinū
l suum q̄ manipulos colliget. Et
a isti non colligent quibus. b Cas. q̄ p ista vitā trāseunt ad patriam vbi p phete apostoli: qui radicatos charitate benedicunt: supbis quid futuri sunt dicunt.
nōn dixerūt qui preteribant be n
a non dixerunt.
m nedictio domini sup vos: bene
diximus vobis in noie dñi.

Nico. de lyra

S Epe expug. Ps̄. CXXVIII nauerūt me. Titul⁹ hui⁹ ps̄. ē. Cāticū graduū. ꝛ patz snia ex supradictis. De materia xo hui⁹ videtur saluo meliori iudicio q̄ sit gr̄arum actio p liberatiōe ppl̄i isrl̄ a ꝑsecutiōibus suis: q̄ frequēt legit facta a deo. Et diuidit in duas ptes. q: p̄mo ponitur dicta liberatio. scd̄o ꝑsequētiū punitio. ibi: Dñs iust⁹. Circa p̄mum d̄r: b Dicat nūc isrl̄. gratāter recognoscēdo liberationē sui a periculis.
c Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. iuuētus aūt isrl̄ d̄r q̄n fuit in egypto. vñ dixit dñs Hiere. ij. Recordat⁹ sū adolescētiā tuā q̄n secuta es me in deserto. ꝛ loq̄t d̄ ɔgregatione ppl̄i isrl̄. tūc enī liberauit eos dñs ab egyptijs eos ꝑsequētib⁹ ī mari eos submergendo. Exo. xiiij. et postea ab amalechit⁹ eos īuadētib⁹. Exo. xvij. et ideo replicat: Sepe expugnauerūt me ꝛc.
d Etenī nō potuerūt mihi. s. p̄ualere: q: egyptij fuerūt submersi ꝛ amalechite debellati. e Supra dorsū meum fabricauerunt peccatores. i. egyptij filijs isrl̄ grauia onera īponētes: vt habet in Exo. f Prolōgauerūt iniq̄tatē suā. nolētes dimittere populū ad dei mādatū. ꝛ sic nō solū fuerunt filijs isrl̄ crudeles: s; cū h̄ deo rebelles.
g Dñs iust⁹. Hic ɔ̄r ponit dictorū ꝑsecutorū punitio. cū d̄r: Dñs iust⁹ ɔcidet ceruices pctōrū. eos malis gratib⁹ suis humiliādo. h Cōfundāt ꝛ cōuertāt retrorsū. tāq̄ debellati a deo.
i Oēs q̄ oderūt siō. q̄ tūc erat locus diuini cult⁹: ꝛ p h̄ intelligūt filij isrl̄ q̄ locū istū cū deuotiōis frequētabant.
k Fiāt sicut fe. ꝛc. q̄d post modicū vi rore cito desiccat ꝛ deficit. ꝛ in h̄ petit ps̄. q̄ ꝓsperitas ꝑsequētiū populum isrl̄ cito trāseat ꝛ deficiat. l De q̄. i. de feno tectorū. m Nō impleuit manū suā q̄ metet ꝛc. q: reputat ipm inutile. ꝛ in h̄ designat psalmista q̄ ꝓsperitas tpalis malorū nō ē vtilis: s; magis nociua. n Et nō dixerūt q̄ preteribāt ꝛc. modus ē hoīm trāseūtiū iuxta terrenascētia bonū fructū faciētia imp̄cari bñdictionē dñi sup ipa. ꝛ nō sup terrenascētia nullū bonū fructū facientia: ꝛ p h̄ petit ps̄. q̄ ꝑsecutorib⁹ ppl̄i isrl̄ non impcent ꝓspera: s; magis aduersa fm ordinē diuine iusticie mala eorū punientia.

Moraliter.

Sepe expug. Ps̄. CXXVIII ꝛc. Iste ps̄. ē oro p liberatiōe ppl̄i isrl̄ a ꝑsecutorib⁹ suis q̄ frequenter in libris iudicū ꝛ regum legit esse facta. Mystice xo est oratio p liberatiōe xp̄ianorū a ꝑsecutiōe facta frequēter tpe iudeorū ꝛ impatorū romanorū. Et sic dicit in ecclie psona. Sepe expugnauerunt me a iuuētute mea. id ē ab initio ecclie vt patz Act. viij. et. ix.

qui liber videt ecclie nascētis infantiā texere vt dic̄ Hiero. in epla ad paulinū. [Etenī nō potuerunt mi.] nā ecclia magis creuit ꝑsecutiōis tpe q̄ pacis. [Supra dorsū meū fabricauerūt peccatores.] i. ꝑsecutores. [Prolōgauerūt iniq̄tatē suam.] ꝛ p ɔsequēs debitā sibi penā. ido seq̄t: [Dñs iust⁹ cōcidet ceruices pctōrū.] nā plures iterfecit corporaliter. scz herodem domicianū ꝛ iulianū apostatā ꝛ alios plures: et cū hoc eos iterfecit morte scd̄a q̄ ē mors inferni. ido subdit: [Confundāt ꝛc. fiāt sicut fenū tectorū.] q̄d ē inutile. ido subditur: [De q̄ nō ipleuit manū suā q̄ metet.] scz xp̄s ad reponēdū ī horreū suū. [Et sinū suū.] i. locū sue miscdie. [Et non dixerunt q̄ p̄teribant.] viam huius mūdi. [Benedictio domini sup vos ꝛc.] q: p damnatis non debet orari.
In psalmo. cxxviij. Sepe expugnauerunt me vbi d̄r in postil. de materia vero huius psalmi.

Additio. Cōtinuat h̄ ps̄. cū p̄cedēti sic. Dixerat enī in ps̄. p̄terito q̄ timēs deū haberet multa bona ꝛ spālit videret pacē sup isrl̄. s. sup totū ppl̄m fidelē: ꝛ ne q̄s putaret q̄ illa pax eēt tpalit itelligēda. iō subdit: Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. q. d. nō intelligas q̄ ppl̄s dei semp habeat pacē tpalē. nā frequent ɔtigit oppositū: q: Sepe expugnauerīt me a iuuētute mea. i. a p̄ncipio exordij fideliū q̄d sat ptz ī ꝓcessu vtriusq̄ testamēti: ꝛ vt ostēdat q̄ ex talib⁹ impugnatiōib⁹ nō seq̄t subuersio fideliū finalit. iō dicit: Sepe expugnauerīt me etenī nō potuerūt mihi. Cetera aūt exponāt p ut in postilla: reducēdo tn̄ illa nō solū ad populū antiquū veteris testamēti: s; etiā ad populū nouū fideliū. vtrisq̄ enī cōtigerūt ea q̄ in h̄ ps̄. ɔtinent: vt patet intuenti.

Glo. ordi.

a [Cāticū graduū. Cas. Undecim⁹ gdus penitētialis supplicatio: q: nec timēs nec oīa ferens dignū se sentit xp̄o: q: ī corpore null⁹ sine petō: ꝛ vna securitas ē precibus inclinari. Cas. Psalm⁹ iste sextus ē in ordine penitētionaliū psalmorū ꝛ vndecim⁹ ī ordine cāticorū. p senariū notat ꝑfectio: quia sex dieb⁹ perfecit deus mundum. per vndenarium transgressio: quia et denarium excedit: et ad duodenarium non peruenit. vnde ꝛ vndecim erāt vela capillacea ī tabernaculo dñi. et vndecim sūt ps̄. asaph. et ī vndenario fuerūt apl̄i semoto infelicissimo iuda: s; ad duodenariū redierunt substituto matthia. In his q̄ intelligi dat quātecūq̄ ꝑfectiōis sit aliq̄s. nō tn̄ sine petō est p q̄ necessaria pnia ē: q: et h̄ senarius cum vndenario.
b D E pfundis Ps̄. CXXIX Cas. Primo penitēs captat a sua ꝑsona misera. et a miscdia iudic̄ vñ sperat magna. Scd̄o ponit leta cōclusio cū certitudie venie. ibi: Speret isrl̄ in dño. De pfundis. Aug. Qui sentit se ī pfundo vbi fluctib⁹ iteriorib⁹ ꝛ exterioris miserie atterit: imago dei gemit: clamat: donec eū liberet de⁹: ita vt renouet: clamor nō multū sinit esse in imo. Ualde enī ī pfundo sūt q̄ nec clamāt cū viderit se q̄tidianis peccatis obrutos: ꝛ aceruis q̄busdā ꝛ molib⁹ iniq̄tatū pressos. s; potius illos irridēt q̄ eos deū rogare monēt: hoc est pfundū in q̄ peccator ɔtēnit sicut
Pro. 18. a dicit sc̄ptura: Peccator cū venerit ī pfundū vitiorū ɔtemnit. c Fiant aures ꝛc. Idem verbis alijs repetit. d Quis sustinebit. Aug. Quia ppe omnis humana vita peccatis circūlatratur: omnisq̄ conscientia suis cogitationibus accusatur: non est castum cor quod presumit de iusticia sua: psumat ergo de dei misericordia: quia apud eum ppiciatio. vnde subdit: e Quia apd te ppiciatio ē. Quasi qua spe clamas? Quia est in te misericordia. quod ita ait: Uel ita iunge. Aug⁹. Nullus potest sustinere si obseruaueris iniquitatem: sed tamen non despero. Quia apud te propicia. ꝛc. In hoc ergo mihi spes est. Nam si iudex solum esse velles et misericors esse nolles: omnes iniquitates obseruares. et quis an te staret. quis staret in iudicio tuo? Una ergo est spes: quia apud te propicia. ꝛc. f Propter legem tuā. Aug. Misericordie sustinui: que peccata donat: et de cetero monet ne offendat homo. et si titubauit remediū donat orādi: Dimitte nobis debita no
Mat. 6. b stra sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. et hanc legē dedisti in ipsa necessitate. g Sustinui te. expectans quādo venias ꝛ liberes ab omni necessitate. Sine hac ergo lege misericordie et charitatis qua alter alterius onera portat: nullus sustinet vel frustra sustinet. h Matutina. Augus. Speret vigilia matutina qui non aliud a deo q̄ immortalitatem sperat. i A custodia. Augus. Quia dominus tunc surrexit: quod et in nobis speramus. et ex tunc cepit hec anima nostra sperare: et sperat vsq̄ ad noctem: id est quousq̄ moriamur: aliter nō valet. quia qui perseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit tn̄. Inde in lege caput et cauda hostie domino offerebantur.
k Speret israel in domino. Cassio. Secunda pars vbi leta conclusio. securus de se predicat: vt semper sperent in domino. Q. sicut anima mea sperauit similiter speret israel.

a Cāticū graduū. CXXIX
a vt ionas de ventre ceti: iste de hac vita mortali.
b D † E profūndis clamaui a b
a quid: hec scz.
ad te domie: domie ex
a ex. precibus placatur: vt clemēter audiat. auditus clementie.
c audi vocem meā. Fiānt aures c
tue intendentes: in vocē depre
a Aug. sub molib⁹ nanq̄ ꝛ fluctib⁹ suarū iniq̄tatū clamat. Aug. h̄ ē pfundū: circūspectis oib⁹ nullū bonū videns: sed vndiq̄ mala q̄si expauescens clamat: si iniq̄. ob. do. b ad vindicam seruaueris. vel tem.
catiōis mee. Si iniq̄tātes obser d
a quasi null⁹. nō tm̄ ego. iudicē.
d uaueris dñe: dñe q̄s sustinebit? e
a sed. in hoc ē spes. b sacrificium q̄d p nobis oblatum ē quo peccata soluit.
e f Quia apd te ppiciātio ē: et ppt f g
a miscdie: eū p̄merer sub lege reos faciēte. b couersio ad auditores. quasi ē ne q̄ propter legem illam sustinuerit: vtiq̄.
g lēgē tuam sustinui te dñe. Sūsti
a q̄d nō fallit q̄d regnū pmisit post veniā.
nuit aīa mea ī vērbo eius: spera k
vel vigilia.
i uit aīa mea in dño. A custodia l
a siliter a custo. ma. vs. ad no.
h k matutina vsq̄ ad noctē: spēret m

Nico. de lyra

D E pfūdis. Ps̄. CXXIX Titul⁹. Cāticū graduū. et patz snia p p̄dicta. De materia xo hui⁹ ps̄. dicūt aliq̄ q̄ ē oro ipi⁹ dauid p sua liberatiōe a pctis adulterij cū bethsabee et homicidij vrie. s; finis ps̄. videt mag' p̄tendere q̄ sit oratio p liberatiōe ppl̄i isrl̄ a babylonica captiuitate facta ab aliq̄ spiritū dei habēte: q̄ loquēs in ꝑsona ppl̄i dicit: De pfūdis. i. d̄ fra babylonis q̄ est demissa respectu iudee. ꝛ etiā q: ī babylone aliq̄ de iudeis erāt positi ī carcerib⁹ subterraneis. b Clamaui ad te do. orādo corde ꝛ ore. c Fiāt aures ꝛc. loq̄t de deo ad modū hoīs cui⁹ aures sūt attēte ad petitionē quā vult exaudire. d Si iniq̄tates ob. dñe. volendo eas vsq̄ ad vltionē punire.
e Dñe q̄s sustinebit. q. d. null⁹: q: petā ppt q̄ popul⁹ fuit captiuatus fuerūt multa et grauia valde. vt patz ex. iiij. Reg. ꝛ. ij. Paral.
g Quia apd te ppitiatio ē: et ppt legē tuā sustinui te dñe. In hebreo habet: Quia tecū ē ppitiatio ppter hoc timebaris. q̄d exponit Ra. Sa. sic: Quia tecum ē ppiciatio. i. q: tu sol⁹ potes petā dimittere vl̄ remittere. Propter h̄ timebaris. i. es timēdus. si enī alius posset petā remittere. nō sic eēt q: ad illū posset esse recursus. Et ad idē videt tēdere trāslatio Hiero. q̄ sic habet. Quia tecū est ppiciatio: cū sis terribilis. fm xo translationē cōmunē hic allegat ratio q̄ deus nō puniat peccata ad plenū ex allegatiōe sue misericordie. cuz dicit: Quia apd te ppiciatio ē. q. d. q: ppriū tibi ē misereri et parcere. nō decet te iniquitates p̄dicto modo obseruare.
g Et ppter legē tuam. que pmittit vere penitētib⁹ misericordiā. h Sustinui te dñe. expectando beneficium tue misericordie. i Sustinuit anima mea ī verbo eius. quod pmittit misericordiā penitētib⁹. et sic est repetitio eiusdē sentētie sub alijs verbis ad maiorem expressionem affectus. sicut cōmuniter fit in deuotis orationib⁹. k Sperauit aīa mea in dño ꝛc. Hic est principiū versus qui talis est in hebreo. et in trāsla. Hiero. Aīa mea ad dñm a vigilia matutina vsq̄ ad vigiliam matutinā. ꝛ sic exponit: Anima mea ad dñm intenta p deuotionē expectando suam misericordiā. A vigilia matutina vsq̄ ad vigiliā matutinā. i. a principio diei naturalis vsq̄ in finem includēdo diem ꝛ noctē. et per hoc insinuat ps̄. q̄ aīa iusti semp debet esse ad dñm intēta: nō solū tpe ꝓsperitatis significato p diem. sed etiā aduersitatis significato p noctē. et sic cū ī trāsla. cōi dicit: l A custo. ma. vsq̄ ꝛc. li vsq̄ ad noctē itelligit iclusiue. m Speret isrl̄ ī dño. Hic ē p̄ncipiū xsus sequēt' ī hebreo ꝛ ī trāsla. Hiero. dicit igit: Speret isrl̄ ī dño. miscdiam et⁹ patienter expectando. cui⁹ rationē assignat dicens:

† De pe. di. i. q̄. aū si.

a Et ipe redimet. Cas. Hic dicit iā qd sit facturus ille: quē dixit misericordē ⁊ copiosū. b Cāticū gduū. Cas. duodecim⁹ gradus ē humilitas quā int⁹ ⁊ extra h se habere ostēdit. Ad humilitatē ḡ monet. Ps. CXXX

D Omie nō ē ⁊c. Cas. Primo ꝑ ponēs se humi lē ꝑenā inducit nō humili. Secdo suo exēplo ad spē monet. Ondēs ḡ se humilē intus ⁊ extra ait: d Neqꝫ ambulaui. Aug⁹. Nō fui supb⁹: nolui qsi ī mirabilib⁹ innotescere hoībus: nō qsiui aliqd super vires meas vñ me apud impitos iactarē: vt q miracula sibi optāt .poti⁹ qredū est ne ďs discordet ī corpore xpi: ne maiori inuideat: ꝫ in alteri⁹ bono vt in suo gaudeat: vt qui in gratijs abūdat magis se humiliet. Fm illud:

Ecc. 3. c Quanto maior es humilia te ī oib⁹. e Si nō humiliter sentiebā. Aug. Nutrit⁹ in lacte qd ē xbū caro factuꝫ. vt sic cresceret ad panē angeloꝝ. ad verbū qd apud deū. Sed non. f Exaltaui aiaꝫ. vt heretici: q si vtcūqꝫ aliqd ceperint. vel viři sūt capere inde superbiūt: et cū adhuc teneri super matrē sint .et portātur manib⁹ vt crescāt: qui portati fuerūt in vtero vt nascerent a lacte añ tēpus separant vñ extinguūt. g Ita retributio. obstringit se maledicto: ita mihi: vt illi q supra matrē incūbēs ⁊ nōdū grāduscul⁹ ablactaf: vl' humilis debet eē hō ꝓpt supbiā nō fm sciētiā:

1. Co. 14. b Alt⁹ ꝓpter sapiētiā. vñ apls: Nolite pueri effici sensib⁹: ꝫ malicia puuli estote: vt mētibus pfecti sitis .ꝫ qdā ne sint suphi: dimittūt sc: nihil volūt discere: ⁊ remanēt ī lacte:

Heb. 5. b qs rephēdit apls: Facti estis qb⁹ op⁹ est lacte: nō solido cibo. Lactare ḡ vt nutriaris ⁊ crescas: ⁊ ablactat⁹ panē comedas. Dicit ḡ: Si nō humiliter. s. s. e. a. m. si nō mēte sed malicia puus fui. retribuit mihi qd puero q ablactaf a mr̄e: vt iā sit idone⁹ panē comedere. Sana snīa. ꝫ discordat qd addit. sup matrē nō dicit a matre vel a lacte mr̄is: qd si diceret: plan⁹ fieret sensus. Sꝫ ait sup matrē qd non bñ ꝯuenit. Infirm⁹ enī sup matrē si ablactaf extinguif. bonū ē adulto ablactari. ꝫ et q sup matrē ē ꝑniciosum ē. ne ḡ ablacteris qnsqꝫ sup matrē es: sed ⁊ si adultus errat: redeat ad lac mr̄is. ⁊ sic reuelabit

Iaco. 4. b de⁹ qd aliter sapit: qꝛ supbis resistit: humilibus dat grām. h Sicut ablactat⁹. Sicut enī qnqꝫ tēpora notanf in carnali ꝓcreatione ⁊ alitione: ita in spūali. pus enim ꝯcipimur in vtero: deinde ibidem alimur donec ad lucē edamur. deinde manib⁹ mr̄is gestamur et lacte nutrimur: qusqꝫ ablactati ad mēsam pr̄is accedam⁹. Primū ḡ tps ē tps ꝯceptiōis. Scdm in vtero alitiōis. Tertiuꝫ emissionis. Quartū portationis ⁊ lactationis. Quitū ablactatiōis. Ita ī vtero mr̄is ecclie pmo cōcipimur: dū fidei rudimentis

Sinstruimur

a Quia apud dñm miscdia. q̄ supexaltat iudicium, vt dr Iaco. ij. b Et copiosa apud eū redēptio. q. d. potēs ē multis modis redimere populū isrł de captiuitate. ⁊ nō solū de captiuitate corpali ꝫ etiā spūali. ideo subdif: c Et ipe redimet isrł ⁊c. qd semp verificaf de vere penitentib⁹: ⁊ sic ex fine hui⁹ ps. appa ret q ē oro ꝓ toto ꝓplo isrł. sicut pdictū ē in pncipio eius. Ps. CXXIX

a ꝫ quō speras petōr qs habuit q sine petō.
israel in dño. Quia apud domi- a
a Quia ille qui sine peccato pcessit delet peccata sequentium.
nū misericordia: ⁊ cōpiosa apud b
a sanguis qui totius mūdi peccata redemit.
a eum redemptio. Et ipē redimet c
a isrł se vēdere potuit sed nō redimere: ille qui sine peccato potest redimere.
isrāel: ex oibus iniqtatib⁹ eius.
b Canticū graduū. CXXX
a intus. p h nota contrarium. Aug⁹. humiliatū cor sacrificiū ē deo. a iam extra. quia signū supbie exterius non ostendi.
c D Omine nō est exaltatū d
cor meuꝫ: neqꝫ elāti sūt ocłi mei. e
a supbiēdo. b q sūt supra me. c Aug. vt simon mag⁹ ī mirabilib⁹ supra se voluit ire: delectatus potētia apostoloꝝ non iusticia: talia voluit agere qualia apli sed nō talis esse. sed.
d Neqꝫ ambulāui ī māgnis: neqꝫ g
e in mirabilibus super me. Si nō b
beneficia mihi data.
f hūiliter sentiebam: sed exaltaui i
a in supbiendo. b si nō humiliter sentie. sed exal. aiaꝫ meā: ita fiat retri. sicut ablac. ⁊c. i. indigens foueri sinu matris perit: si sit ablac. c i. a lacte matris separatus.
g aiām meam. Sicūt ablāctatus k
a incumbens. b hoc solem⁹ dicere: quādo de causa confidimus.
h est super mātrē suaꝫ: itā retribu- l

Moraliter.

De pfundis ⁊c. Iste psalmus ē oratio ꝓ liberatiōe populi isrł de captiuitate babylonica. Moraliter aūt est oratio ꝓ liberatiōe peccatoris ď suitute diabolica. Et sic dicif ī ei⁹ psona: De pfundis. scꝫ petōꝝ. Clamaui ad te dñe. q solus potes me liberare. Fiāt aures tue intēdētes ⁊c. modus enī exaudire volētis: est aurib⁹ attēdere ad vocē depcantis. Si iniqtates obsuaueris dñe. ad puniēdum eas fm quātitatē culpe. Quis sustinebit. q. d. null⁹: qꝛ tāta ē offēsa quāt⁹ ille q offendif. ido remediū subdif: Quia apud te ꝓpiciatio ē. supple pena peccatori debita minuef. Et ꝓpt legē tuā. scꝫ euāgelicā q ē lex amoris ⁊ grē. Sustinui te dñe. i. punitionē tuā sustinui patiēter in spe miscdie. Sustinuit aīa mea ī xbo ei⁹. i. in filio qui mediator ē patri recōciliās peccatores. ideo subditur: Sperauit aīa mea ī dño. ⁊ qlis debeat eē spes ista subdif: A custodia ma. vsqꝫ ad noctē. i. a mane iuuētutis vsqꝫ ad noctē mortis. Et subdif rō cum dicif: Quiā apd dñm miscdia ⁊c. ⁊ ex dictis pꝫ snīa.

In ps. cxxix. De pfundis vbi dicif in postilla. De materia vero hui⁹ psalmi ⁊c.

Additio. j.

Continuaf iste ps. cuꝫ pcedenti sic. Nā ī pcedēti tractauerat de impugnatiōe hūana ꝯ ꝓplm dei: in q dixit q de⁹ ē vltor taliū aduersarioꝝ. d. Dñs iust⁹ ꝯcidet ceruices petōꝝ ⁊c. In h aūt ps. intendit de ipugnatiōe itrinseca ecclie q fit ꝑ multa et varia petā ī ipa ecclia ꝑpetrata: ꝫ enī ecclia pñs qtū ad iustos ē sine macula ⁊ ruga: semper tñ ī ea sūt mixti mali cū bonis. Et qꝛ isti peccatores sūt multi ⁊ sepe ī pfūdo maloꝝ submersi: ido ecclia taliū orās dicit: De pfūdis cla. ad te dñe. i. de pfūdis petōꝝ. sicut enī de⁹ ī altis dr habitare: sic eadē rōne dr lōge eē a peccatorib⁹: iuxta illud: Lōge a peccatorib⁹ sal⁹: ⁊ cū altū ⁊ pfūdū sūt opposita ⁊ valde remota. ido petit: Exaudi orationē meā q. d. more hūano a lōge a te clamo: ⁊ iō reqrif: vt Fiāt aures tue itēdētes ad vocē depcatiōis mee. ille enim q vult audire aliquē existentē ī valde remotis: oportet q habeat aures attentas ad audiendū. Cetera aūt patent ex his q dicūf in postilla applicando ad hunc propositum.

In eodem ps. De pfundis vbi dicif in postil. Quia apud te ꝓpiciatio est.

Additio. ij.

Lrā hebraica ī h loco veri⁹ sonat vt timearis: ⁊ pōt expo ni sicut ī postilla. ⁊ ē etiā ali⁹ sensus vt itelligaf sic. qꝛ Tecū est ꝓpiciatio. h ē qꝛ tu potes remittere petā: ido timēdus es. Si enī deus nō posset petā remittere effrenate et itrepide: qui lapsi essent in vno petō ꝯtinue et incessanf vlteri⁹ peccarent quasi de venia desperātes: ⁊ h sensus magis ꝯcordat cum lrā. Nō enī dicit: qꝛ apud te solū est ꝓpiciatio vt timor seqref ex exclusione alteri⁹ ꝓpiciātis: sed simpliciter sine exclusione dicit: Tecū ē ꝓpiciatio. qd cōsonat scdo sensui.

Ps. CCXXX

D d Omine non est exaltatū ⁊c. Huic ps. pmittitur talis titulus in hebreo. Canticum graduū ipi dauid. Ex quo patꝫ q dauid fecit psalmū istum. Circa quod sciendū q sicut in corpore naturali bona et mala dispositio capitis redundat in mēbris: sic meritū ⁊ demeritum principis redundat in subditis. vñ ⁊ populus israel fuit percussus propter peccatum dauid in populi numeratione vt habetur. ij. Reg. xxiiij. Ideo dauid hoc considerans in hoc ps. ꝓponit corā deo meritum vite sue non ad iactantiam sed in se recognoscens diuinam misericordiam ⁊ gratiam ad populi sibi subditi cōseruationem. sicut. iiij. Reg. xx. Ezechias dixit: Obsecro domine memento quō ambulauerim in veritate coram te. ad impetrandū ꝓlongationem vite sue. Et quia humilitas est fundamētū aliarum virtutū. ideo in hoc ps. magis facit mentionē de sua humilitate ꝑ hoc insinuans alia bona supedificata a deo. dicit igif: Dñe nō est exaltatū cor meū: motu superbie interiori. c Neqꝫ elati sūt oculi mei. in signo exteriori. dispositio enī cordis magis apparet in oculis qꝫ alijs partibus. f Neqꝫ ambulaui in magnis. ostendendo superbiā in facto. g Neqꝫ in mirabilibus super me. id est in transcendētibus statum meum vt per hoc essem in admiratione hominū: qd maxime querūt superbi. h Si nō humiliter sentiebam. de meipso. i Sed exaltaui aiam meam. i. meipm: a pte denominādo totum: me ꝑ supbiā eleuando. fiat supple de me punitio in moduꝫ qui sequif: k Sicut ablactat⁹ est sup matrē suam. a quo mater subtrahit māmillam. sic a deo subtrahaf mihi omnis cōsolatiōis dulcedo. sed qꝛ nolebat populum puniri ꝓpter ipsū. ido subdif: l Ita retribuo in aīa mea. i. fiat punitio in propria persona. sic enī loqbaf. ij. Reg. xxiiij. Ego sum qui peccaui ego qui inique egi. isti qui oues sūt qd fecerunt? vertaf obsecro ira tua contra me. ideo subditur:

Speret isrł

instruimur. Inde qsi ī vtero eiusdē alimur ī eisdē pmordijs ꝑ ficiētes. deinde ī lucē edimur: dū ꝑ baptismū regeneramur. deinde qsi manib⁹ ecclie portamur ⁊ lacte nutrimur dū post baptismū ī bonis opib⁹ informamur: ⁊ lacte simplicis doctrine ꝑficiēdo nutrimur: donec iā grāduisculi a lacte mr̄is accedam⁹ ad mēsā pr̄is. i. a simplici doctrina vbi pdicaf xbū caro factum. accedam⁹ ad

Gen. 21. a xbū ī pncipio apud deum. Inde est q abraā nō ī natiuitate isaac: nō ī circūcisione ꝫ ī ablactatiōe magnū ꝯuiuiū legif fecisse. Hec qnqꝫ tēpora sacta seruat ecclia. dum enī ī qrta feria qrte hebdomade militie xpiane agoniste xpi vocātur: qsi ecclie infantia cōcipif. Tūc enī ꝑ exorcismum ⁊ cathecismū rudimētis xpianitat' imbuūf. deinde qsi in vtero ecclie aluntf vsqꝫ ad sabbatū sāctum: in q ꝑ baptismū ad lucē generanf. deinde qsi manib⁹ ecclie gestāf ⁊ lacte nutriūf vsqꝫ ad pētecostē: q tpe nulla difficilia indicunf: nō media nocte surgif: nō ieiunaf. Soror nanqꝫ nr̄a parua ē ⁊ vbera nō habet: ideoqꝫ paulati nutrienda. vñ tūc illud petri ī ecclia cātaf: Quasi modo geniti ⁊c. Postea spū paraclyto ꝯfirmati: qsi ablactati icipiūt ieiunare: ⁊ alia difficilia seruare. Multi vero hūc ordinē ꝑuertūt: vt heretici ⁊ scismatici se añ tēpus a lacte separātes. vñ extinguūf. vñ hūc ordinē ꝑuasisse se dicit Aug. prius nutrit⁹ in lacte qd ē verbū caro fac. vt sic cresceret ad panē angeloꝝ scꝫ ad verbū qd ē in pncipio apd deum. Nā ipe ē panis de q infans pascif. Panis enī de mēsa traijcif ꝑ mr̄is māmillā vt sic ꝑueniat idem alimētum ad paruū infantē. Sic xps cū eēt xbuꝫ in pncipio apud prēm: qlem ꝑ modo suo angeli cupiebāt: vt panē angeloꝝ māducaret hō ipm xbū factū ē caro: vt ꝑ carnē panis celestis trāsiret ad infātes. Et fm h ipm xbū crucifixū ē: ꝫ nō mutatū ī hoīeꝫ. hō mutat⁹ ē ī illo vt melior fieret qꝫ erat: nō vt ipa suba verbi cōuerteref. ꝑ id ḡ q hō mortu⁹ erat hō excitatus ē ⁊ resurrexit. Quicqd passus ē hō: nō pōt dici nō passus de⁹ qꝛ de⁹ erat homo: ꝫ nō mutat⁹ in hoīeꝫ. a Speret isrł. Cas. Scda ps vbi cōcludit suo exēplo ceteros monēs. b Cāticū gduū. Cas. In. xiij. gdu iā humilis ⁊ māsuet⁹ satagit de edificatiōe spūalis dom⁹: vt et dauid ad lraꝫ fecit: q domū deo edificare voluit. Et cōgrue post gdū humilitatis agit de edificatiōe dom⁹: qꝛ ꝑ humilitatē efficitur

Esa. 11. d aliqs dom⁹ dei. vñ ī Esa. Sup quē reqescet spūs me⁹ nisi super humilē ⁊ quietū ⁊ tremētē sermones meos. Ps. CXXXI

M Emēto dñe ⁊c. Cas. Primo ostēdēs votum edificādi domū pcaf vt impleat. Scdo ostēdit domū edificatā. ibi: Ecce audiui. Tertio dicit promissiones dei factas edificate sion. ibi: Iurauit dñs. Volēs ḡ edificare domuꝫ dño ait ī psona tot⁹ xpi capitis. O do. me. ⁊c. d David. Aug⁹. Ad lraꝫ māsuet⁹: vt sauli malū ꝑ malo non redderet. Typice vn⁹ hō caput ⁊ corp⁹: cui⁹ hūilitas ⁊ māsuetudo cōmēdaf: ad h memēto. e Sicut iura. do. ⁊c. i. vt ipleat qd ꝓmisit: nemo ꝑsumat virib⁹ suis reddere qd vouit. Vouit aūt ecclia ī mansuetudine vt sit dom⁹ dei: q nihil grati⁹ pōt deo offerri. Dom⁹ aūt ē si sua nō qrit: ꝫ ď cōmuni gaudet: de ꝓprijs siūt mala. vñ ait: Si itroiero. Sciebat se ꝓprio ipediri ne fiat loc⁹ dei. f Si itroiero. Vsqꝫ donec īueniā locū dño. lra suspēdif: ⁊ ē aposiopesis ac si diceret: Si h vel illud fecero nūqꝫ de cetero mihi credaf. Quasi. Iurauit dauid dño. Si itroiero ta. dom⁹ mee ⁊c. Cas. Vel ex psona xpi ab illo loco. Si itroiero ī taberna. do. mee. s. celestis habitatiōis. Tabernaculū ē celestis habitatio. g Si ascēdero. ad dexterā pr̄is. vbi lect⁹. i. reqes ⁊ finis laborū. Somnū. reqes mortis triduane. deinde alijs xbis idem repetit. Et pal. m. dor. Et re. t. m. do. inue. lo. do. ta. d. ia. i. donec ecclia sacta pdicatiōe sit fūdata. aposiopesis ē: qsi non amplius credaf mihi. h Et pal. Aug. Est q nō dormit: ꝫ dormitat: nō retrahif a terrenis: nō illo reuoluif: crebro inclinat caput. Et requiē tēporib⁹. A requie tempoꝝ somn⁹ venit ad oculos: qꝛ dormituris tpa grauari incipiūt. Cū ḡ icipit delectare ad petm̄ aliqd tēporale: grauanf tēpora. ꝫ ne des te illi delectationi. ⁊ somn⁹ nō venit ad oculos. Ista cogitatiōe si qsi

cōfricaris

a ita ego. ergo. qꝛ sic mala seculi tolerare poterit. a i. semp sine fine. b qꝛ post nō erit spes sed res.
a tio in aiam meā. Spēret israel i a
dño: ex h nūc ⁊ ūsqꝫ in seculum. b
b Cāticū graduū. CXXXI
a pater. b spūalis. Aug⁹. manu fortis: qꝛ in māsuetudine diabolum vicit.
M Emento dñe dāuid: et c
a firmiter ꝓmisit: ⁊ ex voto volū
d ois māsuetudinis ei⁹. Sicūt iura e
ratis. a futura attēdentiū.
e uit dño: votū vouit deo iācob.
a dicēs: si qsiero q mea non que dei.
f Si itroiero i tabernaculū dom⁹ f g
a si acqeuero carni. ido ascē. qꝛ res puara su perbos facit. a q dormit nō facit locū deo.
mee: si ascēdero ī lectū strati mei h i
b Aug. terrene felicitates sūt somnia dormiētiū q cito trāseūt. i. carnale vel terrenā delectationē. c mētis. q. nō dabo. d et vt pl⁹ dicā. qd minus est qꝫ dormitio quasi non dabo.
g h Si dēdero sōnū ocul' meis: ⁊ pāl k l
a quasi non dabo. et vt etiā minus dicā. i. qd minus est a me remoueam.
i pebris meis dormitatōeꝫ. Et rē

a Speret isrł ī dño. ꝯsequi bona ab ipo: ita q occasiōe mei nō puniaf ī aliq. b Ex h nunc ⁊c. i. ꝑ totū tēpus futurum. Moralitas āt hui⁹ ps. ē vt pncipes mūdi exēplo dd cēlent ꝑ salute ꝓpli sui. Ps. CXXX

Moraliter.

Domine nō ē exaltatum ⁊c. Iste psalm⁹ declarat ipi⁹ dauid humilitatē in bonū ꝓpli redundātē. Per h āt moralif ostendif q bonitas plati cedit ad bonū populi sibi subiecti. ⁊ sic non se iactando. ꝫ dei bonitatē recognoscēdo dicit: Dñe nō ē exaltatum cor meū. ꝑ supbiā. Neqꝫ elati sunt oculi mei. ꝑ elatiōis apparētiā q maxime relucet ī oculis. Neqꝫ ambulaui in magnis ⁊c. ꝑ psumptionem. Si nō humilif sentiebā ⁊c. i. si nō fui humilis corde: puniat supple modo q sequif. Sicut ablactat⁹ super matrē ⁊c. a q subtrahif mr̄is māmilla: sic a me subtrahif ꝯsolatō diuina. Et qꝛ meritū plati cedit in bonuꝫ populi. subdif: Speret isrł in dño.

In ps. cxxx. Dñe nō ē exaltatū: vbi dicif ī postil. Circa qd sciendū.

Additio.

Quia in psalmis pteritis multa ponunf ad dignitatē ecclie ptinētia: ne ex h forte aliq iactātia oriref in singularib⁹ psonis: idcirco in h psalmo dauid agit de humilitate sua nō iactāter ꝫ deo regratiās ⁊ vt ab eo alij discāt. Humilitas enī in magnis viris ⁊ virtuosis ē pcipue cōmēdāda. vñ Bernhar. sup miss⁹ ē Home. Nō ē magnuꝫ eē humilē ī abiectiōe: rara ꝓfus ⁊ pciosa virt⁹ ē humilitas honorata. vñ dicit: Nō ē exaltatū cor meū ⁊c. exponaf ꝑut ī postilla: ꝫ vbi trāslatio nostra dicit: Sꝫ exaltaui aiaꝫ meā. In hebreo habef xbum qd significat subiectiōeꝫ. vñ lra sic habet: Si nō hūiliter sentiebā ⁊ subieci aiaꝫ meā. ⁊ qlis sit ista subiectio subdit dicens: Sic ablactat⁹ ē sup matrē suā. Ablactat⁹ enī non psumit neqꝫ tētat ambulare ī magnis: ꝫ semp nitif directiōi mr̄is. Ad cui⁹ ꝯfirmatiōeꝫ ꝑ modū orōnis vel iuramēti dicit: Ita retributio ī aīa mea. s. a deo q retribuēdo eum q se humiliat exaltat ⁊ ecōtra. Luc. xiiij. Finalif aūt inuitat⁹ fideles ad hunc modū viuēdi ī vera humilitate ꝯcludit. Speret isrł ī dño. i. nō in virib⁹ nec meritis ꝓprijs ꝯfidat ex q psūptio supba orītur: ꝫ ī deū semp speret: q qdē spes vera nō ex merit' seu viribus ꝓprijs tm̄ ꝓuenit: sed principaliter etiam ex grā.

Ps. CXXXI

M m Emēto domine dauid. Titulus huius psalmi. Canticū graduū. Licet ī h ti. nō ponaf nomen dauid. tñ fuit auctor hui⁹ ps. vt dictū fuit supra ps. xxiij. ⁊ apparebit ī ꝓcessu hui⁹ ps. in q dauid facit mētionē pncipaliter de duobus videlicet de deuotiōe quā habuit de edificatiōe tēpli: ⁊ de ꝓmissione sibi facta a deo qtum ad successioneꝫ regni in filijs suis. de qb⁹ duobus habef. ij. Reg. vij. Primo ḡ ponitur primū. secūdo secundū. ibi: Iurauit dominus. Prima in duas: quia primo ponif deuotio dauid erga templi edificationem. secūdo circa arce translationeꝫ. ibi: Ecce audiuimus. Circa primū dicit: Memēto domine dauid. cōferendo ei bona gratie ⁊ glorie. d Et oñis māsuetudinis eius. que manifeste patuit in hoc q Sauli ipm ad mortem psequenti: bis a morte pepercit cum posset eū occidere. ⁊ qd plus est de manibus virorum suorum Saulē occidere volentium liberauit ipsum: vt habef. j. Reg. xxiiij. ⁊. xxvj. Et quia non solū fuit mansuetus sed etiam valde deuotus. ideo subditur: e Sicut iurauit domino votū vouit deo iacob. ꝫ enim sit deus omniū generaliter. tamen dr deus iacob specialiter: qꝛ vouit ei exhibere specialē cultum Gen. xxviij. dicēs: Erit mihi dominus in deum. ⁊ lapis iste quem erexi in tituluꝫ vocabitur domus dei ⁊c. et quale fuerit votum dauid. subditur: f Si introiero. i. est non introibo. g In tabernaculuꝫ domus mee. ibi habitando in mentis quiete. h Si ascendero. id est non ascendam. i In lectum strati mei. ibi dormiendo delitiose. k Si dedero. id est non dabo. l Somnum oculis meis. perfectum ⁊ quietum.

 Donec

Universida… Bibl…

id ē boni plati ipm i bono ɔseruādo. Et omnis māsuetudinis ei⁹. i. ipā remunerādo. Sicut iurauit dño ⁊c. scȝ ex deuotiōe: ⁊ qd sit illud iuramentū ⁊ votū. subdit: Si introiero ⁊c. hic accipit si p nō. i. de negocijs dom⁹ mee nō ero notabilit sollicit⁹ nec i lecto pfecto somno quiet⁹. Donec inueniā locū dño. i. ecclīam meā bn̄ dispositā ad exercēdum cultū diuinū. Ecce audiuim⁹ eā i effrata. q̄ iterptat fructifera. Inuenim⁹ eā i cāpis silue. id ē eccl̄ie bona dispositio ɔsistit i fructib⁹ actiue vite ⁊ i solitudine ɔtēplatiue q̄ p campos silue designat: ⁊ ō eccl̄ia sic disposita subdit: Introibimus i tabernaculū ei⁹. scȝ deuote. Adorabim⁹ i loco vbi steterūt pedes ei⁹. i. iȝ eni de⁹ sit vbiq̄ tn̄ ē i eccl̄ia p specialē habitatiōeȝ. Et qm̄ ad orādū deuote indigem⁹ auxilio xp̄i et mīs sue. subdit: Surge dñe i requiē tuā. i. nobis habitādo p grām. Tu ⁊ arca sactificatiōis tue. i. xp̄o sāctissima p arcā testamēti figurata. Sacerdotes tui induāt iusticia ⁊c. ad debite mīstrādū i eccl̄ia. Et qr p̄lat⁹ q̄tūcūq̄ bon⁹ se reputat indignū. seq̄t: Propter dauid seruū tuuȝ. i. xp̄t meā insufficiētiā vel culpā. Non auertas faciē xp̄i tui. i. nō pmittas eā auerti a salute xp̄i. Iurauit dñs. Hic agit de scd̄o scȝ de bono successore i eccl̄ie regimine. cū d̄r: Iurauit dñs ⁊c. p iuramētuȝ eni dñi factū dauid q̄ filij sui succederēt sibi: significatū fuit q̄ de⁹ parat⁹ ē pvidere pastoribus bonis de successorib⁹ i discipulis suis: sicut beato petro puidit de sācto Clemente: ⁊ beato Martino: de sācto Bricio: ⁊ sic de alijs plurib⁹. iō subdit: De fructu vētr̄ tui ⁊c. i. ō filijs tuis spūalib⁹ nutrit̄ tua doctrina. ⁊ subdit rō: Qm̄ elegit dñs sion. i. pvidebit sibi ō bona custodia. Viduā ei⁹. i. sexū muliebrē i eccl̄ie fide vivētē. Bn̄dicēs benedicam. dādo eis meā graȝ. Paupes eius. i. simplices credētes. Saturabo panib⁹. eucharistie ⁊ sacre scp̄ture i p̄dicatiōib⁹. Sacerdotes ei⁹ induā salutari. i. grā spūsācti. Et sācti ei⁹ exultatōe exultabūt. i. in dño gaudebūt. Illuc pducā cornu dauid. i. boni plati ptātem agēdo. ⁊ subdit modus euȝ d̄r: Paraui lucernam. scȝ glīe. Christo meo. i. bono pōtifici ɔsecrato. Inimicos ei⁹ induā ɔfusione. i. spūs malignos ab eo deuictos. Sup ipm āt efflorebit sāctificatio mea. p grāȝ i p̄nti ⁊ p glīam in futuro.

In psalmo. cxxxj. Memento dñe dauid: vbi dicitur in postilla: Circa primum dicit.

Additio. Psalm⁹ iste ɔtinuat cū p̄cedēti sic: In illo eni dauid fecit mentionē de humilitate sua: petēs a deo retributiōeȝ hui⁹ humilitatis i aīa sua dicēs: ita retributio i aīa mea: put expositū ē in additiōe psalmi p̄cedētis. In h̄ aūt cantico dauid declarat quō de⁹ exaltauit illū in p̄miū p̄dicte hūilitatis pmittēdo ei xp̄m vētuȝ ō semie suo: eo mō q̄ abrae i p̄miū imolatiōis filij sui pmiserat q̄ i semine suo. s. xp̄o bn̄dicēt oēs gētes. Gen̄. xxij. Circa qō psalmista duodecim facit: Nā p̄mo xp̄heticās p modū orōnis dicit: Memēto dñe dauid ⁊ ōis māsuetudinis ei⁹. i. reminiscaris eū remunerare p sua hūilitate ⁊ māsuetudie. Cōsequeter scd̄o incipit exordiri pmissionē illā de xp̄o ab eo descēsuro: digressionē faciēs a xposito suo circa edificationē templi: cui⁹ rō est: nā ptūc fuit sibi h̄ xp̄hetatū p nathan vt patȝ. ij. Reg̃. ⁊ de illa historia agit vsq̄ ibi: Et sācti tui exultatiōe exultabūt: ⁊ exponāt v̄sus itermedij sicut i postilla. Cōsequeter tertio qr etiā illa q̄ sūt a deo pmissa q̄nq̄ reqrunt orones sctōꝝ vt ope impleāt: idcirco orat ne impediat p̄dicta pmissio: ⁊ de h̄ dicit: Propter dauid seruū tuū nō auertas faciem xp̄i tui. i. veri xp̄i q̄ anthonomatice d̄r xp̄s dei. hec eni v̄ba: Nō auertas faciē xp̄i tui: nō possūt rōnabiliter itelligi ō salomone. nā si salomon non regnasset valde impropie diceret q̄ ipe salomō auerteret faciē suaȝ a regno: sȝ poti⁹ q̄ regnum auerteret faciē suā a salomone: ⁊ s̄m hūc sensū debuisset dicere: Propter dauid seruū tuū nō auertas faciem regni a xp̄o tuo. Qd ō aūt h̄ fabulāt hebrei de sacerdotib⁹ trāsferētib⁹ arcā ad tēplū salomonis ⁊c. fictitiū ē. Nō enī habet fūdamētū i scriptura: nec ē verū q̄ xp̄ls non credebat fuisse dimissū ipi dauid adulteriū ⁊ homicidiū vsq̄ ad tp̄s trāslatiōis ipi⁹ arce: tum qr. iij. Reg. vlt. fuerūt signa manifesta q̄b⁹ tot⁹ populus debuisset credere q̄ de⁹ acceptauerat sacrificia ⁊ holocausta oblata ab ipso dauid: qō nō fuisset ipso nō existēte i grā: tū qr salomō fili⁹ bethsabee cū q̄ dauid cōmiserat adulteriuȝ fuit assūpt⁹ i regnū ⁊ approbat⁹ a deo alijs fratrib⁹ exclusis: qō eēt valde incōueniēs si pctm̄ patr̄ ⁊ mr̄is nōdū fuisset dimissū. Nec esset verisimile qr nō fuisset obiectū salomoni nouiter regnāti p xp̄lm vel aduersarios. Cōsequenter q̄rto dicit quō sua orō fuit exaudita dicens: Iurauit dñs dauid ⁊c. qō nō debet itelligi de successiōe salomonis in regnū. Primo qr in illa historia in q̄ agit de dimissione nathā ad dauid: vbi fit mētio de successione filij dauid i regnū patris q̄ habetur in duob⁹ locis. s. ij. Reg. vij. et. j. Paral. xvij. nūq̄ legit q̄ deus iurasset sup talē successionē: sȝ solum h̄ simplicit legit fuisse p phetice denūciatū: vt pȝ i vtroq̄ ca. p̄dictoꝝ. vñ cū h̄ habet: Iurauit dñs ⁊c. Nō ē referēdū ad xp̄hetiā nathā vbi nulluȝ iuramētū iteruenit. Scd̄o qr valde incōueniēs videt q̄ super successionē salomonis i regno tpali ⁊ caduco de⁹ tā firmit iurasset: tū qr plurimi reges regnāt ex ordinatiōe vel pmissione diuina sine tali iuramēto: idcirco poti⁹ dicēdū ē ⁊ veri⁹ q̄ hoc iuramentū fuit factū ipsi dauid sup aduētū xp̄i de fructu ventris sui qō fuit int̄ pmissa diuina: qō ɔcordat xprie cū illa historia Gen̄. xxij. vbi cum de⁹ int̄ q̄dā alia denūciasset abrae q̄ i semie suo bn̄dicēt gētes: qō itelligit ad lr̄aȝ de xp̄o interposuit firmū iuramentū dicēs: Per memetipsū iuraui dicit dñs ⁊c. sup qō aplus ad Heb. vj. reddēs rōneȝ q̄re deus abrae iurasset. sic dicit: In q̄ abundāti⁹ volēs de⁹ ostēdere pollicitationis heredib⁹ imobilitatē cōsilij sui iterposuit iuramētū. Ex q̄ pȝ q̄ ex maxia excellētia rei pmisse de⁹ iterposuit iuramētū: qō tn̄ nō cōpetit regno salomonis tpaliter: vt de se pȝ. Si aūt dicat vñ habet auctoritatē istud iuramētū cū h̄ nō inueniatur in caplis supradictis vbi de successiōe regni dauid agit: ad h̄ dicendū q̄ sufficit auctoritas ipsi⁹ dauid q̄ magn⁹ ⁊ egregius ps. fuit i ist̄: vt. ij. Reg̃. xxiij. Manifestū est eni q̄ sepe euangelistē de vna ⁊ eadē retractātes q̄daȝ explicāt aliq̄ q̄ ab alijs fuerūt ptermissa. Potest etiā rōnabiliter dici q̄ nathā q̄ non erat tāti gradus in xp̄hia fuit reuelata successio salomonis tm̄ que figuratiua erat successionis xp̄i: sup quā iuramētū interuenit xpter arduitatem ⁊ magnitudinē rei pmisse. Cōcordat etiā cum hoc qō legit supra in ps̄. de sacerdotio xp̄i: Iurauit dñs ⁊ non penitebit eū: tu es sacerdos in eternū: qō q̄dem iuramentū non legit in alijs historijs xp̄heticis: ⁊ tamē credendum est firmiter ex testimonio ipius dauid q̄ de⁹ hoc iurauit xpter magnitudinē excellentie talis sacerdotij. Cōsequēter quinto interponit illa que fuerūt denunciata p nathan ipi dauid q̄ ptinēt ad salomonē ⁊ etiam ad alios successores: ⁊ h̄ euȝ dicit: Si custodierint filij tui testamentū meuȝ ⁊c. et exponat sicut in postilla. Nec est necessariū q̄ ista includātur sub iuramento supradicto: sed solū fuit successio christi sub iuramēto ⁊ sine aliqua conditione put dictum est vallata. Illud autē qō sequitur: Si custodierint filij tui: est conditionale: vt patet in littera. Cōsequēter sexto ne quis putaret q̄ causa principalis huius iurate pmissionis fuisset meritum ipius dauid eo q̄ dixerat: Propter dauid seruum tuum ⁊c. idcirco causaȝ verā huiusmodi reddit dicens: Qm̄ elegit domin⁹ sion ⁊c. Ad qō sciendūm q̄ principalis causa huiusmodi pmissionis facte et iurate ipsi dauid non est dicēda deuotio dauid et huiusmodi. sicut enim dicit apls ad Roma. viij. Non sunt cōdigne passiones hui⁹ seculi ad futuram gloriaȝ que reuelabitur in nobis. Pari rōne dicendū est q̄ non sunt condigne orationes ⁊ merita sanctorū ad hoc vt deus tm̄ beneficiū iureiurādo humano generi pmisisset: sed hoc pprie ⁊ principaliter pcessit ex diuina liberalitate. ⁊ ideo dicit: Quoniā elegit domin⁹ sion. Electio enim vt dicit. iij. Ethi. libertatē importat: vnde quia de⁹ elegit sion. id ē ecclesiaȝ cuius figura erat sion illa materialis: que q̄dem electio non solum fuit ad diuina respōsa ibi dāda ⁊ huiusmodi: nec ad sacrificia legalia ibi offerenda: quia ista in q̄plurimis alijs locis fuerūt facta: vt patet in decursu scripture sacre: sed hec electio fuit p̄ncipaliter ad hoc: vt in ea de⁹ habitaret. s. per carnis assumptionē. vnde subdit: Elegit eam in habitationē sibi s̄m illud Ioh̄. j. Et habitauit in nobis. Et nota q̄ bis dixit elegit. scȝ elegit sion: et elegit eam in habitationem. forte ad denotandū duplicē electionē illius sion primaȝ scȝ minus p̄ncipalem que ptinebat ad cultum diuinum veter̄ testamenti ibidē celebratam: secūdam vero scȝ p̄ncipalem ad inhabitationē diuinitatis supradictam: que est electio potior ⁊ dignior. Et vt amplius declaret q̄ hec habitatio erat inseparabilis ⁊ in eternum duratura. ideo subdit: Hec requies mea in seculum seculi scȝ in eternū: quod non potest intelligi de terrena sion q̄ sepe fuit ⁊ est euersa. ⁊ sequitur: Hic habitabo quoniam elegit eam scȝ non ex meritis principaliter: sed ex electione: vt dictum est. Consequēter septimo quia habitatio christi in ecclesia p̄senti s̄m naturam assumptam in propria effigie non durauit in ecclesia militāte nisi vsq̄ ad ascensionē posset quis obijcere contra hoc quod dicit: Hec requies mea in seculū seculi: hic habitabo qm̄ elegi eā: dicēs q̄ nō habitauit xp̄s in ecclia ppetue s̄m naturā assumptā. ideo subdit: Viduā ei⁹ benedicēs

bn̄dicēs bn̄dicā. circa qō notāter attēdēdū ē q̄ vbi trāslatio nr̄a habet viduā: hebraica lr̄a habet ceda: qō nllo mō significat viduā sȝ xprie significat escā: ⁊ specialit̄ illā q̄ dat viatoribus p modū viatici cibi. vnde oīno ɔsilis dictio h̄r Gen̄. xlij. vbi d̄r: datisq̄ supra cibarijs i via. vbi. n. nos hēm⁹ cibarijs in via: hebraica lr̄a habet ceda. Silr̄ Iob. xxxviij. vbi dicit: Quis parauit coruo escā suā. vbi li escā suā significat p sileȝ dictionē. s. ceda. vñ s̄m v̄itatē hebraicā sensus hui⁹ est: q̄ de⁹ pmittebat se bn̄dictur⁹ escā eccl̄ie viaticā: qō xprie significat sacr̄m eucharistie de q̄ fideles xp̄i. s. paupes spū saturāt. ⁊ iō
Ps. xxj. subdit: Paupes ei⁹ saturabo panib⁹. iux illō ps̄. Edent pauperes ⁊ saturabūt. Ex sic ɔstat q̄ p p̄dictū sacr̄m xp̄s ppetuo habitat i eccl̄ia: ad qō vno mō applicat illō. Ego āt vobiscū sū vsq̄ ad ɔsūmatiōeȝ secli Mat. vlt. Et nota q̄ Ra. Abē. exponēs illō v̄bū. s. ceda ei⁹ bn̄dicēs bn̄dicā sic dic: Ceda significat id q̄ cibaria ad viā: ⁊ ē sensus q̄ bn̄dictio iueniret i cibo quē trāseūtes p viā portarēt ō siō. h̄ ille: In q̄b⁹ v̄bis iste Ra. manifeste xphauit p̄dictā expositiōeȝ lȝ nesciēs. Cōsequēter octauo declarat excellētiā ministroꝝ hui⁹ sacr̄i cū dic: Sacerdotes ei⁹ induā salutari. vbi notāda ē differentia inter hmōi sacerdotes ⁊ illos q̄b⁹ pauloante i h̄ ps̄. dixerat: Sacerdotes tui induāt insticia: illi eni erāt sacerdotes veter̄ legis q̄ corā arca federis ministrabāt. vñ cū dixisset: Tu ⁊ arca sanctificatiōis tue. statim subdit: Sacerdotes tui induant insticia: q̄ q̄dē sacerdotes indui dicūt iusticiā: eo q̄ fide iustificabāt. Iust⁹ eni i sua fide viuit. Abac. ij. isti vero sacerdotes ō q̄b⁹ i h̄ loco loq̄t sūt noui testamēti q̄ paupib⁹ spū panes ministrabāt q̄b⁹ saturāt: q̄ q̄dē sacerdotes nō solū insticia induuntur: sȝ etiā salutari. sal⁹ eni nunq̄ fuit data aut pmissa nisi p xp̄m: de q̄ Matth. j. Ipe eni saluū faciet xp̄lm suuȝ a petīs eoꝝ: silr̄ de p̄mis dixerat: Et sācti tui exultabūt: de ist̄ v̄o dicit: Exultatiōe exultabūt. duplicās exultatiōeȝ: vt intelligat maior seu pfectior exultatio. Cōsequent nono declarat duo maxie attēdēda circa h̄ sacr̄m. ⁊ h̄ cū dic: Illic pducā cornu dauid: paraui lucernā xp̄o meo. Circa qō notādū q̄ int̄ mīta ineffabilia q̄ i sacr̄o eucharistie possūt ɔsiderari duo sūt maxime attēdēda: q̄ꝝ vnū ē p̄tās instituētis. s. xp̄i: ⁊ de h̄ dicit: Illuc pducā cornu dauid. cornu eni i scp̄turis significat eminētē potētiā vt ibi: Exultabūt cornua iusti. Sȝ ɔstat q̄ h̄ sacr̄m nō nisi p potētiā xp̄i infinitā pducit i effectu. ⁊ idō dicit: Illuc. i. in eccl̄ia de q̄ loq̄t: Producā cornu dauid. i. pducā potētiā dauid infinitā i effectu. s. modo p̄dicto. Scd̄m ɔsiderādū ē circa h̄ sacr̄m vtilitas eccl̄ie cui ɔcessum fuit. ⁊ de h̄ dicit: Paraui lucernā xp̄o meo. Pro q̄ sciēdum q̄ vtilitas huius sacr̄i i eccl̄ia p̄cipue ɔsistit in h̄ q̄ de⁹ q̄ inuisibilis ē visibilit̄ a nobis cognoscat vt sic i ei⁹ amorē transformemur: qō vtiq̄ fit p lucē diuinā oculis nr̄is mētalib⁹ infusā. vñ eccl̄ia i p̄fatione cantat: Per incarnati v̄bi mysteriū noua nr̄e mētis oculis lux tue claritatis infulsit: vt dū visibilit̄ deū cognoscim⁹: p hūc inuisibiliū amorē rapiamur. xp̄t qō i hui⁹ sacr̄i mysterio xprie d̄r q̄ de⁹ parauit lucernā xp̄o suo. s. lumē diuinū isusū i mētib⁹ digne sumentib⁹ q̄ xp̄m inuisibilē sub visibili sacr̄o existētē cognoscim⁹: p fidē ⁊ p charitatē amam⁹. qō aūt allegat postil. de h̄ qō d̄r. iij. Reg̃. xj. Filio autē ei⁹ dabo vnā tribū: vt ⁊ remaneat lucerna dauid s̄uo meo ⁊c. in hebraica v̄itate nō d̄r: in illo loco lucerna sȝ nouale: vt ibidē fuit dictū i additione. Et nota q̄ istis v̄bis psalmiste. s. Producā cornu dauid: ⁊ paraui lucernā xp̄o meo. i. xpria forma vtunt hebrei in suis oratiōib⁹ vbi solēniter petūt aduētum sui messie inaniter spectati sic dicentes: Producas cornu dauid xp̄i tui: ⁊ para lucernā xp̄o tuo: ex q̄ pȝ manifeste q̄ ista verba itelligūt dicta fuisse de vero messia nō de salomone. Cōsequenter decimo: qr multi infideles seu heretici nō capiētes h̄ mysteriū eredūt de h̄ ɔfūdere fideles dicētes eos i h̄ sacr̄o idolatrare: idcirco ps̄. p oppositū dicit: Inimicos ei⁹ induā ɔfusione. iuxta illō Hiere. xvij. Cōfundāt q̄ me psequūt: ⁊ nō ɔfundar ego: ⁊ merito sicut sacerdotes xp̄i induunt salutari: ita inimici ei⁹ indui debēt ɔfusione. Cōsequenter vndecimo dicit: Super ipm aūt efflorebit sāctificatio mea. Ubi ē attēte notanduȝ q̄ vbi trāslatio nr̄a dicit: Sāctificatio mea in hebraica veritate habet nyzro. Pro cui⁹ declaratiōe sciēdū q̄ in veteri lege illi q̄ erāt ɔsecrati ⁊ sāctificati p certū votū sic vt separēt ab īmūdis ɔtagiōib⁹ plusq̄ ceteri de xp̄lo ⁊ q̄dā alia obseruarēt dicebant naçarei: vt pȝ Nume. vj. q̄ q̄dē ɔsecratio seu sāctificatio abstractiue sūpta naçareitas in lingua latina dicēda ē. in hebreo vero talis significatio abstracta d̄r naçarus. si aūt referat ad hūtem illā ɔsecratiōeȝ tūc in hebreo d̄r nyzro: qō significat idē qō ɔsecratio sua: vel naçareitas sua put in p̄dicto ca. Nu. vj. pluries: ponit talis dictio. s. nyzro sub hac significatiōe ⁊ forma. vñ i xposito idē est dicere. Sup ipm autēȝ efflorebit nyzro ⁊ dicere: Sup ipm autē efflorebit naçareitas sua seu ɔsecratio sua qō ptinet ad xp̄m q̄ maxie fuit a ɔtagijs peccati imunis: ⁊ deo singularissime ɔsecrat⁹ ⁊ sic p excellētiā naçare⁹: vnde ex hac auctoritate xprie iuxta v̄itatē lr̄e hebraice acceptā xp̄s fuit xphetice a dauid naçare⁹ vocat⁹ tāq̄ hn̄s naçareitatē vt dictū ē. vnde qō legit Matth. ij. de xp̄o: vt impleret qō dictū ē: qr naçare⁹ vocabit. ad istā auctoritatē ē referēdū. nusq̄ eni legit i xpheticis scp̄turis: q̄ xp̄s naçare⁹ vocaret nisi tm̄ i h̄ loco. Et postillator ibidē h̄ nitit fūdare i dict̄ Esaie: vbi d̄r: Et necer de radicib⁹ ei⁹ ascēdet. qō etiā ponit in glo. nō videt valere: nā necer scribit cuȝ lr̄a. c. neçer v̄o cū. ç. inter q̄s dictiōes ē magna differētia tā in pferēdo q̄ i significādo. Nō eni xp̄s vocat ab euāgelista nacare⁹: sȝ naçare⁹. Iudei vero in suis scp̄turis mēdaciter improperātes communiter vocāt eū nacareū ad excludendū ab eo naçareitateȝ q̄ significat ɔsecratiōeȝ ⁊ sanctificatiōeȝ: vt dictū ē qō absit a veris catholicis. Dicit aūt glo. florere sāctificatio xp̄i seu naçareitas inq̄tū in eo solū ē ptās sāctificatiōis actiua. ipe eni sol⁹ sāctificat seu naçareos facit: iuxta illō qō psona dei legit Amos. ij. Suscitaui de iuuenib⁹ v̄ris naçareos.

Replica. In psalmo. Memēto dñe dauid. Burgē. putat incōueniēt exponi de salomone illud psalmi: Nō auertas faciē xp̄i tui ex debili motiuo. Ad qō dici pōt: q̄ in hac expositiōe itelligēdū ē in lr̄a poni genitiuū p ablatiuo more grecoꝝ: ⁊ sic ē sensus: Non auertas faciē a xp̄o tuo. s. salomone: sic ē xpria. Nec est illa expositio noua vel ficta: qr magister in glo. sup illo ps̄. Purgatū terre purgatū septuplū dicit: ponitur genitiu⁹ p ablatiuo more grecoꝝ. ⁊ sic sensus est: Purgatū terre. i. purgatū a terra. Et cū postillator dicit h̄ aliq̄s ō populo habuisse opinionē de dauid q̄ nō eēt deo grat⁹: nec petā adulterij vel homicidij dimissa. Burg. dicit h̄ nō esse veꝝ: sȝ p̄cipitāter dictū ē p Burg. qr ipe sibi infra circa ps̄. Dñe pbasti. ɔdicit sic dicēs: Dauid ptūc se sciuit eē i grā: sȝ apud plurimos crederet ipi dauid nō fuisse petā dimissa: put. s̄. i psalmo tertio dicebat: Multi dicūt aīe mee nō ē sal⁹ illi i deo ei⁹. h̄ Burg. vbi videt duplex ɔdictio: vna de illa hoim opinione: alia ō loci allegati expositiōe: qr psalmū. iij. ō q̄ sūpsit allegationē supra exponit de xp̄o volēs q̄ de dō iste ps̄. totalit̄ nō possit exponi: h̄ eū adducit q̄si de dauid exponēdū. Nec valet illō qō inducit Burg. ad sic dicēdū i h̄ loco: qr videlicet dauid deum placabat put habet. ij. Reg̃. vlt. Nā illa placatio ptinebat solū ad casū numeratiōis xp̄li: vt pȝ ibi in lr̄a iuncta glo. vñ xp̄ls scire non potuit deū ipi dauid placatū q̄ ad petā priora: psertim qr vindicta illoꝝ nō ptinebat ad solū dauid: sed et ad oēm domū ei⁹: put d̄r. ij. Reg̃. xij. Nō recedet a domo tua gladi⁹ vsq̄ i sempiternū. Esto igit̄ q̄ petā dauid erāt abolita q̄ ad culpā nō tn̄ q̄ ad vindictā ⁊ penā: qr illa debebat manere i domo ei⁹ i sempiternū. Cū aūt videret oīs xp̄ls in delatiōe arce ⁊ templi dedicatiōe illa magna signa clemētie: de q̄b⁹. iij. Reg̃. dicit: tūc p̄mo xp̄ls oīs receperit ɔtrariū opiniōis p̄us habite ex cōminatiōe pene dicte taxate. ij. Reg. xij. Nec in placatiōe dauid: de q̄. ij. Reg. vlt. put allegat Burg. oīs isr̄l fuit p̄ns sicut i isto facto dedicatiōis templi. Potuit igit̄ dauid gratā oblationē deo facere exn̄s in grā: nō tn̄ absolut⁹ a pena: put. s̄. tactū ē. p idē tollit̄ qō Burg. post obijcit: q̄ videlȝ incōueniēs videt si xp̄ls habuisset talē opinionē q̄ salomon fuisset i regnū assūpt⁹ ⁊ illud adulteriū nō fuisset ei obiectū: tū qr assūptio salomōis fuit de volūtate dei: tū de volūtate p̄ris adhuc viuēt̄ q̄b⁹ nō erat resistēdū. Nec iuste salomoni fuisset obiectū adulteriū: qr ipe fuit legitim⁹ fili⁹ dauid. frater aūt ei⁹ ex adulterio nat⁹ fuit mortu⁹. vt pȝ. ij. Reg. xij. Nec sine piculo fuisset ex opiniōe xp̄li aliq̄d seditatis obijcere regi. Sed et Burg. vlteri⁹ obijciēdo dic̄ valde incōueniēs deū iterponere iuramētū i re caduca: q̄liter h̄ exponit postil. de successiōe salomonis i regno. Ad qō dico. De⁹ iurauit patrib⁹ sup adeptiōe terre pmisse. Deutero. xxxiiij. Et i plurib⁹ alijs locis. Et si q̄s dixerat q̄ illa pmissio cū iuramēto p̄ncipaliter respiciebat terrā viuētiū: ita dico i xposito q̄ istud iuramētū de salomōe ad lr̄am p̄ncipalit̄ respicit regnū xp̄i cui⁹ nō erit finis: verūtamē Burg. imemor fuit scripturaꝝ q̄n voluit sic dicere. Nam iurauit de⁹ ad Isaac psalmo. ciiij. Iurauit de⁹ sup desolatiōe regni iude. Hiere. xxij. ⁊. xliiij. ⁊. lij. Et generalit̄ notādū p ɔcordātia finali q̄ postil. exponit hūc psalmum de dauid ⁊ salomone tanq̄ de figura designāte christū. Burg̃. aūt de christo tanq̄ figurato s̄m modū dictum circa psalmū: Dixi custodiā. ⁊ circa psalmū: Laudate pueri.

Glo. ordi.

a Canticū gra. Cas. Quartusdecim⁹ gradus charitas q̄ facit fratres habitare i vnū, vñ bñdictio et vita. Ps. CXXXII

b c Ecce q̄ bo. Cas. Et est hic psalm⁹ athom⁹.i. sine diuisione d̄ charitate, vbi cōmēdat charitas ꝓximi q̄ nullam admittit alienationē mētis seu diuisionē. Hic ergo vir iustus de cobabitatiōe fratrū exultās ait: Ecce q̄ bonum. Aug⁹. Iste versus toto orbe notissimus vt tuba spūssancti: diuisos congregauit: monasteria plurima peperit. Cas. Ecce. Quasi pl⁹ ostēsione q̄ ligua explicetur. c Habitare in vnū. Aug. Hoc de oīb⁹ christianis. sʒ ꝓprie ꝯuenit monasterijs: a q̄bus tñ ad ceteros bñdictio descēdit: vt etiaʒ ill' fratrib⁹ de iudea: de q̄b⁹ d̄r: Erat illis cor. v. ꝛ ani. vna. d Barbā aarō. Aug. Ecce. determiatio. i. i aplos ꝛ alios ꝓmitiuos sāctos: q̄ ꝓmo ꝓ fide certauerūt sʒ vinci nō potuerūt: q̄ iā caput passū p̄cesserat. e Aaron. Aug. Sacerdos q̄ seipʒ obtulit. i. xp̄s q̄ intrauit i sancta sanctoꝝ: q̄ fuit victima ꝛ sacerdos. q̄ cū i mūdo nō iueniret mūdū qd̄ offerret: seipm̄ obtulit. q̄ cum ecclia est vnus ꝛ tot⁹ xp̄s. In capite ei⁹ vnguentū: q: in eo habitauit plenitudo diuinitatis corꝑaliter: cui non ē datus spūs ad mensurā. sʒ a capite xp̄o ascēdēte ad celos venit spūssanct⁹ in barbā. i. fortes: strenuos alacres q̄s barba significat: q̄ ē indiciū virilitatis. ꝓmū i aplos i illos q̄ ꝓmos imper⁹ seculi sustinuerūt: ſ vinci nō potuerūt. Ab ill' descēdit etiā in orā vestimēti. Vest' xp̄i ecclia sine macula ꝛ ruga. Ora vest' finis i q̄ vestis ꝑficit. bi sūt ꝑfecti q̄ in vnū habitāt: q̄ legē xp̄i iplēt. q̄ ē alter alteri⁹. o.p. Vel ora ad quā descēdit vnguētū: nō i laterib⁹: ſ q̄ i capite: tales sūt q̄ habitāt i vnū. sicut ꝑ istas oras itrat caput hoīs vt vestiat se: sic ꝑ fraternā ꝯcordiā xp̄s intrat vt ab ecclia vestiat. Et significat ıdē q̄ ꝛ prius ꝑ orā vestis ſ iuxta aliā ꝓprietatem. Ros. de celo gr̄a q̄ frēs i vnū habitāt nō suis virib⁹ vel meritis. f In oram. Cas. Vel ꝑ orā q̄ ē finis vestis itelligūtur sancti q̄ erunt in nouissimis tēporib⁹ ecclesie scʒ tpe anti xp̄i. Et ē sensus: Descē. in. o. vesti. e. id ē vsq̄ ad extremitateʒ ecclie ꝛ i fine mūdi: q̄ est tunica indiuisibilis. deinde alijs v̄bis idē notātib⁹ idē dicit sicut ꝛ ros ꝛc̄. g Ros. Cas. Tenuis aq̄. vnde t̄ra germiat. ꝛ significat gr̄aʒ q̄ pctōres ꝯuertunt. Hermō. anathema accipiūt peccatores. ꝑ fid̄ ecclesia. Ros ei⁹. i. hermō q̄ pctōres nutrit i bono: descēdit i sion qñ ꝯuertūt ad eccliaʒ q̄ eos recipit. Et est sensus: Ita ē illud bonū sic ros hermō. i. gr̄a nutriens petōres. Qui descēdit i mōte sion. i. q̄ illi ꝯuertūt ad eccliaʒ. h Hermō. Aug. Ad lr̄am mons ē trās iordanē. Mirū ḡ q̄ ab eo i sion ros descēdat. ſ hermō d̄r lumē exaltatū. i. xp̄s pri⁹ i cruce post in celo exaltat⁹: a q̄ ros gr̄e descendit i sion. i. eccliaʒ. nō eni i vno ē ecclia: nisi ei⁹ dono ꝛ gr̄a. Idem sion qd̄ barba ꝛ ora vestimēti. idē ros hermon qd̄ supra vnguētū. s. gr̄a ꝑ quam fit cohabitatio. Qui eni in vno sine roꝛe charitat' sūt inq̄etū iumētū in iūctura qd̄ ñ trahit: ſ turbat. hi etiā murmurant. d̄ q̄b⁹ d̄r: Eccl.33.a. Precordia fatui rota carri. fenū portat ꝛ sp murmurat. hi sūt q̄ relinquūt i mola: i agro: i lecto: q̄ i vnū solūmodo corꝑe: ceteri assumūt: q̄ in vnū sūt corde.

Canticū

Marginal notes: † 3.q.1.c. nulli. 11.q.1.c.2. — † De pe. di. 1.c. quātuslibet. i glo. — † De sacra vnctio. c.1. Act.4.f.

Psalmus CXXXII

a Cāticū graduū. CXXXII
a Aug⁹. qd̄ ostendenti⁹ est. vtile.

b Ecce q̄ bonum ꝛ q̄ iocundum: habitare fratres i vnum. † Sicut vnguētū in capite: quod descēdit in barbā barbam aaron. Quód descēdit in orām vestimēti eius: sicut ros hermon qui descēdit in mōtem sion. Quóniaʒ illic mandauit dn̄s benedictioneʒ: ꝛ vitām vsq̄ in seculum.

a .i. delectabile. quia sūt bona que nō delectār. b erat illis cor vnum ꝛ anima vna in deum.
a recte dispositis singuloꝝ diuersis officijs. b vnctio spūssancti: q̄ pri⁹ fuit i capite xp̄o. a silitudie regū ꝛ sacerdotū q̄ figura sūt xp̄i. ita bonū ꝛ iocundū ē habitare frēs in vnū.
a christo. b a capite christo.
a determinat in cui⁹ barbā subdens bar. a. b veri sacerdotis christi. c vnguentum. d postea.
a .i. in illos ꝑfectos q̄ in vnū habitāt: ꝛ fit cōparatio iter cohabitationē fraternā ꝛ spūalē vnctionē tā̄q̄ iter cām ꝛ effectū. b christi.
a Aug. mons pascualis sicut ꝛ mons sion: gratia quā gentes receperūt: prius descendit i sion id est sup iudeos.
a ideo bonū ꝛ io. ha. fra. in vnū. in fratribus q̄ in vnum precepit benedictionē: vt concordes benedicent deū. Concordes enim benedicūt deum: discordes non. b pmisit.
a hic. b in futuro duraturā.
a in eternum.

Nico. de lyra

Ecce q̄ bonū. Huic ps̄. ꝓmittit talis titul⁹ i he. Ps. CXXXII breo: Canticū graduū ipi dauid. ex q̄ patet auctor huius ps̄. De materia d̄o ei⁹ dicūt expositores cōmuniter q̄ loquit de vnitate ꝑpli isrl' ad inuicē ꝑ charitatē sub vno rege ꝛ sub cultu vnius dei: de q̄b⁹ fact⁹ fuerat sermo ps̄. ꝑcedēti. ꝛ f̄m h̄ dicit dauid: Ecce q̄ bonū ꝛ q̄ iocūdū. i. valde bonū ꝛ valde delectabile scʒ. b Habitare frēs. i. filios israel q̄ dicunt fratres ꝓpt vnitatē cult⁹ diuini. vñ dicit Deutero. xxiij. Nō fenerabis fratri tuo ad vsuram. i. iudeo sed alieno. i. gētili. c In vnū. ꝑ ꝯcordiā charitatis sub vna lege et sub vno rege. Ad h̄ adducit duplex exemplū. Primū ē de vnguēto: vñ cōsecrabat sūm⁹ sacerdos qd̄ erat valde p̄ciosum redolens ꝛ suaue. cū d̄r: d Sicut vnguētū i capite. s. sūmi sacerdotis. Dicit eni Ra. Sa. q̄ vnctio illa fiebat cū digito cōsecrantis intincto in vnguēto: q̄ digit⁹ ꝓmo applicabat capiti ipi⁹ consecrādi ꝛ trahebatur versus palpebras ex vtraq̄ pte: ꝛ sic descēdebat versus barbā. ideo subdit: e Qd̄ descēdit in barbā. nō cuiuscūq̄. sed: f Barbā aaron. i. sūmi sacerdotis tm̄ ab aarō descēdētis. Alij eni minores sacerdotes nō ꝯsecrabant ꝑ talē vnctionē: sicut dictuʒ fuit plen⁹ Exo. xix. ꝛ Leuit. viij. g Qd̄ descē. in orā vesti. ei⁹ hebrei dicunt: Qd̄ descendit sup os vestimentoꝝ ei⁹. ꝛ est istud de versu p̄cedenti ꝛ refertur ad barbā sūmi sacerdotis q̄ descēdebat sup orā superiorē tunice hyacinthine ꝛ suphumeralis: que ora dicit os vestimenti. ꝛ ideo ptʒ q̄ cuʒ dicit in translatiōe nr̄a. In orā ꝛc̄. non itelligit ora inferior testamēti sed supior. Et referēda est snia huius versus ad p̄cedētē. vt sit sensus: Sicut vnguētū tale ē valde redolēs ꝛ suaue: sic habitare fratres in vnū mō p̄dicto ē valde bonū. h Sicut ros hermō. Hic ē ꝑncipiū tertij v̄sus ꝛ vltimi hui⁹ ps̄. vbi ponit scd̄m exemplū ad ꝓpositū d̄ descensu roris q̄ ē valde suauis et bon⁹ terrenascentib⁹: ita sīr valde bonū est habitare fratres i vnū. ꝛ quātū ad hoc d̄r: Sicut ros hermon. i. descēdēs in mōtē hermon: q̄ mōs est fructuosus ꝛ pascualis v̄tute roris ibi descēdētis. i Qui descēdit in mōtē sion. nō ē itelligēdū q̄ idē ros numero de mōte hermō descēdat super mōtē sion: tū q: vn⁹ mons multū distat ab alio: tū q: mōs hermō est demissioꝛ q̄ sit mons sion: ꝓpter h̄ d̄r mons modic⁹ supra. xl. De terra iordanis ꝛ hermonij a mōte modico. sʒ idē ros specie ꝛ i q̄litate suauitatis ꝛ fecūditat' descēdit sup vtrūq̄ mōtē. ꝛ sic ē sensus q̄ sicut ros descēdēs i mōte hermō. ꝛ ros descēdēs i mōte sion sūt valde boni. sic etiā habitatio fratrū modo supradicto est valde bona: ꝛ q̄ sit rationabile talē roꝛē in monte sion descendere ōndit. cū subdit: k Qm̄ illic mādauit dn̄s benedictionē. i. in monte sion vbi erat templū ꝛ sacerdotes ibi benedicebāt populū. l Et vitā. In hebreo habet: Bñdictionē vite: q: sacerdotes bñdicētes imp̄cabāt ꝑplo bona tpalia ꝛ spūalia q̄bus cōtinuat ꝛ ꝯseruat vita corꝑis ꝛ aīe. Et eādem sententiā importat trāslatio cōis q̄ habet. Et vitā vsq̄ i seculū: vt ptʒ d̄ se. Ps. CXXXII

Moraliter.

[Ecce q̄ bo.] ps̄. istū fec̄ dauid gaudēs i dn̄o de vnione ꝛ pace ꝑpli sub eo. Moralit aūt exp̄mit gaudiū boni ꝑncipis vel p̄lati de fraterna charitate sb̄ regimine suo. Et sic dic̄. [Ecce q̄ bonū ꝛc̄.] i. valde bonū. [Sic̄ vnguētuʒ ꝛc̄.] Per aarō sūmū pōtificē itelligit dn̄s iesus xp̄s q̄ fact⁹ ē pōtifex in eternū. Hebre. vj. Et ipe ē caput ecclie. Per vnguētū i capite significat i xp̄o plenitudo gr̄e q̄ redūdat i mēbra ꝑ barbā ꝛ vestimētū significata. ꝑ barbā tñ sibi maius ꝯiūcta ꝛ ꝑ vestimētū min⁹. oīa tñ ꝑticipāt de gr̄a eius Ioh. j. De plenitudine eius oēs nos accepim⁹. [Sicut ros hermō.] q̄ iterp̄tat anathema meroris. ideo significat gr̄am spūssancti infusā aplis in signo visibili. ꝛ exclusit ab eis meroꝛē timoris humani. [Qui descēdit i mō.] ibi eni erāt apli qñ spūmsāctū receperūt i signo visibili. Est igit sensus q̄ sic ista. s. plenitudo gr̄e xp̄i descēdēs i ei⁹ mēbra ꝛ spūssanct⁹ sup aplos in signo visibili sūt bona valde ꝛ iocūda: sic ē d̄ charitate fraterna q̄ meremur dei bñdictiōeʒ ꝛ vitā etnā. iō subdit: [Qm̄ illic mādauit dn̄s ꝛc̄.] In ps̄. cxxxij. Ecce q̄ bonū: vbi d̄r i postil. De materia vero hui⁹.

Additio.

Quia i ps̄. p̄cedēti ꝑncipaliter d̄ regno xp̄i i sede dd̄ positi fact⁹ fuit f̄mo. idō i p̄nti psalmo agit de vnitate populi xp̄iani ꝑ charitatem sub hmōi rege christo: qd̄ maxime bonum et iocundū est. Dicit aūt: Habitare fratres. iuxta illud: Omnes fratres sumus in christo. s. ꝑ vnitatem fidei ꝛ charitatis. Ad qd̄ inducit duo exempla. ꝓmū. s. de vnguēto qd̄ descendit in capite aaron ꝛc̄. Pro q̄ sciendū q̄ h̄ exemplū inducit nō solū ꝓpter redolentiā ꝛ suauitatem vnguenti ſ

q: noīauerat

q: nominauerat xp̄m qd̄ itelligit vnctus: ne forte q̄s putaret q̄ vnctio xp̄i esset tm̄ regia sicut vnctio ipi⁹ dauid: cuius sedes data ē xp̄o: idcirco ostēdit q̄ vnctio xp̄i nō solū est regia sed etiā sacerdotalis: ꝛ cū h̄ dicit: Sicut vnguētum in capite aaron: lʒ eni nō equiparet sacerdotiū aaron momentaneū sacerdotio xp̄i eterno: comparat tñ silitudinarie ꝑ modū exempli. In h̄ aūt qd̄ dicit de vnguēto aaron: qd̄ descendit in barbam barbā aaron ꝛ in orā vestimēti ei⁹. dat itelligi q̄ vnctio christi capitis q̄ ē plenitudo gr̄e ei⁹ deriuat in barbā. s. in fortes ꝛ strēnuos sibi ꝯiunctos. i. aplos q̄ viriliter tanq̄ barbati ꝑssuras sustinuerūt ꝑ xp̄o. silr ꝛ ꝑ vestes intelligēda est ecclesia que significat per tunicam inconsutilem christi: tota enim gratia membroꝛuʒ ecclesie que per vnctionem designat a plenitudine gratie xp̄i deriuatiue descēdit. vnde Ioh. j. De plenitudine eius omnes accepim⁹. Scd̄m vero exēplū. Sicut ros hermon: inducit etiā ad excludendū erroꝛem q̄ posset cōtingere ex ꝓmo exemplo. posset eni quis putare q̄ vnctio christi eēt aliqualiter ꝑ humanā industriā seu obsequiū ministrata sicut vnctio ipi⁹ aaron q̄ celebrata fuit per moysen. vt Exo. xxx. ad quod excludendum dicit: Sicut ros hermon ꝛc̄. Ros eni quo terra fecundatur non per opus humanū: sed celitus infundit: vñ Michee. v. Quasi ros a dn̄o q̄si stille sup herbā q̄ nō expectāt virū non p̄stolat filios hoīm. Cetera autē exponuntur vt in postil. reducendo ad hunc ꝓpositū ꝛc̄.

Glo. ordi.

a Canticā graduū. Cassio. Quintusdecimus gradus charitas seculi.

b c Ecce. Cas. Ps. CXXXIII Et est hic terti⁹ psalm⁹ de charitate dei de q̄ h̄ agit sic̄ supra de charitate ꝓximi. Cas. Non q̄ alia gratia sit qua diligitur deus: et alia q̄ ꝛ ꝓximus. Sed q: diuersos actus habet ipa gratia et diuersa diligunt ea. Monet ergo ad diligendum deum. Cassio. Primo inuitat pluralit̄ benedicere deuʒ. Secūdo optat bñdici. ibi: Benedicat. Ecce. Demonstrātis est. Et q̄bus faciat hanc demonstrationem determinat. vos serui. c Stratis. Seruoꝝ non ē sedere in domo domini. Vel de eisdem intelligit. Et per domum intelligitur ecclesia. per atria latitudo charitatis. In charitate eni que extendit vsq̄ ad inimicos latitudo est: in odio angustia. Q. d. vos benedicite. Qui statis: id ē ꝑseueratis. In domo domini. i. in ecclesia. Et qui statis. In atrijs dom⁹ dei nr̄i: id est i latitudine charitatis vbi null⁹ angustiatur. d Extollite manus vr̄as. Sicut moyses manus suas leuauit pugnante populo israel cōtra amalech. Extol. dico in sācta: vt intentione eternoꝝ bonū opemini. aliter enim non valet. e Benedicat tibi dominus. Scd̄a ps vbi optat bñdici fideles. Q. d. Benedicite ꝛ vt hoc possitis. Benedicat te domin⁹ benedictione que ē ex sion. Qui potest: q: ipe est qui fecit celum ꝛ terram. Cas. Benedicat. Supra hortat plures benedicere deū. ipe vero vnū bñdicit tm̄: quia ꝛ si plures sint tamē in vnū sūt: ꝛ vnitati cōuenit benedictio. Unde vnus in piscina sanabatur qui prioꝛ descendebat. Esto ergo in vno: et ad te ꝑueniat benedictio.

Exo.17.c

Alleluia.

Psalmus CXXXIII

a Cāticū graduū. CXXXIII
a in hoc tēpore: in his aduersis. tot grad⁹ conscensis.

b Ecce nūc benedicite domino: omnēs serui domini. Qui stātis in dōmo domini: in ātrijs domus dei nostri. In nōctibus extollite mān⁹ vestras i sancta: ꝛ benedicite dn̄o. Benedicat tibi domin⁹ ex sion: qui fecit celum ꝛ terram.

a adunati in vnū. vos dico.
a perseuerātis. b in penetralibus. s. m. io rea ꝛ ꝑfectiores in ecclesia.
a ꝛ vos etiā q̄ statis in ingressu. s. incipientes.
a in aduersis nō solū in diebus ꝓsperitatis. b corporis ꝛ operis.
a nihil boni vobis tribuentes sed totū deo.
a Cas. qui tot gradus cōscēdit benedictionem supernam loco remunerationis accipit: q: omne munus ascendentium benedictio est.

Nico. de lyra

Ecce nunc benedicite. Huic ps̄. Ps. CXXXIII premittit talis titulus in hebreo: Canticū graduuʒ. et patet sentētia ex supradictis. De materia vero huius ps̄. satis patet q̄ est quedā inuitatio sacerdotum ꝛ leuitarum ad laudem dei. cū dicit: Ecce nunc benedicite ꝛc̄. i. vos sacerdotes ꝛ leuite qui ad diuinum obsequium estis a deo electi. ꝓpter hoc subditur: b Qui statis in domo domini. ad ipam officiandam. c In atrijs domus dei nostri. ꝛ q: in atrijs ꝛ ꝓpe atria erant habitacula coꝛuʒ vt essent semp parati ad sua officia nō solū de die sed etiam de nocte. ideo subdit: d In noctib⁹ extollite manus vr̄as in sancta. deuote orādo versa facie ad sanctūsanctoꝝ vbi erat arca ꝛ ꝓpitiatoꝛium. e Et benedicite dn̄m. benedictione ꝯfessionis diuine laudis q̄ impendit maioꝛ a subditis: ꝛ nō benedictiōe ꝯsecrationis q̄ contrario modo impendit. s. inferioꝛibus a superioꝛ: de qua dicitur Heb. vij. Sine vlla ꝯtradictione qd̄ minus est a melioꝛi bñdicitur. Cōsequenter psalmista postq̄ seruos dei ad dei laudem inuitauerat: eisdē benedictionē dei optat dicēs: f Benedicat te dn̄s ex sion. i. ex templo qd̄ est in mōte sion in quo tēplo erat ꝓpitiatoꝛium vbi dabant diuina responsa. ꝛ inde ꝓcedebat ꝓpitiatio ꝛ benedictio diuina: ꝛ dicit: Benedicat te i singulari: q: in ꝑncipio psalmi dixerat q̄ deberent esse vnuʒ concordia charitatis. Qui fecit celū ꝛ terrā. hoc dicit ad excludēdum manicheoꝝ erroꝛē qui dicunt inferioꝛa a diabolo eē creata. Ultimo circa quindecim psalmos graduuʒ predictos ponenda ē q̄dam breuis expositio mystica ad dandū occasionē vlterius meditandi magis deuotis. Ad cui⁹ intellectum sciēdū q̄ Macrobius sup somnū Scipionis distinguit virtutes i politicas: purgatoꝛias: purgati animi: ꝛ exemplares. exemplares vero ponit i deo inq̄tuʒ in eo sunt exemplaria omniū ꝛ ꝑ ꝯsequens virtutū. ꝛ ideo d̄ ist' nihil ad ꝓpositum q: hic agit de v̄tutibus ꝑ quas perficiunt status hominū. Uirtutes autem ab hominib⁹ habent dupliciter. Uno modo cōmuni et humano: ꝛ sic dicuntur virtutes politice: quia homo est animal politicuʒ. Alio modo excellenter quasi modo diuino ꝛ tales virtutes a ph̄o vocātur heroice seu diuine. vij. ethicoꝝ. Hunc autē modū habēdi virtutes distīguit Macrobius in duos. Unus est ꝓut homo est intendens ad taleʒ perfectionē diuinam: ꝛ sic dicūtur virtutes purgatorie. Ali⁹ modus est ꝑ quē homo iā assecut⁹ est terminū dicte tendētie q̄tū pōt haberi in p̄senti vita. ꝛ f̄m h̄ dicūtur v̄tutes purgati animi. Hec autē distinctio virtutū i trib⁹ gradib⁹ sub alijs verbis ponitur a catholicis doctorib⁹ f̄m tres gradus hominum vel potius in statu hominū: ꝑ quos gradatim tendunt ad perfectionem: ita q̄ ꝑmus gradus est incipientium. secundus ꝓficientiū. tertius ꝑuenientium seu ꝑfectoꝛum: ꝛ tangūtur in tribus quinarijs quindecim psalmorum graduū. Igit circa ꝑmū quinariū in quo tangit perfectio incipiētiū: cōsiderandū q̄ incipiens aggredi statū v̄tutis patit difficultatē ꝛ turbationē ꝓpter resistentiā passionū sensitiue partis: ita q̄ eius tēperantia magis ē dicenda continentia: q: cuʒ difficultate tenet se cōtra passiones. ꝛ similiter dicendū de alijs trib⁹ virtutib⁹ cardinalib⁹ q̄ deficiūt f̄m suū modū a ꝑfectione virtutis: ꝓpter qd̄ necesse habet recurrere ad diuinum auxiliū implorandū: ꝛ f̄m hoc dicit in ꝑmo ps̄. Ad dn̄m cuʒ tribularer clamaui ꝛc̄. Scd̄o ex hoc vlterius cōcipit quandā fiduciā habendi cū diuino auxilio de passiōib⁹ triumphum: ꝛ q̄tum ad hoc dicitur in psalmo scd̄o: Leuaui oculos meos i mōtes vnde veniet auxiliū mihi ꝛc̄. Tertio ex hoc vlteri⁹ ꝯcipit spem deueniēdi ad deū debite colēdū passionib⁹ q̄etatis. ideo dicit tertio ps̄. Letat⁹ sū in his q̄ dicta sūt mihi: in domū dn̄i ibim⁹ ꝛc̄. Quarto ex hoc vlteri⁹ ꝯcipit spem reportādi celeste premiū ex dicto obsequio: ꝛ f̄m h̄ d̄r in q̄rto psalmo. Ad te leuaui oculos meos qui habitas i celis. Ecce sicut oculi f̄uoꝝ in manib⁹ dn̄oꝝ suoꝝ. scʒ ad recipiēdū mercedē ab eis. Ita oculi nostri ꝛc̄. Quint⁹ gradus est vt de inchoata ꝑfectione f̄m p̄dicta homo nō glorict sʒ totū attribuat diuine gratie ꝛ sibi nihil: f̄m dictū saluatoris Luc. xvij. Cū oīa feceritis que p̄cepta sunt vobis dicite: Serui inutiles sum⁹. ꝛ f̄m hoc dicitur in quinto psalmo: Nisi quia domin⁹. Circa scd̄m quinarium in quo describitur status ꝓficientiū. Primus gradus est q̄ sedatis iam passiōibus per exercitiū virtutis confidat de stabilitate in bono cum dei adiutoꝛio: ꝓpter quod dicitur in pꝛimo psalmo: Qui cōfidunt in dn̄o sicut mons sion ꝛc̄. Secundus gradus est: vt liberat⁹ a passionib⁹ ipm̄ prius vt captiuum detinentibus ad percipiendū diuinas ꝯsolatiōes assurgat: ꝓpt qd̄ in scd̄o psalmo d̄r: In conuertēdo dn̄s captiuitatē sion facti sum⁹ sicut cōsolati. Terti⁹ gradus est vt ꝑfectionē in q̄ cum dei adiutoꝛio iam ꝓfecit ad

alios deriuet

alios deriuet p proximi edificationē in qua scit se nihil posse agere sine dei assistentia speciali: ꝓpter quod dicitur in tertio psalmo: Nisi dominus edificauerit domum ⁊c. Quart⁹ gradus est vt ex edificatione ꝓximorum sumptus debitos nō requirat sꝫ gratis impendat: ſm qḋ dicit apostol⁹. ij. Thessal. iij. Nocte ⁊ die operātes: ne quē vestrum grauaremus. Non quasi nō habuerim⁹ potestatē: sꝫ vt nosmetipsos formā daremus vobis ad imitādū nos. et ꝓpter hoc i quarto psalmo dicit: Beati omnes q̄ timent dn̄m: q̄ ambulāt in vijs eius. gratis exemplo ⁊ vbo primū edificando. ideo subdit: Labores manuū tuarū q2 mādūcabis beatus es ⁊c. Quintus grad⁹ ē vt ꝓpter tribulationē insurgentē a p̄dictis bonis opib⁹ nō desistat. ideo subdit i q̄nto ps̄. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea ⁊c. Circa tertiū q̄nariū in q̄ describit stat⁹ pfectorū ꝯsiderandū q̄ sicut dr̄ Jaco. j. Patiētia opus pfectuꝫ habet. Patientia vo habet in duplici gradu. Prim⁹ ē q̄ hō tribulationes patiēter sustineat: ⁊ ꝓpter eas a bono ope nō desistat. et hic ē vltim⁹ grad⁹ p̄cedētis q̄narij vt dictū ē. Secūd⁹ q̄ est altior: ⁊ vbi incipit terti⁹ q̄nari⁹ ē q̄n nō solū hō psecutiones patiēter toleratisꝫ etiā psecutorib⁹ bonum optat p eis orādo. exemplo xp̄i i cruce dicētis Luce. xxiij. Pater ignosce illis: q2 nesciūt q̄d faciunt. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ in p̄mo psalmo: De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e. i. de ꝓfundo tribulatiōis: orādo etiā p inimicis. vn̄ subdit: Si iniq̄tates obseruaueris dn̄e ⁊c. ⁊ q2 ex tāta pfectiōe habita defacili insurgit aliq̄s mot⁹ saltē leuis ꝓsūe elationis diabolo instigāte q̄ insidiat hoīb⁹ pfectis. ideo scḋs gradus ē vt ex pfectione habita null⁹ mot⁹ elationis surgat interi⁹: nec aliqḋ signū appareat exteri⁹. iō subdit ps̄. ij. Dn̄e nō est exaltatū cor meū neq3 elati sūt oculi mei ⁊c. Terti⁹ aūt gradus est vt hō q̄cq̄d ē cordis ⁊ opis applicet p votū diuinis obsequijs. iḋo dr̄. iij. ps̄. Memēto dn̄e dauid ⁊ oīs māsuetudinis ei⁹. Sicut iurauit dn̄o votū vouit deo iacob ⁊c. et q2 charitas ē vinculuꝫ pfectionis. ſm q̄ dr̄ Col. iij. ⁊ ideo q̄rtus gradus ē vt hō sit in charitate pfect⁹ ſm modū q̄ tradit Act. iiij. Multitudinis credētiū erat cor vnū ⁊ aīa vna: et ꝓpter h̄ dr̄ in. iiij. ps̄. Ecce q̄3 bonū et q̄3 iocūdū habitare fratres i vnū ⁊c. Quint⁹ grad⁹ ē q̄ hō ex pfectiōe charitatis q̄tum possibile ē obliuiscat hui⁹ seculi ⁊ occupet i diuinis laudib⁹ q̄si mēte habitās in ciuitate celesti. ſm illḋ Phil. iij. Nr̄a ꝯuersatio i celis ē. et ꝓpter h̄ dr̄ ps̄. v. Ecce nūc bn̄dicite dn̄m oēs ſui dn̄i. Qui statis i domo domini ⁊c.

Moraliter.

|Ecce nūc bene/ ¶ Ps̄. CXXXIII dicite ⁊c: |Psalm⁹ iste est q̄dā inuitatio leuitarū ad dei laudē tp̄e veteris testamēti. ¶ Moraliter aūt ad idem inuitāt ecclie ministri cū dr̄: |Ecce nūc benedicite dn̄m ⁊c. |id ē sine retardatione: q2 de tempe nō habem⁹ nisi nūc. ¶ Qui statis in domo dn̄i ⁊c. |id ē stare debetis: nō enī discurrere debēt ecclie ministri ad venationes ⁊ aucupia sicut milites: nec ad negocia terrena sicut mercatores. ¶ |In noctibus. |quātū ad officiū nocturnū. ¶ |Extollite man⁹ vr̄as i sancta. |id ē ad deū ⁊ ad eius sanctos mēte deuota. Et q̄n alij debent orare p ministris ecclie. subdit: in eoꝝ psona. ¶ |Benedicat te dn̄s ex sion. |id ē ex triūphante ecclesia.

¶ In psalmo. cxxxiij. Ecce nūc benedicite dn̄m. vbi dicitur in postilla: In noctibus extollite.

Additio.

In hebreo li In noctib⁹: est finis p̄mi versus. Pro q̄ est sciendū q̄ hic ps̄. loquit de sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ꝑut postil. dicit: ad q̄s p̄ncipaliter ptinet bn̄dictio dei scꝫ laudis. sꝫ bn̄dicere populū bonū eis imp̄cādo: de q̄ in fine ps̄. Bn̄dicat te dn̄s ex sion. sed q2 in principio dixerat: Bn̄dicite dn̄m oēs ſui dn̄i. qḋ cōp̄rehēdit oēs seruos dei etiā si nō sint sacerdotes neq3 leuite: ad q̄s non ptinēt p̄dicta ex officio: idcirco adiūgit. In noctib⁹. p qḋ necessarie itelligunt tm̄ sacerdotes ⁊ leuite. Ceteri aūt de ꝓpl̄o nō stabāt in domo dn̄i nisi tm̄ de die. Cōtinuat tn̄ hic ps̄. p̄cedenti sic. Nā sicut ab ecclesia iam ꝯgregata sub vno rege xp̄o ⁊ sacerdote: ꝑut in p̄cedēti bn̄dicēdus est de⁹ ab oīb⁹ p grāꝝ actionē: de q̄ dicit: Ecce nūc benedicite dn̄m ⁊c. ita ⁊ ꝯuer bn̄dicendus est ꝓpl̄s sub hmōi principe constitut⁹ a sacerdotib⁹ q̄bus talis benedictio ex officio competit ⁊c.

Replica.

In cāticis. xv. graduū int postil. ⁊ Bur. sūt nōnulla q̄ videt ꝯtraria. Sꝫ stant vt plurimū i diuersa applicatiōe ad materiam ps̄. quā cōiter postil. p historias assignat ad lr̄am tanq̄3 figurā. Burg. aūt moralitatē refert ad xp̄m vel ecclesiā tanq̄3 ad figuratuꝫ: reliqua non sūt multū disputabilia.

Glo. ordi.

a ¶ Alleluia. Cas. Post g̃dus q̄ ducūt ad eternitatē: ꝯgrue ponit alleluia. vt ecclia fruat laudibus dei: cui tale munus paratum est.

b ¶ Laudate no. Primo demonstratiua orone monet deum laudare ꝓpter ei⁹ potētiā enumerās ei⁹ magnalia. Scḋo cultores idolorum redarguit. ibi: Simulacra ⁊c. Tertio oēs ordines monet ad laudē. ibi: Dom⁹ isrl̄. ꝓba g̃ q̄si intētionem suā aperiēs: post g̃dus stātes i domo alloq̄tur: vt post bn̄ficia laudēt dicēs: laudate. q̄: ſui. addit q̄ statis nō titubātes vel i secretario vel in gressu. ¶ Laudate serui. Deinde q̄ ⁊ q̄re laudare debeāt subdit: lau. serui. c ¶ Laudate dn̄ꝫ. q2 bon⁹. Aug. Si oīa laudant q2 bona: p̄cipua cā laudis ē: q2 bon⁹ ē ex se ⁊ i se: cui⁹ bonitas nō q̄litas s̄ natura. Ille bono suo bon⁹ ⁊ nō aliunde pticipato bono. Ille scip̄o bon⁹ nō adherendo alteri bono: qui nō eguit aliq̄ bono vt fieret bon⁹. Sꝫ eguerūt illo cetā vt fierēt bona: sꝫ q2 ip̄e a nobis nō pōt videri q̄lit i natura sit bon⁹ vel opa videam⁹: q2 suauis dn̄ dedit se posse gustari carnē factū: vt de pane angeloꝝ viuat hō. Tēperat laus i h̄ ps̄. ita vt ⁊ firmoꝝ sit ⁊ infirmoꝝ: sicut et p moysen q̄n cū mitteret ad filios isrl̄ cū dixisset: Ego sū q̄ sū. hec dices filijs isrl̄: Qui est misit me ad vos: qḋ q2 nō capit hō ꝯtinuo tēperauit. ⁊ dixit: qḋ posset capi ab homine ita. Ego sum deus abraā de⁹ isaac deus iacob. Quod nomen propter hominem ne videretur tēporale. addit: hoc nomen est mihi in eternum. non quia illi eterni: sed quia eos eternos facit postea sine fine. habuerunt quippe principium: sed finem non habebunt. In quibus totum semen israel intelligitur: tota ecclesia cogitatur. d ¶ Psallite nomini eius. id est laudate cum eo q̄ id fecit qḋ res sui nominis exigit: cū se incarnatum dedit hominibus gustari. e ¶ Jacob. Luctator interpretatur: ⁊ significat illos qui contra spirituales nequicias luctant. f ¶ Israel in possessionem. Aug⁹. Ad litterā. Ceteras gētes sub angelis custodiendas dominus posuit: iacob sibi elegit quē vt agrū coleret: seminaret: possideret: ſuaret.

Exo. iij. b

a ¶ Alleluia. CXXXIIII

a Aug⁹. vnde vos meliores estis nō ip̄e: bon⁹ enim ille semp manet vt est.

b Laudate nomē domini: a

a q̄re: q2 ſui estis lau. do. aliq̄n offendūt: q2 ip̄i ſui ⁊ ip̄e dn̄s. b q̄. ecce vos. c nō q̄dē mali sꝫ. nō q̄ ruit: vn̄ laudare debet.

laudate ſui dn̄m. Qui statis in b c
domo dn̄i: i atrijs dom⁹ dei no/

a ꝓpter h̄ lauda. b vno verbo laudis causa explicata est. ꝓpe a q̄ sunt oīa bona.

c stri. Laudate dn̄m q2 bon⁹ dn̄s: d

a rei nominis. gustanti. vel uis.

d psallite nomini eius quoniā suā e

a psallite quia iste fecit q̄ cape valetis. b in iudaicum populum. c grā non merito.

e ue est. Quoniā iacob elegit sibi

alijs verbis idem reperit.

f dominus: israel i possessionē3 si/

Nico. de lyra

a ¶ Ps̄. CXXXIIII

Laudate no. Huic ps̄. p̄mittit talis titul⁹ in hebreo: Alleluia. id ē laudate deū. ex q̄ titulo nō apparet auctor ps̄. sꝫ satis apparet q̄ ps̄. iste ē q̄dā inuitatio fideliuꝫ ad laudē dei. et p̄mo ponit inuitatio i generali. scḋo magis in speciali ſm diuersos stat⁹. ibi: Dom⁹ isrl̄. Prima i duas: q2 primo ponitur dicta inuitatio. scḋo subditur ad h̄ multiplex rō. ibi: Laudate dn̄m. Circa p̄mū dicit ps̄. Laudate nomē dn̄i. ip̄m laudib⁹ extollēdo. b ¶ Laudate ser. dn̄m. cū oēs tenēt ſuire deuote p bn̄ficio creatiōis ⁊ general̄ gubernatiōis. c ¶ Qui sta. i do. dn̄i ⁊c. q2 p̄ter atrium sacerdotuꝫ vbi offerebāt hostie erāt alia atria vbi vulgares vacabant orationi: ⁊ i vno eoꝝ recipiebāt gentiles q̄ veniebant in hierusalē causa oratiōis. ſm q̄ dr̄ Joh. xij. Erāt aūt gentiles q̄dam ex his q̄ ascēderāt vt adorarēt in die festo. d ¶ Laudate. Hic ꝯuer inducit multiplex rō laudis diuine. ⁊ p̄mo ex sue deitatis veritate. secūdo ex idoloꝝ falsitate. ibi: Simulacra gētiū. veritas aūt deitatis ex duobus allegat. p̄mo ex sua bonitate. scḋo ex sua p̄tāte. ibi: Quia ego cognoui. Circa primum dicit ps̄. Laudate do. q2 bo. dn̄s. ē enī infinite bonitatis: ꝓpter qḋ est sūme laudabilis. iḋo dr̄: e ¶ Psallite noī ei⁹ q̄m suaue. ē enī nomē dn̄i mel i ore. melos in aure. ⁊ iubil⁹ in corde: vt dicit beatus Bern. ⁊ lꝫ oēs teneant deum laudare vt p̄dictū ē: tn̄ p̄ncipalit popul⁹ isrl̄ quē elegit: vt inde i bn̄anitate assūpta nasceret: ꝓpt qḋ legē diuinā ei dedit: ⁊ h̄ est qḋ dicit: Qm̄ iacob elegit sibi dominus ⁊c.

Omnia · Quia ego

a ¶ Omnia quecūq3. Q. magn⁹ ē in essentia: magnus in operibus: quia oīa ⁊c. ¶ Aug. Si oīa opa cōp̄hendere non possum⁹: hoc de eis firmiter teneam⁹: q̄ oīa a deo facta. ¶ Aug. Oīa quecūq3 voluit. Typice hoc in omnib⁹ possum⁹ agnoscere. Celū sp̄uales: terra carnales: ex his duob⁹ cōstat ecclia. In his facit quecunq3 vult. et etiā in mari. i. in infidelib⁹: i q̄bus nihil fit nisi iussu dei: nō enī seuiūt nisi pmittant a deo. Abyssi latētia corda ꝓfunda corda mortalium ꝓfunde cogitatiōes hominū: ⁊ ibi facit deus q̄ vult. Interrogat iustū et impium latet cor bonum: latet et malum ⁊ in vtroq3 est abyssus. sed deus hoc videt quē nihil latet: hoc consolatur. illud torquet. Et ip̄e est educens nubes que sunt predicatores. vnde: Mandabo nubibus meis: ne pluant sup eaꝫ imbrem. Et item. Qui sūt hi qui vt nubes volant: quas non tm̄ de israel misit: sed ⁊ ab extremo terre excitat: quid de ip̄is facit? fulgura in pluuiā: minas ad misericordiā flexit. de terrorib⁹ irrigauit. p̄dicatores nanq3 ⁊ terrent ⁊ blandiunt. Terrent cōminando eterna supplicia. Mulcēt ꝓmittēdo eterna gaudia. Ideoq3 ⁊ de māna legit q̄ liquescebat ad solem ⁊ in durabat ad ignē. Māna enī celitus datū figura est diuini eloquij quod liquescit ad solem: dum mentes fideliuꝫ future claritatis ꝓmissiōe letificat. Ut cū ait: Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Indurat aūt ad igneꝫ dum peccantiū ꝯsciētias future pene cōminatoē adurit: vt illud: Ois arbor que non facit fructū bonum excidet et in ignem mittetur. Ideo in veteri lege in veste sūmi pōtificis erat coccus bis tinctus: qui habet speciem ignis. Ignis enim duo facit: vrit scilicet ⁊ lucet. Quia predicatoꝝ peccantiū corda adurere debet fulgure cōminatiōis: ⁊ piorum mentes cōfouere ꝓmissione eterne lucis. Inde etiā est q̄ baculus pontificalis ex inferiori parte pungit: superius in anteriora extendit. Quia p̄dicator pungere debet vitia carnis. ⁊ mentis vires in anteriora dirigere: ita tamē q̄ ad sui cōsiderationem semper redeat: ne cum alijs predicauerit ip̄e reprobus efficiatur. Et i principio sermonis sui accusator sit: ne videat festucam in oculo alterius gestans trabem in suo. Predicatores nubes ꝓpter carnem: venti ꝓpter spiritū. Nubes videnē: venti sentiūtur non videnē. ⁊ quia caro ē terra: nubes excitat ab extremis terre. sed sp̄us hominis ignoratur vnde veniat. vnde ecce dicit: Qui ꝓducit ventos de thesauris suis. b ¶ Qui pcussit. progenita: fides ē vn̄ incipim⁹ bonū: q̄ proficit homo in melius. Egyptus: afflictio. Quicunq3 ergo affligit ecclesiam ⁊ scādala facit: ⁊ si christianus dicit: perdit fidem. ¶ Ab homie. homo. i. doctus qui ⁊ trabit p⁹ se indoctas turbas. i. pecora. Pharao: dissipatio. Egyptus vt diximus afflictio. dissipatio ergo p̄cedit vt rex: ⁊ sequit afflictio. Dissipati enī affligūt ecclesiam. vt enim affligant dissipant. Percussit gentes ⁊ reges: q̄s ⁊ quos? Seon regē a. occidit. Seon tētatio oculoꝝ: amorrei amaricātes. amaricātes ergo regē habent tentationē oculoꝝ. Tentatio oculoꝝ non est nisi i mēdacio oculoꝝ: putat habere rem: veritatē non habet. Retur enim q̄ nō est: non intuet qḋ est. Tētatio ergo oculoꝝ. i. fallacia vt rex p̄cedit: ⁊ sequit amaricatio. occidit deus in homie illum regē q̄n hō dānat simulationē ⁊ diligit veritatē: ⁊ desinit amaricare. Og. ꝯclusio. diabol⁹ q̄ itercludit viam ad deū ne credat in eū: sicut christus aperuit ⁊ ip̄e ē via: cui g̃ claudit via ne credat in ip̄m: cū venerit xp̄s ꝯfundet. Seq̄t g̃ basan og. i. ꝯfusio ꝯclusionē. ¶ Chanaā. parat⁹ humiliatiōi. Et itelligit h̄ humiliatio non q̄ virt⁹: sꝫ q̄ pena ē. i. oīs supb⁹ q̄ in die iudicij humiliabit: nō aūt nūc humiliat: sꝫ parat humiliatiōi. Ita hec p̄dicta sp̄ualiter sane accipiunt: cū tn̄ ad lr̄am facta sint. Si g̃ tūc corporaliter occidit illos de⁹: mō nō cessat man⁹ eius. ⁊ ideo ne putares hec tūc pacta cessasse. inq̄t: ¶ Dn̄e nomē tuū. i. opatio potētie tue. ¶ Est i eternū. ideo nō cessat man⁹ tua in seculū hec facere: q̄ tūc p̄nūciasti i figura. c ¶ Ab extremo. Aug. Siue ab imo tre siue a circūdatiōe finiū terre. d ¶ Fulgura i plu. Aug⁹. Fulgur terrorē: pluuia gaudiū facit. Qui g̃ terruit fulgure reficit pluuia. e ¶ Qui pcussit. Aug⁹. Hoc i hoīb⁹ fecit ꝓpter populū suū. Si dixit: que amares: audi et que timeas. f ¶ Ab homine vsq3 ad pecus. Cassio. Hoc sepe repetit ad indicandam dei potentiā: vt non casu facta putētur: sed in magna futuri significantia. Dum audis que facta sūt in impios: caue ne in te fiant. ideo sunt hec vtilia cum leguntur. Egyptus mundus. Primogenita principalia vitia mundi: que destruit in prudentibus et idiotis. g ¶ Reges fortes. Cassio. Mundi spiritus. Qui sunt occisi dum nequeūt in nobis quod volunt. h ¶ Seon regem amorreorum ⁊c. Hoc sub moyse factuꝫ. de hoc in libro Numeri legitur: Quod cuꝫ probiberent filios israel per fines suos transire percussi sunt ab: eo ⁊ possedit populus israel terram eorum. i ¶ Chanaan. Cassio. Humiliatio mala. scilicet quando ab honore sancto decidunt. k ¶ Et dedit terram eorum hereditatem. Cassio. id est celestem beatitudinē. quā

Esa. v. b
Ibi. lx. b
Exo. xvi. c
Mat. xiij. f
Ibi. iij. c
Exo. xxviij. a
Pro. xv. c
Luc. vj. f
Nu. xxi. e

a vnde scis: quia. b raptus ad supna quod nō omnes possunt scire: sed credant noscenti q̄ intrauit i sāctuariū dei ⁊ audiuit archana ⁊ ineffabilia vba q̄ nō licet homini loqui. c in se.

bi. Quia ego cognoui q̄ mag/ a
nus est dominus: ⁊ deus noster b

a id ē sup omnes deos: q̄ sūt in celo ⁊ in terra: quia eos fecit. b redit ad opera que capiat. hic breuiter concludit omnia.

a pre omnib⁹ dijs. Omnia q̄cunq3 c

a Cas. causa omniū que fecit voluntas est: nulla necessitas sed bonitas.

voluit dn̄s fecit i celo ⁊ in terra: b

a qḋ cōmeat. b p ꝓfūditate ignorat oceani.

in mari et in omnibus abyssis. c

a fecit que voluit ip̄e dico. q̄ fecit enarrat ad litteraꝫ: secreta nature deū dicit ministrare. b ad medium: vt ibi pluant.

c Educens nubes ab extremo ter f

a q2 fulgura sine pluuia terrerēt ⁊ nihil darēt

d re: fulgura i pluuiā fecit. Qui p g h

a id est apostolos: qui totum mundum pcurrerunt nescis vnde: sed scis q̄ iussu dei. b de occultis causis.

ducit ventos de thesauris suis:

b q̄ pcussit p̄mogenita egypti: ab i

a palā ⁊ visibiliter signa fecit: vt q2 i passione terra tremuit: ⁊ sol obscurat⁹ ē.

e f hoie vsq3 ad pecus. Et misit sig/ k
na ⁊ p̄digia i medio tui egypte:

in diabolū. malos homies.

i pharaonē ⁊ i oēs seruos eius. l

a innumera vitia. que possidebant terrā quā populo suo dare volebat.

Qui pcussit gētes multas: et oc m n

a dn̄antia vitia. b sed. tentatio oculoꝝ.

g h cidit reges fortes. Seon regem o

a amara sūt q̄ tollūt dulcitudinē: q̄3 rex diabolus: q̄ trāsfigurat se i angelū luc. amaricātiū b cōclusio. c cōfusio. b percussit sub iosue mortuo iam moyse. id est omnes qui male humiliantur.

amorreoꝝ ⁊ og regē basā: ⁊ om/ p

a humiliatio. b illos expulit. c hec terra ꝓmissionis veri⁹ dicit hereditas que in pace.

i k nia regna chanaā. Et dedit ter/ q

a ¶ Quia ego cognoui. Hic accipit rō diuine laudis ex sua p̄tāte q̄ apparet in affectib⁹ ⁊ bn̄ficijs hoīb⁹ exhibit. ⁊ p̄mo hoc ondit i bn̄ficijs exhibit. oīb⁹ generalit. scḋo ꝓpl̄o isrl̄ specialiter. ibi: Qui pcussit. Circa p̄mū dic psal mista: Quia ego cognoui ⁊c. q. d. h̄ debet ē rō laudandi deū: q2 ego cognoui q̄ magnus est dn̄s: magnitudine cui⁹ non est finis. b ¶ Et de⁹ nr̄ ⁊c. accipit h̄ dn̄ ꝑticipatiue: cuiusmodi sunt angeli sācti q̄b⁹ pre est ip̄e de⁹ tanq̄3 ministris dn̄s. iō subdit. c ¶ Oīa q̄. vo. do. fe. i celo. aliq̄s angelos ibi stabiliendo: ⁊ alios ꝓpter supbiā suā inde eijciēdo. d ¶ Et i terra. aliq̄s hoies per grāꝫ suā vocādo. ⁊ alios iusto dei indicio licꝫ occulto dimittendo. e ¶ In mari ⁊c. aliq̄s inde tpe tēpestat mirabilit saluādo. alijs piclitantib⁹ ꝓpt vētoꝝ flat⁹. iō subditur: f ¶ Educens nu. ab ex. ter. id ē a mari oceano vn̄ vt plurimū eleuāt vapores humidi ex q̄b⁹ nubes generātur: ⁊ iste ocean⁹ est tre habitabilis termin⁹. g ¶ Fulgura i pluuiā fecit: q2 frequent i dict nubib⁹ generant tonitrua: ⁊ inde ꝓcedūt corruscatiōes ⁊ fulgura q̄ terminat p h̄ q̄ nubes i pluuiā resoluūt. h ¶ Qui ꝓducit ⁊c. de locis hoibus occultis. ¶ Qui pcussit. Hic ꝯuer adducit rō diuine laudis ex effectib⁹ dei mirabilib⁹ p ꝓpl̄o isrl̄ factis: cum dr̄: Qui pcussit p̄moge. egy. ⁊c. de q̄ pcussione habet Exo. xij. k ¶ Et misit signa ⁊c. p populi isrl̄ liberatiōe. sicut patet in Exo. vbi describunt decē plage egypti. l ¶ In pharaonem ⁊ oēs seruos ei⁹. quos post multa flagella finaliter submersit in mari rubro: vt habetur Exo. xiiij. m ¶ Qui percussit gentes multas. in conspectu filiorum israel post egressū de egypto scilicet amalechitas. Exo. xvij. n ¶ Et occidit reges fortes. ⁊ qui sint illi subditur: o ¶ Seon regem amor. ⁊ og regem basan. de quoꝝ occisione habet Nume. xxi. p ¶ Et oīa regna chanaan. vbi interfecit per Josue et filios israel reges xxxi. vt habetur Josue. xij. q ¶ Et dedit terram eorum hereditatem. non cuicunq3 sed populo israel: vt habet libro Josue. Et quia ex ist⁹ est a filijs israel specialiter laudabilis. subditur:

De cōse. di. ij. c. omnia

tudinē. quā · Domie

tudinem:quam demones per superbiam dese/ruerūt dedit fidelibus. Hec est vera terra pro missionis que verius dicit hereditas que in pace est:q̄ illa actualis quā sepe amiserūt filij israel. a Hereditatem israel. Aug. Here ditas sūt gentes israel fi delis sez populi:quē pa/scunt tribulatiōe:docen tes patientiā: vel quas isrl' excolit cōformando sibi. b Jn generatiōe ⁊ generatiōne. Aug. ge/neratio vna ē qua rena/scimur per baptismū:al/tera qua resurgem⁹: nō est oblitus deus in hac vocare:in illa coronare. c Quia iudica. Cassi. causa laudis:quia vidit domin⁹ populuꝫ cui tot fecit: ꝓphetas misit post et filium : sed quia duri fuerūt iudicabit eos in futuro: et in seruis.i. fi/delibus cōsolabitur cuꝫ premia eterna restituet. Ecce gradatio laudis ad iudicium perducta est. Aug⁹. Vel ita de pre/senti accipiatur. Judica bit. Quasi ideo laudan dus:q: pter iudicium fu turū iā iudicauit de⁹ in/deos.alios assumendo: alios reprobādo. Hoc est iudiciū discretiōis de

Job. 9.g quo ait:Jn iudiciū veni in hūc mundū:vt q̄ non vident videāt:⁊ q̄ vidēt ceci fiāt. d Simula/cra gentium.Cassio.Se cūda pars postq̄ laudi/bus se dei expleuit :ido/lorū cultores irridendo redarguit : quia pfecta laus veritatis ē destrue/re falsitatē: supra fuerūt eadeꝫ dicta sed repetita verecundiam augēt. e Os habēt ⁊ non lo. Jlla exteriora artifex po tuit facere:sꝫ nō spirituꝫ dare:nec auditum auri/bus nec lucē oculis:nec vocem ori. f Similes illis fiant. Aug. Hec sci/entes irrident idola. Sed quid nescientes? Similes interius : aures habent:nec audiūt deum :nec fide vident:nares habent:nec sen tiunt bonum odorem christi. g Domus israel benedicite. Cassio. Hec est tertia pars vbi post irrisa idola laudes dei ce lebrare monet omnes ordines. quasi diceret: cultores idolorum similes illis fiant. Sꝫ vos qui estis domus israel. h Domus aaron benedicite. Aug. Prepositi sunt dom⁹ aarō. ministri domus leui:populi omnes q̄ timent omnes generaliter sunt domus israel:omnes vna voce dicamus benedictus. i Bene/dictus dominus ex sion. Aug⁹. Vel iuxta in terpretationem nominum. Sion enim inter/pretat speculatio. hierusalē visio pacis. Nūc ergo ex sion.i.a nobis. bñdi.ē. qui q̄diu spe viuimus sum⁹ in sion:quia speculamur ꝙ ve/niat. Finita via erimus cū illo in eterna ciui/tate:quia ipē qui habitat in celesti hierusalē: que nunq̄ ruitura est: vbi videbimus euꝫ in eterna pace.

Alleluia

a ram eorū hereditatē: hereditatē
a ꝓ facte sunt exultatio laudis. cū hec fecerit
israel populo suo. Dōmie nomē a
tuū i eternū : domie memoriale b
pñti. futuram.
b tuū i generatiōe ⁊ generatiōeꝫ. c
a Aug. nō repulit de⁹ plebē suā quam p̄sciuit: habet ⁊ seruos de omnibus gentibus: vnde con uertit se ad exprobrāda idola que iam a suis cul toribus irrident. dicens: simulacra ⁊c.
c Quia iudicabit dominus popu d
a vel aduocabit vel cōsolabitur.
lū suū: et in seruis suis dēpcabi/ e
a quasi deus noster est magnus. aurem. b sunt. c quātum ad materiā.
d tur. Simulācra gentium ārgen f g
quātum ad formam.
tū ⁊ aurū: opa manuū hominū. h
e Os habent ⁊ nō loquētur : ocu/ i k
los habent ⁊ nō videbunt. Au/ l
a concludit omnia quod nec hominib⁹ nec pe/coribus possunt comparari.
res habēt et nō aūdiēt: neq̄ eni m
f est spiritus in ore ipsorum. Si/ n
a exprimitur quidem in eis similitudo quedaꝫ idolorum: nō quidem in carne eorum sed in inte/riori homine.
milēs illis fiant qui faciūt ea: et
g omnes qui confidūt in eis. Do/ o p
h mus isrl' benedicite domio: do/ q r
mus aaron benedicite domio. s
a domus que quotidie suscitatur de lapidib⁹ de quibus domus israel: vnde potens est deus de lapidib⁹ istis filios abrae suscitare.
Dōmus leui bñdicite domino: t v
q̄ timetl dominū benedicite do x y
a facit quod docuit ⁊ loquitur i p̄sona omniuꝫ fidelium vel in propria persona.
b nūc ex sion q: speculamur ꝙ veniat. qui venit ex sion homo factus.
mino. Benedictūs dñs ēx sion z
i a ad iraꝫ vbi predicauit: ⁊ multa mirabilia fe cit. vbi videbimus eum in eterna pace.
qui habitat in hierūsalem. a

a Domine nomen tuum in eternum. sit laudabile a nobis. b Domine memoriale tuum. id est remaneat memoria beneficiorum tuoꝝ. c Jn generatione et generationē. id est in generationibus sibi succedenti/bus:sicut videmus impletū. d Quia iudicabit dominus populū suuꝫ. dando ꝓ eo sententiā contra pseeutores eius iniuste. e Et in seruis suis depcabitur. id est deprecabilis efficietur orationes eoruꝫ exaudiendo. f Simulacra gentiū. hic ad ducit ratio diuine laudis ex falsitate idoloruꝫ:que pro dijs argētibus colebantur: ⁊ hoc est quod dici tur:Simulacra gentiū.i. a gentibus pro dijs vene rata. g Argētum ⁊ aurū. supple sunt quātū ad materiam. h Opera manuū hominū. q̄tuꝫ ad formam per artificiū factam. i Os habent. sci/licet similitudinarie:quod probatur per hoc quod subditur: k Et non loquent. quia carent ꝓprio oris opere. Unūquodq̄ enim habet ꝓprium opus: in quod cum pōt dicit illud:cum aūt nō pōt nō dici tur illud nisi equoce. sicut oculus lapide⁹ aut depi/ctus eo ꝙ nō pōt videre: vt dicit phs .ij. de aīa. ⁊ eo dem modo exponendū ē qd subdit: l Oculos habent ⁊c. quoꝝ ratio reddit. cū subdit: m Ne ꝙ eni est spūs in ore ipoꝝ. ⁊ ideo ex quo nō habent spiritū nō possunt habere opa vite: q̄ mediantibus spiritibus exercent. vt dicit in libro de differentia spūs ⁊ aīe. n Similes illis fiāt q̄ fa.ea. quia ca/rent sensu discretionis. ⁊ motu bone operationis. o Et oēs q̄ ꝯfidūt in eis. q: ꝯfidūt in nihilo eo ꝙ idolū nihil est. fm ꝙ dicit aplſ.j. Cor.viij. p Domus isrl'. Postq̄ induxit pš. populū ad dei laudē i generali : hic ꝯñter inducit ad idē magis in speciali:distinguendo status populi isrl'. cum dicit: Domus isrl'. quātū ad. xij. tribus. q Benedici/te dño. benedictione q̄ cōsistit in confessiōe laudis. r Dom⁹ aaron. quantū ad sacerdotes q̄ distingue bant ꝯtra alios de tribu leui. s Bñdicite dño benedictiōe laudis. isti eni tenebant ad hoc p̄ cete ris rōne officij. t Dom⁹ leui. quantū ad leuitas ꝑut distinguebant ꝯtra sacerdotes. isti tamē et illi erant de tribu leui. v Bñdicite dño. cū laudan/do p̄ ceteris populis ex officio imposito. x Qui timetis dñm. hoc dicit ꝓpter conuersos de gētilita te ad iudaismū q̄ nō erant de aliqua. xij. tribuū. y Bñdicite dño. eo ꝙ de gratia sua iunxit vos po pulo suo. z Benedict⁹ dñs ex sion.i. ex templo qd erat in monte sion:quia ibi cū magna solēnitate celebrabāt laudes diuīe. a Qui habitat in hie/rusalē. quod dicit eo ꝙ elegit eam vt ibi eēt templū suo nomini dedicatū: vt habetur.ij. Paral.vj. Ele gi hierusalem vt sit nomen meuꝫ in ea:⁊ in illo tem/plo erat ꝓpiciatoriū:quod sedes dei dicebat: vt di/ctum fuit diffusius Exo.xxv.

Ps. CXXXIIII

Moraliter.

Laudate nomen domi/ni. Psalmus iste quedaꝫ inuitatio generalis est ad dei laudem ꝓ tēpore vete ris testamenti. Moraliter auteꝫ ad idem inuitant omnes christiani tempore noui. Et sic dicitur: Laudate nomē domini. omnes catholici generaliter. Laudate serui dominum. vos ecclesie ministri specialiter. Qui statis i domo domini. exponatur sicut psalmo p̄cedēti. Laudate dominū quia bonus domin⁹. essentialiter. Psallite nomini eius quoniā suaue. scꝫ ad audiendū meditandū ⁊ ꝓferendū. Quoniaꝫ iacob elegit sibi domin⁹ ⁊c. per iacob intelligunt actiui:per israel cōtempla tiui ex quibus constituitur ecclesia. Quia ego cognoui ꝙ magnus est do minus ⁊c. magnitudine cuius non est finis: ꝓpter qd se extendit ad omnia possibilia. ideo supple laudabilis est plus q̄ possit virtus creata. Ecci. xliij. Laudantes dominū magnificate eum q̄tum potestis :maior est enim omni laude. Educens. Hic cōsequenter ponuntur quedam potētie diuine que nūc sunt exponenda mystice cum dicit Educens nubes. id ē p̄dicatores Esa.lx. Qui sūt isti qui vt nubes volāt. Ab extremo terre. scꝫ Bedā ab anglia:sanctos Dñicū ⁊ Anthoniū ab hispania: ⁊ sic de pluribus alijs a ter re finibus oriundis. Fulgura in pluuiā fecit. p̄dicauerunt enim terrorē iusticie diuīe qui per fulgura: ⁊ dulcorem sue misericordie qui per pluuiā de signantur. Qui producit vētos de thesauris suis. id est impulsus ad bo num ex occultis sue deitatis. Qui percussit primogenita egypti. id ē ini/tia peccati que sunt superbia. Ecci. x. Jnitiū omnis peccati superbia. Et aua ricia.j. Timot.vj. Radix omnium malorum est cupiditas. Per p̄dicatiōes enim sanctorum percussit dominus vitia dicta. Et misit signa. ⁊c. id ē mi racula predicatiōis sanctoꝝ cōfirmatiua. Marc.vlt. Predicauerunt vbiq̄

domino

dño coopante ⁊ sermonē cōfirmāte sequentib⁹ signis. Jn pharaonē ⁊ in oēs seruos ei⁹. i.in demonē ⁊ ministros ipi⁹ Qui pcussit gētes multas: ⁊ occidit reges fortes. eos ad fidē cōuertēdo:p talē modū loquēdi dictū fuit beato Petro de cōuersione cornelij ⁊ amicoꝝ ei⁹. Act. x. Surge petre ⁊c. Seon regē āmorreoꝝ. p quē significat rex romanoꝝ:eo ꝙ āmorrei īterp̄tant illuminati. Nā in ꝯuersiōe Cōstātini ipe ⁊ ppl's roman⁹ ī fide fuerūt illuiati. Et og regē basan .i. frā corū regē. basan em̄ interp̄tat pinguedo. francia vō pinguis ē in diuitijs ⁊ pinguedine deuotiōis. Et dedit terrā coruꝫ hereditatē ⁊c. nā iste terre q̄ prius erāt gētiliū: facte sūt chri stianorū. Et q: ex his deus est ī ppetuū laudandus subdit: Dñe nomē tuū in eternū ⁊c. Quia iudicabit dñs populū suū. iudicio approbationis. Et in seruis suis depcabit id est p seruos suos dans eis spm̄ depcādi. Simulacra gentiū ⁊c. exponat moraliter sicut supra pš. q̄ incipit. Jn ex itu isrl'. Dom⁹ leui. ⁊c.i. clerici q̄ succedūt leuitis ve.testa. Qui time.do. .i.boni christiani. Bñdict⁹ dñs ex siō. .i.laudet ī ecclesia militāte. Qui habitat in hierusalem. .i. ī ecclesia triumphante eo ꝙ ibi magis relucet gloria sua.

Glo.ordi.

a Alleluia. Aug⁹. Psalm⁹ iste laudē dei cōtinet vbi ⁊ si multa in laude dei dicant : maxime tū hic misericordia dei cōmendat. Cas. Diuersa initia versuū in vnū finē cōueniūt. q: quicq̄d hic dicit: ad misericordiā dei refert: sine q̄ non subsistit: qua oīa opatur: Jn misericordia ergo pseuerare mone/mur. Magna virtus hui⁹ pš. in Paralypomenō ostendit: vbi legit ꝙ cū cepissent deū laudare ⁊ di cere. Cōfitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in se. ⁊c. imple/uit gloria dei domū dei. ita p̄sto est diuina p̄sentia si pure cantatur. CXXXV

b Confitemini dño. Cas. Primo magnificen/tiā dei ⁊ totius orbis coditionem exponit. Secūdo dicit q̄ in egypto ⁊ gēte iudeoꝝ fe cit in figurā nostri ibi: Qui pcussit. Tertio agit d̄ christianis ibi: Et dedit terrā eorū hereditatē. c Confitemini dño. Aug⁹. Modo laudem⁹: vt cuꝫ angelis mereamur laudare: ipsa laus est nostra re/fectio: vt nulla videat similis delectatio: ipsa est re muneratio q̄ ⁊ operatio. Cōfitemini. Nec ꝓ hac cōfessione estis tpale sūpturi: qm̄ in eter.mi.e.i.bñ/ficiū qd misericorditer p̄stat eternū est: q: data per misericordiā beatitudo eterna est. c Cōfitemini deo deorū. Deos dicit hoīes ad quos sermo dei fa

Ps. 81. ctus est in alio pš. vbi ait: Ego dixi dij estis ⁊c. Et nō ideo dicunt dij ꝙ omnes sint boni. Si em̄ om/nes boni essent nō diceret in eodē pš. Jn medio au tem deus diiudicat.i. discernit: de quibus etiā sub dit: Cōfi.do.do. d Qui facit mirabilia. Aug. Sicut in fine vbi ponit qm̄ in se. sic in principio li/cet nō sit positū: subaudiendū ē confitemini: quod aperti⁹ est in greco: vt si diceremus cōfitemini facien ti mirabilia: vel ei qui fecit: vbi necessario subaudi retur cōfitemini qd nostra locutio in his omnibus seruare nō potuit. vnde obscurū est vt possit putari snīa sic iūgi qui fecit mi rabilia ⁊c. Quasi ideo ista fecerit: q: in eternū misericordia eius: cū poti⁹ ad misericordiā ptineant quos de miseria liberat. Dicendū ergo est. Con/fitemini ei q̄ fecit hec vel illa. ideo q: misericordia ei⁹ vobis eterna: vt fi/nis singuloꝝ versuū referat ad principiū hoc modo: Confite. ei qui fa.mi/ra.ma.so. Jdeo cōfitemini : qm̄ in eternū misericordia eius. e Mira.ma.so. Aug⁹. q: et quedā p homines vel angelos facit: et que dā magna ipse solus: que ⁊ prius exequit. Qui fecit celos vniuersam er go creaturā p se fecit: cui⁹ excellentiores partes ponit: ex q̄bus oīa cogiten tur.i. intelligibiles celos et inuisibilē terrā: b q: sunt et visibiles celi p coꝝ luminaria totum celeste corporeum intelligere nos admonet subdēs: Qui fecit lumina. Vel ī intellectu: id est in sua sapientia: quod dictū d̄ celis: de omnibus debet intelligi. vnde: Omnia in sapientia fecisti deus. f Terrā super aquas. Aug⁹. Sed quomodo terra grauior ab aquis le/uioribus portat. Sed siue ita siue aliter sit: terra fundata sup aquas dicit: quod aquis circūfluentib⁹ supeminet : sicut dicit illa vl' illa ciuitas sup ma re fundata nō ꝙ mare sit sub ea: sed quia mari supeminet. sic dominus sup puteum sedit. i. iuxta. Vel typice celos in intellectu.i. spirituales sanctos q̄ bus nō modo credere sed intelligere diuina dedit. Simplices autē qui so/lam fidem firmā tenent quasi infra celos terra dicunt: qui quia in baptis/mo quē acceperunt quasi sup aquas firma fide cōsistūt: quasi super aquas terrā firmauit. g Qui fecit luminaria magna: id ē dona grāꝝ fidelib⁹ suis contulit. h Solē i.p.d. hoc est qd apl's ait: alij dat p spiritū sermo sapientie hic est sol. alij scientie dei hec est luna. alij fides curatio ⁊c. hec sunt stelle. Nihil enim est horum quod in nocte huius seculi nō sit necessa/rium: postea cessabunt cum transierit nox ista et venerit dies. Hec autem fe cit in potestatem diei vel noctis vt potestas sit diei lucere. vel nocti. Sapi/entia autem est pietas: id est cultus diuinus: que est in cognitiōe et dilecti/one dei qui semper est ⁊ incommutabiliter manet. Scientia vero abstinere a malo ⁊ in medio praue nationis quasi in nocte seculi prudenter versari vt abstinendo quisq̄ ab iniquitate non confundatur tenebris proprij mu/neris luce discretus.

Lunā

a Alleluia. CXXXV
a laudes et peccata: laudes audit peccata dimittit : ideo eos et semp laudare debemus.
b Confitemini domio quo a b
a p̄senti. vel in eternū. i. hic et in futuro est misericordia ei⁹. quia hic parcit ibi coronat.
niam bonus: quoniam in seculū c
a per quā a miseria peccati liberat.
c misericordiā ei⁹. Cōfitemini deo d
a pluraliter dicit deorū et dñorū: siquidē sunt dij multi et dñi multi: vt ait aplus: sup quos ipse est: sequit qui facit mira. ⁊c.
deorū: qm̄. Confitemini dño do/ e
b c minorū: qm̄. Qui facit mirabilia f
a nō alteri⁹ opa secur⁹ sed suo intellectu.
magna solus: quoniam. Qui fe/ g
a intelligibiles vel intellectuales. s. empyreum qd et si corporeū tamen tante est tenuitatis vt a mortali videri non possit.
cit celos i intellectu: qm̄. Qui fir h
a subaudi. in intellectum.
f mauit terrā sup aquas: quoniaꝫ.
a celestes spūs: q̄ ante oia lucēria quasi sol.
g Qui fecit lumiaria magna: qm̄: i
a hec p se solus. que. sapientie domini. b vel potestas est diei quo omnia declarant. id est spiritualibus vt possint lucere.
h Sōlē in pōtestatē diei: quoniaꝫ. k

Nico.de lyra

CXXXV Confitemini. Titu lus hui⁹ pš. est Alleluia. Ex q̄ patet ꝙ pš. iste est inuita tio ad dei laudē: sicut et p̄cedēs facta ab aliquo viro sancto : cui⁹ nomē fm hebreos: et Hiero. ignorat. Et diuidit in tres ptes: q: primo po/nit inuitatio ad laudeꝫ dei ex beneficijs collat' oībus generaliter. Se/cūdo excollatis popu/lo israel specialiter. ibi: Qui pcussit egyptum. Tertio ex beneficio col lato omni viuenti vita sensibili. ibi: Qui dat escam. Circa primū di/cit psalmista. Confitemi ni dño: ꝯfessiōe laudis. b Qm̄ bonus. bonita te cui⁹ nō est finis. c Qm̄ in seculū mise/ricordia ei⁹. q: semp pa/ratus est parcere ⁊ mise reri vere penitētib⁹. Et notandū ꝙ in quolibet versu hui⁹ pš. ponitur ista clausula : Qm̄ ī se/culū misericordia eius Jn hebreo. ita ꝙ. xxvj. vicib⁹ ponit in h pš. eo ꝙ sicut dicit Ra. Sa. a p̄ncipio mūdi vsq̄ ad dationē leg' ī mōte synai fuerūt. xxvj. generatiōes i q̄b⁹ mundus fuit su/stētat⁹ sola diuina miseratione. ⁊ nō ex alicuius legis date a deo obseruatiōe. Jste aūt. xxvj. ge/neratiōes sic colligūt ex scriptura. Geñ. v. hr̄ ꝙ Adā genuit seth: q̄ seth genuit enos: qui caynā: q̄ malalehel: q̄ iared: q̄ enoch: q̄ mathusalē: q̄ la mech q̄ noe: q̄ sem. Jtē Geñ. xj. hr̄ ꝙ sem genuit arphaxat: q̄ sale: q̄ heber: q̄ phalech: q̄ reu: qui saruch: q̄ nachor: q̄ thare: q̄ abraā: abraā vō ge nuit isaac Geñ. xxj. isaac genuit iacob Geñ. xxv. Jacob leui. Geñ. xxix. Jtē Exo. vj. habet ꝙ leui genuit caath: q̄ amram: q̄ moysen: q̄ genuit ger/son. Exo. ij. Et in hac generatione fuit data lex. Exo. xx. d Cōfitemini deo deorū. i. angeloꝝ q̄ dicunt dij participatiue. e Cōfitemi dño do minorū. i. principuꝫ terre. Prouer. viij. Per me reges regnāt ⁊c. f Qui fa.mi.ma.solus. mi rabile dicit alicui qd trāscēdit cognitionē ei⁹: et iō aliqua sunt mirabilia simplicib⁹ q̄ tū nō sunt mirabilia sapientib⁹. sicut eclypsis solis vel lu/ne mirabilē laico. nō aūt astrologo: ⁊ p hūc mo dū aliqua sunt mirabilia hoibus: nō tamē ange lis. illa vō sūt mirabilia simpliciter siue magna q̄ trāscēdūt facultatē toti⁹ nature create: ⁊ h sūt soli deo possibilia. g Qui fe. ⁊c. i. p intelle/ctū ⁊ volūtatē. ⁊ nō p nature necessitatē. h Qui fir. ter. sup aqs. i. iuxta aquas fm cōem modū loquēdi q̄ d̄ talis ciuitas ē sup mare: ⁊ ta lis sup secanā. i Qui fecit sup lu.magna: ⁊ q̄ sint illa subdit: k Solē in ptāte diei. q: dies

T est latiō

Universidad de ... Biblioteca

a Lunã et stel.in po.no.Cas. Aliter etiam dici põt mystice ab illo loco Qui fecit lu/minaria magna.i.celestes spũs:qui sunt an/te oĩa lucẽtia.Et fecit solẽ.i.sapientes. In potestate diei.vt per eos maiores luceãt. Et lunã.i.ecclesiã. Et stellas.i.diuersos or/dines In potestate noctis.vt p hec quo/q minores luceant. b Qui pcussit egy/ptũ.Cas.Scda pars vbi dicit q̃ in egypto fecit ⁊ gẽtes iudeoꝝ sub figura nostri iã incipit q̃ p hoĩes vel per angelos fecit. c Cũ pmogenitis. Cas. Pmogenita egypti pcussit: quan do gloriã seculi dam nauit q̃ putabat̃ pci pua. Luxus eñ sup bia:auaricia sũt:que primo generat vẽter ⁊ caros filios ample ctit̃:sed deus a se ex/cludit. d In ma/nu.Cas.Manus dei inuincibilis actio:q̃ a brachio venit.i.ab omnipotentia singu/lari. Diuisit.Au gusti.Ad lrãm in di uisiones.xij.p nu/mero tribuũ: vt sin/gule trib⁹ suas vias eundi haberent.Ty pice sic p vias vari/as ad deũ de mũdo trãsit̃.p mare rubrũ seculũ accipit̃. f Et excussit pha/rao.Cas.Diabolum cũ ministris excussit vt puluerẽ qui celeri ter excutit̃.In hac ce leritate ⁊ virtus dei/tatis ostendit̃. ⁊ illi terrene sordes indi/cant̃ quas solem⁹ ex cutere. g Pharaonẽ. Aug⁹. Cõgrue p pharaonẽ diabol⁹ itelligit̃:pharao ma sculos necat: femi/nas seruat.ita diabo lus virtutes pfocat: cõcupiscẽtiã nutrit. h Et dedit terrã eo rũ here.Cas. Tertia pars vbi descẽdit ad christianos exponẽs bñficia eis data: vt sic vnũ auctorẽ oĩm scias Israel seruo suo:accipit per israel seruũ Christũ vel p isrl̃ seruũ accipit christianos:q̃bus data est pmis sio iudeoꝝ.Et ẽ sensus :pdicta bñficia ad lit terã cõtulit iudeis.Et dedit ter.e.he.He.isrl̃ ser.id est:pmissionẽ eis sb figura factã dedit christianis.Dedit terrã: ⁊ si hoc videat̃ õ he breis ad christianos ptinet q̃bus dat̃ pmis/sio illis facta:ad quos pprie ptinet humili/tas quã xp̃s docuit quos et redemit. p he/breis eñ nullũ dedit pciũ egyptijs. i Omni car.Aug⁹.Omni generi hoĩm isrl̃ ⁊ gentiũ:nõ sicut manna soli iudeo.

a ſ ecclesiã. ſ donum scientie. b ſ diuer/sos ordines. ſ vt sint lux noctĩ. ſ alia minora dona que nocti dant̃.

a Lunã ⁊ stellas in ptãtem noctĩ: a
a ſ Aug⁹.pcussit ⁊ seculũ cũ his que pcipua pu/tant̃ in seculo.

b c qm̃. Qui pcussit egyptũ cũ pmo b c
a ſ sic ⁊ sanctos de maloꝝ cõuersatione educit.

genitĩ eoꝝ:qm̃.Qui eduxit isrãel d
ſ eduxit.

d de medio eoꝝ:qm̃. In manu po e
a ſ hoc est brachiũ de quo: Brachium domini: cui reuelatum est.

tẽti ⁊ brachio excelso: qm̃. Qui f
a ſ baptismũ vt vn⁹ ideo baptismus alijs sit in penam :alijs in vitam.

e diuisit mãre rubrũ in diuisiões:
a ſ Aug⁹.sic etiã educit innouatũ per lauacrum regenerationis.

qm̃. Et edũxit israel per medium g
a ſ Aug⁹.intereunt peccata per baptismum.

f g eius:qm̃.Et ẽxcussit pharaonem h
⁊ virtutẽ ei⁹ in mari rubro: qm̃. i
a ſ Aug⁹.ita ⁊ nos per hoc seculũ:ne in eo pere/amus vel hereamus.

Qui trãduxit pplm̃ suum per de/ k
a ſ in suis fidelibus. b ſ diabolicas prãtes.

sertũ:qm̃.Qui pcussit rẽgeſ mag l
nos:qm̃.Et occidit regeſ fortes:
a ſ Aug⁹.germẽ inutile:vel tentationẽ calentẽ.
b ſ amaricantium.

qm̃.Seõn regez ãmorreõꝝ:qm̃.
a ſ Aug⁹.coaceruãtẽ diabolũ regẽ basan.i.cõfu sionis:qd coaceruat diabolus nisi cõfusionẽ.

h Et og regẽ bãsan: qm̃. Et dedit
a ſ Aug⁹.sic et qd possidebat diabolus:dat here ditatẽ semini abrae quod est christus.

terrã eoꝝ hẽrẽditatẽ:qm̃. Here/
a ſ Aug⁹.interiorẽ q̃ est ppria christianis :vel in delectione:memor quãdo aduenit.

ditatẽ isrl̃ seruo suo:qm̃.Quiã in m
humilitate nostra memor fuit no n
a ſ h pprie de christianis. ſ sãguine vnigeniti sui

stri:qm̃.Et rẽdemit nos ab ini/ o
a ſ spiritualem. ſ caro mea vere ẽ cibus.

micis nr̃is:quoniã.Qui dat ẽs/ p
a ſ Aug⁹.hoc est qd supra deo deoꝝ.vnde et hic repetit qd ibi subiunxit.

i cam oĩ carni: qm̃. Cõfitemi deõ q
celi :quoniã.Cõfitemini dño do r
a ſ ideo confitemini.

minoꝝ:quomiã in ẽtẽrnũ mise/
ricordia eius.

a Lunã ⁊ stel.in po.noctis.i.ad illuminãdũ noctẽ b Qui pcussit.hic ponit̃ inuitatio ad laudẽ dei ex beneficijs diuinis collatĩ israeli.cũ d: Qui pcussit egyptũ.nonẽ plagis ppter populũ isrl̃ liberandũ: vt hr̃ in Exo. c Cũ pmogenitis eoꝝ.ista fuit decima plaga.Exo.xij. d Qui eduxit isrl̃ de medio eoꝝ.i.egyptioꝝ. e In manu potenti ⁊ bra/chio excelso. timebãt eñ oẽs egyptij mori si ppl̃s isrl̃ amplius detineret̃ in egypto Exo.xij. f Qui diui/sit mare rubrũ in diuisiones.ex hoc dixerũt aliqui q mare rubrum fuit diuisum in.xij.locis ita q quelibet tribus habuit viã p se distinctã ab alijs.Sed hoc fuit improbatũ Exo.xiiij.Et licet mare diuisum fuerit in vno tm̃ loco.partes tñ illi⁹ diuisionis dicunt̃ hic diui siões: qr aque erãt eis p muro a dextris ⁊ a sinistris. g Et edux.isrl̃ p me.ei⁹.pbẽs ei iter siccũ. h Et ex cussit pharaonẽ ⁊ vtutẽ ei⁹.i.exercitũ ei⁹. i In ma ri rub.vbi psequebãt̃ pplm̃ isrl̃ ex nimia obstinatione cõtra deũ. k Qui tra.po.suũ p desertũ.xl. annis quousq mortui fuissent omnes qui exiuerũt de egy/pto pter caleb ⁊ iosue et filios leui:eo q territi verbis exploratoꝝ voluerũt reuerti in egyptũ: vt dictũ fuit plenl⁹.Nume.xiiij. l Qui pcussit reges magnos ⁊c.expositũ est hoc ps̃.pcedenti vsq ibi : Hereditatẽ israel seruo tuo:inclusiue hoc excepto: q iste versus: Et omnia regna chanaã.nõ est in hebreo nec in trãs/latione Hiero.⁊ iõ videt̃ hic apposit⁹ ab aliquo expo sitore:sicut ponit̃ in textu ps̃.pcedẽtis. m Quia in humilitate nostra.qua fuim⁹ valde deiecti ⁊ cõtem pti in seruitute egypti. n Memor fuit nostri.nos i/de liberando.ideo subdit̃: o Et redemit nos ab inimicis nostris.i.egyptijs q̃ vitã filioꝝ isrl̃ pducẽ/bant ad amaritudinẽ afflictionib⁹ duris.vt habetur Exo.j. p Qui dat.Hic ponit̃ inuitatio ad dei lau dẽ ex beneficio collato omni viuenti vita sensibili. cũ dicit̃:Qui dat escã omni carni:viuentia eñ vita ve/getabili tm̃:vt plante nõ habent carnez.similiter nec angeli in quib⁹ est tm̃ vita intellectiua:qr spiritus car nẽ et ossa nõ habet Luce vl. q Cõfitemini deo ce/li.licet eñ sit deus toti⁹ creature tamẽ speciali modo dicit̃ deus celi:eo q videt̃ ibi clare. r Confitemini dño dñoꝝ ⁊c.totus iste versus videt̃ hic apposit⁹ ab aliquo expositore:quia nõ est in hebreo nec i transla/tione Hiero. CXXXV

Moraliter.

Confitemini dño Psalm⁹ iste sicut et pcedens est que/dã inuitatio ad dei laudẽ ex ei⁹ beneficijs corporalib⁹ q̃ sunt hic spiritualiter exponẽda. [Cõfitemini dño qm̃ bon⁹.] formaliter et etiã effectiue.ideo subdit̃: [Qm̃ in seculũ misericordia ei⁹.] in beneficioꝝ col latione. [Cõfitemini.] laudis confessione. [Deo deoꝝ.] .i.iudicũ.Exo.xxij.Vtriusq causa ad deos ve niet. [Cõfitemini dño dñoꝝ.] id est principũ Apoc. Princeps regũ terre ⁊c. [Qui facit mirabilia.] totius nature virtutẽ excedentia. [Qui fecit celos i intellectu.] id est cõtẽplatiuos celestiũ. [Qui firma uit terrã sup aquas.] .i. actiuos ex humore pietatis bonos dispẽsatores terrenoꝝ. [Qui facit lumina/ria magna.] ⁊ q̃ sunt illa subdit̃: [Solẽ in potestatẽ diei] id ẽ xp̃m diẽ glorie facientẽ. [Lunã ⁊ stellas in potestatẽ noctis.] id est beatã virginẽ ⁊ alios sãctos qui sua cõuersatione tenebras illuminauerũt hui⁹ vi/te. [Qui pcussit egyptũ cũ pmogenitis eoꝝ.] id ẽ principẽ tenebrarũ: eo q egyptus interptãt tenebra cũ alioꝝ demonũ caterua. [Qui eduxit isrl̃ de me/dio eoꝝ.] id est patres sanctos de inferno. [Qui diuisit mare rubrum in diuisiones.] p qd intelligi põt xp̃i corpus amaricatũ et rubricatũ in passione.Et fuit etiã diuisum pcussione clauoꝝ et lancee. [Et eduxit isrl̃ p mediũ ei⁹.] nam virtute passionis saluat⁹ est populus christian⁹:⁊ diabolus cũ sua virtute cõ fusus.iõ subdit̃: [Et excussit pharaonẽ ⁊c.Qui traduxit pplm̃ suũ p deser tũ.] sez penitẽtie ad patriã glorie. [Qui pcussit reges magnos.] id est de/mones q̃ Ephe.vj.dicunt̃ principes ⁊ potestates tenebrarũ harũ. [Seon re gẽ ammorreoꝝ.] sicut dictũ fuit in hui⁹ operis principio:eadẽ res significat diuersa et aliq̃n opposita pter diuersas sui pprietates:sic leo significat xp̃m pter constantiã :⁊ diabolũ pter voracitatẽ:sic in pposito p regem ammor reoꝝ significat̃ rex romanoꝝ eo q ãmorrei interptãt populi illuminati sicut dictũ est ps̃.pcedenti.hic aũt p ipm significat̃ demon tẽtãs de inuidia eo q alia interptatione ãmorrei interptant̃ amari.Inuidi vero semp sunt in ama ritudine de alioꝝ psperitate:⁊ similiter p regẽ basan significatus est ibi rex francoꝝ

francorum eo q interptãt pinguedo:hic aũt p ipm significat̃ demon tentans de rapina:eo q interptat̃ bruc⁹ q̃ corrodit arboꝝ viridia:⁊ rapina similiter alioꝝ bona. [Et dedit ter rã eoꝝ ⁊c.] qr deus de terra viuentiũ demones expulit ⁊ eã fi/delib⁹ cõcessit. [Quia i humilitate nr̃a memor fuit nostri.] sicut eñ demones inde ceciderũt p supbiã:sic fideles illic ascẽ dunt p humilitatẽ. [Et redemit nos.] suo sanguine. [Qui dat escã omni carni.] sua largitate. [Cõfitemini deo celi.] li cet sit deus oĩm generaliter:dicit̃ tñ deus celi eo q ibi videtur facialiter. [Cõfitemini deo ⁊c.] exponat̃ vt supra.

In ps̃.cxxxv.Cõfitemini.vbi dicit̃ in postil.Et notandum q in quolibet versu.

Additio.

Nõ videt̃ necessariũ eẽ reddere rõnẽ d nu/mero boꝝ versuũ.Tum qr i alijs psalmis fuit apposita illa clausula.s.Qm̃ in eternũ misericordia eius sub alio numero:vt ptz in ps̃.Cõfitemini.⁊ in alijs.Tũ qr q̃li bet versus habet specialẽ rõnẽ regratiãdi deo ⁊ laudãdi mise/ricordiã ei⁹:vt ptz intuenti:vñ rõnabiliter nostri sancti docto res q̃ vlteri⁹ rões ptinẽtes ad sensum spũalẽ scrutati sunt:nõ curauerũt de reddenda rõne hui⁹ numeri. Dixerunt tñ q iste ps̃.inter alios est notãdus qr habet oẽs versus vnifines:⁊ q̃c quid ibi d: ad misediam dei refert̃. Nõ aũt assignata ab ipso Ra.Sa.inualida videt̃.Tũ qr nõ min⁹ attribuẽda est susten tatio mũdi misericordie diuine post dationẽ legis q̃ ante:im mo forte magis.Tũ qr si iste generationes numerent̃ p iudã filiũ iacob:sicut in genealogia xp̃i tũc erũt.xxviij.generatio/nes.qd ptz sic.Nã iuda posito loco leui fratre suo constat q iudas genuit phares:q̃ esron:q̃ arã:q̃ aminadab:q̃ naason: in cui⁹ generatione data est lex:q̃bus generationib⁹ additis supradictis alijs vsq ad iacob inclusiue sunt.xxviij. genera/tiones:⁊ etiã si p leui cõputent̃ sunt.xxvij.vt ptz discurrenti p eas.Si forte quis de hmõi numero diño vult habere aliq̃/lem mysticã rõnẽ potest eã accipere sic.Nã fm cõputationez euangelicam Matth.j.a dauid vsq ad transmigrationẽ ba/bylonis fuerũt generationes.xiiij.⁊ a trãsmigratione baby/lonis vsq ad xp̃m.xiiij.⁊ sic sunt a dauid vsq ad xp̃m gene/rationes.xxviij.a quibus si subtrahant̃ due generationes.s. dauid ⁊ salomonis remanẽt.xxvj.q̃ incipiunt a generationẽ roboam in qua filij israel recesserunt nõ solũ a regno dauid a deo instituto:sed a cultu diuino facientes sibi publice vitu/los argenteos:⁊ sic cõsequent̃ in illis generationibus p ma/iori pte deuiauerũt a via dñi vsq ad generationẽ xp̃i: i quo reformata sunt oĩa fm sufficiẽtiã.vñ pdicte.xxvj. generatio/nes vident̃ in misericordia dei sustentari.

Glo.ordi.

a Psalm⁹ dauid.Cas.Terti⁹ psalm⁹ de lamen tatione hierlm̃.de hoc qr a babylonis destructa: pcedũt alij duo sez.vt quid de⁹ repulisti:vbi agit̃ de captiuitate facta a romanis.Et deus venerũt. vbi agit̃ de vastatione facta sub antiocho.hic aũt de captiuitate facta a Nabuchodonosor. Au/gusti.Due ciuitates sũt pmixte corpe:sepate cor/de:hierlm̃ ⁊ babylonia. Tenet̃ aũt hierlm̃ capti/ua in babylonia sed nõ tota.ciues eñ ei⁹ angeli sunt oĩs miserie exortes:sed tenet̃ captiua fm ho/mines pdestinatos ad gloriam: qui p petm̃ capti ui sunt: ⁊ a patria peregrini. De ea ergo captiua p petm̃ hic agit: de reditu supra in psal. Te decet hymn⁹ deus in sion.ibi d:Te decet hymn⁹ in si/on.hic sup flumĩa b.se.et fle.In atrijs hierlm̃ sta mus spe:hic sedem⁹ humiles penitẽdo:cõfitendo. Aug⁹.habet babylonia amatores suos p re p.laborãtes.sed q̃cunq in ea nõ supbe:sed fide/liter versant̃:vt quãtũ intelligũt fidẽ exhibeant quã possunt et q̃b⁹ possunt:eos nõ sinit deus peri re in babylonia.Intellexit charitatẽ eoꝝ:⁊ ostẽ/dit eis aliã ciuitatẽ p qua laborent. Vñ iesus di

Luc. 16.c cit:Qui in modico fidelis est: ⁊ in magno fide/

Ibidẽ. c. lis est.Et rursus.Si in alieno fideles non fuistis qd vestrũ est quis dabit vobis.De talib⁹ tñ non agit hic ps̃.Sed de illis q̃ mente ⁊ desiderio sũt ciues hierusalem. CXXXVI

b Super flumina.Cas. Primo captiuãdos longe post p nabuchodonosor quos de/fleuit Hieremias b sua mala flere: nec tñ ⁊ inter mala obliuisci hierlm̃ inducit in figura no stri.Scdo ɔtra hostes ad deũ fit ɔuersio ibi:Me mor esto. Cas.Quasi laudib⁹ stantiũ in domo excitatus captiu⁹ lamẽtationẽ hãc incipit deside/rio patrie dicẽs:Sup flumina ⁊c. c Dũ recor/daremur.Aug⁹.In hostili terra dulcis recordatio patrie. Sedim⁹ nõ erecti p supbiã:nec iacẽtes p ruinã.Fleuimus:incolatum.Multi flent fletu babylonio qui et gaudent gaudio babylonio:quia gaudẽt lucris et flent pro damnis temporalibus: vtrũq de babylonia est. e In salicibus. Augusti.que rigantur fluminibus babylonis : sed steriles sunt in bono opere.Et sunt in medio babylo.id est multum ma li:id cupidi:auari.Sunt enim aliqui in exterioribus:nõ sic cõcupiscen tijs obruti.Ab his porcis et et canibus scripturas auertimus.nõ eniz allegamus sed differendo suspẽdim⁹.Cas.vis doloris exaggerat̃ : qñ delectatio qua se solebãt consolari suspendit̃. d Verba cantionum.Aug⁹. Vel canticorum:vel quid prodest chri/stus:vel que est alia vita:Sed his qui pleni sunt malis nõ debemus p cutere organum vt sonet:sed suspendere . Diabolus astute querit : vt irrideat: vnde est respondendum eis: quomodo cantabimus. Pas/sus autem vndiq interrogatores: adulantes: irrisores: repheñsores: quasi inter eos periclitans animum erexit ad recordationez sion. Et cõ strinxit se iuramento dicens:Si oblitus ⁊c. f Quomodo cantabi mus. Aug⁹.Cauendum est ne quis timens talibus displicere : affectet amicitias eorum ⁊ incipiat delectari in babylonia.

a ſ supra. b ſ qr agit de captiuitate iudeorum quã defleuit Hiere.in figura nostri qui spirituali ter captiui tenemur.

a Psalm⁹ dd ppter hieremiã.

a ſ oĩa q̃ hic amant̃:et irãscũt: q̃ at/tẽdẽtes fuerĩ nõ le eis amore imiscer sz supra sedẽt cõtẽnẽdo ⁊ flent:vl eos q̃ rapiunt̃:vel se q̃ captiui ibi sũt.

b S †Up flumi CXXXVI a
ſ in tã notabili loco. b ſ humiliari.

na babylõnis illic sedimũs ⁊ fle/ b c
a ſ nõ de alia re ve multi. b ſ vbi nihil fluit.

c uim⁹:dũz recordaremur tũi sion. d
a ſ sed. ſ .i.malis. b ſ q̃ sũt. c ſ babylõis. d ſ distulim⁹. ſ subtraximus.

d † In sãlicib⁹ i mẽdio eiũs:susp n e f
a ſ scripturas ⁊ pmissa dei. b ſ quare. ſ i ba bylonia. c ſ tẽptantes nõ xficientes.

dim⁹ õrgana nr̃a. Quiã illic itẽr
a ſ diabolus et angeli ei⁹ q̃ interrogare dicunt̃ dũ illi interrogãt in q̃bus operant̃.

rogauẽrt nos: qũi captiuos dux
a ſ rationes aggratulationis nostre. b ſ vel cã ticorũ. c ſ a societate angeloꝝ. ſ vel adduxe/rũt. ſ ad has miserias. ſ vbi interrogauerũt verba cantionum dicentes.

e erũt nos vbã cãntionũ.Et q̃ ãd/ g
duxerũt nos:hymnũ cãtate no/ h
ſ sz. ſ Quasi ita dicũt nobis:sz nos rñdem⁹ eis

f bis d cãticis siõ. Quõ cãtabim⁹ i
a ſ illis nõ cãtam⁹ sz. ſ inter verba illorum.

cãticũ dñi:i terra aliena:Si obli k l

Nico.de lyra

CXXXVI

Super flumina. hu ic ps̃.nullus diño titu.pponit̃ in he/breo nec i trãsla.Hiero. ⁊ ⁊ iõ titulus q̃ in aliq̃bus biblijs ponit̃ .s. Psalm⁹ dd pter Hieremiam fuit apposit⁹ ab aliq̃ expositore eo q sententia ps̃.cõso/nat lamẽtationib⁹ Hiere mie:qr iste ps̃.loquit̃ d tẽ pli destructione ⁊ de ba/bylonica captiuitate:cui⁹ auctor ignorat̃ fm Hiero. ⁊ hebreos.Et diuidit̃ in duas ptes: qr primo : de/scribitur populi captiua ti lamentatio.secundo ad uersãtiũ punitio.ibi:Me mor esto.Circa primũ di/cit̃ :Sup flumina baby/lonis qr terra illa abũdat aquis fluuialib⁹. b Il/lic sedim⁹.id est diu habi/tauim⁹ sicut dicit̃ Deut̃.j. Sedistis ergo i cadesbar ne multo tpe. c Et fle/uimus.habitando ibi in amaritudine. cui⁹ causa subdit̃ cũ d: d Dum recordaremur tui sion.i. templi qd erat in mõte siõ incensi ⁊ destructi:de qua destructione plus affligẽ bãt̃ q̃ de sua captione. e In salicib⁹ ⁊c.i.i medio babylonis que est plena salicibus pter abũdantiã fluminũ. f Suspendim⁹ organa nostra.i.subtrax imus nos ab omni carmine leticie nõ solũ ratiõe ca/ptiuitatis ⁊ destructiõis tẽpli :sed etiã rõne exaggẽ rationis mãli:qr babylonij exigebãt carmina leti/cie ab hoĩbus in tãta amaritudine ɔstitut̃: ⁊ h ẽ qd d: Quia illic interrogauerũt nos ⁊c. g Et q̃ ab duxerũt nos. de iuda in babylonem captiuos. dice bãt nobis supple: h Hymnũ cãtate no. de can. sion.h est de cãticis q̃ cãtabant̃ in templo qd fuit in mõte sion ⁊ subdit̃ rñsio iudeoꝝ. i Quõ canta. can.dñi.i.deputatũ diuino cultui. k In t̃ra alie. id est idolatrie dedita.q.d.nullo mõ debet hoc fieri. Vñ ⁊ balthasar rex applicãs vasa diuini cult⁹ huma nis vsib⁹:statim fuit a deo punitus. vt hr̃ Dañ.v. l Si oblitus fuero tui hierusalem .i. destructiõis tue cantans cãticum leticie quasi oblitus destructi/onis tue.

†De pe.di.i.c.hi duo.

†De pe.di.3.c.i salici/bus.

a Dextera mea. Aug⁹. Quicquid facis p eternis dextra operatur. si et alio intenderis sinistra se immiscuit: et in ea delectat⁹ quasi in dextera p̄dis eterna. b Adhereat. Cassi. mutus fiā in laudib⁹ dei: qđ est cōsolatio fletus et miseriarum. c Lingua mea. Augusti. Canticū hierusalē lingua nostra. cāticum seculi lingua barbara. Mutus est deo qui oblit⁹ ē hierusalē. d Memor esto. Secūda ps vbi cōtra hostes ad deū fit cōuersio. Memor esto in die sequestrationis vt puniant. e Filiorum edom. Augusti. Filij edom: id ē idumei impedimēto fuerūt reedificātibus hierl'm: vel ī destructione cōiūcti babylonijs. vnđ dicit: Filia babylonis misera. Edom. Moraliter est carnalitas: q̄ ad illicitos mor⁹ nos seducit. f Edom: Augusti. Esau oēs carnales, iacob spirituales. maior carnalis homo, minor spiritualis: q: pri⁹ quidē aīale, postea quod spirituale. Omēs carnales inimici sunt spiritualibus. vnđ ait: memor esto. libera nos ab illis. g Exinanite. Cassi. A similitudīe cisterne: vñ si aq̄ haurit ad fundamentum puenit. Sed qđ prodest et vitā talib⁹ tollere: q̄bus in fundamēto (qui est xp̄s) vita eterna est. dū putant nocere mali: coronas dant. h Filia. Aug⁹. Per successionē facta est filia babylonis ciuitas malorū: sicut ecclesia hierl'm. s. ciuitas bonorum p successionē filia sion. Cas. Filia baby. Moraliter. Caro ē q̄ confusionē peccatorū ingerit: cui digna cōpēsatio datur vt sicut cōcitat ad vitia ita repssa subdat virtutib⁹. Qđ carni retribuere beatorum est: q̄ etiā paruulos q̄ de carne nascunt. i. mot⁹ malos anteq̄ crescāt ne sint liberi et allidunt ad petrā xp̄m vt cōfracti dispereāt. i Beatus q̄ te. Aug⁹. Quā retributionem? vt babylonia natos ī mūdo dū parui sūt parētū et seculi suffocat errorib⁹. Ita q̄ iam iuuenes data agnitione dei: paruulos babylonis elidūt. i. nascētes cupiditates anteq̄ robur accipiant sic facil⁹ vincunt: sed et maiores ad petrā occidende sunt. k Psalm⁹ ipi dđ. Cas. Captiu⁹ qui fleuerat quasi reedificata hierl'm et tēplo: et quasi cōciuis illi parti hierl'm q̄ non fuit captiua. i. angelis exultat et laudat primo bñficia sibi data. Ex psona igit ecclesie q̄ in supiorib⁹ est spe expectās: ibi eē in re ait.

† 32. q. 5. c. si paul⁹ in fine glo. — † De pe. di 3. c. in salicibus. — † 1. q. 4. §. ecōtra in glosa. — † 8. 9 c. 110

CXXXVII

Confitebor tibi. Primo cōmēdat beneficia sibi data. Secundo dicit quō hec ad oēs dilatent. ibi: Confiteant tibi domine et c.

In cōspectu

a ſ vt illis placere velim. b ſ Aug⁹. cōditionē ponit quā necesse est fieri. ſ obliuiscat me.
tus fuero tui hierusalē: obliuioni a
a ſ vita eterna. b ſ Aug⁹. sic cōtingit vt puniat. ſ id est obmutescā: q: vt quid sonat qui cāticum sion nō sonat.
a b c detur dextera mea. Adhereat lin b
a ſ cū amore. vnde subdit si nō pposuero.
d gua mea faucib⁹ meis: si nō me- c
a ſ Cas. i. si nō est mihi p̄cipua leticia de te.
minero tui. Si nō pposuero tui d
a ſ vel te o hierl'm. b ſ ibi est summa leticia vbi deo fruimur.
hierusalē: in pricipio leticie mee.
ſ sed. ſ aūt. ſ ego ita me habeo. ſ o.
a ſ qui et esau: et sequ. carnaliū q̄ sūt inimici sc̄orum.
e f Memor esto dñe filiorū edom: e
a ſ quo euertere voluit hierusalē. ſ sequestrationis hierusalē: vt ipi mali puniant et boni coronēt
g in die hierl'm. † Qui dicūt exina- f g h
a ſ quicquid est in ea. b ſ nec vnus remaneat in hierusalem.
nite exinanite: vsq ad fūdamētū i
a ſ hierusalē. ſ ecclesia. b ſ sed o: vel mi: etiā. c ſ in tua exultatione. d ſ sed. ſ q: deus.
b in eā † Filia babylonis miserā: be- k l m
a ſ allisionē spiritualē p allisione corporali.
atus qui retribuet tibi retributi-
a ſ odium pro dilectione nostra.
onem tuā quā retribuisti nobis. n
i † Beat⁹ q̄ tenebit: et allidet puu- o p
ſ christum.
los suos ad petrā.
ſ christo cui fit hui⁹ psalmi tota cōfessio.
h Psalmus ipi dauid.
CXXXVII
a ſ laudabo.
i Confitebor tibi dñe in q

a Obliuioni det de. me. i. tota virt⁹ mea p infirmitatē vel mortē. b Adhereat ling. mea fau. meis. ita q̄ nō possim loq̄. c Si nō memi. tui. dolendo q̄si cōtinue de tua destructione. d Si nō ppo. tui et c. i. si accidēte mihi cā alicui⁹ leticie nō recordabor in principio de tua destructione dolēdo: et supplendū est: puniar a deo. vñ dicit Eccl. xj. In die bonorum ne immemor sis malorum. e Memor esto et c. Hic ōir ponit aduersantiū punitio et primo idumeorū q̄ semp fuerūt iudeis molesti: sicut esau a quo descenderūt idumei querebat occidere iacob a quo descēderūt iudei. vt hr̄ Gen. xxvij. iō dicit: Memor esto dñe fi. edom. i. idumeorum ad puniēdū eorū nequiciā. f In die hierl'm. i. destructionis hierusalē in qua fuerūt idumei cū babylonijs eos incitātes ad totalē destructionē ciuitat⁹. ideo subdit: g Qui di. i. dixerūt babylonijs. h Exinanite exinanite. i. totaliter exterminate hierl'm. i Usq ad fundamēta. Cōsequēter petit ps. punitionē babyloniorū d. k Filia babylonis. i. gens babylonica. l Misera. In hebreo et trāsla. Hiero. habet Uastata: et loquit de futuro p modū p̄teriti ppter certitudinē ppheticā. puidit eñ regnū babylonis destruendum p cyrū et dariū. iō subdit: m Beat⁹ q̄ re. ti. re. tuā id est penā tibi debitam. n Quā re. nobis. i. ppter mala q̄ fecisti nobis. o Beat⁹ q̄ tenebit et alli. puu. suos. In hebreo hr̄: Et nos: et in trāslatione Hiero. ex quo ptz q̄ lr̄a cōis q̄ habet puulos suos. intelligit de paruulis babylonis quos crudeliter interfecerūt medi et persei babylonis destructione. fm q̄ dr̄ Esa. xiij. de babylonijs. Suscitabo sup vos medos q̄ argentū nō querāt nec aurū velint: sed sagittis paruulos interficient et lactātib⁹ vteris nō miserebūt et sup filios nō parcet oculus eorum. p Et allidet eos ad petram. ex crudelitate eñ accipiebāt pueros p pedes et allidebāt capita eorum cōtra parietes. Moraliter pōt exponi ps. iste de quolibet penitēte qui lamētat se fuisse in captiuitate demonis p petm̄ mortale: et petit punitionē demonis et mēbrorū suorum in gehēna fm ordinem diuine iusticie.

CXXXVI

Moraliter. Super flumina et c. Iste ps. est lamentatatio existetium in babylonis captiuitate. Moraliter aūt est planctus peccatoris de hoc q̄ fuit in demonis seruitute: et magis pprie religiosi apostate de sua miseria dolētis. Et sic de se et similib⁹ dicit: Sup flumina babylonis .i. ppter abundantiā nostre cōfusionis corā deo et hoībus bonis. Sedim⁹ et fleuimus dū recordaremur sion. i. cōsolationis diuine dū essem⁹ in religione. In salicib⁹ et c. p salices infructuosas arbores boni sterilitas designat. Quia illic interrogauerūt nos et c. demones eñ q̄ ducūt apostatas in captiuitatē peccati: inducūt eos ad celebrandū diuina cū sint excōicati vt sic augmētet grauitas peccati. Sed quia sinderesis remurmurat malo ideo subdit responsio: Quō cantabim⁹ canticum dñi in terra aliena. id est alienati a religione nostra. q. d. minus grauis esset hec culpa. Et q: p talē remorsum redire desiderāt ad religionis sue statū. iō subdit in psona cuiuslibet talis: Si oblit⁹ fuero tui hierl'm. i. religionis sacre in qua viuebā in pace. Obliuioni det dextera mea. id est salus mea q̄ p dexterā designat. Et eadē snīa repetit ad maiorē assertionē. cū dicit: Adhereat et c. Si nō pposuero tui hierusalē in principio leticie mee: id est p̄dicta mala mihi cōtingāt nisi p̄cipuū gaudiū esset mihi iterū recipi ad religionis mee statū. Memor esto. Qm̄ religiosi nō solū a demonib⁹ impugnant dicto modo s etiā a malis hoīb⁹ iniuste molestāt subdit: Memor esto dñe filiorum edō. q̄ interp̄tat terren⁹. ppter qđ mali hoīes terrena tm̄ sapiētes filij edō dicūt. In diē hierl'm. i. ad religionis cōsolatiōes p diē significatā: qđ fit qñ malicia taliū eā iniuste turbātiū fm ordinē iusticie repellit aut punit. de qua malicia subdit: Qui dicūt exinanite et c. Uellent eñ si possent religionem destruere cōgregatio vero taliū filia babylonis. i. cōfusionis cōueniēter dr̄. iō sequitur: Filia babylonis misera. rōne culpe. Beat⁹ q̄ retribuet tibi et c. i. penā debitā fm ordinē iusticie. Psal. cv. Beati q̄ custodiūt iudiciū et faciūt iusticiā in oī tpe. Beat⁹ q̄ tenebit et alli. par. suos ad petrā. i. beat⁹ erit q̄ retinebit suis exhortatiōib⁹ bonis filios eorū ne fiant imitatores scelerū paternorū. et sic allidant vt moriant peccato et viuāt xp̄o.

CXXXVII

Confitebor tibi dñe. Huic ps. p̄mittit talis titulus in hebreo: Ipsi dauid ex quo apparet auctor ps. nō tm̄ ei⁹ materia sed ex circūstantia littere videt q̄ sit grāīactio ipi⁹ dđ postq̄ liberat⁹ fuit a psecutiōe absalō et rebellione sibe filij bochri: et venit ad tēplū dñi ad adorādū et regratiādū sicut pmiserat fugiēs a facie absalō. put hr̄ ij. Reg. xv. Et dixit rex ad sadoch: Reporta arcā dei ī vrbē: si inuenero gratiā ī oculis dñi: reducet me et ostēdet mihi eā et tabernaculū suū. Et fm hāc snīam ps. iste ī duas ptes diuidit: q: primo

a In cōspectu. Aug⁹. In laudando ppono mihi angelos q̄b⁹ exri sicut laude nūc: ita post dignitate expecto. Ibi āt ī laude dei nihil aliud pponūt q̄ ipm. In cōspectu ergo angelorum in ea puritate qua te cōspiciūt angeli: vt in te solo sibi acquiescant: ego psal. b Ad tēplū sanctū. Aug⁹. Intra nos ē quo adorem⁹ vnde tēplū dei factū est qđ e. v. tū et in angelis habitat deus: angeli sursum: fideles deorsū: sed si gaudent de spiritualib⁹ nō d terrenis: ad illud tēplū adorant futuri socij illorum p quibus venit dñs angelorū. c Sup mise. Aug⁹. Uniuerse vie dñi misericordia et veritas: nō sūt alie vie q̄bus ad nos venit: nō sunt alie q̄bus ad eū veniam⁹. has deo reddem⁹: misericordiā in subueniendo: veritatem in iudicando. d Sup om. no. Cas. Uel sup nomē sanctū tuū: cuius nobis cultura tua innotuit. e In aīa. Et q: in anima pōt fieri carnalis multiplicatio addit virtutē. q. nō aliud in anima peto nisi virtutē. f Cōfiteantur. Cas. Scđa pars vbi dicit quō hec bona ad oēs sint dilatanda. Q. meo exemplo. Confiteant et c. g Oīa verba oris tui. Aug⁹. Quemodo vbiq reuelata sūt et ad oēs gētes missa: qđ significatū est in vellere
Judi. 6. g gedeonis. Qui iturus ōtra madianitas petyt signū a dño. s. vt vellus irrigaret: sicca manente area: deinde petijt vt vellere siccato cōplueret area. Area: orbis terrarū. vellus: gens iudeorum: in medio orbe terrarū: habens gratie sacramentū nō in manifesto: s in nube secreti: tanq̄ pluuiā in vellere: sed expresso vellere pluuia in area manifesta est nō operta. Solus Christus suauitas pluuie est. i. gratie: hūc solū nescis o iudee in scripturis ppt quē facte sunt: quē orbis terrarū recipit: quo irrigata est area. Et ita vellere siccato: au. oīa verba et c. h Magna est gloria. Aug⁹. Si humiles sūt hoc amant et cantāt. nā si se extulerīt timeāt quod sequit: qm̄ excelsus dominus. i Humilia respicit. Cassio. Nō est hic humana cōditio: vbi humilis despicit supbus respicit. Sed dñs humiles respicit. k Alta a lōge. Aug⁹. Non hoc agit superbus vt minus pfecte videat a deo: sed vt nō sit cū illo a quo videt. Sed si contingit iustis tribulatio: adest deus viuificator. Uel alta lōge alia lr̄a: id est valde supbos qui nō inuenerunt tribulationē et dolorē hui⁹ peregrinationis: q: nesciunt vel nō amant verā patriā. his ergo nesciētib⁹ euenit tribulatio: quia eā nō agnoscūt. Ecōtra in medio tribulationis sunt q̄ in hac vita degentes eā totā tribulationem esse et miseriā agnoscūt: lugētes hunc incolatū. vnde subdit: Sed. l Si ambulauero in medio tui. Aliter nō viuificat nisi in medio tui. vnde: beati qui lugent: ve ridentibus. m Sup irā. Aug⁹. Hoc ipm q̄ irascunt mihi tua est in illos aīaduersio id est punitio. Est eī eis irasci pena nō tm̄ culpa. Dñ ergo hoc pmittis sup eos vindicte manum extēdis. n Dextera tua. Nō habet de⁹ dexterā vel sinistrā. Sed dextera dei dicit felicitas eterna. Sinistra felicitas tpalis. Aliqñ ergo nō saluat ī sinistra sanctos suos: sed semp saluat eōs in dextera. o Retribuet p me. Aug⁹. Qđ ego nō possum. vnde nō vos
Ro. 12. d metipos defendētes charissimi: sed date locū ire. vnde: Mihi
Mat. 17. g vindic. et ego re. dicit do. Uel tangit illud quod in euāgelio legit de xp̄o: Qui cū vellet censum soluere p se et p Petro illis qui tributū

a ſ totū cor in arā mē cōfessionis impono totū accende flamma tui amoris.
totō corde meo: qm̄ audisti oīa a b
a ſ interioris mei cui ppe est deus: adherēs iniquitati meus nō clamar: et si extra vociferet. b ſ et
ſ corā angelis psalteriū et gaudiū meū est: nō corā hominibus qui nesciunt gaudiū iusti: sed putant miserum quē vident flagellari.
a verba ōris mei. In cōspectu an- c
b gelorū psallam tibi: adorabo ad d e
a ſ . i. p eternis vt sim socius angelorum.
b ſ id est laudabo te.
tēplū sanctū tuū: et cōfitebor noi f
a ſ qua peccatorē respicis. ſ qua vocas.
b ſ qua pmissionem reddis.
c tuo. † Sup misericordia tua et ve- g h
a ſ qua remuneras. b ſ celestiū: terrestriū: et infernorum.
b ritate tua: qm̄ magnificasti sup i k
a ſ xp̄m. ſ ergo. b ſ ipe vel sine nube. ſ vt quando sine nube expiditaris.
oē nomē sāctū tuū. † In q̄cūq dīe l m
a ſ Aug⁹. q: iā nō terrena peto: nouo instruct⁹ testamēto: sed hoc: multiplicabis in aīa mea. v. plene exprimit sanctū desideriū.
inuocauero te exaudi me: multipli n
a ſ nō ī carne peto. b ſ nō aliud. in aīa. c ſ hoc iam fit quotidie.
c f cabis ī aīa mea virtutē. Confite- o
a ſ moderati viri q̄ carnē regunt et spiritui subdunt. ſ cur.
ant tibi dñe oēs reges terre: q: p
a ſ obedienter. b ſ q̄ prius abscondita in vna gente iudeorū q̄b⁹ credita sunt eloquia dei.
ſ reges terre vt viatores.
g audierūt oīa verba oris tui. Et
ſ q̄ sunt misericordia et veritas. a ſ hoc cantent.
b cātent in vijs dñi: qm̄ magnā est q r
ſ non regum.
gloria dñi. Quoniā excelsus do- s
a ſ Aug⁹. si ergo volūt respici: sint humiles.
b ſ supbos. ſ Aug⁹. si supbi nō eū latent: sed a longe videnf.
i k min⁹ et hūmilia respicit: et alta a t
a ſ quia per gratiam nō est cum eis.
l lōnge cognoscit. Si ambulaue- v
a ſ q̄ semp instar sathē a diabolo. ſ si in hac vita fuero eā totā miseriā reputās: et verā patriā q̄rēs
ro in medio tribulationis viuifi- x
a ſ sup id qđ possūt inimici ē man⁹ tua: pūt ei vt pl⁹ occidere: sz nō a te sepāre vel āpli⁹ vindicans dū diuti⁹. lz eis cōterere me: q: vel moriunt vel cōuertūt: vt pauci iā agere īpugnēt nomē christianū
m cabis me: et sup irā inimicorum meo- y
rū extendisti manū tuā: et saluū z a
a ſ nō sinistra que tpaliter saluat. b ſ quasi nō ego sed dominus. ſ vel domine retribues.
ſ pro me p̄cium redemptionis.
n o me fecit dextera tua. Dñs retri- b c

dit. q: primo dđ ipi deo regratiat. scđo ad simile alios reges hortat. ibi: Cōfiteant tibi. Circa primū dicit dđ: Cōfitebor tibi do. cōfessione laudis et grāīactiōis. a In toto cor. m. i. ī toto intellectu et affectu. b Qm̄ au. v. o. m. h nō est in hebreo nec ī trāsla. Hiero. vñ videt q̄ primo fuerit q̄dā glosa ad ostēdēdū cām q̄re dđ grās deo agebat scz eo q̄ oratione suā exaudiuerat q̄ petiuerat a psecutiōe absalon liberari: et postea hec glo. forte interlinearis fuit inserta textui p imperitiā scriptorū: sicut et in multis alijs locis biblie factū est simile. c In ōspe. an. et c. fm illđ Matth. xviij. Angeli eorū semp vidēt faciē patris mei q̄ in celis ē. d Psallā ti. q̄rēs tibi placere et angelis tuis. et nō hoīb⁹ vanis. e Adorabo ad tē. s. t. i. versa facie et extēsis manibus ad ipm: sic eñ orabant iudei vbicūq essent. vt hr̄. iij. Reg. f Et ōfitebor noī t. ī laude et grāīactiōe. et subdit cā. g Sup mi. t. quā mihi fecisti liberādo me de psecutione absalō et dissensione excitata p sibā. ij. Reg. xx. (ij. Reg. alr. Seba) b Et veritate. t. i. iusticia tua quā fecisti puniēdo eos p sua culpa. q: absalon cū suo exercitu fuit debellat⁹ et sibā decapitat⁹. i Qm̄ ma. i. magnificare fecisti. k Sup oē. i. super oēm virtutē creatā. l Nomē tuum. (ps. 101) oēs eī hoīes boni audiētes p̄dictā misericordiam dei erga dđ et iusticiā erga absalō et sibā: magnificabāt nomē ei⁹ laudib⁹ extollēdo. m In q̄cūq die et c. h dixit: q: bñficiū diuinū iā p̄stitū p̄bet cōfidētiā obtinēdi futurum. iō subdit: n Multiplicabis ī aīa et c. s. patiētie et obtinēde victorie. o Cōfiteant tibi d. o. re. t. Hic ōir inducit alios reges ad laudē dei: ex cui⁹ virtute depēdet stat⁹ et dignitas eorum dicens: Cōfiteāt ti. d. oēs re. ter. recognoscētes tuū dñium generale. p Qm̄ au. oīa vba oris. t. i. illa q̄ fecisti mihi ōtra absalō et sibā: et nō loquit de regib⁹ terre generaliter: s de regib⁹ ī circuitu iudee existentib⁹. ad quos venit rumor p̄dictorum q̄ cito diuulgat. Et bene noīant facta dei ei⁹ verba: q: ei⁹ facere et dicere sūt idem fm q̄ dr̄. s. ps. xxxij. Dixit et facta sunt. q Et can. in vijs dñi. i. ppter vias dñi q̄ sūt ei⁹ opa. r Qm̄ magna ē g. d. illud debēt cātare cātico laudis diuine. Et q: nō solū gloria dñi est magna in se: sed etiā in effectu. iō subdit: s Qm̄ excelsus dñs et humilia respicit. vt attollat. t Et alta a longe cognoscit. i. superba ab eterno cognoscit. vt deprimat. vñ ī hebreo hr̄: Et alta a lōge cōfringet. et h dr̄ specialiter ppter humilitatē dauid fugientis a facie absalō nudis pedib⁹ incedēdo et lamētādo: vt hr̄. ij. Reg. xv. Et iniurias semei humiliter dissimulādo. ij. Reg. xvj. Quam humilitatē de⁹ respexit: ipm dauid in regno restituendo: et ppter supbiā absalon quē deiecit a regno qđ īuaserat p mortē vilē et asperā: nec post se reliq̄t plē masculinā ad sui memoriā. vt hr̄ ij. Reg. xviij. Et q: bñficiū a deo obtētū p̄stat ōfidētiā obtinēdi aliud de futuro ī casu simili. ideo subdit dauid: v Si ambulauero in medio tribulationis. sicut fecit fugat⁹ ab absalō. x Uiuificabis me. i. saluabis me a morte imminenti. y Et sup irā inimicorum meorum. i. absalō: achitophel sibe et cōsimiliū. z Extēdisti manū tuā. faciēdo d eis vindictā. a Et sal. me fe. a psecutiōib⁹ eorum. b Dextera tua. i. virtus tua et nō mea. Et q: dđ sic sperabat d futuro si casus cōsimilis ōtingeret. subdit: c Dñs re. p me. penā mihi aduersantib⁹.

lis qui tributū exigebāt dixit petro: Uade ⁊ mitte hamū ī mare ⁊ piscē q̄ primo ascēderit tolle: ⁊ aperi os ei⁹ ⁊ inuenies ibi staterē.i.duas didragmas.i.quattuor dragmas quem vt postea addidit da illis ꝓ me ⁊ ꝓ te: hoc specialiter fecit xp̄s: qui qđ nō rapuit ꝓ nobis soluit. Christus ꝗ primus piscis hamo mortis captus: prim⁹ surgēs ď mari: quia primo genit⁹ a mortuis in cuius ore inuenimus duas didragmas.i. quattuor dragmas.iiij.scʒ euāgelia: q̄bus a vexatione hui⁹ seculi liberamur: nec iam debitores remaneam⁹. Ibi em̄ oīa peccā nostra soluūt. Pro nobis ꝗ reddidit: qđ ꝓ se nil debuit: in quo princeps mūdi peccatū nō inuenit: quare occideret. a In finē ps̄.dauid. Cas. Psalm⁹ ꝓfunditate mysterioꝝ plen⁹. vnđ ⁊ obscurissim⁹. Hec aūt obscuritas mysterioꝝ ex pec
Gen.3.d cato primi parentis accessit. cui dictū est: In dolore ⁊ sudore vultus tui vesceris pane tuo. Ex primo ergo petō hanc penā subim⁹: quo in sudore vultus nostri: ⁊ labore māducam⁹ panē
Joh.6.f qui est xp̄s qui ait: Ego sum panis viuus ⁊c. in ꝓphetis velat⁹: in euangelio manifest⁹. Aug⁹. Loquit totus xp̄s tāq̄ vnus ⁊ integer vir: ꝓpter nimiā vnionē capitis ⁊ corporis que signata est in primorū parētū cōditione: q: ⁊ femina ď viro est. vnde dicit: iā nō duo xp̄s ⁊ ecclia sed vna caro: q: ď nobis carnē suscepit: nō aūt vna nobiscum diuinitas est: q: ille creator: nos creatura. Quicq̄d ergo loquit ex psona suscepte carnis: ⁊ ad caput ptinet: qđ iā ascēdit ī celū: ⁊ ad mēbra q̄ peregrinant in terra: vt sint duo ī voce vna: sicut duo ī carne vna.

a ſ quasi nolo dic̄ hois hoīo. q̄ talis: ſʒ eternū.
buet ꝓ me: dñe misericordia tua a
a ſ in eternum. b ſ q̄ hoīes sum⁹: vel iustificari a te: nostra opera si videris damnas: tua si videris coronas.
in seculū: opera manuū tuarum b
ne despicias. c
a ſ christū. ſ attribuit. ſ toti christo.
a In finem psalmus dauid.
a ſ ſm q̄ ego homo. ſ vt in passione. ſ experimentis.
b D d Omine CXXXVIII a
a ſ nō q̄ ante nō nouerat: sed aliis tunc notū fecit. ſ vt in resurrectione. b ſ voluisti: approbasti. ſm volūtate tuā factum est: vt em̄ christus caput sedit ⁊ resurrexit: sic⁊ sui sedēt humiles ī pena: surgūt erecti ī spem vite eterne: sedēt cōfitētes peccata: surgūt iustificati grā.
c ꝓbasti me ⁊ cognouisti me: tu cō e
a ſ humiliatē in passione. b ſ glorificationē in resurrectione.
gnouisti sessionē meā: ⁊ resurre f
d ctiōeʒ meā. Intellexisti cogitatio g

a Dñe misericordia tua in seculū. q: semꝑ paratus est recipere recurrentes ad ipsum. b Opera manuū tuarū. i. me ⁊ regnū meū: qđ ꝑ te cōsecutus sum. c Ne despicias. subtrahēdo a me manū ꝓtectionis tue. Moraliter pōt exponi ps̄. iste vt sit gratiarūactio deuota cuiuslibet liberati diuinit⁹ a psequētiū tribulatione. ⁊ inuitatio aliorū ad cōfessionē deuotā laudis diuine. CXXXVII

Moraliter. Confitebor. Iste ps̄. est gratiarūactio ipius dauid ꝓ sua liberatione ab absalon filij sui psecutiōe. Moraliter aūt est grārūactio ꝓ liberatione boni plati a psecutione tyranni q̄ deberet eū vt patrē reuereri. ⁊ sic dicit: Cōfitebor tibi dñe ⁊c. nō sicut hypocrite qui deum orāt tm̄ ore. In cōspectu angelorū psallam tibi. q̄ de voluntate tua fuerūt ī auxiliū mihi. Adorabo ad tēplū sanctū tuū. ꝓtendēs manus ad celum. Et cōfitebor nomini tuo. ipm̄ laudādo. Sup misericordia tua. qua me liberasti. Et veritate tua. qua meā innocentiam declarasti: ⁊ sic nomē tuū magnificū ostēdisti. In q̄cūq̄ die inuocauero te ⁊c. id est ex beneficio p̄terito spero similiter de futuro. Cōfiteant. qm̄ bonus platus nō solū deū laudat sed etiaʒ alios ad hoc inuitat. iō subdit: Confiteantur tibi dñe oēs reges terre. i. ceteri pontifices in spiritualib⁹ regnantes. i. Petri. ij. Uos estis gen⁹ electū regale sacerdotiū. Quia audierūt oīa verba oris tui. ꝓfitent em̄ in sua cōsecratione habere noticiā vtriusq̄ testamēti. Et cātēt ī vijs dñi ⁊c. deuote celebrādo diuina. Qm̄ excelsus dñs ⁊ humilia respicit. vt attollat. Et alta. i. supba. A lōge cognoscit. vt deprimat. sic exponit Aug⁹. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me. dādo mihi virtutē patientie. Et sup iram inimicoꝝ meoꝝ extendisti manū tuā. de p̄terito ⁊ spero q̄ sic facies de futuro. Dñs retribuet ꝓ me. scʒ vindictā q̄ est sibi reseruāda. Opera manuū tuarū ne despicias. i. hominē qui quodāmodo est oīs creatura. habet ei cōe esse cū inanimatis: viuere cum arborib⁹: sentire cū animalibus: intelligere cū angelis.
In ps̄. cxxxvij. Confitebor tibi domine: vbi dicit in postil. Dominus retribuet ꝓ me.

Additio. In hebreo habet: Dñs perficiet ꝓ me vel supplebit ꝓ me: ⁊ sic erit sensus q̄ dauid petebat a deo vt opa sua impfecta vel diminuta ꝑ suā misericordiā ꝑficeret: ⁊ suppleret ei⁹ defectus.

D Omine ꝓbasti. Huic ps̄. p̄mittit talis CXXXVIII titulus in hebreo: Ad victoriā ps̄. dauid. in quo appa ret auctor ps̄. s. dauid. ⁊ modus cantandi huc ps̄. cū ꝑmittit: Ad victoriā: q: cātabat a leuitis cū quodā conatu vnius chori ꝯtra alterū ad habendū victoriā in cātu: sicut frequenter dictū fuit. s̄. De materia vero hui⁹ ps̄. videt ex circūstantia lr̄e q̄ sit quedā assurrectio ad cōfessionē diuine laudis ex cōsideratione eminentie diuine. Et diuidit in duas partes. q: primo dauid describit dei eminentiā. scđo cōsurgit ad eius reuerentiā. ibi: Quia tu possedisti. Prima in duas. q: primo describit celsitudinē diuine scientie. scđo latitudinem sue p̄sentie. ibi: Quo ibo. Circa primū dicit: Domine ꝓbasti me ⁊ cognouisti me. i. cognosci me fecisti. homo em̄ ꝓbat aliquid ad hoc q̄ noticiā accipiat de illo: sed deus cui⁹ scientia est infinita non sic probat vt accipiat noticiā sed vt alij accipiant: ⁊ hoc modo loquit: Geñ. xxij. Nunc cognoui q̄ timeas deum: id est cognoscere feci. ꝑ hoc em̄ q̄ abraā ad mādatum dei voluit filiū imolare: fuit nota hoīb⁹ ꝓmptitudo sue obedientie. ⁊ similiter ꝑ tribulatiōes quas dauid sustinuit a saule absalō ⁊ alijs patiēter: nota fuit hoīb⁹ pfectio sue patiētie. c Tu cogno. sessio. ⁊c. id est quicquid feci sedēdo vel surgēdo quiescēdo vel ambulādo. Aliter exponit sic: Tu cog. ses. meā. i. intronizationē meā sup regnū isrl̄. f Et resur. meā. i. restitutionē meā ī regno post mortē absalō. q: vtrūq̄ a deo fuit. Et quia nō solū cognoscit exteriora: sed etiā latentia ī corde. iō subdit: g Intellexisti co. me. de lon. i. ab eterno.
Semitam

b D Omine ꝓbasti. Aug⁹. Primo de no CXXXVIII ticia dei q̄ oīa opera cōphendit: ⁊ reuersi ⁊ exultantis que quasi cogit eū qui latere nō pōt reuerti: maxime cū manus dei ibi eū tetigerit. Scđo dicit nō esse a deo fugienduʒ sed ad spm̄ ibi: Quo ibo. Tertio quanta sit exultatio reuerti ad deū ibi: Cōfitebor tibi. Quarto quō mali ei nō noceant. ibi: Si occideris. c Dñe ꝓbasti. Aug⁹. iā in hierlm̄ restitutus: memor discessiōis sue in qua deū latere nō potuit: in qua ⁊ eū secuta est man⁹ dñi: deliberat nō esse ab eo fugiendū: sed ad eū ꝑ eū. vnde sibi magna nō nocēt mala. hec est psona tot⁹ humane nature reuertentis. d Intellexisti Cas. P̄sciētia deitatis hic ostendit: Longe. nō loco sed tpe. q: oīa anteq̄ sint videt. Semita. ad tacitas cogitationes ptinet. Uie: ad humanos act⁹. Funicul⁹ vel directio ad iusta iudicia. Nouissima de incarnatione. vt Uerbū caro factū. Antiqua eterna. In principio erat verbū. Hec sunt noua ⁊ vetustissima: de q̄b⁹ in Leuitico dr̄ vel ī lege: vel in Deuteronomio. Uetustissima veterū comedetis: ⁊ nouis supuenictib⁹ vetera ꝓijcietis. Alia enim sunt vetera: alia noua: alia vetustissima. Uetera sunt ꝓmissiones legis ⁊ ꝓphetarum de venturo tunc christo. Noua sunt ꝓmissionum impletio: veritat⁹ exhibitio. Uetustissima que ad diuinitatis eternitatem ptinent. Nouis ergo supuenientibus vetera sunt ꝓijcienda: sed vetustissima seruāda. Quia exhibita veritate dominici aduentus figura et ꝓmissio cessare debet. Inde est q̄ tres misse in natali domini celebrantur. In prima de eterna filij genitura cātat: Domin⁹ dixit ad me. In secūda de ꝓmissione aduētus. Lux fulgebit. In tertia de impletione ꝓmissionis: Puer nat⁹ ⁊c. Et quia ille idē q̄ est dei filius factus est hominis filius. ideo in illo misse officio vbi cātatur de eterna genitura. Dominus dixit: legitur euan
Mat.1.a geliuʒ de temporali christi natiuitate: Liber generationis. Et in missa vbi de temporali cantat natiuitate: legitur euangeliū agens de eterna verbi genitura. Cantatur em̄ Puer natus ē:
Joh.1.a Et legit. In principio erat verbum. Et quia veritate exhibita figure cessare debent: Ideo officium ad promissionem pertinens sequentibus diebus non repetit. Sed illud qđ pertinet ad promissionis cōpletionem scʒ: Puer natus est nobis. Scientia patris per eū predicata. Mirabilis facta est hominibuʒ quibus tot archana patuerunt. ⁊ Confortata est: in pectoribus hominum. Non potero. Ecce veritas humane conditionis: quia homo assumptus diuine substātie nō potest equari

De longe

a De longe. Aug⁹. Cū adhuc in peregrinatione sum anteq̄ ad patriā veniā: vt filio minori redeunti occurrit pater: q: intellexit ei⁹ cogitationes de longinquo q̄ apud se dixerat egestate cōfect⁹. Surgā ⁊ ibo ad patrē meū. b Semitā m. s. malā quā iui patrē deserēs. Et funiculū meū vel limitē: quousq̄ pueni: longe quidē ierā sed tu ibi: Ut dephēsus fugitiuus loquit: sequēte se vindicta dei. d Et oēs vias p̄uidisti: anteq̄ irē eas: ⁊ ꝑmisisti me ī labore ire vt redirē si nollē laborare: hoc fateor q: nō est dolus in lingua mei: iā in tua grā iustificati. e Nouissi. mea qū porcos pauī. Antiq̄ quādo patrē substātie petij hoc ſm parabolam. Sed mystice. antiqua. qn̄ ꝑ antiquū peccatū lapsi sumus. Nouissima pena. qn̄ in hac mortalitatē venim⁹: q̄ est vltima si redire volumus: alioqn̄ restat eterna. f Formasti me. ad labores ad quos oēs nati sum⁹. g Posuisti ma. vel grauasti vindicē: grauantē supbū salubriter: vt erigat humilē. In grauata manu. Ex me. i. ex peccato meo. Mirabilis. ⁊ incōphensibilis: mihi. h Facta est sciētia tua: nō est mihi facile cōtemplari te: quē supbus reliqui: vt prius erat cum essem apud te: qn̄ dixi: da mihi partē substantie. i Cōfortata. vel inualuit. Et nō potero ad eaʒ. attingere ex me. Posuisti sup me manū tuam.
Exo.33.d Aug⁹. In Exodo legit dñs dixisse moysi: Non poteris videre faciē meā. Sed ponā te in foramine petre: ⁊ ꝓtegā te dextera mea donec transeaʒ: tollāq̄ manū meā: ⁊ cū trāsiero posteriora mea videbis. Moyses est iudaicus pplus: man⁹ dñi sup eū: vt nō videat faciē trāseuntis. Cecitas ē in iudeis: vt nō cognoscāt diuinitatē xp̄i. donec ꝑ passionē trāseat de hoc mūdo ad patrē. Post trāsitū tollit dñs manū suā: ⁊ videt moyses posteriora: q: post resurrectioneʒ ablata est cecitas eorū q̄ crucifixerāt dñm. Sicut ergo sup gentilē populū posita manu dei incōphensibilis facta ē scientia dei. Ita grauata manu sup moysen. i. iudeos: nō potuerūt videre Christum esse deū: donec trāsit ad patrē. Tūc em̄ p̄dicante petro multi de illis cōuersi sunt. Conclusit ergo deus oēs vel oīa in infidelitate: vt oīm misereat. Et cū fugitiuus te nō lateo: cui⁹ limitem vides. Quo ibo a spiritu: quo plen⁹ est mūdus. Spūs enim dñi reple. o. t. Quo a facie. t. f. vertit se hac ⁊ illac. quasi querēs locū fuge. Si ascēdero. si me extulero: inuenio repressorē: si de iusticia mea supbiero. Tu ibi es. cui⁹ vere est iusticia. Si descendero. peccando venero. Ad infernū. vel ī ꝓfundū: ⁊ nolens cōfiteri dicā: quis me videt. Ades. vt vindices. Inuenit cōsiliū: sed sic potero fugere irati. Si sumpsero pēnas. duas alas charitatis quas pdideram. k Quo ibo a. Aug⁹. Secūda pars vbi iam deliberat non esse ab eo fugiendū sed ad eū. ab irato ad placatum qđ erit ꝑ ipm̄. l Pennas. Cassi. Que mee potestatis. i. efficaciā deitatis qua corpus de sepulchro leuauit: has sumpsit diluculo: ante lucē id est tēpore resurrectionis: ⁊ habitauit in extremis maris hoc est sup seculi amplissimū finem. m Et habitauero in extremis. Aug⁹. Mente ī fine seculi: vt nō seculū amem: sed eius finem. in quo sunt mihi requies: sed et ipse illuc ducit. vnde subdit: Etem̄ illuc manus tua ⁊c. Cōsiderans aūt lōginquitatē vie. subdit: n Et dixi forsitā te. cō. m. abūdat iniq̄tas seculi: qua penne charitatis refrigescere possūt. ⁊ q: ī nocte desperaui trāsire mare: nox mihi facta est illuminatio venit mulier: sapientia dei: que dragmā vbi est imago regis. i. hoīem pdiderat accendit de se lucernā que de luto est. i. carnē ⁊ nocte illuminata inuenit dragmam. Et dixi. Aug⁹. deliberaui. Forsitan tenebre. tenebras dicit illā inferiorē partē rōnalis creature ꝯtrariā insistentē scʒ iniquos homines vel carnē. vn̄ timet. Et est. Tenebre. i. inferior rōnalis creatura sinistram tenens viā. o Conculcauerunt me. ita timebam: sed. Nox facta est illu. in delitijs meis. id est illi qui prius nox illuminati erunt in delitijs. Quia tenebre. peccatores. Non obscurabuntur a te: ⁊ nox peccator de gentibus. Sicut dies: id ē sancti de iudeis. Sicut tenebre eius: ita et lumen ⁊c. quia quatenus agnoscis: eatenus ignoscit. sed vnde hoc mihi: quia tu possedisti renes meos. p Nox illuminatio mea in delitijs meis. Aug⁹. Que erat horror: illuminata est delitie.

Quia tene.

a ſ arriora p̄cepta.
a b nes meas de lōge: sēmitā meā ⁊ a
a ſ vel directionē. ſ limitē. ſ hereditatē.
c d funiculū meū iuestigasti. Et oēs b c
b ſ opera. b ſ sine veritate. ſ vel dolus.
viās meas p̄uidisti: q: nō est ser b
a ſ et vere p̄uidisti: quia.
mo in lingua mea. Ecce domine c
a ſ ſm hoīem.
e tu cognouisti oīa nouissima et
a ſ vel grauasti. ſ vt iuuares: vnde. man⁹ enim mea auxiliabit ei.
f g antiqua: tu formasti me ⁊ pōsui f g
a ſ qđ nō sup primū. b ſ hominib⁹ quibus tot archana patuerunt.
sti super me manum tuā. Mirābi h
a ſ ꝑ illū. s. primū hoīem despicabilis. b ſ per meā p̄dicationē. c ſ infirmata ꝑ illū adam.
h i lis facta est sciētiā tua ēx me: cōn i
a ſ tñ. b ſ veritas humane cōditionis ostēdit.
fortata ē ēt non pōtero ad eam. k
a ſ quasi nusq̄. b ſ p̄sentia. ſ ab ira.
k Quō ibo a spū tuo: ⁊ quo a faciē l m
a ſ mente ad supcelestes angelos: ſ nusq̄ q:. ſ vt in ascensione fecit.
tua fugiā. Si āscēdero in celū tu n
a ſ q: q̄ p̄stitit angelus tuū est. ſ vbi locādus sum ad dexterā tuā. b ſ vt fecit cū expirauit. c ſ ad eos qui nō p̄ñiterūt.
illic ēs: si descēderō ad infernūm o
a ſ ꝑ vindictā. ſ cuius virtute aereas potestates debellauit. b ſ si bona facere volo: nō sine te. ſ virtutum.
l ādes. Si sumpserō pēnas meas p
a ſ vel in directum: vt nec erigar p̄sūptione: nec mergar desperatiōe. b ſ nō ī medio vbi mergerer
m diluculō: ⁊ habitauero ī extrēmis
a ſ. s. adeo. ſ q:. b ſ vt erigar: quasi in aere: nō tāgēs celū ꝑ elationē: nec terrā ꝑ desperationē
marī. Etēi illuc man⁹ tua dēdu q
a ſ ne recidā. b ſ gratia. ſ filius verbū mihi vnitum.
n cet me ⁊ tēnebit me dēxtā tua Et r s
ſ mihi. a ſ ironia: irrisio hoc opinantiū: q̄ ipē q̄ lux cōculcet a tenebris. b ſ tot mala seculi.
o dixi fōrsitā tenēbre ꝯcūlcabūt me:
a ſ illi q̄ prius nox. b ſ erit. ſ illuminabūt a me. c ſ delitie nostre christus in quo exultamus.
p ⁊ nōx illūiatiō mea ī dēlitijs meis t

a Semitā meā ⁊ fu. meū. i. iusticie exercitiū. ſm q̄ dr̄. ij. Reg. viij. Et mensus est dauid duos funiculos. vnū ad occidendū. ⁊ aliū ad viuificādū. b Inuestigasti. i. pfecte cognouisti. sicut res que inuestigat vsq̄ ad minima pfecte cognoscit: q: inuestigatio ꝓprie dicta q̄ importat discursum vnius rei note ad aliā cognoscēdam nō est in deo. c Et oēs vias meas p̄uidisti: anteq̄ essem in rerū natura. d Quia nō est ser. in ling. mea. supple sufficiens ad explicandū celsitudinē tue sapiētie. ideo ad hoc subdit: e Ecce dñe tu cogno. oīa no. ⁊ anti. i. oīa q̄ erunt ⁊ q̄ fuerūt quātūcūq̄ sint aliis latentia. f Tu formasti me. principaliter q: cause secūde nō agūt nisi in virtute prime. g Et po. su. me ma. tuā. ad tenendū me in esse: artifex em̄ creatus cōpleto artificiato remouet manuʒ suā ab eo sicut carpentator a domo facta: q: nō est eius conseruator sed tm̄ factor. sed artifex oīm deus formata creatura non subtrahit manū suā ab ea: q: nō ē tm̄ factor ei⁹ sʒ etiā cōseruator. ⁊ iō si retraheret manū suam ab eius cōseruatione decideret in nihilū. ⁊ ꝓpter p̄dicta concludit: h Mirabilis fac. est scientia tua ex me. i. mirabilior q̄ ego possim cogitare ꝓpt qđ Hiero. trāstulit: Mirabilior est scientia tua a me. Hebrei em̄ nō habent cōparatiuū gradū: sed vtunt positiuo ꝓ eo cū ablatiuo casu. scđm q̄ hr̄. s̄. ps̄. cxvij. Bonū est confidere in dño ⁊c. i. melius. i Cōfortata est. i. sup oīa eleuata. k Et nō po. ad eā. s. cōphendendā. l Quo ibo. Hic ꝯr ostēdit latitudineʒ diuine p̄sentie q̄ se extendit ad oēm locū. ꝓpter qđ dicit. Quo ibo a spiritu tuo id est a te ipso. q: spūs ē deus: Joh. iiij. m Et quo a facie tua fugiā. i. a p̄sentia tua. q. d. hoc est impossibile qđ ꝓbat cōsequēter dicēs: n Si ascē. in ce. tu illic es. ꝑ refulgentiā tue glorie. o Si descē. in infer. ades. ꝑ exercitiū tue iusticie. p Si sum. pē. me. dilu. i. si haberē pēnas q̄b⁹ possem citissime vel altissime volare ante clarā diem: ⁊ sic ꝑuenire ad extrema mar. q Etem̄ illuc man⁹ tua dedu. me. sine qua nulla creatura pōt aliqđ opus facere. r Et tenebit me dext. tua. aliter deciderē in nihilū: vt p̄dictū est: ⁊ sic nō possum effugere p̄sentiā tuā. s Et dixi forsitan ⁊c. q. d. posset aliquis ignarus dicere: licet de⁹ sit p̄sens vbiq̄ tū nō videt ea q̄ fiūt in tenebris. sicut homo existēs in loco tenebroso non videt ea que sunt in p̄sentia sua. hoc remouet dicens: t Et nox illu. mea ī delitijs meis. q. d. ipsa nox illuminata est corā deo vt videant ibi ab ipso delitie carnales q̄ cōiter fiunt in tenebris. ſm illud Job. xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginem. ⁊ ꝓbat cōsequenter q̄ nox ita nota sit deo sicut et dies dicens:

Universidad ... Biblioteca

a Quia tenebre. Aug⁹. Qui nō cōfitet peccata: suas tenebrat tenebras: sed si cōfitet: de⁹ illuminat. b Sicut tenebre ei⁹. Aug⁹. Nostre noctis. i. humane vite miserie. Nox est seculi aduersitas: dies eiusdē ,psperitas. sed si deus habitat i aia ,pmittēs aliā lucē: ⁊ docēs nō letari ,psperis: vel frangi aduersis: incipit hō his indifferenter vti: ⁊ sic ē ei nox hui⁹ noct' vt dies ei⁹: ⁊ in omni tpe bñdicit deū: vt Iob: ⁊ si h ē tenebre nō cōcalcabūt quē lumē non extollit. c Quia tu possedisti renes meos. Aug⁹. Unde hec differentia tibi: q: interior possessor nō solum cor. i. cogitationes tenet: sed ⁊ renes: id est delectatiōes: vt nō delectet lux noctis sed lux sapientie sue. d Cōfitebor tibi. Aug⁹. Tertia ps vbi dicit reuolanti ad deū: deo illuminante renes possidente quāta est exultatio ⁊ multiplicatio. e Anima mea cognoscet. Aug⁹. Iā cognoscit aia mea valde ante erat mira sciētia tua ex me nec poterā ad eā: sed modo possū q: noctē illuminasti: renes possedisti: de vtero suscepisti. i. q: venit mihi gratia tua ⁊ illuminauit me. f Nō est occultatū os meū. Aug⁹. Os ab osse: nō ab ore: Est ergo q̄dā firmitas interior q̄ est abscondita hoībus: sed tu q̄ fecisti eā vides q̄ frangi nō pōt: occidi eni possunt sancti sed flecti nequeunt: vnde hoīb⁹ extra tristes vident: deo aūt q̄ intus videt gaudent. vnde
1. Cor. 6. b aplūs: Quasi tristes: sēp aūt gaudētes. g Substantia mea. Aug⁹. in carne: ⁊ tñ os nō cedit malis hui⁹ inferioris: nō ita mirū si angel⁹ ē fortis q̄ si caro fortis qd est ex osse occultor: sed q̄d de his i q̄b⁹ nō est hec fortitudo: xps q̄ vt caput dicit patri. Impfectū: ⁊ titubātes respicis vt petrū ne pereāt. Et oēs scribēt ⁊ noiabunt nō
† De ɔse. di 4. c. i sacramentis. mō pfecti: sed et impfecti: nō ergo desperēt. h Impfectū meū. Aug⁹. q̄ hucusq̄ locut⁹ ē ex psona corporis: hic iā loquit ex psona capitis.
i Dies formabunt. Uel p diē enarrabunt. dies hic manens adhuc erat xps. vñ dicebat: Ambulate dū lucez
Iob. 11. c ha. Qui iter suos multa mira fecerat ⁊ tñ impfecti trepidabāt vt ⁊ petrus: ne in morte eū pderēt. Et h est qd hic ait oēs scribēt: s tñ p diē errabāt: impfecti adhuc de xpo nō recte sentientes: ⁊ nemo ,psus fuit in illis q̄ nō erraret: nec ille q̄ dixerat: tecū ero vsq̄ ad mortē. s. petr⁹ q̄ illū ante cōfessus fuerat dei filiū: sed tūc timuit ne sicut fili⁹ hoīs moreret: ⁊ nō resurgeret vt dei fili⁹. Erat vtiq̄ fili⁹ dei: erat ⁊ fili⁹ hoīs. Fili⁹ dei in forma dei patri eq̄lis. Filius hoīs in forma serui in qua patre minor est. Timuit ergo Petr⁹ ne in forma serui periret forma dei: et non potius ōsumpsit quia ex forma dei reminisceret forma serui. Per diem ergo errauerunt: cū hic positum dominū nō intellexerunt: sed nō perierunt: quia impfectum meum viderūt oculi tui. vnde ⁊ subdit: Et si errabant: inde tamen nimis honorati sunt: ijdem ipsi qui errabāt: ⁊ in quibus nemo fuit qui non erraret. Amici tui facti sunt o deus: ⁊ mihi honorati nimis: quia factum est in illis os in occulto: post resurrectionē quando induti sunt virtute ex alto qua cōfirmati verbum dei vbiq̄ predicauerunt: et pro eius nomine passi sunt: in cuius passione trepidauerunt. Et nimis confortatus est principatus: quia facti apostoli duces ⁊ pastores ecclesie.
k Dinumerabo eos ⁊ sup are. Aug⁹. Q. merito ego illos cōfortaui: q: ego nō aliquis homo dinumerabo eos quos in fide genuerit. Et ipsi enumerati sup arenā mltiplicabūt. Quasi tam innumerabiles nati sunt p illos: q̄ p diem errauerunt.

q̄ innumera/

a peccata ⁊ hoīes mali mystica scripturarū.
b Aug⁹. sed flagellando erudis: et vera luce illuminas.

a Quia tenebre nō obscurabunt a
a hui⁹ noctis. tenebrosus ⁊ obscur⁹ sermo.
b patefiet sicut apertus sermo. a te.
a te: ⁊ nox sicut dies illuminabit: b
a ex eū hoc fit. b scripture. noctis sunt c indifferēter. q: i vtrisq̄ i optis ⁊ aptis simul veritas est: ⁊ vtraq̄ p xpm reuelata sunt.
b sicut tenebre ei⁹ ita ⁊ lumen eis. c
a vt sine petō fieret cōceptus meus.
c Quia tu possedisti renes meos: d
a ex. ppostere hoc dicit: prius eni est suscipe q̄ possidere. b virginis marie. de cōsuetudine mee ciuitat babylonie i q̄ pri⁹ nat⁹ sū captiuus nō idifferēter habebā lucē ⁊ tenebras noct.
suscepisti me d vtero matris mee e
a ideo. laudabo. b Aug⁹. eo ipso quo te miramur terribilis es: ⁊ ita cū tremore gaudemus: q: timem⁹ ne supbi pdam⁹: qd humiles pcepim⁹. c per illū. s. adā decidit homo p me eminuit q̄ sis magnificus.
d Cōfitebor tibi q: terribiliter ma f g
a nō modo tu. circa me.
gnificat⁹ es: mirabilia opa tua h
a q: nemo cognouit patrē nisi fili⁹. vel valde
e f ⁊ aia mea cognoscet nimis. Non i k
a diuinitas.
est occultatū os meū a te qd feci l
a .i. malis occultū. b scdm hoiem. c ille inter angelos: nō tñ stetit. id ē de fragili terra
g sti i occulto: ⁊ substātia mea i infe/ m
a et ideo misericorditer viderunt.
h riorib⁹ terre. † Impfectū meū vi/ n
a in me sex. instituentur.
derūt oculi tui: ⁊ in libro tuo oēs o p
a maiores vt apli de quib⁹ dies diei eructat verbū. in me a quo pfectionē gratie sumūt. b q: nō dicūt petri vel pauli: sed christi: a quo christiani. vel dij. meorum.
i scribent: dies formabūt ⁊ nemo q r
a sed tamen. b valde.
in eis. Mihi autem nimis hono s
a quia sunt. vltra q̄ dici possit.
rificati sūt amici tui deus: nimis
cōfortatus est principatus eoꝝ. t v
a merito cōfortaui q: dinumerabo: vl' putas ne paucos bonos p eos natos eē: dinumerabo eos q̄ sūt stelle: et multiplicabunt sup iudeos q̄ arena ,pter sterilitatē. b tā inumerabiles nati sūt per illos q̄ p diē errauerūt. nobis inumerabiles.
k Dinumerabo eos ⁊ sup arenam x

a Quia te. nō ob. a te. q: nihil in eis existēs latet te. b Et nox sicut dies illuminabit. i. ita clare patet conspectui tuo sicut ⁊ lux. ,pter qd subdit: c Sicut te. ei⁹ ita ⁊ lu. ei⁹: id est eodē mō patēt ipi deo ⁊ ea q̄ sūt in vtroq̄. d Quia tu possedisti. Hic ɔsr ex pcedētib⁹ dauid cōsurgit ad laudē diuinam: ⁊ primo ad laudādū deū in se. scdo in amicis suis. ibi: Mihi autē ⁊c. Circa primuz dicit: Quia tu posse. re. me. formando me in vtero matris. e Suscepisti me ⁊c. in vita me conseruando ⁊ in psecutionibus ,ptegendo: ⁊ ad dignitatē regni ,pmouēdo. q. d. ,pter ista et cōsimilia. f Confitebor tibi bonitatē tuā recognoscēdo. g Quia ter. magnificat⁹ es. In trāslatiōe Hiero. habet: q: terribiliter magnificasti me. ⁊ est eadē snīa: q: de⁹ magnificando dauid mō pdicto declarauit hoībus magnitudinē sue bonitat ⁊ potētie. ideo subdit dauid: h Mirabilia opa tua. nō solū in me: sed in oīb⁹ creaturis: q: minima etiam creatura non pōt ad plenū inuestigari ab hoīe: vtpote p quā virtutē ferrū trahitur a magnete. i Et aīa mea cogno. nimis. i. conabit q̄tū poterit ad cognoscendū opa tua: ⁊ maxime beneficia mihi facta: inter que est formatio mea. ideo subdit: k Nō est occultatū os meū a te. ⁊ accipit hic os ossis qd latet in carne. ideo subdit: l Quod feci. in occulto. q. d. quō eēt tibi occultatū q̄ fecisti illud intra carnē vbi occultat alijs s nō tibi. m Et substantia mea in infe. terre. i. substātia corporis mei nō latebat te cum adhuc esset in materia vñ facta ē: q̄ quidē materia ,p maiori parte ē terra q̄ est infer⁹ elementū. n Impfectū meū vi. o. tui. In trāsla. Hiero. hr. Informē me adhuc viderūt oculi tui. res eni anteq̄ sit formata ē impfecta. est igit sensus: Cū essem adhuc in fieri viderunt me oculi tui: q: de⁹ cognoscit res pfecte anteq̄ sint in facto esse. o Et in li. tuo. i. in noticia tua q̄ dr liber: eo q ibi oīa retinent firmiter absq̄ obliuione. p Oēs scribent. i. noticia eni pdestinatiōis diuine q̄ dr liber vite soli electi sunt scripti: ⁊ in noticia pscie siue reprobatiōis q̄ pōt dici liber mortis: soli reprobi sunt scripti: sed in noticia diuina generaliter sūpta ,put se extendit ad pdestinationē ⁊ pscīam: omnes sūt scripti et sic accipit hic liber dei: vt dictum est. q Dies for. in futuro sicut tu preuidisti. r Et nemo in eis. quia nemo est in tēpore futuro qd nōdum ē adhuc. p hoc intelligit dauid quod tēpus futurū ⁊ ea que futura sunt in eo sunt perfecte cognita ipsi deo: q: ei⁹ noticia mēsurat eternitate que assistit omni tēpori presenti pterito ⁊ futuro.
s Mihi aūt. Hic ɔsr dd ostēdit se habere reuerētiā ad deū nō solū in se s i amicis suis. ⁊ primo ostēdit i amicis dei ,ppositū. scdo i ei⁹ inimicis oppositū. ibi: Si occideris. Circa primū dicit: Mihi āt ni. ho. sūt amici tui de⁹. In hebreo hr: Sodales tui. ⁊ p h intelligunt angeli sancti q̄ sūt i societate dei ⁊ ei⁹ amici. de q̄b⁹ dixit dd i ps. pcedēti: In ɔspectu angelorū psallā tibi. t Nimis cō. ē. i. firmiter stabilit⁹. v Principat⁹ eoꝝ. angeli eī sācti p ordines triū hierarchiarū sūt distincti. Hierarchia xo ē idē qd sacer principat⁹: ⁊ q: iste tres hierarchie: ⁊ tres ordines i singulis hierarchijs immobiliter stabiliūt. iō ɔuenīeter dr: Nimis cōfortat⁹ ē pncipat⁹ eoꝝ: et q: angeli sūt i maximo numero. fm illud Iob. xxv. Nūquid ē numer⁹ militū ei⁹. iō subdit: x Dinumerabo ⁊c. i. si vellē eos numerare nō possem sicut nec maris arenā. videm⁹ eniz sensibiliter q corpa celestia q̄ sūt incorruptibilia. supra modū excedunt

q̄ innumerabilis est arena. Et dū ait dinumerabo: ostēdit q deo numerabiles sunt. Subdēs vero sup arenā: ostēdit nobis innumerabiles esse.
Gen. 22. c vnde ⁊ in ,pmissiōe dictū est abrae: Multiplicabo semē tuū sicut stellas celi ⁊ sicut arenā mar. a Adhuc sum tecū. Sicut ante mortez qd putauerūt se tulisse iudei. Uel adhuc. i. ipsa morte qd nō videt d mortuo: vel ⁊ si resurrectio sit signū deitat tñ adhuc sum occult⁹ plurib⁹. tecū. i. vt tu. Aug⁹. Adhuc sū tecū. Nōdū eū ipsis p noticiā: q: nōdū agnoscūt q: nō mox post resurrectionem xpm agnouerunt. Uel toto hoc tpe tecū sum in occulto ad dexterā patris anteq̄ reuelet in ea claritate qua ventur⁹ est. b Si occideris. Augusti. Quarta ps quō a malis nō noceat ei. Aug⁹. Si occider. Subdit q̄d interea patit p cōmixtione malorum in ecclia: ⁊ p separatione hereticoꝝ dicēs: Si occideris d. ⁊c. Ordo verborū. Si occideris. d. p. Accipient ocisi in vanitate. Ciuitates suas. i. populos suos vanos qui inflatos nomine iusticie sequūtur vnitate dirupta. Est aūt occasio inflat hereticis seducētibus populos separādi se et illos ab vnitate: q: mali ibi sunt. i. in ecclesia q̄bus nolūt misceri: ⁊ sūt veri nō modo boni quos infamāt: sed ⁊ certe mali: ⁊ hac occasione se ⁊ alios corporaliter a bonis diuidūt. Et etiā ideo: q: monet bonos: vt a malis se separēt. Ideo interponit viri sanguinū d. a. m. qm dices (alia lra) in cogitatione. i. ideo seducūt in sepatione ,ppria vanos populos: q: tu o deus dices. i. immittes in cogitatione iusti vt dicat malis. Uiri sāguinū. d. a. m. .i. mones bonos vt a malis se separēt: nō corpore vel loco sed mente: nō aperte adhuc: ne ⁊ bonos deserant: sed puritate vite. Quod modo dicit deus malis in cogitatione bonorū: in iudicio
Mat. 25. d dicet aperte: Amē dico vobis non noui vos. discedite a me. c Nōne q̄ oderūt. Q. si occider. nōne q̄ oderūt te o. ll. ⁊ ego occidā. Aug⁹. Quasi heretici nō intelligentes accusant in bonis cōmunionē maloꝝ. Sed q̄d calūniant dicit corp⁹ xpi de cōmixtione malorū: nōne q̄. o. Qui sacramentis malorū non factis cōico. Et zelo domus tue sup eos tabesco. sed tñ pfecto odio. i. iniquitates eorū odi: nō naturā: quomodo ergo pmixtione eorū cōtaminor. d Proba me dñe. Augusti. hucusq̄ de hereticis ⁊ alijs eos sequētib⁹ ab ecclesia separatis: nūc etiā agit de malis vel vitijs sibi cōiūctis quos patit ecclesia ⁊ gemit. Aug⁹. Quasi heretici se ⁊ alios separāt: ergo cū separatis occisis ⁊ suis sequacib⁹ restant mali inseparati iter quos gemit ecclia: q̄s ⁊ patit. Quid aūt. ,pba me ⁊ scito cor: hoc ɔscientia est ⁊ spes filie regis intrinsec⁹ q̄ est inter filias vt liliū iter spinas: q̄si illi inimici: tu xo de⁹ pba.

In finem

a hoc totū ideo. q. a morte. b donec omnibus videar in iudicio.
a multiplicabunt: exurrexi et ad/ a b
a .i. quādo. tecū sum sed tamē adhuc patior ab hereticis in corpe meo. in futuro. cū p superbiam amiserūt gratiam.
b huc sum tecū. Si occideris deus c
a hereticos qui fastu supbie ab alijs se diuidūt. b dicēs: qui oderūt fratres.
peccatores: viri sanguinū decli/ d
he pconib⁹ meis. a qd pct⁹ ē q̄ in ore.
nate a me. Quia dicitis in cogi/ e
a vel ent. b nō quidē i eternitate.
tatione: accipiāt in vanitate ciui f
populos suos.
c tates suas. Nonne qui oderūt te g
a zelo domus tue vidi insensatos et tabescebā.
dñe oderā: ⁊ sup inimicos tuos h
a irascēdo peccatis eorū. b vtiq̄ q: et.
tabescebam. Perfecto odio ode/ i
a ipsi heretici. nō tñ dei.
ram illos: inimici facti sūt mihi.
a q̄ libere cuncta egerim. b tu qd nō pōt homo nō hereticus c pro. i. d q: nō cōsentio factis malorum.
d † Proba me de⁹ et scito cor meū: k
a quasi questionib⁹ interrogat⁹ nō pōt negare que gesta sunt. b cōsilia et cogitationes.
iterroga me ⁊ cognosce semitas l m
vt quid.
meas. Et vide si via iniq̄tatis in n o
a faciēdo vel cōsentiēdo: si q̄d aūt inuenis i via mea qd displiceat: q: via mea mortalis erit deduc i via eterna q̄ ē xps vbi nulla est iniq̄tas: q: si qs peccat aduocatū habem⁹ apd patrē iesū. b me hoiem ad dexterā tuā. c xps etern⁹ est q̄ dixit Ego sum via. .i. p verbū tibi coeternū.
me ē: ⁊ deduc me i via eterna. p

excedūt corpa elemētaria ⁊ mixta q̄ sūt corruptibilia in cōtinua quātitate. Et eodē mō valde ,pbabile est: q angeli q̄ sunt adhuc superioris nature excedāt in numero oēm corporalē creaturā. ,pter qd dr Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei: ⁊ decies milies centena milia assistebant ei: vbi designat maxima multitudo angeloꝝ nobis incognita p replicationē ⁊ multiplicationē maximoꝝ numeroꝝ: ⁊ q: ,ppha dauid cognouit p reuelationē se futurū i societate āgeloꝝ ad quā electi assumunt. iō subdit: a Exurrexi. p tuā gratiā a petis q̄ cōmisi. s. adulterij cū bethsabee ⁊ homicidij vrie ⁊ numeratiōis populi. b Et adhuc sū te. in pñti p gratiā: ⁊ in futuro p gloriā: de qua loq̄bat dauid p modū psentis ,pter certitudinē sibi facte reuelationis. c Si occideris. Hic ɔsr ostēdit oppositū de inimicis dei videlz q nō sint honorabiles sibi. sed magis detestabiles. d. Si oc. de⁹ petōres ⁊ accipit hic si ,p q: vt sit sensus: q: certū est q tu occides petōres obstinatos morte gehenne: q̄ dr mors scda Apo. xx. iō supple dico: d Uiri sang. decli. a me. q: horreo etiā vos videre. cui⁹ causa subdit cum dr: e Quia di. in cogitatiōe. s. vestra. f Accipiant in vani. suas. viri eni sanguinum semp cogitant quō possint alienas ciuitates et loca capere: ppl'm occidere ⁊ bona rapere: ⁊ istud ,pcedit ex vanitate supbie existentis in eis. Et q: tales sunt deo ⁊ hoīb⁹ iustis odibiles. iō subdit dauid: g Nōne q̄ ode. te dñe oderā. q. d. sic. q: eorū vitiū ē odiēdū bonis hominib⁹. sicut est odiosum deo. h Et sup ini. tu. tabescebā. i. resoluebar interi⁹ ex zelo iusticie tue ɔ eos iratus. ideo subdit: i Perfecto odio ode. illos. ⁊ q: hō iust⁹ semp debet timere ne i tali zelo excedat modū ⁊ incurrat aliqd peccatū saltez leue. iō subdit dauid: k Proba me deus ⁊ sci. cor meū. i. fac me scire ea q̄ latent in meo corde. pbatio eni dei nō ē ad hoc q ipse noticiā accipiat s ali⁹: sicut dictū fuit in principio hui⁹ ps. l Interroga me ⁊ cognosce. i. † fac me cognoscere. m Semitas meas. i. facta ⁊ cognita mea occulta. n Et vide. i. fac me videre. o Si via ini. in me est. i. aliqua latens culpa: vt p verā penitentiā expediar ab ipsa. p Et de. me in via eterna. i. ad beatitudinē eternā ad quā null⁹ potest puenire nisi fuerit totaliter expeditus a peccato. fm q dr Apoc. xxi. Nō intrabit i eā aliqd coinquinatū. Moralitas hui⁹ ps. est q quilibet exemplo dauid diligenter cōsideret dei noticiā oīa intuentem ⁊ ⁊ attendat ipsum vbiq̄ psentem: ⁊ sic assurgat ad dei sanctorūq̄ eius reuerentiā ⁊ ad detestationē iniq̄rū.

Moraliter. Domine probasti me. CXXXVIII

Sicut dixi in expositione litterali ps. iste videtur quedam eleuatio ipsius dauid ad confessionem laudis diuine ex eminentie dei sup creaturas diligenti consideratione: nec mihi videt alia cōuenientior expositio hic ponenda nisi q quilibet fidelis exemplo dauid attendat diligenter hanc eminentiam et assurgat ad laudem diuinam.

In ps. cxxxviij. Dñe ,pbasti me. vbi dicit in postil. De materia hui⁹. ps.

Additio.

Licet multa in hoc ps. ponāt ad excellētiā diuinam ptinētia: tñ principalis intētio psalmiste in eo videt esse q̄dā cōclusio supplicatoria quā i duob⁹ vltimis xsib⁹ ponit. s. cū dic: Proba me de⁹ ⁊c. Et vide si via iniq̄tatis i me est. Ceteri aūt xsus pcedētes a principio ps. vsq̄ ad illū locū sūt quasi q̄dā notabilia pambula ad illā supplicationē seu orōnē intētā. Ad cui⁹ declarationē psupponēda sūt q̄dam. Primū ē: q lz d lege cōi nullus scit se certitudinaliter eē i grā. vñ Eccl. ix. Nemo scit vtrū sit dign⁹ odio vel amore. Dauid tñ ex reuelatiōe diuina sciebat seipm eē in grā spāliter cū hūc ps. cōposuit. q̄ q̄dē ps. ex circūstātia lre videt eē fact⁹ postq̄ de⁹ ei dimiserat petā q̄ cōmiserat. s. homicidij ⁊ adulterij ⁊ numeratiōis ppli: d q̄rū dimissiōe fuerat certificat⁹ p ,pphām nathā. ij. Reg. xij. q̄ ad prima duo petā: ⁊ de tertio p acceptationē sui sacrificij. ij. Reg. vl. Et q: remissio petoꝝ nō est nisi p grām. vñ ad Ro. iij. Iustificati p grām ip̄i⁹. ideirco dd ,p tūc credēdus ē h sciuisse. s. seipm eē in grā: lz apud plurimos credere nō fuisse dimissa illa petā ipi dd: de q̄b⁹. s. in ps. dicebat. Multi dicūt aie mee: nō ē salus ipi i deo ei⁹. Scdm psupponēdū est q dauid ex h nō sciebat certitudinaliter se eē adeptuz glām: ,put est de lege cōi: nec de h legit sibi fuisse aliq̄ reuelatio facta: ⁊ iō in prima pte hui⁹ ps. deo refert grās ,pter iustificationē suā: ⁊ i vltima pte petit certitudinē finalē sue salutis. s. i duob⁹ vltimis versib⁹ pdictis: iter q̄ ponit q̄dā notabilia tā circa ,puidētiā diuinā q̄ etiā circa ,pductionē ⁊ formationē hoīs: q̄ circa predestinationem sanctorū: similiter et malorū reprobationē. Circa q̄ oia tredecim facit. Nā primo ɔ multos philosophātes q̄ a cognitione diuina amouebāt idiuidua: seu singularia: vt Iob. xxij. Sup cardines celi perambulat

ambulat

Universidad de
Bibli

ambulat nec nostra cōsiderat. p̄s. attribuit deo pfectam ꝛ sin/
gularē cognitionē de hoīe. ꝛ de hoc dicit: Dn̄e ꝓbasti me ꝛc.
dicit aūt. Probasti. nō vt de⁹ noticiā accipiat ꝑ ꝓbationē: ſ
ad excludendū quorūdā errorē dicētiū: ꝙ diuina cognitio est
ꝑ applicationē vniuersaliū causarū ad effect⁹ ꝑticulares vel
ꝑ alios certos modos mediāte q̄bus res cognoscunt̄: qđ non
ꝑtinet ad dei cognitionē: sed designat ꝙ noticia dei ē ꝑ euidē/
tiā immediatā: q̄ quodāmodo assimilat̄ cognitioni humane q̄
ꝑ experimentalē ꝓbationē acquirit̄ sine aliquo discursu: a ta/
li em̄ noticia. s. experimentali tota cognitio humana deriuat̄:
cū nihil sit in intellectu quin prius fuerit in sensu. q. d. Cogni/
tio tua de me est ꝓbatissima absq; discursu. similiter est intelli
gendū illud qđ infra dicit̄: Inuestigasti. qđ habet referri ad
ꝑfectionē cognitionis: nō aūt ad modū inuestigationis q̄ deo
nō ꝑtinet. In hoc aūt ꝙ dicit: Cognouisti me: ostendit ip̄m fu
isse a deo approbatū ſm noticiā approbationis. de qua. ij. Ti
mo. ij. Nouit dominus qui sunt eius. ¶ Consequēter secūdo
tangit quattuor singularia circa hominē. s. sessionem ꝛ resurre
ctionē ꝛc. Pro quo sciendū ꝙ Deut. vj. circa explicationem p̄
cepti d dilectione dei dicit̄: Meditaberis scȝ in his que ad di/
uinā dilectionē ꝑtinent. Sedens in domo tua ꝛ ambulans in
itinere: ꝛ dormiens seu cubans atq; consurgens: quod exponi
tur sic. Nam homo debet meditari in his que ad dileccionem
dei ꝑtinēt: tā in tp̄e quietis q̄ȝ in tēpore laboris: similiter in in
gressu lecti ad dormiendū: ꝛ in egressu ad vigilandū: ad que
quattuor: licet nō eodē ordine referenda sunt verba p̄s. in hoc
loco: quasi diceret: Domine tu cognouisti sessionē meā. s. an in
sessione mea tēpore quietis meditor que ad dilectionē tuam ꝑ
tinent. Et resurrectionē meā scȝ cū surgo de lecto ad vigilādū.
Et semitā meā. s. cum ambulo in itinere. Et funiculum meuȝ.
quod in hebreo habet̄: Accubitum meū scȝ cū lectū intro: ad
quod trāslatio nostra posset reduci. Nam lectus est hominib⁹
quasi funiculus hereditatis. Cū em̄ homo in lecto dormiens
iacet nihil aliud videtur habere tanq̄ȝ ꝓprium sibi: ꝛ quia ista
quattuor quātū de se indifferentia sunt quo ad merituȝ vel de
meritū nisi inquātū cadūt sub cognitione hominis ea debite
ordinantis in deū vel aliter idcirco interposuit. Intellexisti co
gitationes meas de longe. i. intellexisti quas cogitatiōes ha/
beam in hmōi varietatibus meis supradictis. s. vtrum sint di
gna mercede vel nō. Dicit aūt a lōge: eo ꝙ finis cogitationis
q̄ est vltimus in executione ꝛ ꝑ cōsequēs longe est principalis
quo ad meritū ꝛ demeritū: ꝛ ideo dicit: ꝙ deus cogitationes
humanas qualiter ꝑueniant de longe. s. de fine ꝓprie intelli/
git. Et ne quis estimaret ꝙ cognitio diuina circa hominē solū
ad quattuor p̄dicta se extenderet. ideo dicit: Et omnes vias
meas p̄uidisti: vt ostendat omnes humanas actiones q̄ ꝑ vi/
as intelligunt̄ comp̄hendi in cognitione diuina q̄ eas ab eter
no p̄uidit. Et reddēs rationē quare sub clausula vniuersali
cōp̄hendit vias humanas ꝛ nō eas discurrēdo specialiter ex/
pressit: sicut inceperat subdit dicens: Quia nō est sermo in lin
gua mea. s. sufficiens ad expressionē singulorum eo modo quo
d: Eccs. j. Cūcte res difficiles non potest eas homo explicare
sermone. Et ne quis putaret ꝙ hmōi diuina cognitio se exten/
dit solū ad p̄sentia eo ꝙ sunt in actu et nō ad p̄terita ꝛ futura
que nō habent esse actuale in seipsis. ideo subdit: Ecce tu dn̄e
cognouisti oīa nouissima et antiqua. q. d. nō solū p̄sentia: sed
etiā p̄terita et futura. ¶ Cōsequenter tertio ostēdit quasdam
eminētias singulariter ad cognitionē specialiter dei ꝑtinētes:
ꝛ de hoc dicit: Tu formasti me ꝛc. Ad qđ sciēdū ꝙ ſm Aug⁹.
in libro de trinitate vniuersas creaturas spirituales ꝛ corpo/
rales nō q: sunt ideo nouit deus: sed ideo sunt q: nouit. Cui⁹
ratio est. Nam sic se habet scientia dei ad omnes res creatas
sicut scientia artificis ad artificiata ab ipso artifice producta.
Ad qđ ostendendū postq̄ȝ dixerat. Tu cognouisti omnia no/
uissima et antiqua. subdit: Tu formasti me. ac si dicat: Cogni/
tio tua est causa mee formationis modo p̄dicto: sed ne putaret̄
ꝙ cognitio seu ꝓuidētia diuina nō requirit̄ ad cōseruationeȝ
rei postq̄ȝ est creata seu formata: sicut nō requirit̄ cognitio ar/
tificis finito ope. iō subdit: Et posuisti sup me manū tuā: expo
nit̄ sicut i postilla. ¶ Cōsequenter quarto ex p̄dictis ꝯcludit
tria mirissima circa diuinā cognitionē: primo cū dicit: Mira/
bil' facta ē sciā tua ex me: valde ei mirabile ē ꝙ cognitio sit cā
rerū naturaliū cognitarū cū in creaturis ē cōiter oppositū. Se
cūdo dicit etiā. Cōfortata est: q: hmōi cognitio seu ꝓuidentia
diuina sic est cōfortata ꝙ res ꝑ eā cōseruant̄ inesse ꝛ ip̄a a re/
bus subtracta deficiunt: qđ ad maximā fortitudineȝ ꝑtinet.
Tertio dicit: Et nō potero ad eā. s. vt ab ea qualitercūq; pos/
sem me subtrahere. ¶ Cōsequēter quinto hoc vltimū qđ dixe/
rat declarat. s. Nō potero ad eam. vt ab ea qualitercunq; pos
sem me subtrahere: ꝛ hoc ex tribus: primo ex diuine p̄sentie
immensitate: quia cū sit vbiq; nullus potest a sua p̄sentia ab/
esse. ꝛ d hoc dicit: Quo ibo a spiritu tuo: exponat̄: sicut in po
stilla vsq; ibi: Si sumpsero pennas meas diluculo cuius sen/
sus est: Si haberem pennas similes diluculo: quod in instan
ti volat ab oriente in occidentem: ꝛ sic cum tanta velocitate
transirem ad extrema maris: hoc non sufficeret ad hoc vt me
subtrahere possē a tua p̄sentia: ratio quare. Quia illuc ma/
nus tua deducet me: ꝛ hic ponit scđam rationē ꝑ quā homo
nō posset se subtrahere a diuina scientia: que est eadem cū sua
potentia: ꝛ quiā deus per suam potentiam est vbiq; sicut per
suā essentiā. ideo dicit: Illuc scȝ in extremis maris: vel vbicū
q;. Deducet me manus tua. i. ero sub potestate tuā quocunq;
me deducas: nec potero declinare a deductione tua. Quia te
nebit me dextera tua. ꝛ sequit̄: Et dixi forsitan tenebre: vbi po
nit̄ tertia ratio in qua dicit ꝙ homo nō posset se subtrāhere a
cognitione diuina ꝓpter tenebrositatē seu obscuritatē loci: q:
nihil in eis latet deum: ꝛ exponat̄ littera ꝓut in postil. ¶ Cō
sequēter sexto ꝓbat ꝙ vltimo dixerat. s. ꝙ deus cognoscit et
operat̄ in locis tenebrosis sicut in luminosis. ꝛ hoc cum dicit:
Quia tu possedisti renes meos. renes em̄ sunt in corpore hu/
mano valde occulti ꝛ obtenebrati: q: cōiter sunt opti adipib⁹
ꝛ visceribus animalis: ꝛ tamē hoc nō obstante a deo possidē/
tur ꝛ sic infertur ꝓpositum: sed quia nō solum deus possidet
interiora membra humana sed etiā ea format ꝛ organiçat in
vtero m̄ris. ideo subdit: Suscepisti me de vtero matris mee.
vbi hebraica l̄ra habet: Pepigisti me in vtero m̄ris mee. idē
em̄ verbum habet̄ hic ꝛ Iob. x. vbi dicit̄: Ossibus et neruis
cōpegisti me: ꝛ sic est sensus: ꝙ deus in vtero matris formar
totam cōpaginē humani corporis ibi existentis: ad qđ neces/
sariū requirit̄ vt cognitio et potētia diuina se extēdāt etiā in
obscuris et latebris qđ erat intentū. ¶ Cōsequenter septimo
q: incōpositione organica humani corporis sunt q̄ȝplurime
maxime subtilitates de q̄bus tā philosophi q̄ȝ medici tradūt
multa: vt p̄s in libro de animalibus. ꝛ Galien⁹ in sua ana/
thomia: que tamē ipsi philosophi potētie formatiue naturali
attribuūt: ꝙ licet sit verū instrumētaliter ꝛ secūdario: princi/
paliter tamē oīa sunt attribuēda sūme cognitioni ꝛ potētie. s.
diuine instituentis naturam. idcirco dicit: Cōfitebor tibi scȝ
cōfessione laudis quia terribiliter magnificatus es scȝ in cō/
positione corporis humani organica de qua prius dixerat: q̄
tante subtilitatis est: vt in eo qui eam diligenter considerat
non solum causat admirationē sed etiam terrorem. Illa enim
que magne ꝓfunditatis sapientie sunt terrorem causant. Vn
de in p̄s. dicitur de deo. Terribilis in consilijs sup filios ho/
minum. ꝛ sequit̄: Mirabilia opera tua. s. in hoc ꝙ corporis
humani dispositio supradicta est optima ſm conuenientiam
ad animā humanā ꝛ ad eius operationes: ꝓut Thomas in
prima pte. q. xcj. arti. iij. in cor. q. ꝛ ideo subdit: Et aīa mea co
gnoscet nimis. i. cognoscere pōt ꝙ ad ip̄ius existentiā ꝛ eius
operatiōes corpus humanū est optime cōpaginatū seu orga/
niçatum: talis eniȝ cognitio exquisita ꝛ cōpleta cadit sub co
gnitione humana: vt patet ꝑ Galienū in li. de iuuamētis mē/
brorum: vbi de quolibet mēbro ꝛ iunctura humani corporis
reddit rōnē cōuenientē ad opationes aīe: vnde respectu hui⁹
bene dicit̄: Et anima mea cognoscet nimis q: pfecte talia ab
homine cognosci possunt: quod aūt superius dixerat: Mira/
bilis facta est scientia tua ex me: ꝛ nō potero ad eam: intelligi
tur de scientia dei que est sua essentia ineffabilis: hic autē lo/
quit̄ de operationibus ab ea ꝓcedentibus que sub humana
cognitione cadere possunt: p̄sertim illa que in humana natu
ra continentur. ¶ Consequenter octauo circa huiusmodi mi/
rabilia opera dei dicit: Non est occultatum os meuȝ a te. Cir
ca quod attendendum ꝙ cum anima humana sit rationabi/
lis magis cōuenit cum angelis q̄ȝ cum animalibus brutis: et
ideo sua creatio cū angelis i primordio fuisse facta videret̄ eē
conueniens: tn̄ deus aliter disposuit. s. vt in corpore humano
sibi ꝓportionato crearet̄: et hoc est quod dicit: Non est occul
tatum os meum a te. Os em̄ hic accipitur pro corpulētia hu
mana in vtero matris organiçata: quod est magnū opus dei
iuxta illud Ecclesiastes xj. Sicut ossa ꝯpaginata in vtero pre
gnantis. illa autem ossa sunt a deo facta inesse completo ꝑ in/
fusionem anime rationalis: ꝛ de hoc dicit: Quod fecisti i oc
culto ꝛ substātia mea in inferioribus terre. substātia enim ac/
cipit̄ ꝑ anima que est forma essentialis: ꝛ ꝑ cōsequēs p̄cipua
pars substātialis ips⁹ hoīs: ꝛ sic de⁹ os. s. corpulētiā i vētre
p̄gnantis fecit cū substātia sua. i. cū aīa i inferiorib⁹ terre q:
in vtero

in vtero ꝑ infusionē fuit creata: ꝛ sic excludit errorē dicentium
ꝙ anima humana fuit creata cum angelis: qđ aliqui volue/
runt ex dictis Aug⁹. in vij. super Gen. ad litteram intelligere:
qđ tn̄ ipse nō asserendo dicit: vt ibidem patet. Excludit̄ etiam
errorē dicentiū ꝙ angeli in virtute diuina causant seu ꝓducūt
animas rationales: quod tamen est falsum: cū p̄s. soli deo lo/
quens dicit: Quod fecisti in occulto ꝛc. vnde in ꝓductione
primi hominis Gen. ij. dicit̄: ꝙ spirauit deus in faciem hoīs
spiraculū vite: in alijs vero aīalibus que mediantibus cau/
sis secūdis ꝓducunt̄ dixit: Producat terra: ꝛ ꝓducant aque
ꝛ hmōi. ¶ Cōsequēter nono agit̄ de alio opere dei magno cir
ca hominē: in hoc. s. ꝙ ꝑtinet ad consecutionē vltimi finis ad
quē fuit creatus: ꝛ de hoc dicit: Impfectum meū viderūt ocu/
li tui: ꝛ in libro tuo omnes scribent̄. Pro quo sciendū ꝙ illi q̄
a deo p̄ordinant̄ ad vitā beatā cōsequendam que est vltimus
finis humane vite p̄eligunt̄ a deo non ex meritis eorum futu
ris. vnde ad Roma. ix. de electione iacob ꝛ reprobatiōe Esau
tractans dicit: Cum nōdum nati fuissent aut aliquid egissent
boni vel mali: vt ſm electionē ꝓpositū dei maneret nō ex ope/
ribus: sed ex vocante. dictum est ei ꝙ maior seruiet minori: et
hoc est quod dicit̄: Impfectū meū viderunt. ꝛ verius: Infor/
mem meū. ſm Hiero. viderūt oculi tui. q: s. anteq̄ȝ homo for/
maret̄: nec sit in rerum natura videt̄ a deo cui⁹ visio etiā se ex/
tendit ad nō entia: et sequitur: Et in libro tuo oēs scribent̄: q:
anteq̄ȝ sint et aliquid mereant̄: omnes iusti non solum p̄desti/
nati ad finalem gloriā consequendā: sed etiam electi ad gratiā
quā gloriam merent̄: licet eam finaliter nō cōsequant̄ scribun
tur in libro dei. s. vite: de quo libro ꝓut referī ad diuinam p̄/
destinationē imobilem nullus deletur. vnde Apo. iij. Non de
lebo nomen eius de libro vite: ꝓut aūt in seipsis homines mu
tabiles sunt deleri possunt de hoc libro. iuxta illud p̄s. Deleā/
tur de libro viuentium. vnde cum dicit: ꝛ in libro tuo omnes
scribent̄. de omnibus potest intelligi: nō solum de p̄destinat̄
qui gloriam finaliter cōsequunt̄: sed etiam d his qui ſm p̄sen/
tem iusticiam gloriā merent̄: licet eam postea per eorum defe/
ctus amittant. et sequit̄: Dies formabunt̄ et nemo in eis. Ad
quod sciendum ꝙ dies in scriptura ad l̄ram accipit̄ quādoq;
ꝓ statu gratie: vt ad Ro. xiij. Dies aūt appropinquabit: quā/
doq; aūt ꝓ statu glorie: vt in p̄s. Melior est dies vna i atrijs
tuis super milia. Et q: in libro dei scribunt̄: vt dictū est nō so/
lū illi qui per eternam p̄destinationem ad gloriam ordinant̄:
sed etiam illi qui per p̄sentem iusticiā gloriā merent̄: licet eam
postea vt dictum est amittāt: idcirco dicit in plurali. Dies for
mabunt̄. dies. s. vtrorūq; p̄dictorum formabunt̄ in libro dei:
quia vtrorūq; ordinatio est noticia dei immutabiliter ex par/
te sui: licet mutabiliter ex parte eorum qui scribunt̄. vnde psal
mista de noticia dei circa huiusmodi dies dicit: Nouit dn̄s di
es immaculatorū. Et quia hec noticia in qua formant̄ isti di/
es est ab eterno anteq̄ȝ ipsi cōscripti in rerum natura essent. iō
subdit: Et nemo in eis. Nemo scriptorum in eis: scȝ in diebus
formatis modo p̄dicto: quod aūt interponit hic postillator de
libro mortis non inuenit̄ in sacra scriptura aliquid dici liber
mortis: quia vt dicit sanct⁹ Tho. in prima pte. q. xxiiij. arti. ij.
in responsione ad vltimū argumētū nō est consuetū cōscribi il/
los qui repudiant̄: sed eos qui eligunt̄: vnde tales nō dicunt̄
scribi in aliquo libro dei. s. celesti: sed dicunt̄ in terra scribi: iu/
xta illud Hiere. xvij. Recedentes a te in terra scribantur.
¶ Consequenter decimo dicit: Mihi aūt nimis honorati sunt
amici tui deus: ꝛ nimis cōfortatus est principatus eoruȝ. Ad
cuius declarationē attendendū ꝙ quia cōscriptio in libro vi/
te de qua fecerit mentionē est mere gratuita. vt dictum est: id/
circo surgit quedā tacita murmuratio cōtra deum ab his qui
minus bene de diuinis sentiūt: eo ꝙ videtur deus in hoc esse
acceptor personarū: quia ex quo nulla p̄cesserunt merita i his
qui ab eterno cōscripti sunt. similiter poterant ibi cōscribi ce/
teri homines quorū nec merita nec demerita p̄cesserunt. Ad
quā tacitā murmurationē psal. respondet: Mihi auteȝ nimis
honorati sunt amici tui deus: hoc est dicere iudicio meo valde
sunt digni honore quos deus ex sua liberalitate recipit i ami/
cos: quasi diceret: quos em̄ deus summe bonus ꝛ sapiens di/
gnificat: temerariū est vt ab hominibus contemnant̄: sed po/
tius honorari debent. Et isto modo videt̄ apostolus loqui de
ista materia ad Roma. viij. cū dicit: Si deus pro nobis quis
ꝯtra nos? quis accusabit aduersus electos dei ꝛc. q. d. ip̄a ele
ctio diuina ab eterno p̄ordinata sufficit: ꝓ ratione ad hoc ꝙ
tales sint digni glorificatione. Et notandū ꝙ in hoc versu vi/
det̄ p̄s. tangere vtrūq; genus cōscriptoꝝ in libro dei de quib⁹
Aug⁹. de ciuitate dei quorum vnum est eorū qui sunt cōscripti
tn̄ ſm p̄sentem iusticiā per gratiā: ꝛ de istis dicit: Mihi aūt
nimis honorati sunt amici tui deus. Amici em̄ possunt dici q̄
cunq; sunt in gratia dum in ea sunt. vnde Ioh. xv. Vos ami
ci mei estis si feceritis ea que p̄cipio vobis. Sed cōstat ꝙ mul
ti implent p̄cepta diuina: qui tn̄ postea gloriā dei nō cōsequū
tur ꝓpter eorum defectum. Scđm genus cōscriptoꝝ in libro
vite est illorum qui ſm eternam p̄destinationē cōscribunt̄: et
de istis ꝓprie intelligit̄: Nimis confortatus est principatus
eoruȝ: cōscriptio em̄ talium est confortata quia inuariabilis.
similiter et est pricipatiua: quia omnes tales cōscripti regnāt
cum christo: ꝛ per cōsequēs. Confortatus est principat⁹ eoꝝ.
¶ Consequenter vndecimo ostēdit ꝙ cōscriptio p̄dicta com/
p̄hendens vtrunq; genus conscriptorum est valde numero/
sa: licet em̄ pauci sunt electi: multi tamen vocati sunt per gra
tiam qui nō attingunt gloriam. ideo sequitur: Dinumerabo
eos et super arenā multiplicabunt̄: qđ nō solum potest intel/
ligi de solis electis ꝑ diuinā p̄destinationem. quia vt dicitur:
Matth. vij. Arta est via que ducit ad vitam et pauci sūt qui
inueniant eam. Nec etiā de angelis ꝯuenienter intelligitur:
quia in hoc p̄s. agitur tantū de formatione hoīs: ꝛ de alijs
cōditionibus humanis: nō aūt de angelicis. sequit̄ aūt: Re/
surrexi et adhuc sum tecum. pro quo sciendum ꝙ dauid dum
ꝑ reuelationem cognouit se resurrexisse a peccatis: ꝛ per ꝯse
quens cognouit se esse in gratia: vt supra dictum est: tamen
post illā remissionem peccatorum ꝓcedente tp̄e non sciebat
certitudinaliter se esse in gratia: sed tn̄ cōiecturaliter inq̄ȝtuȝ
ꝑcipiebat se diligere amicos dei: ꝓut in p̄cedenti versu. Mi/
hi aūt nimis. similiter et odio habere inimicos dei ꝓut i ver
sibus immediate sequentibus habet̄: ꝛ ideo dicit: Resurrexi
scȝ a peccatis ꝓut mihi fuit reuelatū. Et adhuc sum tecum. s.
ꝑ gratiā: quod quidē scio per cōiecturas in hoc p̄s. conten/
tas modo predicto de quo dicit: Et adhuc sum tecū: quasi di
ceret adhuc sum: licet nō sciā certitudinaliter: si em̄ sic sciuis/
set ꝓprius dixisset: Resurrexi et tecū sum. Qđ autem postilla
tor dicit ꝙ dauid cognouit ꝑ reuelationē se esse futurū in so/
cietate angeloꝝ nullū fundamentū habet in sacra scriptura.
immo ei⁹ oppositū statim in sequentibus comprobat̄. Si em̄
reuelatum sibi fuisset diuinitus se gloriam adepturum inua/
num dixisset: Vide si viam iniquitatis in me est ꝛc. vt patet in
tuenti. ¶ Consequenter duodecimo ostendit illud ꝙ cōiectu
raliter dixerat: Adhuc sum tecum. s. per gratiam: ꝛ hoc ex ni
mio çelo quem habebat cōtra peccatores ꝛ inimicos dei. ꝛ h̄
cum dicit: Si occideris deus peccatores: si ꝓ quia: quia scio
domine ꝙ occides peccatores scȝ morte spirituali. ideo dico:
Viri sanguinum declinate a me quorum quēdaȝ errorem' ad
materiam istā ꝑtinentem exprimit. cum dicit: Quia dicitis i
cogitatione accipiant in vanitate ciuitates suas. cuius sen/
sus est: Nam heretici et alij inimici dei inuidentes p̄destina/
tis quos deus ad gloriam p̄elegit anteq̄ȝ quicq̄ȝ mererent̄:
vt dictū est: dicunt de eis detrahendo in cogitationib⁹ suis.
Accipiāt in vanitate ciuitates suas. hoc est dicere: Illi qui p̄
destinati dicunt̄ accipiant ciuitates suas. s. ecclesiam p̄sentem
ꝛ celestē: quarū vnā dicūt accipere ꝑ gratiā et aliam per glo/
riam: ꝛ hoc in vanitate: q: nullis meritis p̄cedentibus talem
p̄destinationē dicunt̄ tales ciuitates accipere. Possunt etiaȝ
ista verba intelligi dicta esse ab hereticis q̄ aliā vitā negant
sicut saducei et huiusmodi. Isti em̄ dicunt de iustis ꝙ accipi/
unt in vano ciuitates suas: quasi dicerent: ꝙ inuanum labo
rant cū non sit aliquod premiū eternum in illis ciuitatibus.
Et quia talia dicta sunt horribilia sanctis viris: ideo dicit:
Nonne qui oderunt te domine oderā ꝛc. que satis patent in
littera. ¶ Cōsequenter tertiodecimo ponit ꝯclusionē suppli/
catoriā quā principaliter in hoc p̄s. intendit. ꝛ hoc cū dicit:
Proba me deus ꝛc. Circa qđ primo aspectu ad l̄ram dubiū
occurrit. s. quō psalmista qui in principio hui⁹ p̄s. testatus ē.
Dn̄e ꝓbasti me et cognouisti me ꝛc. Modo querit. Proba
me de⁹ et tenta me. Si em̄ cū iam ꝓbauerat deus et cognoue
rat sup̄flue ꝛ inutiliter videt̄ petere vt iterū ꝓbetur. Ad qđ
sciendū correspondenter ad p̄dicta ꝙ ꝓbatio primo modo
dicta et cognitio seu probatio intelligenda est quo ad p̄sentē
iusticiam. s. vtrum dauid esset in statu gratie: ꝛ q: dauid de
hoc iam erat certificatus vt p̄dictū est. ideo dixit: Dn̄e ꝓba/
sti me et cognouisti me. i. approbasti. vt dictum est. Sed pro/
batio hic secūdo loco data intelligenda est quo ad eternam
p̄destinationem. s. vtrum dauid esset securus ad gloriam fi/
naliter cōsequendam: quod ipsi dauid nō cōstabat certitudi/
naliter ꝑ reuelationeȝ. vnde rōnabiliter timebat filiali timo/
re ne forte incurreret in aliquā dei offensam ex qua impedire
tur a cō/

tur a psecutione glie co modo quo dr: Si quis se existimet stare videat ne cadat. j. Cor. x. Et iō petit iterum a deo ,pbari. t subdit: Et vide si via iniquitatis in me est: vbi nota q nō dixit: Si iniquitas in me est: q: licet certum dinaliter sciuisset p reuelationem nō esse in ipso iniquitatē: vt dictū est. ,pter quod dixerat alibi: ,Probasti cor meū t nō est inuēta in me iniqtas nō tñ sciebat si erat in eo aliqua via iniquitatis. s. dispositio tē dendi ad iniquitatē: qō pōt esse in existētib⁹ in gratia: t sic petit vt nō pmittat a deo rendere in talē viā. vnde dicit: Deduc me in via eterna. s. ad eternā vitā cōsequēdā. Qualiter autem intelligat hec ,pbatio respectu dei ,pbantis dictū est in principio pō. Et nota q ibi dixerat: Dñe ,pbasti me t cognouisti me id est approbasti: vt dictū est. sed hic dicit: Proba me t cognosce me id est approba me: q: prima approbatio erat de preterito t psenti q erat tam immutabiliter approbata. sed scōa approbatio est de futuro qō respectu flexibilitatis hūane semp habet naturā cōtingentis: ideo nō ,prie peteret approbari sed magis ,prie petit deductio in via eterna.

Replica. In pō. Dñe ,pbasti. Burgen. introducēdo materiā pō. fm suā applicationē q nō nō est directe cōtra postil. dicit dauid se sciuisse absolutū a culpa: t esse in gratia ḡuis opinio multoū fuit ad cōtrariū: t sic bie ponit qō sepe in odiū postil. improbauit: licq sepi⁹ sibijpsi ptradicit. Circa illū passū: Et ata mea cognoscet nimis. s. oga mirabilia dñi: pur in pō. enumerant. glo. Burg. est: Cognoscet nimis. i. pfecte: vt inquit talia ab homine pfecte cognosci possunt. Allegat ad hoc ea que scripsit Halien⁹. Sed attēdat Burgē. qđ Aristoteles de hoc sentit dicēs: Ea q scim⁹ minima sunt in cōpatione eorū q ignoram⁹: t philosophus. i. phy. sicorū dicit: Tunc arbitramur vnūqdq scire. s. pfecte: cū causas cognoscimus et principia vsq ad elementa. differentie eñ ,prie rerū que sumunt a ,prijs principijs sunt nobis ignote: quātum eñ de eis dicere vel scribere poterit: solū sunt circulo curiōes fm doctrinā eiusdem Aristotelis. Omnis nra cognitio intellectualis ortū habet a sensu: oportet eñ intelligentem fantasmata specularī: pbus. iij. de aīa. Sensus aūt solum ostēdit accidentia ex. ij. de anima: que ḡuis magnā vim cōferunt ad cognoscēdū q quid est: hoc solū est argutiue. Intellectus eñ cōiunctus t si abstractiue cognoscit naturā substantie. vitā vel nullatenus intuitiue. cognitio aūt rerū ex suis opationib⁹ t aliis accidentib⁹ nō est nisi argutiua t a posteriori non igit pfecta. Psalmista igit fortasse voluit dicere q mirabilia dei cognoscret nimis. i. pfecte: nō ex scientie acquisitione sed diuina inspiratione. t hoc bene credo. Sed de libro vite q̄ hic dicunt vide supra Exo. xxxij. correcto. vlti. Jd aūt qō interponit postil. q reprobi possunt dici in libro mortis sicut electi i libro vite: hoc est Burg. valde molestuz: qz vt inquit in sacra scriptura nō dicit de tali libro: hec est Burg. cōsueta ratio seu inualida: t erronea. Uniklef t bohemorū valde ,ppinqua. Nec postil. talem librū mort' ponit scōm rem: sed scōm dici: t illud dici pōt fundari sup argumēto a cōtrario sensu: qō Burgē. sepe grandipendit: pōt etiā fundari sup regula. Sicut ,positū in ,posito: ita oppositū in opposito: si saltē alterū inesset a natura. Nec Burg. reddit rōnē cū aliqui dicant scripti quorum nec merita nec demerita ,pcesserunt: quare nō potest dici hoc de oībus q eadē ratione sint scripti: fm eñ irradicationē idealem difficile est negare oēs homines: immo oēs res fore in ,prospectu diuine cognitionis. t scōm hūc modū omnes dicuntur scripte sicut picte. Alanus eñ ō planctu nature ea rōne dixit: vestem frondis omnium rerum formas quasi depictas continere. Sed q de hominibus omnibus fm illum modū scripti aliqui sint pdestinati: aliqui pscīti: hoc ,puenit ex determinatione diuine voluntatis fm doctrinam doctoris subtilis. hec autē determinatio diuine voluntatis cum sit respectus ad extra ad diuinā voluntatem terminatus nō in ea fundatus: si ponatur nūc scriptio nūc delectio nulla sequit ex hoc in diuina voluntate mutatio: sicut nec ex aliis respectibus scz creationis incarnationis tē. Burgē. etiam illum passum. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui: exponens de hominibus non de angelis ,pur postil. facit modicam adducit rationem. s. ,pter hoc quod dicit Matth. vij. Arta est via tē. et Matth. xx. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Burgē. non audet exponere amicos dei solos electos qui pauci sunt ,pter hoc quod sequit: Dic dinumerabo eos et sup arenam multiplicabunt: ideo exponit amicos dei de omnibus ,piteris pscentibus et futuris qui sunt amici fm ,pscentem iusticiaz t si nō fm eternam pdestinationez: sed videt q hypbolicam locutionē Burgē. ad sic dicendū nō fuit compulsus: ḡuis enim electi in comparatione ad reprobos sint pauci: absolute tamē intelligendo nō sunt ita pauci quin humanā noticiā excedant sub sola numeratione diuina comp̄hensi: q: Apoc. xij. post visa multa milia sanctorū descripta dicit: ,Post hec vidi turbā magnam quā dinumerare nemo poterat tē. Non est inḡ Burgē. compulsus ad dicendum eos dei amicos: qui anteḡ nati fuerunt: fuerunt a deo oditi: quia t eterna pscientia nullū actum posterius deus habuit circa pscitos nisi preuidendo eoū esse nature fm doctrinam Scoti lib. j. di. xli. Et idem indiciū est de omnibus pscitis. de Esau autē scribit Malach. j. q fuerit oditus anteḡ natus. Et si ipse vel quiscunq; alius fuerit amicus fm ,pscītē iusticiā: hoc est solum fm dici nō fm esse. Rā dicit ,Prouer. xvij. Omni tpe diligit qui est amicus: planior igit est expositio postil. de angelis ḡuis etiam de electis hominibus sit absurda. Et cū postil. dixit hic dauid fuisse reuelatū q esset futurus in gloria in societate dei. Burgē. obijcit per argumentū suum cōsueтum apud hereticos cōmune: videlicet. nō habet in scriptura sacra: igit nō est credendum. Arguit autē ex scriptura oppositum: vt ipse putat t arguit sic. Infra scribit. Et vide si via iniquitatis in me est tē. Quasi diceret sic dauid: si fuisset sibi revelatum q esset futurus in gloria. Ad hoc dico dupliciter. Primo q dauid hoc dixit nō habendo respectum ad factam sibi reuelationē: sed ad celum quē dixit habuisse contra inquos: ne forte si esset excessiuus q distrahere posset a beatitudine sibi revelata: q tunc deus zelum suum moderando ducat in vita eterna. Secūdo respōdeo: q quia dauid sciuit deo potēriam illis reuelationibus non esse alligatam: nec viatoris liberum arbitrium huiusmodi reuelationibus limitaruz quinimmo cum eis constat contingentia ad vtrūlibet quare ,pbabiliter babuit dubitare an reuelatio ,pcessisset ex diuina diffinitione: sicut distingui solent prophetie cōminationis t diffinitionis: ideo dauid nō frustra dixit: Et vide si via iniquitatis in me est: t deduc me in via eterna tē. Sicut eñ contingit pscitum esse in via fm ,pscntem iusticiam: sic cōtingit pdestinatum non obstantibus reuelationibus esse extra viā fm ,pscntem iusticiam: quia alias sequeret error: q gratia semel habita amitti nō possit si vera fuit: qui reprobat: de pe. di. ij. §. charitas. Et potest etiā hic dici breuiter q dauid frustra non dixit: quia bonarum mentium est ibi culpam agnoscere vbi culpa non est. inquit beatus Grego. et habetur. v. distinctione ad eius,

a A viro iniquo. Aug⁹. Iniquus est qui nocet. vnde cū dixisset ab homīe malo: quasi exponēs subiū rit: a viro iniquo. significat ab homīe malo i. qui aliquē nocet. Et alij ficare volēs q oīs mal' iniqu⁹: q: vel sibi vel alij nocet. Et alij quidē nocet: vel mox vt malus est. vel postea. Sunt enī quidam mali qui nō videntur iniqui: q: nō sūt sicut: nō asperi: nō psequētes t pōturas hominibus facientes. sed tñ luxuriosi: ebriosi: voluptatibus dediti: qui et si alijs nocere nō videnť sibi tamen nocēt: t ita nō sūt innocētes. Innocēs enī est: qui nec sibi nec alij nocet. Si quis tñ alte cōsideret: etiam alijs nocet: saltē exēplo. q: viuit recte: t ad id quod agit suitat: postea vero nocebit etiā opere. cū enī q habet voluptuose viuēdo cō sūpserit: postea rapit alijs quod effūdere possit. Ex voluptate ergo t luxuria q̄dam alijs nocere nō videbať: pcedit q te pungat. Sicut spine in radice lenes: sed inde ,pcedit quod pungit. Incendatur ergo radix: t nō est vñ ,pcedat spia. Ita dū q̄s voluptuose viuit: nulli nocere videt: sed post rapit qō effūdat. Corrigat ergo voluptas tanḡ radix: t rapina nō nascetur. b Qui cogitauerūt. Qualiter mali psequunť exequit. ipugnant enī bonos trib⁹ modis. s. lingua manu t corde. Et ō corde premittit dicēs: Qui cogi. quasi di. eripe me a populo maloz. Aug⁹. Qui et si in labijs plerūq bona ,ptendāt: tñ cogitauerūt iniquitatem in corde. c Acuerūt. Qualiť in lingua psequantur ostendit: d Sicut serpētes. Aug⁹. In serpente ē astutia: t dolus nocēdi. ideo t serpit nō habēt pedes vt nō audiat cū venit. lenis ē ei⁹ tractⁿ q nō reet⁹. sic mali serpūt ad nocēdū sub leni tractu habētes occlūs venenū. vñ subdit: venenū aspidū sub la. coz. e Custodi me. de psecutiōe q̄ fit manu. i. ope. ibidit: f Cal. Custodi me. qz p multa falsa q nequit pcauere. g Supbi. Aug⁹. Hoc notē breuit totū corp⁹ diaboli explicauit: inde ē q t iustos se dicunt t nolūt confiteri. Dūs supbus t inuid⁹ ē sic diabolus q̄ inuidit homini qō gdidit.

Eccl. 5.c g Et funes. Aug. vñ Elaias. Ut his q trabūt peccata sic restē longā: qz addūt petā petīs: vt q defendit qō male agit: et cū adulterio addit homicidiū: t ,p illo veneficiū ,pducitur rectis nō de rect⁹ si rontis filis: vt sit ei vnde ligenť pedes et manus: t mittat in tenebras exteriores. h Dixi dño. Aug⁹. Diapsalma. Secūda ps qō auxiliū ptra mala. q. d. tot modis mali impugnāt: t qō est remedium iter tot t tanta mala. dixit dño deus. m. magna fiducia t si omnium de⁹. ,prie tamen eorum qui eo fruunť. i Exaudi vocē. Aug⁹. Cor boim t animatoz solus est ceteroz: qui ergo pcanť deum et nō de eo bene sentūt. sonū habēt q bene vocē que est vita t aīa depcatiōis. talis dicit: Domine deus. i. verissime dñe. nō vt homines domini: qui emunt saccellos: tu sanguine. k Virt⁹ salut'. Aug. Mul das vires saluti mee. videbat pericula mala abūdantia ,p quib⁹ refrigescit charitas. sed vt vidit solatiū. s. q̄ pseuerauerit vsq; in finē hic salu⁹ erit. ,p seuerātia igit ad virtutē ptinet. qz ergo difficile est in lōga via ,p seuerare: tu es virt⁹ vt pseuerā do sim salu⁹. Et vnde spero q̄ es virtus: qz obumbrasti. ad hoc valebit mihi obumbraculū vt estū nō patiar a meipso. a meo desiderio: quo locus sit diabolo: sine quo nihil facit: quātūcūq; seniat hostis.

l Nō tradas me. Aug. Diabol⁹ ,pōit lucz vt trahat te ad fraudēm. nō habebis lucz nisi fraudes. lucz esca est: fraus laque⁹. quē ergo vincit desiderijs esce: cadit in laqueū. sed estū desiderij temperat vmbraculū dei. t nusq̄ est locus diabolo: nisi ex tuo desiderio. m Caput circūi. Diapsalma. Tertia ps vbi dic̄ q̄ sint mala ,inimicoz. Aug. Q. d. me tegit vmbra tua: s illos capit circūi

a viro iniquo eripe me. Qui co- a
gitauerūt iniquitates in cōrde: b
tota die ,statuebāt ,pelia. Acue- c
runt linguas suas sicut serpētes: d
venenū aspiduz sub labijs eoz. f
Custodi me dñe de manu pec- e
catoris: et ab hominibus iniquis f
plantare gressus meos: absconderūt g
supbi laqueū mihi. Et funes i
extenderunt in laqueum: iuxta k
iter scandalū posuerūt mihi. Di- j
xi dominō deus meus es tu: ex- m
audi dñe vocē depcatiōis mee. n
Dñe dñe virtus salutis mee: ob- o
umbrasti sup caput meuz in die p
belli. Nō trādas me dñe a desi- q
derio meo peccatori: cogitaue- r
rūt ,ptra me: ne derelinquas me s
ne forte exaltētur. Caput circūi- t

a ſ quia nocet. Aug⁹. Omnis malus nocet.
b ſ eripe a pplo malo: t maxime ab his. ſ facile vitaret apta inimicitia q̄ occulta: qz nulla pestis efficatior q̄ familiaritas inimicus.
a ſ er si non in labijs bona.
b ſ bella semp de cordib⁹: t si verba pacata. c ſ verba nequicie sue poliernnt.
c ſ impugnāt corde lingua et manu.
d ſ insanabile. b ſ Aug⁹. in labijs aliud habēt venenū aspiduz sub labijs eoz.
a ſ Cal. qz valid⁹ est ad nocēdum. vñ principes mundi dicunť. b ſ diaboli.
e ſ membris eius per quos conat quod per se nequit.
a ſ cōtinua letitia nō lassara p morā. b ſ bella semp de cordib⁹: t si verba pacata. c ſ verba nequicie sue poliernnt.
c ſ impugnāt corde lingua et manu.
d ſ insanabile. b ſ Aug⁹. in labijs aliud habēt venenū aspiduz sub labijs eoz.
a ſ Cal. qz valid⁹ est ad nocēdum. vñ principes mundi dicunť. b ſ diaboli.
e ſ membris eius per quos conat quod per se nequit.
f ſ vt nō noceat. b ſ Aug⁹. ſ nō dico vt nō noceant in cautis sed ſ vt nō in via dei. c ſ vitinas vie dei foueas parat. ſ decipe a via dei retrahere.
g ſ pcā sua que mihi suadent facere
h ſ illi homines ex nō mei. b ſ nō aliud quero.
i ſ depcationes malox sine voce: q: sine vita. i. affectu charitatis.
k ſ id ē in pugna forte cōtra victos. me⁹ cōtra le gē mēbroū grauia refrigerat. b ſ tradidit illos deus in desiderium carnis coz.
l ſ inimici. ſ Cal. Noc ne fiat ,pbabil res sequit vt sicut illi facūt cōsiliū in malū: ita virtus dei auxilium.
m ſ caput coz est circūit id ē diabol⁹: q nūq; recte sentit: t error: t egalia

a In finem psal. da. Aug. Conquestio, gemitus: oratio corporis christi: inter malos cōstituti nondū habētis in re: sed in spe bonū vbi est plena exultatio. Monet vt contra mala seculi deum oremus. CXXXIX

b Ripe me domine. Cassio. ,Primo ,ponit qui hostes que mala moneat: oppo- nens eis preces. Secundo dicit q auxilium habeat contra malā ibi: dixi domino. Tertio que sint. mala inimicorum aperiti. ibi: Caput. Ecclesia ergo inter malos laborans clamat.

a ſ xpm. ſ dirigēs ſ est. ſ ecclesie q̄ hic loquit.

a In finem psalmus dauid.

b Ripe CXXXIX a

a ſ Aug⁹. nō ab vno: sed a toto ge- nere cū principe diabolo: qui hō dicit in figura. vnde inimicus homo hoc fecit. qui sup seminauit zizania et vir quia fortis ad nocēdū.

me domine ab homine ma- lo:

Ripe me. Huic ps. CXXXIX ,premittit talis titulus in hebreo t in trālā. Hiero. Ad victoriā ps. dauid. Et ptz ista ex dictis in titulo ps. ,precedentis. De materia vero hui⁹ ps. vidēť ex circūstantia lre q fuerit ab eo factus cum esset in psecutione saulis petēs ab eo diuinitus liberari: ,p quo fecit multos alios ps. vt ptz ex supradictis: qz ista psecutio fuit longa: t dauid fuit i maximis periculis: vt ptz ex decursu. j. Begit fm hoc ps. iste diuidit in duas ptes. In prima dauid petit suā liberationē. In scōa, pbetice ,predicit psecutorum punitionem. ibi: Caput circūitus. ,Prima in duas quia primo dauid ,pm

tus cor: mali eunt in gyrū erroris: vbi iter sine fine: hui⁹
Eccl.10.b circuit⁹ supbia ē caput: q: initiū oīs peccati supbia ē. Et
q: oīs supb⁹ fict⁹: ⁊ fict⁹ mēdax. iō subdit: labor labior:
id ē mēdaciū. Laborat enī q̄ fingit q̄d dicat, veritas autē
facile dicit: Operiet: ptegēt: defēdet: vl' de assertiōe supāt.

a Ut labor. Cas. i. falsa ⁊ mēdax assertio cor. Operiet eos. q: d̄ sua falsa assertiōe superant. b Cadent sup eos. Aug. Ut carbones ignis in terra: et deijcies eos in hac mortali vita anteq̄ veniet ignis etern⁹: Cadent super eos carbones ignis, scz scti q̄ ex mortuis resurgūt: q̄ cū essent tenebre aliquādo: nūc autē lux in dño. q̄ cū alios accēdūt alios deijciūt. cū enī mali vident eos lucere inuident eis. sic ⁊ sup eos ca-
2.Cor.2.d dunt. vn̄ Apls: Alijs sum⁹ odor vite i vitā. alijs odor mort' i mortē.
c Uir linguosus nō di. Augusti. Quisq̄s vult dirigi mag⁹ opter au-
Jaco.1.c dire q̄ loq̄. Sicut Jacob⁹ ait: Sit oīs hō velox ad audiēdū: tard⁹ ad loquēdū. Perfecti⁹ esset oēs audi-
Job.3.d re sponsū. Un̄ Johes: Amic⁹ sponsi stat ⁊ audit: ⁊ gaudio gaudet ppter vocē sposi. Sed ppter impitos loqui aliqn̄ est necesse vt doceant. Qui semp docere desiderat: semp vult imperitos habere q̄s doceat: gaudiū ergo sit taciturnitatis ⁊ spōsum audiendi in volūtate. Uox doctrine sit in necessitate: ⁊ ita nō erit vir linguosus q̄ nunq̄ dirigit. Injustus a veritate audiendū est: vt intremus in gaudiū dñi. Quē enī delectat loq̄ndo foras exire tumidus est. ⁊ q: foris ē qd̄ amat mittet in tenebras exteriores. d̄ interiorib⁹ g̃ sit gaudiū: de exteriorib⁹ necessitas n̄ volūtas. d Jniustū i ite. Au. Qd̄ nō fit inopi q̄ si capit mal: nō tn̄ in interitū. flagellat de⁹ oēm filiū quē recipit. Et licet boni modo sint afflicti. tamen confitebuntur int gratia quod laudabilius. Et habitabunt. ideo nil timebunt in mundo.

a tus cor: labor labiorū ipsorum a
a ∫ hic in terra anteq̄ veniat ignis eternus.
b ∫ id est ardor: eo cōcupiscētiar cadet sup eos: id est cōterēt eos in hac vita: ⁊ post scilꝫ deijcies eos in ignē eternū. ⁊ sic illo inuoluti nō subsistet
b operiet eos. Cadēt sup eos car- b
a ∫ in istos carbones. b ∫ pmittes deijci.
bones in ignē deijcies eos: i mi- c
a ∫ huius seli ipatiēter cadūt. i. deficiūt. q̄s boni patiēter trāseūt. b ∫ cui voluptas est loq̄ nec attēdit quid dicat.
c serijs nō subsistet. Uir liguosos d
a ∫ in hac vita.
d nō diriget in terrā: virū iniustū e
a ∫ Aug⁹. Q. d. oēs volūt se abscōdere a malo qd̄ ⁊ boni fugiunt: sed malū capit hoies bonos nō ad iteritū: et si panātur: q: modo et aīa corona: et in posterū caro reparabit. Malos vero capit ad interitū: q: in miserijs nō subsistent.
b ∫ q̄ illi nō preuident. ∫ hec mala modo sed et de futuro.
mala capiēt in iteritu. Cognoui f g
a ∫ tandē et si nō mō. b ∫ q̄ esurit: q̄rit: pulsat.
q: faciēt dñs iudiciū inopis: et h
a ∫ vel causas. b ∫ Aug⁹. dū et cām cor ages et iudiciū facies cōfitebunt nomini tuo: q: nihil suis meritis tribuēt: sed tue misericordie: et ita sūt recti: q̄ enī ad se flectit cor torquet: q̄ vero vero in deū rēdit. dirigit: ⁊ ideo ibi ei requies vbi cor habet.
e vindictā pauperū. Uerūtn̄ iu- i k
f sti cōfitebunt nomini tuo: ⁊ ha- l
∫ quib⁹ male erat in vultu suo: i cui⁹ sudore panē ederūt.
bitabunt recti cū vultu tuo.
a ∫ attribuit. b ∫ xp̄o in psona hois petis circūueti clamantis.
g Psalmus dauid. CXL

viros eius in modū corone ne posset euadere: vt habet. j. Reg. xxiij. Ad hoc aūt incitabat a doech ⁊ alijs detractorib⁹ falso diffamantibus dauid apud eū. ⁊ ista iniq̄tas saul ⁊ detractorū ɔtra dauid fuit occasio q̄ deus pmisit eos occidi in mōte gelboe: vt puniretur ista malicia cor. ⁊ hoc est qd̄ d̄: Caput circuit⁹ cor. i. saul q̄ erat caput exercitus circūdantis dd̄ modo dicto. a Labor labior ipsor. i. frequēs detractio doech ⁊ alior similiū. b Operiet eos. i. erit occasio q̄ opiant morte in monte gelboe. sicut aūt captam operit rete. Et quia nō solū fuerūt puniti tpali morte: sed etiā igne gehenne fm cōmunē opinionē. ideo subdit: Cadēt super eos carbones ⁊c. c In mise. nō subsistent. q: pena infernalis est importabilis. Et quia doech detractor pessim⁹ nō soluꝫ fuit punit⁹ in se: sed etiā in ple: q: dd̄ filium ei⁹ fecit occidi eo q̄ dixit se saulē interfecisse querēs p hoc ipsi dauid placere vt dictū fuit. ij. Reg. j. ideo subdit: d Uir linguosus nō diri. in terra. q: doech nō reliquit filiū supstitē. iō adhuc subdit: e Uirū iniustū. s. doech idumeum. f Mala ca. in interitu. s. suo ⁊ filij sui. ⁊ ideo subdit h mala in plurali. Et q: sicut dictū est ista punitio fuit facta ad vindicandū mala que facta fuerāt dauid ⁊ viris eius. ideo subdit: g Cognoui scz p pphetie spūm. h Quia fa. dominus iudi. inopis. i. ipsi⁹ dauid q̄ fuit inops in fuga saulis intātū q̄ a nabal petijt cibum. j. Reg. xxv. i Et vindi. pauperū. i. viror dauid q̄ erāt paupes: fꝫ q̄ d̄. j. Reg. xxij. Et ɔuenerūt ad eū oēs q̄ erāt in angustia cōstituti et oppressi ere alieno ⁊ amaro animo ⁊ fact⁹ est eor pnceps. Et q: dauid ⁊ viri ei⁹ in illa psecutiōe nō declinauerūt a fide vnius dei ⁊ ipsi⁹ cultu. iō subdit: k Uerūtamē iusti cōfi. ⁊c. et in tribulationib⁹ positi. l Et habitauerūt recti cū vultu tuo. i. placētes in cōspectu tuo. CXXXIX

Moraliter. [Eripe me.] Sicut dixi in expositione litterali psal. istū videt fecisse dauid cū saul eū psequeret petēs vt ab eo liberaret. Moraliter p saulē q̄ abutens interptat. diabolus q̄ bonis naturalib⁹ a deo sibi datis abutit significat. ppter qd̄ iste ps̄. esse pōt orō cuiuslibet fidelis vexati tentationib⁹ demonis diuinit⁹ liberari deuote petētis. Et sic dicit: Eripe me dñe ab homie malo. id est a diabolo. de quo dicitur Mat. xiij. Jnimic⁹ hō supseminauit zizaniā. Qui cogitauerūt iniq̄. i cor. demones ei semp querūt ad iniq̄tatē hoies ipellere. iō subdit: Tota die cō. p. tētationū. Acuerūt liguas su. sicut serpē. ⁊c. sub specie boni suggerendo pessima. Custodi me domine de ma. pec. id est diaboli in petis obstinati. Et ab hominib⁹ ini. q̄ sūt demonū ministri. Qui cogitauerūt supplātare gres. meos ⁊c. id est in petis inuoluere me multis ⁊ varijs modis. Juxta iter scādalū posuerūt mi. Grego. Homel. xxxvij. Maligni spūs iter nr̄m q̄si q̄dā latrūculi obsidēt. ppter qd̄ necesse ē nob ad diuinū auxiliū recurrere. ideo subdit: Dixi dño ⁊c. cui ppriū ē succurrere seruo suo. iō subdit: Dñe dñe virt⁹ salut' mee ⁊c. Non tradas me dñe. id ē nō pmittas me tradi. A desiderio meo. id est a fomite ad petm̄ inclinante. Peccatori. id est demoni: vt dictū est. Ne derelinquas me ne for. exal. si traditus fuero in manib⁹ demonū p mortale petm̄. Caput. Hic ponit pena demonū malor. cū d̄: Caput circuit⁹ cor. id est princeps exercit⁹ malor supple puniat cū exercitu suo modo q̄ sequit: Labor labior ipsor. quo inducūt hoies ad petm̄. Operiet eos. in inferno sicut opit rete captas aues. Cadēt sup eos carbones. scz gehenne. In miserijs nō sub. dicit enī iportabilis illa pena: eo q̄ est grauissima. et subdit de malis homib⁹. Uir lingosus. relator detractor ⁊ seditiosus. Nō diriget in ter. scz ad faciēdū bona. Uirū iniustū mala ca. in inte. q: mala gehēne eū capiēt in morte. Cognoui q: fa. do. iu. inopū. dītando diuitijs spūalib⁹ ⁊ eternis. Et vindictā pau. puniēs oppssores cor. Uerūtamē iusti cōfite. no. t. ɔfessiōe laudis. Et habitabūt recti cū vultu tuo. clare vidētes faciē tuā in celis.

e Uerūtamen. Conclusio psalmi vbi dicit q̄ si boni liberati sint ⁊ de inimicis vindicati: nō tamē sibi dant s̄ deo. vnde et habitabunt cū eo. f Habitabunt cū vul. tuo. Quia dū sicut est videbunt. g Psalmus dauid. Augus. Psalmus iste subobscur⁹ est. Sunt enī in scripturis sanctis pfunda mysteria que ad hoc abscōdunt: ne vilescant: ad hoc querunt vt exerceant: ad hoc aperiūt vt pascant. Scriptura si nusq̄ apta esset: nō te pasceret: si nusq̄ occulta: nō te exerceret. Hic tamē nō alia dicunt q̄ in alijs psal. dicta sunt: sed eadem licet diuerso modo. Jdeo eadem: quia oportet sepius cōmemorari: qd̄ cogit mund⁹ obliuisci. Omnia ideo mltiplicitur dicta sūt. vt varietas locutionis fastidium tolleret veritatis. Amāt enim se inuicem mali: sed amor iste tartareus est. Alia est charitas christianorum quā Paulus diffinit, dicens: Finis precepti est charitas de corde puro et cōsciencia bona ⁊ fide nō ficta. alibi vero quasi scientibus finis legis est charitas. ⁊ non dicit que charitas: quia alibi dixit: Non enim omnia vbiq̄ dici aut possunt aut debent. ideoq̄ ibi nō dixit qualis charitas. sed ibi determinauit. vbi addidit: de corde puro: qñ fm deū diligis hominē: que nō inter malos ⁊ conscientia bona et fide non ficta. Jllud autem de quo hic et in alijs psalmis tractatur est charitas. Charitas vero est amor: sed non quilibet. Est enim amor ethereus: ⁊ est amor tartareus. Aug⁹. Unus homo caput ⁊ corpus: proprium capitis est loqui pro mēbris. vt lingua nostra personam omnium membrorum suscipit: ipsa pro omnibus verbo fungitur. Charitas enim vnū facit nos cuꝫ christo. siue ergo caput loquatur siue mēbra christus loquitur: sed in voce eius quisq̄ agnoscit suam: aliquando dicit qd̄ sibi soli competit: non tamē seperat se a nostris ver-

bis sed a suis pprijs ad nostra redit: ⁊ a nostris interdū ad sua ppria trāsit. Ps. CXL

Domine clamaui. Sciens ppheta hominē peccatio implicari rogat vt audiat. subdēs a q̄bus maxime velit liberari. scd̄o dicit q̄ a iusto correct⁹ spernat falsos auditores. ibi: Corripiet: b Intēde. Aug⁹. Modū enī finit⁹ ē clamor: q: nondū finita est tribulatio. Si finita ē tribulatio: finit⁹ sit ⁊ clamor. Si vero manet vsq̄ in finē: nūq̄ cesset clamor. c Dirigat. Cas. Orō sit incensū. opatio vesptinū sacrificiū qd̄ acceptabili⁹ erat in lege: q: figura erat illi⁹ veri sacrificij qd̄ in fine mūdi in cruce oblatū est. Uespa nr̄a finis vite: pōt ptera sacrificiū vesptinū dici penitētia: qua in fine mūdamur. Et ē. Eleuatio manuū mea. sit tibi sacrificiū vesptinū. i. opa mea bōa sic tibi sint accepta vt pēitentia q̄ agit in vespera. i. in fine vite. in q̄ si pfecte offerimus purgamur: hoc dicit vt nemo desperet: q̄ i fine penitet. d Eleuatio manuū. Aug⁹. Hoc de capite oēs intel-
†Ps.q.1.c pdicatores de consue. c.quanto. De viu.c. cu. De eccl. pla. c.inter. ligāt q̄ ad vesperā aīam posuit iter receptur⁹ nō amisit inuit⁹ s̄ tn̄ nos ibi figurati sum⁹. qd̄ enī illi⁹ pepēdit in ligno de nobis accepit. Uesptinū sacrificium passio dñi. oblatio victime salutaris: qd̄ fecit in resurrectione mun⁹ matutinū. orō ergo pure directa de corde fideli tāq̄ de ara sancta in incensū surgit. Subdit ex voce corpis: e Pone dñe custo. Cas. Nota q̄ ⁊ cordi ⁊ ori petit apponi cus. Duplici munimine opus ē vt nec cogitatio iniqua sapiat: nec praua volūtas in fatua verba erūpat. f Ostiū. Aug. A silitudine illi⁹ qui circūstat ostiū: ne intret vl' exeat cui nō
Hie.9.f licet. Hiero. dic enī Hieremias: Mors intrauit p fenestras
1.Pet.5.b nostras. Et petrus ait: Aduersarius noster diabolus tanq̄ leo rugiēs circūit querēs quē deuoret. Aug⁹. Ostiū circūstātie vel cōtinētie claudit et aperit. aperiat ad cōfessionē peccati: claudat ad excusationē: ⁊ ita erit ostiū cōtinētie nō ruine. g Nō declines. Cas. Quasi ad hoc pone ostiū vt nō excuset qd̄ summū vitiū dñatur hominib⁹. vnde tardi⁹
1.Reg.15.e penitēt. vnde in libro Regū quasi peccatū ariolandi est repugnare. ⁊ quasi scelus idolatrie est nolle acquiescere. h Ad excusandas. Cas. Cōsuetudo impudentiū vt dephensi. primū per aliqua falsa excusent: ⁊ inde conuicti alia querūt tēpori vel necessitati vitia iputātes neq̄nādo veritati cedāt. i Communicabo. Cas. Uel cōbinabor. cōbinati dicunt q̄ duo simul ligant: vt alter alterū ipediat: ne sit fuga libera. Non cōbinabor ad similitudinem canis. k Cum electis. Aug⁹. Electi sūt qui se iustificāt: ceteros despiciūt: vt phariseus. ⁊ peccata defēdūt quibusq̄ modis. cū talib⁹ nō vult iste cōbinari. i. sociari ne ipediat ab eis. l Corripiet me. Cas. Secunda pars vbi fidelis iste iā econtra a iusto correct⁹: spernit falsos laudatores malis verbo ⁊ moribus profuturus. in quo et petit custodiri. m Justus in misericordia et increpabit me. Aug. Christus vel quilibet frater: vel ipse idem fm interiorem. Cor. se carnem quasi vxorem. n Oleum autem peccatoris. Cas. Dilectio simulata que mētes a rigore veritatis emollit ad noxia.

∫ iam diu.
a Domine clamaui ad te a
a ∫ quid. b ∫ et itē adhuc clamo.
b exaudi me: intende vo- b
a ∫ quando. b ∫ intētione cordis.
c ci mee cū clamauero ad tē. Diri- c
a ∫ igne charitatis incensa. b ∫ id est sit tibi in censum. i. bonus odor.
gat orō mea sicut icēnsū i ɔspe-
a ∫ operatio mea bona: q̄ sit p eternis.
d ctu tuo: eleuatio manuū mearū d
a ∫ placeat tibi vt sacrificiū vesptinū. b ∫ et
e sacrificium vesptinū. Pone do- e
a ∫ ne iniqua cogitet. b ∫ vel cordi
f mine custodiam ori meo: ⁊ ostiū f
a ∫ vel continentie. b ∫ ne stulta promant.
c ∫ christus hoc dicit ex persona ecclesie: cū vn⁹ hoc orat ipse orat: sicut alibi ex psona membror dicit: quid me psequeris. et esuriui et nō dedisti mihi manducare ∫ ad hoc vt non.
g circūstantie labijs meis† Non de- g
h clines cor meū i v̄ba malicie† ad h i
∫ quasi omnia casu agantur.
excusādas excusatiōes in petis.
∫ id ē sicut excusāt hoies q̄ opant iniq̄tatem.
Cū hoib⁹ opātib⁹ iniq̄tatē: ⁊ nō k l
a ∫ vl' nō cōbinabor. i. nō ero soci⁹. ∫ et si s̄ fuerit nō cōicabo. b ∫ non dei. c ∫ Q. nō cōmunicabo cū istis vt defēdā petā sed poti⁹.
i k l cōmunicabo cū electis cor. Cor- m
m ripiet me iustus in misericordia
a ∫ Aug⁹. Non odit qui arguit: et eo magis arguit: quia non odit.
b ∫ Aug⁹. Falsa laus adulatoris.
n et increpabit me: oleum autem n
a ∫ Aug⁹. Non crescit caput meū de adulatione: nemo me delectat oleū peccātis.
b ∫ mentē. b ∫ nō ipinguet q̄m a. ∫ vl' quabis
petōr: nōn ipinguet caput meū. o

Domine clamaui. Huic psal. pmittit talis titul⁹ in hebreo. Ps. dd̄. Ex quo apparet auctor ps̄. De materia vero ei⁹ videt ex circūstantia lr̄e q̄ dd̄ expt⁹ se peccasse petō lingue: vt apparebit in psequēdo fecit hūc ps̄. petēs a dño vt nō pateret ampli⁹ recidiuū. Et diuidit in duas ptes: q: pmo dauid exaudiri postulat. scundo petitionē suā explicat. ibi: Pone dñe. Circa primum dicit: Dñe cla. ad te. corde ⁊ ore depcādo. a Exaudi me. petitionē meam adimplēdo. b Intēde voci mee ⁊c. repetitio est eiusdē sententie ad maiorē affect⁹ expressionē. c Dirigatur orō ⁊c. oblatis enī sacrificijs i altari holocaustor: qd̄ erat sub diuo: sacerdotes q̄ obtulerūt sacrificia lauabāt man⁹ ⁊ pedes: ⁊ sic itrabāt primā portā tēpli: vbi erat altare incēsi ibi cremātes thymiama: qd̄ h̄ d̄ incensū: et tūc dicebat sacrificiū cōsūmatum Heb. ix. Jn priori quidē tabernaculo itroibāt sp sacerdotes oblationē sacrificior cōsūmātes. illa eniꝫ sacrificia nō erāt deo grata ex se: sed ex deuotione offerētiū. q̄ q̄dē deuotio significabat per cremationē incēsi: ideo tūc dicebant sacrificia cōsūmari. p hoc g̃ qd̄ dicit dauid: Dirigatur orō mea ⁊c. petit q̄ sua orō sit cōsūmate exaudita. ⁊ idē petit p hoc qd̄ subdit: d Eleuatio manuū mear sa. vel. q: post oblationeꝫ iugis sacrificij in vespe nō offerebat aliud vsq̄ in mane diei sequētis. e Pone dñe. Hic ɔñr dauid explicat suā petitionē. Et diuidit in duas. quia pmo petit pseruari a lingue culpa. scd̄o a culpe pēa. ibi: Qm̄ adhuc. Per liguā enī homo multipliciter peccat. ⁊ ɔtra hoc petit dicēs: Pone dñe cus. ori meo. vt nō peccem p precipitationē loquēdi. sicut alias feci dicēdo sibe: tua sint oīa q̄ fuerunt miphiboseth. in quo peccauit dauid. sicut dictū fuit. ij. Reg. xvj. ⁊. s̄. ps̄. cxv. f Et ostiū circūstā. la. meis. dicit aūt ostiū circūstātie: qd̄ retractat verbū male platū: cui⁹ cōtrariū fecerat dauid qñ numeratione ppl'i male pcepit: nec ad verbū Joab retractare voluit fm q̄ hr̄. ij. Reg. vl. ⁊ iō petit dauid vt hoc vlteri⁹ sibi nō cōtingat. di. Et ostiū circūstā. ⁊c. g Nō declines. i. declinare pmittas. h Cor meū in ver. malicie. i. ad pferēdū verba maliciose cōposita. sicut feci quādo dixi Urie vt descēderet in domū suā ⁊ lauaret pedes vt sic cū vxore sua dormiret: vt puer de me cōceptus sibi attribueret: ⁊ adulteriū meū celaret: vt hr̄. ij. Reg. xj. i Ad excusandas ⁊c. resumatur li Non declines cor meū. i. declinare pmittas. Ad excusandas excusatiōes i peccatis. i. vt ptinaciter defendam petm̄ meū excusationibus falsis. k Cū hoi. opanti. iniq̄. i. cū Saule ⁊ sibi similib⁹ q̄ peccatū suū de reseruatiōe Agag regis Amalech ⁊ pinguiū aīaliū ɔtra dei pceptū ptinacit defendit ɔtra Samuelē eū arguentē. j. Reg. xv. l Et nō cōmunicabo cū ele. cor. Jn hebreo ⁊ in trāslatiōe Hiero. habet: Jn delitijs cor. est igit sensus q̄ dauid nolebat cōmunicare cū talibus etiam in mensa vbi habent cibaria delicata siue electa. Et quia humiliter recipiebat correctionē iustor: vt patet. ij. Reg. xij. vbi correctionē Nathan pphete de adulterio cū bethsabee ⁊ homicidio Urie hūiliter recepit. ⁊ similit correctionē Gad pphete de ppl'i numeratiōe: vt hr̄. ij. Reg. xxiiij. ideo subdit m Corripiet me ius. ⁊c. q: vterq̄ ppheta post eius penitentiā denūciauit sibi veniā: vt ptꝫ ibidē. n Oleū aūt petōris nō ipinguet ca. meū. Jn hebreo habet: Oleū aūt capitis nō phibebit caput meū. qd̄ exponit Ra. Sa. de vnctiōe regia. Et sic dauid dicit: Oleum capitis. i. vnctio regalis in capite meo recepta. Nō phibebit caput meū. i. ab humilitate debita ipm̄ p supbiā eleuādo. vt nō acq̄escā correctioni iustorū sicut eleuauit Saulē vt pdictū est. Ad hunc autē sensum potest reduci translatio cōmunis. Oleum autē peccatoris. i. vnctio regia hominis inde superbientis qui dicitur peccator: eo q̄ in omni peccato includitur superbia. o Non impinguet caput meum. cōtra deum ⁊ eius nuncios superbiendo. ⁊ hoc modo dicitur de superbo Job xv. Cucurrit aduersus deū ⁊ erecto collo ⁊ pingui ceruice armatus est. Trāslatio Hiero. habet: Oleū amaritudinis nō ipinguet caput meuꝫ. Ratio huius diuersitatis est. quia dictio hebraica hic posita scꝫ ros est equiuoca ad significandū caput: quā significationē sequunt hic hebrei ⁊ ad significandū fel. loco cuius trāstulit Hiero. amaritudinis: q: frequenter in scriptura amaritudo significat nomine fellis: ⁊ ecōuerso: pt tū trahi ad sēsū pcedētē vt p amaritudinē itelligat supbia pcedēs ali-

a ¶ Ñ adhuc Aug⁹. Nō cōbinabor cū mal: cor/ripiet me iustus qñ adhuc expectatio. primis tēpo/ribus vituperabant xpianos: ꝛ adhuc expecta ꝛ ora/tio mea erit in bñ. e. i. vēiet tps quo placebit eis ora/tio mea vt dicāt: Dimitte nob̄ sic ꝛ nos di. ꝛ itē ha/bemus aduocatū iesum.

Dar. 6.b

b Judices. Aug⁹. Potēter docet q de moribus iudicāt vt ꝑdicto: Arestorelesi: Pitbago/ras: absoꝛpti sūt iusti petre. i. cōparati xpo. vel absoꝛpti sūt iuxta petrā, alia lra. i. iuxta chri/stū. idē sensus. i. cōparati xpo: ꝙ se vident aliquid dicere: sed iunge ꝛ cōpara illos petre: id est christo et nihil sunt. mortui iacent: stulta coꝛ sapiētia: sur/rexit xps: vincit: regnat: impa/rat. qui eos colūt. c ¶ Audi/ent. Aug. Aure obediētie. nō sicut Adā. Audiuit enī adā ō ligno scientie boni ꝛ mali ne co/mederet: si nō obediuit, prede/stinati autē ad vitā audiēt au/re ꝛ recurrentes ad adā: cuius excessū recolētes dicēt: adam fuit ꝙ dicto nostra: q̄ non stetit: stem⁹ nos vt repatriem⁹. Adā sicut crassa terra que p̄ abūdā/tia ſpinas germinat: ita p̄ diuiti/tis liberi arbitrij q̄si luxurias li/gnū vetitū vsurpauit: sed sicut agricola eā. ꝑscindit ne vltra luxuriet: ita de⁹ dissipauit inte/rioza nra: vbi offeos. i. firmos nos esse oportuit. i. infirmos ꝛ inconstantes fecit. sec⁹ infernuz. ꝑtectos. i. maledictiōi ꝑios.

Beñ. 2.c

d Crassitudo terre. Aug. Est quedā ꝑceptibilia. vnde tñ ter/ra accipit pinguedinē: sic eo q cōtēplit mundus accepit pin/guedinē: vt ide seges eccle ve/racius pullularet moꝛs sctōrū ꝑceptibilis seclo: ꝑciosa agrico/le q ibi nouit vberē succū: vn/de creuit eccla. Cōtemptibilia ei mūdi elegit de⁹: ꝛ ea q̄ non sūt vt ea q̄ sūt euacuēt.

¶ Crassitudo terre. Quando eructuat aerē corrūpit: ꝛ tunc lues in hominib⁹ late diffunditur. Sic superbia eo/rum tabe malicie sue corꝛora martyrum sauciat: qui sunt ossa et firmamentum fidei. e ¶ Se/cus infernum. dicit: non in inferno: quia ꝛ si commu/ni sorte moꝛiuntur: non tamē descēdunt in infernuz vt mali: sed vita eterna datur illis. f ¶ Quia ad te dñe. Cas. Dicta fragilitate hominis. ad diuina reme/dia confugit. Ne auferas a bōis tuis: sed spes mea semper sit in te. ꝛ oculi mei semper te ſtēdant. nō esm̄ pent iste contra hoc quod sancti volunt. s. de seculo eripi: ꝛ esse cum christo. Per laqueos ꝛ scandala to/tius mundi mala breuiter notat. laquei sunt blan/di nexus carnis desideria: sed dum per hos diabol⁹ non proficit: nititur scandalis que per iquietos mo/uet. ¶ Cadent in retiaculum. apta verba cōparatio/ni cum istis non vult cōbinari. ¶ Singulariter. i. qz cum pessimis non ambulat. ¶ Transeā vt viator: hu/ius mundi: qui nulla voluptate capitur. g ¶ Cu/sto di me. ¶ Aliter: Et dicit: statuētes laqueū psecu/tores manifestos. Operantes autem iniquitatē con/sentientes. illis dicit: qui timore persecutionis defi/cinnt. ¶ Et eſt: Ne auferas animā meā. Sed potius custodi me a laqueo psecutionis quem statuerūt mi/hi. ¶ Aug⁹. Hoc faciunt persecutores: qui escam vi/te hui⁹ quasi in muscipula ponūt. Si amat anis hāc escam in muscipulā cadit: qz timore mortis persecu/tioni succūbit. Et custodi me a scādalis opantiū ini

¶ qratem

a ¶ futurū est qō dicā. b ¶ quā docuit: vl qua interpellat ꝓ nobis. c ¶ orabūt ꝓ eis vt ego.

¶ bene placebit eis.

a Quoniā adhūc ↄratō mea i bē a b

a ¶ ↄtra. ¶ ꝙ si qui sunt q cōtradicūt: absoꝛpti sunt iuxta petrē.

neplacitis coꝛ: absoꝛpti sunt iū c

a ¶ vel iuxta petrā. b ¶ doctores herenci iuxta er non supza petrā: qz cōcant sacramēta: nō rñ sunt in xpo. mergunt in ꝑfidū. audiēt nec cozri gentur. ꝛ ideo magis rei. c ¶ dd ergo erit. d c f

cti petre iudices coꝛ. Audient b c f

a ¶ prevaluerūt verba mea verbis coꝛ. si locuti sunt diserte. ego vere: fecerca verba mea ꝓdicant q nec mozi ꝙ eis timeāt. Rm illud: Ecce ego mit/to vos sicut oues ꝛc. Et nolite timere eos ꝙ oc/cidūt coꝛp⁹ ꝛc. dd ergo mozres illoꝝ fecerūt: Ec/ce sicut crassitu. b ¶ ꝑsūt vba eoꝝ: ꝑsūt et moꝛ/tes. ¶ vñ fit moꝛbus in coꝛpib⁹: sic rabe malicie eozum dif.

b verba mea qm̄ potuerūt: sic crāſ g h

a ¶ vel diruꝑta.

situdo terre erūpta est super ter/ i

a ¶ id est corꝓa rectuum christi.

ram. Dissipata sunt ossa nostra k l

a ¶ id est ꝓ velle ꝑfundoꝛ. i. ꝓ volūtate coꝛū q sunt infernū. i. ꝑfidi in virtūs. b ¶ sed. ¶ nō ad minus peccatoꝝ: nouit quid ꝓ me passus: dd ꝓ nō miſerio.

secūs infernuz: qūia ad te domi e f j k

ne domine oculi mei: in te spera l

a ¶ auferri sinas. ¶ sciebat multos aduersis ce/dere. b ¶ et si corpus perimit.

ui: nōn auferas ānimam meaz. m

a ¶ potius. b ¶ decepticne vbi ecea ducit ad la/queum. ¶ vel muscipula. c ¶ hoc ꝓsecutores ¶ mali.

Custodi me a laqueo quēm sta/ n

a ¶ hoc est qui consenserunt illis et apostatauc, runt. illos ne timeam: istos ne imitet. b ¶ mani festis perturbationibus inquietorū. ¶ mali.

tuerūt mihi: ꝛ a scādalis ↄpantiū o

Ps. 11.d Ibidem. e

Ps. 11.d

Ps. 10.b

Ps. 11.b

Ps. 11.b

Ps. 11

Mat.6.a

a Deprecatus sū. Aug⁹. Quod dixit clamaui exponit depca/tus sum. Q.d.clamor me⁹ depcatio est.nō murmur:nō blasphe mia. b In cōspectu eius. Aug⁹. Quia dūs redditur⁹ est in occulto ora.vñ in euāgelio. Tu aūt cū oraueris intra in cubicu lū tuū:& clau.osti.ora pa.t.q videt i abscō.tē. c Et tu cogno

a Voce mea ad dñm depcatus sū.repetitio est eiusdē sentē tie ad maiorem affectus expressionē. b Effundo in cōspe/ctu eius oratione meā.hoc dicit quia orando lachrymas ef/fundebat:& hoc modo loquebat Anna.i.Reg.i. Effudi aūt mam meam in conspectu domini. c Et tribulationē me

a hic exp̄sit quasi depcat⁹ sū:q clamāt ad de/um eā qui blasphemant.

ui: vōce mea ad dñm depcatus a
a ⁊ dd adhuc. ⁊ vt pur fōrē copiole. b ⁊ vbi/vider i abscondito cōsistēte q redder:si holes red/dent:antre eos effunde.

sum. Effūdō in ꝓspectū ei⁹ oronē b
a ⁊ orationē q̄ fit in tribulatione. b ⁊ id ē me⁹ de cōscientia vel innocētia securus tu occulto ad/cum dirigo.

meā:& tribulatiōnē meā añ ipsūz c
a ⁊ et hoc facio dū ecclia. ⁊ vel deū deficit a me spūs meus:qō fit ne de suis viribꝰ ꝓsumat si eū/deficit loquit⁹ de. vñ:Nō ei vos estis q loq.tē.

pnūcio. In dēficiēdo ex me spi/ d
a ⁊ peceptoꝝ dei. ⁊ q̄ quāo illis cadētibꝰ securus/ambulo.

rituz meū: et tu cognouisti sēmi e
a ⁊ pī hoc zelāt q ꝓpi sū. ⁊ charitate q̄ in me oia tolerat b ⁊ p̄ re pariēdo.

tas meas. In viā hac qua ambu/ f
a ⁊ q̄ ꝓpo me psequūt. ⁊ hoc q̄tū ad se.i.opi/nionē sua.

labā: abscōdērūt supbi laqueuz g
⁊ illis vndiq; fremēribꝰ ad eterna respicio.

mihi. Cōsiderabā ad dexteraz et h
videbā:& nō erat q̄ cognosceret
a ⁊ M. psecutores abscōderūt mihi laqueū:⁊ tū/nō fugi. b ⁊ de illis pseq̄ribꝰ.

me. ꝑīt fuga a me:& non ē q̄ k
a nō dico ad pseq̄dū:sed ad imitādū.

i reqrāt animā meā. Clamaui ad l
a hic vbi omnia tolero.

te dñe: dixi tu es ꝑs mea: poz/ m n
a ⁊ nō hic ⁊. ⁊ vbi scipm videdū dabit. b ⁊ iō

tio mea in terra vīentiū. Intēn/ o
a ⁊ et nece ē. ⁊ Aug. Vultso ei me me⁹ hūilior a pseq̄tibꝰ:terra visibiliter.

de ad depcationē meā:q: hūiliā
a ⁊ et. ⁊ nūc corp⁹ nō ruat:sed anima.

tus sū nimis. Libēra me a pseqn p
a ⁊ occidēdo. ⁊ Aug. Creuit numer⁹ pseq̄ntiū: abūdat iniqtas:friget charitas.

tibus me:q: ꝓualorati sūt sup me. q
a ⁊ sepulchri. ⁊ Aug. Et carcere:hec spelūca ē quā ritus⁹ dicit. b ⁊ .i.carnē alie reddēdā.

Educ de custodia aiam meā :ad r s
a ⁊ vt cōf.teak. ⁊ vt pariā cōfitēres:q: me ex. b ⁊ hoc ex capite .Ale supra .singularit sū donec erāseā.

ꝓfitēdūz nomi tuo: mē expectāt t
a ⁊ Cal. Resurrecto passioīs est retributio.

iusti donec retribuās mihi. v
⁊ agit de hoc quod significarum est.

Psalmus dauid cū psequeba/ o
tur eū filiꝰ suus absalon.

Psalmus CXLII Moraliter

Moraliter. Voce mea. Pō.istū fecit CXLI dō ani⁹ in spelūca. Moralit esse potest oratio ꝓpinquāt⁹ ad mortē:sicut fecisse legit beat⁹ Frā/ciscus. Dicat ergo: Voce mea ⁊c. ꝑ dicit hic bis voce mea, ad significandū mentis orationē et oris. Effundo in cōspe/ctu eius orationē meā. id est toto conatu oro. Et tribulationē meā ⁊c. ꝓpter mortē imminentē. In deficiēdo in me spiri/tum meū. ꝑz vitalē. Et tu cognouisti semitas meas. id ē cogitationes ⁊ operationes meas ꝓtūcunq; occultas. In via hac qua ambulabā. ꝑ in via mo⁹. Absconderunt super/bi laqueum mihi. id est demones ad peccatū me inducentes sub specie boni. Considerabam ad dexteram. id est ad mi

Moraliter. CXLII

Omie ex. Cal. Prio captar exordiuz.scō narrat mala sua ⁊ qd ꝫ egerit.ibi: Quia ꝑsecut⁹ ē.tertio pōit depcatio cau/ꝫ firmata.ibi: Deducit exaudi.ibi: Spiritꝰ tu/us. Monet ad penitentiā ⁊ ora/tionem ad orandū. In ꝑsona tot⁹ christi dicit:o dñe ⁊c. b In veri/tate tua. Cal. Non est hoc cōtra hu/militatem qua petebat audiri: sed veritas ⁊ iusticia dei ē:ne cū rogā/re discepret:ne eū q̄ se damnat iudi/cet. vnde subdit:⁊ non intres: non petiit iusticiā iudicij. Augus⁹. Cal. In veritate tua.in tua iusticia Vel iusticiā et veritatē dicit qua p/cit pētēdib⁹ ⁊ se dānātes absoluit:⁊ accipit .p eodē vīitatē ⁊ iusticiā. Et ē. In vīitate tua ⁊ tua iusticia.i.ꝑm iusticiā ⁊ veritatem qua peniten/tib⁹ ⁊ se accusātibus iudulges.

c Intres. Aug⁹. Intrāt in iudici/um cū dño q̄ sua iusticia cōstituūt: qō nō iste humilis. vnde ꝑpheta. Quid vultis mecū in iudicio con/tendere:oēs derelictis me dīt dō/minus. d Cū serno. Aug. Indi/gnū est cū serno:ne dicā cū amico: ⁊ si tu dicis amicū:ego sernū. fugi/tiuus redeo:pacē quero:nō sum di/gnus vocari filius tu⁹. e In cō/spectu.i.in tui cōparatiōe. Dīs vi/uens.nō dicit:ois hō.qz nō aplus nō ꝓpheta:nō angelus:nō throni:/nō cetere virtutes. Solus enī de⁹ ē: in quo peccatū nō cadit:in cui⁹ cō/spectu astra nō sūt munda. f Om/nis viues. Cal. Nō generalit etiaz infans qui originali tenet⁹.nemo ꝑ se nisi per gratiā dei pōt liberari.

Aug⁹. Dīs viuens.vñ Sirach. Eccl.11.d Nō mortem ne laudes hoīem. nec 1.Co.14.a Paul⁹ se ꝑfectū dicit.cū ait: Mihi mihi cōsci⁹ sū:sed nō in hoc iust.⁊c. g Quia ꝑsecutus est inimi/cus aīam meā. Scōa ps vbi ē nar/ratio malox q̄ patrū ⁊ qd ꝓtra ege/rit. h Collocauit. Aug⁹. Et chri/stus in obscuris:in passione:in sepulchro:ꝫ non vt mortuꝰ/ seculi:qz cur moreret nō habuit. i Et anxiatus. ꝑm illū Dar.16.d Tristis est anima mea vsq; ad mor. Et ite⁹: Cepit iesus te/ Dar.14.d dere ⁊ pauere.in quo nos figuramur. Trā figuranit enim se in corpus būilitatis nostre. k In me.nō in alijs:qz/ omnes deseruerūt:⁊ qz cū mori videbāt aliud putauerūt: victi a latrone q̄ tūc ꝓfessus est qñ ipi defecerūt. l Me/mor fui.hoc dicūt mēbra nō caput in sua ꝑsona. Quō enīz memor est diei ꝙ quē fact⁹ ē dīs dicit:⁊ q̄ nūq̄ obliuiscit. Corpus ergo loquit liberēs illi in charitate ⁊ deuota hūili/tate. Et ait: Memor fui die.an.qb⁹ bona facere. ꝑ nō eē ce/pisti. m Meditat⁹ sū ⁊c.qz vtiq; oia bona sūt in q̄ peipit qz q̄cq̄ in se boni ē:a deo ē. n Et i factis ma.tua.me.sū. ac si di.quelibet in opere artificē.⁊ in cōdit⁹ oīb⁹ cōditorē.cre/atura tua facta est mihi spectaculū. Me.sui.Cal. Recole/ lēs iste q̄ fecē celū ⁊ terrā.⁊ q̄ būfecit antiq̄s:obliuiscit mi/

Psalmus CXLII Moraliter

hi familiares. Et non erat qui cognosceret me.nam ꝓpin/quum mortī deserunt ⁊ ad rapiendū eī⁹ bona magis ītēdūt. Perijt fuga a me. q̄z non possum mortem euadere. Et non est qui requirat aīam meam. id est eius vtilitatē:ꝫ ma/gis suā ꝓpriam.idcirco: Clamaui ad te dñe ⁊c.in quo est tota spes mea. Portio mea in terra viuentiū. ꝑ/plit ꝙ tu/um au.filiū.dicit: Intende ⁊c. Rubera me a pseqn/tibus me. id est a demonibus acrius in morte tētātibus. Educ de custodia aīmā meā. id est de carcere corporis Ro.vij. Infelix homo quis me liberabit de corpore mor⁹/bius. Ad cōfitendū nomini tuo. ꝑcessione laudis ꝓpter/ eum beatis.

Nico. de lyra

Omie exaudi. Hunc ps. CXLII dmittitur talis titul⁹ in hebreo et in trāsla. Hiero. Ps. dauid in ali/quibus tū bibliis ponit⁹ ralis addito. Ps. dauid quādo ꝓsequebat eū filiꝰ sⁿ Ab/salon:que q̄dē additio videt apposita ab aliquo doctore seu expositore:eo q̄ litte/ra huius ps. videt satis ad hoc cōcorda/re.illa ei ꝑsecutio durauit plurib⁹ diēb⁹: ⁊ ideo dauid in illa existēs fecit ꝓces ps. vt patet ex ꝓxpadict⁹ oratōe deū deuote ꝓ/sua liberatiōe. Itē fm hoc ps. iste in du/as ꝓtes diuidit. In ꝓma pōit petitio la/chrymosa.ecō ꝑdit exaudi oratio grationa. ibi: Spūs tu⁹. Prima adhuc in duas:qz/ ꝓmo ponit dicta petitio.ecō petitionis ratio.ibi: Quia ꝑsecutus est. Circa ꝓ/mū dicit dauid: Dñe exaudi oronē meaz. †De.pe. di.2.c.fi. a ꝑsecutione absalō me liberādo. b Au/rib⁹ pct.obse.meā.repetitio ē eiusdē sentē/tie ad maiorē affect⁹ exꝑssionē. c In ve/ritate tua ex.me in tua iust.i.in vīitate tua q̄ est idē ꝙ iusticia tua.⁊ in hoc allegat dō/bū diuinū q̄ ꝓcepit filijs parētes honora/re Exo.xx. Honora patrē tuum ⁊c.⁊ iō ad veritatē diuinā ⁊ iusticiā ꝓtinebat libera/re dō a ꝑsecutiōe filij sui a quo debebat ho/nozari. d Et ne intres in iu.cū ser.t.i.me cū.sciebat enī dō ꝙ illa ꝑsecutio ex ꝓmissi/one diuīa erat mota ꝓtra eū ꝓpter punitī/onē adulterij sui cū berhsabee⁹ homicidij/ vrie.ꝫm qō dixerat sibi Nathan ꝓpha.ij. Reg.xij. Hec dicit dūs: Ecce ego suscitabo/ sup te malū de domo tua ⁊c. ⁊ iō dicebat dō: Nō intres i iu.cū ser.t.q.d.nō punias me fm rigorē iusticie ꝫ quē dō meruerat mortē:qz fm legē diuinā vtrūq; vitiū ple/ctit morte.⁊ ad ꝫ allegat fragilitatē hu/mānā q̄ peccanerat.dicēs: e Quia nō iust. in cō.t.ois vi.i.null⁹ hō viues iustificabi/ tur.qz ītūcunq; sibi caueat:tū frequēt lā/bik saltē venialit peccando. Pro⁹. xxiij. Septies in die cadet iust⁹ ⁊c.⁊ in hoc alle/gat dauid q̄ deceat deū rigorē iusticie tē/pare ꝓ humana fragilitate. f Quia ꝑ/secut⁹. Hic ponit ꝓdicte petitiōis rō q̄ ac/cepit ex atrocitate ꝑsecutōis quam dō su/stinebat.tō dicit:q Quia ꝑsecut⁹ est inimi/cus aīmā meā.querebāt enī eū occidere. h Hūiliauit in ter. vitam me/am.tunc enī fugit dauid pcitādo sīes ⁊ opto capite:⁊ vt habeā/ ij. Reg. xv. Iniurias etiā semel valde hūilit sustinuit. ij. Reg. xvj. i Collocauit me ⁊c. q̄z dauid fuit cōpulsus se abscōdere in loc⁹/ desertis ⁊ cauernosis. k Sicut mor. scli. q̄ ponunt in foueis/ subterraneis. l Et anxiat⁹ est sup me spūs me⁹. ex nimia affli/ctione. m In me tur.est coz meū. ꝓpt malitiā filij mei me ꝑse/quētis. n Memor fui die.anti.i.dierū. Roe in quib⁹ mūdum/ submersisti diluuio ꝓ pctō luxurie:⁊ in qb⁹ ꝓ Roe amicū tuum maledixisti ipi cham ꝓ patris derisione Heū. ⁊r.q.dice. dauid ex istis valde timeo punitionē meā ꝓ pctō adultery cum berhsa/bee et dānatiōe filij mei ꝓ mea ꝑsecutiōe. ꝓpt qō eū mortuum valde luxit.ut hr.ij. Reg. xvij. vt ibidē pleni⁹ fuit dictū.

o Meditat⁹ sū i ol.ogi.t.in qb⁹ ꝙ cōcurrit iusticia. p In factis ma.tuaz.repetitio ē eiusdē sīe ad maiorē affect⁹ exꝑssionez

Universidad de ... Biblioteca

feriarū mūdi. ꝫ ex his q̃ deꝰ fecit se cōsolaꝛ. d. a Velociter.
Augꝰ. Tertia ps vbi poniꝛ depcatio causis cōfirmata.
b Quia defecit spi. Augꝰ. Impleat me tuus spūs: qꝛ defecit
meus. iā sū paup spū. In quo eni viuit spūs suꝰ. ille supbꝰ ē spi
Ps.105. ritu suo ꝫ extollit ꝯtra deū. Vñ alibi: Auferes spūm eoꝝ ꝫ de
ficient. c In lacū. Augꝰ. Ille descē
dit in ꝓfūdū q̃ etiā pdit cōfessionē: vt q̃
ꝓponit sibi licētiā peccādi sine spe venie
habens iniq̃tatis effusis: Talis nō au
Zach.1.a dit deū dicētem: Cōuertimini ad me et
ego cōuertar ad vos. d Mane. Cas.
Post noctē pctōꝝ. Aug. Mane est cum
pctā lauantur. e Notā. Augꝰ. Hoc
fecit deꝰ cū ꝓphetici sermonē accēdit de
2.Pet.1.d us. Cui sicut Petrus ait: debemus intē
dere tanq̄ lucerne in caliginoso loco do
nec dies lucescat. iō etiā ꝫ se lumen in te
sta carnis posuit: ad qḋ lumē ambulemꝰ
ꝫ ad formā serui ambulādo puenienus
ad lumē puꝝ ad verbū in prin. a. d.
f Animā. Cas. Ut vas ad fontē attuli.
imple ergo.
g Spūs tuꝰ bonꝰ de. Aug. Quar
ta pars vbi est leta cōclusio. Q. doce me
qḋ vtiq̄ facies. Quia spūs tuꝰ.
h Propter. Aug. Gratia dei hic com
mendaꝛ: qꝛ nō ex meritis: sꝫ ex noīe qḋ
est Iesus se viuificādū dicit. ꝟ cū hoc gra
tia eq̃tatis meminit: qꝛ licet deꝰ oīa gra
tis faciat. Cas. Iusticie tñ eiꝰ est suppli
ces iustificare: qḋ demones videt ipete
re.
i Psalmus dauid ad goliaꝫ. Cas. Da
uid xp̄s totus caput ꝫ corpꝰ. Arma qbꝰ
armatus erat ppl's iudaicꝰ circūcisio sa
crificia ꝫ alia visibilia sacramenta. Sed
quia lex p ista nō pōt viuificare vt pmē
ta nō vt adiuuātia. In tpe grē xp̄s ca
put ꝫ corpus deposuit legis sacramēta:
ꝫ q̄nq̄ lapides. i. ꝗnq̄ legē. q̄nq̄. s. libros
moysi tulit de flumine. i. a pplo illo: q̄ p
flumen significaꝛ: qꝛ labiꝛ omne seculū:
qꝛ ergo in flumie. i. in illo pplo lapides
vacabant inutiles: sed vt lex esset vtilis:
dauid accepit vas pastorale. i. grām sine
qua nō pōt lex ipleri: qꝛ plenitudo legis
charitas: que est ex spiritusancto. Hoc ē
ergo mittere lapides in vase pastorali q̄
lac mulgere solebat legi. s. admiscere gra
1.Re.17.e tiam. Sic armatus ꝓcedit aduersus su
pbum. Vnū lapidē misit quo deiecit sup
bū: qꝛ vnitas vincit diabolū. Percussit
in fronte: qꝛ ex eo loco corpis sui occidit
vbi signū xp̄i nō habuit. Deiecto caput
gladio eius abstulit: qꝛ q̄ magni eiꝰ cre
dunt quos ille in manu hēbat. vnde ani
mas trucidabat cōtra euꝫ loquunꝛ: ꝫ sic
caput eius gladio suo icidiꝛ. Cas. Da
uid goliā: xp̄s occidit diabolū: hūilitas
supbiā. deꝰ cū sit humilis: vt supbi q̄ hu
miles sctōs dedignarenꝛ seq̄ hūc saltē ve
lint imitari. de sua eni figurali ꝫ mystica
gl̄ia xp̄i agit: ex qua ꝓcessit ꝫ sua. Agēs
ergo deo grās de sua: pcatur vt ille veni
at q̄ diabolum vincat: ꝫ suos fideles li
beret. Nō isolescit de victoria vt solet bō
sed virtute dei dat. De hac victoria qua
si terminū omniū mūdanaꝝ rerū sibi fe
cit ꝓpheta: nō eī post hāc aliquid dictu
rus est: vl' de ecclie psecutoribꝰ: vl' erum
nis seculi: vel penitētia: vel lamētatione
pia: vl' antichristi elatiōe: sed septē reliq̄
diuinis pconijs ꝫ celesti leticia pleni sūt:
vt quasi repulsi nubibꝰ peccatoꝝ: serēis
mentibus ad laudes dei perueniatur: et quasi completis om
nibus quibus humana ignorantia erat instruenda: nunc ad
sola preconia dei vacandū est, vnde spiritualiter sequens psal
mus laudatio intitulatur.

a ꝟ formā crucis significās q̄ est salus. ꝟ dilata ui affectus vl' opa prīꝰ cōtracta. ꝟ ꝫ cū viderem omne bonū a te esse dicit ecclesia.

ditabar. Expandi manus meas a
a ꝟ que est per se.
ad te: anima mea sicut terra sine b
a ꝟ heret. ꝟ nō mihi q̄ rigare nō possū. ꝟ tu cōplue eā vt fructū faciat. b ꝟ ideo. ꝟ qꝛ sic sitio. cito audi qꝛ differebat ad inflāmandū desideriū ac si differretur: pluuia ad inflāmādam sitim.
a aqua tibi. Velociter exaudi me c
b domine: defecit spiritus meus.
a ꝟ Augꝰ. Auertisti olim a supbo vt probarem quod erat esse a te. b ꝟ iam humil.
Non auertas faciē tuam a me: d
a ꝟ quia et si auertis. b ꝟ in ꝓfundū peccati in quo cōtēnunt: et perit confessio.
c Et similis ero descēdentibꝰ in lā e
a ꝟ post finē seculi cū videbimꝰ qḋ mō credimꝰ.
d cū. Auditam fac mihi mane mi f
a ꝟ in nocte sumꝰ: sed in te speraui donec nocturna transeat iniq̃tas. Nox q̃rit patiētiā in expectādo leticiā dabit dies.
sericordiā tuā: quia i te speraui. g h
ꝟ non est satis interim sperare: sed aliquid opꝰ est agere: qḋ p me non possum.
e Notā fac mihi viam in qua am i
a ꝟ nō cōtra te. b ꝟ nō ad mūdū inclinaui.
f bulem: quia ad te leuaui animā k
a ꝟ a diabolo et suis quos ipse ꝟ Aug. mihi iudei sūt q̄s iplet sathanas. in qbꝰ ipse expugnaꝛ sathanas illū eo visū expugno: illos visos patior.
meā. Eripe me de inimicis meis l
a ꝟ Augꝰ. Quia a te fugit adā et abscōdit se. vñ tanq̄ seruꝰ fugiēs dām suū et cōsecutꝰ ē vmbrā. b ꝟ si me nō doces faciā volūtatē meā: ꝫ deseret me deus meus.
domine ad te confugi: doce me m
facere voluntatem tuam: qꝛ deꝰ
a ꝟ qꝛ. ꝟ ego peto sic nō despero b ꝟ nō meꝰ malus: q̄ duxit me in terrā peruersam.
s meus es tu. Spiritus tuus bo n
nus deducet me in terraꝫ rectā:
a ꝟ sed deduci nullo modo merui: vl' vt inde lauderis. vñ alibi: ꝟ vt rē nominis tui impleas qḋ ē iesus. b ꝟ ego me occidi.
h ꝓpter nomen tuū domine viui o
a ꝟ vel iusticia. b ꝟ non mea. c ꝟ Cas. q̄ data venia de seculo iubet exire quasi de carcere.
ficabis me in equitate tua. Edu p q
ces de tribulatione aīam meaꝫ:
a ꝟ non in merito meo. b ꝟ hic. ꝟ nil potuerūt contra me.
Et in misericordia tua disperdes r
a ꝟ in iudicio futuro. ꝟ diabolū et oēs obstiatos
inimicos meos. Et pdes omes s
a ꝟ tribulant: ideo vel merito.
qui tribulāt aīam meā: quoniaꝫ
ego seruuus tuus sum.
ꝟ agens de victoria.
i Psalmꝰ dauid adūsus goliā.

G Bñdictus

ꝫ quia diuīa iusticia est formidāda. iō subdit dauid: a Ex
pādi manus meas ad te. s. hūiliꝛ depcādo. b Aia mea si.
ter. sine aqua tibi. In hebreo habeꝛ: Sicut fra lassata. ꝫ ē ea
dē sniā: qꝛ terra sine aqua i pulueres resoluiꝛ: ꝫ quasi res las
sata dissipaꝛ: ꝫ ex hoc bñ designat dauid q erat torꝰ dissolutꝰ
timore diuine iusticie. ꝓpter qḋ sub
dit adhuc: c Velociꝛ ex. me dñe
defe. spi. meꝰ. i. est ꝓpe defectū: sicut
de homie ad morte appropiquāte di
ciꝛ: iā est mortuꝰ. d Nō auer. fa. tu
am a me. tanq̄ offēsus ꝯtra me. ꝫ lo
quiꝛ de deo ad modū homis q̄ indi
gnanꝛ auertit faciē suam ab eo cōtra
quem est offensus. e Et silis ero de
scen. in la. s. si auertas faciē tuā a me
modo predicto. f Auditā fac mi
hi mane. i. celeriter sine retardatio
ne. g Miscdiaꝫ tuā p effectū euidē
tē. h Quia i te spe. nō i virtute hu
mana. i Notā fac mihi viā ꝛc. vt
sic ad locū securitatis pueniā. ꝟ dixit
dō: qꝛ fugiebat vagabūdꝰ p desertū.
k Quia ad te le. ani. me. de auxilio
tuo sperando. l Eripe me de ini. i.
Absalon ꝫ sibi adherētibꝰ. m Do
ce me fa. vo. tuā. hoīes eni ꝯturbati
minꝰ ꝓuidēt. ꝫ iō tūc maxie indigent
a deo edoceri. n Spūs tuꝰ. Hic
ꝯñr poniꝛ exauditio gratiosa. habu
it eni dauid responsū ex diuia reuela
tiōe se fore liberādū de psecutiōe Ab
salon ꝫ in regno suo restituēdū: vt dī
ctū fuit. s. psal. iij. ideo dicit dauid:
Spūs tuꝰ bo. dedu. me in ter. rec. id
est in hierl'm. vbi erat tabernaculū et
arca dñi. o Propꝛ nomen tu. do.
vi. me. de piculo mortis mihi iminen
te. p In equitate tua. ꝫ nō mea.
q Educes de tribula. aīam meā. i.
vitā meā vl' meipm. r Et in miseri
cordia tua disp. ini. me. qꝛ illi q̄ erant
cū absalō ad psequēdū dd fugerūt dis
psi ad diuersa loca: sꝫ q dr. ij. Reg.
xviij. Ois aūt israel fugit i taberna
cula sua ꝛc. s Et pdes omnes q̄
tribu. animam meā. qꝛ achitophel se
suspēdit. ij. Reg. xvij. ꝫ Absalō inꝛ
fectus fuit ꝫ multi de populo cū eo.
ij. Reg. xviij. ꝫ Siba filꝰ bochri mo
uēs cōtra dauid seditionē decapitatꝰ
fuit. ij. Reg. xx. Moraliꝛ exponitur
ps. iste de quolibet fideli existenti in
psecutiōe graui a qua lachrymose pe
tit diuinitꝰ liberari. ꝓpꝛ qḋ meretur
gratiose exaudiri. CXLII

Moraliter.

Domine exau. ora.

Hunc ps dicit fecisse dauid in psecu
tiōe Absalō filij sui. Moraliꝛ expo
niꝛ de bono prelato persecutionē pa
tiente ab aliquo filio suo spūali: sicut
frequēter legiꝛ esse factū. Et pmo po
niꝛ eius petitio. cū diciꝛ: Domine
exaudi orationem meam. et idē repe
tiꝛ ad maiorē expssionem. cū dicitur:
Auribꝰ pcipe obsecrationē me. tñ
obsecratio ꝓprie diciꝛ q̄ sit p rē sa
crā: vt cū diciꝛ: Per aduētū tuū libe
ra nos dñe. In veritate tua exau.
me ꝛc. quā decet innocētes saluare.
In tua iusticia. nō in mea. Sed
qꝛ platꝰ q̄tūcunq̄ bonꝰ debet time
re ne psecutionē illam meruerit. sub
ditur: Et non intres in iudicium
cū seruo tuo. id est in rigorem iusticie. Quia nō iustifi
cabitur in cō. tuo ois vi. Esa. lxiiij. Omnes iusticie nr̄e qua
si pannus menstruate. Quia persecutus. Hic secūdo po
nitur petitionis ratio, cum dicitur: Quia psecutus est ini
micus aīa

micus animā meā. inferendo psecutionē nimis grauē. ꝫ dici
tur inimicus rōne culpe nō nature. Humiliauit in terra vi
tā meā. id est deiecit: nō tñ in celo: qꝛ patiēs crescit i merito.
Collocauit me in obscuris ꝛc. nā talē oportet aliq̄ cede
re malicie et latitare. Et anxiatꝰ est sup me spūs meꝰ ꝛc.
eo q nō possim esse cū pplo meo. Memor fui dieꝝ antiq̄
rum. in qbus Absalon psequebaꝛ patrē suū: qꝛ sic patior a
meo filio spūali. Meditatꝰ sū in omnibꝰ opibꝰ tuis ꝛc.
qbus pmisisti innocētes a malis tribulari. Expādi manꝰ
meas ad te. orās p mea liberatiōe. ꝫ subdiꝛ cā. cum diciꝛ:
Anima mea sicut terra sine aqua tibi. id est nō possū fa
cere fructū populo meo ad honorē tuū. Velociter exaudi
me domine. Et subdiꝛ ratio: Defecit spūs meus. scꝫ de
uotionis ex feruore tribulatiōis. Non auertas faciē tuā
a me ꝛc. id est si quod absit auertas eā a me. ero similis des
cendentibus in lacū gehenne. Auditā fac mihi mane ꝛc.
id est celeriter. Notā fac mihi viā in qua ambuleꝫ. itinere
recto ad patriā. Quia ad te leuaui animā meam. p speꝫ.
Eripe me de inimicis meis. visibilibus et inuisibilibus.
Domine ad te confugi. sicut ad ꝓtectorem. Doce me fa
cere voluntatē tuam ꝛc. quia non habeo aliū doctorem.
Spiritus tuus. Hic tertio ponitur petitionis exauditio
que aliquando reuelaꝛ aperte bono prelato: et aliquādo con
iecturaliter p internā consolationē a spiritusancto. Et sic di
cit: Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectā. s. viuen
tium in qua nihil ē obliquū. Viuificabis me. vita glorie.
In equitate tua. ꝫ non mea. Educes de tribulatiōe
ꝛc. scꝫ presentis vite. Et i misericordia tua dispdes inimi
cos meos ꝛc. scꝫ corporales et spirituales. ꝫ subdiꝛ ratio:
Quoniam ego seruus tuus sum. obediens tibi ad nutū.
In psal. cxlij. Domie exaudi. vbi diciꝛ i postil. Et nō itres
in iudicium cum seruo tuo.

Additio.

Attendendū videtur quō dauid qui exau
diri petebat in iusticia cum dixerat paulo
ante. Exaudi me in tua iusticia. modo dicit: Nō intres in iu
diciū cū seruo tuo. cū iusticia in iudiciū terminaꝛ. iuxta illud
psalmi. Donec iusticia conuertaꝛ in iudiciū. Ad qḋ dicēdum
sm glo. q iusticia sm quā petebat exaudiri dauid nō itelligi
gitur iusticia humana quā cōmuniter iusticiam vocamus: sꝫ
iusticia diuina qua deus penitentibus ꝫ se accusantibus in
dulget. vnde Esa. xliij. Dic tu prior iniquitates tuas vt iusti
ficeris. vnde non dixit. Exaudi me in iusticia sed in tua iusti
cia. Consequenter autem quia in iudicio diuino penitentes
liberāꝛ. nō dixit: Nō itres i iudiciū tuū cū sūo tuo: sꝫ nō itres
i iudiciū. s. cōiꝛ dctū: sꝫ qḋ pctōres iuxta mēsurā delicti puni
untur. Vnde ps. iste exponitur melius de persecutione spiri
tuali in qua iusti in hac vita afflicti ad deum clamant: et cōsi
derantes defectus suos petunt liberari per iusticiam diuinā
qua veri penitentes liberantur et non intrare iudicium com
muniter dictum: quo delinquentes etiam si peniteant et confi
teantur: nihilominus puniuntur pena suis defectibus ꝓpor
tionata. Et ad hunc sensum faciliter reducitur lr̄a: quem qui
dem sensum penultimus versus testatur. cū dicit: Spūs tuus
bonus deducet me in terrā rectā. quod valde iproprie exponi
tur de hierl'm: quod nusq̄ legiꝛ nominari terra recta sicut nec
alia loca vbi fuerūt tabernaculū ꝫ arca dñi recta nominaꝛ: sꝫ
p terra rectā itelligēdū ē celū: qḋ et dr terra viuētiū. ꝫ iō cum
dixisset: In terrā rectāꝫ. stati subiūxit: Propꝛ no. tu. d. vi. m.
s. deducēdo me i terrā pdictā: q̄ est vera terra viuētiū.

Replica.

In ps. Dñe exau. ij. quem postil. expōit
de dauid petente se liberari a filij sui Ab
salon persecutione: et sic dauid se ponit pro exēplo morali ali
is tribulatis: de quibus exponit Burgen. Sed q dicit Bur.
hierl'm nō vere dici terrā rectam: fundat super argumēto suo
consueto non reperiꝛ in scriptura: igiꝛ nō est veꝝ: Potest eū
rationabiliter dici terra recta ex effectibus: qꝛ in hierl'm p sa
crificia oblationes ꝫ alios cultꝰ ibi q̄rebaꝛ rectitudo q̄ alibi
fieri nō debuit edificato tēplo: ibi rectificabāꝛ errātes p sanā
legis doctrinā: ibi rectificabanꝛ peccātes p oblationes ꝫ sa
crificia ꝓut dictum est.

Glo.ordi.

B Enedictꝰ. Cas. Tri CXLIII
umphalis ps. agit pmo de vi
ctoria q dauid figuraliter vi
ciꝛ goliā: spiritualiter ipse cū alijs san
ctis diabolū: q̄ tota victoria idee dz:
qꝛ xp̄s de eiꝰ semine venit vincere su
pbiā mundi. vnde aductū eiꝰ precaꝛ.
Secūdo ꝓmittit se victori cātare i no
uo ꝫ veteri testamento pcans p euꝫ li
berari. ibi: Deꝰ cāticū. b Qui do
cet manꝰ. Aug. i. qui p spūmsctm dat
mihi dona gratiaꝝ qbus me facit ꝫ do
cet pugnare ꝫ ꝓcedere ad bellū ꝯtra
principes tenebrarū ꝫ ꝯtra carnē. cu
ius desiderijs ꝫ illi mala ꝓponūꝛ. Sꝫ
vincit ille q̄ lapidē mittit in lactis ex
ceptorū. i. q̄ gram attēdit q̄ spū dei du
ciꝛ. Et qꝛ in pugnando periclitaꝛ: dic
quod sequiꝛ: Misericordia ꝛc.
c Et digitos. Augꝰ. In digito nota
tur diuisio opatiōis q̄ ē in radice vni
1.Cor.12.a tas. vt apostolus ait: Alij daꝛ p spiri
tum sermo sapientie. alij ꝛc. Quasi alij hoc: alij illud: sed om
Ibidē.b nes in eodē spiritu. omnia eni operaꝛ vnꝰ atq̄ idē spūs diui
dens singulis ꝓut vult. d Misericordia mea. Cas. Quia
ꝓlixum est multas causas explicare breuiter singula singulis
verbis tangit. Misericordia q̄ vltimus fratrum in regē vn
ctus est. Refugium quando contra goliā consilium dedit vt
petra deijceret eum cū quo nō poterat armis pugnare. Susce
ptor quando fecit generum regis. Liberator. a periculo regie
ire. Protector. quando in spelunca ius in saulē accepit. post
tanta beneficia scit a tali spe non esse cessandum. ideo subdit:
in ipso sperabo. vel de futuro: quia imperaturus erat popu
lis: vel semini suo christo populos subditos predicit. post tan
ta beneficia non solum se fatetur exignū: sed totū genꝰ huma
nū bñficijs dei indignū: qꝛ cū despectu ꝫ sub admiratione sub
diꝛ: dñe quid est homo ꝛc. Augꝰ. Miseri. me. Quia tu das
mihi vt misericors sim: ꝫ sic vincā: quia de nullo alio sic vinci
tur diabolus inimicus vt de misericordia que in duobus cō
sistit. s. in dando ꝫ dimittendo. Qui enim dimittit ꝫ si pecca
Iaco.2.c uit dimitteꝛ ei. Qui dat daꝛ ei. De hac dicit Iacobꝰ: Super
G altas

CXLIII
a ꝟ sit. b ꝟ omnium.
B Enedictus dominꝰ deꝰ a
a ꝟ cui me subiecit se dedi. b ꝟ Cas. Si primo das te deo: tūc illo adiuuante et docente pugnabis.
us meus qui docet ma b
a ꝟ quod de prope fit. ꝟ contra carnem.
c nus meas ad preliū: et digitos
a ꝟ quod de lōge fit. ꝟ cōtra principes tenebrarum. b ꝟ ꝫ vnde mihi hoc. ꝟ in collatis beneficijs.
d meos ad bellū. Miscdiā mea et b c
a ꝟ turris in tribulatione. b ꝟ ne cadam. c ꝟ ne herrē in via.
refugiū meū: susceptor meꝰ ꝫ libē d e
a ꝟ ne feriar. b ꝟ in oibꝰ laboribꝰ et pliis
rator meꝰ. Protector meꝰ ꝫ i ipō f g
a ꝟ ecce caput loquiꝛ nobis vl' pater. ꝟ vl' dir.
sꝑaui: q̄ sbdis pplm meū sub me. h

Nico.de lyra

B Enedictꝰ dñs. Huic CXLIII
psal. premittiꝛ talis titulꝰ in he
breo ꝫ trāsla. Hiero. Dauid si
ne aliqua additiōe. dicit tñ Hiero. in p
logo sup librū psalmorum: dauid fecit
hunc psal. cum stetit cōtra goliath ge
theū. de quo habeꝛ. j. Reg. xvij. Cir
ca qḋ sciendū q dicit Augꝰ. de pugna
dauid et golie: q dauid accepit hāc pu
gnā ex instinctu spiritussancti: ꝫ ex re
uelatione preuia: q dominus volebat
per eius victoriam philisteos debella
re: ꝓpꝛ qḋ dixit golie. j. Reg. xvij. Tu
venis ad me cū gladio ꝫ hasta ꝫ clypeo:
ego aūt venio ad te in nomine dñi. Et
subdiꝛ: Et dabit te dñs in manu meā ꝫ
pcutiam te ꝫ auferam caput tuū a te: ꝫ
dabo cadauera castroꝝ philistijm ho
die volatilibꝰ celi ꝫ bestijs terre: vt sci
at omnis terra qꝛ est dñs deus in isra
el ꝛc. Igiꝛ sm istam sentētiā ps. iste in
duas ptes diuidiꝛ. qꝛ pmo dauid di
uinū sibi assistēs adiutoriū cōfiteꝛ. scdo laudare dñm polliceꝛ.
ibi: Deus canticū nouū. Prima adhuc in duas. qꝛ primo con
fitetur assistentiā adiutorij diuini. secūdo hoc attribuit boni
tati diuine ꝫ nō sibi. ibi: Dñe quis est homo. Circa primū sci
endū q dauid ꝓcessit ad pugnam cōtra goliath inermis exce
pto baculo ꝫ funda: vt habeꝛ. j. Reg. xvij. vt per hoc in eiꝰ vi
ctoria magis reluceret virtꝰ diuiā. hō aūt in baculo pugnat cū
māibꝰ: ꝫ q̄tū ad h dic: Bñdictꝰ dñs de. me. ꝛc. pugnādo ꝟo i
fūda vtiꝛ magis ꝓprie digitꝰ. ꝫ q̄tū ad hoc subdiꝛ: Et digitos
meos ad bel. b Miscdia mea. qꝛ ꝓpriū ē ipsiꝰ dei pcere ꝫ mi
sereri. iō dauid vocat eū misericordiā in abstracto. d. Miscdia
mea. in bñficijs mihi ꝯferēdis. c Et refugiū meū in piculis
p te euitādis. d Susceptor meꝰ. tanq̄ paꝛ miscdiaꝝ. e Et
liberator meꝰ. in periculis occurrētibꝰ. f Protector meus.
cōtra golie insultus. g Et in ipō spe. de victoria obtinēda.
h Qui sbdis pplm meū sub me. In hebreo ꝫ trāslatiōe Hie
ro. habetur: Qui subdis populos mihi. i. philisteos existētes
i magna multitudie. ꝓpter qḋ dicūꝛ ppli in plurali. p hoc eniꝫ
q dauid goliā interfecit fuerunt oēs philistei debellati: vt hꝛ
V 5 .j. Reg. xvij.

Universidad de ... Bibli...

altat misericordia iudicio .i. suppōit iudicio: qꝛ in quo fuerit inuentū opus misericordie: ⁊ si habuerit forte in iudicio quo puniat: vnda misedie q̄si aqua peti ignis extinguit. In quo nō est iniust' de': nec iudicij veritatē deserit cū talib' ignoscit: quia iusticia est: vt sm q᷑ q̄s fecit alijs fiat ei. vnde
Mat.7.a dñs ait: In qua mēsura mēsi fueritis ea. re. vo. ac si diceret: Si ignoscis ignosco. Et si est apud te mēsura venie dāde: inuenies apd me mēsurā venie accipiēde. Et si est apud te mēsura retribuēdi qd habes: inuenies apud me mēsurā accipiēdi qd nō habes: dimitte ergo ⁊ dimitto: da ⁊ do. a¶ Quia reputas. Magnū est qd de' estimat: ⁊ tanti facit vt ꝓ eo filiū dederit: cui etiā fit panis q̄ est panis angeloꝝ: nō enī sic estimat hominē deus vt homo: q̄ carius emit equū q̄ hominem.
† Job.8.b b¶ Vanitati similis factus. Aug. Quādo hō cōdit' est veritati silis fact' ē: vanitati peccādo. vana sūt oīa trāsitoria cōparatiōe sp manentis veritatis. ¶ Aug'. Vanū ē qd de sua substātia cadēs vanescit vt fumus. vmbra ita ⁊ ipse homo tabescit. vnde subdit: dies ei'. i. vita ei' motoria. i. trāsitoria: sic ꝑterit sicut vmbra. c¶ Domine inclina. August. Humilis dauid ex persona ecclesie plenus gratia ꝑsumēs de deo pugnans hic inuocat adiutoriū dei. Quasi in lucta sumus: sed ne deficiamus: domine inclina ¶ Cas. Domine. id ē aperit quod supra dixit: inotuisti. quia tunc innotuit quādo incarnatus apparuit. Inclina. qꝛ h nisi inclinata diuinitate fieri nō poterant. inclinati sunt celi quādo honor ⁊ virtus supnoꝝ ad hominē descendit et forma dei formā serui suscepit. d¶ Emitte manū. Cas. Ad patrem verba conuertit: emitte manum. i. christum de alto. vbi cū patre vt carnem induat. ¶ Aug'. Vl de secundo aduentu agit in ꝑsona ecclesie. q. ita fac modo. Emitte manum tuā de alto. i. xp̄m de celo ad
1.Tes.4.d iudiciū: Veniet enī dñs i voce angeli ⁊ in tuba d. des. de ce. deinde ex ꝑsona ecclesie subdit: Eripe me. s. ꝑ eā manū. Et libera ⁊c. vt in lra.
e¶ Deus canticū. Cas. Secūda ps vbi quasi ille quē precabat victor ⁊ liberator venerit: ei se cantare in nouo testamento et veteri ꝑmitti t: et ab eo ꝑcat liberari ab his: qui beatitudinem putant in terrenis.
¶ Canticū Aug'. Hoc alio nomie significat legem: quam per quinqꝫ lapides significauit. f¶ Gladio. Aug'. Quas superius dixit aq̄s: ipsum hic dicit gladium. vnde ⁊ hic subdit quod ibi. Et erue me de manu filiorum alienorum. g¶ Maligno. Aug'. De quo lingua eorum gladius acutus. Est ⁊ benign' gla
Mat.10.d dius de quo domin' ait: Non veni pacem mittere sed gladium. Hic est gladius bis acutus vtroqꝫ acumie prepotens: scilicet veteris ⁊ noui testamenti: quo omnis putredo a mēbris christi abscinditur.
b¶ Quorum filij sicut nouelle plātatio. ⁊c. Hic qui sint alieni: ⁊ que illoꝝ dextra iniqtatis: ⁊ q̄liter locuti sunt vanitatē expōit. ¶ Aug'. Felicitatē eoꝝ enumerat: hec ē dextra eoꝝ: hec est vanitas quā loquuntur: dum hec dicunt beatitudinem.

Cassi.

a ⸿ O. qui ꝑ se nihil ꝑ te dignū qd. b ⸿ Aug'. Totū qd est inde est: qꝛ inotuisti ei. ⸿ per assumptā humanitatē.
Dōmie q̄d est hō qꝛ inōtuisti ei: a b
a ⸿ id est ex. b ⸿ quid est. c ⸿ per hoc. d ⸿ vel estimas. ⸿ alicui' precij. ⸿ q᷑ tāti eū facis.
a aūt filius hois quia reputas eū. c d
a ⸿ quē tāti estimas. ⸿ et eū innotuisti ei ex estimas eum. ⸿ ecce quid per se.
b Homo vanitati similis factus ē: e f
a ⸿ dū est in nocte est. ⸿ Cas. Videt: sed nō habet firmitatem manendi.
† dies ei' sicut vmbrā ꝑtereūt.
a ⸿ sed O. ⸿ cōtēpera hoib' aploꝝ: hūiles dicāt alijs tuā excellētiā. ⸿ O. talis ꝑ se est homo: sꝫ vt ꝑ te reformet. b ⸿ ꝑ eos. ⸿ ad nos. ⸿ ad noticiā alioꝝ.
c Domine inclina celos tuos ⁊ dē g
a ⸿ de gratia tua. b ⸿ clariores terre tumidos gētiles. i. supbos. c ⸿ cōfitebunt peccata.
scende: tange mōtes et fumigā/ h i
a ⸿ ecce bellū xp̄i cōtra diabolū. ⸿ cōtra eos autē q̄ cōspirāt cōtra te fulgura eo. crebrescēt miraculis et terreri nihil audebunt. ⸿ vel nos.
būt. Fulgurā coruscationē ⁊ dis k l
a ⸿ ab inuicem. b ⸿ in fine autem. c ⸿ verba tua.
sipāb eos: ēmitte sagittās tuas m
a ⸿ ad penitentiam. b ⸿ xp̄m. ⸿ dñs i tuba dei descēdet de celo.
d et conturbabis eos. Emitte mā n o
num tuam de alto: eripe me ⁊ li/ p
a ⸿ he sunt aque cōtradictiōis. Aug. Pplus foris vel intus oppugnantibus. b ⸿ quid est de aquis de ma. saulis.
bera me de āquis mlt̄: et de mā q
a ⸿ qui aduerso patre diabolo nati sunt. b ⸿ exaggerat eoꝝ maliciā. vnde addit: et dexterā.
nu filioꝝ alienoꝝ. Quorū os lo/ r
a ⸿ id est dextera eoꝝ est sinistra.
cutū est vanitatē: et dextera eo s
a ⸿ Aug'. Quid tu iter eos: in vase pastorali habens quinqꝫ lapides.
e rū dextera iniquitatis. De' can/ t v
a ⸿ noui homis noui testamēti. b ⸿ Aug'. In lege decē ꝑceptoꝝ cātabo tibi cāticū nouū: qꝛ plenitudo legis charitas: q̄ q̄ caret portare ꝑ psalterium: psallere nō pōt.
ticū nouū cantabo tibi: in psalte x
a ⸿ strepitus aquaꝝ nō facit obmutescere
rio decachordo psāllā tibi. Qui y z
a ⸿ montibus iam fumigantibus.
das salutē regibus: q̄ redemisti a
a ⸿ totū xp̄m caput ⁊ corp'. b ⸿ Aug'. Una est et benign' gladius quo de' loquit veritatē: malignus quo illo loquunt vanitatē.
f g dauid seruū tuū: de gladio mali
gno eripe me. Et erue me de ma b c
⸿ hac repetitione detestabiliores iniquos reddit
nu filioꝝ alienoꝝ: quoꝝ os locu
a ⸿ qꝛ terrena sūt btitudo. b ⸿ qꝛ ērena ꝑ dextra habent.
cutū ē vanitatē: ⁊ dextra eorum
b dextra iniqtatis. Quorum filij d

j. Reg. xvij. ad hūc aūt intellectū reducit lra cōis. Qui subdis ꝑplm meū. i. ꝑplm isrl. Sub me. i. in obediētia mea. ꝓpter hoc enī q᷑ dauid goliā deuicit habuit magnū nomē in pplo isrl ⁊ fuit positus sup oēs viros belli ꝯtra aduersarios regni. ⁊ ꝑ hoc fuit dispositus ad hoc q᷑ ppl's desideraret dominū ei'. vnde cū popul' vēit ad eū vt vngeret eū regē dixit ei. ij. Reg. v. Cū esset saul rex sup nos tu eras educens ⁊ reducens isrl. a¶ Dñe. Hic ꝯñr dauid totū attribuit diuine bonitati: ⁊ primo q̄tū ad reuelationē sibi factā de victoria cōtra goliā: vt predictū est d. Dñe q̄s ē hō. i. ipe dauid. b¶ Quia innotuisti ei. victoriā de golia reuelādo. c¶ Aut fili' homis. i. ipsemet dauid qui vocatur filius isai. j. Reg. ⁊. ij. in pluribus locis. d¶ Quia repu. eū tāta victoria dignū. q. d. hoc ꝓueīt ex tua bōitate tm. iō subdit: e¶ Hō. i. dd. f¶ Vanitati si. fact' est ⁊c. i. nulli' momēti ⁊ in se ⁊ i sua reputatiōe: ꝓpter qd post q̄ iā adept' fuerat regiā dignitatē dixit. ij. Reg. vj. Vilior fiā plus q̄ fact' sū: ⁊ ero humilis i oculis meis. Scdo attribuit diuie bonitati obtentū victorie. d. g¶ Dñe inclia ce. tu. ⁊ descēde. nō ꝑ loci mutationē sed pietatis cōdescensionē. h¶ Tange mō. i. ꝑcute philisteos supbos. i¶ Et fumigabūt. i. virt' exercit' eoꝝ extinguet sic ticio: cui' flāma extīcta fumigat. k¶ Fulgura co. i. ostēde me virtutis euidētiā. l¶ Et dissipabis eos. i. acies eoꝝ. m¶ Emitte sagittas tu. i. dirige lapides i eos: q̄ dicunt hic sagitte eo q᷑ mittunt a longe de funda sicut sagitta de arcu. n¶ Et cōturbabis eos. qꝛ ꝑstrato golia ictu lapidis philistei cōturbati ⁊ fugefacti fugerūt: ⁊ filij isrl eos insequētes multos occiderūt. j. Reg. xvij. o¶ Emitte ma. tu. ⁊c. de manu golie. p¶ Et libera me d aquis mul. i. de philisteis: eo mō loquendi quo dicit Apo. xvij. Aque q̄s vidisti super quas mulier sedet ppli sunt ⁊c. q¶ Et de manu fi. alie. ⁊ ꝓ id est. i. de manu philistinoꝝ qui dicunt filij alieni eo q᷑ erāt idolatrie dediti. r¶ Quorū os lo. ē va. qꝛ goliath nomine omniū philistinoꝝ exprobrabat agminib' israel iactanter. dicēs: Exprobraui agminibus hodie. j. Reg. xvij. s¶ Et dextera eoꝝ. i. virtus ad bellandū. t¶ Dextera iniq̄. qꝛ cōtra isrl habebāt iniustū bellum. v¶ Deus cā. Hic ꝯñr dauid ꝓ būficijs ꝑdictis deū laudare ꝑmittit: in qua q̄dē laude ꝑmo diuinū būficiū recognoscit. ⁊ scdo ꝓspeꝝ statū gētis sue deposcit. ibi: Quoꝝ filij. ¶ Circa primū dicit: De' cāticū nouū. in recognitiōe noui beneficij. x¶ In psalterio deca. i. decē chordas habēte. y¶ Psallā tib. cāt' enī hui' ps. magis appropriabat huic instrumēto q̄ alteri: quē decātabat dauid nō solū voce humano: sed etiā instrumēto musico. z¶ Qui das salu. re. i. mihi ⁊ sauli. vocat enī se regē eo q᷑ erat inunct' ꝑ Samuelem. ⁊ simili Saulē: eo q᷑ adhuc actu tenebat regnū. ⁊ vterqꝫ tūc fuit saluat': qꝛ dauid habuit victoriā de golia. ⁊ saul de exercitu philistinoꝝ: qꝛ tū h ꝓcessit ex victoria dd: vt ꝑdictū ē. iō subdit: a¶ Qui redemisti ⁊c. i. de gladio golie: cui' hastile erat quasi liciatoriū texentiū: ⁊ ferrum sexcētos siclos habebat ferri: vt habet. j. Reg. xvij. b¶ Eripe me ⁊c. Hic icipit versus sequēs imediate ꝑcedētē i heb. ⁊ trāsla. Hie. c¶ De manu ⁊c. expōat sic. s. quia est repetitio eiusdē sicut frequēter fit in canticis. d¶ Quorū filij ⁊c. Hic ꝯñr dd ꝓsperitatē isrl deposcit: ꝓut sonat lra hebraica ⁊ trāsla. Hiero. que sic hēt: Ut sint filij nri. i. filij israel iuuenes Quasi

¶ Cas. Quoꝝ filij. Vel mystice hec possunt intelligi ab illo loco: Et agit de erroribꝰ maloꝝ et heresibꝰ heresiarchaꝝ ⁊ pessimis cogitationibꝰ: ostendēs eos esse hereticos de quibꝰ etiā q̄dā ad lram exponunt sic: Quoꝝ. s. ꝑdictoꝝ filij sunt sicut nouelle plan. in iuuē. sua. i. filij eoꝝ sunt sicut nouella plantatio. Qui nō de aplis fundati sed de puersitate nouitatis. Post mala ipsoꝝ nūc ⁊ bona accusat. Filij prauo dogmate generati: qui non antiquis ritibus patrum viguerūt: sed nouis erroribꝰ pullulauerunt. a¶ Filie. que nō habent vires cōstātie. b¶ Cōposite. nō natura pulchre: sed ab hominibus cōposite. he filie sunt cogitatiōes vl ꝑdicationes eoꝝ que nō habēt verā ecclesiam sed similitudinē. c¶ Prōptuaria. corda diuersis rebus facta. vnde pessimas eructationes exalant que fetent. d¶ Ex hoc in illō. instabiles qꝛ nō habēt radicē veritatis. e¶ Oues ad litterā. quia vult eos ostendere caducis rebus herere. q. d. peculium eorum fetosum. cum ipsi fide steriles vnde mystice discipuli eoꝝ de oues sūt fetose: qꝛ ipi alios plures in errore generant. f¶ In gressibus. nō in ingressibus: quia totum bonū quod habere videntur ab eis egreditur cito perituris. g¶ Boues. nō labore macri sed ocio pingues: vt his qui affluūt diuitijs: cum ipsi sint a veritate ieiuni. Vl mystice boues magistri terrenis affluunt. h¶ Maceria. que de solis saxis in hortis vel vineis: sed nec ipsa ruit ill' adeo ꝓsperi. i¶ Nec trāsitus nec clamor. turbid' interrūpit quietē eoꝝ ¶ Vel mystice maceria ars philosophoꝝ q̄ nō pōt destrui vt trāseant iusti: nec clamor dei qui in angusta via q̄ ducit ad vitā est in plateis eoꝝ. i. in lata via eoꝝ que ducit ad mortē. k¶ Beatū dixerunt. nō inde reprehendit: quia his abundāt: sed quia ꝓ dextera habēt. i. pro beatitudine: ⁊ hec est vanitas quā locuti sunt: his ⁊ abraam et isaac ⁊ iacob abūdauit: felicitas est sinistra. i. tēporalis mortalis.

Laudatio

a ⸿ vel nouelle stabilite. ⸿ vel ia. b ⸿ vel sis.
sicut nouelle plātatiōes in iuuē/
a b tute sua. Filie eoꝝ composite: cir
cūornate vt similitudo templi.
⸿ vel cellaria.
c Prōptuaria eoꝝ plena: eructan a
d e tia ex h in illō. Oues eoꝝ fetose b
f abundantes in gressibus suis:
⸿ vel si.
g boues eoꝝ crasse. Non est ruina c
a ⸿ vel sepis. b ⸿ vel exitus. c ⸿ null' tumult' sed pax quiera.
h i macerie neqꝫ trānsitus: neqꝫ cla d
a ⸿ sed qꝛ. b ⸿ non hoc arguo. c ⸿ filij alieni.
k mōr in plateis eoꝝ. Beatū dixē
⸿ quid tu dauid dicis.
rūt pplm cui hec sūt: btūs popu e
lus cuius dominus deus eius.

Nico. de lyra

uenes. Quasi plantatio crescens in adolescentia sua. i. proficiant in virtute corporis et mētis. Filie nr̄e quasi angeli ornate ad similitudinē tēpli. i. vt ornent ⁊ tradant nuptui vt sic possit melius populus multiplicari: ⁊ in hoc petit dauid ꝓsperitatem populi israel q̄tū ad multitudinē ꝑsonaꝝ. cōsequēter idē petit q̄tum ad multiplicationem bonoꝝ tpaliū sine q̄ non pōt multiplicatio ppli sustētari. ⁊ ꝑmo in terrenascētibꝰ. s. blado et vino ⁊ silibꝰ. d. Prōptuaria nr̄a plena ⁊ supeffūdētia ex h i illud. Scdo in aialibꝰ. cū subdit: Pecora nr̄a in milibꝰ innumerabilia in cōpitibꝰ nr̄is tauri nr̄i pigues: sic habet trāsla. Hiero. ⁊ lra hebraica est eadē in snīa q̄ talis ē: Oues nr̄i a milibꝰ i decē milia in egressibꝰ nr̄is boues nr̄i pingues. Tertio in edificijs et clausuris. cū dicit: Nō est icerruptio. s. in muris ciuitatū. Et nō est egressus vnde possint fugere illi qui apud nos detinentur captiui de alienis gentibꝰ. Et nō est vlulatꝰ in plateis nr̄is ꝓpt inimicos nr̄os sbito irruētes. q. d. sint ciuitates nr̄e ita fortes et munite q᷑ nō habeamꝰ timere incursū subitū hostium: nec mirandū ē de mutatiōe modi loquēdi: videlicet de optatiuo modo ad indicatiuū: et de futuro vsqꝫ ad pn̄s: qꝛ talis mutatio frequēs est in ꝓphis ⁊ maxie in scripturꝭ metrice cōpositis: cuiusmodi est liber psalmoꝝ: et qꝛ ꝓsperitas tpalis nō est ad bonū male vtētiū h tm̄ bn̄ vtentiū: sm qd dic btūs Amb. sup Lucā. Sic diuitie ipedimēta sūt reprobis: ita ꝓbis sūt adiumēta virtutis. iō subdit: Btūs ppls cuiꝰ talia sūt. si tm̄ bene vtat. ꝓpt qd subdit: Btūs ppls cuꝰ ē dñs deꝰ suꝰ. qꝛ ille q̄ verū deū colit bene vtit tpali ꝓsperitate. Aliq̄ vero expositores nr̄i litterā ꝑdictā ab illo loco: Quoꝝ filij. ꝓut iacet in trāsla. cōi exponūt de philisteis cōiūgēdo lre ꝑcedēti: qꝛ vt isti dicūt: gl'iabant de multitudie ⁊ pulchritudie ꝓlis masculine ⁊ feminine: ⁊ de abūdātia i terenascētibꝰ ⁊ aialibꝰ ⁊ de fortitudie ciuitatū. ⁊ sic in fine subdit: Beatū dixerūt. s. philistei. Populū cui h sūt. vl btūs ppls cuiꝰ sūt tlia iactādo se de ꝑdictꝰ. Sed qꝛ male vtētes eiusmodi erāt philistei nō erāt ꝑ h beatiores sꝫ miseriores. iō ad repellēdū dictū eoꝝ subdit: Btūs ppls cuiꝰ dñs

deꝰ eiꝰ: q̄lis erat ppls iudeoꝝ colēs vnū veꝝ deū. Sed qꝛ hebrei ⁊ hieronymꝰ lram ꝑdictā nō referūt ad philisteos: sꝫ magis ad hebreos vt visū est. ideo trāslatio cōis pōt reduci ad itellectū eoꝝ. s. positū: sic vt ab illo loco: Quoꝝ filij ⁊c. sit cōstructio suspēsiua vsqꝫ ad illū locū: Beatū dixerūt ⁊c. ⁊ ibi incipiat cōstructio: Beatū dixerūt. beatitudine q̄ habet in ꝑnti. Populū cui sūt hec. s. ꝑmissa in lra. cū d: Quorū filij sic nouel. ⁊c. i. q̄ abūdāt in bōa ꝓle masculina ⁊ feminina ⁊ i terrenascētibꝰ. ꝓpt qd subdit: a¶ Prōptuaria eoꝝ ple. ⁊c. ex magna abūdātia. b¶ Ex hoc in illō. ꝓpt diuersas spēs terrenascētiū abūdātes. ⁊ silr in aialibꝰ. ꝓpt qd sbdit: Oues eoꝝ fetose ⁊c. ⁊ silr in fortibꝰ ciuitatibꝰ. ꝓpt qd subdit: c¶ Nō ē ruina mace. ⁊c. vbi hostes possint faliciter icurrere. ⁊ ꝑ ꝯñs: d¶ Neqꝫ clamor i pla. eoꝝ. ex subito icursu hostiū: ⁊ q᷑ deceat deū dare tlia pplo isrl. ostdit cū subdit: e¶ Btūs po. cuiꝰ do. deꝰ eiꝰ. q. d. h solꝰ ē pplus iudaicꝰ in q̄ ꝓtūc vigebat fides vniꝰ dei ⁊ eiꝰ cultꝰ. ⁊ iō cū ex h sit beatꝰ principaliter decet q᷑ habeat abūdātiā bonoꝝ tpaliū q̄ in homibꝰ bonis fac ad intoriū virtutis. ¶ Moralit pōt exponi psal. iste de q̄libet fideli q̄ habita victoria de hoste visibili seu inuisibili cuiusmodi ē spūs malignꝰ: exēplo dauid insurgit ad dei laudē ¶ Ps. CXLIII

Moraliter.

¶ Benedictus.]Sm Hiero. dauid fecit hūc ps. de pugna contra goliath getheū. ¶ Moraliter aūt pōt exponi de bello viri iusti cōtra diabolū. Et sic i eiꝰ ꝑsona d: cōfitēdo auxiliū diuinū. ¶ [Benedictꝰ dñs.]Circa qd sciendū q᷑ sic in bello corporali aliqñ pugnat de ꝓpe. manu ad manū. aliqñ de lōge: vt sagittando vl funda lapides iaciēdo. ⁊ tūc bellās vtit digitis. sic in bello spirituali fit bellū de ꝓpe cū pugnat cōtra actū peccati: vt fornicatiōis vel adulterij. ⁊ sic d: ¶ Qui docet manꝰ meas ad preliū.]aliquādo de lōge. s. ꝯtra occasionē fornicatiōis vl adulterij: vt est aspectꝰ ipudicꝰ. ⁊ sic d: ¶ Et digitos meos ad bel. Misericordia mea ⁊ refu. meū ⁊c.]hic ponunt tot nomina quasi sinonima ad significaodum q᷑ effectus diuine misericordie nemo potest explicare. ¶ Qui subdis populum meum sub me.]hominis populus dici possunt animi motus qui subduntur sibi quando obediunt rationi: sed quia totum debet deo attribui. subditur: ¶ [Domine quid est homo quia innotuisti ei ⁊c.]scꝫ per effectū tue bonitatis sibi collatum. quasi diceret: nihil est. ꝓpter quod subdit: ¶ [Homo vanitati similis factus est dies eius sicut vmbra pretereunt. Domine.]hic cōsequēter ponitur demonū repressio q̄ sūt frequēter nimis acres in hoc bello. ideo dicit: ¶ [Domine inclina celos tuos et descēde.]per effectū potestatis tue. ¶ [Tange montes.]reprimēdo supbos demōes. ¶ [Et fumigābūt.]id est murmurabunt. sicut dixerunt christo Mat. viij. Cur venisti ante tp̄s torq̄re nos? ¶ [Fulgura coruscationē ⁊c.]p fulgura coruscationē ⁊ sagittas intelligitur dei sentētia in iudicio finali qua demones retrudent in ꝓfundo inferni: sed qꝛ vsqꝫ tūc grauiter inuadūt homines. subdit: ¶ [Emitte manū tuā.]id est potentiā. ¶ [Et libera me de aquis multis.]id ē tētationibꝰ demonū impetuosis. ¶ [Et de manu filioꝝ alienoꝝ.]id est demonū qui sunt filij dei ꝑ creationem: sed alieni ab eo ꝑ rebellionē. ¶ [Quoꝝ os locutū est vanitatē.]eā mūdanis hominibus suggerēdo. ¶ Et dextera eoꝝ dextera iniquitatis.]nā ad eam impellūt homines multꝭ modis. Et qm̄ ex tali beneficio debet laus deo. ideo subdit: ¶ [Deꝰ cāticū nouū cātabo tibi.]cū liberatꝰ fuero de isultu maligni. ¶ [In decachordo psalterio psallā tibi.]id ē i obseruatiōe decalogi. ¶ [Qui das salutē regibꝰ.]id est hominibus cū adiutorio dei se bene regentibus. ¶ [Qui redemisti dauid.]de saulis persecutiōe. ¶ De gladio maligno eripe me.]id ē de maligni spūs tētatiōe. ¶ [Et erue me.]hic ꝯñr ponit liberatio ab hominibus malis q̄ sunt instrumenta demōis. cū d: ¶ [Et erue me de manu filioꝝ alienoꝝ.]id est hominū maloꝝ qui sūt filij dei ad eius imaginē facti: sed ab eo ꝑ petm̄ alieni. ¶ [Quorū os lo. ē va.]id ē mendaciū ad bonoꝝ deceptionē. ¶ Et dextera eoꝝ dextera iniquitatis.]est enī sp extēsa ad operandū

iniqua

iniqua. Et quia frequenter iniqui ꝓsperant in vita ꝑsenti subditur. ¶ Quoꝝ filij ꝛc. si quo notat ꝓsperitas in ple masculina, Et etiã feminina. cũ subdit: ¶ Filie eoꝝ cõpolite ꝛc. id est ornate curiose. ¶ Promptuaria eoꝝ plena. in quo tangitur ꝓsperitas in terrenalcẽtibus ꝛ in animalib⁹. cũ dicitur:

¶ Oues eoꝝ ferose. let in tgali pace. cũ subdit: ¶ Nõ ẽ ruina macerie. id est clausure muroꝝ. ¶ Neq; trãsitus. id est sartoꝝ. ¶ Neq; clamor in plateis eoꝝ. sez vulneratoꝝ ab aduersarijs. ¶ Beatũ dixerũt ꝓplm cui hec sunt. ¶ Hoc el dicũt homines mũdani: licet sit miser miseria peccati. Consequẽter ostendit quis ꝓplis sit vere beatus. cũ subdit: ¶ Beat⁹ populus cuius est dñs de⁹ eius. id est q̃ seruit dño fideliter ꝛ deuote: talis enĩ est beatus in ꝛpe.

In ꝑs. cxliij. Benedictus dominus. vbi dr in postil. Qui das salutem regibus.

Additio.j. Hoc qđ dicit regib⁹ in plurali: nõ ẽ ne/cesse vt referrat ad saul ꝛ dauid: sed gene/raliter intelligendũ ẽ. q̃ dauid attribuit deo victoriã quã habẽt reges quicũq; sint: qz omne datũ optimũ de sursũ ẽ descendens. Jaco. j. Incõueniẽs est enĩ dicere q̃ dauid vocasset se regẽ tpe huius pugne: cũ postea pluries vocabat se seruũ regis: vt patet. j. Reg. xxiij. ꝛ in alijs locis.

In eodẽ ꝑs. vbi dr in postil. Quoꝝ filij.

Additio.ij. In hoc loco nõ est dictio in hebreo: q̃ significat quoꝝ. put in trãsla. latina habetur: nec etiã que significat idẽ qđ vt sint: put in trãsla. Hiero. habetur: sed vera littera hebraica sic habet: Cui filij nĩ q̃ si plãratio ꝛc. vel q̃ filij nostri quasi plãratio. Ad cui⁹ sensũ. ꝓ primo intelligendũ est et attẽdẽdũ q̃ dauid loc nõ petit beneficia futura circa ꝓsperitatẽ ꝓpli: sed potiꝰ regratiat̃ de ꝑteritis bñficijs ꝓplo dei exhibitis meditãte victoria sua. vnde cum dixisset: Deus cantieuz nouum. de duobus intendit deũ laudare. primo scilicet de liberatione sua. secundo de ꝓsperitate

a Et notã. Augꝰ. De virtute terribiliũ hoc sumitur: sanctis enĩ predicantibus nota facta est potentia dei q̃ vindicat in malos: ⁊ gloria regni qua coronat bonos ne ignorata minus quereretur: et nota etiam facta est: quã do apostoli virtutes fecerunt: et per noticiã vtriusq̧ scilicet potentie et glorie: quidã timore pene: quidam spe glorie cõuertuntur. Et nota q̧ post potentiam cõmendat decorẽ regni: qd̃ ideo facit: vt potentia nominata amantẽ non terreat: habet eñ regnũ quo delectemur: et illud regnum habet decorem: cui magnifico nil comparatur.

b Regnum tuum regnum omnium seculorum ⁊ dominatio ⁊c. Cas. Laudat de perpetuitate et dominationis affectu. ⁊ sumitur hoc de magnitudine: si magnum est ad tempus imparare: maius est dominationis terminum non habere. c Fidelis dominus i omnibus verbis suis. Cassi. De abundanti suauitate hoc sumitur. vnde. s. Memoriaʒ abundãtie suauitatis tue. Fidelis q̧ aduentus dona cõplenit. Ad abundantiam quoq̧ pertinet q̧ alleuat ruẽtes: erigit elisos. vnde recordatio suauitatis habetur: ⁊ i laudibus eius eructatur.

Fis. q.i.c firmissime.i glo. d Qui corruunt. Cassio. A malis suis: quos omnes alleuat deus. Vel ab his temporalibus sicut sctĩ vt Job: q̃ i seclo aliq̃d p̃dũt: ⁊ abiecti fiũt decidẽtes sũt: sʒ

Pro. 24.b hos omnes confirmat: quia septies cadit iustus ⁊ resurgit. impij autem infirmantur in malis.

e Et erigit omnes elisos. Augusti. Ad se pertinentes: quia superbis resistit.

f Oculi omnium in te sperant domine. Augꝰ. De iusticia latiꝰ agit: vt qui misericordẽ audit iustum timeat: ⁊ iusticie est vt sperãtes satiet corporaliter vel spiritualiter: non semp enim danda est esca: sed in tẽpore opportuno: multis enim petẽtibus salubriter differtur. g Et tu das escam illorum in tempore opportuno. Aug. Dat ergo medicus egro qd̃ cõuenit: ⁊ quãdo cõuenit nõ vt homo desiderat ⁊ petit ne obsit si det. Petit enĩ apl's de angelo sathane vt auferret ab eo: ⁊ n̄ accepit: s̄ ꝓpter pfectionẽ suã: q̧ tempus adhuc erat exercẽde infirmitat̃. Petit diabolus tentanduʒ Job ⁊ accepit: sed ad dãnationẽ suã. Ipse christus mori venerat: ⁊ tamen trãsfigurans in se infirmos

Mat. 26.b ait: Pat̃ si fieri potest transeat a me calix iste. ⁊ licet nõ acciperet qd̃ petere videbat̃, ait: nõ qd̃ volo: s̄ qd̃ tu. bñdicẽs deũ in oĩ tp̃e.

h Aper' tu ma. Augꝰ. Et si non das aliq̃: das tñ opportune, differs q̃dẽ: nõ aufers. i Iustus. Cas. Ipo noĩe iusticiã apit: vt manifeste ostẽdat̃ h̄ laus de iusticia esse. Vie sũt dispositiones ⁊ volũtates quẽ oẽs iuste: etiã si vberat. k Ans opi. Sciẽdũ q̧ vie ad dispositionẽ ptinẽt: opa ad effectũ: h̄ sm nos diuidũt̃. Sed apud illũ h̄ est velle qd̃ facere: ore ex eiꝰ volũtate res hñt esse. l Prope ẽ. Cas. Propitiꝰ q̃ vbiq̧: ⁊ h̄ de iusticia. m Volũtateʒ ti. Cas. ⁊ h̄ de iusticia sãt. n Custodit. Cas. Cõcludit d̃ iusticia: equũ ẽ eĩ ⁊ diligẽtes custodire ⁊ pctõres pdere

loquentur ad hoc vtiq̧.
a loquentur. Et notam facient fi/ a
a vñ q̃dã timore pene: q̃dã spe glie cõuertunt.
lijs hominũ potentiã tuã: ⁊ glo/ b
a cuius: nõ huiꝰ scli regnũ dico. ⁊ qd̃ decorem habet: sʒ nõ ibi magnitudo decoris sed tuũ.
b riã magnificentie regni tui. Re/ c
eternum.
gnũ tuũ regnũ omniũ seculorũ:
a p̃ qd̃ ostendit regnũ esse forte. b p̃ successionẽ. vel hac et futura.
⁊ dñatio tua in omni genera/
a quicquid ꝓmisit dedit: et p̃ data fidẽ fecit ceteris dandis q̃ ꝓmisit: ⁊ quasi i cyrographo scribi fecit.
c tione ⁊ generationẽ. Fidelis do d
minus in omnibꝰ verbis suis: ⁊ e
vt verax in ꝓmissis: ita sctũs in omni opatiõe
sanctus in omnibꝰ operibꝰ suis.
a nõ q̧ oẽs: sed quicunq̧ alleuant̃ h̄ est p̃ eũ. b qui nõdũ corruerũt. vel decidunt.
d Alleuat dominꝰ omnes qui cor/ f
a qui ruinã peti passi sunt. b intentiones.
e f ruunt: et erigit oẽs elisos. Oculi g h
g omniũ in te sperãt dñe: ⁊ tu das i
a quasi egro quod cõuenit ⁊ q̃ cõuenit nõ vt homo desiderat.
escã illoꝝ in tempore opportuno.
a quasi quã escã. q̧ omnia in eius potestate b benignitatẽ potentie tue.
h Aperis tu manũ tuã: et imples k l
a rationale quod potest benedici.
i omne animal benedictione. Iu/ m
a et q̃ credit: ⁊ q̃ curat. sic cõfessi sũt Daniel ⁊ oẽs scĩ in tribulatiõibꝰ q̧ iusta sũt iudicia dei.
k stus dominus in omnibus vijs
a pius: patiens: dator omnium bonorum.
suis: ⁊ sanctus in omnibus ope/ n
a Augꝰ. Et si non statim facit. ideo magis nõ facit: quia prope est.
l ribus suis. Prope est dominus o
a sed quibus inuocantibus.
omnibus inuocantibus eũ: õm/
a Augꝰ. Nõ sm vana desideria: q̃ aliis q̃ ipʒ querunt.
nibus inuocantibus eũ in veri/
a Augꝰ. Si ideo timẽt vt faciãt eiꝰ volũtatẽ.
m tate. Voluntatem timentium se p
aliquando et si non mox.
faciet: ⁊ deprecationẽ eoꝝ exau/ q r
a apud eũ suauitas esse ostendit.
n diet: et saluos faciet eos. Custo/ s t
dit dominꝰ omnes diligẽtes se:
a Augꝰ. Eos q̃ pseuerant in pctõ. b apud eũ securitas esse demonstratur.
⁊ omnes peccatores disperdet. v x

a Et notã fa. fi. ho. po. ⁊. p̃ opa totã virtutẽ nature create trãscendẽtia. b Et gliam mag. reg. tui. glĩa est clara noticia cũ laude: i regno aũt celesti de q̃ hic ẽ sermo: ẽ clara dei visio ⁊ iugis laudatio. id regnũ illd̃ ẽ gliosũ. est etiã eternũ. ꝓpter qd̃ subdit̃: c Regnũ tuum reg. om. se. ⁊c. sm qd̃ d̃ Luc. j. Regni eius nõ erit finis.

d Fidelis dñs ⁊c. totus iste versus videt̃ hic appositus ab aliquo trãslatore vel expositore: quia nõ est in heb. nec in trãsla. Hiero. põt tñ sic expõi: Fidel' dñs in oibꝰ v̄bis suis: q̧ semp implent̃ ⁊ nõ trãseũt i vacuũ: sm qd̃ dicit saluator Mat. v. Iota vnũ aut vnus apex nõ pteribit a lege donec oĩa fiãt ⁊c. e Et sctũs i oibꝰ ope. su. sctũ enĩ dicitur qd̃ ẽ ad dei gliã ordiatũ. ꝓpt̃ qd̃ res etiam insensibiles: vt calix ⁊ vestes ⁊ hmõi: dicunt̃ sctẽ eo q̧ sũt ad diuinuʒ cultũ ordinate: oĩa ãt opa diuia sũt ad dei gliaʒ ordiata sm qd̃ d̃ Prou. xvj. Vniũsa ꝓpt̃ semetipʒ opatꝰ ẽ dñs: ⁊ id̃ d̃ sctũs i oibꝰ suis opibꝰ. f Alleuat do. Hic cõsr ps. iducit oẽs gliãlit̃ ad laudẽ dei: ⁊ h̄ ex bñficijs communit̃ oibꝰ exhibit̃. ⁊ id̃ pmo dicta bñficia ad memoriã reduc̃. scd̃o ꝓpositũ cõcludit. ibi: Laudationẽ d. Circa pmũ pmo tãgit diuia bñficia releuãdo a mal̃. dicẽs: Alleuat d. om. q̃ cor. q̧ corruẽtes in culpã sp̃ paratꝰ ẽ releuare q̧tũ ẽ in se: licet aliq̃ renuant: sʒ qd̃ d̃ Prou. j. Extẽdi manũ meã ⁊ nõ fuit q̃ aspiceret. ⁊ ex h̄ sequit̃ q̧ paratꝰ ẽ releuare a pena gehenne q̃ ꝓ culpa mortali debet̃: corruentes aũt in penã tpalẽ aliq̃ releuat sicut ptʒ de manasse rege iuda. ij. Paral' xxxiij. quẽ de captiuitate ⁊ carcere releuauit ad suum regnũ. ⁊ similit̃ de sctõ Job ⁊ multis alijs quos tpalit̃ releuauit de miserijs: tñ nõ ẽ sic de oibꝰ etiã dilect' suis: vt ptʒ in sctis martyribꝰ: q̃ alleuauit eos meliꝰ: eos trãsferẽdo de miseria p̃ñti ad gliam celestẽ. g Et erigit oẽs elisos. eodẽ modo exponat̃: q̧ ẽ repetitio eiusdẽ sñie sub alijs v̄bis. Cõseq̃nt̃ tãgit diuia beneficia in bõis ꝓmouẽdo. dicẽs: b Oculi oim in te spe. do. p̃ hoc autẽ qd̃ subdit̃: Et iples omne animal be. ⁊c. patet q̧ hec scriptura nõ loquit̃ generaliter de omni creatura vt exponunt aliqui: sʒ tñ de creatura aĩata aĩa sensibili: cuiusmodi ẽ hõ ⁊ aĩal brutũ ꝓpter hominẽ factũ. dicit igitur: Oculi oim in te spe. do. q̧ a deo expectãt ꝓuisionẽ victualiũ: nõ solũ hoĩes sʒ etiam bestie ⁊ aues: sm qd̃ d̃ Mat. vj. Cõsiderate volatilia celi ⁊c. ⁊ subdit̃: ⁊ pat̃ vester celestis pascit illa. i Et tu das ill' escã i tẽpore oportu. aliqua enĩ aĩalia sũt q̃ sm conditionẽ nature sue p̃ magnũ tpis spaciũ nõ comedũt: sed nutrimẽto priꝰ recepto viuũt: sicut hyrũdies nõ comedũt in hyeme: sed viuunt de alimẽto recepto in estate: vt dicit cõmẽtator Albertꝰ sup. ij. de aĩa. ⁊ de pluribꝰ alijs ponit exempla. k Aperis tu manũ tuã. p̃ bonitat' diffusionẽ. l Et iples omne aĩal benedictiõe. i. cõueniẽti refectiõe.
m Iust' dñs in oibꝰ vijs suis. i. ꝓcessibꝰ suis cũ sit ipa regula iusticie ⁊ veritatis.
n Et sanctus in omnibus operibus suis. exponatur sicut supra. o Prope est dominꝰ ⁊c. sed q̧ hoc est intelligendũ de fideliter inuocantibus tñ. ideo subditur: Omnibꝰ inuocantibus eũ in veritate. q̧ inuocãtes eũ pie. i. de pertinentibus ad salutẽ pro se et perseueranter semp ab eo exaudiunt̃: tpe tñ debito. ideo subditur: p Volũtatẽ timẽtiũ se. timore filiali q̃ ẽ annexus charitati. q Faciet q̧ tales supponũt volũtatẽ suã diuine volũtati: ⁊ sic sic diuina volũtas adimpletur: ita ⁊ sua. r Et depcationẽ eoꝝ exaudiet. si sit pia ꝓ se ⁊ pseuerãs vt predictuʒ est. s Et saluos faciet eos. salute eterna et aliquãdo etiã tpali: vt dictũ est. s. t Custodit dñs oẽs diligen. se. sic amicos charissimos in ciuitate celesti collocãdos. v Et oẽs petõres. in petõ mortali decedẽtes. x Disp̃det. de pditione gehenne.

a Laudationẽ dñi. Cas. Expositis omnibus sequit̃ breuis cõclusio: qua cõcludit q̧ non potest explicari. b Alleluia. Cas. Vox ista quasi musica salutaris tanq̃ armonia celestis que non solũ homines: sed etiam angelos delectat laudẽ dei exprimens: q̃ cõgrue huic psal. pscribit̃ vbi vir iustus. Exhortat̃ animaʒ ad laudẽ dei: q̧ in aduersis aliquando velit nolit pturbatur anima. vnde

F 41. supra. Quare tristis es aĩa mea: et quare conturbas me. sed vt auferat et pturbatiões suggerit gaudium de spe: si nõ i re. Spera in deo q. a. c. Aug. Hac spe erecta aĩa deũ laudat hic. CXLV. Cas. Primo sibi quasi omnibus consulit laudare ne in vanis ociet̃: et q̃si acquiescens cõsilio asserit se laudaturũ ibi vbi poterit plene. Secũdo alios monet nõ sperare in homĩe. ibi: Nolite confidere. Tertio docet omneʒ speʒ in omnipotentẽ ponẽdã. ibi: Beatus. c Lauda aĩa mea. Sed querit̃ a quo ⁊ cui h̄ consulit̃. Si dicitur caro consulere anime: non videtur hoc esse veꝝ. cũ a meliori ⁊ a digniori soleat inferiori dari consiliũ. Caro aũt inferior est aĩa. Augꝰ Anima enĩ licet vituperata quia peccatrix: tamẽ melior dicitur per naturã corpore laudato i suo genere: q̧ spũal' natura prestat corporee quã mouet: regit: sensificat: capit: ⁊ ipsa infinita vicina est substãtie dei. Sic auʒ vituperatũ: q̧ sordidũ ẽ est plũbo in puritate laudato: sic ⁊ malꝰ hõ optimo equo. Nõ dat̃ h̄ cõsiliũ aĩe a carne q̃uis domita valde et pacata: que tñ mortua est ꝓpt̃ pctm̃. Nec etiã imortalis cõsulit aĩe: q̧ sp̃ infra aĩam est: sʒ supior ps aĩe. s. mẽs q̃ cogitat sapiaʒ diuinã illi inherẽs: ⁊ in illã suspirãs: videt quasdã sui ptes perturbari motibus scli ⁊ cupiditate terrenoꝝ ad exteriora rapi. vnde ad interiora ⁊ supiora reuocat eã. Se q̃ sm sẽsualitatẽ exhortans dic̃: Lauda anima m. d. Quid eĩ tibi placet in h̄ sclo: diuisa p̃ tot sctariũ reꝝ amores colligi te ad auctorẽ: hic tibi pax ⁊ securitas. Deide respõdet aĩa mẽti q̃si h̄ pgrauata nõ valẽs desistere vt dignũ est. laudabo i vita: h̄ in morte laudabo tenuiter: q̧ corpus aggrauat animã: ⁊ terrena inhabitatio sensuʒ deprimit multa cogitantẽ. hic spes pascit: vita i futuro. d In vita mea. Cas. Cũ ei pfecte inhesero a quo separari vt mõ sit mors est: h̄ spes cõsolat̃: in qua quodãmodo viuẽs laudat. e Q̃diu. Nõ q̧ aliq̃ñ nõ sit: q̧ i eternũ erit. ⁊ id̃ v̄e diu. f Nolite cõfi. Cas. Scd̃a ps dato cõsilio ⁊ affirmato vbi plene poterit: quasi lõge remotos: ⁊ interĩ dũ mala sũt q̃bꝰ turbat̃ anima: monet non sperare in homine sed in deo.
Augꝰ. Vel quasi in fine seculi mente positus: cito finienda docet non amare pro eternis: quasi et meo exemplo: nolite confidere.

cõcludit laude. quasi q̃ñ oĩa ita se habẽt.
a Laudationem dñi loquetur os a
a et meo exẽplo. b cõuersi ad deũ. c i. hõ.
meũ: ⁊ bñdicat omnis caro no/ b c
a et hoc in presenti. b id est in futuro
mini sancto eiꝰ in seculũ ⁊ i secu/ d
b lum seculi. Alleluia.
qui de alijs satagis sta mecum in laude dei.
c Lauda anima CXLV e
perfecte.
mea dominũ: laudabo f
a eterna que vere vita. b sic laudabo ibi: ⁊ hic psallã vbi nõ semp ero. hic ẽ hõ ⁊ alijs itẽrus: ⁊ ideo nõ sp̃ et pfecte psallit: sed in eterno esse non sic: sed psal. imo q̃diu fuero.
d dñm i vita mea: psallãʒ deo meo g
a vos alij maxime in nouissimis tẽporibus positi. vos autem pusilli qui nonduʒ vl. i. etiã de deo speratis: interim dũ mala sũt: in deo non in homine speretis. Et hoc est quod ait.
e f q̃diu fuero. Nolite confidere h

a Laudationẽ. Hic ex p̃dictis bñficijs cõcludit psalmista deũ ab omnibꝰ hoĩbus esse laudãdũ. ⁊ pmo incipit a seipso. dicẽs: Laudationẽ dñi loquet̃ os meũ. ⁊ scd̃o alios ad idẽ inuitat. b Et bñdicat oĩs caro. i. oĩs hõ qui frequẽter in scriptura caro nominat̃: sm q̧ d̃. s̄. psal. lxxvij. Et recordatꝰ est q̧ caro sũt ⁊c. Gen. vj. Nõ pmanebit spũs meus in homine in eternũ: quia caro est. c Nomini sancto eius. s. dei a quo omnis sanctitas deriuat̃. d In seculum ⁊ in seculũ seculi. i. eternaliter. vbicũq̧ eĩ fit talis replicatio huius dictiõis seculum: eternitas designatur: saltẽ a parte post sm doctores hebreoꝝ. Sensus autẽ litteralis huius psal. est etiã moralis: vt patet ex dictis. ꝓpter qd̃ non oportet aliã moralitatẽ addere: nec in consimilibus.

CXLIIII

Moraliter.

Exaltabo te. In hoc ps. dd̃ se ⁊ alios excitat ad dei laudem. Sensus moralis est vt bonꝰ p̃latꝰ p̃ dauid figuratꝰ ad laudandũ deũ excitet se pmo: ⁊ consequẽter ꝓp'm xp̃ianum. Quantũ ad pmũ in eius psona d̃: Exaltabo te deꝰ meꝰ rex. id ẽ quãtũ potero te laudabo. deꝰ enĩ exaltari nõ potest in se cũ sit magnitudinis infinite. Per singulos dies bñdicã tibi ⁊c. sicut p̃ singl'os dies tua beneficia recipio. Magnus dñs ⁊ laudabilis ni. id ẽ vltra omnẽ virtutẽ creatã iproportiõabilit̃. Generatio. Hic cõsr ponit̃ alioꝝ excitatio ad laudãdũ. cũ d̃: Generatio ⁊ generatio laudabit opa tua. id ẽ omnes hoĩes p̃sentes ⁊ futuri laudẽt te in opibus tuis nature ⁊ gratie: quia sunt eis materia laudis. Et ponitur hic futurũ indicatiui modi ꝓ optatiuo sm hebraicũ modũ. cũ dicitur: Laudabit. id est laudet. ⁊ sic in sequẽtibꝰ exponat̃. Magnificentiã glie sctitatis tue lo. orãdo ⁊ docendo. Et mirabilia tua narrabũt. s. alijs eos ad tuã laudẽ inducẽdo. Et virtutẽ terribiliũ tuoꝝ dicẽt. in peccatoꝝ punitiõe: vt in diluuij inundatiõe: ⁊ sodomorũ subuersione ⁊ sic de alijs: vt audientes terreant̃ ⁊ a peccatis retrahant̃. Memoriam abũdãtie suauitatis tue. scʒ in beneficijs creationis recreationis gubernationis et glorificationis. Exultabunt. id ẽ exultent. ⁊ p̃ hoc significat̃ p̃dicatio ꝓcedens ex corde deuoto. Et iusti. tua exultabũt. ps. lvij. Letabitur iustus cũ viderit vin. ⁊c. Miserator ⁊ misericors dñs. Peccata relaxãdo. Patiens. penitẽtiã expectãdo. Et multũ misericors. penas debitas minuendo. Suauis dominꝰ vniuersis. attingẽs a fine vsq̧ ad finẽ fortit̃ ⁊ disponens omnia suauit̃. dãs eis inclinatiões ad bonũ sm sue nature modũ.

Confiteant̃ tibi. Hic iuitat̃ generaliter oĩs creatura ad dei laudẽ. cũ dicit̃: Cõfiteant̃ tibi dñe. cõfessione laudis. Omnia opera tua. nã habentia intellectũ laudare p̃ñt deũ ꝓprie: ⁊ intellectu carẽtia large: inq̃tuʒ in eis relucet bonitas creatoris: et quia sunt intelligentibus materia diuine laudis. ideo subditur: Et sancti tui benedicãt tibi. Gloriã regni tui dicẽt ⁊c. scʒ docendo vt audientes te diligãt. Et potentiã tuã loquent̃. vt te timeant. Ut notam faciant ⁊c. repetitio est eiusdeʒ sententie ad maiorẽ expressionẽ. Regnũ tuũ ⁊c. id est eterne durationis ⁊ magne extensiõis scʒ ad omnia. Fidel' dominus ⁊c. nam implet ꝓmissa. Et sctũs in omnibꝰ opibus suis. nã ordinat ipa ad declarationẽ sue sctitat̃. Alleuat oẽs q̃ corruũt ⁊c. q̧ q̃tũ ẽ ex se paratus ẽ cadentes in peccatũ releuare. Oculi omniũ. scʒ bonoꝝ. In te sperant dñe. spe formata charitate. Et tu das escam illoꝝ. scʒ eucharistie.
In tpe opportuno. qd̃ est tp̃s gratie. Aperis tu manũ tuã. tua largitate. Et imples omne animal bene. Per animal quod dicit̃ a sensu intelligitur habẽs dei sensũ. ⁊ omnis talis benedictiõe dei replet̃. Iustꝰ do. in oibꝰ vijs suis. nã vniuerse vie dñi sũt misericordia ⁊ veritas. Et sctũs i omnibꝰ ope. s. exponat̃ vt p'rꝰ. Prope ẽ dñs oibꝰ inuo. eũ ⁊c. q̧ velociter exaudit veraciter dep̃cantes. Custodit dñs oẽs diligẽtes se. a malo mortalis culpe. Et omnes peccatores. scʒ obstinatos. Disp̃det. pena gehenne. Cetera patent ex dictis.

CXLV

Lauda anima. Huic ps. ꝓ titulo p̃ponit̃ Alleluia: quod significat laudate deũ: vt dictũ est. s. Circa materiã huiꝰ ps. cõsiderãdũ ẽ q̧ ex decursu veteris tes. patet q̧ q̃diu filij isrl' cõfidẽtiã habuerunt in dño bñ fuit eis: quãdo aũt diffidẽtes de diuino auxilio recurrerũt ad humanũ: malũ fuit eis. vñ ⁊ sedechias rex cõfidẽs de adiutorio regis egypti ꝯtra regẽ babylonis fuit captꝰ ⁊ excoculatꝰ ⁊ ciuitas hierlm destructa ⁊ populus captiuatus: vt h̄r. iiij. Reg. et ij. Paral. in fine: multa etiaʒ alia exempla possent ad hoc adduci de scriptura: s̄ propter breuitatem omitto: quod considerans auctor huius psal. qui sm hebreos ignoratur. in hoc psal. declarauit q̧ non de hominibus sed de deo ẽ cõfidẽdũ. Et diuidit̃ in duas partes: quia primo psal. laudat deũ sm huiꝰ psal. titulũ. secũdo descẽdit ad ꝓpositũ. ibi: Nolite. Circa pmũ dic̃. Lauda aĩa m. do. q. d. nõ: laudẽt eũ labia mea tñ sicut illoꝝ. de quibꝰ dicit̃ Esa. xxix. Populꝰ iste ore suo ⁊ labijs suis glĩficat me. cor aũt eius lõge est a me. f Laudabo do. in vita mea. id est in vita presenti q̃diu durabit. g Psallam deo meo q̃diu fuero. id est i futuro. laus enim diuina non tollit̃ a sãctis p̃ mortem: sʒ magis pficit̃. h Nolite cõfidere. Hic cõsr descẽdit ad ꝓpositũ: ⁊ õndit pmo q̧ confidentia in hominibus est fugienda. secũdo q̧ cõfidẽtia in deo ẽ ãplectẽda. ibi: Beatꝰ cuiꝰ. Circa pmũ dic̃: Nolite cõfidere in p̃n. q̃ sũt p̃ncipales ⁊ potẽtiores int̃ alios. ⁊ id̃ si non est ponẽda

Universidad de ... Biblioteca

a In filijs hominum. Aug'. In vno filio hominis est salus: et in ipso sperate: non quia filius hominis est: sed quia filius dei est. Non propter illud quod suscepit ex te: sed propter illud quod seruauit in se. b Exibit spiritus eius. Cas. Prius mūdat corda ꝓhibendo a noxijs: vt post salutaria intendat monendo salubria.

c Beat' vir cuius deus iacob. Cassi. Tertia pars vbi docet totam spem in omnipotenti ponenda quem ex factis describit: vt gētilitas tam frequēter conuicta quiescat. Augus. Remotis noxijs docet quod salutis ē scilicet in quo sperādum sit.

d Qui fecit celum et ter. Cas. Quia et cultoribus demonum spes est in deo suo: determinat in quo debet esse spes: id est in christo: et hoc vsq̄ in finē psal. ostendit describendo eum per omnia.

e Adiutor ei' spes ei'. Cassi. Ipsius Jacob sic fuit adiutor: vt de Jacob faceret israel: qui iam videret adiutorium fieret israel: id est videns deum: sic si hic non vides: sed habes adiutorem deum: eris tandē de Jacob israel et videbis et cessabit omnis gemit' et dolor. dicit ergo: Beatus cuius deus iacob est adiutor eius. i. huius veri iacob sicut illius.

†23. q. 4. post. c. i. fideles. f Omnia que in eis sunt. Cassio. Ne quem alium putes creatorem. vel. i. etiam minorum.

g Qui custodit veritatem in seculum. Aug'. Christus qui ē

Ps. 115. veritas: omnis homo mēdax.

h Facit iudicium. Cas. Hec duo ad iusticiā pertinent. xp̄s iudex vindicat patientes propter nomen suum: et dat escam diligentibus se. i Iniuriam patientibus. Aug'. Non omnis molestia est iniuria: quod iure patris non est iniuria: vt quod patitur latro et scelerati alij. aliud ergo est pati iniuriā: aliud supplicium. Supplicium enim iure quis patitur. Iniuria autem iuri contraria est.

k Dominus soluit compeditos. Cassiod. Hoc ad abundātiam suauitatis.

l Domin' erigit elisos. quos diabolus elidit dominus erigit. m Diligit iustos. Cas. Quos locat in eterna beatitudine.

n Aduenas pupillum et viduam suscipiet et vias peccatorum dis. Aug'. Omnis ecclesia gentium aduēticia ē ad patres: non carne: sed imitando filia. Pupilli. sunt omnes in peregrinatiōe: quibus est absēs pater. Et omnis fidelis anima est vidua sponso absente. vnde et magis patrem et sponsum desiderant: et hos ꝓtegit deus non visus: sed desideratus.

o Regnabit. Cas. Hoc ē de magnificētia. Regnabit i nob cū corda nr̄a ert̄ i eo firma: qd̄ nō mō.

a ʃ demonib'. ʃ tenebrar. ʃ qui tēporalia suadent amare. a ʃ id est baptistis.

a **in principib': neq̄ in filijs hoim** a

a ʃ Aug'. Quia domini est salus: nō principum seculi vel baptistarū qui se iactant dare sancta: si homo dare posset minus a deo peteretur. b ʃ subito quādo nō vult: vel scit. ʃ vide enim quid sit spiritus.

b **in quibus non est salus. Exibit**

a ʃ anima. b ʃ Aug'. Exeunte spiritu caro. c ʃ vnde cepit initium.

spiritus eius et reuertetur in ter- b c d

a ʃ mortis. s. b ʃ Aug'. Frustrabunt. c ʃ que in diuersos ambitus seculi tendebant.

ram suam: in illa die peribūt om e f

a ʃ in quo ergo sperandum.

c **nes cogitationes eorum. Beat'** g

a ʃ est deus. ʃ nō angeli vel homo: sed iacob. b ʃ qui sperat in illo qui fuit de' iacob. c ʃ veri scti iacob: sicut fuit illius actualis. ʃ iacob.

d **cuius deus iacob adiutor eius:**

a ʃ cur beatus: q. ʃ et si interim gemimus.

spes eius in domino deo ipsius: b

a ʃ Cas. Laus ab opib': q. et si nō substātiā: act' tn̄ ei' aliqtē' capit nr̄a noticia. ʃ Aug'. etiā si sūt multi dij et dn̄i. nobis vn' ex quo omnia. ʃ quo b ʃ Aug'. Et ita curat de te inter alia.

e f **†qui fecit celū et terrā mare et om** i

a ʃ pter cetera hoc addit ad nos pertinēs.

g **nia que in eis sūt. †Qui custodit** k

a ʃ Aug'. His verbis et amādū pdicat et timēdum. b ʃ in eternum. c ʃ in quo custodit veritatem: ecce.

h **veritatē in seculū: facit iudiciū** l

a ʃ quibus. b ʃ etiam. ʃ nō homo iactet se q. si det: solus cui de' dat iudiciū et iusticiā. ʃ verā q corpalem et spūalē. c ʃ beati q esuriūt etc.

i **iniuriā patientibus: dat escā esu** m

a ʃ faciens immortales. ʃ Aug'. Mortali corpore: vel a peccatis soluit.

k **rientibus. Dominus soluit cōpe-** n

a ʃ eos qui ceci sunt facit sapientes.

ditos: domin' illuminat cecos. o

a ʃ per humilitatē. b ʃ p supbiam. c ʃ ideo facit iudiciū iniuriā patientib'.

l m **Dn̄s erigit elisos: domin' dili-** p q

a ʃ iusti sunt pupilli et vidue: hos diligit custodiēdo. ʃ qui iusti: quos diligit. b ʃ Aug'. Omnes qui dicūt: nō habem' h manētē ciuitatē.

n **git iustos. Domin' custodit ad-** r

a ʃ Aug'. Omni ope et auxilio destitutos in seculo vt sperent in deum: et qui habent terrena: si non in eis confidunt. pupilli et vidue dei sunt.

uenas: pupillū et viduā suscipiet: s t v

a ʃ vel viam. ʃ laras b ʃ qui hic nostram artam viā irrident: quorum via exterminata est.

et vias peccatorum disperdet. x y

a ʃ nobis quid restat. ʃ in sanctis suis.

o **Regnabit dominus in secula:** z

a ʃ quis dominus. ʃ ad te pertinet tu eius regnum non babylonia. b ʃ O. ʃ ecclesia. c ʃ exponit quod dixerat in secula. ʃ id est semper.

deus tuus sion in omni genera- a

tione et generationem.

est ponēda cōfidētia in talibus: multo minus in alijs. ideo subditur: a In filijs hominū in quibus nō est sal'. i. nō possunt seipsos saluare: qd̄ statim declarat. dicens: b Exibit spūs eius. i. anima cuiuslibet hominis egredietur de corpore etiā malis gratibus suis. c Et reuertetur. s. corpus d In terrā suā. vnde habuit originē fz illā dn̄i sniam Gen. iij. Donec reuertaris in terrā de qua sūptus es: q. puluis es et in puluerē reuerteris. e In illa die. scz separationis anime a corpore. f Peribunt omnes cogitatiōes eorum. q. nō poterūt exequi quod facere ꝓposuerant. Per dicta non est intelligendū q homo nullo modo debeat de homine cōsiderare: sed q nō cōfidat in homine pn̄cipaliter. et ex diffidentia diuini adiutorij: de q debet principaliter cōfidere: ex ꝯsequenti h̄o de homine inq̄ntum est instrumentū vel coadiutor ipsius dei. g Beatus. Hic cōsequenter ostendit q de deo principaliter confidendū ē. dicēs: Beatus cuius deus iacob adiutor ei': et magis nominat hic de' iacob q̄ alteri' patriarche: quia hic loquitur psalmista de cōfidētia in deo qui dixit iacob vt haberet cōfidētiā in eo Gen. xlvj. Noli timere descēdere in egyptū. et sequitur: Ego descendā tecum illuc: et ego adducā te inde reuertentē. h Spes ei' in in domino deo ipsi'. tanq̄ in suo ꝓtectore et saluatore. Cuius ratio ꝯsequēter redditur. et p̄mo ex diuina potestate. cū dicitur: i Qui fecit celū et terrā etc. et sic potest vbiq̄ saluare: q. eius potestas attingit vbiq̄. Secundo ex diuina veritate que adimplet ꝓmissa. ideo subditur: k Qui custodit veritatē in seculū. Tertio ex dei equitate. cū dicitur: l Facit iudicium iniuriā patiētib'. eos vīdicādo. Quarto ex dei pietate. cū dicitur: m Dat escā esuriētibus. supplēs defectū nutrimenti. n Dn̄s soluit cōpeditos. a carcerib' liberādo. †Act. 14. Apo. 14.

o Dn̄s illuminat cecos. visum restituēdo. p Dn̄s erigit elisos. claudos erigēdo. vnde in hebreo et trāslatione Hiero. habetur: Curuos. et de omnibus istis possunt poni exēpla de scriptura: sed propter breuitatē omitto. Per ista etiam tria predicta subintelligitur remotio cuiuslibet alterius impedimenti. Quinto adducitur ratio ex diuina charitate. cum dicitur: q Dominus diligit iustos. quia ipse est regula iusticie et similitudo et cā dilectionis: et quia diuina charitas se extendit potissime ad debiles et impotentes personas. ideo subditur: r Dominus custodit aduenas. extra terras natiuitatis sue existentes. s Pupillū. i. infantem matre carentem. t Et viduam. orbatam marito. v Suscipiet. in sua cura speciali. x Et vias peccatorum. i. ꝓcessus iniquorum contra huiusmodi personas impotētes. y Disperdet. sicut frequenter factū est ex diuino beneficio speciali. Et quia potestas dei ē eterna. ideo in fine concluditur: z Regnabit dn̄s in scl'a deus tuus sion. licet enī sit deus omniū locorū: tn̄ dr̄ hic specialiter deus siō: q. ibi fuit tēplū suo cultui dedicatū. ibi etiam misit spūmsctūm super apostolos in signo visibili in die pentecostes. a In generatione et generationem alleluia. i. laudate deum in omnibus generationibus sibi succedentibus: et sic terminatur ps. in laudē dei a qua incipit.

Psalm' CXLV

Moraliter. [Lauda anima mea dominum.] In hoc psalmo declaratur q de hominibus nō est pn̄cipaliter confidendum: sed de deo. ꝓpter qd̄ sensus lr̄alis ē simpliciter moral. iō ptrāseo.

In ps. cxlv. Lauda aīa mea. vbi dr̄ i postil. Qui custo. v'itatē in sclm.

Additio. In hebreo habetur. Qui custodit veritatem in seculum. exponitur sic ab hebreis q deus non solum fecit celum et terram scilicet totum mundum: sed etiam custodit veritatem seculo: scilicet conseruando eam in esse,

Alleluia

Laudate dn̄m

a Alleluia. Aug'. Hic itē agit de laude dei vbi ꝓpheta monet laudare colligentem israel.

CXLVI

Laudate dn̄m. Cas. Primo ostēdit quos colligat et quō. Scd̄o post p̄dicta quasi adhuc herentes et dubios increpat: ostēdēs vnde possint laudare deum. s. si fuerint humiles ibi: p̄cinite. c Laudate dn̄m. Aug'. Hoc dicitur omnibus gētib'. Et quasi quererem' qualiter laudabimus laudis causam attulit: q̄m bon' est ps. d Q̄m bonus psal. Cas. In laude dei ipse act' est merces: q̄ et i futuro erit: Ideo laudandus: q. edificat: sic q. dispsiones israel. i. fidelium de toto mūdo: in fine seculi cōgregabit ad regnū. Et est hic laus de factis mirabilib'. Aug'. Hec est tota merces laudantiū. Ideo laudate q̄m bonū ē laudare. Ipsa ei laus dei est nostra beatitudo. Et notādū q nō dixit q̄m bona ē laus: sed vt laudis modū exprimeret. dixit: quoniā bon' ē psalmus: ipse em̄ ps. laus dei est: qui fit nō sola voce: sed in organo manibus voci cōcordantib': p qd̄ significatur q voci debent opa cōsonare: quorū laus cessare nō debet etiā vocis laude intermissa. semp ergo laudat q semp bene operatur: qui male agit blasphemat: hec laus pficitur in eterna gloria ad quā pueturi modo exerceamur in hac laude bonorū operum. e Edificans hierlm dn̄s. Aug'. Vel accepit hierlm generalem ecclīam cui' ps triūphat in celis: pars militat in terris. Est eterna hierusalē in celis: vbi ciues angeli sunt et ad eā ptinet etiā populus isrl': q modo p peccatū peregrin' est. Omnes illi qui sunt i illa magna ciuitate celesti gaudēt: quibus spectaculū est ipse deus. Sed nos ab illa ciuitate peregrinamur peccato expulsi: ne ibi maneremus: et mortalitate pregrauati ne illo redirem'. Sed respexit de' peregrinationē nostrā. Et ipse est. s. qui edificat hierlm et lapsam partē restituit: et olim dispsos in christo collegit: quē pater misit ad captiuitatē nostrā redimēdā p̄cio sanguinis. f Et alligat Aug'. A similitudine medici. Frangitur a medicis tortū vt fiat postea rectū: sic prauū cor cui displicet in his q̄ fiūt deus: debet frāgi et cōteri vt dirigatur. Quod si nō potes dirigere: vel frange: et deus diriget. frange inquā cōfitēdo: puniēdo:

Johel. 2. e quod significat pectorum tusio. vnde alibi: Scindite corda vestra. Ad hoc em̄ elidit cor vt cōtritū dirigatur et sanetur. Male em̄ erigitur qd̄ nō primo p cōtritionē erigitur. Contere ergo

Luc. 10. f. cor tuū: et dn̄s alligat cōtritiones. Hiero. Qualiter samaritanus ille q descēdebat a hierusalem in hiericho: q̄n vidit

sm. Lxx. vulneratū iacentē in itinere: colligauit vulnera ei'. Ceterū

Esa. 1. b de his q nō obtriuerūt cor: dicitur p Esaiā: Non est malagma imponere neq̄ oleū neq̄ alligaturas. Alligamēta dei sunt tpalia sacramēta: quibus interim cōsolationē habemus: que tunc detrahentur cū erit perfecta sanitas. g Qui numerat. Nō est adeo magnū ad lrām: sed stelle sunt

Phili. 2. b. luminaria in ecclesia q lucēt inter puersos de quibus aplus: In medio nationis praue et puerse apparetis tāq̄ luminaria i mūdo. Tales numerat dn̄s i suos: q. nouit dn̄s q sunt ei'. Siq̄s vero adumbrata fidei specie se talib' interserit: nouit ille q

P. 39. numerat: q. supra numerū est. vn̄: Multiplicati sūt sup numerū: q. inter parietes p̄sentis eccle plures sūt q̄ futuri sint i regno dei. Ideoq̄ ait: q numerat. Nouit em̄ dn̄s q sunt ei'. Numeratis noīa vocat: q. horū noīa scripta sūt i libro vite. hoc nouit: h est totū p̄miū. Quibusdā donis spūs male vsis dicet in fine: nō noui vos: di-

Luc. 10. e scipulis etiā ait: Nolite gaudere q. spūs vobis subiecti: sed q. noīa vr̄a scripta sūt i celo: qd̄ fit p charitatē sine q et cetera q habentur dona ad tēpus tollūtur. Sicut dn̄s

Mat. 13. b ait: Qui habet dabitur ei et abūdabit: et q nō habet auferetur ab eo. Habēt em̄ gratiā possidēdi: sed nō charitatē vtēdi. h Et oib' eis no. vo. Cas. Vel et oēs noīe suo nō alieno: vt astrologi q iouē et venerē noiant. Vl' typice d sāctis: q. cuiq̄ ꝓpriū dominū dat: vel oēs sunt in familiaritate a similitudine dn̄i q famulorū suorū noīa nouit. i Sapiētie ei' etc. Aug'. Ipsam mēsurā et numerū et pōdus vbi de' oīa dispo-

Sap. 11. b suit: nemo pōt metiri vel numerare: vel appēdere. Sicut ei in libro sapie dr̄: Disposuit de' oīa i numero mēsura et pōdere. i. in seipso: q ē mēsura oī rei modos pfigēs. Et numer'. i. oī rei speciē p̄bēs. Et pōdus: oēm rē ad stabilitatē trahēs et terminās et formās: et ordinās oīa diuersa: q oīa incōphensibilia sūt. Cōticescāt g hūane voces requiescāt hūane cogitatiōes: ad incōphēsibilia dei nemo se extēdat: q̄si cōphēsurus: h q̄si pticipatur'. pticipes em̄ erim' nec totū capiem'. Sz cui' rei pticipes erim': et q̄liter pticipes erim': cū ptes nō sint apud deū: nec p ptes diuidatur. Quis g explicet quō sint pticipes vni' etiā simplicis essentie plures. Nō puto aūt posse dici q̄ videatur. Cōfitere g infirmitatē q puenire vis ad diuinitatē cui' itelligētie non est nūer': sz i hac difficultate itelligēdi esto māsuet' vt subdit: nec accuses obscura scripturarum q fecit de' vt exerceat neq̄ dicas: sic meli' diceretur: sic ei dictū est: vt dici debuit: nō corrigat eger medicamēta q medic' tēperat. Nouit q̄ppe medicus ea tēperare et modificare ei crede q te curat: aū g q̄ scias q̄re quid dictū sit nō iudices. Crede ita debuisse dici vt dictū est. Et hec pietas facit te capacē. Si aūt resistis aduersus clausa dei: vide qd̄ sequitur: humilians a. p. ad terrā. Qui ei rep̄hēdūt intelligibilia: iō sentiūt terrena de deo incorporeo corporaliter cogitātes. Hec facit his q volūt irridere legē anteq̄ noscant. Quia ergo magnū est ꝓficere ad intelligibilia et spiritualia: sim' mansueti: pulsemus: faciam' qd̄ sequitur: incipite dn̄o in cōfessione: sic puenitur ad intelligentiā: sic imago dei reformabitur.

a **Alleluia.** CXLVI

ʃ quare.

b c d **Laudate dominū q̄m bo-** a

a ʃ ideo.

nus est psalm': deo nr̄o b

a ʃ Aug'. iocūda est deo q est speciosa qd̄ non in ore peccatorum.

sit iocunda decoraq̄ laudatio.

a ʃ quis noster deus. b ʃ quā de viuis lapidib' extruxit ruinā angelicā reparās c ʃ fideles olim dispsos: quos colligit vt de illis edificiū celeste reformetur. ʃ sic se cōmēdat laudatorib': quid ergo eis daturus seipsum.

e **Edificans hierusalē dn̄s: dispe-** a b

a ʃ in vna fide et charitate. b ʃ sed quid agit vt cōgreget. ʃ hic ex pte: in futuro plenarie.

siones israel cōgregabit. Qui c

a ʃ i. eos q offerūt se sacrificiū spūs cōtribulati. hos sanat: elatos elidit: sed in futuro pfecta erit sanitas vbi corruptibile hoc induet incorruptionē.

f **sanat contritos corde: et alligat** f

a ʃ nouit deus qui sunt eius.

g **cōtritiones eorū. Qui numerat** g

a ʃ vel omnes in suo nomine vocat.

h **multitudinem stellarum: et omni** h

a ʃ quid plura. ʃ Aug'. plenus gaudio eructat quod nō potest explicari.

bus eis nomina vocans. Ma-

a ʃ laus a magnitudine.

gnus dominus noster: et magna

a ʃ ille ipse qui numerat stellas non potest numerari. ʃ vel intelligentie.

i **virtus eius: et sapientie eius non** i

Laudate dn̄m. Iste CXLVI ps. in hebreo est sine titulo q. alleluia positū in aliq̄b' biblijs p titulo hui' ps. est de psal. pcedēti nisi dicatur q alleluia positū i principio hui' ps. sit ei' titul': vbi nos habemus. Laudate dn̄m q̄m bon' ē ps. etc. In hebreo hr̄. Alleluia q̄niā bon' ē ps. etc. Et fm h iste ps. pōt dici alleluiatic': q. apd̄ hebreos nō solū ps. sed etiā aliq̄ libri noiantur ab eo qd̄ ponitur in principio: sicut liber Gen. noiatur apud hebreos bresith. qd̄ significat in principio: et eodem modo alij libri moysi denoiantur a suis principijs. Et fm h iste ps. dicitur alleluiaticus: q. i cipit p alleluia. et diuiditur in duas ptes: q. primo psal. ad dei laudē nos īducit. scd̄o ad hoc rōnes adducit. ibi: Edificans hierlm. Circa p̄mū dicit: Laudate dn̄m quoniā bon' ē ps. †33. q. 5. c. 1. in titulo. i. bonū ē psallere ad honorē diuini nominis. iō subditur: b Deo nr̄o sit etc. i. pcedēs ex mētis et corpis iocunditate: fm illud ps. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deū viuū: p deuotionē et nō p dissolutionē: et ex decore cōscientie seu puritate: q. nō est speciosa laus i ore pctōris. Eccl. xv. c Edificās. Hic cōsequēter psal. adducit rōnes diuine laudis sūptas ex ei' bn̄ficijs: et primo ex beneficijs fact' ꝓplo isrl' spāliter. Scd̄o oib' generaliter. ibi: Precinite. bn̄ficiū aūt factū filijs isrl' qd̄ hic recolitur ē liberatio a captiuitate babylonica: circa quā primo ostēdit diuinā potētiā dicens: Edificās hierlm dn̄s. s. p neemiā cui volūtatē dedit et potestatē reedificādi hierlm. d Dispsiones isrl' ꝯgregabit. s. p zorobabel et iesū filiū iosedech p̄mo: et postea p Esdrā et p neemiā. e Qui sanat contritos corde. i. filios isrl' q erāt in amaritudine animi in babylone. f Et alli. cōtri. eorum. reducēdo eos cū leticia ad terrā natiuitatis eorum. scd̄o circa h tāgit diuinā sapiām dicēs: g Qui nume. etc. q. fecit eas i certo numero. h Et oib' etc. noīa em̄ īponūtur a ꝓprietatib' rerum: ipse aūt cognoscit vsq̄ ad minima oēs virtutes et ꝓprietates stellarū. iō subditur: i Et sa. ei' etc. q. infinita est quantū ad cognita: q. nō solū cognoscit facta et fienda: sed etiā possibilia fieri. siīr quātū ad modū cognoscēdi ē infinita: q. claritas sue cognitiōis ē infinita q cōphendit se et omnia alia. tertio circa hoc tangit dei

Precinite

x miscōiam. d.

Universidad ... Biblioteca

a Precinite. Cas. Sedo ex pdict' qsi adhuc herentes increpat: & ipellit ostēdēs vn possint intelligere: si humiles & nō supbi. Q. & vt itelligere valeatis pcinite &c. b Qui ope. celū Cas. Memorat opa p q ptās ostēdit. Ad hoc enī qdā obscura i scripturis voluit eē: vt haberēt serui dei qd interptādo insuderēt super aures & corda hoim excipiētium de nubib' dei saginā leticie spiritualis.
c Seruituti ho. Predicatorib' q hoib' seruiunt. vn apsus ait: Nos aūt seruos vros p iesuz xpm. Hi semināt spiritualia: & recipiūt ab excelsis seculi fenū & herbaz: id est tpalia. Aug'. Oia eni q danf eccle a diuitib' fenū sunt.
d Et pul. Aug'. Iudei q se solos iustos oes gētes dicebāt petōres. Et vere pres nri coruii. nos aūt nō sic remanem': tū recte pulli coruoz dicimur & sum'. coru' nō inuocat: nos vero dimissi inuocam'. Cas. Pulli coruorum dicunf roze vesci: & bñficio etatis ignorāt paternas escas. i. ferores cadauerū. sic filij paganoz innocētes q inuocāt. e In tibijs viri. i. icōposito habitu psumptuosi & audacis. Per virū eni audacē p suptorē notat. In tibijs notaf icessus icōposit'.
In tibijs viri. Vel fm aliā lrām in tabernaculis viri. i. i cōuenticulis hereticoz bñplacitū erit ei. Nota q nō ait in tabernaculis dei: s viri. p hoc designās audaciam hereticorū. Et tabernacula. Aug'. Quia est et tabernaculū dei. i. ecclesia: a q se diuidētes heretici ibi sibi tabernacula posuerūt. Vn pullus corui forte i ecclia carēs tpali honore ait: Elegi abiect' esse in domo dei mei mag' q habitare in tabernaculis petōrū. Aug'. nō eni extra ecclesiā facit sibi tabernaculū: i q nō sit bñplacitū deo. f Sup ti. &c. Timor spem cōiunxit:
Mat.27.a qr nō valet timor sine spe venie. Iudas eni timēs sed desperās laqueo se suspēdit. Qui g timet deū speret & i eo: placabis āt eū si speres i misericordia ei' atqz de cetero ita peccare caueas vt q pterit' depceris: vt tibi dimittanf.
g Alleluia ag. Ps. iste facit amorez future hierl'z. Aggei & Zacharie d: q i captiuitatē repatione hierlm pphetauerūt: q vt Hieremias pdixit post. lxx. annos facta ē. i. post volubilitatē toti' tpis: qd. vij. dieb' agit CXLVII
b Lauda hierlm. Cas. Tot' hic ps. potētiā dei pdicat. Primo dicit bona future hierlm. Sedo dicit que bona hic dātur sanctis. ibi: Qui emittit. Lauda hierusalem dominū. Aug'. in captiuitate adhuc cōstitutus ppheta videns beatū populū eterne

(2.Cor.4.b — margin note beside "unt. vn apsus ait")

a id est finis: nō pōt eni ab aliquo cōphendi. b est. ad intelligentiā archanorū.
est numerus. Suscipiens mansuetos dominus: humilias aūt a b
a cōtrarios māsuetis. b vel incipite.
a peccatores vsqz ad terrā. Pre c d
a Aug'. &c prius accusa: inde deū lauda.
cinite domino in confessione:
a post cōfessionē sequaf opa. b vbi man' voce sequif: ita voce laudis sequaf opera.
psallite deo nostro in cithara. e
a cui deo. qui cōregit scripturā figuris & sacramētis vt inciter ad querēdū. b nō meritis hr. ne timeas de opra: qr ide parat. p.r.
b Qui operit celū nubibus: & pa f g
a ecce fructus pluuie.
rat terre pluuiā. Qui producit
a & i excelsis seculi: q magis amāt diuitias. b temporalia.
in montibus fenum: & herbam
a pdicatorib'. b vel pecorib'. i. gregib' domini: quas p homines pascit. i. p pdicatores. simplicibus ecclesie.
c seruituti hominū. Qui dat iu h
a pabulum diuini verbi.
d mentis escam ipsorum: & pullis i
a corui gētiles nigri i peccatis. b quasi iumēta pascit ex pul. sed nō habet vo. &c.
coruorū inuocātib' eū. Non in k l
a Aug. i. i supbia. de equo eni altior incedit hō & ceruix ei' vere indicat supbiā: rapidus ē etiā i cursu. vel potērātu. b beneplacitū.
fortitudine equi volūtatē habe m
vel tabernaculis viri.
e bit: nec in tibijs viri beneplaci n o
a quasi in superbis & hereticis et in cōpositis nō est beneplacitū deo. sed.
tū erit ei. Beneplacitū est dño p
a in his q timent & sperāt: iudas penit' timuit: s; nō sperauit in misericordia: q timet deū: speret: & ab ipo ad ipm fugiat: ab irato ad placatū
f sup timētes eum: & in eis q spe q
rāt sup misericordia ei'.
a laus dei. b i. de repatione celestis hierlm quā illi pdixerūt: & p ea deū laudauerūt.
g Alleluia aggei et zacharie.
a vel collauda quia ex multis constas.
b L Lauda CXLVII r

misericordiā. d. a Suscipiēs mā. do. i. filios isrl' de babylone educēs q inter babylonios erant humiles & māsueti nō reddentes iniurias p iniurijs. Quarto tāgit ei' iusticiā. d. b Humiliās aūt pec. i. babylonios i peccat obstinatos. c Usqz ad terrā. p cyrū & dariū q p magna pte babylonis populū occiderūt & babylonē destruxerūt: ita q facta est inhabitabilis hoib' sicut dictū est. s. ps. cxix. d Precinite. Hic 2ūr adducit rōnes diuine laudis ex bñficijs collatis generaliter: & primo icitat ad dei laudē. d. Precinite domino i 2fessione. i. in laude oris. e Psallite deo nro in cithara. q. d. nō solū ē laudādus vocib' humanis: sed etiā musicis instrumētis qb' vtebanf leuite cātores. sedo subdif bñficiū cōiter a deo pstitū. cū d: f Qui opit ce. nu. & ad qd subdif: g Et parat ter. plu. vt fecūdef ad terrenascētiū pductionē. iō subdif: Qui pducit i mō. fe. & her. &c. & qliter deseruiat ōndit d. h Qui dat iu. es. ip. iumēta dicūf qsi iuuamēta: vt eq & muli & cameli & hmōi aialia qb' vtif hō i vecturis & agricultur' & hmōi: & sic terrenascētia q sūt esca istoz aīaliū cedūt i seruitutē hoim. Et qr de' nō solū puidet istis aīalibus s etiā alijs & auib'. iō subdif: i Et pul. &c. Isido. dicit q corui nō mistrāt cibū pull' suis donec videāt eos nigrescere plumis: qr tūc recognoscūt eos tāqz suos: sed anteqz habeant plumas nigras nutriūf rore celi: & sic dicunf a deo nutriri. p h aūt q dicif: k Inuocā. eū. nō ē intelligēdū q ista inocatio sit p aliquā recognitionē i pull' existentē: s qr vnaqqz res p appetitū naturalē tēdit ad suā pfectionē: & sic dicūf iuocare deū a quo recipit ois pfectio & oē bonū. l Nō i for. eq. h est in eqtib' de sua fortitudine cōfitētib' magis q de deo. m Volūtatē ha. i. nō placēt sibi. n Nec i ti. vi. h est i peditib' i suo robore cōfidētib' mag' q i deo. o Bñplacitum erit ei. qr tales frequēter debellanf a paucis & male armatis: ita q victoria magis apparet facta virtute diuina q hūana: pter qd subdif: p Bñplacitū est do. su. ti. eū. & iō nō cōfidūt d xtute sua s diuina. q Et i eis q spe. &c. qr nō psumūt d sua iusticia: sed de dei misericordia. & iō talib' frequēter daf victoria licet sint pauci & qsi inermes: & de hoc habenf exempla multa in libris Reg. Iudith & Machabeoz: q pter breuitatē omitto: & qr sūt satis nota.

Moraliter.

Laudate dominū qm bon' &c. CXLVI Iste ps. est iuitatio generalis ad dei laudē ex ei' bñficijs: qrū aliq sūt corpalia & hic sunt spiritualiter exponenda. Dicif igif. Laudate dñm qm bon' ē ps.] sez ipm deuote cātātib': qr sic mētes coz eleuanf i deū. Deo nostro sit iocūda decoraqz laudatio] i. cuz deuotione mentis & mūdicia corporis. Edificans hierlm dñs] i. ecclesiam suā. Dispsiones israelis] i. populi xpiani ad quē nomē isrl' est trāslatū vt frequēter est dictū. Cōgregabit.] in ecclia militāte p fidē: & in triūphāte p aptā visionē. Qui sanat cōtritos corde.] sue passionis virtute. Et alligat cōtritiones eorū.] virtute sacramētoz q sunt aie medicine. Qui numerat multitudinē stellarum] i. electorū quorū ē cert' numer' apud ipm. Et oib' eis noia vocat] i. premia fm merita parat. Magnus dñs &c.] qr virtus ei' & sapientia sunt infinite. Suscipiēs māsuetos dñs.] ad suā gloriā. Humiliās aūt peccatores vsqz ad terrā] i. vsqz ad infernū q a doctorib' eē d itra terrā. Precinite dño in cōfessione.] sez laudis. Psallite deo nro in cithara] i. in fide trinitatis eo q est figure triangularis. Qui operit celū nubib'] i. ecclesiā militantē enigmaticis reuelationib'. Et parat terre pluuiā] i. doctrinā hoib'. Qui pducit in montib' fenū] id est in doctorib' viroz bonorū exemploz. Et iumentis escam ipsorum] id est simplicib' doctrinā fm capacitatē eorū. Et pullis coruoruz inuocantib' eū] id est filijs gentiliū venientib' ad baptismū. Nō in fortitudine equi volūtatē habebit.] id est iudei indomiti cui' fortitudo fuit noticia legis et pphetarū: quā dñs nō approbat in iudeis obstinatis eo q puertunt ipam. [Nec in tibijs viri] i. tyranni etiā baptiçati. Beneplacitū est domino super timētes eū.] timore filiali. [Et in eis qui sperant &c.] spe formata charitate.

CXLVII

Lauda hierusalē. Huic ps. pmittif p titulo in aliquibus biblijs: Alleluia aggei & çacharie: quod videf appositum ab aliquo translatore seu expositore: eo q videbaf sibi q ps. iste esset quedam laus p reedificatione templi et ciuitatis hierusalem: quod factū fuit temporibus aggei & çabarie pphetarū ad hoc populū exhortantium: sed in hebreo nullus

hierusalē pmisso gaudio spei ante gaudiū speciei: qsi con iungēs cor & si nō corpus angelis: dicit: lauda iam secura hierusalē: hoc solū est negociū tuū: vt modo exultem' in spe: & desideremus ipam qui audim' sic ructantem. a Hierusalē visio pacis. Sion speculatio vel cōtēplatio. Et visio pacis est cōtēplatio christi qui est pax nostra. b Confortauit. Nota clausam esse ianuam admissis prudentib' et exclusis fatuis virginib': vt nemo iam exeat vel intret. Et congrue post laudis admonitionē subdit de clausis ianuis. Aug'. Clausa eni ianua hierusalē secure laudat: qr nemo exijt vnde doleat: nemo intrat quem timeat: vnde sint scādala. c Adipe frumēti. Aug'. Pane q de celo descendit: in mūdo carne clausus ē sola fide cognitus: tūc videbif sicut est. d Qui emittit. Secunda pars subdit que munera hic danf electis: p que veritas futuri potest agnosci. e Terre. Ut in terra cognoscaf. Nisi eni mitteret verbum terre qua grauamur & impedimur a reditu ad adipē frumēti satiantē nō leuaremur. In terra eni vbi laboram' fessi languidi pigri frigidi sez in heremo nō deserit sed manna pluit: qr emittit eloquiū &c.
f Velociter currit. Aug'. Cassi. Vel vsqz in velocitatē. i. adeo vt sit ipsa velocitas quo electius vel expressius dici nō potuit: nō ait velox verbū. velox fit velocitate qua pl' vel minus participat. Sed ipsa velocitate qua cetera dicunf velocia nihil est velocius. Et itē qd velox est vt equus alicubi est: nō vbiqz. Velocitas vero ipsa vbiqz est nō ē in parte. Ad verbū dei pertinet nō esse in parte: vbiqz esse p seipsum: hec est sapiētia q attingit a fine vsqz ad finē fortiter: nō tū motu locali sed imobilitate. Sed & de sapientie spiritu dicif: act' mobilis cert' incoinquinat': hoc facit velocitas vt & vbiqz semp sit: et nusqz inclusa teneaf: sed quis ista sufficit cogitare? est tū spes ad capiendū verbū: qr pdestinauit nos qui dat niuē terre. Frigescente eni charitate decidit humana natura in terras & pigro corpore inuoluta vt nix facta est: sed in hac niue sūt pdestinati velut lana de quib' aliqd facturus est. Lana est materia vestis: de his frigidis pdestinatis fit tunica sine macula & ruga: vnde merito vestis christi in monte refulsit sicut nix: qr de hac niue fit. Sed pdestinati vocā
Ro.8.f di sunt ad penitentiā. fm illud: Quos pdestinauit hos &
Mat.9.c vocauit. Nō aūt venit vocare iustos s; petōres in pniam id est petā & iniusticiā suā 2fitētes: & hos dñ vocat ad penitētiā nebulā sicut cinerē spargit. Cinis ad penitētiā ptinet qr cinis & ciliciū sunt arma penitentiū. Nebula vero caliginē peti & ignorantiā notat: & dñ vocaf qs ad intelligendā veritatē: incipit velle capere & nō sufficit: sed patif caliginē. Est g illi adhuc nebula vt sciat se nescire & nō posse capere qd oportet eū scire: sed si nō pōt penetrare veritat' archanū peniteat petōrū: qb' in hāc difficultatē vidēdi venit et erit salubris nebula quā vt cinerē spargit de'. i. tollit
Gen.18.d p humilitatē pnie q significaf p cinerē. Et dicet deo vt abraā cinis sum: hec ē humilitas penitētis. Et q pdestinauit & ad pniam vocauit. Crystallū. i. obstinatos q nō facile vt nix soluunf. Mittit. vt frustra panis vt pascēt alios:
1.Co.10.d vt pdicēt veritatē quā impugnāt: oēs vn' panis: singuli frusta. vnde: Multi vn' panis sum' in christo. Paul' crystall' fuit dur' & nitidus. Dur': qr psecut' ecclesiam. Nitid' qr i lege perit': hāc aūt de' soluit & fact' ē panis: qr veritatē docuit: s nisi soluat: ante faciē eius dei: qs sustinebit vel subsistit. Frig' ē q deserit nō vocat: nō infūdit grām: & qs
Ro.7.d ali' soluet: null'. vn apl's: Quis me liberabit de corpore mort' hui'. q. d. frigesco. nullus soluit nisi gratia dei: emittet verbū suū. g Qui dat niuē. Aug'. Ad lrām: spargit de' niuē quasi lanā: nebulā vt cinerē: crystallū facit vt

a visio pacis. b lauda nō collauda: qr vnum facta es. repetit.
a hierlm dñm: lauda deum tuum
a cōtēplatio christi. b quare. Aug'. hoc nō fit nisi clausis portis. c vel confirmauit nō tantū posuit. vectibus.
b sion. Quoniā confortauit seras a
a non erit amicus: non intrat alienus. quos olim peperisti.
portarum tuarū: benedixit filijs b
a q in te quiescūt. qui nō foris perigrinanf. b quicqd int' ē pace fruif: extra ē gehenna.
tuis in te. Qui posuit fines tuos c
a pfectā. b Aug'. in pace illa est saturitas nulla indigentia.
c pacem: & adipē frumenti satiat d
a quid interim in peregrinatione. aliter nō leuaremur ad adipem satiantem. b verbum carne assumpta.
d te. Qui emittit eloquium suum e
a et. sermo christi cito mundū impleuit cognitione veritatis.
e f terre: velociter currit sermo eius.
a que prester aduent' xpi. b cōgelatos. c q est materia vestis. d pro caligine peti. i. tollit p humilitatē et penitētiā ad quā vocat
g Qui dat niuēm sicut lanam: ne g
a tales facit vt pascant alios verbo dei.
bulam sicut cinerē spargit. Mit h
a obstinatos de quibus tamē et alios pascit. b vel frusta panis.
tit crystallū suā sicut buccellas: i

penitus est titulus: nec videf mihi saluo meliori iudicio q ps. iste loquaf de reedificatione hierlm post captiuitatē babylonicā qr in hierlm tūc reedificata nō fuit tanta pax & abūdantia quāta describif in hoc ps. imo frequēter inuadebaf a gentilib' circūstantibus & subiecta fuit seruituti persarū et medorum: & postea grecoz: & postea romanorū. fuit etiā tanta penuria bonorū tpaliū q tpe neemie q ciuitatē tunc reedificauit multi de populo israel disponebāt vendere filios suos in seruos & filias in ancillas: vt de pcio eorū possent habere alimēta. vt habetur Neemie. v. Et iō videf mihi q ps. iste loquaf de edificatione spūalis hierusalē q est ecclia: fm q d Apo. xxi. Ostedit mihi ciuitatē sanctā hierlm descendētē de celo &c. q edificata est a christo: nō de lapidib' materialib': sed de spiritualib' q sunt fideles adinuicē charitate & fide cōiūcti. Igif fm hoc ps. iste diuidif i duas partes. qr pmo ecclesia ad dei laudē inuitaf. Sedo ad hoc ratio assignaf ibi: Qm cōfortauit. Circa primum sciendū q sicut ecclesia vocaf hierusalem: ita etiam notaf sion: eo q in monte sion fuit templū diuino cultui deputatū: & qr i hierlm & in sion fundata fuit ecclesia. vnde d: Heb. xij. Accessistis ad sion montē & ciuitatē dei viuēt' hierusalē &c. & ideo sub vtroqz noie iuitaf ecclesia ad dei laudē. cū dicif: Lauda hierusalem dñm &c. Potest etiā dici q hic inuitaf hierlm et siō ad litterā ad dei laudē: pter h q ibi ecclesia incepit p doctrinā christi: qr in tēplo qd erat in hierlm: & in mōte sion frequēter docuit: & doctrinā suā miraculis cōfirmauit: in hierlm etiā passus fuit et resurrectionē suā discipulis manifestauit: & ibidē spm sanctū in die pentecostes apostolis dedit: vt ptz ex decursu euangeliorū et Act. ij.
a Quoniam confortauit seras portarū tuarū. Hic consequenter dicte inuitationis ratio assignatur: que primo accipif ex beneficio noue legis. Sedo ex beneficio veteris. ibi: Qui annūciat. Prima in duas: qr primo ponif dictū beneficiū. Sedo declaraf quoddā dictū. ibi: Qui dat niuē. Circa pmū dicit ps. Qm cōfortauit seras portarū tuarū: supple debes laudare deū. dicunf aūt hic porte hierlm sacramenta noue legis: & maxime sacramētū baptismi p qd est ingressus ad ecclesiam. Sere aūt hmōi portarū sunt virtutes sacramentoz que dicunf hic confortate. quia sacramenta noue legis habent virtutē sanctificandi: que virtus non erat in sacramētis veteris legis. ideo subdif:
b Benedixit filijs tuis in te. benedictione gratie.
c Qui posuit fines tuos pacem. propter quod nato christo angeli nunciauerūt eam Luce. ij. dicens: Gloria i altissimis deo & in terra pax hominibus bone volūtatis. q est pax cordis interna p quā acquirif pax celestis & eterna. d Et adipe frumenti satiat te: in sacramēto eucharistie qd cōficif in pane de frumēto: & est spiritualis refectio. e Qui emittit eloquiū suum terre. i. verbū euangelicū qd pcepit publicari p orbē terrarū per apostolos aliosqz discipulos christi ad hoc missos Marci vlti. Euntes in mūdū vniuersū pdicate euāgeliū omni creature.
f Velociter currit sermo ei'. qr euangeliū in breui tpe fuit publicatū vbiqz in tota terra habitabili. s. viuente adhuc beato petro: sicut declaratū fuit diffusius. s. ps. xviij. g Qui dat niuē. Hic 2ūr declaraf vltimo dictū de veloci publicatiōe euangelij: & h p effect' mirabiles q fiūt velociter ex volūtate dei. cū d: Qui dat niuē sicut lanā. hoc est ad modū lane albā & mollē: & h fit valde velociter cū in dissolutione nubiū in pluuiaz congelaf anteqz descendat ad terram.
h Nebulam sicut cinerem spargit. id est ad modum cineris coloratam colore subalbido. Et talis sparsio nebule fit valde subito. i Mittit crystallum suam sicut buccellas. In hebreo habetur. Mittit glaciem suam: & idem est: quia crystallus est glacies longo tempore indurata: et est valde mirabilis mutatio cum aqua tam mollis et fluida in glaciem tam duram et solidaz ita cito mutatur: videlicet aliquando in vna nocte vel minori tempore.

Universidad ... Biblioteca

frustra cādidi panis. est enī crystallū species quedā in modū vitri sed cādida est. dicit aūt esse nix glacie indurata p multos annos vt resolui nō possit. a Emittet verbū. Cas. Verbo nāqꝫ dei veniente nec frigus nec obscuritas: nec duricia desperare pōt. Salubriter eī liquefiunt τ fluenta spiritualis beneficij pfundūt alijs vnde bibāt.
Job.7.f iuxta illud: Oēs sitiētes venite ad aquas. b Jacob israel Vel idē significat p israel τ iacob .i. populus fideliū cui annūciat ista iudicia sua qꝫ nō tm̄ iusti s; τ iusti patiunt hic p merito iusto iudicio dei. Vel ad literā p iacob τ israel iudeos accipit qbus p seipm̄ christ⁹ verbū suū annūciauit: τ iusticias τ iudicia sua manifestauit: qḋ nō fecit alijs. vnde addit: Nō fecit talit̄ τc. qꝛ nō fuit missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. c Judicia sua nō ma-
Ps.68. ni. eis. Aug⁹. Judiciū incipit a domo dei: sol⁹ christ⁹ q̄ non rapuit soluit: in quo princeps mūdi nil inuenit. τ si initium est a nobis quis finis eorū q̄ nō cre-
1.Pe.4.d dūt. Et si iust⁹ vix saluabit: impius vbi parebit? Et h̄ iudiciū dei qḋ patiunt iusti τ iniusti: q̄ modo iusti nō meritis: sed gratia dei liberant. nō omni genti nūciauit sed soli isrl̄ .i. nouo populo in quo sūt et gētes. Vide ordinē in p̄dictis quattuor ps.
35.q.10.c.1.in glo. laudū dei pri⁹ de p̄ceptis diuini p̄conij egit. Scḋo de puersitate mundi fugienda. Tertio d̄ cōgregatione ecclesie. Quarto iā collecte in pace laudes imperat p sua securitate τ dilectione. Illi aūt choro de mundi ptibus aggregato trina exultatione subnectit esse gaudendum. tres alios psalmos laudis subiungēs: vt in hoc opere gratia trinitatis eluceat. d Alleluia aggei. Aug⁹. Aggeus τ çacharias erigūt ad futurā liberationē vt securi cōtēpta babylone: q̄si p̄meditemur hic laudē quā in eternū soluem⁹. Primo de celis laudat: post de terra: qui fecit celū et terrā. In celestib⁹ τ terrestrib⁹ oīa cōtinet.
†De pse. di.1.c.reuera. ante finem Cas. Per paucoꝝ cōmemorationē vniuersam creaturam hortat laudare deū. Sunt quedam q̄ habēt spiritū laudandi deū: .i. eo affectu quo placet eis deus. Quedā nō habēt intellectū: sed qꝛ ipsa bona sunt in ordine suo: τ ad pulchritudinē vniuersalitatis referūtur p se nō laudāt: sed ab ipsis p attendentes ea laudat deus: τ ita quodāmodo laudāt: qꝛ de illis nascit in nobis laus dei ad quā nos hic monet ppheta.

e L Audate dñm. Cassio. Primo celestia hortat ad laudes. Secundo terrestria. ibi: Laudate dñm de ce. CXLVIII f Et lumē. Cassio. Per lumē accipit oīa lumē habentia: que dinumerari nō possunt. g Laudate eū celi. Cassio. Nimia laus qꝫ et tenuitas celoꝝ firma cōsistit τ aquas q̄ grauiores sūt sustinet: q̄ nisi iusse nō defluūt p pluuias: q̄ sicut d̄r aperte celi cataractis p pluuiā ad terram mittunt. h Quia
Joh.1.a ipe dixit. Aug⁹. Ecce v̄bū p qḋ oīa facta sūt: vn̄: Oīa p ipm̄ facta sunt: τ sine ipso factū est nihil. Ipse ergo dixit id est verbū genuit: τ p ipsum facta sunt oīa. Cas. hoc contra illos qui dicunt mundū deo coeternū. Sequit: i Ipse mādauit, verbo suo τ creata sūt: prius dixit fa-

cta: postea

a Cas. aggerat picculū vt maior sit gr̄a liberationi. b nō qḋ facit: s; qḋ fieri sinit. c vel subsistet. quasi q̄dā sūt nix nebula crystalli⁹. Aug⁹. hec aūt de⁹ soluit: sed nisi soluāt qs sustinebit. an. fa. fri. i. vitioꝝ τ obstinationis.

ante faciem frigoris ei⁹ quis su- a
a quasi et si nullus possit p se subsistere ante faciē frigoris. Aug⁹ nō tn̄ desperādū: qꝛ emit. b carne assumpta.
a stinebit: Emittet verbum suum
a nix: nebulā: crystallū. b calidus auster.
τ liquefaciet eā: flabit spiritus
a vt inde bibant alij. b quasi spiritus eius flabit: eius inquam.
ei⁹ τ fluent aque. Qui annūciat b
a nouo populo vel p seipm̄ iudeis: qḋ nō alijs. b qꝛ et iusti hic patiunt p merito.
b verbum suum iacob: iusticias τ
iudicia sua israel. Non fecit tali- c d
c ter omni nationi: τ iudicia sua e
non manifestauit eis.
a laus dei. b pro futura liberatione p qua illi pphete laudauerūt.
d Alleluia aggei τ çacharie.
a nos admonet facere: sed adiūgit gratulationē facietib⁹: qꝛ placet quod faciūt: et leuato corde cū illis est spe.
e L †Audate. CXLVIII f
reperit.
dñm de celis: laudate eum in ex g
a quibus aggratulationē suā faciat exprimit. b dum mittunt.
celsis. Laudate eum omnes an h
a generale nomē omniū spirituū celestiū: quādoqꝫ tamē pro vno ordine accipit.
geli eius: laudate eū omnes vir
a sol et oīa visibilia inuisibilibus cedūt de quibus hic incipit.
tutes eius. Laudate eum sol et i
f luna: laudate eū omnes stelle τ
a pluraliter qꝛ plures sunt celi.
g lumen. Laudate eum celi celo- k
a diuerse ab his que sub firmamēto.
rum: τ aque que sup celos sunt: l
a quid eis cōsulit vnde laudent.
h laudent nomen domini. †Quia m n
i ipse dixit τ facta sunt: ipse māda

a Ante faciē frigoris ei⁹ quis sustinebit? quasi dicat: nullus homo: si deus velit ipsum intendere: tūc enī posset a deo frigus intendi qꝫ nō posset sustineri: τ sicut aqua velociter indurat τ solidat in glaciē: ita cito mollis τ fluida ei⁹ volūtate efficit. iō subdit: Emittet verbū suū τ liquefaciet ea τc. b Qui annūciat. Hic cōsequēter ponit rō diuine laudis ex beneficio veteris legis. Circa qḋ sciēdū qꝫ qꝛ christ⁹ erat nascitur⁹ de pplo isrl̄ a iacob descendente. iō pplus ille pollere debuit p̄ ceteris speciali sāctitate. sicut dictū fuit diffusius in pricipio Exodi: ppter qḋ illi pplo facte fuerūt cōiter reuelationes ppheticę: τ specialiter data fuit lex diuina i mōte synai. vn̄ dicit apls Roma. iij. Quid ḡ amplius iudeo est: τ respōdet multū p oēm modū. Primū quidē qꝛ tradita sūt illis eloquia dei τc. τ h̄ est qḋ d̄r hic. Qui annū. ver. suum iacob. habuit enī reuelationē de christo d̄ tribu iuda nasciturо: vt pꝫ Gen̄. xlix. vbi dixit: Nō auferet sceptruꝫ de iuda τ dux de femore eius donec veniat q̄ mittendus est .i. xp̄s. vn̄ τ in trāsla. chaldaica h̄r: donec veniat messias. c Et iudi. sua isrl̄ .i. legē pplo isrl̄ i qua cū alijs p̄cept̄ ponūt iudicialia. d Nō fe. ta. oi na. reuelatiōes eī ppheticę nō sic facte fuerūt alijs gētib⁹ cōiter sed valde raro: vt sancto Job τ aliq̄b⁹ alijs valde paucis. e Et iudicia sua nō manife. e .i. legē veterē quā solū dedit iudeis. licet aliq̄n gentiles admitterent ad ritū illius legis. CXLVII

Moraliter. Lauda hierlm. Iste ps. s̄m sensum lraleꝫ loquit de edificatione spiritualis hierusalem q̄ est ecclesia. ppter qḋ ptranseo de alia expositione spūali hic ponenda.

In ps. cxlvij. Lauda hierlm vbi dicit i postil. Quoniā cōfortauit seras portarum.

Additio. Qua rōne sacramētū baptismi posset dici portā hierusalē eo qꝫ p ipm̄ ē igressus ad ecclesiā: eadē rōne sacramētū penitētie dici pōt porta hierlm qꝛ p illud est regressus ad ecclesiam post lapsuꝫ et sic possunt hic accipi porte hierusalē in plurali. CXLVIII

L Audate dñm de ce. Huic ps. p̄mittit talis titulus i hebreo τ in trāsla. Hiero. Alleluia i aliq̄b⁹ aūt biblijs addit aggei τ çach. qḋ fuit additū ab aliq̄ trāslatore seu expositore. nescio tn̄ q̄re: qꝛ ps. iste nō videt pl⁹ fact⁹ ab eis q̄ ab alijs s; ē quedā inuitatio oīm creaturarū ad laudādū deuꝫ: facta ab aliquo viro sancto quicunqꝫ fuerit. cui⁹ nomē ignorat s̄m hebreos. et pphetauit de primo xp̄i aduentu i fine hui⁹ ps. qui diuidit in duas partes. qꝛ primo ad laudē dei inuitant creature supiores. scḋo inferiores. ibi: Laudate dñm de terra. Circa primū primo ponit dicta inuitatio. scḋo inuitatiōis rō. ibi: Quia ipse dixit: primo inuitant creature supiores generaliter. cū d̄r: Laudate dñm de celis τc. scḋo magis specialiter. vbi primo exprimit natura angelica. cū d̄r: g Laudate eū oēs an. ei⁹ q̄ sūt i trib⁹ hierarchijs τ nouē ordinib⁹. h Laudate eū o. vir. ei⁹. ad laudē dei inuitat spāliter ordo virtutū. qꝛ p angelos illi⁹ ordinis fiūt effect⁹ mirabiles in admirationē diuine ptātis hoies inducētes. τ p ɔn̄s ad ei⁹ laudē. scḋo natura celestis corporea. τ primo q̄tū ad celū sidereū qḋ ē nobis magis notū. cū d̄r: i Laudate eū sol τ lu. τc. licet enī corpa celestia sint inaiata. vt dicit Damas. tn̄ dicūt laudare deū in q̄tū ex sua pulchritudine τ v̄tute ducūt hoies i cognitionē τ laudē ipi⁹ dei: ɔn̄r inuitat celū empyreū d. k Laudate eū ce. celoꝝ. Dicit enī empyreū celū. celū celoꝝ: qꝛ ē sup alios celos. Dr aūt ponit hic celi i plurali. h̄ est ppter diuersas māsiōes electoꝝ ibi existētes. s̄m qꝫ dicit saluator Joh. xiiij. In domo pr̄is mei māsiōes multe sunt. ɔn̄r inuitat celū crystallinū qḋ d̄r aqueū ppter similitudinē in dyaphaneitate: sicut empyreū d̄r a pyr qḋ est ignis ppter similitudinē in claritate dicēs: l Et aque oēs q̄ sup celos sūt qꝛ celū crystallinū ē sup celū sidereū. m Laudēt nomē dn̄i. eo mō quo dictū est. n Quia ipe dixit. Hic ɔn̄r ponit dicte laudationis rō: q̄ ē duplex: vna ex b̄n̄ficio creatiōis. cū d̄r: Quia ipse dixit τ facta sūt τc.

et sic habent

cta. postea creata. facere enī τ nos possum⁹: sed nō creare. Ipse ḡ solus creat qḋ est ppriū deitatis laus ex operib⁹. Statuit ex potētia: oīpotens est eni⁹ opa nō mutant. a In eternū τ in seculū seculi. Cas. Et si celū nouum: deo tamen bene statuta dicunt que nouātur p christum et meliorata permanēt. Et ē hic laus a potentia. b Laudate dominū de ter. Cas. Scḋa ps vbi enumeratis celestib⁹: descēdit ad terrestria. Conuersus ḡ ad illa tanq̄ ex hortās nos vt eorū consideratione laudem⁹ deū: que cōsiderata aperiunt laudē dei ait: O vos qui de terra. c Oēs abyssi. Profunditates aquarum: maria oīa: aer quoqꝫ nubilosus ad abyssum pertinet: vbi nubes: venti: tempestates: pluuie: coruscationes: tonitrua: grando: nix: τ quicq̄d de humido et caliginoso aere vult deus fieri sup t̄ras: totū terre nomie appellauit: qꝛ nimis mutabile est. Hec autēꝫ oīa τ si mutabilia τ turbata: habēt tn̄ locū et ordinē suū: τ p modo suo implēt decorē vniuersitat: τ sic laudāt deū. Ipsa ergo .i. nos cōsideratiōe eoꝝ hortat laudare. d Que faciunt verbum ei⁹. Hoc iō qꝛ visū fuit quibusdā qꝫ de⁹ superiora regeret: sed hec inferiora despiceret: sed a casibus regerentur: sed et hec agit deus: τ in his minimis laudatur et alleluia cantatur.

e Confessio. supra dixit prius de celo: postea de terra: hic de omnibus simul. Et accipit per celum omnia superiora: τ per terram omnia inferiora. Augustin⁹. Confessio ei⁹ super celum et terram. Illum omnia confitētur in se vel in alijs: pulchritudo omniū vox est confitentium in attendentibus ea: id est attendentes laudēt eum: τ de terrenis τ de celestibus q̄ non est aliquid melius.

f Exaltauit cornu populi sui. Aug⁹. Ecce quod pphetauit aggeus τ çacharias: modo humile est in tribulationibus cornu populi sui: sed cum venerit domin⁹ exaltabit.

g Hymnus omnibus sanctis ei⁹. Tria habet: canticum: laudem: τ dei: id est hymnus est laus dei cum cantico. hunc ergo modo dicant sancti: in fine eternum hymnum accepturi.

Alleluia

a oīa superiora: oīa celestia.
uit τ creata sunt. Statuit eā in a
eternū. a legē et cōditionē .s. vt laudēt eū. laudāt enim omnia vel in se vel in alijs.
a seculum τ in seculum seculi: p̄ce b
a quia fiat.
ceptum posuit et non preteribit. c
a Aug⁹. q̄ circa aquas versant: pdcūtes de specie ferūt in aere: et cōcitat p eos aer: q̄b⁹ nō sūt maiora animātia sup terrā. vn̄ ab eis cepit.
b Laudate dominum d̄ terra: drā d e
c cones et omnes abyssi. Ignis f
grando nix glacies spiritus pro g
a et si perturbata videant.
d cellarū que faciūt verbum eius. h
Montes τ omnes colles: ligna i k
a maiores.
fructifera τ omnes cedri. Bestie l
a minora.
τ vniuersa pecora: serpētes τ vo m n
a tam ad hoies venit. o
lucres pennate. Reges terre et p
oēs populi: principes τ oēs iudi q r
a de omni sexu. de oī etate. s
ces terre. Juuenes et virgines
senes cum iunioribus laudēt no t
a cur ideo. b a magnificentia.
men domini: quia exaltatum est v
a nemo exaltat: nisi sub ipo. b maior laus est eius ex seipso q̄ ex creaturis: et quia populum suum exaltauit.
e nomen eius solius. Confessio ei⁹ x
a quecq̄d fecit infra illū: τ q̄cq̄d i his placet minus q̄ illū: si amas visibile qḋ fecit multo magis inuisibilē q̄ fecit: p visibilia intelligunt ei⁹ inuisibilia. vel hic.
f super celum et terram: τ exalta- y z
a potētē vel dignitatē. b vn̄. Aug⁹. mō sit hymn⁹ q̄b⁹ i fine erit p̄hēnis.
g uit cornu populi sui. Hymnus a
a q̄ sunt sancti. quibus debet esse hymnus.
omnibus sanctis eius: filijs isra b
a qui filij israel. b sꝫ nō carne sed fide.
el populo appropinquāti sibi. c

τ sic habēt ab eo esse: τ p hoc excludit error illoꝝ q̄ dicūt qꝫ creature incorruptibiles: vt intelligētie τ corpa celestia nō habēt deū p cā efficiente sed tm̄ p finali. Scḋa rō accipit ex duratione earū eterna a pte post. cū d̄r: a Statuit ea i eternū τc. sꝫ qꝛ ista cōseruatio in esse depēdet ex diuina volūtate. iō subdit: b Preceptū posuit. qꝫ maneāt in ppetuū q̄tū ad suā substātiā. c Et nō p̄teribit. reducēdo eas ad nihilū licet posset facere sicut τ de nihilo creauit. d Laudate dn̄m de ter. Hic ɔn̄r inuitant ad dei laudē creature inferiores q̄ sunt in regione elemētari: τ primo īuitat natura irrōnalis. secūdo rōnalis. ibi: Reges terre. Circa primū d̄r: Laudate dn̄m de terra: τ in h̄ tāgit infimū elemētū: τ ɔn̄r elemētū aq̄. cū d̄r: e Dracones τ oēs abyssi: dicūt aūt hic abyssi loca pfunda oceani vbi habitāt cete grādia q̄ dicūt h̄ dracones. vn̄ Gen̄. j. vbi nos habemus: Creauit de⁹ cete grādia. i hebreo habet: Creauit de⁹ dracones magnos. Cōsequēter tāgit elemētū ignis τ aeris. cū d̄r: f Ignis q̄tū ad supius elemētū. g Grādo nix gla. spi. pcel. i. vēti faciētes pcellas in mari. ista enī generant in aere. h Que faciūt verbū ei⁹. qꝛ faciūt illud ad qḋ ordinant ex diuina institutiōe. Cōsequēter reuertit ad elemētū terre q̄tū ad illud qḋ supeminet τ eleuat in aere d. i Mōtes τ oēs col. dicūt aūt colles mōtes minores. k Ligna fru. τc. arbores enī adherēt terre: τ iō cum ipa computant. vn̄ τ tertia die pducte sūt arbores sicut τ terra distincta Gen̄. j. ɔn̄r descēdit ad ea q̄ mouent in terra. cū d̄r: l Bestie. q̄tū ad aīalia siluestria. vn̄ dicūt bestie. quasi vastie. m Et vni. pec. q̄tū ad domestica. n Serpētes. q̄tū ad aīalia reptātia q̄ nō mouent pedibus. o Et vo. pē. τ in h̄ tāgit aīalia se mouētia p aerē: oīa aūt ista inuitant ad dei laudē: τ ipm̄ laudāt in q̄tuꝫ in ipis relucet diuina bonitas τ sūt materia laudis diuine intelligibilib⁹ creaturis. p Reges ter. Hic ɔn̄r inuitat ad dei laudē rōnalis creatura q̄ ē humana. τ p̄mo ponit dicta inuitatio. scḋo inuitationis rō. ibi: Laudent nomē dn̄i. Circa primū inuitant primo superiores. cū d̄r: Reges terre. vn̄ d̄r .j. Petri. ij. Siue regi tanq̄ p̄cellenti. Cōsequēter īuitāt alij i generali. cū d̄r: q Et oēs po .s. regib⁹ subiecti. Et vlteri⁹ inuitāt magis i speciali. cū d̄r: r Principes. q̄ dominant sub regib⁹. s Et oēs iudices terre: q̄ sūt instituti a regib⁹ τ principib⁹ ad terminādū causas. Cōsequēter inuitat alij cuiuscūqꝫ sexus τ etatis. cū d̄r: Juuenes τ virgines τc. t Laudēt. Hic incipit versus in hebreo τ in trāslatione Hiero. vbi ponit rō dicte inuitationis ad laudē dei: τ ponit hic duplex ratio. Prima accipit ex diuina celsitudine cū dicit: Laudēt nomē dn̄i .s. oēs p̄dicti. v Quia exaltatū ē nomē ei⁹ solius: qꝛ oīs creatura nihil est i cōparatiōe ipius. iō subdit: x Cōfessio ei⁹ .i. ɔfessio laudis ipius. y Sup celū τ terrā .i. fiat ab habitātib⁹ in celo τ in terra. Scḋa rō accipit ex cōdescēsione diuina in sua incarnatione b̄n̄dicta. qḋ notat cū d̄r: z Exaltauit cornu populi sui: qꝛ p hāc incarnationē natura humana est supra moduꝫ exaltata. vnde τ xp̄s ppter h̄ vocat cornu in nouo testamēto τ veteri. Vn̄ dixit Zacharias habita reuelatione de xp̄i incarnatione ppinqua: Erexit dn̄s nobis cornu salutis in domo dauid pueri sui: Luce. j. Et anna mater samuelis sic de h̄ pphetauit dicēs .j. Reg. ij. Dabit imperium regi suo: τ sublimabit cornu xp̄i sui. Et qꝛ aduēt⁹ xp̄i i mūdū fuit angelis valde iocūdus: ppter qḋ cātauerūt: Gloria in altissimis deo i natiuitate ipius: Luce. ij. iō subdit: a Hymn⁹ oīb⁹ sanctis ei⁹ .i. angelis beatis q̄ spāli mō dicunt sancti Deut. xxxiij. Dn̄s de syna venit. τ subdit: Apparuit de mōte pharā τ cū eo sanctorū milia .i. angeloꝝ: vt ibidē fuit expositū. Et qꝛ nō solū fuit iocūdus angelis: s; etiā hoibus: τ maxime debuit esse iocūdus pplo isrl̄: de quo fuit nat⁹ s̄m carnē. ideo subdit: b Filijs isrl̄. resumat li hymn⁹ q̄ significat laudem de deo cū cātico seu exultatiōe: vt dictū est .s. ps. cxliij. c Populo appropinquāti sibi .i. populo isrl̄ s̄m gen⁹ ppinquo sibi: vt dictū est .s. qꝛ maria mater eius fuit de populo illo. CXLVIII

Moraliter. Laudate dn̄m de celis. Iste ps. est quedā inuitatio generalis creaturaꝝ ad deū laudādū: τ quātū ad inuitationē hoim̄ τ angeloꝝ sensus lralis est spūalis: quātū aūt ad inuitationē creaturarū intellectu carentiū sensus lralis est. qḋ deū laudant dupliciter sꝫ inquātū relucet in eis bonitas creatoris: et inquātū sunt materia laudis hominibus et angelis deū laudantib⁹ ex operib⁹ suis. nec occurrit mihi alia expositio spiritualis cōuenientior hic ponēda.

In ps. cxlviij. Laudate dn̄m d̄ celis. vbi d̄r i postil. Circa p̄mū p̄mo ponit.

Additio. Tota synagoga hebreoꝝ recitat quotidie istos septē ps. qui incipiunt ab illo: Exaltabo te dn̄e deus me⁹. τ terminātur in fine psalterij p̄mittēs eis et subiūgens aliquas orationes in quib⁹ ora-

 tionibus

tionib⁹ expsse asserūt: q̄ isti ps̄. sūt facti ab ipso dauid. vñ mi/
nus vere dicit q̄ fm hebreos nomē illi⁹ q̄ hos ps̄. composuit
ignorat: imo ex hoc sumit ratio p opinione Aug⁹. circa au/
ctoritatē psalmoꝝ: vt sepe dictū fuit. s. Itē circa declarationē
hui⁹ ps̄. ⁊ duoꝝ sequētiū attendendū est: q̄ hi tres ps̄. pprie
possunt applicari trib⁹ statib⁹ ecclesie principalibus: in qbus
laus dei cōsiderat in singulis suo modo. Prim⁹ em̄ stat⁹ eccle
sie cōsiderat i lege antiq: in qua diuina veritas i seipsa nōdū
manifestata erat: nec adhuc via sanctoꝝ ꝑpalata: ad Heb. ix.
Erat tñ excellētior stat⁹ ille respectu ceterarū nationū in ser.
Primo in h̄ q̄ cognoscebat deū eē creatorē mūdi: qd̄ q̄dē cre/
ationis bñficiū celebrabāt: i cui⁹ memoria sabbatū seruabat:
vt ptz Exo. xx. Et ad istū statū referri posset ps̄. iste. s. Lauda/
te dñm d̄ celis. i q̄ fit mētio expssa de creatiōe mūdi corrñdent
ad ea q̄ cōtinet Geñ. j. lz nō oīno eodē ordine. Exprimūt etiā i
h̄ ps̄. angeli q̄ nō fuerūt expssi i creatiōe mūdi ꝑpt ppli rudita
tē: s̄ includūt i h̄ q̄ dixit: Fiat lux. fm Aug⁹. de qb⁹ creatur̄
dixit: Quia ipe dixit ⁊ facta sūt: ipe mādauit ⁊ creata sūt ꝑsi/
tēdo ipaꝝ creationē. Scd̄o iste stat⁹ p̄fert ceteris i h̄ q̄ nō so/
lū deū ꝑfitebat eē creatorē mūdi: s̄ etiā cōseruatorē reꝝ crea/
tarū: qrū q̄dā sic ab eo cōseruāt vt habeāt ppetuitatē etiā fm
indiuidua: sic sūt celestia. d̄ qb⁹ dicit: Statuit ea i eternū ⁊c. q̄/
dā vero ppetuitatē a deo habēt fm specie: sicut ista inferiora d̄
qb⁹ dicit: Laudate dñm de terra ⁊c. exponāt cetera sicut i po
stil. Cōsequēter facit mētionē d̄ regimie politico. hūano eo q̄
deriuat a lege naturali a deo p̄mordialiter instituta: in q̄ regi/
mine principales sūt reges tāq̄ capita ⁊ ppli tāq̄ corpa. d̄ q̄/
bus dicit: Reges terre ⁊ oēs ppli: pncipes ⁊ oēs iudices terre.
Min⁹ ꝟo pncipales i hmōi regimie sūt illi q̄ nō habēt pfectā
rōnē ad regēdū: sicut illi q̄ nōdū attingūt pfectā etatē. de qb⁹
dicit. Iuuenes ⁊ virgines. Silr ⁊ illi q̄ iā trāsierūt etatē virilē
⁊ ex senectute debilitāt d̄ qb⁹ dicit: senes. Tertio p̄fert iste sta
t⁹ i h̄ q̄ ꝑfitebat vnitatē dei exclusa pluralitate deoꝝ: quā ce
tere natiōes pniciose estimabāt: ⁊ d̄ h̄ dicit. Laudēt nomē dñi
q̄ exaltatū ē nomē ei⁹ soli⁹. Quarto p̄fert iste stat⁹ i exclusio
ne idolatrie: vt pz Exo. xx. Multi em̄ philosophātes ⁊ alij cre
debāt tñ vnū deū eē: q̄ tñ aliq̄s creaturas colebāt tāq̄ deos:
vt ptz. iiij. Reg⁹. xvij. de his q̄s rex assyrioꝝ habitare fecit i ci
uitatib⁹ samarie: ⁊ q̄ hmōi idolatre colebāt vt deos q̄nq̄ cre
aturas celestes q̄nq̄ terrenas. iō subdit: Cōfessio eius. s. fidei
vnitatis dei ē. Sup celū ⁊ terrā. ꝑfitebāt ei q̄ nullus ali⁹ de⁹
erat i celo nec i terra: vt hr̄ Deut. iiij. Scito ḡ hodie ⁊ cogita i
corde tuo q̄ dñs ipe est de⁹ i celo sursū ⁊ in terra deorsū ⁊ non
sit ali⁹. Quinto p̄fert iste stat⁹ q̄ sub fide ⁊ cultu vni⁹ dei mi
raculose exaltatū fuit cornu ppli dei. s. p regiā ptātē sublimem
multis miraculis acq̄sitā: vt ptz i historia dd̄. j. et. ij. Reg⁹. Ex
altatio em̄ cornu i h̄ loco nō ē necessariū vt itelligat de regno
xp̄i spūali: ꝑut i postil: s̄ de regia ptāte sublimi. Deut. xxxiij.
de ephraim legit: Cornua rhinocerōtis cornua illi⁹: qd̄ d̄r ꝑ/
pter regnū decē tribuū qd̄ ab eo descēdit nō ꝑpter regnū xp̄i:
q̄ nō descēdit d̄ tribu ioseph ⁊ ephraim. silr cū d̄r: Threno. ij.
Cōfregit i ira furor̄ sui oē cornu isrl̄. itelligit ad lrām d̄ obla/
tione regie ptatis a iudeis tpe Hieremie nō d̄ regno xp̄i. Sex
to p̄fert iste stat⁹: q̄ nō solū adepti fuerūt filij isrl̄ regiā ptātē
mō p̄dicto: s̄ etiā quādā sctītatē sortiti sūt. vñ Exo. xix. legit:
Uos eritis mihi i regnū sacerdotale ⁊ gens sctā. ⁊ de h̄ dicit:
Hymn⁹ oīb⁹ sāct̄ ei⁹. ⁊ seq̄t: Filij isrl̄ pplo appropiquāti sibi:
eo q̄ nō fecit taliter oī natiōi: vt dictū ē i fine p̄cedēt̄ ps̄. Se/
cūd⁹ vero stat⁹ ecclie cōsiderat sub lege euāgelica: ad quē q̄/
dē statū pprie applicat sequēs ps̄. s. Cātate dño ⁊c. qd̄ sic ptz
nā hic stat⁹ p̄fert p̄cedenti in ser. Primo i ipius nouitate: hic
ei stat⁹ nou⁹ d̄r: tū respectu antiq̄ q̄ vet⁹ ē: d̄ q̄ apłus ad Heb.
viij. dicēdo: Nouū veterauit pri⁹. tū respectu legislatoris de q̄
ad Ephe. iiij. Induite nouū hoiem q̄ fm deū creat⁹ ē: tū respe
ctu mādati pncipalis. vñ Ioh. xiij. Mādatū nouū do vobis:
tū respectu cuiuscūq̄ legē euāgelicā suscipiēt̄ ad Gal. vi. Nec
circūcisio aliq̄d valet nec p̄putitū s̄ noua creatura Et iō i statu
no. testa. merito cāticū nouū cantari debet. vñ Esa. xlij. vbi de
xp̄o i primo sui aduētu ad lrām agit d̄r: Cātate dño cāticū no
uū: laus ei⁹ ab extremis t̄re. qd̄ pprie ꝯcordat i forma verbo/
rū cū p̄mo versu hui⁹ ps̄. s. Cātate dño cāticū nouū: laus ei⁹ i
ecclia sctōꝝ: nisi q̄ vbi d̄r hic: Laus ei⁹ i ecclia sctōꝝ. ibi d̄r:
Laus ei⁹ i extremis terre. Ex q̄ itelligit q̄ ecclia sctōꝝ. s. euāge
lica d̄ q̄ ibi ⁊ hic agit: diffundēda erat i extremis terre. s. p or/
bē terrarū. Scd̄o p̄fert hic stat⁹ nou⁹ respectu primi in p̄ntia
xp̄i: fuerat em̄ xp̄s i antiq̄ testamēto sub figura mō ē in reali p̄
sentia. ⁊ de h̄ dicit ps̄. Letet isrl̄ i eo q̄ fecit illū: ⁊ filie sion ex/
ultēt i rege suo. q. d. stat⁹ nō solū letat i deū q̄ fecit eū. s. tāq̄ i
creatorē ꝑut i primo statu: s̄ etiā tāq̄ i regē suū. s. i regē sal/
uatorē. iuxta illud Esa. xxxiij. Dñs rex nr̄ ipe saluabit nos.
Tertio p̄fert i exultatione humiliū. In veteri em̄ licet cōmē/
det humilitas nō tñ sic laudat sicut i nouo: vbi xp̄s q̄si totā
doctrinā suā in h̄ fundauit Matth. xj. Discite a me q̄ mitis
sum ⁊ humilis corde. silr ⁊ p̄miū vltimū q̄si totū humilitati
attribuit. d. Luce. xiiij. Qui se humiliat exaltabit: ⁊ de h̄ di/
cit ps̄. Quia bñplacitū ē dño: in pplo suo ⁊ exaltabit māsue
tos i salutē. h̄ ē dicere. ppls hui⁹ noui stat⁹ in q̄ bñplacitū est
deo sūt māsueti q̄ exaltabūt i salutē. Quarto p̄fert hic stat⁹
respectu primi in purificatione interioris hoīs. s. conscientie.
In primo em̄ statu vt Aug⁹. dicit man⁹ ꝓhibebāt nō anim⁹
scz vt in plurib⁹. in statu vero nouo tota glīa iustoꝝ i cōscie/
tia interiori cōsistit: vñ. ij. Coꝝ. j. Gloria nr̄a hec est testimoni
um cōsciētie nr̄e. de q̄ gloria dicit ps̄. Exultabūt sancti i glīa
letabūt in cubilib⁹ suis. s. i cōscientijs suis purificatis vñ in
glo. Iusti de actib⁹ suis bonis nō letant extra. s. in pplari fa/
uore: s̄ in cubilib⁹ suis. s. in cōscientijs. vñ Matth. vj. Intra
cubiculū tuū: ⁊ ora patrē tuū. Quinto vero p̄fert hic stat⁹ p̄
cedēti in ptāte duplici sibi data. s. tpali ⁊ spūali: ꝑut exponi/
tur illud verbū euāgelij Luce. xxij. Ecce duo gladij. ⁊ de hoc
dicit: Et gladij ancipites in manib⁹ coꝝ. s. gladi⁹ tpalis: qui
apud imperialē ptātē pricipaliter residet: ⁊ gladi⁹ spūalis. s.
ligādi ⁊ soluēdi q̄ residet apud Petrū ⁊ ei⁹ successores. cum
primo em̄ gladio q̄nq̄ fit: Uindicta i nationib⁹. cū scd̄o: In/
crepationes i pplis. Et ex hoc ꝓuenit q̄ q̄nq̄: Alligant re/
ges coꝝ i cōpedib⁹: q̄ fm glo. in p̄ceptis dei q̄ dicunt vincu
la ferrea q̄ q̄si dura sunt ⁊ insolubilia: vt cū d̄r: Q̄ d̄ de⁹ cōiūx
it hō nō separet: Matth. xix. Alligat⁹ es vxori: noli querere
solutionē. j. Coꝝ. vij. His em̄ vinculis ligant gētiū reges et
nobiles seculi ab infirmis hui⁹ mundi: quos elegit dñs: vt
fortia queq̄ cōfunderet ⁊ hec in glo. ⁊ sequitur: Ut faciant
in eis iudiciū cōscriptū: q̄ oīa ista in primo statu fuerūt con
scripta saltē i figura ⁊ mō cōplent. Sexto p̄fert hic stat⁹ p̄ce/
dēti: q̄ prim⁹ ptinebat tm̄ filijs isrl̄ populo appropinquanti
sibi: vt in fine p̄cedētis ps̄. cōcludit: Gloria tñ hui⁹ stat⁹: Est
oībus sanctis. s. p oēs gētes ⁊ p totū mūdū vt in glo. Terti⁹
vero stat⁹ ecclie cōsiderat in lege beatifica ⁊ eterna. s. in statu
glorie: ad quē q̄dē statū pprie applicat ps̄. vltim⁹. s. Lauda
te dñm i sanctis ei⁹: ⁊ exponat sicut vltimo loco exponit i po
stilla ad istud ꝓpositū reducēdo vsq̄ ibi. cum d̄r: Oīs spūs
laudet dñm. qd̄ verbū p̄ter expositionē postil. q̄ sat̄ cōpetēs
est pōt etiā aliter exponi ⁊ forte magis pprie. Ad qd̄ sciēdum
q̄ fm Greg. i ecclia p̄nti imolat deo sacrificiū cōpūctiōis: iu/
xta illud: Sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹. i celesti vero sacri/ ps. 50.
ficiū laudis. vñ ps̄. Dirupisti vincula mea: ⁊ tibi sacrificabo ps. 115.
hostiā laudis. cui⁹ rō est: Nā in hac vita retardat spūs: ne fe
rat tot⁹ in ip̄m deū. q̄nq̄ ex granedine pctōꝝ: q̄nq̄ ex ipedi/
mēto molis carnalis q̄ sūt vincula aīe: qbus diruptis i statu
glīe sacrificat deo hostia laudis: i qua quidē hostia nihil re/
perit q̄n ferat i deū. iō d̄r: Oīs spūs laudet dñm. i. tot⁹ spūs:
dictio em̄ hebraica in hoc loco posita vtrūq̄ significat indif/
ferēter. s. totū et oē. Notādū ē etiā q̄ vltim⁹ ꝟsus hui⁹ ps̄.
vltimi correspondet primo versui primi ps̄. sicut vltima pfe/
ctio alicui⁹ rei prime inchoate pfectioni ipius. Beatitudo ei
de qua itelligit illud: Beat⁹ vir q̄ nō abijt in cōsilio impioꝝ
est beatitudo vie nōdū pfecta sed incipiēs p recessū a malo.
Sed in hoc verbo vltimo intelligit pfecta ⁊ cōsūmata beati/
tudo q̄ terminat i totali adhesione ad deū p clarā cognitio/
nē ⁊ pfectū amorē in qb⁹ cōsistit summū gaudiū ⁊ vera laus
dei: de quib⁹ Esa. lj. Gaudiū ⁊ exultatio reperient in ea gra/
tiarūactio ⁊ vox laudis ad qd̄ nos pducat dei fili⁹ Amen.

Replica.

In ps̄. Laudate dñm de celis. vbi postill. dicit ex titulo nō esse notū nomen auctoris apud hebreos. Burg. vult q̄ dauid sit auctor hui⁹ ps̄. sicut et oīm alioꝝ fm opinionē beati Aug⁹. de qua opinione vi/
de correctoriū circa ps̄. primū. Sed ꝓbatio Burg. est ꝓba/
tio ignoti p ignotius: q̄ nitit ꝓbare p orationes quasdā q̄s
nūc facit synagoga: q̄ orationes nobis sunt magis ignote: ⁊
dato q̄ essent nobis note: nō essent tñ autentice: ⁊ absit eius
orationes esse autenticas et efficaces: q̄ p synagoge oratio/
nes iudei singulis diebus ecclie christi ⁊ christianis maledi/
cunt: vt dicit in glosa ordinaria Esaie. Circa illū aūt passū:
Et exaltauit cornu populi sui. quē postil. exponit de incarna
tione christi in qua exaltauit nobis cornu salutis ꝑut aucto
ritatibus ꝓbat postillator. Burgeñ. exponit de potestate re/
gia in veteri testamēto miraculose data populo israel: in quo
Burgeñ, multipliciter peccat. Primo quia dicit potestatē re/
giam iter

glā inter iudeos miraculis multis acquisitā: cū tñ peccat̄ po/
puli multū rephensibiliter fuerint regalia iudeoꝝ exacta ⁊ in
troducta. de quo vide. j. Reg⁹. viij. in correctorio satis lato.
Secūdo peccat: q̄ cū cornu hic accipiat in bono: ⁊ sic dicat
exaltatū. Burg. ad ꝓbandū suum ꝓpositū adducit cōcordā/
tiam in qua cornu accipit in malo: ⁊ d̄r de ipius cornu deiecti
one. Nam qd̄ allegat Deut. penul. de ephraim cornua rhino/
cerontis cornua illi⁹ accipit ꝓ regno decem tribuum fm om/
nes. quod regnū supra sepe detestat⁹ est: ⁊ Geñ. xlix. vt patet
in eiusd ca. correctorio. v. Similiter quod allegat Threñ. ij.
sonat in deiectionē cornu ⁊ regalie. hic aūt sonat in exultatio
nem q̄ ex optima causa consurgentem. dicit enim hic: Con/
fessio eius super celum et terram. et pro quia exaltauit cornu
populi sui. Ad ꝓbandum ineptias suas: adducit concordan
tias vocales tantum nō reales more vilium collectoꝝ ⁊c.

Glo. ordi.

a ¶ Alleluia. Cas. Post oēs creaturas quas in p̄cedēti ps̄. monuit lau dare deum: eo q̄ ab ipo create sūt: h̄ ꝑpt⁹ ⁊ spe cialius isrl̄ iuitat ad no uū canticū ꝓ nouitate sibi facta q̄ mirabilior ē dei operatio: hec est san ctificatio israel g quam de veteri fact⁹ ē nou⁹.

CXLIX

b Cantate domio. Cassio. Primo mult̄ modis mo net laudare regē q̄ eis beniuolus ⁊ beneficus. Scd̄o agit de gaudijs sāctoꝝ. ibi: Exultabūt.
c ¶ Canticū nouū. Au/ gusti. Qui vult cātare hoc canticū diligat eter na vt fiat nouus. Uet⁹ em̄ homo vetus canticū cantat de terrenis. No/ uus homo nouū cātat de spiritualib⁹. Canticū scz pacis: canticū chari/ tatis et iocunditatis. Quisquis enim sequi/ tur veterē animositatem nō nouā charitatē: no/ uū canticū non cātat.
d ¶ Laus ei⁹ in eccl'ia.

a Alleluia. ¶ CXLIX

a ꝟ de mysterio redēptionis et ꝓmis sione eternitatis.

Cantate domino canti/ a cūm nouum: laus ei⁹ in b

a ꝟ Cas. hec laus nō vbicūq̄: nā a quibuscūq̄. s. in ecclesia catholica: vel in futura hierusalem. b ꝟ licet hic multa patiat.

ecclesiā sanctorum. Letetur isra c

a ꝟ etiā secūdo vt sit israel. b ꝟ idē sunt israel ⁊ filie sion. ꝟ vel ij.

el in eo qui fecit eum: et filie sion d

a ꝟ christo quē tunc videbunt.

exultent in rege suo. Laudent e f

a ꝟ qualiter. ꝟ in vnitate charitatis. ꝟ cōcor/ dia morum. b ꝟ mortificatione carnis.

f nomē eius i choro: in tympano g

a ꝟ spirituali operatione.

g et psalterio psallant ei. Quia be h neplacitū est domino in populo

a ꝟ vel hic. b ꝟ eternam.

suo: ⁊ exaltauit mansuetos in sā/ i k

a ꝟ exulta. māsue. ⁊ pro eo. b ꝟ in vindicta ma lorū. Cas. vindicta peccantiū gloria est sanctorū.

h i lutē. Exultabūt sācti i glīā: leta/ l

a ꝟ int⁹ i cōsciētia nō extra i populari fauore.

k bunt in cūbilib⁹ suis. Exultatio/ m

a ꝟ nō sui. b ꝟ. i. lingua. c ꝟ sermo christi. ꝟ vel fratres.

l m nes dei i gutture coꝛū: ⁊ glādij n

Nico. de lyra

a Cantate dño canticū nouū. Huic CXLIX ps̄. in hebreo ⁊ in trāslatione Hiero. p̄pont tur ꝓ titulo: Alleluia. ⁊ p hoc designat q̄ est quedā laus diuina. ⁊ fm hebreos ē diuina laus ꝓ victoria quā expectāt sibi affuturā p regē messiā q̄ fm eos subijciet populo iudeoꝝ oēs natiōes et reges eoꝝ fm qd̄ videt lrā p̄tendere. j. Ad faciē/ dam vindictā in nationibus ⁊c. Sed hec exposi/ tio innitit falso fundamēto. s. q̄ xp̄s sit venturus i mundū cū iste aduentus iam transierit in p̄teritū: vt frequēter dictū est. s. ⁊ ideo quantū ad hoc ista expositio tanq̄ erronea dimittat: ⁊ pro quanto po test habere veritatē accipiat: vt ps̄. iste sit quedam laus facta ab aliquo sancto viro pro victoria pfe/ cta quā habituri sunt fideles populi in secūdo ad/ uentu christi. s. ad iudiciū: q̄ tunc tyranni ⁊ poten tes hui⁹ mūdi qui fideles afflixerunt in corpore ⁊ anima detrudent in infernū: ⁊ sancti cū christo re/ gnabūt in eternū: qd̄ p̄uidens in spiritu sancto ali quis vir sanctus: cui⁹ nomē ignorat fm hebreos fecit ps̄. istū: fm vero beatū Aug⁹. dauid fecit ip/ sum. igit fm hanc sententiam ps̄. iste in duas par/ tes diuidit: q̄ primo fidelis populus ad laudē in/ ducit: scd̄o ad hoc ratio adducit. ibi: Quia bene/ placitū est. Circa primū dicit psalmista: Cātate do mino cāticū nouū: ꝓ nouo bñficio fidelib⁹ affutu/ ro. b ¶ Laus ei⁹ i ecclesia sāctoꝝ. s. veteris ac no ui testamēti: quoꝝ vna est ecclesia: lz aliq̄n ecclia magis stricte accipiat ꝑut cōtra synagogā diuidi tur. c ¶ Letet isrl̄ in eo q̄ fecit eū. i. in christo ven/ turo ad iudiciū: q̄ potentia sue deitatis fecit totū mundū. Et vocat hic populus fidelis quicunq̄ et potissime christian⁹ isrl̄. vñ dicit Roma. ij. Nō em̄ q̄ in manifesto iude⁹ est: neq̄ q̄ in manifesto in car/ ne est circūcisio: sed q̄ in abscōdito iude⁹ ē ⁊ circūcisio cordis i spū nō lrā.

Hic vbi ⁊ a quib⁹ cantari debeat hoc canticum determinat. e ¶ In rege suo. Id est in xp̄o qui est rex ⁊ sacerdos. ¶ Aug⁹. vt rex em̄ pugnauit ꝓ nobis de cruce diabolū vincens: vt sacerdos se pro nobis obtulit nihil inueniens in homini/ bus: quod ꝓ eis offerret. f ¶ In choro. Cassio. Quia nulla dispersio: sed charissima vnitas: tūc exultatio erit de tympano ⁊ psalterio: non ipsi actus. g ¶ Quia beneplacitū. Cassio. In prima cōditione rerū legim⁹ oīa placuisse deo: sed post mutat̄ qualitatibus ⁊ penitere ⁊ gaudere. Un/
Gen. 6. a de: Penitet me fecisse hoiez. Et alibi: Gaudebo
Luc. 15. b sup vno peccatore penitentiā agente. Secūdum hoc dicit hic beneplacitū est dño in populo cum peccata dimittit: vel cū parē angelis faciet.
h ¶ Exultabūt. Cassio. Secūda pars vbi agit d̄ gaudijs sanctorum ⁊ ptāte. ¶ Gloria. Cassio. Est bonoꝝ actuū frequēs laudatio: de quibus: iusti letant in cubilib⁹. i. in cōsciētia. ideo q̄ ha/ bent tam bonū dominū: q̄ dat peccantibus gra tiā: ⁊ i meritis vitā eternā. Fatuus extra in fa/ bulis hominū letat. sanctis hic modus gaudij est: vt ad illum referant bona qui dedit.
k ¶ Exultationes dei. Cassio. Uirtus dei et po/ tentia predicat in gloria sanctorum. ¶ In cubili bus. in diuersis mansionibus est gloria sancto/
Ioh. 14. a ruꝫ. De quibus dominus: In domo patris mei mansiones multe sunt. l ¶ In gutture. q̄ corde et in lingua non desinunt laudare eum a quo eterna habent.
m ¶ Gladij. potestatē ꝟbi dei accipiētes cū dño iudicabūt. sedētes sup. xij. sedes: ⁊ tunc vere fiet vindicta: ⁊ icrepatio i populis: tūc reges t̄re li/ gabunt

d ¶ Et filie sion. i. ecclia q̄ vocat sion vt dictū ē. s. ps̄. cxlvij. e ¶ In rege suo. i. in xp̄o q̄ in iudicio apparebit i regia maiestate: sicut i primo aduentu apparuit in nr̄a infirmitate. f ¶ Laudēt nomē ei⁹ in choro. i. in societate cō cordi charitate: q̄ de bñficijs cōibus de⁹ in cōi est laudādus. g ¶ In tym pano et psalterio psallant ei. p ista instrumēta designat spiritualis gaudij redundantia de mēte interiori ad extra. fm illud Ps̄. lxxxiij. Cor meū ⁊ ca ro mea exultauerūt in deū viuū. ⁊ etiam q̄ nō solum i veteri testamēto: sed etiā in nouo ecclesia vtit: non solū sono vocum sed etiā instrumentoꝝ: vt tympanis ⁊ organis in pluribus locis. h ¶ Quia beneplacitū. Hic ad/ ducit ratio laudandi deū. Circa qd̄ sciendū q̄ licet aduentus xp̄i ad iudi/ ciū futurus sit valde terribilis iniustis: erit tamē delectabilis iustis: ꝑpter qd̄ saluator Luce. xxj. loquēs apostolis de signis p̄cedentib⁹ extremū iu/ diciū subdit dicēs: His aūt fieri incipientib⁹ respicite ⁊ leuate capita vr̄a: . i. exhilarate corda: fm qd̄ exponit beat⁹ Greg. Homel. j. ⁊ ideo aduētus christi ad iudicium debet esse delectabilis iustis: q̄ habebūt iudicē gratū. ⁊ hoc est quod dicit: Quia beneplacitū est dño in populo suo. lz em̄ oēs boni et mali sint sui generaliter: tñ iusti dicunt populus suus specialiter q̄ sunt a deo electi ad regnandū cum eo in ciuitate celesti. i ¶ Et exaltauit mansuetos in salutē. loquit hic de futuro per modum p̄teriti ꝑpter certitu dinem pphetie: ⁊ dicunt hic mansueti potissime illi qui dulciter sustinent oppressiones tyrannoꝝ amore dei qui in iudicio futuro erunt exaltati. iō subdit: k ¶ Exultabunt sancti in gloria: quia post iudicium sancti erunt gloriosi in anima ⁊ corpore: ⁊ sic augmentata gloria augmētabit eorum ex ultatio et leticia: ⁊ quia tunc totaliter quietabit anime appetitus. ideo sub ditur: l ¶ Letabūtur in cubilibus suis. quia cubile est locus quietis. Et dicitur in plurali cubilibus pro diuersis glorie gradibus seu mansionib⁹: quia licet sit eadem beatitudo omnium obiectiue non tamen formaliter: quia licet omnes sancti videant deū et eo fruantur: tamen vnus videt ipsū clarius altero et dulcius fruit ipso: ⁊ quia tunc in corporib⁹ gloriosis erit laus vocalis scd̄m quod dicunt aliqui doctores et ꝓbabiliter. ideo subdi/ tur: m ¶ Exultationes dei in gutture eorum. quia laus vocalis incipit a gutture ⁊ arterijs.
n ¶ Et gladij ancipites: id est ex vtraq̄ parte scindentes.

gabunt. vnde nō sit liberū exire. Et nobiles. ferent ferrea vincula: vt grauia ad portandū: et q̄ nō possunt rumpi. et sic fiet iudi. cōscriptū .i. ab angelis cōprobatū. De q̄ apls: Nescitis qr angelos iudicabim⁹: et ne putes solos apostolos iudicare: addit gloria: hec scʒ ptās iudicij est oībus sanctis ei⁹. i. pfect. q̄ p christo oia terrena reliquerunt. (i. Co. 6. a)

Aug. Exultationes dei in gut. Sic eni letant in cubilibus et faucib⁹. i. in corde et lingua: vt nō sibi tribuant q boni sūt: sed deo a quo acceperūt qd sūt: et sperāt id qd nōdū sūt. a Ad alligandos re. etc. His vinculis mandatorū et pceptorū dei ligant gentiū reges et nobiles seculi ab infirmis et cōtēptibilib⁹ hui⁹ mūdi: quos elegit dns vt fortia queqȝ cōfūderet ipsosqȝ impleuit spūsancto. Et dedit eis frameas bisacutas: vt ad xpi timorē nobiliū corda cōuerterent: et seculari nobilitate cōtēpta paupertatē eligerēt: et nobilitatē in christo. Voluit eni pdesse impatori de piscatore: nō piscatori de impatore. Aug⁹. p hos ligat reges et nobiles in vinculis ferreis: ne pgrederent ad illicita. b Iudicium cōscriptū. Aug⁹. A patrib⁹ sanctū: ista antea scripta sunt et modo cōplēt: legebāt eni aliquādo: nec fiebāt modo fiūt: et cōcludit ita p oēs gētes hoc agunt sancti: sic gloriant: sic exultāt in gloria: sic cātant cāticū nouū: sic dicūt alleluia: corde: ore: vita. († De reli. c. vnico. i p. i. in Clemē.)

c Alleluia. Cas. Athom⁹ est hic ps. et tertius eorū q̄ sine diuisione hic agitur: in quo intendit vt laudet de⁹: qr sanctos cōgregauit: et deposita fragilitate sue imagini restituit: iam cōformes glorie sue in beatitudine locauit vbi oia abundantia.

CL

Laudate do. Cassio. De laude dei in sanctis ei⁹: qui glorificati sine fine laudāt. Cas. Monet ciuitas dei. s. vnitas oīm sanctorū ore et aio cātare. In hoc culmen ois psalmodia pducit q̄ nuptiali dulcedine cantatur.

e Laudate eū in firmamēto virtutis. Aug⁹. Virtus est in firmamēto. Est eni virtutis magne q sancti iam nō moriunt. et potentat⁹ dei dicit in eis q̄ regnāt cū eo in eternū: ipsi etiam sunt multitudo magnitudinis: qr magnos fecit: et tā multos. s. milia miliū. Ubi: Milia miliū mīstrabant et decies tena milia assistebant ei. (Dan. 7. c) i. ipsi sctī sunt in oīb⁹ musicis p significantia diuine laudis. In tuba pter excellentissimā laudis claritatē. In psalterio et cithara. i. de celestib⁹ et terrestrib⁹ tāq̄ eū q̄ fecit celū et terrā. Psalteriū eni a superiori sonat: vt dictū est. Cithara ab inferiori ideo p psalteriū celestia: p citharā terrestria significāt. Tympanū fit de chorio siccato et firmato. Organū est generale nomē omniū vasorū musicorū: licet vsu dicat organū qd inflatis follib⁹ sonat. Qd nō hic accipit: sed aliqd qd chordas habet. Chorde: caro iam a corruptione libera: qbus addit organū: nō vt singuli sonēt: sed vt diuersitate concordi cōsonēt: vt ex diuersis vocib⁹ sed nō aduersis fit cantus suauis. Cymbala inuicē se tangunt vt sonent: ideo labijs nostris cōparant: sed melius in cymbalis qui inuicē se honorantes dant laudē deo. Cassio. Quibus ppheta in principio formā cōuersationis ostēdit. iā in illa hierlm receptis dicit in eis laudandū esse deum: qui omnia dedit. In firmamēto. qr morte sua diabolum vicit: et credentes ad celum perduxit. In virtutibus vel potentatibus. quia omnia subiecta pedibus eius. Secūm multitudinem. quō hoc cū magnitudinis eius nō est finis: sed spūalib⁹ et sanct. dr h. et cū nō sit finis magni fm eā laudat de⁹: cum sine fine laudet. Quō aūt debeat laudari p similitudines mysticas vsqȝ ad finem psalmi dicit: Tuba cōcrepet regi: psalterium canat deo, cithara cum rex

quis spōso

a s ex veteri et nouo. s vel bisacuti vel re. b s potestate. c s vt dicāt vbi velint et cui velit.

ancipites in manibus eorum. a

a s vt occidāt peccatores illo gladio bisacuto fm illud: Ego occidā et viuere faciam.

Ad faciēdam vindictā in nationi

a s vel obiurgationes. s ne putares sanguinem fundi: subdit.

bus: increpationes in populis.

a Ad alligandos reges eorum in

a s pceptis dei. b s vel vinculis. s .i. dei mādatis. s vt qd de⁹ cōiūxit homo nō separet. Et trē alligat⁹ es vxori noli querere solutionē.

cōpedibus: et nobiles eorū i mā

a s qr dura sunt vincula. hoc est iudiciū qd faciūt sancti p oēs gētes. b s ad hoc habēt gladios in manibus.

nicis ferreis. Ut faciant in eis iu b

a s et ita cōsequēter eternā gloriā.

b dicium cōscriptum: gloria hec est

c oibus sanctis ei⁹. Alleluia.

† Laudate dnm in CL

a s p his q̄ sanctis suis dedit. b s .i. p eo q morte sua diabolū vicit et credētes ad celū perduxit.

sanctis ei⁹: laudate eum c

in firmamēto virtutis eius. Lau f

a s cui flectit oē genu celestiū terrestriū et infernorū.

date eū i virtutib⁹ ei⁹: laudate g h

a s .i. sine fine sicut nō est finis magnitudinis ei⁹

eū fm mltitudinē magnitudinis i

a s .i. vt regēt: et qr vos i bello diaboli vicere fecit.

ei⁹. Laudate eū i sonō tube: lau

a s vt deū: et qr vos fecit sūmos. s de celestib⁹ et terrestrib⁹. s vt eū qui fecit celū et terram. b s vt sponsum: et qr vos ab imis liberabit.

date eum in psalterio et cithara.

a s carne mutata: sine oī corruptiōe et vocū cōcordiū cōsonātia. s tympanū d chorio fit extēso i ligno. b s chorus ē reperata vocū collectio.

Laudate eū in tympano et choro k

a In manibus eorum ad faciendam vindictam etc. p hoc intelligit cōstantia sanctorū et potentia in extremo iudicio contra illos qui iniuste oppresserūt eos in hoc mundo. fm qd dr Sap. v. Tunc stabūt iusti in magna cōstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt etc. Uel pōt referri illa littera ad angelos sanctos q̄ erūt executores diuini iudicij separādo impios a iustis et mittendo eos cū demonib⁹ in ignē infernii: fm qd dr Matth. xiij. Exibunt angeli et separabūt malos de medio iustorū et mittent eos i caminū ignis: et qr ab illa pena nō poterūt solui seu liberari. ideo subdit: Ad alligandos reges eorū etc. b Ut faciat in eis iudiciū cōscriptū. i. executione extremi iudicij in diuina pscientia ab eterno cōscripti: et etiā in libris ve. et no. testamenti. Et qr talis executio diuine iusticie cedet ad augmētū glorie electorū: fm qd dicit supra Ps. lvij. Letabit iustus cū viderit vindictam. ideo subdit: c Gloria hec est omnibus sanctis ei⁹: vel istud potest referri ad sententiā datā p electis: qr sicut angeli erūt executores diuini iudicij mittendo malos in gehennam: ita erunt executores transferēdo electos in aia et corpore ad gloriā sempiternam.

CL

Laudate dnm in sanctis eius. Huic ps. pmittitur talis titulus in hebreo et in translationi Hieronymi: Alleluia. ad designādum q ps. iste est quedam inuitatio ad laudem dei: et exponit communiter ad litteram referendo ad tempus veteris testamenti. et fm hoc in hoc psalmo tria tangunt. Primum ē laudationis locus. cum dicit: Laudate dominū in sāctis eius: et vocatur hic sancta prima pars templi que dicebatur sanctum sine sancta. et secūda que dicebatur sanctum sanctorum vbi sacerdotes dicebant diuinas laudes: quia primam partē intrabant quotidie sacerdotes sacrificiorum officia consumantes. secūdā vero partem intrabat summus sacerdos semel in anno: vt habet Heb. ix. et quia deus nō solum est laudandus in terris: sed etiam in celis. iō subdit: e Laudate eum in firmamento virtutis eius. et vocatur hic celū empyreum firmamentum eo q est immobile et firmum: et sic diuine contēplationi et eius laudi aptissimū. f Laudate eum. Hic ponit secūdū scʒ ipsius dei laudandi magnificus status. cū dicit: Laudate eum in virtutib⁹ eius. licet eni diuina virtus sit vnica sicut et eius substātia: tamē est multiplex in effectib⁹. ita q nunq̄ tot effectus producit quin possit adhuc pducere plures. ideo dicit: g In virtutibus eius: id est in effectib⁹ suis iam factis et fieri possibilib⁹: et quia magnitudo virtutis eius est nobis incōphensibilis. ideo subdit: h Laudate eum fm multitudinē magnitudinis eius: id est quantūcūqȝ poteritis quia adhuc ad debitam eius laudem non attingetis Eccl. xliij. Benedicentes dominum exaltate eum quantum potestis: maior est eni omni laude. i Laudate eum. Hic consequenter ponitur tertium scilicet laudationis modus. et qr in veteri testamēto non solum laudabant deum vocibus humanis sed etiam musicis instrumētis. ideo dicitur: Laudate eum in sono tube etc. et nominant hic plura instrumenta musica quibus vtebantur sacerdotes et leuite: et descriptionē eorum pertranseo quia sunt satis nota excepto vno cum dicitur: k Et choro. Et dicunt aliq̄ q chorus est instrumētū de chorio factū: et habet duas fistulas de ligno vnā p quā inflat et aliā p quā emittit sonū et vocat gallice cheurete: credo tū magis q hic accipiat chorus p laudātiū societate.

Laudate

quis sponso. Tuba eni terribilis vel in bello sumit: vel in aduētib⁹ regū apparat psalteriū a sūmo: cithara ab imo sonat: hec oia humanis actibus cōparata: figuraliter ibi dicūt laudes dei psonare. a In chordis et organo. Cas. Chordas ponit p omni instumēto musico qd chordarū tensione sonat. Organū est quasi turris fistulis diuersis fabricata: flatu folliū sonās. et vt hec oia a hoibus acciperes: ad os hois venit. Et exponēs qd sit laudare in chordis et organo. Subdit: Lauda. eū i cymbalis etc. Cymbala bene sonantia labia nra sūt q̄ chordi cōcinna in laudib⁹ dei bn̄ sonāt: i qbus est similitudo cymbalorū et armoniā reddūt: et iō bene inter musica instrumenta sunt. b In cymbal bn̄ sonātib⁹. Cas. Cymbala bn̄ tinnētia sūt ex pmixtis metallis puissime pbiale q̄ acutū sonū reddūt. sʒ qr oia spūaliter intelligi vult: apto fine cōcludit: ois spūs angelicus et human⁹. lau. d. nō caro et sanguis: nō ambitus seculi: sed qd ē in natura rerū sublimi⁹ qd celestia sapit: eterna capit: breuis et pfecta scientia: vt deū spiritualiter oia laudēt: In his toti⁹ musice pfectio est. Est ei flatus i tuba: pulsus i cithara et in cymbalis: vox in choro. Quib⁹ musicis instrumētis significat spūalis armonia q̄ nō aurib⁹ sed pura mēte aduertit. Aug⁹. Tria sūt genera sonorū voce. Uoce p chorū. Flatu vt p tybias. Pulsu: vt p citharā. Hec oia ad hymnos nuptiales ptinent. Quod valet. xv. i ordine singulorū. i. vnitatū h. cl. in ordine denariorū: et mille qngenti i ordine cētenariorū. et. xv. milia i ordine millenariorū. Ideo qd significat p. xv. hoc idē p. cl. et alios duos numeros. Quindenarius significat cōcordiā duorū testamētorū. In veteri obseruat sabbatū: q̄ est dies septim⁹. In nouo dominicus: q̄ est octau⁹ post septimū: idē et prim⁹ post sabbatum et prim⁹ in prima rerū cōditione. Scdm hoc mysteriū numer⁹ ē psalmorū. Quinqgenari⁹ cōstat de septima septimanarū: addito vno tanq̄ ipo octauo ad determinandum quinqgenariū. Per septenariū septiformis spiritus figurat: et p ipm qȝ qnquagenariū. Tot eni dieb⁹ cōpletis post resurrectionē venit spūsanct⁹ sup cōgregatos in xpo: q̄ spiritu septenario nūero pcipue in scripturis cōmēdat. Quinquagenari⁹ in quadragenariū et denariū diuidit. vn̄ quadragesima die post resurrectionē ascēdit. Inde post decē spiritū misit. Per qdragenariū tpalis habitatio hui⁹ mūdi ostēdit: et lex moysi. Per quaternariū tpalis habitatio. Per denariū lex. Quaternari⁹ in qdragenario ex quattuor et decē in se ductis multiplicato p ualet quantū ad significationē. Quattuor eni partes habet mundus et annus: et quattuor sunt elemēta ex quib⁹ oia corpora cōstant. Denari⁹ aūt legē significat pter decalogū mādatorū q̄ fuerūt scripta i tabulis. Huic aūt numero scʒ qdragenario addit denari⁹ vt qnquaginta cōpleant. denari⁹ vero vitā eternā significat Cōstat eni ex trib⁹ et septē. Ternari⁹ vero ad sanctā trinitatē refert. Septenarius vero q̄ cōstat ex trib⁹ et quattuor ad duplicē hois naturā: q̄ cōstat ex aia et corpe. Ad aiam ptinet ternari⁹: pter triplicē vim anime. Ad corp⁹ qternari⁹: pter qtuor elemēta. Tunc eni in nobis eternitatis beatitudo pficiet: cū vtriusqȝ nature nre sabbatismo potiti: trinitati increate cōiūgemur. addito q̄ denario qdragenario velut mercede p impleta i hac vita lege reddita: ipsa eternitas figurat. Quinqgenariū aūt cū trinitas mltiplicat fiūt. cl. Queri solet vtrū vn⁹ sit liber psalmorū an plures. Hiero. Quinqȝ libros dicit pter qnqȝ distinctiōes q̄ fiūt p fiat fiat. (Act. i. b) Cui obuiare videt: qd dicit in Actib⁹ apsorū. Sicut scriptū ē in libro psalmorū: nō i libris dicit: h i libro: qsi vn⁹ sit liber: nō plures: qd tū suprori nō repugnat. Bene nāqȝ multi libri vnus liber dicunt: vt multe ecclesie vna: multi celi celum. vn̄: Aque sup firmamētū. i. celū et aque q̄ sup celos sūt: lau. etc. idē significās p celos et firmamētū. i. celū. Potest etiā dici in libro psalmorū. i. i aliquo libro illorum qnqȝ. xij. etiā pphetarū vn⁹ liber dicit: oēs eni canonice scripture vn⁹ liber dicūt: eo q mirabili vnitate cōcordēt. Nō vacat q prim⁹ qnquagenari⁹ de penitētia est. Scdus de misericordia et iudicio. Terti⁹ de laudib⁹ dei i sanctis ei⁹. Sic ei ad eternam vitā tēdim⁹: prius pctā dānam⁹: vocāte deo ad pniam quos apud se in occulto pdestinauit. Inde p misericordiā bn̄ viuim⁹ ne iudiciū i futuro timeam⁹: deo vocatos iustificante p misericordiā et timorē iudicij. vbi de ciuitate dni dispergunt q̄ operāt iniquitatē. Tādē ad vitā glorificati intram⁹: vbi deū sine fine laudamus: (Luc. 13. g) ad h ptinet qd dns ait: Ecce eijcio demonia: et sanitates perficio hodie et cras: et tertia die cōsūmor. Q. qd etiā in sua passione et dormitione et vigilatione ostēdit: i cruce de diabolo triūphauit: i sepulchro requieuit: in resurrectione exultauit: penitētia cruciat: iusticia trāquillat: vita eterna glorificat atqȝ iocūdat. Penitētie igit vox est: Miserere mei de⁹. Iusticie vox: Misericordiā et iudiciū cantabo. Uite eterne vox est: Ois spūs laudet dnm. Cantica in his locis require.

Confitebor tibi domine: Esaie	xij.
Ego dixi: Esaie	xxxviij
Exultauit cor meū. j. Reg.	ij
Cantemus domino: Exodi	xv
Domine audiui: Abacuc	iij
Audite celi: Deuteronomij	xxxij.
Benedictus dns deus israel: Luce	j
Magnificat aia mea dnm: Luce	j.
Nunc dimittis: Luce	ij.
Dne miserere nostri: Esaie	xxxiij.

Liber hymnorū siue solloquiorū Dauid finit.

a laudate eū in chordis et organo. a

a s in his q̄ se inuicē monēres delectāt deū.

b Laudate eū in cymbalis bene sonantibus: laudate eū in cymba

a s ne putes cymbala sine aia. addit iubilationis Aug⁹. est enim iubilatio ineffabilis laus dei que non nisi ab anima proficiscitur.

lis iubilationis omnis spiritus b laudet dnm. Alleluia.

Liber hymnorum siue soliloquiorū dauid finit.

a Laudate eū in chordis. i. instrumentis habētib⁹ chordas d ere seu intestinis: sed qr iste modulationes instrumētorum seu vocū deo nō sūt accepte nisi inquātum pcedūt ex mētis deuotione. iō cōcludit i fine: b Ois spiritus laudet dnm. videt aūt mihi q ps. iste pōt aliter exponi: vt sit conclusio totius libri psalmorū et consequēter se habens ad pcedentē ps. q̄ terminat in trāslatione electorū ad celestē gloriā per acto iudicio extremo. et ideo in hoc ps. inuitant oēs ciues celestes ad dei laudē ppetuā inter quos primo inuitāt hoies ad gloriā assumpti: qr xps in humanitate assūpta et beata virgo maria excedunt oēs angelos i celesti gloria. et iō dr: Laudate dnm in sanctis ei⁹. i. i societate sanctorū et hoibus. Laudate eū i firmamēto virtutis ei⁹. i. i celo empyrreo qd est honorū locus: et dr firmamētū rōne ptacta. Scdo inuitant ciues celestes qtū ad angelos. cū dicit: Laudate eū in virtutibus eius. i. in societate angelorum qui noiant noie virtutū: eo q medius ordo medie hierarchie noiat ordo virtutū: extrema aūt aliqñ noiant a medio. Laudate eū fm mul. magni. ei⁹. licet aūt magnitudo diuina sit vna et nō multiplicata in se: dicit tū quodāmodo multiplicari li quātū ab ea pducunt multi effectus magni: et qr isti effectus maxime relucent in ciuibus celestibus tā angelis q̄ hoibus ideo vtrisqȝ dicit: Laudate eū fm multi. mag. eius. Laudate eū in sono tube etc. fm q dicit beat⁹ Greg. Balbutiendo prout possum⁹ excelsa dei resonam⁹. s. p sensibilia nobis nota. ideo hic exprimūt multa instrumēta musica: nō qr habeāt locum in celesti patria: sed ad designādū magnitudinē iocūditatis celestis in qua licet sit laus vocalis fm aliquos doctores: vt dictū est ps. pcedenti: tū laus mētalis siue spiritualis est principalior. ideo in fine cōcluditur: Omnis spiritus laudet dnm. i. spūs angelicus et humanus q̄ ibi cōtinue laudant deū. fm qd dicit. s. Ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dne: in secula seculorū laudabūt te. Ad quā laudem nos pducat q̄ cū patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorū Amen.

Ps. CXLIX et CL

Moraliter. Cantate domino. Ps. iste fm sensum litteralē est qdā inuitatio ad dei laudē de victoria quā habituri sunt sancti d suis oppressoribus in iudicio finali. et sequens scʒ laudate dominū i sanctis eius est inuitatio ciuiū celestium ad dei laudē ex plenitudine glorie quā tunc habebūt sancti in consortio eorum: q̄ expositiones sunt spirituales pter qd pertranseo de alijs hic ponēdis.

Finit postilla sup librū psalmorū edita a fratre Nicolao de lyra ex ordine minorū sacre theologie doctore excellētissimo.

Epistole

Universidad de Deusto Biblioteca

Epistole sancti Hieronymi ad Chromatiū ⁊ heliodorū epi/scopos de libris salomonis fratris Britonis de ordine mino/rum: Expositio.

a Ungat epistola ⁊c. Hūc prologum pmittit Hieronymus trib⁹ libris salomonis scribēs Chromatio ⁊ heliodoro episcopis. Unde ipse dicit in secūdo libro cōtra Ruphinū: Salomonis libros quos oli iuxta additis obelis ⁊ astericis in latinū verterā: ex hebraico transferens. ⁊ dedicās sanctis episcopis chromatio et heliodoro hoc in pfaciuncule mee fine cōiunxit sicut sane. lxx. interptum ⁊c. Unde nō debet appropriari parabolis cuz oibus sit cōis. In prima parte istius plogi captat Hiero. eorū beniuolentiā: cōmendans in eis charitatē. cū dicit: Iūgat epistola ⁊c. In secūda qr postulationi nō satisfecerat: rōnabilē pretēdit excusationē. ibi: Cōmentarios in osee ⁊c. In tertia dicit q licet multi ab eo diuersa poscerent: istis tñ p ceteris obnoxius tenebat pter sumptuū administrationē. ibi: Mittitis solatia sumptuū ⁊c. In quarta dicit se eis tria salomonis volumina trāstulisse cū duobus libris apocryphis: q licet nō habeant auctoritatē: valēt tñ ad ecclesie edificationē. ibi: Itaqz lōga egrotatione fract⁹ ⁊c. Ultimo trāslatiōi. lxx. quā correxerat pfert istā editiōez ibi: Si cui sane lxx. interptū ⁊c. aliq libri habēt istaz salutationē in principio: Chromatio ⁊ heliodoro epis. Hieronymus salutē. ⁊ postea sequit: iūgat epistola ⁊c. construe sic: Epistola ista singularis et indiuisa ab epi qd est supra: ⁊ stolō missio qr sup intentione mittentis gerit officiū nūcij. Iungat. i. iūctos nos esse ostēdat. Quos sacerdotiū. i. episcopalis dignitas: Iungit qr ambo estis episcopi. Immo. i. certe vl potr⁹. Chartam. p diuersas epistolas diuisam: ⁊ dr a careo qr caret pilis ⁊ carnibus. Nō diuidat. i. nō diuisos ostendat vos. Quos amor xpi: nō mundi: Nectit id est colligat ⁊ cōiungit. q. d. vnicā ⁊ indiuisam epl'am vobis scripsi: qr estis in dignitate socij ⁊ p charitatē cōnexi: ne si diuersa scriberē: diuisionē inter vos aliquaz denotarē. Cōmētarios: id est expositorios tractat⁹: a cōmento dicit cōmētarius. a. um. i. expositorius. nā cōmentū dicit quasi cū mente. cōmentū eñ est pluriū studio vel doctrina in mente habitorū in vnū collectio: vel dicit cōmētū a cōminiscor ceris: cōmētus sum: cōminisci: qd significat cōmemorare ad memoriā reducere: mentiri: fingere: cōponere: vel adinuenire: forte vitio scriptorū inuenim⁹ cōmētarios p cōmētaria. dicit eñ hoc cōmentariū: ⁊ inde hoc cōmentariolum diminutiuū pro scripto interpretatiuo. vnde Isido. in vj. ethymol. Cōmentaria dicta: quasi cū mente. Sunt eñ interptationes. vt cōmētatur in osee: amos: zachariā: malachiam ⁊c. in abacbuc dicit glosa: Cōmentat Hieronymus sup osee: iohel: ⁊ amos: abdiā ⁊ ionā: Pammachio. sup naum: micheam: sophoniā: aggeuz paule et eustochie. super abacbuc chromatio: sup malachiā exuperio tolosane ecclesie pontifici et mineruo ⁊ alexandro monachis. super zachariā exuperio tolosano episcopo. b Pre valitudine. i. pre infirmitate. nā valeo vales in bona significatione dicit firmū esse: vigere: sanū esse: vel posse: ⁊ pciū denotat. Item valere in mala significatione dicit perire vel infirmari: ⁊ inde vale valeto valetote verbū defectiuū qd ptinet ad salutationē in recessu. vnde versus differentialis: Dicit aue veniens tibi iure: valeqz recedens. Hoc verbum salue cōphendit aueqz valeqz. ⁊ qr post peractā sepulturā recedentes amici dicebant mortuo vale: qd erat signū q amplius nō debebāt eū videre: dicūt quidam q ab isto vale dicit valitudo pro infirmitate. vel pre valitudine. i. firmitate deficiente. valitudo eniz

dicitur

Epl'a sācti Hieronymi pſbyteri ad Chromatiū ⁊ Heliodorū episcopos: de libris Salomonis.

a Ungat epistola quos iūgit sacerdotiū: imo chartā non diuidat: qs xpi nectit amor. Commētarios i osee amos ⁊ zachariā: malachiam qz poscitis. b Scripsissem si licuisset p valitudine. Mittitis solatia sumptuū: c notarios nostros ⁊ libera/ d e rios sustētatis: vt vobis potissimū nostrū desudet ingeniū. Et ecce ex latere frequens turba: di/ f uersa poscentiū: quasi aut equuz g sit me vobis esurientib⁹ ⁊ alijs la/ h i borare: aut in ratione dati ⁊ accepti: cuiqz pter vos obnoxius sim. k l Itaqz longa egrotatione fract⁹: ne penitus hoc anno reticerem ⁊ apud vos mutus essem: tridui m opus nomini vestro consecraui: interptationē videlicet triū salomonis voluminū: masloth qd he/ n brei parabolas: vulgata aūt editio pūbia vocat coeleth: quē gre/ o ce ecclesiasten: latine cōcionatorē possum⁹ dicere: syrasirim: qd i p ligua nr'a vertit cāticū cāticorū. q

dicit firmitas: vel infirmitas: vnde Grecism⁹. Infirmi tibi sit valitudo sit quoqz firmi. Dicas a valeo dissimiliqz mō. scz fm diuersas significationes. c Solatia sumptuū. i. expensarū sine quib⁹ nullū est solatiū. iuxta illud: Si sumptus desint tibi nulle delitie sint. d Notarios id est scriptores. e Librarios. i. librorū custodes. vel potius notarios appellat qui primo scribebant in cedulis de minuta littera: sed librarios notat illos qui scripta a notarijs redigebant in libros scribentes de grossa littera. vnde Isidorus in vj. Ethymol. Liber est interior tunica corticis que ligno adheret. vnde et liber dicit in quo scribimus: eo q ante vsum charte vel membranarū de libris arborū volumina fiebant ⁊ cōpaginabant. vnde ⁊ scriptores a libris arborū librarios vocauerūt. f Diuersa poscentiū. qr vos petitis cōmētaria in dictos pphetas ⁊ alij petunt alias scripturas. g Equum. i. iustum. h Uobis esurientib⁹. i. valde dicta cōmentaria desiderantib⁹: sicut valde desiderat cibū qui esurit. i Alijs laborare: id est ad petitionē aliorum quib⁹ nō teneor: sicut vobis: ⁊ tamē instāter petunt: quasi. k Obnoxius sim. id ē obligatus. obnoxius ex ob ⁊ noxius id est subdit⁹: vel obnoxius cōponit ab ob et noxa: pprie quidē obnoxi⁹ alicui dicit qui pter noxam. i. culpā vel pter offensam aliquā illi est suppositus debit⁹ vel obligat⁹: sed ponitur pro subiecto subdito quocūqz modo. l Cuiqz alij pter. vos in ratione dati et accepti: quasi diceret: nulli sum obligatus nisi vobis: quia nullus alius dedit mihi expēsas: ⁊ a nullo alio accepi eas. m Tridui: id est parui temporis: ⁊ tunc quasi ponitur finitum p infinito. vel: Tridui id est modici laboris. a tris: id est tres ⁊ dies. n Masloth. quod scz volumen hebrei vocant parabolas. masloth hebraice: parabole grece: puerbia latine. est aūt parabola rerū genere dissimilium comparatio: sicut. xxx. Prouer. diabolus comparat sanguisuge: quia semp sitit sanguinē pctōz. Item in eodem capitulo leoni fortissimo comparat salomon christum de morte triumphantem: gallo qui annunciat horas noctis cōparat predicatorem: arieti qui est dux gregis comparat sacerdotem. vnde dicit Isidorus in vj. ethymol. Salomō librum istū parabolas appellauit: eo q in ipso sub comparatiua similitudine figuras verborum ⁊ imagines veritatis ostenderit. ipsam aūt veritatem ad intelligendum legentibus reseruauit. parabola dicit a para quod est iuxta ⁊ bole quod est sententia: quasi similitudo vel comparatio ex dissimilibus sumpta iuxta sententiam. puerbiū autē est parabola vel similitudo vbi aliud dicitur et aliud intelligitur: sicut Luce. viij. semen dicitur verbum dei: et volucres diaboli. vnde dicit prouerbium quasi pro verbo positum. vel quasi verbum pro alio. o Coeleth hebraice: quod volumē possumus dicere ecclesiasten ⁊c. coeleth hebraice: ecclesiastes grece: concionator latine. concionor concionaris dicitur loqui ad concionez: ⁊ inde concionator dicitur liber iste: eo q sermo eius non specialiter ad vnū sicut in prouerbijs: sed ad vniuersos generaliter dirigatur: docens omnia que in mūdo cernimus caduca esse et breuia ⁊ ob hoc minime appetenda. ita dicit Isidorus in vj. etymol. p Syrasirim quod in linguam nostrā vertit: id est transfertur vel interpretatur. q Canticum canticorum: quasi dicat syrasirim hebraice: epithalamiū grece. carmen nuptiale latine: q canit epithalamiū id est nuptialē cantum pro coniunctione christi et ecclesie. dicitur autem canticum canticorum eo quod omnibus canticis preferat que in sacris scripturis habem⁹: sicut quidā in

lege domini

lege dñi dicunt sancta qbus maiora sūt sancta sanctorū: ita dicit Isido. Etymol. vj. ⁊ subdit: Horū aūt triū librorū carmina exametris ⁊ pentametris versibus cōposita phibent: vt Josephus Hieronymusqz cōscribūt. Epithalamiū. i. cātus q fit super thalamū. i. supra sponsū vel sposaz. vnde epithalamus a. um. fm Huguitionem. Papias vero sic dicit: Epithalamia sūt carmina nuptiarū que decantant a scholasticis ad honorē spōsi vel spōse. Hoc primo Salomon edidit ad laudē xpi ⁊ ecclesie: ex quo gentiles epithalamia sibi vendicauerūt. Dictū est aūt q in thalamis decantet: Hieronymus in epistola ad Paulinū: Salomō pacific⁹ ⁊ amabilis dñi mores corrigit: naturam docet: ecclesiam iungit pariter et christū: sanctarū quoqz nuptiarū dulce canit epithalamiū. a Panarethos. i. ecclesiasticus. a pan: qd est totū: ⁊ ares qd est virtus: ⁊ thesis q est positio: qr est cōtentiuus ⁊ instructiuus virtutū oīm tā theologicarū: qz politicarū: vel dicit a pan qd est omne ⁊ arethe qd est virtus. cum eñ a latinis indistincte dicit virtus vel animi vel corporis: grece aūt arethe dicitur tñ animi. dynamis vero in corpore ⁊ in anima dicit. Remigi⁹ dicit in interptationib⁹. Panarethos liber ecclesie vel ecclesiasticus: de quo dicit Isidorus Ethymol. vj. Librū Ecclesiasticū certissime iesus fili⁹ syrach hierosolymita iesu sacerdotis magni nepos cōposuit: d quo meminit et Zacharias: q libri apud nos pter eloquij similitudinē salomonis titulo pnotant: dictus aūt ecclesiasticus eo qd de totius ecclesie disciplina religiose cōuersationis magna cura ⁊ rōne sit editus. hic et apud hebreos reperitur: sed inter apocryphos habet. b Filij syrach. ad differentiā iesu filij naue. c Pseudographus. i. falso inscript⁹ vel intitulat⁹: qr. l. sapientia salomonis inscribit: cū tñ nō a salomone sed a philone sit edit⁹. ⁊ dicitur pseudographus a pseudo qd est falsus et graphos quod est scriptura id est falso inscriptus qītū ad titulum supradictū. Etiā pseudographus aliqñādo exponit falsus scriptor ⁊ pōt in hac dictione ⁊ similibus vt pseudo apostolus pseudo ppheta eē cōpositio vl' appositio. Et est pseudo indeclinabile i vtroqz numero ⁊ omnis generis fm Huguitionē. Quidā tñ dicūt q pseudo est tñ numeri pluralis. Sed tene q prius dictū est: ⁊ corripit penultimā pseudographus: de hoc dicit Isidorus i vj. Ethymol. ⁊ sumit a Hieronymo. Liber sapientie apud hebreos nusqz est: vnde ⁊ ipse stil⁹ grecā magis eloquētiā redolet: hūc iudei philonis esse affirmant qui pinde sapientia nominat: quia in eo christi aduētus qui est sapiētia patris ⁊ passio eius euidēter exprimit: De Philone dicit Hieronymus in libro illustriū virorū: q fuit iudeus natione alexādrin⁹ de genere sacerdotū. d Prenotatū: id est intitulatū. Secundus

scz liber

a b Fert ⁊ panarethos. iesu filij syrach c liber: ⁊ ali⁹ pseudographus: q sapientia salomōis inscribit. Quorū priorē hebraicū repperi: nō ecclesiasticū vt apud latinos: sed pa/ d rabolas pnotatū. Cui iūcti erant ecclesiastes et canticū cāticorū: vt similitudinē salomōis nō solū numero librorū: sed etiā materiarū genere coequaret. Scdus apud hebreos nusqz est: qr ⁊ ipe stilus gre/ e cā eloquentiā redolet: ⁊ nonnulli f scriptorū veterū: hūc eē iudei philonis affirmāt. Sicut g iudith et g tobie ⁊ machabeorū libros: legit qdē eos ecclia: s inter canonicas h scpturas nō recipit: sic ⁊ hec duo i volumia legat ad edificatiōez plebis: nō ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatū cōfirmandā. Sicut k sane septuaginta interptū magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatā. Neqz eñ noua sic cudim⁹: vt vetera destruam⁹. Et l m tñ cū diligētissime legerit sciat ma/ n gis nr'a scripta itelligi: q nō in ter/ o tiū vas trāsfusa coacuerit: sed sta/ p tim de plo purissime cōmēdata te/ q r ste: suū saporem seruauerint. s

Epl'a scti Hieronymi finit.

scz liber Sapientie. e Ipse stilus. i. ipse modus scribendi f Eloquētiā redolet: id est sapit. q. d. ita luculenter ⁊ tā excellenter loquit q ex ipo modo loquēdi apparet hunc librū greco eloquio fuisse scriptū: quia philo i greca lingua fuit peritus licet esset iudeus. g Sicut g iudith ⁊c. Isidorus in vj. Ethymol. dicit: Et iudith Tobie machabeorūqz libri quib⁹ auctorib⁹ scripti sunt minime costat. habēt aūt vocabula ex eorū noibus quorū gesta in eis scribunt. h Canonicas. id est regulares in qbus dant recte regule viuēdi: q recte regunt q recte ducūt: nec aliorū trahunt: q distortū prauūqz corrigūt. vnde dicunt canonice ⁊ canon grece qd ē regula latine siue cōsuetudo approbata siue institutio. ⁊ scias q canon in recto nō debet in fine accentuari cū corripiat penultimā obliquorū. Inde canonicus: id est regularis. vt dictū est: in plogo galeato sup libros Regū inuenies qui libri sint de canone: ⁊ qui nō. i Nō recipit. hoc verū est de orientali ecclesia: sed occidentalis recipit: vt dicit Augustin⁹ in libro de ciuitate dei: vel forte nondū tpe suo erant recepti. Uel nō recipit inter canonicas scripturas. i. nō cōputat in canone veteris legis aut noue: sunt tñ canonici libri ab ecclesia catholica approbati. k Sicut sane ⁊c. littera plana est: sn̄ia eñ talis est: si alicui mag⁹ placet editio. lxx. qz nostra potest eā habere olim a me correctā. l Cudim⁹. i. fabricam⁹ vel facim⁹. Cudo dis: dr fabricare: ferire: polire sculpere: ⁊ tōdere. m Et tñ cū ⁊c. Hic pbat p simile suā editionē pualere: sicut eñ vinū trāsfusū de primo vase in secūdū. ⁊ de scdo i tertiū: corrūpit ⁊ acescit: ita editio. lxx. de hebreo in grecū ⁊ de greco in latinū qsi in tertiū vas trāsfusa: minus valet qz nr'a q imediate de ipso fonte veritatis hebraice est assumpta: ⁊ hoc est qd ipe dicit: n Sciat magis nr'a scripta intelligi. i. est magis esse intelligib'lia. qr puriora sunt ⁊ veriora qz editio. lxx. o Que nō in tertiū vas trāsfusa coacuerint. i. corrupta fuerint ad modū vini nimis de vase in vas trāsfusi qd amittit colorē ⁊ saporē ⁊ valorē. Coacuerit a coaceo qd cōponit a con ⁊ aceo. i. esse vel fieri acidū. p Sed statim. i. imediate. q De prelo. i. de torculari. r Purissime cōmendata teste. i. vase penitus incorrupto. Cōmēdata a cōmēdo qd cōponit a con ⁊ mādo: ⁊ est cōmendare: tradere: committere: laudare: magnificare: ⁊ extollere. Testa qsi tosta a tost⁹ a. um: qr cū prius mollis sit tosta post hac desiccat ⁊ indurat dū coquit. Et dr olla vel etiā qcqd ex creta vel argyllosa terra coquit. Unde quadā similitudine dicit testa capitis. s Saporē suū seruauerint plum a pmēdo dicit pressorium: ⁊ pprie plum dr illud longū instrumētū. quo pmūt vue. vel cōponit plū qsi p alijs longū.

Postilla

Prologus

Prologus

Incipit Prologus in libros eosdem.

Tribus nominib⁹ vocatū fuisse salomonē scripture manifestissime docēt. Pacificū. i. salomonē: ⁊ idida: hoc est dilectū dñi: ⁊ qd nunc dicit coeleth. i. ecclesiastē. Ecclesiastes autē greco sermone est appellatus: qr cetū id est ecclesiam cōgreget: quē nos nūcupare possumus contionatorē: eo q loquat ad populuz: ⁊ sermo eius nō specialiter ad vnū: sed ad vniuersos dirigat generaliter. Porro pacificus et dilectus domini: ab eo q regno ei⁹ pax fuerit: ⁊ eū dñs dilexerit appellat⁹ est. Nā ⁊ psal. xliiij. et. lxxj. dilecti ⁊ pacifici titulo pnotant. Qui tñ etsi ad pphetiā xpi ecclesieqz ptinētes: felicitatē ⁊ vires salomōis excedūt: tñ scdm historiā sup

salomonē

Universidad de ... Biblioteca

salomonẽ scripti sũt. Itaqꝫ iuxta numerum vocabulorũ: tria volumina ędidit: Prouerbia: Ecclesiastẽ: Cãticũ cãticoꝝ. In prouerbijs puulũ docẽs: ⁊ quasi ꝺ officijs ꝑ sentẽtias erudiẽs. Vñ ⁊ ad filiũ sermo crebro repetit. In ecclesiastẽ vero maturę virũ ętatꝭ instituẽs: ne qcqꝫ i mũdi rebꝰ putet eẽ ꝑpetuũ: sꝫ caduca ⁊ breuia vniuersa q̄ cernimꝰ. Ad extremũ iã cõsũmatũ virũ ⁊ calcato sęculo ꝑparatũ: i cãticis cãticoꝝ spõsę iungit amplexibꝰ. Nisi em̄ prius reliquerimꝰ vitia ⁊ põpis sęculi renũciantes: expeditos nos ad aduẽtũ ꝑparauerimꝰ: nõ possumꝰ cãtare cãticũ canticorũ. Sed ⁊ hoc diligẽtiꝰ attendendum: tres libros auctore diuerso esse intitulatos. In ꝓuerbijs em̄ notat̄ ꝓuerbia salomonis filij dauid regis isrl̄. In ecclesiastẽ v̄o verba ecclesiastes filij dd̄ regis hierusalẽ. Supfluũ q̄ppe ẽ isrl̄ hic: qđ male in grecis ⁊ latinis codicibꝰ iuenit̄. In cãtico aũt cãticoꝝ nec filiꝰ dd̄ nec rex isrl̄ siue hierl̄m ꝑscribit̄: sꝫ tm̄ cãticũ cãticoꝝ salomõis. Sicut em̄ ꝓuerbia ⁊ rudis istitutio ad duodecim tribꝰ ⁊ ad totũ ꝑtinet israel: ⁊ quõ cõtẽptus mũdi nõ nisi metropolitis ꝯuenit: h̄ ẽ habitatoribꝰ hierl̄m: Ita cãtica cãticoꝝ ad eos ꝓprie ꝑtinet q̄ tm̄ supna desiderãt. Ad incipiẽtes ⁊ ꝓficiẽtes: ⁊ ꝑsona dignitas: ⁊ regni ꝓprij merito vendicat̄ auctas. Ad ꝑfectos v̄o vbi nõ timore erudit̄: sed amore ꝓpriũ nomẽ sufficit: ⁊ ęqualis magister est ⁊ nescit esse se regẽ. Quę oĩa referunt̄ ad christum.

Incipit alius prologus.

Tres libros salomõis. i. ꝓuerbia ecclesiastẽ: ⁊ cãticũ cãticoꝝ: veteri. lxx. iterꝑtũ auctoritati reddidi vel antepositꝭ lineis: supflua q̄qꝫ designãs: vel stellis titulo ꝑnotatꝭ ea q̄ minꝰ habebãt iterserẽs: vt pleniꝰ paula ⁊ eustochiũ cognoscatꝭ: q̄d in libris nr̄is minꝰ sit: q̄d ve redũdet. Necnõ etiã illa q̄ imperiti trãslatores male i liguã nostrã ꝺ greco sermõe verterãt oblitterãs ⁊ antiquãs curiosissima v̄itate correxi. Et vbi ꝑpostero ordine atqꝫ ꝑuerso sniarũ fuerat lumẽ ereptũ: suis locis restituẽs feci intelligi qđ latebat. Porro i eo libro (q̄ a plerisqꝫ sapia salomonis iscribit̄:) ⁊ i ecclesiastico (quẽ eẽ iesu filij syrach nullꝰ ignorat) calamũ tẽꝑaui: tm̄mõ canonicas scꝑturas vobis emẽdare desiderãs: ⁊ studiũ meũ certis magꝭ q̄ dubijs cõmẽdare. Iđo greco ⁊ hebręo ꝑfatiũcla vtraqꝫ i libro ꝑmissa ẽ: qr nõnulla ꝺ greco h̄ ad illuminationẽ sensus: ⁊ legẽtꝭ ędificationẽ vel iserta hebraice trãslatiõi: vl' extrisecꝰ iũcta sr̄. Et idcirco q̄ legꝭ sep pegrina memẽto.

Postilla venerabilis fratris. Nicolai ꝺ lyra sup Prouerbia salomonis incipit feliciter et primo eiusdem ꝑfatio.

Ecce descripsi eã tibi tripliciter Prouꝰ. xxij. Scđm qđ dicit̄ in pncipio libri de plãtis. Tria vt ait Empedocles in tota rerũ varietate: ꝑcipue excellentissimũ diuine munificẽtie donũ phiam scꝫ extollũt magnifice mobilis affluẽtie cõtemptus: future felicitatis appetitꝰ mẽtis illustratio: quorũ primõ nihil honestius: secũdo nihil felicꝰ: tertio nihil ad amborũ adeptionẽ cõpendiosam efficatius. vera aũt philosophia tradit̄ in sacra scriptura: ⁊ quodã speciali modo in libris salomonis qui ꝓpter hoc sapientiales dicuntur. phia em̄ antiquitꝰ sapientia dicebat̄: ⁊ phi sapiẽtes. Sed pythagoras nomẽ sapientis refugiẽs ne arrogantie notã incurreret: philosophũ se eẽ respõdit. i. amatorẽ sapiẽtie: qđ põt etiã dici sine nota arrogantie: ⁊ ex tunc vocati sunt phi: qui prius sapientes dicebant̄ ⁊ sapientia ex tunc philosophia nominari cepit. Igit̄ in libris salomonis qui ꝺm nominationẽ antiquã sapientiales dicunt̄ tria predicta phiam seu sapientiã extollentia continent̄: videlicet mobilis affluentie cõtemptus: future felicitatis appetitus: ⁊ mẽtis illustratio. Licet aũt mentis illustratio inter ista tria ponat̄ vltimo: tamẽ ordine temporis ⁊ nature ꝑcedit alia duo: qr est via ad compendiosam adeptionẽ eorũ: vt dictũ est. Igit̄ in primo libro salomonis qui dicit̄: Parabole mentis illustratio cõtinet̄: qr ibi documẽta ponuntur ad eruditionẽ simpliciũ: ⁊ ad augendũ scientiã intelligentium: ꝺm qꝫ dicit̄ in principio libri: Parabole salomonis filij dauid regꝭ israel: ad sciendaꝫ sapientiam ⁊ disciplinã ⁊c̄. In secũdo vero libro eius qui Ecclesiastes dicit̄: cõtemptus mũdi docet̄: ꝺm qꝫ in principio libri dicit̄: Vanitas vanitatũ dixit Ecclesiastes: vanitas vanitatũ ⁊ omnia vanitas. In tertio vero libro eius qui dicit̄: Canticũ canticorũ: sup̄ne felicitatis appetitꝰ exprimit̄: ꝺm qꝫ in principio libri dicit̄ in ꝑsona ecclesie q̄ a primo Abel iusto incepit: vt dicit Grego. Homel. vij. Osculet̄ me osclo oris sui ⁊c̄. qđ quidẽ osculũ habetur in fruitione beata: Igit̄ in verbo ꝓassumpto circa libros sapiẽtiales tangunt̄ quattuor cause. s. effectiua: subiectiua: formalis ⁊ finalis. Causa vero effectiua duplex est: vna principalis. s. deus reuelans sapientiã in his libris contentã. Alia instrumẽtalis. s. ipse salomon q̄ habuit hanc sapiẽtiã diuinitꝰ infusam. vt ptꝫ. iij. Reg. iij. et eam descripsit spiritusancto dictãte in tribꝰ libris ꝑdictis: ⁊ h̄ notat̄ cũ dicit̄: Ecce descripsi. vnde dicit̄. Eccꝭ. xij. Cunqꝫ esset sapientissimus Ecclesiastes: docuit populum ⁊ enarrauit que fecerat: ⁊ inuestigãs composuit parabolas multas. Quesiuit verba vtilia: ⁊ cõscripsit sermones rectissimos ac veritate plenos. Circa secũdũ considerandũ qꝫ sicut corpus mobile sub ratione absoluta subiectũ est in tota philosophia naturali: in partialibus vero libris sub rationibus cõtractis: vt in libro de celo ⁊ mũdo subiectũ est corpus mobile ad sitũ: ⁊ sic de alijs: ita deus est subiectũ in tota sacra scriptura sub ratione deitatis absolute. ideo dicit̄ Theologia quasi sermo de deo. In partialibꝰ vero sacre scripture libris est subiectũ sub rõnibꝰ magis determinatis: vt in veteri testamẽto subiectũ est deus vt creator: ⁊ in nouo vt redemptor. In libris vero sapientialibus est subiectum vt sapientie dator. Nec obstat si dicat̄ qꝫ hec est ratio cause effectiue: qr in tota sacra scriptura deus est causa efficiens ⁊ subiectiua. Efficiens inquãtũ ab eo infundit̄ ⁊ regulat̄. Subiectiua vero inquantũ ꝑ ip̄am infusam ab hoĩbus cognoscit̄: ⁊ ista causa subiectiua tangit̄ cũ dicit̄: Eam. s. sapientiã q̄ est idẽ qđ ipse deus: ⁊ qr eius cognitio est sũme desiderabilis. ideo de ea dicit̄ Sap. viij. Hac amaui et exquisiui eam a iuuẽtute mea: ⁊ amator factꝰ sum forme illius. Tertio aũt tangit̄ in verbo ꝓposito causa finalis cũ dicit̄: Tibi. i. ad vtilitatẽ tuã. Ad bonũ em̄ totiꝰ ecclẽie descripti sũt isti libri cõtinẽtes doctrinã sapiẽtie: ꝑ quã habet̄ gratia in ꝑsenti: ⁊ gloria i futuro. ꝓpter qđ de ip̄is dicit̄ Prouer. iij. Longitudinẽ dierũ ⁊ annos vite ⁊ pacẽ apponẽt tibi. Et dicit annos vite quantũ ad gratiã in ꝑsenti viuificantẽ. Pacẽ. s. triplicẽ: internã: fraternã ⁊ supnã: et qr supna habet eternitatẽ annexã. iđ dr̄: Longitudinẽ dierũ: qr eternitas a nobis nõ capit̄ in ꝑsenti nisi ꝺm imaginationẽ tẽporis infiniti. Causa v̄o formalis tãgit̄ cũ dr̄: Tripliciter. Est aũt duplex forma. s. forma tractãdi ⁊ forma tractatꝰ. Forma tractãdi ẽ modꝰ agẽdi q̄ triplex est in libris sapientialibꝰ: qr ꝓcedũt monitiue: cõminatiue: ⁊ ꝓmissiue. De quo põt accipi qđ dr̄ Ecclesiastes. iiij. Funiculus triplex difficile rumpit̄: quia si aliquis nõ acquiescit monitis: compellit̄ tamen cõminationibus: vel attrahit̄ ꝓmissis: ⁊ in hoc etiam huius doctrine soliditas designat̄. Forma vero tractatus est diuisio huius doctrine que vt iam dictum est in tres libros diuidit̄: scꝫ Prouerbia Ecclesiastẽ ⁊ Cantica canticorum. Ceteri vero vt liber Sapientie ⁊ Ecclesiasticꝰ nõ sunt de canone. vt patet ꝑ Hieronymũ in ꝓlogo galeato: nec habent̄ in hebreo: ideo eorum expositionibꝰ ad ꝑsens intendere non ꝓpono.

Finit Postilla.

Incipit liber Prouerbioꝝ Salomõis. Capl'm. I

Parabole salo. Notandũ qꝫ vulgata editio pabolas q̄ hebraice masloth: ꝓ quo em̄ ꝓo. i. ꝓuerbia dic̄. Sed satis ꝯuenit. Que enĩ parabole qr occulta sunt nũcupãt̄: etiã prouerbia iure vocantur: qr talia sunt q̄ sepe i ore colloquẽtiũ versari: ac memoria debent retineri: etiã ꝓuerbia plerũqꝫ tam obscura sũt: vt parabole hñ dicat̄. Unde ꝑ i ꝓuerbijs locutus sũ vobis ⁊c̄. (Ioh. 16. f)

Prouerbiorum liber vt simplices arbitrãt̄ patẽtia habet ꝑcepta. ꝺ q̄si i terra aurũ: i nuce nucleus: in hirsutis castaneaꝝ opculis abscõditus fructꝰ inq̄rit̄: ita i eis diuinꝰ sensus altiꝰ est inq̄rẽdus.

Parabole salomonis ꝺm hebraicã veritatẽ trãslate ab Eusebio Hieronymo ꝑsbytero petẽte chromatio ⁊ heliodoro epis.

Parabole grece: latine similitudines: qđ vocabulũ ideo Salomõ huic operi imposuit: vt non iuxta lr̄am intelligamꝰ q̄ dicit: In q̄ dñm parabolice turbis locuturũ significat: sicut ⁊ nõie suo ⁊ regno pacifico: regnũ christi ⁊ ecclẽie. de q̄: Multiplicabitur (Luc. 1. d) eiꝰ imperiũ: ⁊ reg. e. n. e. fi. Sup soliũ dauid: ⁊ sup regnuꝫ eiꝰ sedebit. Sicut tẽpli ꝯstructiõe ⁊ dedicatiõe edificatiõeꝫ ecclẽie in tpe resurrectionis. Ip̄e etiã xp̄s filius dauid et rex spũalis isrl̄ ꝺm testimonium (Mat. 21. a) turbe: q̄ occurrit ei cũ ramis palmarũ et laudibꝰ. Quid aũt vtilitatis habeat i titulo mõstrat̄. cũ dr̄: ad sciendã sapiẽtiã ⁊ disciplinã: id ẽ quõ recte credere ⁊ viuere oporteat queqꝫ: quo intentionẽ cordis dirigere. b Ad itelligẽda verba pru. i. non solũ sapiẽtiã quã ꝑceperũt amplectant̄. ⁊ discipline virtutũ inseruiant: sed etiã v̄ba prudẽtie: q̄bus ꝓficiant auscultẽt: ⁊ solerter intelligãt. c Astutia. q̄ i cipientibꝰ necessaria: vt sophismatũ cauere versutiã possint: ne abducant̄ a simplicitate sapientie que ducit ad vitam.
d Adolescenti. singulariter: quia quos sapia lꝫ diuersos suscipit in vnã virtutis ꝑfectionẽ erudiẽdo ꝑducit. Unde i Act. (Act. 4. f) ap. Multitudinis credẽtiuꝫ erat cor. v. et a. v. Adolescẽti. s. qr q̄ prudẽter declinat falsa: ꝯsequẽter sciẽtiã veritatꝭ ꝑcipiet.
e Audiẽs sa. Pulchre a sapia incipit: qr optione sibi data sapientiã petijt ⁊ accepit. Audiẽs sa. Ostẽdit neminẽ tã sapientẽ in hac vita q̄ non possit sapientior esse etiã dictis minorum. Audiuit regina Saba Salomonẽ: minor maiorẽ ⁊ sapiẽtior rediit. Audiuit moyses socerũ mĩo ꝫ inferiorẽ

Incipit liber Prouerbioꝝ Salomonis. Capl'm. I

(a ꝺ Latie similitudo: hebraice masloth.)
Arãbolę sa/ a b
(a ꝺ pacifici. ꝺ at tencũ facit.)
lomõnis filij
(a ꝺ a natura. b ꝺ a fortuna.)
dãuid rẽgis
(a ꝺ a conuictu.)
isrãel ad sci/ c
(a ꝺ vel dãdã. b ꝺ de fide. c ꝺ de vita.)
b endãm sapiãꝫ ⁊ disciplinãꝫ: ad i d e
(a ꝺ et post hec habita. ꝺ q̄bus ꝓficiant.)
telligẽnda verba prudentię: ⁊ su f
scipiendã eruditionem doctrinę
(a ꝺ q̄ ꝺm regulã veritatis bene operamur. b ꝺ vt recta discretione cũ ꝓximis agamus. c ꝺ vel sincera intẽtione in his q̄ recte agimus: vel iudicamus soli deo placere cõtendamus.)
iusticiãm et iudicium: et ęquita/ g h
(a ꝺ q̄ nup aurẽ sapientie cõmodauerunt.)
tem. Ut det pãruulis astutia: et i k l
(ꝺ comprehẽsio veritatis. ꝺ subtilior.)
adolescenti scientia ⁊ itellectus. m
(a ꝺ incipit. ꝺ etiã minores dũ q̄q̄ vtilitatis audit i ore recõdit. b ꝺ in rerũ cognitione.)
Audiẽns sapiẽs sapiẽtior erit: n

Parabole salomõis. Circa primũ librũ salomonis q̄ dicit̄ parabole: aliq̄ dicũt qꝫ iste liber fuit ordinate ꝯscriptus a salomone vsqꝫ ad. xxiiij. capl'm inclusiue. ⁊ in residuo huiꝰ libri ꝯtinent̄ parabole a sapientibꝰ q̄ fuerũt cuꝫ Ezechia rege iuda cõposite. Sed hoc videt̄ falsũ: qr in ꝑncipio. xxv. capl'i pmittit̄ q̄si ꝓ ꝓlogo. He quoqꝫ parabole Salomonis quas transtulerũt viri Ezechie. Ex quo patet qꝫ illas cõposuit Salomon sicut ⁊ ꝑcedentes ꝓpter qđ dicunt alij qꝫ Salomon omnes fecit: sꝫ viri Ezechie omnes de cedulis ⁊ mẽbranis vbi fuerãt de scripte ab audiẽtibus illas collegerunt in hoc libro reponendo. ⁊ hec vocat̄ translatio. Sed nec istud videt̄ verũ: quia in ꝑncipio libri nõ fuisset positũ: He quoqꝫ parabole ⁊c̄. de omnibꝰ vniformiter ꝑdicendo vel in fine de omnibus ꝑcedentibꝰ ꝯcludendo. hoc etiaꝫ videt̄ ꝑ hoc qđ ibi dicit̄: He quoqꝫ ⁊c̄. quod videt̄ facere quandã distinctionem inter ꝑcedentes ⁊ subsequentes ꝑ modum adiunctionis sequentiuꝫ ad ꝑcedentes ⁊ subsequentes. Propter qđ alij dicunt et melius vt videt̄ qꝫ oẽs parabole in hoc libro cõtente sunt verba notabilia a Salomone dicta inter viros sibi assistentes ⁊ eius sapientiã audiẽtes. Unde dixit ei regina Saba. iij. Reg. x. Beati viri tui ⁊ beati serui tui qui stant coram te semper ⁊ audiunt sapientiã tuaꝫ et ab istis verba ꝑdicta Salomonis scribebant̄ in membranulis: postea fuerunt collecta ⁊ in vno libro collocata: sed a q̄ facta fuit hec collectio: non habet̄ ab hebreis doctoribus vl' latinis. et hoc vsqꝫ ad capitulũ. xxv. exclusiue. Ab illo vero loco verba Salomonis notabilia: que non erãt hoc modo collecta tẽpore Ezechie regis inde in quo homines fuerunt studiosi in verbis ꝓphetarum et dictis sapientum: residuum fuit collectuꝫ: ⁊ ꝑcedenti collectioni in vno volumine cõiunctum. vnde ⁊ vltime collectioni ꝑmittitur: He quoqꝫ parabole Salomonis quas transtulerunt viri Ezechie regꝭ iuda. In hebreo vero habetur: Quas fortificauerunt viri Ezechie: quia priꝰ erãt in cedulis dispersi ⁊ quasi neglecte. et sic fuerũt quodammodo fortificate quãdo fuerunt prime collectioni cõiuncte que iam iter libros sacros cõputabatur. Prima vero collectio cuius auctor ignorat̄ duplex est. vna a ꝑncipio libri vsqꝫ ad decimum capituluꝫ exclusiue: alia a decimo capitulo vsqꝫ ad. xxiiij. capitulũ exclusiue. Unde ⁊ in ꝑncipio decimi capituli quasi pro nouo ꝓlogo ponit̄: Parabole Salomonis ⁊c̄. Sciendũ tamen qꝫ non omnes parabole a Salomone ꝓlate reposite sunt in hac triplici collectione: quia dicit̄. iij. Reg. iiij. Locutusqꝫ est Salomon tria milia parabolas. tot vero non continent̄ in hoc totali libro. Sciendũ etiam qꝫ actores istarum collectionum non sũt nec dicũtur auctores huius libri: sed Salomon qui parabolas cõposuit: sicut Esdras non dicitur auctor libri psalmorum vel quicunqꝫ alius qui psalmos in vno volumine collegit: sed ip̄e dauid qui psalmos pro maiori parte composuit: eo modo loquendi quo totum a maiori parte denominat̄: vtriusqꝫ tamen libri deus est auctor principalis: sicut ⁊ totius sacre scripture. His igit̄ premissis accedendũ est ad diuisionem libri: qui in tres partes diuiditur ꝺm triplicem parabolarum collectionẽ: ⁊ cuilibet earum sua prefatio ꝑmittitur. secũda pars incipit. x. ca. tertia vero incipit ca. xxv. non tamẽ sunt tres libri sed vnus: quia vnus auctor ⁊ vnus modus ꝓcedendi: ⁊ materia similis in qualibet collectione habetur. Prima in duas scilicet in ꝓhemium ⁊ in tractatuꝫ: qui incipit ibi: Timor domini. Prologꝰ autem iste non videtur factus a Salomone sed ab eo qui fecit primam parabolarum collectionem: sicut ⁊ in libro psalmorũ dictũ fuit qꝫ primꝰ psalmꝰ est ꝓlogꝰ respectu totius libri: factus ab eo qui psalmos collegit in vno volumine reponẽdo. A

In hoc autẽ ꝓlogo ꝑmo ponit̄ loquendi modus. cũ dicit̄: Parabole. parabola enĩ dicit̄ a para qđ est iuxta ⁊ bole qđ est snĩa: que non accipit̄ directe ꝺm v̄ba ꝓlata: sed iuxta. s. ꝑ aliquid aliud significatũ. sicut ꝑ mulierẽ sapientẽ intelligit̄ sana doctrina. ꝑ adulteram vero seu meretricẽ: doctrina falsa ⁊ supsticiosa: vt dicit hic Ra. Sa. ⁊ tali modo loquẽdi vtitur cõmuniter liber iste. Secundo notat̄ auctoris nomen ⁊ genus. cũ dicit̄: b Salomonis filij dauid regis israel. Tertio notat̄ huiꝰ libri fructus sequens q̄ est eruditio simpliciũ vt fiant sapientes. et sapientũ vt efficiant̄ sapientiores. ⁊ q̄tum ad primũ dicit̄: c Ad sciẽdaꝫ sapientiã. de diuinis. d Et disciplinam. de moribus humanis. e Ad intelligẽda verba prudẽtie: q̄ dirigũt in agẽdis. f Et suscipiendã eruditionẽ doctrie. in doctrinalibꝰ scientijs vt grãmatica: logica: ⁊ hmõi. g Iusticiam. q̄tum ad habitum. h Et iudicium. q̄tum ad executionẽ: qr iudicium est executio iusticie. ⁊ hec duo ꝑtinent ad maiores. i Et equitatem. q̄tum ad populares q̄ ꝺm determinationẽ iudicũ debẽt inter se equitatẽ seruare. k Ut detur paruulis. id est simplicibus ꝑ adeptionẽ ꝑdictorum. l Astutia. in malis euitandis. m Et adolescẽti sciẽtia ⁊ intellectus. Est aũt intellectus ꝓprie cognitio ꝑncipiorum: sciẽtia cõclusionũ tam in speculabilibꝰ q̄ in agibilibus. Q̄tũ vero ad scđm scꝫ vt sapientes efficiantur sapientiores subditur: n Audiens sapiens sapientior erit. qr in his que prius sciebat magis habituat̄: ⁊ ex hoc aliqua sibi apparẽt de nouo: ita qꝫ eius sapientia intensiue ⁊ extensiue augetur.

Universidad de ... Biblioteca

inferior & sapientior fact⁹ est. a ¶Et intelligēs. Nemo iacet se de sua scientia: q2 q sapientiū verba audire negligit: vitā suā gubernare non nouit: multoq3 min⁹ alienā. Ex ergo ait: audiens sa. sapi. e. ad cognitionē rex q p sapientiā noscunt respicit: sed intelligens gub. po. ad rectitudinē vite: & congruit titulo: q dr ad sciendā sapientiā & disciplinā &c.

a ¶Et intelligēs gubernacula possidebit. q2 nō solum sciet se regere sed etiā alios. b ¶Aiaduertet parabolā & interptationē. vidēdo verū eius intellectum. c ¶Verba sapientum & enigmata eorū. loquunt enim sapientes aliquando enigmatice: vt occultentur sententie eorū desidiosis & aperiantur studiosis.

b ¶Timor dñi &c. Beda. Duo sūt timores dñi: seruilis q pncipiū sapientie vel scientie est: amicalis q pfectionē sapie comitat. Seruilis pncipiū sapiētie: q2 q post errata sape incipit, primo timore diuino corripi ne puniatur. Sed hunc pfecta charitas foras mittit. Succedit huic timor dñi sāct⁹ p in. se. se. quē nō excludit charitas sed auget. quo timet fili⁹ ne vel in modico oculos amātissimi patris offendat. Vterq3 i futuro cessabit: charitas nūq3 excidet. c ¶Sapiā3. Dixit au. sa. &c. Dicit ecōtrario de stultis: q2 sapiam recti dogmatis & doctrinā. i. disciplinā pure 9uersationis nō mō non assequunt: sz & nosce 9tēnunt. d ¶Despiciūt. Pluraliter: q2 plures sapientibus stulti. & oīm sapientium cet⁹ vnanimis ē: errātiū dissimilis vita & dogma. Vnde singulariter: audiēs sa. &c.

e ¶Audi fi. mi dis. Hacten⁹ pūerbialiter de vtraq3 pte: hinc sedulo quēq3 fidelē ammonet: vt disciplinā legis diuine pponat blandicijs reproborū: q2 hinc corona: inde mors eterna. Vn & filiū vocat. quē paterne istruere curat. Pōt ex psona dei patris dici mater eccīa: que tūc synagoga vocabat. vel ipa dei grā. apud hebreos eni spūs q grām pstat feminine ruha dr. f ¶Addat gra. His q legē dñi suabāt: in aduētu xpi addita est gratia no. te. cū spe regni celestis: cui⁹ splendor eximius sicut corona vel torques: nullo fine claudet. Nobis q3 cum p bonis q diuina gratia pˀrogauit lux eterna tribuitur: quasi capiti grā: & collo torques addit. Vnde accepimus gratiam p gratia sc3 grām beate retributionis p gratia recte opationis.

g ¶Et torques. Fulgor pfecte operationis pdicationi q p collum pcedit: que confirmet in deficiēti virtutū 9nexiōe.

h ¶Fili mi. Affectu patris alloquitur filiū blandiens ne acquiescat peccatoribus. i ¶Insidiemur. Vel generalit de latronibus q inocentib⁹ insidias parant vel specialiter de illis q vite auctorem neci tradiderūt. ¶Cū generaliter ad oēs qui sanguini insidiant hoc ptineat: specialiter tamē ad iudeos qui insonti domino tendiculas absconderūt: cuiusq3 apostolos virtutib⁹ pēnatos dolis circūueniebant: qui cōtra sanguinē et animas suas agebant: qui timentes ne terrenum regnum perderent: celi regem occiderunt: & celi ciues psequebantur in terra. Ideoq3 & quod in terris habebant & quod in celis acquirere regnum poterant pdiderunt. Generaliter autē dicendum quia quicunq3 oculos fidei habet apertos: accipiet pēnas a domino vt columbe: quibus eternam volet ad requiem: frustra talibus nectunt laqueos mali & se potius presu-
1. Pe. 2. d mendo perimunt. k ¶Insontem. Qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. l ¶Deglutiamus eum sicut infernus &c. Extinguamus memoriam virtutu3 & doctrine illius: vt etiam inter nos non memoretur. m ¶Omnē preciosam substantiam reperiemus. Homines scilicet quos christo adherētes videbant: quos putabant ab eius amore & comitatu secernere si eum occiderent: & spolijs talium domos suas replere: id est eorū animabus sua 9uenticula. n ¶Sortem mitte nobiscum. De latronibus generaliter patet: quia socijs quos conquirunt prede portionem pmittunt: sed & christi psecutores: quoscunq3 sibi poterant adiungebant: quos cum sequi videbant extra synagogā faciebant: id est sua cōmunione priuabant.

a ſ vire ppie & aliene. ſ rectitudinē vite.
a et intelligēs gubernācula possi- a
a ſ sed xps discipulis dedit vt ei⁹ parabolas intelligerēt & enigmata leg. b ſ q aliud dicit & aliud
debit. Aiaduertet parabolā et b
sonat. ſ eius.
interpretationem: verba sapien- c
ſ obscura dicta. ſ seruilis.
b tum et enigmata eorū. †Timor d
c domini principiū sapientie. Sa- e
a ſ recti dogmatis. b ſ pure cōuersationis.
c ſ vt pharisei dicta & facta christi.
d pientiam atq3 doctrinā stulti de-
a ſ tu aūt fili mi. ſ sic enim deum diligere & ei obtemperare debemus vt vnitatē ecclesie fraterna charitate seruemus.
e spiciūt. Audi fili mi disciplinam f
patris tui: & ne dimittas legē ma- g
a ſ corona. ſ charitas mentis vt ardenti⁹ inflametur. ſ sicut mos certāti legitime sic & nobis.
f tris tue: vt addatur grātia capi- h
ſ predicationi. ſ ergo.
g ti tuo: & torq3s collo tuo. Fili mi i k
a ſ adulando. ſ vel ad faciēda impellendo vel facta fauoribus extollendo: ab vtroq3 nos remouet sapientia.
si te lactauerit pctōres: ne acqui- l
a ſ quilibet vel iudei. ſ hmōi.
escas eis. Si dixerit veni nobis- m
a ſ cuiuslibet vel christi. b ſ et licet censum dare cesari: an non: & huiusmodi.
i cu3: insidiemur sanguini: abscon- n o
ſ vel pedicas. a ſ quia ab illo in nullo lesi imo multa beneficia experti.
k damus tendiculas 9tra insōntē p
l frustra: deglutiamus eū sicut in- q r
a ſ modo. ſ ne vixisse videat. b ſ omnino.
fernus viuentem & integrū qua
a ſ posuerūt me in lacū infer. b ſ quia. ſ hic ē heres venite occidamus eum & ha. he. eius.
m si descēndentē in lacum. Omnē3 s
preciosā substātia3 reperiemus:
ſ qua reperta. ſ cōuenticula. ſ animab⁹.
implebimus dom⁹ nostras spo- t
ſ cōmunica. ſ oīa cōmunia
n lijs: sortem mitte nobiscum: mar- v x
supiū sit vnum omnium nostrū:

d ¶Timor domini. Hic incipit tractatus prime collectionis que ab aliquibus dicit esse facta viuente adhuc salomone & d precepto eius. pper qd videt magis ordinata. et magis pōt ibi diuisio repiri q in alijs duabus sequētibus. Et diuiditur i duas partes: quia primo ponit doctrina p modum familiarem seu domesticū. secūdo per modum magis legalem & politicum sc3. ca. viij. Prima in duas: quia primo docet a quibus sit abstinendū. secundo quib⁹ sit adherēdu3 sc3. iij. ca. Prima adhuc in duas: q2 pmo docet vitare rapinā & auariciā. secundo idolatria3. ca. ij. Prima adhuc in duas: quia primo docet ppositum modo familiari: sicut pater docet filium. secūdo modo magis communi sicut iudex vel doctor docet populum. ibi: Sapiētia foris predicat. Sciendu3 tamen q in toto isto libro non bene potest inueniri artificialis diuisio: quia nō est liber ordinate cōscriptus: vt supra dictum est: sed verba notabilia Salomonis diuersis tēporibus ab eo prolata: postea recollecta sunt modo supradicto absq3 ordine artificiali: sicut dictu3 fuit de libro psalmorum: propter quod de diuisione parum est curandum. Igitur in prima parte dicitur: Timor domini principium sapientie. timor enim 9siliatiuos facit: vt dicit philosoph⁹ scdo rhetorice. Consiliatio vero ē inquisitio sapientie. e ¶Sapientia3 atq3 doctrinam stulti despiciūt. quia sola bona sensibilia attendunt: et vt brutaliter viuentes concupiscūt. ido subditur: f ¶Audi fili mi disciplinam patris tui. id est ipius dei: vt dicit Rab. Salo. quia pater est omniū per creationem: et iustorum specialiter per gratie adoptionem. g ¶Et ne dimittas legem matris tue. id est ecclesie que a primo Abel iusto incepit: vt dicit Greg⁹. homel. vij. h ¶Vt addatur gratia capiti tuo. id est corona gratiosa regalis: vel mitra pontificalis: que sapientum capitibus debent imponi. i ¶Et torques collo tuo. Antiquit⁹ enim sapientes vtebantur torque aurea in signu3 sapientie: eo q est ornamentum pectoris: et quia per sapientiam euitatur iniquitas. ideo subditur: k ¶Fili mi si te lactauerint peccatores: verbis dulcibus ad malum te trahere volentes. l ¶Ne acquiescas eis. sed magis resistas. m ¶Si dixerint: veni nobiscum. promittendo tibi fidelem societatem vsq3 ad mortem. n ¶Insidiemur sanguini. quia per istam viam citius possumus ditari q p aliam. o ¶Abscondamus tendiculas. id est deceptionum laqueos. p ¶Contra insontem. id est innocentē vel ignorantem. q ¶Frustra. id est sine causa. r ¶Deglutiam⁹ eu3 sicut infernus &c. id est factum nostrum ita erit occultu3 et opertum: sicut illud quod descendit in infernum seu in lacum profundum. s ¶Omnem preciosam substantiam reperiemus. in domo eius. t ¶Implebimus domos nostras spolijs. id ē diuitijs ex inde raptis. v ¶Sortē mitte nobiscum. id est cōmunica nobis consentiendo. x ¶Marsupiū sit vnū omniū nostrum. id est oīa sint cōia3 ita q inter nos equaliter diuidentur.

† Psal. Eccl. a

a ¶Ad malū currūt. Nō solū qd facturi: sed qd p factis passuri. Nā quāto ad facinus implendū 9perāt: tāto ad penam p facinore tolerandā 9pinquant. b ¶Frustra &c. cetera de insidiatoribus christi specialiter: hec d fidelibus generalit. Frustra aūt laqueus psecutionis aut mortis tendit electis: q pennas habēt spei & charitatis & aliarū virtutū q̄bus & celestia dū viuūt desiderēt: & post mortē cōtingant: habēt & oculos mentis q̄bus mala q patiunt trāsitura: bona q merent māsura in eternū puideant: et reproborū supbiā finiēdā: tormēta in eternū māsura. Vel p rete: prauam doctrina3 quā ab eo loco contexuit. vbi ait: Si te lactauerit. p. hoc frustra iacitur ante eos: qui oculis cordis superna
Ps. 123 pspiciunt: qui dicūt cū ppheta: Anima enim sicut passer erepta ē de laqueo ve. c ¶Sic semite. Non solum qui rapinis & cedibus innocentium inuigilant scipos perdunt: sed similiter omnis auari cogitationes que aurum deo preferunt: hūc ad interitum trahunt. ¶Aliter sic semite oñis aua. &c. Sicut pfatus sum: auarus quisq3 perimit: vel nudat eos qui possessionibus abundant: vt ipe potius pereat: in paupib⁹ enim nihil habet cause. d ¶Sapientia. Hucusq3 persecutiones quas xpo iudei intulere. hinc ea q p apl̄os psecutoribus eisde3 de passione loquit. ¶Sapientia. i. xps loquit foris. id ē in luce palam vt relicta infantia sint paruuli malicia. e ¶Foris. Apte post resurrectione3. quia misso spiritu p apostolos scipam declarabat. ante eni paucis mysteria diuinitat patefecit. Vnde:
Mat. 17. b Nemini dixeritis visionem donec filius h. a. m. re. Et potētiā suā magis opibus ostēdebat impleta pphetia: Nō audiet aliquis vocem eius in plateis. e ¶In plateis dat vocem suā. Que ante paucos docuerat manifeste replicabat.
Ibi. 10. c Vnde: Que dico vobis in tenebris dicite in lu. f ¶In foribus portarum vrbis &c. Vrbs domini ecclesia ex vtroq3 pplo adunata: cui⁹ porta3 fores pdicatores q in eā introducūt. In his vba pferebat: cū in aplis loquebat e q̄b⁹ vnus.
1. Co. 13. a An experimentū q̄ritis eius q in me loquit xps. Vel fores synagoge maiores sācti in q̄b⁹ sapia disputabat cū p apl̄os loquēs: legis peritos: phariseos: & sacerdotes ad gratiā sua reuocabat: ita vt si-
Act. 6. b cut Lucas ait: Multa turba sacerdotū obediret fidei. g ¶Vsq3quo. Iā xpm in carne vidistis: iā miracula faciētē quē spreuistis occidistis: mō vel resuscitatu3 a morte diligite & dimittet qd peccastis. h ¶Conuertimini &c. Sapia hortat conuerti ad deum & pfert spiritum. i ¶Ad correctione3 &c. Per apostolos iudeos corripit & vel post ascēsionē et resurrectionem monet 9uerti. k ¶Spiri-
Exo. 15. b tū. i. vindictā. Vn: Misisti spiritū tuū et
Job. 4. b cooperuit eos mare. Et i Job: Vidi impios flante deo perisse & spiritu ire ei⁹ ē
Mat. 23. b cōsumptos. l ¶Despexistis. Ve vobis scribe & pharisei &c. Generaliter q nō credit iā iudicat⁹ ē. ¶Consiliū inopis cōfudistis qm dñs spes ei⁹ ē. m ¶Ego q3.
Ps. 2. Similiter in psalmo: Qui habitat in celis irridebit eos. et do. subsānabit eos. Non q buccis aut naso irrideat vl subsannet: sed sic vis designatur quā dedit aplis q pulderēt impios nihil 9 eum insidijs acturos: nisi qd pmitteret: sz oīa eorum cepta euacuanda: eius vero gl̄ia3 post passionem per orbem terrarum dilatandam. Ideoq3 superbiam eorum etiam cum maxime valere conspicerēt: quasi nihilū contemnerent.

a ſ sed. b ſ nō ambulandū ē cū ipsis. c ſ xpm credēs deū non cōmunices cū iudeis psequētib⁹ eū: vn petr⁹: Saluamini a generatiōe ista praua
Fili mi nē ambules cū eis. Pro- a
hibe pedem tuū a semitis eorū.
a † Pedes enim illorū ad malum b
currunt: & festinant vt effundant
a ſ laqueū i terra facile euadit q oculos habet i celis. b ſ laque⁹ psecutiois vel praua doctria.
b sanguinem. †Frustra aūt iacit rē- c
ſ virtutibus.
te ante oculos pennatorū. Ipsi d
a ſ Sanguis eius sup nos & sup filios nostros.
quoq3 contra sanguinem suū in-
a ſ vt tēporali morte pleciāt. b ſ vt vie condānatione eterna puniantur.
sidiantur: et moliunt fraudes cō- e
a ſ subtiles cogitatōes q̄b⁹ pecuniā curat augere
c tra animas suas. Sic semite om- f
a ſ q pecunie inhiant. b ſ ad interitum.
nis auri: animas pōssidentiū rā- g h
a ſ cōtra sanguinē suū isidiāt sz sapia foris pte.
b c piunt. †Sāpiētia foris predicat: i k
a ſ in latitudine plebiū. b ſ in principib⁹ q̄b⁹
f in plāteis dat vocē suam. In cā- l
morte christi ad memoriā reuocabat & vocabat ad penitentiam. a ſ pdicatoribus.
pite turbarū clamitat. In fōrib⁹ m
ſ ecclesie.
portarū vrbis profert verba sua
ſ hoc. ſ sensu.
g dicens: Vsq3quo paruuli diligi- n
a ſ vetus testamentū: nouo clarescente: vsq3quo moysen xpo: legē pfertis euāgelio pcepta rudib⁹ data p seruū eis que pfectis p filium.
tis infāntiam: & stulti ea que sibi o p
a ſ litterā legis.
sunt nōxia cupiēt: & imprudētes q
a ſ euangeliū. b ſ o iudei. ſ nolite diligere infantiam sed conuer.
b odibūt sciēntiam? Cōuertimini
a ſ per apostolos: eo q credere nolebant.
b ſ et si adhuc negligitis.
i ad cōrrectionem meā. En prōfe-
ſ vindictam. ſ esse vera.
k ram vobis spiritū meū: & ostēdā
a ſ quibus pditionem vestram predixi.
b ſ venite ad me omnes qui laboratis.
vērba mea. †Quia vocaui et re- r s
a ſ nō tm̄ vocaui sz extendi. ſ primo bñfaciēdo liberādo oēs oppressos a diabolo post in cruce.
nuistis: ēxtendi manū meā et nō t v
a ſ sed etiā.
l fuit q aspiceret. Dēspexistis omne x
a ſ mei dicētis: Pniā3 agite. ſ q solet terrere.
9siliū meū: & increpatiōes meas y
a ſ sicut vos mō. ſ sapia minat 9tēptorib⁹ suis.
m neglexistis. Egō q3 interitu vrō z a
ridebo: & subsannabo cu3 vobis b

a ¶Fili mi ne ambules cum eis. cōmunicās eorum opib⁹ malignis. ideo sequit: b ¶Pedes eni illorum &c. et pat3 lra. c ¶Frustra autem iacitur rete añ oculos pennatorū. id est añ aues acute videntes periculum: & vitantes per volatū. per rete hec intelligitur deceptio predicta malignātiū q frustra proponitur sapientibus qui sunt oculati ad videndum sequens malum & per virtutem sunt pennati ad euitandum. d ¶Ipsi quoq3. s. deceptores maligni pdicti cōtra sanguinem suu3 insidiant: quia frequēter in suis malis capiunt & iugulant: vt patet de latronib⁹ & homicidis. † Ps. 6. c; Esa. 59. b
e ¶Et moliunt fraudes cōtra aias suas: q2 p talia merent mortē gehēne. f ¶Sic semite oīs auari. i. cogitationes ei⁹ & machinationes ad rapiendū alienum. g ¶Aias possidētiū. s. bona aliena. h ¶Rapiunt. ad infernū. i ¶Sapia. hic cōsequēter docet sapiētie acquisitōe3: & mali vitationē p modū magis cōmunē. cum dr: Sapia sc3 increata. † Per Huis 23. q. 4. c. cū in lege, in fine
k ¶Foris pdicat. p pphetas & doctores. l ¶In plateis dat vocem &c. q2 habētes sanā doctrinā docēt i locis publicis: sicut ecōtrario habentes malā doctrinā & suspectam docēt i locis occult. Job. iij. Qui male agit odit lucē et non venit ad lucem ne arguātur opera eius: qui autem facit veritate3 venit ad lucē: vt manifestentur opera ei⁹: quia in deo sunt facta. m ¶In forib⁹ portarum vrbis profert verba sua. hoc dicitur q2 antiquitus iudices & sapientes eis assistentes habebāt locum in portis vrbium: vt oēs tā intranei q extranei haberent ad eos facilem accessum: & ibi fiebāt correctiones delinquentiū. ideo subdit: n ¶Vsq3quo paruuli. sensu l3 non corpore. o ¶Diligitis infantia3. id ē insolentiā. p ¶Et stulti ea q sibi sunt noxia cupient. i. bona delectabilia: sicut bruta animalia. † Jo. 3. a
q ¶Et imprudētes odibūt sciētia3. horrentes laborem studij qui est in acquisitione scientie. vel volētes ignorare vt licētius peccent absq3 remorsu conscientie: et quia hoc ē pessimum. subditur: Conuertimini ad correptionē meam. r ¶Quia vocaui. per sapientes sc3 et pphetas. s ¶Et renuistis. contemnendo correctiones. t ¶Extendi manum meam. quia deus semper paratus ē homine3 leuare a peccato: dum tamen faciat quod in se est. † Mic. 7. a
v ¶Et non fuit qui aspiceret. id est pauci fuerunt qui aspicerent comparatiue. illud autem quod modicum est: quasi nihil computatur: et per talem modum communiter dicitur: nullus est in foro quando pauci sunt ibi in comparatione ad multitudinem que solet ibi esse. x ¶Despexistis omne consilium meum. de bonis agendis illa renuendo. y ¶Et increpatiōes meas. de malis peractis. z ¶Neglexistis. penitentiam non agendo. a ¶Ego quoq3 in interitu vestro ridebo et subsannabo. id est derisibiles et subsannabiles vos faciam. Est autem subsannatio quedam specialis derisio que fit cum naso rugato. b ¶Cum vobis. id quod timebatis aduenerit. per amissione3 bonorum temporalium delectabilium huius vite.

Joh.xi.f. a Quod timebatis ꝛc. Timebatis dicentes: Si dimittim⁹ eum. sic omnes credent in eum ꝛ venient romani ꝛ tollent nostrum locum ꝛ gentem. b Cum irruerit repentina calamitas. Obsidionem hierusalē subitam ꝛ expugnatiōez totius principe a romanis factam dicit. De qua: Luc.19.g Uidens ciuitatem fleuit super eam. b Quādo venerit super vos. Potest hec tota correctio sapientie de omnib⁹ reprobis generaliter accipi qd in die iudicij clament ad dominū: ianuam regni sibi aperiri postulantes nec audient. Qꝛ enim sequit: mane consurgent ꝛ non inuenient me. Tempus iudicij significat quo alij in vitam: alij in opprobrium resurgent sempiternum.

B

d Tribulatio ꝛ angustia. Sācti cū extra patiunt spe certa salutis in corde dilatant. Unde propheta: Ps.4. Cum inuocarem exau. m. d. i. m. in tri. d. m.
e Inuocabunt. Non leguntur iudei in obsidione dominū inuocasse: et si qui inuocauerunt: quia vere nō penituerunt: exauditi non sunt.
f Exosam habuerint ꝛc. Iust⁹ econtra. Ibidē.118 Iniquos inquit odio habui: ꝛ legem tuam dilexi. g Comedent igitur. Quia vias meas ingredi noluerunt: vt viuerent: recipient mercedez viarum suaruz vt in eternum pereāt. At contra de illis: qui timent dominū. Ibi.127. Beati qui ambulant in vijs ei⁹: labores fructuum tuorum man. be. es ꝛ bene tibi erit. h Suisq3 consilij saturabunt. Quibus dicebant: abscondamus tendiculas contra insontes quibus pro saluatore latronē eligebant vt sez vastarent a latronibus ꝛ inter latrones damnarentur: qd de omnib⁹ verbi dei ɔtemptorib⁹ sicut cetera pōt accipi. i Auersio. Auersio ꝛ ꝓsperitas perdit: cuz a timore conditoris auersus anim⁹: ira eiusdem cōditoris in his que peccat nihil sustinere videtur aduersi: sed vt Job.21.b Job ait: Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernū descendunt.
k Paruuloꝝ. sensu vnde supra. Usque quo paruuli di. infan. qui sensu perfecti esse potuissent: si non a consilio sapientie aurem auertissent: sed quia auertūt: se interficiūt. l Qui autem ꝛc. Potest ꝛ in hac vita intelligi ꝛ in futura: qui enim deo perfecte seruit: non terretur: imo gaudet: ꝛ i aduersis ꝛ in morte: vt in ingressu vite letetur: quietus a superuacuis cogitationibus: ꝛ a temptationib⁹ ꝛ cum trāsierit a seculo: ꝛ in gaudio sperate resurrectionis quiescet. Ca. II
Fili mi si. Duo hic notat: sapientiam esse de celestib⁹: prudentiā de secularibus.
m Audiat sapiaz au. Audit nō aure: q aure tm corpis pcipiens memoria retinere: ꝛ ope complere negligit. Si aūt mādata dei fixo amore discēdi: ꝛ custodiēdi susceperis: primo humilitatis viā tene. hoc ē enī qd sequitur: Inclina cor tuū ꝛc. n Inclina cor. Inclina: humilia: munda: vt dignū fiat ad percipienda mysteria.

a b quod timebat[is] aduenerit. Cū ir/ a
a ſ subita. b ſ a romanis. c ſ vehemens.
ruerit rēpētina calamitas: ꝛ iteri b
tus quasi tempestas ingruerit:
a ſ foris ab inimicis.
c d quando venerit sup vos tribūla c
a ſ intus deo non consolante.
e tio et angūstia. Tūc inuocabunt d e
me ꝛ non exaudiam: mane cōsur f
a ſ hoc illis. b ſ non modo non habuerūt: sz odijs persecuti sunt.
f gent ꝛ nō inuenient me: eō q exō/ g
a ſ correctionem morum vel meorum.
sam habuerint disciplinām: ꝛ ti/ h
a ſ qui est principium sapientie.
b ſ cum consulerem eis: vnde inexcusabiles.
mōrē dñi nō susceperint: nec acq i
ſ imo. ſ quod peius.
euerint ɔsilio meo: ꝛ detraxerint k
a ſ quia detraxerunt: nec acquieuerunt.
g correctioni meę vniuersę. Cōme l
a ſ de qua supra pedes eorum ad ma. c.
b ſ meis noluerunt.
h dent igitur fructus vię suę: suisq3 m
ſ quia. ſ sua.
i cōsilijs saturabunt. Auersio par/ n
a ſ sensu. b ſ quā putāt beatitudinē.
uulorum interficiet eos: et prō/
a ſ expeditio dñ nihil retardat ab eo qd meditātes aiunt oēm preciosam substanciam re.
speritās stultorum perdet eos.
k Qui autez me audierit absq3 ter o p
a ſ bonorum operum nunc: tunc gaudiorum in pmio: vbi nihil aduersi.
rore requiescet: ꝛ ābūdantia per q
a ſ Qui corpus occidunt.
fruetur: timore malorū sublato. r

Capl'm. II

a ſ vt absq3 terrore quiescas.
l Fili mi si susceperis sermo s
a ſ sapia hortat suscipe sermones suos: sapientiam sez ꝛ prudentiā.
nēs meos: et mandata t
a ſ ne volucres celi comedāt semē secus viam.
m mea abscōnderis penes te: vt au v
a ſ sollicito corde. vnde: In corde meo abscondi eloquia tua vt non peccem tibi. b ſ humilis.
n diat sapientiam auris tua: incli/ x
nā cor tuum ad cognoscendam
a ſ dei cognitionem: qua beatus est homo.
o prudentiam. Si enim sapientiaz y
a ſ qd a deo. ſ quod a te.
inuocāueris et inclinaueris cor z
a ſ tāta cura quāta cupidi pecuniā: vt si tā sollicite quasi infinitas p hāc ꝛ ineffabiles diuitias acquisiturus premiū habebis quod sequitur.
tuum prudentię: si quęsieris eaz a

a Cum irruerit repentina calamitas, que grauior est quando subito superuenit iocunditati temporali q̄ si veniret paulatim. b Et interitus quasi tempestas ingruerit, id ē cum tanta violentia q non poterit euitari. c Quando venerit sup vos tribulatio. in corpore. d Et angustia. in mente.
e Tunc inuocabunt me, pena aperiente oculos quos culpa tenebat clausos. f Et non exaudiam. quia transijt tempus meriti q̄tuz ad defunctos. Uel qꝛ non vere penitebunt: scilicet amore boni sed tm timore et horrore mali pene q̄tum ad viuentes: qualis fuit penitētia regis antiochi: ꝓpter quod nō fuit exauditus. ij. Machab. ix. dato enim q sit vera penitentia: non tamen semp exauditur a deo q̄tum ad amotionem tēporalis pene que est quedaz medicina: sed semper exauditur q̄tum ad amotionem culpe. Ista tamen littera videtur loqui in duob⁹ modis primis. ideo subditur: g Eo q exosam habuerit disciplinam. sicut crinosus odit pectinē. h Et timorem domini non susceperit. qui facit declinare a peccato. i Nec acquieuerint cōsilio meo. de bonis agēdis. k Et detraxerint vniuerse correptioni mee. dicentes eam esse iniustā. l Comedent igitur fructus vie sue. id est sm opera sua mala punientur. m Suisq3 consilijs saturabuntur. qꝛ displicebunt eis: sed nimis tarde. n Auersio paruulorum interficiet eos ꝛc. Ex hoc enim q multi sunt paruuli sensu ꝛ stulti q̄tum ad deū a quo auertuntur. et tamen in vita presenti bonis temporalibus prosperantur: ex hoc alij accipiunt occasionem eos imitandi: et sic auersio paruuloꝝ ꝛ prosperitas stultorum est eis occasio mortis culpe ꝛ perditionis gehenne: sic exponit Ra. Sa. o Qui aūt me audierit. p̄ceptis diuinis obediendo. p Absq3 terrore requiescet. in patria vbi terror locum nō habet. q Et abundātia pfruet. adeptione sūmi boni. r Timore malorū sublato. quia nullū malū poterit ibi esse. Potest etiā hec lr̄a exponi de statu iustorum in p̄senti. cuz dicit: Absq3 terrore requiescet: quia iust⁹ fortunas aduersas si superueniant optime feret: vt dicitur. j. ethicorū. ꝓpter qd dicit infra xij. ca. Non cōtristabit iustum quicqd ei acciderit. Et abundantia perfruetur scilicet bonorum spiritualium que tanto sūt meliora corporalibus quāto anima est melior corpore. Timore maloruz sublato. illo sez qui non cadit in cōstantem virum. Ca. II
s Fili mi si susceperis. In caplo p̄cedenti docuit vitare auariciā. hic cōsequēter docet vitare idolatriam: et quia per sapientiam euitat. ido primo inducit ad amorem sapiētie. secundo ostendit q per hoc euitatur vitium idolatrie. ibi: Si intrauerit. Circa primū dicit: Fili mi si susceperis sermones meos. sicut discipulus docilis. t Et mādata mea absconderis penes te. non celando ea alijs quia talia sunt proximis cōmunicanda. sed ea custodiēdo tanq̄ rem preciosam. v Ut audiat sapientiam auris tua. auris scilicet corporis ꝛ mentis. x Inclina cor tuum ꝛc. intētio enim desiderij sapientie facit ad eam citi⁹ puenire. ideo subdit: y Si enim sapientiā inuocaueris. deuote orādo vt tibi detur a deo. z Et inclinaueris cor tuuz. ad acquisitionem eius quātū poteris conādo. ideo sequitur: a Si quesieris eam quasi pecuniā. id est cuz tanto conatu sicut auar⁹ querit pecuniā: et sicut fossor querit

Mat.11.d Unde: Abscondisti hec a sapiētibus ꝛ pru. ꝛ re. ea par. id est abscondisti a superbis. et reuelasti ea humilib⁹. o Si enī sa. inuo. Inuocare: id ē in nos vocare orando: nihil nisi dñm debem⁹. Cum ergo sapientiā inuocandā docet: ostendit se nō quālibet sapientiaz sed ipam dei cognitiōez nobis ꝓponere: Job.17.b in cuius pceptione ē sūma beatitudo: sm hoc: Hec est autē vita eterna vt cognoscant te. v. d. ꝛ quē misisti iesum christum.

Notandū thesaurum

Notandū q ꝛ sapientiā inuocare ꝛ nosmetipos ad cognoscēdā prudentiā cor inclinare suadet: qꝛ ꝛ diuinū necessariū ē auxilium: nec liberū debet abesse arbitriū. a Et sicut thesau. Qui thesauros effodit terrā reijcit: foueaz in altū facit: ꝛ sedulus insistit donec inueniat qd querit. Sic q thesauros sapientie inuenire desiderat: oīe pōdus terrenū a se reijciat: in se fossam humilitatis faciat: nec desistat donec inueniat.
b Tūc intel. ti. Timorē amicabilē q nō initiū: sed pfectio celestis sapiētie i hac duntaxat vita: ideoq3 pfecta dilectio nō eū foras mittit: sz facit pmanere in seculū seculi. sz etiā sciētiā ipius diuinitatis q ppetuo beatam facit: inuenies quia do. c Quia dñs dat. Ideo nāq3 sapia. i. deus inuocādus est ad accipiēdā sapiam: qꝛ a nobisipsis haberi nō pōt: sed a dño datur.
d Ex ore. Eterna filij natiuitate: de Ecc.24.a q alibi: Ego ex ore altissimi ꝓdij pmo genita aū oēm creaturā. Uel os dñi i Esa.58.d sanctis. Vñ: Os dñi locutum est. ꝛ ex ore ei⁹ scia nascit ꝛ prudētia: dū dñs os humanū sanctificat ꝛ suuz facit vt scienter ꝛ prudēter loquat. e Custodiet. Ut in q̄cūq3 virtutū gradu rectos inueniet ꝛ simplices. Job simplex ꝛ rect⁹. simplex p inocētiā māsuetudis: Job.1.a ꝛ rect⁹ p cautelā discretōis. Simplex. nullū ledēs imo cūctis ꝓficiēs: rect⁹ a nullo corrupt⁹. f A via ma. Ad P.1.b quā vocāt: q dicūt: Ueni nobiscū insidiemur sanguini: puersa loquit: q est autor huius psuasionis. g Qui relinquunt iter. Pulchre vias tenebrosas recto itineri opponit: qꝛ hoc i luce Job.3.c agit ꝛ ad lucem ducit. Ut q male agit odit lucē vt non arguant ei⁹ opa et finis ei⁹ in tenebris exterioribus.
h Qui letāt ꝛc. Quia p vias tenebrosas ambulant ꝛ nesciūt q eant. Si enī ad quas tendūt penas aspicerēt: gressus cohiberent: noxiāq3 leticiā salubri fletu castigarēt. i Ut eruaris a muliere ꝛc. Postq̄ auditorē quē sapientia docet amonuit: ne cū latronibus ꝑticiparet: ne si videret furē curreret cū eo. sz recte ꝛ simpliciter icederet nūc ne cū adulteris portionē suaz ponat: d qb⁹ pōt ꝛ h spāliter intelligi: vt eruaris a via mala ꝛ ab hoīe q ꝑuersa loqt. Que ꝑuersior locutio q̄ ad stupra psuaderi: qd caplm icipit: Fili mi si suscepis smones meos ꝛc. Pōt p mulierē extraneam hereticoꝝ prauitas itelligi: a xp̄o ecclia q3 aliena: que mollicie eloquētie ꝛ lingue blādimen Ps.54. tis corda inocētū decipit. vñ: Molliti sūt smo. ei⁹ sup oleū ip. s. iacula.
k Et reli. du. Patꝛ ꝛ d mēte heretica: qꝛ reliq̄t doctorē a q fidē ecclie dicerat: ꝛ oblita ē pacti dei sui. i. fidei dñice q i symbolo ɔtinet: quam se die baptismi suaturam ꝓmiserat. Pacti ei⁹ qd cū viro suo tpe nuptiaꝝ pepigit: dño teste: q fidē. s. castitatis sibi inuicē suarēt: vl i baptismo. l Inclinata ē enī. Ois ɔuersatio adultere ad interitū ducit ꝛ q̄uis blāda videat ac māsueta nō minorē sentiet i fine vīdictā q̄ q latrocinādo apte ipse tali famulāt. Potest dom⁹ adultere ipa ei⁹ caro i q turpitudini ꝛ luxurie substernit accipi: q in iudicio ppetuā resurget in mortē. Sed hereticoꝝ domus: qꝛ sup arenā ɔstruit: ꝛ cū stare videt vergit i occasū: suisq3 cremēt. q̄ q̄busdā semitis ad ipiorꝝ ɔsortia. i. ad spiritus tendit tormenta malignoꝝ. m Ad eā nō reuertent. Mortē. s. nō mulierē. Potest enim q adultere mixt⁹ est dño iuuāte reuerti: ac vitā penitēdo mereri. Pōt q pollut⁹ ē heresi: resipiscēdo redire ad salutē. Ut q semel eterna morte rapt⁹

a quasi pecuniā: et sicut thesauros
a ſ si sollicito corde q̄sieris.
b effoderis illaz: tūnc intelliges ti/ a
a ſ diuinitatis. ſ tacet pelagius.
morem domini: et scientiam dei
a ſ respicit ad hoc qd supra: si enim sapientiam: visq3 ad hoc: et scientiam dei inuenies.
c inuenies. Quia dōminus dat sa b
d pientiam: et ex ore eius pruden/ c
a ſ cognate sūt rectitudo ꝛ simplicitas: nec separant. vñ sapientia vnā earum sine altera non reqrit: sz indb⁹ ambe cōueniūt: hos custodit ꝛ ꝓtegit.
e tia ꝛ scientia. Custodiet rectoruz d
salutem: ꝛ ꝓteget gradiētes sim e
a ſ artiora p̄cepta.
pliciter: seruās semitās iusticię: ꝛ f g
a ſ generalia p̄cepta. b ſ cū inuocaueris sapiaz.
viās sanctoruz custodiēs. Tūnc h i
a ſ vt recta discretione cum ꝓximo agas.
intelliges iusticiām et iudicium
a ſ quid per singula: illo illuminante nullius boni scientia te effugiet.
ꝛ ęquitatez: ꝛ ōmnem semitā bo k
nam. Si intrauerit sapientia cor l
tuuz ꝛ scientia animę tuę placue
rit: cōsilium custodiet te: ꝛ prudē
a ſ prauis operibus.
f tia ꝟuabit te vt eruaris ā via ma m
a ſ doctore praue opinionis.
la et ab hōmine q ꝑuersa loquitur. n
a ſ a quo fugiēdū ē. b ſ qd in luce agitur.
g Qui relinquunt iter rēctū: ꝛ am o p
ſ ideo.
h bulant ꝑ vias tenebrosas. Qui q
lętantur cū malefecerint: et exul/ r
tant in rebus pessimis. Quoruz s
a ſ praue dispositiones. b ſ operationes.
vię ꝑuērsę sūt: ꝛ infames grēssus t
a ſ prudētia seruabit te vt eru. b ſ heretica doctrina. c ſ ne adulteres vel hereticis.
i eorū. †Ut eruāris a mūliere āliē/ v
a ſ molliti sūt sermōes ei⁹ su. o. ꝛ ipsi sunt ia.
na: ꝛ ab extranea q mōllit sermo x
a ſ primū viru vel doctorem fidei.
k nes suos: ꝛ relinquit dūcē puber y
tatis suę: ꝛ pacti dei sui oblita ē. z
a ſ lata est via que ducit ad mortē. b ſ conuersatio vel caro.
l Inclināta ē enī ad mortez dōm⁹ a
a ſ operta consilia.
eius: et ad inferos semitę ipsius b c
a ſ nec sola perit sed oēs. b ſ mortem. s.
m Oēs qui ingrediūtur ad eām nō d

thesaurū absconditū. a Tunc intelliges timorē dñi ꝛ scientiā dei inuenies. i. obtinebis intentū: cui⁹ causa subdit. cū dicit: b Quia dñs dat sapientiā. scz desiderantib⁹ eā. vñ sapientia fuit data Danieli eo q erat vir desideriorꝝ: vt habetur Dañ. x. c Et ex ore eius prudētia ꝛ sciētia. sapiētia enī ꝓprie est cognitio diuinorū, ꝛ prudētia agibiliū humanorū: scientia autez speculandorū. d Custodiet rectorꝝ salutem. corporalem ꝛ spiritualem. e Et ꝓteget gradientes simpliciter. i. sine plica duplicitat. f Seruās. i. seruare faciens. g Semitas iusticie. q ꝓpale respiciūt epikeiam q dirigit ad legis intentionē ꝛ non ad litterā: sicut semita dirigit ad terminum declinans a via cōmuni. h Et vias iustorū custodiēs. id ē custodire faciens. Aliter exponit ista lr̄a ita q semite iusticie dicūt hic ɔsilia: vie iustorum p̄cepta. i Tūc intelliges iusticiam ꝛ iudiciū ꝛ equitatez. exponat h vt supra primo caplo. k Et oēm semitā bonam. i. virtutem altam q cōpēdiose ducit ad felicitatē. l Si intrauerit. Hic ɔsequēter ostendit q p sapientiam idolatria excludit. cū dicit: Si intrauerit sapiētia cor tuū ꝛc. sequitur: m Ut eruaris a via mala. id ē idolatria: vt dic Ra. Sa. qꝛ p illaz homo directe auertit a deo. n Et ab homine qui ꝑuersa loquit. cuiusmodi sunt sacerdotes idolorū ꝛ doctores infidelium. o Qui relinqūt iter rectum. id est legem naturalē ꝛ diuinā. p Et ambulāt per vias tenebrosas. sez in tenebris erroruz: quia d vno errore ꝓcedunt ad alium. q Qui letantur cum male fecerint. quia ex consuetudine male agendi acquirit habitus vitiosus qui facit delectari in malo opere: signum enī habitus generati ē delectatio in opere. ij. ethicoꝝ. Et dicit hic: Letant q̄tum ad animū interius. r Et exultāt in rebus: q̄tū ad corpus exterius: quia mot⁹ anime redundāt exterius in corpore. s Quoruz vie ꝑuerse sunt. quia qd soli deo proprium est attribuunt creature. t Et infames gressus eorum. in opinione bonorum hominum. v Ut eruaris a muliere aliena. id ē idolatria que alienat a deo: vt exponit Ra. Sa. x Que mollit sermones suos. ꝓmittendo idolatris delectabilia carnis. vnde in lucis idolorum exercebantur luxurie: maxime in venerationem veneris et priapi. y Et relinquit ducē pubertatis sue. id est deum qui dicitur dux pubertatis synagoge de egypto eaz educēdo: et in datione legis eaz desponsando: quem reliquit multipliciter idolatrando: vt patet ex libris Iudicum et Regum. ido subditur: z Et pacti dei sui oblita est. id est legis sibi date. a Inclinata est enim ad mortem. scz tēporalem quam multi incurrerunt ꝓpter idolatriam: vt patet in Exodo ꝓ adoratione vituli ꝛ in libro Numerorum pro peccato phegor: et in alijs locis vete. testamenti. b Et ad inferos. id est ad mortem gehenne. c Semite ipsius. id est doctrine eius et opera. d Omnes qui ingrediuntur ad eam non reuertentur. id ē pauci reuertētur ad latriam: quia idolatria laxat habenas vitijs: ad que homines sunt ꝓni: ꝛ est hic hyperbole: sicut cū dicit: oēs de ciuitate currunt ad tale spectaculū: ad denotādū multitudinē euntiū q̄uis plures nō vadāt. Posset etiā istud totū exponi de mliere adultera q̄tū ad pctm luxurie.

B C † P.7.a D

est nunq̄

 Ut ambules

Ysa.24.b

¶ est nunq̃ redier ad vitã. Hoc ꝫ Origenẽ q̃ etiã diabolo remissionẽ ꝓmittit: deceptꝰ. Ætate dicẽte: Et claudent impij i carcerẽ: ꝛ post dies mltos visitabũt. Sz Esaias mõ clausos tormẽtis penaꝝ tpe resurrectionis ad modicũ visitãdos significat tñ vt receptis i iudicio corpib⁹ grauiꝰ dãnent: ꝛ post iudiciũ atrocioꝝ penis recludant. Cuius ꝛ ita recte põt accipi

A

Pro.5.

cã. i. ad meretricẽ vel domũ ei⁹ ñ reuertẽt: qz q̃tũ attinet ad naturã imiꝫ sua volũtate dãnata vl depranatã recursũ ꝓ semetipsam ñ habet ꝫ dei gratiã: q̃ adiuuat ꝛ instaurat vt semitas vite appbendat. Designat enĩ ꝫ pdꝫ imiãtat⁹ vt cũ reuertur ꝺs non sibi attribuat: ꝫ gr̃e dei.

a ¶ Qui enĩ ꝛc. Hic reet⁹ iũgit simplices vt supra cũ dicẽt: Custodiet rectoꝝ salutẽ ꝛc. Quia nimirũ ipliciras sine rectitudie dissoluta ẽ ꝛ stulta. Rectitudo autẽ sine simplicitate austera ꝛ dura. Et ex vtraq; virtꝰ ꝓficit: ꝓfectũ reddit hoiez. ñ ꝫ iterest qz i illo q̃ i pñti dñs certãtes adiuuet: in isto q̃ victores i futuro coronet: idicat. Terre enĩ nole ecclia designat: q̃ spũalem fructũ deo generat: ñ q̃ habitãt et pmanẽt q̃ a ꝺsortio etꝰ nec morte sepãt. Sz terminata hac vita: ad illã etꝰ ptẽ q̃ cũ xꝓo in celis regnat pueniũt.

b ¶ Impij. De illis ꝺspaliter q̃ ad terrã pñi. i. ecclesiã ptinere videbãt ꝫ auferũt ex ea q̃dã apto iudicio ipi⁹ ecclie: vt Simon: Arri⁹ ꝛ Pozphyri⁹. q̃dã xo secreto dei iudicio: ñ multi q̃ boni bolꝰ videt. Impios enim a pte apostatas dic: Impij agites oẽs q̃ pceptꝫ fidei sacramẽtis ab ei⁹ castitate degenerãt. Utriq; aũt i futuro d̃ra vindictã pdẽt. ¶ Quia nõ habitabit in rra tc. ma. n. pma. in. aũ o. t. Et recte: qz ꝺ bonoꝝ malorũq; vias mlta pdixit: de vtriusq; fine i pclusione subiũgit: quõ ꝛ i pcedẽte parabola q̃ latronũ cõsortia verebat fecit: dicẽs de fine malorꝝ: Prosperitas stultorꝝ pdet eos. de fine bonorꝝ: Qui autẽ me audierit absq; terrore quiescet.

¶ Ca. III

Ili mi. Hinc docet miscẽdie opib⁹ institẽdũ neq; nñis virib⁹ cẽ fidẽdũ ꝫ a deo auxiliũ cẽ implorãdũ vl flagitãdũ: ꝛ satis ꝛgruo ordie postq̃ coercuit a crudelitate: ꝛ a luxuria castigauit: ornat actib⁹ bonis quem instruit.

Esa.9.b

d ¶ Pacẽ. i. statũ beatitudinis de q̃ Esaias: Multiplicabit ei⁹ imperiũ: ꝛ pacis nõ erit finis. Sz et priori populo dei datũ ẽ vt cũ legi dei obediret lõgo tpe in pacis q̃te viueret.

e ¶ Miscdia ꝛ veritas. Ab ore tuo nũq̃ absit veritas dicẽda: nũq̃ ab ope ꝓmittẽda. Sic enĩ fit vt ꝛ te dei semp ꝓsequat miscdia ꝛ veritas. Miscdia q̃ deleat peccata. Veritas xo q̃ cõpleat ꝓmissa.

f ¶ Circũda eas gur. tuo. In gutture organũ vocis: i tabulis cordis: latitudinẽ insinuat cogitationis. Sic ergo virtus misericordie et veritas radici mẽtis infixa ꝓnunciẽt voce loquentis: vt et occulto inspectori placeant archana intẽtionis: ꝛ ꝓximos iuuent officia locutionis. Bene aũt xtutes circũdari docet gutturi cum vox loquẽtis potius in gutture fieri soleat: quia videlicet ꝓdicationis vox de internis emanat: sed extra circũdat. Nam quo alios ad bene operandũ ꝛ viuendũ excitat: eo ad bene agendũ opera ꝓdicationis seipsum ligat: ne extra sermonẽ actio transeat nec voci vita cõtradicat.

g ¶ Et inuenies gr̃am. Coram dño inuenit gratiam ꝛ dis. b. qui vsu virtutuꝫ iugi ꝓmeruit a dño: vt per dies seipo ꝓfectio? inueniatur ꝛ melior. Sed ꝛ coram hominib⁹ gratiam inuenit et dis. bo. cuius operibus iure laudat pater: ꝛ ꝓximis exemplum viuendi prebeat.

h ¶ Habe fiduciam in dño. Ne metuas ob imbecillitatem tuã diuina nõ posse seruare mandata. Nec te rursũ putes tuis implere viribus posse. vt tua naturali sciẽtia nosse: ñ nõ ꝓ illius legem instruaris: ꝫ potius ꝛ in dicẽdo ꝛ in agẽdo eius quere auxiliũ: ꝛ qđ iussit: vt implere valeas: dona. bit.

i ¶ Ne sis sapiẽs. Videt idem dixisse: ne inmitaris. p. t. Sed prudẽtie sue innitit. q̃ ea q̃ sibi agenda vel dicenda vidẽt patrũ decretis ꝓponit. Sed sapiẽs ẽ apud semetipm q̃ ꝫ illis q̃ ex patrũ magisterio potuit recte cognoscere sese ꝑ ceteris quasi doctior extollit. Que sit aũt vera hoĩs sapientia sic ostẽdit: Ti. deũ ꝛ re. a. m. Quale ẽ Job. Ecce timor dñi: ipse est sapiẽtia: ꝛ recedere a malo: intelligẽtia. Perfecti enĩ ita se debẽt a malis oib⁹ ꝛtinere vt diuine ꝓsentiã maiestatis cum metu semp recogitent.

¶ Et notãdũ q̃ supra fiduciã habere in dño: nũc aũt deum timere ammonet. Ibi fragilium alos: ne desperent ꝓmisso dei auxilio corroborat. hic fortiores ne de se ꝑsumant diuini timoris memoria coercet.

¶ Sanitas

a ¶ Ut ambules ꝛc. Xtutũ. ꝛ refert ꝺ ad illud qđ supra dictũ ẽ. Si intrauerit sapia cor tuũ: q̃ sicut facit declinare a via mala: ita facit ambulare per bonã. b ¶ Qui enĩ ꝛc. s. viuẽtiũ. de q̃ impij pdẽtur ꝛ auferẽt: nõ q̃ illic actu fuerũt: ꝫ tñ i potẽtia inquãtũ eis bõ factus ad imaginẽ dei ẽ capax ipsi⁹ ꝑ cognitionẽ ꝛ amorẽ. ꝛ sic quodãmõ ad brtudinẽ ordinat⁹. Põt etiã hec ꝓpoñi de terra ꝓmissionis quã habitauerũt iudei q̃dũ fuerũt recti deo debite fuiẽdo ꝫ cũ ꝑ impietatem declinauerũt ab eo fuerũt ab ea delecti: vt ptz de decẽ tribub⁹. iiij. Reg. xvij. ꝛ ꝺ duab⁹. iiij. Reg. vltimo.

¶ Ca. III

Ili mi. Postq̃ docuit a malo declinare: hic ꝓfit docet bono adherere. Iste enĩ sũt due ptes iusticie. et diuidit in duas ptes. q̃ ꝓmo iducit ad bũficẽtiã. scdo ab bũficẽtie diligẽtiã. ca. vj. Prima ꝺ duas: q̃ ꝓmo iducit ad bonũ xbo. scdo exẽplo. ca. iij. Prima adhuc ꝺ duas: q̃ ꝓmo iducit ad bũficẽtiã. scdo ad sapie ꝛcupiscẽtiã. ibi: Beat⁹. Circa ꝓmum ꝺr: Fili mi ne obliuiscaꝛ. leg⁹ mee. i. leg⁹ naturalis: q̃ a deo spiritꝰ ẽ cordib⁹ bũanis: et leg⁹ diuine a deo ꝓ revelationẽ date. ꝛ qz nõ ꝓficit eã bñe i corde nisi exerceat i ope. ideo subdit: Et ꝓ. m. ope ad iplẽdo.

c ¶ Longitudines enĩ di. i. vitã longã i pñti. ¶ Et annos vite. i. sanitatis: ãni enĩ lãguoris magꝛ sunt mortis.

g ¶ Et pacẽ. internã ꝛ fraternam.

b ¶ Apponẽt tibi. Illi enĩ q̃ pcepta diuina custodiunt vt frequenter: hec ꝑse quũtur in ꝑsenti. Potest etiam hec littera exponi ꝺ ꝓmio futuro. cum dicitur: Longitudinẽ enĩ dierum: id est eternitatẽ que ẽ ꝺ ratiõe vere beatitudinis. Et annos vite: id ẽ claraz dei visionem que est vita eterna. Joh. xvij. Hec est autẽ vita eterna vt cognoscant

Joh.17.a

te deum solum ꝛc. Et pacem: id est beatam fruitionem que totaliter quietat appetitum.

i ¶ Misericordia. erga infirmos et pauperes.

k ¶ Et veritas. erga omnes.

l ¶ Non te deserãt. id est non deserant a te: quia xtutes non deserũt hominẽ: niſi quia deserit eas.

m ¶ Circũda eas gutturi tuo: eas docendo.

n ¶ Et describe in tabulis cordis tui. firmiter retinendo.

o ¶ Et inuenies gr̃am. iustificantẽ in mẽte.

p ¶ Et disciplinã bonã. i. modestiã ꝛ honestatẽ i exteriori cõuersatiõe.

q ¶ Cozã deo. q̃tũ ad ꝓmũ.

r ¶ Et hoĩbus. q̃tũ ad seipm.

s ¶ Habe fiduciã in dño. q̃ nõ deficit in necessitate.

t ¶ Et ne innitaris prudẽtie tue. presumendo de te.

v ¶ In omnib⁹ viis tuis cogita illum. i. in omnib⁹ operibus tuis dirige intẽtionem tuam ad ipm.

x ¶ Et ipse diriget gressus tuos. i. opera tua ad finem bonum.

y ¶ Ne sis sapiẽs apũd semetipm. de tua industria ꝑsumẽdo

¶ a ¶ Sanitas quippe erit ꝛc. In ossib⁹ solida virtutũ opa. in vmbilico: q̃ in interiore pte corpis medi⁹ ẽ: infirma adhuc ꝛ imperfecta bonũ actio designat. Si ergo deũ timueris ꝛ non tuis viribꝰ ꝫ deo ꝫfuus a malis abstinueris: ꝛ infirmitas opis ad statũ pfectiõis cõualescet: ꝛ fortia: vnde amplius roborẽt: accipient.

b ¶ Honora ꝛc. Hic ꝓcedit ad ꝓmissa ꝓmia. Et primo ꝓmittit ꝓmia ꝺ honore exhibito deo. scdo ꝓmia ꝺ honore exhibito patri. ibi: Fili mi ne abiciaꝛ. Circa primum duo facit. Primo ꝓmittit ꝓmia ꝺ honore exhibito deo. scdo ꝓmia ꝺ honore exhibito sapie. ibi: Beat⁹

corda illustrauit. a Sapientia illius. Eruperunt abyssi in diebus Noe: vel cum quotidie fontes ꝛ flumina de abysso per terre venas emanant. Aliter: Sapiētia eruperunt abyssi: cuꝫ largiente christi gratia: ꝓfunda sacramentoꝝ celestiuꝫ fidelibus inotescūt: ꝛ nubes rore concrescūt ecclesie scilicet magistri sublimes per contemplationem ꝛ vitam: rigantes corda eorum auditoꝝ quasi subiectā sibi terram: que rore succrescunt: qꝛ subtilissima discretione virtutes suas quibus ꝓficiant: quibus alta petāt: queqꝫ minoribus in exemplum monstrent: examināt. b Filii mi ne effluant ꝛc. Ne disciplina temporali fatigatus sapientie que tanta est gratiā perdas: precaue. c Et erit vita anime tue. Habet anima tua vitam cum deo si ei⁹ decreta custodier̄: quis caro disciplina correctionis aut etiaꝫ mortis ꝑmatur. d Et gratia faucib⁹ tuis. Ut dulcia faucibus.m.e.t.sup.m.o. Habet ergo sensus animi fauces suas quibus verba que audit diiudicet: quibus res gestasqꝫ singuloꝝ discernendo examinet: ꝛ hec amplectēdo recipiet: illa reprobando cōtemnat. Quib⁹ nimirū faucibus cum legem atqꝫ consiliū dei custodimus: gratia multiplicat̄: quia quāto solertius quisqꝫ diuinis obtempat iussis tanto: dulci⁹ eius amorem concipit: quem nobis inesse desiderās ꝓpheta ait:
Ps.33. Gustate ꝛ videte quā suauis est dn̄s. Beatus vir qui sperat in eo. e Tūc ambulabis fidu. In via nostra fiducialiter incedimus: cum dei gratia confisi: ꝑfectuꝫ in bona nostra cōuersatione suscipimus. Si ergo eius imperiis humiliter subdimur: ꝛ gustum superni amoris suauius faucib⁹ mentis attingim⁹ ꝛ operatiōis bone augmentum semper obtinebim⁹.
D Sꝫ ꝛ in tētationib⁹ ne deficiamus ipo adiuuāte defendimur. Hoc ē enī quod sequit̄: Et pes tuus non impinget: quoniā diligentib⁹ deū o.co.in bonum. f Si dormieris nō timebis. Patet iuxta litterā: quia securus ꝛ dormit ꝛ vigilat ꝛ quiescit et ambulat q̄ se innocētem ante deum: ꝛ iuste viuere meminit. Sed ꝛ iustus cum dormierit in morte non solum potentias malignoꝝ spirituū non metuit: sed in pace quiescit: ac securus diem resurrectiōis expectat: quia deum vbiqꝫ ꝓtectorem habet ꝛ custodē.
Ibidē. 22. vnde: Si ambulauero in me.vm.mor. nō timē mala quoniam tu mecum es. g Noli prohibere benefacere ꝛc. Quia supra diligenter legem domini ꝛ cōsilium obseruare monuit ꝛ eternam requiem obseruantibus ꝓmisit: nunc multipliciter q̄ obseruanda sunt replicat. primoqꝫ ad id quod intermiserat rediēs: misericordiam ꝓximo exhibendam: ꝛ iuste cuꝫ illo docet esse viuendum. deinde ꝛ ab inimico cauēdum esse ꝑmonet. Noli ergo inquit ꝓhibere ꝛc. Ne audias a domino cum phariseis:
Luc.11.g Ipsi non introistis ꝛ eos qui itrabāt prohibuistis. h Ne dicas amico tuo ꝛc. Non solum de elemosynis: sed de omnibus mandatis christi. qui ait:
Iob.15.b Vos amici mei estis si feceritis ꝛc. i Nō contendas aduersus. Non vetat contendere aduersus eum qui male facit vt corrigatur: quia hoc frustra non fit qd certa necessitas cogit. īmo deus q̄ ait:
Mat.17.b Si peccauerit in te frater tuus: increpa illum. ipse vult vt errantē q̄ntum vales ad viam veritatis reducas. k Quia abomiatio domini ꝛc. Quia illusor est. qui vl' verba dei que nouit implere cōtemnit: vel eadem peruerse intelligendo ac docendo corrumpit. Illusor est ꝛ ille: qui ꝓmissa eius quasi praua despicit: ac iram districtionis quasi tolerabilem spernit. Necnon ꝛ ille qui ꝓximoꝝ simplicitati improbus insultat. Ideoqꝫ omnē huiꝰ illusorem: merito diuina abominat̄ iusticia. Bene autē subdit̄: et cum simpli.ser. ei⁹ quia superbi dum simplicibus illudūt prudentioresqꝫ se illis quos irrident

a ꝭ per eandem quoqꝫ. ꝭ per filium. b ꝭ oia in sapientia fe.d. ꝭ ad litteram: ꝛ omnia.
sapiētia fundauit terram: stabi a b c
a ꝭ ꝑdicatoꝝ corda. ꝭ in vel per.
a liuit celos prudentia. Sapientia d
a ꝭ ad litteram patet.
illius eruperunt abyssi: et nubes e
a ꝭ quia tanta sapientia.
b rore concrescunt. Fili mi ne efflu f
a ꝭ monet nō esse imitādū malum nec vias eius.
b ꝭ nō occides: nō mechaberis: nō furtū facies.
ant hec ab oculis tuis. Custodi le/ g
a ꝭ sapientie. b ꝭ quod dicit: Si vis perfectus esse vade ꝛ vende omnia que habes ꝛ da paupib⁹.
c gem meā atqꝫ cōsiliū meū: ꝛ erit h
d vita anime tue et gratia faucib⁹ i k l
ꝭ proficies.
e tuis. Tūc ambulabis fiducialiter m
a ꝭ in temptationibus non deficies.
i via tua: ꝛ pes tuus nōn impin/ n
a ꝭ in morte.
f get. Si dormieris non timebis: o
a ꝭ secur⁹ diē resurrectiōis expectās. ꝭ mortis.
quiesces et suauis erit somn⁹ tu/ p
us. Ne paueas repentino terro/ q
a ꝭ malignorum spirituum.
rē: et irruentes tibi potētias im/
a ꝭ demonioꝝ.
piorum. Dominus enim erit in r
latere tuo: et custodiet pedem tu
g um ne capiaris. Noli prohibere s
a ꝭ sed. ꝭ aliter sufficit voluntas.
bn̄facere cum qui potest: si vales
a ꝭ sine dilatione. b ꝭ ne differas.
h et ipse bn̄efac. Nē dicas amico t
tuo vade et reūtere et cras dabo
tibi: cum statim possis dare. Ne v
a ꝭ id est benefac ꝛ recede a malo.
b ꝭ .i. amicū quā pessimū. c ꝭ vel qd est.
moliaris amico tuo malum: cum
i ille in te habeat fiduciam. Nō cō x
ꝭ etiam.
tēdas aduersus hominē frustra:
cū ipse tibi nihil mali fecerit. Ne y
a ꝭ ne facias malum: ne emule. ho. iniu.
emuleris hominē iniustum: nec
k imiteris vias eius: qꝛ abomina/ z
a ꝭ quos facile decipit.
tio dn̄i ē ois illusor: ꝛ cū simplici/ a
a ꝭ ne imiteris: egestas enim a domino.
bus sermocinatio eius. Egestas b

perfectione humana. hic consequenter commendat eam ex perfectione diuina. cum dicitur: a Sapientia. id ē per sapientiam suam que lꝫ sit idem cum essentia diuina: tamen significatur per modum cuiusdam perfectionis ei superuenientis. sicut ꝛ alia attributa: quia diuina nō intelligimus nisi ex creaturis et sic nominamus: in quibus sapientia et consimilia sunt quedam perfectiones superuenientes essentie. b Fundauit terram. quia est cētrum mundi sensibilis. c Stabiliuit celos. quia sunt incorruptibiles. d Sapientia illius eruperunt abyssi. tempore diluuij Gen. vij. Rupti sunt omnes fontes abyssi magne. e Et nubes rore concrescunt: quia calore solis eleuantur exalatiōis humide et condensantur in nubes. f Fili mi. Post sapientie cōmendationem: inducit ad eius acquisitionem et cōseruationem. dicēs: Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. scilicet mentalibus quia sūt iugiter attendenda. g Custodi legem. q̄ntum ad precepta. h Atqꝫ consilium. q̄ntum ad superaddita consilia. i Et erit. talis conseruatio. k Vita anime tue. q̄ntum ad perfectionē mētis. l Et gratia faucibus tuis. q̄ntum ad veritatem locutionis. m Tunc ambulabis fiducialiter procedendo de virtute in virtutem. n Et pes tuus non impinget. cadendo in culpaꝫ mortalem. o Si dormieris non timebis. quia obdormies in deo et in statu salutis. p Quiesces et suauis erit somnus tuus. mali autē homines propter mala que fecerunt aliis semper timent sibi insidiari: et propter hoc in somno decurrunt sibi fantasmata terribilia: propter que non dormiūt suauiter nec quiete. boni vero in somnis habēt fantasmata bona: propter quod dicit philosophus j. ethicorum. Pertranseuntibus autem a vigilia. scilicet ad somnū meliora sunt fantasmata virtuosorum q̄ quorumcunqꝫ. q Ne paueas repentino terrore. id est ab aliquo terribili repente tibi superueniente. et causa subditur: r Dominus enim erit ī latere tuo ꝛc. quod si non vult te custodire a pena temporali: h erit ad bonum tuum. scilicet ad exercitium patientie ꝛ meritum glorie. s Noli ꝓhibere benefacere ꝛc. quia talis omissio boni imputaretur tibi. t Ne dicas amico tuo vade ꝛ reuer. ꝛc. quia acceleratio boni augmentat meritum: ꝭm q̄ dicit̄ cōmuniter: qui cito dat: bis dat. v Ne moliaris amico tuo malum. hoc enim est pessimū: nulla enim pestis grauior ad nocenduꝫ q̄ familiaris inimicus. x Nō cōtendas aduersus hominem frustra. id est sine rationabili causa. y Ne emuleris. id est imiteris. z Quia abominatio ē domini omnis illusor. qui promittit bonum in ore ꝛ cogitat malum in corde. a Et cum simplicibus sermocinatio eius. scilicet illusoris: quia facilius decipit simplices q̄ astutos. vl' aliter: Sermocinatio eius scꝫ dn̄i qui simplicibus reuelat secreta sua Matth. xj. Abscondisti hec a sapiētibus ꝛ prudētibus: ꝛ reuelasti ea paruulis. b Egestas. i. defectus bonoꝝ

irrident indicāt. Sed hoꝝ prudētia vt Iacob⁹ ait: terrena ē: animalis: diabolica. Sermocinatio aūt dn̄i cū simplicib⁹ ē: qꝛ illos sapiētie secret' illustrat q̄s terreni faustus ac duplici-
Iaco.3.d tatis nihil habere cōsiderat. Vn̄ ait: Abscondisti hec a sa. et pru. ꝛ re. ea par. a In domo ipij. Ut purpurati diuitis q̄ ī hac vita spūalib⁹ eguit: ꝛ post ad tātā puenit inopiā: vt nec guttam aque quā querebat acciperet. Vn̄:
Eph.1.a Qui benedixit nos in oī bn̄dictione spūali ī celestib⁹ in xp̄o: q̄ in remuneratiōe au-
Mat.25.c dient: Uenite benedicti ꝛc. Sed ꝛ ad lrām sepe ꝯtingit eos q̄ aliena diripiunt: ad vltimū inopia ꝯsumi: at illos q̄ sua largiunt̄: etiā bonis abundare terrenis. b Illusores ꝛc. Hos versus Iacob⁹ ꝛ Petr⁹ iux antiquā trāslationē posuert:
Iaco.4.b Quia de⁹ supbis resistit: humilib⁹ aūt dat grāꝫ. Ca. IIII

Udite filij. Hinc exhortatur⁹ ad philosophiam q̄liter ip̄e sapientiā sit a patre edoctus explicat. d Nā ꝛ ego ꝛc. Nihil mag' ad spem ꝑcipiēde sapientie mentes erigit. q̄ cū eos q̄s in sapia iā clarere miramur: aliq̄n puulos ꝛ indoctos fuisse meminimus. e Unigenit⁹ corā. Quare aūt salomō vnigenitū coram mr̄e noiat: quē fratrē vterinū ꝑcessisse scriptura testat̄: nisi qꝛ ille mox natus sine noīe q̄si nunq̄ eēt de vita decessit. f Suscipiat ꝛc. Hmōi monita salomoni a dauid patre data: q̄ verba dierū relegit inuenit. g Posside. In oīb⁹ q̄ possides bonis sapienter te agere memēto: vel oīa q̄ possides terrena ꝯtēne dūmodo sapiam ꝑcipias: qd ip̄e fecit. Data enī sibi optiōe amorem sapie cunctis ꝑposuit rebus. In
Mat.13.f euāgelio: Qui ꝑciosā margaritā q̄sinit: inuentā venditis omnibus comparauit. Dabit

a ꝭ alias tabernacula.
a a dn̄o in domo ipij: hitācula aūt a b c
a ꝭ ab antichristo ꝑmitteret deludi.
iustorum bn̄dicent̄. Ip̄e deludet d
a ꝭ iudeos: qui eum deriserunt.
b illusorēs ꝛ mansuetis dabit grati/ e
a ꝭ vnde: Omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.
ām. Gloriā sapiētes possidebūt: f
stultorum exultatio ignominia. g
a ꝭ qꝛ stultoꝝ exultatio ē ignominia
c Udite filij Ca. IIII h
a ꝭ disciplinā patris amplectādaꝫ.
disciplinām patris: ꝛ at/
a ꝭ audite do/
tendite vt sciatis prudentiā. Do i
num bonum. a ꝭ ergo.
num bonum tribuā vobis: lēgē k
a ꝭ ne desperetis de sapiētia: nā ꝛ ego.
d meā ne derelinquatis. † Nām et l
a ꝭ dauid. b ꝭ dei. c ꝭ alter enim quasi nō fuisset cito mortuus est.
egō fui filiūs pr̄is mei: tēnellus m
a ꝭ vnde charior. b ꝭ bethsabee. c ꝭ ecclesia.
e ꝛ vnigēnitus corā mātre mēa: ꝛ n o
a ꝭ pater.
f docebat me atqꝫ dicebat: Susci/ p
a ꝭ non tm̄ auris. b ꝭ ꝛ post. ꝭ opere.
piat v̄ba mea cor tuū: custodi ꝑ/ q
a ꝭ sic custodi. ꝭ vt hereditare. ꝭ deinde. b ꝭ de diuinis.
g cepta mea et viues. Pōsside sā/ r
a ꝭ de humanis.
pientiā: posside prudēntiaꝫ. Ne
a ꝭ inculcatio. b ꝭ etiam. c ꝭ quod minus.
obliuiscāris: nēqꝫ declinēs a ver
ꝭ quia.
bis oris mei. Ne dimittas eā: et
a ꝭ custodita. ꝭ vel dirige.
custodiet te: dilige eā et ꝯseruabit

Nico.de lyra

bonoꝝ temporalium ꝛ spiritualiū. a A dn̄o. s. imissus. b In domo ipij. in penā impietatis sue. c Habitacula aūt iustoꝝ bn̄dicet̄. i. multiplicabūt̄ ī tēporalib⁹ et spūalib⁹ bonis. d Ip̄e deludet illuso. id eos delusos ostendit manifeste puniendo. e Et māsuetis dabit grāꝫ. Māsuetudo enī reddit hoīem gratiosū: nō solū corā deo: sꝫ etiā coraꝫ hoīb⁹. f Gloriā sapiētes possidebūt. cōmētator sup. j. ethicoꝝ dicit q̄ ista tria reuerētia: honor: ꝛ glia se habent p additionē. Est enī reuerētia q̄n aliq̄s defert honorem alicui quacūqꝫ causa: etiā si ex timore h faciat. si aūt h faciat ꝓpt' v̄tutē honorati tūc ꝓprie dr̄ honor: ꝓpt' qd dr̄ ibidē q̄ honor ē ꝑmiū virtutis. ꝛ h q̄n fit ī secreto vl' corā paucis. sꝫ q̄n exhibet̄ ꝓpt' v̄tutē ꝛ corā multis: tūc ꝓprie est gloria q̄ ē clara noticia cū laude. Sapiētia aūt reddit hoīem honorabilē corā multitudine nō solū in terra: sꝫ etiā in celesti patria. g Stultoꝝ exultatio igno. id ē ignominiosa: qꝛ letāt̄ cū malefecerint: ꝛ exultant in reb⁹ pessimis: vt dictū ē supra ca. j. in hebreo habet̄: Stultoꝝ exaltatio ignominia: qꝛ tūc magis apparet turpitudo sue fatuitatis: sicut turpitudo posterioꝝ simie magis apparet q̄n ascendit in altuꝫ. ꝛ translatio nostra videt̄ vitiata p scriptores ꝓpter similitudinem dictionū. Ca. IIII

Udite filij. Hic ꝯsiter inducit ad sapientiā ꝛ bn̄ficentiam exemplo. Et ꝑmo ponit̄ exempluꝫ. scd'o exequit̄ ꝓpositū. ibi: Posside sapiaꝫ. Prima ps exponit̄ tripliciter. Uno mō q̄ exēplū hic positū itelligat̄ de salomone. ꝛ iste modus duplicat̄. Uno mō q̄ dauid dicat̄ h pater salomonis. et bethsabee mater ei⁹. ꝛ sic loquit̄ hic: Audite filij disciplinam pr̄is sicut ꝛ ego audiui a pr̄e meo dauid. et dr̄ hic disciplina ī morib⁹: prudētia in agibilib⁹. l Donū bonuꝫ tribuā vo. s. sapiam q̄ melior ē auro ꝛ argēto: vt dictū est ca. ꝑcedenti. k Legē meā ne derelinq̄tis. i. documēta bn̄ viuēdi a me vobis tradita. ꝛ inducit ad h exemplū etiā de seip̄o dicens: Nam et

i Nā ꝛ ego fui filius pr̄is mei dauid. m Tenell⁹. vnde dicit dauid. j. Paral. xxviij. Salomonē filiū meū elegit dn̄s adhuc puerū ꝛ tenellū. n Et vnigenit⁹ corā matre mea. bethsabee. lꝫ enī tres alios filios habuerit bethsabee: vt habetur. j. Paral. iij. tn̄ illi fuerūt filij vere naturales ꝛ ip̄i⁹ dauid adoptiui tn̄: ille enī quem habuit de dauid ante salomonē non computatur ibi neqꝫ hic: tum quia fuit adulterinus: tum quia fuit mortuus ante diem octauū: ꝛ sic incircumcisus. et per consequens Iaco.4.b non numerat̄ in filiis d populo israel: quia circūcisio est signum distinguens israel a gentilib⁹. o Docebat me. s. pater meus dauid. In hebreo enim habetur: Uatorem. i. docebat me. qui modus loquendi nō dicitur nisi de masculo. si autē referret̄ ad matrem: diceretur in hebreo: Uathorē. p Suscipiat verba mea cor tuū. sic enim dicebat dauid salomoni instruens eum de cultu dei: ꝛ de moribus et de edificatione tēpli: vt patet. j. Paral. xxviij. ꝛ. xxix. A q Custodi precepta mea ꝛ viues. vita gratie. q̄diu enim salomon custodiuit ꝑcepta dauid patr' sui habuit gratiam dei. Alio modo exponitur exemplum hic positum: ita q̄ deus dicatur pater salomonis sicut. ij. Reg'. vij. di- † De sbo; lig.c.5. cit de eo dominus: Ego ero illi in patrem. ꝛ ipse erit mihi in filiuꝫ: et mater eius dicatur synagoga siue populus israel: sicut ecclesia dicitur mater cuiuslibet christiani. et sic exponit Ra. Sa. cum dicitur: Audite disciplinam pr̄is scilicet dei qui est pater omniū per creationem: Donum bonum tribuam vobis. In hebreo habetur: Tribui vobis scilicet legem in mōte synai que debet cum diligentia custodiri. Nam et ego fui filius patris mei: id est dei: vt allegatum est. ij. Reg'. Tenellus: qꝛ a deo in pueritia electus: vt dictū est. Et vnigenitus coram matre mea: id est dilectus a synagoga. sicut vnigenitus filius diligitur a matre sua naturali. Et docebat me scilicet deus pater meus: quia salomon habuit scientiam diuinitus infusam: vt habetur. iij. Reg'. iij. Tertio modo exponitur vt exemplum ponatur h de christo ꝛ deo patre ꝛ maria v̄gine. et sic exponit frater Raimūdus in quodam libro quem fecit contra iudeos dicens in persona christi. Audite filij disciplinam patris: id est dei. Donuꝫ bonum tribuam vobis: id est legē euangelicā diligētissime custodiendam. Nam ꝛ ego fui ab eterno. Fili⁹ patris mei: id est dei patris a quo distinguitur filius in persona: lꝫ sit idem de⁹ in essentia. Tenellus ꝛ vnigenitus: quia fuit ꝛ est vnigenitus deo patri ꝛ marie virgini. Et tenellus teneritudie pietatis in vtraqꝫ natura scilicet diuina ꝛ humana. Ante matrem meaꝫ: quia precessit matrem in natura diuina. Et docebat me deus pater scientiam diuinam et humanam: quia licꝫ sit eadem scientia diuina in patre ꝛ filio: illaꝫ tamē habet filius a patre: sicut ꝛ naturam. Item christus homo habet scientiā infusam a deo ab instanti conceptionis. Istas tres expositiones hic posui vt lector eligat quam voluerit. Prima tamē mihi videtur magis consona littere hic. ꝛ. j. Paral. iij. tamē tenendo illam soluendū est vnum quod dicit hic frater Raimūdus in expositiōe sua dicēs q̄ hec ē lr̄a: Tenell⁹ ꝛ vnigenit⁹ aū mr̄eꝫ meā. ita q̄ li aū ꝭm eū significat̄ antecessio durationis filij aū matrē: qd nō pōt eē verū de salomone: sed solū de xp̄o tm̄mō predicto: sꝫ in h dictū suū nō valet: qꝛ dictio hebraica h posita. s. li phne: indifferenter significat antecessionē ꝛ assistētiā: sicut ꝛ hec ꝑpositio aū in latino. dicit̄ enī de xp̄o: qd fuit ante tpa ꝭm naturā diuinā. ꝛ ante faciē Pilati ꝭm humanā. ꝛ frequētius accipitur dictio hebraica hic posita pro assistentia q̄ pro antecessione. r Posside sapientiam. Hic consequēter salomon exequit̄ propositum. ꝛ ꝑmo inducit ad amorē sapie. scd'o ad actus bone vite, ibi: Ne delecteris. Circa primum dicit:

a Dabit capiti. Patet de salomone: quia dum pro sapiētia cuncta despiceret: ea pcepta: maiore glorie sublimitate refulsit: sed & nostro capiti id est pncipali mentis: si sapientiaz amplectimur amplior gratia spiritus augetur: & corona insuper vite i futuro dabitur. b Audi fili mi &c. Expositis his que a patre acceperat redit ad docendū auditorem sapientiam quam ceperit. Audi. Monet suscipi verba sua. c Per semitas equitatis. Semite. id est actiones equitatis: dum inchoantur: arte videtur et anguste. dum vero profectum capiūt: iam ex consuetudine spaciose videntur & late: pphēta testante: qui cū incipiēs domino dixisset: Propter vba labiorum. t. ego cu. vi. duras. postmoduz proficiens: iā currebat viam mandatorum tuorum cu. cum dila. cor meuz. Et si ergo semite equitat⁹ cuz īgredi ceperis arte tibi videbuntur cuz eas ingressus fueris: nō artabuntur gressus mentis tue: sed iuxta illd qd dominus ait: Jugum enī meū suaue est & onus meum leue: reperies. Etenim reprobi & i hac vita latū intrāt iter: ac in die nouissimo ligatis mani. et pe. mit. in te. exte. Pedes vero electorum in viam pac dirigentur. d Et currēs. Quo alacrius adimplenda dei mādata cucurreris: eo minus aduersa que te impediāt timebis. Maz quicunqz i praua actione desudant offendiculum i medio cursu reperiunt quia ex templo dum non prouident rapiunt ad penā. e Comedunt panem impi. In actione sceleruz iniqui q̄si epulis delectantur acquisitis. Uel certe vinum dānatorum bibunt & esurientib⁹ spē eas tollere gaudēt: vt cē moris impiorum: testatur scriptura. f Justorū autez semita. Justoruz opera in luce scientie peragunt: & eternam ducunt ad vitam que est pfecta dies. g Uia impioruz &c. Dicit de his Jobes apostolus: Qui diligit fratrem suum in lumine manet: & scādalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris ē: & in tenebris ambulat: et nescit quo eat: quia tenebre obcecauerūt oclos ei⁹. Cui contra superius dicit sapienti: quia currēs nō habebit offendiculum. h Fili mi ausculta. Ausculātdū monet sermonib⁹ suis et recedendum a cogitationibus prauis. i Omni custodia serua &c. Sunt qui recte viuere videntur hominib⁹: sz quia recta intentione nō faciūt: a deo qui

Ps. 16. — Mat. 11. d — Ibi. 22. b — C — † Ar. 1. q. 1 c. nulli in princi. — † De pe. di c. nō reuertebantur. — † 1. Jo. 2. b

a ſ future. b ſ est hoc.
te. Principiū sapientię: posside a b
sapientiā: et in omī possessione c
tua acquire prudentiam. Arri d
a ſ vel accipe. | b ſ q̄si desideratam. ſ et sic.
pe illāz & exaltabit te: glorifica e f
a ſ quasi rem amaram.
beris ab ea cū eā fueris āmple g
a ſ principali mentis.
a xat⁹. Dabit capiti tuo augmē h
a ſ tēporaliū vel spūaliū. b ſ vite eterne.
ta grātiarū: & corōna incłyta p
a ſ i futuro. b ſ doct⁹ meo exēplo. c ſ audiēs
b teget te. Audi fili mi et suscipe i k
a ſ id ē vt vite eterne dona pcipias.
verba mea: vt multiplicēt tibi l
ſ quia.
anni vitę. Uiam sapientię mō m
ſ et sic.
c strabo tibi: & ducā te p semitas n
a ſ per quas semitas equitatis: eum.
equitatis: quas cum ingressus o
ſ et si arte. ſ mentis.
fueris nō artabūt gressus tui:
a ſ vt mali qui in medio cursu offendūt.
d & currens non hābebis offendi p
ſ ergo.
culum. Tene disciplinaz: ne di q
ſ sed
mittas eam. Custodi illā: quia r
a ſ ecce premiū. ſ eterna. b ſ ingredere semitas eius: sed ne delecteris.
illa ē vitā tua. Ne delecteris in s
a ſ subtilia consilia malorum.
semitis impiōrum: nec tibi pla
a ſ aperta. b ſ nō placeat sz fuge.
ceat malorum viā. Fuge ab ea t
ſ etiam.
ne transeas per illaz: declina &
a ſ adeo solliciti ad malum.
desere eam. † Non enī dōrmiūt v
a ſ aperte. ſ qd delectāt. b ſ vel nec etiam.
nisi cū malefecerint: & nō capiūt x
a ſ quod delectant. ſ fraude.
somnus ab eis: nisi supplātaue
a ſ igitur. ſ ita actione.
e rint. Comēdunt panē impieta y
tis: et vinū iniquitatis bibūt.
a ſ semitas impiorū fuge: quia tenebre: iustorū
f † Justōrum autē semita: quasi z
aūt semita. a ſ hic crescendo.
lux splendēs procedit: et crescit a
ſ eternam. ſ autem.
g vsqz ad pfectam diem. Uia im b
ſ est. ſ ergo.
piōrum tenebrosa: nesciūt vbi c
a ſ aut tu ne cū eis tuas. b ſ aure cordis
h corruant. Fili mi aūsculta ser d
a ſ expositio est.
mones meos: et ad elōqa mea
ſ humilia. ſ etiam.
inclina aurem tuam. Ne rece e
a ſ quos debent illuminare.
dant ab oculis tuis: custodi ea f
a ſ non in angulo.
i medio cordis tui. Uita enim g
sunt iuenientib⁹ ea: & vniuersę h
a ſ imperfectis operibus.
i carni sanitas. Omni custodia i

a Principiū sapiē posside sapiētiā. qd sic exponitur cōmuniter. i. possessio sapientie in via ē pncipium habendi sapientiā in patria que consistit in clara visione. Ra. Sa. exponit sic: Principiuz sapientie, eme sapientiam. sic est i hebreo: id est principium acquirendi sapientiam est cōparare sibi p̄ precio vel obsequio doctorem sapientem qui dicitur hic sapientia in abstracto: eo modo loquēdi quo aliq̄s notabiliter liberalis dicit̄ liberalitas. b Et in omni possessione tua acquire prudētiā. id est pre omnibus que emi possunt vel haberi ab alio quocunqz modo. Et ad eundem intellectum qui videt̄ magis litteralis potest trahi littera nostra. Principium sapientie: id est acquirēdi sapientiam. c Posside sapientiam. i. stabiliter ad modum possessionis adhereas sapienti doctori. Et in omni possessione tua. id est pre omni re que potest a te possideri. d Arripe illaz. id est festina ad eius acquisitionem. e Et exaltabit te. in p̄senti & in futuro. f Glorificaberis ab ea. id ē honoraberis coram multis ppter eam. g Cū eam fueris amplexatus. sicut rem valde dilectā. h Dabit capiti tuo augmēta gratiaz. & p id est. Corona incly. pteget te. Antiquit⁹ enī sapiētib⁹ dabant̄ corone in signum q debebāt ab aliis honorari: & i periculis adiuuari. i Audi fili mi. aure corporis. k Et suscipe verba mea: aure mētis. l Ut multipliciter tibi anni vite. quia sapientes sciunt euitare pericula mortis in p̄senti vita & per sapientiam veniunt ad vitam eternā. m Uiam sapien. mō. tibi. s. pcessū i ⱽtutib⁹ intellectualib⁹ & moralib⁹. n Ducaz te p se. eq. qz vie ⱽtutū nō habēt aliq̄d distortū. o Quas cū ingressus fueris nō artabūt gressus tui. in p̄ncipio enī via virtutis videt̄ arta: qz difficile est tenere mediū rōnis nō habēti habitū ⱽtutis: sz p cōsuetudinē opis dilatat̄ hec via et efficit̄ facilis ad tenēdū. ideo subdit̄: p Et currēs nō habebis offendiculuz: quia habitus acq̄sit⁹ facit pmpte & delectabilit̄ operari. q Tene disciplinā. id est formam discipuli magis desiderās addiscere ab aliis q̄ docere. r Quia illa ē vita tua. hoc est profectus in vita tua. s Ne delecter̄. Hic consequenter inducit ad actus bone vite: et primo respectu sui. secūdo respectu dei. v. ca. Prima adhuc in duas: qz p̄mo inducit ad euitanduz malū. secūdo ad operanduz bonum. ibi: Fili mi. Circa primum dicit: Ne delecteris in semitis impiorum: quia cū aliquis incipit in aliquo delectari: trahitur ad illud per cōsensum & operationez. ideo subditur: t Fuge ab ea. ne appropinquādo ad eam traharis ad cōcupiscendū & operādū & sequenduz eam: sicut auicula laqueo appropinquans capit̄. v Non enī dormiūt &c. habentes enī habitū vitiosū inclinant̄ ad opa mala q̄si sibi cōnaturalia: eo q habitus inclinat p moduz nature: & ideo sicut lapis nō q̄escit nisi in centro: ita mali nō hn̄t quietē mētis nisi i opibus malis. x Et non capitur somnus ab eis nisi supplātauerint. i. simplices deceperint. y Comedunt panem iniquitatis. id est ex iniq̄tate acquisitum. z Justorū aūt semita q̄si lux splē. q̄ enī facit veritatē venit ad lucē Joh. iij. a Procedit & crescit vsqz ad pfectam diem. incedendo de ⱽtute in ⱽtutē: donec videat̄ de⁹ deoꝝ i sion vbi ē dies pfecta sine nocte sequenti. b Uia impioꝝ tene. tenebris errorum. c Nesciūt vbi corruāt. s. in infernū quē casū mō nolūt attēdere. d Fili mi. Hic ostēr inducit ad operationez boni cui preuia ē doctrīa bona. ideo dicitur: Fili mi ausculta sermones meos. i. attende cum diligentia. e Ne recedant ab oculis tuis. ea iugiter meditando. f Custodi ea. firmiter retinēdo. g Uita enī sūt. i. causa vite grē. h Et vniuer. car. sa. quia cū h̄ faciunt bonā dispositionē corpis seruantib⁹ ea. i Omi cu. serua cor tuū. sicut castrū obsessum a carne: mundo: & diabolo: & cōtra carnē pone custodiā castitatis: ꝯ mundū custodiaz libera litatis:

deo q̄ cor respicit prauū & vita reprobat̄ que credebat̄ bona. Omni q̄ diligētia cordis mūdiciā serua: qz ad eius examen modus extimat̄ vite. a Remoue a te. Duobus modis sciendū (vt os tuuz ne prauū loquat̄ aliquid: tua labia ne detractionib⁹ assuescāt) custodias: & alios quoqz quos huic vitio subditos nosti: ne te corrūpant fugias. b Et palpebre. Iter iusticie q̄ ingredi debeas: diligēter edisce: & in cunctis q̄ agere disponis sollicitus ad quē finem sint ventura p̄uide. Hoc est enī palpebras recta videntium oculoꝝ tuos p̄cedere gressus: bonuz op⁹ qd acturus es: sedula cogitatione preuenire: et qz s̄m deum sit meditando p̄uidere. c Stabilient̄. Ne leuitate mētis a pposito bono mouearis. Hinc apl's: Stabiles estote & immobiles: abundātes i opere dn̄i. d Ne declines. Dextera via bona: sinistra accipit̄ reproba. Nō ergo dextera via ambulareris: sz ad sinistrā declinare phibemur. Declinat enī ad sinistrā qui iniustus est. Declinat enim ad dexterā qui sibi vult arrogare q iustus est. Declinat a dextris q̄ de suis viribus presumit. Declinat ad sinistram q̄ pre sua fragilitate desperat se posse saluari. Declinat ad sinistram qui stulticie famulat̄. Declinat ad dexteram qui vult plus sape q̄ oportet sapere: qd & de ceteris virtutibus & vitiis eodē mō itelligit̄. e Auerte pedem &c. Hoc est ne huc vel illuc a recto deuies: quia ⱽtutes discretiones querunt: quarum nimietas omnis in vitio est. Si auerteris a malo pedem tuum: si bona que doceri domino adiuuante facere studueris: aderit ipe ppitius conatib⁹ tuis: vt & nūc recte ingredi: et tunc ad pacem valeas puenire eternam. Ca. V

Fili mi attēde. Hactenus generaliter castigauerat auditorē: hinc sub specie meretricis ab hereticorū nequicia phibet.

g Inclina aurē. Sapiētie inclinandā aurem & a meretrice fugiendum: precipue a fornicaria. h Labia tua. Labia quibus ipam fidem per simplicia verba et cōsueta atqz ecclesiastica pfiteris: sed & iuxta litterā. Qui adheret meretrici etiam labia vel osculando vel turpia faciēdo cōmaculat. i Fauus enim. Cum enim more heretico: dulcedo eloquentie non ad sufficientiam solūmodo verum etiā ad superfluitatem resonat. & ob id falsitas quia aperte proferri cernitur: veritas a stult⁹ estimatur. k Labia meretricis. Patet de meretrice: qz & sermonis suauitatē & formositatē corpis ad capiendos miseros querit. l Oleo guttur. Oleo spūssancti fides catholica consecratur: quo nitidius suuz guttur ostentat: qui sua censa patrum fidei anteponit. m Nouissima aūt &c. Potio absinthii intus amarescit i visceribus. Gladio foris membra feriunt̄. Ut igit̄ ostendat iniquos i nouissima vltione. & interius amaritudine impleri et extra circūdari penis phennibus: & amaritudine illos absinthii torquendos: & gladio asseuerat illos esse trūcandos. Quare autē idem gladius biceps sit dictus aperit dn̄s cum ait: Sed eū timete q̄ potest aīam & corpus pdere in gehēnam. n Uagi &c. Uagi sunt gressus hereticorū: quia alii xp̄m deū alii hominē negāt: & huiusmodi & in tam innumera hec pestis se fundit itinera: vt penit⁹ q̄ sint iuestigari nequeant: at catholica veritas vaga & iuestigabilis nō ē: quia vna eadēqz cunctis est agnita p totū orbē fidelib⁹. o Longe fac. Apl's ait: Fugite fornicationem: qz nimirū huius vitii primuz est remedium longe fieri ab eis: quorū p̄sentia vel illicit vel coopatur ad vitiū: sed et ab hereticorū auditu p̄sus segregari infirmis auditorib⁹ prodest. p Ne des alie. &c. Ne honorē q̄ ad imaginem dei creatus es īmundoꝝ spirituum voluntatibus subdas: neqz accepta vincēdi spacia ad libitum aduersarii crudelis expendas.

Ne forte,

1. Cor. 15. g — Luc. 12. a — 1. Cor. 6. d

a ſ ne cogites malum. b ſ et mors.
serua cor tuum: qz ex ipo vitā a
a ſ etiā. ſ ne loqris: vl loquēti ausculres.
a pcedit. Remoue a te os pra b
a ſ tua vel aliena.
uum: & detrahentia lābia sint c
a ſ qz. ſ cordis. ſ monuit custodire cor et linguam: nunc oculos.
pcul a te. Oculi tui recta vide d
ſ p̄uiso. b ſ opera
b ant & palpēbre tuę p̄cedāt gres
a ſ ne videlicet erres in actibus vel fide.
sus tuos. Dirigē semitas pedi e
a ſ ne moueant̄ a pposito.
c bus tuis: & oēs vię tuę stābili f g
a ſ dirige semitas ne declines. b ſ psumendo de iusticia.
d ent̄. Ne dēclines ad dexterāz h i
a ſ peccādo. b ſ vt hoc fiat.
e neqz ād sinistrā. Auērte pedez k
tuaz a malo. Uias enī q̄ a de l
a ſ eligit: placēt illi: ideo displicentibus & reprobis dicturus est: nō noui vos. i. non vos elegi: nou placetis mihi.
xtris sūt nōuit dn̄s: puersę ve
ro sūt q̄ sūt a sinistris. Ipe aūt
ſ hic. ſ vel cursus.
rectos faciet gressus tuos: iti
a ſ et erna.
nera autem tua in pāce pro
a ſ vt valeas peruenire.
ducēt.

f Fili mi atten Ca. V m
de sapiam meā: & pru
g dētię męę inclina au
a ſ quibus recte credas.
rem tuā vt custodias cōgitati
h ones: & disciplinam labia tua
a ſ hoc nō ē in hebreo nec in libris correctis.
cōseruent. Nē intēderis falla n
a ſ p dulcedine. b ſ p assiuētia.
i cię mlieris. Fāu⁹ enī distillāns o
k labia meretricis: et nitidius
a ſ modo sanus.
l m oleo guttur eius. Nouissima p q
ſ intus.
autem illius amara quasi ab
ſ foris.
sinthiū: & lingua acuta quasi r
ſ voluntates.
gladius biceps. Pedes eius s
descendunt in mortem: et ad
a ſ opera.
inferos gressus ei⁹ penetrant.
a ſ ergo. b ſ per diuersas hereses.
Per semitām vitę non āmbu t
n lant: vagi sunt gressus eius & v
a ſ vitiū dedecus infinitū est.
inuēstigabiles. Nunc ergo fi
a ſ ne ambules cum eis.
li aūdi me: & recedas a verbis
o oris mei. Longe fac ab ea vi x
am tuam: et ne appropinques y
p foribus domus eius † Ne des z
a ſ diabolo. b ſ quo etiā imago dei es. c ſ spacium vite.
aliēnis hōnorē tuuz: & annōs a b

litatis: contra demonē custodiaz charitatis. a Quia ex ipo vita pcedit. sicut enim a corde carneo pcedunt spūs qui sunt causa motus & sensus in membris exteriorib⁹: sic ab aīa q̄ vocatur cor h̄ bene disposita per grām: opera exteriora viuificant̄ & meritoria efficiūtur. b Remoue a te os prauum. id ē verba mala detractiōis murmurationis: & huiusmodi. c Et detrahētia labia. s. alteri⁹. d Sint pcul a te. fugiēdo detractores. e Dirige semitas pedibus tuis. id ē affectibus tuis quibus anima incedat. f Et omnes vie tue. i. opera. g Stabiliet̄. ex intentione bona dum tn̄ opera sint bona de genere. h Ne declines a via iusticie ad dexteraz. i. attractus psperis vel pmissis. i Neqz ad sinistram. fractus aduersis. k Auerte pedem tuum a malo. i. affectum tuū. l Uias enī que a dextris sunt &c. totū istud non est de textu vsqz ad finē capituli: quia nō est i hebreo: sed vt credo fuit quedaz glosa postea vitio scriptorum textui inserta: sicut & in plurib⁹ aliis locis veteris ac noui testamenti cōtingit. D

m Fili mi attende Ca. V sapientiam meā. Hic consequēter inducit ad bonū respectu ipius dei. Et diuidit̄ in duas partes: quia primo sub metaphora meretricis retrahit a vitio idolatrie. secundo inducit ad studiū sapientie. ibi: Bibe aquā. Hoc modo exponit Rab. Sa. dicens: q in hoc capitulo ē parabolica seu metaphorica locutio. Circa primum dicitur: Fili mi attēde sapientiam meam: et non vanam & superstitiosam. n Ne intēderis fallacie mulieris. hoc non est in hebreo nec in libris correctis. o Fauus distillans labia meretricis. id ē idolatrie cuius doctrina concedit delectabilia carnis. p Et nitidi⁹ oleo gut. eius. i. doctrina eius videt̄ insipientib⁹ pulchra. q Nouissima autem illi⁹ amara. amaritudie culpe & pene. r Et lin. ei⁹ acuta quasi gladi⁹ biceps. i. scindens ex vtraqz parte: quia vulnerāt hic vulnere culpe: et in futuro vulnere gehenne. ideo sequit̄: s Pedes ei⁹ descendūt in mortem &c. aliqui libri habent hic interpositū: & lingua eius: sed non ē in hebreo: nec in libris correctis. t Per semitā vite nō ambulant. id est p semitaz morum que ducit ad vitam beatorum. v Uagi sūt gressus eius & inuestigabiles: qz nullū fūdamētū habēt ex rōne seu diuina lege. x Longe fac ab ea viam tuā. ne decipiaris ab idolatris. y Et ne appropinques foribus domus eius. i. phani i q̄ idolatria exercet̄ seu docet̄. z Ne des ali. s. diis. a Honorē tuū. i. honorē deo debitū a te q̄ de tu⁹: qz honor ē i honorāte & nō i honorato. i. ethico. b Et annos tuos crudeli. id est demoni qui colitur in idolis. A B

† De tho. fig. c. 3.

Ne forte

Ne fo. ⁊c. Ne demoniorū facta adiunct. vt vel ingeniū aīe vel corporis tui vires ad patrāda facinora tradas: domūꝙ alienā. i. numerū ꝑditorū te adiecto multiplices. Et pulchre dixit: labo. tui i domo sint aliena: q: sūt q̄ iuxta ꝓphaꝫ vt etiā iniq̄ agāt laborāt: ⁊ heretici q̄tū laborē subierint ꝯ ecclesiam: vtinā lateret. b Et gemas ⁊c. ideo te castū custodi: ne forte in penis gemere cogarꝭ: q̄n nō solū carnalis illecebre trāseūt: sꝫ ⁊ ipo corpe derelicto aīa q̄ ꝑ corpus gessit: cūcta reddere cōpellit. Et i hac vita sepe ꝯtīgit: vt q̄ i adolescētia luxurio se viuēdo sua dispserant: tpe senectutꝭ inopia deficiāt: ⁊ refrigescēte calore carnis ac flore iuuētutis marcescēte rebꝰ suis q̄s lasciue vēdiderāt alios vti ꝯspiciāt: gemētesꝙ sera pniā. dicāt q̄ sequunt: Cur detestatꝰ sū. Cur dete. De hereticꝭ spāliter patꝫ q: nec veterū patrū nec nouorū dictis ⁊ exēplis potuerūt ab errore reuocari. d In me. ec. idē ē grece qđ ꝯuentꝰ ꝓplorū. subtiliꝰ tñ ecclesia ꝯuocātio: synagoga ꝯgregatio. Et verꝰ q̄dē ꝓpls dei vtroꝙ noīe vocabat. Nūc aūt ꝓ differentia ille synagoga nūc ecclesia dr merito. s. fidei ⁊ scīe maioris: q: irrationabilia possunt ꝯgregari: sola rōnabilia ꝯuocari. Uero aliq̄ in malis accipiūt vt exarsit ignis i synagoga eorū ⁊ ira ⁊c. et odiui ecclesiaꝫ malignātiū. Contēptor ⁊ sapiē dū mala sua ꝯsiderat: videt sibi oī malo pene irretitꝰ: ⁊ h ad cumulū mali accedit: qđ ñ extremꝰ: sꝫ i medio i exemplū alijs etiaꝫ q̄si autor. vel certe in medio sanctorū corpe positꝰ alienā ab eis vitā ducere nō timuit. e Bibe aquā. Docet ab hereticis cauendū ⁊ custodie scripturarū ac lectiōi attēdēdū: sciam inq̄t quam alijs ꝑdicas ipe ꝑus: ⁊ tui rigatiōe sermōis infūdere. f Deriuent ⁊c. Cū ipe seruaueris: tūc ⁊ alijs ꝑdica: ⁊ i magno auditorū amplitudīe diuina eloq̄a iuxta vniuscuiusꝙ q̄litatē dispēsa. g Habeto ⁊c. Aq̄s i plateis diuidimꝰ ⁊ tñ soli habemꝰ q̄n ⁊ exteriꝰ late ꝑdicatiōes fūdimꝰ. ⁊ tñ ꝑ eas laudes humanas nō ambimꝰ. h Nec sint alie. Immūdi spūs ꝑticipes fiūt doctorꝭ: si eiꝰ mētē: vel elatiōe dū ꝑdicat: vel heresi: vel q̄libet vitio corrūpūt. Solꝰ aūt aq̄s possidet cū mēbris ecclesie fideliꝰ ꝯnexꝰ ab extraneis se ꝯseruat. i Sit vena ⁊c. Sit doctrina tua: ⁊ q̄cūꝙ nascūt ex ea: i bñdictiōe ecclesie: ⁊ letare cū ea cui ab adolescētia. i. ex q̄ credidisti cōiūctꝰ es. k Cerua cha. Uel g̃tissima vt q̄dē codices hñt: sancta ē ecclesia q̄ serpētinā ꝯterit doctrinam. Gratissimꝰ hynnulꝰ: ꝓpls eiꝰ xtutū varietate delectabilꝭ: cuiꝰ vberibꝰ iebriamur: dū xtriusꝙ testamēti paginis ꝯ hereticorū fraudes istruimur. l Amore ⁊c. Nō vxorio amori isistere docet: sꝫ ne p̄ma viuēte aliaꝫ ducas: vel meretrici vnꝙ socierꝭ. m Respicit do. Nō se putēt adulteri noctis tenebris vel parietū obtegi: nō heretici sua molimina posse celari: q: tenebre nō obscurabunt a dño ⁊ nox sicut dies illu. n Iniquitates ⁊c. Peccator q̄ vel i magnis decidit scelerib vel i puis ipiꝰ vel infidelꝭ: pꝰ acceptā fidē anathema factꝰ: vt heretici vel catholici nimijs flagicijs iuoluti: q̄ vitijs vel funibꝰ peccatorū ꝯstringūt cū icessabili augmēto sue prauitatꝭ itereūt. Qui eni funē facit: torquēdo sp ⁊ iuoluēdo fidē fidelibꝰ auget: talꝭ ē tortitudo operū malorū: tales libri hereticorū: q̄bꝰ prauis praua nectētes si aliud scribendo q̄ q̄ se artiꝰ obligēt agūt. o Ipe mo. Quia d adulterꝭ mira disputauerat: more suo i clausula narrādi: q̄si sit finis ta

lium ondit

Prouer. 9. b (margin)

C

D

a ſ diabolo.

a tuos crudeli. Ne forte impleā/ a

a ſ demones. b ſ anime vel corporis.
c ſ quia qui inique agūt laborāt.

tur extranei viribus tuis: ⁊ lā b c

a ſ conuenticulo hereticorū.

bores tui sint i domo aliena:

a ſ in morte vel iudicio.

b et gemas i nouissimis: quādo d

a ſ lasciuiendo.

consūpseris carnes tuas ⁊ cor

a ſ de fornicarijs patet.

c pus tuū: ⁊ dicas: Cur detesta e f

a ſ ecclesiastice fidei. a ſ quibus redarguūt heretici.

tus sū disciplinā: ⁊ icrepatio g

nibꝰ non acquieuit cor meū.

Nec audiui vocē docētiū me:

⁊ magistris non iclinaui aurē

d meā. Pene fui i oī malo in me h i

a ſ lōge fac ab ea viā tuā: sꝫ bibe aquā.

e dio ecclesie et synagoge. Bibe k

a ſ desiderio ꝓprie vxore mulieris ⁊ ministerijs eius.

b ſ serua qđ ꝑdicas.

aquā d cisterna tua: ⁊ fluēta l

a ſ filiū tuum ac filias alijs nuptū tradas: et hoc manifeste: cum pluribus conscijs.

f putei tui: deriuent fontes tui m

a ſ predicationes.

foras: ⁊ i plateis aquas tuas n

a ſ in prāte retine qualibꝰ matrimonijs liberos tuos socios.

g h diuide. Habeto eas solus: nec o p

a ſ fornicari vel meretricio. b ſ tue sobolis.

sint alieni participes tui. Sit q

a ſ ples. ſ tantā temperantiam cū muliere quam adolescens accepisti: etiam cum senuerit: serua vt merito fidelis castimonie benedictionē consequaris in ꝓle.

i vena tua benedicta: et letare r s

cum muliere adolescentie tue.

a ſ illa sit tibi coniux charissima q̄ sicut cerua serpētes ꝑsequatur scorta: ⁊ suis fuget ab edibus: sit natus ex ea filius: ⁊ ipe castratꝰ amator gratissimus.

k Cerua charissima: et gratissi/ t v x y

mus hynnulꝰ. Ubera eius in

l ebriēt te oī tempore: ⁊ in amo

a ſ illius non alterius: q̄re eni sedu.

re eiꝰ delectare iugiter. Quā/ z

a ſ muliere vel heretico.

re seducerꝭ fili mi ab aliēna: et

a ſ ne fouearis in sinu alteriꝰ: q: respicit do.

m foueris in sinu alterius. Respi a

cit dominus viam hominis: ⁊

omnes gressus eiꝰ considerat.

a ſ Gressus illius cum quibus capitur: quia iniquitates.

n Iniquitates sue capiūt impi/ b

um: et funibus peccatorum su c

a ſ funibus ligatus.

o orum constringitur. Ipse mō/ b

rietur quia nō habuit discipli/ c

a ſ qua heretici sanctis patribus sapiētiores se autumant vel cum opera tenebrarū facientes iniqui a domino non videri ac se facile eiꝰ iram putant posse tolerare.

nam: et in multitudie stulticie f

sue decipietur. g

a Ne forte imple. extranei. i. sacerdotes et doctores idolatrie q̄ sunt a deo alieni. b Uiribꝰ tuis. opibus q̄s acq̄sisti viribꝰ tuis idolis offerendo ⁊ eorū sacerdotibꝰ dādo. c Et labores tui ⁊c. i. in domo idolorū ⁊ domo sacerdotū. d Et gemas in no. tuis. i. post mortē. ideo seq̄t: Cū ꝯsūpseris carnes ⁊c. e Et dicas. penitendo lꝫ sero: sicut Sap. v. dr de exītibꝰ i inferno. Dicentes intra se: pniaꝫ agētes ⁊c. f Cur detestatꝰ sū disciplinā legis diuine. g Et increpa. sapiētū. Nō acq̄euit cor meū ꝑ emēdationē vite. ideo subditur: h Pene fui i ⁊c. pene ⁊ culpe. i In medio ⁊c. i. inter illos de ꝓplo meo. q. d. dū adhuc essem viuēs i cōgregatiōe ꝓpli mei paꝫ distabā a gehēna. vt exponit Ra. Sa. vñ d hoīe necꝙ adhuc viuēte dr vulgarit q̄ habet vnū pedē i inferno. idē aūt signi ficāt ecclesia et synagoga nisi q̄ ecclesia dr ꝯuocatio ꝓpli. synagoga vero ꝯgregatio. k Bibe aquam. Hic ꝯtr iducit ad studiū sapie. cum dr: Bibe aquā: sapie salutarꝭ. l De cisterna tua. i. de sacra scriptura. m Deriuent fon. tui fo. sapiam a te haustā alijs cōicando ꝑ doctrinam. n Et i pla. i. in locis cōibꝰ ⁊ manifestis. i talibꝰ eni locis debet doceri sana doctrina. supsticiosa xo ⁊ mala docet i latibulis. o Habeto eas solꝰ. ꝑ hoc eni non excludunt alij fideles discipuli: sed illusores ⁊ increduli. sicut dicit saluator Matth. vij. Nolite sanctū dare canibꝰ: necꝙ mittatis margaritas vestras añ porcos ⁊c. ideo subdit: p Nec sint alieni. scilꝫ a deo ⁊ veritate. q Partici pes tui. i. doctrine tue. r Sit vena tua benedicta. id est sapiētia tua vnde alij proficiunt. s Et letare cum muliere adolescentie tue: id ē le ge diuia que fuit data populo israel tēpore adolescētie sue: scꝫ post exitū de egypto. tunc eni ꝓprie incepit eē populꝰ. vnde dicit Hiere. ij. Recordatus sum tui miserans adolescētiā tuam ⁊ charitatē desposationis tue quando secuta es me in deserto ⁊c. Studium eni legis diuine habet delectationem annexam. ideo subdit: t Cerua charissima. supple est lex diuina. v Et gratissimꝰ hynnulꝰ. i. discipulus in ea studiosus. x Ubera eiꝰ. i. ꝯsiliationes scripture. y Inebrient te oīi tempore. id est repleant te iugiter. z Quare sedu ceris fili mi ab aliena. s. supsticiosa ⁊ mala doctrina. q̄si dicat: nllo modo debes declinare ad eā. etiaꝫ occulte. ideo sequit: a Respicit dñs viā hoīs. cūctaꝙ occultet. b Iniq tates sue capiunt impiū. id est ostendunt captum coraꝫ deo cui oīa nuda sunt ⁊ aperta. c Et funi. pec. suo. ꝯstrin. ita q̄ nō pōt facilit opari bonū ꝓpter habitū vitiosū inclinātē ad ꝯtrariū. d Ipe morieł. morte culpe ⁊ gehenne. e Quia nō habuit disci. i. non recepit eaꝫ sed repulit. f In multitudie stulticie sue. qua sapiens sibi videt que est maxima stulticia. g Decipietur. per h enim de peccato in peccatum labit. Expositores āt latini dicūt q̄ i h ca/

Job. 34. (margin)

pitulo

lium ondit. i. q: ad mortē tendunt eternam. qui disciplinam vite detestati sunt.

Ca. VI

a f [F]ili mi ⁊c. Litteraliter patꝫ q: suadet ei q̄ spoponderit ꝑ amico suo: vt eū sollicitꝰ admoneat: q̄tenꝰ reddita pecunia quā debet creditori ⁊ seipm liberet. Als āt i hac periocha doctorē i sequēte āt vacātē quēlibet vt se gerere debeat instruit. Dicit eni p̄ceptori: Si spopōderis pro amico tuo defixisti apd cē. m. t. Qđ ē apte dicere: Si aiaꝫ fratris in periculo tue cōuersationis accepis: itā li gasti mentē apud curā sollicitudinis que ante deerat. Illaqueatꝰ es x. o. t. ⁊ cap. ꝑ. s. quia dum cōmissio tibi cogeris bona ꝑdicando dicere: teipm prius necesse est que dixeris custodire. b Suscita. non tm̄ ipe bene viuendo vigilare memēto: sed illum cui prees a peti torpore ꝑdicando suscita. c Ne dede. Sōnū dat oculis qui subditorū curā oino negligit. Dormitat āt q̄ q̄dē rephēsibilia eorū gesta cognoscit: sꝫ h ꝓpt metꝰ tediū digna īuectiōe nō corrigit. d Eruere. Q. d. Uelut damula de manu captantis q̄rit euadere: sic nitere vt auditore tuo salubriter institu to ipe a sponsione vite eius liber effugies. Uel certe q: damula mundū natura est aīal. velox cursu: visu acerrimū: vnde grece apo tou dorcen. i. a videndo dorcas nuncupatur. Auis autē volādo alta petere cōsueuit et tu cū in docēdis occuparis subditꝭ: mūdꝰ a petis oībꝰ: strenuꝰ i bonis opibꝰ: ꝯspicax in dephēdēdis malorū i sidijs: ⁊ virtutum pēnis tutus esse satage: quatenus expleto predicādi negocio ad superna transuolare: ⁊ celestis vite pascua merearis intrare. e Uade ad formi. Hinc vacantem hortat vt si ad alios erudiēdos nō sufficit: saltē suimet curā agere nō negligat. ⁊ si sapientiam docēdi neq̄t ab hoīe discere: vel operandi sapientiā: discat a formica: q̄ cū non habeat ducē nec p̄ceptorē nec p̄ncipē: parat estate sibi cibū: ⁊ cōgregat i messe qđ comedat. Si tantillū animal p̄ncipe carens rationis expers: natura duce sibi i posterū ꝓuidet: multo magꝭ tu ad imaginē dei ꝯditꝰ ad vidēdā eiꝰ gliam vocatus: doctorū tāto magisterio adiutꝰ: ipm ꝯditorē habēs ducē: debes in p̄nti fructus bonorū operū ꝯgregare: qbꝰ in eternū viuas i futuro. Hec vita messi comparat et estati: quia nūc inter ardores temptationū tempus est colligēdi futurorū merita premiorū. Dies iudicij hyemi: quia nulla relinquetur facultas laborandi pro vita: sed tm̄ cogetur quisꝙ de horreo prisce actionis quod recondidit proferre. f Usꝙquo piger dormies? Usꝙquo piger dormies in vitijs quando potes surgere ad bene operandum: qui noxio torpore depressus semper dicis paululū adhuc iacebo: et sic postea penitendo resurgam. Fit nanꝙ vt te semper differente opus bonum: repente iudex qui tua facta trutinat assit: hoc ē enim quod sequitur:

† Ps. 10. d (margin)

† Ps. 14. b (margin)

⁊ veniet

a ſ quē custodiendū accepisti.

a [F]† Ili mi si spo/ Ca. VI a

pōderis pro amico tuo

defixisti apud extraneum manū b

tuam. Illaqueatꝰ es verbis oris c

tui: ⁊ captꝰ ꝓprijs sermonibus.

a ſ quia illaqueatus.

Fac ergo quod dico fili mi: et te.

ſ sic. ſ et opus est.

metipsum libera: q: icidisti i ma/

a ſ libera sic.

num proximi tui. Discurre festi/ d e

a ſ a somno peccati. b ſ subditorū curam omnino negligendo.

b c na: suscitā amicum tuū. Ne dede f g

a ſ pre tedio non corrigendo.

ris somnum oculis tuis: nec dor

a ſ non dormites sed eru.

d mitēt pulpebre tue. Eruere qua/ b

a ſ mūdꝰ strenuꝰ ꝯspicax. b ſ capietꝭ. c ſ pēnis virtutū. a ſ diaboli. b ſ et si ad erudiendū alios nō sufficis: saltem tui curam non negligas.

si damula de manu: ⁊ quasi auis

e de isidijs aucupis. † Uade ad for i

micā o piger: ⁊ cōsidera vias eiꝰ:

a ſ si non potes ab homine.

et disce sapientiam. Que cū non k

a ſ sicut tu deum.

habeat ducēm nec p̄ceptorē: nec l m

a ſ alias in hyeme.

principē: parat in estate cibū sibi n o

⁊ cōgregat in messe qđ comedat.

a ſ vade ad formicam: ⁊ vsꝙquo.

f † Usꝙquo piger dormies: quan p

a ſ peccati. b ſ qui dicis.

do ꝯsurges e somno tuo? Paulu

a ſ in vitijs. b ſ qui dicis.

lū dormies: paululū dormitab.

a ſ qui dicis. b ſ vacabis a bono ope.

Paululum cōserēs manꝰ tuas vt

a ſ interim. b ſ improuisa.

dormias: ⁊ veniet tibi q̄si viator q

pitulo nō est locutio q̄tum ad primā partē metaphorica sꝫ plana: ita q̄ in prima parte excludit adulteriū. ⁊ scđo consulit matrimoniū. ibi: Bibe aquā. ⁊ exponat p̄ncipiū p̄me partis vt supra. vsꝙ ibi: Fauus eni distillans labia meretricis: q̄ ꝑ verba blanda ⁊ mendacia cōsueuit hoiem decipe. Et nitidius oleo guttur eiꝰ: q: incōtinens attendit ⁊ miraſ eius pulchritudinē: ⁊ sibi multo maior videt q̄ sit ꝓpter motū ꝯcupiscentie. Nouissima aūt eiꝰ amara amaritudie culpe ⁊ pene. Et acuta: quasi gladius biceps. abbreuiat eni incōtinentis vitaꝫ ⁊ minuit eius substantiā. Pedes eiꝰ descendūt i mortē nature: q: vitiū luxurie est abbreuiatiuū vite: vt dictū est. Et ad inferos gressus illiꝰ penetrant: q: meret penā gehenne. Per semitā vite non ambulant: recte viuendo. Uagi sunt gressus eius: q: tales mulieres sunt vagabūde. Longe fac ab ea viā tuā ⁊ ne appropinques foribus domꝰ eiꝰ: q: in talibꝰ ꝓstibulis solent esse ribaldi raptores ⁊ homicide. ideo subdit: Ne des alienis honorē tuū. i. bona vñ debes honorari. Et annos tuos crudeli. i. vitā tuā homicide in prostibulo latēti. Ne forte impleant extranei. i. meretrices ⁊ eaꝫ ribaldi. Uiribꝰ tuis. i. bonis que tuis viribꝰ acq̄sistis. Cetera exponant vt supra. Bibe aquā de cisterna. Hec est scđa pars i qua inducit ad matrimoniū qđ ē ꝯcupiscētie carnalis remediū. de quo tñ loquitur metaphorice. dicens: Bibe aquā de cisterna tua. i. si non potes vel nō vis ꝯtinere refrigera te cū vxore tua. Deriuent fontes tui foras. i. pueri a te i matrimonio geniti. Et in plateis aq̄s tuas diuide. i. pueros tuos iam adultos ꝯiugio trade. Habeto eas solus. i. sic custodi vxorē ꝓpriaꝫ q̄ pueri ex ea sint tui. ideo sequit: Nec sint alieni participes tui: i. ꝓpria vxore vel ꝓle. Sit vena tua bñdicta. i. proles tu de vero matrimonio nata. Cerua charissima: fidelis spōsa: ⁊ gratissimꝰ hinnulus: fidelis sponsus. Ubera eiꝰ inebrient te oī tpe. ⁊ in societate eius delecteris i iuuētute ⁊ senectute. Quare seduceris fili mi ab aliena scꝫ muliere fornicaria vel adultera. q. d. nulla ē causa vel excusatio tua: ex q̄ tu habes vxorē ꝓpriā. Respicit dñs viā hoīs ⁊ oēs gressus eiꝰ cōsiderat. exponat vt. s.

A (margin)

† De renū. c. nisi cū ꝓ verum (margin)

† De conse. di. 5. c. nunq̄. in glo. (margin)

a f [F]ili mi si spo. Superiꝰ salomō Ca. VI induxit ad beneficentiā. hic ꝯñter inducit ad bñficētie diligētiā. ⁊ p̄mo hec diligētia consulit. scđo eius oppositū excludit. ibi: Uade ad formicā. Circa primū dr: Fili mi si spopōderis ꝓ amico tuo. obligādo te alteri ꝓ ipo. b Defixisti apud extraneū manū tuā. talis eni obligatio ꝑ dationē manꝰ fieri ꝯsueuit. c Illaqueatꝰ es. i. obligatus. Fac ergo fili mi qđ dico. scꝫ ea que faciunt ad tui ⁊ amici liberationē diligenter exequendo. d Discurre. ad loca tue liberationi apta. e Festina. quia periculum est in mora. f Suscita amicum tuum. ꝓ quo spopondisti: monendo eū sollicite vt se et te expediat. Uel aliter: Suscita amicū tuū: id est si tu ⁊ illi pro quo spopōdisti estis impotentes ad istam expeditionem quere ab amicis tuis alijs consilium ⁊ auxilium. qđ eni ꝑ amicos facimus quodāmodo per nosipsos facimus: q: amicꝰ est alter ipe. g Ne dederis somnū oculis tuis. id est non sis negligens in hoc negocio. h Eruere quasi damula. id ē velociter d manu scꝫ illius cui te obligasti. i Uade ad formicam o piger. Hic ꝯsequenter excludit vitiū oppositū. ⁊ primo excludit pigritiā. secūdo apostasiā. ibi: Homo apostata. tertio luxuriam. ibi: Cōserua. cōsequentia partiū patebit ꝓseq̄ndo. Circa primum dicit: Uade ad formicam o piger: eius diligentiā cōsiderando. k Que cū nō habeat ducem. eam dirigentē. l Nec preceptorem. cogentem. m Nec principem. sibi mandantē de diligentia in ꝓuisionē sui. n Parat. cū magna sollicitudine. o In estate cibum sibi. quia tūc inuenit grana i cāpis q̄ comedat. In aliquibꝰ libris addit. In hyeme: sꝫ nō ē in heb. nec in libris correctis: subintelligit tñ: ꝓpter qđ aliquis doctor posuit i glosa interlineari q̄ postea tracta ē ad textū ꝑ scriptores ignorātes. q̄ autē dicit hic q̄ formica nō habet ducē ⁊c. itelligēdū ē i istis iferioribꝰ: sꝫ habet eo mō q̄ opꝰ nature dicit opꝰ itelligētie: q: ab intellectu diuino ꝓcedūt iclinatiōes: ⁊ sic formica ꝑ instinctū naturalē a deo sibi datū mouet ad sibi ꝓuidēdū: habet etiā p̄ncipē inquātū subdit diuine ꝓuidentie. p Usꝙquo piger dormies. piger eni videt quasi semp somnolentus. q Et veniet tibi quasi viator egestas. i. cito ⁊ ex improuiso.

B (margin)

Et paupies

Universidad de … Biblioteca

℣ τ veniet tibi quasi viator.
a Egestas τc. Patet iuxta lrāʒ: qꝛ pigricia nutrix est egestatis τ penurie.
Egestas τ paupertas pena est vltima in q̄ dānati nihil diuitiaꝝ merēt q̄ q̄si viator veniet: qꝛ improuisa τ subitanea.
b Si xᷓo ipiger. Fruct⁹ terreni q̄s metin⁹ non fonti comparāt̄ ſʒ cisterne: qꝛ ad tp̄s pascūt colligentē: τ ī tp̄e deficiunt. At q̄ ipiger fuerit ꝓ celestib⁹ laborare diuitijs hui⁹ messis vt fons adueniet: qꝛ mercedē laborū indeficiētē pcipiet.
c Homo apostata. Dixerat de heresi τ alijs vitiorūʒ generib⁹ instituerat p̄ceptorē excitauerat pigrū: at nūc redarguit τ scismaticū. Ubi notādū qꝛ quē seminātē iurgia dicere voluit, ꝓus apostatā noiauit: qꝛ nisi more supbiēt angeli a ꝯspectu cōditoris prius intus auersione mētis caderet: foras postmodum vsq̄ ad seminādā iurgia nō veniret. De q̄ recte dr̄: Qui annuit. o. t. p. qꝛ interior custodia est: q̄ ordinata seruat exteri⁹ mēbra. Qui ḡ statū mentis ꝑdidit: foris in ꝯstātia motiōis fluit: atq̄ exterioꝝ mobilitate indicat: q̄ nulla iterius radice subsistat. d Sex sunt τc. De eodē q̄ sit odibilis deo seminando discordiā insinuat. e Detestatur aīa. Scd̄m ꝯsuetudinē hoim̄ loquitur: vt enʒ valde tales odisse significet. Un̄
Esa.i.d. in Esaia: Solēnitates vr̄as odiuit aīa mea.
f Oculos τc. Enumerat sex capitalia crimina q̄ tn̄ cōpatiōe discordiā seminātis: q̄si minora deponit: qꝛ mai⁹ est facin⁹ illud: quo vnitas τ fraternitas q̄ ꝑ spūssancti grām ē cōnexa: dissipatur. Pōt enī q̄libet oculos iactāter extollere: līgua mētiri: homicidio pollui: τ mala ꝓximo machinari: alijs sceleribus membra subdere: falsū contra quēpiā testimoniū ꝓferre: qd̄ nō idem esse putādū ē qd̄ supra linguā mēdacē noiat. Pōt enī mendaciū ſʒ nō ꝯ ꝓximū dici. Pōt inq̄ perdit⁹ quisq̄ hmōi mala τ sibi τ alijs inferre: pace seruata eccl̄ie. At donat⁹ τ arri⁹ eorūq̄ sequaces: grauius ē qd̄ fecerūt: q̄ cōcordiaʒ fraterne vnitatis sciderunt. g Conserua. Nunc sub adultere mulieris specie ꝓhibet ab auditione hereseos.
h Liga ea in cor. τc. id ē in cogitatione p̄cepta dei fixa tene. i Cū ambu. Tāta sit meditatio diuine legis vt cum vigilans aliquid operaris: hanc sedulo mēte recolas cuʒ dormieris: in hui⁹ memoria requiescas cuʒ euigilaueris: hanc sedula mente p̄mum ad mentē reuoces: sic enim fiet vt nec vigilās offēdas: nec a timore nocturno ledaris. Aliter: Cum ambulaueris in profectu iusticie gradiant̄ tecuʒ mādata dei: vt te instruant. k Cum dormieris in morte: custodiāt animā tuam ne rapiat host̄. cum euigilaueris in resurrectiōe loquere cum eis expectando p̄mia que tibi si ea seruasses promissa erant.
l Non concupi. Patet de adultera. Sʒ heretici si bn̄ viuere τ apte se agere vident̄: vide ne seducaris eoruʒ doctrinis. m Preciū enim scorti τc. Breuis voluptas fornicationis: et ꝑpetua pena fornicatoris: sicut enī ieiun⁹ diurnam solū effugit esuriē: τ nihilominus postmoduʒ esurit: qui cōmesto pane saturatus abscesserat: sic q̄ intrat ad scortum: ad horam quidem euaporat libidinem: ſʒ post paululū ardētior redit.
℣ Nunq̄d

a ℣ eterna.
a egestas et pauperies q̄si vir a
a ℣ .i. inuincibilis. b ℣ ad laborandum.
b armat⁹. Si vero impiger fue b
a ℣ indeficiens.
ris veniet vt fons messis tua:
a ℣ satiabor cum ap. g. r.
et egestas longe fugiet a te.
a ℣ talis impiger: sed homo apostata.
b ℣ scismaticus.
c Homo apostata vir inutilis: c
gradit̄ ore ꝑuerso: ānuit ocu d e
lis: terit pede: digito loquit̄: f g
prauo corde machinat̄ malū h
a ℣ supradicta. b ℣ tali
τ oī tp̄e iurgia seminat. Huic i k
a ℣ sicut fur.
extēplo veniet ꝑditio sua: et l
subito conteret̄: nec habebit m
a ℣ erubescat Origenes. b ℣ omni tp̄e iurgia seminat quod detestatur deus.
d vltra medicinā. Sex sūt que n
e odit domin⁹ τ septimum de o
a ℣ qꝛ pessimū est. b ℣ scʒ superbiam.
f testatur āia eius. Oclos sub p
a ℣ in quolibet.
limes: linguam mendacem: q
manus effundentes sangui r
a ℣ hic peccatum. b ℣ in ꝓximum.
nem innoxiū: cor machinās: s
cogitatōes pessimas: †pedes t
a ℣ alia scelera
veloces ad currenduʒ in ma
lum proferentem mendacia:
℣ scʒ.
testem fallacem: τ eum qui se x
a ℣ ad rumpendum vnitatē vel veritatē.
minat inter fratres discordi
a ℣ ne vnitatem corrumpas.
g as. Conserua fili mi p̄cepta y
℣ dei.
pātr̄ tui: τ ne dimittas legē z
a ℣ eccl̄ie. b ℣ cōserua sic. c ℣ ad cogitādū.
h mātris tue. Ligā eam in cor a
a ℣ loquelam tuam horū dulcedine vndiq̄ munito ne labaris in lingua.
de tuo iugiter: et circumda b
a ℣ ad loquendum.
i gutturi tuo. Cum ambulaue c
a ℣ instruendo.
k ris grādiantur tecum: cū dor d
a ℣ in morte. b ℣ ne rapiat hostis. c ℣ in resurrectione.
miēris custōdiant te: τ euigi e
a ℣ expectando que promiserant.
lans lōquere cum eis. Quia f
a ℣ minoribus.
mandatum lucērna est et lex g
a ℣ maiorib⁹. ℣ incipientibus.
lux: et via vite increpatio di h i k
sciplīne vt custodiāt te a mu l
liere mala: τ a blanda lingua m
l extranee. Nō cōcupiscat pul n
chritudinē ei⁹ cor tuuʒ: ne ca
a ℣ ante oculos. t. ne vi. vani.
m piāris nutibus illius. Preci o
um enim scorti vix est vnius

a Et paupies τc. ita q̄ tu nō poteris ꝯ eā te defendere. b Si xᷓo ipiger fueris τc. iste versus nō ē ī hebreo: ptʒ tn̄ sententia.
c Hō apo. Hic detestat̄ apostasiam a fide q̄ solet seq̄ ad negligētiā sciēdi ea q̄ sūt d̄ necessitate credēda. cū dr̄: Hō apostata vir inutilis. i. efficit̄ vir inutilis: tāta enī ē grauitas hui⁹ pcti q̄ vix pōt hō ad bonū reparari. H̄ mō loq̄t apl's ad Hebreos. vj. Impossibile enī ē eos q̄ semel sūt illumiati τc. s. ꝑ fidem τ sacramēta. seq̄t ibidē: Et ꝓlapsi st̄. s. ꝑ apostasiā. Rursus renouari ad pn̄iaʒ. Et accipit̄ ibi ipossibile illud qd̄ de difficili ē possibile. hic ē enī vn⁹ mod⁹ impossibilis: vt hr̄. v. methaphysice. d Gradit̄ ore ꝑ. loquēs mēdacia. e Annuit oclis, ostēdēs mulierib⁹ ipudicitie signa. f Terit pede. vagabūd⁹ ꝑ loca ī honesta. g Digito loq̄t. i. cum supbia. vn̄ Esa. lviij. Si desieris digitū extendere τ loq̄ qd̄ nō ꝓdest τc. h Prauo corde machinat̄ malū. ꝯ inocētes. i Et oi tp̄e iurgia semīat. i. nitit̄ semiare int̄ ꝯciues. k Huic extēplo. i. repente. l Ueniat ꝑdi. sua. i. in morte. idō subdit̄: m Nec habebit vltra medicinā: qꝛ nō ē loc⁹ pn̄ie post mortē. τ qꝛ in oī pctō mortali ē quedā apostasia a deo τ maxie ī peccatis enormib⁹. idō subditur: n Sex sūt q̄ odit dn̄s. tanq̄ horrida. o Et septimū detestat̄ aīa ei⁹. tāq̄ horribilius. p Oculos sublimes. ꝑ signa supbie manifesta. q Linguā mēdacē. s. mēdacio ꝑnicioso assuetā. r Man⁹ effundētes innoxiū sanguinē. volūtarie τ ex electione. s Cor ma. cogita. pessimas. ꝯ illos q̄bus ostēdit amicitie signa. t Pedes veloces ad currēdū ī malū. ex habitu vitioso ad h̄ inclināte. † Esa.i.b v Proferētē mēdacia testē fallacem. s. ī iudicio: qꝛ tunc nō solū peccat ꝯtra ꝓximū ſʒ etiā ꝯ publice iusticie bonum. x Et eū q̄ semiat īter frēs discordias. q̄ nō solū debēt eē amicitia ꝯiuncti ex cohabitatione in vna terra vel ciuitate: sed etiā sanguinis ꝓpinquitate vel etiā in vna religione: sicut oēs xp̄iani sūt fratres generaliter: τ religiosi eiusdem religionis magis specialiter. y Cōserua fili. Hic ꝯsequenter excludit lasciuiā q̄ solet sequi ad desidiā de qua p̄us locut⁹ ē. vnde dicit poeta: Ocia si tollas periere cupidinis artes. τ diuidit̄ in duas ꝑtes. quia p̄mo retrahit a luxuria ex meretricꝭ vilitate. scd̄o ex eius īuerecundia τ importunitate. ca. vij. Prima ī duas. qꝛ p̄mo retrahit a luxuria ex meretricis vilitate. scd̄o ex criminis grauitate. ibi: Nō grādis: τ qꝛ talis luxuria per sapientiā euitat̄. ideo primo īuitat ad ipam dicens: Cōserua fili mi p̄cepta p̄ris tui. s. dei. z Et ne di. le. ma. tue. i. sacre scripture vel eccl̄ie. a Liga eaʒ iugit in corde tuo. firmiter retinēdo. b Et cir. gut. t. de his loquēdo. c Cū am. gra. te. ea meditando. d Cum dor. cu. te. qꝛ obdormiēdo in eoꝝ meditatione obdormis in dn̄o. τ sic es in eius ꝓtectione. e Et euī. lo. cū eis. i. resume meditationē de ipis. f Quia mā. s. diuinū. g Lucerna ē. s. minorib⁹ vel iuniorib⁹: qꝛ min⁹ clare intelligūt: lucerna enī ē lumē ī testa. h Et lex lux. maiorib⁹ q̄ capiūt clari⁹. i Et via vite icre. discipline. ex ignorātia seu infirmitate peccātib⁹. k Ut cu. te. scʒ ꝑdicta. l A muliere mala. i. fornicaria. m Et a blan. lin. extranee. i. adultere q̄ a viro suo extraneat se vel cū viro suo recipit extraneū. n Nō ꝯcu. pul. ei⁹ cor tuū τc. qꝛ habet vilitatē annexā. ideo subdit̄: o Preciū enī scorti vix ē vni⁹ panis. ī hebreo habet̄: Frustū panis qd̄ ē modicum. τ tamen accedens ad eam ꝑdit maximum. ideo subditur:
Mulier

℣ a Nunquid potest homo. Soli ei conceditur hereticorum libros legere: qui adeo solidatus ē in fide catholica: vt verborum dulcedie vl' astutia nequeat ab ea separi. b Non grandis. Furtuʒ non ex se. sed ex comparatiōe peccati maioris. i. adulterij. nō grādis esse culpe ꝓhibetur. Sic hierusaleʒ grauius
Ezec. 16. f peccanti dicit̄: Justificata est sodoma ex te: non quia sodoma nulla vel pauca: ſʒ quia hierusalē plura commisit.
c Quia scel⁹ τc. Et de dn̄o itelligenduʒ ē: quia qd̄ nunc parcit reprobis nō parcit ī die mort̄ nec acq̄escit p̄cibus sero clamantiū ad se. Nec dona q̄ꝝ nō ē ibi tp̄s vel facultas. suscipit: Zelat̄ enim si q̄s spōsā suā. i. eccl'iam siue aiam q̄q̄ fidelē corrumpere presumit.

Caplm̄. VII

d [F]ili mi. Hec ꝓphecia eadem q̄ superior plenius explicat. e Et legem meam. Tā solerter serua que doceo q̄si nil recti sine his aspicias. f Liga eā. Alia translatio. Describe autem in latitudine cordis tui. g Dic sapientie soror τc. Sapiētiā ecclesiastice doctrine sororia tibi dilectione coniūge: vt hec te a pollutiōe seruet heretica: que a vera castitate eccl'ie probat̄ extranea. h De fenestra. Patet iuxta lrām: quia sapientium aspect⁹ magistrorum τ infirmorum actus sedulo speculatur et fortium. At eterna dei sapientia de celo ꝓspexit τ vidit omnes filios hoim̄. i Apte āt salomon de fenestra dom⁹ sue se per cancells ꝓspexisse dicit: vt ꝑuulorū gesta diiudicaret. Qui enī de fenestra ꝑ cācellos ꝑspicit: ipse q̄dem q̄ foris agūt plene ꝯsiderare sufficit: nec tn̄ ipm̄ q̄ foris sūt ītra degētē aspiciūt.
1.Cor.2.d Hinc enī apl's: Spūalis oīa iudicat τ ipē a nemine iudicat̄. k Iuuenē vocat adulterū: nō ꝓpt̄ virtutē: sed ꝓpter instabilitatē: q̄ transit in platea: quia deseruit angustam viā: que ducit ad vitaʒ. l Iux angu. qꝛ deflectit a rectitudie τ ꝓpe viā. d. illi⁹ gradit̄: qꝛ a via veritatis declinauit. Merito vie domus meretricꝭ vel heretici appropiat.
℣ In obscuro

a ℣ sed tamē. b ℣ ad imaginē dei factam.
panis: mūlier autē viri p̄ciōsam
a ℣ fuge ergo quia nunquid.
a animaʒ capit. Nunq̄d potest hō b
a ℣ meretricis aut heretici confabulationem.
abscondere ignēm in sinu suo vt
vestimenta illius non ardeant:
aut ambulare sup ꝑrunas: et nō
a ℣ sicut illud non potest.
comburant̄ plante eius? Sic qui
ingreditur ad mulierēʒ proximi
a ℣ qd̄ impiū. ℣ quia. etiam.
sui: nō erit mūd⁹ cū tetigerit eaʒ.
a ℣ ad comparationem adulterij.
b Non grādis est culpa: cum quis c
furat⁹ fuerit. Furat̄ eni vt esuriē d
a ℣ non grādis est: quod patet: quia depre.
tem impleat aiam. Dēprehēsus e
℣ insuper.
quoq̄ reddet septuplum: τ oēm f
substātiaʒ domus sue tradet: τ li
berabit se. Qui aūt adulter ē ꝑ g
a ℣ quod cōrigit ꝓpter cordis.
b ℣ insipientiam. c ℣ non tn̄ sua: sed et.
ptēr cordis inōpiā pērdet aiam h
a ℣ in hoc. ℣ in hac vita. b ℣ in futuro.
suam. Turpitudinem et ignōmi i
niā congreget sibi: τ opprobriū il k
℣ in morte.
c li⁹ nō delebit̄. Quia scel⁹ τ furor l
a ℣ ꝓprij vel christi. b ℣ iudicij.
viri nō parcet ī die vindicte: nec
a ℣ nō aspiciet me misericorditer visus hoīs.
b ℣ dn̄e do. api no.
acq̄escet cuiusq̄ precibūs: nec su
a ℣ qꝛ non tēpus orādi sed remunerādi.
scipiēt ꝑ redēptiōe dona pluria.
a ℣ ne hec cōtingāt tibi fi. mi.
d [F]ili mi cū Ca. VII m
stodi sermones meos: τ
a ℣ in corde. m. abs. e. t. vt. n. p. tibi.
b ℣ ne rapiantur.
p̄cepta mea recōnde tibi. Fili o
a ℣ de tua substantia. b ℣ contra hostes.
hōnora dominum et vālebis: p̄ p
a ℣ nolite timere e. q̄. cor. occidūt. b ℣ diabolū
tēr eum x̄o ne timueris aliēnuʒ.
vel quemlibet. ℣ hec scʒ.
e Serua mādata mea τ viues: τ le q
℣ diligenter.
f gē meā q̄si pupillā ocli tui. Liga r
a ℣ actibus tuis. b ℣ in latitudie cogitatiōis.
eā ī digit̄ tuis: scribe illā in tābu s
a ℣ scribe ī tabulis cor. t. τ ama vt sororē τ hoc ē. Dic sapientie.
g lis cordis tui. Dic sapiētie soror t
mea es: τ prudentiā voca amicā
a ℣ heretica prauitate.
tuā: vt custodiat te a muliere ex v
a ℣ a castitate eccl'ie. b ℣ vt decipiat.
nea τ ab aliēna q̄ vba sua fac dul x
a ℣ q̄si q̄d scis. b ℣ spūalis oia iudicat: τ ipe a ne mine iudicat̄. b ℣ de celo ꝓspexit do.
h cia. De fenēstra eni dōm⁹ mee: ꝑ y
cācellos ꝓspexi iuuenē: et vīdeo z
℣ leuem.
puulos. Considero vecordē iuue a
a ℣ declinās a rectitudine. b ℣ recte fm̄ qd̄ ex
i nem qui trānsit ꝑ plāteas iuxta b

a Mulier aūt τc. tanq̄ laque⁹ diaboli. Dicit̄ aūt aīa p̄ciosa: qꝛ ad imaginē dei facta τ ad supnaturalē beatitudinē ordinata. b Nūq̄d pōt hō abscōdere ignē τc. q. d. sicut impossibile ē ignē ī sinu abscōdere aut sup ꝑrunas ambulare absq̄ cōbustiōe vestiū τ plantaꝝ: sic impossibile est q̄ adulter sit sine macula culpe. c Nō grādis ē culpa. Hic ꝯn̄r retrahit ab adulterio ex grauitāte crimis: qꝛ multo graui⁹ ē furto: quāto vxor ē res magis dilecta τ chara: ī qua adulter facit iniuriaʒ ꝓximo q̄ res q̄ subtrahit̄ furto. Itē qꝛ ꝑ hoc substituūt̄ frequēter heredes falsi. Itē qꝛ furtū frequēter cōmittit̄ ex defectu rei necessarie ad victū vel vestituʒ. τ hoc ē qd̄ dr̄: Nō grādis ē culpa. s. furtū respectu adulterij. d Furat̄ enī vt esuri. iple. aīam. i. vt sibi ꝓuideat de re necessaria ad victū vel vestitū. e Dep̄hensus quoq̄ red. se. Exo. xxij. dicit̄ q̄ d̄ reb⁹ inaīatis reddat̄ duplū. de ouib⁹ q̄ttuor oues ꝓ vna. et de bob⁹ q̄nq̄ ꝓ vno. ita q̄ ī lege nō scribit̄ q̄ debeat reddi septuplū. Ideo dicēdū q̄ ꝓpter incrementū furti fuit additū ad penā legis vt hoīes a furto cohiberent̄: nec ē ꝯtra legē q̄ nō inhibuit addere ad penā ꝓ bono reipublice. f Et omnē substantiā dom⁹ sue tradet. ꝓ sua redēptiōe. τ si nō sufficeret debebat vēdi τ de p̄cio ei⁹ satisfieri. g Qui āt adulter est ꝓpter cordis inopiā. adulteriū enī nō cōmittit̄ ad supplendū indigentiā victus vel vestitus: sicut dictū est de furto. sed ex defectu rationis que vocat̄ hic cor: que negligens est reprimere concupiscibilē que nata ē ei subijci. h Perdet animā suaʒ. cōmissione culpe. i Turpitudinē τ ignominiā cōgreget sibi. quia vitia carnis sūt maioris infamie. k Et opprobriuʒ illi⁹ non delebit̄. Interminabilis ē enim pena gehenne ad quā indicabitur sententia irretractabili ī die iudicij. idō subditur: l Quia scel⁹ τ furor viri. i. dei q̄ dicit̄ hic vir: quia frequēter in veteri testamento legit̄ apparuisse ī humana specie: τ qꝛ xp̄s deus τ homo ī forma humana: gloriosa tamen apparebit in iudicio. Act̄. j. Hic iesus q̄ assumptus ē a vobis in celū sic veniet scʒ ad iudiciū: quēadmodū vidistis eū ascēdentem in celū. in corpore glorioso.

Ca. VII

m [F]ili mi custodi sermones meos. Hic ꝯsequēter retrahit a luxuria ex meretricis inuerecundia et importunitate. et quia euitatur ꝑ sapientiam. ideo primo inducit ad sapientie amorem. secundo describit periculum mulieris adultere. ibi: De fenestra. tertio monet ipam fugere. ibi: Nunc ergo. Circa primum dicitur: Fili mi custodi sermones meos: opere adimplendo. n Et precepta mea reconde tibi. sicut thesaurum p̄ciosum. o Fili honora dominū τ valebis τc. iste x̄sus nō est in hebreo: ꝓpter quod ipsum transeo. et qꝛ ptꝫ eius sententia. p Serua mādata mea τ viues. vita gratie in presenti: et glorie in futuro. q Et legem meam quasi pupillam oculi tui. id est valde diligenter τ sollicite. r Liga eam in digitis tuis. opere adimplendo: quia manus est organum organorū. iij. de aīa. s Scribe illam in tabulis cordis tui: indelebiliter retinendo. t Dic sapientie soror mea es. id ē dilige eam charissime. v Ut custodiat te a muliere extranea. id est adultera que extraneū recipit cū marito. x Que verba. s. dul. fa. blādicijs τ adulationib⁹ hoīem decipiendo. y De fene. enī dom⁹. Hic ꝯn̄r describit̄ mulieris adultere ꝑiculū ex sua īportunitate dicēs: De fenestra enī dom⁹ mee. i. de secreto ꝯscie mee cōsideraui ꝑiculū mulier̄ male. Uel potuit eē ad lraʒ q̄ salomō de fenestra dom⁹ sue vidit iuuenes incōtinētes ad domos meretricū declinātes q̄ solēt manere ꝓpe domos magnatū eo q̄ plures eis seruientes subiecti sūt vitio incōtinētie: sicut dauid p̄r ei⁹ vidit mulierē se lauantē ex aduerso domus sue. ij. Reḡ. xj. z Et video puulos. i. incōtinētes q̄ sūt sensu ꝑuuli. a Cōsidero ve. iuue. i. habētē ve in corde ex dn̄io carnal' cōcupiscētie. b Qui trāsit ꝑ plateas iuxta anguluʒ. vt ꝑueniat ad meretricis domum que solet esse in locis angularibus.
In obscuro

Universidad ... Biblioteca

a ¶ In obscuro aduespera. &c. Quia iam talis p cecitatem cordis: ad tenebras festinat peccati & damnationis.
b ¶ Et ecce mulier oc. &c. Patet hec cũcta de meretricis opibꝰ iuxta lrã. Uer ex doctrina heretica quecũq icautũ repperit & vecordem: hũc decipe tẽptat. Ipa eni ornatu meretricio appet & imũda refulget: eloquẽtia pparata est ad decipiendas aias: & quoscunq associare potest spirituali morte perimit.
c ¶ Nec valẽs in do. &c. Nulla ẽ heresis q̃ pmis ɔtẽta sit discipulis: hi eni sũt domꝰ eiꝰ s3 semper nouos q̃s decipiat q̃rit. d ¶ Apphẽsũq de. i. falsoꝝ ṽboꝝ blandimẽt tẽptat instabilẽ. e ¶ Et pcaci &c. Iuxta lrã ptz: q̃ meretrix ɔuiuiũ se magnificũ pparasse fatet. At heretici i cũct q̃ agũt victimas se sue salut deo i molare: vel autumãt vl' autuma
C
Ioh.16.a re gestiũt. Nã & dñs ad discipulos: Sz venit hora vt ois q̃ iterficit. v. arbi. ob. se pre. deo.
f ¶ Intexui &c. Solent lecti q̃ ex funibꝰ: vel iuxta aliã trãslationẽ institis intexunt molliores fieri q̃ ex ligno: vel ex q̃libet alia materia. In lecto g ð funibꝰ meretrix molliciem q̃etis designat. In tapetibꝰ g pictis ex egypto etiã oculoꝝ tẽptat illecebras: q̃bus nefando aspectu irretit facilꝰ ad seducẽda mẽtis archana penetret. Quia ṽo noĩe funiuz aliq̃n solẽt diuina pcepta figurari: q̃ nos a vitijs coercendo religãt: pmittũt se heretici. cõtextu ṽboꝝ celestiũ salubre suis auditoribꝰ q̃si stratũ parare: in q̃ a vitioꝝ tumultibꝰ libero corde q̃escãt: s3 veracit illis funibꝰ peccatoꝝ ɔstruũt locũ pditiõis: vt ligatis manibꝰ & pedibꝰ dãnẽt.
Apoc.2.f Uñ: Ecce mitto eã i lectũ: & qui mechãt cũ ea. In tapetibꝰ vero pictis ex egypto: ornatꝰ eloquentie & dyalectice artis ṽsutia que
D ab ethnic originẽ sũpsit itelligitur: p quã heretica mens sensuz doctrĩe pestilẽtis quasi meretrix thoꝝ facinoris se texuisse gl'iat.
g ¶ Aspsi &c. Promittũt se tales odorẽ celestiũ hre ṽtutũ. q̃bus sua suoꝝq corda velut funibus cubilia venusta: ɔsecrãt q̃si xp̃i bonus odor sumus deo.
h ¶ Ueni inebriemur. Doctrine sancte poculis se inuicem satiandos iactant heretici: & virtutuz gratia cõiungendos: donec eorum gesta lux sequatur eterna.
i ¶ Sacculum pecunie secum tulit. Gloriam resurrectionis: immortalitatis decus: quo illiꝰ patrie ciues letificaret & ditaret.
k ¶ Et fortissimi quiq iterfecti sunt ab ea. Ut ipse salomon sapientissimus: samson fortissimus: dauid mansuetissimus a mulieris decipula: vt origenes ab heretica: quem post apostolos ecclesie magistrũ fuisse q̃diu recte sapuit: q̃ negauerit errat.
Uie inferi

posuimꝰ: & in platea: & iuxta angulũ posita ẽ.
angulum: & prope viã domus il
a ſ tenebris peccati.
a lius gradit in obscuro aduespe/ a
a ſ q̃ male agit odit lucem.
rascente die in noctis tenebris &
b caligie. Et ecce occurrit illi mulier b
a ſ eloquentia immunda.
i ornatu meretricio: pparata ad c d
a ſ laq̃is mort. b ſ q̃rẽ ecclie turbare desiderãs
decipiendas aĩas. Garrula & va e f
c ga: quietis impatiẽs: nec valẽs g h
a ſ i pmis disciplinis. b ſ sp discurrit vt acq̃rat.
in domo cõsistere pedibus suis.
ſ foris cũ paganos rapit: i plateis cũ voluptuosos: iuxta angulos cũ alios hereticos.
Nunc foris: nunc in plateis: nũc i k
d iuxta angulos insidiãs. Apphẽ/ l m
ſ sibi sociat. ſ leuem.
e sumq deosculatur iuuenẽ: et p/ n o
caci vultu blãditur dicẽs: Uicti p
a ſ in libris correctis debui.
mas p salute deuõui: hodie red/ q
didi vota mea. Idcirco egressa r
sũ i occursũ tuũ desiderans te vi
a ſ declina ergo ad me quia intexui.
f dere & repperi. Intexui funibus. s
a ſ q̃etis mollicie designat. b ſ vt visu delectet.
lectulum meũ: strãui tapetibus t
a ſ vt odore capiat.
g pict ex egypto. Aspsi cubile me/ v
um myrrha & aloe & cinamomo.
ſ ergo. ſ celesti doctrina.
h Ueni inebriemur vberibꝰ & frua x y
mur cupit amplexibꝰ donec illu
a ſ eternꝰ. b ſ inebriemur: q̃ nõ ẽ. c ſ christꝰ. c ſ corporaliter.
cescat dies. Nõ ẽ eni vir in do/ z a
a ſ ecclia. b ſ celos ascẽdit resurgens a mortuis: nobisq ministerium gubernãde ecclie sue. s. domus reliquit.
i mo suã: abijt via lõgissima. Sac/ b
a ſ in tempore quo electorum suorum numerum ecclesia compleuerit reuertet ad iudicium.
culum pecunie secuz tulit: in diẽ c
ſ ecclesiam.
plene lune reuersurꝰ ẽ domũ su/
am. Irretiuit eũ multis sermoni d
bus et blãdicijs labioꝝ ptraxit
a ſ quasi stultus nesciẽs ipe ductꝰ ad interitum.
illũ. Stati eaz seq̃t q̃si bos ductꝰ e
ad victimam: & q̃si agnus lasciui
ens & ignorãs: & nescit q̃ ad vicu f
la stultꝰ trahat donec transfigãt g
a ſ sentẽtia iudicis. b ſ oia iteriora. c ſ quasi bos & velut auis.
sagittã iecur eius: velut si auis h
festinet ad laqueum: et nescit q̃
ſ non corporis solum. ſ ab inferi/oribus ne abstrahat in vijs illius.
de piculo aie illius agitur. Nũc i
ergo fili mi audi me: & attẽde ṽbis k
oris mei. Ne abstrahat i vijs illiꝰ l
mẽs tua: neq decipiaris semit m
ſ fac tibi periculum in alijs.
eiꝰ. Multos eni vulneratos deie/ n o
l cit: & fortissimi quiq iterfecti sũt p

a ¶ In obscuro. q̃ qui male agit odit lucẽ. Ioh. iij. b ¶ Et ecce mulier occurrit illi. ad captandũ eius beniuolentiam. c ¶ Ornatu meretricio. ad magis accendendã concupiscentiaz. c ¶ Preparata ad capiendas aĩas. laqueo concupiscẽtie carnalis. e ¶ Garrula. multiplicatiõe locutionis. f ¶ Et vaga. ex mobilitate mẽtis. g ¶ Quietis ipa. p tactꝰ & gestus ipudicos corporis. h ¶ Nec valẽs &c. s3 semp vult ad spectacula & loca inhonesta currere. i ¶ Nunc fo. i aliena domo. k ¶ Nũc i pla. in publico. l ¶ Nũc iuxta an. insi. q. d. modꝰ ẽ meretricis p oẽz viã & modũ inducere ad actũ ɔcupiscẽtie carnalis. ideo subdit: m ¶ Apprehẽsũq. brachijs amplexãtibꝰ. n ¶ Deosculat iu. sibi ɔsentientẽ. o ¶ Et pcaci vul. i. improbo & effronti. p ¶ Uictimas p. s. debui. sic ẽ i libris correctis. q ¶ Hodie red. vota mea. q. d. tps est reuertẽdi ad delectabilia. sicut multi accepta cõione in solẽnitate pascali post prãdiuz recurrũt ad choreas & lasciuias. r ¶ Idcirco egressa sũ i oc. tuum. sciens q̃ tu habeas silẽ desideriuz. ideo subdit: s ¶ Intexui funibꝰ le. meũ. vt sit mollior q̃ si stramẽta eẽnt imediate sup terram. t ¶ Straui tapetibꝰ. i. curiose ornaui. v ¶ Aspersi cubile meũ &c. vt odore taliũ fiat in eo delectabilior ɔcubitꝰ. x ¶ Ueni inebriemur. i. satiemur. y ¶ Uberibꝰ &c. i. cũ tactu vberũ q̃ ẽ cõcubentiũ adinuicẽ maxie nudi cũ nuda i lecto. Et q̃ timor i tali actu delectationẽ minuit: ideo remouet cum dr: z ¶ Nõ ẽ eni vir. s. meꝰ. a ¶ In domo sua. abijt via longissima. q. d. potes ibi esse securus. b ¶ Sacculũ pecunie secum tulit. ad emẽdum mercimonia in longinq̃s partibꝰ. c ¶ In die plene lune reuersurꝰ ẽ. In hebreo habet: In termino cõstituto: q̃ adhuc satis distat. Nescio aũt q̃re translator nr̃ posuit. In die plene lune: nisi q̃ antiquitꝰ gentiles & alij in h eos sequẽtes qui credebãt omnia ista inferiora ɔuenire ex corpoꝝ celestiũ dispositione: redeuntes de mercationibus libenter intrabant domos pprias in plenilunio: vt sic plenitudo lucri sequeret: vnde adhuc in aliquibus terris christiani volentes enceniare domũ nouam vel mutare domicilium non faciũt hoc libenter in defectu lune ne sequat defectus bonoꝝ temporaliũ s3 faciunt hoc in augmẽto lune vel eius plenitudine vt sequat plenitudo bonoꝝ tẽporaliũ: & hoc ẽ de reliquijs gẽtiliũ ppter qð est magis vitandũ. d ¶ Irretiuit eum multis sermonibus. i. detinuit & passione ɔcupiscentie quasi reti inuoluit. e ¶ Statim eam sequitur quasi bos &c. i. credẽs ire ad bonũ suũ: cũ tamen vadat ad malum maximũ. f ¶ Ignorãs q̃ ad vincula. s. pene & culpe. g ¶ Donec trãsfigat sagitta. s. diuie vltiõis. h ¶ Uelut si auis festinet ad laqueũ. q̃ ex appetitu modici cibi illaqueat & interficit. sic incõtinẽs ex appetitu delectatiõis momẽtanee incurrit laqueũ culpe & mortẽ gehenne. i ¶ Nunc ergo fili mi. Hic ɔsequẽter monet dictum periculũ fugere dicens: Nunc ergo filii mi audi me: aure corpis. k ¶ Et attende de verbis oris mei. aure mẽtis. l ¶ Ne abstrahat in vijs illius mẽs tua. p ɔsensum. m ¶ Neq decipiaris. p opis cõplementũ. n ¶ Multos eni vulneratos. vulnere cõcupiscẽtie. o ¶ Deiecit. a statu grẽ. p ¶ Et fortissimi quiq &c. vt patet de adam maxime qui erat in statu innocentie perfectus sciẽtia et virtute: & de Samsone fortissimo: & de Dauid sanctissimo: et Salomone sapiẽtissimo: et multis alijs in veteri et nouo testamento.
Uie inferi

a ¶ Uie inferi &c. Sed de ecclia dñs ait:
Mat.16.c Porte inferi n̄ pualebũt aduersus eã.
b ¶ Interiora. Obscuriora & artiora gehenne tormẽta: q̃bus hereticos et fornicatores ɔstat esse mergẽdos.
¶ Ca. VIII
Ioh.18.d NUnq̃d nõ sapia. Clamitat. Dñs palã locutus est mũdo: & in occulto locutꝰ est nihil. q̃d ergo neglecto euãgelio eius: ad heresim & lasciuiã miseri confluunt.
d ¶ In summis &c. In monte discipulos simul & turbas docuit. Sed & p vias se pedibus q̃ ɔueniebant pdicabat: & eos q̃ cura indigebant sanabat. In ipa porta
Luc.7.b ciuitatis naym: mortuũ suscitãs exemplo miraculi: verba q̃ docuerat cõmendabat. Q. Quid seq̃mini eos q̃ cõtra eũ in occulto loquunt. e ¶ O viri ad vos. Ad viros clamat. i. ad strenuos verbi auditores: in vtroq sexu nãq feminee. i. fluxe mentes sapie verba pcipere nequeũt. Intelligite paruuli astu. &c. Manifestũ est de dño: q̃ cũ eẽt ipse in mũdo: oĩm etati sexui ɔditiõi locutꝰ est. Immo etiã clamabat: stans in tem
Ioh.7.f plo: Si q̃s sitit veniat ad me et bibat. Et nũc p doctores ecclie. Ipi enim sũt fores ciuitatis eius. Et viris simul & feminis sapientibus & insipientibꝰ grandenis predicat & paruulis. At ɔtra doctrina fallax clam & priuatim quos seducere valeat: querit. g ¶ Labia mea. Duo testamenta sibi concordi adinuicem veritatis testatione cõiuncta: que ipa dei sapientia in carne apparente: p sanctispiritꝰ donũ sunt ad predicanduz salutem vniuersum aperta p orbem.
Mat.6.d h ¶ Accipite dis. &c. Non potestis deo seruire & mãmone. i ¶ Ego sapiẽtia.
Ibidẽ.18.c Ubi duo vel tres cõgregati fuerint in nomine meo: ibi ego sum in medio eorum. k ¶ Arrogantiã &c. Arrogantiam & superbiam in eis: qui ceteris se meliores existimant. ¶ Uiam prauaz in eis: qui aperte mala faciunt. os bilingue in eis: qui in bonis que loquũtur stabile quippiam nõ habent. Sed iuxta auditoꝝ libitum sua verba cõmutant.
l ¶ Meum est consiliũ. Non se extollat humana presumptio plenitudinez virtutum sola dei sapiẽtia possidet: ab hac humana infirmitas q̃cq̃d habet virtut accipit. m ¶ Per me reges. Reges dicit apostolos vel alios sanctos: qui et seipos primũ: deinde & ecclesiã sibi subditam bene regere sciunt: legum ɔditores: auctores virtusq. t. & sequentes ecclesie scriptores: principes & potẽtes ceteros fideliuz preceptores & rectores appellat. Qui vtiq omẽs n̄ nisi p sapientiam vt essent aliquid habẽt. ait eni:
Ioh.15.a Sine me nihil potestis facere.
Ib.14.c n ¶ Ego diligẽtes &c. Qui diligit me: diligetur a patre meo: & ego diligã eũ: & manifestabo ei meipm. Mane quippe ad sapientiã vigilant: q̃ innouato mentis studio ad christi visionem attingere satagunt. o ¶ Mecũ sunt diuitie &c. Opes superbas: opes excelsas dicit: vt celestia dona significet. Grece enĩ superbus hyperiphanos. i. super apparẽs dicit. & ideo recte sapientia hyperiphanos secum esse dicit: quia quicquid donorum fidelibus celitus datur: cũctis mundi opibus excellentius est: qð etiã addendo iusticiam: manifestius inculcat. Nam terrenas opes & gloriam: sepius habent iniusti. Nos autem in re
surrectione

a ſ ne abstrahatur in vijs illius mens. s. vie inferi.
a ab ea. Uie inferi domꝰ eiꝰ penetrã/
b tes interiora mortis. ¶ Ca. VIII
a ſ quantum ad celestia. ſ in diuinis.
c NUnq̃d nõ sapiã clamitat: b
a ſ si non porest capere diuina. b ſ sermo in monte.
ſ in humanis.
d & prudentia dat võcẽ suã. In sũm/ c d
ſ in itinere.
mis excelsisq verticibꝰ: supra viam
a ſ stans autem iesus iussit eum adduci ad se.
b ſ in naym mortuũ suscitauit in porta.
in medijs semitis stans iuxta por/ e f
a ſ predicatoribus.
tas ciuitatis: in ipis foribꝰ loquit
a ſ attentos facit. b ſ non ad feminas.
e dicens: O uiri ad vos clamito: et g
a ſ rationales nõ ad iumẽta. b ſ vox mea hec. s.
f vox mea ad filios hoim. Intelligi/ h
te paruuli astutiã: & isipiẽtes anim/ i k
a ſ attentos facit. b ſ q̃ regnũ celoꝝ: & pmisit & dedit: fideq sctẽ trinitat docuit: atq alia innumera q̃ prophete ei relinquebant loquenda.
aduertite. Audite quoniã de rebus l
magnis locutura sum: et aperiẽtur m
a ſ ex premeditatione loquentur veritatem quod est cordis: sed nihil nisi premeditatũ & discretũ loquet.
g labia mea vt recta pdicẽt. Ueritatẽ
meditabit guttur meũ: & labia mea
a ſ diabolum & membra eius. b ſ eloquia domini eloquia casta: ar. ig. ex.
detestabunt impium. Iusti sũt om/
nes sermones mei: nõ ẽ in eis pra/
a ſ iusti non omnibꝰ: sed recti sunt.
uum q̃d neq peruersuz. Recti sunt n
a ſ alijs nõ ita videt. b ſ alijs iniqui: sed.
ſ vel accipientibus.
intelligẽtibꝰ: & equi inuenientibus
a ſ quia recti sunt intelligentibus: & equi inuenientibus: accipite dis.
h scientiã. Accipite disciplinã meã et o
nõ pecuniã: doctrinã magi q̃ aurũ
eligite. Melior ẽ enim sapia cũctis
a ſ mũdi. b ſ vt videt. c ſ q̃ cetera creata ipsa creatrix. illa transitoria: hec eterna.
opibꝰ pciosissimis: & oẽ desiderabi/ p
a ſ Accipite dico: quia ego sum que habito in con.
i le ei nõ pt cõparari. Ego sapia habi q r
a ſ sctoꝝ. ſ deꝰ q̃ glorificat i cõ. san. b ſ nõ stult.
to in ɔsilio: & erudit intersum cogi/ s
a ſ Timere dñm vt habitet in vobis. Timor eni dñi.
k tatiõibꝰ. Timor dñi odit maluz: ar/ t v x
rogantiã & supbiã: & viã prauam & y z
a ſ nõ hoim. ſ in cõsilio habito: meũ est cõsilium.
l os bilingue detestor. Mecũ est ɔsili/ a b c
um & eq̃tas. Mea ẽ prudẽtia: mea ẽ
a ſ & h ptz: q̃ p me reges. ſ cui do. b ſ apli et alij sancti.
m fortitudo. Per me reges regnãt: et d
legũ ɔditores iusta decernunt. Per e
me pncipes iperãt: & potẽtes decer
a ſ et q̃ talis: diligite me. ego enim.
n nũt iusticiã. Ego diligẽtes me dili/ f
a ſ innouari mente.
go: & q̃ mane vigilauerit ad mein/
a ſ quod magnum: quia mecum.
o ueniẽt me. Mecũ sũt diuitie & glia: h g
ſ excelse.
opes supbe & iusticia. Melior ẽ fru/ i k

a ¶ Uie inferi domꝰ eius. q̃ in domo eius committitur culpa: que est via ad gehennam.
¶ Ca. VIII
NUnquid nõ sapientia. Superius Salomon docuit domestice sicut pater filiũ. Hic cõsequẽter docet scholastice vt doctor discipuluz. vel politice vt legislator subiectũ. Et diuidit i duas partes: q̃ pmo facit h verbo mag plano. scdo mag parabolico. ca. ix. Pria adhuc in duas: q̃ pmo Salomon loquit in psona sapie create. scdo increate. ibi: Dñs possedit me. Circa primũ dicit: Nunq̃d nõ sapia clamitat. i. freq̃nt clamat: q̃ clamitare ẽ verbũ freq̃ntatiuũ. c ¶ Et prudẽtia dat vocẽ suã. dicit aũt sapia noticia de diuinis. prudẽtia de agibilibꝰ hũanis. d ¶ In summis excel. verticibꝰ. i. in pphis & sacr doctoribꝰ. e ¶ Sup viã. i. in publico: vbi dz doceri sana doctrina. f ¶ Iuxta portas ciuitat. ibi enim antiq̃tꝰ sedebãt iudices & sapiẽtes eis assistẽtes: vt dictũ est. s. g ¶ O viri ad vos clamito: nõ ad bestias irrõnabiles. h ¶ Intelligite paruuli. s. sensu. i ¶ Astutiã. ad precauendũ mala. k ¶ Et insipientes aĩaduertite. i. sapiam accipite. l ¶ Audite q̃m de rebꝰ magnis locutura sum. s. de dĩnis: q̃ sũt maxia & auditu digna. m ¶ Et aperient labia vr̃a. i. tũc poter loq̃ recte. Cetera patẽt vsq ibi: n ¶ Recti sũt intelligẽtibꝰ. nõ intelligẽtibꝰ autez vident distorti: sicut hñti oclos infectos humore sanguineo vidẽtur rubea illa q̃ sũt alba. o ¶ Accipite disci. me. & nõ pecu. &c. q̃ melior est q̃ bona tpalia: q̃nto melior est aĩa corpe. p ¶ Et oẽ deside. s. appetitu sensitiuo. q ¶ Ei nõ põt cõparari. q̃ nõ sũt eiusdẽ gener: & q̃ excedit improportionabilit talia. r ¶ Ego sapi. ha. in ɔsi. q̃ p sapiam dat sanũ ɔsiliũ. s ¶ Et erudit intersuz cogi. q̃ tales cogitatiões pcedũt ex sapientia & eam augmẽtant. t ¶ Timor dñi. s. filialis. v ¶ Odit malũ. ipm fugiens pter dei offensam & nõ tm̃ pter penã: qð facit timor seruilis. x ¶ Arrogantiã. in ore. y ¶ Et supbiam. in corde. z ¶ Et viã prauã. in ope. a ¶ Et os bilingue. qð placẽtia loquit in pñtia: & ɔtrariũ loquit i absentia. b ¶ Detestor. tanq̃ horribilia. c ¶ Meũ est consiliũ & equitas &c. id est pre me sunt ista. d ¶ Per me reges regnãt. iuste. e ¶ Et leguz ɔditores iusta decernũt. ista enĩ ex sapiẽtia pcedũt. f ¶ Ego diligentes me diligo. q̃ studẽtes ad hñdũ sapiam ex eiꝰ amore ipam inueniũt & in eis manet: & in ea delectabilit viuũt. g ¶ Mecũ sũt diuitie. s. spirituales: & alias etiã corpales. h ¶ Et glia. i. honor coraz multis q̃ impendẽdus est sapiẽtibꝰ. i ¶ Opes supbe. i. supeminẽtes: ita q̃ supbia nõ sonat hic in vitiũ. p talẽ modũ dicit dñs Esa. lx. Ponã te in supbiã seculoꝝ. i. in eminentiam. k ¶ Melior est fructꝰ meus auro. quanta aĩa est melior corpe.
A B C
Z In vijs iusti

Universidad de ... Biblio...

surrectiõe sic petr⁹ ait: No
uos celos ⁊ nouã terrã ⁊ p
missa ipi⁹ expectam⁹ in qb⁹
ẽ iusticia. a Dñs posse
dit. Hucusq₃ locut⁹ est para
bolice ad filiũ: nunc vo qr
mentionẽ fecerat de sapia:
⁊ nõ dixerat q̃ eẽt ⁊ q̃nta di
gnitatis: q̃si incident oñdit
⁊ cõmẽdat eã ſm vtrãq₃ na
†Sap.9. turã. s. diuinã ⁊ hũanã dicẽs:
Dñs ⁊c. Dñs posse.me.
Hic dñi sunt opa q̃ꝝ ↄside
ratiõe ad fidẽ vel ei⁹ cogni
tionẽ puenit gen⁹ hũanuꝫ.
Ro.1.c Inuisibilia eni ipi⁹ a crea
tura mũdi p ea q̃ facta sunt
intellecta conspiciunt. Hec
ei⁹ ipe illumiatiões p quas
se ⁊ angelic⁹ spiritib⁹ ⁊ men
tib⁹ oñdit hũanis. In quo
rũ initio sapiaꝫ possedit: qr
in pmordio creature nascẽ
tis filiũ q̃ cũ eo cũcta dispo
suerat: habuit. Sꝫ ne aliq̃s
putaret haꝝ in initio viarũ:
vel aliq̃ñ añ tpa filiũ eẽ ce
pisse. vigilant adiũxit: añq̃
q̃cq̃ faceret a pn. ab eter. or
di. suꝫ. ⁊ ex an. anteq̃. t. fie.
vsq₃ dũ ait: Qñ appẽdebat
fun. t. cũ eo erã cũcta cõpo
Iob.1.a nens. H est: In pncipio erat
ver. ⁊ V. e. a. deũ ⁊ d. e. ver.
Oia p ipm facta sũt. Pere
ant q̃ q̃ negãt dei Vtutem ⁊
D dei sapiam. i. xpm ab iitio:
imo ⁊ añ oẽ qd dici vl cogi
tari pt initiũ: ab ipo pre fu
isse ꝑgenitum. Alia trãsla
tio: Dñs creauit me pncipi
um viaꝝ suaruꝫ in opa sua.
Q. d de incarnatiõe dñi legi
tur. Creauit me dñs ſm car
nẽ. caro deuꝫ agnoscit. gl̃ia
preꝫ significat. creatura do
minũ ↄfitet. charitas prẽm
nouit pncipiũ. Vel in pnci
pio viaꝝ suarum. vt ipe ait:
Iob.14.a Ego sũ via q̃ ducit ecclesiaꝫ
ad vitam: in opa sua. s. redi
mẽda. De Vgine creat⁹ est.
caro eni ei⁹ ꝓpter opa: diui
nitas añ opa. b Ludẽs
in orbe t. Oĩa cum tpa et
creature orbis t re cepissent:
ipe qd erat in pre fili⁹ mane
bat. H iõ ne q̃s eũ cũ creatu
ris ⁊ tpib⁹ esse phiberet.
c Ad fores ⁊c. Scriptu
ras vel doctores. ijdẽ ⁊ po
stes: sine q̃b⁹ ad vitã quam
pollicet nõ valem⁹ ingredi.
Ca. IX
o Sapientia edificauit.
Oĩa de eternitate
diuinitatis xpi suffi
cienter dixerat. addit: ⁊ de
assũpta hũanitate. Sapien
tia edificauit sibi domũ: qr
hoĩeꝫ fili⁹ dei quẽ i vnitatẽ
sue psone suscipet ipm crea
uit. Vel sapie dom⁹ eccle
sia xpi: colũne doctores sctẽ
ecclie septiformi spiritu ple
A ni: quales fuere iacobus ce
phas ⁊ iohes: q̃s sapia erci
dit: qr ab amore sci disiun
ctos ad

ctus me⁹ auro et lapide pcioso:
⁊ genimina mea argẽto electo.
In vijs iusticie ãbulo i medio a b
semitaꝝ iudicij: vt ditẽ diligen c
a ſ si antigraphus.
tes me ⁊ thesauros eoꝝ replea.
a ſ diligite me: qr diligẽda sum: dñs ei pos. me.
b ſ in initio nõ tpaliter: q: anteq̃ quic. fa.
a †Domin⁹ possedit me i initio vi d
arũ suarũ: anteq̃ q̃cq̃ faceret a e
c ſ anteq̃ quicq̃: quia ab eterno.
pncipio: ab eterno ordinata suꝫ f
⁊ ex ãtiquis anteq̃ terra fieret.
a ſ quia. ſ ad litterã. b ſ a patre genita. vel idem ſm hominẽ. Ecce agnus dei qui tollis peccata mundi: vel qui occisus est ab o.m.
Nondũ erant abyssi: ⁊ ego iã cõ g
cepta eram. Necdũ fontes aq̃ h
rũ eruperãt: necdũ montes gra i
ui mole ↄstiterãt. Añ oẽs colles k
ego partuebar: adhuc terrã nõ l
fecerat ⁊ flumina ⁊ cardines or m
bis terre. Qñ pparabat celos n
aderã: qñ certa lege ⁊ gyro val o
labat abyssos. Qñ ethera fir p
mabat sursuꝫ: ⁊ librabat fontes q
aquaꝝ. Qñ circundabat mari r
terminũ suũ: ⁊ legem ponebat
aq̃s: ne trãsirẽt fines suos. Qñ
appendebat fundamẽta terre: s t
a ſ oĩa in sapia fecisti. b ſ a dieb⁹ eternitatis eius gaudebat vnũ esse cũ patre.
cũ eo erã cũctã cõponẽs. Et de v x
ſ gandens.
lectabar p singulos dies ludẽs
b corã eo oĩni tpe: ⁊ ludens in or y
a ſ fune. ſ quia desiderat in nostro amore delecere: et nos bonoꝝ gratia meritoꝝ ad se videndum perducere.
be terrarũ: ⁊ delitie mee esse cũ z
filijs hoim. Nunc q̃ filij audite a b
ſ quia.
me. Beati q̃ custodiũt vias me c
ſ et sic.
as. Audite disciplinaꝫ et estote d e
sapientes: ⁊ nolite abijcere eaꝫ.
ſ m̃.
Beat⁹ hõ qui audit me: ⁊ q̃ vi f g
c gilat ad fores meas q̃tidie: et
obseruat ad postes ostij mei.
a ſ ad postes vt me inueniat. q̃ eni inuenerit.
b ſ ego sum via ve. et vita.
Qui me iuenerit iueniet vitãꝫ: h i
a ſ copiose: ſ torrente voluptatis. t. po. eos.
et hauriet salutẽ a domio. Qui k l
autem in me peccauerit ledet
animam suam. Omnes qui me m
ſ qui sum vita.
oderunt: diligunt mortẽ. n

Ca. IX

ſ verbum dei.
a Sapientia edificauit si o
ſ carnem.
bi domũ: excidit colũ p

a In vijs iusti. am. i. ambulare facio. b In
medio semi. iu. qr virt⁹ cõsistit in medio. c Vt
ditẽ dili. me. diuitijs spũalib⁹ q̃ sunt thesauri veri.
d Dñs posse. me in initio via. su. Hic ↄñr Salo
mon loquit in psona sapie increate. cum d: Dñs
pos. me in initio via. sua. i. opeꝝ suoꝝ. e Ante
q̃ q̃cq̃ faceret. ante eni oẽm creationẽ nõ erat sa
piẽtia nisi increata. iõ sequit: f Ab eterno or
dinata sum. vbi aũt est ordo ibi est aliqua distin
ctio: licet aũt in deo sit vna simplex essentia indi
stincta: tñ ibi est distinctio filij a patre: q̃ ꝓprie no
minat verbũ seu sapia genita. g Nõduꝫ erãt
abyssi ⁊ ego iã ↄcepta erã. verbuꝫ eni in nobis est
ↄcept⁹ mẽtis: ⁊ sic in diuis verbũ est ↄcept⁹ pris
sine sapia genita. h Necdũ fontes aquaꝝ eru
perãt. de loc̃ subterraneis. i Necdũ montes
graui mole ↄstiterãt. sup terrã planã eleuati.
k Ante oẽs col. ego partu. i. ꝓcedebã a fecundi
tate paterna. iste eni ꝓcessus eternitate mẽsurat.
l Adhuc terrã nõ fece. ⁊ flu. i. creaturã visibileꝫ.
m Et cardines orbis terre. i. partes mũdi pnci
pales q̃ sũt oriens: occidẽs: austrũ ⁊ aquilo. Vel
cardines hic dicunt due extremitates axis mun
di. s. polus articus ⁊ antartic⁹: qr circa eos volui
tur celũ sicut ostiũ circa cardines suos. n Qñ
preparabat celos aderã. indiuisa sunt eni opa tri
nitatis. ⁊ ideo fili⁹ q̃ est sapia genita vt dictũ est:
semp operat cũ patre. Ioh. v. Pater meus vsq₃
nunc operat ⁊ ego operor. o Qñ cer. lege et
gy. val. abyssos. i. cõcauitates vbi ↄgregate sunt
aque vt appareret arida habitatiõi hoim ⁊ aĩaliũ
terrestriũ apta. p Qñ ethera fir. sur. i. speram
ignis q̃ naturalr fert sursum. illa eni pars elemẽ
toꝝ q̃ ↄtiguat spere lune ether vocat. q Et li
brabat fon. aquaꝝ. ↄstituẽs eos in põdere: nume
ro ⁊ mẽsura. r Qñ circũda. ma. ter. suũ. ne ef
flueret ⁊ operiret aridã. s Qñ appen. fun. ter
re. i. partes terre inferiores circa centrũ: q̃ sunt q̃
dam fundamẽta supioꝝ partiũ. t Cũ eo erã cũ
cta cõ. qr indiuisa sunt opa trinitat̃: vt dictũ est.
v Et delectabar p sin. di. i. eternalit gaudebam
cũ patre ⁊ spũscto. x Ludens coraꝫ eo oĩ tpe.
⁊ q̃d sit iste ludus subdit: y Ludens in orbeꝫ
terraꝝ. i. ludũ faciens de orbe terraꝝ: q̃ filiis ẽ lu
do pile q̃ de vno transfert in aliũ ſm quandaꝫ re
uolutionẽ: qr regna terre trãsfert atq₃ cõstituit de
gẽte i gentẽ. z Et delitie mee eẽ cũ fi. ho. s. p gra
tiã. istud eni esse est delitiosuꝫ respectu esse dei p p
sentiã ⁊ potentiã. ⁊ h mõ. s. p grãm est i sola crea
tura itellectuali ⁊ nõ in oĩ: h solũ i iusta. a Nũc
ergo filij. Hic ↄñr inuitat ad amorẽ sapie dicens:
Nũc q̃ filij. p adoptionẽ. b Audite me p de
bitã attentionẽ. c Btĩ q̃ cu. vi. m. i. viã mãda
toꝝ ⁊ viã ↄsilioꝝ. d Audite dis. de morib⁹ hu
manis. e Estote sapi. in diuis. f Btũs hõ
q̃ au. me. mihi obediẽdo. g Qui vi. ad fores
meas q̃ti. in loco diuini cult⁹ deuote orando.
h Qui me inue. p gratiã. i Inueniet vitaꝫ.
eternã. k Et hauriet sa. a do. q̃ est fons salut̃.
l Qui aũt i me pec. le. aĩaꝫ suã. qr mihi nõ pt in
ferre lesionẽ. m Omnes qui me ode. qui sum
veritas ⁊ vita. n Diligũt mor. nõ qr mors sit
p se eligibilis aut diligibilis: sed quia diligũt in
ordinate delectabilia mundi ⁊ carnis: ad quod se
quit mors culpe ⁊ gehenne. Ca. IX
o Sapientia edificauit. Hic ↄsequẽter descri
bitur eminentia sapie magis parabolice. s.
sub metaphora dñe vocant ad ↄuiuiũ in
tra palatiũ suum. Et quia opposita iuxta se posita
magis elucescũt. ideo pmo ponit hic inuitatio sa
pientie. scdo inuitatio insipiẽtie. ibi: Mulier stul
ta. Prima in duas: quia primo ponitur sapientie
inuitatio. scdo inuitatoꝝ conditio. ibi: Si q̃s est
paruulus veniat ad me. Circa primũ dicit de sapi
entia increata: continuando. s. sententiã ad finem
ca. precedentis. Sapientia edificauit sibi domum
scꝫ ecclesiã quã edificauit verbo ⁊ exemplo in hu
manitate assumpta. p Excidit columnnas se
septem.

ctos ad portandã ecclesie
fabricã erexit. Colũnas
septẽ. s. ecclias p orbeꝫ se
ptiformi grã spũs erexit q̃
donũ. i. mysteriũ incarna
tionis ei⁹: ne pfidoꝝ ipro
bitate memoria tolleret:
credẽdo: colendo ⁊ predi
cando q̃si sustentãdo cõti
nerent. a Immolauit
victi. His victimis: mere
tricis ↄtrarie sũt victime
ad q̃s stultos iuitat vt. s.
dicens: Victimas p salu
te deuoui. ho. red. v. m.
b Misit ancillas. Elegit
pdicatores ifirmos ac de
spicabiles: q̃ fideles ad su
perna celestis patrie edifi
cia colligerent. c Veni
te comedite. In vnã chri
sti psonã iunctã diuinita
tẽ ⁊ hũanitatẽ. Vel i pane
corp⁹: in vino sanguis ei⁹
q̃ in altari satiamur.
d Relinquite. Post ob
latas epulas addit ⁊ vite
monita: vt quos pceptis
sue incarnatiõis mysterijs
reficit: doctrine parit in
struet Vbis. e Qui eru
dit ⁊c. Quasi interroga
res cur sapiẽtia paruulos
p ceteris ⁊ insipientes ad
suas inuitaret epulas. Io
iquit feci: qr frustra labo
rat qui verbũ sapiẽtie in
culcare nititur ei qui audi
re ↄtemnit sapientiorem se
doctore ⁊ maiorẽ credẽs.
f Noli argu. Non est ti
mendũ ne tibi derisor cuꝫ
arguitur ↄtumelias infe
rat: sed hoc potius proui
dendũ ne tractus ad odiũ
inde fiat peior: ideo tibi a
liquotiens ab eius corre
ctione nõ tue timiditatis:
sed dilectionis ei⁹ grã ces
sandum. g Si sapiẽs.
Moneo te ad sapiẽtiã: qd
tamen tibi prodest nõ mi
hi. Si enim sapiens f. ⁊c.
h Mulier stulta. Supe
rius cõmendauit sapienti
am per diuinitatem ⁊ hu
manitatẽ: nunc p ↄtrariũ
illam eandẽ cõmendabili
orem ostendit: vbi mulier
stulta ⁊c. que est ei contra
ria sedit ⁊c. Mulier ⁊c.
Mulier hec heresis est cõ
traria sapiẽtie: que sua su
pert⁹ sacramẽta cecinit: se
det aũt in foribus domus
sue. i. in doctoribus falsita
tis: qui etiam in penetra
lia perfidie miseros fallen
dos introducunt. supra
sellam autem quia cathe
drã sibi pdicatiõis vsur
pat. hec est enim cathedra
pestilẽtie: in excelso vrbis
loco dicit sapia: qr in sum
mis ⁊ excelsis Vticib⁹ dat
vocẽ suã: h illa in sublimi
tate virtutũ. hec in supci
lio montis attollit.
Qui est par

a ſ ecclesias septiformi spiritu illustraras.
b ſ suis passionib⁹ ecclesias cõsecrauit: vel victam pdicantiũ mactari in psecutione pmisit.
a nas septẽm. Immolauit victi a
a ſ diuinitatis sue archana capere nõ valentibus assumpte hũanitatis sacramẽta patefecit: ⁊ scripture sacre pabula nobis aperiendo preparauit.
mas suas: miscuit vinũ ⁊ pro b
b posuit mensam suaꝫ. Misit an c
ſ celi.
cillas suas: vt vocarẽt ad arcẽ d
a ſ edificia. b ſ hierlm. c ſ dicẽs p ancillas.
⁊ ad mẽniã ciuitatis. Si q̃uis e f
a ſ humilis.
est paruulus veniat ad me. Et g
a ſ nihil habentibus de fastu humane sapientie: tales aduocat: vt eos sua doctrina sapientes reddat ⁊ aptos.
c insipiẽntibus locuta est. Veni h i
a ſ diuina eloquia.
te comedite pãnem meum:
et bibite vinum quod miscui k
a ſ bibite et relinquite.
b vobis. Relinquite infanti l
ſ vere. ſ de virtute in virtutem.
am et viuite: et ambulate per m n
a ſ opa bona. b ſ paruulos iuito: q̃ ei erudit
e vias prũdẽtie. Qui erudit de o
a ſ quia dat sanctum canibus.
risorem: ipe sibi iniũriã facit: ⁊ p
a ſ margaritas proijciens porcis.
qui arguit impiũm sibi macu q
a ſ ergo.
f lam generat. Noli arguere de r
a ſ sed. ſ paruulũ. ſ in pfectu. i. amatorẽ sapie. nã pfecte sapiẽs nõ habet opus argui.
risorẽ ne oderit te. Argue sapi s
a ſ argue ⁊ sic.
entẽ: ⁊ diliget te. †Da sapiẽti t v
occasionẽ: ⁊ addet ei sapiẽtia. x
Doce iustuꝫ et festinabit acci y z
a ſ quasi doce iustũ ⁊ primum timẽre dominum: quia principiũ sa. ti. do.
pere. †Principiũm sapiẽtie ti a
a ſ est. ſ vera.
mor dñi: ⁊ scientia sctõꝝ pru b
a ſ quasi ego sum sanctorum principium. per me enim multi.
dentia. Per me eni mltiplica c d
a ſ virtutes.
buntur diẽs tui: et addentur e
a ſ etnitat. b ſ vnusq̃sq₃ on⁹ suũ portabit.
g tibi ãnni vite. Si sapiens fue f
ris tibimetipsi eris. Si autẽ il g
lusor: solus portabis malum. h
a ſ sapientia misit ancillas suas vt vo. ad ar. ⁊ ad me. ci. mulier aurẽ stul.
b Mulier stulta et clamosa ple i k l
naq₃ illecebris: ⁊ nihil oĩno sci m
ens sedet i forib⁹ dom⁹ sue su n
a ſ cathedram pestilentie. b ſ in supercilio elationis.
per sellãꝫ i ẽxcelso vrbis loco:
a ſ vocaret. Vocat heresis ad perfidiam sepe catholicos: quos iter rectum agere: ⁊ viã huius seculi transire citius velle atq₃ ad eternam patriam festinare conspicit.
b ſ catholicos. c ſ hui⁹ secli
vt võaret trãnseuntes p viãꝫ: o

ptem. i. septẽ dona spũscti dedit: vel septẽ sacra institu
it quib⁹ fulcit tota ecclia. a Immolauit victimas su
as. i. seipm in cruce: qd d victime in plurali: qr cõtinet
virtutẽ cuiuslibet alteri⁹ sacrificij: ⁊ hui⁹ victime memo
riale est sacrm eucharistie: in q̃ sub specie panis cõtinet
corpus xpi imolatũ: qd est fideliũ cib⁹. b Miscuit
vinũ. i. dedit nobis sanguinẽ suũ qd cõficit in vino aq̃
mixto. c Misit ancillas suas. i. aplos aliosq₃ disci
pulos: q̃ dicunt hic ancille: qr fuerũt hũiles ⁊ obseq̃o
si. vñ Ra. Sa. ancillas vocat hic moysen ⁊ aaron: q̃ fue
runt humiles ⁊ prompti ad diuinũ obsequiũ. d Vt
vocarẽt ad arcẽ. i. ad christi fidẽ. e Et ad menia ci
uitatis. i. ad ea q̃ sunt annexa fidei articulis. f Si
q̃s est paruulus. Hic ↄñr describit inuitatoꝝ ↄditio: ⁊
iuxta hoc ↄditio repulsorum: vt opposita iuxta se posita
magis apparẽt. dicit igit: Si q̃s est paruulus. i. humi
lis. g Veniat ad me. qr talis est disposit⁹ ad sapiam
diuinã Matth. xj. Confiteor tibi pr dñe celi et terre: qr
abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹ ⁊ reuelasti ea
paruulis: ⁊ dicunt hic paruuli specialiter apli ⁊ alij de
iudeis vocati. Consequẽter subdit de vocatiõe gentiũ
cũ d: h Et insipientib⁹ locuta est. i. gentilib⁹ q̃ diui B
nitatẽ attribuebãt lignis ⁊ lapidib⁹: qd insipientissimũ
erat. i Venite ⁊ comedite panẽ meũ. i. corpus meuꝫ
sub specie panis exhibitũ. k Et bibite vinũ qd mi
scui vobis. i. sanguinẽ meũ sub specie vini in q̃ admisce
tur aqua. in vtraq₃ eni specie cõicabãt antiquitus fide
les: sed ꝓpter periculũ effusiõis sanguinis ordinatũ est
q d dat laicis sub specie panis tm̃. l Relinq̃te infan
tiam. i. inutilia ⁊ vana. m Et viuite. in grã. n Et
ambulate. p vias prudentie. s. mandatoꝝ ⁊ ↄsilioꝝ. Cõ
sequenter ostendit q̃ sunt repellendi a ↄuiuio sapiẽtie.
cũ dicit: o Qui erudit derisorẽ. sane doctrine.
p Ipe sibi iniu. facit. qr ꝓuocat derisorẽ ad iniurian
dũ sibi. ideo dicit saluator Matth. vij. Nolite sanctum
dare canib⁹: neq₃ mittatis margaritas ante porcos ne
forte ↄculcent eas pedib⁹ suis: ⁊ canes cõuersi dirum
pant vos. q Et qui arguit impiũ sibi ma. generat.
quia impius quantũ in se est infamat arguentem se.
r Noli arguere drisorẽ ne oderit te. ⁊ sic efficiet peior
ↄcipiens odiũ de nouo cũ ipietate pcedenti. s Ar
gue sapientẽ. qr omĩs hõ quantũcũq₃ sapiens habet ali
quid arguendũ. j. Ioh. j. Si dixerim⁹ qr peccatũ nõ ha †23.q.6.c.
bemus: ipi nos seducim⁹ ⁊c. t Et diliget te. gratus vides.i fi.
de tua bona correctiõe. v Da sa. occasionẽ. cogitan
di aliquid vtile. x Et addet ei sapia. que p bonas
cogitationes accipit incrementũ. y Doce iustuꝫ. de C
meliori bono. z Et festinabit accipere. opere adim
plendo. a Principiũ sapientie timor domini. etiã ser
uilis: qr introducit eam sicut seta filũ: sed sicut seta eijci †S.1.a
tur de foramine intrante filo: sic timor seruilis expellit: Ps.110.
pfecta sapiẽtia intrante. j. Ioh. iiij. Perfecta charitas Eccl.1.b
foras mittit timorẽ. timor vero filialis cũ sapientia ma
net: ꝓpter qd est principiũ intrinsecũ sapiẽtie: timor ve
ro seruilis est principiũ extrinsecũ. b Et scientia san
ctoꝝ prudẽtia. qr talis scientia nõ solũ est scientia spe
culatiua: sed etiã practica. c Per me eni. s. sapienti
am. d Multiplicabunt dies tui. in presenti: quia sa
pientes sciũt euitare pericula. e Et addent tibi ãni
vite. in futuro. f Si sapiens fueris tibimetipi eris.
id est ad bonũ tuum principaliter ⁊ etiã alioꝝ ↄsequen
ter. ideo subditur in aliquibus libris: Et pximis tuis:
sed non est de textu: imo est quedã glosa: ⁊ p scriptores
textui inserta. g Si aũt illusor. sane doctrine.
h Solus portabis maluꝫ. pene ⁊ culpe. i Mulier
stulta. hic ↄsequẽter iuxta suum oppositum ponitur in
uitatio insipientie ad suum conuiuiũ. cum dicit: Muli
er stulta. i. doctrina supsticiosa ⁊ vana. k Et clamo
sa. quia non habet nisi verba. l Plenaq₃ illecebris.
que nõ solũ ↄcedit: sed etiã ad ea inducit. m Et ni
hil oĩno sciẽs. qr ita modicũ est ibi de veritate q q̃si ni
hil reputat: ⁊ etiã quia illud qd est ibi veritatis vel ho
nestatis ponit ad hoc q ⁊ facilius falsitatibus creda
tur: aliter talis doctrina seipam destrueret si nihil veri
tatis ↄtineret: sicut dicit phs. j. li. ethicoꝝ: q si malum
esset integrũ seipm destrueret. n Sedet i fori. do. ⁊c.
qr talis doctrina aliq̃ñ docet antẽrice marie int ifide
les. o Vt vocaret trãseũtes p viã. latã vitioꝝ.

a Quis est paruulus. Sapia paruulos atq insipientes ad conuiuiū pene iisdē verbis videt inuitare: sed distat: qz illa simpliciter aduenire vocat: hec autē q̄s vocat ad se declinare suadet: qz illa ad rectū actionis iter quos errantes cernit: accersit: hec recte gradientes ab itinere suo deuiare docet ⁊ ad se diuertere.
b Aque fur. Sapia palā mēsam omib⁹ ꝓposuit ⁊ miscuit vinū suū. At stulta mlier nil meracū habēs: ad aquas furtiuas ⁊ absconditum panē: quoscūq valet aggregat: qz catholica ecclia palā mūdo diuinorū eloquioꝝ ꝯuiuia pandit: dū diuinitatis ⁊ hūanitat christi mysteria celebrāda precipit. Uel certe in vino mixto historicam simul ⁊ allegoricam auditoribus suis scientiaꝫ ꝓpinat: vt ꝓ suo quęq captu vite poculis reficiat. At hereticorū doctrina publice fidei et ꝓfessioni sua secretoꝝ decreta ꝓponit: ⁊ cū nihil spirituale habeat: suauiorē se catholicis pastorib⁹ sciam iactat docere: vt. s. libenti⁹ audiant ⁊ agant que
A palā in ecclesia dici: erudiriq ꝓhibent: ⁊ dulci⁹ hauriat insipientia
† Ʒ.15.c que putat scia q̄ ꝓhibita furatur audientia. Potest in aquis furtiuis ⁊ pane abscondito eorundē sacrificiū designari. At iuxta litterā: Mulier ī aquis furtiuis ⁊ pane ꝓhibito ⁊ illicita connubia dulciora
† Ʒ.11.a esse asseuerat. c Et ignora. ⁊c. Nescit mulier adultera: nescit hereticus: qz immūdi spirit⁹ domos suas habitant: ⁊ q in ꝓfundis infer-
† Ecci.5.b ni penas luant eternas: ipsi actib⁹ luxuriosorū: ipi hereticorū dogmatibus q̄si cōuiuiis delectantur optimis. At cū rite ī ecclia christi sacra
† Ʒ.12.d celebrant: ⁊ christi verbū auditur: ⁊ conseruat: qd est ⁊ sapia dei: constat q angelice virtutes ibi sunt et in excelsis celoꝝ conuiue fidelium.
Ps.77. Panem enī celi de. eis. Panē angeloꝝ manducauit homo.
d Parabole Ca. X
Parabole salo. Nouum ponit titulū: qz nouū genus locutiōis incipit vt non sicut prius de singulis bonorū malorū ve partib⁹ diutius disputet: sed alternis versib⁹ actus vtrorūq describat. e Fili⁹ sa. ⁊c. Qui accepta fidei mysteria bn̄ seruat: letificat deū patreꝫ. Qui vero hec actione mala vel heresi cōmaculat matrē contristat ecclesiā.
B f Nil ꝓderūt ⁊c. Et a transitoria morte sepius vt danielē ⁊ tres pueros: ⁊ a ꝑpetua semꝑ iusticia liberat. At vero thesauri ꝑ impietatem cōgregati: ⁊ si aliqn̄ a tpali morte vident eripere: plus tn̄ mali ꝑ impietate qua acq̄siti sunt q̄ cōmodi in eo q pro vita sunt dati conferunt. g Non affliget. Et si aliqn̄ iustū impii fame affligūt: vel etiā necāt: nō ledūt aniam eius quā dn̄s in futuro sue glia visionis ꝯsolabit: qui et easdē impioꝝ insidias in ipos iuste vindicādo retorquet. h Egestatē ⁊c. Qui negligenter viuit in hoc seculo egebit bonis in futuro. At qui fortiter dn̄o militant diuitiis eterne beatitudinis remunerant. i Qui ꝯgregat ⁊c. Qui ꝯgregat xp̄o aīas fideliū fili⁹ sapiēs est. Et q̄dē hec messis multa est: opariī vero pauci. Qui vero h̄ tpe acceptabili a sua salute curando torpescit: confundetur ī die tribulationis. k Os autem impiorum. Quod comessationi: ebrietati et colloquiis malis seruiebat: ꝓpter iniquitatem quam congessit cōdemnabitur. Deniq os illi⁹ iniquitas operit qd in tormentis in lingua sibi in qua ob plura scelera plus punitus est: refrigeriū quesiuit.

a ad patriam eternam.
et pergētes in itinere suo. Quis est paruulus declinet ad me. Et
a sapienti non auder. hoc. s.
vecordi locuta est. Aque furtiuę dulciores sūt: ⁊ panis abscōdit⁹ suauior. Et ignorauit q ibi sint
a demones. b penis deputati eternis.
gigantes: et ī profundis inferni
a qui cōdelectant ei.
cōuiue eius. Qui eni applicabit
a econtra.
illi descendet ad inferos: nāꝫ qui abscesserit ab ea saluabitur.

Parabole salomonis. Ca. X
Parabole salomonis filii dauid. † Fili⁹ sapiens letificat patreꝫ: fili⁹ vero stult⁹ mesticia est matri sue.
deum. ecclesie. quod putatur.
† Nil ꝓderūt thesauri impietatis: iusticia vero liberabit a morte.
a vtraq aliqn̄: semꝑ ab eterna. et si corpus.
† Nō affliget dn̄s fame animam iusti: ⁊ insidias impioruꝫ subuertet.
veri boni vel verbi diuini.
† Egestatē operata est man⁹ remissa: man⁹ autē fortiū diuitias parat.
eternas. a non est.
Qui nititur mēdaciis hic pascit ventos: idem autē ipse sequitur aues volantes.
de textu. christo fideles.
a messis quidē multa: operarii pauci.
Qui congregat in messe filius sapiēs est:
a torpet a bono ope. b tpe accep. e. t. c cōfundetur in die iudicii.
qui aūt stertit estate: filius confusionis est.
a venite benedicti patris mei.
Benedictio dn̄i super caput iusti.
a vorax: loquax.
Os autez impiorum

a Et ꝑgentes itinere suo. i. seqūtes impetū sue passionis. b Quis est paruulus. i. indigēs sensu. c Declinet ad me. q. d. docebo eū. d Et vecordi. i. secutori passionū. q. s. dicitur vecors: q̄si ve h̄ns in corde. e Locuta est. qz talis libenter audit doctrinā supsticiosaꝫ. f Aque furtiue dulciores sunt ⁊c. in doctrina supsticiosa semꝑ est aliq̄d boni admixtū vt p̄dictū est: ⁊ illud bene docet ī publico. illud aūt qd est falsum ⁊ supsticiosum in secreto: sicut p̄nosticatio de futuris ꝑ astrologiā q̄tū ad id qd respicit cursus ⁊ cōiunctiōes planetarū ex q̄bus p̄nosticant aliqua futura bene docet in publico: sed q̄tū ad illud quo docentur fieri imagines sub determinatis ꝯstellationib⁹: vt dent rn̄sa de occult ⁊ futur: hoc docet in occulto: qz supsticiosum: et talē doctrinā multi libentius audiunt ⁊ audi⁹. iō designat ꝑ aq̄s furtiuas ⁊ panē absconditū. g Et ignorauit. auditor talis doctrine. h Q ibi sint gigātes. i. demones: qz talia rn̄sa ꝑ demones fiunt. i Et in ꝓfun. in. cōuiue ei⁹. i. tali doctrina imbuti ⁊ refecti descēdunt ad penā inferni cū demonib⁹ eos seducētibus. k Qui eni applicabit ⁊c. h̄ nō est de textu vsq ad finē ca. ꝓpter qd pertrāseo: ⁊ qz satis ptꝫ sn̄ia ex p̄missis.

l Parabole salomonis. Ca. X
Hic incipit scd̄a parabolarū collectio: ꝓpter qd p̄ponit tantū q̄dā p̄fatio vt dictuꝫ fuit a p̄ncipio libri: ⁊ in heb. est de integritate text⁹. Sciendū etiā q parabole in hac collectione ꝯtēte nō h̄nt talē ꝯnexionē ad inuicē sic p̄cedētes: ꝓpter qd non inuenit ibi diuisio artificialis: sed q̄libet parabola est q̄si vna sn̄ia ꝑ se: ⁊ cōiter iuxta virtutē tangitur oppositū vitiū. Pōt tn̄ hec collectio ī generali sic diuidi in tres ptes. qz ī p̄ma instruit ps rōnalis. scd̄o repmit irascibil. ca. xv. ibi: Rn̄sio moll frāgit irā ⁊c. tertio restringit ꝯcupiscibil. ca. xx. Luxuriosa res vinū ⁊c. Sciendū tn̄ q hec diuisio accipit fm p̄ncipia capituloꝝ: qz in ꝓsecutione cuiuslibet part facit mētionem de aliis vt videbit ꝓsequēdo. Prīa diuiditur in q̄nq ptes fm q̄nq capitula. In p̄mo vero capitulo qd est decimū hui⁹ libri inuitat ad amorē sapie p̄ncipalit: ⁊ h̄ ex cōmēdatiōe sapient ⁊ sapie: licet alia interserant. P̄ntis aūt ca. p̄ma parabola est ista: m Fili⁹ sapiēs letificat patrē. tum qz iuuat eū in regimine dom⁹ et negocioꝝ. tū qz pr̄ ꝯsiderat q post mortem suā talis fili⁹ honorifice repn̄tabit ꝑsonā suā. n Fili⁹ vero stult⁹ mesticia est mr̄is sue. qz talis n̄ mittit ad negocia: ꝫ manet ī domo cū mr̄e: q̄ vidēs ei⁹ stulticiā ꝯtinue hꝫ materiā mesticie. o Nil ꝓderūt thesauri impietatis. i. male acq̄siti: qz semꝑ sunt occasio mortis culpe et gehenne nisi sequat penitentia: et frequēter sunt occasio mort corporalis. p Iusticia vero. que nō querit aliena. q Liberabit a morte. s. triplici dicta. r Non affliget dominus fame aīaꝫ iusti. licet aliqn̄ affligat corpus: qz egestatem patienter tolerat iustus. s Et insidias impiorū sub. sicut patet de saule dauid ꝑsequente: qui tn̄ cecidit bis in manu dauid. vt patꝫ. j. Reg. xxiiii. et xxvi. t Egestatē opata est man⁹ remissa. qz talis ꝯtinue expendit: sed parū acq̄rit. v Man⁹ aūt for. di. pa. qz plus acquirit q̄ expendat. x Qui nitit mendaciis. aliq̄d obtinere. y Hic pascit ventos ⁊c. i. perdit laborē suū: quia qd sic acq̄ritur nō est vtile sed dānosum. z Qui ꝯgregat in messe fili⁹ sapiēs est: qz ꝓuidet sibi ꝯgruo tpe. a Qui aūt stertit estate. i. dormit vt ociosus. b Fili⁹ ꝯfusionis est. i. cōfusione dign⁹: sicut dicit filius mortis ille qui est dignus morte. j. Reg. xxvi. c Benedictio dn̄i sup caput iusti. qz multiplicat eū in bonis sp̄ualib⁹: ⁊ cū h̄ aliqn̄ in tpalibus. d Os aūt impioꝝ operit iniq̄tas. qz ex ore ei⁹ ꝓcedūt verba iniq̄ detractiōis ⁊ murmuratiōis ⁊ ꝯsilia.

Memoria

a Memoria. In hac vita boni bonos: siue viuos siue defunctos: laudibus efferūt, impioruꝫ aūt ⁊ act⁹ detestant ⁊ nomē: et in vita futura iusti in dei laudib⁹ viuūt. reproboꝝ autē honor nomēq ⁊ laudes patrib⁹ gehenne suppliciis mutant: vbi vermis eorū nō morief: ⁊ ignis coꝝ nō extinguetur. b Stult⁹ cedit. Stultus labiis: vel suis q̄b⁹ dānari meruit: quia mors ⁊ vita in manib⁹ lingue: vel eorū a q̄b⁹ qz corrigi nō potuit: sentētiā
Ps.119. dānationis accepit. Und: Dn̄e libera aniam meā a labiis iniq̄s. c Qui am. qui simplicit se viuere nouit: facilius cūcta spreuit aduersa. qz se ꝑ hec ad gaudia venturū esse ꝯfidit dicēs:
Ibidē.26. Dn̄s ꝓtector vite mee a q̄ trepidabo. At qui prauis incedit viis (nolens liceat) pauescit ac digna factis recipit.
Mat.10.c nihil enī occultū qd nō reueletur. d Qui annuit. qui nutib⁹ oculoꝝ irriserit aliquem: nō euadet sine dolore
Ps.34. tormenta penitudinis. de q̄bus: Qui oderūt me grat ⁊ annuūt oculis. Uel certe dabit dolorē. qz fili⁹ stult⁹ mesticia est mr̄is sue. e Os aūt im. qui sua vel alioꝝ peccata defendūt. Und:
Ibi.140. Ut nō declines cor m. in verba ma. ad excu. excusa. in peccatis. f Uirga ⁊c. Uindicta in sequēti vita quā plaga illa qua philistei in natibus feriebant significat. Qui ergo nō vult dānari: oportet in labiis sapiam vt loquatur laudes christi: et p̄cepta predicet. Sed qz semꝑ dn̄m laudare: nō autem semꝑ docere: nec omia q̄ nouit oēs docere sapienti ꝯuenit. recte subdit: Sapientes abscondūt ⁊c. g Sapien-
1.Cor.2.a tes ab. Nihil iudicaui me scire inter vos nisi iesum christum ⁊ hūc crucifi-
Allego. xum. h Substātia di. Alle. Spūaliter q̄ in deū diues est ꝑ bona opa: cōfidit in illo: q̄si q̄ in vrbe inexpugnabili q̄ a nullo hoste possit supari. At qui virtutū inopia coangustant: iō celestibus egēt diuitiis: qz noxio pauore timent duros ꝓ dn̄o tolerare labores. i Abscondūt ⁊c. Si q̄ verax et sapiens esse desideras: odiū neq ī abscondito cordis ꝯteges: neq ꝑ oris contumeliā ꝓferas: sed tuū cor dilectiōe et os veritate repleat. k Quasi per risum. Prudentia a ꝓuidēdo nomen accepit. Stult⁹ est igit q̄ gaudet in scelere. Sapient aūt est: ⁊ ei q̄ viri noie
Ʒ.14.b dign⁹ sit p̄uidere: qz risus dolore miscebit: ⁊ gaudia peccādi pena sequet vltionis. l Qd timet im. ⁊c. De illo quoq impio dicit: q̄ sciens peccat. Timet impi⁹ videre districtū iudicē q̄
Phil.1.b est ꝯtrari⁹ Aplo desiderāti dissolui et esse cum christo. Ille ne terrenis gaudiis priuet ⁊ sempiterna vltiōe plectatur. Isti: ne incolat⁹ eoꝝ ꝓlonget: sed p̄mia ꝑ q̄b⁹ certauert ꝑcipiāt. Utrisq aūt qd corde tenent aduenitet. m Quasi tēpe. ⁊c. De ꝑsecutoribus ecclie dicit: q̄ domū fidei subuertere q̄rūt. Sꝫ illa ī vero fundamēto. i. ī christo collocata: ipe extemplo dispereūt. n Sicut ace. den. Sicut hereticoruꝫ ꝑfidia bonis doctorib⁹ molestiā generat ⁊ lachrymas: sic male viuēs catholicus eis qui se fidē suā ex opib⁹ ostendere iusserūt ꝑ inertiā grauis ē. Oculi quippe ⁊ dentes p̄dicatores sunt sancte ecclie: q̄ ⁊ recta ei ꝓuidēt: ⁊ alimenta sp̄ualia.

a aggere pene.
operit iniq̄tas. Memoria iusti cum laudibus: ⁊ nomē impioꝝ
a iuferni suppliciis.
putrescet. Sapiēs corde p̄cepta
a quasi flagellis. b docētis vel supplsius.
suscipiet: stultus ceditur labiis. † Qui ambulat simplicit: ambulat ꝯfidenter: qui aūt deprauat vias suas manifest⁹ erit. † Qui annuit oculo dabit dolorē: ⁊ stultus
a flumina: de vētre ei⁹ fluent aque viue.
labiis verberabit. Uena vite
a excusar.
os iusti: ⁊ os impioꝝ operit iniquitatē. † Odiū suscitat rixas: ⁊ vni
a charitas operit multitudinē petōꝝ.
uersa delicta opit charitas. In labiis sapiētis iuenit sapia: ⁊ vir
a .i. sapientia.
ga in dorso ei⁹ q̄ indiget corde.
a scientes: qz tp̄s tacendi ⁊ tp̄s loquēdi. in labiis sapientis inuenit sapientia: tamē sapi.
b obmutui dū cōsisteret p. aduer. m.
Sapiētes abscōdunt scientiam:
a qz vl inordiate bona: vel agre loquit mala.
os aūt stulti ꝯfusioni ꝓximū ē.
a diuites confidunt ī diuitiis: quasi in vrbe munita. pauperes ideo pauent ne deficiant: quia se norunt egenos.
† Substātia diuit vrbs fortitudinis ei⁹: pauor pauperꝫ egestas
a eternā. b voluptas.
eoꝝ. Opus iusti ad vitāꝫ: fruct⁹
est.
aūt impii ad peccatū. Uia vite custodienti disciplinaꝫ: qui aūt increpatiōes relinq̄t errat. Abscondunt odiū labia mendacia: q̄ profert ꝯtumeliā insipiēs est. In multiloquio nō deerit peccatū: qui aūt moderatur labia sua
sine mendacio.
prudentissim⁹ est. Argentuꝫ electū ligua iusti: cor āt impioꝝ ꝓ
vanum.
nihilo. Labia iusti erudiūt plurimos: q̄ aūt indocti sunt in cor
a hic virtutib⁹: in futuro oibus bonis.
dis egestate morient. Bn̄dictiō dn̄i diuites facit: nec sociabit ei
gaudendo.
afflictio. Quasi ꝑ risum stultus operatur scelus: sapia aūt est viro
a prouidere. b districtio iudicii. c scienter peccans.
prudētia. Quod timet impius
a cupio dissolui ⁊ esse cū christo.
veniet super eum desideriū suū iustis dabitur. Quasi tēpestas
a ecclesie ꝑsecutor.
trāsiēs nō erit impius. Iustus au
a in christo.
tē q̄si fundamētū sempiternum.
a p̄dicatorib⁹. b idem q̄ dentes.
Sicut acetū dentibus ⁊ fumus

a Memoria iu. cū lau. qz post mortē magis apparet bonitas ei⁹ q̄ an. b Et no. impi. pu. qz nō recolit in aliq̄ honorabili ꝫ tm̄ in facto villi. c Sapiēs cor. p̄. su. ob tēperādo. d Stult⁹ ce. la. reputat ei flagella labia sui correctoris. e Qui am. sim. i. sine duplicitate. f Ambulat cō. qz nō timet rep̄hendi de falsitate. g Qui āt de. vi. s. post bona v̄ba opando mala.
h Manifest⁹ erit. ꝑ effectū malicie sue. † Ʒ.28.c
i Qui an. o. signū īpudicicie oñdēs mulieri aliene. k Dabit dolorē. s. marito ei⁹. † Ecci.27.c
l Stult⁹ la. ver. exponat vt. s̄. m Uena vi. os iu. qz de tali ore v̄ba vite exeūt: inq̄ntū ꝓpria delicta vere ꝯfitet. n Et os ipi. o. ini. s. ꝓpriā ipaꝫ palliādo. o Odiū. in corde. p Suscitat rixas. in ore. q Et vni. de. ope. cha. qz sicut odiū ꝑ rixā manifestat defectus alioꝝ: sic † 1 Pe.4.b
charitas celat nisi q̄ntū correctio fraterna req̄rit. r In la. sa. in. sa. qz ex abundātia cordis os loquit Mat. xii. s Et virga. i. punitio debita. t In dorso ei⁹ q̄ in. cor. qz nō hꝫ cor aggrediēdi op⁹ virtut. v Sapiētes ab. sciaꝫ. derisorib⁹. x Os aūt stul. ꝯfu. ꝓxi. ē. qz loquit qd n̄ decet ⁊ sine freno rōnis. y Suba di. vrbs for. ei⁹. qz ꝯfidit ī magnitudīe diuitiaꝝ suaꝝ: sic obsessus in fortitudīe muroꝝ. z Pauor pau. ege. eoꝝ. qz homīes mali nō formidāt paupib⁹ iniuriari.
a Opus iu. ad vitā. s. grē ⁊ glie acquirendā. b Fruct⁹ aūt impii. i. op⁹ ei⁹. c Ad petm̄. s. ordinat: ⁊ postea ad inferni casum. † Ʒ.18.b
d Uia vite cu. disci. qz suscipiens correctionē iā est in via ꝑueniendi ad vitā beatā. e Qui aūt increpa. relin. errat. a via vite. f Abscōdūt odi. labia mēdacia. qz p̄tendūt amicitiā cum C
habeāt inimicitiā in corde. sicut ioab dixit amase: Salue mi frater: ⁊ osculādo interfecit eū. ii. Reg. xx. g Qui ꝓfert ꝯtumeliā. i. vitia. h Insipiēs est. i. insipientē se oñdit. i In multilo. non deerit petm̄. falsitatis vel saltē ociositatis. k Qui autē mode. la. sua. fm moderamē rōnis dicēdo dicēda ⁊ tacendo tacenda tpe ⁊ loco ⁊ aliis circūstantiis debit: qz talis moderatio est difficilis. virt⁹ aūt est circa bonū ⁊ difficile. l Argentuꝫ electū lingua iusti. qz ꝓfert verba mūda: ⁊ sic cōparat argēto qd est sonoꝝ ⁊ mundū. m Cor impi. ꝓ nihilo. i. nulli⁹ valoris est. n Labia iusti erudiūt plurimos. qz talentū sibi creditū nō abscōdūt in terra. o Qui aūt indocti sūt ī cor. ege. morient. vn̄ vulgarit dr: Multuꝫ est paup q̄ fatu⁹ est vl indoct⁹. p Bn̄dictio dn̄i di. fa. sp̄ualib⁹ diuitiis. q Nec sociabit ei⁹ afflictio. sp̄uales enī diuitie n̄ h̄nt afflictionē annexā sicut h̄nt tpales. r Quasi ꝑ risum stul. ope. sce. i. habꝫ ꝑ modico hoc facere sicut ⁊ ridere. s Sapientia aūt. q̄ est cognitio de diuinis. D
t Est viro prudētia. i. virtuoso: qz ꝑ notitiā de diuinis ꝓcedit ad dirigendū humanos act⁹ circa q̄s ꝓprie est prudentia. v Quod timet impius veniet super euꝫ ⁊c. sicut saul in posteritate sua fuit regno priuatus quod timebat: ⁊ dauid rex institutus quod desiderabat. ii. Reg. v. x Quasi tempestas trā. nō erit impi⁹. i. desinet esse per vindictā diuine iusticie. y Iustus autem quasi fun. sempiternū. quia fundatus est supra firmam petram. scꝫ deum. z Sicut acetum dentib⁹. nocet. quia facit eos acidos. a Et fum⁹ oculis. obscurans eos.

Universidad de ... Biblioteca

ta spūalia suggerunt. Acetū qđ a vino degenerat: ꝛ fumus q̄ ab igne ascēdens euanescit: hi sūt q̄ ab ecclesiastica suauitate ꝛ charitate: ꝑ supbiā vel scordiā recedūt ꝛ etiā verbis impugnāt. Uñ: A nobis exierūt: ſ; ex nobis nō erāt. a Spes aūt ꝛc. Nō ɔtra id qđ.s.dr: qđ timet impi⁹ sup eū veniet. Sunt enī q̄ scientes iudiciū: nihilomin⁹ negligentia vel desperatiōe: vel etiā de industria peccāt: his q̄dē interitus quē timēt eueniet. Sūt q̄ mala non putāt puniēda: sed sic bona remunerāda. de q̄b⁹: Spes ipioꝝ ꝑibit. De his q̄ scient delinquūt. adiungit: Fortitudo sim.vi.d.ꝛ.p.b.qui o.ma. b Fortitudo ꝛc. Si obscura scripturaꝝ cōprehēdere non potes: nō de salute desperes: ſ; gradere viā dñi. Age bona q̄ nosti: ꝛ inter fortes nūeraberis. paucāt q̄ recta q̄ norūt opari ɔtemnūt.

†.Joh.2.c

Statera do. Ca. XI

Uel pecunie vel iudicij: vel dū q̄s meliora sua bñ gesta ꝙ ꝓximoꝝ iudicat: ꝛ male gesta leuiora: vel īponit importabilia ī humeros hoim: digito aūt suo nō vult ea mouere: vel bona agit in publico: mala in occulto. q̄ aūt in oībus sinceriter agit: qui cām ꝛ cām equa lance discernit: iusti iudicis voluntati ꝛ actioni ɔgruit. d Ubi fu. sup. Supbi vel ɔtumeliose se gerūt ꝑ ɔtemptū: siue ꝑ ignorātiā discipline: vel ꝓximis ɔtumeliā ingerunt: vel qui se ex hu. e Ubi aūt ē hu. Abscōdisti ea a sapientib⁹ ꝛ prudētib⁹ et reuelasti ea paruulis.i.hūilibus. f Mortuo hoīe. Hoc Origenes nesciuit qui post vltimū iudiciū vitā oībus impijs dandā ꝓmisit: vel defuncti hois iusti non ꝑibit spes: glīa aūt impiorum ꝑibit. Sciendū tñ ꝙ ꝛ ipis impijs spes venie nō est post mortē: sunt tñ qui de leuiorib⁹ pctīs cū quibus defuncti sunt post mortē pñt absolui: vel penis castigati: vel suoꝝ precibus et elemosynis ꝛ missaꝝ celebratiōib⁹: sed ſ; et ante iudiciū ꝛ de leuiorib⁹. Qui vero post iudiciuȝ se liberandos putant: fallunt: ꝛ ad eos fortasse ꝑtinet qđ sequitur: expectatio sollicitoꝝ peribit. g Expectatio sol. Sollicitudo bonoꝝ est implere dei p̄cepta: at maloꝝ scient peccantiū ꝙ ad eternā rapientur penam. Ideoq; expectatio illoꝝ coronabitur: istoꝝ dānabit etiā ante iudiciū dānante ꝓpria ɔscientia. h Simulator. Heretic⁹ simulans catholicā doctrinā: decipit auditorē suū. Qui veritatē sequunt euāgelij: liberabunt sapiā catholica ne decipula decipiant heretica.
i Qui despi.ꝛc. Nō est despiciendus: qui nos simpliciter amat: ꝛ si quid inepte agat. Qui enim hoc facit indiget sapientia. Prudens autem publice tacet: occulte castigat: quod melius ī sequētib⁹ aperitur. Qui āt ambu.fra.re.ar. q̄ aūt fidelis celat amici cō. et in euangelio. Si peccauerit in te frater tuus corr.inter te et ip.solū ꝛc. Unde ꝛ recte addit: Ubi nō est gubernator po.

A †45.di.c. omnis. †De pe.di.1.aū.c.quē penitet.ar. †S.10.a †Ecci.5.b †Sap.5.b B

cor.salus aūt

a catholicus.
oculis: sic piger his q̄ miserunt
amicabilis.
eū in via. Timor domini appo
a eternos. b cum hac luce perdent bona que amabant.
net dies: ꝛ anni impioꝝ breuia
a q̄uis hic tristicia.
bunt. Expectatio iustoꝝ leticiā:
a qua presumunt se in futuro requieturos: vl' nihil futuros.
spes aūt impioꝝ peribit. For
a q꞉ certa sunt mala que patientur.
titudo simplicis via dñi: et pauor his qui opantur malū. Justus in eternū nō cōmouebitur: impij autē non habitabunt sup
a viuentiū. b alijs.
terrā. Os iusti ꝑturiet sapiētiā: ligua prauoꝝ ꝑibit. Labia iusti
a nihil temere. b ex industria loquntur ꝑuersa.
ɔsiderant placita: ꝛ os impioꝝ peruersa. Ca. XI

Statera dolosa abominatio est apud deū: et pond⁹ equū voluntas ei⁹. †Ubi fuerit supbia: ibi erit ꝛ ɔtumelia: vbi aūt ē hūilitas: ibi ꝛ sapiētia. Simplicitas iustoꝝ
duplicitas.
diriget eos: ꝛ supplātatio ꝑuersoꝝ vastabit illos. †Nō ꝓderunt
districte.
diuitie ī die vltiōis: iusticia aūt
a eterna. b qui iustus est iusticia augebitur.
liberabit a morte. Justicia simplici
a q̄ in sordib⁹ est sordescat adhuc.
diriget viā eius: ꝛ ī impietate sua corruet impi⁹. Justicia
a morte.
rectoꝝ liberabit eos: ꝛ ī insidijs suis capient iniq. †Mortuo homie ipio: nulla erit vltra spes: et
a Jacobus martyrio coronatus est: petrus de carcere saluatus: ꝛ herodes qui eos ꝑsecutus ē a vermibus visibiliter consumptus: ꝛ inuisibiliter raptus: vbi vermis non moritur: ꝛ ignis nō extinguitur.
expectatio sollicitoꝝ ꝑibit. Just⁹ de angustia liberat⁹ est: ꝛ trade
hereticus.
tur ipi⁹ ꝓ eo. Simulator ore decipit amicum suum: iusti autem
catholica. operibus.
liberabūtur scientia. In bonis
hierusalem.
iustorum exaltabitur ciuitas: et
a letabitur iustus cū viderit vindictā.
in ꝑditione impiorum erit laudatio. Benedictione iustoꝝ ex
hereticoꝝ.
altabitur ciuitas: ꝛ ore impio
pro voto coꝝ.
rū subuertet. Qui despicit ami

a Sic piger.s.nocet his qui mi.eū in via. q꞉ ꝑ hoc frustrat eoꝝ negociū ꝓ q̄ missus est. b Timor dñi ap.di. sicut ptȝ de Ezechia cui appositi fuerūt q̄ndecim anni.iiij.Reg.xx. c Et anni ipioꝝ breuiabunt. q꞉ acq̄rūt sibi multos inimicos q̄ vite eoꝝ insidiant. d Expectatio iustoꝝ leti.i. beatitudo eterna que hȝ annexā leticiam. e Spes aūt impioꝝ ꝑibit.i. p̄sumptio q̄ p̄sumūt hr̄e beatitudinē sine meritis. dicētes: De⁹ si fecit nos ad dānādū: sed ad saluandū. f Fortitudo simplicis via dñi. id est ei⁹ iusticia simplices pmiando. g Et pauor his qui opantur malū. impios puniendo. h Justus in eternū non cōmouebit. a stabilitate virtutis. i Impij aūt nō habitabūt sup terrā.s. viuentiū. k Os iusti parturiet sapiam. alios docēdo. l Lingua prauoꝝ ꝑibit. vñ diues epulo in inferno existens magis cruciabat in lingua ꝙ̄ in alijs partib⁹ Lu.xvj. m Labia iusti considerant placita. deo et homibus bonis. n Et os impioꝝ ꝑuersa. blasphemias cōtra deū: ꝛ iniurias contra ꝓximū. Ca. XI

o Statera dolosa. In hoc capl'o inducit Salomon ad act⁹ iusticie dicēs: Statera dolosa: qua vendētes decipiūt emētes. p Abominatio est apud deum. q꞉ est furtū colore iusticie palliatum. q Pondus equū volūtas ei⁹. q꞉ in iusticia cōmutatiua requirit tale mediū. r Ubi fuerit superbia. in corde. s Ibi erit ꝛ cōtumelia. in ore. t Ubi aūt hūilitas: ibi ꝛ sapia. q꞉ hūilitas ē debita dispositio ad sapiāȝ diuinā. vt dictū est.s.ca.ix. v Simplicitas iu. qua ꝓcedūt in fact' suis sine plica dolositatis. x Diriget eos. ad beatitudinē. y Et supplātatio ꝑuer. qua decipiunt simplices. z Uastabit eos. in pena inferni: ꝛ aliq̄n etiā ꝓpter hoc destruunt in vita p̄nti. a Nō ꝓderunt diuitie in die vltiōis.i. iudicij extremi. b Justicia aūt liberabit a morte.s. gehenne. c Justicia simplic' viri. viam e⁹.i. opa ei⁹ ad beatitudinē. d Et ī impietate sua.i. ꝓ ipietate sua. e Corruet impi⁹. in gehennā. f Justicia rectoꝝ.i. iudiciū. g Liberabit eos. a culpa ꝛ pena. h Et in insidijs suis capi. iniq. sicut iniq̄ iudices insidiātes susanne fuerūt adiudicati morti. Dañ. xiij. i Mortuo hoīe impio nulla erit vltra spes. sue salut': q꞉ in inferno nulla est redēptio. Hoc ītellexit Origenes dicēs: ꝙ post longū tp̄s dānati ꝛ demones saluabunt. k Et expec. sol.i. illoꝝ q̄ sollicite fuiebāt ipio sperātes ab eo ꝓmoueri. l Peribit. q꞉ nō poterit ab eo vltra adiuuari. m Just⁹ de an.li. est ꝛc. qđ ptȝ de dauid iusto q̄ fuit in regno restitut⁹: ꝛ impi⁹ absalon occisus.ij.Reg.xviij. n Simulator.i. hypocrita q̄ simulat sanctitatē. o Ore decipit a.su.i. illū a quo sperat ꝓmoueri: cui.s. adulat. p Justi aūt li. ab ista deceptiōe. q Scia. qua discernit int' sanctitatē verā ꝛ fictā. r In bonis iu. ex.ci. q꞉ iusti bona sua expendūt ꝓ bono rei publice. s Et in ꝑdi. ipio. e. lau. q꞉ turbāt bonū cōe. t Bñdictiōe iustoꝝ.i. orōne eoꝝ q̄ est exaudibilis. v Exaltabit ciui. a deo. sic sctūs Basili⁹ orōne saluauit suā ciuitatē a iuliano apostata: ꝛ Ezechias hierusalē a sennacherib. iiij.Reg.xix. x Et ore impiorum subuertetur. quia sūt proditores ciuitatis. y Qui despicit amicum suum. ipsum deridendo: et defect⁹ eius publicando.

Indigens

cor. salus aūt vbi multa ɔsilia. Ne enī putares si corrigere nō potes vltra celare debere. recte dicit populuȝ sine gubernatore corruere. Saluari aūt vbi sūt multa ɔsilia (vt ɔsidat) qđ solus emēdare nō potes. plurib⁹ est reuelādum vt a plurib⁹ corrigat. a Affliget. Ad lr̄am ptȝ. Alle. sed est a sorte sctōꝝ extrane⁹ q̄ pctā sua nō corrigit. Sed q̄cunq; talib⁹ vel cōmunionis grām ɔcedit. vel vitā promittit eternā: q꞉ fidē fecit ꝓ extraneo: seipm aū districti iudic' oculos vltiōe dignum reddet. b Qui au.ca.ꝛc. Secur⁹ erit in futuro: q̄ nūc bñ formidolosus: ꝛ sua pctā ꝑ pniam curat: ꝛ ab impenitentiū societate se īmunē seruat. c Man⁹ in manu ꝛc. Qui manū iūgit in manu: nihil iniq̄ operat: sed man⁹ ī manu nō erit in no.ma. q꞉ ꝛ si ab iniq̄ actiōe man⁹ ad horā subtrahit: cordis tñ innocētiā mal⁹ hr̄e nō pōt. Uñ premissuȝ est: Abomiābile dño cor prauū. d Semen a.iu.sal. Hoc.s. Semināti aūt iusticiaȝ merces fidelis. Unde semē iustoꝝ saluabit: q꞉ qui p̄cedētiū iustoꝝ exēpla sectant: hoꝝ quoq; vestigia ad recipienda eterne salut' premia sequntur. Uñ Esa. Oēs q̄ viderint eos cognoscēt eos: q꞉ isti sūt semē cui bñdixit dñs.
e Circulus aureus in nari.ꝛc. Si suis narib⁹ circulū auri fixer': nihilomin⁹ ille naso terraȝ vertit: luto se īmergit. Ita mulier fatua si pulchritudinē vult⁹ vel habit⁹ accepit: faciē tñ suā ad infima declinare: suā speciositatē aduertendos vbiq; castitatis flosculos circūferre: se ceno voluptatis diligit inq̄nare. Alit. Qui doctrinā hereticā nitore videt eloquētie splendere: nec tñ sapie apto intellectu ɔgruere. Circul⁹ aure⁹ ī na.s.i. pulchra ꝛ circūflexa locutio: ī sensib⁹ stulte mentis: cui ex eloq̄o aurū splēdet: ſ; tñ ex terrene ītētiōis pōdere more suis: ad supiora non respicit. qđ expōit sic: Mulier pulchra ꝛ fatua.i. doctrina heretica: pulchra verbo: fatua intellectu.
Circulus au.ꝛc. Qui ornamētū diuini eloquij meditādo ɔseq̄tur: sed ſ; male viuēdo īsequitur: circulū aureū hȝ in naribus suis: sed more suis terraȝ vertit: q꞉ que odore noticie pcepit immūda actione sordidauit. ideo mulier pulchra ꝑ scientiā ꝛ fatua ꝑ actioneȝ: q꞉ carnalib⁹ deditus. f Bene ɔsurgit. id est ad vitā cōsurgit in tpe resurrectiōis: q꞉ nunc bona agit in tempore opatiōis. Qui aūt mala que dicat vel agat inquirit eoꝝ pondere ab altioribus retardatur. g Justi autem ꝛc. Q. Qui spe futuroꝝ premioꝝ bona faciunt in presenti: iuste quod sperant accipiūt. Uirens q̄ppe in arbore foliuȝ: fructus quos nōdum ostendit signat affuturos: et iusti quasi virens folium germinant: qui spe salui facti in fidei ac virtutum gratia ꝓficere nō cessant.

Esa.61.d

Qui stul.

cum suū indigens corde ē: vir au
a in publico: occulte castigat.
tē prudēs tacebit. †Qui ambulat
a proximi.
fraudulent reuelat archana: q̄ āt
a corripe eū inter te et ipsum so.
fidelis est celat amici cōmissum.
tamen.
Ubi nō ē gubernator ppl's corruet: salus aūt vbi mlta ɔsilia. Affliget malo q̄ fidē facit ꝓ extraneo:
ecclesia.
qui aūt cauet laqueos: secur⁹ erit.
a plena spūsctō. b alias habebit. c eternā.
Mulier gratiosa inueniet gloriā:
a virtutibus. b eternas. c iudiciū sine misericordia ei qui non facit mi.
ꝛ robusti habebūt diuitias. Benefacit aīe sue vir misericors: q̄ aūt crudel' ē: et ꝓpinq̄s abijcit. Impi⁹ facit
a quod peribit.
opus instābile: seminānti aūt iusti
a retributio eterna. b pietas.
cia: mercēs fidelis. Clemētia ꝑpa
a eternā. b nō secutio que ex infirmitate.
rabit vitāȝ: ꝛ sectātio maloꝝ mortē. Abomiabile dño cor prauū: et
a ambulate dū lu.ha.
volūtas ei⁹ in his q̄ simpl'r ambu
a abomiatio dño cor prauū: q꞉ man⁹ in manu.
corde.
lāt. Mān⁹ ī manu nō erit innocēs malus: semē aūt iustoꝝ saluabit.
a pulchra ꝛ circūflexa locutio. b sensib⁹ stulte mentis.
†Circulus aure⁹ ī narib⁹ suis: mu
a vbo. b itellectu. c iusticiā vbiq; regnare.
lier pulchra ꝛ fatua. Desideriū iu
a ira enī ꝑ silentiū clausa magis estuat. cū a prauo ope q̄escāt: vim furoris inferre intendunt.
manus in manu nō erit innocens malus: quia.
stoꝝ oē bonū ē: ꝑstolātio ipioꝝ
a dispersit d.p. nō aliena. b centuplū accipiunt in hoc tpe: ꝛ in futuro vitā eternā.
furor. Alij diuidunt ꝓpria: ꝛ ditio
a in futuro: nec gutta aque dabitur ad refrigerādum: ꝛ hic vbi semp auarus eger.
res fiūt: alij rapiūt nō sua: ꝛ sēmp ī
a exterius predicando.
egestate sunt. Anima q̄ benedicit
a intus augmēti pinguedinē recipit. b auditores diuio eloq̄o. c potu multiplicis muneris.
ipinguabit: ꝛ q̄ inebriat ipe q̄ȝ ine
a seruus malus ꝛ piger qui talentū abscondit.
b predicationis.
briabitur. Qui abscōdit frumēta
a q꞉ pro multis q̄s corrigere potuit damnatur.
b euge serue bone ꝛ fi.q꞉.s.p.f.fi.
maledicet in pplis: benedictio au
a verbū precio fidei ꝛ cōfessionis. negociamini dū venio. b cōsurgit ad bonū opus accinct⁹.
tē sup caput vēdētiū. Bñ ɔsurgit
a crescente luce iusticie. b que faciat quibus ad celestia perueniat.
diluculo q̄ q̄rit bona: qui autem inuestigator maloꝝ est ab eis op
a non attendens futura bona.
primet. Qui ɔfidit ī diuitijs suis
a a vita eterna. spe.
corruet: iusti aūt q̄si virens foliū

a Indigens ē corde. q꞉ hȝ cor defectuosum. b Uir āt pru. tacebit.i. celabit defect⁹ amici sui nisi q̄ntū exigit correctio fraterna. c Qui am. frau. re. ar. sue fidelitati cōmissa. d Qui aūt fi. est celat ami. cōmissuȝ.i. secretū sui amici cōmissuȝ sue fidelitati. e Ubi nō ē gu. po. corruet. sic nauis carēs gubernatore piclitat. f Salus aūt.s. ppl'i. g Ubi mul. ɔsi. ꝑ q̄ cauent mala ꝛ obtinent bona. h Affliget ma. q̄ fi. fa. ꝓ extraneo. q꞉ timet ne ille deficiat ꝛ ipe debitū incurrat. i Qui aūt cauet la. tal' obligatiōis. k Secur⁹ erit. ab incursiōe debiti. l Mulier gratiosa.i. honesta et pudorata. m Inueniet gliaȝ.i. famam bonā. vt ptȝ de Judith ꝛ Hester. n Et robusti ha. di. q̄ ꝑ robur mētis ꝛ corporis acq̄runt: ꝛ acq̄site possident. o Benefacit aīe sue vir mi. q꞉ sola miscōia comes ē defunctoꝝ. fm Aug'. p Qui aūt cru. est etiaȝ ꝓpin. abij. subtrahendo eis debitū ɔsiliū ꝛ auxiliū. q Impi⁹ fa. op⁹ in. aggregans sibi bona tꝑalia q̄ sunt trāsitoria ꝛ corruptibilia. r Semināti aūt iu. vbo ꝛ facto. s Merces fidel'.i. retributio eterna: q̄ nō est aliq̄liter defectiua. t Clemētia ꝑpa. vi. est aūt clemētia ꝓprie ꝑ quā relaxant vl' mitigant pene: ꝛ sic reparat vitā corporalē illis q̄b⁹ relaxat vl' mitigatur pena mort' ꝛ vitā spūalē relaxāti si bñ ſ; faciat. v Et sec. maloꝝ.s. pene. x Mortē. scȝ corꝑalē illis q̄b⁹ īponit malū cui pena mort' debet: ꝛ mortē spūalē īponēti si iniuste īponat. y Abomiabile dño cor prauū. qđ est malicie assuetū. z Et volūtas ei⁹ in his q̄ sim. am.i. sine plica malicie et doli. a Man⁹ in ma. non erit īnocēs mal⁹. hō mal⁹ ꝛ si nihil opet extra: ſ; teneat vnā manū ī alia sic ociosus: nō tñ ē īnocēs: q꞉ cogitat mala inter⁹. b Semē āt iu. sal.i. filij eoꝝ in bono dirigent: q꞉ sic a pr̄ib⁹ eoꝝ docent.
c Circul⁹ au. in na. suis mul. pul. et fatua. Sus enī si hēat circulū aureuȝ circa rostrū suū: ponit ipm ītra lutū: sic mulier fatua siue incōtinēs ornamētū pulchritudinis a deo sibi datū ponit intra luxurie lutū. d Desideriū iu. oē bo. ē. q꞉ desiderāt deū ī q̄ ē eminēt oē bonū. e Prestolatio ipio. fu.s. dei ī die iudicij. f Alij diui. ꝓ. paupib⁹ largiēdo. g Et ditiores fiūt. q꞉ de⁹ eoꝝ bona multiplicat vt ɔtinuare valeāt opa pietatis. h Alij rapi. nō sua. vt tyranni. i Et sp in ege. sūt. q꞉ inutilit expēdūt. k Aia q̄ bñdicit. orādo deū ꝛ īstruēdo ꝓximū. l Impiguabit. pinguedie gr̄e. m Et q̄ inebriat.i. ꝓximum reficit bona doctria.
n Ipe q̄ȝ ine. q꞉ docendo sua sapia augmētabit. o Qui ab. fru. tpe q̄ debent expōi vēditiōi. ꝓpt qđ aliq̄ libri hñt additū: ī tpe: ſ; ñ ē d' textu. subītelligit tñ ꝓpter quod fuit positū ī glo. īterlineari: ꝛ postea ꝑ sc̄ptores īsertū textui. p Maledicet ī po. q̄ fame afflicti maledicūt sibi: ꝛ vēdētib⁹ bñdicūt. q Bñ ɔsur. diluc. ꝛc. op⁹ enī bonū ē cito inchoandū.
r Qui āt iue. ma. ꝛc. sic saul q̄rēs phitonissaȝ audiuit ibi mort' sue sniaȝ: de q̄ cōsternat⁹ cecidit ī tram. j.Reg'. xxviij.
s Qui ɔfi. ī di.s. mag' q̄ȝ ī dō. t Corruet. iusto dī iudicio. exēplū de illo q̄ dixit Lu. xij. Aīa mea hēs mlta bo. reposita in annos mltos: q̄esce: bibe: epulare. Dixit aūt ad illū dñs: Stulte hac nocte repe. aīaȝ t.a te ꝛc. v Justi āt q̄si vi. fo.

†5.q.5.c.q ambulat. C D †Ecci.9.c

germinabunt.

Universidad de ... Biblioteca

a Qui stul.est. Impi⁹ viuit pio. il le dānaṫ: iste accipit brauiū ꝓ qno certabat. b Fruct⁹ iu.li.vi.ꝛc.
ff.3.c Uisio xp̄i q̄ sapia. De q̄: Lignū vi/ te est amplectātib⁹ eā: ꝛ ī apocaly/
Apoc.2.b psi: Qui vicerit dabo ei edere de li gno vite qđ est in paradiso d.m. Et hūc fructū iusti expectāt: dū q̄si vi rēs foliū germināt. c Qui su/ sci.a.ꝛc. q̄ aīaꝝ curā ꝓ dño suscipit vt vel errātes doceat vel cōsoletur mestos vel tpalib⁹ bonis sustentet: vel renitētes ad remedia salutis ꝓ trabat: vel pastore destitutos gu/ bernet vt secū plures ad dñm ꝑdu cat: sapiēs est: q: sibi vñ sublimius cū dño regnet ꝓcurat. d Si iu stus in ter. Si martyres tanta pati unṫ iniuste: q̄nta tormenta manent coꝝ tortores. Si Job et Tobias et
A alij dei electi: tanta in hac vita pas/ si sunt. q̄d miramur si nos lōge infe
1.Job.1.d riores aliq̄ tangit afflictio? Et si eī ipī ñ sum⁹: certe si pctōres nos eē ne gam⁹: nosipos seducim⁹ ꝛ veritas in nobis nō est. Ca. XII

e Qui diligit. qui bon⁹ ꝛc. Ho/ rū v̈siculoꝝ cōnexio talis ē. Qui bon⁹ ē nō ꝯfidit ī cogi tatiōib⁹ suis: sed dñi grām q̄rit: ac ꝑ illā pie viuit. q̄ aūt ī cogitatiōib⁹ suis ꝯfidit bon⁹ esse neq̄t. q̄ enī gra tiā dei nō curat q̄rere ī praua actio/ ne ꝑdurat. f Mulier di.ꝛc. Ad lrāz. Mulier bona ꝛ casta viro suo ꝓbet honorē in oīb⁹: eiusq̄ v̈tutib⁹ ipā domū bñ regēs q̄si grām addit coronaz. at vero adultera ꝛ si foris speciosa: int⁹ stercore coinq̄nata est luxurie. Vex specialiṫ. eccl'ia co/ ronaz.s. seipam xp̄o offert: q̄ enī in circūitu ei⁹ sūt oēs offerūt munera: ꝛ fili⁹ syrach de magno sacerdote. Ipē stās iuxta arā ꝛ corona fratrū iuxta illū. At ossa.i. v̈tutes q̄s he/ retici videnṫ h̄re: putredo praui do gmat' corrūpit. g Cogitatiōes
ff.5.q.5.§.il lud vero. ꝛc. Iusti sua facta si dño placeāt se dn̄la meditatiōe diiudicāt: ne ipīs min⁹ sollicit' sup̄n⁹ iudex ꝯ eos iui sibiliṫ adūsa disponat. iuxta illud:
1.Cor.11.g Si nosmetipōs diiudicarem⁹: non vtiq̄ iudicaremur. At ꝯ reprobi de fraude ꝯsilianṫ obliti timoris dñi. h Uerte im.i. īpietatē ī eis: et non erūt.s. impij. perit.n. mēoria īpieta tis. Alia translatio. q̄cūq̄ se v̈tit scelerat⁹ exterminabiṫ. ecōtra de san
B ctis. Diligētib⁹ deū oīa coope. ī bo. Aliṫ: Multa īpietas ī dijs gētiū: multa ī sect' hereticoꝝ: ꝛ in p̄stigijs magoꝝ: ꝛ in ꝑsecutiōib⁹ paganoꝝ. Sꝫ his a deo subuersis: subūsa est ꝛ mēoria īpietat' etiā ipa dogmata igne cremata: vt ī ephеso tpe aplo/ rū. Domus āt iustoꝝ ꝑmanebit. q: scā eccl'ia nūq̄ abscōdi vel auferri potuit: nō ei⁹ aliquā scripturā: non fidē: tpis lōgitudo potuit auferre. Dom⁹.i. eccl'ia q̄ parti ꝑegrinaṫ in ṫris. parti regt ī cel': nūq̄ deficit: ꝫ q̄cūq̄ mēbra hic illuc ꝑueniūt: que spabāt gaudia: iueniūt. i No. iu. .i. cōpatiṫ hebetudī ac fragilitati ꝑ xioꝝ sibi ꝯmissoꝝ. k Uisce.āt.ī. ꝛc. q̄ ñ solū ñ cōpatiunṫ subditis: ꝫ sic dñs ait: ꝑcutiūt pueros ꝛ ācillas dicētes: Morā fac dñs me⁹ venire.

Desiderium

a ſ opera bona. ſ tumultibus cogitationū.
germinābunt. Qui conturbat a
a ſ mentem. b ſ aperit eā flatibus mali gno rum spirituū quibus obruatur.
domū suaz possidebit ventos: b
a ſ cum dominari videatur. b ſ probatiorē facit: ꝑsequendo.
a ꝛ qui stultus ē seruiet sapiēnti c
a ſ merces.
b Fruct⁹ iusti lignum vitę: ꝛ qui d
a ſ quasi patronus. b ſ q: fructū percipiet.
c suscipit animas sapiēns est. e f
a ſ iudicium. b ſ Si iustus vix saluabitur: impius ꝛ peccator vbi parebit. quā translatio nem petrus in epistola sua loquitur.
d †Si iustus ī terra recipit: q̄ntō g h
magis impius ꝛ peccator.

Ca. XII

e Qui diligit disciplinā: diligit scientiam: qui i
autem odit increpati k
ones insipiēs ē. Qui bon⁹ est l
a ſ iustificabitur adhuc. ſ habenti dabi/ tur: ꝛ abunda.
hauriet sibi a domino gratiaz: m
a ſ qui nō habet hoc qđ habet au. ab eo.
qui autem confidit in cogitati n
onibus suis impie agit. Non o p
roborabitur homo ex impieta
a ſ charitas nunq̄ excidet.
te: ꝛ radix iustorum non cōmo q
a ſ ecclesia. b ſ studiose operans. c ſ oēs qui in circūitu eius sunt of.m.
f uebitur. Mulier diligēns cōro r s
a ſ praue doctrine. b ſ virtutib⁹.
na est viro suo: ꝛ putredo in ōs t
a ſ erubescā eū coram p.m.
sibus eius: que cōfusione res v
ſ.s.
g dignas gerit. Cogitatiōes iu/ x
storum iudicia ꝛ cōsilia impio/ y
a ſ non solum mens.
rum fraudulēta. †Uerba impi/ z
orum insidiantur sanguini: os a
a ſ de hac vita.
h iustoꝝ liberabit eos. Uerte im b
a ſ quod fuerāt: q: post mortē nō quod spera/ bant inueniunt. spe enī frustrati pro premijs tormenta recipiunt.
pios et nōn erunt: domus au/ c d
a ſ bene docens ꝛ implens.
tem iustoꝝ ꝑmanebit. Doctri/ e
ſ esse a ſ virtuosus.
na sua noscitur uir: qui autem f g
a ſ sine sapientia. b ſ quia virilis animi for titudinem cōtempsit.
vān⁹ ꝛ excors est pātebit ꝯtem h i
a ſ doctrina sua nascet: sed tamen melior est. b ſ idiota simplex frater que nouit faciens ꝓ/ merens vitam in celis.
ptui. †Melior ē pauper ꝛ suffici k l
a ſ in scripturis sacris clar⁹: vel doctoris fun ctus officio.
ens sibi: q̄ gloriosus ꝛ īdigēs m n
a ſ dilectionis: de cuius parte que ad proxi/ mum subdit nouit iustus a.
i pāne. Nouit iustus animas iu o
k mētoꝝ suoꝝ: viscera aūt ipioꝝ p
a ſ nō cōpatiuntur. b ſ exercet in spirituali bus studijs. c ſ animam.
crūdelia †Qui operatur terrā su/ q

germinabūt.i. ꝓficient de bono in melius. a Qui cō.do.suā.i. cognationē suā q̄ freq̄n ter dr̄ dom⁹ in scriptura: ꝛ maxie ve.test.ps. cxxxiij. Dom⁹ leui bñdi.dño ꝛc. b Possi debit vē. q: eiect⁹ a cognatis exponiṫ vētis. c Et q̄ stul.est ser.sa. ille cui debet seruire et sapiens dñari: vt habeṫ. j. politicoꝝ. d Fruct⁹ iu.lig.vite.i. opus iusti deducit ad esum ligni vite q̄ est xp̄s in beata fruitio/ ne. e Qui su.aias.i. curā aiaꝝ. f Sa piens ē.i. dꝫ esse: q: sic dicit Greg. in pastora li: Ars artiū est regimē aīaꝝ. vel aliṫ: Sapi/ ens est: q: eligit bonū si sit ad h̄ sufficiens. j. Timo.iij. Qui episcopatuꝫ desiderat bonū opus desiderat. g Si iustus in ter. recipit a deo flagella. sicut ptꝫ de scō Job. h Q̄n/ to magis impius ꝛ pctōr.s. flagellabuntur a †1.Pe.4 deo in futuro. Ca. XII

i Qui diligit.s.x.ca. induxit Salomon ad amorē sapiē: ꝛ in.xj. ad act⁹ iusticie ad q̄ disponit maxie bona disciplina. iō ad eā inducit in h̄ ca.d. Qui dili.dis.di.sa pientiā: q: ꝑ disciplinā suscipiṫ a doctore. k Qui aūt odit incre.insi.est. sicut ē fu rioso q̄ refugit medicinā salubreꝫ. l Qui bon⁹ est. bñ vtēdo grā sibi data a deo. m Hauriet sibi grām. q̄ mereṫ augeri vt au/ cta mereaṫ ꝛ ꝓfici. n Qui aūt cō.in co.su is. de sensu suo p̄sumendo. o Impie agit. q: iuste a deo dimittitur: ꝛ sic cadit. p Non ro.hō ex ipietate. sic saul īpie occidens sacer dotes. j. Reg'. xxij. ꝛ ꝑseq̄ns dđ nō fuit robo rat⁹ in regno: qđ tñ q̄rebat. q Radix au tē iu.nō cō. h̄ ē stabilitas in v̈tute ꝛ honore. vñ dđ fuit stabilit⁹ in regno ꝓ se ꝛ sua poste/ ritate. r Mlier dili. ī bono regimie sui et do mus sue. s Corona ē vi.suo.i. cā honoris. t Et putredo in os.ei⁹.i. mulieris. v Que ꝯfu.res di.ge.i. q̄ adulteraṫ. vnde Nu.v. dr̄ de muliere suspecta a viro de adul/ terio ꝙ adducta ad sacerdotem bibebat aq̄s q̄ si erat veꝝ crimē ei īpositū a viro causabāt tumorē ī ei⁹ interiorib⁹ ꝛ putrefactionē: ꝛ tā/ dē mortē. x Cogitatiōes iu.iudi. cogitāt enī cū ꝓximo ꝑuare eq̄tatē iusticie. y Et ꝯsi.ipi.frau. q: decipiūt ꝓximū sub sani cōsi lij specie. z Uerba ipi.insi.san. q: testifi/ canṫ ꝯ iustū in cā crīali: sic ptꝫ de falsis testi/ bus ꝯtra naboth. iij. Reg'. xxj. a Os iu. li.eos. sic os Daniel liberauit susannam ad mortē iniuste ꝯdēnatā Dañ. xiij. b Uer/ te ipsos.i. ꝯuerte ad bonū. c Et nō erūt.s. impij. Ul' aliṫ: Uerte ipios ꝛ ñ erūt.i. ad mo/ dicā mutationē deficiet eoꝝ ꝓspitas: ꝛ huic snie mag' ꝯcordat lr̄a seq̄ns. cū dr̄ ꝑ opposi/ tū: d Dom⁹ āt iusto.ꝑma. ī virtute.s. cū h̄ etiā freq̄nṫ ī ꝓspitate tpali. e Doctrina sua.s. bona. f Nosciṫ vir.i. appet ei⁹ virt⁹. g Qui āt va.i. scia ꝛ v̈tute vacuus. h Et ex.ē.i. sine bōitate cordis. i Patebit ꝯtē. alioꝝ. k Melior ē pau. h̄ ē de īfimo statu. l Et suf.si. ī victu ꝛ vestitu ꝑm statū suū. m Q̄ glio.i. bōa sua expēdēs ī vanitatib⁹. n Et idi.pa.i. victu sufficiēti ꝑm statū suū. o Nouit iu.iu.s. aīas.i. ꝑuoꝝ suoꝝ q̄ sūt ei⁹ instrā ī opib⁹ suis. ꝛ iō dicūṫ h̄ iumēta q̄si iu/ uamēta. Dñs enī iust⁹ ꝯsiderat diligenṫ labo † Eccl.10.b rē ꝑuoꝝ suoꝝ ꝛ fidelitatē: vt sic eis mō iusto recōpēset. Pōt etiā h̄ expōi ad lr̄aꝫ de iumē/ tis. iudei.n. erāt crudeles. ꝛ iō lex nō tñ idu xit eos ad pietatē circa hoīes: ꝫ ēt circa bru/ ta aīalia q̄ p̄cepit q̄escē ī die sabbati Exo.xx. vt sic eēnt mag' misericordes erga hoīes. Igi tur ꝑm hoc dr̄: Nouit iust⁹ iumētoꝝ suorum aīas.i. considerare cōsueuit ne iumēta sua ex cessiuis laboribus affligātur. p Uiscera ff.2.c. aūt impi.cru. erga seruos suos ꝛ iumenta. Eccl.10.b q Qui ope.ter.s. eam debite colendo. Deut.14.b?

Satiabitur

a Desideriū im. Desider at impi⁹ p̄cedētes malos imita ri: ꝛ de illoꝝ vita ꝛ actib⁹ lo/ qui. Uel monimētū pessimo/ rū: q: aīe ei⁹ desideriū eo ten dit: Quis nesciat vt cū priori bus iniust' eterne mort' car/ cere claudaṫ. veꝝ q: tales ex/ itū quē mīme credūt: vl' ꝑui/ dent incurrūt. dicit ecōtra de bonis: Radix aūt iustoꝝ ꝓfi ciet fides: spes: charitas: q̄b⁹ in xp̄o sunt radicati non eos fallūt: ꝫ plus q̄ sperāt ī futu ro ꝑcipiēt. b Fatu⁹ idi. sta.irā.s. Qui in p̄nti deside/ rat vlcisci fatuus ē: q̄ aūt pro dño ꝯtēnit sapiēs ē. c Qui aūt dis. nō sic vult occultari: vt duret: ꝫ oīno deleaṫ. ē enī natura ire vt ꝓlata mag' fer ueat: occultata langueścat. d Lingua au.sa. q: ꝛ bona q̄ ꝓmittūt ipī ꝑficiēdo ad vi tā ꝑueniūt: ꝛ alijs q̄ sequanṫ demōstrāt. e Labiū ve. ꝛc. Fides catholica sꝑ ꝑma/ nebit: q̄ aūt repēte noua do/ gmata inserit: mēdacij mini/ ster est. f Homo ver. Sa/ piens ꝛ prudens q̄ aliq̄n ce/ lat sciam: vel nō valēs loqui q̄si spūalibus: sed q̄si carnali bus: vel nolēs dare scm̄ ca/ nibus: vel margaritas ante porcos ꝓijcere. g Cor isi. p.s. vel q̄n plus appetūt sap e q̄ oportet sape: ꝛ ī cogitatio nib⁹ euanescēdo. ꝓ sapia stul ticiā h̄ñt ꝛ tenent: vel alijs q̄ nequeūt cape ingerentes q̄si infirmis ocul' lumē solis.i. sa piētie quā h̄re videbanṫ au/ ferūt. h Man⁹ for.ꝛc. ꝑ/ fecti nō solū vitioꝝ bella su/ perāt: sed ꝛ electis fratribus maiore virtutū grā p̄ncipan/ tur. i Que a.re.est. q̄ dis soluti aīo pctis implicari nō metuūt: pessimo exactori dia bolo tributum vicioꝝ q̄tidie soluūt: ꝛ nisi viuentes ei⁹ do miniuꝫ euaserint penitendo: post mortē traditi eidē in car cere mittenṫ penaꝝ. Non enī de talib⁹ desperādū est. cum adiūgit: Meror ī cor. iusti ꝛc. k Meror in cor. iusti. ꝛc. q: necesse est vt pri⁹ pctōreꝫ me/ ror pnīe salubriṫ humiliet: ꝛ post ꝑ iudiciū sacerdotis da/ te reconciliatiōis sermo letifi cet vel reficiat. l Qui ne. ꝛc. si hoc ad lr̄am accipiṫ: q̄n to magis corona dignus est iusticie q̄ ꝓpter deum. qui di/
Luc.12.a xit: Dico vobis amicis meis ne terreamini ab his qui oc/ cidunt corpus: vel vendens omīa dat pauperibus: vel ra pinam bonorum suoruꝫ cum gaudio patitur: vel ipaꝫ car/ nem morti tradit. m Nō inueniet ꝛc. Fraude nāq̄ ac/ q̄sita pecunia aīe dānū nō lu crū addit: īmo pl⁹ dāni est in aīa q̄ lucri in arca: ꝛ qui ꝓ domino substantiā dispensat

ꝓ terrenis

a ſ ꝛ nūc virtutū: et tandē p̄miorū.
am: satiabitur pānib⁹: qui autē a b
a ſ ꝓ salute laborare negligens inter stultos nu merabiṫ: et si nunc vel mūdana vel diuina sapia gloriosus videatur. b ſ non est.
sectātur ociū stultissim⁹ est. Qui c
ſ benignus.
suauis ē viuit ī moderationib⁹:
a ſ de tectu. b ſ nō cōtumeliose monens.
in suis monitionib⁹ relinq̄t cōn
a tumeliā. Desideriū impij: moni/ d
mentū est pessimoꝝ: radix autē e
a ſ mors ꝛ vita in manibus lingue.
iustoruꝫ proficiet. Propter pec/ f g
a ſ eterna. b ſ cōsequiṫ seris pēa reos pedib⁹.
cata labiorū rūina ꝓximāt ma/
lo: effugiet autē iustus de angu h
a ſ sermone bono. qui enim male loquitur non ore fructum generat: sed damnū.
stia †De fructu oris sui vnusq̄sq̄ i k
a ſ eternis. si tamē faciat qđ dicit. hoc est enī ꝙ addit: et iuxta opa.m.s.re.ei.
replebiṫ bōnis: ꝛ iuxta opa ma/
a ſ opera consilia.
nuū suaꝝ retribueṫ ei. Uiā stul/ l
a ſ non aliorū. b ſ audiens sa piens sa.e.
ti recta in ocul' ei⁹: q̄ aūt sapiēs
a ſ Alia trāsla. Stult⁹ eadē hora ꝓnūciat irā suā. occultat aūt ignominiā suā astutus.
b est audit consilia. Fatuus indi/ m
cat statim iram suā: qui aūt dissi n
c mulat iniuriam callid⁹ est †Qui o
qđ nouit loq̄ṫ iudex iusticię ē:
qui aūt mentiṫ testis ē fraudu/ p q
a ſ se obedire veritati.
lentus. Est qui p̄mittit: ꝛ q̄si r s
a ſ dū deficit tpe tentatiōis. b ſ ꝓmissi.
d gladio pūngiṫ ꝯsciēntię: lingua t
e aūt sapiētiū est sanitas. †Labiū v
veritatis firmū erit in ꝑpetuū:
qui aūt testis ē repentin⁹: cōcin x
nat linguā mendacij. Dolus in y
corde cogitantiū mala. q̄ aūt pa z
cis ineūt cōsilia sequiṫ eos gau a
a ſ iustus vt leo confidit.
diū. Non ꝯtristabit iūstuꝫ quic/ b
a ſ q: ilico contristabuntur.
q̄d ei acciderit: impij aūt rēple/ c d
bunṫ malo. Abomiatio est dño e f
ſ veraciter.
labia mendacia: q̄ aūt fideliter g
f agunt placēt ei. Homo versut⁹ h
g celat sciam: ꝛ cor isipientiū pro/ i k
h uocat stulticiā. †Manus fortiuꝫ l
i dominabitur. que autē remissa
k est tributis seruiet †Meror ī cor/ m
de iusti hūiliabit illū: ꝛ sermone n o
l bono letificabiṫ. Qui negligit p q
a ſ christū. ſ vos amici mei estis. b ſ dū vel sua retinere: vel aliena rape gaudēt. Vñ subdit: Non inueniet.
dāuū ꝓpter āmicuꝫ iust⁹ ē. Itēr r s t
m autē impioꝝ decipiet eos. Non v x
iueniet fraudulent⁹ lucrū: ꝛ sub y
stantia hois erit auri precium. z

a Satiabiṫ pa.i. hꝫ victū ꝛ vestitū ꝯuenientē. b Qui aūt sec.o.stul.est. q: ꝑ h̄ incurrit defe/ ctū bonoꝝ tpaliū ꝛ spūaliū: hꝫ ꝙ dr̄ Eccl. xxxiij. Multā maliciā docuit ociositas. c Qui sua. est ꝛc. iste versus nō ē in heb. ptꝫ tñ ei⁹ snīa: q: il le q̄ suauis ē ꝑ mansuetudinē moderat⁹ ē in ver/ bis ꝛ in fact⁹: ꝓpter qđ monēdo alios nō vtitur verb ꝯtumeliosis. d Desideriū im.mo.ē pes. Ex abundātia enī cor. os lo. Mat. xij. ꝛ iō impi⁹ nō reducit ad memoriā nisi mala. e Radix āt iu..i. stabilitas eoꝝ in v̈tute. f Proficiet. de bono in meli⁹ ꝓcedēdo. g Propter pecca/ ta labioꝝ ruina ꝓximat malo. q: ꝑ pctm̄ oris ru it hō in pctm̄ opis: ꝛ sic incurrit malū culpe ꝛ pe ne. h Effugiet aūt iu.de an. q: euadit remor/ sum ꝯscientie ꝛ penā gehēne. i De fructu oris sui.i. de bona sua doctrina. k Unusq̄sq̄ re. bonis. q: ꝓfect⁹ discipuli redūdat in meritū ma gistri. ꝓpter qđ doctores sacri nō solū habebunt aureā ī celo: ꝫ ēt aureolā. l Uia stul.re. ī ocu lis ei⁹. sicut h̄ñti oclos humore sanguineo reple/ tos oīa videnṫ rubea. m Fatuus sta.indi. †Ps.13.a irā suā. q: sequiṫ passionē ꝛ nō rōnē. n Qui aūt dissi.iniu.cal.ē. sic saul dissimulauit se audi/ re v̈ba iniuriosa illoꝝ q̄ ꝯtēnebāt suā electionē ī regē. j. Reg'. x. o Qui qđ no.s. eē veꝝ. vnde
C in hebreo h̄r: Loquēs veritateꝫ iudex iusticie ē: q: ꝓfert veritatē maxie in iudicio. p Qui āt mentiṫ. in iudicio: q Test' ē fraudulent⁹. q: ꝑ hoc ꝓxim⁹ defraudaṫ. r Est q̄ ꝓmittit. et supple: nō soluit. s Quasi gla.pungiṫ ꝯscie. q: ꝯscīa dictat sibi ꝙ teneṫ adimplere ꝓmissuꝫ. t Lingua aūt sapiē.ē sanitas. q: sicut ꝓmittit ita adimplet: ꝛ sic ē ibi q̄dā eq̄litas verboꝝ ꝛ fa/ ctorū: sicut sanitas ē adequatio humoꝝ. v Labiū veri.fir. q: nō variaṫ de vno ī aliud. †5.q.5.c. q ambulat x Qui aūt te.ē re.cō.lin.mē. q: falsuꝫ qđ testifi 22.q.5.c. iuramenti. cat⁹ ē incōsiderate nitiṫ mēdacijs tanq̄ verū co/ ibi. testis lorare. y Dol⁹ in cor.cogi.mala. q: tales qđ fidelis. nō p̄nt adimplere ꝑtāte cogitāt adīplere dolosi/ tate. z Qui aūt pa.ineūt ꝯsilia. eis acq̄escen do. a Seq̄nṫ eos gau. qđ sequiṫ ad paceꝫ: sicut tristicia ad turbationē. b Nō cō.iustū. tristicia deijciente a v̈tute. c Quicq̄d ei ac/ ciderit. q: fortunā aduersaꝫ patienter tolerabit. †Ibi.c.fi. d Impij aūt. impatiētia fracti. e Replebū tur malo. q: malo pene superueniet malū culpe: et postea gehēne si ꝑseueret. f Abominatio est dño la.mēdacia. q: ipē ē veritat' regl'a. g Qui aūt fide.agūt pla.ei. q: in h̄ ei assimilanṫ. assimi/ latio vero ē cā dilectionis. iuxta illud Eccl. xiij. Omē aīal diligit sibi sile. h Hō ver.i. astut⁹. i Celat sci.i. animū suū vsq̄ ad tp̄s oportunū. k Et cor insi. ꝓuo.stulticiā.s. alienā ꝯtra se: q: statim manifestat se ꝑ ꝯtumeliā. l Man⁹ ꝛc. h̄ ptꝫ in scriptur' ve.ac no.testamēti ꝙ reges for tes alios subiecerūt sibi: ꝛ remissi seruierūt alijs
D sub tributo. Pōt etiā exponi de fortitudie men/ tis seu rōnis q̄ sibi subijcit vires sensitiuas. si au tē fuerit remissa: sensualitas ei dominabitur. m Meror ꝛc. de aliq̄ offensa dei: q: null⁹ q̄ntū cūq̄ iust⁹ de cōmuni lege trāsit vitam p̄ntem sine aliq̄ offensa culpe. n Humiliabit illū. coram deo ꝑ ꝯtritionē. †8.10.a o Et ser.bo. q̄ est in fideli cō fessione. p Letificabiṫ. q: ad talē ꝯfessioneꝫ sequiṫ alleuiatio mētis ꝛ q̄dā leticia. q Qui ne.dānū.tpale. r Propter ami.i. ꝓpter sub/ leuationē amici. s Iust⁹ ē. q: amic⁹ ē magis diligēd⁹ q̄ lucꝝ tpale: ꝫ lucꝝ spūale ē mag' dili/ gēdū q̄ amic⁹. t Iter āt im. q̄ dimittūt aicū ꝓ pter tpale lucrū. v Decipiet eos. q: ꝑdūt mai⁹ bonū ꝓ mīori.s. amicū ꝓ lucro tpali: ꝛ freq̄nter etiā illo lucro defraudanṫ. iō subdiṫ: x Nō inue.frau.lucrū. sicut ille q̄ nūciauit dauid mor/ tē saulis sperās inde reportare p̄miū: reportauit autem mortis supplicium. ij. Reg'. j. y Et substantia hominis.i. eius vita. z Erit auri precium.i. preciosior auro.

In semita

Universidad de ... Biblioteca

p terrenis celestia recipiet. Aliter. non inueniet frau.lu.&c. Qui fraudulent simulat se esse bonū: male viuēs in occulto: nō inueniet eterna bona. Qui āt subaʒ v̄tutū
†9s.di.c. esto.in fi. vacit acq̄rit: ex ea mercabit claritatē regni p̄hēnis. qd apti subiū/
A git: In semita iusticie vita. Semitā.i.subaʒ acq̄rit v̄tutū: q̄b⁹ eterne vite claritas auro p̄ciosior emit.

Fili⁹ sa.&c. Ca. XIII

†P̃.11.b Tm distat inter sapientē et stultū: vt hic aliq̄n p̄fectu eruditiōis ad eū qui se docuerat: docendū perueniat: ille ne cū arguitur audiat. b Vult &c. Vult regnare cū dn̄o ⁊ nō pati p eo: dele/
†J.21.d ctant p̄mia cū pollicent: terrēt certamina cū iubent. De q̄ Jacob⁹:
Jaco.1.a Vir duplex aīo incōstans est in
Eccli.2.c oībus v.su. Et fili⁹ syrach. Ve peccatori terrā duab⁹ vijs ingredienti. c Via aūt opantium iussa dn̄ica impinguabit: q: p̄fecta supernoꝝ dulcedine reficiet. Unde:
Ps.62. Sicut adipe ⁊ pingu. re.a.m. Vel q̄ p̄ijs p dn̄o laborib⁹ insudāt: immarcessibili corona donabunt. d Est quasi di.&c. nō vere: vt q̄ induebat purpura ⁊ bysso. Sed q: deū non habuit: cōperit in fine nihil esse qd habuit. De quib⁹ d̄r:
Ps.75. Dormierūt somnū su.⁊ ni.in.o.vi
Luce.16.c ri.d.in ma.s. Paup ecōtra videbat laçar⁹ qui iacebat ad ianuam ei⁹ vlce.ple. Sed in mult' erat diuitijs q̄ virtutē habuit hūilitatis: qui cōditorē oīm diuitiaꝝ.i. deum corde gestabat. Quid aūt vere di
B uitie valeant: quid vera pauptas agat. subdit: Redēptio aīe viri diuitie sue. e Redemptio aīe. Qui aiam suā vult redimere a futura ira: cōgreget diuitias bonoꝝ operū. Qui eni his eget increpationē districti iudicis sustinere nō
Ps.6. valet. De qua: Dn̄e ne in fu.t.ar. me: neq̄ &c. Alioq̄n paupes n̄ ibi increpant a dn̄o: sed benedictionē accipiūt a dn̄o. f Substantia fe.mi. Qui volūt diuites fieri: incidūt in tentationē: neq̄ ipsas diuitias q̄s acq̄rūt ppetuo possident. Qui aūt p accipiēda substantia p̄mioꝝ celestiū iustis insistit laborib⁹: multiplicia supne beatitudinis munera p̄cipiet. de q̄: Spes q̄ differt affligit aīam. g Spes q̄ dif.&c. Quia nimirū q̄diu differt spes eternoꝝ affligitur aīa fideliū: vl' p dilatione bonoꝝ: vl' illatiōe maloꝝ. At vbi venerit qd desiderat: facile obliuiscit qd sustinuerat: q: i eternū viuere icipit cū suo redēptore: qd tota
C intētiōe q̄rebat. Ipse ē eni lignū vite āplectētib⁹ se. h Qui detra. Alit is q̄ male rei detrahit ipse se i futuꝝ obli. nō vt p tali detractione pēas luat: s̄ vt post detractionē cauti⁹ agat: q: qd in alijs iuste rep̄hēdit: ipune nō admittit. Vn̄:
Ro.2.c Qui p̄dicas n̄ furādum fura.&c. Qui āt ti.p̄cep.i pa.v. Meli⁹ ē ergo quēq̄ sibi timere: ne dei imperiū p̄uaricet: q̄ alioꝝ errata
Gal.9.d stulto ore lacerare. Vn̄: Si p̄occupat⁹ fuerit hō in aliq̄ delicto &c.

Lex sa

a ſ quo prauus incedit.
In semita iusticie vita: iter autē a b
a ſ perdito tpali lucro qd appetunt. b ſ quā preuidere nolunt.
deuiū ducit ad mortem. c
a †Filius sa/ Ca. XIII d
a ſ .i. doctoris sui doctor.
Apiens doctrina patris:
qui aūt illusor ē nō au/ e f
dit cū arguitur. †De fructu oris g
sui homo satiabitur bonis: ani h
ſ al's. impioꝝ.
ma aūt preuaricatoꝝ iniqua.
a ſ cordis et exterius.
†Qui custodit os suuʒ custodit i k
a ſ non custodet os suum.
aīam suā: qui aūt incōsidera/ l
a ſ perdet animam suam.
tus ē ad loquēdū sentiet mala.
b c Vult ⁊ nō vult piger: aīa autē m n
a ſ dei iussa.
operātiū inpinguabit. Verbuʒ o p
a ſ qui est.
mēdax iustus detestabit: impi/ q
a ſ alios verbo mendacij. b ſ in futuro a deo.
us autē cōfundit ⁊ cōfundetur. r
Justicia custodit inocentl viā: s
impietas aūt pctōrem supplan
ſ vt sperat. a ſ in mūdo.
d tat. Est quasi diues cum nihil t
a ſ apud deum. b ſ in mundo.
habeat: ⁊ est q̄si paup cū in mul/ v
a ſ in deo qui vere diuitie.
e tis diuitijs sit. Redēptio aīe vi/ x
a ſ bonoꝝ operū. b ſ in bono.
ri diuitie sue: q̄ autē pauper est: y
a ſ ite in ignē eternū. b ſ spes futuroꝝ.
increpatiōnē n̄ sustinet. Lux iu/ ʒ
a ſ ppetuo. b ſ felicitas huius seculi que cito extinguitur.
stoꝝ letificāt: lucerna aūt impio a b
a ſ hereticos et alios reprobos.
rū extinguet. Inter supbos sem c d
a ſ q: veritatē fidei nō norūt. b ſ fideles.
per iurgia sunt: qui autē agunt e
a ſ diuinoꝝ eloquioꝝ. b ſ moderatione q̄ eos iurgari non sinit.
oīa cū cōsilio regunt sapiētiā. f
f Substātia festinata minuetur: g h
a ſ ope bono.
que autē paulatim colligit mā/ i
a ſ boni eterni. b ſ vt desideret. ſ nō auferet.
g nu multiplicabit. Spes q̄ differt k l
a ſ desiderio defecit in sa.t.a.m. b ſ christ⁹.
tur affligit aīam: lignum vite m n
a ſ cum venerit. b ſ q nō debet.
h desiderium veniēs. Qui detrā/ o
a ſ bone. b ſ penā qua cōstringatur parat.
hit alicui rei: ipse se in futurum p
a ſ dei. ſ initiū sapie timor dn̄i.
obligat: qui aūt timet preceptū q
a ſ eterna: vel in spiritu mansuetudinis instruendo.
in pace versabitur. Anime do/ r s
lose errant in pctis: iusti aūt mi
sericordes sunt et misereantur.

a In se.iu.vi.s.grē ⁊ postea glie. b Iter aūt de.a rectitudine iusticie. c Ducit ad mor.s.culpe p̄mo: ⁊ postea ad mortē gehēne. d Filius sapiens. In ca. Ca. XIII p̄cedēti induxit Salomō ad susceptionē discipline: ⁊ q: hec susceptio efficit sapiētē. ideo i hoc ca. cōsiter ondit disciplinati sapiam dicēs: Fili⁹ sa.do. p̄ris. q: in eo manifeste relucet. e Qui aūt illu. est. bone doctrine. f Non audit cū ar. aure mentis nec etiā aure corpis: vt frequēter. g De fru.oris sui hō sa.bonis. exponat sic ca.p̄ce. h Aīa aūt im.ini. q: auertitur a deo ⁊ inique agit cōtra p̄ximū. i Qui cu. os suū. ab indiscreta locutione. k Custodit ani.suā. ab aduersarioꝝ insidiatiōe: q̄ q̄runt aliq̄d rapere de ore hoīs vn̄ possint euʒ accusare. sic eni querebāt pharisei aliq̄d rapere de ore xp̄i. ⁊ p oppositū subdit: l Qui aūt incō. est &c. ⁊ ptʒ. m Vult ⁊ nō vult pi. q: bene vult obtinere bonū vtile vel bonorabile: sed laborē q̄ ad hoc exigit nō vult sustinere: ⁊ sic nō vult efficaciter. iō sīlis est catto q̄ vellet pisces comedere: refugit tn̄ pedes in aquā ponere. n Aīa aūt operā. abiecta pigricia. o Impinguabit.i. replebit bonis sp̄ualibus: ⁊ etiā frequēter tpalibus. p Verbū men.iu.de. tanq̄ dissonū ab habitu iusticie quē habet in mēte. q Impi⁹ aūt cō.proximū p mēdacia sua. r Et confundet. q̄n de mendacio manifeste arguetur qd frequēter cōtingit. s Justicia custodit innocentis viā &c. hoc ptʒ de ioseph vendito a fratrib⁹ suis Gen̄.xxxvij. Ne dominaret eis: ⁊ p̄pter inocentiā suā fuit custodit⁹ a dn̄o: ⁊ fact⁹ dn̄s sup fratres suos. t Est quasi di.cū nihil ha. q̄n illud modicū qd habet: qd quasi nihil est reputanduʒ: sufficit sibi. v Et est q̄si pau.cū in multis di.sit. hic est auar⁹ cui nihil sufficit. p̄pter qd dicit Hiero. antique dictū est: Auaro deest tam qd habet q̄ qd nō habet: q: p̄pter auariciā suā bonis habitis nō vtit. x Redēptio aīe vi. diui.sue. vn̄ dixit Daniel nabuchodonosor Dan̄.iiij. Pctā tua elemosynis redime: ⁊ iniquitates tuas misericordijs pauperum. y Qui aūt paup est increpatiōnē sustinet. In hebreo hr̄: Qui tenuis est. s. in noticia diuine legis: vt exponit Ra. Sa. Increpationē nō sustinet: p̄pter defectum sapie: sicut homo freneticus nō sustinet emplastrū fract⁹ per impatientiā. ʒ Lux iustoꝝ.i. p̄speritas eoꝝ que p lucē designat: sicut aduersitas p tenebrā. a Letificat po. q: p̄speritate sua bene vtit erga ip̄m. b Lucerna aūt impioꝝ.i. p̄speritas eoruʒ. c Extinguet in morte vel extinguet p infamiā. q: abutit sua p̄speritate. d Inter su.semp iur.sunt. q: q̄libet eoꝝ nitit indebite aliū excellere. e Qui aūt agūt oīa cū cōsilio. bonorum. f Regūt sa. ⁊ nō volūtate p̄pria. g Substantia fe.i. festināter acq̄sita vt p rapinā vel vsurā. h Minuet. dei iudicio: q: male acquirit. i Que aūt pau.col.manu.i. debito mō acq̄rit. k Multiplicabit. p̄t instā acq̄sitionē. l Spes q̄ differt.i. dilatio boni sperati. m Affligit ani. ip̄i⁹ sperantis vel expectant'. n Lignū vi. de.ve.i. cōpletio desiderij est cā delectatiōis ⁊ gaudij q̄ sūt de bono p̄nti. o Qui de.ali.rei.eā vltuperādo. p Ipse se i fu.ob.ad nō cōmedādū cā: q: sic i honeste veniret cōtra verbū suum. q Qui āt ti.p̄ce.i. trāsgressionē p̄cepti diui. r In pace v. s. triplici. in pace iterna: q̄ntuʒ ad cōsciam. ⁊ fraterna: q: cū p̄ximo facit iusticiā. ⁊ supna: q: finaliter venit ad gloriam. s Anie do.&c. Hic versus nō est in hebreo: ideo ptranseo: ⁊ patet sententia.

Lex sapientis

a Lex sapient'. Ex q̄ hō sape incipit: viuit hac lege: vt mortē vitet ⁊ vitā acq̄rat. b Consilio. maxime diuīo qd est i scripturis. fatu⁹ eni est q̄ extra hoc cōsiliū viuit: Quis naturaliter prudens videat: de quo recte. Nunci⁹ impij in malū cadet. c Qui cū sapi.&c. Quilibet simplex aut rusticus q̄ archana sapie cōprehēdere neq̄t: si tn̄ exempla sapientiū viuēdo sectat: iure inter sapiētes nūerabit. d Amicus stul. Qui stultos nō q: hoies sunt: sed p̄pt stulticiā: q: mimi sūt vel hystriones vel hmōi: nō vt instruēdo corrigat: amat: sed vt fauēdo deteriores efficiat: licet sapiēs videatur stultoꝝ dānatione tenebit. e Bonus hō &c. sepe boni sine filijs obeunt: ⁊ maiora premia audiu⁹ p̄mitti his qui virginitatem nuptijs p̄posuerūt: sed ⁊ substantiam iustoꝝ a peccatoribus tolli: ⁊ ap̄ls glorificat eos: q̄ rapinā bonoꝝ suoꝝ cū gaudio susceperunt. Vn̄ spiritualit accipiendū: q: bon⁹ ⁊ iust⁹ dominus est q̄ ascēdens celos reliquit heredes sue doctrine apostolos ⁊ successores eoꝝ: ad cuius fidē cōuersa est multitudo gentiū: que erat substātia dia/
Luce.11.c boli. Vn̄: Cū fortis armat⁹ cu. atri.s.in pa.s.om.q̄ po. si autē fortior illo supue. omīa aufert ei in quib⁹ cōfidebat. Aliter. Justo custodit substātia pctōris: q̄n ablatum est a iudeis regnū dei ⁊ datū gen.f.fr.e. f Multi ci. Ali⁹ translator. Viri iusti diuitijs annis mult' fruent. iniq̄ aūt p̄ibūt breuit. Non recte facit: qui diuitias sedulo cōgregat: ⁊ nō p redēptione aīe dispensat: sed alijs dispēsanda reseruat. Vn̄ supra. Custoditur iusto substātia p. Alle
Allegorice gorice: Multi sunt cibi alimonie celest' in dict' ⁊ exēplis pa/
†J.11.b trū: ⁊ nō rōnabilit facit q̄ legē/
†Eccli.30.a dis meditādis ⁊ exponēdis instans nō sue saluti s̄ alioꝝ potius seruit. Tal' eni i noualib⁹.i. in opib⁹ siue s̄mōib⁹ patꝝ optima institutiōe exculti: nō sibi s̄ alijs subsidiū acq̄rit. Utriq̄ āt sensui cōgruit qd subdit: Qui parcit v̄ge &c. Nā ⁊ bon⁹ p̄r filiū ⁊ discipulū mgr catholicus: ne ad iniq̄tatē deflectat: sollicitus erudit. Ca. XIIII

S Apiēs mu.&c. Destruet male viuēdo ⁊ aliq̄n apte repugnando. Quare aūt sapiētiū act⁹ stulti lacerāt. ondit cū dicit: Ambulans rec. iti.&c. Abomiatio est pctōrib⁹ bonoꝝ religiosoꝝ. stultūq̄ videt incredul': cū fideles p̄pter dī amorē aduersa sustinēt mōi: ⁊ tormēta d̄ridēt eoꝝ q̄ occidūt corp⁹ d̄ q̄b⁹ apte subdit: In ore stul.&c. b In ore &c. q: stulti p vaniloquiū hūiles q̄s despiciūt affligūt: s̄ hi p doctrinā sapientiū ne decipiāt se muniūt.

Ubi non

ſ est. ſ eterne. a ſ quis ostendit vobis fugere a ventura ira.
a Lex sapiētl fons vite: vt decli a b
a ſ gratia pro gratia.
net a ruina mortl. Doctria bo/ c d
a ſ in operibus.
na dabit grām: in itinere cōtem e
ſ est ſ inferni.
ptoruʒ vorago. Astut⁹ omnia f g h
b agit cū cōsilio: qui aūt fatuus i
a ſ Arrius ⁊ sabellius et huiusmodi.
est aperit stulticiam. Nuncius k l
ſ diaboli. a ſ neglecto cōsilio scripture. b ſ in gehennam. c ſ dei predicator.
impij cadet in malū. Legatus m n
a ſ catholicus p̄dicator. b ſ eterna sibi ⁊ auditoribus. c ſ vel dei vel veri boni.
fidelis sanitas. Egestas ⁊ igno o p q
a ſ correctionem.
minia ei q̄ deserit disciplinā: r
a ſ discipline.
qui autem acquiescit arguenti s
a ſ cōtra egestatē ⁊ ignominiā. b ſ bonū vel malum. ſ opere.
glorificabit. Desideriū si cōple t v
a ſ sed stulti q̄ carnalib⁹ desiderijs gaudēt detestantur eos q̄ pro amore celestium infima oblectamenta cōtemnunt.
atur delectat aīam: detestant x
c stulti eos q̄ fugiūt mala. Qui y
a ſ sapientiū actus imitat. b ſ silr.
cū sapientib⁹ g̃dit sapiēs erit: ʒ
ſ vero. a ſ conuictus nocet.
d amicus stultoꝝ silis efficietur.
ſ pena.
Peccatores p̄seq̄tur malū: ⁊ iu a
a ſ sequuntur. b ſ christus.
e stis retribuent bona. Bonus b
a ſ apostolos.
homo reliquit heredes filios
a ſ apostoloꝝ successores. ſ deo.
⁊ nepotes: et custoditur iusto c
a ſ gentes. b ſ diaboli. c ſ cum sibi iure paterne hereditatis victus abundat.
f substātia peccatoris. Multi ci/ d
bi in noualib⁹ patrum: ⁊ alijs e
cōgregant absq̄ iudicio †Qui f
parcit virge odit filiū suū: qui
a ſ non parcit virge sue.
aūt diligit illū instant erudit.
a ſ cibos sapientie: qui in noualibus patrum. b ſ de eis. ſ proficiendo.
Justus comedit et replet ani/ g
a ſ capacitas sensus. b ſ hereticorum.
mā suam: venter aūt impiorum h
a ſ semp discētes nunq̄ ad veritatis scientiaʒ perueniunt. ſ quia nō refecti cibis patrum alijs congregant absq̄ iudicio.
insaturabilis. Ca. XIIII
a ſ aīa fidelis vel ecclīa. b ſ bonis actib⁹.
g Apiens mlier edificat i
a ſ in celis. ſ sed. b ſ reprobi. c ſ q̄ bene sunt a bōis ordinata.
domū suā: isipiens extructā q̄ʒ k
ſ destruet. q: am.
maib⁹ destruet. Ambulās recto l
ſ opere.
itinere ⁊ timēs deū: despicit ab m n
a ſ vt infinita. ſ in circūitu impij ambulāt.
b eo q̄ infami gradit via. In ore o
ſ sed. ſ doctrina.
stulti v̄ga supbie: labia sapien p

a Lex sa. fons vite. lex sapient' duplr d̄r. Uno mō q: data est a sapiēte: ⁊ sic lex dīna q̄ data est a deo imediate cui⁹ sapie nō est numer⁹: ⁊ q̄libʒ lex alia iusta q̄ dat a deo mediāte tn̄ legislatore creato est fons vite: q: in ea haurit debit⁹ viuēdi modus. iō subdit: b Ut decli.i. declinare faciat. c A ruina mor. culpe ⁊ gehēne. Alio mō d̄r lex sapient': q: obseruat a sapiēte: ⁊ h̄ etiā mō lex dīna ⁊ q̄libet alia iusta d̄r fons vite: q: sapiēs ibi haurit debitū modū viuēdi: ⁊ p hoc declinat a ruina mortis culpe ⁊ gehenne. d Doctrina bo. dabit grām. docenti ⁊ audiēti q̄b⁹ dat grāʒ diuinā ⁊ humanā. e In itinere cō. bone doctrine. f Vorago. q: ruunt de pctō in pctm̄ vsq̄ in p̄fundum. vn̄ d̄r.j.xviij. Impi⁹ cū in p̄fundū pctōꝝ venerit cōtemnit. g Astut⁹. in p̄iculi euasione. h Oia agit cū cō. ⁊ nihil p̄cipitanter. i Qui aūt fa. est. precipitanter agēdo. k Apit stulticiā. fatuitatē suā manifestādo. l Nunci⁹ impij.i. ab hoīe impio missus: ⁊ p negocio impio. m Cadet in ma.s. culpe ⁊ pene. n Legat⁹ fi. id est a fideli missus ⁊ p negocio fideli. o Sanitas. q: reddit bonā dispositionē int hoīes: sicut sanitas in corpe. p Egestas. loco boni vtilis. q Et igno. loco boni honorabil'. r Ei q̄ de. di. q: p obseruationē discipline bonū vtile ⁊ honorabile acquirūt. s Qui aūt &c. se humilit corrigendo. t Glorificabit.i. honorificabit coraʒ mult' in p̄nti ⁊ in futuro. v Desideriū &c. q: sicut desideriū est boni nō habiti: ita delectatio est boni iā adepti. x Detestant &c. q: nō reputāt nisi bona sensibilia: q̄ tn̄ vt cōiter sūt mala. ⁊ iō fugam vere maloꝝ iudicāt fugā vere bonoꝝ. y Qui cū sa. gra. se eis cōformādo. ʒ Sapiens erit. ⁊ silr cōformans se stult' silis efficietur. a Peccatores p̄sequit malū. s. pene qd eos finaliter cōprehēdit: sicut retributio bonoꝝ reseruat iustis. b Bon⁹ relinq̄t heredes filios ⁊ nepotes. vnde de patrib⁹ sanct' frequenter d̄r in veteri testamēto q̄ viderūt filios suos ⁊ filios filioꝝ suorū in tertiā ⁊ quartā p̄geniē quos reliquerūt in mūdo post mortē suā. c Et custodit iusto substantia pctōris. sicut bona nabal impij fuerunt custodita ip̄i dauid accipienti abigail in vxorem. d Multi cibi in noualib⁹ patrū. qd pōt exponi dupliciter. Uno mō de cibis corpalib⁹: q: p̄res antiqui suis laborib⁹ coluerūt terras p̄ri⁹ incultas q̄ dicunt noualia: ⁊ sic multiplicati fuerūt cibi corporales in sustentatiōe sequētiū. ideo subdit: e Et alijs cōgregant absq̄ iudicio.i. absq̄ labore suo: q: nō cōsequunt talia q̄si mercedē sui laboris in q̄ est quedā executio iusticie: q̄ p̄prie d̄r iudiciū. Alio mō exponit de cibis mētis: q: antiq̄ patres ⁊ multi p̄hi multū laborauerūt in inuētiōe scientiaꝝ ⁊ artiū q̄bus posteri reficiunt absq̄ tali labore. f Qui parcit vir. odit fi. suum. q̄ntū ad aīam subtrahēdo ei debitā disciplinā: licet eū diligat q̄ntū ad corp⁹ inordinate. g Just⁹ co. et re. aīam suā. q: sufficit sibi qd apponit. h Uenter aūt impioꝝ insa. q: nō sufficiunt eis q̄ apponūtur: sed semp q̄rūt lautiora ⁊ magis delicata.

i S Apiens mulier. Supius Ca. XIIII Salomon cōmēdauit sapientiā in sexu virili. hic in p̄ncipio hui⁹ ca. cōmēdat eam in sexu muliebri. d. Sapiens mlier edificat domum suā.i. saluat eā ⁊ ampliat: sicut abigail domū suā saluauit refrenādo irā dauid. j. Reg'.xxv. k Insipiens ex. q̄ʒ ma. destruet.i. opib⁹ suis malis q̄ p man⁹ designant: sic iezabel inducēs viruʒ suū achab ⁊ p̄lē suā ad idolatriaʒ: p̄pter qd tota dom⁹ illa p iehu fuit destructa. iiij. Reg'.ix. l Ambulās re.iti. p viā virtut'. m Et timēs de. timore filiali. n Despicit ab eo q̄ infa.gra. via. sicut goliath ip̄i⁹ despexit dauid iustū. j. Reg'.xvij. o In ore stul. vir. super. quia loquitur cōtumeliose ⁊ superbe: et sic percutit alios virga lingue sue. p Labia sapi.custo.eos. quia nō loquuntur nisi bona ⁊ honesta.

†23.q.4.c. nimium. c. displicet. c. ea vidi..ta. 5.q.5.c.nō ois. i p̄rin. 45.di.c.cū b̄tus. §.salomon. De maio.et obe.c.solite.i.a. glo. De rescp. c.si quādo. i glo. 23.q.1.c.parat⁹. et.q.5.c.nō putes.c.nō vos.

D A

Ubi non

Universidad de ... Biblioteca

a Ubi nō sūt bo.ꝛc. Hec herent superiorib⁹. Boues nāq; doctores catholicos: p̄sepe cet⁹ auditoꝝ: segetes fructus bonoꝝ opeꝝ dicit: Incassuꝫ ergo supbus tumet: ꝛ indocta eloq̄ntia verberat aures ꝛ corda subiectorū: q2 vbi nō sunt docti p̄dicatores: frustra ad audiendū ꝯfluūt fideles. Ubi ergo plurime op̄atiōes apparēt. ptꝫ: q2 nō hereticus: sed ille pro verbi fruge laborauit: q ꝛ verbum casto ore ruminare ꝛ viā veritat⁹ recto discretionis pede nosset incedere.
Bos alitur de p̄sepi. doctor verbo audiētes nutrit: sed et labore bouis p̄sepe replet: ꝛ bos d p̄sepi suo reficit fructu. Sic fidelis p̄dicator: ꝛ audientes verbo reficit ꝛ eadē refectione
3.Re.17.b apud deū pficit: qd in helya figuratur: q sareptanā viduā pascit aqua ꝛ ipe pascit. b Querit de.sa. At
Mat.26.f cayphas: Adiuro te p deū viuū: vt dicas nob: si tu es xp̄s. Quia male querebat: non inuenit. At discipuli:
B nō solū xp̄m dei filiū cognouerūt: s ꝛ scripturas. Sed ꝛ tūc doctrīa pru/
Act.10.g dentū facilis erat: qñ corneli⁹ cū domo sua: ꝛ hmōi verbū hūiliter audientes mox credebāt: ꝛ accepto spū linguis oīm loq̄bantur. Nūc quoq; doctrinā fidei catholice prudēs q̄sq; dū cathecizat facili⁹ pcipit q̄ heretici: qui q2 puerse querūt nunq; prorsus inueniunt. c Uade ꝯtra ꝛc. Ideo derisor sapiam quā q̄rit nō inuenit: q2 ꝛ si apte ꝯtra illi⁹ stulticiaꝫ disputādo incedas: nescit intelligere q dicis: velut Arrius q verbū ꝯsubstantialitat⁹ in p̄re ꝛ filio nunq; inuenire ꝯtendebat: cū ei obijceret: Ego ꝛ pater vnū sum⁹: ꝛ de⁹ erat verbuꝫ: ꝛ cetera talia. Ideo doctrina prudētiū facilis est. q2 labia q̄cūq; regunt sapientie moderamine: de sapientia solū loq ꝛ audire dulce habēt: eiusq; meditationi operā dare satagūt.
d Extraneus.i.reprobus: q ppria sponte cecat⁹ q in p̄nti patit non videt: q in futuro sit passur⁹ nō preuidet: ideoq; a futuris bonoꝝ gaudijs
Jo.16.d remanebit extraneus: q2 amaritudinis eoꝝ present⁹ particeps esse noluit. Unū subdit: Dom⁹ impioꝝ ꝛc.
e Sapiens ti. ꝛ de. sicut stulti est de sua alacritate ꝯfidere: torrentē rapidum: vel voraginē saltu velle transire: sapientis aūt ad planū vl ad pontem diuertere: ita q peccatū q̄ntū valet declinat: timens ne inuoluat malis: sapiēs est. Stult⁹ aūt q ꝯtemnit peccat: blandiens sibi: q2 aut post peniteat aut post mortē fortiter penas ferat. f Impatiēs ꝛc. Rephensibilis quidā est impatiens: sed multo peior ꝛ odiosior versut⁹. Ille enī palam ostendit stulticiā suam. iste cum sit corde puersus simplicitatem simulat: ꝛ humano iudicio sanct⁹: diuino inter reprobos extimat.
g Iacebunt mali ante bonos. Uidentes tormenta eorū: vt sint gratiores deo ereptori suo. Unde Esaias:
Esa.66.g Egredient ꝛ videbunt cadauera virorū q preuaricati sunt ī me. Uermis eorū nō morietur: ꝛ ignis eoꝝ nō extinguet: ꝛ erūt vsq; ad satietatē visiōis omni carni. Quod aūt ait: Egredi/
C entur nō pedibus: s oculoꝝ intuitu: quē qñ volunt foras emittūt ad videnda eorū supplicia.
a Fatuitas stul. iprudētia q̄si iprouidentia dr: b Liberat a. Catholicus p̄dicator: q2 testimonia scripturarū fideliter p̄dicat: ꝛ pfert heretic⁹ mēdacia. c Et pfert mē. Alia translatio. Incendit aūt mendacio dolosus aīas deceptor. d Uersipellis.i. diabolus qui mala que suggerit bona mentitur: ꝛ dū bona pmittit etīna ducit ad tormenta. e In ti.d. ꝛc. Timor dñi fiduciā fortitudinis prestat: q2 mēs nr̄a tāto valenti⁹ terrores rerū tēporaliū despicit quāto se auctori eaꝝ veracius formidine subdit: Filij autem timoris dñi dicunt: q diuino timor regunt sicut filij virtutis: et resurrectiōis q v̄tutib⁹ studēt: ꝛ q ad resurrectiōis gaudia ptinēt quib⁹ erit spes
Eccl.2.b s̄m illud. Qui timēt dñm sperauerūt ī domino. De q spe subdit: Timor dñi fons vite. f Timor domini ꝛc. Hec eū spes eoꝝ q timent dñm vt declinantes a ruina mortis ad eū pueni/
Job.14.a ant q dicit: Ego sum via veritas ꝛ vita. Dictū aūt est supra: Lex sapientis fons vite vt declinet a ruina mortis. Et nūc dr Timor dñi fōs vite vt declinet a ruina mortis. Ex quo ptꝫ q2 nulla prior ē lex sapientis q mortē vitare: ꝛ vitā acq̄rere debeat eternā: q̄ habere timorē dñi. Unde:
Pā.110. Eccl.1.b Initiū sapie ti. dñi.
g Uita carniū ꝛc. Per carnē infirma. p ossa firma. Si mēt⁹ inocētia custodit ꝛ si q foris īfirma sūt q̄nq; roborant. Unū subdit: Putredo ossiuꝫ inuidia. q2 p liuoris vitium. ante oculos dei pereunt ea q hūanis oculis fortia vident. ossa eñi p inuidiā putrescere est robusta queq; perire.
h Minister intelli.
Mat.25.b Cui dr: Quia supra pauca fuisti fidelis sup multa te con. in. Ig.dñi t.

a ſ a virga.ſ.
a tum custodiunt eos. Ubi non a
a ſ doctores. b ſ multitudo auditorū.
sunt boues presepe vacuum est.
ſ opera.
vbi autē apparēt plurime sege/
tes: ibi maīfesta ē fortitudo bo/
uis. Testis fidelis nō mentiet: b
a ſ contra vero.
pfert āt mēdaciū dolosus test⁹.
a ſ puerse. b ſ hereticus.
b Querit derisor sapientiā ꝛ non c
inuenit: doctrina prudentiū fa/ d
a ſ non inuenit. Uade enim contra.ſ. disputando cum eo.
c cilis. Uade cōtra virum stultū: e
a ſ nō intelligit. b ſ sola insipientia ei dulcis.
et nesciet labia prudentie. Sa/ f g
a ſ discernere opera sua.
pientia callidi est intelligere vi/
am suam: ꝛ imprudentia stulto/ h
a ſ q2 nō intelligit. b ſ p risum opat scelus.
rum errans. Stultus illudit pec i k
a ſ q2 non ludunt in peccato.
catum: et inter iustos morabi/ l
a ſ iusti. b ſ quāto gaudio sit iuranda.
tur gratia. Cor quod nouit ama m
a ſ dilationis eternorum vel ire. ſ eterno.
ritudinem anime sue: in gaudio n
d eius non miscebitur extraneus. o
a ſ in mansione. b ſ habitatio p̄sens quā putant eternam. c ſ in itinere.
Domus impiorum delebitur: p
a ſ p̄sens conuersatio in qua incole ꝛ pegrini.
b ſ et crescentibus meritis vsq; ad fructum celestis patrie.
tabernacula iustorum germina q
bunt. Est via q̄ videtur homi/ r s
ni iusta: nouissima autem eius t v
a ſ ve vobis qui ridetis.
deducunt ad mortē. Risus do x
a ſ mundani.
lore miscebitur: ꝛ extrema gau/ y
ſ perpetuus. ſ malis operib⁹ punietur.
dij luctus occupat. Uijs suis re z a
plebitur stultus: et super eum b
a ſ in iudicio. b ſ stultus. c ſ charissimi: nolite omni verbo credere.
erit vir bonus. Innocēs credit c
a ſ sapiens. ſ probate spūs si ex deo sunt.
omni verbo: astutus cōsiderat d e
gressus suos. Filio doloso nihil f
erit boni: seruo autem sapienti
prosperi erunt actus: et dirige/
a ſ penas.
e tur via eius. Sapiens timet et g
a ſ peccato. b ſ in consideratione peccat.
declinat a malo: stultus transi/ h i
a ſ de impunitate. b ſ aperte.
f lit ꝛ confidit. Impatiens opabi k l
a ſ hypocrita.
tur stulticiam: ꝛ vir versut⁹ odi/ m n
a ſ quasi hereditatē. b ſ sensu.
osus ē. Possidebūt paruuli stul o p
a ſ sapientes. b ſ vel sapiam.
ticiam: ꝛ expectabūt astuti scien q
ſ dānabunt coronatis iustis in iudicio. b ſ q eos deprimebant.
g tiaꝫ. Iacebūt mali ante bonos: r
a ſ idē qui ante bonos. ſ ad litteram.
et impij ante portas iustoꝝ. Etiā a b
primo suo pauper odiosus est:
a ſ hic. b ſ carmē tuā ne despexeris.
amici vero diuitū multi. Qui de c d
a ſ non solū nō despicit.
spicit primū suū peccat: q aūt mi e
seret pauperi beat⁹ erit. Qui cre f g
a ſ dei affuturā sibi. b ſ nō credūt.
dit ī dño misericordiā diligit er/ h i
a ſ cōtra misericordiā. ſ iudiciū sine misericordia ei qui nō.f.m.
rant qui operāt malū: misericor/ k l
a ſ iusticia. b ſ eterna.
dia ꝛ veritas pparant bona. In m
a ſ qui iustus est iuf.ad.
oī ope bono erit abundātia: vbi n
ſ nō opus.
aūt vba sūt plurima: ibi frequēt
a ſ operis vel veri boni.
b ſ eterna p virtutib⁹. ſ vere. d ſ est. ſ nō terrenum emolimentum.
egestas. Corona sapientuꝫ diui/ o p
a ſ ar. ſ est qd.s.improuidi eternorum de p̄sentibus trā cōmodis gaudent.
a tie eoꝝ: fatuitas stultoꝝ ipruden q
a ſ a diabolo. b ſ xp̄s q ē testis fidelis primogenit⁹: ꝛ q testimoniū reddidit: sub pōtio pilato.s.
b tia. Liberat aīas testis fidelis: ꝛ r s
bonā cōfessionē. b ſ antigraphus q2
c in diuersis trāslationib⁹ diuersi sensus.
d pfert mēdacia versipellis. †In ti t v
e a ſ qui initium sapientie est.
more dñi fiducia fortitudinis: et x y
a ſ timoris. b ſ ducit ad deū: q ē fons vite.
f filijs eius erit spes. Timor dñi z a
fons vite: vt decliet a ruina mor b
a ſ deo seruientis. ſ gloria.
tis. †In mltitudine ppli dignitas c
a ſ christi. b ſ si soli cathecumini: vel modo nati in fantes: ꝛ in xp̄o renasci festinātes sub regno diaboli tenent: vel sub hereticorū conuenticulis pauci: cum in ecclesia multi.
regis: ꝛ in paucitate plebis igno d e
ſ diaboli vel heretici.
minia principis. Qui patiēs est f
multa gubernat sapientia: q aūt g
g ipatiēs ē exaltat stulticiā suā. Ui h i
ſ est.
ta carniū sanitas cordis: putre/ k
a ſ bonorū operū. ſ est.
do ossiū inuidia. Qui calumniat l
a ſ scientia vel diuitijs. b ſ q talē fecit eū.
egētē exprobrat factori ei⁹: hono m
rat aūt eū q miseret pauperi. In n
a ſ a spe boni. ſ a regno dei.
malicia sua expellit ipi⁹: sperat āt o
iust⁹ in morte sua. In corde pru/ p
a ſ sibi et alijs pficit.
dēti requiescit sapiētia: ꝛ idoctos q
a ſ ad celum.
q̄sq; erudiet. Iusticia eleuat gētē: r
a ſ deprimit ad infernum.
miseros facit pplos pctm̄. Acce/ s
a ſ christo. b ſ dñe ne furore tuo ar.me neq; in ira tua corripias me.
h ptus ē regi minister itelligēs: irā t
a ſ de quo: Inutilem seruum eijcite in tenebras exteriores.
cundiā eius inutilis sustinebit. v x

a Ubi nō sunt bo.ꝛc. Hoc exponit dupliciter. Uno mō de bob⁹ ad lrām: q̄bus solū antiq̄t⁹ vtebant hoīes ad agriculturam: ꝛ adhuc vtunt in pluribus terris: ꝛ iō vbi erat defect⁹ boū: ibi erat etiā defecius agriculture ꝛ segetū: ꝛ p oppositum abūdantia segetū vbi erat abūdātia boum. Alio mō exponit vt p boues doctores intelligant: q laborāt in agro dñico: ꝛ iō vbi est defect⁹ doctorū: ibi est paucitas fideliū: q p segetes designant. ꝛ vbi ē pluralitas fideliū: ibi apparet manifeste labor doctoꝝ ꝛ p̄dicatorū. b Testis fi. nō mē. prece nec p̄cio: sed p vtroq; mētitur falsus testis. c Querit deri.sa. et nō inue. dr aūt hic derisor ille q cōtemnit videre dicta antiquoꝝ ꝛ credit inuenire sapientiā p ingeniuꝫ suū: sed nō inuenit: q2 supbia excecat eū. d Doctrina pru.fa. q2 sicut dicit Hiero. in plogo sup Pentateuchū. qd meli⁹ nouim⁹ melius ꝛ pferimus: ꝛ iō prudētes q bñ nouerūt sic pferunt q auditores de facili intelligere faciunt. e Uade ꝯtra vi.stul. ipm arguēdo. f Et nesciet la.pru.i.nō aduertet q loq̄ris prudent.q.d. talē arguere est laborē suū p̄dere. g Sapia callidi. sic incipit versus in hebreo: Est intelligere viā suā. Callid⁹ eñi dr ꝑprie q p̄uidet picula sibi ab alijs p̄parata: ꝛ sic cognoscit viaꝫ suā.i.qd debeat fugere ꝛ psequi. h Et impru.stul.i.improuidentia eoꝝ respectu futuri. i Errās. q2 nō p̄uidet qd sit fugiendū ꝛ qd pseq̄ndū. k Stultus il. pec.i.p nihilo hꝫ peccare. l Int iu. mo.gra: q2 studēt diligent euitare pctā. m Cor qd no.ama.aīe sue. de pctōꝝ p̄teritoꝝ ꝯtritiōe. n In gaudio ei⁹. de remissiōe culpe ꝛ spe glie. o Nō miscebit ex.i.a vera pnīa alien⁹. vñ latroni vere penitēti dixit xp̄s: Hodie mecū eris in paradiso. Lu.xxiij.a q alt impenitēs fuit exclusus. p Dom⁹ ipio.de. sic ptꝫ iiij. Regum. de plurib⁹ regib⁹ isrl: quorū dom⁹ fuerūt delete ꝑpter suā impietatē. q Tabernacula iu.ger.i. pficiēt ī spūalib⁹ ꝛ tpalib⁹. vñ dr.ij.Reg.iij. Dauid pficiēs ꝛ seipo robustior. r Est via.peccatoꝝ. s Que videt hoī. peccatori. t Iusta. q2 vnusq̄sq; iudicat s̄m q ē affectat⁹. v Nouissima āt ei⁹ de. ad mortē. culpe ꝛ gehēne. x Risus do.mi. q2 exultationē vite p̄nt⁹ in honorib⁹ ꝛ delitijs ꝯcomitat remorsus ꝯsciē ꝑpter pctā q cōmittunt freq̄nt in tali vita. y Et extre.gau.s.hui⁹ mūdi. z Luct⁹ oc.s. inferni. a Uijs suis re.stul. quia ꝑpter mala replebit pena. b Et sup euꝫ erit vir bo. quē ꝯculcauit ī p̄nti vita. c Innocēs cre.oī v.innocēs accipit hic p ignorante q nescit distinguere int bonum ꝛ malū ꝯsiliū. d Astut⁹. q scit aduertere malū ꝛ bonū ꝯsiliū. e Considerat gres.su.i. q̄lit debeat pcedere in fact⁹ suis. f Filio do.ꝛc. iste v̄sus nō ē in hebreo. g Sapiēs ti.deū. timore filiali. h Et decli.a ma.mag⁹ ꝑpter offensā q̄ ꝑpt penā. i Stult⁹ trā. de facili currēs de pctō ad pctm̄. k Et cō.veniā ꝯseq̄ ex benignitate dī q tm̄ fatue abutit. l Impa.o.stul. q2 passio ire absorbet ī eo rōeꝫ. m Et vir v.i.cito v̄tens aīm ad varias fraudes. n Odiosus ē omib⁹ bonis. o Possidebūt puuli.s.sensu. p Stulticiā. q̄diu erāt sic paruuli. q Et expectabūt astuti sciaꝫ. q dirigit ī actib⁹ hūanis. r Iacebūt ma.añ bo.ī futuro: sic ī p̄nti sunt sup eos erecti vt frequēter.
Et impij

a Et impij ante portas iustorū: q2 erūt a regno exclusi iustis ibidē receptis: sicut dr Matth.xxv. de fatuis virginib⁹ exclusis ꝛ prudētib⁹ receptis. b Etiā primo suo paup odiosus est. tū q2 hoīes cōiter verecūdant de cōsanguineis pauperib⁹: tū q2 nō sperāt aliq̄d ab eis habere: sed magis timēt q pauperes cōsāguinei velint aliq̄d ab eis requirere. c Amici vero diuitum multi: tum q2 vident eū honorari ꝛ q2 sperāt ab eis ditari. d Qui despicit primū suū peccat. q2 facit ꝯtra charitatē primi. e Qui aūt mise.paupi. affectu ꝛ effectu si possibilitas assit. f Beat⁹ erit. ꝑpt qd dr Matth. v. Beati misericordes qm̄ ipsi misericordiā cōsequētur. g Qui credit in dño. fide formata charitate. h Misericordiā di. q2 annexa est charitati. i Errāt a rectitudine iusticie. k Qui opant malū culpe. l Misericordia ꝛ veritas.i. iusticia: q2 misericordia sine iusticia pusillanimitas est. iusticia vero sine misericordia crudelitas. sed dulcor misericordie tēperās rigorem iusticie disponit hoīem ad oē bonū gratie ī p̄senti: ꝛ glorie in futuro. m In oī ope bono erit abundantia. q2 oē bonū de genere ꝛ factū ex charitate meret augmētuꝫ gratie. ꝛ s̄m h dr Matth.xxv. Habēti dabit ꝛ abundabit. n Ubi aūt verba sūt plurima ibi frequēter egestas. parū eñ sciētes ꝛ parū valētes: ī q̄cūq; arte vel facultate solēt esse magis loquaces vt appareāt. o Corona sa. de qua gloriantur. p Diuitie coꝝ.s. sciētie et virtutes q sūt diuitie sapiētis. vñ ꝛ phi q antiq̄t⁹ sapientes dicebant: tpales diuitias cōtēpserūt vt liberi⁹ cōtēplatiōi sapīe vacarēt: vt pꝫ de Socrate ꝛ Diogene ꝛ multis alijs. q Fatuitas stultorū iprudētia. q.d. iō sunt fatui q2 nō p̄uidēt futura. r Liberat aīas.i. hoīes a morte. s Testis fidelis. sicut ptꝫ de daniele q liberauit susannā a morte. t Profert mēdacia versipellis. qui dicit q̄si vertēs pellē: ꝛ ē ille q variat verba sua s̄m fortunā cōtra veritatē. v In timore dñi.s. filiali. x Fiducia fortitudinis ꝯ carnē mūdū ꝛ demonem. y Et filijs ei⁹.s. talis timoris. ꝛ dicunt filij ei⁹ illi qui ī tali timore sunt educati: sicut filij sapientie illi q sunt in studio sapiētie eruditi. z Erit spes. q est certa expectatio future beatitudinis ex grā ꝛ meritis puenīēs. timorem eñ filialis semp est cū grā ꝛ charitate. a Timor dñi fons vi. q2 principiū est sapiētie sicut fons fluuialis aque. b Ut decliner a ruina mortis. culpe ꝛ gehēne. c In multi.ple. dignitas reg⁹. qñ plebs ē bona ꝛ bene ordinata: vt ptꝫ de dauid ꝛ salomone. d Et in paucitate ple. bene ordinate: lꝫ sint multi moribus incōpositi. e Ignominia principis. q2 inordinatio subditoꝝ redūdat ī verecūdiā p̄latorū. f Qui patiēs est multa gubernat sapiētia: q2 ira impedit aīm ne possit cernere veꝝ ꝛ iō patiēs cui⁹ anim⁹ nō est pturbat⁹ in aduersis clare videt in factis suis. g Qui aūt impatiēs ē. sequens impetum ire: h Exaltat stulticiā suā.i. manifestat eā. i Uita carnium sanitas cordis. a corde eñ pcedit sensus ꝛ mot⁹ q sūt opationes vitales ad mēbra exteriora. k Putredo ossiū inui. Inuidia eñ est tristicia de bono alieno. tristicia vero est passio corruptiua et mortificatiua. vel p ossa intelligunt virtutes q corrūpunt supueniente inuidia. l Qui calūniat egenteꝫ exprobrat factori suo: q2 fact⁹ est ad imaginē dei sicut diues. iō subditur: m Honorat aūt q mise. pauperis.ī imagine sua. n In malicia sua.i. p malicia sua. n Expellit ipi⁹ de cōsortio bonoꝝ. o Sperat aūt iu.ī morte sua. quia sperat cōseq beatitudinē q haberi nō pōt ī p̄nti vita. p In cor.pru.re.sa. q2 habituat ī ea. habit⁹ aūt est q̄litas de difficili mobilis. q Et indoctos q̄sq; eru. h est eñ opus sapientis alios docere. r Iusticia eleuat gētem. sicut patet in decursu veteris testamēti. q̄diu enim filij israel fuerunt iusti: fuerunt in psperitate eleuati: vt tēpore dauid ꝛ salomonis ꝛ aliorū bonorum regum: et qñ declinauerūt a iusticia fuerūt depssi ꝛ captiuati d terra sua. vt tēporib⁹ osee. ꝛ sedechie. vt ptꝫ.iiij.Reg.xviij. et.xxiij. s Accept⁹ est regi mi. intelligēs. sicut iosep pharaoni Geñ.xlj. t Iracundiam eius.s.reges. v Inutilis. seruus. x Sustinebit. sicut magister pistoꝝ qui iussu pharaōis fuit suspēsus Geñ.xl. Pōt etiā exponi hec lrā d bono ꝛ malo p̄lato: quorū vn⁹ est acceptus regi christo et alius acriter punietur ab eo.

†Ar.3.q.1. nulli in verbo liberet.

D

†.1.q.4.§. his ita ꝛ. Item dd.

Universidad de Deusto Biblioteca

in.i.g.dñi.t.
A Ca. XV
R Esponsio mollis rc. Qui vba increpantis humiliter suscipit: iam ppinquat venie reatus quē gessit. Qui argueti resultat: cōtra se irā iudicis puocat.
b Ebullit stulti. scripturā puertēdo suos sensus auctoritati ppōnēdo velut fatui phi. vt Porphyri⁹ et Julian⁹ q̄ ɔtra ecclie doctores stulticie sue fluenta fundebāt. c Stult⁹ irridet. Stult⁹ est ois peccator q̄ terrenis actib⁹ dedit⁹ in futurū nihil puidet: is disciplinā irridet dū derogat diuine correctioni.
d Cor stul.dis.e. Uel dissimile sibi ipsi varijs cogitationib⁹ ⁊ nūq̄ idē manet. Cōtra qđ de anna dicit: (1.Re.1.c) Uultusq̄ ei⁹ non sunt ampli⁹ in diuersa mutati. (B)
e Doctrina ma. (I.q.1.c.nō ē putāda.3 q.7.c.i gradibus.14.q.5.scriptū) Qui soluerit vnū de mandatis istis minimis ⁊ docuerit sic hoīes: (Mat.5.c) minim⁹ est in regno celorū. talib⁹ tamen si correcti fuerit pz reditus ad veniā. Si aūt increpationes n̄ receperit oī no morientur.
f Oēs dies rc. Omne tēpus populi dei: q̄diu in psenti paup ē: afflictionibus abūdat: qr nō puenit adhuc ad veras (Eph.5.d) diuitias. Uñ apostolus: Redimentes tēpus qm dies mali sunt. At reprobi qui sine timore dei mundo fruunt: quasi iugi delectāt cōuiuio. Uñ recte subdit: Meli⁹ est parum cū timore dñi.
g Meli⁹ ē vo. Multo em vtili⁹ est simplicis vite inocētiā cū charitate seruare q̄ virtutū exteri⁹ fulgere miraculis: ⁊ interiora mentis ab odiorū sorde non expurgare

R Esponsio mollis frā git irā: sermo durus suscitat
a lingua catholicorum patrū.
furorē. Linguā sapientum
a exponēda. b diuini eloquij. c hereticorū.
ornat sciētiā: os fatuorum ebullit
a oculi dñi sup iustos. b vultus aūt domini super facientes mala.
stulticiā. In oī loco oculi dñi cōtem
a catholici doctoris.
plant bonos ⁊ malos. Liguā placa
a ad fructū vite ducit. b ignorās fructū vel modum ecclesiastice regule.
bilis lignū vite: q̄ aūt imoderata
a male loquēdo. b suū ⁊ auditorū. c peccator
est cōteret spiritū. Stult⁹ irridet di
a vel dei plati. b nō irridet.
sciplinā patris sui: q̄ aūt custodit in
a sapientior.
crepatiōes āstutior fiet. In abūdan
a cōtra iusticiam.
ti iusticia virt⁹ maxima ē: cogitatio
a qr sine virtute. b ecclesia.
nes aūt ipiorū ēradicabunt. Dom⁹
xpi. a fundata ē sup firmā petrā. opibus.
iusti plurima fortitudo: ⁊ in fructib⁹
diaboli. a feruet: qr xpi domū eijcere tētat vel p falsos frēs: vl' p aptos aduersarios pdicādo.
catholicorum.
impij cōturbatio. Labia sapiētū dis
a recte fidei. b hereticorū. c quia p sciētia p fidiā cōcipit vt doceat.
seminabūt sciētiā: cor stultorū dissi
a orationes opera sacrificia. b hereticorū. c qr quicquid nō est ex fide pctm̄ est.
mile erit† Uictime ipiorū abominabi
a q̄ fidē catholicā iustis opib⁹ affirmāt. deo grata
les dño: vota iustorum placabilia.
a contra abominatio. b iniusticia.
Abōminatio est dño via ipij: q̄ seq
a nō abominabit. vel a dño. est.
tur iusticiā diligit ab eo. Doctrina
a veritatis. ecclesie.
mala deserētiū viā vite: q̄ increpatio
a omnino. b oīa nuda i cōspectu ei⁹.
nes odit morief. Infern⁹ ⁊ pditio co
a ego dñs scrutās corda. bonorum.
rā dño: quātomagis corda filiorum
a qr iam sedet i cathedra pestilētie ⁊ corrupe⁹ alios corrumpit.
hoim. Nōn amat pestilēs eū q̄ se cor
a qui timet argui.
ripit: nec ad sapiētes gdit† Cor gau
a exteriora. b cōscie. c vel deducit.
dēs exhilarat faciē: i merore ai deijci
a non solum facies.
tur spūs. Cor sapiētis queret doctri
a cordis.
nā: et os stultorū pascit ipitia. Oēs
populi dei. a rediměres tēpus qm̄ dies mali sūt
b a timore dei.
dies paupis mali: secura mēs quasi
a meli⁹ ē modicū.iu.s.d.p.m. b meli⁹ ē vt seruato dei timore egeas opib⁹ vel etiā quotidiano victu q̄ vt desiderio plura acquirēdi dei timorē deseras.
iuge cōuiuiū. Meli⁹ ē paꝝ cū timore
dñi: q̄ thesauri magni ⁊ isatiabiles.
Meli⁹ ē vocari ad olera cū charitate
q̄ ad vitulū saginatū cū odio. Uir
iracundus puocat rixas: qui patiēs

R Esponsio mollis. Superi⁹ salomō Ca.XV informauit hoiem in morib⁹ q̄tū ad partē rōnalē. hic incipit eū informare quātū ad irascibilē. Et diuidit in quinq̄ ptes fm quinq̄ capitula. tñ ista diuisio accipit fm pricipia capitulorū: nō fm psecutionē. vt dictū est supra. In prima pte dicit sic: Responsio mollis frāgit irā: increpātis vel cōminātis. sicut ptz Judi.viij. de Gedeone q̄ respōdēdo dulciter illis d̄ tribu ephraim fregit irā eoꝝ. b Sermo durus suscitat furorē. sicut pz.ij.Reg.xix.q̄ viri de tribu iuda dure respōdētes decē tribub⁹ fecerunt eas recedere a dauid. c Lingua sapientū ornat sciētiā. qr tpe ⁊ loco gratiose pponit eā. d Os fa. ebul. stul. i. feruenter ⁊ ipetuose pfert eā.
e In oī lo. oculi dñi. h̄ dicit ɔ̄ illos q̄ dicebāt diuinā puidētiā se nō extēdere ad ista inferiora: ⁊ maxime ad act⁹ humanos ppter arbitrij libertatē: in q̄ꝝ psona d̄r Job.xxij. Circa cardies celi pambulat nec nra cōsiderat. f Lingua pla.i. suauis eloquio erga primū: ⁊ orationi intēta erga deū ad ipm placādū. g Lignū vite. qr sicut p lignū vite cōtinuabat vita corporalis: ita p talē linguā vita spūalis. h Que aūt imo. est. ad loquendū. i Cōteret spiritū. sicut dictū est. s̄.ca.x. In multiloquio nō deerit peccatū. k Stult⁹ ir. disci. pa. sui. qr non cognoscit ei⁹ fructū. l Qui aūt cu. incre. se corrigendo. m Astutior fiet. futura mala p̄cauendo. n In abūdanti iusticia. q̄ cōsistit i obseruatione cōsilioꝝ. o Uirt⁹ maxima est. respectu obseruatiōis p̄ceptorū. sicut castitas virginalis respectu castitatis cōiugalis. p Cogitatiōes aūt ipoꝝ eradicabunt: qr auferet eis ptās ⁊ facultas adiplēdi suas cogitationes malas: sicut absalō ablata fuit ptās regnādi loco dauid pris sui.ij.Reg.xviij. q Dom⁹ iusti plurima for. qr dñs ptegit eā. r Et i fructib⁹. i. opib⁹ s Impij cōtur. qr mal⁹ nō pōt habere pacē ad prim̄ nec etiā ad seipm. vñ dicit phus. viij. ethicoꝝ de impijs cōtēdit eoꝝ aīa. ⁊ hoc quidē trahit huc. hoc† aūt illuc queadmodū discrepātia. qr rō q̄ nō totalit absorbet trahit ab bonum: sensualitas aūt q̄ p̄ualet ad malū. t Labia sa. disse. sciam. xplm docendo. v Cor stul. dissi. erit. s. cordi sapientis ⁊ etiā sibijpsi qr diuersis ⁊ varijs cogitationib⁹ agitat. x Uicti me ipioꝝ abo. dño sicut oblatio cain: qr fit de alieno vel mala volūtate. y Uota iustoꝝ pla. sicut ptz d̄ abel. z Abominatio ē dño vita ipij: qr ppriū dei est parcere ⁊ misereri ⁊ p ɔ̄s esse pium: ppter qđ abominat oppositū. a Qui sequit iusticiā. fm eam operādo. b Diligit ab eo. s. deo q̄ ē regula iusticie. c Doctrina mala de. vi. vite. qr sicut viuūt ita docēt. d Qui increpa. odit morief. morte culpe ⁊ frequēter corpali morte. sic ptz de latronib⁹ et alijs malefactorib⁹ q̄ occidūt eo q̄ correctionē oderunt. e Infern⁹ ⁊ pdi. coram dño. i. sibi manifesta lz sint sub terra ⁊ a deo longinq̄. f Quanto ma. corda filioꝝ ho. q̄ adhuc sūt i via. h̄ d̄r ɔ̄ illos q̄ negabant diuinā puidētiā se extēdere ad act⁹ hoīm ⁊ cogitationes eoꝝ. g Nō amat pe. eū q̄ se corripit. sic nec tiniosus amat pectinem s̄ refugit. h Cor gau. exhi. faciē rc. dispositio em̄ cordis mag' apparet i facie q̄ in ceteris ptib⁹ corpis eo q̄ ibi vigēt oēs sensus. i Cor sapiētis q̄ret do. qr semp desiderat i sapia pficere. k Et os stul. pa. ipi. i. delectat loquēdo stulta. l Oēs dies pau. mali. malo pene. qr pauptas ē defect⁹ necessarioꝝ vite. m Secura mēs. a timore pauptatis. n Quasi iuge cō. i. delectabiliter viuit sicut hoīes in cōuiuio. o Meli⁹ est paruz cū ti. dñi. qr illud modicum sufficit hoī. p Et thesauri ma. ⁊ insa. qr nō supplēt indigētiā: s̄ magis augent. auaro em̄ deest tā qđ habet q̄ qđ nō habet: vt dicit: Hiero. in epistola ad Paulinū de oīb⁹ sacre scripture libris. q Meli⁹ ē vo. ad ole. cū cha. i. ad modicū cibū amicabiliter datū. r Et ad vitu. sa. cum odio: sicut absalō vocauit amnō fratrem suū ad magnū ɔuiuiū vt ipm iterficeret temulētū.ij.Reg.xiij. s Uir ira. puo. rixas: qr ira ē appetit⁹ vidicte: exēplū de siba filio bochri.ij.Reg'.xx. t Qui pa. est mi. su. vt ptz de gēdeone Judi.viij.
(Eccl.14.c) († Jac.17.b)

Iter pi.

expurgare. Uñ dicētib⁹: (Mat.7.c) Dñe nōne multas virtutes fecim⁹, dicit dñs: Nō noui vos. Discedite a me (Ibi.25.d) operarij iniquitatis.
a Pigrorū. quos piget opari iusticiā. Qui cū vitā dei appetunt eos velut spine obsistētiū sepiū formidinū suaꝝ: opposite suspitiōes pūgūt. Sed qr h̄ bonos n̄ ppedit adiūgit: Uia iustorū absq̄ offendiculo. Justi em̄ q̄dlibet aduersitatis i sua cōuersatione iuenerit nō offendūt: qr eterne spei ⁊ iterne cōtēplationis saltu aduersa trāsiliunt. b Letat ho. rc. Humanū ē d̄ snia quasi prudenter plata letari. Sz vere sapiēs nō solum qđ loquit: sz etiā oportunitatē loci ⁊ tpis ⁊ psone cui loqt diligēt iquirit.
c De ifer. no. pm⁹ ifern⁹ cecitas peccātl aie: ⁊ vere lucis scia carent is. de q̄: (Ps.54.) Descēdūt i infernū viuentes. d Uidue eccl'ie. scz sponse sue p cui⁹ vita mori dignatus est.
e Firmabit. In iudicio qn̄ nō solū factis: sz ⁊ verbis oīb⁹ digna p̄mia reddet. f Lux oculorū. Jure mentē delectat humanā: q̄ sepe lucē celestiū archanoꝝ dño reuelāte pcepisse cognoscit: fama quoq̄ illa q̄ angelis deferētib⁹ nō solū opa nr̄a sed et sermones ⁊ cogitationes deo nūciant: oleo charitatis fortitudinē nr̄e actionis impinguat. Sic ei magis feruet opus.
Lux ocu. rc. Alia translatio. Uidēs bona ocul⁹ delectat cor. bona. s. dñi iter. vi. q̄ q̄ i oculo mentis cōtēplat merito in corde delectat: q̄uis affligat exterius. Ca. XVI
(Job.13.a) H Ominis ē rc. Sine me ait nihil potestis facere. Quō g̃ hoīs ē aīm pparare: et dei gubernare linguam. Sz psecutiōis tps significat de q̄ d̄r: (Mat.10.b) Nolite cogitare quō aut q̄d loq̄mini dabit ei vo. i il. ho. q. lo. rc. b Oēs vie rc. Ita actiōes oīm bonoꝝ. s. ⁊ maloꝝ deus videt vt etiā spūs singuloꝝ q̄d i occulto cogitent certa lāce discernat. Uñ subdit: Reuela dño opa tua rc. Opa nr̄a dño reuelam⁹ qn̄ quē nihil latere nouim⁹ in cūctis que agimus in memoriam reducim⁹ atq̄ illi⁹ flagitam⁹ auxiliū: ⁊ tūc nō soluz opa: s̄ ⁊ cogitationes dirigit. i Uniuersa p se. rc. Nulla fuit dño causa operādi

a non solū nō puocat. b ab alijs.
ē mitigāt suscitatās. Iter pigro
rum quasi sepes spinarū: via iu
storū absq̄ offendiculo.† Filius
a vt supra.
sapiēns letificat patrē: ⁊ stultus
hō despicit matrem suā. Stulti
cia gaudiū stulto: ⁊ vir prudēs
a ne gaudeat de stulticia sua.
dirigit gressus suos. Dissipant
cogitatiōes: vbi nō ē ɔsiliū: vbi
vero sūt plures cōsiliarij confir
mant. Letat homo in snia oris
sui: ⁊ sermo oportun⁹ optim⁹ est.
a id est scientia et opere pfectū cui semita vite desuper aperta et ianua celi patet.
Semita vite sup erūditū: vt de
a pena vltima dānationis. b cōuenticula
clinet de infernō nouissimo† Dō
hereticorum et ecclesie psecutorum.
mū supborum demolief dñs: et
a per vniuersum orbē. b ecclesie.
firmōs faciet terminos viduē.
a dicentiū: quis est hic q̄ etiā dimittit pctā.
Abomiatio dñi cōgitatiōes ma
a tu es christus filius dei viui cui respondit. Beatus es Simon bar. quia caro ⁊ sanguis nō re. t. sed pater qui in celis est.
le ⁊ purūs sermo pulcherrim⁹ fir
a cordis.
mabit ab eo.† Cōturbat domūz
a beat⁹ q̄ excutit manū suā ab oī munere.
suā q̄ sectat auariciā: qui autem
a in eternū. b Non est
odit munera viuēt. Per miseri
a de textu.
cordiā ⁊ fidē purgānt pctā: p ti
morē āt dñi decliat ois a malo.
Mēs iusti meditabit obediētiā:
a gratia: nō essentia: nō loco.
os ipioꝝ redūdat malis.† Lōgē
est dñs ab ipijs: ⁊ orationes iu
storū exaudiet. Lux oculoꝝ leti
ficat aiam: fama bona ipiguat
a discipuli. b obediēdo. c doctorū.
ossa. Aūris quē audit increpāti
a pficiēdo ad cathedrā vsq̄ cōscendit.
ones vite: i mēdio sapientū cō
morabit. Qui abijcit disciplinā
a cui⁹ vita disciplina. b cōtra abijcit.
despicit āiam suā: qui aūt ācqui
a nō despicit animā suam.
escit increpationib⁹: possessor ē
cordis. Timor dñi disciplina sa
pientie: ⁊ gloriam p̄cedit humili
tas. Ca.XVI
a ex libro arbitrio.
H Ominis est aim p̄para
re: ⁊ dñi gubernare lin
actiones.
guā. Oēs vie hoim patent ocu
a cogitationū.
lis ei⁹: spirituū pōderator est do
min⁹. Reuela dño opa tua: ⁊ di
a nō tm̄ opera.
rigēt cogitātiōes tuē. Uniūsa p

a Iter pi. quasi se. spinarū. semp em̄ timet piger inuenire obstaculū i via. vñ. ī. xxvj. d̄r. Dicit piger leo ē in via ⁊ leena i itinerib⁹. b Fili⁹ sapi. le. pa. sicut pz de salomōe q̄ letificauit patrē suū dd. c Et stul. hō de. ma. suā. sicut Nero q̄ fecit matrē suā iterfici. d Sulticia gau. stul. qr q̄libet fm habitū delectabiliter opat siue sit habit⁹ bon⁹ siue mal⁹.ij. ethicoꝝ. Signū habit⁹ generati ē delectatio in ope. e Dissipant cogi. i. nō deducunt ad effectū. f Ubi nō est cō. qr cōsiliū bonū dat viā adiplēdi cogitata. g Ubi vero sūt plu. ɔsl. fideles ⁊ boni. h Cōfirmāt. i. ad effectū deducūt. i Letat hō. rc. qn̄ ab alijs approbat: qr p h̄ isurgit estimatio ppie pfectionis i q̄ q̄libet naturaliter delectat. k Et ser. oportun⁹. i. tpe oportuno ⁊ seruat' alijs circūstātijs debitis plat⁹. l Est optim⁹. in se ⁊ i suo effectu. m Semita vi. sup eruditū. i sana ⁊ bona doctrina. n Ut de. de infer. nouissimo. q̄ est infern⁹ dānatoꝝ. o Domū sup. de. dñs. vt ptz de domo holofernis: quā dñs dissipauit. p Et fir. fa. ter. vidue. qr bethuliā ⁊ terminos ei⁹ merit' iudith saluauit. q Abominatio dñi co. male. qr ab eis pcedūt mala verba ⁊ opa. r Et pur⁹ ser. nō habēs admixtū aliq̄d iniq̄tatis: vtpote detractiōis: murmuratiōis. ⁊ cōsimiliū. s Pulcherrim⁹. pulchritudine bonestatis. t Firmabit ab eo. ad effectum deducēdo. Pōt etiā h̄ exponi d̄ sermōe euāgelico carēte oī ipuritate ⁊ oēm sanctitatē ɔtinente q̄ p apl'os p̄dicat⁹ a deo miraculis ē ɔfirmat⁹ Marci vl. Illi aūt pfecti p̄dicauerūt vbiq̄ dño coopante ⁊ sermonē ɔfirmāte sequētib⁹ signis. v Cōturbat do. suā. i. familiā. x Qui sec. auari. nimis eā restringēdo a mō viuēdi debito. y Qui aūt odit mu. p iniusticia oblata. z Uiuet. vita grē. a Per mi. i. p opa misericordie erga paupes. b Et fidē. erga deū. c Purgant pctā q̄tū ad culpā ⁊ penā. Dañ. iiij. Pctā tua elemosynis redime. d Mēs iu. me. obe. i. obedire deo ⁊ supiori suo. h̄ em̄ ē debitū qđ iusticia reddit: q̄ reddit vnicuiq̄ qđ suū est. e Os ipio. redū. mal. rebellādo deo ⁊ supiorib⁹ suis. f Lōge ē dñs ab ipijs. p grām lz sit p̄sens p essentiā ⁊ potētiā. g Et ora. iu. exaudiet. tpe tñ oportuno: qr aliqn̄ differt exauditionē vt gratiosi⁹ recipiat qđ ab eo dat: q̄to p dilationē mag' desiderat. h Fama bo. impin. ossa. i. augmētat xtutes i q̄b⁹ cōsistit robur mētis. sicut i ossib⁹ robur corpis. xtus ei laudata crescit. i Auris q̄ au. incre. vite. i. dirigētes ad vitaz virtuosā. k In me. sa. cōmorabit ad audiēdū eoꝝ sapiētiā. l Qui abijcit disci. despi. ani. suā. i. reddit eā despicabilē deo ⁊ oī hoī bono. m Qui aūt acq̄. incre. posses. ē cordis. qr sedatis passionib⁹ ē sui ipsius dñs. n Timor dñi filialis. o Disciplina sa. i. sapiētia disciplinata. p Et glām p̄cedit hu. sicut dispositio necessaria ad ipam. Luce. xxj. Qui se humiliat exaltabit. Uñ dd̄ ex humilitate sua exalta t⁹ fuit primo ad gloriā regni terrene. ij. Reg. v. ⁊ postea ad gloriā regni celestis. Ca. XVI
H Ominis est animū p̄parare. Capitulo p̄cedēti docuit salomō refrenare motū ire p qđ quietat anim⁹ ⁊ sic ad orandū ⁊ docendū redditur aptus. ideo dicit cōsequēter in hoc ca. Hois est ani. pparare: p orationē ⁊ sacre scripture meditationē. r Et domini guber. lin. sine quo homo nō habet sanam doctrinā Math. x. Non em̄ vos estis qui loquimini sed spirit⁹ patris vestri qui loquit in vobis. s Omnes vie hominū. i. cogitationes ⁊ act⁹ ipsoꝝ. t Patent oculis eius. quia omnia sunt ei nota quātūcūq̄ occulta.
v Spirituū. id est volūtatū. x Ponderator est domin⁹. ad retribuendum fm merita ⁊ demerita y Reuela domino opera tua. nō manifestādo illi aliquid quod ignorat qr hoc est impossibile sed querendo ab eo auxiliū et cōsiliū in operibus tuis. z Et dirigent cogitationes tue. ad bonū effectū. a Uniuersa ppter semetipsum opatus est domin⁹. qr sicut est pricipiū effectiuū oīm ita est finis vltim⁹. Prima em̄ causa cōuertit in seipsam omnes suos effectus Apo. j. Ego sum alpha et o principiū ⁊ finis.
(† s.10.a) († De pe.di 2.c. princi. piū.i fi.Ar) († 47.di.c. bonoꝝ.Ar) († 1.q.7.c.i gradibus. † 14.q.5.c. scriptum.) A

Universidad ... Biblioteca

operādi nisi sola volūtas: vt suā.s.bonitatē rōnabili creature q̄ ppetuo faceret beatā ōnderet: eū vō q̄ bonū cōditiōis ꝓpria spōte deseruit.i.diabolū cū suis sequacib⁹ iusta seueritate dānauit. a Abominatio ē rc. Quicūqȝ tribuit sibi bonū qđ facit: etiam si nihil videt̄ mali manib⁹ opari: cordis innocentiā pdit: i quo largitori bonoꝝ se ptulit: ⁊ ideo talē dñs abominat̄ vt reum quē sibi in bñficijs vidit ingratū. b Cū pla. dño rc. Tāta est sanctitas diuine religionis: vt eā plerūqȝ etiā q̄ foris sunt venerent̄: ⁊ cū his pacē habeant quos deo seruire pfecte cōsiderāt: q̄uis religiōe discordēt: vt in Daniele ⁊ trib⁹ pueris. Sepe etiā psecutores nō solū ad pacē cū pdicatoribus: sed etiā ad veritatē fidei cōuersi sūt. c Melius est parū. Meli⁹ est in simplici cōuersatione deo seruire deuote q̄ multis abundare virtutib⁹ ⁊ primorum facta despicere. d Diuinatio i la. rc. Deus iudiciū tuū regi da. q̄ quis alius rex nō errat in iudicio: ⁊ in cui⁹ labijs diuiatio: h aūt ñ solū sermōes suoꝝ: ⁊ facta dirigit: sed diuinos gētiliū qui
B respōdeant interrogantib⁹ dis-
3.Re.22.d ponit: teste ꝓpheta qui ad deceptionē achab missum spiritū dicit a solio dei q̄ ꝓphetarū ei⁹ ora impleret. e Pondus ⁊ sta-
† 47.di.6. necesse i fi. tera iudicia rc. Lapides iusti.
1.Pe.2.a fortes. Vñ: Lapides viui supedificati i domos spūales. Nullus ergo ab initio seculi sua virtute elect⁹: ⁊ celesti edificio apt⁹ est: sed ei⁹ opere: q̄ oīa in mensura: ⁊ pōdere: ⁊ numero cōstituens vnicuiqȝ sicut voluit. mensurā fidei ⁊ gratiarū distribuit. f Voluntas regum.i. iustoꝝ.
Luc.10.d Multi reges ⁊ ꝓphete vo.vi. q̄ vos vi. ⁊ non vi. Hi em̄ ⁊ vitijs resistūt ⁊ virtutū obsequio quasi satellitū cōstipant̄. Reges em̄ terre sepe labia iusta detestant̄: vt herodes iohannē
g Nuncij mor. Angeli sathane: heretici vani philosophi: omnes qui verba mortifera nūciāt ꝓximis. hi quo magis auctori mortis seruiūt: eo grauius vite largitorē offendūt: q̄bus tñ penitentia nō negat̄. Nam subditur: ⁊ vir sapiēs placabit eū: potest em̄ resipiscēdo placare: quē cōtigit stulte loquēdo ostēdisse. h Placabit. Hie. de morte fabiole dauid homicidiū ⁊ adulteriū septē dierꝝ fame purgauit. Idē difficilius arrogātia q̄ auro carem⁹ ⁊ gemmis. i In hi-
C laritate vult⁹ re. rc. quicunqȝ hilarez xpi vultū videre merent̄: his in eternū cū illo viuere da-
Luc.3.a bit̄. Aliter em̄ videbit oīs caro sa.d. Sed tūc iusti placatum: reprobi videbūt iratū. Et clementia ei⁹ q̄si imber serotin⁹. Serotin⁹ imber in iudea vsqȝ hodie: iā maturis messib⁹ venire cōsueuit: vbi dñs et matutinā pluuiā ⁊ serotinā ꝓmittit dicēs:
Deu.11.b Dabo vobis pluuiā matutinā ⁊ serotinā terre. Pluuia matutina: vel tēporanea: vt alibi dicit̄: quādo prima credendi in christum semina suscipimus. Serotina quādo iam maturis virtutum frugibus in dei horreo recondimur. Et bene regis clementia imbri serotino cōparatur; q̄ ꝙ fructū vite be-

ne agētes

a ſ .i. sola bonitate sua.
pter semetipm opatus est dominus: impiū quoqȝ ad diē malum
a ſ qui sibi bona tribuit.
a Abominatio ē dñi oīs arrogās:
a ſ nihil operans.
etiā si manus ad manū fuerit nō
a ſ non est.
est inocēs. Initium vie bone facere iusticiā: accepta est apud de
a ſ de textu.
um magis q̄ immolare hostias.
a ſ misericordia redimit̄ iniquitas peccatoris cū dat ⁊ dimittit alijs.
Misericordia ⁊ veritate redimitur iniqtas: ⁊ i timore dñi declinat̄
b a malo. Cū placuerit dño vie hois: inimicos quoqȝ ei⁹ cōuer
a ſ beati paupes spiritu q̄m ip. est reg. celorum.
c tet ad pacē. Melius ē parū cum
a ſ alias leticia. b ſ ve vobis diuitib⁹ q̄ habetis hic cōsolationē vestram.
iusticiā: q̄ multi fruct⁹ cum iniqtate. † Cor hominis disponit viā suam: sed dñi est dirigere gressus
a ſ alia littera. nihil falsum exiet de ore ei⁹.
d ei⁹. Diuinatio in labijs regis: i iu
a ſ diuidens singulis put vult.
e dicio nō errabit os ei⁹. Pondus
a ſ oīa fecit in numero ⁊ pondere ⁊ mēsura.
⁊ staterā iudicia dñi sūt: ⁊ opera
a ſ al's sacculi.
ei⁹ oēs lapides seculi. Abominabiles regi q̄ agunt ipie: q̄m iu
f sticia firmatur soliū. Voluntas
a ſ cōtra. Vir linguosus nō dirigēt in terra.
regum labia iusta: q̄ rectā loquit̄
a ſ vt rectis operū gressib⁹ ad vitā pueniat eternā. In manu maloꝝ dolus dirigit̄ nō homo: vñ de de antiocho. Dolus i manu ei⁹ diriget.
g dirigēt. Indignatio regis nūcij
h mortis: ⁊ vir sapiēs placabit eū.
i In hilaritate vult⁹ regis vita: et clemētia ei⁹ quasi imber serotin⁹. Posside sapientiam: q̄ auro melior est: ⁊ acquire prudentiam: q̄ preciosior est argēto. Semita iustorū declinat mala: custos ani
a ſ contritionē future dānationis pcedit supbia vite psentis: ⁊ vnde hic oīs reprobus eleuat̄ inde illuc iuste deijcit̄.
me sue seruat vitā suā. Contritionem pcedit supbia: ⁊ ante ruinā

a Impiū quoqȝ.s. ꝓparauit. b Ad diē malū.i. extremi iudicij: vt in reprobis reluceat ei⁹ iusticia sicut ei⁹ misericordia in electis: vt deducit apostolus diffuse in ep̄la ad Roma. c Abominatio ē domini oīs arrogās. sicut p oppositū vere humilis est sibi amabilis. d Etiā si man⁹ ad manū fuerit nō ē innocēs. exponat̄ vt.s̄.xj.ca. e Initiū vie bone rc. ille versus nō est in hebreo. ꝓpter qđ ptrāseo: ⁊ q̄ satis pt; sententia. f Misericordia ⁊ veritate.i. iusticia q̄ vna sine alia nō est virtuosa: vt dictū est.s̄.xiij.ca. g Redimit̄ iniqtas.i. pena p iniquitate debita. h Cū placuerit dño vie hois.i. facta ei⁹ dicta ⁊ cogitata. i Inimicos quoqȝ eius cōuertet ad pacē. ita ꝙ erūt sibi amici. exēplū de ioseph Gen. xlj. et de moyse Exo.ij. ⁊ de trib⁹ pueris in camino positis. Dan.iij. k Melius ē parū cū iusticia.s. acquisitū: q̄ illud est ipsius acquirentis. l Q̄ multi fruct⁹ cū iniquitate. acquisiti. q̄ nō sunt acquirentis sed tenet̄ restituere. m Cor hois disponit viā suam. ꝓpriū em̄ est hois p deliberationē ꝓcedere in factis suis qđ nō cōuenit aīalibus brutis. n Sed dñi ē dirigere gressus ei⁹. q̄ nō sufficit humana ꝓuidentia nisi assit directio diuina. o Diuinatio.i. diuina lectio. p In labijs regis. vñ Deut. xvij. dr de eo: Postq̄ aūt sederit i solio regni sui describet sibi deuteronomiū legis hui⁹ i volumine. sequit̄: Legetqȝ illud oībus dieb⁹ vite sue vt discat timere dñm. q In iudicio nō errabit os ei⁹. dando malā sentētiaz si in lege studuerit ⁊ deū timuerit. r Pondus ⁊ sta. iu. dñi sunt.i. iudicia dei sunt iusta. s Et opa ei⁹ oēs lapides se. i hebreo habet̄. Lapides sacculi. ⁊ videt̄ littera nr̄a corrupta p scriptores ꝓpter similitudinē dictionū. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ antiquit⁹ fiebāt pondera cū lapidib⁹ q̄rū vnus erat pōderosior alio s̄m diuersos gradus sicut mō fiunt p diuersas portiōes metalli quarū vna ponderat marcā: alia librā. alia vnciā: ⁊ sic de alijs. ⁊ lapides illi ponebant̄ in sacculo. Est igit̄ sensus: Et opera ei⁹ omnes lapides sacculi.i. opera dei fiunt cū debito pondere ⁊ mensura. ⁊ hoc mō dicit̄ Sap̄.xj. Omnia disposuisti dñe i pondere numero ⁊ mensura. t Abominabiles regi.s. iusto. v Qui agunt impie. q̄ distorti sunt ab eius mente. x Quoniaz iusticia fir. soliū.s. regni. q̄ sicut dicit Aug. Amota iusticia q̄d aliud sunt regna nisi latrocinia magna. y Voluntas regū.s. iustorū. z Labia iusta. in iudicib⁹ ab eo institutis. a Qui recta loquit̄ di. a deo in finē debitū. b Indignatio regis nū. mortis. exemplū. iij. Reg. ij. de salomone qui indignatus cōtra ioab ⁊ semei mandauit eos occidi. c Et vir sapiēs pla. eū sicut pt; de ioab. ij. Reg. xiiij. q̄ p mulierem thecuitē placauit irā dauid contra absalon.
d In hilaritate vultus regis vita.s. illoꝝ qui offenderunt: quia per hoc est disposit⁹ ad cōdonandū eis. ideo sequit̄:
e Et clementia eius quasi imber serotin⁹. quia sicut imber serotinus est bonus ⁊ suauis terrenascentibus: sic clementia regis remissione indigentibus.
f Posside sapiētiam: quia auro melior ē. q̄to anime bona corporalibus pferuntur: ⁊ auro bene comparat sapientiam que est noticia de diuinis ⁊ argento prudentiam q̄ est noticia de humanis.
g Semita iustorū declinat mala rc. patet sententia.
h Contritionē pcedit supbia: ⁊ ante ruinam exal. spūs. hoc patet de absalon: qui post nimiam elationē in superbiā in quercu pendens fuit occisus. ij. Reg. xviij. ⁊ de antiocho superbissimo qui a deo fuit percussus in tantū ꝙ eius fetore grauabatur exercitus ⁊ in montibus miserabiliter est mortu⁹. ij. Mach. ix.

Melius ē hu

ne agentes pcipimus: nō libertas arbitrij: s; supni facit irrogatio doni. a Fons vite rc. Quia ille pdicator vere suis auditoribus vias vite aperit qui exercet ipse qđ pdicat: q̄ amorez verbi quo alios erudit: fixū in corde possidet: ne tā memoria retentū q̄ collectū gremio semen iactat i terra. Ideo nāqȝ doctrina stultorū fatuitas ē: q̄ et si qua bona vsu eruditionis didicerint: que dicūt bona fatuo corde cōtemnūt. b Fauus rc. Multi p eloquētiā possūt amantibus ⁊ fauentibus suauiter ꝓnunciare bona que ipsi nō amant. Ea autem solum ad ossiū.i. virtutū spiritualiū incrementa pficiunt que ex interna anime dulcedine procedunt. c Anima la. rc. Cōstat ad litteram: q̄ expulsus de paradiso homo quotidianū laborē ne deficiat exercet. compulit e.
Gen.3.d os su. quando cū serpēte locutus est quando vetitū tetigit vt exiliū longū cū labore sufferat: ⁊ in sudore vultus sui comedat panē. Sed et doctorem vt laboret os suū cōpellit: q̄ necesse habet facere bona que dicit. d Vir insipiens fo. Potest hoc de heretico specialiter intelligi qui florentes diuini eloquij campos noxie ligue vomere rūpit: vt de internis eorū finib⁹ sensus impios eruat: in cui⁹ labijs ignis ardescit a quo se suosqȝ auditores in ppetuū
Iaco.3.b perdat. Unde Jacobus: Lingua inflammat rotā natiuitatis nostre inflammata a gebenna. e Vir iniqu⁹ lactat amicū suū. Potest hoc ⁊ de heretico ⁊ de omni fautore
Ps.9 malorū accipi. Quoniam laudat̄ peccator in desiderijs anime sue: et iniquus benedicitur. f Qui attonitis oculis cogi. rc. Grauius est perficere malū q̄ facere. Nō solum autem perficit qui actu operat̄: sed et qui patrare disponit. Solēt superbi indignantes labia mordere: attonitos habere oculos: ⁊ presentia nō videre dum taciti sedula mente pertractant. Unde intelligitur: quia attonitis oculis praua cogitare dicat eum qui sic mala que facit inquirit: vt que malorum suorū retributio sequat̄ nō videat. g Melior est patiens viro forti rc. Minor est victoria vrbes expugnare: quia extra sunt que vincunt̄. Maius est autē quod per patientiam vincitur: quia a se animus superat̄: ⁊ semetipm sibimetipsi subijcit ⁊ patientie humilitate substernit. h Sortes mittunt̄ in sin. Sicut sortes mittunt̄ in sinū aut clause in sinu ꝯtinentur. diuini autem est iudicij: cuius elata palmam teneat: sic hominum facta in presenti quidem vita latent cuius sunt meriti: patescunt vero in iudicio prolato quasi de sinu examinis diuini.

Melior

a ſ humilia pati.
exaltabitur spūs. Melius est humiliari cū mitib⁹ q̄ diuidere spo
a ſ pdicando.
lia cū supbis. Eruditus in verbō
a ſ eterna. b ſ ⁊ si pdicare nō nouerit.
reperiet bonā: ⁊ q̄ sperat i dño beatus est. Qui sapiens est cordē appellabit̄ prudēs: et qui dulcis
a ſ pdicādo: hereticis: resistendo. b ſ pmia.
a elōquio maiora rēperiet Fons vi
a ſ ipsam eruditionem.
te eruditio possidēntis: doctrina stultorū fatuitas. Cor sapientis erudiet os ei⁹: ⁊ labijs illi⁹ addet
b gratiā. Fau⁹ mellis cōposita verba: dulcedo anime sanitas ossium. † Est via que videtur homini recta: ⁊ nouissima eius ducūt ad
a ſ que nō amat requiē sibi in hoc exilio.
c mortē. Aia laborantis laborat sibi: quia cōpulit eum os suum.
a ſ ꝓpheta. Dr iniq̄ agerent laborauerunt.
d Vir insipiens fodit malū: ⁊ in labijs ei⁹ ignis ardescit. Homo per
a ſ discordia seminando.
uersus suscitat litēs: ⁊ v̄bosus se
e parat pricipes. Vir iniqu⁹ lactat amicū suum: ⁊ ducit euz p viam
f non bonā. Qui attonitis oculis cogitat praua: mordēs labia sua pficiet malū. Corona dignitatis
a ſ maturitas mentis.
senectūs: que in vijs iusticie repe
a ſ mai⁹ est se a se supari q̄ ea q̄ extra se sunt.
g riet † Melior est patiēs viro forti: ⁊ qui dñat̄ aio suo expugnatore
h vrbiū. Sortes mittunt̄ in sinum: sed a dño tēperant̄.

a Melius est humiliari cū mitib⁹. ꝓpter qđ dicit Ps̄. lxxxiij. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. b Qui sapiēs est corde. absqȝ tñ doctrina aliorū appellabit̄ prudens.i. denominari pōt ab habitu ipm pficiente. c Et q̄ dulcis elo. ita ꝙ eū sapiētie habitu exercet̄ in doctrine actu. d Maiora reperiet. q̄m nō solū habebit aureā: s; etiā aureolā: q̄ debet̄ actui docēdi. iō subdit̄: e Fons vi. eru. possidentis.i. erudire potētis p sapiam suā ⁊ eloquētiā. sicut em̄ riuuli deriuant̄ a fonte: sic aque sapiētie deriuant̄ ad alios ⁊ a tali doctore. f Doctrina stul. fatuitas. q̄ de sacco nō exijt nisi qđ int⁹ habet̄. g Cor. sa. eru. os ei⁹. dirigēs ipm in loquēdo. h Et la. ei⁹ ad. gratiā. q̄ eloquentia p sapiētiā directa efficit̄ magis gratiosa. i Fau⁹ mel. cōpo. verba. q̄ sunt dulcia auri: sicut fauus mellis ori. k Dulcedo aīe est sani. ossiū.i. bona dispositio ⁊ robur corporis q̄b⁹ existentib⁹ aīa dulciter viuit in corpe. Pōt etiā hoc exponi de robore spirituali qđ cōsistit in virtutib⁹ intellectualibus ⁊ moralib⁹ in q̄b⁹ aīa delectat̄ tanq̄ in suis pfectionib⁹. l Est via q̄ videt̄ hoi recta rc. exponat̄ vt.s̄.xiiij.ca. m Aia laborātis.i. hō laborans eo mō loquēdi quo totū denominat̄ a pte digniori. n Laborat sibi.i. ꝓpter necessaria vite sue ⁊ familie. o Quia cōpulit eū.s. ad laborandū. p Os suū. eo em̄ ipso ꝙ oportet euz comedere: oportet eū laborare: ꝓpt̄ qđ dicit ap̄lus. ij. Thes. iij. Qui nō vult opari nō māducet. q Vir insipiēs fodit ma.i. querit cū diligētia sicut fodiēs thesaurū inclinat⁹ ad hoc ex habitu malo. † s.14.b.
r Et in labijs ei⁹ ignis ardescit.s. ignis iracūdie ⁊ supbie. s Homo puer. su. li. exēplū de siba filio bochri. ij. Reg. xx. t Et verbosus se. prin. sicut doech sepauit saul a dđ genero suo. j. Reg. xxij. v Vir iniqu⁹ la. ami. suū ei adulādo. D
x Et ducit eū p vi. nō bonā. p talē adulationē.
y Qui atto. ocu. co. praua. Hic ponit duo signa hois cogitātis mala. vnū est ꝙ habet oculos attonitos ex intēsa cogitatione ad malū ⁊ sic obscurat̄ visus exterior: q̄ mot⁹ maiores expellunt minores s̄m phm. Scđm est ꝙ mordet labia sua. ex imaginatione em̄ pficiēdi malū mouent̄ dētes ad talē actū. iō dr: z Mordēs labia sua pfi. malū: id est imaginat̄ pficere. a Corona digni. senec. id est debet̄ senectuti nō cuicūqȝ sed bone. iō subdit̄: b Que in vijs iusticie re.s. pcessisse.
c Melior est patiēs vi. for. fortitudine corporali quāto melior est aīa corpe. patiētia em̄ ꝓprie ē fortitudo aīe p quā equanimiter tolerat aduersa.
d Et qui do. aio suo. p repressionē ꝯcupiscētiaꝝ.
e Expugnatore vr. ꝓpter qđ Diogenes phus dixit de Alexandro magno q̄ multas vrbes expugnauerat ꝙ erat seru⁹ serui sui. q̄ Diogenes p rōnē dñabat̄ suo sensitiuo appetitui. Alexander vero magis seruiebat suo appetitui sensitiuo. †Sap.6.a
f Sortes mittunt̄ in si.i. in aliquo loco occulto vt inde recipiant̄ fortuitu vel sine ꝓuisione humana. g Sed a dño tēperant̄. ex diuina em̄ ꝓuidētia ꝓuenit ꝙ talis sors cadat sup talē. Ad maiorē hui⁹ auctoritatis intelligentiā querit̄ hic vtrū vti sortibus sit licitum. Ad qđ dicendū ꝙ vti sortib⁹ est ex vario euētu seu dispositiōe alicui⁹ rei sensibilis ꝓposite determinare aliqđ dubiū vel incertū: sicut ex festucis ꝓpositis p h̄ ꝙ aliq̄s accipit breuiorē vel longiorē: seu in ꝓiectione taxilloꝝ ex h̄ ꝙ aliq̄s ꝓijcit plura vel pauciora pūcta: vel ex cōsimilib⁹ aliqđ dubiū inter hoīes determinat̄: ⁊ si hoc fiat ad alicui⁹ rei diuisionē inter hoīes: vt p h̄ determinet̄ q̄s quā ptē accipiat vocat̄ sors diuisoria. Si aūt h̄ fiat ad aliq̄d determinare agēdū: vocat̄ sors cōsultoria. Igit̄ si dispositio vel euent⁹ sortiū expectet̄ a fortuna tm̄ nullū est vitiū: vt si mittant̄ sortes ad determinādū iter hoīes q̄s quā ptē accipiat alicui⁹ rei: ⁊ h̄ ex cōi cōsensu cōmittit̄ fortune. causa tñ motiua pōt esse peccatū: vt si ꝓpter cupiditatē ꝓpriā vel aliud vitiū nō possint cōcorditer alio mō diuidere. Si aūt dispositio sortiū vel euent⁹ nō expectet̄ solū a fortuna sed ab alia cā. hoc est dupliciter. Uno mō a cā corporali vt a dispositione stellarū: ⁊ sic cū act⁹ stellarum ad hoc se nō extendat supstitiosum est ⁊ illicitū ⁊ nō caret occulto pacto demonum. Alio mō q̄ expectat̄ euēt⁹ ⁊ dispositio sortiū a cā spūali dirigēte. ⁊ h̄ est dupliciter. Uno mō a demone ⁊ h̄ ē illicitū. q̄ includit familiaritatē ⁊ pactum cū demonib⁹. Alio mō a deo expectat̄ imediate vel mediantib⁹ sanctis angelis: ⁊ hoc nō est illicitū s̄m se si fiat cū debita reuerētia. vñ dr hic: Sortes

 mittunt̄

Universidad de D... Biblio...

B a m Elior est buc. &c. Ca. XVII Melius ẽ parua bona cũ charitate facere sine scientia pdicandi: h est eñi siccã buccellã esse: q̃ magnis effulgere virtutib9 cũ admixtiõe discordie.

A b Corona se. &c. Senes patriarche ꝓphete a filijs filiorũ. i. successoribus aploꝝ digna laude celebrant: ꝛ gloria ẽ pdicatorũ noui testamenti q veteꝝ patrũ filij esse meruerunt. c Gemma. &c. Qui pmia futura fidelit expectat: quasi gẽme splendidissime possessione letat: p cui9 acqsitione sapiẽs negociator oĩa vẽdit. hic siue prospera siue aduersa contigerint a sua intẽtione nõ flectit prudẽter itelligẽs: Q̃m diligẽtib9 deũ oiã cooperãt i bonum. (Ro.8.c)

B d Semp iur. &c. Angelus crudelis. imũdus spũs: q a dño ꝯtra peccatores mittit vt in psenti affligat: vt egyptios. Unde: (Ps.29.) Misit in eos irã idignationis sue: p angelos malos. Uel etia3 post mortẽ ad interitum rapiat eternũ. Ecõtra imittit angelũ dñs. in circuitu timen. e. et eri. eos.

C e Expedit. &c. Facili9 erat sãctis doctorib9 furori gẽtilitat9 occurrere: raptis ad se ꝓlis aliqb9 ꝛ a bestiali ei9 seuicia: ad fidei pietatẽ pdicãdo cõuersis. q̃ heretico cõfidẽti i sui pfidia dogmatis: qr ibi cõtra exteros: hic ꝯ viscera sua: certamẽ agebant. Pot in vrsa hostis antiqui malicia itelligi: cui fetus rapim9 cu3 eos q filij sui erãt cathecizãdo baptizando dei filijs adiũgim9: ꝛ h sepe facili9 fit q̃ hereticũ ad fidẽ rectã reuocare: vel catholicũ praue agẽtẽ ad bonũ op9 reducere. f Qui dimittit aquã caput ẽ iurgioꝝ &c. Aquam dimittere ẽ linguã i fluxa eloquia relaxare qð cõtra in bonã partẽ dr. Aqua ꝓfunda verba ex ore viri. Qui ergo dimittit aquã caput est iurgioru3: qr q linguã

a M Elior est buc Ca. XVII cella sicca cũ gaudio: q̃ dom9 plena victimis cũ iurgio. †Seruus sapiẽs dñabit filijs stultis: ꝛ iter fratres hereditatẽ diuidet. Sicut igne pbat argẽtũ ꝛ aurũ camino: ita corda pbat dñs. Malus obedit lingue iniq̃: ꝛ fallax obtẽperat labijs mẽdacib9 †Qui despicit pauperẽ exprobrat factori eius: ꝛ qui in ruina letat alteri9: nõ erit impunit9. Corona senũ filij filioꝝ: †ꝛ gloria b filiorũ patres eoꝝ. Nõ decẽt stultũ verba cõposita: nec pñcipẽ la

(a expectatio vite eterne quasi gemme possessio letificat expectantem.)

c biũ mentiens. Gemmã gratissima expectatio pstolantis: quocũq;

(a prim9 sermo ẽ cũ fit delictũ. alter cũ manifestatur.)

se vertit prudẽt itelligit. Qui celat delictũ querit amicitias: q

(a sc3 delictum.)

altero sermone rẽpetit sepat federatos. Plus proficit correctio apud prudẽtẽ: q̃ cẽtũ plage apð d stultũ. Semp iurgia querit mal9:

(a diabolus.)

angelus autem crudelis mittet

(a gẽtilitati vel diabolo.)

e cõtra eum. Expedit magis vrsẽ

(a cõuersis ad fidẽ. b heretico.)

occurrere rãptis fetib9: q̃ fatuõ

(a doctrina sua praua.)

cõfidẽti sibi in stulticiã sua. Qui

(a retributio quã deus nescit.)

reddit mala p bonis nõ recedit

(a corpe vel familia. b nõ refrenat liguã suã.)

f malũ dẽ domo ei9. Qui dimittit

mittunt in sinũ: sed a dño tẽperant. Potest tñ in hoc quadrupliciter pctm̃ incidere. Primo si absq; vlla necessitate ad sortes recurrat. h em̃ videt ad dei tẽtationẽ ptinẽre. vnde dicit Ambrosi9 sup Lucã: Qui sorte eligit humano iudicio nõ cõphendit. Scdõ si aliqs etiã in necessitate absq; reuerentia debita sortib9 vtat. vñ sup Actus aplorũ dicit Beda: Si q necessitate aliqua cõpulsi deũ putãt sortib9 aplorũ exemplo esse ꝯsulẽdũ: videãt h ipos aplos nõ nisi collecto fratrũ cetu ꝛ pcib9 ad deũ fusis egisse. Tertio si diuina oracula ad terrena negocia cõuertant. vñ dicit Aug9. ad inquisitiões Januarij: Hjs q de paginis euãgelicis sortes legũt: ꝛ si optandũ sit vt hoc poti9 faciãt q̃ ad demonia cõsulẽda cõcurrãt: tñ mihi displicet ista cõsuetudo ad negocia secularia ꝛ ad vite huius vanitatẽ diuina oracula velle cõuertere. Quarto si in electionib9 ecclesiasticis q ex spiritusãcto inspiratione fieri debẽt aliq vtant sortib9. (†Eccli.10.b) vñ dicit Beda sup actus aploꝝ. Matthias ante pentecostẽ ordinãdus sorte querit: qr. s. nõdũ erat plenitudo spũssancti i ecclia effusa: septẽ aũt diaconi postea nõ sorte: sed electione discipulorũ sunt ordinati: secus aũt est i tpalib9 dignitatib9 q ordinant ad terrena disponẽda ꝛ ideo in electione illarũ possunt hoies vti sortib9 sicut ꝛ in diuisione rerũ tẽporaliũ: vt pdictũ ẽ. Si vero aliqua necessitas alia ab electione dignitatis ecclesiastice imineat: licitũ est cu3 debita reuerentia sortib9 diuinũ auxiliũ implorare. vñ dicit Aug9. in epla ad Honoratũ: Si inter dei ministros sit disceptatio q eorũ tpe psecutiõis maneant ne fuga oim ꝛ q eoꝝ fugiant ne morte oim deserat ecclia: si hec disceptatio aliter nõ poterit terminari q̃tũ mihi videt q maneãt ꝛ q fugiant sorte eligendi sunt. (†Job.31.c 1.24.c) Et hoc modo vsi sunt sortib9 viri sancti q in veteri ac nouo testamento vsi fuisse sortib9 legunt: sicut Josue iudicio sortiũ puniuit achã Josue. vij. ꝛ saul dephendit ionathan filium suũ mel comedisse. j. Reg. xiiij. et çacharias sorte exijt vt incensum poneret. Luce. j. ꝛ sic pt3 rñsio ad questionẽ.

M Elior est buccella. Superi9 salomõ repssit Ca. XVII ire ipetũ. hic reprimit triplicẽ ei9 effectũ in trib9 capitulis sequentib9. tñ sicut dixi supra ista diuisio ꝛ cõsimiles accipiunt fm principia capitulorũ ꝛ nõ fm ꝓsecutionẽ eorũ: prim9 aũt ire effect9 ẽ iurgiũ. de quo dicit: Melior ẽ buccella. i. paruũ frustũ panis. b Sicca. i. sine pulmẽto. c Cũ gau. i. hilariter data. d Q̃ domus plena vi. i. magnis epulis. e Cũ iurgio. vñ dicit Poeta Sup oĩa vult accessere boni. f Seruus sapiẽs dña. stultis filijs. Hoc videt impletũ parisi9 ꝛ in plurib9 ciuitatib9 alijs: qr filij stulti vẽdũt hereditatẽ paternã saltẽ in pte ꝛ frequẽter illis q prudẽter seruiũt patri. g Et iter fra. here. diuidet. i. h3 hereditatẽ cũ fratrib9. alio mõ exponit de Josue ministro moysi q successit ei in ducatu ppli isrl: ꝛ nõ filij moysi. Diuisit etiã hereditatẽ duodecim tribub9. vt pt3 libro Nu. et Josue. h Sicut igne pbat ar. ꝛ aurũ camino &c. qr sicut aurũ magis examinat q̃ argẽtũ. ita dñs maiori tribulatione examinat corda mag9 fortiũ q̃ min9. vñ dicit apls. j. Coꝝ. x. Fidelis de9 q nõ patiet vos tẽtari supra id qð potestis. ꝛ fm h dixit beat9 Sixt9 ad sãctũ Laurẽtiũ: Nos quasi senes leuioris pugne cursũ recipim9: te aũt q̃si iuicẽ gĺiosior de tyrãno expectat triũphus. i Mal9 obe. lin. inique. i. tyrãno pcipienti iniqua. k Et fallax ob. labijs mẽda. qr fm iudicẽ ꝓli sic ꝛ ministri ei9. Eccle. x. l Qui despicit pau. exprobrat factori ei9. exponat. vt. s. xiiij. m Et q in ruina letat alteri9. p se ꝛ directe. n Nõ erit ipunit9. qr in h peccat. sec9 est aũt si letat in ruina alicui9 p accidẽs: vtpote qr ille ẽ malus hõ turbãs aliorũ pacẽ. ꝛ sic cessat h malũ. letari aũt p se de pace reddita ꝓlo ꝛ p accidẽs de ruina pturbãtis eã ẽ licitũ. o Corona senũ. i. honor coꝝ. p Filij filioꝝ. vñ ad gloriã pluriũ patrũ veteris testamẽti dr q viderũt filios ꝛ filias filiorũ vsq; i tertiã ꝛ quartã generationẽ. q Gloria filioꝝ pa. eoꝝ. i h em gloriant q de bonis patrib9 ꝛ nobilib9 sũt orti. r Nõ decẽt stultũ verba cõ. h ẽ dictũ: nõ est decẽs q stulto imponat aliq ambassiata i q oportet habere verba cõposita. s Nec pñcipẽ la. mẽtiẽs qr debet esse regula alioꝝ ad qð requirit veritas labioꝝ. t Gemma gratissima expe. presto. i. res expectata a desiderãte ẽ quasi lapis pciosus i oculis ei9. v Quocũq; se vertit. i. i quocũq; negocio. x Prudẽter intel. i. diligentiã apponit vt prudẽter agat ne suo desiderio defraudet. Aliter exponit de expectatione regni celestis qð dicit pciosa margarita. Matth. xiij. ꝛ talis in omni ope studet prudenter agere ne fraudet sua expectatione. y Qui celat delictũ. alteri9. 3 Querit amicitias. illi9. a Qui altero ser. repetit. sine causa iusta publicãdo. b Seperat federatos. qr rũpit fedus iter se ꝛ illũ. c Plus pficit cor. s. fraterna. d Apud prudẽtẽ. q eã recipit. e Q̃ cẽtũ pla. apud stultũ. q nõ emendat verbo vel verbere. f Semp iur. q̃rit mal9. ad h inclinat9 ex cõplexione vel assuefactiõe. g Angel9 aũt cru. i. nũci9 iudicis. h Mittet ꝯtra eũ. ad eũ incarcerãdũ vel occidẽdũ tãq̃ seditiosũ. i Expedit magis vrse occur. &c. qr hõ destitut9 a lege ꝛ iusticia q dr hic stult9 ẽ pessimũ aialiũ. vt dr. j. Politicoꝝ. k Qui red. ma. &c. qr ista ẽ ingratitudo maxima ꝛ pessimũ vitiũ. l Qui dimit. aquã. bibẽs vinũ nimis forte.

Caput est

qui linguã non refrenat: cõcordiã dissipat. (Ps.26.b) Uñ ꝯtra: Qui imponit stulto silentiũ iras mitigat. a Quid pdest pro. &c. Quid pdest pplo iudeoꝝ ifideli habere diuitias scripturarũ: cũ in his intelligere christu3 nõ possit. Quid heretico eisde3 abũdare diuitijs cum vnitatẽ fidei in eis discernere neq̃at. Quid malo catholico expedit diuitias habere recte fidei cũ sapiẽtiã pie actiõis habere neglexerit. b Omni tpe. Qui deum vere amat oĩ tpe ei9 custodit amorẽ: neq; i angustia passionis deserit quẽ i pacis trãquillitate cõfessus ẽ. c Homo stultus. Stultus est q cu3 fratris sui aĩam suscipiat regẽdam de suis gloriat actib9: ꝛ non poti9 ei humili cõpassione q̃cquid põt auxilij salutaris ipẽdit. d Anim9 g. &c. Qui iterna sanctispũs cõsolatiõe letat: etiã bone actiõis flore decorat: ꝛ fructũ celestis pmij expectat. Qui vero tristicia seculi q mortem operat angit: pinguedinẽ diuine charitatis i robore ṽtutũ: q̃s exercere videt hre nulla ten9 valet: sed q̃si ossib9 exiccatis marcescit: qr in bonis q facit gloriã dilectionis amisit. e In facie prudẽ. &c. In facie xpi lucebat sapientia deitatis vel diuinitatis: qr in carne apparẽs virtutẽ ꝛ doctrine testimoniũ ostẽdebat: s oculi iudeoꝝ terrenis poti9 q̃ eius monitis intẽdebãt. Generalit. Sepe prudẽtes grauitatem sensus i ipo front9 hospitio pmõstrãt: nec tamẽ stulti ad imitãdũ oculos attollũt: s qualit ad finẽ voluptatũ pertingãt: tota intẽtiõe pquirũt. f Nõ ẽ bo. &c. Et de ipo iudice ac pncipe seculoꝝ q p nostra salute pcuti voluit accipi põt: ꝛ d oib9 rectorib9 ecclie q vl facultatib9 nudati ab impijs: vel ipa sũt morte cõsũpti. Ca. XVIII g O Ccasiones que &c. Impi9 cũ i &c. Qui lõgis petõꝝ tenebris inuolut9: semel de luce desperat:

aquã caput est iurgiorũ: ꝛ anteq̃ pa

(a discretionis. b nõ miserearis paupis in iudicio.)

tiat cõtumeliã iudiciũm deserit. Et q

(a barrabam. b christũ.)

iustificat impiũm: ꝛ q cõdẽnat iustu3

(a etsi non apud se.)

abominabilis est vterq; apud deum.

(a scripturarũ vel recte fidei. b iudeo vel heretico vel malo catholico.)

a †Quid pdest habere diuitiãs stultõ:

(a christũ vel vnitatẽ: vel actiões. b qui se exaltat humiliabitur.)

cũ sapiẽntiã emere nõ possit: Qui ãltam facit domũ suã: querit ruinã: ꝛ q

(a nõ horarie.)

b euitat discere i cidet i mala. Omni tẽ

(deum. a qui facit volũtatẽ pa. m. ille pater meus ꝛ frater so. ꝛ ma. est. b passionis.)

pore diligit q ãmicus est: ꝛ frater i ãn

(a de honore.)

c gustijs cõprobat. Homo stult9 plãu

(a deo. cui9 animã suscipit regendã.)

det manib9 suis: cũ spopõderit p ãmi

(a disperdat dñs vniuersa. l. d. et ling. mag.)

co suo. Qui meditat discordias diligit rixas: ꝛ qui exaltat os suũ querit

(a ex quo debet pcedere vita.)

ruinã. Qui puersi cordis ẽ nõ iueniet

(a nigrũ in candida vertit. b gehenne.)

bonũ: ꝛ q vẽrtit linguã incidet i mã

(a peccator.)

lũ. Nat9 est stult9 i ignominiã suã: sed

(a deus vel pdicator.)

d nec pãter in fatuo letabit. † Animus

(a cõsolatione spũssancti. b actione. vnde fructus celestis. c seculi tristicia q operatur mortem.)

gãudens etatẽ floridã facit: spiritũs

(a a pinguedine charitatis. b virtutes. occulte)

tristis exiccãt ossa. Munera de sinu

(a iudex aliquis.)

impiũs accipit: vt puertat semitas iu

(a christi. b diuinitatis.)

e dicij †In facie prũdẽtis lucet sapiẽtiã

(a iudeoꝝ. terrenis. dolor. dei vl pdicatoris)

oculi stũltoꝝ i finib9 terre †Ira patris

(a ecclesie. in fide.)

fili9 stult9: ꝛ dolor mãtris q genuit

(a mortis vel facultatis. b christo vel sãctis.)

f eũ. Nõ ẽ bonũ dãmnu3 inferre iũsto:

(a christum vel rectorem ecclesie.)

nec pcutere pñcipẽ qui recta iudicat.

(a prohibe linguam tuam a ma.)

Qui mõderat sermones suos: doct9

(est. est.)

et prudens est: ꝛ pciosi spũs vir eruditus. Stultus quoq; si tacuerit sapiens reputabit: ꝛ si compresserit labia sua intelligens. Ca. XVIII

(a calũnias. b iude9. c nõ cogitur.)

g O Ccãsiões querit qũi vũlt re

(a christo.)

cedere ab amicõ: omni tẽpore erit exprobrabilis. Nõ recipit stultus verba prudẽtie: nisi ea dixeris q versant in corde eius.† Impius cu3 i

(a peccare.)

ꝓfundum venerit peccatorũ contem

(a future dãnationis.)

nit: s3 seqt eũ ignominia ꝛ opprobriũ.

a Caput est iur. q oriunt ex ebrietate. b Et anteq̃ patiat con. a primo. c Judiciũ deserit. ledẽdo primu3 sine causa. In heb. habet: Qui aperit aquã principiũ est iurgiorũ &c. qð expones Ra. Sa. dicit q ille q in alueo fluminis facit aperturã vt aqua inde decurrat: ꝛ ille qui incipit iurgia faciũt similia: qr in principio apertura ẽ parua sed pcedẽdo dilatat: sic iurgium est in principio paruũ: pcedẽdo fit magnũ malũ. d Et qui iusti. impiũ &c. qr vterq; facit ꝯtra iusticiã. e Quid p. habere di. stul. q. d. nihil. qr eis nõ vtit ab bonum sed ad malũ: nec p eas põt acquirere sapientiã. († 56.di.c. nasci.) f Qui al. fa. do. &c. iste versus nõ ẽ in hebreo. iõ ptranseo. ꝛ qr sñia satis pt3. g Omni tpe di. s. tpe aduersitatis: sicut ꝛ tpe pspertatis. h Qui amicus ẽ. ver9 ꝛ cert9. i Et. f. i an. cõprobat succurrẽdo fratri i magnis ãgustijs: sicut ioseph succurrit fratrib9 suis fame afflict9. k Stult9 hõ p. m. q̃si gaudẽs ꝛ nõ curãs. l Cu3 spo. p ami. suo. In hebreo hr: Pro socio suo. periculose obligãs se p eo: ꝛ tñ deberet sollicitari de liberatiõe sua ꝛ amici sui. sicut etiã dictũ est. s. vj. ca. Fili mi si spoponderis p amico tuo &c. m Qui me. discor. seminare. n Diligit ri. qr sequunt ad discordias. o Et qui exaltat os suũ. se iactãdo ꝛ alios cõtemnẽdo: p Querit rui. l3 pter intẽtionẽ suam. qr talis exaltatio est inimicoꝝ acquisitio. q Qui p. cor. ẽ nõ iue. bo. qr alijs efficit odiosus. ꝛ qr i semetipso ẽ diuisus pter synderesim recalcitrantẽ malo ꝛ sensualitatẽ ad malũ inclinantẽ. pter qð dicit phs. viij. Ethicorũ: q malus nõ habet amicitiã ad alterũ neq; ad seipsũ. r Et q ver. lin. in psentia adulãdo ꝛ in absentia diffamãdo. s Incidet in malũ. culpe et pene. t Natus ẽ stul. i igno. &c. qr ab alijs despicit: vñ patri occasio tristicie tribuit. (D) v Anim9 gau. eta. flo. fa. qr vitã pducit vsq; ad caniciẽ. († s.15.b) x Spũs tri. exiccat ossa: ꝛ sic abbreuiat: vitã qr tristicia ẽ passio mortificatiua. y Munera de sinu. i. in oculto tradita. 3 Impi9 accipit. s. iudex. a In fa. pru. lu. sapientia. p maturitatẽ ꝛ honestatẽ. qr dispositio cordis magis appet i facie i qua sũt oẽs sensus q̃ in ptib9 alijs. b Oculi stul. i finib9 ter. id est habẽt vagos aspect9 sicut coꝛ varios cogitat9. c Ira pa. fi. stul. qr pater repsentat i filio: ꝛ sic stulticia ei9 redũdat i patrẽ silr ꝛ i matrẽ. († Eccs.8.a) d Nõ ẽ bonũ dãnũ inferre iusto: cui debet honor ꝛ bonũ. e Nec pcutere prin. i. occidere. sicut ismael pessim9 iterfecit godoliã q recte iudicabat pplm Hiere. xlj. f Qui moderat ser. suos. ita q nihil est ibi supfluũ nec diminutũ. g Doct9 ꝛ prudẽs est: qr hoc ẽ valde difficile. circa qð est magna ṽt9. h Et pciosi spũs. i. aĩe. i Uir erudit9. i scia et morib9: ex qb9 pciositas aĩe attẽdit. k Stult9 q3 si tacuerit. iter sapiẽtes. l Sapiens reputabit. ab ignorantib9 ipm credẽtib9 hãc taciturnitatẽ pcedere ex sapientis maturitate q solet esse tardus ad loquendũ. m Et si cõpresserit labia. ab inclinatione loquẽdi. n Intelligẽs. sc3 ppriũ defectũ ex q cõprimit labia sua ne prũpat in aliquod stultũ. Ca. XVIII

o O Ccasiones q. Hic ꝯñr reprobat effectũ ire. scdm q est recedere ab amico fideli: qð frequẽter facit ira. Dicit igit: Occasiones q̃rit: allegãdo nõ causã p cã. (A) p Qui vult recedere ab a. sine rõnabili cã. q Oĩ tpe e. ex. qr corrũpit ꝛ falsat amicitiã qð ẽ pei9 q̃ falsare pecuniã. q̃to pciosior res est amicitia q̃ pecunia: fm q dicit phus. viij. ethicoꝝ. († 17.di.c. nec licuit. De pe. di. 1.c. deniq; in fi. glo.) r Non re. stul. v. p. qr sibi desipiũt pter habitũ ꝯriũ. s Impius cũ in p. v. pec. p obstinationẽ mẽtis. t Cõtẽnit. oẽm correctionẽ ꝛ pene cõminationẽ. v Sed sequit eũ igno. ꝛ op. sempiternũ in gehennam

Q sperat ex desperatiõe sibi peccãdi frena relaxat: ß opprobrium future damnatiõis nulla rõne euadit: quẽ nulla diuini timoris memoria cohibuit.
a Aqua ꝓfũ. Quia dñs ꝛ apl'i palã vtriusq; testamẽti sacramẽta mũdo reserabãt: d q̃ bꝰ subdit: Et torrẽs redũdãs fons sapie. b Qui mollis ꝛc. Qui enĩ cepta bona districte non exequit: dissolutione negligentie manũ destruẽtis imitatur. c Substãtia ꝛc. Substãtia frena nõ semp defendere põt: imo plerũq; p eã
Eccs.5.c pereũt. Vñ Eccs. Diuitie conseruate ĩ malũ dñi sui: pereũt enĩ ĩ afflictiõe pessima. Ergo de substãtia ꝟtutũ dicit: q̃ cũ abũdat q̃si ĩexpugnabili muro cũctas hostiũ arcet insidias. d Qui priꝰ re. ꝛc. Qui priꝰ magister esse desiderat q̃ discat: stulticie notã nõ declinat. Qui iudicare ꝑimoꝝ facta priuſ q̃ vtriusq; plene cãm nouerit: inordinate festinat: se dignũ cõfusione monstrat. e Spũs aũt viri ꝛc.
Mar.14.e Et ipe aũt vir ait: Spũs q̃dẽ ꝓmptus ẽ: caro aũt infirma. Põt ꝛ de q̃libet sãcto viro accipi: q̃ carnis ĩbecillitatẽ ne ĩ tẽtationibꝰ incidat ment' fortitudine sustẽtat.
f Spm̃ ꝟo ad irascendũ ꝛc. Dicit enĩ sepe iratꝰ ea q̃ placatꝰ: q; dixit peniteat: ꝛ plerũq; an dixerit ignoret: cuiꝰ tñ vesania p sapientiũ modestiam facillime sufferꝛ atq; sopiꝛ.
g Donũ hois ꝛc: Donum charitat' siue aliaꝝ ꝟtutũ q̃s fideles accipiũt: dilatat viaꝫ actionis eoꝝ. Quo enĩ magis grã spũssãcti itus replenꝛ: eo latiꝰ foris bonoꝝ opeꝝ gressus multiplicãt: atq; iter magnos eccl'ie rectores ĩ futuro culmẽ fortiũꝛ honoris. Aliꝛ: Donuꝫ spũale saluatoris qd̃ mũdo attulit: dilatauit viam eiꝰ: q; ad plĩmas orbis nationes p fidei ꝛ dilectiõis sue p̃sentiã veniret: nec solũ ꝓ̃pꝛos ß ipos dños cõcupiscẽtijs renũciare ac sibi libenter obtẽperare faceret. h Iustꝰ pri. est ꝛc. Ois q̃ vere iustꝰ ẽ vbi peccãtiũ errata cõspicit p̃mo seipm̃ inspicit: dũq; sollicitꝰ se accusauerit alios benigne corrigit ꝛ q̃ dixit: vos ãt dixi
Job.15.b amicos: q; oĩa q̃cunq; au.a. pa.me.n.fe.vo. Venit in corꝰ eiꝰ p p̃sentiã diuine ꝯtẽplationis: ꝛ cũ mũdũ a sorde iniq̃tatis cognoscit: eiꝰ humilitateꝫ digna mercede remunerat.
i Frater q̃ adiu. ꝛc. Cũ populus iudeoꝝ ꝛ gẽtiũ fraterna sibi in xp̃o charitate cõsentit: vnã catholice eccl'ie ciuitatẽ cõstituit: ꝛ sicut vectes vrbiũ portas muniunt: ita dogmata vtriusq; testamẽti ecclesias p orbẽ q̃ vnã catholi/ cã faciũt

a ∫ sacramẽta vtriusq; testa. b ∫ xp̃i ꝛ apl'oꝝ.
a Aqua ꝓfundã verba ex ore uiri: a
ꝛ torrẽs redũdãs fons sapiẽtie. b c
a ∫ nõ est ꝑsonarũ acceptio apud dñm.
Accipẽre ꝑsonã ipꝫ i iudicio nõ d e
ẽ bonũ: vt declines a veritate iu
dicij. Labia stulti miscẽt se rixis: f
a ∫ vita et mors in manibꝰ lingue.
ꝛ os eiꝰ iurgia ꝓuocat. Os stul g h
a ∫ expositio.
ti ꝯtritio eiꝰ: ꝛ labiã ipius ruina
aie eiꝰ. Verba bilinguis q̃si sim i k
∫ vsq; ad viscera.
plicia: ꝛ ipa ꝓueniũt vsq; ad in/ l
a ∫ Nõ est. b ∫ a bono opere.
teriora vẽtris. Pigrũ deijcit ti m
a ∫ ne possit. b ∫ debilium. ∫ de textu. n
mor: aie aũt effẽminatoꝝ esuriẽt. o p
b Qui mollis et dissolutus est in q
a ∫ similis. ∫ destruentis.
ope suo: frater ẽ sua opa dissipã r
a ∫ domine refugium factus est nobis.
tis. Turris fortissima nomẽ dñi s t
a ∫ expedite. ∫ inde.
ad ipam currit iustꝰ ꝛ exaltabiꝛ. v
a ∫ virtutes b ∫ intransitiue.
c †Substãtia diuit' vrbs roboris x y
∫ ab insidijs.
eiꝰ: ꝛ quasi murus validus circũ
a ∫ in futuro. ∫ in hoc seculo.
dans eũ. Anteq̃ ꝯteraꝛ: exaltaꝛ z
∫ in futuro.
cor hois: ꝛ anteq̃ glorificeꝛ hu/ a
a ∫ in hoc seculo. ∫ humilitas p̃cedit gloriã.
b ∫ quasi magister.
d miliaꝛ.† Qui prius rñdẽt q̃ au/ b
a ∫ vt discipulus.
diat: stultũ se esse demonstrat et
a ∫ christi vel sancti cuiuslibet.
e cõfusiõe dignuꝫ. Spiritus uiri c
a ∫ carnis.
f sustẽtat ĩbẽcillitatẽ suã. Spũm d e
a ∫ q̃ ad irã facilis est: nec seipm̃ põt sustinere.
vero ad irascendũ facilem quis
a ∫ tamen.
poterit sustinere? Cor prudẽtis f
a ∫ vt possit sustinere.
possidẽbit sciẽtiaꝫ: ꝛ auris sapiẽ g
a ∫ virtutũ vel qd̃ christꝰ attulit.
g tiũ querit doctrinam. Donum h
a ∫ fidelis vel xp̃i. b ∫ in operibus vel p vni/
hominis dilãtat viã eius: ꝛ an/
uersum orbẽ. ∫ ecclesie vel mũdi.
h te pricipes spaciũ ei facit. Iustꝰ i
a ∫ q̃ alteriꝰ. ∫ christus.
prior ẽ accusator sui: venit ami k
a ∫ cognoscet facta eiꝰ. b ∫ iudica me deus et
cus eiꝰ ꝛ iuestigabit eũ. Cõtradi l m
discer. cãm meã. ∫ iudicij.
ctiões cõprimit sors: ꝛ iter potẽ
a ∫ iudeus.
i tes q̃ diiudicat. Fraꝛ q̃ adiuua n
a ∫ gentili. ∫ ecclesia.
tur a fratrẽ q̃si ciuitãs firma: ꝛ o
a ∫ vtriusq; test.
iudiciã q̃si vectes vrbiũ. De fru p q
ctu oris viri replebiꝛ vẽter eius: r s

a Aqua ꝓfũ. ꝛc. vt dicit Ra. Sa. hic accipiꝛ vir pfectꝰ i sciẽtia ꝛ ꝟtute cuiꝰ ꝟba cõtinẽt ꝓfũdã sniam ad quã q̃libet nõ põt de facili attingere: sicut nec ad ꝓfũdũ aq̃ ꝓfunde. b Et torre. i alios p bonã doctrinã. c Fons. sa. i mẽte sapiẽtis. a q̃ fonte ad alios deriuaꝛ aq̃ sapientie. d Accipe p. im. i iu. siue diues sit siue paup. e Nõ ẽ bo. minꝰ dicit ꝛ plꝰ signat. q; ß est malũ cũ sit ꝯtra iusticie ꝟitatẽ. f Labia stul. mi. se. ri. s. alioꝝ ad inuicẽ rixantiũ. g Et os. e. iur. ꝓ. q; rixantes ad maiora iurgia incitat: sicut ille q̃ canes incitat ad mordendũ se inuicẽ. h Os stul. cõ. e. q; ꝓpter ꝟba sua frequẽter puniꝛ i corpe ꝛ cũ hoc peccat i mente. ideo sequiꝛ: Et labia ipius ruina aie eiꝰ. i Verba bilin. q̃ i p̃ntia adulaꝛ ꝛ i absentia detrahit. k Quasi sim. i. sine plica dolositatis videꝛ qñ in p̃sentia loquiꝛ. l Et ipa p. vsq; ad i. vẽ. i. vsq; ad cor qd̃ est in medio vẽtris. ß est dictũ. sũt valde nociua. m Pigrũ deijcit ꝛc. iste versus nõ est i hebreo. põt tñ sic exponi: Pigrũ deijcit: ab aggressu boni opis. n Timor. laboris.
o Aie aũt effe. i. hoies vt femine molles ad bene operandũ. p Esuriẽt. q; nõ laborãt ad necessaria acq̃renda. q Qui mollis ꝛ dissolutꝰ est a virtute operãdi. r Frater est sua opa dissipantis. i. filꝰ est illi. nõ tñ in toto: q; peior ẽ dissipans opa sua q̃ mollis ꝛ remissus in suis opibꝰ inchoatis. s Turris fortissima. i. ꝓtectio firma. t Nomẽ dñi. i. eiꝰ potẽtia: v Ad ipsam currit iustꝰ. inuocãdo diuinã potẽtiã in suis necessitatibꝰ. x Substantia diuitis. i. eiꝰ diuitie. † Ecc.10.b
y Vrbs roboris eiꝰ. q; i ipis cõfidit sicut i murata vrbe: lꝫ frequẽter in ß decipiaꝛ.
z Anteq̃ cõteraꝛ exaltaꝛ cor hois. sicut dictũ est. s. de absalõ ꝛ de antiocho illustri. a Et anteq̃ glorificeꝛ humiliaꝛ: sicut ioseph humiliatꝰ fuit in carcere anteq̃ p̃ficereꝛ egypti ꝓuincie. ꝛ dauid in ꝑsecutione saulis anteq̃ sublimareꝛ in regnũ. b Qui priꝰ rñdet q̃ audiat ꝛc. ß dupliciter exponiꝛ. Vno mõ de illo q̃ ad questionẽ rñdet anteq̃ pfecte audiat eiꝰ ꝓpositionẽ: ꝛ iste frequẽter ostẽdit se esse stultũ ꝛ cõfusibilẽ. q; nõ respõdet ad intellectũ querent'. Alio mõ de illo q̃ tanq̃ doctor respõdet discipulis: qui tñ nõ audiuit discẽdo ab alijs: ꝛ iste ẽ stultꝰ ꝛ cõfusiõe dignꝰ: q; accipit formã doctoris cũ nõdũ fuerit discipulus: c Spũs aũt viri. i. bonitas cordis: † Ecc.11.a
d Sustẽtat ĩbecillitatẽ suam ex pte corpis. q; plus aliq̃ñ facit q̃ habẽs corpꝰ forte ꝛ cor debile. vñ dicit Greg. Homel. xij. Vires q̃s ĩperitia denegat charitas subministrat. e Spiritũ vero ad iras. faci. q̃s po. sustinere. q. d. nullus: nisi valde patiẽs ꝛ mãsuetꝰ. f Cor prudẽt' possidebit sciẽtiã. tãq̃ rem charissimã: ꝛ q; nõ põt auferri ab eo violẽter sicut possunt bona exteriora. g Et aur' sapiẽtiũ q̃rit doctrinã. ab alijs libẽter audiẽdo. ꝓpter qd̃ dr. s. ca. j. Audiẽs sapiens sapientior erit ꝛc. h Donũ hois dilatat viã eiꝰ. hoc ptꝫ in curijs principũ ꝛ p̃latoruꝫ: q; q̃ dat ostiarijs ꝛ meditatoribus: p̃cedit vltra vsq; ad p̃sentiã eorũ. i Iustus prior accusator est sui. reuelãdo delictũ suũ amico anteq̃ ab alijs accuseꝛ. k Venit amicus eiꝰ. ei cõpatiendo: l Et inuestigabit eũ. querẽs viã liberationis sue. m Cõtradictiões cõprimit sors: ꝛ iter potẽtes quoq; diiudicat: eũ enĩ in diuisione alicuiꝰ rei nõ inueniꝛ aliꝰ modus q̃ sors: tũc vsus sortiũ descindit iter eos litigiũ: q; q̃libet est contẽtꝰ portione sibi p sortẽ obueniente. n Fraꝛ q̃ adiuuaꝛ a fratre. i. cõgregatio hoim ꝛ potissime religiosoꝝ ad inuicẽ cõcordantiũ ꝛ supportãtiũ. o Quasi ciuitas firma. q; si ab alijs inuadaꝛ bñ defendiꝛ. p Et iudicia a talibꝰ data. q Quasi vectes vr. q; sũt firma ꝛ ĩmobilia. r De fructu oris viri. i. de doctrina virtuosi. s Replebiꝛ vẽter eiꝰ. i. augmẽtabiꝛ scia eiꝰ: comodo loquẽdi quo diciꝛ de parũ sciẽte aut ignorante. q;

cã faciũt: ab infideliũ icursiõe defendũt. a Cũ obse. ꝛc. Hu
Luc.18.b miles spũ: humiliter dñm adorãt vt publicanꝰ. supbi sua merita iactãt vt pharisꝰ. b Vir ami. ꝛc. Gẽtilis ꝯuersus mag' amaꝛ a dño q̃ iudeꝰ infidelis ꝑdurãs: de q̃ ßm carnẽ natꝰ ẽ. Põt ꝛ de apl'is d iudea nat' intelligi: q; mag' amarẽt credentes ex gẽtibꝰ q̃ sue gẽtis incredulos. Ca. XIX
m Elior ẽ pau. ꝛc. Melior est simplex auditor ꝟbi dei: si ea q̃ in scriptur' i telligit operãdo p̃ficit: q̃ eruditꝰ si i his q̃ caute intellexerit: ad heresim p̃dicãdã labia detorquet. d Vbi nõ ẽ ꝛc. Anime hũane: scia vite celestis necessaria ẽ: q; sine ea beata eẽ nõ põt: Attñ q̃ effrenatis sensibus mẽtis plus appetit sapere q̃ decet: plerũq; offensionẽ heretice stulticie temerarijs tractatibꝰ incurrit. Qd̃ in primis parẽtibꝰ mystice signatũ ẽ: q̃ dũ appetitũ scie maioris vetitũ cõtingere ꝑperabãt: a statu beatitudinis i penã miserie ꝛ mortalitatis inciderunt. e Stulticia. ꝛc. Stulti cũ viã veritatis deserũt: nõ se errasse fatenꝛ: ß culpã suã in cõditorẽ referũt: quasi ipse occasionẽ peccãdi tribuit: qd̃ vel hoiem fragilẽ fecerit. vel ad tẽptandũ hostẽ versutũ admise
Gen.3.c rit. Vñ: Adã post peccatũ increpatꝰ a dño: se excusauit dicẽs: Mulier quã dedisti mihi sociã dedit mihi de ligno ꝛ comedi. Et mulier: Serpẽs inquit decepit me. Ambo culpam in creatorẽ retulerũt: ille q; mulierẽ sociã dederat: illa q; serpentẽ i paradiso posuerat. Cõtra q; sa/
Ps.14.0 piens: Ne declines cor meũ in v. ma. ad excusa. ex: in pecca. Hic quoq; contra dominũ fernet aio: q̃ diuina imperia p suã inertiã cõtẽnẽs: ipm̃ dñm quasi ĩportabilia onera ĩposuerit: mente rep̃hendit in sana.
f Diuitie addũt ami. ꝛc. diuitie regni celestis q̃ p sãctos doctores fidelibꝰ tribuẽde p̃dicãtur: multos amicos ꝛ eisdẽ p̃dicatoribꝰ ꝛ earũ largitori deo asciscunt. a ꝓphetis aũt q; nihil certe beatitudinis ꝓmittũt: ꝛ hi quos habẽt separãꝛ: cõuersi ad certissimã dñice fidei ꝓmissionẽ. g Testis falsus ꝛc. Redarguerat eũ q̃ tñ ꝟba sectabatur: nũc illũ redarguit q̃ verba dñice auctoritatis male interp̃tãdo corrũpit. Qr multa sepꝰ iteranꝛ cõfirmatio est vt ioseph ait: Eo q; sermo sit dei ꝛ velociꝰ cõpleaꝛ. h Nõ de. stul. diui. Nõ decẽt hereticũ delitie scripturarũ: q; his bene vti nõ nouit: neq; illũ q̃ adhuc seruꝰ est peccati p̃ferri decet iustis in regimine ecclesie.
i Doctrina viri p pa. Doctrina ecclesiastica p patiaꝫ doctorũ q̃ sit pfecta mõstraꝛ: q; dum magis

ꝛ genimina labioꝝ ipius satura a b
bũt eũ. Mors ꝛ vita i manibus c
a ∫ bonos vel malos morrẽ vel vitam.
lingue: q̃ diligũt eã comedẽt frũ d
a ∫ carne rationi subditã vel sensualitatẽ.
ctus eius. Qui inuenit mulierẽ e
a ∫ ꝓ operibus eius.
bonã inuenit bonũ: ꝛ hãuriet io f
∫ eternã. ∫ nemo carnẽ suã odio habuit.
a ∫ vim anime circa terrena bene disponentẽ.
cũditatẽ a dño† Qui expellit mu g
a ∫ nõ est. ∫ non corrigit.
lierẽ bonã ẽxpellit bonũ: q̃ aũt te
a ∫ de textu.
net adulterã stultꝰ ẽ ꝛ isipiẽs est.
a ∫ ad deũ. b ∫ spiritu.
a Cũ obsecrationibꝰ lõquiꝛ pãup: b
a ∫ supbus. ∫ merita iactãs. ∫ gentilis conuersus. ∫ ecclesie.
b ꝛ diues effabiꝛ rigide. Vir ami/ i k
cabilis ad societatẽ: magis ami/ l
a ∫ iudeus infidelis.
cus erit fratẽr. Ca. XIX
a ∫ idiota. b ∫ operando.
M †Elior ẽ paup q̃ ambulat m
a ∫ sensus. b ∫ doctus.
in simplicitãte sua: q̃ di n
a ∫ ad heresim.
ues tõrquẽs labia sua: ꝛ isipiẽs. o
a ∫ celestis. b ∫ scꝫ eternũ.
d Vbi nõ est sciẽtia aie: nõ ẽ bonũ p q
a ∫ p similitudinẽ. b ∫ heresibus.
ꝛ q̃ festinꝰ est pedibus offendet. r s
a ∫ excusandi.
e Stũlticia hois supplantat gres/ t
a ∫ quasi ĩportabilia onera homini ĩposuerũt.
b ∫ vt insanus.
sus eiꝰ: ꝛ cõtrã deũ feruẽt animo v
a ∫ celi. b ∫ deo ꝛ p̃dicatoribꝰ eiꝰ.
f suo. Diuitie ãddunt amicos plu/ x
a ∫ philosopho.
rimos: a paupe aũt ꝛ hi quos ha y
a ∫ Isidorus. Falsus testis tres offẽdit: deũ cuiꝰ veritatẽ ãnihilat: iudicẽ quoq; atq; reum.
g buit sepãꝛ.† Tẽstis falsus nõ erit z a
ipunitꝰ: ꝛ qui mẽdacia loquitur b
a ∫ nõ honores vultũ potẽtis.
nõ effugiet †Multi colunt ꝑsonã c
potẽt' ꝛ amici sũt dona tribuen/ d
a ∫ fratres mei elõgauerũt a me. b ∫ ego sum pauper et dolens.
tis. Frãtres hois pãuperis ode/ e f
a ∫ apostoli. b ∫ fugerunt.
rũt eum: insup ꝛ ãmici ꝓcul re/ g
a ∫ christo. b ∫ inde apostolus. Non auditores legis iusti sunt apud deũ sed factores.
cesserũt ab ẽo. Qui tñ verba se/ h
ctatur nihil habebit: q̃ aũt posses/ i
a ∫ intelligentie. ∫ ne vagetur.
sor est mentis diligit animã suã: k
a ∫ tam hic q̃ in futuro.
ꝛ custos prudẽtie iueniat bona. l m
a ∫ interpres diuini verbi.
Falsus testis nõ erit ipunitus: ꝛ n
a ∫ perdes oẽs q̃ loquũꝛ mẽdacium.
h q̃ loquiꝛ mẽdacia pibit. Nõ de/ o
a ∫ hereticũ. ∫ scripturarũ delitie. b ∫ peccati
cent stultũ diuitie: nec seruũ do/ p
a ∫ iustis.
i minari pricipibꝰ. Doctrina viri p q

rãte: q; parũ aut nihil habet in vẽtre: ex actu eni docẽdi augmẽtabiꝛ sciẽtia doctoris.
a Et genimina. i. germina vl' generatiões: ꝛ dicunꝛ a gigno. b Labiorum eiꝰ. i. doctrina ipius: ꝛ ẽ repetitio eiusdẽ sniẽ ad maiorẽ expssionẽ. c Mors ꝛ vita in manibꝰ lingue. i abusu ei ipiꝰ ẽ mors culpe: ꝛ in bono vsu vita grẽ. d Qui diligũt eã comedẽt fructꝰ eiꝰ. q; diligẽtes bonã liguã reportãt bonũ fructũ: ꝛ diligẽtes malã malũ.
e Qui iuenit mulierẽ bonã. i. sacre scripture noticiã: vt exponit Ra. Sa. Põt etiã itelligi de muliere ad l'ram: q; vir ꝛ vxor sũt vna caro. ꝛ iõ si sit bona est ad bonũ viri. iõ diciꝛ Geñ. ij. Faciamꝰ ei adiutoriũ siꝛe sibi. f Et hau. iocũ. q; gaudiũ causaꝛ ex adeptione boni. g Qui expellit mulierẽ bo. iste ꝟsus nõ est in hebreo: ꝓpter qd̃ ptrãseo: ꝛ q; satis ptꝫ snia ex p̃dictis. h Cũ obsecratiõibus loquiꝛ paup: q; indiget ꝛ nõ põt aliter supplere suã indigẽtiã. i Et di. ef. ri. q; nõ est i tali necessitate. k Vir ami. ad so. i. delectabil' alteri i cõuictu: l Mag' ami. e. ꝛc. q̃ cõsãguineꝰ i cõuictu male portabil' ꝛ durꝰ. † 32.q.1.c.2.
m Elior ẽ pau. ꝛc. Hic ꝯñr Ca.XIX reprobat tertiũ ire effectũ q̃ ẽ alteriꝰ cui aliq̃s irasciꝛ cõtẽptꝰ. iõ dr: Melior est paup q̃ ambulat i simplicitate sua: non se efferẽdo ß alios venerãdo: n Qr di. tor. la. s. alios cõtẽnẽdo nõ solũ i corde interiꝰ: ß etiã i signo exteriꝰ faciẽdo alijs violentiã. † 3.28.
o Et insi. i. aliꝰ insipidꝰ. p Vbi nõ ẽ sciẽtia aie. i. de salute aie. q Nõ ẽ bo. q; bona corpalia ad bonũ aie finaliter ordinanꝛ. sicut corpꝰ ẽ ꝓpter aiam. remoto aũt fine remouenꝛ ea q̃ ad finẽ ordinanꝛ. r Et q̃ fe. ẽ pe. i. p̃cipitanꝛ agẽs i suis opibꝰ. s Offendit. q; de cõtingẽtibꝰ omittit. t Stulticia hois sup. g. eiꝰ. q; facit eũ ab alijs despici ꝛ cõculcari. v Et ꝯ deũ seruet aio suo. q; ex ipatiẽtia ꝓrũpit i blasphemiam dei.
x Diuitie addũt a. p. q; multitudo hoim sequiꝛ bonũ vtile: qd̃ hr̃e possũt a diuite ꝛ nõ a paupe. iõ subdiꝛ: y A pau. ꝛc. cũ adhuc diues fuit. z Sepanꝛ. qñ depauperaꝛ.
a Testis fal. nõ erit ipu. i futuro ꝛ aliq̃ñ i p̃nti: sic ptꝫ de sacerdotibꝰ falsũ testimoniuꝫ ꝯ susannã dantibꝰ. q; dep̃hẽsi fuerunt occisi Dañ. xiij. b Et q̃. m. lo. nõ ef. diuinũ iudiciũ i q̃ de oi verbo ocioso oportebit reddere rõnẽ deo. Matth. xij. ꝛ multo fortiꝰ de verbo mẽdoso. c Multi co. p. p. i. veneranꝛ ꝛ honorãt: q; bonũ vtile ab eo cõseq̃ sperãt ad qd̃ ꝓna ẽ ppl'i multitudo: vt p̃dictũ ẽ. d Et a. sũt salte apparẽter. e Fratres. i. cõsãguinei: f Hois. p. o. e. q; vt frequẽter verecũdaꝛ d eiꝰ p̃ntia: ꝛ q; timẽt ne petat ab eis releuari a sua indigẽtia. g Insup ꝛ a. i. familiares ei anteq̃ depaupereꝛ. h Qui. t. ꝟ. s. n. h. ß exponiꝛ dupl'r. Vno mõ de discipulo q̃ magis diligit ornatũ ꝟboꝝ q̃ bonã sniam: ꝛ ille nihil reportat ꝟitat' a doctore: aut ita parꝝ q; ꝓ nihilo ẽ cõputãdũ. Alio mõ de doctore q̃ hꝫ bona ꝟba ꝛ nulla fctã: ꝛ iste nihil p̃mij reportabit a deo: ꝛ huic ꝯsonat l'ra sequeꝛ. cũ dr: i Qui ãt ꝛc. p ꝟtutes morales q̃bꝰ vires sensitiue sũt i obediẽtia rõnis. k Diligit a. s. q; vult ei veꝝ bonũ qd̃ ẽ bonũ ꝟtut'. l Et cu. p. q̃ dirigit ꝟtutes morales: m Inueniat bo. grẽ i p̃nti: ꝛ gl'ie i futuro. n Falsus t. ꝛc. exponaꝛ vt. s. o Nõ de. st. di. ß magis austeritates: vt sic eiꝰ stulticia rep̃maꝛ. p Nec s. d. p. q; nihil asp'ꝰ ßuo cũ surgit in dñiuꝫ. d cõi cursu. q Doctrĩa vi. ꝛc. vñ ꝛ antiq̃ p̃hi vt socrates ꝛ pl'es alij fuerꝛ i patia valde pfecti. Põt etiã ß ꝓprie exponi d doctrĩa apl'oꝝ ꝛ alioꝝ doctoꝝ i p̃mitiã eccl'ia cuiꝰ ꝟitas appbat p patiaꝫ: q; si reformidabãt mo

 ri. ꝓ ipã.

Margin letters: B C D (left page); D B (right page). † Dan.13.a † Ro.2.b

magis afflictionib⁹ ac morti corpus subdere q̄ docēdo cessare voluerī: ostēdebat quātū esset salutaris quā tāta cōstātia defensare curabāt. Aliter. Doctrina viri p patientiā noscit qz tāto quisq; min⁹ offēdit doct⁹: q̄to min⁹ patiēs. Neq; em̄ pōt veraciter bona docēdo impedere: si viuendo nesciat aduersa equanimiter tolerare. Recte aūt subdit: Et gloria ei⁹ ē iniqua ptergredi. Perfecti em̄ est docroris: sic alior improbitatē patiēter sufferre: vt se nouerit ab iniq⁹ patienter obseruare. neq; em̄ ꝓpria mūdicia sine tolerātia sufficit: neq; tolerantia sine mūdicia. a Dolor patiēdi natura semp ipassibilis dolere tñ nro more ōr: cū boies q̄s ad se credēdū: laudādoq; creauit diabolo seruire cōspicit. Vñ penituit eū q̄ hoīem fecisset sup terrā: t tacr⁹ dolore cordis intrinsec⁹: delebo iquit homine quē creaui: a facie terre.

b Tecta iugi. t̄c. Sicut tecta pstillantia pluuiā q̄dem suscipiūt: nō ad vtilitatē: sed ad molestiā inhabitantiū: sic ecclia hereticor diuina verba nō ad salutē aiarū: sed ad vsum sue neq; male interptando: t extra catholicos litigādo quertit. Tecta em̄ mūdas pluuie guttas accipiūt: sed sub tectis ī domo sordidas reddūt: t hereticr lympidissima celestis ora/culi verba suscipit: t sorde mixta auditorib⁹ reddit. c Pigredo i. socio. Piger dr q̄ recte sciēdo vigilat: sed nihil operādo torpescit: sed pigredo im. sopo. qz paulisp recte sentiēdi vigilātia amittit: dū ab ope cessat. Recte aūt subdit: t aīa dissolu. esu. Nā qz se ad supiora stringēdo nō dirigit neglectā se inferi⁹ p desideria expandit: t dū studiozū subtilitū vigore nō cōstrigit: cupiditat⁹ infime fame sauciat: vt q̄ p disciplinā ligari dissimulat: eo esuries p voluptatū desideria se spargat. d Erudi. t̄c. Subiecīū tibi si errare cōspicis: diligenter castiga. qr si castigari renuerit: ita caute ergā illū age ne q̄d in tuis verbis vel opibus. vñ ampli⁹ peccet inueniat. Huic ꝓcordat qđ seq̄t: Qui ipatiēs ē sustinebit damnū. s. t cū rapu. ali. ap. Si em̄ p duricia ꝓdicēt⁹ fratris ī ipatiētie vitiū labat⁹ tue x̄tutis dānū patieris: t cū illi spem penitētie salutisq; quā forsitan habuerat duri⁹ increpādo rapueris: rōnē p fratre quē scādaliçasti districto iudici reddes. Ad litterā ptz. Qui em̄ p ipatiētiā inopie fur ē aut raptor: dānat aīam suā: t cū primo rē tollit. t si ñ hoī: deo iudici rōnē reddet. Vñ alī: Male cogitans hō: multo dāno affligit: t si pnitiosus erit vel fuerit. t aīam suā apponet. Cū em̄ pecuniā violent⁹ abstulerit: p hac aīam inuitus dabit. e Melior. q̄ sep excellentiā virtutū viri noīe dignū dicēs: Fallit nesci⁹ dū supbiendo pdidit bona que gessit.

f Abscōdit pi. m. Nemo ita piger est vt vel comedēdo manū ad os ducere laborē putet: sed pigro labor est manum ad os porrigere: qz desidiosus p̄dicator nō hoc vult operari qđ dicit: Manū em̄ ad os porrigere est voci opere cōcordare.

Deuorat.

patiētiā noscit: t gloria ei⁹ ē iniqua ptergredi. Sicut fremitus a leonis: ita t regl ira: t sicut ros sup herbam: ita t hilāritas ei⁹ † Dolor patris filius stultus: et b tecta iugiter pstillantia litigiosa mulier. †Domus t diuitie dāa tur a parētib⁹: a dño aūt ppriē vxor prudens. Pigredo immittit tit sopōrem: t anima dissoluta esuriet. Qui custodit mandatū custodit animā suā: qui autē negligit viam suam mortificabit. †Fenerat dño qui miserēt pauperis: t vicissitudinem suā rēd/det ei. Erudi filiū tuū ne despe/res: ad interfectionem aūt eius ne ponas animam tuam. Qui cōtinet impatiēs est sustinebit dām/num: t cum rapuerit: aliud apponet. Audi consilium t suscipe disciplinaz: vt sis sapiens in nouissimis tuis. Multe cogitationes in corde viri: voluntas autem domini in eternū pmanebit. Homo indigēs misericors est: t melior ē pauper iustus q̄m vir mendax. Timor domini ad vitam: t in plenitudine cōmorabit: rabiē absq; visitatione pessimi. Abscondit piger manum suam sub ascella nec ad os suū applicat eā. Pestilēte flagellato stultus sapientior erit: si autē cōrigatur pueris sapientem intelliget sapientiam. Qui affligit patrem

a ſ saltem. ſ in morte. b ſ varie.

a ſ in iudicio iustis.

a ſ humilis qui se veris bonis indigere recolit. b ſ vt misericordiā cōsequat de quo adiungite meliora.

a ſ non fidens in se.

a ſ operandi.

a ſ intelligendi.

a ſ voluptates.

a ſ mādatū. ſ. b ſ in anima. ſ ceutuplū accepturus. ſ quicquid fecistis vni ex mi/nimis his: t mihi fecistis.

a ſ in paupertate.

a ſ remunerando.

a ſ subditū. b ſ occasionē peccādi.

a ſ anime.

a ſ fratris cōtradicentis. b ſ virtutis.

a ſ spem penitētie. b ſ rōnē deo p pdito.

a ſ hoc.

a ſ in spiritu sapientie.

a ſ correctus.

a ſ correctionē

a ſ deum vel pdicatorem.

ri. p ipa. a Et g. e. ſ. viri patiēt. b Est iniq̄ p. i. mala nō iferre q̄ magt pati. c Sicut fre. le. i. rugit⁹ ē valde terribil alijs bestijs. d Ita t re. ira terribil ē suis subdit. vñ t leo ōr rex bestiarū. e Et sic ros t̄c. ē ꝓsolabil. f Ita t bi. e. ſ. regl ē ꝓsolabilis subdit. g Dolor. pa. t̄c. qz filī⁹ repūtat prem. t iō stulticia filij dat ei dolozis materiam. h Et te. † 17.c in. pstil. ita q̄ pluuia cadēs p illa iētat domū. i Litigiosa mu. qz q̄si ꝓtinue sus tis litigijs ꝓturbat virū t familiā. k Dom⁹ t di. dāt a pa. filijs q̄si emāci pāt ab eis. l A dño āt t̄c. dat eis. qz prudētia ñ pōt dari a parētib⁹ z amicis. m Pigredo im. so. mēt⁹ t corpis. piger ei⁹ videt semp dormitare. n Et alia dis. a vitulo legt t iusticie. o Esurie. patiēdo bono⁹ spūaliū defectū t frequēter corpaliū. p Qui cu. mā. dei t suipior⁹ sui. q Custodit ani. ſ. a trāsgressione culpe t p ꝑnas ab obligatiōe pene.

r Qui aūt ne. v. ſ. i. obseruatiões mādator. s Mortificabit. morte culpe t gehenne. t Fenerat. d. q̄ t̄c. dāo ei elemosynā. qz dñs reddit ei cētuplū i p̄senti: t vitā eternā i futuro Matth. xix. v Erudi. fi. t. i. scia t moriḃ⁹. x Rede spe. d ei⁹ eruditiōe si pax aut nihil acci/piat ī p̄cipio. qz frequēter ꝓtingit q̄ ali q̄ tales finaliter sūt dñi eruditi. y Ad in. aūt. e. corpalē vel spūalē. z Rede po. ani. tu. sīc aliq̄ pīes occulte ꝓcurāt corpalē mortē filior male corrigibiliū vene no vel alio mō ne publica iusticia suspēdāt: t aliq̄ pīes iterficiūt eos spūaliter subtrahēdo correptionē t desperātes de eoz correctiōe: eo q̄ sūt male corrigibiles: qđ tñ nō ē desperādū q̄dīu sūt ī vita pñti ī q̄ possūt p liberū arbitriū ab bono nū reuerti. a Qui e. ipa. ē su. dā. ſ. patiētie qđ pdit. b Et cū r. rē aliena ex ipatiētia. c Aliud appo. ſ. dānū inocētie cū dāno patiētie. d Audi cō. ō bonis agēdis ī futuro. e Et su. di. ō malis ꝑteritis te corrigēdo. f Ut sis sa. ī no. t. q̄uis ī tuētute iſipiēs fueris. g Multe cogitatiões in corde viri. qz q̄si cōtinue variāt de vna in aliā. h Voluntas aūt do. ī eter. pma. ſ. immutabilis: qz vnico actu volendi vult se et alia. i Homo ī. m. ē. qz experiētia sue miserie monet eū ad miserādū alijs ī affectu. lz ſ valeat i effectu. k Et melior ē pau. iu. q̄ nō declinat a x̄itate iusticie. l Œ vir. ſ. potēs q̄ declinat ab ea p mē dacia. m Timor do. ſ. filialis q̄ cauet offensā. n Ad vitā ducit beatā. ō subdit: o Et ī. p. ſ. b̄titudinis. p Commo. ppetue. q Absq; visitatiōe pessimi. i. diaboli. qui nullo mō pōt accedere ibi: r Abscōdit piger manū suā sub ascella t̄c. i. tpe frigido interrūpit comestionē ꝓpter manū calefactionē. vñ i hebreo habet: Abscōdit piger manū suā. i. man⁹ suas accipiēdo: singulare ꝓ plurali. sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaz. Sub caldaria pozrigēdo man⁹ ad ignē sub caldaria existentē. s Pestilēte flagellato. publice. t Stult⁹ sapientior erit. i. min⁹ stult⁹: qz i aliquo corriget se timēs ne cōtingat sibi simile. v Si aūt corripuerit aliquis. x Sapientē. in aliquo delinquētē. qz vita pīens sine delicto oīno nō trāsigit. y Intelliget disciplinaz. se emēdādo ab illo delicto. z Qui affligit patrē. sicut fecit absalon.

Et fugit

a Deuorat. Ut famelicus cibos iniq̄tatē pa/trare ardenter exquirit. Ca. XX

b Estare. Regnū dei estati cōpar: qz tūc meroris nr̄i nubila trāsient: t vite dies eterni solis claritate fulgebūt. c Beatos t̄c. Bonos ad lr̄am: ꝓ exēpla ei⁹ sequētes. Vñ oēs electi viij abrae q̄b⁹ nō pīens: ſ futura beatitudo promittit. Unde: Rex qui sedet.

d Rex q̄ sedet t̄c. Et si hac vita electi mala patiant reprobor⁹ vbi iudiciū venerit oia mala dissipāt: t coronatis cū dño iustis: soli punient iniusti: qđ t nunc agit cū aliquis sanct⁹ erit ō seculo: t q̄ eum tribulabat digna factis recipit.

e Quis po. t̄c. Nō dicit: q̄s habet. qz ōr: Beati mūdo corde. Et inno/cēs manib⁹ t mūdo corde. Sz q̄s pōt dicere: qz temerariū ē se laudare: t qz sūt q̄ sua q̄si fortia laudēt ꝓprior⁹ q̄si vilia despicīt. sdit: Pōdus et pondus.

f Pondus t pon. t̄c. Diuersum pondus t diuersa mēsura hz i domo sua: vt aliter sibi q̄s ꝓximo metiat: q̄ i suis semp actib⁹ q̄ laudent: i ꝓximi q̄ vituperent q̄rit: et talem abominat⁹ dñs. qz quātū sibi merit⁹ placet: tantū supno inspectori displicet. Sz qz piculosū ē de aliena cōscientia iudicare: dat cōsiliū q̄b⁹ iudicijs iudiciū nr̄i cordis erga ꝓximū dirigere debeam⁹. Ex studijs suis itelligit puer. Quē cūq; ei x̄tus tib⁹ cū mode stijs cōtinētie: iudicio sapientū: obseruātie mādator⁹ dei: t maxie simplicitati t humilitati studere videris hui⁹ mūda t recta opa intellige. Si aūt his ctrariū q̄rit cozrige. Aut si hoc nō pores deuita ne ab eo cozrumpar/ris. Hec est cōtrariū q̄ studiosi pueri nunc mūda t recta opera testat: et supra ait: Quis pōt dicere mundū est coz meum: In hoc em̄ recti/tudinem viuendi qualis in hac vita esse iustoz⁹ potest docet esse habendam. In illo subtilitatē diuini examinis: qua hominū facta t intentiones diiudicat: monet ante oculos semp habendam. Unde illū locum quidā trāstulerūt. Cū sederit rex in solio iudicij: quis gloriabit⁹ castum se habere coz: aut quis gloriabit⁹ mundū se esse a pctō. Qui t hoc manifestī⁹ posuerūt. Juuenis qui cum iusto est: directa erit via illius. Qui enim cum sapientibus graditur sapiens erit. Sicut econtra. Amicus stultoz⁹ similis efficitur.

Dominus

a ſ ecclesiam.

a ſ in futuro.

a ſ quo dicit: Nō dices falsum testimoniū: vel verum. De quo: Testis falsus nō erit impunitus: t qui loquit mendacia peribit.

a ſ diuini p̄cepti vel cōminationis futuri iudicij. b ſ damnationis.

a ſ vt quasi ferrū cādens in incude gehenne sine fine verberent.

a ſ sine cerere t bacho friget ven⁹.

a ſ timendus est.

a ſ desidie. b ſ deo seruire.

a ſ die iudicij. b ſ quecūq; seminauerit homo hec et metet.

a ſ apud homines.

a ſ cuiā dic. ſ respexit dñs petrū.

a ſ qui iudicat equitatē.

a ſ nihil ibi reperiet inimicus. b ſ diabolo.

a ſ correptionē

a ſ deum vel pdicatorem.

a ſ fratrem. b ſ deū.

a ſ deū.

a ſ ꝓximū.

a ſ ꝓximū.

a ſ ꝓxim

a Dñs fecit. ꝛc. Nemo ad p̄dicādū idone⁹ fratrē simplicē despiciat: q2 si min⁹ idone⁹ ad docēdū ꝓmpt⁹ tñ ad discēdū ⁊ ad iplēdū. Sȝ recolat: q2 de⁹ q̄ ei maiorē sciē grām dedit ipe fratri q̄ habet spūalia dona tribuit: non ꝓpter se tm̄ ꝫ ꝓpter fratrē: dās vnicuiqȝ ꝫm mēsurā donatiōis sue.

a Aurē audientē. doctrinā sapientū. b Et oculū videntē. exempla eoꝝ. c Dñs fecit vtrūqȝ. i. ex dono dei vtrūqȝ ꝓuenit. d Noli diligere somnū. i. moderatū ꝑ pigritiā. e Ne te egestas opprimat: ꝓpter defectū laboris ī acquisitione necessariorū. f Aperi oculos tuos. i. sis vigil ⁊ diligēs in operib⁹ tuis. g Et saturare panib⁹. i. saturaberis. h Malū est: malū est dicit omnis emptor. q2 replicat emēdere rei defectū vt diminuat ei⁹ p̄ciū. i Et cū reces. cū reempta. k Tūc gloriabit̄. de bono foro. l Est aurū ⁊ multitudo gēmarum ꝛc. i. doctrina ꝓcedēs ex sapientia excedit omne corpale quātūcūqȝ p̄ciosū. q̄to corpe melior est aīa. m Tolle vestimētū ei⁹. i. licite potes tollere. n Qui fideiussor extitit alieni. i. ꝓ alieno: q2 obligat⁹ ē ad reddēdū ꝓ eo. tñ si vestimentū est sibi necessariuȝ de nocte debet sibi reddi ī vespere ⁊ resumi pōt de mane ꝛc. sicut dictū fuit diffusius Exo. xxij. † Esa. 5. e
o Suauis ē hoī. s. mendaci. p Panis mēdacij. i. ꝑ mēdaciū acquisitus: q2 vnicuiqȝ delectabile ē opari ꝫm habituȝ ij. Ethicoꝝ. ⁊ qđ sic acquirit̄ suaue videtur. q Et postea implebit̄ os ei⁹ calculo. ꝑ amaritudinē penitētie: eo q̄ cōsiderat se male egisse. † ā. 17. b
r Cogitationes. cōsilijs roborant̄. i. ad effectū deducēt̄. s Et gubernaculis. i. prudētia cōsilio ⁊ experiētia. t Tractāda sūt bella. ⁊ nō solū virib⁹ corporalib⁹. Vñ apud romanos q̄ ꝑ bella subiugauerūt sibi totū orbē: miles q̄tūcūqȝ fortis carēs tñ sapientia dicebat̄ miles sine oculis. v Ei q̄ reuelat mysteria. i. cōsilia sue fidei tradita. x Et ambulat fraudulēter. ostendens amicitiā cū sit inimicus latenter. y Et dilatat labia sua. magna ꝓmittēdo ⁊ pua aut nulla adiplēdo. † Epo. a. b
z Ne cōmiscearis. q2 fieres ei silis Ps. xvij. Cū electo elect⁹ eris ⁊ cū puerso puerteris. a Qui maledicit patri suo ⁊ matri extinguet̄. i. īterficiet̄. sicut p̄cipit Leuit. xx. ⁊ sic extinguit̄ q̄tū ad lumē p̄sentis vite. b Hereditas ad quā festinat̄ ī principio. ex cupiditate eā indebite acquirēdo. † Ro. 12. d
c In nouissimo bñdictione carebit. q2 acquirēs post mortē penā sustinebit. ⁊ heres eius de cōi cursu finaliter nō gaudebit. d Ne dicas reddā malū ꝑ malo. ex vindicte zelo. e Expecta dñm. i. iusticiā ei⁹. f Et liberabit te. a ꝑsequētib⁹. g Abominatio ē apud deū pōdus ⁊ pōdus. exponatur sicut pri⁹. h A dño dirigunt̄ gressus viri. i. necesse habēt dirigi. i Quis aūt hoīm intelligere pōt viam suā. q. d. nullus nisi a deo direct⁹. cui⁹ ratio est: q2 hō finaliter ordinat̄ ad beatitudinē: facultatē nature excedentē. ꝫm qđ dicit̄. j. Coꝝ. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit ⁊ in cor hominis nō ascēdit que p̄parauit deus diligentib⁹ se. Ad finē aūt incognitū hō nō pōt opera sua dirigere: ꝓpter qđ necessario indiget diuina directiōe. k Ruina ē hoī deuotare sanctos ꝛc. i. facere eis vota ⁊ nō implere: q2 licet vouere sit voluntatis: reddere tamen vota facta est necessitatis: ⁊ ideo nō reddens ruit in peccatum nisi ꝑ impotentiam excuset̄. l Dissipat impios rex sapiēs. i. debet dissipare turbantes bonū cōe. m Et incuruat sup eos fornicē. i. arcū triūphalē q̄ antiq̄t⁹ erigebat̄ habita victoria d̄ inimicis: vt hr̄ de Saule rege. j. Reg. xv. n Lucerna dñi spi. hoīs. i. spūs ei⁹. q2 lumen naturale rōnis ē q̄dā ipressio diuini luminis. ꝫm q̄ d̄r: Ps. iiij. Signatū est sup nos lumē vult⁹ tui dñe. o Que iuestigat oīa se. vētris. i. cordis. itellect⁹ eñ reflectit̄ supra seipm ⁊ sic cognoscit inte

a ſ auditorē obedientē. b ſ doctorē eruditū.

Aurē audientē ⁊ oculū videntē:

a ſ ne sibi tribuat aliq̄s.

dominus fecit vtrūqȝ. Noli dilige

a ſ peccati ignorātie inertie. de quo: Hora ē iaȝ nos de sōno surgere.
b ſ futura q̄ñ nec sitienti gutta aque dabit̄.

re somnū: ne te egestas opprimat.

a ſ cordis. b ſ ad sacra vigilias. c ſ cōquirebene vinēdo saturitatē celestiū gaudioꝝ.

Aperi oculos tuos: ⁊ saturare panib⁹. †Malū est: malū est dicit ois emptor: ⁊ cū recesserit tūc gloriabit̄. Est aurū ⁊ multitudo gēmarū: vas aūt p̄ciosū labia scientie. †Tolle vestimētū ei⁹ q̄ fideiussor extitit alieni: ⁊ ꝓ extraneis aufer pign⁹ ab eo. Suauis ē hoī panis mēdacij: ⁊ postea implebit̄ os ei⁹ calculo. Cogitatiōes ɔsilijs roborant̄: ⁊ gubernaculis tractanda

a ſ secreta prioris amici.

sūt bella. Ei q̄ reuelat mysteriā ⁊

a ſ contra priorē amicū.

ambulat fraudulēt̄: ⁊ dilatat la

ſ ne sis ei amicus.

bia sua ne cōmiscearis. †Qui maledicit patri suo ⁊ mr̄i: extinguet̄ lumē ei⁹ ī medijs tenebris. Hereditas ad quā festinat̄ ī principio: ī nouissimo bñdictione carebit. †Ne dicas reddā malū ꝑ malo: expecta dñm ⁊ liberabit te. Abominatio est apud deū pōdus ⁊ pondus: statera dolosa nō est bona.

a ſ non a libertate arbitrij b ſ Esaias. Opera nostra operat⁹ es in nobis dñe. c ſ boni.

A dño diriguntur gressus viri.

a ſ quasi in hoc patet: q2 omnia a deo: q2 nec per libertatē arbitrij quis scire potest qualiter vel q̄diu viuere possit.

quis aūt hoīm potest intelligere viā suam? Ruina est homini de

a ſ penitentia.

uotare sanctos: ⁊ post votā retractare. Dissipat ipios rex sapiens:

a ſ diuini afflat⁹ illuminatio: cū in mentē hominis venerit: eam sibimetipsi illuminās ostendit: q̄ ante cogitatiōes prauas et portare poterat et pēsare nesciebat.

⁊ incuruat sup eos fornicem. Lucerna domini spiraculuȝ hominis: que inuestigat omnia secreta vē

b Malū ē ꝛc. Qui eterna p̄mia in celis p̄parare desiderat: malū ē q̄ in p̄senti debet sustinere: vt cū recesserit de mūdo: glorieť apte ꝓspiciens: q2 nō sūt cōdigne passiones hui⁹ tpis ad. f. g. q̄ re. in nobis. Ro. 8. d
c Est aurū ⁊ mul. gē. ꝛc. Hec ē gloria sapiētis emptoris: q̄ q̄diu emerit malū esse dicit qđ secū agit. cum aūt recesserit: letabit̄ se sapienter emisse. Sic ⁊ celi emptor vbi hinc recesserit exultabit: cōperiēs labia sciētie. i. doctrine spūalis q̄ vsus ē in cōpatione celestiū: auro gēmis ⁊ vasis esse assimilāda p̄ciosis.

C

d Suauis est. h. ꝛc. In quocūqȝ mēbro q̄s ampli⁹ peccauerit: in eo plus patieť. Vñ: Qui ī lingua magis delinquit ī ea plus arsur⁹ esse ꝓhibet̄: vñ os eius calculo q̄ est lapis ignit⁹: ⁊ iplēdū d̄r: Qđ accidit
Luc. 16. d diuiti q̄ epulabat̄ coti. splēdide: eū in inferno ardēs lingue refrigeriū petebat: q̄ ī verbis supfluis ī epulādo defluxerat. e Hereditas. Qui ꝑ auaricie nequiciā ī hac vita multiplicari appetūt ī futuro ab eterno patrocinio exheredes fiūt. Aliter. Qui gradū regimīs pri⁹ q̄ subesse didicerit p̄posterus accipit: ī nouissimo mercede retributionis q̄ bonis rectorib⁹ debet̄: carebit. Qui ad ministeriū altaris indoct⁹ ⁊ temerari⁹ accessit: ī nouissimo grām remuneratiōis q̄ bñ ministrantib⁹ ꝓmittit̄ pdet. Pōt et ita accipi. Qui suas vult ⁊ hic vindicare iniurias: corona patiētie in futuro carebit. Cui cōuenit qđ sequit̄: Ne dicas: malum reddā ꝛc.

D

Abominatio ē apud deū. f Abominatio ꝛc. Duplex pōdus ⁊ staterā dolosaȝ hȝ ī corde suo. q̄ dum peccauerit ip̄e veniā petit a dño: ⁊ hoī peccāti ī se hac penitēti dimittere nō vult. deū vult flectere p̄cib⁹ ⁊ ipse homo nō flectit̄: q̄ iure quasi iniquus ponderator abominat̄ a dño: q2 suas iiurias grauiores q̄ dñi mēsurat: vt nolēs indulgere ei qui vxorē suā polluit: ⁊ petēs idulgeri sibi: cū forte desposātā xp̄i virginē polluerit vel aīam suā deo in baptismo cōsecratam.
g Ruina ꝛc. Si peccatū est cuilibet nocere. q̄to magis sāctos quasi vile mācipium ꝓ libitu tractare.
Act. 23. c Quomodo. xl viri ī actib⁹ apl'oꝝ deuouerunt se nec manducaturos nec bibituros donec interficerent Paulū. ⁊ pagani sepe deuouerunt dijs sanguinē christianoꝝ. Antiqua trāslatio. Alio sensu. Muscipula est viro citato aliquid de suis consecrare: postea anteq̄ votuȝ fecit penitentiam agit. Et q2 vtrosqȝ et eos videlicet qui sua vota cōtemnunt: ⁊ eos qui vt sua vota cōpleant sanctos ꝑsequūt̄ damnatio manet eterna. ideo subdit: Dissipat impios rex sa. h Dissipat impios rex sapiens ꝛc. Mos fuit antiquis: vt adepta de hoste victoria fornices sibi erigerent:
1. Re. 15. c in quibus virium suarum laudes describerēt: vt in saulis ope legim⁹. Dñs ꝗ rex noster nō solū ipioꝝ ī fine destruit

maliciam

maliciā: ꝫ ⁊ magnā cū elect' suis eiusdem triūphi gl'iam ppetuo celebrat. Antiqua trāslatio. Uētilator ipioꝝ rex sapiens: et imittit illis rotā maloꝝ. i. penam eternā: cui rote ē ɔ̄ria corona vite quā repromittit de⁹ diligētibus se. a Liuor vul. ꝛc. Cū eñ extra ꝑsecutimur ad memoriā petōꝝ nr̄oꝝ tacti afflictiqȝ renouecamur: ⁊ ꝑ ꝫ qđ foris patimur: magis it⁹: qđ fecim⁹ dolem⁹. Sicqȝ fit vt iter apta vulnera corpis nos abluat plaga secreta ventris: q2 sanat neq̄ciā praui opis occultū vuln⁹ doloris. Uēter enim mens: q2 sic vēter escas ita mēs ptractando excoquit curas. Ca. XXI
b Sicut diui. ꝛc. Omnium hoīm nō solū regis cor ī manu dñi: q2 ī manu ei⁹ sunt oēs fines terre. Sȝ regeȝ sanctū quēqȝ vocat: qui vitioꝝ bella ī se vincere: virgulta malicie nouit extirpare. Sicut ei dñs aq̄ꝝ diuisionib⁹ terrarum fines simul ⁊ aer' iplet: tegit q̄ȝ aq̄s supiora celorū: ita cor reg' q̄cūqȝ voluerit iclinat. Quia sic diuisiones grārū ꝫm volūtatē suā. ⁊ angelis ⁊ hoīb⁹ tribuit: ita corda sāctoꝝ q̄buscūqȝ voluerit digna donationib⁹ reddit. Et taceat Pelagia n⁹: q2 absqȝ gratia dei nullus est locus saluti.
c Peruersa via. Iuste corā dño viuere ē ꝓpriū hūane cōditiōis. Vñ
Eccle. 12. d Deū time: ⁊ mandata ei⁹ obserua: ꝫ ē oīs hō. At q̄ ꝑuerse viuit: aliena ab hūana natura viā icedit. Peruersa ꝗ actio ē ɔ̄ naturā: ⁊ aliena est. Qui aūt mūd⁹ ē in opere recte qđ ꝑ naturā originalit̄ sūpsit exequit̄. d Qui obtu. ꝛc. Generalit̄ non egeno tm̄ vel corpalr̄ ifirmo. Nam q̄ criminib⁹ alienis affectu miscdie nō vult cōdolere, sed iudicāt' mauult tenere cēsurā: oñdit se nōdū vitioꝝ fecib⁹ eliq̄tū: neqȝ auditu diuie miscdie dignū.

Pauor

scit interiora sua. j. Coꝝ. ij. Quis eñ scit hoīm q̄ sunt hoīs nisi spiritus hoīs qui in ipo est: a Misericordia ⁊ veritas. i. iusticia. b Custodiūt regē. q2 misericordia sine iusticia est pusillanimitas. ⁊ iusticia sine misericordia est crudelitas: q̄ destruūt regē ⁊ regnū: sed misericordia iusticia stimulata: ⁊ iusticia misericordia tēpata custodiūt regē ⁊ regnum. c Et roborabit̄ clemētia thron⁹ ei⁹. sicut p3 d̄ regno dauid. ij. Reg. xxij. vbi dic̄: Māsuetudo mea multiplicauit me: vnde in dubijs ad misericordie ptē est declinandū. d Exultatio iu. f. e. de ipa eñ gloriant̄. e Et di. se. ca. s. sensuū cū canicie capitis. ex ꝫ eñ digni sūt p̄ ceteris honorari, vñ Poeta: Magna fuit quondaȝ capiti reuerētia senis. vñ et Leuit̄. xix. Corā cano capite cōsurge ⁊ honora psonā senis. f Liuor vul. ab. m. ꝛc. id est dolor exterior siue labor in satisfactione: ⁊ dolor interior in cōtritione abstergunt mala culpe. In hebreo sic habet̄: Liuor vulneris euacuatio ī malo ⁊ pcussure in vētre: qđ exponit Ra. Sa. sic. Euacuatio. s. substātie vel diuitiarū. In malo. i. in malis operib⁹: sicut cōtingit ꝓdigis ⁊ insipientib⁹: ē supple Liuor vulneris causaliter: q2 talib⁹ solēt inferri liuores ⁊ vulnera. Et pcussure in vētre id est plage mortales vsqȝ ad mēbra vitalia in vētre latentia pertingentes.

Ca. XXI

A

Sicut diuisiones. Postq̄ repssit ɔcupiscētie motū: ꝫ circa ꝫ remouet dubiū. q2 forsitan posset aliq̄s credere q̄ talis mot⁹ esset totaliter ab hoīe effectiue. ideo hoc remouet dicēs: Sicut diuisiones aquarū. q̄b⁹ diuise sūt aque q̄ sūt supra firmamētū ab his q̄ sūt sub firmamēto Gen. j. q̄ facte sunt simplici volūtate diuina. b Ita cor re. ⁊ ꝑ ꝫñs alioꝝ min⁹ potētiū. i In manu. i. ꝑtate ei⁹. q2 ṽtus primi motoris ē ī oī mouēte inferiori. k Quocūqȝ. v. incli. il. q2 oīa sūt ī ei⁹ obediētia. l Oīs via viri re. sibi videt̄. q2 sicut dicit beat⁹ Dionysius: Nullus aspiciēs ad malū opat̄: sed semp aspicit ad bonū verū vel appetēs. m Appēdit aūt c. d. i. statera sue iusticie vt ꝫm merita ⁊ demerita reddat eis p̄mia vel supplicia. n Facere mi. ⁊ iu. i. opa misericordie egenis ⁊ iusticiā iniuste oppressis. o Magis pla. d. q̄ vi. q̄b⁹ nō idiget. sic d̄r ps. xlix. Nūq̄d māducabo carnes taurorū ꝛc. opib⁹ aūt miscdie cū egenis ⁊ iusticie cū iniuste oppressis idiget ip̄e de⁹: nō ī se ꝫ in suis mēbris. ꝫm q̄ dicit̄ Matth. xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare ꝛc.

B

p Exaltatio ocu. ꝛc. s. effectiue. dispositio eñ cordis maxime apparet in oculis. ⁊ iō q̄ñ cor tēdit ad maiora q̄ debeat sicut facit cor supbi tūc apparet ī oculis. q Lucerna ipioꝝ pec. ad ꝫ ei sciūt dirigere intellectū suū: non aūt ad bonū ꝫm q̄ d̄r Hiere. iiij. Sapiētes sūt vt faciāt mala: † j. 25. b
bñ aūt facere nescierūt. r Cogitatiōes robusti. robore mētis ⁊ corpis. s Semp ī abūdantia. q2 cogitāt semp facere bona. ex q̄ sequit̄ abūdātia bonoꝝ spūaliū ⁊ etiā tēporaliū. t Oīs aūt pi. ad bñ operādū. v Semp ī ege. est. spūali ⁊ tpali. x Qui cōgregat thesau. lin. mē. sic adulatores diuitū ⁊ falsi aduocati. y Van⁹. i. ṽtute vacuus. z Et excors ē. q2 patit̄ defectū boni cordis. a Et ipin. ad laqueos mortis. culpe ⁊ gehēne. b Rapine im. de. eos. ad infernū. ꝫm q̄ dicit̄. j. ad Thimo. vj. Qui volūt diuites fieri icidūt ī laqueū diaboli ⁊ ī desideria multa ⁊ nociua q̄ mergūt hoīem ī iteritū. c Quia no. fa. iu. i. iuste viuere cū ꝓximo. d Peruersa via viri. q̄ ē via pctī. e Aliena ē. s. a deo: ꝓpter ꝫ ī aliq̄b⁹ libris † Esa. 13. c
addit̄: a deo. ꝫ nō ē de textu: q2 nō ē ī hebreo: ꝫ ē q̄dā glosa iterlinearis iserta textui ꝑ scptores. f Qui aūt mūd⁹ ē. a pctō. g Rectū ē op⁹ ei⁹. i. ordinatū ī finē debitū. h Meli⁹ ē sedere ī angulo domatis. i. solitarie: vbi pōt hō bona facere ⁊ cogitare. i Cū mu. li. q̄ ipedit hominis bona. k Aia ipij ꝛc. iclinata ad ꝫ ꝑ habitū vitiosū. l Nō mi. pri. suo ad releuandū ei⁹ defectū. m Multato pesti. exponat̄ vt. s. xix. ca. ī fi. n Et si sectet̄ sa. s. puulus sensu alteri⁹ pena territ⁹. o Sumet scientiā. i. boni noticiā: q2 principiū sapiētie ē timor.

C

p Excogitat iu. de do. im. i. existēs d̄ domo ipij. q Ut detrahat im. a ma. i. vt eoꝝ mala ipediat vel diminuat: sicut abdemelech ethiops existēs ī domo ipij sedechie extraxit Hieremiā d̄ lacu vbi fuerat posit⁹ ꝑ hoīes ipios: vt hr̄ Hiere. xxxviij. r Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis ꝛc. sic diues epulo q̄ negauit panis micas: a laçaro guttā aq̄ nō potuit ipetrare. Luce. xvj. s Mun⁹ absco. i. abscōdite datū mediatori. t Extinguit iras. s. dñi. v Et domū ī sinu. repetitio ē eiusdē snie ad maiorē assertionē. Aliter exponit̄ de elemosyna in abscōdito data q̄ placat irā dei. x Gaudiū iusto est facere iudiciū. i. iusticiam exequi q2 delectabile est vnicuiqȝ ꝫm habitū opari.

Et pauor

tris. Misericordia ⁊ veritas custodiūt regē: ⁊ roborat̄ clemen

a ſ tunc ciuitates bene ordinate: tūc sancte ecclesie res recte agunt̄ cū et fortiores viribus necessarijs insistūt operib⁹: ⁊ seniores maiori prudētia p̄diti de his q̄ agenda sunt salubriter cōsulunt.

tia thronus eius. Exultātio iuuenuȝ fortitudo eoꝝ: ⁊ dignitas senum canicies. Liuor vulnerl' absterget mala ⁊ plage in secretioribus ventris. Ca. XXI

Sicut diuisiones aquarum: ita cor regis in manu dñi: quocūqȝ voluerit inclinabit illud. Oīs via viri recta sibi videt̄: appēdit aūt corda dñs. Facere miscdiam et iudiciū: magl' placet dño q̄ victime. Exaltatio oculoꝝ ē dilatatio cordis: lucerna impioꝝ pctm̄. Cogitationes robusti semper in abundantia: oīs aūt piger in egestate est. Qui cōgregat thesauros lingua mēdacij van⁹ ⁊ excors ē: ⁊ ipinget̄ ad laqueos mortl'. Rapine ipioꝝ detrahēt eos: q2 noluerūt facere iudiciū. Peruersa via viri aliena ē a deo: q̄ aūt mūdus ē rectum opus ei⁹. †Melius est se

a ſ in secreta altitudine vite cōtinētioris.

dere ī angulo domatis: q̄ cū mu

a ſ tibi ⁊ mulieri.

liere litigiosa ⁊ in domo cōmūni. Anima ipij desiderat malū: non miserebit̄ ꝓximo suo. Mulctato pestilēte sapiētior erit paruulus: et si sectet̄ sapientē sumet sciētiā. Excogitat iustus de domo ipij: vt detrahat ipios a malo.† Qui obturat aurē suam ad clamorem

a ſ .i. peccatoris: ipm adiuuādo vel ad litterā.

paupis: ⁊ ipse clamabit ⁊ non ex

a ſ elemosyna. b ſ ab humano fauore. ſ nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.

audietur. Munus absconditum

a ſ sicut aqua extinguit ignē: ita elemosyna extinguit peccatū. b ſ districti iudicis.

extinguit irās: ⁊ donū ī sinu indi

a ſ q2 sperat remunerationē eternā.

gnationē maximā. Gaudium iu

Universidad de Deusto Biblioteca

a Pauor ope. &c. Quia sciūt a deo phibitum: q̃uis luxurie sue pperpetrationē carnaliter delectent: mētis tñ pauore eterno nō carēt: q: se ppetuo passuros p his que taliter malefecerūt nō ambigūt.
Job. 26. b In cetu. gi. &c. Demonū. De quo: Ecce gigātes gemūt sub aquis: & q̃ habitant cū eis. i. supbi & mali spiritꝰ demoniorū cū his quos deceperūt penis subacti torquent. Horū em̄ cetu sociabunt q̃ a via veritatis errauerunt: ipso iudice teste. Mat. 25. d Discedite a me maledicti i ignē eternū q̃ paratꝰ est diabolo: et angelis eius. c Pro iusto dat &c. Iustus & rectꝰ idē sed iniqui oēs reprobi: impij q̃ maioribꝰ implicati sceleribꝰ: vel nūq̃ fidem pceperūt vel ad apostasiā redierunt. Unde hic pōt accipi impius oīs fideliū psecutor: iniquꝰ generaliter oīs malus. Et p iusto dat impiꝰ: cū p martyre psecutor punit: p rectis iniq̃ q̃ eorū iusticiā videtes imitari nolebāt. Damnat herodes p innocentibꝰ: est etiā in augmētū damnationis: q: fidē magorū sequi ad querēdū deū noluit cū esset iudeꝰ & pphetarū dicta cognosceret. hinc & dominꝰ ait: Mat. 12. d Luce. 11. d Regina austri surget in iudicio cū generatione ista & cō. eā. &c. cōparatiōe nō potētia: q: deuotionē eiꝰ sciētes. cū multo facilꝰ possent sapientie curā nō habuerūt. Scdm antiquā trāslationē vel editionē thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis.
d Thesaurus desi. Reprobi nō tm̄ virtutes nō assequi: s; & psequi: & q̃tū valēt i bonis obruere festināt. Tr. q. 1. c. nō est. Potest h̄ de q̄libet martyre accipi: in cuiꝰ habitaculo. i. corpe aīa sācta dei thesaurꝰ seruat: et abūdat vnctio grē spūalis. Et psecutor iprudens hmōi habitaculū dirūpe pōt: thesaurū aūt tāgere nō pōt. Unde: Mat. 10. d Nolite ti. eos q̃ oc. cor. a. &c. e Ciuitatē for. &c. Mūdū. s. q̃ quondā malignorū spirituū tyrānidi subiebat: habēs fiduciā vite i cultu eorū q̃ nō sūt dij: s; opa manuū hoīm: hanc ciuitatē dei vtus & dei sapiētia xp̄s i carne intrauit: destruxitq; p suos p̄dicatores cultū deorū: & in fide celestiū docuit esse fiduciā habendā: q̃ nō potest destrui. Hoc etiā quotidie fit cū fidelis doctor argumēta phorū vel hereticorū & q̄bus scelera sua defendere vel alleuiare nitunt: ecclesiastica disciplina redarguit. f Testis mē. &c. Qui se deo seruire testat: nec factis dicta exequit. pibit: Qui aūt implet vt pmittit huiꝰ loquela ad victoriā puenit: q: dū p obedientiā suā desideria vincere satagit: p iusticiā iudicis post victoriā palmā pcipit. g Uir impius. Judas q̃ impius corde erat q̄uis ipso dño redarguente noluit mala cepta corrigere: petrꝰ vero q: rectꝰ corde. i. rectitudinis amator: respiciēte se domino mox penitendo correxit. q̄ negādo deliquit.

a bona opera ex discretione.
a Sto ē facere iudiciū: & pauor ope/ a b
rantibꝰ iniquitatē. Uir q̃ erraue c
b rit in via doctrine: in cetu gigā/ d
tiū cōmorabit. Qui diligit epu/ e f
las i egestate erit: q̃ amat vinū & g h
c pinguia non ditabit. Pro iusto i
dabit ipiꝰ: & p recto iniquꝰ. † Me k l
lꝰ ē habitare in terra deserta q̃
a claritas bonorū operū.
d cū muliere rixosa & iracūda. Thē m
a deo amabilis. b pinguedo dilectionis.
saurus desiderabilis & oleum in n o
a in sanctorū ecclesia.
habitaculo iusti: & imprudēs ho/ p
mo dissipabit illud. Qui sequit q
iusticiā & misericordiam: inueniet vi/ r
a mundum.
e tā iusticiā & gloriam. Ciuitatem s
a demonum. b christus.
fortiū ascēdit sapiēs: destruxitq;
robur fiducie eiꝰ. † Qui custodit t
os suū & linguā suā: custodit ab v x
angustijs aiam suā. Supbus et y z
arrogās vocat indoctꝰ: q̃ in ira a b
opat supbiā. Desideria occidunt c d
pigrū: noluerūt em̄ q̃cq; manus
eiꝰ opari. Tota die ↄcupiscit & de
siderat: qui aūt iustus est tribuet e
& nō cessabit. † Hostie impiorū ab f g
ominabiles q̃ offerunt ex scele/ h
f re. Testis mēdax pibit: vir obedi i k
a vt iudas.
g ens loquet victoriā. Uir impius l
a imprudens vt nō peniteat.
pcaciter obfirmat vultū suum:
a vt petrus. b flendo amare. als irā.
qui aūt rectus est: corrigit viā su m
a hereticorū. b nihil est.
am. Nō est sapientiā: nō est prū/ n o
dentia: nō est ↄsiliū contra dñm. p q
a hois est deo deuote xp̄e psecutionis animū p̄parare: corpus offerre discrimini: sed diuini ē adiutorij: vt cepto labori victoria salusq; succedat.
Equus parat ad diez belli: dñs r
a qui fidelis.
autē salutē tribuet.

a Et pauor. supple est. b Operantibꝰ iniquitatē. q: semp timēt deprehendi. ppter qd̄ dr̄ cōmuniter q latrones sūt timidi. c Uir q̃ errauerit in via doctrine. s. bone. d In cetu gigantiū. i. hoīm moribꝰ incōpositorū. e Cōmorabit. q: oīs homo simili sibi sociabit: Eccle. xiij. Dicunt em̄ gigātes hoīes magni corporibꝰ & incōpositi moribꝰ: vel per gigātes intelligunt demōes sm̄ q dr̄ Matth. xxv. Ite maledicti in ignē eternū qui paratꝰ ē diabolo & angelis eiꝰ. f Qui diligit epulas. imoderate sicut gluto. g In egestate erit. q: nimiū expēdit & parū aut nihil acquirit. h Qui amat vinū. eadē est snīa p alia verba. i Pro iusto. i. p malo pene illato iusto. k Dabit impiꝰ. q̃ intulit illud: ad penā maiorē: sicut p mardocheo datus fuit aman: Hester. vij. l Meliꝰ est habitare in terra deserta. i. solitarie: & exponat vt. s̄. m Thesaurus desiderabilis. i. de diuitijs artificialibus sicut sunt aurū & argentū in vasis q̃ sunt valde desiderabilia. † Eccle. 25. n Et oleū. i. thesaurus de diuitijs naturalibꝰ que significant p oleū eo q est cōdimentū ciborū: o In habitaculo iusti. q: frequēter iusti in talibꝰ abundāt ex dono dei. p Et imprudēs homo dissipabit illud. i. heres fatuus & pdigus q̃ aliquādo succedit iusto: & sic manasses dissipauit diuitias ezechie iusti. iiij. Reg. xxi. q Qui sequit iusticiā & misericordiā. q: vna non est virtuosa sine alia: vt dictū est ca. pcedenti. r Inueniet vitā gratie in p̄senti: & glorie in futuro. s Ciuitatē fortiū ascēdit sapiēs. sicut moyses cepit ciuitates seon regis āmorrei. & og regis basan. plus em̄ valet sapientia in bellis q̃ vires. t Qui custodit os suū. ab immoderato potu & cibo. v Et linguā suā. ab īmoderato verbo. † Pro. 13. a x Custodit ab angustijs. q̃ solent sequi ad vitia gulositatis & loquacitatis. y Animaz suā. i. seipm̄. a nobiliori em̄ parte frequēter denominat totū. z Supbꝰ. corde. a Et arrogās. ore. b Qui i ira operat supbiā. exequēs in ope qd̄ habet in corde. c Uocat indoctꝰ. i. stultꝰ: q: omni modo supbus. d Desideria occidūt pigrū. q: desiderat aliquod bonū delectabile vel vtile seu honorabile: sed nō vult ad hoc laborare. & sic semper est in angustia: q: nō assequit illud qd̄ desiderat. e Qui aūt iustꝰ est tribuet. egenis de hoc qd̄ habet. † Pro. 15. b f Et nō cessabit. a labore vt possit egēti tribuere. g Hostie impiorū abominabiles deo. h Que offerunt ex scelere. i. rapina vel furto q̃ plus displicēt deo q̃ carētia hostiarū q̄bus nō indiget: vt dictū est. s̄. eodē ca. i Testis mēdax pibit. spiritualiter & aliq̃n corporaliter. sicut ptz de testibus falsis cōtra susannā. Dan. xiij. k Uir obediens loquet victoriā. q: vires iferiores subijcit rōni q̃ est maxima victoria: vt dictū est. s̄. xvj. Melior est patiēs viro forti: & q̃ dominat aīo suo expugnatore vrbiū. l Uir impiꝰ pcaciter obfirmat vultū suū. motꝰ eī animi magis apparet i facie in qua vigent oēs sensus q̃ in alijs ptibus. & iō obstinatio animi apparet in obfirmatione faciei. m Qui aūt rectꝰ est corrigit viā suā. nō inquātū rectꝰ: q: sic nō est corrigendus: sed q: de cōmuni cursu nullus sic est rectꝰ in vita p̄senti quin aliqn̄ādo declinet a rectitudine iusticie. & de tali declinatione corrigit se. n Non est sapientia que ē noticia de superioribus causis. o Non est prudentia, que est noticia de humanis. p Non est consilium, quod est quedam applicatio scientie practice ad operandum. q Contra dominum. quasi diceret. scientia speculatiua & practica & eius applicatio ad opus non possunt impedire diuinā ordinationem: sed magis pmouent: licet p̄ter intentionē: sicut fratres ioseph ex sapientia terrena et astutia vendiderunt eū ne dominaretur eis et per hoc fuerunt eius dominio subiecti: vt ptz Gen. xlij. r Equus paratur ad diem belli: dominꝰ autē salu. tri. quia vadens ad p̄lium non debet omittere ea que faciunt ad sui defensionem: ne tentet deum: tamen debet a deo principaliter sperare prosperum euentū.

Melius Melius

Melius est Ca. XXII
Eccle. 7. a m Nā si quis mundū vniuersum lucraret: merito totū cōtēneret: vt eiꝰ nomē scriberet in celis: eiusq; memoria iter sctōs atq; angelos figeret eterna. b Nomē bo. qd̄ fidelitū testimonio laudat: nō vulgi imperiti. Gal. 1. b Unde: Si adhuc hoībꝰ placerē xp̄i sꝰ nō eēm. c Gra bona. Quia a bono p bonis laudat opibꝰ q̃s: imo p collatis ei donis meritorū glorificat pater q̃ i celis est. d Diues & pau. Neq; diuitē ppter diuitias honora. neq; p inopia pauperē despice: q: opꝰ sūt diuinū: & ad imaginē & ad opus dei facti. e Callidus vi. &c. Multi ex principibꝰ crediderūt: s; ppter phariseos nō cōfitebant: ne extra synagogā fierēt. Callidi eī videbāt malū psecutiōis: & abscōdebāt fidē pietatꝰ: quā parū pceperant. Innocētes vo apli ptrāsierūt itinere pfessiōis q̃ cepant: & afflicti sūt verbere & vincul: carcere & ipa morte. Utrorūq; āt exēplū vsq; nūc & in certamine fidei: & i coībꝰ ↄsequūt actibꝰ. f Finis mo. &c. Quia nimirū pfectio vtutū est ad hūc statū animi cōscēdere: q̃ grām cōditoris: vel i modico timeamus offendere: nihil eiꝰ memorie p̄ponētes: q̃ & alibi vocat pfecta charitas: q̃ foras mittit timorē seruilē. s. & icipiētē: q̃ metuit q̃s q; ne penis forte mereat subigi. Diuitie & glia & vita: finis modestie timor dñi glia & vita: q: pfectio vtutū ē in hac vita: vt caste timeamꝰ deū: finis virtutū i futuro: vt diuitias pmisse hereditat regni celestis gloriā & vitā recipiamꝰ eternā. g Prouerbiū ē &c. Quo fert eibuta: recēs suabit odorē: Testa diu. Et greca narrat historia: Alexādrū magnū & moribꝰ & incessu leonidis pedagogi sui nō potuisse carere: & vitijs q̄bꝰ paruꝰ infectꝰ fuerat. h Qui se. Patet quia is q̃ vel verbo vel exēplo docet iniq̃tatē sustinebit vindictā. S; q: sequit: Et virga ire sue cōsūmabit. illā iniq̃tatē videt dicere: q̃ ex ipia mēte pagit: vt latrociniū: suitio hoīes p̄mere: tormentis laniare: morte perimere: bouē vidue p pignore auferre: cū possit vindicare nolle. Mat. 26. e Talis virga cōsumit. Oēs em̄ q̃ acceperint gladiū gladio peribūt. i Dicit pi. ad bona opa ad cōfitēdā fidē quā corde tenet timidus: Nō audeo fidē pfiteri ne me psecutor puniat vel perimat. timeo ad exercēda virtutū opera in publicū pdire: ne forte me vel antiq̃ hostis aduersitas grauior temptet: vel quilibet puersus derideat: cōuitijs cōfundat: iniurijs afficiat: aut sicut alios iustos cōsumat tormētis.

Qui calū.

a b † Eliꝰ est no/ Ca XXII a
a mundane.
m mē bonum q̃ diuitie b
multe: sup argētū em̄ c
b c & aurū gra bona. Diues & pau/ d
p obuiauerūt sibi: vtriusq; ope e
e rator ē dñs. Callidꝰ videt ma/ f
lū: & abscōdit se: inocēs ptran/ g h
f sijt & afflictus est dāno. Finis k l
a cōstārie bonorū operū. b q̃ pmanet in seculū seculi. c in futuro.
modestie timor dñi diuitie: et m n
a quibus noceat primis verbo vel opere: vel quibꝰ in fine feriat a dño.
gloria & vita. Arma & gladij in o p q r
a iustus.
via supbi: custōs aūt aie sue lō s t
a virisq; armis. b quasi ab infantia virtutibꝰ studere: q: puerbium.
g ge recedet ab eis. Prouerbiū v
est adolescēs iuxta viā suā: etiā x
a nō q: semp: sed q: sepius.
cū senuerit non recedet ab ea.
a vtutibꝰ. ad lrām ptz. b i dei iudicio
Diues paupibꝰ impat: & qui z y
a a p̄dicatore. b verbū dei. c debitor implendi omnia. d magistri.
accipit mutuū: seruus ē fenerā a
h tis. Qui seminat iniquitatem b
metet mala: & virga ire sue cō c d
a q: dixit de impio: adiūgit ecōtra de pio.
sumabit. † Qui pnus est ad mi e f
a Uenite benedicti patris mei .b nō solū carnalibus sed et spiritualibus.
sericordiam benedicet: de pā g
a esuriui et dedistis mihi manducare.
nibus em̄ suis dedit pauperi.
a non est.
Uictoriā & honorē acquiret q̃ h
dat munera: animā aūt aufert
de ecclesia. b hereticū incorrigibilem,
a de exercitu.
accipientium. Eijce derisorem k
a pacē p̄stabit ecclesie.
& exibit cū eo iurgiū: cessabūt/
aliter nō ex si p̄dicet.
q; cause & cōtumelie. Qui dili k
a recte p̄dicationis.
git cordis mūdiciā: pter grā/
a vos amici mei estis: si feceritis que ego p̄cipio vobis.
tiā labiorū suorū habebit ami/ l
a christū. b supna inspectio. i ecclesia.
cū regē. Oculi dñi custodiunt m
a veritatis. b q: nō custodiūt a dño.
b heretica vel quelibet praua. cū ipso.
scientiā: & supplantant verba n
auditore. in aīo. a si apte benefacio.
i iniqui. Dicit piger: leō ē foris o
a tentationi resistere non possum.
i medio plateaꝝ occidēdus sū.
a infernus. b oscula et verba meretricis. ire filius.
Fouea pfūda os aliene: cui ira p q
a nolite pueri effici sensibus: sed ma. pa. e.
tus est dñs: incidet in eā. Stul r
a nō etate: Hieremias em̄ puer pphetat: & Daniel scribit.
ticia colligata est in corde pu/

Melius est. Superius repssit Ca. XXII cōcupiscibilē q̃tū ad potū & luxurie actū. Hic ↄñr ponit huiꝰ repssionis laudabilem effectū. † S. di. 6. b ar. A Circa qd̄ sciēdū q vitia carnalia sūt maioris infamie: licet frequēter sint minoris culpe: & sic ad repssionē cōcupiscētie sequit bonū fame: qd̄ est valde magnū. ideo dicit: Melius est nomē bonū qd̄ est bonū honorabile. b Q diuitie multe: q̃ sunt bonum vtile. Honorabile vero simpliciter est vtili meliꝰ. c Sup argentū enī & aurū gratia bona. nō solū dei sed etiā populi: q: frequēter saluat vitā quā diuitie nō possunt saluare. vt ptz de tobia. Tobie. j. d Diues & paup obuiauerūt sibi. tūc em̄ pprie obuiant sibi: qñ diues ad petitionē pauperis supplet defectū sue indigentie. Et sic beatꝰ Martinꝰ i porta Ambianē siū ciuitatis obuiauit pauperi dans ei medietatē sui pallij. e Utriusq; operator est dñs. facit em̄ pauperē vt habeat meritū patientie: & diuitem vt subueniēdo pauperi habeat meritū misericordie. f Callidus videt malū. s. pene iminētis. g Et abscōdit se. ne incurrat illud. h Et innocens. i. ignarus periculi. i Pertransijt p locū periculosum. k Et afflictꝰ est dāno. rei tpalis. et aliqñ vite corporalis. Exemplū de dauid q̃ vidēs saulē insidiari sue vite fugit & se abscondit: & sic euasit. Achimelech aūt sacerdos ignorās periculū cū tota familia sua ad saulē venit & occisus fuit. j. Reg. xxij. l Finis mo. i. cuiuslibet virtutis moralis q̃ cōsistit i moderatione passionū & actionū humanarū. m Timor dñi. s. filialis q̃ est timor sanctꝰ pmanēs in seculū seculi. n Diuitie. B eternales. o Et gloria. sanctorum. p Et vita. eterna. ad hoc em̄ ordinat finaliter oīs virtꝰ moralis. Diuitie vero tpales & mūdani honores nō possunt esse finis virtutū moraliū cū virtutes sint maiꝰ bonū. finis aūt melior ē his q̃ sunt ad finē. † Eccl. 31. e q Arma & gladij. q̃tū ad abusum. r In via puersi. q: violenter querit rapere alienū. s Custos aūt aie sue. p bonū virtutis. t Longe recedet ab eis. i. a tali abusu armorū: nō tm̄ recedet a bono vsu eorū q̃ cōsistit in defensione fidei & iusticie. v Prouerbiū est. i. verbū cōiter dictū. x Adolescēs iuxta viā suam &c. ppter hoc dicit phs. j. ethicorū q nō parū facit ad virtutē immo multū q iuuenes assuefiāt in opibꝰ virtutū. y Diues pauperibꝰ iperat. i. impiose loquit sicut sibi subiectis. z Et qui accipit mutuū. p releuatione sue indigentie. a Seruꝰ est feneran tis. i. accomodantis. reddit em̄ se paratū ad suū obsequiū q̃diu est ei obligatꝰ. b Qui se. iniq̃tatē. i. malā doctrinā dissensionis & odiū. c Metet mala. s. culpe & pene. d Et virga ire sue. i. potestas qua male agit. e Cōsumabit. i. terminabit & finiet. f Qui pnus est ad misericordiā: ex cōplexione vel bona assuefactione. g Benedicet. talibꝰ em̄ hoīes bonū imprecant. h Uictoriā & honorē. iste versus nō est de textu: q: nō ē in hebreo. i Eijce derisorē & exibit cum eo iurgiū &c. est em̄ talis cā motiua taliū. remota vero cā remouet effectꝰ. k Qui dili. cor. mundiciā. ex abūdātia ei cordis os loq̄t Matth. xij. & iō mūdicia cordis redūdat i labijs: & iste l Habebit amicū regē. s. celestē & etiā terrenū. Antiquitꝰ eī reges nō pmittebāt aliquē assistere sibi nisi mūdū & honestū. m Oculi dñi cu. sci. id est verā sciētiā q̃ ē de salute aīe habite. n Et supplantant verba iniq̃. q: frequēter incurrit oppositū sui ppositi: sicut ille q̃ annūciauit mortem saulis ipsi dd credēs p hoc acq̄rere eiꝰ gratiā incurrit mortē. ij. Reg. j. o Dicit pi. &c. semp enī imaginat i opibꝰ sibi cōmissis maiora picula. p Fouea pfū. &c. i. informatio male & supsticiose doctrine: q: ducit ad pfūdū gehēne. q Cui ira. ē do. &c. q: ex ira ↄ aliquē subtrahit sibi gratiā suam: & sic ruit de culpa i culpā & frequēter i doctrinā erroneā & heresim dānatā. r Stulticia col. &c. ppē defectū experiētie & debilē vsū rōnis.

Et virga

D a Qui calũ. ꝛc. Cõstat q2 rapaces: ꝛ q̃ pauperibꝰ auferũt: ꝛ q̃ iuste videbãt possidere pdũt cũ i iudicio ꝓ his q̃ gesserũt penas recipiũt. b Fili mi ꝛc. Hucusq3 titulus parabolarũ salomõis q̃ suprapositꝰ ex quo nouo genere loq̃ ꝓbat: nõ ad quẽ doceat: sed secũ rõcinãdo qd ibi incipit: Filiꝰ sapiens letificat patrẽ. hic finit: dabit ipe ditiori ꝛ egebit. Hic ad priorẽ modũ loquẽdi reuertit: vt ad eũ quẽ docet verba faciat: Inclina aurẽ tuã ꝛc. Pulchrũ initiũ noue locutiõis: vt aurẽ parit ad audiẽdũ: ꝛ cor apponere ad intelligẽdũ q̃ sapiẽtes loquãt pcipiat. c Noli esse a. ꝛc. Generaliter autẽ sicut perfecti pueros ꝓximos nõ debẽt fugere: q2 sepe illos ad bonũ trahũt: nec ipi ab eis peruertunt: ita ifirmi societatẽ debẽt fugere malorũ: ne mala q̃ frequẽter aspiciũt ꝛ corrigere nõ valẽt: icipiant imitari. d Noi ira. ꝛc. Cuilibet pcipue iudeo q̃ ꝯ xp̃m ꝛ eiꝰ discipulos vesana mẽte furebãt: a q̃rũ amicitia ꝓhibẽt q̃ saluari curãt: ne eoꝝ vicinia: ꝛ ipi pereãt qd casu iude fieri posse ꝓbatũ ẽ.

D e Noli eẽ cũ ꝛc. Noli eẽ cũ his q̃ cũ sint liberi ac sibi vacãtes: defigũt manꝰ i curas salutis maloꝝ spõdẽtes se rõnẽ ꝓ animabꝰ eorũ reddituros. Si eñ ꝓ quo spopõdisti: nõ habet bona opa qbꝰ te liberũ ac securũ reddat tue spõsionis: q̃ tibi vtilitas ẽ vt ipse in die iudicij ꝓ eiꝰ aĩa iudiceris: amittasq3 habitu3 iusticie quo indutꝰ videbaris. f Ne trãsgrediaris ter. ꝛc. Nõ trãsgrediaris termĩos catholice fidei q̃s ab initio statuere doctores. g Vidisti vi. ꝛc. Quecũq3 velocẽ videris i ope suo. i. bonu3 qd suũ erat facere strennuũ atq3 sollicitũ scito hũc i iudicio corã aplis: q̃ cũ xp̃o iudicabũt eẽ staturũ: q2 eorũ iussa seruauit: neq3 i sinistra cũ ignobilibꝰ doctoribꝰ q̃rũ cauit errorẽ esse ponẽdũ.

Allego. b Qvando sederꝭ XXIII ꝛc. All. Legendũ ẽ: qñ sederꝭ legẽdo cũ magristro vt pane verbi reficiaris dilligẽter itellige q̃ scripta sũt: ꝛ discretionẽ

A sacre lectionis i tua locutione cõserua si tñ talis es ꝛ tãrũ eruditꝰ q̃ i ptãte habes aĩam tuam. Guttur nãq3 ꝓ locutione posuit q2 in gutture vox: cultrũ ꝓ discretiõe q2 eo secamus. Sedẽs ğ vt comedat: cultrũ i gutture statuit: qñ is q̃ diuina eloquia sedulus meditatur: discreta ex ore illa ṽba depromit: nec alia sepiꝰ in lingua q̃3 celestis oraculi volutat verba. hoc aũt eiꝰ est facere q̃ i potestate habet animã suã: id est nobilẽ sapiẽtis animi statũ: inter errores fallẽtiũ elegit. Unde bñ subiũgit: Ne desideres de cibis eius.
i Ne desideres de cibis eius ꝛc. Hoc est ne desideres eius auscultare sermonibus: qui dulcedine mẽdacij auditores fallit.

Pone

a ꝭ correctio prudentiũ.
eri: ꝛ virgã discipline fugabit eã a
a ꝭ virtutibꝰ derrahẽdo. b ꝭ spiritu. c ꝭ p eiꝰ vituperationem.
a Qui calũniat pauperẽ vt auge b
a ꝭ gloriã humane laudis. b ꝭ qd habet auferet ab eo: et habenti dabit.
at diuitiãs suas: dabit ipe ditio
b ri ꝛ egebit. Fili mi inclina aurẽ c
tuã: ꝛ audi ṽba sapiẽtiũ. Appone
a ꝭ q̃uis primo aspera. b ꝭ super cetera
aũt cor ad doctrinã meã: q̃ pul d
dogmata. a ꝭ i intimo corde tuo.
chra erit tibi: cũ seruaueris eã i e
ꝭ cum b ꝭ in pdicatiõe
vẽtre tuo. Et redũdabit i labijs f
tuis: vt sit i domio fiducia tua. g
a ꝭ in cogitatione: locutione: operatione: exercere eam hoc libro docet.
Uñ ꝛ ostẽdã eã tibi hodie. Ecce h i
descripsi eã tibi tripliciter i cogi k
tationibus ꝛ sciẽtia: vt ostẽderẽ l
tibi firmitatẽ ꝛ eloquia ṽitatꝭ: m
respondere ex eis illis qui mise n o
rũt te. Non facias violentiam p
a ꝭ cuilibet: s3 pcipue xp̃o q̃ paup ꝓ nobis.
pauperi: q2 paup ẽ: neq3 ꝯteras q
a ꝭ tibi derelictus est paup tu eris pupillo adiutor.
egenũ i porta: q2 dñs iudicabit r s
causam eiꝰ: ꝛ cõfiget eos q̃ cõfi t v
c xerũt animam eiꝰ. Noli esse ami x
d cus homini iracũdo: neq3 ambu
les cum viro furioso: ne forte di
scas semitas eiꝰ: ꝛ sumas scãda
a ꝭ nõ canonice impositã regiminis curam ꝓhibet suscipere sed temere vsurpare.
e lũ aĩe tue. Noli eẽ cũ his q̃ defi y
ꝭ fideiussores.
gũt manꝰ suas: ꝛ q̃ vades se offe
rũt ꝓ debitꝭ. Si eñ nõ habet vñ
restituat: q̃d cause est vt tollat
f opimẽtũ d cubili tuo? Ne trans z
a ꝭ fidei. b ꝭ ab antiquis statutos.
grediaris terminos: antiquos
a ꝭ doctores. b ꝭ strennuum.
g q̃s posuerũt pr̃es tui. Vidisti vi b
a ꝭ bono. b ꝭ apostolis.
rũ velocẽ in ope suo: corã regibꝰ b
a ꝭ doctores ꝭ in sinistra.
stabit: nec erit ante ignobiles.
a ꝭ legendo.
b Quando se/ Ca. XXIII c
derꝭ vt comedas cũ pri
cipe: diligẽter attẽde q̃ d
a ꝭ scripta.
sũt positã añ faciẽ tuã: ꝛ statue e
a ꝭ discretionẽ. b ꝭ locutione.
cultrũ i gutture tuo: si tñ habes f
a ꝭ id est nõ depravatã errore.
i in potestate animã tuã. Ne desi g
a ꝭ sermonibꝰ.
deres de cibis eiꝰ: in q̃ est panis
a ꝭ vltra modum.
mendacij. Noli laborare vt dite h

a Et. virga dis. fuga. eã. q2 pueri magis mouent timore pene q̃3 amore boni.
b Qui calũniat pauperẽ ꝛc. Hoc videmꝰ frequẽter q̃ principes spoliãt vsurarios et raptores. c Inclina ꝛc. patet sententia.
d Que pulchra erit tibi. doctrina eñ sapientie i principio nõ videt pulchra: q2 difficilis est ad capiẽdũ ꝛ tediosa anteq̃3 habeant eiꝰ principia: s3 habitis principijs ex q̃bus facilius capiunt sequẽtia: tũc efficit delectabilis ꝛ videt pulchra. iõ subdit:
e Cũ ser. eã i ven. tuo. i. in corde tuo tãq̃3 rem pciosissimã. f Et redun. i la. tuis. p sanã doctrinã. g Ut sit in do. fi. tua. de beatitudine cõsequẽda. h Unde ꝛ ostẽ. eã ti. hodie. i. i psenti vita. ꝛ subdit modus ostẽsionis. cũ d2: i Ecce descrip. ea3 tibi tripliciter. i. in tribꝰ ptibꝰ ve. te. q̃ sũt lex: ꝓphete: ꝛ agiographa: vt habet i ꝓlogo galeato. Sic exponit Ra. Sa. ꝛ s̃m hoc salomõ hic loquit in psona ipius dei. Potest etiã tripliciter exponi de tribꝰ libris a salomone editis: vt dictũ ẽ in principio huiꝰ libri: ꝛ s̃m hoc loquit hic in ꝓpria psona: tñ vt ministerialis scriptor. k In cogi. et scientia: q2 meditãdo ea q̃ scripta sunt in tribꝰ veteris testamẽti ptibꝰ p̃dictis vel in tribus libris salomonis augmẽtat i hoĩe sciẽtia. l Ut ostẽ. ti. firmitatẽ. virtutũ. m Et eloquia ve. ad recte docẽdũ.
n Respondere ex his. i. ex tribꝰ ptibꝰ veteris testamẽti p̃dictis vel tribꝰ libris salomonis q̃d sit veꝝ ꝛ falsum: bonũ ꝛ malũ: licitũ ꝛ illicitũ: vteꝝ eñ ternariꝰ p̃dictꝰ docet d istis respõdere. o Illis q̃ miserũt te. In hebreo habet: Interrogantibꝰ te. ꝛ sic plana est s̃nia: ad quã põt reduci lr̃a nostra. cũ d2: Illis q̃ miserũt te. Interrogãs eñ d dubijs mittit quodãmodo iterrogatũ: inquãtũ inducit eũ recurrere ad deliberãdũ ꝓ responsione p aspectũ librorũ vel collatione3 cũ alio sapiente. p Nõ facias violẽtiã pauperi. q2 paup ẽ. i. q2 nõ põt se defendere. q Neq3 cõteras egenũ i porta. i. i iudicio qd antiquitꝰ dabat in porta ciuitatis. r Quia iudicabit dñs. i. vincabit. s Causam eiꝰ. iniuste tractatã. t Et cõfiget eos. i. affliget. v Qui cõfixerunt aĩam eiꝰ. eiꝰ iusticiã puertẽdo. Noli eẽ amicus hoĩ iracũdo: neq3 ambules cũ viro furioso ꝛc. q2 amicus stultorũ similis efficiet vt d2. s̃. xiij. x Noli esse cũ his q̃ defigũt manꝰ suas. fideiubẽdo ꝓ alijs. y Si eñ nõ habet vñ restituat: ille ꝓ quo fideiubebis: oportebit te soluere ꝓ eo ꝛ tollet vestimẽtũ ꝓ pignore de cubili tuo. z Ne trãsgrediaris terminos antiquos: occupando iniuste possessionem vicini tui. a Uidisti virũ velocẽ. i. strennuũ ꝛ aptũ. b Corã regibꝰ stabit: nec erit ante ignobiles: tu3 q2 reges volũt habere talẽ ministrũ: tum q2 talis nollet seruire homini rusticano.
c Qvãdo sederis. Supiꝰ Ca. XXIII salomon repressit cõcupiscibilẽ q̃tũ ad potũ. hic reprimit quãtũ ad cibũ. Et primo facit ꝓpositũ. scdo infert qdam correlariũ ca. sequenti. Circa primu3 dicit: Quãdo sederis: in mensa principis.
d Diligẽter attẽde q̃ sũt apposita ante faciẽ tuã: q2 modeste vtendũ ẽ appositis: maxime in p̃sentia tanti hoĩs. iõ sequit: e Et statue cultrũ. i. retinaculum. f Si tñ habes i potestate aĩam tuã: p vsum liberi arbitrij: ꝛ sic excipiunt desipientes ꝛ pueri. g Ne desideres de cibis eiꝰ in quo ẽ panis mendacij. i. p mẽdacia acquisitꝰ: q2 abominabilis ẽ dño talis cibꝰ. h Noli laborare vt diteris. vltra modũ debitũ.

Sed prudẽtie

D a Pone modu3. De quo. s̃. Ne trãsgrediaris termĩos antiquos q̃s po. pa. s. termĩos fidei et veritatis date a patribꝰ. b Ne comedas ꝛc. i. ne de scripturꝭ cum heretico loq̃ris q̃ iuidet hũane saluti: malles decipere q̃3 corrigi. qñ sicut ariolꝰ et ꝯiectator sõnio ꝯestimat q̃ ignorat: ita hereticꝰ q̃ nõ intelligit i scripturis vt libet interpretatur.
c Comede ꝛc. Securꝰ inq̃t disce q̃ dico: ꝛ age q̃ doceo. cũ in hiis q̃ docet. ipe fidẽ certã nõ habeat: sciẽs se finxisse que docet. d Cibos ꝛc. Sensus puersos q̃s ab hereticis didiceras: necesse est vt vel per penitẽtiã corrigẽdus deseras: vel ꝓ his pꝰ mortẽ penas sustineas: perdas q3 sermones cõfessionis q̃bꝰ eis p̃dicãribus humilit fauendu3 esse putaueras. e In auribus ꝛc. Nolite sanctũ dare canibus: neq3 mit. mar. ante por. sic ãmonuit ne hereticoꝝ doctrinis auscultares: ita nunc ne amore vane glorie seductꝰ imundis hominibus passim archana veritatis ingeras. f Ne attin. ꝛc. Propinquũ paruulorũ ꝛ pupilloꝝ dñm appellat: q2 cũ esset in carne: paupeꝝ magis q̃3 diuitũ consors fieri dignatꝰ est. Alioquin idẽ dñs est omnium diues in omnes q̃ inuocãt illũ. Possumus p pupillos et

†s̃. 13. d Ecci. 30. a Mat. 18. a puulos illos accipe. de q̃bꝰ dicit: Uidete ne ꝯtẽnatꝭ vnu3 de pusillis istis q̃ in me credũt. Dico eñi vobis q2 angeli eoꝝ i celis sp vident faciẽ patris mei q̃ in celis est. Quoꝝ agros et termĩos q̃ attigerit. i. q̃ cõuersatiõẽ eoꝝ bonã iquietãdo leserit: iudiciũ dñi nõ euadit. g Nõ emule. ꝛc. si tota die. i. toto tempore huiꝰ vite ꝛ exempla pctõrũ vitaueris ꝛ dominũ timuerꝭ: habebis spẽ beate retributiõis in nouissimo. i. in huius vite fi

Apo. 2. c ne. vñ in Apocalypsi: Esto fidelis vsq3 ad mortem: ꝛ dabo tibi coronã vite. h Noli eẽ in cõui ꝛc. carnes ad vescẽdũ cõferre: est in collocutiõe derogationis vicissim vitia ꝓximoꝝ dicere. de quorum pena mox subditur: quia vacãtes potibus ꝛc. Symbolum collatio. vel sermonum vt in consilio: vel pecuniarum vt in presenti loco. Potibus ergo vacant qui de opprobrio aliene vite se inebriant. Symbolum dare est sic in confabulatione verba conferre: sicut pro parte cuiusq3 cibos ad vescendum. Sed vacantes potibus et dantes symbola cõsumentur: quia omnis detractor eradicabitur. Uestietur autem pannis dormitatio: quia despectum et inopem a cunctis bonis operibus mors sua inueniet: quem hic aliene vite exquirendo crimina detractiõis sue languor occupauit.

Cui ve.

a ris sed prudẽtie tue pone modu3. Ne a b c
a ꝭ mentis. b ꝭ diuinitatis p scrutãdas.
erigas oculos tuos ad opes quas nõ
a ꝭ penetrare. b ꝭ quia celestibus tñ ciuibꝰ patẽt.
potes hãbere: quia faciẽt sibi pẽnas
a ꝭ panẽ scripture.
b quasi aquile ꝛ volabũt in celũ. Ne cõ d
a ꝭ heretico.
medas cũ homine iuido: ꝛ ne deside
res cibos eiꝰ qm̃ in silitudinẽ arioli ꝛ e i
a ꝭ q2 vt vult diuinat. b ꝭ interp̃tat. c ꝭ age q̃ doceo
c coiectoris estimat qd ignorat. Come g h
a ꝭ disce. b ꝭ in his que docet.
de et bibẽ dicet tibi: et mens eius nõ i
a ꝭ puersam doctrinam quã didiceras. b ꝭ p penitentiam vel eternam penam.
d est tecũ. Cibos quos comederas eũo k l
a ꝭ quibus eis humiliter fauisti.
mes: et pdes pulchros sermões tuos. m
a ꝭ quoq3.
e In auribus insipientiũ ne loquaris: n
f q2 dspiciẽt doctrinã eloquij tui. Ne at o
a ꝭ spiritu b ꝭ termĩos fidei. c ꝭ ps sacrilegij ẽ rẽ pauperꝝ nõ dare paupibꝰ.
tigas puuloꝝ termios: ꝛ agrũ pupillo
a ꝭ inquietando. ꝭ christus.
rũ ne itroeas. Propinquꝰ eĩ illoꝝ for p
ꝭ felices artes si de illis soli artifices iudicarent.
tis ẽ: ꝛ ipẽ iudicabit cõtra te causã il q r
a ꝭ perscrutando.
lorũ. Ingrediat ad doctrinã cor tuũ s
a ꝭ audiendo. b ꝭ q̃ parcit virgis odit pueꝝ.
ꝛ aures tue ad ṽba sciẽtie† Noli sbtra
here a puero disciplinã: si ei pcusseris
eũ virga ñ morieꝭ. Tu virga pcuties
eũ: ꝛ aiã3 eiꝰ de iferno liberab. Fili mi t
si sapiẽs fuerit animꝰ tuꝰ: gaudebit te
a ꝭ caro rationi subdita.
cũ cor meũ: ꝛ exultabũt renes mei: cũ v
g locuta fuerit rectũ labia tua. Nõ emu x
leꝭ cor tuũ pctõres: s3 in tiore dñi esto y
a ꝭ omni tpe. b ꝭ beatitudinis. c ꝭ huiꝰ vite
totã die: q2 habebis spẽm i nouissimo: ꝛ z a
a ꝭ corona vite.
pstolãtio tua nõ auferet. Audi fili mi
a ꝭ audiendo. b ꝭ veritatis.
ꝛ esto sapiẽns: ꝛ dirige in viã animu3
h tuũ†. Noli eẽ i cõuiuijs potatorũ: nec b
i cõmessatiõibꝰ eorũ q̃ carnes ad ves
cẽdũ cõferũt: q2 vacãtes potibꝰ ꝛ dã c
tes symbola ꝯsumenꭓ ꝛ vestieꝭ pãnis d
a ꝭ vt supra. b ꝭ aqua ꝛ spiritu.
dormitatio. Audi pr̃e3 tuũ q̃ genuit te: e
a ꝭ in tribulatione. b ꝭ ecclia. c ꝭ domini.
et neꝯtẽnas cũ senuerit mãꝭ tua. Ue f g
a ꝭ pcio corpis. b ꝭ gratis accepistis: gratis date.
ritatẽ emẽ ꝛ noli vẽdere sapiẽtiã ꝛ do h
ctrinã ꝛ itelligẽtiã. Exultat gaudio pa i
ter iusti: q̃ sapiẽtẽ genuit letabit i eo.
a ꝭ de tuis opibꝰ. b ꝭ deus. c ꝭ ecclesia.
Gaudeãt pãter tuus ꝛ mãter tua: ꝛ ex
a ꝭ sacerdos qui te baptizauit: qui te erudiuit a puulo.
ultet qui genuit te. Prebe fili mi cor k
a ꝭ interiores. b ꝭ vite.
tuũ mihi: et oculi tui vias meas custo l

a Sed prudẽtie tue. i. industrie vel astutie in acquirẽdo. b Pone modũ. rõnis recte. c Ne erigas oculos tuos ad opes. aspirãdo ꝛ ãhelãdo ad eas: quia talis labor esset frustra: sic illius qui insequitur aquilã volãtẽ. d Ne comedas cũ homine inuido q̃ tristat de bono alteriꝰ: ꝛ letat de malo eius. e Qm̃ in silitudinẽ arioli. qui in imolatis in ara diuinat de futuris. f Et ꝯiectoris. i. expositoris somniorum qui loq̃t in icertum. g Estimat qd ignorat. talis inuidꝰ: q2 cogitat te cõfundere p cibũ suũ: nõ tñ ẽ certus q̃ h eueniat. iõ subdit: h Comede ꝛ bibe dicet tibi. inuitãdo te ad nimis sumẽdũ. i Et mẽs eiꝰ nõ est tecu3. id est nõ querit bonũ tuũ. k Cibos quos comederas. ad eius instinctũ.

B l Euomes. ad vituperiũ tuũ. m Et pdes pulchros s̃mones tuos. q2 ingurgitati nõ p̃nt decenꭓ loqui. n In auribus isipientiũ ne loquaris: quia margarite nõ sunt añ porcos ponẽde: Mat. vij. o Ne attingas paruulorũ terminos ꝛc. i. ne occupes i toto vl in pte possessiões eoꝝ q̃ nesciũt se defẽdere vt puuli: vl nõ p̃nt vt pupilli. p Propinquus eñi illoꝝ fortꝭ est. s. deus: s̃m qd d2 ps̃. cxiiij. Custodiẽs paruulos dñs. q Et ipse iudicabit. id est vĩdicabit. r Contra te. te puniendo. s Ingrediat ad ꝺ. c. t. ꝛc. et patet lr̃a vsq3 ibi: t Fili mi si sa. fu. ꝛc. Pater eni in filio manet q̃dãmodo: et sic gaudet de bono filij sicut de suo ꝓprio. v Et exultabũt renes mei. i. corpus meũ: q2 fortis animi motus redũdat in corpꝰ exteriꝰ. x Nõ emuleꝭ. i. nõ imitetur. y Sed in timore dñi. s. filiali. z Esto tota die. i. p totã vitã tuã: cuius diei iuuẽtus est mane: et senectus vespere. a Quia habebis spem in nouissimo ꝛc. i. p̃mio Spes eni3 est certa expectatio future beatitudis ex gr̃a ꝛ meritꝭ ꝓueniẽs. b Noli eẽ in cõuiuijs potatoru3: nec in commessationibus ꝛc. ꝛ sequiꭓ.

C c Quia vacãtes potibus ꝛc. q̃tu3 ad bona exteriora: que in talibus expenduntur. ꝛ q̃tum ad bona naturalia q̃ in talibus peiorantur ꝛ corrũpũtur. d Et vestieꝭ pan. s. vilibꝰ. vñ in hebreo hꭓ: Laceratis. dormitatio. sc3 tua. q. d. nõ remanebit tibi in quo dormias: nisi pãnꝰ vilꝭ ꝛ laceratꝰ. e Audi patrẽ tuũ. ei humiliter obediẽdo. f Et ne cõtẽnas eũ ꝛc. ei debitũ obsequiũ subtrahẽdo. g Ueritatẽ eme. studij labore. h Et noli ven. sapiẽ. tũ q2 gratis est dãda: tũ q2 nõ est pcio pecunie estimanda: potest tamen doctor sapientie accipere victum et vestitum pro suo labore: immo debetur ei a re publica: quod patet ex consuetudine ãtiqua. vnde dicitur Gen. xlvij. q̃ sacerdotes egypti tẽpore famis nõ fuerunt compulsi vendere terram suam: quia ipsis statuta cibaria ex horreis publicis prebebantur: et ipsi primo studuerunt in philosophia: vt habetur. j. Metaphy. i Exultat gaudio ꝛc. quia bonum filij redundat i patrem et matrem.
k Prebe fili mi cor tuu3 mihi. ad doctrinam meam meditandum.
l Et oculi tui vias meas custodiũt. ad opera mea imitandum.

†. 45. di. c. cũ brũs. § salomon. 23. q. 4. c. displicet. c. ea vindicta. 5. q. 5. c. non ois.

†De cõse. di. 5. c. ne tales. i pn. et. 44. di. c. nõ oportet.

 Fouea enim

Universidad de Deusto Biblioteca

a Cui ve. &c. Querit disputã do quibus sceleribus maxima pena seruet: et rñdet ratiocinã do: quia his qui p ebrietatẽ de uolunt ad luxuriã. Cui inqt ve: cuius patris ve. Ve eternũ interitũ dicit. Unde: Ve homi ni illi p quẽ scãdalũ veit. Mat. 18. a Pat cuius cui ve: homo a quo mali ex empla pcepit: vel diabol⁹ q̃ sug gestionẽ infudit. d quo iudeis: Joh. 8. f Vos ex patre diabolo est. Cui rixe: cui fo. Rixe: qr cõcordiam nõ seruat: quẽ ebrietas sẽsus i potentẽ reddit. Fouee: qr pas sim in volutabro omniũ vitiorum cadere nõ trepidat: qui inf bo nũ et malũ quasi isanus discer nere ignorat: et sepissime foueã incidit. de qua: Fouea enĩ pfũ da ẽ et meretrix &c. Cui sine cã vulnera: qr multi nimis poti. vulnera p timorẽ acceperunt: q̃ nulla ferri cã ptulerũt. Cui suf fossio oclorum: qr imoderat⁹ hau stus vini & exterioris & interio ris visus ingerit cecitatẽ.

b Nõne his. Nõ vetat bibe re vinũ ad necessitatẽ: sed morari extra tps & vtilitatẽ in vino: et euacuãdis certare calicib⁹. vñ Esa. 5. c Esa. Ve q̃ potẽtes estis ad bi bendũ vinũ: & viri fortes ad mi scendã ebrietatẽ. c Oculi tui &c. Pene naturale vitiũ est: p⁹ vina i corde mulierẽ ɔcupiscere comitante etiã turpitudine ver borũ. d Et eris si. dor. &c. In mari dormiũt qui in huius mũ di tẽtationib⁹ positi: puidere ir ruentiũ vitiorum quasi cumu los vndarũ negligũt: et quasi sopitus gubernator clauũ amit tunt quando mens ad regẽdã nauem corporis: studiũ sollici tudinis perdit. e Verbera uerunt me sed non dolui. Vox percussi et dormientis. Mens enim a cura sollicitudinis dor miens verberatur et non dolet quia imminentia mala non p spicit. Sic nec que perpetraue rit agnoscit: trahitur et nõ sen tit: quia per illecebras vitiorum ducitur: nec tamẽ ad sui custo diaz suscitatur. Vigilare optat vt rursuz vina reperiat. Quis enĩ somno torpore pressus se nõ custodiat. vigilare tñ ad curas scli nitit: vt sp voluptatib⁹ de bacet.

Ca. XXIIII

f Ne emuleris &c. Ne desi deres imitari q̃s pdict vitijs videris iplicari: sed sapie opam dare curato. vñ subdit: Sapia edificabit dom⁹. g Vir sapiẽs &c. nõ oĩs fortis sapiẽs: sed ecõuerso: qr & si cor pore debilis est: si assit sapiẽtia oĩa fortis aduersarij. i. diaboli certamina vincit. g Excel sa &c. nõ pt stult⁹ ad sapiaz ascẽ dere: qr in ifimis vitiorum iacet: q̃ et si in pñti se aliq̃d sapere pu tat. in porta. i. in exitu hui⁹ vi te nihil fuisse inueniet.
h Qui cogitat &c. Apit quez stultũ dicat nõ igenio tardũ: sed & qui

a ∫ infernus. b ∫ hereticus.
diant. Fouea enĩ pfunda ẽ me
a ∫ idem.
retrix: et puteus angust⁹ alie
na. Insidiat i via quasi latro:
a ∫ al's viderit.
& quos incautos iuẽnerit iter
a ∫ eternũ. b ∫ qui exẽplũ alijs: vl diabol⁹.
ficiet. Cui ve: cui⁹ patri ve: cui
a ∫ discordie b ∫ vitiorum.
rixe: cui fouee: cui sine cã vul
nera: cui suffossio oculorum: Nõ
a ∫ vltra necessitatem.
ne his qui cõmorãtur in vino:
et studẽt calicibus epotãdis?
Ne ituearis vinũ qñ flauescit:
cum splenduerit in vitro color
eius. Ingredit blãde et in no
uissimo mordebit vt coluber: &
sicut regulus venena diffũdet.
a ∫ ad cõcupiscendũ. b ∫ mulieres.
Oculi tui videbũt extraneas:
a ∫ res cõtumeliosa ebrietas.
et cor tuum loquet puersa. Et
eris sicut dormiens in medio
a ∫ mundi tẽpestatib⁹ b ∫ sine cura. c ∫ corporis.
mari: et quasi sopit⁹ guberna
∫ mens. a ∫ sollicitudis studio. b ∫ demões.
tor amisso clauo. et dices: Ver
∫ ignoraui.
berauerunt me sed non dolui:
a ∫ per vitia.
traxerũt me & ego nõ sensi. Qñ
a ∫ ad curas seculi. b ∫ voluptates.
euigilabo & rursus vinã repiã?

Ca. XXIIII

Ne emuleris
∫ pdictos.
viros malos: nec
desideres eẽ cũ eis: qr
rapinas meditatur mens eo
rum: et fraudes labia eorum lo
a ∫ que est christus.
quuntur. Sapientia edificabi
a ∫ ecclesia.
tur domus: et prudentia robo
a ∫ sapientie. b ∫ donarijs virtutũ.
rabitur. In doctrina replebũ
a ∫ corda iustorum. b ∫ et in eis.
tur cellaria: vniuersa substãtia
preciosa et pulcherrima. Vir
sapiens fortis est: et vir doct⁹
robustus et validus: quia cuz
dispositione initur bellum: et
erit salus vbi multa ɔsilia sũt.
∫ alta et remota ob superbiam.
Excelsa stulto sapientia: in por
ta non aperiet os suũ. Qui co
gitat mala facere: stultus voca
bitur. Cogitatio stulti peccatũ
est: et abominatio hominum

a Fouea enĩ pfunda est meretrix. i. supstitio sa doctrina: quia mlti cadũt in eã. b Et pute⁹ angustus: quia cũ difficultate potest inde q̃s exi re. c Insidiat in via q̃si latro: & hoc p docto res huius doctrine. d Et quos incautos vide rit. nescientes distinguere inter sanã doctrinã et malaz. e Interficiet. morte culpe et gehenne. In hebreo habetur: Et cõtẽptores in hominib⁹ addet. i. multiplicabit in hominib⁹ cõtemptores dei vt expõit Ra. Sa. Potest etiã hec littera ex põi de meretrice corpali: que dicit fouea pfũda: quia multi cadunt in eã iuuenes viri & senes. di citur etiã puteus angustus: quia de peccato lu xurie non exit homo nisi cum difficultate. Insi diatur etiam quasi latro blãdicijs & osculis icõ tinentes attrahendo. f Cui ve. i. maledictio & infortuniũ. g Cuius patri ve. quia in pñs redundat filij malum. h Cui fouee. s. carceres sub terra. i Cui sine causa vulnera. i. non ex gladio: sed ex casu ꝓprio facta. k Cui suffos sio oculorum. i. debilitatio & obscuratio eorum. l Nõne his qui cõmorant in vino. supflue bi bito. q. d. sic contingit eis: vt patz de se ad sensũ. ideo subditur: m Ne intuearis vinũ &c. qr de lectari in tali aspectu inducit ad imoderatũ po tum. n Ingreditur blande. i. suauit in princi pio. o Et in nouissimo mor. vt colu. &c. qr cõ sumit bona fortune & bona nature: vt patet ex p dictis. & etiã bona gratie: qr inducit ad vitia: et potissime ad luxuriã. ideo subdit: p Oculi tui videbũt extraneas. i. meretrices & adulteras. q Et cor tuũ loquet puersa. cõcupiscẽdo eas. r Et eris sicut dor. qr passio venereorum ligat ra tionẽ et sensũ. s In medio mari. i. pñtis secu li q̃d iactat vndis tẽtationũ & vitiorum. t Et q̃ si sopitus &c. corpus est nauis: aĩa gubernatrix. vnde dixerũt platonici q̃ anima vnit corpi: sicut nauta naui: q̃ similitudo tenet inq̃tũ est motor cor poris non tñ q̃tũ est forma. Dicit aũt aĩa sopita qñ sõno vel passiõe venereorum est ligata.
v Amisso clauo. i. gubernaculo: q̃d hic intelli git rectũ rõnis iudiciũ. x Et dices. trãseũte sõ no vl passiõe. y Verberauerũt me sz nõ do. si cut enĩ oppssus sõno p nimia ebrietate nõ pcipit ptũc si pcutiat aut trahat: sic detẽtus vehemẽti passiũe venereorum nõ pcipit ptũc mala culpe & pe ne q̃ icurrit. z Qñ euigilabo &c. sic ei assuet⁹ ebrietate post euigilationẽ cito recurrit ad pota tiones inclinatus ad h p malã cõsuetudinez vl cõplexionẽ: sic & assuet⁹ veneri: & si aliqñ euigilet pcipiẽdo ad horã mala q̃ incurrit: tñ cito reuerti tur ad vomitũ ꝓpter malũ habitũ vl carnis cor ruptionẽ ipm ad hoc ipellentẽ. Ca. XXIIII

a Ne emuleris. Hic ɔñr cõcludit ex pdictis quoddã correlariũ. Dictum est enĩ su pra q̃ in cõuiuijs & cõmessationib⁹ pota torum cõsũmunt fortune bona: q̃bus cõsũptis idu cunt tales ad rapinas & furta: qr nõ hñt vñ con tinuẽt talia: & tñ cõtinuare volũt: qr consuetudo est altera natura. ideo quasi concludendo ex pdictis dicit: Ne emuleris. i. imiteris. Emulor aris. habet plres significatiões. vñ vsus: Emu lor inflat: amat: inuidet ac imitat. b Viros ma. i. ebriosos & gulosos: vt dictũ ẽ. c Quia ra. me. mẽs eorum. postq̃ cõsũpserũt bona sua mo do pdicto. d Et fraudes. qñ nõ pñt habere p violẽtiã. e Sapia edi. d. i. pmouebit familia vel cognatio aliq̃. f Et prudẽtia ro. i. bono re gimĩe. g In doctria sa. &c. i. corda audiẽtiũ. h Uniuersa sub. &c. diuitie enĩ spũales sp sunt pciose & pulcherrime. corpales enĩ aliqñ habẽt turpitudinẽ annexã. i Vir sapiẽs for. ẽ. qr sa piẽtia plus valet in arduis & in bell q̃ vires cor poris. iõ subdit: k Quia cũ dispo. &c. nisi enĩ exercit⁹ eẽt bñ disposit⁹ nõ hẽret victoriã: sed ma gis ɔfusionẽ. l Excelsa stul. sa. qr nõ põt atti gere ad eã. m In porta &c. i. int sapiẽtes q̃ an tiq̃⁹ sedebãt i porta ciuitat ad faciẽdũ iudiciũ.
Cetera pa

sed et qui vel cogitando peccat. a Si desperaueris &c. Ni hil execrabilius desperatione: quã qui habuerit & in generali bus huius vite laboribus: et q̃d peius est in fidei certamie cõ stantiã pdit. b Erue eos &c. Erue eos qui ab heretic deci piũt: recte fidẽ pdicando. libera eos qui a male viuentibus ca tholicis trahuntur ad interitũ exẽplo bonorum operũ instruendo. Sed & si q̃s in certamine persecutionis lapsos vel lapsuros inspexeris ad vitam exhortã do restaura. si quos fame: si algore pe rituros victu veste recrea. c Come de fili mi &c. melli & fauo cõpat doctri nam sapientie: Quia sicut illa ceteris cibis: ita hec doctrinis precellit ceter. Mel autẽ quod in promptu est mora lem littere superficiem notat. Fau⁹ vbi mel in cera allegoriam: vbi ablato ve lamine littere: spiritualis suauitas la bore aliquo & mora percipitur. d Ne insidieris & queras &c. ne que ras occasionem: per quã deroges ho mini iusto. ille enim si ceciderit cito re surget: nec iterat malũ. Impij vero si corruunt vt nõ resurgant. vnde subiũ git: Septies cadet iust⁹ in die: & resur get. impij vero &c. e Septies ei &c. Justus dicitur & cadere: id est peccare memoratur: quia de leuibus peccatis agitur: sine quibus hec vita non duci tur. per ignorantiã enĩ vel obliuionem vel surreptionẽ: p necessitatem vel fra gilitatem carnis: singulis diebus vel inuiti vl volentes frequẽter peccam⁹: et tamẽ resurgit iustus: quia iustus ẽ: nec ei⁹ iusticie humana preiudicat fra gilitas. vnde cũ de iusto loquat: non addit: in malum: quia et si malum ẽ q̃ cadunt: ne hereant in malo citi⁹ resur gunt. At contra. Impij autem corruũt † 3.17.a in malum: quia cuz ceciderĩt: vel quod grauius est corruerint. i. crimĩalit pec cauerint: sic peccato assentiunt vt non peniteant. f Cum ceciderit inimic⁹ tuus ne gaudeas. Supra iusto insidias vetuit: nunc autem vt te reddat perfe ctum in omnibus inimicis: etiam si pec cauerit aut quid aduersi incurrerint i sultare prohibet: ne forte si miserãte do mino ad penitentiã redierint: & tibi a † Job. 11. b mici fideles fuerit. erubescas qr aliqñ illos despexeris: quos diuĩa gratia ad vitã seruauerat. sed q̃tum potes iacẽ tibus cõdole: & vt resurgant iuua: & si effectus conatum sequitur gaudebis de sanato quem egrotuz dolueras. Si non: beniuolentie tamen fructu nõ ca rebis ante deum. Vel ita: Nõ gaude bis de casu inimici tui ne forte domin⁹ superbiã tuam que illi absq̃ dubio dis plicet: hoc ordine illũ deijciens humi liet: ne te cadente in peccato: ille resipi scens sanetur. g Time dominũ &c. Potest per dñm et regẽ pater & filius intelligi: qui eodem diuinitatis hono Job. 5. d re colendi sunt. Qui enim non honori ficat filium non honorificat patrẽ qui misit illum &c. Cum detractoribus nõ cõmiscearis. cum illis scz qui dicentes se deum patrem nosce fi lium dei in carne apparentem noluerunt recipere: qm̃ repente consurget pditio eorum & ruinã vtriusq̃ quis nouit. Utriusq̃ & detrahentis et ei fauentis: derogantium christo principum et decepti ab eis populi: et lacerantium fidem heresiarcharũ: & auscultantiũ illis auditorũ.
h Hec quoq̃ &c. Quãdo reprobus quis repentino interitu rapiatur a seculo. Vel hec quoq̃ sapientib⁹ sunt obseruãda: q̃ et docui: ne detractorib⁹ cõmisceantur: quia hoc specialiter vi tio periclitatur: totum pene genus humanum. vñ Aug. in mẽ sa sua. Quisq̃s amat dictis absentiũ carpe vitam. Hanc men sam indi.

detractor. Si desperauerĩs in die
lapsus angustie: iminuetur for
a ∫ cos bene docẽdo. b ∫ ab heretic.
titudo tua. †Erue eos qui ducũt
a ∫ vel in certamine psecutionis lapsuros: vel fa me perituros recrea.
ad mortem et qui trahunt ad in
a ∫ noli dissimulare.
teritũ liberare ne cesses. Si dixe
ris vires nõ suppetũt: q̃ ispector
a ∫ quem timere debes.
est cordis ipe intelligit et serua
torem anime tue nihil fallit: red
∫ omni ita et tibi.
det q̃ homini iuxta opa sua. Co
∫ doctrinam sapientie.
mede fili mi mel: qr bonũ ẽ: & fa
uuz dulcissimũ gutturi tuo. Sic
& doctrina sapie anime tue: quã
cũ inueneris habebis in nouissi
mis spẽ: & spes tua nõ pibit. Ne
insidieris & q̃ras ipietatẽ in do
mo iusti: neq̃ vastes requiem ei⁹.
†Septies ei i die cadet iust⁹ & re
surget: ipij aũt corruẽt in malũ.
Cũ ceciderit inimic⁹ tu⁹ ne gau
deas † & i ruina ei⁹ ne exultet cor
tuũ: ne forte videat dñs & displi
∫ te cadente in peccatũ.
ceat ei & auferat ab eo irã suam.
Ne ɔtẽdas cũ pessimis: nec emle
ris ipios: qm̃ nõ hñt futurorum
spem mali: et lucernã impiorum
∫ que sunt dei deo.
extiguetur†. Time dñm fili mi &
∫ que sunt cesaris cesari.
regni: & cũ detractorib⁹ non cõ
miscearis: q̃m repente cõsurget
pditio eorum: & ruinã vtriusq̃ q̃s
∫ subaudi ignorata sunt.
nouit? Hec quoq̃ sapiẽtib⁹. †Co
gnoscere psonã in iudicio nõ est
bonũ. Qui dicũt impio iust⁹ es:
maledicent eis populi & detesta
bunt eos trib⁹. Qui arguũt lau
dabuntur: & sup eos vẽiet bene

Cetera patent vsq̃ ibi: a Si desperaueris &c. de pericul euasione. b Imminuet fortitudo tua. qr deficiẽte corde p desperationẽ deficiũt mẽbra exteriora q̃ hñt virtutẽ a corde. c Erue eos q̃ ducũt ad mor. iniuste tñ: exẽplo Danielis q̃ li berauit Susannã: Dañ. xiij. d Si dixeris vi. non sup. ad h faciẽdũ. e Qui ispe. ẽ. cor. i. de⁹: sz q̃d dr. j. Reg. xvj. Hõ videt ea que pa rẽt: de⁹ ãt ituet cor. f Ipe itelligit. si dicas verum vl falsũ: & fm h reddet ti bi penã vl pmiũ. g Comede. fi. mi. ad lrãm in terra pmissiõis in q̃ regnuit Salomõ mel abũdat. iõ in plib⁹ locis ve. testa. dr tra abũdãs lacte & melle. & eo reficiũt hoies corpalit. h Sic & doctrĩa sapie aie tue. dulc ẽ & bõa & spũalit refectiua. i Quã cũ iue. cor de meditãdo & ope adipiẽdo. k Ha bebis in no. spẽ. s. in bonis futuri scli. l Et spes t. nõ pi. i. effectu ñ carebit. qr spes est certa expectatio future bea titudinis: vt. s. dictũ ẽ. m Ne insi dieris &c. i. occasionẽ eũ diffamãdi eo q̃ in aliq̃ deliqt. & subdit cã: n Se pties ei i die ca. iu. i. pluries: qr vita p sens sine pctõ nõ põt trãsigi d cursu cõ muni. o Et resurget. i. se emẽdabit: ꝓpter q̃d seruãda ẽ fama ei⁹. vñ dicit saluator Mat. xviij. q̃ correctio frat na pmo dz eẽ in secreto: vt sic huet fra tris fama si emẽdet ex tali correctiõe. p Impij ãt cor. &c. sine correctiõe ta li p emẽdã. & iõ nõ sic ẽ eũ ist agẽdũ: sed magis sũt accusãdi publice iusticie & puniẽdi qñ nõ sperat de eorum emẽda tiõe ex secreta correctiõe. q Cũ ceci derit ini. tu⁹. in aliq̃d malũ pene. r Ne gaudeas. mot⁹ rõne odij seu i imicitie: secus aũt ẽ qñ tale gaudiũ p cedit ex zelo iusticie. iõ sequit: s Ne forte vi. d. &c. mot⁹ mal⁹ animi tui. t Et auferat ab eo irã su. & sup te cõ uertat ipaz. v Ne cõtẽdas cũ pes. i. cũ incorrigibilib⁹ vbo correctiõis: qr h ẽ inutile: sed iudex dz cõtẽdere cũ tali b⁹ penis vt a malo arceant & alij ter reant. x Nec emuleris. i. imiteris. y Impios. cui⁹ cã subdit: z Qm̃ nõ habẽt futurorum spẽ mali. sed totã su am spẽ ponũt in bonis hui⁹ mundi. a Et lucerna impiorum extinguet. id est potestas eorum finiet. b Time dñm. principaliter. c Et regem. q̃ est eius vicarius in tẽporalibus secun dario. d Et cum detractorib⁹ nõ cõmiscearis. eorum detractiones libẽ ter audiendo. e Qm̃ repente con. perditio eorum. scilicet detractoris et eius auditoris. f Et ruinam vtri usq̃ quis nouit. q. diceret valde ma gna erit: quia post ruinam culpe icur rent ruinam gehenne.
g Hec quoq̃. que sequuntur: sic con iungitur hec littera in hebreo. h Sapientib⁹. id est iudicibus et eis assistentibus. i Cognoscere per sonã in iudicio. id est ex aliqua famili aritate ei cõdescẽdere plus debito.
k Non est bonum. quia est contra veritatem iusticie. In ta li enim casu sanctũ est prehonorare veritatem. j. ethicorum.
l Qui dicunt impio iustus es. eum p muneribus seu fami liaritatibus iustificando. m Maledicent eis populi & de testabũtur eos tribus. per populos intelliguntur gẽtes que non sunt de populo israel. et per tribus populus israel in. xij. tribubus diuisus
n Qui arguunt. iuste peccatores obseruando tempus et locum et alias debitas circumstantias.
o Laudabunt. i. laudabiles efficiẽt corã deo & hominib⁹.
p Et sup eos veniet benedictio dei & populi.

† 23. q. 5. c. nõ iferẽda
† De pe. di. 3. c. septies
C
† 5. q. 4. c. detractores
† 18. a

Universidad de ... Biblioteca

¶ sam indignā nouerit esse sibi. Alia trāslatio aptius. Hec nobis: subaudi ignorata sunt: sapientiā agnoscē/tibus. Quod sequētiū pōt eē pncipiū. Cognoscere p/sonā in iudicio ⁊c. Supra regē timere docuit: ⁊ nūc p/sonā in iudicio cognoscere vetat. Unde colligit̃: quia ita principib⁹ oportet seruire: vt eoꝝ reuerētia vel timore nūq̄ a via veritatis recedatur.

a ¶ Labia deoscu. ⁊c. Osculū pacis amoris signuꝫ est: Qui ergo recte rñdet labia deoscu/lat̃: qr quicunq̧ neglecta acce/ptione psonaꝝ: sola vba iusti/cie sequit̃: insipiētib⁹ forte gra uis videt̃ ⁊ auster⁹. Multos tñ cū quib⁹ pacē habeat: multos prudentes qui sua verba cum amore cōplectant̃ inueniet: et eosdē qui sepe aduersabant̃ in melius conuersos. b ¶ Prepara fo. ⁊c. Preparato ope/re agrū diligēt̃ exercere: ē euul sis iniquitatis sentib⁹. actiōeꝫ nr̃am ad frugē retributiōis ex colere: et post agri exercitium domum edificare: qd plerūq̧ ex bonis operibus discimus: quātam vite mundiciā ⁊ in co gitatione construam⁹. Ille eñ exterius domū edificat: qui p/mum agrum corporis a spinis vitiorum purgat: ne si deside/rioꝝ sentes in carnis agro pfi ciant intus tota virtutum fa/brica fame boni crescente de/
Pr.6.b struatur. c ¶ Per agrū ho. Per agrum vineāq̧ pigri: ac stulti transire: est cuiuslibet vi tam inspicere negligētis: quā vrtice vel spine replēt: qr i cor/de negligentiū prurientia ter/rena desideria ⁊ pūctiones pul lulant vitiorum. Unde in desi
A deriis est oīs ociosus. Et ma/ceria lapidū in vinea vel agro viri stulti destructa iacet: cum incepta virtutum munimina: vl' iprobitate hominū dcept⁹: vel diaboli persuasione quisq̧ negligens perdit. Ca. XXV.

H E quoq̧ parabole ⁊c. Hinc nouo ordie loq̄ i/cipit: ⁊ vt nō ad audiē/tē: sed secū q̄d ratio veritat' ha beat protractet: in quibus ta/men quisq̧ quid cauere quid appetere debeat agno/scat. Quas quidem parabolas viri ezechie transtulis se dicuntur: quia forsitan vsq̧ ad eūs disperse habebā tur a pluribus: put ex ore Salomōis semel dictas ra/puerant: sed per eius industriam collecte, huic libello inserte sunt. Notandū quia in his parabolis multo plura sunt allegorica q̄ in ceteris ex collatione rerum scꝫ que figuris apte videntur. e ¶ Gloria dei est ce/lare. Gloria dñi in carne apparētis: est hūanitatis ma gis q̄ diuinitatis naturā mortalium oculis ostende/re: ⁊ se potius miraculis ⁊ mysticis locutionib⁹ q̄ ap tis verbū dei. i. filiū fateri. vnde se magis filiū hoīs q̄ filium dei appellat. f ¶ Inuestiga sermonē. Sermo nem quo se deum (q̄uis obscure) significat. vt illud:
Joh.10.f Ego ⁊ pater vnū sumus. ⁊ hmōi. deniq̧ celās diuinita
Mat.16.b tem ⁊ ptēdēs hūanitatē. ait: Quē dicūt hoīes esse fili um hoīs? Cui Petr⁹ inestigato sermone: Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Qui nō paruā inuestigationis gl'iam me ruit. nā ilico audiuit: Beat⁹ es simon barlona: qr caro ⁊ san. ⁊c. g ¶ Celū sursū ⁊c. Sicut altitudo celi: ⁊ p funditas terre ab hominibus sciri non potest. ita scien tia apostolorum et pphaꝝ q̄ archana diuitat' spū reue lāte cognouerūt: nr̃am fragilitatē trāscēdit.

¶ Aufer

a dictio. Labia deosculabit̃ q̄ re/ a b
b cta verba rñdet. Prepara foris c
opus tuum et diligenter exerce
agrū tuum: ⁊ postea edifices do d
mū tuā. Ne sis testis frustra con e
(non foueas in peccatis.)
tra primū tuū: nec lactes queq̧ f
(malū pro malo non reddas.)
labiis tuis. Ne dicas quō fecit g h
mihi sic faciaꝫ ei: et reddam vni/ i
(quia reprobi pdicta facere negligunt: recte subiungit: per agrum hominis pigri tran.)
c cuiq̧ scd'm opus suum. Per agruꝫ k
hois pigri trāsiui: et per vineam
stulti viri. Et ecce totum repleue
rāt vrtice: ⁊ operuerāt superficieꝫ ei⁹
spie: ⁊ maceria lapidū destructa
erat. Qd cū vidissem posui i cor/ l
de meo: ⁊ exēplo didici discipli/
(non est in.)
nam. Usq̧quo piger dormies: vs m
(hebreo.)
q̧quo de somno non consurges?
† Parum inq̄ dormies: modicuꝫ n
dormitabis. Pauxillū manus cō
seres vt quiescas: ⁊ veniet tibi q̄/
si cursor egestas tua: ⁊ mendici/
tas quasi vir armatus.

a H E quoq̧ pa Ca. XXV o
b rabole salomonis quas p q
transtulerūt viri ezechie
(a in carne apparentis. deitatis.)
e reg' iuda. Gl'ia dei ē celare vbū: r
(a apl'oꝝ. scientiā apostoloꝝ nr̃am fragilitatem transcendit. b perscrutari.)
f ⁊ gloria rēgū inuestigare smoneꝫ. s t
g Celum sursum ⁊ terra deorsuꝫ: et v

a ¶ Labia deosculabitur. i. pacē reformabit: cuius signū est mutuuꝫ osculū. b ¶ Qui recta verba rñdet. ille eñ qui respōdet ex transuer so veritatē fugiendo nō reformat pacē: sed magis dissipat eam. c ¶ Prepara foris opus tuū et diligenter exerce agrum tuū. Hūc ver sum exponit Ra. Sa dupliciter. Uno modo sic: Prepara foris opus tuum. id est prouide tibi de agris vineis ⁊ aliis ad vitaꝫ necessariis. d ¶ Et postea edifices domum tuā. i. accipias vxorē et facias plem. Coniunctio enim viri et mulieris et educatio prolis faciunt domū: que male gubernaret̃ ni si precederet puisio necessarioꝝ. Alio modo sic: Prepara foris opus tuum, studēdo sacrā scripturā. Et diligenter exerce agrū tuū. vidē/do glosas doctoꝝ. Et postea edifices domum tuam. id est fac tibi discipulos per sanam doc/trinā. aliter esset ordo peruersus. e ¶ Ne sis testis frustra. i. sine iusta et rationabili causa. f ¶ Ne lactes quenq̧ labiis tuis. id est verbis adulatoriis. g ¶ Ne dicas. ad oppositū ver bis comminatoriis. h ¶ Quomodo fecit mi hi. talis iniuriam inferendo. i ¶ Sic faciam ei. quia nullus debet esse iudex in causa sua: s debet ad superiorem recurrere cuius est inter homines iusticiā cōseruare: ⁊ iniuriantes cor/ripere. k ¶ Per agrū hominis pigri transi/ui: et ad sensū patet hoc in possessionib⁹ pigro rum. l ¶ Quod cū vidissem ⁊c. qr sapiētes s videntes fiūt magis solliciti de suis possessio/nibus custodiendis et colēdis. Alio mō expo/nitur per agrum et vineam intelligendo homi nis conscientiā: que quādo negligitur variis vitiis replet̃: quod cōsiderātes sapientes viri circa ppriam conscientiā purgandā fiūt magis solliciti. m ¶ Usq̧quo piger ⁊c. hoc principi um non est in hebreo: sed incipit ibi: versus. n ¶ Parum inq̄ dormies ⁊c. exponat̃ tñ totū vsq̧ ad finē capituli: sicut expositū ē supra ca. vi. vbi ponitur ista sententia: et quasi sub eisdē verbis. ¶ Ca. XXV

H E quoq̧ parabole. Hic īcipit tertia ps principalis huius libri: in qua ponitur tertia collectio parabolaꝝ Salomōis. ⁊ diuiditur in duas partes: scꝫ in proemiū ⁊ tra ctatuꝫ. scd'a ibi: Gloria dei. In prima parte po nitur materia huius collectionis. cuꝫ dicitur: Hec quoq̧ parabole: scilicꝫ que sequunt̃ i hac collectione: ⁊ auctor parabolarum. cū dicitur: p ¶ Salomonis. id est edite a salomone. ⁊ au/ctores collectionis. cū dicit̃: q ¶ Quas trās/tulerunt viri Ezechie: id est studiosi sui tēpor' ⁊ de eius mandato. Nec accipit̃ hic translatio de vno idiomate in aliud: quia salomon protu lit illas parabolas hebraice: ⁊ sic scripsert eas viri sibi assistentes: in cedulis tamen diuersis: sed viri ezechie illas cedulas colligētes addi/derunt eas duabus predictis collectionibus iam ante positis in hoc libro: et sic fuerunt in maiori auctoritate q̄ ante. ⁊ ista transpositio de cedulis in hoc libro vocat̃ hic trāslatio. vnde in hebreo nō habetur: Transtulerunt: sed fortificauerūt imponendo in libro autentico. r ¶ Gloria dei. Hic cōsequenter ponitur tractatus et diuidit̃ in duas partes: quia primo ponitur eruditio salomonis actiua. secundo passi na. ca. xxx. Prima in duas. quia primo ponitur disciplinatorum eru/ditio. secundo increpatur indisciplinatoꝝ obstiatio. ca. xxix. Prima in duas adhuc: qr primo describitur virtutis bonū. scd'o vitii malum ca. xxviii. Prima adhuc in duas: qr primo īducit ad virtutis bonū. scd'o remouet ipedimentū. xxvii. ca. Prima adhuc i duas: qr pmo de/claratur bonū qd virtuosis debet̃. scd'o a quibus remouet̃. ca. xxvi. ¶ Circa pmū dr: Gl'ia dei est celare verbū. i. sacre scripture secretū: vt exponit Ra. Sa. sicut pncipia Gen. ⁊ Ezechiel velate tradūt̃ vt infi/deles irrideant̃: ⁊ fideles studiosi exerceant̃: ⁊ pfunditatē diuine sa pientie admirent̃. ideo subdit̃: s ¶ Et gloria regum. id est sapientū qui debent alios regere. t ¶ Inuestigare sermonem. id est querere sensum sermonis diuini occulte traditi. ⁊ ex hoc sunt sapientes ab ali/is honorandi: quia honor debetur virtuti non solū morali: sed etiā in tellectuali: verūtamen non omnia sunt a sapientibus in lege dei per/scrutanda. ideo subditur: v ¶ Celum sursum et terra deorsū. id est quātum distat altitudo celi a terra: ⁊ q̄tum distat centrū terre ab ei⁹ superficie: ⁊ secreta cordium ⁊ maxime sapientum: qui sciūt corda sua celare. ⁊ sic

¶ a ¶ Aufer impie. Aufer impietatē psequēdi christianos d animo saul vl' hmōi. ⁊ cū xp̄m pdicare ceperint firmabitur iusticia. cathedra doctrine coꝝ: quā prius ad ruinā sua im pellebat impietas iusticie dei repugnātes suā volebāt sta/tuere. ¶ Aufer impietatē ⁊c. Qui psunt populis. si volunt firmū esse soliū suū sēp hilaritate et gratia vultus plenos exhibeant ne per arrogantiā rigidi plebis odiū incurrāt. b ¶ Ne gloriosus. sic su/perius platū: nūc subditū monet il luꝫ vt hilarē vultū ondat subiect': hūc ne in cōspectu maioꝝ arrogās appareat: sed in mediocri posit⁹ lo/
Luc.14.b co: supi⁹ euocari mereat̃. Unde: Cuꝫ inuitat⁹ fue. ad nupti. re. in no. lo. Pōt in rege ⁊ pncipe dñs itelligi. in cui⁹ cōspectu nos semp humilia/
1.Pet.5.b ri necesse est. Unde humiliami sub potē. ma. dei: vt exal. vos in tē. visi/tatiōis. c ¶ Mala au. ⁊c. sacra elo quia lect' cōparāt̃: qr requiē parāt audientibus. argenteis: qr splendi da fulgent virtutib⁹ patrū. Unde:
Ps.1. Eloquia dñi elo. ca. ig. ex. Lectoruꝫ ornatui mala supaddit aurea: q̄ di/uina eloquia spūalib⁹ sensib⁹ ⁊ my steriis plena exponēdo demōstrat. Sensus enī mala vocant̃: qr de ar/bore vite. i. dei sapiētia sunt orti. au rea: qr noticiā amoremq̧ perpetue claritatis mentibus infūdūt. Ma/la ergo aurea in lectis argenteis q̄ lo. ver. in tpe suo: qr qui verbū dei oportune nouit iuxta audientiū ca pacitatē pdicare. mō exempla ac di cta patrū per quoꝝ custodiā ad re quiem peruenitur eternā: iuxta lit/terā replicat: modo suauiores ī his sensuum spiritualiū fructus quib⁹ pia audientiū desideria pascat. re/moto littere velamine pādit. d ¶ Inauris au. ⁊c. Recte hūilis au ditor iauri auree cōpat̃: qr dū libē/ter increpanti ac docēti aurē acco/modat: iā se ad pcipiendā claritatē sapientie celestis pparat: iam sup/ne lucis visioni appropiat. Magi/ster eruditus margarito fulgēti: qr dū emēdationē moꝝ: dū superno/rū scientiā pie querentib⁹ aperit: q̄/si aureo ornatui maiorē insup grati orēq̧ fulgorē gemme ardent' anne/ctit. e ¶ Sicut frigus ⁊c. Importu nū videt̃ tpe messis ningere. Nam
Ps.26.a ⁊ post: Quomodo nix estate ⁊ plu/uie in messe: sic idecēs est stulti glo ria. Sed tñ in feruēti palestina non parū delectabile est si subito frigus quomodo in niue solet adueniat: q incendia solis aliquando refrige ret sudorem: laborē tergat: ardētes temperet anhelitus: cui bene lega/tus assimilatur fidelis qui mētē ei⁹ qui se misit prudenter agēdo repau sat. f ¶ Uir gl'iosus. Idē videt̃: Ne lactes quenq̧ labiis tuis. Sed illd est ne pmittendo hominē suscipias
2.Tio.3.a ⁊ nō cōplendo decipias. Hoc auteꝫ ⁊ idē ⁊ qd dicit apl'us: Habētes spe ciem pietatis, veritatem auteꝫ eius abnegātes. g ¶ Mel inuenisti co mede quod sufficit tibi ⁊c. Potest et sic itelligi q post apte dicit: Sub trahe pedem tuum de domo proximi tui. Et si enim cuiusli/bet: vel locutionem: vel visitationem melle dulcioreꝫ tenu/eris: melius est tamen vt rarius veniendo facias cum di/ligere aduentum tuum. q̄ vel vna vice tamdiu cum illo ma neas: vl' totiēs ad eū venias: vt fastidiat.

¶ Dens pu.

(a apostoloꝝ. scientia apostoloꝝ nostrā fra/gilitatē trāscendit. b supficiem littere.)
cor rēgū inscrutabile. Aufer rū/ a
(a sacro eloquio b de subtilitate littere et figuralium cerimōiarum.)
biginē de argēnto: ⁊ egrēdietur
(spiritualia mysteria.)
a vas purissimū. Aufer impietatē
de vultu reg': ⁊ firmabit̃ iusticia
b thron⁹ ei⁹. Ne gloriosus appare/ b
as corā rege: et in loco magnoꝝ
ne steteris † Meli⁹ est eñi vt dica/ c
tur tibi ascēde huc: q̄ vt humilie
ris corā pricipe † Que videt̃ ocu d
li tui ne pferas in iurgio cito: ne e
(si peccauerit i te fra. t. cor. eū int̃ te ⁊ ipm solū)
postea emēdare nō possis: cū de/ f
honestaueris amicū tuū. Causaꝫ g
tuam tracta cum amico tuo: et se h
cretū extraneo ne reueles: ne for i
te insultet tibi cum audierit: ⁊ ex
(non est.)
probrare nō cesset. Gratia ⁊ ami k
(hebreo.)
citia liberāt: q̄s tibi serua: ne ex/
c probrabilis fias. Mala aurea i l
lect' argenteis: q̄ loq̄tur vbuꝫ in m n
(a magister eruditus.)
d tpe suo. Inauris aurea et mār/ o p
garita fulgēs: q̄ arguit sapiēteꝫ q
e ⁊ aurē obediētē. Sicut frig⁹ ni/ r
(a tpe pdicatiōis iter feruores psequētiū. messis q̄dē mul. o. a. pau. b pdicator missus a deo)
uis in diē mēssis: ita legat⁹ fidel' s
ei q̄ misit eū: aiam ipi⁹ requiescere
facit. Nubes et ventus ⁊ pluuie t
(a spēm scitatis habēs. virtutē negās.)
f nō sequētes: vir gloriosus ⁊ pmis
(ferendo que p peccatis irrogantur.)
sa nō cōplens. Patiētia lenietur v
(a deus. b humilis satisfactio. c domabit)
pncēps: ⁊ lingua mollis cōfrin x y
(a contumacie prioris. b paratū tibi. dulcedinem celestis intellectus: q̄ apum. i. patrum officio pararat.)
g get dūriciā. Mēl inuenisti come z
(a non plus sapere q̄ oportet sapere. b cito continget. vltra vires querendo.)
de qd sufficit tibi: nē forte satiat⁹
(perdas quod bene intellexeras.)
euomas illud. Subtrahe pedem a
tuū de domo proximi tui: ne qñ b
satiatus oderit te. Iaculū ⁊ gla/ c d

celare: ⁊ sic soli deo sunt nota. talia inquā nō sunt a sapientibus legū pscrutanda: vnde pphete ⁊ apostoli ⁊ doctores vtriusq̧ te stamēti de talibus tacuerūt ⁊ de aliis cōsimilib⁹: q̄ plus habēt no xie curiositat' q̄ vtilitat': vt dic̄ Aug. a ¶ Aufer rubi. ⁊c. i. sic ab lato rubigie d argēto format̃ inde vas purissimū: sic ablata ipie/te d regno remāet puꝝ ⁊ iusticia solidatū. b ¶ Ne gloriosus appa. co. re. te vltra de bitum ingerendo: ne ex hoc sequat̃ tua confusio. ideo subditur: c ¶ Melius ē ⁊c. ⁊ patet. d ¶ Que viderunt oculi tui. id est mala proximi tui que in secreto vi/disti. e ¶ Ne pferas in iurgio. cito ali is ppalando. f ¶ Ne postea emendare nō possis. i. reddere famā pxio tuo quē lesisti. g ¶ Causā tuā secretā tracta cuꝫ amico tuo. de cuius fidelitate non dubi/tas. h ¶ Et secretū extraneo nō reueles. cui⁹ fidelitateꝫ ignoras. i ¶ Ne forte i/sultet tibi. exprobrādo i publico defectū quē dixisti sibi in secreto. k ¶ Gratia ⁊ amicitia ⁊c. versus iste nō est in hebreo. l ¶ Mala aurea. i. pomelli aurei ad mo
dū pomi formati. m ¶ In lect' argēte. † Lu.14.b
sunt ad decorē. n ¶ Qui loquitur ver/
buꝫ in tempore suo. i. sic obseruatio tpis † .5.q.5.c.
debiti in proferendo verbū bonum deco q̄ ambular.
rat illud. Qr aūt potentes antiquitus fa cerent lectos argenteos et aureos: habe tur Hester. i. pbabile tamen est q illi le/
ctuli de quibus habet̃ Hester. i. erant ar B
gentei et aurei tñ exterius: ⁊ de alia ma teria interius. Ites Rabi Moyses dicit q hec est littera: Mala aurea in sculptu ris argenteis. i. coopta argento sculpto. ita q p foramina argenti videtur auꝝ in terius existens. o ¶ Inauris aurea. q̄ ē ornamentū auris. p ¶ Et margarita re/fulgens in ornamentis aliis. q ¶ Qui arguit sapientē ⁊c. i. sicut illa ornamenta sunt gratiosa corporalit̃: ita correctio fa/cta sapienti ⁊ obedienti pulchra est ⁊ gra tiosa spiritualiter: qr habet optimum effe ctum. r ¶ Sicut frigus niuis in die mes sis. nō loquitur de frigore niuis realiter: qr nix nō est decēs tpe messis s de vento refrigerante messores ad modū frigoris niuis. s ¶ Ita legatus fidelis ei q̄ misit eum. qr refrigerat animi sui motum. t ¶ Nubes et vent⁹ ⁊ pluuie nō sequētes. vir gloriosus ⁊ pmissa nō cōplens: sicut enī imber et vent⁹ ptēdētes pluuiā futu/rā ⁊ nō adducētes suspēdūt desideriū ho minū pluuiā expectātiū: ⁊ p cōns magis affligunt̃: qr spe tali frustrāt̃: sic pmissio homis potentis q̄ nō cōplet̃ affligit ani/mam illi⁹ cui promittitur. v ¶ Patiētia
lenietur princeps. sicut nabuchodonosor † Da.3.
fuit lenitus ⁊ pacificat⁹ ex patiētia triuꝫ C
pueroꝝ in igne piectoꝝ Dan. iii. x ¶ Et lingua mollis. i. suauiter loquens. y ¶ Cōfringet duriciam. sicut lingua abi gail cōfregit duriciā quā disposuerat da uid inferre domui sue. i. Reg. xxv. z ¶ Mel iuenisti comede ⁊c. Uno modo exponit̃ de melle ad lrām: qd inuēit abū danter in iudea: ⁊ inde homies reficiun/tur. si tñ vltra debitum accipiūt attracti mellis dulcedine vertitur eis in nocumē tum. Aliter exponitur vt nomine mellis intelligat̃ quicūq̧ cib⁹ appetibilis: in cu/ius sūptione debet hō esse caut⁹ ne ex sua uitate cibi tm̄ accipiat q sibi noceat. a ¶ Subtrahe pedem tuū de do. pxi. t. nimiā frequētiā pcauendo. b ¶ Nequādo satiat⁹. i. attediat⁹: suspicās q talis frequētia sit p decipiēda vxore sua vl' filia. c ¶ Oderit te. qui prius diligebat te. d ¶ Iaculum ⁊ gladius ⁊ sagitta acuta ⁊c. id est sicut ista sunt nociua illi contra quē mittū tur: sic testis falsus illi contra quem testificatur: sicut patet de te/

 stibus fal.

Hie. 17. a — a Dens putridus rc. Hieremias. Maledictus qui ponit spez suam in homine: et ponit carnē brachiū suū. Qui recte denti putrido r pedi lapso cōparatur. qz vnicū hominis bonū: id est adherere deo r ponere in deo spem suam. nescit iste nec vite pcipere cibum: nec ad mansionem potest desiderate salutis ptingere: et amittit palliū in die frigoris: qz r si in serenitate vite psentis habitu religiōis videatur indutus: in die iudicij nudus parebit. b Acetū in ni. rc. Nitrū a nitria puincia: vbi nasci solet dr: nec multuz a salis armoniaci specie distat. Sic eī salē in litore maris feruor cōficit solis: durādo in petras aquas marinas: quas vis ventoꝝ vel maris feruor ad lit' pijcit: ita in nitria vbi estate pluuie prolixiores tellurē infundūt: ardor nimi' aquas excoquit in petrā sali vel glaciei simillimā sed nihil gelidi rigoris: nihil salsi sapor' habentē: que tamē iuxta naturā salis in caumate durare: r nubiloso aere fluere ac liquefieri solet. Hac īdigne ad lauandum vtuntur.
Ibidē. 2. c — Unde si laueris te nitro: r multiplicaberis tibi herbā borith: maculata es iniquitate tua. Crepitat aūt in aqua quasi calx viua r deperit: sed aquā lauationi abilem reddit. c Prunas. i. ardorē charitatis: nō eni doceret sapiētia vt bōa inimico mali causa faceres. fit enī sepe vt inimicus crebris vict' beneficijs odij ponat rigorē r calorē charitatis menti apponat. D d Uētus aquilo. Si hilari vultu audieris detrahentē: tu illi das fomitē detrahendi. Si vero tristi: vt ait quidā: Discit nō libēter dicere: qd' didicerit non libenter audiri. e Meli' est rc. Doma est excelsus r secretus loc'.
Act. 10. b — In actibus enim apostoloꝝ vbi Petr' ad superiora ascendit ad orandū. p superioribus in greco doma scriptū est.
Ps. 41. — f Aqua fri. rc. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū: ita desiderat aīa mea ad te deus. Aqua ergo frigida que sitiētis ardorē extinguit: r nūcius qui de lōge noua qlibet r inopinata gaudia portat assimilanī: quia et dulcedo diuine visionis animā diu desiderantē consolaī: r ab estu tribulationis liberat: r quotidie angeli de terra longinqua. i. de superna patria descendentes in mūdū: iustos vel inter tētatiōes spe celestiū roborant: vel finito certamine ad palmā retributionis inducunt. g Fons turbatus rc. Euenit sepe vt q maiori pditi sciētia fulgebant ad vltimū plus volentes sapere q fragilitati humane cōcessum est in insipientie foueā decidāt. A Unde adiūgit: Sicut qui mel comedit mul. rc. Dulcedo ei mellis: si plus q debet sumaī (vnde delectatur comedens) necaī. Dulcis quoq
† 11. q. 1. c. illud. — est inquisitio maiestatis: sed q vltra modum inquirit ab ei' glia opprimiī: qz vt mel immoderate sumptū pscrutantis sēsū: dū nō capiī rūpit. Non aūt hoc solū debet quisq sapiens attendere: sed etiā ne ea q recte atq vtiliter scire potuit īmoderatis sermonibus inutilia reddat. Unde addit: Sic vrbs pa. rc. h Sicut vrbs pa. rc. Si eni murū silentij nō habet. patet inimici iaculis ciuitas mentis. r cū sep verba extra semetipsam iacit: apertam se aduersario ostendit: quā tāto ille sine labore supat quāto r ipa q vinciī contra semetipsam per multiloquium pugnat. Ca. XXVI

i Quomodo nix in estate. Nix estate r pluuie in messe psecutionis infidelium tpe pdicatiōis: q dū forte grauiores insistunt r calorē in multis īpediūt dilectiōis: r fruges bone opatiōis fedāt: qbus gloria stulti cōparaī. qz si indocto cathedra docēdi tribuiī: eque p hoc ecclia vt infideliū psecutiōe lediī: qd arriane tēpestatis calamitas pbauit. k Nam sicut auis. rc. Uerba cōparat auibus: quia per aera trāsuolāt ab ore loqntis ad audientem. sed auis sepe residet: vbi vtilitas aut necessitas non est. Uerba autem non dispersa in ventum euanescunt: s

cuncta in

dius et sagitta acuta: homo qui
loquiī ptra pximū suū falsū testi
a moniū. Dēs putrid' r pes lassus: a
qui sperat sup īfideli in die angu b
ſ brūs q custodit vestimēta sua ne nud' appeat.
stie: r amittit palliū i die frigor' c
a ſ ebullit acetū in nitro. b ſ puersa mēs correctione deterior succendiī.
b Acētuz in nitro q cātat carmīa d e
a ſ non est in hebreo.
cordi' pessimo. Sic tineā vestimē f g
to: r vermis ligno: ita tristicia vi
ſ de corporalib' et spiritualib' alimentis.
ri nocet cordi† Si esurierit īimic' h
tu' ciba illū: si sitit da ei aquam
ſ ardorem charitatis.
c bibere. Prunas eni cōgregabis i
sup caput ei': r dñs reddet tibi. k
d Uētus aqlo dissipat pluuias: et l m
facies tristis linguā detrahentez
ſ i altitudīe virtutū liber et secretū a seculi desiderijs et vxoris vinculis.
e †Meli' ē sedere in angulo doma n
ſ carnali voluptate: quotidianis nepharie mulieris cōtumelijs affici.
tis: q cū mliere litigiosa: r in do
f mo cōi. Aqua frigida anime sitiē o
ti: et nūcius bon' de terra lōgin p
a ſ Os iusti medita. sa. r lin. ei' lo. iu. b ſ diabolo
g qua. Fōns turbat' pede et vena q r
corrupta: iustus cadens corā im s t
pio. Sicut q mel comedit multū v
r non est ei bonū: †sic qui pscruta x
tor est maiestatl opprimeī a glo y
h ria. Sicut vrbs patēs r absq mu 3
roruz ambitu: ita vir q nō potest
in loquendo cohibere spiritū su
um. Ca. XXVI
i Quomodo nix i estate et a b
pluuie in messe: sic inde c
ſ nō indocti honor docēdi cōmittaī
k cens ē stulto glia† Nā sic d

stibus falsis cōtra Naboth. iij. Reg. xxj. a Dens putridus r pes lassus. qui faciūt dolorē magnū in corpore. b Qui sperat sup infideli in die angustie. i. sic inducit dolorē spes sup īfideli in die angustie qn magis indiget auxilio. ideo subdiī: c Et amittit palliū in die frigoris. i. talis sperās inaniter filijs est illi qui amittit palliū tpe quo magis ē necessariū. d Acetū in nitro. est autem nitrū species quedaz salis que pfusa aceto crepitat et fumat sicut calx viua in aqua posita. e Qui cantat carmina. i. legis et pphetaꝝ dicta. f Cordi pessimo. i. homini obstinato: qz inde non corrigiī: sed magis obstinatur r irasciī r ad cōtumeliā puocaī. g Sicut tinea vestimento. iste versus non est ī hebreo: patet tñ sententia: qz tristicia est passio valde nociua r mortificatiua. h Si esurierit inimic' tu' ciba illum: si sitit da ei aquaz bibere. i. ipsum positum in necessitate adiuua. i Prunas ignis cōgregabis super caput eius. i. iduces eū ad penitentiā de malo quod tibi fecit seu facere attētauit. † Ro. 12. — k Et dominus reddet tibi. s. mercedem pro charitate pximi. In hebreo habetur: Et dñs pacificabit tibi. s. illum qui prius erat tibi inimicus. l Uētus aquilo dissipat pluuias. hoc videmus ad sensuz in regione ista. m Et facies tristis linguā detrahentē. ille eni qui faciez tristē ostendit detrahendo eū silere facit: † s. 21. — s'm Ra. Sa. hec est vera littera. Uētus aquilonis creat pluuias: qz sicut ventus australis generat pluuias versus partes aquilonares: ita aqlonaris v'sus ptes australes: vt hr ij. Methau. Et facies trist' ligua d'trahēī. i. ligua d'trahēī puocat iras dei ɔ se. n Meli' ē se. rc. expōaī vt. s. xxj. o Aqua fri. rc. i. homini sitiēti: ē supple valde delectabilis. r silr: p Nūci' bon' rc. apportans bonū nūciū. q Fōs turbatus pede. q ad horā pdit pulchritudinē ex modica motiōe. † Eccl. 5. a — r Et vena corrupta. que ante corruptionem erat organum vite: et post corruptionem efficitur magis signum mortis. sic supplee s Iustus cadens. id est peccans. t Coram impio: quia diffamat euz multum: ex casu modico: et de festuca facit trabem. v Sicut qui mel comedit multum r non est ei bonum. qz propter comestionis excessū in nauseam vertitur. x Sic qui pscrutator est. curiosus et psumptuosus volens suo intellectu diuīa metiri. y Opprimetur a gloria. i. a diuine lucis excellentia. Nā sicut excellētia luc' obtundit oculū: sic excellentia diuine maiestatis excecat talis inuestigatoris ītellectū: r sic cadit in errorē. 3 Sic vrbs patens. i. sicut interiora talis ciuitatis patēt volētibus ingredi: sic secreta talis hois patēt alijs. qz ex abūdātia cordis os loquitur: r sic talis loquacitas apit cordis secreta.

a Quomodo nix in estate. In principio Ca. XXVI capituli precedentis ostendit q gloria est sapientibus exhibenda: hic consequēter ostenditur q ē insipientib' deneganda. dicēs: Quō nix in estate est idecēs. supple: qz est cōtra naturā tpis. b Et pluuie in messe. qz segetes peiorāt r ad corruptionē disponūt. c Sic inde cens est stulto gloria. i. honor in publico exhibendus. d Nam sicut auis ad alta transuolans. istud nā non est in hebreo: sed absolute incipit versus: Sicut auis ad alta transuolans. r nescitur vbi debeat residere.

Et passer.

cuncta in auctorē reuertūtur. r vel bene plata iuuant loquentem. vel male grauant: ita vt pro omni ocioso verbo rationē in de iudicij reddere cogamur: q̄tomagis aūt maledicta: non que maligne insontē iaculantur: sed r illa que negligenter passim in quoslibet proferuntur: non aliū: sed ipsum maledicū opprimunt. Maledici eni regnū dei nō possidebunt. Nō autē sine causa addit: Maledictū frustra prolatum. Est eni maledictuz iuxta
Act. 8. d — diuinaz iusticiam: vt pecunia tua tecū sit i pditiōe: r anathe
Mat. 16. b — mata ecclesie. de quib': Quecunq ligaueris sup terram: ligatum est r in celis. a Nō respondeas rc. Respōde stulto iuxta stulticiā suam rc. Nō sunt contraria. vtrunq enim p tēpore et psonarū diuersitate cōcordat dū r stultus cōtemnit: quia nō recipit sapientiā. r stulta superbia a sua decuti
1. Cor. 12. c — tur stulticia. Unde: Factus sū insipiens: vos me coegistis. b Claudus pedibus rc. Potest sapiens stultū mittere nesciens: nec tamen sapientie sue gloriam perdit: quia de ignoto bonum quod audierat credit. Sed qui hereticum sciens mittit ad predicanduz: claud' est pedibus: r iniquitatem bibit. quia et operis boni foris icessum amisit: r interiora sui sensus haustu stulticie debriat. c Quō si spina nascaī in rc. Spina nasciī in manu temulēti: cū in operibus eius q carnalibus seruit illecebris punctiones oriuntur scelerū: qbus recte parabola quā stultus ppo nit assimilaī: qz r si verba prudentie nouit dicere: in his tamen vitiorū pūctiones qb' vl' se vl' pximū lacerat vitare nō nouit. Sepe eni dū bōa dicit: aut suā laudē aut vituperatione qrit alioꝝ. d Sic ca. rc. Canis vomēs: cibū quo pect' eius pmebaī abijcit: cū redit ad vomituz quo leuat' fuerat oneraī: r qui admissā plāgūt nequiciā que mētis intima deprimebat: ɔfitendo pijciunt: quā post cōfessionem dū appetūt resumunt. e Uidisti ho.
Job. 9. g — Uñ: In iudiciū ego i hūc mūdū veni: vt q nō vidēt videāt: r q vidēt ceci fiāt. f Dic piger rc. Multi cū vba exhortationis audiūt: dicūt velle se viam incipe iusticie: s a sathana retrahi ne pficiāt: sicq excusādo sp i lecto sui torporis sicut ostiū in cardine vertiī: r mō exire ad opanduz: mō ad quiescēdū redire pponētes: in suis iacere prauitatib' nō desistūt. g Sapiētior rc. Septē viri loquētes sentētias: septiformi gratia pleni: nobis snias sacre scripture ministrātes: quibus sapientior sibi stult' videtur: qui dicit: vl' nō debere: vl' nō posse ipleri que illi dictā te spūsancto hominē facere iusserūt: r multos pfecisse mōstrauerūt. h Sic q ap. Noli vbis cōtēdere: ad nihilū vtile ē nisi ad subuersionē audiētiū. Quicūq simplex sensu est: r duobus inter se iurgantibus mordaci sermone capta eius aure cito incipit quasi canis latrare: et contentiones generare: sed sapiens omnino vitat.

Ne glorie

auis ad alta trāsuolās: r passer a
qlibet vadens: sic maledictū fru b
a ſ in proferentem.
stra platū in qūēpiā supueniet. c
Flagellū equo: et cham' asino: d
et virga in dorso imprudentiuz. e f
a Ne rūdeas stulto iuxta stulticiā g
suam: ne efficiaris ei silis. Rūde h i
stulto iuxta stulticiā suā: ne sibi k
b sapiēs eē videaī. Claudus pedi l
bus r iniquitatē bibēs: q mittit m
a ſ predicationis. b ſ hereticum.
verba per nunciū stultum. Quō n o
pulchras frustra habz claudus
tibias: sic indecens est in ore stul p
ſ deos gentiū cultu veneraī inani.
toꝝ parabola. Sic qui mittit la q
pidē i aceruū mercurij: ita qui tri r
a ſ heretico. b ſ docendi.
c buit insipiēti honorem. Quō si s
a ſ puniciones. b ſ operibus.
spiā nascaī in manu temulēti: sic t
parabola in ore stultoꝝ. Judici v x
um determiat causas: r q iponit y
d stulto silētiū: iras mitigat† Sic ca 3 a
nis q reuertiī ad vomitū suū: sic
a ſ nequiciam.
ipsudēs qui iterat stulticiā suaz.
e Uidisti hominē sapientē sibi vi b
deri: magis illo spē habebit insi c
a ſ diabolus. b ſ iusticie.
f piens. Dicit piger: leō est in viā: d
a ſ male delectationes.
r leenā in itinerib'. Sicut hostiū e
a ſ ad opus bonum.
vertiī in cardine suo: ita piger in f
lectulo suo. Abscōdit piger man' g
sub ascella sua: r laborat si ad os h
g suū eas ɔuerterit. Sapiētior sibi i
a ſ septiformi gratia imbuīī.
stultus videī: septēz viris loquē k
h tibus sētētias. Sicut qui appre l
hendit auribus canem: sic q trā m
sit r impatiēs commisceī rixe al n

a Et passer quolibet vadens. i. hinc r inde quasi in incertū volās. b Sic maledictū frustra platū. i. sine causa rōnabili. c In quēpiam supueniet. i. in pferentē vel aliquē amicoꝝ ei': nesciī tñ in quē determinate. In hebreo habeī sic: maledictū frustra platū nō veiet. s. sup illū in quē pferī: sicut auis vaginolās ad locū certū nō vertiī. d Flagellū. e. s. indomito decens est. e Et virga. correptionis. f In dorso im. qz r si ñ corrigaī: alij tñ terrenī. g Ne rūdeas stulto iuxta stul. suā. i. ne rūdeas stulte: sicut stulte locutus est. h Ne efficiaris ei silis. q. d. sic eni sibi esses silis in stulticia. i Rūde stulto iuxta stul. su. i. suā stulticiā rōnabiliī declarando. k Ne sibi sapiēs videaī. q. d. p hoc sua psumptio cōfūdeī: r alij ab eius imitatiōe retraheīī. r sic hec ppositio iuxta: aliter r aliī accipiī in pmo versu et secūdo. l Claud' pedib'. q patiī defectū in gressu. m Et iniquitatē bibēs. i. potū sibi nociuū. n Qui mittit ver. p nūciū stul. i. talis est pdictis silis: qz stultus nūci' puocat eū ad quē mittiī ad irā: et sic negociū peioratur. o Quō pulchras frustra habet claudus tibias: qz indecēter icedit: p Sic indecēs est in ore stultoꝝ pa. i. doctrina: qz idecēter docet. q Sicut q mit. la. ī acer. mer. i. ad edificādū tēplū in honore hui' idoli: B r Ita q tribuit insi. ho. qz vterq honor pditur. Alio mō expōiī itelligēdo p mercurij acerū cōputū: eo q mercuri' apd gentiles dr ratiocinationis deus. Ratiocinatio vero cōput' dr in quo antiqt' vtebanī homies lapillis sic mō denarijs plūbeis vl' stāneis: r frequēter ille denari' qui pōiī p vno solido amoueī de loco suo r pōiī p vna libra vl' pro viginti vl' p centū: sic insipiēs q debet esse in infimo loco pōitur aliqñ in statu valde honorabili: r est in magna hominū reputatiōe: qīuis in se nō plus valeat q ante: sicut nec denari' p cētū libris positus plus valet ī se q positus pro vno solido vel denario. Scdm hebreos hec est littera: † 2. Pe. 2. d / s. 19. d — Sicut qui mittit lapidē in palmā fūde: que est latitudo existēs in fūde medio vbi pōitur lapis vt mittaī in altū contra naturā lapidis: cui' est esse deorsū: ita honor exhibit' insipiēti est cōtra rōnē cū exhibēd' sit soli sapiēti. s Quō si spina nascaī in manu temulēti: id est ebrij: C t Sic parabola. i. doctrīa. v In ore stultorū. sic eni ebrius hūs spinam in manu pungit se r alios: sic stult' docēs vl' pdicās. x Judiciū determiat causas. i. pscidit lites. y Et qui iponit stulto silētiū. cui' loquacitas est causa rixarū: 3 Iras mitigat. qz remota causa remoueī effectus. a Sicut ca. q reuertiī ad vo. su. est abomiabiliī: Sic īprudēs q iterat stulticiā suā. r intelligiī hoc de malicia seu stulticia magna que reddit hominē deo r hōibus abominabilē: nō de leui seu parua q etiaz iustis aliquādo accidit: sicut dictum est. s. xx. Septies in die cadet iustus et resurget. b Uidisti hominē sapiētē sibi videri: cū tñ nō sit vel plus q sit. c Magis illo spem boni habebit insipiens. id est suā insipiētiā cognoscens: quia est dispositio quedā ad querendā sapientiam. d Dicit piger. leo est in via et leena in itineribus: qz in omni opere arduo estimat maiorem difficultatē et maiora pericula q sint in veritate. e Sicut ostium vertitur in cardine suo (est aūt cardo lignū circa qd vertitur ostium) f Ita piger in lectulo suo. qz qīuis vigilet nō tamē surgit: sed pigricia detentus in lectulo se reuoluit.
g Abscondit piger manus suas sub ascella sua. propter frigus.
h Et laborat si ad os suum eas conuerterit. id est non soluz ex pigricia interrumpit opus: sed etiam comestionem.
i Sapientior sibi piger videtur. inquirendo requiē sue carnis:
k Septem viris loquentibus sententias. id est sapientibus: nō solū mediocriter sed etiam excellenter.
l Sicut qui apprehendit auribus canem. excitat euz p nihilo ad se mordendū: m Sic qui transit impatiēs. i. nullā iniuriā patiēs ab alio: n Cōmisceī rixe alteri': qz sine cā excitat illū cū quo rixaī ad mordendū ipm verbo vel facto.

† De plup. c. i.

Ca. XXVII

N E glorieris ⁊c. Ne securus sis aliquādo de futuro: q̄ꝛ ⁊ si hodie fuis dño: q̄lis ee in futurū possis: quō vitā finire: ꝑsus videre nō vales. Beat⁹ hō q̄ semꝑ ē pauidus. b Graue est saxū. Graue est vł vno crimine capitali: q̄si pōdere saxi deprimi: vł q̄si glareis arene innumeris peccatis leuiorib⁹ onerari. Sꝫ vtroqꝫ grauior est ira stulti: quia hec quo certius q̄ꝫ sint mala patescunt. eo acrius vt castigentur pungunt: ira vero quia nō corporale sed spirituale vitiū est: quo min⁹ deprehenditur eo amplius grauat. Unde nō absolute iram: sed irā stulti dicit saxo et arena grauiorē. Nam sapientes quō actus ⁊ sermones. ita mentis q̄ꝫ motus examināt ⁊ castigant. (D)

† Eccl.10.b Ecci.27.b c Ira stulti. de quo supra. Ira eni iusti non talis. Nā de moyse dictū est: q̄ꝛ exiuit a pharaone irat⁹ nimis. De tali ira dictum est: Eccle.7.a Melior ē ira risu. (A) quia per tristiciam vultus animus corrigitur delinquentis. Ira stulti vbi †11.q.3.c.si quis. Br. incāduerit: mox viscera pietatis amittit ⁊ furori frena laxat.

† Ecci.22.a d Melior est manifesta corre. Amor absconditus illicitus: vt adulterin⁹. Job.3.c Qui enim male agit odit lucem. Huic iure māifesta correctio prefertur. Melius ē eī desiderio corrigēdi palā corrigere: q̄ꝫ studio similiter peccandi clā diligere.

† 5. q.5.c. non ois.c. nō osculat. 23.q.4.c. nimium. e Anima saturata calcabit fauū. Anima diuitum qui habent consolationem suam. quibus dicit: Luc.9.d Ue vobis q̄ saturati estis: quia esurietis. spernit auditam celest' regni dulcedinē. Anima autem eorū q̄ † Job.6.b esuriunt et sitiunt iusticiam: aduersa seculi et mortem ipsam pro dn̄o pati dulce habꝫ.

f Sicut auis trāsmi. Sicut auis oua vł pullos q̄s fouerat raptui expōit: sic v̄tutes in q̄bus ꝓficiebat q̄ dserit: (B) imūdis spiritib⁹ ꝑdit. Eccle.10.a Ūñ dicit alibi: Si spiritus h̄ntis ptātē ascenderit sup te locum tuum ne dimiser.

teri⁹ † Sicut noxi⁹ est q̄ mittit lāceas et sagittas i mortē: ita vir q̄ fraudulent' nocꝫ amico suo: ⁊ cū fuerit dꝑhēsus dicet: ludēs feci. Cū defecerit ligna extinguet' ignis: ⁊ susurrōe subtracto: iurgia cōquiescūt. Sicut carbōes ad prunas ⁊ ligna ad ignē: sic

ſ liris incentoris. bilinguis.

hō iracūdus suscitat rixas. Uer

ſ simulat laudem verborū: et querit vnde iurgia seminat.

ba susurrōis q̄si simplicia: ⁊ ipa ꝑueniūt ad itima cordis. Quō si argēto sordido ornare velis vas fictile: sic labia tumētia cū pessimo corde sociata. Labijs suis intelligitur inimicus: cū in corde tractauerit dolos. Qñ submiserit vocē suā: ne credideris ei: quoniā septē neq̄cie sūt in corde illius † Qui operit odium fraudulenter: reuelabit' malicia eius in cōcilio. Qui fodit foueā incidet in eam: ⁊ qui voluit lapidē reuertet' ad eū. Lingua fallax nō amat veritatē: ⁊ os lubricū operatur ruinas.

Ca. XXVII

N E glorieris i crastinū: ignorās quid supuētura pariat dies † Laudet te alien⁹ ⁊ nō os tuū: extraneus ⁊ nō labia tua † Graue est saxum ⁊ onerosa arena: sed ira stulti vtroqꝫ grauior. Ira nō habet misericordiā nec erūpēs furor: ⁊ impetū cōcitati spūs ferre quis poterit? Melior est manifesta correctio q̄ꝫ amor abscōdi

a ſ vtiliora. b ſ verbera. c ſ dei.

tus. Meliora sūt vulnera diligē

a ſ flagellat eni de⁹ quē diligit. ſ q̄ꝫ diaboli blandimentis decipi: qui nostris fauet errātib⁹: quasi parū sit q̄ peccam⁹: et vltra modū seuiēs tribulatio quā do dispēsāte toleram⁹. b ſ .i. blādimenta. c ſ diaboli.

tis q̄ꝫ fraudulēta oscula odiētis.

a ſ mundanis. b ſ dulcedinem celestis patrie ſ diuitum.

† Anima saturata calcabit fauū:

a ſ iusticiam. b ſ aduersa seculi. ſ mortem.

et anima esuriēns etiā amarum

a ſ beatitudine.

pro dulci sumet. Sicut auis trāsmigrans de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suū. Unguēto ⁊ varijs odorib⁹ delectat' cor: ⁊ bonis amici ꝯsilijs anima dulcoratur. Amicum tuū ⁊ amicū

a Sicut noxius est ⁊c. ⁊ patet snīa vsqꝫ ibi: b Et cū fuerit dephēsus ⁊c. cū eni nō pōt excusare maliciā facti q̄ ē patēs: negat maliciā intēsionis q̄ est latēs. c Cū defecerint ligna. q̄ sunt etiā materia ignis. d Et susurrōe s. tracto. i. detractore. ⁊ dicit' a sono vocis: q̄ꝛ nō loquit' palā: sed in aure. e Jurgia cōquiescūt. q̄ꝛ ei⁹ verba sūt iurgij materia. f Sicut carbones mortui ad prunas. i. ad carbones ardētes. g Et ligna ad ignē. vtrūqꝫ enim augēt incendiū. h Sic hō iracūd⁹ sus. rix. q̄ꝛ ira ē appetit⁹ vindicte. i Uerba susur. i. detractoris. k Quasi simplicia. i. videnl' sine plica dolositatis: q̄ꝛ simulat se loqui ex zelo iusticie: vł ꝑpter bonū illi⁹ cui loquit': vł de quo loquit'. l Et ipa ꝑueniūt ad intima cordis. q̄ꝛ intēdit nocere vsqꝫ ad cor. m Quō si argē. sordido. i. scoria argēti vt habet' in hebreo. n Ornare velis vas fictile. i. terreū qḋ nō est decēs ornari argēto vero: sed tn̄ apparenti: sicut stagnū vel aliq̄d hmōi aliq̄ñ ponit' in extremitatib⁹ godeti terrei o Sic labia tumētia. i. tumore supbie loq̄ntia. p Cū pessimo corde sunt sociata. q̄ꝛ ex abūdantia cordis os loquit' Mat. xij. ideo subdit': q Labijs suis. intelligit' inimicus: q̄ꝛ dispositio cordis apparet in labijs. r Quādo submiserit vocē suā. humili⁹ loquēdo ne appareat eius dolus. s Ne credideris ei. q̄m septē neq̄cie. i. vniuersitas malicie seu nequicie: ue p septenarium designat': eo q̄ omne tp̄s septenario dierū cōprehendi tur. t Sunt in corde illius. ex magno eni appetitu nocendi mutat sic modū loquēdi. v Qui opit odiū fraudulenter. signis amicitie vt iudas. x Reuelabit' malicia eius in cōcilio. q̄ꝛ deprehendit' postea facto: sicut dicitur de torquato in legenda sctī Tyburtij martyris. y Qui fodit foueā. parās alteri ruinā. z Incidet in eam. sicut patet de balaā qui docuit balach mittere scandalū corā filijs israel Nu. xxiiij. ⁊ postea ab eis occisus ē Nu. xxxj. a Et qui voluit lapidē. de loco suo. b Reuertit' ad eū. s. lapis: sicut videm⁹ sensibiliter q̄ lapis pōderosus ab aliquo motus ex suo pondere reuertit' ad ipꝫ mouentē et ledit eū. Et p hoc intelligit' q̄ volens īmutare aliquid notabile et consuetū: ex hoc patitur detrimentū: quia talis nouitas solet inducere dissensionem ⁊ rebellionem contra facientem. c Lingua fallax nō amat veritatem. quia dissona est habitui suo. d Et os lubricū. qḋ nō seruat secretū. e Operatur ruinas. denudādo aduersarijs consiliū.

Ca. XXVII

N E glorieris. Super⁹ induxit ad virtutis ⁊ sapientie bonū. hic ꝯsequēter remouet impedimentū qḋ frequēter ꝯtingit ex dilatione opis boni sub spe futuri tēporis magis apti. ⁊ h̄ est qḋ dicit': Ne glorieris i crastinū. i. tp̄s futurū credēs in illo facere magna. g Ignorans qd supuētura pariat dies. q̄ꝛ frequēter parit ipedimentum. h Laudet te alien⁹ ⁊c. Laus eni in ore ꝓprio sordescit. i Graue est saxū ⁊ one. ⁊c. potest tamen portari a quolibet fatuo: dū tn̄ sit fortis corpe. k Sed ira stulti vtroqꝫ grauior: q̄ꝛ nō pōt portari nisi a sapiēte qui ē fortis in mente. l Ira. s. impetuosa. m Non habet misericordiā. quia aufert ꝺliberationē. ideo sequit': n Et impetū cōcitati. ira vel furore tali. o Ferre q̄s poterit? q. d. nullus: nisi valde sapiēs ⁊ patiēs. p Melior ē ma. cor. ex qua venit bonū correcto. q Q̄ꝫ amor abscōditus. i. in effectu nō ostēsus: q̄ꝛ nullū bonū inde ꝓuēit amato. r Meliora sūt vulnera diligentis: q̄ fiūt ad vulnerati correctionē. s Q̄ꝫ fraudulenta oscula odiētis. que fiūt ad osculati deceptionē: vt ptꝫ de osculo ioab. ij. Reg. xx. t Anima saturata. i. homo cibis replet⁹. v Calcabit fauum. id est cibus eii ei abominabilis q̄ꝫtūcunqꝫ bonus. x Anima esuriens ⁊c. q̄ꝛ fames facit omnes cibos delectabiles. y Sicut auis transmigrās de nido suo. relinquēs ibi pullos suos inanes ⁊ vacuos. z Sic vir qui relinquit locū suū. i. domū suam ⁊ familiā negligēs eorū curā. Per hoc etiā itelligit' malicia prelati animarū curā negligentis ꝑ curis ⁊ negocijs terrenis. a Unguento ⁊ varijs odorib⁹ delectat' cor: q̄ꝛ delectatio que est in sensibus exteriorib⁹ vsqꝫ ad cor redundat: sicut econuerso sensus ⁊ motus de corde ꝓcedunt ad exteriores sensus. b Et bonis amici consilijs. ad bonum consequendum vel malum euitandum. c Anima illius. cui datur consilium. d Dulcoratur. quia ex hoc concipit spem consequendi bonū vel euitandi malum. e Amicum tuum et amicum patris tui ne dimiseris. q̄ꝛ veteres

ne dimiseris. Quid est: Si temptatio diaboli institerit tibi ne a bono quod faciebas desistas. a Melior est vici. ⁊c. Melior ē tibi q̄ animi fraterna dilectione vł societate ꝯnectit': q̄ꝫ germanus frat' q̄ fidei ⁊ pietatis iura tecū habere coīa negligit. Luc.10.c Ūñ hō q̄dā descēdebat ab hierl'm in hiericho ⁊ in il. ⁊c. b Qui bñdicit ꝓxi. i. q̄ fauore supflue laudis eū extollit. vel malis fauēdo: vł bona pl⁹ equo laudādo. Sed hic male dicenti assimilat': quia vł i malo opere laudando cōfidentiā tribuit vel in bono ope simplicitatem puri cordis minuit: vt qḋ supni amoris cā icepat humano fauore finiat. c Ferrum ferro acui. Bona consolatio cōsiliū sapientiū q̄ dū se inuicem ꝯsolādo īstruūt: ferrū ferro acuitur. d Infernus ⁊c. inferni tormēta nō replentur terminū accipiēdo. Silr et intētiōes eorū q̄ terrena sapiūt insatiabiles sunt in desiderio peccādi. Ideo eni sine fine puniunt': q̄ꝛ voluntatē habuerūt sine fine peccādi: si naturā habuerent sine fine viuendi.

e Diligenter ⁊c. Pastori ecclesie dicitur: diligenter adhibe curam eis quibus te preesse contigerit: agnosce animos actusqꝫ singulorū: si quid vitij in eis inueneris: citi⁹ castigare memento. Nō eī tu semp pascendi dñicas oues potestatē habebis: sꝫ eternā ꝑcipies coronā: si suo tpe bene paueris. f Aperta sunt prata. Aperta sunt modo pascua sacramētorum celestiū que diu fuerāt figuris legalibus clausa. apparuit nouitas euāgelice veritatis et gratie collecta sunt in pabulum gregis dei scripta veterū patrū. ablata quidem superbis iudeis falce diuīe iudicij: ⁊ humilibus ecclesie populis ad spirituale subsidiū data. g Agni sūt ad vesti. t. Agnorū velleribus vestieris: dū bonis discipulorū obedientiū moribus pastor ipse ꝑfeceris: eorūqꝫ laudabilia facta cernēs: ⁊ in ornatu virtutū ⁊ in calore dilectionis ipse gloriosus extiteris. hedis agrū cōparas dū peccatores ad penitenitam vocando sublimiorē tibi in terra viuentium locum acquiris. h Sufficiat tibi lac caprarū. Tanta instantia pecus cōmissum pasce: ne tibi lac estate nouum vel frigore desit: sꝫ tibi sp̄tuisqꝫ sufficiat. Quod est: Tā sedulo doctrine insta vt etiam quosdam penitentes ad officium docendi proueha: ⁊ p illos qui pridem pro feditate viciorum ad sinistram iudicis videbantur esse ponendi modo rōnabiles ⁊ sine dolo lac v̄bi paruulis sēsu mistret'. Fit āt lac caprarū ad victū ancillis: q̄ñ fit q̄ nōdū

patris tui ne dimiseris: ⁊ domū fr̄is tui ne igrediaris i die af

ſ vt samaritanus.

flictiōis tue. Melior est vicin⁹

ſ vt sacerdos vel leuita.

iuxta: q̄ꝫ frater ꝓcul. Stude sapiētie fili mi ⁊ letifica cor meū:

ſ contradicenti.

vt possis exprobrāti rñdē' smonē. Astut⁹ vidēs malū abscōdi

a ſ apostoli. b ſ quasi viatores

tus ē: paruuli trāseūntes susti

ſ multa opprobria.

nuerunt dispēdia. † Tolle vestimentū eius qui spopondit ꝓ extraneo: ⁊ ꝓ alienis aufer ei pignus. Qui bñdicit ꝓxīo suo voce grādi de nocte cōsurgēs: maledicēti similis erit † Tecta ꝑ stillātia i die frigoris: ⁊ litigiosa mulier comparant'. Qui retiet eā quasi q̄ ventū teneat: ⁊ oleū dextre sue euacuat. Ferrū ferro exacuitur: ⁊ homo exacuit faciē amici sui. Qui fuat ficū comedet fruct⁹ ei⁹: et q̄ custos est dñi sui glorificabit'. Quō in aquis resplēdent vultus ꝓspiciētiū: sic corda hominū manifesta sūt prudētibus. Infernus ⁊ ꝑditio nūq̄ꝫ replent' † silr ⁊ oculi hominum insatiabiles. Quō probat' in conflatorio argentū et in fornace aurū: sic probat' hō

ſ non est.

ore laudantis. Cor iniqui inq̄rit mala: cor aūt rectū inquirit

ſ de textu.

scientiā. Si cōtuderis stultū in pila quasi ptisanas feriēte desup pilo: nō auferet' ab eo stulticia ei⁹ † Diligent' agnosce vultū pecoris tui: tuosqꝫ greges cōsidera. Non enim habebis iugiter potestatem: sed corona tribuetur tibi in generatione ⁊ generationem. Aperta sunt prata: et apparuerunt herbe virē

a ſ auferetur a vob regnū dei: et dabit' g. f. f. e. b ſ iudeis supbis.

tes: ⁊ collecta sūt fena de mōn

ſ innocentes.

tibus. Agni sunt ad vestimen

ſ penitentes.

tum tuum: et hedi ad agri precium. Sufficiat tibi lac caprarū in cibos tuos: ⁊ i necessaria domus tue: et ad victum ancillis tuis.

quia veteres amicitie solēt esse magis solide. a Et domū fratris tui ne igrediaris in die afflictionis tue. i. pauptatis tue. ne forte verecūdet' de tua ꝑsentia ⁊ libēti⁹ velit tibi succurrere alia via. b Melior est vicin⁹ iuxta. q̄ statim pōt succurre c Q̄ꝫ frat' ꝓcul. q̄ nō pōt hoc nisi post tractū tēporis ⁊ īteri perit ille q̄ est in necessitate. d Stude sapiē fili mi. q̄ est maxim bonū in vita pñti. e Et letifica cor meū. q̄ꝛ pater bonū filij accipit sicut bonū ꝓpriū. f Ut possis exprobrāti. i. veritatē cōtēnēti. g Rñdere sermonē. ipm rōnabilit' cōfutādo. h Astut⁹ vidēs malū. iminēs de ꝓpinquo. i Abscōditus est. et sic euasit. k Paruuli sensu. l Trāseuntes. absqꝫ periculi aduertentia. m Sustinuerūt dispēdia. in corporib⁹ vł in reb⁹. n Tolle vestimentū ei⁹ ⁊c. i. potes licite tollere ex quo obligauit se. o Qui bñdicit ꝓximo suo voce grādi. i. māifeste et adulādo. † S.10.e p De nocte cōsurgēs. i. sollicite hoc faciēs. adulatores eni solēt esse solliciti explorare locū ⁊ tp̄s in quo eorū adulatio recipiat' efficacius. (C) q Tecta perstillātia ⁊c. vtrū eni est valde tediosū ⁊ afflictiuū. r Qui retinet eā. i. retinere nitit' ab īsolentia sua. s Quasi q̄ ventū teneat. qḋ est īpossibile vel difficile. † S.16.b t Et oleū dextre sue euacuat. oleū eni in manu retentū q̄ꝫtūcūqꝫ restringatur exit: sic mulier insolens q̄ꝫtūcunqꝫ restringat': vias tn̄ ad male agendū adinuenit. v Qui seruat ficū. a trāseūtib⁹. x Comedet fructus ei⁹. q̄ꝛ bene seruauit. y Et qui custos ē dñi sui glorificabit'. i. dign⁹ honore efficiet': sicut abisai q̄ saluauit dauid de manu iesbidenob gigāt'. ij. Reg. xxj. z Quō in aq̄s ⁊c. sic corda hominū māifesta sūt prudentib⁹: q̄ꝛ sciūt ea cōsiderare ex signis exteriorib⁹ qḋ nesciūt facere iprudētes. a Infern⁹ ⁊ ꝑditio nūq̄ꝫ replēt': q̄ꝛ demōes sp sitiūt secū trahere plures. b Similit' ⁊ oculi hominū. cupidorū. c In satiabiles. q̄ꝛ ex acquisitis nō minuit' cupiditas sed auget'. Ūñ poeta: Crescit amor nūmi q̄ꝫtū ipa pecunia crescit. d Quō ꝓbat' in cōflatorio argentū ⁊c. q̄ꝛ ibi apparet vtrū sit verū vel non † F.30.e Eccs.1.b Ecci.14.b e Sic ꝓbat' hō ore laudātiū. q̄ꝛ p h̄ apparet vtrū sit vere virtuosus vel nō: vtpote si ex laude nullo modo extollit': sed melior efficitur apparet veritas virtutis q̄ laudata crescit: si autē extollit' apparet falsitas. f Cor iniqui ⁊c. iste versus nō est ī hebreo. iō pertrāseo: ⁊ quia patet ei⁹ sentētia. (D) g Si cōtuderis stultū in pila ⁊c. i. quacūqꝫ correctiōe vel flagello: nō emēdabit'. h Diligent' ag. vul. peco. t. ⁊c. qḋ expōit Ra. Sa. sic: Si fuerit potens in diuitijs nō ꝓpter hoc sis negligens ī rebus ꝑuis: vt de ouibus ⁊ pecoribus tuis. ⁊ subditur cā cū dicit': i Nō eni habebis iugit' potestatē. i. forsitan ꝑdes alias diuitias. k Sꝫ corona tribuet' ti. ⁊c. hec est lr̄a hebraica. i. nescis si honor tibi exhibit⁹ durabit. ⁊ iō nō debes esse negligens circa parua q̄ poterūt tibi esse necessaria. Per archi di. d peni c.2.li.6. Aliter exponitur de ꝑlatis curā animarū habentib⁹ sic: Diligenter agnosce vultū pecoris tui. i. vitā ⁊ mores subditorū tibi. Non eni habebis iugiter potestatē corrigēdi eos. s. post mortē. Sed corona. s. glie: tribuetur tibi: si bene vsus fueris cōmissa tibi potestate. l Aperta sunt prata ⁊c. i. talia oriūt' ⁊ apparent in vere ꝑ animaliū nutritione. ideo subditur: m Agni. supple tunc sint tibi tanq̄ꝫ necessarij. n Ad vestimentū tuū. de lanis ipsorū ⁊ ad victū de carnibus. o Et hedi. similiter sunt necessarij. p Ad agri precium. i. vt de ipis emas agros. vł de ꝑcio eorū colas iam habitos. Et ꝑ agnos et hedos itelligunt'. hic etiā alia animalia ad victum et vestitum ⁊ agriculturā necessaria. q Sufficiat tibi lac caprarū ⁊c. i. si habes in domo tua animalia ad victū tuū ⁊ domus tue sufficientia: non sis sollicitus aliunde querere alia magis delicata: tum quia non sunt ita secura ad esū tuum sicut nutrita in domo tua que sunt tibi cognita. et quia in talibus expenditur magna pecunia que in alijs est melius expendenda.

Fugit impꝫ

Universidad de Deusto Biblioteca

F nondū amore pfecto:ſ3 ad/
A huc timore sulli dño deser/
uiunt per exemplū vel ver/
ba eorū qui per penitentiā
salui facti sunt viuificis ver
bi epulis reficiuntur: ⁊ ad
maiora incrementa virtutū
iuuantur. Quidā hoc qđ
dictū ē: Aperta sūt prata. ⁊
ap.her.vi. et col. funt.f.de
monti. Agni sunt ad vesti.
tuā.et he,ad a.pci.ita expo
suit: Aperta sunt monumē/
ta.apparuerunt corpora re
diuiua.sequestrati sunt pec
catores a sanctis.collectū
est fenum ad cōburendū de
Mat.25.c locis excelsis. Sequestrati
sunt agni ad dexterā:hedi
ad sinistram. Agni ad vesti
mentum regis:quia ipse di
xit: Inhabitabo in eis:he/
di pro precio sanctorū qui/
bus nocuerant:ignib⁹ tra/
dentur. Ca. XXVIII
a Fugit impius. Qui
non est fortis etiam
si nullus persequat
B sponte fidem deserit:dū la/
trocinijs vel periurijs aliis
qs huiusmodi ifideli se simi
lem reddit. Iustus autem
quasi leo:in occursu bestia
† 23.q.7.c rum non trepidat: quia se
queadmo/ oib⁹ pualere ñ ignorat. Vñ
dum.in fi. iusti securitas leoni cōpara
Ar. tur:qꝛ cū quoslibet insurge
recōspicit ad mētis sue cōfi
dentiā redit:⁊ scit qꝛ vīcit:
qꝛ solū diligit quē nemo in
uitus amittit. b Qui āt
in.⁊c. Oīa aniaduertūt ele
cti.i.⁊ futurū discrimē vni/
uersal' iudicij:⁊ qb⁹ opibus
requies:quibus pena retri
buatur eterna. c Qui de
cipit ⁊c. Qui p doctrinā he
reticā decipit amatores iu/
sticie:vt a veritate deuient.
ipe p mal' penā quā mere/
tur incurrit:bona āt si qua
gerebat. vl' vtilia scribēdo
vl' otinēt viuēdo iuuāt ali/
os vl' legētes vl' audiētes:
†De pe.di. exēplū ēt de casu ei⁹ sumūt.
1.§.agite. d In exultatiōe ⁊c.nō de p
Qui cle.vl' sentib⁹ s de eternis in futuro
vo.c.1.in bōis nō de creatur':s d cre/
glo. atore cui⁹ visiōe letāt. Vñ:
Ps.31. Letamini i do. ⁊ exul. in. Et
in exul.in.mul.gau. qꝛ duz
electos in hac vita euenient
bus pspis exultare otige/
rit:mlta dño glia ex psimo/
rū fide ⁊ pijs opib⁹ dat.re/
gnātib⁹ipijs ru.ho. Sic mlt
ti q dāt glia deo:cū iustos
in pfectu vtutū gaudē p/
spiciūt:ita dū supbi regnāt
sue pfidie multos cōplicāt:
qđ ⁊ de pagāis ⁊ heretic ⁊
malis catholic pt accipi.
e Btūs hō ⁊c.ira iudicij tā
to districtior portabit quā/
Eccli.11.c to nūc min⁹ timet. Vñ i die
malorū ne sis imemor bono
rū: ⁊ in die bonorum ne sis
imemor malorū.

F Vir qui

Ca. XXVIII

a Fugit impi⁹ nemi a
ne psequēte: iust⁹ b
aūt quasi leo cōfi/
dēs absq; terrore erit. Propt c
pctā terre mlti pncipes ei⁹:
⁊ ppt hominis sapientiā d
et horū sciētiā q dicūt:vita e f
ducis lōgior erit. Vir pau/ g
per calūniās paupes similis
est imbri vehemēti in quo
parat fames. Qui derelin h
quūt legē laudāt ipiū:q cu i
stodiunt succendunt cōtra
§ in furnro.
eū. Viri mali nō cogitāt iu k
b diciū:qui aūt inquirūt do/ l
minū aniaduertūt omnia.
Melior est paup ambulās m
i simplicitate sua:q diues i
prauis itinerib⁹. Qui custo n
dit legē filius sapiēs est: q o
§ lenones. § dissipatores bona patris furando.
aūt cōmessatores pascit cō p q
fundit patrē suū† Qui coa/ r
ceruat diuitias vsuris ⁊ feno s
re liberali:i paupes cōgre/ t v
gat eas. Qui decliat aures x
suas ne audiat legē:oratio y
c eius erit execrabilis. Qui z
decipit iustos in via mala:
in iteritu suo corruet:⁊ sim a b
plices possidebūt bona ei⁹. c
Sapiēs sibi videtur vir di d
ues:paup aūt prudēs scru e
d tabitur eū. In exultatione f
iustorū multa gloria est: re/ g
gnantib⁹ impijs ruine ho/
minū.† Qui abscōdit scele/ h
ra sua nō diriget :qui autē i k
cōfessus fuerit ⁊ reliquerit l
ea misericordiā consequet. n
§ p futura pena
e Btūs hō q semp ē pauid⁹: n
§ non timēris.
q vo mētis ē dure: corruet o p
in malum. Leo rugiēs ⁊ vr q
a § seuiens. b § sic ferina seuicia. § psganus vel hereticus.
sus esuriēs:pricēps impi⁹ r
§ sanctam ecclesiam.
super populum pauperē.
Dux idigēs prudētia:mul/ s t
tos opprimet per calumni
am:q āt odit auariciā lōgi v
fiēt dies ei⁹. Hoiē qui ca/ x
§ id est peccatū.
lūniat anime sanguinem y

Fugit impius. Superius decla Ca. XXVIII.
rauit bonū sapiētie ⁊ virtuti annexū.hic ɔ̄sr de
clarat malū vitijs cōiūctū qđ est timor. Nō enī
malus nusq est secur⁹:qꝛ sp timet sibi insidiari ab illis
qbus intulit mala:licet nō sit ita.ideo dicit: a Fugit im
pius nemine psequēte.sic de cain dr Gen.iiij. Egressus
qs cain a facie dñi habitauit in terra pfugus. b Iu
stus aūt quasi leo cōfidēs in dño absq ter.erit:qꝛ si mo
riat in pfectiōe in refrigerio erit. c Propter pctā ter
re multi pncipes ei⁹ sicut pter petm regnū salomonis
i duo diuisū fuit. iij.Reg.xij. d Et ppt hois sapiam.
i cognitione de diuis. e Et horū sciam.q dicūt in agi/
bilib⁹ hūanis. f Vita duc lōgior erit:⁊ sic vita Ece/
chie regis fuit plongata.xv.an.iiij.Reg.xx. g Vir
paup calūniās paupes ⁊c.sic enī imber corrūpēs sege/
tes est pessimus:sic talis pauper quia ex maxima mali/
cia calūniatur pauperes quibus deberet cōpati motus
ex sue paupertatis experientia: pter quod vulgariter
dr q morsus matri pediculi est pessimus. h Qui de
relin.le.lau.impiū:qꝛ facit sm volūtatē eorū. i Qui
custodiūt succen.con.eū.zelo legis ⁊ iusticie moti:sicut
patet de mathathia.i.Macha.ij.q infrecit sup arā iude
um idolis sacrificantē. k Viri mali nō cogitāt iudi/
cium.i.facere executionē iusticie:qꝛ hñt oppositū habi/
tū sm quē cogitāt ⁊ opant. l Qui aūt inquirūt dñm
aniaduertūt oīa.q ad executionē iusticie sūt necaria.
m Melior est paup ābulās ⁊c.⁊ patet snia. n Qui
custodit legē fili⁹ sapiēs est. qꝛ cōformat se sapiētie diui
ne. o Qui aūt cōmessatores.i.glutōes. p Pascit
expēdendo in hoc suā substātiā. q Cōfūdit patrem
suū.qꝛ malū filij apprehēdit quasi suū:⁊ sic cōfundit de
ipo sic de pprio malo. r Qui coaceruat diuitias vsu/
ris.recipiēdo vltra sortē ⁊ ex pacto. s Et fenore libe
rali.recipiēdo vltra sortē:nō tñ ex pacto:⁊ hoc dicit fe/
nus liberale:tñ malū ē. pter qđ dic saluator Luc.vj.
Date mutuū nihil inde sperātes. t In paupes.i.cō/
tra paupes. v Cōgregat eas.qꝛ null⁹ accipit ad vsu
rā pmo mō vl' scdo:nisi inqtū idigēs ⁊ paup. x Qui
declinat aures suas ne audiat legē:vt sic licēti⁹ ⁊ sine re
morsu faciat cōtrariū. y Orō ei⁹ erit execrabilis.qꝛ
ex magna libidie peccādi pueit q aliqs vult legē igno
rare ne p eius noticiā ipediat a pctō vel retrahat.
z Qui decipit iustos in via mala.sua psuasiōe ptra/
hens eos ad malū. a In interitu suo corruet.interitu
scz mortalis culpe et gehenne. b Et simplices.i.sine
plica dolositatis incendentes. c Possidebunt bona
eius.sicut filij israel possiderunt bona madianitarum q
per filias suas traxerant eos ad peccatum Nu.xxv.
d Sapiens sibi videtur diues.imputās sue pruden/
tie diuitiarū acquisitionē:seu earū conseruationem.
e Paup aūt prudēs scrutabit eum.i.sciet ei⁹ cōsiliū:
sicut patet.ij.Reg.xvij.de chusi q scrutat⁹ est cōsiliū ab
salō ⁊ erat valde paup respectu ipsius. f In exultati/
one iustorū multa glia est.qꝛ p h boni honorant ⁊ exal/
tant:sicut ptz de regno dauid Ezechie ⁊ Iosie.
g Regnantibus ipijs ruine hominū:sicut ptz de ma/
nasse rege.iiij.Reg.xxj.de quo dicit ibidē: Insup ⁊ sā/
guinē innoxiū fudit manasses multū nimis donec im/
pleretur hierusalē vsq ad os. h Qui abscōdit sce/
lera sua in conscientie foro. i Non diriget.in via sa
lutis. k Qui aūt cōfessus fuerit.veracit ⁊ integre.
l Et reliquerit ea.absq recidiuo. m Misericordiā
consequetur a deo. n Beatus homo qui semp ē pa/
uidus.ne in aliquo offendat deū. o Qui vero mē/
tis est dure.nō curās de tali trāsgressione. p Corru/
et in malum scz culpe et pene. q Leo rugiēs ⁊c.qꝛ si/
cut bestias deuorat:ita r Princeps impius.subie
ctos sibi resistere nō potentes bonis suis expoliat.
s Dux indigens prudentia.in agibilibus humanis.
t Multos opprimet per calumniam .quia ministros
habet impios inducētes eū ad hāc maliciā:⁊ ipe nescit
auertere. v Qui āt odit auariciā ⁊c.primo in vita p
senti:qꝛ nō habet insidiātes sibi:⁊ postea i futuro : in q
eternitate vite gaudebit. x Hominem qui calumni
atur.i.iniuste querit. y Anime sanguinē.i.hominis
mortē.nomine em anime frequēter intelligit hō i sacra
scriptura:eo q est nobilior pars a qua denominatur to
tum.

Si vsq

F a Vir q fes.dita.
Qui augere opes
ambit:peccatū ne
gligit more auium
captus:cū escā ter
renam auidus in/
spicit quo strāgu/
letur pcti laqueo
nō agnoscit:cū qli
bet mūdi bona de
siderat:que de fu/
turo damna patia
tur ignorat.
b Cū surrexe.im
pij ⁊c.eosdē hoīes
quos iustos dicit:
qꝛ iusti creationis
ordinē seruāt. Vñ
in iob de penitēte.
Iob.33.d Respiciet homies
⁊ dicet : peccaui.
Qđ est: Respiciet
eos qui naturā hu
mane creatiōis cu
stodiunt: ⁊ se pec/
cando iumētis as/
similatū agnoscit.
Ca. XXIX
c Homo qui ⁊c.
Qui fictis smoni
bus prīm laudat:
parat ei īsidias q/
bus in periculū v
bi aut opis securi/
or icidat. Sꝫ vide/
am⁹ q capiat :cui
fit:aut qui fac. Se
qtur: Peccātē vi.
ini.iuo.⁊c. Nō er
go iusto laqueus
peccātiū ēt si cor/
poralit pimat no/
cet: s ipos ippetu
um dānat: ⁊ gau/
dētib⁹ iust ac di in
diciū laudantib⁹:
vl' de sua ereptiōe:
vl' de pditiōe ma/
lorū. Deniq clau/
sulā prioris vsus
antiqua editio ma
nifeste posuit. Re/
tia circūdat pedi/
bus suis. Ex ambi
guo ei greco vtrū/
qs iterpretari pōt:
nā q fodit foueā
prio suo icidet in
eam. d Vir sap.
⁊c. Doctor fidel et
sapiēs si cū infide/
li ⁊ cōtumace con/
tenderit:siue tor/
menta reproborū
seu gaudia narret
bonorum : frustra
erga insensatū la/
borat:siue enī la/
mēta penitētie sua
deat: seu bone o/
peratiōis que sint
premia dicat :non
auditur a stulto.
Mat.11.b Hinc dicitur. La/
mentauimus vo/
bis et non planxi/
stis: cecinimus vo
bis ⁊ nō saltastis.

F Totum

a § inferni. b § subleuat.
si vsq ad lacūm fugerit nemo su a b
stinet. Qui ambl'at simpl'r salu⁹ c d
erit:q puersis gradit vijs ɔcidet e f
§ agri vel corporis.
semel. Qui operat terrā suā sati g
a § frumēto vel virtutib⁹. b § sed c § in quo/ liber predictorum.
abit pānib⁹ : qui āt sectat ociū
replebit egestate. Vir fidel mul h
tū laudabit:q aūt festinat dita/ i
ri:nō erit inocēs. Qui cognoscit k l
§ personam.
in iudicio faciē nō bñfacit iste ⁊ m
§ paruo precio.
p buccella panis deserit vitatē n o
a Vir q festiat ditari ⁊ alijs iuidet p
ignorat q egestas supueīat ei:q q
corripit hoiem:grāz postea iue/ r s
niet apd eū:magis q ille q p lin
gue blādimēta decipit. Qui sub t
trahit aliqd a pre suo: vel a ma/
tre:⁊ dic hoc ñ eē pctm: pticeps v x
homicide est. Qui se iactat ⁊ di/ y
latat iurgia cōcitat : q vo sperat z
i dño saluabit. Qui cōfidit i cor a
de suo stult⁹ est. Qui aūt gradit b
sapienter ipe laudabit: Qui dat c
paupi nō idigebit : q despicit de d
§ psequendo.
b pcātē sustiebit penuriā. Cū surre e
a § si vos psecuti fuerit in vna ciuitate fugite in aliā. b § nature ordinem seruantes.
§ pestilente flagellato sapientior erit paruulus.
xerit ipij ābscōdent hoies: cū illi
a § a psecutione. b § etiā de numero impiorū.
perierint multiplicabūtur iusti.

Ca. XXIX

a § idē qđ homies. b § doctorē scz.
Virō q corripientē dura f
ceruice contēnit:repen/ g
tin⁹ ei supueniet iterit⁹:
⁊ eū sanitas nō sequit: In mul/ h i
§ scz principum.
tiplicatiōe iustorū letabit vulg⁹:
cū ipij sūpserint pncipatū gemet k
pplus. Vir q amat sapiētiā leti/ l
ficat patrē suū: q aūt nutrit scor/ m
tū pdet substātiā. Rex iust⁹ erigit n
c terrā: vir auar⁹ destruet eā. Hō o p
qui blandis fictisq sermonibus
loquitur amico suo:rete expan/
dit gressibus eius. Peccātem vi q
rum iniquum inuoluet laque⁹: ⁊ r
iustus laudabit atq gaudebit.
Nouit iustus causā pauperū:im s t
pius ignorat scientiā. Hoies pe/ v
stilētes dissipāt ciuitatē:sapiētes x
d vero auertunt furorem. Vir sa/ y
piens si cum stulto contenderit:

a Si vsq ad lacū. In hebreo habet ad foueā fugerit.id ē
vsq ad sepulturā penitere distulerit. b Nemo sustinet.
id est nemo pōt eū adiuuare:qꝛ post mortē nō est loc⁹ peni
tentie c Qui ambulat simpliciter.i.innocent. d Sal/
uus erit. in futuro. e Qui puersis gradit vijs.implicā
do se varijs peccatis. f Cōcidet semel.i.absq resurrecti
one ad bonum:sicut dictum est supra.xviij. Impius cū in
pfundū peccatorum venerit cōtemnit:tūc repentinus sup
ueiet ei interit⁹:⁊ eū sanitas nō sequet. g Qui operatur
terram suam satiabitur panibus ⁊c.hoc patet ad sensū.
h Vir fidelis multū laudabitur .quia fidelitas est ma/
gnū bonū. i Qui aūt festinat ditari.ad hoc nimis an/
helans. k Non erit innocēs.quia mlta vel saltē aliq ac/
quirit iniuste. l Qui cognoscit in iudicio faciē.ɔdescē
dens alicui plus debito ex aliqua priuata familiaritate.
m Non bene facit iste.quia declinat a rectitudine iusticie
n Et pro buccella panis.id est pro re modici valoris.
o Deserit veritatē.cuius valor est inestimabilis.
p Vir qui festinat ditari et alijs inuidet:eo q sunt eo di/
tiores. q Ignorat q egestas supueniet ei.in futuro:sic di
uiti epuloni:qui guttā aque nō potuit ipetrare: Luc.xvj.
r Qui cor.ho.rōne vtētē i h enī differt hō a brutis ani/
malibus:sm qđ dicitur.j.Methaph. Animalia imagina/
tionib⁹ ⁊ memorijs viuūt.hō aūt intellectu ⁊ rōne.
s Gratiā postea inueni.apud eū magis q ille q p lingue
blādimenta decipit:qꝛ pcipit bonū correctoris: ⁊ malū adu
latoris. t Qui subtrahit aliqd a patre suo et a matre.
furtiue accipiendo vel debita necessaria denegādo. v Et
dicit hoc nō esse peccatū: quia ē heres in primo casu : vl' qꝛ
illa vult offerre deo i secūdo casu:quod reprobat saluator
Mat.xv. x Particeps homicide est.i.simile malum fa/
cit y Qui se iactat ⁊ di .dicta vel facta sua vltra debitū
magnificādo. z Iurgia concitat.qꝛ alij ex hoc indignā
tur contra eū. a Qui confidit in cor.suo.i.in sensu suo
plus debito. b Stultus est.quia presumptuosus est ⁊ su
perbus.superbia vero excecat itellectū. c Qui dat pau
peri nō indigebit.in futuro nec etiā in pñti de cursu cōmu/
ni:quia domin⁹ multiplicat eius bona vt habeat vnde tri/
buat necessitatē patienti. d Qui despicit depcantē susti
nebit penuriā:sicut diues epulo q lazaro micas panis de/
negauit:penuriam aque gutte sustinuit. e Cum surre/
xerint impij abscondentur homines.rationabilit viuētes.
Regnātibus enī achab et iezabel:abscōditi fuerāt pphete
domini in speluncis.iij. Reg.xviij.et ipsis destructis tēpo
re iehu.iiij.Reg.ix.multiplicati fuerūt iusti:et pphete Ba
al interfecti.iiij.Reg.x.ca. Ca. XXIX.
Viro qui corripientē. Superius posita est disciplina
torum eruditio.hic cōsequenter ponitur indisciplī/
natorum obstinatio.cum dicitur: Viro qui corripiē
tem dura ceruice.i.obstinato animo. g Contemnet.re/
pentinus ei superueniet interitus.corporis et anime.
h Et eum sanitas non sequetur.quia peccatum eius est ir
remediabile. Est enim quedam species peccati in spūmsan/
ctum quod irremissibile.i.de difficili remissibile dr: Mat.
xij. i In multiplicatiōe iustorū letabit vulg⁹.qꝛ p eos
sustentat. k Cū impij sum.pncipatū .gemet ppls:qꝛ su/
pra vires ab eis grauant. l Qui amat sapien.leti.pa.
suū.qꝛ bonum filij reputat suum. m Qui aūt nutrit scor
tum pdet substantiā.sicut dr Luc.xv.de filio pdigo q dis/
sipauit substantiam suam cum meretricibus viuendo luxu
riose. n Rex iustus erigit terrā.eius statum meliorādo.
o Vir auarus destruet eam.ex cupiditate tyrannizando.
p Homo qui blandis fictisq sermonibus loquitur .recte
expandit gressibus eius.impedit enim eius processū in su
is operibus subtrahendo sibi pmissum in quo confidebat
q Peccantem virum iniquum inuoluet laqueus.multi
plicis culpe et gehenne. r Et iustus laudabit atq gau/
debit.applaudens diuine iusticie.vnde in ps.lv. Letabit
iustus cū viderit vin.⁊c. s Nouit iustus cām pauperū.
id est cognoscere satagit vt iuuare possit. t Impi⁹ igno
rat sciētiā.bñfaciēdi .sm illud pheticū : Sapiētes sūt vt
faciant mala.bene autē facere nescierunt. v Homines
pestilentes dissipant ciuitatem.sicut Siba filius bochri cū
sibi adherentibus posuit abelā in periculo dissipatiōis. ij.
Reg.xx. x Sapientes vero auertūt furorē: sicut sapiens
mulier auertit irā ioab volentis eam destruere: vt habetur
ibidem. y Vir sapiens si cum stulto contenderit.labo/
rans ad eius emendationem.

Siue ira.

a Totū spūm su. ꝓ. īpatiētia īpellēte: tot⁹ spūs foras ꝓrūpit: quē nulla intus disciplina sapiētie cōcludit. Sapiens differt et reseruat ī posterū. Iesus enī in presens se vlcisci nō desiderat: qꝛ etiā tolerās parci optat: sed tñ iudicanda oīa in iudicio non ignorat. hec dicit. s. antiqua trāslatio. Totaꝫ iram suā ꝓfert impi⁹. Sapiēs aūt dispēsat ꝑ ptes: qꝛ stult⁹ ad vltionē suā ire ꝑturbatione succendit: Sapiēs autē paulatim eā maturitate cōsilij extenuat et repellit. b Pauper ꝛc. pauper est humilis auditor: creditor ꝑdicator: qui verbi pecuniam cōmittit: qui obuiant sibi cum in vnā pietatis gratiā cōueniūt: vtriusqꝫ illuminator ē dominus: quia nec iste predicat: nec ille credit sine dei munere. Vnd: Sine me nihil potestis facere. c Cū ꝓphetia. cū sacerdotis eruditio cessauerit: soluet continuo disciplina diuine legis: q̄ ad beatitudinis pmia ptingere debuerat. d Vidisti hominem ꝛc. Graue q̄dē vitiū stulticie: sed non leuius verbositatis. Nā sepe contingit: vt idiota aliquis citi⁹ verba correctionis accipiat: qꝫ qui sua q̄ nouit: vel nosse putat magis iactat: qꝫ alioꝝ mōita audiat. e Qui delicate. Alia trāslatio pulchre. Qui dlitiat a puericia sua seruus erit: nouissime aūt cōtristabitur. Sero enī maloꝝ penitet q̄ in tenera etate noluit. f Vir iracund⁹ prouocat rixas. Janua omnium vitiorū iracundia: qꝛ clausa virtutibus intrinsecus dabitur quies: apta ad omne facinus armabitur animus. g Qui cum fure participat odit animā su. non solum a peccato: sed etiā a consensu abstinere docet sapientia ne audiat a districto iudice. Si videbas furē currebas cū eo ꝛc. Nō enim fur solū: sed et ille reus qui furi conscius querente possessore nō indicat: ꝛ ne metu persone potentioris se excuset. addit: Qui timet hominē ꝛc.

(Margin: C — Joh.15.a — D — †Job.22.d)

siue irascat[ur] siue rideat: nō inueniet requiē. Viri sāguinū oderūt simplicē: iusti aūt querunt
a ſ īpatiētia impellente.
animā ei⁹. Totū spiritū suū ꝓ
a ſ Iesus enim in pñti se vlcisci nō desiderat.
fert stult⁹: sapiēns differt ꝛ reseruat in posterū. Priceps q̄ libenter audit verba mēdacij oēs ministros habet ipios. Pauper et creditor obuiauerūt sibi: vtriusqꝫ illuminator est dñs.
ſ virga eq̄tatis virga regni tui.
Rex qui iudicat in ꝟitate pau
a ſ sedes tua de⁹ in seculum.
peres. thron⁹ ei⁹ in eternū fir
a ſ vulteis in virga veniā ad vos an in s.m.
mabitur. Virgā atqꝫ correctio
a ſ pplus dei.
tribuit sapiētiā: puer aūt q̄ di
a ſ sine correctione. Vñ subdit: Cum prophetia defecerit.
mittitur volūtati sue cōfūdit
a ſ ecclīam. ſ nomen dei blasphematur in gētibus.
mātrē suā. In multiplicatione impiorū multiplicabuntur scelera: et ruinas eorū iusti videbunt. Erudi filium tuū ꝛ refrigerabit te: ꝛ dabit delitias anime tue. Cuꝫ ꝓphetia defecerit dissipabit[ur] pplus: qui vero custodit legē beat⁹ est. Seru⁹ verbis nō pōt erudiri: qꝛ qd dicis intelligit et rñdere cōtēnit. Vidisti hominē velocē ad loquendū: stulticia magis sperāda est
ſ quod debuerat rationi subiugari.
qꝫ illi⁹ correctio. Qui delicate
a ſ corp⁹. ſ rationis.
a puericia sua nutrit serūū suū
a ſ in adolescentia. b ſ lasciuū indomabilem.
postea sentiet eū cōntumaceꝫ. Vir iracūdus prouocat rixas: et qui ad indignādū facilis ē: erit ad peccata procliuior† Superbū sequitur humilitas: ꝛ humilem spiritu suscipiet gloria.
ſ Consensu etiam.
Qui cum fure participat odit animam suā: adiurantem au
a ſ nolire timere eos qui occidunt corpus: animam autem occidere non possunt.
dit: et non indicat. Qui timet
ſ spes autem non confundit.
hoieꝫ cito corruet: q̄ spat ī dño
a ſ in celum.
subleuabit. Multi reqrūt faciē pricipis: ꝛ iudiciuꝫ a dño egredit[ur] singloꝝ. Abominant[ur] iusti viꝝ impiū: ꝛ abominant[ur] ipij eos q̄ in

a Sine irascatur. ipse sapiens stultū acriter arguēdo. b Siue rideat. ipm dulciter monēdo. c Nō inueniet requiē. i. stulti emendationē: ꝛ sic pdit laborē. d Viri sanguinū. i. effusores multi sanguinis. e Oderūt simplicē. i. sine plica dolositatis incedentē. f Iusti autē querūt aīam eius. i. eius vitā saluare. sicut ismael ꝛ socij eius interfecerunt godoliā ꝛ plures alios simplices Hiere. xlj. Johanna vero fili⁹ charee ꝛ alij q̄ cū eo erāt querebant vitā eius saluare Hiere. xl. g Totū spūm suū ꝓfert stultus: quia nescit aliquid celare. h Sapiens differt. vsqꝫ ad tēpus opportunū. i Priceps q̄ libent au. ver. men. i. adulatiōis ꝛ detractiōis. k Omnes ministros hꝫ ipios. qꝛ querētes sibi placere de talib⁹ seruiunt ei. sicut patet de Saule qui adulationib⁹ ꝛ detractionib⁹ doech ꝛ alioꝝ similiū psequebat[ur] dauid iustuꝫ. l Paup ꝛ creditor obuia. sibi. tūc enī sibi obuiāt proprie qñ creditor liberaliter sibi comodat in sua paupertate. m Vtriusqꝫ illu. est dñs. qñ diuiti inspirat volūtatem subleuandi pauperē: et paupi orare ꝓ diuite. n Rex qui iudicat ī ve. ꝛc. sicut patet de throno dd: de quo dicit[ur] ps. lxxxviij. Et thron⁹ ei⁹ sicut sol in ɔspectu meo ꝛc. o Virga atqꝫ cor. tri. sa. dispositiue: ꝑ de⁹ effectiue p̄ncipaliter: ꝛ pedagogus et doctor misterialit[er]. p Puer aūt qui di. ꝛc. que vaga est ꝛ ad insolētias ꝓna. q Confundit matrē suā. quia de fatuitatib⁹ eius patitur erubescentiā. r In multiplicatione ipio. ꝛc. vt patet. j. Macha. vbi dr̄ ꝙ multiplicatis impijs declinauit populus ad ritū gentiliū. s Et iusti ruinas eoꝝ videbūt. quia matathias et filij eius ruinas eoꝝ viderūt. t Erudi filiū tuū ꝛ refrigerabit te. i. cōsolabit[ur] te. v Cum prophetia defecerit dissipabitur ppl's. sicut patet de populo iudeorum q̄ dissipatus est per orbem terrarum: eo ꝙ abiecerit a se doctrinā ꝓpheticam xp̄i ꝛ apostoloꝝ et alioꝝ doctoꝝ. x Qui vero cus. legē beat⁹ ē. in se. Mat. xix. Si vis ad vitā ĩgredi: serua mādata. y Seruus cōtumax ꝛ rebel. ꝟbis nō pōt erudiri. cui⁹ causa subdit[ur]: Quia qd dicis ꝛc. et patet. z Vidisti hominē velocē ad loquendū ꝛc. lingua enī eo ꝙ sita ē in lubrico male corrigibilis est a multiloquio: ꝛ ꝑ cōsequens a stulticia: sicut dictum est supra: In multiloquio petm̄ nō deerit. a Qui delicate a puericia nutrit ser su. ꝛc. hoc patet. ij. Reg. xix. de siba seruo miphiboseth quem ɔtēpsit et mēdaciter accusauit: fuerat tñ sat[is] delicate nutritus in domo sua ꝛ in domo patris sui Saul a iuuētute. b Vir iracūdus ꝓuocat rixas. qꝛ ꝓnus est ad inferendū iniurias ex quibus oriunt[ur] rixe. c Et qui ad indignandū facilis est. ex leui causa. d Erit ad peccata procliuior. quia p̄ncipiū omnis peti est supbia. e Superbum sequit[ur] humilitas: sicut patet. iij. Reg. de adonia q̄ elatus in superbiā voluit regnare. f Et humilē spiri. sus. gl'ia. i. honor in publico exhibit⁹. sicut ptꝫ de Salomone humiliter se tenente: qꝫuis dauid decreuisset ipꝫ post se regnare: ꝛ gl'iam regni obtinuit Adonia delecto. g Qui cū fure pticipat. Ista pticipatio fit nouem modis. Vno modo pcipiendo seruo vel subdito ꝙ furet[ur]. secūdo cōsulēdo furtū sibi nō subdito. tertio ɔsetiēdo: ita ꝙ furtū nō fieret sine cōsensu suo. quarto adulando raptori vel furi vtpote cōmēdādo eū de ꝓbitate si fieret tale factū. ꝛ ex hoc inducitur ille ad faciendū. quinto modo latronem vel eius latrocinium receptando. sexto furto ipsius participando: vtpote partem ipsius accipiendo. septimo tacendo quando videt fieri furtum quod loquendo vel exclamando poterat impedire. octano se nō opponendo vel ĩpediendo quando ad hoc tenet[ur]: sic iudex vl' custos terre. nono qñ p⁹ furtū factū ĩquirit[ur] d̄ ipo vt inueniat[ur]: ꝛ aliq̄s scit ꝛ nō ĩdicat. vñ ꝟsus: Jussio ɔsiliū ɔsēsus palpo recursus. Participās mut⁹: nō obstās nō māifestās. h Odit aīaꝫ s. qꝛ q̄libet istoꝝ fac[it] petm̄ ꝛ tenet[ur] ad restitutionē. i Adiurātē au. i. inq̄rētē furtū sub pena excōicatiōis vl' alio mō. k Et nō idi. iste ē nono mod⁹ pticipādi cū fure ꝑdict⁹. l Qui timet ho. timore mūdano. m Cito corruet. a rctitudie iusticie. n Qui spe. ī do. sub. ad stādū ɔstāter ꝓ veritate. o Multi reqrūt fa. p̄ncipis. desiderātes ei⁹ familiaritatē ꝛ assistētiā. p Et iudiciū a dño egredit[ur] sin. qꝛ discernit itētiōes eoꝝ. s. vtꝝ ꝑ faciāt amore boni cōis vl' ꝓprij. q Abominant[ur] iusti viꝝ ipiū ꝛc. qꝛ sil'itudo ē cā dilectiōis: ita dissimilitudo cā odij ꝛ abomiatiōis.

Verbum

Ca. XXX

Verba con. Hucusqꝫ parabole Salomonis q̄s trāstulerūt viri Ezechie reg[is] iuda. Hinc rursus verba Salomonis: qd ꝑpendit[ur] ab ipo noīe q̄ grece Ecclesiastes: latine ɔgregans. Eccl'ia enī ɔuocatio. Visio quā lo. est vir cū q̄ est de⁹ ꝛc. Visio quā locut⁹ est. qꝛ qd vidit apud deū secretiora ɔtēplando patefecit hoīb⁹. Quisq̄s enī spū dei ɔfortatus est: q̄ sequunt[ur] humili corde dicit: Stultissim⁹ sum viroꝝ ꝛc.

Stultissimus.

recta via sunt. Verbū custodiēs
ſ nō est.
ſ de textu.
fili⁹ extra ꝑditionē erit. C. XXX
a ſ hic est titulus.
Verba congregantis fi
eructantis.
lij vomentis. Visio quā locutus est vir cū quo est deus: A

Nico. de lyra

a Verbū pr̄is custodiēs fili⁹ ꝛc. Iste versus nō est in hebreo: ptꝫ tñ snīa.

Verba ɔgregantis. Ca. XXX. Superi⁹ posita ē eruditio Salomonis actiua. hic ponit[ur] ei⁹ eruditio passiua: ꝛ primo a deo. scdo ab hoīe. sequēti ca. Prima diuidit[ur] in duas partes: qꝛ p̄mo ponit[ur] quedā breuis ꝓfatio. scdo subdit[ur] narratio. ibi: Visio. Circa primū sciendū ꝙ scriptura veter[is] testamēti frequēter vtit[ur] noīe filiatiōis: ad denotandū ꝓprietatē aliquā. sicut. j. Reg'. xiij. Fili⁹ vnius anni erat saul cū regnare cepisset: ad denotandū ei⁹ humilitatē. ꝛ. ij. Reg'. xij. Viuit dñs quoniā fili⁹ mortis est vir q̄ fecerit hoc: ad denotandū ei⁹ maliciā morte dignā: ꝛ ꝑ modo Salomon dicit[ur] hic fili⁹ ɔgregans ꝛ vomens. Fili⁹ ɔgregans: ad denotādū magnitudinē sapīe ī eo ɔgregate. partim ex ĩfusiōe dei: vt ptꝫ iij. Reg'. ꝛ partim ab exercitatiōe studij. Sil'r dicit[ur] filius vomens: ad denotandū excellentiā sue doctrine. Vnde dixit regina saba. iij. Reg'. x. Beati viri tui q̄ stant corā te semp ꝛ audiunt sapiam tuā. Est igit[ur] sensus: Verba. s. que sequunt[ur]: sūt. b Congregātis ꝛc. i. ipius salomonis qui dr̄ fili⁹ congregans ꝛ vomens mō ꝑdicto. q̄liter aūt sint ei⁹ verba mag[is] explicabitur postea. c Visio. Hic ɔñr ponit[ur] narratio. Circa qd sciendū ꝙ ꝑm hebreos salomon ꝑ loquitur de seipo q̄si de alio loquēs in tertia psona. cū dr̄: Visio quā locutus est. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ Deut. xvij. dixit moyses de rege instituēdo sup israel. Nō multiplicabit sibi eq̄s ꝛc. et sequitur: Nō habebit vxores plīmas que alliciāt animū ei⁹: neqꝫ argenti ꝛ auri immēsa pondera. Salomon aūt de sua sapiā ɔfidens nimis multiplicauit sibi equos ꝛ auri ꝛ argenti īmensos thesauros ꝛ ēt vxores multas: etiā alienigenas estimās ꝙ nō eleuaret[ur] in supbiā ex multitudine equoꝝ ꝛ auri ꝛ argēti. ꝛ ꝙ nō alienaret[ur] anim⁹ ei⁹ a deo ꝑ vxores alienigenas. qd tñ fuit falsū: vt ptꝫ. iij. Reg. xj. vbi dr̄ ꝙ decept⁹ ab eis edificauit tēpla idoloꝝ. Dicūt tñ hebrei ꝙ postea petm̄ suum cognouit ꝛ penituit: ꝛ ꝑm ꝑ loquit[ur] hic: ꝛ ē talis lr̄a hebraica. Prophetia. supple est qd subdit[ur]: Dixit vir. i. salomon. Mecū de⁹ ꝑ plenitudinem sapīe. Mecum deus: ꝑ plenitudinē potentie. vtrūqꝫ enī habuit salomon a deo. Et potero. s. mltiplicare mihi equos aurū ꝛ argentū ꝛ vxores absqꝫ trāsgressione. Verūtñ qꝛ trāsgressus fuit: ꝛ postea petm̄ suū cognoscēs penituit. iō subdunt[ur] verba ipius penitent[is]. Stultissim⁹ sum virorū: q̄ credebā esse sapientissim⁹. Et sapīa hoīm: qua cauēt a transgressione diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. Nō est mecū. ꝛ ad ideꝫ ptinet qd subdit[ur]: Non didici sapiam. s. ꝑdictā exequēdo eā in ope. Et noui. resumitur li nō: qd ponit[ur] in clausula ĩmediate p̄cedenti sic: Et nō noui sanctoꝝ sciam: qua cauēt ab offensa diuina: ꝛ est repetitio eiusdē snīe: ad maiorē exaggerationē: sicut solent facere penitētes errorē suū confitentes. Et subdit[ur] huius erroris declaratio. cū dr̄: Quis ascēdit ī celū atqꝫ descēdit: sicut fecit moyses q̄ ascendit super montē synai in celū sidereū ad dñm: ꝛ inde descendit ad populū: vt habetur in Exodo. Quis continuit spiritū in manib⁹ suis: sicut fecit moyses qui cineres ardentes de camino accepit in manibus suis Exo. ix. Quis colligauit aquas quasi in vestimento: sicut fecit moyses in mari rubro: qꝛ merito ipius aque fuerūt diuise vt transiret populus israel: ꝛ aque erant ei quasi pro muro a dextris ꝛ a sinistris Exo. xiiij. Quis suscitauit omēs terminos terre: sicut moyses q̄ in erectiōe tabernaculi suis merit[is] immisit terrorem omībus gentib⁹ in omībus finib⁹ terre ꝓmissionis: et circa habitantibus: sicut dicit[ur] Deut. ij. Hodie incipiā mittere terrorē tuū atqꝫ formidinē tuam in populos ꝛc. Quod nomen est ei⁹: quasi diceret. si dicat[ur] ꝙ alius ante moysen fuit q̄ talia fecit. dicat[ur]: quis fuit ille: ꝛ quod fuit nomē eius: ꝛ si dicatur: mortuus est: ꝛ nomen ei⁹ datū est obliuioni. dicat[ur]: Qd nomen filij eius. i. que generatio mansit ab eo ex qua possit haberi noticia aliqua de ipo. qd cū nō inueniat[ur]: restat ꝙ non fuit aliq̄s sibi in magnitudine sil'is: et iō cū ille ꝓhibuerit regem israel multiplicare sibi equos aurū ꝛ argentuꝫ ꝛ vxores: et ego salomon feci contrariū. ptꝫ ꝙ in hoc fui stultissimus viroꝝ: ꝛ maxime qꝛ moyses ex ore dñi loquebat[ur]. ideo subditur: Omis sermo dei ignitus. i. ab omi superfluitate et falsitate depurat⁹. Clypeus est. ɔtra insultū tētationū. Sperantib⁹ in se. i. in dño et nō p̄sumentibus de sua sapientia: sicut ego presumpsi ꝓpter quod erraui. ideo subdit alios monendo: Ne addas quicꝫ verbis illius ꝛ arguaris. de transgressione legis que ꝑ ꝓhibet Deut. iiij. Nō addet[is] ad verbū quod vobis loquor neqꝫ auferetis ex eo. Inueniarisqꝫ mēdax. ex tua additiōe. Hec expositio hebreorū videt[ur] in plurib⁹ deficere. Primo quantū ad eius fundamentū. s. ꝙ salomon in fine vere penituerit: ꝛ sic p̄missa verba protulerit: Stultissim⁹ sum viroꝝ ꝛc. qꝛ si vere penituisset cū esset rex potentissimus: templa idolorū que ɔstruxerat destruxisset. qd tñ non fecit: quia steterūt vsqꝫ ad temp⁹ Josie. iiij. Reg. xxiij. Secundo deficit: qꝛ in multis videt[ur] falsa ꝛ extorta. Primo quia premittitur in textu ꝓphetia: vbi lr̄a nostra habet: visio. si enī salomon penitens de suis transgressionib⁹ p̄teritis locut⁹ est dicēs: Stultissim⁹ sum virorū ꝛc. in hoc nō loquebat[ur] ꝓphetice: vt dicit expositio hec: sed magis historice confitendo facta sua p̄terita. similit[er] nec in hoc quod subditur de moyse: Quis ascendit in celū ꝛc. sed referebat ꝑ modū admirationis seu q̄stionis illud qd de moyse legerat in Exodo. Sil'r qd dicit illa expositio: Et noui sctoꝝ sciam. ꝙ li nō p̄cedent[is] clausule ē hic resumēdū vt sit sensus: Et non noui sctoꝝ sciam. hec expositio videt[ur] extorta: qꝛ nō ꝓbat[ur] ab eis ꝑ sil'em moduꝫ loquēdi alibi in scriptura: ꝛ iō si esset talis intellect⁹ vt dicūt: scriptura sic loqueret[ur]: Neqꝫ noui sctoꝝ sciam. Itē qd subdit[ur]: Quis ɔtinuit spm̄ in māib⁹ suis. qd exponūt de cinerib⁹ a moyse in camino acceptis. videt[ur] falsuꝫ: qꝛ spūs in scriptura freq̄nter accipit[ur] ꝓ angelo: aīa ꝛ vento: sed ꝙ accipiat[ur] ꝓ cinerib⁹ nō inuenit[ur] in aliq̄ loco: nec pōt dici ꝙ ꝓpter ꝑ dicunt[ur] spūs: qꝛ accepti fuerūt ad causandū ventū: qꝛ scriptura nō dicit ꝑ: sed solū ꝙ ad earū sparsionē facte fuerūt vesice turgētes in hoīb⁹ ꝛ iumētis. Iteꝫ qd subdit[ur]: Quis suscitauit oēs termīos terre: qd exponūt de tabernaculi erectiōe: est oīno ficticiū: ꝛ scriptura quā allegāt ad ꝑ Deut. ij. nō ē ad ꝓpositū: ꝑ mag[is] ad oppositū: qꝛ illud verbū fuit dictū in trāsitu torrentis arnon: vt ptꝫ ibidē. qd fuit ꝑ xl. vel. xxxix. annos post erectionē tabernaculi: qꝛ moyses erexit tabernaculū p̄ma die anni scdi egressionis de egypto Exo. xl. Moyses aūt ꝓtulit ista verba post exitū de deserto in q̄ fuerūt. xl. ānis: ꝓpter qd lr̄a ista ē alit[er] exponēda. Et diuidit[ur] residuū hui⁹ capl'i in duas ptes. In p̄ma declarat[ur] eterna filij dei generatio. et scdo ei⁹ incarnatio. ibi: Tria sūt. Prīa in duas: qꝛ p̄mo qd dictū est ondit[ur]. scdo scriptura ad cōem modū docēdi reuertit[ur]. ibi: Duo rogaui te. Circa p̄mū sciēdū ꝙ licet salomon in senectute ḡuissime peccauerit: tñ ante spm̄sctm̄ habuit: aliter ei⁹ libri nō ponerent[ur] in canone: ꝛ tūc in spūsctō preuidit tpe xp̄i futuro hoīes simplices ꝛ illitteratos illuminādos a dō de his q̄ ptinent ad salutē: vt ptꝫ de apl'is ꝛ plib⁹ alijs. Vñ in cōcilio Niceno vt refert Ruffin⁹ fuit q̄dā phs in philosophia ꝛ dialectica valde instruct⁹: qui doctores xp̄ianos ɔfutabat: cui q̄dā catholic⁹ vir simplex ꝛ ignar⁹ se opposuit. dicens: In noīe dñi iesu xp̄i audi philosophe q̄ vera sunt. De⁹ vn⁹ est qui oīa q̄ vident[ur] ꝟtute verbi sui creauit: ꝛ spūs sui opatiōe firmauit. hoc ꝟbū quē nos dei filiū dicim⁹: hūanos miserat⁹ errores ex ꝟgīe nat⁹ ē: ꝛ morte sua nos a morte ppetua liberauit: quē expectam⁹ iā resuscitatū iudicē oīm q̄ gerim⁹ esse ventuꝝ. Credis ꝑ ita philosophe? At ille: ac si nunq̄ vllū sermonē contradicēdi didicisset: ꝑ solū potuit rñdere ita sibi videri nec aliud veꝝ esse: ꝛ cōuersus ad discipulos suos ꝛ ad eos q̄ audiendi gr̄a cōuenerāt: Audite inq̄t o eruditi viri: donec ꝟbis mecū gesta res ē: verba ꝟbis opposui: ꝛ q̄ dicebant[ur] dicendi arte subuerti. vbi vero ꝓ ꝟbis virt⁹ accessit ex ore dicent[is]: nō potuerūt resistere ꝟba virtuti. et subdit[ur]: Itaqꝫ phs xp̄ian⁹ effect⁹ se victū fuisse gratulabat[ur]. Hec igit[ur] ꝛ ɔsilia ꝑuidēs salomon ī spūsctō. dixit: Visio quā locut⁹ ē. i. loquet[ur]: qꝛ ꝓphetia freq̄nt[er] loq̄t[ur] de futuro ꝑ modū p̄teriti. vt freq̄nt[er]. s̄. dictū ē. e Vir. s. virtuosus. f Cū q̄ ē de⁹. ꝑ specialē illustrationē: ꝛ nō ꝑ humanā instructionē: ꝛ sic ꝟba illa ñ sūt salomonis nisi relatiue.

Et qui deo

Universidad de ... Biblioteca

a Stultiſſim⁹. Filij hui⁹ ſeculi prudētiores ſūt fi-
1. Coꝛ. 3. a liis lucis in generatiōe ſua. Et ap̄ls: Si qs videt̃
eſſe ſapiens in h̄ ſeculo: ſtult⁹ fiat vt ſit ſapiēs.
b Non didici ab hoīe: ſed donāte deo: vt ſcōꝝ
Ibidē. 4. c ſciam noſſem. Et ap̄ls: Nos ſtulti ꝓpter xp̄m. Ite-
Ibidē. 2. b rū ait: Sapientiā aūt loquimur int̄ ꝑfectos. ſa. vero nō ho. ſ. neq̄ꝫ principū hui⁹ ſeculi qui deſtruunt.

c Quis aſcēdit in celum: filius dei poſt reſurrectionē ⁊ nr̄e reſurrectionis tp̄e deſceſur⁹ eſt ad iudiciū.

d Quis ꝯtinuit. oīs ſpiritus angeloꝝ: hoīm: aīalium ⁊ ꝓcellaꝝ ne deficiat dī potentia cōtinet.

e Quis ſuſcitauit. Et nūc oia que ꝑ orbē viuūt: ⁊ creſcūt: hoīes: aīantia: germina: deus vt ſua vita ſubſiſtant excitat: ⁊ in die iudicij genus humanū a quattuor ventis a morte excitabit.

f Quod nomē ⁊c. De patris ⁊ filij nomie dicit: cui⁹ myſteriū ſeclar̃ ſcīa naturaliter ſcire non potuit: q̄uis eſſe deū qui omīa fecerit ſecta intelligere poſſit.

g Si noſti. tu. ſ. q̄ tuā ſapientiā: iactans nr̄e fidei myſteria ſtulticiā vocas.

h Omis ſermo. Proprietatem greci nois qd̄ eſt pericomenos vnū verbum latinum non explicat. Vn̄ aliquādo ignitū: aliqn̄ igne examinatū tranſfertur. Pericomenos ergo ſignificat qd̄ tanq̄ꝫ cōflatū igne purgatum ſit. Sicut eni metalla igne cōflata ſordē in ſe alienam atq̄ꝫ inutilem non retinent: ⁊ quicq̄d in his reſidet: verū ⁊ ꝑfectū in oi ſordepurgatū eſt: ita eloquiū domini eternorū in ſe bonorum fidē teſtans. Inde iota vnū aut vn⁹ apex nō pre. a. l. d. o. f. Vera eni oia ⁊ ignita. i Clypeus eſt. i. protector oim ſperantiū in ſe.

B

† 4. q. 3. §. ... tum. in glo.

Mat. 5. c

Clypeus ꝯtra hoſtiū inſidias et omia aduerſa.

k Duo roga. te. Hec adhuc vir. cū q̄ eſt de⁹: ſermonis ei⁹ igne radiat⁹ ad ipm deū ꝯuerſus: obſecrans ne vanitatē ſeculi iniquā: verba mendacia veritati preponat ſcripturaꝝ: nec rurſum copia vel inopia trāſeuntiū rerum in obliuionem decidat eternorū.

⁊ q̄ deo ſecū morante ꝯfortatus a
a ſ p̄dicam⁹ chriſtum crucifixū: iudeis quidem ſcanda. gentibus aūt ſtulticiam.
a ait: Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ: ⁊ ſapi b c
a ſ ego ſalomon.
b entia hoim nō eſt mecū. Non di- d e
dici ſapiam: ⁊ noui ſciā ſcōrū. f
a ſ Hec eſt ſcōꝝ ſcia que ſtulticia mundo.
c Quis aſcēdit i celū atq̄ꝫ dſcēdit? g
ſ poteſtate.
d Quis ꝯtinuit ſpm̄ i māib⁹ ſuis? h i
a ſ congregans ſicut in vtre aquas maris.
Quis colligauit aquas q̄ſi in ve- k l
e ſtimēto? Quis ſuſcitauit omēs m n
ſ patris.
f terminos terre? Quod nomē ei⁹ o
ſ h̄ maxie nouerāt q̄ erāt ſupbie faſtū cōtēnūt.
g eſt: ⁊ qd̄ nomen filij eius ſi noſti? p
a ſ eloquia domini igne examinata. b ſ pericomenos. ſ charitate accendit: ſcientia illuſtrat: ſordes vitiorum excoquit.
h i †Ois ſermō dei ignitus: clype⁹ q r
eſt ſpantib⁹ in ſe. Ne addas quic- s t
a ſ vt heretici q̄ corrūpunt ſcripturas: ne eis conuincantur. b ſ de additis. ſ ⁊ ſic
q̄ꝫ verbis illi⁹ ⁊ arguaris: inue- v
k niariſq̄ꝫ mendax. Duo rogaui te: x
ne deneges mihi anteq̄ꝫ moriar.
Vanitatē ⁊ v̄ba mēdacia longe y z
fac a me† Mendicitatē ⁊ diuitias a b
ne dederis mihi: tribue tm̄ victui
meo neceſſaria: ne forte ſatiat⁹ il- c d
liciar ad negādū: ⁊ dicā: qs ē dn̄s
aut egeſtate cōpulſus furer et ꝑ- e f
iurē nomen dei mei. Ne accuſes g
ſeruū ad dn̄m ſuū: ne forte male- h
a ſ eſt. ſ de⁹ diſſipat oſſa eoꝝ q̄ ho. p.
l dicat tibi et corruas. Generatio i
q̄ pr̄i ſuo maledicit: ⁊ q̄ mr̄i ſue n̄
bn̄dicit. Generatio q̄ munda ſibi k
videt̃: ⁊ tn̄ nō eſt lota a ſordibus
a ſ contra quod: Dn̄e nō eſt exaltatū cor meum. neq̄ꝫ elati ſunt oculi mei.
ſuis. Generatio cui⁹ excelſi ſunt l
oculi: ⁊ palpebre ei⁹ i alta ſurre-

a Et q̄ deo ſe. mo. ꝯfortat⁹. ad cōmendationē ſapīe diuine ⁊ ꝯtemptuꝫ ait: b Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ. i. illitterat⁹ ⁊ ſimplex. c Et ſapia ho. id eſt ſapia politica qua regunt̃ res humane. d Nō eſt mecū. ita dicit phs. v. metaphyſice: ꝙ heremita nō eſt bon⁹ neq̄ꝫ malus: loquēdo de bonitate ⁊ malicia politica: q2 refugit talia. e Nō didici ſapiam. i. philoſophicam ſciam. f Et noui ſciam ſcōrū. que diſponit ad ſalutē eternā. ita dicebat Amos ꝓpheta. vij. Nō ſum ꝓpheta. nō ſum fili⁹ ꝓphete: ſed armentarius ego ſum: vel licans ſycomoros. Et ap̄ls. j. Coꝛ. ij. Nō eni iudicaui me ſcire aliq̄d inter vos niſi tm̄ ieſum xp̄m ⁊ hūc crucifixum: licet eni hr̄et ſciam acq̄ſitaꝫ: illā tn̄ ꝓ nihilo cōputabat. g Quis aſcendit in celū atq̄ꝫ deſcendit. quaſi dicat: O tu philoſophe innitēs ſcīe humane: q̄s gubernat celeſtia: ⁊ infima terre. ꝑ ſciam tuā nō potes dicere: q2 phi maxie videntur negaſſe dei ſciam et ꝓuidentiā ad iſta minima ſe extendere. videbat̃ enim eis ꝙ vileſceret intellect⁹ ei⁹: vt d2. xij. metaphyſice: qd̄ tn̄ eſt falſum: q2 tanto ꝑfectior eſt ſcia: quāto mag̃ ſe extendit ad cognoſcendū res vſq̄ꝫ ad mīma: q2 cognitio que tm̄ eſt vniuerſal̃ eſt īꝑfecta. j. phyſicorū. Ad hāc aūt q̄ſtionē rn̄det ſacra ſcptura pſ̄. cvij. Exaltare ſup celos de⁹: ⁊ ſup oēm t̄raꝫ gloria tua: q2 in celeſtib⁹ relucet ei⁹ maieſtas: ⁊ ī inferiorib⁹ eius ptās. h Quis ꝯtinuit ſpm̄. i. ventū. i In manib⁹ ſuis. de h̄ nō pn̄t rn̄dere phi ꝑfecte: q2 de ventis locuti ſunt valde ſuperficialiter ⁊ impfecte: vt ptꝫ. ij. methauroꝝ: ſ3 hoc facit de⁹: vt d2 pſ̄. cxxxiij. Qui ꝓducit ventos de theſauris ſuis: q2 retinet eos: ⁊ facit flare ſm̄ beneplacitū volūtatis ſue. k Quis colligauit aq̄s. in mari magno. l Quaſi in veſtimēto. i. nō exeūtes terminū ſibi p̄fixū a deo. q. d. ꝑ ſciam philoſophicā h̄ nō hr̄: ſm̄ quā elementū aq̄ deberet totā terrā circūdare: cū aq̄ ſit leuior terra: ſ3 h̄ fit diuīa voluntate: vt hr̄ Geñ. j. Dixit v̄o de⁹. Cōgregēt̃ aque q̄ ſub celo ſt̄ ī locū vnū vt appareat arida. iō ſubdit̃: m Quis ſuſci. id eſt ſup aquā erexit. n Oēs ter. t̄re. i. ptes t̄re ſupeminētes: ⁊ ptꝫ ex p̄dict̃ ꝙ ſolus deus. o Qd̄ no. eſt ei⁹. q. d. nō pōt h̄ dicere phs q̄ nō hꝫ noticiā de dīnis niſi ex creatur̃ q̄s in infinitū excellit dīna eſſentia: ⁊ ſic eſt a phis inomiabil̃: ꝓpter qd̄ d2. xxij. ꝓpoſitiōe libri de cauſis. Cauſa p̄ma ē ſup oīe nomē qd̄ noiat̃ de ipa. p Et qd̄ nomē fi. ei⁹ ſit noſti? q̄ſi di. ꝑ ſapiāꝫ humanā nunq̄ꝫ potuit cognoſci in dīnis diſtinctio patr̃ ⁊ filij: q̄ tn̄ ꝑ diuinā cognoſcit̃ ſapiam. q Ois ſer. dei ignit⁹. i. ab oī falſitate purificat⁹. r Clypeus eſt. ꝯtra oēs tentationes. s Sperātib⁹ in ſe. ꝑ verā fidē ⁊ dilectionem. t Ne addas q̄cq̄ꝫ v̄. il. qd̄ ſit eis ꝯtrariū: pn̄t tn̄ bene ⁊ meritorie addi illa q̄ faciūt ad dī v̄ba declarāda Eccl. xxiiij. Qui elucidāt me: vitā eternā habebunt. v Et arg. iue. mē. q2 cū de⁹ ſit ipa v̄itas: q̄cq̄d diſſonū eſt v̄bis illi⁹: eſt falſum. x Duo. Hic ꝯñr ſalomon reuertit̃ ad modū cōem docendi: ⁊ loquit̃ hic in ꝑſona infirmi q̄ neſcit bene vti fortunis ꝓſperis vel aduerſis: q2 ꝓſper̃ nimis eleuatur: ⁊ aduerſis per impatientiā frangit̃: et iō tali magis eſt eligibilis ſtatus mediocris. ⁊ ſm̄ hoc dicit: Duo rogaui te. domine.

† Pſ. 4. Apo. 22. b

l Generatio que pr̄i ⁊c. Superi⁹ vite puritatē a dn̄o petebat: nunc ꝯuertens intuitū ad contemplādam prauorū nequiciā quant̃ hec ſit inuoluta miſerijs q̄ꝫ longe a veritate inſinuat dicens: Generatio eſt nephādorū que ⁊ ſi bona agit q2 bonorē nō defert parētibus perdit. De generatiōes ꝯgregationes ſunt iudeorū ⁊ hereticorū. Iudeorū generatio patri ſuo maledicit q̄ ait: Hic eſt fili⁹ me⁹ p̄mogenit⁹ iſrael: qn̄ filiū ei⁹ venientē in carne negauit: et matri ſue nō bn̄dixit. i. ſynagoge: cuius priſce fidei quā ī ꝓphetis de xp̄o habuerat: detraxit. Nouacianorū generatio videt̃ ſibi mūda dicēs: ſe penitētia opus nō hr̄e. Generatio Arrianorū excelſos habet oculos: ⁊ palpebras ſup dn̄m erectas dicēs:

Exo. 4. f

Si natus

y Vanitatem. que eſt annexa proſpere fortune. z Et verba mendacia. que frequenter annectuntur aduerſe. a Longe fac a me. ⁊ idem repetit per alia verba. b Mendicitatem ⁊ diuitias ne dederis mihi. ⁊ ſubditur cauſa: c Ne forte ſatiatus. id eſt bonis temporalibus repletus. d Illiciar ad negandum. dei maieſtatē pre ſuperbia. Sic enī dicebat pharao Exodi. v. Quis eſt dominus vt audiam vocem eius? e Aut egeſtate cōpulſus. i. per impatientiam fractus. f Furer et ꝑiurem nomē dei mei: q2 ꝓrumpere in blaſphemiā ſeu ꝑiuriū eſt quedam furia. g Ne accuſes ſeruū ad dn̄m ſuum. niſi ex cauſa iuſta ⁊ rationabili. h Ne forte maledicat tibi ⁊ corruas. ꝑ infortuniū: eo ꝙ male accuſaſti eum. i Generatio que patri ſuo maledi. ⁊c. ſupple eſt deteſtanda: quia parentibus debetur honor ⁊ reuerentia. k Generatio que ſibi mūda videt̃ ⁊c. vnde dicit Hiero. Simulata ſanctitas duplex eſt iniquitas. l Generatio cui⁹ ex. ſunt oculi ⁊c. i. cui⁹ ſupbia cordis manifeſte apparet exteri⁹ in oculis ⁊ labijs.

Generatio q̄

Si nat⁹ ē: fuit tp̄s qn̄ n̄ fuit fili⁹. Generatio q̄ ꝓ dentib⁹ gladios hꝫ. h̄ eſt q̄ ſuā ꝑfidiā alijs immittere conat̃: ⁊ ſicut corpa gladijs: ita audientiū aīas veneno allocutiōis occidit. a Sanguiſuga. diabolus q̄ ſiti peccandi ⁊ ꝑctā ſuadendi perpetuo ardet.

Due filie q̄ ei⁹ imitāt̃ ardore luxuria ⁊ philargiria. Naꝫ luxurie q̄ liberi⁹ frena laxant̃ eo noxi⁹ delectat̃. ⁊. Creſcit amor nūmi: q̄ntū ipa pecunia creſcit. b Tria ſunt ⁊c. Infern⁹ nunq̄ꝫ redūdat. meretrix hꝫ ſilia. corpus nō ſatiat̃ delitijs: ⁊ auar⁹ nunq̄ꝫ dicit ſufficit. Alij infernuꝫ dicunt diabolū: q̄ nō ſatiat̃ ſeductiōe humana.

Os vulue ⁊ terra: q̄ nō ſatiat̃ aqua: vt ſupra. igne incendiū gehēne: q̄ nunq̄ꝫ deſinit. c Oculuꝫ q̄ ſub. q̄ diuina iudicia rep̄hendunt ſubſannant p̄rem: ⁊ heretici dū p̄dicationē ſcte eccl̄ie irrident. partū matris deſpiciūt: q2 de ipa exeūt qui ꝯtra eā loquunt̃. Ex nob eni exierūt: ſ3 n̄ erant ex nobis. Quoꝝ intentionē dū p̄dicatores de fluent̃ ſcpturarū ꝓcedētes increpando vincūt. quaſi oculm nephādū corui de torrētib⁹ effodiūt: ⁊ filij aq̄le euꝫ comedūt. Corui dicūt̃ doctores q̄ pctī nigredinē humilit̃ ꝯfitētur.

1. Joh. 2. c

Filij aquile: quia ꝑ gram ei⁹ ſunt renati q̄ ī carne ad celū trāſuolauit: q̄ alibi filij ſpōſi dicunt̃. d Tria ſunt mi. dif. ⁊c. Ita ē ad lr̄am. Sed via aq̄le in celo. i. ſubtilitas diaboli: q̄ circa corda ſcōꝝ volitat magno labore dep̄hendit̃. Silr̄ ⁊ via colubri ſupra petrā hoſtis. ſ. venenati aſtutia inſidiari nō deſinit eis: q̄s in petra fundatos eſſe cōſpicit. Via nauis in mari via ē iniq̄tatis: q̄ ꝑ amaros ſeculi fluct⁹ diaboli flatib⁹ agitata tanta ſubtilitate diſcurrit: vt vix aut nūq̄ꝫ poſſit iter ei⁹ dep̄hendi. Or aq̄la diabolū ſignificat: oſtendit ꝓpha. Velociores pſecutores nr̄i fuerunt aq̄lis celi. i. inimici nr̄i ipis demonib⁹ crudeliores videbant̃. Or ſerpēs diabolū ſignificat: in p̄mi hois trāſgreſſiōe ꝓbatū ē. Iō q̄dā ait: Quaſi a facie colubri fuge pctm̄. Or aūt nauis leuitatē eoꝝ deſignet q̄ oī vēto doctrine circūferunt̃: demōſtrat ꝓpha. Et chaldeos in nauib⁹ ſuis gloriantes. Sic h̄ tā calida ſūt: vt īueniri neq̄ant. ſic difficile eſt ſcire q̄t cogitatiōib⁹ iuuenis agitat̃: q̄ viā v̄itatis deſeruit. Tal̃ ē via mlier̃ ad ⁊c. Adultera q̄ꝫ mens vt ea q̄ cōmemorauit ſp vaga eſt: q̄ vbi celare pctā poterit: negat ſe aliquid patraſſe mali. e Quattuor ſunt ⁊c. minores vidētur iuſti in t̄ra q̄ꝫ reprobi. i. abiectiores: ſ3 tn̄ ſapientiores ſunt ſapientib⁹ mūdi: q2 eterna querunt: ⁊ ꝓ his pati deſiderant.

Eſa. 50. b
Ecci. 11. a
Eſa. 43. b

Formice

a ſ filij hominū: dentes eorum: arma ⁊ ſagitte et lingua eorum machera acuta.
Generatio q̄ ꝓ dentib⁹ gladios a
ſ als: mā.
habet: ⁊ cōmandit molarib⁹ ſu-
a ſ ad h̄. b ſ deuorat. c ſ innocentes humiles.
is ut cōmedat inopēs de terra: ⁊
a paupes ex hoibus. Sanguiſuge b
due ſunt filie. dicentes: affer: af- c
b fer†Tria ſunt inſatiabilia: ⁊ quar d
tū qd̄ nunq̄ꝫ dicit ſufficit†Infer- e
nus ⁊ os vulue: ⁊ terra que non f g
ſatiat̃ aqua: ignis vero nunq̄ꝫ di h
c cit ſufficit. Oculū qui ſubſannat i
patrē: ⁊ q̄ deſpicit partuꝫ matris k
ſue: ſuffodiāt eū corui de torrēti- l
bus ⁊ comedant euꝫ filie aquile.
d Tria ſunt mihi difficilia: et q̄rtuꝫ m
a ſ ſubtilitatem diaboli.
penit⁹ ignoro. Viām aq̄le ī celo. n
Viā colubri ſup petrā. Viam na- o p
uis ī medio mari: ⁊ viā viri ī ado- q r
leſcētia. Talis ē ⁊ via mulier̃ ad s t
ultere q̄ comedit ⁊ tergēs os ſuū v
dicit: Non ſum operata malum.
Per tria mouet̃ terra: ⁊ quartuꝫ x
nō pt̄ ſuſtinere. Per ſeruū cum re- y
gnauerit. Per ſtultū cū ſaturat⁹ z
fuerit cibo: ⁊ per odioſā mliere cū a
in mr̄imonio fuerit aſſūpta: et ꝑ
ancillā cum fuerit heres dn̄e ſue. b
e Quattuor ſūt mīma terre: ⁊ ipa c

a Generatio q̄ ꝓ dentib⁹ gladios hꝫ. hec eſt generatio raptoꝝ ⁊ homicidarū q̄ rapiūt bona paupeꝝ. b Sanguiſuge due ſunt fi. ſ. luxuria ⁊ auaricia. c Dicētes affer affer. auaricia eni ex acq̄ſit̃ nō ſatiat̃: ſed ſp ad acq̄rendū pl⁹ anhelat: nec luxuria ex delitijs: q2 ⁊ ſi ad horā ſatiat̃: p⁹ modicū tn̄ ad appetēdū arti⁹ inflāmat̃. d Tria ſunt inſa. ⁊ q̄ ſunt illa ſubdit̃: e Infern⁹. i. diabolus: qui ſemp plus ⁊ pl⁹ nitit̃ ad ſe trahere peccatores. f Et os vulue. ſ. mulier̃ incōtinētis. g Et terra q̄ nūq̄ꝫ ſatiat̃ aqua: cuiuſmodi ē terra ſabuloſa. h Ignis vero nūq̄ꝫ dicit ſufficit. q2 ex appoſitiōe cōbuſtibiliū ſemp creſcit virt⁹ ei⁹ ad ampli⁹ cōburēdū. i Oculū q̄ ſubſannat pa. eū deridēdo. Dicit̃ aūt ſubſannatio q̄dā mod⁹ deridēdi cū rugatiōe naſi. k Et qui deſpicit par. ma. ſue. In hebreo habet̃. Rugas mr̄is ſue. q̄ accelerant̃ in facie mulier̃ ex frequēti partu. l Suffodiāt eū corui. i. careat in morte ſepultura: ita ꝙ cadauer ei⁹ relinquat̃ beſtijs ⁊ auibus lacerandū. m Tria ſunt difficilia mihi. Supius ſalomon deſcripſit myſteriū eterne generationis filij. h̄ ꝯñter deſcribit myſteriū ſue incarnatiōis: ⁊ diuidit̃ ī duas ptes: q2 p̄mo qd̄ dictū eſt facit. ſcd̄o ad cōmunē modū docēdi redit. ibi: Per tria. Prima adhuc ī duas: q2 p̄mo deſcribit incarnatiōis myſteriū. ſcd̄o īfert quoddā correlariū. ibi: Talis eſt. Circa primū incipit ab vltimo. ſ. ab ei⁹ aſcenſiōe reuertendo ad ei⁹ incarnationē in virginali vtero. Et loquit̃ hic parabolice: ſicut ⁊ cōiter in iſto libro. dicit igit̃: Tria ſunt difficilia mihi. i. capacitatē intellect⁹ tranſcēdētia. ⁊ que ſūt illa ſubdit̃: n Viaꝫ aq̄le in celo. hanc viam tenuit xp̄s in ſua aſcenſiōe. o Viaꝫ colubri ꝑ petrā. hanc viā tenuit xp̄s in ſua reſurrectione. Chriſt⁹ eni paſſus ꝑ ſerpentē vel colubrū deſignat̃. ſm̄ ꝙ d2 Ioh. iij. Sicut exaltauit moyſes ſerpentem in deſerto: ſic exaltari oportet filiū hois. Xp̄s aūt paſſus ⁊ ſepult⁹ in ſepulchro lapideo: inde mirabilit̃ exijt in ſua reſurrectione clauſo ſepulchro: ⁊ ſic tenuit viā colubri ſup lapidem. p Viā nauis ī me. mari. hāc tenuit xp̄s in ſua cōuerſatiōe: q2 in h̄ mūdo tanq̄ꝫ ī mari ꝓcelloſo expoſit⁹ fuit ꝑſſuris ⁊ tribulatiōib⁹. q Et viā viri. ſ. ꝑfecti. r In adoleſcētu. Hec ē vera lr̄a: q2 ſic ē in hebreo: ⁊ d2 hic adoleſcētula beata virgo maria: q̄ in iuuentute xp̄m ꝯcepit ſpūſſctī virtute: qd̄ fuit valde mirabile. ꝓpter qd̄ dicit Hieremias. xxxj. Nouū creauit domin⁹ ſup terrā: mulier circūdabit virū: q2 xp̄s in vtero virginis fuit vir ꝑfect⁹ ſcientijs ⁊ virtutib⁹ ab inſtāti cōceptiōis: ⁊ in natiuitate exijt clauſo vtero v̄ginis: ⁊ iō de hac via viri in adoleſcentula dicit Salomon h̄ eſſe q̄rtū qd̄ penit⁹ ignorat. Vn̄ dicit Hiero. in ſermone de aſſumptiōe v̄ginis marie: Igit̃ qd̄ natura nō habuit: vſus neſciuit: ignorauit rō: mens nō capit hūana: pauet celū: ſtupet terra: creatura oīs etiā celeſt̃ mirat̃. h̄ totū eſt qd̄ ꝑ gabrielē ꝓmittit̃: ⁊ ꝑ ſpm̄ſctm̄ adimpletur. De nulla aūt alia via viri in adoleſcētula pōt rōnabiliter dici ꝙ fuerūt ſalomoni totalit̃ ignota: cū habuerit ſciam infuſaꝫ de naturis hoīm: aīalium et plantarū vſq̄ꝫ ad minima: vt habet̃. iij. Reg̃. iiij. s Talis eſt. Hic ex dict̃ cōcludit quoddā correlariū. ſ. maliciā plebis iudaice eſſe mirabilē: que h̄ metaphorice deſignat̃ ſub nomīe mulieris adultere. cum dicit̃: Talis eſt via. i. ſic mirabilis: ſicut p̄dicta: ꝓpter eius maliciā exceſſiuā. t Mulieris adultere. i. ſynagoge: q̄ deo deſponſata in monte ſynai in leg̃ ſuſceptiōe ſtatim declinauit a deo ꝑ idolatriā in adoratiōe vituli: ⁊ poſtea in innumerabilib⁹ idolatrijs. vt ptꝫ ex decurſu libri Iudicū. Reg̃. ⁊ Paralip. ⁊ ad vltimū deū incarnatū coram pilato negauit ⁊ cruci affixit. v Que comedit ⁊ tergens os ſuū dicit: nō ſum operata malū. in hoc ꝓſequit̃ metaphorā mulieris adultere que a viro eiecta efficitur inuerecunda: ⁊ viuens publice de meretricio: reputat totum ſibi licere: ⁊ ita plebs iudaica viuit de vſura ⁊ in xp̄m negat ſe peccaſſe. x Per tria. Hic ſalomon reuertit̃ ad cōmunē docendi modū: ⁊ diuiditur in tres partes: ſm̄ tres quaternarios. primū ponit̃ cum dicit̃: Per tria mouetur terra. i. cōturbantur hoīes habitātes in ea. ⁊ que ſunt illa ſubditur: y Per ſeruum cum regnauerit. ſicut patet de Hieroboam qui fuerat ſeruus ſalomonis: ⁊ factus rex ſup decem tribus: induxit populū ad idolatriam. iij. Reg̃. xij. z Per ſtultum cum ſaturat⁹ fuerit cibo: ⁊ cū cibo intelligit̃ vinum. tales eni ſolent mouere rixas ⁊ diſſenſiones. a Et ꝑ odioſam mulierem: q2 efficit̃ vna caro cū viro. habere aūt ſecū inſeparabiliter ꝑſonaꝫ odioſaꝫ: eſt magis mors q̄ꝫ vita: nō ſolum viro ſuo: ſed etiā toti familie ⁊ amicis. b Et ꝑ ancillā cū fuerit heres dn̄e ſue. i. amata ⁊ honorata ſic dn̄a: ⁊ ipa dn̄a repudiata ⁊ ancilla. Iſtud eſt quartū de quo dicit̃: ꝙ terra nō pōt hoc ſuſtinere: q2 hoc nullo modo eſt ſuſtinenduꝫ qn̄ pōt emendari. c Quattuor. Hic ponit ſcd̄m quaternariū de anīalibus parue reputatiōis: que tamē habēt induſtriam natural̃: ex qua debent homies moueri ad prudenter agendum. ſm̄ ꝙ dicitur Iob. xij. Interroga iumenta ⁊ docebunt te ⁊c. ⁊ que ſunt illa q̄t-

† S. 27. c
† De pſūp. c. ex ſtudijs. in glo.
C

Universidad de ... Biblio

a Formice rc. r eccle populus vt fortitudinē mētis custo/ diat infirmū se tpaliter aduersarijs seuientib⁹ ondit. Unde:
Mat.5.f Ego aūt dico vobis nō resistere malo. Si qs pcusserit te i vnā max. p̄. ei r aliā. Hic in hac vita pparat sibi fruct⁹ bonoꝝ ope rū qb⁹ viuat in eternuz. b Lepusculus. Alij Cyrogrill⁹. anial nō min⁹ hericio: simile muri et vrso: cui⁹ in palestina magna copia ī
Ps.103. cauernis petrarū et in foueis. Et in psalmo. vbi dicim⁹: petra refugiū he rinacijs: alij leporib⁹: alij cyrogrill. Sed h̄ qdā p lepusculo heritiū hnt. Hiero. hebreū verbū saphan: mu/
F.16.q.1.c. qui vere. in glo. rem r cyrogrillū r heritiū r leporem iterptat. Lepuscul⁹ rc. hec ē plebs eccle q̄ inualida: qz iniurias suas vl cisci nō q̄rit: r qz nō suis virib⁹: s dei auxilio spare salutē didicit: qd est cu bile hre in petra. Un̄ dicit cū psalmi
Ps.70. sta: Esto mihi in lapidē fortissimuz r in domū munitā vt salues me: qz pe/ tra mea r munitio mea es tu. c Regē lo. rc. Locusta gētes qndā sine rege xpo: sine pphā: sine docto/ re: nūc in vnitate fidei cōgregate ad spūalē pugnā otra diabolū operāt. Uel Anachoritarū cōcors vnitas: q cū nullo pcepto hois in suis latibul regat: tn̄ instāter in suis locl xpo mi/ litare: r germina carnalium osueuit absumere voluptatū. d Stellio m. rc. stellio alas nō hz: r iō manib⁹ nitit: r morat in edib⁹: qz illoꝝ hu/ militatē significat q̄ natura tardi in/ genio: solertia tn̄ industrie sue: vl ad diuinaꝝ noticiam scripturaꝝ: vel ad virtutū grām: qb⁹ celū mereant: at/ tingūt. Plerūqz eni aues pēnate in imo residēt: r stellio q pēnas non hz nitens manib⁹ regni edificia tenet. Sic ingeniosi dn̄ p negligētiā in mal remanēt: r simplices qs īgenij pēna nō adiuuat ad obtinenda etni regni menia virt⁹ opatōis leuat. e Tria
A sunt q rc. Nō nos moueat qd dixit: r q̄rtū incedit felicit. Tria eni bene incedere dicit: r q̄rtū felicit. Nō eni oīe qd feliciter: bene. neqz ī hac vi/ ta oīe qd bene: feliciter. Naz leo et gallus r aries bene incedūt: sed nō felicit: qz psecutionez pa tiunt. Quartū vero feliciter r nō bn̄ incedit: qz ī fallacia sua ad tps antixps psperat. f Gallus. predicatores: int hu/ ius seculi tenebras veꝝ mane nūciantes. g Et aries rc. Prim⁹ ordo sacerdotū: qui p sua exēpla gradientē populum vt subsequentē ouiū gregē trahūt: qbus spūalit recteqz viuē/ tib⁹ nō est q resistat eis: qz eoꝝ ītentionē nullus psecutor pre/ pedire pōt: r qz post hec antixps apparebit. subdit quartū di cens: qd incedit felicit: r q stult⁹ apparuerit: postq̄ eleuatus est in sublime. h Qui aūt for. Uerba fortit premis dn̄ sa/ cri eloquij verba subtili intellectu pensas: qua pressione dum lac querit: butyrū inuenit: qz dn̄ nutriri vel tenui intellectu querim⁹: vbertate īterne pinguedinis vngimur: qd nec semp nec nunq̄ faciedū. ne dn̄ lac q̄rit: sanguis sequat: qz dn̄ ver/ ba diuina vltra modū discutiunt: in carnalē intellectum ca/ dūt. Sanguinē eni elicit q vehemēter emungit: qz carnale ef ficitur h̄ qd nimia discussione sentit. i Et q p.i. p. Quid prior parabola ad lrām significet apit: qz q modeste primuz allocut⁹ est: gratū accipi t rūsum: qsi de vberib⁹ in qb⁹ lac q̄/ rebat: butyrū expmit. At q inepto verbo: irā discordiāqz fra terno ex corde puocat: qsi vltra modū emūgens vbera: elicit sanguinem. Ca. XXXI.

k V Erba lamuel rc. Lamuel in q ē de⁹. de q supra interp̄/ tatio. Uisio quā locut⁹ est vir cū q est de⁹. Mater dei grā q illū erudit intellectu sapie: quā foris hoib⁹ ipe mistret: Quis ad lrām h̄ mater salomonis docuisse possit intelligi: q qz ipe sapiēt dicta cogūit: operi parabolaꝝ suaꝝ inserere vo/ luit: r iō postq̄ dictū est in titulo: verba lamuelis reg. addi/ tū ē. Uisio q erudiuit eū mr sua: qz cū in regnū vnct⁹ spm̄ sa/ piētie accepit: p spm̄ vidit q̄prudent se mr sua docuerit.

a sunt sapiētiora sapiētib⁹ † Formi a
cę popul⁹ infirmus: q pparat in b
b messe cibū suū. Lepuscul⁹ plebs c
inualida: qui collocat i petra cu/
c bile suū. † Regē locusta non hz: r d
egredit vniuersa p turmas suas. e
d Stellio manibus nitit: et mora/ f g
e tur in edib⁹ regis. Tria sunt quę h
bene gradiunt: r quartum quod
a vicit leo d tribu iuda. qd ifirmū ē di s. ē ho.
incedit felicit. Leo fortissim⁹ be/ i
a venit ei pnceps mōi hui⁹ r in. me nō hz. q.
stiarum: ad nulli⁹ pauebit occur/
a i. luxuriā restringentes.
f sū. Gall⁹ succinctus lūbos suos: k
a sacerdotes. afferte dn̄o filios arietū. b antixps in sublime erit cū se deū mētiet: s3 tūc stult⁹ apparebit: qz p aduētū veri iudicis deficiet.
g r aries: nec ē rex q resistat ei: r qui l m
stult⁹ apparuerit postq̄ eleuat⁹
a supplicū dn̄ supbiret. preuidisset.
est in sublime. Si eni intellexisset n
a ne in tantā iactantiā eleuaret.
h ori suo iposuisset manū. Qui au/ o p
tē fortiter pmit vbera ad elicien/
dū lac: expmit butyrū: r qui vehe q
menter emungit: eligit sangui/ r
i nez: et q prouocat iras pducit s t
k discordias. Ca. XXXI
V Erba Lamuelis regis: v
visio qua erudiuit eum x

tuor genera animaliū subdit cū dicit: a Formice populus infirm⁹. i. debilis ogregatio. b Qui pparat rc. h patet ad sensum. c Lepusculus rc. q in petra cubile suū collocat. i. in loco inaccessibili hoībus: vt dormiat ibi secur⁹. d Regē lo. nō habet. q diriget eā. e Et egre. vni. p turmas. ordina te dispositas. f Stellio in manibus nitit. Est aūt stellio species reptilis ha/ bentis maculas in cute lucētes. In he/ breo habet: Aranea manib⁹ nitit. i. pe dibus qb⁹ p manib⁹ vtit: qbus adhe ret parietib⁹: r telam operat. g Et moratur in edib⁹ regū. ibi eni facit te/ lam suā r locū ad manendū sicut in a/ lijs locis. Stellio vero nō moratur in edib⁹ regū in terris istis: sed magis in siluis: sequēdo tn̄ translationē nostraz pōt dici q habitat ī edib⁹ regū in regio nib⁹ calidis: cuiusmodi est terra pmis/ sionis. Per pdicta intelligit q hō de/ bet esse sollicit⁹ de puisione cibi. exem/ plo formice. r de securitate loci: exēplo lepusculi. r de ordinata dispositiōe ad bellū: exemplo locustaruz. r subtilitate operādi ad moduz aranee. h Tria sunt. Hic ponit terti⁹ quaternari⁹: r di cit Ra. Sa. q hic est pphetica locutio: tn̄ sub metaphora q̄ttuor regnoꝝ que i paruo tpe fuerūt valde psperata: q̄rtū tn̄ multo plus pcedētib⁹. Primū autē regnū est babylonicū. qd notat cum di citur: i Leo fortissim⁹ bestiaꝝ. Nabu chodonosor eni rex babylonis vocat leo Hier. iiij. Surrexit leo d cubili suo. Scdm fuit regnū persaruz. qd notatur ibi: k Gallus succinctus lū. in he/ breo tn̄ nō est gallus. Cyrus aūt r Da/ rius armis accincti interfecerūt baltha/ sar: r regnū babylonie trāstulerunt ad medos r persas. l Et aries. p quez intelligit alexander magn⁹: q regnum medoꝝ r persaꝝ subiecit regno grecoꝝ: r in paruo tpe multū psperat⁹ fuit. Et rex cōtra quē non leuabit: sic est in he/ breo. i. cōtra quē nullus resistere pote/ rit: in quo designat regnū romanorum quod fuit fortius pcedentibus: vn̄ dici tur ferreum Dan. ij. qz sicut ferrum do/ mat omia: ita regnum romanū doma/ nit alia regna. m Et qui stul. Hic reuertit ad communez modum docēdi: r ponit hic duo documenta. Primum est dis/ suadens promotiōem stulti: quia magis cedit ad cōfusionem suam q̄ ad honorem. r sm hoc dicit: Et qui stultus apparue/ rit. Sciendū tamē q li r: nō est in hebreo: qz sentētia huius versus nō copulatur pcedēti: sed est oīno alia: r est sensus. q stulticia alicui⁹ magis apparet qn̄ positus est in statu sublimi: sicut turpitudo symie magis apparet qn̄ ascēdit in altū. iō sub/ dit: n Si eni intellexisset. s. sic pmot⁹ vel pmouēs euz q hoc cederet ad vtriusqz vituperiuz. o Ori suo imposuisset manū. i. tacuisset de tali pmotiōe pcurāda. Scdm documen/ tū reprimit in oībus excessuz. cū dicit: p Qui aūt rc. exp/ mit butyrū. i. materiā lacte solidiorē: que nō esset expmenda: sed magis dimittēda. q Et q vehemēter emūgit. s. nasum. r Elicit sanguinez. faciens ipm effluere: qd magis vertit in nocumētū. s Et q p. iras. aliquoꝝ int se. t Producit discor. qz aliqn̄ ptēdunt ad oēs amicos eoꝝ: r aliqn̄ ad totaz ciuitatē r regnū. Ca. XXXI.

V Erba lamuelis. Hic osequēter ponitur instructio Salo monis passiua a matre sua: Et diuidit in duas partes: qz primo ponit exhortatio matris. scdo cōmēdatio for/ tis mulieris. ibi: Mulierē fortē. Prima adhuc in duas. s. pfa/ tionē r psecutionē. ibi: Quid dilecte. Circa primū p modum cuiusdaz plogi pmittit: Uerba lamuel regis. supple sunt q se/ quūtur: Et dr hic salomon Lamuel: qd interp̄tat: cū q de⁹: qz deus fuit cū salomone in pncipio regni sui: vt declaratum est ca. prece. Sciendū tn̄ q verba que sequūtur in pncipio huius capituli nō sunt salomonis nisi vt referent: sed sunt verba ma tris sue ipm exhortantis. ideo subditur: x Uisio. i. instru/ ctio seu increpatio: Qua erudiuit eū mater sua.

Et diuitias Quid dilecte

a Et diuitias tuas rc. Hoc est: noli terrenis delitijs hoim corda corrūpere: ne celestia q̄rant in qb⁹ ppetuo regnēt cum dn̄o. Delent eni reges p diuitias: qn̄ sūmi regis corpi aduna ti p fidem: p illecebras seculi merent eradicari de tra viuen/ tiū. b Noli regib⁹ rc. Hec r sequētia ad lrām patēt.
Allego. Alle/ go. aūt pcipit ne vino in q est luxuria inebrient mentes fideliūq sunt mem bra regis eterni: qz nullū secretuz vbi regnat ebrietas. nihil de celestib⁹ co/ gitatur vbi regnat voluptas carnal: sed ea solū que sunt visibilia carnales scrutant. c Date sicerā me. rc. Ui/ num r sicera diuie sapie cōsolatio: q il lis debetur: q in infimis osolari refu/ giunt: r qcqd in pn̄ti occurrit amaro animo suscipiūt: celestib⁹ tota mēte in/
Ps.76. herentes. Unde: Negauit osolari ani ma mea: memor fui dei r delecta. sum. Item. Date sicerā rc. penitentib⁹. s. qui pristinoꝝ actuum: merore atqz tri sticia deprimunt spūalis sciētie iocun ditatē: vt vinum qd letificat cor homi nis affluent infundite: ne abūdantio ri tristicia absorbeant qui huiusmodi sunt. d Aperi os. Pro causa pau peris q p se in iudicio loqui nō valet: ipe loq memento: r eos defende q pa trie celest intuitu hui⁹ vite viaz citi⁹ trāseunt. Uel os apire muto. gentib⁹ verbū pdicatiōis pdicare: q dn̄a elo quia pus psonare nesciebāt: r nō tn̄ iudeis: sed r cūctis p orbē natiōibus curā salutis impendere. e Aperi os. Sicut p causa paupis r ereptiōe os apire pcepit. ita vbi errauerit iuste castigare admonet ac iudicare. Et
Exo.23.a moyses. Paupis in iudicio nō misere beris. Qd vtrūqz dn̄m facere ppheta dicit: Sed iudicabit in iusticia paupe res: r arguet in eq̄tate p māsuetis ter re. f Mulierē for. Hucusqz verba lamuelis reg. hinc salomon paucl ver sibus sed plenissima veritate decantat laudes eccle. Constat eni hoc carmen versib⁹. xxij. p ordinē hebrei alphabeti: r sin/ guli versus singulis incipiūt lrīs: vbi innuit q̄plene hic: vel aīe vniuscuiusqz fidelis: vel toti⁹ eccle scte: que ex oībus ele/ ctis vna pficit catholica: virtutes describant ac pmia. Mu lierem fortē qs inueniet rc. Mulier fortis scta eccla: quia ex aqua r spū deo filios spūales gignit. fortis: qz cūcta aduersa vel pspera seculi p dei amore otēnit: quā ipe in carne appa/ rens: infirmā inuenit r fortē fecit. Un̄ ad celos rediēs. ait an
Luc.15.b gelis: Cōgratulamini mihi: qz in. o. q. p. Uidēs q Salomon humanū gen⁹ inumerl implicatū erroꝝib⁹: r q ad ei⁹ saluati onē nullus nisi solus mediator dei r hoīm sufficiat. ait: Mu/ lierem for. q. ī. rc. At si aperte futuram dei grām admiretur. Quis talis: qs tant⁹ q de tot incredul mūdi nationib⁹: vnā sibi electoꝝ ecclesiā ogreget quā sua grā fortē r insupabilem efficiat. Nō nr̄i filijs: nō nr̄i tpis: sed in fine seculorū deus hō futur⁹ nos sua passiōe a morte redēptur⁹. Hoc est eni qd ait: pcul r de vlti. fi. pre. ei⁹. Procul interuallo tpis a salomone
Ps.18. vsqz ad partū virginis. De vltimis eni finib⁹: qz a sūmo celo egressio ei⁹. Nō eni aliud preciū p nobis dedit q̄ seipm. Un̄:
Gal.2.d Qui dilexit nos: r tradidit semetipm p nobis rc. Quis et ita recte possit intelligi preciū scte eccle pcul positum fuisse: qz verbi incarnatio: inter homies cōuersatio: passio: resurre/ ctio: longe a natura nostra remota. Ille eni qn̄ voluit: et de q voluit matre nat⁹ est: r sine pctō vixit in mūdo: r qn̄ voluit r quomō voluit mortuus est: r qn̄ voluit resurrexit r ascēdit: r cetera huiusmodi: in qb⁹ tam pcul a nobis: q̄ celuz a terra. Quia vero ecclesiā quā redemit dn̄s nō solū verbū salut su/ scipere: sed r ostāter p illo certare: p mūdū predicare dona/
1.Cor.11.a uit. addit: Cōfidit in ea c. vi. s. Uir redēptor. Un̄: Despōdi eī vos vni vi. ca. exhi. xpo. Q: ergo dicit: cōfidit ī ea cor vi. sui. ab humana silitudine tractū est. Sicut eni qui fortē fidelēqz r castā habet cōiugē: ofidit in ea: qz nihil otra voluntatē suā agit: nec saltē adulterij cogitatiōe polluit: cūcta p amore suo tolerabit libent: r quos valebit ad amicitiā suā ouertet. Sic de⁹ in eccla ofidit. Nouit eni spm̄ grē quē dedit: nouit virtu

a dicam tibi.
mater sua. Quid dilecte mi? qd a
a de vtero nat⁹ elect⁹ es in regnū. b q elect⁹ es in hoc qd votis oibus desiderabam.
dilecte vteri mei? quid dilecte b c
a ad lrām ptz. b corruptiōib⁹ vitioꝝ.
votoruz meoꝝ? Ne dederis mu/ d
a virtutū tuarū.
a lierib⁹ substātiā tuā: r diuitias e
b tuas ad delēdos reges. Noli re/ f
gibus o lamuel: noli regibus da g
a in quo est luxuria.
re vinūm: quia nullum secretum h
est vbi regnat ebrietas. Ne forte i
de carnis illecebris. vel beneficioꝝ.
bibāt r obliuiscāt iudicioꝝ: r mu k l
a christi qui pauper pro nobis.
c tēt cām filioꝝ paupis. Date sice/ m
ram merētib⁹: r vinū his q ama n
ro sunt anio. Bibāt r obliuiscant
egestatis suę: r dolores sui nō re
d cordent ampli⁹. Aperi os tuum o
muto: r causis oim filio q ptran/ p q r
e seunt. Aperi os tuuz: decerne qd s
iustū est: r vindica inopē r paupe/ t
a i. doctrina. b ecclesiam filios dei generan/ tem. c faciendo.
f rem. Aleph. Mulierem fortem v

a Quid dilecte mi? Hic subdit psecutio instructionis q est de duob⁹. s. de vitāda carnalitate: r de psequēda eq̄tate. scda ibi: Aperi os tuū. Circa primū sciendū q hebrei dicūt salomo nē nocte sequēti diē desponsatiōis filie pharaonis nimis vigi/ lasse: r p ons in mane nimis dormiuisse: intantum q trāsibat hora offerendi iuge sacrificiū matuti/ nū: r claues tēpli erāt sub ceruicali sa lomonis: pter qd mr sua intrauit ei⁹ cubile: r incepit eū arguere. dicens: Quid dilecte mi. i. qd fecisti ex carna/ litate tua impediēs diuia sacrificia. b Quid dilecte vteri mei? repetitio est eiusdē snie ad maiorē exaggeratio nē. c Quid dilecte votoꝝ meorū. q. d. sup oia desideraui q bn̄ regeres regnū tuū: r iā in aliq fecisti otrariuz nimis carnaliter cū vxore tua dormi/ endo. iō subdit: d Ne dederis mulie. substā. tuā. nimis ardēter eas aman/ do: r eis nimis carnalit adherendo. Et qz ad nimiā carnalitatē cū mulieri bus inducūt delitie cibi r pot⁹. iō sub ditur: e Et diuitias tuas ad delē dos reges. hebrei dicūt: ad impugnā/ dū reges. Et cā hui⁹ diuersitat est: qz verbū hebraicū hic positū equocū est ad delere r ad impugnare: sed lrā se/ quēs videt magis osonare dicto he/ breoꝝ. qz subdit: f Noli regib⁹ o lamuel. id est salomon: g Noli re/ gib⁹ dare vinū. īmoderate bibenduz. r dicunt hic reges ipe salomon princi paliter: r secūdario alij iudices ad re gendū populū ostituti. r subdit cā di cte phibitiōis cū dr: h Quia nul lū secretū est vbi regnat ebrietas. hoc ptz vnicuiqz. r p h̄ qd dr hic ebrietas: ptz q nō dissuadet hic potio vini re/ gib⁹ r pncipib⁹ tēperata: sed potio ī/ moderata q aufert debitā discretiōez. iō subdit: i Ne forte bibāt. s. imo derate: k Et obliuiscant iudicio/ rū. in lege dn̄i scriptoꝝ: l Et mutēt cām filioruz paupis. i. paupeꝝ: nimis fauēdo parti diuitū. Cōsequēter ondit qb⁹ sit dand⁹ pot⁹ inebriatiu⁹. cū dr: m Date sicerā. i. potū ine/ briatiuū: r sic sonat lrā hebraica: n Merētib⁹. i. existenti/ bus in luctu r amaritudie: qz potio vini fortis multiplicat spi ritus: r sic est remediū otra dolorē animi r corpis. Occasione aūt hui⁹ verbi sapiētes iudeoꝝ statuerūt vt psonis ad mortez odēnatis daret potio vini fortis: vt sic facili⁹ tolerarēt dolorē mortis imminētis. o Aperi. Hic ponit scdm documentuz qd est de exeqnēda iusticie equitate. cū dr: Aperi os tuum mu to. allegādo iusticiā p eo q nescit eā pponere in causa sua: sic est hō simplex r ignar⁹: vel paup qui nō habet aduocatū p se loquentē: p Et causis. i. p causis: q Omniū fi. qui p/ trā. i. hoim extraneoꝝ p terrā trāseuntiū: q frequēter nō inue niūt q p se allegēt: eo q sunt extranei: r tn̄ indigēt celeriter ex pediri. r Aperi os tuū. celeriter: s Decerne qd iu. ē. nō differēdo sniam pter aduerse partl potentiā: t Et iu/ dica inopē r pau. i. exequere iusticiā p inopib⁹ r paupib⁹: qn̄ habēt iustā cām. v Aleph. mulierē fortē. In vltima parte hui⁹ libri ponit cōmēdatio fortis mulieris: r exponit cōiter a doctorib⁹ nr̄is de eccla: q metaphorice dr fortis mulier: r spō sus eius xps. filij aūt ei⁹ r filie ppls xpian⁹ in vtroqz sexu. r di cūt q iste est sensus lrālis. sicut Judicū. ix. dr: Ierunt ligna ad rhamnū rc. sensus lrālis nō est de lignis materialibus: sed de abimelech: r sichimitis eū sup se regē inungētib⁹. Et licet hec expositio sit rōnabil r cōis: tn̄ eā non psequor: qz satis diffuse tradit in glosis r cōibus postillis. Ra. Sa. vero ouenit cū do ctorib⁹ catholicis q̄ntū ad hoc q hic est metaphorica locutio: sed dicit q p mulierē fortē intelligit sacra scriptura: r hanc ex/ positionē intendo psequi: qz rōnabilis videt: nec cōiter habe tur: in aliquib⁹ tn̄ intēdo aliter dicere q̄ ipe: put est osonū fi/ dei nostre: maxime qz sacram scripturā vocat solū vetus testa/ mentū: ego aūt vtrūqz. s. vetus r nouū. Sponsum autē r mari tum huius mulieris accipio doctorem in sacra scriptura exper tum: r prolem eius populum catholicum in sacra scriptura stu diosum in sexu masculino seu feminino: qz aliquando inuente B

Universidad de ... Biblioteca

G tem charitatis:quā eiꝰ precordijs infudit. Ideoqꝫ nō dubitat nō solū eaꝫ a sua fidei integritate nō posse corrūpi:sed ⁊ pseuerāter insistere: vt plures ad fidei cognitionē ⁊ vnitatē ꝯgreget. Et hoc est: Spolijs nō indigebit. Spoliat enī diabolus eccl'ia:cū p p̄dicatores q̄s deceperat ad veritatē ꝓuocat. a Et spo.non indigebit. Quia nunq̄ cessabit eccl'ia deceptas a diabolo aīas xp̄i fidei restituere:donec mūdi cursu finito numerꝰ iustoꝝ compleat'. Sed qꝛ q̄cq̄d boni sancta eccl'ia vel fidel' aīa agit:desup accipit.recte subdit': Reddet ei bonū ⁊ nō malū.o.d.vi.s. Reddet aīa xp̄o bonuꝫ:cū pceptis vite munerib' recte viuendo rn̄det:⁊ ea q̄ scit vel facit alijs intimare satagit. Cū aūt dixit:reddet ei bonū.addit:⁊ nō ma.qꝛ quidam acceptis a deo bonis:mala rependūt:vel mysteria fidei q̄ pceperūt in heresim vertūt.vel fidem quaꝫ verbis fatent':factis negāt.vel bonos mores p colloq̄a mala corrumpūt. vel in bono ꝓposito vsq; ad finē nō pseuerāt. Vn̄ cū dixisset: reddet ei bo.⁊ nō ma. vt pseuerātiā necessariam ondēret.adiūxit:oibꝰ di.vi.sue.cui sil'e:Seruiamꝰ illi in
Luce.1.g sanctitate ⁊ iusti.o.d.nr̄is. b Quesiuit. Quibꝰ opibus: q̄bus iusticie vel sctītatis fructibꝰ sit potiꝰ insistendū ei qui qd̄ accipit rependere q̄rit.sic dicit: Quesiuit la.et li. ⁊c. Hec
Esa.58.c sctā eccl'ia etiā ad l'ram facit. fm illud: Cū videris nudū operi eū:⁊ carnē tu.ne des. Operat' aūt nō incōsulte:sed cōsilio: vt a viro suo xp̄o mereat' in iudicio audire. Nudus fui ⁊ o.
Mat.25.d m. Et q̄diu fecisti vni ex mini.istis.⁊ m.f. Manuum suaꝝ.i. earū psonaꝝ p quas elemosynas paupibꝰ tribuit: in quorū opere deuoto:saluberrimo vtit' cōsilio: vt cum dispergit;det paupibus:nō vt ab homībꝰ laudet' ad tempꝰ:sed vt iusticia
Mystice eius maneat in seculū seculi. Mystice aūt in lana que habit' est ouiū:pietatis ⁊ simplicitatis opa q̄ proximis impendunt' accipimꝰ. In lino qd̄ ex terra virens orit':sed multo et longo exercitio amittit humorē natiuū:⁊ ad grām noui candoris puenit castigatio carnis nr̄e. Dū enī ingenitas vitioꝝ sordes p cōtinētiā excoq̄mus:dignā vestē qua xp̄m induamus efficimꝰ. Vn̄: Quotquot baptiçati estis: xp̄m induist'.
Gal.3.d
L Querit ergo fort' mulier lanā ⁊ linū:⁊ operata est consilio manuū suarū:cū eccl'ia sollicite pquirit q̄bꝰ se pietat' fructibus exerceat:quō a carnalibꝰ illecebris emūdet:⁊ hoc consilio prudentissimo.i.supne tm̄ retributiōis intuitu. De hac retributione aptꝰ subdit': Facta est q̄si nauis insti.de lō.por.p.s. Nauigator dr̄ institor.eo q acq̄rendis mercibꝰ sedulꝰ instat. Sicut ergo institoris nauis onerata mercimonijs q̄ in patria sua abundāt:p mare portat: vt vendit' q̄ attulerat cariora domū reportet:sic eccl'ia:sic aīa pfecta virtutū diuitijs gaudet onustari: q̄bꝰ maiora diuine grē dona merceſ. Optimū enī cōmertiū cū bona q̄ valemꝰ opantes:primum hanc mercedē a dn̄o recipimꝰ: vt ad maiora semp agenda pficiamꝰ deinde vitā eternā. Sic sctā aīa q̄si nauis insti.que trāsit desiderio fluctꝰ seculi:sola que in celis sperat gaudia:meditat' eterna: ꝓ quibꝰ abundantiꝰ adipiscēdis quicq̄d valet instāter agit:quicq̄d occurrit aduersi:supare ꝯtendit. Que de longe portat pa.su. qꝛ in cunctis que agit eternā tm̄ retributionē expectat:solā viui panis saturitatē desiderat q̄
Mat.11.d dicit: Venite ad me omēs q̄ laboratis ⁊ one.e.⁊ ego re.v. In ꝓximo panē recipit:q̄ in eo qꝛ iuste agit:humani tm̄ fauoris premia petit:nullo vite eterne intuitu. de qua
Ibi.6.b libus dr̄: Amen amē dico vobis:receperūt mercedē suā. c Et de nocte ⁊c. Sicut totus p̄ntis seculi cursus die ac nocte variat':⁊ dies ad opandū:nox ad quiescēdū: sic tempꝰ eccl'ie gemino q̄etis ⁊ opis statu discernit'. Quasi enī nocte quiescit:cum fidelis intermissa mūdi sollicitudine sibimet vacare:⁊ se spūaliter incipit curare: vel lectionibꝰ:orōnibꝰ:lachrymis ⁊ hmōi secreto exercere. d Surgit aūt de nocte.cum quis fidel' ad agendā proximoꝝ curaꝫ sollicite accingit'. Qd̄ duobꝰ modis facit:qꝛ ⁊ eos qui foris errant:ad fidē vocat:⁊ q̄ in fide sunt vt amplꝰ opibꝰ insistant:excitat. Vn̄ subdit:deditq; pre.d.s.⁊ ci.a.s. e Dat predā domesticis suis. cū eos q̄s diabolus eripuit eoꝝ societati qui in fide p̄cesserūt cōciliat. Dat ancillis cibaria. cū hūiles q̄sq; ⁊ timore iussa seruātes:ne lacescāt pio labore mercedis cōmēoratiōe reficit. f Cōsiderauit. Hodie ⁊ vsq; in finē secl'i:mulier f.cō.agꝝ ⁊ e.e. ac de fructu m.s.p.v.qꝛ eccl'ia sp exq̄rit q̄s ad fidē ꝯuertere possit:⁊ q̄s dociles īuenerit:hos data verbi pecunia:in seruitiū xp̄i emit:⁊ ī eis vineā xp̄i plātare vel potiꝰ vineā christi facere curat. Et qꝛ q̄ alteꝝ docere desiderat:p̄us a mal' abstinere ⁊ bona opa facere dꝫ.⁊ subdit: Accinxit fortitudīe lūbos suos. Ager supne hereditat' possessio.
Gen.27.b De q̄: Ecce odor fi.m.sic odor agri pleni cui bn̄dixit dn̄s. Odor enī sctoꝝ sic o.a.ple.c.b.d.qꝛ tota mētis intentiōe ꝯtuent' q̄ sit beatitudīs plenitudo ī regno dei. Cōsiderauit ḡ eccl'ia agrū ⁊ emit eū de fructu manuū suaꝝ:qꝛ studiose didicit q̄ sūt gaudia vite:⁊ ꝓ eis q̄cq̄d pōt laborat. g De fructu m.s.qꝛ de fructiferis suoꝝ fideliū factis vel verbis scripturā ꝯdidit q̄ auditores fide ⁊ dilectiōe debriaret. Et bn̄ p vineā ecclesiā:que p mulierē fortē ē designata:⁊ eos ꝓpagines vinee:q̄ sunt filij mulieris: accipimꝰ. Mulier aūt vineā plātauit:cū eccl'ia p̄mitiua p orbē missis p̄dicatoribꝰ fidei semina dispsit. Cōsiderauit enī agrū.i.mūdū vitioꝝ spinis horridū:⁊ cultore spirituali egere. Emit vero eū cū talētū verbi auditoribꝰ ꝯtulit. vt credētes xp̄o māciparet. Plātauit aūt in eodē agro vineā:cū in nouis credētiū ꝓplis eccl'iam plenam euāgelica institutiōe firmauit. Quā vineā de fructu m.su.plan.qꝛ nō solū verbo instituebāt sancti q̄s erudiebāt:ſ ⁊ fact' ⁊ miracul'. h Accinxit. Cū se ad virtutū opa p̄parat:⁊ bn̄ p̄mo lūbos accingit:⁊ post brachiū roborat: qꝛ bonū opꝰ deo ac
Esa.1.c ceptabile nō est:si nō p̄us carnis ⁊ mētis luxuria restringat'. Vn̄: Quiescite puerse

agere:

a qualis quantus. b sibi cōgreger.
quis inueniet? pcul ⁊ de vltimis a
a inuentoris. b .i.cōfusio. fm Ambro.
finibꝰ preciū eiꝰ. Beth. Confidit b
a in ea cor viri sui:⁊ spolijs nō indi c
a .i.bona retributio.
gebit. Gimel. Reddet ei bonū et d e
nō malū:oibus diebus vite sue.
a .i.timor.
b Deleth. Quesiuit lanam ⁊ linū: f
⁊ opata est cōsilio manuū suarū.
a est vel viuit.
He. Facta est quasi nauis instito g
ris:de longe portans panē suū.
a iste.
c d e Vau. Et d nocte surrexit:dedit/ h
q; predā domesticis suis: ⁊ ciba/ i
a huc vel ducte.
f ria ancillis suis. Saen. Cōsidera/ k
g uit agrū:⁊ emit eū:de fructu ma/ l m
nuū suarum plantauit vineam.
a pauor vel passio. b Cū supernis desiderijs intenta carnalibus illecebris succūbere despicit.
b Heth. Accinxit fortitudīe lūbos n

sunt alique mulieres in sacra scriptura studiose: vtpote tpe btī Hieronymi: vt pꝫ ex ꝓlogis suis sup libros sacre scripture ⁊ ī alijs eiꝰ script'. Sciendū etiā q laus ista mulier' fort'.in hebreo scribit' metrice. ita q p̄mꝰ versus incipit p Aleph q̄ est p̄ma l'ra hebraica. scd's vero p scd'aꝫ:⁊ sic ꝯn̄r singul' versibꝰ p̄ponūt' nomina l'rarū q̄bꝰ incipiunt in hebreo:qꝛ ī trāslatiōe hūari ñ potuit q versus sic incipent ordinate p l'ras alphabeti latini: nec ad aliud significandū ponunt' hic noīa l'raruꝫ hebraicaꝝ vt aliq̄ estimāt:et h diffusiꝰ declaraui sup libꝝ psalmoꝝ:⁊ super lamētatiōes Hieremie. His igit' p̄missis ad expositionē l're accedamꝰ. Mulierē fortē.i. sacram scripturā q̄ cōtinet firmaꝫ ⁊ inuiolabilē veritatē. a Quis inueniet? q.d.pauci attingūt ad plenā eiꝰ noticiam. b Confidit in ea cor vi.sui. de bono premio recipiēdo. Et dicit' vir eius doctor bonꝰ.in cuiꝰ psona dicitur Sap.viij. Hāc amaui ⁊ exq̄siui a iuuētute mea:⁊ q̄siui mihi spōsaꝫ assumere. c Et spo.nō indi.qꝛ in p̄mio duplicēꝫ stolam habebit.scilicꝫ gloriaꝫ corporis ⁊ anime. d Reddet ei.s.spōso tali. e Bonū.s.grē in p̄nti:⁊ glie ī futuro. f Quesiuit la.⁊ li.⁊c. ꝓsequit' metaphorā mlier' q̄ lanā ⁊ linū opat':p q̄ intelligunt' dicta sctoꝝ doctoꝝ ad declarationē veritat' sacre scripture: vt dicit Ra.Sa. g Facta ē q.na.isti. sic enī in naui īstitor' portant' diuersa vite humane necessaria:sic ī scriptura ꝯtinent' oīa necessaria ad salutem. h Et de no.sur.i.surgere fecit.eo mō loquēdi q̄ dr̄ Gen.xxij. Nunc cognoui q timeas dn̄m.i.cognoscere feci. Amor enī sacre scripture inducit doctores bonos ⁊ discipulos ad surgēdū de nocte ꝓ studio ⁊ orōe. i Deditq; predā. in hebreo hr̄: Annonaꝫ.qꝛ sacra scriptura reficit oēs studētes in ea fideliter tā viros q̄ mulieres. k Cōsiderauit agꝝ.ager iste est disciplina studij celest': vt dicit Grego. Homelia.xxxvij. l Et emit eū.i.emi fecit a studentibꝰ p domationem carnis redigendo eā in obsequiū spiritꝰ. m De fructu ma.su.plā.vineam.i.exemplo vite ⁊ verbo doctrine fecit fidelium multiplicationeꝫ: q̄ sunt palmites vinee domini: vt dicit Grego. Homelia.vij. n Accinxit fortitudine lumbos suos.i. accingi fecit lumbos studiosoruꝫ cingulo castitatis.

Et roborauit

agere:discite bene facere. Et sint lumbi vr̄i p̄cincti ⁊ lucerne ardētes in manibꝰ vr̄is:
Luce.12.e vt bonis opibꝰ fulgeatis. a Gustauit ⁊ vi.qꝛ bo. Agri.s. illiꝰ negociatio.de quo:
Mat.13.f Considerauit agrū ⁊ emit eū. Gustauit igit' sctā eccl'ia ⁊ aīa pfecta.i.p nimio mētis desiderio cognouit:qꝛ bona ē negociatio vite īmarcessibil':quā mūdo relicto eternā meretur in cel'. Gustauit aūt.i.apte didicit qꝛ bonū est p instātiā p̄dicandi q̄scunq; valet ad viā veritat' adducere. Atq; iō nullis tribulationū tenebr' nec ipā morte pōt lucerna deuotiōis eiꝰ extingui. Eorū nanq; lucerna nocte extinguit':q̄ veniēte iudice q̄uis ī die videāt' ardere:qui ad tp̄s credūt ⁊ in tpe tē.re. Sed illoꝝ lucerna nocte media extinguit':q̄ veniēte iudice:oleū charitat' nō habuisse in vasis p̄cordioꝝ ꝓbant':dū pdito rumore fallaꝝ virtutū vera tenebrosoꝝ luunt tormēta factoꝝ. Sed si hoc loco nocteꝫ p quiete accipimꝰ: fm q supra:⁊ de nocte surrexit.i.ad opanduꝫ se post quietē aptauit:apte dr̄ q lucerna sctē eccl'ie nō extinguitur in nocte:qꝛ ⁊ cū ab actiōe q̄escit:vacat liberꝰ ꝯtemplationi:cunq; a publicis cessat opibꝰ:ardentius vel lectiōibus vel laudibꝰ studet diuinis: vt mlier q̄ nō solū in die instar laboribus:sed ⁊ nocte accēsa lucerna manibꝰ opat'. b Manum suā misit ⁊c. Fortia dicit pfecta in charitate opera:q̄bꝰ se eccle
Mat.5.g sia ꝓ eterna retributiōe exercet. Vn̄: Benefacite his q̄ o.v. Et
Ibi.19.c si vis pfectꝰ esse:vade ⁊ vende om.q̄ ha.⁊ da p. Synagoga ei
Esa.1.c cui dr̄: Si volueritꝰ ⁊ audieritis m.b.c.co.tanto īfirmior est in ope iusticie:q̄nto minꝰ spe eterne retributiōis erecta. At eccle
Mat.5.c sia q̄ audit: Pe.agi.appro.e.re.ce.merito ꝓ hac retributōe vel
Ibi.11.c remuneratiōe oīa suffert. De cuiꝰ fortitudīe dr̄: Regnū celorū vim patit':⁊ vi rapiūt illud. Et digiti eiꝰ inq̄t a.f. Colus in sinistra.fusus in dextra.de colo lana filo trāsit in fusuꝫ:⁊ dextera vitā ppetuā:leua p̄ntia dona dei significat.i. opulentiā rerū:pacē:sospitatē:scripturaꝝ sciam:⁊ celestiū pceptionē sacramētoꝝ. Hec ⁊ hmōi cū a deo pcipimꝰ: q̄si lanā colo in leua gestamus. At cū ea ꝓ amore celestiū salubrit' exercere incipimꝰ: lanā agni īmaculati de colo in fusum:de leua in dextrā traijcimus:q̄ de donis nr̄i redēptoris ⁊ de exēplis opeꝝ eiꝰ stolā glorie celest' nobis ac vestē nuptialē charitat' facimꝰ. Digiti enī q̄bꝰ fusum app̄hēdit:intentionē discretiōis qua q̄sq; opat' significāt:qꝛ nulla corpis mēbra sic distincta sunt articul' ac fle
Phil.3.d xibus. Quoꝝ ḡ ꝯuersatio est in cel'. Vn̄ etiā: Saluatorē expectamꝰ. Hoꝝ digiti dextri app̄henderūt fusum:qꝛ sedula discretiōe ꝓ eternis laborāt. Et bn̄ dr̄:app̄henderūt fusum: vt discat' q̄nto studio:q̄nta festinatiōe agere debemꝰ. Quid aūt mlier fortis.s.sancta eccl'ia: vel aīa pfecta ꝓfusuꝫ opata sit.subiūgit: Manū suā apuit inopi:⁊ pal.s.⁊c. c Manū suā ⁊c. Hoc de elemosynis q̄ paupibꝰ fiunt p̄t accipi:ſ de verbo dei meliꝰ qd̄
Job.29.c indumētū salut' aīabꝰ ꝯfert. Vn̄ Jacob: Justiciā indutꝰ suꝫ:⁊ vestiui me sic vestimēto ⁊ diademate iudicio meo. Apuit manū inopi:cū mysteria fidei ignorantibꝰ p oparios veritatis reuelat:palmas suas ex.a.p.cū late longeq; p̄dicatores ad gētes eterne salutis egētes dispsit. d Nō timebit. Frigora niuis sūt corda maloꝝ pfidie torpore ri
Mat.14.a gentia. De q̄bꝰ: Qm̄ abūdauit iniq̄tas refri.ca.mul. Que illa niue opprimunt':q̄ ob supbiā de celo corruēs in tenebras adhuc se velut angelū lucis ostētare p̄sumit:⁊ habitū niueū p̄fert:qd̄ dei ⁊ angeloꝝ eius ꝓpriū est.s.niueo habitu sue virtutis clarita
Mat.16.c tem signare. Nō timebit aūt domui sue a fri.ni.qꝛ credidit deo dicēti:q porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eā. Oēs enī domestici eiꝰ vestiti sunt du.⁊ sapia.s.ad hereses reuelandas:⁊ patiētia ad tolerādas aptoꝝ hostiū pugnas. Vel vestiti duplicibꝰ:qꝛ ꝓmissionē vite hn̄t q̄ nūc est:⁊ future. Nūc adiuti a deo nē deficiāt:tūc in beatitudīe diuīa visione ditati. Itē: vestiti duplicibꝰ vna veste corpis:altera mētis:fide.s.⁊ factis. Sa
Gal.3.d cramētis q̄ꝫ redēptoris imbuti ⁊ exēplis. Vn̄: Quicūq; in xp̄o baptiçati estis:christū induistis. Possunt aūt frigora niuis tormenta etiā eterna intelligi: q̄ igne ⁊ frigore
Luce.13.f mixta. Vn̄: Ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentiū. Fletꝰ enim ex igne ⁊ fumo:stridor ex frigore.
Job.24.c Vn̄ Job: Ad calorē nimiū ab aq̄s niuiū. Sed ab his eccl'ia domui sue non timebit.qꝛ q̄cūq; pereūt:ad domū illiꝰ ñ ptinebāt:nec spūali veste eiꝰ erāt induti. In euāgelio enī
Mat.22.b de eo q̄ nō habebat vestē nuptialē dr̄: Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ ꝓijcite eū in tenebras exteriores:ibi erit fle.⁊ stri.den. Qui merito ī frigore religat':qꝛ vestē pietat' nō habe
Ps.44. bat. e Stragulatā ve.⁊c. Stragulata vestis:q̄ variāte textura solet cōfici firmissima:fortia eccl'ie opa:⁊ diuersa virtutū eiꝰ ornamēta significat. De q̄bus: Astitit re.a dex.t.⁊c. Byssus castitas pure ꝯscie ⁊ ꝯuersatiōis:purpura effusio sanguīs. Byssus enī candidi coloris:purpureꝰ aūt color:⁊ de sanguie aīant':q̄ purpura vocatur:fit:⁊ sanguinis hꝫ speciē. Iō dr̄ sctā eccl'ia in pace hr̄e lilia:in bello rosas. Itē qꝛ byssus virens orit':sed mult' exercitatiōibꝰ amisso humore natiuo ad decorē candide vestis ducit'.bysso induit' eccl'ia dū castigāt corpa electi:purpura aūt q̄ regū est:cū ꝯtinētiaꝫ nō
Apo.19.a amore laudis sed regni pennis exercēt. Huic: Gaudeamꝰ ⁊ exultemꝰ:qm̄ venerūt nuptie agni:⁊ vxor eiꝰ p̄parauit se ⁊ datū est ei vt coopiat se bysso splēdenti cādido. Byssine enī iustificatiōes sctoꝝ sunt. f Nobilis in por.vir ⁊c. Vir dn̄s q̄ visus ē ignobilis cū an̄ tribunal staret iudicādus:ſ nobil' cū venerit iudicaturꝰ:⁊ oēs angeli cum eo ⁊c. In portis:qꝛ veteres in port' sedebāt ad iudicandū: vt veniētes paratū ꝯtinuo rn̄sum iudicātis accipent:⁊ rusticos vel pastores:insolita vrbis edificia nō stupefacerent:nec frequēs litigantiū ꝯtrouersia vrbis pacē turparet. Nobilis ḡ erit dn̄s ī portis sue ciuitatis:qꝛ qui nūc a multis ꝯtemnit': vbi finis seculi fuerit: vbi patrie celest' ingressum aperuerit electis:cunctis apparebit sublimis. g Syndoneꝫ fecit. In linteo syndonis subtilis:sancte intextio p̄dicatiōis in qua molliter quiescitur:quia in il
Eccl.10.b la spe superna refouemur. Unde:⁊ petro aīalia in lintheo monstrantur: qꝛ peccatoꝝ

anie mise

suos:⁊ roborauit brachiū suuꝫ. a
a bonū excluso seculo.
a Teth. Gustauit ⁊ vidit:qꝛ bona b
est negociatio eiꝰ:nō extinguet' c
a scientia vel principiū.
b in nocte lucerna eiꝰ. Joth. Ma/ d e
nū suā misit ad fortia:⁊ digiti eiꝰ f
a incuruatus.
c app̄hēderūt fusuꝫ. Caph. Manū g
suā apuit inopi:⁊ palmas suas
a cor seruiens vel cor seruitutis.
d extēdit ad paupeꝫ. Lameth. Nō h
tiebit domui sue a frigoribꝰ ni/
uis:oēs domestici eiꝰ vestiti sūt i k
a viscera.
e duplicibꝰ. Mem. Stragulatā ve l
stē fec' sibi:byssus ⁊ purpura idu m n
a vnicus vel pascua. b vos qui secuti estis me.
f mētū eiꝰ. Nūn. Nobil' in portis o p
vir eiꝰ:q̄n sederit cum senatori/ q
a firmamentū vel audi.
g bus terre. Samech. Sindonem r

a Et roborauit bra.suū.p multiplicationē boni opis:qꝛ sicut dicit Grego. Homel'.xxxij.nec castitas magna est sine bono ope:nec bonū opus aliq̄d sine castitate. b Gustauit ⁊ vidit.p experientiā dulcedinis ex studio sacre scripture resultant': c Nō extiet' ī nocte id est ī morte: d Lucerna eius.i.claritas sue noticie:ſ magis augebit'. e Manū suam misit ad fortia. In hebreo hr̄: ad vertebrū. qd̄ ē quidaꝫ circulꝰ aliquantulum ponderosus ī inferiori parte fusi positus vt recte ⁊ ordinate vertat':⁊ huic dicto consonat qd̄ subditur: f Et digiti eius appre. fu.p vertebrū hic ītelligitur recta intentio opꝰ dirigens. p apprehensionē fusi ad filandū:ꝓsecutio boni opis de genere eiꝰ:qd̄ cōsonat intentiōi recte. g Manū suam ape.inopi ⁊c.scriptura enī sacra q̄si vbiq; inducit ad opa miscdie. h Nō timebit do.sue a fri.niuis.i. a pena gehēne.fꝫ q dicit h Ra.Sa. allegans illud Job.xxiiij. Ab aquis niuiū trāsiet ad calorē nimiū:⁊ loq̄tur de dānato. i Oēs enī domestici eius.i.boni doctores ⁊ discipuli: k Vestiti sunt duplicibus.i. virtutibꝰ intellectualibꝰ ⁊ moralibꝰ que sunt vestes anie. l Sragulatam vestē.i.diuersis coloribus intextā: Fecit sibi: qꝛ sacra scriptura de oī genere virtutū charismatū et donoꝝ tractat ⁊ ad ea īducit: m Byssus.castitat': n Et purpura.charitatis: o Indumētū eiꝰ.i.vere studētiū ī ea scia pit' ⁊ vita. p Nobilis ī por.vir e.i.doctor bonꝰ q̄ dr̄ nobil' ī portis.i. int' sapiētes:antiq̄tꝰ in portis sedēdes ad reddendū veritatis iudiciū.ideo subdit': q Qū sederit cū senatoribꝰ terre.i. cum sapientibus q̄ habent regere terram ⁊ iudicare. r Syndonē fecit ⁊ vendidit:⁊ cingulū tradidit chananeo. Hebrei dicunt: Mercatori.nomē enī hebraicum hic positum equiuocū est ad hoc q sit nomen propriū populi descēdentis de cham filio Noe:et nomen appellatiuū significans mercatorem:littera tamē precedens īmediate dicto hebreoꝝ videtur mag' cōcordare.cum dicit': Syndonem fecit ⁊ vendidit.p syndonem vero que est vestis linea ⁊ munda intelligit' puritas mentis.per cingulum vero castitas corporis. Vnd' dicit Grego. Homelia.xxij. Lumbos enī p̄cingimus

cū carnis

anie misericorditer aggregate: in blande fidei quiete ɔtinent. Hanc igitur syndo/nem ecclesia fecit ⁊ vendidit: qꝛ fidem quã credendo texuerat: loquẽdo dedit: et ab infidelibꝰ vitã recte cõuersatiõis accepit: que ⁊ chananeo cingulũ tradidit: qꝛ p vigorem demõstrate iusticie fluxa opa gentilitatis astrinxit: vt quod precipi
Luce. 12.e tur: viuẽdo teneat. Sint lumbi vri pcincti. Per chanaan eni gentes a quo ⁊ sũt qui ⁊ cõmutatꝰ interptat. Gentes enim a vitijs ad virtu
Ps. 44. tes: a diabolo migrauerũt ad xpm. Vñ ꝓ his q̃ cõmuta/
Ibidem bunt filijs chore canticũ ꝓ dilecto. Et post: Obliuiscere populũ t. ⁊ do.pa.t. a Fortitudo ⁊c. Fortitudo ad to lerandũ: decor ad virtutũ gratiã exercendã. decor: quia opatur iusticiã. fortitudo: qꝛ psecutionẽ patit ꝓpter iusti/ciam: ⁊ ideo ridebit in die nouissimo. i. gaudebit in retri/butione regni celestis: que dolebat in certamine vite pre/
Luc.6.d sentis. Beati q̃ nũc fletis: qꝛ ridebitis. Et Job. Os autẽ veraciũ replebit risu. Simile huic dicit ꝓpheta de domi/
Ps. 92. no. Dñs regnauit: decorẽ indutꝰ est: indu. est for. ⁊ pcin/xit se. Cũ euangeliũ regni predicaret: alijs placebat: alijs displicebat. Ad eos q̃bꝰ placebat decorẽ induit. ad eos q̃bus displicebat: fortitudinẽ. Imitare ⁊ tu dñm deũ tuũ: vt possis esse vestis illiꝰ. Esto cũ de corde ad eos q̃bus pla/cent opa tua: esto fortis aduersus detractores. b Os suũ ⁊c. Ad hoc tm̃ loquẽs os aperuit vt sapiã doceret:
Eph.4.g sm illud: Omis sermo malus ex ore vro non ꝓcedat: sed si q̃s bonꝰ est ad edificatiõem fidei vt det grãm audienti bus. Vel os cordis aperuit ad discendũ ab ipsa sapiẽtia intus veritatẽ quã foris doceret. Vtriq ɔuenit qd subiũ git: Lex clemẽtie in lingua eius. c Lex clemẽtie. Vt nõ statim puniat vt lex moysi: sed misericorditer parcat.
Job.8.a Sicut dñs de muliere peccatrice: Qui sine petõ est pri. in il. la. mit. Et sic absoluit eã: Vade ⁊ ampliꝰ noli peccare. d Considerauit ⁊c. Quia cũctas ɔscientie sue cogitati/ones subtiliter inuestigat. Panẽ ociosa nõ comedit: qꝛ sa crũ eloquiũ quod pcipit: ope exequit. Itẽ domꝰ fort. mu lieris habitatio patrie celestis est semita pcepta iusticie: q̃bus ad vite mansiõem venit: quas aĩa bene ɔsiderat cũ ⁊ diligẽter q̃bꝰ actibꝰ ad celũ puenire debeat. inspicit: ⁊ que didicit agenda: exercere nõ desinit: Pa/nem q̃ ociosa nõ come. Cum dñi corpus pcipiẽs studet imitari actu qd mysterio
1. Cor. 11.f celebrat: ne indigne panem dñi comedendo ⁊ calicẽ bibendo: iudiciũ sibi man/ducet ⁊ bibat. Vel simpliciter potest accipi ꝙ pa. ocio. nõ comedit sm illud. Qui
Act. 20.g nõ operatur nõ mãducet. Et ipe Paulus de se: Quoniam ad ea que mihi opus erant: ⁊ his qui mecũ sunt: ministrauerũt manus iste. Vnde luxuriantes viduas
1. Tim. 5.b arguens ait: Simul autem ⁊ ociose discunt circuire domos: nõ solũ ociose: s ver/bose ⁊ curiose. e Surrexerũt ⁊c. Quod futurum nouit vt ꝓpheta: quasi iam
Ps. 126. factum refert. Surgent filij eius ecclesie. i. electi imortales: ⁊ tũc matrẽ que eos aqua ⁊ spũsancto genuit beatissimam predicabunt: que nunc quasi misera despi/
1. Cor. 15.c citur: sicut Aplus ait: Si in hac vita tm̃ sperãtes sumus: miserabiliores sumus
Cant. 6.b oĩbus hoĩbus. Sed qꝛ pro alia vita militamꝰ: merito cum apparuerit quod erimus: matrẽ nostrã beatissimã predicabimus. Potest et hoc quod dicitur: Surrexerũt filie eiꝰ ⁊ beatissimã predicauerunt: etiam nunc accipi: cum quis fi/deliũ trãscẽsis seculi erũnis ad celũ ducit: Aliqñ eni sedere ad hũiliationẽ. sur/
Mat.12.d gere ad gloriã pertinet. Vnde de niniuitis dr ĩ euãgelio: Olim ĩ cinere sedẽtes peniterent. Et surgite postq̃ sederitis qui mãducatis panẽ doloris. Surgunt er go filij ecclesie: ⁊ beatissimã eam predicant: cum celestibus bonis sublimati q̃n/ta sit illa beatitudo aspiciunt: ⁊ hanc debita laude concelebrant. Laudat eã vir ipsius: cum bona que ipe donauit remunerat. Sed quibus verbis laudat osten dit: Multe filie cõgrega. Surget ⁊ vir eius ⁊ laudabit eam in iudicio. dicẽs:
Mat. 25.c Venite benedicti patris mei ⁊c. Qui quidem primitie dormientium: resurrexit a mortuis: sed in iudicio quanta sit resurrectionis sue gloria demonstrabit.
f Multe filie ⁊c. Ecclesie hereticoꝝ ⁊ maloꝝ catholicorum que filie dicunt: vel xpi vel eccl'ie: q̃ a dominicis nõ sunt remote sacramẽtis: ⁊ adoptionẽ filioꝝ quã
1. Joh.2.c nõ custodierũt: receperũt. Vñ Johes: De nobis exierunt: sed de nobis nõ sunt. Que ɔgregauerũt diuitias bona opa. s. ieiunia: elemosynas: afflictionẽ ⁊c. que sunt vere diuitie spũs: vbi pura mentis sinceritate gerunt: sed sine fide nihil pro
Mat.7.c sunt. Sed ⁊ ille filie frustra ɔgregãt diuitias. De q̃bꝰ: Multi dicũt ĩ illa die: Do mine: nõne in no. tuo de. eie. ⁊ in no. t. v. m. f. Sed ⁊ ɔfitebor tũc illis: qꝛ nũq̃ no ui vos. Sed has filias ecclia supgreditur: que fide casta ⁊ ope pfecto redẽptoris sui vestigia sectatur. g Fallax gra ⁊ va. est pul. ⁊c. Fallax ẽ glia laudis: quã ab homine accipit. vana pulchritudo castitatis: vel operationis bone quam ho minibus ostentat: anima que timore caret diuino. At illa conscientia vera laude digna que timorem dei in omnibus seruat. Ipe enim principium sapiẽtie custos/
Eccl. 1.b q virtutum. Vnde: Timor domini initiũ sapientie. Et alibi: Qui timet deum ni
Eccs.7.c hil negligit. Hinc est ꝙ Job et in prosperitate virtutibus floruit: ⁊ in aduersita/
Job.31.c te insuperabilis permansit: quia vere dixit. Semper quasi tumentes sup me flu/ctus timui deum: ⁊ pondus eius ferre non potui. Fallax est ergo simulatoꝝ gra tia: vanus decor operis stultorum. Ecclesia autem que in hoc seculi exilio cõuer/satur in timore: quoniam ardentes virtutum lampades: venienti ad iudiciũ spõ so offert: iure ab eo laudata: ianuam cum eo regni celestis intrabit. Qualiter eã laudet. ostendit: Date ei de fruc.

Date ei de

fecit ⁊ vendidit: ⁊ cingulũ tradi/
s oculus ⁊ fons.
a dit chananeo. Eyn. Fortitudo et a b c d
decor indumẽtũ eius: ⁊ ridebit i
a s error vel errauit.
b in die nouissimo. Pe. Os suum e f
c apuit sapie: ⁊ lex clemẽtie i ligua g
a s consolatio.
d eiꝰ. Sadik. Cõsiderauit semitas h i
domꝰ sue: ⁊ panẽ ociosa non co/
a s conclusio vel aspice.
e medit. Kuph. Surrexerũt filij eiꝰ k
⁊ beatissimã pdicauerũt: vir eius l m
a s caput vel videat.
f ⁊ laudauit eam. Res. Multe filie n
ɔgregauerunt diuitias: tu super/ o p
s vulnus.
g gressa es vniũsas. Schin. Fallax q
s als imago.
gratia et vana est pulchritudo:
mulier timẽs dñm ipa laudabit. r s

cum carnis luxuriã p ɔtinentiã coartamꝰ. Dicit autẽ sacra scriptura illa facere: eo ꝙ ad ea inducit. ⁊ vendere: qꝛ nõ omẽs istam mũdiciã cõsequunt: sed soli ad ea ɔsequen da fideliter laborãtes. a Fortitudo. i. cõstantia mentis: b Et decor. exte/rioris honestatis: c Indumẽtũ eiꝰ. sunt eni paramẽta mentis: ad que sa/cra scriptura indu cit. d Et ride/bit. i. ridere faciet studentes in ea fi/deliter: e In die nouissimo. qñ audient vocẽ dñi dicẽtis: Venite be nedicti patris mei pcipite paratũ vo/bis regnũ ab ini/tio seculi. f Os suũ aperuit sapie. qꝛ sacra scriptura docet sapiã desur sum descendentẽ: que pudica ẽ ⁊ mo desta: suasibil' bo/nis ɔsentiens: ple na misedie ⁊ fructi bus bonis: vt dici tur Jacobi. iij. g Et lex clemẽtie in lingua eius. qꝛ tam in nouo q̃ in vete/ri testamẽto ad clementiã inducit. h Cõ siderauit. i. considerare fecit: i Semi/tas domꝰ sue. i. ɔscientie secreta studentiũ in ea. Et qꝛ hic labor est optimꝰ. ideo sequi tur: Et panẽ ociosa nõ comedit. k Sur rexerunt filij eiꝰ. i. discipuli studiosi: l Et beatissimã predicauerũt. qꝛ sacram scripturã sup omnẽ aliã extollũt: m Vir eius ⁊ laudauit eã. i. doctor bonꝰ q̃ doctri/nã suã incipit a cõmendatiõe sacre scriptu/re. n Multe filie. i. phoꝝ ⁊ sapientum scripture: o Cõgregauerũt diuitias. i. cognitiões veritatis multas: que sunt me/liora bona q̃ corporalia. p Tu super/gressa es vniuersas. qꝛ sacra scriptura mul/to plures veritates tradit q̃ alie scripture ⁊ etiam puriores: quia in ea nulla falsitas admiscetur: cum immediate emanet a pri/ma veritate. Scripture vero humanitꝰ ad/inuente ⁊ si contineant multas veritates: tamen habẽt admixtas multas falsitates: sicut patet de scripturis Aristotel': qui mi/nus inter alios philosophos dicitur erras/se: ⁊ tamen errauit in multis: vtpote de mũ di eternitate. ⁊ de numero intelligentiarũ quem posuit sm numerum orbium: cum ta mẽ sit maior q̃si incõparabilit. sm ꝙ dicit Job. xx. Nunquid est numerꝰ militũ eius: ⁊ Danielis. vij. Milia milium ministrabãt ei: ⁊ decies milies centena milia assistebant ei: et de falsitate earum quam ponit in mo/tu orbium: et in multis alijs. ideo subdit: q Fallax gratia ⁊ vana est pulchritudo. scilicẽ verborũ rhetoricorum in humanis scripturis: ⁊ maxime poeticis: in quibꝰ sub verbis ornatis latent multe falsitates. sm ꝙ dicitur. j. methaphisice. Multa mentiun tur poete cantantes. r Mulier timens dominum. id est sacra scriptura: que quasi vbiq inducit ad dei reuerentiam et timorem: s Ipsa laudabitur. pre ceteris scriptu/ris.

Date ei de

a Date ei de fru. ma. su. ⁊c. Hoc vir ille de q̃ supra dictum est: vir eius ⁊ laudabit eam: q̃ angelis in fine pceptur est vt ecclesiã post huiꝰ vite certamen: post triturationẽ afflictionũ ad regni gaudia introducãt: ac sibi vite imortalitatis sociã
Mat.13.d aggregent. sm hoc: Triticum autem con/gregate in horreum meum. Date ei de fru ctu manuum suarum: qꝛ fructũ spũs face/re curauit: charitatem: gaudium: pacẽ ⁊c. ⁊ laudent eã in portis in iudicio. s. sine in/gressu patrie celestis: non hominum fa/uores superuacui: sed opera sua que fecit examinante et probante ac remunerante deo: cui est honor ⁊ gloria. Verba

a s consummauit.
a Tau. Date ei de fructu manu/ a
um suarum: ⁊ laudent eã in por b
tis opera eius.

Finit liber Prouerbio/rum Salomonis.

a Date ei de fructu ma. sua. i. studentibus in ea dabitur fructus gloriosus. b Et laudent eam in portis ope/ra eius. i. sapientes in portis sedentes cum iudicibus: vt dictum est supra: ⁊ isti sapiẽtes di/cuntur opera sacre scripture inq̃n tum per eius studium sapientiam consequuntur.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra super Prouerbia Salo monis finit.

Expositio prologi sancti Hiero. in librũ Ecclesiasten

Expositio prologi in librum Eccle/siasten incipit per fratrẽ Britonẽ ordi nis minorum.

a Emini me hoc ferme q̃n/quẽnio ⁊c. Anteq̃ acce/damus ad diuisionẽ pro logi: qꝛ plerique dubitant de accentu huiꝰ nois Ec clesiastes. Notandũ ꝙ inuenit eccle/siastes indeclinabile: ⁊ tũc semp acu/it vltimã syllabã. Item inuenit decli/nabile: ecclesiastes ecclesiaste: ⁊ eccle/siastes ecclesiastis: ⁊ tũc habet grauẽ accentũ in fine in omnibꝰ casibus. Si/gnificationẽ ⁊ rationẽ istius nominis inuenies. s. in prologo pcedenti. Iste prologꝰ potest diuidi in q̃nq partes. In prima parte describit quo tempo/re: quo loco ⁊ cuiꝰ rogatu inchoauit: vel vt cesset calũnia inchoare ꝓposuit. cũ dic: Memĩ me ⁊c. Tps ei notat. cũ dic: Hoc q̃nq̃nnio. locũ. cum dic: Ro/me. Or rogatu blesille cũ dic: Roga/tũ ab ea. In scda pte dic ꝙ d morte ble sille tantũ doluit ꝙ inceptũ opus in/completum dimisit: vel vt cesset calũ/nia in opere non processit. ibi: Itaq quoniam in procinctu nostri operis. In tertia parte dicit: ꝙ ad Paule et Eustochij honorem: ⁊ ad Blesille me/moriam opus illud in bethleem con/summauit. ibi: Nunc bethleem positꝰ ⁊c. In quarta particula dicit: ꝙ nul/lum sequens interpretem de hebraico transtulit: vbi tamen nõ errauerant: se alijs interpretibꝰ conformauit: ⁊ sic nec omnino fuit eis cõ/formis: nec omnino dissimilis. ibi: Hoc breuiter admonẽs ⁊c. In quĩta parte ponit rationẽ precedẽtis partis: vt. s. si ĩ om/nibus ab eis discreparet: nimia nouitas deterreret lectores: si in oĩbus concordaret contra suam conscientiam omniũ sequeretur errores. ibi: Vt nec nouitate nimia ⁊c. Ordina sic constructionẽ. Hoc quinq̃nẽnio. i. hoc spacio quinq anno/rum in quo sumus: b Ferme. i. fere completo. vel sm aliã litterã. Ante hoc ferme quinquenniũ. i. ante hos q̃nq an/nos fere iam transactos. quasi diceret: iam quinq annis fere transactis: c Cũ adhuc essem rome. ⁊ nondũ me in beth/leem transtulissem ⁊c. vel sic: Cum adhuc essem rome fer/me. i. fere: Hoc quinquẽnio. i. hoc spacio quinq annorũ. q. d. cum moram facerem rome fere p hos quinq annos vltimo p teritos. d Et ecclesiasten sancte blesille legerem. supple sm translationẽ. lxx. ab eo emendatã: quia nondũ editionem su/am de hebreo fecerat in latinũ. Ista blesilla filia fuit Paule: sicut patet ĩ fine epistole Hieronymi ad Pãmachiũ de dormi tione pauline: quã appellat sanctã cõmuni modo loquendi: ꝓpter sanctitatẽ vite quã habuit. e Legerem. inquam. f Vt eã ad ɔtemptũ huiꝰ mundi prouocarẽ: ⁊ omẽ quod in mundo cerneret oculis corporis: g Putaret. i. reputaret: h Esse pro nihilo. i. vanũ ⁊ vacuum Eccs. j. Vanitas vani/tatum dixit ecclesiastes. quasi diceret: mundus est vanitas cõ tentiua vanitatum. ⁊ iterum secundo dicit: Vanitas vanita/tum. i. vanitas aggregata ex vanitatibus: ⁊ omĩa vanitas. i.

vana: vt

Incipit prologus sancti Hie/ronymi in librũ Ecclesiasten.

a M Emini me ante
b h ferme q̃nq̃n/
c niũ cum adhuc
d rome essẽ: ⁊ ec/
clesiastẽ sctẽ ble
e sille legerẽ vt eã
f ad ɔtẽptũ huiꝰ
mũdi ꝓuocarẽ: ⁊ oẽ qd in mũdo
g h cerneret putaret esse pro nihilo:
rogatũ ab ea: vt ĩ morẽ cõmenta i
rioli: obscura queq dissererẽ: vt k m
absq me posset intelligere q̃ lege n
bat. Itaq qm̃ ĩ procinctu nostri o
opis subita morte subtracta est: p q
⁊ vbi nõ meruimꝰ o Paula ⁊ Eu r
stochiũ: talẽ vite nre habere con/ s
sortem: tanto vulnere tunc pcus/ t v
sus obmutui: nunc in bethleem x
positus: angustiore videlicẽ ciui y z a
tate: et illius memorie et vobis b

vana: vt fiat emphatica locutio. qua/si diceret: non solũ sunt vanitas: imo vana. Cum inquã essem rome: ⁊ ita blesillã informarẽ: i Memini me fu isse rogatũ ab ea vt dissererem. i. diser te exponerem: k Obscura queq. i. oẽs huiꝰ libri obscuritates: l In morem cõmentarioli. i. in modũ vniꝰ parui cõmenti ⁊ facilis expositionis. In prologo pcedenti circa principiũ inuenies quid sit cõmentũ: ⁊ vnde di/catur. Dico ꝙ ita rogauit me vt face/rem aliquã explanationẽ: m Vt absq me. i. me absente: n Posset ĩ/telligere qd legebat ĩ hoc libro. Hic ĩ/telligendum est ꝙ ad preces eius ince perat transferre librũ: et cum videret eius difficultates petebat cõmentari/um. ꝙ autẽ tunc inchoasset trãsferre: patet per litterã sequentem qua dici/tur: o Itaq quoniã in procinctu. id est in pncipio ante ɔsummationem nostri opis: p Subita. i. inopinata ⁊ nimis festinata: q Morte sub/tracta est. i. preuenta. vel quia nõ me/ruimus. i. non fuimꝰ digni ego ⁊ vos: r O paula ⁊ eustochiũ talem. i. tam sanctã: s Vite habere consortẽ. vt scẽ nobiscũ viueret in bethleem. Ista paula quedã fuit matrona duas ha/bens filias. Sanctis autẽ episcopis romã cõuenientibꝰ quodam tempore Epiphanus transmarinꝰ in domo eiꝰ hospitatus est: qui religionem ⁊ priui legia sancte terre cõmendauit: ⁊ quo/modo ibi christus moratꝰ est predicauit: ⁊ quõ apostoli ibi fue runt: ⁊ multa talia dixit corã Paula ⁊ filiabus eius. Vñ pau lam alteram filiarũ suarũ tradidit nuptui: reliquã. s. Eustochi um virginem secũ duxit hierusalem: ⁊ de ꝓprijs sumptibꝰ pau la construxit in bethleem cenobiũ monialium: vbi ipa cum fi/lia sua Eustochio sub regula vixit: ad quarum rogatũ Hiero/nymꝰ multa scripsit: ⁊ hoc opus quod rome ad petitionẽ ble/sille inceperat: ad earũ preces in bethleem consummauit. t Tanto vulnere. s. ex morte besille q̃ cor meũ vulnerauerat: v Tũc pcussus obmutui. i. q̃si mutꝰ ope nõ rñdi: vel meliꝰ pre dolore obmutescẽs ab ope cessaui. sic legit cõiter. q̃dã tñ ca/lũniant hanc lecturã adherentes. Isido. qui ait in. x. etymol. Procinctus dicit expeditꝰ ⁊ armatꝰ: vnde et in procinctu cũ belli causa arma sumunt. Ex his verbis Isidori pt ꝙ procin ctus idẽ sit qd preparatio: ⁊ ꝓprie qñ hoĩes se cingũt ꝓ bello faciendo. Vñ dicunt ꝙ nõ incepit rome opus suũ: sed se tm̃ di/sposuit ad incipiendũ. Vñ in ꝓcinctu. i. in ppparatiõe: Nostri opis subtracta est: ⁊ iõ p dolore: x Obmutui. i. amplius in ope nõ processi. ꝓpter h. s. in diuisione geminaui verba vt cessaret ista calũnia: y Angustiore ciuitate q̃ roma. z Et il liꝰ. i. blesille: a Memorie. i. vt illiꝰ memoria ppetua beat: b Et vob. i. ad honorẽ vrm: Reddo qd debeo. s. cõsũmatiõẽ opis inchoati. sic expoit sm pmã lecturã. Iuxta scdã sic expone: Et illiꝰ memorie. i. ꝓpt memoriã affectꝰ quẽ habuit erga me. vel: Illiꝰ memorie. i. vt memoria illiꝰ ĩ bñdictiõe sit. q̃ eni recordabit ꝓpter amorẽ illiꝰ editꝰ sit iste liber: bñdicit aĩe ipiꝰ. vel: Illiꝰ

 memore

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de
Bibli

memorie.ꝑpetuande: Et vobis.in
stantibus: a Reddo qd debeo.i.
tanꝗ debitor obnoxi⁹ vestris bene/
ficijs istũ librũ transfero: b Ad/
monens.i.admonẽdo insinuans:
c Q nulli⁹ interp̄tis auctoritatez
sum secut⁹.in ope isto: d Sed de
hebreo.imediate trãsferẽs in latinũ.
e Coaptaui.i.cõfirmaui: f Me
ↄsuetudi.i.ↄsuete ⁊ vsitate trãslatio
ni.lxx.iterp̄tũ mag⁹ ꝗ editiõi alioꝝ.
quidã libri hñt: Magis: sic iã expo/
sitũ est. Alij hñt: g Marie.i.p̄/
cipue inter omẽs interp̄tes. cetera ñ
mutant: nõ tñ me eis in oĩb⁹ coapta/
ui: ꝟ in his dũtaxat.i.tm̃modo:
h Que nõ mul.ab hebra.lit.discre/
pabãt.i.discordabãt. i Interdũ
etiã.i.aliqñ.quo.s.bñ dicebãt: recor
datus sum.ad imitandũ. k Aqui
le.i.

a b reddo qd debeo: hoc breuiter admo
c nens: ꝙ nulli⁹ autoritatẽ secut⁹ suz:
d g sed de hebreo trãsferẽs: maxime.lxx.
e f interpretũ consuetudini me coapta/
h ui: in his dũtaxat que nõ multuz ab
i k hebraicꝭ discrepabãt. Interdũ aqui/
le quoqꝫ ⁊ symachi ⁊ theodotionis
recordatus sum: vt nec nouitate ni/ l
mia: lectoris studiũ deterrerem: nec m
rursum contra conscientiã meã fon/
te veritatis omisso: opinionum riuu n
los consectarer.

Finit prologus.

le.i.trãslatiõis Aquile: ⁊ ceterorũ
q̃ sequunt. de qb⁹ sat inuenies.s.i
scdo ꝓlogo sup Job circa p̄ncipiũ.
l At nec nouitate nimia lector
animũ deterrerẽ.s.si oĩno ab alijs
interp̄tibus discreparẽ. m Nec
rursum ↄtra ↄsciam meã fonte veri
tatis omisso.i.omissa hebraica veri
tate: que dicitur fons: qr est origi/
nalis veritas: ⁊ a qua emanat veri
tas oĩm editionũ. n Opinionũ
riuulos ↄsectarer. quod facerem si
oĩno cũ alijs concordarẽ: ⁊ iõ nulli
us interp̄tis auctoritatẽ secut⁹ suz:
sed immediate de hebreo transtuli
in latinum.

Finit qualiscunqꝫ expositio isti/
us prologi.

Glo.ordi.

Verba ecclãstes fi.da.re.hie. Ca.I
A Hiero. Trib⁹ nomib⁹ vocat⁹ est. Salo/
mon.i.pacific⁹: ⁊ idida.i.dilect⁹ domini:
qr in regno eius pax: ⁊ dñs dilexit eum:
⁊ coeleth.i.ecclãstes grece.qui cetuz.i.
ecclãm ↄgreget.i.cõcionator: cuius sermo non est ad
vnũ: sed ad vniuersos. Juxta tria vocabula tria vo/
lumina cõposuit: ꝓuerbia paruulos docens. Uñ cre/
bro q̃si ad filiũ loquit: Ecclesiasten ad maturos: om/
nia esse breuia ⁊ caduca ostẽdens q̃ cernim⁹. Canticũ
canticoꝝ: vbi ↄsummatã spõsam spõsi iũgit amplexi/
bus. Nisi eni vitia reliquerim⁹: ⁊ mortali pompe re/
nunciãtes nos ad aduẽtũ christi p̄parauerim⁹: nõ ve
Cant.i.a re dicem⁹: Osculet me osculo oris sui. Propꝫ ordi/
ne phi docẽt: p̄mo ethicã: inde phisicã: ⁊ quẽ in his ꝓfecisse vidẽt ad theolo
giam vsqꝫ pducũt. Notãdũ quoqꝫ ꝙ i his diuersus est titul⁹. In ꝓuerbijs.
Prouerbia Salomonis f.d.r.isrl. In Ecclãste: Uerba ecclesiastes f.d.r.hie
rusalẽ. In q̃busdã codicib⁹ tã grec ꝗ latinis inuenit additũ isrl: sed male.
In Cantico canticoꝝ: nec fili⁹ dauid: nec rex isrl siue hierlm: sed tm̃ canticũ
canticoꝝ salomonis. Sicut eni ꝓuerbia q̃si rudis institutio: ad.xij.tribus ⁊
ad totũ ptinẽt isrl: ⁊ quõ ↄtẽpt⁹ mũdi: nõ nisi metropolit ↄuenit.i.habitato
rib⁹ hierlm: ita canticũ canticoꝝ ad eos ꝓprie q̃ tm̃ supna desiderãt. Ad in/
cipientes ⁊ ꝓficientes ⁊ paterna dignitas: ⁊ ꝓprij regni auctoritas.ad perfe
ctos vero q̃ nõ timẽt: sed amãt: solũ nomen sufficit: ⁊ eqlis mgr est: ⁊ nescit se
esse regẽ. Grego. Quõ hic liber sit legend⁹ ⁊ exponẽdus sic dicit: Ecclesia
stes aũt ꝓprie dr cõcionator. In contione vero sentẽtia ꝓponit: p quã tumul
tuose turbe seditio cõprimat: ⁊ cũ multi diuersa sentiũt: p cõcionãtis rationẽ
ad vnam sententiã pducunt. Hic igit liber ideo cõcionator dicit: qr in eo sa/
lomon tumultuãtis turbe sensum suscipit: vt ea p inq̃sitionẽ dicat que fortas/
se p tentationem imperita mens sentiat. Nam quot sentẽtias p inquisitionẽ
mouet: tot psonas in se suscipit: sed cõcionator verax velut extensa manu om
Ec.vlt.d nium tumultũ sedat ⁊ ad vnã reuocat sententiã. cum in fine ait: Finẽ loquen
di.o.p.a.deum time ⁊ mandata eius obserua: hoc est omis homo. In hoc au
tem qd dicit: finem loquẽdi omẽs pariter audiam⁹. innuit: qr solus locut⁹ nõ
est. Sunt ergo alia in hoc libro que p inquisitionẽ mouent: alia que per rati/
onem satisfaciunt: alia que ex tentanti anio profert: ⁊ mundo adhuc dediti:
alia in quibus ea que ratiõis sunt disserat: atqꝫ animũ a delectatione compe
scat. Nãqꝫ ait: Hoc itaqꝫ mihi visũ ẽ bonũ vt comedat q̃s ⁊ bibat ⁊c̃. Et post.
Meli⁹ est ire ad domũ luctus ꝗ ad domũ cõuiuij. Illud ex infirmi psona: ꝟ
ex ratione. Similiter etiam diuersas cogitationum tentationes exponẽs ait:
Ec.3.d Unus interitus homĩs est ⁊ iumentoꝝ ⁊c̃. Quid habet amplius sapiẽs stul
to nisi vt pergat illuc vbi est vita. Has autem psonas diligenter lector inspici
at ne in epicuri dogma incurrat. Albinus. Tradunt hebrei hunc librũ sa/
lomonis esse agentis penitentiã: quia in sapiẽtia diuitijsqꝫ cõfisus per mulie
res deum offenderit. Secum eni omĩa vana reputauit esse: ⁊ ad miseriaz de/
Allego. uenire eos qui in eis spem ponũt. Allego. Pacificus ⁊ dilectus dei patr
filius ⁊ ecclesiastes noster christ⁹ est: qui inimicitias in carne euacuãs: vtraqꝫ
Joh.14.d fecit vnũ. dicẽs: Pa.me.do vo.pa.re.vobis. De quo: Hic est fili⁹ meus dile.
in quo mi.bene cõ.ip.au. Qui est caput ecclesie: nõ ad synagogã sed ad mul
titudinem gentiũ loquens: Rex hierusalẽ spũalis filius dauid. de quo: Mise
rere nr̃i domine fili dauid: ⁊: Osanna filio dauid. Uerbũ quoqꝫ dei nõ fuit
ad eũ sicut ad Hieremiã ⁊ ad ceteros ꝓphetas. Ip̄e enim verbũ ⁊ sapiã: ip̄e
enĩ diues ⁊ paup: ip̄e rex glorie potens: ip̄e verba loquit ad ecclĩe viros ad
Ps.18. apl̃os. Uñ: In oẽm terrã exi.so.eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eorum.
b Uanitas vanitatũ. Hiero. Pro vanitas vanitatum ꝟm quosdam inter/
pretes possumus dicere: Uaporez fumi ⁊ auram tenuem que cito soluuntur.
Uñ vniuersitas

Incipit liber Ecclesiastes. C.I

a conciõatoris.
a Verba ecclãstes a
b paterna dignitas.
c ꝓpria auctoritas.
filij dauid regis b c
male opinant quidã nos his verbis ad voluptatẽ luxuriãqꝫ ꝓuocari: cũ potius oĩa q̃ cernim⁹: vana ẽe cõuincant.
b hierusalem. † Uanitas vanitatũ b

Nico.de lyra

Postilla venerabi/
lis fratris Nicolai de
lyra sup Ecclesiasten i/
cipit. Ca. I
Verba ec/
clesiastes.
Sicut di/
ctum fuit
in p̄nci
pio libri Prouerbio/
rũ: in trib⁹ libris Sa/
lomonis tradunt tria † Ja.12.c
sapiam extollentiã ma
gnifice: que sũt ꝟm em/
pedoclem: mobilis affluentie ↄtẽptus: futu/
re felicitatis appetit⁹: ⁊ mentis illustratio. Et
istud tertiũ in ordine doctrine est primũ: quia
via est cõpendiosa ad assecutionẽ alioꝝ: ꝓpter
quod tradit in primo libro qui dicit parabole
Salomonis: quo finito accedit ad scdm in li/
bro Ecclesiastes: in quo tradit mobilis afflu/
entie ↄtempt⁹. Circa quod sciendũ ꝙ tempore
salomonis sapientie studiũ viguit in hierusa/
lem: quia omẽs reges terre ⁊ potẽtes desidera
bant audire sapientiaz salomonis: vt dicit.iij.
Reg.iiij. Et quia circa felicitatẽ homis multi
varie dixerant ⁊ dicebant. Nam aliqui pone/
bant eam in diuitijs: alij in delitijs: ⁊ alij i ho
noribus: ⁊ sic de pluribus alijs bonis que per
laborem humanum acquiri possunt in vita p̄/
senti: ideo Salomon voluit hanc questionem
tractare in hoc libro: ostendendo ꝙ in talibus
bonis non consistit felicitas homis: sed in deo
qui est bonum infinitum. Et diuidit liber iste
in duas partes.s.in proemium ⁊ tractatum: q̃
incipit.ibi. Uanitas vanitatũ ⁊c̃. Circa primũ
notificatur auctor huius libri ministerialis ta
men: quia deus est auctor principalis. ⁊ primo
quantum ad eius sapientiam. cum dicit: Uer/
ba ecclesiastes.i.Salomonis: qui ecclesiastes
dicitur.i.concionator: quia per sapientiam si/
bi datam erat aptus ad concionandum ⁊ per/
suadendum alijs veritatem. Secundo quan/
tum ad genus. cũ dicitur: b Filij dauid.
qui fuit sanctissimus. Tertio quantum ad di/
gnitatẽ. cum dicitur: c Regis hierusalez.
ita ꝙ li regis refertur ad dauid ⁊ ad salomo/
nem: vterqꝫ enim regnauit in hierusalem: et li/
cet regnum ipoꝝ ad alia loca ⁊ ad alias ciuita
tes se extenderet: exprimitur tamẽ specialiter
hierusalem: quia erat metropolis in regno et
electa ad cultum dei.
d Uanitas. Hic incicipit tractatus: ⁊ diuidi
tur in duas partes: qr primo salomon errores
alioꝝ excludit. Secundo propositũ cõcludit
ca.vij. Prima adhuc in duas: qr proponit in/
tentum

Unde vniuersitas caduca ostẽditur. Que enĩ videntur tem/
poralia sunt. que autẽ nõ videtur eterna. Siue quia creatura
vanitati subiecta est: ⁊ ingemiscit ⁊ parturit: ⁊ prestolatur re/
1.Cor.13.c uelatiõem filioꝝ dei: ⁊ nũc ex parte cognoscim⁹: ⁊ ex parte p.
⁊ tamdiu omĩa vana donec veniat qd pfectuz est. Antecꝫ
suam ponat sententiam quendam ap/
paratum videt ⁊ ornamentuz facere.
cum dicit: Uanitas vanitatuz ⁊ omĩa
vanitas. Postea a maiori.i.ab homi
ne incipit: ostẽdens ipm vanitati sub/
iectum.i.mirabilitati. Et hoc est: Ua/
nitas ⁊c̃. Uanitas omis hõ viuens.
Quãto mag cetera: Unde: Uanita/
ti subiecta est creatura nõ volens: sed
prop.e. qui.e.i.spe. Quicquid enim
nõ ẽe potest: vanitas dici potest: quia
mutari potest. Solus deus semp idez
est qd est. quod aũt mutat: quodãmo
do euanescit: ⁊ nõ est quod erat ad cõ/
paratione creatoris: oĩs creatura va/
nitas potest dici: ⁊ quasi nihilũ cõpu/
tari. Hiero. Si cũcta que fecit deus
valde bona quõ vanitas: ⁊ etiã vani/
tas vanitatũ. Et sicut in Cantico can
ticorũ: inter omĩa carmina excellens
carmen ostendit: ita hic magnitudo
vanitatis monstret. Silr in psalmo:
Ps.38. Uniuersa va.omnis homo viuens.
Si viuens vanitas: ergo mortuus va
nitas va. Sed possumus celum ter.et
cetera bona quidẽ p se dicere: sed deo
cõparata quasi nihil esse vt lucerna in solis cõparatione: nec
cernit lucere: ⁊ stellarũ lumina orto sole obscurant. Ita aspi/
ciens elemẽta ⁊ rerũ multiplicẽ varietatẽ admiror quidẽ ope
rũ multitudinẽ: sed recogitans omĩa trãsire ⁊ suo fine senesce
re: solũqꝫ deũ idez semp esse quod fuerit: cogor non semel sed
bis dicere: vanitas vanitatũ ⁊ omĩa vanitas.
a Quid habet am.ho. Post generalẽ sententiaz: ad vari/
os labores hominũ verba ↄuertit: q̃ frustra laborãtes cõgre
gant diuitias perituras ambientes honorẽ.s.quibus subito
Luc.12.c dicitur: Stulte hac nocte morieris: cuius erunt que cõgrega/
sti: maxime cũ ex omĩ labore nihil secũ ferant: sed nudi in ter
ram redeũt vnde sumpti sunt. b Generatio prete.⁊c̃. Hic
ro. Prima recedit generatio iudeoꝝ: ⁊ succedit generatio de
gentib⁹ ↄgregata. Terra autem tamdiu stat: q̃diu synago/
ga recedẽte ecclĩa omis introeat. cũ eni p̄dicatũ fuerit euãge
liũ i toto orbe: tũc erit finis: quo iminẽte celũ ⁊ terra tran.et
signãter nõ ait: terra in secul stat ꝟ in seclo. Nos aũt deũ lau
dam⁹ nõ in vno seculo: ꝟ in secul seculoꝝ. Generatio p̄.⁊c̃.
Quid vani⁹ terra manet facta ꝓ hoĩe. hõ terre dũs in pulue
Mat.14.c rem reducit. stat aũt terra in seculũ: nõ in seculũ secli: qr celũ
Apo.21.b ⁊ ter.trã. ⁊ ecce noua facio oĩa. c Orit sol. Ip̄e sol qui ad
lumẽ est ortu ⁊ occasu q̃tidie mũdi interitũ demõstrat: q̃ p oc/
cultas vias orit ⁊ occidit. Hoc aũt iõ dicit vt doceat mutatio
nib⁹ tẽpoꝝ ortu ⁊ occasu sideꝝ: humanã naturã labi duz ne/
sciat hõ. Hiero. Sol iusticie ⁊ bonis orit: et malis occidit
⁊ ortus nos trahit ad patrem. Ad hoc enim venit vt nos de
Joh.6.c terris ad celũ leuaret ⁊ diceret: Cũ exaltat⁹ fuero a ter.om.
tra.ad meip. Nec mirũ filiũ trahere ad se credẽtes: cũ ⁊ pater
Joh.12.c ad eũ trahat. Nemo enim venit ad me nisi pater qui misit me
traxerit eũ. Sol iste ⁊ iacob de terra sua egredienti occidit. et
Gen.19.c item cũ de syria terrã ꝓmissiõis intraret ortus est ei. Loth q̃z
cum egressus de sodomis venit ad ciuitatem ad quã festina/
re sibi fuerat imperatũ: ascẽdit in mõtem ⁊ exiuit sol super se/
gor. Aliter: Sol qñ p austrũ currit vicinior terre est. qñ p aq̃/
lonẽ sublimior. Forsitan his q̃ hyemis ⁊ tribulatiõis frigore
coartant (ab aq̃lone eni exardescũt mala sup terrã) vicinior
est sol iste iusticie. his vero qui sub borea calore p̄uant estiuo
incedit ꝓcul ⁊ p suos circulos vnde ꝓfect⁹ est reuertit. Cum
eni traxerit omĩa ad se ⁊ vniuersis suis radijs illustrauerit fit
restitutio p̄ncipalis. et est de⁹ omĩa in omĩb⁹. Symach⁹ hoc
ita interpretat: vadit ad meridiẽ ⁊ circũit ad boreã: pambu/
lans vadit ventus: et per que circũcrat reuertitur ventus.
Allego. Allego. Sol christus qui oĩa viuificat ⁊ illumĩat spiritua/
lis gratie splẽdore ⁊ virtute. qui orit fideli: occidit infideli.
Hiero. Uadit ad austrũ ⁊ gyrat ad aq̃lonẽ. vel gyrans gy
rando vadit spũs: ⁊ i circulos suos reuertit. Hinc existimare
possum⁹: i hyeme solẽ ad meridianã plagã currere. i estate ad
septẽtrionẽ

dixit ecclesiastes † Uanitas vani a b
a etiam bis. b vanitas quia.
a tatũ ⁊ oĩa vanitas † Quid habz c d e
amplius hõ de vniuerso labore
nihil. b quia. non vides quod videras. morte.
b suo q̃ laborat sb sole? Generatio f
a vides qd nõ videras. b nascitur.
p̄terit ⁊ generatio aduẽit: terra vo g
a bonis. generatio p̄terit qd ip̄e sol mutatione sua probat. b xp̃s. c malis.
c in eternũ stat. Oritur sol et occi/ h
a Hiero. ducit se vel ꝟm aq̃lã: aspirat: Symachus ⁊ Theodotio: recurrit. qr.s.sol reuertit ad locũ suũ: ⁊ ibi vñ p̄us regressus fuerat: aspirat.
dit: ⁊ ad locũ suuz reuertit: ibiqꝫ i
in hyeme.
renascens gyrat p meridiẽ: ⁊ fle k l
in estate.
ctit ad aq̃lonẽ. Lustrãs vniuer/ m n

tentum in generali. secũdo ꝓsequitur in speciali. ibi: Genera/
tio. Propositũ autem suũ est excludere a vera felicitate illa in
quibus ab alijs ponebatur.s.diuitias et honores ⁊ consimi/
lia que habent in presenti vita. et hoc est quod dicit: Uanitas
vanitatũ.i.vanitas maxima: sicut charitas dicit virtus virtu
tum: quia est maxima inter virtutes:
⁊ rosa flos florũ: quia pulchrior inter
alios flores. a Dixit ecclãstes. id † 15.q.2.c.l ecclesiasti/co.in glo. De pe.di.2. c.si.in tex. Ja.12.c
est salomon: qui dicit ecclesiastes.i.cõ
cionator: quia ptractando opiniones
alioꝝ de felicitate: arguit ad diuersas
partes: vt videbit ꝓsequẽdo: et post
determinat veritatez: b Uanitas † Ja.3.c
vanitatũ. repetitio est eiusdem ad ma
iorem assertionẽ: c Et omĩa. in qui
b⁹ ab alijs ponit felicitas: d Uani
tas.i.sũt valde vana. eo modo loq̃ndi
q̃ dicit valde liberalis ip̃a libalitas. ꝓ
pter quod in talib⁹ nõ est ponẽda feli
citas: de cuius ratione est firmitas et
stabilitas: cũ sit vltimũ homis bonũ.
Et ad probationẽ sui dicti in generali
subdit: e Quid habet ampli⁹ ho
mo de vniuerso labore suo quo labo/
rat sub sole.i.in vita p̄nti. q̃si diceret:
quilibet potest experiri ꝙ nõ assequit
ex laborib⁹ suis nisi bonũ instabile ⁊
amissibile saltẽ p morte quã nõ p̄t eua
dere. f Generatio. Hic ꝓsequitur
in speciali ad excludendũ bona vite p̄
sentis a vera felicitate. Et diuidit i de
cem partes ꝟm nnmerũ eorum que excludit. partes patebunt
ꝓsequẽdo. Primũ autem quod intendit excludere est sciẽtia
humanitus acquisita: que inter alia videtur maius bonum.
Unde ⁊ multi philosophi posuerũt in ea beatitudinẽ homĩs.
dicẽtes eum tũc esse felicẽ qñ in eius mẽte describit tot⁹ orbis
p scientiã pfectam. Hoc aũt excludit in hoc ca.j. qr ip̃o excluso
alia i q̃dã generali sunt exclusa: cũ sint bona minora. In ꝟ aũt
sic ꝓcedit: qr ꝓpositũ oñdit p̄mo in sciã speculatiua. secundo
in practica. ibi: Uidi cuncta. tertio infert ↄclusio intenta. ibi:
Locutus sum. Prima in duas: quia oñdit ꝓpositum. Primo
per rationẽ. secundo p experientiã. ibi: Ego ecclesiastes. Pri/
ma in tres ꝟm tres ratiões. secunda ibi: Non saturatur. tertia
ibi: Quid est qd fuit. In prima parte facit talẽ rationez: Illa
scientia q̃ est valde impfecta nõ potest dici felicitas homĩs: qr
de ratiõe felicitatis est ꝙ sit bonũ pfectũ: ⁊ illud qd modicum
est quasi nihil cõputatur.ij.phisicoꝝ: sed scientia acquisita q̃/
cunqꝫ modica est ⁊ impfecta. ergo ⁊c̃. Circa istã rationẽ sic ꝓ/
cedit: qr primo declarat vnde impfectio ⁊ modicitas sciẽtie ac/
quisite ꝓcedit. scdo ꝓpositũ ↄcludit. ibi: Cũcte res difficiles.
Circa primũ sciendũ ꝙ omis scia humanit⁹ acquisita originẽ
habet ex cognitione sensibiliũ: sensibilia vero sunt in cõtinua
trãsmutatiõe: saltem quãtũ ad plures sui ꝓprietates. propter
qd aliq̃ phi dixerũt ꝙ nõ põt de eis aliqua veritas affirmari.
iiij. metaphysice. Et licet eoꝝ dictũ nõ sit verũ: tñ ex tali dicto
eoꝝ q̃ fuerũt maxĩe inq̃sitores veritat: vt dicit phs ibidẽ: ap/
paret difficultas reperiẽdi aliquã v̄itatẽ p inq̃sitionẽ hũanã.
Ex q̃ sequit ꝙ talis cognitio veritat modica est: ⁊ impfecta.
Prio igit salomon oñdit mutabilitatẽ i corpib⁹ mixtis dicẽs:
Generatio p̄terit ⁊ generatio aduenit.s.alia numero: qr q̃ cor/
rumpunt nõ redeũt eadẽ nũero.ij.de generatiõe: ⁊ ista varia/
tio generabiliũ ⁊ corruptibiliũ apparet ad sensũ i oĩb⁹ corpib⁹
mixtis. g Terra vero in eternũ stat. imobilis a parte post:
⁊ non a parte ante: quia per creationem incepit esse: ⁊ hec imu
tabilitas intelligitur quantũ ad partes eius inferiores prope
centrum existentes. partes autem superiores alterant ⁊ trãs/
mutantur: et quia talis alteratio ⁊ transmutatio in elementis
⁊ mixtis causatur ex motu orbis: et potissime ex motu solis in
obliquo circulo. ideo subdit: h Oritur sol ⁊ occidit: vt ap
paret ad sensum. i Et ad locum suum reuertitur.i. ad ortũ
siue ad orientem: k Ibiqꝫ renascens. nõ quia sit alius ⁊ ali
us sol in numero: sed idem in puncto orientis apparens de no/
uo: l Gyrat per meridiem. in motu enim ab oriente in occi
dentem declinat versus polum antarticum siue meridionalẽ:
m Et flectitur ad aquilonem. in motu enim suo ab occiden/
te in orientem flectitur ad polum articum seu aquilonarem.
n Lustrans vniuersa in circumitu pergit spiritus. id est sol
qui dicitur spiritus: non ꝙ habeat animaz. Corpa eni celestia
inaniata

Universidad de ... Biblioteca

septentrionē: ⁊ inde ꝑ equinoctiū: autumnū hr̄e principium. Sed primū spm̄ fauonio tepente: qm̄ in vere oīa in fetū ꝓrūpūt. Qꝛ aūt ait gyrans gy. va. spi. ⁊ in cir. suos re. vł ipm̄ solē spm̄ noīauit: q̄ aīal sit ⁊ spiret ⁊ vigeat ⁊ annuos orbes cursu suo expleat. vt ait poeta: Interea magnū sol circūuoluit annū: vel q̄ etiā lune lucentē globum et astra tytanea spūs intꝰ alit: totāq̄ infusa ꝑ artꝰ mens agitat molē ⁊c̄. Non de āno sol' cursu: sed de q̄tidianis eiꝰ semitis loquit̄. obliqua enī ⁊ fracta linea ꝑ austꝝ ꝑgit ad boreā: ⁊ ita ad oriētē reuertit̄: B a In circūitu pergit spūs. Ipm̄ solem spm̄ vocat: q̄ animat ⁊ inspirat ⁊ viuificat oīa sicut in vere: qđ mūdi principiū putat̄ singulis annis videmꝰ. Oblique enī ꝑ zodiacum currit sol. Nā in hyme ad austrū vergit: estate ad boreā: ne si semꝑ eodem modo ꝓcederet: alia calore: alia frigꝰ cōsumeret. b Omīa flumina. Dicunt phī aquas dulces q̄ mari influunt vel ardēte sole ꝯsumi: vel salsuginis maris esse pabula: ħ ecclīastes noster ꝯditor aquarū dicit eas ꝑ occulte terre venas ad capita fontiū regredi: ⁊ de matrice abysso in sua semꝑ ebullire principia. [†De pe. di. 4. c. in domo. ibi. fecit deus.] Possumus ꝑ flumina ⁊ mare humanum genus accipere qđ in terrā vnde sumptū est redit: ꝯm illud: Terra es ⁊ in terrā ibis. Nec terra impletur multitudine mortuoꝝ. Et Hiero. dicit torrentes nō flumina: eo q̄ cito transeant. Hiero. Omēs torrentes ⁊c̄. Recte turbide aque in mare vnde subsisterāt reuertuntur: ⁊ (ni fallor) torrens sine additamēto nusq̄ ī bono accipit̄. [Ps. 35.] Nā torrente vo. t. potabis eos. Cum additamēto saluator ad torrentem cedron tradit̄: [Joh. 18. a] ⁊ helyas ad torrentē chore latitat: qui et ipe siccat̄: [3. Re. 17. a] nō adimplet̄ mare insatiabile: quomō ī prouerbijs sanguisuge. [Pro. 30. c] c Cuncte res diffi. Nō potest homo causas ⁊ naturas rerum explicare: nec oculos ad plenum intueri: nec auris instruente doctore ad summā ꝑuenire. Uidemus enim nunc per speculū in enigmate: [1. Cor. 13. d] ⁊ ex parte donec veniat quod perfectū est: quod in hoc morali corpore esse non poterit. Hec sentētia ꝯtra eos ē q̄ sine labore ⁊ discēdi studio sctās scripturas se nouisse putāt: ⁊ se sapiētes cum insipiētes sint.

d Quid est qđ. Hiero. De his videt̄ dicere q̄ supra enumerauit. s. de mole terrarū: ortu solis ⁊ occasu cursu fluminū magnitudine oceani: oībusq̄ que aut cogitatiōe aut visu aut auribꝰ discimus q̄ nihil sit in natura nouū. ab initio enī ⁊ homines nati ⁊ mortui sunt: ⁊ terra sup aquas librata: ⁊ sol ortus occubuit: ⁊ auibus volare: ⁊ natare piscibus ⁊ ceteris ꝓpria a deo artifice cōcessa. Huic simile Comicus ait: Nihil ē dictū quod nō sit dictū prius. Hoc cū exponeret Donatꝰ: Pereāt inquit q̄ ante nos nostra dixerūt: Si ita in sermonibꝰ: quāto magis in amministratiōe mūdi: que ab initio seculi sic ꝑfecta est: [Gen. 2. a] vt requiesceret deꝰ ab omibus opibꝰ suis die septima.

e Quid est qđ ⁊c̄. De naturis in ꝑncipio mūdi creatis: ⁊ de successiōe earum: quō veniūt ⁊ transeunt: vt homo morit̄: homo nascitur: eadē natura est nascēt' que fuit moriēt': Sic de auibus: piscibꝰ: serpentibꝰ ⁊ oībꝰ animātibꝰ. Sic de herbis: arboribus ⁊ alijs natur' nihil nouū inuenit̄ quod antea nō esset. nihil preteritū quod post nō fiat. Unde: Requieuit deꝰ die septimo ab omī opere suo: a nouarū creatiōe naturarum: nō a gubernatiōe. [Joh. 5. c] ꝯm illud: Pater meus vsq̄ modo operat̄: ⁊ ego operor. sic ex primordialibus rerū seminibꝰ totius seculi tempꝰ naturali cursu ꝑagitur. f Nec valet ⁊c̄. Hiero. Est ne verbū de quo dicat̄: Uide hoc nouū est. Jam enī fuit in seculis que fuerūt ante nos. Apertiꝰ Symachus. Putas ne est qui possit dicere: Uide hoc nouū est. Jā enī factū ē in seculo: qđ fuit an̄ nos. Nec va. ⁊c̄. Uere nihil nouū: qꝛ nō pt dici: Ecce ħ nouū. Jā enī ꝑcessit ⁊c̄. Nec putemus signa atq̄ ꝓdigia ⁊ multa q̄ arbitrio dei noua in mundo fiūt: in prioribꝰ secul' iā fuisse: ⁊ locū īuenire epicurum: q̄ affirmat ꝑ īnūerabiles periodos eadē his in locis: ⁊ ꝑ eosdē fieri. Alioq̄n et iudas crebro ꝓdidit: ⁊ xp̄s passus ē sepe ꝓ nobis: ⁊ cetera q̄ facta sunt ⁊ futura ī eosdē sūr periodos reuoluēt. Sꝫ dicēdū ē q̄ ꝑsciētia ⁊ ꝑdestinatiōe dei iā ea facta sunt q̄ futura sunt.

Jam enī

a sa in circūitu ꝑgit spūs: ⁊ in circu a
a per zodiacom.
b los suos reuertit̄ †Omia flumina b
intrant in mare: ⁊ mare nō redū/ c
dat. Ad locum vnde exeūt flumi/ d
a nō solū physice sed ⁊ ethice.
na reuertuntur: vt iterū fluant
a rerum cause ⁊ nature.
c Cūncte res difficiles: non potest e f
a alijs. b plene. c quia videmus per speculum in enigmate.
hō eas explicāre sermone† Nōn g
a vt plene videns.
saturat̄ oculus visu: nec auris au
a alio docente. b vt homo mortuus.
d ditu implet̄ †Quid ē quod fuit? h
a in natura. homo nasciturus.
e Ipsum qđ futurū ē. Quid est qđ i k
factum est? Ipm̄ qđ faciendū est.
a quod non ante fuerit.
f Nihil sub solē nouum: nec valet l
quisq̄ dicere: ecce hoc recens est.

inanimata sunt ꝯm Damascenū: sed qꝛ influētia eiꝰ causat vitam in istis inferioribꝰ sicut causa vniuersalis. hō enī generat hoīem ⁊ sol: vt dicit phs. ij. physicoꝝ. a Et in circulos suos reuertit̄. qđ dupliciter exponit̄. Uno modo qꝛ oī die mutatur eiꝰ circulatio appropinquādo magꝭ ad tropicū estiualē vl ad tropicū hyemalem. Alio modo qꝛ ꝯm astronomos sol plures habet circulos. s. equantē: deferētē ⁊ epiciclū. ista tn̄ determīate dicere magis ꝑtinet ad aliā scientiam. Consequēter oñdit mutabilitatē circa elementū aque. d. [† Eccl.] b Omia flumia intrāt in mare: qꝛ ⁊ si aliqua flumina aliq̄n absorbentur a terra: alibi tamē exeūt ⁊ vsq̄ ad mare currūt: c Et mare nō redūdat. exeundo ꝓpter hoc ripas suas. cuiꝰ causa subdit̄ cū dr̄: d Ad locū vnde exeunt flumia reuertunt̄. s. de mari: q̄ quidē reuersio dupliciter intelligitur. Uno modo qꝛ ꝑ vias subterraneas ā mari fluūt aque ad loca remota: ⁊ motu naturali ꝑnt tantū ascēdere quāta est altitudo supficiei maris: [† Pro. Eccl.] ⁊ adhuc plus: qꝛ trāseundo sic ꝑ terrā efficiuntur dulces ꝑ talē collationē: ⁊ ꝑ consequēs leuiores q̄ aque maris salse: et sic erumpūt in fontes ⁊ flumia ī loco altiori q̄ sit supficies maris: ⁊ sic naturali motu iterꝝ fluūt ad mare. Alio modo: qꝛ ꝑ influentiā solis ⁊ stellarū eleuant̄ vapores humidi a mari: ⁊ cōdensant̄ in nubes que ꝑ ventos deferunt̄ longe sup aridā: ⁊ tandē resoluūtur in pluuias ex quibꝰ augmentant̄ flumina ad mare currētia. e Cuncte res. Hic ꝯcludit ꝓpositū. ex quo eī cognitio humanitꝰ acq̄sita ex sensibilibꝰ habꝫ ortū: ex q̄bus cū difficultate inuenitur veritas. bene ꝯcludit dicēs: Cūcte res difficiles. ad intelligēdum. Et qꝛ dicit beatꝰ Hiero. in ꝓlogo sup pentateuchū: Qđ meliꝰ nouimꝰ: meliꝰ ⁊ ꝓferimꝰ: ⁊ ꝑ oppositū quod minꝰ bn̄ intelligimus: minꝰ bene ꝓferimꝰ. ideo sequit̄: f Nō potest eas homo explicare sermone: qꝛ nō pōt eas ad plenū intelligere: sed tm̄ valde impfecte: vt ptꝫ de folio vł fructu arboris: de quibꝰ nullus q̄ntūcūq̄ studuerit potest ad plenū veritatē dicere: vtpote quare est tante quantitatis precise: vel talis figure: saporis aut virtutis. vn̄ q̄ talis herba vel fructꝰ sonet talē infirmitatē: dicit̄ saltē in pluribus q̄ ħ habet a tota specie: id est ab aliq̄ ꝓprietate ꝯsequēte speciē: que tamē nō nominatur: eo q̄ ignoratur. g Non saturatur. Hic ponitur secūda ratio: que talis est: De ratione felicitatis humane est appetitum homis totaliter quietare: aliter nō haberet ratiōem vltimi finis: sed scientia quecūq̄ acquisita nō terminat appetitū hominis: sed magis excitat ad amplius sciendū: vt patet ꝑ experimentū. ergo ⁊c̄. Minor huius rationis ponitur. cum dicitur: Nō saturatur oculus visu ⁊c̄. Inter alios sensus visus maxime deseruit in acquisitione scientie per inuestigatiōem. auditꝰ autem in acquisitione scientie per doctrinam: ⁊ ideo per hoc intelligitur q̄ scientia vtroq̄ modo acquisita nō terminat homīs appetitū: ⁊ nō est alius modus acquirēdi via humana: ꝓpter quod in tali sciētia nō est felicitas ponēda. h Quid est. Hic ponit̄ tertia ratio que talis est: De ratiōe felicitatis est ꝑmanētia stabilis. vnde in. j. ethicoꝝ. dicit philosophꝰ: q̄ felicitas nō est sicut mirmicoleonta: quod est anīal variabile ī diuersos colores: sed cognitio humanitꝰ inuenta variabilis est: quia dicta maximorum philosophorum ⁊ doctorum que vno tempore tenētur pro firma autoritate: postea reprobantur: et iterum sub alijs verbis vel eisdem renouantur. vnde et circa primum principiū scilicet: De quolibet affirmatio vł negatio: de nullo vero simul: diuersis temporibus contraria senserunt philosophi. vt patet. iiij. methaphysice. ergo in tali noticia nō est felicitas hominis ponenda. Huius rationis ponitur minor quantum ad eius virtutem satis diffuse. cum dicitur: Quid est quod fuit tam in rebus q̄ in hominū opinionibꝰ. i Ipsum quod futurum est. licet tempore intermedio cesset ⁊ datum sit obliuioni. ⁊ ad idem pertinet quod subditur: k Quid est quod factum est ⁊c̄. est enim repetitio eiusdē sententie ad maiorē exaggerationē. l Nihil sub sole nouū. licet videat̄ hominibus modernis. ⁊ subdit̄ causa:

Jam enim

a Jam enī ⁊c̄. Sicut preterita que olim fuerūt apud nos: abscondit obliuio: sic que nūc fiunt q̄ nascituri sunt scire nō poterūt: silentio enī peribūt: ⁊ quasi nō fuerint abscondēt̄. Uanitas enī vanitatū ⁊ omia vanitas: qꝛ omīa more fluentis aque transeūt: ⁊ nō redibūt: cui sentētie totus mūdus acclamat: ⁊ maxime genus humanum. b Nō est pri. me. Hiero. Seraphin ꝓpterea faciē dei ⁊ pedes velant: qꝛ prima ⁊ extrema coopta sunt. Juxta. lxx. Nō est memoria p̄mis ⁊ quidē nouissimis q̄ futuri sūt. Non est memoria cum his qui futuri sunt [Mat. 20. b] in nouissimo. Idem in euāgelio: Erūt primi nouissimi ⁊ no. pri. ⁊c̄. Et qꝛ deꝰ vt benignus ⁊ clemens: minorū quoq̄ oīm recordat̄ his q̄ nouissimi esse meruerīt: n̄ tātā dabit gloriā q̄tā hisq̄ se hūiliātes nouissimi ī mōo eē voluerīt. [Ps. 2. c] Nā post: Nō est mēoria sapiēti cū stulto in eternum. c Et ꝓposui ⁊c̄. Usq̄: de [Ro. 1. d] dit deus fi. ⁊c̄. Cui simile est. Propter quod tradidit deus eos in reprobum sensum. i. ꝑmisit tradi. Proposuit ergo Ecclesiastes primo omnium corsuū ad sapientiam requirendam: volens vltra licitū causas rationesq̄ cognoscere: cur paruuli corripiātur a demone: cur pij ⁊ impij pari naufragio demergantur: an hec ⁊ huiusmodi casu: an dei iudicio veniant. Si iudicio: vbi iusticia? Si non iudicio: vbi ꝓuidentia? Hec inquit nosse desiderans: intellexi supfluā curā ꝑ diuersa cruciantē: a deo hoībꝰ datā vt cupiāt qđ licitū nō est scire: ⁊ ħ ꝓpter suā curiositatē quā spōte incurrerūt. Hucusq̄ generaliter de vanitatibꝰ seculi agit: hinc ad seipm̄ redit: ⁊ q̄s esset oñdit: quō omīa cognouerit docuerit. Nā: Et ꝓposui in anīo meo ⁊c̄. d Hanc occu. p. ⁊c̄. Hiero. Uerbū aman. Aq̄la. lxx. theodotio: ꝑ hysitamon: qđ latine distensio: eo q̄ in varias sollicitudines mens homīs distenta laniet̄. Symachꝰ vero sisamā. i. occupationē transtulit. Itaq̄ siue distensionē siue occupationē: siue q̄d huiusmodi dixerimus ad superiorē sensum cūcta referuntur. Hanc oc. p. ⁊c̄. Pulchre cā ꝑmissa data ē a deo occupatio: sicut illud ꝓpter qđ tradidit eos deꝰ in passiōes ignominie: ⁊ itē: propter qđ tradidit deꝰ eos in reprobū sensum. e Uidi ⁊c̄. Consideraui oīa mūdana: ⁊ vidi vanitatē ⁊ maliciā esse. i. miserias spiritus quibꝰ animꝰ diuersis fatigatus cogitationibus laborat cognoscere: qđ homini non ꝯceditur. Hiero. Uerbū routh: aquila ⁊ theodotio noiē: symachus: bochesin. lxx. syrū expressere: nō hebreū dicētes ꝓlyresim. Nomen ⁊ bochesis a passiōe vocabulū ē: ⁊ ꝓlyresis meliꝰ voluptatē q̄ ꝑsūptionē sonat. Dicit̄ tā q̄ agat vnusq̄sq̄ qđ velit: ⁊ sibi rectū eē videat̄ atq̄ ī diūsa libero hoīes ferant̄ arbitrio: ⁊ vana sūt vniūsa sub sole: dū inuicē nobis in malorum ⁊ bonorū finibus displicemꝰ. Dicebat mihi hebreus quidam q̄ Routh hoc loco magis afflictionem ⁊ maliciam q̄ passionem ⁊ voluptatem significaret: nō a malo boni contrario: sed ꝯm hoc sufficit diei ma. su. Quam greci significantius cathusiam vocāt. ⁊ est sensus: Consideraui vniuersa que in mundo fiunt: ⁊ nihil aliud deprehendi q̄ vanitatem ⁊ malicias. id est: miserias spiritus quibus anima diuersis cogitationibus affligitur.

f Peruersi difficile. Hiero. Peruersus non poterit adornari: et iminutio non poterit numerari. Qui enim peruersus est nisi añ corrigatur nō potest adornari: recta ornantur. curua corriguntur. hoc contra hereticos qui quasdam naturas introducunt: que non recipiunt sanitatem: ⁊ quia imminutio. i. quod deest non potest numerari. Primogenita tm̄ israel numerata sunt. femine vero et serui et paruuli et vulgus ex egypto nequaq̄ plenitudo: sed imminutio exercitus non numeratur. Potest ⁊ sic intelligi. tanta malicia est in mundo vt ad integrum statum nec redire valeat in quo conditꝰ est. Aliter: Omnibus in integrum per penitentiam restitutis: solus diabolus in suo permanebit errore. cuncta enim que sub sole sunt eius arbitrio et malignitate subuersa sunt: dum eius instinctu peccata cumulantur. Deniq̄ tantus est numerus seductorum quos a grege domini rapuit vt non possit comprehendi. g Errores ⁊ stulticiam. Prima sapientia est stulticia caruisse: qua carere

nō po

a Jam enī ꝑcessit ī secul' q̄ fuerūt añ a
a apud nos.
b nos. Non est priorꝝ memoria: sed
nec eorꝝ q̄dē q̄ postea futura sūt:
erit recordatio apud eos q̄ futuri
sūt ī nouissimo† Ego ecclesiastes b
sponte.
c fui rex israel in hierl'm: ⁊ propo/ c d
a varia curiositate.
sui in aīo meo q̄rere et inuestiga/
a causas omniū.
re sapiēter de omnibus que fiūt
d sub sole. Hanc occupationē pessi e
permisit. carnalium.
mam dedit deus filijs hominū:
a ne proficerent. quanto plus inquiritur: tanto plus dubitatur.
e vt occuparent̄ in ea. Uidi q̄ fiūt
cūcta sub sole: ⁊ ecce vniuersa va f g
a dū diuersis cogitatiōibꝰ rapit̄. b a recto
f nitas et afflictio spūs. Peruersi h
a peccator cum in profundum venerit viti. cō.
b non sunt digni numero. vt sancti de quibꝰ dicitur: Dinumerabo eos.
difficile corrigunt̄: ⁊ stultorꝝ infi/ i
nitus est numerꝰ. Locutus sum k
in corde meo dicēs: Ecce magnꝰ
a quā perij a dño pre ceteris.
effectꝰ sum: ⁊ ꝑcessi oēs sapiā qui l
a Non abraam. nō moysen: ⁊ ceteros: sed q̄ fuerunt ante me in hierusalem.
fuerūt ante me in hierl'm: ⁊ mens m
mea cōtēplata est mlt̄a sapient̄: ⁊ n
a Non ait: locutus sum: quia multa scimus que eloqui non possumus.
didici: dediq̄ cor meū vt scirem o
g prudētiā atq̄ doctrinā: erroresq̄ p q

a Jam enī ꝑcessit in seculis ⁊c̄. Unde dicit phs. ij. methauroꝝ. q̄ opiniones ⁊ dicta sapientū q̄ vident̄ de nouo inuēta fuerūt in autoritate añ ꝑ longa tp̄a: sed ꝑ incēdia vel inundatiōes vł hoīm mortes libri eorꝝ fuerūt corrupti: ⁊ dicta eorꝝ obliuioni tradita: ⁊ sic postea vident̄ de nouo inuēta: cū tn̄ nō sit ita. Ex dictis ptꝫ sequēs littera. b Ego ecclesiastes. Hic ꝯñr salomon oñdit ꝓpositū ꝑ experimentū: qꝛ sicut dictuꝫ est. s. ⁊ ħ iterū dr̄: ipe fuit sapiētior alijs sui tp̄is ⁊ etiā ꝑcedētibꝰ quorū erat memoria: ⁊ tn̄ tanq̄ expertus dicit hic q̄ talis scia habet annexā anxietatē animi ⁊ laborem: et ꝑ ꝯñs licet talis scia sit bona: nō tn̄ est tantū bonū q̄ ī ea felicitas hoīs sit ponenda: ⁊ hoc est qđ dicit: Ego eccl'iastes fui rex israel. i. sup oēs tribꝰ israel: vt patet. iij. Reg'. [†37. di. ħ ecōtra. ibi: in daniele et salomone.] C c In hierl'm. que est metropolis illiꝰ regni. d Et ꝓposui in anīo meo querere ⁊ inuestigare ⁊c̄. scientia acq̄sita. e Hāc occupationē pessimā. in hebreo habetur malā: licet enī scientia acq̄sita sit bona: ⁊ ꝑ ꝯñs occupatio ad eā ꝯsequendā est bona ꝑ se: dicit̄ tn̄ mala per accidens inq̄ntū habet laborē ⁊ afflictionē studij annexā. vł quia aliq̄n est impeditiua maior' boni. s. deuotiōis ⁊ orōnis. D f Uidi cuncta que sub sole fiunt. Hic oñdit salomon q̄ in scientia practica nō est hoīs felicitas: ⁊ facit talē rōnē: Int̄ scientias practicas illa melior ē que ordinat̄ ad bonū regimē cōmunitatis. s. politica: q̄nto bonum cōe meliꝰ est bono singular' ꝑsone: sed in hac nō ꝯsistit felicitas homīs: qꝛ habet multā afflictionē ⁊ vanitatē annexā: ergo in nulla scientia alia practica consistit felicitas homīs humana. Mediū aūt huiꝰ ratiōis cum sua probatione ponit. cum dicit: Uidi cuncta que sub sole fiunt per scientiā practicā: cuiꝰ finis est opꝰ. g Et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus. dicit̄ autē aliquid vanum qđ non attingit finem intentū: sicut medicina dicit̄ vana que non inducit sanitatem: ⁊ sic frequēter cōtingit in scientia politica: cuius finis est ciues facere bonos et studiosos. ideo subdit̄: h Peruersi difficile corrigūtur. ꝑ scientiā politicā a cōmunitatis rectoribus. i Et stultorū infinitꝰ est numerꝰ. i. valde excedens numerū aliorū: et sic politica que ordinat̄ ad hoc q̄ ciues fiant boni et studiosi habet effectum in paucioribus: ⁊ sic habet afflictionem annexā in regentibus. k Locutus sum in corde meo. dicens: Hic Salomon concludit conclusionem intentā. s. felicitatem hominis nō consistere in scientia speculatiua seu practica. dicens: Locutꝰ sū in corde meo. dicens: Ecce magnus effectus sum: vt ptꝫ iij. Reg'. q̄ nullus ex regibus precedētibus fuit ei similis in potentia et diuitijs. l Et precessi omēs sapiētia qui fuerunt ante me in hierusalē: sicut dicit̄. iij. Reg. iiij. Et precedebat sapientia salomonis sapientiā omniū orientalium et egyptiorū: et erat sapientior cunctis hominibus. m Et mens mea contemplata est multa sapienter. quia disseruit de animalibus et plantis a cedro que est in libano vsq̄ ad hysopum: que egredit̄ de pariete. n Et didici. quia non solum habuit scientiam infusaꝫ a deo: sed etiam acquisitam. o Dediq̄ cor meū vt scirē prudentiā. q̄ dirigit in agibilibꝰ hūanis. p Atq̄ doctrinā. i. veritatē dīne leg'. q Erroresq̄. circa dīna.

Et stul

Universidad de ... Biblioteca

B nō pōt nisi q̄ intellexerit eā. Unde plurima in rebus noxia sunt creata: ꝛ dū ea vitamꝰ ad sapiam erudiamur. Equalis ergo studiū fuit salomoni scire sapiam ꝛ sciam: ꝛ e regione errores ꝛ stulticiā vt hec appetendo: illa declinando: eiꝰ sapientia ꝓbaret. Sed in h̄ quoq3 dicit se pauisse ventos ꝛ nō valuisse cōprehēdere veritatē de presumptiōe spūs siue pastione venti: q̄d sepius in hoc libro. s. disseruisse sufficiat.

a Et q̄ addit ꝛc. q2 potentes potēter tormenta patient: cuicūq3 plus cōmittitur: plus exigit ab eo: iō apponit dolorē q̄ apponit sciam ꝛ ɔtristat merore s̄m deū ꝓ delictis suis. Unde apl's: Et q̄s est hic q̄ letificet nisi q̄ corrigit ex me: nisi forte ꝛ h̄ intelligendū ꝙ sapiēs doleat tm̄ latere sapientiā: nec ita p̄bere se mentibꝰ vt lumē visui: sed per tormenta quedā ꝛ intolerādum laborem iugi meditatione ꝛ studio prouenire. (2. Cor. 2. a) Ca. II

A b D Ixi ergo ꝛc. Hiero. Ueni. Nūc tentabo te in leticia: ꝛ videbo in bono: ꝛ ecce etiam hoc est vanitas. Postq̄ in multitudine sapientie ꝛ adiectione scientie dolorē ꝛ laborē esse deprehendi: et non aliud q̄ casum ꝛ sine fine certamen trāstuli me ad leticiam vt luxu fluerem: ɔgregarem opes: diuitijs abundarem: ꝛ perituras volūtates caperē anteq̄ morerer: sed in hoc vanitatē ꝓspexi: dum p̄terita voluptas p̄sentes quidem delectat ꝛ exhausta non satiat. Nō solum corporalis leticia: sed etiā spiritualis est tentatio possidenti: vt egeā corripiēte stimulo ꝛ angelo sathane qui me colaphizet: ne eleuer. Unde Salomon dicit: Diuitias et paupertates ne dederis mihi. (Pro. 30. a) statimq3 subdit: ne satiatus mendax fiā. et dicam: quis me conspicit. Siquidem ꝛ diabolus ꝓ bonorū abundantiam cecidit. Unde apl's: Ne in superbiam elatꝰ in iudicium incidat diaboli. (1. Tio. 3. b) i. in tale iudicium in quod ꝛ diabolus incidit. Possumus etiā spiritualē leticiā sicut cetera dicere vanitatē ꝙ eam nūc ꝑ speculū videamus ꝛ in enigmate. cū aūt facie ad faciem: tunc nō vanitas erit sed veritas.

c Risum ꝛc. Hiero. Risum dixi amentiam: ꝛ iocunditati dixi: Quid hoc facis? Ubi nos dicimꝰ amentiā: in hebreo habetur molal: q̄d s̄m Aq̄lā errorē: s̄m Symachum tumultū pro quo. lxx. ꝛ theodotio periphoran: q̄d exprimi potest circūlationē. (B) Quomō igit hi qui circūferuntur omni vento doctrine instabiles sunt ꝛ in diuersa fluctuant: sic illi qui rident quibꝰ dicit: Ue vobis q̄ ridetis. (Luc. 6. d) error ceci. vel raptantur: nō intelligentes ruinā peccatoꝝ suoꝝ neq3 plangētes: s̄ h̄ bona putantes eterna. nude plangere deberent exultātes. Potest hoc ꝛ de hereticis accipi: qui falsis dogmatibus acquiescentes: leta sibi ꝛ ꝓspera ꝓmittūt. d Cogitaui ꝛc. Ebrietas animi vigorē mutat: quā qui pōt sapientia ꝑmutare: ꝛ vt ī q̄busdā codicibꝰ h̄r obtinere leticiā spūalē: is poterit ad huius rei sapientiam peruenire. quid in hac vita appetendū: quid vitandū. e Plantaui vineas ꝛc. In domo diuitis: non solum aurea vasa ꝛ argentea: sed ꝛ lignea ꝛ fictilia. agri ꝛ horti ꝓpter infirmos: nam qui infirmus est oleribus vescitur: plantant arbores: non oēs fructifere vt in latinis codicibus: sed omnis fructus. i. diuersarum frugum atq3 pomorum: quia diuerse sunt gratie in ecclesia: alius oculus: alius manus ꝛc. ꝛ que verecūdiora sunt nostra: his maiorem honorem circundamus. Inter istas fructiferas arbores: tenet primatum lignum vite: q̄d est sapientia: sine qua cetera ligna siccabuntur.

f Et extruxi mi. ꝛc. Ligna infructuosa nō aluntur imbre celesti: sed aquis que in piscinis de riuulis colliguntur. nā ꝛ egyptus humilis ꝛ iacens q̄si hortꝰ oleꝝ in terrenis ꝛ de ethyopia veiētibꝰ aq̄s irrigat. t̄ra x̄o ꝓmissiōis q̄ mōtuosa ē ꝛ erecta: tēperoneā ꝛ serotinā expectat d̄ celo pluuiā.

Seruos.

a Hiero. Cognoui quia ꝛ hoc est pastio venti siue presumptio spiritus.

ꝛ stulticiā: ꝛ agnoui ꝙ ī his q̄3 eēt labor ꝛ afflictio spūs: eo ꝙ ī multa sapiā multa sit indignatio: et q̄ addit sciam: addit ꝛ laborē.

a quanto magis q̄s sapiam assequitur. eo magis vitijs subiacere indignatur: et procul esse a virtutibus quas requirit.

a more cōcionatoris sniam vulgi in se suscipit: et falsam esse ostendit.

b D Ixi ergo in Ca. II corde meo. Uadam ꝛ affluā delitijs: fruar ꝛ bonis. Et vidi ꝙ hoc quoq3 esset vanitas.

a vt vobis q̄ ridetis: q2 lu. b Decipiunt qui carnis gaudia sequuntur: et perpetuum putant: quod fugit velut vmbra. Potest et de hereticis accipi: qui falsis dogmatibus acq̄escentes leta sibi p̄mittunt: cū sint filij perditionis.

c Risum reputaui errorē: et gaudio dixi: Quid frustra deciperis? d Cogitaui ī corde meo abstrahere a vino carnē meā: vt animū meū trāsferrē ad sapiam: deuitaremq3 stulticiā: donec viderē quid esset vtile filijs hoim. Quo facto opꝰ est sub sole numero dierꝝ vite sue.

a s̄m imaginē dei erectꝰ ad supna. b vt veniant pater et filius ꝛ habitent in eis. Ego et pater veniemus ꝛ ap. c. man. fa.

Magnificaui opa mea. Edificaui mihi domos: ꝛ plātaui vineas: feci hortos et pomeria ꝛ conseui ea cūcti generis arboribꝰ: ꝛ extruxi mihi piscinas aquaꝝ: vt irrigarem siluā lignorū germinantiū.

a ad quas iesus alliget asinam suam. s. populum iudaicum ꝛ gentilem. infructuosorum.

a Et stulticiam. circa humana: ad euitandū. s. ꝛ impugnādū. b Et agnoui ꝙ in his quoq3 esset labor ꝛc. sicut patet per predicta: ꝛ adhuc ratio alia inducitur. cū subditur: c Eo ꝙ in multa sapientia. s. humana. d Multa sit indignatio. tal' eni sciencia inflat. j. Corinth. viij. Superbia vero inflatiua indignatur de facili. e Et q̄ addit scientiā. s. talem. f Addit ꝛ do. q2 indignatiui ꝛ impatientes intra se sentiūt multas anxietates.

g D Ixi ergo. Ca. II Hec est scd̄a pars in q̄ ostendit Salomon nō esse felicitatem in delitijs corꝑalibꝰ. Et primo multipliciter oñdit ꝓpositum. scd̄o ɔcludit intentum. ibi: Quis ita deuorabit. Prima in duas. q2 primo ostēdit propositū ratiōibus sumptis ex vita delitiosa. secundo ex adiūcta sibi cura. ibi: Rursus. Prima in duas: quia primo ꝓcedit ratiōe. secūdo experimēto. ibi: Magnificaui. Primū adhuc ī duas: q2 primo oñdit ꝓpositū. secundo infert correlarium. ibi: Cogitaui. Circa primū facit talē rōnem. In illo nō ɔsistit felicitas hūana: cuius delectatio est q̄si momentanea: q2 felicitas est bonū stabile et firmū: vt p3 ex p̄dictis. sic aūt est de delitijs corporalibꝰ. ꝛc. Uirtutē aūt huiꝰ rōnis ponit ɔtinuādo se ad p̄cedētia. dicēs: Dixi ergo in corde meo: vadā ꝛc. q. d. ex q̄ sciencia nō est summū bonū hois: s̄ habet laborē annexū vt dictū est. Cōuertam me ad viuendū delitiose. h Et vidi. i. statim ꝑcepi. q. d. q̄libet pōt stati ꝑcipere. i Q2 hoc quoq3 esset vanitas. i. nullius momenti ꝓpter breuitatē delectationis que est in hmōi delitijs. vñ dicit Greg. Homel'. xxij. Delitie corporales cū nō habent graue in se desideriū accendūt. cū vero habite edunt: comedentē ꝓtinꝰ in fastidiū ꝑ satietatē vertūt: ꝛ sicut est de delectatiōibꝰ gustꝰ: ita ꝛ de delectationibꝰ tactus: q̄ in venereis ɔsistunt. k Risum. i. ineptā leticiā. l Reputaui errorē. q2 conuertitur in tristiciā. m Et gaudio dixi. quo homo gaudet de veritate inuēta. n Quid frustra deciperis. estimando felicitatē in delitijs. o Cogitaui. Hic infer correlarium ex predictis. Exquo enim vita delitiosa est modici valoris: ꝛ ip̄a impedit a consecutione sapientie que maiꝰ bonum est: quanto spiritualia corporalibus preponūtur: q̄uis nō sit tantū bonum vt in eo ponatur homīs felicitas: vt dictū est capitulo precedenti. motus ex his: Cogitaui in corde meo abstrahere a vino: inmoderate sumendo. p Carnem meam. vt sic non preualeret spiritui: sed subijceret ei. q Ut animum meum transferrem ad sapientiam. a qua nō impeditur per vinum moderate sumptum cum acuat ingeniū. Ex quo patet ꝙ abstractio a vino non accipitur hic simpliciter: sed cum moderamīe: vt dictum est. r Donec viderem q̄d eēt vtile filijs hoim: ad consequēdū felicitatem que est summū bonum. s Magnificaui. Hic ɔsequēter experimēto declarat felicitatem hominis nō ɔsistere in corporalibus delitijs: ꝛ hoc primo declarat in persona ꝓpria. scd̄o in persona sibi coniuncta. ibi: Rursus. Prima in duas: quia primo declarat ꝓpositū: ꝛ scd̄o ex dictis mouet dubiū. ibi: Quid est inquā. Circa p̄mū diffuse oñdit se exptū fuisse ea q̄ faciūt ad delitias corpis: nec inuenisse ibi felicitatē. dicēs: Magnificaui opa mea: ꝛ glīf subdit ī speciali. t Edifi. mi. do. pulchras ꝛ delectabiles q̄ magnā ptē ɔferūt ad vitā delitiosā. v Et plā. vi. fe. hor. ꝛc. q̄ faciunt ad delitias ex loci pulchritudīe ꝛ fructus plenitudine. x Et extruxi mi. pisc. aquaꝝ. ad decorationē loci ꝛ eiꝰ fructificationē.

Possedi

B a Seruos. timore seruientes ꝛ spiritualia desiderātes nec timentes. Uernaculos eos dicimus: qui sunt quidem de ecclesia. ꝛ p̄dictos seruos ꝛ ancillas antecedūt: nec tm̄ liberi sunt. Uernaculi dicunt filij seruorū q̄ in domo dñi sui nati sūt et multi. b Armēta quoq3 ꝛc. Hi sunt q̄ absq3 rōne ꝛ scia scripturarū laborāt quidē in ecclesia: sed nōdū ad homiem peruenerunt. i. ad imaginē dei. Hiero. Et quidē possessio armēti ꝛ ouium multa fuit mihi sup omnes q̄ fu. a m. in hie. Nota ꝙ ī seruis ꝛ ancillis et vernacul' multitudo nō addit: sicut in bobꝰ et ouibus. Plura enī in ecclesia armenta q̄ homīes: plures oues q̄ serui ꝛ ancille vl' vernaculi. c Substātias re. Dogmata philosophoꝝ ꝛ seclares scientias q̄s Ecclesiastes vir sapiens dilīgēter intelligit: ꝛ apprehendit eos in astutia eorū: et perdit sapientiā sapientiū. et prudentias prudentium reprobat. d Feci mihi can. Cantor quasi vir et robustꝰ et spiritualis de altioribꝰ cantat. Cantatrix vero adhuc circa materiam voluptat: quā greci hylen vocant: nec pōt in sublime tollere vocem suā. Ubicunq3 ergo femina inuenitur: ꝛ sexus fragilior ad materiā respicit. Unde pharao solas feminas vult viuere: que materie sūt vicine. Econtra: Nullus sanctoꝝ nisi raro feminas genuisse narrat: (Nu. 27. a) solusq3 salphaat q̄ in pctō mortuus est: oēs filias genuit. (Gen. 30. c) Jacob inter duodecim p̄riarchas vnius filie pater est: ꝛ ob ipsā periclitat. Cantores ꝛ cantatrices: vt vterq3 sexus me oblectaret. e Delitias ꝛc. Sapientiā. s. que sicut paradisus poma habet varia et multiplices voluptates. (Ps. 36.) de q̄: Delectare in dño et dabit t. p. cor. t. ꝛ tor. vo. t. p. eos. f Qui añ me fu. ī hie. ad lr̄a3. Nō ē magna laus. ante salomonē enī regnauerūt saul: cuiꝰ tpe regnū cepit. ꝛ dauid sub quo sat' paruū erat regnū. g Perseuerauit. Alij stetit. i. ei in carne posito sapia ꝑmansit: nō ꝓficiēs ꝑ momenta sic̄ in nobis: sed ī plenitudīe stans. h Et oīa que ꝛc. S3 quāto studio ista crescebāt: tāto sapia decrat: q2 ꝑ omīa desideria rapiebar: putabāq3 hūc esse fructū laboꝝ meorū: si libidini seruirē: sed tandē in me reuersus: vidi oīa vana esse. i Sub sole. christo. In sole posuit tabernaculum suum. Qui ergo ad solis claritatem ordinem constantiamq3 nondū ꝑuenit in eo christus non habitat. k Et vidi quia tantū. Cum h̄ cogitarē ꝙ sapiēs lux: stultus tenebre: illiꝰ oculi in celo: huiꝰ ī terra: repēte mihi surrepsit: q̄

re cōmuni

a timore seruientes: ꝛ spūalia desiderantes nec tenētes. b anias corpi deditas. c vel etiā vernaculi fuerūt mihi: alia littera.

Possedi seruōs ꝛ ancillas: multaq3 familiā habui. Armēnta quoq3 ꝛ magnos ouiūm greges: vltra omes qui fuerūt ante me in hierusalē. Coaceruaui mihi ārgentū ꝛ aurū: ꝛ substantias regū ꝛ prouinciarū.

a boū. i. operosoꝝ. possedi. a simplicium. a aperciorē sensum. b occultiorem. a congregaui in ecclesias. b Astiterunt re. ter. c que albe ad messem. tributa reddentium.

Feci mihi cantores ꝛ cantatrices ꝛ delitias filioꝝ hominū: cyphos ꝛ vrceolos in ministerio ad vina fundenda. Et supgressus sum opibus oēs qui antē me fuerūt in hierusalem.

a his diuitijs ꝓuocatꝰ fui ad luxū. b fortes. qui psallūt spiritu: psallunt et mente. c infirmi. a aplos. b ꝛ coꝝ successores. c p̄dicationis. a sapie. b auditoribꝰ. c ꝓficiebat etate ꝛ sa. a. d. ꝛ ho. et propter quod deus exal. illum ꝛ de. il. no. a ante aduētū xp̄i gubernauerūt ecclesiā.

Sapia quoq3 ꝑseuerauit mecū: ꝛ omnia q̄ desiderauerunt oculi mei non negaui eis: nec ꝓhibui cor meū q̄n omi voluptate frueretur: ꝛ oblectaret se ī his que ꝑparauerā. Et hāc ratus sum partem meam si vterer labore meo. Cūq3 me ɔuertissem ad vniuersa opera que fecerant manꝰ mee: ꝛ ad labores in quibꝰ frustra sudauerā: vidi in omnibus vanitatem ꝛ afflictionē animi: ꝛ nihil ꝑmanere sub sole.

a contemplatione. a interiores. sicut peccator qui a vera iocunditate prohibet cor suum. a ꝑ h̄ momētaneo accipiēs eternū. a a supradicto errore. a qui diligenter oīa agit hoc pōt dicere. a quia his irretitur. a mundanis.

Trānsiui ad contemplandam sapientiam: erroresq3 et stulticiam. Quid est inquā homo vt se qui possit regem factorem suum: et vidi ꝙ tantum precederet sapientia stulticiā q̄tū differt lux a tenebris. Sapientis oculi ī capite eiꝰ: stultꝰ ī tenebris ambulat.

ꝛ sic. q̄tus. a refrenans se a vitijs. imitari in cōprehensione sapientie. a nostra q̄uis non pura. a ꝛ sapia lux: ꝛ stulticia tenebre. a vidi q2 sapia p̄cederet stulticiā: et vidi q2 sa. o. b i celestibꝰ q̄ supiora sūt. i xp̄o q̄ ē caput. a in ignorantia terrenorum.

a Possedi seruos ꝛ ancillas ꝛc. vt seruirēt mihi ad nutū in omnibus quod est valde delectabile homini. b Armēta q̄3 ꝛ ma. ꝛc. vt haberem abūdātiā diuitiaꝝ naturaliū: ꝛ etiā artificialiū. iō subdit: Coaceruaui mihi argentū ꝛc. c Feci mihi can. et cantatrices. ad delectationē auditꝰ. d Et delitias filioꝝ hoim. multiplicando mihi vxores ꝛ ɔcubinas q̄ p̄ alijs dicunt esse delitie hoim. vnde. iij. Reg'. xj. Fuerūtq3 ei vxores q̄si regine septingēte: ꝛ ɔcubine trecēte. e Cyphos ꝛ vrceolos in mi. ꝛc. ꝛ hoc ad delectationē gustus. f Sapia q̄3 ꝑseue. mecū. s. vsq3 ad tp̄s in q̄ ꝑ mulieres fuit deceptꝰ. g Et oīa q̄ desiderauerūt ocu. mei. nō nega. eis. exponendo me de oibꝰ delitijs. h Et hāc. s. vitā voluptuosam. i Ratꝰ sum partē meā. i. felicitatē. deceptꝰ enī a mulieribꝰ cecidit in hūc errorem. k Cūq3 me ɔuertissem. ad veriꝰ cogitādū de istis. l Uidi in oibꝰ vanitatē. q2 nō adducūt veꝝ hoīs bonū. m Et afflictionē animi. q2 delitie anteq̄ habeant per desideriū affligunt: ꝛ habite ꝑ satietatē in fastidium vertunt: vt predictū est. n Et nihil ꝑmanere sub sole. q2 tales delectatiōes sunt q̄si momētanee. o Transiui ad cōtemplandā sapiam ꝛc. i. cōsideraui ꝙ labor circa acq̄sitionē scie: ꝛ maxime d̄ diuinis q̄ ꝓprie d̄r sapia: vt d̄r primo metaphysice: melior ē q̄ corpis delitie. Ex hoc loco ꝛ alijs ɔsilibus dicūt quidā salomonē penituisse ī fine: sed illa penitētia nō videt fuisse sufficiens ꝛ ꝑfecta: vt plenꝰ dixi. s̄. Prouer. xxx. (B) p Quid est inquā. Hic circa p̄dicta mouet dubiū. Et diuiditur in tres partes: q2 p̄mo mouet questio. scd̄o ponit solutio. ibi: Et vidi. tertio subdit quedā obiectio. ibi: Et didici. Circa primū quia fecerat mentionē de cōtemplatiōe sapiētie: que est cognitio diuinoꝝ. ideo mouet questionē dicēs: Quid est inquā homo. i. cuiꝰ virtutis. q Ut sequi possit regē factorē suū. i. deū aliq̄ modo attingere ꝑ cognitionē creaturarū. Salomon āt loquit in hoc libro vt concionator. ꝛ iō freq̄nt loquit in ꝑsona alioꝝ: nō solū vera dicentiū sed etiā errantiū: vt ex ɔtrarijs allegatis veritas magis appareat. Fuit aūt quidā nomīe simonides. dicēs: ꝙ homo nō debeat querere cognitionē diuinorū et eorū que sunt supra se: q2 cū sit mortalis decet eū tm̄ mortalia sapere: vt habet. x. ethicoꝝ. quē philosophus reprobat ibidē dicēs: ꝙ licet hō ex parte corpis sit mortalis: tamen ex parte intellectꝰ q̄ est principalior homīs pars: est quid īmortale ꝛ diuinū: ꝛ sic debet se trahere quantum potest ad immortalia ꝛ eterna per eorū cognitionē ꝛ amorem. Ex ꝑsona enī istius simonidis vel alterꝰ similis videt salomon querere. Quid est inquam homo ꝛc. quasi diceret: nō videt ei vtile aut decens querere talia. r Et vidi. Hic ponit huius questiōis solutio: in qua ostēdit ꝙ cognitio de diuinis est valde vtilis: q2 cum sit superior habet iudicare de inferioribꝰ scientijs. ideo dicit: Et vidi. i. intellexi. visus enim inter alios sensus plures differentias rerum ostendit. j. metaphysice. ꝛ ideo nomīe actus videndi frequēter significatur actus intelligendi. vt cū dicit: Uides tu hoc: id est intelligis. s Q2 tantū precederet sapientia. id est diuinorum noticia. t Stulticiam. id est huius noticie carentiam. v Quantum differt lux a tenebris. noticia enī recipit nobilitatem ab obiecto: ꝛ ideo dicit philosophus libro celi ꝛ mundi ꝙ desiderabiliꝰ est modicum cognoscere de superioribus ꝛ diuinis etiam medio topico q̄ multa etiam per certitudinem de inferioribus ꝛ terrenis. ideo subditur: x Sapientis oculi in capite eius. id est in superiori parte anime que vacat diuinorum contemplationi. (C) y Stultus in tenebris ambulat. quia sola terrena et sensibilia considerat: que comparata ad deum sunt quedam tenebre.

† De cōse. di. 4. c. acceptisti. De sacra vnc. c. vnico.

Et didici.

Universidad de Deusto Biblioteca

F re cōmuni morte pereant: cōmuni miseria de/primant̄: ⁊ hmōi. a ❡ Rursus detestatus. Spūali labore sancti die noctuq; in lege dñi meditant̄. scripturas interp̄tando: libros cōponēdo: ⁊ sepe labores illoꝝ in man⁹ stultorū pueniūt: qui male exponēdo ⁊ sibi et alijs nocent. Si eni de corpalib⁹ tm̄ q̄d necesse fuit dicere: ⁊ dominabit̄ in oi labore in q̄ laboraui: ⁊ in q̄ sapiēs fact⁹ sum sub sole: Sic eni alij hñt: Sapia eni nō est terrenas diuitias cōgregare. b ❡ Habiturus he. ⁊c. Hoc ipi salomoni ɔtigit: q̄ non sui similē habuit filium roboam. Ex q̄ intelligim⁹ nec filiū q̄/
†Sap.15.b dē p̄ris hereditate dignū si stultus sit. c ❡ Naz cū ali⁹ ⁊c. s. de icerto herede: nūc eadē. Sed in hoc differt: q̄ etiaz si filio: si ꝓpinq̄: si noto alicui subam suā dimittit: ī hūc tñ circulū res recurrit: vt alter alterius labore fruat̄: ⁊ sudor mortui delitie viuētis. Quanto labore scribāt: ⁊ sepe stilū ꝟtāt nouerūt libroꝝ auctores. Sapie eni ⁊ doctrine ē terrena calcare: nō ɔgregare. ❡ Aliud est verum rōne: aliud ex stultorū opinione disputa/
D re vt h. vbi vero ait:
Ec.7.a Meli⁹ est ire ad domū luctus q̄ ad domū cōuiuij: ex rōne. d ❡ Nōne melius ⁊c.
†Is.5.a Postq̄ oia ptractaui ⁊ nihil ppetuū vidi: ⁊ posteriores priorū laboribus frui. visum ē mihi iustū: ⁊ q̄si dei donū: vt de suo labore comedat hō ⁊ bibat ꝑ tpe parcens ɔgregatis: ⁊ h q̄dez donū dei est sicut contrariū est dieb⁹ ac noctib⁹ ɔgregare ⁊ non vti. Sed ⁊ hoc diligēter inspiciēs: vanum iudicaui. ❡ Quis ei vel comedere: vel cū opus est parcere pōt absq; deo: qui precepit canibus scīm nō esse cōmittendum: et quō sint in tpe cōseruis danda cibaria: ⁊ iuxta aliū sensum: inuentum mel comedere tantū quantū sufficit. e ❡ Homini bono. Corrigenti mores
Osee.10.b suos ꝓprio arbitrio. Fm illud: Seminate vobis in iusticia. vindemiate in fructu vite. illuminate vobis lumen scientie. Semināda eni ante iusticia: ⁊ fructus vite est metendus: et

F postea lumē

Et didici q̄ vn⁹ vtriusq; eēt iīit⁹: a
⁊ dixi i corde meo: Si vn⁹ et stulti ⁊ me⁹ occasus erit: q̄d mihi ꝓ/ b
dest q̄ maiorē sapie dedi operā:
et post hec.
Locutusq; cū mente mea: anim/ c
a .i. isto sub...
aduerti q̄ hoc quoq; esset vanitas. Nō eni erit memoria sapien/ d
a q: hic in gloria: ille in pena.
tis similiter vt stulti in ppetuū: ⁊ e
futura tpa obliuione cuncta ope f
rient parit̄ † Morit̄ doctus simili
ter vt idoct⁹: ⁊ idcirco teduit me g
a quia omnia vanitas. b quia mūdus in maligno positus est.
vite mee: videntē malā vniuersa h
esse sub sole: ⁊ cuncta vanitatē et
a infelix ego hō q̄s me liberabit a cor. mor. hui⁹
a afflictionē spūs. Rursus detesta/ i k
tus suz oēm industriā meā: q̄ sub
b sole studiosissime laboraui: habi/
tur⁹ heredē post me: quē ignoro
a ipē salomon roboam successit filius stult⁹.
vtrū sapiēs an stultus futur⁹ sit:
a possessionibus.
⁊ dñabit̄ in laborib⁹ meis q̄bus
desudaui ⁊ sollicit⁹ fui. Et ē q̄cq̄
a quia vanum.
tam vanū: Vñ cessaui: renuncia/
uitq; cor meū vltra laborare sub
a vt supra de incerto labore vel herede.
c sole. Nā cū ali⁹ laboret i sapia et
doctrina ⁊ sollicitudine: homini l
ocioso q̄sita dimittit: † et h quoq;
vanitas ⁊ magnū maluz. Quid m
a scriptis et expositionibus.
eni ꝓderit hoi de vniuerso labo/ n
re suo et afflictione spūs qua sub o
sole cruciat⁹ est: Cuncti dies ei⁹
doloribus et erūnis pleni sunt: nec
a nec per noctem quiescere et nescire quis inde fructus.
p nocte mente requiescit. Et hoc p
d nōne vanitas est: Nōne meli⁹ ē q
a corpus xp̄i. b sanguinē. comedite amici mei ⁊ inebriamini. venite ad me ⁊ comedite panē meū ⁊ bibite vinū q̄d mis. vo.
comedere ⁊ bibere: ⁊ ondere anie r
a scripturis.
sue bona d laborib⁹ suis: Et h de s
māu di ē. Quis ita deuorabit ⁊ t v
e dlitijs affluet: vt ego: Hoi bono x y

a ❡ Et didici. Hic contra predictā solutionē ponitur quedā obiectio: ⁊ hoc ex psona illoꝝ qui negauerūt anie humane immortalitatē: ex quorum psona dr .j. iij. ca. Nihil habet homo iumento amplius: quod si esset verū homo se totaliter exponeret delectationib⁹ carnis: sicut animalia bruta. ideo dicitur: Et didici q̄ vnus vtriusq;. s. sapientis ⁊ stulti esset interitus: quia si nihil maneret de vtroq; post mortē. sapiens nō expectat ꝓ labore suo premiū: nec stultus penam. ideo subditur: b ❡ Quid mihi ꝓdest ⁊c. quasi dicat: nihil. ideo subditur: c ❡ Animaduerti q̄ hoc quoq; esset vanitas. scz laborare in acquisitione sapientie: quia totum perit in morte. d ❡ Non enim erit memoria sapientis similiter vt stulti. i. sicut nec stulti. e ❡ In perpetuū. .i. in tempus longissimū. f ❡ Et futura tempora ⁊c. ⁊ patet ex dictis littera. ⁊ concluditur: g ❡ Et idcirco teduit me vite mee. eo q̄ p ipam nō attingitur aliquod bonum stabile ⁊ pmanens. ideo sequitur: h ❡ Videntem mala vniuersa esse. i. defectiua. i ❡ Et afflictionem spirit⁹. quia etiam studium sapientis habet afflictionez annexam: vt dictum est ca. precedenti. sicut ⁊ occupatio stulti: qui vacat delitijs corporalib⁹. Similiter quarum acquisitio habet multas anxietates annexas: ⁊ possessio statim per satietatem habet fastidium annexum: vt dictum est. s. Hanc autem obiectionem non soluit salomon: cum tamen sit contra veritatem. Cuius duplex ratio potest esse. Una quia accipit manifeste falsum. s. q̄ non sit alia memoria sapientis ⁊ stulti: quia vna est ad laudem: alia ad vituperiū. vnde dicit̄ Prouer. x. Memoria iusti cum laudibus: ⁊ nomen impioꝝ putrescet. Alia ratio. quia soluitur per illud quod habetur. j. xij. vbi ponitur intenta cōclusio in hoc libro: ibi enim dicitur de morte hominis: Reuertatur puluis in terrā vnde erat: ⁊ spiritus redeat ad deum qui dedit illum: vt scz recipiat pro meritis mercedem: vel pro demeritis penam: et sic non vnus est interitus sapientis ⁊ stulti vt hic assumitur. ideo dicitur de iustis psal. cxv. Preciosa in conspectu domini mors sanctoꝝ eius: ⁊ de iniustis. xxxiij. Mors peccatoꝝ pessima. k ❡ Rursus. Postq̄ declarauit ꝓpositū circa delitias ratiōib⁹ sumptis ex ipsis delitijs. Hic ɔñr idem ostendit rationib⁹ sumptis ex annexis curis. Et diuidit̄ in duas partes: quia p̄mo salomon ostendit maliciā hui⁹ cure in speciali. scd̄o magis ī generali. ibi: Quid eni ꝓderit. Circa primū sciendū q̄ ad fruendū delitijs p̄exigit̄ magna cura in acq̄rendo illa quib⁹ homo viuat delitiose. Pater vero q̄dāmodo manet in filio: cū sit de substātia eius: ⁊ ideo si certus esset pater q̄ fili⁹ sapienter vteret̄ diuitijs et delitijs p laborē suū acq̄sitis: in hoc esset magna delectatio patris. sed h ignorat: q̄ frequēter accidit ɔtrariū. Sic igit̄ dicit: Rursus detestat⁹ sum oēm industriam meā ad acq̄rendū bona tpalia: ⁊ ptz ex dict' lr̄a vsq; ibi: l ❡ Homini ocioso. q̄ bona sibi derelicta a parentib⁹ nō expēdit in bonis opibus: sed in ꝓdigalitate ⁊ vanitatib⁹. m ❡ Quid eni ꝓderit. Hic ɔñr ostēdit curā supfluā esse malā mag' in generali: q̄lis est cura hoīs auari: qui multum affligit̄ in acq̄rendo: ⁊ auaricia nō pmittit eum acq̄sitis vti: ⁊ h est q̄d dicit: Quid eni ꝓderit hoi. s. auaro ⁊ tenaci. n ❡ De vniuerso labore suo. corpaliter. o ❡ Et afflictiōe spūs. mētalit̄: q̄ vtroq; mō cruciat̄: ⁊ de nocte ⁊ de die. iō ɔcludit̄: p ❡ Et hoc nōne vanitas est. i. labor inanis ⁊ sine fructu. q. d. sic. iō vlteri⁹ ɔcludit: q ❡ Nōne meli⁹ est comedere ⁊ bibere. i. decent̄ viuere de bonis acq̄sitis. r ❡ Et ondere aie sue bona de la. suis. expendēdo partē bonoꝝ suoꝝ in opib⁹ pietatis ⁊ liberalitat'. s ❡ Et hoc de manu dei est. i. bonū a deo cōcessum: nō tñ est tantū bonū q̄ sit felicitas hūana. t ❡ Quis ita deuorabit. Hic vltimo ponit̄ intenta ɔclusio in h capitulo: ⁊ ē duplex. scd̄a ibi: Hoi bono. Pria ē de delitijs corpalib⁹: q̄ ī illis nō ɔsistat felicitas. Et facit salomō talē rōnē: Experto credēdū ē. ego aūt sup oēs expert⁹ sum delitiaꝝ vsum: ⁊ tñ dixit q̄ in h nō ɔsistit hoīs bonū: ꝓpter q̄d est mihi credēdū. Hui⁹ rōnis ponit minorem dicēs: Quis ita deuorabit. vñ dr. iij. Reg'. iiij. Erat aūt cibus salomonis p singulos dies. xxx. chori simile: ⁊. lx. chori farine. x. boues pingues: ⁊. xx. pascuales ⁊c. v ❡ Et delitijs affluet. i. mulierib⁹. x ❡ Ut ego. q. d. null⁹. vñ dicitur. iij. Reg'. q̄ erant ei vxores q̄si regine septingente: vt allegatuz est. s. codē ca. y ❡ Hoi bono. Hic ponit̄ scd̄a ɔclusio: ⁊ est de cura humana circa

temporalia

F postea lumē sciētie poterit apparere. Ut q̄ bono corā se dedit deus sapiam ⁊c. sic peccatorem suo arbitrio derelinquēs fecit ɔgregare diuitias: et hincinde puersoꝝ dogmatū cōsuere ceruicalia: que cū vir sanct⁹ ⁊ deo placēs viderit: intelligit vana et spiritus presumptione composita esse.

❡ Capl'm. III

a O Mnia temp⁹ habent. Incertū et fluctuantem statum conditionis humane supra docuit: nūc oia in mūdo esse contraria: ⁊ nihil stare perpetuū eorum. scilicet que sub sole fiūt: et intra tempus. q̄ substātie spirituales: nec loco nec tempore continentur. b ❡ Tempus plantandi ⁊c. Nulli dubiū ē q̄ ⁊ ortus ⁊ interitus hominū deo not⁹ sit: et p̄finit⁹: et parere esse q̄d plantare: mori quod plātatum est euellere. Sed q̄ ī Esaia
Esa.26.c legim⁹: A timore tuo domine cōcepim⁹ ⁊ parturiuimus ⁊ peperimus spiritum salutis: dicim⁹ q̄ pfecto viro partus iste ē q̄ de timore natus ē cum deū amare cepit mundo
1.Joh.4.d morit̄: q̄ perfecta charitas foras mittit timorē. c ❡ Tēpus destruēdi ⁊c. Non possumus edificare bona nisi p̄us destru/
Hiere.1.b xerimus mala: sicut Hie/
Ibi.18.a remie dictum est a deo: Ut ante eradicaret ⁊ suffoderet ⁊ perderet. d ❡ Tēpus flendi. Tempus flendi nunc est: ī fu/
Matt.5.a turo ridēdi: Beati flentes quoniā ipi ridebūt. e ❡ Tempus plangendi
Luc.7.c ⁊c. In euangelio: Lamētauim⁹ vobis ⁊ nō plan. cantauimus ⁊ non saltastis. Plangendū ē nūc: vt in futuro saltemus il/
2.Re.6.c lam saltationem quā dauid ante arcam. ⁊. saulis filie displicens mag' placuit deo. f ❡ Tempus spargēdi lapi. ⁊c. Hiero. Miror si vir sapiens de edificatione domorū dixerit: fm illud Horatij: Diruūt: edificāt: mutāt quadrata rotundis. Estuat: ⁊ vite disconuenit ordine toto. Sed vtrum vere an per metapho/
Matt.3.b ram: lectori relinquo. Nos vero intelligim⁹ fm hoc q̄ potens est deus de la. i. su. f. a. Cr temp⁹ fuerit dispergendi gentes ⁊ tempus in ecclesia congregandi. legi in quodam libro fm. lxx. Tēpus mittendi lapides: ⁊ tempus colligendi seueritatem: scilicet legis antique euangelij gratia temperatam. lex enim rigida peccantem interficit. euāgelij gratia miseretur ⁊ ad penitenti/
1.Cor.7.a am vocat. g ❡ Tempus amplexandi. Nolite fraudare inuicem nisi forte ex cōmuni consensu ad tempus vt vacet' scilicet hora liberis danda opera: et iter continentie. ❡ Tempus amplexandi sapientiam: et contemplationi strictius inherendi et tempus longe fieri a cōplexu scilicet sapientie: vt cure temporis: ⁊ his sine quibus viuere nō possumus: seruiamus.

F Tp̄s ta.

in conspectu suo dedit deus sapi a b
entiam ⁊ scientiā ⁊ leticiam: pec/ c d
a hec iusto: peccatori aūt. b q: peccator ipe causa ē q̄ ante sponte peccauit: non deus.
catori autem dedit afflictionez ⁊ e f
curā supfluam: vt addat ⁊ cōgre/
get ⁊ tradat ei q̄ placuit deo. Sz g
⁊ hoc vanitas est ⁊ cassa sollicitu h
do mentis. ❡ Ca. III
a O Mnia tempus habent i
⁊ suis spatijs transeunt k
a ort⁹ iusti cū icipit deū timere.
vniuersa sub celo. Tēp⁹ l
a isrl' ad cultū dei. b ducēdi ī captiuitatem post transgressionē mādaroꝝ. c mors quādo pfecta charitas foras mit. ti.
b nascēdi: ⁊ tēmp⁹ moriendi. Tem/ m n
pus plantādi: et tp̄s euellēdi q̄d o
a ei q̄ ait: Ego occidā: ⁊ ego viuere faciā: sanat ad penitētiā vocās: occidit. fm illud: In matutino interficiebam. o. p. t. b in egypto.
plantatū ē. Tēmp⁹ occidēndi: et p q
a ab egypto liberādi. b tēpli sub nabuchodonosor. primos mor⁹ male cogitationis.
c tempus sanādi. Tp̄s destruendi r
a sub Dario vel Cyro. b euersionē vrbis.
d et tēpus edificāndi. Tp̄s flēndi s t
a sub zorobabel: esdra: ⁊ neemia.
e et tp̄s ridēndi. Tēpus plāgendi v x
f et tp̄s saltādi. Tēpus spargendi y z
a israel. in vnum. deo.
g lapidēs: et tp̄s colligēdi. Tēpus
a israel. qū dictū ē crescite ⁊ multiplicamini. b qū dr̄ tp̄s breue ē: supest: vt q̄ hñt vxores sine tanq̄ non habēres. in babylonica cap. ⁊ ibi cōputrescere trans eufratē. lege p̄izoma hieremie.
amplexāndi: ⁊ tp̄s longē fieri ab
a eos iudeos perditos.
amplexibus. Tempus acq̄rēndi b
a gentes. fideles ex gentibus.
et tp̄s pdēndi. Tēpus custodien c
a infideles iudeos. b tempus destruendi ⁊ reedificandi. israel. verus testa.
di: ⁊ tp̄s abijciendi. Tp̄s scindēn/ f g

tēporalia de q̄ locut⁹ ē supra. Ideo ɔcludendo dicit q̄ illa q̄ est hñ ordinata bona ē. dicēs: Hoi bono. i. viuēti fm rectā rōnez. a ❡ In ɔspectu suo. hoc addit̄ ad excludēdū hypocritā q̄ nō ē bon⁹ in cōspectū dei. b ❡ Dedit de⁹ sapiam. i. noticiā de diuinis. c ❡ Et scientiaz. de agibilib⁹ humanis. d ❡ Et leticiam. sic est ī hebreo ⁊ libris correctis. id est vitā iocundā hñ vtendo tpalibus bonis. Et ɔñter cōcludit contrarium de cura supflua ⁊ ordinata dicēs: e ❡ Peccatori aūt dedit. i. dari pmisit: f ❡ Afflictionē ⁊ curā supfluā. circa tpalia ɔgregāda. g ❡ Et tradat ei q̄ placuit deo. ⁊ nō accipitur hic tradat sic q̄ talis volūtarie det bonis hoibus: sz q̄ ipo moriēte frequēter tradūt̄ talib⁹: sicut mortuo nabal bona ei⁹ venerūt ad manū dauid. j. Reg. xxv. h ❡ Sz ⁊ h vanitas ⁊c. i. cura in tali ɔgregatione bonoꝝ q̄b⁹ acquirēs non vtit̄: sz alijs tradunt̄. ❡ Ca. III

i O Mnia tp̄s hñt. Hec ē tertia ps hui⁹ libri: ī q̄ a felicitate hoīs excludit longeuitatē: q̄ ab oīb⁹ solet desiderari exceptis paucissi/ A
mis ⁊ valde pfect': sicut Paul⁹ ap̄s dicit Phil. j. Desideriū hñs dissolui ⁊ esse cū christo. Et diuiditur in tres ptes: q̄ p̄mo salomon ponit suaz deductionē. Scd̄o quorundā obiectoꝝ solutionem. ibi: Uidi afflictionē. Et tertio infert intētā ɔclusionem. ibi: Et dep̄hendi. Circa primū ad suū ꝓpositum declarandū inducit alternatiōes plurimas de duratiōe ⁊ terminatiōe rerū corruptibiliū: ostēdens q̄ ē certa periodus a natura durationis seu actore nature instituta. iter q̄s ē p̄iodus hūane vite q̄ debet hō eē ɔtētus: sicut ⁊ cetera periodo sibi data a natura. Et diuidit̄ ī q̄ttuor ptes fm q̄ttuor tēpoꝝ varietates: ⁊ patebūt ptes ꝓsequēdo. Prima aūt varietas respicit ortū ⁊ occasū: ⁊ hāc cum alijs tāgit in q̄dā generali dicēs: Oia tp̄s habēt sue duratiōis limitatū. k ❡ Et suis spa. trās. vni. sub celo. corpa eni celestia sunt incorruptibilia: et ideo nō hñt limitationē duratiōis a pte post. ɔñr ponit alternationē p̄mā q̄ ē circa ortū ⁊ occasum. Et p̄mo ī aīalib⁹ generalit̄ iter q̄ ɔtinet̄ hō qui est nobilissimū aīaliū. dic̄ igit̄: l ❡ Tp̄s nascēdi. q̄ iter ɔceptū hoīs ⁊ alioꝝ aīaliū ⁊ eoꝝ ortū ē certū tp̄s a natura determinatū: lz aliq̄n ꝓlōget̄ vl' minoret̄ fm maiorē vel minorē virtutē nature. m ❡ Et tp̄s moriendi. in senectute p̄iodo hūane vite deficiēte. lz aliq̄n magis ⁊ min⁹ ꝓlōget̄ fm varietatē cōplexionis. ⁊ agit̄ h de morte ⁊ vita naturali. scd̄o in vegetabilib⁹. cū dr̄: n ❡ Tp̄s plātādi. i. in vere. o ❡ Et tp̄s euel. q̄d plā. ē ī autūno: quātū ad illā q̄ nō faciūt fructū nisi semel ī āno: ī alijs etiā qū cessant fructū facere fm p̄iodū nature sue. tertio ī hoīb⁹ specialit̄: ⁊ q̄tū ad mortē violentā. cū dr̄: p ❡ Tp̄s occi. aduersarios iusticie vel reipublice. q ❡ Et tp̄s sanādi. qū aliq̄ ex eis remanēt vulnerati: ⁊ pmittit̄ eis vita ex aliq̄ causa rōnabili: tūc eni intēdēduz ē eoꝝ sanatiōi. q̄rto in artificialib⁹. cū dr̄: r ❡ Tp̄s destruēdi. edificia in q̄b⁹ sūt maloꝝ receptacula. s ❡ Et tp̄s re. qū reedificatio expedit ꝓ re publica. t ❡ Tp̄s flendi. Hec ē scd̄a ps in qua ponit̄ alternatio circa ho/ B
minis statū. cū dr̄: Tp̄s flēdi. ī infortunijs. v ❡ Et tp̄s ri. in eufortunijs. x ❡ Tp̄s plā. ī funerib⁹ defunctoꝝ. y ❡ Et tp̄s sal. i. tp̄s tripudiādi in nuptijs ɔiugatoꝝ. z ❡ Tp̄s spar. la. ī destructiōe fortalicioꝝ ī q̄b⁹ aduersarij habitabāt. a ❡ Et tp̄s col. scz lapides ꝓ reedificatiōe: vt ibi habitēt boni ciues. b ❡ Tp̄s amplexādi. Hic ponit̄ tertia alternatio circa vsū: ⁊ primo vxorū. cū dr̄: Tp̄s amplexandi. i. vacādi generationi. ⁊ hoc ē tēpus iuuentutis ɔiugū. c ❡ Et tēpus longe fieri ab amplexibus. scz in senectute virtute generatiua deficiēte: ⁊ etiā qū est cōmunis afflictio populi: tūc eni debent hoīes se retrahere a delitijs ⁊ maxime venereorū: vt dei miscōia facilius impetret̄: vñ dicunt hebrei q̄ tpe diluuij hoīes ⁊ bruta aīalia in arca existētia cōtinuerūt a coitu: ⁊ satis patet ex textu q̄ egressis de arca dixit deus: Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. Gen. ix. Scd̄o q̄tum ad vsum rerū in acquirēdo ⁊ pdendo. cum dr̄: d ❡ Tp̄s acq̄rendi ⁊c. mercatores eni vno tpe lucrant̄. alio perdunt. Aliqui exponūt hoc de regno israel q̄d fuit acq̄situm tribui Iude tpe Dauid: ⁊ perditū tpe Roboā q̄tum ad vnā partē: ⁊ tpe Sedechie q̄tum ad reliquā. Tertio q̄tū ad vsum in custodiendo. cū dicit̄: e ❡ Tēpus custodiēdi: qū nō iminet maius periculū ex custodia. f ❡ Et tempus abijciendo. quādo iminet maius periculū: sicut quis ꝓijcit merces in mari ne submergat̄. Quarto q̄tum ad vsum vestimentoꝝ. cū dicit̄: g ❡ Tempus scindendi. s. pannos ad formandum vestes.

 Et tp̄s ɔsu.

Universidad ... Biblioteca

a Temp⁹ tacendi ⁊ tps lo. Hiero. Docem⁹ in ecclesijs quod nescimus. oēs artes absq doctore nō discim⁹: sola hec tam vilis: ⁊ tā facilis: vt p̄ceptore nō egeat. Hiero. Nihil nobis videt̄ esse rectum nisi qd discimus: vt post multū silentiū de discipulis efficiamur magistri. b Tempus loquēdi. disciplina Pitagoris est p quinquēnium tacere: ⁊ postea eruditos sequi.

† Di. 36. c. Ecce. c Tempus dilectiōis. Temp⁹ amandi post deum: vxores: liberos: propinquos: ⁊ tempus odiēdi eos in martyrio. vel: Quoniā nunc videmus p speculū in enigmate ⁊c. tempus erit diligendi p̄sentiā dei. ⁊ tempus odiendi quādo facie ad faciem cernentes: ⁊ in melius ꝓficientes: incipiemus odisse ⁊ despicere qd amauim⁹. d Tēpus belli. Modo nō agentibus penitētiā tēpus pacis in futuro: qn̄ omnis isrl̄ saluus fiet. Tēpus belli. ne sis securus: accipe armaturā dei. e Vidi afflictōē quā dedit ⁊c. Dicit̄ ꝙ ꝓpterea deus i p̄senti seculo etiā puersoꝝ dogmatū magistris ꝯcesserit occupationem ne mens hoīs ociosa torpesceret: ⁊ hoc est bonū qd fecit deus in tēpore suo: ⁊ non posse eos nature rerū cōphendere scientiā. Aliť: Cum oīa suo labant̄ tēpore: ⁊ sit tēpus destruēdi ⁊ edificandi: flendi ⁊ ridēdi: ⁊ cetera que de tempore dicta sunt. qd frustra conamur: ⁊ breues hui⁹ vite dies putamus esse ppetuos: nec sufficit malicia diei: vt nihil in crastinum cogitemus? Quid enim plus habere possumus amplius laborando? In quo id tm̄ hominib⁹ a deo datum est vt alius alia sectando haberet: in qbus se erudire ⁊ exercere posset. (1. Co. 13. d) Deus enim omne quod fecit bonum est: sed i tpe suo bonum est: vigilare: dormire: nō semper sed vicissim bonū est: nunq̄ vlterius q̄ vt opus est. Dedit quoq mundum inhabitandum hominib⁹ vt fruantur varietatibus tempoꝝ: ⁊ non querant de causis rerum naturalium: quomodo creata sunt omnia: quare hoc vel illud ab initio mūdi vsq ad finem seculi fecerit crescere: manere: ⁊ mutari. f Et cognoui. Ideo colonus in mundo datus est homo: vt hoc breui tēpore fruatur: ⁊ spe longitudinis abscissa que possidet: vt ad alia transitur⁹ aspiciat: ⁊ qd boni potest faciat in vita: ne frustra pro congregandis opibus torqueatur: ne se putet plus d labore suo lucrari q̄ cibū ⁊ potum. ⁊ si quid de opibus suis in bonis operibus expenderit: hoc solum donum dei est: non ex his vt quidam putant ad luxuriam ⁊ desperationem ꝓuocamur: s̄m illud: (Gen. 1. d) Manducem⁹ ⁊ bibamus: cras enim moriemur: sed vt s̄m (1. Ti. 6. b) Apostolū habētes victum ⁊ vestitū his cōtenti simus: cetera pauperibus ꝓsint. nec ē cōtrariū quod dicit Balaā: Nō erit labor in Jacob: neq dolor in israel. Hinc omnis homo qui comedit ⁊ bibit: ⁊ videt bonum de labore suo. hoc dei donū est. multe enim nūc tribulationes iustoꝝ. in futuro autem nō erit labor in iacob. g Didici ⁊c. Nihil est in mundo nouū: solis cursus: lune vices: terre et arborū siccitas vl̄ viroꝝ: cū mundo cōdita sunt: et hec idcirco deus certa rōne tpauit: vt dei ꝓuidentia in his intelligam⁹: ⁊ timeam⁹ a facie dei: vultus aūt domini sup facientes mala. h Et deus instaurat ⁊c. Quasi a ꝓprio principio mundi sic potest legi ad consolationē martyrum: (Luce. 21. d) deus instaurat quod abijt: s̄m illud: Capillus de capite vestro non peribit. Quod alij sic: Querit cum qui p̄secutionē patitur: qꝛ sāguinē seruoꝝ suoꝝ vlciscet̄. i Vidi sub sole. Cū in h mūdo iudiciū ⁊ veritatē requirerē: aliter arbitrat⁹ sū aliquid iusticie hic geri: ⁊ vel piū suo merito recipi vl̄ impiū suo scelere dānari: sꝫ post mecū reputās intellexi deū nō p partes iudicare: sꝫ i futurū reseruare iudiciū: vbi recipiet vnusqsq qd gessit. ⁊ tūc vidi tps discretiōis oīs rei. Silr̄ in sapiētia.

Ne dixeris

L

1. Co. 15. d

a euāgelij testimonijs ⁊ ꝓphis. b i disciplia.
a di ⁊ tempus cōsuēndi. † Temp⁹ ta-
a ꝓphetas in cap. romana. b i magisterio.
b c cēndi: et tempus loquendi. Tps
a grē. q: dilexit eos ante sub patrib⁹. qn̄ i hostili t̄ra dei cōsolatiōe ⁊ alloquio nō carebāt. b cerimoniarū ⁊ huiusmodi. legis moysi. quia in christo posuerunt manus.
d dilectionis: et tempus odij. Tps
a dū viuimus. cōtra diabolū. b hierusalem ciuitas nostra: a pace vocabulum habet.
a post hanc vitam.
belli: ⁊ tēpus pac̄. † Quid habet
amplius homo de labore suo?
e Vidi afflictionē quā dedit deus
filijs hoīm vt distendātur in ea.
Cūcta fecit bona in tēpore suo: ⁊
mūdū tradidit disputatiōi eoꝝ:
vt non inueniat homo opus qd
opatus est de⁹ ab initio vsq ad
f finē. Et cognoui ꝙ nō esset meli⁹
a frui p̄sentib⁹. b qd in futuro prosit. c que cito transitura.
nisi letari: facere bene i vitā sua.
a ne congreget diuitias: h em̄ habet de labore suo. b corpus christi.
Ois eni homo qui comedit ⁊ bi-
a sāguinē. q manducat carnē meā: ⁊ bibit meum sāguinē i me manet. ⁊ ego i eo. i his letari debem⁹: ⁊ in lectione sancta pascamur ⁊ potemur.
bit: ⁊ videt bonū de labore suo:
g hoc donum dei est. Didici ꝙ oia
opa que fecit de⁹ p̄seuerēt in ppe-
tuum. Nō possumus eis q̄cq̄ ad-
dere nec auferre que fecit de⁹ vt
timeat̄. Qd factum est: ipm pma-
a vt solis ortus ⁊ occasus.
h net. Que futura sunt: iā fuerūt ⁊
a aialia moriūt ⁊ nascūt eiusdē generl̄: sic ⁊ alia
i de⁹ instaurat qd abijt. Vidi sb so-

a Et tps ꝯsuendi post scissionē. Aliter exponūt aliqui: Tempus scindendi. s. regnum israel in duo: tēpore roboā. Et tempus cōsuendi. i. recolligēdi: ⁊ hoc in christo. b Tēpus tacendi. Hec est quarta pars in qua ponit̄ alternatio q̄tum ad debitum cōuersandi modū: q attēdit̄ in triplici actu. Primo in actu rationis qui est loqui. per loquelam eni exprimit̄ mentis ꝯceptus cuꝫ dicit̄: Tēpus tacendi quādo verbum nō haberet effectū. c Et tempus loquēdi. qn̄ credit̄ oppositū. Secūdo in actu ꝯcupiscibilis. cuꝫ dicit̄: d Tēpus dilectiōis. q̄diu ille q diligitur ē bonus ⁊ virtuosus. e Et tempus odij. qn̄ efficit̄ malus: non tm̄ odiendo naturā sed culpā. Tertio in actu irascibilis. cū dicit̄: f Tēpus belli. quando insurgūt aduersarij iusticie vel reipublice. g Et tempus. pac̄. quādo cessant tales aduersarij. († Ba. 1. e) Sciendū autē ꝙ hic accipiunt̄ actus cōcupiscibilis ⁊ irascibilis ꝓut imperant̄ a rōne. h Quid habet. Hic remouet̄ quedam obiectiōes possibiles fieri ꝯtra p̄dicta. Et diuidit̄ i tres ptes s̄m tres obiectiōes. secūda. ibi: Vidi sub sole. tertia. ibi: Dixi i corde meo. Cōtra p̄dicta posset aliqs obijcere ꝙ lōgeuitas desideranda est tanq̄ sūmū hominis bonum: quia per eam potest acquiri sapientia ⁊ scientia i pfectione sua. hoc remouet p hoc ꝙ homines q̄tūcunq viuant ad pfectam cognitionem etiā rei minime nō attingūt: vt plenius dictū fuit supra. j. ca. ⁊ hoc est qd dicit̄: Quid habet amplius: in certitudīe noticie. i Homo d labore suo: in studij exercitio lōgo: quasi diceret: modicū aut nihil: imo frequēter ꝯtingit ꝙ aliq iuuenes studiosi credāt se multa scire p demōstrationes: et pcedentes vltra vident ꝙ nō sunt nisi topice vel sophistice rationes: ꝓpter quod socrates philosoph⁹ dixit: hoc tm̄ scio quod nescio: nō ausus affirmare aliqd se scire. ideo seqt̄: k Vidi afflictionē. s. in exercitio studij. l Quā dedit de⁹ filijs hominū. in q̄tum dedit eis intellectū ad talia inquirendū. m Ut distēdāt̄ in ea. i. occupent̄. n Cūcta fecit deus bona in tpe suo. i. tpe creatiōis: vt dr̄ Geñ. j. Vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona: sed angelica natura ⁊ humana per seipāꝫ peiorata ē. o Et mūdū tradidit disputatiōi eorum: id est hoīm. p Ut non īueniat hō op⁹ qd operat⁹ est deus. ipm perfecte cognoscēdo. q Ab initio vsq ad finē. id est dato ꝙ viueret per tempus longissimū. ideo concludit: r Et cognoui ꝙ non esset melius nisi letari ⁊ facere bene in vita sua: id est decēter viuere ⁊ virtuose s̄m cursuꝫ nature: ita ꝙ sit contentus termino vite quē dedit sibi natura. s Omnis enim homo qui comedit et bibit. honeste viuendo et sine cura superflua. t Et videt bonum de labore suo. ea que acquisiuit partim liberaliter: ptim misericorditer tribuēdo. v Hoc donū dei est. s. bonū in p̄senti. x Didici ꝙ omnia opera que fecit deus p̄seuerent in ppetuum: quia illa que sūt de integritate mūdi quātū ad partes p̄ncipales manēt eadeꝫ numero: sicut corpora celestia q sūt incorruptibilia simpliciť: ⁊ elementa q lꝫ corrūpant̄ s̄m aliqs ptes: non tū s̄m se tota. y Nō possumus eis q̄cq̄ addere nec auferre: sicut nec ipse addit postq̄ cessauit a nouis operibus cōdendis: ⁊ eodē modo debemus esse ꝯtenti de termino vite nr̄e: nec sollicitari de additione p longeuitatē. z Qd factū ē. a deo incorruptibile. a Ipm pma. vt dictū ē de corporib⁹ celestib⁹ ⁊ elemēt̄. alia autem que corruptibilia sunt: lꝫ non sic maneant eadē numero: manent tamen eadem specie per successionem generationis. ideo sequitur: b Que futura sunt iam fuerūt. ⁊ ptꝫ lr̄a ex dict̄. c Vidi sub sole. Hic remouetur scda obiectio que posset

Ne dixeris qd h aut qd istud. Oia eni tpe suo requirent̄. a Dixi i cor. meo. Quasi non mirū inter stultū ⁊ impiū nibil distare. nec virtutē nihil valere. sed indiscrete oia volutari: cū etiaꝫ inter pecudes ⁊ hoīes q̄tum ad corp⁹ vel vtilitatem corporis nihil interesse videat̄: vna cōditio nascēdi: vna spēs moriēdi. Si aūt videt̄ distātia ꝙ spūs hoīs ascēdat i celū: pecoris i terrā descēdat: qs cert⁹ auctor? qs scit an vera an falsa sint q sperāt̄? Nō hoc dicit: qꝛ aiāꝫ hoīs putaret perire cū corpe: vl̄ vnuꝫ locū bestijs hoībusq p̄parari. Sꝫ qꝛ añ aduētū xp̄i oēs anime hoīm pariter descendebāt ad inferos. Unde hoīs pecorisq spūs eiusdē vilitat̄ videbat̄: et lꝫ alter cum corpe piret: alť non. Nō multū intereat cū corpe pire ⁊ ad inferos descendere. Hiero. Dixi i corde meo d loqla filioꝝ hoīm: qꝛ ꝓbat illos de⁹. h solū int̄ hoīes ⁊ iumēta de⁹ esse voluit: qꝛ nos loqmur: illa sūt muta. et cū hoc sit: tū ostendit̄ nobis: qꝛ s̄m corp⁹ iumenta sum⁹: sicut iumentum morimur. ⁊ vn⁹ oīb⁹ spiritus ē aer. s. hoc ē enim qd ait: Et spūs vn⁹ oīb⁹ et āpli⁹ homini a pecore nihil est. (Allego.) All. Hoīes et iumēta saluabis dñe. Et (Ps. 72.) alibi: Ut iumētū factus sum. a. t. Et in ꝓphetis Hoīes ⁊ pecora i hierl̄m saluāda dicunt̄ ⁊ impleri terrā pecoribus ⁊ armentis. b Quis nouit ⁊c. Nō dicit inter hominis et pecudis dignitatē nihil interesse: sed p quis. difficultatē rei mōstrat. Quis enim nō inpossibile: sꝫ difficile i scripturis sanctis sepissime (Esa. 53. c) significat. vt ibi: Generationē eius quis enarrabit. Et domīe qs ascēdet (Ps. 14.) i taberna. tu. Hiere. q̄uis in hebreo aliter. Et homo ē: ⁊ quis cognoscit eum? Inter homines ⁊ bestias hec differentia est: ꝙ spūs hominis ascendit in celū: ⁊ iumēti descendit in terram cum carne dissolutus: nō tamē huius rei vir aliquis eruditus: ⁊ rei quasi dubie certus assertor sit. c Deorsum. Ad inferos. Fieri enim potest vt cito mutentur: ⁊ sepe qui docti videbantur: ad inferos ducunt̄: ⁊ simplices ⁊ rustici coronāt̄. d Et dephē. ⁊c. Superiori errore turbar⁹: quo putabam homīes nihil a bestijs differre in hac stulta opinione ductus sū vt dicerē hoc tm̄ bonū pūtem carpe voluptatē: qꝛ post mortē nō liceret: sꝫ meli⁹ diuitie bonoꝝ opeꝝ. nihil enī meli⁹ q̄ letari hoīeꝫ i ope bono: i elemosynis ⁊ hmōi. ꝓpando in celis thesauros. Hāc enī veracit̄ habem⁹. Nō enī possumus post hanc vitā rursus nr̄is laborib⁹ pfrui: aut scire q in mūdo futura sunt postea.

c V Erti me. Pleni⁹ hūc locū Ca. IIII dauid i ps. lxxij. et Hiere. i suo volumīe ꝓsequūt

a dextera eorum repleta est muneribus.
le in loco iūdicij impietatem: ⁊ in a
a loco iusticie iniquitatē: et dixi in b c
in futuro.
corde meo. Justum ⁊ impiū iudi
nō modo.
cabit dñs: ⁊ tempus oīs rei tunc d
a sanctorum qui vere homines vel doctores.
vel loquela filioꝝ.
erit† Dixi in corde meo d filijs hō e
minū: vt ꝓbaret eos deus ⁊ ostē
deret similes esse bestijs. Idcirco
similis.
vnus interitus est hoīs ⁊ iumen
torum: ⁊ equa vtriusq conditio.
Sicut moritur hō sic ⁊ illa mori-
untur. Similiter spirāt omnia et
nihil habet hō ampli⁹ iumento.
† Cūcto subiacent vanitati: ⁊ om
a ne putaremus dictū de anima.
nia pgunt ad vnū locum. De ter-
a s̄m corp⁹ ⁊ mēbra: Terra es et in terrā ibis.
ra facta sunt: et in terram pariter
b reuertūt̄. Quis nouit si spūs fili- f g
in celum. a pecca-
orum adā ascēdat sursū: ⁊ si spūs
tores q vere iumentum vel idiote.
c d iumētoꝝ descendat deorsum? Et h
dephēdi nihil esse meli⁹ q̄ letari i
hoīem in ope suo: ⁊ hanc esse par k
a .i. nescit qualis sit eius heres futur⁹.
tem illius. Quis eni eū adducet: l
vt post se futura cognoscat? m
a post p̄dictā cogitationem.
e V Erti me ad alia Ca. IIII n
⁊ vidi calūnias q sub so-
a ꝓ calūnijs. b q sub sole cala-
le gerūt̄: ⁊ lachrymas innocentū
mitas. a q maior miserie dolor.
⁊ neminē ꝯsolatorē: nec posse re-
sistere eoꝝ violentie: cunctorum

que posset fieri. scilicet si processus huius mundi melioraret̄: qꝛ sic longeuitas esset appetenda vt sic viderentur fieri maiora bona: sed hoc excludit dicens: Vidi sub sole: id est in hominū habitatione. a In loco iudicij impietatem: id est vbi solebat dari rectū iudicium datur impium. b Et in loco iusticie iniquitatem. quia pro habitu iusticie in multis partibus successit habitus nequicie: ⁊ adhuc plus succedet in futuro tempore. Vñ dicit saluator Matth. xxiiij. Abundabit iniquitas et refrigescet charitas multorum. c Et dixi i corde meo iustum ⁊ impium iudicabit dominus: quia cum sit iustissimus non pmittit aliquod bonum irremuneratum: nec aliquod malum impunitum. videtur autē in presenti multi mali vsq ad mortem esse in ꝓsperitate: ⁊ econtrario multi iusti in aduersitate: ⁊ ideo ex diuina iusticia concluditur aliam vitam esse expectandā in qua iniusti hic impuniti puniantur a domino: et iusti premientur. ideo subditur: d Et tempus omnis rei tunc erit. quia multa que nunc videntur inordinata ad ordinem diuine iusticie reducent̄. e Dixi in cor. Hic remouetur tertia obiectio: que primo ponitur. ⁊ secundo tollitur. ibi: Quis nouit. Obiectio autē ꝓcedit ex errore eoꝝ qui negauerunt vitam aliā: cuiusmodi fuerūt saducei: q negauerūt spiritū: ⁊ angelū: ⁊ resurrectionem: vt hr̄ Act̄. xxiij. et plures alij ante ipos: ex quoꝝ persona dicit̄ hic: Dixi in corde meo de filijs hominū ⁊c. i. ꝙ nullam excellentiā respectu alterius vite haberent magis q̄ bestie quaꝝ nihil remanet post morteꝫ: ⁊ s̄m hoc patet littera sequens. Si autem hoc dictum esset verum: longeuitas esset homini maxime appetenda vt sic acciperet q̄tum posset de bonis presentis vite: ex quo nō expectaretur vita alia in qua pena aliqua seu premiatio esset reddenda. († 13. q. 2. c in ecclesiastico.) f Quis nouit. Hic remouetur dicta obiectio. quia ꝓcedit ex carnalitate hominum vitam p̄sentem tantūmodo considerantiuꝫ. et hoc est quod dicit̄: Quis nouit si spiritus filiorum adam ascendat sursum tanq̄ imortalis: quasi diceret: pauci valde. ⁊ accipitur hic si pro quia: quasi diceret: qꝛ verum est ꝙ ascendit. Et dictio hebraica q̄ ponitur hic est equiuoca ad significandū si ⁊ quia. ⁊ littera hebraica planior ē que sic habet: Quis noscens: qꝛ spiritus filiorum adaꝫ ascendens sursum: id est ascendit. Hebrei enī non habent presens tempus indicatiui modi. sed pro eo vtuntur participio presentis temporis. vnde glosa hebraica sic habet: Quis noscens ⁊c. i. quis ponit cor suum ad cogitādum ꝙ spiritus hominis adducitur ad diuinuꝫ iudicium ad rationem reddendam. s. de his que egit per liberum arbitrium. g Et si spiritus iumētorum descendat deorsum. i. quia nō adducitur ad diuinum iudiciū: quia non agit ad liberū arbitriū: ideo mortalis est simul cum corpore. De imortalitate vero aīe clarius dicit infra. xij. ca. dicens de morte hominis. Reuertatur puluis in terrā suam vnde erat: ⁊ spiritus redeat ad deum qui dedit illum. h Et deprehendi. Hic infertur cōclusio intenta in hoc capitulo. ⁊ p̄mo infertur conclusio. secundo remouetur quedaꝫ obiectio. ibi: Quis enī. Cōclusio xo intenta est ꝙ longeuitas non sit multū appetēda. ideo dicit ex p̄dictis: Et dephendi nihil esse melius. in spatio vite p̄sentis concesso. i Nisi letari hoīem in ope suo. i. in opibus virtuosis q ꝓprie dicunt̄ humana: alia enī opa magis dicunt̄ bestialia. k Et hāc esse ptēꝫ illi⁹. i. ꝙ termino vite sibi ꝯcesso sit ꝯtentus sicut pte debita in p̄nti. l Quis enī. Hic remouetur obiectio. Posset enī aliqs abijcere dicēs: imo lōgeuitas est multuꝫ appetenda vt homo ꝓuideat filijs suis. h remouet dicēs: Quis enī adducet scꝫ hoīem ad talē noticiā. m Ut post se futura ꝯgnoscat. i. vt sciat filios suos post se victuros: ⁊ si viuant qualiter bonis sibi derelictis sint vsuri: quasi diceret: nullus adducet eum ad hanc noticiam: et ideo ex hac causa non debet esse multum sollicitus de longeuitate. Ca. IIII

i V Erti me. Quartum qd solet ab hominibus desiderari tanq̄ summū bonum in vita p̄senti est auctoritas dominij. Ido hoc excludit in hac quarta parte huius libri ostēdens ꝙ non sit hominibus appetēda. Et primo ostendit hoc ex defectibilitate humana. secūdo ex sublimitate diuina. ibi: Custodi pedem tuum. Prima in duas. quia primo ostendit ꝓpositum rationib⁹ sumptis ex pte plebis. secundo ex parte principis. ibi: Melior est puer. Prima adhuc in duas. scꝫ in partem principaleꝫ ⁊ incidentalem. secūda. ibi: Stultus. Prima in duas s̄m duas ratiōes quas inducit ad ꝓpositū. secūda. ibi: Rursum. Prima ratio accipitur ex iniurijs et violentijs que

D

A

Universidad d… Biblio…

B pſequunt. a Et laudaui ⁊c. Hiero. Alij hũc locum ita intelligũt dicẽtes eos eſſe meliores qui mortui ſunt q̃ viuentes. licet ante fuerint peccatores: quia hi in ꝑlio ⁊ q̃ſi in ergaſtulo. mortui vero iam ſecuri: q̃ ⁊ peccare deſierũt:
Mat.11.b ſicut ⁊ Johes q̃ maior non fuit ĩ natis mulierũ. minor eſt eo q̃ minim⁹ eſt in regno celorũ. ⁊ corporis mole liberatus neſcit cum apoſtolo dicere:
Ro.7.d Infelix ego homo: q̃s me liberabit de cor. mor. huius? Meliorem aũt dicũt eũ eſſe his duobus q̃ nõdũ natus ẽ: in eo ꝙ nec mũdi miſerias vidit. Animas aũt noſtras anteq̃ ad corpora nr̃a deſcẽdãt: verſari dicunt apud ſuperos: ⁊ tamdiu eas eſſe beatas q̃diu ꝑfruãt choro angelico. b Et feliciorem. Quia nec vidit hec mala: nec expert⁹ eſt: nec ẜm errorem eorũ q̃ putant aĩas eſſe anteq̃ hoĩes fiant. Melius eſt ita ꝙ oĩno non eſſe q̃ male viuere.
Mar.14.c Unde: Meli⁹ illi erat ſi natus non fuiſſet homo ille: q̃ pati: ſubaudis eternam penam. c In hoc ergo vani. Quid ergo vani⁹ q̃ ſuas miſerias non flere: alios iudicare: melioribus inuidere.
d Stultus cõ. ma. ſu. ⁊c. Uult oſtẽdere miſerũ: et qui habet: qr inuidie patet: ⁊ periculo ſubiacet. et q̃ non habet: qr inopia opprimit. Aliter. Stult⁹ com. ma. ſu. a bono ope ceſſando: nec viriliter agẽdo comedit car. ſu. carnalibus. ſcz deſiderijs tabeſcens donec conſumatur. Stult⁹ com. ma. ſu. ⁊c.
Pro.24.d Hic eſt piger: qui in ꝓuerbijs cõtinens manus ſuas ſuper pectus ſuũ deſcribit: cui tanq̃ citius curſor venit inopia. Uel ſic: q̃ aliene felicitati inuidet: ⁊ q̃ſi ſpũs furore raptatur quicq̃ inuidiã in ſinũ receperit nutrieritq̃ in pectore: iſte comedit animam et carnes ſuas. Quãto enĩ illi felicius ſuccedit: tãto iſte tabeſcit: ⁊ paulatim in zelũ ⁊ liuorem diſtillat.
Agge.1.a Aliter. Man⁹ ſepe ꝓ operib⁹. Uñ: Uerbũ q̃d factum eſt in man⁹ aggei. i. talia opa geſſit vt dignus
Ps.17. eſſet ad quem ſermo dei fieret. Et dauid qui docet m. me. ad ꝑliũ. Stultus igitur amplexus eſt man⁹
†7.q.1.c.factus in fi. ſcz extendere noluit. Uñ: Nõ comedit labores manuum ſuarũ: quos nec habes: ſed ẜm carnes ſuas viuens. id eſt ſapientiã carnis: ⁊ carnis opib⁹ veſcitans. e Melior eſt pu. Singularis numer⁹ in bono: duplex in malo. ideo vnus pugill⁹ habet requiem: due manus laborẽ. Melior eſt pu. Meli⁹
Pro.16.b eſt modicũ iuſto ⁊c. In ꝓuerbijs. Melior ẽ parua acceptio cũ iuſticia: q̃ multa genimina cuz iniq̃tate. eleganter iuſticia requiẽ habet: iniq̃tas laborẽ. f Cõſiderãs. Cõuerſus ſum ad alios: ⁊ vidi eos pl⁹ q̃ neceſſe ẽ laborare. Cõgregare per fas et nefas. ⁊ nõ vti ꝯgregat': ſeruare alijs: cũ nec fratrem habent: nec ꝓpinquũ: ⁊ nihil vani⁹ deꝑhendi.
g Unus ẽ ⁊c. Poſſumus hec intelligere de his q̃ libros faciũt: ⁊ ignauis lectoribus relinquunt. De chriſto quidã hũc locuz interꝑtant: ꝙ ſol⁹ ⁊ abſq̃ comite ad mundũ redimendũ venerit: ⁊ q̃uis per adoptionẽ multi filij dei ſint. null⁹ tñ dign⁹: qui in h̄ ei ope iũgeretur: cui⁹ laborũ nõ ẽ finis: qr ꝓ nobis dolet: ⁊ ocul⁹ nõ ſaturat diuitijs: ſemp cupiens nr̃az ſalutẽ. Dolere aũt dicim⁹. ẜm h̄ ſpũs poſtulat ꝓ nobis. g. in enarrabilib⁹. ita chriſt⁹ ꝓ peccatis nr̃is dolet. i. dolere nos facit. h Meli⁹ eſt ⁊c. Poſt ſollicitudines ⁊ miſerias q̃bus ſe cruciat q̃ ſine herede acq̃rendis opibus inhiat: ad ſodalitatẽ ſermo cõfertur. ⁊ dicit q̃d boni habeat: qr ſcz alterius ruina alterius ſolatio ſubleuet. ⁊ curas domeſticas ⁊ noct' requiẽ meli⁹ exigat: q̃ amicũ fidũ habeat: q̃ q̃ ſolis opibus incũbat acquiſitis. ⁊ ſi fortior inimicus cõtra eũ ſurrexerit: altert⁹ ſolatio ſuſtẽtari: ⁊ quãto duo differũt ſi amore ꝯiuncti ſunt: tãto triũ plus valere contuberniũ: qr charitas vera nullo liuore violata: quãto auget numero: tãto creſcit robore. Meli⁹ ⁊c. Quia ſupius quorũdã intelligentiã ſup chriſto poſuimus etiã reliqua eodez ordine tranſfigam⁹. Meli⁹ eſt duos ſimul eſſe q̃ vnum. Meli⁹ ẽ enĩ habitantẽ in ſe habere chriſtũ q̃ ſolũ patere inſidijs aduerſarij. Si enĩ ceciderit vn⁹: erigit chriſt⁹ ꝑticipẽ ſuũ. Ue ei q̃ cũ corruerit: chriſtum nõ habet erigentẽ. ſi dormierit vnus in morte. ſ. ⁊ chriſtũ ſecũ habuerit: calefactus ⁊ viuificat⁹ citius reuiuiſcit. ⁊ ſi aduerſus eum pugnãdo robuſte ei diabolus inſtiterit: ſtabit homo: ⁊ chriſt⁹ ꝓ homĩe ſuo. non ꝙ ꝯtra diabolũ chriſti virtus infirma ſit: ſz ꝙ liberũ homini relinquat arbitriũ: ⁊ ruentib⁹ nobis ip̃e in ꝑlio de nobis fortior ſit. Quod ſi etiã pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanctus aduenerit: nõ cito rumpit iſta ſoliditas. Quod aũt nõ facile rumpit
Job.13.c tñ aliq̃n rumpit: vt ĩ iuda. In iuda enĩ triplex funiculus fuit. h̄ qr poſt hũc cellam introiuit in eũ ſathanas: diruptus eſt. Quod aũt ſupra ⁊ ſi dor. duo. f.
†4.Re.4.f mutuo. De heliſeo ſumim⁹ exemplũ: ꝙ cõtraxerit ſe cũ puero ⁊ dormierit ⁊ calefecerit corpuſculũ eius: ⁊ ita viuificauerit reſurgentẽ. Niſi igit chriſt⁹ nobiſcũ dormierit: ⁊ in morte requieuerit: calorem vite eterne accipere non valem⁹.

ideo. cõparatiõe horũ.
a auxilio deſtitutos: ⁊ laudaui ma-
a qui nõ ſentiũt has miſerias.
b gis mortuos q̃ viuentes: ⁊ felici b
orem vtroq̃ iudicaui qui necdũ c d
natus eſt: nec vidit mala que ſb
a cõuerrens me ad alia.
ſole fiunt. Rurſuz contemplatus e
ſũ oĩes labores hominuz: et in-
a alter alterius bonis
duſtrias: aiaduerti patere iuidie f
inuidet ⁊ patet inſidijs glorioſus.
c proximi. Et in h̄ ergo vanitas: ⁊ g h
d cura ſupflua ẽ. Stultus cõplicat i
a manum ſuam ponit ſub a.
man⁹ ſuas ⁊ comedit carnes ſuas k
a Meli⁹ ẽ modicũ iuſto ſup. d. p. mſras. far
e dicens: Melior eſt pũgillus cum l
ris qua dignus iuſtus. ocio. a diuitijs.
reqe: q̃ plẽna vtraq̃ manus cuz
a quod digna iniquitas. b per hec alia.
f labore ⁊ afflictiõe animi. Cõſidẽ- m
rãs reꝑperi ⁊ aliã vanitatem ſub
a ſol⁹ xps. aliq̃s hõ. ĩ redẽptiõe mũdi.
g ſole. †Unus eſt ⁊ ſcõz non habet: n
a aliquẽ heredẽ cui cõgregata ſeruet. por-
non filium: nõ fratrem: ⁊ tñ labo
rãdo petã noſtra. nature etiã nõ ſatiſfacit.
rare non ceſſat: nec ſatiãtur oculi
a quia ſemp cupit vitã noſtram vel ſalutem.
ei⁹ diuitijs: nec recogitat dicẽs:
Cui laboro: ⁊ fraudo aĩam meaz
bonis? In h̄ quoq̃ eſt vanitas
h ⁊ afflictio peſſima. Meli⁹ eſt ergo o
duos eſſe ſimul q̃ vnum: habent p
enĩ emolimentum ſocietatis ſue.

lentijs q̃ innocẽtib⁹ inferunt a ſuperiorib⁹ nõ corrigunt: aut qr non poſſunt aut qr nolũt. ⁊ ſic cõtinue anxiant: vel ſua ꝑtãte abutunt: talis autẽ ſtat⁹ nõ ẽ appetẽdus. ergo ⁊c. ⁊ h̄ ẽ q̃d dr̃: Uerti me ad alia. ⁊ patet ex dictis lr̃a vſq̃ ibi: a Et laudaui magis mortuos q̃ viuentes. i. ſtatum eorum eo ꝙ ſubtracti ſũt a vita p̄nti anteq̃ haberẽt experientiam tanti mali. b Et feliciorẽ. i. minus miſer. c Utroq̃. ſ. malo hoĩe mortuo: et malo hoĩe viuente. d Iudicaui q̃ necdũ na. eſt. i. abortiuũ q̃ nõ habet expiẽtiam aliquã mali pene: aut mali culpe actualis: ⁊ ſic nõ ſuſtinet aliquam penã ſenſibilem: ſ habet vitã mag' delectabilẽ q̃ poſſit haberi ĩ vita p̄nti: ẜm oẽs doctores qui loquunt d̃ moriẽtib⁹ ĩ ſolo pctõ originali. e Rurſũ. Hic ponit ſcd̃a rõ ad idẽ. ſtatim enĩ cum aliq̃s aſcẽdit ad ſtatũ dominij inſurgũt ĩuidie ꝯ ip̃m et p ꝯñs odia rãcores ⁊ inſidie. talis aũt ſtat⁹ nõ ẽ appetẽdus. h̄ ⁊c. et hoc ẽ q̃d dr̃: Rurſũ ꝯtẽplatus ſũ oẽs labores hoĩm ⁊ induſtrias q̃b⁹ aſcẽdũt ad ad dominij ſtatum. f Aiaduerti pate. inui. pxi. ⁊ h̄ patz ad ſenſum. g Et ĩ h̄ ḡ va. i. in ſtatu dominij acquirẽdo ẽ vanitas ſuperbie. h Et cura ſupflua. in acq̃rendo enim et conſeruando req̃ritur magna cura et anxietas animi. h Stultus. Hec eſt ps incidentalis in qua probat duplicem moduz fugiendi dominium: quia vituperabile eſt vtriuſq̃ motiuum. ſecundus remouet. ibi: Conſiderãs. Circa primum ſciendum ꝙ in acquiſitione dominij requiritur labor magnus vt dictum eſt: quem refugit piger non virtuoſe: quia bñ vellet dominari. ſed deſidioſe quia vult ociari. et hoc eſt quod dicitur: Stultus id eſt piger. i Complicat manus ſuas. tanq̃ ocioſus. k Et comedit carnes ſuas. quia ꝓpter fugaz laboris habet parum ad comedenduz: et ſic attenuantur carnes eius. l Dicens: Melior eſt pugillus cum requie q̃ plena ⁊c. ad excuſationem ſue pigricie. m Conſiderans. Hic remouetur ſecundus modus vitioſus. ſcilicet per auariciam. ad ſtatum enim dominij oportet magnas expenſas fieri: quod refugit auarus non per virtutem ſed per auariciam: ⁊ hoc eſt quod dicit: Conſiderans reꝑperi ⁊c. ſcilicet miſeriam auari. de quo ſubditur: n Un⁹ eſt ⁊ ſecũduz nõ habet: qr refugit habere familiaritatẽ ⁊ amicitiam cuz quocũq̃: ne oporteat ip̃m aliquid expendere: ⁊ tamen non ceſſat acquirere cuz magna animi et corporis afflictione. ideo concluditur ꝙ eſt afflictio peſſima. ⁊ patet littera. ꝓpter quod ex oppoſito cõcluditur: o Melius eſt ergo duos eſſe ſimul. i. plures cõiunctos amicitia ⁊ ſocietate. p Habẽt enĩ emolimentũ ſocietatis ſue. qr cõmunicãt inuicẽ bona ſua.

Si vnus

B valemus. Laodicenus ſic dicit eccleſiaſten de cõmutatione bonoꝝ in mala hic habere ſermonẽ: ⁊ exprimere inſipientẽ hominẽ qui futura non cogitans: p̄ſentibus ⁊ caducis quaſi magnis ⁊ perpetuis delectatur: et poſt diuerſa que accidunt hominibus immutatur: quaſi generalẽ infert d̃ morte ſententiã ꝙ ĩnumerabil' multitudo intereat: ⁊ paulatim ꝯſumat ⁊ trãſeat vnoquoq̃ aliũ in loco ſuo relinquente. a Melior eſt puer paup. Symachus: ita melior ẽ puer pauper cuz ſapiẽtia: rege ſene ⁊ inſipiente q̃ neſcit pauere viciſſitudinẽ. Alter enim de carcere exit ad regnũ. Alter vero cum etiã rex nat⁹ pauptate oppreſſus eſt. Uidi oẽs viuẽtes qui gradiunt ſub ſole cum adoleſcẽte ſcd̃o q̃ ſurrexit ꝓ eo. Infinit⁹ oĩs popul⁹ qui fuit ante vtrũq̃ ⁊ poſteri non letabũt in eo: ſed ⁊ hoc aura ⁊ paſtiola vẽti. Greg. Nõ eps ita. Ego ꝑfero adoleſcẽtulũ ſapiẽtem ⁊ pauperẽ: ſeni regi ⁊ ſtulto: q̃ non putat ꝙ poſſit aliq̃s de his quos vinxit de carcere eijcere vel exire ad regnũ vel ip̃e de praua ꝑtãte corruere. Fit enĩ iterdum vt q̃ ſub adoleſcẽtulo ſapiente fuerint ſine merore ſint: ita tñ vt cum ſene aũ verſati ſint. Qui enĩ poſtea nati ſunt: qr mala preterita neſcierũt: nec adoleſcẽtẽ laudare poſſunt qui poſt reſurrexit: abducti opinione ꝑuerſa. et impetu ſpũs aduerſantis.
Hiero. Hebreus meus barachiam (quẽ maxime admirant) ita expoſuiſſe teſtat⁹ ẽ. Melior eſt interior hõ qui poſt. xiiij. pubertatis annũ in nobis ꝑ ſapientiam exoritur: exteriori homĩe qui de matris aluo natus ẽ: qui neſcit recedere a vitio. ⁊ qui de domo vinculatoꝝ id eſt vtero ad hoc exijt: vt regnaret contra vitia: qui etiã in poteſtate ſua paup effectus eſt mala oĩa ꝑpetrando. Uidi eos q̃ in priori homĩe vixerũt: ⁊ cũ ſecũdo poſt ꝯuerſati ſũt eo ſcz q̃ priore deceſſo regenerat⁹ eſt. intellexi q̃dem oẽs ĩ priore hoĩe peccaſſe anq̃ ſcd̃o naſcẽte duo fierẽt. Qui vero ad meliora cõuerſi: ⁊ p⁹ y lr̃am pꝫoꝝ ſiniſtro tramite dimiſſo ad dextrũ apicẽ cõtẽderunt: ⁊ ſcd̃m. i. nouiſſimũ ſunt ſecuti: nõ letabunt in eo. i. in priore. Origenes ⁊ Uictorin⁹ nõ multum inter ſe differunt. Poſt generalem enĩ ſnĩaz que oĩb⁹ ptz: ꝙ melior ſit adoleſcẽs pauper ⁊ ſapiens q̃ rex ſenex ⁊ inſipiẽs: ⁊ ꝙ frequẽter eueniat vt ille ꝑ ſapiam ſuã etiã de carcere regis egrediens impet ꝓ puerſo: ⁊ rex inſipiẽs imperiũ ꝑdat. Sup chriſto ⁊ diabolo ſic interpretati ſunt. Puerũ pauperẽ ⁊ ſapientẽ: chriſtũ. Uñ: Magnũ eſt tibi vocari puerũ etiã eum pauperẽ:
1.Cor.8.b qr cum diues eſſet: paup ꝓ nobis fact⁹ eſt. ſapientem:
Luc.2.g qr ꝓficiebat etate ⁊ ſapientia. Iſte nat⁹ eſt in regno ſe
Job.18.g nis. ⁊ ideo dicit: Regnũ. m. n. eſt de h. mũ. ſi eſſet de h̄ mũ. r. m. mi. mei vtiq̃. d. vt nõ tra. iu. nũc aũt regnum
Mat.4.b me. nõ eſt hinc. In illius ergo ſenis ſtulti regno q̃ oſtẽdit ei oĩa regna mundi ⁊ glo. c. nat⁹ ẽ optimus puer.
Thre.3.d ⁊ de domo vinculatorũ. de quib⁹ Hieremi. Ut humili
Luc.19.b aret ſub pedibus eius oẽs vinctos terre: proceſſit ad regnũ ⁊ abijt in regionẽ longinquã: ⁊ cõtra illos qui regnare eum nolebãt. poſt aliquãtulũ tpis rex reuerſus. Uidit ergo in ſpũ eccleſiaſtes viuentes omnes q̃
Job.14.a poſſunt adoleſcentis eſſe ꝑticipes. dicentis: Ego ſũ vita. veteri ſtulto rege dimiſſo chriſtum ſequi ſimul duo ex iſrl' populi ſignificant: prior q̃ aũ aduentum fuit: ⁊ poſterior q̃ antichriſtũ ꝓ chriſto ſuſcepturus ẽ: q̃ prior nõ penit⁹ ẽ abiect⁹. Prima enĩ eccl̃ia ex iudeis ⁊ apoſtolis congregata eſt: ⁊ in fine iudei qui antichriſtũ ꝓ chriſto ſuſcepturi ſunt: non letabuntur in chriſto.

Appropinqua

Si vnus ceciderit: ab altero ful- a b
ciet†Ue ſoli qr cũ ceciderit nõ ha c
bet ſubleuãtẽ ſe. Et ſi dormierint d
duo: fouebunt mutuo. Un⁹ quõ e
calefiet? Et ſi q̃ſpiam ꝑualuerit ꝯ f
vnũ: duo reſiſtunt ei. Funiculus g
a triplex difficile rũpit. Melior eſt h
puer paup ⁊ ſapiens: rege ſene ⁊
ſtulto q̃ neſcit ꝓuidere ĩ poſterũ.
Quia et de carcere cateniſq̃ iterdũ i
q̃s egrediat ad regnũ: ⁊ alius na k
tus ĩ regno inopia cõſũmat. Ui- l
di cũctos viuentes: q̃ ambulant m
ſub ſole cum adoleſcẽte ſcd̃o: qui n
cõſurget ꝓ eo. Infinitus numer⁹ o p
eſt populi omniũ qui fuerunt aũ q
eum: et qui poſtea futuri ſunt nõ r s
letabuntur in eo. Sed et hoc va- t
a magnũ ẽ eccleſiã intrare ſz ſine offenſione.
nitas: et afflictio ſpirit⁹. Cũſtodi v x
a affectum. b vel templum.
pẽdem tuũ ingrediẽs domũ dei:

a Si vnus ceciderit in aliquod infortuniũ: b Ab altero fulcietur. qr ab eo iuuabit ⁊ conſalabit. c Ue ſoli. i. ſocietatẽ ⁊ amicitiam cum aliquo non habenti. d Et ſi dormierint duo in lecto vno ⁊c. cõtra malũ frigoris: ꝑ hoc methaphorice intelligit quietatio plurium in vna dilectione. ideo ſubdit: e Unus quõ calefiet. ſ. charitate. vnde dic̃ Grego. homel. xxxix. Charitas ſp in alterũ tendit vt eſſe charitas poſſit. †.81.di. in oibus.7.q.1.c.illud De ſtatu. mo.c.2.
f Et ſi quiſpiã ꝑualuerit cõtra vnũ ⁊c. h̄ ptz in corpore ⁊ aĩa: quia amicus iuuat ab amico nõ ſolum in tribulatione mũdi: ſed etiã in tẽtatione diaboli. g Funiculus triplex difficile rumpit. i. quãto plures ⁊ boni ſũt amicitia cõiuncti: tanto ſtatus eoꝝ melioratr. h Melior eſt. In principio huius capl̃i oſtendit dominiũ non eſſe appetẽdũ rõnibus ſumptis ex pte plebis. hic idem oſtẽdit ex parte principis. Et ponunt hic tres rõnes. Prima ratio eſt: quia frequenter contingit ꝙ rex etate ꝓuectus: eſt ſapiã deſtitutus: qr delitioſe nutritus fuit ⁊ in delitijs vixit q̃ impediũt acq̃ſitionẽ ſapiẽtie: et ideo melioris cõditionis eſt iuuenis paup: q̃ ẽ ad acquirendã ſapientiam diſpoſitus: qr ſicut dicit ſecũdus phus: Pauptas ẽ ſapiẽ reparatrix: ꝓpter q̃d Socrates phus ⁊ multi alij diuitias cõtẽpſerunt. ⁊ hoc eſt q̃d dicit: Melior eſt puer paup ⁊c. hoc ptz in Joſeph ⁊ Pharaone. Gen. xlj. Preuidit enĩ Joſeph famẽ futuram ⁊ remedium ꝓuidit cõtra ip̃am: q̃d rex facere neſciuit: i Quia ⁊ d̃ carcere. Hic ponitur ſecũda ratio q̃ talis eſt: Illud q̃d frequẽter terminat ad magnã miſeriã nõ ẽ appetendũ tanq̃ huius vite ſũmũ bonũ: ſic eſt de dominio tẽporali. vnde Sedechias rex iuda finaliter fuit excoculatus ⁊ captiuus ĩ babylonẽ ductus: ⁊ ſic miſerabiliter mortu⁹. iiij. Reg'. vlt. Poteſtas etiaz tẽporalis aliq̃n caſualiter ⁊ ſubito venit ex magna miſeria: ſicut ptz d̃ Joſeph q̃ educt⁹ d̃ carcere ſtatim fuit fact⁹ princeps egypti ⁊ ſecũdus a rege. q̃d autẽ ſic a caſu ꝓuenit nõ eſt ſummũ hominis bonũ. ideo ſubditur: Quia ⁊ de carcere cateniſq̃ ⁊c. ſicut dictum eſt de Joſeph. k Et alius natus in regno ⁊c. ſicut dictuz eſt de ſedechia qui fuit filius regis. l Uidi cunctos. Hic ponitur tertia ratio. Frequenter enim accidit ꝙ ſeneſcẽte rege populus ⁊ maxime iuuenes adherent filio eius qui ꝓ eo eſt regnaturus: ⁊ aliq̃n regnum vſurpat ſibi viuente patre: ſicut Adonias voluit facere. iij. Reg. j. et eodem modo fit de eiuſdem filio quãdo ſeneſcit et filius ei⁹ ad etatẽ adultam venit: q̃d autem rex in fine vite ſic ꝯtemnatur vl' de eo parũ curetur eſt ſibi doloris materia: ꝓpter q̃d talis dignitas non eſt appetenda. ⁊ hoc eſt q̃d dicitur: Uidi cunctos viuẽtes. i. multos. eſt enĩ hyperbolica locutio. ſicut dicitur: Omnes d̃ ciuitate currunt ad tale ſpectaculũ. ad denotandũ multitudinẽ currentium: lz aliquãdo maior pars remaneat. m Qui ambulant ſub ſole. id eſt in vita p̄ſenti. n Cum adoleſcente ſecundo. i. cum filio regis qui eſt ſecũdus ab eo: eo ꝙ regnaturus eſt poſt eum. ideo ſubdit: o Qui conſurget pro eo. ſ. in regno. p Infinitus numerus eſt populi. id eſt valde magnus. ⁊ eſt hyperbole ſicut ⁊ ſupra. q Omniũ qui fuerant ante eum. adherentes primo patri: ⁊ poſtea ſibi modo dicto. r Et qui poſtea futuri ſunt. iſto filio ſeneſcente: s Non letabũtur in eo: id eſt parum curabunt d̃ eo: ſed magis adherebunt filio ei⁹ vt dictum eſt. t Sed ⁊ hoc vanitas. ꝙ rex ſenior dimittitur ſic ꝓ iuuene. v Et afflictio ſpiritus. regi ſic dimiſſo. x Cuſtodi. Superius oſtendit dominium terrenum non eſſe appetendum rationib⁹ ſumptis ex defectibilitate humana. hic conſequẽter idem oſtendit ex ſublimitate diuina. Deus enim eſt ſumme venerandus ⁊ timẽdus vt ſupponitur ab omnibus: quia quilibet reputat deũ id quo maius ẽẽ vel excogitari non poteſt: vt dicit Anſelmus. ſed poteſtas terrena retrahit a diuino timore ⁊ reuerentia: vt patet non ſolum d̃ regibus infidelibus deum verum cõtemnentibus. ſcz pharaone: ſennacherib et nabuchodonoſor: ſed etiã de fidelibus: ſicut de dauid qui ex poteſtate regia non timuit deum offendere in adulterio bethſabee: ⁊ homicidio vrie. ⁊ de ſalomone in templorum pro idolis edificatione: ⁊ hieroboam in vitulorũ aureorum fabricatione ⁊ adoratione. ergo talis poteſtas non eſt appetenda. In hac ratione ſic ꝓcedit: qr primo oſtẽdit deum eſſe ſũme venerandũ. ſecundo timendũ: quod eſt huius rationis fundamẽtũ. ſecũda ibi: Tu vero. Prima ĩ duas. qr pmo oſtẽdit deum ſũme eſſe venerandũ in ſe. ſecũdo in miniſtris ſuis. ibi: Ne dicas. Prima adhuc in duas. qr primo oſtẽdit deũ venerandũ opere: ⁊ ſecundo ore. ibi: Ne temere. Circa primũ dicit: Cuſtodi pedem tuũ

 ingrediens

Universidad de ... Biblioteca

a Appropinqua. Moyses accedit ad audiendum deum: alij nō possūt. b Stultorum inobedientium: qui donis et victimis volunt emere īpunitatē peccatorū. sed dominus ait: Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. (Osee.6.b) A

Capitulum. V

c Deus enī in celo ⁊c. Qui omnia audit et videt: et stulticiam tuā arguit cuius ipse ī celo: ⁊ tu in terra. d Multas curas ⁊c. quasi sicut q̄ multa cogitat: ipsa frequenter somniat: sic in stulticiā recidit: qui vltra se de deo disputat. (1.Cor.13.d) Vel q̄ modo videmus p speculū ⁊ ī enigmate: ⁊ quasi p sōnū extimam⁹ nos tenere qd non habemus: ⁊ tamē nihil habemus. (†11.q.1.c. scimus.) e Multoq; melius. Sicut iudei q̄ dixerūt: Oīa quecunq; precepit nobis deus faciem⁹: ⁊ adorauerūt vitulum. (B) (Exo.24.b) (Ibi.32.b) f Ne dederis os tuum ⁊c. Quasi ne dicas te ex infirmitate carnis tue peccare tā q̄ reflectēs culpā in auctorē. Unde: Ne declines cor. me. ī verba ma. ad excusā. excu. ī peccatis. (Ps.140.) g Corā āgelo. Qui astat vnicuiq; et omnia deo nunciat ne putes oīa latere deum. h Ubi multa sunt somnia ⁊c. Quasi ne dederis os tu. ⁊c. quia hec vita est quasi somnia: et multa videntur vera que sunt falsa: sic et excusatio tua. i Si videris calūniaſ ⁊c. Ac si dicat: Ne dicas coraz angelo: non est prouidentia quod est cōtra eos: qui omnia casibus agi putāt: ⁊ dei puidentiā negant. (†14.q.4. c.qd dicā. Ar.47.di sicut hi.p⁹ princi.) Si tū vi. c.e. ⁊c. (C) k Uniuerse ter. Deus patiēs ⁊ redditor q̄ dicit: Cū accepero tempus ego iusticias iudicabo. (Ps.74.)

Dulcis

a ſ mēte digna aliter non audies. b ſ aure cordis. ſ pcepta dei ⁊ obedias.

⁊ appropinqua vt audias. Multo eni melior ē obediētia q̄ stultorū

a ſ dū non obedierint ⁊ offerunt: si offers .m.r.a. al. ⁊ reco.f.

victime q̄ nesciūt qd faciāt mali.

a ſ sicut iudei q̄ dixerūt: Oīa q̄cūq; pcepit nobis faciem⁹ et adorauerūt vitulum.

Ne temere quid (Ca. V)

a ſ voueādo deo vel de diuinitate disputādo. a ſ voti vel nimis inq̄sire diuinitatis.

loquaris: neq; cor tuū sit velox ad pferendū sermōnē coraz deo.

a ſ nō cōphendes eū: quia quātuz distat celum a terra tantū nostra sciencia ab illius natura.

Deus eni ī celo ⁊ tu sup terrā: idcirco sint pauci sermōnes tui.

a ſ cōsiderati. b ſ de deo ō q̄ ⁊ vera dicere periculosum est. a ſ quia. b ſ i multiloq̄o pctm̄ nō deerit.

Multas curas sequūt sōnia: ⁊ ī multis sermonibus inuenietur stulticia.

ſ aūt. a ſ ī baptismo. b ſ q̄ dies dñi sicut fur in nocte veniet. a ſ nō implera. b ſ indiscreta.

Si qd vouisti deo ne moreris reddere. Displicet eni infidelis ⁊ stulta pmissio:

a ſ vouere ⁊ reddite.d.de.v.r. ſ cito.

sed qdcunq; voueris redde.† Multoq; meli⁹ ē nō vouere q̄ post votū pmissa nō reddere.

ſ ne vltra q̄ potes voueas.

Ne dederis os tuū vt peccare facias

a ſ q̄si ne putes oīa casu agi nihil a deo puideri.

carnē tuā: neq; dicas corā angelo nō ē puidētia: ne forte irat⁹ dñs

a ſ etiā bona opa ⁊ tradat te in reprobū sensū.

ɔtra sermōes tuos dissipet cūcta opa manuū tuaꝝ.

a ſ somnia ne cures q̄ vana sunt.

Ubi multa sunt sōnia plurīe sūt vanitates ⁊ sermones inumeri. Tu vo deum time.

a ſ nō somnia. b ſ indicē peccati: q̄ voluntariū vbi enim non est voluntas: non est peccatum. ſ tamen. ſ ab impijs. a ſ bri paupes spū.

Si videris calūnias egenorū et

a ſ potentum. b ſ a iudicibus.

violenta iudicia et subuerti iusti-

a ſ tanq̄ deus non videat vel iniuste agat.

ciā in puincia: non mireris super

ſ tyrāno.

hoc negocio: q̄ excelso excelsior alius est: ⁊ super hōs quoq; eminen-

a ſ tyrannos. b ſ angeli q̄ phiberent nisi tempus expectarent. a ſ nunc. b ſ dominus cuncta prouidet ⁊ gubernat cui cuncta seruiunt vel inuita.

tiores sunt alij et insuper vniuerse terre rex imperat seruiēti.† Auarus nō iplebit pecunia: et q̄ amat

a ſ semper auarus eger. a ſ non dicit qui habet. b ſ nec sibi sustinet inde benefacere.

diuitias fructū nō capiet ex eis. Et

ſ quia.

hoc ergo vanitas: vbi multe sūt

a ſ serui ⁊ ancille: ⁊ alij necessarij qui deuorant cōgregata.

opes: multi ⁊ qui comedunt eas.

ingrediēs domū dei vt non ingrediaris pompatice ⁊ superbe sicut solent facere potentes huius seculi sua ptāte nimis eleuati. a Et appropinqua. sacerdotibus ⁊ leg. doctorib⁹. b Ut audias. scilicet dei mādata ad ea fideliter adimplēda. c Multo enī melior est obedientia. in obseruatione mandatorū dei: d Quā stultorū victime. i. transgressorū legis: qui p potestatē suā non formidant dei mandata transgredi: estimantes eū placare oblationibus ⁊ sacrificijs. e Qui nesciūt. quid faciunt mali. ex hoc enī q̄ sunt superbia excecati: cognoscere nesciunt grauitatē sui peccati.

f Ne temere. Hic cōsequenter ostendit deū (Ca. V) venerandū esse ore. ⁊ primo in affectu. secūdo in gestu. ibi: Ne dederis. Prima in duas. quia primo docet eum venerari a verbis indecentibus cauendo. cū dicit: Ne temere quid loquaris. de deo vel eius iudicijs ea ī aliq̄ reprehendendo. g Deus enim in celo ⁊c. i. excellentior ē te sine aliqua mēsura. h Idcirco sint pauci sermones tui. loquendo de deo ne peccatum incurras ex multiloquio. ido subditur: i Multas curas se. so. ⁊c. q̄ sicut multas curas in vigilia sequunt somnia in somno sequēti: eo q̄ in sōno formant fantasmata silia pcedentib⁹ curis in vigilia. ppter qd dicit philosoph⁹. j. ethicoꝝ q̄ somnia studiosorū. i. virtuosorum sunt meliora q̄ quorūcūq;: sic in multis sermonibus ⁊ maxime de diuina excellētia frequēter admiscetur stulticia. k Si quid vouisti. Hic consequenter ostendit q̄ de⁹ venerādus sit ore verificando promissa. cū dicitur: Si quid vouisti deo ne moreris reddere: q̄ ex tali tardatione fit hō frequenter impotens ad reddendū: sicut vouētes ingredi religionem aliquādo tantū tardāt q̄ sūt inepti ad receptionē. l Displicet enim ei infidelis ⁊ stulta promissio. Dicitur aūt infidelis promissio votum in articulo necessitatis factum: ⁊ cessante necessitate statim mutatur ppositum. Dicitur autē stulta quando est de re illicita vel etiā indifferēti: vt si aliq̄s voueat leuare festucā de terra quia hoc in nullo cedit ad honorem dei. vel etiā si sit de bono. tamē impossibili vouenti. (†Eccl.) m Ne dederis os tuū. Hic consequenter ostēdit deū venerandum in gustu dicens: Ne dederis os tuū. nimis ipsum aperiendo gule: n Ut peccare facias carnem tuā. per vitium luxurie: q̄ sicut dicit Hiero. venter ⁊ genitalia sunt membra vicina: ⁊ ex vicinitate membrorum designatur ppinquitas vitiorū. o Neq; dicas corā angelo. a deo misso ī ministerium: p Nō est pui. q̄ deus nō solū honorādus est in se: sed etiam in ministris suis. ideo subdit: q Ne forte irat⁹ dñs ⁊c. nō solū enī punit peccata ɔtra se directe facta: sed etiā cōtra ministros suos: q̄ redūdāt in eū. cetera patēt. r Tu vo. Hic ɔsequēter ostendit q̄ de⁹ sit sūme timēdus: q̄ iudex ē supremus. ⁊ ideo oīa errata ab alijs quātūcunq; magnis suo iudicio reseruantur p hoc ad lineā iusticie reducēda. ⁊ hoc ē qd dī: Tu vo deū time. sup oīa. Et subdit causa: s Si videris ca. ⁊c. ⁊ ptz: t Quia excelso excelsior ali⁹ ē. q̄ sup ppositū ē balliu⁹. v Et sup hos q̄z emi. sūt a. q̄ sup ballinos sūt reges. x Et insup vniuerse terre rex. id est de⁹: y Impat serulenti. i. oī creature subiecte sibi. z Auar⁹. Hic incipit capitulum fm quotationem Hiero. in q̄ a felicitate humana excludunt diuitie tēporales in qb⁹ aliqui lꝫ false posuerunt felicitatē homīs. Ad qd excludendū ponuntur hic plures rōnes quarū distinctio videbitur psequēdo. Prima ratio est q̄si duplicata. ⁊ ē talis: In illo nō cōsistit felicitas hominis qd non satiat eius appetitū ⁊ frequēter non est ad eius bonū. ista ppositio p se patet: q̄ de rōne beatitudinis est qd sit bonū habenti ⁊ terminans eius appetitum aliter non esset vltimus eius finis: quod est d ratione beatitudinis. diuitie autem temporales non satiāt hominis appetitum sed magis excitant: quia qui plus habet plus cupit: quod verum est saltem de auaro de quo est hic sermo. similiter diuitie non sunt ad eius bonū: quia anxiatur in acquirēdo: nec inde delectat fruendo p̄ auaricia sua. ergo ⁊c. Huius rationis ponit minorem. primo q̄tum ad primā partem dicens: Auarus non implebitur pecunia. vnde poeta: Crescit amor nūmi quātū ipa pecunia crescit. Secūdo q̄tū ad partem secūdam. cū dicitur: a Et qui amat diuitias. eo modo quo auarus: b Fructum non capiet ex eis. id est vtilitatē: quia auaricia nō permittit eū vti. ideo ɔcludit: c Et hoc ergo vanitas. supple est ⁊ non felicitas. d Ubi multe. Hic ponitur secunda ratio ad ostendendū q̄ diuitie nō sunt hominis summū bonū: etiā si eis vtat ad statum magnificū dicēs: Ubi multe sūt opes. multi ⁊ supple sūt ibi: e Qui comedūt eas. Iter q̄s sunt multi inutiles ⁊ ribaldi. ideo ɔcludit

a Dulcis est sōnus operanti ⁊c. Diuitem auarū quem descripserat: comparat operanti q̄ sine cura dormit: nō distentus ī nimietate cibi: cui post laborem gratus est somnus: ⁊ cibus simplex: et modicus minus onerosus: ⁊ cito digeritur. Diues autem epulis distentus curis anxi⁹: aut vix aut nunq̄ somno fruit. (Luc.6.c) Beati pauperes spiritu: beati qui esuriunt et sitiunt iusticiaz: quoniā ipsi deum videbūt. Ue vobis diuites qui habetis consolationē vrām. b Est et alia infirmitas ⁊c. Possum⁹ hec de philosophis vel hereticis ⁊ eorum sectis vel discipulis legere: qui in maluz suum ⁊ suorum complicum falsa dogmata congregant. vnde fructum non capiāt: nec suis imitatoribus relinquant: sꝫ omnes bonis operibus nudi in terram reuertentur: et manentes in tenebris ignorantie: quia abiecerunt lumen vere sapientie: omnes labores suos perdant: cum scriptū sit: Perdam sapiētiā sapientum ⁊c. (1.Cor.1.c) c Hoc itaq; mihi vi. ⁊c. Melius dicit ei esse q̄ p̄sentibus fruitur bonis in leticia: et iocūditate. hic est enim vl parua voluptas. ibi sollicitudo et miseria: ⁊ thesauriçat et ignorat. cui cō.e. Meli⁹ ē autem spiritualem escā et potū et leticiam a deo datam intelligere: ⁊ videre bonitatem domini: et habere iocunditatē cordis in labore bonorum operum spe future retributionis: ⁊ hec pars nostra q̄uis non plena: donec videam⁹ facie ad faciem: cui⁹ visio perfecta beatitudo. Et notandū q̄ hec occupatio: hec bona intētio spiritualis ē: et vera leticia: quam inspirat dei gratia: ī adiuuando bona opera.

Capitulum. VI

e Est et aliud ma. ⁊c. Describit et aliter diuitē auarum: qui cū oīa habeat bona: nihilomin⁹ nimia parcitate se cruciat: nesciens cui congreget. e Uir cui dedit. Pōt hoc de populo israel accipi: cui dedit dominus legem et prophetas ⁊ pmissiones. (Mat.21.g) (B) Unde: Auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti fa-

Scienti

ſ ergo. a ſ q̄ nō plus alijs vtit eis b ſ vt tātal⁹ sitiens in medijs vndis.

Et qd pdest possessori nisi q̄ cernit

a ſ eni. b ſ redes ēēna sitiēti.

diuitiaſ ocul' suis? Dulcis ē sōn⁹

a ſ bona. b ſ fatigato. c. ſ faciēs que pdicat.

operāti: siue parū siue multū comedat:

a ſ superba sciencia inflat.

saturitas āt diuitis nō sinit

a ſ cibis curisq; grauatū. b ſ diuitis auari.

eū dormire. Est ⁊ alia infirmitas

ſ scꝫ.

pessima quaz vidi sub sole. Diuitie

ſ periculū. ſ Et ⁊ heredi.

ɔseruate ī malū dñi sui. Pereunt

ſ ipsius.

eni in afflictiōe pessima. Generauit

ſ enim. a ſ amissis diuitijs patris.

filiū qui ī sūma egēstate

a ſ vterq;. b ſ nudus egressus sum de vte.ma.nu r.

erit.† Sicut egressus est nudus de vtero matris sue: sic reuertetur: ⁊

a ſ in terram. ſ moriens.

nihil auferet secū de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas.

ſ quasi nihil.

Quō venit: sic reuertet. Quid ergo

a ſ cōgregādo diuitias. ſ vanum.

pdest ei q̄ laborauit in vētū?

a ſ panis abscōditus suauior.

Cunctis dieb⁹ vite sue cōmedit ī

ſ merorís.

tenebris ⁊ ī curis multis: ⁊ ī erūna atq; tristicia.† Hoc itaq; mihi visū bonū ē: vt comedat q̄s ⁊ bibat et fruat leticia ex labore suo q̄ laborauit ipe sub sole numero dierū vite sue: quos dedit ei de⁹ ⁊ hec ē pars illius. Et oī homini

ſ bonorum.

cui dedit de⁹ diuitias atq; sbstan-

ſ sine me nihil potestis facere. ſ spe.

tiā: ptātemq; ei tribuit vt comedat ex eis ⁊ fruat pte sua: et letet

a ſ spe retributionis. ſ quia.

de labore suo: h ē donū dei. Nō eni satis recordabitur dierū vite

a ſ inspirādo. b ſ spūalibus

sue: eo q̄ deus occupet delitijs cor eius. (Ca. VI)

Est et aliud maluz quod vidi sub sole: ⁊ q̄dem fre-

ſ hoc.s.

quens apud hoīes. Uir cui dedit deus diuitias et substātiam ⁊ honorem: ⁊ nihil deest aīe sue ex oībus q̄ desiderat: nec tri-

ſ quia ipe non vult.

buit ei ptātē deus vt comedat ex

a ſ quod cōgregat.

eis: sꝫ hō extrane⁹ vorabit illud. Hoc vanitas ⁊ miseria magna ē.

ſ enim. ſ hyperbole.

Si genuerit quispiā centum libe

ideo concludit: a Et quid pdest possessori. nisi q̄ cernit diuitias oculis suis. s. expendi ⁊ in plurib⁹ inutiliter. b Dulcis est. Hic ponit tertia ratio q̄ sumitur ex nocumēto corporali ex diuitijs cōtracto: quia tales diuites viuunt frequēter delitiose ⁊ laute: ⁊ sic accipiunt nutrimentū vltra cōuenientiā nature: ex quo frequēter causant torsiones affligentes ⁊ infirmitates. ppter qd dicit: Dulcis ē somn⁹ operanti: q̄ labor ⁊ lassitudo corpis inducūt ad q̄etem somni. c Saturitas aūt diuitis nō sinit eū dormire. (†Job.20.c) primo q̄ reformidat ire ad lectū donec p spaciū tpis vigilauerit post cibū. Scdo q̄ in lecto existens aliquādo ex nimio cibo sentit discratias somnū impedientes. d Est ⁊ alia. Hic ponit q̄rta ratio. et diuidit in duas ptes: q̄ primo ratio ponit. secundo correlariū concludit. ibi: Hoc itaq;. Ratio vo ista accipitur ex cōcupiscentia illorū qui frequēter inuadunt vel interficiunt hominē p suis diuitijs rapiendis. ⁊ hoc ē qd dr: Est ⁊ alia infirmitas pessima. id ē magnū malum. e Diuitie cōseruate in malū dñi sui. quia per hoc raptores ⁊ cupidi insidiāt sibi. ido subditur: f Pereunt eni. ppter diuitias suas: g In afflictione pessima. q̄ aliq̄n iugulant: et sic filij eoꝝ quibus custodiebāt: diuitijs illis priuant. (†Ibi.1.b) ideo subdit: h Generauit filiū qui in sūma egestate erit: bonis paternis priuatus ⁊ ad laborandū p victu acq̄rendo nō est assuetus. i Sicut egressus est nudus de vtero matris sue. sic reuertetur bonis omnib⁹ spoliatus. k Et nihil auferet secum. nec etiam filijs dimittet. ideo cōcludit: l Quid ergo pdest ei qd laborauit in vētū? q.d. nihil: quia labor suus non pficit sibi nec filijs. m Cunctis diebus vite sue come. in tenebris. i. in tristicia et anxietate mentis p acquisitione tēporaliū q̄bus priuatus est cum filijs: vt dictum est. n Hoc itaq;. Hic ex pdictis infert correlariū. videlicet: q̄ vita delitiosa lꝫ non sit hominis bonum simpliciter vt dictū est ca. ij. tamē peligenda est tali vite laboriose. ⁊ hoc est quod dicit: Hoc itaq; visum est mihi bonū. ⁊ patet (†F.2.e) lra ex dictis vsq; ibi: o Hoc est donū dei. eo modo loquendi quo omne bonū est a deo datum: etiā tpalia bona lꝫ int dona dei sint minima. sanitas aūt corporis ⁊ huiōi sunt media. bona vero grē ⁊ virtutis sunt maiora in p̄senti vita. p Non enī sat'. i. multū recordabit: q Dierū vite sue. ita q̄ videatur sibi longa vel tediosa. ideo subdit: r Eo q̄ deus occupet delitijs cor eius. ⁊ sic non habet materiam vel occasionē reducendi ad memoriam mala p̄terita: sicut habent illi qui vixerunt diu in tribulationibus ⁊ angustijs. (Ca. VI)

s Est et aliud. Hic ponit ad ppositum quinta rō: quia frequēter ɔtigit q̄ hō diues subtrahitur d vita p̄senti: ita q̄ non pōt vti diuitijs: ⁊ hoc siue per infirmitatē siue per gladium. Et differt hec ratio a precedenti: quia illa pcedit de eo qui ppter diuitias suas occiditur: ista vero de eo q̄ morit infirmitate vel alia causa: ⁊ q̄tum ad hoc dr: Est ⁊ aliud malū. differēs a p̄cedēti mō dicto. t Uir cui dedit de⁹ diuitias artificiales: vt aurū ⁊ argētū ⁊ ɔsilia. v Et substantiā. i. diuitias naturales. ex q̄b⁹ vita hoīs sustentat: vt bladum vinū: ⁊ talia. x Et honorem. i. statum honorificū. y Et nihil deest anime sue. de ptinentibus ad vitam iocūdā. (A) z Nec tribuit ei po. deus vt co. ex eo. q̄ subtrahit eum d vita p̄senti subito: sicut in euāgelio Luce. xij. dr d illo cui⁹ ager vberes fruct⁹ attulit. et dicebat: Aīa mea habes multa bona reposita ī multos annos q̄esce: bibe: epulare. ⁊ subdit ibidē: Dixit aūt ad illū dñs: Stulte hac nocte repetent aīam tuā a te: q̄ aūt ɔgregasti cui⁹ erūt? q.d. alieni habebūt. ideo subditur: a Sed hō extrane⁹ vorabit illud. ideo ɔcluditur: Hoc vanitas ⁊c. b Si genuerit. Hic ponit sexta ratio q̄ sumit ex defectu vsus diuitiarū: ⁊ duplicat. scda ibi: Oīs labor. Circa pmū ostēdit q̄ talis defectus ex auaricia pcedēs facit hoiem miserū: etiā si cum diuitijs habeat multa alia q̄ desiderant in p̄senti vita. ⁊ hoc ē quod dr: Si ge. quis. cē. li. ⁊c. Inter desiderata in h seculo sūt ples magna ⁊ vita longa.

Et anima

Universidad … Biblio…

Ⅎ cienti fructus ei⁹. hec oia ad gẽtes trãstati sunt. ꝛ vident iudei bona sua: ꝛ non fruũtur: et gentes multo meliores. Quis in fide nouelle: et q̃si abortiue. q̃ illi q̃ de patrũ antiq̃tate gloriant dicẽtes: pr̃ noster abraã est: ꝛ tñ ad vnuz locũ. id est ad iudiciũ ꝓperabim⁹ oẽs. Sepulturaq̧ careat. Adeo auarus vt nec ꝺ sepultura cogitet vł sepe ꝑ diuitijs occisus abijcitur insepult⁹: vel q̄ nullam sui memoriam relinquat cum omnib⁹ bonis affluat. a Ois la.ꝛc. hoc est qꝺ laborando didicit homo.i.rationalis. i ore habet q̄ aliõs docet. Aia. ei⁹ nõ iplebit. q̄ semp cupit discere qꝺ doceat. ꝛ hoc habet stulto pl⁹: quia cũ beato paupere tẽdit ad christũ q̃ ẽ vita. ꝛ qui ait. Beati paupes spiritu q̃m ipsorum ẽ regnum celorum. b Quis futur⁹ ẽ. Omniũ hominuz q̃ futuri sũt corporẽ circũdandi. iã deus vocabulũ nouit ne possit homo respondere ɔtra artificẽ q̄re ita vł ita sit fact⁹. Quãto enim amplius q̃sierimus: tãto magis ostenditur vanitas nr̃a ꝛ verba supflua ꝛ non ex prescientia dei tollitur liberuz arbitrium: sz cause ante p̃cedũt quare vnũqꝺq̧ sic factũ sit. c Verba sũt plurima mul. Ⅎ Quasi

Mat.21.d — Mat.5.b — B — A

ros ꝛ vixerit multos annos
a ƒ alijs hominibus.
ꝛ plures dies etatis habuerit: ꝛ aia illi⁹ non vtat bonis a
substãtie sue: sepulturaq̧ ca/ b
reat: de h ego ꝓnũcio q̄ me/ c
a ƒ qui statim morit: cũ ille diu cruciet.
lior illo sit abortiu⁹. Frustra d
a ƒ ad lucem.
eni venit ꝛ pgit ad tenebras: e
ꝛ obliuiõe delebit nomẽ ei⁹. f
a ƒ iusticie. b ƒ noluit
Nõ vidit solem: neq̧ cõgno/ g h
cognoscere.
uit distãtiã boni ꝛ mali: etiã i
a ƒ sensus malorum imurabilis.
si duobus milibus annis vi
xerit: ꝛ nõ fuerit ꝓfruitus bo
nis. Nonne ad vnum locum k
a ƒ in terram vel in iudicium.
a ꝓperant oia? Ois labor ho/ l
a ƒ in victu. ƒ tamẽ.
minis in ore eius: sed anima m
a ƒ q̄ necesse est iterum comedere.
eius non implebitur bonis. n
a ƒ vtriq̧ necesse manducare.
Quid habet ampli⁹ a stulto o
sapiens? et quid pauper nisi p
a ƒ curet vnde viuat. ƒ victus.
vt pergat illuc vbi est vita?
ƒ pro. a ƒ an sit cupiendũ.
Melius ẽ videre qꝺ cupias r
ƒ .i. temere.
q̃ desiderare qꝺ nescias: sz ꝛ s
hoc vanitas est: et presũptio t v
a ƒ dei filius homo.
spiritus. Qui futurus est: iã x
a ƒ a ꝓphetis. ƒ emanuel.
vocatum est nomen eius: et y z
ƒ verus. ƒ iam.
scitur q̄ homo sit: ꝛ nõ possit a
a ƒ patrem scz fm humanitatẽ. Vnde: Pater maior me est.
cõtra fortiorem se in iudicio b
c ɔtẽdere. Verba sũt plurima: c
a ƒ qui vehemẽter emũgit elicit sanguinez.
multamq̧ in disputando va
a ƒ vnde: Ne euanescas in sapiẽtia tua: nõ plus sapere q̃ oportet.
nitatem habentia.

Capitulum. VII

Q Uid necesse ẽ homi/ d
a ƒ noli altũ sapere time.
ni maiora se q̄rere:
etiã. a ƒ q̃d sit vtile vel cõtra
cum ignoret quid conducat e
a ƒ ꝓpria ne dũ aliena: quãto min⁹ ergo cõprehendet celestia. b ƒ als numerũ.
sibi in vitã sua numero die/
a ƒ patria nostra paradisus est.
rum pegrinatiõis sue: ꝛ tem/ f
a ƒ qꝺ vehemẽter ꝛ homo fugit ꝛ nunq̄ in eodem statu permanet.
pore qꝺ velut vmbra p̃terit. g
ƒ homo. a ƒ cũ ignoret.
Aut q̃s ei poterit idicare q̃d
a ƒ in tempore.
post eum futuruz sub sole sit.

e Et aia il. ꝛc. i. ipe nõ vtat i psona ꝓpria. Accipit eni h aia ꝓ ipso hoie eo mõ loquẽdi q̃ totũ denominat a nobiliori pte. b Sepulturaq̧ careat. Sic ɔtigit de Joachim filio Josie. cui⁹ cadauer fuit ꝓiectũ extra portas hierlm: sicut p̃dixerat Hiere. xxij. Sepultura asini sepeliet: putrefact⁹ ꝛ ꝓiect⁹ extra portas hierlm. c De hoc ego ꝓnuncio q̄ melior sit abortiuus q̃ non ẽ exptus aliqꝺ malũ p̃sentis vite: ꝛ habet mortẽ magis delectabilẽ q̃ sit vita p̃sens vt dictũ ẽ supra ca. iiij. ideo subdit: d Frustra eni venit. s. ad ortum: cũ iã sit mortu⁹: e Et pgit ad te. i. ad sepulchrũ. f Et obliuiõe delebitur. q̄ de talib⁹ nõ remanet aliq̃ memoria. g Non vidit solẽ. q̄ egressus ẽ de vtero mortu⁹. h Neq̧ cognouit di. ꝛc. ꝑ expletiaz in vita p̃nti: ꝛ ideo melioris ɔditionis est q̃tũ ad hoc p̃dicto qui in tota vita sua nõ experit nisi malum ꝛ anxietatẽ. de quo subditur: i Etiã si ꝛc. et nõ fuerit ꝑfruit⁹ bonis sed semp malis. q. d. nihil ꝓficit sibi vita lõga: s magis officit. k Nõne ad vnũ locũ ꝓperãt oia. s. corruptibilia q̃ ꝑ mortẽ ꝓperant ad terram vnde sumpta sunt. l Ois labor. Hic ponit scꝺa ratio ꝓcedens ex defectu vsus diuitiarum: q̃ talis est: Oia factibilia ꝑ hominẽ ordinant ad necessitatem vite p̃sentis seu decentiã eius: sicut ptz de oĩbus artib⁹ humanis: exceptis liberabilib⁹ q̃ magis ordinant ad ɔtẽplationẽ: sed talis auarus non vtit diuitijs ad hũc finẽ ad quem sunt ordinate: ꝛ sic habet eas frustra. Illud eni esse ꝺr frustra qꝺ non attingit finẽ debitum: sicut medicina q̃ nõ inducit sanitatẽ. Huius aũt rõnis ponit maiorẽ. cũ dicit: Ois labor hois in ore eius ꝛc. i. ꝓpter cõueniens sustentamentũ vite humane. ɔñter ponit minorẽ dicẽs: m Sz aia illi⁹. s. auari p̃dicti: n Nõ imple. bona. q̄ non vtit suis diuitijs. o Quid habet. Hec ẽ sexta ps p̃me partis hui⁹ libri in q̃ excludit a vera felicitate noticiã occultorũ: quã multi valde desiderãt i hac vita: intantũ qꝺ ꝓpter hoc ponũt se ad artes magicas: nõ solum in aie p̃iudiciũ: s etiã i corpis periculũ. Et diuidit in duas ptes: quia p̃mo ꝓponit q̄ aliquorũ occultorꝫ noticia sit appetenda: ꝛ aliquorũ spernenda. secũdo ꝓbat ꝓpositum. de scꝺa. ibi: Qui futur⁹ est. Circa primũ sciendũ q̄ occulta sunt nobis p̃mia futura: ꝛ pene: ꝑ viam rõnis: tñ eorꝫ noticia habet ꝑ viam reuelatiõis in sacra scriptura: ꝛ hec noticia est bona. ꝓpter qꝺ dicit: Quid habet amplius a stulto sa. s. instruct⁹ in sacra scriptura q̃ ꝓprie dicit sapia saltẽ q̃tũ ad noticiam saluti necessariã. p Et quid pau. scz a diuite: q Nisi vt pergat illuc. scz vbi ẽ vita. i. ad futuram beatitudinẽ vbi mors nõ habet locũ. Sapiẽs eni cognoscit viã: ꝛ paup desiderat illuc venire: q̄ nõ impedit amore delectabiliũ huius vite q̃ non habet. ꝛ ideo q̃ ista duo simul ɔcurrũt. s. sapia ꝛ pauptas in vno hoie: ille ẽ dispositus ꝑ noticiã ꝛ desideriũ ad attingendũ sũmũ bonũ. Noticia ꝟo occultorꝫ q̃ tm̃ ẽ curiositatis ꝛ supstitionis illa ẽ spernẽda. iꝺo subdit: r Meli⁹ est videre qꝺ cu. i. vitã beatã ꝑ fidẽ: s Q̃ desiderare qꝺ ne. i. q̃ desiderare noticiã futurorꝫ ɔtingẽtiũ q̃ nõ decet te scire. ideo subdit: t Sed ꝛ hoc va. ẽ. i. inutile: v Et p̃sũptio spi. s. conari ad noticiã indecentẽ. x Qui factur⁹ est. Hic ɔñter ꝓbat ꝓpositum de noticia vana ꝛ supstitiosa: q̄ de alia ptz q̄ est desiderãda: ꝛ inducit ad hoc q̃ttuor rõnes. Prima accipit ex dei ꝓprietate. cuius ꝓprium est ɔtingentia futura ꝑ certitudinem scire. vñ ꝺr Esa. xlj. Annũciate q̃ vẽtura sũt in futurũ: ꝛ sciem⁹ q̄ dij estis vos: ꝓpter qꝺ non ẽ homini conanduz ad noticiã taliũ. ꝛ hoc ẽ qꝺ dicit: Qui futurus ẽ in rerũ natura: y Jam voca. ẽ nomẽ ei⁹. in dei p̃scientia. z Et scitur q̄ homo sit. ꝛ nõ deus ad cognoscendũ futura cõtingentia: a Et non possit cõtra fortiorẽ se. i. contra deum: b In iudicio contendere. i. rõnabiliter allegare q̄ deceat ipsum talia cognoscere. c Verba. Hic ponitur secũda ratio: ꝛ sumit ex talis conatus inutilitate. Multi eni conati sunt talez noticiã inquirere: vt per aspectus siderũ: respõsa demonũ: ꝛ ɔsimilia: ꝛ de talib⁹ disputauerunt docendo ꝛ scribẽdo multa que inuenta sũt inutilia: q̄ rarissime cõtingit qꝺ sic p̃dicitur: ꝛ ideo magis attribuendũ est casui ꝛ fortune q̃ arti ꝛ scientie: q̄ scientia ꝛ ars non sunt nisi de his q̃ contingunt semper: vel saltem vt frequẽter. Minor hui⁹ rõnis ponitur. cum dicit: Verba sunt plurima. de diuinationibus circa talia: ꝛ patet ex dictis sententia. Ca. VII

d Uid necesse est homini. Hic ponitur tertia ratio ad hoc. ꝛ ꝓcedit ex impedimento noticie magis necessarie: quia in acq̃sitione talium inutilium ponit tempus magnũ: ꝛ sic impeditur homo a cognitiõe sibi necessariorũ. ꝛ hoc est quod dicit: Quid necesse est homini maiora se querere. i. noticiã intellectuz suum excedentem: cuiusmodi est cognitio futurorꝫ cõtingentiũ: cum ignoret ꝑ talem occupationẽ inutilẽ: e Quid cõducat sibi in vita sua. id est q̃d sibi vtile est in vita p̃nti: q̃ ẽ q̃dã pegrinatio ad patriã celestẽ: f Et tempore qꝺ velut vmbra preterit. q. d. temporis breuitas debet eum retrahere a tali vanitate: que nõ ẽ expẽdẽda in vanis: s tñ i necessarijs. g Aut q̃s. Hic ponit q̃rta rõ. ꝛ sumit ex talis cognitiõis ipossibilitate: q̄ cũ talis cognitio sit ꝓpria deo vt p̃dictuz ẽ non potest haberi nisi ab ipso: sicut habuerunt ꝓphete ex dei reuelatiõe. isti

Ⅎ Quasi dei q̃dem fili⁹ futur⁹ est homo: tu autez noli vltra inquirere qualis: quomodo. ꝛ hmõi. sed crede generationẽ ei⁹. Ca. VII a Melius est nomẽ bo. Memoria bonorũ operum: que delectet auditorũ corda: sicut nares vnguenta. Aũ memoria iustorũ in laude: nomẽ impiorũ putrescet. b Et dies mor. hoc est. Melius est misere vite tormenta ꝛ tribulationes: ꝛ labores moriẽdo euadere: q̃ ad hec nasci ꝛ sustinere. c Melior est ira. cõtra peccatũ tuũ vel alienũ q̄ corrigis. nõ quia vltionẽ cupis. d Meli⁹ est a sa. Meliora sũt amici vulnera q̃ fraudulenta inimici oscula. Verba adulãtis magis insensata ad spinas. i. seculi curas mouentia: que ducunt ad gehenne incendia. Sapiens perfect⁹ nulla argutione indiget. nulla calũnia turbatur. ergo de sapiẽte in ꝑfectu posito est accipiendũ qui aliq̃ turbat ꝺ iniquitate iudicij. cuz deus statim nõ subuenit. als punit. e Melior est fi. ora. Perfectio. Qui ꝑseuerauerit salu⁹ erit. Melior est ɔsũmata iusticia q̃ inchoata. ꝛ orationis epilogi q̃ exordia: hic certamẽ: ibi victoria. Et cũ venerit qꝺ ꝑfectũ est e. qꝺ ex p. est. f Arrogante. Huic arrogãti ɔtrari⁹ est q̃ in euãgelio paup spũ legitur. g Quid putas. Aliter: Sic debes viuere vt semp p̃tes dies sint tibi meliores q̃ p̃teriti. semp ẽ eni temp⁹ operandi: ne cum ceperĩ decrescere: dicatur: Currebatis bñ q̃s vos impediuit nõ obedire ꝟitati? Et itẽ. Incipiẽtes spũ nũc ɔsũmamini. Ⅎ Cõsidera

Pro.10.f — Mat.10.c — 1.Cor.13.c — Matt.5.a — Gal.5.a

a ƒ ergo. b ƒ bona fama.
a Melius ẽ nomẽ bonũ q̃ vnguẽ/ a b
a ƒ quasi in morte patet quid vel quales sumus: in natiuitate nescitur.
b ta p̃ciosa ꝛ dies mortis die nati/ c d
a ƒ vbi ostendit miseriã fragilitatis nostre in presenti cadauere.
uitatis. Melius ẽ ire ad domum e
a ƒ vbi obliuiscimur quid sumus presenti inebriati luxuria.
luct⁹: q̃ ad domũ cõuiuij. In illa f g
eni finis cunctorũ admonet ho/ h
a ƒ scz cadauer.
minũ: ꝛ viuẽs cogitat quid futũ i
ƒ vel us. a ƒ contra vitia. b ƒ qui dissol
c rum sit. Melior ẽ ira risũ: q̄ ꝑ tri/ k l
uit etiam sapientiam.
sticiã vult⁹ corrigit anim⁹ delin/ m
a ƒ iꝺo. b ƒ vere. ƒ Beati q̃ lugẽt. q. ipi cõsola
quẽtis. Cor sapiẽtiũ vbi tristicia n
bunt. a ƒ risus dolore miscebitur. b ƒ ergo.
d ẽ: ꝛ cor stultorꝫ vbi leticia. Meli/ o
a ƒ magistro. b ƒ flatorꝫ.
us ẽ a sapiẽte corripi: q̃ stulto/ p
a ƒ Si cecus ceco ducatũ p̃beat am. in fo. ca.
rũ adulatione decipi. Quia sicut q
a ƒ insuauis.
sonit⁹ spinarũ ardentiũ sub olla:
sic risus stulti. Sed et h vanitas. r
a ƒ abũdans iniq̃tas. b ƒ refrigescet cha. mul.
Calũnia ɔturbat sapiẽtẽ: ꝛ ꝑdẽt s t
a ƒ melior est ira risu: sed non ea que impatiẽtez facit que est arrogantis. v
e robur cordis eius. Melior est fi/ x
nis orõnis: q̃ principiũ. Melior y
a ƒ ergo. b ƒ incon
f est patiẽs arrogãte. Ne sis velox z
sideratus. a ƒ expers consilij.
g ad irascẽdũ: q̄ ira i sinu stulti re/ a
quiescit. Ne dicas: q̃d putas cau b

Nico.de lyra

latione. isti aũt querũt ꝑ aliũ modũ. ꝛ ideo conãt in vanũ ꝛ h est qꝺ ꝺr: Aut quis ei poterit indicare ꝛc. scz futura ɔtingẽtia. q̃si diceret: sol⁹ deus. q̃ ꝛc. a Melius ẽ nomẽ bo. In pte p̃cedẽti huius libri tractauit Salomõ de felicitate falsa. h icipit tractare ꝺ vera. Et diuidit in duas ptes. q̄ primo inducit ad eius acq̃sitionẽ. scꝺo ad hui⁹ acq̃sitionis accelerationẽ. ca. xij. Circa primũ ɔsiderandũ q̄ vera felicitas in solo deo cõsistit obiectiue: formalit aũt in eius clara visione et fruitione: dispositiue vero in meritorio ope. Est eni spes certa expectatio future beatitudinis ex grã ꝛ meritis ꝓueniẽs. Et de beatitudine sic accepta tractat principaliter Salomõ. Est eni quedaz inchoatio pfecte beatitudinis: sicut dispositio est quedã forme introducende inchoatio. Sic q̃ ꝓcedit. q̄ primo inducit ad opa meritoria generaliter. scꝺo ad opa pietatis specialiter. eo q̄ pietas habet specialẽ rationem merẽdi ꝓmissionẽ habẽs vite: que nũc est ꝛ future. j. ad Timot. iiij. scꝺa incipit ca. xj. Prima adhuc i duas: quia p̃mo ad actum meritorũ inducit. scꝺo actum elationis reprimit ca. ix. Prima adhuc in duas. q̄ p̃mo inducit ad act⁹ virtutũ cardinaliũ. scꝺo ad obseruantiã diuinorꝫ p̃ceptorum ca. viij. Prima in duas. q̄ p̃mo ad actus virtutuz inducit. scꝺo difficultatẽ assequendi ostendit. ibi: Ecce h. Prima adhuc in duas. q̄ p̃mo facit ꝓpositum. scꝺo remouet impedimẽtũ. ibi: Cũcta tentaui. Prima in q̃ttuor fm numerũ q̃ttuor cardinalium virtutũ. ꝛ patebũt ptes ꝓsequendo. Primo igit inducit ad actus prudẽtie: eo q̄ est auriga virtutũ. Act⁹ vero prudentie ꝓprie est eligere ea q̃ sunt meliora. Primo igit inducit ad p̃eligendũ bonum honestũ delectabili: q̄ meli⁹ est simpliciter. ꝛ q̃tum ad hoc dicit: Meli⁹ est nomẽ bonũ. qꝺ ɔsurgit ex honesta vita: b Q̃ vnguẽta p̃ciosa. q̃ solũ valẽt ad sanitatẽ corporis. ꝛ frequẽter inducũt ad lasciuiã carnis. Secũdo ad p̃ferendũ vitã futurã q̃ eterna est: vite p̃nti q̃ ẽ trãsitoria. ꝛ h ẽ qꝺ ꝺr: c Et dies mortis. s. iustorũ melior ẽ: supple. d Die natiuitatis ipoꝝ. q̄ die mortis incipiunt vere viuere: ꝓpter qꝺ dies mortis sanctorꝫ vocat corꝫ natale. Tertio inducit ad p̃se[...] ad domũ luct⁹ in[...] p̃q̃ frequẽter cõmiti[...] eni. i. domo luct⁹. b [...] mors ipoꝝ. i Et viu[...] [...]edũ luctũ iocũditati dicens: e Meli⁹ est ire ad domũ [...] q̃ plãgunt mortui: f Q̃ ad domũ ɔuiuij. [...] petm̃ gule: ꝛ ex ɔñti luxurie. g In illa [...] Finis cũctorꝫ admonet hoim. i. futura [...]s cogi. q̃d fu. sit. i. de securo trãsitu suo [...] hac vita. Quarto inducit ad p̃eli[...] [...]dũ irã ꝑ zelũ: risui q̃ ẽ ꝑ ɔtẽptũ: cuz [...] k Melior ẽ ira ri. pr̃ eni filiũ di[...] [...]ũ videt cum agere fatue irascit. [...]aũt q̃ nõ curat ꝺ eo ridet ꝺ ei⁹ [...] ꝛ letatur. ideo subditur: [...] tristiciã vult⁹. diligentis. l Quia ꝑ [...] m Corrigit [...]enim⁹ delinquẽtis. q̃ ꝑ[...]cipit q̄ talis t[r]isticia ꝓcedit ex ei⁹ amicitia: q̄ ꝛ oĩs sapiẽs dolet de fatuitate alteri⁹. ideo subdit: n Cor sapiẽtũ vbi tristicia. ẽ et cor stultorꝫ vbi leticia. ꝛ q̄ ꝺ fatuitate eorꝫ cũq̧ letãt. ꝓpt qꝺ subditur: o Melius est a sapiente corripi. cũ verborũ asperitate: p Q̃ stultorꝫ adulatiõe decipi. q̃ nutriũt eũ in malo suo. q Quia sicut sonit⁹ spinarꝫ sub olla ardentiũ. qui faciunt magnum sonuz ꝛ inutilẽ imo ad sui cõsũptionẽ. r Sic risus stulti. i. eius applausus in malo alteri⁹: nocet eni vtriq̧. s. adulatori ꝛ ei cui adulat. s Calũnia. Hec est scꝺa pars in qua inducit ad actus fortitudinis seu constantie. Et diuidit in duas partes. q̄ primo facit qꝺ dictum est. secundo remouet quoddã dictum temerariũ. ibi: Ne dicas. Circa primũ dicit: Calũnia id est grauis iniuria illata. t Conturbat sapientẽ. nõ tamen statim deijcit a virtute ɔstantie. v Et ꝑdet robur cordis eius. i. ɔstantie virtutem si multũ inualescat. q. d. ꝓpter hoc sapiens debet se armare cõtra impetũ hui⁹ inualescẽtie: ad qꝺ maxime facit diuinũ adiutoriũ per orationẽ ipetratam. ideo subdit: x Melior ẽ finis orationis q̃ principium. q̄ incipit a tristicia ꝓpter illatã sibi calũniã ꝛ terminatur in cõsolationẽ a deo datã: ꝑ quam fit homo patiẽs in aduersis. ideo subditur: y Melior ẽ patiens arrogãte. qui ex impatiẽtia iactat se vindicare: q̄ ira est appetit⁹ vindicte q̃ ẽ ꝑ patientiã reprimẽda. ideo sequitur: z Ne sis velox ad irascendũ. q̄ talis velocitas impedit rationis vsum. ideo sequitur: a Quia ira in sinu stulti requiescit. i. in corde ipi⁹. b Ne dicas. Hic quoddã temerarium dictum remouet. Circa qꝺ duo sunt cõsideranda. scz qualiter sit intelligendũ. ꝛ quare inducitur ad ꝓpositum. Circa qꝺ cõsiderandũ q̄ prius et posterius possunt accipi dupliciter. Uno modo fm diuersa tẽpora quorum vnum est prius altero: sicut tẽpus nature lapse fuit prius tẽpore legis date: ꝛ tp̃s date legis tempore gratie. Et h modo exponit passũ istũ frater Bonauen. quondã episcop⁹ albanensis dicens: Et verũ est q̄ tẽpus legis date melius fuit p̃cedẽti tẽpore: quia tunc data fuit lex diuina ꝛ multa alia bñficia: vt patet in Exo. ad h q̄ hoies magis ꝓmouerent i dei cognitionem ꝛ amorẽ: ꝛ adhuc multo plura ꝛ maiora exhibita sunt tẽpore grẽ. Et ideo fm ipm q̄rere q̄re priora tẽpora fuerũt meliora q̃ sequẽtia ẽ stultũ. q̄ talis q̃stio supponit manifeste falsũ. scz q̄ tẽpora priora sequentib⁹ fuerũt meliora. Et inducit hoc in ꝓposito ad refellendũ dictũ aliquorꝫ qui defectũ sue patiẽtie ꝛ constantie suo tẽpore volebant attribuere malicie temporis: ꝛ non malicie sue mentis. Alio modo accipit pri⁹ ꝛ posterius in eodem tẽpore fm diuersas sui partes. ꝛ sic Ra. S[...]. dicit ꝛ verũ est q̄ prima ps temporis nature lapse fuerit melior: postea vero tẽpore Noe ceperunt mala multiplicari in terra fm q̄ dicitur Geñ. vj. Corrupta est autẽ oĩs terra c[...] ꝛ repleta iniquitate. ꝓpter qꝺ deus induxit diluuiũ. Similiter p̃ma ps temporis legis date: viuente enim Moyse [...]aron ꝛ Josue ꝛ alijs senibus q̃ viderãt mirabilia dei in deserto: popul⁹ isrł de quo p̃nci.

Pro.22.d — B

Mala.i.a a Cōsidera opa dei.ꝙ magna ꝙ mirabilia:alium gratuita pietate eligit:alium iusto iudicio despicit.Vñ: Jacob dilexi: Esau odio habui. vniuerse vie dñi miscdia ꝛ veritate. b Mala

Soph.i.d lā diē iudicij. q mala videt malis.Vñ:Dies illa dies ire ꝛc. Uel bona ꝛ mala.i.ꝓspera ꝛ aduersa:put iuste euenerint:sustine viriliter.Oia enim iuste: ꝗuis occulte ꝛ h ē:vt nō iue.ꝛc. c Uiuit feliciter.

Ps.72. Vñ:Zelaui sup iniqs pa.p.vi.

Abac.i.a Et Abachuc:Quare taces impio deuorāte iustiorē se:ꝛc.Expectat āt iust9

Deu.32.c iudex : vt retribuat vnicuiqꝫ fm opa

Ps.74. sua i tpe.fm illud :Cum accepo tps.

Ibidē.36. ego iusticias iu.Vñ: Noli emu.i maligna.neqꝫ ꝫela.fa.ini. d Noli esse ꝛc.Judiciū sine miscdia ei q ñ fec mi.

Luc.6.f Et alibi:Nolite iudicare: ꝛ nō iudica

Mat.6.b bimini.Et illō : Dimitte no.d.n.sicut ꝛ nos di.de.no. Corrigat ꝙ sapiēs vt magister: cōpatiat vt pr. e Et noli eē.Impij nō dimidiabunt dies suos: q̄si:Noli impenitēs ꝓuocare deū : vt

Nu.16.c etiā viuēti inferat suppliciū sicut fecit dathā ꝛ abyron. Nihil ne.

Nico.de lyra

quo pncipaliter loquit salomō stetit in cultu diuio:sꝫ post eoꝝ mortē declinauit ad idolatriā:vt ptꝫ ī libris Judi. ꝛ Reg.ꝛ vltimo negauerūt xpm. Et siliter ē de tpe gre: lꝫ de xpo Ra.Sa. nō loquat: qꝛ ī pmitiua eccl'ia fuerūt plura miracula ꝛ dei bñficia :ꝛ hoīes meliores ꝙ mō:ꝛ adhuc peiorabūtur circa antixpi tpa:ꝓpter qd dicit saluator Matth .xxiiij.Et qm abundabit iniq̄tas refrigescet charitas multorū. ꝛ fm hoc tpa priora meliora fuerūt ꝙ nūc sūt.i.ꝙ sequētia cōparando ptes

C priores triū tēporū ad posteriores :in eisdē tñ tēporibus.Quare ꝙ ꝓhibet causā hui9 veritatꝭ inq̄rere dicēs: Ne dicas ꝛc.et qd postea sbdit: a Stul

† 4.di.c. Deniqꝫ. 2. q.7.§. Jtē obijcit.23 . q.4.c.pec. cepta. De pe.di.1 c. serpens. ta enī ē huiuscemodi iterrogatio.Dicēdū ꝙ h ē:qꝛ illi sic querentes ꝓpriā maliciā ꝛ sue incōstantie defectū volebāt retorq̄re in deū q ē actor tēpoꝝ: ꝙ erat blasphemia ꝯtra ipm. ideo dicit Salomō:Ne dicas ꝛc. b Utilior. Hec ē tertia ps in q inducit salomon ad act9 tēperātie .Sciēdū tñ ꝙ tēperātia nō accipit hic stricte put ē refrenatiua luxurie ꝛ gule:sed accipit magis large put ē moderatiua actuū humanorū:eo mō loquendi q hō moderat9 dicit tēperat9 Et diuidit i duas partes:qꝛ pmo inducit ad moderamē erga ꝓximum. scdo erga seipm.ibi: Jn die bona.Prima adhuc i duas.qꝛ pmo inducit ad moderamē in bonis ꝓprijs dispēsandis . scdo i malis aliorū corrigēdis.ibi:Circa.pmum dicit:Utilior est sapia cum diuitijs ꝙ sine diuitijs:ꝛ h ē itelligēdū ceteris parib9.Sapiens enī habēs pecunias pōt ex eis exercere opa pietatꝭ ꝛ liberalitatis :qd ita nō posset carēs diuitijs:ꝓpt qd dicit Ambrosi9 sup Lucā.Sicut diuitie ipedimēta sūt reprobis:ita pbis sūt adiuuamenta vtutis.ideo subdit: c Sicut enī p.sa. ꝯ hostes visibiles ꝛ etiā iuisibiles. d Sic p.pe.qꝛ ministrat expēsas ꝯ hostes visibiles:ꝛ ꝯ hostes iuisibiles ꝓtegit ꝑ opera meritoria pietatꝭ ꝛ liberalitatꝭ ꝓximis impēsa:tñ ne forte aliquis crederet ex dictis ꝙ sapia ꝛ pecunia eq̄liter valerēt hoī ꝓpt h istud remouet dicēs: e Hoc aūt pl9 habet eru.ꝛ sa. ē aūt idē habit9 varie noiat9:qꝛ dr sapia inq̄ntum vacat diuinis:eruditio inq̄ntū dirigit i agēdis. f Qꝫ vitā: gre ꝛ glie. g Tribuūt pos.suo.i.sapiēti etiā sine diuitijs.sꝫ diuitie non possūt h tribuere sine sapia. h Cōsidera.Hic ꝯñter inducit ad moderamē circa ꝓximū i malis corrigēdis.circa qd sciendū ꝙ correctio fraterna ordinat ad meliorationeꝫ fratrꝭ.ꝛ idō si aliqs ꝑcipiat ex sua correctiōe, fratrē peiorari ꝙ meliorari

a ſ abrae isaac ꝛ moysi:qꝛ tūc multi increduli.
se ē ꝙ priora tpa meliora fuere ꝙ
a ſ sub christo quia ꝛ modo multi sunt fideles.
nūc sūt: Stulta ē enī huiuscemo a
di interrogatio. Utilior ē sapia b
a ſ ꝙ sola:bonū est enim indigenti necessaria tribuere:sed melius est vtrūqꝫ. ſ corde.
cū diuitijs :ꝛ magis ꝓdest vidē/
a ſ iusticie. b ſ non tm. c ſ vera.
tib9 solē. Sicut enī ꝓtegit sapiā: c
a ſ et habērē et cui dat. b ſ quia vtrūqꝫ ꝓdest sed plus eruditis.
sic ꝓtegit pecunia. Hoc autē pl9 d e
habet eruditio et sapia:ꝙ vitam f
a ſ etiam sine pecunia.
a tribuūt possessori suo. Cōsidera g h
opa dei:ꝙ nemo possit corrigere i
a ſ pñsenti in qua mereri debes vitam eternam.
quem ille despexit. Jn diē bona k
a ſ virtutibus et operibus.
b fruere bonis:et malā diē ꝑcaue. l
Sicut enī hanc sic ꝛ illā fecit de9: m
a ſ iustus dñs in oibus vi.su.
vt nō iueniat hō ꝯ eū iustas q̄ri/ n
a ſ vana opinione hoim.
monias. Hec quoqꝫ vidi in die/ o
a ſ ꝙuis innocens affli/
bus vanitatꝭ mee. Justus perit i p
gitur. ſ feliciter.
c sua iusticia:ꝛ ipi9 mlto viuit tem q
a ſ ꝙuis malus. b ſ sūmū ius sūma iniuria ē.
d pore i sua malicia: Noli esse iust9 r
a ſ non relaxādo. b ſ qui ꝑscrutator est maiestatis:opprimitur a gloria.
multū:neqꝫ pl9 sapias ꝙ necesse s
a ſ peccasti:desce:q̄re medicinā:age pniam. Nō enī vult de9 mortē peccatoris:sed vt con.et vi.
ē:Ne obstupescas:Ne ipie agas t v
e multū: et noli eē stult9 ꝛ ne mori x
a ſ subito ꝑoccupat9. b ſ maxime ad domesticos fidei.
aris i tpe nō tuo. Bonum ē te su/ y
a ſ carnaliter ꝛ spūaliter. b ſ vel ab alio iusto.
stētare iustū :sꝫ ꝛ ab illo ne sbtra/
a ſ qui pluit sup bo.ꝛ ma.
f has manū tuā :qꝛ qui deū timet z

debet cessare a tali correctione:ꝛ hoc ē ꝙ dr:Cōsidera opa altissimi.i.diligēter attēde sua iudicia mirabilia. i Quod nemo pos.cor.quē il.de.ipm finaliter reprobādo:cui9 reprobatiōis signū ē obstinatio ī malo.q.d.ī tali casu cessādū ē a correctiōe:iudex tñ nō ꝓpter h debet cessare:qꝛ ei9 correctio nō solū ordinatur ad emendationem fratris:sed etiā ad bonum cōmunitatis.ꝛ ideo si videat aliquem obstinatum in malis: non tñ debet cessare a punitiōe sꝫ taliter eum punire:etiā ꝑ mortē si malū suū h requirat ne ꝑ ipm turbet cōmune bonū: sicut iuste suspendunt latrones ꝛ homicide pacē cōmunem turbātes. k In die bona.Hic ꝯñter inducit ad tēperātiā circa se.Circa qd sciēdū ꝙ in veteri et nouo testamēto i restringēdo se ꝛ laxādo i cibis ꝛ potib9 ꝯsiderādū ē tps:qꝛ in aliqb9 dieb9 solēnib9 licitū ē lauti9 vti:sicut dr Neemie.viij. Jte comedite pinguia ꝛ bibite mulsum: ꝛ mittite ptes ꝛc.et in aliq tpe debēt se homies affligere ꝑ restrictionē cibi ꝛ pot9 ꝛ ꝯsimiliū sicut Leuit.xxiij. dicit de die expiationis.Ois aīa q afflicta nō fuerit die h peribit de populis suis. ꝛ h ē qd dicit: Jn die bona fruere bonis.i.viue lauti9. l Et malā diē ꝑcaue.i.caue a delitijs tpe ordinato afflictionib9 ꝛ ieiunijs. m Sicut enī hāc sic ꝛ illā fecit deus.i. vtrūqꝫ statuit causis rationabilib9. n Ut nō inueniet hō cōtra eū iustas q̄rimonias.q nō possunt fieri cōtra illud qd ē bene ordinatum. o Hec qꝫ. Hec ē q̄rta ps in q inducit ad actus iusticie. Et diuiditur ī duas ptes. qꝛ pmo ostēdit iusticie fructum. scdo inducit ad ei9 actū.ibi: Noli esse. Circa primū dicit: Hec qꝫ vidi ī dieb9 vanitatis mee.i. pñtis vite q transitoria ē:ꝛ sic nō est nisi qdam vanitas. p Just9 pe.ꝛc.i.aliqn iust9 morti tradit ꝓpt iusticiā suā: sicut Esaias fuit serrat9 et Amos ꝓpha recte ꝑ timpora trāsfix9:ꝛ ī nouo testamēto clari9 patꝫ in multis martyrib9. q Et impi9 ꝛc. sicut ptꝫ ī nouo ꝛ veteri testa.de multꝭ pessimis hoībus ꝛ tyrānis:ex quo cōcludit ꝙ premiū iusticie ꝛ pena iniusticie reseruāt in vita futura q ē eterna: qꝛ ad deum cuꝫ sit iustus iudex ptinet ꝙ non pmittat aliquod bonū irremuneratū ꝛ malum impunitū:ꝛ sic ē appetēda iusticia cuius premia sūt eterna. r Noli esse. Hic ꝯñter inducit ad ei9 actum:ꝛ diuidit in tres ptes:quia primo hoc facit in mali punitiōe: secūdo in boni defensione.ibi:Bonum est.tertio in vtriusqꝫ inquisitione.ibi:Sed ꝛ cunctis.Circa primum sciēdū ꝙ iusticia corrumpit per excessum ꝛ defectū: sicut liberalitas per ꝓdigalitatem excedendo.ꝛ per auariciaꝫ in deficiēdo.Jn liberalitate tñ defectus q est ꝑ auariciā peior est excessu ꝑ ꝓdigalitatē:vt declarat phs.iiij.ethicorū.econuerso in iusticia excessus peior ē:qꝛ vergit ad crudelitatē:ꝙ defectus ꝑ nimiā remissionē q vergit ad pusillanimitatē.ꝛ ideo inducēdo ad actū iusticie circa malū puniēdū retrahit ab excessu q peior ē dicēs:Noli eē iustus multū.nimis acriter puniendo.Et qꝛ hoc cōiter ꝓcedit eo ꝙ aliquis de sua iusticia nimis sentit.ideo subdit: s Necqꝫ plus sapias.s.de iusticia. t Ne obstupescas.crudelē sniaꝫ dādo ꝛ nō iustā. iō subdit: v Ne impie agas mul.qꝛ crudelitas ē magna ipietas: ꝛ qꝛ facit hoīeꝫ errare ꝛ inimicitias mortales sibi acq̄rere.idō subdit: x Et noli eē stult9.ne moriaris in tpe non tuo:mortem tuam ꝑ inimicitias acceleradō. y Bonū ē.Hic ꝯñter inducit ad actū iusticie in defensione boni.Et diuidit ī duas ptes: quia primo facit ꝓpositū.secūdo remouet quoddam oppositū. ibi:Sapiētia.Circa primū dicit:Bonum est te sustētare iustū. cum in sua iusticia ꝓtegendo,ꝛ subdit causa. z Quia qui timet deū

a Nihil negli. Oib9 sine respectu psonarū bñ facit. Uel ī ꝓsperis ꝛ in aduersis ꝓudet sibi. b Decē pnci. Angelos q ciuitati nrē.i. eccl'ie :tanqꝫ custodes.i.auxiliatores psūt ꝛ decē dicunt: quia denari9 numerus est perfectus. c Sed ꝛ cūctis ꝛc. Docet sapientē maledicorū liguas non attendere: ne cum ipe ideꝫ faciat: sibi velit ignosci: ꝛ alios reprehendi. Si enim hoc fecerit semper curiosus ꝛ iratus erit :qꝛ nec sermonū linguas compescere valebit. d Uenatorum demonum q venantur animas nostras : quorū mlieres retia:ꝛ sagene heretici. e Ecce h.Hoc ī ueni quod paulatim peccando ꝛ ad vnum delictum aliud apponendo:grandem nobis efficimus summaꝫ malorum vl peccatorum: ꝛ cum vix de paucis viris bonos inuenerim : ita vt in mille vn9 potuerit inueniri :mulierem bonā oīno inuenire nō potui :quia oēs me ad luxuriam nō ad virtutem deduxerūt. ꝛ cū cor hominis ab adolescentia ad maliciam diligēter est appositū: et pene omnes offenderunt deum :ī hac ruina generꝭ humani facilior ad casū est mulier .Unde poeta: Uarium et mutabile semper femina. f Jnuenirē ra. Quācūqꝫ rē vl discretiōem iter hoīes ꝛ eoꝝ mo-

Mar.10.b res. qs perfecte bonus nisi sol9

Ps.13. xps. Vñ: Nō ē q fa.bo.nō est vsqꝫ ad.v. g Uirum. xpm q caput ē oīm bonorū qd figurat ꝑ millenariū q pfectus numerus est. h Solūmō h. Ne videatur cōem oīm hoim naturā dānare :ꝛ deū ei9 auctorē accusare: vigilā ter adiecit : solūmō ꝛc. Quasi homo qdē bon9 factus ē :ꝛ libero arbitrio derelict9 sponte cadit ꝛ īmiscet se vanis curis et superfluis. Quis

a ſ q̄si melior ē sapia fortitudine. ſ christus q est sapia redemit nos cū angeli non possunt.
a nihil negligit. Sapia cōfortauit a b
b sapiētē sup decē pncipes ciuita/ c
a ſ Oēs enim peccauerunt ꝛ egent grā dei.
tis:nō ē enī hō iust9 i tra q faciat d e
a ſ nec infans vnius diei.
c bonū ꝛ nō peccet. Sꝫ ꝛ cūctis ser f
ſ de te. a ſ quasi homo non audiēs:ꝛ non habens in ore suo redar.
monib9 q dicunt ne accōmodes g
cor tuū:ne forte audias fuū tuū h
a ſ qua iudice:nemo nocēs absoluit.
maledicētē tibi .Scit enī ꝯsciētiā i
a ſ quod tibi non vis ne feceris alijs:ꝛ patere legem quam ipe tuleris.
tua:quia et tu crebro maledixisti
a ſ inquirēdo sapiam. ſ apud me.
alijs. Cuncta tētaui i sapiā. Dixi: k
a ſ quāto ad sapiam accedis:tanto a te recedit ꝛ altiorem se ostendit. a ſ anteqꝫ inquirerē.
Sapiens efficiar:ꝛ ipā longi9 re/ l m
cessit a me multomagis ꝙ erat.
a ſ apparuit. b ſ eius. c ſ nullus in hac vita in qua videmus per speculum in enigmate.vnde: Non videbit me homo ꝛ vi.
Et altā ꝓfūditās qs iueniet eā? n o
Lustraui vniuersa aīo meo: vt p
scire ꝛ cōsiderarē ꝛ q̄rerē sapiāꝫ ꝛ
a ſ q esset maior alijs impietatibus.
rōneꝫ:ꝛ vt cognoscerem impietā
a ſ q habet principatū inter errores.
tem stulti: et errorem imprudēti/
a ſ inter omnia.
um. Et inueni amariorem morte q r
a ſ heresim. ſ amorem qui mors anime est. b ſ mulieres heretici.
mulierem:q laque9 venatorū ē et s t
sagena cor ei9. Uincula sūt man9 v
a ſ iust9. b ſ fugire fornicationē :ꝛ heretici cū hoieꝫ post primā ꝛ scdam correctionē deuita.
illi9. Qui placet deo effugiet illā x
q autēꝫ peccator ē capiet ab illa.
a ſ apud me disposui.
e Ecce h inueni dixit ecclesiastes: y
a ſ vel vnum ad alterum.
f vnū ꝛ alterū: vt iuenirem rōnem z a
quaꝫ adhuc q̄rit aīa mea: et non b
a ſ vir a virtute:fortes vel rōnem significat.
g iueni. Uirū d mille vnuꝫ repperi: c
a ſ q sensualitati psider. Mulier a mollicie molles ꝛ inconstantes:vel sensualitatem.
h mulierē ex oibus nō inueni .So/ d e
lūmō hoc inueni:ꝙ fecerit deus f

timet deū.cōseruationē iusticie ꝑcipiētē in veteri ac nouo testamēto. a Nihil negligit.i.nihil omittit de ꝯtingentib9 ad iusticiā ꝯseruādā. b Sapia.Hic remouet quoddā qd posset obijci.ꝛ pmo ponit.cū dr:Sapia ꝯfortauit sapiētem. in aduersis existētē. c Sup decē pncipes ciuitatis.i.pl9 ꝙ q̄libet ptās hūana . ꝛ ideo ꝑ hoc ꝯcluderet aliqs ꝙ nō indiget ea.ꝛ ideo hoc remouet dicēs: c Nō ē enī hō iust9.i. tam iustus. e Jn terra. qn peccet in aliq ꝛ ꝑ ꝯns erret: ꝛ sic hō ꝙtūcūqꝫ sapiēs indiget humano auxilio in pñti vita:in q non est sine errore aliquo. f Sꝫ ꝛ cūctis. Hic iuitat ad actū iusticie circa seipm cauēdo ab inquisitione que potest eum a iusticia deijcere:ꝛ hoc est qd dicitur :Sed ꝛ cūctis sermonibus qui dicunt de te. g Ne accōmodes cor tuum.ad illos inuestigādū. Et sciendū quia boni sermōes ꝓlati de aliquo si ipos audiat vel sciat:de facili eleuāt eum in supbiā ꝛ si mali deijciūt eū a iusticia ꝑ irā ꝛ odiū ꝯtra ꝓferentē:ꝛ maxīe si ꝓferant ab hoie q debet eū diligere.ideo subdit: h Ne forte audias seruū tuuꝫ maledicētē tibi.i. malū tibi imprecantē: vel de te detrahentē:cum tñ debeat de te bona dicere:ꝛ bona tibi impcari. i Scit enī ꝯscia tua ꝛc.quasi diceret:sicut nolles maledicta tua inuestigari:si nec alioꝝ debes inuestigare. k Cūcta tentaui.Hic remouet impedimētū circa ꝑdicta. circa qd sciendū ꝙ fm Aug.j.soliloquiorū.Nihil ē qd magis animū hoīs deijciat ex arce iusticie ꝙ blādimenta femine corporīsqꝫ ille cōtactus sine quo vxor haberi nō pōt:qꝛ vir tenet reddere debitū vxori: ꝓpter qd tēdētes ad ꝑfectionē religionis vouēt castitatē: ꝛ adhuc multomagis act9 venerei ꝑ adulteriū vel fornicationē impediunt virtutis pfectionem.ꝛ ideo salomon inducit ad h fugiendum:pmittit tamen diligentē inuestigationē suā ad acquirendā sapientiā dicens: Cuncta tentaui in sapia.i. ꝑ sapientia acq̄renda. l Dixi:sapiens efficiar. in cognitione diuinorū que ꝓprie dr sapia. m Et ipa longius recessit a me.fm estimationē meam.frequenter enim contingit ꝙ homines studiosi circa diuina credūt in principio acq̄siuisse demonstrationes de quibus postea ꝑcipiunt ꝙ sunt magis topice vel sophistice rōnes. n Et alta ꝓfunditas .supple ē natura diuina:maxime ꝙtum ad ꝓprietatē personarum. o Quis inueniet eā.q.d.null9 ꝑ inuestigationē humanā. de humanis aūt que hō experit pōt habere certā noticiam. de qbus subdit: p Lustraui vniuer. ꝛ ptꝫ lra.ꝛ subdit: q Et iueni.ꝑ experientiā. r Amariorē mor.mu. qꝛ separat aīam a suo creatore;mors aūt a solo corpore.pma autem sepatio amarior ē:qꝛ separat a bono infinito: s Que laqueus venatorū ē.i.demonū q venant aīas ꝛ muliere q̄si laqueo vtunt ad ipas capiēdas. vñ Prouer.vij.Ecce mulier occurrit illi ī ornatu meretricio ꝑparata ad capiēdas aīas. t Et sagena cor eius.qꝛ sicut sagena capiūt pisces magni: parui:ꝛ mediocres.sic mulier de quolibet statu hominū decipit plures. v Uincula sunt ma.illius.qꝛ ligat hominē mente ꝛ corpore suis amplexibus. x Qui placet deo ef. illam.ꝛ sic expedit9 poterit tēdere ad virtutē. y Ecce h: Postqꝫ salomon induxit ad virtutē acquirendaꝫ.hic ꝯñter ostendit difficultatē.Et primo hāc difficultateꝫ ostēdit.scdo huius difficultatis origineꝫ dicit.ibi:Solūmō.Difficultas aūt ondit ꝑ h ꝙ valde pauci attingūt ad virtutē.ꝛ hoc ē qd dr:Ecce h inueni.i.diligenter inuestigaui. z Unū ꝛ alterum.i.singulis applicādo intellectū meū.Per talē modū loquendi dr de dlligēti inuestigatore circa multa. Talis inq̄siuit hec ꝛ illa. a Ut inuenirē rōnem.quā adhuc q̄rit aīa mea:qꝛ quanto qs plus studet in aliq scientia :tanto desiderat acquirere pfectius. b Et non inueni.s. vsqꝫ ad perfectum:qꝛ nulla res ꝙtum ad omnē eius cōditionē pōt perfecte sciri per humanā inuestigationeꝫ:sicut fuit dictū supra.j. ca.sup illud:Cūcte res difficiles:nec pōt homo eas explicare sermone.Cōsequēter descendit ad ꝓpositū ostendens qd iuenit de virtute dicens: c Uirū de mille vnū repperi.s. virtuosū:ꝛ ē sensus:ꝙ d viris valde pauci inueniūt virtuosi respectu deficientiuꝫ a virtute:sicut dictum est supra.j.ca. Stultorum infinitus est numerus.Per talem modū loquēdi dicit cōmuniter de cōditiōe raro reperta in aliqua specie. De mille vir inuenit vna res talis. d Mulierē ex oibus non inueni.s.aliquaꝫ virtuosā.non est tamē ꝑ hoc intelligendū ꝙ nulla sit virtuosa , sed quia pauce sunt virtuose respectu virorū:sicut dr cōiter nullū esse in ecclesia quando valde pauci sūt ibi respectu multitudinis que solet ꝯuenire.Et ꝑ talem modū dr.ij.phisicoꝝ ꝙ illud qd modicū est q̄si nihil cōputat. e Solūmō.Hic ꝯñter ostēdit vnde ꝓuenit difficultas attingēdi virtutē.scdo ex hoc infert quandā conclusionem.ibi: Quis talis. Circa primū dicit: Solūmodo hoc inueni.s.de causa dicte difficultatis. f Qꝫ fecerit deus hoiem rectū.Jn pma enī hoīs ꝯditione deus fecit adā ꝑfectū in scientijs ꝛ virtutibus,creauit enī eū in iusticia originali ꝛ in ꝑfectiōe q cōuenire pōt humane

† 3.Re.8.e 2.Pa.6.g

D

Universidad de ... Biblioteca

a Quis talis vt sapiens. Dixit superi⁹ vix bonum hominē inueniri: cum a deo homines sint boni facti: Nūc que bona eis dederit tanq̄ gratulabundus enumerat. sapientiam: rationem: archana cognoscere.

Ca. VIII

Sapientia hominis lucet ₇c. b Nec dicere ei. Precepta dei nō sunt discutienda quare illa pceperit. sed facienda. c Non est in homis ditione. Quasi: nō debes moleste pati: si futura n̄ scire potes: si a potentiorib⁹ ipsis sepe opprimeris: quia cito omnia finiuntur ₇ mors omnia equaliter rapit. Uidi impios. Nec in morte penitēt. quorū quāto accusatio rarior ₇ difficilior: tanto peccandi libertas videt̄ eis esse maior. Et laudabūt

Nico.de lyra

A humane nature in p̄nti vita. filij aūt si fuissent ab eo ꝓgeniti in statu illo: nō fuissent nati sic pfecti ī corpe: nec ī conditionib⁹ aīe: tñ fuissent nati in rectitudine naturali p quā nulla rebellio eēt in virib⁹ sensitiuis ad rōnem. ₇ sic acq̄siuissent scientias ₇ virtutes sine difficultate. a Et ipse se īmiscuit infi. q̄stionib⁹. i. difficultatib⁹ circa acq̄sitiōem scientiaꝝ ₇ virtutū: qꝛ ip̄o peccāte ī penam hui⁹ subtracta ē originalis iusticia a tota natura humana: ex q̄ subtractiōe secuta ē rebellio corpis ad aīam: ₇ oīm viriū inferiorū ad ptē aīe superiorē: ₇ ex hoc causat̄ difficultas acq̄rendi sciētias ₇ virtutes. b Quis talis. Hic infert conclusionē ex dictis: quia ex quo tanta est difficultas attingendi virtutes intellectuales ₇ morales: ille qui attingit est valde excellēs īter homies. ideo dicit: Quis talis. id est sic appreciādus inter homines. c At sapiēs ē. i. virtuosus v̄tute morali ₇ intellectuali. d Et q̄s cognouit solutionez verbi. s. occulti. q. d. nullus nisi sapiens dicto modo: sicut ptꝫ de Daniele qui exposuit Nabuchodonosor somnia: ₇ ipi Balthasar scripturam in pariete exaratā. Dañ. v. Et qꝛ dispositio mentis magis relucet in facie in qua vigent oēs sensus. ideo subditur in eodem versu in hebreo. e Sapientia homis Ca. VIII lucet in vultu eius. vñ dicitur Ecclesi. xix. Ab occursu faciei cognoscit̄ sensatus. f Et potentissimus faciē illius cōmutabit scȝ in resurrectione q̄n sibi dabit faciem gloriosā.

B g Ego os regis obseruo. Postq̄ salomon induxit ad virtutem: hic consequenter inducit ad mandatorum dei obseruationē: qꝛ disponit ad beatitudinē Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et diuidit̄ in duas ptes: qꝛ p̄mo inducit ad obseruādum mādata. scd̄o circa h̄ remouet impedimenta. ibi: Oīa. Prima ī duas: qꝛ primo inducit ad mandatoꝝ obseruationē. scd̄o ad hui⁹ obseruatiōis accelerationē. ibi: Omni negocio. Prima ī duas fm duas rōnes q̄s ad ꝓpositū inducit. Prima accipit̄ ex auctoritate p̄cipiētis ꝓpt̄ quā ē sibi obediēdū. ₇ ideo in psona sic obediētis dicit: Ego os regis obseruo. i. mādata ab ei⁹ ore ꝓlata: cuiusmodi sicut decalogi p̄cepta vt patet Exo. xx. h Et p̄cepta iuramē ti dei. i. iuramenti deo facti: sicut habet̄ Exo. xxiiij. vbi rñdit ppl's Moysi. Cūcta q̄ locut⁹ ē nobis dñs faciem⁹: ₇ tūc Moyses assumpsit de sanguine victime: ₇ sparsit sup populū ad cō firmationem huius dicti: ₇ erat vnus modus iurandi.

ꝉ.11.q.3.c. nemo peri/ toꝝ. Arch.

a ʃ bonum.
hoiem rectū: ₇ ipe se infinitis mi a
a ʃ per liberum arbitrium.
a scuērit q̄stiōib⁹. Quis talis vt sa b c
a ʃ null⁹. b ʃ pauci. c ʃ obliq̄ videt̄ de se dicere.
piēns ē? Et quis cognouit soluti d
ʃ diuini vel enigmatis.
onem verbi? Ca. VIII
a ʃ quia. ʃ quia discernit̄ actus.
Sapiētia hominis lucet e
a ʃ in operibus.
in vultu eiūs: et poten f
a ʃ de⁹. b ʃ q̄ sperāt sup miscdiaꝫ dñi: mutabūt fortitudinem. c ʃ vt boni fierent ex malo.
tissimūs faciem illius cōmmuta
a ʃ ideo. b ʃ iubar christi: de quo: Deus iudiciū tuum regi da.
bit. Ego os rēgis obseruo: et pre g h
a ʃ firma imobilia. b ʃ quod in re est.
cēpta iuramēti dei. Nē festines re i
a ʃ voluntate que non deserit nisi deseratur.
b ʃ nescis quid pariat tibi vētura dies.
cedere a fācie ei⁹: nēq̄ pmaneas k
a ʃ averbo vel exemplo. b ʃ oīa q̄cunq̄ vo. fe.
in ōpe malo: qꝛ ōme qd̄ voluerit l
a ʃ cuius dicere facere est.
faciet: ₇ sermo illi⁹ potestāte ple
a ʃ vlūrati eius
b nus est.† Nec dicere ei q̄sq̄ pōt q m
quis resistit. a ʃ ergo. b ʃ in hac vita. c ʃ dñi.
re ita facl? Qūi custōdit p̄cēptū u
a ʃ in futuro.
non expietur qūicq̄ mali. Tem o p
pus et responsionem coꝛ sapien
a ʃ quia. b ʃ circūcisiōis baptismi. c ʃ. i. oīa tempus habēt a deo iuste ordinata. ʃ Sic custodienda sunt precepta vt sapienter itelligas quid quomodo facias. quando: ₇ quare.
tis itelligit. Omi nēgocio tēmp⁹ q
ʃ tamen.
a ʃ hec ignorātis q̄ ad laborē nascit̄: aliud sperat aliud itelligit.
ē ₇ opoꝛtunitas: ₇ multa hōis af r
a ʃ nescia mens hominū fati sortisq̄ future.
flictio: qꝛ ignoꝛat p̄terita: ₇ futū
a ʃ alias nuncio.
c ra nullo scire potest initiō. Non s
a ʃ cuiuslibet. b ʃ ptāte. c ʃ exire de corpe.
est in hōminis ditiōne ꝓhibēre t
ʃ exeuntem.
spiritū: nec habet ptātē ī die moꝛ v
a ʃ Incursu demonū vel vitiorum quia penitere noluit.
tis: nec sinitur q̄escere ingrūente x
a ʃ in qua confidebar.
bello: neq̄ saluabit ipietās impi y z
um. Oīa hec consideraui: et dedi a
coꝛ meuꝫ in cunctis opibus quē
fiūt sub sole: interdum dominat̄ b
ʃ princeps: tyrānus: epūs. a ʃ quia sanguis subditorum de manu ei⁹ requiritur.
hō hoi ī malū suū.† Uidi impiōs c
malum suum. i. in malum ipsius dominantis: quando per hoc eleuatur contra deum modo predicto. de quibus subditur: c Uidi impios sepultos. id est post mortē impios nominari. Qui etiaꝫ

I Nē festines recedere a facie eius. transgrediendo mandata affirmatiua. k Neq̄ pmaneas in opere malo. transgrediendo negatiua. l Quia omne qd̄ voluerit faciet ₇c. i. qꝛ tante auctoritatis ₇ ptātis ē q̄ nō pōt ei resisti. m Nec dicere ei q̄sq̄ pōt: quare ita facis? in v̄bis enī ei⁹ ₇ opib⁹ nihil irrōnabile pōt inueniri. n Qui custodit. Hic ponitur scd̄a ratio que accipit̄ ex vtilitate obediētis. cū d̄r: Qui custodit preceptū. s. diuinū. o Nō expiet̄ quicq̄ mali. s. in futuro. ī p̄nti enī bñ experit̄ malū pene ad exercitiuꝫ sue patientie ₇ augmentū sue gl'e: sicut patꝫ de sancto Job. ₇ cū dicit. Nō experiet̄ q̄cq̄ mali. min⁹ dicit ₇ plus significat. s. q̄ experiet̄ multū boni. ideo subditur: p Tps ₇ rñsionez ₇c. In hebreo habet̄: Et iudiciū. sapiēs enī attēdit tps iudicij: vbi oportebit de oīb⁹ reddere rōnem: ₇ sic cauet diuinoꝝ preceptoꝝ trāsgressiōeꝫ. q Oi ne. Hic ɔ̄nter inducit salomō ad dicte obseruatiōis accelerationē: ₇ ad h̄ inducit duplicē rōnem. Prima accipit̄ ex tpis opoꝛtunitate: qꝛ p̄cepta diuina post mortem nō sūt implēda: qꝛ tūc cessat tps meriti ₇ demeriti: sꝫ nūc iplenda sūt q̄diu durat tps merēdi. ₇ h̄ ē qd̄ d̄r: Oi negocio. tps ē ₇ opoꝛ. q̄ in oī ope attendunt̄. ₇ p ɔ̄ñs maxie debēt attendi in ope meritoꝛio q̄tū ad ipletionē diuini p̄cepti: q̄ ē maxie necessariū ad salutē. r Et mul. ho. af. q̄ igno. p̄terita ₇c. In hebreo habet̄: Quia ignorat q̄d erit. q. d. futura p̄mia ñ pōt scire p se vl' p aliū hūana iuestigatiōe: et h̄ causat afflictionē aliquā in ipletiōe p̄ceptoꝝ. Si enim sciret p̄mia futura: nō eēt ei aliq̄ afflictio ī ipletiōe p̄ceptoꝝ. sꝫ magis ɔsolatio. Ad idē pōt trahi lr̄a nr̄a. cū d̄r: Quia ignorat p̄terita ₇c. i. p̄mia electoꝝ q̄ p̄cesserūt: ₇ eoꝝ q̄ futuri sūt. s Nō ē. Hic ponitur scd̄a ratio q̄ accipit̄ ex hūane vite breuitate: ꝓpter qd̄ nō ē ī vacuū trāseūda sꝫ in opib⁹ mādatoꝝ dei expendenda. ꝓpter qd̄ d̄r: Nō ē in hoīs ditione. i. potestate. t Prohibere. spiritum suum. id est animam suā ab exitu de corpore. v Nec habet potestatem in die mortis eam differendi. x Nec sinit̄ quiescere ingruente bello. scȝ infirmitat̄ ₇ nature in quo bello tūc succūbit natura. y Neq̄ sal. a morte. z Impietas impiū. sicut aliqui credūt aliq̄n mortē differre per artem magicā vel aliqua supsticiosa. a Oia hec. Postq̄ salomō induxit ad obseruanduꝫ dei p̄cepta: hic circa hoc remouet tria impedimenta in tribus partibus que patebūt prosequēdo. Primū autem impedimentū procedit ex abusu humane potentie: quia aliqui sic abutuntur q̄ precepta sua p̄ponunt diuinis: sicut improperat saluator sacerdotibus iudeorū ₇ legisperitis. Marci. vij. Irritū fecistis mandatum dei ꝓpter traditionem vestrā. Ad hoc autem remouēdum premittit salomon suam considerationem circa hunc abusum dicens: Omnia hec. scȝ que sequūtur. sic enī copulatur in hebreo: Consideraui. et subditur: b Interduꝫ dominat̄ hō homini in

Ps. 9. a Et laudabāt̄. Ualde laudat̄ peccator in desiderijs anime sue ₇ iniqu⁹ benedicit̄. b Timētib⁹ deū. Timēt
Deu. 10. f presentiā ei⁹ in die iudicij. Horrēdū ē incidere in man⁹ dei viui. c Nec ꝓlongētur dies eius. sed cito moriatur ne diu viuēs peiora mereatur tormenta dū plura ₇ peiora peccat. vnde: q̄d quaro ipzecer nisi vt diu viuat? d Sūt iusti quib⁹ m. ꝓ. At filijs aaron sacrificantibus fꝫ hebreos: ₇ manasses post tanta mala a captiuitate ī regnū reductus felicit̄ vixit. e Rationez ₇c. Quare hic paup: hic diues: hic cecus nascatur: hic manc⁹ de geminis: vel hic statim baptiçatus saluat̄. ille statim mortuus damnetur: ₇ multa in id genus. Melior est

Nico.de lyra

a Qui etiā cū adhuc viuē. i. adhuc vite supessent. b In loco sancto erāt. sicut sacerdotes ₇ principes mali q̄ tenent in terris locū dei. isti in spirituali bus: ₇ illi in tpalib⁹. c Et laudabā tur in ciuitate. partim adulatiōe: et ptim timore. d Sed ₇ hoc vanitas est. qꝛ talis laus vergit ī eoꝝ detrimētum. e Eteni. Hic remouet̄ scd̄m īpedimentū qd̄ ꝓcedit ex abusu patiētie diuine. ex h̄ eniꝫ q̄ tolerat pctōres dans eis spaciū penitendi: ex hoc ecōtrario frequent̄ absq̄ timore incipiūt mandata dei trāsgredi. ₇ hoc est qd̄ dicitur: Eteni qꝛ nō ꝓfertur cito contra malos sententia diuine punitionis. f Absq̄ vllo timore filij hominū. id est nutriti in carnalitate: qui sunt filij hominū ₇ non dei. g Perpetrant mala. trāsgrediēdo dei p̄cepta. ɔ̄ñr h̄ remouet dicēs: h Attamē pctōr ex eo ₇c. i. ex dei patiētia circa pctōres. i Ego cognoui. q̄ erit bonū in futuro. k Timentibus deū. timore filiali qui cauet offensam dei: qꝛ cuꝫ de⁹ sit optimus decet eū dare meliora melioribus. ₇ ideo ex quo tolerat pctōres ī vita p̄senti dans eis vitā q̄ est bonū nature: cōcludit̄ q̄ bene remunerabit iustos in futuro. Et quia pctōr diuīa patiētia abutit̄ ₇ mltiplicat pctā ad augmentū sue dānatiōis. ideo subdit̄: l Non sit bonū. i. ꝓsperitas temporalis: m Impio. eo q̄ abutit̄ ipsa. n Nec ꝓlongentur dies eius. eo q̄ est sibi occasio multiplicationis peccatorum. o Et est alia. hic consequēter ponit̄ tertiū impedimentū qd̄ prouenit ex defectu nostre sciētie. Ex hoc enim q̄ homies attēdūt tm̄ bona sensibilia et p̄sentia: ₇ frequēter vidēt iustos in aduersitate: ₇ iniustos in ꝓsperitate. ex hoc mouet̄ ad sequēdū iniustos trāsgrediēdo mādata dei. Sic ergo ꝓceditur in parte ista: quia primo ponitur effectus trāsgressionis. secundo defectus nostre cognitiōis. ibi: Et apposui. Circa primū dicit: Et ē alia vanitas a precedentibus. p Sunt iusti quibus ma. ꝓue. sicut patet de sancto Job. q Et sunt impij qui ita securi sūt ₇c. sicut patet de multis regibus infidelibus ₇ tyrannis. r Sed et hoc vanissimū iudico. i. irrationabilissimū: ₇ loquitur in psona carnalis hominis qui nō cogitat futuras penas ₇ p̄mia. iō cōcludit: s Laudaui igit̄ leticiā. i. vitam voluptuosam: ₇ patet littera vsq̄ ibi: t Et hoc solū secū auferret. nō expectans aliud in futuro. Ex quo etiā patet qd̄ loquit̄ in psona hominis carnalis cogitantis de p̄senti vita tm̄. v Et apposui. hic ɔ̄nr circa h̄ ostenditur defectus humāe cognitiōis. Qꝛ enī de⁹ pmittit in p̄senti iustos tribulari: ₇ iniustos ꝓsperari: ptiet ad dei iudicia iusta: sed nobis occlta. ₇ ideo talia nō sunt in pticulari inuestiganda: sed sufficit ī generali cognoscere p fidē ₇ scripturam sacrā q̄ talia q̄ hic contingūt per dei sapientiā ordinant̄ ad eius gloriā et etiam electoꝝ: ꝓpter qd̄ in omnib⁹ est glorificand⁹: ₇ obediendū est mādatis ei⁹. Dicit igit̄: Et apposui coꝛ meū vt scirē sapientiaꝫ de diuinis. x Et intelligerē distinctionē que versat̄ in terra circa tribulationem iustoꝝ ₇ ꝓsperitatē ipioꝝ. y Est hō qui die. ₇ noc. ₇c. id ē pl'es homines sunt q̄ sollicitant̄ inquirendo talia nimis curiose descedendo ad pticularia. z Et intellexi q̄ omniū operū dei. ex occultis ei⁹ iudicijs ꝓcedentiū: a Nullā possit homo inuenire rationē. i. certā in pticulari cognitionē. b Et quāto plus laborauerit. ad querendū curiose: c Tanto min⁹ inueniet: qꝛ ex tali curiosa inq̄sitione freq̄nter incidit aliquis in errorem. d Etiam si dixerit sapiens. i. ille qui videt̄ inter homines sapiens. e Se nosse. que dicta sunt: f Non poterit reperire. i. verbis explicare. ex quo patꝫ eū se falso iactasse. g Omnia hec. Hic incipit capitulum nonū: quia illud quod subditur: Sunt iusti ₇c. vbi cōiter signatur capitulū: est de isto versu in hebreo. Postq̄ Salomō induxit ad beatitudinē ꝓut habet̄ in spe per opa virtutū ₇ ipletionē mādatoꝝ. hic cōsequēter reprimit elationis motū: q̄ aliq̄n ex bonis opibus insurgit. Et diuidit̄ ī duas ptes: qꝛ p̄mo facit hoc ex incertitudīe humani status. secūdo ex facilitate casus. ca. sequēti. Prima in quattuor fm quadruplicē incertitudinē circa ipm hominē. Prima cōtingit circa bonū gratie. Secunda circa bonū fortune. ibi: Uerti me. Tertia circa bonuꝫ nature ibi: Nescit homo. Quarta circa bonū gratitudinis humane. ibi: Hanc q̄ꝫ vidi. Prima in quattuor: qꝛ primo ponit̄ p̄dicta incertitudo. secūdo incertitudīs rō. ibi: Eo q̄. tertio infert̄ quedā ɔclusio. ibi: Hoc est pessimū. quarto maloꝝ cōparatio. ibi: Nemo est. Circa primū dicit̄: Omnia hec. s. que sequunt̄: sic enī in hebreo coniungit̄. h Tractaui in corde meo. diligenter ɔsiderādo vl' poti⁹ admirādo.

Ca. IX

i Sunt iusti atq̄ sapientes. s. plerīq̄ inter homies. k Et opera eoꝝ in manu dei. q̄tū appa ret hūano sensui. l Et tñ nescit homo. quātūcūq̄ iust⁹ videat̄. m Utrū amore an odio scꝫ dei: n Dignus sit. sed oīa in futuꝝ seruāt̄ incerta: tūc enī manifeste videbit̄ quos diligit et q̄s odit: ₇ licet hō nō possit scire certitudinalit̄ de seipō. ₇ multo min⁹ de alio via hūana vtrū sit dilect⁹ a deo an nō. ꝓt tñ hr̄e aliquā cōiecturā: vtpote si nō sit pcti mortal' sibi ɔsci⁹: ₇ ad iplēdū dei mādata sit volūtari⁹. Pōt etiā ee scire certitu

ꝉ 11.q.3.c paup. i fi.

ꝉ 11.q.1.c. sacerdoti/ bus. añ fi.

sepl'tos qui etiā cū adhuc viuerēt a
a ʃ in ecclesia. b ʃ corpe nō mēte: et p̄erāt nō ꝓderant. c ʃ a subditis et timentibus. vel adulantibus.
a in lōco sctō erānt: ₇ laūdabant̄ in b c
a ʃ tanq̄ iusti.
ciuitate quasi iūstoꝛum operuꝫ: sꝫ d
a ʃ hec vanitas: hec laus: hec dñatio.
et hoc vānitas est.† Eteni q̄ qꝛ nō e
a ʃ cito cū peccat. sed sat cito qꝛ sat bene. b ʃ vel scia. c ʃ nihil timēres in futuꝝ: quasi non iudicādi. ʃ a deo
ꝓfertur citō cōtra malos sniā: ābsq̄ f
q̄ timoꝛe vllo filij hominum ppe g
trāt mala. Attamē peccatoꝛ ex eo h
a ʃ in tota vita sua. b ʃ dei.
q̄ cētiēs facit malū: et p pātientiā
a ʃ expectatur ad penitentiā. b ʃ hoc
sustētatūr. Ego cognoui q̄ erit bō i
a ʃ et ideo penitentibus.
b nū timentibūs deū: q̄ verent̄ faci k
a ʃ hui⁹ sc'i: qꝛ aliud nō q̄rit. b ʃ q̄ nō timet: et iō non penitet.
c em ei⁹. Nō sit bōnū ipiō: nec ꝓlon l m n
gent̄ dies ei⁹. Sed q̄si vmbꝛa trā
seāt q̄ nō timēt faciē dñi. Est ₇ alia o
d vanitas q̄ fit sup terrā. Sunt iusti p
a ʃ afflictiōes vt lazaro. b ʃ mala. s.
q̄bus māla ꝓueniūt q̄si opā ege
a ʃ peccatoꝝ. b ʃ ab omni aduersitate: vt diues q̄ induebatur purpura et bysso.
rint ipiōꝝ. Et sunt ipij qui ita secū q
a ʃ scꝫ bona.
ri sūt q̄si iustoꝝ factā habeāt. Sed r
a ʃ fortuitū. b ʃ fm infirmos. ʃ fm se.
et hōc vanissimū iūdico. Laudaui s
ʃ bone conscientie.
igit̄ leticiā: q̄ nō eēt hoi bonū sub
a ʃ in h̄ tpe. b ʃ panē qui de celo descēdit. c ʃ vinum quod letificat coꝛ hominis.
solē: nisi q̄ cōedēret ₇ bibēret ātq̄
a ʃ spe boni.
gaūdēt: ₇ h̄ solū secū auferret de la t
boꝛe suo oīb⁹ dieb⁹ vitę suę q̄s de
ʃ sic.
dit ei deus̄ sub sole. Et apposui coꝛ v
meū: vt scirē sapiaꝫ: ₇ itelligerē di x
ʃ boni vl' mali. b ʃ vere rationalis. c ʃ ꝓsperitate
stictiōnē q̄ v̄sat̄ in tra. Est hō q̄ diē y
a ʃ in omni tempore b ʃ cordis.
bus ₇ nōctib⁹ somnū nō capit ocūl.
ʃ intēt⁹ diuie p̄hie: nec tñ p̄t cōp̄hendere: ₇ hoc ē ₇ intellexi.
Et itēllexi q̄ oīm opeꝝ dī nullā pos z a
e sit hō iuēire rōnē eoꝝ q̄ fiūt sb̄ sole:
a ʃ acceder hō ad coꝛ altū ₇ ex. d.
₇ q̄to pl⁹ labōꝛauerit ad q̄rēdū: tā b c
ʃ qui videt̄
to min⁹ iuēiet. Etiā si dixerit sapi d e f
ʃ ne dum scire.
ens se nosse: ñ potēit repire. Oia h̄ g
tractaui ī coꝛde meo vt curiose in h
telligerē. Ca. IX
a ʃ vt videtur.
Sunt iusti atq̄ sāpiētes: ₇ i k
a ʃ ab ipso disponūt̄.
opa coꝝ ī māu dēi† ₇ tñ ne l
a ʃ etiā cū bñfecerit. ʃ dei.
scit hō vtꝝ amoꝛ an odio dign⁹ sit: m n

Universidad de D
Biblio

a Melior est canis. Canis viu⁹ pauper iustus: leo mortuus: potēs iniqu⁹: qui nihil secũ aufert de mũdo. b Mortui vo. Quidã asserũt etiã p⁹ mortē crescere τ decrescere merita. τ h qđ ait: nec hñt ptē in h sclo: τ in ope qđ sub sole gerit. ita exponũt vt dicãt eos in h sclo τ sub sole quē cernim⁹ nullam habere cõionē: habere vero sub alio seculo: τ sub sole iusticie: τ ñ excludi opinatiõem q̃ cõtendit postq̃ de h sclo migrauerim⁹: τ offēdere posse creaturas rõnales τ pmereri. c Erunt. i. vale/
Ps. 9. bũt tibi post mortē. Vñ: In inferno au
Joh. 9. a tē q̃s ɔfitebit tibi. Et illđ: Veniet nox qñ nemo pôt opari. d Bellũ. victor
Jbi. 15. a vl' etiã imitatores belli: fm illud: Sine me nihil potest' facere. Diuitias

Nico. de lyra

scire certitudinalit' reuelatiõe diuiã: sic reuelatũ ē aliquib⁹ sctis ex speciali gratia ad eox ɔsolationē. a Eo φ. hic incipit vsus in hebreor vbi ponit' dicte incertitudis rõ. cũ dr: Eo φ vniuersa eq̃ eueniãt iusto τ ipio τc. sic enĩ iniusti a/
B liq̃ ,pspant' in pñti: ita aliq̃ iusti in diuitijs: honorib⁹ τ cõsilib⁹. τ sic aliq̃ iniusti tribulãt τ eijciunt': ita silr aliq̃ iusti. τ iõ nõ pôt distingui accept⁹ deo ab eo q̃ nõ est ei accept⁹ p aliqđ qđ ɔtigat hominib⁹. Dicit aũt: b Justo τ impio. q̃tũ ad ea q̃ fiũt erga ,prim mõ cõtrario. c Bono τ malo. q̃tũ ad h qđ respicit vitiũ τ virtutē. d Mũdo τ immũdo. q̃tũ ad id qđ respicit honestatē τ ihonestatē. e Immolãti vi. τ sa. τc. q̃tũ ad id qđ respicit erga deũ deuotionē τ ideuotionē. f Sic bo. sic τ pec. q̃tũ ad bõitatē τ maliciã opis generalit'. g Vt periu. ita ille τc. i. multum assertiue iurat. sic dr. j. Reg. xx. Addidit Jonathas deierare. τ hoc dr q̃tum ad id qđ respicit pctm̃ τ meritũ oris specialit' in vo τ falso iuramto. b Hoc ē. hic ex dictis ifert' q̃dã ɔclusio: τ scđo malox cõpatio. s. φ mlti assuescũt pctõ: eo φ int' iustos τ ipios nõ vr aliq̃ distictio fctã a deo. τ h ē qđ dr: Hoc ē pessimũ τc. τ ptz lrã vsq ibi: i Et p⁹ h ad ifc. τc. q. d. licz in pñti vita eadē ɔtigãt iustis τ iniust': tñ i futuro nõ erit ita: qr soli ipij ad gehēnã ðducēt'. k Nemo est. hic ɔñr põit' malox q̃dã cõparatio. Et diuidit' in duas ptes. qr pmo ponit' h cõpatio. scđo ifert' ex h q̃dã ɔclusio. ibi: Vade g. Cõpatio tal' ē. s. φ mali viuētes videt' melioris ɔditiõis: licet sciant se certitudinalit' morituros. iõ dic: Nemo ē q̃ sp viuat. qr cõposit⁹ ē ex ɔtriis: τ originali iusticia destitut⁹. l Et q̃
C hui⁹ rei. s. sp viuēdi. m Habeat fiduciã: qr null⁹ videt' euadere mortis sentētiã. n Melior est canis vi. τc. p canē mordacē: τ leonē voracē intelligunt' hoĩes mali: fm tñ mag' τ min⁹. sic leo ē cane magis nociuus: τ sic Salomõ loquitur hic methaphorice. sic ēt cõi sermõe hõ iracũd⁹ dr canis. Est igit' sensus φ pctõr viuus melioris ɔditiõis ē q̃ mortuus. Et subdit' rõ: o Viuētes enim sciũt se esse morituros. τ hoc certitudialiter: vt dictũ ē. τ ex hac ɔsideratiõe possunt a malis penitere: τ ad bonũ reuerti. p Mortui vero nihil nouerũt amplius. s. aliq̃d vnde possint ad bonũ reuerti: licet sciãt mlta alia. q Nec habēt vltra mercedem. qr sunt extra statũ

a ∫ vbi omnia aperta.
sed omnia in futurũ seruant' icer
a ∫ bona et mala ,pmiscue.
ta: eo φ vniũersa eque eueniant a b
iusto et ipio: bono τ malo: mũdo c d
τ imũdo: imolãti victimas et sa/ e
a ∫ opinione hominum.
crificia cõtēnenti. Sicut bonus f
sic τ peccator: vt piur⁹ ita ille qui g
vex deierat. Hoc ē pessimũ inter h
oĩa que sub sole fiũt: qr eadē cun
ctis eueniũt. Unde τ corda filio/
a ∫ carnalium. b ∫ nõ timēt peccare.
rũ hõminum implēt' malicia: et
a ∫ in peccatis. ∫ mala.
ɔtēptũ in vita sua: et post hec ad i
∫ quia.
inferos deducent' †Nemo ē q̃ sem k
per viuat: τ q̃ huius rei habeat fi l m
a ∫ sp viuēdi. b ∫ pctõr q̃ pôt cõuerti τ pficere.
∫ canis viuus: gentilis q̃ deouiuit. c ∫ iudeo incredulo τ supbo. ∫ mortuo iusto q̃ nihil pôt meritis suis addere.
a dũciã. Melior est cãnis viuus' leõ n
ne mortuo. Viuentes eniz sciunt o
a ∫ in eternum: nisi caueant.
b se eē moritũros †Mortui vero ni/ p
a ∫ de mundo.
hil nouerunt ampli⁹: nec habent q
a ∫ quia non proficiunt amplius.
vltra mercedez: qr obliuiõi tradi r
ta ē memoria eox. Amor quoq s
a ∫ cum ipsis. ∫ als hunt.
τ odium τ inuidie simũl pierunt: t v
nec hñt ptē in hoc seculo: τ in ope x
a ∫ cito. ∫ quãdoquidē mors sic finit oĩa. b ∫ nemoraris.
qđ sub sole geritur. Vãde g et co/ y z
a ∫ cordis. b ∫ viuũ.
mede in leticiã pãnē tuuz: τ bibe
a ∫ verbi dei a' ∫ sic.
cũ gaudio vinũz tuũ: qr deo pla/ a
a ∫ corpis.
cēt opa tua. Omĩ tpe sint vēstimē b
a ∫ castitate: puritate. b ∫ miscõia. c ∫ mēte.
ta tua cãdidã: τ ŏleũ ŏ cãpite tuo c d
∫ sapiētia quam tibi accepisti e
nõ ŏficiat. Perfruere vita cũ vxo f g
re quã diligis: cũctis dieb⁹ vite i h
stabilitatis tue: q̃ dati sũt tibi sub
∫ sapientia vera.
sole omĩ tpe vanitatis tue. Hec ē i
enĩ ps in vita: τ i labore tuo quo
∫ boni.
laboras sub sole. Qđcũq potest k
a ∫ dũ dies est: dũ tps habes.
facere manus tua istant' opãre: qr l m
nec op⁹: nec ratio: nec scia: nec sa n o
∫ Job. Homo fugit velut vmbra: τ nunq̃ in eodem statu permanet.
c piētia erũt apud inferos quo tu p q
,pperas. Verti me ad aliđ: et vidi r s
a ∫ q̃s nõ aggrauat carnis ifirmitas. s. sctõx. ∫ sz dei. vñ: Nõ ē volētis ne. cur. sz d. m.
sub sole: nec vēlociuz esse cursum t
a ∫ esse. ∫ Dñ. Estote fortes in bello: τ pug. cuz anti. serpente. b ∫ spũ. c ∫ viuum.
d nec fortiũ bellũ: nec sapiētiũ pã/ y z

merēdi. r Quia obli. tra. est memo. eo. co. deo. s. q̃tũ ad h φ det eis penitētie locũ: licet sint in memo. ei⁹ ad puniēdũ. s Amor quoq. quē habuerunt ad malos i pñti vita. t Et odi. τc. cõtra bonos. v Simul perierũt: qr nõ pñt vltra malos iuuare: nec bonis nocere. x Nec hñt ptē in hoc sclo τc. i. in suffragijs que viui faciũt ,p defũctis q̃ nõ valēt eis. y Vade ergo. Hic ex dictis cõcludit' quedã cõclusio. s. φ hõ debet in pñti honeste viuere: τ ad vitã beatam cõtinue se pparare. τ sic expõit Ra. Sa. ptē istã. Dic igit': Vade ergo tu iuste: z Et comede in leticia panũ. i. viue in iocũditate mentis ex testimonio bone cõscientie ,pcedente. Et φ sic hic debeat intelligi patet per hoc qđ subdit': a Quia deo placēt opa tua. qđ dr magis cõiecturaliter q̃ certitudinaliter. vt. s̃. dictũ est. b Omni tempore sint ves. tua can. Hic dicit Ra. Salo. φ istud ē sĩle regi inuitãti aliquē ad †Eccli.
festũ: τ nõ dicit sibi diē determinatũ. et iõ sic inuitat⁹ si sit sapiēs sic se parat et ornat φ omni hora sit parat⁹. qr de⁹ vocat electos ad festũ futurum: τ nõ dicit eis tps determiatũ: qđ est tps mortis: quo nihil est icerti⁹. τ iõ hõ sp debet esse parat⁹ vt recipiat' ad dei festũ: q̃ ppa ratio est p vitã sctãm τ honestam: τ si/ †Job. 14.
gnificat' hic p cãdidã vestē. τ sic Salomon loquit' hic methaphorice: sic ĩ pluribus alijs loc'. c Et oleũ: diuiie gratie. d De capite tuo. i. de mēte tua q̃ est caput ĩ virib⁹ aĩe. e Nõ deficiat. i. sic viue φ de⁹ grãm suã a te nõ subtrahat. f Perfruere vita. pñti: g Cũ vxore quã di. i. cũ sapientia diuine legis: vt exponũt hic hebrei: fm qđ dicitur Sap. viij. Hanc amaui a iuuētute mea. τ q̃siui spõsã mihi eã assumere. h Cunctis dieb⁹ vite instabilita. tue: id est vite presentis que est instabilis: q̃ expendenda est in exercitio diuine leg'. i Hec est enĩ pars in vita τc. i. ista tecum portabis de presenti vita. τ nõ temporalia bona. ideo subdit': k Quodcunq pôt facere man⁹ tua instant' operare: id est quãtũ potes operibus meritorijs insta. l Quia nec opus: scilicz exterius. m Nec ratio. i. mentis meditatio. n Nec scientia: de humanis. o Nec sapientia: de diuinis. p Erunt apud infe. i. in lymbo patrũ vbi descendebant omnino purgati ante christi passionem. de quo tempore loquitur hic Salomõ. τ ĩ purgatorio vbi descendebãt τ adhuc descendunt q̃ decedunt in aliquibus purgandi. Ista eĩ duo loca a doctoribus esse dicuntur in parte inferni: τ ibi non est opus: nec ratio: nec scientia: nec sapiētia: scilicet ad merendũ: licet ibi sint ad aliud. q Quo tu ,pperas. qr omnes q̃tũcũq insti descēdebant ad alterũ istorũ dictorũ locox ante xpi aduentũ. r Verti me. Hic cõsequēter ponit' incertitudo hominis circa bona fortune. cum dicit': s Et vidi sub sole. i. i hominũ habitatiõe. t Nec velociuz esse cursũ: qr aliq̃n ɔtigit φ velocior cursor nõ venit prior ad terminũ: eo φ aliq̃ casu ĩpedit': τ sic ab alio puenit'. v Nec fortiũ bel. qr aliq̃n fortior animus forti vincit'. x Nec sapien. τc. sed aliquando sunt in egestate magna. sic ptz de scto Job τ plurib⁹ alijs.

Nec docto.

a Diuitias: bonor opex. Vñ: Redēptio anime viri ,ppie di
Pro. 13. b uitie. b Sicut pisces ca. Simile est regnũ celo. sagene τc. Et
Mat. 13. f illud: Faciã vos fi. piscato. ho. Heretici q̃z habēt sagenã suaz
Jbi. 4. c missam: τ laqueos q̃bus capiãt simplices. c Vir paup τc.
Ps. 68. Christus. de quo: Ego sũ paup τ dolēs: τ in q̃ oēs thesauri sa
1. Cor. 2. c pientie τ scientie sunt absc̃oditi. d Per sapien. τc. nõ p potētiã. vnđ
Job. 26. d Obstetricãte manu educt⁹ ē coluber tortuosus. e Verba sapiētiũ. Qui fauorē τ plausũ nõ querũt: sed salutez audientiũ: nec clamãt vt audiant': sed cupiunt vt exaudiant'. f Int' stultos. Stulti qui nõ querũt ,pficere: sed laudē sibi acquirere. g Et q̃ in vno
Jaco. 2. b pecca. Qui peccauerit in vno f. ē. o. reus. Unde: Vn⁹ stultus plurimos cor
1. Cor. 5. b rũpit. Vñ: Modicũ fermētũ totã massam corrũpit. Ca. X
h Musce morientes τc. in dexte.
Mat. 6. a Nesciat sinistra tua quid faciat
Jbidē. 5. f. dex. tua. Et alibi: Si q̃s pcusserit te in dex. max. pbe ei τ al. Locũ

Nico. de lyra

a Nec doctor diui. Phi enĩ apđ gētiles ɔtēpserũt diuitas: vt ptz de Socrate τ Diogene τ plurib⁹ alijs. similiter ,phete q̃ fuerũt doctores tpe veteris testa. τ xps τ apl̃i tpe noui. b Nec artificũ grãm. melior enĩ artifex in mechanicis nõ semp habet maiorē gratiã pncipis. c Sed tps casumq in omnib⁹. i. incertitudinē q̃ ab elationis motu debet reprimere hominem. d Nescit hõ. Hic ponit' incertitudo hominis circa bonũ nature qđ est ipsa vita. cui⁹ termin⁹ est oĩno incertus. iõ dicit': Nescit hõ finē suũ. e Sed sic pisces ca. ba. τc. i. ex insperato qñ estimãt accipe escã. f Sic capitur hõ tpe malo. i. tpe mortis qđ malũ dr inq̃tũ puat vitã. g Cũ eis extēplo. i. repēte. h Supuenerit. τ tal' incertitudo debet hominez retrahere ab elatione. i Hanc quoq. Hic consequēter ponitur incertitudo respectu gratitudinis humane: qua frequenter priuat' bñficijs. Et diuidit' in duas ptes. qr primo ,ppositum ostenditur. secundo circa hoc questio mouet' et soluit'. ibi: Quõ ergo. Circa primũ dicitur: Hanc quoq sub sole vi. sa. gratitudine tamē priuatã. k Ciuitas parua. ideo poterat de facili obsideri l Et pauci in ea viri. ideo male poterat defendi. m Venit ɔtra eã rex magnus: qui poterat eã suo exercitu circũdare τ machinas ɔtra eã erigere: τ sic eam capere. n Jnuentusq est in ea. vir paup τ sa. τ libe. vr. tñ nullus reddidit sibi gratitudinē. Ra. Sa. expõit hoc tanq̃ fuerit sic ad lrãm. verũtñ nõ dicit q̃ fuerit illa ciuitas: τ ille pauper eã liberãs. sic nec hic exprimit': potuit tamē sic esse: qr sapiēs mulier liberauit abelã ab iminēte excidio: vt habet'. ij. Reg. xx. sapientia aũt magis viget ĩ viris q̃ in mlierib⁹. o Et dicebã ego. ex facto paupis sapiētis. p Meliorem esse sapientiã fortitudine. qr bellatores ciuitatis nõ poterant hoc facere. q Quomodo ergo. Hic ex predictis mouet' questio: vnde ,pcessit tãta ingratitudo erga pauperē sapientē. τ respõdet ad hoc cũ dicitur: r Verba sapientiũ. i. ,pcedentia ab ore sapientis: τ sapiētibus ,pposita. ideo dicitur sapiētiũ in plurali. s Audiuntur in silentio. i. attente. t Plus q̃ clamor pncipis inter stultos. τ p hoc soluitur questio. Qr enĩ verba pauperis sapientis fuerũt contempta ,pcessit ex populi stulticia: τ

a ∫ eternas vel sapiē. b ∫ sed dei. vñ: Gratia dei sum id quod sum.
a nē: nec doctor diũitias: nec ãrti a b
ficũ grãz: sed tps casũ q in oib⁹. c
a ∫ nescitis diem neq horam.
b Nẽscit hõ finē suũ: sz sicut pisces d e
a ∫ subito.
capiũntur hamo: τ aues com/
prehenduntur laq̃o: sic capiunt' f
a ∫ iudicij mortis: cuiuslibet aduersitatis.
hoĩes i tpe mãlo: cũ eis exēplo su g h
a ∫ alijs dicētib⁹: quid ampli⁹ sapiēs stulto.
peruenērit. Hãnc quoq sub sole i
vidi sapiam: τ ,pbaui maximaz.
a ∫ ad lrãm. vl' ecclia hũilis. b ∫ ad cõparatione malox. ∫ multi vocati: pauci vero electi.
c ∫ fortes.
Ciũitas parua τ paũci i ea ũiri. k l
a ∫ . i. diabol⁹. vñ: Cũ fort' armat⁹ custodit a. s. i pa. sũt oĩa q̃ pos. ∫ q̃ se magnũ iactat. dicēs: hec oĩa tibi dabo: si ca. adora. me.
Vēit ɔ eã rēx magn⁹ τ vallauit m
a ∫ omnimodas institutiões: ,psecutiones.
eã: extruxitq mũnitiões p gyx:
τ pfecta est obsidio. Jnuentusq n
a ∫ a diabolo morte sua.
c ē i ea vir paup τ sapiēs: τ libēra
∫ pauci.
d uit vrbē p sapiam suaz: τ nullus
a ∫ obediendo.
deinceps recõrdat⁹ est hoĩs illi⁹
∫ tamē. a ∫ alijs inebriatis presenti leticia.
paupis: τ dicēbã ego meliorē eē o p
a ∫ christi. b ∫ diaboli. c ∫ ammuratiue
sapiãm fortitũdine. Quõ ergo q
a ∫ ab ingratis. b ∫ mãdata.
sapiã paupis ɔtēptã est: et vbã
a ∫ exponit.
e ei⁹ non sũt audita: Verbã sapiē r
a ∫ quiete. ∫ suox auditox.
tium audiunt' in silentiõ: plus q̃ s t
a ∫ clamosa oratio. b ∫ in bello.
f clamõr pncipis int' stultos †Me/ v
a ∫ sapientiam p̃fert fortitudini.
g lior ē sapiẽntia q̃ arma bellica: τ
a ∫ in charitate: que ē radix omniũ bonox.
qui in vnõ peccauerit multa bo x
na perdet. Ca. X
∫ qr. ∫ sic mali inter bonos. Dñ: Corrũpunt mores bonos.
b Musce morientes pdunt y z
a ∫ odorem.
suaũitatem vnguenti. a
a ∫ simplex. b ∫ hũilis.
Preciosior est sapiētiã: paruaq b c

torũ infinitus est numerus. vt dictũ est supra ca. j. ideo freq̃nter contingit talis contemptus τ igratitudo. Expositores vero catholici cõmuniter dicunt φ Salomon hic loquitur metaphorice per ciuitatem intelligēs ecclesiam: τ p regem eã obsidentē diabolum τ eius militiã. per pauperem sapientē ipsũ xpm: qui duxit pauperē vitã: τ sua sapientia liberauit populũ suũ q̃tũ ē in se ex demonis potestate: τ nullus deinceps recordat⁹ est: qr pauci valde sũt grati respectu ingratox: τ maxime de iudeis q̃ negant xpm. τ talis igratitudo ex humana stulticia procedit. τ ad hunc intellectũ pôt littera de facili applicari. Aliqui vero hebrei dicũt similiter q̃tũ ad hoc φ Salomon loquit' hic metaphorice. τ per ciuitatē paruã intelligit corpus humanũ p viros existentes in ea corporis mēbra. p regem obsidentē ipm fomitē ad malũ iclinãtē: qui dicit' rex magn⁹: eo φ mlti obediunt ei. per virũ sapientē τ pauperez synderisim vel rõnis dictamen ad bonũ inclinantē. τ dicitur paup: qr pauci obediunt ei. Liberatio autē ab impulsu fomitis fit per dictamē ratiõis:
D τ φ cõtēnit' ,pcedit ex stulticia homĩs: τ ad istũ itellectũ pt silr lrã ð facili applicari. pma tñ expositio videt' mag' lral'. v Melior est sapi. Postq̃ salomon repressit motũ elatiõis ex incertitudine humani stat⁹: hic ɔñr idē facit ex facilitate sui casus: ,ppter qđ semp debz timere τ nõ p̃sumere. Et diuidit' in duas ptes: qr primo ostendit facilitatem casus ex impulsu interioris fomitis. scđo ex defectu exterioris regiminis. ibi: Ve tibi terra. Circa primũ sciēdũ φ fomes ipellit ad malã actionē τ ad ei⁹ occasionē: τ etiã ad inordinatã locutionē. Primo ergo oñdit' ,ppositũ in pmo. s. in pcti actiõe. scđo in pcti occasione. ibi: Qui fodit fo. ĩtio mala locutiõe. ibi: Si mordeat spẽs. Prima adhuc in duas: qr pmo ostendit Salomõ damnũ pcti. scđo monet resistere fomiti. ibi: Si spũs. Pria adhuc ĩ duas: qr pmo oñditur ,ppositũ. scđo ifert' duplex correlariũ. ibi: Preciosior. Circa primũ dicit cõtinuãdo se ad p̃cedētia: Melior est sapiã q̃ arma bellica. qr pri⁹ locut⁹ fuerat de sapiētia paupis ciuitatē liberãt' qđ fieri nõ poterat armis. Est etiã cõtinuatio ad sequētia: qr p sapiam resistit' fomiti q̃ est optima victoria: τ mlto melior †Sap. 6. a
q̃ illa q̃ acquirit' p arma bellica. x Et qui in vno defecerit. multa bona pdet. sicut eĩ in bellis ex modico defectu in primo cõgressu debellat' aliq̃n totus exercitus: sic ex vno pctõ mortali pditur tot⁹ cumul⁹ p̃cedētiũ meritorũ: q̃ stante illo peccato nõ ,pficit ad salutē. τ ad hoc inducit exēplũ. cũ dr: y Musce moriētes. Ca. X id est lãguide τ debiles q̃ de facili cadũt in illa q̃ cõficiunt' ab apothecarijs. z Perdũt. i. destruunt. a Suauitatē vnguēti. i. ei⁹ bonitatē qñ cadũt ibi: τ sicut p muscaz q̃ est res parua perdit' res bene p̃ciosa: sic p vnũ peccatũ cumul⁹ meritox.

b Preciosior. Hic infertur primũ correlariũ. cũ dicit': Preciosior est sapientia τc. qr locutus fuerat de valore sapientie: τ fm expositores nostros cõmuniter sapientia τ gloria parua sunt nominatiui casus: τ stulticia ablatiui. τ est sensus: c Sapientia paruaq gloria. i. sapientia cum honore prauo. Preciosior est q̃ stulticia cum honore magno. vt dictũ est supra ca. iiij. Melior est puer pauper τ sapiēs rege sene τ stulto.

ee 2 Sed hec.

Ps. 15. Ibidem. 7. a Locũ.stationẽ fidei retine.ne vincaris ꝛ ne pficias si iã male cogitaueris. Unde:Et emũdabor a delicto maxio. b Qui fodit. Lacũ aperuit:ꝛ effodit eũ ꝛ incidit in foueã quã fecit. c Si mordeat. Quasi:sicut serpens occulte mordens venenũ infundit:sic ꝛ qui detrahit. Al' serpẽs.i.diabolus.mordet in silẽtio quãdo qui diabolo suadẽte peccauit nõ vult cõfiteri. Stult⁹ con

Nico.de lyra

Sed hec expositio ſm lrãm hebraicam stare nõ põt:qꝛ in hebreo sapiẽtia ꝛ gloria sũt ablatiui casus:stulticia vero nominatiui. Itẽ li parua nõ est adiectiuũ hui⁹ substantiui glĩa:sed huius.s.stulticia:qꝛ ponit̃ imediate p⁹ ipm. Est igit̃ ſm hebreos hec lra. Ponderosior ẽ sapiẽtia ꝛ glĩa stulticia parua. ꝛ ẽ sensus: ꝙ defectus paruus in morib⁹ q̃ dicit̃ hꝛ parua stulticia:põderosior est q̃ sapia ꝛ glĩa:qꝛ frequẽter facit eã vilescere in psona aliqua notabili:ꝛ ſm hꝛ hec lra ẽ cõfirmatio pcedẽtis sentẽtie in qua dictũ ẽ ꝙ musce q̃ sũt res parue vilescere faciũt vnguẽtũ pciosũ. Ratio aũt diuersitatis inter trãslationẽ nrãm ꝛ dictum hebreoꝝ circa hoc nomẽ: Preciosior ẽ: qꝛ nomẽ hebraicũ hic positũ est equiuocũ ad pciositatẽ ꝛ põderositatẽ: ꝛ freqñtius accipit̃ p pciositate:sic accipit trãslatio nostra:ꝛ iõ pt aliter exponi lra nostra. ꝛ sequẽdo hebraicã veritatẽ q̃tũ ad hoc ꝙ sapientia ꝛ glĩa sunt ablatiui casus ꝛ stultici parua nominatiui. vt sit sẽsus:Stulticia parua.i.stulticia ad horã simulata. Preciosior est.i. vtilior q̃ sapientia ꝛ glĩa:vt patet de dauid.j. Reg.xxj.qui simulãdo stulticiã corã Achis rege Geth p hoc euasit mortẽ.

B a Cor sapientis.hic ponit̃ secundum correlariũ de sapiẽtia ꝛ stulticia sibi opposita.cũ dicit̃:Cor sapientis in dextera eius:qꝛ dirigit̃ in bonũ moris p dexterã designatũ. b Et cor stulti in sinistra illius.qꝛ semp tẽdit in malũ per sinistram designatũ. c Sed ꝛ in via. scꝫ vite pñtis:in qua omnes sunt viatores. d Stultus ambulãs.p vitia ꝛ peccata. e Cum ipse insipiẽs sit.ſm veritatẽ. f Omnes a sua via declinantes. g Stultos estimat:qꝛ non sequuntur delectabilia huius mundi q̃ sola reputat bona:ꝛ propter hoc homines vani ꝛ mundani viros sapientes ꝛ religiosos reputãt stultos.

C h Si spiritus. Postq̃ ostendit dannum peccati ad quod fomes impellit: hic consequẽter monet resistere fomiti: ꝛ primo ponitur hec monitio. secundo infertur quedã conclusio.ibi:Est ꝛ malum. Circa primũ dicitur:Si spirit⁹. id est impulsus. i Potestatem habẽtis.i.fomitis qui dicitur hic potestatem habens:eo ꝙ multi obediunt ei vt potestatem habenti. Potest etiam dici demon.de quo dicitur Job. xlj. Nõ ẽ potestas super terram que ei comparetur. Et frequenter impulsus fomitis et demonis simul concurrunt in tentatiõe: quia demon excitat fomitem et eo vtit̃ tanq̃ instrumento vt deiiciat hominem a virtute. k Ascenderit super te.im pellendo te ad peccatum.
l Locum tuum ne dimiseris.i.stabili tatem

a omnia tps habẽt. b qꝛ icẽtio cogitatio.
glĩa ad tps stlticia. Cor sapiẽtis a
a .i.vt puciat in dextrã.statuet ãt dñs oues a dextris:hedos a sinistris. b mũdanis.vñ: In sinistra illi⁹ diuitie et glĩa.
dextera ei⁹:ꝛ cor stlti i sinistrã il b
a praua. b de vitio in vitiũ.
lius. Sed ꝛ in viã stult⁹ ambu- c d
a peccator. b sibi similes
lans cũ ipse isipiẽs sit:oẽs stul e f
a immũdus spũs pnceps hui⁹ mũdi:ꝛ rector tenebraꝝ harꝫ. b in filios diffidentie.
tos estimat. Si spiritus ptãtem g h i
a praua suggerendo.
a habentis ascẽderit sup te: locũ k l
a ei. b penitẽtie.
tuũ ne dimiseris:qꝛ curatio ces m
actus impios.
sare faciet pctã maxia. Est ꝛ ma n
lũ qd vidi sub sole:q̃si p errorem
a iusto iudicio dei. b diaboli vel cuiuslibꝫ q̃ malos exaltat:bonos humiliat. c fauore populi ꝛ potentũ.
egrediẽs a facie pncipis. Posi o
a scli vel eccl'e.vñ: Propter pctã ppli facit de⁹ regnare hipocritam.
tũ stultũ in dignitãte sublimi:
a sapientia:virtutib⁹:bonis opibus.dei donis. b deiectos. c idem
ꝛ diuites sedere deorsũ. Uidi
a vitioꝝ. b i dignitate. c bonos. d depressos.
suos i equis:ꝛ pncipes ambulã
a cũ sint liberi. b deceptionem.
b tes q̃si suos sup trã. Qui fodit p
a primũ seipm iaculo pcutiet pprio. b insti tuta eccl'e.
foueã icidet i eã:ꝛ q̃ dissipat se- q
a hic et i futuro b diabol⁹ c sic heretici
pẽ mordebit eũ coluber. Qui r s
a ab edificio eccl'e b viuos.s.sctõs q̃ i zaphyra voluũtur sup trã. c p. d trãsfert.
trãsfert lapides affliget in eis:
a ifructuosa.s.hereticos ꝛ quoslibet malos. b cõpatiẽs eis.vñ: Quis ifirmat̃ ꝛ ego nõ infirmor.
ꝛ q̃ scindit ligna vulnerabitur
a in diuina scriptura. b acumẽ ingenij.
ab eis. Si retusũ fuerit ferrũ ꝛ hꝛ t
a acutũ. b p supbia tua.vñ:dicẽtes se eẽ sapiẽtes:stulti facti sũt:vl' p negligentia.
nõ vt prius:sꝫ hebetatũ fuerit:
a studẽdo:discẽdo:penitẽdo. Q.nonẽ desperãdũ. sic.
multo labore exacuetur:ꝛ post v
a restaurabitur. b prior.
c idustriã sequet̃ sapiã. Si morde x y
a diabolus. b occulte. c qꝛ tãdẽ nocet.
at serpẽns in silẽtio nihil eo mi z
nus habet qui occlte detrahit.
a xpi vel viri catholici.vñ:Diffusa est grã in la.tu. b mors ꝛ vita in mãib⁹ lingue.
Uerba oris sapiẽtis grã:ꝛ labia a b
a diaboli vel heretici. b in infernum.
insipiẽntis precipitabunt eũ.
a insipientis.
Initium verborum eius stulti- c
quia pertinax in stulticia et impenitens.
cia:et nouissimum oris illi⁹ error d

tatem virtutis:in qua tanq̃ in loco stabili debet homo permanere. ꝛ subditur causa: m Quia curatio faciet cessare peccata maxima.licet eni resistẽdo fomiti non auferat̃ fomes totaliter in presenti vita.tñ p talẽ resistentiã ei⁹ ptãs diminuitur:et virtus moralis firmat̃ ꝛ augetur:que dicit̃ quedã sanitas aie:ꝛ p consequẽs curatio ab ifirmitate: ꝛ hec facit cessare peccata ad q̃ ipelleret fomes:nisi esset talis sanitas vel curatio. n Est et malũ. Hic infertur quedã ꝯclusio. Ex hꝛ enim ꝙ pauci resistunt fomiti modo predicto:ꝛ multi sequuntur eius impulsum. ideo homines sunt ambiciosi potestatis mundane ꝛ honoris:ꝛ sic homines defectuosi ad talia pmouent̃:ꝛ virtuosi sine honore dimittunt̃. ꝛ hoc est qd dicitur: Est ꝛ malũ qd vidi sub sole. ꝛ q̃d sit illud subdit̃: Quasi per errorẽ egrediẽs a facie pricipis. o Positũ stul.in digni. sublimi.princeps iste deus est:qui nullo modo potest errare ſm veritatem: sꝫ tñ ſm hominũ insipientiũ estimationem: q̃ ex pmotione maloꝝ ad magnas dignitates frequenter dicunt deum dormire vel desipere:tñ ſm ordinẽ sue sapientie ꝛ iusticie nobis occulte pmittit aliq̃n malos sublimari:ꝛ bonos humiliari. ꝛ ideo nõ dꝛ hic p errorẽ principis absolute:sed quasi per errorẽ: qꝛ sic videtur fatuis et simplicibus. p Qui fodit. Hic ꝯseq̃nter ostendit malũ fomitis inq̃tum inclinat ad peccati occasionem.dicens: Qui fodit foueam incidet in eam:sic enim cõtingit aliquãdo corporaliter. Et per hꝛ intelligitur ꝙ querẽs peccati occasionẽ incidit in illud.sicut vadẽs ad spectacula inhonesta cadit in peccatũ luxurie:ꝛ q̃ querens familiaritatẽ latronũ i furti pctm. Pro.26.d Eccl.17.a Ad idẽ iducit qd subdit̃: q Et q̃ dis. se.i.honestatis disciplinã a sapiẽtib⁹ traditã. r Mordebit eũ co.i.diabolus q̃ vocat̃ serpẽs Gen.iij. Et ad idẽ facit qd subdit̃: s Qui trãsfert la.ꝛc.sic eni transferens lapides ꝛ scindens ligna patitur corporale detrimentũ. sic ꝛ ille q̃ exponit se occasionibus peccatorũ detrimẽtum anime. t Si retusum fue. hꝛ remouet circa pdicta quãdã estimationẽ falsã qua aliq̃ estimãt hominẽ de facili de vitiis redire ad virtutes. ꝛ ideo querũt facilius pctõꝝ occasiões.iõ hoc remouet per exemplũ ferri acuti:ꝙ si inde pcutiat̃ lapis eius acuties pdit̃:nec de facili recuperatur:sed cũ magno labore. ꝛ similit̃ declinans de virtutibus ad vitia nõ de facili ꝫ cũ multa difficultate redit ad virtutẽ:vt ptꝫ p experientiã:ꝛ p phm.j. Ethicoꝝ.iõ subdit̃: v Et post industriam. i.magnã diligẽtiã ad recupãdũ virtutẽ. x Sequet̃ sapia. p quã intelligit̃ stat⁹ virtuosi. y Si mordeat. hꝛ ostendit malũ fomitis inq̃tũ inclinat ad malã locutionẽ.dicẽs:Si mordeat serpẽs.in silẽtio corporaliter. z Nihil eo miu⁹ hꝫ.spiritualit̃ Qui occulte detrahit. pxio.et iõ p oppositũ dicit̃ de bono verbo. a Uerba oris sapientis grã. qꝛ reddũt eũ corã deo ꝛ hominib⁹ gratiosũ. b Et labia insipientis.pcipitabũt eum. qꝛ reddũt eũ deo ꝛ hominib⁹ odiosũ. Et qꝛ sic sapiens pcedit de virtute in virtutẽ augmentãdo.ita stultus de malo i pei⁹ loquendo.ideo subditur: c Initium verboꝝ ei⁹ stulticia.minor. d Et nouissimũ oris illi⁹ error pessim⁹:qꝛ aliq̃n prũpit i blasphemiã ꝯtra deũ:qd ẽ pessimũ.
ꝛ vnde

a Stult⁹ cõtra deũ. Unde:Si peccauerit vir in virũ potest ei placari de⁹. Si aũt peccauerit in deũ quis orabit p eo. 1. Reg. 2. c b In risu faci.ꝛc. Predicãt magis vt alliciãt q̃ vt pficiãt. Ps. 25. c Pecunie ob. Unde: Dextera coꝝ repleta ẽ muneri. Et sacerdotes in mercede docebant. Mich. 3. d d In cogitatione t. Simplicit̃ monet ne vel ira vl' leuitate maiorib⁹ maledicamus:quia sepe eis etiã cũ nõ timebamus que diximus nũciant̃ etiam si in cubili. Ca. XI
e Itte panẽ tu.ꝛc. Aptos fructificatiõi. Unde Esaias: Beatus qui seminat super aquas: vbi bos ꝛ asinus calcant. Esa. 32. d f Da partes septẽ. Uetus testa. cuius septima dies scꝫ sabbatum precipue honorat̃:necnõ ꝛ octo qd est nouũ:sine altero enim nõ valet alterũ. Si ceciderit.

Nico.de lyra

ꝛ vnde pcedit hoc statĩ oñdit:
a Stultus verba mltiplicat:qꝛ multiplicãdo verba fatua: finaliter venit ad verba pessima. Et qꝛ omne malum pcedit ex aliqua ignorãtia:ſm qd dicit phs: Ignorat oĩs malus.ideo subditur: b Ignorat hõ.s.stultus. c Quid ante se fuerit.qꝛ facta pcedentiũ sapientũ cõsiderare neglexit q̃ sunt quedã directiões respectu agẽdorũ. d Et quod post se futurũ est q̃s illi poterit indicare.q.d.solus deus. sed stultus talis nõ est hac reuelatiõe dignus. Et qꝛ talis errat p diuersa vitia: in quibus est magnus labor: nõ solũ aie:sꝫ etiã corporis:ſm ꝙ in psona dãnatoꝝ dꝛ: Sap.v. Lassati sum⁹ in via iniq̃tatis ꝛ pditiõis:ꝛ ãbulauimus vias difficiles.iõ sequit̃: e Labor stultoꝝ affliget eos q̃ nesciũt in vrbẽ pgere.i.ad sctõꝝ requiẽ.de qua ciuitate dꝛ Ezechiel vl. Et nomẽ ciuitatis dñs ibidẽ. f Ue tibi terra. Post q̃ salomon ostendit labilitatẽ homĩs ex inclinatione fomitis.hic ꝯñr idem ostendit ex defectu exterior' regimis. ꝛ primo facit ppositum.scdo remouet quoddã periculũ.ibi: In cogitatiõe. Prima in duas.qꝛ primo ponit̃ bõi ꝛ mali regiminis cõparatio. scdo mali psecutio.ibi: In pigritijs. Circa primũ dit̃: Ue tibi terra cuius rex ẽ puer: moribus et sensu.qꝛ ex hoc subditi insolescũt: ꝛ vitia multipliciter icrescũt. g Et cuius pncipes maue comedũt. i.inordinate. ꝛ p hoc designant̃ alia vitia in quib⁹ principi cõformant̃: eo ꝙ sunt sibi magis pxiqui ꝛ ei placere nitunt̃. ꝛ p oppositũ dꝛ: h Beata terra cuius rex nobilis est. morib⁹ ꝛ genere. De hac eni duplici nobilitate dicit Grego. Quũ altera alteri copulat̃ q̃si gemma carbũculi in ornamento auro sociat̃:talis eni rex studet sollicite in terra sua extirpare vitia:ꝛ virtutes nutrire. i Et cuius principes vescũtur in tpe suo.i.tpe cõpetẽti sustẽtationi nature:ꝛ hoc tẽp⁹ ẽ cõpleta pcedẽt' cibi digestiõe.iõ subdit̃: k Ad reficiendũ.qꝛ cibus sic sũptus reficit naturã.dũ tñ nõ accipiat̃ in immoderata quãtitate:vel cũ nimia voluptate.iõ subdit̃: Et nõ ad luxuriã. l In pigritijs. Hic ꝯñr põit̃ mali regimĩs psecutio q̃tũ ad mala inde cõsequẽtia.qꝛ vt predictũ ẽ homĩes ex hoc efficiunt̃ carnales ꝛ maxime pncipes. ꝛ ex hoc sequitur pigritia circa bona opera ex qua dimittunt̃ peiori edificia: et hoc est qd dꝛ: In pigritijs humiliabit̃ cõtignatio.i.summitas edificioꝝ in qua coniungunt̃ tigna:qꝛ disponit̃ ad casũ.
Et in infir.

contra sapientes.
a pessimus. Stult⁹ verba multipli a
a sed tñ. b carnalis.
cat. Ignorat homo q̃d añ se fue b c
hominũ.
rit:ꝛ qd p⁹ se futuꝝ ẽ:q̃s poteit ei d
a inquisitio scripturaꝝ:et studiũ vane doctrie. b hereticoꝝ vl' phoꝝ. c corpe et anima
idicare? Labor stultorũ affliget e
a nec p se nec p alios scire volũt. b ciuitatẽ dei:de qua g.d.sunt de te ciuitas dei.
eos q̃ nesciunt in vrbẽm pgere.
a terrene:vel ad lrãm. b diabol⁹ q̃ sp noui tate gaudet. c cui⁹ etas leuitati et stulticie proxima.
Ue tibi terrã cuius rex est puer: f
a iudices. b ante tps non curãtes publica negocia.
ꝛ cui⁹ pncipes mãne comedunt. g
a ecõtra. b eccl'ia c xps. d de stirpe
Beata terrã cui⁹ rex nobilis est: h
a plati. b in regno dei. c magis necessitate q̃ voluptate.
ꝛ cui⁹ pricipes vescunt̃ i tpe suo: i
a tñ comedũt vt viuãt:nõ viuũt vt comedãt. b mundi.
ad reficiendũ ꝛ nõ ad luxuriam. k
nostris vel platoꝝ. b ad terrã. c edificium virtutũ cuiuslibet vel eccl'ie.
In pigritijs humiliabit̃ ꝯtignã l
a opeꝝ. b vñ venerũt flumia:et flauerũt vẽti
tio:ꝛ i ifirmitãte manuũ pstillã- m n
a status mentis vel eccl'ie. b qꝛ plati vel q̃libet delitijs et risui dediti c verbi dei.
b bit dõm⁹. In risũ faciũt panem o p
.i.vt blãdiẽtes:nõ corripiẽtes pplo placeãt: et delitijs affluãt:et agnũ de grege:et vitulũ de armẽto comedant. sic. mortificant animas:q̃ nõ moriunt̃:et viuifiãt corpa q̃ nõ viuũt.
c ꝛ vinũ:vt epulet̃ bibẽtes. Et pe
d cunie obediũt oĩa. In cogitatõe q
a xpõ q̃ regit oĩa iuste. b cõsciẽtie.
tua regi nõ detrahas:ꝛ i secrẽto r
a sancto celestibus donis ditato.
cubiculi tui ne maledixeris diuĩ- s
a angeli. b q̃ d dñm. hyperbolice:sicut et illud: Si serui taceant lumẽta loquẽtur.
ti:qꝛ ꝛ aues celi portabũt vocem t v
a idẽ. b a deo. admistratorij spũs. c deo
tuam ꝛ qui habet pennas annũ x y
tuam.
e ciabũt sniam. Ca. XI
Quasi mitte vl' abscõde elemosynã in sinu pau.qꝛ i die iudicij cũ mlto fenore reddet̃ tibi sic semẽ i irrigua terra. b verbi.
m Itte panẽ tuũ sup tran z
a in iudicio retributionẽ.
seũtes aq̃s:qꝛ p⁹ mlta tpa iuẽies a
a deo credẽdo:proximos docẽdo.
f illũ. Da partes septem:necnon b

m Et in ifirmitate manuũ.i.in remissiõe manuũ a bonis operibus. n Perstillabit dom⁹ pluuijs ꝛ niuib⁹ intra cadẽtibus. Scdo ex carnalitate principũ sequit̃ ꝙ volunt habere magnã familiã ꝛ splẽdidã mensã.iõ dicit̃: o In risu.i.in leticia inepta. p Faciũt panẽ ꝛ vinũ.i.disponũt sup mẽsã. hꝛ eni verbũ facere in hebreo aliquãdo accipitur p disponere. vñ Deut. xxj. dicit̃ de muliere gẽtili accipiẽda i matrimõiũ a iudeo ꝙ radet cesariẽ:ꝛ circũcidet vngues suos. i hebreo habet̃: Faciet vngues suos.i.cõpõet. ꝛ eodẽ modo accipit̃ hic. Et quia ad magnã familiam et amplam mensam indigẽt multa pecunia:inde sequitur ꝙ subuertunt iudicium propter diuitias munera.ideo sequitur: Et pecunie obediunt omnia. q In cogitatione. Hic remouet quoddã periculũ. Ex hoc eni qd dicit de malo regimine regis ꝛ pncipum posset aliquis presumere in verba contra famam ipsorum:ideo prohibet hoc tanq̃ periculosum.dicẽs: In cogitatione tua regi ne detrahas.illa eni que in cogitatione reuoluunt̃ de facili verbo proferũtur:etiã preter intentionẽ proferentis.
D r Et in secreto cubiculi tui.vbi credis a nullo audiri. s Ne maledixeris diuiti:qꝛ potest preter scitũ tuũ audiri ab aliquo ꝛ reportari.ideo subditur: t Quia ꝛ aues ce.i.relatores verborũ:qui dicunt̃ hic aues celi: eo mõ loquẽdi quo demões dicunt̃ aues celi in parabola seminãtis Mat. xiij. v Portabũt vocẽ tuã.ad tuã accusationem. x Et qui habet pennas. i.quicũq̃ relator verboꝝ velox ad talia referendũ:ꝛ est repetitio eiusdẽ sententie ad maiorẽ affirmationẽ. y Annũciabit sententiã.i. verba tua ad tuam cõdẽnationẽ:vel p habentem pennas intelligitur malus iudex q̃ nimis velox est ad proferendum contra simplices de facili loquẽs duram sententiam. Ca. XI
z Itte panẽ tuũ. Superius Salomon induxit ad opa virtutũ generaliter. hic ꝯñr iducit ad opera misericordie specialiter:qꝛ speciali modo faciũt ad cõsecutionẽ beatitudĩs future:ſm ꝙ dꝛ Matt. xxv. Uenite benedicti patris mei possidete paratũ vobis regnũ a cõstitutione mundi. Esuriui eni ꝛ dedistis mihi mãducare ꝛc. Et diuiditur in tres ptes: qꝛ primo inducit ad opus pietatis. scdo ad accelerationẽ hui⁹ opis.ibi: Mane semina. tertio infert cõclusionẽ sue intentiõis.ibi: Letare ergo. Prima i duas.qꝛ primo iducit ad pietat' actũ. scdo remouet ipedimentum.ibi: Qui obseruat ventũ. Circa primũ dicit: Mitte panẽ tuũ sup transeuntes aq̃s largiendo cibũ ꝛ potũ indigentib⁹: ꝛ maxime peregrinis trãseuntibus:qui dicunt̃ hic aque:eo mõ loquẽdi q̃ dicitur Apoc. xvij. Aque mlte:ppli multi. Et aque trãseũtes:qꝛ peregrini trãseũt ad terrã suã sicut aque ad mare. A
a Quia post tẽpora multa inuenies illum.recipiẽdo inde mercedem nõ solũ in futuro:ꝫ etiã aliq̃n in pñti. sicut Jetro vocauit moysen ad comedẽdũ panẽ:credẽs eũ esse peregrinũ egyptiũ Exo.ij. ꝛ ex hoc postea receptus est in pplo isrl':ꝛ vt filij sui haberẽt partẽ in terra pmissionis:qꝛ pietas ad omnia valet pmissionẽ hñs vite q̃ nũc est ꝛ future.j. Timoth. iiij. b Da ptes septẽ ꝛc.i.abundanter da de bonis tuis indigentibus.

Universidad de Deusto Biblioteca

a ¶ Si ceciderit.quasi diceret:locū quem hic tibi ppara ueris:in futuro habebis.
b ¶ Qui obseruat τc. Ac si dicat:Omni petēti te tribue:vł corporale solatiū:vel dei verbu3:ne forte p̄tereas eū q̄ dign⁹ ē accipe:τ omi tpe. Qui enī obseruat τc. In media tēpestate semināda ē:q2 nescim⁹ q̄ sit volūtas spiritus.τ h est: Quō τc. (Luc.6.c) B
c ¶ Mane omni tpe.s.a mane in vesperu3 τ ecōuerso:vel ī puericia τ ī senectute. Qui ei pseuerat saluabit. C (Mat.10.c et.24.b)
d ¶ Letare ergo iuuenis ī adolescētia tua:τ in bono sit cor tuu3 in τc. Hinc vsq ad finē libri hebrei ad se referūt:in q̄bus dicūt sibi p̄cipi vt fruantur diuitijs anteq̄ captiuitas superueniat eis.vel misera senectutis:ita tū vt cor habeant ī lege dei:τ ambulēt in mādat' dei:nō ī carnis desiderijs:τ pro oib⁹ q̄ fecerint se iudicandos sciāt. D Nos vero hoc superioribus iūgim⁹: q̄bus ait: Mane semia semē tuū τc.

¶ Ca. XII.

H Inc vsq ad finem capituli legitur tribus modis sc3 de iudicio: senectute:captiuitate:et A seruiunt quedam glose:quando q duabus sententijs:quandoq vero inueniuntur fm omnes sententias.

¶ Anteq̄

a ¶ nonū ppter dn̄icā die: ¶ tibi.
τ octo:q2 igras q̄d futuꝝ sit ma a
a ¶ quasi panē tuū sup trāseūtes mitte:q2 si.r. b ¶ p̄dicatores vł p̄cepta.vn̄:Cōcrescat vt plu. d.m.
li sup terrā. Si replete fuerit nu b
a ¶ p̄dicatiōis. b ¶ mortales.
bes imbrem sup terrā effundet. c
a ¶ hoc. b ¶ in calore charitatis spūssancti ¶ enim. ¶ in fine.
Si ceciderit lignu3 ad austꝝ: aut d e
a ¶ in frigore infidelitatis. b ¶ moriēdo.
ad aqlonē in q̄cunq loco cecide
a ¶ meruit. b ¶ psecutionē aduersoꝝ
rit ibi erit. Qui obseruat ventū f
a ¶ facto vel verbo. b ¶ blādientiū adulatiōes
nō seminat:et q̄ ɔsiderat nubes g
a ¶ vitam eternam.
nunq̄ metet. Quō ignoras q̄ sit h i
a ¶ tui quō in te ingressus est.
viā spūs:τ qua rōne cōpingant k l
a ¶ etiā tua. b ¶ nemine sciēte. ¶ matris.
ossa in vētre p̄gnantis:sic nescis m n o
¶ occulta.
opa dei q̄ fabricator est omniū.
¶ opa bona et verba.
Mane semina semē tuū:τ vespe p q
¶ opus.
ne cesset manus tua:q2 nescł q̄d r s
a ¶ placeat deo remuneratori b ¶ orat.
magł orat h aut illō:τ si vtrun t
a ¶ sic rendē. Aliter enī horrendū est incidere in manus dei viuentis.
q simul:meli⁹ erit. Dulce lumē v x
a ¶ corpis et mētis. b ¶ in iudicio. c ¶ iusticie
τ delectabile est oculis vider sō
¶ et.
le3. Si annis multis vixerit hō:
a ¶ in psperitate vł bonis operib⁹.
et in his oibus letus fuerit me y
a ¶ semp. b ¶ diem mortis. Vn̄: In omnibus diebus memorare nouissima tua:et in eternum non peccabis.
minisse deb3 tenebrosi tpis τ die z
rū multorū:qui cum venerit va a
a ¶ ironice. ¶ in dn̄o. Vn̄: Gaudete sp in dn̄o: non in mundo.
nitatis arguētur preterita. Letā b
a ¶ anteq̄ senectus veniat:vł captiuitas babylonica vel romana.
re ergo iuuenis in adolescentia
a ¶ quod tibi placet.
tua:τ in bono sit cor tuū in die
bus iuuētutis tue:τ ambula in c
a ¶ voluptatis b ¶ sapientie.
vijs cordis tui:τ in ituitu oculo d
a ¶ tamen. b ¶ semp meditare. ¶ que facis.
rū tuoꝝ:τ scito q p oib⁹ his ad e
a ¶ vbi manifesta erūt abscōdita cordis nostri.
ducet te de⁹ in iudiciū.

¶ Ca. XII

a ¶ omnes prauos mot⁹ a preterū
Aufer ira3 a cord tuo:τ f
a ¶ vitia iuuētutł. b ¶ oēs malas volūtates.
amoue maliciā a carne g
a ¶ carnis comes adolescentie.
tua. Adolescētia enī τ voluptas h i
a ¶ transitoria. ¶ et b ¶ q̄ te fec: q̄ te iudicabit.
vana sunt. Memento creato k

a ¶ Quia ignoras quid futurū sit mali sup terrā.i.in vita presenti:τ ab illo liberari poteris p opera pietatis īpensa indigentib⁹: q2 sicut p̄dictū est pietas nō solū habet pmissionē vite future:s etiā p̄sentis. Uł alit pōt exponi. Quia ignoras q̄d futuꝝ sit mali sup terrā.q.d.forte eueniet mortalitas hominū p pestilentiam aut gladiū in qua tolleris de vita p̄nti:τ tūc opa pietat' valebūt tibi:q2 sola pietas comes est defūctoꝝ:vt dicit Aug. Ad hoc etiam inducit exemplū sensibile.dicēs:Si replete fuerint nubes.ex alationibus humidis. b ¶ Imbrē sup terrā effūdēt.q.d.sic homines diuitias habētes debent eas refundere indigentib⁹. Ad hoc etiā inducit motiuū ex hominis statu post mortē:q2 tunc cessat meritū τ demeritū.ideo dicit: c ¶ Si ceciderit lignū.i.hō qui dicit arbor euersa a philosophis.vn̄.ij.de anima dicit phs q radices in arborib⁹ sūt siles ori in hominib⁹.qm̄ p illas accipit arboris nutrimentū. Dicit ergo lignū cadere qn̄ hō p morte absciditur a statu presentis vite. d ¶ Ad austrū ad aquilonē.i.ad ptem electoꝝ vł reproboꝝ q̄ nomine aquilōis designat: eo q dr Hiere.j. Ab aquilone pādet omne malū. e ¶ Ibi erit.id est immutabiliter remāebit:ppter qd in vita p̄nti debet hō de opibus pietatis sollicitari q̄diu pōt mereri. f ¶ Qui obseruat. Hic remouet quoddā impedimentū:īpeditur enī hō ab opib⁹ pietatis ex nimia dilatiōe cogitās q veniet tp̄s magis opportunū ad distribuendū paupibus bona sua:et interim auferunt ei bona vel etiam vita:τ sic priuat intento:τ hoc est qd dicit p simile: Qui obseruat ventū nō seminat:q2 raro aut nunq̄ est aer sine vento aliquo. g ¶ Et qui cōsiderat nubes.dimittēs metere ppter apparentiā nubium: h ¶ Nunq̄ metet.q2 raro cōtingit q aer sit sine nubibus.τ in tali dilatione aliqn̄ irruūt hostes terrenascentia sibi colligētes:remanētia deuastātes. Secūdū īpedimentum puenit ex estimatione lōgitudinis vite ppriæ:τ sic īpedit hō ab operib⁹ pietatis:q2 credit se indigere in futuro bonis suis. hoc remouet cū dicit: i ¶ Quō ignoras que sit via spūs.i.p quem modū anima infundit corpori. k ¶ Et qua ratione.i.p quē modū: l ¶ Cōpingant.i.formenτ: m ¶ Ossa.sc3 pueri: n ¶ In vētre matris.ista enī sunt totalit occulta nobis. o ¶ Sic nesc' opera dei.q2 statim potest te tollere de vita p̄senti:ppter qd Luc.xij. dicit diuiti diu viuere speranti:Stulte hac nocte repetent aīam tuā a te:que aūt congregasti cuius erunt? p ¶ Mane. Postq̄ Salomon induxit ad pietatis exercitiū.hic cōsr inducit ad hui⁹ exercitij festinū principiū τ etiā pfectū ɔtinuū.dicēs:Mane semina semē tuū.i.pietatis opera incipe a tpe iuuentutis. q ¶ Et vespere.i.in senectute in qua solent homīes fieri tenaces. r ¶ Ne cesset manus tua.facere pietatis opera: s ¶ Quia nesc' quid magis oratur.i.deo acceptius efficiatur. t ¶ Et si vtrunq simul.i.equaliter deo acceptu3: v ¶ Melius erit.in fructu p̄mij. x ¶ Dulce lumē. Hic remouet hui⁹ accelerationis quoddā ipedimentū qd pcedit ex cōsideratione vite p̄ntis tm̄: τ sic īpeditur homo ab operibus pietatis:quia nō ɔsiderat tp̄s sue mortis.ideo dicitur:Dulce lumen τc.i.delectabile est homini pfrui vita presenti:sed quia cum hoc debet de morte cogitare.ideo subditur:Si annis multis vixerit homo.τ in psperitate:tm̄: y ¶ Meminisse debet tenebrosi tpis.i.mortis quod tēpus vocatur frequenter nox in scriptura. z ¶ Et dierū multoꝝ.i.temporis post mortem:quod non habebit finem. a ¶ Qui cum venerint vanitatis arguenτ preterita.i.huius vite delectabilia q̄ trāsierunt vt vmbra. b ¶ Letare ergo. Hic infert intenta cōclusio: sc3 q homo ex consideratiōe diuini iudicij debet a malis retrahi τ in bonis exerceri.dicit igitur:Letare ergo iuuenis:τ f3 hebreos est ironica locutio:sicut aliquādo pater dicit filio: Uade ad tabernā et bibe et lude.quasi diceret:postea dolebis.τ hoc patet ex sequentibus.cū dicitur: c ¶ Et ambula in vijs cordis tui.id ē fm modū tue ppriæ volūtatis. d ¶ Et in intuitu oculoꝝ tuorū. id est sequendo cōcupiscentie impulsū:quod est valde malū.ido subditur: e ¶ Et scito q p omnibus his adducet te de⁹ in iudicium.te grauiter puniendo. ppter quod infert p oppositum.

f Aufer irā a corde tuo.vindictā de alijs nō que Ca. XII
a rendo. Ira enī est appetitus vindicte:quam solent iuuenes magis querere q̄ senes ppter caliditatem nature. g ¶ Et amoue maliciam a carne tua.id ē luxuriam.τ subdit vtriusq dicti causam: h ¶ Adolescentia enim querens vindictā. i ¶ Et voluptas.exercens luxuriam: k ¶ Uana sūt.quia cito transeunt.τ ad finem malum perducunt. l ¶ Memento creatoris tui. Superius Salomon induxit multipliciter ad felicitat' humane acquisitionē.h cōsr īducit ad hui⁹ acq̄sitiōis accelerationē.τ diuidit in tres ptes:q2 p̄mo pōit hec acceleratio.scdo q̄dā breuis recapitulatio.ibi:Cūq esset.tertio infert intēta ɔclusio.ibi:His ampli⁹. ¶ Circa primū dicit: Memēto creatoris tui qui te fecit de nihilo ad imaginē suā Gen.j.ppter quod obligat⁹ es totus ad

a ¶ Anteq̄ tene. s. Sol cōuertet in tenebras:τ luna ī sāguinē:anteq̄ veniat dies dn̄i magn⁹. Luna nō dabit lumē suū:τ stelle cadēt de celo:et virtutes celorū mouebūt:q̄ sūt custodes dom⁹.i.hui⁹ mundi:τ viri fortes errore decepti nutabūt. vł ī morte cuiusq sol τ luna τ stelle τ nubes τ pluuie cessāt ei.
b ¶ Et clau.h. Ne videant lusus iuuenū.oīa enī talia sūt eis īportabilia.
c ¶ Et cōsurget.q2 nō p̄nt dormire:refrigescēte sanguie τ siccato hūore q̄bus alit sopor.
d Dissipabit cap. Capparis renib⁹ valet:τ q2 circa partes illas libido regnat: per cappari significatur:q̄ peiret heret sicut israel deo. ¶ Capparis mane aperit flores ad solis ortu3. vespere autem recondit eos cū solis occasu. Sic eos qui ī prosperitate gratulanτ: in aduersitate vero desistunt a bono.
e Anteq̄ rū.τc. Redit ad supiora vbi ait:Memento creatoris tui τc. τ simili fine sniā3 cōcludit.
f ¶ Et reuer.τc. Anteq̄ reuertaris in babyloniā vn̄ es egressus in lūbis abrae: τ incipias in mesopotamia cōteri vnde profectus es.
g Uanitas vanitatum τc. Post descriptionem humane fragilitatis et mortł:pulchre qd̄ posuerat ɔcludit: Uanitas vanitatū τc. Quasi:Noli delitias querere:cu3 scias te celeri fine transire:τ ad iudicium festinare.
h ¶ Uerba sapientium sicut stimuli τ quasi claui in al. Ne videaτ temere post legē p moysē ipō deo p̄monēte datā:noua p̄cepta cudē: dic h verba sapiētiū esse.

¶ Finem

a ¶ etiam.
ris tui in diebus iuuentutis tue. an a b
a ¶ senectutis:mortis:iudicij:captiuitatis.
teq̄ veniat tp̄s afflictiōnis tue:τ ap c
ppinquēt anni de q̄b⁹ dicas:nō mi d
a ¶ .i.anteq̄ auferanτ iudices tui:et viri sancti. b ¶ veniente iudice. c ¶ sensus corporis qui in senectute debilitatur.
hi placēt:Anteq̄ tenēbrescāt sol τ lū e
a ¶ prophete. ¶ cōpletis q̄ p̄nunciant.
men et stelle et luna:τ reuertanτ nū f
a ¶ ad cōpletionē verboꝝ suoꝝ. ¶ recedētes. b ¶ angeli custodes domus. ¶ coste que muniunt mollia corporis.
bes pōst pluuiā. Qn̄ cōmouebūt cu g
a ¶ turbabunτ. ¶ in exercitu tuo. b ¶ crura totū corpus sustinentia.
stodes dom⁹:τ nūtabūt uiri fortissi h
a ¶ debiles nō valētes molere cibū. b ¶ dentes. ¶ verba magistrorum.
mi:et ociose erūt molentes ī minuto i k
a ¶ caligabūt. b ¶ oculi. ¶ pphete qui de celo solebāt visionis sue lumen accipere.
numero:τ tenēbrescēt videntes p fo l
¶ senes qui nō possūt āmbulare in domo sedent.
ramina:τ claudēt hostia in platea in m n
a ¶ aduēiēte captiuitate hierłm hūiliabit.b ¶ chaldei.
hūmilitate vocł molētis:τ cōsurgēt o
a ¶ quasi Hieremie voce inuitati. b ¶ galli. ¶ nimia senectute nihil valentes discernere. c ¶ aures que delectanτ carmine.vł chore psallēriū in choro.
ad vōcē volucris:τ obsurdescēt oēs p q
a ¶ dei potētiā. ¶ lassis poplicib⁹. b ¶ igredi. c ¶ ne cadant. ¶ ipi hostes morte sennacherib.
filie carmis. Excelsa q̄ timebūt τ for r
a ¶ plana.b ¶ canescet caput. ¶ metaphora.c ¶ virga quā Hieremias vidit.
midabūt in viā:florēbit amigdał⁹:i s t
a ¶ intumescēt tibie. b ¶ nabuchodonosor cū exercitu suo. c ¶ refrigescet libido organis mēbroꝝ deficiētib⁹
piguabit locusta:τ dissipābit cappa v
a ¶ amicitia dei cū israel. b ¶ sic dissolut⁹. ¶ dei auxilio destitur⁹. c ¶ in terram.
ris. Qm̄ ibit homō ī domū eternita x y
a ¶ obsidione vallati. b ¶ in funere vel in furore
tis sue:τ circūibunt ī platea plāgē z
a ¶ glia israel. b ¶ continuatio vite.
tes. Anteq̄ rūpāτ funicul⁹ argente⁹: a
a ¶ vnde venit. b ¶ vel catena.! c ¶ metaphorice. ¶ anima p̄ciosa ps homis. ¶ homo.
τ recurrat vitā aurea:τɔteraτ hydriā b c
¶ .i.donec vobis scrāsctoꝝ p̄cepta legis τ gr̄a spiritus sancti auferanτ. a ¶ qua extrabitur aqua.
sup fōtē:τ ɔfrigaτ rōta sup cisternā: d
a ¶ corp⁹. b ¶ vn̄ egressus in lūbis abrae.
τ reuertaτ puluis ī terrā suā vn̄ erat: e
a ¶ anima. ¶ gratia pphetie qua quōdā fruebaris. b ¶ deum. c ¶ nō est enī de traduce.
τ spiritus redeat ad eu3 q̄ dēdit illu3. f
†Uanitas vanitatū dixit eccłiastes: g
¶ Cōmēdar ea q̄ dixit:τ allegorice dicta inuit.
τ oīa vāitas. Cūq cēt sapiētissim⁹ ec h
clesiastes:docuit pplł:τ enerrauit q̄ i k
a ¶ quasi mystica.
fecerat:τ iuēstigās cōposuit parabo l m
¶ auditori.
las mltas. Quesiuit ūba vtilia:τ cō n o
¶ ideo retinendos.
scp̄sit ꝑmōes rctissimos:ac ūitate ple p
a ¶ nō mea tm̄. b ¶ acriter pūgētes pigros: τ excitantes sommolētos nō palpātes.
nos. Uerba sapiētiū sic stimūli τ q̄si q r

es totus ad eius seruitutē. a ¶ In dieb⁹ iuuētut' tue. quia tūc potes ei pmpti⁹ τ melius seruire.ideo subdit: b ¶ Anteq̄ veniat tp̄s afflictiōis.i.senectutis: q2 sicut dicit Seneca: Multa senē circūueniūt incōmoda. c ¶ Et appropinquēt anni.tue mortis. d ¶ De q̄b⁹ dicas nō mihi placēt.oēs enī mortē refugiūt τ abhorrēt. e ¶ Anteq̄ τc.resumēdū est qd dictū est in p̄ncipio ca. Memento creatoris tui.in p̄ncipio huius clausule τ etiam clausulaꝝ sequētiū. ¶ Anteq̄ tenebrescāt sol τc. Dicunτ aūt sol τ luna τ stelle obtenebrescere seni:τ maxie ad mortē appropinquāti:q2 deficit virt⁹ ei⁹ visiua: τ sic nō pōt claritatē eoꝝ bn̄ videre:nec de die:nec de nocte f ¶ Et reuertanτ nubes post pluuiā. i.tribulatio mortł sup tribulationē senectutis:ita q salomō loquiτ h metaphorice fm oēs expositores hebreos τ latinos. B
g ¶ Quando cōmouebunτ custodes dom⁹.i. corporis quod est domiciliū anime.hui⁹ aūt dom⁹ custodes sūt sensus qui p̄cauent corpi a noxijs. τ dicunτ hic cōmoueri qn̄ incipiūt deficere τ hebetari. h ¶ Et nutabunt viri fortissimi.i.crura τ tibie que dicūtur viri a virtute: quia sustinēt corporis pond⁹:sed nutāt.i.tremūt seu vacillant in senectute deficiente naturali virtute. i ¶ Et ociose erunt molentes.i.dentes quibus molitur cibus in ore:sed appropinquāte morte nō possunt hoc facere. k ¶ In minuto numero.numerus enī dētiū in cōmuni cursu minuiτ in senectute. l ¶ Et tenebrescent vidētes p foramina.i.oculi intra foramina capitis collocati. m ¶ Et claudēt ostia in platea.i.labia in plano faciei sita:que dicunτ claudi qn̄ nō p̄nt bene loqui.iō subdiτ: n ¶ In humilitate.i.exilitate vocis:qd contingit in appropinquatione mortis. o ¶ Et cōsurgēt ad vocē volucris.i.galli.senes enī nō p̄nt bene dormire:τ sic excitanτ in primo galloꝝ cantu:τ hec excitatio diciτ h surrectio:τ q2 ad lr̄am nō p̄nt diu retinere vrinā ppter debilitatem organorum.τ ideo oportet eos tunc surgere. p ¶ Et obsurdescent oēs filie carminis.i.aures que dicuntur filie carminis:eo q delectanτ in melodijs. q ¶ Excelsa quoq timebūt.i.superior ps aīe.q2 oēs naturaliter timent mortē ppinquantē:etiā fm partē superiorē corpori cōpatientē. r ¶ Et formida.in via.q2 timent exire viā p̄ntis vite. s ¶ Florebit amigdalus.id est caput canescet. t ¶ Impinguabiτ locusta.i.venτ intumescet humorib⁹ indigestis: v ¶ Et dissipabiτ capparis.i.cōcupiscentia carnis que sic nominaτ:eo q capparis est herba qua luxuria excitaτ. x ¶ Qm̄ ibit hō. p mortē. y ¶ In domū eternitatis sue.q2 inde nūq̄ reuerteτ ad vitā p̄ntē. z ¶ Et circūibūt in platea plāgentes.hōminē iā defunctū. a ¶ Anteq̄ τc.resumaτ: Memento creatoris tui anq̄ rūpaτ funis argente⁹: id est C armonia q̄ elemēta colligant in corpe viuēte q̄ rumpūτ in morte. b ¶ Et recurrat vita aurea.i.vita futura:que fm veritatē melior est iustis q̄ vita p̄ns.sicut aurū melius est argento. c ¶ Et cōteraτ hydria sup fontē.fōs diciτ hic cor a q̄ pcedūt spūs vitales.sicut aque viui de ex fonte. Hydria cum qua hauriτ aqua de fōte:diciτ h cōpago ceteroꝝ mēbroꝝ recipiēs vitā a corde:que cōteritur sup fontē:q2 moriτ cū corpe. d ¶ Et cōfringaτ rota sup cisternā.rota diciτ hic caput:q2 appropinquat ad figuram rotundā.cisterna vero dr ipm cor:eo q inde accipitur vita:vt p̄dictū est.τ sic rota cōfringiτ sup cisternam:qn̄ oēs sensus q̄ vigēt ī capite deficiūt totaliτ corde moriēte. e ¶ Et re.pul.in terrā τc.i.corp⁹ hūanū qd p maiori pte factū ē de elemēto terre. f ¶ Et spūs redeat ad deū.fm merita ei⁹ τ demerita iudicand⁹ p ipm. †s.1.a
g ¶ Uanitas va.τc.exponaτ vt.s.ca.j. h ¶ Cūq esset. Hic ponit breuis recappitulatio de libris salomōis.cū dr:cūq esset sapiētissimus ecclesiastes.i. Salomō:cui⁹ sapia p̄cedebat sapia3 omniu3 illi⁹ tpis:vt hr̄.iij. Reg. iiij. i ¶ Docuit pplm:ūbo τ scp̄to. k ¶ Et enar.q̄ fe. s.ij.ca.τ in plib⁹ alijs locis. l ¶ Et inuestigās.sapia3: m ¶ Cōposuit pa.s.tria millia:vt hr̄.iij. Reg.iiij. n ¶ Quesiuit ū.vtilia.ad bonū regimē ppli. o ¶ Et cōscri.ser.rectił.q2 nulla est in eis distorsio a veritate: p ¶ Ac veritate plenos.q2 cū ūitate lr̄ali ɔtinēt plēs veritates mysticas. D q ¶ Uerba sa.sic stimłi.ad excitandū pigros in ope ūtutis. r ¶ Et quasi claui ī altū defixi.i.in pfūdū.sic dr Iob.iiij. Pute⁹ alt⁹ ē.i. pfūd⁹.τ iō sic claui in pfūdū ligni defixi sut ibi q̄si imobiles:sic

 ūba pphe.

Amos. 7. b · † Per Jo. an. i pem. cle. in prin. in glo. · † i. di. i pn. in glo. 12. di. c. oīa · Eccs. 3. d Ibi. 6. c

a Finem loquendi ꝛc. Quia diuersorum diuersas sententias tantum cōcionator induxerat: hoc fine omnes cōciliat. s. deū time. Hoc solū aiūt hebrei in auctoritate habitū: qꝛ hic intentionē suā ostendit: cū videatur in multis ad voluptates hortari. Stabat amos supra murū litum. Et dixit dn̄s ad eū: Quid tu vides amos? trullā cementarij ego video linientem murum. In trulla tria considerantur. acumen: lignum ꝛ planicies. Acumine dura eijciunt. ligno eminentia intus restringunt: planicie omnia adequant ꝛ poliunt. Murus ex politis ꝛ impolitis lapidibus ꝛ cemēto cōstat. Mur⁹ iste mundi vniuersitas est: cuius dispositio ꝛ diuersitas ex rerum varietate constat: sicut in muro quedā latent quedā pminent: oīa tn̄ equantur: ita in mundo quedā que latēt ad ortū pdeunt: ꝛ que sunt ad occasū tendūt ꝛ occidunt: oīa tn̄ vno fine claudunt ꝛ equantur. Super hunc murum. i. super hanc varietatem ꝛ diuersitatē stabat amos: semp se ad anteriora mente extendens. Salomon vero subter vel iuxta hunc murū stabat ꝛ nō desuper: tandē cōsiderās subtili inquisitiōe varietatē ꝛ rerū mutabilitatē: intellexit omnia esse vana ꝛ caduca. Moritur enī doctus cū indocto: paup cū diuite: ꝛ hmōi similia. Et sicut in principio dictū est tria edidit volumina. Prouerbia: Ecclesiasten: Cātica canticoꝝ. In quib⁹ tria hominū genera exprimit. incipiētes: pficientes ꝛ perfectos. Inde trinomi⁹ dict⁹ est. idida. i. dilectus. ecclesiastes. i. concionator. salomon. i. pacificus. In titulo parabolarū vocat se filium regis israel. ibi enī loquitur maioribus ꝛ minoribus: incipientibus ꝛ rudibus: et ad plures. In ecclesiaste vero filiū regis hierl'm: iam hic ad pfectos loquit: et ad paucos. In cātico tm̄ salomon se vocat: ibi perfectis ꝛ equalibus more boni oratoris. In hoc libro loquitur ad ppl'm iam penitentem. Legitur enī salomon deū offēdisse supra omnes coetaneos sui tēporis: ꝛ in tantū vt idolatra sit fact⁹ amore mulierū: ꝛ templa tribus idolis circa hierusalē construxisse. Ān ꝛ thurificasse dicit. Hebrei tradunt illū penituisse ꝛ in illa penitentia hunc librum composuisse: in quo ostendit omnia vana ꝛ caduca esse. ꝛ ita reuocat eos ab errore vitiorum ꝛ peccatoꝝ ad penitentiam sui exemplo. Materia eius est trulla cementarij. i. mundi mutabilitas: vt dictū est. Intentio est nos reuocare ab appetitu rerū mūdanaꝝ ꝛ contemptu earū: vt cū amos nō subter vl' iuxta sed supra murum stemus. Modus talis more pphetico premittit pemium: i quo ostendit quis sit ꝛ q̄ loquit: ꝛ ad quos loquat. Notādū etiā q nō omnes sententie que hic ponunt sunt salomonis: sed diuersorum. Non enim tam sapienti hoc conueniret: scꝫ bonū est vt quis bibat ꝛ comedat. Et illud: Unus interitus hominū ꝛ iumētorum. Et illud: Quid ampli⁹ habet sapiēs stulto ꝛc. Positis itaq; diuersorū sententijs: more boni cōcionatoris: qui vt omnes audiant ipsum: manu silentium indicit: suam sententiā pmulgat: quā omnes acclamant firmit tenere. Ita finē loquēdi oēs parit audiamus. Deū time: ꝛ mādata ei⁹ obserua. Hoc est ꝛc.

Finit liber ecclesiastes:

a ſ mentis. b ſ multorum.
clauí in altū defixi: q̄ p mgrōꝝ a
a ſ non temere. b ſ ideo digniora. ſ magister vester vnus est christus.
cōsiliū data sūt a pastore vno. b
a ſ ergo. ſ verbis. ſ quia. b ſ si his cōtentus non fueris et vltra quesieris.
His ampli⁹ fili mi ne requiras † Fa c d
ſ tibi. b ſ infinita curiositas.
ciēdi pl'es libros null⁹ ē finis: fre e
a ſ non tm̄ spiritus.
quēsq; meditatio carnis ē affli f
a ſ vnanimes. ſ nullus excuset se.
a ctio. Finē loquēdi oēs parit au
a ſ hunc scꝫ. b ſ filialiter. ſ sic.
diam⁹ † Deū time ꝛ mandata ei⁹ g h
a ſ inuiolata. b ſ ad. c ſ fact⁹ a deo. d ſ time qꝛ cūcta q̄ sūt mala scꝫ et bona.
obserua. Hoc ē ei oīs hō. Cuncta q̄ i k
d ſ districtum.
sūt adducꝫ ds i iudiciū pro omi l
a ſ et iudicabit. b ſ etiā ocioso verbo ignoranter prolato.
errato: siue bonū siue malū sit. m n o
Liber Ecclesiastes finit:

verba pphetarū nō psit a veritate remoueri. a Que p magistroꝝ cōsiliū. i. sapientū. b Data sunt a pastore vno. s. ipso deo q̄ omnia regit ꝛ pascit. Magistri vero isti psūt dici tres psone in diuinis. vel angeli in quib⁹ pmo reuelant diuina secreta: ꝛ sunt executores diuine volūtat'. c His am. hē vltia ps hui⁹ libri i qua pōitur intenta conclusio: ꝛ hoc q̄tum ad duo. Primū est q homo nō sit curiosus in inuestigatiōe scripturaꝝ pter necessarioꝝ. ꝛ q̄tū ad hoc dr̄: his. i. sacre scripture libris: vt exponit Ra. Sa. Amplius fili mi ne requiras. p hoc tn̄ non excludunt libri alij ad intellectū sacre scripture necessarij: sed illi qui nō sūt ad salutē necessarij. de quib⁹ subditur: d Faciendi plures libros null⁹ est finis: quia semper emergunt noue difficultates i talibus. e Frequensq; meditatio. circa talia: f Carnis est afflictio. s. effectiue ꝛ sine vtilitate cū sit de pter necessarijs ad salutē: ꝛ impediat necessarioꝝ cognitionem: qꝛ impedit studium circa ipsa. Secundum est q homo intendat totis viribus necessarijs ad salutem. ideo dicit: g Deū time. timore filiali. per quem receditur a malo: h Et mandata eius obserua. exercendo te in bono: ꝛ he sunt due partes iusticie que faciunt hominē perfectum in virtute. ideo sequitur: i Hoc est omnis homo. i. totus siue pfectus homo: qꝛ totū ꝛ pfectū sunt idē. v. Methaphysice. ita q accipit hic signū totius vniuersalis pro signo totius integralis: quia in hebreo p vtroq; est vna sola dictio equiuoca ad vtrunq;. ꝛ est sensus: Hoc est omnis homo: id est iste due partes iusticie faciunt perfectum hominem in virtute. ꝛ subditur motiuum ad ista duo cuꝫ dicitur: k Cuncta que fiunt sub sole. scilicet ab hominibus qui per liberum arbitrium possunt mereri ꝛ demereri: l Adducet. deus in iudicium. generale. m Pro omni errato. In hebreo habetur: Pro omni celato. quod ibi manifestabit. n Siue bonū sit. vt remuneretur: o Siue malū. vt puniat. Ad hāc sn̄iam potest trahi q̄tū ad aliquid nostra lr̄a. cū dicit: Pro omi errato. i. delicto ex malicia vel ignorātia. Siue sit bonū de genere: malū tamē ex circūstantia: sicut cū aliq̄s dat elemosynam mulieri paupercule vt eam pertrahat ad luxuriam. Siue malum de genere: sicut furtū ꝛ homicidiū. Punitio tamē taliū cedet ad gl'iam electoꝝ. sicut dr̄ ps. lvij. Letabit iust⁹ cū viderit vindictā. ꝛ ad gl'iam dei: cui honor et ꝛ gl'ia in scl'a scl'oꝝ amen.

Postilla vene. fra. Nico. de lyra sup Ecclesiastē finit.

Glo. ordi.

Salomon filius dauid reg' israel iuxta numerū vocabuloꝝ suoꝝ tria volumina edidit: q̄rū prim⁹ est masloth: quē greci parabolas: latini pverbia nomināt: eo q in ipo sub cōparatiua similitudine figuras verboꝝ ꝛ imagines veritatis ondit. ipam aūt veritatē ad itelligendū ingenio legentiū reseruauit. Secūdū librū coeleth vocauit: qui grece ecclesiastes vocat. latine cōcionator: eo q cōciones nō solū spūaliter ad vnū sicut in pverbijs: s ad vniuersos generalit dirigāt: docēs oīa q̄ in mūdo cernim⁹ vana esse ꝛ breuia: ꝛ ob hoc minime appetēda. Tertiū librū sirasyrim pnotauit: qui in latinā linguā vertit in cātica cāticoꝝ. Ubi p epitalamicū carmē coniūctionē xp̄i: ꝛ eccl'ie mystice canit. Dicit aūt cāticū cāticoꝝ: eo q oib⁹ cāticis pferat. Sicut in lege quedā dicunt sancta: quibus maiora sūt sancta sanctoꝝ. In his quidē trib⁹ libris triū generꝝ disciplinas cōposuit: quibus ad rerū scientiā puenit. In primis nāq; ethicam. i. moralē. post hoc physicā: que q̄litatē nature cōprehēdit. ad vltimū theoricā. i. cōtēplatiuā. In pverbijs enim moralia do-

cens p

Glo. ordi.

cens p cōmunē quendā loquēdi vsum altiorē intelligentiam edidit: cōseruationēq; mandatoꝝ: ꝛ doctrine celestis institutionē succinctis verbis breuibus sententijs coaptat. Sūt aūt pverbia sub verbis alijs res alias explicātia: q̄ aliter q̄ dicūtur intelligunt: plus in virtute sn̄iaꝝ q̄ in sono verboꝝ hn̄t que greci partima vocant. Ecclesiastes reꝝ naturas discutiēs cūcta in mūdo vana ꝛ caduca eē dephēdit: rerūq; omniū fragilitate cōspecta renūciari mundo ammonuit. In cāticis canticoꝝ supgressus visibilia atq; cōtēplans ea q̄ sunt celestia vl' diuina sub specie sponsi spōseq;: christi eccl'ieq; vnitatē declarat: atq; animā ad amorē celestiū excitās puenīedū ad cōsortiū dei pvocat. Illud vero nō est putandū qd ab auditorib⁹ nr̄is traditur apud hebreos hāc fuisse cōseruationē: nec cuiq; hūc librū legere pmitterēt: nisi viro iā pfecte scīe ꝛ roborate fidei iperitia nō tā erudiret cognitio lubricas mētes q̄ textus ad cōcupiscētias corpales cōuerteret. Salomō. i. pacific⁹: qꝛ in regno ei⁹ pax p quā futura pax eccl'ie figurabat. Jdida. i. dilect⁹: ꝛ significat illū de quo dr̄: Speciosus forma p̄ fi. ho. Ps. 44. pterea hūdi. t. d. in e. Ecclesiastes. i. cōcionat: ꝛ significat il-

lum qui.

V lū qui rationabiliter erat allocuturus: ꝛ congregatur⁹ ecclesiam. Iuxta numeꝝ vocabuloꝝ tres fecit libros. pverbia: id est in quo libro docet paruulos nō tam etate q̄ scientia: de eq̄nimi conuersatione in mundo. s. qualiter licite possint vti temporalibus. Ecclesiasten in quo instruit homīes profectioris etatis ad contemptū caducoꝝ. Cantica canticorum. s. hoc opus in quo virū consummatum docet de solo amore dei vt requiescat inter brachia spōsi. Unde ꝛ canticum canticoꝝ dicit sua dignitate omnia alia excellens cantica. per illa quippe vitantur vitia: cauetur hostis: per ista locupletamur virtutibus: domino coniungimur. Simili ordine etiā philosophi institutiones suas ponunt. primū Ethicā docent: postea physicam: ꝛ quē i his pfecisse vident ad theoricā vsq; perducunt. Materia. sponsus ꝛ sponsa: id est caput ꝛ ecclesia. ꝛ modus q̄li desiderio membra capiti cohereāt: ꝛ ei placere contendant: et que dona ab illo vel in presenti accipiant vel in futuro expectent: et quali affectione sponsus ecclesiam diligat: eam laudans ꝛ ammonēs ꝛ cōfortās. Finis est dilectio dei. Quattuor mihi in hoc ope inuenisse videor: psonas: sponsū: ꝛ sodales ipsius. sponsā ꝛ adolescentulas cū ea. Alia a sponso: alia dicunt a spōsa: nōnulla a iuuenculis: quedā a sodalib⁹ spōsi. Cōgruū q̄ppe est vt in nuptijs sit adolescētulaꝝ multitudo cū sponsa: iuuenū turba cū spōso. Spōsū: xp̄m intellige. spōsā ecclesiam sine macula ꝛ ruga. Angelos vero ꝛ eos q̄ puenerūt i virū pfectū: intellige amicos spōsi. Adolescētule sūt spōsaꝝ incipientiū turbe: iuxta modū quēdā salutē adepte. Ex hoc aūt libro gētiles sibi epithalamiū vēdicarūt. ꝛ isti⁹ generis carmē assumptū est. Si vis ascēdere ad cāticū cāticoꝝ: necesse ē de egypto egredi: vt post transitum maris rubri submersis inimicis primū possis canere canticū. Sed qꝛ adhuc longe es a cantico canticoꝝ: pambula terram deserti spūalit: ꝛ cōstitutus iordanis ad ripā cōstitutus. secūdū cāticū canas: Audite celi q̄ loquor ꝛc. Et cum vniuersa transieris ad altiora conscende: vt possis anima decora cum sponso: ꝛ hoc canere canticū canticorū. Notandū q sponsa sp in domo vel in lectulo: vel in aliquo interiori loco cū sposo manere cōcupiscit: quod mulieribus cōgruit. Ipse quod masculorū est: ad forinseca vinearū vl' ad huiusmodi opera amicā euocat: quia nimirum eccl'ia si posset fieri in trāquillitate pacis domino sobolē educare desideraret. At ipse in p̄nti eam crebris tribulatiōibus exercet: quo mūdior ad eterna perueniat: ne si prospera contingant incolatu p̄sentis seculi vel exilij delectata: minus ad celestem suspiret patriam. Synagoga: congregatio: quod ꝛ lapidū. ecclesia cōuocatio: quod rationabilium. Utraq; autē hec portio iustorū in eadē fide xp̄i ꝛ dilectione diuersis tēporibus. illa expectādo venturū: ista suscipiēdo p̄sentē cōsors effecta est. Omnes anime motiones vniuersitatis conditor deus creauit ad bonū: sed vsu nostro sepe fit vt res que per naturā bone sunt: dū male his abutimur nos ad peccatum deducant. Unus ex anime motibus amor est: quo bene vtimur si sapientiaꝫ amem⁹: ꝛ veritatem. Male autē si carnem aut sanguinē. Tu igit vt spiritualis audi spiritualiter amatoria verba cantici cantari: ꝛ disce motum anime tue: ꝛ natural' amoris incēdiū ad meliora trāsferre. Ca. I

a Osculetur me. Vox precedentiū aduētū xp̄i: qui orant ad patrem spōsi. i. xp̄i. In medijs precibus exaudit: ꝛ vidēs sponsum ad ipm loquit: Tangat me dulcedine p̄ntie sue: quā a pphis sepi⁹ pmissam audiui: ꝛ velut osculū afferēs etiam mei oris attactū suscipiat. i. interrogantē me de via salutis audiat ꝛ erudiat: ꝛ vtraq; vnū faciēs osculū pacis afferat. Osculari p pacificari pōit ad simitudinē illoꝝ q̄ post discordiā a dn̄is suis recessert: s redeūtes se inuicē osculāt ꝛ pfecte pacificāt: sic synagoga. Gen⁹ h. a do suo p petm̄ remotū: optat recōciliari p icarnatiōeꝫ filij. Quot pcepta ex ei⁹ pdicatiōe cognoscit q. tot oris ei⁹ oscula suscipit. Loq̄t more amāt' q̄ p̄ feruore dilectiōis ordīem loq̄ndi nō valet obseruare. Sic eī in osculo duo corpa diuersa iūgunt: sic in incarnatiōe filij due substātie diuinitat' ꝛ hūanitat' penit⁹ diuerse: inseparabili cōiūctiōe vniūt.

Meliora

Incipit canticum canticorum Salomonis: Ca. I

ſ delectet: ꝛ certificet. ſ Humanā naturā.
Osculet me a
a ſ icarnatione filij que est quasi quedā prelibatio cōiūctiōis
osculo oris sui.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup canticū canticoꝝ Incipit: Ca. I

Osculet me ꝛc. Expedito primo Salomōis libro in quo tradunt documenta q̄ faciūt ad illustrationē mentis. ꝛ secūdo in quo inducimur ad contēptū affluentie mobilis. hic cōsequēter incipit terti⁹ idducēs ad amorē supne felicitatis: sicut dictū fuit plenius in principio primi libri: vbi posui quandā prefationem pro istis tribus libris. Appetit⁹ vero felicitatis supne pcedit ex amore mutuo dei ꝛ rationalis creature: q̄ in hoc libro describit vt pleni⁹ videbit. psequēdo: tamen ad maiorē dicendoꝝ intelligentiaꝫ aliqua sunt hic pmittenda. Primum est q translatio nostra in pluribus loc' discrepat a littera hebraica. ꝛ similit signatio capituloꝝ. Scōm est q totus iste liber pcedit parabolice: nec tn̄ apparet lucide quib⁹ psonis determinate parabole sm̄ sensum litteralē sint applicande. ꝛ hoc cū p̄dictis difficultatē ingerit in h libro. Si enī hoc appareret sicut Iudic. ix. vbi dicitur: Dixerūt aūt oīa ligna ad rhamnū: veī ꝛ impera sup nos. Ex littera sequenti manifeste peteret q intelligitur de sichimit' ꝛ abimelech quem vnxerunt sup se regē: tunc facile esset hūc librū exponere: sed hoc non apparet nisi i quodā generali. s. q iste liber loquat parabolice de amore mutuo sponsi ꝛ spōse. sed q̄s sit iste sponsus ꝛ q̄ sit hec sponsa clare nō apparet ex lr̄a. ppter quod accipiunt varie a diuersis. Quidā enī dixerūt q h accipit sponsus ad litterā ipse Salomō: ꝛ sponsa filia pharaōis vxor ei⁹ p̄dilecta: sed hoc nō videtur veꝝ: qꝛ licet h amor int sponsū ꝛ sponsā potuerit esse licitus: vtpote infra limites matrimonij cōtent⁹: sicut dixi pleni⁹ sup tertiū librū Reg. iij. tn̄ carnalis fuit: ꝛ freq̄nter habet talis amor aliq̄d inhonestū et illicitū adiunctū: ppter qd descriptio talis amoris non videt ad libros sacre scripture canonicos ptinere: maxime qꝛ hmōi libri spūsctō dictāte sūt scripti. Salomō aūt amorē sui ad vxorē ꝛ ecōuerso: ꝛ delectamēta ad h sequētia cognouit p experientiā: ꝛ nō p spūssancti reuelationē: ppter qd h liber q̄ semper fuit ab hebreis ꝛ latinis inter canonicos libros reputat⁹: vt ptꝫ p Hiero. i plogo galeato: n̄ videt d h amore cōscpt⁹. ppt qd hebrei dicūt q iste liber loq̄t pabolice de amore dei ꝛ pleb iudaice: quā sibi despōsauit i leg' datiōe Exo. xx. ꝛ sic habuit eā vt spōsā p̄dilectā. Expositores vo catholici dicunt cōit q iste liber loq̄t de amore xp̄i ꝛ eccl'ie: accipiēdo eccl'iam put diuidit cō synagogā: q̄ pcessit de latere xp̄i dormiēt' in cruce: sic Eua formata fuit de costa dormiētis Ade: ꝛ sic tā illi q̄ isti nitunt ad suas itētiōes lr̄aꝫ applicare. Saluo tn̄ meliori iudicio vtriq; vident in aliq̄ deficē. Prio in h q spōsā accipiunt nimis stricte iudei dicētes: spōsā pcisse eē plebē iudaicā cū gēte cōiūsa ad ipaꝫ. catholici vo plebē xp̄ianā: qꝛ in h libro ponūt aliq̄ q̄ nō vident cōueniēter expōi referēdo ad statū ve. tes. ꝛ ecōuerso aliq̄ q̄ nō pn̄t cōueniēter expōi de statu noui. Et ex h seq̄t defect⁹ ali⁹ q̄ iudei aliqua ad statū noui testamenti pertinētia incōuenienter exponunt de statu veteris. ꝛ ecōuerso catholici aliqua ad vetus testamentū pertinentia minus conuenienter exponunt de statu noui. loquendo tamen de sensu litterali cui prout potero insistere intendo. Et est hic sensus litteralis: non ille qui per voces significatur: sed qui per res significatas primo intelligitur: sicut patet in exemplo supra posito de abimelech et sichimitis: propter hoc dicitur parabola a para quod est iuxta: ꝛ bole quod est sententia: quia iuxta significationem vocum aliud significatur. Igitur in hoc libro spōsus accipi videtur ipse deus. sponsa vero ipsa ecclesia cōplectens statum vtriusq; testamenti: quia sicut est vna fides modernorū et antiquorum: variata tamen scōm maiorem et minorem explicationem: sic est vna ecclesia variata tamen scōm maiorem ꝛ minorem coniunctionem ad deum: quia magis coniūcta est tempore noui testamenti: ꝛ hoc modo accipit ecclesiam beatus Grego. Homel. vij. dicens: Quis similitudinem patrisfamilias rectius tenet q̄ conditor noster qui eos quos cōdidit sic possidet q̄si subditos in domo qui habet vineā. s. vniuersalē eccl'iam q̄ a primo abel iusto vsq; ad vltimū electū q̄ i fine mūdi nascitur⁹ est: quot sctōs ptulit q̄si tot palmites misit. Eccl'ia vero sic accepta respicit diuersa tpa: ꝛ in aliquib⁹ offēdit spōsū: ꝛ i alijs placauit. Itē cōstituta est ex diūsis gētib⁹ s. ex iudeis ꝛ gētibus: ex iustis ꝛ pctōrib⁹: ex p̄latis et subdi-

 tis: ꝛ hec

Universidad de Sevilla Bibliot

a Meliora sūt vbera. Vbera spōsi nominat qđ muliebre est vt ipo carminis initio figurate se loqui māifestet. Ideo desidero osculū quod est etiā redēptio mea: q: instructiones tue q̄ sunt lac ⁊ nutrimenta puerorum: sunt meliores alijs doctrinis q̄ nō fouēt sed occidūt simplices: sicut vinū enecat pueros. Unguentorum odoribus opinio solet signari virtutū. b Oleū effusum. Ideo etiā desidero osculum: quia nomen tuū est oleum ⁊c. Sponsus a patre ad sponsam venit vnctus: vt ⁊ sponsā vngat. A chrisma xp̄s.i. ab vnctiōe vnctus: quod nomē p grām sancti spiritus in baptismate fundit in cunctos fideles. Nondū possum teipsum amplecti. nomē tuum interea ex desiderio tui mecū pernoctabit. Nomen iesu venit in mundū ⁊ statim predicat: oleum effusum.i. in vniuersa terra christi nomen predicatur. nūc moysi nomē auditur in gētib⁹: quod prius iudee tm̄ claudebatur angustijs. c Ideo adolescentule. Hec dicens adolescētulas conspicit: que dum pri⁹ loq̄retur: non aderant: sed in precibus medijs ingreditur adolescētularum chorus: ⁊ spōse laudatur eloquijs. Uniuerse ecclesie que vnam catholicam ecclesiam faciūt adolescentule sunt: nō vetuste per culpam: sed nouelle per gratiam: non senio steriles: sed etate mentis ad spiritualem congrue fecunditatem. Et quia oleo tue gratie omnes dolores criminum euacuasti. Ideo.a.d. d Trahe. Respondent adolescētule: Trahe me p⁹ te. Sponsa non post tergū sequitur: s̄ spōsi iuncta lateri: famule post eam ingrediuntur. Trahe. Hucusq̄ vox expectantiū incarnationem saluatoris: ⁊ dona ipsius cōmendantiū. hinc subinfertur vox illorum qui post tempora incarnationis ad fidem venerunt. Illa vt veniret ⁊ osculum afferret rogabat: hec non ad se vltra eum descendere taliter flagitat: sed ipsa potius ad celos sequi desiderat: quod q: per se non posse fieri conspicit: eius ducatum implorat ad quē venire desiderat. In odore vnguentorum tuorum. in consideratione miraculorum. e Introduxit me rex in cellaria sua. Sponsa in penetrale sponsi ingressa reuertitur ad iuuenculas et nunciat illis. Introduxit me. Ul' p spē in eternā beatitudinē induxit. pluraliter p omnimoda bonorū copia: quasi iam dulcedinem regni celestis p̄libaui: que mihi in celis parata sūt: ipso reuelāte cognoui. Moxq̄ ad eū ɔuersa: qui sibi hoc reuelat: gratias agit pro beneficijs. Quattuor sūt in domo: porta: ascēsus: tricliniū: cubiculū. per portam fidem. p ascensū spē. per triclinium charitatem. p cubiculū ip̄am beatitudinē intelligimus. f Exultabimus. Quasi nō de pceptis muneribus: ipsi nos extollimus: sed memores te p oīa quāta pietate austeritatē legis. gr̄a fidei euāgelice mitigare dignat⁹ est. ideo nō in nobis: s̄ in te exultabim⁹: q: recti oēs diligūt te: ⁊ sup omnia diligēdū didicerūt. Rursus in penetrale sponsa ingressa adolescētule dum illius prestolantur aduentum lete concinnunt pro sponse perfectione. Memores vberū. et recti diligunt ad spōse cōmendationem refertur. g Memores vberum tuorum super vinum. Illa que maior est iam tuorum lacte vberum perfruit: nos quoq̄ nō quidem diligimus: sed diligemus. deīde loquuntur ad sponsum: recti diligunt te. Recti. omnes qui sunt recti corde super omnia te diligunt: nec recti sūt ⁊ tuo amori aliquid p̄ponūt: a quo solo hn̄t q̄cq̄d boni habēt.

† De sacra vnct. c. vnico. ante fi.

a ꝗ q: hic gr̄a adiuuās: ⁊ finis vita eterna. b ꝗ doctrina et refectio tue p̄sentie q̄ dulcis ē.

a Quia meliora sunt vbera tua a

a ꝗ legis feruore vl' quibuslibet alijs istitutiōib⁹ b ꝗ ad similitudinē vnguentorum. q: odore attrahunt vl' pp̄ter dona sanctispūs. c ꝗ q: effectu ⁊ natura oēs p̄cedūt vnctiōes veteris legis.

vino: fragantia vnguentis opti b c

a ꝗ de baptismo. ꝗ q: reficit sanat ⁊ sugnarat. b ꝗ de⁹ homo factus. ꝗ qđ prius latebat i paucis: mō notificat ad salutē omniū.

b mis. †Oleum effusum nomen tu d

a ꝗ q: effusū est. b ꝗ rudes in fide. ꝗ q: te in essentia videre nō possunt: sola dulcedine nominis tui te omnibus rebus anteponunt.

c um: ideo adolescentule dilexe e

a ꝗ infer vim corpori. ꝗ in vmbra tua vl' etiam imitatione tuorum operum. ꝗ cū singl'ariter dicit trahe me. addit: curremus. q: vna p orbem ecclia de multis fidelibus.

d runt te. Trahe me post te. Cur f g

a ꝗ in fama nomis tui qđ cōparat vnguētis: vl' in fide eternorum bonorum q̄ vnguētis sūt cōpabilia

remus in odore vnguentorum h

a ꝗ quasi vos adolescentule currite: q: me currētē itroduxit: sic et vos itroducet. b ꝗ nōdū ad requiē s̄ in p̄nti ecclesiam vbi necessaria sūt vite.

e tuorum† Introduxit me rex i cella i k

a ꝗ corpe cū bonorum operum attestatiōe. b ꝗ aio cū bona volūtate opabimur.

f ria sua. Exultabim⁹ ⁊ letabimur l

a ꝗ non in nobis. b ꝗ exultabim⁹ q̄diu memores erim⁹ donorum vl' doctrinarum tuarum. c ꝗ existētiū sup austeritatē legis vel carnaliū desideriorum que inebriant.

g i te: memores vberū tuorum su m

tis: ⁊ hec cōsimilia faciunt difficultatē in hoc libro: q: frequēter fit transitus de vno tpe ad aliud: ⁊ de vna pte ecclie ad aliā: ⁊ de ecclesia ad deū ⁊ ecōuerso q̄si sub eodē ɔtextu l're: ⁊ hoc pp̄ter ɔnexionē sponsi ⁊ spōse ad inuicē ⁊ partiū ecclie in vnā fidē: sicut pleni⁹ dixi in principio Gen̄. in regulis de intellectu sacre scripture. Sciendum autē q̄ licet ecclia a principio mundi inceperit: vt predictū est: tm̄ specialiter nomen sponse primo in datione legis in monte synai accepit: per quā plebs israel fuit desponsata deo per fidem ⁊ latriā: alijs gentib⁹ ad idolatriam declinantibus: pp̄ter quod salomō spiritusancto dictāte describēdo amorē dei ⁊ ecclesie sub nominibus sponsi ⁊ spōse. incepit a tēpore egressus de egyptiaca seruitute: q: tūc lex fuit data. Igitur iste liber diuiditur i duas partes: ⁊ in prima describitur amor iste p tpe veteris testamenti. ⁊ in secūda p tpe noui. secunda incipit. j. ca. vij. Prima diuidit in tres: q: primo describit amor p̄dictus p ut respicit egressum de terra egypti. secundo progressum per viam deserti. ibi: Dum esset rex. tertio ingressū termini s. iudee. iiij. ca. ibi: Uadā. Prima in duas: q: primo ponit amorosa sponse petitio. secūdo gratiosa sponsi r̄nsio. ibi: Si ignoras. Prima adhuc in duas: q: primo ponit petitio amoris. secūdo exclusio erroris. ibi: Nigra sum. Circa primū sciendū q̄ ppl's israel q̄ spōse noīe hic intelligit multū desiderauit de egypto exire: vt liber a seruitute dura posset deo liberi⁹ seruire: ⁊ ei amore feruentius inherere: vt habetur Exo. iij. ⁊ istud desideriū exprimit. cū dr: Osculet me osculo oris sui.i. vtinā de⁹ ostēdat se mihi p signa ⁊ effectus amicabilē: sic sponsum sponse p̄dilecte. a Quia meliora sunt vbera tua vino. †j.s.s In hebreo habetur: Quia meliores sunt amores tui. nomē enim hebraicū hic positū equiuocū est ad amores ⁊ vbera: hebrei sequunt vnā significationē: translatio nostra aliā: sed in hoc vident hebrei meli⁹ dicere: q: s̄m pprietatem hebraici sermonis sponsa hic alloquit sponsū: i cōmendatiōe vero sponsi non videtur decent fieri mentio de vberibus. Potest tamen dici q̄ per vbera sponsi hic intelligitur plenitudo misericordie dei. Est igitur sensus s̄m hebreos. cū dicitur: Quia meliores sunt amores tui vino.i. sapidiores menti deuote q̄ qđcunq̄ sapidū corporale gustui corporali. Et s̄m trāslationē nostrā: Meliora sunt vbera tua vino.i. tue misericordie plenitudo dulcior est humane menti q̄ vinū gustui: quod inter corporalia est magis sapidū. b Fragrantia. vel fragrātes s̄m hebreos. c Unguentis optimis.i. plenitudo tue misericordie: vel amores tui magis recreant animum deuotum q̄ quodcunq̄ redolens sensibiliter olfactum. d Oleum effusū nomē tuum. per oleum hic intelligitur liquor aromaticus fluens de arboribus aromaticis in arabia ⁊ terra promissionis: ⁊ collectus seruatur in vasis. ⁊ quādo effundit sup aliquē ad refrigeriū seu medicinā emittit odorem suauē: per quē intelligit in scriptura bona fama: s̄m illud Apl'i ij. Cor. ij. Christi bon⁹ odor sum⁹ ⁊c. est igitur sensus. cū dicit: Oleum effusū ⁊c. q̄ p mirabilia q̄ fecit de⁹ p filijs israel in egypto ⁊ in mari rubro. fama nois ⁊ bonitatis ei⁹ diffusa est ad alios ppl'os: pp̄ter quā multi ad iudaismū fuerūt cōuersi. pp̄ter quod subdit: e Ideo adolescentule dilexerunt te.i. alie gentes ad amorē tuum sunt conuerse: multi eni de egyptijs hoc modo fuerūt conuersi. ⁊ cū filijs isr'l exierūt de terra egypti: vt habet Exo. xij. Silr' Jetro cum domo sua auditis mirabilib⁹ que fecerat de⁹ israeli Exo. xviij. f Trahe me post te. educēdo me potēter de egypto. g Curremus in odo. te p viā iusticie sequēdo. h In odore vnguētorum tuorum. id ē tracti effectib⁹ bōitat' tue: hoc tm̄. s. In odore vnguētorum tuorum: nō est de textu: q: nō est in hebreo: sed ab aliquo doctore fuit appositum per modū interlinearis glose: que postea iserta fuit textui per imperitiam scriptorum. i Introduxit me rex. celestis. k In cellaria sua. reuelans mihi per moysen secreta sua: s̄m q̄ dr Exo. iij. Cū minasset gregem ad interiora deserti ⁊c. Sequitur: Apparuit ei dominus ⁊c. l Exultabimus ⁊ letabimur in te. quod fuit impletum quando transito mari rubro letantes dixerunt: Cantemus domino gloriose ⁊c. Exo. xv. m Memores vberū tuorum. vl' amorum s̄m hebreos: ⁊ exponat vt. s.

a Recti diligūt te. Frustra se cōditorē diligere credūt. q̄ eius monita cōtemnūt. Uere iusti. nec actu: nec cogitatu: nec dicto deū violant. b Nigra. Postq̄ ecclia in cellaria est pducta p cognitionē. s. et p spem futurorum bonorum: postq̄ eum recto corde diligere: ⁊ in eius gratia gaudere didicit. restat ostendere q̄d p amore illius: et p acquisitione bonorum q̄ gustauit certaminis subeat: et quid afflictiōis toleret. Nigra. quasi pmittitis vos mecū ituras: ⁊ pōt vos tribulatio deterrere quas patior: sed nec afflictio nec infamia vos deterreāt: q: hec virtutū formositatē cōferent ⁊: post amorē restat patiētia ad experimentum amoris. Nigra. Rursus adolescētul' spōsa r̄ndet: ⁊ agit de manifesta tentatiōe. Nigra. Uilis quidē in ocul' p̄sequētiū appareo: s̄ añ deum veritatis ɔfessione gl'iosa refulgeo. c Sic tabernacula cedar. Hic sic ponit nō pro veritate: sed p estimatiōe insipientium q̄ eam putāt vitiorū vl' demonū māsionē: sicut pel. sa. hic pōit p veritate. Cedar hismael' fili⁹ fuit cui⁹ man⁹ ɔ oēs ⁊ man⁹ oīm ɔ eū nullū iter homies habēs locū: sed in tabernaculis p nequicia sua semper habitās. Sic et iusti p merit' suis credunt expelli ⁊ affligi: ⁊ quasi hostes omniū indicant. Un̄ dicit: Eritis odio omnibus pp̄ter nomē meū. d Sicut pelles. Ecclia in se carnalia mortificās desideria ⁊ decorata: virtutib⁹ vero pacifico dignū fit habitaculū. Ideo caro dn̄ici homis vocatur pellis: quia sicut tentoriū sup aliquem tenditur ne a sole vrat: ita caro christi i cruce extensa fuit nobis obumbratio vitiorū. e Decolorauit me sol. Solis est vrere ⁊ illuminare: sic ver⁹ sol exterius suos p̄secutionib⁹ exurit dādo vires resistendi illuminat. f Filij matris. Et quasi ad obiectionē infirmorū dubitātiū r̄ndet. Ostēdit vñ p̄mam p̄secutorū rabiē ptulerit q̄ grauior appareret: p hoc q̄ a cōtribulib⁹. Filij.i. apostoli destruxerūt sectā nr̄am. Paulus ecclie p̄secutor filius fuit matris eius s̄m carnē ⁊ educationē: ⁊ penitētiā agēs ad sororis signa ɔuersus p̄dicauit fidē quā ante destruebat. g Posuerunt me. Una erat in hierosolymis vinea christi. s. primitiua ecclesia: que die pētecostes aduentu sanctispiritus ē constituta: cui⁹ eo tpe apl'i custodes fuerūt: sed facta p̄secutiōe dispersi sūt in regionibus iudee ⁊ samarie preter apl'os: ⁊ sic cōtigit vt pl'es essent vinee.i. in pluribus locis: ⁊ dum p̄secutores iudei volebant ecclesiam pturbare: seminariū verbi spargebāt lati⁹ nolētes: ⁊ vnā p̄sequēdo multas cōstitui fecerūt. Cū ergo dixisset se afflictā parricidali odio synagoge mox subijcit: quātum per hanc afflictionem pfecerit addens ex persona illorum quibus predicandi cura cōmissa est. Posuerunt me custodē in vi. Grego. Uinee nr̄e actiōes sūt quas vsu quotidiani laboris excolim⁹: sed custodes in vineis positi nostrā vineā nō custodimus: q: dū extraneis actionib⁹ implicamur ministeriū actionis nostre negligimus. Dū plures custodirem vineas vt alios lucrifacerē in quibusdā damna sustinui. Acerbitas p̄secutionis filiorum synagoge fecit me vineā nō custodire: q: relicta euāgelica doctrina ad legaliū obseruationū differētias cogebant. h Indica mihi. Uox incipientis ecclesie de gentibus ad sponsam: q: multi pseudo pp̄hete exeunt in mūdū. dicētes: Ecce h̄ christus: ecce illic: exorat vt possit discernere quorum pfessione ⁊ ope possit inueniri. Indica mihi pastorē meum quē tota anima diligo et i quibus requiē et pascua habeat ne estu turbata tētationū p sodaliū.i. hereticorum cōuenticula eū querere incipiā. Uel in vocē p̄dicatorū ad sponsū vt discernere possint quib⁹ vite verba ministrare debeant. Deinde cōspicit spōsum q̄ cōspectus abscessit ⁊ frequēter hoc facit in toto carmine qđ expertus in se pbauit: sepe habit⁹ spōsus elabitur donec vere tenebitur. i In meridie ne vagari incipiam post greges. id est in splēdore maiestatis tue quod perfectis conuenit non mane vel vespere. Uel meridie.i. in nimia exustione tribulationum quā immittit diabolus do

Mat.10.c

1.Joh.4.a

a ꝗ in pressuris vel per penitētiā.

a b p vinū. Recti diligūt te. Nigra a b

a ꝗ decore virtutū. b ꝗ que iā ad celestis patrie habitationē suspiratis.

sum sed formosa: filie hierusalem c d

a ꝗ nigra reputor: et quasi purgamētū mūdi nō hn̄s locū inter homines: s̄ sp militās ⁊ exulās. b ꝗ.i. tenebre. c ꝗ formosa sic pel. sa. d ꝗ nr̄e militie pacificū verū delectā res. e ꝗ de pellib⁹ rubricat' fecit sibi tabernaculū salomō i q̄ delectat.

c d sicut tabernacula cedar: sicut pel f g

a ꝗ nigra quidē sū: sed nolite mirari si hōib⁹ foris despecta sū ab estus tētationū.

lis salomōis. Nolite me cōside h

a ꝗ nō est naturalis hec nigredo sed iterior fulgor a foris velat tribulatiōib⁹. ꝗ nec h̄ solū itueamini qđ patior: sed attēdite fructū qui sequit b ꝗ exercitatio tribulationū vel christ⁹ p cui⁹ amore hec patior.

e rare q̄ fusca sim: q: decolorauit i k

a ꝗ christ⁹. b ꝗ iudei q in ritib⁹ synagoge adhuc p̄seuerāt. c ꝗ disputatiōib⁹ et p̄secutiōib⁹.

f me sol. Filij matris mee pugnaue l

a ꝗ ad me retinēdā. b ꝗ causa fuit eorum malicia c ꝗ fructuum.

g rūt ɔtra me. Posuerūt me custo m

a ꝗ gentiū excolēdis p orbē. b ꝗ primit⁹ in hierosolymis cōstitutā p xp̄m et apl'os: sed multas p orbē.

dē vineis. Uineā meā nō custo n

a ꝗ vox adolescētularum ad spōsū. ꝗ de occulta tribulatione que ab hereticis fit. b ꝗ cōgrue dilectū vocat: quia quo grauius est periculū eo amplius liberatorem diligit.

h diui. Indica mihi quem diligit o

a ꝗ des pastū.i. opera: vl' accipias vt eis possim conformari. ꝗ vel pascat. b ꝗ s. in cōteplatiuis post pastum requies c ꝗ vl' cubet.

aīa mea: vbi pascas: vbi cubes p q

a ꝗ.i. clare et manifeste. b ꝗ nisi annūciaueris incipio errabūda iactari a via recedendo.

i in meridie: ne vagari icipiā post r

a Recti.i. iusti. b Diligūt te. filiali amore. c Nigra sū. Hic ɔñr ponit exclusio erroris. Circa qđ sciendū q̄ ecclia militās sp habuit habet ⁊ habebit vsq̄ ad finē mūdi cū iustis aliquos peccatores: ⁊ cū fortibus aliquos debiles: pp̄ter qđ saluator cōparat eā sagene misse in mari ex omne genere pisciū congreganti Mat. xiij. ⁊ ideo fragiles hebrei in egypto existentes ex seruitute dura p ipatientiā fracti reputabāt totā illā ecclesiam deo abominabilē: sicut spōsa deformis viro suo: cū tamē deus frequēter pmittat electos tribulari ad suā purgationē: pp̄ter quod errorē fragilium remouet. dicēs: Nigra sū.i. turpis in cōspectu dei s̄m imperitorum estimationē: d Sed formosa. s̄m veritatē. e Filij hier'm.i.o vos ipfecti de plebe israelitica: pp̄ter qđ dicūtur filie in sexu femineo et fragili. f Sicut tabernacula cedar.i. agarenorū: eo q̄ cedar fuit fili⁹ hismaelis Gen̄. xxv. q̄ fuit fili⁹ agar Gen̄. xvj. Agareni h̄o qui nunc dicunt saraceni tūc habitabāt in tabernaculis expositis imbribus ⁊ niuib⁹ i hyeme: ⁊ solis ardoribus in estate: pp̄ter quod denigrata erant exterius: pulchra tm̄ interius. g Sicut pelles salomonis. nomine salomonis qui pacificus interpretatur: intelligitur ipse deus s̄m hebreos: q: disponit omnia suauiter. pelles autem eius dicuntur hic operimentū superius tabernaculi: in quo deus colebatur: quod erat de pellib⁹ arietum Exo. xxvj. ⁊ erat expositū pluuijs ⁊ caumatibus: sicut filij israel duris laboribus in egypto. h Nolite me considerare.i. iudicare: i Q: fusca sim.i. obscura ⁊ abominabilis deo: k Quia decolorauit me sol. Mlier enim pulchra de sua natura si solis ardorib⁹ exponatur: a pulchritudine sua exterius immutat: tamen talis immutatio accidentalis est: ⁊ pcedit ab exteriori. Est igit sensus: Quia decolorauit me sol.i. ardor tribulationis egyptiace. fec̄ me nigrā ⁊ turpem apparere. vñ dicit de hoc ardore Deut. iiij. Uos autem tulit dn̄s ⁊ eduxit de fornace ferrea egypti: pp̄ter qđ subdit: l Filij matris mee pugnauerūt contra me. id est duris laboribus me afflixerunt egyptij qui dicunt filij eiusdem matris cum hebreis: eo q̄ vtriq̄ de eadē terra fuerūt nati: eo modo loquendi quo nati parisius dicuntur pueri et filij parisienses. Omnes enim hebrei qui cum Jacob fuerunt ingressi egyptum: mortui erāt quādo egyptij ceperunt eos affligere: vt habetur Exo. j. et ideo omnes reliqui erant in egypto nati. m Posuerunt me custodem vineis. id est deputauerunt me seruilibus operibus: ⁊ forsitan aliqui eorū tam q̄ serui erant deputati nocte ⁊ die ad custodiam vinearum. n Uineam meam non custodiui.i. operibus meis intēdere conuenienter non potui propter occupationē i operibus egyptiorum. o Indica mihi. Postq̄ sponsa petiuit a sponso dilectionis affectum. Hic consequenter petit ab eo directionis effectum. Aliqui enim hebrei laboribus fracti reputabant egyptios felices: ⁊ cū eis ad idolatriam inclinabātur: pp̄ter quod petit spōsa ab hac deuiatione preseruari. dicens: Indica mihi ⁊c. ⁊ construatur sic littera: O tu sponse quem diligit anima mea: indica mihi in meridie: id est in hoc tribulationis ardore. p Ubi pascas. fideles tuos tanq̄ gregem tuum. q Ubi cubes.i. requiescas per fidem formatam ab infidelitate ⁊ idolatria me preseruando. propter quod subditur: r Ne vagari incipiā post greges. id est alias gentes infideles.

Universidad ... Biblioteca

V bol⁹ doles sibi mūdū surripi. Solet rerū qualitas ex tpe notari. Abra/
am meridie angelos suscepit Joseph meridie cū fratrib⁹ epulat. a Sodaliū tuo. Heretici sodales dicunt: qꝛ nois ei⁹ ꝛ ꝯfessiōis mysteria circūfe
runt. b Si ignoras. Quia spōsa dū auxilia pñtie dei reqreret i tribu
lationibus ex persona infirmātiū subiūxerat: Ne vagari incipiā: statī
cādē trepidationē illi⁹ spōsus iplorat⁹ benigna
Mat. 14. d increpatiōe redarguit: fm illud euāgelij: Mo/
C dice fidei. q.d. quasi: tu times i tribulatiōe a me
deseri: ꝛ in feruore denigratā te ꝯquereri: sꝫ ego
2. Tio. 2. a p tribulatiōes pulchriorē efficere ꝯstitui: Qr si
forte hoc ignoras: nec reminiscerif ꝙ nemo coro
natur: nisi q̄ legitime certauerit egredere a meo
Moralit consortio. Moralit. Grego. Qn aia int petō/
res posita ad auctoris sui imaginē se cōditā me/
minit iuxta percepte silitudis ordinē incedit: ꝙ
si nō cognoscit egredit a secreto corde in exterio
res cōcupiscētias: ꝛ ad latā viā ducta sequit ex
empla pplo. Dñs obiurgās eccliam pauē/
te: admonet date sibi gratie aduersus hostiū in/
sidias. c Hedos tuos. qꝛ si iuxta mādatoꝝ me
orū regulā: sed iuxta tuos errores istituūt. Iux.
in vestigijs pastoꝝ nouissima fies: nō inter oues
sed hedos. Uel iuxta. i. vt sis similis veris pa
storibus: qꝛ hypocrite sequi bonos videt viros.
d Equitatui. Sicut priorē pplm de egyptiaca
†43. di. c. 1 seruitute liberaui: sic te de manibus psequentiū
liberabo elidēs pharaonē si te spōsam meam co/
gnoueris: liberās a seruitute diaboli in fonte ba
ptismatis passione rubricati: submerso ibidē au
ctore p. Equitatui meo. Quia dñs nō vult ec/
clesiā ignorare seipam: sed diligent attēdere q̄d
donorū acceperit: quid pati debeat: cōsequēt p⁹
cōminationē blandit ei: quasi: si vis intelligere
quō te scire debeas: intellige cui te cōparaueris:
ꝛ tūc cognosces te talē p beneficia mea tibi colla
D ta q̄ turbari nō debeas. Equitatui. Eques spō
sus. dicēte pp̄ha: ꝛ sal⁹ ei⁹ eqtatio. Qtū g differt
me⁹ eqtat⁹ ab eqs pharaōis: tātū meliores oib⁹
alijs filiab⁹. Sic ille ppls supuciētib⁹ currib⁹ pharaōis pterrit⁹ ē (s celesti
protectiōe saluat⁹ ꝛ p aquas sbmersis hostib⁹ in terrā pmissiōis itrodu/
ct⁹ ē) sic vnda mort q̄ cūct occursura ē mortalib⁹: prauos rapit in inte
ritū: pios reseruat ad salutē: ꝛ cetera oia q̄ ibi corporaliter: hic cōplent
spiritualit. Dubitantē benigne increpat: ꝛ ne desperet in sequēti fideli
amore viriliter cōfortat vbi pharaonis e. cōparat.
e In curribus pharao. i. in tpe curruū: ꝛ nota supbiā: pharao elidens
vel dissipās interptat. Nec oportet vt vagari incipias cū me cōsolatores
habeas: ꝛ platos qb⁹ innitaris p quos subsistas. f Pulchre. Quo/
niā ostensū est quō dñs eccliam inter aduersa ptegat: restat ostēdi quan
tū amorē ipsi⁹ dñi int aduersa seruet ecclia. Un seqt: Pulchre sūt ge. t.
Tāta te verecūdie salutar Xtute decoraui: vt castitatē pmisse mihi fidei
nulla prauoꝝ doctoꝝ doctria vl suggestiōe corrūpas a qb⁹ timebas i er
Allego. rores deduci. Pulchritudo mlier in genis dr eē q̄ plima. Allego. in
genis notat signū pudoris: sic in pdicatorib⁹ mos rctē viuēdi. Ecclia et
si spōsi sui morte viduata: tāta tñ ei⁹ memoria tenet vt nullaten⁹ externo
rū possit recipere ꝯsortiū: ꝛ p suis ꝛ alioꝝ pctis gemit. In collo docto/
res. in mōilib⁹ opa illoꝝ: qꝛ ea q̄ verbo docēt opant. Quie sit hui⁹ so
brietatis custodiēde grā subdēdo demōstrat: collū tuū. Per collū nāqꝫ
cibū traijcim⁹ in corp⁹ reficiendū: ꝛ Xba pferim⁹: qb⁹ secreta cordis p/
ximis declaram⁹. i. doctores q̄ et Xbo instruūt: ꝛ cibū salutis in cōmissa
sibi mēbra trāsfūdūt q̄ monilib⁹ cōparant: q̄ pulchri sūt morib⁹ ꝛ pecto
ra virginū Xbis ꝛ exēplis claudūt: ne adulter inserat manū. g Mu/
renulas. Alia trāslatio. Silitudies auri fabrifaciem⁹ tibi cū distictiōib⁹
-|- argēti: q̄adusqꝫ rex in accubitu suo ē: qd ē: aux. i. faciē meā i pñti vita nō
poteris videre: s silitudinē claritat celest p illuminationē scripturaꝝ vi
deō p speculū in enigmate: donec omnib⁹ appareat q̄ nūc latet i deitate.
Murenulas. Pulchre describit spōsus ei⁹ pulchritudinē: post h fit ei
sponsus in recubitu. Interim eo dormiente eius socij. i. angeli consolant
eā: nō habemus aurū: sed similitudinē auri faciemus tibi: donec surgat
cū stigmatibus argenti. Murenule. quecunqꝫ bone institutiones qua
si ornamenta auriū. In murenulis scriptura sctā: q̄ auro spiritualiū sē
suū fulget interius: ꝛ argento celestis eloquij splendet exterius: per do/
ctorū edificationē fit custodia sobrietatis: ꝛ per diuine scripture medita
tionē. Auro diuine sapie: ꝛ argēto diuini eloquij int⁹ ꝛ exteri⁹ reniten
tes. h Faciemus. ego ꝛ mei opifices: quos plimos ad erogāda semia
Xbi cōstitui. i Dū esset. Acceptis ecclia tāt a ꝯditore suo munerib⁹
ꝛ pmissis q̄ hec deuotiōe opeꝝ suscepit māifestat. d. Dū eēt rex ꝛc. qd est
cū dei filius in carne apparuit: ecclesia per ipsum mysterium incarnatio/
nis in virtutum celestium feruorem exercuit. Uel cum esset in humilie
atione crucis

a ſ lasciuas multitudines latā viā incedētes.
b ſ sub huiusmodi tētatiōe te mihi spōsatā.
a b gregēs sodaliū tuoꝝ. Si ignoras a b
a ſ hereticos aīas hoim diabolo parturiētes.
te o pulcherrima inter mulieres:
ſ nō pcipit sed pmittit: et qd sit euētuꝝ pdicit
a ſ varios actus errātiū sequere.
egredere ꝛ abi p⁹ vestigia gregū c d
a ſ nutri prauos mor⁹ carnis: vl pditos audito
res qui a sinistris statuent.
c tuorū: ꝛ pasce hedos tuos iuxta e f
a ſ secuta magistroꝝ insipientiū doctrinas.
b ſ populo israelitico.
d tabernacula pastoꝝ. Eqtatui meo g
e in currib⁹ pharaonis assimilaui
a ſ gene. i. pdicatores: q cibū scripturaꝝ cōterūt
et auditorib⁹ cōmestibilē reddūt.
f te amica mea† Pulchre sūt gene
a ſ per collū capiti mēbra iungunt.
tue sicut turturis: collum tuum b i k
g sicut monilia. Murenulas aure/
a ſ ego ꝛ illi qui illuminati spiritusancto scriptu
ras alijs monstrāt. b ſ distinctas ꝛ variatas
fm diuersitates personaꝝ.
h as faciemus tibi vermicula/
a ſ eloquij nitore. b ſ causa premissa quare tā
topere diligat.
i tas argento. Dum esset rex l

a Sodaliū tuoꝝ. i. regū ꝛ principū ipsaꝝ q̄ dicū/
tur sic sodales dei: eo ꝙ cū eo pticipāt in nomine:
dicuntur enī reges ꝛ dñi sicut ipse de⁹: vt dic Ra.
Sa. sed mihi videtur melius dici ꝙ angeli sancti p
lati gētib⁹ ifidelib⁹ dicant hic sodales dei. Unde
Danie. x. Angel⁹ plat⁹ gre/
cis vocat pnceps grecorū:
ꝛ platus persis: pnceps per
sarū. Et dicit beat⁹ Diony/
syus ꝙ fuerūt angeli sancti
de quib⁹ certū est ꝙ sunt in
societate dei: ꝛ tamen perāt
infidelibus populis.
b Si ignoras. Postq̄ de
scripta est amorosa spōse pe/
titio. Hic ꝯñr pōit spōsi gra
tiosa rñsio. ꝛ pmo rñdet ad
petitionē scdam vt cōtinue/
tur lra ad imediate pcedētē
dicens: Si ignoras te o pul
cherrima inter mulieres. i. o
tu plebs hebrea int alias gē
tes pulchra: pter puritatē
fidei ꝛ latrie. Si ignoras te:
id est times pter infirmos
tuos a via recta declinare.
c Egredere. de societate ꝛ
familiaritate idolatrarū: qꝛ
scribitur Prouer. xiij. Ami
cus stultoꝝ similis efficiet.
d Et abi post vestigia gre
gum. id est simpliciū creden
tium: quales fuerunt Abel
Seth: Enoch: Noe ꝛ ꝯsimi
les. e Et pasce hedos tu
os. id est infirmos de popu
lo tuo. f Iuxta taberna/
cula pastoꝝ. i. fm documen
ta patriarcharum: qui interrogati de sua conditi/
one responderunt: Uiri pastores ouium sum⁹ nos
et patres nostri Gen. xlvij. g Equitatui. Hic cō/
sequenter respondet ad primam petitionē sponseq̄
erat de dilectionis affectiōe. dicēs: Equitatui meo
in curribus pharaonis assimilaui te amica mea: id
est ostendi manifeste verā dilectionē ad te quando
subuerti currus pharaonis in mari rubro te psequē
tis. Exo. xiiij. Et tūc assimilaui te equitatui meo. i.
angelis meis quos valde diligo. angeli enim sancti
in multis locis sacre scripture dicuntur eius mili/
tia et exercitus: ꝛ eodem modo dicuntur hic equi/
tatus dei. Militum enim turma ꝛ exercitus: equi/
tatus communiter nominatur.
h Pulchre sunt gene tue sicut turturis. id est pul
chritudo fidei tue est mihi amabilis. In hebreo ha
betur: Pulchre sunt gene tue in ordinibus. i. in or/
namentis circa faciem tuam ordinate dispositis: et
ad hoc consonat littera sequens cum dicitur:
i Collum tuum sicut monilia. sunt enim monilia
colli ornamenta. Hebrei enim de egypto exeuntes
petierunt ab amicis ꝛ vicinis egyptijs iocalia ar/
gentea ꝛ aurea de mandato dei Exo. xj. de quibus
postea ornauerunt se in solennitatibus domini. Ra
tio vero diuersitatis littere predicte est: quia nomē
hebraicum ibi positum est equiuocum ad turtures
et ordines: translatio nostra sequitur primam signi
ficationem: hebrei vero aliam: quorū dicto magis
consonat littera sequens: vt visum est. Et ad idem
pertinet quod subditur: k Murenulas aure/
as faciemus tibi vermiculatas argento. sunt enim
murenule ornamenta opere plectili facta de fil au/
reis et argenteis ꝛ lapidibus intextis: quibus or/
nabantur capita mulierum: et ore vestium circa ma
nus et collum.
l Dum esset rex. Descripto amore sponsi ꝛ sponse
put respicit exitū de egypto. Hic ꝯñr idem descri/
bitur prout respicit habitationē in deserto. Et diui
ditur in duas partes: qꝛ primo ponūtur hui⁹ amo/
ris promotiua. Secūdo eius impeditiua: vt oppo
ta iuxta se.

R atione crucis humanū genus p crucē redēptū: exercitio bonoꝝ opeꝝ
odorē suauitatis aspsit. Christo rege in beatitudie celestis secreti q̄/
escente: sctōꝝ virt⁹ in ecclia magne nobis grām suauitatis ministrat:
q̄ qꝛ cū quē appetūt nō vidēt: tāto ardenti⁹ p desideriū flagrāt. Ut
dū esset cū patre. nardus. i. dilectio q̄ prior dilexit nos: dedit odorē:
qꝛ p dilectionē pter nos assūpsit carnē. Mi
rand⁹ ordo verboꝝ. Accubāte rege: nard⁹ m.
d. o. suū: dū pt nimiā charitatē q̄ dilexit nos
fili⁹ fact⁹ ē mulieris. a Nard⁹ q̄ dicit expel
lere tumores: fugare frig⁹: ꝛ afferre calorē: cui
assilat hō dñic⁹ q̄ carnē assumēdo se hūiliauit
ꝛ se hūiliādo oēm tumorē supbie abstulit: fri/
g⁹ infidelitat remouit: ꝛ feruorē charitat itu
lit: herba etiā hec quāto plus atterit: tāto ma
iorē reddit odorē: sic ꝛ christus. b Fascicu
lus. mors dilecti mei: quā p mea salute subijt
semp in mea memoria cōmorabit. Itē fascicu/
lo myrrhe cōparat: dū pter nos crucis iniu/
rias tolerauit. Myrrha arbor est arabie alti/
tudinis quinqꝫ cubitoꝝ silis spice quā achan/
tū dicūt: cui⁹ gutta viridis atqꝫ amara. vnde
nomē accepit myrrha: gutta ei⁹ spōte manās
pciosior est: corticis vulnere vilior: q̄ medēdis
infirmitatib⁹ est salubris. Un ꝛ myrrhatū vi/
nū a militib⁹ accepit. c Ubera mea. Casta/
rū vbera nō frangunt: sed meretricū laxis pel
Ezech. 23. a lib⁹ irrigant. Un Ezechiel: In egypto fracte
sunt mamme pu. e. d Botr⁹ cy. di. Botr⁹ cy
pri cū resurrexit. In vineis engaddi est. cū fide
libus spūalia dona distribuit. Arbores bal
sami: q̄ in engaddi crescūt: qꝛ i modū vinearū
excolūt: vieas appellat. Spōsus xp̄s igit ē in
vineis engaddi: qꝛ i carne veniēs spūscō plen⁹
credētib⁹ eiusdē sctispūs dona largit p chris/
matis vnctionē: in cui⁹ cōfectiōe oleū ꝛ balsa/
mū cōmiscet. Engaddi fōs edi. pter caris/
mata q̄ post resurrectionē largit⁹ est in baptis/
mo suis pticipib⁹ Engaddi. i. ocul⁹ mee tēta
tionis: ꝛ tētatio est vita hoīs sup terrā. Quia
morti mediatoris: mox resurrectiōis glia suc/
cessit. recte subdit: Botrus. qui fuit fascicul⁹
myrrhe in amaritudine passiōis: in dulcedine
resurrectionis extitit botrus cypri: myrrha enī tristificat: vinū letifi/
cat. e Ecce tu pulchra. Hacten⁹ ecclia: qua dilectionis pignora a
sponso receperit testat: cui pse mox remuneratiōis vice rñdet: ecce tu
pulchra: quasi ex hoc ꝙ me diligis pulchra efficier. f Amica mea.
Alia translatio: Proxima mea. hoc est: in hoc ꝙ prima es speciosa
es: ꝛ postq̄ ceperis esse speciosa sine additamēto plchra es. g Ocu/
li tui. Alia laus sponse speciose: vt ꝛ nos laboremus speciosi fieri ocu
Mat. 5. d li tui co. simpliciter deū intueris: qꝛ nihil aliud nisi ipm queris. Qui
viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā: nō habet oculos colūbe: sed q̄ ha
bet castis intuetur oculis: ꝛ legēt euāgeliū spūaliter intelligit. In cu
ius colūbe specie spiritussanctus apparuit. Ideoqꝫ ꝛ spiritualis itel/
ligentia ꝛ omnia spiritualia dona nomie colūbe designant. Colūba
felle caret: rostro nō ledit: in cauernis petrarū nidificat: alienos pul/
los nutrit: iuxta fluēta manet: meliora grana eligit: gemitū p cantu
reddit: gregati volat: alis se defendit: visū recupat. Ita sancti iuxta
fluēta doctrine sedētes meliores snīas eligūt: homines a xp̄o alienos
nutriunt deo. si quas bonas snīas in hereticis inueniūt nō puertūt:
ira irrationabili carent: in fide plagarū christi refugiū habēt: gemūt
p peccatis. h Ecce. audiens sponsa se per dilectionem spōsi me/
ruisse vt ab ipso sponso laudaret: sponso vicē in laudib⁹ tribuit: non
ꝙ ei quod non habet suo preconio largiatur: sed intelligēs decorē ei⁹
per quem ꝛ ipsa decora facta est. ait: Ecce tu pulchra ꝛc.
i Lectulus. Aliquando ecclia quasi in lectulo cum sponso quiescit:
tempore scꝫ pacis: vbi dei pulchritudinem liquidius aspicit: ꝛ prolem
fidelium flore fidei redolentē: ex aqua ꝛ spiritu gignit sancto. Aliqñ
cū sponso insurgente tētatione in acie cōsistit. Uel lectulus pusilli fi/
deles qui deo sunt quies ꝛ magistr suis: p hoc saltē ꝙ peccare nolūt:
qui florent initijs bonoꝝ opeꝝ per quod dant spem fructus. i. maioꝝ
operū. Quietā in sponso vitam agere volens quales dom⁹ sint: in
quibus eum suscipe velint insinuat. Pax ecclie virtutibus floret. et
spirituali prole multiplicatur. k Tigna domoꝝ. Domus. varie p
mūdū de gentibus ecclie. Tigna: que ad munitionē domus solent fie
ri predicatores: quorum verbo et exemplo structura ecclesie ne corru/
at continetur. Laquearia. que ad decorē domus solent fieri simpli/
ciores famuli christi: qui tignis adherent ꝛ sustentantur: qui non do/
ctrina sed virtutibus ornant.
Cupressina

a ſ i humiliatiōe icarnatiōis: vl humiliatiōe cru
cis: vel in sinu patris. b ſ nard⁹ humilis herba
est calide nature: p quā charitas designatur.
a in accubitu suo: nardus mea de a b
a ſ tota cōgeries passionis. ſ fascicul⁹ myrrhe
fact⁹ est xp̄s: qñ ablatus de cruce myrrha ꝛ aloe
perlinitus est.
b dit odorē suū. Fascicul⁹ myrrhe c
a ſ imitanti passionē. b ſ in principali corde.
ſ decebat in carmine nuptiali māmas pot⁹ ap
pellari q̄ pectus.
c dilect⁹ me⁹ mihi: iter vberā mea
a ſ q̄ pri⁹ timebā vagari: nūc firmo amore eum
amplector. b ſ floritio interprat. c ſ repetit
ex nimia dilectiōe.
d cōmorabit. Botrus cypri dilect⁹ d e
a ſ cuius flore digna sum. b ſ in collectionib⁹
gētium que abluuntur fonte baptismatis.
e meus mihi: i vineis engaddi. Ec f
a ſ simplicitate cordis ꝛ mūdicia operis: vl bis
dicit: p acquisitione vtriusqꝫ populi. vl animo et
corpore.
f ce tu pulchra es amica mea: ec/
a ſ qꝛ sensus tui spūall sūt itellectu pditi.
g ce tu pulchra: oculi tui columba g
a ſ naturalit p diuinitatē: ꝛ ego ex te sū plchra.
h rū. Ecce tu pulcher es dilecti mi: h
a ſ fm hūanitatē: qꝛ de sctificatiōe nat⁹ b ſ hu
manum corpus.
i k qꝛ decor⁹. Lectulus nr florid⁹: ti i k l
a ſ tui facietꝰ: mei cōpāt. b ſ ipurribilia: ꝛ odo
re suo fpēres. i. demōes fugantia.
gna domorū nostraꝝ cedrina:

ta iuxta se posita magis elucescāt. Secūda pars icipit
ibi: Capite nobis. Promotiua vero amoris ex parte
sponsi sunt ei⁹ beneficia in deserto sponse collata: non
tamē recolunt hic omnia sed aliq̄ notabilia: nec ponū
tur eodē ordine quo fuerūt collata: qꝛ frequēter in sa/
cra scriptura prius facta poste
rius narrant ꝛ ecōuerso. Igit
ps ista diuidit in tres ptes. in
prima ponit beneficiū cohabi
tationis diuine. In secūda co/
lūne nubis ꝛ manne. ibi: Sub
vmbra. in tertia leg date. ibi:
Uox dilecti mei. Pria adhuc
in duas: qꝛ primo ponit dictū
beneficiū. Secūdo spōsi ꝛ spō/
se mutuū colloquiū. ibi: Ecce
tu pulchra. Circa primū sci
endū ꝙ maximū beneficiū fec
deus israeli in deserto qñ volu C
it habitare in medio populi in
tabernaculo in quo erat pi/
ciatoriū tanq̄ sedes dei: sic di/
ctū fuit plen⁹ Exo. xxv. de q̄
loquebat moysi sicut hō ad a/
micū suū: ꝛ p moysen pplo. vñ
dicit Deut. iiij. Nec est alia na
tio tam grādis q̄ habeat deos
appropiquātes sibi: sicut de⁹
noster adest cūctis obsecratio
nibus nostris. De hac igit ha
bitatione dei dicit sponsa: Dū
esset rex celestis. a In accu
bitu suo. i. in piciatorio.
b Nardus mea ꝛc. i. thymia
ma boni odoris: qd offerebat
in altari incensi in cōspectu sā/
cti sctōꝝ vbi erat ppiciatoriū.
c Fascicul⁹ myrrhe dilect⁹
meus mihi iter vbera mea cō/
morabitur. i. intra cor meū per
iugem meditationē. Et dicitur
dilectus fascicul⁹ myrrhe: qꝛ
sicut myrrha cōseruat carnē a putrefactiōe: sic de⁹ mē
tem a peccati corruptione: ꝛ quia non solū mentē ser/
uat sed etiā delectat. ideo subditur: d Botrus ꝛc.
ꝛ ordinetur sic littera: Botrus cypri in vineis engad/
di. est autē engaddi locus vbi crescit balsamū pe ma
re mortuū vt apparet in descriptione terre sancte. ꝛ ibi
dem crescit arbor aromatica nomie cyprus: que facit
grana simul iuncta sicut in vuis vinee: ꝛ ide locus vi
nee dicitur: vt dicūt aliqui. Et ideo cyprus non ē hic
nomen insule que est in mari mediterraneo: qꝛ ibi non
sunt dicte vinee. e Dilectus meus mihi. i. mag de
lectat me spiritualiter q̄ quodcunqꝫ sapidum et sua/
ue delectet corporalit. f Ecce tu pulchra es. Post
cohabitationem sponsi ꝛ sponse ponitur hic mutuum
colloquium gratiosum sponsi ꝛ sponse: quod solet esse
in corporalibus ex cohabitatione: ꝛ fm hoc dicit spō/
sus: Ecce tu pulchra es ꝛc. ꝛ duplicatur li pulchra: ad
denotandum pulchritudinem mentis ꝛ exterioris cō/
uersationis. g Oculi tui columbarū. per simpli/
cem contuitū qui multū decorat sponsam corporalē: ꝛ
p hoc in sponsa spirituali simplicitas intentionis itel/
ligitur eam decorās: fm quod dicit saluator Mat. vj.
Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lu
cidum erit. ꝛ respondet sponsa: h Ecce tu pulcher
es dilecte mi ꝛ decorus. cuius pulchritudinis non ē fi
nis. i Lectulus noster. i. tabernaculū in quo spō/
sa per moysen ꝛ aaron ꝛ alios sacerdotes in quiete cō
tēplationis quasi in lecto quiescebat. k Florid⁹. qꝛ
operimentū interi⁹ tabernaculi erat de cortinis varijs
coloribus ꝛ pulchra varietate ꝯtextis ad modum di/
uersorū florum Exo. xxvj. et quia templū Salomōis
postea fuit edificatum ad similitudinem huius taber/
naculi. ideo occasione huius dicitur hic de ipso:
l Tigna domoꝝ nostrarū ce. ꝛc. de talib⁹ ei lignis fu
it illud tēplū edificatū: vt ptꝫ. iij. Reg. ꝛ subdit spōsa
tanq̄ de beneficijs sponsi grata:
Ego flos

a Cupressina. Cupressus grece dicit᷑ ꝙ caput eiꝰ a rotũditate in acumẽ erigitur. Un̄ ⁊ conos dicit᷑. i. alta rotũditas. hinc ⁊ fructꝰ eiꝰ conus dicit᷑. Un̄:
b Comfere cypressi. Ca. II

c Ego. Quia pñtis tpis statui labor magis ꝙ̃ requies cõueñit: recte spõsam ocio delectatã ad laborũ exercitia cõuocat. Q. Tu quidẽ volẽs pulchritudinẽ tuã mihi cõmendabilẽ reddere delectaris in quiete secret᷑ flor ex virtutibꝰ: sed scias ꝙ ego alterius modi pulchritudinẽ requiro in pñti: qꝛ sũ flos virtutũ a quo oĩs fructꝰ cãpi egredit᷑: qꝛ odorẽ meũ toto mũdo innotescere cupio: qꝺ nõ põt impleri nisi intermissa quiete qua delectaris ad officiũ ꝑdicationis
A accingaris. Et liliũ cõualliũ magis ꝙ̃ montiũ: qꝛ claritatem mee humanitatis: vl' splendorẽ eterne luc᷑ vel deitatis magis reuelo hominibus ⁊ paratis ad patiẽdũ. Q. Memẽto ꝙ ꝗ de virgine nasci potui ꝗ deꝰ sũ humiliter in mũdo apparui: humilibꝰ me sociũ esse exhibui: humiliter vsꝗ ad mortẽ veni. Ideo desiste quietis securitatẽ querere. Un̄ subdit: Sicut li. Sic cãpus floribus ornat᷑: ita mũdꝰ mea noticia et fide decoratur. c Sicut liliũ. Laudato se laudat spõsã: ita: Sicut liliũ nõ põt spinis cõparari inter quas sepe exoritur: eodẽ mõ ꝓxima mea sup oẽs filias liliũ est. Sicut liliũ. Tu requiẽ queris ⁊ laudes lectuli: sed scito quia candidior tribulationũ aculeis efficeris: et maior est fructꝰ predicationis ꝙ̃ quietis. d Sic amica mea. Greg. In ecclia nec mali sine bõis: nec boni sine malis esse possunt: bonus nõ fuit qui malos tolerare nõ potuit. Augꝰ. Quia aduersa℞ heresũ dogmatibus eius integritas tanꝗ̃ spinis pungit᷑: vt cõtra hostes suos vigilãs exerceat᷑: donec eminẽs tanꝗ̃ liliũ in capite spõsi sui: cãdore ipo decoret᷑. e Sicut ma. Sponsa laudata ⁊ exẽplo sponsi ad patiendũ ammonita: reciproca laude sponsũ attollit ꝙ inter bonorũ opera similiter sanctus emineat ⁊ se passurã ꝓmittit: ⁊ patit᷑ eo ꝑsidente qui est refrigerium ⁊ refectio. Sicut ma. Unguẽto℞ odor ꝙ̃uis suauiter redolet: nõ est tñ ad edẽdũ suaue. Malũ aũt optimi saporis ⁊ odoris tale est: vt fauces dulcore delectet: ⁊ spũm mulceat odoratu. f Sub vmbra. Ideo dilectũ omnibꝰ ꝑpono: qꝛ in sola pietatis eiꝰ ꝓtectione: cuius desiderio ardebã: refrigeriũ tribulationũ me iuenisse cõspicio: ⁊ suauissimũ dono℞ eius fructũ sentio: quo me ꝑpetuo reficiendã confido. Desiderauerat aũt sub vmbra auctoris respirare: cũ se sole ꝑsecutionũ fuscatã querebatur: cũ dei auxiliũ implorãs clamabat: Indica mihi quem di. a. mea: vbi pascas: vbi cubes in meridie: cũ nõ solũ pressura℞ tedio fatigata: sed recordatione pulchritudĩs et decoris eiꝰ illecta dicebat: Lectulus noster floridꝰ: cuiꝰ desiderij se cõpotẽ factã ostẽdit. dicẽs: Sub vmbra. Et notandũ ꝙ supiꝰ tigna cedrina ⁊ laquearia cypressina ꝑdicabat: nõ tñ horũ sibi ꝓtectionẽ sufficere memorabat: sed solã vite arborẽ: in cuius vmbra quiesceret ⁊ fructu reficeretur: querebat: qꝛ sancti exemplis doctrina ⁊ intercessione suffragia fecerunt: soli tamen saluatori dicere habemus. Filij autẽ hominũ in ꝓtectiõe alarum tuarum sperabunt. g Sedi. non dicit sedeo sed sedi: hmõi ꝑfectus sunt eccliar vt in exordio desideret quispiã in virtutũ vmbra cõsidere vt ad cũ vẽiat corpus eius ex quo vmbra nascitur. ideo ⁊ natiuitas iesu ab vmbra
Luc. 1. d cepit: ⁊ in veritate finitur. Sicut dicit᷑: Spiritussanctꝰ supueniet in te: ⁊ virtꝰ altissimi obumbrabit tibi. Sic postea ad meliora fit trãsitꝰ. h Dulcis. qꝛ in eo intelligit anima causam vite. dũ etiã corporalit᷑ percipit. i Introduxit me. Hec refectio quãte dulcedinis: quãte sit virtutis ostẽditur cũ subdit: Introduxit. i. spe future glĩe adeo letificauit vt iã seculi nõ sentiã labores. Introduxit. Ambro. Ex cito guttur meũ dulcediem grẽ eiꝰ attigit: ita me recreatã spũ: ⁊ ab amore terreno℞ in supna trãslatã sentio: ac si in cellã vinariam introducta: noui sim meri odore ⁊ poculo refecta. Typice ꝑ vinũ grã spũssancti notat᷑. Cella vinaria est ecclia: in cuius vnitate tñ dari solet ⁊ accipi spiritussctũs quã eccliaꝫ de toto orbe collectã: deꝰ in vnã sibi domũ fabricauit quã spũssctũs suis carismatibꝰ consecrauit. Que fabrica: quia in charitatis maxime fundamento ipso operante cõsistit. recte subditur: Ordinauit in me charitatem. Multorum charitas inordinata est: quod in primo est ponunt tertium vel quartum. Primo deus diligendus est. Secũdo parentes: inde filij: post domestici: qui etiã si boni sunt malis filijs preponendi sunt.
Mat. 22. d Scdm hoc in euãgelio ad cuiuscunꝗ dilectionẽ proprium ponit. Diliges do/
Deut. 6. a minum deum tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota mente tua: ⁊ ꝓximũ tuũ sicut teipm. Inimicos nõ ex tota virtute nõ sicut teipm: sed simplr. Sufficit enĩ ꝙ diligimꝰ ⁊ nõ odio habemus. Uel ipse prior dilexit me: ⁊ diligẽdo vt eũ amare nossem donauit. Uel ordinauit. i. ordinata charitate mea singula membra. i. electos omnes sibi copulauit: eminentiora ampliori affectu cõplectit᷑. Quantũ charitãs mentẽ quã perfecte obsorbuerit ab amore infirmo℞ sustollat. ostendit cum subditur: Fulcite ⁊c.

Fulcite

a ꝗ qꝛ alta odor᷑ opri medẽdis apta corpibꝰ
a laquearia nostra cũpressina.
ꝗ decor mũdi: glĩa humiliũ virginis integritas: de inculta terra ortꝰ.
b Ego flos cãpi Ca. II a
a ꝗ põt ĩ hoc hũilitas parẽtum xpi accipi: qꝛ paupes elegit parẽtes
b ꝗ qꝺ pungit᷑ a spinis cãdorẽ tñ retinẽs: ⁊ tũc maiorẽ odorẽ effũdẽs.
c et liliũ ꝯualliũ. Sicut liliũ inter b c
a ꝗ. i. re pũgentes dũ a flatu diaboli mouentur.
b ꝗ nõ solũ ab ifidelibꝰ: sꝫ etiã co℞ iꝓbitate pũgeris: ꝙ̃s in filia℞ numero gaudebas te accepisse
d spinas: sic amica mea iter filias. d e
a ꝗ visu: odore et gustu antecedit omnia ligna silua℞ b ꝗ oẽs institutiões ad cõparationẽ istitutionis diuine inferaces sũt. i. infructuose silue.
e Sicut malus inter ligna siluarũ. f g
a ꝗ sic christus precedit omnes sanctos: qui dicũtur filij dei gratia: ipe natura.
Sic dilectus meus inter filios. h i
a ꝗ quasi ab estu desiderio℞ carnaliũ sub aduentus illiꝰ ꝓtectiõe requieui. vl' vmbra. i. diuina scriptura.
f Sub vmbra illius quem deside/ k
a ꝗ postꝙ̃ vmbra ꝓtexit me fructu eius saturata sũ. i. celesti eiꝰ dulcedie vl' corpe suo.
g h raueram sedi: et fructus eius dul
a ꝗ mei cordis. b ꝗ in collectionẽ gentiũ ꝗ iã aliis exẽplo ⁊ ꝑdicatiõe vinũ ꝓpinat: ꝗ eos amore ebrios facit.
i cis gutturi meo † Introduxit me l
a ꝗ ordinatã me fecit habere charitatẽ. ꝗ ostendit mihi qualiter deus: ⁊ qualiter ꝓximꝰ esset diligendus.
rex in cellã vinariã: ordinauit in m

a Ego flos campi. i. modo habito pura ⁊ mũda extra vilitatẽ egypti. b Et liliũ cõualliũ. q. d. qñ erã in egypto eraꝫ quasi liliũ in mõte: cuiꝰ color obfuscat᷑ solis ardore: sic dixit. s. Decolorauit me sol. sꝫ modo sum sicut liliũ in valle qꝺ habet colorẽ recentẽ ex vallis humore: et qꝛ deo placet spõse gratitudo. ideo subdit eã cõmendando: c Sicut liliũ inter spinas. i. sicut liliũ redolens et suaue cõparat᷑ ad spinas aspas ⁊ pũgẽtes. d Sic amica mea. i. plebs hebraica. e Inter filias. i. gentes alias que sunt idolatrie dedite: ⁊ innocẽtes tractant aspere: sic patet de egyptijs ꝗ tractauerãt hebreos valde dure. ⁊ sbdit᷑ respõsio sponse: f Sicut malus. ꝗ est arbor fructifera. g Inter ligna siluarũ. ꝗ cõmuniter sunt infructifera. h Sic dilectus meꝰ. a quo procedunt cuncta bona. i Inter filios. id est aliarum gentiuꝫ deos a quibus nulla bonitas ꝓcedit: sed sunt inutiles omnino. † Psal. k Sub vmbra illiꝰ. Hic cõsequẽter ponit᷑ duplex notabile beneficiũ in deserto israeli exhibitum. Primum est beneficium columne ignis et nubis que illuminabat noctem. et de die temperabat solis ardorem: Exo. xiij. ⁊ ꝙ̃tum ad hoc dicit spõsa: Sub vmbra illius quem desiderabam sedi. i. mansi vel habitaui: sicut dicitur Deut᷑. i. Sedistis ergo in cadesbarne multo tempore. i. mansistis. Secundũ beneficiũ fuit manne celitꝰ date in cibum Exo. xvj. De quo cibo dicit᷑ Sapien. xvj. Panẽ paratũ de celo prestitisti eis: sine labore omne delectamentũ in se habentẽ: et omnis saporis suauitatem. ⁊ hoc est qꝺ subditur: Fructus eius dulcis gutturi meo: Tertium fuit ritꝰ sacrificio℞ ꝑ que placabat᷑ offensa diuina: ⁊ cõferebat᷑ grã: nõ ex sacrificijs fm se: sed inꝙ̃tũ fiebãt ex offerẽtiũ fide ⁊ deuotiõe: ⁊ ꝙ̃tum ad hoc dicit spõsa: l Introduxit me rex in cellã vinariã. i. ad altare holocaustorũ: vt dicit Ra. Sa. ꝙ dicitur cella vinaria: eo ꝙ ĩ libaminibus sacrificio℞ ibi effũdebatur vinũ: ⁊ tunc leuite cantores incipiebant canere diuinas laudes que ordinantur ad dilectioneꝫ dei ⁊ ꝓximi. ideo seqᷓt᷑: m Ordinauit in me charitatẽ. licet autẽ per charitatem deꝰ habeat᷑ in via: hoc tamen non est in re. per quem modum habetur in patria: sed in spe. Licet autem spes inꝙ̃tum est de bono causet delectationem: tamen absentia realis huius boni inducit afflictioneꝫ: fm illud Prouerb. xiij. Spes que differtur affligit animam. et hec afflictio vocatur hic languor sponse. mulier autem lãgnida corporaliter delectatur florum et pomorum odoribus: et sponsi amplexibus. per que hic designatur metaphorice diuine consolationes que dantur sperantibus in se. cum dicitur:

Fulcite

a Fulcite. Iam supradictis confortata ita in amorẽ dei ardet: vt pre nimio amore vl' penis illatis languor carnis immineat. Uel fulcite. i. vos alij: vl' ꝑfectiores: vl' incipientes bene operando sitis mihi recreatio: vt in bonis opibus vestris quiescã: ꝗ adhuc nõ possum quiescere cõtẽplando vultũ dei. Ideo fulcite vt ⁊ ꝑsens ⁊ futurum subsidiũ habeat: sicut ego in lãguore meo habeo. Quãto se ad amorẽ spõsi accenditur: tanto ab amore tẽporaliũ lãguescit. vnde sbdit: Langueo ⁊c. b Leua eius. Noli aliunde capiti requiẽ querere: si eleuam eius habueris: omnia tibi que mea sunt tribuẽtur. Leua eius sub ca. meo. Cum corda fideliũ in hac vita ꝑ sacramento℞ ꝑticipationẽ. per pignus spũs: ꝑ scripturarũ solatia cõfortantur: que et ad subsidiũ peregrinationis dat deus dextera amplexabit᷑ cũ post hanc vitã celestia premia accipiemus. Leua. i. ꝑsens vita ⁊ tpalia dei dona. dũ ꝑ spẽ mẽtem roborat est sub capite ad consolationẽ data. ⁊ dextera. i. eterna vita amplexabit᷑: sicut ꝓtegẽs qñ ꝑ remunerationem nos glorificabit quasi temporalia dei beneficia quo a mũdi cupiditatibus et perturbationibus aliquãtulum quiescere queam: adiuuant in hoc loco peregrinationis: et eterno℞ ꝓmissio amplius delectat. c Adiuro. Primitiua ecclesia ad gentes cõuersa: et quasi in ꝑsona eorum hucusꝗ locuta cũ ex amore interiori corporis defectũ iaꝫ patiat᷑: monet spõsus nouellam ecclesiã ne peccãdo inquietet eam. Ex amabilis sit deo huius ecclesie ⁊ cuiuslibet fidelis anime pausatio: ex responsione sponsi declaratur. d Per capreas. i. si velitis esse cõparabiles capreis vel ceruis in virtutuꝫ altitudine: ⁊ preciosioribus cibis: ⁊ in agnitione que medela sit congrua vestris vulneribus si vulnera habetis. Capree ⁊ cerui: munda animalia: veneno℞ inimica: ruminantia: opera spiritualium virtutum figurant: contra virulenti hostis insidias. Cerui tempore amoris discedentes a patria: alẽ clunibus alterius capite iposito se sustentant: ordinati incedentes. primus fert: vltimus tñ fertur. primo fatigato vltimus succedit: canibus insequentibus ꝑ dumenta cornibus dorso impositis illesi euadũt. Caligantibus oculis serpẽtes comedunt: ⁊ hausto fonte visum recuperant ⁊ deponunt su/
Gal. 6. a pflua. Sic sancti amore dei renũciant terrenis. Alter alterius onera supportant: nimis enĩ onerati peccat᷑ alleuiãt oneratos: cõdonãdo ꝓ eis orãdo. Robur datũ ꝑ spiritumsanctum menti sue supponunt dum vrgẽtur ab impijs: ⁊ sic trãseunt illesi: diabolum comedunt. i. ãnihilant in se: ⁊ potato fonte. i. christo: visum interiorem recuperant: ⁊ pellẽ ponũt id est immunes fiunt a peccatis. e Ne suscitetis. Greg. Si subditi aliquid peccãt ꝓpter quod doctores a quiete surgere cogant᷑: nõ tñ penã illius peccati incurrunt: sed etiam puniuntur ꝓ inquietatione docto℞: quia qui doctores celestibus intentos inquietare ꝑsumit: etiam virtutes quas habere se credebat perdit. Ad iuramentũ sponsi: sponsa libẽter suscipit: et audiẽs determinationẽ istam appositam: scilicet donec ipsa velit. animaduertit sibi latẽter precipi: vt ipa sponte surgere velit: ꝓmittit ergo se surrecturam: ⁊ propõit talem sponsum pro quo velit: et tempus congruũ. postꝙ̃ enĩ apostoli in primitiua ecclesia gentiũ positi in tantam perfectionem se ⁊ alios induxerant: vt iam cõtemplationi vacarent: iterũ intelligũt sibi impositã necessitatẽ discurrẽdi ꝑ totũ mundũ ⁊ cõstruendi nouas ecclesias. f Uox di. Hec est quã audiui adiurantẽ filias hierusalem ne me suscitarẽt gaudeo: cõsolatoriã eiꝰ vocẽ audiens: dũ eiꝰ faciẽ nondum video: tñ subleuato ad celũ animo: aliquã suauitatẽ future beatitudĩs ꝑgusto: etiã in hoc ꝑsenti. g Saliẽs in mõtibus. ⁊ quasi pedes ponit quo signo ibi fuisse dinoscitur: qꝛ eũ ꝑ passionẽ ⁊ vite cõuersationẽ imitant᷑. Saltũ fecit de celo in vterũ: de vtero in presepe: de presepi in crucẽ: de cruce in sepulchrũ: de sepulchro rediit in celũ: ipe est qui eleuatus est sup oẽs mõtes ⁊ colles. i. scto℞ tã maio℞ ꝙ̃ minoruꝫ altitudines. h Trãsiliẽs colles. In collibus nõ apparẽt signa pedũ: ꝑ vmbrã super nolãtis susceperũt: qꝛ ⁊ si nõ vt illi maiores: tñ aliqᷓtenus imitant᷑ ⁊ ab eo visitant᷑. Montes ⁊ colles sunt: ꝗ generalẽ ecclie ꝯuersationẽ quasi floridã cãpo℞ planiciẽ: singulari mentis puritate trãscendunt: ⁊ ab infimis recedẽtes viciniꝰ supna cõtẽplãtur. In quibus salit deus: quia corda sublimiũ crebra visitatione illustrat: ⁊ nõ marpet sed salit ⁊ transilit. qꝛ hec dulcedo ꝯtẽplationis breuis ẽ ⁊ rara: ꝓpter grauedinẽ carnis: qꝛ terrena ĩhabitatio aggrauat sensũ multa cogitantẽ. i Similis. qꝛ acute videt ⁊ in altis montiũ habitat: velociter saltat. Unde ⁊ rarius a nobis vident᷑: semper ascendit a natiuitate vsꝗ ad sinum patris. Similis. ⁊ ꝙ̃uis diuinitate sua ita omnes transcendat. tamen factus est homo: ꝓ me natus est de gentili ⁊ patriarcha℞ sanguine. In assumptione carnis ⁊ humanitate: cõparatur capree: in varietate virtutũ ⁊ miraculo℞ hinnulo. Ceruꝰ. flatu nariũ serpentẽ de cauernis extrahit: ⁊ superata pernicie veneni pabulo delectat᷑. Quoniã his versiculis speculatiue vite sublimitas est expressa. restat actiue vite que omni ecclesie communis est ꝑfectionẽ ostendere. Unde sequit᷑: En ipse stat ⁊c. k Post parietẽ. Paries qui ab eius aspectu nos seducit: mortalitatis conditio est quaꝫ peccãdo meruimꝰ: qui ita conditi sumus: vt si non peccaremus omnes electi diuinum lumen indefessi cerneremꝰ: ad qꝺ intuẽ/

dum per

a ꝗ consolamini me exẽplis: etiã illo℞ ꝗ iã incipiunt bñ opari: vl' ꝗ currũt. vl' ꝗ iã ꝑacto cursu terminãt viã salutis vt co℞ exẽplis ad memoriã reductis nõ deficiam.
a me charitatẽ. Fulcite me floribꝰ: a
a ꝗ in huiꝰ mũdi peregrinatiõe amore supne visionis langueo.
stipate me malis: qꝛ amore lan/
a ꝗ mente.
b gueo † Leua eiꝰ sub capite meo: ⁊
a ꝗ et si nondũ. b ꝗ cõtestor
c dextera illiꝰ amplexabit᷑ me † Ad b
a ꝗ iam ĩ fide generati illis ministrãtibus ꝗ deũ ꝓpius iduũt. b ꝗ hñ capreas ⁊ ceruos dicit esse cãpo℞ vt notet purã simplicitatẽ mentiuꝫ: pura fide florentiũ in qbꝰ virtutes oriunt᷑ ⁊ nutriãt᷑.
d iuro vos filie hierlm ꝑ capreas c
a ꝗ vt vestra culpa necesse sit ill' laborare. ꝗ id ẽ alius aliũ nõ ĩpediat: sed sic quisꝗ de ꝓfio℞ ꝓfectu: quasi de suo gaudeat.
e ceruosꝗ campo℞: ne suscitetis d
a ꝗ. i. ne cõmoueatis etiã vt in aliquo interrũpere faciat᷑ quietẽ. b ꝗ in meo amore quiescẽtẽ.
c ꝗ notat eã aliqñ ex volũtate resurrecturã.
neꝗ euigilare faciat᷑ dilectã: do e
a ꝗ spõtanea volũtate si cõgruũ tps viderit.
b ꝗ qui me diligit. ꝗ orum.
f nec ipsa velit. Uox dilecti mei. f
ꝗ et vt eũ mecũ inuenire sciatis hoc signo querite. ꝗ hic de cõtẽplatiua. ꝗ ꝗ est inuisibil' carne indutꝰ: visitauit nos. vl' vẽit ĩ mõtibꝰ. i. se ĩ scripturis visibilẽ fecit: ⁊ crebra visitatiõe illustrat corda fidelium.
g Ecce iste venit saliẽs in mõtibꝰ: g
ꝗ verã carnẽ de patriarchis assumpsit: ⁊ velocior illis: qꝛ põdere pecõ℞ ꝑssi iste imunis.
h i trãsiliẽs colles. Similis est dile/ h
a ꝗ vel capree similis: qꝛ est in similitudine carnis peccati. ꝗ fm visum. ꝗ caprea. i. dorcas.
b ꝗ fm opa qꝛ cõtrarias fortitudines contriuit.
ctus meus capree hinnuloꝗ cer
a ꝗ ecce venit. b ꝗ corporali presentia paratus ad adiuuandum. b ꝗ indutus parietem nostre carnis: ita manet in nobis vt a nobis videri nõ possit.
k uo℞. En ipse stat post parietem i

a Fulcite me floribus: stipate me malis ⁊c. ⁊ patet ex pictis littera. Et quia continuatio talium consolationũ ẽ appetẽda ⁊ subtractio abhorrẽda. ideo subditur: b Adiuro vos filie hierusalẽ. i. infirmi de populo isrl'. vt dictũ est supra. ca. j. c Per capreas ceruosꝗ campo℞. i. ꝑ patriarchas ꝗ sic nominantur in scriptura Gen. xlix. Neptalim ceruus emissus ⁊c. d Ne suscitetis neꝗ euigilare faciat᷑ dilectam. id est vt non declinetis ad aliquod horribile peccatum ꝓpter quod diuina consolatio subtrahat᷑ ⁊ totus populus ꝑturbetur: sicut contigit in fabricatione vituli ⁊ eius adoratiõe Exo. xxxij. e Donec ipsa velit. ꝑ istud donec nõ intelligitur ꝙ sponsa debeat h velle futuro tẽpe: sicut Matth. j. de Ioseph et Maria dicit᷑: Et non cognoscebat eam donec pepit: qꝛ nõ cognouit eaꝫ postea. f Uox dilecti mei. Hic ponitur beneficiũ date leg᷑ qꝺ fuit valde gratiosum vel notabile: fm qꝺ dicitur Deut. iiij. Non est ei alia gens sic inclyta vt habeat cerimõias iustaꝗ iudicia ⁊ vniuersam legem ⁊c. De hoc beneficio dicit hic spõsa: Uox dilecti mei. ꝓnunciãtis precepta decalogi Exo. xx. Locutusꝗ est dominus cunctos sermones hos: Ego sũ ⁊c. g Ecce iste venit saliens in mõtibus. i. descẽdẽs in montem synai in quo protulit precepta decalogi: qui dicitur montes et colles in plurali: propter diuersas sui partes. vel ponendo plurale pro singulari: sicut frequẽter fit in scriptura: vnde Exo. xxxij. Isti sũt dij tui israel: qui eduxerunt te de terra egypti: ⁊ tamen erat ibi vnũ idolũ tm̃. h Similis est dilectus meus capree hinnuloꝗ ceruorum. per hoc designat᷑ velocitas diuini descensus ad dãdũ legẽ. i En ipse stat post parietem nostrũ. per parietem intelligitur nubes densa que inter deum erat et populum: et quia ex illa nube procedebant coruscatiões: ex quibꝰ videbat᷑ nubes aperiri. ideo subdit᷑:

B
† i. 8. a
† i. 3. b ce. 8. a
C

Respiciens

Universidad de Deusto Biblioteca

dum ꝓpauci ꝑfectiores cū labore fide purificati nūc ꝑtingūt: ſ in hoc pariete miſericordia dei feneſtras ⁊ cācellos vnde nos ꝓſpiceret fecit: q mentib⁹ ꝗꝗ oppreſſis gratiā ſue cognitiōis aperuit: ⁊ crebra nos ſue inſpiratiōis luce reſpicit. Per cuius inſpiratiōis ꝓſpectū: q hoc maxie de⁹ agit vt nos a tpalib⁹ ad ꝓmerēda celeſtia ꝓuocet. recte ſubiūgit: En dilect⁹ me⁹ loquit mihi. q ſupra monuit filias hierl'm ad cuſtodiā mee quietis: me ad colendas vineas mittit: oſtēdēs oportunitatē.

Moralit. Poſt pa. Hiero. Moraliter. Si feceris edificationē tuā de⁹ veniet poſt parietē tuum: ꝓſpiciens p feneſtras. i. p quinq ſenſus ſollicite contuet: vbi eni nō ꝓſpicit

Mic.6.f ſponſus mors aſcendit. Unde Hiere. Ecce mors aſcēdit p feneſtras noſtras: eminēs p retia: omnia retib⁹ diaboli plena ſunt: quibus caperis niſi q ſpōſus ſubiecit ſe retibus mun/

Ps.123. di que emineret: ⁊ cōſcindēs viam faceret vt dicas: Anima mea ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiū. a Per fene. Sicut ſol intrat p feneſtras ⁊ illuminat domū: ita chriſt⁹ exemplo ⁊ ammonitiōe apoſtolorū nos illuminauit. Sic per cancellos. i. per parua foramina parua lux intrat: ſic obſcura cognitio per ꝓphetas. b Surge. i. īterrūpe cōtēplationē: ⁊ labora in acquiſitiōe aliorū. vel ſurge ab amore terrenorū. Surge omnia tps habēt: q modo adiurabat filias hieruſalē ne inquietarent dilectā: ecce eā ad laborē inuitat.

Surge ꝓpera. Greg. Cū iā de corruptiōis corpore educitur: ei imber tranſijt q pſentis vite torpor abſceſſit: ⁊ ad cōtemplandū deū in ſua ſubſtantia educit: nec iā verborū gutte ſunt neceſſarie vt pluuia predicationis debeat infūdi. Nā quod minus audire potuit amplius videbit. Tunc enim apparent flores in terra: qñ de eterna beatitudinis vita qdam ſuauitatis primordia pguſtare anima ceperit: quaſi iā in floribus odorat eriens: qd poſtꝗ egreſſa fuerit in fructu vberius habebit. Tēpus putatiōis ad. Noſtra putatio tūc euenit qñ infructuoſam ac noxiā corruptionē carnis deſerimus vt ad fructum anime peruenire valeamus: qui fruct⁹ nobis eſt vberrimus. In amputatione quippe ſarmenta ſterilia reciduntur: vt ea que valent vberius fructū ferāt. Ideo ſurge q ego patiens ꝓ te fluctus eos ſedaui. c Ueni. ad implēdendā etiā curā ſalutis ꝓximis p ſtudiū ſedule pdicationis: vt cū magno comitatu ad nuptias merearis recipi: q ſi credis te venturā ſi vacaueris ɔtēplationi: ſed venies melius per laborē huiuſmodi. Oportet vt predices: q cū iaꝫ ſcientia eſt in te: eſt etiā in illis ad quos te mitto oportūitas recipiendi. d Imber abijt. Ego a mortuis reſurgens tempeſtate cōpreſſa tranquillitatem reddidi. Modo facilius eſt predicare cum quidam iam conuerſi ſint ꝗ prius cū nullus adhuc crediderat. e Flores. quaſi iſtos qui iam credunt: ⁊ iam bona operantur: potes dare in exemplū alijs. Iſtos potes ꝓponere alijs in exemplū qui iam patiunt falcem vitia reſecantē. Pro quiete tua nō debes dimittere predicationē: quia chriſtus qui in magna quiete erat cuꝫ patre quietē quodāmodo ꝓ predicatione intermiſit. f Tēpus pu. Iam in vtilibus vane religionis amputatis ſarmentis futuro fidei fructu preparantur corda hominū: iā ⁊ vitia amputantur: quia venit tēpus remiſſiōis peccatorū. g Uox turturis audita eſt. Spūſſanctus quādo de occultiorib⁹ loquitur ſacramentis: et que multi nō capiūt: turturis appellatione ſignat. Unde ⁊ moyſi apparet ⁊ vni: quādo de hūilibus que ad oēs vſq ꝑueniunt per colūbā aſſumit. Unde et

Mat.3.d circa Iordanē aſtantibus multis non in turture apparuit: ſꝫ in columba. Uox turturis. vox apoſtolorū vel quorūlibet pdicatorū q ſuo cātu abſceſſū hyemis: ⁊ veris aduētū nūciāt: q ꝓ cātu hūilē gemitū reddūt: q pudicitie amatores ſūt: q ſp in iugis mōtiū: vl' in verticib⁹ arborū morant ⁊ ɔuerſationē fugiunt hoim: dū in mūdo corpe poſiti: cōuerſationē hñt in celo: incolat⁹ ſui ⁊ patrie ſibi ꝓmiſſe memores. h Ficus. groſſos vocat primitiuas ⁊ īmaturas ficus: q nō ſūt abiles eſui: q etiā ſi concuſſe fuerint leui tactu cadūt: ergo ſonāte turture. i. pdicātib⁹ aplis: ſynagoga ꝓtulit groſſos. i. īmaturā legal' obſeruātie ītelligētiā abijcit. Ul' ita: Synagoga ꝓcreauit aplos q dulcē cibū credētib⁹ miniſtrarēt: et q ꝓferente ſynagoga aplos toti⁹ orbis fides ſaluſq ſecuta eſt. recte ſubdit: Uinee florentes. Per floritionē initia multipliciū eccleſiarū: de ea q hieroſolymis pmo plātata eſt: de cui⁹ flore ſucc⁹ exp̄ſſus poculi gen⁹ ɔficit: ſaluti ⁊ voluptati accōmoduꝫ qd letificat cor homis. i In foraminibus. In vulneribus xpi eccl'ia ſedet ⁊ nidificat cū in paſſiōe dñi ſpē ſue ſalutis pōit: ⁊ p hoc ab inſidijs accipitris. i. diaboli ſe tutandā cōfidit: ⁊ in eodē alios gignit. In foramib⁹. In fide vl' in capacitate in q fideles locati ab hoſtibus ſūt tuti. Maceries ē cōgeries lapidū: ſine cemēto in vnū cōpactorū: ſic apli eadē fide ⁊ eiſdē ſacramētis ſūt vniti. k Oſtēde mihi. Necdum habebat fiduciā vt reuelata facie gl'iam dei ɔtēplaret: ſ q iā ornata ē. dr: oſtēde mihi faciē tuā: ſonet vox tua in aurib⁹ meis. Oſtēdit dño facies recte opando: oſtēdit ſon⁹ vocis ſalubrit pdicādo. Ne erubeſcas pdicare crucē xpi: ꝗuis ſtulticia videatur incredulis: quam predicauerunt apoſtoli ipſi qui ſunt maceries ⁊ munimētū eccl'ie. vl' maceries ſunt ꝓphe ⁊ patriarche in qbus apoſtoli habent refugiū.

D

Quod int⁹

a ſ nobis reſiſtentē: ſꝫ ei nō. vl' nobis cōem quā p oīb⁹ aſſūpſit: nō ꝓ nob ſolis miſcdiam faciēs apte p pdicationē b ſ ſicut ex alto. c ſ miſcdiaꝫ faciens apte p miracula p pdicationē. ſ .i. aplos.

a noſtrū reſpiciēs p feneſtras: pſpi a

a ſ a lōge. ſ dudū b ſ p ꝓphas. ſ p inſpiratione. c ſ vēit ⁊ ſtat: ⁊ ſic de alijs cōuertēdis mihi pcipit.

ciens p cācellās. En dilect⁹ meus b

a ſ inſpirādo. b ſ ⁊ debes ſurgere: q amo te et tu me. ſ q temp⁹ breue eſt.

b loquit mihi. Surge propera ami c

a ſ ſimplex: nō inuida: ſpiritusancto illuſtrata b ſ per morum pulchritudinem.

ca mea: columbā mea: formōſa d e

c mea et veni. Iam eni tranſijt hy/ f g

a ſ cōgelatio īfidelitatis. ſ iā nō habet locū que prius mūdū regebat vſq ad tps incarnatiōis. b ſ pſecutio. c ſ nō ſolū pſeq deſinūt: ſed etiam obediētes ſequuntur. d ſ initia bonorū operū vel fides.

d e ems: imber abijt et receſſit. Flo/ b

a ſ oli. ſ alijs relucēt creſcēte eccl'ia. b ſ cordis ſ cui do incremētū: tu colis et regis.

res apparuerunt in terra noſtra:

a ſ modo.

f g tēpus putationis aduenit. Uox

a ſ chriſti. b ſ ideo nō debes deſperare: qn ⁊ tu ita audieris. c ſ in illis q prius erant mare ⁊ inſtabiles. d ſ que cepit eē nr̄a dū fidei verbū recepit.

turturis audita eſt in terrā nr̄ā:

a ſ quaſi da in exemplū iudeos ⁊ gētiles iā conuerſos. b ſ ꝓiecit vl' ꝓduxit. c ſ gētiū collectiōes

b ficus ꝓtulit groſſos ſuos. Uinee

a ſ et ſic facile poſſunt corrumpi. b ſ famā ſancte conuerſationis.

florentes dederunt odorem ſu/

a ſ et ideo. ſ ad iuſticiā vel ad laborē. b ſ cui tanta obtuli dona.

um. Surge propera amicā mea i

a ſ fouens mihi pullos infuſione ſancti ſpiritus.

ſpecioſa mea ⁊ veni: colūbā mea k

a ſ manuū. ſ fide. ſ xpi vulnerib⁹. b ſ .i. xpi q ē ſtabile fūdamētū. latere xpi vl' apoſtolorū c ſ vl' cauernis. ſ q qdā plus capiūt qdā min⁹.

i in foraminibus petre in cauerna l

a ſ non alienam: ſed quā in te feci.

k macerie. Oſtēde mihi facieꝫ tuā: n

a Reſpiciens p feneſtras. ꝓſpiciens p cancellos. ſ. illius nubis apturas: q concutiebatur populus timore: ac ſi deus preſētialiter videret. vñ Exo. xx. dicitur: Cunctus autē pplus videbat voces ⁊ lampades. i. coruſcatiōes. Sequit ibideꝫ: Et territi ac pauore cōcuſſi procul ſtantes dixerunt moyſi: Loquere tu nobis ⁊ audiemus: et nō loquat nob dominus ne forte moriamur. b En dilectus meuſ loquit mihi: Surge ꝓpera. i. animū erige ad vba mea. c Amica mea. p charitatē. d Colūbam. p intentiōis ſimplicitatē e Formoſa mea. p exteriorē honeſtatem. f Et veni. ad ſeruiēduꝫ mihi ſoli. vñ pmū pceptū decalogi eſt: Nō habebis deos alienos corā me ⁊c. ⁊ ſubdit rō: g Iā ei hyems trāſijt: imber abijt ⁊ receſſit. i. tpſ horridū egyptiace ſeruitutis in quo a ſeruitute mea impediebaris. h Flores apparuerūt in terra nr̄a ⁊c. i. tps amenū libertatis venit ī quo libere pōt mihi ſuire. Hoc autē tps libertatis intelligit p tempus vernale: in quo incipiunt flores apparere: turtures cātare: ⁊ aues cetere: vinee florere ī terra illa que ē valde calida: arbores putari: ⁊ pme ficus maturari: ⁊ ſm veritatē hiſtorie pplus iſrl' exiuit de egypto in vere. Exiuit eni. xv. die menſis pmi q incipit a pma lunatione ꝓpinquiori equinoctio vernali: vt dixi plenius Geñ. vij. ⁊ Exo. xij. ⁊ qnqgeſima die ab exitu fuit data lex in monte ſynai. i Surge ꝓpera ⁊c. expōatur vt ſupra: quia repetitio eſt eiuſdem ad maiorē excitationē. k Columba mea. Hic incipit verſus in hebreo. Colūba eni nidificat in foraminibus parietū et petrarū. per que deſignat hic locus caſtrorū: vbi populus iſrael habitabat. Eſt igitur ſenſus: Colūba mea. i. plebs hebraica: vt predictum eſt. l In foraminib⁹ petre in cauerna macerie. i. ī habitacul' tuiſ. m Oſtēde mi. a. t. hilarit recipiēdo legē meā.

Sonet

Quod int⁹ pulchritudinis habes et in ſecreto qeris didiciſti in publica actione ad vtilitatē aliorū demōſtra. Nam mihi qui intima ꝓſpicio: tunc faciē tuā oſtēdi eſtimo: cū vtilitate ꝓximorum bonā actionē oſtendi ɔſidero. a Meis. nō alienia. i. mee dilectioni nō alicui terreno et opus ⁊ vocē expende. b Uox tua. nō aliena: ſed ea quā in die deſpōſationis te mihi ſeruire ꝓmiſiſti. c Capite nobis. qm non ſufficit nobis vitā noſtrā alijs in exemplū ꝓponere ⁊ bonā pdicationē facere: niſi etiam errātes corrigamus: et infirmos ab inſidijs aliorū defendamus. recte dr: capite nō vobis ſed nobis: in h mihi ſeruit: in hoc vos remunerabo. Uulpes in foueis abduntur. et cum apparuerint: nunꝗ directis itineribus currunt ſic heretici. d Nam vinea no. Pulchre cū ſupra vineas plurali numero. hic ſingulari vinea: quia multe vinee per fidem et charitatē vna: et ideo ſunt expellendi qui eam volunt per hereſes ſcindere. e Dilectus meus. Tali affatui dilecti mox amica columbini cordis ſimplicitate reſpondet: et iniuncto officio ſe obedituram promittit. q. d. non ſolum hortat: ſed etiā adiuuat. Dilectus meus. Sincero amore mihi copulatur: et ego illi. Uel dilect⁹ talem exhortationem mihi facit: et ego illi faciem et vocem oſtendo. Uel dilectus meus mihi non alteri cuilibet: ſcilicet gratiam preſtabit. et fructum rependet et ego ei: non alteri cuiꝗ: nō in alia turba hominum: ſed integra obedientia et deuotione conglutinabor. Cunctis his ſenſib⁹ apte conuenit: quod ſequit: Qui paſ. int. li. f Qui paſcitur. Paſcitur in nobis quia corpus illius ſumus et membra: de mēbro paſcit nos ipſe qui caput eſt. Paſcitur inter lilia: cum fideles qui ſunt membra eius: exemplis priorum fidelium in ſupernorum amore perficiuntur. g Lilia aduſtis membris mederi ſolent: ſic ſancti ſi forte vident corda proximorum aduri flāma vitiorū: refrigeriū conſolationis et exhortationis adhibēt. Quia hec dominī paſtio q in ſanctorū eius ꝑfectibus agit vſq ad finē ſcl'i ꝑtingit: nam vbi ad viſionem ꝑuenerint in qd vltra ꝓficiant nō habebunt. recte ſubdit: donec aſpiret dies. h Reuertere ſi. e. In excelſis mentib⁹ veſtigia pone: ⁊ ab illis aliqñ etiā cōdeſcendendo inferiorib⁹ appare q in valle ſūt. Reuertere ſi. Et q ad eccl'ias ɔſtituēdas: ⁊ excolēdas: ⁊ ad vſutias vulpecularū abigēdas ꝓuocas: ⁊ vt faciē meā tibi oſtenderem: cum tuam faciem adhuc clare non videam: et per me non ſufficiam obſecro: illuſtra perfectius cor meum: et corda illoruꝫ quibus predicatura ſum. Ca. III

i In lectulo. Orantibus predicatoribus de iudea: ecce gētilitas ſpū diuino afflata ad agnitionem ſue ſalutis aduenit: et inuentā firmo amore tenet. Uñ ſequit: vox eius plene intrantis. In lectulo. Grego. Moraliter. Lectulum ſibi ſancta anima in nocte facit: dum omnes mundi ꝑturbationes fugiēs ſecretū in q requieſcit cōparat. In hoc lecto dilectum querit: q dum a ſollicitudinib⁹ vacat in ei⁹ inqſitione quō ad illud ꝑueniat reqeſcit: ſed dum in mundo viuit tenebras mundi a ſe ꝑfecte nō excutit: et quāto graui⁹ patit: eo frequenti⁹ querit et feruenti⁹ eū q inuēto tenebras ampli⁹ nō patiat. Sed q in h mūdo non inuenit. ideo ſubiungit: Queſiui eū et nō inueni. Quia vbo maximo deſiderio eſtuat: et qcquid tenet ei nō ſufficit: donec dilectum inueniat: ideo perſeuerantiā inqſitionis ſubiūgit: Sur. ⁊ cir. ci. In lectulo. Ex q Adā peccauit: cepit hō in terrenis qeſcere: ⁊ tñ duce rōne qſi p ſomniū verā beatitudinē intelligēs: ipſam in terrenis putabat cōſiſtere. Hiero. Moraliter. In lectulo aīa deū qrit: qñ in ſuo ocio qdeꝫ appetit deum videre: et ad eū de carcere carnis exire deſiderat: ſꝫ non conceedit: et abſcondit ſe ſponſus: vt nō inuent⁹ ardentius queratur. k Et non in. Quia mihi gentilitati non angelus: non ꝓpheta: nō qlibet doctor in dubijs lumen diuine cognitionis oſtēdit: ideo nō inueni qd vbi cōperi q in lecto nō poſſet īueniri: ꝓpoſui in animo meo de lecto carnaliū voluptatū exurgere: et ad laborē ſalutifere inqſitionis accingi: terra ⁊ mari publice et priuatim vniuerſorū qs ſapiētes audirem magiſteria adire. Uici ſunt ſpūales viri qui dum ad celeſtia gradiunt anguſtā viā tenēt. Platee. i. ſecl'ares q mltas voluptates ſequūt: ⁊ lata via incedunt. Omnes ergo circūit quia omnes ſanctos qui ſunt vl' fuerūt mēte ɔſpicit ⁊ imitat: etiā in ſecularib⁹ aliqñ inuenit qd valeat

ad inquiſitio

a ſ laudis vel predicationis. b ſ in potentia dāte quod petis.

a ſonet vox tua in auribus meis. a

a ſ predicationem volo: quia talis vox eſt dulcis. b ſ quia laudem dei cogitat. c ſ faciem requiro: quia talis facies id eſt vita decora.

b Uox eñ tua dulcis: et facies tua

a ſ Quia ad vidēdā ei⁹ faciem ſatagit. b ſ vox chriſti aduerſus hereſes. ſ debellare et deprehēdite. c ſ ſciſmaticos et hereticos q callidi ſunt. et ſe humiles fingunt. d ſ id ē in ipo initio fraudis: ne maiores effecte amplius noceant.

c decora. Capite nob vulpes par/ b c

a ſ id ē pcipicia faciūt p ſingl'as eccl'ias. b ſ vulpes ſunt capiēde: q florēti vinee ſunt nociue.

d uulas q demoliunt vineas. Naꝫ d

e vinea noſtra floruit. Dilect⁹ me⁹ e f

a ſ q delectatur candore mearū virtutū et odore.

f g mihi et ego illi: q paſcitur inter li g

a ſ donec venturi ſeculi lux oriatur: q erit iuſtis aura recreationis. b ſ vt tranſeant et deficiant.

lia: donec aſpiret dies et iclinent h i

a ſ ignorantie preſentis vite vel errores. b ſ cōdeſcende per gratiam: qui in celis quieſcis.

h umbre. Reuertere ſimil' eſto dile/ k l

a ſ ꝓpt acutū viſuꝫ. b ſ ꝓpt agilitatē currēdi.

cte mi capree hinnuloq ceruorū

ſ tu dico exñs ſup montes bethel: mōtes ꝓpter celſitudinē ɔtemplatiōis: nō ꝓpter ſupbiā ſ domus conſurgēs. vel domus vigilie. vel dom⁹ dei.

ſuper mōtes bethel. Ca. III m

a ſ Ecce plenitudo gentiuꝫ intrat. b ſ multiplices tenebras ignorātie.

i In lectulo meo p noctez n o

a ſ ſummū bonum. b ſ rō natural'.

queſiui: quē diligit ani/

a ſ modo integre quem prius incognitum querebat. ſ multociens ſm diuerſa precepta philoſophorum.

k ma mea. Queſiui illum ⁊ nō in/ p

a Sonet vox tua i au. ꝓfitēdo ɔſeruatione mee legis: ſm q ſcribit Exo. xxiiij. Uenit ergo Moyſes ⁊ narrauit plebi omnia vba dñi atq iudicia: reſponditq ppl's cunct⁹ vna voce: Omnia vba dñi q locutus eſt faciemus: et q hoc fuit deo placitū: iō ſubditur: Uox em tua dulcis. ⁊c. b Capite no. Poſt amoris ſponſi ⁊ ſponſe ꝓmotiua hic interſerunt impeditiua: et licꝫ plura fuerint in deſerto vbi ppl's pluries offendit deum: tñ h ponunt duo magis notabilia. ſcdm ibi: In lectulo meo. Primuꝫ aūt impedimentum ē de adoratione vituli: qd fuit maximuꝫ ad qd induct⁹ fuit ppl's p aliqs ad idolatriā mag' ꝓnos: ⁊ fraudulent ſub ſpecie boni dicentes Aarō Exo. xxxij. Fac nobis deos qui pcedant nos: Moyſi eī viro huic qui nos eduxit de terra egypti: neſcim⁹ qd acciderit: qſi dicāt: nō poſſum⁹ ꝓcedere ſine ductore: et iſti poſtea fuerūt interfecti p leuitas: vt ibidē habetur. et h ē qd h dr: Capite nobis. i. interficite. c Uulpes paruulas q demoliunt vineas. i. pſonas doloſe inducentes populum ad idolatriam. d Nā vinea nr̄a. i. plebs iſraelitica: Eſa. v. Uinea dñi exercituū dom⁹ iſrl' ē. e Floruit. floruerat eī hec vinea ī receptione leg' deuota: ⁊ ſic tēpore floritiōis vinee vulpes ibi tranſeūtes ⁊ flores excutiētes faciūt magnū damnū. ſic pdicti idolatre in vinea iſrael fecerūt magnū damnuꝫ ſpūle: veruntñ q leuite iunxerunt ſe cum dño ⁊ Moyſe: Exo. xxxij. Si qs ē dñi iūgat mihi: ɔgregatiq ſunt ad euꝫ oēs filij leui q erāt ps notabilis ppl'i: iō ī pſona corū dic ſpōſa. f Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi. ⁊ nō vitulo ɔflatili. g Qui paſcit int lilia. i. delectat ī pſonis mūdis ab idolatria. h Donec aſpiret dies. ſ. expiatiōis in q ad pces Moyſi dñs fuit placat⁹ pplo de pctō vituli. ꝓpter qd ſubdit: i Et iclinent vmbre. in hebreo habet: Fugiant vmbre. i. dicti pctī macule: ⁊ ꝓpter dei placationē ſubdit ſpōſa: k Reuertere dile. diligēdo me ſic pri⁹. l Silis eſto ⁊c. i. fac iſtd celerit. m Sup mō. bethel. i. ſup montē ſynai vbi dñs loqbat Moyſi q dr mōtes ī plurali ratiōib⁹. ſ. dict. et dr mōs bethel. i. dom⁹ dei: q habitauit ibi cū Moyſe: tñ ī heb. habet: Sup mōtes bathar. i. ptitiōis vl' ſepationis. ſ. dei a pplo. vt dic h Ra. Sa. q tūc tpis dixit dñs Moyſi: Uade ⁊ deſcēde d loco iſto: peccauit ppl's tu⁹ ⁊c. ⁊ ſeqtur. Nō eī aſcēdā tecū: q ppl's dure ceruicis eſt: tamen finaliter ad preces Moyſi conceſſit ſe eſſe ductorem populi. Ca. III

A

n In lectulo. Hic ponit ſcdm impedimentū qd cōtigit p exploratores q terruert ppl'm in tātū q dimiſſo Moyſe ⁊ arca dñi voluerūt reuerti ī egyptū: dicētes Nu. xiiij. Cōſtituam⁹ nobis ducē ⁊ reuertamur ī egyptū: ꝓpter qd dñs irat⁹ dedit ſententiā irretractibilē: q oēs egreſſi de egypto a. xx. annis ⁊ ſupra morerent in deſerto pter Caleph ⁊ Ioſue. ⁊ h īpedimentū lamentat ſpōſa dicēs: In lectulo meo. i. ī Moyſi tabernaculo: vt dictū ē. ſ. i. ca. o Per noctē. i. tpe tribulationis excitate p exploratores. p Queſiui quē diligit. Moyſes eñ et Aaron in tabernaculo orauerūt dñm ꝓ pplo: vt di/

ff cta ſententia

Universidad de ... Biblioteca

ad inquisitionem spōsi: sed postq̄ laborem geminatum inq/sitionis ostendit: iterum difficultatem inuentionis subdit: Quesiui et non inueni: sed dum querit et non inuenit: ipa ꝛ queritur ꝛ inuenit. Uñ dr: Inuenerūt me vi. a Quesiui. plurimo labore mūdo pagrato: sapientiū vrbis discussis nil certum de via veritat' addiscere potui. b Inuenerūt me. Cū sic inquirerem dn̄s hāc instantiā inq̄sitionis vidēs: tandē se manifestare dignat' est: et cui inspirauerat vt q̄reret querenti donauit vt iueniret. c Nū quem di. Illis volentib' docere: ista flagrās nimio amore pōr alloquit. Num quē di. Ecclesia interroget vigiles cū p̄dicationem intēt e suscipit: et in ea bonoꝝ opeꝝ exhibitione fructificat. d Cum ptransissem. Per eos transit: qꝛ in ipis videt formam eius quem q̄rit ꝛ tū transit: qꝛ deum q̄ est vltra incipit imitari ꝛ intueri. Trāsit petrus vigiles dum contemnit prophetas: et dn̄o pphetarū dicit: Tu es christus fili' dei viui. Mat.16.c e Donec introducam ꝛc. Donec in fine mūdi synagogā p quam auditum fidei suscepi: et mysterium regenerationis ad fidem eius reuocare satagam. Eccl'ia gentilis in fine reuocabit synagogam: que prius vocarat illā per ap'los. f Adiuro vos. Christ' audiens se p hos introducendum: adiurat ne ei parent impedimentum. Adiuro vos. Ideo repetit hic v'siculus in cantico amoris: vt nō minorem se dn̄s eccl'ie de gentibus q̄ de iudeis collecte curā habere: sed equalem p vtriusq̄ pace sollicitudinē gerere designet. Nō minus enim hec regina austri capit amore sponsi q̄ prima amica de iudeis. g Ceruosq̄ Cerui ē i senectute serpentē comedere: et p siti a veneno cōcepta ad fontem pperare: ꝛ inde potādo iuuenescere cadentib' pilis ꝛ cornib': qd cuiq̄ fideli cōpetit per lauationē baptismi. h Que est ista. Alterius agit de ecclesia de gentibus conuersa quomō ab apostolis fundamento accepto. deinde per successus temporum et graduū pmotiones sit multiplicata. Que est ista. Iudei conuersi vidētes etiā gentes conuerti: et in amorem sponsi pariter recipi: non ex inuidia sed quasi admirantes: ꝛ de societate fratrum congaudentes inquirunt si salus sit promissa gentibus: quod multum fuerat dubium. i Que ascē dit. Eodem tempore et dormit cum a carnalibus desiderijs se alienat ecclesia: et bonis operib' ad visionem sui conditoris appropiat. k Per desertū. id est per medium gentium que nulla erāt virtutū fruge fecunde: quas nullus propheta vel angel' ad cultū dei instituerat. Uel p desertū. qꝛ a mūdi illecebris sepata celestib' preceptis ē dedita. Fumus eodē tpe partim oritur: partim qui prius ortus fuerat solet in sublimioribus disparere. Sic ecclesia in quibusdam suis membris semp gignitur noua: in quibusdam qui pri' nati fuerūt semp colligit ad celestia. Fum' ex igne nat' ad alta conscendens paulatim se humanis subtrahit aspectib'. sic eccl'ie igne sancti solius spūs in amorem dei accēsa ascēdere nō desinit: donec a terrenis abstracta ad inuisibilia celi rapiat. l Ex aromatib'. Nota q̄ aromata cōmemorās p̄mo myrrhā. deinde thus: ꝛ postea vniuersū. pul. pig. ponit: qꝛ pri' ē mortificare cōcupiscētiam carnis: postea offerre deo placabilia vota cordis: ꝛ sic cum humilitate crescere i oī v'tutū genere. m Pigmēta i puluerē redacta valēt ad ꝯfectionē: sic v'tutes cū n̄ extollūt anm: sꝫ q̄si i puluerem reputatione agentis redigunt ad ꝑfectionē ducunt.

Pigmentar'

a a lecto mundi. b diligenter inuestigabo.
ueni. Surgam et circūmibo ciui/ a
a per totū mūdū. Arte viuentes.i.maiores ꝛ spūales. b min' sapiētes. latiora p̄cepta tenentes.i.minores licite mundo vtētes.
tatem p vicos et plateas: q̄ram b
a quē diligit anima mea. Quesiui
a Qui pari sūt ad docēdū. Philippus Eunuchū: Petr' Corneliū inuenit. solliciti p̄cones
b illū: et nō inueni. Inuenerūt me c
quis pia sollicitudine ad custodiam eccl'ie verbo predicationis excubant.
c vigiles: q̄ custodiūt ciuitatē. Nū
a qua via potero illum assequi.
quē diligit anima mea vidistis? d
Eum ceribus eorum me miscuissem: et eorū dicta percurrissem.
d Paululū cū pertrānsissem eos: e
a q: Scito aliq̄s vero intuitu deum exquirit: statim deū inuenit. b quāto intenti' quesiui: tāto ardenti' inuentū tenui.
iuēni quē diligit aīa mea. Tenui f g
a ei' fide vel operatione p aliq̄ tribulatione.
e eū: nec dimittā: donec introducā h
a i collectiōe: qꝛ tūc oīs isrl' salu' fiet. vt eos inhabitet. b que genuit in fide.
illum in dōmū matris mee: et in
a vt pseuerātia bonitatis eoꝝ quiescat. b que me instruxit ad viuendum.
f cubiculum genitricis mee. Adiu i
a que de iudeis in fide precessisti.
g ro vos filie hier'sm p capreas cer
a ne saluti eoꝝ contradicatis: neq̄ illos inderetis: q̄ de preputio ad fidem conuenerūt.
uosq̄ campoꝝ: nē suscitetis neq̄ k
euigilare faciat' dilectam donec
a surgere. designat q̄ eccl'ia de gentib' spontanee sit subditura se vigilijs et laborib' p dn̄o. b quāta laude ꝛ admiratiōe digna. c ab infimis voluptatib' ad alta virtutū: imo ad dn̄m.
h i ipa velit. Que est ista que ascē/ l m
a recta et extenuata. ecce mod' ascēsionis. b ppter agilitatē c editi.
k dit per dēsertū sicut v'gulā fumi n
a ex multis virtutib'. b mortificatiōis carnis q̄ ē pars aromatū. c suauitatis orationū.
l ex aromatib' myrrhe ꝛ thuris: et
Et ne p singula omniū virtutū currā.
m vniuersi pulueris pigmentarij?

eta sententia temperaretur: sed quia non fuerunt exauditi. ideo subditur: Quesiui illum et non inueni ꝛc. a Surgā et circumibo ciuitatem. id est desertū annis .xl. quod lꝫ non possit dici ciuitas f'm se acceptum: tamen dicitur ciuitas propt multitudinem populi ibi circumeuntis: in qua erant sexcenta milia absq̄ mulieribus et paruulis. b Per vicos et plateas ꝛc. qꝛ in omni loco ad quem popul' declinabat implorabat dei misericordiam. Et ꝯseqn̄ter reuertitur ad factum Moysi ꝛ Aaron dicens: c Inuenerunt me vigiles .i. eiꝰ Moyses et Aaron vt dicit R̄a.Sa. eo q̄ vigilabant sup custodiā populi et annunciauerunt populo sententiam domini. Sed quia die sequenti populus penitens de dicta rebelliōe dixit: Parati sumus ascendere ad locum de quo locut' est dn̄s: Quia peccauim' Nu. xiiij. ꝛ sic quodāmodo querebant dei beniuolentiam: propter qd in persona talium dicit sponsa: d Num quē diligit aīa mea vidistis: ad Moysen et Aaron sermonem dirigendo. et quia non responderunt f'm eorum desiderium sed magis ad contrarium. Numeri. xiiij. Nolite ascendere: non eīm est deus vobiscum ꝛc. ideo ad dictā petitionem non ponitur hic responsio. e Paululum cū ptransissez eos. Hic consequenter ponuntur quedā supradictorum declaratiua. s. amoris sponsi et sponse. et primo ponitur huius amoris reformatio. scd'o sponse commendatio. ibi: Que est. ista. Circa primum dicit sponsa: Paululū cū pertransissem eos: scilicet Moysen et Aaron: de quibus fit sermo immediate precedens. f Inueni quez diligit anima mea. qꝛ mortuis Aarō et Moyse ꝛ tota illa generatione que exierat de egypto a. xx. annis et supra vt predictum est: populus israel inuenit deum propitium sub Iosue duce qui mirabilit' iordanē transiuit: et potenter aduersarios deuicit. g Tenui eum nec dimittam. quia toto tempore Iosue populus nō recessit a dei suitute Iosue viu'. h Donec introducam illum in domū mris mee. ꝛ in cubiculum genitricis mee. i. donec figam eius tabernaculum in Sylo: Iosue. xviij. Ibi enim habuit primum tabernaculum domini stabilem mansionem: vt dictum fuit super librum Iosue ꝛ. j. Reg'. Dicit autem illud tabernaculum in quo deus specialiter habitabat domus matris et genetric' sponse. p pp'lo israel qui tūc erat: qꝛ de oblationib' parentū ei' factū fuerat in deserto: Exo. xxxv. Et qꝛ q̄es ppl'i in suitute dei erat desiderāda. ideo subditur: i Adiuro vos filie hierusalē. et exponat vt. s. p̄cedenti ca. k Ne suscitet' neq̄ euigilare faciat' dilectā donec ipa velit. i. ne declinet' ad idolatriā p quā interrumpit q̄es ista: cōtrarium tū fecerunt post mortē Iosue: vt patet libro iudicū: vt dicet postea. l Que est ista. Hic ꝯñr ponit sponse ꝯmendatio. et p̄mo hec ꝯmendatio ponit s'm pabola mulier' v'tuose: ꝛ scd'o s'm pabola mulier' speciose ca. seq̄nti. Pr̄a i duas: qꝛ p̄mo ponit dicta ꝯmendatio. Scd'o ꝯcludit itēta ꝯclusio. ibi: Egredimi. Pr̄a adhuc i tres: qꝛ p̄o cōmēdat d' sacrificioꝝ oblatiōe. Scd'o d' castroꝝ dispositiōe. ibi. En lectulū. Tertio d' tabnaculi cōpositiōe. ibi: Ferculū. Circa p̄mū sciēdū q̄ p' oblationē sacrificioꝝ i altari holocaustoꝝ: qd erat s'b dio: sacerdotes offerebāt thymiama i altari icēsi qd erat i tabnaculo: ꝛ tūc erāt sacrificia ꝯsūmata vt habet hebreoꝝ. ix. ꝛ q̄ntū ad h' dr: Que ē ista. i. q̄ placida in ꝯspectū dei. m Que ascē. ꝛc. tēdebat ei ad terrā pmissiōis q̄ altior ē illo deserto. n Sic v'gu. ꝛc. qd dr ppter thymiama compositū ex plurib' aromatic' reb'. Exo. xxx. ꝛ designabat deuotionē ppl'i p quā merebat ad terrā pmissiōis itroduci.

En lectulū

Pigmentari'. vel homo q̄ operam dat virtutib': vel de' q̄ v'tutes largitur. a En lectulū. Priori amice mirāti: respōdet gentilitas determinans: q̄ ascēdat scꝫ ad lectulū: et p q̄d ascēdat: qꝛ. s. media fercula sūt charitate ꝯstrata: ꝛ pbat se in eandē spōsi dilectionē accessisse in q̄ p̄or ē: qꝛ silr' habꝫ nuptialem apparatū: et p̄dicatores habet q̄s de' ad eos nō misisset nisi eos p̄elegisset. En lectul'. Lectul' veri pacifici eterna beatitudo i q̄ rex cū sanctis req̄escit ad quā ecclesia p desertum partim quotidie puenit: tandē perfecte p uenit. vel etiā lectul' dei est in p̄senti q̄eta ꝯuersatio sanctoꝝ. Utrunq̄ lectulū ambigūt fortissimi: qꝛ et p̄sentem q̄etem: et pacē ecclesie p̄dicatores ꝯ incursus tuent': ꝛ int'nam patrie celestis quietē cuiq̄ p̄fectiores fixa intentione speculantur. b Israel. i. vir vidēs deū quo noīe iuste vocant' oēs qui ad diuine visionis gaudia tendunt. inter q̄s fortissimi sunt qui vel celestis dono speculationis sublimant': vel p̄dicationis mysterium suscipiūt. c Qui sunt tenentes. Quia indesinent' habent verbum dei in promptu et ad resecāda superflua et in se et in subditis: ꝛ ad repellendos hostes et conculcandos. Qui sunt. Uerbū dei tenēt: ꝛ periti sunt q̄liter vtant' illo: tam alios q̄ se quantum ad vitia expugnādo. d Ad bella doctissimi. Qui tot milibus annoꝝ ꝯ diabolū in carnis fragilitate pugnauerunt ex assiduo vsu docti sunt. e Propt'. Ne insidie tentatoris si eos securos inermesq̄ repererint. sternāt et ne eis expugnatis: lectulū quē custodire debuerunt fedent scꝫ ne p̄sens pax ecclesie violetur: et sic futura beatitudo amittat'. f Ferculum. Nō solū p hoc q̄ et in p̄senti in lectulo Salomonis quiesco et ad futuꝝ lectulum festino: et fortissimos custodes habeo. apparet q̄ salus sit pmissa gentib': sꝫ etiā p h' q̄ de nobis fecit q̄sdam ferculū. i. q̄s de loco ad locū ferret sui verbi dispensatores: vel in quib' ip̄e p mundū ferat'. Uel ita: Pacific' ad cui' lectū propero ita muniuit me: et h' fecit p ferculū. i. p apostolos p quos si sicut in cathedra fert q̄s ad meā salutē vel nostram misit. g Reclinatorium. id est sui speculatores plenos diuina sapiētia: vel reclinatoriū facit in ferculo: cum spem ppetue quietis fidelibus pmittit: aureum: quia requiem sue visionis gloria coruscam pparat. h Ascensum purpureum. Ascēsus sunt illi p quos aliquis potest scandere primum ad virtutes. postea ad sanctasanctorum qui sunt purpurei. i. ad martyriū prompti. Uel ip̄e v'tutes sunt ascensus que sunt v'e purpure quibus decorantur anime fideles. Uel ip̄e christus ascensus p quē et in ecclesiā et in celum intrat'. purpure': quia lauit nos in sanguine suo: et nullus ingredit' ecclesiā nisi sacrament' dominice passionis imbut'. i Media chari. Ul' charitate q̄ p nobis passus ē. Media. i. eccl'ie corda instar strati parauit vbi fideles aīe molliter q̄escant: qꝛ totā eam intrinsecus supernoꝝ amore cōpleuit. Uñ addit. ppter filias hierusalē. ppter animas celestium desiderio estuantes: qꝛ quanto magis nos dilexit: tanto magis ad patiendum p eo nos accēdit. Media. Grego. Ecce ꝯsolatio. Qui nō potest sanguinē p dn̄o fundere diligat pximum ppter filias hierusalem: qꝛ nō sunt dicēdi filij id ē firmi: sꝫ filie q̄ p charitatē a dei edificio nō aliene sūt. k Egredimini. ꝛc. Pulchro ordine post enarrata reg' dona: ip̄am q̄q̄ speciē et ornatū ei' p̄dicare incipit: et ad videndum eū inuitat. et attēdendus ē ordo: et successus hui' eccl'ie q̄ de iudeis primit' instituta: p̄latis: iudicib' alijsq̄ g̃dibus illā primā iā p' apostolos tepidā ammonet vt successorib' ꝛ ꝯtribulibus coꝝ a q̄bus p̄dicata fuit vicē reddat. l In diademate. q̄si latentē in humanitate q̄ vicit diabolū. ꝛ caro fuit causa hui' victorie nisi de' carne obumbraret': diabol' eūz

non ag gredere

a per sexaginta fortes vniuersos p̄dicatores accipimus qui decalogum leg' pfectione opeꝝ implent. et denarium retributionis p pfectione operum expectant b electi i regnū vl' regimen.
En lectulū sālomōis sexagita for a
a f'm fidem vel carnem.
a b c d tes ambiūt ex fōrtissimis israel: b
q̄ sunt tenētes gladios: et ad bel c
a Quia bona predicatio non valet ipsis si mala vita sequatur. subdit: vnius ensis.
la doctissimi. Uniuscuiusq̄ ensis
a sup humanitatē suā vt ei' dominet' motib' ne cum alijs predicant: ipsi reprobi inueniantur. b .i. tpales. q̄diu host' habꝫ locum. sancti semp sunt de spe certi: sꝫ de tēptatione suspecti.
e sup femūr suū ppter timōres no/ d
a Greg. ferculū: i q̄b' ip̄e seder: iudicās d' singul' ꝛ p q̄s leuat alios ad epulas eterne beatitudinis
f cturnos. †Ferculū fec sibi rex salo e f
a id ē fortib': celsis speciosis odoriferis: imputribilib': candidis. b sustēratores alioꝝ etiam p̄latorum. sicut Iacob' Petrus et Iohannes.
mō dē lignis libani. Colūnas ei' g h
a claritate diuini verbi instructas.
g fec ārgēteas: reclīatoriū aureum: i k
a hec oīa vilescere facit: ad comparationem illi' rei: q̄ media ē id ē commune ornamētum oim aliarum: ꝛ designat eā pprio vocabulo. preter charitatem cetere virtutes nihil sunt ꝛ omnib' alijs destructis: sola charitas non excidet.
h i ascensum purpureū: mēdia chari l
tateconstrauit ppter filias hieru m
a ab ignorantia infidelitatis. b intelligite. c id est iudei.
k salem. Egrēdimini filie siō ꝛ vidē n o
a verum deum pacificantē homines deo.
l te rēgē salomonē in diademate: p

a En lectulum. Hic consequent' cōmendatur de castroꝝ dispositione q̄ optime disponebant' circa tabernaculum: vt plenius dixi Nu. iij. Tres eīm trib' erā in parte orientali: ꝛ tres in occidentali et alie sex in parte aq̄lonari et meridionali: ꝛ h' est quod dicitur: En lectulum Salomonis: id est tabernaculū feder': quod dicit' dei lectulus. s. j. ca. q̄ de' noīe salomōis itelligit' in h' libro vt dictū ē. s. j. ca. b Sexagita fortes. id ē sexagesies decēmilia: q̄ faciūt sexcēta milia pugnatoꝝ q̄ excubabant circa tabernaculū: Nu. ij. et adhuc erāt tria milia. d. l. sꝫ nō cōputant' h': qꝛ scp̄tura freq̄nt' tales minutias omittit. Ponit' aūt h' vn' fort' ad designādū decēmilia qꝛ p sexagita fortes sexagesies decē milia itelligunt' vt dictum est: eo modo loquendi quo dicitur de Dauid. ij. Reg. xviij. Tu vnus pro decem milibus cōputaris. c Ex fortissimis israel. h' dr ad excludēdum mulieres et paruulos et debiles ex senectute q̄ n̄ procedebāt ad bella: qui sunt. d Omnes tenentes gladios ꝛc. quia erant prompti et parati a d pugnandū cōtra inimicos. e Propter timores nocturnos. id est propter subitum aduentum aduersariorum qui solent magis irruere de nocte. f Ferculum. Hic tertio cōmēdatur de tabernaculi compositiōe: ad cuius constructionem obtulit popul' donaria mente deuota atq̄ pmptissima. Exo. xxxv. qꝛ tū h' fuit ad mādatū dei qui p̄cepit fieri tabernaculum fidei. iō dr: Ferculum fecit sibi rex Salomō. i. ip̄e de' ad cultū suū fecit fieri tabernaculum: quod dicitur hic ferculū a fero fers. quasi fericulū: qꝛ portabatur p leuitas de loco ad locum: vt patꝫ. Nu. iiij. vñ in hebreo sic habet': Papillonē sibi fecit sibi rex Salomon. Est aūt papilio domus portabilis de lignis libani. Dicit eīm Ra. Sa. q̄ Iacob anteq̄ descenderet in egyptū vidit in spū filios suos inde postea exituros et tabernaculum deo facturos in deserto: vbi non habentur ligna sethim: de quib' tamen facte sunt tabule tabernaculi et vectes et arca et plura alia: propter quod portauit secū in egyptum semina et radices arborum ad opus illud necessarium de monte libani qui est in terra chanaan: ꝛ hoc modo tabernaculum dicitur factum d' lignis libani. Si q̄s autē dictū Ra. Sa. non recipiat: licet non videatur aliquid absurdū includere. potest dicere. g De lignis libani. id est de lignis similib' illis que crescunt in libano. h Columnas eius fecit argenteas: quia intra tabernaculum erant quattuor columne quaruꝫ bases erant argentee: et in illis columnis pendebat velū diuidēs sanctū et sanctūsanctoruꝫ: et ideo dicuntur argentee a base que sustinet totum residuum Exo. xxvj. i Reclinatoriū. id est propiciatorium quod erat quasi sedes dei. k Aureuꝫ. quia totum de auro purissimo. Exo. xxv. l Ascensuꝫ purpureum. ascensum hic vocatur velum predictum: eo q̄ in columnis erat sursum eleuatum: et purpureū eo q̄ erant ibi varietates purpure in texte: Exo. xxxvj. m Media charitate. ꝯstra. q̄a post velum intra sanctumsanctorum super pauimentum erat arca in qua erant tabule et vrna aurea habens manna ꝛ v'ga Aaron que fronduerat: que erāt diuine charitat' ad populum signa. m Propt' filias hierusalem. i. ppter psonas de populo israel q̄bus hierusalē metropolis erat futura: p q̄rum salute ante ppiciatoriū fiebant orationes a summo sacerdote. n Egredimini. Hic infertur intenta cōclusio. scilicꝫ q̄ ex consideratione predictorum beneficiorum populus attendat dilectionem dei erga ipsum: et potentissime in legis datione per quam populū illū sibi eligit et sibi desponsauit. ideo dicitur: Egredimini filie sion: de meditatione terrestri et carnali. o Et videte regem Salomonem. id est deum vobis specialiter factum regem in datione legis: quia modus regis est dare legem subditis. p In diademate. id est regia dignitate.

† De cōse. di. i. c. altaria si nō in glo.

 Quo corona

Universidad de ... Biblioteca

non aggrederet. ¶ In diademate. id est in illa spinea corona q̄ coronauit eum iudea mat̄ sua. a ¶ Quo coronauit. Qua humanitate honestauit eū mat̄ in hoc q̄ virgo est. nō deturpans: vt alie mulieres sorde originalis peccati: et mittit nos ad historiā: Quasi. credite natiuitatē: passionē: resurrectionē. Hec descriptio pro ecclesie multiplicitate extendit. b ¶ Desponsatiōis illius. Si illius referim⁹ ad matrē dicim⁹ in tempore annunciationis. Si ad filiū resurrectiōis q̄ p̄cipua leticia fuit: quia tunc solutū ē gen⁹ humanū. ¶ Ca. IIII

c Quam pulchra es. Cū sponsa de gentib⁹ cōuersa. iam tante sit perfectionis vt iudeis versa sic eā p̄dicet: et sponsum laudet: ipa quoq̧ digna laudis recompēsationē a spōso recipit. Hec desc̄ptio p ecclesie multiplicitate extendit. ¶ Pulchra actiōe: q̄ sicut virgula fumi p desertum ascendit. pulchra p̄dicatione: q̄ ad suum consortiū proximas attrahit. d ¶ Oculi. i. sensus tui contemplatione spiritualiū A rerum sunt excellentes et reuerendi. Per partes intēdit laudare. e ¶ Absq̧. Magna ē gloria aperti oper̄ sed longe incomparabiliter eterna retributio que videri non potest. f ¶ Capilli tui. Ut facili⁹ cūcta liq̄scant breuiter singula percurramus: capilli sunt spontanei pauperes. gene summi prelati. dentes vero generaliter inferiores p̄lati. labia sermocinatores ¶ Capilli tui. Si in oculis acumen spiritualiū sensuū accipit. in capillis potest notari pluralitas cogitationum q̄ oms ad vnum finem celest̄ boni tendunt. Uñ capreis cōparantur que animalia munda sunt: et ardua rupium querit gratia pastus. g ¶ Que ascenderunt. Unam de naturis capree ponit: vt sic de alijs intelligatur et illam magis virtutem predicat qua auditores magis indigere perspicit. Que ascendit. d. m. de illo qui est testi-
Luc.12.b monium se imitantibus, sicut ipse pmisit: Qui me cō fes. f. co. h. cō. τ e. e. c. p. m. h ¶ Dentes tui. Sic in capillis fragiliores ecclesie populi qui numerositatem prestant signantur: sic in dentibus fortiores quiq̧: et ad regendam ecclesiam apti: qui firmitate p̄ualent. i ¶ De lauacro. Omnium est baptismo purificari: pfectorum est et maxime eorum quibus cura ouium ē cōmissa renunciare omnibus que possident. k ¶ Semel lis fetibus. id est consimilibus fetibus quia tales alios reddunt quales ipsi sunt. vel duplices fetus: opera gemine charitatis. vel fideles ɔuersi de vtroq̧ populo. vel fides τ opus. l ¶ Et sterilis non ē. Nec illi inter steriles deputantur qui abluti statim ex hac vita rapiuntur. Habuerunt enim sobolem fidei: quā vel ipsi pro se: vel alij pro ipsis ɔfessi sunt. habuerūt etiam votum bone operationis quod inter oues christi si expectati fuissent socialiter exercerent. Uñ dicitur: Consummat⁹ ī breui expleuit opera multa. m ¶ Sic vitta. Predicatores vitta dicuntur: quia fluxas cogitationes in cordibus hominum suis predicationib⁹ restringūt ne diffluāt: et cordis oculos p̄mant. n ¶ Coccinea. Quia dominici sanguinis quo redempta ē ec-
B clesia precium predicare non cessat. vel quia p̄dicatio sancta charitatis ardore flammescit. o ¶ Labia tua. Dentes qui terunt. labia que trita aperiunt. p ¶ Eloquium tu. do. Dum que dicunt faciunt: suas predicationes hominibus quasi sapidas escas apponunt. q ¶ Sicut fragmen. In colore exterius puniceo: voluntas martyrij: in albis granis que cortice fracto videntur: candor virtutum qui augetur du3 caro colliditur. cādor etiā cum impleta passiōe miraculis nitent. ¶ In genis verecundia: in malopunico passio christi. habz & ruborem ecclesia in genis cum sacramentum dominice passionis fatetur verbis: τ ostendit cādorē cū pulsata p̄ssuris castitatem puri cordis pbat: et fact̄ quid gr̄ie salutar̄ crux habeat p̄dit. r ¶ Absq̧ eo q̄ in l. Licz sint magna q̄ exterius apparent: maiora tñ in occulto retinent q̄ diuini oculi soli videt. s ¶ Latet. Confessionē viuifice cruc̄ p̄nt oēs in ecc̄lia audire: p̄ssuras ecclie. vel etiā miracula q̄ ipsi ecclesie sunt diuinit⁹ collata. p̄nt infideles cū fidelibus intueri. ipsa autez sola nouit q̄to teneatur amore vite inuisibilis. q̄nto amore erga deum et p̄ximum flāmascat. t ¶ Sicut turr̄ Dauid. Turr̄ est inexpugnabilis predicatoꝝ ɔstantia: q̄ ad defendenda fidei edificia. et ad repellenda hostium tela a forti manu: et desiderabili rege ɔstructa est: cum ppugnaculis. i. cum diuinaꝝ scripturaꝝ noticia qñ apit sensum vt intelligāt scripturas: et dictis p̄cedentiū suā ɔfirmant predicationem: ppugnacula etiā miraculoꝝ dona quibus predicatio astruit. Nā sanatis morbis corporalib⁹ ad salutem aīe facili⁹ puenitur. v ¶ Collū tuū. Collū extēdim⁹ qñ lōgius pspicim⁹. sic p̄dicatores collū ppter hostiū de lōge speculationē: turr̄ ppter fortitudinem: et ppter excelsam celestiū gaudioꝝ contemplationē. vel collū: q̄ cibos in corp⁹

a ⸗ Maria.
a quo coronauit illum mater sua: a
a ⸗ in annunciatione que fuit initiū charitat̄: qñ despōsata fuit ecclia xp̄o vel ipa virgo deitati. b ⸗ matr̄ ḡnrū ad deū: vl' filij ḡnrū ad ecclesiam.
b in die desponsationis illius: et in b
⸗ videre. ⸗ quia rationales.
die leticie cordis eius. ¶ Ca. IIII c
⸗ in operibus exterius.
Quam pulchra es amica d
a ⸗ interi⁹ i animo vel in p̄dicatiōe b ⸗ illi q̄ puidēt tibi. vl' cōuersatio exterior ad lr̄am. c ⸗ q̄ spūsanct⁹ in specie columbe apparuit: merito illi⁹ noīe spūalis gr̄a signat̄. a ⸗ .i. itentiōe q̄ sola pulchra eēt:
b mea: q̄ pulchra es. Oculi tui cō e
τ p quā illa sūt cōmēdabilia. a ⸗ ñ nisi soli deo patēs. b ⸗ attenuati q̄ mūdo renūciātes soli deo adherēt τ caput ornāt. c ⸗ i ascēsu τ velocitate virtutū: i cōdescēdēdo puro pastu. a ⸗ ad beneplacitū dei. ⸗ q̄ ꝓmouent in mōte virtutū q̄s si opus ē attestantur dum p christo patiuntur.
c lumbarum absq̧ eō quod intrin f
f secus latet. Capilli tui sicut gre g
ges caprarum: que ascenderunt
a ⸗ acerruus testimonij. b ⸗ qui peccata rodunt scripturas atterunt.
b de monte galaad. Dentes tui si h
a ⸗ inocētes. b ⸗ ouiū a quib⁹ auferunt supflua et aliqñ necessaria. c ⸗ quia in baptismo loti: in virtutes pdeunt. a ⸗ oculi: capilli: dentes. b ⸗ q̄ vel in se vel in alijs fructū boni opis generēt.
cut greges tonsarum: que ascende
k runt de lauacro. Omnes gemell' i
⸗ sed eijcitur.
l fetibus: τ sterilis nō ē inter eas. k
a ⸗ Capillos imprimēs capiti ne recedant. b ⸗ illa labia sunt recipienda: q̄ ipa doctrina ē dulcis:
m etiā illis q̄ p̄dicāt qñ ope adimplent.
u o Sicut vitta coccinea labia tua: τ l
p q eloquiū tuū dulce. Sicut fragmē m n
a ⸗ pudibūdi p̄lati: qui facies sunt ecclesie in quo rum conspectu pudet alios male agere.
r mali punici ita gene tue: absq̧ o p
s eo quod intrinsecus latet. Sicut q
a ⸗ munies in se refugientes. b ⸗ christi manu fortis. c ⸗ robustiores. d ⸗ a turelā fidelium.
t turris Dauid collū tuū: que edi/

a ¶ Quo coronauit illum mater sua. i. plebs hebraica quando legem eius suscepit tanq̄ domini et regis sui eo modo loquendi q̄ populus aliquis dicitur coronare aliquē in regem suum quando recipit eum in regē et dominū: sicut d̄ Dauid 2.ij.Reg̃.v. Et venert vniūse trib⁹ isr̄a el ad dd̄ i hebron: et sequit̄ ibidē: Unxerūtq̧ Dauid regē super israel. Dicit̄ aūt hic plebs hebraica dei mater: eo q̄ nasciturus erat de ea s̄m carnem p virginē mariā Math.j. b ¶ In die despōsatiōis ei⁹. id est tempore datiōis leg̃ in q̄ despōsauit sibi plebem illaz. vt dictum est. c ¶ Et in die leticie cordis eius. q̄a deo fuit placitum verbum populi dicent̄ Exo.xxiiij. Omnia verba q̄ locutus est faciemus.

¶ Ca. IIII

d ¶ Quaz pulchra es. Hic consequenter commendat sponsa sub parabola mulier̄ speciose. et p̄mo ponet parabola. scd̄o exponet. Quātum ad primū d̄r: Quā pulchra es: id ē valde pulchra. e ¶ Oculi tui columbaꝝ. id ē simplicis aspect⁹: q̄d multum facit ad gratiositatem mulieris. f ¶ Absq̧ eo quod intrinsecus latet. id est pulchra membrorum dispositiōe sub vestib⁹ latēte. g ¶ Capilli tui sic greges capraꝝ τc. i. ordinate dispositi τ compositi. Hec ē similitudo et alie nō sunt in omnibus conditionibus: quia tūc esset idemptitas: sed aliqñ sunt in paucis et aliquando in vnica. h ¶ Dentes tui sicut greges ton. τc. id est albi et bene ordinati. i ¶ Omnes gemellis fetibus. id est superiores decenter correspondent inferioribus sicut gemelli ad inuicem. k ¶ Et sterilis non est inter eas. id est non est aliquis dentium fractus vel putrefactus. l ¶ Sicut vitta coccinea labia tua. sunt enim labia in parte vbi coniunguntur rubea: que rubedo iuxta albedinem facit ad decorem. m ¶ Et eloquium tuum dulce. id est gratuz omnibus audientibus ipsum. n ¶ Sicut fragmen mali punici. quod est rubicundum in parte opposita soli. o ¶ Ita gene tue. rubicunde in parte eminētiori iuxta albedinem circumstantem. p ¶ Absq̧ eo quod intrinsecus latet. exponatur vt supra. q Sicut turris Dauid collum tuum. rectum et decenter eleuatum. et in hoc tenet similitudo.

dimittunt: vel quia corpus capiti iungunt. Uñ: Dat domin⁹ pa-
Mat.14.b nes discipulis: discipuli autem turbis apponūt. ¶ Propt̄ aliud predicatores oculi. ppter aliud dentes. ppter aliud gene. propt̄ aliud collum vocant̄. Propugnacula sunt in diuinis scripturis infringibiles sentētie: in quibus tuti sunt qui de longe ab incursantibus se defendunt. a ¶ Mille clypei. clype⁹ illa firmissima ratio ē qua freti sponte contra hereticos pdeunt: τ se muniunt du3 illos percutiūt. b ¶ Omnis armatura. i. omnis instructio vel operationis vel doctrine celest̄ p quā sancti nō solum euadunt: s3 etiā acies supant malignoꝝ: dum q̄sdaz ab errore vel vitijs retrahunt: que oīa a p̄latis dependent: quia ab eis resistendi exemplum et vincendi accipimus. c ¶ Duo vbera. Mult̄ figur̄ eadē ecclesie mysteria repetuntur: sed repetita noui semp aliquid afferunt: et p ipsam nouitatē animos audientium amplius delectāt. Duo igitur vbera. p̄dicatores de duobus populis qui oculi dicuntur: quia occulta pspiciūt. dentes: quia improbos corrigunt: et in corp⁹ eccl̄ sie traijciunt. collum: quia vitalē flatum eterna gaudia p̄dicando ministrant τ cibos doctrine. Ubera: quia lac paruulis in christo infundunt qui sunt hinnuli capree: quia acute q̄ sunt agenda discernunt: τ veloci cursu operationis de valle lachrymaꝝ auolāt. Gemelli: q̄ eandē fidē eadē sacra p̄dicāt. q̄ ne lac q̄d erogāt in eis deficiat. pascunt̄ florib⁹ scripturaꝝ τ exēplis sanctoꝝ ea semp recolēdo. d ¶ Duo hin. duo ppl'i q̄ ppter humilitatē puos se τ peccatores intelligūt: s3 charitate currentes: oīa obstacula mūdi trāseunt. et saltib⁹ contemplatiōis ad supna cōscendunt. e ¶ Qui pascunt. Quia in his refectionē habēt: q̄ florēt virtutibus et splendēt: dū ipm deū quē desiderāt: adhuc de vicino videre nō possunt. f ¶ Donec. Postq̄ dies illa venerit: nec docendi vltra nec discendi tempus erit: sed consummatis omnibus hui⁹ mūdi tenebris omnes fulgebunt sicut sol. g ¶ Uadam. q̄ nouos populos quotidie congregabo: et q̄a sermo est ad ecclesiā de gentibus: potest non incongrue videri pmissa vocatio synagoge q̄ in fine mūdi ē futura. seu vocatio q̄rumcunq̧ gentiū. Uñ mox de amplissima pulchritudie vni⁹ eiusdēq̧ ecclie: q̄ vel d̄ iudeis vel q̄buscunq̧ gentib⁹ p totū orbē ē ɔgreganda. mox subditur: tota pulchra es. Uadā. Et q̄ ecclia p singula talis ē. vadā. i. addā gr̄am: tā inferiorib⁹ q̄ maiorib⁹. h ¶ Tota pul. es. nō solū in electiorib⁹ mēbris q̄ enumeraui: s3 etiā in ill' q̄ pusilli τ fragiles vident̄. i ¶ Ueni de li. Et q̄ vado ad te tu debes venire ad me cogitatiōe: locutiōe: ope. Uel p̄mus ḡdus ē in carne p bono ope. scd̄s in absolutiōe carnis ad pcipiendam beatitudinē in aīa. terti⁹ recepto corpe qñ in resurrectiōe duplices recipiēt stolas ¶ Ueni fide: veni ope: veni alios adducēdo. vel ter veni ppter fidem trinitat̄. ¶ Liban⁹ mons phenic̄. hebraice interpretat̄: candidatio. grece thus. Uñ supra. Uadā ad mōtē myrrhe: τ ad collē thur̄. Dū p̄dicatores ɔuertunt tales ad salutē: crescit corona de p̄ncipibus vict̄ certamīe coꝝ. ¶ Ueni. Quasi ne timeas. ne sola venias: q̄ mltos tibi addā. k ¶ De capite ama. Amana mōs ē cilicie. sanyr τ hermō mōtes iudee. alias iudee. ī q̄b⁹ leones abūdāt: p q̄s demōia notant̄: q̄ ɔ̄ nos seuiūt: τ q̄ illi ɔuertūt: q̄ꝝ corda fuerāt cubilia leonū dū vicissiz coꝝ ɔfessiōe dn̄s credit: q̄si de leonū cubilib⁹ coronant̄: de q̄b⁹ leo pellit̄ ¶ Per amana habem⁹ illos q̄s ip̄e τ p q̄s alios diabol⁹ p magni studij vigilātiā decipit: τ ɔterit. Per sanyr. s. eos ad q̄s ignorātia alis deceptiōis volat. Per hermō tales q̄ q̄si ī natura pmpti sūt ad neq̄ciā: nō q̄ diabol⁹ desit. Per cubilia leonū illos quib⁹ τ p q̄s alijs psecutoria dominat̄ seuicia. Per pardos hereticos. quoꝝ distinct̄ dolis decipit. d̄ q̄ꝝ singuloꝝ p̄ncipalib⁹ de⁹ suis victorie ɔfert coronā. l ¶ De cubi. leo. Leones ppter superbiā vel violentiā. pardi ppter crudelitatē. vl' variationē malignaꝝ artiū. montiū noīe supba infideliū corda designant̄. m ¶ Uulnerasti cor. Ideo debes venire: τ de acq̄si-

a ⸗ pro perfectione.
a ficata est cū ppugnaculis. Mille
b clypei pendent ex ea: oīs armatu
a ⸗ s̄m hoc quod continent.
c ra fortium. Duo vbera tua sicut a
a ⸗ a caprea geniti. i. christo. vel caprea synagoga
d e duo hinnuli capree gemelli: q̄ pa
⸗ .i. vsq̧ in finē seculi qñ p̄mia recipiēt que in labore noctis assidue contemplantur.
scunt̄ i lilijs: donec aspiret dies: b
a ⸗ ait xp̄s. b ⸗ id ē ad sublimes q̄ fructū martyrij pferūt. a ⸗ id ē ad illos q̄ suauē odorē orōnib⁹ τ alijs bonis emittūt. b ⸗ iō vadā q̄ tota pulchra es. pulchritudo tua me delectat: τ mutat ad
g τ inclinent̄ vmbre. Uadā ad mō c d
b tem myrrhe: et ad collē thur̄. To e
hoc. a ⸗ id est criminalis culpa.
ta pulchra es amica mea: et ma/
a ⸗ cum magno comitatu accede.
i cula ñ ē i te. Ueni d̄ libano spōsa f
a ⸗ candore virtutum. b ⸗ in termīo vite cuiusq̧ ⸗ illo inenarrabili aduentu resurrectionis.
mea: veni d̄ libano veni. Corona g
a ⸗ inquietus vel turbulentus. vel deus vigiliaꝝ qñ modo occidit. b ⸗ feror vel nocturna auis quando decipit.
k ber̄ d̄ capite amana: de v̄tice sa/
a ⸗ anathematisatio ex ppria iniquitate.
l nyr et hermon: d̄ cubilib⁹ leonū: b
a ⸗ id est supbis. b ⸗ p amore tuo carnem sumpsi. vel vulnerasti in cruce.
m de montib⁹ pardoꝝ. Uulnerasti

a ¶ Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli. id ē habentia conformitatem eleuationis: non tamen nimiam: sed decentem: inquantum facit ad ostensionem sex⁹ muliebris. Omnia p̄dicta faciūt vt pat3 ad corporalē pulchritudinem mulieris. Per hāc aūt parabolā intelligit̄ pulchritudo spiritualis spōse s̄m statum illi⁹ tp̄is. cuius caput dicit̄ conuenient̄ patriarcha Jacob: alio nomine dict⁹ isr̄l a quo sicut a capite denominant̄ israelite. Capilli immediate orientes ab h capite sunt. xij. patriarche. Oculi vero Moyses et Aaron dirigētes populum. Dentes vero bellatores parati ad deuorationem aduersariorum vnde dixit ille strennuus bellator. Caleb Nu. xiiij. Sicut panem possumus eos deuorare. Labia vero dulce eloquium proferentia. leuite cantores dicentes diuinas laudes. Gene vero rubicunde: alij leuite ministrantes in altari holocaustorū in q̄ erat ignis continuus. Per guttur autez intelliguntur studiosi in lege: vt dic Ra. Sa. ppter hoc comparatur turri dauid munite clypeis: q̄ per tale studium habentur arma ɔtra impugnatores legis diuine. Et p talē modum dicit magister sententiarum in principio libri sui in quo ponunt̄ sententie studiosorū in diuina lege. Fidem nostram aduersus carnaliū hominum errores dauitice turr̄ clypeis munire vel poti⁹ munitam ostendere studuim⁹. Duo vbera sunt due tabule testimonij: ex quibus suggit̄ lac sacre scientie et deuotionis. b ¶ Donec aspiret dies. scilicet noui testamenti de quo dic̄ apostol⁹ Ro. xiij. Nox p̄cessit dies autē appropin-
quauit. vñ dicitur Luce. xvj. Lex et C
pphete vsq̧ ad Johannem: in quo incepit dies noui testamenti. c ¶ Et inclinentur vmbre. q̄ in nouo testamento cessant figure adueniente veritate. cuius quodammodo erant vmbre. d ¶ Uadam ad montē. Postq̄ Salomon descripsit mutuum amorem sponsi et sponse s̄m statuz egressus de egypto et processus in deserto. Hic consequent̄ idem facit s̄m statum accessus ad terminū. scilicet ad terrā sanctam. Et diuiditur in duas partes: quia primo describit̄ quantum ad ingressum terre. secundo quantum ad statum ipsius possesse. ca. se. Circa primum excitatur sponsa ex duobus ad ingressum terre. secundum ponitur ibi: hortus conclusus. Primum aūt excitatiuum est amor sponsi τ sponse: qui facit eos concorditer ambulare. ppter quod dicit sponsus: Uadā ad montem τc. id est ad terrā iudee q̄ est montuosa et in q̄ crescūt aromatica inter q̄ est myrrha. q. d. sponse hoc debet excitare te ad veniendū illuc. q̄ ɔsors ero et dux vie tue. hoc eñi dixit dn̄s Josue. j. Sicut fui cū Moyse: ita ero tecū: non dimitam te nec derelinquam. tu eñ forte diuides populo huic terrā p q̄ iuraui patrib⁹ tuis. et vt magis excitet eaz cōmendat eum dicens: e ¶ Tota pulchra es a. q̄ interfectis illis imminente morte Moysi q̄ peccauerāt in pctō phegor: Nu. xxv. popul⁹ remāsit sine notabili macula peti sub Josue. f ¶ Ueni de li. non ē hic liban⁹ nomē montis in iudea existent̄: sed alteri⁹ loci vltra iordanē: vñ filij israel venerūt in iudeā. Frequenter eñ diuersa loca eisdem nominibus nominant̄. Et dicitur hic ter veni ad maiorē excitationē: Sicut Hiere. xxij. Terra terra terra audi verbuz domini. g ¶ Coronaberis de capite amana. τc. In hebreo habet̄: Respicies de capite amana τc. Sūt eñ amana sanyr et hermō noīa montiū vltra iordanē existentiū: vñ videt̄ terra iudee. et iō ppl's isr̄l illuc veniēs aspiciebat terraz sibi pmissam gaudēs ppter ei⁹ pulchritudinē: et forte imposuerūt sibi serta vel coronas in signū exultatiōis. s̄m q̄ habz trāslatio nr̄a. Coronaber̄ d̄ capite amana τc. i. videbis terrā tibi pmissam d̄ loc̄ ist̄. h ¶ De cubilib⁹ leo. τc. i. in mōtib⁹ eñ illis erāt cubilia leonū τ pardoꝝ. nō tñ nocuerīt filijs isr̄l. sic nec s̄pētes horribiles ī desto existētes: p q̄d filij isr̄l

Universidad de Deusto Biblioteca

tione aliorum laborare: quia diligo te. Uel ideo dabo tibi coronā de omnib⁹ illis. quia preparasti mihi in te locū dilectionis. Omnis tua pulchritudo mihi placz: sed maxime placet vnitas catholica quā et in p̄latis et subditis video. a Quā pulchre. Supra sponsa in dilecto vbera laudabat. hic dilectus spōse vbera laudat.
1.Co.15.d in q̄ notatur vnitas christi ⁊ ecclesie: quia sunt duo: vt ait Apostol⁹: in carne vna. ideo simili laude alter alterum laudat. doctrina ē christi quia data est ecclesie: quia ministrat. Et merito amo te quia doctrina tua q̄ continetur in supioribus vberibus est pulchra ad consolationem infirmorum: et sustentationem paruuloꝝ. Mamme dilecto dei et p̄ximi: per quas mens sancta sensus suos nutrit: dum deo charitate conglutinatur et p̄ximis qd̄ potest impendit: q̄s mammas quantū sponsus diligat in repetitione laudis manifestat dicens: Pulchriora sunt vbera. ⁊c. b Odor id ē suauissima fama fidei disperse per totum orbem: latior est q̄ lex patrum q̄ in sola iudea coangustat. c Super om. aro. id est super omnia bona opa que faciunt improbi: q̄ et si aliquando hominib⁹ placent: tn̄ deo nunq̄: quia ex charitate non p̄cedunt. Uel super institutiones veteris testamenti: que fuerunt figura hoꝝ. d Fauus. Supi⁹ p labia doctores. hic p labia ip̄a vox doctoꝝ. Un̄ ⁊ melli ꝯgrue comparant. Fau⁹ mel in cera ē. Mel in cera: spiritualis eloquioꝝ sensus diuinoꝝ in lr̄a distillans: qr̄ pene singule sententie multos habēt sensus. Uel alit. In fauo mel latz: cera videt. Labia ergo fau⁹ vocant: qr̄ dū in carnis fragilitate sapientia magna habet q̄si mel in cera abscondit. e Mel et lac sub lingua. Tanta ē spiritualis dulcedo in verbis: quanta corporalis ē in melle ⁊ lacte: et hoc sub ligua: id ē non cuilibz patēs: sed tm̄ bonis. Qui peccantē aspere corripit ⁊ int aspa dulcedinis q̄dam admiscet. habet mel non in ligua: sed sub lingua. f Odor vesti. tu. id est fama bonoꝝ operum: quibus vestiuntur: ne nudi inueniant: et quib⁹ turpitudo precedētium delictoꝝ operit: est sicut thus. quia in omnib⁹ operibus suis orat cū bene operat: cum intētione perueniēdi
1.Tes.5.d. ad deum. Un̄: Et sine intermissiōe orate. Supra nomine vnguentoꝝ. infusio sancti spūs ostendit: quib⁹ corda in-
† 24.q.1. c.omnib⁹ fidelium illustrant: et ad spūale certamē p̄parantur. Uocabulo vestimentoꝝ facta iustoꝝ notant que foris sunt.
D vñ et pulchra distinctione que p homines fiunt opa: thuri compantur. que ꝟo diuina largitiōe fiunt dona: modū comparationis excedūt. Consulte postq̄ singula ecclesie membra dominus singillatim predicauit: etiam vnguēta quib⁹ tota esset delibuta: digna laude cōmendauit. Nulla sunt quippe membra. vel magna vel parua: que nō huius vnctionis spiritualis sint infusione consecrata. Laudauit ⁊ vestimenta. id est opera iusticie: quia et his omne corpus ei⁹ ornatur. nemo quippe in ea vitam meret: nisi operibus iust' indutus: q̄ vel ipse fecit: vel si infans erat alij p eo fecerunt. et in illo: g Hort⁹. Assimilauerat eā mulieri p perfectione: p speciositate: p singuloꝝ dispositione graduū: p decent' vnitatis compositione: sed qr̄ parum videtur amanti singulas partes sponse: singulis rebus p̄ciosis coequare: totā pariter plurimis et maximis speciebus cōparat. Comparat igitur horto p copiosis opeꝝ fructibus: in q̄ fieri q̄ttuor ꝯtingit. In p̄mis fons baptismi: sine q̄ nullus sequit fruct⁹. Deinde vnguenta. id est dona spiritussancti que sunt p̄ma fomēta: vt etiā arbores crescāt: et fruct⁹ ferāt. s. illa in cordib⁹ rudium adhuc et teneroꝝ p̄posita: qn̄ deliberāt p spiritūsanctum: qr̄ mundo renunciabūt: et aduersa sustinebūt: et similia. Postea arbores illi eidem: ⁊ alij iā crescētes: iā florētes: tandē fruct⁹ maturi: quoꝝ opeꝝ pfectione iā reficit christ⁹. sed hic non ordinat fm quod alteꝝ sequitur post alteꝝ: sz a digniori incipit vt isti⁹ sponse commendatio sit captabilior illi alij sponse: cui istam intendit commēdare. Duos hortos ponit in quo status duo contemplatiuoꝝ et actiuoꝝ signant: q̄rū vterq̄ conclusus: qr̄ ab aduersario colligi non possunt vel fructu priuari. Multi inter fideles conuersantur: in quibus host' habet locū. sed hi in horto fructifero non sunt computandi: sed vt palea eijciendi. h Fons signatus. Quia ecclesia que fontis nomine designat. primū parua in iudea: postea dilatata est p orbez terrarum recte subdit: Emissiones tue. quia illa parua ecclesia de iudeis adiuta fonte paradisum emisit ex se. Ecclesia fons: quia doctrina salutari redūdat vñ p̄rimos irrigat. Signat⁹: q̄a spiritualis sensus indignis abscondit: nulla incursatiōe turbat. i Emissiones. i. fruct⁹ horti. s. opa que post plantationē et irrigatiōem baptismi p̄deunt sunt mihi malapunica. i. matura refectio ita me delectans vt paradisus. k Cypri. id est direcit: et in altum crescentes: in humanitate gratiles: et attenuati: quoꝝ operibus iuncta charitate inūgit princeps. Cyprus diuinam gratiā: nardus dominicam passionem. crocus charitatē exprimit. Cyprus est in egypto aromatica arbor: semine candido et odorifero: quod coquit in oleo: et exprimitur. Inde vnguentum regale quod cyprus dicit: parat. Sic in tenebris huius mundi diuine gr̄e benedictio in pinguedine charitat' suscipit: ⁊ flāmis tēptationū p̄batur: quib⁹ sociat nard⁹ herba humil'. i. fides dñice passiōis ⁊ imitatio.

Coniungit ꝙ

a ſ coheres. b ſ per arram fidei.

cor meum: soror mea sponsa:

a ſ de vulnere amoris. ſ dictis causis amoris reperit. et alias causas adiungit. b ſ in vnitate predicatoꝝ: quia omnes idem predicāt: idē amāt et querunt.

vulnerasti cor meū in vnō oculo a b

a ſ in vnitate audientium q̄ adiacēt doctorib⁹. ſ Uñ dicitur: Multitudinis credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. a ſ. i. lac ⁊ ponit ꝯtinēs p cōtēto

rum tuoꝝ ēt in vno crine colli tui. c

a **Quā pulchre sunt mam̄e tue so** d

a ſ honestiora ⁊ vtiliora sunt oīa q̄cunq̄ tu doces q̄ philosophice vel legales doctrine.

ror mea sponsa. Pulchriora sunt e

a ſ id est fama virtutū spiritualiū que ex charitate oriunt. vñ ⁊ deo placēt: ⁊ q̄si inūguūt. vel opa que fiunt per spiritūsanctū.

b **vbera tua vino: et odor vnguen**

a ſ. i. sup omnē terrenam delectationem.

c **torum tuoꝝ super oīa aromata.**

a ſ q̄ p̄ticipare pōt q̄vult. b ſ ipa vox p̄dicatiōis

d **Fau⁹ distillans labia tua sponsa:** f

a ſ dulcedo sapientie que maiorib⁹ datur. ſ doctrina p̄uulis congrua que omnib⁹ datur. b ſ in meditatione cordis.

e f **mel et lac sub ligua tua: ⁊ odor vestimentoꝝ tuoꝝ sicut odor thu** g

a ſ qr̄ gignit germina spiritualiū opeꝝ. ſ quasi illa diceret. Uñ mihi thus. rñdet: ab horto.

g **ris. † Hort⁹ ꝯclusus soror mea spō** h

a ſ protectione dei munit⁹. b ſ baptism⁹. c ſ per sacramenta sigillatus vt inimicos lateat et amicis pateat.

h i **sa: hort⁹ ꝯclus⁹: fons signat⁹. Emis** i k

siones tue padisus maloꝝ puni m n

a ſ p martyrio post ablutionem baptismi. ſ alijs. ſ maturie.

k **coꝝ cū pomoꝝ fructib⁹. Cypri cū** o

transierūt. Deut. viij. a Uulnerasti cor meū. mod⁹ ē loquēdi amantiū ad exp̄ssionez amoris. b In vno ocu. tu. i. in moyse q̄ supra dict⁹ est vn⁹ ocul⁹ spōse: q̄ fuit deo valde amabil': ⁊ p̄pter eū fuit de⁹ populo fauorabilis. c Et in vno cri. id ē in ioseph q̄ fuit deo valde acceptus: ⁊ fuit vn⁹ d̄ capill' spōse seu crinib⁹ vt dictū ē supra. d Quā pulchre ⁊c. exponat vt. s. de vberib⁹ spōse: q̄ dicunt hic: e Pulchriora vino. p̄p̄t pulchritudinez et mundiciā leg' cōtente in tabulis. f Fau⁹ distillās labia tua sponsa: mel et lac sub lig. hoc dicit de orationib⁹ deuotis summi pōtific' et cantoꝝ que fiebant ī psona toti⁹ ecclie. g Et odor ve. ⁊c. hoc dicitur p vnguento odorifero quo vnctū fuit tabernaculum ⁊ oīa ei⁹ vtensilia: Exo. xxx. Et dicunt vestes sponse: qr̄ tabernaculum erat in magnū decorē et ornatū toti⁹ populi. h Hortus conclusus. Hic ponitur secundū incitatiuum ad terre p̄missionis ingressum: quod est fertilitas terre. et eius amenitas: et coniungat sic lr̄a: O soror mea sponsa. id est o ecclesia israel: q̄ dicitur sponsa dei: eo q̄ desponsauit eam p legem in monte synai. et soror. q̄m humanitatē erat acceptur⁹ de gente illa. i Hort⁹ conclusus. supple ē terra tibi p̄missa. Hort⁹ p̄pter ei⁹ fecunditatē: k Conclusus. p̄pter ei⁹ fortitudinem. quia ab occidēte claudit mari mediterraneo. ab oriēte iordane fluuio. ab aquilone monte libani. a meridie deserto egypti: qui nō potest de facili transiri. l Fons signat⁹. ponitur hic fons in singl'ari p fontibus in plurali: sicut freq̄nter alibi fit in scriptura. Habz em̄ illa terra multos fontes ita limpidos ac si essent sigillati ne bestia vl' hō posset aquā turbare. m Emissiones tui para. id est riuuli inde defluentes reddūt terrā amenā ad modū paradisi. vñ de quadam pte illi⁹ terre dicitur Gen. xiij. Eleuatis itaq̄ Loth oculis vidit omnē circa regionem iordanis: q̄ vniuersa irrigabat sicut paradisus dñi ⁊c. n Malorum punico. id est malorūgranatorum: que crescūt in illa terra cū multis alijs arboribus fructiferis. o Cypri cū nar. Est aūt hic cypri nominatiui casus et plurale hui⁹ nois cypr⁹ q̄ ē arbor aromatica: et etiā crescit in vineis engaddi: vt dictū ē. s. ca. j. sīr nard⁹ ē plāta aromatica.

Coniungit ergo cyprus nardo: cum diuina gratia confortat nos compati christo. Item nardus croco iungitur cū in charitate xp̄i mortem libenter accipim⁹. Nardus est redolēs et calens: et significat charitatem. Croc⁹ est aurei coloris: et significat diuina sapientia imbutos. a Fistula et cinna. Fistula que et cassia. arbor aromatica sz parua. ē aūt robusti corticis ⁊ purpurei: q̄ ad curādas viscēꝝ molestias valet: q̄ p sui breuitate a q̄busdā inter herbas odoriferas reputat: q̄ hūiles spū significat: q̄ dñice passiōis memores ad patiēdū p dño sūt pati. Cinamomū ē breuis arbor sz odorifera: ⁊ dulc': cinerei color': ad medicine vsū fistule duplo p̄stās. ⁊ significat illos q̄ se īfirmos reputāt: quoꝝ hūilitas apud deū dulcedinē habz et laudē: ⁊ bñ p⁹ fistulā purpureā ponit cinerei coloris cinnamomū: qr̄ per recordationez dominice passionis orit nobis despectus nostre virtutis. Fistula et cinnamomū in horto cum lignis libani p̄deunt: qr̄ in ecclesia qui humiles et patientes sunt: cū illis q̄ ecclesiam p̄dicando vel virtutes faciendo muniūt: palmā retributionis expectant. b Cum vniuersis lig. sicut fistula et cinnamomum humiles sanctoꝝ cogitationes: sic et ligna libani que alta et robusta sunt demōstrāt sublimes sanctoꝝ actiones ⁊ oratiōes. Myrrha imputribile reddit corpus: et significat illos q̄ amaritudine et patientia corpus suum reddunt securum a motib⁹ carnalib⁹: et ab omni aduersa parte. Aloe nō tantā vim habz quantā myrrha: sed tamen valet ꝯtra putredinē. c Primis id est cum charismatib⁹ virtutum excellentioribus: et pulchra ꝯiunctio herbarum et arboꝝ cum vnguent': qr̄ duz carnem a lasciuia refrenam⁹: ꝯsequēs ē vt maiora dona spūs suscipiam⁹. In horto dñi ꝯcluso: int alia nascit fons hortoꝝ qr̄ d̄ p̄mitiua ecclia p̄cessit in mūdū doctrina celest': q̄ plures ecclias. s. hortos p̄ereret: de q̄ fonte bñ subinfert pute⁹ aquaꝝ vi. qr̄ eadē doctrīa ecclie ⁊ fons hortoꝝ ē. qr̄ spūales fruct⁹ gignit: ī his q̄s instruit. ⁊ pute⁹ ē p̄pter oc'ta mysteria q̄ solis scīs p reuelationē scīspūs pandunt. Aquaꝝ vi. p̄pter diuīa eloq̄a: q̄ d̄ inuisibilib⁹ diuine gr̄e thesaur' p̄cedūt: atq̄ ī vitā eternā ducūt. De libano. i. de ip̄a ecclia q̄ ⁊ cādida ē p mundiciā fidei: ⁊ alta p virtutū gl'iam. d Surge a. Et cū talis sit hort⁹. surge: id ē discede vel impugna. Surge a. Horto ꝯsito ⁊ irrigato. restabat vt omnib⁹ firmit ⁊ ordinate composit' nequaq̄ aduersarijs illi⁹ temptandi negaret accessus: sed poti⁹ monstraret: qr̄ q̄ ampli⁹ flagellat: eo ampli⁹ interna fluctuū illi⁹ suauitas pandit. In aq̄lone mūdi aduersa. in austro blādimēta intellige: qr̄ gemina expugnatiōe p̄batur ecclia. Surge permittent' ē: nō impant'. e Per fla. alt vexando. alt recreando. Perfla. i. infer tribulationē. vel p̄sequēdo: vel blandiēdo. vt ecclia in vtroq̄ pulsata ⁊ p̄bata mirꝫ odorē ꝯstantie sue: et abundantioris virtutis vbiq̄ diffundat: et in fine mūdi positos inenarrabili flagrātia sue suauitat' satiabit.

f V Eniat dilect⁹. Qui p̄misit se futuꝝ mecū vsq̄ ad Ca. V ꝯsummationem seculi. mō cū mag' indigeo maiori gr̄a me visiter. Ueniat dilect⁹. Audiēs ecclia se temptationibus p̄bandaz p̄uisioni dilecti nō ꝯtradicit: sz ne sup etur: auxiliū illi⁹ q̄rit: q̄ nō patit tēptari supra id qd̄ possum⁹. Uel pōt ex voce pfectoꝝ sic ītelligi: veniat di. m. in hor. s. Quasi. sic eū semp diligim⁹ ⁊ ei seruire curam⁹: sic ip̄e in temptationib⁹ non sinat nos vsq̄ ad defectū ꝯcuti: sz iā reddet nobis mercedē pie deuotiōis. g Ueni in hortū. Spōsus desiderio ecclie respondēs: eadē q̄ petebant se iā fecisse testat. vñ extranei multū in amorem ipsi⁹ p̄nt accendi. Ueni. errātes corrigēdo. infirmos subleuādo: bene agētes ꝯfirmādo: maturos mecū in reg̈e collocādo. h Messui. q̄dam falce mort' ab hac vita p̄cidi: ⁊ ī cellaria beatitudīs p̄duxi. i Comedi fa. Per fauū q̄ ī scptur' dulcedinē spūal' itelligētie q̄rūt: ⁊ alijs dilucidāt. p mel: q̄ epulas diui ꝟbi sibi appositas libēt gustāt: et his īsatiabilit vesci desiderāt. p vinū fortes celestiū p̄dicatores. p lac īfirmi adhuc auditores: q̄ licz diūsis studioꝝ modis discrepēt: vna tñ supne retributiōis spe cōmunes supnus arbit approbat.

Comedite

a **nardo nardus et crocus: fistula** a b

a ſ Cum vniuersis alijs prouectibus: qui figurari possunt in spiritualibus.

b **et cinnamomum cū vniuersis** c d

a ſ Myrrha ⁊ aloe continentiā carnis exprimūt: quia natura horum est: vt iuncta his corpora non putrescant.

lignis libani: myrrhā et aloe cū e f

c **omnib⁹ primis vnguent'. Fons** g

a ſ tales sūt fruct⁹ horti. talis aūt ē fons. ſ vtriusq̄ part'. b ſ scrutabilis. c ſ donoꝝ sanctispiritus q̄ hic sitim mitigant: et in futuro extinguent. de q̄bus dicitur: aq̄ quam ego do ⁊c.

hortorum puteus aquaꝝ viuen h i

a ſ ab alto ad iferiores. b ſ nullo detinēte obsta-

tium: que fluunt impetu de liba k

culo. a ſ quia p impositione manuū fit illud donum. ſ recede vel insta. b ſ hostis. c ſ post tribulationem tu sanctispiritus recrea.

d **no. Surge aquilo et veni auster:** l

a ſ venti tribulationū. b ſ vel vt ſ abundēt.

e **perfla hortum meum: et fluēt aromata illius.** Ca. V

a ſ qui me plantauit ampli⁹ irriget. ſ q̄ me in fundamento fidei: spei et charitat' collocauit a ſ gtant accipiat aspiciat. ſ sanctoꝝ suoꝝ.

f **V Eniat dilect⁹ me⁹ in hortum suum: vt cōmedat** m n

g **fructum pomorū suorum. Ueni** o **in hortuz meū soror mea sponsa:**

a ſ Martyres amara passos: vel etiā oīs q̄ carnē suā cū vitijs ⁊ cōcupiscētijs crucifixerūt b ſ cū ill' oibus q̄ fama bonoꝝ opeꝝ sunt insignes

h **messui myrrhā meā cū aroma** p

a ſ. i. refeci me ill'. vl' labore attritos mihi cōpaui

i **tib⁹ meis: Comedi fauū cū melle** q r

matica. a Et cro. herba aromatica: gall'. saffrē. b Fistula. herba ē p̄ducēs cannas: q̄rum succus p decoctionem fit çucara. c Et cinnamomū. arbor ē aromatica cuius cortex canele gallice d̄r. d Cū vniuersis li. l. Est eē nomē mōs libani in extremitate terre p̄missiōis ꝟsus aq̄lonez in quo crescunt cedri ⁊ multa alia ligna p̄ciosa. e Myrrha ⁊ aloe. Est autē aloe arbor aromatica: cui⁹ lignū ē valde odoriferū et contritū valet ad medicinas et vnguenta. ideo subditur: f Cū omnib⁹ primis. i. p̄cipuis vnguent'. Hec oīa dicūtur ad terre p̄missionis commendationē in q̄ talia oriuntur. ad cui⁹ cōmendationē. adhuc subdit: g Fons hortoꝝ. hoc dicitur p̄pter iordanem fluuium qui currit fm longitudinē terre p̄missionis eā irrigās in mult' locis. ideo subdit: h Fons hortorum. ⁊ accipitur hic fons in singulari p fontibus in plurali. sic̄ dicitur: Syllogism⁹ ē oratio: id ē congeries orationum: qr̄ iordanis ex duobus fontibus oritur: quoꝝ vnus vocat ior alius dan. q̄ simul iuncti iordanis nomē efficiunt: vt dicit Hiero. super Matth. et patz ī descriptiōe terre sancte h Puteus aq̄rum. qr̄ iordanis abūdat ī aquis: eo mō loquendi q̄ aliquis abundās in pecunijs dicit puteus pecuniaꝝ. i Uiuentiū. dicūtur enī p̄prie viuere illa q̄ habēt in se principium sui motus: vt animalia et etiam plante: īquātū habent in se principium sui mot⁹ fm augmentū et decrementū: et ad similitudinem huius dicunt aque viuētes que scaturiūt ex fontib⁹: q̄les sūt aque iordanis. Aque ꝟo cisternales dicunt mortue. k Que fluūt impetu de li. iordanis enī orit ex fontib⁹ predictis ad radices mont' libani. vt dicit Hiero. sup Matth. l Surge aquilo et veni auster ⁊c. qr̄ ad flatum ventoꝝ oppositaꝝ partiū fluunt gutte aromatice de arborib⁹ aromatic' hui⁹ terre. q̄ colligunt ab incolis eo q̄ sūt p̄ciose. Hec oīa p̄dicta sunt de commēdatione terre p̄misse ad excitandū desiderium sponse. Ca V

m V Eniat dilect⁹ me⁹. Postq̄ descp̄sit Salomō amorem spōsi ⁊ spōse p̄ut respicit īgressum terre. Hic ꝯñr idē describit p̄ut respicit tempus ipsi⁹ possesse. et diuidit in duas ptes. qr̄ p̄mo facit hoc fm tp̄a Josue ⁊ Judicū. scd̄o fm tēpora a Dauid vsq̄ ad xp̄m ca. seq̄nti. Circa primū sciendū q̄ ppl's isrl' illis temporib⁹ aliq̄ñ fuit in p̄speris: aliq̄ñ in aduersis. et ideo primo tangunt p̄spera. scd̄o aduersa. ibi: Ego dormio. Circa primū dicit sponsa: Ueniat dilect⁹ me⁹ in hortū suū. i. habitet mecū p ꝯdescēsionē sue bonitat' in terra mihi concessa q̄ vocat hort⁹ dñi: eo q̄ colebat ibi. n Ut comedat fructū po. su. id ē vt comedere me faciat fruct⁹ terre mihi date in pace: eo modo loquendi quo dixit dñs Abrae Gen. xxij. Nunc cognoui q̄ timeas dominum: id est cognoscere feci. vel q̄a actus et passiones fidelium in scriptura aliquando attribuuntur ipsi deo Act'. ix. Saule saule quid me persequeris. id est fideles meos. et ita comestio fructuum terre attribuitur ipsi deo: quia populus eius comedit quādo cū Josue terram intrauit: Josue. v. Comederunt de fructibus terre: defecitq̄ manna. et quia hoc fuit ex dono dei. ideo subditur in persona sponsi: o Ueni in hortuz meum soror mea sponsa. habitando ibi in bonorum abundātia. ideo subditur: p Messui myrrham meam. i. p̄parui tibi terre bona. q Comedi. exponatur vt dictuz est. r Fauum cū mel. ⁊c. per hoc designatur abundantia mellis vini ⁊ lact' in terra illa. p̄pter quod subdit:

A

 Comedite amici

Universidade de ... Biblioteca

a Comedite. Nō solū ipe pijs electoꝝ actib⁹ delectat̄: sed etiā hortatur fideles ad congaudendū sup tali conuiuio: vt ampli⁹ mutuā int se dilectionis curā exhibeāt: et minores qđ in maioribus viderīt memoriter imitari satagant. b Inebriamini. Grego. Post potū gaudij ipas v̄tutes bonoꝝ retractādo torporē ment̄ discutite: ⁊ ad amorem eternoꝝ accensi temporales penas nō sentiat̄: sicut ebrius q̄ obliuiscitur omnium temporaliū: comedit nec satiat̄ q̄ epulas scripturaꝝ didicit et iustoꝝ exempla nouit: nec tamē vitā correxit. bibit et non inebriat̄: qui precepta vite letabūdus audit: sed adimplēda piger remanet. c Ego dormio. Eccl'ia gentiliū multipliciť cōmendata: ne secura p̄dicatiōem dimittat: et soli cōtemplatiōi intēdat: iniungit̄ ei de alioꝝ ꝯfirmatiōe. ⁊ h̄ agit de illa successiōe eccl'ie q̄ est in h̄ p̄senti: ab illo scȝ tp̄e: q̄ plenitudo gentium intrauerat: vsq̄ ad finē mūdi qn̄ iudei intrabūt: et hic non videtur mitti ad omnino infideles: sed poti⁹ ad eos exhortandos: qui sunt tepidi ī eccl'ia: et dicit itaq̄ ipa eccl'ia: ego dormio. d Aperi. Surge ab ocio et q̄ete contēplatiōis: et api corda: vt remot̄ vitioꝝ obstaculis lucē veritat̄ ꝑspicue admittāt. De sanguine meo soror mea. de accessu meo ꝓxima mea. de spū meo colūba mea. de sermōe meo quem pleni⁹ ex ocio didicisti ꝑfecta mea. e Caput meum. i. fides mea: et amor mei in cordib⁹ eoꝝ excecat̄ amore terrenoꝝ refrixit: ⁊ q̄si ꝑsus deficit. Cincinni. id ē amor ꝓximoꝝ: q̄ sūt mei capilli capiti adherētes. sunt pleni gutt̄ noctium. i. patiuntur graue frig⁹ ꝑsecutionis. tenebrosoꝝ. i. erga me sūt infideles et ꝓximos persequuntur. ⁊ causa horum corrigendorum oportet te dulcedinē contemplationis interponere. f Expoliaui me. Ecclesia non inobediens de iniuncto officio: sed metuens in assumenda fratrū cura ne corruat in peccata: sine q̄bus non trāsigitur hec vita. respōdet: Expoliaui me ⁊c̄. Quomō fieri potest vt de culmine contēplationis egrediēs rursus mundi sordib⁹ polluar? quia recepta sollicitudīe temporaliū subsidioꝝ quamlibet eximi⁹ doctor difficile vitat peccatum. Grego. Qui ad sollicitudinē regendarū animaꝝ se accingit: restat vt quibus eterna p̄dicat: ad ꝓuidenda quoq̄ eis temporaliū necessitatū subsidia inuigilet. g Dilect⁹ m. Ecclesia timente casum: quia dn̄s amorem erga se nostrū: in ꝓximoꝝ maxime amore vult cognosci. aperte subditur: Dilectus meus. quasi: pertimesco quidem seculi conuersationem. sed intelligo q̄ charitas operit multitudinem peccatorum. ⁊ confido in dilecti mei auxilio: a quo iam sunt cōpuncta corda eoꝝ. h Manum. operātem compunctionem. vel ad memoriam nostram reduxit operationem quam operatus es in nobis: quia nulli⁹ egēs. de sinu patris egrediens: in terra pro nobis conuersari voluit. Manum per foramen mittit. cum virtute sua animū per subtilem intellectum pulsat. i Et vent. Potest p ventrē intelligi mollicies et fragilitas illoꝝ q̄ p̄dicationis officiū suscipiūt: q̄r se min⁹ idoneos recognoscūt et timēt. Vent. i. mollis ⁊ fluxa ps int nos. vel ventris nomine cor designat̄: quia sicut cibi in vētre: ita cogitatiōes in corde excoquunt̄. Cor contremiscit: si facere recusat ꝓ ꝓximis qđ de⁹ fecit ꝓ inimic̄. Et venter intremiscit. quia infirmitas gaudens de celesti intellectu in sua exultatione turbat̄: et timet ne perdat qđ tenere nescit. k Surrexi. vt. a. Surrexi a dormitione ad laborē: quia necesse est vt qui veritatē p̄dicare disponit: prius ad agēda ea que predicat assurgat: ne alijs p̄dicans ipse reprob⁹ efficiat̄. cui subiuncta v̄ba conueniūt: Man⁹ m. dis. ⁊c̄. l Et digiti mei. Digiti. i. discretio vt solo ꝯtuitu supne retributiōis nō ꝓ hūano cōmodo ostēdant̄ opari. Sic eni in manu sūt districti digiti: sic in opib⁹ oportȝ discretionē adhiberi: alioq̄n nō valēt. m Pessulū hostij. Causaȝ peccati. i. incredulitatē ⁊ q̄libȝ aliam: quia vt pessulum hostiū: sic causa detinet peccatū: q̄ remota remouetur: ⁊ sublato peccō patȝ via christo.

B

† De sacra vnc. c. vnica. vltra princi.

Dixerat

meoꝝ bibi vinū meū cū lacte meo
a ꝭ delectami. b ꝭ faciēdo p̄cepta mea. c ꝭ integra
a b †Comedite amici ⁊ bibite: ⁊ inebri/ a
charitate me amplectēdo a ꝭ exteri⁹ cesso. ꝭ cessante ꝑsecutiōe q̄eti ⁊ ꝯtēplatiōi vaco. ꝭ sed.
c amī charissimi Ego dormio ⁊ cor b
a ꝭ interiōis ⁊ rōnis ocul: ne tp̄e q̄et̄ p blāditias fallat̄ ⁊ puidet ⁊ laborat. b ꝭ id est aspiratio.
meum vigilat. Vox dilecti mei c d
a ꝭ ad quod ratio me ducit: id etiā spōsum velle intelligo. ꝭ iam nō solū moneri eos vt pri⁹ sed etiam constringi volentis. b ꝭ predica me. c ꝭ ponit causas. d ꝭ quia coheres. e
d pulsantis. Aperi mihi soror mea: g
a ꝭ Quia iugū seruitut̄ egressa archanoꝝ meoꝝ es cōscia. b ꝭ quia spūs mei dono illustrata: non inuida. c ꝭ quia segregata a negociosis actibus diuinis es sublimata aspectib⁹.
amica mea: columba mea: immā
a ꝭ caput. i. come. vł ego caput. i. q̄ddā ex mēbris
e culata mea: q̄r caput meū plenū ē b
meis. a ꝭ id est vitijs q̄ ꝓ tenebris ignorantie nō sentiuntur. vel frigido torpore. b ꝭ id ē magis inter se vitijs impliciti: ⁊ q̄ sunt capilli specie ten⁹: sed ad illicita distorti. c ꝭ id est prauis sententijs q̄s ꝑ ignorantiā contrahūt: vel illis q̄ mala esse sciunt: sed obscurari non refugiūt.
rore: et cincinni mei guttis noctiū
a ꝭ .i. ꝑsus exui. b ꝭ ipedimēto seculari. c ꝭ q̄si induar. q̄dem: sed q̄modo: certe q̄ue est.
f Expoliaui me tunica mea quō in i k
a ꝭ id ē cogitatiōes quib⁹ aliq̄n terrā tangere solebam: secretis fletib⁹ compunctionis ablui: vt intrare mererer in celestem patriam.
duar illa? Laui pedes meos: q̄ l
a ꝭ faciendum tamen est: q̄r dilect⁹.
g modo inquinabo illos? Dilect⁹ m
a ꝭ inuisibiliter inspirādo. b ꝭ id est rimulā resipiscenti apertā licet tenuem.
h me⁹ misit manū suā per foramen n
a ꝭ ptimescebat cōmissa sua te inspirante.
i vent me⁹ intremuit ad tactū ei⁹. o
a ꝭ ⁊ q̄r fret⁹ ei⁹ auxilio surrexi. b ꝭ p̄dicatio v̄bū dei. ꝭ et vt aperire possem.
k Surrexi vt aperirē dilecto meo. p
a ꝭ opationes. b ꝭ alijs circumq̄q̄ expresserunt. ꝭ exemplū amara paciēdi.
† Man⁹ mee distillauerūt myrrhā: q
a ꝭ q̄ ipurribiles fac. ꝭ q̄r act⁹ et intentio placēt.
l ⁊ digiti mei pleni myrrhā ꝓbatis
m sima. Pessuluȝ hostij mei aperui r
a ꝭ dū aperirē illapsus erat in corda illoꝝ.
dilecto meo: at ille declinauerat s

a Comedite amici ⁊c̄. id est q̄diu adherebit̄ mihi per amicitiam et latriam: habebitis omniū bonorum abundantiam: et hoc patet ex decursu veteris testamenti. b Ego dormio. Hic consequent̄ ponuntur aduersa. ppl's eni israel ex abundātia bonoꝝ temporaliū declinauit ad idolatriā. sicut p̄dixerat Moyses Deut. xxxij. Incrassatus est dilectus meus ⁊ recalcitrauit: incrassat⁹ inpinguat⁹ et dilatatus. dereliquit deum factorem suum ⁊c̄. et ideo dominus post multam sufferentiam inflixit debitā penā: vt sic pena decente reduceretur ad penitētiā. ꝓpter quod sic ꝓceditur: q̄a p̄mo ponit̄ culpa. scđo pena. ibi: Dilectus meus. tertio penitentia. ibi: Surrexi. Circa primū dicitur in persona dn̄i: Ego dormio. i. pctā ad tp̄s dissimulo. vn̄ cōmunit̄ dr̄ ab hominib⁹ de⁹ dormire qn̄ pessimos homines differt punire. c Et cor meū vigilat. i. ꝓuideo tp̄s debitū punitiōis ⁊ subdit̄: in ꝑsona sponse adulterant̄ a spōso reuocate. d Vox dilecti mei. per ꝓphetas suos ⁊ doctores. e Pulsant̄. me ad penitentiā. f Aperi mihi. p ꝯsensuȝ boni. g Soror mea amica mea. ⁊c̄. tēpore. s. preterito tue innocētie. h Quia caput me. ē ple. rore. p roreȝ intelligit̄ pua pluuia. p guttas noctiū mag̃. Ros eni et pluuia differūt s̄m paucitatē et multiplicitatē materie. j. methauroꝝ. ⁊ loq̄tur h̄ de⁹ s̄m modum spōsi recōciliationem sue spōse desiderāt̄: ⁊ nō retardat̄ ab h̄ ex importunitate tp̄is. Et s̄bdit̄ rn̄sio spōse male recōciliationē recusant̄. cū dr̄: i Expoliaui. id ē dimisi cultū diuinū ꝯsuetū: iā diu est. sic patȝ in ꝓcessu libri Judicū. Mod⁹ eni viuēdi ꝯsuetus alicui⁹ vulgarit̄ dr̄ tunica ei⁹. k Quō induar illa. q̄r p admonitiōes ꝓphetarum nolebat ppl's reuerti ad cultū diuinum. l Laui pedes m. ⁊c̄. hoc dr̄ s̄m estimationē idolatrant̄. ppl'i. q̄ cultū dei reputabat imūdum et cultū idoli munduȝ. Et sic exponit Ra. Sa. m Dilectus me⁹. q̄r p culpe dissimulationem de⁹ adhibet penā. ideo dicit sponsa: Dilect⁹ me⁹ misit manum suam. i. manuū sue iusticie ad puniendū me. n Per foramen. Prosequit̄ pabolā spōsi irati ꝯ spōsam aptionem hostij sibi denegantē: q̄ p fenestrā vel aliquā apturā infert baculū ad ꝑcutiendū eā. o Et vent me⁹ intre. ad tactū ei⁹: q̄r ppl's a deo ꝑcussus cōcipiebat timorē ei⁹: vt patȝ libro Judicū in plurib⁹ locis. p Surrexi. Hic ꝯñr pena decēte subdit̄ penitētia. Et diuidit̄ in duas ptes. q̄r p̄mo p penitentiā q̄rit̄ sponsi recōciliatio. scđo ponit̄ pulchritudinis eius descriptio. ibi: Qualis ē. Circa primū dicit sponsa: Surrexi vt aperirem dilecto meo. querens ei reconciliari et sic a pena liberari. q Manus mee distillauerūt myrrham: et digiti mei pleni. id est applicaui me ad opera penitentie que designatur per amaritudinem myrrhe r Pessulum ostij mei aperui. ⁊c̄. pessulum est ostiolum in magna porta. et per hoc designatur q̄ penitentia in principio est imperfecta: propter quod subditur: s At ille declinauerat atq̄ transierat.

† Dit. a.

quia non

h Dixerat q̄r dilectus manū missa p foramē se: tetigerit ac tremore concusserit: cui⁹ tactu vehement̄ inflāmata: cupit iā non p angustiā foraminis ei⁹ manu ꝯtingi: sed patefacta cordis ianua felicissima ei⁹ amplexu perfrui. i. suauitate diuine illustrationis: quā rapti senserat: pleni⁹ satiari: sed q̄r nulli electorum in hac vita cōceditur ꝑfecta visio eternorum: que in alia vita reseruat̄. subdit̄ recte: at ille declinauerat. a Alia mea. Ecce iam tertius g̃dus: primitiua fuit ex iudeis conuersa: per quam et post quam hec gentilis de qua hactenus actum est: que gentilis vt diximus hanc tertiā instituit: de q̄ modo exequitur: que vsq̄ ad nouissimam intrationē reliquiarū israel durabit successu prelatorum et subditoꝝ. Trāsit quidem sed tn̄ locutus est mihi māda sua relinq̄ns: vt patient̄ eū expectarē: et postq̄ locutus ē: aīa mea l. ē. b Quesiui et non. vox eiusdem ecclesie: que aperuit s̄m illos q̄s aperuit: qui prius erant venter vel vox ipsorum. c Tulerūt. pal. me. Palliū tollunt predicatores: qn̄ si quid pompe secularis residuū erat ab aīo auferunt: vel si quod peccatū per ignorantiam ierat detegūt. d Adiuro vos. Adolescentule iam ad aliquā cognitionem ꝓmote ad famulos dei q̄s angelicam in terris vitam agere credūt deuote veniūt: et eos exorāt: vt in tēpore sue orationis domino se commēdent. Uos filie supnorum spirituum qui iam cum deo regnant. Uel per filias hierusalē possumus accipere etiā inferiores in ecclesia quos admonēt supiores vt secum querāt: quia quod a plurib⁹ querit̄: q̄ncq̄ citi⁹ repitur: ⁊ vt vbiq̄ charitas dilectiōis ostēdat̄. e Qualis est di. Hec spōsa recolens intima conscientie: expauescit: ⁊ pigriciā suā accusans ex humilitate ad laborem festinat. dicēs: Obsecro: q̄r sic adiurasti feruore diuine charitat̄ quē habes. me quoq̄ fac ardere: et salutari admonitione in ei⁹ amore me ꝯfirmes. Appetita ⁊ p̄conia v̄tutū ac potētie ei⁹ ꝯgrua laude decātās: denuo īterrogat̄: i q̄liū mētib⁹ ei⁹ soleāt vestigia repiri. f Dilect⁹ me⁹ can. Cōdigna q̄rentibus a pte spōse rn̄sio. Dilect⁹ me⁹ can. Primo mūd⁹ ⁊ sanct⁹ venit in mundū: postmodū passione cruent⁹ exiuit de mūdo. Per candidum: amorem diuinitat̄. Per rubicūdum: carnem passam accipe. vt deum et hominem notet et in vtroq̄ elect⁹. g Electus ex mil. Quia vnus mediator de omni numero angeloꝝ vel hominum acceptus. Vn̄ dr̄: Hic ē fi. me. di. in q̄ mi. cō. Quia non est inuētus alius: neq̄ in celo: neq̄ in terra. qui acciperet librū. h Caput ei⁹ a. Alia translatio. Crines eius abietes. Abies grece: elates vocat̄. Vn̄ hic elate: non latinum sed grecum videtur. Uel caput id est diuinitas: q̄r caput xp̄i de⁹. Come. i. cogitatiōes ei⁹ sancte et recte: ⁊ tn̄ stult̄ despicabiles. Oculi. i. dona sc̄tī spūs: q̄ ipse dat: q̄ amatores suos: nō in ceno more porcoꝝ volui pmittūt: sed in similitudīe aq̄ꝝ claros ⁊ ꝑspicuos reddūt: nil tenebrosū habētes. Aīr riui ⁊ mōis aq̄s n̄ stagnis turbulēt̄ cōpant̄: q̄r deū vidēt: ⁊ diuinoꝝ charismatū luce replēt̄: q̄ charismata q̄r sola gr̄a dāt̄. S̄bdit̄: q̄ lacte lote sūt: q̄r sic mr̄ sola naturali dilectiōe lac filijs ministrat: sic dr̄s sola gr̄a dōa charismatū filijs dōat: q̄ residēt iuxta fluēta plenissima aq̄ꝝ: q̄r q̄nto d̄ dō clari⁹ vidēt: tātomag̃ ad altiora cog̃scēda itēdūt. Gene. i. modestia ⁊ pietas saluatoris: q̄ ī illo singlarit̄ refulsit: q̄ sūt sic areole aro. q̄m ordiate sūt areole ab hoīb⁹ expectātib⁹ odor̄ suauitatē ⁊ aspect⁹ gr̄aȝ: ita mediator in carne apparēs: doctrīe modestia ⁊ dulcedīe delectabat: p̄sentes

Dat. 3. d

ctabat: p̄sentes

a ꝭ q̄r de⁹ nulli ad plenuȝ patȝ s̄ȝ incōp̄rehēsibilis sensus oīm excedit. b ꝭ pri⁹ cōstricta ⁊ cogelata frigore infidelitat̄ contracta a dō sole ad cōpunctio
a atq̄ transierat. Anima mea lique a
nem resoluitur a ꝭ intimauit se mihi ⁊ voluntatem suam mihi innotuit.
facta est: vt dilectus locutus est.
a ꝭ inuestigaui ꝑfectam de eo cognitionē b ꝭ q̄a nemo in corpore plene potest noscere. c ꝭ oraui intentione desiderij: ⁊ bona opa feci.
b Quesiui et non inueni illum vocaui b
a ꝭ nō idicauit se mihi: q̄r corruptio mea ꝓhibebat. b ꝭ ne de spatio ledat cōsolationē accipit⁊
caui et nō respōdit mihi. Inuene c
ampli⁹ q̄rit a q̄rētē. b ꝭ curiose vigilātes c ꝭ ex
runt me custodes: q̄ circuierunt
officio. a ꝭ ne q̄s ꝑcul a signis recedat. b ꝭ mag̃ cōpunxerūt me ad q̄rendū. c ꝭ q̄r q̄cquid ī ea terreni remāsisse dep̄hendūt: extinguūt. eamq̄ velut insensibilē ad queq̄ infirma reddunt.
ciuitatē. Percusserunt me et vul d
a ꝭ velamē ignorātie q̄ erat de veteri cōuersatione. ꝭ idem est hic palliū quod superi⁹ tunica
c nerauerūt me: tulerūt palliū meū e
a ꝭ supiores doctores ēt alios q̄ muri sūt custodientes. ꝭ euenit q̄nq̄ vt nunq̄ q̄rere icepit citi⁹ inueniat: q̄ ille q̄ dudū querere inceperat.
d custodes muroꝝ† Adiuro vos fi/ f g
lie hierusalē: si inueneritis dilectū i
a ꝭ itimet̄ cū accessu vestre oratiōis ver mihi det gratiā sue inuentionis. b ꝭ p̄ amoris magnitudine omnia temporalia sunt mihi fastidio.
meū vt nuncietis ei: quia amore
a ꝭ dicūt adiurate ꝭ scim⁹ q̄r magn⁹ est s̄m naturā q̄ ē genit⁹ ex patre. b ꝭ fili⁹
e langueo. Qualis est dilect⁹ tu⁹ l
a ꝭ ex p̄re. ꝭ .i. ex ea pte mag̃ debȝ diligi. q̄ timeri b ꝭ pulchritudo tua ōndit eū pulchꝝ eē: a q̄ pulchra es. c ꝭ iter oēs sectas tua fides p̄cessit.
ex dilecto: o pulcherrima mulie/ m n
ꝭ s̄m humanitatem qua non est ex dilecto.
f rū? Qual' ē dilect⁹ tu⁹ ex dilecto: o
a ꝭ deuotio tue adiuratiōis ostēdit eū eē magnū quem mones inq̄ri. b ꝭ vt eū queram⁹ c ꝭ talis est. ꝭ christus ex sola dilectione passus alij ex merito.
q̄r sic adiurasti nos? Dilect⁹ me⁹ p
ꝭ q̄r peccatū nō fecit. b ꝭ q̄r in sanguine suo lauit peccātores. a ꝭ .i. ipe q̄ ē caput corpis eccl'ie diuina sapientia plenū. b ꝭ splendidū morum.
g candid⁹ et rubicund⁹: electus ex q
h milibus. Caput ei⁹ auꝝ optimū: r

quia non statim ad clamorem popoli liberabat eum a pena. et quia ex hoc augebatur afflictio. ideo subditur: a Anima mea liquefacta est. sicut sagimē in patella. vnde de homine dimisso in afflictiōe dr̄ vulgariter q̄ frigitur in sagimie suo. b Quesiui illū ⁊c̄. q̄r sicut dictū est: deus nō statim liberabat ppl'm sed dimittebat eū affligi ab aduersarijs: vt a philisteis: moabit̄: et ceteris gentibus circa terram iudee existētib⁹: vt patȝ ex decursu libri Judicū: ⁊. j. Reg̃. ideo subditur: c Inuenerūt me custodes ⁊c̄. i. p̄ncipes gētiū ī circūitu iudee existētium: que nominatur h̄ ciuitas a hierusalem metrpoli iudee. d Percusserunt me. nocumentū inferēdo psonis. e Tulerūt palliū meū. spoliando me bonis meis: et q̄r ppl's cōis ꝓpter peccatū idolatrie nō erat dign⁹ exaudiri: ideo ꝯuertit se spōsa ad psonas mūdas ab idolatria: q̄r semp in pplo isrl' fuerūt aliq̄ psone tales quātumcunq̄ ppl's cōis: vel etiā p̄ncipes ad idolatriā declinarēt. vn̄. iij. Regū xix. dic̄ dn̄s ad Heliā: Derelinquā mihi in isrl' sex milia viroꝝ: quoꝝ genua non sunt curuata ante Baal. Et q̄r p̄ces taliū sunt exaudibiles. ideo dicit: f Adiuro vos fi. hie. i. ꝑsone deuote de isrl'. nec ē ꝯ illud qđ dictū ē. s. j. ca. q̄ filie hierl'm significāt fragiles ppl'i q̄r tā ꝑfecte ꝑsone q̄ imꝑfecte sunt de eodē pplo: sed. s. j. ca. imꝑfecte dicūt filie hierl'm ꝓpter fragilitatē sex⁹. h̄ aūt ꝑfecte eodē noīe nominant̄ rōne deuotiōis d̄ q̄ fit h̄ mētio q̄ mag̃ vigere solet ī mulierib⁹. s̄m illud qđ canit eccl'ia: Intercede ꝓ deuoto femineo sexu. Idē eīn nomē in sacra scriptura ex diuersis ꝓprietatibus nō solū accipit̄ ꝓ diuersis: sed etiā aliq̄n ꝓ ꝯrijs. sic de⁹ leo dr̄ rōne magnanimitatis Apocal'. v. Vicit leo de tribu iuda. ⁊ diabolus rōne rapacitat̄. j. Pet. v. Aduersarius vester diabol⁹ tāq̄ leo rugiēs ⁊c̄. Dic igr̄: Adiuro vos. i. p rē sacrā dep̄cor. g Filie hierl'm. i. deuote psone. h Si inueneritis dilectum. m. vobis gratiosum in orationib⁹ vestr̄. i Ut nuncietis ei. ꝓ me dep̄cando. k Quia amore lāgueo. i. recōciliari sibi desidero. l Qualis ē. Hic consequent̄ ponit̄ sponsi descriptio. Et diuidit̄ in duas ptes. q̄r p̄mo circa hoc mouet̄ q̄stio: scđo ponit̄ rn̄sio. ibi. Dilectus me⁹. Circa primū sciendum. q̄ sicut popul⁹ peccator recurrebat ad deuotos populi ad habēdū oratiōis suffragiū: ita ecōuerso deuoti inducebant populū ad cognitionē dei et ad ei⁹ verum cultū. ideo ī ꝑsona eoꝝ dr̄: Qualis est dilectus tuus: id est vtinā attenderes q̄tum est amabilis et bonus. m Ex dilecto. i. p̄ omnib⁹ diligēd⁹. vel h̄ dr̄ ad denotādū ꝓcessionē diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. q̄r fili⁹ ꝓcedit a p̄re sic dilect⁹ ex dilecto ⁊ spūs sāct⁹ ab ambob⁹: vt amor mutuus vtriusq̄. n O pulcherrima mu. i. aliarū gentiū ꝓ tp̄e desp̄osationis tue in susceptiōe legis diuine vt dictū ē supra. o Qualis est dilect⁹ ⁊c̄. repetitio ē eiusdē ad maiorem excitationem. p Dilect⁹ me⁹. Hic ponitur spōse respōsio confitēdo dei pulchritudinem et bonitatem: q̄r corde creditur ad iusticiā: ore fit confessio ad salutē: Rom. x. Et diuidit̄ in duas ptes: quia primo ponitur spōsi descriptio. scđo ex h̄ orit̄ q̄stio. ibi: Quo abijt. Circa primum describitur sponsus sub parabola iuuenis fortis et gratiosi. propter quod primo parabola ponet̄. secundo exponetur. Circa primum dicitur: Dilectus meus candidus et rubicundus id est in colore gratiosus. q Electus ex milibus. id est in multis milib⁹ nō inueneret vn⁹ talis. r Caput eius aurum optimū. i. ornatuȝ corona aurea.

A

C

† s̄. 2. b. et 3. b. s̄. a

Come eius

Universidad de ... Biblioteca

[¶] ctabat p̄sentes: attrahebat abse̅tes: cōsite a pigme̅tariis: h̄ e apostolis et prophetis: q̄ concordi voce: nō solū ei⁹ sermones: sed etiā mores sacris paginis descripsere: ī futura ei⁹ archana incarnatiōe: ex modestia Lazarū fleuit: sic agn⁹ obmutuit et alia. a ¶ Nigre. Despicabiles mūdo: q̄si illa clamosa et iproba auis vel q̄si coru⁹: vt nulli sacramēta ecclesie cōmittāt: donec sibi matri similari videāt: vel qr cū pulchri sint se fuisse nigros itelligūt: ex natura sua. b ¶ Oculi ei⁹ si.co. Solēt colūbe iux fluenta aq̄rum residere: vt volantiū auiū in aq̄ vmbrā videāt: et sic vngues vitēt. Sic sancti i scripturis fraudes demonū pspiciūt et ex deceptione quā attendūt q̄si ex vmbra hostē cognoscunt et fugiūt: q̄ flue̅ta plenissima dicunt: qr de quibuscūq̄ in scriptura consilium querit: p illa ad plenū inuenit. Pōt in riuulis veter legis eruditio: in fluentis euangelica pfectio intelligi: q̄a pdicatores et noua et vetera pferūt. c ¶ Labia. Verba doctrine ei⁹: q̄ claritatē regni celest. promittunt q̄uia patientib⁹ pmam myrrham qr contemptū voluptatū pdicant. d ¶ Man⁹. id ē opa christi: que em̄ verbo docuit ope compleuit: vt de doctrina sua mirantes: operib⁹ cōfirmaret tornatiles: quia in pmptu habet facere quod vult: sic tornatura ceter est pmptior artibus: et qr in se omnē iusticie regulam tenet. Vn̄ dr: oportz in me ipleri omnē iusticiā. e ¶ Aureē: q̄ virtutes q̄s in homine gessit: diuinitat gloria pfecit: que nos ad spē et ad amorē celestiū excitāt. Hyacith⁹ ei aerii color ē. f ¶ Vent. i. fragilitas hūanitatis. eburne⁹ p decore castitat: qr ab omni peccato immunis. distinct⁹. s. nō tot⁹ eburne⁹ nec tot⁹ sapphyrin⁹. Sapphyr⁹ sblimitatē celestiū significat: distinct⁹ ē: qr partim humana fragilitas esurie: tēptatiōe: fatigatione: morte: partim diuina celsitudo: miraculis: resurrectiōe et ascensione intelligit. Sapphyr⁹ hab3 speciē sereni celi. g ¶ Crura. i. itinera passionis: incarnationis q̄ columne dicuntur pter rectitudinē et firmitatē: qr quicq̄d p eum gestum est ante tempora a deo dispositū ē: fundate sup bases. i. super prophetas: qr talis apparuit q̄lis pdictus ab illis in diuina dispositione legentib⁹. Vel bases ipsa dispositio dei que ordinauit. h ¶ Species. Quid p singula ipsi⁹ redemptoris membra laudo: totū breui comprehendā quomō liban⁹ altitudine et amplitudine est insignis: ita dominus inter omnes q̄ de terra orti sunt antecellit. Et sicut ille mōs nobiliū ferax arborū: ita ille oms sanctos in se radicatos extollit: et conseruat. et sic cedrus pulchritudine: fortitudie: sublimitate: odore: omne decus siluarum antecedit: sic dilect⁹ speciosus forma ē p filiis hominū: qr ipe nō accepit ad mensurā. et d plenitudie ei⁹ oēs accepim⁹. i ¶ Guttur. i. intern⁹ sapor et dulcedo verbor xpi quā pauci gustāt: q̄ aūt gustāt ampli⁹ esuriūt. ¶ Aliter: Sic p gutt ad labia vitalis flatus vt loq̄ valeant pcedit: sic in labiis dn̄i verba q̄ dicebat. In gutture vo pōt occulta dispositio bonitat ei⁹ intelligi: q̄ factū ē vt nob foras loqueret. tot⁹. i. de⁹ et hō desiderabil: n̄ solū s3 diuitatē s3 etiā s3 hūanitatē ab ipo initio cōceptiōis vsq3 ad triūphū passiōis: resurrectiōis ascensiōis. Tal ē. Quasi et necesse ē si amas eū et vis ab eo amari vt eū itelligas talē: et tali affectiōe ei cohereas. Filie hieru

36. di. c. Ecce. — D — Mat. 3. d

a ¶ capite ei⁹ adherētes. b ¶ rectitudie et victoria
Come eius sicut elate palmarū: a
a ¶ cū iuuentes. et p q̄s eū alii intuentur
nigre quasi coruus. †Oculi ei⁹ si- b c
¶ innixe. a ¶ sup scripturas diuoin munere fluentes in morem aque: vel minores quidem.
cut colūbe super riuulos aquarū d
a ¶ in primis tenera doctrina. vel dulcissima gratia mundare. ¶ firmiter.
que lacte sūt lote: et residēt iuxta e
a ¶ altiores scripturas sicut euangeliū. b ¶ pudibūdi plari q̄s puder audire turpia nedū facere
fluenta plenissima. Gene illi⁹ sic f
a ¶ multarū germine virtutū. b ¶ apostolis vel quibuslibet precedentibus patrib⁹.
areole aromatū: cōsite a pigmen g
¶ plocutores. a ¶ verbo et exemplo.
c tariis. Labia ei⁹ lilia distillantia h
a ¶ exemplū pfecte amaricatiōis sue. b ¶ q̄r officiū ē eī bene opari c ¶ i nllo reprehēsibiles.
d myrrhā primā. Man⁹ illi⁹ tor- i
a ¶ sola spe et desiderio celestiū laborantes. b ¶ p aereo colore vel ethereo.
e natiles: auree: plene hyacinthis k
a ¶ etiā illi q̄ vtūt carnalib⁹ et vxorib⁹ nō sūt deū b ¶ cādore. vel duricia. vel frigiditate. c ¶ quia mūdo q̄dem vtunt: s3 tn̄ celestia non obliuiscunt.
f Venter eius eburne⁹ distinctus l m
a ¶ id ē inferiores in sequentib⁹ temporib⁹: vt crura inferior ps. b ¶ fortes et sustentātes. vel apostoli q̄ eū p mundum tulerūt.
g sapphyris. Crurā illi⁹ columne n
a ¶ sup fidem patriarchar et apostolor.
marmoree: que fundate sunt sup o
a ¶ .i. oīa membra ¶ quid p singula b ¶ q̄a p cum omnes dealbantur.
h bases aureas. Species eius ut li p
a ¶ electior est inter speciosos. b ¶ altitudine: imputribilitate: et odore c ¶ .i. ipa doctria cor.
i bani: electus vt cedri. Guttur q r
a ¶ q: spū iuuātur ad iplendū b ¶ ita. c ¶ in
illius suauissimum: et totus

a ¶ Come eius sicut. i. frondes habentes densitatē foliorū. et p hoc intelligitur multitudo capillor. b ¶ Nigre q̄si cor. nigredo capillorum attestatur fortitudini et iuuentuti: et qr hic ponitur metaphora iuuenis fort dicuntur come eius nigre. Dan̄. vii. vbi describitur deus sub parabola iudicis in quo decens est senect⁹ et canicies: dr de eo: Antiquus sedit dierum. et subditur: Capilli ei⁹ tanq̄ lana mūda. i. alba. c ¶ Oculi ei⁹ sicut columbe. i. habēs aspectū simplicem et honestū. d ¶ Sup riuulos aq̄rum. ad se lauandū: ne appareat in eis aliq̄d immundū. e ¶ Que lacte sunt lo. i. albe ad modum lactis. tales em̄ columbe sunt gr̄iosiores aliis. et per hoc notatur gr̄iositas spōsi i oculis. f ¶ Gene illi⁹ si. areole aro. Est autē areola portio terre bene seminata. vñ Ezechel. xvii. de areolis germinis sui que delectant valde visum q̄n incipiūt semina pullulare. Dicit em̄ philosophus q virides stationes maxime delectant visum et confortāt et maxime q̄n sunt herbe aromatice. Dic igr Gene illi⁹ sicut areole aromatū. i. sūt ita delectabiles ad videndū sic areole seminū aromaticor pullulantiū. g ¶ Cōsite a pigmētariis. i. culte et ordinate a bonis cultorib⁹ aromatū q̄ etiā pigmēta dicunt. h ¶ Labia ei⁹ lilia distil. myr. pri. sic ē in hebreo: et p h designat mūdicia eloquii et gr̄ositas. i ¶ Man⁹ ei⁹ torna. In hebreo habet: Rote auree: per qd designat q man⁹ spōsi sunt ornate annulis aureis q̄ sunt figure circular. iō subdit: k ¶ Plene hyacin. i. sapphyr q̄ sunt hyacinthini coloris: tales ei lapides ponunt in annulis. l ¶ Venter ei⁹ ebur. i. alb⁹ et polit⁹. m ¶ Distinct⁹ sapphyr. i. ornat⁹ lapidib⁹ preciosis n̄ immediate sup carnē: s3 sup vestē q operit ventrē. Sic eni in vestib⁹ circa colluz man⁹ ad ornatū nobiliū nūc ponūt lapides preciosi: ita etiam tūc tpis circa ptes versus vētrē descēdentes. n ¶ Crura illi⁹ co. id ē fortia ad modū taliū columnar. o ¶ Sup bases. i. sup pedes calciatos calciis in supficie deaurat: q̄les portāt nobiles de hyspania. p ¶ Species ei⁹. i. forma ei⁹ grosa sicut liban⁹ q̄ ē arbor aromatica ramosa et valde grosa. Liban⁹ em̄ nō ē h nomen mont put acceptū ē. s. in plurib⁹ loc q Elect⁹ vt ce. l. statura ei⁹ recta ad modū cedri. r ¶ Guttur illi⁹ suauissimū. i. albū politū et gr̄iosū. Et qr oīa pdicta faciūt ad grositatem iuuenis. iō subdit: Et tot⁹. Hec aūt parabola s̄m omēs doctores hebraicos et latios itelligit d deo: de quo dicit Grego. moral. xiiii. In deo qui forma corporis: non circumscribitur man⁹ oculus et cetera membra sic nominantur: vt ex membror vocabulis effect⁹ sue potentie designētur. Habere nanq3 oculos dr: qr cūcta videt: manus qr oīa operatur. Sic ergo de eo dr: Dilect⁹ me⁹ candidus et rubicundus: id ē benign⁹ iust: et irat⁹ reprobis. facies em̄ homis irati rubescit et exardescit. Electus ex milib⁹. id est p omnib⁹ diligendus. In hebreo habet. Vexillatus in milibus: id habens in exercitu suo multa milia angelor: Dan̄. vii. Milia miliū mīstrabant ei: et decies milies cētena milia assistebāt ei. Caput ei⁹ aurum optimu3 id ē corona aurea decoratum: in qua notatur dignitas regia: qua dicitur rex regum et dominus dominantium. Come eius id est attributa diuina. vt sapientia bonitas et c. Quia sicut come inherent capiti et adiacēt ei: sic attributa sunt idem cum diuina essentia: tamen signantur per modum qualitatum sibi adiacentium. Sicut elate palmaru3: quia multa sunt. Nigre quasi coruus. quia non senescunt. per nigredinē eni3 hic intelligitur iuuentus vt predictum est. Oculi ei⁹ sicut columbe quia vno simplici intuitu videt omnia. Que lacte sunt lote: quia ex cognitione eorum que sunt extra se n̄ vilescit intellectus eius: vt dicit cōmētator Auerrois sup. xii. metaph. Nō eni cog̃scit ea p formā extraneā a reb⁹ acceptā: s3 p suā essentiā oīa pfecte repsentantē. Gene illi⁹ sūt virtus attractiua: sic ocli virtus cognitiua. trahēdo ei ad se electos p fidē et amorē icorporat sibi eos: sic p genas icorpant materiales cibi. vñ dic saluator Ioh. iiii. Ego cibū habeo māducare quē vos nescit: qd itelligit ad lra3 d samaritāis sibi icorporādis p fidē. Sic areole aromatū et c. qr sic ex areola aromatū exalat odor boni reficiēs olfactū. ita ex amore dīno attrahente recreant aīe bonor. Labia ei⁹

[¶] a ¶ Filie hierl̄m. Pro decore carminis variant psone colloquentiū: sed eadē christi ecclesia notat et noīe spōse: et nomine filiar: cū ad patriā celestē suspirat filia: cū nihil nisi deū curat audire vel loq̄ spōsa dr: b ¶ Quo abiit. Audita q̄litate dilecti: de q̄ q̄sierant filie hierusalem. addunt aliā questionem: quia enumeratis tot laudibus quis audiens non concupiscat et hoc in vnitate sancte ecclie inquiri oportet: in qualiū corde potissimum et in quo genere cōuersationis dn̄s solet inueniri. c ¶ Quo abiit nō reliquēdo eos i q̄b⁹ erat sed vbi alios associet et post alios etiam alios inuitet: et sic abire: et declinare dr: ad modum cādele: q̄ cum accensa sit multas alias circūquaq3 accendit: ipsa tamē nihil patiens detrimēti. ¶ Quo abiit. Gregor⁹. Sciendū q de⁹ q̄ vbiq3 est. in loco ē: sed localis nō ē. locale dr qd circumscribit s̄m ptes loci supra et infra: ante et retro: dextera et sinistra. cū vero angeli et humane anime locales circumscribi nō possunt: longe min⁹ illa incomprehēsibilis substātia. Maior vo agnitio que in presenti de deo haberi pōt est s̄m sola opera: qr qd alti⁹ est in carne possum⁹ mirificētiam operū dei subtiliter attendere. ¶ Quo. Licz de⁹ cōmuni mō omnib⁹ reb⁹ insit: presentia: potētia: substātia: tamē familiari mō dr inesse. i. p gratiam illis quib⁹ opa sua videntur mirabiliora: qui licet plenā dei noticiam nō habeant: tn̄ mirificentiā oper dei acuti⁹ cōsiderāt. Ca. VI

D ¶ Ilectus me⁹. Descendit irrigans fonte baptismi: de alto veniēs in humili positos visitauit: vt nos sursum ascenderemus: dn̄s in mōtem descēdit Moyses i mōtē ascēdit. ¶ Cū dixisset: descēdit in hortū: addit q̄lis sit idem hort⁹ cōstitut⁹ q̄ fruge fecūd⁹: cum dic ad are. aro. ¶ Hort⁹ ecclesia: hort⁹ q̄libet fidelis aīa ¶ Areola ē mēs fidelis: q̄ disciplia recte fidei edocta: q̄si eq̄s laterib⁹ hīc inde ē cōposita: et q̄si solerti fossorio creberrime reuersata: et a supfluis gminib⁹ expurgata. ¶ Respōdet piis sanctor desideriis: ac fructuosis operib⁹ eū delectari: ac pfectos q̄sq3 castimonie virtutibus ad eterne gaudia colligere. Lilia colligit. dum ad pfectior meritor candorē puenient educit et ad celestia regna pducit. d ¶ Ego di. et c. Huc versiculū appōit exaggerādo stimulū imēse charitat: qr interi⁹ exardescit. Quasi In me descēdit. i me potes hre formā ei⁹ quē quer. e ¶ Pul. es ami. Hacten⁹ vox ecclie dn̄m suū laudāt et q̄rent q̄ qm̄ suis amatorib⁹ nō longe ē. sequit q̄d q̄sit⁹ rn̄deat: et declarat se illis loq̄ntib⁹ affuisse: et q̄d loq̄rent audisse: deuotionēq3 erga se renumerat digna illor laudatione. f ¶ Terribilis. Quia p vnitatē charitat cōpacta: nullū locū apit p maluz discordie hostib⁹. i. herecie vel imūdis spiritib⁹ ¶ Castra romanor terribilia erāt: qr totū mūdū pmebāt: s3 nō erāt suauia: qr verā pacē nō habebāt. In ecclia nec terror suauitatē nec suauitas terrorē aufert: q̄ i terra celestē vitā agit: et barbaros diuersar nationū aīos ad suū ritū trahere satagit: q̄ tn̄ qr necdū faciē dilecti quāmaxie q̄rit cernere meret. subsequnter audit Auerte oculos: q̄i oculos colūbinos tibi dedi: q̄b⁹ semitas iusticie discerneres: s3 tn̄ i tpe tue pegrinatiōis
Exo. 33. d neq̄as me pfecte cog̃scere. Nō ei videbit me hō et viuet. ne q̄ras i via pmiū: qd tibi i patria reseruat. g ¶ Auerte oculos. Nō a desiderio cognoscēdi desistas: s3 d cognoscēdi faculta
Ps. 144 te ne psumas. Vn̄ dr: Magnitudis ei⁹ nō ē finis. h ¶ Auolare. Quo intētius me agnoscere q̄ris: eo intētius me incōprehensibilem esse intellig: et non ē tua culpa si me non cognosc: sed ē infirmitas humane conditionis. ¶ Capilli

singulis mēbris. ¶ dign⁹ q̄ri a ¶ quē diligo.
desiderabil. Talis ē dilect⁹ me⁹: a
¶ q̄ secreta sua mihi apit. et cui ego secreta cor
a et ipse est amicus me⁹ filie hieru-
dis mei apio. a ¶ q̄ntū ad incōprehēsibilitatē.
b salem. Quo abiit dilect⁹ tuus o b
a ¶ fecunditate. b ¶ quantum ad gratiam.
pulcherrima mulierum: q̄ decli- c d
a ¶ quicunq3 sine consortio ecclesie christum
nauit dilectus tuus? Et querē- e
querit nō inter filias deb3 cōputari.
mus eum tecum. Ca. VI
a ¶ Nescio q̄ abierit. scio quo declinauerit.
c Ilectus meus descēdit f
¶ quem ipse fecit.
D in hortum suū ad areo-
a ¶ maxime. ¶ quid ibi gerat: ostendit. vt p. b ¶ bonis operib⁹ delectet.
lam aromatum: vt ibi pascatur g
a ¶ Locum habitationis in me preparato.
d in hortis: et lilia colligat. Ego di h i
a ¶ Apud se locum mihi preparet receptionis.
lecto meo: et dilectus meus mi- k
a ¶ iter desideria sancta castrarū mentiū. ¶ voluntate vel desiderio quo me queris.
e hi qui pascitur int lilia. Pulchra l
a ¶ voce q̄ alios ad querendū mutuis collocutionibus excitas. b ¶ exteriore decore bonor operū.
es amica mea: suauis et decora m n
a ¶ non min⁹ q̄ illa pmitiua ecclia. s. apostoli et alii q̄ ad literā de iudeis. b ¶ nō subito militās sed in castris iugiter conuersata.
f sicut hierl̄m: terribil vt castrorū o p
a ¶ in vno quoq3 cornu: in laterib⁹ diuersis gradibus pcuratorū: per charitatē vnita et nunq3 interrupta. b ¶ tue ment infirmā contēplationez.
g acies ordinata. Auerte oculos q
¶ a maiestate et essentia.
h tuos a me: qr ipsi me auolare fe-

Labia eius. sunt virtus reseruatiua secretorum qui⁹ loq̄tur sanctis et prophetis. ideo subditur: Lilia distillātia myrrham primam: quia verba domini sunt munda et a corruptione peccati preseruatiua. Manus eius. sunt eius potentia opatiua. Tornatiles auree. vel s̄m hebreos rote auree. Per figuram eni circularem annulorum intelligitur pfectio operu3 diuinor: Deutro. xxxii. Dei pfecta sunt opera. Venter eius. est occultatio diuinor iudicior. vñ de homine occulto communit dr q non pōt sciri quid habeat i vētre. Eburne⁹. Est ei ebur frigidū et albū: qr cōsideratio occultatiōis iudicior dei icutit frig⁹ timor a peccato retrahentis Prou. xv. Per timorez domini recedet omnis a malo: et sic aīa candidat et desiderio vite celest ornat. ideo subdit: Distinctus sapphyris. Est enim sapphyr⁹ coloris celest. Crura illius. sunt eius virtus qua sustentat oīa. Et bases auree: supposita diuina seu psone Species ei⁹ vt libani. Elect⁹ vt cedri: quia pulchritudo ei⁹ ē summe delectabilis: et altitudo incomphensibilis. A Guttur illi⁹ suauissimū. et tot⁹ desiderabilis: quia infinite bonitat. a ¶ Talis est dilectus et c. q. d. corde credo et ore cōfiteor q istū debeo sup omnia diligere. b ¶ Quo abiit. Hic ex predictis orit questio: verū eni penitētes et cōfitētes sūt adiuuandi erga deum a personis pfectis: iō querit in psona cor: Quo abiit dilect⁹ tu⁹. quasi dicāt: parati sum⁹ te iuuare in reconciliatione ad ipm. ideo subditur. Et q̄rem⁹ et c. Ista tn̄ lra: Quo abiit et c. referēda ē ad tempus captionis arce p phylisteos et trāslationis ei⁹ ad terrā illor: tūc eni dicit de⁹ abiisse de terra israel eo q ppitiatoriū sup arcā existēs loc⁹ dei dicebat. c ¶ O pulcherrima mu. i. omniū gentiū tēpore desponsatiōis tue cum deo p leg susceptionē. Quo abiit. repetitio est eiusdē ad maiorē expssionē. d ¶ Quo declinauit. hoc refertur ad tēpus reductionis arce in bethsames: nō opere humano: sed diuino. i. Reg. vi. e ¶ Et querem⁹ eū tecū. h refert ad tps i q̄ Dauid deuot⁹ iuit cū sacerdotib⁹ et leuit ad reducendū solennit et deuote arcā dn̄i in hierusalē. ii. Reg. vi.

f D ¶ Ilect⁹ me⁹. Hic cōsir describitur amor spōsi et spōse p tpe Dauid vsq3 ad christu3. Et diuidit in q̄ttuor ptes: qr pmo tangit tps ipsi⁹ Dauid. Scd̄o Salomonis. ibi: Descendi i hortū. Tertio tēpus regū sequentiū vsq3 ad captiuitatē babylonicā. ibi: Nesciui. Quarto tps post captiuitatē pdictā. ibi: Reuertere. Pria in duas: qr pmo ponit spōse recōciliate gratiar actio. scd̄o eiusdem cōmendatio. ibi: Pulchra es. Circa primum sciendū q reducta arca in hierl̄m p Dauid vt predictū ē q̄ ibi instituit sacerdotes et leuitas ad laudandū deū. i. Paral. xvi. apparuit benignitas dei et ei⁹ reconciliatio erga populū israel: pter qd regnātiās spōsa dic: Dilect⁹ me⁹ descēdit in hortū suū. i. itra tabernaculū qd tetēdit Dauid ad collationē arce. ii. Reg. vi. g ¶ Ut ibi pascat in hortis. i delectet in sacrificiis et oblationib⁹ ex fide et deuotione oblatis: sic de sacrificio Noe dicit. Gen̄. viii. Odoratusq3 ē dn̄s odorē suauitat. h ¶ Et lilia colligat. i. ministros mūdos ad suū ministeriū applicet. i ¶ Ego dilecto meo. id ē ipi soli seruire volo. k ¶ Et dilect⁹ me⁹ mihi. Necessitatib⁹ meis subueniendo. l ¶ Pulchra es. Hic consequent sponsus sponsam commendat ex gratitudine dicta. dicēs: Pulchra es amica mea. i. ad pulchritudinē pristinā restituta. m ¶ Suauis. ex deuotione ment. n ¶ Et decora. ex honestate cōuersationis. o Sic. hie. q̄ fuit electa spālit i locū diui cult⁹: et sil ppls israel elect⁹ fuit ad colēdū deū p ceter gētib⁹. p ¶ Terribil vt et c. qr tēpore dd̄ i pplo isrl et i hierl3 viguit militia. q ¶ Auerte. et c. itelligit p oppositū et ē mod⁹ loquēdi amātiū ad expssionē amor mutui: sic spōsus dic aliq̄n spōse pdilecte. Vade n̄ curo d te: p h gestū isinuās q dilligit eā itime: sic aliq̄n d puero albo et groso dr: Ecce puer maurul⁹: isinuādo p oppositū ei⁹ pulchritudinē. Aliter etiā

Universidad de ... Biblioteca

a Capilli. Hi vsiculi supra positi et expositi: sꝫ nō pigeat vos iterādo exponere: qd auctorē nō piguit scribendo iterare: vt noui aliqd addat. Me ecclia grauit ferret qd a cognitiōe dilecti suspendit. sequit descriptio: q assimilat illi pmitiue ecclie hierlm: de q nō dubitat qn amica dei fuerit. b Oms gemel. fe. Consimilib⁹ fetib⁹ qꝛ tales alios reddūt qles ipi sunt. Vel duplices fet⁹ opa gemine charitat. vl fideles de vtroqꝫ pplo ꝯuersi. vel fides et opus. c Sic cortex. Grego. Cū multi mira agūt: ventura ꝓphetant: mūdū pfecte relinquūt: celestib⁹ desiderijs ardēt: sic cortex malipunici sancte cōparant ecclie. Sed hec oīa nihil sunt ad comparationē
Esa.64.b rei de q scribitur: ꝙ oculus nō vidit: nec au. a. rc. Vn cōueniēt subdit: absqꝫ occultis tuis. q. d. magna quidem sunt q in te non latēt: sed valde ineffabilia q latent.
3.Re.11.a d Sexaginta s. r. et o. Regine et concubine pariter ad thoꝝ accedūt: pariter generant: sꝫ nō vtreqꝫ diadema regni habēt.
C Regine sunt que intuitu regni celestis doctrine iseruiūt: Cōcubine q amore temporaliū christū annunciant. Ideo ille. lx. qꝛ sol a dilectiōe preceptoꝝ dei pfectionē opeꝝ habent. Vel qꝛ qnqꝫ corporeos sensus ad regulā apostolice doctrine temperant. Octogenari⁹ autem cū in malo accipitur temporaliū curas et implicamēta designat: quia et seculi cursus qttuor circumagitur temporib⁹: et mundus ipe qttuor climatib⁹ oriēte: occidēte: aqlone: et austro dirimit: vel ex qttuor element cōposit⁹.
†24.q.1.c. loquit. c. oibus. c. pudenda. De cōse. di.4.c aliud. e Vna ē. Cuius multe et diuerse psone: tñ fides vna ē in eis: vnū baptisma. vn⁹ deus: vnū opus: nō alia ante legem: alia sub lege: alia sub gratia: sed in vna pace: vno timore ꝯstituta. Mat nostra regeneratrix gratia ē: que eligit simplices et electos custodit et subleuat.
Jacob.1.c. Vel mat supna hierlm: qꝛ omne donum optimū desursum descēdit: q supna hierusalem. hoc solum de humana ꝯuersatione approbat: ꝙ in vnitate sue fidei et dilectionis deo seruire desiderat. f Viderūt magna laus catholice vnitat: quā et gratia mat q genuit imperpetuū eligit:
D et filie quas ipa p spūm genuit et nutrit mox viderūt. i. castitatē vite eius didicerunt. g Predicauerūt. siue illi q vere sūt pticipes regni: siue etiā illi q nomine ten⁹ adherēt: et si spes eoꝝ sit i terrenis: laude dignā fatent. h Que ē. Ecclia gētilis ita firmiter instituta: et vsqꝫqꝫ multiplicitate sui diffusa et ꝓducta: p gdus et successiones suas vsqꝫ ad nouissima tēpora: illis nouissimis temporibus iam intuēs synagoga tam bene operatā operanteqꝫ ipsam ecclesiam tam diffusam: tot sapientissimos sine scismate sequi vnam fidem. preterea viuorum et mortuorum miracula: et multa alia christiane fidei argumenta: iam conuicta penitens et compuncta. dic admiratiue: Que est ista. Que est ista: que progre. Tunc ecclesia fit aurora cum mortalitatis atqꝫ ignorantie tenebras funditus amittit. in iudicio ergo adhuc aurora: sꝫ in regno dies erit: vbi plenum visum veri solis habebit. i Pulchra vt lu. In nocte vite presentis: vbi variantur status temporalium: comparatur lune: qꝛ nūc clara mundo: nunc despecta: nunc virtutū candore plena: nūc prauoꝝ dehonestata vitijs. In futura beatitudīe: vbi idem status erit. Sicut sol fulgebūt iusti. k Terribilis. habent tales prelatos sibi ordinatos: qui probabilib⁹ sententijs fidem nostrā euacuāt: et terrorē nobis incutiūt. Quo perfectius ordinē in se virtutū collocat. eo terribilior ē ecclia aereijs potestatib⁹: vl qqꝫ fidelis aīa. l Descēdi in. rc. Iudea admirāte agones ecclie et iquirēte. ipe spōsus phibet testimoniū ecclie. Vel dicant eē vba ecclie q annuit synagoge se laudāti. et ꝯtinuo īsinuat q sit sibi cā apparat⁹ militar: rñdens ex voce doctoꝝ ducū videlicꝫ sue spūalis milicie.

Nesciui

a cogitationum subtilitas. b alias greges. pro ascēsu et velocitate.
a cerunt.† Capilli tui sicut grex ca- a
prarum: que apparuerūt de gala
firmissima smonū stabilitas: qꝛ dētes i loqndo
ad. Dentes tui sic greges ouiū: q
coopant a post lauacrū nūqꝫ ascēdere desiert.
b ascenderūt de lauacro. Oms ge-
mellis fetib⁹: et sterilis nō ē i eis.
a Exterius durus: interi⁹ alba grana.
c Sicut cortex malipunici: sic ge-
Absqꝫ eo ꝙ intrinsecus latet.
d ne tue absqꝫ occultis tuis †Sexa b
a filios ex amore sponsi et regni generantes.
b filios itidē generātes: sꝫ vt aliqd extorqueār.
ginta sunt regine: et octoginta cō c
a i. rudiū et nup renatoꝝ: q nō sunt apti ad pdicandū: sed humiliter iussis ecclesie obtemperant.
b quia modum nostre estimationis: transcendit summa ciuium patrie celestis.
cubine et adolescentulaꝝ nō ē nu d
a simplicitate. b quia omnibus virtutibus et charismatibus perficitur vel est plena.
c merus. † Vna ē colūba mea per- e
a quemadmoduꝫ mater sua que in fide genuit. b que informat et nutrit.
fecta mea: vna est matris sue: ele
a respexerūt et admirate sūt. b pdicere adolescentule a admonentes alios: vt ei se conformarent et eiusdem beatitudini participarent.
f cta genetrici sue. Viderūt eā filie f
s sion: et beatissimā predicauerūt
regine et ꝯcubine laudauerūt eā.
a Vox synagoge mirant ecclesiam ascendentē. b p oēs pres orbis extēdit nō pua loco vl tpe. c quia veri luminis ortus in ea mundo post tenebras ignorantie monstratur: nec tamē omnino euasit tenebras i luce. a quia a sole iusticie illustrata: noctem seculi euangelica luce perfundit.
h †Que est ista q pgreditur qsi au- g
i rora cōsurgens: pulchrā vt luna
a qꝛ imaginē veri solis i se repsentat: ambulās i oi iusticia et sctitate et vitate. b qꝛ nlla aduersitate potuit cohiberi. qn i se pmōstraret et pulchritudinē lūe i laboriosa actiōe et sol i spe retributiōis.
k electa vt sol: terribilis vt castroꝝ
a visitaui p grāꝫ: vl vt doctores a ꝯtēplatiōe p cura fratrum excitarem. Querl quis sit hort⁹ vtriqꝫ meus est.
l acies ordiata? Descēdi in hortū h
a quia extra amaritudo ē int⁹ dulcedo. b i. gratiā augerē. vel vt doctores explorent: et curā in necessarijs impendāt. c fructū humilitat.
nucum: vt viderē poma conual- i

Aliter etiam exponitur de studiosis in lege: qui aliqñ inquirunt diuina nimis curiose: et sic deus retrahit se ab eis: et sic dr ab eis auolare. Per h g qd dr: Aûte. rc. ibibet diuinoꝝ iqsitio curiosa. Prou. xxv. Qui p scrutator ē maiestat opprimet a glia. a Capilli tui sic. rc. exponat vt s. iiij. vsqꝫ ibi: b Sexaginta sunt regine rc. p hoc vt dicit Ra. Sa. intelligunt lx. psone descendētes ab Abraā scꝫ Isaac et duo filij ei⁹ hismael. et xij. filij ei⁹. et filij de cethura. xvj. et filij Jacob. xij. et filij Esau. xvj. † 5.4.a c Et octoginta concubine. id ē lxxx. psone de Noe vsqꝫ ad Abraam exclusiue: et iste numerationes accipiunt ex. j. Paral. ca. j. Et sicut regine sunt maiores concubinis regū: ita psone descēdentes ab Abraam pdicte ꝓpter magnitudinē fidei Abrae exprimuntur nobiliori nomine q descendentes a Noe. d Et adolescentulaꝝ. i. cognationum et gentiū a predictis descendentiū. o Nō est numer⁹: id ē sunt valde multe. e Vna est colum. id est de omnibus predictis gentibus non elegi nisi vnam in sponsam scilicet populum israel: quem desponsaui per legem. Aliter etiam potest exponi: ꝙ licet solum in hierusalem fieret oblatio sacrificioꝝ: tamen in singulis ciuitatib⁹: oppidis et villulis iudee erāt loca vbi congregabatur populus ad orationem et ad audiendum legem diuinam: et dicebant synagoge: igit per reginas possunt itelligi synagoge ciuitatum. per concubinas oppidorum. et forte iste et ille erāt in tali numero. vel ponit hic numerus determinatus pro indeterminato: sic alibi in scriptura: Daniel. vij. Decies milies cētena milia assistebant ei. Angeli eni assistentes deo sunt in multo maiori numero fm omnes expositores. † Ji.b Per vnam que dicitur columba et sponsa: intelligitur tabernaculum vbi in hierusalem erat arca: quia p ceteris ciuitatibus et loc erat ad dei cultuꝫ electa: et dicit Electa matri sue. i. ecclesie triumphanti q dr mater militant Gal. iiij. illa q sursū ē hierlm libera ē: q ē mr nra. f Viderūt eā f. rc. i. ppls de ciuitate hierlm et alijs ciuitatib⁹ et loc iudee cōmendauerūt cultū dei q erat in hierlm: propt qd admiratiue de pfectu ecclesie tpe Dauid subdit: g Que ē ista rc. qsi aurora ꝯsurgens: inter illa q apparēt de die sol habꝫ maiorē pulchritudinē et luna de nocte: et aurora int diē et noctē. et p h itelligit pulchritudo ecclie tpe Dauid: q cultū diuinū valde augmētauit. j. Paral. xxiij. vsqꝫ ad. xxvij. ita ꝙ nō fuerat añ pulchrior tpe psperitat: qd significat p diē: nec aduersitat qd p noctē: nec stat⁹ itermedij qd p aurorā. h Descēdi. Hic ꝯñr describit amor spōsi et spōse p tpe Salomōis q edificauit dño tēplū nobilissimū: et in ei⁹ dedicatione descēdit diuinitas in signo visibili nebule. iij. Reg. viij. ꝓpter qd tūc ait Salomō: Dominus dixit vt habitaret in nebula. propter hoc ergo dic spōsus hic: Descendi in hortum nucum: id est in Salomonis templum: quod erat quasi dei vmbraculum. i Et viderem poma conuallium. id est opera bona humilium.

Et inspice

a Nesciui. Dum sic spōsus vel ipa ecclesia labores suos euangelicos synagoge mirāti pdicat. illa salubri plenitudine cōpūcta pfitet se causa pphane cecitat diutius aberrasse. b Conturbauit. ppt euāgelicā pdicationez p quattuor mūdi ptes velociter discurrentē: et qttuor rot fidei itnitētez: vñ et a qttuor psonis scptū fuit. sꝫ illi qttuor equi eodē spū ad bellū vnū curruꝫ trahūt. c Reuertere. synagoga cōfitēte suā tarditatē ecclia cōsolādo et exhortando respōdet. Quat reuertere. qꝛ iudei vbicūqꝫ mō i qttuor mūdi ptibus dispsi. i fine sūt cōuertēdi. Vl reuertere corpe. reuertere aīo ab errore vt declines a malo. Iterū reuertere corpe: reuertere aīo vt faciat bonū: et ne velis esse turbata. Nō sufficit reuerti volūtate. nisi reuersio ostendat ecclesie. d Vt intueamur te. Vt spēm tue castitat cogscam⁹: et copulāte adiuicē nos xpi amore vnā domum fidei ambe i ipo āgulari lapide cōstruamus. Ca. VII
e Quid videbis. Dū ecclia monet synagogā: ipe redemptor annuēs hortamentis illi⁹: se effectū daturū pmittit. helias eñ et enoch in illis ꝯuertendis nō laborarēt nisi diuinis scptur et apostolic testimonijs certitudinē ꝯuersionis coꝝ haberēt. Quid videbis. q. d. doles d in crudelitate synagoge: sed scias in ꝓxio cōuertēdā vt in ea iam nō appareat infidelitas: sed opa spiritaliū agonū et virtutum. f Q pulchri s. In pmissis descriptiōibus est descēsus a supiorib⁹ ad inferiora: et superioꝝ tm̄ fit commēdatio mēbroꝝ. In hac cōmendant etiā inferiora. et ab inferiorib⁹ ascendit ad supiora. vt ostendat ꝙ illa ecclia in nouissimo ex ill añ reprobis ꝯuocata. habebit tñ mēbra superiorib⁹ nō imparia: in qua fit mētio gressuū: quia nō in ocio futura: sꝫ ad certamen ꝓcessura: pmā pulchritudinem ex certamie oñdit habitura. Q pul. pmo opeꝝ ꝯstātia et mortificationē voluptatū i ea laudat. Q pul. Hec dicens ad laudē ipi⁹ ecclie ꝯiūcte ex dulcedine: se conuertit vt et iudei facili⁹ ꝯuertant: et ecclesia d illis ꝯuertēdis plus laboret. g Iūctura fe. Recte post gressus calciatos: iūctura feminū laudat: qꝛ p misterium pdicantiū pficit vnanimis ꝯiunctio eredētiū pploꝝ. h Monilia mūitissima cū iā n dissentiāt hi ab ill. sꝫ i oīb⁹

conueniāt

a sollicite scrutarer. b aliq bona initia de
liū: et inspicerem si floruissent vi- a
dissent. a si q possent inueniri q ad imitatoem dñice passiōis desiderēt ꝓpo cruore pfundi. b dona spūal gre: p q ecclia fructificauit in oibus gētib⁹ si em scissem: pticeps fuissem.
nee: et germinassent mala puni- b
a lex mihi nō psuadebat amorē dñi. b sollicitudo et aīalis rō. dū ꝯsiderarem xpm hominez soluere legē a deo datā p moysen.
a b ca. Nesciui: Anima mea contur- c d
a i. xpi q spōteꝫ pplo ē oblatus q qsi currui pfidens gratia sua pdicatoꝝ corda implet. b aminadab iste fuit abnepos iude patriarche q et psona et nomine indicat saluatorem.
bauit me ꝓpter quadrigas ami- e
a ad agnitionē redēptoris. b ad pacē germanitatis. c que causa dissone religiōis eu captiua tenebaris. captiua vinculis.
nadab. Reuertere: reūtere suna- f g
a puritate fidei. operū pfectione. xps ad ecclesiam de synagoga.
c d mitis reuertere reuertere: vt in- h
tueamur te. Ca. VII
e Quid videbis in sunami- i
a i. miliciā pac: q laudes creator canāt et acies inimicas repellāt. In choris voces canentiū. in castris armare man⁹.
Q te nisi chōros castroꝝ. k
a i. actus cōfirmāres pdicationem. b in testimonijs et exēplis enoch añ legem et helie sub lege: et multoꝝ tpe gratie.
f Q pulchri sunt gressus tui i cal- l m
a iā vna p fidē et castitatē. b dei. c i. cōcordia duoꝝ pploꝝ vnā ꝑlē fidei et fecūditatem ecclesie.
g ciamentis filia principis. Iūn- n
h cture feminū tuoꝝ sicut monilia

a Et inspicerē si floruisset vinea. i. isrl ecclia: Esa. v. Vinea eñ dñi exercituum dom⁹ isrl est q floruit tpe dauid et salomonis. b Et germinassent malapunica. i. sacerdotes et leuite eo ꝙ malogranata posita erāt i margine tunice sūmi sacerdotis q erat caput alioꝝ: ꝓpter qd i eo virtualr intelligunt alij ministri ꝓpt similitudinē tunice in qua erant depicta malapunica: Exod. xxviij. tpe vo salomonis germiauit sūmi sacerdot officiū: qꝛ abiecto abiathar fact⁹ ē sadoch sūm⁹ sacerdos. iij. Reg. ij. et sic fuit restitutū sūmū sacerdotiū filijs eleaçari filij aarō qd vsurpauerat heli qui descenderat de ithamar. c Nesciui. Hic ꝯñr ponit stat⁹ spōse post tps salomōis vsqꝫ ad captiuitatē babylonis: breuit tñ et succincte. Circa qd sciēdū ꝙ mortuo salomone stati pplus isrl qntū ad decē tribus declinauit ad idolatriā p deceptiōem hieroboā. iij. Reg. xij. et postea alie due trib⁹ silr coluerūt idola. maxie tpe achaç et manasse regū iuda. vt ptꝫ. iiij. Reg. ꝓpt qd decem trib⁹ pmo fuert captiuate p regē assyrioꝝ. iiij. Re. xviij. et postea alie due p regē babylonis. iiij. Reg. xxv. ꝓpter qd lamētando dic spōsa: Nesciui. ꝯsiderare circa me bñficia dei tpib⁹ pteritis exhibita. d Aīa mea cōturbauit me: timore ad idolatriā inducēte. Hieroboam eñ timore pdēdi regnū decē tribuū iduxit pplm ad idolatriā: ne si iret i hierlm ad colēdum dñm reuerteret ad priorē dñm. s. ad roboam filiū salomōis. ideo subdit: e Propter qdrigas aminadab. p qs intelligit potentia regni iude: eo qd trib⁹ iuda fm oēs doctores hebraicos et latinos meruit dignitatē regiā in trāsitu maris rubri. Nā alijs tribub⁹ formidātib⁹ moysen sequi p mare diuisū: trib⁹ iuda ꝯstanter secuta fuit ipm et alijs cōstantie dedit exemplū: tūc aūt aminadab erat pnceps trib⁹ iude q egressus ē de egypto cū naason filio suo: q mortuo patre successit ei i pncipatu Nu. vij. Hebrei dicūt ꝙ hec est vera lra. Anima mea posuit me quadrigas populi principātis. ita ꝙ aminadab nō est hic vnū nomē proprium. sed sunt duo noīa significātia pplm principantē. et sic est sensus: Anima mea. i. volūtas mea q sic nominat frequēter i scriptura: eo ꝙ mouet alias aīe potētias ad agendū: volūtas vero ꝑuersa induxit populū ad idolatrandū. ꝓpter qd fuit captiuat⁹ vt dictū ē. ideo sequit: Posuit me quadrigas ppli pncipantis. s. assyrioꝝ et babylonioꝝ qui ducebāt filios isrl i captiuitatē sicut quadrigas oneratas: imponentes eis onera grauia in itinere ad portandū. f Reuertere. Hic cōsequēter tangit stat⁹ ppli a reditu captiuitat babylonice vsqꝫ ad xpm. breuiter tñ et succicte. et fm h dr: Reuertere reuertere. s. de captiuitate. g Sunamitis. sic noiat hic spōsa a ciuitate nomine suna in qua pluries hospitatus fuit heliseus: vt habet. iiij. Regū. iiij. In hebreo sic habet: Reuertere reuertere sulamit. et si trahat ad ꝓprietatem latinā dicit sulamitis. i. integra vel pfecta. q. d. reuertere ad statū pristinū pfectionis tue: vel meli⁹ ad statuꝫ integrū fidei tue: qꝛ post reditū captiuitatis babylonice semp fuit ppls isrl i subiectiōe. pmo psaꝝ. scdo grecoꝝ. tertio romanoꝝ. stetit tñ fideliter i cultu vni⁹ dei veri vsqꝫ ad xpm. Et dr hic qter reuertere. qꝛ pmo aliq redierūt de babylone cuꝫ çorobabel duce. scdo aliq cū esdra sacerdote. j. Esdre. vij. tertio aliq cū neemia. quarto tpe iude machabei q ꝓpter psecutionē antiochi fugerat ad loca deserta: et postea redijt ad ciuitates et loca sua habita victoria de ducib⁹ antiochi. vt habet. j. Machab. h Vt intuea. te. colentē deū i terra iuda. Verūtamē qꝛ tpib⁹ illis populus isrl molestatus fuit ab alijs pplis: ꝓpter qd oportebat euꝫ frequēter pugnare: ꝓpter quod subditur. Ca. VII
i Quid videbis in sunamite vel sulamite. fm lram hebraicā. k Nisi choros castroꝝ. i. societates ad pugnā paratoꝝ: qꝛ tpe neemie in repatiōe ciuitatis vna manu faciebāt op⁹: et altera tenebāt gladiū: et media ps ppli erat armata ad meli⁹ resistēdū aduersarijs Neemie. iiij. et postea machabeoꝝ tpe ppls israel fuit in bellis quasi ꝯtinue vt ptꝫ ex decursu. j. et. ij. Machab. l Q pulchri sunt. Postqꝫ descriptus ē amor spōsi et sponse ꝓ statu veteris testamēti. hic ꝯsequenter idē describit ꝓ statu noui. et diuidit in tres ptes. qꝛ pmo ponit hui⁹ stat⁹ inchoatio. scdo inchati dilatatio. ibi: Veni dilecte mi. tertio dilatati trāquillatio. se. ca. Circa pmū describit sponsa pmo generaliter. scdo qtum ad pfectos specialiter. ibi: Dixi ascendā. Circa pmū describit sponsa sub parabola mulieris gratiose: aliter tñ qꝫ. s. iiij. ca. quia ibi describit spōse pulchritudinē a superiorib⁹ incipiendo: et ad inferiora descēdendo. hic aūt ecōuerso incipiendo ab inferioribus ad superiora tendendo: quia ꝓ tēpore veteris testamenti sponsa quasi a deo procedit et egreditur. pro tempore vo noui de terrenis ad celestia in deum reducitur. Igitur primo parabola pulchre mulieris ponet. scdo exponet. Qtum ad primū sic dicit: Q pulchri sunt. i. valde pulchri. m Gressus tui in calciamēt. ad gratiositatē eñ mulieris multū facit ꝙ mature et honeste incedit et calciat pedibus: quia inhonestum est ꝙ nuda pedibus appareat. n Juncture feminuꝫ tuoꝝ. sicut monilia que fabricata sunt manu artificis. p hoc designat ꝙ crura sūt in iuncturis suis debite collocata: ad excludenduꝫ omimodam claudicationem. A

 Vmbilic⁹

Universidad de ... Biblioteca

ↄuẽniãt: ⁊ operꝫ atteſtatiõe clareſcãt. a Que fabricata. Que ↄiũctio arte iſcrutabil' ↄſilij ordinata ẽ. Quis eñ nouit q̃re de⁹ vſq; ad illud tẽpus iudeos excecauerit. Que fa. ſunt ma.i. ineffabili largitate firmata cõditoris. b Umbilic⁹ tu⁹. Illi etiã int̃ molles q̃ gignũt. ⁊ ſi mũdo licite herẽt: tamẽ bñ annũciant. Umbilic⁹.i. infirmitas nr̃e mortalitatis fit crater qñ infirmitatẽ nr̃aʒ ĩ nobis expti: vt alij ꝑ nos recognoſcãt: laborãt⁹. vel qñ elemoſynas dam⁹. Tornatilis.i. rotundus et perfect⁹. q̃ eñ ob id dat potũ ſitiẽti: vl' calicẽ diuini ꝟbi porrigit errãti vt a deo remuneratore: vl' terrenũ cõmodũ: vl' terrenã ſapientiã expectet: hui⁹ crater nõ ẽ torno fact⁹: q: op⁹ miſericordie qđ fecit: nõ cã ſue fragilitat' erigẽde ad deũ fecit: ſed terrenam mercedẽ req̃rit. c Uenter tu⁹. Uenter nr̃ aceruus ẽ tritici. cũ memores nr̃e fragilitatis fruct⁹ bonoꝝ operꝫ q̃bus ꝑpetuo reficiamur: ĩ p̃nti vita nobis p̃param⁹. Uenter tu⁹. Quis ſit inferior grad⁹: tñ triticea refectio erit deo: q: in imo mlti ĩ ſupiori pauci: nõ tñ dicim⁹ ĩ imo.i. in pctõ. d Aceru⁹. ĩ imo latior: ĩ ſũmo anguſtior creſcit. B Sic ⁊ ĩ nr̃is actiõibus q̃ q̃to altioris ſũt meriti tãto pauciores ſui oparios ĩueniũt. In inferiori plures ſũt oparij. multi de poſſeſſiõib⁹ elemoſynas tribuũt: pauci ſũt q̃ poſſeſſiões relinquunt. Pñt ĩ aceruo tritici elemoſyne q̃s paupib⁹ erogam⁹ ĩtelligi: ⁊ bñ poſt craterẽ mẽbra ſpõſe aceruo tritici cõpant: vt ⁊ potũ ⁊ panẽ paupibus dare ſignet. qđ ⁊ đ corpali et ſpũali refectiõe cã põt accipi. In apt' ẽ doctrĩa poculũ. ĩ myſterijs eſt panis. e Uallat⁹ lilijs. cũ oĩa bona q̃ agimus gr̃a vidẽde eterne claritat' gerim⁹: ⁊ ꝑ h̄ inſidianti inimico aditũ nr̃i cordis. circũq; obſtruimus. f Duo vbera. Quia doctores rudiũ nõ ſua p̃dicãt: ſʒ ex eloquijs vtriuſq; teſtamenti ſumũt: q̃ ab vno auctore ſũt edita: vbi ip̃e vn⁹ paſtor ex duob⁹ gregib⁹ ouiũ vnũ ouile impleat: q̃ capree cõparant: q: mũdũ ẽ aĩal: viſu ⁊ curſu inſigne: ⁊ findẽs vngulã: qđ ad diſcretiõeʒ boni ⁊ mali ꝑtinet: ⁊ rumĩat qđ poſt diſcretiõeʒ ẽ faciendũ. gemelli ꝓpt̃ vnã ↄcordiã. g Collũ tuũ.i. illi ꝑ q̃s vox exit: ⁊ eſca ĩ corp⁹ traijcit̃: q̃ ſũt turris: q: ⁊ exẽplo vite muniũt alios ⁊ decorãt. In ebore eñ cãdor notat̃. h Oculi tui. q̃ archana inſpiciũt vt poſſint ĩ apto ꝓloq̃. qui fluẽta doctrine auditorib⁹ dare ñ ceſſant. C ſic ĩ ciuitate eſebon piſcine ſemp aq̃s hñtes copioſe ppl'o in introitu ip̃i⁹ ciuitat' aquã miniſtrãt: ⁊ bñ dicũt̃ aque eſſe in porta ciuitat': q: nemo põt eccliaʒ ingredi. niſi p̃us aſpſus aq̃ doctrĩe ⁊ baptiſmi. Uñ ĩ introitu tẽpli ſalomõis erat mare eneũ vbi ſacerdotes intraturi lauabãt man⁹ ⁊ pedes. i Piſcine. cõtinẽtes mltas aquas ſapiẽ ⁊ doctrĩe ad potãdũ eos q̃ erũt ĩ cingulo meroris pſeq̃nte antixp̃o. q̃ piſcine ſũt ĩ illa plenaria intratiõe vtriuſq; mltiplicitatis q̃ erit filia. k Naſus. cautiſſimi diſcretores boni ⁊ mali: ſic per nares odor vel fetor diſcernit̃: q̃s nulla fallit hypocriſis. et eminẽtiſſimũ tenẽt locũ. Sic turris ĩ monte idcirco ad ſpeculandũ ponit̃: vt hoſtes q̃ veniũt longi⁹ videant̃. ſic p̃dicatoris vita ſemp ĩ alto debet firma pmanere: vt incurſus malignoꝝ lõge ꝓſpiciat: vt culpã p̃uſq; veĩat dep̃hẽdat. Damaſc⁹ metropol' ſyrie. q̃ mlta mala ĩtulit iſraeli: ⁊ etiã captiuauit. ꝑ hãc oĩs mltitudo demonũ vl' nequã hoĩm ſignat̃. l Caput tuum. Mẽs tua q̃ regit totũ corp⁹ cogitationũ ẽ alta vt mõs ꝑ ↄuerſatiõeʒ vite: ⁊ talis mõs q̃ habet ſciam circũſiõis nõ in ablatiõe carnis: ſʒ ſupfluitatũ cordis. Coclee mar' ferro circũciſe lachrymas purpurei color' emittũt. q̃b⁹ collect' tĩctura purpurei coloris ↄficit̃. Canales q̃ purpurã reg' ſuſcipiũt ſũt p̃cordia fideliũ. lana q̃ ĩtigit̃ vt indumẽtũ reg' efficiat̃: ẽ hũilitas in patiẽdo. q̃ iũcta ẽ canalib⁹ qñ ↄſtanti corde virt⁹ hũilitat': ⁊ ↄtinua dñici cruoris memoria ad tollerãtiã aĩat̃. Semp purpuram veri regis.i. paſſionẽ in memoria hñtes: ⁊ ad imitandũ parati vt cũ xp̃o reſuſcitent̃. m Satura tua. Quia ecclia in certamĩe p̃nt' vite gaudia future vite p̃guſtat. ſubdit̃: Sta.t.aſ.e.p. Hec ẽ rectitudo bone opatiõiſ. q̃ ad terrena deſpicit ĩcuruari. totã ſe ad celeſtia erigit. ⁊ ĩ certamĩe poſita: tẽdit ad prauiũ. q̃ finito agone: victrix donãda ẽ palma. In inferioribus aſpſa ẽ: ſʒ deſup pulchra ẽ: ⁊ fructũ gerit. Sic ecclia in terra aſperos tolerat labores ſʒ ſperat ĩ celo ſe acceptura. Palma ↄſuat folia. ſic ecclia variãte ſeculi ſtatu eadẽ tenet fidei miſteria. n Ubera.i. mgr̃i: q̃ ꝓ capacitate audiẽtiũ ſuã tẽperãt doctrinã. ⁊ vnũquẽq; ad ſublimia ab vbertate domus dei inebriant: ⁊ corda exhilarant.

a ſ opis excellẽtiã notat diuine man⁹ appoſitio.

a Que fabricata ſunt manu artificis.

a ſ ꝓpinãs doctrinã. b ſ nihil nociue ſupfluitatis retinẽs: q̃to ĩfirmiores videnť tãto magis honorant.

b Umbilic⁹ tu⁹ crãter tornatil' nũquã indigẽs poculis. Uẽnter tu⁹ ſicut aceru⁹ tritici: vãllatus lilijs. Duo vbera tua ſicut duo hinnuli gemelli capree: Collũ tuũ ſicut turris eburnea: oculi tui ſicut piſcine ĩ eſebõn: que ſunt in porta filie multitudinis. Naſus tuus ſicut turris libãni: que reſpicit cõtra damaſcũ. Caput tuuʒ vt carmelus: ⁊ come capit' tui ſic purpura regis iũncta canalibus. Q̃ pulchra es ⁊ q̃ decora chãriſſima in dẽlitijs. Statura tua aſſimilata eſt palme: ⁊ vbera tua botris.

ſ et ſi ps molliũ ſit. a ſ ſine germĩe doctrine ve... boni vxorati. a ſ bonis opib⁹ ⁊ ſi ñ adeo pfect'. a ſ ꝑ duob⁹ pplis. ſ Lactatores rudium q̃ ſolidos cibos attẽdo in naturã lactis cõuertũt: vñ nutriant̃ puuli nuper in fide renati. a ſ caprea lõge videt. ſic ſancti đ terrenis celeſtia b ſ .i. illi q̃ te iungũt capiti habentes poteſtateʒ ligandi et ſoluendi. ſ ꝓpt̃ caſtitatẽ. a ſ illi ꝑitiſſimi pulſores futuroꝝ. a ſ cingulũ meroris ĩterp̃tat̃. b ſ gẽtiũ ⁊ iudeorũ ſ tũc erit vna filia. a ſ ſemp ꝑcauet cõtra inſidias: vel dolos diaboloꝝ vel maloꝝ hoim: vt ſuos muniat. ⁊ aliquos inde extrahat. a ſ libanus mõs xp̃m et eccleſiam ſignificat. ſ .i. por⁹ ſanguis. a ſ ſcientia circũciſionis quã non habent iudei. ſ cogitationes. a ſ poſita in canalibus humilitatis vt intingatur ſanguine chriſti. et ibi fucata efficiat̃ indumẽtum regis. b ſ quid per ſingula. ſ fide. ſ opere. a ſ dño tuo ex hoc q vacas celeſtibus delitijs. a ſ delitioſa es. ⁊ faſtidis cibos aĩe amaros ⁊ inutiles: faſtidis etiã q̃dã bõa vt ꝓcedas ad meliora.

a Umbilic⁹ tu⁹ ſic crater tornatil'.i. rotũdus et bñ format⁹: ⁊ accipit̃ hic vmbilic⁹ ꝓ ſupficie ventris ĩ cui⁹ medio eſt vmbilic⁹. In hebreo h̄r: Umbilic⁹ tu⁹ bacinus clar⁹. in q̃ deſignat̃ pulchra diſpoſitio ventris exteri⁹. b Uenter tu⁹ ſic aceruus tritici.i. interi⁹ fecũdus ĩ ꝓle. c Uallat⁹ li.i. id eſt decorat⁹ maritali caſtitate. d Duo vbera. tua ſic duo hĩnuli gemelli capree.i. eq̃liter tumẽtia ⁊ abũdãtia lacte ꝓ ꝓle nutriẽda. e Collũ tuũ ſic turris eburnea.i. rectum ad modũ turris: ⁊ album ad modũ eboriſ. f Oculi tui ſicut pi. ĩ eſebon. ſm hebreos eſebon nõ ẽ h̄ nomẽ ciuitat' vltra iordanẽ: đ qua đr Nu.xxij. Ignis egreſſus ẽ đ eſebon. ſed ẽ nomẽ cõmune ſignificãs cõputatiõeʒ. Et ſic eſt lr̃a: Oculi tui ſic piſcine in cõputatiõe.i. magne reputatiõis. g Que ſũt ĩ por. id eſt ꝓpe portã. h Filie mul.i. hierl'm. q̃ đr mltitudinis filia: eo q erat plena ꝑpl'o. Threñ.j. erãt eñ due piſcine aquarũ in hierl'm: ciuitatẽ ml'tuʒ decorantes ſic oculi pulchri ⁊ mũdi decorãt mulierez. Cõparant̃ aũt oculi piſcinis aq̃ruʒ: eo q ſũt aquei a domino. ꝓpter qđ ſi ledant̃: in lachrymis reſoluunt̃. i Naſus tu⁹ ſic tur li.i. rect⁹ ⁊ bñ ſedẽs in facie ſic turris libani que erat recta ⁊ bñ ſita ĩ extremitate terre ꝓmiſſiõis. k Cõtra da. q̃ erat ciuitas ſyrioꝝ q̃ freq̃nter fuerãt aduerſarij iudeoꝝ. l Caput tuũ vt car. ſupeminẽs corpi: et bñ ſedẽs ſic mons carmelus in tra ꝓmiſſiõis q̃ eſt frugifer ⁊ gratioſus. Eſa.xxxv. Gloria libani data ẽ ei: decor carmeli ⁊ ſaron. m Et come ⁊c. iũcta canalib⁹.i. poſita ĩ canalib⁹ ad lauãdũ poſt tincturaʒ vt color ſit magis viuidus. ꝑ h̄ deſignat̃ pulchritudo capilloꝝ ſponſe in colore: ſicut purpura q̃ tingit̃ ꝓ paramẽtis regijs fit coloris excellẽtis. iõ ſubdit̃: Q̃ pulchra es ⁊c. n Statura tua aſſimilata ẽ palme.i. recta eſt ⁊ alta. o Et vbera tua botris. ꝓpter vbertatẽ lactis. Oĩa p̃dicta faciũt ad gratioſitatẽ ſpõſe corpalis. Per dictaʒ parabolã intelligit̃ ad lr̃aʒ decor ſpõſe ſpũalis ꝓ tpe noui teſtamẽti. đ q̃ đr: Q̃ pulchri ſũt greſſus tui. ꝑ euãgelica ↄſilia gradiẽdo. In calciamẽt'. calciamẽta q̃ fiũt đ pellibus aĩaliũ mortuoꝝ ſũt memoria mortis chriſti ⁊ martyrum q̃ muniunt pedes ſpõſe ad firmiter ĩcedẽdũ ꝑ cõſilia euãgelij. Filia p̃ncipis.i. ecclia q̃ đr filia et ſpõſa xp̃i qui ẽ p̃nceps regũ t̃re Apoc.j. Iũcture femoꝝ tuoꝝ id eſt ↄiũctio iudeoꝝ ⁊ gẽtiliũ ĩ vna xp̃i ecclia. et hec iũctura fabricata ẽ manu artificis.i. xp̃i q̃ fecit vtraq; vnũ Eph.ij. Umbilic⁹ tu⁹ ⁊c. ꝑ vmbilicũ ſub q̃ fetus ↄcipit̃: ⁊ ꝑ ventrẽ ĩ q̃ ante natiuitatẽ alitur: intelligit̃ ecclie fecũditas ad gignendũ filios ip̃i xp̃o: ⁊ q: non generant̃ carnalr̃: ſed ſpũaliter Ioh.j. Qui nõ ex ſanguinibus neq; ex volũtate carnis ⁊c. Ideo vẽter ille đr: Uallatus lilijs. ſ.

a Dixi. Aſcen. Quaſi diceret: Et q tales habet doctores: tam diſcrete p̃dicãtes: nõ eſt tui meriti: ſed eſt donũ meũ q: aſcẽdi in palmã.i. dedi ecclie augmentũ virtutuʒ donec ad pfectũ veniat. ⁊ apprehendã fruct⁹ eius.i. ita cõfortabo et multiplicabo virtutes ĩ eis vt nullo modo poſſint decidere: donec ad maturitatem ꝑueniant. et ꝑ hoc vbera tua erunt ſicut botr⁹ cypri: q: illi qui parua norũt ſi beniuole nunciãt: interdũ potiore ſapiẽtia debriabunt̃. Dixi. Quaſi inſiſtendũ eſt ad ↄuerſionẽ iudeoꝝ: q: tã pulchra cõiunctio eſt ſecutura: et q: ꝑ eis maxime paſſus ſũ: quia eos ſaluãdos ꝓuiderã. b Fruct⁹ crucis põt dici reſurrectio et aſcẽſio aduẽtus ſpũſſancti et ſalus mũdi: et ꝑ h̄ doctores ſũt debriati ⁊ confortati. c Et odor oris. Odor malis: guttur vino cõparat̃: q: mala ex nouitate: vinũ ex vetuſtate laudẽ ↄſequit̃. Ita p̃ſtat p̃ns allocutio ecclie ip̃i fame: quã de illa põt audientium ſermo diſſemĩare. Odor in gutture: vox p̃ntis doctrĩe. In odore fama abſent' deſignat̃: et ideo vino illa ꝓpt̃ flagrantiã virtutũ hec mal' ob ſuauitateʒ abſent' fame cõpat̃. d Dignũ dile. Uerbuʒ qđ in ore meo dilect⁹ poſuit: tãte ẽ ſublimitatis q nõ ꝑ alium q̃ ꝑ ip̃m ſponſũ mũdo debuit p̃dicari: q: nõ eſt ali⁹ inuẽtus q̃ ſolueret librũ: et ab illo ſuſceperunt alij: chriſt⁹ q̃ſi potauit: q: docẽte diuinitate: cito in pfectiõe ſciẽ ꝓfecit: et libẽter paſſionẽ ſuſtinuit: membra non eodẽ modo. Dum ſponſus laudat guttur ſpõſe: illa intelligẽs in gutture verbũ ꝑ qđ ſalus dat̃ mũdo deſignari ex magno amore verbũ diſpenſare volens rapit verba ab ore ſponſi: ille vino optimo eã compauit: hec ſubiecit: dignũ di.m. e Ruminandũ. Nõ ita facile ad potãdũ. qđ ille prius potãs alijs porrexit: ſed cum labore ⁊ ſtudio meditandum. f Ego. totũ ſtudium mee ſeruitutis et deuotiõis ad ipſum refero: et in preſenti vita ne laborãdo deficiaʒ adiuuat: ⁊ in fine ſecũ ad gaudia recipiet. Ego prius exul. a deo ab omi errore ad eũ ↄuerſa ſum: vt ciuis et domeſtica: et ip̃e pri⁹ hũano generi iratus ad me eſt ↄuerſus: naturã mee mortalitat' indut⁹. g Ueni. Qui aſſumptã ꝓ me humanitatẽ in celo locaſti: ꝑ preſentiã diuine gratie viſita me: vt in agrũ mundi ſemẽ verbi tui poſſim ſpargere: et villas cohabitatiõis in vnã fidem ↄſtituere. Ueni di. Eccleſia vidẽs q nec ad bene operandũ vel egrediendũ ꝑ ſe ſufficit: nec ĩ bono ꝑſiſtere: vel auditores q̃tũ ꝓfecerit diſcernere: ĩplorat auxiliũ. In agro chriſtiani. ĩ villa pagani: in vineis ecclie: in florib⁹ fides: ĩ fructib⁹ ꝟtutes: ĩ malis punicis martyriũ deſignat̃. In his ſinglis ſpõſa dilecti ſui p̃ntiam querit. h Mane. q: nox infidelitat' trãſijt: et lux fidei apparet: ꝓcedẽs ex matutiã reſurrectiõe xp̃i: ab ip̃o mane reſurrectiõis laborem⁹ tu inſpirãdo: et ego p̃dicando. i Uideamus. vt ego qui pedagogus ſum puuloꝝ poſſim diſcernere eos qui acquiſiti ſunt quõ ſe habeãt q̃tũ ꝓficiãt: vt qualiter nutriendi ſunt intelligã. Nõ eſt intuendũ ſi vinee florent: ſed ſi flores ad partũ fructuũ cõualeſcant: quia mirũ non ẽ: ſi quis bona inchoet: ſʒ valde mirabile eſt: ſi intentione recta ĩ bono opere perſeueret. k Ibi.i. vbi ad videndum vineas: et mala ſi floreant venerimus in tuũ obſequiũ: ⁊ facta ⁊ dicta meoꝝ predicatorũ exhibebo ad ſimilitudinem ſedule nutricis.

a ſ ante ſecula diſpoſui. b ſ exultabor in cruce cuius pars ex palma. c ſ et per hoc: quaſi fugitiuos retraham.

a Dixi: Aſcendã in palmã ⁊ app̃hẽdã fruct⁹ eius. Et erũt vbera tua ſicut bõtri vinee: ⁊ odor oris tui ſicut odor maloꝝ: guttur tuũ ſicut vinũ optimũ. Dignũ dilecto meo ad potandũ: lãbijſq; ⁊ dẽntibus illius ad ruminandum. Egõ dilecto meo: ⁊ ad me ↄuerſio ei⁹. Uẽni dilecte mi: ẽgrediamur in agrum: cõmõremur in villis. Mãne ſurgam⁹ ad vineaſ: videamus ſi flõruit vinẽa: ſi flõres fructus partũriũt: ſi floruerũt mala pũica. Ibi dabo tibi vbẽra mea.

a ſ omnes ſaluãdos: quoꝝ ps vltimi iudei erũt. b ſ ꝑ hoc idem. c ſ quia doctrina nulla ꝓfeciſſet niſi chriſtus palmam aſcẽdiſſet. a ſ dulces nõ vt edere. b ſ nõ ſolum os: ſed etiã odor oris tui.i. fama predicationis alliciet: ⁊ inuitabit ad guſtum. a ſ ip̃m p̃dicatiõis officium quã vbera cõtinent. ſ vox eccleſie. a ſ et dignũ preconibus vt Paulo. b ſ attritoribus vt Auguſtino. a ſ mihi adhortanti credite. ſ quia ſ conuerſa ſum ⁊ non alij. a ſ ergo: q: ſũ certa q cõpũcta iudea ĩ fine obedier tu adiuua. b ſ ab occẽto cordiſ: i q̃ ↄtẽplabar te ĩ eos q̃ adhuc a p̃ncipio arãdi ⁊ excolẽdi ſunt. a ſ aſſidua predicatione. b ſ in illis iam legitime viuendum inſtruendis. a ſ ſtudioſius laboremus etiã in quibuſdam cõuerſis: vt apoſtolus ĩ galathis. Minori enim cultura ager indiget q̃ vinea. a ſ in aliquo initio fidei ⁊ cõfeſſionis. b ſ laborioſius excolendi. c ſ q: multociens florem non ſequitur fructus. a ſ ſi exercẽt opera ne fides ocioſa inueniatur. b ſ ſibi qui in fide: ⁊ recta operatione profecerũt etiam deſiderium pariendi ꝑcipiunt. a ſ tenerã doctrinã: vt per hanc creſcant pueri.

ſcʒ caſtitatis. Duo vbera tua.i. duo teſtamẽta ex quib⁹ ſuggit̃ lac q̃ nutriunt̃ et augmẽtant̃ filij in xp̃o generati. j. Petri.ij. Quaſi modo geniti infantes rõnabiles ſine dolo lac ↄcupiſcite vt in eo creſcatis in ſalutẽ. Collũ tuũ.i. fides formata charitate q̃ cõiũgit corp⁹ ſponſe capiti ſuo xp̃o. Eph.j. Ip̃m dedit caput ſup oẽm eccleſiã. Hui⁹ aũt capit' naſus ẽ iudiciũ diſcretionis q̃ ĩ p̃nti diſcernit fideles ab ĩfidelib⁹: ſic naſus diſcernit int̃ odores fetidos ⁊ ſuaues. Oculi ꝟo ſũt xp̃i virt⁹ cognitiua q̃b⁹ reſpicit fideles ſuos eos ap̃pbãdo. Ioh.x. Ego cog̃ſco oues meas: q̃ dicunt̃ fideles. Sic piſcine q: plene ſũt aquis miſericordie. Caput tuũ.i. hui⁹ capitis ſũmitas q̃ ẽ xp̃i diuinitas: ex q̃ capite fluit ſenſus et mot⁹ vite ſpũalis: p̃mo in hũanitatẽ xp̃i: ⁊ ↄñr ad oĩa mẽbra ecclie. iõ ſubdit̃: Sicut carmelus. q̃ eſt mõs fructibus plen⁹. Come hui⁹ capiti ſũt apl'i q̃ p̃mo adheſerũt xp̃o capiti: q̃ dicunt̃: Sic purpura reg': q: ꝓ amore reg' xp̃i fuerũt ſuo ſanguie rubricati ꝑ palmaʒ martyrij. Ex p̃dictis ↄcludit̃: Q̃ pulchra es. interius ꝑ fideʒ. Et q̃ decora. exteri⁹ ꝑ honeſtatẽ. Chariſſima.i. p̃cio maximo redẽpta ſcʒ ſanguie xp̃i p̃cioſo. Illud eñ chariſſimũ đr qđ maximo p̃cio emit̃. In delitijs. q: paſſio xp̃i aperuit portã delitiaꝝ ꝑadiſi ſponſe ſue. Statura tua aſſimilata ẽ palme. in rectitudine iuſticie: ⁊ altitudine cõtemplatõis deuote. Et vbera tua botris. D ꝓpter abundantiã lactis ad nutritionẽ filiorũ chriſti ⁊ ecclie. a Dixi aſcendaʒ. Hic ↄñr đſcribit̃ pulchritudo ſpõſe q̃tũ ad ꝑfectos ſpecialiter. de q̃bus dicit ſpõſus: Dixi aſcendã.i. aſcendere faciaʒ ꝑfectos in eccleſia. b In palmã.i. in cõtẽplationis altitudinẽ. c Et apprehendam.i. apprehendere faciam: ſicut ſupra frequẽter expoſitũ eſt in ſimili. d Fructus eius.i. dulcedinẽ q̃ ſentit̃ in cõtẽplationis altitudine: ſicut palma fruct⁹ ſuos facit in ſũmitate. e Et erũt vbera tua ſicut botri vinee. ex abũdantia lactis ſacre doctrine. Cõtemplatiui eñ in ↄtẽplatiõe hauriũt que poſtea ꝑ doctrinã effundunt: ſicut p̃tʒ de paulo poſt ei⁹ raptũ: et de multis alijs doctoribus. f Et odor oris tui.i. fame doctrine. Uñ paul⁹ ap̃lus ij. Cor.ij. Per nos odorẽ ſue noticie manifeſtat ĩ omi loco: q: chriſti bonus odor ſumus ⁊c. et ad idẽ ꝑtinet qđ ſubditur: g Guttur tuũ. in quo formant̃ p̃dicationis verba. h Sicut vinũ optimũ. inebrians amore diuino mentes fideliũ: ⁊ h̄ ẽ vinũ germinãs ꝟgines. Zach.ix. Et q: h̄ ẽ valde placidũ deo. iõ ſequit̃: Dignũ dilecto meo ⁊c. iõ ↄcludit ſpõſa: i Ego dilecto meo. ꝑ amorẽ inhereo. k Et ad me ↄuerſio ei⁹. ↄſolãdo me in tribulatõib⁹. l Ueni dilecte. Hic ↄñr deſcribit̃ fidei xp̃i dilatatio q̃ p̃mo fuit ĩ hierl'm: ⁊ inde deriuata ẽ ad alias ptes orbis: ſicut p̃dictũ fuit Eſa.ij. De ſion exibit lex: et verbũ dñi de hierl'm. ꝓpt̃ qđ etiã dixit xp̃s aplis Act'.j. Eritis mihi teſtes in hierl'm et ĩ omi iudea atq; ſamaria ⁊ vſq; ad vltimũ terre: ⁊ hoc ẽ qđ petit ſpõſa hic: Ueni dilecte mi: egrediamur ĩ agrũ: ꝑ diffuſioneʒ fidei ĩ orbe terraꝝ. m Cõmoremur ĩ villis. edificãdo ecclias in ciuitatib⁹ ⁊ villis. n Mane ſurgam⁹ ad vineã.i. ad ↄuertẽdũ gentilitatẽ ex q̃ ꝓ maiori pte ẽ ecclia xp̃i q̃ đr ei⁹ vinea: ſic tpe veteris teſtamẽti ſynagoga dicebat̃ dei vinea: Eſa.v. Uinea dñi exercituũ domus iſrl' eſt. ⁊ đr: Mane ſurgam⁹ ad vineã: q: ĩ p̃mitiua ecclia iudeis excecat' ꝑ ĩfidelitatẽ: gẽtilitas ẽ illuminata ꝑ fidem. Ro.xj. Cecitas ex pte ↄtigit in iſrl': donec plenitudo gẽtiuʒ ĩtraret ⁊c. o Uideam⁹ ſi floruerit vinea. Hic accipit̃ ſi ꝓ q: q: gentilitas floruit verbũ dei gaudenter accipiẽdo. Act'.xiij. Audientes aũt gẽtes gauiſe ſunt ⁊ glorificabãt verbũ dñi. p Si flores fructus pturiũt. ſi ꝓ quia: q: gẽtes nõ ſolũ verbũ dei audierũt: ſed etiã bonoꝝ operũ fructus fecerũt. q Si floruerunt malapunica. ꝑ malapunica granis rubicũdis plena: intelligitur plenitudo martyrũ in p̃mitiua eccleſia. r Ibi dabo tibi vbera mea.i. doctrinam vtriuſq; teſtamẽti ad tuam gloriã ordinabo.

a Mandragore. Merito inuocat spōsuz ad auxiliū p̄dicatiōis: vbi predicatores p̄cipuis flagrant virtutib⁹. Porte apl'i ⁊ eoꝝ successores. mandragore.i. virtutes illoꝝ que sunt apte medicamētis: que ꝯtra sollicitudīes mūdi adducūt quietē: q̄ nauseam verbi dei excludūt: q̄ vitia ab hominib⁹ sine dolore excidi faciūt: que ꝓferūt mala.i. ecclesias suauis redolētia in ꝯfessorib⁹: similia malis punicis in martyrib⁹ dederūt odorem: q2 exēplis maioꝝ miores ꝯfirmāt. b Seruaui tibi. Ut' s'uaui.i. intellexi oīa p̄cepta et testimonia vel ꝓmissiōes vtriusq3 testamēti a te esse datas: vel oīa poma id est iustos vtriusq3 testamēti ꝑ te solum incarnatum iustificatos cognoui.

Capi. VIII

Quis mihi ⁊c. Introducit iudea iā inspirata et edocta ⁊ sūmo ꝯsiderio deū inuestigat. d Foris. Int⁹ erat dilect⁹: dū ī p̄ncipio erat v̄bū. foris dum v̄bū caro factū est. e Deosculer.i. facie ad faciē videā. ⁊ ore ad os loq̄r. f Ibi me do. Tu augebis grā3 ī me ⁊ ego nō igrata augebo fruitiū. g Leua.i. mysteriū incarnatiōis ⁊ dona q̄ dat in p̄nti: erit sub capite: q2 ꝑ ea sustentata ī p̄nti ꝯ ꝑturbatiōes mūdanas quiescit: ⁊ q̄dāmodo cum deo dormit: et dextera.i. futura bona: id ē plena ipi⁹ visio amplexabit me.i. ita vndiq3 circundabit vt nullus turbo miserie possit interuenire.

B h Adiuro vos. Audiēs spōsus illa3 vltimā ecclīam: et ī p̄nti velle dormire: et q̄nq3 reqēscere: ⁊ vidēs m'ltos gigni ab ecclesia q̄ alios ꝑ turbāt. admonet illos vt a ꝑturbatiōib⁹ desistāt. i Donec ipa ve. Donec cōplet' diuīe fruitiōis obsequijs: ipsa ad cōmunē redire curā hūane fragilitat' necessitatib⁹ admōita cōsentiat. k Que ē ista. Judea ī tantā spōsi agniti charitatē exardescēte: gētil' admirādo et ꝯgratulādo dic̄: Que ē ista. l Sub arbore. Gētilib⁹ admirātib⁹ r̄ndet ille q̄ ē pax n̄ra: q̄ fec̄ vtraq3 vnū: ⁊ āmonet meminisse grē per quā ipa erepta ē ⁊ alioꝝ congaudere saluti. l Suscitaui. Qd̄ fuit effect⁹ magne benigni

a ſ egrediēdū vere est: quia iudea membꝛū sine ſ capite. ſ iam. b ſ opinionē spem.

a Mandragore dederunt odorem a
a ſ in introitu ad nos fide: cōuersione. b ſ oīa testimonia ⁊ exempla.

suum in portis nostris. Omnia b
a ſ nouoꝝ aploꝝ. b ſ veteꝝ patrū ⁊ ꝓpheraꝝ.

poma noua et vetera dilecte mi c
ſ in illo tempore exponenda.

b seruaui tibi. Ca. VIII

a ſ o vtinam aliquis.
b ſ cui⁹ nō debui imemoꝛ esse: q2 fm carnē frater me⁹ ē. a ſ q̄buscunq3 sabbatis dū loq̄ref inter sapiētes interrogans ⁊ respondēs.

Quis mihi det te fratrez d
b ſ legis vel synagoge.

meū sugentē vbera matris mee: e
a ſ id est cognoscā tue hūanitat' naturā. b ſ q2 intus nulli phas est. c ſ incipiā iungi fide: vt q̄nq3 plene iungar nuptiaꝝ tempore.

vt inueniam te solu3 foris: ⁊ de f g
a ſ iā gētilitas nō dicat me excecatā ⁊ reprobatā

osculer: et iam nemo me despi h
a ſ Et exinde ap.fivelis aufugere. b ſ alios do

ciat. Apprehendam te: ⁊ ducam i k
cebo iudeos. a ſ in multitudinē.
b ſ in secretariū.

in domum matris mee: et in cu l
a ſ te mihi māifestabis. cognitiōe3 tuā ī me ꝑ au

g biculum genitricis mee. Ibi me m
gebis. pl⁹ q̄ ꝑ legē ⁊ ꝓphas. a ſ faciā te delectari

docebis: et dabo tibi poculum n
a ſ in cōuersis mulris virtutū ⁊ opeꝝ pigmētis.
b ſ et etiā calefieri ⁊ exhilarari ī sāguie martyꝝ.

ex vino cōdito: et mustum malo o
ſ tunc erit.

h loꝛūgranatoꝝ meoꝝ. Leua eius p
ſ in hoc presenti. ſ q̄nq3.

sb capite meo: ⁊ dextera illi⁹ am q
a ſ ī lauacro regenerati ⁊ fide vniti q̄uis ipfecti.

i plexabit me†Adiuro vos filie hie r
a ſ tumultu carnaliū ꝑturbationū. b ſ a quiete placidissime deuotiōis qua cōspectibus sui conditoris astare delectatur.

rusalē ne suscitet': neq3 euigilare s
k faciatis dilectā: donec ipa velit.
a ſ q̄ digna. b ſ q̄ g̃dib⁹ virtutū ad grā3 pueir. c ſ d prioꝛi excecatiōe d ſ opib⁹ electis: ⁊ desi

l Que ē ista q̄ ascēdit d deſtō deli t v
derio solius patris celestis. a ſ merito sup illum innixa: a quo solo omnis gratia.

tijs affluēs: innixā sup dilectum x
a ſ prius meū q̄n erat excecata. b ſ Q. q2 ad tātā puecta es grā3: pone me sig. ⁊ est eā ꝓmissa: q2 te sitā sub pero ꝓmi parētis. vl' sub perō cruc' tibi letali o synagoga: vel modo sub saluatiōe crucis. c ſ per fidem passionis te reuocaui.

suū3: Sub arbore malo suscitaui y z

a Mandragore. poma sunt pulchra ⁊ odorifera ⁊ valde rara: ⁊ per hoc intelliguntur excellentes viri in ecclesia christi odorem fame ꝑ sanctam vitaz et sanam doctrinam dantes in ecclesia dei. iō subdit: b Oia poma noua ⁊ vetera.i. veteris ac noui testamēti testimonia. c Dilecti mi s'uaui tibi. id est ad honorē tuū ordinaui. ꝓpter qd̄ dicit saluatoꝛ Matth. xiij. Ois scriba doct⁹ ī regno celoꝝ silis ē homini p̄rifamilias qui ꝓfert d thesauro suo noua ⁊ vetera. Ca. VIII

Quis mihi det. Hic vltimo describit eccle xp̄i pacificatio. Et diuidit in duas ptes: q2 p̄mo ponit hui⁹ pacis desideriū. scd̄o cōplementū ibi: Soroꝛ n̄ra. Prima adhuc in duas: q2 primo desideriū h ponit. scd̄o ad ei⁹ cōplementū ratio inducit. ibi: Sub arbore malo. Circa p̄mū sciendū: q ī p̄mitiua ecclīa: ecclesie ⁊ ei⁹ ministr' iiurie multe inferebātur ⁊ opprobria. Vn̄: Maximian⁹ august⁹ ecclīa3 a beato Marcello ꝯsecratā fec̄ stabulū publicū: ⁊ beatū marcellū deputauit ad custodiā aīaliū: ꝓpt̄ qd̄ sponsa petit ab his ⁊ ꝯsilib⁹ ꝑ pacē ecclīe dandā liberari. dicēs: Quis mihi det te fratrē meū. rōne hūanitatis assumpte. e Suggentē vbera matris mee.i. virginis marie: q̄ nō solū d2 mater xp̄i: s3 etiā toti⁹ ecclīe. Or aūt hic loc⁹ intelligat d xp̄o ad lra3: pt3 ꝑ trāslationē chaldaicā apud hebreos autenticā q̄ sic h3: In illo tpe q̄ rex messias reuelabit se ecclīe isrl': dicēt ei filie isrl': tu eris nobis ad fratrē: s3 iudei moderni expectāt h futuꝝ qd̄ iā diu ē p̄teritū. f Ut inueniā te solū. latria honoratū. Per hāc āt dictiōe3 solū ñ excludit pater ⁊ sp̄ūssanct⁹: q2 tres ꝑsone adorant vna adoratiōe quaꝝ vna ē diuinitas: s3 ꝑ li solū excludit idolorū fruitus. g Foris.i. manifeste absq3 infideliū timore: qd̄ postea fuit impletū tpe Cōstātini impatoꝛ' q̄ ꝯcessit ecclīas licite fabricari ꝑ totū imperiū romanū. Antea v̄o celebrabant diuīa in cript' martyꝝ et alijs loc' occult' timore paganoꝝ. h Et iā me nemo despiciat: q2 an̄ tp̄s Cōstantini multi ꝯtempt⁹ fiebāt ecclesie ⁊ ei⁹ mistris. vt dictū ē: s3 ipse lege ab eo ꝓmulgata ꝓhibuit h fieri. † Ro.13.a i Apphendā te. fidei deuotiōe. k Et ducā.i. p̄cib⁹ meis faciā te veire ꝑ cōdescēsiōe3 bonitat' tue. l In domū matr' mee. id ē ī ecclīa3 beate v̄gini ꝯsecratā: ⁊ etiā ī ꝯsecrat' alijs sanct': q2 totū cedit ad honorē v̄ginis cū ī oīb⁹ ecclesijs honoref. m Ibi me docebis. reuelando secreta mysteria ecclīe mistr': sic̄ pt3 ī beato Siluestro et ī mult' sanctis doctorib⁹ ⁊ prelatis. n Et dabo tibi poculū ex vino cōdito.i. ex deuotiōe fideliū que placet xp̄o sic̄ vinū bibētib⁹ ipm. o Et mustū maloꝛūgranatoꝝ meoꝝ. ꝑ mustū qd̄ est vinū nouū: itelligitur deuotio nouit ꝯuersoꝝ: qd̄ fuit impletū tpe Cōstatini: cui⁹ exēplo multi valde deuote receperūt baptissimū. p Leua eius.i. sponsi. q Sub capite meo ⁊c. q. d. tūc ostēdet mihi amicitiā sicut spōsus ad spōsam p̄dilectā. Et q2 hui⁹ amicitie ꝯtinuatio ē desiderādā: ⁊ īterruptio abhorrēda. iō subdit: r Adiuro vos filie hierl'm.i. ꝑsone de ecclīa. s Ne suscitetis ⁊c.i. q̄n ꝑsona obtinuerit quietē pac' q nō faciatis aliq̄d vn̄ spōsus offendat: ⁊ spōse reqes interrūpat: vt sic p̄ admiratiōe ꝓsperitat' sue dicat. t Que ē ista q̄ ascēdit d deserto.i. de asperitate ꝑsecutiōis tyrānoꝝ. v Delitijs affluēs. tpe Cōstātini ⁊ alioꝝ p̄ncipū christianoꝝ. Pax eñ et trāq̄llitas p⁹ ꝑsecutiōes magnas delitie reputāt. Vñ dic̄ Priscian⁹ ī mioꝛi volumīe: Si q̄rat: q̄d ē sūmū bonū ī vita: bñ r̄ndef: pax. ⁊ Hester. xiij. Ut absq3 vllo terrore vitā silētio trāsigētes: optata cūct' moꝛtalib⁹ pace fruerēt. x Innixa sup dilectū suū. q. d. hāc trāq̄llitatē ob tinuit: eo q ī xp̄o totalit' ꝯfidit. y Sub arbore. Exp̄sso spōse desiderio. Hic ꝯn̄r ad ei⁹ ipletionē allegat ratio. Circa qd̄ sciendu3 q p̄ces ecclesie sunt exaudibiles potissime per virtutem passionis christi. iō dicit sponsa: Sub arbore malo: id est per virtutē sancte crucis et tue passionis. z Suscitaui te: id est inuocaui te in oratione: vt cum in oratione dicit ecclesia: Per crucem et passionem tuam libera nos domine. Et sciendum q li malo non est hic adiectiuum: vt credunt aliqui: exponētes hoc de arbore vetita Ade ⁊ Eue: quia in hebreo pro istis duab⁹ dictionibus: arbore malo ponitur punica: que signat malogranatum. ideo expositio illa procedit ex ignorantia idiomatis hebrei. Dicitur autem hic sancta crux malogranatum que est arbor fructifera: ad designandum fructum crucis qui est innumerabilis.

tatis: q2 ī illa arbore interi⁹ excecata fuit mater tua. ex quo dixit: Sanguis ei⁹ sup nos ⁊ s. fi. n. Mat.27.c a Pone me vt. Penim⁹ xp̄m vt signaculū sup cor. cum ea que dixit: ita discim⁹ quasi diuine veraciter sint verba sapiētie. Solemus signū aliqd̄ digito vel brachio alligatū circūferre: quo āmoneamur illius rei cui⁹ frequētiorē habere volum⁹ memoriā. Ponimus vt signū sup brachiū: cu3 ea que fecit ita audire et seq̄ studem⁹: q̄ñ vere sint exēpla virtutis. b Quia fortis. Post corruptiōem matris apte subiungit de dilectiōe: vt nō ex meritis ostendat data ecclesie. Quia fortis ē vt m. Sicut mors separat animā a corpore: sic amor dei a tēporalium amore. d Dura. Quia nullis hostium temptamentis a nostre salut' cura reuocari potuit: sicut infernus nullis miseroꝝ cruciatib⁹ mitigat: nec a seueritate sue sentētie mutat. Quāto austerioꝛ cōparatio: eo acrioꝛ ꝯelātis nos dn̄i cōmēdatur affect⁹. e Lāpades e. id est corda fideliū in q̄b⁹ dilectio ꝯtinet vt in vase: sūt ignis: q2 ītrinsec⁹ feruēt dei ⁊ ꝓximi dilectiōe. sūt etia3 flāma: q2 exteri⁹ lucēt opib⁹ iusticie: he lāpades non extinguunt in aduētu spōsi. e Aque mul. n. p. Quia dom⁹ que supra petrā charitat' fundata est: irruentib⁹ fluminibus nō potest cadere. f Flumia. tēptationū. q̄ vl' visibilit' vel inuisibiliter temptāt corda fideliū. g Si dederit. Quia vbi abūdat amoꝛ eṫnoꝝ: mox vilescit possessio labētiū. recte subdit: Si dederit hō. Apl'i ⁊ alij sancti oñibus dimissis nihil visi sūt sibi ꝑdidisse: dūmodo vera bona possent habere. Philip.3.b Vñ Paul⁹: Oia detrimēta arbitroꝛ vt stercora: vt christum lucrifaciam. b Soroꝛ nostra. O vos ministri ⁊ cōmilitones mei: noua est hec ecclesia: et tenera ad nouā dilectionem retinendam. Soroꝛ nostra puula. Ecclesia anteq̄3 crescat per incrementa virtutu3. infirmis auditoꝛibus nō potest prebere vbera predicationis. adulta dicitur quando verbo dei copulata sancto repleta spiritu per p̄dicationis ministerium in filioꝛū conceptione fetatur: quos exhortando parturit: conuertendo parit. t Si murus est. Si inuentus fuerit aliquis qui ab incursionib⁹ errantiū possit alios defendere: armis nequicie fortiter resistēdo: vl' nature ingenio munitus: vel philosophica sciā imbutus: diuinis scripturis eū infoꝛmemus. k Si hostiū. Si q̄s est nō adeo imbut⁹ ad repellēda hereticorum sophismata: sed tñ simplicitate fidei intrare volentibus in atrio patrie celestis potens pandere rectam viam predicando et paruulus imbuendo. proponamus ei immarcessibilia prioꝛum viroꝛum exempla: quibus suu3 melius impleat officium.

a ſ in vindicta crucis eiusdem. b ſ exteriori vltione a tyto et vespasiano

Ibi corrupta ē mat' tua: ibi vio a b
a ſ et q2 suscitaui a tāta calamitate. ſ dilectiōe3

a lata ē genitrix tua. Pone me vt c
a ſ volūtatē. ſ sigillatū sit noie meo. ne vllare nus surrepat salsē visus adulteri.

signaculū sup cor tuū: vt signacu d
a ſ opationū. ſ vt nō tm̄ a coꝛ de exclusus sit diabolus: s3 nec in ope aliq̄d suum notari possit. ſ quod agere debes.

b lū sup brāchiū tuū†q2 fort' est vt e
a ſ dilectio quā habui in te efficax fuit vt mors: q2 ꝑ eā aīa mea separata ē a corpore: vl' se iūcta ē.

c mors dilectiō: dura sicut infern⁹
a ſ dilectionis executio. ſ plura de virtute dilectiōis accumulando subuectit.

d emulatio. Lāpades eius: lampa f g
a ſ quelibet aduersa: seductiones: blandicie.

e des ignis atq3 flāmaꝝ. Aque mula ſ ex ea enim radix constantie.

te nō poterūt extiguere chāritaa ſ impetus difficillime angustie vel etiā mortis.
b ſ in cibos pauperum.

g tē: nec flūmia obruēt illā. Si de h
ſ etiam carnem.

derit homo oēm substātiā dom⁹
a ſ pro eo q diligit. b ſ q2 et si hoc totū dedit ei quem diligit: quid cōmodi fecit ei: sed dilectio christi profuit nobis non sibi.

sue ꝑ dilectiōe: quasi nihil despi i
a ſ christus ad synagogam de ecclesia. b ſ qui curam adhuc docendi suscipiant.

b ciet eam. Soroꝛ nostra puula: et k l m
a ſ ex suis. b ſ excitatio est. ſ eritis ne ad eā cōfirmandam adiutores mei.

vbera nō hābet. Quid faciemus n
a ſ hoc tempore. b ſ nondum in thalamū introducenda: sed interim preparanda.

sororī nostre: in diē q̄ñ alloq̄nda o
a ſ tacenti: ⁊ quid ipe velit auscultanti: quid fieri debeat aperir.

est: Si mūr⁹ ē: edificem⁹ sup eu3 p q
i a ſ inuincibiles snias diuino eloquio lucidas.

k ꝓpugnācula argēta. Si hostium r

a Ibi corrupta est mr̄ tua.i. synagoga q̄ d2 mr̄ dei rōne supradicta ca. iij. q2 ī passiōe xp̄i cessauerūt legalia tāq3 mortificata. b Ibi violata ē genitrix tua. repetitio ē eiusdē ad maiorē assertiōe3. In hebreo hr̄: Ibi pturiuit te mr̄ tua: ibi pturijt te genitrix tua: et hec lra veritati euāgelice est valde cōsona. Dicit eñ Ioh. xix. Stabat aūt iux̄ crucē mr̄ eius ⁊c. gladio doloris ꝓpter filiū trāsfixa. fm q predixerat sanctus Symeon Luc. ij. Et tuā ipsi⁹ aīam ptrāsibit gladius. Est igit̄ sensus: Ibi.i. iuxta crucē. parturiuit te mater tua.i. vt pturiēs doluit ꝓ te: ꝑ talē modū loq̄ndi dicit Apl's Gal'. iiij. Filioli mei q̄s iterum parturio donec formet christus in vobis. Ibi parturijt te genitrix tua. repetitio est eiusde3 ad maiorem expressionem. Et quia orationes ecclesie non solum sunt exaudibiles per virtutem crucis: sed etiam per meritū beate virginis. ideo sponsa confidens de istis suffragijs petit a sponso. c Pone me vt signaculum super cor tuū. me perfecte diligēdo: quod eñ valde diligit̄ sup coꝛ poni dicitur. d Ut signaculū super brachium tuū. me brachio tue potentie protegēdo. †De pe di. 2.c. valida. e Quia fortis est vt mors dilecto: dura sicut infern⁹ emulatio. q. d. l3 dilectio tua sit tā fort' in filijs ecclesie perfectis q propter te nō timent penam mort': vt patet in martyribus: tamē emulatio.i. persecutio tyrannoꝛū ex inuidia et odio ꝓcedēs xp̄ianoꝝ: Dura est sic̄ īfern⁹ infirmis: propter quod indigent brachio ꝓtectionis tue et beneficio pacis. C f Lampades eius.i. tue dilectionis in mentibus perfectoꝝ3. g Lampades ignis atq3 flāmarum.i. tam fortis est q nō potest obrui persecutionib⁹ tyrannoꝛū: nō sic autem est in infirmis: de quibus subdit reddendo singula singulis. h Si dederit homo omnē substantiam domus sue. pro dilectione diuina. i Quasi nihil despiciet eā. q. d. pro amore tuo ꝯtemnere bona exterioꝛa etiā p̄nt infirmi: ⁊ supplendum ē: nō sic aūt ꝓpriā vitā martyriū sustinēdo. Et ē hic modus loquēdi apud hebreos q̄ d2 decurtatus: vbi opoꝛtet aliq̄d supplere ad habēdū intellectū sicut. ij. Regū. v. Proposuerat dauid p̄miu3 ei q̄ ꝑcussisset Jebuseū ⁊c. et supplēdū ē q illud p̄miū erat q fieret mgr̄ militie: vt exp̄mit. j. Parai'. x. Qui ꝑcusserit Jebuseū in primis erit princeps ⁊ dux. De hac aūt īfirmitate ad martyriū: ⁊ ꝓmptitudine ad dimissionē tēpoꝛaliū dicit Grego. Homeli. xxxiiij. Foꝛtasse laboriosū nō est homini relinquere sua: sed valde laboriosum est reliquere semetip̄m: minus quippe est abnegare qd̄ habet: valde eñ multū ē abnegare qd̄ est. Est igit̄ snia in hac parte q sponsa petit tpalem pacē: qua etsi nō indigēt perfecti quibus lucru3 esset ꝑ christo moꝛi: tñ ea indigēt imꝑfecti quoꝝ multo maioꝛ ē numerus in ecclesia dei. k Soroꝛ n̄ra. Hic cōsequēter ponit̄ adimpletio desiderij spōse ī pacis largitiōe. Et diuidit̄ ī tres ptes: q2 p̄mo ponitur pacis largitio. scd̄o ecclesie pacificate ampliatio. ibi: Uinea fuit. tertio finalis cōclusio. ibi: Que habitas. Circa p̄mū dicit̄ in ꝑsona sponsi sibi cōpatiēt': Soroꝛ n̄ra.i. ecclesia que dicit̄ soroꝛ christi eade3 rōne qua xp̄s dicit̄ ei⁹ frater in p̄ncipio hui⁹ ca. l Paruula.i. humilis et abiecta inter hoīes huius seculi: et hoc fuit vsq3 ad tempus Cōstātini. m Et vbera nō h3.i. libertatē effundēdi lac sacre doctrīe ꝑ fidei catholice p̄dicatiōe3: quā tūc ecclīa nō audebat publice p̄dicare: s3 tñ ī occulto docere except' aliq̄b⁹ ꝑfect' q̄ ꝓ predicatiōe fidei vltro se se offerebāt moꝛti. n Quid faciem⁹. ꝑ h intelligit̄ pt3 ⁊ sp̄ūssanct⁹ opari cum filio. Opera eñ trinitatis sūt indiuisa. o Soroꝛi n̄re in die q̄ñ alloquēda est.i. a p̄ncipib⁹ aduocanda ē: sicut pt3 de Cōstantino qui beatū Siluestrū papam cum clero suo aduocauit vt ꝑ eum ꝯsequeret̄ coꝛporis et anime sanitatē: ⁊ simile fecerūt ei⁹ exemplo multi p̄ncipes ⁊ potētes ꝑ orbem terrarū. p Si murus est. accipit̄ hic si ꝓ quia. q. d. q2 murus ē fortis ꝯtra ꝑsecutiōes ⁊ h rōne ꝑfectoꝝ quoꝝ meritis subueniēdu3 ē imꝑfectis. iō subdit̄: q Edificem⁹ sup eū ꝓpugnacula argentea.i. adiūgamus ei per susceptionē fidei principes ad defensiōes infirmoꝝ. In hebreo habetur: Edificemus super eum palatiu3 argenteum. per quod idē designatur quod per propugnacula quia per palatium etia3 fm communem modu3 loquendi intelligitur regalis potentia. Et dicitur argenteū: quia Constantinus ⁊ alij principes in promotione ecclesie multū expenderunt argentum. r Si ostium est: id est quia ecclesia est hostium per quod ingreditur ad celeste regnum.

a Ego murus. Jam loquitur cõmuniter de tota ecclesia ex apostolorum fundamẽto incepta: qz extũc fuerũt vbera in ecclesia vsqz ad nouissima tẽpora. Ego mur9. Audiens ecclesia hec consilia vel promissa sui redemptoris iaz: nõ alter alterum expectat: sed quisqz pro se rñdet voce deuota. b Ex q̃. Hec oia nõ a me habere potui: sed ex q̃ mihi donũ sue pacis p verbum reconciliationis largitus est. c Quasi pacem re. Benedico pacem reperiens: qz in ea pace quã dixi: fuit pacifico christo vinea instituta: que olim a lege et prophetis est pnunciata: Que pax nõ vnã tm̃ gentẽ iudeorum ptinet: sed habet etiã multos pp̃los de toto mundo collectos: non aliquib9 hominũ meritis: sed sola illa pace quã inter deũ et hominem facere venit cui9 vinee qz dño cura ẽ: et qz vtile est hominib9 vt ei9 pticipes fiant. recte subdit: Tra. e. custodib9. d Tradidit eaz cu. Sequit vox ipsi9 pacifici: que oñdit quantã curaz habeat de hac vinea: et q̃d sua relinquentib9 internũ pseruet: et quid singulari p mij doctorib9 ei9 disponat. Mille preciũ pfectũ quicquid habet. Per mille pfectio. per argentũ omne mũdanũ accipit: qd quidẽ aliquando paruũ est in re: sed magnũ deuotione. e Mille tui pacifici. Eadẽ pfectio que p mille significat: et p centuz notat: qz vterqz numer9 pfectus: et idẽ valz ducẽti: q̃si diceret duo milia. Mille tui pacifici: idẽ ẽ argẽtei et pacifici. qz pecunia p deo erogate pacem inter deum et hominẽ concilliat. f Que habitas in hort. Ecclia vel q̃libet fidelis anima in hort habitat q̃ iã viriditate spei et bonorum operum ẽ repleta. Sicca q̃ppe ẽ spes hui9 mũdi: qz oia q̃ h amant cũ festinatione arescũt. Que ergo in hort habitat oportz vt sponsum vocẽ suaz audire faciat. i. in tantũ bona pdicatiõis emittat: inquantũ ille delectat quẽ desiderat: qz amici auscultãt: videlicet oẽs electi qui vt ad celestẽ patriã reuiuiscãt: verba vite audire desiderãt. Que habitas: et quãquidem vnicuiqz apud me reseruat pro merit premiũ. et duplex retributio doctorib9: qz dum adest tps merẽdi: dum differt dies nuptialis quãtum valet vnusquisqz in cultu hui9 vinee psistat. g Amici. i. angeli q̃s auditores tibi dedi: et spũs iustorum qui iam cũ deo sunt et p fratrib9 orant. h Fac me au. Exigo a te vt habites nullo tumultu discessura: postea etiã exigo vt vocẽ tuam me audire facias. i Fuge dilecte. Annuẽs ecclesia respondet: q̃diu vis abesto. differ presentiã tuã. ego spe longanimi quicq̃d preceperit patiar. Fuge dilecte. Nõ optando loquitur: quis enĩ optet eũ quez diligit fugere: sed memor sue conditionis illi9 voluntati consentit. Fuge dilecte. Quasi: tu quidẽ qui ex carne comprehensibilis factus es: ex diuinitate tua intelligentiam nostre sensus excede: et in teipso nobis incomprehensibilis permane. Hoc clamat ecclesia domino spiritu prophetico: postq̃ mortem et resurrectionem domini ascensionemqz descripsit. Fugere nos dicitur quando id quod reminisci volumus non occurrit: quãdo id quod volumus memoria non tenemus.

Assimilare

a ſ coniungamus et consolidemus vel ornemus. b ſ q̃rum odor fugat serpentes. ſ pfectos viros

ẽ: compingam9 illud tabul' cedri a b

bene dolatos et planos adiũgendo a ſ ecclesia. b ſ glutino charitatis viuis lapidibus compacta c ſ altiores. sic turris murum excedit: sic qui lac dant

a nis. Ego murus: et vbera mea sic c d

aliis. a ſ a quo longius recesseram.

b turris: ex quo facta suz corã eo e f

a ſ gratis oblatam non emptam. b ſ gratanter accipiens. c ſ vniuersa ecclesia.

c quasi pacem reperiẽs. Vinea fu g h

a ſ pace. ſ vinea. ſ vel pax. b ſ modo.

it pacifico: in eã q̃ habz poplos. i

a ſ vineam b ſ prelatis. c ſ quicunqz est vires habens. d ſ relinq̃ndo tẽporalia.

d Tradidit eã custodib9 u ir affert k l

a ſ pro acquisitione regni celestis.

pro fructu eius mille argenteos. m

a ſ q̃ vere dicit q vinea ẽ corã me. et q eã tradidi custodib9 et intueor quicquid in ea fit. b ſ bene video nec aliqua obliuione modũ tui precij: et modum retributionis minus intelligo.

e Vinea mea corã me ẽ. Mille tui n o

a ſ duplex fruct9: et gemina merces. b ſ doctoribus. c ſ qz duplex premium meretur q̃ et se tuet et alios lucratur. ſ opera ſ vinee.

pacifici: et ducenti his qui custo

f diunt fruct9 eius. Que habitas p

a ſ in spiritualiũ cultura fructuũ. b ſ q̃si isti sũt internuncij inter me et te. c ſ ita age vitam vt q̃cquid vel voce vel ope orauerit: dignũ sit a me exaudiri.

g h in hortis: amici auscultant: fac q r

a ſ dũ nõ potes iungi p presentiã. b ſ nõ pmittas te cognosci sed sola fide intelligi.

i me audire vocem tuã. Fuge dile s

a Conpingam9 illud. i. fortificemus. b Tabulis cedrinis. i. doctoribus sacris qui dicuntur cedri ppter sciẽtie et vite eminentiam et fidei integritatẽ. sicut cedrus est arbor valde alta et a vermib9 nõ pforatur. Aliter potest etiam exponi: Si murus ẽ. etc. id est quia vsqz nunc ecclesia fuit parua et depressa. Eleuem9 eam: ad statũ honorificum et magnũ: et quia ecclesia d huiusmodi beneficijs fuit grata. ideo subditur in ei9 persona: c Ego murus. p pugnaculis munit9 per potentiam principũ: tamen ex dono christi principaliter. d Et vbera mea sicut turris. sicut predictũ ẽ. p vbera spõse intelligitur lact copia sacre doctrine que abũdauit a conuersione Constãtini: quia extunc ecclesia habuit libertatẽ publice pdicandi et docẽdi: et qz hec doctrina nõ solũ est ad informationem morum: sed etiam ad confutationem infideliũ et hereticorum. ideo subditur: e Sicut turris de qua dicit magister sententiarum. Fidem nostrã dauitice turris clypeis munire vel poti9 munitam ostendere studuim9: sicut. s. allegatũ est d doctoribus veteris testamẽti ca. iiij. f Ex q̃ facta suz corã eo quasi pacẽ reperiẽs. s. ex tẽpore Constãtini qui tertia die sui baptismi legẽ pmulgauit. vt quicunqz iniuriã faceret christiano: bonorum suorum mediã amitteret facultatẽ. g Vinea. Hic consequenter ponit ecclie pacem habent amplificatio. et primo quantũ ad multiplicationẽ credẽtiũ cũ dr: Vinea. i. ecclia vt supra dictũ ẽ. vij. ca. h Fuit pacifico. i. christo q̃ p sanguinem suum omnia pacificauit q̃ in celis sũt et in terris Col. j. i In ea. s. vrbe que habz populos. i. roma in q̃ habitabãt aliq̃ de omnib9 terre populis: vel qz omnes populi romano impio cuius caput est roma erant subiecti. vñ dicit Leo papa in sermõe apostolorum Petri et Pauli: Dispositioni diuini operis maxime congruebat vt multa regna vno confederarent imperio: et cito peruios haberet populos predicatio generalis q̃s vni9 tenebat regimẽ ciuitat. k Tradidit eam custodib9. id ẽ beato Petro et ei9 successorib9. l Vir affert p fructu eius mille argenteos. vir ille intelligitur Cõstantinus qui fuit virtuosus ptra hostes imperij romani de quib9 triumphauit: et cõtra hostes generis humani scz demones q̃s p fidem supauit. et ipse. m Pro fructu vinee. i. p fructu ecclesie multas et magnas fecit expensas que p mille argẽteos hic designant. Vel potest dici q hic ponitur singulare pro plurali: scilicet mille pro mult milibus sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. id est multitudo muscarum. n Vinea mea coram me est. mutatur hic modus loquendi a tertia psona ad primam de dño huius vinee qui est ipse christus: de quo dictũ fuerat in tertia persona. Tradidit eam custodib9. Et ne credatur q p hãc traditionem dimiserit ecclesie custodiam. ideo dicit: Vinea mea corã me est. id est ad eius custodiã presencialit et principalit assisto. ppter quod dicit in ps. cxxvj. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ. etc. ppter quod de hac custodia multo maiores gratie debentur christo q̃ platis ecclesie. ideo subdit sponsa: o Mille tui pacifici. etc. tui pacifici sunt genitiui casus singularis numeri: quod patet p litteram hebraicã que talis est: Mille tibi pacifico. et est sensus q sicut mille ẽ maior numer9 q̃ ducenti: sic maiores gratie debentur christo qui pacificus hic dicitur de conseruatiõe ecclesie q̃ prelatis qui sub eo custodes sunt hui9 vinee: et honor exhibẽdus prelat conuenienter intelligit p ducentenariũ. fm illud aplĩ. j. Timoth. v. q̃ bene psunt psbyteri duplici honore digni habeant. Inferioribus autẽ simplex centenari9 pmittit reddendus Matth. xix. Centuplũ accipiet. p Que habitas. Hic vltimo ponit finalis conclusio q̃ stat in hoc q ecclesia de psenti miseria tollatur et ad celestem gloriam transferatur: quod fit partialiter in presenti quantũ ad sanctos qui ad gliam assumuntur: sed generaliter fiet pacto iudicio finali cum christ9 tradiderit regnũ deo et patri. j. Cor. xv. Ad hoc igit desiderandũ et petenduz sponsus inducit sponsam dicẽs: Que habitas in hort. i. in ecclesijs per orbẽ dispsis que dicunt horti: qz in eis fideles sunt plãtati: et qz ad lrãz frequent arbores circa ecclias sunt plãtate. q Amici auscultãt te. i. angeli ad quorum consortiũ fideles tui sunt transferẽdi et de tua salute solliciti: desiderãt audire tuas oratiões deuotas. ideo subdit: r Fac me audire vocẽ tuã. i. tui desiderij expssionem in oratione deuota. quã pñr pfert spõsa dicẽs: s Fuge dilecti mi. p hãc fugã nõ itelligit recessus dilecti ab ea. cũ dixerit. s. ca. pcedenti: Ego dilecto meo et ad me puersio ei9. p mutuã inhesionẽ iseperabilẽ. fm illud aplĩ Ro. viij. Quis nos separabit a charitate que ẽ in christo iesu. etc. sz p eã intelligit velox trãslatio sponse cũ

a Assimilare. Ita fuge vt creberrime p grãm cõpũctiõis fideliũ cordib9 appareas q̃ sũt mõtes aromatũ: qz despectis cupiditatib9. et purgat vitijs: amore celestiũ tenent. et virtutuz odore flagrant: et bonus odor christi sunt. Ca. I

Diligite iusticiã. Rab. Hũc librũ Hieronym9 asserit nõ a Salomone vt putat sz a Philone doctissimo q̃dã iudeo fuisse pscriptũ: quem pseudographũ. i. falso inscriptũ appellat: qz nomẽ alienuz sibi vsurpat cui9 expositionez psbyter Bellator octo voluminib9 cõphẽdit. Dicit tñ Hiero. hũc librũ apd iudeos vel hebreos nõ haberi s grecã magis redolere eloquẽtiã: nec int canonicas recipi scripturas. Ut ad verã iusticiam nos reduceret et inuitaret. pmo cõmẽdat nobis iusticiã: p quã venit ad sapiaz dicẽs: Diligite iusticiam etc. c Terrã. carnẽ. s. discrete repmitis.
Mat. 6. d ne supiat d spiritũ. Quasi: Primũ q̃rite regnuz dei etc. d In simplicitate. i. volũtati illi9 vos subijcite: et mandata custodite. q. d. Qui nõ itelligit nolite repbẽdere. qz secreta dei nõ pñt
Ro. 11. humana rõne cõphẽdi: qz incõphensibilia sũt iudicia ei9: et inuestigabiles vie eius. Quoniã

Nico. de lyra

tio spõse cũ spõso ad celestia: qd sũme desiderat et petit i orõnib9 suis ecclia: vt ptz i officio eccliastico: et p talẽ modũ exponit hãc fugã Ra. Sa. trahendo tñ lrãz ad errorẽ iudaicũ: dicẽs q plebs iudaica p h petit liberari a captiuitate ista i q̃ ẽ mõ p messiã futurum. Sz hec expositio fũdat sup falsũ fũdãmẽtũ: ideo hñ exponit mõ predicto vt sit sensus: Fuge dilecte mi. i. educ me tecũ de miseria pñtis vite. a Et assimilare capree etc. i. fac istud velociter. b Sup mõ. aro. i. trãsferẽdo me tecũ ad celos q̃ dicũt mõtes. ps. cxx. Leuaui oculos i mõtes etc. q̃ dicũt h mõtes aromatũ: qz ibi ẽ suauissima requies electorum. Ad quã nos pducat qui cuz patre et spũsancto viuit et regnat i secla seculorum. Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup Cantica canticorũ finit.

Expositio plogi in librũ Sapientie p fratrẽ Britonẽ ordinis minorum incipit.

Liber sapie etc. Iste plog9 diuidit in tres ptes. In pma ostẽdit Hiero. libri ordinem: qz nõ hebraice s grece ẽ edit9. vñ dic: Liber Sapie etc. In scda noiat ei9 auctorẽ: qz a Philõe ẽ edit9. vñ dic: Hũc iudei Philõis eẽ affirmãt etc. In tertia assignat tituli rõnez. qz. s. xpi q̃ ẽ pris sapia exprimũt passio et aduẽt9. ibi: Qui pinde sapia noiat. His visis lre insistam9. d Et ipe stil9. i. xpm dictamẽ qz tã elegãs ẽ. e Redolet. i. sapit. f Grecã eloquẽtiã magis q̃ hebreã. greci enĩ magis sũt eloquẽtes: et in sententijs pfundiores q̃ hebrei. Vñ cũ iste liber habeat elegantissimũ stilũ et inscrutabilẽ pfunditatez sniarum: potius ptz ipm grece q̃ hebraice fuisse traditũ. Philo enim lz natione fuerit iudeus: grece tñ lingue fuit valde perit9. de quo dicit Hiero. in libro illustriũ virorum q fuit iude9: natione alexandrinus de genere sacerdotum. Cetera plana sunt.

Explicit qualiscũqz expositio istius plogi.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra super libros Sapientie incipit: Ca. I

Diligite iusticiã. Post libros historiales nõ canonicos: magis tñ reputatos: qd dico ppt historiã Susãne et belis et fm Esdre: q̃ historie vltimo ponẽt rõne dicta in pncipio Tobie: exponẽdi sũt duo nõ canonici q̃ sunt simpliciter morales. s. liber Sapie: et liber Ecclesiastic9. Int q̃s pmittẽdus ẽ liber Sapie: tã rõne auctoris q̃ rõne materie. Rõ pmi est: qz lz Philo

Philo

a ſ in descensu.

a cte mi: et assimilare capree hinno a

a ſ existens. ſ cum in montibus figas pedes: dignare dilabi ad valles.

loqz ceruorum sup mõtes aromatũ. b

Finit canticũ canticorum Salomonis.

Incipit plog9 in librũ Sapie.

Liber sapientie apud hebreos nusq̃ ẽ. Vñ et ipse stilus grecaz magis eloquẽtiã redolet. Hũc iudei Philonis eẽ affirmãt. Qui pinde Sapiẽtie noiat: qz i eo xpi aduẽt9: q̃ ẽ sapia patris: et passio ei9 euidenter exprimit. Finit plog9.

Incipit liber Sapientie qui non est in canone: Capi. I

a ſ vt caro obediat spũi ſ non solũ facere.

Diligite iusticiã: a

a ſ quibus data est potestas iudicãdi. b ſ vt obediat caro spũi.

q̃ iudicatis terram. b

a ſ hoc est: scripturã pie legite et intelligite.

ram. Sentite de i

d dño in bonitate et in simplicitate k

cordis q̃rite illuz: qm̃ inuenit ab l m

disertissim9 iudeorum hũc librũ grece scripserit: vt cõmuniter dicũt doctores et historiographi: tñ ipm cõpilauit ex sententijs Salomonis: ppt qd Salomõ ẽ ei9 auctor pncipalis: loquẽdo tñ de auctorib9 hũanis. vñ. j. viij. et ix. ca. expsse loquit auctor i psona Salomonis. Jesus aũt fili9 sirach scripsit librũ Ecclesiasticuz tpe Simonis filij Onie vel post: qd ptz p h q. j. l. ca. fit mẽtio satis plixa de ipo: et sic fuit posterior Salomone tpe et auctoritate. Rõ scdi ẽ: qz vterqz ptim pcedit ratiocinatiue. et ptim exẽplatiue: vt i psecutiõe videbit dño pcedẽte. Exẽpla vero posita in libro Sapie icipiũt a priori. s. ab Adã vt hr. j. x. ca. et terminãt i patrib9 exeũtib9 de egypto. Exẽpla vo posita i libro Eccliastico icipiũt ab Enoch: et pcedũt vsqz ad Simonẽ filiuz Onie: vt ptz Eccl. l. q̃ fuit parũ añ tpa machabeorum. et sic patet ratio scdi. His igit pmissis liber iste q̃ noie Sapie ititulatur. in duas ptes diuidit. Nã pmo inducit auctor ad sapiaz desiderãdam et habẽdã: et h rõcinãdo. scdo ad idẽ inducit exẽplificãdo. j. x. ca. Ad intellectũ aũt vtriusqz psiderãdũ q i hoc libro vt frequenter sapia et iusticia p eodem accipiũt. Accipit enĩ h iusticia legalis q̃ sicut dr. v. ethicorum: est oĩs virtus. Nã lex pcipit de actib9 oĩm virtutũ: est enĩ intẽtio legis ciues facere bonos. x. ethicorum. Que bonitas fit p virtutes. Siliter sapia put hic accipit includit oẽm virtutẽ. Nã ad sapientẽ ptinet determinare illud qd ẽ formale i q̃libet virtute: ppt qd. ij. ethicorum diffinit virt9 sic: Virt9 ẽ habit9 electiu9 in medietate psistẽs put sapiẽs determinauit. Et ido sapia q̃ ẽ cuiuslibet vtutis dicto mõ determinatiua icludit oẽz virtutẽ. Et sic ptz q̃re iusticia ẽ sapia: et q̃liter p eodẽ frequẽter accipiunt in h libro. Sciendũ etiã q sapia vel iusticia h mõ dicta dupliciter accipit. Vno mõ put p actus humanos acquirit. Alio mõ prout a deo infundit: et lz de vtraqz in h libro tãgat: tñ de illa q̃ est p infusionez pncipaliter agit. Igit ad iusticiã vel sapientiã sic intellectã auctor pmo nos inducit. scdo circa h errores excludit. ibi: Nolite zelare mortẽ i errore etc. tertio psequẽdo ppositum resumit vj. ca. sicut phs in pncipio libri de aia pmo ad noticiã habendã de aia inducit. et scdo errores circa eã excludit i psecutione primi libri: et postea ad tractandũ de aia et eius potentijs pcedit scdo libro et tertio. Circa primã ptẽ sciẽdũ q sicut in mouente requirit debita virt9 ad regularit mouendũ: sic i mobili recta dispositio vt obediat mouẽti: et sic ẽ in hoib9. Nã i plat et pncipibus requirit sapia siue iusticia dicto mõ itellecta: ad hoc q hñ regãt populũ. et in pplo pportionabiliter requiritur sapia vt hñ subdat: et obediat regimini ipsorum: qd pmo ostẽdit in platis. scdo in subdit. ibi: Spũs enĩ sanct9 discipline. Circa primũ dr: Diligite iusticiã. q̃ includit oẽz vtutẽ: b Qui iudi. ter. i. habitãtes i terra in foro seculari et eccliastico: et qz in hoc sũt ministri et vicarij dei a quo pcedit oĩs ptãs recte iudicãdi. ideo subdit: i Sentite de dño in bonitate. id ẽ conformamini illi. qz sicut oĩa ordinat in seipm tanq̃ in finẽ vltimũ et optimuz: ita vos actus vestros ordinate ad cõmune bonũ et ad honorẽ diuinũ. k Et i simpli. cor. i. mũdicia mẽt. qz fm Aug. hoc ẽ simplex cor: qd ẽ mũduz cor. l Querite illũ. i. habete noticiã ei9 p sapie donũ q̃ oẽm vtutẽ icludit. et subdit modus iueniẽdi cũ dr: m Qm̃ inuenit ab his qui nõ tentãt illũ. tẽtat aũt deũ q̃ habẽs in aliq̃ negocio qd faciat via hũana: irrõnabiliter omittit illud expectãs effectũ ex pulsione diuina: ppter qd in acq̃sitiõe sapie omittens qd põt agere: vtpote studij exercitiũ: expectãs eam habere a deo: ẽ q̃daz ipi9 dei tentatio. ppter qd merito sibi denegat. Sz facietibus qd in se ẽ p exercitiũ virtutis studij et orõnis pcedit. iõ hñ dr: Qm̃ iuenit ab his q̃ nõ ten. illũ. Et qz tales q̃tũ ad id qd nõ possunt attingere cõmittũt se diuine puidẽtie. ideo subditur:

 Apparet

1.Cor.2.d

[a]M̄ in mali.r̄c.i.in aliꝰ hoīe.in illo. Aliꝰ hō nō pcipit r̄e. Et iō nō dixit: spiritū. i. aliaz ſpūalem. Rab. M̄ i malignolā aliaz. Frustrꝝ sibi blādiūt pbi ⁊ hereticī et falſi xpiani. Soli em̄ mūdo corde ſapiam dei pūt accipe. c Benignus. Rab. Cōtra illos inebitur: q̄ cogitatōes bonas ⁊ malaſ dicūt a deo imitari: cū de⁹ velit oēs saluos fieri hoīes: ⁊ ad cognitionē xp̄i⁹ venire. Ipse em̄ neminē r̄ptat: vt decipiat: sed vt pbet. M̄: Tentauit de⁹ abrāā. Et alibi: Pboba me ⁊ r̄pta me. Emundāſq; aūt r̄pta tur a ꝓcupiſcētia ſua: et iusto dei iudicio pmittī cadere: qui ſpūi veritaſ noluit obedire.

1.Tio.2.b

† De pe.di 3.c. inter hircum.

B

Gen.22.a Ps. 25. † 1.q.1.c.p Eſaī. q.3 c.saluator. 24.q.3.c.ō illis.

d Q̄d ꝓtinet oīa. id est ſpūs q̄ oīa gubernat et regit. Ul̄q attigit a fine vſq; ad finē sciaz hz vocis. i. itelligētiā ſcpturarū pſtat boīb⁹. Ul̄ q̄d cōtinet oīa. i. bō q̄ ꝓuenītia hz cū oīi creatura.

Dar.16 d

Ām dr: Ite pdicate euāgelīū oī creature. Sciaz hz vocis. i. diuersaz linguaꝝ a ſpūſācto: q̄ dedit aplis loq̄ diūſis linguis magnalia dei. Ul̄q̄ cōtinet oīa. i. ſpūſāct⁹ qui oīa replet ſua cētia iscītia hz vocis. i. xbi dei. i. eiusdē scie cū xbo. Ul̄ q̄ ꝓtinet oīa. i. ecclesiā: q. alij datur r̄c. Rab.

Gen.1.a

Qui in ꝓncipio ferebaſ sup aq̄s: ⁊ maiestate sua oēm creaturā ſplet ⁊ ꝓtinet. e Propt̄ b. Ra. Sic electi donū scie ⁊ pietatis p spiritū accipiūt: sic reprobi supbia sua in flati ⁊ maligno spū instigati: errorē suū ipsum denter. pferūt: q̄m̄ spiritum dei celare nō pūt: nec iustā penā euadūt. q. sicut oculi dñi sup iustos ⁊ aures eiꝰ ī pces coꝝ: ita vultus dñi sup facientes mala. d Custodite ergo. Raba. Perniciose sunt murmurationes ⁊ detractiones. Susurrones em̄ ⁊ detractores deo sūt odibiles. Ām salomō: Qui detrahit alicui rei in futurū se obligat. e Os q̄ mē. r̄c. Rab. Est mēdaciū leuioris culpe cuz q̄s mētiē pūtās bñficiū. M̄ō aūt scriptū ē deum bñfecisse obstetricib⁹ hebreoꝝ: ⁊ raab meretrici. ñ iō fctm̄ ē q. mēdacium fuerit. ſ. q. misericordes fuerīt. nec remūerata ē fallacia ſ. beniuolētia. Sic enim

Ro.1.d

Pro.13.b

D

Exo.1.d Jos.2.a † 22.q.2.c. nec artificioso.c. si q̄s ad re fugerit. ex.q.5. iuramēti.

Fabsurdū

a Molite ꝯe. Hic circa appetitū ſapie remouet triplex error. pcedēs ex vna radice. Dr: erūt enī mīti valde ⁊ adhuc dicūt aliq̄ aſam hoīs ee mortalē: sic ⁊ brutoꝝ aliū. er q̄ ꝓsona dr: Eccl̄s. iij. An⁹ ē enī iterū⁹ hoīs ⁊ iumētoꝝ: ⁊ eq̄ virtutiſq; ꝓditio. Et ex b aliq̄ ex angustijs pſñi ꝓcedebāt ad interfectionē sui ad euadendū illa mala credētes nulla alia post mortē ee. aliq̄ xo ꝓ oppositū q̄rebāt de delitijs carnalib⁹ affluere sine freno rōnis sicut ⁊ bestie: reputantes. q. ꝓ mortē nilā eēt punitio vel ꝓmiatio opeꝝ hūanoꝝ. Et ex b tertij dicebāt q. oīs pena vite pūtis erat. ꝓ aliq̄ culpa ꝓcedenti ipi⁹ afflicti: cui⁹ erroris fuerūt tres amici Job vt ibidē diffuſi⁹ declarabit. Tria aūt b ꝓtrariāt appetitui ⁊ acq̄ſitioni ſapie: q. reprobar suīpi⁹ effectoꝝ. ⁊ bona vite future ꝓsert bonis vite pūtis. ⁊ ipūti vita ſpēt bona xp̄i⁹ diuitijs: honorib⁹ ⁊ delitijs. Sic q̄ ꝓcedit: q. ꝓmo remouet ꝓmū. scdo scōm. ca. ij. tertio tertiū. ca. iij. Circa ꝓmū dr: Molite celare mortē. i. appetere eā. b An erroꝝ vite vre. i. p b oēm penalitatē eredētes cuadere. b ē enī erroneū. Mā maioꝝ punitio seq̄t in aīa separata. ideo subdit: c Meoꝝ acq̄rat⁹ pdi. ſ. gehēne. d In ogib⁹ma. vr̄aꝝ. i. p mā⁹ vr̄as vos iterimēdo. e M̄ de⁹ r̄c. ſ. hoīs q̄ creauit potēte nō mori p donū originaliꝰ iusticie. q. ſi fuaſſet sine morte media ad gl̄iaz aīe ⁊ corpis trāſiſſet. f Nec leraſ r̄c. p mortale pctm̄. g Creauit enī r̄c. i. ad b enim creauit res vt ꝓmanerēt⁹ esse īcorruptibiles p seipas. vt angelos: aīas hūanas: corpa celestia: ⁊ eriā elementa q̄tū ad tota litatē. Iz in aliq̄b⁹ eoꝝ ꝓtib⁹ sit generatio ⁊ corruptio. res xo corruptibiles ꝓseruat i esse ſm eaꝝ spēs p ꝓtinū generationē. h Et sanabiles r̄c. i. diuersas natiōes hoīs: q. Iz hūana natura ecciderit p pctm̄: tñ nō ē irremediabile sicut pctm̄ angellce nature. Silr Iz bō p pctm̄ īcurrerit necessitatē moriendi: nō tñ statim: ꝙ dedit subi remedia medicinaꝝ ꝑ calamitates ifirmitatū sīlr gētiū vſq; ad huma ne vite debitā periodū. i M̄ō enī. Hic ꝓr declarat dictū suū. ⁊ ꝓmo q̄tū ad remediū ꝑ morbos corpales. cum dr: M̄ō enī ē ill⁹. i. in boīb⁹. k Medicamētū exter. i. remediū ꝑ calamitates corpales p exterminationē ꝓprie vite. sic faciūt illi q̄ se interimūt vt liberenī a calamitatibus hui⁹ vite: vt ꝓdictū ē. scdo q̄tū ad penas ſpuales. cuz dr: l Mec inferoꝝ r̄c. i. in pūti vita. Est aūt ler infernalis regni q. null⁹ ibi a culpa ⁊ pena pōt regredi: ꝙ semp in pūti vita pūt hoīes a culpa ꝙ puiaz sanari. ⁊ p ꝓsequēs euadere pena inferni p gr̄az iustificātē. ⁊ ad immortalitatem gl̄ie ducētē. iō subdit: m Justicia enī. q̄ ex gr̄az. n Perpetua ē ⁊ imortal. ſ. effectiue: q. facī hoīes dignos imortalitate gl̄ie. o Iniusticia aūt. q̄ ē p pctm̄ mortale. p Mort⁹ acq̄. Mā p ipm̄ īcurrit⁹ mors gehēne. q Impij aūt ma. i. opib⁹. r Et xbis ac. illā. scz iniusticiam. s Et estimātes r̄c. i. sibi ꝓuenīrē. ꝙ habitū vitiosū īclinātē ad malū. vñ dr. ij. ethicoꝝ. Qualis ē vnuſq̄q⁹: talis finis sibi videt. t Defluxerūt. p diuersa vitia. v Et spōsiones r̄c. inherētes ei inſepabiliter: sicut spōſus spōse. x Ām morte. ſ. gehēne. y Digni sūt. q̄ sūt ex pte illi⁹. sic illi q̄ sūt ex pte iusticie: digni sunt imortalitate gl̄ie.

a Molite çelare mortē ī erroꝛe vite vſę: neq; acq̄ratis pditionem in opibus manuū vr̄aꝝ. M̄ deus nō fecit mortē: nec lętaſ in pditione viuoꝝ. Creauit enī deus vt

a ſm nō vr perirēt. b ſm nōlegroratiuas. c ſm vlyo luit esse. d ſm oēs. e ſm vel generationes.

essent oīa: ⁊ sanabiles fēcit nā-

a ſm in natura coꝝ.

tiones orbis terraꝝ. Nō em̄ ē i ill⁹

a ſm antiphrasim. i. peccatū q̄s non sanar: sed a deo exterminat. b ſm nihil hominī nocuisset di, abolus nisi homo acquiesset.

medicamētū exterminij: nec infe-

a ſm. i. a gperua morte liberat.

rozū regnū ī terra. Justicia em̄ p

petua ē et imortaliniusticia aūt

a ſm. i. morte punit eterna.

mortis acq̄sitio. Impij aūt mā-

a ſm facti. ſ. r dicti.

nib⁹ ⁊ verbis accesserūt illā ⁊ esti

a ſm q̄ putabāt se impune peccare. b ſm mor-

mantes illā amicā defluxerūt:

tem eternam. a ſm ne separentur.

b ⁊ sponsiones pposuerunt ad illā: v

†q̄m morte digni sunt: qui sūt ex

parte illius. La. II

c Jrerunt enī impij cogi-

a ſm si aperte non audient.

d tātes apud se nō recte.

ſ pſentis.

Exiguum ⁊ cū tedio est tps vite

a ſm quies post mortem.

nostre: ⁊ nō est r̄frigeriū in fine

post mortem.

hois: ⁊ nō est qui agnitus sit r̄-

uersus ab iferis. Quia ex nihilo

nati sum⁹: ⁊ post hoc erim⁹ tāq̄

nō fuerim⁹. Quoniam fumus

a ſm fragilis nihil valens.

afflat⁹ est i naribus nr̄is: ⁊ sermo

scintille ad cōmouēduz coꝛ nr̄m.

Quia extinct⁹ cinis erit corpus

Eccl.12.a

Ps. 40.

Esa.28.d

Amos.6.b

lis contingit errare quando minor ꝓpositio non accipitur recte sub maiore.

a Exiguum ⁊ cum tedio est tempus vite nostre. quia solum ponebant isti vitam presentem que cito transit. ideo subditur: b Non est resrigerium in fine hominis. quia negabant post vitam istam premiū boni operis. c Et non est qui agnitus sit reuersus ab inferis. id est a mortuis. sed hoc patet falsum. iij. Reg'. xvij. de filio mulieris sareptane quem suscitauit Helias. ⁊ de filio mulieris Sunamitis quem suscitauit Heliseus. iiij. Reg'. iiij. et de pluribus aliis in nouo testamento. d Quia ex nihilo nati sumus. Nam materia corporis humani ex nihilo fuit producta in prima rerum creatione. ⁊ anima infunditur per creationem. e Et post hoc erimus tanq̄ non fuerimus. hoc non sequit'. nam anima hominis est imortalis. supposito tamen influxu generali ipius dei sine quo nulla res potest esse. f Quoniam fumus afflatus est in naribus nostris. vinimus enim per inspirationem ⁊ respirationem aeris. g Et sermo scintille. id est res que potest dici scintilla: scilicet calor naturalis qui propter sui paruitatem scintilla potest dici. h Ad cōmouendum coꝛ nostrum. q̄diu enim calor naturalis est in corpore: coꝛ influit motum in partibus alijs: quia primo viuit: et vltimo moritur. i Quia extinctus cinis erit corpus nostrum. deficiēte naturali calore. statim enī infrigidatur: ⁊ tandem in cineres resoluitur.

Esa.28.a

Sapientie

Universidad de ... Biblioteca

a Opprimam⁹. Rab. Generalit ptinēt h ad eos q deū ptemnētes nulli sexui vel etati parcūt: s iniuste z auare oēs opprimūt. Specialit vo hereticos tāgūt: q pauperem ecclie xp̄m modis oib⁹ psequunt. z viduā de q
Ps.131. dictū ē: Viduā ei⁹ bñdicēs bñdicam zc. Veteranos .i. pphas z aplos rephēdūt. nō diuine legis decreta: sed
B erroris sui deuia sequūt. nec ipi capiti parent: sz blasphemāt z arguunt.
† De pe. di. 2. c. si ei. vltra medin ibi qs eni b Videam⁹. Rab. Sicia i euāgelio dicit: vbi pōtifices z pharisei consiliū
Mat.27.a inierūt quō iesuz morti traderēt: z i cruce posito illudebāt dicentes:
Mar.15.c Si rex isrl est descēdat nūc de cruce zc. c Morte tur. cruce .s. que vsq ad passionē xp̄i pena reorū fuit. nūc tropheū ē victorie: z ecclie gloria. Qm de⁹

Nico.de lyra

a Et spūs .i. aīa. b Diffundet .i. euanescet sicut aīa brutoꝝ. c Et trāsibit vita nr̄a tanq̄ vestigiū nub. q totaliter dissoluit p radium solis. d Et nomē nr̄m obliuionē accipiet p tps .i. p lapsū tpis. Nā lz p⁹ mortē hoīs remaneat nomen ei⁹ aliquātulū: tñ p longitudinē tpis euanescit.
C e Et nemo. pñtis vite: f Habebit memoriā opeꝝ nr̄oꝝ. de⁹ tñ habebit memoriā ad puniēdū mala. et ad pmiādū bona. g Et non ē reuersio finis nr̄i. qz post mortē null⁹ reuertit ad vitā de cursu naturali. p miraculū tñ aliq sunt reuersi: vt pdictum ē. z oēs reuertent in iudicio finali. h Qm psignata ē. p lapidē positū sup corp⁹ defuncti sepultum. i Venite g. Hic pñr ponit effectus dicti erroris. Nā si de hoīe nihil remanet post mortē: nec expectat aliqd premiū p bonis vel pena p malis: nō restat nisi q hoīes sine freno currāt ad pcupiscibilia mundi z delectabilia carnis. z h est qd dicit primo de delectabilib⁹ carnis: Venite g z fruamur bonis cōstituēdo ibi finem nostrū. k Et vtamur creatura tanq̄ i iuuētute. id est ita cito sicut poterimus. Cetera patēt vsq ibi: l Nemo vr̄m expers sit .i. exclusus: m Luxurie nr̄e. ita q sit oib⁹ cōmunis. n Qm hec ē ps nr̄a .i. nihil plus possum⁹ portare de bonis hui⁹ vite. o Opprimam⁹. Hic pñr exemplificat de pcupiscibilib⁹ mūdi p oppressionē iustoꝝ: cuz dr: Opprimamus pauperē iustum zc. quia tales nō possunt se z sua cōtra oppressores defendere. p Ne reuereamur canos .i. hoīes antiqs. sz eijciam⁹ eos de statu honoris. q Sit aūt fortitudo nr̄a lex iniusticie .i. qcqd possumus: nobis licitū reputemus.
D r Qd eni infirmū ē inutile iuenit. fm iudiciū nostrū. s Circūueniamus g iustū .i. decipiamus ipm. t Qm inutilis ē nobis. qz nō vult cōicare opibus nr̄is. v Et improperat nobis pctā leg. semp eni apd oēs fuit lex naturalis: cui⁹ transgressionē improperabant iusti peccatoribus. Et loquit hic scriptura de tota multitudine iustoꝝ. sicut de vno homine. eo mō loquendi q dr Exo.iiij. Filius me⁹

nr̄m: z spūs diffūdet tanq̄ mollis aer. a b
Et trāsibit vita nr̄a tanq̄ vestigiū nub: c
z sicut nebula dissoluet: q fugata ē a
radijs solis: z a calore illius aggraua
ta. Et nomen nr̄m obliuionē accipiet d
p tps: z nemo habebit memoriā ope/ e f
rū nr̄oꝝ. † Vmbre eni trāsit⁹ ē tps no/
strū: z nō ē reuersio finis nr̄i. qm psig/ g h
nata est: z nemo reuertit† Venite g z i
fruamur bonis q sūt: z vtamur crea/ k
tura tanq̄ i iuuētute celeriter. Vino p
cioso z vnguētis nos impleam⁹: z nō
ptereat nos flos tpis. Coronem⁹ nos
rosis anq̄ marcescāt: nullū pratū sit
qd nō ptranseat luxuria nr̄a. Nemo l
vr̄m expors sit luxurie nr̄e. Vbiq reli/ m
qm⁹ signa leticie: qm h ē ps nr̄a: h ē n
a s hec qz pditoꝝ vox. b s spiritu.
a sors nr̄a. Opprimam⁹ pauperē iustū z o
a s pphete vel apostoli.
nō pcam⁹ vidue: nec veterano nec reue p
a s sapientiam.
b s qd eni infirmū est inutile inuenit.
reamur canos m̄lti tpis. Sit āt forti q
a s quasi fortitudinem p iusticia habeamus.
b s istud i aliqb⁹ codicib⁹ p glosa interlineari habet.
tudo nr̄a lex iniusticie. Qd n. ifirmū r
a s vox iudeoꝝ. b s christū q peccatū non fecit. s .i. ecclesiam morte christi viduatam.
ē: vtile iuenit. † Circūueniam⁹ g iustū s
a s cū vtilitatē ei⁹ in oib⁹ viderēt. b s carnalibus.
qm iutilis ē nobis: z ptrari⁹ est opib⁹ t
a s quasi transgressoribus.
nr̄is: z improperat nob pctā legis: z v
a s q: mādata dei trāsgrediūt pter traditionē nr̄am.
diffamat in nos pctā discipline nr̄e.
a s substantialē deo z coeternum.
Promittit se sciaz dei hr̄e: z filiūz dei x y
a s .i. cogitationes nostras traducit in lucem.
se noiat. Fact⁹ ē nob i traductionē co z
a s tenebre nō possunt videre lucē.
gitationū nr̄aꝝ. Grauis ē nob etiā ad a
s omnino sine peccato.
videdū: qm dissilis ē alijs vita illi⁹: z b
a s dissimiles facte. b s inania faciētes z dicētes.
imutate sūt vie ei⁹. Tanq̄ nugaces esti c d
a s actionibus z traditionibus.
mati sum⁹ ab illo: z abstinet se a vijs e
a s qz de futura vita nō cogitāt: spem future vite pferri sue voluntati dolēt vnde ei mortē machinantur.
nr̄is: tanq̄ ab imūdicijs: z pfert nouis/ f
sima iustorum: z gloriatur patrem se
b deuz habere. Videamus ergo si ser/ g
mones illi⁹ veri sint z temptem⁹ que
ventura sūt illi: z sciemus que erunt
nouissima illi⁹. Si eni est verus filius h
dei suscipiet illū: z liberabit illum de i
manib⁹ contrarioꝝ. Cōtumelia z tor k
mento interrogem⁹ eum: vt sciamus
reuerentiā ei⁹: z pbem⁹ patiētiā illi⁹.
c Morte turpissima pdēnem⁹ euz. Erit
s qsi: videbim⁹ si p⁹ mortē resuscitare valeat carnē suā: dixit aūt: Soluite teplū hoc z in triduo excitabo illud.
enim ei respectus ex sermonib⁹ illius.

a Fili⁹ meus primogenitus israel. x Promittit se sciaz dei habere. istud pōt referri ad populū iudaicū q habuit legē diuinit⁹ datam. Exo.xx. y Filiūz dei se noiat. qz sic nominat ab eo vt dictuz est. z Factus ē nobis in traductiōez cogitationū nostrarū. eas arguēdo: sicut fecerūt multi spiritu prophetico. a Grauis est etiā nobis ad videndū. z subdit causa: b Qm dissimilis ē alijs vita illius. † 1.Pe.4 fuerūt eni iudei ab alijs gentibus distincti i habitu z victu: nec cōmunicabāt: alias coutebāt gētilib⁹ comedēdo z bibēdo cū eis: z ideo graues erāt eis ad vidēdū: pter qd antiochus epiphanes cogebat iudeos vt trāsferrēt se ad ritum gentiliū: vt habetur .j. z .ij. Machabeo. et idem voluit facere Aman: q z similia puidens in spiritu Salomon. dicit ista: c Tāq nugaces .i. nulli⁹ veritat homines. d Estimati sum⁹ ab illo. nam gentiles erāt idolatre vbi est maxima falsitas. e Et abstinet se a vijs nostris tanq̄ ab imundicijs. nam modi viuendi gētilium erāt in comestione idolaticoꝝ z ciborum lege phibitoꝝ. f Et pfert nouissima iustorum .i. bona et iustis expectata pfert omnib⁹ bonis vite pñtis. g Videamus ergo zc. i. per afflictiones experiamur veritatem verborum eius. b Si enim verus est fili⁹ dei. per † Ibidem gratiā iustificantē. i Suscipiet illum. liberando de oppressionibus iniquis. z sic factū est frequēter tēpore veteris testamenti. sicut ptz in psecutione Aman tempore Mardochei. z tpe Machabeoruz de psecutiōe Antiochi. k Cōtumelia z tormēto iterrogem⁹ eū. sicut ptz de septē fratrib⁹ qui cum matre ptumeliose z tormētis magnis fuerunt interrogati si vellent obedire regi .ij. Machab. vij. Aliter etiā exponit ps ista de christo cuius passionē puidens Salomō hic describit eam. cū dicit: Circūueniamus ergo iustū zc. Quesierūt enim iudei pluries xp̄m capere in sermōe: vt ptz ex decursu euāgelij. Et improperat nobis peccata legis. iproperauit eni eis Marci. vij. q irrita faciebant mandata dei pter traditiones suas. Promittit se scientiā dei habere. Ioh. vij. Est verus qui misit me quem vos nescitis: sed ego scio eum. Et factus est nobis in traductionem cogitationum nostraruz. christus enim eos redarguens cogitationes eorum propalauit Matth.ix. Et cum vidisset iesus cogitatiōes eorum zc. Grauis est nobis etiam ad videnduz: pter odium qd cōceperāt contra eum. Cetera patēt vsq ibi: Si enim est verus filius dei zc. hoc videt esse pro ista expositione. nam vera dei filiatio competit soli christo qui est solus dei filius naturalis. alij vero sunt ei⁹ filij adoptiui. Contumelia et tormento interrogemus eum. christo enim pendenti in cruce dicebant Matth.xxvij.

a Qm de⁹ creauit .i. nō ē auctor maloꝝ de⁹: ad imortalitatem enim creauit hoīem q diabolice psentiēs suggestioni mortis sniē subiect⁹ ē. Ca III
b IUstoꝝ aūt aīe in ma. In priori capitulo iniquoꝝ snīa expssa est: quā ptra christū ptulerūt. nunc aūt cōdemnant stulticie: qz sanctos interire putāt qs p eius cōfessione trucidāt. Sicut holocaustum qd totū p ignē offert deo: acceptum ē: ita passio martyrū p calorē fidei: z feruorem charitatis in odorē suauitat deo oblata i pspectu dñi pciosa est. Vnde:
Ps.115. Preciosa i pspectu dñi mors sanctoꝝ eius. c Scintille. Scitilla duo fac. sz mutat cito arūdinetū: vt vindicat. d Et regnabit d. Cum q z mēbra re
Dañ.7.d gnabūt. Vñ i Daniele dr: Regnū z potestas: z magnitudo regni: q ē sup celū dabit ppl'o sanctorum altissimi. Sapientiā

Nico.de lyra

Matth.xxvij. Si fili⁹ dei ēs descēde d cruce zc. Morte turpissima cōdēnem⁹ eū: nā inter latrones suspenderūt eū: Matth.xxvij. Erit eni respect⁹ ex sermonib⁹ illi⁹. credebāt eni iudei q xp̄o mortuo fmones ipi⁹ pcedētes reputarent falsi: sed ptriū ptigit. Nam ipo resurgēte z i celos ascendēte fuit nomen eius exaltatuz z doctrina ei⁹ p orbem vniuersū. a Hec cogitauerūt. Premisso errore circa imortalitatē aīe. hic pñr error remouet. cū dr: Hec cogitauerūt .i. q dicta sunt. b Et errauerūt. et subdit causa erroris. cū dr: Excecanit ei illos malicia eoꝝ. Qd si referat ad iudeos specialr fm expositionez secundā: dicendū q licet piti iudeoꝝ habuerit noticiā d xp̄o: sic pleni⁹ dixi super illud Matth.xxj. Videntes aūt agricole dixerunt: Hic ē heres: qz tñ cepit pdicare ptra vitia eoꝝ cōceperunt ptra eū inuidiā z odium: ex quib⁹ obscurata fuit i eis noticia: quā habebāt de xp̄o incipiētes exponere pphetias de eo peruerse. Si aūt referat ad impios generalr. sic silr ē verū q malicia affect⁹ excecat noticiā intellect⁹ maxie i moralib⁹: qz qlis ē vnusquisq talis finis sibi videt .ij. Ethicoꝝ. c Et nescierūt sacramenta dei .i. occulta bona que pparauit diligētib⁹ se. iō subdit: d Neq mercedē sperauerūt iusticie. nullā retributionē expectātes. e Nec iudicauerūt honorē aīaꝝ sanctarū. q trāsferēde sūt ad cōsortiū angelorum. f Qm deus creauit hominē iexterminabilē .i. imortalē ex pte aīe: z cōtra corruptiōez corporis eo q est cōpositū ex cōtrarijs elementis dedit donū originalis iusticie q poterat aīa corp⁹ suū a corruptiōe pseruare. g Et ad imaginē silitudinis sue fecit illū. qz fecit illū capacē dei p cognitionē z amorē. h Inuidia aūt diaboli mors introiuit i orbē terraꝝ. qz per tēptationē ipi⁹ pmi parētes mandatum dei trāsgrediētes pdiderūt originalez iusticiā: z sic incurrerunt necessitatem moriēdi: Geñ.iij. i Imitant aūt illum .s. diabolū. k Qui sūt ex pte illi⁹ .i. oēs impij. d quibus dr Ioh.viij. Vos ex prē diabolo estis zc. Ca. III
l IUstoꝝ aūt aīe in manu dei sūt Hic pñr remouet terti⁹ error:

Hec cogitauerūt et errauerūt: a b
excecauit ei illos malicia eoꝝ.
a s cōsilia dei. quoniam in maliuolā animā nō
Et nescierūt sacramēta dei: neq c d
introibit sapientia. a s mortis christi.
mercedē sperauerūt iusticie: nec e
a s .i. nō intellexerunt: qz mors christi honor ē et salus sanctorum.
iudicauerūt honorē aīaꝝ san
a ctaꝝ. † Qm de⁹ creauit hominē f
a s fecit de⁹ hominez ad imaginem et similitudinem suam.
iexterminabilē: et ad imaginē g
similitudinis sue fec illū. Inui h
a s q inuidit homini beatitudinē quā pdidit.
dia autē diaboli mors itroiuit
in orbē terrarū: imitant aūt il/ i
s filij perditionis.
lū q sunt ex parte illi⁹ Ca. III k
s martyrum.
b IUstorū aūt anime in l
a s protectione.
mānu dei sunt: z nō tā m
s eterne.
get illos tormentū mortis. Visi n
a s qui palmaz martyrij afflictionem putant exterminium.
sunt oculis insipientiū mori: z o
a s id est finis quia nullum finem preter afflictionem putabant eos habituros.
estimata ē afflictio exit⁹ illoꝝ.
s reputatione malorum
Et ab itinere iusto abierūt i ex p q
terminiū: z qd a nobis ē iter ex r
a s Perpetue qetis: nunc in spe tandē in re
terminij: illi aūt sūt in pace. Et s t
a s Quia coram deo corona glorie.
si cōram hominibus tormenta
a s indefectiua. b s vera
passi sunt: spes illorum immor v
a s corporaliter.
talitate plena est. In paucis ve x
a s Quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam.
xati: in multis bene disponent: y
a s Id est castigauit multis tribulationib⁹
quoniam deus tentauit eos z z
s tētatos vel pbatos. a s participatiōe beatitudinis sue.
inuenit illos dignos se. Tanq a
a s sicut auruz in fornace nō vritur sed probatur: ita martyres non deficiūt sed ad gratiam preparantur.
aurum in fornace pbauit illos
et quasi holocausti hostiam ac
a s quasi: non est perpetua mors sanctorū: sed in die iudicij copiosa remuneratio. b s in die iudicij quando coronabit.
cepit illos: et in tēpore erit b
s in die iudicij.
c respectus illoruz. † Fulgebunt c
a s ignis qui arundinetum cito consumit: subitam sanctorum mutationem et vindictam celerem reproborum demonstrat.
iusti: et tanq scintille in arun/ d
a s subito malos consument. b s quia per illos iudicabit deus: quia nullus resistet eis.
dineto discurrent. Iudicabūt e
natiōes z dominabunt ppl'is:
a s regni eius non erit finis.
b z regnabit dñs illoꝝ i ppetuū.

qui est circa mortem iustoꝝ quam multi ignominiosaz reputabāt qn erāt in afflictiōib⁹ z tormētis: nā oia talia credebāt esse penas alicui⁹ peccati pcedētis: vt .s. dictū ē. Primo g ponit hui⁹ erroris remotio. scdo cuiusdā dicti declaratio. ca. seqnti. Circa pmū pmo ostendit mors iustorū qūuis sit penalis esse gloriosa. scdo mors iniquoꝝ ignominiosa. ibi: Impij aūt. Circa pmū dr: Iustoꝝ aūt aīe i manu dei sūt: sunt eni † Geñ.1.d imortales vt dictū est: z iō sepate a cor Ecci.17.a porib⁹ p mortē sunt i manu diuine misericordie p securitatē glie cōsequēde. nā a tpe passiōis xp̄i: p quaz apta ē ianua glie: si nō habeāt aliqd purgādū. statim euolāt ad gliam. si aūt habeant aliqd purgandū detinent i manu diuine iusticie in pena purgatorij ad tps. sūt tñ secure de sua beatitudine consequēda. tpe vo qd fluxit añ passiōez quuis essent purgate: nō recipiebant ad gloriā. erāt tñ secure d ipa psequēda. remoto ipedimēto nature p futuꝝ redemptorē. m Et nō tanget illos tor A mentū mortis. Si aūt loquamur d tormento qd ē p sepationē aīe a corpe: h est cōmune bonis z malis. Sed tormētū mortis. hic dr illud ad qd p mortez deuenit: z hoc est tormentuz gehenne qd nō tangit iustos: licet tormētū purgatorij eos tangat qn nō purgāt totaliter in vita pñti. verūtamē nō tangit eos sicut iustos: sed vt peccatores: nō tñ peccatis remanētib⁹: sz pteritis p quib⁹ remanserūt ad penā tpalē obligati. n Visi sunt oculis insipientiū mori. totaliter i aīa z corpe: vt pz ex pdictis. o Et estimata ē afflictio exitus illoꝝ .i. exit⁹ illoꝝ de h mūdo reputatus ē mera afflictio ab illis q nullaz vitā hominis credūt post istā. p Et ab itinere iusto .i. a via iusticie quaz tenuerūt in h mūdo fm veritatem. q Abierūt in exterminiū. fm insipiētiū errorē. r Et q a nobis ē iter exterminij fm dictū errorē. q dicit recedētes a nobis p mortē totaliter exterminari. s Illi aūt .i. iusti q sic erronee credunt exterminati. t Sūt in pace. aīa eni remanēs eo q ē pncipalior pars hoīs hic accipit p toto. v Spes illoꝝ imortalitate plena est. B qz nō pōt amitti. immortalitas vo ade nō fuit plena. nam amitti poterat z fuit amissa. x In paucis vexati. scilicet in illis que sūt homini cōia z brutis. y In multis bñ disponent. p gloriam aīe z corporis. z Qm de⁹ tēptauit illos. Est aūt tēptare accipere expimētū de ignorantia: vñ z illa ps logice q ad hoc ordinat dr tēptatiua. deus aūt nihil ignorat: z iō nō tēptat sanctos p afflictiones corpis vt accipiat inde aliquā noticiā: sz vt virt⁹ patiētie coꝝ nota fiat alijs ad exēplū imitatiōis z xp̄i Mat.13.f augmentū sue retributiōis. iō subdit: a Tanq aurū in fornace zc. qd ibi nō deterioratur: sed melioratur. b Et i tpe. retributiōis. erit respect⁹ illoꝝ. nō solum qtum ad aīam. sed etiā qtum ad corpus qd resurget gliosuz. iō subdit: c Fulgebūt iusti. p dotem claritatis. d Et tanq scintille in arundineto discurrēt. p dotē agilitatis. qz corp⁹ obediet ad nutū aīe qtū ad localē motū. e Iudicabūt natiōes. nam pfecti iudicabunt cum christo i iudicio finali. Qui cōfidūt

Universidad … Biblioteca

a Sapiētiā.Ra. Possunt heretici i hac sniā notari: q̄ sapiaz diuinā et fidei regulā abijciunt:labores doctrine sue ⁊ erroꝝ sectas sine fructu vite eterne expendētes:quoꝝ intētio stulta ⁊ neq̄ssima opa. Factura.Sapia em̄ que deus benedicēdo creauit: nō maledicit:sꝫ opatiōem reprobo maledictiōe etna dignaz esse ostēdit.
C
b Quoniā felix. Rab. Pōt i sterili ⁊ i spadone virginū ordo intelligi:de q̄ i Esaia dr: Non dicat eunuchus:ecce ego lignū aridū ⁊c. Talez fuisse eunuchū iohānē quē iesus amauit:plurimuz ecclesiastice hystorie tradunt: q̄ supra pect' dñi i cena recubuit:q̄ petro tardi' ambulante eleuat' v̄ginitat' alis ad dominuz cucurrit: q̄ ausus est dicere q̄ secula nescierant. In principio erat v̄bū ⁊c. Fatiscat igif cauillatio iudeoꝝ:q̄ semiuiris apit regnū celoꝝ: cū pudicicia sit in volūtate animi n̄ delicate corporis.
D
c In die agnitionis.i.iudicij qn̄ electi a iudice suo agniti ad regnum possidendū iuitabunf:mali āt nulla spe restaurationis ꝯsolabūf.Sꝫ i eternū cruciādi a cōspectu sūmi regis expellentur.

Esa.56.b. — Joh.13.c — Ibi.1.a — †32.q.4.c.1.et.c.dicat.56.di.c.finali.

Capitulū. IIII

O Ꝙ pulch. Rab. Vituperatis hereticis ⁊ scismatic' laudat catholicos ⁊ eoruz discipulos:quoꝝ fides pura ⁊ simplex doctrina:⁊ iō eterna digna memoria:q̄ niā eorum generatio apud deū probata. Distingue verba scilicet pulchra:quantum ad opera.casta:quantum ad innocentiam mentis.clara:
A
quātū

§ vere. a § qr fm ꝯfidētiā verā daf intellectus
Qui cōfidūnt in illo intelligent a
veritatis. a § quia in futuro a societate ei' nō poterūt auelli quē hic fide ⁊ spe tenebant.
veritatem:et fideles in dilectiōe b
a § eterne societatis. § perpetua.
acq̄escent illi:qm̄ donū ⁊ pax est c d
a § quos elegit de mūdo. b § qr cuꝫ iusti intrabunt in requiem cum populo sanctorum altissimi impij ibunt in supplicium eternum.
electis eius. Impij aūtez fm que e
§ penam.
cogitauert correptōez habebūt: f
a § iusticiā vel ipm deū. b § a domino recedūt qui sapientiam et disciplinam abijciunt.
qui neglexerūt iustuz:et a dño re g h
a resserūt.Sapiētiā em̄ ⁊ disciplina i
a § male operando. b § quia putāt temporalia fore eterna peccata impunita.
nam qui abijcit infelix est:et va/ k
cua est spes illorū:⁊ labores sine l
a § eterne mercedis. b § qr celestē habitationē
fructu: et inutilia opera eorum.
nō merenf. a § quia. § voluptates carnis:vel praue interpretationes vel dogmata.
Mulieres eorū īsensate sūt:⁊ ne/ m n
a § opera praua vel dogmata. b § id est digna maledictione.
quissimi filij illorum.†Maledicta o
a § casta ⁊ continēs anima que .s.nec heresi nec idolatria polluitur.
b creatura eoꝝ:quoniā felix est ste p
rilis ⁊ icoinquinata:que nesciuit q
a § adulterij. b § i die iudicij. c § etne btitudinis.
thorū in delicto.Habebit fructū r
a § quoniam respicit deus animas sanctas remunerādo:⁊ ipse respicient eum contemplando.
in respectiōe animaꝝ sanctaruz.
a § eunuchus propter regnū celorum.
Et spādo q̄ nō opatus ē p man' s t
suas iniq̄tatez:nec cogitauit ad/ v
uersus deū neq̄ssima† Dabif eni x
a § inter sanctos. § in celo.
illi fidei donū electū:⁊ sors in tē/
plo dei acceptissima. Bonorum y
a § qr gaudiū eternū. § vere gloriosus ē fructus:qr sapiētia est radix hui' fructus.i.vite eterne:que sapiētia nō aufert sed confert vitam.
eni laborū gl'iosus est fructus: et z
a § sed perpetue salutis afferat fructum.
que nō concidat radix sapientie.
a § discipuli hereticoꝝ q̄ verbuz dei adulterant. b § eterna scꝫ consumptione.
† Filij aūt adulteroꝝ i ꝯsūmatiōe a b
a § pollute cōsciētie. § filij. § discipuli.
erunt:et ab iniquo thoro semen
a § in futuro. § .i.corpore polluto conscientia mala ideo a domino exterminabitur.
exterminabif.Et si quidez longe c
§ quia memoria illorum in eternum
vite erūt: in nihilū cōputabunf: d
benedictione carebit.
et sine honore erit nouissima se/ e f
nect' illoꝝ.Et si celerius defūcti g
c fuerit:nō habebūt spem nec i die h i
agnitiōis allocutionez.Natiōes k l
§ damnationis.
em̄ iniq̄:dire sūt ꝯsūma/
tionis. Ca. IIII
O Ꝙ pulchra est casta ge/ m

a Qui confidūt in illo intelligent veritatē.⁊ isti sunt qui de sensu ꝓprio non presumūt:que p̄sumptio hominē inuoluit tenebris ignorātie:sed in dubijs cōfidenter ad deum recurrunt:⁊ sic daf eis lumē intelligētie.Et quia talis cognitio habet charitatē annexā.iō subdif: b Et fideles i dilectiōe acquiescēt illi:captiuantes intellectū suum in obsequium christi. c Qm̄ donū.gratie in p̄nti: d Et pax in futuro.Est elect' ei'.nā ibi quietaf totalif coꝝ appetit'. e Impij aūt.Hic ꝯñr ostēdit mortem impioꝝ ignominiosam.⁊ scdo mulieres eoꝝ ⁊ prolē.ibi:Mulieres. Circa primū dr:Impij aūt fm q̄ cogitauerūt.i.fm demerita erroris ipoꝝ. f Correptionē habebūt.i.punitiōez eternā.cui' rō subdif: g Qui neglexerūt iustū.i.opus iustū noluerūt facere. h Et a dño recesserūt.q̄ ē bonitat' īfinite.ꝓpter qd eoꝝ punitio ē īfinita nō intēsiue qr h̄ ē īpossibile:sꝫ extēsiue.iō subdif: i Sapientiā aūt ⁊ disciplinā q̄ abijcit īfelix ē: qr p h̄ venit ad hanc punitiōez. k Et vacua ē spes illoꝝ.licet spes sit ꝓprie de futuro bono tñ large accipiēdo accipif de euasione mali futuri inq̄ntū euasio mali apphenditur vt quoddā bonū.Impij vero de quibus loquif scriptura:nullam penā vel p̄miationē credebāt esse post mortem.Et ideo dicif q vacua est spes illoꝝ qua credunt euadere omnez penam post mortē. l Et labores sine fructu. qr licet frequēter plus laborēt in hoc mundo q̄ꝫ iusti:tñ de suis non laborib' asportāt fructū glorie:sed miseriā pene. m Mulieres.Hic ꝯñr ostendif eoꝝ ignominia in ꝑsonis cōiunctis:⁊ p̄mo facit ꝓpositū.scdo infert duplex correlariū.ibi:Qm̄ felix sterilis.Circa primū dicif:Mulieres eorum insensate sunt:sequentes mores viroꝝ suorum. n Et nequissimi filij eorū.sequētes vitā ⁊ doctrinā parentum. o Maledicta creatura eorū.i.promoti p eos q̄ dicuntur eorū creatura.et.conformāt se illis. p Quoniā felix sterilis.Hic ex predictis infert duplex correlariuz.secundū ponitur.ibi:Filij autez.quia dixerat q filij iniquoꝝ parentum cedunt in ignominiā ipsoꝝ.ideo subditur:Quoniam felix sterilis:quia licet sit in matrimonio:nō tamē habet filios in ei' ignominiā cedentes. q Et icoinq̄nata. quia si esset sterilis ⁊ adultera nō esset felix sed misera. r Habebit fructum.a deo pro sua cōtinentia cōiugali meli' q̄ꝫ si sibi essent filij. s Et spado:id est impotens generare:qui tamen est sancte vite.ideo subditur: t Qui non operatus est.q̄ntum ad peccatuz operis. v Nec cogitauit aduersus deum.q̄ntum ad peccatū cordis. x Dabitur em̄ illi fidei donū:id est donū glorie quod datur pro fide formata charitate.ideo subditur: y Bonoꝝ em̄ laborū gloriosus ē fruct'.et qm̄ etern' est. subdif: z Et que nō ꝯcidat radix sapie. d̄ tali em̄ spadone dr Esa. lvj.Non dicat eunuchus:ecce ego lignū ariduz: quia hec dicit dominus eunuchis:Qui custodierint sabbata mea ⁊ elegerint que ego volui ⁊ tenuerint fedus meum:dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locuz ⁊ nomē melius a filijs et filiabus:nomē sempiternum dabo eis quod nō pibit. a Filij autem adulterorum.Hic infert secundū correlarium de filijs iniquorum dicens:Filij aūt adulteroꝝ ⁊ potissime adulterio spirituali quod est idolatria. b In consummatione erunt: id est in exterminatione. c Et si quidem longe vite erūt.in presenti: d In nihilum computabunf. nam vita presens nullius est momenti respectu future. e Et sine honore.vero: f Erit nouissima senectus illorum. nam honor est premium virtutis iuxta Ethicoꝝ. propter quod ille solum est honor verus qui defertur alicui in testimonium sue virtutis. propter quod carens virtute:per ꝯsequens vero caret honore. g Et si celeri' defuncti fuerint. ante senectutē. h Non habebunt spem.vite future. i Nec in die agnitionis:id est iudicij generalis in quo omia cognoscentur etiā occulta cordium. k Allocutionem:id est de suis malis excusationem. l Nationes enim inique dire sunt consūmationis: id est dure ꝯtemplatiōis que est ad penam ignis gehennalis.Ca. IIII

†Lu.23. — †Esa.56b

m O Ꝙ pulchra est casta generatio.Errore remoto circa mortem iniustorum. hic consequenter declaratur quoddam dictum scilicet q iusti semp sunt melioris conditionis q̄ꝫ iniusti.Et hoc p̄mo declaratur fm statum presentis vite.secundo fm statuz vite future capi.sequenti.Ista tamen diuisio non est sic precisa quin de materia vnius partis aliquid ponatur in alia et econtra propter connexionem.Prima in duas:quia primo declaratur propositum in iustis vite longioris. secūdo in illis

clara q̄ntū ad v̄tutū nitorē.Potest eē casta corpe ⁊ pulchra i superficie.et iō ait:Cū claritate ⁊c. a Premiū vincēs.Premiū datū p certamie trāsitorio qd mai' ē illis certaminib' ⁊ ꝑsecutiōib'. b Multigena aūt ipioꝝ. Alternatim d̄ catholicis ⁊ heretic' loq̄f:vt hoꝝ laudabilē sapiaz illorū vitupabilē demōstret versutiam. c Plantationes. Qm̄ moscos grece: vitul' latīe dr: Moscemata q̄dā nō intellexerūt eē plātationes:⁊ vitulamīa interptati sunt:q̄ error tā multos codices p̄occupauit vt vix īueniaf aliter scriptuz. d Justus. Rab. Cū dixisset d̄ malorū interitu:d̄ bonoꝝ requie addidit:qr post finē vite p̄ntis q̄ bonis ⁊ malis est cōis. hi de morte trāseunt ad vitā:illi d̄ vita ad mortem eternam. e Placēs deo. Ra. Nō iō tollit de' dilectū suū de mundo q nō possit inter peccatores cum immunez a peccato fuare: qui discipulos q̄s miserat q̄si agnos inf lupos p̄ri cōmendauit. dicēs: Non rogo vt tollas eos de mūdo: sꝫ vt fues eos a malo.Sed iudicij sui rationem obseruat: vt quos presciuit ⁊ p̄destinauit: vocet ⁊ iustificet.alios autē iniq̄tate damnet. Vñ petrus:Nouit deus pios de temptatiōe eripere: iniquos v̄o in diē iudicij cruciādos reseruare. f Fascinatio ⁊c. Rab. Notatur hac sententia general' lasciuia reproborū:sꝫ manifesti' astutia hereticorū qui prauis doctrinis ⁊ cupiditate nociua auertūt sensum homis a tramite veritatis:fascinat em̄ ⁊ grauat q̄ adulādo impedit:vl' laudādo decipit.Vñ: Currebat' bene: q̄s vos fascinauit.Et in prouerbijs:Donū inuidi cruciat oculos. Inuidus enim grece significātius fascinator dicitur.His exēplis docemur quod
inuidus

Luc.10.a — Joh.17.c — Ro.8.b — 1.Pe.2.b — Gala.5.b

neratio cū claritate.Immor/ a b
§ apud deum.
talis ē eni memoria ill'': qm̄
§ .i.probata est.
et apud deū nota est: ⁊ apud c
§ in presenti.s.vita.
hoies.Cum p̄ns est illaz imi/ d
a § prouocari exemplo eius. b § quia ⁊ recordationē sui posteris relinquit.
tāntur:et desiderāt eā cum se e
§ non erit.s.dolor de peracto certamie: quia persecutionum magnitudinem premium vincet.
eduxerit: ⁊ in perpetuū coro/ f
nata triūphat: incoinquina/
a toꝝ certaminū p̄miū vincēs.
a § multiplex. b § hereticorum. c § multiplex.s.doctrina.
b Multigena aūt impiorū mul g
a § sed nociua. b § al's spuria virulamia.
titudo nō erit utilis: et adul/ h
§ superflua argumenta.
c terine plantationes non da/ i
a § qr persecutiōis vento vel examine iudicij cito decident.
bunt radices altas: nec stabi k
le firmamentum collocabūt.
a § sententijs diuine scripture. b § ad horam.s.
Et si in ramis i tempore ger/ l
minauerint:infirmiter posita m
a vento commouebuntur: et n
a § persecutionū vel discussionū iudicij.
§ penitus euellentur.
a nimietate ventorum eradi/ o
cabuntur.Confringenf enim p
§ sensus.
rami incōsummati:⁊ fructus q
§ praui venenosi.
illorum inutiles et acerbi ad
manducandum et ad nihiluz
apti. Ex iniquis enim omēs r
§ discipuli vel opera. § ꝓbatio.s.et argumentum quia merito damnandi sunt.
filij qui nascuntur testes sunt
§ hereticos vel quoslibet malos.
nequitie aduersus parentes
d in interrogatiōe sua. Justus s t
a § a malis occisus persecutoribus.
aūt si morte preoccupatus fu
a § quasi etas corporis:sed maturitas mentis:⁊ morū probitas laudatur.
erit: in refrigerio erit. Sene/ v x
ctus em̄ venerabilis ē:nō diu
turna:neq̄ꝫ numero annoꝝ
a § quasi bene canus est q̄ bene sensatus.
cōputata.†Cani āt sūt sensus y
a § quasi bene est senex qui mundus et simplex.
hois ⁊ etas senectut' vita im z a
e maculata.† Placēs deo fact' b
dilect':⁊ viuēs inter peccato
res trāslat' ē †Rapt' ē ne ma c
licia mutaret itellectū ei':aut d
§ nugatio hereticorum.
f ne fictio deciperet aīam illius. e
Fascinatio enim nugacitat' f

in illis qui sunt breuioris vite.ibi:Justus autem si morte. Circa primū primo ponif iustorū eminentia.cum dicitur: O q̄ꝫ pulchra est casta generatio.i.iustorum multitudo q̄ est casta corpore rescindendo illicita carnis et etiā mente precauendo vitiū infidelitatis et idolatrie. a Cum claritate.s.sapientie que daf iustis. b Immortalis est em̄ memoria illius:et subdif imortalitat' modus. Qm̄ apud deum nota ē noticia approbationis.in deum v̄o nulla cadit obliuio:et sic eius memoria est immortalis simplicif. c Et apud homines.et sic est immortalis saltem fm q̄d. nam memoria iustoꝝ fit in ecclia que a p̄mo abel iusto incepit fm Grego.Homel'.vij.Si aūt loquamur de hominibus sanctis q̄ sunt i patria.sic talis etiā memoria ē immortalis simpl'r. d Cum spūs est.i.in p̄nti vita existens:qr multi etiā insolētes p exempla vite sanctoꝝ emēdāt vitaz suam. e Et desiderāt eam cū se eduxerint.cuꝫ em̄ iusti de vno loco trāseunt ad aliū ad habitandū.illi cuꝫ quib' habitabāt cōiter desiderāt eoꝝ reditū.Alif tñ exponif d̄ eductiōe a p̄nti vita ⁊ p seniū:qr tal' mors dr q̄si natural': et sic tales dicunf se q̄dammodo educere de p̄nti vita: qr solū est a p̄ncipio intrinseco.post mortē v̄o taliū recordaf frequēter bona vita ipoꝝ tanq̄ꝫ desiderata redire si posset esse.Et huic expositiōi videf lr̄a sequēs ꝯcordare.cuꝫ dr: f Et in ꝑpetuū coronata ⁊c.iungaf sic lr̄a:Et vincēs carnē:mundū et diabolū:qui pfecte vincunf a iustis i morte ipoꝝ.Triūphat.i.acquirit p̄miū.Incoinq̄natoꝝ certaminū.i.p̄miū qd reddif ꝓ certaminib' incoinq̄nat' cōtra dictos hostes.In ꝑpetuū coronata.supple ē a deo ꝓ dicta victoria. g Multigena āt.Hic scdo declaraf iniq̄ꝝ deficiētia.cū dr:Multigena aūt impioꝝ m'titudo q̄ dr multigena ꝓpter eius magnitudinē:Eccs.j. Stultoꝝ infinit' ē nūer'. h Nō erit vtil'.qr nō valet ad finē intētū:sic medicina dr inutilis q̄ non inducit sanitatez.Oēs aūt homines inq̄ntū sūt ad imaginē dei facti:sunt ad btitudinē ordinati: ꝓpf qd impij ab ea deficiētes dicunf īutiles. ideo sbdif:Et adulterine plātatiōes.i.oēs impij q̄ sic noīanf: eo q p adulteriū spūale fiūt filij diaboli. i Nō dabūt radices altas.nam nō p̄nt ascēdere ad bona celestia. k Nec stabile firmamētū collocabūt:qr totā suā fiduciā in bonis mūdanis ⁊ ruinosis ponūt. l Et si in ra.in t.g.i.i bonis tpalib' ꝓsperati fuerit. m Infirmiter posita.i.in cōfidētia p̄ntis vite que labilis est. n A vento cōmouebūf.i.a dei snīa sup eos irruente. o Eradicabunf a bonis p̄ntis vite in quib' fixerāt radicē. p Cōfringenf em̄ rami incōsūmati:qr frequēter taliū mors accelerat. q Et fruct' illoꝝ īutiles.nā ex eoꝝ opib' non habenf exempla bona sed mala. r Ex iniquis em̄ oēs filij ⁊c.Ex hoc em̄ q sunt imitatores paternoꝝ scelerū:testificanf maliciā ipoꝝ. s In interrogatione sua. cum enim interroganf cuius sint filij:respōdent se esse filios illorū de quibus notū est q fuerint iniqui. t Justus aūt si morte ⁊c.Hic ꝯñr ostendif p̄eminentia iustoꝝ breuioris vite.Et diuidif in duas ptes:qr primo facit ꝓpositū.scdo ponif defectus impioꝝ.ibi:Populi aūt.Circa primū dr: Justus autē si morte preoccupatus fuerit: anteq̄ꝫ veniat ad senectutem. v In refrigerio erit:id est in quiete a miserijs presentis vite:et sic est melioris cōditiōis q̄ꝫ iniquus diu viuens:qui frequēter incurrit tribulatiōes corporis et anime.Sed quia posset obijci q saltez priuat' est statu senectutis venerabilis.ideo remouet hoc dicens: x Senectus enim venerabilis est ⁊c.i. venerari digna nō est in multitudine annoꝝ:sed in maturitate morū quā assecutus est iustus:licet sit iuuenis etate. ideo subditur: y Cani aūt sunt sensus hominis.s.iusti:quia sunt bonestate maturi. z Et etas senectutis.venerabilis. a Vita immaculata.sine breuis fuerit sine longa. Consequenter ponitur alia conditio iusti cito morientis:quia per hoc eripif de consortio ipioꝝ a quo posset peiorari ꝓpter variabilitatem liberi arbitrij.propter quod acceleratio sue mortis videtur signum diuine dilectionis.et hoc ē quod dicitur: b Placens deo factus dilectus ⁊c. et patet littera paucis exceptis que discurrentur. c Ne malicia.i.ne apti mali mutarēt eū violētia tormētorū. d Aut ne fictio:id est hypocrite deciperent eum per apparentiam boni. e Fascinatio enim. Est autem fascinatio proprie illusio sensuum:sed tractum est hoc nomen ad significandum omnem deceptionem. f Nugacitatis:id est verbositatis ornate.

B — C — †84.di.c.porro. — †Heb.11 b — †De pe.di 4 c.si ex bono.i prin.et.c.seque.

Obscurat

Ruldus aliena felicitate cruciat: Uel q̄ felix ē alio fascinante leditur. ¶ Rab. In priori scemate vel comate hereticoꝝ pfidiā: i sequenti expmit martyrū gliaꝫ q̄i breui tormeto laudabilem expenderūt vitam: sed mors ipsa fuit eis etas ānosa qui eis etnaꝫ vitā peperit. deus eos a malorū societate separauit: vt
D abscōderet eos ī abscondito faciei sue a ɔturbatiōe hoīm. a ¶ Sine voce excusatōis: qꝛ erūt iexcusabi
Ro.1.c les: qꝛ cū cognouissent deū nō sic deū glorificauerūt aut gratias egerūt sꝫ euanuerūt in prauis cogitatiōib⁹ suis.

Capitulū. V

b ¶ Tunc. t lassati sumus. Rab. Lassati sūt philosophi ī via iniq̄tatl qꝛ rōcinādo mūdi machinā diuīo honore sblimātes creature poti⁹ fuierūt q̄ creatori. Jō in exq̄sitione sua defe
A cerūt nō salutem: sꝫ pditionē iuenietes. Heretici quoq̄ vias difficiles supbiēdo ābulāt: sectas cōponunt nephandas: nec viā dñi q̄ ē veritas ꝛ vita agnoscūt. Jō semetipos ī pditionē tradiderūt: nec eis studiū pñtis vite aliquid vtilitatis cōtulit q̄bus post mortem nō premium: sed pena succedit. Unde dicunt dolentes: Quid nobis profuit superbia?

Tanq̄

a ʃ ī simplicib⁹. b ʃ corrūpūt bonos mores colloq̄a praua
obscurat bona: et inconstantia concupi a b
scentie transuertit sensum sine malicia.
Consūmatus in breui expleuit tempo/
ra mlta. Placita enim erat deo anima
eius: propter hoc pperauit educere illū
ʃ persecutores. ʃ penam.
de medio iniq̄tatū. Populi aūt viden/ c d
ʃ gloriam futuram.
tes: ꝛ non intelligentes: nec ponentes e f
ʃ vita eterna.
in precordijs talia: qm̄ gratia dei ꝛ mi/ g h
ʃ condigna retributio.
sericordia ē i sanctos ei⁹: et respect⁹ sup i
ʃ iudicabit scꝫ in futuro. a ʃ martyr.
electos illius. Cōdemnat aūt iust⁹ mor k
a ʃ psecutores suos. Unde: i apocal. Reddite illi sicut ipe reddidit: ꝛ duplicate duplicia sm opera eius.
tuos: viuos impios: ꝛ iuuent⁹ celerius
ʃ persecutores.
ɔsummata longā vitā iniusti. Uidebūt l
ʃ mortem. ʃ martyris.
em̄ finē sapietl: ꝛ nō intelliget q̄d cogi/ m
ʃ q.s. sit daturus ei vitam eternam. ʃ armis fidei.
tauerit de illo de⁹: ꝛ q̄re minuerit illum n
ʃ mori. s. ʃ quasi nō existentem.
dñs. Uidebūt em̄ ꝛ ɔtēnent eū: illos āt o p
ʃ in iudicio qn̄ q̄ sibi sperabant pdesse inueniēt nocuisse.
deus irridebit. Et erūt post hec decidē/ q r
ʃ sicut olera herbarum cito deci. ʃ damnatos.
tes sine honore: ꝛ i ɔtumelia inter mor/ s
ʃ dominus.
tuos in ppetuū. Quoniam dirūpet il/ t
a ʃ superbia. b ʃ excusationis.
c ʃ euer. er. s. vitam illorum quā stabilem esse putabant.
a los inflatos sine voce et cōmouebit il/ v x
los a fundamētis: ꝛ vsq̄ ad supmū de/ y
ʃ in penis qꝛ cōsolatione nulla releuabuntur.
solabunt. Et erūt gemētes: ꝛ memoria
a ʃ in eternum. b ʃ ad iudiciū. c ʃ agnoscentes scilicet que fecerunt cogitatione accusante.
illoꝝ periet. Ueniēt ī cogitatiōe pecca/ ꝫ
a ʃ consciētia malorū. b ʃ in ignē eternū. c ʃ accusātes.
toꝝ suoꝝ timidi: ꝛ tr aducēt illos ex ād/ a
uerso iniquitates ipsorum. ¶ Ca. V
a ʃ cum iudicabuntur populi impij.
b Tunc stabūt iusti in magna cō b c
ʃ iudicantes. ʃ persecutores suos.
stantia aduersus eos qui se an d
a ʃ in martyrio. b ʃ stultos. s. ꝛ vanos iudicauerunt.
gustiauerunt: et qui abstulerūt labo/ e
ʃ conuersos illorū. b ʃ sc. s. de gloria ad penam pductos et aduersarios suos de pena ad coronas translatos.
rēs eorum. Uidentes turbabuntur ti/ f
a ʃ quia dies domini sicut fur venit.
more horribili: ꝛ mirabuntur in subitā
tiōe isperate salutl gemētes p̄ angustia
ʃ sero.
spirit⁹ dicētes itra se penitētiā agētes: g
ꝛ p̄ āgustia spūs gemētes. Hi sūt q̄s ali h
qn̄ habuim⁹ i derisuꝫ: ꝛ i silitudie i ipro i
perij. Nos isensati vitā illorū estimaba k l
mus isaniā: ꝛ finē illoꝝ sine honore. Ec m n
ce quō cōputati sūt iter filios dei: et int
sctōs sors illoꝝ ē. Ergo errauim⁹ a via o
a ʃ euāgeliū diuīe legl. b ʃ xps sol iusticie. c ʃ q̄ orit timerib⁹ se: in cui⁹ pennis. i. ptectiōe est vera suauitas.
veritatis: ꝛ iusticie: lumē nō luxit nobis: p

a ¶ Obscurat bona: qꝛ frequenter facit ea apparere mala. b ¶ Et incōstantia ɔcupiscētie trāsuertit sensum: quia vehementia passionis puertit iudiciū rationis: ꝛ maxime in simplicibus i quibus minus viget ratio. ideo subdit: Sine malicia. c ¶ Populi aūt. Hic ɔñr ponit defectū impioꝝ: ꝛ primo q̄tū ad itellectū dicēs: Populi aūt. i. insipiētes quoꝝ ē maior multitudo: vt p̄dictū ē. d ¶ Uidētes iustū morte p̄occupatū. e ¶ Et nō intelligētes. q̄ sit recept⁹ in refrigerio: vt p̄dictū est: qꝛ nō credūt aliam vitaꝫ post istam. f ¶ Nec ponētes i p̄cordijs. i. in interioribus mentis. g ¶ Talia. s. Qm̄ gratia dei et misericordia ē in sanctos eius in pñti vita. h ¶ Et respectus. diuine dulcedinis. i ¶ Sup electos illius i futura. k ¶ Cōdēnat aūt iust⁹ ꝛc. Nā recordatio sue iusticie oñdit iniquos ɔdemnabiles. l ¶ Uidebūt em̄ finē sapientl: morte p̄uenti. m ¶ Et non intelligent q̄d cogitauerit de illo deus: qꝛ nō credūt beatitudinē futurā quā de⁹ disposuit ei dare. n ¶ Et q̄re minuerit illū dñs breuiādo vitā ei⁹: cui⁹ ratiōes sunt supius tacte. o ¶ Uidebūt em̄ ꝛ ɔtemnent. reputāt em̄ fatuos ꝛ insanos exponētes se morti p iusticia. p ¶ Illos aūt deus irridebit. i. derisibiles ostendet in morte. q ¶ Et erūt post hec. i. post delitias et honores huius vite. r ¶ Decidētes sine honore. in manu demonum. s ¶ Et in cōtumelia inter mortuos in ppetuū. Luc. xvj. Mortu⁹ aūt ē diues: et sepultus ē in inferno: et sic p̄uant honore iustoꝝ quorū anime ad requiem deferunt per obsequiū angeloꝝ: vt ibidē dicit: Factū est aūt vt moreret mendicus et portaret ab angelis in sinum abrae. t ¶ Qm̄ dirumpet illos. animas a corporib⁹ sepando. v ¶ Inflatos. supbia. x ¶ Sine voce: qꝛ nō poterunt se defendere vel excusare. y ¶ Et cōmouebit illos a fundamētis. i. ab amicis carnalibus ꝛ bonis terrenis quibus innitebant sicut dom⁹ fundamēto. ꝫ ¶ Ueniēt in cogitatiōe peccatoꝝ suorū timidi. sicut dicit de antiocho epiphane. ij. Mach. ix. a ¶ Et traducent illos ex aduerso. i. a felicitate tēporali ad miseriam sempiternam. ¶ Ca. V

b t Tunc stabūt iusti in magna ɔstātia. Declarata p̄eminētia iustoꝝ: et deficiētia iniquoꝝ q̄tum ad statū pñtis vite. hic ɔñr hoc facit q̄tū ad statū future. Et p̄mo facit hoc ɔiunctim. scd̄o separatī. ibi: Ergo errauim⁹. Circa primū dicit: Tūc. i. tpe iudicij ꝛ cōtinuat morti iustoꝝ ꝛ iniquoꝝ de qua fact⁹ est sermo in ca. immediate p̄cedēti: qꝛ qualis in morte q̄s inuenietur talis in iudicio presentabit. c ¶ Stabunt iusti in magna cōstantia. qꝛ pfecti cum christo iudicabunt. d ¶ Aduersus eos qui se angustiauerunt. inferēdo eis nocumentū in psonis. e ¶ Et q̄ abstulerūt labores eorū. eis nocendo i reb⁹ possessis. f ¶ Uidentes turbabunt ꝛc. qꝛ videbunt iustos gloriosos i corpore ꝛ aīa qd̄ nullo modo crediderunt futurū. g ¶ Dicētes intra se penitentiā agētes. infructuosaꝫ tñ: tū qꝛ erit ex statu meriti ꝛ demeriti: tum qꝛ nō erit ppt offensam dei: sed propter duriciam flagelli. h ¶ Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum. s. in vita pñti. i ¶ Et in similitudinem improperij: qꝛ improperantes aliquibus ponebant fideles pro exemplo dicentes: ita miser fies sicut talis christianus vel iustus. k ¶ Nos insensati. per ignorantiā futuroꝝ bonorū. l ¶ Uitam illoꝝ estimabamus insaniam: eo q̄ contemnebāt temporalem felicitatem. m ¶ Et finem illorū sine honore. quia moriebant in cōtemptu presentis vite. n ¶ Ecce quō cōputati sunt inter filios dei. i. int angelos. ad quorū consortiū tunc erunt assumpti. o ¶ Ergo errauimus. Hic consequenter ponitur iustorum eminentia ꝛ iniquoꝝ miseria separatim: ꝛ p̄mo ponitur iniquorum miseria. secundo iustoꝝ eminentia. ibi: Justi aūt. Circa primum dicitur in persona damnatorum a veritate redargutorum: Ergo errauimus a via veritatis in mundo. p ¶ Et iusticie lumen nō luxit nobis. licet aūt liceat omibus q̄tū est ex pte sui. nā diuini instinct⁹ ad bonū cōiter fiunt omib⁹. Sed aliq̄ eos recipiunt ꝛ sequunt. aliq̄ do repellūt: ꝛ sic nō fiūt eis ad eoꝝ vtilitatē: sꝫ magis ad

a ¶ Tanq̄ vm. Per vmbraꝫ obliuionem mētis vel mortē carnis q̄b⁹ hūana vita obnoxia ē: accipim⁹. p nunciū p̄currenteꝫ passiōes aīe vel corporis que p̄cedūt occasum vite corruptibil. ¶ Rab. Per auē excellentiā vel heresim. p naueꝫ do leuitatē humane mentl: que p amaras seculi vndas demonuꝫ flatibus agitatur. p sagittam dolos ꝛ insidias iniquoruꝫ. Hec em̄ oīa in mūdo versant: sꝫ tandē infructuosam penitētiam possessoribus suis relinquūt. Unde gemētes nulla voce consolationis releuabuntur. Unde sequitur: b ¶ Talia dixerūt in inferno ꝛc. Adhuc quattuor species inducit: quibus stultā spem iniquorū demōstrat qua p̄sentia mā sura tantum putant. vel euadere se impunitos. c ¶ Lanugo. Que ex flore herbarū marcido oriens: carnis fragilitatem exprimit: q̄ a vēto egritudis vel molestia corpis cito
Esa. 40.b tollet: qꝛ oīs caro fenū. d ¶ Et tāq̄ spuma. Spuma h ex aquis edita sup aquā enatat. h ē appetitus hūani fauoris ꝛ iactātie vulgarl: que procella tēptatiōis: vel discussiōe iudicij dissoluit vel dispgit. i. q̄ vana fuit pbat. e ¶ Justi āt ꝛc. Post peccatoruꝫ penas et serā i inferno pniaꝫ: iustoꝝ oñdit gliam q̄ i celo recepti vita beata in contemplatione dei fruentur: in q̄ totam suam spem posuerunt. f ¶ Accipiet ꝛc. Ra. Creator omniū cui⁹ arma sūt: veritas: iusticia: et iudiciuꝫ per creaturam sibi subiectā corripit delinquētes. ¶ Per euangelij. s. predicatores. pfidiam iudeorū: stulticiam gentilium: dolum hereticorum: de peccato et iusticia: et d̄ iudicio redarguit: et telis verboruꝫ: pectora pūgit vt exterriti cedant: cum resistere non valeant.

Et ad

a ʃ quia vanas traditiones sumus secuti.
ꝛ sol itelligētie nō ē ort⁹ nobis. Lassa a
ti sum⁹ i via iniq̄tatl ꝛ pditiōis: ꝛ am
bulauim⁹ vias difficiles: viā aūt dñi
a ʃ Quinq̄ similitudinibus terrenarum rerum defect⁹ ostenditur.
ignorauim⁹. Quid nobis profuit su/ b
perbia? aut diuitiarū iactantia q uid
a nobis cōtulit? Trāsierūt oīa illa tan/ c
a ʃ que nullam stabilitatem haber. b ʃ qui moram non patitur.
q̄ vmbrā: ꝛ tanq̄ nūci⁹ p̄currēs. Et d
tanq̄ nauis que ptrāsit fluctuantē a/
quā: cui⁹ cum p̄terierit nō est vestigiū
iuenire: neq̄ semitā carine illi⁹ in flu/ e
ctib⁹: aut auis q̄ trāsuolat i aere cui⁹ f
nullū iuenit argumētū illi⁹ itineris:
sed tantū sonit⁹ alaꝝ verberās leuem
ventū: ꝛ scindēs p vim itineris aerē:
cōmotl alis trāsuolauit: ꝛ p⁹ hoc nul/
lū signū iuenit itineris illi⁹: aut tanq̄
a ʃ quia nulla sui reliquit vestigia.
sagitta emissa in locū destinatū: diui/
sus aer ɔtinuo i se reclusus ē: vt igno/
a ʃ quasi. sic ꝛ hui⁹ vite instabilis et incert⁹ est cursus.
retur trāsit⁹ illi⁹: sic ꝛ nos nati ɔtinuo g
desiuim⁹ eē: ꝛ v̄tutis q̄dē nullū signū h i
valuimus ostēdere. In malignitate k
b aūt nr̄a ɔsūpti sum⁹. Talia dixerūt in l
inferno hi q̄ peccauerūt† qm̄ spes im/ m
c d pij tanq̄ lanugo ē que a vēto tollit: ꝛ n
tanq̄ spuma gracilis que a pcella di
a ʃ sicut fumus vento dissoluitur: sic humana vita temporum mutatione dissoluitur.
spgit: † ꝛ tānq̄ fum⁹ q̄ a vēto diffusus
a ʃ oēs hic pegrini et hospites sum⁹. Dñ: Ecclesiastes: Generatio preterijt et generatio aduenit.
est: ꝛ tanq̄ memoria hōspitl vni⁹ diei
ʃ vita eterna.
e p̄tereūtl. Justi aūt i ppetuū viuent: ꝛ o p
ʃ in quo sperauerūt. a ʃ laboris p̄miū. b ʃ iacta cogitatū tuum in domino: et ipse te enutriet.
apud dñm ē mērces eoꝝ: et cōgitatio q
ʃ vt cū christo regnent.
illoꝝ apud altissimū. Ideo accipiēt re r
a ʃ deuicto hoste. b ʃ vel spei. c ʃ christo. s. q̄ manus brachiū et dextera patris dicitur.
gnū dcorl: ꝛ diādema spēciei d mānu s
ʃ hic et in futuro.
dñi dei sui: qm̄ dextera sua teget eos: t v
ꝛ brachio sctō suo defēdet illos. Et ac x
f cipiet armaturā ȥelus illi⁹: ꝛ armabit y
creaturā ad vltiōeꝫ inimicoꝝ. Indu/ ꝫ
et p thorace iusticiā: ꝛ accipiet p ga/ a
lea iudiciū certū. Sumet scutū iexpu/ b
gnabile equitatē: acuet aūt dirā irā c
ʃ ecclesia. s. cum rege.
in lāceam: ꝛ pugnabit cum illo orbis d
a ʃ errores. s. iniquoꝝ. b ʃ ad vtilitatē electoꝝ vel ad damnationē reproboꝝ. ʃ pro voto actoris vl' ductoris.
terrarum contra insensatōs. Ibūnt e
a ʃ tonitrua scꝫ predicationis: vl' coruscationes miraculorū. a ʃ p piā. s. intētionē doctorū. b ʃ aduersarij.
directe emissiōnes fulgurum: ꝛ tanq̄ f
hābene curuato arcu nubiū extermi/

gis ad damnationē. Et eodē modo intelligēdū est qd̄ sbdit: Et sol itelligētie ꝛc. a ¶ Lassati sumus in via iniq̄tatl ꝛc. Nā frequent plus laborāt hoīes ad pficiēdū sua peccata q̄ iusti ad iusticie opa. sicut ptꝫ de fornicatore vl' adultero q̄ maioribus laboribus ꝛ periculis se exponit ad habendū intentū. licet frequēter deficiat. q̄ bonus religiosus in surgendo ad matutinū pluribus noctibus ad deum laudandū. b ¶ Quid nobis pfuit supbia ꝛc. q. d. nihil: īmo multū nocuit. c ¶ Transierunt oīa il. tanq̄ vm. que statim deficit. d ¶ Et tanq̄ nū. prc. q̄ statim dat obliuioni. Et tanq̄ nauis ꝛc. sequit: e ¶ Neq̄ se. cari. il. Est aūt carina media ps nauis q̄ latior est et grossior qd̄ ei⁹ vestigiū deberet diutius apparere et tñ statim disp et post nauis trāsitū. f ¶ Aut auis ꝛc. sequit: Uerberās leuē ventū. i. aerē. ꝛ patet cetera vsq̄ ibi: g ¶ Sic ꝛ nos nati ɔtinuo desiuim⁹ eē. ppt cōpositionē ex cōtrarijs elemētl: hō nat⁹ stati tendit ad corruptionē mortl: nā calor naturalꝫ ɔtinue ɔsumit hūidū radicale in q̄ cōsistit vita. qd̄ sm medicos p nutrimentū nō restaurat. sm do philosophos naturales restaurat: sꝫ nō sm equalentiā: vt hr̄. ij. d̄ generatiōe: et sic necessario tandē sequit corruptio: sic vinū cui iponit modicū aque ɔuertit illam i seipm: tñ efficit min⁹ forte ꝛ si cōtinue apponat tandē vinū corrūpit et efficit aqua. C
h ¶ Et v̄tutis q̄dē. i. stabilitatis. i ¶ Nullū si. va. ostēdere. sꝫ tm̄ defectiōis. iō subdit: k ¶ In malignitate aūt nr̄a ɔsumpti sum⁹. dr̄ aūt malignitas q̄si mala igneitas q̄ ɔsistit i ardore cōcupiscētie in qua cōsumunt iniq̄. Nā luxuriosi cōsumunt igne carnalis ɔcupiscētie: cupidi igne auaricie: supbi igne ambitionis mūdane glie. l ¶ Talia dixerūt ꝛc. nā in eis remanet remorsus ɔscie qui est pena valde magna. m ¶ Qm̄ spes impij. q̄ figit i bonis tpalibus. n ¶ Tan † Pro. 11.a
q̄ lanugo est. i. flos tribuli q̄ statim a vēto tollitur. Et ad idē ponit exemplū de spuma aque: et fumo: ꝛ hospite vni⁹ diei: que stati dissipātur ꝛ dant obliuioni. et sic apparet defectibilitas impiorū. o ¶ Justi aūt. hic ɔsequenter ponit segregatim stabilitas iustorum. cuꝫ dicitur: Justi † S. 2.a
autem in perpetuum viuent vita glorie. p ¶ Et apud dominū est merces eorū. a quo sperant premiari: non a mundo. q ¶ Et cogitatio eorū apud altissimū. ad cui⁹ honorē ordināt facta sua. r ¶ Ideo accipient regnū decoris. i. celestis glorie vbi nihil est turpe. s ¶ Et diadema speciei de manu dñi. repetitio est eiusdē sententie ad maiorem expressionem. t ¶ Quoniā dextera sua teget eos. reponendo eos in beatitudine que per dexteram intelligit: vt habetur Matth. xxv. v ¶ Et brachio sancto suo defendet illos. in hoc designatur securitas beatitudinis que a nullo potest auferri. x ¶ Et accipiet. Hic reuertit ad describendum miserias iniquorum segregatim. cum dicit: Et accipiet armaturam ȥelus illius. nam ex ȥelo iusticie pcedet ad punitionem malorum. y ¶ Et armabit creaturam ad vltionem inimicorum. nam omnis creatura infert reprobis nocumentum. D
ꝫ ¶ Induet pro thorace iusticiam. a qua nō poterit deflecti cum ipse sit regula iusticie. a ¶ Et accipiet pro galea iudicium certum. nam iudicando nō potest deficere. b ¶ Sumet scutum iexpugnabile equitatē. que ita erit euidēs q̄ nullus eam poterit impugnare. c ¶ Acuet aūt dirā irā. i. vindictā suā cui nullus poterit resistere. d ¶ Et pugnabit cū illo orbis terraruꝫ cōtra insensatos. nā omib⁹ creaturl vtet ad afflictionē reproboꝝ: sicut ecōuerso oēs creature cedēt ad gloriā electoꝝ. e ¶ Ibunt directe emissiōes fulgurū. ad afflictionē maloꝝ. f ¶ Et tanq̄ a bñ curuato arcu ꝛc. q̄to em̄ plus arcus curuatur tāto grauius ferit. et per hoc designatur q̄ punitio malorum erit grauissima.

Et a petrosa

Universidad de ... Biblioteca

☞ a Et ad certũ lo. &c. Queuncq̃ necesse ẽ: nõ enĩ põt eẽ cõfusum: qd̃ ẽ sapiã ordinatum. b Et flumina cõ. &c. i. psecutionũ cõmotões. plerũq̃ enĩ corda prauorũ q̃ pdicatio ñ emollit: flagellũ correctiõis frãgit.

c Ca. VI

Melior ẽ &c. audi te. Ra. Monet rectores ecclesie vt iusticiã et vitatẽ fueñt et discrete intelligere festinẽt: qr accepta ptãte a deo mgri & iudices sunt fratrũ suorũ et iudicẽt illos fm eq̃tatẽ et doceãt regulã fidei cuz opibus bonis: & ipsi q̃z iudiciuz dei expectãt: q̃ nõ fallit nec fallit: qr nõ solũ opa: sz cogitatiões & volũtates iudicabit. d Exiguo: His. s. q̃ p ĩgrantiã vl fragilitatẽ vel necessitatẽ peccauerũt: & humili pnĩa dleuerũt. e Potẽtes. q̃ scz mãdata dei ptẽnendo: grauia peccata cõmiserũt nec penituerũt. Sic ei potẽtiores fuerũt in ĩpietate: fortiora sustiebũt tormẽta gehenne. f Nõ enĩ. Nõ ẽ psonaruz acceptor deus. vnũquenq̃ iuxta vias suas iudicat. g Ad vos ẽ re. Finito fmõe ad potẽtes: & eorũ duricia durĩ fmonibus ĩcrepata ad rectores ecclesie exhortationẽ cõuertit: et sapiẽtiã mirĩ p̃conijs extollit. h Et diligite. Qui diligit sapiẽtiam fuat in moribus disciplinã. Nõ ei amat sapiaz: q̃ ñ fuat disciplinã. Vñ: Si diligitis me ☞ mãdata

A † Pro. 16. d Eccs. 9. d — B Act. 10. e — Ioh. 14. b

nabuntur: et ad certum locũ insilient. Et a petrosa ira plene grandines mittẽtur: et candescet in illos aqua maris: et flumina concurrent duriter. Contra illos stabit spiritus virtutis & tanq̃ turbo venti diuidet illos: et ad heremũ perducet omnẽ terram iniquitatis illorum: et malignitas euertet sedes potentium.

(pro meritorũ. s. qualitate. — increpatiões. — perturbatio seculi. — Vindicta vltimi iudicij que diuidet impios. — gehenne desolationis eterne. — terrenã substantiã & carnalia opera. — causa est. s. euersionis eorum.)

Ca. VI

Melior ẽ sapiẽtia q̃ vires: & vir prudẽs melior q̃ fortis. Audite ergo reges & intelligite: discite iudices finiũ terre. Prebete aures vos q̃ ptinetis multitudies & placetis vobis i turbis nationũ † qm̃ data ẽ a dño ptãs vobis: & virt9 ab altissimo: q̃ iterrogabit opa vr̃a: et cogitatiões scrutabit qm̃ cũ essetis mĩstri regni illi9 nõ recte iudicastis: neq̃ custodistis legẽ iusticie: neq̃ fm volũtatẽ dei ambulastis. Horrẽde & cito appebit vobis: qm̃ durissimũ iudiciũ i his q̃ psũt fiet. Exiguo enĩ pcedit misicordia: potẽtes aũt potẽter tormẽta patientur† Nõ enĩ subtrahet psonã cuiusq̃ dñs qui ẽ oim dñator: nec verebit magnitudinẽ cuiusq̃: qm̃ pusillũ & magnũ ipe fecit: & eq̃liter cura ẽ illi de omnibus. Fortioribus aũt fortior instat crutiatio. Ad vos ergo reges sunt hi sermões mei: vt discatis sapiẽtiã: & ñ excidatis. Qui enĩ custodierint iusticiã iuste iudicabunt: & qui didicerint iusta: iuenient quid respõdeãt. Cõcupiscite ergo fmões meos & diligite illos

(a que semp bene regit animam. b corporis. s. & que sepe in peccata precipitant. — a animo. prudentia dirigit gressus hois. b corpore. — a prelati. — cordis. accepta potestate a deo. — subiectis. — iudicandi in terra. puniẽdi. — a tanq̃ de omnibus iudicaturus — a ecclesie. — a alios vel nos. — a de virtute in virtutem. — a Horrendũ ẽ incidere i man9 dei viuentis. b potẽtes. s. magis punient qb9 plus cõmittit. — a remissio peccatorum. — a q̃si eq̃lis cura ẽ illi de omnib9: qr oẽs creauit. — a ecclesie rectores vel omnes quibus animaruz suarum regimen cõmissum est. — a diuinã. b in puaricatione pceptorũ dei. — a qui. s. sequent iusticiã. b i. iusticie sue pmium accipient. iustificabuntur. — a rectã fidem & opera. b cũ discussio venerit: qr p vite meritũ: accipiẽt glorie pmium.)

a Et a petrosa ira. i. ab ira xpi q̃ dr petra. j. Cor. x. Petra aũt erat xps. sed hec expositio videt magis mystica q̃ lrãlis. iõ dr aliter: Et a petrosa ira. i. ab ira dei q̃ dr petrosa: nõ formalr sed effectiue inq̃tũ mittit lapides grandinis. iõ subdit: b Plene mittent grãdines. plene. i. pfecte. c Et candescet i illos aqua maris. q̃ candens apparet qñ mare ẽ turbatũ. d Cõtra illos dabit spũs virtutis. i. vent9 vehemẽs. e Et ad heremũ. i. inhabitabilẽ locũ. f Perducet omnẽ terram iniquitatis illorũ. Nã igne conflagrationis purgabunt elementa ppter iniquitates factas i illis. g Et malignitas euertet sedes potentiũ. ppter supbiam ipor. Capitulũ. VI

Melior est sapiẽtia q̃ vires. Postq̃ auctor in pmo capitulo iduxit ad maiorẽ sapiẽtie: & postea remouit errores circa hoc cõtingentes: et aliq̃ dicta sua declarauit. Hic psequẽter reuertit ad ppositũ & ad appetitũ sapiẽtie inducẽdo: et primo ad hoc inducit. secũdo q̃liter acquiratur ostendit. ibi: Quid est aũt sapiẽtia. Prima in duas. nam pmo inducit ad sapientiã propter euasionem mali. scdo propter cõsecutionem boni. ibi: Ad vos ergo reges. Circa primũ inducit principaliter reges & pncipes ad sapientiam et alios consecutiue: quia sicut dictũ est. s. in principio libri: sicut sapientia necessaria est in superioribus vt bene regant: ita suo modo correspondet in inferioribus vt bene obediant. Dicit ergo: i Audite ergo. aure corporis. k Et intelligite. aure mentis. l Discite iudices finium terre. quia non potestis bene docere nisi prius discatis. m Prebete aures. ad volũtarie audiendum. n Vos qui continetis multitudines. eas regendo. o Et placetis vobis in turbis nationũ. id est delectamini in regimine earũ. p Quoniam data est a domino potestas vobis. cuius in hoc estis vicarij. q Que interrogabit opera vestra &c. id est illa discutiet vsq̃ ad minima: approbando bene acta et puniendo mala. ideo sequit: † Ro. 13. a r Quoniã cum essetis ministri regni illius. astricti de iure ad sequendũ leges eius. s Non recte iudicastis. sed leges eius reliquistis male iudicando et viuendo. ideo subditur: t Horrende & cito apparebit vobis. in morte que nõ tardat. v Quoniam iudiciũ durissimum. id est pena grauissima. x In his qui presunt fiet: quia quãto status altior. tanto casus grauior. et per psequens maiori pena dignior. y Exiguo enim. i. homini parui status & parue scientie. z Conceditur misericordia. quia talis vt cõmuniter peccat ex ignorantia. a Potentes aũt. status dignitate et scientie magnitudine. b Potenter tormẽta patient. id ẽ sustinebũt grauissima tormẽta rõe iã dicta. c Nõ enĩ subtrahet psonã cuiusq̃. quãtũcũq̃ sit paup. d Dñs. a bono sibi dbito. e Nec verebit. i. timebit. f Magnitudinẽ cuiusq̃. quin debite puniat eum. g Qm̃ pusillũ et magnũ ipe fec. sic enĩ ex diũsis gradibus creaturarũ resultat pulchritudo vniũsi: sic ex diuersis gdibus hoim resultat pulchritudo reipublice. h Et eq̃liter ẽ illi cura d omnibus. ista cura idẽ est qd eius puidentia. Si vero accipiat actus diuine puidentie prout est in mente diuina sic non est ibi aliqua distinctio. nam vnico actu prouidet omnibus † Eccli. 35. b creaturis. si aũt accipiat effectus exterior: sic est ibi distinctio. tñ est ibi equalitas pportionis. nam vnicuiq̃ rei prouidet fm cõuenientiaz sue nature. Creaturis aũt intelligibilibus que mereri possunt & demereri puidet super hoc penaz & gloriam fm meritorũ et demeritorũ exigentiam. ideo subdit: i Fortioribus aũt fortior instat cruciatio. nam casus eorũ grauior est: & per psequẽs grauiori tormẽto dignus. k Ad vos ẽ. Hic psequẽter inducit ad sapiẽtiã ppter cõsecutionẽ boni. & pmo ponit suã inductionem. scdo remouet quãdã obiectionẽ. ibi: Clara est. tertio refert itentã pclusionẽ. ibi: Cogitare ẽ. Circa pmũ dicit: Ad vos ẽ reges sũt hi sermones mei. s. principaliter & cõsecutiue ad subditos. vt dictũ est in principio hui9 capituli. l Et nõ excidatis. curiose pscrutãdo diuina circa q̃ est ppie sapientia. ppter qd dicit Ro. xij. Non plus sapere q̃ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem. Vel aliter: Et ne excidatis. durius debito pauperes tractando. ppt qd sbdit: m Qui ei custo. iusti. tenẽdo debitã mẽsurã. n Iuste iudicabũt. a dño q̃ iudex ẽ oim. o Et q̃ didicerit iusta. fm leges diuĩas & humanas. p Inuenient q̃d rñdeãt. cũ iterrogãt d iusticia. hoies ei recurrũt ad iudicẽ sic ad ius aiatũ. vt dr. v. ethicorũ. Cetera patẽt.

Clara est

☞ mãdata mea seruate. a Preoccupat. Ioh. 14. a Gratis se offerens. Ipse enĩ est via veritas & vita. p ipm itur: ad ipm tendit: ad ipm puenit. b Assidentẽ. semp paratã. Apo. 3. d s. auxiliari. Vñ: Ecce ego sto ad hostium & pulso: si q̃s aperuerit mihi: intrabo ad eũ: & cenabo cũ illo: & ipe mecum. In psenti studẽdũ est sapie: & fm normã discipline ei9 viuẽdũ. c Si ẽ d. Raban9: Reges admonet diligere sapiam: sine qua regnare nõ possũt. Tũc bñ regitur respublica. cum phi regnant & reges phant. Merito ẽ rectores ecclesie assidui sũt i diuine legis meditatione. Qui enĩ eã discẽdo: docẽdo operãdoq̃ sequitur: regni celestis coronã assequet. d Neq̃ cũ inuidia tabescẽte. Inuidia nõ cõicat sapie: qr p inuidiã diaboli itroiuit mors in mũdũ: & p sapiam liberat ab ea genus hũanũ. ☞ Ergo acci

Nico. de lyra

a Clara est. Hic pñr remouet quãdaz obiectionẽ seu excusationem qua posset aliq̃s dicere: q acq̃sitio sapiẽtie ẽ nimis difficilis ppter qd facit hoies sese retrahere. ppter h istud remouet dicẽs: Clara est & q̃ nũq̃ marcescit sapia: ppter qd visibilis ẽ oculis mẽtalibus sicut sol oculis corporalibus: & hoc est verũ quãtũ ad prima principia oibus p se nota. sicut dicit phus. ij. metaphisice: q veritatis cognitio partim est facilis. iõ subdit: b Et facile videt ab his q̃ diligũt eaz. nã affect9 trahit intellectũ ad inferiora sapiẽtie: c Et inuenit ab his q̃ querũt illã p exercitiũ lectiõis & studium orationis. d Preoccupat q̃ se cõcupiscunt &c. p h intelligit q querẽtes dicto mõ sapientiã i illa pficiũt i breui plus q̃ credebãt. e Cogitare ergo de illa. Hic cõsequẽter infert intẽtã cõclusionẽ. s. q q̃rere diligẽter sapiaz ẽ optimũ dicẽs: Cogitare ẽ de illa. p sanctas cogitatiões. f Sensus ẽ cõsũmatus. i. pfect9. g Et q̃ vigilauerit. ppter illã habẽdã: h Cito erit secur9. de possessione eius. i Qm̃ dignos se circũit ipsa &c. repetitio ẽ sñie pmisse p alia verba ad maiorẽ expssionẽ. Nã p h intelligit velox pfect9 i illis q̃ sapiam querũt feruẽter & debito mõ. k Et in oi puidẽtia. i. i omnibus agibilibus hũanis: l Occurret illis. eos dirigẽdo. m Initiũ enĩ illi9. s. sapiẽtie: n Verissima ẽ d. cõ. q̃ q̃s desiderat doceri a deo & doctoribus sanctis. o Cura er. di. i. ei9 cõcupiscentia. p Dilectio ẽ. sapiẽtie. q Et dilectio. sapiẽtie: r Custodia ẽ le. il. ẽ ppter qd cõcludit aplus Ro. xiij. Plenitudo ergo legis ẽ dilectio. s Custoditio autẽ legũ cõsũmatio icorruptiõis ẽ. s. spũalis peccati: qr fm Aug. peccatũ ẽ trãsgressio legis diuine. t Incorruptio autẽ id est puritas a pctõ facit esse primum deo: ppter similitudinẽ ad ipm q̃ est sanct9 sanctorũ: & sic vlteri9 a primo ad vltimũ cõcludit: v Cõcupiscẽtia itaq̃ sapiẽtie deducet ad regnũ ppetuũ: qr facit regnare cũ deo. cuius regni nõ erit finis. & cõclusionẽ suã applicat ad ppositũ dicẽs: x Si ẽ delectamini sedibus. iudicantiũ: y Et sceptris. dominãtiũ. z Diligite sapiam vt i ppetuũ regnetis: id est vt a temporali regno ad eternũ transeatis.

Diligite

(a decor sapiẽtie imarcescibilis: & his solis patet: q̃ eã bene diligũt. In maliuolã autem aiam nõ introibit sapientia.)

et habebitis disciplinã. † Clara est & q̃ nunq̃ marcescet sapientia: & facile videt ab his q̃ diligũt eã: & iuenit ab his qui q̃rũt illã. Preoccupat q̃ se cõcupiscũt: vt illis se priores ostẽdat. Qui de luce vigilauerit ad illã nõ laborabit: Assidentẽ enĩ illã foribus suis inueniet. Cogitare ẽ de illa sensus ẽ cõsũmat9: & q̃ vigilauerit ppter illã: citõ securus erit. Quoniã dignos se ipsa circũit q̃rẽs: & in vijs suis ostẽdet se illis hilariter: & i oi puidentia occurret illis. Initiũ enĩ illius verissima ẽ discipline cõcupiscẽtia. Curã ergo discipline dilectio ẽ: & dilectio custodia legũ illius ẽ. Custoditio aũt legũ cõsũmatio est incorruptiõis: incorruptio aũt facit eẽ primũ deo. Cõcupiscẽtia itaq̃ sapie: deducet ad regnũ ppetuũ. Si ergo delectamini sedibus et sceptris o reges populi: diligite sapientiã vt regnetis i ppetuũ. Diligite lumẽ sapiẽtie: omnes q̃ pestis populis. Quid est aũt sapia: & quẽadmodũ facta sit. referã: & non abscõdã a vobis sacramẽta dei: sed ab initio natiuitatis inuestigabo: & ponã in lucez sciẽtiã illi9 & nõ pteribo veritatẽ: neq̃ cũ inuidia tabescente iter habebo: quoniã talis homo non erit particeps sapientie. Multitudo aũt sapiẽtiũ sanitas ẽ orbis terrarũ

(a querite & inuenietis. b christũ. s. dei virtutẽ et dei sapientiam. — a corde deuoto a principio lucẽtis fidei. — a inuacuum. s. — a desiderio diuine cõtẽplationis. — a intentione mentis. — a qr ei9 adeptio vera securitas est. — a sponte. b preceptis. — a adiutrix. s. b nemo repẽte fit sũm9. — a q̃ diligit legẽ disciplinã custodit. — a i. ad incorruptionẽ imortalitatis pducet. immortalitatis. — a quod est in cogitatione diuinitatis. — a vel sensib9. — id est dignitatibus. — a genita. — a cetus pdicatorum. — a quia per doctrinam eorum ad fidem cõuersus est.)

a Diligite lumẽ sapientie. sine quo in factis vestris dirigi nõ potestis. b Quid ẽ aũt sapia. Postq̃ auctor ad sapiẽtiã acquirẽdã induxit: Hic cõsequẽter ostẽdit qualiter haberi possit: † Iob. 21. c tñ ad intellectũ dicẽdorũ aliqua sũt hic pnotanda. Primũ ẽ q auctor hic loquit in psona salomonis: vt patebit ex nono capitulo cui cõtinuat lrã ab h loco. In salomõe vero fuit duplex sapiã infusa. Prima fuit cognitio creaturarũ hui9 mũdi. q̃ lz p inuestigationẽ rõnis & exercitiũ studij possit acquiri: h tñ est partialiter & diminute. nã vn9 hõ nõ põt oẽs sciẽtias sic acquirere: h vix ei9 vita sufficit ad vnã sufficiẽter acquirendã. C Itẽ ad hoc requirit magn9 tract9 tpis vt ptz: & hoc mõ acquirit cuz erroribus multis. qd ptz p Aristo. q̃ inter alios phos est famosior. & tñ in pluribus errauit: vt de mũdi eternitate. de numero intelligẽtiarũ & earũ felicitate. vt ptz. xij. metaphisice. Salomõ aũt hãc sapiam habuit ex infusione: vt ptz. iij. Reg. iiij. ppt qd nõ habuit eã diminute sed integraliter: qr dei pfecta sũt opa. Deut. xxxij. nec p tractũ tẽporis: h in instãti in quo fit infusio dei. nec cũ admixtione errorũ qr a deo eẽ nõ possũt. ista tñ sapia Salomõis fuit eiusdẽ rõnis cũ illa q̃ p acq̃sitionẽ potest esse in alijs. sicut oculus format9 p naturã et datus p miraculũ sunt eiusdẽ rõnis nec obstat q in alijs acquirit cũ admixtione errorũ: vt dictũ est. nã hoc contingit p accidẽs ex indebita deductione principiorũ ad cõclusiões maxime remotas: qd aũt ẽ p accidẽs nõ variat speciem nec cadit sub arte: alia vero fuit i salomone sapientia infusa: ad quã nõ attingit facultas rõnis q̃ ptinet ad cognitionẽ propheticã. nã aliq̃s psalmos pphetice composuit: vt dicit Hiero. in plogo sup librũ psalmorũ: librũ etiã cãticorũ pphetice scripsit: sicut dictũ fuit ibidẽ fm expositores hebraicos & latinos. Cũ igit salomon hic loquat. vt dictũ ẽ: p cõsequẽs videt q loquat de sapiẽtia put fuit in ipso. Itẽ sciẽdũ q oĩs sapientia creata & maxime illa q̃ est a deo p infusionẽ ẽ quedã impressio sapiẽtie diuine: ppter qd est q̃dam relatio vni9 ad alterã: sicut effect9 ad causam et D ecõuerso. ppter qd salomõ loquẽdo d sapiẽtia vna: aliqñ trãsit ad aliã & econuerso. His igit pmissis respectu sequẽtiũ: primo pmittit breuis plogus. scdo subdit tractat9 ca. se. Circa primum dicit salomõ vel Philo i psona salomonis: Quid est aũt sapia fm pprietatẽ sue nature. c Et quẽadmodũ facta sit. in me: d Referã. vñ in sequẽtibus dicit se ex dono dei eã habuisse. e Et nõ abscõdã a vobis sacramẽta dei. i. ei9 secreta mihi reuelata: f Sed ab initio natiuitatis mee inuestigabo. vnde in principio sequentis ca. tractat de sua cõceptione & natiuitate. g Et ponã i lucẽ. i. in euidenti: h Sciẽtiã illi9. studiosis tñ & nõ negligẽtibus. i Et nõ pteribo veritatẽ. omittẽdo de cõtingẽtibus. k Neq̃ cũ &c. talẽtũ a deo mihi creditũ abscõdẽdo. l Qm̃ talis homo nõ erit parti. sapientie scz diuine. nam ens diuinũ nõ est natum inuidere. j. metaphisice. m Multitudo aũt sapientiũ sanitas est orbis terrarum. nã sicut per sanitatem bene disponit corpus ad exercendum opera sibi conuenientia: sic per sapientes bene disponit orbis ad exercendum ea que sunt humano generi conuenientia.

Universidad de D
Biblio

☞ a ¶ Ergo ac. ⁊c. Raban⁹. Ostensura sapiẽtia virtutẽ suã: prius ꝑ p̄dicato/rẽ suã humane cõditiõis describit ori/ginẽ: vt quisq; sciat q̃d ex carnis ori/gine: ⁊ q̃d ex dei mũere habeat. Nõ ei dicit. x. mensium tpe se esse coagulatũ in sã. ex semi. ho. ⁊ de som. cõuenientis demõ/strat vtriusq; sexus differentiã: vt ei aiunt
A phylici: semen ri candidũ et mulieris ẽ sanguinolentũ q̃/rũ cõmixtione certis spacijs corpus formatur: donec animatũ pueniat ad partũ. Alij tñ. vij. alij. viij alij ĩ nono na/scunt mense: sꝫ qui ĩ decimo/ pfectiores ⁊ sa nitiui ⁊ vita/les eẽ dicunt.

¶ Ca. VII

b ¶ Nemo ei ex regib⁹. Ra/ban⁹. Ostẽdit q̃ oĩs hõ ter/renus ex viri ⁊ mulieris se/mine ort⁹: tpalis vite sortit exordiũ: ⁊ per mortẽ trãsit de mũdo. Sed celestis adã q̃ si/ne semine viri li de matre v/gine nat⁹ ẽ ꝑ/priũ habet natiuitat' modũ: q̃ ⁊ mortis sue ordinauit oc/casũ. Decimo vero mẽse post cõceptionẽ natiuitas ipius a christiãis ce/
B lebratur: ⁊ ab octauo kalen. Aprilis: quo cõcept⁹ credit vsq; ad. viij. kal. Januarij qñ nat⁹ credit vel traditur. cclxxvj. dies numerãt. i. nouẽ mẽses ⁊ vj. dies. Itaq; snĩa euãgelica q̃. xl. ⁊ vj. annos tẽplũ corpis edificatũ a iudeis p̄dixit eẽ soluẽdũ ꝑ senarij multiplicationẽ: ꝑfectionẽ icar/natiõis ostendit. q: cc. lxxvj. q̃dragi/es. vj. senariũ habẽt. Vñ ptꝫ: q: sicut ꝑfect⁹ de⁹: ita ⁊ ꝑfect⁹ hõ ẽ iesus xp̄s.

Mat.13.f. c ¶ Nec cõpa. Vñ: Inuẽta vna pcio/sa margarita vendit oĩa ⁊ emit eam. Qui eñ celestẽ sapientiã veraciter inuenit. i. verbũ dei. despicit oĩa emoli/mẽta p̃ntis vite: phiam: eloquẽtiã: et ☞ diuine

a ʃ christus dei virt⁹ et dei sapientia. b ʃ dñs fortitudo plebis sue.

ẽt rex sapiens populi stabilimen a
a tũ est. Ergo accipite disciplinã ꝑ b
sermones meos: ⁊ pderit vobis.

a ʃ formarũ ꝑ se loquẽte forma induxit sapientẽ. s. sapientia.

C Um quidẽ ⁊ ¶ Ca. VII c
ego mortalis hõ similis
a ʃ vel rex de genere terreni. ʃ ade.
oĩbus: ⁊ ex genere terreno illi⁹
qui prior fact⁹ est: ⁊ in ventre ma d
tris figurat⁹ sum caro: decẽ men e
sium tẽpore coagulatus sum in f
a ʃ matris.
sãguinẽ: ex semine hominis: ⁊ de g h
lectamẽto somnij cõueniente. Et i
a ʃ omnibus.
ego natus accepi cõmunẽ aerẽ:
⁊ in similiter decidi factã terrã: k
⁊ primã vocẽ similẽ oĩbus emi/ l
si plorans. In inuolumentis nu m
b tritus sum: ⁊ curis magnis. Ne/ n o
mo eñ ex regib⁹ aliud habuit na p
tiuitatis initiũ. Vn⁹ ẽ introitus q
a ʃ hui⁹ mundi. b ʃ mors.
est oĩb⁹ ad vitãm: ⁊ similis exit⁹. r
a ʃ sapientiam.
Propter h optaui: ⁊ datus ẽ mi s t
a ʃ dominum.
hi sensus: ⁊ inuocaui: ⁊ venit i me v x y
a ʃ cui⁹ gratia sapiẽs sum. b ʃ oĩa pciosa in cõparatione ei⁹ vilescũt. Unde ipse in Prouerbijs ait: Mecũ sunt diuitie ⁊ gloria ⁊c.
spũs sapientie. Et ꝓposui illaꝫ re z
gnis ⁊ sedib⁹: ⁊ diuitias nihil eẽ
c dixi in cõparatione illi⁹. †Nec cõpa
ui illi pciosum lapidẽ: qm̃ oẽ au/
rũ in cõparatione illius arena est
exigua: ⁊ tanq; lutuꝫ estimabit
a ʃ comparatione.
argentũ i cõspectu illius. Super a
a ʃ corporis. b ʃ corporalium rerũ. c ʃ q: ipsa sapientia speciosior sole.
salutẽ ⁊ speciẽ dilexi illaꝫ: ⁊ ꝓpo b c
a ʃ eterna. a ʃ que est salus anime.
sui ꝓ luce habere illam: quoniaꝫ d
inextinguibile est lumen illius.

a ¶ Et rex sapiens populi stabilimẽtũ est in bono. nã sicut caput bene dispositũ influit mẽbris sensum ⁊ motũ bene ordinatũ: sic rex sapiens subditos suos dirigit ad cõe bonũ. ⁊ sic finaliter ꝯcludit: b ¶ Ergo accipite disciplinã ⁊c. ⁊ ptꝫ. Ca. VII

c ¶ Cum quidẽ ⁊ ego homo mortalis. Hic cõsequẽter accedit ad tractatũ. ⁊ qm̃ i sequẽtib⁹ plura dicturus est de sapientia sua: ad remouendũ notã supbie. primo declarat humilitatẽ natiuitatis sue. scd̃o excellentiã ⁊ acq̃sitionẽ sapiẽtie: sicut ꝓmiserat caplo p̃cedenti dicẽs: Quid est aũt sapientia ⁊c. scd̃a ibi: Propter hoc optaui. Circa primũ dicit: Sum quidẽ ⁊ ego homo mortalis ⁊c. si eñ adã ste/tisset in originali iusticia generasset filios similes. s. sibi potentes nõ mori: sed q: ꝓpter lapsum ꝑ peccatũ fuit necesse mori: sic hoĩes ab eo descẽdẽtes habent necessitatẽ moriendi. d ¶ Et in ventre matris figurat⁹ sum caro. ꝑ virtutẽ formati/uã. e ¶ Decẽ mẽsiũ tpe. aliqui eñ pueri nascunt in mense se/ptimo: ⁊ aliqui in nono: ⁊ aliqui in decimo: ⁊ isti sunt magis vitales de quibus fuit salomon. f ¶ Coagulat⁹ sum in sanguine. mẽstruo mr̃is. g ¶ Ex semine hoĩs. In generatiõe eñ masculus habet xtutẽ actiuã ⁊ femina passiuã: vt dicit phs i libro de generatione aĩaliũ. Et iõ in semine viri deriuat virtus actiua ⁊ formatiua fetus de materia a matre ministrata: que est sanguis mẽstruus. h ¶ Ex delectamẽto cõueniente. puer eñ aĩatus adhuc in vtero matris existẽs est quasi dor/miens. i ¶ Et ego nat⁹ accepi cõem aerẽ. tũc eñ puer incipit viuere ꝑ ꝓpriã respirationẽ. k ¶ Et ĩ sil'r factã decidi terrã. puer eñ nascẽs in terrã caderet nisi acciperet ab obstetrice. vt ab alia psona vicẽ ei⁹ supplẽte. l ¶ Et primã vocẽ similẽ om/nib⁹ emisi plorãs. masculus eñ nascens gemẽdo ꝓfert a: fe/mina vero e: quasi cõquerentes de primorũ parentũ trãsgressione: ꝓpter quã nascũt filij ⁊ filie ire ⁊ miserie. vnde versus: Oĩs masculus a nascẽs: e femina ꝓfert. A dat adã genitor. e dedit eua prior. m ¶ In inuolumẽtis nutrit⁹ sum. q: pue/ri nati inuoluunt pãnis ⁊ pellib⁹: ⁊ postea idumẽtis: q: natu/ra nõ dat eis tegumẽtũ: sicut dat auib⁹ plumas: ⁊ lanas oui/bus ⁊ ceteris ꝓuidet de sufficiẽti tegumẽto. n ¶ Et magnis cur. cetera vero aĩalia paruo tpe nutriunt a parentib⁹: nã de victu sibi ꝓuidere possũt infra breue tẽpus: sic aũt nõ est possibile in natura humana q̃ longo tractu tpis indiget nutritione parẽtũ anteq; necessaria sibi possit acquirere. tũ ꝓpter im/potentiã corporis: tũ ꝓpter ignorantiã mẽtis. o ¶ Nemo eñ ex regib⁹ q̃ sunt excellentiores in populis: p ¶ Aliud habu/it natiuitatis initiũ. q: nascunt ĩpotentes corpore ⁊ ignorantes mente sicut ⁊ ceteri. aĩa eñ in sua creatione est sicut tabula rasa in qua nihil est actu scriptũ. iij. de aĩa. q ¶ Unus ẽ in/troitus est oĩbus ad vitã: quãtũ ad impotẽtiã ⁊ ignorantiã. r ¶ Et si. exi. q̃tũ ad angustiã ⁊ oĩm tpaliũ expoliationẽ. s ¶ Propter h. Ostẽso q̃d salomõ habuit ex natura. hic ꝯñr ostendit q̃d habuit ex sapiẽtia diuinit⁹ sibi data. ⁊ diuidit in duas ptes. nã primo ostẽdit quãtũ sibi valuit. scd̃o ponit orationẽ quã ꝑ ipa habẽda ad deũ effudit. ca. se. ibi: Puer erã. Prima ĩ duas. q: primo ostẽdit qualiter sapia eũ direxerit ĩ vita cõtẽplatiua. scd̃o in vita actiua ca. se. Prima adhuc in †Job.28.c duas. q: primo describit pciositatẽ sapiẽtie. scd̃o qualiter di/rigit ĩ actib⁹ vite cõtẽplatiue. ibi: Ipse ei. ¶ Circa primũ di/cit: Propter h. i. q: nat⁹ fui totaliter ignorãs: vt dictũ est. t ¶ Optaui. sapiẽ donũ. v ¶ Et dat⁹ est mihi sensus. i. donũ sapientie ⁊ intellectus. qd̃ aliq̃n ꝑ sensum intelligit: sicut cõi/ter dr: talis bene sentit de tali questione. i. bene capit ⁊ intel/ligit. x ¶ Et inuocaui. ꝑ orationẽ deuotã. y ¶ Et ve. i. m. sp. sapiẽtie. i. spũssanct⁹ q̃ dat sapientiã. z ¶ Et pre. il. re. ⁊ se. ⁊c. Nã excellẽtie tpales ⁊ diuitie naturales ⁊ artificiales cõ/munes sũt bonis ⁊ malis: ⁊ frequẽti⁹ cõcedunt malis q̃ bo/nis: vt ptꝫ ad sensum. ꝓpter qd̃ nõ sũt vera bona hoĩs: q: sic cõcederent solis bonis. vt diffuse deducit Boeti⁹ in libro de cõsolatione. Sapia vero de qua fit hic sermo solis bonis cõ/cedit: pficit etiã hoĩem ẽm excellentiorẽ sui ptẽ. ꝓpter qd̃ bona exteriora respectu ipius nulli⁹ momẽti sũt reputãda.

a ¶ Sup sa. ⁊ spe. i. sup sanitatẽ corporis ⁊ ei⁹ pulchritudinẽ. b ¶ Dilexi il. q: sani/tas ⁊ pulchritudo sũt ꝑfectioris corporis. sapia vero mẽtis: ⁊ iõ quãto aĩa est melior corpe: tãto sapientia ẽ illius pferẽda. c ¶ Et ꝓposui ꝓ lu. ha. il. q: sicut lux corpa/lis dirigit in corpalib⁹: sic sapiẽtia in spũalib⁹. d ¶ Quoniã in exting. ẽ lu. il. si loq̃/mur de sapia increata. lumẽ ei⁹ ẽ simpliciter ⁊ ꝑ oẽm modũ incorruptibile. nã est q̃d/dã necesse eẽ cũ sit idẽ qd̃ ipẽ de⁹. Si aũt de sapia creata. sic nõ ẽ icorruptibilis ꝑ omnẽ modũ. nã oĩs creatura põt nõ esse ꝑ subtractionẽ ꝯseruatiõis ipius dei. sic aũt definit esse ista sapia ꝑ h q̃ habẽs eã demeret diuine cõseruationis subtractionẽ. tñ ei⁹ natura est incorruptibilis: q: forma corrũpit dupliciter. vno mõ ꝑ corruptionẽ subiecti. alio mõ ꝑ suũ cõtrariũ: vt dicit phus libro de morte ⁊ vita. Sapientia vero crea/ta de q̃ loquimur nõ est corruptibilis ꝑ corruptionẽ subiecti cũ sit ĩ aĩa intellectiua q̃ ẽ incorruptibilis, nec ꝑ suũ ꝯtrariũ: q: nõ habet, nã in hac sapia nõ considerant nisi tria: lumen

diuine theorice vacare cõtẽdit. ☞ Venerũt

☞ a ¶ Venerũt mihi bi om. bo. Hoc expertus salomõ q̃ pe/tẽs a deo sapiẽtiã regni sublimitatẽ diuitias ⁊ gloriaꝫ cum illa meruit. Quicũq; aũt xp̄i pcipit noticiã: omniũ pariter h vir/tutũ habet gratiã ⁊ in futuro vitam eternã. ¶ Processu meditationis ĩ telligit se tm̃ pfe/cisse: vt priorẽ sen/tentiam posteriori cõparando igno/rãtiam putet. Sic
Joh.1.d iobes ait: Ego nesciebã euꝫ: Sed q̃ me misit baptiçã/re in aq̃ ille mihi dixit: Sup quẽ videris spm̃. s. descẽdẽtẽ ⁊ manẽtẽ: h ẽ q̃ baptiçat. Sic ⁊ stelle in cõparatione sol' minime lu/cere vident. Unde ⁊ sol: q: solus ĩ die iter astra luce/at: sic noiat. Ipse sapiẽtie dux. De⁹ pater incarnati fi
Mat.28.d lij cui dedit omnẽ potestatẽ in celo ⁊ in terra. b ¶ Ip/se eñ ⁊c. Raba. De salomone di/
3.Re.4.c cit scriptura: De⁹ dedit sapiam salomoni ⁊ prudẽtiaꝫ multã nimis: ⁊ p̄/cedebat sapiẽtiaꝫ oĩm orientaliũ et egyptiorũ: ⁊ erat sapientior cũctis hoĩbus: ⁊ disputauit de lignis a ce/dro vsq; ad hyso/pũ: ⁊ de iumẽtis: ⁊ volucrib⁹: ⁊ re/ptilib⁹ ⁊ piscib⁹: ⁊ veniebãt de cũ/ctis populis ad audiendã sapiam salomonis. Noster vero pacific⁹ dei virtus dr: ⁊ dei sapiẽtia: cui oĩa nu/da ⁊ apta: discipulis etiã dat myste/rioꝝ suorũ intelli/gentiã: vt historiã allegoriã: tropo/logiã: anagogẽ: ĩtelligãt: Ipse eniꝫ
Joh.1.a il. om. ho. ve. i. h. mũ. quẽ q̃ sequit nõ ambulat ĩ tenebris. c ¶ Est ei ⁊c. Rab. Ut Esa/ias ostẽdit oĩa dona spũssancti: ĩ humanitate saluato/
Colos.2.a ri existunt: in quo sunt oẽs thesauri ☞ sapiẽtie

a †Venerunt mihi omnia bona a
pariter cum illa: ⁊ inumerabi b
a ʃ opera illius. b ʃ p̄sidẽte i oĩb⁹ sapiẽtia.
lis honestas ꝑ mãn⁹ illi⁹: ẽt le c
tatus sum ĩ oĩbus: quoniã an
tecedebat me ista sapientia: ⁊ d
a ʃ alias bonorũ.
ignorabã quoniã horum oĩm e
a ʃ al's quoniã. ʃ q: spũs discipline effugiet fictũ: ⁊ in maliuolã aĩam nõ intro. sa.
mater est. Quã sine fictiõe di f
a ʃ que est cõtraria largitati sapientie.
ʃ Que societas luci ad tenebras?
dici: ẽt sine inuidia cõmunico: g
a ʃ quia pudica: pacifica: modesta: plena misericordia: et fructibus bonis.
⁊ honestatẽ illius nõ abscon/
a ʃ quanto quisq; pfundius discit tanto profundiora cognoscit.
do. Infinit⁹ eñ thesaur⁹ ẽ ho h
a ʃ agnoscẽtes. s. p̄cepta ⁊ volũtatẽ dei. Unde: Vos aũt dixi amicos: q: omnia quecũq; audiui a patre meo nota feci vobis.
minibus quo qui vsi sunt: pãr i k
ticipes facti sũt amicitie dei:
ꝓpter discipline dona cõmen l
a ʃ iudicia.
dati. Mihi aũt dedit de⁹ dicẽ m
re ex sententia: ⁊ ꝓsumere di/
gna horũ q̃ mihi dant: quoni n
ʃ auctor.
am ipse sapientie dux est: et sa o
a ʃ q: sapiẽtes corrigit vt nemo p̄sumat. ʃ potestate.
pientium emendator. In mã p
nu eñ illius ⁊ nos ⁊ sermões
nostri: ⁊ oĩs sapientia ⁊ opeꝝ
a ʃ morum.
b scientie disciplinã. Ipse enim q
dedit mihi horũ que sũt scien/ r
tiã verã: vt sciam dispositionẽ s
orbis terrarũ: ⁊ virtutes ele/ t
mẽtorũ: initiũ ⁊ cõsũmationẽ v
⁊ medietatẽ tẽpoꝝ: vicissitudi x
nũ ꝑmutatiões: ⁊ cõsũmatio/ y
nes tẽporũ: ⁊ morũ mutatio/
nes: diuisiões tẽpoꝝ: anni cur z
sus: ⁊ stellaꝝ dispositiões: na a b
turas aĩalium: ⁊ iras bestiaꝝ: c
vim vẽtoꝝ: ⁊ cogitatiões ho/ d e
minũ: differẽtias vgultoꝝ: ⁊ f g
virtutes radicũ: ⁊ quecũq; sũt h
absconsa ⁊ improuisa didici.
Oĩm eni artifex docuit me sa i
a ʃ quia ꝑ ipsam veritatis cognitio dat.
c piẽtia. Est ẽi in illa spũs intel k l
a ʃ sanctificans omnia. b ʃ Multiplices gratias dans. c ʃ vniens bonos.
ligẽtie: sãnct⁹ multiplex: unic⁹ m n
a ʃ viuus est sermo dei et efficax: ⁊ penetrabilior om. gla. ancipiti ⁊c. b ʃ verbo. c ʃ disertas facit linguas infantium.
subtilis: modest⁹: disertus mo p q

tria. lumẽ naturale intellect⁹: ⁊ lumẽ diuinũ sup infusum. ⁊ species intelligibiles. Lumẽ vero naturale intellect⁹ nõ habet contrariũ ⁊ multo min⁹ diuinũ. sil'r nec spẽs intelligibiles: q: spẽs cõtrariorũ in intellectu nõ sunt cõtrarie: ⁊ hoc mõ lumẽ sapien/tie create põt dici inextinguibile sicut ⁊ incorruptibile. †3.Re.3.b

a ¶ Venerũt aũt mihi oĩa bona pariter cũ illa: qd̃ ptꝫ. iij. Reg'. iij. vbi dicit q̃ salomõ petẽdo sapiam a dño nõ solũ illã obti/nuit: sed etiã cũ illa diuitias ⁊ honores sup oẽs reges. b ¶ Et inumerabilis honestas ꝑ ma. il. i. ꝑ opa ipius q̃ ꝑ man⁹ designant: eo q̃ man⁹ est organũ organorũ. iij. de anima. c ¶ Et letat⁹ sũ. iũgat sic lra: qm̃ ipa sapia antecedebat me in oĩbus ostendẽdo qualiter agere deberẽ. d ¶ Et ignorabã. anteq̃ ipam haberẽ. e ¶ Qm̃ oĩm bonoꝝ mater est. sed ipsa habi/ta hoc cognoui. ideo p̄mittit: Venerũt aũt mihi oĩa bona pari/ter cũ illa. sicut filie cũ matre. f ¶ Quam sine fictione didici. a deo a quo ipam deuote postulaui. iij. Reg. iij. ⁊ a nathan ꝓpheta cui fui tradit⁹ ad erudiendũ. ij. Reg. xij. g ¶ Et sine inuidia cõico. verbo ⁊ scripto. Nã oẽs reges ⁊ sapiẽtes desiderabãt audire sapientiã salomonis: Scripsit etiã multa ad nostrã instru/ctionẽ. vñ ⁊ aliq̃ eius libri sunt in canone cõputati. h ¶ Infinitus eñ thesaurus est. i. inappciabilis: vt p̄dictũ est. i ¶ Quo qui vsi sunt. opa sapientis exercẽdo. k ¶ Participes facti sũt amicitie dei. tãq; cõformes ei in operib⁹ suis: q̃ cõformatas causa est dilectionis: Eccle. xiij. Oẽ aĩal diligit simile sibi ⁊c. l ¶ Propter discipline dona cõmẽdati. s. deo cui⁹ sunt vere di/scipuli. m ¶ Mihi aũt dedit deus dicere ex sententia ⁊c. i. loq̃/ad honorẽ dei ⁊ edificationẽ ꝓximi ẽm gratiã a dño mihi datã. n ¶ Quoniã ipse sapiẽtie dux est. i. actor ei⁹. o ¶ Et sapientiũ emen. dona sua in ipsis ꝓpter vsũ bonũ augmẽtando. p ¶ In ma. n. il. ⁊. n. ⁊ ser. no. ⁊c. q: nullũ bonum: sine eo agere possum⁹. nec etiã loq̃ nec cogitare. q ¶ Ipse eñ dedit. Decla/rata pciositate sapientie. hic ꝯñr salomõ ostẽdit qualiter eũ di/rexit ĩ actibus vite cõtẽplatiue. ⁊ primo quãtũ ad cõtẽplationẽ rerũ naturaliũ. scd̃o supnaturaliũ. ibi: Est eñ in illa. Circa pri/mũ dicit: Ipse eñ dedit mihi horũ q̃ sunt. in natura: r ¶ Sciẽ/tiam verã. sine admixtione falsitatis q̃ a deo nõ põt esse. sciẽtia vero de talib⁹ acquisita frequẽter habet aliqua falsa admixta: vt dictũ est. s. s ¶ Ut sciã dispositionẽ orbis terrarũ. quantũ ad situ corporũ celestiũ ⁊ elemẽtariũ. t ¶ Et vir. ele. quãtũ ad ea que possunt fieri ꝑ virtutes eoꝝ. v ¶ Initiũ ⁊ ꝯsũma. ⁊. m. tem. Diuidit eñ annus in quattuor tpa. s. ver: estatẽ: autũnũ: ⁊ hyemẽ: ⁊ q̃libet istorũ habet certũ principiũ mediũ ⁊ finem. x ¶ Vicissitudinũ ꝑmutatiões. s. de calore in frigus ⁊ ecõuerso ⁊ de die in noctẽ ⁊ hmõi. y ¶ Et cõsummationes temporũ: q̃libet eñ res generabilis habet certã piodũ tpis in qua augmen/tat: decrescit: ⁊ tandẽ corrũpit. z ¶ Anni c. ꝑ menses hebdo/madas ⁊ dies. a ¶ Et stel. dis. quãtũ ad situ planetarũ ⁊ eorũ cursũ: ⁊ similiter octaue spere ĩ q̃ sũt stelle fixe. b ¶ Naturas aĩaliũ. quorũ spẽs ⁊ mores sũt valde diuersi. c ¶ Et iras best. nã aliq̃ sunt alijs ferociores. d ¶ Vim. v. naꝫ aliq̃ sunt sereni. alij ꝓcellosi ⁊ aliq̃ egrotatiui: ⁊ aliq̃ sanatiui. e ¶ Cogitatio/nes hoĩm. q̃ possũt cognosci dupliciter. Vno mõ ꝑ certitudinẽ ⁊ h modo cognosci nõ possunt nisi diuina reuelatiõe: ꝓpter qd̃ hec cognitio nõ ptinet ad cõtẽplationẽ q̃ est rerũ naturalium. Alio mõ possũt cognosci ꝑ cõiecturã ex signis exteriorib⁹. ⁊ sic sapientes hoĩes de cogitationib⁹ aliorũ frequẽter cõiecturant: ⁊ de tali cogitatione loquit hic salomõ. f ¶ Differentias vir/gultorũ. i. arborũ quarũ sũt multe species ⁊ varie virtutes: ⁊ alique crescũt in regiõib⁹ calidis. aliq̃ ĩ frigidis. g ¶ Et virtu/tes radicũ. diuersarũ herbarũ. h ¶ Et quecũq; sũt absconsa. sicut virt⁹ ꝑ quã magnes trahit ferrũ est abscõsa hoĩb⁹ lꝫ vide/ant effectũ. Noticia istorũ ⁊ supradictorũ saltẽ ꝓ magna parte data fuit salomoni ꝑ infusionẽ: vt dictũ ẽ. s. ideo subdit: i ¶ Oĩm ei arti. ⁊c. iõ potuit docere salomonẽ effectuũ suorũ naturã. k ¶ Est ei in illa. Hic ꝯñr ostẽdit salomõ qualiter sapiẽ/tia direxit eũ in supnaturali contẽplatione. Et diuidit in duas ptes. nã primo declarat virtutẽ increate sapiẽtie. scd̃o qualiter dirigit in supnaturali cõtẽplatione. ibi: Et ꝑ natiões. Circa primũ dr. Est ei in illa. s. sapia increata de q̃ immediate ante dixit: Oĩm ei artifex ⁊c. l ¶ Spũs itel. sanct⁹. s. formaliter ĩ se ⁊ effectiue alia sanctificãs: m ¶ Multiplex. ĩ donis: n ¶ Unicus. in se ꝓpter qd̃ apl's. j. Cor. xij. enumeratis varijs spũssãcti donis subdit: Hec aũt oĩa opat vn⁹ atq; idẽ spũs diuidẽs singulis ꝓut vult. o ¶ Subtilis. i. penetrãs oĩa sua xtute. vñ. j. Cor. ij. dr: Spũs oĩa scrutat etiã ꝓfũda dei. p ¶ Disert⁹ effectiue. naꝫ facit diserte loq̃ etiã ĩ oĩ idiomate: vt ptꝫ Act. ij. de aplis. q ¶ Mobilis. sil'r effectiue. nã hoĩes fac mobiles ⁊ agibiles ad sequẽdũ instictũ suũ: Ro. viij. Qui spũ dei agũt hi filij dei sũt. C

Universidad de Deusto Biblioteca

sapientie et sciētie abscōditi: et plenitudo diuinitatis: cui nō dat spūs ad mēsuraꝫ.
Rab. Spūs q̄ implet oīa mobilis simul et stabilis dr: hō em̄ q̄ vbiq̄ discurrit: vbiq̄ obuiā venit: et repēte vbi nō credit inuenit: Oīpotens ergo spūs: vt vbiq̄ p̄ns signet: stabilis simul et mobilis dr. Raba. Aū: Splēdor glorie et figura substātie ei⁹ regens oīa verbo virtut' sue. Pater ei dicit vt verbū sit: nō quō pfert aut cogitat. Hoc em̄ tpale: illud eternū: et illuminādo dicit de se et d̄ pr̄e qd̄ dicēdū est nobis. Aū: ait
Luc. 10. c Nemo nouit patrē nisi fili⁹: et cui fili⁹ voluerit reuelare: q2 p filiū reuelat pater. i. per verbū suū. Si eni verbū qd̄ pferim⁹ tpale et trāsitoriuꝫ et se ostēdit: et de q̄ loquimur: multo magis verbū dei p qd̄ facta sūt oīa ostendit patrē sicut ē: q2 et ipm ita est: et hoc qd̄ pater ꝫm qd̄ sapia est et
† De cele. mil. c. sane essentia. Nam ꝫm qd̄ verbū est: nō ē h̄ qd̄ pater: q2 verbum nō est pater: verbū eī relatiue dr sicut fili⁹ q̄ non est pater. Christ⁹ q̄ dei virtus: et dei sapientia: q2 de patre virtute et sapiētia: ipse quoq̄ virtus et sapia est: sicut lumē de lumine patre: et fons vite apud patrē fon
Ps. 35. tē vite. Aū: Qm̄ apud te ē fons vite: et in l.t.vi.l. Sicut em̄ pater habet vitā i semetipso. sic dedit filio vitā habere in semet ipso. hoc est lumē
Job. 1. a verū qd̄ i.o.h.v.i. h.m. h̄ verbū erat apud deū. et deus erat verbū. Deus aūt lumē ē nō corporale sed spirituale. nec illuminatione factuꝫ: sicut
Mat. 5. b apl̄i q̄b⁹ dr: Vos estis lux mundi.
Sꝫ qd̄ illuminat oēm hoīem: hoc ē sapia de qua agim⁹. Sapientia q̄ fili⁹. de sapiētia patre: sicut lumē de lumine: de⁹ d̄ deo et singulus pater lumē: et singulus fili⁹ lumē: singulus spūssanctus lumē. Singulus pat' de⁹: singulus fili⁹ de⁹: et singul⁹ spūsanct⁹ de⁹. Ergo et singulus pater sa/

plentia

a ℱ sine macula. b ℱ nec fallit nec fallitur. c ℱ miris et misericors.
bilis: incoīquinat⁹: cert⁹: suauis: a b c
a ℱ q2 nō gaudet sup iniq̄tate: cōgaudet aūt veritati
amās bonū: acut⁹: q̄ nihil vetat d e
a ℱ cōis oībus. b ℱ innata bonitate.
bn̄ facere: humanus: benignus: f g h
a ℱ qui dat lasso virtutē. b ℱ p naturā oia cōtinet
stabilis: cert⁹: secur⁹: oēm habēs i k
a ℱ via: veritas: et vita. b ℱ q2 lumē oim c ℱ q2 in manu ei⁹ sunt oēs fines terre: cui oē genu flectit celestiū: terrestriū: et infernorum.
virtutē: oīa pspiciens: et qui capiat oēs spūs intelligibiles: mū/ l m n
a ℱ nihil enim subtilius: mobili⁹ sapiētia que omnia creauit: regit: ordinat. In ipsa eni viuimus: et mouemur: et sumus.
dus: subtilis. Oībus eni mobilibus mobilior est sapia. Attingit o p
a ℱ a fine vsq̄ ad finem b ℱ q2 lux est et tenebre in
autē vbiq̄ propter mundiciam
eo nō sūt. a ℱ calefaciēs frigus īfidelitat' nr̄e.
suā. Vapor est em̄ virtutis dei: et q r
a ℱ splēdor glorie cōsubstātialis: eq̄lis: coetern⁹.
emanatio quedam est claritatis
a ℱ sūmo bono nō appropinquat malum.
oīpotentis dei sincera: et iō nihil s
a ℱ semp simplex bonū est. b ℱ in quo videt pater: qui videt me: videt et patrem.
inquinatū i eā incurrit. † Candor t
a ℱ qui peccm̄ nō fecit: nec inuent⁹ ē dolus i ore ei⁹
est ei lucis eterne: et speculū sine v
macula dei maiestatis: et imago x
a ℱ plena repsentatio. b ℱ cum patre.
bonitatis illius. Et cum sit vnā: y
a ℱ quia coomnipotēs. b ℱ immutabilis.
oīa potest: et in se permanens oīa z a
a ℱ regnādo: ordinādo. b ℱ oia p ipm facta sūt.
innouat: et per nationes: in ani/ b c d
mas sanctas se trāffert. Amicos e f
a ℱ stulticia deo odibilis est.
dei et pphetas cōstituit. Nemine g h i
a ℱ qui in lege dn̄i meditat die ac nocte.
em̄ diligit de⁹ nisi eū qui cū sapia
a ℱ q2 corporalis lux q̄ modo occidit: mō oritur: spirituali luci cōparata scintilla videt. christus q̄ꝫ sanctorū claritatē longe transcēdit. Unde: Ipsi peribunt tu aūt pmanebis.
ihabitat. Est em̄ hec speciosior so k
le: et sup oēm dispositionē stellaꝝ l
a ℱ q2 nullus sine pctō: vel imunis a pctō. m
luci cōparata prior inuenit. Illi n o
a ℱ Quia peccatū nō fecit: nec inuent⁹ est dolus in ore eius.
ei succedit nox: sapiētiā aūt nō p
vincit malicia.

a Incoinquinat⁹. formaliter et effectiue: q2 nulla coinquinatio possibilis est in eo nec ab eo causari. b Cert⁹. silr formaliter et effectiue: q2 de nullo pōt dubitare: et qd̄ reuelat insinuat absq̄ ambiguitate: ppter qd̄ pphete sancti veritatē sibi reuelatā denūciabāt sine hesitatione. Hiere. xxvi. In veritate misit me ad vos dominu⁹: c Suauis. in se: q2 est sūmū bonū. et in alijs: nā oīa grauia facit suauia. d Amās bo. nā est ipsa bonitas p essentiam. e Qui nihil ve. b. min⁹ dicēdo plus significat. s. q ad oē bonuꝫ agēdū inuitat. f Human⁹. nostris defectib⁹ cōpatiendo. g Benignus. i. bene igneus ad amorē dei nos inflammādo. h Stabilis. cōtra mala p̄sentia nos firmādo. i Securus. de futuris malis imminētib⁹ timorem auferēdo. k Oēm habēs vir. in operādo. l Omnia pspiciens. in cognoscēdo. m Et q̄ capiat oēs spūs intelligibiles: q2 quicq̄d pfectionis est vel esse pōt in spiritibus creatis multipliciter et diuisim. totū in eo simpliciter est et vnitim. n Mūdus subtilis. expositū est. s. vbi dictū est: Subtilis coinquinat⁹. o Oībus em̄ mobilib⁹ mobilior est sapia. motio ista similitudinarie dr inq̄ntuꝫ diuina sapia ad oēs effect⁹ dei disponēdos ptingit vsq̄ ad minima. p Attingit aūt vbiq̄ ppter suā mūdiciā: id est puritatē. eo em̄ q nihil habet extraneū admixtum nō habet aliq̄d restringēs ad vnū locuꝫ. q Vapor est em̄ virtutis dei. vapor aūt est quoddā eleuatū pcedens ab aquis ex natura aque existēs: sicut fili⁹ in diuinis q̄ dr sapia patris pcedit ab eo. et est eiusdē nature cū ipso. r Et emanatio quedā ē claritatis oīpotentis etc. sic eniꝫ loquit apl̄s Heb. j. Qui cū sit splendor et figura substantie ei⁹ etc. s Et iō nihil inquinatū in eā incurrit. h̄ ē expositū. s. t Candor est em̄ lucis eterne: q2 fili⁹ in diuinis est lux de luce: v Et speculū. in quo oīa relucēt clarissime: x Et imago bonitatis illi⁹. pprīū ē em̄ filij dei q sit imago patris: angeli em̄ et hoīes ad imaginē ei⁹ esse dicunt: y Et cū sit vna. simplicissima. z Oia pōt. q2 infinita. a Et in se pmanēs. oīno imutabilis. b Oia innouat. faciēs oēm mutabilitatē. et hoc modo phus. viij. physicoꝝ oīa mobilia reducit ad vnā cām primā oīno imobilē. c Et p natiōes. Ostēsa virtute sapie increate. Hic ↄn̄r ostēdit qualiter dirigit in supnaturali cōtēplatione. cū dr: Et p natiōes: diuersas sine psonaruꝫ † Heb. 1. a acceptione. d In aīas sanctas. i. p conatū liberi arbitrij i bonū dispositas ad sapiētie donū: e Se trāffert. hoc donū cōferēdo: f Amicos dei. p fidē charitate formatā: g Et pphetas. p cognitionē supnaturalē: h Cōstituit. sicut ptꝫ in veteri testamēto: q multi fuerūt pphete: nō solū de hebreis: s̄ etiā de gētilib⁹: sicut ptꝫ de sācto Job q̄ fuit gētilis. Sibylla etiā erithrea habuit spiritū ppheticū: vt dicit Aug⁹. Silr in historijs romanoꝝ legit q tpe Cōstātini et Helene matris ei⁹ inuētū fuit q̄dā sepulchrū in quo iacebat hō laminā aureā habens in pectore suo. in qua scriptū erat: Christus nascet ex virgine et credo in eū. O sol helene et cōstātini tēporib⁹ iterum me videbis. i. facies me videri. i Neminē etc. sapientia inhabitat qd̄ pōt intelligi de sapiētia increata cū qua habitat hō p charitatē. j. Joh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo. Pōt etiā intelligi de sapientia creata cū q̄ habitat hō habēs eā inquantū reflectit intellectus sup se ad cognoscēdū et amādū sapiētie donū. et hūc diligit deus. nā sapia put est donū spūssancti. et p quā hō bene iudicat de diuinis p quādā cōnaturalitatē ad ipsa q̄uis nō habeat noticiā scripturarū. sicut virtuosus bñ iudicat de ptinentib⁹ ad virtutē q̄uis nō habeat noticiā libri ethicoꝝ. cōnaturalitas aūt ad diuina ē p charitatē q̄ vnit hoīem deo. et sic sapia de qua loquit hic scriptura psupponit charitatē vt ei annexā: neminē aūt diligit de⁹ nisi sit in charitate. k Est em̄ hec speciosior sole. h̄ ptꝫ verū nō solū de sapiētia increata: sed etiā de creata: quia speciositas solis corporalis est quā p̄cellit speciositas spiritualis. l Et sup oēm dispositionē stellarū. transcēdit speciositas sapientie et eadē rōne: m Luci. s. corporali: n Cōparata inuenit prior. si intelligat de sapiētia increata. sic prior est dignitate et duratione. nam est eterna. lux aūt corporalis facta est in tpe: Gen. j. Fiat lux et facta est lux. et q de ista loquat h̄ ptꝫ p hoc qd̄ subdit: o Illi em̄ succedit nox. et Gen. j. dr: Appellauitq̄ lucē diē et tenebras noctē. Si aūt intelligat de sapientia creata put est donū spūssancti datū hominibus: sic prior est luce dignitate. nō tñ duratione. nā lux ista facta fuit p̄ma die. natura vero humana die sexta. Gen. j. p Sapientiā aūt nō vincit maliciā. qd̄ ptꝫ verū de sapiētia increata. et similiter de creata q̄ntū ad hoc q p maliciā culpe nō corrumpit effectiue: sed tm̄ demeritorie: inq̄ntū hō peccans demeret vt

sibi donum

plentia et vtrūq̄ simul vnū lumē: vn⁹ de⁹: vna sapia. Sꝫ fili⁹ fact⁹ est nobis sapia a deo: et iusticia et sāctificatio: q2 tēporaliter ad ipm cōuertimur vt cū illo i eternū ma/
Joh. 1. a neam⁹: et ipe i tpe verbū caro factū ē et habitabit in nobis.

Ca. VIII
Attingit a fine. i. a principio mūdi vsq̄ ad aduētū xp̄i: mirifica opa et sincera testimonia p vetus testamētū fortiter asserit: et ab incarnatiōe verbi vsq̄ ad finē mūdi: suauitatē euāgelij exponit. A fine q̄ vsq̄ ad finē fortiter ptingit: q2 vbiq̄ pfecte agit. Finis ei pfectionē significat. b Glorificat. id est repsentat generationem illi⁹. s. patris: q̄ ē ei coetern⁹ et coomnipotēs: vel partim de tēporali natiuitate: partim d̄ eterna potest legi: habet cōtuberniū dei. i. humanitatē i qua habitat deus: q̄ est sapiētia patris vel glorificat ge. illi⁹. i. dei patris. i. eiusdem essentie ē cū patre ab eterno genita: nata i tpe d̄ mr̄e. c Doctrix ē em̄.
Job. 1. b De plenitudīe ei⁹ oēs accepim⁹: per quē gr̄a et veritas facta est. i. reuela/
1. Job. 4. c ta. Deū nemo vidit vnq̄: sed fili⁹ q̄ est i sinu patris ipe enarrauit. d Et labo. Nihil ei iners: nihil desidiosum i opib⁹ ei⁹. Quecūq̄ sūt vera: q̄cūq̄ pudica: q̄cuq̄ agit iusta: et agēda suis cōmittit. e Sobrietatē ei. Raba. Qui tēperās est: prudens fortis et iust⁹: q̄d illi deest: Has aūt virtutes nemo hꝫ nisi cui oīm virtutū origo de⁹ cōtulit quocūq̄ tpe: q̄cūq̄ lege: quacūq̄ gente. Quidaꝫ tñ speciē pietatis habētes virtutem ignorauerūt: q2 creatori subdi noluerunt. iō viā discipline nescierūt. De⁹ eī solus virtus et sapia patris īuenit viā discipline: et dedit illā iacob puero suo. f Proposui Rab. Pōt h̄ d̄ genitrice dei intelligi: que

pposito

a Attingit ergo Ca. VIII a
a ℱ. i. a principio mūdi. ℱ ab eterno vsq̄ in eternū. b ℱ vsq̄ ad aduētū xp̄i. c ℱ q2 dei xp̄s. ℱ q2 dei sapia
a fine vsq̄ ad finē forti/
a ℱ ego diligo diligētes me. et qui mane vigilauerit ad me inueniet me.
ter et disponit oīa suauiter. Hanc b c
amaui et exquisiui eā a iuuētute d
a ℱ beatus qui obseruat ad postes hostij mei. b ℱ stabili federe.
mea: et quesiui spōsā mihi eā assu e
a ℱ veritat'. vn̄: Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū: et quē misisti iesum christum.
mere: et amator fact' sū forme il/ f
a ℱ quia coeterna patri coomnipotenti. b ℱ patris. s. q2 ei coeternus.
b lius. Generositatē illius glorifi/ g
a ℱ i pricipio erat verbū: et verbū erat apud deū: et de⁹ erat verbū: hoc erat in principio apud deū: et verbū caro factū est: et habitauit in nobis.
cat cōtuberniū habēs dei: sed et h
a ℱ q2 pater diligit filiū. et oia dedit ei i manus.
c oīm dōmin⁹ dilexit illā. Doctrix i
ē em̄ discipline dei: et electrix ope k
a ℱ virtutū diuitias cōtinet: et amatorib⁹ suis offert. vnde: Mecū sunt diuitie etc.
rū illi⁹. Et si diuitie appetūt in l
a ℱ oia p ipm facta sūt. ℱ meditantib⁹ in lege pbet omnimodam dulcedinē sapientie.
vita: q̄d sapia locuplēti⁹: q̄ opat m
a ℱ pfundā. s. et sanā intelligētiā. b ℱ bonoruꝫ operum et virtutum.
oīa: Si aūt sensus opat: q̄s hōꝝ n o p
a ℱ stabilē. s. salutē ponit.
que sunt magis q̄ illa ē artifex: q
d Et si iusticiā q̄s diligit: et labores r s
a ℱ xpantiā. ℱ quattuor ei principales virtutes ponit.
e hui⁹ magnas habēt vtutes. Sō t v x y
brietatē ei et sapiētiā docet et iu/
a ℱ fortitudinē. b ℱ ad eternā vitā.
sticiā et virtutē: q̄b⁹ vtilius nihil z a
ℱ vel via. a ℱ alias et similitudinē
est in vita hoīb⁹. Et si multitudi b c
a ℱ vel qui. ℱ ipsa. b ℱ nihil est qd̄ eā lateat: q2 ab eterno genita est: cū patre cūcta disponit.
nē sciētie desiderat q̄uis: scit p̄te/ d e
a ℱ q2 initiū et finis. b ℱ qui ait: Ego dabo vobis os et sapientiam etc.
rita et de futuris estimat: scit versu f g
a ℱ propositiones.
tias sermonū: et dissolutiōes ar/ h i
a ℱ q̄ ait: Erunt signa in sole et luna: et stellis etc.
gumētorū: signā et mōstra scit an k
teq̄ fiāt: et euēt' tēporū et seculoꝝ.
a ℱ pplus. ℱ dei cōmunionē sapie. i. xp̄i se hr̄e gaudet: et i amplexu ei⁹ delectari q̄ ait: Si q̄s mihi aperuerit: intrabo ad illū et cenabo cū illo. et ipse mecum.
f Proposui ergo hāc adducere mi l m

sibi donū sapientie a deo subtrahat. videt tñ hic scriptura loqui de sapientia increata per hoc qd̄ subditur: Ca. VIII
a Attingit q̄ a fine vsq̄ ad finē fortiter. oīa creata penetrādo sua virtute vsq̄ ad minima. b Et disponit oīa suauiter. q2 dat oībus creaturis formas et inclinatiōes p quas mouent cōnaturaliter ad act⁹ et fines suos. sicut lapidi grauitatē p quā naturaliter tendit deorsum. c Hāc amaui et exquisiui eā a iuuētute mea. Ostēso q̄liter sapientia dirigit in vita cōtēplatiua. Hic ↄn̄r ostēdit qualiter dirigit in vita actiua. Et diuidit in duas ptes: q2 primo ostendit q sapientia est sūme diligenda. scd̄o qualiter dirigit circa agēda. ibi: Et si iusticiā. Circa primū dicit salomō: Hāc amaui singulariter. d Et exquisiui eā a iuuētute mea. discēdo a nathan ppheta: et petēdo eā deuote a deo mihi dari: vt dictū est. s̄. Et sic ptꝫ q loquit h̄ de sapiētia creata. Sub eodē em̄ cōtextu littere frequēter transit de increata ad creatā: et ecōuerso rōne supradicta ca. vj. e Et quesiui sponsam mihi eā assumere. i. ei⁹ meditationib⁹ insepabiliter adherere. f Et amator fact' sum forme illi⁹. Est em̄ decor anime assimilans eā decori creatoris. g Generositatē illi⁹ glorificat cō. ha. dei. i. hō habēs cōtuberniū dei p charitatē p quā hō manet in deo et deus in eo. Glorificat. i. gloriosam cōfitet et laudat. Generositatē illi⁹. s. sapie create: quā cognoscit esse quandā impressionē et emanationē a sapia diuina. h Sꝫ et oī. do. di. il. inquantū facit hoīes deo diligibiles: vt p̄dictū est. i Doctrix em̄ ē di. dei. nā donū sapientie facit hoīem subdi mādatis diuinis. k Et ele. o. il. nā p ipsam eligit hō opa deo placita. Cōsequēter arguit ipam eē diligibilē p locū a minori dicēs: l Et si di. ap. i vi. et accipit hic si p q2: q2 sic est vt apparet ad sensū. m Quid sa. lo. etc. q. d. sapia hac rōne diligibilior est: p quā multo plura maiora et meliora possunt haberi q̄ p diuitias tpales. vnde Prouer. xvij. Quid pdest stulto habere diuitias cū sapientiā emere nō possit? n Si aūt sen. i. industria humana. o Operat. in agilibus hūanis: p Quis horū q̄ sunt. i. operū humanorū: q Mag. q̄ illa est artifex. q. d. in opibus humanis multo magis opat donū sapie q̄ virtus naturalis industrie. ppter qd̄ est magis diligendū. r Et si iusticiā. Ostenso q sapia sit sūme appetenda. h̄ ↄn̄r ostendit qualiter dirigit in vita actiua. et primo quātū ad partē actiue q̄ vocat monastica: q̄ respicit bonū regimē vni⁹ psone. scd̄o quātū ad illā partē que dr politica: q̄ respicit bonū regimen multitudinis. ibi: Habebo ppter hāc claritatē. Monastica vero cōsistit in acquisitione et exercitio moraliū virtutū q̄ reducūtur ad quattuor virtutes cardinales. i. principales. de q̄bus dr hic: Et si iusticiā quis diligit. accipit hic iusticia legalis q̄ includit oēm virtutē. sicut dictū fuit. s̄. ca. j. s Labores hui⁹. i. opa sapie: t Magnas habēt virtutes sibi annexas: quas explicat dicēs: v Sobrietatē em̄. i. tēperantiā. x Et sapiam. i. prudentiā q̄ est sapiētia circa agibilia humana. y Et iusticiā q̄ ē virtus specialis. z Et virtutē. i. fortitudinē. iste sūt quattuor virtutes cardinales ad quas alie virtutes morales reducuntur. iō subdit: a Quib⁹ vtilius nihil est in vita. p̄senti: b Hominib⁹. q2 p virtutes morales efficit hō bon⁹ simpliciter. p virtutes aūt intellectuales q̄ sūt artes et sciētie speculatiue: nō efficit hō bon⁹ simpliciter s̄ ꝫm q̄d: vt bon⁹ artifex: bon⁹ phus: et hmōi. c Et si mul. sciētie. scꝫ practice: d Desiderat q̄s. h̄ supple habet p sapiaꝫ. iō subdit: e Scit p̄terita. i. facit scire: eo mō loquendi quo grāmatica facit cōgrue loq̄: videt ei hic scptura loq̄ de sapientia put fuit in salomone. vt supradictū ē ca. p̄cedenti. Salomō aūt p sapientiā sibi datā multa cognouit de p̄teritis: et p illa poterat cōiecturare de futuris. iō subditur: f Et de futuris estimat. Salomon etiā plura cognouit de futuris p spiritū pphetie certitudinaliter: g Scit versutias. i. fallacias: h Sermonū. quas sapiētia facit auertere. i Et dissolutiones argumētoꝝ. q̄ fiūt ↄtra veritatē specialiter in moralib⁹. k Signa et monstra scit anteq̄ fiant. hoc patet verū de sapientia increata quā nihil latet. similiter de creata put fuit in salomone. Nā ipse cognouit dispositionē celi et stellarū: vt dictū est ca. p̄cedenti. et sic p̄cognouit ortum signorū et cōstellationū que monstrāt aliqua futura: vt sterilitatem terre futuram: vel fertilitateꝫ et huiusmodi: ppter qd̄ dicunt monstra a monstrando. l Proposui ergo. ppter predicta bona: m Hanc adducere mihi ad cōuiuandum: p frequētes meditationes sapientie in quibus est delectabilis vita.

A

B

Universidad de … Biblioteca

ꝑposito virginitatis meru/
it verbo dei fecūdari: ⁊ ge/
nerare filium dei ad salutē
mūdi vel generis humani
⁊ ab oībus vnico ꝓconio ce
Luc.i.c. lebrari. Vñ: beatā me dicēt
L oēs generatiōes. Cui cōcor
dat qđ sequit̄: Habeo ꝓ/
pter hāc claritatem ad tur/
bas. a ⁋ Admirabilis.
Parat⁹ virginis oīb⁹ fuit
admirādus: qꝛ in resurre/
ctionē ⁊ ruinā multoꝝ ex/
titit: q̄ stat in signū populo
rū: sup quē ꝯtinebūt reges
os suū: ipsū gentes depca/
buntur.
b ⁋ Intrās in do. Raba.
Post ꝑdicationē post ope/
ris laborē: q̄bus auditori/
bus sancti solatiū ꝑbēt: ad
se redeuntes diuine cōtem/
plationi vacant: vbi supne
dulcedinis quietē ueniūt.
⁋ Corporales delitie corp⁹
grauāt: spūales vero mētē
releuāt: ⁊ tanto esuriunt
q̄to ampli⁹ comedunt. In
illis appetit⁹ placet: experi
entia displicet. Auget vo
spūales delitie desideriū: q̄
quo mag⁹ sumūt: auidius
Ps.33. amant. Vñ dauid: Gustate
et videte qm̄ suauis est do/
min⁹ ⁊c. ⁋ Orige. Qui ape
rit os mutū: ⁊ linguas in/
fantium facit disertas: hec
omnia sunt in christo reci/
pienda. Ipse eñ sapia: for/
titudo: iusticia: sanctitas: ⁊
prudentia. Sꝫ cū sit vn⁹ in
subiacenti: ꝑ varietate sen/
suū: diuersis vocabulis nū
cupat̄. Aliud eñ significat
sapiētia: aliud iusticia. Sa
pientia quidē disciplinā hu
manarū et diuinarū rerum
B instruit. Iusticia aūt qđ di/
stributor: ⁊ iudex meritorū
sit.
c ⁋ Puer aūt eram ⁊c. Ra/
3.Re.3. b ba. Salomon in pueritia
postulauerat a deo sapien/
tiā: et vt recte iudicaret po
pulū: ⁊ discerneret inter bo
nū et malū factus est ergo
sapientissim⁹: ⁊ videt̄ sorti/
tus animā bonā qui habu/
it cor sapiens ⁊ intelligens.
Sꝫ quō cōuenit ei qđ dicit̄:
d ⁋ Veni ad corpus īcoin/
quinatū cū essem bon⁹. cuꝫ
mulierē alienigenā amaue/
rit: ⁊ idola edificauerit. Vi/
det̄ ergo magis conuenire
populo sanctorū qui in ba/
ptismo regeneratus ⁊ fide
saluatoris imbut⁹ pueritiā
indolis sue bone ⁊ simpli/
cis innocentie perceperit: ⁊
cunctis studijs certauerit
peruenire ad culmen virtu
tū. Unde sequitur: ⁋ Et cū
Iob.5. b magis bonus ⁊c. ⁋ Pater
non iudicat quēq̄: sed om/
ne iudicium dedit filio: hu
ius membra sancti sunt. imi
tantes eum.
⁋ Tu autē

hi ad cōuiuādū: sciēs qm̄ mecuꝫ a
a ⁋ .i. alleuiatio.
cōicabit de bonis: ⁊ erit āllocu/ b
a ⁋ vox doctorum.
tio cogitatiōis ⁊ tedij mei. Hābe c d
a ⁋ doctrinā saluatoris. b ⁋ quib⁹ euangeliū ꝑdicabo.
bo ꝓpter hāc clāritatē ād turbas:
a ⁋ qꝛ pricipat⁹ ⁊ potestates subijcit christiane religioni. ⁋ patriarchas ⁊ ꝓphetas qb⁹ sociat̄:
⁊ honorē apud seniōres. Iuue/ e f
a ⁋ oia fm legē diiudicās.
nis ⁊ acut⁹ iueniār i iudicio: ⁊ in g
a ⁋ cū reges ⁊ principes mirant̄ ꝑdicationem euangelij.
a ꝯspectu potētiū admirābil' ero:
⁊ facies principū mirabūt̄ me. h
a ⁋ nō audebunt loqui.
Tacētē me sustinēbūt: loquen/ i k
a ⁋ attenti ad sermones meos.
tē me rēspiciēt: ⁊ sermocināte me l
a ⁋ non audentes mihi resistere.
plura: man⁹ ori suo iponāt. Pre m
a ⁋ immortalitatē habent sancti in charitate radicati et fundati: et spem immortalitatis.
terea hābebo ꝑ hāc imortalita/
a ⁋ meorū operū et virtutum.
tē: ⁊ memōriā eternā his q̄ post n
a ⁋ securi sūt me. b ⁋ erudiam.
me futūri sūt reliquā. Dispōnā o
a ⁋ quibus euangeliū ꝑdicabo: nec ꝑ varias sectas abire ꝑmittam.
ppl'os: ⁊ natiōnēs mihi erūt sub p
a ⁋ victi patientia mea ⁊ videntes xpi miracula. qui ait: Cōfidite qꝛ ego vici mūdū.
dite. Timebūt me audiētes re/ q
a ⁋ fidelium. b ⁋ benignus.
ges horrēdi: ⁊ i mūltitudine bō r
a ⁋ aduersariorū. b ⁋ cetera foris agentibus quid intus prester adiungit.
b nus videbor: ⁊ i bello fōrtl'. In/ s t v
a ⁋ sapientiā. s. ⁋ confidentiam mentis.
trās i dōmū meā cōquiescā cuꝫ x
illa. Nō ei hꝫ amaritudinē cōuer y
satio illius: nec tediū conuictus
illius: sed leticiā ⁊ gaudiuꝫ. Hec
cogitās apud me: ⁊ cōmorans i
a ⁋ quia quicquid de natura eius cognoscit̄: totū immortale ⁊ semp viuere inuenit̄.
corde meo: qm̄ imōrtalis ē in co z
a ⁋ qꝛ quāto magis amat̄: tāto magl' suauior re
gitatiōe sapia: ⁊ in āmicitia illi a
perit̄. a ⁋ qꝛ ꝑ ipm facta sūt oia.
us delectatio bona: ⁊ in ōpibus b
a ⁋ qui est oim rerū origo: ⁊ quod factū est in ipso vita erat.
mānuū illi⁹ honestas sine defe/ c
a ⁋ si quis vestrū indiget sapientia poscat a deo qui dat omnibus affluenter.
ctiōe: ⁊ i cērtamine loquele illi⁹ d
sapia: ⁊ ꝑclaritas in cōicatione e
a ⁋ diligēter ⁊ studiose. vñ: surgā diluculo ⁊ circuibo ciuitatē: querā quē diligit anima mea.
sermonū ipi⁹: circūibā quērens f
a ⁋ fortiter firmiter.
c vt mihi illā assumērē. Puer aūt g
erā igeniosus: ⁊ sortit⁹ suꝫ aiam h
bonā. Et cū essem magis bon⁹ i
d veni ad corpus in coinquinatū k

a ⁋ Sciens qm̄ mecū cōicabit de bonis. ꝑ frequē
tes eñ meditationes sapientie augmētat̄ semper
bonū in hoīe. b ⁋ Et erit allocutio cogitatiōis.
qꝛ tales meditatiōes sunt verba mentis. c ⁋ Et
tedij mei. s. excludēdi. tales eñ meditatiōes oē te/
diū excludūt. d ⁋ Habebo. Hic cōsequēter osten
dit̄ qualiter sapia dirigit in politica. Et diuidit̄ i
duas ptes: qꝛ primo ostendit̄ qualiter ꝑ eā ppl'us
gubernat̄. scđo qualiter ipsa subiectū ꝓpriū cōso
lat̄. ibi: Intrās in domū meam. Circa primū dr̄:
Habebo ꝓpter hāc claritatē ad turbas: audien/
tes snias meas veras: ⁊ ad populi trāquillitatem
ordinatas. e ⁋ Et honorē apud seniores: ⁊ h̄ fuit
verū ad l'ram in salomone: q̄ populū gubernauit
pacifice: ⁊ q̄ sapia ꝑcellebat alios sapiētes ⁊ senio
res. iij. Reg. iiij. f ⁋ Iuuenis ⁊ acut⁹ inueniar in
iudicio. Iuuenis ei adhuc existēs valde sollerter
iudicauit filiū reddi vere matri. iij. Reg. iij.
g ⁋ In cōspectu potentiū admirabilis ero. oēs ei
reges mirabant̄ de sapiētia salomōis. h ⁋ Et fa/
cies principū mirabunt̄ me. vnde. iij. Reg. x. dr̄:
ꝙ regina saba q̄ erat sapientissima vidēs magnifi
centiā salomonis nō habebat vltra spiritū.
i ⁋ Tacentē me sustinebūt. i. cū reuerētia expecta/
būt quousq verbū resumā vel dem eis loquēdi li
cētiā. k ⁋ Loquētē me respicient attoniti de mea
eloquētia. l ⁋ Et sermocinātē me plura manus
ori suo iponēt. i. quātūcūq ꝓtrahā sermonē re/
uerēter auscultabūt. m ⁋ Preterea habebo per
hāc imortalitatē. apud deū: n ⁋ Et memoriā eter
nā. apud hoīes. o ⁋ Disponā populos. ad bo/
nū cōe. p ⁋ Et natiōes mihi erūt subiecte. multi
nāq gentiles fuerūt subiecti salomoni. q ⁋ Ti/
mebūt me ⁊c. multi eñ reges horrendi alijs audi
entes sapiam ⁊ potētiā salomonis timebant eū et
reddebāt ei tributū. r ⁋ Et in multitudine sub/
ditorū meorū: s ⁋ Videbor bon⁹. eis benefaciē/
do. t ⁋ Et in bello fortis. ꝯtra aduersarios me/
os. v ⁋ Intrās. Hic ꝯñr ostēdit̄ qualiter sapien
tia subiectū ꝓpriū cōsolat̄. cū dr̄: Intrās i domū
meā. i. ꝓpriā cōscientiā. nā intellectus ⁊ volūtas
sūt potētie reflexiue sup seipas. x ⁋ Conquiescā
cō illa. hō eñ ꝑ donū sapiētie habet meditatiōes
valde delectabiles ad se. iō subdit̄: y ⁋ Nō eñ ha
bet amaritudinē ⁊c. Dicit̄ aūt cōuersatio sapien/
tie ⁊ ei⁹ cōuict⁹ meditatio: q̄ ex intellectu ⁊ habi/
tu sapie ꝓcedit. ⁊ subdit̄ cā hui⁹ delectatiōis. cū
dr̄. z ⁋ Q̄m imortalis ⁊c. i. ꝓpter hoc est delecta
bilis: qꝛ facit cogitare de imortalib⁹ ⁊ diuinis: si/
cut sapia aīalis ⁊ terrena facit cogitare de carna/
lib⁹ ⁊ terrenis quaꝝ cogitatio anxietatē inducit.
a ⁋ Et in amicitia illi⁹ delectatio bona. nā hec de
lectatio cōuenit hoī fm illā ptē aīe in qua cōue/
nit cū angelis sanctis. b ⁋ Et in o. m. il. i. i operi
b⁹ sapia ꝓcedentib⁹. c ⁋ Honestas si. de. nā ab
ea nihil inhonestū pōt ꝓcedere. d ⁋ Et in cer. l.
il. i. in collatione sapientū adinuicē: qꝛ nō cōferūt
de vanis: sꝫ de vtilib⁹ ⁊ honestis. e ⁋ Et ꝑclari/
tas in cōmunicatione sermonū ipius. nā sermōes
qb⁹ sapiēs cōmunicat alijs doctrinā suā clari sūt
⁊ intelligibiles: qꝛ q̄ meli⁹ sciunt̄ clarius ꝓnun/
ciant̄. f ⁋ Circūibā querēs vt illā mihi assume/
rē. Inuenit̄ eñ sapientia ꝑ diligentē rōnis inuesti
gationē. g ⁋ Puer aūt. Postq̄ salomō ostēdit
qualiter sapia ꝓficit in vita cōtēplatiua ⁊ actiua.
hic ꝯñr ponit orationē quā fecit ꝓ ipā habenda.
Et primo ponit orādi motiuū. scđo orationis sue
formā ⁊ modū ca. se. Circa primū dicit: Puer aūt
erā ingeniosus: ꝑ intellectus subtilitatē: h ⁋ Et
sortitus sū aiam bonā. ꝑ affect⁹ puritatē. hec eniꝫ
habuit salomō a iuuētute quādo fuit sub discipli
na Nathā ꝓphete: ꝓpt qđ vocauit nomē ei⁹ ama
bilis dño. ij. Reg. xij. i ⁋ Et cū essem magis bo/
nus. i. ꝓficiens in virtutibus. k ⁋ Veni ad cor/
pus incoinquinatū. hoc nō pōt intelligi de cōtinē
tia virginali: qꝛ salomon valde iuuenis cōtraxit
matrimoniū cū filia pharaonis: ꝓpter qđ intelli/
gendū est de continentia cōiugali: ⁊ etiā ab alijs
vitijs vitabili.

⁋ a ⁋ Tu aūt ⁊c. Rab. Dauid quia
1.Pa.28.a vir sanguinū fuit ⁊ multa bella ges
sit: tēplū dño edificare non potuit
qđ salomō edificauit: q̄ libri huius
auctor esse putat̄. Commemorās ꝙ
dei bñficia: ꝑcat̄ vt sapientia secuꝫ
ꝑmaneat: ⁊ i oibus eū dirigat. Sꝫ
qꝛ tēplū etiā ecclesiā significat: quā
christus verus pacificus ꝑ opatio/
nes suos. i. ꝑdicatores edificat: pos
sunt ⁊ hec in ꝑsona ꝑdicatorū intel
ligi q̄ sciunt oīa q̄ ad regimē popu/
li ꝑtinēt: nō sui esse opis: sed diuini
muneris. vñ quotidie postulant vt
q̄ est auctor opis: sit largitor sūme
ꝑfectionis. Quicquid eñ de sapiē
tia dei dicit̄: ad ipm referim⁹ qui ē
pax nostra: q̄ fecit vtraq vnū: vir/
tus et sapientia dei: ⁊ imago dei in
uisibilis primogenit⁹ omni creatu/
re. b ⁋ Quis eñ hō. Admirat̄ ex/
Ro.11. d cellentiā dei. Quasi: O altitudo
diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei. et
Esa.40. c quis nouit sensū dñi. aut quis cōsi
liarius eius fuit?
⁋ Sensum

Nico. de lyra

vitijs vitabilib⁹: quā seruauit ꝑ lō
gū tēpus. vnde dr̄. iij. Reg. xj. Cū/
q iā esset senex deprauatū ē cor ei⁹
ꝑ mulieres. a ⁋ Et vt sciui ⁊c. esse
cōtinēs. a vitijs ⁊ criminib⁹.
b ⁋ Nisi de⁹ det. sine cui⁹ dono hō
nō pōt ꝑseuerare in bono. c ⁋ Et
hoc ipm erat sūma sapiētia. s. scire
ꝙ hec cōtinentia est dei donū. nam
sapiētia est cogitatio diuinorum.
d ⁋ Adij dñm. attente: e ⁋ Et de/
ꝑcatus sum illum. deuote. f ⁋ Et
dixi ex. ⁊c. i. ex toto intellectu meo
⁊ affectu. ⁋ Ca. IX
g D Eus patrū meorū. Hic ꝯñr
ponit Salomō sue oratiōis
formā ⁊ modū. ⁊ diuidit̄ in
tres ptes. nā primo dei beniuolen/
tiā captat. Scđo petitionē suā for/
mat. ibi: Da mihi. Tertio ad h̄ rō/
nē allegat. ibi: Tu aūt. Circa pri/
mū captat dei beniuolentiā ei⁹ cle/
mētiā cōfitendo dicēs: De⁹ patrū
meorū quos clemēter elegisti vt ab
raā isaac ⁊ iacob: ⁊ specialiter da/
uid patrē meum quē elegisti ad re
gnū. h ⁋ Domine misericordie.
q̄ remisisti patri meo peccatum de
morte vrie. i ⁋ Qui fecisti omnia
verbo tuo. nā dicere dei est facere:
⁊ in hoc cōfitet̄ dei potentiā. ⁊ ter/
tio ei⁹ sapientiā. cū dr̄: k ⁋ Et sa
pientia tua cōstituisti hoīem vt do
minaret̄ ⁊c. si ei stetisset in statu na
ture ꝯdite: habuisset plenū dñium
sup creaturas inferiores se. sequit̄:
l ⁋ Vt disponat orbē terre i equita
te. disponendo creaturas ad id ad
qđ sunt facte. m ⁋ Et in directiōe
cordis. fm dictamē recte rōnis:
n ⁋ Iudiciū iudicet. ⁊ h̄ ꝓprie pti/
net ad supiores q̄ habēt de inferio
ribus iudicare. o ⁋ Da mihi. Hic
cōsequēter format suā petitionē di/
cēs: Da mihi sediū tuarū assistricē
sapiam. loquit̄ de deo sicut de iudi
ce sūmo cui assistunt sapientes: ⁊ a
quo sapia deriuat̄ ad iudices infe/
riores. ⁊ h̄ mō salomō vt iudex ife/
rior petit a deo sapientiā sibi dari.
Potest.

a ⁋ custoditio legis cōsūmatio incorruptiōis. Incorruptio aūt facit ꝓximū deo: ⁊ ad hāc ꝑfectionē nemo venit nisi quē diuina gratia subleuat. vñ: Omne datū optimū: ⁊ omne donum perfectū desursum est.
Et vt sciui qm̄ alit̄ nō possem eē ꝯtinēs a
nisi de⁹ det: ⁊ h̄ ipm erat sūma sapiētia: b c
a ⁋ dei. s.
scire cui⁹ eēt hoc dōnū: adij dñm ⁊ dep/ d e
catus sum illū: ⁊ dixi ex totis ꝑcordijs f
meis: ⁋ Ca. IX
D Eus patrū meorū: ⁊ dñe miseri g h
a ⁋ omnia per ipsum facta sunt.
cordie q̄ fecisti ōia verbo tuo: i
⁊ sapiētia tua cōstituisti hoieꝫ: k
a ⁋ omnibus terrenis. christus quoq in mundū missus orbem regit ecclesie in equitate.
vt dominaret̄ creāture: q̄ a te facta est:
vt disponat orbē terrarū i eq̄tate ⁊ iu/ l
a ⁋ erit iusticia cingulū lūborū ei⁹. ⁋ verum.
sticiā: ⁊ i directione cordis iudiciū iudi m n
a ⁋ oratio filij ad patrē ꝓ corpore suo. b ⁋ anima iusti sedes est sapientie.
cet: dā mihi sēdiū tuarū assistricē sapien o
a ⁋ qui formā serui accepi.
tiā: ⁊ nōli me reprobare a pueris tuis: p
a ⁋ innumeris subiectis casib⁹. b ⁋ qꝛ. c ⁋ mater ei dixit: Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm verbum tuum.
† qm̄ sēru⁹ tu⁹ sū ego: ēt fili⁹ āncille tue. q
a ⁋ sine me nihil potestis facere. b ⁋ breues dies hoīs sūt.
Hōmo infirm⁹ ēt exigui tēporis: ⁊ mi/ r s
a ⁋ percipiendum.
nor ad intēllectū iudicij ⁊ legū. Et si qs t v
a ⁋ in iudicio hoim.
erit cōsūmat⁹ iter filios hoim: si aufuge x
a ⁋ diuina. b ⁋ gratia dei sum id qđ sum.
rit ab illo sapiēntia tua: i nihilū cōputa y
a ⁋ salomonē vel christum.
a bit̄. † Tu aūt elegisti me regē pplō tuo: z
⁋ iussisti.
⁊ iudicē filiorū tuorū: ⁊ filiarū. Et dixi/ a
sti me edificare tēplū in mōte scō tuo:
a ⁋ nō pōt abscōdi ciuitas supra montē posita. ⁋ fidem.
ēt i ciuitate habitatiōis tue altare: simi b
a ⁋ per moysen.
litudinē tabernaculi tui sācti: qđ ꝑpā/ c
a ⁋ cū educeres filios isrl' de egypto. ⁋ filius.
b ⁋ nemo nouit patrē nisi filius.
rasti ab initio † ⁊ tecū sapia tua: q̄ nōuit d
a ⁋ oia in sapientia fecisti.
opa tua: q̄ ⁊ affuit tūc cū orbē terraꝝ fa e
a ⁋ qꝛ sapientia tua est.
ceres: ⁊ sciēbat q̄d placitū eēt oculis tu
a ⁋ rectū ⁊ iustū. b ⁋ oē datū optimū et oē do. p. de sur.
is: ⁊ q̄d dirēctū in ꝑceptis tuis. Mitte f
a ⁋ a te ipo. s. qui sedens: ⁊ oia gubernans.
illā d celis sanctis tuis: ⁊ ā sede magni
a ⁋ cū fidelib⁹ meis. b ⁋ dei adiutores sumus.
tudinis tue: vt mēcū sit ēt mecuꝫ labo/ g h
a ⁋ in mebris meis. b ⁋ vt nihil cōtra faciant
ret: ⁊ sciam q̄d ācceptū sit apud te. Scit i
a ⁋ oia nuda et aperta sunt sapientie. b ⁋ ꝑ callē virtutū
ei illa ōia ⁊ intelligit: ⁊ dēducet me in k
a ⁋ ne offendar ab aduersarijs.
opib⁹ meis sobrie: ⁊ custodiet me i sua
a ⁋ coram deo.
potentia. Et erūt acceptā opa mea: et
a ⁋ regam. b ⁋ remuneratione regni celestis.
dispōnā populū tuū iuste: ⁊ ero dignūs
b sediū patris mei. † Quis eñ hominum l

Potest etiam aliter exponi vt se
des dei dicatur sedes regni isra/
el sicut. j. Paral. xxix. dicitur de
salomone ꝙ sedit sup soliū dñi: et
hoc nomē sedes noiat̄ sedes i plu
rali: eo ꝙ ad plures act⁹ se exten/
dit: ⁊ fm h̄ petit salomō ꝙ dei sa/
pientia assistat sedi regni sui vt si/
ne errore gubernet̄. iō subdit̄:
p ⁋ Noli me reprobare. denegādo
mihi donū sapie. q ⁋ Qm̄ seru⁹
tu⁹ sum ego ⁊c. Salomō eñ ⁊ ei⁹
mater ex receptione legis mosayce A
erāt obligati seruituti diuine.
r ⁋ Homo infirm⁹ ⁊ exigui tēpo/
ris: est eñ breuis vita humana: et
multis infirmitatib⁹ subiecta. ꝓ/
pter qđ parū scire pōt ex acquisi/
tione ꝓpria: nā ad acquisitionem
scientie requirit̄ lōgitudo tpis et
experiētie. iō subdit̄: s ⁋ Et mi/
nor. i. insufficiēs. t ⁋ Ad intelle/
ctū iu. ⁊ legū. s. diuie ⁊ hūane. fm
q̄s debet iudiciuꝫ dari. v ⁋ Et si
q̄s erit cōsumat⁹. i. ꝑfect⁹ in sapia
humana. x ⁋ Si aufugerit ab il
lo sapia tua. i. a te infusa. y ⁋ In
nihilū cōputabit̄. qꝛ sua sapia fa/
tuitas reputabit̄. j. Cor. iij. Sapi
entia hui⁹ mūdi stulticia est apud
deū. z ⁋ Tu aūt. Postq̄ salomō † Ps.115.
petiuit sapiaꝫ diuinā. Hic ꝯñr ad
hoc alleget multiplicē rōnē. ⁊ pri/
mo rōnē sumptā ex pte sui speciali
ter. Scđo ex pte generis hūani ge B
neraliter. ibi: Quis ei hoim. Cir
ca primū dicit: Tu aūt elegisti me
regē pplō tuo: ꝑ dauid prē meo.
a ⁋ Et dixisti me edifi. tē. ⁊c. hec
duo habent̄. j. Paral. xxviij. hec
nō possūt dici d Phylone q̄ nō fu
it rex nec tēplū edificauit: sed solū †
de salomone. b ⁋ Similitudinē 1.Pa.28.a 2.Pa.7.b.
taber. sācti tui. qđ fecit moyses de
mādato dñi. c ⁋ Qđ ꝑparasti
ab initio. s. exit⁹ de egypto: vt hr̄
Exo. xxv. d ⁋ Et tecū sapia tua
si accipiat̄ hic sapia genita: sic est
idē ꝙ filius in diuinis q̄ semp est
idē i essentia cū patre: distinct⁹ tñ
i ꝑsona: ⁊ cū eo cūcta operat̄. Si
aūt accipiat̄ sapiētia diuina abso/
lute. sic distinguit̄ ab eo sola rōne † Pro.8.c
⁊ de vtraq verificat̄ hec l'ra. cum
subdit̄: e ⁋ Que ⁊ affuit ⁊c. Et
qm̄ ad duo ꝑdicta. s. regimē popu
li et edificationem templi require
bat̄ in salomone sapia infusa que
est quedā impressio sapie diuine. iō
subdit̄: f ⁋ Mitte illā de celis. ꝑ
effectū suū in me. g ⁋ Vt mecū
sit. me iustificando.
h ⁋ Et mecum laboret. in operi/
bus me dirigendo.
i ⁋ Scit eni illa omnia. simpliciter
vsq ad minima. si accipiat̄ sapien
tia ꝓut est in deo. si autem accipi/
atur ꝓ sapiētia infusa: sic scit oīa C
id est facit scire omnia formaliter:
nō omnia absolute: sed omnia ne/
cessaria homini cui dat̄.
k ⁋ Et deducet me i opibus meis
sobrie. i. sine excessu rationis ⁊ le/
gis diuine. Cetera patent.
l ⁋ Quis eñ hominum poterit.
scire consilium dei. Hic consequē/
ter allegatur ratio ex parte gene/
ris humani generaliter: quod pa/ Esa.40.c
tit̄ defectū

Universidad de … Biblioteca

a Sensũ aũt t. Nemo scit q̃ fiunt in corde hoĩs nisi spũs hoĩs: ⁊ ne mo nouit que sũt dei: nisi spiritus
1.Co.2.c dei. Spũs aũt oĩa scrutat: etiã pfũ da dei q̃ illumiat corda sanctorũ.

Ca.X

b Hec illum. Rab. Bonitate dei prim⁹ hõ creatus i paradiso locat⁹: cũct̃ animãtib⁹ p̃lat⁹ p trãsgressio/ nẽ mãdati. in mi/ serijs hui⁹ seculi deiect⁹ est: ⁊ p dei sapẽtiã.i.christuʒ reparat⁹: magnũ pietat̃ diuine in/ diciũ est. c In iust⁹. vt cain q̃ fra trẽ nõ iuste pemit cui⁹ piaculi vindi cta in diluuio so/ luta est ⁊ genera/ tio cain deleta: sed dei sapientia noe de stirpe seth. ad reparationem orbis cũ filijs su/ is in arca serua/ uit. Unde sequit: Propter qd ⁊c. d Hec ⁊ incon. Raba. Diabolus p supbiã i cõstru/ ctione turris sedu xit genus huma/ nũ: vñ confusa est cõmunio liguax. sʒ dei sapiẽtia stir pẽ abrae adiuuit: dans cultũ ⁊ legẽ vt vnũ deum cole rẽt: de cui⁹ semi/ ne redẽptorẽ pro/ duxit in quo bñ/ dixit oẽs gentes: ita q diaboli sup bia cõfudit: humi litas christi adu/ nauit. e Hec iustũ ⁊c.
2.Pe.2.b. Hinc petr⁹ ait: Ciuitatẽ sodomorũ ⁊ gomorreorũ in cinerem redigẽs: euersione damna uit: exemplũ eorũ q̃ impie acturi sũt ponens: ⁊ iustum loth oppressum a nephandorum iniu/ rijs: auersione eri
Gen.19.f puit ⁊c. f Uxor loth retro respici/ ens: i statuã salis cõuersa est. ne q̃ p gratiã dei ad vitã vocati sum⁹: vete rẽ hoĩem respicia m⁹: media via re/ manẽtes

†poterit scire cõsiliũ dei? Aut
a ſ victrix causa dijs placuit. sʒ victa catoni.
qs poterit cogitare qd velit
de⁹? Cogitatiões eĩ mortaliũ a
a ſ q: fragiles. b ſ q: anima nostra mutabilis: ⁊ caro nostra corruptibilis.
timide ⁊ incerte puidẽtie no/ b
a ſ corruptibile.s.
stre. Corpus eñ qd corrũpit: c
aggrauat aiam: ⁊ terrena in/ d
habitatio deprimit sensũ mul e
a ſ operũ dei nullã põt hõ inuenire rõnẽ.
ta cogitantẽ. Et difficile esti/ f
a ſ quasi in aperto.
mam⁹ q̃ in terra sũt ⁊ q̃ i pspe g
ctu sunt inuenim⁹ cũ labore. h
Que in celis sũt aũt qs inue/ i
a ſ ne desperemus ex pmissis: subiungit consolationẽ spiritussancti.
a stigabit? Sensuʒ aũt tuũ qs k l
sciet: nisi tu dederis sapientiã
⁊ miseris spũmsanctũ tuũ de
altissimis: ⁊ si correcte sint se/ m
ſ vel sentẽtie.
mite eorũ qui in terris sunt: ⁊
a ſ supple nemo scire põt: nisi p sapientiã: et spiritumsanctum.
q̃ tibi placẽt didicerunt homi
a ſ exponit q p sapientiã dei.i.p christũ omnes sanati sũt qui deo placuerunt.
nes? Nã p sapiẽtiã sanati sũt n o
quicũq3 placuerũt tibi dñe a
a ſ mundi.
principio.

Ca.X

a ſ sapientia. b ſ adam.
b †Hec illũ qui prim⁹ for p q
matus est a deo pa/ r
ter orbis terrarũ: cũ s
solus esset creat⁹ custodiuit: t
a ſ per penitentiam.
⁊ eduxit illũ a delicto suo. †Et v x
a ſ preposteratio est.
eduxit illũ de limo terre: ⁊ de y
dit illi virtutẽ cõtinendi oĩa.
a ſ a deo. b ſ cain. z
c †Ab hac vt recessit iniust⁹ i ira a b
sua: p irã homicidij fraterni/ c d
tas deperijt. †Propter qd cuʒ e
a ſ diluuij. b ſ p passionem crucis christi: deletũ est peccatũ mundi: ⁊ ad regnũ celorũ fideles reducti.
aqua deleret terrã: sanauit ite f g
a ſ arcam.
rũ sapiẽtia: p cõtẽptibile lignũ
a ſ noe.
d iustum gubernans. †Hec ⁊ in/ h i
a ſ quid sapientia post diluuium fecerit ostẽdit.
cõsensu superbie cum se na/
a ſ abraam.
tiones extulissent sciuit iustũ k
⁊ cõseruauit sine querela deo: l
a ſ abrae.
et in filijs misericordiam for/ m n
a ſ loth.
e tem custodiuit. †Hec iustum o

tis defectũ in cognoscendo: ⁊ maxime circa diuina ad q̃ se habet intellect⁹ noster sicut oculus noctue ad lucẽ solis. iõ dicit: Quis eñ hoĩm poterit scire cõsiliũ dei ⁊c. q.d. nullus: nisi p sapientiã diuinit⁹ sibi datã. a Cogitationes. Hic ponit secũda rõ q̃ accipit ex defectu cognitiõis nr̃e circa agibilia humana: q̃ saltẽ vt in plurib⁹ talia sunt q ad ea nõ habet demonstratio: ſ solũ pbabilis rõ: q̃ nõ facit intellectũ assentire simpliciter vni parti: sed cũ formidine alteri⁹: ⁊ h̃ est qd dicit: Cogitatiões eñ mortaliũ timide: q: cũ oppositi formidine: vt dictũ est. ⁊ p cõsequẽs: b Incerte puidentie nostre. nisi dirigant dono sapiẽtie diuine. c Corpus eñ. Hic ponit tertia rõ q̃ accipit ex corruptibilitate corporis intellectũ impediente i suo ope. iõ dicit: Corpus eñ qd corrũpit aggrauat aiam. q.d. hoc nõ facit corpus inquãtũ corpus: q: non impediebat in statu innocẽtie: sed inquãtũ corruptibile quale factũ est p peccatũ ade. d Et terrena inha. dep. sensum.i. intellectũ: e Multa cogitantẽ. nã pter hãc inhabitationẽ habet homo cogitare de necessarijs multis ex parte corpis. f Et difficile. Hic ponit quarta rõ: q̃ accipit ex defectu cognitionis nostre circa naturã sensibiliũ: quor pprietates nõ possum⁹ scire pfecte: sicut ptʒ q pprietates minimi folij arboris quãtũ ad virtutẽ figurã colorẽ ⁊ hmõi: ad plenuʒ p rationẽ nõ possum⁹ inuestigare Eccs.j. Cũcte res difficiles: nec est qui possit eas explicare sermone. iõ dicit: Et difficile estimam⁹.i. cognitionẽ debilẽ habem⁹: ⁊ cũ difficultate. g Et q̃ in pspectu sũt.i. subiecta sensib⁹ humanis. h Inuenim⁹ cũ labore.i. rõnes eorum aliquas inuenim⁹ cũ laborib⁹ multis ⁊ frequẽter cũ admixtione erroris: vt ptʒ de phis: q̃ tñ circa talia inuenienda fuerũt valde laboriosi. ⁊ tñ in multis errauerũt: sicut dictuʒ est.s. de Aristo. i Que in celis sũt ⁊c. q.d. nullus. nisi p sapiam a deo datã. Sic ex rõnibus ppositis arguit q sapientia diuinit⁹ infusa necessaria est hoi: ⁊ maxime ipsi regimẽ habenti: vñ subdit: k Sensũ aũt tuũ.i. cõsiliũ diuinũ: l Quis sciet ⁊c. nisi p sapiẽtiã ⁊ spm̃ tuũ. m Et si correcte sint semite eorum ⁊c.i. hoĩm p redituʒ a culpa ad grãm: p quã placita sunt tibi opa eorũ: supple nullus scire põt: nisi p sapientiã ⁊ spm̃ tuũ reuelantẽ: Eccs.ix. Nemo scit vtrũ amore vel odio dignus sit: n Nã p sapiẽtiã. diuinã: o Sanati sunt q̃cũq3 placuerũt tibi. post lapsum parẽtis primi.

Ca.X

b Hec illũ q̃ prim⁹ formata⁹ est a deo. In pcedentibus induxit auctor ad appetitũ sapĩe ratiocinãdo. Hic cõsequẽter inducit ad idẽ exemplificãdo: ponẽdo eorum exẽpla q̃ p sapientiã diuinã illustrati se bene habuerũt: ⁊ p oppositũ illorũ q̃ pter defectũ sapiẽtie male se habuerũt: vt opposita iuxta se posita magis elucescãt: Et diuidit in duas ptes. Nã primo ponunt aliquarũ psonarũ exẽpla specialiter. Secũdo totius populi isrl̃ generaliter. ca. se. Prima diuidit i septẽ ptes scdm septẽ psonas notabiles: ⁊ patebũt partes psequẽdo. Prima psona est ipse adã q̃ p sapientiã diuinã penitẽs saluatus fuit: ⁊ ecõtrario cain p insipiẽtiã perijt. ⁊ hoc est qd dicit: Hec.s. sapientia diuina. q Illũ q̃ prim⁹ format⁹ est a deo.s. adã. Gen.j. r Pater orbis terrarũ.i. oĩm hominum: s Cũ solus esset creatus. q: postea formata est mulier de costa eius: Gen.ij. t Custodiuit. q̃diu in statu innocentie stetit. v Et eduxit illũ a delicto suo. postq̃ peccauit: x Et eduxit il. de li. corpus ei⁹ inde formãdo Gen.j. ⁊ h̃ fuit ante pctm̃ ei⁹. y Et dedit il. vir. cõti. oĩa. nã dedit illi dominiũ sup oĩa inferiora: Gen.j. z Ab hac.s. sapia. a Ut recessit iniust⁹.s. cain. b In ira sua. eo q deus ad munera fratris sui respexerat ⁊ nõ ad sua. c Per irã homicidij.i. p peccatũ fratricidij. d Fraternitas deperijt.i. amicitia fraterna. e Propter qd. Hic ponit scdm exemplũ de noe q̃ p sapiam sibi a deo datã cũ domo sua fuit saluat⁹ meritorie. alijs i diluuio pereũtib⁹. ⁊ h̃ est qd dr: Propter qd.i. pter sapie donũ. f Cũ aq̃ dele. ter. Gen.vij. g Sanauit iterũ ⁊c.i. p arcã de lignis factã quã cõtẽnebãt hoĩes illi⁹ tẽporis reputãtes fatuos noe et ei⁹ filios. h Iustũ gubernãs.i. sapia gubernans noe iustũ cũ sua familia. i Hec ⁊ i cõsensu su. Hic ponit tertiũ exẽplũ de abraã q̃ p diuinã sapientiã fuit liberatus de vr chaldeorũ: vt dictũ fuit pleni⁹ Gen.xj. ⁊ hic breuiter repetitur cũ dr: Hec scʒ sapia diuina: ⁊ in sequẽtib⁹ similiter intelligat. Et in cõsensu supbie cũ se nationes extulissent: volẽtes edificare turrim vsq3 ad celũ ad magnificandũ nomẽ suũ: Gen.xj. k Sciuit iustũ.s. abraã quẽ sciri fecit p approbationẽ. l Et conseruauit sine querela.i. notabili culpa. m Et in filijs. abrae. n Misericordiã forte custodiuit. nã hostes eorum fortiter debellauit: vt ptʒ in Exo. ⁊ libro Josue. o Hec iustũ. Hic ponit quartũ exẽplũ d loth. cũ dr: Hec iustũ.s. loth.

†Esa.40 Ro.11.d †Gen.2.b †Ibi.2.b †Ibi.4.b †Ibi.7.b †Ibi.11.a †Ibi.19.a

A pereũ

manẽtes. In sta/
Gen.19.f tuã salis versa ali
Luc.17.g os fallit. Unde: Me mentote vxoris loth: ne.s. tã q̃ fatui negligamus: s prudẽter caueam⁹. a Hec aũt
Ibi.27.g ⁊c. Jacob fugiẽs esau fratrẽ suũ venit ad laban auũ
Ibi.28.c culũ suũ: ⁊ in itinere p somniũ vidit scalã erectam ⁊ ãgelos dei ascẽdẽtes ⁊ descẽdentes: ⁊ ipm dñm innixũ scale dicentẽ sibi: Ego sũ deus abraã patris tui: ⁊ deus isaac: terrã in q̃ dormis dabo tibi et semini
Ibi.29.a tuo. Ueniẽs aũt i mesopotamiã: lyam ⁊ rachel duxit pro quibus oues laban diu pauit. Qui eũ mercede sua fraudulẽter p̃uare voluit. Sʒ p sapientiã dei puatus est laban ⁊ iacob ditatus. cum multis opib⁹ re/
Mystice. dijt. Mystice vero hec ad martyres ptinent: qs christi misericordia a psecutorib⁹ liberauit: confortans eos gr̃a spiritussãcti ⁊ spe future mercedis: et tãdẽ victis hostib⁹: ad regnũ celorũ pduxit ad laudẽ ⁊ gloriã nois sui. b Hec ven
Mystice ditũ. Rab. Mystice sapia dei martyres de psecutionib⁹ eripuit: ⁊ exaltauit i regno celesti. Uñ cũ xpo ventũ sũt indices hostiũ suorũ. c Hec populuʒ.
Mystice Raba. Mystice. Liberat deus electos suos a psecutorib⁹: ⁊ p miraculorũ coruscationẽ terret aduersarios: dat sapiẽtiã cui non possũt aduersarij resistere. Uñ corã regib⁹ et pncipib⁹ assistũt intrepidi fiducialiter loquẽtes verbũ dei: ⁊ p martyriũ pueniũt ad p̃mia regni: vbi ppetuo decantent laudes liberatori suo.

Qm̃ sa.

a ſ sodomitis.
a pereũtib⁹ impijs liberauit fu a
a ſ de celo. b ſ quinq3 ciuitatũ regionẽ.
gientẽ: descendẽnte igne i pẽn/ b c
tapolim: quibus in testimoniũ d
nequicie fumigabunda constat e
a ſ ostẽderũt.s. q in inferno dãnate anime sine fructu penitentie in eternũ ardebunt.
deserta terra: ⁊ in cẽrto tẽpore f
fructus habẽtes arbores: ⁊ icre g
dibilis anime memoria stans fi h
gmentũ salis. Sapientiam eñ i
ptereuntes non tñ in hoc lapsi k
sunt vt ignorarent bona: sed et l
insipientie sue reliquerũt homi
nibus memoriã: vt in his q̃ pec m
cauerunt nec latere potuissent.
Sapiẽtia aũt hos qui se obser/ n
a ſ in quiete eterne pacis ppetuo cõseruabit.
a uãt: a dolõribus liberabit† Hec o p
a ſ iacob. b ſ esau.
aũt pfugũm ire frãtris iustum
a ſ in mesopotamiam.
deduxit p viãs rectas: ⁊ ostẽdit q r
illi regnũ dei: ⁊ dedit illi sciẽtiã s
a ſ ditauit. b ſ quos in pascendis ouibus sustinuit.
sanctorũ. Hõnestauit illũ in lã/ t
borib⁹: ⁊ cõpleuit labores illi⁹. v
a ſ laban et filiorũ eius.
In fraude circũueniẽntiũ illũ. x
illi affuit: ⁊ honestũ fecit illum. y z
Custodiuit illũ ab inimicis: ⁊ a a
a ſ cõtra laban ⁊ filios eius: vel cõtra esau.
seductoribus tutãuit illum. Et b
a ſ quando luctat⁹ est cũ angelo.
certamẽ forte dẽdit illi: vt vince c
a ſ expertus in necessitatibus.
ret: ⁊ sciret qm̃ oĩm potentior ẽ
a ſ a fratribus. b ſ ioseph.
b sapiẽtia† Hec vẽnditũ iustũ non d
a ſ cũ accusaret de adulterio.
dereliquit: sed a pctõribus libẽ e
a ſ carceris.
rauit eũ: descẽditq3 cũ illo in fõ f
ueam: ⁊ in vinculis non dereli g
a ſ p expositionẽ sommorũ. b ſ principatum
quit illũ: dõnec afferret illi scẽ/
a ſ egypti.
ptrũ rẽgni: ⁊ potẽtiã aduersus h
eos qui eum deprimebãt: ⁊ mẽ i
daces ostendit qui maculaue/ k
runt illum: ⁊ dedit illi claritatẽ k
a ſ israeliticum. b ſ patriarcharum.
c eternã. Hec põpulũ iustum ⁊ sẽ l
a ſ egyptijs.
men sine querela liberauit a nã m
a ſ in luto ⁊ latere.
tionibus: que illum deprime/
a ſ moysi.
bãt. Intrauit in aĩam serũi dei: n o
a ſ pharaonẽ et alios principes.
stetit contra rẽges horrendos p

a A pereuntib⁹ impijs liberauit fugientẽ. de ciuitate sodomorũ: vt hr̃ Gen.xix. b Descẽdente igne. sulphureo: c In pentapolim. sic vocabat illa regio: eo q erãt ibi q̃nq3 ciuitates q̃ fuerũt subuerse a dño. d Quibus in testimoniũ nequicie.i. vitij ɔtra naturã quo erãt infecti. e Fumigabũda cõstat deserta terra. nã facta ẽ inhabitabilis: ⁊ inde surgit fum⁹ ⁊ fetor quasi intolerabilis in testimoniũ dãnatiõis priorũ habitantiũ. f Et in certo tpe fruct⁹ habentes arbores.i. p̃ter solitũ cursum nature in testimoniũ q habitatores illi⁹ terre peccauerãt ɔtra naturã: dicit etiaʒ q ibi sunt arbores pulchros fruct⁹ habẽtes exteri⁹ qui cum manu tangunt incinerant: ⁊ fetor exalat ex eis i testimonium dicti vitij ⁊ dãnationis. g Et incredibilis aĩe.i. vxoris Loth q̃ fuit incredibilis angelo p̃cipienti ne respiceret post tergũ suũ. ⁊ accipit hic aĩa p toto cõiũcto sicut Exo.j. Oẽs anime que egresse sunt de femore iacob. h Memoria stans figmentũ salis: versa eñ fuit vxor loth in statuam salis Gen.xix. vt posteri memores essent sue incredulitatis ad euitandũ eã. vñ dicit saluator Luce.xvij. Memores estote vxoris loth. Cõsequẽter ostẽdit malũ illorũ q̃ diuina sapientia caruerũt. cũ dicit: i Sapiẽtiã eñ ptereũtes.i. ipam habere negligẽtes. k Nõ tñ in h̃ lapsi sunt. vt ignorarẽt bona.s. virtutũ q̃ sunt vere hoĩs bona: q: faciũt hoiem simpliciter bonũ. l Sed ⁊ insipientie sue reliquerunt hoĩb⁹ memoriã: p suã punitionẽ: sicut dictũ est de sodomitis ⁊ vxore loth. m Ut in his que peccauerunt ⁊c. ad hoc eñ fecit de⁹ p punitionẽ eorũ peccata manifesta vt alij terrore pene a talib⁹ arcerent. n Sapientia aũt hos qui se obseruant. p sanctã cõuersationẽ ⁊ deuotã orationẽ. o A doloribus liberauit: vt ptʒ in exemplis dictis ⁊ etiã dicendis. p Hec aũt pfugũ. Hic ponit quintũ exemplũ de iacob cuʒ dr: Hec aũt pfugum ire fratris iustũ.s. iacob: qui iustus fuit ⁊ i mesopotamiã iuit fugiens irã esau fratris sui: Gen.xxvij. q Deduxit p vias rectas. morũ: r Et ostẽdit illi regnũ dei: qñ vidit scalã: cui⁹ sũmitas tangebat celũ ⁊ dñm innixũ scale: Gen.xxviij. Tũc eñ habuit reuelationẽ de supna hierusalẽ: pter qd euigilãs dixit: Nõ est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. iõ subdit: s Et dedit illi scientiã sãctorum: id est noticiã de sanctis angelis quos vidit ascẽdẽtes ⁊ descendẽtes p illã scalã. t Honestauit illũ in laborib⁹.i. reddidit eũ inclytũ ⁊ diuitẽ p laborib⁹ suis in custodiẽdis ouibus laban: Gen.xxx. Ditatusq3 est homo vltra modũ ⁊c. v Et cõpleuit labores illi⁹. qñ deo ptegente recessit de mesopotamia cũ vxorib⁹ ⁊ liberis ⁊ diuitijs suis. x In fraude circũuenientiũ illũ.i. laban ⁊ filiorũ suorũ q̃ nitebant eũ decipere mutãdo frequẽter mercedẽ suã: Gen.xxxj. y Affuit illi. multiplicãdo greges: q̃ scdm pactũ debebãt cadere in mercedẽ iacob. z Et honestũ fecit illũ. ditãdo eũ in tẽporalibus ⁊ spiritualib⁹ diuitijs. a Custodiuit illũ ab inimicis ⁊ a seductorib⁹ tutauit illũ.i. a labã ⁊ eius filijs insequentib⁹ iacob recedẽtẽ ad eũ spoliandũ: Gen.xxxj. b Et certamẽ forte dedit illi. cũ angelo luctãti: Gen.xxxij. c Ut vinceret.s. esau sibi aduersantẽ: ad hoc eñ fuit illa lucta: vt iacob assecuraret de esau quẽ nimis timebat: pter qd dixit sibi angelus: Si ɔtra dñm fortis fuisti: quanto magis cõtra hoĩes p̃ualebis. d Hec venditũ iustũ. Hic ponitur sextum exemplũ de ioseph. cũ dicit: Hec venditũ iustum hismaelitis a fratrib⁹ suis: Gen.xxxvij. e Sed a peccatoribus liberauit eũ.i. a fratribus suis eum occidere volentibus. f Descenditq3 cũ illo in foueam.i. in carcerem regis egypti: Gen.xxxix. vnde dicit ibidẽ: Fuit aũt dominus cum ioseph: deditq3 ei gratiam in cõspectu principis carceris ⁊c. g Et in vinculis nõ dere. eũ ⁊c. sceptrum regni.i. dominationẽ in regno egypti post regẽ immediate. Gen.xlj. h Et potentiam aduersus eos. qui eum deprimebant scʒ phutiphar et vxorem eius quibus superior factus fuit. i Et mendaces ostendit qui maculauerunt illum. imponẽdo sibi adulterium. nam malicia mulieris fuit detecta. k Et dedit illi claritatem eternam. scʒ bone fame que manet adhuc: et manebit in posterũ semp. l Hec populum iustum. Hic ponit septimũ exemplum de moyse qui per sapientiam diuinit⁹ sibi datam liberauit populũ israel ab egypti suitute. cũ dr: Hec pplm iustũ ⁊c.i. populũ israeliticũ colẽtẽ dñm. m Liberauit a na. egyptiorum. q̃ illũ opprimebãt. nimis grauit: i tñ q pducebãt ad amaritudinẽ vitã eorum: vt hr̃. Exo.j. ⁊ subdit mod⁹ liberãdi cũ dr: n Intrauit.s. diuina sapia: o In aĩam serui dei.s. moysi. o Et stetit ɔ re. hor.s. pharaonẽ ⁊ principes suos.

†Gen.28.b †Gen.27.f

In potẽtis

Universidad de ... Biblioteca

a Quoniam sap. ⁊c. Sine sapia dei nec humana mēs aliqd digne cogitare nec os pferre pōt: ab ipso g̃ sapia ⁊ eloquētia petenda ē. Ca. XI

†De renū. c.nisi·§·dp pe.

b Dixerit. Raba. Populus christian⁹ p desertū hui⁹ mūdi ꝓpheriam seqt: vt perueniat ad priam regni celestis. Uñ petr⁹: Habem⁹ ꝓpheticū sermonez: cui bñfacitis attēdentes q̄si lucerne lucēti i caliginoso loco ⁊c.

†23.q.7.c.1 2.et.c.quē admodū. 2.Pe.1.d

c De pe. al. Petra āt erat xps qui virga crucis pcussus q̄ erat i manib⁹.i.in scripturis ꝓphetaruz fudit aquā viuā. Uñ: Qui sitit veniat ad me ⁊ bibat ⁊c. A Iob.7.f

d Per q̄ enī. Rab. Memoratis bñficijs priori populo datis: narrat penas inimicorū quas in morte pmogenitorū ⁊ varia clade passi sī.

Mystice Mystice popul⁹ dei ⁊ oues pascue ei⁹: saciant de fonte aque viue ⁊ psecutores eterna egestate deficiunt. Unde Esaias: Ecce fui mei bibūt et vos sitietis. Esa.65. Quasi: pena est malis: gaudiū ē bonis sitiētibus se tentari ad correctionem. Siue g̃ patiāt siue non gloria est eis. B

e Cū enī tē. Raba. Israelitas peccantes dignis plagis corripuit deus ⁊ penitētes consolat⁹ ē: egyptios ⁊ chananeos tā q̄ misericordia indignos

a § que fecit in egypto.
in portētis ⁊ signis. †Et reddidit a b
a § israelitis. b § terram promissionis.
iustis mercedē laborū suorū: et
a § per desertum.
deduxit eos i via mirabili: ⁊ fu c
a § in nube. b § i colūna ignis.
it illis in velamēto diei: ⁊ in lu
ce stellaꝝ p nocte †Et trāstulit il d
los p mare rubrū: ⁊ trāsuexit il
los p aquā nimiam. Inimicos
aūt illorū demersit i mare: ⁊ ab e
a § ineffabilium afflictionum.
altitudine inferoꝝ eduxit illos:
a § vasa aurea et argentea. b § egyptiorū.
† Ideo iusti tulerūt spolia ipio f
a § Cantemus dño: gloriose enim ⁊c.
rū: ⁊ decantauerunt dñe nomē g
sanctum tuū: ⁊ victricē manum h
a § christi. a § ad litterā vel mistice.
tuā laudauerūt pariter. Quoniam sa i
a piētia aperuit os mutorū: ⁊ lin
a § Ex ore infantium et lactentium. p. lau.
guas infantium fecit disertas.

Ca. XI

a § israel carū.
b Direxit opera eorū in k
a § moysi.
manibus prophete sa
a § pperātes ad terrā pmissiōis.
cti. Iter fecerūt per deserta que l
non habitant: ⁊ in locis deser m
a § tabernacula.
tis fecerunt casas. † Steterunt n
a § amalech et alios.
contra hostes: ⁊ de inimicis se
vindicauerūt. † Sitierūt ⁊ inuo o
cauerūt te: ⁊ data illis est aqua p
a § spirituali gratia plenissima. b § cessatio.
c de petra altissima ⁊ requies si q
a § sup quē edificat sapiens.
d tis de lapide duro. Per que enī r
a § egyptij.
penas passi sunt inimici illoruz
a defectione potus sui: i eis cū s t
a § quia fluebat aqua de petra. v
abundarēt filij israel: letati sūt.
a § israelitis.
Per hec cum illis deessent: be x y z
ne cum illis actū est. Nam pro a
a § quo prius vtebāt. b § quādo aque verse sunt in sanguinem.
fontē sempiterni fluminis: hu b
a § Qui acceperint gladiū: gladio peribunt.
manū sanguinem dedisti iniu
stis. Qui cū minuerent in tra c d
a § sicut sub herode factum est.
ductione infantium occisorū:
a § que salit in vitam eternam.
dedisti illis abundantē aquaz e f
a § de iprouiso.
insperāte: ostendens per sitim g
a § cū torrente voluptatis t. potabis eos.
que tunc fuit: quēadmodum tu h
a § psecutores.
os exaltares: ⁊ aduersarios il i
a § siti eterna.
e lorum necares. Cuz enī tēptati k

a In portētis ⁊ signis. flagellādo egyptū decē plagis.
b Et reddidit iu. mer. laborū suoꝝ. nā de mādato dñi filij isrl recedentes spoliauerūt egyptū: petentes mutuo a vicinis vasa aurea ⁊ argētea. Exo. xij. Et hoc in recōpēsatione laborū quib⁹ iniuste defraudauerāt eos egyptij. c Et deduxit eos in via mirabili. nā colūna nubis p̄cedebat p die: ⁊ colūna ignis p nocte. Exo. xiij. d Et trāstulit illos p mare rubrū ⁊c. h̃ hr̃ Exo. xiiij. e Et ab altitudine inferoꝝ. i. de pfundo maris.
f Ideo iusti tulerūt spo. ipio. viderūt enī egyptios mortuos super litus maris: Exo. xiiij. Et spoliauerūt eos armis ⁊ oībus p̄ciosis. †Exo.14 ⁊ sm̄ heb. ista scda p̄da fuit maior q̄ illa q̄ prius spoliauerāt egyptū vasis aureis ⁊ argēteis. g Et decantaue. dñe nomē sanctū tuū. dicētes: Cātem⁹ dño gliose ⁊c. Exo. xv.
h Et victri. ma. tuā. i. potētiā tuā egyptios submergentē.
i Quoniam s. pia ape. os mu. ⁊c. i. hebreoꝝ: q̄ prius existētes i egypto nō audebāt mutrire nec aliqd fari ꝯ opprimētes se neqter et iniuste: s̄ qr hec oīa attribuūt meritis moysi. iō subdit:

Ca. XI

k Direxit opa eoꝝ i manib⁹ ꝓphete sācti. s. d quo dr Deut. vl. Et nō surrexit ꝓpheta vltra i isrl sicut moyses quem nosset dñs facie ad faciē. l Iter fecerūt. Postq̄ posita sunt exēpla specialia. Hic ꝯsr ponunt generalia declarādo bñficia diuina circa ppl'm isrl p sapiētiā collata: ⁊ ecōuerso mala populis alijs inflicta ꝓpter insipientiā. Et diuidit i sex ptes sm̄ sex bñficia isrl collata: q̄ patebūt psequēdo. Prima ꝯo ps cōtinet bñficiū collatū i exitu de egypto. s. aque collate pplo sitienti anteq̄ veniret ad montē synai. Exo. xvij. ⁊ continet in h̃ ca. qd diuidit in duas ptes. nā primo ponit h̃ bñficiū. scdo contrariū egyptijs inflictū. ibi: Per q̄ enī. Circa primū d aque beneficio duo pmittunt. s. pcessus isrl post exituz de mari rubro cū dr: Iter fecerūt p deserta q̄ nō habitabant. ⁊ iō nō inueniebant ibi victualia: ꝓpter qd vixit ꝓplus de his q̄ apportauit de egypto vsq; ad tēpus quo data fuit sibi māna de celo Exo. xvj. †Exo.17. †Ne de. vl' mona. c. relatum.
m Et in locis desertis fixerūt casas. i. tētoria ⁊ tuguria de ramis arborū facta. Scdm est debellatio hostiū cū dicit:
n Steterūt ꝯ hostes ⁊c. s. ꝯtra regē amalech ⁊ socios ei⁹: cōtra quos pugnauit Iosue armis: Moyses p̄cib⁹ deuotis Exo. xvij. ⁊ subdit bñficiū aq. cū dr: o Sitierūt ⁊ inuocauerūt te. moyses enī p populo clamauit ad dñm: Exo. xvij. p Et data est illis aq̄ d petra altissima. s. de petra oreb: vt ibidē dr: q̄ forte erat in loco alto ⁊ sicco: ad maiorē declarationē miraculi. †Exo.17.
q Et requies sitis de lapide duro. nā aqua ista potata pplus requieuit a siti. r Per q̄ enī. Hic ꝯsr ostēdit cōtrariū egyptioꝝ afflictionē. s. p ꝯuersionē fluminis i sāguinē: vt hr̄ Exo. vij. Nu.20.b Sciendū aūt ꝙ hic loquit cōmixtim de pena egyptioꝝ ⁊ beneficio hebreoꝝ ⁊ malis illoꝝ ⁊ bonis istoꝝ. ideo sub vno cōtextu lr̄e de egyptijs trāsit ad hebreos ⁊ econuerso. Et diuidit in tres ptes. qr primo ponit hec egyptioꝝ afflictio. scdo soluit q̄dā tacita questio. ibi: Cū enī tētati sunt. Tertio subdit dicti rō. ibi: Pro cogitationib⁹. Circa primū dr: Per q̄ enī penaz passi sunt inimici illoꝝ. i. egyptij oppressores hebreoꝝ. s A defectione potus sui. p cōuersionē fluminis potabilis in sanguinē: quē nō poterāt egyptij bibere. t In eis. i. i aqs fluminis.
v Cū abūdarēt filij isrl le. qr sicut dictū fuit Exo. vij. q̃n hebrei hauriebāt de dicto flumine: statim qd haustū erat reuertebat ad naturā potabilis aq: ⁊ sic letabant filij isrl de diuino bñficio. Nā ex eodē flumie egyptij affligebant: ⁊ filij isrl reficiebātur. iō subdit: x Per hec. i. p aquas potabiles. y Cum illis deessent. i. egyptijs. z Bñ cū il. ac. ē. i. cū hebreis modo dicto. a Nā p fonte. i. aqua potabili. b Sempiterni fluminis. i. nili: q̄ dr sempitern⁹ eo ꝙ ē a pricipio mūdi. Est eī vn⁹ de quattuor fluminib⁹ paradisi: ⁊ vocat alio noie gyon. Gen. ij. b Humanū sanguinē de. iniustis. i. egyptijs q̄bus aqua fluminis erat sanguis. ⁊ dr human⁹: qr similis erat hūano sanguini. cōsequēter loquit de hebreis dicēs: c Qui cū minuerent: in numero. d Intraductione infantiū occisorū: quos pharao p̄cepit in flumine submergi. Exo. j. qui si vixissent maior fuisset numerus filioꝝ isrl. e Dedisti illis. i. hebreis.
f Abundantē aquā inspirate. p reuersionē sāguinis habuisti ad naturā potabilis aque vt p̄dictū est: vel p aquā fluentem d petra oreb miraculose.
g Ostendens p sitim que tūc fuit in egyptijs et hebreis.
h Quēadmodū tuos exaltares: id ē hebreos aquā potabilē eis dando. i Et aduersarios illoꝝ necares. p aqua sanguinē eis ꝓpinādo. k Cū enī. Hic ꝯsr soluit tacita q̄stio ex p̄dict' ortū habēs. dictū ē eī ꝙ egyptij fuerūt afflicti siti p ꝯuersionē aq̄ i sāguinē i egypto: ⁊ ꝙ filij isrl fuerūt afflicti siti p defectū aq̄ i deserto. Qualr g̃ de⁹ fuit mag' fauorabil' istis q̄ illis?

Ad hoc

indignos extermināuit. Uñ sequit: Hos q̄dē tanq̄ pater ⁊c.

a Torquebant. A pharaone. vbicūq; s. essent. Uel nō tā hi q̄s israelite recēti clade p singulas ciuitates perierūt puniti sūt: sed et oēs chananei audiētes victoriā populi dei. Unde raab: Irruit in nos terror vester ⁊c. Ios.2.b

Mystice Mystice aūt. Iudei q̄ incarnationē filij dei ⁊ pdicationem despiciebāt: vbiq; terrarū vagi ⁊ pfugi varijs cladib⁹ affligūt. Gētiles vero ad fidē cōuersi: ⁊ suscipiētes paēnā correctionem a dei misericordia nō recedūt: vt qui fuerāt i capite sint in cauda: ⁊ ecōuerso.

b Duplex ⁊c. Preteritoꝝ maloꝝ recordatio nō minuit: ⁊ p̄ntiū tēpestas augetur. Uñ nec habēt spē remedij qr penitētiā simulātes nō studēt emēdatiōi. Ps.77. Uñ: Cū occideret eos querebāt eū ⁊ dilexerūt eū i ore suo ⁊c.

c Nō sīr faciens iniustis. Quia nō sīr peccāt. Pro.24.b Ibi.18.a Septies enī cadit iustus ⁊ resurgit. Impius aūt cū venerit in pfundū maloꝝ cōtemnit. d Quod q̄daz errā. ⁊c. Rab. Dignuz fuit vt qui p creatore creaturā venerabāt: vñ opē q̄rebāt sustinerēt penā: pugnat eī p eo orbis terrarū ꝯtra isensatos.

Mystice Mystice vero idolatre: heretici: scismatici: q̄ erroꝝ suorum sectas p veritate colūt: a spiritualib⁹ bestijs puniunt: de q̄b⁹ dr: Ps.73. Ne tradas bestijs aīas cōfitētes tibi: q̄ꝝ aspectus terribilis furor imēsus. Tota eniz intētio ē eoꝝ: gen⁹ humanū psēq ⁊ cruciare id oībus modis. Sed qr de⁹ neminē iniuste damnat. sequit: Sed oīa in mēsura ⁊c.

e Sed oīa men. ⁊c. Quia oīa sm̄ veritatē ⁊ iudiciū ⁊ iusticiaz facit: oīa enī opa sua certo numero ⁊ mēsura ⁊ pondere creauit. Ps.146. Unde: Qui numerat multi. stella. ⁊ oī. eius noīa vo. Iob.28.d Et alibi Qui fecit vētis pondus: et aquis appendit mensuras. Unde quidam ait: Oīa que a primeua natura statuta sūt

numeroꝝ

sunt: ⁊ quidē cuz misericordia a b
a § correctionem. a § experimento.
disciplinā accipiētes: scierunt c d e
queādmodū cū ira iudicati sīm
a § israelitas.
pij tormenta paterent. Hos q̄ f g
a § egyptios aut chananeos.
dem tanq̄ pater monēs pbasti: h
illos autē tanq̄ rex durus i k
interrogans cōdemnasti. Ab l m
sentes eniz ⁊ p̄sentes similiter
a § quia preteritorum malorum recordatio ⁊ p̄sentium tempestas.
a b torquebant. Duplex enī illos n
acceperat tediū: ⁊ gemitus cū o p
memoria p̄teritorū. Cum eniz q
audirēt per sua tormēta bene r s
secum agi: commemorati sunt t
dominū: admirantes in finem v
exitus. Quez enī in expositio x
ne praua piectū deriserūt: in fi y z
c nem euent⁹ mirati sunt. Nō si a
a § vt iniustis. q § sm̄ duriciā suā ⁊ cor impenitens thesaurizat sibi irā in die ire.
militer iustis faciēs: p cogita b
a § iniqua opera q̄ ex cogitatione pcedunt.
tionibus aūt insensatis iniqui c
d tates illorū. Qd quidem errā d
a § Esculapiū.
tes colebāt mutos serpentes
a § arietes: canes.
⁊ bestiās supuacuas: imisisti il e f
lis multitudinē mutorum ani
a § vt ex similitudine pene cognoscerent qualitatem culpe.
malium in vindictā: vt scirēnt g h
qr p que peccat quis: p hec et
torquet. Non enī impossibilis
a § filius.
erat oipotēs manus tua: que
a § terra erat inanis ⁊ vacua: ⁊ tenebre erāt super faciem abyssi.
creauit orbem terraꝝ ex mate i
ria inuisa: imittere illis multi
a § demonum.
tudinē vrsorūm: aut audaces
leones: aut noui generis ira ple
nas ⁊ ignotas bestias: aut va
a § ire vel libidinis. b § obscurātes. s. oculos spirituales.
porem igneū spirātes aut odo
rem fumi pferētes: aut horrē
a § qui scz oīa videndo vrūt. § ignita iacula vel ignota lasciuia.
das ab oculis scītillas emittē
tes: quarū nō solū lesura po k l
terat illos extermiare: sed ⁊ as m
pectus p timorē occidere. Naz n o
a § indignatione vel iussu dei.
⁊ sine his vno spū poterāt occi p q
di: † psecutionē passi ab ipis fa r s
ctis suis: ⁊ dispsi p spiritū vir
e tutis tue. Sz oīa in mēsura et t
numero ⁊ pondere disposui.

Ad hoc respōdet ꝙ penā sitis imisit hebreis ad pbationē eorū: egyptijs aūt ad eoꝝ dānationē. sicut iudex aliter punit filiū ppriū. s. ad eius emēdationē: ⁊ aliter latronē extraneū. s. ad eius mortē. ⁊ hoc est qd dr: Cuz enī tētati sunt. s. hebrei p passionē sitis. a Et quidem id est certe. b Cū misericordia disci. accipientes: qr post sitis afflictionē p dei misericordiā cōsecuti sūt aq̄ recreationē. c Scierūt. p hoc: d Queādmoduz cū ira. diuina. e Iudicati impij. i. egyptij cōdēnati: f Tormēta paterēt. s. sine tali dei misericordia subsequente. ꝓpter qd subdit: g Hos quidē. s. hebreos: h Tanq̄ pater monēs pbasti: p afflictionē sitis: ad eorū correctionē: i Illos aūt. i. egyptios: k Tanq̄ durus rex interrogās. i. tormētis subijciēs: vnde ⁊ cōi sermone talia tormēta questiones dicunt. l Condēnasti. nō solū pena tpali: sed etiā eterna. m Absentes enī ⁊ p̄sentes similiter torquebāt. Egyptij enī assistētes pharaoni ⁊ etiā absentes ab ei⁹ p̄sentia similiter affligebant: sicut vesicis turgentib⁹ ⁊ alijs plagis similib⁹. Cōsequēter loquit de hebreis dicens n Duplex enī illos acceperat tediuz. ⁊ qd fuerit illud duplex tediū. subdit: o Et gemitus. ⁊ p id est: gemitus p p̄sentibus afflictionib⁹: sicut dicit Exo. ij. Et ingemiscētes filij isrl ꝓpter opera ⁊c. p Cū memoria p̄teritorū. s. bonorū habitorū tpe ioseph: hec enī memoria est valde tediosa ⁊ afflictiua tpe infortunij subsequētis. vnde dicit Boetius libro de cōsolatione: Infelicissimū infortunij genus est fuisse felicē. q Cū enī audirent. i. intelligerent. r Per sua tormēta. i. p afflictiones in egypto sibi illatas. s Bene secū agi. in liberatione sua mirabili: quā meruerāt p tribulatiōis sufferētiā. Exo. ij. Ascēditq; clamor eorū apud deū ab operib⁹ ⁊c. t Cōmemorati sunt dñm. de sua clemēti pruidentia: v Admirantes eā in finē exitus. s. sui de egypto. x Quē enī in expositione praua piectum. s. moysen. qui fuit morti exposit⁹ in flumine in vase iunceo. y Deriserunt. dicendo: quis cōstituit te iudicē sup nos ⁊c. Exo. ij. et. v. dicentes moysi ⁊ aaron: Fetere fecistis odorē nostrū coram pharaone ⁊ seruis eius. z In finem euentus mirati sunt. ꝓpter mirabilia que per moysen fecit deus. a Non similiter iustis faciens: sic habent libri correcti. ⁊ dicuntur hic iusti ipsi hebrei. egyptij vero iniusti: quibus nō similiter fecit deus. Nam egyptios post flagella plagarum in mari submersit: hebreos aūt post afflictionē laborū mirabiliter liberauit. b Pro cogitationib⁹. Hic consequēter reddit cām dicti. s. quare de⁹ se habuit ad hebreos tanq̄ pater monēs. ad egyptios aūt sicut rex durus cōdēnans. Et primo facit ppositū. scdo declarat intentū ibi: Multū enī. Propositi vero causa est: quia licet hebrei in multis peccarent: deū tñ verū colebant. ⁊ ad ipsum p penitentiam recurrebāt. Egyptij vero in idolatria obstinati erāt: ⁊ h̃ est qd dicit: Pro cogitationibus aūt insensatis egyptioꝝ. c Iniquitates illorū. i. opera nequissima ex illis cogitationib⁹ pcedētia. ⁊ que sint opera illa subdit: d Que quidā errātes colebāt mutos serpentes: tanq̄ deos: e Et bestias supuacuas. i. inutiles: vt talpas ⁊ vespertiliones: sm̄ qd dicit Esa. ij. f Immisisti illis multitudinem mutorū aīaliū: viliū ⁊ inutiliū ranarū. s. ⁊ cynifiū. vt habet Exo. viij. Licet aūt talia aīalia habeāt vocē: tñ nō est articulata. ꝓpter qd dicunt muta: sicut homo mut⁹ dicit qui pfert vocē inarticulatā. g In vindictam. idolatrie. qr colebāt aīalia vilia. h Ut scirent ⁊c. s. ꝙ pctō corespōdet pena. Nō eī īpossibile erat ⁊c. sequitur: i Ex materia inuisa. nā materia prima p se non est cognoscibilis cū sit potentia pura. Immittere illis multitudinē vrsorū ⁊c. sequit: k Quarū nō solum lesura. p morsus vel intoxicationes ⁊ similia. C
l Poterat illos exterminare subito. m Sed ⁊ aspectus eaꝝ terribilis. n Per timorez occidere. Timor enī vehemens aliqñ interficit hoiem. o Nā ⁊ sine his. aīalib⁹ terribilib⁹. p Uno spū. i. vno tuo iussu: q Poterāt oc. iu. iō subdit: r Persecutionē pas. i. mortē. s Ab ipis fa. s. i. p suis enormib⁹ pctis. t Sz oīa i mēsura ⁊ numero ⁊ pōdere. i. ordinatissime eos punisti p aīalia vilia: sicut in vilib⁹ aīalib⁹ peccauerāt: vt p̄dictū est. D †23. q. 4. c. qui peccat ibi: qr psecutione pati diuini.

Multum

Universidad de … Bibliot…

numerorū videnť rō ne firmata. Hoc enīz fuit principale in aīo conditoris exemplar ⁊c. In mēsura qualitas: in numero quātitas: in pondere rō. In his cōstituit de⁹ mundū ⁊ gubernat ⁊ iudicatur⁹ est. In his iustus iudex cōphēdi nō pōt: nec rephendi: oīa in claustro hoȝ triū abscōdita latēt: q̄ solis clauibus iudicij ⁊ misericordie dei reserabūť: qñ illuminabūtur abscondita tenebrar ⁊ reuelabunť: consilia cordiū. a Momentū statere ⁊c. Simile dicit: Esa. Ecce gentes sic stilla situle: ⁊ quasi momētum statere reputate sunt: vult eī intelligi ꝙ mens et ratio ⁊ sensus domini p quem omnia facta sūt: ⁊ sine quo factū est nihil: ille sit d̄ quo d̄r: Verbo dñi celi firmati sunt ⁊c. A Oēs gentes q̄ nō cognouerūt creatorem suū: ad cōparationē dei quasi stilla situle sunt ⁊ q̄si momētum statere: qd̄ leuiter declinať: ⁊ sicut gutta roris antelucani: q̄ primo aspectu solis siccať. Vel sicut situle stilla si fluit a portante despiciť vel negligiť: ita gētiū multitudo celesti splēdore: supnis mysterijs ⁊ angeloȝ multitudini cōparata: p nihilo duciť. b Diligis eñ. Bonus opifex opus suū diligit ⁊ regit: ⁊ si homo aliquādo peccat sustinet in multa patiētia: ⁊ p penitētiaȝ i meli⁹ cōuertit. Vñ: Solē suū fac oriri super bonos ⁊ malos ⁊ pluit sup iustos et iniustos. Impenitentes aūt iusto iudicio damnať. Justus eñ dñs ⁊ iusticias dilexit. Ca. XII O Œ bon⁹ ⁊c. Corripis. per eos quos reples: vł per alios quos volueris. Vnde: Ille arguet mūdū de peccato ⁊ de iusticia ⁊ de iudicio. d Illos eñ ⁊c. Raban⁹. Historialiter dicit quō septē gētes q̄ terram chananeo.

† 14.q.c.si in glo. i fi. De ꝯse. di. 2.c. ⁊ dixit. et.c. iterať in fi. — Esa.40.d — Ps.32. — † Jo. An. De reliq.c. vnico i verbo suauitaś in Cleme. — Mat.5. g — Ps.10. — Job.16.b

a ꝭ Deo nihil ē impossibile cui resistere nemo potest.

sti. Multū eñ valere tibi soli a b
a ꝭ filij tui: vñ Esaias induere fortitudinē brachium domini.
superat semp: ⁊ vtuti brāchij c
a tui quis resistet? Qm̄ tāq̄ mo d
a ꝭ lingue.
mētū stātere: sic est ante te or/
bis terrarū: ⁊ tāq̄ gutta roris e
antelucani: q̄ descēdit i terrā.
a ꝭ potentia dñi bonitate plena: opus suū p/pter peccata nō despicit: sed per penitentiā abluit: et pie fouet et nutrit. Vnde subdit: Diligis eñ om. ⁊c.
Et miserēris oim quoniā oīa f
potes: ⁊ dissimulas pctā ho/ g
b minū ppter penitentiā.† Dili h
gis eñ oīa que sūt ⁊ nihil odi i
sti eoȝ que fecisti: nec eñ odi
ens aliquid cōstituisti aut feci
sti. Quō aūt posset aliquid p k
manere nisi tu voluisses? aut
qd̄ a te vocatū nō esset cōser/
uareť. Parcis aūt oībus: qm̄ l
tua sunt domine qui amas m
animas.
a ꝭ q: amor dei et fons totius boni est.
c O †Œ bonus Ca. XII n
⁊ suauis est dñe spūs
a ꝭ alias in nobis: sed istud correctius dictū in omnibus.
tuus in ōmnib⁹. Ideoq̄ hos o p
qui exerrāt ptibus corripis: q
b ꝭ beatus qui audit vocē ammonentis.
⁊ de quibus peccāt āmonēs r
⁊ alloqueris: vt relicta mali/
b cia credāt in te dñe. Illos eñ s
antiquos ihabitatores sācte t
terre tue quos exhorruisti: qm̄
odibilia tibi opa faciebant p v
a ꝭ per veneficia.
medicāmina ⁊ sacrificia iniu/ x
a ꝭ hoc nō legitur.
sta: ⁊ filioȝ suoȝ necātores si y
ne misericordia: ⁊ comestores z
a ꝭ hoc non legitur factum fuisse.
viscerū hominū: ⁊ deuorato/
res sanguinis: ⁊ auctores pa a
a ꝭ eorum qui se non poterunt defendere vel quibus volebant auxiliari.
rentes animarū inauxiliataȝ b
voluisti pdere a medio sacra/ c d
mento tuo p manus parentū e
nostroȝ: vt dignā pciperent f
peregrinationē pueroȝ dei: g
que tibi oīm charior est terra. h
Sed ⁊ his tanq̄ hoībus pe/ i k
percisti: et misisti antecesso/ l
a ꝭ acerrimos timores quibus corda gentiū pungebantur.
res exercitus tui vēspas: vt il
los paulatim exterminarent.

a Multū eñ. Hic declarat quoddā dictū suū scȝ ꝙ deus immisit aīalia vilia egyptijs nō ppter impotētiā. nā aliter poterat eos punire ɓm suā voluntatē. ⁊ hoc ē qd̄ diciť: Multū eñ valere. i. posse. b Tibi soli superat semp. q̄ ab eterno virtutis es infinite. ideo subdiť: c Et virtute brachij tui q̄s resistet? q. d. nullus. ⁊ subditur rō: d Qm̄ tanq̄ momētū statere: sic est ante te orbis terrarū. qui subtracta cōuersatione diuina statim rediget in nihilū. e Et tanq̄ gutta roris. q̄ cadēs in terrā statim euanescit ⁊ siccať. f Et misereris oīm. cōseruādo ea inesse. g Et dissimulas ⁊c. qd̄ dupliciter pōt intelligi. Vno mō sic: Et dissimulas pctā. i. dimittis punire pena eterna cōmutando illā in tpalē ppter penitentiā verā supuenientē. Alio modo sic: Et dissimulas pctā ⁊c. i. differs ea punire ppter penitentiā id est vt des hoībus penitēdi tēpus. ⁊ subdiť causā: h Diligis eñ oīa q̄ sunt. cōseruādo ea in esse: i Et nihil odisti eoȝ q̄ fecisti. de⁹ eñ diligit naturā quā fecit: culpā aūt odit quā nō fecit: q: nō est actor mali culpe. iō subdiť: Nec ei odiens ⁊c. k Quō aūt posset ⁊c. q. d. nullo mō. q: oīa redigerenť in nihilū cessante sua influentia. l Parcis aūt oībus. cōseruando ea in esse tua mera benignitate. m Qui amas aīas speciali modo. ⁊ loquiť d̄ aīabus rōnabilib⁹ quas diligit volēdo eis bonū: nō soluȝ nature ɓ etiā gratie in p̄senti ⁊ glorie in futuro. Ca. XII O Œ bonus ⁊ suauis est dñe ⁊c. Post collatū beneficiū populo isrł in exitu de egypto. hic poniť bñficiū ei collatum in introitu terre pmissionis: a qua eiecit chananeos ppter idolatriam: ⁊ fecit ibi habitare hebreos ppter latriā. ⁊ diuidiť in duas ptes. s. principalē et incidentalē: q̄ incipit sequēti ca. Prima in duas: q: primo ostēdit ppositū. scd̄o declarat suū dictū ibi: Non q: impotēs. Circa primū diciť: O q̄ bon⁹ ⁊ suauis est dñe spūs tuus: in oībus sic habēt libri correcti: spiritus eñ dñi attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter: vt habeť. s̄. ca. viij. o Ideoq̄. i. ppter bonitatē tuā. p Hos qui exerrāt. p diuersa peccata. q Partib⁹ corripis. i. partialiter punis ⁊ nō simul eos auferendo de vita vt habeāt tēpus penitendi. iō subdiť: r Et de quib⁹ peccant ammones ⁊ alloqueris aliquādo p instinctū iternū: aliqñ p vexationē corporis q̄ dat intellectuȝ. ⁊ inducit ad hoc exemplū de chananeis cū subdiť: s Illos eī antiquos inhabitatores terre sancte tue. i. iudee q̄ diciť sācta: eo ꝙ ibi viguit cult⁹ dei tpe veteris testamēti: ⁊ ibi impletū est christi mysteriū tpe noui. t Quos exhorruisti. q̄niā odibilia tibi opa faciebāt. i. enormia peccata. v Per medicamēta. i. sortilegia ⁊ auguria. x Et sacrificia iniusta: q: demonijs oblata. y Et filioȝ suoȝ necatores. eos idolis sacrificātes. z Et comestores viscerū hoīm ⁊c. nō inueniť in veteri testamēto ꝙ chananei habitatores iudee ante filios isrł comederent carnes humanas ⁊ biberēt sanguinē. ideo videť ꝙ hic sit metaphorica locutio: sicut de p̄done vel vsurario d̄r ꝙ comedit hoīes: q: rapit substantiā eoȝ: ⁊ ɓ mō d̄r Psal. lxxviij. Comederūt iacob ⁊ locū eius desolauerūt. isti vero chananei erāt p̄dones ⁊ raptores: ⁊ sic dicunť hoīm comestores. a Et auctores parētes aīarū inauxiliatarū: patres ei tenenť filios auxiliari. chananei vero filios suos idolis imolabant: vt dictū est: ⁊ sic eius auxiliū debitū subtrahebāt. igiť iūgať sic lr̄a: Et parētes. s. chananeos: auctores aīaȝ id ē filioȝ suoȝ. i scriptura eī frequēter accipiť aīa p toto cōposito: vt dictū est. s̄. b Inauxiliataȝ. i. auxilio debito destitutarū. c Perdere. i. destruere: d Voluisti a medio sacramēto tuo. i. a iudea q̄ diciť sacra. rōne p̄dicta: ⁊ est in medio climate habitabilis terre. e Per man⁹ parentū nostroȝ. tpe Josue: f Vt dignā pciperēt. s. iosue ⁊ q̄ cū eo erant: g Peregrinationē pueroȝ dei. s. abrae isaac ⁊ iacob q̄ fuerūt peregrini i terra illa: ⁊ ex ɓ fuit pmissa illa terra eoȝ semini. vt hr̄ i plurib⁹ locis i Geñ. h Que tibi oīm charior ē terra. rōne. s̄. dicta. i Sed ⁊ his. i. chananeis. k Tanq̄ hoībus pepercisti. nō sic aūt angelis peccantib⁹. l Et misisti antecessores exercitus tui vespas. Dicūt eñ expositores aliqui ꝙ ante ingressum filioȝ isrł ad terrā pmissionis: dñs ad litterā imisit chananeis vespas habentes aculeos venenatos q̄ plures chananeoȝ interfecerūt. ⁊ p hoc alij occasionem penitēdi de peccatis suis habuerūt. Alij vero dicūt ꝙ vespe iste dicunť timores quos dñs imisit chananeis: p quos aliqui recesserūt de terra ante ingressum filioȝ isrł. s. euei: et aliq̄ ad fidē

chananeoȝ possidebāt ppť iniq̄tates eoȝ eiecit: ⁊ filios isrł nomis sui cultores introduxit. Mystice autēȝ septē gētes significāt vniuersitatē vitioȝ: q̄ p p̄uaricationē pmi parētis possederūt genus humanū: ɓ p grāȝ xp̄i expulsa sūt ⁊ introducta nūerositas vtutuȝ: vt eiectis habitatorib⁹ nefandis: vtutes adiuuāte spūsctō: vtiles fruct⁹ afferrent. a Quis eñi dicet. Ra. Manifesta rōne ostendit: q: nō ē ꝯdicendū creatori: si creaturā suā ɓm ppriā disponit volūtatē: q: i volūtate eius vniuersa sunt posita: ⁊ non ē q̄ possit resistere ei. Justus est in oībus o. su. Vñ seq̄ť: Cū ǵ sis iust⁹ ⁊c. b Virtus eñi ⁊c. Quia iudiciū dei: siue in correctiōe electoȝ siue i dānatiōe maloȝ sūme eq̄tatis pfectio ē: ⁊ iō p bonitatē suā diu differēdo suspēdit iudicium: vt plures habeat q̄bus reddat bñficiuȝ. Qñ eñi creatura se erigit ꝯ creatorē: iusta puniť vindicta vt se inferiorē cognoscat. Possūt ɓ ad passionē xp̄i referri: quē pr̄ p nobis in mortē tradidit: ⁊ eū q̄ nō nouerat pctm̄ p nobis pctm̄ fecit: q̄ nisi idebitā mortē susciperet: nō nos a debita morte liberaret. Pater ǵ iust⁹ iustū puniēs: iuste oīa disponit. Oipotēs de⁹ cū sūma trāq̄llitate iudicat oīa: hūani tñ affectus ⁊ membra ei tropica locutione ascribūť: vt ɓm capacitatē nr̄am conformenť eloq̄a diuina. Legūť eñi i scripturis ocłi domini: aureś: man⁹: os: pedes: ira: furor ⁊ hmōi. cū simplex natura nūq̄ recipiat varietatē: nec vera vnitas diuisionē. Multiplicia vero

Mystice. — Ps.144. — 2.Co.5.d

Non q: impotens in bello eras a
subijcere impios iustis: aut be/ b
stijs seuis: aut vbo duro simul c d
a ꝭ id est per partes: id est paulatim nō exercēs omnem vindictam.
extermiare: sȝ ptibūs iudicans: e
dabas locū penitētie: non igno f
rans quoniā nequā ē natio eo/
a ꝭ pmanens inueterata.
rū: ⁊ nāturalis malicia ipsoȝ: et g h
quoniam non poterat mutari:
a ꝭ indurata ppria nequicia.
b ꝭ in p̄sciētia vł ex q̄ fuerūt: q̄dā praua q̄litas in ipis erat maledictione digna.
cōgitatio illoȝ i ppētuū. Semē i
a ꝭ originali peccato.
enim erat maledictūȝ ab initio.
Nec timēs aliquē: veniā dabas
a ꝭ nunquid dicit figmentū ei qui se finxerit qd me sic fecisti?
a peccatis illoȝ. Quis eñi dicet
tibi: quid fecisti? Aut q̄s stabit l
a ꝭ quo iuste iudicas.
b ꝭ quasi nō culpa creatoris si pereunt sed nature vitium.
cōtra iudiciuȝ tuum? Aūt quis
in conspectu tuo veniet vindex
iniquoruȝ hoīm? Aut quis tibi
imputabit: si perierint natiōes m
ꝭ bonis.
quas tu fecisti? Nec eñi ē alius n
deus q̄ tu cui cura est de omni/ o
bus: vt ostēdas qm̄ non iniuste
iudicas iudiciuȝ. Neq̄ rex neq̄
a ꝭ vtrū iuste perdideris: vel vt restaurenť.
tyrann⁹ in conspectu tuo inq̄ri/
rent de his quos perdidisti. Cū p
a ꝭ iustum filium puniens.
ergo sis iust⁹: iūste omnia dispo
a ꝭ in eternū.
nis. Ipsū quoq̄ q̄ nō debet pū/ q
a ꝭ corripis vel ipm q̄ nō recipit correctiōes condēnas i ppetuum. b ꝭ alienū ⁊ indignum a tua pietate.
niri cōdēnās: ⁊ extērū estimas a r s t
b tua vitate. Virt⁹ eñi tua iusticie v x
a ꝭ filius imolatus.
initiū est: et ob ɓ ꝙ oim dñs es: y
a ꝭ vt q̄ prees potētia: mitescas natura. b ꝭ in correctione reoȝ ne de sua virtute p̄sumat corumacia superborum.
oībus te pcere facis. Virtūtem z
eñi ostēdis tu q̄ nō crederis i vir a
tutem esse cōsummat⁹: et hos q̄ b c
a ꝭ vsu ⁊ exercitio.
te nesciūnt i audacia traducis. d
Tu autem dominator virtutis e
a ꝭ omnia p̄dicta.
cum trāquillitate iudicās: ⁊ cuȝ f g
magna reuerētia disponiś nos.
Subest enim tibi cum volueris h
posse. Docuisti auteȝ populum i
tuum per talia opera: quoniam
ꝭ benignum.
oportet iustum esse et humanū: k
et bone spei fecisti filios tuos: l

ad fidē vnius dei fuerūt ꝯuersi ⁊ populo isrł coniuncti: vt ptȝ de raab ⁊ eius cognatione. Josue. vj. et de gabaonitis Josue. ix. a Nō q:. Hic ꝯñter declarat dictū suū dicēs: ꝙ dñs ex sua bonitate chananeos partialiť puniuit: dans eis locum penitētie. ⁊ hoc declarat dupliciter. primo negatiue. scd̄o affirmatiue. ibi: Cum ergo sis iust⁹. Prima i duas: q: p̄mo ostendiť ꝙ deus nō fecit ɓ ex defectu potentie. secūdo ꝙ nec ex timore. ibi: Nec timēs aliquē. Circa p̄mū diciť: Nō q: impotēs eras i bello subijcere impios iust. i. chananeos hebreis: q̄s nō oēs p hebreos debellauit: q: multi illoȝ inť filios isrł remāserūt: vt habeť i libro Josue in plurib⁹ locis. b Aut bestijs seuis. q̄ statim eos iugulassent: c Aut vbo duro. s. tuo: d Simul extermiare. scȝ chananeos. ⁊ supplendū est ꝙ si ista non fecisti eis: non fuit ex impotentia tua: sed ex miscdia. ideo subdiť: e Sȝ partib⁹ iudicās. i. partialiter eos puniens: f Dabas locū pnīe. lȝ etiā scires eos p maiori pte in malicia pseuerare. ideo subdiť: Nō ignorans ⁊c. sequiť: g Et naturalis malicia ipoȝ. i. lōga ꝯsuetudine indurata: q̄ q̄dē consuetudo ē q̄dā altera natura: vt d̄r in libro d̄ memoria ⁊ reminiscētia. h Et qm̄ nō poterat mutari ⁊c. istud nō posse nō est simplex ⁊ absolutū: naȝ q̄diu viuit hō pōt reuerti ad bonū: ɓ ē ɓm q̄d: q: tales cū difficultate pñt redire ppť ꝯsuetudinē peccādi inclinātē p modū nature. vñ. v. metaphysice impossibile d̄r vno mō qd̄ est difficile: sicut etiā cōi ɓmone de hoīe male vidēte d̄r qd̄ ꝙ nō pōt videre. i Semen eñi erat ma. ab ini. Geñ. ix. Maledictus chanaan ⁊c. k Nec timēs. Hic ꝯñter oñdit ꝙ de⁹ nō puniuit chananeos partialiter ex timore alicui⁹ supioris q̄ posset facta sua corrigere: q: ɓ ē impossibile: ⁊ hoc ē qd̄ d̄r: Nec timens aliquē ⁊c. et patet lr̄a vsq̄ ibi: l Aut q̄s tibi imputabit ad culpā. m Si perierint nationes q̄s tu fecisti. q. d. null⁹: q: sicut mera volūtate pduxit eas in esse: ita libere pōt eas in nihilū redigere. n Nec est eñi ali⁹ de⁹ q̄ tu. nā etiam ɓm pħos necesse ē esse vnā primā causā oīm: o Cui cura est de oībus. nā diuina puidētia ad oīa se extēdit: q̄tūcūq̄ minima. Cetera patēt. p Cū ǵ. Hic ꝯñr declarat dictum suū affirmatiue: ⁊ diuidiť in duas ptes: q: p̄mo facit ppositum. scd̄o ex hoc infert triplex correlariū. ibi: Docuisti aūt. Declarat aūt qd̄ supra dictū est de punitiōe chananeorū: ex ɓ ꝙ de⁹ est iusticia ⁊ bonitas p essentiā: ppter qd̄ non pōt aliq̄d facere nisi pie ⁊ iuste. ideo d̄r: Cū ǵ sis iust⁹: p essentiā: q Ipm q̄ȝ q̄ nō debet puniri. ꝯsiderādo suaȝ innocentiā. r Condēnas. i. punis aliqñ ad sue patientie pbationē. sicut patet de sācto Job. s Et exterū. i. extraneū: t Estimas a virtute tua. i. estimare pmittis: vñ amici Job reputabāt ipm peccatorē a deo alienū: eo ꝙ videbant eū sic flagellatū: vt in libro Job plenius fuit declaratum. v Virtus eñi tua. i. potentia tua: x Justicie initiū est. nam p omnipotentiā suam iustificat impiū. Naȝ sicut dicit Aug⁹. Maius est iustificare impiū q̄ creare celum et terram: ⁊ quia iusticiā dei semp concomitať misericordia. iō subditur: y Et ob hoc ꝙ dñs omniū es. omnibus te parcere facis. nā semp punit citra condignū: etiā in damnatis. z Virtutem enim ostendis. i. potentiam tuam infinitam. a Tu qui nō crederis. ab idolatris. b Esse in virtute cōsūmatus. i. simpliciter perfectus. infideles enim ⁊ idolatre negantes deum verū: non credebāt ipm esse simpliciter perfectum. c Et hos qui te nesciunt. id est infideles: d In audacia traducis. i. traduci permittis de peccato in peccatū: ex hoc enim ꝙ deum ignorāt audacter peccant. e Tu autē dominator virtutis. id est in virtute perfectus. f Cum tranquillitate iudicas. id est modeste punis. g Et cum magna reuerentia disponis nos. non statim peccata puniendo: sed ad penitentiaȝ expectādo. Et subditur causa: h Subest eñi tibi cū volueris posse. s. peccata punire. i Docuisti autem. Hic ex dictis infert triplex correlariū. Primum est ꝙ p hoc ꝙ de⁹ in puniendo semp se habet iuste ⁊ pie: dedit exempluȝ iudicibus huius mundi: vt etiam sic se habeant subditos puniendo. Et hoc est qd̄ dicitur: Docuisti autem populum tuū per talia opera iusta ⁊ pia. k Quoniam oportet iustū esse ⁊ humanū: id est benignum iudicem secularem. l Et bone spei. hic ponitur secundū. per hoc enim ꝙ cum misericordia puniuit chananeos: dedit spem filijs israel colentibus ipsum ꝯsequēdi ab eo maius bonum. ⁊ hoc ē qd̄ diciť: Et bone spei fecisti filios tuos. i. hebreos. vñ Exo. iiij. Filius meus primogenitus israel.

¶ cia uo τ diuersa: vnꝰ τ idem operatur. Vñ: Muta
Ps.101. bis eos τ mutabũt: tu aũt idē ipē es τ anni tui
Mal.3.b τc. τ alibi: Ego sũ deꝰ τ nõ mutor. Et alibi: Apō
Jaco.1.c quē nõ ē trāsmutatio τc. ¶ Docuisti aũt populũ
tuũ: p mirifica opa dei instruũt fideles ne cõpli
cent iniqs: ſ studeāt se i
cõtaminatos ſuare cõſi
tēdo: τ sperādo i dño et
nõ negligāt pnīe tēpus.
a ¶ Si eni τc. Raba. De
cē plagis verberauit egy
ptios hostes ppli sui: et
int plagas respirare per
misit vt corrigerēt. Sz q2
pseuerauerũt in malicia
deleti sũt diuia iusticia.
Popul' aũt dei qbꝰ per
missio facta ē: ptim corri
piebāt τ ꝯsolabāt: dum
D disciplinā dei pciperent.
Postq̃ euangelium dei
spreuerũt: τ filiũ dei cru
cifixerũt: inimici facti sũt
τ iõ de terra sua eiecti sũt
p orbē dispsi: vt tandem
corrigāt τ saluēt. Perse
cutores q̃z cũ xpi ꝯfesso
res cruciabant patientia
eorum instrui possent: vt
idolatriam dimitterēt et
christianā reciperent reli
gionē: ſ sicut hi p penas
tpales ꝯsecuti sunt eter
nā gl'iam: ita hi post pua
gaudia eternā recipiunt
miseriā. b ¶ Cuz ğ no
bis. Multa flagella pec.
Ps.31. spe. aũt i domino mi. cir.
Magna distātia ē int iu
diciũ electoꝝ τ reprobo
rũ. Jllos dñs corripit vt
emēdet: hi supbie τ perfi
die penas luũt: vt ꝯ dña
torē oim se repugnare nõ
posse cognoscāt. felix iu
dex q̃ pietatē τ bonitatē
sui iudicis semp inspicit.
Judicium eni sine miseri
cordia ei qui nõ fecit mi
sericordiam.
Ro.1.c c ¶ Jnsēsate. vt q̃ nolebāt
creatorē agnoscere et ho
norare digne traditi i re
probum sensũ facerēt ea
que non conueniũt: con
tumelijs afficiētes corpa
sua in semetipsis: q2 com
mutauerũt veritatē dei i
mēdaciũ: τ seruierũt cre
ature potius q̃ creatori.
d ¶ Qui autē ludibrijs
τc. id est q̃ a deo flagellati non sũt correcti: con
dignā dānationē expti sunt: ad hoc corripit deꝰ
vt emēdet. Qui āt ingratꝰ τ ipatiēs murmurat
de tpali tormento ducit ad eternũ. e ¶ Jn his
enim que. ¶ Rabanꝰ. Gētilitas dñ idolis seruie
bat: deos esse putabat: quorum psuasionibus
peribat. Jdeo diuersis penis afficiebat. Unde:
plurimi deum verũ quē in beneficijs credere no
luerũt: iniusto iudicio omnipotentē agnouerũt.
Dominator eni omniũ aut hic per penitentiā cõ
uersis misericordiā impēdit: aut incorrectis eter
nam penam infligit. ¶ Ca. XIII
Eccli.1.c f V Ani aũt τc. Sciētia. Timor. s. τ reueren
tia. Unde: Ecce timor dñi: ipē est sapien
tia τ recedere a malo intelligentia. Rece
dit eni a malo q̃ recedit a cultura idoloꝝ: deum
timet qui mandata eius custodit: q2 initiũ sapie
¶ timor dñi.

qm̃ iudicās das locum i pctis pe a b
a nitētie. Si eni inimicos seruorũ c
tuoꝝ τ debitos morti cũ tāta cru d
ciasti attētiõe: τ liberasti dās tē e
pus τ locum p q̃ possent mutari
a malicia: cuz quāta diligētia iu f
dicasti filios tuos q̃ꝝ parētibus g
iuramenta et cõuētiones dedisti
b bonarũ pmissionum? Cum ergo h
das nobis disciplinaz inimicos i
nr̃os multipliciter flagellas: vt k l
bonitatē tuā cogitemꝰ iudicātes
τ cũ de nobis iudicat speremus m n
ſ idolatriam.
miscdiam tuā. Unde τ illis qui i o
c vita sua isensate τ iiuste vixerũt p q r s
p hec que coluerunt: dedisti sum
ma tormēta. Eteni in erroris via t
diutiꝰ errauerũt: deos extimātes v
hec q̃ in aialibus sunt supuacua:
infantiũ insensatoꝝ more viuen x
tes. Propter hoc tanq̃ pueris i y
sensatis iudiciũ i derisũ dedisti.
d Qui aũt ludibrijs τ increpatiõi z
bus nõ correcti sunt: dignuz dei a b
c iudiciũ expti sunt. Jn his enim c
que patiebant moleste ferebāt: i d e
qbꝰ patiētes indignabant. Per f g
hec q̃s putabāt deos in ipsis cũ
exterminarent: vidētes illũ quē h i
olim negabāt se nosse: verũ deũ k l
agnouerunt. Propter hoc qd̃ et m
finis condēnatiõis eorũ veniet n
super illos. ¶ Ca. XIII

a ſ vniuersa vanitas ois hõ viuēs: magis ergo vani sũt qui creatorem non agnoscunt.
f V Ani aũt sunt oēs hoies o p
in quibus non subest sciētia dei:

a ¶ Qm̃ iudicās. i. puniēs. b ¶ Das locũ in pec. penitentie chananeis:
vt ptz ex p̃dictis. τ ex h arguit dicēs: c ¶ Si eni inimicos seruos tuorũ. i.
chananeos τ egyptios: d ¶ Et debitos morti. i. obligatos morti ppt pec
cata sua enormia: vt dictũ est supra. e ¶ Et liberasti. penā in pte differēs:
vt haberēt tēpus penitēdi. f ¶ Cũ quāta diligētia iudicasti filios tuos. i.
punisti hebreos modeste: τ pie coꝝ punitionē ordi
nans ad eoꝝ emēdationē. g ¶ Quoꝝ parentibꝰ
τc. i. abrae isaac τ iacob: q̃bus facta fuit dei pmis
sio. h ¶ Cũ ergo. Hic ponit tertiũ correlariũ: et
scd̃o declarat q̃ddā dictuz. ibi: Unde τ illis. Circa
primũ cõcludit ex p̃dictis circa hebreos τ eorũ ad
uersarios diuersũ diuine punitionis modum. nam
vnus modus ē medicinalis: alter nõ q̃tũ ad obsti
natos in malo. τ h est qd̃ d2: Cũ ğ das nobis disci
plinā. i. flagellas nos ad nr̃az correctionem: sicut
verberat magister discipulũ τ pr̃ filiũ. i ¶ Jnimi
cos nr̃os. in malo obstinatos: k ¶ Multipliciter
flagel. Primo pena tpali: vt p h si vellēt possent a
malicia mutari: vt p̃dictũ ē: ſ q2 abusi sunt p obsti
nationem. Scd̃o flagellati sunt per penā eternam:
l ¶ Ut bonitatē tuā cogitemus iudicantes. i. vt cũ
alios punimꝰ hoc faciamꝰ modeste exemplo boni
tatis tue. m ¶ Et cũ de nobis iudicat. i. cuz pena
nobis infert: n ¶ Speremꝰ miscdiam tuā. reuer
tentes ad te p penitentiā. o ¶ Uñ τ illis. Hic cõ
sequēter declarat quoddaz dictũ. s. q2 pena tpalis
obstinatoꝝ nõ ē medicinalis: quia p h non euadũt
eternũ interitũ. Et pmo ponit suaz declarationem.
Scd̃o remouet quandā falsā respõsionē. ibi: Per
hec q̃s putabāt. Circa primũ d2: Unde τ illis q̃ in
vita sua insensate q̃tum ad deũ. p ¶ Et iniuste.
q̃tum ad pximos: q ¶ Uixerũt. vsq3 ad mortē.
r ¶ Per hec q̃ coluerunt. i. ppter cultũ idoloꝝ:
que insensate etiā vilibꝰ creaturis exhibuerunt: vt
habet infra. s ¶ Dedisti sũma tormēta. i. eterna.
t ¶ Eteni in erroris via diutiꝰ errauerũt. i. p totam
vitā. v ¶ Deos estimātes hec q̃ in aialibꝰ sũt sup
uacua. i. hoibꝰ inutilia sed magis nociua: vt serpē
tes: vespertiliones: τ talpas: vt dictũ est supra.
x ¶ Jnfantiũ insensa. more viuētes. i. bonũ a malo
nõ distinguentes. y ¶ Propter hoc tanq̃ pue. in
sen. iudi. in deri. dedisti. inferēdo eis penam p quā
derisibiles reddebant: vt cũ egyptij ranis et cyni
ficibus grauiter affligebantur: et chananei vespis
pungētibꝰ vulnerabant. z ¶ Qui autē ludi. τ in
cre. istis: a ¶ Nõ correcti sũt. ſ magis obstinati:
b ¶ Dignũ dei iudi. i. penā eternā: c ¶ Expti sũt.
et subdit huꝰ causā dicēs: Jn his eni q̃ patiebāt a
ranis τ vespis τ hmõi. d ¶ Moleste fere. i. impa
tiēter. e ¶ Jn qbꝰ patiētes. nõ a patiētia: ſ a pas
sione. vt sit sensus: Jn qbꝰ passionibus τ plagis:
f ¶ Jndignabāt. ꝯ deũ blasphemātes ipm. simile
dicit Apoca. xvj. Et blasphemauerũt nomē dei ha
bētis ptātem sup has plagas. g ¶ Per hec. Hic
ꝯñr remouet quādā respõsionē falsā: q2 posset ali
quis dicere: q2 ppter hoc punitionē dei ferebāt in
dignāter τ moleste: q2 noticiā eiꝰ nõ habebāt. h re
mouet p h q2 videntes deos suos destrui p filios
isrl' q̃bus deꝰ p̃cepat deos chananeoꝝ destruere.
Exo. xxxiiij. cognouerũt q2 deus hebreorũ erat po
tentior dijs suis: τ sic eũ cognouerũt: nõ tñ adora
uerunt: sicut ad Roma. j. dicit d pbis. Qui cũ deum cognouissent: non si
cut deũ glorificauerũt aut grãs egerũt τc. et hoc ē qd̃ d2: Per hec q̃s puta
bāt deos in ipis. i. inter eos: h ¶ Cum exterminarent. a filijs israel.
i ¶ Uidētes. i. aliq̃liter cognoscētes. k ¶ Jllum quē olim negabāt se nos
se. s. deũ hebreorũ. l ¶ Uerũ deũ agnouerunt. p effectum: vt dictum ē: nõ
tñ sicut deũ glorificauerũt. ideo subdit: m ¶ Propter qd̃ τ finis ꝯdēna
tionis. i. pena eterna. n ¶ Ueniet sup illos. s. in finali iudicio: qñ crucia
bunt in aīa τ corpore pena gehenne. ¶ Ca. XIII
e V Ani sũt aũt oēs hoies. Hec est pars incidētalis: in qua occasione
idolatrie chananeoꝝ tractat generaliter de idolatria oim gentiũ:
τ diuidit in duas partes. Nã pmo reprobat idolatria gentiũ. Se
cũdo cõmēdat latria iudeoꝝ. ca. xv. Prima in duas: q2 pmo reprobatur
idolatria exhibita mirabilibꝰ creaturis. Secũdo exhibita imaginibꝰ fabri
catis. ibi: Jnfelices autez sunt. Prima adhuc in duas: q2 primo idolatria
dicta declarat. Secundo reprobat. ibi: Quoꝝ τ si specie. Circa primũ d2:
Uani sunt autē. i. a veritate vacui: p ¶ Omnes homies in q̃bus nõ sub
est sciētia dei. τ isti sunt idolatre carentes noticia veri dei.

¶ timor dñi. Jntellectꝰ bonꝰ oibus facientibus euz.
a ¶ De his operibꝰ. s. bonis poterũt cognoscere bo
nũ artificē q̃ pprie est: q2 imutabilis: τ semp idez:
semp in se manēs: regit oia. Uanissima q̃ vanitas
hoim q̃ p creatore creaturas venerant. b ¶ Ne
q3 operibꝰ τc. Alij ignē cole
bāt. quē vulcanũ vocabāt.
alij etherem vel aerē: quem
iouem vel iunonē dicebāt.
alij nimiā aquā. i. neptunũ.
alij gyrũ stellarũ q̃ diuersis
figuris aīaliũ positiones τ
cursũ distrubuebāt astroꝝ.
alij solē quē phebum voca
bāt. alij lunam. i. dianam.
¶ Raba. Dupliciter peccāt.
Primũ quia elemēta. i. dei
opa deo p̃ferunt. Deinde q2
elementoꝝ figuras sub hu
mana specie colũt. Soli eni
et lune humanam figuram
tribuunt. Jgni q̃z et terre τ
mari que illi vulcanum: ve
stham neptunũq3 vocāt: nõ
tamen ipis elementis i aper
tis sacrificant. Tanta enim
cupiditas imaginũ homies
tenet: vt viliora sint que ve
ra sunt. Auro scz τ gemmis
delectant: horũ nitor pstrin
git oculos. Sine his nõ pu
tant esse religionez. Jn his
ergo auaricia et cupiditas
colitur: credunt deos ama
re qd̃ ipi amāt: ppter quod
fiũt furta τ latrocinia τ bel
la: consecrant dijs manubi
as τ rapinas qui valde im
becilles sunt si cupiditatibꝰ
subiecti sunt. Cur enim cele
stes putant: si terrena desi
derant: vel beati si indigēt
vel incorrupti: si in his dele
ctant in quibus cupiditas
hominis damnat.
c ¶ Sed tamen adhuc in τc.
Ro.1.b Hinc Paulus ait: Reuela
tur enim ira dei de celo sup
omnem impietatem eoruz q̃
veritatem dei in iusticia de
tinent: quia qd̃ notuz ē dei:
manifestũ est in illis τc. No
ticia dei ex mundi fabrica p
Heb.11.a cipit: Ut eni deus inuisibi
lis ex visibilibus cognosce
retur. opus ab eo factuz est
qd̃ opificē manifestaret: vt
deus omniuz intelligeret q̃
hoc fecit quod non possunt
Ro.1.c alij. Sed cum cognouissent
non sicut deum glorificauerunt: sed euanuerunt i
cogitationibꝰ suis. d ¶ Jnfelices aũt sunt. Qui
scz deos honorāt vt aurũ oculis hauriāt τ nitorē
leuigati marmoris vl' eboris: aut insignes gēmis
τ coloribꝰ vestes: τ quāto ornatiora sunt templa:
τ pulchriora simulachra: tāto plus maiestatis ha
bēt vel habere dicunt. Religio ğ est vel credit: qd̃
cupiditas humana miraf. e ¶ Aut si quis ar. τc.
¶ Rabanꝰ. Jnsultat sapia his qui colũt idola vt i
telligant q̃ pernitiosũ sit oipotentē deserere τ fig
Esa.44. mēta adorare. Uñ Esa. Quis formauit deũ τ scul
ptile conflauit ad nihilũ vtile? Ecce oēs pticipes
Horatius eiꝰ ꝯfundent. Hinc Flaccus ait: Olim truncꝰ erā
pmo fmo. ficulnus inutile lignũ. Cum faber incertus scānũ
faceret: ve priapum maluit esse deũ. Quicq̃d autē
de idolis dictũ est: põt referri ad hereticorũ princi
pes. Qui simulachra dogmatũ suoꝝ artifici corde
cõponũt τ venerātur que fecerũt: nec sufficit error
¶ pprius nisi

a τ de his q̃ vident bona nõ potu a b
a ſ obstanti cecitate peccati.
b erunt itelligere eũ q̃ ē. Neq3 opi c
bus attendētes agnouerunt q̃s d
esset artifex: sed aut ignē: aut spi e f
ritũ: aut citatuz aerem: aut gyrũ g h
stellarũ: aut nimiā aquaz: aut so i k
lem: et lunam: rectores orbis ter l
rarũ deos putauerũt. Quorũ et m n
si specie delectati deos putaue o
runt: sciant quāto his dñator eo p q
a ſ qui tanta speciosa fecit.
rum speciosior est. Speciei eni ge r s
nerator hec omnia cõstituit. Aut t
si virtutē et opa eoꝝ mirati sunt x
intelligant ab illis: qm̃ qui hec y z
fecit fortior est illis. A magnitu a b
dine enim speciei τ creature cog c
noscibiliter poterit creator horũ
c videri. Sed tamen adhuc in his e
minor ē q̃rela. Et hi eni fortasse e f
errāt deũ q̃rētes: τ volētes iueni
re. Eteni cũ in opibꝰ illiꝰ ꝯuersen g
tur: inquirunt et psuasũ habent: h
qm̃ bona sunt q̃ vident. Jterum i k
aũt nec his debet ignosci. Si eni l
tantũ potuissent scire vt possent m
estimare seculum: quõ huiꝰ dñm n
b nõ facilius inuenerũt? Jnfelices o p
aũt sunt: τ inter mortuos spes il q
loꝝ est: q̃ appellauerũt deos opa r
a ſ hereses vel idola. ſ sensum. ſ sermonē.
mãnuum hoim: aurum τ argen
a ſ cõpositionē argumentorum.
tum artis inuentionē: et silitudi
a ſ brutorum.
nes aialiũm: aut lapidez inutilē
a ſ vel artificis.
e opus mãnꝰ antique. Aut si quis s t

a ¶ Et de his que vident bona. p pticipationē: sicut sunt sol τ luna τ hu
iusmodi: ex quorũ influentia nobis pueniunt bona. b ¶ Nõ potuerũt
intelligere eum qui est. s. bonus p essentiā. c ¶ Neq3 opibus. diuinis.
d ¶ Attendētes agnouerunt q̃s esset artifex. scz deus verus: qui lz a pri
ori non posset cognosci. cognoscibilis tamē est a posteriori. scz ab effecti
bus. e ¶ Sed aut ignem. quem vulcanum dice
bant. f ¶ Aut spiritũ. i. puruz etherem vel aerē
quem vocabant iouem. g ¶ Aut citatum aerē.
id est mobilem quem dicebant iunonem.
h ¶ Aut gyrum stellarũ. i. signa in zodico reuo
luta que deos dicebant. vnde de signo gemino
rũ dicebāt q2 erat Castor τ Pollux i deos trās
lati: τ sic de similibus. i ¶ Aut nimiā aquam.
quam tethim vocabant. k ¶ Aut solem et lu
nam. quos vocabāt phebum τ dianam.
l ¶ Rectores orbis terrarum deos putauerũt. i.
crediderunt esse deos mundum regentes.
m ¶ Quorum. Hic cõsequenter dictus error re
mouet: τ primo remouet erronea opinio. scd̃o q̃
dam insufficiēs excusatio. ibi: Sed tñ. Circa pri
mũ dicit: Quoꝝ. s. solis τ lune τ huiusmodi.
n ¶ Et si specie. i. pulchritudine: o ¶ Delectati
deos putauerũt eos esse: vt dictũ ē. p ¶ Sciāt.
q. d. τ hoc deberent statim scire. q ¶ Quanto
his dñator eoꝝ. i. deus q̃ est causa pma omniuz:
r ¶ Speciosior est. nā eius pulchritudo excedit i
infinitũ: qd̃ pbat cuz subdit: s ¶ Speciei eni
gene. i. pulchritudinis vniuerse actor. t ¶ Hec
oia ꝯstituit. τ p ꝯñs eoꝝ pulchritudo i ipo excel
lentiꝰ i infinitũ p̃existit. v ¶ Aut si ꝟtutē τc. q̃ B
faciũt i trāsmutatione creaturarũ. x ¶ Mirati
sũt. tāq̃ q̃dā excellētia intellectũ nr̃m: y ¶ Jn
telligāt ab illis. i. intelligere debēt ab istis.
z ¶ Qm̃ q̃ hec fec. s. deꝰ q̃ ab oibꝰ d2 pma causa.
a ¶ Fortior ē illis. nā eminētiori mõ oia cõtinet
creata. iõ subdit: b ¶ A magnitudīe eni spe
ciei τ creature. i. pulchritudinis vniuersi.
c ¶ Cognoscibiliter poterit creator horũ videri.
nam p effectꝰ põt in cognitionez cause deueniri.
d ¶ Sed tñ. Hic remouet q̃dam excusatio q̃ pos
set aliquis dicere q2 laborātes in cognitiõe crea
turarũ possunt excusari si nõ cognouerũt deũ: q̃
excedit creaturas in infinitũ: qd̃ excludit h per
hoc q2 lz per creaturas nõ possit cognosci deus
q̃tum ad distinctionem psonarum diuinaꝝ. põt
tamē per eas cognosci q̃tuz ad essentialia attri
buta. s. potētiā: sapiam τ hmõi i qbꝰ iproportio
nabiliter transcēdit oēm naturā creaturarũ mũ
di. Et hoc est qd̃ dicit. Sed tamē adhuc in his q̃
coluerunt creaturas excellentes tanq̃ deos: vt
solē τ lunā τ hmõi. e ¶ Minor ē q̃rela. q̃z in il
lis qui coluerunt serpētes et vilia animalia.
f ¶ Et hi eni fortasse errāt deũ q̃rentes. τ iõ cre
aturis eminentibꝰ deitatē false attribuentes.
g ¶ Eteni cũ in opibꝰ illius cõuersent. ordinem
creaturaꝝ meditando: h ¶ Jnquirũt et psua
sum habēt. i. p vero tenēt. i ¶ Qm̃ bona sunt
q̃ vident. s. sol τ luna τ alie notabiles creature: C
ſ p hec eoꝝ creatorē noluerunt cognoscere. ideo
subdit: k ¶ Jtez aũt nec his debet ignosci. q2
vere sunt culpabiles. cuius causa subdit cum dicit: l ¶ Si eni tantũ
potuerũt scire. p rõnem naturalem. m ¶ Ut possent estimare seculũ. i.
cognoscere creaturaꝝ ordinē. n ¶ Quõ huiꝰ dñm. s. secli. o ¶ Faciliꝰ nõ
inuenerũt. q. d. debuerũt statim inuenire. Naz omnia mutabilia oportet
ad vnum primũ principiũ imutabile reducere. aliter esset pcessus in infi
nitũ: qd̃ ē impossibile: cuz igit oēs creature visibiles sint mutabiles aliq̃
mõ: potuerũt venire ex illis ad cognitionez pmi motoris oino imobilis.
sicut pħs deducit. viij. physicoꝝ. p ¶ Jnfelices. Hic ꝯñr reprobat idola
tria imaginibꝰ exhibita. τ diuidit in tres ptes: quia pmo reprobat ima
ginum fabricatio. scd̃o earũ adoratio. ibi: Et de substantia. tertio adora
tionis inchoatio. se. ca. ibi: Jnitiũ eni. Circa pmũ d2: Jnfelices āt sũt. i.
pnati vera felicitate. q ¶ Et inter mor. spes illoꝝ ē. q2 nulla spes est de
eoꝝ salute: q̃diu sũt tales. r ¶ Qui appellaue. deos opa ma. hominũ.
idola nāq3 q̃tum ad figurā fiunt p artē: materia ꝟo ē res nature: vt au
rum τ argentũ τ reliq̃ de qbꝰ fiũt idola. s ¶ Opꝰ manꝰ antiq̃. h addit
nā idola ab antiq̃ facta in maiori reuerētia habebāt: vñ τ aliqui simpli
ces christiani aliq̃s imagines antiq̃s crucifixi q̃ dicunt facte a Nicode
mo magis reuerent. t ¶ Aut si quis artifex faber. s. lignarius.

Universidad ... Biblio...

B ꝓpius nisi simplices deceperint: q̄ questum putāt pietatem: ⁊ deuorāt domos viduarū: abutētes vulgi imperitia arte dialectica quasi ascia terebro: lima: runcina: formant deum suū: ⁊ cudunt malleo: atq̄ inaurant rhetorica venustate: quorū deus venter est: ⁊ glīa in cōfusione eorum. (Phil. 3. d.)

Ca. XIIII

D a I Terū ali⁹ nauigare ⁊c. Hec q̄ꝙ cōtra idolatriā dicūtur. Maxima enī vecordia est vt homo ad imaginē dei editus rōnabilem ab ipo habēs aīaȝ qua excogitauit quō transiret fluct⁹ nauē fabricans fm artis sue peritiā: non honorat illum q̄ hanc sibi dedit scientiā: ⁊ inuocet idolū qd̄ ipse arte et maiori vanitate formauit. Cū enī maior sit q̄ fecit q̄ȝ qd̄ fit: facturā suā adorare insanire ē. A deo nauigandi cursus petend⁹: a q̄ nauigij ꝑparatio: heretici aut q̄ vana fingunt simulacra errorū: ideo ī fluctibus seculi pereūt: qꝛ nauem ecclie reliquerūt: ⁊ gubernatorem deum.

b Qm̄ dedisti. Israelitas ꝑ mare rubrum sicco vestigio transduxit dei potētia: ⁊ iordanis aq̄s diuisit: vt terrorē incuteret gētibus exterminandis: fidelib⁹ q̄ȝ inter seculi fluct⁹ et ꝑsecutiones ꝑparat semitā fidei et ꝯstantie: vt transeant illesi: nec ē humani solatij opus vbi de⁹ ostēdit mirabiles effect⁹ virtutis sue.

c Sȝ vt nō essent ⁊c. Creator dedit scientiaȝ creature sue q̄ sibi ī pñti cōsuleret vt ei⁹ volūtati deseruiret. Vñ (Gen. 6. b.) Noe arcam facere iussit ī q̄ ipse ⁊ ꝓgenies ei⁹ saluaret: ⁊ cetera animātia

Ad restau.

†artifex faber de silua lignū rectū secuerit: ⁊ hui⁹ docte eradat corticē oēm: ⁊ arte sua vsus diligēter fabricet vas iutile ī cōuersatione vite: reliquijs aūt huius opis ad ꝑparationeȝ esce abutat: ⁊ reliquū horū qd̄ ad nullos facit vsus. Lignū curuū ⁊ verticib⁹ plenū sculpat diligēter ꝑ vacuitatē suā: ⁊ ꝑ sciaȝ sue artꝭ figuret illd̄: ⁊ assimilet illud imagini hois: aut alicui ex aīalib⁹ illud cōparet pliniens rubrica: ⁊ rubicūduȝ faciēs fuco colorē illi⁹: ⁊ oēm maculā q̄ ī illo ē perliniēs: et faciat ei dignā habitationē: ⁊ ī pariete ponēs illd̄: ⁊ confirmās ferro ne forte cadat ꝓspiciēs illi: sciēs qm̄ nō pōt adiuuare se. Imago enī ē: ⁊ op⁹ ē illi adiutoriū. Et de substātia sua: et de filijs suis: ⁊ d̄ nuptijs: votū faciens inquirit. Non erubescit loqui cū illo qui sine aīa est: et ꝓ sanitate q̄dem infirmū deprecat: ⁊ ꝓ vita mortuū rogat: et in adiutoriū inutilē inuocat: ⁊ ꝓ itinere petit ab eo q̄ ambulare non pōt: ⁊ de acq̄rēdo: ⁊ de opando et de oim rex euētu petit ab eo qui in oib⁹ est inutilis. Ca. XIIII

I Terū ali⁹ nauigare cogitans: et per feros fluct⁹ iter facere incipiens: ligno portante se: fragilius lignum inuocat. Illud enī cupiditas acquirendi excogitauit: ⁊ artifex sapiētia fabricauit sua. Tua āt pater ꝓuidentia ab initio cūcta gubernat: †qm̄ dedisti ī mari viaȝ: ⁊ int fluct⁹ semitā firmissimā oñdēs qm̄ potēs es ex oib⁹ sanare: etiā si sine rate aliq̄s adeat mare. Sȝ vt nō essent vacua sapiē tue opa: ꝓpt hoc etiā et exiguo ligno credunt homines aīas suas: ⁊ trās- (a ſ per mare.) euntes mare per ratam liberati (ſ diluuio.) sunt. Sȝ ⁊ ab initio cū perirēt su- (a ſ seminarium humani generis.) perbi gigātes spes orbis terrarū (ſ arcam.) ad ratē confugiēs: remisit seculo (a ſ poteria vel filio.) semē natiuitatꝭ: q̄ manu tua erat gubernata. Benedictuȝ est enim (ſ crucis quo reparatus est orbis terrarum.) lignū ꝑ quod fit iusticia. Per ma

a De silua lignū rectū secuerit ⁊ hui⁹ docte eradat. i. ꝑfecte radat. († Ex. 14. a) b Fabricet vas inutile. sic est in libris correctis. i. valde vtile: vt dicūt aliqui: ⁊ adducunt ꝓ sibi dictū Virgilij. Nūq̄ȝ īprudētib⁹ nocuit imber. i. valde prudētibus. Posset aliter dici. s. ꝙ sint ibi due dictiones. Vas inutile. i. factū ad vtilitatē humanā. iō subdit: c In conuersatione vite. in q̄ necessaria sunt multa vasa lignea. d Reliquijs aūt ei⁹ opis. i. dolaturis. e Ad ꝑparationē esce. i. ad coquēdū escas. f Et reliquū horū. i. residuū ligni: g Qd̄ ad nullos vsus facit. qꝛ nō ē aptū ad vas aliqd̄ fiendū. h Lignū curuū ⁊ verticibus. i. nodis: i Plenū. de tali vero ligno aliquando fit imago eo ꝙ magis durū. k Sculpat diligenter ꝑ vacuitatem suam. i. ab eo factā: nā sculpendo facit aliq̄s vacuitates in ligno. Cetera patent vsq̄ ibi: l Illud cōparet. i. adaptet vel assimilet. m Perliniens rubrica. i. colore rubeo. n Et rubicundū faciens fuco. i. pictura: o Et oēm maculā q̄ in illo est pliniēs. coloribus ad hoc aptis. Aliqui libri habent hic: Terra: sȝ non est in libris correctis. p Et faciat ei dignā habitationē. i. locū vbi reponat. Cetera patent. q Et de substātia sua. Hic consequēter reprobat imaginū adoratio. Et primo pro negocijs in rebus terrenis. Secūdo ꝓ negocijs marinis. ca. sequēti. Circa primū dicit: Et de substantia. i. de diuinis. r Votum faciens. idolo vt exaudiat eum. s Inq̄rit. id est petit ab eo diuitias. filios ⁊ nuptias filioꝝ. t Nō erubescit loqui ⁊c. q. d. deberet erubescere. v Et ꝓ sanitate q̄dem obtinenda vel cōseruanda. x Infirmum deprecatur. Hic accipit infirmitas large pro impotentia: nam idolum nō potest se iuuare. infirmitas enim ꝓprie est ī animalib⁹ tm̄ sicut ⁊ sanitas. y Et ꝓ vita. ꝯseruāda. z Rogat mortuū. i. carens vita. Nam ꝓprie loquendo mortu⁹ nō d̄r nisi q̄ vixit. Cetera patent. Ca. XIIII

a I Terum alius nauigare cogitans. Hic consequenter reprobat venerationē idoli ꝓ negocijs marinis. et primo ponit hec reprobatio. secūdo declarat ad quid valet nauigatio. ibi: Sed vt nō essent. Circa primū dicit: Iterū alius nauigare cogitans ⁊c. b Ligno portante se. i. naui. c Fragili⁹ lignū. i. idolum ligneum: quod ad nihil est vtile. d Inuocat. vt nauigationem suam dirigat. e Illud enim. i. idolum. f Cupiditas acquirendi pecuniā: g Excogitauit. vñ Act. xix. dicit: ꝙ Demetri⁹ faciens edes argēteas diane ꝑstabat artificibus magnū questū. h Tua autē pater. celestis. i Prouidētia ⁊c. gubernat hominū nauigatiōeȝ ⁊ non ipm idolum. qd̄ ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ etiam sine naui filijs isrl̄ dedit viā in mari. Exo. xiiij. ⁊ hoc est quod dicit: k Qm̄ dedisti in ma. viā ⁊c. et patȝ ex dictis littera. l Sed vt nō essent. Hic ꝯñter ostēdit nauigationis vtilitas. ⁊ ꝑmo facit ꝓpositum. scd̄o ꝯcludit fabricatiōis idoli malū. ibi: Per man⁹. Prima ī duas fm duplicem vtilitatē. scd̄a ibi: Sȝ ⁊ ab initio. Vtilitas v̄o ꝑma est: qꝛ ꝑ nauigationē homies deferunt illa q̄ abundant in vna terra ad aliā vbi est taliū penuria: ⁊ sic terrarum releuant indigentie. ⁊ h̄ est qd̄ d̄r: Sed vt nō essent va. sa. tue opa. creaturas enī inferiores fecit deus ꝓpter hoīem. ⁊ ideo si non deseruirent ei⁹ necessitatib⁹: viderent eē vacue. († Ex. 14. c) q̄tū ad h̄ in suis vtilitatib⁹: ꝑ nauigationē v̄o fiunt iste vtilitates: vt dictū ē. ideo subdit: m Propter h̄ etiā ⁊c. i. naui q̄ ē valde ꝑua respectu magnitudis maris. n Credunt ho. a. s. i. exponūt vitā suā. o Et trāseuntes mare. vt ꝑ mercatiōes releuēt necessitates humane. p Per ratē libe. sūt. Sȝ ⁊ ab initio. Hic ponit scd̄a vtilitas q̄ fuit tpe Noe: q̄ cum vxore ⁊ filijs ⁊ eorū vxoribus ꝑ nauē liberatus multiplicauit post diluuiū genus humanū. ⁊ h̄ est qd̄ dicit: Sȝ ⁊ ab initio. i. a prima mundi etate q̄ ab adam durauit vsq̄ ad diluuiū. q Cū perirēt superbi gigātes. ꝓpter quorū peccata ꝑncipaliter inundauit diluuium: ad qd̄ denotandū dicit Gen. vj. Gigantes aūt erāt sup terrā in dieb⁹ illis. r Spes or. terrarū. i. Noe cū ꝑsonis dilectis. s Ad ratē ꝯfugiens. i. ad arcā. t Remisit se. natiuitatis. qꝛ ꝑ ipm et ei⁹ filios multiplicatū fuit post diluuiū gen⁹ humanū. v Que manu tua erat gubernata. s. dicta arca. x Bñdictū est enī lignū. i. arca illa de lignis facta: y Per qd̄ fit iusticia. nā ipijs pereūtibus ꝑ eā iusti fuerūt saluati qd̄ erat iustū. z Per ma. Hic ꝯsequenter ꝯcludit rōne idoli malū. cū d̄r: Per ma. aūt qd̄ fit idolum. i. idolum manu factum.

Maledictū

B ad restaurationē orbis seruaret. cū gen⁹ humanū pro iniq̄tate sua diluuio deleret. Vñ Petr⁹: (1. Pe. 3. d) In q̄ pauci. i. octo aīe salue facte sūt ꝑ aquā: ꝙ ⁊ nos nunc silis formeȝ saluos fecit baptisma ⁊c. Arca de lignis leuigatis ꝯstructa eccliaȝ significat: q̄ fit de collectiōe fideliū artificio ꝑdicatorum. Pauci. i. octo aīe salue facte sūt ꝑ aquā mūdo peunte: qꝛ ad cōparatiōnē reproboꝝ paru⁹ numer⁹ est electoꝝ. Pauci enī sūt q̄ viaȝ vite īueniūt. aquā diluuij extra positos occidit: qꝛ hereticū lȝ habentē baptismi sacramentū: ipe aque demergūt ad inferos: q̄ arcā leuauerunt ad celos. Octonari⁹ quoq̄ significat ecclesiam ꝙ ī sacramento dñice resurrectionis ꝑcipit lauacrū baptismi: Vt sic ipse resurrexit a mortuis ꝑ glīaȝ patris: ita ⁊ nos ī nouitate vite ambulem⁹ aq̄ regenerationis abluti. (Hie. 10. c) Hic Hieremias. Stultus fact⁹ est oīs hō a scia sua: confusus ē factor ī sculptili: qꝛ mēdax ꝯflator ei⁹: nec ē spūs ī eis. Vana enī sūt opa ⁊ digna risu. ⁊ ī tpe visitatiōis pibūt.

a Et q̄ fecit illud. Simulacꝝ ⁊ cultores falsoꝝ deoruȝ. Diabol⁹ enī inde punief ꝙ sibi diuinū honorē vsurpat. et hō q̄ ꝓ creatore creaturā honorat. Lignū v̄o sepe hoīem significat. Bñdict⁹ ḡ hō q̄ v̄itatē dicit ⁊ facit. Heretic⁹ āt q̄ figmēta sua colit: maledict⁹ ē: ⁊ ꝑditioni dedit⁹: ⁊ op⁹. i. doctrina eius. b Propter hoc ⁊c. Nō ē ignoscēdū idolis. vl eorū inhabitatoribus. i. demonibus: qꝛ hoīes ad imaginē dei factos ab ipo retrahūt. ⁊ ī erroris muscipula subuertūt. heretici q̄ȝ q̄ hoīes seducunt: districtū non euadēt iudicium. c Initium. Pessimuȝ enī genus ē fornicatiōis: q̄ aīa recedit a deo ⁊ fornicat cū idolis: vel diuini dogmatꝭ v̄itatē relinq̄t: ⁊ sequit falsitatē hereticē prauitatꝭ vl opinionis. (Colos. 3. a) Hic Paul⁹ auariciā idoloꝝ seruitutem appellat. Vñ ꝯstat omneȝ malā ꝯcupiscētiā fornicatiōeȝ vocari: q̄ aīa relicta supiori lege iferioꝝ voluptate turpi naturarum q̄si mercede ꝓstrata vel ꝓstituta corrumpit. d Non enī ⁊c. Disꝑdat dñs vniuersa labia dolosa. ⁊ oēs q̄ loquunt mendaciū. (Hie. 10. b) Hic Hieremias: Dij q̄ celos ⁊ terram nō fecerūt: pereāt de terra ⁊c.

(Lactā. li. 1) Lactanti⁹. Propter hoīm stulticiā: ⁊ prauitatē qui agrestem vitam sine vllo rectore viuebant: hoīes ipm regē: totāq̄ gentē sūmis laudib⁹ extulerūt: vt etiā deos appellarēt: vel ꝓ insigni v̄tute ꝯualescēte: vl adulatione: vel ꝓ bñficijs. Deinde. i. p⁹ mortē reges amicis suis magnū desideriū reliquerūt. Ido hoīes simulacra eorū finxerunt: quorū ꝯtemplatione aliqd̄ haberent solatium. Progressiq̄ lōgius: ꝑ amorem memoriam defunctoꝝ colere ceperunt. vt bene meritis grāȝ referrent: ⁊ successores eorum ad bene imparandū allicerēt. (Tull⁹ d̄ natura deoꝝ.) Vnde Cicero. Suscepit ante vitam hominū consuetudoq̄ cōmunis: vt beneficijs excellētes viros ī celum fama et voluntate tollerent. hinc Hercules. hinc Castor. hinc Pollux. hinc Esculapius. hinc Liber. Et

alio loco

nus aūt qd̄ fit idolū: maledictū ē ⁊ ipm: ⁊ qui fecit illud: qꝛ ille quidem opat⁹ est: illud aūt cū eēt fragile de⁹ cognoīat⁹ est. Similiter aūt odio sūt deo: impius ⁊ impietas ei⁹. Eteni qd̄ factuȝ ē cū illo q̄ fecit tormēta patiet. Propter h̄ ⁊ in idolis nationū non erit respectus: qm̄ creature dei in odiū facte sūt: ⁊ ī tētationē aīe hoim: ⁊ in muscipulam pedibus insipientium. Initiuȝ enī fornicatiōis ē exq̄sitio idoloruȝ: ⁊ adinuentio illorū corruptio vite est. Non enī erāt ab initio: neq̄ erūt in ꝑpetu- (a ſ ostendit vnde ꝓcesserunt idola.) um. Supuacuitas enī hominum hec adinuenit in orbē terrarū: et ideo breuis illorū finis ē inuēt⁹. Acerbo enī luctu dolēs pater cito sibi rapti filij fecit imaginē: et illū qui tūc q̄si homo mortu⁹ fuerat: nūc tanq̄ȝ deuȝ colere cepit: ⁊ cōstituit iter seruos suos sacra et sacrificia. Deinde iteruenīēte tpe cōualescēte āti q̄ cōsuetudie: hic error tāq̄ȝ lex custodit⁹ ē: ⁊ tyrannorū impio colebant figmenta. Et hos quos in palā homies honorare non poterant propter hoc qd̄ lōge essent: a longinquo figura eorum allata euidentem imagineȝ regis: quem honorare volebāt fecerūt: vt illum qui aberat tāq̄ȝ pñtem colerent sua sollicitudine. Prouexit aūt ad horū culturā: ⁊ hos qui ignorabāt: artificis eximia diligētia. Ille enī volens plus placere illi q̄ se assūsit: elaborauit arte sua vt simili-

a Maledictū ē ⁊ ipm ⁊ q̄ fecit illud. ⁊ subdit causa cū d̄r: Silr autē odio sūt deo impi⁹ ⁊ ei⁹ impietas. i. fabricator idoli ⁊ idolum ab eo factum. nā vtrūq̄ ē causa idolatrie. b Eteni qd̄ factuȝ ē cū il. q̄ fecit tor. patiet. hoc nō pōt itelligi de idolo absolute: cū sensū nō habeat ꝑ quē possit tormētū sentire: ꝓpter qd̄ itelligit de demone q̄ colebat in idolo: ⁊ ibi responsa dabat aliq̄n: ꝓpter quod dicit Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternū q̄ paratus est diabolo ⁊ angelis eius. c Propter hoc ⁊ ī idolis nationū. i. in demonib⁹ in idolis habitantib⁹. d Nō erit respectus. s. misericordie diuine. naȝ peccatum demonū est irremissibile. e Qm̄ creature dei. i. demones a deo creati q̄tum ad naturam: f In odiū facte sunt. ꝑ eoꝝ culpam q̄ non est a deo actore: sed a liberi arbitrij defectibilitate. g Et in tētationē aīe ho. naȝ de celo deiecti studēt hoīes īpedire a sua salute. B h Et in muscipulā pedib⁹ insipientiū. q̄ vincūtur tentationib⁹ demonū. sapientib⁹ autem q̄ viriliter resistunt hmōi tentationes non sunt ī muscipulā: sed magis in victoriam ⁊ coronaȝ. i Initiū enī. Hic ꝯsequēter ponit idolatrie inchoatio. cuius ꝑmo ponit initiū. scd̄o ꝓcedēs inde malum. ibi: Et nō suffecerat. ꝑma ī duas fm duplicem inchoationis causam. secūda ponit ibi: Deinde interueniēte. prima v̄o causa fabricatiōis idoloꝝ ⁊ idolatrie fuit affect⁹ inordinat⁹ hoim ad ꝓpinquos suos defunctos: q̄bus fecerunt imagines ad suā ꝯsolationem: vt sic ī aspectu imaginū defunctoꝝ ꝯsolarēt. vnde de Nino rege assyrioꝝ scribit ꝙ mortuo Belo patre suo imaginē suā fecit: cui tantā reuerentiā exhibuit: vt suis delinquētib⁹ ꝓpter refugiū ad imaginē patris parceret: ꝓpter qd̄ hoīes illi imagini impendere ceperūt diuinos honores. ⁊ hui⁹ exēplo alij potētes ceperūt facere suis charis defunctis imagines: q̄b⁹ similem reuerentiā exhibebāt. Et sicut a Belo inchoata ē fabricatio idoloꝝ: sic ⁊ ab ei⁹ noīe denoīatio alioꝝ: ꝓpter qd̄ aliqui idolū suū noīauerunt bel: alij baal: alij beelcebub: fm varietatem idiomatū. ⁊ sicut Nin⁹ ad sui ꝯsolationē fecit idolū patri suo. ita patres aliq̄ ꝑmogenitis suis añ eos morientib⁹ fecerunt idola: et ex eadē causa. sic ḡ dicit: Initiū enī fornicationis. i. idolatrie: q̄ est fornicatio spiritualis. C k Est exq̄sitio idoloꝝ. i. fabricatio eorum. l Et adinuētio illorū corruptio vite ē. s. spiritualis q̄ ꝯsistit in vnione ad deū: quā interrūpit idolatria. m Non enī erāt ab initio. nā a creatiōe mundi vsq̄ ad diluuiū: ⁊ etiaȝ post ꝑ magnū tps nō legit fuisse aliquod idolum: n Neq̄ erūt in ꝑpe. iā enī cessauerūt idola q̄si ꝑ totum mūdū. o Supuacuitas enī ho. id ē defect⁹ sapīe eorū. p Hec adinuenit. et subdit modus. cū d̄r: Acerbo enī luctu. i. irrationabili. q Dolens pr̄ rapti ei. sibi filij. s. añ mortē patris: r Fecit imaginē. ad suaȝ ꝯsolationē. s Et ꝯstituit iter ser. suos sa. ⁊ sacri. illi imagini exhibēda. t Deinde. Hic ponitur causa scd̄a inuentionis imaginū. naȝ aliqui potentes ⁊ tyrāni volētes honorari nō solum in sua ꝑsentia sed etiam in sua absentia fecerunt suam imaginem: mittentes eaȝ ad loca remota vt venerarent in ea sicut refert Josephus libro antiq̄tatis iudaice. xviij. ⁊ in libro de iudaico bello de Caio cesare: ꝙ imagineȝ suam misit ꝑ imperiū romanum vt adoraret in ea. ⁊ hoc est qd̄ dicit: Deinde ⁊c. et ptȝ ex dictis lr̄a paucis exceptis. v Colebant figmenta. i. imagines tyrannorū. et subdit causa: x Hos quos ī palam ⁊c. et ptȝ vsq̄ ibi: y Prouexit aūt. vbi ponit alia causa q̄ est adulatio artificum ⁊ cupiditas. Nā volentes placere regibus ⁊ tyrannis fecerūt eis imagines pulchriores q̄ȝ essent eoꝝ ꝑsone. ⁊ ex tali pulchritudine fuerunt simplices magis inducti ad colenduȝ tales imagines. ⁊ h̄ ē qd̄ dicit: Prouexit aūt. i. induxit: z Ad hoꝝ cul. scȝ regū ⁊ tyrānoꝝ ī suis imaginib⁹. a Et hos qui igno. i. simplices. b Artificis exi. dili. circa pulchritudinē imaginis. c Ille enī. artifex. d Volēs plus pla. illi q̄ se assūpsit. i. regi q̄ eū ad faciendū sibi imaginē elegit. e Elaborauit. i. ꝑfecte laborauit.

 Vt simili.

alio loco atq; alio in plerisq; ciuitatib' intelligi potest: acuende virtutis gr̃a q̃ libentius reipublice gratia periculum adirent. optimos quosq; virozũ fortiũ: honoze deozum immortalium esse consecratos. Hinc romani cesares suos cõsecrauerũt: t mauri suos reges. Sic paulatim ceperunt religiones: dũ primi qui eos nouerãt eo ritu: eoz liberos t nepotes: deinde oĩes posteros imbuerũt. t hi tamen fũmi reges ob celebritatẽ nomĩs in prouinciis omnibus colebantur. Priuati vero singuli populi gẽtis aut vbis sue cõditozes. vel viros fortitudie insignes: vel feminas castitate mirabiles: summa veneratione coluerũt. vt Egyptij Isidẽ. Peni vranũ. Romani Quirinũ. Samos Junonẽ. Naros Liberũ. Mauri Jubaz. Latini Faunũ. Paphi Venerẽ. Sic p plos t regiões varia sacra suscepta sũt. dũ hoies grati esse i suos principes cupiũt. Preterea pietas eozũ q̃ successerãt plurimũ cõtulit ad errozem: q̃ vt diuĩa stirpe nati videreẽt: diuinos honozes paretibus detulerũt: deferriq; iussernnt. a Incõicabile no. la. t li. Incõicabile dei sez omnipotentis nomẽ: qui solus est incõprehensibilis. insensibili t fragili materie vl imagini ascripserũt. b Aut enim filios suos tẽ. Sicut in sacris Saturni cui ꝓpter odiũ Jouis sine respectu pietatẽ: paruulos suos ĩmolabãt: et Bellone ipsi sacerdotes ꝓprio sanguine sacrificabãt. Ad̃ Quintilian' istud inq̃t: Si cogit de' iratus ẽ. c Aut obscura tẽ. Sicut in sacris Isidis egyptie: t Cereris eleusine faciebãt. Mã sicut ibi Osiris plãctu matris ĩquiritur: ita hic ad incestum patrui Plutonis matrimoniũ rapta ꝓserpina. Quã q; facibus ex ethna accẽsis: queriſſe Ceres in sicilia dicit. ido sacra eius ardentiũ tedarũ iactatiõe celebrãtur. Similẽ in sacr' Liberi patris insaniunt. t magne matris vbi ad exemplum deozũ qui i festiuitate satiati: noctez luctibus totam duxerũt: ludunt. Quia p libidinẽ t ĩmũditiã: dũs suis placere putabãt. Omnia enĩ cõfusa erant: ibi nulla ratio: nulla regilio vera: quanto q̃s sceleratioz erat: tãto magis deo suo placere putabat. d Infandozũ enĩ. Nulla maioz demẽtia q̃m deum viuũ deserere: t mortuis deseruire. Cum enĩ mens se a creatoze suo auertit. omnib' implicatur sceleribus. Initium enim oĩis peccati superbia est.

e Finis. Cõsummatio t plenitudo. Qui enim ꝓ deo colunt idolum: omnia reputantur eis in peccatum.

f Aut enim dum letanť. Quia dum iurant nomen dei polluunt. qui ait: Non assumes nomen dei tui in vanũ. t p nomen deozum externoz̃ ne iuretis. sed cuz deũ illudere se estimant: in eternã mortem semetipos ꝓcipitant. Heretici autem errozum suozum simulacra colentes perditionis sue causa fiunt: quozum et doctrina falsa: vita iniusta: leticia insana: moz̃s nefanda: quia cum iniuste iurant in idolo: nec sperant in deo suo. ideo meritozum suozum recipient vindictam. Unde sequitur: Non enim iurantium est virtus.

¶ Tu autez

a Ut silitudinẽ. i. imaginẽ: b In meli' fi. eã faciendo regepulchrozẽ. c Multitudo aũt ho. q̃ cõiter est simpliciũ. d Abducta p spe. ope. i. seducta p pulchritudinẽ imaginis: e Euz q̃ ante tempus. illud. f Tanq̃ bo. pur' et mortalis. g Honoratus fuerat. rõne sue ptãtis. b Nunc deũ estimauerunt. falso. t ex ꝺ dictis cõcludit: i Et hec fuit vite humane deceptio. trahens ad idolatriã. k Q̃m aut affectui. parentũ ad defunctos filios vt alios amicos q̃ fugientib' ad eoz imagines parcebãt. l Aut regib' deseruiẽtes homines. mõ predicto. m Incõmunicabile nomẽ. deitatis. n Lapidib' t lignis imposuerũt. ipos deos noiantes. ꝺ eni nomen de' signat naturã diuinam que nullo mõ est multiplicabilis: ꝓpẽ q̃ ꝺ nomẽ deus est incõmunicabile fm rem. ẽ tñ cõicabile p silitudinẽ. sicut ꝺ nomẽ alexander est incõicabile fm rem: eo q̃ ẽ vn' singularis psone nomẽ. cõtatur tñ p silitudinẽ boĩb' liberalib': liberalitatẽ alexãdri ꝓticipantib'. t sic hoies ꝓticipãtes aliq̃d diuinuz dij noiantur. sicut Exo. vij. de moyse ꝺr: Ego cõstitui te deum pharaonis. t ps. lxxxj. Ego dixi: dij estis. o Et nõ suffecerat. Hic ꝓinter declarat malũ multiplex ex idolatria ꝓcedens. cum ꝺr: Et nõ suffecerat. idolatris. p Erasse eos circa dei sciam. ei' dignitatẽ lignis t lapidibus attribuẽtes. q Sz t in magno vinẽtes inscitie bello. nã bellauerũt ꝓtra dñm t ꝓtra virtutis bonũ ex defectu scientie dei. r Tot t tã mãgna mala pacẽ appellãt. Aut enĩ filios suos sacrificantes: aut obscura sacrificia facientes: aut insanie plenas vigilias habẽtes: neq; vitã: neq; nuptias mundas iã custodiunt: sz t alius alium p iuidiã occidit: aut adulterãs cõtristat t oĩa cõmixta sũt: sãgnis: hõicidiuz: furtũ: t fictio: corruptio: t ifidelitas: turbatio: t piuriũ: tumult': bonorum dei imemoratio: aiaruz inquinatio: natiuitatis imutatio: nuptiaruz incõstãtia: iordinatio mechie: et ipudicitie. Infãdoz enĩ cultura idolorũ ois mali cã est: t initiuz et finis. Aut enim dũ letanť insaniunt: aut certe vaticinanť falsa: aũt viuũt iniuste: aut piurãt cito. Dum enim cõfidunt in idolis q̃ sunt sine aĩa: male iurantes nocent se nõ sperãt. Utraq; ergo illis euenient digne: q̃m male senserunt de deo attẽdentes idolis: t iurauerũt iniuste in idolo ꝓtemrum. v Insaniunt. qz fiunt arrepticij. x Aut certe vaticinãtes idolorum: denunciãtes hominib' ꝓspera ꝓpter questum. y Aut viuunt iniuste. inferentes ꝓximis nocumenta. z Aut piurant cito. ꝓter malicią suam duplicẽ. propter quod subditur: a Dum enim cõfidunt in idolis que sunt sine anima. t p ꝓsequens sine voluntate t intellectu. b Male iurantes. i. falsum per idolum iurantes: c Moderi se non sperant. quia de hoc puniri nõ timent sicut nec mali xpiani peierantes p nomen xpi. ideo ꝓcluditur eozũ punitio cũ dicit: d Utraq; ergo illis euenient digne. id est iustum est vt puniãť ꝓ vitio vtroq;. i. idolatria t piurio. ideo subditur: e Qm̃ male senserunt de deo. p idolatriã. f Et iurauerunt iniuste, piurando ad ꝓximi defraudationem.

Non est

¶ Ca. XV

a t U autem. Justo enĩ iudicio damnati sero penitẽtes agnoscunt: qđ antea credere noluerũt.

Ps.9. Ãñ: Cognoscetur dñs iudicia facies iopib' manuũ suarum cõprehẽsus ẽ peccatoz. Unde

1.Joh.3.a Johes: Qui habet spem i eo sãcti ficat se: sicut t ille sanctus ẽ: t ois q̃ in eo manet nõ peccat. b Posse enĩ te tẽ. Percepto ẽ incozruptionis: et i futuro ꝓtẽplationis. Ãñ: Hec ẽ enĩ vita eẽna: vt cognoscãt te ve. d. tẽ.

c Non enĩ in er. Ex psona fideliuz loquiť: q̃ dei grãmuniti: nõ miscuere se gentilũ iniq̃tati vel idolatrie: quia sine fructu iustitie est labor iste t mortem meretur eternã. d Ma

Ps.113.et 134 loz ama. Similes illis fiant q̃ faciũt ea: t oẽs qui confidũt in eis. Inuẽto res quoq; falsoz̃ dogmatũ t cultores digni sũt mozte. Disperdet enim deus virũ q̃ hec fecerit. i. magistrũ t discipulũ ei' e Reprobauit supius lignea: lapidea: vel erea idola: nũc etiam fictilia dãnat. Juste enĩ retribuẽtibus est eis: vt qui ꝺ terra facti sunt: qz meliozes sui ptẽ. i. aiam ad imaginem dei creatã ad adorandũ deũ viuum sequi nolebant: viliozem sui ptem. i. corpus terrenum imitando: luteum adozarent deuz: t sine bono opis fructu terre insensibili de qua sũpti sũt insensati: inutiles redderentur. Mystice aũt hereticis t scismatici: q̃ veritatem dei i iniustitia detinent. t mendacium ꝓ veritate in doctrine sue simulacris colũt. Iz eloquentia aut secta virtute pallient: fragilia tamẽ t lutea sunt q̃ fingunt: t cinis ẽ coz

¶ eozum. t

Mystice.

nẽtes iusticiã. Nõ enim iuran a
tium est virt': Iz peccantiũ pẽ b
na pambulat semper iniustoz c
q̃uaricationem. Ca. XV

a Q t Uat autez deus noster d
a ℣ inestimabilis charitatis.
b ℣ qz nec fallit nec fallitur.
suauis: et verus es: e f
a ℣ diu sustinens peccantes: qui nõ vult mozrem peccatoris: sed vt conuertatur t viuat.
patiens et in misericordia di- b
sponẽs omnia. Etenim si pec- i
a ℣ Quasi: euadere non possumus q̃ creatura tua sumus.
cauerimus tui sumũs: sciẽtes k
magnitudinẽ tuam: et si non l
peccauerimus: scimus quoni- m
a ℣ apud quem bonozum omnium numerus seruatur.
am apud te sum' computati.
a ℣ summa beatitudinis perfectio.
b Nosse enĩ te consummãta iusti- n o
a ℣ christũ dei virtutẽ: t dei sapiam: q̃ factus est nobis a deo sapientia t iusticia.
cia est: t scire iusticiã t virtutẽ p
tuam: radix est imortalitatis. q r
c Nõ enĩ in errozẽ induxit nos s
hominuz malę artis excogita- t v
tio: nec vmbra picturę: labor x
sine fructu: effigies sculpta p y
varios colozes: cui' aspectus z
insensato dat cõcupiscentiã: t a
diligit mortue imaginis effi- y
a ℣ non solum qui faciunt idola.
d giem sine aĩa. Malozum ama b
tozes digni sunt morte: q̃ spẽ c
habent in talibus: t q̃ faciunt d
illos: t qui diligunt et qui colunt † Sed et figulus mollẽ ter e
ram premens laboriose fingit f
ad vsus nr̃os vnũq̃q; vas: g
t de eodem luto fingit q̃ mun h
da sunt in vsum vasa: et simili i
ter que his sunt contraria. Ido k
rum autem vasorum quis sit l
vsus iudex est figulus. Et cuz m
laboze vano deũ fingit de eo- n
dem luto: ille qui pauloante ꝺ o
terra factꝰ fuerat: et post pusil p
lũ reducit se vnde acceptꝰ est: q
repetitꝰ aie debituz quã habebat. Sed est cura illi non quia r
laboraturus ẽ: nec qm̃ breuis s
illi vita est: sed concertať auri t
ficibus t argentarijs: Iz t erarios imitať: t gloriaz p̃fert: u
quoniã res sapuacuas fingit. x
Finis est enĩ coz eius: et terra y
supuacua spes illius: t luto vi z
lioz vita illius: quoniaz igno-

¶ Et terra supua. vnde fingit idola, p Spes illi'. qz de hoc sperat viuere, ideo subdit: y Et luto vilioz vita illi'. q̃ ordinať ad lucrũ ex luto sicut ad finem. t finis ꝓstantioz ẽ his que sunt ad finẽ. t ratio huius erroris subdit: z Qm̃ ignorauit q̃ se finxit. i. deũ q̃ i formatiõe corpis est actoz pan-

coꝛuʒ: ⁊ feda cogitatio eoꝛum. et vita ceno soꝛdidioꝛ. quia ignoꝛant factoꝛē suū ⁊ euanescunt ī cogitationibus suis. Sensum aūt sanctoꝝ patrū spernūt: ⁊ erroꝛes nouos q̄si ludos vanos ꝓpt̄ fauoꝛē humanum ⁊ terrenū lucrū fingunt. errātes.s. ⁊ in erroꝛē mittentes: vt inexcusabiles sint: cū iudicabit de° occulta coꝛdiū. ⁊ reddet vnicuiq̄ ſm opera sua.

D Ro.2.c. Pro.24.d

a Hic enī scit se super. Nullā excusationē habēt heretici: quia sciēter peccāt: dū fidē sanā et rectā doctrinā nolunt imitari: mag̃ terrenū sensum et fragilē q̄ spiritualem sequentes.

b Melioꝛ ē enim ip. Quia melioꝛ ē hō idolis ſm rationem creatiōis: qꝛ viuit et intelligit. Illi autem nūq̄. Sʒ quia magis sequitur vanitatem erroꝛis: q̄ ꝟitatis scientiā: cum in hoноꝛe sit non intelligit: ⁊ cōpat̄ iumentis insipientibus. Ps.48.

c Insensata enī. Quasi. Nec discretionē habebāt. In veritate enī viuentia melioꝛa sūt moꝛtuis: sensibilia insensibilibus. rationalia irrōnalib°. Sʒ dignuʒ fuit vt q̄ ignoꝛabant creatoꝛem: ī creaturis distinctionē nō scirent. Qui enī laudem ⁊ bn̄dictionē dei in se habere negligit: ī discretiōe aīaliū seipm̄ errare ondit. Ca. XVI

A Exo.16.c. Nu.11.g. Ps.77.

d Ropter h̄. Pro q̄b° ⁊c. Populus isrl'ī deserto carnes ꝯcupiuit: ⁊ coturnices deo iubēte accepit: ⁊ comedit vsq̄ ad nauseā sed vindicta prope fuit: qꝛ ꝑcussit eos dn̄s plaga magna ⁊ vocat̄ loc° ille sepulchꝛa ꝯcupiscentie. Hec cōmemoꝛat sapientia alternatim disputās de interemptiōe egyptioꝛū: ⁊

rauit qui se finxit: ⁊ qui inspirauit illi animaʒ: ⁊ amat q̄ opatur: et q̄ insufflauit ei spiritū vitalē. Sʒ et estimauerūt lusū esse vitam nr̄aʒ: ⁊ ꝯuersationē vite compositā ad lucrū: ⁊ opoꝛtere vndecunq̄ etiā ex malo acq̄rere. Hic enī scit se sup oēs delinquere: q̄ ex terre materia fragilia vasa et sculptilia fingit.

(qui idola deos putant.)

Oēs enī insipientes et (licet dominari videantur) infelices supra modum aīe (qꝛ vermis conscientie non moriet: et ignis coꝝ non extinguetur.) sue superbi sunt inimici tui populi: et imperantes illi. †Qm̄ omnia idola nationū (simulacra gentiū argētū ⁊ au.o.ma. ho.os.habent ⁊ non loquentur.ocu.ha.⁊ non videbunt.) deos estimauerūt: q̄ibus nec oculoꝛum visus est ad videnduʒ: neq̄ nares ad ꝑcipiendum spiritū: neq̄ aures ad audiendum: neq̄ digiti manuū ad tractanduʒ: sed ⁊ pedes eoꝛum pigri ad ambulandum. Homo enim fecit illos: ⁊ qui spiritū mutuatus ē: is finxit illos. Nemo enim sibi similēʒ homo poterit deū fingere. Cū enī sit moꝛtalis moꝛtuū fingit manib° iniq̄s: melioꝛ ē enī ip̄e his quos colit: quia ip̄e quidem vixit cuʒ esset moꝛtalis: illi auteʒ nunq̄. Sed (non solum.s.hoim speciem.) et aīalia miserrimi colunt. Insēsata enī cōpata his: illī sūt deterioꝛa. Sed nec aspectu aliq̄s ex his aīalib° bona pōt cōspicere. Effugerūt autē dei laudē: ⁊ benedictionem eius. Ca. XVI

Propter h̄ et his similia passi sūt digne toꝛmenta: ⁊ per multitudinem bestiaꝝ exterminati sūt. Pro q̄b° toꝛmētis bn̄ disposuisti ꝑlm̄ tuū: q̄b° dedisti ꝯcupiscētiā delectamēti sui: nouū sapoꝛem escam parās eis oꝛtigometrā: vt illi q̄dē ꝯcupiscentes escā: ꝑpter ea q̄ illis ostēsa

cipalis. a Et q̄ inspi. illi aīam. sol° infundēdo eā ꝑ creatiōeʒ. c Et amat q̄ opatur.s.idola. c Et q̄ insufflauit ei spi. vi. scʒ deū ignoꝛauit. ⁊ ē repetitio ei° q̄d dixit: Et q̄ inspi. illi aīam. per alia tn̄ ꝟba: qꝛ dꝛ aīa inq̄tū coꝛp° administrat. spūs ꝟo quāto supnis vacat. d Sʒ ⁊ esti. idolatre dicti. e Lusum eē.i. carnalē delectationē. f Uitā nr̄am. vñ in ꝑsona taliū dꝛ supra ca.ij. Ubiq̄ relinquam° signa leticie: q̄m hec est ꝑs nostra. g Et ꝯuersationē vite humane cōpositā ad lucrū. vñ.s.ca.ij. subdit̄ in ꝑsona talium. Opprimam° pauperē iustum: nec parcamus vidue rapiēdo bona eoꝝ. ⁊ ideo subdit̄: h Et opoꝛtere vndecūq̄ etiā ex malo acq̄rere. hec dicebāt homies de vita alia nō sperātes. cui° erroꝛis fuit Simonides poeta dicens: q̄ decet moꝛtalē moꝛtalia sapere. d̄ quo rep̄hendit eū ph̄us .x. ethycoꝝ: eo q̄ hō ſm intellectū est quid imoꝛtale ⁊ diuinum. ex q̄ ꝯcludit ph̄us: q̄ hō se debet ad imoꝛtalia ⁊ eterna trahere q̄tuʒ pōt per cognitionē ⁊ amoꝛē. ⁊ ꝯcludit Phylo d̄ figulo dicēs: i Hic enī scit.i.scire debet: k Se sup oēs.idoloꝝ factoꝛes: l Delinquere. q̄ ex terre materia ⁊c. nā tā vilis est q̄ nullus debet ignoꝛare q̄ de° nō pōt fieri ex ea. m Oēs enī. Post inuectiōeʒ cōtra idoloꝝ fictoꝛes. hic ponit̄ inuectio cōtra illoꝝ cultoꝛes. et diuidit̄ in duas ptes. qꝛ primo ponit̄ inuectio cōtra cultoꝛes imaginū. scd̄o cōtra cultoꝛes aīaliuʒ. ibi: Sed ⁊ aīalia. Circa primū dicit̄: Omnes enī insipiētes ⁊ infelices.i. idolatre d̄ deo male sentientes: ⁊ a felicitate vera deuiantes: n Supra modum anime sue.i. plus q̄ valeāt. o Supbi sunt. de se p̄sumētes. p Inimici populi tui. opprimēdo cultoꝛes dei. q Et impꝛoperantes illi. tēpoꝛe nanq̄ Phylonis Caius erat impeꝛatoꝛ roman°: ⁊ misit statuam suam per oꝛbem vt adoꝛaretur in ea tanq̄ deus: vt dictū est. s. p̄cedenti ca. ⁊ intulit dei cultoꝛib° multa grauamina. r Quoniā omnia idola nationū. †Ps.113. et.134. s Deos estimauerūt.s. romani. vñ dicit Leo papa in sermone d̄ beatis ap̄lis Petro ⁊ Paulo: q̄ roma magnā credebat fecisse religionem: cū nullius gētis respuisset falsitatē. Cetera patent vsq̄ ibi: t Sed ⁊ pedes eoꝝ pigri ad ambulādum. qꝛ non possunt se mouere. ⁊ subdit̄ ratio cum dicitur: v Homo enī fecit illos. qui per artē non potest facere aliquid viuū. x Et qui spiritū mutuat° est a deo: Is finxit illos: ⁊ qꝛ causa effectiua potioꝛ est suo effectu. idō subditur: y Nemo enī sibi similē poterit deū fingere. qui superioꝛ est homine. z Cum enī sit moꝛtalis.s.homo: a Moꝛtuū fingit.s. idolū vita carens. b Manib° iniquis. nam ad iniquitatē opus ei° oꝛdinatur. c Melioꝛ est enī ip̄e ⁊c. qꝛ melioꝛ est viuens non viuente. d Sed ⁊ animalia. Hic ponit̄ inuectio contra cultoꝛes brutoꝝ animaliū. cum dicit̄: Sed ⁊ animalia bꝛuta. e Miserrimi. idolatre colūt: q̄ dicunt̄ miserrimi: eo q̄ inferioꝛem se colunt tanq̄ superioꝛē. idō subdit̄: f Insensata enī.i. aīalia bꝛuta: g Cōpata his.i.hoīb°: h Illis sūt dete. qꝛ carēt itellectu. i Sʒ nec aspe. ⁊c.i. ex his q̄ videbāt in dictis aīalib° nō poterāt aliq̄d bonū arguere: ꝑpter q̄d deberent ea colere. k Effugerūt aūt dei lau. bꝛutis aīalib° impēdētes ip̄aʒ ⁊ ꝑ ꝯñs: l Bn̄dictionē eius.i. grē sue donum quod frequenter ī scriptura benedictio noīatur: eo mō loquendi q̄ dꝛ.j. Reg. xxv. Accipe benedictionē hanc ⁊c. Ca. XVI

m Propter hec ⁊ his silia passi sunt digne toꝛmenta. Hec est tertia ps in qua recolit̄ tertiuʒ dei beneficiū collatum hebꝛeis. ⁊ ecōtrario toꝛmētū inflictū egyptijs. Et est istud bn̄ficiū d̄ cibo collato iudeis ī deserto: p̄ncipaliter tn̄. nā ⁊ alia q̄dā bn̄ficia secūdario in h̄ ca. recolūt̄. Igit̄ ph̄s ca. ī duas partes diuidit̄: qꝛ p̄mo recolit̄ coturnicū esca. scd̄o māna celit° data. ibi: Pro q̄bus angeloꝝ esca. Prima ī duas. nā p̄mo bn̄ficiū dictū recolit̄. scd̄o q̄dā obiectio remouet̄. ibi: Eteni cū ill'. Circa p̄mū ꝯtinuando se ad p̄cedentia imediate dicit: Propter hec ⁊ his silia.s. idolatrias p̄dictas. n Passi sūt di. toꝛ.i. egyptij idolatre. o Et ꝑ multitudinē be. exter. sūt.s. ranaꝝ ⁊ muscarum. Exo. viij. Sciendū tn̄ q̄ vbi translatio nr̄a habet: Omne genus muscarū. Exo. viij. In hebꝛeo habet̄: Cōmixtionem. ⁊ dicit glo. hebꝛaica q̄ venerunt animalia diuersoꝛum generū ad afflictionem egyptioꝛū. p Pro q̄bus toꝛ.i. loco toꝛmentoꝛum egyptijs inflictoꝛū. ⁊ ecōtrario. q Bene disposuisti ⁊c. q̄bus dedisti cōcu. delec. sui. id est cibum delectabilē ab eis cōcupitū. Nume. xj. r Nouū sapoꝛem. nam māna desipiebat eis: ꝑpt̄ quod concupierunt esum carnium. s Escam parans eis oꝛtigo.i. coturnicem. ⁊ ponitur hic singulare ꝑ plurali. sicut Exo. viij. Uenit musca grauissima.i. multitudo muscarū. ⁊ sic ē in ꝓposito: quia tunc venit coturnicum maxima multitudo. t Ut illi q̄.s. egyptij. Cōcupiscētes escam. ad sui nutrimentuʒ. v Propter ea que illis osten. ⁊ mis. sunt.s. ranas ⁊ muscas venenatas cibos egyptioꝝ fedantes ⁊ venenantes.

Etiam a ne.

ptioꝛum: ⁊ coꝛrectione israelitarū: qꝛ illi deo repugnātes: ⁊ ī populū seuiētes: sine excusatione subito pierūt. hi ꝟo coꝛrecti ⁊ disciplinati: oīno diuino solatio nō caruerūt. Uñ sequit̄: Nō enī in ꝑpetuū ꝑmanet ira tua. Egyptij varijs erroꝛib° dediti: populū dei ꝑsecuti sunt. Ideo multis plagis puniti sūt: ⁊ expti seuiciā bestiarū: ranaruʒ.s. ⁊ locustarū: et muscarū. Exo.8. Unde: Misit in eos muscam caninam: et comedit eos. ⁊ ranam: ⁊ exterminauit eos ⁊c. Hereticos āt ⁊ scismaticos ⁊ oēs iniquos spūales: bestie.i. demones laniant. q̄ꝛ volūtati ꝯsentiūt: idō eis cruciandi iuste traditi sunt.

a Sʒ nō ī. Non enī serpens ene° sanabat illos: sed sacrm̄ mysterij.i. moꝛs xp̄i in serpēte figurata. Ip̄e enī gen° humanū liberauit. In figura enim oīa ꝯtingebāt illis. Christus enī antiquū serpētē ī cruce triumphauit: ⁊ ei° venenū supauit: vt q̄ vere imaginem xp̄i ⁊ passionē ꝯspexerit saluet̄. Unde: Joh.3.d Sic exaltauit moyses serpentem in deserto. ita exaltari opoꝛtet filiū hoīs: vt oīs qui crediderit ī ip̄m nō pereat: sʒ habeat vitā eternā. Recte eneus serpēs in ligno suspendit̄. es enī ceterī metallis durabilius ē. In serpente q̄ xp̄s moꝛtu°. in ere etern° significat̄: qꝛ moꝛtu° ꝑ humanitateʒ: quasi ene° ē ꝑ diuinitatem. Illos enī ⁊c. Probant̄ electi per afflictionē: ⁊ mouēt̄ vt peccata caueāt: ⁊ bona faciāt. Reprobi dispergūt̄: qꝛ nō coꝛrigūt̄. Ideo idolatras parua aīalia īterimūt. Israelitas ergo dei cultoꝛes serpentes exterminare non possunt: quia nouit dominus pios de tētatione eripe. iniquos vero in diem iudicij reseruare cruciandos.

b Sed tuus domine sermo. id est fili° ꝑ quē oīa cuius potestas vbiq̄: Ps.113. Qui oīa q̄cunq̄ voluit fecit: ip̄se curat coꝛpa. ip̄se a spūalibus bestijs aīas saluat. c Hō autē occidit. Hō ꝑ maliciā. nequiciā.s. ꝓpꝛie volūtatis: ⁊ effectū praue actiōis occidit aīam. Unde q̄dam ait: Neminē ledi posse nisi a semetipso: quia aut ꝓpꝛij sceleris inuentoꝛ est: aut cōsentit alienis. Si enim homo custodit mentē: et non consentit persuasioni inique: liber ē ab omni crimine. d Negātes enī nosse ⁊c. Ra. Diuersis plagis afflicti sunt egyptij inter quas grandine simul et igne. Grando enim ⁊ ignis pariter mixta ferebantur: ⁊ percusserunt cuncta q̄ fuerūt ī agris. Nec mirum si grando ⁊ ignis mixta feruntur simul: quia ad creatoꝛis voluntatem omnia cōsentiunt.

Quodam

⁊ missa sūt etiā a necessaria cōcupiscētia auerterēt̄. Hi autēʒ in bꝛeui inopes facti: nouā gustauerunt escā. Opoꝛtebat enī illis sine excusatione quidem superuenire interitum exercētibus tyrannidem: his autem tm̄ ostendere quēadmodū inimici eoꝛuʒ exterminabantur. †Eteni cum illis supuenit seua bestiarum ira: moꝛsibus puerſoꝛum colubꝛoꝝ exterminabā- (quia coꝛrexisti populum murmurātē mittens ignitos serpentes.) tur. Sed nō in perpētuum ira tua ꝑmāsit: sʒ ad coꝛreptiōeʒ ī (serpētē eneū ꝑ signo positū: quem ꝑcussi aspicientes sanabantur.) bꝛeui turbati sunt: signū hābētes salutī: ad cōmemoꝛatiōeʒ mandati legis tue. Qui enim conuersus est: non ꝑ hoc q̄d videbat sanabat̄: sʒ ꝑ te omniuʒ saluatoꝛem. In hoc auteʒ ostēdisti inimicis tuis: quia tu es qui liberas ab omni malo† Illos enim locustarū ⁊ muscarū occiderunt moꝛsus: ⁊ non ē inuenta sanitas anime illoꝝ: qꝛ digni erāt ab huiusmodi exterminari. Filios auteʒ tuos nec draconum: nec venenatoꝝ vicerunt dentes: Misericoꝛdia enim tua adueniēs: sanabat illos. In memoꝛia enī sermonū tuoꝛum exterminabāt̄: ⁊ velociter sanabāt̄: ne ī altā incidētes obliuionem: nō possent tuo vti adiutoꝛio. Eteni neq̄ herba: neq̄ malagma sanauit eos: sʒ tuus dn̄e sermo qui sanat oīa† Tu es domie q̄ vite ⁊ moꝛtī habes ptāteʒ: ⁊ deducī vsq̄ ad poꝛtas moꝛtis ⁊ reducis. Homo auteʒ occidit ꝑ maliciā q̄dē animā suā: ⁊ cū exierit spūs non reuertet̄ nec reuocabit aīam q̄ recepta est: sʒ tuā manū effugere impossibile ē. † Negātes ei nosse te ip̄ij: ꝑ foꝛtitudineʒ bꝛachij tui flagellati sunt: nouis aq̄s ⁊ grandinib° ⁊ pluuijs persecutionē passi: ⁊ ꝑ ignem ꝯsūmati. Q̄d.n. mirabile erat: in aqua que omnia extinguit plus ignis valebat. Uindex est enī oꝛbis iustoꝝ.

a Etiam a necessari cōcu.i. a cōcupiscentia cibi necessarij. b Auerterent̄. hoꝛrentes cibos comedere fedatos ⁊ venenatos. c Hi autem. id est hebꝛei. d In bꝛeui inopes fa.i. in bꝛeui tempoꝛe. e Nouā gusta. escā.s. oꝛtigometram. ⁊ subdit̄ vtriusq̄ causa cū dꝛ: f Opoꝛtebat ⁊c. ⁊ iungat̄ sic lr̄a: Opoꝛtebat enī illis.s. egyptijs. g Exercentib° tyrā. in hebꝛeos q̄s affligebāt iniuste. Exo.j. h Sine excu. q̄dem supuenire iteritū.i. sine remedio. i His aūt.i. hebꝛeis: k Tm̄ ostēdere ad eoꝝ ꝯsolationē. l Quēadmodū inimici eoꝝ.i. egyptij. Exterminabant̄. seq̄tur: m Eteni. Hic ꝯñter remouet̄ q̄dam obiectio. Et diuidit̄ in duas ptes. qꝛ p̄mo facit q̄d dictum est. secundo infert̄ diuīe ptātis ꝯfessio. ibi: Tu es dn̄e. Circa p̄mū sciendū q̄ Nu. xxj. dicit̄ q̄ dn̄s misit serpētes populū isrl' murmurātē affligentes. Et ex h̄ posset obijci hebꝛeos nō fuisse melioꝛis ꝯditionis q̄ egyptij moꝛsib° aīaliū afflicti: q̄d remouet ꝑ h̄ q̄ dn̄s statim dedit remediuʒ hebꝛeis penitētib°. dicēs moysi: Fac serpētē eneū: et pone eū ꝑ signo. ⁊ q̄ aspexerit eū viuet. ⁊ h̄ est q̄d dicit̄: Eteni cū ill'.s. hebꝛeis. ⁊ ptʒ ex dictis. n Sʒ nō ī ꝑpetuū ira tua ꝑmansit. nā dedisti eis remediū: vt dictū ē. idō subdit̄: o Sʒ ad coꝛreptionē ī bꝛeui. tpe: B p Turbati sunt. moꝛsib° serpentū. q Signū habētes salutī. serpētē eneū. †Nu.21.b r Ad cōmemoꝛationē ⁊c.i. ꝑcussi ⁊ sanati essent memoꝛes mādatoꝝ tuoꝝ ad implendum ip̄a. s Qui enī ꝯuersus ē.s. de hebꝛeis ꝑ penitētiaʒ. t Nō ꝑ h̄ q̄d vi. sanabat̄.s. ꝑ serpentē eneū: qui nullā virtutē habebat sanādi. v Sʒ ꝑ te oīm sal. supple sanabat̄. x In hoc aūt ostēdidi. manifeste: Quia tu es q̄ liberas. clamātes ad te. †Exo.19.? y Illos enī.s. egyptios. locustaꝝ ⁊ muscarū occiderunt moꝛsus: vt p̄dictū est. z Et nō est inuenta sanitas.i. nō est datū remediū. Sed contra hoc videt̄. qꝛ Exo. viij. dꝛ: q̄ dn̄s illaʒ plagam remouit. Ad q̄d dicēdū q̄ hoc nō fuit ad p̄ces egyptioꝝ: sed ad p̄ces moysi: ꝑpter q̄d remediū non fuit datū egyptijs sicut hebꝛeis. ideo subditur: a Filios aūt tuos.i. hebꝛeos. b Nec dꝛaconū nec venenatoꝝ vicerūt dentes. nā sanati fuerunt penitentes. ideo subdit̄: c Misericoꝛdia enī tua ⁊c. sequit̄: d In memoꝛia enī.i. vt eēnt memoꝛes: e Sermonuʒ tuoꝝ exter.i. affligebant̄. f Et velociter sa. ꝑ tuam misericoꝛdiaʒ. g Ne in altā.i. ꝓfundā. h Incidētes obliuionē dei. i Nō possent tuo vti adiutoꝛio. ꝑpter ꝯtēptū tui: ſm q̄ dꝛ Prouer. xviij. Impi° cū in ꝓfundū petōꝝ venerit ꝯtēnit. ⁊. xxix. Repentin° veniet ei interit°. k Eteni neq̄ herba. medicinalī: l Neq̄ malagma.i. emplastrum: m Sanauit eos. sʒ tu° dn̄e ſmo: qꝛ dicere dei ē facere. ps. xxxij. Dixit ⁊ facta sūt. n Tu es dn̄e. ex dictī infert̄ diuīe virtutis ꝯfessio. cū dꝛ: Tu es dn̄e q̄ vite cōseruāde. †Deu.32.f 1.Re.2.a o Et moꝛtis inferende: p Habes potestatē. tua volūtate. Tob.13.a q Et deducis ad poꝛ. moꝛtis coꝛpalis. r Et reducis. sanādo. ad poꝛtas ꝟo moꝛtis spūalis nō deducit: qꝛ non ē actoꝛ peccati. sʒ hō ꝑ defectibilitatē liberi arbitrij. ideo subdit̄: s Hō aūt oc. ꝑ ma. q̄dē moꝛtalī culpe. t Aīam suā. q̄ imoꝛtalis ē moꝛte nature. v Et cū exierit spūs a coꝛpe. x Nō reuertet̄. via nature. y Nec reuo. aīam.s. ip̄m coꝛpus. z Que rece. ē.i. sepata ab eo. a Sʒ tuā ma. ef. ipossibile ē. nā aīe iustoꝝ recipiunt in manu diuine misedie. petōꝝ vero in manu sue iusticie. idō subditur: C †Exo.9.d b Negantes enī nosse te impij. egyptij. c Nouis aquis ⁊ grandinib° ⁊c. hoc habetur Exo. ix. vbi dicit̄ q̄ super terrā egypti grando ⁊ ignis mixta pariter ferebant̄. ⁊ ille ignis foꝛtius combuꝛebat: q̄ si esset solus. ideo subditur: Q̄d enī mirabile erat ⁊c. et subdit̄ cā: d Uindex ē enī oꝛbis.i. creatura oꝛbis. e Iustoꝝ.i. hebꝛeoꝝ ab egyptijs iniuste afflictoꝝ. ꝑpt̄ q̄d creatura obediēs creatoꝛi mirabilib° modis affligebat egyptios. vnde ⁊ adhuc subditur:

ii 5 Quodam eñi

Universidad de ... Biblioteca

Gen.19.c Exo.9.c Nu.21.b

a Quodā eni tpe rc. Ra. Sic i Gen. legiī: Pluit dñs sup sodomā z gomorrā ignē z sulphur: vt disperderet impios: z in Exodo grandinē pariter z ignem. In libro Numeroꝝ misit ignitos serpentes cōtra murmurātes. vt cognoscāt impij ꝙ ois creatura parata ē vlcisci i iniuriā creatoris. b Pro quibus rc. Raban⁹. In deserto datū est māna filijs isrl suauissimū et saluberrimū: vt deo maiores gratias referrēt: qui ab hostibus liberauit: z supernis dapibus pauit. Nix autē z glacies sustinebāt vim ignis rc. Duo ɔtraria elementa: id est ignis et aqua gelata impios cōcorditer feriebant. Uel qlitas celestis cibi expressa est: q̄ vim ignis vbi oportebat sufferebat. ad calorē solis liquefiebat. album eni z minutuz apparebat: z q̄si pilo tusum i silitudine pruine. Cui⁹ esum sentiebant quasi simile cum melle: nec ad ignem deficiebat. Unde in libro Numerorū. Erat autem manna quasi semē coriādri. z coloris bdellij rc. Mystice autē in grādine z igne dura increpatio: q̄ scriptura diuina peccatores cruciat. In celesti cibo consolatio superna qua iustos refouet et significat. vl māna significat panem qui de celo descendit. z dat vitā mundo: q̄ ait: Panis quez ego dedero caro mea est pro mundi vita. Crucianī ergo reprobi spūali fame: z satianī electi celesti pane. Illi diuersis laborib⁹ pparantur ad penam. isti diuina ope quotidie nutriūtur ad vitam. Uñ: Mul. fla. pec. spe. a. in. d. m. c.

Ps.31.

c Creatura eni tua. Cōfundantur hic peccatores: q̄ cuz cetere creature factori suo deseruiant: ipi repugnant. Uñ creaturarum omniū ɔcordia flagellantur: z si non penituerint ppetuo cruciabanī: bonis autē vera bona pparantur. d Propter hoc rc. Rab. Pluit deus manna de celo populo suo. aquam d̄ petra dedit. pauit eos carnib⁹. z vestimēta eorū nō sunt attrita neq̄ calciamēta: vt creatori suo mag deuoti fierēt: cuius vbiq̄ sentirēt auxiliū: q̄m non natiuitat fruct⁹ pascunt homines: sed sermo tuus rc. Uñ moyses: Dedit tibi cibum māna: vt ostēderet ꝙ non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Sꝫ semper ingrati fuerunt: z figuram tenentes veritatem repulerūt. Ad ecclesiam cuncta translata sunt. Omnia enim in figura contingebant illis. Scripta sunt autem ꝓpter nos. Uñ Paul⁹: Patres nostri omnes sub nube fuerūt. z omnes mare trā. rc. Petra autem erat christus. i. totius legis firmamētuz: z figure veritatis: in quem qui crediderit: totam legem impleuit. Qui autē nō crediderit: tanq̄ puaricator legis in eternū peribit. e Ut notū om. rc. Rab. Iste cib⁹ hystorialiī pascebat pres nros: ꝫ ad ortū veri solis liqfiebat. i. i natiuitate xpi ad spūalē

vsū sol.

a Quodaz eni tpe māsuetabaī ignis: ne cōburerenī q̄ ad ipios missa erāt aīalia: sꝫ vt ipi videntes scirent: q̄m dei iudicio patiūī ꝑsecutiōez†Et q̄dā tpe i aq̄ supra virtutez ignis exardebat vndiq̄: vt iniquā tre natiōez exterminaret.
b †Pro q̄b⁹ angeloꝝ esca nutriri iussisti ꝑplm tuū: z paratum panē de celo ꝑstitisti ill sine labore: oē delectamētū i se hñtem: z ois saporis suauitatē. Substātiaz eni tuā z dulcedinē tuā quā in filios habes ostēdebas: z deseruiēs vniuscuiusq̄ voluntati†Ad quod q̄sq̄ volebat: ɔuertebatur.†Nix autē z glacies sustinebāt vim ignis z non tabescebāt: vt scirent quoniā fruct⁹ inimicoꝝ extermiabat ignis ardens i grādine z pluuia coruscās. Hoc aūt iteꝝ vt nutrirenī iusti: ignis etiā sue ꝟtutl oblit⁹ ē.
c Creatura eni tua tibi factori deseruiēs exardescit i tormētū aduersus iiustos: et leuior fit ad bñfaciendū ꝓ his q̄ i te ɔfidunt.
d Propter hoc z tūc oia transfigurata oim nutrici grē tue deseruiebant: ad voluntatem eorū qui a te desiderati sunt: vt scirent filij tui quos dilexisti dñe: q̄m nō natiuitatis fruct⁹ pascunt hoīes sꝫ sermo tu⁹: hos q̄ i te crediderinī cōseruat. Quod eni ab igne non poterat exterminari: statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat:
e vt notū oib⁹ esset: quoniam oportet pręuenire solez ad bñdictionez tuā: et ad ortū lucis te adorare. Ingrāti. n. spēs tāq̄

a ꝟ iudaici populi. b ꝟ fides qua expectāt regē

a Quodā eni tēpore mansuetabatur ignis. predictus. b Ne comburerenī q̄ ad impios. egyptios: c Missa erant animalia. ad eoꝝ afflictionem vt dictū est supra in pncipio huius capli. d Sed vt ipsi. e Uidētes. ꝙ animalia eis nociua non comburebanī z eis vtilia: vt boues z iumenta eodem igne cōsumerentur. f Scirent. ꝑ hoc. g Quoniā dei iudicio patiuntur. cui creatura obedit ad nutum. Patiūtur ꝑsecutionem. h Et quodam tēpore in aqua. supra ꝟtutē naturalez. i Ignis exardebat rc. repetitio est ad maiorem expressionez eius quod dictuz est supra. Q̄ d̄ enim mirabile erat rc. et sequitur: k Pro quibus. Hic consequēter agitur de manna collata. et primo exprimitur hebreorum consolatio. secūdo egyptiorū afflictio. ibi: Nix autem. Circa primuz dicit: Pro quibus. i. ꝓ afflictionibus egyptiorū dictis. l Angeloꝝ esca. i. manna que dicitur angelorum esca: eo ꝙ descendebat ministerio eoꝝ. nā cibo corporali non vtuntur. Tobie. xij. m Nutriri iussisti populum tuum. Exo. xvj. n Et paratū panē de celo. aereo. nam cum rore descendebat. Nume. xj. Prestitisti illis sine labore. suo. o Omne delectamentū in se habentem z omnis rc. nam bonis sapiebat ꝓut volebant. vt habetur cōsequenter cum subditur: p Substantiā eni tuam. i. diuitias tue bonitatis. q Ostēdebas in cibo manne. r Et deseruiens vnius. vo. existēti d̄ numero bonoꝝ. nam malis insipidus erat cibus. vnde dicebant Nume. xxj. Nauseat aīa nostra sup cibo isto leuissimo. s Ad quod q̄sq̄. bon⁹: t Uolebat conuertebaī. sapiēdo sibi sicut volebat. z hoc non erat ex natura māne. sed diuina virtute. v Nix autem. Hic reuertiī ad egyptiorum afflictionē dicens: Nix aūt z glacies rc. non tabescebant. i. liquefiebant: quia mixta pariter ferebantur. vt ꝑdictum est. x Ut sciret q̄m fruct⁹ inimicorū. s. egyptioꝝ: y Exterminabat ignis ardēs i grādine. sine grādinis dissolutione. z Et pluuia coruscans. fulguratiōe. Exo. ix. Cōsequēter ostēdit effectū oppositū ignis ad ɔsolatiōez hebreoꝝ. dicēs: a Hoc aūt iterum. fuit mirabile. b Ut nutrirenī. i. viuerēt. c Ignis etiaz sue virtutis oblit⁹ ē. s. ignis in camino trium puerorū. Dañ. iij. z etiā in egypto. nam aīalia hebreorū de quib⁹ nutriebanī: igne z grandine non fuerunt lesa. lꝫ enim in terra iessen in q̄ fuerunt filij israel nō fuerit illa pestilētia grādinis z ignis: vt dicit Exo. ix. tamē fuit in circūitu illi⁹ terre. z sic dicit q̄tum ad hoc ignis oblitus sue virtutis: inq̄tum aīalia illi⁹ terre nō lesit: sicut aliarū in circūitu existētiū. z subditur causa hui⁹ differentie. cū d̄r: d Creatura enim tibi factori rc. et patet lra vsq̄ ibi: e Propter hoc z tunc omnia trāsfigurata. i. transmutata a ꝓprietate sue nature ꝟm imperium voluntatis tue. f Omniū nutrici gratie tue deseruiebant. vt dictuz est de igne z māna. g Ut scirent filij tui. scꝫ hebrei iusti: h Quos dilexisti dñe. amore spāli. ꝓpter qꝺ data fuit eis lex z ꝓphe: z alia specialia beneficia dei. ps. cxlvij. Nō fecit taliter oñi natiōi z iudicia sua non manifestauit eis: i Q̄m non natiuitatis fructus. i. nati de terra: k Pascunt homies. supple soli: l Sꝫ sermo tuus rc. Deutero. viij. Non in solo pane viuit homo: sed in oī verbo quod egreditur ex ore dei. m Quod eni ab igne non poterat exterminari. s. māna que ad ignem indurabatur et ad solem liquefiebat. ideo subditur: n Statim ab exiguo radio rc. vt notum omnib⁹ eēt: scꝫ hebreis. o Quoniā oportet ꝑuenire solem. id est ortum solis. p Ab bñdi. tuā. i. ad colligēduz māna. q̄ bñdictio dei d̄r: eo ꝙ gratis ab eo dabaī. q Et ad ortum lucis. i. solis: r Te adorare. de beneficij tui collatiōe. z subdiī causa cuz dicit: s Ingrati eni. i. ei⁹ q̄ dei beneficiū nō recognoscit. t Spes tanq̄ hiber. glaci. tabescet. i. totaliter peribit. sic exponitur cōmuniter. sed Exo. xvj. dicitur: Cumq̄ incaluisset sol liquefiebat: quod proprie fit in meridie. et ideo ibi dictū fuit ꝟm hebreos ꝙ tempus colligendi manna erat post solis ortū vsq̄

ad horam

vsum soluebaī. et in celeste sacrm ꝟtebaī: vt pueniam⁹ i bñdictionib⁹ solē. i. xpi diuinitatē eternis ꝑcontijs ꝑdicem⁹ dicētes: In pncipio erat ꝟbū z ver. erat. ad hortū ꝟo sol. i. xpi dicam⁹: Uerbū caro factū ē z habitabit i nobis. Ca. XVII

Job.1.a

a Magna eni. Ra. Mystice oēs ꝑsecutores ecclie xpi sceleꝝ suorū tenebras patiūī: nec vnq̄ securi esse possunt: q̄s vexant rectores tenebraꝝ hac vsq̄ ad exteriores tenebras vbi erit flet⁹ z stridor dētiū. Uñ: Ois q̄ male agit odit lucē rc. Hinc Paul⁹: Eratis aliqñ tenebre: nūc āt lux i dño rc. b Neq̄ eni rc. Semp eni tenebras comitatur horror: z quāto min⁹ discernit q̄s q̄ circa se sūt: tāto magis metuit vndiq̄ aduersa panitans. Sic egyptij triduo maximas tenebras patiebanī: q̄s nec sol: nec luna: nec stelle poterāt illuminare. z vbicunq̄ iacebant: nimio terrore pauebāt. Or autem dicit tristes ꝑsonas eas terruisse: potuit fieri vt demones aliqua fantasmata igererēt: qui eos ad augmentū penarum exterrerēt. Persecutores quoq̄ fidei et veritatis circūdant tenebre peccatorū: quia ignorāt solem iusticie: nec ꝑdicatores illustrāt eos fulgore doctrine. hos etiaz sonitus descendens. i. cōminatio celestis ꝑturbat. z ꝑsone tristes id ē demones: qñq̄ torturi terrificāt nec tamē agūt fructuose penitentiā: sed desperantes: thesauriçant sibi irā in die iudicij. c Timore plen⁹. Quia vndiq̄ penas formidabāt. quāto eni sunt grauiores dolores tāto maiores timentur horrores. d Et magice artis rc. Raba. Cū magi infructuose penitentiā: sed desperātes thesauriçant sibi irā in die iudicij. Et ma. ar. rc. Ra. Cuz magi i egypto superati eēnt virtute signorum: dixerunt:

Job.3.c Eph.5.b Exo.8.c.

Digitus dei ē hic. et q̄ paulo añ medicos se iactabāt: serpentes z cetera animalia metuebāt. Sic quoq̄ q̄ christianam deridēt religionem q̄ artes suas iactant sicut diuini: aurispices: heretici et scismatici licꝫ doctores se simulent christi potentia vincuntur: z antiquum serpentem cuz angelis suis seuum patientur inimicum. e Et aerem. Raban⁹. Nimietatez timoris notat quē īminētib⁹ penis redarguēte ɔscia patiuī. cū aūt sp timida neq̄cia pauor sui dat indiciū: supplicio cōdēnata ē.

Proditio

suū. i. antixpm. a ꝟ cōstricta. s. frigore infi
hibernalis glāciei tabescet: z
delitatis. a ꝟ sine fructu iusticie.
b ꝟ q: traditio eoꝝ nulli vsui apta: q: ceci sunt tanq̄ duces cecorum.
dispēriret tanq̄ aqua superuacua. Ca. XVII

a M †Agna eni sunt iudiciā tua domine: z inenarrabilia verba tua: ꝓpter hoc indisciplinatę aię errauerunt.†Dū eni ꝑsuasum habēt iniqui posse dominari natiōi sācte: vinculis tēnebrarū z lōge noctl cōpediti: inclusi sub tectis fugitiui: ꝑpetuę ꝓuidētię iacuerunt: et dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso obliuionis velamēto dispersi sunt: pauētes horrende: z cum admiratione ni-
b mia perturbati. Neq̄ enim q̄ continebat illos spelunca si-
c ne timore custodiebat: quoniam sonitus descendes perturbabat illos: z personę tristes ill apparētes: pauorez ill ꝑstabāt. Et ignis q̄dez nulla vis poterat illis lumē ꝑbere: nec siderum limpidę flāmę illuminare poterant illā noctē horrendam. Apparebat aūt illis subitaneus ignis timore plenus z timore percussi illius qui non videbatur faciei: estimabāt deteriora esse que
d videbantur.† Et magicę artl appositi erant derisus z sapientię glīa correptio cuz cōtumelia. Illi enim qui ꝓmittebant timores et perturbationes se expellere ab anima languēte: hi cum derisu pleni timore languebant. Naz z si nihil eos ex monstris perturbabat: trāsitu animaliū z serpentiū sibilatiōe cōmoti: tre-
e mebūdi peribāt. Et aerē quē nulla ratione quis effugere posset: negātes se videre. Frequēter eni ꝑoccupāt pessima

a ꝟ qb⁹ creaturā regis vniuersam. ꝟ q: que abdita decreuisti null⁹ enarrare poterit.
a ꝟ quia scꝫ creatorem suū credere z intelligere noluerunt.
ꝟ egyptij.
a ꝟ quia tenebras palpabiles passi sūt: z merito peccatorum suorum: z tenebrose obliuionis puniti.
a ꝟ quia impios cruciat.

ad horam sextā. z ꝟm hoc aliter exponēda ē hec lra: Oportet pueniire solem. i. feruorem solis ad colligendum manna: qui dicit hic bñdictio dei. Et ad ortuz lucis. i. solis. Te adorare in principio collectiōis vel collationis diuini bñficij. Sed ɔtra hoc videī quod hic premittiī. Statim ab exiguo radio solis rc. hora vero sexta nō est exiguus radius in virtute sꝫ fortissimus. dicenduz ꝙ imo si compareī ad feruorē ignis de quo hic loquiī z cōparatiue. vt patꝫ. liber autem Exo. est de canone. nō aūt liber Sap. ꝓpter qꝺ littera huius libri magis trahenda est ad librum illum q̄ econuerso rc. Ca. XVII

A

†Ro.11.d.

a Magna sunt eni iudicia tua dñe. Hec est pars quarta in qua recoliī beneficiū lucis datum hebreis. z ꝑ oppositū afflictio tenebraꝝ inductarū egyptijs. z pmo poniī hic scdm. scdo pmū ibi: Sanctis autem tuis ca. se. pma in tres. quia pmo ponitur obtenebratio egyptiorū. scdo derisio magoruꝫ. ibi: Et magice artis. tertio cōis afflictio amboꝝ. ibi: Illi aūt. Circa pmū d̄r: Magna enim sūt iudicia tua dñe: q: sūt incōpꝛhensibilia. Roma. xj. O incōpꝛhēsibilia sūt iudicia ei⁹. b Et inenar. ver. tua. i. opera ꝟbo tuo facta. c Propter hꝰ indi. aīe. i. hoies veritatē intelligere nolentes cuiusmodi fuerūt egyptij: q̄ videntes tot dei mirabilia remāserūt in errore suo obstinati. ideo subdiī: d Dū enī ꝑsu. ha. i. ꝓ firmo tenēt: e Posse dñari na. san. credebāt enī ꝙ de⁹ nō posset hebreos de seruitute eorum liberare. f Uinculis te. palpabiliū. Exo. x. g Et lōge noctis cō. q: trib⁹ dieb⁹ nemo mouit se de loco in q̄ erat. vt d̄r ibidē: h Inclusi sub te. fugi. ibi enī fugerāt aliq̄ timore ꝑcussionis inferēde. i Perpetue ꝓui. scꝫ diuine: q: deus ab eterno ꝑuidit oia. k Iacuerūt. de locis i q̄b⁹ erāt se nō mouētes. vt dictum est. l Et dū pu. Hic ɔñter poniī dicte obtenebrationis rō. erāt enī egyptij tenebris spūalib⁹ pctōꝝ inuoluti: ꝓpī qꝺ iustū fuit vt tenebris corꝑalib⁹ inuoluerenī: vt pena correñderet pctō. z hꝰ est qꝺ d̄r: Et dū putāt se latere. a ɔspectu diuino: m In obscuris pec. q̄ dicunī obscura: eo ꝙ fiunt i occulto. Job. iij. Qui male agit odit lucem. n Tenebroso obliuionis velamento dispersi sūt. nā aliq̄ erāt i cāpis: aliq̄ in domibus: z aliq̄ in villaꝝ plateis. z superuenientib⁹ subito palpabilib⁹ tenebris: null⁹ mouere se potuit. nec per ɔsequens se vel aliū ɔsolari. ꝓpter qꝺ dicuī hic tenebroso obliuionis velamēto dispersi. o Pauētes hor. rc. ex obtenebratiōe subita. p Neq̄ enī que ɔti. illos spelū. i. tenebra. q̄ spelunca diciī: eo ꝙ i speluncis ꝓfundis sūt tenebre dense. q Sine timore custo. ita ꝙ nō erat timēdū de fuga eoꝝ. et subditur ratio: r Q̄m sonitus de. i. fragor aeris ꝑ moduꝫ tonitrui. s Perturbabat illos. z ꝑsone tristes illis apparentes. i. fantasmata terribilia. sicut aliqñ fit in somnis. t Et ignis quidem nulla vis poterat illis lu. pre. ꝓpter dēsitatē tenebre. v Apparebat aūt il rc. i. in momēto apparēs nō ad eoꝝ cōsolationē sed magis ad desolationē. q: grauiora formidabant euenire. x Et magice artis. Hic ɔsequēter describitur derisio magorū qui a principio ꝑcussionis egypti conati sunt facere similia operib⁹ moysi: vt habeī Exo. vij. et. viij. sed defecerunt in tertio signo: ꝓpter qꝺ merito facti sunt in derisum. z hoc est quod dicitur: Et magice artis appositi erāt derisus. i. ꝑdictis malis accessit derisus magoruꝫ pharaonis. y Et sapiētie glīa coꝛ. cū ɔtu. i. sapientia de qua magi gloriabanī correpta fuit ɔtumeliose. nam fuerūt ꝑcussi cum alijs: ita ꝙ nō poterant se vel alios iuuare. ideo subdiī: Illi eni rc. et ꝑꝫ. z Nam z si nihil eos ex mōstris ꝑturbabat. eo ꝙ erānt talib⁹ assueti. sicut de balaā mago dicit glo. Nu. xxij. Balaam assuet⁹ monstris: ad vocē asine nō expauit. a Trāsitu ani. rc. nā timor ex modico fremitu facit formare imaginationē terribiliū. sicē multū timēs credit adesse hostes ex sonitu foliorum: vel aliquo hmōi. b Et aerē quē nulla ratiōe quis effugere posset: q: nullus potest viuere sine aeris respiratiōe. c Negātes se videre. ex tenebraꝝ dēsitate. d Frequēter enī ꝑoccupabāt pessima. i. credebāt adesse estimatione falsa.

†Exo.18.f B †Ex.7.z.8 C

Redarguente

Universidad de ... Biblioteca

a ¶ Proditio co. &c. Timor. s. ꝓdit infirmitatē superbie: q vana spe auxilioꝝ se extollit cogitando cū posse se sperat q efficere nō pōt vel possit: ⁊ dū virt⁹ minor ē valitudo rerū quas extrinsec⁹ patitur: maiorē putat eē potētiā. Hī i ꝑsecutorib⁹ fideliū frequēter euenit: q se potētes extimant cū sāctos cruciāt potentia eoꝝ victi: mēt angustia ꝯtristati cogscūt se non posse qđ cupiebāt: ⁊ maiorē eē fortitudinē dei: q sic vincit i militib⁹ suis.

b ¶ Illi autē &c. Egyptij scʒ horrore tenebraꝝ circūdati. nec inuigilātes: nec dormiētes q̄scere poterāt: q horrendis monstris ⁊ visionib⁹ ⁊ terrore nimio circundabāt: nec se cedēdi dabatur facultas: q sine cōpede et cathena ferrea: carcere tū tenebraꝝ claudebāt. Uū trib⁹ dieb⁹ nemo vidit fratrē suū: nec mouit se de loco suo i q erat.

¶ Undiq miseri cruciabant. q̄cquid aurib⁹ vel oculis. vel quolibet sensu ꝑcipiebāt: tanq̄ periculosū formidabant.

c ¶ Ois eni orbis. Quasi: Impij erāt i tenebris. Sed vbicūq habitabāt filij israel lux erat.

d ¶ Imago tene. Grauiores sunt tenebre spirituales corꝑalib⁹: q ducunt hoīes ad exteriores tenebras vbi erit flet⁹ et stridor dētiū: quas egyptie tenebre figurāt. Sic eni corpora ibi nullo bono operi vtilia: ita ⁊ hic aīe simul ⁊ corꝑa eterno carcere dānant: vbi nec ratio nec locus nec temp⁹ est operandi.

¶ Ca. XVIII

e Sanctis autē tuis ma. &c. Israelite i egypto sub pharaōe laborabāt christianos diabolus i mundo affligit: quos tamen maxima lux illuminat q̄ illuminat omnē hominē venientē in hunc mūdū. horū vocem audiunt inimici: sʒ non agnoscūt figurā veritatis q̄ ē i eis. His colūna ignis i nocte ⁊ colūna nubis in die lucet: q icarnatio xp̄i ⁊ in ꝓspis ⁊ i adūsis ꝓtegit.

f ¶ Digni q̄dē &c. Raba. Merito egyptij tenebrarū penā patiebāt: q̄ inuidia cecati populum cui lux tradenda erat: captiuum retinere volebāt: ⁊ cū ifātes hebreoꝝ neca-

re disponebāt

redarguēte ꝯscia. Cum sit eni timida neq̄cia: dāta ē i oim cōdēnatione. Semp eni ꝑsumit seua ꝑturbata cōsciētia. Nihil eni ē timor nisi ꝑsūptiōis adiutōriū: ꝓditio cogitatiōis auxiliorū. Et dum ab itro minor ē expectatio: maiorē putat potentiā ei⁹ cause: de q tormētū ꝑstat. Illi aūt q in potētem venere noctē: ⁊ ab infimis ⁊ ab altissimis supueniētē: eūdē sonū dormiētes: aliqñ mōstroꝝ exagitabant timore: aliqñ aīe deficiebāt traductōe. Subitane⁹ eni illis et insperat⁹ timor supuenerat. Deide si q̄sq̄ ex ill' decidisset: custodiebat i carcere sine ferro reclusus. Si eni rusticus q̄s erat: aut pastor aut agri laboꝝ opari⁹ ꝑoccupat⁹ eēt: ieffugibilē sustinebat necitatē. Una. n. cathena tenebraꝝ oēs erāt colligati. Siue spūs sibilās: aut int spissos arboꝝ ramos auiuʒ son⁹ suauis: aut vis aq̄ decurrētl nimiū: aut son⁹ validus ꝑcipitarū petraꝝ: aut ludentiū aīaliū cursus iuisus: aut mugientiū valida bestiaꝝ vox: aut resonās d altissimis mōtib⁹ echo: deficientes faciebat illos pre timore. Ois eni orbis terraꝝ limpido illuminabat lumine: ⁊ non impeditl opibus cōtinebat. Solis aūt illis superposita erat grauis nox: imago tenebraꝝ q̄ supuētura ill' erat. Ipsi ergo sibi erant grauiores tenebre.

a s vel dat testimoniū cōdemnata. — s extollitur. — a s q̄ nō habet trāqllitatis serenitatē. — s q̄si ꝑsūpto cōprimitur. — a s medicamentū. — s id est claro. — a s cordis vel inferni.

¶ Ca. XVIII

Sanctl āt tuis maxia erat lux: ⁊ horū q̄dē vocē iimici audiebāt: sʒ figurā nō videbāt. Et quia non ⁊ ipi eādem passi erāt: magnificabāt te: ⁊ q añ lesi erāt: q non ledebāt: gr̄as agebāt tibi: ⁊ vt eēt differētia: te deū petebāt. †Propt qđ ignis ārdētē colūnā habuerūt ducē ignote vie: et solē sine lesura bōi hospitij ꝓstitisti. Digni q̄dē illi carē luce: ⁊ pati carcerē tenebraꝝ: qui iclusos custodiebāt filios tu-

s israelitis q̄s fides ⁊ puritas cōscie illumiābat. — a s corpalis. s. ⁊ spūalis. b s alias: ⁊ hoꝝ q̄dē vocē inimici audiebāt. — a s easdem plagas. — s pharaone. — a s q in colūna ignis ⁊ nubis ducebantur. — s egyptij.

a ¶ Redarguēte ꝯsci. erāt eni ꝯsciij maloꝝ suoꝝ: ꝑ q̄bus sciebāt se dignos punitiōe diuina: ⁊ ex h' estimabāt sibi euenire peiora. b ¶ Cuʒ sit eni ti. neq̄cia. q facit timidos ꝓpt qđ latrones sunt timidi. c ¶ Data ē in oim ꝯdēnationeʒ. i. punitioni. Timor eni quē sustinēt hoīes mali ē q̄dā pena ipsoꝝ. d ¶ Semp eni ꝑsumit seua. i. ꝑestimat magna mala sup se vētura. e ¶ Perturbata ꝯscia. timore pene ex petōꝝ recordatiōe. f ¶ Nihil eni est timor nisi ꝑsūptiōis adiutoriū. i. augmentū existimatiōis imminētis pene: quā facit credere maiorē. g ¶ Proditio cogitationis auxilioꝝ. nam timor facies pallorem in facie: ꝓdit cogitationē auxilij: q demonstrat q timens auxilium desiderat. h ¶ Et dū ab intro. i. in mente timentis: i ¶ Minor est expectatio. i. spes auxilij: k ¶ Maiorē pu. &c. quia credit maiora adesse mala. ⁊ est repetitio eiusdem sentētie que ꝑdicta est. Auctor eni hui⁹ libri frequenter eā dem sententiā repetit ꝑ alia vba. l ¶ Illi autem. Hic cōsequenter ponitur afflictio egyptiorū ex obtenebratione. cum dicit: Illi autē q in potentē venere noctem. i. tenebras densas: que dicit nox potens ex longa duratione. s. trium dierū. ⁊ ex densitate ꝓpter quam de loco suo non poterat q̄s se mouere. m ¶ Et ab infimis. i. a terra ⁊ aqua: ex quibus ascenderunt fumi aerē ingrossantes. n ¶ Et ab altissimis. i. ex cōdensatiōe nubium illuminationem aeris impediente. o ¶ Eundē somnū dormientes &c. egyptij nanq q in illo triduo fuerunt aliquātulū oppressi sono: statim terribilia somnia patiebant intantū q aliqui moriebāt. ideo subdit: p ¶ Aliqñ anime deficiebāt traductione. i. separatione anime a corpore. q ¶ Subitaneus eni &c. ⁊ ꝑ ꝯsequens magis nociuus. r ¶ Deinde si q̄sq̄ ex illis deci. in terrā ex timore: s ¶ Custodiebat in carcere. q non poterat se mouere. t ¶ Si eni ru. q̄s erat &c. nā vbicūq erat aliq̄s occupat⁹ in agro vel i domo tenebris supueniētib⁹ ibi mansit tribus dieb⁹. ideo subdit: v ¶ Una eni cathena &c. ⁊ ptʒ. x ¶ Siue spūs sibilans. i. ventus flans: y ¶ Aut inter spissos &c. aut resonās de altissimis mōtibus echo. i. sonus reflexus: z ¶ Deficientes faciebat illos ꝑ timore. repetitio est sentētie supra posite. s. q timor faciebat eos estimare magna ꝑicula ex occasione modica. Cōsequenter ostendit ꝙtū ad alios differētia cū dicit: a ¶ Ois eni orbis terrarū. extra egyptiorū locū. b ¶ Limpido illu. &c. intantū q nullus ab opib⁹ suis impediebat. c ¶ Solis aūt il. s. egyptijs: d ¶ Supposita erat grauis nox. diuinitus inflicta: e ¶ Imago tenebraꝝ &c. nā ꝑfigurabat tenebras gehēne: q̄s incursuri erāt. ido subditur: f ¶ Ipi ergo sibi erant grauiores tenebre. i. causa magis grauium tenebrarum. s. gehēne quas merebant ꝑ sua peccata. ¶ Ca. XVIII

g Sanctis autem tuis. Descripta obtenebratione egyptiorum. hic cōsequenter describit illustratio hebreorū. cum dicit: Sāctis autem tuis. i. hebreis. †Exo.10.f h ¶ Maxima erat lux. vnde dicit Exo. x. Ubicunq autem habitabāt filij israel erat lux. i ¶ Et horū q̄dem. i. hebreoꝝ. k ¶ Uocem inimici audiebāt. s. egyptij. sʒ figuram non videbant tenebris impediti. l ¶ Et quia non et ipi. scʒ hebrei: m ¶ Eadem passi erāt. scʒ tenebras. n ¶ Magnificabāt te. sicut gti. o ¶ Et qui añ lesi erant. s. ab egyptijs laboribus duris. Exo. j. p ¶ Quia nō ledebāt. decem plagis sicut egyptij. q ¶ Gratias agebant. de beneficijs dei. r ¶ Et vt esset diffe. inter ipos ⁊ egyptios: s ¶ Te deū petebant. in sua necessitate. egyptij vero plures deos inuocabant. Ps.104. ⁊ quia gratitudo de bñficio ꝑstito meretur aliud ꝑstandum. subdit: t ¶ Proper quod ignis ardentē columnam ducem habuerūt ignote vie de nocte: v ¶ Et solem sine lesura. ꝑ columnā nubis de die: ⁊ sic dabat bonum hospitium. x ¶ Digni quidem illi. s. egyptij: y ¶ Carere luce. ꝑ tenebras dictas. z ¶ Qui inclusos custodiebāt filios tuos: non ꝑmittentes eos de egypto exire ad sacrificandum domino:

Per quos

re disponebāt: vno. i. moyse dei iudicio liberato: multitudo aduersarioꝝ ꝑ ipm subuersa est. Sic hostes spūales q̄ ecclīaʒ dei opprimere moliunt: elect' dei ꝑ baptismū liberatis: cū rege suo. i. diabolo in ipo baptismo ꝑ xp̄i potētiā opprimūt. cui⁹ mysterij rō in antiq̄s patribus figurata: ⁊ i aduētu xp̄i cōpleta est.

a ¶ Absconse eni. sa. Exo.12.a. Raba. Popul⁹ isr'l i egypto iussu dñi pasca celebrauit. Unde dicit eos absconse sacrificasse: q metu hostium id occulte faciebāt: vbi ⁊ legē pasce q̄ deinceps seruanda erat: ꝑ moysen didicerūt. tētationem reproboꝝ ad tp̄s passi: sʒ cito diuīa ope liberati. Siliter tpe gr̄e fui dei q̄b⁹ ē lex data diuina: in concordia duū testamētoꝝ a ꝑsecutorib⁹ q̄nq impediunt: ne religionem christianam palaʒ faciant: sed in abscōdito cordis semp domino sacrificāt. Unde: Ps.50. Sacrificiū deo spūs ꝯtribulat⁹. Et alibi: Ibidē.55. In me sunt de⁹ vota tua: que red. lau. t.

Exo.12.b ¶ Rab. Memorat deum ꝑcussisse primogenita egypti. vbi nec sicut prius simulauerunt egyptij: sed palā cogebant exire populum dei dicentes: Omnes moriemur.

b ¶ Omnipotens sermo. Filius de quo dicit. Job.1.a In principio erat verbum &c. hic brachiū ⁊ dextera noiatur: ꝓpter effectiuam diuie vtut' potētiā. hic tūc per angeli ministerium iudicia sua fecit i ꝑmogenit' egyptiorum: qui postmodum sanctificauit sibi primogenitos hebreoruʒ. nunc quoq per aquam baptismi saluat multitudinem credentiuʒ: ⁊ interfecit multitudineʒ spiritualium hostium.

c ¶ Uisiones enim q̄ illos turba. &c. hoc diuine bonitatis est: que peccantes castigat vt abstineant: et pniaʒ agāt. Si āt patientia dei abutunt. sine excusatiōe i eternum punientur.

Tetigit

os ꝑ q̄s icipiebat icorruptū legl lumē seclo dari. †Cū cogitarēt iustoꝝ occidere ifātes: ⁊ vno exposito filio† sʒ liberato i traductōeʒ illoꝝ multitudinē filioꝝ abstulisti† ⁊ piter illos ꝑdidisti i aq̄ valida. Illa eni nox añ cognita est a pātrib⁹ nr̄is: vt vere sciētes q̄b⁹ iuramētl crediderūt: animeq̄ores eēnt. Suscepta est aūt a ꝑp'o tuo sanitas q̄dē iustoꝝ: iniustoꝝ aūt extermiatio. Sic eni lesisti aduersarios nr̄os: sic ⁊ nos ꝓuocans magnificasti. Abscōse eni sacrificabāt iusti pueri bonorū: ⁊ iusticie legē i concōrdiā disposuerūt: sir bona et mala ꝑcepturos iustos pr̄i oim decātātes laudes. Resonabat āt icōueniēs inimicorū vox: et flebilis audiebatur plāct⁹ ploratoꝝ ifantiū† Sili aūt pena seru⁹ cū dño afflict⁹ ē: ⁊ popularis hō regi similia passus. Similiter ergo oēs vno nomie mortl: mortuos habebāt inumerabiles. Nec eni ad sepeliēdū viui sufficiebāt: qm̄ vno momēto q̄ erat ꝑclarior natio illoꝝ exrīmi nata ē. De oib⁹ eni nō credentes ꝓpter bñficia: tunc cū primū fuit exterminiū ꝑmogenitorū sponderūt populū dei se eē. Cum eni quietū silētiū cōtineret oia: ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet: oipotēs sermo tu⁹ dñe exiliens d celo a regalib⁹ sedibus: dūrus bellator in mediam exterminij terram ꝓsiliuit: gladi⁹ acutus insimulatū ipiū tuū portās: ⁊ stans repleuit omnia morte: ⁊ vsq ad celū attingebat stans in terra. Tūc continuo visus sōniorū malorū turbauerūt illos: ⁊ timores superuenerunt insperati. Et alius alibi proiectus semiuiuus: ꝓpter quam moriebat causam demonstrabat mortis. Uisiones enim que illos turbauerūt hec ꝑmonebat: ne insciij quare mala patiebantur perirent.

a s primogenitoꝝ. — a s lex moysi. — a s vel in corde. — a s q sermo dei viuus ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. In veritate: ⁊ sine vlla fictione omnia iudicat ⁊ disponit. — a s vt nec vigilantibus nec dormientib⁹ daretur reqes eis: qui ꝓpter scelera sua passuri erant tormenta perpetua.

a ¶ Per quos incipiebat incorruptū legis lumen seculo dari. a q̄nquagesima nāq die exitus illoꝝ data fuit lex in monte synai. † Exo.1.c b ¶ Cum cogitarēt. Hec est pars q̄nta in qua ponitur q̄ntum beneficiū de ꝯseruatione hebreorum. ⁊ ecōtrario de interfectione primogenitoꝝ egypti. † Ibi.2.b Et diuidit in duas ꝑtes: q primo describit hoc beneficium. scđo soluitur obiectio in ꝯtrarium. ibi. Tetigit autem. prima adhuc in duas: q primo dictuʒ beneficiū describit. †Ibi.14.f scđo tempus ⁊ hora subdit. ibi: Cū eni quietuʒ. Circa primū dicit: Cū cogitarēt egyptij. c ¶ Iustoruʒ occi. infantes. Exo. j. d ¶ Et vno expo. filio. s. moyse q̄ in fiscella fuit posit⁹ in flumine. e ¶ Sed liberato. ꝑ filiā pharaonis. Exo. ij. f ¶ In tradu. illoꝝ. i. in eductionem hebreorū de egypto. g ¶ Multitudineʒ fi. i. primogenitoꝝ egypti. h ¶ Abstulisti. de vita pūti. Exo. xij. i ¶ Et pariter illos. i. patres eoꝝ egyptios: k ¶ Perdidisti in aq̄ valida. rubri maris. Exo. xiiij. l ¶ Illa eni nox. in q̄ interfecta sūt ꝑmogenita egyptioꝝ. m ¶ Añ cognita ē a patrib⁹ nostris. moyse ⁊ aaron. Exo. xj. n ¶ Ut vere scien. q̄b⁹ iuramētis crediderūt. i. diuinis assertionib⁹ ipis ⁊ patrib⁹ factis. o ¶ Animeq̄ores eēnt. respectu futuroꝝ ꝓmissoꝝ. p ¶ Suscepta est aūt &c. q. d. saluasti iustos ⁊ destruxisti iniustos. q ¶ Sicut eni lesisti &c. egyptios: r ¶ Sic ⁊ nos ꝓuo. ad grāꝝ actiōes ꝓ beneficijs tuis. s ¶ Magnificasti. ꝑ ceteris ꝑplis. t ¶ Absconse eni sacrifi. agnū pascalem. v ¶ Iusti pueri bonorū. i. hebrei filij patriarchaꝝ. x ¶ Et iusticie le. in monte synai datā. y ¶ In cō. dispo. i. ꝯcorditer receperunt. d. Exo. xxiiij. Oia vba dñi q̄ locut⁹ est faciem⁹. z ¶ Siliter bo. ⁊ ma. pce. iu. i. ꝓspera ⁊ aduersa ex voluntate dei missa ⁊ mittēda disposuerūt equanimiter recipe ꝓ dei amore. a ¶ Patri oim. s. deo. b ¶ Decātantes lau. in ꝓsperis ⁊ aduersis. † Ibi.12.e † Eccl.2.g Cōsequenter ecōuerso ponit egyptiorū vox lamētabilis. cum dr: Resonabat aūt &c. c ¶ Planct⁹ ploratoꝝ infan. i. q̄ flebat ꝓ ꝑmogenitis interfectis. d ¶ Sili autē pe. &c. Exo. xij. Percussit dñs omne ꝑmogenitū in terra egypti a primogenito pharaonis q̄ sedebat in solio eius vsq ad primogenitū captiue: q̄ erat in carcere &c. e ¶ Qm̄ vno mo. &c. exterminata est. q tunc ꝑmogenitus regis mortu⁹ est. f ¶ De oib⁹ enim. egyptijs. g ¶ Non credentes. deo et moysi. h ¶ Propter be. i. amotione plagaꝝ eis collata. quia remotis plagis reuertebant ad obstinatiōeʒ suā. i ¶ Tūc cū primū &c. spopōderūt. i. ꝯfessi sunt. k ¶ Populū dei se eē. ⁊ refert li se ad moysen ⁊ hebreos. tūc eni dimiserūt eos abire tāq̄ dei seruos. Exo. xij. Pōt etiaʒ li se referri ad egyptios. ꝑ hoc eni q obedierūt mādato dei d emissione hebreoꝝ: lʒ hoc fecerit timore. possūt dici quodāmodo ꝑplus dei. sicut obediētes regi terreno timore solo dicunt esse de ei⁹ ꝑplo. l ¶ Cū eni. Hic ꝯnter describitur tēpus ⁊ hora ꝑcussionis ꝑmogenitoꝝ egypti. cuʒ dicit: Cū eni quietū silentiū ꝯtineret oia. i. ꝯticinij hora i qua cōiter silēt oia. m ¶ Et nox i suo cursu medium iter haberet. nā hec ꝑcussio fuit iter principiū noctis ⁊ finem. n ¶ Oipotēs sermo tu⁹ dñe. i. ꝑceptū de iterfectiōe ꝑmogenitoꝝ. o ¶ Exiliēs de ce. &c. ex hoc arguūt aliq̄ q interfectio ꝑmogenitoꝝ egypti facta fuit ꝑ angelū bonuʒ. sʒ nō est efficax argumentū. tum q liber iste nō est de canone. tū q demones frequēter legunt executores diuīe iusticie. ⁊ q h' iterfectio fuerit facta ꝑ angelū malū. videtur magis ꝓbabile: q magis ꝯcordat scripture canonice. Dicit eni ps. lxxvij. Misit i eos irā indignatiōis sue indignationē ⁊ irā ⁊ tribulationē imissiones ꝑ angelos malos. ⁊ certū ē q loquit de ꝑcussiōe egyptioꝝ. sicut dixi plenī⁹ Exo. xij. vbi ꝓprie locū habet hec questio. p ¶ Dur⁹ debellator. q ꝑmogenitorū interfector. q ¶ In mediā ex. terrā. i. exterminio dignā. r ¶ Gladius acu. nā ei nō poterat resisti. s ¶ Insimulatū. i. non fictū sʒ verū. t ¶ Impium tuum portans. i. exequens. v ¶ Et stās re. oia morte. q nō erat dom⁹ egyptioꝝ in q̄ nō eēt mortu⁹. Exo. xij. x ¶ Et vsq ad ce. &c. hoc dr ad exprimendū q ꝑmogenitoꝝ nullus euadere poterat. y ¶ Tūc ꝯti. i. añ imediate. z ¶ Uisus sō. ma. tur. illos. ad ꝑfigurandū dictā ꝑcussioneʒ ꝑmogenitoꝝ. a ¶ Et alius alibi ꝓiectus semiuiuus. nam varijs modis ⁊ terribilibus moriebant. vt per hoc causa illius mortis mōstraretur. ⁊ non solum alijs remanentibus. sed etiā ipis morientibus. ideo sequitur: Ne insciij &c.

Tetigit

Universidad de
Biblio

D

Nu.16.c Ibidem.f. a Tetigit autē nunc ꝛc. Raban⁹. Memorat ꝙ post interfectionē chore: dathā: ꝛ abiron: filij israel murmurauerūt contra moysen et aaron dicentes: Uos iterfecistis populū dñi. ꝛ crescente tumultu: fugerunt moyses ꝛ aaron i tabernaculo federis. Quibus ait dñs: Discedite ꝛ interficiā illos. Cunqꝫ cecidissent in faciē: dixit moyses ad aaron: Tolle thuribulū ꝛ mitte incensū. et ora ꝓ eis: quia plaga deseuit. Paruit autem aaron thurificauit ꝛ orauit: ꝛ plaga cessauit. In moyse lex significatꝰ que docet homines sciētiā ꝛ dei amorē. In aaron supplicandi ꝛ orandi forma. Cum ergo indignatꝰ deus: si redeat lex in cor nostrum cōmonēs ꝛ docens cōuerti ad penitētiā satisfacere ꝓ delictis. supplicare ꝓ culpis. cessabit indignatio. ꝛ placabitꝰ dominꝰ. ꝛ ꝓpiciabitur qñ moyse et aaron intercedentibꝰ. Si vero indurentur corda nostra vt dicamus: non est deo cura de vita mortaliū ꝛ hmōi: patet nō esse in nobis moysen ꝛ aaron: scꝫ legis scientiam: ꝛ penitentie fructum: per quos intentum possimus euadere. b In veste enim poderis ꝛc: Byssum terre deputant hebrei: quia ex terra gignitꝰ purpura mari: quia ex eiꝰ cocleis tingitꝰ. hyacinthū aeri: ꝓpter caloris similitudinem. coccum igni ꝛ etheri: vt scꝫ ꝓ toto mundo oret pōtifex. Si quidē ex terra: ex aqua ꝛ aere: ꝛ igne consistit mūdus. ꝛ hec elementa sunt omniū. Unde primum vestimentū lineum est: quod terrā significat. Secūdum hyacinthinū: quod aerē demōstrat: quia de terrenis paulatim ad excelsa leuamur. ꝛ ipa vestis hyacinthīa a capite vsqꝫ ad talos venien: s indicat aerem ꝺ celis vsqꝫ ad terram fusum. Mala autem punica: ꝛ tintinnabula in inferioribus posita: fulgura tonitruaqꝫ demonstrant. vel omnium elementorū cōsonantiam: et vniuersa sibi perplexa: vt in singulis reperiantur omnia. Supradicti colores auro intexti sūt: quia vitalis calor ꝛ diuini sensus ꝓuidentia vniuersa penetrat. Suphumerale: et duos lapides smaragdinos vel onychinos qui desuper sunt: ꝛ vtrūqꝫ humerum tegūt. duo hemisperia interpretātꝰ quorū aliud super terram: aliud sub terra vl solem ꝛ lunā que desuper rutilant. Zona qua sacerdotꝰ pectus artatur. ꝛ linea tunica. i. terra ꝯstringitur: oceanum esse dicunt. Rationale vero dicunt terram que instar puncti: lꝫ in se omnia contineat: a cunctis velatur elementis. Duodecim lapides zodiacum circulū: vl. xij. menses. Singulis quoqꝫ versiculis assignāt singula tempora. ꝛ bis ternos menses deputant. Pulchre autē qd in medio est appellatur rationale. rōne enim cūcta sunt plena: ꝛ terrena celestibꝰ inherēt. imo ratio terrenorū ꝛ temporum: caloris ꝛ frigoris ꝛ duplex inter vtrasqꝫ temperies: de celi cursu ratiōe descēdit. Unde rationale cum ephot fortius stringitꝰ. In rōnali vo logiō. i. manifestatio: doctrina ꝛ veritas hec signant ꝙ nunqꝫ in dei ratiōe mendacium sit. ꝛ ipa veritas multis signis ꝛ argumentis monstratꝰ hominibꝰ. Unde factum est vt rationem solis ꝛ lune: annorū ꝛ mēsium: temporū ꝛ horarum: tēpestatis ꝛ serenitatis: ventorum ꝛ omnium rerum noscerem⁹: accipientes a deo sapientiam: ꝛ ipso habitatore ꝛ doctore fabrice totius scientiā. Sup omnia cidarꝰ ꝛ vitta hyacinthina: celum monstrat. auri lamina in fronte pōtificis: scriptumqꝫ nomen dei: vniuersa que subter sunt dei arbitrio gubernari. c His autem cessit ꝛc. Uerus pontifex iesus christus assūpto batillo humane carnis ꝛ supposito igne altaris. i. anima cum qua incarnatus est: ꝛ adiecto incenso. i. spiritu imaculato: medius stetit inter viuos ꝛ mortuos: ꝛ mortem repulit: destruens diabolum qui habebat mortis imperiū: vt qui credit in eū: non moriatur in eternum. Hoc mysterium iam tunc vastator expauit. Agnoscebat enim figuram batilli ignis incensi: ꝛ qualis offerenda hostia esset ab illo qui medius erat inter viuos et mortuos: et illos quidem imago saluauit: ad nos autem veritas peruenit. Neqꝫ enim indumēta pōtificis purpura bysso: linoqꝫ contexta erubuisset vastator: sꝫ vera indumēta veri pontificis intellexit: et his cessit. In figura pōtificali: christum futurum prenoscebat: sed quia viderat carne indutū: non deum
2.Cor.2.b sed hominem purum crediditꝰ. Unde si cognouissent nūqꝫ dominum glorie crucifixissent.

a Tetigit aūt tūc et iustos tētatio mortꝰ: ꝛ cōmōtio i heremo facta ē multitudis: sꝫ nō diu ꝑmansit ira tua. Properās eni hō sine qrē la deꝑcari ꝓ ꝑplis ꝓferēs seruientis sue scutū orōnē: † ꝛ ꝑ icēsū deꝑcatiōē allegās: restitit irē: et finē imposuit necessitati: ōstēdens quoniā tuꝰ est famulꝰ. Uicit autē turbas non in virtute corporis: nec armatura potentie: sed verbo illum q se vexabat subiecit: iuramenta parentum et testamentum cōmemorans. Cū eni iā aceruati cecidissent sup alterutrū mortui: iterstitit: ꝛ amputauit ipetū: ꝛ diuisit illam q ad viuos ducebat viā † In veste enim poderis quā habebat: totꝰ erat orbis terrarum: ꝛ parentum māgnalia in qttuor lapidum ordinibꝰ sculpta erāt: ꝛ magnificētia tua in diademate capitis illius erat scripta. c Is autē cessit q exterminabat et hec extimuit. Erat enim sola tentatio ire sufficiens.

a ſ que facta fuit post incendium chore.
a ſ ꝯplexio vt singulis reperiantur omnia.
a ſ .i. nomina eorum.
a ſ .i. ineffabile nomē. s. tetragrāmaton.

a Tetigit aūt. Hic ꝯsiter remouetꝰ obiectio ꝯ ꝑdicta. ꝛ primo ponitꝰ: cū dr: Tetigit aūt tūc ꝛ iustos. s. hebreos. b Tētatio mortis. i. punita morte. ꝛ q fuit illa subditꝰ: c Et cōmotio. et ꝑ id ē. i. cōmotio seditionis excitata ꝑ chore ꝛ cōplices eiꝰ. d In heremo. vt habetꝰ Nume. xvj. cuiꝰ occasione multi de isrl fuerūt mortui. ꝓpter qd videtur alicui ꝙ ꝑpls isrl nō fuerit melioris ꝯditionis qꝫ egyptij. e Sꝫ nō diu. hic remouetꝰ dicta obiectio ꝑ h ꝙ statim appositum fuit remediū. ꝛ hoc ē qd dr: Sꝫ nō diu ꝑmansit ira tua. ꝛ subditꝰ causa: f Properās enī hō sine qrela. i. aaron pie viuēs erga dñm. ꝛ iuste ad ꝓximū. g De ꝑcari ꝓ po. morientibꝰ: †Nu.16.g h Restitit ire. dñi eū placādo sua deꝑcatione: i Et finē ipo. necessitati. i. morti: k Ostendēs qm tuꝰ ē fa. ꝑ hoc ꝙ te placauit suis ꝑcibus. l Uicit aūt turbas. i. pestes populū turbantes: m Nō in vtute cor. ꝛc. sed vbo orationis deuote. n Illū q se vexabat. s. ꝑ incendiū cōburens populū. de cuiꝰ cōbustione aarō vexabatꝰ: o Subiecit. illd extinguendo. p Iuramēta parentū ꝛc. vt enī orō sua eēt magꝰ exaudibilis: in ea fecit mentionē de iuramento dei abrae facto: ꝛ testamēto in mōte synai iā dato. †Exo.28.b q Cū enī ꝛc. iterstitit. i. stetit int mortuos ꝛ viuētes. r Et amputauit impetum. incendij. s Et diuisit illaꝫ que ad viuos ducebat viam. nam ignem procedentem ad cōsumendū adhuc viuentes intercidit: vt dictum est: ꝛ quia tūc aaron fungebatꝰ sūmi pontificis officio. ideo subdit de ipsius ornamēto. dicēs: t In veste enī po. et dicitꝰ a pos quod est pes. nam tunica eius hyacinthina attingebat vsqꝫ ad pedes. v Totus erat orbis terrarū. representatiue. tunica enim linea figurabat terram: qꝛ linum nascitꝰ de terra: balthe⁹ cingens illam tunicā oceanum terram cingētē. tunica hyacinthina rōne coloris aerē. balthe⁹ autem cingens tunicā hyacinthinā figurabat ignē qui ambit aerē. suphumerale cū rōnali sibi ꝯiuncto ex varietate lapidum ꝑciosorū ꝛ diuersorū colorū figurabat celū sidereum stellis ornatū. duo lapides onychini in suphumerali significabāt duo magna luminaria solē ꝛ lunā. xij. gemme rationalis. xij. signa zodiaci. mitra q erat in capite superiorem partem mundi. scꝫ celum crystallinū ꝛ empyrreum. lamina sancta pendens in fronte reꝑsentabat deum omnibus ꝑsidentē: ꝓpter quod in illa scriptum erat nomen domini tetragāmaton qd est ꝓprium altissimi creatoris omniū. Et per hec ornamēta signabatur ꝙ pontifex his ornatus erat creatoris omniū seruꝰ. sicut dictum fuit plenius Exo. xxviij. x Et parentū magnalia in quattuor ordinibus lapidū erant sculpta. nam in rationali erāt quattuor ordines lapidum distincti per ternarium. et in illis. xij. lapidibus erant sculpta nomina. xij. tribuum. y Et magnificētia tua. id est nomen tetragrāmaton tibi ꝓprium. z In diademate. id est in lamina aurea que erat tracta ad modum semicirculi ab aure vsqꝫ ad aurem attingēs per frontē: vt plenius dictum fuit in Exo. a Is autem cessit q exterminabat. scꝫ ignis qui cessauit: vt dictum est. b Et hec extimuit. i. ipm deum cuius hec erant signa: eo modo loquēdi quo creatura irrationalis obedire dicitur creatori. c Erat enī sola tentatio. seditionis cōmote. Ire sufficiens: id est causa sufficiens vindicte dei contra totum populum: nisi pontifex placasset eum.

Impijs aūt

Ca. XIX a Impijs autē ꝛc. Inimicis populi dei vīdicta vsqꝫ ad ꝯsūmatiōē superuenit: qꝛ nec viuā nec morē correxerūt: fictꝰ enī argumētis simulabāt pniam: et ideo ñ meruerūt indulgētiā. Uñ pharao cum plagis afflictꝰ ꝑplm dei se dimissurū ꝓmitteret: paululū respirās ad domesticam crudelitatem reuersus est: donec in mari rubro fluctibꝰ submersus ē. Persecutores enī xpiani nois si perstiterint in malicia sua sentiēt i pena: qꝫtū valeat dei iusticia. b Uidentes tua. Sic nos oportet liberatori nrō exultātes gratias agere dicentes:
Ps.103. Benedic anima mea dominū ꝛc. Unde
1.Tes.5.d Apls: Sine intmissione orate: ī oibꝰ grās agite ꝛc. c Produxit ter. mu. Nota ꝙ inimicꝰ dei tra ꝑduxit muscas: ꝛ fluuiꝰ ranas. cultoribus aūt dei terra dedit fructū: ꝛ mare carnis alimētū. Dignū ē enī vt fidelibꝰ suis ꝑ opa sua nutrimentū diuina ꝑcuret ꝓuidētia. Inimicis vo cōdignū tormētū ꝑ subditam sibi creaturam inferat. d Iuste enī pa. ꝛc. Rab. Qui antiqs dei seruos ad se venientes crudeliter tractauerūt. digne puniti sūt vt mēte tenebrosi ꝛ affectu rigidi obscuritatem tenebrarum ꝛ diuersorum dolorum i corpore sustinerent. quāto magis q seruos christi ꝛ ꝑdicatores euāgelij ꝯtēnūt.
Mat.10.b Uñ: Amen dico vob: tole

rabilius

Impijs aūt Ca. XIX vsqꝫ in nouissimū sine miscōia ira superuenit. Prescìebat enim et futura illorū: quoniam cū permisissent vt se educerent cum magna sollicitudine ꝑmisissent illos: ꝛ consequebātꝰ penitētie actus. Adhuc eni inter manus habētes luctū: ꝛ deplorantes ad monumētum mortuorū: aliā sibi assūpserūt cogitationē insciêtie ꝛ qs rogantes ꝑiecerāt: hos tāqꝫ fugitiuos ꝑsequebantꝰ. Ducebat eni illos ad hunc finē digna necessitas ꝛ horū q acciderāt cōmemorationē amittebāt: vt que deerāt tormētis: repleret punitio: et ꝑplus qdē tuꝰ mirabiliter transiret: illi aūt nouā mortē inuenirēt. Omis eni creatura ad suum genus ab initiō refigurabatur deseruiēs tuis ꝑceptis: vt pueri tui custodirentꝰ illesi. Nā nūbes eorū castra obumbrabat: et ex aq q añ erat: terra arida apparuit et in mari rubro via sine impedimento: ꝛ cāpus germinās de ꝓfundo nimio: ꝑ quem omnis natio transiuit: que tegebatꝰ tua manu: vidētes tua mirabilia ꝛ mōstra. Tanqꝫ enim equi depauerunt escam ꝛ tanqꝫ agni exultauerunt magnificātes te domie: q liberasti illos. Memores eni erant adhuc illorū q in incolatu illorū facta fuerāt: queadmodū ꝑ natiōe aīaliū eduxit tra muscas: ꝛ ꝑ piscibus eructauit fluuius multitudinem ranarū. Nouissime autē viderūt nouā creaturam auium cum abducti concupiscentia postulauerūt escas epulatiōis. In allocutiōe enim desiderij ascendit illis de mari hortigometra: et vexationes peccatoribus superuenerūt: nō sine illis q ante facta erāt argumentis ꝑ vim fluminum. Iuste enim patiebantur ꝑm suas ne

a ſ qꝛ cōditoris sui ꝑceptis obedit: ꝛ in omnibꝰ ei deseruit. Ad hoc enim creatura creata est: vt ei per omnia obediret.
a ſ incarnatio christi: q credentes lumie euāgelij illustrat: ꝛ a ꝑsecutoribus ꝓtegit.
a ſ qd baptismum significat: in quo saluantꝰ fideles: ꝛ suffocātur demones.
a ſ dei. vnde: Qui ascendes super equos tuos: et quadrige tue saluatio.
ſ alis descendit.

a Impijs aūt vsqꝫ in nouissimū sine misericordia. Ca. XIX Hec est sexta ps in q recolitꝰ sextū beneficiū qd est de traductione ꝑ mare rubrū: et submersione egyptiorū. Et diuiditꝰ in duas partes: qꝛ primo ponitꝰ huius beneficij recordatio. secūdo subditꝰ intenta cōclusio. ibi: In oībus. Prima adhuc in duas. qꝛ primo recolitꝰ egyptiorum submersio. scdo hebreorū saluatio. ibi: Omis enī. Circa primū dicitꝰ ꝯtinuando ꝑdictis scꝫ ꝙ hebrei in mortalitate a serpētibus habuerūt remediū. non autē ꝑmogeniti egyptiorum. ideo dicitꝰ: Impijs aūt vsqꝫ in nouissimū. i. vsqꝫ ad submersionem eorū. b Sine misericordia. i. sine remedio. nā nullum dei opus caret misericordia. c Ira superuenit. i. punitio. d Prescìebat enī ꝛ futura illorū. scꝫ ipse deus. e Qm cum ipi ꝑmisissent. i. preordinassent: f Ut se educerent. i. filios israel emitterent de egypto: ita ꝙ li se nō referrent ad egyptios: sed ad hebreos. g Et cum magna sollicitudine ꝑmisissent illos. nam egyptij cogebāt hebreos festinanter egredi. Exo. xij. h Consequebantꝰ enī illos penitentie actꝰ de populi israel emissione. Exo. xiiij. i Adhuc enim inter manus. i. in ꝑnti: k Habentes luctū de morte primogenitorū. l Aliam sibi assumpserūt cogitationē inscientie. de hebreorū reductiōe. m Ducebat enī ꝛc. necessitas. i. mors eis iuste inferenda in mari rubro. n Et horū que acciderāt. scꝫ plagarū ꝑteritarū. o Cōmemorationē amittebant. abijcientes a se timorē domini. p Ut que deerant tormentis. scꝫ ex iusticia debitis: q Repleret punitio. submersionis eorum. r Et populus quidem tuus mirabiliter transiret mare rubrum. s Illi autē nouam mortem inuenirent. ꝑ submersionem que dicitꝰ mors noua respectu mortis primogenitorū q ꝑcesserat. t Omis enī. Hic cōsequenter ponitꝰ saluatio hebreorū. Et diuiditur i duas partes: qꝛ ꝑmo ponitꝰ hec saluatio. scdo gratiarūactio. ibi: Tāqꝫ enī. Circa ꝑmū dr: Omis enī creatura ad suū genus ab initio refigurabatꝰ. i. ad obediendū deo a quo originatꝰ oīs creatura. v Deseruiēs ꝑceptis tuis. qd patuit in diuisione maris ꝛ ī colūna ignis ꝛ nubis. ido subditꝰ: x Nam nubes castra eorū obūbrabat. angelꝰ enī q ꝑcedebat castra hebreorū abijt post eos: ita ꝙ egyptij nō poterant ad hebreos accedere. Exo. xiiij. y Et ex aqua ꝛc. terra arida apparuit. in diuisione maris. z Et cāpus germinans. i. maris fundus desiccatus ad modū cāpi germinantis. ꝑ quē oīs natio hebreorū transiuit. a Que tegebatꝰ manu tua. i. potētia tua. b Uidētes tua mirabilia. in desiccatiōe fundi maris. ꝛ in solidatiōe aquarū q erāt eis ꝓ muro a dextris ꝛ a sinistris. Exo. xiiij. c Tanqꝫ enī. Hic ꝯsr ponitꝰ gratiarū actio hebreorū: ꝛ ꝑmo de sua saluatione cū dr: Tāqꝫ enī equi depauerūt. i. arma egyptiorū acceperūt qs viderūt mortuos sup litus maris. Exo. xiiij. d Et tanqꝫ agni exultauerūt. de beneficijs sibi collatis. e Magnificātes te dñe. dicentes: Cantemus dño gloriose ꝛc. sequitꝰ: f Memores enī. Hic ꝯsr ponitꝰ alia causa grārūactionis. s. vindicta dei de suis aduersarijs. Et diuiditꝰ in duas ptes: qꝛ ꝑmo ponitꝰ percussionis actus. secundo mirabilis modus. ibi: In se enī. prima adhuc in duas ꝑm duas egyptiorū punitiōes. itermiscētur tñ hebreorū alique ꝯsolatiōes: vt opposita iuxta se posita magꝰ elucescāt. Dicit ergo Phylo: Memores enim erāt adhuc. i. dū grās agerēt dicētes: Cātemꝰ dño ꝛc. Memores. n. erāt adhuc eorū q i incolatu illorū facta fuerant. ꝯ egyptios cū adhuc hebrei manerēt in egypto: g Queadmodū ꝓ na. ani. i. ꝓ generatiōe aīaliū vtiliū. h Produxit terra mu. ꝛc. Exo. viij. Et ꝑ oppositū subditꝰ hebreorū ꝯsolatio. cū dr: i Nouissime aūt. i. post exitū de egypto. k Uiderūt no. crea. auiū. Nume. xj. l In allocu. enī desi. i. ad petitionē eorū ꝑm suū desideriū. m Ascēdit illis de. i. coturnix. ꝛ ponitꝰ hic sigulare ꝓ pl̄ali: qꝛ fuit ibi coturnicum multitudo magna. Si autē arguatꝰ ꝙ datio coturnicū nō fuit ad bonū ipoꝝ: qꝛ ibi mortuꝰ est ꝑpls qui desiderauerat carnes. Nume. xj. Dicēdū ꝙ mors nō fuit oīm: sꝫ paucorū respectiue scꝫ egyptiorū q cū filijs isrl exierūt de egypto iūctis aliqbus de filijs israel: vt ibidem dicitur: q male cōcupierant carnes attediati de manna. sꝫ recreatio coturnicū fuit omnibꝰ generalis: sed spāliter in ꝯsolationē bonorū. n Et vexatiōes. Hic poitꝰ scda ꝑcussio egyptiorū. cū dr: Et vexatiōes peccatoribus supuenerunt. s. egyptijs. o Non sine illꝰ q añ fa. e. ar. i. eorū reꝑhēsionibꝰ ꝑ flagella: ꝛ q fuerint illa subditur: p Per vim flu. fuit enī ꝑma plaga cōuersio aquarū in sanguinem. Exo. vij. q Iuste enim patiebantꝰ. egyptij: r Scdm suas nequicias. ideo subditur:

B

C

Etenī dete.

fabilius erit terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ in die iudicij ꝙ illi ciuitati. Bene aũt dicit ꝙ pcussi sunt cecitate: sicut illi tenebris excecati erãt ꝙ in foꝛib⁹ iusti. i. loth errabãt. hostij trãsitũ ꝙrẽtes et nõ inueniẽtes. ꝙ eni tenebras erroꝛis intus patiẽbãt: grauissimis dãnis vndiq; ꝓstringit: qz viã veritat⁊ nõ agnoscit: ⁊ hostium quod christus est nõ inuenit. a Jn se enim dum elementa ⁊c. Sicut in oꝛgano diuersi soni ad cõcordiam melodie tẽperamento consentiunt: ita discrepantia elementa seruato iure nature ad creatoris voluntatẽ flectunt: non enim creaturaꝛ sibi condidit contrariam: sed per omnia volũtati sue cõsentaneam. b Unde estimari ⁊c. Baban⁹. Homines eni ⁊ iumẽta ꝓ hũdum maris rubri sicco vestigio transierunt: ⁊ rane de fluuijs procedẽtes domos egyptioꝝ impleuerunt. Jbidẽ. Ignis cum grandine mixtus de celo ruebat. nec ignis aquã nec aqua ignẽ impediebat: vbi autem erant filij isr⁊ neminem leserunt: vt appareret ꝙ elementa mundi non sue nãm conditionis: sed creatoris deseruirent voluntati. c Jn omnibus eni magnificasti. Misericoꝛs ⁊ miseraꝛ dominus semper ad est fidelibus suis: quos semper ꝓtegit ⁊ regit: quos aliquando in martyrio purgat. vnde: Uasa figuli ꝓbat fornaꝛ: ⁊ homines iustos tẽtatio tribulationis. Multe enim tribulatiões iustoꝝm: ⁊ de omnib⁹ his liberauit eos dominus. ℣ Dis sapia

Gen. 19. c

Exo. 8. a

Ecci. 27. a

Nico.de lyra

a Et enim detestabiliorẽ in hospitalitatem instituerũt. contra bonũ hospitalitatis instituta facientes. b Alij quidem ignotos. id est extraneos. c Non recipiebant aduenas. sez ad manẽdum secum in egypto. d Alij aũt bonos hospites. sicut filios isr⁊. e Jn seruitutem redigebãt: post motem Joseph ⁊ fratrum suoꝝm. Exo. j. f Et non solum hec. mala: g ℣z ⁊ alius ꝙdem respe. illoꝝ erat. contra bonum hospitalitatis. h Quoniã inuiti. id est cum duricia vultus ⁊ verboꝝ. i Recipiebant extra. ad hospitium. sicut aliquando contingit ꝙ dantes elemosynã tot vituperia dicũt petentibus ꝙ nimis chare vẽdũt eis. k Qui autem cuꝫ leticia recepe. ⁊c. iungaꝫ sic lr̃a: Qui eisdẽ vsi erant institutis: id est egyptij qui vtebantur institutis cõtra bonum hospitalitatis: vt dictum est. Hos qui cum leticia receperunt. scilicet hebreos hilariter recipientes extraneos. l Seuissimis afflixerunt doloꝛib⁹. in tantũ ꝙ ad amaritudinem perducebant vitam illoꝝm. Exo. j. sed non impune. ideo subditur: m Percussi sunt autem cecitate. trib⁹ diebus in tenebris palpabilibus existentes. Exo. x. n Sicut illi. id est sodomite. o Jn foꝛibus iusti. s. Loth. p Cum subitaneis cooperti essent tenebris. percussi cecitate

quicias. Eteni detestabiliorez in hospitalitatẽ istituerũt. Alij qui/dẽ ignotos ſ recipiebãt aduenas/ alij aũt bonos hospites in seruitutẽ redigebãt. Et non solũ hec: sed ⁊ alij ꝙdẽ erat respect⁊ illoꝝ: quoniã inuiti recipiebãt extraneos. Qui autem cum leticia receperunt hos qui eisdẽ vbi erant i/stitutis: scuissimis afflixerunt doloꝛib⁹ †Percussi sũt aũt cẽ cecitate sicut illi i foꝛibus iusti: cũ subitaneis coopti essẽt tenebris. Unus ꝙlꝫ transitũ hostij sui querebat. Jn se eni elemẽta dũ ꝓuertunt: sicut in oꝛgano ql̃itatis son⁹ imutatur: ⁊ oĩa suum sonum custodiunt. Uñ estimari ex ipso certo visu põt. Agrestia eni in aq̃tica cõuertebant: ⁊ quecunq; erãt natãtia: in terrã trãsibãt† Jgnis in aq̃ valebat supza suaz virtutẽ: et aq̃ extiguent⁊ nature obliuiscebat. Flãme econtrario coꝛruptibiliũ animaliũ nõ vexauerunt carnes coãbulãtiũ: nec dissoluebãt illaz q̃ facile dissoluebat sicut glacies bonã escam. Jn oĩb⁹ eni magnifi/casti ꝓpt̃m tuũ dñe: ⁊ honoꝛasti: ⁊ nõ despexisti: i oi tpe: etiã i oi loco assistẽs eis. Finit liber sapię.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x a b c

§ loth.

†Gen. 19. c

†Exo. 9. e

Nico.de lyra

Jncipit prologus in Ecclesiasticum.

Multoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ. Jstũ ꝓlogũ cõpo/suit Jesus filj⁹ syrach hierosolymita: ⁊ ꝓpo/suit Ecclesiastico: cui⁹ ipe ꝙdito⁹ fuit. Dividitur aũt iste ꝓlog⁹ in q̃tuoꝛ partes. Jn pma ostendit ꝓpls israelitic⁹ laudabil⁹ in duob⁹: in sapiẽtia. s. ⁊ doctrina. Sapiam eni de dñis que est respectu credendoꝝ habuit ex lege ⁊ ꝓphetis. vñ hic ꝺ: Multoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ ꝓ legẽ ⁊ ꝓphas ⁊c. Doctrinã vero de moꝛib⁹ ꝙ est respectu agendoꝝ habuit in moralib⁹ libꝛis. Unde ꝺ hic: Aliosq; ꝙ secuti sunt illos ⁊c. vel sapiam habuit ꝙ sibi necessaria erat ad cognitionẽ mysterioꝝ. Uñ ꝺ hic: Multoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ ⁊c. Doctrinã autem habuit ꝙ necessaria erat ad eruditionẽ alioꝝ. vñ sequit: Quia non solum ipos loq̃ntes necesse ẽ pitos eẽ ⁊c. Jn secũda parte auũ suũ quẽ imitari ꝓpit: in ꝙ imitabilẽ oñdit ꝙ post vtile studium vtilia multa scripsit. vñ dicit: Au⁹ meus iesus ⁊c. Jn tertia qz de hebreo in grecũ trãsfertur⁹ erat: difficultatem opis ⁊ vtilitatẽ latenter insinuat: dꝛ tans lectoꝛes beniuolos ⁊ attẽtos eẽ: ⁊ veniã petẽs si deficiat in ꝛbꝺuꝝ cõpositiõe. Uñ dic: Doꝛtoꝛ itaq; vos ⁊c. Subiũgit aũt rõnẽ ẽre parcẽduꝫ ẽ ei. sez qz verba hebraica meli⁹ sonãt in ꝓpria lingua q̃ ad aliã translata. Et de ꝙ ponit multa exẽpla. vñ dicit: Deficient ꝛba hebraica ⁊c. Jn q̃rta ꝓte ostẽdit qñ: vbi: qualiẽ ⁊ q̃re cõposuit libꝝ istũ. Uñ. cũ dicit: Mã i octauo ⁊. xxx. anno ⁊c. Ubi. cũ dicit: Postq̃ ꝙueni in egyptũ ⁊c. Qualiẽ: qz diligenter ⁊ laboꝛiose. vñ dicit: Itaq; bonum ⁊c. Quare: vt infoꝛmaret eos ꝙ ſ deus volũt viuere. vñ dicit: Dare⁊ illis ⁊c. Expone lr̃am sic. Sapia multoꝝ ⁊ magnoꝝ mysterioꝝ aljs natiõib⁹ occultoꝛũ. ſm ꝙ ꝺ in ℘s. Non fecit taliter oi natiõi: ⁊ iudicia sua non manifestauit eis: b Demõstrata ẽ. i. manifestata: c Robis. iudeis: d Perle. ⁊ ꝓ. i. ꝓ pentateuchum moysi: ⁊ liꝛos ꝓphaꝝ. vel ꝓ legẽ. i. ꝓ legislatorẽ. s. ꝓ moysen ⁊ ꝓ ꝓphas q̃ in nob fuerũt ⁊ ꝓ alios doctoꝛes. e Qui sefũt il. i. q̃ fuerũt post illos: sic fuit Salomon ⁊ phylo. ⁊ ceteri. vel qui secuti sunt. i. ꝙ imitari sunt illos i scriptꝝ vtilib⁹ faciẽdis: f Jn ꝙb⁹. i. ꝓ ꝙb⁹. s. lege ⁊ ꝓphis ⁊ aljs doctoꝛib⁹. vel i ꝙbus. i. ꝓ ꝙbus multꝝ ⁊ magnis mysteꝛijs sibi talĩ mãifestatis: g Poꝛtet. i. opoꝛtunũ est: h Laudare israel. i. cõmẽdabilẽ dicere ꝓpl̃m israeliticũ: i Doctrine ⁊ sa. c. qz habuit sapiam de diuinis ꝙ ad credẽda: ⁊ doctrinã de moꝛibus ꝙ ad agenda. Uel qz habuit sapiam sibi necessariã ad cogitatiõem mysterioꝝ: ⁊ doctrinã q̃ necessaria est ad eruditiõem alioꝝ. Hec vltima expositio magꝝ ꝓcoꝛdat cũ sequẽti lr̃a: q̃ dicitur: Quia nõ solũ ipos loq̃ntes ⁊c. Cõtinua sic: Oportet laudare israꝫ cã sapiẽ: quã habuit in se: ⁊ cã doctrine aljs impẽse: ex qua potuerũt ꝓficere: ⁊ vtrũq; necessariũ fuit. i. vtile: k Quia nõ so. ip. lo. i. ipos docẽtes: l Necesse ẽ. i. vtile: m Esse pi. sed etiã extraneos. i. alienigenas vtile ẽ: n Posse fi. do. ⁊ discentes ab aljs. o Et scri. ꝓ se. q. d. nõ expedit ꝙ soli israelitici sint piti: sed expedit ꝙ discẽtes ab eis postmodũ possint doctoꝛes fieri. Aliq; libꝛi bñt: Dicẽtes: ⁊ multũ videꝫ ibi melioꝛ lr̃a ⁊ planioꝛ q̃ ꝓma. Et rñdet ei qꝺ ꝓius dixerat: loquẽtes. ⁊ est sensus: Nõ solũ ipos loquẽtes: id est docẽtes. Necesse est pitos esse: sed etiã extraneos. i. alienigenas: vel alios ab ipis edoctos. Necesse ẽ posse fieri: ⁊ di

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x a b c d e

ps. 147.

Jncipit prologus trãslatoris in libꝝ iesu filij syrach ꝙ Ecclesiasticus appellatur: in grecũ de hebꝛeo translatum.

Multoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ ꝓ legẽ ⁊ ꝓphetas alioscꝫ qui secuti sũt illos sapientia demõstrata ẽ: i ꝙb⁹ oportet laudare isr⁊ doctrię et sapię cã: qz nõ solũ ipos loquẽtes necesse est eẽ peritos: sed etiã extraneos posse ⁊ discẽtes ⁊ scribẽtes doctissimos fieri. Au⁹ meꝰ iesus postq̃ se ampl⁹ dedit ad diligẽtiam lectiõis legis ⁊ ꝓphetaꝝ: ⁊ alioꝝ libꝛoꝝ ꝙ nobis a parẽtibus nostris traditi sũt: voluit ⁊ ipe scribere aliꝙd hoꝝ q̃ ad doctrinaz ⁊ sapiam pertinẽt: vt desiderãtes discere: et illoꝝ piti fieri magis magiscꝫ attẽdãt animo: et confirmentur ad legitimam vitã. Doꝛtoꝛ itaq; venire vos cũ beniuolẽtia: et attentiõi studio lectionem facere: ⁊ veniã hr̃e in illis in quibus videmur sequẽtes imaginez sapię: ⁊ ꝺ eficere in verboꝝ cõpositiõe. Mã deficient verba hebraica qñ fuerint trãslata ad alterã linguã. Mõ aũt solũ hec: ſ ⁊ ipa lex ⁊ ꝓphete: ceteraq; alioꝝ libꝛoꝝ nõ paruã bñt differẽtiã qñ iter se diferunt. Naz in octauo ⁊ trigesimo anno tempoꝛib⁹ ptolemei euergetis regꝝ postq̃ perueni in egyptum: ⁊ cũ multũ tpis ibi fuissez: tiam. imo magnã bñt differẽtiã: o Uñ inter se dicuntur. i. translati libꝛi originalib⁹ a ꝙb⁹ trãslati sũt ꝓferunt. p Mã in octauo ⁊c. ꝓtinua sic: bñ mihi debet⁊ ignoscere: qz opus est valde vtile. ⁊ ꝺ oñdit. ꝺ. Mã i octauo ⁊. xxx. ãno. i. cũ. xxxviij. anno⁹ essem (moze hebreoꝝ loquit⁊: q̃ minoꝝ numeꝝ ꝓponũt maioꝛi): q Tempoꝛib⁹ ptolemei euergetis reg⁊: q̃ regnauit i egypto p⁹ ptolemeũ philadelphũ frẽm suũ sub q̃. lxx. iter ꝓcetes trãstulerũt bibliothecã de hebꝛeo in grecũ. Nota ꝙ reges egypti dicebant antiq⁹ ptolemei: sicut mõ pharaones. et sic imperatoꝛes romani appellant augusti ⁊ cesares. Euerges ꝓ ptũ nomẽ est. dict⁹ est aũt euerges qꝺ sonat reuocationem: qz post vstionẽ syrie ⁊ cilicie de⁹ eoꝝ ꝙs Cãbyses i persas trãstulerat. euexit. r Postq̃ ꝙueni. de iudea: Jn egyptum. forte cũ illis ꝙs ptolemeus sother antecessoꝛ philadelphi captiuos duxit i egyptũ: vl forte ex ꝓposito: vt aliq̃ vtilia transferret: s Et cũ multũ tpis ibi fuissem. i. multo tpe ibi mãsissem:

centes aljs

Omnis sapia ꝛc. Librū iesu filij syrach | Ca. I
dicit se Hiero.apud hebreos reperisse:nō ecclesia/
sticū vt apd latios:ꝫ parabolas pnotatū:cui iūcti
erāt ecclīastes:ꝛ cātićū cāticoꝝ: vt Salomonē:nō
mō librorū nūero:ꝫ materiaꝝ genere coeq̄ret. Libꝝ ꝯo sapiē ñ
repisse apd eos:ꝫ mag' grecā redolere
eloq̄ntiā:quē nōnulli phylonis eē af
firmāt. Ecclīastic' ꝯo sic ꝛ ecclīastes
ecclīe vtilissim' est:q̄ ꝯgregator vl' col
lector interptat:sicut ille cōcionator:
sed ecclīastes ad christuꝫ refert:et ad
quelibet p̄dicatorē ecclīastic':qui pro
pter excellentiā virtutū suaꝝ panare/
thos.i.oīm virtutū capax appellatur:
Cui' tanta claritas:tantaqꝫ latinitas
est:vt ipe sibi cōmēta sit. Omīs sa/
pietia ꝛc. Rab. Incipit ab eterna dei
sapia que xp̄s est:q̄ cū p̄re est semp añ
Joh.i.a secula.ꝫm illud:In p̄ncipio erat ver/
bū:ꝛ verbū erat apud deū ꝛc. b A
dño deo ꝛc. Quia xp̄s fons vite:lux
vera:de p̄re nascit:et oīa p ipm facta
sunt:ꝛ sine ipo factuꝫ est nihil.quisqs
hac sapia caret:in tenebris ambulat:
i.Cor.3.d ꝛ nescit q̄ vadat.Sapia eni hui' mun
di stulticia est apud deū:et prudentia
carnis mors. c Arenam ma.ꝛc.
Rab.Corporalia spiritualibus cōpa/
rat:vt ex difficillimis qđ oīno ipossi/
A bile ē estimet. Si ei h̄ q̄ i certo nūero
ꝛ mēsura ꝛ pōdere ꝯdita sunt: neo p̄t
dinūerare:q̄nto min' sapiam dei sine
initio ꝛ sine fine ienarrabilē iestiabi/
lē poterit iuestigare. Prior

inueni ibi libros relictos nō par a b
ue neqꝫ ꝯtēnēde doctrine. Itaqꝫ c
bonū ꝛ necessariuꝫ putaui:et ipe d
aliquā addere diligētiā ꝛ laborē e
interptādi libꝝ istū:ꝛ mlta vigi/ f
lia attuli doctrinā in spatio tpis g h
ad illa q̄ ad finē ducūt librū istuꝫ i
dare:ꝛ illis q̄volūt animū itēde/ k l
re ꝛ discere queādmodū oporte/ m n
at instituere mores q̄ ꝫm legem o p
dñi proposuerint vitā agere.

Finit prologus.

Incipit liber Ecclesiastic' qui non est in canone. Ca. I

Omnis sapientia a q r
dño deo est:ꝛ cū il s
lo fuit semp: et est t
añ euū. Arenā ma v
ris ꝛ pluuie guttas
ꝛ dies seculi quis dinumerauit?

Nico.de lyra

a Inueni ibi libros relictos.a.lxx.
interptibus nō trāslatos de hebreo i
grecū: b Nō par.neqꝫ ꝯtē.doctri
ne.imo magna ꝛ vtilia ꝯtinebant:int
quos erat liber iste. c Itaqꝫ.q.s.librū istū vidi valdevti
lem: d Bonū ꝛ necessariū.i.vtileꝫ:Putaui ꝛ ipe exquo
alij reliquerāt: e Aliquā addere di.inter li.istū.i.transfe
rendi de hebreo in grecū.p hoc dicūt quidaꝫ q iesus fili' sy/
rach nō cōposuit librū istū:sed tm̄ trāstulit.ꝯtrarium tñ dicit
Isi.vj.etymol.vbi ait:Librū ecclesiasticū certissime iesus fili
us syrach hierosolymita iesu sacerdotis magni nepos cōposu
it:ꝛ cū hoc qđ inuenerat ordinauit.ꝛ iō bñ đr de eo q trāstu/
lit:ꝛ q cōposuit: f Et mul.vig.attuli.i.apposui: g Do
ctrinā.i.doctrine sollicitudinē nō momētaneaꝫ:sed: h In
spatio tpis.i.longo tpe:Attuli inquā doctrinā: i Ad illa
que ad finē ducūt librū.i.vt librū istū fine debito ꝯsūmarem.
Per h̄ aūt qđ dicit q doctrinā attulit:insinuat q multa do/
ctrinaliter apposuit:quib' apposit' opus suū fine debito con/
sūmauit: k Dare ꝛ illis ꝛc.Hic notat quare transtulit li/
brū istū ꝫm diuisionē prehabitā.Construe sic:supra dictuꝫ est
q bonū ꝛ necessariū putauit laborare ad interpretandū con/
summādū librū istū:sed istud paruū esset nisi ꝛ alijs cōicaret.
vñ dicit:Et bonū ꝛ necessariū putaui:Dare.i. cōicare librum
istū nō generalit oībus:ne sanctū darē canib':ꝛ margaritas
spargerē ante porcos:ne forte ꝯculcēt eas pedib' suis:ꝛ con/
uersi dirūpant nos.iō dicit:bonū ꝛ necessariū putaui dare il/
lis: l Qui vo.ani.intēdere.i.intente animū dirigereꝛ ap
plicare ad cognoscendū ea q̄ sibi sunt necessaria ad salutē.ꝛ q̄
volunt: m Discere.ab alijs: n Queadmodū.i.q̄liter
ipos: o Oporteat instituere.i.ordinare: p Mores.i
se ꝛ in alijs.Aliq̄ libri hñt instruere mores.i.se ꝛ alios in mo
ribus informare:ad qđ est multū vtilis liber iste.Qui ꝫm le/
gem dñi ꝓposuerint vitā agere ꝛc.

Explicit qualiscūqꝫ expositio istius prologi.

Postilla fratris Nicolai de lyra super Ecclesiasticū incipit feliciter. Ca. I

q Omnis sapia a dño đo est. Hic incipit liber Eccle
siasticus q̄ primo fuit hebraice script': vt ptꝫ per
Hiero.in ei' ꝓlogo sup parabolas Salomonis.
Et dicūt aliqui q iste scriptor fuit iesus filius io/
sedech:ꝛ iesus fili' syrach ei' nepos transtulit eū
de hebreo in grecū.Sed h̄ nō videt verū.Nā scriptor huius
libri.j.l.ca.facit mentionē de simone filio onie satis ꝓlixe:q̄
fuit summ' sacerdos post mortē iesu filij iosedech p magnū tē/
pus.Nā inter ipos fuerūt q̄nqꝫ summi sacerdotes.s.ioachim:
eliasiph.iudas:iohānas:onias.Et iō dicendū q primus scri/
ptor fuit iesus fili' syrach ꝛ nepos ei':qui sit fuit iude':ꝛ sci/
uit grecū:trāstulit qꝫ de hebreo in gre
cū:vt ptꝫ in ꝓlogo hui' libri.Et hui'
trāslatoris nomē ꝓpriū ibi tacet.Igi/
tur si in ꝓcessu hui' postille dicat q
auctor hui' libri scripsit ipm grece:in/
telligit de trāslatore p̄mo. Sed prim'
ꝛ p̄ncipalis scriptor sub deo tñ fuit ie
sus fili' syrach:vt habet in ꝓlogo hu
ius libri:ꝛ etiā.j.l.ca.In q̄ libro nos
inducit ad amorē sapie:ꝛ accipit sapi/
entiā ꝓut includit oēm virtutē: sicut
accipit in libro sapie.Diuidit aūt iste
liber in duas partes.In p̄ma inducit
ad amoreꝫ sapie ratiocinādo.in scđa
exemplificando:que incipit.xliiij.ca.
Prima adhuc in duas.nā p̄mo decla
rat auctor sapie p̄ncipiū.scđo inducit
ad ei' exercitiū.ca.iij. Circa p̄mū sci/
endū q duplex est p̄ncipiū sapie.vnū
effectiuū:qđ se tenet ex pte dei.aliud
dispositiuū: qđ se tenet ex pte nr̄i.naꝫ
ad sapiaꝫ ex pte nr̄i reqrit act' liberi
arbitrij.ꝫ p̄mo pōit p̄mū.scđo scđm.
ibi:Timor dñi ꝛc.Ad euidētiā p̄mi ꝛ
etiā alioꝝ.j.dicēdoꝝ sciendū q sapia
dupliciter accipit quantuꝫ spectat ad
ꝓpositū.diuia.s.ꝛ hūana.Diuina ve/
ro accipit duplicit.s. essentialiter ꝛ p/
sonaliter:q̄ ꝓprie sapia genita dicit:
ꝛ est idē qđ verbū diuinū:ꝛ p ꝯñs est
filij ꝓpriū. Potest igit dubitari de q̄
sapia loquit hic auctor:et.j.xxiiij.Et
dixerūt aliqui q de sapia hūana:eo q
subdit in hac parte: Prior oīm crea/
ta est sapia.creatio vero nō habꝫ locū
in deo.Sed ꝯtra h̄ apparet qđ in textu đr: Omis sapia a dño
deo est ꝛc.q est mēsura esse incorruptibiliuꝫ: ꝓpter qđ añ ipm
nō est alia mēsura nisi eternitas:ꝛ p ꝯñs loquit de sapia diui/
na q̄ sola est eterna. ꝓpter qđ dixerūt alij q loquit de sapiētia
dei essentialit dicta.Sed ꝯtra h̄ videt text'.cū đr: Omis sapia
a dño deo est.esse vero ab aliq̄ nō cōpetit essentie diuie: sed tm̄
ꝓcedētis psone.Itē.j.xxiiij.auctor loquēs in psona hui' sapi
entie dicit:Ego ex ore altissimi prodij p̄mogenita añ oēm crea/
turā.Prodire vero ex ore altissimi ꝛ p modū geniti vl' nati est
ꝓpriū filij:q̄ est sapia genita. ꝓpter qđ cōius đr q auctor loq̄/
tur h̄ de sapia genita:cui' p̄mo describit emanatio interior.se/
cūdo exterior ibi:Fons sapie.Pria diuidit in tres ptes:q: p̄
mo ponit emanatiōis ꝯsubstātialitas ꝛ eternitas.scđo ei' in/
cōprehēsibilitas.ibi:Arenā.tertio primitas.ibi: Prior oīm.
Circa primū đr:Oīs sapia.i.fili' cuius ꝓpriū est esse sapia dei
genita:ꝛ ei' attributū seu appropriatū sapia essentialit dicta:
sicut attributū p̄ris est potētia:đr etiā cū hoc fili' oīs sapia:q:
ꝯtinet supeminēter oēs modos ꝛ altitudines ꝛ noticias sapie
create: r A dño deo est.i. ꝓcedens a deo p̄re distinct' in p/
sona: s Et cū illo fuit.indistinct' in essentia: t Semp ꝛ ē
ante euū.in q̄ oñdit hui' emanatiōis eternitas. v Arenaꝫ
mar'.Hic ꝯñr oñdit sapie genite incōprehēsibilitas.nā ñ est p̄
mo.i.a priori cognoscibil' a nobis in p̄nti:sed solū p posteri'.i.
p effectus q̄ improportionabilit distant a pfectiōe ipi'. Et iō si
cōprehenderent:nō tñ p hoc hec sapia pfecte attingeret:ꝛ tñ
eius effect' sunt a nobis incōprehēsibiles:sicut pleni' fuit ostē
sum:sup illud Eccs.j.Cuncte res difficiles:nec est q̄ possit eas
explicare sermone:ꝛ multo min' dei sapiam.Sed q: posset ali/
quis credere q saltem alique creature essent ab hoibus cōpre/
hense.ideo ponit exemplū de aliq̄b':de q̄ruꝫ incōprehensione
notū est omibus.d.Arenā maris ꝛc.q̄s dinumerauit? q̄si di/
cat:nullus hoim:ꝛ de duob' p̄mis est manifestū.De tertio ve
ro posset dubitari.nā anni a p̄ncipio mūdi sunt numerati:ꝛ p
ꝯsequens menses ꝛ dies possunt numerari.Ad quod dicēduꝫ
q anni non sunt numerati certitudinaliter ꝛ precise: qđ patet
primo:q: septuaginta interptes multo plures annos cōputāt
ab initio mūdi q̄ in libris hebraicis habeat. Itē in libris he/
braicis cōputant anni ꝫm vitas patrū:vt habetur Gen.v.Et
iterū ꝫm

a Prior oīm creata est sapia.Creata ꝫm hūanitatē in cōsi/
lio dei p̄ris.s.p salute hūani generis p̄destinata est incarna/
ri.Notandū aūt q ꝓpter vnitatē psone:aliq̄ñ xp̄s đr genit':
aliq̄ñ creat'. b Fons sapie.Origo oīs sapie a verbo dei p
cedit:qđ de' ex deo semp cū patre manet in celis:sed ingres/
sus mūdū p dispensationē hūanitatis
dedit mandata salut'.Vñ: Verba vi/
Joh.6.g te eterne habes. c Radix.Osten
dit neminē posse pfunditatē dei pene/
trare:vel magnitudinē bonitat' eius
ꝛ misericordie.Vñ ad liberationē ꝛ il
luminationē hūani generis homo fie/
Esai.5.f ri dignat' est.Vñ:Generationeꝫ eius
quis enarrabit? d Ipe creauit ꝛc.
Unigeniti.s.aduentū:p verbū sibi co/
eternū cū spūsctō dispensauit:quō per
virginis partū ad salutē mundi veni/
ret:ꝛ creaturas repararet: ꝛ hoieꝫ ad
agnitionē ꝛ dilectioneꝫ sui reuocaret:
dans illi donū spūsancti:vt ei' mune
re saluetur in eternū. e Timor do/
Ps.m. mini ꝛc. Beat' vir qui timet dñm:in
mādatis ei' cupit nimis.glia et diui/
tie in domo eius ꝛc. Timor dñi ꝛc.
Rab.Due species sunt timoris.De al
tera dicit:Timor aīe in charitate ꝛc.
Qui hunc

Altitudinē celi:ꝛ latitudineꝫ ter/ a
re et pfundū abyssi:q̄s dimēsus b
est? Sapiam dei precedentē om/ c d
a nia q̄s inuestigauit? Prior oim e
creata est sapientia:ꝛ intellectus f
b prudētie ab euo. Fons sapie ver g h
bū dei in excelsis:et igressus illi' i k
a ꝫ.i.origo.
c mādata eterna. Radix sapie cui l
reuelata est:ꝛ astutias illi' quis m n
agnouit? Disciplina sapie cui re/ o
uelata est ꝛ manifestata:ꝛ multi/ p
plicationē ingressus illi' q̄s intel q
lexit? Unus est altissim' creator r s
oim:omipotens:ꝛ rex potens et t
metuēdus nimis: sedēs sup thro
d nū illi':et dominans deus. Ipse v
creauit illaꝫ in spirituscto:ꝛ vidit x y z
ꝛ dinumerauit:ꝛ mēsus est.Et ef/ a
fudit illam sup omnia opera sua:
ꝛ super omnē carneꝫ: ꝫm datum b c
a ꝫ qui coercet a penis.
e suū p̄bet illā diligētib' se.Timor d

Nico.de lyra

iterū ꝫm tpa regū:vt ptꝫ in libris Re/
g'.ꝛ Paral.in tali vero cōputatione
frequēter vn' ann' p duob' cōputat:
ꝛ ecōuerso vt frequēter ostēsum ē in su
perioꝛib' libris.Iterū a reditu capti/
uitatis babylonice vsqꝫ ad xp̄m non
habet aliq̄ numeratio p sacrā scriptu
ram.Et iō ꝓpter tantā varietatē bene
đr q dies seculi nō sunt ab aliq̄ homie
nūerati certitudinalit ꝛ precise.
a Altitudinē celi ꝛc. ꝓfundū abys/
si.i.oceani. b Quis dimēsus est?q̄si dicat:nullus hoim.
Et de duob' primis est manifestū.De tertio vero dicendū q
licet ꝓfundū oceani sit mēsuratū a naut' in aliq̄b' locis ari/
de ꝓpinq̄s:nō tñ in oībus:sed in paucis respectiue in q̄b' est
mare nauigabile.iō ꝯcludit: c Sapiam dei. genitam:
d Precedentē oia.q: p verbū qđ est idē cū ipa oia facta sūt
Joh.j.Causa ꝯo effectiua p̄cedit suos effectus. e Prior
oim.Hic ꝯñter oñdit sapie genite prioritas. Sciēdū tñ q ali
qui istā lrām exponūt de sapie genite incarnatiōe: eo q đr h̄:
Prior oīm creata ē sapia.creari ꝯo sibi ñ cōpetit nisi rōne na
ture humane q̄ creatura est.Sed ꝯtra hoc arguit: q: licet sa/
pientia genita rōne hūanitatis assumpte possit dici creata.si/
cut đr Joh.j.Verbū caro factū est:tñ nō pōt hoc mō dici pri/
or creatura vel prior creata.naꝫ ante tp̄s incarnatiōis multa
fuerūt creata. Ad qđ rñdent q nō accipit hic prioritas dura
tionis:sed auctoritat' ꝛ dignitat'.nam humanitas xp̄i ꝓpter
vnionē ad verbū ꝛ plenitudinē gr̄e facta est dignior oīb' crea
turis.Et h̄ modo loquit beat' Johes baptista de xp̄o Joh.j.
Post me venit vir.s.xp̄s:q̄ ante me fact' est:nō tpe ꝫ dignita
te:q: fact' est supior ꝛ prelat' me':vt exponūt sancti.Sed liceꝫ
hoc dictū habeat bonū intellectū:tñ nō videtur ꝓcedere ꝫm
mentē auctoris hui' libri.nā.j.xxiiij.loquēs in psona huius
sapie dicit:Ab initio ꝛ ante secula creata sum. Ex quo ptꝫ q
creationē hui' sapie nō vocat incarnationē que facta ē in tē/
pore:sed ei' emanationē eternaꝫ a patre:que large loquendo
dicit creatio inquantū fili' accipit esse a patre:sicut ꝛ p crea/
tionē accipit esse:nō aūt quantū ad hoc q creatio est de nibi/
lo:ꝛ q p eam accipit esse in diuersitate essentie. Nā fili' in di
uinis est de substātia patris:ꝛ accipit idem esse cū patre.Et ē
aliqualit similis modus loquendi:sicut cū đr aliq̄s impator vl'
rex creari.q̄ creatio non est de nihilo:nec p hoc accipit aliqđ
esse nouū absolutū:vt cōmuni' đr:sed tm̄ relatio noua domi/
ni ad subditos.Et p hoc ptꝫ ad argumētū qđ fiebat superius
ex hac auctoritate.Dicendū igit q sicut p̄dictū est: hic ponit
emanatiōis sapie genite quedaꝫ primitas respectu oīs alteri'
emanatiōis nō solū creaturarū:sed etiaꝫ spūsancti: eo mō lo/
quēdi quo emanatio filij đr p̄ma:ꝛ spūsancti secūda:sic spiri
tussanctus dicit in trinitate tertia psona.licet eni in diuinis
psonis ꝛ earū emanatiōib' nō sit prius ꝛ posterius duratione
vel natura:tñ ē ibi ꝫm aliquos prioritas ꝛ posterioritas origi
nis:q: vna psona est ab alia:ꝛ nō ecōuerso: ꝛ ꝫm omes est ibi
prioritas ꝛ posterioritas ꝫm nostrū modum intelligendi:nam
emanatio verbi p̄intelligit emanatiōi amoris.sic igit dicitur:
Prior oīm creata est sapia.i.p eternā
generationē ꝓducta:ꝛ q iste sit intel/
lectus auctoris: videtur ex hoc qđ.j.
xxiiij.anteq̄ in psona huius sapie lo/
quens diceret: Ab initio ꝛ ante secu/
la creata sum:p̄misit dicēs in persona
eiusdē sapie:Ego ex ore altissimi ꝓdij
p̄mogenita añ oēm creaturā:p h̄ insi/
nuans q hui' sapie creatio nō est ali/
ud q̄ ei' eterna ꝓcessio. Locutiōes tñ
iste ꝛ ꝯsiles nō sūt extēdende: sed ma/
gis cauēde a fidelib': q: fauere viden
tur errori Arrij:q̄ dixit dei filiū eē pu/
rā creaturā:si tñ inueniant in dict' san
ctoꝝ:vel libris sacre scripture canoni/
cis:vel nō canonic':receptis tñ ab ec/
clesia ad legēduꝫ:qual' est iste: vt dicit
Hiero.in ꝓlogo galeato:pie sūt expo
nēde. f Et intellect' prudentie ab
euo.Est aūt intellect' habit' p̄ncipio/
rū.Itē oēs morales virtutes ꝯnectū/
tur prudētie:ꝛ iō p̄ncipia ꝯtutū mo/
raliū dicunt p̄ncipia prudētie. igit q:
noticia hoꝝ principioꝝ supeminenter
est in sapia genita.iō đr: Intellectus
prudētie ab euo.i.ab eterno. Euū eni
est q̄si mediū int eternitatē ꝛ tp̄s.pro/ B
pter qđ aliq̄ñ ponit ꝓ tpe: ꝛ aliq̄ñ ꝓ
eternitate:eo q mediuꝫ pticipat cum
vtroqꝫ extremo.pōt etiā dici ab euo ꝓ
prie dicto:eo q eternitas ꝓpt sui sim/
plicitatē assistit euo ꝛ tpi:ꝛ cuilibꝫ eo/
ruꝫ parti. g Fons sapie. Hic ꝯñr
agit de emanatiōe sapie exteriori:p h̄
q ei' effect' creaturis cōicat. Et h̄ est
qđ đr:Fons sapie.i.ex q̄ deriuant effect' sapie tanq̄ q̄daꝫ ri/
uuli est supple: h Verbū dei.qđ idē est cū sapia genita:
i In excelsis.nā p̄mo fuit in angel' sanct':ꝛ ꝯñr in alijs crea/
turis: k Et ingressus illi' mā.et.Dicunt aūt ingressus sa/
pietie ad oēs ei' reuelatiōes:ꝛ maxime notabiles. illa vero fu
it valde notabilis:q̄ descēdit in montē synai legē dādo audi/
ente cūcto pp̄lo:vt habet Exo.xx.iō subdit: Mādata eterna.
tunc eni dedit decalogi p̄cepta:q̄ dicunt eterna:eo q sunt via
deueniēdi ad vitā eternā Matth.xix.Si vis ad vitaꝫ ingredi
serua mādata.Sed q: posset aliq̄s credere q p tales reuelatio
nes sapia dei pfecte cognosci posset.iō h̄ remouet.d. l Ra
dix sa.cui re.ē?q.d.nulli.Tūc eni radix alicui' reuelari đr:q̄ñ
pfecte cognoscit: m Et astutias il.i. subtilitates ꝯtra ma/
la: n Quis agnouit.q.d.nullus.tanta eni est q de malis
elicit bona:vt dicit Aug'.in enchyridion. o Disciplina sa.
cui re.est ma.s.pfecte.h̄ eni importat manifestatio.q.d.nulli:
q: nulla creatura capax est tal' noticie cū sit infinita: p Et
multiplicationē ing.il.i.effect' ei': q Quis intel.q.d.nll'a
creatura.Licet eni xp̄s inq̄ntū hō habeat noticiā creatā oim
effectuū dei q̄ facti sūt ꝛ fient:nō tñ hꝫ noticiā oim possibiliuꝫ
a deo fieri:ꝛ q: tal' noticia est dei ꝓpria.iō subdit: r Unus
est al.nā ē ipa bonitas p essentiā: s Creator oī. p suā po/
tentiā.iō subdit:Oipotēs.Et q: nō solū est oim rex creator:ꝫ
etiā gubernator.subdit: t Et rex potēs ꝛc.sedēs sup thro
nū illi'.s.sapie:p qđ designat ptās iudiciaria:q̄ attribuitur fi
lio q̄ est sapia genita Joh.v.Pr̄ ome iudiciū dedit filio:
v Ipe.s.pr̄: x Creauit illā. mō supradicto: y In spū/
sctō.nō p̄ncipiatiue:q: spūsctūs nō ē p̄ncipiū filij:ꝫ cōcomita
tiue:q: tres psone sūt coeq̄les ꝛ coeterne: z Et vidit ꝛc.i.p
fecte cognouit.pr̄ eni pfecte cognoscit filiū. a Et effu.il.su.
oi.o.sua.q: sapia dei q̄ ē attributū filij:relucet in oīb' opibus
dei.ꝛ q: natura hūana rōne itellect' sup alia corpalia capax ē
effect' sapie diue.iō subdit: b Et sup o.car.i.sup oēm hoieꝫ
quē illumiat naturali lumie itellect' Joh.j.Illumiat oēm ho
minē veniētē in hūc mūdū:sed q: sup h̄ dat iust' lumen gr̄e.iō
subdit: c Scđm da.su.s.lumis natural'.Prebet illā dili/
gentib' se.Et sequit: d Timor dñi.Postq̄ auctor declara
uit p̄ncipiū effectiuū sapie:hic ꝯñr declarat aliud p̄ncipiū dis/
positiuum

Qui hūc hñt ꝓpter metū gehēne peccare desināt: ⁊ vitā corrigūt: hic introducit charitatē: sed foras mittit. Qui enī sic timet nōdū amat nec desiderat bona: sed cauet mala: sed tñ se
Ps.18. corrigit ⁊ bona desiderare incipit. De altera scriptū ē: Timor dñi sctūs ꝑmanet in seclm secli. Timet enī vnusq̄sq; ne amittat bona ⁊ dei pñtiā: q̄ in eternū frui desiderat. de quo dr: a Timor domini delectabit cor. Hic suauitatē tribuit internā: ⁊ in futuro vitā eternā. b Dilectio dei ⁊c. Raba. Charitas dei vera est sapiā q̄ ꝑ spm̄sctm̄ diffundit in cordib⁹ nr̄is: q̄ replet nos dulcedine dilectiōis dei in agnitione ma
1.Joh.2.c gnaliū ei⁹. Aū: Uos vnctionē habet a sancto: q̄ nostis oīa ⁊c. Unctio ei spiritual' ip̄e spirit⁹ est: cui⁹ sacrm̄ est in vnctiōe visibili: cuius gr̄a instruit de oībus. Alioq̄n ociosus est sermo doctoris. Charitas vero dei q̄ est donū spūs: citissime intelligere ⁊ obseruare mādata dei facit. Ipa enī bonū incipit ⁊ pficit: ipa in futuro remuneratio
Ps.15. erit. Aū: Adimplebis me leticia cum vul.t.d.in.d.t.vl.in f. c Timor domini ⁊c. Sine timore dei ⁊ obseruatione mādatoꝝ ei⁹: nulla religio est. Aū: Si q̄s putat se religiosum esse: non refrenans linguā suā: sed seducēs cor su
Jac.1.d. um: hui⁹ va.ē re.⁊c. d Timēti d. b. Qui.s. timore dei: in fide ⁊ doctrīa ⁊ opatione regulā iusticie seruat. e Et vidit. in cōspectu ei⁹ sunt omīa: vnicuiq; ɔseruat dignā retributionē. Rami.

a ſ in pſenti recte cōfessionis. b ſ in futuro.
domini glia ⁊ gloriatio: ⁊ leticia a b c
a ſ eterne beatitudis. b ſ amore inenarrabili.
a ⁊ corona exultatiōis. Timor do/ d e
a ſ in presenti.
mini delectabit cor: ⁊ dabit leti/ f
a ſ in futuro.
ciā ⁊ gaudiū in lōgitudinē dierū. g
a ſ eterna beatitudo. b ſ in fine hui⁹ vite.
Timēti dñm bñ erit i extremis: ⁊ h
a ſ mortis.
i die defunctiōis sue benedicet. i
Dilectio dei honorabilis sapia. n
Quib⁹ aūt apparuerit i visu: dili k l
a ſ eterna beatitudine.
gūt eā in visione: ⁊ i agnitiōe ma m
a ſ in fine huius vite.
b gnaliū suorū. † Initiū sapiētie ti/ o
a ſ matris ecclesie.
mor dñi: et cum fidelibus in vul p
a ſ quia sanctis aiabus sociatur.
ua concreatus est: ⁊ cū electis fe/ q
a ſ quib⁹ dicitur: Euge serue bone ⁊ fi. quia sup panca fu.fi.⁊c.
minis graditur: et cū iust' ⁊ fide/ r
c lib⁹ agnoscit. Timor dñi scientie s
a ſ in hoc seculo.
religiositas. Religiositas custo/ t
die ⁊ iustificabit cor: iocunditatē v
a ſ in futuro.
d atq; gaudiū dabit. Timēti deuz x y
ſ vel consummationis.
bñ erit: ⁊ in dieb⁹ ɔsolatiōis illi⁹ z
a ſ qui magis timet deū magis sapiēs est: ⁊ quāto sapiētior tanto fructib⁹ bonoꝝ ꝑperū plenior. non enim timor dei ociosus est.
bñdicet. Plēnitudo sapie time/ a b
re deū: et plenitudo a fructib⁹ il/ c
lius. Omne donū illi⁹ implebit a d
generatiōib⁹: ⁊ receptacula a the e
ſ sapientie. ſ vite eterne.
sauris illius. Corona sapie timor f
a ſ de⁹ cui assistūt oīa merita. b ſ gaudete ⁊ exultate: q̄ merces vestra multa est in celis.
domini: replens pacem ⁊ salutis g
a ſ capilli capitis vestri oēs numerati sunt.
e fructū: ⁊ vidit ⁊ dinumerauit eā. h

Nico.de lyra

positiuū qd dr timor. Naz sicut puer ad sapiam hūanā disponit: ⁊ in ea ꝓficit timēdo magistruz: sic hō se hz ad diuinā sapiam timēdo deū. Ad euidētiā dicēdoꝝ sciēdū: q̄ timor a doctoribus diuidit in timorē mūdanū: seruilem: initialē ⁊ filialē. obiectū enī timoris ē malū: qd est duplex.s. pene ⁊ culpe. Si igit ꝓpter malū pene qd aliq̄s timet auertat a deo ꝑ pctm̄ mortale. dr timor mūdan⁹ vel hūan⁹. Si aūt ꝓpter malū pene qd timet cōuertat ad deū ei inherēdo: ⁊ h̄ ꝑncipalit ꝓpt vitationē hui⁹ mali. h̄ nō ē nisi ꝓpt amorē boni ꝓprij q̄ timet ꝑuari: ⁊ qd diligit: in eo ꝑncipalr finē ɔstituēdo: ⁊ talis timor dr seruilis. nec stat cū charitate: q̄ ꝑncipaliter facit diligere bonū diuinū. Si aūt aliq̄s deo inhereat ꝓpter malū culpe qd timet: sic dr timor filialis. ꝓpriū ē enī filioꝝ timere offensaz prīs. Si aūt ꝓpter vtrūq; malū deo inhereat. ꝑncipalr tñ ꝓpter malū culpe ne deū offendat: sic dr timor initialis differēs a filiali: sic impfectū a pfecto: ⁊ sic stat cū charitate min⁹ tamē pfecta. igit q̄ auctor iste loquit d timore ꝓut stat cū charitate: vt patet ex suo ꝓcessu. iō loquit hic tm̄ de timore filiali ⁊ initiali. Sic g̃ ꝓcedit: q̄ pmo declarat timoris dei fructū. scdo incitat ad ipm timēdū. ibi: Fili ɔcupiscēs sapiam. Pria adhuc in duas: q̄ pmo ondit fructū timoris in adeptiōe boni. scdo in vitatiōe mali. ibi: Timor dñi expellit pctm̄. Prima adhuc ī duas. Nā pmo agit de timore filiali. scdo de initiali. ibi: Initiū sapie. Circa pmū ponit pmo fruct⁹ timoris filial' ꝓ statu patrie. cum dr: a Timor dñi glia. q̄ ꝑ ipm meret q̄s gloriā. Et dr hic glia ꝓ glie habitu: b Et gloriatio. ꝓ ei⁹ actu: b Et leticia. ꝓ ei⁹ diffusione ad inferiores vires anīe: qd erit in resurrectiōe. tūc enī anime glia redūdabit ad corp⁹: ⁊ ꝑ ɔñs ad vires sensitiuas q̄ sūt totius ɔiūcti. talis aūt diffusio vocat leticia a latitudine dicta q̄si quedā laticia: c Et corona exultatiōis. ꝓpter triūphū pfectū de aduersarijs. d Timor dñi delectabit cor. merito
rie. q̄ per

rie: q̄ ꝑ eū meret fruitionē beatā: q̄ ꝓprie vocat delectatio: q̄ si de alio lactatio. nā beati lactant vberib⁹ diuie ɔsolationis. f Et dabit leticiā ⁊ gaudiū. dicit Gaudiū ꝓpter gloriā anie: ⁊ Leticiā ꝓpter redūdantiā ei⁹ ad corpus: vt dictū est. g In logitudine dierū. i. sine fine. Consequēter ponit fruct⁹ timoris filialis ꝓ statu vite. cū dicit: h Timenti deum bñ erit i extremis. vite pñtis: q̄ talis timor cauere facit dei offensam: ⁊ sic excludit demonum potestatē: ⁊ meret sanctoꝝ angeloruz assistentiā Lu.xvj. Factū est autem vt moreret mendic⁹: ⁊ portaret ab angelis in sinū abrae: i Et in die defunctionis sue benedicet. a deo et hominibus sibi bona impcantib⁹. k Quibus autem apparuerit in visu. ꝑ reuelationem propheticam: l Diligūt eam in visione. s. prophetica que ē donum dei: m Et in agnitione magnalium suorum. quoruz cognitio est delectabilis. Et quia ex supradict' posset aliquis credere q̄ predictorum fructuum timor esset magis causa q̄ charitas. ideo hoc remouet. d. n Dilectio dei honorabilis sapia. i. excellētior in acquisitiōe sapie: que accipitur hic prout includit omnē virtutem: vt dictum est supra. o Initium sapientie. Hic ɔsequēter agitur de timore initiali: qui de impfecto ad ꝑfectū ꝓcedit: vt predictū est. ideo dicit: Initium sapiētie. licet autem timor seruilis disponat aliqualiter ad sapientiā: inquantuz retrahit a peccato ꝓpter penaz: ⁊ ꝑ hoc habilitatur homo: vt tandem retrahatur a peccato ꝓpter offensam: ⁊ sic est aliquo modo principium sapientie: tamē istud principiū est extrīsecū a sapiētia sicut ⁊ a charitate: s timor initialis est principiuz intrinsecum: sicut fundamentū est primū principium domus intrinsecū: ⁊ similiter dñi timor est principiū intrinsecū spiritualis edificationis: p Et cū fidelibus ⁊c. i. in baptismo: qui est spiritualis generatio: in quo datur gr̄a spiritus sancti. Potest etiam accipi ad literam de sanctificatis in vtero matr'. Potest etiā exponi de alijs inquantū puer animatus adhuc existens in vtero matris habz quandā dispositionē: q̄uis longinquaz ad gratie receptionē: q Et cum electis feminis graditur: deducendo eas ad virtutis augmentū: r Et cū iustis ⁊ fidelib⁹ agnoscitur. supple esse per opera exteriora virtutū. ista tamen cognitio est tm̄ coniecturalis: quia timor iste conexus est charitati: que non cognoscitur per certitudinē ab habente: ⁊ multo minus ab alijs. s Timor domini sciētie religiositas. i. religatio sciētie circa deum: ne effluat ad inquirendum curiosa. t Religiositas custodiet ⁊ iustificabit cor. ne effluat ad diligendum indebite vana ⁊ curiosa delectabilia. v Iocunditatem. in presenti ex puritate conscientie: x Atq; gaudium. in futuro per adeptionē glorie. ideo subditur: y Timenti deum bene erit. nam in patria nulluz erit malum: z Et in dieb⁹ conso.il.i. fruitiōis beate: a Benedicet. a deo ⁊ angelis. b Plenitudo sapie timere deum. q̄ ducit ad gloriā: in qua est plenitudo sapie in visiōe beata. c Et pleni. a fru.il. quia fruitio beata inseparabilis est a visione. d Omē do.il.imp.a.g. q̄ dona dei cōplentur in patria ad quā ducit timor: vt dictū est: e Et rece.i. vires aīe q̄ replebunt in patria ex sūma pfectiōe. f Corona sa.ti.do. q̄ meret coronā glie solis sapiētib⁹ debitā: g Replēs pa. ⁊ sa.f. q̄ glia quā meret timor satiat totalit appetitū. h Uidit ⁊ di.eā. s. sapiam ad quā ꝑfecte venire facit timor.

† Ps.110. Pro.1.a et.9.b. Ecci.1.b

Utraq; aūt

a Et rami. Per sapiētiā diuinā habet homo scientiam vitandi malū: ⁊ intellectū faciendi bonū:
Ecci.24.c vtrūq; enī in auditore operatur in fine. Aū: Qui audit me nō confundet: ⁊ qui operant in me nō peccabunt: qui elucidant me vitam eternam habebunt. Initium sapiētie timor dñi. Intellect⁹ bonus omnib⁹ facientib⁹ eum. b In thesauris ⁊c. In legis meditatione vtrūq; declaratur: quō scz vitanda sunt mala: ⁊ quō discenda spiritualis sapientia ⁊ exercenda bona opera in q̄bus est religio vera. c Sapientia ⁊c. Que ꝓhibet peccata et carnalia
Pro.15.b desideria. Aūd: Nō amat pestilens eum qui se corrigit: nec ad sapiētes graditur. d Timor ⁊c. quia ꝑ penitentiā mundat a p̄teritis peccatis: vel prohibet a cōmittēdis. Quia qui per timorē dei sese nō corrigit: in peccati voraginē cadit. e Bon⁹ sensus ⁊c. Aū i Prouerbijs:
Ibi.14.a Labia sapientiū custodi
Ibi.15.b unt eos. Et alibi: Astutus omnia agit consilio: q̄ autem fatuus est aperit stulticiam. Sapientis ḡ hominis est verba tenere: ⁊ omnia modeste agere. f Enarrabunt sensū ⁊c. Equanimiter non mala ꝓ malis: sed bona ꝓ bonis tribuens. g Fili cōcupiscēs ⁊c. Qualiter ad sapientiam peruenias: Ipa sapientia monstrat: q̄ sine conseruatione iusticie: nemo peruenit ad culmen sapientie. Unde Jacobus:
Jaco.3.c Quis sapiens inquit ⁊ disciplinat⁹ inter vos? ostēdat conuersationez bonā in mansuetudine sapiētie. h Sapientia enim ⁊ disci. ⁊c. Sicut sepe dictum est: Timor domini sapientie ⁊ discipline custodia ē: cui cōuenit fides recta: et morū temperantia: q̄ sine fide impossibile est placere deo: ⁊ bonorū vita semper tranquilla est. Unde:
Mat.11.d Discite a me: q̄ mitis sum ⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requiem animab⁹ vestris. qui enim vere timet deum: non potest esse sine fide: ⁊ operibus bonis q̄ replent hominem virtutibus: ⁊ deo acceptabilē faciunt. Unde homini bono in conspectu dei dedit deus sapientiā ⁊ scientiam. Peccatori autem dedit afflictionem ⁊ curam superfluam. i Duplici corde. Uir duplex anio inconstans est in omnib⁹ vijs suis: q̄.s. vult gaudere cum seculo: et regnare cum christo. k Hypocrita. Aliud cor
Ibi.7.b de gestans: aliud opere monstrans. Unde: Attendite a falsis ꝓphis: q̄ ve.ad v.in ve.o.⁊c. l Attende in illis ⁊c. Manifestum est q̄ qui sequit hereticos: aīe sue acq̄rit dānationē: q̄ in iudicio reuelabunt occulta cordiuz: ⁊ reddet vnicuiq; ſm opa sua. disꝑdet enī de⁹ oēs q̄ loquunt mēdaciū:
qui abomi

a ſ Sapient a ⁊ timor dei: quia omne datū optimum desursum est.
Utraq; aūt sūt dona dei. Sciam a b c
⁊ intellectum prudētie sapientia d e
ſ eternam.
cōpartiet: ⁊ gliaz tenētiū se exal
tat. Radix sapie est timere deuz. f
a ſ scientie scripturarū: quas ꝑ orbem terrarum euāgelica pādit doctrina. b ſ celū ⁊ terra transibunt: verba autē mea non transibunt.
a Et rāmi ei illi⁹ lōgeui. In thesau/ g h
b ris sapientie intellect⁹: ⁊ scientie i k
a ſ abominabilis.
c religiositas: execratio aūt pctōri l
d bus sapia. Timor domini expel/ m n
ſ dei.
lit peccatum. Nam q̄ sine timore o
est nō poterit iustificari: iracūdia p q
enim aniositatis illius subuersio r
ſ retributionis. ſ vere.
illi⁹ est. Usq; i tēp⁹ sustinebit pa s
tiens: ⁊ postea redditio iocūdi/ t
e tatis. Bon⁹ sensus vsq; in temp⁹ v x
a ſ nō pōt abscōdi qd iusticia facit manifestari.
abscōndet ūba illi⁹: et labia mul y z
f toruz enarrabunt sensum illius.
In thesauris sapie significatio a b
a ſ abominabilis.
discipline: execratio āt pctōri cul c
g tura dei. Fili ɔcupiscens sapiam d
cōserua iusticiā: ⁊ deus prebebit e f
h illam tibi. Sapia eni ⁊ disciplina g
timor domini: ⁊ quod beneplaci h
tum est illi: fides et mansuetudo: i k
et adimplebit thesauros illius. l m
ſ als: cōtumax nō sis ⁊ incredibilis timore.
ſ credere oportet accedentem ad deū: q̄ ip̄e est: ⁊ inquirentibus se remunerator sit.
Non sis incredulus timori dei: et n
a ſ Qui simpliciter q̄rit deū: inuenit. Dñs: Simplicitas iustoꝝ diriget eos: ⁊ supplātatio ꝑuersorum vastabit illos.
i ne accesseris ad illum duplici cor o p
k de. † Ne fueris hypocrita in con/
a ſ Sicut q̄ prauo corde machinātur malū: ⁊ oi tpe iurgia seminat.
spectu hominū: et nō scandalice/ q
l ris in labijs tuis. Attēde in illis r
ne forte cadas: ⁊ adducas aīe tue s t

a Utraq; aūt.s. sapia ⁊ timor: b Sunt dona dei. hoc dicit ne crederet aliq̄s q̄ sol⁹ timor sit dei donū ⁊ nō sapia. c Sciam. i. noticiā speculabiliū necessariā ad salutē: d Et intel.p.i. noticiā moraliū necessariā ad salutē: e Sapia cō.i. diuidet: nō tñ sic intelligēdo q̄ hec duo.s. timor ⁊ sapia separent abinuicē: q̄ sunt cōnexa charitati: sed q̄ hec duo dant hoib⁹ mult' ⁊ distinctis: ⁊ q̄ ille q̄ hec dona chari⁹ amplectit apud deū pl⁹ meret. iō subditur: Et gliaz tenētiū se exaltat. sequit: f Radix sapie est timere deū. Nā timor initialis ē ꝑncipiū ītrīsecū sapie vt dictū ē.s. sicut radix est ꝑncipiū intrīsecū arboris: g Et rami eni illi⁹.s. virtutes q̄ ꝓcedūt a sapia: h Longeui. q̄ ꝑmanēt in patria: tñ ſm alios act⁹ ɔuenientes statui glie. i In thesauris sapie.i. inter ꝑciosa ei⁹ dona. Intellect⁹ q̄ est habit⁹ primoꝝ principioꝝ in speculabilibus ⁊ operabilib⁹. k Et scie religiositas. id religatio noticie erga deū: qua restringit animus ne per vana ⁊ curiosa euaget: l Execratio aūt peccatorib⁹ sapientia. q.d. Quis sit multū preciosa: tamē abominabilis est peccatoribus ꝓpter habitū vitiosum: sicut cibus sapidus abominabilis est habenti gustū anie ex remorsu ɔscientie infectum. m Timor d. Hic ɔsequēter ponitur fruct⁹ timoris in euitatiōe mali. cum dicit: Timor dñi. initialis ⁊ filialis: n Expellit peccatū. tanq̄ sibi ɔtrariū: eo q̄ est annexus charitati. Hec est enī lex ɔtrarioꝝ: q̄ in eodem susceptibili mutuo se expellūt. o Nam q̄ sine timore est.s. dei: p Nō poterit iustificari. Nā primū qd ꝑtinet ad iusticiā est esse subditū deo: quod facit timor: sicut suo superiori. q Iracūdia enī animositatis illius.i. supbie eius: qua deo rebellat: r Subuersio illi⁹ est.s. ab oñi bono: ⁊ q̄ supb⁹ nō solū rebellat deo: sed etiā molestias infert fidelibus: q̄ sunt mēbra ei⁹. iō subdit: s Usq; in temp⁹ sustinebit patiens. molestias supbi t Et postea redditio iocūditatis. q̄ patienti redditur premiū glie: ⁊ supbo pena gehēne. v Bonus sensus.i. homo bone industrie: x Usq; in tempus ɔueniens: y Abscōdet verba illi⁹.i. supbi ⁊ ꝓterui patienter tacendo: z Et labia multorū enarra. sensum illius. sicut ptz d dauid: cui⁹ sensum multi cōmendant: eo q̄ patienter audiuit verba semei ꝓteruientis.ij.Reg'.xvj. a In thesauris sapie.i. inter eius ꝑciosa: b Significatio discipline. qua aliquis patienter tolerat molestias tanq̄ flagella dei: sicut patris corripiētis: sed quia peccatores obstinati ex talibus nō emendantur: sed a deo magis elongant. ideo subdit: c Execratio autem peccatoribus cultura dei. q̄ colitur fide: spe ⁊ charitate: vt dicit Aug⁹. in enchyridion. d Fili concupiscens. Postq̄ ostēdit timoris fructum. hic ɔsequenter inducit ad timorem habendum: ⁊ primo ex consideratiōe mali. secundo ex consideratione boni. ibi: Qui timetis dñm. circa mediū ca.ij. Prima in duas ſm cōsiderationē duplicis mali.s. culpe ⁊ pene. scda incipit in ꝑncipio scdi.ca. Primo igit inducit ad ti Luc.18.b
morē habendū ex ɔsideratiōe mali culpe: qd ꝑ timorē euitat. d. Fili ɔcupiscens sapiam: cui⁹ initium est timor: vt dictū est. e Conserua iusticiam. nemini nocendo ⁊ deo reuerentiā exhibēdo: f Et de⁹ prebebit illā tibi. q̄ dat eam omnibus se disponentib⁹ affluenter. Jaco.j. g Sapiētia enī ⁊ disciplina timor dñi. supple est initiatiue. Et dicit sapia quantū ad noticiā de diuinis: ⁊ disciplina quantū ad mores. h Et qd beneplacitū est illi.s. deo: i Fides ⁊ mānsuetudo. supple est ip̄e timor initiatiue: q̄ facit acq̄escere articulis fidei: ⁊ reprimere mot⁹ iracūdie: k Et adimplebit.s. deus: l Thesauros. bonorū spiritualiū: m Illius. qui timet eū. n Nō sis incredulus timori domini.i. illis q̄ incutiūt timorē eius: sicut est iudicium extremū: ⁊ dura punitio peccatorū. o Et ne accesser' ad eum. in ecclesia: p Duplici corde.i. pretendens exteri⁹ bonitatē: ⁊ interius habens iniquitatē. Et qm̄ hoc faciunt hypocrite. subdit: ne fueris hypocrita ⁊c. q Et nō scan. in la.tuis. q.d. si detegat veritas mendax apparebis. ideo subdit: r Attēde i illis.s. labijs tuis nō plus dicēdo de tua bonitate q̄ sit in veritate: s Ne for.ca. in pctm̄ manifestū: t Et adducas anie tue.i. tibi ip̄i accipiēdo ꝓ toto partē nobiliorē.

 Inhonoratio

qui abominat virum sanguinū τ dolosum. Unde: Attendite a fermēto phariseorū: qd est hypocrisis. Et alibi: Ueniet dn̄s serui illius τ diuidet eum: partēq₃ ei⁹ ponet cū hypocritis vbi erit fletus τ stridor dentium.
Luc.12.c
Mat.24.d

Ca. II

a ¶ Inhonoratione.i.delectionē corā deo τ hoībus: b ¶ Et reuelet deus absconsa tua.i.occulta peccata: c ¶ Et in medio synagoge.i. ꝯgregationis fideliū: d ¶ Elidat te.grauiter puniēdo: e ¶ Quoniā accessisti maligne τc̄.sic ptꝫ Act.v.de anania τ saphira: q̄s in couētu fideliū interfecit subito: eo ꝙ mentiti sunt fraudādo de agri precio.

Ca. II

a Fili accedens τc̄. Raba. Demonstrauit q̄d sit vitandū. nūc demonstrat q̄d sit agendū dicēs: Fili accedens ad seruiturē dei sta ī iusticia τc̄. Qui enī vult ab illecebris mūdi se abstinere: τ in christo pie viuere ꝑsecutionē patitur. Dū enī accingi diuino seruitio ꝑparat: bellū diaboli ꝯtra se excitat: τ dū alia vitia subdit: alijs reluctaẜ τ diuina dispensatione agitur vt superet τ superet: ne extollaẜ. Sed qꝛ humilitas τ patiētia illi necessaria est. sequiẜ: Deprime cor tuū τ sustine τc̄.
A
† 27.q.1.c. nuptiarum.in ꝟ.subtrahat.in glo. De pe.di.a. c.si em.ꝟ.liberū.

b ¶ Patientiā habe τc̄. In patiētia vr̄a possidebitis ani. ve. qꝛ.s. radix τ custos oīm virtutū patientia est. Sciendū autē est ꝙ patientia trib⁹ modis exercetur. a deo enī flagellamur: sed cauēdū est ne murmurem⁹ a proximo: ꝑsecutiōes: dāna: τ cōtumelias sustinem⁹. τ cauendū est ne mala ꝓ malis retribuamus: ab aduersario tentamur: ß prospiciendum est ne ad delectationē peccati vel consensum flectamur: vł ꝓ his presentia q̄ram⁹: sed futura expectemus.
Lu.21.
B

c ¶ Crede deo τc̄. Crede re oportet afflictū: τ dirigere gressus operū ī dei conspectū τ sperare in illum. Un̄: Reuela dn̄o viam tuā: τ spe.in e. τ in f. Hinc Hieremias ait: Beatus q̄ cōfidit in dn̄o: et erit de⁹ fiducia eius τc̄.
Ps.36.
Hie.17.b

d ¶ Metuētes dn̄m τc̄. Beneplacitū est dn̄o super timentes eū: τ in eis q̄ spe. sup mi. e. Qui enī veraciter metuit: patienter sustinet miserationē ei⁹. Qui aūt dereliq̄rint deū: ꝯfundenẜ τ in terra scribentur. e ¶ Qui timetis dn̄m credite il. τc̄.

inhonoratione: τ reuelet de⁹ absc̄sa tua: τ ī medio synagoge elidat te: qm̄ accessisti maligne ad dn̄m † et cor tuum plenum est dolo et fallacia. Ca. II

Fili accedēs ad seruitutem dei: sta in iusticia et in timore: τ ꝑpara aīaꝫ tuā
a ſ ne supbiat. b ſ ne in tribulatione deficias.
ad tētationē. Depme cor tuū τ sustine: τ inclina aurē tuā: τ suscipe
a ſ quia nemo hoc agere nouit nisi diuinis istructus preceptis.
a ſ Qui pseuerauerit vsq₃ in finē: hic salu⁹ erit.
verbā intellectus: et nē festines ī tp̄s obductionis. Sustine sustentatiōes dei: coniungere deo τ sustine: vt crescat ī nouissimo vita
ſ vel tp̄e. a ſ finis. b ſ Ne fractus pusillanimitate finem laborum precipites.
a ſ Quasi in afflictiōis tp̄e longanimis esto τ fortis: viriliter age et confortetur cor tuū.
tua. Oē qđ tibi applicituꝫ fuerit accipe: τ in dolore sustine: τ ī humilitate tua patiētiā habe: qm̄ ī igne ꝓbaẜ aurū et argētū: homines vero receptibiles in camino hūiliatiōis. Crede deo τ recuperabit te: et dirige viā tuā: τ spera in illū. Serua timorē illius: et in
ſ .i. permane.
illo veterasce. Metuētes dn̄m sustinete misericordiā eius: τ nō deflectatis ab illo: ne cadatis. Qui timetis dn̄m credite illi: τ nō euacuabitur merces vr̄a. Qui timetis dn̄m sperate in illū: τ in oble
ſ desiderata.
ctationē vēiet vob misericordia. Qui timetis dn̄m diligite illuꝫ:
ſ lumine sapientie.
τ illūiabunẜ corda vr̄a. Respicite filij natiōes hoīm: τ scitote qꝛ null⁹ sperauit in dn̄o: τ ꝯfusus ē.

Fili accedens ad seruitutē dei. Postq̄ꝫ auctor induxit ad timendū deū ex ꝯsideratione mali culpe qđ ꝑ dei timorē euitatur. hic consequēter ad idem inducit ex ꝯsideratione mali pene quod ꝑ timorē dei lenius toleraẜ. dicens: Fili accedens ad seruitutē dei: ꝑ conceptū melioris ꝓpositi: g ¶ Sta in iusticia. erga proximū: h ¶ Et in timore. erga deū: i ¶ Et prepara animā tuam ad tentatiōem. cōtra diabolū qui talibus aduersa niti tur procurare. ij. Timot. iij. Omnes qui pie viuere volūt in christo ꝑsecutionē patienẜ. k ¶ Deprime cor tuū. motus impatiētie reprimendo: l ¶ Et sustine. patiēter aduersa tolerando. m ¶ Inclina aurem tuā τ suscipe verba intellect⁹.i. verba ad patientiā inducētia: vt de passione christi τ huiusmodi: n ¶ Et ne festines in tempore obductionis.i. clausionis sensuū: qđ fit tp̄e mortis. q.d. nō desideres mortē fractus ꝓpter aduersitatis prolixitatē. o ¶ Sustine sustentatiōes dei.i. aduersa patienter tolerādo in q̄bus de⁹ sustentabit te. j. Corinth.x. Fidelis deus q̄ nō patieẜ vos tentari supra id qđ potestis: sed faciet cū tentatiōe prouentū vt possit⁹ sustinere. p ¶ Cōiūgere deo. ꝑ amorē: q ¶ Et sustine. aduersa patienter: r ¶ Ut crescat in nouissimo vita tua. de vita corruptibili ad eternā trāseūdo. s ¶ Oīne quod tibi applicitū fuerit. ꝓsperum vel aduersum: t ¶ Accipe. cū gratiarūactione: v ¶ Et in dolore corporis. inflicto tibi: x ¶ Sustine. patiēter ꝺm animū. exemplo Eleazari dicēt. ij. Machab. vj. Tu scis dn̄e ꝙ cū a morte possem liberari: graues corpis sustineo dolores: ꝺm aīam vero ꝓpter timorē tuū libenter hec patior: y ¶ Et ī humilitate tua.i. delectione corporali: z ¶ Patientiam habe. τ ratio subdiẜ: a ¶ Qm̄ in igne ꝓbatur aurū.i. approbaẜ: qꝛ purgaẜ τ melioratur. b ¶ Homīes vero receptibiles. disciplīne dei: c ¶ In camino humiliatiōis. purganẜ τ a deo approbantur. d ¶ Crede deo. ꝓmittenti premiū ꝓpter patientie exercitiū: e ¶ Et recuperabit te. de temporali afflictione ad eternā consolationeꝫ: sed quia fides sine operib⁹ mortua est. ideo subditur: f ¶ Et dirige viam tuā.i. opera tua in deū: g ¶ Et spera in illū. securū premiū expectando. h ¶ Serua timorem illius.s. castum: qui cauet offensam dei: i ¶ Et in illo veterasce. q.d. nō timeas deū tm̄ pro hora: sicut illi qui audiūt tonitruū: vel vident iminere periculū: quo cessante recedunt a dei timore. iō concludit: k ¶ Metuētes dn̄m sustinete misericordiā eius.i. patienter expectate: l ¶ Et non deflectatis ab illo. ꝑ impatientiā: m ¶ Ne cadatis. in gehennaꝫ. n ¶ Qui timetis dn̄m. Postq̄ꝫ induxit ad timorē domini ex ꝯsideratiōe mali. hic ꝯsiter ad idem inducit ex cōsideratiōe boni. Circa quod primo facit ꝓpositum. sc̄do cōcludit intentū. ibi: Qui timet dn̄m. Prima in duas: qꝛ primo facit propositū ꝓmittendo. sc̄do cōminando. ibi: Ue duplici corde. Circa primū primo ad dei timoreꝫ inducit ex consideratione bonorū inde sequentium: que sunt fidei: spei τ charitatis augmentū. Nam timor castus est istis annexus. ideo crescunt ip̄o crescente. τ quantum ad primum dicitur: Qui timetis dominū credite illi. q.d. consequens est vt fides in vobis magis ferueat: τ non euacuabiẜ merces vestra: sed magis augmētabitur. quantum ad secūdum subdit: o ¶ Qui timetis dominum sperate in illum. q.d. consequens est vt certius expectetis premiū. Est enim spes certa expectatio future beatitudinis ex gratia τ meritis ꝓueniens. iō subditur: Et in oblectationem τc̄. quantū ad tertium subdit: p ¶ Qui timetis dominum diligite illum. feruentius amando: q ¶ Et illuminabuntur corda vestra. clarius cognoscendo. nam amor penetrare facit intima ipsius amati. r ¶ Respicite. Hic ꝯsequēter ad propositū inducit exemplū. d. Respicite filij nationes hominū per aspectū librorꝫ sanctorꝫ: in quib⁹ scribunẜ facta patrum: vt Abraam: isaac τ ceterorꝫ. s ¶ Et scitote quia null⁹ sperauit in domino. veraciter: t ¶ Et confusus est. finaliẜ: sed reportauit gloriam in presenti: vt frequēter: τ in futuro semper.
† Eccl.ij.b

Hortatur timētes dn̄m vt credāt illi q̄ ad certaꝫ mercedem ꝑueniant. Justus enim ex fide viuit. Un̄: Cōfide fili: remittunẜ tibi pctā tua. Et alibi: Fides tua te saluum fecit. f ¶ Qui timetis do. spe. in il. τc̄. Tria cōmēdat timētib⁹ deū: credere: sperare: diligere: quia fide: spe τ charitate: vere coliẜ de⁹: τ ad ꝯtēplationē ꝑueniẜ: que est beatitudo eterna. g ¶ Respicite fi. τc̄. Raba. Hic quoq₃ tria dicit: neminē sperantē in dn̄o cōfusum esse: vel ꝑmanentē in mandatis derelictū: vł inuocantē despectū: Qꝛ corde crediẜ ad iusticiā: ore autē confessio fit ad salutē: Et q̄ facit voluntatē patris intrabit in regnū celorū. Un̄ aūt dicit remitti in tp̄e tribulatiōis pctā oībus exq̄rentibus
Ro.1.b
Mat.9.a
Ibi.10.g
Ro.10.c

rentibus deū in veritate: qꝛ sacrificiū deo spiritus τc̄. Et prope est de⁹ oībus inuocātib⁹ se ī veritate. a ¶ Ue duplici cor. τ la. τc̄. Admonuit ne quis duplici corde accederet ad deū. nūc aūt dicit: Ue duplici corde τc̄. Qui enī praua cogitat τ loquiẜ: τ prauis insistit operibus: nisi penituerit in eternū pibit.
B

a ¶ Quis enī ꝑmāsit in mādatis ei⁹. ea custodiendo. b ¶ Et derelict⁹ est. id est priuat⁹ auxilio diuino. c ¶ Aut q̄s inuocauit τc̄. q.d. nullus. τ subditur ratio: d ¶ Qm̄ pius τ misericors de⁹ τc̄. τ ptꝫ lr̄a. e ¶ Ue du. corde. Hic ꝯsiter inducit ad timorē dei cōminādo penā: τ ꝑ ꝯns boni amissionem carentib⁹ dei timore. d. Ue dupl ici corde.i. ꝓtēdēti bonū exteri⁹ et habenti malū interius. f ¶ Et labijs scelestis.i. ꝯtra deū blasphemis: g ¶ Et manib⁹ malefaciētib⁹.s. homicidio: rapina τ huiusmōi. Et sic tangiẜ hic triplex peccatū.s. cordis: oris τ opis ꝓcedens ex defectu diuini timoris. h ¶ Ue dissolutis corde τc̄. quorꝫ cor est solutū τ separatū ꝑ infidelitatē a deo. i ¶ Et ideo n̄ ꝓtegenẜ ab eo.s. a malo culpe ī ꝓsenti: τ a malo pene in futuro. k ¶ Ue his q̄ ꝑdiderunt sustinentiā.i. patientie virtutē. l ¶ Qui dereliquerūt vias rectas τc̄. Sicut enim declinare a malo τ facere bonū sunt due partes iusticie: sic per oppositū deserere bonū τ facere malū sunt due partes iniusticie. m ¶ Et q̄d faciēt cū inspicere.i. punire: n ¶ Ceperit dn̄s. licet enī oīa nuda τ aperta sint oculis ei⁹ Heb. iiij. tn̄ diciẜ inspicere peccata q̄n punit ea. o ¶ Qui timēt. Hic ꝯsequēter cōcludit intentū.s. ꝙ ex timore dei ꝓcedit multiplex bonum. d. Qui timent dn̄m nō erūt incredibiles verbo illi⁹: sed magis credibiles. p ¶ Et q̄ diligunt illū τc̄. qꝛ vera fides ꝑ dilectionem operatur. q ¶ Qui timent dominū inquirent que beneplacita sunt ei. nā de voluntate eius implenda sunt solliciti: r ¶ Et qui diligūt illū replebunẜ lege ip̄i⁹: qꝛ plenitudo legis est dilectio. Roma. xiij. s ¶ Qui timent dn̄m preparabūt corda sua. ꝑ mūdiciam interiorē: t ¶ Et in cōspectu illius sanctificabunt anīas suas. τ non in ꝯspectu hominū tm̄: quod est propriū hypocritaruꝫ. v ¶ Qui timent dominū custodiunt mandata eius. corde retinendo: τ opere adimplendo: x ¶ Et patientiaꝫ habebunt. in aduersis: y ¶ Usq₃ ad inspectionem anime illius. τ accipitur hic anima ꝑ voluntate diuina: que tunc aspicit patientes: quādo eos liberando reddit gaudentes. z ¶ Si penitentiā nō egerimus de peccatis. a quibus homo non potest in ꝑsenti vita esse immunis totaliẜ. iuxta illud. j. Joh. j. Si dixerimus quia peccatū non habem⁹ ip̄i nos seducimus: a ¶ Incidemus in manus domini. id est in diuinam punitionē valde grauem. Heb. x. Horrendum est incidere in manus dei viuentis. b ¶ Scd̄m enim magnitudinem ipsius. id est potestatem puniēdi obstinatos: c ¶ Sic τ misericordia illius. penitentibus parcendo: d ¶ Cum ipso est. nam vtraq₃ est eadem cū essentia diuina.
C
† De regula.c. antepenul. De apost. c. quidam.
D

b ¶ Duab⁹ vijs terram ingrediẜ: q̄ facit mala et sperat bona: vel qui carnis sectaẜ opera: τ spiritus sanctificationē se arbitraẜ pficere in timore: vel qđ dei est ope exhibet: τ qđ mūdi est cogitatione querit. Tales vero incōstātes sūt in oībus vijs suis: qꝛ facile ī aduersis terrenẜ: τ ꝓspe ris irretiunẜ. c ¶ Dissolut corde τc̄. Adhuc docet errorē cauere: et virtutem amare. Oportet enī sincerā fidē seruare: τ cōstantiaꝫ mētis hr̄e: si q̄s desiderat dei ꝓtectionē. Qui enī ī fide dubitat: spe vacillat: nō peruenit ad coronā vite: q̄ tn̄ vere timētib⁹ ꝓmittiẜ: qui.s. fructū afferūt in patientia. Qui autē in iudicio scꝫ ꝑ apostasiā vel heresim a fide discedūt: τ prauis opib⁹ insistūt: perpetuo cruciabunẜ. Un̄ his q̄ nō acq̄escunt veritati: credūt aūt iniq̄tati: ira τ indignatio τc̄. d ¶ Inspicere ce. τc̄. Licet omī tp̄e inspiciat oīa de⁹: tūc tn̄ inspicere dr̄: cū ꝓbare vel improbare aliq̄d dinosciẜ. e ¶ Qui timēt dn̄m nō erunt incre. τc̄. Alternādo de amore et timore τ dilectiōe dei agit: qꝛ timor dn̄i ꝑmanet in seculū seculi: τ omnis qui diligit: ex deo natus est: et cognoscit deum. Qui ergo timet deum τ diligit: credit scripturis: seruat opando precepta dei: τ semꝑ meditādo q̄rit que beneplacita sunt illi: replebiẜ ergo sapiā τ charitate dei. Finis eī precepti charitas: τ q̄ diligit proximū legē impleuit. f ¶ Qui timēt d. pre. τc̄. Felix anīa q̄ quotidie mūdat cor suum vt suscipiat habitatoreꝫ denum: cui⁹ possessor nullo eget bono: qꝛ omniū bonorū auctorem in se habet: τ quia ad hoc necessaria est mandatorum custodia τ boni oper̄ patientia: qua ꝑuenitur ad agnitionem veritatis. Sequiẜ: Qui timēt dominū custodiūt mandata illius τc̄. Justus in primis accusator est sui. Sicut enī humilitati premiuꝫ: sic superbie restat suppliciū. Unde Johes: Si dixerimus quoniaꝫ peccatum nō habemus: ip̄i nos seducimus. Qui vere sapiēs est: ver⁹ iusticie cultor ē: qꝛ sapiētia dictat iusticie normā.
Io.1.a
1.Joh.1.c

Quis enim ꝑmansit in mandatis ei⁹: τ derelict⁹ est? Aut quis iuocauit eū: τ despexit illū? Qm̄ pius τ misericors est de⁹: τ remittet in die tribulatiōis peccata: et protector est omnibus exquirentibus se in veritate. Ue duplici corde: et labijs scelesti: τ manib⁹ malefacientibus: † τ pctōri terrā ingredieti duab⁹ vijs: Ue dissolutis corde: qui nō credunt deo: τ ideo nō ꝓtegenẜ ab eo. Ue his qui ꝑdiderunt sustinentiā: τ q̄ dereliquerūt vias rectas: τ diuerterūt in vias prauas. Et q̄d faciēt cum inspicere cepit dn̄s? Qui timēt dn̄m nō erūt icredibiles verbo illius: τ qui diligūt illum conseruabunt verbum illius. Qui timent dn̄m inquirēt que beneplacita sunt ei: et qui diligunt eū replebūtur lege ipsius. Qui timēt dn̄m preparabūt corda sua: et in cōspectu illius sanctificabūt animas suas. Qui timēt dn̄m custo
ſ opere.
dient mādata ei⁹: et patiētiaꝫ habebūt vsq₃ ad inspectionē illius.
ſ boni operis.
a ſ agnitionem illius.
dicētes: Si penitētiā non egerimus: incidem⁹ in man⁹ dn̄i: τ nō in man⁹ hoīm. Scd̄m ēni magnitudineꝫ ip̄i⁹: sic τ misericordia illi⁹ cū ip̄o est. Ca. III
a ſ Scd̄m altitudinē celi a terra cōfirmauit dn̄s misericordiā suā sup timentes se τc̄.

Filij sapientie ecclesia iustorum: τ natio illorum obediētia τ dilectio. Judiciū patris audite filij dilecti: τ sic facite
a ſ obedientia τ dilectio virtutes sunt iustorꝫ: sꝫ ꝑ virtutes significat virtutū possessorē.

Ca. III
g ¶ Judiciū pa. dei: ex q̄ pr̄nitas oīs ī celo τ ī terra: qꝛ ex ip̄o sꝫ oīa. Qui diligit eā q̄ fecerit: τ vt ī eo maneant.

e Filij sapientie. Postq̄ꝫ auctor tractauit de origine virtutū. hic consequenter agit de exercitio earuꝫ. Et diuidiẜ in duas partes: qꝛ primo tractat de huiusmodi exercitio. sc̄do de statibus in q̄bus fit hec exercitatio xxiiij. ca. Prima adhuc in duas: qꝛ primo tractat de virtutū exercitio in ordine ad proximū. secundo in ordine ad deum. xiiij. ca. Prima adhuc in tres: ꝺm ꝙ proxim⁹ est supior: inferior vel eq̄lis: qꝛ prio tractat de virtutū exercitio ad supiores. sc̄do ad inferiores. ibi: Ignē ardentē. tertio ī ordīe ad pares. xij. ca. ibi: Nō agnosciẜ amic⁹. Parētes aūt sūt superiores: q̄ sunt honorādi. iō tractaẜ hic de honore parentū. Et diuidiẜ in duas partes.s. ꝑncipaleꝫ τ incidentalē: q̄ incipit ibi: Fili in māsuetudīe. Sciendū tn̄ ꝙ iste diuisiōes τ supra ꝑdicte τ subsequentes vsq₃ ad. xliiij. ca. exclusiue nō sunt ita ꝑcise: q̄n de ꝑtinentib⁹ ad partes aliq̄s tracteẜ aliq̄d ī alijs ꝑtib⁹: τ ecōuerso: τ ħ ꝓpter ꝯnexionē virtutū: de q̄b⁹ agiẜ in ħ libro. Pars aūt p̄ns in duas diuidiẜ: qꝛ ꝑmo ꝓbaẜ ꝙ parentes sint honorādi. sc̄do fili⁹ excitaẜ ad executionē hui⁹ obsequij. ibi: Honora p̄rem τc̄. Qꝛ aūt parētes sint honorādi: ꝑmo ꝓbaẜ auctoritate diuini p̄cepti. Exo. xx. Inter parētes vero de⁹ est ꝑm⁹: ex q̄ oīs paternitas in celo τ in terra noiaẜ. Eph. iij. iō dicit: Filij sapie.i. dei q̄ est ip̄a sapiā ꝑ essentiā. f ¶ Eccl̄ia iu. q̄ sunt dei filij ꝑ adoptiōis grām: g ¶ Et natio il. obe. τ di. sicut de hoīe notabiliẜ liberali nō solū dr̄ ꝙ sit liberalis in ꝯcreto: sed etiā liberalitas ī abstracto. ꝓpẜ qđ subdiẜ: h ¶ Judiciū p̄ris.i. decretū dei q̄ pater est ꝑncipalis: vt dictum est: i ¶ Audite filij. aure corporis τ etiā mentis: k ¶ Et sic facite vt salui sitis. qꝛ nō auditores legis suꝑple tm̄: sed factores iustificabuntur. Roma. ij.
A

Universidad ... Biblioteca

¶ maneat q̄ facta sī cui⁹ iudiciū q̄ audierit ⁊ p̄cepta ei⁹ fecerit. salu⁹ erit: cui⁹ mandatū est: vt etiā patri tēporali ⁊ matri reuerentia exhibeat̄. Vñ: Honora patrem tuū ⁊c̄. Vñ sequit̄: Deus enim honorauit: Cui deus honorē ꝯstituit: non debet a filijs inhonorari: q: deus iudicio suo exquiret qualit̄ p̄ceptū suū seruet̄. (Deut. 5. b)

a ¶ Qui diligit. q. s. mādata seruat ⁊ abstinet a peccatis: ⁊ tn̄ p̄ excessib⁹ orare nō desinit: q: scit misericordē; indicē oī tp̄e p̄ces exaudire. b ¶ In filijs. In sobole vl' in discipulis: quoꝝ nutrimento gaudent q̄ m̄gr̄is vel parētibus suis obediūt: vl' meli⁹ filios fructū bonorū operū accipiūt. ¶ Qui auertit aures ne audiat legē: orō eius erit execrabilis. Qui vero obedit p̄ceptis dei: dirigēt oratio ei⁹ sicut incēsum. ¶ Honorare parētes p̄mū mādatū ē in p̄missiōe. c ¶ In opere ⁊ ser. Nō ī vulua. s. vñ ondit̄ spūal' pr̄ marie dign⁹ honore. (1. Cor. 4. d) Vñ Paul⁹: Per euāgelium ego vos genui. Et alibi: (1. Tim. 5. c) Qui bn̄ presunt p̄sbyteri duplici honore digni habeant̄: maxie q̄ laborāt in doctrīa et verbo.

B d ¶ Bn̄dictio pa. ⁊c̄. Vñ. Bn̄dixerunt p̄triarche filijs: vt noe: sem: iaphet: qui posteritati cham maledixit. Abraā q̄; isaac filio suo: ⁊ isaac iacob: ⁊ iacob duodecim p̄triarchis bn̄dictionē dedit in q̄b⁹ ille p̄figurabat̄: q̄ de patriarchaꝝ stirpe descendit: q̄ est sup oīa benedict⁹ in secula. Quō aūt maledictio parentū soboli noceat: ī semine cham ońsum ē: qō a filijs sem. i. israelitis de terra p̄missionis deletū est. ¶ Cham nuditatē patris irrisit: ⁊ semē suum in seruitutē p̄petuā dānauit. Absalon q̄; dauid de regno expulit: ⁊ cōcubinas ei⁹ incestauit: f̄ morte cōdignas penas luit. (2. Re. 4. d) Helisei caluiciū pueri bethel irriserūt: ⁊ duo vrsi d̄ saltu ex eis. xlij. lacerauerūt: q: puerilis stulticia iudeorum in caluarie loco christū crucifixū irrisit: sed. xlij. anno post ascēsionē ei⁹: duo vrsi. i. Vespasian⁹ et Tit⁹ de saltu gentiū egressi illusores seuissime laniauerunt.

C e ¶ Elemosyna. s. que peccatū delet. hostia eni que p̄ peccato petīn vocat̄. q̄ aūt parētibus vel ceteris paup̄ib⁹ miseretur iusticie premium recipiet a peccatis absolut⁹. (Mat. 5. a) Beati mi. q̄niā ip̄i mise. ꝯseq̄nt̄. (Pro. 19. c) Et alibi: Feneratur domino qui miseretur pauperis. (Dan. 4. c) ¶ Hinc Daniel ad Nabuchodonosor. Consiliū meum o rex placeat tibi: ⁊ peccata tua elemosynis redime: ⁊ iniq̄tates tuas misericordijs pauperū: si forsitan ignoscat de⁹ delict̄ tuis. (Luc. 11. f) Hinc dn̄s ait: Date elemosynā: ⁊ oīa mūda sūt vob. f ¶ Fili in mā. Mansuetudo ⁊ humilitas grām: supbia et furor pariunt ruinā. (Mat. 11. d) Vñ: Discite a me q: mi. sum ⁊ hu. cor. et inuenietis re. a. ve. (Luc. 14. c) Et alibi: Qui se exal. hu. ⁊c̄.

vt salui sitis. Deus enim honora- a
uit patrem in filijs: ⁊ iudiciū ma- b c
tris exquirens firmauit ī filios. d
a Qui diligit deū exorabit p̄ pec- e
catis: ⁊ cōtinebit se ab illis: et in f g
orōne dieꝝ exaudiet̄: ⁊ sicut qui h i
thesauriçat: ita ⁊ qui honorificat k
m̄rē; suā. Qui honorat p̄rē; suū l
b iocūdabitur in filijs: ⁊ in die ora- m
tiōis sue exaudietur. Qui hono- n o
rat patrē suū: vita viuet lōgiore:
a ſ deo precipienti. b ſ ecclesiā.
et q̄ obedit p̄ri: refrigerabit mā- p
trē. Qui timet dn̄m honorat pa- q
rētes: ⁊ quasi dn̄is seruiet his qui r
c se genuerūt in ope ⁊ sermone: et s
a ſ spiritualem vel carnalem.
oī patientia† Honora pātrem tu- t
um vt supueniat tibi bn̄dictio a
ſ in vita eterna.
deo: et bn̄dictio illi⁹ ī nouissimo v
d manet. Bn̄dictio p̄ris firmat do- x
mos filiorū: maledictio aūt ma- y
tris eradicat fūdamēta. Ne glo- z
rieris in ꝯtumelia patris tui: nō
est eni tibi glīa: f̄ cōfusio. Gloria a b
eni hoīs ex honore patris sui: et c
dedecus filij: pater sine honore.
a ſ Filij carnales vel discipuli: honore ⁊ solatio debent fouere parentes: vt crescat sic charitatis affectus. vnde: Reddite vicē parentibus: q: hoc acceptum est coram deo.
Fili suscipe senectā patris tui: ⁊ d
nō contristes eū in vita illius: et e
si defecerit sensu: veniā da: et ne
e spernas eū in tua virtute. Elemo- f
syna eni patris nō erit in obliuio- g
ne. Nā pro peccato matris resti- h i
tuet̄ tibi bonū: ⁊ in iusticia edifi-
cabit̄ tibi: ⁊ in die tribulationis k
cōmemorabit̄ tui: ⁊ sicut in sere- l m
no glacies: soluētur tua peccata.
a ſ impius est et infamis q̄ negligit parentes.
Quā male fame ē q̄ derelinq̄t p̄rē;: n o
ſ verbis vel factis.
⁊ est maledictus a deo q̄ exaspe-
a ſ carnalem vel spiritualē.
f rat mātrē. Fili in mansuetudine p

a ¶ Deus eni honorauit patrē. id est honorari p̄cepit: b ¶ In filijs. i. p̄ filios: c ¶ Et iudiciū m̄ris. i. decretū suū de honore m̄ris. d ¶ Exq̄rens firmauit in filios: q: firmiter exq̄rit obseruatores ad premiandū ⁊ trāsgressores ad puniendū: ⁊ q: honor parentū tūc est meritorius vite eterne: quando fit ex charitate. ideo subditur: e ¶ Qui diligit deū exorabit pro peccatis p̄teritis: f ¶ Et cōtinebit se ab illis. cauendo a recidiuo. g ¶ Et in oratione dierū. id est quā facit p̄ adeptione vite eterne: que p̄ dies significatur Prouer. iij. Longitudo dierum in dextera eius: h ¶ Exaudietur. Oratio enim semp est exaudibilis qn̄ est pia pro se ⁊ pseuerans: sicut est in p̄posito: i ¶ Et sicut. Hic ponit̄ secunda ratio que accipitur ex parte boni ex honore parentū ꝯsequēdi. cum dicitur: Et sicut qui thesauriçat. aggregans sibi preciosa. k ¶ Ita ⁊ qui honorificat matrem suam. supple congregat sibi merita preciosa. l ¶ Qui honorat patrem suum iocundabitur in filijs. nam habebit filios sibi obedientes ⁊ se honorantes: quod cōtingit vt ī pluribus: quoniā filij sunt patrum imitatores. m ¶ Et in die orationis sue. i. facte pro se: n ¶ Exaudietur. hec est enim vna de conditionibus: que facit orationē semper exaudibilē. o ¶ Qui honorat patrem suum vita viuet longiore. sic enim promittitur in precepto dei Exo. xx. Honora patrem tuum ⁊ matrem vt sis longeuus super terram. p ¶ Et qui obedit patri refrigerabit matrem. i. consolabitur eam. q ¶ Qui timet dominum honorat parentes. ne sit transgressor diuini precepti: r ¶ Et quasi dominus seruiet his qui se genuerunt in opere ⁊ sermone. i. veraciter ⁊ sine fraude. s ¶ Et omni patientia. bonus enim filius habet patientiam: etiam si pater eum increpet sine culpa: († Exo. 12. b; Mat. 15. b; Mar. 7. c) t ¶ Honora patrem tuum. Hic consequēter inducit ad executionem honoris parentum. Et p̄mo omni tempore generaliter. secundo tempore senectutis specialiter. ibi: Fili suscipe. Prima in duas: quia p̄mo inducit filios ad honorem parentum. secundo retrahit eos a cōtumelia eorum. ibi: Ne glorieris. Circa primum dicit: Honora patrem tuum vt supueniat tibi benedictio: id est multiplicatio in bonis temporalibus ⁊ spiritualibus. v ¶ Et benedictio illius in nouissimo manet. in ꝯsecutione vite beate. x ¶ Benedictio patris firmat domos filiorum: sicut patet de benedictione Isaac Gen. xxvij. y ¶ Maledictio autē matris eradicat fundamenta. domorū filiorū sibi rebellantiū. z ¶ Ne glorieris: Hic ꝯsequēter retrahit filios a contumelia parentum. d. Ne glorieris in contumelia patris tui. ⁊ subditur ratio: a ¶ Non enim est gloria. s. tibi: b ¶ Sed confusio. quia pater manet quodāmodo in filio. Ex hoc enim ꝙ indiuidua corruptibilia non possunt p̄manere in seipsis: alio modo supplenit deus eorum permanentiam. s. per generationem. f̄m philosophum. ij. de anima. ideo subditur: c ¶ Gloria enim hominis ⁊c̄. ⁊ patet ex dictis littera. d ¶ Fili suscipe. Hic ꝯsequēter excitat filios ad honorem parentū tempore senectutis specialiter. cū dicitur: Fili suscipe senectam patris tui. tunc enim non solum indiget reuerentia filiorum: sed etiam subsidio ipsorum. e ¶ Et si defecerit sensu veniam da. quia non est culpa sua: sed naturalis defectus. Et quia non solum filij tenentur parētibus viuis benefacere: sed etiā defunctis. subditur: f ¶ Elemosyna enim patris. id est pro anima patris data: g ¶ Non erit in obliuione. coram deo. h ¶ Nam pro peccato matris. id est pro elemosyna ad remissionē sui peccati data: i ¶ Restituetur tibi bonum. meritorium: k ¶ Et in die tribulationis. id est mortis: l ¶ Commemorabitur tui. ad remissionem tui peccati. ideo subditur: m ¶ Et sicut in sereno glacies ⁊c̄. ⁊ patet: ⁊ in fine concludit: n ¶ Quam male fame est. id est valde male: o ¶ Qui derelinquit patrē ⁊ est maledic. ⁊c̄. nam hoc est ꝯtra naturam. ideo merito ab omnibus diffamatur. p ¶ Fili in mansuetudine. Hec est pars incidentalis: ex hoc enim

¶ Quanto ma. ꝙ cepit

¶ a ¶ Quanto magn⁹ es ⁊c̄. Docuit superius mansuetudinem morū et humilitatē operū: nunc docet cordis puritatē: ne hūana ratio discutiat incaute q̄ nō p̄t cōprehendere. (Eccls. 5. a) Vñ Ecclesiastes. Ne temere q̄d loq̄ris: neq̄ cor tuū sit velox ad p̄ferēdū s̄mo nē corā deo ⁊c̄. Hinc Paulus (Ro. 12. a) ait: Nō pl⁹ sapere q̄; opor. sa. ⁊c̄. Sufficit homini ea pie cogitare: ⁊ opere implere quē precepit de⁹. b ¶ In superua. ⁊c̄. id est ne seruteris supuacue: q̄ rōcinādo non potes cognoscere. (Eccls. 7. a) Vñ Ecces. Quid necesse est homī maiora se q̄rere ⁊c̄. Sobrius intellect⁹ in oībus optim⁹ est. qui reficit animā; nec grauat mētem. (Pro. 25. e) Vñ: Mel īuenisti: comede q̄ō sufficit tibi: ne forte saciat⁹ euomas illud: ⁊ plures nomē dei tui. ¶ Heretici duobus modis fiunt. s. vel d̄ creatore: vl' d̄ creatura vltra modū disputātes in errores incidunt: ⁊ a veritate recedunt. c ¶ Cor durū. Quia f̄; duriciā suā thesauriçat sibi iram in die iudicij. d ¶ Cor ingrediens ⁊c̄. Qō non curat nec studet vitare: ⁊ ꝙ ea diligit que ducūt ad interitū: vt hereses: ⁊ p̄phanē nouitates. Unde sequit̄: Cor ingrediēs duas vias nō hebebit successus ⁊c̄.

opa tua p̄fice: ⁊ sup hoīm glori- a b
a am diliger̄. Quāto magn⁹ es: c d
humilia te in oībus: ⁊ corā deo e f
inuenies gratiā: qm̄ magna po- g
tentia dei solius: ⁊ ab humilib⁹ h
honoratur† Altiora te ne quesie- i
ris: et fortiora te ne scrutat⁹ fue-
ris: sed que p̄cepit de⁹ tibi co- k
gita illa semper: et in pluribus l
eius operib⁹ ne fueris curiosus.
Non est enim tibi necessariū ea
que abscondita sunt videre ocu-
b lis tuis. In supuacuis reb⁹ no-
li scrutari multipliciter: ⁊ in plu-
ribus eius operibus nō eris cu-
riosus. Plurima enim super sen- m
sum hominū ostensa sunt tibi.
Multos enim supplantauit su- n
spitio illorū: et in vanitate deti- o
a ſ hereticorum.
c nuit sensus illorū. Cor durū ha- p
bebit male in nouissimo: et qui q r
amat periculum: in illo peribit. s
d Cor ingrediens duas vias non t v
a ſ q: inuacuū laborat. b ſ requie.
habēbit succēssus: et prauicors x
a ſ permiscens vera falsis: ⁊ ecōuerso. sanā eni doctrinā non sustinent. sed f̄m sua desideria coaceruant sibi magistros.
ī illis scandaliçabit̄. Cor neq̄uā y z
a ſ sarcina peccatorū.
grauābitur in doloribus: ⁊ pec- a b
cator adijciet ad peccandū. Sy- c
a ſ hereticorum.
nagoge supbōrū non erit sani-
a ſ de terra viuentium.
tas: frutex enim peccati erādica- d e
a ſ non probabitur apud deum.
bitur in illis: et nō intēlligetur. f
a ſ etiā prudētia doctrine
Cor sapientis intelliget̄ in sāpi- g h
a ſ auditores boni.
entia: ⁊ auris bona audiet cum
omni concupiscentia sapientiā.
ſ in lege dei.
Sapiens cor ⁊ intelligibile ab-
a ſ q̄bus se exercet.
stinebit se a peccatis: ⁊ in opēri-
a ſ quoniā magna portio est elemosyna. de qua subditur: Ignē ardentē ex. a. ⁊c̄.
bus iūsticie successus habebit.
† Ignē ardētē extinguit aqua: i
a ſ Sicut aqua extinguit ignē: sic elemosyna p̄ charitatē fusa obruit flāmā peccati. Vnde: Cum facis elemosynā: nesciat sini. ⁊. q. f. dex. ⁊.
et elēmosyna resistit peccatis: ⁊ k
a ſ cui placet.
deus prōspector est eius q̄ red-
dit gratiam. Meminit in poste- l
a ſ s. mortis.
rum: ⁊ in tempore cāsus sui iue- m
a ſ premium eterne vite.
niet firmāmentum. n

ꝙ cepit de v̄tutib⁹ tractare: ⁊ postea p̄seq̄t̄. ponit h̄ vnū q̄ō ē cōmune omniū virtutū. s. debitum modū de quo tractat. p̄mo prout debet esse in agibilibus. secundo in speculabilibus. ibi: Altiora te. tertio in intrinsecis motibus. ibi: Cor durum. Circa primū dicitur: Fili in mansuetudine. i. in benigno ⁊ decenti modo. a ¶ Opera tua perfice. nam opera bona de genere frequēter deturpant̄ ex indecenti modo: b ¶ Et super hominū gloriā. cōmuniū: c ¶ Diligeris. quia pauci sunt respectiue: q̄ bona opera habeant ⁊ bonū modū. († Pro. 25. d) Stultoꝝ enī infinitus est numerus. Eccs. j. Et quia ad debitum modū habendū valde facit hūilitas. subdit̄: d ¶ Quāto magn⁹ es. ī potestate: scīa ⁊ virtute: e ¶ Humilia te. in oīb⁹. Grego. Homelia. xxxj. Tāto esse hūilior atq; ad seruiēdū deo promptior q̄sq̄; d; esse ex munere: quāto obligatiorē se esse ꝯspicit in reddēda rōne. f ¶ Et corā deo inuenies grām. gratitudo enim de beneficio iā accepto reddit hoīem idoneū ad aliud accipiendū: g ¶ Qm̄ magna potentia dei so. p̄pter q̄ō pōt semp dare gratis ampli⁹: h ¶ Et ab hūilib⁹ ho. i. ō dei dona eis multiplicant̄. i ¶ Altiora te. Hic ꝯñter inducit ad debitū modū in speculabilibus. dicens: Altiora te ne q̄sieris ⁊c̄. sicut sūt diuinitatis secreta: k ¶ Sed q̄ p̄. ti. de. il. co. sem. q: sunt ad salutem necessaria. D Unde legit̄ in vitaspatrū: ꝙ quidā sauct⁹ presbyter nomīe Copres interrogat⁹ de melchisedech q̄s fuisset: cū de hoc cepisset cogitare p̄cussit os suū. d. Ve tibi copres: q: que tibi mandauit deus vt faceres dereliquisti: ⁊ que a te non requirit: illa scrutari p̄sumis. ideo subdit̄: l ¶ Et in plurib⁹ eius operib⁹ ne fueris curiosus. nā in talib⁹ est mag⁹ vanitas q̄; vtilitas. Cetera patēt ex dictis vsq; ibi: m ¶ Plurima enī ⁊c̄. ostensa sunt tibi illa. s. que sanctis p̄phet̄ sunt reuelata ad salutē hoīm: q̄bus est hūiliter ⁊ firmiter assentiēdū. n ¶ Multos enī supplātauit suspi. il. q: p̄sumētes de suo ingenio suspicant̄ ad q̄cūq; ardua cognoscēda se posse p̄tingere: o ¶ Et in vanitate detinuit sensus illoꝝ. nā p̄ hoc in errores ⁊ hereses ceciderūt. p ¶ Cor durū. Hic ꝯñr inducit ad debitū modū in intrinsec̄ motib⁹. Circa q̄ō p̄mo maliciā reprobat. s̄cdo bonitatē cōmēdat. ibi: Cor sapiētis. Circa p̄mū dicit: Cor durū q̄ō resistit instinctui diuīo ad bonū: sicut in corpalib⁹ d̄r durū q̄ō nō cedit tāgēti. iiij. methauroꝝ. q ¶ Habe. ma. in nouissimo. Nā sicut dicit Aug⁹. in sermone de innocētib⁹. Hac enī aīaduersione p̄cutit̄ peccator: vt moriēs obliuiscat̄ sui: q̄ dū viueret oblit⁹ est dei. r ¶ Et q̄ amat periculū. i. occasiōes peccatorū: s ¶ In illo p̄ibit. sicut auicula volitans circa laqueū: t ¶ Cor ingrediens duas vias. i. hn̄s noticiā boni in intellectu: ⁊ maliciā in affectu: v ¶ Nō ha. successus. p̄speros. s. f̄ aduersos: x ¶ Et prauicors. i. hn̄s prauū cor: y ¶ In illis scādaliçabitur. Graui⁹ est enī scandalū de casu hoīs litterati q̄; simplic̄. z ¶ Cor nequā. i. iniquū: a ¶ Grauabit̄ in dolorib⁹. inferni: b ¶ Et pec. adij. ad peccandū. i. talis dū viuit de malo ī peius p̄cedit. Et sicut est de singulari p̄sona: sic de ꝯgregatione mala. p̄pter q̄ō sequit̄: c ¶ Syna. su. non erit sanitas sp̄ualis: q̄ consistit in bona dispositione morum: sicut sanitas corporis in bona dispositione humorum: d ¶ Frutex enim peccati. i. omnis excusatio pallians peccatū: e ¶ Eradicabitur in illis. nā omnia nuda sunt dei oculis: f ¶ Et non intelligetur. s. a peccatoribus qui nolunt diuina iudicia cogitare. g ¶ Cor sapientis. Hic consequenter bonitatem oppositam cōmendat. d. Cor sapientis intelligetur. i. cognoscetur: h ¶ In sapientia. i. in verbis ⁊ operibus sapientie: per que cognoscitur habitus latens in mente. Cetera patent. i ¶ Ignem ardentē. Postq̄; auctor tractauit de exercitio virtutum erga superiores: ⁊ interposuit vnum quod est cōmune omniū virtutum. hic consequenter agit de virtutum exercitio erga inferiores: ⁊ primo erga inferiores in substantia. secundo erga inferiores in sapientia se. ca. ibi: Sapientia filijs suis. tertio erga inferiores in potentia. vij. ca. Inferiores in substantia sunt pauperes: erga q̄s virtuose agitur: cum eis per elemosynam subuenitur. ideo primo elemosyne virtutem ostendit. secundo ad faciendum eam inducit. in principio se. ca. Circa primum dicit: Ignem ardentē extinguit aqua ex proprietate sua. Et elemosyna resistit peccatis: penam pro eis debitam auertendo. propter quod Daniel dicebat regi Nabuchodonosor Danie. iiij. Peccata tua elemosynis redime ⁊c̄. († De pe. di. 3. c. q̄ vult. in glo. et Di. 1. c. medicina.) k ¶ Et deus prospector est eius qui reddit gratiam. de bonis a deo sibi collatis: elemosynam faciens eius membris. l ¶ Meminit in posterum. augmentando eius bonum: m ¶ Et in tempore casus sui. id est sue mortis: n ¶ Inueniet firmamentum. quia sicut Augus. dicit: Sola misericordia comes est defunctorum.

¶ Fili elemo. Fili elemo.

Universida... Biblio...

Fili elemo/ ¶Ca. IIII
synā ⁊c. Quantū ele
mosyna valeat. ostendit
Luc.11.f deus dicens: Date elemosynā:
⁊ ecce omīa mūda sunt vobis.
Illis quoq; qui a dextris eius
Mat.25.c erunt. dicet: Venite benedicti
pa.m.p.re. Esuriui enī ⁊ dedi/
stis mihi māducare ⁊c. Multe
aūt sunt differentie elemosyna/
rum. non solū enim qui dat in
digēti necessaria: sed ⁊ qui dat
veniam peccati. elemosynam fa
cit: ⁊ qui ex corde corripit vbis
vel factis. b ¶Cor inopis ⁊c.
Non est elemosyna differenda:
cum assit tribuendi facultas.
Pro.3.d Unde: Ne dicas amico tuo: va
de ⁊ reuertere cū cito possis da
Ibi.14.c re. Et alibi: Qui despicit proxi
mū peccat. qui miseref paupe
ri beatus erit. Elemosyna autē
facienda est nō ex tristicia: aut
2.Cor.9.b ex necessitate. Hilarem enim da
Mat.12.d torē diligit deꝰ. Unde: Vidua
paupercula plus omībus misit
in gaçophilatiū: qꝛ nō quanti/
tatem muneris pensat deꝰ: sed
deuotionē cordis. c ¶Ab in/
opa ne auer. ⁊c. Non per iram
exasperādus est paup: sed blan
Iaco.1.c da locutione placandꝰ. Ira enī
viri iusticiam dei non opera/
B tur: et qui obturat aurē ad cla
† 23.q.5.c. nō inferenda. ibi. eri/pe. morem pauperis: clamabit et nō
exaudiet dominus. Qui enī po
test: tribuere debet: quia munꝰ
absconditum extinguit iras: ⁊
donū in sinu indignationē ma/
ximā. Qui autē nō potest: ser/
mo bonꝰ est ei sup datum opti/
1.Ioh.3.c mum. Qui autē habuerit sub/
stantiā mundi ⁊ viderit fratrē
suum necesse habentē: ⁊ clause.
visce. sua ab e. quō charitas dei
Iaco.2.d manet in eo? Fides enī si non
habeat opera: mortua est. Non
ergo diligamꝰ lingua ⁊ verbo:
sed opere ⁊ veritate. d ¶Con
gregationi pau. In his cōmen/
datur māsuetudo ⁊ humilitas:
quia māsuetudo neminem sper
nit: humilitas se oībꝰ subijcit.
Decet autē christianū equalibꝰ
⁊ inferioribꝰ affabilē esse et mi/
Ps.130. tem: senioribꝰ humilē. Vñ: Do
mine nō est exaltatū cor meum:
neq; elati sunt ocu. mei ⁊c.
e ¶Libera eū q̄ iniu. pa. ⁊c. Si
cut largitionē in paupes elemo
synā esse dixit: sic liberationem
inique oppressi misericordiā eē
Pro.24.b ostendit. Vñ: Erue illos q̄ du/
cunf ad mortē. f ¶In iudicā/
do. Nullā elemosyne speciē pre
termittit: paupibꝰ parētibusq;
pupillos adiūgit ⁊ viduas: ut ill
opē feranꝰ. Sic eī pupillo pa
ternus dandꝰ est affectꝰ: ita et
vidue viri solatiū. g ¶Et qui
vigilauerint. Beatꝰ homo qui
audit me: ⁊ vigilat ad fores me
as q̄tidie: ⁊ obseruat ad postes
ostij mei. ⁊ fores aūt postes: scri
pturas ⁊ eorū doctores intelli/
git. h ¶Qui seruiūt ⁊c. Qui
diligit eum qui genuit: diligit
eum qui natus est ex deo: ⁊ quē
diligit

a FIli elemo/ ¶C. IIII
f synam paupis ne de/
fraudes: ⁊ ocl'os tuos b
ne trāsuertas a paupe. Aniam c
esurientē ne despexeris: ⁊ nō ex
asperes paupem ī inopia sua.
b Cor inopis ne afflixeris: ⁊ nō p/
trahas datū angustianti. Ro
gationē ꝯtribulati ne abijcias:
⁊ nō auertas faciē tuā ab ege/
c no. Ab inope ne auertas ocu/ d
los tuos ꝑpter irā: ⁊ nō relin e
quas querentibus tibi retro
maledicere. Maledicentis enī f
tibi in amaritudine anime ex/
audief depcatio illiꝰ: exaudi/
d et autē eum qui fecit illū. Con g
gregationi pauperū affabilē
te facito: ⁊ presbytero humilia h
animā tuā: ⁊ magnato humi/
lia caput tuū. Declina paupe/
ri sine tristicia aurem tuam:
a ¶ cum māsuetudine. b ¶ consolatio tēpalis quā qui dare negligit: debitū tollit.
⁊ redde debitū tuū: ⁊ rñde illi
e pacifice ī māsuetudie †Libera i
eum q̄ iniuriā patif de manu
a ¶ tediose vel indigne.
superbi: ⁊ nō acide feras ī ani/ k
ma tua. In iudicando esto pu l
pillis misericors vt pater: ⁊ p m
viro matri illorū: ⁊ eris tu ve/ n
a ¶ qui hoc precepit.
lut filius altissimi obediens: ⁊ o
a ¶ in remuneratione premij. b ¶ in studio nutriendi.
miserebif tui magis q̄ mater.
a ¶ christꝰ dei vꝰ: ⁊ dei sapia. ¶ discipulis. b ¶ cognitionis sue sacramentum.
Sapientia filijs suis vitam in p q
a ¶ mansuetos. s.
spirat: ⁊ suscipit exquirentes r
a ¶ qui ait: Ego sum via veritas ⁊ vita. q̄ sequitur me nō ambulat in tenebris ⁊c.
se: et preibit in via iusticie. Et s t
a ¶ quia seruando mandato illius: veniet ad vitam eternam.
qui illam diligit: diligit vitā:
g ⁊ qui vigilauerint ad illā: cō/ v
plectenf placorem eius. Qui x y
a ¶ vere obediendo. b ¶ sapientiā.
tenuerit illā: vitam heredita/ z
a ¶ eum. s. qui per eius fidem et dilectionem aditum querit celestem: eterna benedictione ditabit deus. vnde: Ego sum ostium: per me si quis introierit: saluabitur.
bunt: et q̄o introibit bñdicet a b
a ¶ veraciter. b ¶ christo.
h deus. Qui seruiūt ei obseq̄n/ c
a ¶ Sancti estote: quoniā ego sanctus sum.
tes erūt sancto: ⁊ eos qui dili/ d
gunt illā: diligit deꝰ. Qui au/ e
dit illā iudicabit gētes: ⁊ q̄ in/ f

a FIli elemosynam. Hic ꝯse/ ¶Ca. IIII
f quēter inducit ad elemosynam faciēdā.
Et primo psone singulari. scdo cōmuni/
b tati. ibi: Congregationi pauperū. Circa primū
dicit: Fili elemosynam paupis nō defraudes. ti
bi retinendo qđ est tibi cōmissum pauperibꝰ ero
gare: vel de tuo denegans in casu necessitatis: in
quo pauperi debetur: b ¶Et oculos tuos ne
transuertas a paupere. vt si non potes exhibere
manū: saltem exhibeas animū ⁊ benignū aspe/
ctum. c ¶Animam esurientem ne despexeris
⁊c. nam afflicto nō est danda afflictio: sed conso
latio. cetera patent vsq; ibi: d ¶Ab inope ne
auertas oculos tuos propter iram. i. si de prete/
rito te turbauerit: non dimittas propter hoc si/
bi benefacere: e ¶Et non relinquas querenti
bus tibi retro maledicere. id est non des occasi/
onem pauperi per tuam duriciā: vt maledicat
occulte tibi. ⁊ subditur causa: f ¶Maledicētis
enim tibi ⁊c. Sed contra hoc videtur q; non sit
exaudibilis: quia maledicere peccatū est. Dicē/
dum q; maledicere non accipitur hic pro impre
catione mali culpe: que semper est peccatū: nec
pro imprecatione mali pene absolute: sed p im/
precatione mali pene: vt vexatio det intellectū
ei cui imprecatur: ⁊ sic ex sua afflictione ad com
patiendum alijs moueatur. g ¶Congregatio
ni. Hic consequenter monet elemosynam facere
cōmunitati. d. Congregationi pauperū affabi
lem te facito: alloquendo dulciter: et donum si
potes cōferendo: ⁊ tunc erit duplex elemosyna
sc; verbi ⁊ facti: ⁊ tanto melior quāto cōmuni/
or. ceteris paribꝰ: quia bonum quanto cōmuni
us tanto diuinius. ex. j. ethicorū. h ¶Et pre/
sbytero humilia animā tuā ⁊c. id est seni exhibe
reuerentiam debitam: et non dimittas propter
eius pauperiem. Liber enim iste primo fuit trās
latus in grecū: ⁊ post in latinū. presbyter autem
grece: idē est qđ senex latine. vnde. j. de aīa. vbi
translatio noua habet. Si senex haberet oculū
iuuenis: videret vtiq; vt iuuenis. Antiq̄ trans/
latio habet. Si presbyter hr̄et oculū iuuenis ⁊c.
i ¶Libera eū qui iniuriam patitur. in hoc enī
est pauper: k ¶Et non acide feras: id est egre
vel moleste: sicut fructus acidus dentes mole/
stat. l ¶In iudicādo esto pupillis misericors
vt pater. salua tamen iusticia. m ¶Et p viro
matri illorū. viduam cōsolando: n ¶Et eris
tu velut filius altissimi. p gratie adoptionem:
o ¶Et miserebif tui magis q̄ mater. qꝛ misericor/
dior est q̄ illa: ⁊ potentior ad dandum meliora.
p ¶Sapientia. Hic consequēter inducit ad iu/
uandū inferiores in scientia: quod fit p doctri/
nam qua subleuantur ignorantes. Et diuiditur
in duas partes. Nam ostendit primo q̄liter ho/
mo sapientiā habeat a deo. scdo inducit ad cō/
municandum eam proximo. ibi: Fili cōserua tē/
pus. Circa primū dicit: Sapientia. s. increata.
q ¶Filijs suis vitā inspirat. i. ꝑpositū ⁊ deside/
riū vite melioris p doctrinā suā. r ¶Et susci/
pit inquirētes se. sapientie donū eis augmētan/
do: s ¶Et preibit in via iusticie. eā ostendēdo.
t ¶Et qui illā diligit: diligit vitam. nā est vita p
essentiam: v ¶Et qui vigilauerint ad illā. per
studium lectionis ⁊ orationis. x ¶Cōplecten
tur placorem eius. i. suauitatem. ⁊ dicitur a pla/
co placa. y ¶Qui tenuerint. illā corde ⁊ ope
re: z ¶Hereditabūt vitā. grē in pñti: ⁊ glīe in
futuro: a ¶Et q̄ introibit. sapientia increata:
b Benedicet deꝰ. ibi multiplicādo dona sua.
c ¶Qui seruiunt ei obsequentes erunt sancto.
nā ipa est deus qui est sanctꝰ sanctorū: d ¶Et
eos qui diligunt ⁊c. Prouer. viij. Ego diligen/
tes me diligo. e ¶Qui audit illam iudicabit
gentes. quia spiritualis iudicat omnia. j. Co/
rinthio. ij.
f ¶Et qui intuetur illam. per sanctam medita/
tionem.

† Pro.24.b

Permanebit

diligit pater: dili/
git filius. Unde:
Ioh.14.c Qui diligit me: di
ligef a patre meo:
⁊ ego eum diligā.
Sed qꝛ ꝑbatio di
lectiōis exhibitio
est operis. sequif:
qui audit illā ⁊c.
¶Qui diligit chri
stum: mādata eiꝰ
seruat ⁊ indicabit
Mat.19.d gentes. Unde: Cū
sederit filꝰ homi/
nis in se. ma. s. s. et
v. su. s. i. d. t. israel.
a ¶Timorē ⁊ me
tum ⁊c. Sapientia
inhabitās dirigit
opera. in varijs tē
tationibus prepa/
rat exercendo ⁊ p
bādo ad future vi
te gaudia: qđ hac
sententia cōfirma/
tur. timorem ⁊ me
tum: ⁊ proba. ⁊c.
Quia tribulatio
patientiā operaf.
patientia probati/
onem. ꝑbatio ve/
ro spem: que nō cō
fundit: quia chari
tas dei diffusa est
in sanctꝰ p spiritū
sanctū. b ¶Fili
cōserua tempꝰ ⁊c.
Supra cōmēdauit
sapientie donum:
nūc ostendit ipsiꝰ
factū. Quicunq;
enī seruat p̄cepta
sapientie: cautꝰ est
in tempore mutati
one: nec deserit vi/
am iusticie in tem/
pore psecutionis ⁊
angustie. Ideo sa/
pientia exhortaf fi
lios vt ꝯseruēt tē/
pus: qꝛ tempꝰ omī
rei sub celo: ⁊ tēps
est belli: ⁊ tempus
pacis. c ¶Non
abscondas sapien
tiam tuā ⁊c. Non
est abscondēda sa/
pientia his qui au
dire volunt. Qui
enim abscōdit fru/
mentū maledicef ī
ꝑplis. bñdictio au
tē sup caput vendē
Luc.19.b tiū. Vñ: Negocia/
mini dū venio.
d ¶Nō ꝯtradi. ⁊c.
Obediēdū ē maio
ribꝰ si veritati con
cordant ⁊ iusticie.
nec aliter: s pro re
cta fide: ⁊ vera reli/
gione: in q̄bꝰ ē aīe
salꝰ: decertādū ē.
Mat.5.c Vñ. Si oculꝰ tuus
scādaliçat te: erue
eū ⁊ ꝑijce a. t. ⁊c.
Luc.9.c Et alibi: Si q̄s vult
ve. post me a. ⁊c.
Noli ci.

a ¶ tota intentiōe animi: ⁊ virtute fidei. b ¶ qꝛ nō poterit tentatio pñris vite eruere eum.
tuetur illam: permanebit confi/ a
dens. Si crediderit ei: heredi/ b c
tabit illam: et erunt in confir/ d
¶ opera.
matione creature illorum: quo e
¶ sapientia.
niam in tentatione ambulat f
cum eo: ⁊ in primis eligit eum. g
a Timorem ⁊ metum et ꝑbatio/ h i
nē inducet sup illū: ⁊ cruciabit il k l
lum in tribulatiōe doctrine sue: m n
nec tentet eum in cogitationibꝰ o
suis: et credat anime illius. Et p q
a ¶ vbi spiritꝰ domini charitatis ifunditur: abscondita mysteria reuelantur: ⁊ thesaurus scientie et intellectus.
firmabit illū: ⁊ iter adducet di/ r
rectum ad illum: ⁊ letificabit il/ s
lum: ⁊ denudabit absconsa sua t
illi: et thesauriçabit super illum v
scientiam ⁊ intellectum iusticie.
a ¶ fidem: spem ⁊ charitatem derelinquens. b ¶ habitatione sua indignū. Unde: Iustꝰ meus ex fide viuit: q; si subtraxerit se non placebit anime mee.
Si autem oberrauerit derelin/ x y
a ¶ protectione sua nudatum. b ¶ potestatem.
quet eum: ⁊ trādet eū in manus
¶ diaboli. a ¶ et tempore et fide et iusticia standum est.
b inimici sui. Fili cōserua tēpus: z
a ¶ quasi. non dubites pro christi noīe aīam ponere: et vere fidei confessionem ꝑferre.
⁊ deuita a malo. Pro anīa tua a b
ne confundaris dicere verum. c
a ¶ qui erubuerit me coram hominibus: erubescam ego eum coram patre meo.
Est enī confusio adducens pec/ d
a ¶ quando quis compungitur pro peccatis et penitentiam agit.
catū: ⁊ est confusio adducēs glo e
a ¶ contra psecutores fidei semper dimicandū est: nec eis vnq; consentiendum.
riam ⁊ gratiam. Ne accipias fa f
ciem aduersus faciem tuā: nec g
aduersus animam tuam mēda/
a ¶ cū audieritis prelia et seditiones: nolite terreri.
cium. Ne reuerearis proximum h
a ¶ quod dico vobis in tenebris: dicite in lumine.
tuum in casu suo: nec retineas i k
c verbum in tpe salutis. Non ab l m
scondas sapientiam tuā in de/
a ¶ ¶ eius. s. qui non abscondit sapientiam.
core suo. In lingua enim sapi/ n o
entia dinoscitur: et sensus et sci/
entia et doctrina in verbo sen/
¶ veritatis.
sati: et firmamētū in operibꝰ iu/ p
a ¶ arguentis. Qui enim abscondit scelera non corrigetur: qui autem confitetur saluabitur. vnde: Declina cor meum in verba malicie ad excusandas excusa. in peccatis.
d sticie. Nō ꝯtradicas vbo vitātl
vllo mō: ⁊ de mēdacio ieruditio q

a ¶Permanebit confidens. de beatitudine. b ¶Si cre
diderit ei. s. sapientie increate. c ¶Hereditabit illam in
patria. vbi plenarie habebitur ⁊ inamissibiliter: d ¶Et
erunt in confir. crea. illorum. i. opera eorum erunt in bono
confirmata: e ¶Quoniam in tentatione. presentis vi/
te: f ¶Ambulat cum eo. ipsum dirigendo: g ¶Et in p
mis eligit eum. i. cum electis: q̄ sunt primi ⁊ precipui apud
deum ascribit ipsum: h ¶Timorem. offense: i ¶Et me/
tum. gehenne. k ¶Et probationem. i. tribulationem tē/
poralem que probat homines: sicut ignis aurum: l ¶In
ducet super illū. i. permittet induci ad eius bonum:
m ¶Et cruci. illum. i. ꝑmittet cruciari: n ¶In tribulati
one doctrine sue. quia talis vexatio dat intellectū: o ¶Do
nec tentet illū in cogi. suis. i. manifestet alijs bonitatē sue
mentis. sic enī tentauit Abraam Geñ. xxij. vt manifestare/
tur alijs obedientia Abrae: p ¶Et credat anime illius.
id est credi faciat eius verbis: que procedunt ex conceptu
mentis. Sic enim fuit de Abraam post dictam tentationē.
vnde sibi dixerunt ethei Geñ. xxiij. Princeps dei es apud
nos. ac si dicerent: verbis tuis credimus sicut verbis dei.
q ¶Et firmabit illū. in bono: r ¶Et iter adducet dire/
ctum ad illū. hypallage est. Et est sensus. adducet illū ad
iter rectū. s ¶Et letificabit illū. gaudio interioris cōsci/
entie: t ¶Et denudabit abscōsa sua illi. i. reuelabit occul
ta sue sapiētie: v ¶Et thesauriçabit sup illū sciam ⁊ itel
lectū iusticie. vt sciat se ⁊ alios dirigere in viā iusticie.
x ¶Si aūt oberrauerit. p maliciā suā: y ¶Derelinquet
eū. sicut ꝯtingit sacerdotibꝰ ⁊ scribis iudeorū: qui a verita
te quā de xp̄o cognouerant p scripturas ꝑphetarū erraue/
runt p inuidiā quā contra christū cōceperūt: eo q; predica/
bat contra eorum vitia: ꝑpter quod tradidit eos deus in
manibus romanorū: qui partim eos occiderūt: partim ca
ptiuauerunt: ⁊ in manibꝰ inimici ꝑmisit eos p obstinatio/
nem detineri. z ¶Fili conserua tempus. Postq̄ auctor
ostendit q̄liter hō sapientiā habet a deo. hic ꝯñter inducit
habentē sapientiā ad cōmunicandū eam ꝑximo. Et diui/
ditur in duas partes: qꝛ primo agif de veritatis doctrina.
scdo de doctoris prudētia. in principio ca. vj. Prima ad/
huc in duas: qꝛ primo inducit doctos ad cōmunicandum.
scdo discipulos ad recipiendū. vj. ca. ibi: Fili a iuuentute.
Prima in duas: qꝛ primo doctores inducit ad docendum
veritatē. scdo ad rescindendū sup fluitatem. se. ca. ibi: Non
ventiles te. Prima adhuc in duas. s. in partē principalē ⁊
incidentalē. que incipit ibi: Nō ꝯfundaris. Circa primū
inducit ad docendū veritatē cū debitis circūstantijs: qua/
rū vna est opportunitas tpis. qꝛ sicut dicif Eccs. iij. Tēpus
tacendi ⁊ tempꝰ loquēdi. ideo subdif: Fili cōserua tempꝰ.
Doctrina vero veritatis impedif p malā vitā doctoris. iō
subditur: a ¶Et deuita a malo. Grego. Homelia. xxxvij.
Cuius vita despicif: restat vt eius p̄dicatio cōtemnaf. Im
peditur etiā vera doctrina eo q; doctor timet vel erubescit
tangere vitia magnorū. ideo subditur: b ¶Pro aīa tua.
id est p vita temporali exponēda. c ¶Ne ꝯfundaris di
cere verū. ⁊ subdif ratio: d ¶Est enī cōfusio adducens
peccatū. s. illa qua doctor dimittit dicere verū: ne a maiori
bus confusionē patiaf in conspectu hominū: e ¶Et ē cō
fusio adducens gloriā ⁊ gratiā. s. illa que sustinet patiēter
ꝑpter veritatem. Iterū impedif vera doctrina etiā per ac/
ceptionē psonarū. ideo subditur: f ¶Ne accipias faciē.
sc; hominis: Aduersus faciem tuam. i. ꝯtra anīam tuam q̄
est facies ad veritatis ꝯtēplationē. de qua facie dr. ij. Cor.
iij. Nos vero reuelata facie dñi gloriā speculātes ⁊c.
g ¶Nec aduersus anīam tuam mendaciū. dicendo falsū
scienter in fauorem alicuius potentis. h ¶Ne reuerearis
proximū tuum. i. amicū. i ¶In casu suo. malū ipius pal
liando: k ¶Nec retineas verbū. cessando a doctrina ve
ritatis: l ¶In tpe salutis. i. ꝯueniētis doctrine. m ¶Nō
abscon. sa. tu. in deco. suo. verbis curiosis obumbrando ve
ritatem. ⁊ subdif causa: n ¶In lingua enī. lucide loquē
ti. o ¶Sapientia dinoscitur. quia facile capitur ab audi
toribus. Prouerb. xiiij. Doctrina prudentium facilis.
p ¶Et firmamentū in opibus iusticie: qꝛ doctrina bona cō
firmaf p opera bona docentis. ⁊ qꝛ vane glīe cupidi dictis
aliorum etiam veris vel magis probabilibus libenter con
tradicunt: quod cedit in veritatis impedimentū. ideo sub/
ditur: Non ꝯtradicas verbo veritatis ⁊c. ⁊ patet: q ¶Et
de men. inerudi. tue confundere. s. in teipo de fatuitate tua
in aliorum reprehensione.

Non ꝯfun.

Universidad de ... Biblioteca

a Noli citatus esse i ligua ⁊c. Mors ⁊ vita in manibus lingue: Qui custodit os suū: custodit ab angustijs animā suam: Qui inconsideratus est ad loquenduz sentiet mala. Hinc Jacobꝰ ait: Sit omnis homo velox ad audiendum: tardꝰ ad loquendum: ⁊ tardus ad irā. Hinc alibi scriptum est: Non in sermone regnum dei: sed in virtute.

Pro.18.b Ibi.21.d Ibi.13.a Jaco.1.c

b Noli esse sicut leo. In ecclesia sunt heretici quasi leones: qui p lingue volubilitatem seducunt corda innocentium: ⁊ per insolentiam moruz conturbāt mansuetudinē simplicium.

A

Ca. V

c Non ventiles te in omnē ventum. Leuitatem reprehendit. de qua dicitur: Stultꝰ vt luna mutatur: ⁊ vir duplex animo inconstans ē in omnibus vijs suis. In omnē ventum se ventilat: et in omnem viam vadit: qui luxum secli sequitur: ⁊ timorem domini seruare se putat: et mundo et christo equaliter militare. Aliter: Monet nos sapientia: ne hereticorum vanitatem ⁊ errores sequamur: quia duplicitas doctrie eoruz in qua modo vera: modo falsa proferunt: peccatores esse ostendit.

Eccli.27.b B †Deu.23.d C

Esto

a ſ sicut hortatur ad confessionem peccati: ita prohibet a consensu praui operis.
nis tue confundere. Nō cōfundaris confi a
a ſ .i. ne consentias illi qui te allicit ad peccandum.
teri peccata tua: ⁊ nē subijcias te omni ho b
mini pro peccato. Noli resistere contra fa c
a ſ Non humana virtute: sed diuina ope aduersarij superanꝶ. Unde: Ego dabo vobis os ⁊ sapientiam cui non poterunt resistere aduersarij vestri.
ciem potentis: nec coneris cōntra ictum d
fulminis. Pro iusticia agonizare pro ani e
ma tua: ⁊ vsqȝ ad mortem certa pro iusti f
cia: ⁊ deus expugnabit pro te inimicos tu g
a os. Noli citatꝰ esse in lingua tua: ⁊ inutilis h
a ſ Qui mollis et dissolutꝰ est in opere frater est dissipantis opera sua. qui operatur terram suam satiabitur panibus. qui sectatur ocium: replebitur egestate.
b et remissus in operibus tuis. Noli esse si i k
cut leo in domo tua: euertens domesticos
tuos: ⁊ opprimens subiectos tibi. Non sit l
a ſ auariciam necat: misericordiam commendat: vt non rapiamus aliena: sed largiamur ⁊ nostra. Beatius est eni dare ꝙ accipere.
porrecta manus tua ad accipiendum: ⁊ ad m n
a ſ reddendum. b ſ radix omniū maloꝝ est auaricia.
dandum collecta. Ca. V
a ſ nihil intulimus in mundum. nihil auferemꝰ de mundo.
N Oli attendere ad possessiōes ini o
a ſ sicut ille cui dictum est: Stulte hac nocte animam tuam repetent a te: que autem congregasti eius erunt: non est enim sperandum in incerto diuitiarum.
quās: et ne dixeris: est mihi sufficiens vi p
a ſ mortis.
ta. Nihil ei pderit in tpe vindicte et obdu q r
ctionis. Ne sequaris in fortitudine tua cō s
ſ carnalem.
cupiscentiā cordis tui: ⁊ ne dixerl: quō po t
a ſ Dominus reddet vnicuiqȝ ſm opera sua.
tui aut q̄s me subijciet propter factā mea? v
a ſ Qui supra omēs cui resistere nemo potest. ſ nihil stultius ꝙ patiētia dei abuti. qui dissimulat peccata hoim ꝓpter pniaz.
Deūs eni vindicans vindicabit. Ne dixe x y
ris: Peccaui: ⁊ q̄d mihi accidit triste? Altis z
a ſ per misericordiā in psenti. b ſ per iusticiā in futuro. c ſ Beatus vir qui semper est pauidus.
simus eni est pātiens rēdditor. De ppiciā a
tu peccatorū noli eē sine metu: neqȝ adijci b c
a ſ quasi impune possis peccare.
as pēccatū sup peccatū. ⁊ ne dicas †Misera d e
tio dñi magna est: multitudinis peccatoꝝ
a ſ Custodit dñs oēs diligētes se: ⁊ oēs pctōres disperdet.
meoꝝ miserebiꝶ. †Misericōrdia enim ⁊ ira f g
ab illo cito proximāt: ⁊ in pctōres respicit h
a ſ Ambulate dū lucē habetl: ne tenebre vos cōprehendant.
ira illiꝰ †Nō tārdes ꝯuerti ad dñm: ⁊ ne dif i
a ſ Vigilate: qꝛ nescitis quādo dominꝰ domꝰ veniet ⁊c.
feras de die in diez. Sūbito eni veniet ira
illius: ⁊ in tpe vindicte disperdet te. Noli k
a ſ que inique acquiruntur: et auare seruanꝶ. cōturbat eni domū suā qui sectatur auariciā. qui autem odit munera: viuet.
anxius esse in diūitijs iniustis: nō eni pro
ſ finis. ſ districti iudicij.
c derūt tibi i die obductiōis et vindicte. Nō l
ventiles te in omnem ventum: ⁊ non eas m
in omnem viam. Sic eni ois peccator p n

a Non ꝯfundaris. Hec est pars incidētalis in qua tractat auctor de veritate vite ⁊ iusticie: eo ꝙ imediate tractauerat de veritate doctrine. Et diuidiꝶ in duas partes: qꝛ pmo ponit aliqua ad vtrāqȝ veritatē ptinētia. scdo excludit aliqua q̄ sunt impedientia. ibi: Noli esse sicut leo. Circa pmum dicit: Non ꝯfundaris confiteri pctā tua: ei qui scit ⁊ potest remediū adhibere. hoc eni ptinet ad veritatē vite: b Et ne subijcias te omi homini p peccato. supple remediādo: sed tm̄ illi qui scit ⁊ potest remediare. c Noli resi. contra faciem potentis. s. dei: d Nec coneris contra ictuz fulminis. i. iusticie diuine: cui resistunt in peccatis obstinati. Cōsequēter ponit qd̄ pertinet ad veritatem iusticie. d. e Pro iusticia agonizare p anīa tua. i. p salute aīe tue. f Et vsqȝ ad mortē certa p iusticia. eligibilior eni est mors bona: ꝙ transgressio iusticie: g Et deꝰ expugnabit p te inimicos tuos. spirituales semper: ⁊ corporales frequēter. h Noli citatꝰ esse in lingua tua. i. preceps in pferendo sententiā. i Et remissus in operibus tuis. i. in exequendo sententiā iuste lataz. k Noli esse sicut leo. Hic consequēter excludit quedam impedientia: quorū vnum est crudelitas: quā excludit. d. Noli esse sicut leo ⁊c. Scdm est cupiditas. circa quā primo ponit intentum. secūdo exequitur propositum. in pncipio ca. se. Et quoniaz cupiditas est radix omniū malorū. j. Timotl. vj. ideo dicit: l Non sit porrecta. i. prompta: m Manus tua ad acci. munera iiuste vl inhoneste: n Et ad dandum collecta. i. clausa. Ca. V

o N Oli attendere. Hic psequiꝶ intentuz de cupiditate dicens: Noli attēdere ad possessiones iniquas. i. inique acquirēdas: p Et ne dixeris: est mihi sufficiens vita. i. mihi restat longa vita. ideo multa mihi sunt acq̄renda. q Nihil eni proderit in tpe vindicte. diuine: r Et obductiōis. i. clausionis sensuum: que fit in morte. s Ne sequaris in for. tua cō cu. cordis tui. p potentiā tuā aliena rapiendo: t Et ne dixerl quō potui. de pterito: sic. s. potēs ero i futuro: v Aut q̄s me subijciet. q. d. nullus. sed h̄ remoueꝶ. cū subdiꝶ: x Deus enim vindicās vindicabit. cuiꝰ potētie nemo resistere pōt. y Ne dixerl: peccaui: ⁊ q̄d mihi accidit triste. q. d. ita bene vel meliꝰ est mihi sicut nō peccanti: ⁊ hoc frequēter ꝯtingit q̄ntū ad bona temporalia. ideo subdiꝶ punitio diuina: z Altissimus eni est patiēs redditor. nā aliqñ expectat p totam vitā: ⁊ tūc post hanc infert grauissimā gehenne penā. a De ꝓpiciatu peccatoꝝ. s. p penitentiā remissoꝝ: b Noli esse sine metu. quia nescis si penitētia sufficiēs fuerit: ⁊ si fuerit sufficiens ad remotionē culpe: nō tm̄ totalis pene: c Neqȝ adijcias peccatū. p recidiuū: d Super peccatū. pus dimissuz: qꝛ sic q̄dāmodo p ingratitudinez rediret. e Et ne di. Misera. dñi ma. est ⁊c. de dei miscdia nimis psumēdo. ⁊ subditur ratio: f Misericordia enī. parcens. g Et ira puniens: h Ab illo cito pximat. ſm ꝙ homo penitet de peccatis: vel induratur i illis. ideo subditur: i Non tardes conuerti ad dominum. per penitentiam veram. Et reuertitur auctor ad increpationem cupiditatis. dicens: k Noli anxius esse in diuitijs iniustl. acquirendis vel male retinendis. cetera patent ex dictl. l Non ventiles te. Auctor supra induxit ad docendum veritatem. hic consequēter inducit ad vitandum indecentiam ⁊ superfluitatem. dicens: Non ventiles te in omnem ventuz. iactanter ⁊ presumptuose docendo. m Et nō eas in omnem viam. i. omnem opinionē recitando: ⁊ nunc vni: nunc alteri adherendo. n Sic enim omnis peccator probatur in duplici lingua. modo veritatem docendo: modo contrarium veritati asserendo. quod solēt facere doctores vacillantes in fide. ideo subditur:

†.21.a †.ℑ.16.b

Esto firmus

a Esto mansuetus ⁊c. Bonū est māsuete audire ⁊ suscipe verbū veritatis: ⁊ modeste ac prudēter pferre. Unde: Sit ois hō velox ad audiendū. tar. aūt ad lo. ⁊. t. a. iram. Et paulo pꝰ. In māsuetudine suscipite insitū verbū qd̄ pōt saluare aīas vestras. In puerbijs q3 dr: Uidisti hoiem velocez ad loquēdū: stulticia magis sperāda est ꝙ correctio illiꝰ. Ca. VI

b N Oli fieri. ⁊c. Uim vere charitatis ostēdit. Uerus eī amicus nō pōt ad inimicitiā reuerti. Uñ: Amicus fidelis medicamētū vite. ⁊ immortalitatis. Heretici ergo q̄ a charitate discedūt nō pmanēt in amicitia. Uñ: A nobis exierūt: sed ex nobis nō erant.

c Non te extol. Nō solū actū: sed et cogitationē supbie recipit. Deꝰ eī cōspector ē cordis q̄ ceruicosam anīe cogitationē cōspexerit: allideꝶ virtꝰ ipsius.

d Nequā. Bone volūtati succedit boni opis fructꝰ: maliciose menti nihil psperatl. Si em̄ desit charitas: frustra operā virtuti impendis. Uñ. Qui i vno offendit oim reus ē. Et q̄ nō habet ⁊ h̄ qd̄ habet auferef ab eo. e Multi pacifici ⁊c. Cū oibus pax est habēda ꝙtum pmittit nostra fragilitas: sed nō cū multl cōsiliū. qꝛ scriptū ē: Multi misericordes vocanꝶ: virū aūt fidelē q̄s inueniet? f Si possides ami. Per diuersas species falsos amicos exprimens: tandem ad verū puenit amicū. qꝛ multi amicos se esse pfitenꝶ in psperis: ⁊ inimici apparent in aduersis

Jaco.1.c Pro.29.c 1.Joh.2.c Jaco.2.b Pro.20.a

a ſ regulā catholice. fidei seruando.
bat in duplici ligua† Estō firmus a
in via dñi: ⁊ in veritate sensus tui b
a ſ qꝛ cōfereꝶ pmium eterne glorie. vnde: Euge ser. b. et. f. ⁊c.
et scientia: ⁊ psequāꝶ te verbum c
a ſ bonorum est.
a pacis ⁊ iusticie. Estō mansuetus d
ad audiēdū verbum dei vt intelli e
gas: ⁊ cū sapiētia pferes respōsū f
a ſ sicut peccat q̄ scit et nō vult pprimū docere: sic qui nescit: et vult magister esse.
verū. Si ē tibi intellectꝰ: respōde g h
primo: sinaūt: manus tua sit sup
os tuū: ne capiaris i verbo indi i
a ſ confusione ppetua. b ſ imortalitatis.
sciplinato ⁊ cōfūdāris. Honōr et
a ſ eterne beatitudinis. b ſ catholici doctoris.
gliā i sermone sēnsati: lingua ꝟo
ſ heretici vaniloqui. ſ eterni interitus.
ipzudētl subuersio ē ipius. Nō ap k
a ſ detractor. b ſ hereticus qui furtim et occulte seminat errorem. a ſ eterna damnatione.
pelleris susurrō in vita tua: ⁊ lin l
gua tua ne capiarl ⁊ cōfundāris.
a ſ hereticū qui occulte laqueos erroris tendit. vnde: Fur nō venit nisi vt fureꝶ: ⁊ mactet ⁊ pdat.
Sūp furē ei ē cōfusio ⁊ penitētia: m n
a ſ damnatio. b ſ q̄ modo vera mō falsa loquiꝶ.
⁊ denotatio pēssima sup bilinguē o p
a ſ q̄ deo ⁊ hoibꝰ odibil. vñ: ꝯtrahere secreto pximo suo h. ē. Et i puerbijs: Abomiatio hoim detracto.
susurratori aūt odiū ⁊ inimicitia q
a ſ quasi ne accipias psonā i iudicio: iuste quod iustum est exequere.
⁊ cōtumelia. Justificā pusillū: et r
magnū similiter. Ca. VI
b N Oli fieri p amico: inimi s
a ſ praue doctrine.
cus primo. Impropēriū t
a ſ .s. sequacibꝰ in hereditatē relinquet.
eñ ⁊ cōtumeliā malꝰ herēditabit v
a ſ hereticus. b ſ cōtra veritatē. ſ quia inter vera seminat falsa.
⁊ ois peccātor iuidus ⁊ biliguis. x y z
a ſ iactātiā ⁊ supbiā phiber: qꝛ initiū omnis peccati supbia.
c Nō te ēxtollas i cogitatione aie a
tue velut taurꝰ: ne forte elidaꝶ vir b
a ſ elationis b ſ verborum. c d
tus tua p stūlticiā: ⁊ foliā tua co e
a ſ operum.
medat ⁊ frūctꝰ tuos pdat: ⁊ relin f g
a ſ sine virore dilectiōis. b ſ iter steriles malorum actiones.
q̄ris vēlut lignū aridū i hēremo.
d Aia ei nequā dispdet q̄ se habet: h i
⁊ i gaudiū iimicl dat illū: ⁊ dedu k l
a ſ labia iusti erudiūt plurimos.
cet i sorte impiorū. Uērbū dulce m n
a ſ docēdo. ſ fideles. ſ sermo purꝰ suscitat rixas: ⁊ lenis mitigat suscitatas. a ſ psecutores. ſ id est bone gratie vel gratiosa.
multiplicāt āmicos: ⁊ mitigāt ini o
micōs: ⁊ ligua eūcharl bono hoie p q
e abundabit. Multi pacifici sint ti r
f bi: ⁊ ꝯsiliariꝰ sit tibi vnꝰ ꝺ mille. Si s t
possides amicū i tētatiōe posside v
eū ⁊ ne facile credas ei teipz. Est ei x y

a Esto firmꝰ in via dñi: ꝙtū ad fidē. b Et in veritate sensus tui. i. dictamine rōnis naturalis: quātū ad mores. c Et psequaꝶ te verbū pacis ⁊ iusticie. in agibilibꝰ huiꝰ vite. Et qm̄ ad doctorē ptinet de quesitis respondere veritatē. iō subdiꝶ: d Esto māsuetꝰ ad audiēdū verbū dei. dulciter audiēdo questionē de fide vel moribꝰ tibi factam. e Ut intelligas. querētis intētionē. f Et cū sapiētia pferes responsū verū. ſm em̄ phm opus est sapiētis nō mentiri de quibus nouit. iō subdiꝶ: g Si est tibi intellectꝰ. veritatis circa quesitū: h Responde pxi. sin aūt sit ma. tu. sup os tuū: tacēdo. ⁊ subdiꝶ ratio: i Ne capiaris ⁊c. ⁊ ptz lra. ⁊ qm̄ aliquādo doctor vane glorie cupidus verecundaꝶ nō respōdere: nec audet in palā: qꝛ nescit veritatē iō respondet occulte ⁊ male. ꝓpter qd̄ subdiꝶ: k Nō appel. susurro. i. male loquēs in silētio. vñ dr̄ susurro ab aurl sono: eo ꝙ loquiꝶ in aure. l Et lin. tua ne ca. ⁊ cōfū. corā deo ⁊ corā hoibus aliqñ. s. qñ talia ad hoim noticiā deducunꝶ. m Sup furē eī est. i. peior fure. qui facit fraudē in re possessa: h̄ iste fraudē facit in veritatl doctrina: qd̄ est deterius. ideo subdiꝶ: n Cōfusio ⁊ penitentia. qꝛ talis se videns cōfusū penitet de respōsione sua. o Et denotatio pessima. i. ostēsio cōfusibilis cū digito: p Sup bilinguē. qꝛ sic respōdet ignorās: sicut sciēs. iō subdiꝶ: q Susurratori aūt odiū ⁊c. qꝛ mereꝶ ista mala. Aliter aūt pōt exponi lra ab illo loco. Nō appelleris susurro: ꝺ ignaro doctore q̄ nescit doctrinā bonā alteriꝰ in palā impugnare: ⁊ inuidia motꝰ in occulto nitiꝶ eā deprauare. Pōt etiā exponi de quolibet occulto detractore. In fine cōcludit de vero doctore. r Justifica pusil. ⁊ ma. similiter. nō declinādo a veritate doctrine ꝓpter variū statū hoim ⁊ fortunā: qꝛ veritas est stabilis: nec sequiꝶ fortune variabilitatē.

s N Oli fieri. Superiꝰ actū est de veritatl doctrina. hic agiꝶ de doctoris prudētia q̄ maxime cōsistit in h̄ ꝙ acquiret ⁊ cōseruat dei ⁊ hoim amicitiā. nā charitas est summū dei donū. j. Cor. xiij. Maior aūt horū est charitas: ꝓpter qd̄ primo retrahiꝶ ab incursu inimicitie. scdo induciꝶ ad pfectū amicitie. ibi: Uerbū dulce. Circa pmū dr̄: Noli fieri p amico inimicꝰ pximo. nā omnis pximꝰ est ex charitate diligēdus. ꝓpter qd̄ inimicitia cōtraria est deo: ⁊ bonis hoibus odiēda. ppꝶ qd̄ subdiꝶ: t Improperiū. em̄ in finali iudicio: in quo xp̄s iproperabit malis ⁊ maxime peccātibꝰ ex certa scia: qualis ē doctor malꝰ. v Et cōtumeliā. i inferno a diabolo ⁊ angelis eiꝰ. x Et ois pec. sciēs ⁊ intelli. ꝺ q̄ hic agiꝶ. y Inuidus. fame alioꝝ: z Et bilinguis. nā aliqñ sciēter loquiꝶ ꝯ veritatē: ad deprauandū aliorū doctrinam. ⁊ qꝛ hoc pcedit ex supbia. subdiꝶ: a Nō te extollas i cogitationibꝰ aie tue velut taurus. sine rōne bonos imperēs tuis cornibꝰ. b Ne forte elidaꝶ virtꝰ tua. i. subtilitas ingenij tui: c Per stulticiā. i. p abusuz sciētie tue. d Et folia tua. id est verba tua ornata: e Comedat. i. destruat hec stulticia. f Et fru. tu. pdat. i. bona q̄ fieri poterāt p ingeniū ⁊ sciam tuā. g Et relin. velut lignū aridū. i. carēs humore deuotionis ⁊ fructu bone operationis. h Aia ei nequā. q̄ sciēter. ipugnat equitatē. i Dis. q̄ se ha. i. habentē talē aiam. k Et in gau. ini. i. diaboli: l Dat illuz. diabolus em̄ magis gaudet de subuersione hois lrati ꝙ simplicis. m Et de. i sortē ipiorū. i. i gehennā q̄ est sors impioꝝ: sicut beatitudo ē sors iustorū. n Uerbum dul. Hic ꝯñr poniꝶ inductio ad augmētū amicitie. Et diuidiꝶ in duas ptes. nā primo poniꝶ hec inductio. scdo amicitie distinctio. ibi: Est eī amicus. Circa pmū diciꝶ: Uerbū dul. mul. amicos. sicut legiꝶ de beato Clemēte: ꝙ ppꝶ dulcedinē eloquij erat dilectꝰ nō solū a christianis: sz etiā a gētilibꝰ ⁊ iudeis. o Et miti. ini. h̄ patet ꝺ Gedeone. Judic. viij. q̄ viros ephraim cōcitatos ꝯ se mitigauit p verbū dulce. p Et lingua eucharis. i. bñ gratiosa: q In bono hoie abūdabit: qꝛ studet dicere verba gratiosa. r Multi pacifici. i. amicabiles. sint tibi: s Et ꝯsi. sit tibi vnꝰ ꝺ mille. nō em̄ est tutū secretū cordis sui ⁊ maxime de cōceptione melioris ꝓpositi reuelare. qꝛ frequēter ab amicis carnalibꝰ impediꝶ. t Si pos. ami. i. possidere desideras tāꝙ verū. v Intēta. pos. il. i. i aduersitate tua pba illū. aduersitas em̄ hoc bonū facit: ꝙ veros amicos a falsis distinguit: x Et ne fa. cre. ei teipm. reuelādo sibi secretū tuū anteꝙ pbaueris ipm. y Est em̄. Hic ꝯñr poniꝶ distinctio amicitie: vt videaꝶ de quo amico sit cōfidendū. Et primo poniꝶ distinctio. ⁊ scdo veritatis amicitie cōmēdatio.

†De pe. di. 4. c. si refugientes. ꝟ. meliꝰ. Ar.

D A

ll ibi: Amicus

Universidad de ... Biblioteca

in aduersis. Unde: Si humiliauerit se ɔ̄ te ⁊c.
a Attende ⁊c. Id est discretionē habe ad cognoscendū amicos. hec aūt discretio maxime necessaria est inter catholicos et hereticos: q: heretici in apocrisi agunt: vt incautos facilius decipiant. Unde: Attēdite a falsis ꝓphetis qui veniunt ad vos in ve. o. ⁊c. Et alibi: Rogo autē vos fratres vt obseruetis eos q̄ dissensiōes: ⁊ offendicula faciunt.

Mat.7.b — Ro.16.c

B

b Amicus fortis. Amicus amoris consors: cui sic animū tuū applica: vt ex duobus vnū fiat: cui te tanq̄ tibi cōmittas: a quo nihil timeas: et nihil inhonestum petas: non est enim amicitia vectigalis: sed plena decoris. Unde: Uos amici mei estis si feceritis q̄ ego precipio vobis ⁊c. (Joh.15.b) Dedit nobis dominus formā amicitie quā sequamur: vt faciamus amici voluntatē: aperiamus ei secreta ⁊ ipse nobis. Unde: Uos autem dixi amicos: quia omnia q̄ audiui a patre meo: nota feci vobis. (Ibidem.15)
c Amicus fidelis ⁊c. Secundū deum scz: hic ad medicamentum vite eterne et immortalitat̄ necessaria cū amico tractat. Unde: Cicero dicit amicitiam nō nisi inter bonos esse posse. ⁊ libera debet esse amicitia. et ad oēm felicitatem prouiuis. (Tullius de amicitia post prin.)

C

d Qui timet do. ⁊c. Plena et perfecta amicitie gratia: inter perfectos viros eiusdēq; virtutis pseuerare potest. Ad hanc quibusdā gradibus peruenit. Primus gradus est mundanorum contemptus. Secundus: ne quis sese sapientem et consultū iudicās sibi q̄ amico credere malit. Tertius: vt omnia que vtilia et necessaria estimat: bono charitatis et pacis postponat. Quart⁹: vt oīno desinat ab ira. Quītus: vt irā fratris etiam irrationabilē curare cupiat: q: alteri⁹ tristicia pniciosa sicut ꝓpria: nisi eam quantum in te est etiā de fratris mente depellas. Postremus gradus est omniū vitiorum peremptorius: vt ᵭ hoc mundo credas te quotidie migraturum.

In omni

amicus scdm tēpus suū: ⁊ nō p
manebit i die tribulatiōis. Et ē a
amic⁹ q̄ cōuertit ad inimicitiā.
† Et est amic⁹ q̄ odiū ⁊ rixā ⁊ cō b
uitia denudabit. Est aūt amic⁹ c
soci⁹ mēse: ⁊ nō pmanebit i die
necessitatis. Amicus si pmanse d
rit fixus: erit tibi quasi coequa/ e
a ſ fideliter.
lis: ⁊ in domesticis tuis fiducia f
a ſ in facie fingit se deuotū: sed in necessitate pbat alienum.
liter aget. Si hūmiliauerit se cō g
a ſ fingēs esse quod nō est.
tra te: et a facie tua abscōnderit h
a ſ stabilem: firmam.
se: vnanimē habebis amicitiā i
ſ manifestis.
bonā. Ab inimicis tuis separa k
re: ⁊ ab amicis tuis attēde. Ami l m
cus fortis fidelis ꝓtectio: qui n
aūt inuenit illū: inuenit thesau
rū. Amico fideli nulla ē cōpara o
tio: ⁊ nō est digna pōderatio au
ri ⁊ argenti cōtra bonitatē fidei
a ſ animi custos.
illius. Amicus fidelis medica/ p
mentū vite ⁊ imortalitatis: ⁊ q̄ q
a ſ filialiter.
metuūt dñm: iueniūt illū. Qui r s
timet deū eque habebit amici t
tiā bonā: qm̄ ꝺm illū erit amic⁹ v x
a ſ q: qui in iuuētute studet sane doctrine: in senectute dulces fructus meret sapientie.
illi⁹. Fili a iuuentute tua excipe y
doctrinā: ⁊ vsq; ad canos inue/ z
a ſ vt vo
nies sapientiā. Quasi is q̄ arat b
mere euangelij ex corde suo genimina vitiorum extirpans: qui ꝺm semen diuini verbi edere: et fructus virtutum desiderat merere.
⁊ qui seminat accede ad eā: ⁊ su c
a ſ non sūt condigne passiones huius tēporis ad futuram gloriam ⁊c.
stine bonos fruct⁹ illi⁹. In ope/ d e
re ei ipsius exiguū laborabis: ⁊
a ſ patientia pbatio est virtutum. Unde: fructū afferūt in patiētia. b ſ fructibus.
citō edes de generatiōnib⁹ illi⁹. f
a ſ stultis abominabilis est sapiētia: ⁊ detestātur arguentes: q: vtilitatē discipline nesciunt. Unde stultus irridet patris disciplinā. Et alibi: Increpa stultū ⁊ odio habebit te.
Q̄ aspera est nimiū sapientia g
i doctis hoībus: ⁊ non pmane/ h
bit i illa excors. Quasi lapidis i
virtus pbatio erit i illis: et non k l
a ſ imprudentes odibunt sapientiam et scientiam. b ſ sinceritas leg̃ diuine que ꝺm nomē eius. i. prudentia: veritas et virtus. quia preceptum domini lucidum. i. o. et omnis sermo dei ignitus clypeus.
dēmorabunt pijcere illam. Sā m
piētia ei doctrine scdm nomē ē
a ſ sed solis amatoribus suis.
eius: ⁊ nō multis est manifesta.

ibi: Amicus si pmanserit. Circa primū ponit distinctio quadrimēbris. cū d: Est ei amicus ꝺm tempus suū ⁊c. i. ꝺm tēpus aptū ad lucrū suū: qd̄ est tēpus pspitatis amici: q̄ ꝓpter aduersitatē superuenientem recedit ab amicitia. a Et est ami. q̄ cōuer. ad ini. (†Ps.37.a) Et hic est homo inuidus q̄ supercrescēte amici sui pspitate: p inuidiā incipit dolere ⁊ eidē cōtrari⁹ ē. b Et est ami. q̄ odiū ⁊ ri. ⁊ cōui. denu. Hic est homo falsus: q̄ cū aliquo fingit amicitiā: vt sciat suū secretū: vt sic meli⁹ possit impugnare eū. sicut in legenda beati Tiburtij dicit de Torquato: q; iunxit se xpianis: vt eos graui⁹ ipugnaret. c Est aūt amicus socius mense. hec est amicitia q̄ fundat in bono delectabili: quo trāseūte soluit amicitia. d Amicus Hic ɔsequēter ponit amici veri cōmendatio. cū d: Amicus si pmāserit fixus. tecū in amicitia q̄ est ꝺm deū. e Erit tibi quasi coequalis. i. diliges eum sicut teipm ꝺm charitatis pceptū. f Et in domesticis tuis fiducialiter aget. i. in priuatis negocijs tuis fiducialiter se habebit. g Si humiliauerit se ɔtra te. i. corā te in oībus bonis tibi cōsentiēs. h Et a facie tua absco. se. pcurādo bona in absentia tua magis q̄ in psentia. i Unanimē habebis ⁊c. i. cuz eo sis vnū cor ⁊ vna aīa. k Ab ini. tuis separe. loco. nō tñ aīo p dilectionē Matth. v. Diligite inimicos vros. l Et ab ami. tu. at. q̄ sūt veri amici ꝺm cōditiones pmissas. m Amicus fidelis ꝓtectio fortis. tempore tribulationis. n Qui aūt inuenit illū inuenit thesaurū. i. quid valde pciosū. q: rarū ⁊ optimū. o Amico fideli nulla est cōparatio: etiā in rebus tēporalib⁹ q̄tūcūq; pciosis. p Amicus fidelis medi. vite ⁊ imortalitatis. nam amicus fidelis diligit ex charitate. ⁊ sic sollicit⁹ est de amico q̄tū ad bona gratie: q̄ viuificat spiritualiter: ⁊ pducit ad imortalitatē glorie. q Et qui metuūt dñm. timore initiali: r Inuenient illū. p amorem castū. s Qui timet deū. timore filiali: t Eque habe. ami. bonā. s. dei. tamē nō est ibi eqlitas quātitat̄. nā dilectio semp ex pte dei maior est: sed est ibi equalitas ꝓportionis. q: qui magis diligit deū: magis diligit ab eo. ideo sequit: v Qm̄ ꝺm illū. i. ꝺm decentiā diuine magnificentie. x Erit amicus illi⁹. Sciendum tñ q; si li magis determinet actū diuine dilectiōis intrinsecū: nō est ibi magis nec min⁹. nā vno actu simplicissimo diligit oīa. Si aūt determinet effectū extrinsecū. s. bonū quod vult diligētib⁹ se. nā diligere est velle alicui bonū. sic magis diligit vnū q̄ aliū: volendo ei maiorē gratie ⁊ glorie gradū. y Fili a iuuētute. Supius auctor induxit doctos ad sapiētie cōmunicationē. hic ɔ̄nr inducit discipulos ad eius receptionē: ⁊ diuidit in duas ptes. nā primo ad sapientie receptionē inducit. secūdo a q̄bus accipienda sit ostendit. ibi: In multitudine psbyterorū. Prima adhuc in duas. nā primo inducit ad dictā receptionē. secūdo ad ei⁹ cōtinuationē. ibi: Audi fili. Circa primuz d: Fili a iuuentute tua excipe doctrinā: q: sic meli⁹ retinet ꝺm illud: Q̄ noua testa capit inueterata sapit. z Et vsq; ad canos. i. vsq; ad senectutē: & Inuenies sapiētiā. nā i eo pōt hō semp pficere. b Quasi is qui arat ⁊c. i. quere illā cū magna diligētia. c Et sustine. i. expecta: d Bonos fruct⁹ illius. qui sunt gratia ⁊ gloria. e In opere enī ipsius exiguū laborabis. respectu boni sequentis. f Et cito edes de generationibus illius. Nā habitis sapientie principijs: incipit esse dulcis: qui prius non sapiebat. ideo sequit: g Q̄ aspera est nimiū sapiētia indoctis hoībus. sicut cib⁹ sapidus infecto gustui videt esse amarus. h Et nō pmanebit i illa excors. id ē homo sine corde: qui negligēs est in acqsitione sapientie. i Quasi lapidis virtus. id est pondus: k Probatio erit in illis. sicut enī sustinens lapidem ponderosum abijcit illū: sic isti quib⁹ grauis est sapientia: l Non demorabunt pijcere illā. repellendo laborem qui est in acquisitione ei⁹. m Sapientia enī doctrine. ꝺm nomē est eius: id est habet nomen a re. Dicit enī sapiētia a sapore. q̄uis stultis vt pdictū est: insipida videatur.

Quibus

a In omni aīo tuo ac. ad il. Corde: non corpore accedēdū est ad sapiētiā: q: spiritualis lex mente inspiciēda est: sensus corporis tā dirigendi sunt rōne ris mentis. Aū: Spiritu ambulate: ⁊ desideria carnis nō perficietis ⁊c. (Gal.5.c) Qui enī deuote meditat sapientiā dei que dē christo est: seruat mandata ei⁹: ⁊ corporis luxuz restringit: ne deficiat in voluptatib⁹ vite psentis: sed viuat sub disciplina celesti. Sapientie noticia facit hoiez pximū deo: ⁊ vite ppetue possessorē: nec pōt puenire ad imortalitatis stolā: et glorie coronā: nisi p agnitionē sapientie que est sanctorū beatitudo: contēplatio dei: pceptio veritatis. Unde: Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te solum verum deum ⁊c. (Joh.17.a)
b Fili si attenderis ⁊c. Monet sapientia vt in diuina lege assidue meditemur. Primū hortatur vt discamus. post vt animaz ad hoc applicemus. tandem vt aurem inclinem⁹: demū vt diligentiā ad audienduz adhibeam⁹. Sic enī sapientia sapientē esse promittit. Necesse est enī vt qui vere sapientie que christus est agnitionē desiderat: primū catholicis magistris se humilit̄ subdat: ⁊ oēs affectus aīe sue discipline eorū. Dehinc i tentionez cordis ab omni prauo desiderio auertens ad audiendum verbū dei adhibeat diligenter: caueatq; vt meditationem legis non ꝓ terrenarū rerum mercede vel laudis humane: sed ꝓ ipius boni amore impendat: vt vere sapientie fructum pcipiat. c In multitudine. Quasi: Ne sis sapiēs tibi ipsi. ne confidas proprio ingenio: hereticos superbie fastus maxime supplātauit. (Pro.3.a) d Cogitatū habe ⁊c. Merito illi dat puri cordis intellect⁹: ⁊ sapientie diuine amor saluberrim⁹: q̄ cogitatiōes suas tēperat ꝺm pcepta dei: et assidue legē meditat et opere exequit.

Ca. VII

N Oli face. mala ⁊c. Metes ea ⁊c. Perfectā vltionē: septenarius enī perfectionē significat. Unde ⁊ christus septemplici spiritu replet⁹ fuisse describit. Et alibi: Assumit. vij. alios spirit⁹ nequiores se ⁊c. (Mat.12.g)

Nec q̄re.

a ſ qui eā scz recta fide et opere seruant.
Quibus aūt agnita est: pmanet a b
a ſ beati misericordes. q. i. d. v. b ſ docet quō subijciamur legi diuine: q̄ enī illi acquiescit: semet ipm in eternū seruabit.
usq; ad conspectū dei. Audi fili c
⁊ accipe cōsiliuz intellectus: et ne d
a ſ id est gressum vie tue cōstringe pceptis illi⁹.
abijcias cōsiliū meum. Iniȷce pe/ e
dem tuū in cōpedes illius: et in f g
a ſ id est tēpera sermones tuos ꝺm regulā ei⁹.
b ſ id est actus tuos suppone magisterio illius.
torques illius collū tuū. Subijce h
humerum tuū ⁊ porta illā: et ne
a ſ tediose et grauiter ferens.
accidieris vinculis ei⁹. In omni i
animo tuo accede ad illā: ⁊ in om k
ni virtute tua cōserua vias eius.
Inuestiga illā ⁊ manifestabit ti/
bi: et cōtinēs factus ne derelin/ l m
a ſ in fine seculi.
quas eā. †In nouissimis enī inue n
a ſ eternam.
nies requiē in ea: ⁊ cōuertet tibi
i oblectationē. Et erūt tibi cōpe/ o
des eius in ꝓtectione fortitudi/ p
nis: ⁊ bases virtut̄: ⁊ torques il q
lius in stolā glorie. Decor enī vi/ r s
te ē i illa: ⁊ vincula illi⁹ alligatu/
ra salutis. † Stola glie indues eā
⁊ coronā gratulatiōis impones
tibi. Fili si attēderis mihi disces
eā: ⁊ si accōmodaueris aīm tuū sa
piens eris. Si inclinaueris aurē
tuā excipies doctrinā: et si dilexe
ris audire sapiens eris. In mul/ t
a ſ doctorū. b ſ sunt enī et imprudētes qui decipiunt filias israel vt timētes loquant sibi.
titudine psbyterorū prūdentium v
sta: et sapientie illorum ex corde
ſ imitando: amando.
cōiūgere: vt oēm narrationē dei x
a ſ ab illis. b ſ laudabilia. s.
possis aūdire: ⁊ ꝓuerbia laudis y z
nō effugiāt a te. Et si videris sen a
a ſ sapientem. b ſ imitandū: nemo in ꝓprio sapientia confidat.
satūm euigila ād eum: ⁊ gradus
ostiorū illius exterat pes tu⁹. Co b
gitatū tuū habe i pceptis dei: ⁊ i c
mādatis illi⁹ maxime assidu⁹ esto:
⁊ ipē dabit tibi cor: ⁊ cōcupiscen d
tia sapientie dabit tibi. Ca. VII
a ſ oīm peccatorū ꝓhibet actionē: societatē: et specialiter hereticorū.
N Oli facere mala: ⁊ non e
te apprehendent. Disce f
a ſ Dñ: Post secūdā ⁊ tertiā correctionē hereticū deuita. a ſ exempla nequicie. ſ operā do. s. in labore peruerse doctrine.
de ab iniq̄: ⁊ deficient mala abs g
te. Fili non semines māla i sulcis h
a ſ in gehenna.
iniusticie: ⁊ nō metes ea in septu i k
a ſ ambitio interdicitur.
plum. Noli querere ab homine l

a Quibus aūt agnita est. nō tñ speculatiue: sed etiā practice b Permanet vsq; ad cōspectum dei: deducendo eos ad statū glorie. c Audi fili. Hic cōsequēter inducit ad dicte receptionis cōtinuationē dicens: Audi fili. aure corporis ⁊ cordis. d Et accipe cōsiliū intellect⁹. in quo intrāte legas bonū ad psequēdū ⁊ malū ad fugiendū. e Iniȷce pedē tuū. i. affectū. f In cōpedes illius. s. sapientie inseparabiliter ei adherendo. g Et in torques illius collū tuū. verba tua que formant in gutture sapienter pferendo. h Subijce humerū tuū ⁊c. i. laborē in ei⁹ acquisitione libenter porta: ⁊ sine tedio. i In omni animo tuo accede ad illā. intellectū tuū et affectū sibi totaliter applicādo. ⁊ q: cū hoc requirit bonū opus exterius. subdit: k Et in omni virtute tua ⁊c. et est lra p se plana. l Et cōtinens factus. i. tenens sapiētiā: m Ne derelinquas eā. sicut salomon in senectute deprauatus per mulieruz indebitū amorē. iij. Reg. xj. n In nouissimis tuis ⁊c. i. post hanc vitā. in psenti etiā vita senes in dulcedine sapientie delectant: ꝓpter qd̄ etiā philosophi circa finē vite sue dimissis occupationib⁹ alijs vacabāt cōtēplationi cause prime: vt dicit Thomas de aquino sup librū de causis. (†3 Re.11.a) o Et erunt tibi cōpedes ei⁹. i. inseparabilis adhesio cū sapientia. p In protectione fortitudinis. nā innitens sapientie nō frangit aduersitate. q Et torques illius. i. doctrina sapientie q̄ formatur in gutture. r In stolā glorie. nā per ipsam acquirit duplex stola. s. gloria corporis ⁊ aīe. s Decor enī vite est in illa. in psenti p gratiā: et per gloriā in futuro. Cetera patēt ex dictis.

D

t In multitudine. Hic cōsequēter ostēdit a quibus sit accipienda sapientie doctrina. s. ab illis q̄rum sapiētia nota est ⁊ approbata. iō subdit: In multitudine psbyterorū. i. seniorū: vt dictū est. s. (†15.a) v Prudentiū. p hoc excludunt senes desipientes: ⁊ etiā moribus deficientes. nā prudentie cōnexe sunt alie virtutes morales: vt hr̄. vj. ethicoꝝ Et pōt etiā hoc exponi de sacerdotib⁹ bonis qui tenent legē scire et eā docere. ideo sequit: x Ut oēm narrationē dei. i. cōtentā in lege dñi: y Possis audire. i. intelligere. nā meli⁹ sciētes possunt clarius docere. z Et ꝓuerbia laudis nō effugiāt te. i. verba notabilia laude digna. a Et si videris sensatū euigila ad illū. i. sis sollicitus ipm frequētare ⁊ ipm audire. b Cogitatū habe in pceptis dei. q: sunt de necessitate salutis. c Et in mādatis illi⁹ maxime assidu⁹ esto. ea opere ad implendo. d Et ipse dabit tibi cor. intelligendi. s. ⁊ operandi. Ca. VII

N Oli facere mala ⁊ nō te apphendēt. Superi⁹ dictū est de debito vsu substātie siue diuitiarū ⁊ sapiētie. hic ɔ̄nr agit de debito vsu potētie: qui quidē vsus frequēter impedit p malicia ipsius habentis potētiā. ideo primo remouet hoc impedimētū. scdo accedit ad ꝓpositū ibi: Noli querere. Circa primū dicit: Noli facere mala cōtra deū ⁊ nō te apprehendēt. p penā infligendā tibi ꝺm iudiciū diuinum. f Discede ab iniquo. cōtra ꝓximū cui debes equitatē seruare. g Et deficient mala abs te. s. mala culpe et gehēne. h Fili nō semines mala in sulcis iniusticie. i. nō des exemplū male agendi hoībus ad ħ pronis: sicut sulcus parat⁹ est ad receptionē seminis. i Et nō metes ea. in pena tibi inferenda. k In septuplū. i. multipliciter. nā quot hoībus est aliquis causa culpe tot penis ē puniēdus ꝺm ordinē iusticie. l Noli querere. Hic cōsequenter accedit ad ꝓpositū. Circa qd̄ primo docet debitus potentie vsus in regimine subdditorū. secūdo in distributione bonorū suorū in principio. xij. ca. Prima in duas: quia primū docet vsum potētie in psidendo. secūdo in iudicando. x. ca. Prima adhuc in duas. s. in partē principalem et incidentalem que incipit ibi: Noli discedere a muliere sensata. Circa primum notandū q; virtutes i ex

A

 cellentior

Luc.22.c

a Recz a rege ⁊c. Non pōt exercere opus iusti reginis q̄ iniam neglexit vere pietatis. Ait: Reges gētium dñant eor: vos aūt nō sic: ꝙ maior est i vobis fiat sicut minor. b Ām

cellentiori gradu debent esse in principib⁹ ecclesiasticis ⁊ tēporalibus q̄ in subiect⁹. Sunt em̄ vtriq; vicarij dei a quo est omnis potestas in regimine populi: ꝓpter qđ pbus. vij. ethicoꝝ: virtutes in excellentiori gradu vocat b. eroicas ⁊ diuinas: ꝑsumptuosum est aūt q̄ aliquis se reputet sic esse virtuosum: ꝓpter quod vitiosum est appetere absolute vel querere principatum: suscipere tamē in casu necessitatis licitū est

a ducatū: neq; a rege cathedrā honoris. a
b nor⁊. ⁊Nō te iustifices añ deū: qm̄ b
Eccls.7.c agnitor cordis ē ipe: ⁊ penes re- c d
a ℣ noli alrū sapere: sed time. b ℣ ille gtra hi dz i exēplū viuēti q̄ nulla aduersa ꝓmeiciet.
c gē nōli velle videri sapiēs. Moli q̄ e
Pro.26.b rere fieri iudex: nisi valeas virtu- f
te irrūpe iniq̄tates: ne forte exti- g
a ℣ subditis. b ℣ leuirare affecē⁹: vel actus. mescas faciē potēt⁊: ⁊ ponas scā- h
d dālū in agilitate tua: nō pecces i
in multitudine ciuitat⁊: nec te im k
a ℣ in populi volūtatē. b ℣ vt cr pecces et pec/ cantibus cōsentias. mittas in pōpulum: nec; alliges l
duplicia peccata. Nec em̄ eris in m
a ℣ pusillanimitas fugiēda est ex qua nascit/ tristicia seculi que mozē operat⁊. iustū aūt nō cōrtistabit quicquid acciderit ei. vno imunis. Moli esse pūsillani/ n
mis in aio tuo. Exozare ⁊ facere
a ℣ cū bñfeceritis dicite: q̄ serui inutiles sum⁹ ⁊c. elemosynam ne despicias. Ne di o
cas i multitudine munerū meoꝝ respiciet de⁹: ⁊ offerēte me deo altissimo mūera mea suscipiet. Nō
a ℣ cū ceciderit inimicus tuus ne gaudeas: ⁊ in ruina anime eius ne exaltet⁊ cor tuū: ne forte videat dominus et displiceat ei. irrideās hoīem in amaritudine
aie: est ei q̄ humiliat ⁊ exaltat cir p
a ℣ os qđ mentit occidit animā: et quanto sepi⁹. tanto grauī⁹. ꝓmū aūt capitaleq; mendaciū est in doctrina religionis ⁊ hereticī figmenti.
Ro.1.d e cūspector deus. Moli amare men q
daciū aduersus fratrē tuū: neq; r
in amicum siⁿ facias. Moli velle s
mentiri omne mēdaciū: assidui/ t
f tas em̄ illius non est bona. Moli u
verbosus esse i multitudine ꝑsby
a ℣ quasi: sic pentrere: sic cōtrere peccatū terozū: ⁊ nō iteres verbuz in tua v
vt nō sit iterandū. a ℣ laborare et ociū fuge/ g ofone. Nō oderis lāboziosa opa x
re. laudabile est. vnde: Cū silentio operantes pa/ ⁊ rusticationē ab altissimo creanem suam manducent. tā. Nō te reputes in multitudine y
a ℣ inquisitozū inobedientiū quozū societas periculosa. b ℣ futurę vindicte. indisciplinātozū. ⁊Memento iré z
a ℣ sicut initiū ois peccati superbia: ita initiū ois sapientie timoz dñi: Beat⁹ em̄ hō qui semp est pauidus: et q̄ se humiliat exaltabit.
Pro.26.c puer. Sicut noxius ē q̄ mittit sagittas in mortē: sic qui fraudulēter nocet amico. f Moli ver. ē ⁊c. Quasi. Moli sensū tuū docere. audi sapiaz senioꝝ. Tuⁱ⁹ ē et audire q̄ loqui.
Jaco.1.c Unde: Sit ois hō velox ad audiēdū. tard⁹ aūt ad lo. ⁊ tar. ad irā. g Nō ode. Ne ecāti hoī scia data, est vt laboꝛe manuum q̄ querat

Hic consequenter instruit potentem in agendis dicens: Memento ire: id est vindicte diuine. a Quoniam non tardabit. immo frequenter repente venit: et hec consideratio potentie dirigit in agendis: ⁊ quia potentia frequenter est occasio superbie que est principiū omnis peccati. subditur:
b Humilia valde spiritum tuum. sicut dicitur. ℣. ca. iij. Quanto magnus es humilia te in omnibus.

Ām vindi.

Heb.3.d a ꝙrat sibi victū. Unde: In sudore vultⁱ⁹ tui. v. p. ⁊c. a Ām
vin. car. Quia caro pctōz q̄ luxuria defluit: igne inferni et
Esa.66.e vermibus cruciabit: vbi vermis nō morit: ⁊ ignis nō exDar.9.e tinguit. i vermi putredo gehē ne: in igne ardor signat. Uel vermis ē sera scelerū penitentia q̄ in tormētis cōfiteant pctā rū: nō dere nō cessat: vt ignis sit pena extrinsecus seuiens. vermis aūt dolor interⁱ accusans. b Moli pze. ⁊c. Multi perierūt ꝑ auaricia ⁊ cupiditate terrenoꝝ: primum ad imaginē dei factū negligētes. docet q̄ sapia: vt magis diligam⁹ ꝓximum: q̄ pecunie
1.Tio.6.b thesaurū. Radix ei oim malo
1.Joh.2.b rū est cupiditas. Unde: Nolite diligere mūdū: neq; ea q̄ i mūPro.12.d do sunt. Et alibi: Qui ꝓpter amicū negligit dānū iustus ē: ⁊ q̄ odit munera viuet.
1.Cor.2.d c Hra ei verecūdie ⁊c. Oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec i cor hois ascēdit: q̄ ꝑparauit de⁹ diligētib⁹ se. Deus est ꝑ hāc mīerē sapia intelligi
Dar.11.f q̄ alibi ꝑciosa margarita dr: quā spūalis negociator inuenies vēdit oīa: ⁊ emit eā. Unde Ecclesiastes. Uine vitā cū muliere quā dilexisti q̄si sapiam sequere et scientia scripturaꝝ: ⁊ quasi cōiugē tibi copula.
d Nō ledas seruū ⁊c. Qualiter serui nutriendi sint: aptemōstrat affectu. ſ. filiozū. ꝑ ire nature: ⁊ disciplinā di. ꝑ mētis instabilitate. Ait in sequeꝛib⁹. Libaria ⁊ virga ⁊ onus
Ecclī.33.d asino: panis ⁊ disciplia ⁊ opⁱ⁹ seruo. e Inopē. Oppressū
1.Cor.12.b violentia seruitut⁹. Siue enim serui: siue liberi: oēs in christo vnū sum⁹. f Filie tibi sūt ⁊c. Sicut bonos seruos affectu filiozū habēdos: sic ancillas q̄si filias habēdas esse docet: sed cū disciplina. Unde: Lacta filiū: ⁊ pauēte te faciet: ludē eo ⁊ contristabit te. Nō arridias illi ne doleas: ⁊ in nouissimo obstupescāt dētes tui.
g Mulier si est tibi ⁊c. Coniugalē cōmēdat pudicitiā: remouēs oēm detestabilē copuWystice lā. Wystice aūt admonet: vt catholicā fidē in vera religione quā ꝓmū post baptismi ꝓceptionē sortiri sum⁹: firmiter tenētes: hereticoꝝ pfidiā abꝭciamus. b Dilige eū q̄ te fecit ⁊c. Timoꝛ dei et amoꝛ se habere ostēdit: q̄ honozat⁊ timet ministros eius.
Dar.10.d Unde: Qui vos recipit me recipit: qui aūt vos spernit: me
1.Tio.5.c cibo suo. Qui enī in sacrario
1.Cor.9.b operant: de sacrario edunt: q̄ altario seruīt: de altario participant. Quāuis oblatio parua sit: humili mēte ⁊ pura dilectione facta multoꝝ delictoꝝ negligētias purgat: qz

ℭ charitas

a spiritū tuū: qm̄ vindicta carnis a
b ipⁱ⁹: ignis ⁊ vermis. Moli ꝙari b c
cari i amicū pecuniā differētē:
neq; fratrē charissimū auro ꝓpe d

a ℣ cōiugiū docet esse seruādū: vt qđ deus cōiugē homo nō ſeparet. Allegorice ꝯo a societate ecclesie ꝓhibet discedere: et pacē baptismatis violare: ⁊ mercedē subtrahere: graria em̄ ⁊c.

ueris. Moli discedere a muliere e
sensata ⁊ bona quā sortit⁹ es in f g
timore dñi: gra enī verecūdie i h
d lius sup aurū. Nō ledas seruuz k

a ℣ quasi modestia ⁊ equitatē circa subditos cōserua: vnde Paulus: dñi qđ iustū est: ⁊ equū seruis ꝓstate. Et in Deuteronomio mercēnarijs dicit⁊ ē: Eadem die reddas ei ꝑmū laboris sui ante solis occasum.

in veritate ōpantē: neq; mercē l
a ℣ intelligens beniuolus
nariū dantē aiam suā. †Serūus m
sensatus sit tibi dilectus quasi
a ℣ bene operandi aia tua: nō defraudes illū liber n
e tate: neq; inopē derelinquas il o

a ℣ simplicēs qui sicut pecus ꝑ oīa seruiunt.

lū. Pecorā tibi sūt attēde illis: p
⁊ si sunt vtilia ꝓfecerent apud q r
f ua illos a puericia eoꝝ. †Filię s t
tibi sunt serua corpus illarū: ⁊ v
nō ostēdas hilarē faciē tuā ad il

a ℣ matrimonio ne lasciuiat. b ℣ ſ. vtile in domo tua.

las. Tradē filiā ⁊ grādē op⁹ fe- x y
a ℣ pudenti strenuo q̄ bene seruet eā.
ceris: ⁊ hōmini sensato da illā. z a
Mulier si est tibi scōm aiam tu- g b
am: nō ꝓpicias illā: ⁊ odibili nō c

a ℣ hoc mādatū

credas te in toto corde tuo† Dō d
ꝓmū est in repromissione domini: verū parrez fide et opere debemus honorare.
noza patrem tuum: ⁊ gemitus e
a ℣ ecclesie q̄ nos multo gemitu ⁊ dolore parit.
mīs tuę ne obliuiscar⁊. Memē
a ℣ christianus.
to qm̄ nisi ꝑ illos nat⁹ ñ fuisses: f
⁊ retribue illis quomodo ⁊ illi
tibi. In tota aīa tua time dñm:
⁊ sacerdotes illⁱ⁹ sanctifica. In
b omni virtute dilige eū qui te fe
cit: ⁊ ministros eius ne derelin
quas. Honoza deū ex tota aīa g h
tua: ⁊ honorifica sacerdotes: ⁊ i

a ℣ elemosynā. ſ. retribuēdo de laboꝛe manuum ministro dei.

ꝓpurgā te cū brachijs. Da illis k
a ℣ in lege.
partem sicut mādatum est ti- l m
a ℣ quia sacerdotes poterant peccata populi: et orant pro eis.
bi primitiarum ⁊ purgationis: n
et de negligentia tua purga te o

Datum

Universidad de Deusto Biblioteca

1. Pe. 4. b Charitas operit multitudinem peccatorum.
a Datū brachiorū tc. Superi⁹ p his q̄ offerunt ministris dei pmisit peccatorū purgationem: nūc aūt p elemosynis veniam ⁊ bñdictionis gratiā: q2 sicut aqua extinguit ig. ita ele. ex. pec.
† 13. q. 2. c. in ecclesiastico.
b Et mortuo tc. Ad elemosynā ptinet sepultura mortuorū: multo magis q̄ cōsolatio viuorū.
A
Ro. 12. d Aū. Paulus docet gaudere cū gaudētib⁹ flere cū flētib⁹.
Probatio dilectionis exhibitio ē operis. Aū: Qui habuerit substātiā hui⁹ mūdi: et viderit fratrē suū necesse habere: ⁊ clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei manet in eo? 1. Joh. 3. c
B
Ca. VIII
N On liti. cum homie potēte. Superbo. Aū: Non respōdeas stulto iuxta stulticiā suā ne efficiaris ei simil: q2 iter supbos semper iurgia sunt: seruū autē dñi nō oportet litigare. Pro. 26. a; Jbi. 13. b; † 13. q. 2. c. in ecclesiastico.
d Locuplete tc. q̄ auaricie estibus anhelat. Jnde ei oriūt inuidie: cōtentiones et hmōi. Radix enim omnium malorum ē cupiditas. 1. Tio. 6. b
e Non incēdas carbones tc. Si preoccupat⁹ fuerit homo in aliquo delicto: vos q̄ spūales estis ī struite huiusmodi in spiritu lenitatis.
C
Noli

a de iustis. s. laboribus.
cū paucis. Dātū brachiorū tuorū ⁊ sacrificiū sanctificatiōis offeres dño: ⁊ initia sāctorū: ⁊ paupi porri
a peccatorum.
ge manū tuā: vt pficiat ppiciātio ⁊ bñdictio tua: gr̄a dat ī cōspectu ōis viuētis: † ⁊ mortuo nō phibeas grām. Nō desis plorātibus in
a rogatione.
cōsolātiōe: ⁊ cū lugētib⁹ ambula. † Nō te pigeat visitare infirmū: ex
a vt supradicta pleni⁹ et arctī⁹ impleas.
his ei ī dilectiōe firmaberis. Jn ōibus opib⁹ tuis memorare nouissima tua: ⁊ ī eternū nō peccabis.
a ad mortē. Vn̄: Ois q̄ nat⁹ ē ex deo nō peccat.

Ca. VIII

N On litiges cū hoīe potēte: ne forte incidas ī man⁹ illi⁹. Non cōtēdas cū virō locuplete: ne forte cōtra te constituat litē tibi. † Multos eñ pdidit aurū ⁊ argētū: ⁊ vsq̄ ad cor regū extēdit ⁊ cōuertit.
a vel homine. — a ad iniquitatem.
a cū indiscreto cōtēdere stultū est. b heretico de quo: Sub ligua ei⁹ labor et dolor: et alibi: Hereticū post vnā ⁊ scdam correctionē deuita.
Nōn litiges cū hoīe linguāto: et nō instrues ī ignē illi⁹ ligna.
a furoris inuidie. b materiā incendii.
Nōn cōmunices hoī indocto: ne male de pgēnie tua loquat.
a christiana. s. catholica.
Ne despicias hoiem auertētē se a peccato: neq̄ iprōperes ei.
a penitentem. — a si forte labitur.
Memento qm̄ ōes ī corruptiōe sum⁹.
a nescis quid pariat tibi ventura dies: qui stat videat ne cadat.
Ne spernas hoiēm ī suā senectute: etem̄ ex nobis senescūt.
a vniuersa vanitas et afflictio spūs. b omnia orta occidūt aucta senescūt: infirmant fortia. magna minuunt.
Noli d̄ mortuo īimico tuo gaudere† sciēs qm̄ oēs morimur: ⁊ ī gāudiū nōlum⁹ venire.
a dilige inimicos vestros. — a inimicorū. b qd̄ tibi nō vis fieri: aliī ne feceris.
Ne despicias narrationē pr̄sbyterorū sapiētiū: ⁊ ī puerbiis eorū conuersare. Ab ipis eī disces sapiam ⁊ doctrinā ītellect⁹: ⁊ seruire magnatis sine q̄rela.
a doctorum. — a spiritualis. b preclaris. — a iniurie.
Non te p̄tereat narratio seniorū: ipi eni didicerūt a prīb⁹ suis. Qm̄ ab ipis disces ītellēctū: ⁊ ī tpe necessitatis dabis respōsū.
a vt sis paratus satisfacere omni petēti rōnē. — a aspere corrigendo.
Nō icēdās carbones pctōrū arguēs eos: ⁊ nē icēdaris flām
a ad irā vel furorē. b si te. s. exasperauerit.

a Datū brachiorū tuorū. i. tuo labore acquisitū. b Et sacrificiū sanctificationis. i. hostiā pacificā. c Offeres dño. ad impetrādū ei⁹ gratiā. d Jnitia sanctorū. i. sāctificationes hoim. s. sunt hec. s. primitie: decime: ⁊ cetera q̄ dicta sūt. e Et pauperi. Hic inducit ad honorandū deū in mēbris suis indigētib⁹. dicēs: Et pauperi porrige manū tuā. dādo sibi elemosynā. f Ut pficiat ppitiatio ⁊ bñdictio tua. i. remissio peccatorū tuorū. ⁊ collocatio bñficiorū q̄ frequēter ī scriptura bñdictio noiat. g Gratia datur. i. dabit: h Jn cōspectu ōis viuētis. s. in iudicio generali: tunc eñ ppietatis operib⁹ dicet: Uenite bñdicti patris mei tc. sequit: Esuriui ⁊ dedistis mihi manducare tc. Matth. xxv. i Et mortuo nō phibeas gratiā. sed magis sepeli corpus ⁊ ora p aīa ei⁹. Cetera patēt vsq̄ ibi: k Ex his eñ in dilectiōe dei. s. ⁊ pximi. l Firmaberis. ⁊ ptz. Ultimo ponit directiuū toti⁹ vite humane d. m Jn oibus opib⁹ tuis me. no. tua. i. mortē: sicut nauta sedet in vltima pte nauis vt dirigat eā. iō subdit: n Et in eternū nō peccabis. i. nūq̄ peccabis. sic Job. xiii. dixit Petrus: Nō lauabis mihi pedes in eternū. i. nūq̄ lauabis. † De. 32. d

Ca. VIII

N On litiges. Hic ponit tertiū incidēs. ad h̄ eñ dat potestas superiorib⁹ vt cōseruēt pacē cōem. Et q2. s. dictū est de vsu potētie. hic occasione hui⁹ agit d̄ pacis cōseruatiōe. Et diuidit in duas ptes. nā primo remouet impedimentū pacis pueniēs ex temeritate ppria. scdo ex aliena. ibi: Cū audace. Circa primū sciendū q̄ cōtētio directe pacē impedit: ppter qd̄ eā remouēs dicit: Nō litiges. ī iurgio vel iudicio: p Cū hoīe potēte. i. ecclesiastico vel seculari iudice. q Ne forte incidas in man⁹ illi⁹. i. sub iudicio ei⁹: ⁊ sic poterit te ampli⁹ grauare. r Nō cōtēdas cū viro locuplete. i. diuite: ⁊ dicit locuplex quasi habens loculos plures vel plenos. s Ne forte ɔtra te cōstituat. i. moueat: t Litem. iponēdo tibi crimē furti vel aliq̄d hmōi a quo ppter ei⁹ pecuniā nō possis defendi. iō subdit: v Multos eñ pdidit aurū ⁊ argētū. i. cōcupiscētia auri ⁊ argēti. x Et vsq̄ ad cor regū extēdit. supple se ista cōcupiscētia ⁊ p cōsequēs ad iudices inferiores. y Et cōuertit. s. iudiciū a veritate in falsitatē: ⁊ sic multi innocētes cōdēnati sūt in reb⁹ ⁊ in corporibus p pecuniā diuitū. z Nō litiges cū hoīe linguato. i. rixoso. a Et nō strues. i. apponas: b Jn ignē illi⁹ ligna id est materiā incēdēdi furorē p tuā cōtētionē. ⁊ q2 nō solum linguati sed etiā stulti solent male loq̄. subdit: c Nō cōmunices homini indocto. cū eo familiaritatē cōtrahendo. d Ne male loquat tc. sicut sichimite d̄ abimelech Judi. ix. e Ne despicias. Scdm pacis turbatiuū est cōtēptus et potissime sine causa. ideo primo retrahit a contēptu psone. scdo doctrine. ibi: Ne despicias. Circa primū dr̄: Ne despicias hominē auertentē se a peccato: cū hypocritā vel papelardū vocando. sicut faciūt multi. f Memēto qm̄ oēs incorruptione sum⁹. i. ad corruptionē tendim⁹: eo q̄ ex elemētis ɔtrariis cōpositi sum⁹. iō subdit: g Ne spernas hoiem in sua senecta. i. qua appropinquat morti. h Etem̄ ex nobis senescūt: id ē ex iuuenib⁹ quales sum⁹: ppter qd̄ ipos mag⁹ reuereri debem⁹. ⁊ quoniā cōtēptus irrationabilis habet cōiter gaudium indecens annexū ex parte cōtemnentis. subdit: Noli de mortuo inimico tuo gaudere. ⁊ subditur causa: i Sciens quoniā oēs morimur: q2 nihil morte certius. k Et ī gaudium. s. inimicorū nostrorū: l Nolum⁹ venire. nolumus eni q̄ gaudeant de nostra morte: nec p ōns debem⁹ de morte eorū gaudere. m Ne despicias. Hic cōsequēter retrahit a cōtemptu doctrine. dicēs: Ne despicias narrationē pr̄sbyterorū sapientiū. i. legē dei scientiū. n Et in puer. illorū. i. notabilib⁹ verbis ipsorū. o Cōuersare. audiendo ⁊ retinēdo. ⁊ subdit causa: p Ab ipsis eñ disces sapientiā ⁊ doctrinā intellect⁹: ad seruiēdū deo et etiā principib⁹. ideo subdit: q Et seruire magnatis tc. ⁊ q2 nō solū audiēdi sūt pr̄sbyteri sed etiā senes in quib⁹ est sapiētia ex longi tpis experientia. ideo subdit: r Nō te p̄tereat narratio seniorū tc. ⁊ ptz lr̄a. s Non incēdas. Tertiū pacis turbatiuum est indiscretio: ppter qd̄ retrahit primo a verbis indiscretis d. Nō incē. car. pec. ar. eos. s. qñ sunt obstinati vel in passione positi quia tunc nō meliorant sed deteriorant. hoc tamen est intelligendum de correctione fraterna que ordinat ad emendationem correcti: sed nō de correctione iudiciaria que ordinat ad bonū multitudinis. multitudo vero melioratur per asperā increpationē ⁊ punitionē passionati et obstinati qua terrentur aliī. t Ne incendaris flāma ignis peccatorū illorū: q̄ correctionē tuā nō ferētes puocabūt te ad irā. iō subdit: † Fu. 3. a; † Jō. 25. b; Eccle. 9. a
Ne cōtra

Pro. 5. c a Noli fe. bo. tc. Bibe aquam de cisterna tua: ⁊ fluēta putei tui habeto solus.
b Non iudi. cōtra tc. Quasi esto subiect⁹ ppositis ⁊ iudicibus qui fm deū iudicāt.
Ca. IX
N On çeles mulie. tc. Historice docet pudicitiā. Allegorice ɔ heresim prudētiā. q̄ eñ libidinem fugit non cōmittit se mulieri: et qui catholicā fidē custodit nō cōsentit heretice prauitati.
d Mulierē multiuolā. Hereticorū synagogā q̄ per diuersos errores volitat.
e Saltatricē tc. Hereticorū turba q̄ p diuersos errores dissilit: vt quem eloquentie sue amatorē conspexerit ad se trahat quasi meretrix. Unde: Jrretiuit eū mult[is] sermonibus ⁊ blandiciis labiorū traxit eū tc. Pro. 7. c
f Uirginē ne con. tc. Auerte oculos tuos ne videant vanitatē: ne liceat videre q̄ nō lz cōcupiscere. Ps. 118. Mystice. Mystice autē nō debem⁹ decorē eloquētie heretice amare: nec simulatas virtutes attendere.
g Uicis ciuitatis tc. Jdē sub alia figura. vici eñ ciuitatis: hereticorū cō

a heretici.
ma ignis pctōrū illorū. Ne ɔ faciē stes cōtumeliosi: ne sedeat quasi insidiātor ōri tuo.
a vt inueniat radicē verbi. b verbis tuis.
Noli feñerare hoi fortiōri te: qd̄ si feñeraueris q̄si pdituū hābe.
a superbo. i. heretico.
a Minuit substantiā qui puerso cōicat. b votū domino. c cū votū voueris dño deo tuo: nō tardabis reddere.
Nō spōdeās sup virtutē tuā: qd̄ si spōderis q̄si restituēs cogita. Nō iudices contra iūdicē: qm̄ scdm q̄ iustū est iudicat.
a christum qui cōstituturus est a deo iudex viuorū et mortuorum. — b heretico.
† Cū audace nō eas ī via: ne forte grauet mala sua in te.
beat⁹ vir q̄ nō abiit in cōsilio impiorū tc.
Jpse eni scdm volūtatē suā vadit: ⁊ simul cū stulticia illi⁹ peries.
a non dei. — a blasphemo. s. iudeo: heretico.
† Cū irācūdo nō facias rixā: ⁊ cū audace nō eas ī dēsertū: qm̄ quasi nihil ē ante illū sāguis: ⁊ vbi nō ē adiutoriū elidet te.
a secretū solitudinis. — a corporalis vel spiritualis. Unde: Ueloces pedes eorū ad effundendum sanguinem.
Cum fatūis cōsiliū nō habeas: nō ēni poterūt diligere nisi que eis placēt.
a detractorib⁹ veritatis. b nō recipit stultus verba prudentie nisi ea dixeris que versantur in corde eius.
a quasi ne dispures de diuinis sacramētis. Unde: Nolite sāctū dare canibus tc. b alieno a fide.
Cōrā extrāneo ne facias cōsiliū: nescis eni qūid pariet.
a .i. qliter vbū dei accipiat. b exponit qd̄ superi⁹ obscure dixit:
Nōn oī homini cor tuum manifestes: nē forte inferat tibi gratiam falsam ⁊ cōuitiet tibi.
a cū submiserit vocē suā ne credas ei qm̄ septē neq̄cie sūt ī corde ei⁹.

Ca. IX

a Attendite a falsis pphetis qui veniūt ad vos tc.
N On çeles mûlierē sinus tui: ne ostēdat sup te maliciā doctrine nequā.
a falsos fratres q̄ pacē simulāt et dolos parāt: ⁊ doctrinam prauam.
Nō des mulieri potestatē anime tue: ne ingrediat in virtute tua: ⁊ cōfundaris.
vel maliuolā. — a deceptiones.
Ne respicias mulierē multiuolā: ne forte incidas in lāqueos illius. Cū saltatrice ne assidu⁹ sis: nec audias illā: ne forte pereas in efficacia illi⁹. Uirginē ne cōspicias: ne forte scandaliçeris in decore illi⁹.
a hereticis: scismaticis.
Ne des fornicāriis aīam tuā in vllo: ne pdas te ⁊ aīam tuā: ⁊ herēditātē tuā.
a celestem.
Noli circūspicere in vicis ciuitatis: nec oberraueris ī plateis illi⁹.
a lata et spatiosa est via que ducit ad mortē. — a hereticorū synagoga. b ornatu verborum.
Auerte faciē tuā a mûliere cōptā: ⁊ ne circūspicias speciē alienā.
vel illi⁹. — a decorē eloquentie.
Propter spēciē mulieris multi perierūt: ⁊ ex hoc cōcupiscentia quasi ignis ēxardescit.
a illiciti amoris vel gehenne. b peruersa doctrina.
† Ōis mulier q̄ ē fornicaria q̄si sterc⁹ ī viā ab oib⁹ p̄tereūtib⁹ cōculcābit.
a recte doctrine. b Unde si sal euanuerit ad nihilū valet nisi vt mittatur foras: et cōculcet ab hominibus.
Speciē mûlieris alienē multi admirati reprobi facti sūt: colloquiū eñ illius q̄si ignis exārdescit.
a multi admirantes eloquentiā hereticorum ⁊ doctrinā seducti sūt. — a in cordibus auditorū.
Cū aliena muliere ne sedeās oino: nec āccūbas cū
a moreris. b id est ne torpeas a bono opere.

a Ne cōtra faciē stes cōtumeliosi. i. ad cōuicia pni. b Ne sedeat quasi insidiator ori tuo. vt rapiat inde vnde possit te ad iram puocare. Scdo retrahit ab indiscretis factis dicēs: c Noli fe. i. cōmodare: d Homini for. te. sequēti ipetū fortitudinis sue. ideo subdit: e Qz si fene. q̄si pditū habe. q2 non poteris p violētiā recupare. f Non spondeas. i. pmittas deo vel hoi. g Sup virtutē tuā. hec est eni indiscreta pmissio. h Qz si spopōderis quasi restituēs cogita. q2 teneris facere tuū posse. i Non iudi. ɔ iu. impugnādo ei⁹ sniam iustā: hoc est eī impugnare deū: cui⁹ locū tenet iudex iudicādo iuste. D k Cū audace. Postq̄ retraxit ab his q̄ pacē turbāt ⁊ hoc principaliter ex temeritate ppria. hic cōsequēter retrahit ab his q̄ eā turbāt. ⁊ hoc principali⁹ ex temeritate aliena: ⁊ primo ex pte irascibilis. scdo rationalis. ibi: Cū fatuis. tertio ɔcupiscibilis. ca. sequēti. † Pro. 5. b Circa primū dicit: Cū audace. i. ceruicoso ex impetu ire moto. l Non eas in via tc. ⁊ ptz lr̄a. m Cū iracūdo nō facias rixam. nā ex verbis pcedūt ad verbera. n Et cū audace. q̄ sequit impetū ire. o Nō eas in desertū. i. extra societatē hominū. p Qm̄ quasi nihil est ante illum sanguis. i. effusio sanguinis innocētis. q Cū fatuis cōsiliū nō habeas. hic cōsequenter retrahit ab his que pacē turbāt ex defectu rōnis in alio. dicēs: Cū fatuis ne cōsiliū habeas. ⁊ subdit causa: r Nō eñ poterūt diligere nisi q̄ eis placēt. s. fatua. Qualis est eñ vnusquisq̄ talis finis sibi videt. ii. ethicorū nec p cōsequēs cōsulēt nisi fatua. s Corā extraneo ne facies cōsiliū. nescis eñ quid pariet. q. d. forsitan cōsiliū tuū aduersariis aperiet. iō subdit: t Nō omni homini cor tuū manifestes: sed solū amico vero ⁊ pbato. v Ne forte inferat tibi gratiā falsam. i. amicitiā fictā vt sciat defectū tuū latentem. A x Et cōuitiet tibi. corā aliis in palā ad maiorem tui cōfusionē.

Ca. IX

y N On çeles. Hic cōsequēter retrahit ab his q̄ turbant pacē ex parte ɔcupiscibilis d. Nō çeles mulierē sinus tui. i. nō sis min⁹ suspiciosus de castitate vxoris pprie: ppter hoc eā artans indebite. z Ne ostē dat sup te maliciā doctrine nequā. machinādo ad mortē tuā sicut docent tales mulieres a vetulis malis. ⁊ q2 sicut vxor ppria nō est nimis artāda ita nec nimis laxāda. iō subdit: a Nō des mulieri ptātē aīe tue. i. vt dñet tui. b Ne ingrediat ī virtute tua. id est vsurpet sibi qd̄ ē ppriū viri. c Et cōfun. tāq̄ effeminat⁹ ⁊ vilis. B Cōsequenter retrahit a muliere alia nō cōiugata d. d Ne respicias mu. multi. i. nūc illū nūc istū cōcupiscētē. e Ne forte incidas ī la. il. p signa lascinie tibi ostēsa. f Cū saltatrice ne assiduus sis. nā talis distēsio mēbrorū muliebrium luxurie puocat appetitū. g Uirginē nō cōspicias. q2 nō lz intueri qd̄ nō licet cōcupisci. h Ne des for. i. meretricibus. i Aīam tuā ī vllo. i. cōsensū tuū ī aliquo. k Ne pdas te. quātū ad bona nature. l Et here. tuā. quātū ad bona fortune: sicut d̄ de filio pdigo Luce. xv. m Noli circūspicere ī vi. ci. tc. nā oculus gyrouagus ē impudici cordis nūci⁹ ⁊ occasio ruine. † Pro. 11. c n Auerte faciē tuā a mu. cōpta. talis eī apparat⁹ est ad capiendū hoīes laque⁹. iō subdit: o Propter spe. mu. tc. exēplū d̄ samsone ⁊ ammon ⁊ salomone. p Et ex h̄ cō. q̄si ignis exardescit. s. ex aspectib⁹ ⁊ colloquiis ⁊ nutib⁹ impudicis. q Ōis mu. q̄ ē fornicaria. quātūcūq̄ de nobili genere. r Quasi stercus ī via tc. ɔculcabit: qm̄ libidini plurimū sup

corū cōnēticula sūt:q̄ se a ciuitate se/
Ps. 86. parant.de qua dicit:Gloriosa dicta
sunt de te ciuitas dei. a Nō dereli/
quas ⁊c̄.Maior est fiducia ex parte
rei cognite q̄ ignote:doctrinā quo/
q̄ sanctorū patrū nō debem⁹ decli/
nare ⁊ nouellos doctores audire.
b Uinū nouū ⁊c̄.Nouus doctor
studere debet:vt sanā doctrinam ⁊
operationē firmiter pcipiat:⁊ postea
sibi ⁊ alijs pficiat. c Cū sapiētib⁹
⁊ pru.⁊c̄.Necesse est vt caueam⁹ do/
losorū insidias: ⁊ cū sapientibus et
deū timētib⁹ cōsiliemur: ⁊ viā iusti/
cie ⁊ veritatis nō deseramus.
d Linguosus.Hereticus q̄ semper
cōtētiosus:⁊ iō odibilis deo ⁊ homi
nibus. Ca. X
e Uder sapiēs ⁊c̄.Principat⁹
Fact⁹ ē principat⁹ sup hume
Eccl.10.c rū ei⁹.Ue terre.cui⁹ rex puer
est diabol⁹.s.q̄ semp diligit nouita/
tes:⁊ pncipes cui⁹ primo mane co/
1.Cor.15.d medūt.i.ante diē mort̄ dicētes:Mā
ducem⁹ ⁊ bibam⁹ cras e.m.
Super faciē

D

Nico.de lyra

rimū supponitur.Cetera patēt vsq̄
ibi: a Et nō alterceris cū illa in
vino.potādo cū ea ⁊ cōfabulando.
Prouer.xx.Luxuriosa res vinum.
b Et sanguine tuo.pter illā effu/
so.sicut frequēter cōtingit p adulte/
rio. c Labaris in pditionē. quan
tū ad corpus ⁊ aīam. d Ne dere/
linquas.Hec est ps incidentalis:p
deceptionē eīm mulierū hō frequēter
deserit amicitiā bonorū et cōuictū iu
storū. iō postq̄ docuit deceptiones
mulierū vitare:hic cōsequēter horta
tur ab amicitia et cōuictu bonorꝫ nō
discedere:⁊ primo ponit primū. scdo
scdm.ibi:Uiri iusti.Circa primū di/
cit:Ne derelinquas amicū antiquū
q: pbatus est in amicitia. e No/
uus eīm nō erit similis illi.s. quādiu
māserit nouus:quia nō est adhuc p
batus. f Uinū nouū amicus no/
uus:q: sicut de vino nouo nescitur
quale finaliter erit:sic de amico no/
uo nescit qualē fidelitatē tandē exhi
beat. g Ueterascat.i. in amicitia
firmetur. h Et cū suauitate bibes
illud.i.eius amicitia erit tibi suauis
⁊ bona.⁊ qm̄ amicitia frequēter cu/
piditate perdit.ideo subdit:
i Nō çeles.i.nō cōcupiscas.
A k Glorias ⁊ opes peccatoris.quia
ducunt ad mortem gehēne ⁊ frequē
ter ad mortem nature. propter quod
subdit:Nō ei scis ⁊c̄.⁊ q: talia p in/
iuriā acquirūt.subdit: l Nō pla.
tibi iiuria iiustorū. ipam imitādo.
m Sciēs qm̄ vsq̄ ad īferos nō pla
cebit ipius.tūc eīm ⁊ non ante place/
bit sāctis ī pena sicut displicuit eis ī
culpa.Ps.lvij.Letabit iust⁹ cū vi/
derit vindictā:man⁹ suas lauabit in
sāguine peccatoris:applaudēs iusti
cie diuine. n Lōge abesto ab ho/
mine ptātē habēte occidēdi.i. a tyrā
no crudeli. o Et nō suspi.ti.mor.i.
te elongādo ab eo auferes a te timo/
rem mort̄. p Et si accesseris ad il
lū.necessitate cōpulsus. q Noli ali
q̄d cōmittere.s.mali: r Ne forte au
ferat vitā tuā.ex modica occasione.
Coronē

a s .i.nō dispures cū illa in lege dei.vinū eīm gratiā scri
pture significat.
ea sup cubitū:⁊ nō altērceris cū illa ī a
vino:ne forte declinet cor tuū in illā:
a s morte vel peccato.
a ⁊ sāguinē tuo labaris ī pditionē: nō b c d
derelinquas amicū antiquū : nouus e
a s animi custos:Ille eīm custodit animū fratris qui cū
eo tractat de causa eterne vite.
b eni nō erit siīis illi. Uinū nouū āmi/ f
cus nou⁹.Ueterascat:et cuꝫ suauita/ g h
a s qui se exaltat humiliat. b s nolite thesaurizare
vobis thesaurum in terra ⁊c̄.
te bibes illud:nō çelēs gl'iam ⁊ ōpes i k
a s qualis et quanta.
peccatoris:nō ei scis q̄ futurā sit illi⁹
a s qui diligit iniquitatē odit animā suā.
subuersio.Nō plāceat tibi iiuria iniu l
a s deo vel hominibus.
storū:sciēs qm̄ vsq̄ ad inferos nō plā m
a s quasi:ne p iniuriā incidas in periculū mortis.
cebit ipius.Lōgē ab esto ab hoīe po/ n
testatē habēte occidēdi: ⁊ nō suspica/ o
a s principes nō sunt timori boni operis:sed mali.
beris timorē mortis. Et si āccesseris p
ad illū noli aliq̄d cōmittere : ne forte q r
a s non sine causa portat gladium.
āuferat vitā tuā. Cōmunionē mort̄ s
scito:qm̄ in medio laqueorū ingredie t
ris:⁊ sup dolentiū arma ambulabis. v
Secūdū virtutē tuā caue te a pximo x
c tuo:⁊ cū sapiētib⁹ ⁊ prudētibus tra/ y
a s spiritualis epuli.s.in meditatione legis. s beatus
vir qui timet dominum.
cta.Uiri iusti sint tibi cōuiue:⁊ in ti z a
more dei sit tibi gl'atio:⁊ i sensu sit ti/ b c
a s beatus vir qui timet dominū.
bi cogitātus dei:⁊ oīs enarratio tua d
a s actione. b s artifices et principes populi sunt pdi
catores sancti.
in pceptis altissimi†In mānu ārtificū e
a s q: in sermone doctorꝫ splendet sapientia et doctrina
opa laudabunt:et principēs populi f
in sapiētia sermonis sui:in sensu vero g
a s euāgelij.de quo dicit: Uerbum breuiatū faciet de⁹
super terram. b s mundo.
seniorū vērbū. Terribilis ē i ciuitāte h
a s vir linguosus non dirigetur in terra.
d sua hōmo linguosus: ⁊ temerarius i i
verbo suo odibilis erit. Ca. X
a s christus cui pater dedit iudicium.
c i Uder sapiens iudicabit po/ k
pulū suū ⁊ principat⁹ sensati l
a s regni eius nō erit finis. b s christum.
stābilis erit.Scdm iūdicez populi sic m
a s discipuli. b s beata terra cuius rex nobilis et prin
cipes vescunt in tempore suo. c s ecclesie.
et ministri ei⁹:⁊ quālis rector est ciui
tatis:tales ⁊ inhabitantes i ea. Rex n
a s ecclesie.
insipiēs pdet populū suū:⁊ ciuitātes o
a s doctrinam pdicatorum.
inhabitabunt p sensū prūdentiū.In p
a s regimine. b s christi. c s ecclesie:de q̄ dicit: De⁹
est operat⁹ salutē i medio terre. d s dānabilis:q: disp
det de⁹ de ciuitate sua oēs qui operant iniquitatē.
mānu dei ptās tērrę ⁊ execrābil' oīs q r
a s ordinem pdicatorū.
iniquitas gētiū:⁊ vtilē rectōrē i tpš s

s Coronē mort' scito supple.esse
habitare cū tyrāno. t Qm̄ in
medio la.ingre.nā tyrāni semp tē
dūt laqueos subiect̄ vt habeant
occasionē rapiēdi bona eorū.
v Et sup do.ar.am.i.tyrānorꝫ q̄
semp sūt i dolore. nā pter mala
q̄ fecerūt alijs:i oī cibo ⁊ potu ti
mēt intoxicari ⁊ i oī loco sibi insi/
diari: ppter qd̄ necesse est eos cō/
tinue anxiari.⁊ q: tyrāni habent
relatores ad grauādū innocētes.
subdit: x Secūdū virtutē tuā
caue te a pximo tuo.i.quātū po/
tes caue tibi ab eo q̄ ꝯ te loq̄ pōt
tyrāno. y Et cū sapiētib⁹ ⁊ pru
dētibus tracta. cōsilia ⁊ negocia
tua. z Uiri iusti.Hic ꝯñr horta
tur ad tenēdū cōuictū iustorū d.
Uiri iusti sint tibi cōuiue.nā i con
uiuio relaxant hoīes ad loquen/
dū.⁊ qm̄ ex abūdātia cordis os
loquit :iusti loquunt de bonis et
honestis.iniusti ṽo de ꝯtrarijs.
a Et i timore dei.filiali. b Sit
tibi gl'iatio.nā gl'ia magna est eē
dei filiū adoptiuū. c Et i sensu
sit tibi cogitat⁹ dei.i.sensū tuū ap
plica ad cogitandū de deo.
d Et oīs enar.tua i pce.altissimi
.i.doctrina tua nō sit de vanis et
curiosis:ſ; de necessarijs ad salu/
tē. e In ma.arti.opa laudabunt
hypallage ē.⁊ est sensus q̄ artifi/
ces laudant ex opib⁹ manuū sua
rū q̄n sūt artificiose facta.
f Et principes po.in sa.ser.sui.s.
laudabit sicut salomō de sniā sa/
pienter plata.iij. Reg'.iij. Date
huic infantem viuum ⁊c̄. g In
sensu vero seniorꝫ ṽbū.i. verbum
breue dictū a sapiēte plus cōmēda
bit q̄ narratio magna ab alio di/
cta. h Terribilis ē in ci.sua hō
linguosus.nā ipe ē seditiosus qd̄
est pessimū i ciuitate q̄ ciuiū vni/
tas debet esse. i Et te.in ṽbo †3.Re.3.a
suo odi.erit.q: p nibilo habet ali
os offendere. Ca.X
k Uder sapiēs.Postq̄ tra
ctatū est de vsu potētie i p
sidēdo.Hic ꝯñr tractat de
vsu ei⁹ in iudicando.ad hoc autē
requirit sapīa ⁊ bona vita: ⁊ pri/
mo tractat de sapīa.cū dicit: Iu/
dex sa.iudi.populū de iniurijs si/
bi factis.iō subdit: l Et prin.
sen.ter.erit hoībus malis.
m Scdm iu. ppli sic ⁊ mi.ei⁹.q:
student exequi voluntatē illius.
n Rex insipiens pdet populuꝫ
suū.vt ptꝫ de roboā.iij. Reg'.xij.
q̄ p fatuū responsum pdidit popu
li sui decē ptes. o Et ciuitates
inhabitabunt p sensum prudētiū
sicut ptꝫ de dauid ⁊ salomone. et
q: ptās a deo deriuat. subdit:
p In manu dei.i.in eius dispos
tione. q Potestas terre. secu/
laris.⁊ ecclesiastica.
r Et execrabilis oīs iniquitas
gentiū.s.scelus idolatrie.nā gen/
tiles erāt idolatre. s Et vti/
lē rectorē suscitabit ī tēpus sup il
lā.qd̄ impletū est tpe christi ⁊ apo
stolorū p qd̄ pdicationē gentiles
ab idolatria reuocati sunt ad fidē
⁊ vnius dei veri culturā.
Et super

a Sup faciem scribe.
Ps. 44. Lingua mea calam⁹ scri
be velociter scribētis:q:
vice sua mittit ad pdicā
dū. b Regnū a gēte.
Hoc fere oēs gētiū testā
tur historie chaldeorū:
psarū:grecorꝫ. ⁊ roma/
norū:Ad hoc pter p̄/
uaricationē ⁊ cecitatē iu
deorū translatū ad gen/
Mat.21.d tes euāgeliū. Uñ: Aufe
ret a vobis regnū dei:⁊
dabit .g.fa.f.eius.
c Auaro aūt n.Post
mutationē regni agit de
auaricia:p qua vis re/
giminis maxie negligit
radix eīm oīm malorum
cupiditas:auariciā aūt
supbia comitat. Unde:
1.Tim.6.d Precipe diuitib⁹ nō al/
tum sapere. d Et rex
hodie ⁊c̄. Potestas et
diuitie nō possunt plon
gare vitā: Posit⁹ est ter
minus q̄ pteriri nō pōt.
iocūditas carnis cōuer
tet in putredinē ⁊ fetorē
Mystice ⁊ tandē i vermes. My
stice aūt hō qui in pecca
tis viuit:⁊ nō resipiscit:
morieť eterna morte : et
diabolum serpentē anti
quū:⁊ bestias eius.i.de
mones nō euadet.
e Initiū supbie.Non
est ei maior apostasia q̄
creaturā a creatore rece
dere: q̄ merito ascribit
supbie.Supbia ei est si
creatura velit eq̄ri crea/
tori.Hec ⁊ diabolo ⁊ ho
mini fuit initiū pditio/
nis.Uñ:Qm̄ initiū oīs
pec.est s.Cuius alibi di/
1.Tim.6.b cat.Radix oīm malorū
cupiditas. Nō est cupi/
ditas sine supbia.nemo
eni supb⁹ nisi cupidus
⁊ ecōuerso. De super
bia nascunt hereses:scis
mata:detractiones:inui
dia:verbositas:iactan/
tia:cōtētiones et hmōi:
q̄ ex cupiditate pcedūt.
Gulosos vero intēperā/
tes:ebriosos: fornicari/
os:⁊ hmōi cupiditas fa
cit q̄ sine supbia esse nō
possūt. Caueam⁹ q̄ cupi
ditatē ⁊ supbiā: nō duo
mala:ſ; vnū a q̄ oīa tra/
hūt initiū. f Terras.
⁊c̄. Qñ hierlm p roma
nos fūdit⁹ deiecit: ⁊ tē/
plū succēdit:preuarica/
tores dispdit. Ad pse/
cutores q̄ꝫ xpianorū et
martyres xpi possūt hec
referri. Pricipes eī mū/
di q̄ psecuti sūt eccl'iaꝫ
xpi:mirabili morte iteri
erūt:⁊ postmodū deleta
est posteritas eorū:⁊ glo
ria martyrū exaltata est
Ps.145. Uñ: Custodit dñs oēs
dili.se ⁊ o.pec.di.
Non ē cre.

a s dispensatione vel dispositione.
suscitabit sup illā. In mānu
a s predicatoris.
a dei potestas hōis: ⁊ sup fa/ a
ciē scribe iponet honorē suū: b
a s nō queras vltionē:nec memor eris in
iurie ciuiū tuorū.
†Oīs iniūrię pximi ne memi c
a s benefacite his qui oderunt vos.
neris:⁊ nihil āgas i opibus d
a s abominatio dñi oīs arrogās:hinc Pe
trus ait:Deus supbis resistit : humilibus
autem dat gratiam.
iniurię.Odibilis coraꝫ deo e
est ⁊ hoīb⁹ supbia: ⁊ execra/
bilis oīs iniquitas gentiū.
b †Regnū a gente in gētē trāſ f
fert ppter iniusticias ⁊ in/
iurias ⁊ ꝯtumelias: ac diuer
c sos dolos. Auaro aūt nihil g
est scelestius.†Quid supbis h
a s cinis es et in cinerē reuerteris.
terra ⁊ cinis. Nihil ē iniqui⁹ i k
a s Quid pderit homini si vniuersū mū/
dū lucretur:anime vero sue detrimentum
patiatur.
q̄ pecuniā amare.Hic ēni ⁊ l
animā suā venalem habet:
a s incētus vili lucro. b s virtutes.
qm̄ i vita sua piēcit intimā m
a s nulla potentia longa.
sua.Omnis pōtētatus bre n
a s Quasi:auaritia inueterata difficile cu
rat:dū noua est facile extinguit.
uis vita: Lānguor plixior o
grauat medicū.Breuē lan/ p
d guorē pcidit medic⁹:sicut et q r
rex hodie est ⁊ cras morieť.
Cū eni morieť hō: heredita s t
bit serpētes ⁊ bestias ⁊ ver/ v x
e mes.† Initium supbię hoīs y
apostatare a deo:qm̄ ab eo z
q̄ fecit illū recessit cor eius:
qm̄ initiū oīs peccati est sup a
bia.Qui tenuerit illā:adim b c
plebit maledictis:⁊ subuer d
tet eū in finē.Propterea ex e
a s scribarum et phariseorum.
honorauit dñs cōuētus mā f
lorū:et destruxit eos vsq̄ in
a s deposuit potētes de sede et ex.hu.
finē.Sēdes ducū supborūꝫ g
a s p patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij.
s pdicatores euangelij quibus dictū est:
Discite a me q: mitis sū et humilis corde.
destruxit de⁹:⁊ sedēre fecī mi
a s templū et cerimonias. s iudeorū.
tes p eis. Rādices gētiū su h
perbarum arefecit deus: et i
a s apostolos et primitiuā ecclesiam.
plantauit humiles ex ipsis k
f gentibus.Terras gentium l
euertit dominus:⁊ perdidit

a Et sup faciē scribe.i.sapiētis in lege. b Imponet ho/
norē suū:nā talis inducit hoīes ad honorē diuinū.
c Oīs iniurie. Hic cōsequēter agit de potētis bonitate.⁊
primo quātū ad aīm.scdo quātū ad verbū.se.ca.ibi: Prius
q̄ iterroges.tertio quātū ad factū.ibi:Fili ne i multis.Cir
ca primū primo retrahit animū a motu malignitat̄. scdo a
motu cupiditatis.ibi:Auaro aūt.Circa primū dr: Oīs in/
iurie pximi ne memineris. ad vindicādū qn̄ positus es su/
p eū. d Et nihil agas i opib⁹ iniurie.i.nulli facias iniu/ Leui.19.a
riā ppter tui potētiā.⁊ q: hoc pcedit ex supbia. subdit:
e Odibilis co. deo ⁊ ho.supbia: vt pꝫ de sennacherib rege
iiij. Reg.xix.et.ij. Machab.ix. d antiocho epiphane. ⁊ qm̄
deus supbos ⁊ iniuriātes deijcit subdit: f Regnū a gen
te in gentē transfert ⁊c̄.sicut ptꝫ d monarchia assyriorū trāſ
lata ad babylonios:⁊ a babylonijs in psas ⁊ medos.Dañ.
v.⁊ ab illis i grecos.j.Machab.j.⁊ a grecis i romanos Lu
ce.ij. g Auaro.Hic ꝯñr retrahit potētis aīm a cupidita
te.⁊ q: hō ex diuitijs supbit.scdo retrahit ipm̄ a supbie vani
tate.ibi: Initiū supbie.Circa primū dr: Auaro nihil est sce/ †23.q.7.c.
lestius.h dicit nō q̄ auariticia sit pctm̄ ceteris graui⁹ ſm̄ su si de rebus
um gen⁹:ſ; q: diuitie p auaritiā cōgregate prestāt fomētū oī B
bus vitijs:sicut radix arboris oīb⁹ ei⁹ ramis . pter qd̄ di/
cit aplus.j.Timo.vj.Radix oīm malorū est cupiditas.
h Quid supbis.ex tuis diuitijs. i Terra et cinis.i. qui †13.q.2.c.
es cito in cinerē redigendus. k Nihil est iniqu⁹. expo/ in ecclesiasti
nat mō pdicto. l Hic ei et aīam suā venalē habet. p pe/ co.
cunia exponēs eā diabolo. m Qm̄ in vita sua piecit in/
tima sua.i.virtutes p opposita vitia quorū radix est cupidi/
tas: vt dictū est.⁊ q: tā potētia tpalis q̄ pecunia parū sunt
appedēde:eo q̄ cito trāseunt.Subdit: n Oīs potē.bre.
vita.nā potētes inordinate viuūt cōiter suas cōcupiscētias
sequētes: vt dr.j.ethicorꝫ.⁊ q: multi machināt in mortē eo/
rū:aliqui ex ambitione vt habeāt eorꝫ statū:aliq̄ ex odio eo
q̄ ab eis reputāt se grauatos.⁊ qm̄ cupiditas ⁊ supbia inue
terate de difficili curant.sequit: o Languor plixior gra
uat medicū.nā difficilior est ad curandū. p Breuē lan/
guorē.i.recētē infirmitatē: q Precidit medic⁹.i.cito cu/
rat.sic supple pctm̄ de facili curat anteq̄ inueterascat p con
suetudinē.nō aūt postea. r Sicut et rex hodie est ⁊c̄. hoc
refert ad id qd̄ pmittit.Oīs potētat⁹ breuis vita.ad osten/
dendū q̄ etiā regia potestas q̄ est maxima.j. Petri.ij. siue
regi quasi pcellēti:eo q̄ cito trāsit nō est multū appetēda.sꝫ
q: posset aliq̄s dicere:hō post mortē habet cōsimilē dignita/
tatē sicut ante: pter qd̄ ptās est appetēda sicut crediderūt
aliq̄ gētiles.iō remouet hoc dicēs: s Cū ei morieť homo.
abutēs sua potestate. t Hereditabit serpētes.i. demones
quātū ad aīam. x Et bestias.i.amicos bestialiter viuen/
tes quātū ad substātiā. y Et vermes. quātū ad corpus:
⁊ est diuisio cōpetēter facta: q: cuilibet sufficit portio sua ⁊ d †1 Tio.6.b
alijs duab⁹ nō curat. y Initiū.Hic ꝯñr retrahit aīm po
tentis a motu supbie ⁊ vanitatis ostendēs primo q̄ est dete/
standa.scdo pponit ꝯtra eā remedia.ibi: Semē hoīm. Cir/
ca primū dicit: Initiū supbie hoīs.i.humane nature.
z Apostatare a deo.i.nolle subdi ei⁹ pcepto. ſ; eīm pctm̄ i
cepit ab Eua qñ tētando dixit ei serpens:Cur pcepit vobis
de⁹ vt nō comederetis de omni ligno paradisi.q.d. cū sitis
innocentes nō deberetis tali pcepto restringi maxime cum
oēs fruct⁹ arborū tāq̄ inferiores supponi debeāt vestre vo/
luntati:⁊ tūc mulier prupit in quādā elationē: ⁊ sibi displi/
cuit restrictio pcepti ex qua displicentia secut⁹ est error quo
credidit serpēti vlteri⁹ dicenti: Nequaq̄ moriemini ⁊c̄. ⁊ sic
trāsgressa fuit pceptū comedēdo fructū fetidum: ⁊ sic ptꝫ q̄
nolle subesse pcepto diuino fuit initiū transgressionis come
dēdo.tñ illud nolle subesse pcessit elatio mentis: vt dictū ē.
iō subdit: a Qm̄ initiū oīs peccati est supbia.iungendo
li oīs cū peccati. b Qui tenuerit illā.s.supbiā.
c Adimplebit maledictis.diuinis.s.et humanis.
d Et subuertet eū in finē.s.supbia que confundit finaliter
ipam habentē. e Propterea exhonorauit dñs.i.cōfudit.
f Cōuent⁹ malorū.i.supborū.iō sequit: g Sedes ducū
supborū destruxit de⁹: ⁊ sedere fecit mites p eis.sicut ptꝫ d
saule quē pter supbiā deiecit.⁊ p ipso dauid māsuetū re/ C
gnare fecit. h Radices gentiū supborū.i.diuitias q̄bus
nutriebāt ⁊ in quibus cōfidebāt. i Arefecit deus.eis sub
trahendo. k Et plantauit humiles ex ipsis gentibus:si/
cut ptꝫ de Balthasar superbo cuius regnū et diuitias dedit
dario medo.Dañ.v. l Terras gētiū euertit dñs ⁊c̄. sicut
patet de sodoma ⁊ gomorra.Geñ.xix.

❡ a ❡ Nō eſt creata ꝛc. Uitia nō ſūt creata ī hoīb⁹: ſʒ puerſa volūtate repta. de⁹ eī fecit oīa valde bona: ſʒ initiū ſupbie ē apoſtatare a deo. Quaſi p mollicie aī quā notat ſexus muliebris: ſurgit iracūdia quā virtutis ſuperat conſtantia. (Geñ.1.d)

b ❡ Semē ho. Doctores ſacti ī honore ſūt apd bonos maxīe q̄ timēt dn̄ʒ. Uñ: Qui pſunt bene pſbyteri: duplici honore digni habeāt' ꝛc. (1.Tio.5.c) c ❡ Gl'ia di. Uere gl'ia ē timere deū. Qui eī timet iuſticiā ſeruat ī oib⁹.

Jaco.2.a Uñ. Nolite ī pſonarū acceptione ieſu fidē habere.

D d ❡ Magnus ē iu. ꝛc. Licet ptās terrena magna ſit: timētē dn̄m pcellere nō valet. timētib⁹ eī deū nihil deeſt. Diuites aūt eguerūt ꝛ eſurierūt ꝛc. (Ps.33.)

e ❡ Seruo ſenſa. ꝛc. Hoc ad lr̄aʒ ſepe euenit vt ignobil' gene renobilitat' ſcia ꝛ ſi de nobilib⁹ pferat'.

Pro.17.a Uñ: Seru⁹ ſapiēs dominabit' filiis ſtult'.

Myſtice. ❡ Myſtice āt hu⁹ eccleſiaſticus q̄ deuote ſuat religionē xp̄ianā pponit' ſynagoge. Geñ.25.c Uñ: Maior ſuiet minori. Mala.1.a Et iacob dilexi: eſau āt odio habui.

f ❡ Melior ē. Quaſi Meli⁹ ē vt ſtudeas ſēp ī bono ope laborare vñ reddat' tibi merces iuſticie q̄ȝ vt cōſumas dies ī vanitate: ꝛ egeas illo pane q̄ de celo deſcēdit. ❡ Qui ī timore dei ꝛ obſeruātia religiōis ſtatuet gl'iaʒ ſuā. vñ:

2.Co.10.d Qui gl'iat' ī dn̄o glorietur.

❡ Ca. XI

S Apientia humilitati. Non laudes virū. ꝛc. Quaſi ne iuxta ſpeciem corporis eſtimes qualitatē mēt'.

1.Re.16.b Unde: Nō reſpicias vultū ei⁹: nec altitudinē ſtature ei⁹: qm̄ abieci eum: nec iuxta intuitū hoīs iudico. Hō eī videt ea q̄ parent: dn̄s autem intuet' cor. ❡ In honoribus mundanis nō eſt ſuperbiendū: (A) 1.Job.2.c qꝛ tranſit mūd⁹ ꝛ cō- ❡ cupiſcētia.

eas vſq ad fūdamētū. Arefecit de⁹ ex ipis ꝛ diſpdidit eos: ꝛ ceſſare fecit memoriā eorū a terra. Perdidit de⁹ memoriā ſupborū: ꝛ reliquit memoriā humiliū ſenſu. Non eſt creata hoibus ſuperbia: neq iracundia nationi

a ❡ generatio de qua dicit': Generatio rectorū benedicetur.

mulierū. †Sēmen hoim honorabit' hoc qd timet deū: ſemē aūt hoc exhonorabit' quod pterit mandata dn̄i. In medio fratrū rector illorū in honore: ꝛ qui timēt dn̄m erūt in oculis illius. Gloria diuitum honoratorū: ꝛ pauperū timor dei ē. Nō deſpicere hoiem iuſtū pauperē: ꝛ nō magnificare virū peccatorē diuitem. Magnus eſt iudex ꝛ potens eſt in honore: ꝛ nō eſt maior illo q̄ timet deū.† Seruo ſenſato liberi ſeruiēt: ꝛ vir prudēs et diſciplinatus nō murmura-

a ❡ ignorans ignorabitur.

bit correptus: ꝛ inſciūs non ho-

a ❡ iactantiā phibet: qꝛ oīs arrogās abominatio eſt apud deū.

norabit'. Noli te extollere in fa-

a ❡ ceſſare a bono opere.

ciēdo ope tuo: ꝛ noli cunctāri ī tpe anguſtię. †Melior eſt q̄ operat' ꝛ abūdat in omnib⁹: q̄ȝ qui gloriat' et eget pane. Fili in mā-

a ❡ humiliter. ſ. opa pietatis exerce. b ❡ .i. ſpe future mercedis p ſtudio iuſti laboris cōſolare.

ſuetudie ſeruā animā tuā: ꝛ dā illi honorē ſcdm meritū ſuum.

a ❡ ſubdit de peccatorib⁹ ecōtrario. ❡ .i. peccatis polluentem.

† Peccāntē ī animā ſuā quis iuſtificabit: Et quis honorifica-

a ❡ peccatis polluentē.

bit exhonorantē animā ſuam? Paup gloriat' p diſciplinā et ti-

a ❡ de quibuſlibet dr̄: Precipe diuitib⁹ hui⁹ ſeculi: nō ſupbe ſapere: neq in incerto diuitiarū ſperare.

morē ſuū: ꝛ eſt homō qui honorificat' ppter ſubſtantiā ſuam.

a ❡ in tribulationib⁹ ī neceſſitatibus.

Qui aūt gloriat' in pauptate:

a ❡ cū recipiet. ſ. pmiſſam retributionē. b ❡ id eſt q̄ fiducia ponit ī terrenorū abūdātia.

quātomagis ī ſūbſtātia. Et qui

a ❡ futurā.

gloriat' in ſubſtantia: paupertātem vereatur.

a ❡ fides q̄ per dilectionē operat' q̄ imitat' dn̄m dicētē: Diſcite a me qꝛ mitis ſū et humilis corde.

S Apiētia humiliati exaltabit caput il- Ca. XI

a ❡ Memoriā ſupborū. pdidit deus inter bonos.
b ❡ Et reliquit memoriā humilium ſenſu. i. parum ſe reputantiū. c ❡ Non eſt creata hoibus ſupbia. ſed mag' humilitas: eo q formati ſunt de vili materia:
d ❡ Neq iracundia nationi mulierū. i. hoibus natis d mulierib⁹. nā homo eſt animal manſuetū natura: ppter qd in eius corpore nō ſunt feritatis ſigna vt cornua dētes ꝛ vngues magni et hmōi que ſunt in aliis aīalibus. ex pdictis ptʒ ſupbiā eſſe deteſtandā. e ❡ Semen hominū. Hic cōſequēter ponunt' ꝯtra ſupbiā quedā remedia ꝛ primū eſt timor dei qui eſt quaſi quoddā pondus reprimens hominē ne p ſupbiā eleuet': ꝛ ſic honorabilis corā deo reddit' qui ſe timētes honorificat. ideo ſubdit': Semen hoim honorabit' ꝛc. ꝛ p oppoſitū ſubdit':
f ❡ Semē aūt hoc exhonorabit'. i. cōfundet'. g ❡ Qd pterit mādata dn̄i. relinquēs ei⁹ timorē. h ❡ In medio fratrū rector illorū in honore. i. honorabilis eſt corā hominib⁹ qualiſcūq ſit. i ❡ Et qui timēt dn̄m erūt in oculis eius. ſ. honorabiles ꝛ placentes qd eſt meli⁹.
k ❡ Gloria diuitū honoratorū ꝛ pauperū timor dei eſt. i. tam diuites q̄ȝ pauperes q̄ ſunt virtuoſi: ſunt ꝛ p conſequēs honorādi. iiii. ethicoꝝ. Gloriant' de timore dei. nā p hoc filii dei ſunt adoptiui. ꝛ ad hoc ſequit': l ❡ Non deſpicere hoiem iuſtū pauperem. qui eſt dei filius adoptiuus. m ❡ Et nō magnificare virū peccatorē diuitē. p diuitiis ſuis. ꝛ ſubdit' ratio: n ❡ Magnus eſt iudex. i. inter homines. o ❡ Et potēs eſt. in honore humano.
p ❡ Et nō eſt maior illo qui timet dn̄m. corā deo: īmo minor: et p cōſequēs minus eſt honorandus ſm veritatē.
q ❡ Seruo ſenſato. Hic ponit' ſcdm remediū ꝯtra ſupbiam: qd eſt humiliatio ſui. Circa qd primo ponit' humiliationis act⁹. ſcdo fruct⁹. in principio ſe. ca. Circa primū dicit': Seruo ſenſato liberi ſeruient: qm̄ p ſupbiam inſoleſcunt: ꝛ ſic aliqn̄ hereditatē paternā ſeruis ſenſatis vendūt: ꝛ hoc exemplū eſt humiliationis inductiuū. †Pro.17.a
r ❡ Et vir prudēs ꝛ diſciplinat⁹. i. humilis. s ❡ Nō murmurabit correptus. ſicut dauid correptus a nathan nō murmurauit: ſed ſtatim peccatū ſuū humiliter recognouit dicēs: Peccaui dn̄o. ii. Reg. xii. t ❡ Et inſcius. qui correptionē nō ſuſcipit: v ❡ Nō honorabit'. ſed magis cōfundet'. ꝛ ex iſtis exēplis cōcludit': x ❡ Noli te extol. †Pro.11.b in fa. ope tuo. qꝛ quicq̄d ibi eſt boni totū eſt a deo.
y ❡ Et noli cūctari. i. piger eſſe: z ❡ In tpe anguſtie. tūc em̄ magis inſtandū eſt operationi bone. a ❡ Melior ē qui operat'. etiā ope ruſticano: b ❡ Et abūdat ī oibus. id eſt victu ꝛ veſtitu ſufficienti ſtatui ſuo. c ❡ Q̄ȝ q̄ gloriat'. de genere ſuo iactando: d ❡ Et eget pane. i. victu quotidiano. ideo ſubdit': e ❡ Fili in māſuetudine. que tenet debitū modū ꝛ reſtringit exceſſum. f ❡ Serua animā tuā. in ſecuritate virtutū. g ❡ Et da illi honorē ſm meritū ſuū. ſubiiciendo ei ſicut decet carnē et appetitum ſenſitiuū. h ❡ Peccantē in aīam ſuā. pponēdo ei carnē. † ſ.19.b. i ❡ Quis iuſtificabit. q. d. nullus: qꝛ facit de ancilla dn̄am: ꝛ ecōuerſo: qd eſt iniuſtiſſimū.
k ❡ Et quis honorificabit exhonorantē animam ſuam. quaſi diceret: talis nō eſt a deo honorandus nec ab hominibus. l ❡ Pauper gloriat' per diſciplinaʒ ꝛ timorem ſuum. id eſt humilis qui pauper eſt ſpiritu: eo q eſt diſciplinatus in moribus et timens deum glorificādus eſt a deo et ab hominibus.
m ❡ Et eſt homo qui honorificat' ppter ſubſtantiam ſuam: id eſt ppter diuitias et nō ppter virtutem: ꝛ hic honor eſt falſus. quia ſicut dicit'. iiii. ethicorum. Solus bonus eſt vere honorandus. n ❡ Qui autem gloriat' in paupertate: id eſt qui vane gloriat' pauper exiſtens: argumentū eſt q plus vane gloriaretur ſi abundaret.
o ❡ Et qui gloriat' in ſubſtantia. ſuperbiens de diuitiis.
p ❡ Paupertatem vereatur. quia frequenter pauperies in diuitias et econuerſo tranſmutatur Luce. i. Eſurientes impleuit bonis: et diuites dimiſit ꝛc.

❡ Ca. XI

S Apiētia humiliati. Poſtq̄ȝ induxit ad humiliationis actū: hic cōſequēter oſtendit humiliationis fructū dicēs: Sapientia humilitati exaltabit caput illius. ſicut patet de Daniele qui poſitus in captiuitate: ppter ſapientiam ſuā fuit exaltatus nō ſolum inter populares ſed etiā inter principes ꝛ hui⁹ mūdi potētes. Dan. vi. ꝛ ſilr ioſeph in egypto Geñ. xli.

Non lau.

❡ cupiſcētia eius. a ❡ Multi tyrāni ꝛc. Diuina diſpenſatione fit: vt qui indigni ſūt apud hoies: aliis ppōnāt': ꝛ q̄ potentes fuerit opprimāt'. Populus quoq iudeoꝝ q̄ de parētū nobilitate gloriabat': p infidelitate ſua deiect⁹ eſt ꝛ fidelis populus gētiū ſubrogat⁹: bn̄dictionē patriarcharū hereditauit. b ❡ Priuſq̄ȝ audias. Qui pri⁹ rn̄det q̄ȝ audiat. i. q̄ doctor eſſe deſiderat anteq̄ȝ diſcat: vel alioꝝ cauſas iudicare priuſq̄ȝ dinoſcat: ſtultū ſe eſſe demōſtrat.

c ❡ Fili. Quaſi. de ſuperfluis ne ſis curioſus. ꝛ peccantium prauitati Ro.1.d. nō cōſentias. Nō ſolū em̄ q̄ faciunt †Pro.18.c mala: ſed q̄ cōſentiūt facietibus digni ſūt morte. ❡ Fili ne in mul. ꝛc. Multi ſūt act⁹ hereticoꝝ: q̄ vnitatē fidei ꝛ tranitē veritatis nō cuſtodiūt: ꝛ laboreʒ vanū in libris cōponēdiſ expēdūt. Rhetorica ꝛ dialectica arte copioſi: nec imunes ſūt a delicto: qꝛ meditatio eoꝝ eſt in dolo. Unde eccleſia- Eccle.12.d ſtes. Fili ne faciaſ multos libros q̄bus non eſt finis. Omnes aūt libri diuine ſcpture (qꝛ cōſentiūt) vnus li- Ps.39. ber ſunt. Uñ: In capite libri ſcriptū eſt de me ꝛc. ❡ Terrenis lucris vel quibuſlibet negociis. qꝛ: Plurib⁹ intēt⁹ minor eſt ad ſingula ſenſus. ❡ Suſcepta cura regimis impar īuenit' quiſq ad ſingula dū diuidit' ad multa: nec ſua dāna cōſiderat dū aliena ptractat. d ❡ Eſt homo laborans. Chriſtiana opa deſignat: in quibus paupe res ſpū abundant omnib⁹ bonis: et ❡ egent q̄

a ❡ patriarcharū: pphetarū. b ❡ in celeſtib⁹.

li⁹ ꝛ ī medio magnātorū cōſedē re illū faciet. Nō laudes virum in ſpecie ſua: neq ſpnas hoiem in viſu ſuo. Breuis ī volatilib⁹

a ❡ apis acriter pūgit: et mella cōficit: ſic in paruo corpore anima ingenioſa et accerrima viget ꝛ doctrine ſuauitatē profert.

eſt āpis: ꝛ initiū dulcoris habet

a ❡ qui mollib⁹ veſtiunt' in domib⁹ regū ſūt.

fruct⁹ illi⁹. In vēſtitu ne glorieris vnq̄ȝ: nec ī diē honoris tui ex-

a ❡ petrus quoq iubet mulieres nō indui veſte pcioſa: ſed morum honeſtate.

tollar': qm̄ mirabilia opa altiſſimi ſoli⁹: ꝛ gl'ioſa ꝛ āḃſcōſa ꝛ iui-

a ❡ qꝛ nemo pōt plene inueſtigare. Uñ: O altitudo diuitiarū ſa. ꝛ ſcie dei. ꝛc.

ſa opa illi⁹. Multi tyranni ſederūt ī throno: ꝛ iſuſpicabilis por-

a ❡ iudei.

tauit diadema. Multi potēntis oppſſi ſūt valide: ꝛ gl'ioſi traditi

a ❡ romanorū. b ❡ de occultis alicui cordis

ſūt in man⁹ alterōrū. Priuſq̄ȝ in-

noli temere iudicare. ❡ vt in ore duorū vel triū ſtet omne verbum.

terroges ne vitupes quēq̄ȝ: ꝛ cū

a ❡ vt ceteri timorem habeant.

iterrogaueris: cōripe iuſte† Priuſq̄ȝ audias: ne reſpōdeas verbum: ꝛ ī medio ſenioꝝ ne adiicias loq̄. De ea re que te nō moleſtat ne certeris: ꝛ in iudicio peccātiū ne cōſiſtas. Fili ne in mul-

a ❡ auarus nō implebit' pecunia. b ❡ Habētes alimēta ꝛ q̄b⁹ tegamur: ꝛ his cōtēti ſimus.

tis ſint act⁹ tui: ꝛ ſi diuēs fuer'

a ❡ auare diuitias cōgregās. ❡ nō ē ī poteſtate accipiētis ſed dantis. b ❡ veras diuitias.

nō eris imunis a delicto. Si em̄ ſecutus fueris nō āpprehendes

a ❡ perſequetur te. b ❡ ſuperuas opes. ❡ deuotione et exercitio operis.

et nō effugiēs ſi ꝑcurrer'. Eſt homo laborans ꝛ feſtinans ꝛ dolens ipius: ꝛ tanto magl' nō abū-

a ❡ Unde: formās lucē et creās tenebras: faciens pacē et creans malum.

dabit. Eſt hōmo marcid⁹ egēs recupatiōe: pl⁹ deficiēs virtute ꝛ abūdās pauptate: ꝛ ocul⁹ dei reſpexit illū in bono: ꝛ erexit eū ab humilitate ipius: ꝛ exaltauit caput ei⁹: ꝛ mirati ſūt ī illo mul-

a ❡ pſpera.

ti: ꝛ honorauerūt deū. Bōna et

a ❡ aduerſa. b ❡ ſalus. c ❡ interitus carnis q̄ iuſto iudicio pueniꝛ peccantib⁹.

māla vitā ꝛ mōr': pauptas ꝛ honeſtas a deo ſūt. Sapiētia diſciplina ꝛ ſciētia legis apud dominū: dilectio ꝛ vię bonoꝝ apd ipm. Error ꝛ tenebrę pctōribus cōcreata ſūt: q̄ āt exultāt ī malis

a ❡ Nō laudes virū in ſpecie ſua ꝛc. i. nō iudices de valore hoīs ſm exteriorē apparentiā corporis. nā frequēter ille q̄ eſt minoris apparentie eſt melioris exiſtētie. ꝛ inducit' ad h̄ exemplū. cū dicit': b ❡ Breuis in volatilib⁹ apis. Habet em̄ corpus valde paruū ꝛ tn̄ facit meliorē fructū q̄ȝ milu⁹ habēs corpus magnū: ꝛ ſi nō eſt gloriādū de ſtatura corporis: multo min⁹ de decore veſtis q̄ eſt q̄d extrinſecū. iō ſubdit': In veſtitu. ꝛ ſubdit': c ❡ Nec in die honoris tui. i. ſublimatiōis tue tpalis: d ❡ Extollaris p ſupbiā.
e ❡ Qm̄ mirabilia opa altiſſimi. ſupbos ſubito deiiciēdo: ꝛ humiles exaltādo. Luce. i. Depoſuit potentes de ſede et exaltauit humiles. iō ſubdit': f ❡ Multi tyranni ſederūt in throno: q̄ poſtea ſunt deiecti ppter ſuā ſupbiā. g ❡ Et inſuſpicabilis portauit diadema. tyrāni deiecti. ſicut patet Heſter vi. et vii. de Aman ſuſpēſo ꝛ Mardocheo honorem illi⁹ adepto: d̄ quo tamen facto nullus ante ſuſpicabat'. vnde ꝛ adhuc ſubdit': h ❡ Multi potētes oppreſſi ſūt ꝛc. qd ptʒ in plurib⁹ exemplis veteris ac noui teſtamēti ꝛ in hiſtoriis antiquoꝝ. i ❡ Priuſq̄ȝ interroges. Supius ordinauit iudicē quātū ad aiam. hic ꝯn̄r ordinat ipm quātuʒ ad verbū. dicēs: Priuſq̄ȝ interroges. veritatē diligenter inq̄rendo. k ❡ Ne vituperes quēq̄ȝ. ipm cōtemnēdo.
l ❡ Et cū interrogaueris. i. veritatē diligēter inquiſieris: m ❡ Corripe iuſte. cōtra veritatē nulli parcēdo: n ❡ Priuſq̄ȝ audias. cōplete loquentē: o ❡ Ne rn̄deas verbū. qꝛ nō reſpōderes ad ei⁹ intētionē cui⁹ intellect⁹ ex fine locutionis depēdet. p ❡ Et in medio ſermonū ne adiicias loq̄ interrūpēdo verbū loquētis. eadē rōne. Alia lr̄a: Et ī medio ſenioꝝ ne adiicias loq̄: vbi mag' tacere debēt iuniores.
q ❡ De ea re q̄ te nō ꝛc. nā hoc ē fatuū ꝛ inutile. r ❡ Et ī iudicio peccātiū. q̄ puertūt iudiciū: s ❡ Ne cōſiſtas. eoꝝ ſententiā approbādo vel eis cōſentiēdo. t ❡ Fili ne ī multis. Poſtq̄ȝ ordinauit iudicē quātū ad aim ꝛ verbū. Hic ꝯn̄r ordinat quātū ad actū. ꝛ diuidit' in duas ptes. qꝛ primo ipm retrahit ab his q̄ bonū actū īpediūt. ſcdo inducit ea q̄ p bono actu expediūt. ibi: Sta in teſtamēto. Primū vero qd īpedit bonū actū iudicis ē cōfuſio negocioꝝ. ſ. qn̄ multa incboant' anteq̄ȝ aliqd eoꝝ terminet': qꝛ ſic vnū per aliud impedit'. iō dr̄: Fili ne in multis ſimul ꝛ confuſe ſint actus tui. ſubdit': v ❡ Et ſi diues fueris. Scdm qd impedit actū bonū iudicis ē cupiditas munerum q̄ excecāt etiam ſapientes: ꝛ ſubuertūt verba iuſtoꝝ. Exo. xxiii. a qua retrahit' dupliciter. Primo ppter dilationē acq̄ſitionis. ſecūdo ppter defraudationē fruitiōis. ibi: Et q̄ locupletat'. Circa primū dr̄: Et ſi diues fueris. i. diuitiarū cupidus immoderate. ſicut accipit' Matth. xix. Facili⁹ eſt camelū p foramen acus tranſire q̄ȝ diuitē hoiem intrare in regnū celorū. iō ſubdit': Nō eris imunis a peccato. ꝛ ſubdit' rō.
x ❡ Si em̄ ſecutus fueris. diuitias īmoderate querendo.
y ❡ Non apphendes. i. nō aſſequeris intentū. ſ. habere ſufficientiā: ppter quā diuitie querunt': qꝛ p eas nō ſatiat' cupido: ſed magis acquirit' indigentia. nā quāto plus ſic acquirit ad habēdū: tāto plus habere ſitit. z ❡ Et nō effugies. ſ. indigentiā. a ❡ Si pcurreris. accipiēdo diuitias a parētib⁹ tuis. nā ſi fueris cupidus nō eris cōtētus: ſed ad habēdū maiora anxius: vt dictū eſt. ꝛ ſi fueris pdigus cito cōſumes ꝛ indigēs fies: ꝛ de cupido ſubdit exēplum:
b ❡ Eſt hō laborās. mēte ꝛ corpore. c ❡ Et feſtinās. ad diuitias: d ❡ Et dolēs. de alioꝝ pſperitate. e ❡ Impi⁹. erga deū ꝛ pximū. f ❡ Et tāto magis nō abūdabit. i. indiget. nā auaro deeſt tā qd habet q̄ȝ qd non habet. vt dicit Hiero. ī epl'a ad Paulinū. ꝛ p oppoſitū eſt de nō cupido. ideo ſubdit': g ❡ Eſt hō marcidus. i. debilis viribus.
h ❡ Egēs recuperatione. virtutis corpore: i ❡ Plus deficiēs vtute. ſ. corpali q̄ȝ alii cōiter. k ❡ Et abūdās pauptate. qꝛ illud modicū qd habet ſufficit ſibi. ſm illō Apl'i ii. Coꝝ. vi. Quaſi nihil habentes ꝛ oīa poſſidentes.
l ❡ Et oculus dei reſpexit illum in bono ſpirituali ppter ſuam patientiam. et aliquando etiam in bono temporali. propter quod ſubdit': m ❡ Et erexit illū ab humilitate ipi⁹ id eſt a ſtatu infimo ipſum tēporaliter exaltando.
n ❡ Et mirati ſunt in illo multi. eo q ſit exaltat⁹ abſq ſolicitudine ſui. o ❡ Et honorauerūt deū. de bono ſibi collato. exemplum habetur in Job qui poſt maximam paupertatem a deo fuit mirabiliter exaltatus. Job. vlti. et ſubditur predictorum ratio. cum dicitur: p ❡ Bona et mala: id eſt pſpera et aduerſa. q ❡ Uita ꝛ mors. ſ. corporalis.
r ❡ Pauptas ꝛ ho. i. ſufficiētia bonoꝝ. s ❡ A deo ſunt. id eſt diſpēſant'

† 11.q.3.c. coꝝ.15.q. vlti.c.fina.

B

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ egent qui laborant in acquirendis diuitiis. Unde: Ps. 33. Diuites eguerunt ⁊ esu. ⁊c.
C a ¶ Est qui locupleta. Ibidē. 38. Thesauriçat ⁊ ignorat cui congregabit ea: Auarū et diuitē describit q̄ suis parcit et aliis deuorāda reliquit. ¶ Philosophi quoq; et heretici cōgregant diuitias praui dogmatis. vnde nullū colligūt fructum: sed aliis relinquunt qui veritatem ⁊ falsitatē dinoscūt.

b ¶ Ante mortem ne laudes hominē. Stultum est laudare pugnantē quasi iam victorem. ille vero qui bene videtur agere: nescimus si velit vel possit perseuerare.
¶ Cautū ⁊ prouidum docet esse cōtra ignotum: ⁊ ꝓhibet societatē hereticorum: ne simulationi eorum acquiescere velis: qui veniunt in vestimentis ouium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

D c ¶ Sicut enim eructant. Similitudinē sagaciorum animalium. ⁊ perspicatiorū posuit vt ostēderet: quia qui prudētes estimāt: sepe versutia hereticorū capiunt: sicut enim venter plenus male digestum cibū fetide eructat: ita hereticorum cōmoda fraudulenter producunt dolosa consilia: vt quoscunq; possint
¶ in caueā

a ¶ ꝑpetue lucis.
cōsenescūt i malo. Datio dei a
a ¶ fidelibus. b ¶ virtutum.
ꝑmanet iustis: ⁊ ꝓfectus illi⁹ b
a ¶ multiplicis mercedis.
successus habebūt i eternū. c
a Est q̄ locupletaſ parce agen d
do: ⁊ hec ē ps mercedis illi⁹ i e
eo ꝙ dicit: inueni requiē mi
a ¶ Unde i euangelio: Aīa mea comede ⁊ bibe: et letare in annos plurimos ⁊c.
hi: ⁊ nūc māducābo d̄ bonis
meis sol⁹: ⁊ nescit ꝙ tēp⁹ p̄te f
reat illū ⁊ mors appropinq̄t g
⁊ relinquat oīa aliis ⁊ moria
a ¶ mandato dei.
tur. Sta in testamēto tuo ⁊ i h i
a ¶ meditando. b ¶ bono. s. k
illo colloquere: ⁊ in opē man l
a ¶ vsq; in finē.
datorū tuorū veterasce. Ne m n
māseris i operib⁹ peccatoꝝ.
Confide aūt in deo: ⁊ mane o p
a ¶ fide et charitate.
in loco tuo. Facile est enī in q
a ¶ eterna beatitudine.
oculis dei subito honestare
a ¶ remuneratio.
pauperē. Bñdictio dei i mer r s
cedē iusti festinat: ⁊ in hono t
re veloci ꝓcessus illi⁹ fructifi
a ¶ hec vox est supborū qui in potentia et diuitiis confidunt.
cat. Ne dicas quid est mihi v
opus: ⁊ q̄ erūt mihi ex h bo x
a ¶ nullius egeo.
na? Ne dicas sufficiēs mihi y
a ¶ quid mali amodo sustinebo.
sū: ⁊ q̄d ex h pessimabor. †In z a b
a ¶ beatus vir qui semp est pauidus.
die bonorū ne immemor sis c
a ¶ ne aduersitate frangaris.
malorū: ⁊ in diē malorū ne d e
imemor sis bonorū: q̄m faci f
a ¶ exaltare humilē: humiliare supbū.
le ē corā deo i die obit⁹ retri
buere vnicuiq; scd̄m vias su
a ¶ afflictio improuisa.
as. Malicia hore obliuionē g h
a ¶ voluptatis preterite.
facit luxurie magne: ⁊ in fi i
a ¶ qr reuelabunt abscondita tenebrarū et intentio operum.
ne hois denudatio operū il k
b lius. Ante mortem ne lau l
des hominem quēquā: quo m
a ¶ in perfectis operibus.
niam in filiis suis agnoscit n
vir. Non oēm hominē indu o
cas in domum tuam: multe p
a ¶ dolosi.
c enī sunt insidie diaboli. Si q
cut ei eructant p̄cordia feten
tiū: ⁊ sicut pdix inducitur in r
caueā: ⁊ vt caprea in laqueū s

id est dispensatur hominibus. ⁊ his omnibus iusti benevtuntur. ꝓpter quod subdit: a ¶ Datio dei ꝑmanet iustis. ad meritum. b ¶ Et ꝓfectus illius. i. emulatio meritorū. c ¶ Successus habebūt in eternū. nā eis succedet premiū gloriosum. d ¶ Est qui locupletaſ. Hic ꝯsequēter retrahit a cupiditate diuitiarū ꝓpter defraudationē fruitionis: q̄ fruitio frequēter subtrahiſ ꝑ celerē mortem diuitiarū copiā habentis. ideo dicit: Est qui locupletaſ parce agēdo. i. parū aut nihil aliis tribuēdo. e ¶ Et hec est pars mercedis illi⁹. s. ꝙ bona ꝯgregata comedat ⁊ bibat solus. f ¶ Et nescit ꝙ tēpus. s. vite sue: g ¶ Preterea t. ⁊ sic non poterit vti. sicut Luce xii. dicit de illo q̄ dicebat sibiipsi: Aīa mea habes multa bona reposita in annos plurimos: quiesce comede: bibe: epulare. ⁊ seq̄t: Dictū est aūt ei: Stulte hac nocte aīam tuā repetent a te: q̄ aūt cōgregasti cui⁹ erūt? h ¶ Sta in testamēto. Hic cōsequēter inducit ad ea q̄ expediūt ꝓ bono iudicis actu: ⁊ primo facit ꝓpositū. scd̄o ostendit assequēdi modū. ibi: Cōfide. Circa primū dicit: Sta. imobiliter: i ¶ In testamēto tuo. i. in mādato dei qd̄ tibi statutū est ad seruādū. Exo. xx. k ¶ Et in illo colloquere. ꝓm illud subditos iudicādo. l ¶ Et in ope man. i. mādatorū dei tibi impositoꝝ. m ¶ Veterasce. i. ꝑseuera vsq; in finē Matth. x. Qui aūt ꝑseuerauerit vsq; in finē hic salu⁹ erit. n ¶ Ne mā. i opibus peccatorum. eis cōsentiēdo: ⁊ si ex humana fragilitate cōsenseris: cito peniteas resiliēdo. o ¶ Cōfide aūt. hic cōsequēter ostēdit assequēdi modū scz p diuinū adiutoriū. ⁊ primo inducit ad dei cōfidētiā. scd̄o subtrahit cōfidentiā falsam. ibi: Ne dicas. Circa primū dicit: Cōfide aūt in deo. de obtinēdo p ipm actū meritoriū in p̄senti ⁊ p̄miū i futuro. p ¶ Et mane in loco tuo. s. p amorē i deo q̄ ē locus aīe quietatiu⁹. Aug⁹. Inquietū ē cor meū dn̄e donec requiescat in te. q ¶ Facile est enī in oculis dei subito honestare pauperē: trāsferēdo ipm ad gloriā. iō subdit: r ¶ Benedictio dei. q̄ est p gratiā: s ¶ In mercedē iusti festinat. vt ipm ad gloriā trāsferat. t ¶ Et in honore ⁊c. repetitio ē eiusdē sñie ad maiorē assertionē. v ¶ Ne dicas. Hic cōsequēter subtrahit ꝯfidentiā falsam. ⁊ primo respectu sui. scd̄o respectu ꝓximi. ibi: Nō oēm. Confidentia vero falsa respectu sui est: qua q̄s cōfidit d̄ sua potētia sapiētia ⁊ hmōi. ⁊ hoc maxime faciūt illi q̄ tm̄ credūt vitā p̄sentē. ideo dicit: ¶ Ne dicas q̄d est mihi opus. s. confidere de alio: qr mihi sufficio ꝓpter p̄dicta. x ¶ Et q̄ erūt mihi ex hoc bona. i. post hāc vitā. q. d. nulla. y ¶ Ne dicas sufficiēs sū. ad hāc vitā transeundū. z ¶ Et q̄d ex h. i. post hāc vitā. a ¶ Pessimabor. i. mala sustinebo ꝓ peccatis meis. q. d. nulla: h enī sentiūt q̄ aīam cū corpe credunt mori. iō subdit: b ¶ In die bonorū. i. tpe ꝓsperitatis in hac vita. c ¶ Ne imemor sis malorū. i. punitionis in alia vita. d ¶ Et in die maloꝝ. i. aduersitatis in p̄senti vita. e ¶ Ne imemor sis bonoꝝ: id est p̄miationis in vita celesti. nā hec memoria facit patienter tolerare aduersa. ideo subdit: f ¶ Quoniā facile ⁊c. et patet. † F.18.c
g ¶ Malicia hore. i. afflictio breuis: h ¶ Obliuionē facit luxurie magne. i. absorbet voluptatē magnā p̄teritā ⁊ multo magis afflictio longa. vnde in ꝑsona afflictorū in inferno d̄r: Sap. v. Quid nobis ꝓfuit supbia: ⁊ diuitiarū iactantia q̄d cōtulit nobis? transierunt oīa velut vmbra. i ¶ Et in fine hois. i. in morte: k ¶ Denudatio operū illi⁹. qr cognoscunt certius q̄ ante. ꝓpter q̄d sequit: l ¶ Ante mortē ne laudes hoiem quēq̄. s. absolute et finaliter. vnde dicebat beat⁹ Frāciscus: Nemo laudādus cui⁹ incertus est exit⁹. m ¶ Qm̄ in filiis suis. i. in operib⁹ suis q̄ dicunt hic ei⁹ filii: sicut ⁊ fruct⁹ Matth. vii. Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. n ¶ Agnoscitur vir. id est virtuosus. o ¶ Non omnem. remota falsa fiducia respectu sui. hic cōsequēter remouet respectu ꝓximi: nam valde cauendum est a cōfidentia d̄ doloso. ideo dicit: Nō oēm hominē inducas in domum tuā. s. ad cōtrahendū familiaritatē tecū: sed solum in fidelitate ꝓbatum. p ¶ Multe enī sunt insidie dolosi. nam frequenter querit decipere sub p̄textu amicitie. q ¶ Sicut enī eructāt. ⁊c. totū istud vsq; ibi: Et sicut ꝓspector: exponiſ ab aliquibus de supbis ⁊ dolosis qui ex malo conceptu cordis ꝓferunt verba pessima: et frequenter capiunt in laqueis suis sicut perdix ⁊ caprea. Sed mihi videſ meli⁹ exponi de diuersis ꝓm antecedentia et subsequentia. Ad cuius intellectum sciēdum: ꝙ scriptura sacra aliquādo sub eodem cōtextu loquiſ de diuersis: sicut Ps. lxxvii. Cum occideret eos querebāt eum ⁊c. ꝙ enī dicit: Cū occideret eos. intelligiſ de peccatoribus obstinatis. ⁊ ꝓpter hoc interfectis. ⁊ quod subdit: Querebāt eū. intelligiſ de penitentibus territis punitione aliorū: sic in ꝓposito: Sicut enī eructant p̄cordia fetentium: intelligitur de dolosis qui ex conceptu interiori ꝓferūt verba dolosa: sicut homines habentes interiora corrupta eructant per os fetidum odorem. qd̄ aūt subdit: r ¶ Et sicut perdix inducitur in caueā. i. in rete i quo capitur. s ¶ Et vt caprea ⁊c. intelligiſ d̄ simplicibus deceptis ꝑ dolositatē predictorum. ⁊ quod subdit:
Sic ⁊ cor

¶ in caueam erroris et laqueū deceptionis precipitent.

¶ Ca. XII

a Si benefeceris ⁊c. Nō ē ei bene. q. a. est ⁊c. Grauissimū pctm̄ est nolle penitere: nec pctā elemosynis redimere: sed pctā peccatis addere. Amos. I. a Vñ: Sup tribus sceleribus damasci: ⁊ super q̄ttuor nō conuertā eam. ¶ Dubiā et dolosam doctrinā quā in expositione diuine scripture expendūt.
b ¶ Da bono et nō re. p. ⁊c. Simile i Tobia legit. Tob. 4. c Panē tuū ⁊ vinū suā sepulturā iusti cōstitue: ⁊ noli ex eo manducare ⁊ bibere cum peccatorib⁹. i. pro eo ꝙ peccatores sūt: noli cōicare: sicut q̄ nutriūt histriones: cum esuriant christi pauperes. Qui aūt dat indigēti peccatori: nō qr peccator est: sed qr homo est: non peccatorē sed iustum nutrit: quia culpā nō diligit s; naturā. Si peccatorē ⁊ impiū hereticū intelligis: dū in errore sunt: nō est cōmunicādū Mat. 7. a cū illis. Unde: Nolite sanctū dare canibus.
c ¶ Nō agnoscet ⁊c. Facili⁹ amic⁹ ⁊ inimicus in aduersitate ꝓbanſ: qr multi amici mē se q̄ nō ꝑmanent i die necessitatis. Uerus igiſ erat amicus qui dicebat: 2. Cor. 11. g Quis infirmaſ ⁊ ego nō infirmor?
d ¶ Nō credas inimico tuo ⁊c. Historice de falsis amicis agit a q̄b⁹ cauere debemus. Mystice. Mystice vero hereticos notat: qui non vere sunt amici quorum doctrina plena est rubigine erroris et nequicie: quorū sermo serpit vt can
¶ cer: quāuis

a ¶ hereticus.
sic ⁊ cor supborū: ⁊ sicut ꝓspector vi a b
a ¶ anime. b ¶ testimonia scripturarū.
dens cāsū ꝓximi sui. Bona enī i ma c
la cōuertēs insidiaſ: ⁊ in electis im d e
a ¶ ab vni⁹ heretici malicia multorū perditio.
ponet maculā. Ab scītillā ei vna au f
geſ ignis: ⁊ ab vno doloso augeſ
a ¶ mors hominū. ¶ vite.
sāguis: hō ei peccator sanguini in
a ¶ heretico.
sidiaſ. Attēde tibi a pestifero: fabri g h
a ¶ doctrinam prauam.
cat enī malā ne forte inducat sup te
a ¶ quasi: fuge cōtionē hereticorū q̄ aliem sūt a deo.
subsānatiōez i ꝑpetuū. Admitte ad i
a ¶ tpe vel cōfusione erroris.
te alienigenā: ⁊ subūtet te i turbine: k
a ¶ membris christi vel tuis ꝓximis.
⁊ ab alienabit te a viis ꝓpriis.
a ¶ monet simplici aīo elemosynā facere. Vñ: Attendite ne iusticiā vestrā faciatis corā hoibus.
Si bñfeceris scito Ca. XII l m
cui feceris: ⁊ erit grā i bonis tuis mlt n
a ¶ respectu. s. iusticie.
ta. Bñ fac iusto ⁊ iuenies retributi o p
a ¶ i h seclo reciprocata fraterna charitate vl i futuro.
onē magnā: ⁊ si nō ab ipso: certe a
a dño. Nō ē ei ei bñ q̄ assiduus est in q
malis: ⁊ elemosynas nō dāti: q̄m ⁊ r s
altissim⁹ odio hz pctōres ⁊ miseret⁹ t
a ¶ q̄ indigēti elemosynā tribuit: nec ꝓ delicto sperit: misericordiā fere facit: natura enī respiciēda est nō ꝑsona.
ē penitētib⁹. Da misericordi: ⁊ ne sus v x
a ¶ dominus. s. in die iudicii.
cipias pctōrē ⁊ ipsis ⁊ pctōrib⁹ red y
¶ reseruās puniēdos.
det vindictā custodiens eos in die z
b vidicte. Da bono ⁊ nō receperis pec
catorē. Benefac humili ⁊ nō dede
a ¶ verbi dei ne in blasphemiā erūpat.
ris ipio. Prohibe pānes illi dare:
a ¶ vir duplex aio incōstans est in oibus viis suis.
ne i ipis potētior te sit. Nā duplicia a b
mala iuenies i oib⁹ bonis quecūq;
feceris illi: q̄m ⁊ altissim⁹ odio hz pec
a ¶ dñs. s. b ¶ iudicii.
catores: ⁊ impiis reddet vindictā.
c Nō agnoscetur i bonis amicus: ⁊ nō c d e
a ¶ qr confidentia aduersitatis aperitur.
b ¶ de quibus cōtristat.
abscōdetur i malis inimic⁹. In bonis f g
a ¶ vir duplex animo inconstans est i omnibus viis suis.
viri inimici illi⁹ i tristicia ⁊ in mali h
suis. ¶ quia doler.
cia illi⁹ amic⁹ agnit⁹ ē. † Nō credas i k l
inimico tuo i eternū. Sicut enī era m
mentū eruginat neq̄cia illi⁹. Et si hu n
miliat⁹ vadat curu⁹: abiice animū o
tuū: ⁊ custodi te ab illo. Nō statuas p
illū penes te: nec sedeat ad dexterā
tuā: ne cōuersus stet i loco tuo: ne for q
te cōuersus i locū tuū inq̄rat cathe
drā tuā: ⁊ in nouissimo cognoscas r
a ¶ vera fuisse b ¶ sero penitēdo: qr nō credidisti
verbā mea: ⁊ i sermōib⁹ meis stimu

a ¶ Sic ⁊ cor supborū. referſ ad dolosos qui dicunſ hic superbi: qr quos potestate suppeditare nō possunt: querūt dolositate subiicere. de quib⁹ adhuc subdit: b ¶ Et sicut ꝓspector videns casum ꝓximi sui. i. qui attēte vigilat ad videdū casum ꝓximi sui vt inde gaudeat. c ¶ Bona enī ꝓximi sui. in mala cōuertēs. dicēs ea facta intentiōe mala. d ¶ Insidiaſ. qualiter possit nocere ꝓximo. e ¶ Et in electis. i. ꝓbis viris. f ¶ Imponet maculā. eis detrahēdo. ⁊ qr istud licet in principio sit paruū tñ frequēter ꝓcedit ad magnū malū. subdit: Ab scintilla ei vna augeſ ignis: ⁊ ab vno ⁊c. ꝓpter qd̄ subdit: g ¶ Attende tibi a pestifero. i. ab homine doloso. h ¶ Fabricat enī mala. i. querit tota diligentia subuertere ꝓximū: ⁊ q̄m hoīes aliene gentis vt frequēter sūt talis cōditiōis. sequiſ: i ¶ Admitte ad te alienigenā. q. d. dolebis si eū admittas ad secreta tua. ideo subdit: k ¶ Et subuertet te in turbine. cōcitando iurgia ⁊ tumultum cōtra te. ¶ Ca. XII

l Si benefeceris. Superi⁹ auctor informauit potentē de regimine subditorū. hic cōsequēter eū informat de distributione bonoꝝ suoꝝ. d. Si benefeceris. tua largiēdo. m ¶ Scito cui feceris. s. ꝙ sit dign⁹ in recipiendo. n ¶ Et erit gratia in bonis tuis multa: qr talis largitio in cētuplū retribuiſ a deo Matth. xix. Et quis sit dignus recipere ostendit. dicēs: o ¶ Benefac iusto. indigenti. A
p ¶ Et inuenies retributionē magnā. sicut dictū est ꝑ oppositū de nō tribuente bonis indigentib⁹. q ¶ Non est enī ei bene qui assiduus est in malis. s. opib⁹. Dicit enī phus. viii. ethicorū. ꝙ malus amicitiā nō habet ad se nec ad alterū: ꝓpter qd̄ ibidem concludit. Igitur si sic miserum est malum esse: fugiendum est maliciam intense. r ¶ Et elemosynas nō danti. potenti tamen dare. s ¶ Quoniam et altissim⁹ odio habet peccatores. inquantū huiusmodi: nō tamē inquātum sunt eius creature. t ¶ Et misertus est penitentibus. ⁊ quoniam debemus ei cōformari subdit: v ¶ Da misericordi. i. miserū cor habenti: qui ex sua miseria scit aliis cōpati. x ¶ Et ne suscipias peccatorē. i. obstinatū qui ex bonis tuis foueret in peccatis. y ¶ Et impiis ⁊ pec. red. vindictā. s. de⁹. de quo p̄mittiſ Altissimus odio habet peccatores. z ¶ Custodiens eos in diem vindicte. i. reseruās eos ad penam gehenne. Cetera patent ex dictis. a ¶ Ne in ipsis potentior te sit. ex hoc patet ꝙ loquiſ de peccatorib⁹ obstinatis. similiter ex hoc quod subdit: b ¶ Nā duplicia mala inuenies. s. p̄terita que fecit et futura: que faciet sustentatus bonis tuis. Cetera patent. c ¶ Non agnoscetur. In superioribus ostendit auctor qualiter in exercitio virtutū homo se debeat habere ad superiores ⁊ inferiores. hic consequenter ostendit qualiter se debeat habere erga pares: inter quos aliqui sunt mali et aliqui boni. Primo igitur ostendit qualiter se B
habeat ad malos. secūdo ad bonos: circa medium se. ca. ibi: Omni vita tua. Prima in duas. nā primo inducit ad vitandū societatē falsorū. scd̄o cupidorū et superborū. in principio se. ca. Circa primū d̄r: Nō agnoscetur in bonis: id est in ꝓsperis. d ¶ Amicus. s. verus: quia tunc omnes se ostendunt amicos. Unde Poeta: Si fueris felix multos numerabis amicos. Tēpora si fuerint nubila solus eris. e ¶ Et nō abscondetur in malis. i. in aduersis. f ¶ Inimicus. quia statim currit ad nocendum: sicut canis ad mordendum canē percussum. g ¶ In bonis viri inimici illius. supple tristantur saltē corde et si non facie. h ¶ In tristicia et malicia illius. † F.6.b
id est in aduersitate eius. i ¶ Amicus. verus. C
k ¶ Agnitus est. nam sibi compatitur et adheret: aliis ipsum deserentibus. l ¶ Non credas inimico tuo in eternum: id est nūq; credas ei quem probasti inimicum. m ¶ Sicut enim eramentum eruginat nequicia illius: id est rubiginem odii conseruat interius licet contrarium ostendat exterius. ideo subditur: n ¶ Et si humiliatus vadat curuus. tibi magnam reuerentiam faciendo. o ¶ Abiice animum tuum. nullo modo ei credendo. p ¶ Non statuas illum penes te: ne sedeat ad dexterā ⁊c. faciendo ipsum tibi familiarem. q ¶ Ne conuersus stet in loco tuo. te supplantando. r ¶ Et in nouissimo cognoscas verba mea: fuisse vera:
sed nimis

Universidad de ... Bibli...

† De pe. di. i. c. importuna. §. q. autem.
☙ cer: quamuis fide/les et catholicos se fingant. Non ergo eis ꝯsentiamus: nec potestatez tribuam⁹ quã significat dexte/ra: ne a loco nostro id est statu recte fi/dei nos deijciãt. ni/tunt eñ cathedram nostrã. i. doctrinam maliciose subũtere.
D
a ¶ Quis medebit. Heretico qui officiũ doctoris gerit: ⁊ di/cit se medicũ aĩarũ. Si eñ sal infatuatũ fuerit ad nihilũ va/let vltra: nisi vt mitta/tur foras ⁊ cõculcet ab hoibus
b ¶ In labijs suis. ⁊c. His sentẽtijs no/tat eos q̃ in corde et corde loquunt: ⁊ in/sidiant vt interfici/ant innocentem. Qui cũ aliquẽ dece/per it: mouet caput: plaudũt manu: ⁊ le/tãt cũ malefecerint.

¶ Ca. XIII

A c Qui tetigerit picẽ ⁊c. Per similitudinẽ ostendit noxiũ eẽ su/pbo cõmunicare: q̃ pollutus nigredine vitiorũ maculare nõ cessat nitorẽ humiliũ. Unde: amicus stul/torũ efficiet similis. Infirmi eñ declina/re debent societatem malorũ: ne mala que frequẽter aspiciunt imitari velint. († .i. q. i. c. Arrianos in fine.)
d ¶ Põdus sup ⁊c.
Moralit Rab. Hec moraliter nos instruũt vt hũl/lia seq̃mur: suprrbia
Jaco. 4. b fugiam⁹: Quia de⁹ supbis resistit hu. ãt
Mystice dat. g. Mystice aũt docet: vt diuitẽ. i. iu/deũ qui in littera le/gis gloriat: ⁊ hereti/cũ qui spernit sensuz catholicũ: vanis cõ/fisum argumẽtis oĩ/no fugiam⁹: qꝛ exina niuit nos bis ⁊ ter: duũ testamẽtoꝝ sin/ceritatẽ corrũpẽdo: ⁊ fidẽ sancte trinita/
B tis blasphemando. In nouissimo vero quos decipiũt ridẽt: qꝛ eterna ꝯfusiõe di/gnos ostẽdẽt: cũ in eternũ cruciabũt.
e ¶ Noli esse ⁊c. Nõ virtutẽ humilitatis abhorret: ſ auctori/tatẽ firmã ꝯ expug/natores vitat docet tenere q̃b⁹ fortiter re sistendum.

☙ Aduocat⁹

a ſ quasi: heretici difficile corrigũt.
a leris† Quis medebit incanta a
a ſ diabolo.
tori a serpẽte pcusso: ⁊ oibus b
a ſ demonibus vel hereticis.
qui appropiãt bẽstijs: sic ⁊ qui c
ſ a viro iniquo libera me dñe.
comitat cũ viro iniquo: ⁊ ob/
a ſ .i. ad horam
se fidelem esse simulabit.
uolutus est in pctis ei⁹: Unã d
hora tecũ permanebit. Si aũt e
a ſ a via iusticie. s. eum audiendo.
declinaueris nõ supportabit. f
b In labijs suis indulcat inimi g
cus: ⁊ in corde suo insidiatur
vt subuertat te in foueam. In
oculis suis lachrymat inimi/ h
cus: et si inuenerit tempus nõ i
satiabitur sanguine. Et si in/ k l
currerint tibi mala: inuenies m
eum illic priorez: ⁊ quasi adiu n
uans suffodiet plantas tuas.
Caput suum mouebit et plau o p
debit manu: ⁊ multa susurrãs q
commutabit vultum suum. r

¶ Capitulum XIII

c Q † Ui tetigerit picem i s
quinabit ab ea: ⁊ qui t
cõmunicauerit super
d bo induet superbiã. Pondus v
super se tollit qui honestiori se x
cõmunicat. Et ditiori te ne so/
cius fueris. Quid cõmunica/ y
bit cacubus ad ollam: Quã/ z a
do eni se colliserint cõfringet.
Diues iniuste egit ⁊ fremebit: b
pauper autẽ lesus tacebit. Si c d
largitus fueris assumet te: et e f
si nõ habuerit derelinquet te. g
Si habes conuiuet tecum et h
euacubit te: ⁊ ipse nõ dolebit i k
super te. Si necessarius illi fue l
ris supplãtabit te: ⁊ subridẽs m n
spem dabit narrãs tibi omia o
bona ⁊ dicet: Quid opus est p
tibi. Et confundet te in cibis q
suis: donec te exinaniuit bis ⁊ r s
ter: et in nouissimo deridebit t
te. Postea vidẽs derelinquet v x
te: ⁊ caput suum mouebit ad y
te. Humiliare deo ⁊ expecta ma z a
a ſ erronea doctrina.
nus eius. Attẽde ne seductus b c
a ſ confundaris.
e in stulticia humilieris. Noli d e
esse humilis in sapientia tua: f
a ſ hereticorum sectam.
ne humiliat⁹ i stulticiã seducaris. g h

sed nimis tarde. propter quod sequitur:
a ¶ Quis medebit incantatori a serpente pcusso. q. d. pauci aut nulli: qꝛ sic erat edoct⁹ ꝙ debuit canere sibi. q. d. et tu edoctus es p me: ppter qd cauere debes. b ¶ Et oibus qui appropiant: vel appropinquãt bestijs: ferocib⁹ accidit ꝙ ledunt ab eis. ⁊ similiter q̃ cõtrabit familiaritatẽ cũ ho/minibus malis: qꝛ sicut phus dicit. j. politice. Homo mal⁹ a lege ⁊ iusticia destitut⁹ est pessimũ aĩaliũ. iõ subdit:
c ¶ Sic ⁊ q̃ co. cũ viro iniquo ⁊ ob. est in pec. ei⁹ Ps. xvij. Cũ puerso puerteris. d ¶ Una hora tecũ pma. s. duran/te psperitate. e ¶ Si aũt decli. a psperitate: f ¶ Nõ sup. id est nõ te adiuuabit. g ¶ In labijs suis indul. ini. ver/bis dulcib⁹ fallendo. h ¶ In oculis suis lachrymat inimi cus. cõpassionẽ fingẽdo qñ credit passum releuari.
i ¶ Et si inuenerit tẽpus. nocẽdi: k ¶ Nõ saciabit sãgui/ne. sicut ptz de ismaele q̃ occidit veniẽtes i maspbat. Hiere. xlj. l ¶ Et si incurrerint tibi mala. i q̃b⁹ possit tibi nocere. m ¶ Inuenies eũ illic priorẽ. i. peiorẽ: qꝛ nulla pestis gra/uior ad nocẽdũ q̃ familiaris inimic⁹. n ¶ Et quasi adiu/uãs suffodiet plãtas tuas. i. fingẽs te adiuuare machina/bit ad maiorẽ casum tuũ. o ¶ Caput suum mouebit. post casum te deridendo. p ¶ Et plaudebit manu. manifeste gaudẽdo. q ¶ Et multa susurrans. i. plura mala de te di/cens: r Cõmutabit vultũ suũ. ab amicitia pri⁹ ficta ad inimicitiã manifestã.

¶ Ca. XIII

s Qui tetigerit picẽ. Hic cõsequẽter docet vitare socie/tatẽ supborũ ⁊ cupidorũ. ⁊ diuidit in duas ptes. nã primo facit ppositũ. scdo recurrere docet ad di/uinũ subsidiũ. ibi: Humiliare deo. Circa primũ dicit: Qui tetigerit picẽ inquinabit ab ea. eo ꝙ est magne adherẽtie. t ¶ Et q̃ cõmunicauerit supbo induet supbiã. nã hoies sũt pni ad appetitũ indebitũ ppriẽ excellentie in quo cõsistit supbia: ppter qd de facili adheret hoi. v ¶ Pondus sup se tollit q̃ honestiori. i. potẽtiori. x ¶ Se cõicat. qꝛ semper vult habere meli⁹ p se. ⁊ alius nõ põt bene resistere. ideo subdit: y ¶ Quid cõicabit cacabus. ereus: z ¶ Ad ollã terreã. a ¶ Qñ eñ se colliserint cõfringet. s. olla q̃ ẽ fragilis. Cõsequẽter applicat ad ppositũ d. b ¶ Diues iniu/ste egit ⁊ fremebit: quasi parat⁹ adhuc facere pei⁹.
c ¶ Paup aũt lesus tacebit. nã si querelã moueat pei⁹ ha/bebit. d ¶ Si largitus ei fueris. s. munera diuiti.
e ¶ Assumet te. i. honorabit te iuxta se ponendo. f ¶ Et si nõ habueris. vñ sibi facias exenia. g ¶ Derelinquet te. nõ vocãdo. h ¶ Si habes cõuiuet tecũ. vocãdo te ad mẽsaz suã. i ¶ Et euacuabit te. i. depauperabit te p exenia sibi facta. k ¶ Et ipe nõ dolebit sup te. de tua pauptate.
l ¶ Si necessari⁹ illi fue. i. aliquo negocio vel ope.
m Supplãtabit te. i. decipiet te. n ¶ Et subridẽs. i. blan/diens. o ¶ Spem dabit narrãs tibi oĩa bona. i. pmittens tibi facere bona. p ¶ Et dicet q̃d opus est tibi. q. d. de ne/cessarijs puidebo tibi. q ¶ Et confundet te in cibis suis. vocãdo te ad mẽsam suã p exenijs habẽdis. r ¶ Donec te exinaniat. i. ad pauptatẽ deducat. s ¶ Bis ⁊ ter. i. q̃n/quies: qꝛ quinq̃ modis euacuant pauperes a diuitib⁹ cu/pidis. vno modo bona pauperũ violẽter auferendo. scdo mercedẽ debitã retinẽdo. tertio p verba duplicia decipiẽ/do. quarto male eis ponderãdo vel mensurãdo. ⁊ hoc du/pliciter. vno mõ in pauperũ absentia q̃ cõfidũt de diuitib⁹. alio modo in eorũ psentia: qꝛ nõ audent cõtradicere.
t ¶ Et in nouissimo deridit te. absq̃ compassione.
v ¶ Postea videns te. bonis denudatum. x ¶ Derelin/quet te. quia non potest vlterius de tuo quicq̃ habere.
y ¶ Et caput suum mouebit ad te. notando te de fatuitate.
z ¶ Humiliare deo. Hic cõsequẽter hortat recurrere ad di/uinũ auxilium quod est sine fallacia ⁊ deceptione dicens: Humiliare deo. de te nihil psumendo.
a ¶ Et expecta manus eius: id est beneficentiam sue miseri/cordie qua paratus est humiles adiuuare.
b ¶ Attende diligenter. c ¶ Ne seductus per verba ad decipiendum composita.
d ¶ In stulticia humilieris: id est ad stulticiam deijciaris per errorem. e ¶ Noli esse humilis. i. pusillanimis.
f ¶ In sapientia tua. a deo tibi data.
g ¶ Ne humiliatus. id est pusillanimis factus.
h ¶ In stulticia seduca. veritatẽ relinquẽs p falsitate ver bis cõpositis colerata. ⁊ qm̃ hõ confidens de dei adiuto/rio põt securi⁹ agere q̃ ante. ideo ꝯsequẽter ostẽdit quali ter se habere

☙ a ¶ Aduocatus ⁊c. Modeste agendũ ẽ cũ potentib⁹ hui⁹ se/culi q̃ frequẽter deri dent innocentiũ sim/plitatẽ: quib⁹ tñ de/bitũ honorẽ cõferre debem⁹: sed nõ ꝯtra deũ vel cõtra mãda/
1. Pe. 2. c ta eius. Unde: Om/nes honorate: frater nitatẽ diligite. deũ timete: regẽ honorifi cate. b ¶ Caue. t. et a. d. ⁊c. Quasi. Ni/si tutũ apud amato/res mũdi q̃ mutabi/lia sequunt. et cum illis mutant. Unde:
Eccle. 27. b Stultus vt luna mu tat. Possũt i his he retici ⁊ falsi christia/ni intelligi: quib⁹ nõ est credẽdũ. qꝛ incõ/stantes sunt in oib⁹ vijs suis.
c ¶ Omni vita ⁊c. Ceteris refutat qd stabile est ⁊ eternum cõmẽdat. i. vt deũ di ligas ⁊ mãdata eius custodias. ⁊ auxiliũ ei⁹ quotidie implo/res: qꝛ ppe est dñs oibus inuocantib⁹ eũ in veritate.
d ¶ Omne aĩal. Ad superiora respicit vt diuinũ. s. et potentũ societatem declines: ⁊ ei coniũgaris: qui studio et religiõe ti/bi consors est. Hec ẽ enim amicitia firma quã similitudo vir/tutũ sociat.
e ¶ Sicut cõmunica/bit ⁊c. Rapacitas lu pi cum agni innocẽ/tia nõ conuenit: nec auari rabies cũ mo/destia simplic. Nul la eñ cõicatio mun/dicie cũ imundicia. Sicut eñ canis re/uertit ad vomitum: ita q̃ iterat stulticiaz suã. Nulla ergo pa/rilitas supbi diuitis cũ humilitate paupe ris christi.
f ¶ Diues cõmotus ⁊c. Qd de diuite et paupere iceperat ex/equit: quia multi sũt qui diuitis facta et dicta extollũt: pauci qui doctrinã humili um ⁊ virtutẽ intelli/gunt. Arrogantes i ueniũt predicatores: humiles vero cõtem
Pro. 19. a ptores. Unde: Diui/tie addunt amicos: a paupere vero et hi quos habuit separã tur.

☙ Cor ho

a Aduocat⁹ a potẽtiore disce/ a
de: ex hoc eñ magis te aduo b
cabit. Ne improb⁹ sis ne im/ c d
pingaris: ⁊ ne longe sis ab e
eo: ne eas i obliuionẽ. Ne re f g
tineas ex equo loqui cũ illo:
nec credas multis verbis il/ h
lius. Ex multa eñ loquela tẽ i
tabit te: et subridẽs interro/ k l
gabit te de abscõditis tuis.
Immitis anim⁹ illi⁹ conser/ m n
uabit verba tua: ⁊ nõ parcet o
b de malicia ⁊ de vinculis. Ca p q
ue tibi ⁊ attende diligenter r
auditui tuo: quoniã cum sub s
uersiõe tua ãbulas. Audiẽs t
vero vba illa q̃si i somnis vi v
c de: ⁊ vigilabis.† Omni vita x y
tua dilige deũ: ⁊ iuoca illũ in z
d salute tua† Oẽ aĩal diligit si/ a
mile sibi: sic et oĩs homo pxi b
mum sibi. Ois caro ad simi/ c
lẽ sibi cõiunget: ⁊ oĩs hõ simi d
e li sui sociabit. Sicut cõmuni e
cabit lupus agno aliquãdo:
sic peccator iusto.† Que com f
municatio sancto homini ad
canẽ: aut que pars bona di/ g
uiti ad pauperẽ: Uenatio le h i
onis onager in heremo: sic ⁊ k
pascua sũt diuitũ pauperes. l
Et sicut abominatio supbo ẽ m
humilitas: sic et execratio di n
uitis paup. Diues cõmot⁹ cõ o p
firmat ab amicis suis: humi
lis aũt cũ ceciderit expellet ⁊
a notis. Diuiti decepto mul q
ti recupatores: locut⁹ est sup r
bia: ⁊ iustificauerũt illũ. Hu s
milis decept⁹ est: insup ⁊ ar/ t
guitur: locutus est sensate et v
f nõ est ei datus locus. Diues x
locutus est: ⁊ omnes tacue/
runt: et verbum illius vsq̃ y
ad nubes perducent. Pau/ z
per locutus est. et dicunt:
Quis est hic: Et si offende/ a
rit subuertent illum. Bona b
a ſ scripturarum que meditando et bene operando congregatur.
b ſ id est que non fraudulenter acquiritur nec conscientiam conturbat.
est substãntia cui non est pẽc c
catum in conscientia: et ne/ d
a ſ hereticorum doctrina inops veritatis.
ſ quia praua verbis pparatur ista paupertas.
quissimã pauptas i ore ipij.

ter se habere possit cũ diuite ⁊ potẽtiori. s. non se ingerendo nec se nimis elongãdo loquẽdo reuerenter ⁊ caute se haben do. ⁊ hoc est qd dr: a ¶ Aduocat⁹ a potẽtiore discede. i. ali qualiter excusa te. b ¶ Ex hoc eñ mag⁹ te aduocabit. si pri us te vocauit bona intentione. c ¶ Ne improbus sis. inge rendo te nimis. d ¶ Ne impingaris. i. repellaris verecun/de. e ¶ Et ne longe sis ab eo. i. a diuite nimis te elongãdo. f ¶ Ne eas in obliuionẽ. i. si dñs dederit sibi gratiã largien di: nõ habeat de te memoriã. g ¶ Ne retineas ex equo loq̃ cũ illo. i. vt velis cũ eo loq̃ de pari: sed magis cũ reuerentia loquere. h ¶ Ne credas multis verbis illi⁹. i. si multa tibi pmittat. i ¶ Ex multa eñ loquela tẽtabit te. vt accipiat ex perimẽtũ de tua simplicitate. k ¶ Et subridẽs. q̃si tibi ap/plaudẽs ⁊ oĩa cõdonãs. l ¶ Interrogabit te de abscõdit tuis. i. si aliq̃d de suo accepisti in abscõdito. m ¶ Immitis id est crudelis: n ¶ Anim⁹ illi⁹ cõseruabit verba tua. ad capiendũ te. o ¶ Et nõ parcet de malicia. i. pena tibi infe/rẽda. p ¶ Et de vinculis. incarcerãdo te. ppter qd sequit: q ¶ Caue tibi. de incauta locutiõe.
r ¶ Et attende diligenter auditui tuo: id est auditis ab eo. ne pcipitanter respondeas contra te. C
s ¶ Quoniam cum subuersione tua ambulas. i. in periculo tue subuersionis. t ¶ Audiẽs vero verba illa. q̃ dicunt a di uite p captione tua mõ dicto. v ¶ Quasi in somnis vide. i. simula te nõ intelligere. x ¶ Et vigilabis. i. in h vigilanter ⁊ prudẽter te habebis. y Omni vita tua. exclusa societate malorũ. hic ꝯñr inducit ad cõsortiũ bonorũ. ⁊ diuidit i tres ptes: qꝛ primo inducit ad cõiũgẽdũ se bonis. scdo ad retra/ († E. 27. b.) hendũ se a malis. ibi: Si cõicabit. tertio docet distinguere hos ab illis. ibi: Cor hoĩs. Circa primũ sciendũ ꝙ cõicatio hoĩm adinuicẽ tũc ẽ bona qñ dependet ex charitate diuina. ideo dicit: Omni vita tua dilige deũ. ppter quẽ pxim⁹ est diligẽdus. z ¶ Et inuoca illũ in salute tua. i. p salute tua tẽporali et eterna. ⁊ qm̃ pxim⁹ est in deo diligẽdus. sequit: a ¶ Omne animal diligit simile sibi. i specie. b ¶ Sic ⁊ oĩs hõ pximũ sibi. supple debet diligere: qꝛ fact⁹ est ad imaginẽ († 2. Co. 6. c) dei ⁊ capax beatitudinis sicut ipse. c ¶ Ois caro ad similem sibi cõiũget. volatilia eñ eiusdẽ speciei simul cohabitãt. et si militer aĩalia. d ¶ Et oĩs hõ simili sibi sociabit. i. debet so/ciari ratione imaginis diuine in qua cõuenit cũ eo i specie: ⁊ hec societas fundat in bono rationis recte ⁊ leg diuine. e ¶ Sicut cõicabit. Hic ꝯñr inducit ad retrahendũ se a ma/lis. ⁊ primo ponit suã monitionez. scdo remouet circa dicta falsam opinionẽ. ibi: Bona est. Circa primũ dicit: Sicut cõi cabit lupus agno ⁊c. qꝛ malus hõ semp insidiat iusto.
f ¶ Que cõicatio sancto hoĩ ad canẽ. i. ad caninũ hoiem q̃/lis est rixosus: iracundus ⁊ gulosus. q. d. nulla est cõicatio D bona. g ¶ Aut que ps bona diuiti. s. cupido: h ¶ Ad pau perẽ. q. d. nulla. ⁊ subdit causa: i ¶ Uenatio leonis onager in heremo. in quo leo insequit onagrũ ad ipm deuorandũ: k ¶ Sic ⁊ pascua sũt diuitũ. i. cupidorũ: l ¶ Paupes. quo rũ bona rapiũt sine cã. m ¶ Et sicut abo. ẽ sup. humilitas. eo ꝙ ꝯtrariat habitui supbie in quo delectat. nã signũ ha/bit generati est delectatio i ope. ij. ethicorũ. n ¶ Sic ⁊ exe/cratio diuitis. cupidi est: Paup. et subdit: o ¶ Diues cõ/motus. i. turbat⁹ vel impulsus: p ¶ Cõfirmat ab amicis. sperantib⁹ participare i eis bonis. q ¶ Diuiti decepto mul ti recuperatores. damni sibi illati: qꝛ sperãt pticipare sibi. r ¶ Locut⁹ est sup. ⁊ iu. illũ. adulatores affirmãtes ꝙ sic de beat magnifice loqui. s ¶ Humilis decept⁹ est. i. paup est dãnificatus. t ¶ Insup ⁊ arguit. i. sine cõpassione de dãno eius: vt fatu⁹ increpat. v ¶ Locut⁹ ẽ sen. ⁊c. qꝛ cõtẽnit ab audientibus. x ¶ Diues lo. est ⁊ oẽs tacuerunt. audiẽdo reuerenter. y ¶ Et verbum illi⁹ vsq̃ ad nubes perducẽt. cõmendando eum de sapientia excellenti.
z ¶ Pauper locutus est. et dicunt: quis est est hic: eum con temnẽdo. a ¶ Et si offenderit subuertent illum. grauiter puniendo. b ¶ Bona est substãtia. Hic circa pdicta remo/uet falsam opinionẽ. nam ex dictis posset aliquis estimare oẽm diuitẽ esse malum et omnem pauperem bonũ. quod re/mouet. dicẽs: Bona est substantia: id est diuitie:
c ¶ Cui nõ est peccatum in cõscientia. s. de mala acquisitione per se vel per parentes suos. nam diuitie habite iuste sunt materia exercende virtutis per opera misericordie ⁊ libera/litatis. Ambrosius sup Lucam. Sicut diuitie impedimen/ta sunt reprobis: ita pbis sunt adiumẽta virtutis.
d ¶ Et nequissima paupertas in ore impij. qui per impatien tiam prumpit in blasphemiam dei.

Cor hoĩs

Universidad de ... Biblioteca

Pro.15.b. a Cor hois im. Judicio vultus mentis mutatio dephendiī. Unde: Cor gaudēs exhilarat faciem: in merore animi deijcitur spiritus. b Uestigium cordis tc. Quia multi simulati t ficti ideo difficile inueniī i quo cor t facies. i. cogitatio et operatio atq doctrina in bono couenniant, cū aūt hoc inuenies da gloriā deo: qr hoc eius donū ē.

A Ca. XIIII b Eatus vir qui. Lapsus. Peccando. Hinc iacobus ait: Qui in verbo nō offendit pfectus est ille. s. verbo: cui' offensionē humana potest vitare fragilitas. d Uiro cupido. Auaricie pestem describit q excruciat auarūz ne cōsequaī laborē sui fructū: Qui thesaurizat t ignorat cui cōgre. ea. e Qui sibi neq est tc. Hec ad literā mentē auari t inuidi describūt qui de bonis suis nō letāī: Allegorice vero significāt philosophos t hereticos qui sine fide christi congregant diuitias praui dogmatis q nihil pficiūt eis: imo penā cōferūt eternam. f Et si benefecerit. Dixerat nihil esse nequi' illo q sibi inuidet. i. qui legitime nō vtitur bonis suis: t negligit habere bonū misericordie t largitatis: nūc vero idem repetit. g Insatiabilis. Quia sine fructu bonorū consumit vitā t sterilē aīam gehenne ignibus tradit cruciandā. h Oculus malus. Hereticorum oculus semp malis est intentus. t panē celestē. i. intellectū diuine sapientie nō mereī: t in scripture mensa marcescit indigentia. i Fili si habes tc. Hortaī vt cōtempta mūdi luxuria bonorū operū oblatiōes deo offeram'. qr breue ē spatiū vite in quo opari possum': post mortē em̄ q festinat nō est tps operādi: sed mercedē recipiēdi. Unde: Operamini dū dies est. Uenit em̄ nox: quando

Jaco.3.a — Ps.38. — Allego. — B — Job.9.a

a Cor hoīs immutat faciem illius a
b siue in bono siue in malo. Uesti/ b
gium cordis boni: t faciē bonā
difficile inuenies: t cū labore. c
c Beatus vir Ca. XIIII b
qui non est lapsus ver/
bo ex ore suo: et non est e
stimulatus in tristicia delicti. Fe f g
a ſ .i. qui aduersitate animi
lix qui nō habuit animi sui tri/
non frangitur vt desperet. a ſ operib' bonis p
sticiam: et nō excidit ab spē sua. h
quibus speranda sūt eterna pmia.
d Uiro cupido t tenaci sine ratio/ i k l
ne ē substantia: et hoi liuido ad m
quid aurū? Qui aceruat ex ani/ n
mo suo iniuste alijs cōgregat: t i o
a ſ quibus vti noluit.
e bonis illi' ali' luxuriabiī. Qui p
sibi nequā est: cui alij bon' erit? q
Et nō iocundabiī in bonis suis.
Qui sibi inuidet: nihil ē illo neq/ r s
us: t hec ē redditio malicie illi'.
f Et si benefecerit ignorāter t nō t
volēs facit: t in nouissimo mani v
a ſ mens.
festat maliciā suā. Nequā est ocū x
a ſ ne faciat misericordiā indigenti.
lus liuidi: t auertēs faciez suā: t y
a ſ qa nō seminat terrena vt metat celestia.
g despiciēs animam suā.† Insatia z
a ſ mens praua que semp pna est ad mala.
bilis oculus cupidi in parte ini/ a
quitatis: non satiabitur donec b c
cōsumat arefaciens aiam suam.
h Oculus malus ad mala: t nō sa/ d
a ſ vite eterne. b ſ in futuro ppe
tiabiī pane indigēs: t in tristicia
tua egestate laborabit.
i erit sup mēsam suā. Fili si habes e
benefac tecū: t deo dignas obla f g
tiones offer. Memor esto qm̄ h
mors nō tardat: t testamentum i
inferorum quod demonstratum k
est tibi. Testamētū ei hui' mūdi l
a ſ dum est tēpus operādi.
morte morieī† Ante mortē bñfac m n
a ſ facultatem.
amico tuo: t scdm vires tuas ex

a Cor hois. Hic cōsequēter docet distinguere bonos a malis. d. Cor hois immutat faciē illi' siue i bono siue in malo. Dispositio ei cordis apparet in facie plusq̄ in alijs partib' corporis: qr vigēt ibi oēs sensus: t potissime apparet in oculis: eo q visus plures rerum differētias ostēdit. j. metaphysice: ppter qd cogitatio cordis in bonū siue in malū a peritis hominib' frequenter pcipiī in facie: t qr pauci sunt boni t virtuosi respectu malorum. fm q dr Ecclesiastes. j. Stultorū infinit' est numer'. iō subdiī: b Uestigium cordis boni tc. i. bonitatē interiorē mētis t exterioris cōuersationis simul. c Inuenies. raro t i paucis.

B Eatus vir. Superi' a principio tertij Ca. XIIII ca. t citra actū est de exercitio virtutis in ordine ad pximū. Hic cōsequēter agiī de virtutis exercitio in ordine ad deū. t diuidiī in duas ptes: qr primo remoueī impedimētū. scdo accediī ad ppositū. ibi: Beat' vir q in sapiētia. Primū aūt īpedimētū est loquacitas q habet peccatū annexū: Prouer. x. In multiloquio pctm̄ nō deerit. t p cōsequēs in deū ordinari impedit. Hāc igiī loquacitatē excludit d. Beat' vir q nō est lapsus verbo ex ore suo. verūtn̄ qr taciturnitas est aliqñ vitiosa. s. qñ tacet illud qd quis dicere teneī. iō subdiī: e Et nō est stimulatus. remorsu cōscientie. f In tristicia delicti. dr autē delictū quasi derelictū: p qd intelligiī peccatū omissionis tacēdo qd debet dici: de quo debet hō p penitentiam tristari. Scdm impedimētū ē accidia q reddit hoiem tristem t ponderosum ad opa bona p q ordinaī qs in deū: t sic impedit ordinē istū. qd excludiī cū dr: g Felix q nō ha. ani. sui tristiciā. in bonis opib' exequēdis. h Et nō excidit ab spe sua. q est certa expectatio beatitudinis: a qua spe facit accidia decidere. i Uiro cupido. Hic remoueī tertiū impedimētū qd est imoderata cupiditas terrenoꝝ: q radix ē oim maloꝝ. vt dr. j. Timoth. vj. ppter qd impedit ordinē in deū. Hoc igiī impedimentū primo remoueī. scdo quoddā correlariū inferī. ibi: Fili si habes. Circa primū dr: Uiro cupido. i. male acquirēdo. k Et tenaci. male retinēdo. l Sine rōne est substantia. i. diuitie: qr nō pficiunt sibi: eo q auaro tā deest qd habet q̄ qd nō habet: vt dicit Hiero. in epla ad Paulinū. Similiter nec alijs q̄bus nihil dat: ppter qd nocet auaro q̄tū ad aiam t corpus. t qm̄ ex auaricia nasciī inuidia. sequiī: m Et hoi liuido ad q̄d aurū. q. d. ad malū suū. n Qui acer. ex aio suo iniuste. i. scienter t a pposito iniuste acquirēdo: o Alijs cōgregat tc. nā frequēter vsu diuitiarū puaī: t ab alijs male cōsumunī. iō seq/tur: p Qui sibi nequā est. iniuste acquirendo: q Cui alij bon' erit? q. d. nulli. nā p hoc alijs nocet qui suis diuitijs abutunī. r Qui sibi inuidet. qualis est auarus q ex auaricia retrahit sibi necessaria: s Nihil est illo nequi': qr torquet seipsum quantū ad aiam t corpus. t Et si benefecerit ignoranter t nō volēs facit. sicut aliqñ cōtingit q inuidus intēdens alij nocere: pmouet ei' bonū: sicut fecerūt fratres ioseph intendentes eū vendere in seruū: occasionaliter fecerūt eū egypti dñm. v Et in no. mani. ma. suā. ostendēs se dolere de pximi psperitate. iō subdiī: x Nequā est oculus liuidi tc. qr nō pōt videre bonū alteri' facie recta. y Et despiciens aiam suā. qr cōtinue affligit eam. z Insatiabilis oculus cupidi. nā ex acquisitis nō diminuiī eius cupiditas s augeī. iō subdiī: a In pte iniquitatis. i. inique acq̄sitionis: b Nō satiabiī. qr semp plus appetit: c Donec cō. iniusti. are. aiam suā. i. vitā suaz cupitatis ardore. d Et nō satiabiī pane tc. nam ex auaricia nimia nō pōt bonis habitis vti. e Fili si habes. Hic ex dictis infert correlariū. s. q hō habitis bonis vtaī ad bonū virtutis d. Fili si habes. bona tpalia: f Benefac tecū. inde viuendo decenter fm statū tuum. g Et deo dignas oblatiōes offer. ad sustētationes ministroꝝ ecclesie et paupeꝝ. h Memor esto quoniā mors non tardat. post quam nullus operari meritorie poterit. i Et testamentum inferorū: id est ordinatio dei de morte singuloꝝ. Heb. ix. Statutū est hoibus semel mori. t dicit testamentū inferorū. nam tēpore quo scriptus fuit liber iste iusti descendebant ad lymbum. k Quod demōstratū est tibi. dicēte iacob Gen. xxxvij. Descēdā ad filium meū lugens in infernū. l Testamentum em̄ hui' mundi. i. hereditas humana filijs a parentibus legata: m Morte morieī. i. cito deficiet. ideo sequiī: n Ante mortem benefac ami. tuo. i. omni pximo indigenti. nam ois pximus ex charitate est diligendus.

† Pro.17.c — Ecci.1.b — † Tob.4.b

Nō defrau.

quādo iā nō licet opari. a Ois caro si. fe. tc. Sicut fenū in terra vl foliū in arbore nasciī crescit: virescit: siccaī t deijciī. ita caro nr̄a nasciī ex pgenie parentū: crescit ī infātia t puericia: florescit ī adolescentia: maturescit in iuuētute: arescit in senectute: deijciī in morte. b Beatus vir tc. Beati immaculati in via: qui ambulāt ī lege dñi. Beati qui scrutanī tes. ei' c Statuet ca. i. doctoris officiuz agens sane doctrine opa iusticie coniūget: vt auditores verbo t exemplo instruat. d Aqua sapientie salu. Gratia spiritussancti. Uñ Qui biberit aquā quā ego dabo vobis: fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. i. nō cedet psecutiōi vl heretice prauitati. Et in

Ps.118. — Job.4.b

Nico. de lyra

a Non de frau. a die bono. i. festiuo. tūc enī magis ē oblationibus t elemosynis insistendū. b Et particula bo. di. tc. i. te vacuū t ociosū a bonis opib' nō relinquat. c Nōne alijs reli. tc. q. d. meli' est q expēdas in bonis vsibus in vita tua. d In diuisione tc. ordinauit enī deus q aliqui sint paupes t aliqui diuites: vt diuites paupibus dent tēporalia: et p eis recipiāt eterna. e Ante obitū tuū tc. i. opa iusticie legalis q includit omnē virtutē. f Qm̄ non est apud iferos inuenire cibū. i. merendi locū. g Omnis caro sicut venū veterascet. i. omnis homo cito deficiet. h Alia generanī t alia deijciūtur. nā generatio vnius est corruptio alterius: in plantis t animalibus. i Sic generatio carnis et sanguinis. i. hominuz. nā parētibus morientibus filij succedunt in loco eorum fm statū corporalē. k Omne opus corruptibile. id est ducens ad corruptionē: qd pprie est peccatum. l In fine deficiet. i. deficere faciet a beatitudine. m Et omne opus electum. id est meritorium. n Justificabitur. id est a deo approbabiī tā q̄ iustum. o Et qui operaī tc. id est pro illo honore celesti t eterno. p Beatus vir. Remot' impedimentis. hic acceditur ad ppositū tractādo de virtutū exercitio fm ordinē in deū in quē ordinaī homo per veritatis cognitionem t peccati detestationē. igiī primo agiī de pmo. secūdo de secūdo: sequenti ca. ibi: Non dixeris. Prima in duas: qr primo circa veritatis sapientiā cōmendaī acquisitionis actus. secundo acquisite rei fructus. in principio sequētis ca. Circa primū diciī: Beatus vir. in spe. q Qui in sapia mo. meditādo diuina: quorū cognitio pprie dr sapiētia: quasi sapida sciā. Et qm̄ nō est tm̄ de diuis meditatio speculatiua: sed etiā extēsione ad op' fit practica. nā ppter amorē dilecti pcipit operari. iō sbdiī: r Et qui in iusticia meditabitur. reddendo deo debitū cultū: t pximo suo

† Ja.21.d

ſ vbi recipias mercedem.
porrigens da paupi. Nō defrauderis a a
ſ quelibet. ſ boni doni.
die bono: t pticula diei boe nō te ptere b
a ſ nescis cui cōgregas.
at. Nōne alijs reliquēs dolores t labo/ c
a ſ verbum doctrine. b ſ opera iusticie.
res tuos? In diuisione sortis dā t acci/ d
a ſ emundando p cōfessionē et penitentiā. i. verbū doctrine pximis ipēde: et bonoꝝ opeꝝ exempla relique: vt recipias premia vite eterne.
pe: t iūstifica aiam tuā. Ante obitū tuū e
operare iusticiā: qm̄ nō est apud iferos f
ſ refectionem vite eterne.
a inuenire cibū† Ois caro sicut fenū vete g
a ſ species corporis: aut tpe deficit: aut lāguore cōsumiī.
rascet: et sicut foliū fructificās in arbo/
re viridi. Alia generanī: t alia deijciun h
tur: sic generatio carnis t sanguis: alia i
ſ generatio preterit t generatio aduenit.
finiī t alia nasciī. Omne op' corrupti/ k
ſ qñ anima a corpe p prauis operib' interibit.
bile in fine deficiet: t q illd operaī: ibit l
a ſ id est mercedē iusticie accipiet.
cum illo. Et omne opus electum iustifi/ m n
a ſ in regno celorum.
cabitur: et qui operatur illud honorabi o
ſ meditatione scripture et impletione.
b tur in illo. Beatus vir qui in sapientiā p
a ſ id est operibus iusticie.
morabitur: t qui i iusticia meditabitur. q r
a ſ mentis. b ſ deū qui inspector est cordis: nō aurā humani fauoris.
t in sensū cogitabit circūspectiōnē dei. s t
a ſ precepta diuina.
Qui cogitat viās illius in corde suo: t v
a ſ celestibus sacramentis.
in abscōsis illius intelligens: vadens x y z
post illam quasi iuestigator: t in vijs il/
a ſ oculos mentis. b ſ testimonia scripture
lius ɔsistēs† Qui respicit p fenestrās illi a
a ſ predicatoꝝ linguis. b ſ aure obediētie.
us: et in iānuis illius audiēs. Qui reqe b c
a ſ duobus testamentis.
scit iuxta domū illi': t in parietibus illi d
a ſ scribendi studiū. b ſ sacerdotij dignitatem.
c us figēs palū. Statuet casulā suam ad e f
manus illius: et requiescēt in casula illi g
a ſ subditos. b ſ vt iuxta sapientie eruditionē irreprehensibiliter viuat.
us bōa p euū. Statuet filiōs suos sb tēg h i k l
mine illi': t sub ramis ei' morabiī. Pro m
a ſ furore inimicoꝝ. b ſ qr p eā habet vitā eternam.
tegeī sub tegmie illi' a feruore: t in glīa n o
eius requiescet. Ca. XV
ſ non alius.
Q Ui timet deum faciet bona: t p q
a ſ executor. b ſ vt firmiter teneat
qui cōntinēs est iusticie āppre r
ſ quia gratia dei nutrit filios.
hēdet illā: t obuiabit illi quasi maī ho/ s t
a ſ qr in ea nihil imundū: nihil incorruptū.
norificata: t quasi mulier a virginitāte v
a ſ nir. b ſ corpore christi: vel doctrina verbi dei.
suscipiet illū. Cibābit illum pāne vite et x
d itellect': t aq sapie salutarī potabit illū. y z
a ſ .i. nō ceder psecutioni: vl heretice prauitati.
Et firmabiī i illo et nō flecteī: t ɔtiebit a b

C pximo suo iustī cōuictū. s Et ī sensu. i. sēsate. t Cogitabit circūspectionē dei. i. q deus circumspicit oia t vbiq: Heb. iiij. Omnia nuda et apta sunt oculis ei'. v Qui excogitat vias illi'. id ē opera dei que sunt vie deueniendi in cognitionē eius Ro. j. Inuisibilia dei a creatura mūdi. i. ab homine. per ea q facta sunt ītellecta cōspiciuntur. sēpiterna quoq virt' eius et diuinitas. ideo sequiī: x Et in abscōsis illius. i. dei proprietatibus que sunt abscōse ignorantibus. y Intelligens erit. p alijs. z Uadēs post illā quasi iue. i. vestigij eius secutor qd est in creaturis. a Qui respicit p fenestras illius. i. per reuelationes factas in nouo ac veteri testamento. b Et in ianuis illius audiēs. id est in ecclesia militāte per quā ē ingressus ad triūphātē. c Qui requiescit iuxta domū illi'. firmiī credendo: t suauiter cōtēplādo. d Et in parietib' illi' figēs palū. id est suū ītellectū: ne ad curiosa t vana euagetur. e Statuet casulam suā. i. domiciliū suū. f Ad manus illius. s. dei expectādo cōtinue dona gratie sue. ideo sequitur: g Et requiescent ī casula illius bona. i. gratie dona. h Per euū. s. deū. i Statuet filios suos. i. discipulos suos. k Sub tegmine illius. erudiēdo eos in predictis. l Et sub ramis eius. id est documentis eius. m Morabitur meditādo t operādo. n Protegetur sub tegmine illius a feruore. vitiorū. o Et ī gloria eius requiescet. per adeptionē premiorū. Ca. XV.

Q Ui timet deum. Hic ɔñr describiī acquisite rei fruct'. et diuiditur in duas ptes. nā ostendiī primo quib' t equaliter iste fructus cōcediī. Secundo quibus denegaī. ibi: Homies stulti. Circa pmū diciī: Qui timet deū faciet illud. s. qd predictuz est de inquisitione sapiētie. q Et q continēs est iusticie. i. tenēs eaz in corde simul t opere. r Apprehēdet illam. s. sapientiā diuinā. s Et obuiabit illi. nam preoccupat eos qui se concupiscunt: vt illis prior se ostendat: Sap. vj. t Quasi mater honorificata. id est omni honore digna: et quia facit honorabiles illos quibus accedit: v Et quasi mulier a virginitate suscipiet illum, tanq sponsuz gratiosum. x Cibabit illum pane vite. id est verbo sacre scripture Matth. iiij. Non in solo pane viuit homo: sed in omni vbo quod pcedit de ore dei. y Et aqua sa. salu. po. illū. id est gratia spiritussctī. de q Job. iiij. Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū: sz aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aq salientis in vitam eternam. z Et firmabitur in illo. deo firmiī adherēdo. a Et nō flecteī. a rectitudine iusticie. b Et cōtinebit illū. i. de' tenebit eū secū p pseuerantiam in

Esa.40.b — Jaco.1.b — 1.Pe.1.d — D — A

mm tiam in

a Et in medio ec. Aplos predicatores euangelij significat: quos dei sapientia .i. xps ecclie pposuit. b Homines stulti nō ap. Pagani ꝛ idolatre et iudei qui crucifigūt filiū dei: sequētes vmbrā legis ꝛ respuētes veritatē euangelij: vel heretici q̄ scripturas puertūt.
Joh.8.f c Et viri veraces. Omnis qui ē ex veritate audit vocē meā. d In ore peccatoris. hereticoꝝ: qui doctrinā patrū despiciūt: ꝛ simplices decipiūt. Donū
B largitatis nō inuidet deꝰ alicui q̄ vult omnes homines saluos fieri. e Nō dicas ꝛc. Nō sūt mala nr̄a deo īputāda
Jaco.1.b cui nō sūt necessaria. Vn̄: Deꝰ itētator maloꝝ est. f Cōstituit ho. ad imaginē ꝛ similitudinē suā: ꝛ liberū arbitriū dedit ei. g Si voluerꝭ m. cō. i. si volueris implere opera ꝛ mādata dei: habebis cōsolationē si ɔtēpseris gehenne ardorem. ☞ Q̄m multa

Nico. de lyra

tiam in bono. a Et nō ɔfundeꝭ. cuꝫ reprobis: sed honorabiꝭ cū electis. ideo sequiꝭ: b Et exaltabit illū apud ꝓximos suos. i. apud sanctos suos q̄ sūt deo ꝓpinqui. ꝛ q2 talis nō solū sibi ꝓficit ad salutē: sed etiā alijs. Sequitur: c Et in medio ecclie aperiet os eius. ad docendū ppl'm. d Et adimplebit eū spū sapientie. ad gustandum diuia. e Et intellectus. ad ꝓponēdū ea lucide in ecclia. f Et stola glie. i. sacerdotali dignitate. g Vestiet illū. qd̄ frequenꝭ in ecclia cōtingit. vl' stola glorie. i. glie corporis ꝛ anime: quod semp fit perseuerantibus in exemplari vita ꝛ salutari doctria: ꝛ quoniā ex salute au-
C ditoꝝ augeꝭ glia doctoꝝ. Sequitur: h Jocunditatē et exultationē thesauriçabit sup illū. i. multiplicabit: ꝛ quoniam hec gloria nō est transitoria. subditur: Et nomine eterno ꝛc. i Homines stulti. Hic ɔn̄r ostendiꝭ quibus sapientia diuina denegatur: ꝛ quoniā opposita iuxta se posita magis elucescāt. ideo cū hoc ostendiꝭ quibus ex suo merito conceditur. dicit igiꝭ: Homies stulti. i. superbi. vnde diciꝭ stultꝰ ab extollo extollis: quoniam inaniter se extollit. k Non apprehendent illā. propter suam superbiam. l Et homines sensati. id est recurrentes ad auxilium dei. m Obuiabunt illi. Matth. xj. Confitebor tibi pater dn̄e celi et terre: quoniam abscōdisti hec a sapientibus ꝛ prudentibus in oculis suis: et reuelasti ea paruulis. ex hoc patet qd̄ subdiꝭ: Homines stulti ꝛc. ꝛ patet: n Viri mendaces ꝛc. quia nō cogitant de illa. Frequēs autē meditatio de aliquo firmat memoriā de illo. o Et viri veraces inuenientur in illa. nam ab ipsa est omnis veritas vite: iusticie ꝛ doctrine. p Et successū. i. ꝓsperitatem. q Habebunt vsq3 ad inspectionē dei. id est claram visionem in patria. r Nō est speciosa laus. i. deo placita: s In ore peccatoris. quod est pollutum: quia non est a domino missus. ps. xlix. Peccatori aūt dicit deus: quare tu enarras iusticias meas ꝛc. t Sapie eni dei. id ē data a deo doctori. v Astabit laus. nam laudabilis
D est a deo et hominibus. x Et in ore fideli abundabit. nam sibi et alijs proficit.

Et dn̄ato

a ∫ q̄ expectāt te nō cōfūdenꝭ: et cōfūdanꝭ oēs qui oderunt te.
illū ꝛ nō cōfūdeꝭ: ꝛ exaltabit il- a b
∫ gregem doctoꝝ.
a lū apd̄ ꝓrios suos. Et in medio c
∫ vt dicant qui intelligunt.
ecclie apiet os eiꝰ: ꝛ adimplebit il d
∫ quo sapiunt et intelligunt.
luꝫ spū sapie ꝛ intellectꝰ † ꝛ stola e f
∫ dignitate sacerdotij.
glie vestiet eū. Jocūditatē ꝛ ex- g h
a ∫ id est abūde dedit vt alijs īpartiri possit.
ultatione thesauriçabit sup illū:
a ∫ q2 filius dei vocabiꝭ.
ꝛ noīe eterno hereditābit illuꝫ.
a ∫ heretici. b ∫ spūs discipline effugiet fictū.
∫ vel viderant.
b Homines stulti nō apphēdent i k
a ∫ catholici religiosi. b ∫ obediēdo qbꝰ ipa obuiat monēdo et ꝓmouendo.
illā: ꝛ hōies sensati obuiābūt illi. l m
∫ heretici.
Homies stulti nō videbūt eā: lō
ge enim abest a supbia et dolo.
∫ heretici qui veritatē contemnunt.
Viri mēdaces nō erunt illiꝰ me n
a ∫ catholici. b ∫ credēdo: meditādo: opando'.
c mores: ꝛ viri verāces inuenienꝭ o
a ∫ ꝑfectum virtutum.
in illa: ꝛ successuꝫ habebūt vsq3 p q
a ∫ contemplatione. b ∫ deo placita.
ad inspectionem dei. Nō est spē r
a ∫ pdicatio b ∫ heretici.
d ciosa laūs in ore pēccatoris: q2 s
∫ q2 dispder deus. v. la. do. ꝛ l. m. a ∫ nata.
non est a dn̄o missus: q̄m ꝑfecta
a ∫ omnis sapientia a domino deo est. ∫ patre. ∫ dei filius.
est a dēo sapientia. Sapiētie ei t
dei astabit laus: ꝛ ī ore fideli a- v x
bundabit: et dominator dabit y
∫ fideli suo.
eam illi. Non dixeris: per deum z
∫ quasi serua mādata et deꝰ dabit illā tibi.
abest. Que eni odit: ne feceris. a
∫ falsum est.
e Non dicas: ille me implanauit. b
Nō eni necessarij sūt ei homies c
∫ sicut omnē errorē detestaꝭ d eus: sic et qui timent eum.
impij. Omne execramentum er d
roris odit dn̄s: et non erit ama e
f bile timentibus eum. Deus ab f
initio constituit hominem: et re g
∫ potestate arbitrij.
liquit illū in manu consilij sui: ꝛ
∫ ne de ligno vite comederet.
adiecit mādata et pręcepta sua. h
g †Si volueris mādata conserua i k
∫ ab insidijs diaboli.
re conseruabunt te: et in perpe
∫ vnde si quis sermonem meum seruauerit: mortem non videbit in eternum.
∫ vel bune.
tuum placitam fidem seruare.
a ∫ refrigerium. b ∫ tribulationem.
Apposuit tibi āquam et ignēm l
a ∫ Si vis ad vitā ingredi serua maudata.
ād quod volueꝛ porrige manū

y Et dominator dabit eam illi. augēdo in ipso donum spiritussancti. z Non dixeris. Postq̄ auctor induxit ad dei cognitionem. Hic consequēter induxit ad peccati detestationē: et diuiditur in duas partes: q2 primo inducit ad hoc ratiocināndo. scdo deprecando. ca. xxiij. Prima adhuc in duas: q2 pmo īducit ad hoc ex causa peccati. secūdo ex actu peccandi. xix. ca. †3.6.b Prima adhuc in duas: quia primo declarat causam peccati siue principiuꝫ. secundo ponit peccati remediū. xvij. ca. ibi: Elemosyna viri. Pria adhuc in duas. quia primo remouet erroreꝫ. secundo docet veritatem. ibi: Deus ab initio. Circa causam peccati aliqui errauerunt attribuentes eaꝫ deo. Uno modo negatiue: scilicet eo q̄ nō dedit homini virtutem per quam posset peccatū cauere. quod remouet. d. Non dixeris per deū abest: scilicet mihi virtus vitandi peccatum. a Que enim odit deus. scꝫ peccata: b Ne feceris. hoc errore deceptus. Alio modo positiue: eo q̄ deꝰ dederit homini fomitem peccādi. qd̄ remouet dicens: c Non dicas ille me iplanauit. i. errare me fecit: ꝛ diciꝭ ab in ꝛ planos: quod est error siue deceptio: ad quod subditur ratio. Non eniꝫ ꝛc. impij. i. peccatores: ꝑpter quod nō dedit fomitem peccādi: sed hō incurrit illum ex sua culpa: ꝑpter quā sublata ē ei iuste originalis iusticia: que conseruabat inferiores vires anime ab omni rebellione contra ratione. homo etiā destitutus originali iusticia: per rationem potest reprimere inordinatos motus partis sensitiue que nata est rationi obedire: vt patet nō soluꝫ per dicta sctoꝝ: sꝫ etiā phoꝝ: vt. j. ethycoꝝ. d Omne execramētū er. i. oīs error q̄ est deo execrabilis ꝛ etiā hominibꝰ bōis. ideo subdiꝭ: e Et nō erit amabile ꝛc. scꝫ hominibꝰ pijs ꝛ iustis. f Deus ab initio. Hic ɔn̄r de cā pctī determinat veritatē. Circa qd̄ ostēdit pmo q̄ a deo est potētia conseruādi iusticiā. Scdo ondit hominē eē peccati causā. ibi: Apposuit tibi. Tertio remouet a deo cālitatē istā. ibi: Nemini Circa primū dic: Deꝰ ab initio cōstituit hoiēꝫ sup creaturā īferiorē. g Et reliqt il. nō est p h̄ intelligēdū q̄ subtraxerit ei ɔseruationē suā ꝛ gubernationē: q2 stati cecidissꝫ ī nihilū: sꝫ q2 fecit eū arbitrio liberꝫ: q̄ libertas ē cōseruādi iusticiā ptās: nā posse peccare nō ē libertas: nec ps libertaꝭ: sꝫ ē defectꝰ sequēs liberꝫ arbitriū: eo q̄ ē de nihilo. h Adiecit mā. ꝛ p̄. i. sup liberꝫ arbitriū q̄ pōt iusticia ɔseruari: addidit legē naturalē īpressā hōi q̄ dirigit ad cōseruationā iusticie: ꝛ sic adiuuat. i Si voluerꝭ mā. cōserua. q. d. h̄ est in tua ptāte. k Cōseruabūt te. Mat.19.c ad vitā glie. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. l Apposuit tibi. Hic consequēter ostendit peccatum esse ab homine. dicens: Apposuit tibi aquam et ignem: id est refrigerium glorie: et penam gehenne. Primum promittendo et p consequēs attrahendo ad ipm. Scdm vero cōminādo: ꝛ p ɔn̄s ab ipso peccato deterrēdo ꝛ retrahendo: ꝛ sic intelligendū est de sequētibꝰ. cū dicitur:

Ante ho-

a Q̄m multa sa. ꝛc. nullus pōt ꝑscientiā dei effugere: oīa ei nuda ꝛ apta. Vn̄: Quo ibo a spū tuo: ꝛ quo a facie tua fugiā? Ps.138. Necesse est ergo vt nihil faciat hō: nisi qd̄ dignū ē ɔspectui diuino. b Nemini mādauit. nō est auctor deus peccādi: nec spatiū cōcedit in quo hō impune peccare possit: semp bona p̄cipit ꝛ mala interdicit. Solummodo placet ei qd̄ bonū est: infidelitas autē ꝛ inutilitas displicet: q̄m iustus deus ꝛ iusticias dilexit. Ca. XVI c Ab vno sensato inhabitabiꝭ pa. qui ꝭm suam regulam scripture fide ꝛ opere permanet in semita iusticie. d Impijs. s. qui cogitatione: locutione: opere seipsos sequestrant a societate bonoꝝ. e Mlta alia vidit. quāto quis ardentiꝰ legē dei discit: tanto magis illustratur lumine scientie. Unde:
Job.14.c Qui habet mandata mea ꝛ seruat ea: ille est qui diligit me. Qui aūt diligit me: diligeꝭ a patre meo: ꝛ ego diligaꝫ eum: ꝛ manifestabo ei meipsum. f Non exorauerunt. Antiqui gigātes desiderijs terrenis irretiti: ꝛ sarcina peccatoꝝ grauati: vel heretici q̄ cōfidunt in virtute sua: ꝛ in diuitijs dialectice ꝛ rhetorice glīaꝭ. ☞ Miscdia

Nico. de lyra

a Ante hominē vita. gratie. b Et mors. culpe. c Bonū. meritorium. d Et malū. demeritoriū. e Quod placuerit ei ꝛc. i. in potestate eius ē ad bonū tendere ꝛ a malo declinare. ꝛ subditur cā: f Q̄m multa sapiētia dei. ex magnitudine em̄ sue sapientie ꝑcessit q̄ naturā angelicā ꝛ humanam bonaꝫ sed mutabilem fecit: vt q̄ pmanere nollent ruerent: ꝛ qui in cōditionē innocentie consisterent: tanto in ea iā dignius: quāto ꝛ ex arbitrio starent firmius: ꝛ eo maioris meriti apud deū fierent quo mutabilitatis sue motū voluntatis sue studio fixissent: ꝭm qd̄ dicꝭ Grego. de angeꝭ. moraꝭ lib. v. g Et fortis in po. ad premiandum stātes: ꝛ puniēdū cadētes. h Vidēs oēs ꝛc. nude ꝛ clare: spāli tm̄ mō iustos: nā videt ad bonū ipoꝝ. iō sequiꝭ: i Oculi dn̄i. i. oculi sue miꝭcordie. k Ad timentes eū. timore filiali. l Nemini. Hic ɔn̄r ondit deū nō eē cām peccati. ꝛ h̄ ondit duplici via. secunda ponitur ca. se. ibi: In synagoga. Pria adhuc in duas: q2 pmo ꝑbat ꝑpositū. secūdo infert quoddā correlariū in pn̄cipio sequētis ca. Circa primū facꝭ talē rōnē: Pctm̄ subditi imputaꝭ dn̄o: vl' pcipiēdo illud fieri: vl' licēciādo de fiēdo: neutrū cōpetit deo ꝫ ꝛc. Dicꝭ igitur: Nemini mādauit mpie agere. bn̄ tm̄ pcipit fieri aliq̄d qd̄ est iustū: qd̄ tm̄ impie agiꝭ: sicut p Nabuchodonosor captiuauit filios isrl' in penā sue idolatrie: Nabuchodonosor tm̄ h̄ fecꝭ ipia volūtate: q̄ q̄dē ipietas nō fuit a deo: sed a malicia nabuchodonosor. m Et nemini dedit spatiū. i. licentiā: n Peccādi. sed sp ꝓhibu. ꝛ subdiꝭ causa: o Nō enī cōcupiscit multitudinē filioꝝ infideliū. i. imitantiū patres in infidelitate respectu dei. p Et inutilium. i. nociuoꝝ respectu ꝓximi. minus enī dicēdo plus significat. Nō obstantibus aūt p̄dictis posset argui q̄ deus sit causa peccati: quia illd̄ qd̄ est cā cause: est causa causati. deꝰ aūt est cā efficiēs liberi arbitrij: qd̄ est cā peccati: vt dictū est: ꝫ ꝛc. Et cōfirmaꝭ rō: q2 liberꝫ arbitriū equaliꝭ se habet ad virtutē ꝛ vitium: vt videꝭ ex p̄dictis. actus aūt ipsius virtuosus reducitur in deū sicut in cām: ꝫ ꝛ vitiosus. Dicendū q̄ deꝰ nullo mō ē cā peccati: nec in se cū sit pma regl'a iusticie: nec in altero. Aliq̄d enī est cā pctī alteriꝰ duplr. Uno mō directe īducendo ipm ad peccatū. Alio modo indirecte: cū ipm a pctō nō retrahit cum tm̄ possit

a ∫ eterna. b ∫ infinita. c ∫ oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū excideꝭ ꝛ in ignē mitteꝭ.
tuā. Vn̄ hominē vitā ꝛ mōrꝭ: bo a b c
nū et malū. Qd̄ placuerit ei da- d e
a biꝭ illi: q̄m multa sapia dei: ꝛ for f g
tis in potētia: videns oēs sine h
a ∫ ad quos respicit misericordia eius: q2 ea respicit q̄ placēt sibi. vn̄: Nouit dn̄s viā iustoꝝ: ꝛ iter impioꝝ peribit.
itermissione† Oculi dn̄i ad timē i k
tes eū: ꝛ ipe agnoscit oēm opaꝫ
a ∫ non est deus auctor peccatoꝝ.
b homis. Nēmi mādauit ipie age l
re: ꝛ nemi dedit spatiū peccādi. m n
Non enim concupiscit multitu- o
dinem filiorum infidelium ꝛ in- p
utilium. Ca. XVI
∫ discipulis inobedientibus.
N E iocūderis in filijs im q
pijs si multiplicentur:
nec oblecteris sup ipos
∫ filialis vel seruilis: q̄ est initiū sapientie.
si nō est timor dei in illiꝭ. Nō cre r
das vite illoꝝ: ꝛ ne respexeriꝭ in s
a ∫ quia inutiles. ∫ si oculus tuus scandalizat te erue eū et ꝓice abs te.
labōres illoꝝ. Melior est eī vnꝰ t
timēs deū: q̄ mille filij impij. Et v
∫ priuatum sine magisterio.
vtile est mori sine filijs: q̄ relinq̄
a ∫ discipulos. b ∫ discordie. c ∫ catholico populo qui in vnitate fidei cōuersatur.
c re ipiōs filiōs. Ab vno sensātō i x
a ∫ ecclia. b ∫ hereticis oppugnātibus fidē scē trinitatis.
d habitabiꝭ pātria: ꝛ ā tribūs im- y
e pijs ɔ̄sereꝭ. Mlta talia vidit ocu z
lus meus: et fortiora his audi-
uit auriꝭ mea† In synagoga pec a
∫ vltionis.
cantiuꝫ exardebit ignis: ꝛ in gē
a ∫ diuine indignationis.
f te incredibili exardescet irā. Nō b
exorauerūt pro pctīs suis anti-
q̄ gigantes: q̄ destructi sūt ɔfidē c d

tm̄ possit. Prio mō deꝰ nō pōt eē cā peccādi hominibꝰ: q2 peccatū ɔsistit in recessu a deo: cuiꝰ recessus deꝰ nō pōt eē cā. nam oīs cā suos effectus ad seipām cōuertit. Silr nec scdo mō: q2 carētia ꝑseruatiōis alteriꝰ a pctō nō imputaꝭ nisi ei q̄ ad h̄ obligaꝭ. Sicut periclitatio nauis p absentiā gubernatoris: non imputatur nisi ei q̄ ad eius gubernationē aliq̄ mō teneꝭ. deꝰ aūt nulli obligatur. ꝛ iō si nō ꝑseruat aliquē a pctō quē posset ꝑseruare: nullo mō est ꝑpter hoc cā pcti: q2 totū h̄ facit ꝭm ordinationeꝫ sue sapie ꝛ iusticie: p q̄s ex malꝭ elicit bona. Ad primū dicēdū q̄ effectus cause medie nō reduciꝭ in cām primā: nisi effectꝰ ꝑcedat a cā media ꝭꝫ ordīeꝫ ꝭꝫ quē ē a cā pma: sic factuꝫ ꝭui nō iputaꝭ dn̄o: nisi ꝑcedat ab eo ꝭm ordinē institutū a dn̄o. pctm̄ autē nō egrediꝭ a libero arbitrio ꝭm ordinē quo liberꝫ arbitrium est a deo: qd̄ a deo nō est ordinatū nisi ad bonuꝫ. qd̄ aūt ꝑcedit ad malū: hoc est ex defectibilitate ꝑpria. Et p h̄ patet ad scdm̄. †Ps.33. Pro.15.a Nam liberū arbitriū ꝑut est a deo nō vniformiter se habet ad bonum actuꝫ ꝛ vitiosum. Sciendum tamen ad maiorem declarationem q̄ peccatum seu actus vitiosus duo dicit: scilicꝫ actualitatem ꝛ vitiositatem. Primum est a deo qui est actus purus et primꝰ. Secunduꝫ autem a libero arbitrio: ꝛ nō a deo: sicut in claudicatione quicquid est ambulatiōis est a virtute motiua. defectus aūt claudicationis reduciꝭ in curuitatem tibie sicut in causam: et non in virtutem motiuam. A

Ca. XVI

q N E iocunderis. In fine precedētis capituli dixit auctor q̄ deꝰ non concupiscit multitudineꝫ filiorum malorum. ideo concluditur ex hoc correlarium: scꝫ q̄ parentes boni siue corporales siue spirituales: cuꝫ in hoc deo debeant conformari nō debent de multitudine talium filiorū letari. ꝛ patet littera vsq3 ibi: r Nō credas vite illorum. credendo q̄ emēdari debeant in senectute. naꝫ hoc est valde raro. Prouerb. xxij. Adolescēs iuxta viam suam graditur: et cū senuerit nō recedet ab ea. s Et ne respexeris in labores coꝝ. i. q̄ debeant ꝑ te laborare in senectute tua rōne dicta. t Melior est enī vnus. Hec est cōparatio abusiua: quia quāto plures sūt mali: tanto peius est. ideo sequitur: J.21.b v Et vtile est ꝛc. i. vtilius. x Ab vno sensato inhabitabiꝭ patria. i. hereditas a patre derelicta. y Et a tribus impijs ɔ̄sereꝭ. quia quanto plures sunt tales: tāto citius alienabitur per venditionem vel forefacturam. z Mlta talia vidit oculus meus ꝛc. quasi diceret: mihi credēdū ē. nā ī talibꝰ ꝛ maioribꝰ sū expertꝰ. a In synagoga. Hic ɔn̄r ponit secūda via ad ꝑbādū q̄ deus nō sit peccati causa q̄ ꝑcedit ex diuina iusticia. ꝑpter quod primo pōiꝭ iusticie diuine rigor. secundo circa hoc remoueꝭ error. ibi: Non dicas Prima adhuc in duas. nā in primo declaraꝭ rigor diuine iusticie. Secūdo subdiꝭ tēperamentū sue misericordie ibi: Misericordia enī. Circa primū poniꝭ talis ratio: Nullꝰ sapiēs ꝛ iustus punit id quod facit. deus autē punit peccatores ꝛ puniet: vt patet ex decursu veteris ac noui testamenti. igiꝭ cum sit sapiens ꝛ iustus non est causa peccati. Huius rationis suponit maiorem tanq̄ notā. ꝛ ponit minorē dicēs: In synagoga peccantiū exardebit ignis diuine punitionis: ꝛ īducit ad h̄ exemplū de diluuio. d. b Nō exorauerūt ꝑ pctīs suis antiq̄ gigātes q̄ erāt tpe Noe: vt hꝭ Gen. vj. c Qui destructi sūt in diluio. d Cōfitētes sue virtuti. q̄ nō possēt p diluuiū sic pu-

Universidad de ... Biblioteca

B a Miſcdia eī. diuia cēſura eq̄litatē ſuat: nec vni nec plibus pcit: nullū peccatū dimittit̄ ipunitū: aut homo ei aut deus puniet. B Qui intēdit cuſtodire mādata dei i tpēbu9 peregrinationiſ: ⁊ pctā purgar̄ cū gemitu ⁊ lachrymis ꝯſolationē habebit.
Mat.5.a Vñ: Beati q̄ lugent qm̄ ipi cõ. Et alibi:
Pro.21.c Qui ſequit̄ iuſticiā ⁊ miſericordiam: inueniet vitam ⁊ iuſticiam ⁊ gloriam. b Non dicas. A deo abſcon dar. reprehēdit eos qui deū credunt non curare mortalia. Vñ
Job.22.b eliphaz: Quid enī nouit dominus: ⁊ quaſi per caliginem iudicat: nubes latibulum eius: nec noſtra conſiderat. Hinc Paulus
Heb.4.c ait: Viuus eſt ſermo dei ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: ⁊ ptingens vſq3 ad diuiſionē anime ac ſpiritus. C Cõpagū quoq3 ac medullarum: et diſcretor cogitationum ⁊ intentionum cordis. c Ecce celū ⁊ celi celoꝝ abyſ. C. Si maiora ꝓ volūtate ſua diſpenſat ⁊ cõprehendit: minora eum latere non poſſunt. ad cui9 nutū omnia pauent et cõtremiſcunt: ⁊ non eſt q̄ poſſit eius reſiſtere volūtati. d Sed opera iuſti. ⁊c. Nemo nunciare põt altitudinem iuſticie eius: nec ſuſtinet̄ iuſticie diſtrictionē. e A quibuſdā idolatris: hereticis vl' falſis ca
Ro.2.b tholicis. Nō eī auditores legis iuſtificant̄: ſed factores.

ſ quia alieni ſunt a catholica fide.
tes ſue virtuti: ⁊ nō pepcit pere- a
grinationi eoꝝ: ſed pcuſſit eos ⁊ b
ſ q2.ſ.ſupbiūt i pctis ſuis: ⁊ cõtēnūt iudiciū di
execratus eſt illos pre ſuperbia
verbi illorū. Nō miſert9 eſt illis
gentē totā pdens ⁊ extollentē ſe c
a ſ qui exierūt de egypto: ⁊ ꝓ duricia cordis ſui pſtrati ſunt in deſerto.
in ſuis peccatis. Et ſicut ſexcēta d
milia peditū qui cõgregati ſunt e
in duricia cordis ſui: ⁊ ſi vn9 fu- f
a ſ ſuperbus.
iſſet ceruicat9: mirū ſi fuiſſet imu g
a ſ ſup timētes eū. b ſ ſup cõtēptores. h
a nis † Miſcdiā enī ⁊ irā eſt cū illo: i k
a ſ apd eū multū v3 deuo.orō. b ſ ſup ipnitētes
potēs exoratio ⁊ effundēs irā3. l m
a ſ Vniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas.
Scdm miſcdiā3 ſuā ſic correctio n o
a ſ reddet vnicuiq3 ſm opa ſua.
illi9: hoiem ſcd3 opa ſua iudicat. p
a ſ in vindictam.
Non effugiet in rapina pctor: ⁊ q r s
a ſ q2 patiētia pauper non peribit in finē: ſ3 digne remunerabit̄. vñ: Beati miſericordes: qm̄ ⁊c.
nō retardabit ſufferētiā miſicor
diā facietiſ. Ois miſericordia fa t v
a ſ qui ſemiat in benedictionibus de benedictionibus metet vitā eternam.
ciet locū vnicuiq3 ſcdm meritu3
operū ſuoꝝ: ⁊ ſcdm intellectū pe x
b regrinatiōis illius. Nō dicas: A y z
deo abſcõdar: ⁊ ex ſūmo qs mei a
memorabit̄? In pplo magno nō b
agnoſcar. Que ē enī aia mea in c
a ſ celeſtis militia angelicas virtutes itelligit. de quib9 dicit̄: Laudate eū celi celoꝝ.
c tā imēſa creatura? Ecce celū ⁊ d e
a ſ infernus. b ſ .i. vniuerſa creatura terrena.
celi celoꝝ abyſſus ⁊ vniuerſa ter f g
ra: et q̄ in eis ſūt in ꝯſpectū illi9 cõ
a ſ terrore. b ſ maiores principes. c ſ minores
mouebunt̄: mōtes ſil' ⁊ colles:
a ſ conſilia hominum.
⁊ fūdamēta terre: ⁊ cū ꝯſpexerit h
a ſ qui creauit.
illa deus: tremore cõcutientur. i
Et in omnibus his inſenſatū ē k
a ſ ſupborum. b ſ cui nihil occultum.
cor: ⁊ omne cor itelligitur ab illo l m
a ſ ꝓfunditatē cõſilij. b ſ potētiā iudicij. n
⁊ vias illius qs intelligit? Et ꝓ o p
cella quam nec oculus videt ho
a ſ q2 incõprehēſibilia ſūt iudicia eius.
minis? nam plurima illi9 opera q
b ſunt in abſconſis: ſ3 opa iuſticie r
eius quis enūciabit: aut qs ſu- s
ſtinebit? Lōge ei eſt teſtamētū t
c a qbuſdā: ⁊ interrogatio homi v x
a ſ vt in fine qñ oēs reddēt rōnē ꝓ aiab9 ſuis.
num in cõſummatione eſt. Qui y
a ſ recedens a veritatis tramite. b ſ q ſe3 ipune poſſit peccare. c ſ falſo pro veris componit dogmata.
miorāt̄ corde cogitat inania: et z

niū ſic puniri. ꝓpt̄ qd nō credebāt Noe pdicāti. a Et nō pepcit peregrinationi illoꝝ. i. eoꝝ vite: que eſt quedā peregrinatio ſup terrā. b Sed pcuſſit eos. in diluuio ſubmergēdo. c Gentē totā pdēs. q2 ſol9 Noe remāſit cū filijs ſuis ⁊ vxoribus eoꝝ: Geñ. vij. Cõſequēter ponit aliud exemplū de filijs iſrael in deſerto: q̄ ꝓpter rebellionē ſuā mortui ſunt in deſerto: vt hr̄ Nu. xiiij. dicēs: d Et ſicut ſexcēta milia peditu3: Exo. xij. e Qui cõgregati ſūt i duricia cordis ſui. volētes in egyptū reuerti: Nu. xiiij. Sed q2 poſſet aliqs dicere: ꝓpter hoc puniti fuerūt: q2 erant in tāta multitudine. ideo ſubdit̄: f Et ſi vnus fuiſſet ceruicat9. i. ſi vn9 ſol9 fuiſſet deo rebell̄. g Mirū ſi fuiſſet imunis. ſ. a pena. nā ⁊ cain qui fuerat ſolus peccator fuit a deo punitus. h Miſericordia. Hic conſequent̄ ponit̄ tēperamentū diuie miſericordie. cū dicit̄: Miſericordia enī parcēs. i Et ira puniens. k Eſt cum illo. ſ. in deo in quo miſericordia ⁊ iuſticia ſemp cõcomitant̄. l Potens exoratio. i. depcatio iuſtoꝝ potēs eſt apud deu3 q2 relaxat vel ſaltē tēperat penā cõminatā. ideo ſubdit̄: m Et effundēs irā. i. faciēs inferre penā. n Scdm miſericordiā ſuā. i. cū temperamento diuine miſericordie. o Sic ⁊ correctio illi9 hoīs. i. punitio cuiuſcūq3 hoīs. nā illi9 hominis ponit̄ hic ꝓ indiuiduo vago. p Scdm opa ſua iudicat. i. punit. q Nō effugiet. punitionē dei. r In rapina peccator. i. hō crudelis exercēs pctm̄ rapine. s Et nō retardabit ſufferentia miſericordiā facietis. i. patientiā miſericordis viri aduerſa patientis quin a deo remuneret̄ tpe oportuno. t Omnis miſericordia. tā maior q̄ minor. v Faciet locū vnicuiq3 corā deo ſm meritū opeꝝ ſuoꝝ quib9 correſpōdet p̄miū. x Et ſm intellectū peregrinatiōis ipſi9. i. ſm intentionē quā habet in pñti vita q̄ dr̄ peregrinatio homis. y Nō dicas. Hic circa diuinā iuſticiā remouet̄ error: q̄ pmo diſſuadendo ꝓpōit̄. ſcdo ꝓpoſit9 deſtruit̄. ibi: Ecce celū. tertio ad cõtrariā veritatē diſcipulus inducit̄. ibi: Audi me fili. Circa primū ſciendū q aliqui errantes dixerūt diuinā ꝓuidētiā ad hec inferiora nō extēdi: nec p ꝯñs ei9 iuſticiā. ex quoꝝ pſona dicit̄ Job. xxij. Circa cardines celi pambulat: nec nr̄a conſiderat. Alij vero dixerūt q licet ei9 ꝓuidentia ſe extēdat ad hec inferiora: h tñ eſt in generali tm̄: q2 ſm eos nō habet noticiā ſingulariū: ne vileſcat eius intellect9. ⁊ ſm pmū errorē ſimilit̄ ⁊ ſcdm tolleret̄ pūitio peccatoꝝ: q̄ reſpicit facta particularia. diſſuadendo igit̄ primū errorē dr̄: Nō dicas: A deo abſcondar: q2 nō habet mei noticiā. ⁊ ſubdit̄ rō ſm errorē eoꝝ. z Et ex ſūmo. i. de celo. a Quis mei memorabit̄. q. d. deus habet noticiā tm̄ d̄ ſupiorib9. diſſuadēdo ſcdm dr̄: b In pplo ⁊c. reſumat̄. Nō dicas: In pplo magno nō agnoſcar. q. d. de9 nō h3 noticiā ſingulariū. c Que eſt ei aia mea i tam imēſa creatura. q. d. nihil: ꝓpt̄ qd videret̄ intellect9 dei vileſcere ſi cognoſceret eā in ſingulari. d Ecce celū. Hic remouetur error pdict9 p hoc q dei effect9 attingit a ſummo celo vſq3 ad centrū terre q̄tū ad oia q̄ in eis ſūt pticularit̄. iſte vero nō agit a caſu: ſ3 ſciēs ⁊ cognoſcēſ q̄ ⁊c. Et h eſt qd dr̄: Ecce celū aereū. e Et celi celoꝝ. i. celū ſidereū: cryſtallinū: ⁊ empyreū. f Abyſſus. i. oceanus. g Et vniuerſa terra ⁊c. commouebunt̄. nā ei9 actio ptingit ad oia. h Et cū cõſpexerit illa de9. ex ſua ordinatione volēs aliqd agere. i Tremore cõcutiēt̄. i. obedient ei ad nutū: vñ frequēter viſū eſt aliq̄ fieri in ipſis ꝯtra nature ſolitū curſū: vt in deſcēſu ignis in ſodomoꝝ punitiōe: Geñ. xix. Et in eleuatiōe aque grādis. xv. cubitis ſup cacumīa mōtiū in diluuij inundatiōe: Geñ. vij. k Et in omnib9 his inſenſatū eſt cor. ſ. homis negātis diuinā ſcia3 ⁊ iuſticiā extēdi ad pctoꝝ punitionē. l Et oīne cor. iuſtū ⁊ iniuſtū. m Intelligit̄ ab illo. pfecte. n Et vias illius ſe3 dei. o Quis intelligit. q. d. null9. niſi valde ipfecte. p Et ꝓcella quā nec ocul9 vidit hoīs. q2 frequēter fit tēpeſtas in locis ab oīni habitatiōe hominū remotis: ⁊ ſic nō põt videri ab eis. q Nā opera plurima illius ſunt in abſcõſis. i. celata hominibus. r Sed opera iuſticie eius quis annūciabit. q. d. null9. q2 iudicia dei ſunt abyſſus multa. s Aut quis ſuſtinebit. q. d. pauci. q2 iuſti q̄ pñt ſuſtinere ſūt in numero minori. ideo ſubdit̄: t Longe enī eſt teſtamentū. vet9 ⁊ nouū. v A quibuſdā. i. ab omnib9 infidelib9: ⁊ a plib9 credentib9 eſt lōge q̄tū ad operationē: licet nō q̄tū ad cognitionē. x Et interrogatio hominū in ꝯſūmatiōe ē. i. reſeruat̄ in finali iudicio: vbi de omni verbo ocioſo reddēt hoīes rōnem vt dr̄ Mat. xij. Et multo forti9 de oīni facto. y Qui minorat̄ corde minorat̄: q̄ finē in bonis tpalib9 cõſtituit: q̄ ſūt hoīe minora. z Cogitat inania. nā cogitatiões ſue deficiūt a debito fine: ⁊ ſic ſt̄ inanes: ſic medicia dr̄ inanis q̄ deficit a ſanitate † S̄.5.b

Et dicā

B a Et dicā in equi. ⁊c. Qui intēto corde deſiderat noticiā veritatis habere: intellectu3 ſobrium cū effectu virtutū cupit in lege dei pcipere: ⁊ ad gratiā dei põt ptingere: vt ſciat operū dei rationē: q̄ ab initio ordinauit: ⁊ in ſtatu rectitudinis pmanere decreuit. S3 quia ps creature diabolo conſentiēs cecidit: auctoriſ potentia ſurrexit. Quia enim mirabiliter p verbu3 ſuū hominē ꝯdidit. p ipm̄ mirabilius reparauit: ⁊ de cetero ſcte ⁊ iuſte viuere docuit: vt qd origo nō cuſtodierat: reparatio conſeruaret: hoc aliq̄ modo ſm hiſtoriā explicat: ſ3 ſtatū ſctē eccleſie apte manifeſtat. b Diſtinxit p. Singularū gentiū originem p diuerſas ptes mundi diſcreuit vt q̄q3 gens parentis ſui vocabulo denominata ꝓprias ſedes poſ
Myſtice ſideret. Myſtice autē diuīa ſapiētia eccliā3 inſtituēs: p toti9 orb ptes dilatauit: ⁊ i ſingulis gentibus collocauit: vt i diuerſis locis diuerſa nomīa vēdicaret ſibi. vñ Job.
Apo.2.b in Apoc. āgelo ſmyrne eccle ſcribe: ⁊ pergami ⁊ thyatire ⁊ ceteris. c Nō ſis incre. ⁊c. Dixit ſuperi9 quō ab initio deus in ſciētia ⁊ in iudicio ordiauit opa ſua: nūc iterpoſita ſnīa auditorem hortatur: ne icredibilis verbo illius a ſtatu rectitudinis flectatur ⁊ ad narrationem redit: oſtēdens quomodo clementia dei genus humanum reparauit ſic. Poſt h deus in terram reſpexit ⁊c. d Denūciauit. Cogitationis
Ps.138. archana. Vñ: Intellexiſti cogitatiões meas de longe. ⁊ dominus nouit cogitationes hominum.

Ca. XVII

D Eus creauit de terra ho. Scdm imaginem. vt ſic viuat: ſapiat ⁊ memoriam habeat: ⁊ intellectū ⁊ volunta
Deu.6.a tem. Vñ: Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua: ⁊ ex tota mēte tua. i. ex toto intellectu: volūtate ⁊ memoria. Sicut autē ex patre filius: ex vtroq3 ſpūs: ita ex intellectu volūtas: ⁊ ex vtroq3 memoria: nec ſine his trib9 poteſt eſſe anima pfecta: nec vnū q̄tum ad beatitudinem pertinet ſine alijs integrum conſtat: ⁊ ſicut deus pater: deus filius: deus ſpiritusſanctus eſt: ⁊ tamen non tres dij: ſed vnus de9 tres habens perſonas: ita ⁊ anima intellectus: anima volūtas: anima memoria: nō tamē tres anime: ſ vna anima tres hñs poteſtates vl' dignitates: i qb9

imaginem

vir iprudēs ⁊ errās cogitat ſtul a b c
ſ fidei veritatem.
ta. Audi me fili ⁊ diſce diſcipliā3 d e
ſenſus: ⁊ i verbis meis attēde i
a corde tuo: ⁊ dicā in equitate di- f g
ſciplinā: ⁊ ſcrutabor enarrare ſa h
pientiā: ⁊ in verbis meis attēde i
in corde tuo: ⁊ dico in eq̄tate ſpi k
ritus: virtutes qs poſuit deus l
a ſ mirabiliter.
in opa ſua ab initiō: ⁊ i veritate
enūcio ſcia3 eiuſ. In iudicio dei m
opa ipi9 ab initio: ⁊ ab iſtitutio n o
b ne hoim ipoꝝ diſtinxit ptes illo
rū: ⁊ initia ipſoꝝ in gētib9 ſuis. p
a ſ pparauit enī de9 opa eccle ſue ex charitatis ſplēdore illuſtrauit. iō nullā virtutū patiunt̄ penuriam: ſ3 bonis opibus ſemper inſtant.
Ornauit in eternū opera illorū: q
nec eſurierunt nec laborauerūt: r s
⁊ nō deſtiterūt ab operib9 ſuis. t
a ſ charitas nō querit q̄ ſua ſūt: ſ3 q̄ alioꝝ: vbi ē charitas nō eſt anguſtia. vñ: Cor nr̄m dilatatu3 eſt: nō anguſtiatū in nobis.
Vnuſqſq3 ꝓximu3 ſibi nō angu v
c ſtiabit vſq3 in eternū. Nō ſis in-
ſ humane nature q̄ miſericorditer voluit reſtaurare.
credul9 verbo illi9. Poſt hec de- x
us in terra3 reſpexit: ⁊ impleuit
a ſ fide ⁊ ope et alijs vtutib9. vñ: Vnicuiq3 autē daſ manifeſtatio ſpūs ad vtilitatē.
illā bonis ſuis. Aia aūt ois vita y
a ſ quia ſapientia dei continet omnia et ad ipſam refertur omnis creatura a qua eſt condita.
d lis denunciauit ante faciem ipſi z
us: et in ipſa iterum reuerſio il- a
lorum.

Ca. XVII

ſ poſtq̄ de aia dixit: de corpe addit.

D Eus creauit de t'ra ho- b c
a ſ qui excellit inter creaturas.
minē3 † ⁊ ſecūdū imagi d
nem ſuam fecit illum. Et iteru3 e

a ſanitate introducēda. a Et vir iprudēs. i. in agibilib9 deficiēs: quoꝝ agibiliū prudētia eſt: que eſt recta rō rez agibiliū. b Et errās. in ſpeculabilibus. c Cogitat ſtulta. a ſapiētia vera oberrās q̄tū ad diuinoꝝ cognitionē. d Audi me. Hic ꝯñr diſcipul9 inducit̄ ad ꝯtrariā veritatem: q̄ ex h apparet maxime q de9 ē creator omniū: ⁊ ſic oīa pfecte cognoſcit vſq3 ad minima queq3 agit pcognoſcēs. Sic ergo ꝓcedit̄: quia pmo ponitur excitatio diſcipuli. ſecundo doctrina magiſtri. ibi: Et dico in equitate. Circa primū dicit̄: Audi me fili. aure corpis ⁊ aure mentis. e Et diſce diſciplinā ſenſus: ⁊ nō verba ad mulcendū aures cõpoſita. f Et dicā in equitate. abſq3 pſonaꝝ acceptione. g Diſciplinā. circa mores. h Et ſcrutabor enarrare ſapientiā. q̄tū ad diuinoꝝ cognitionē. i Et in verbis ⁊c. pluries repetit excitationē diſcipuli ad maiorē impreſſionē. k Et dico. Hic ꝯñr ponit̄ doctrina magiſtri: ⁊ primo de ꝓductiōe creaturaꝝ i generali. ſcdo de ꝓductiōe homis in ſpeciali. in pncipio ſequēt' ca. Circa primū dicit̄: Et dico in eq̄tate ſpūs. i. abſq3 depreſſione aliqua veritatis. l Virtutes quas poſuit deus in opera ſua. nā omnibus creaturis dedit virtutes p quas aſſequunt̄ ſuos fines: vt igni leuitatē: terre grauitatē: p quas ferunt̄ naturalit̄ ad ſua loca: ⁊ ſic de alijs. m Et in iudicio dei. recto licet nobis occulto. n Opa ipſius ab initio. nā oīa diſpoſuit in pōdere: numero ⁊ mēſura: Sap. xi. o Et ab inſtitutiōe hominū ipſoꝝ diſtīxit ptes illoꝝ: ſicut patet Geñ. j. quia primo die diuiſit lucē a tenebris. ſecundo vero die aquas que ſunt ſup firmamētū. ſ. celū cryſtallinu3 ab aquis que ſunt ſub firmamento. ſ. a materia quatuor elemētoꝝ p celū ſydereū intermediū. tertio die diſtinxit elementa ab inuicē p congregationē aquaꝝ in locū vnū: ⁊ ſic apparuit arida ⁊ aeris elementū: ſic fuit plenius ibi dictū. p Et initia ipſoꝝ in gentib9 ſuis. ſupple diſtinxit. nā initiales poſſeſſiones partiu3 terre per tres filios Noe diſtincte ſeminauit: ſic exponunt aliqui: ſed q2 poſtea ſubditur: Poſt hec deus in terrā reſpexit ⁊c. videtur mihi q iſtud ſit intelligendū de angelis p quos adminiſtratur tota corporalis creatura: ſicut dicit Aug9. ſup geñ. ⁊ ſm pħos intelligentie mouent orbes. eſt igitur ſenſus: Et initia ipſorum in gentibus ſuis: quia corpora ſuperiora ⁊ iferiora aſſignauit deus diſtinctis angelis per eos regenda: nec obſtat quod dicitur: Gentibus ſuis. nam angeli dicūtur in ſcriptura filij dei Job. j. Quadam autē die cu3 veniſſent filij dei vt aſſiſterēt corā dño ⁊c. Dicunt̄ etia3 eius milites: Job. xxv. Nunquid eſt numerus militū eius? ⁊ Luc. ij. Facta eſt cum angelo multitudo celeſtis militie ⁊c. Milites autē ⁊ filij alicuius: ſunt ꝓprie gentes eius. q Ornauit in eternū opera eoꝝ. nā celos ornauit ſtellis ⁊ luminaribus: aerē auib9: aquā piſcib9: ⁊ terrā animalibus. ⁊ dicuntur celi ⁊ elementa angeloꝝ opera: non quia ſint eoꝝ factores ſed adminiſtratores: eo modo loquēdi quo vinea dicit̄ op9 vinitoris: ⁊ domus gubernāda op9 diſpēſatoris: ⁊ ponit̄ hic eternū ꝓprie q̄tū ad celos: quoꝝ ornamēta pmanebunt. Q̄tū aūt ad generabilia ⁊ corruptibilia q̄ ceſſabunt in fine mundi accipitur ꝓ tpe lōgo: ſic dicūtur mōtes eterni. Ps. lxxv. Illuminās tu mirabiliter a montib9 eternis. r Nec eſurierūt. nā angeli non ſunt cibo corporali indigentes. s Nec laborauert. q2 ſine fatigatione adminiſtrāt corporalē creaturā: et etiā cõtinue. iō ſubdit̄: t Et nō deſtitert. ſiue moleſtia ſiue diſcordia ꝯturbati. ⁊ ſubditur: v Vnuſquiſq3 ꝓximū ſibi ⁊c. vñ dr̄ Job. xxv. Qui facit concordiā in ſublimibus ſuis. x Poſt hec deus ⁊c. ipleuit illā bonis ſuis: multiplicando homines in ea: ⁊ ex ea fructus ꝓducendo ad ſuſtentatione3 hominum ⁊ animaliū. ideo ſubdit̄: y Anima autē hominis vitalis. tā rationalis q̄ ſenſibilis: z Denunciauit ante faciem ipſius: id eſt facto oſtendit q propter eam erant illa bona a deo ꝓducta: quia vſa eſt ipſis. a Et in ipſa iterū reuerſio illoꝝ. nā p animā rationalē iſta reducunt̄ in deū ipm̄ de bonis ſuis laudando. ⁊ p animā ſenſitiuā ſuo modo: q2 eſt materia diuine laudis. D A † Geñ.1.d

b D Eus creauit. Hic conſequenter agit̄ de formatione homis Ca. XVII ſpecialiter. Et primo q̄tum ad pfectionem nature. ſecundo q̄tu3 ad pfectionem legis ſupadditē. ibi: Addidit illis. Circa primum dicitur: De9 creauit. id eſt formauit. nam creatio ꝓprie dicta eſt de nihilo. c De terra hominem. q̄tū ad corpus Geñ. j. d Et ſm imaginē ſuam fecit illū. q̄tū ad animam intellectiuā p quā homo capax eſt ipſius dei p cognitionē ⁊ amorē. e Et iter ꝯuertit illū in ipam. ſ. imaginē: dādo ei cognitionē dei actualē. nā imago pfecti9 attendit̄ ſm actū q̄ ſm potētiā.

imaginē dei mirabiliter gerit: quib⁹ quasi excellentiorib⁹ iubemur diligere cōditorem: vt q̄tū itelligatur ꝛ diligat̄ semꝑ in memoria habeat̄: nec sufficit deo intellect⁹ nisi volūtas sit ī amore ei⁹: nec ista duo nisi memoria addatur: qua semꝑ in mēte itelligentis ꝛ diligēt' maneat de⁹: q: sicut nullum momentū ē quo non vtatur hō vl' fruatur dei bonitate: ita semꝑ in memoria debet p̄sens esse: ad silitudinē quoq; dei factus est homo: vt sic deus charitas ē: bonus: iustus: mit': misericors: ita hō charitatē habeat: ꝛ sit bonus: iustus ꝛc̄.

† 26. di. c. deinde. ibi deus instituit.

a Et scōm se vesti. Eph. 4. f Unde: Induite nouum hominem q̄ ꝫm deum creatus est in iusticia et veritat' sāctitate.

b Et dedit illi potestatem eorum. quia ī hoc quoq; fact⁹ ē hō ad imaginē dei: quo irrationabilius ratione antecellit ꝛ ea regit: ꝛ dominat̄ in eis ꝛ omniū creatorē agnoscit. B Ps. 48. Sed q: bonorem suum non intellexit: cōparat⁹ ē iumentis insipientib⁹.

c Creauit ex ipso. Sic de latere ade dormientis formata est eua: sic de latere christi in cruce moriētis exiuit sanguis ꝛ aq̄: de quibus format̄ ecclesia. d Et legē vite ꝛc̄. Naturalem quam dedit omni homini vt subijceretur suo creatori: ꝛ bonorū opeꝝ in se honorificentiā custodiret. Ul' legē littere quam ad correctionē moꝝ ꝛ reparationē naturalis legis scribi voluit. hoc enī natural' lex ꝛ litteralis īsinuat vt deum toto corde: tota anima: tota virtute diligamus et mandata eius in dei ꝛ ꝓximi dilectiōe custodiamus. e Corā illo. Ps. 1. Nouit dominus viam iustorum: ꝛ iter impiorum peribit. f Rectores angelos quib⁹ cōmisit deus custodiā singularū gētium. C † I. 29. c Ū̄. statuit terminos gentiū iuxta nu.

a ꝯ terrā. vñ. Terra es et in terrā ibis.
b ꝯ q: creauit illū sensu ꝛ rōe pollērē.
conuertit illū in ipām: et ꝫm
a ꝯ q: ꝑ iobedientiā lōgeuevire gliā ꝑdidit
se vestiuit illū virtute. Nume
rū dierū ꝛ tēpus dedit illi: et
dedit illi potestatē eoꝝ que
sunt suꝑ terrā. Posuit timo/
rem illius suꝑ omnē carnē: ꝛ
dñat⁹ est bestiaꝝ ꝛ volatiliū.
a ꝯ de costa ade. b ꝯ euam.
†Creauit ex ipo adiutoriū sile
sibi: cōsiliū ꝛ linguā ꝛ oclos
ꝛ aures: ꝛ cor dedit illis exco
gitādi: ꝛ disciplina intellect⁹
repleuit illos. Creauit illis sci
entiā spūs: sensu ipleuit cor
ꝯ vi. s. discernēdi bonū: ꝛ malū tribuit eis
illoꝝ: ꝛ mala ꝛ bona ondit il/
a ꝯ rōnē itelligēdi. vñ: Pñt magnalia operū dei cognoscere: et nomē ei⁹ et opa ei⁹ laudare et glorificare.
lis. Posuit oculum ipoꝝ suꝑ
corda illoꝝ ostēdere illis ma
gnalia opeꝝ suoꝝ: vt nomen
sanctificationis collaudēt: ꝛ
gloriari in mirabilib⁹ illius:
vt magnalia enarrēt operū
eius. Addidit illis disciplinā:
ꝛ legē vite hereditauit illos.
Testamentū eternū cōstituit
cū illis: ꝛ iusticiā ꝛ iudicia sua
ostēdit illis. Et magnalia ho
noris eius vidit oculus illo/
rum: ꝛ honorem vocis au/
dierūt aures illoꝝ. ꝛ dixit ill':
Attēdite ab oī iīquo. Et mā
dauit ill' vnicuiq; d̄ ꝓxio suo.
a ꝯ volūtates et actiones. b ꝯ q: omnia nuda et apta sunt oculis eius.
Uie illorū corā illo sūt semꝑ:
a ꝯ dñs nouit cogitatiōes hoīm: qm̄ vane sunt.
nō sunt abscōse ab ocul' ipi⁹.
In vnāquāq; gentē ꝑposuit
rectorē: et pars dei isrl' fac/
a ꝯ doctrina et operatio.
ta est manifesta. Et oīa opa
illorum velut sol in cōspectu
a ꝯ oculi domini super iustos ꝛc̄.
dei: ꝛ oculi eius sine intermis
sione inspicientes in vijs eo/
a ꝯ verbum dei non est allegatum.
rum. Non sunt abscōsa testa/
a ꝯ qui resistunt verbo dei.
menta ꝓpter iniq̄tatem illo/
rum: et omnes iniquitates
a ꝯ vultus autem domini super facientes mala. b ꝯ misericordie opera mercedem habent consignatam in celis. vnde: Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.
eorū in cōspectu dei. †Ele/

a Et ꝫm se. i. ꝫm decentiā humāne nature. b Uestiuit illū virtute. ad quā humana natura habet aptitudinē: sicut enī deus formauit hominē ꝑfectū q̄tū ad corp⁹: vt in quantitate debita ꝛ huiusmodi: sic q̄tum ad animā scientijs ꝛ virtutibus ꝑficiendo illā. vñ ꝛ adā statim imposuit nomīa animalibus ꝫm nature sue ꝓprietatē Gen. ij. quod nō fecisset nisi habuisset eoꝝ cognitionē. c Numerū dieꝝ ꝛ tēp⁹ dedit illi: quo viueret in paradiso terrestri: ꝛ inde trāsferretur ad gliam suā sine morte si stetisset in statu innocētie. d Et dedit illi potestatē eoꝝ q̄ sūt suꝑ terrā: Gen. j. e Creauit ex ipso ꝛc̄. de costa eius mulierē formādo: q̄ mulier est in adiutorium viri ī ꝓcreatione ꝓlis ꝛ eius nutritione: ꝛ etiā ī cohabitatione. nam aliqua opa statim apparēt ꝑ viros fiēda: ꝛ aliqua ꝑ mulieres. f Consiliū. i. potentiā deliberādi. † Gen. ac g Et linguā. ad cōceptū mentis significādū alteri. h Et oculos ꝛ aures. i. potentiā videndi ꝛ audiendi. hos autē sesus ꝑ ceteris exprimit: quia maxime deseruiunt doctrine: vt habetur. j. Metaphisi. i Et cor. i. intellectū. k Dedit illis excogitādi. ea que sunt necessaria: ꝛ expedientia sibi. l Et disciplina intellect⁹ repleuit illos. s. virum ꝛ mulierē dando eis noticiā omniū q̄ cōpetit eis scire ꝑ naturā: ꝛ ad idem facit quod subdit̄: m Creauit illis scientiā spirit⁹. s. intellectus: qui tamen ꝓprie refertur ad noticiam principiꝝ. scientia vero ad noticiam conclusionū. n Sensu. q̄tum ad certitudinē vtriusq; noticie. vñ ꝛ clare cognoscēs aliquid dicitur illud bene sentire. o Et mala ꝛ bona ostēdit illis. bona ad ꝓsequendū: mala ad vitandū. p Posuit oculū ipsoꝝ suꝑ corda illoꝝ. nā dedit intellectui virtutem super se reflectendi. q Ostendere illis. i. ad ostendēdum illis. r Magnalia opeꝝ suoꝝ. ꝑ hoc enim q̄ anima intellectiua est super se reflexiua maxime proficit in scientia. s Ut nomen sanctificationis. i. nomen domini in quo benedicuntur ꝛ sanctificantur omnia. t Collaudent. ex noticia nanq; operum dei debet homo assurgere in laudē conditoris: ꝛ alios ad hoc īducere. ideo subditur: Ut magnalia enarrent ꝛc̄. v Addidit illis. Hic consequēter agit̄ de ꝑfectione hominis q̄tum ad additionem legis. dicens: Addidit illis disciplinā. i. legem diuinitus datam. x Et legem vite. i. ad vitam ducentem. Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. tamē hic ingressus retardabat̄ tempore legis mosaice quousq; per christum amoueretur impedimētum nature. y Hereditauit illos. s. filios israel specialiter et omnes generaliter: quia nulli denegabat̄ illa lex q̄tum ad ea que pertinent ad salutē: ꝛ multi gētiles receperūt illā. z Testamentū eternū cōstituit cum illis. q̄tū ad precepta moralia: que manent in lege noua. a Et iusticiam ꝛ iudicia sua ostendit illis. q̄tū ad precepta iudicialia. b Et magnalia honoris eius vidit ocul⁹ ipsoꝝ. in ceremonijs ꝛ cultu dei. c Et honorem vocis. s. diuine. d Audierunt aures illorum. in datione decem preceptorum: Exo. xx. e Et dixit illis. attendite ab omni iniquo. s. in preceptis negatiuis. dicens: Non habebis deos alienos. f Et mandauit illis vnicuiq; de proximo suo: vt viuat iuste cum illo: ꝛ hoc in preceptis secunde tabule: que ordinant hominem ad proximum. g Uie illorum corā illo sunt semper: quia nihil latet eum. h In vnamquāq; gentē preposuit rectorē. i. angelum regētem. vnde suprem⁹ ordo inferioris hierarchie dicit̄ ordo pncipatuum. i. angelorum qui presunt diuersis regnis gentib⁹ ꝛ ꝓuincijs. Potest etiam hoc intelligi de regibus ꝛ principibus terrenis quorum potestas est a deo. i Et ps dei israel facta est manifesta. nā regimen illius populi attribuebatur a principio ipsi deo modo speciali: propter qd̄ cū petiuisset regem dixit dominus Samueli. j. Reg. viij. Nō te abiecerunt sed me: ne regnem super eos. k Et omnia opera illorum. s. hebreorum. l Uelut sol in conspectu dei. nam in illo populo vigebat cultus dei ceteris ad idolatriam declinātibus. m Et oculi eius sine intermissione ꝛc̄. nam populo israel dedit prophetas ꝛ alia bñficia multa. Ps. cxlvij. Non fecit talit̄ omni nationi ꝛc̄. n Nō sūt abscōsa testamēta ꝓpter iniquitatē illoꝝ. licet enī in populo isrl' fuerint ples reges idolatre conātes legē destruere. tñ in bonis fuit lex ꝛ latria reseruata. o Et oēs iniquitates eoꝝ in conspectu dei. ad puniendū eas: q: decē tribus captiuauit ꝑ reges assirioꝝ: ꝛ residuas ꝑ regē babylonis: vt patet. iiij. Reg. p Elemosyna. Superi⁹ actū ē de cā peti siue pncipio. hic ꝯñr agit̄ de ei⁹ remedio qd̄ potissime est elemosyna ꝛ pēitētia. ꝓpter quod p̄mo agitur de elemosyna. secū.

iuxta nūeꝝ angeloꝝ dei. Ut doctores q̄s ad ꝑdicādū misit. a Cōuertere. ostēsa cōditiōe hois: quō scilicet ad imagiē dei creat⁹ sit: ꝛ ceteris ꝑlatus creatur': hortatur vt post lapsū peti reuertatur ad factorē suū: relinquēs errorē q̄ semet ipm decepit: et deꝑcet deū ꝑ offensionibus suis: ꝛ tota mēte refugiat ad diuinam misericordiam spernens idolatriam ꝛ diabolice seruitut' fallaciam. Discat ꝛ mandatorum dei regulā: vt ī sorte sanctitat' qua electus est permaneat: ꝛ ī laudibus altissimi perseueret. b Confiteberis viuens. In p̄nti vita post quam nō est tēpus operādi: sed premiū recipiendi. Unde: Currite dū lucem habetis ne tenebre vos comprehēdāt.

c Quid lucidius sole. ostēdit mundi machinam transitoriam esse: nec lux corporalis perpetuo eadē manet. Quanto minus vana cogitatio humane fragilitatis.

Ca. XVIII

Qui viuit ī etnū creauit omnia simul. rerū substātia simul creata est: sed nō simul per species formata ē: ꝛ simul extitit per substantiā materie: non simul apparuit ꝑ speciem forme. Cunctq; factum celum terraq; describitur simul spi

a ꝯ virtutum.
mosyna viri quasi sacculus cū
ipo: ꝛ gratiā hois quasi pupil/
lam cōseruabit: ꝛ postea resur
a ꝯ q: in iudicio ad retribuendū ꝑparabit se deus.
get ꝛ retribuet illis retributio
nē vnicuiq; in caput ipsoꝝ: et
a ꝯ iudicabit secreta interne voluntatis.
cōuertet in inferiores partes
terre. †Penitentibus autē de/
dit viā iusticie: et confirmauit
a ꝯ labores.
deficientes sustinēre: ꝛ destia/
a ꝯ ꝑmia veracium.
uit illis sortē veritatis. Cōuer
tere ad dñm: ꝛ relinque pctā
tua: ꝑcare ante faciē dñi: ꝛ mi/
nue offēdicula. Reuertere ad
dñm: ꝛ auertere ab iiusticia tua:
ꝛ nimis odito execrationem:
et cognosce iusticias ꝛ iudicia
dei: et sta in sorte ꝓpositionis
et orationis altissimi dei. In
a ꝯ eterne quietis que alibi dicitur seculū eternum: vel seculum seculi: vel secula seculoꝝ.
partes vade seculi sancti: cū
viuis ꝛ dantibus confessionē
a ꝯ cito cōuertere ad dñm: nemo est enī qui sp viuat. ꝯ nec opus: nec ratio: nec sapiētia erūt apud inferos.
deo. †Non demoreris in errore
impiorū. Ante mortē cōfitere.
A mortuo quasi nihil perit cō
a ꝯ in p̄senti vita.
fessio. Confiteberis viuens: vi
uus ꝛ sanus cōfiteberis: ꝛ lau
dabis deū: et gloriaberis in
miserationibus eius. Q̄ ma/
gna misericordia dñi: ꝛ ꝓpitia
ꝯ qui soli nouerunt dulcedinem misericordie dei. vnde: Bonus est dominus sperantib⁹ in eum.
tio illius conuertentibus ad
a ꝯ vnde: Diuidēs singulis ꝓut vult.
se. Nec enī omnia possunt esse
in hominibus: quoniā non ē
immortalis filius hominis: ꝛ
a ꝯ sensus humani cordis ad maliciā ꝓnus ē ab adolescētia.
in vanitate malicie placuerūt.
Quid lucidius sole: ꝛ hic defi
ciet. Aut q̄d nequi⁹ q̄ qd̄ exco
gitauit caro ꝛ sanguis: et hoc
a ꝯ ꝑfectionem sanctorum.
arguetur. Uirtūtem altitudi/
a ꝯ celestis creature. b ꝯ ꝑbādo dinumerat. c ꝯ terrestris creatura: quasi equa sūt omnia eius. ꝯ vita peccatorum.
nis celi ipse cōnspicit: ꝛ ōmnes
ꝯ quia in iudicio ad nihilū redigent̄.
terra et cinis.

Ca. XVIII

†Qui viuit in eternum
creauit omnia simul:

mosyna. secūdo de penitētia. ibi: Penitētibus. Q: aūt elemosyna sit remediū contra petm̄: patet Dan. iiij. vbi Daniel dixit nabuchodonosor: Peccata tua elemosynis redime. ideo dicit̄: Elemosyna viri quasi sacculus. i. pera. nā in pera ipsa viaticū hō reponit: ad qd̄ in necessitate recurrit: sic elemosyna in morte homini subuenit: Aug. Sola misericordia comes est defūctoꝝ. a Et gratiā homīs. i. homini a deo datā. b Quasi pupillā cōseruauit. in p̄nti. nā recipiētes elemosynā orāt ꝑ dātib⁹: vt in gratia cōseruent̄: c Et postea resurget. nā in resurrectiōe generali dicet saluator: Uenite benedicti patris mei ꝑcipite vobis paratū regnū a cōstitutiōe mūdi. Esuriui enī ꝛ dedistis mihi mādu care ꝛc̄. d Et cōuertet in inferiores ꝑtes terre. nā elemosyna valet existentibus in purgatorio: qd̄ a sanctis etiam doctorib⁹ ē idē cū inferno qui est sub terra. † Act. 5. dicit enī Grego. q̄ sicut in eodem igne aurū rutilat ꝛ palea fumat. sic idē est ignis q̄ cruciat reprobos ꝛ purgat electos. e Penitentibus autē. Hic consequēter agitur de penitētia que est summū remediū cōtra peccatū: ꝛ quia datur ex dei misericordia: ꝓpter hoc ex cōsequēti agit̄ de ipā. ibi: Q̄ magna misericordia. Circa primū sciēdū q̄ elemosyna ad penitentiā disponit: ideo quasi continuando precedentibus dicitur: Penitētib⁹ aūt dedit elemosynā. s. f Uiā iusticie. ad eam disponēdo. g Et cōfirmauit deficiētes sustinere. i. debiles ad sustinendū laborē penitētie. h Et destinauit illis sortē veritatis. que cōsistit in clara dei visione: et quia vere penitentib⁹ conferuntur ista. subditur exhortādo ad penitentiā. Conuerte. ꝛc̄. et patet. i Et minue offendicula. nō solū cauēdo a petīs: sꝫ etiam ab occasionibus peccatoꝝ. k Et nimis. i. valde. l Odito execrationē. i. culpā execrabilē. m Et cognosce. nō solū speculatiue: sed etiā practice. n Iusticias ꝛ iudicia dei. cōtenta ī scriptura veteris ac noui testamēti. o Et sta in sorte ꝓpositionis. i. in ꝓposito bono. p Et orationis altissimi dei. vt teneat in firmitate ꝓpositi. q In partes vade seculi sancti. i. cū vir' iustis: qui dicunt̄ seculū sanctū. r Cū viuis. vita gratie. s Et dantib⁹ confessionē deo. ipm̄ deuote laudando. t Non demoreris in errore impiorū. i. cū eis: ne ab eis īficiaris. j. Cor. xv. Corrūpunt bonos mores colloquia praua. v Ante mortē confitere. ꝛ subdit̄ cā: x A mortuo quasi nihil perit. s. y Confessio. quia inutilis est sibi: sicut dicitur Sap. v. in persona existentiū in inferno. Quid nobis ꝓfuit supbia: ꝛ diuitiarū iactātia quid cōtulit nobis? ideo subditur: z Confiteberis viuens ꝛc̄. tunc enī melius potest homo conscientiā suā purgare: quia non impeditur infirmitatis grauitate. a Q̄ magna. hic cōsequēter agit̄ de misericordie dei magnitudīe: ꝛ primo specialiter erga penitētes. secūdo generalit̄ erga oēs sequēti ca. Circa primū ostendit̄ primo ꝓpositū. scd̄o declarat̄ quoddā dictū. ibi: Quid lucidius. Circa primū dicit̄: Q̄ magna misericordia domini. i. valde magna est. b Et ꝓpitiatio illi⁹ cōuertētibus ad se. i. vere penitentibus. nā de filijs diaboli fiūt filij dei: ꝛ coheredes regni: eo q̄ cōdonant̄ eis simul oīa peccata: ꝛ cum hoc aliquando tota pena debita: sicut tenetur de maria magdalena: et semper virtute sacramenti penitentie remittitur aliqua pars pene. ideo subditur: c Nec enim omnia possunt esse in hominibus. i. non semꝑ potest homo de omnibus peccatis suis satisfacere. d Quoniā non est immortalis. ꝓpter quod ex carne corruptibili fragilis est ꝛ pronus ad peccata. e Et in vanitate. vite presentis. f Malicie. i. peccata. g Placuerunt. scilicet homini: propter quod indiget magna misericordia dei. h Quid lucidius. Hic consequenter declarat fragilitatem hominis: et hoc per mutabilitatem magis stabilium. dicēs: Quid lucidius sole: quasi diceret: nihil inter visibilia. i Et hic deficiet. non ꝫm substantiam sed ꝫm apparentiam quādo patit̄ eclypsim. k Aut quid nequius q̄ quod excogitauit caro ꝛ sanguis. id est homo. est enim homo peccator pessimum animalium: vt dicit philosophus. j. Politice. l Et hoc arguetur. a deo: ꝛ acriter punietur. m Uirtutē altitudinis celi. i. virtutem angelorum in celo empyrreo existentium. n Ipse. scilicet deus. o Conspicit. tanq̄ nullam respectu sue virtutis: ꝛ multo fragilior est homo. ideo subditur: Et omnis homo terra ꝛ cinis ꝛc̄.

† De pe. di. 1. §. h idem ꝛ. itē a mortuo. et §. deniq;. i fi.

D

Capitulum: XVIII

Qui viuit in eternum. Hic consequenter agitur de magnitudine diuine misericordie erga omnes. de qua primo tractatur. secundo de operib⁹ ꝑ que impetrat̄ ꝛ cōseruatur. ibi: Fili in bonis. Prima in duas: quia primo tractatur de magnitudine misericordie dei absolute. secundo cōparatiue. ibi: Miseratio hominis. Prima adhuc in duas: q: primo propositū ostēdit̄ ex ꝑte dei miserāt'. secūdo ex ꝑte hois eo īdigēt'. ibi: Quid est hō. Circa p̄mū d̄r: Qui viuit ieternū creauit omnia simul:

A

† 35. di. c. 6. i. 2. glo. De pe. di. 2. c. ꝑncipiū. in p̄ri. in glo. Desum. tri. c. 1. i ꝯ. sum'

 ꝛ ex hoc

Universidad de Deusto Biblioteca

B mul ſpiritualia ⁊ corporalia: et quicq̄d de celo vel de terra ꝓducit indicat. Nemo p ſeipſum idone⁹ ē cōſiliū dei: vł magnitudinē virtutis ſcire vł enarrare. Mat. 11.d Un̄: Nemo nouit filium niſi pater: nec̄ patrē q̄s nouit niſi filius: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. a Nō eſt minuere. nihil de ſcripturis ſanctis ē minuēdū: nihil addēdū. Apo. 22.d Un̄: Si q̄s appoſuerit ad h̄ appōet ſup illū de⁹ plagas ſcriptas i libro iſto ⁊c. † Gen. 6.a Ps. 89. b Centū anni. Paucitatem dieꝝ noſtrorū cōparat gutte mar̄: ⁊ calculo arene: q: ad cōparationē eterne felicitatis nimia eſt breuitas ⁊ miſeria maxima. Job. 13.a Un̄: Hō natus de muliere breui viuens tēpore re. mul. mi. c Miſatio ho. Pauci ſūt q̄ miſereant̄ ꝓximo cū miſericordia dei redūdet in vniūſū mūdū: Mat. 5.g q̄ ſolē ſuū facit oriri ſup bonos ⁊ malos. d Excipiens do. Hortat̄ eos q̄ doctrinā euāgelij accipiunt vt miſericordiam ꝓximis īpendant. et feſtinent diem iudicij miſericordie operibus preuenire. Mat. 5.a Unde: Beati miſericordes quoniā ipſi miſericordiā con. e Verbi ma. Lingua euchariſ gratioſū hominē fac. Un̄: Pro. 17.d Qui moderat̄ ſmões ſuos doct⁹ ⁊ prudēs ē. f Nōne. ſegetes offēdit ros ab ardore ſol̄: ⁊ v̄bū bonū largiētē a neq̄cia iraſcēt̄. Ibi. 15.a Unde: Sermo dur⁹ ſuſcitat iras: lenis mitigat ſuſcitatas.

B Stult⁹

a ſ Uñ. nō iuſtificabit in cōſpectu tuo oīs hō viuēs. Et alibi: Nūquid iuſtificabit hō cōparatus deo.
Deus ſol⁹ iuſtificabit: ⁊ ma/ a
a ſ oīa vicit: oīa ſupat. et alibi: Nemo bonus niſi ſolus deus.
net iuict⁹ rex i eternū. Quis b
ſufficiet enarrare opa illius?
Quis eni inueſtigabit mag/ c
nalia eius? Uirtutē aūt ma/
gnitudinis ei⁹ q̄s enūciabit?
Aut q̄s adijciet enarrare mi/ d
a ſericordiā eius. Nō eſt minu/ e
a ſ ad plenum.
ere nec̄ adijcere: nec ē inūe/ f
a ſ in ſcripturis. b ſ mādata dei pia opatione.
nire magnalia dei. Cū cōſū g
ſ intelligere myſteria.
mauerit hō tūc incipiet: ⁊ cū h i
a ſ amūdanis curis. b ſ op⁹ dei. vñ: Operamini nō cibum qui perit.
quieuerit operabit. †Quid ē k
a ſ oīa mirabilia oſtendit.
hō ⁊ q̄ eſt grātia illi⁹: ⁊ q̄d eſt l
a ſ alias numer⁹ dieꝝ hoīm vt momētum: centū anni quaſi gutta aque maris deputati ſunt.
bonū: aut q̄d nec̄ illius? Nū m n
mer⁹ dieꝝ hoim vt multum
b centū anni quaſi gutte aque
maris deputati ſūt. Et ſicut
calculus arene ſic exigui an/
ni in die eui. Propter hoc pa o p
ſ fragilitatē. ſ. hūanā. ſ vel dic
tiens eſt de⁹ in illis: ⁊ effūdet q
ſup illos miſericordiā ſuā. Ui r
a ſ vult⁹ dñi ſup facientes mala.
dit p̄ſūptionē cordis eoꝝ q̄m
a ſ mentis.
mala eſt ⁊ cognouit ſubūerſi s
a ſ recordat⁹ ē q: caro ſunt: ſpūs vadens ⁊ non rediens.
onē illoꝝ q̄m nec̄ ē: ideo ad/ t
impleuit ꝓpitiationē ſuā in
illis: ⁊ oſtēdit illis viā eq̄tatis. v
c Miſeratio hoīs circa ꝓximū x
ſuū: miſcdia aūt dei ſup oēm y
carnē: q̄ miſericordiā habz do z a
a ſ bonus. c ſ eccleſiam.
cet et erudit quaſi paſtor gre
d gem ſuum. Miſereatur exci/ b c
piens doctrinam miſeratio/
nis: ⁊ qui feſtinat in iudicijs d
ſ ſi quid boni feceris.
eius. Fili in bonis non des e
a ſ id eſt non admiſceas amara verba. b ſ tuo.
q̄uerelā: et in omni dato ne f
a ſ ne ex cōuitio vēdas q̄d ope donas.
e f des triſticiā verbi mali. Nō g
ne ardorē refrigerabit ros?
Sic ⁊ v̄bū meli⁹ q̄ datū. Nō h i
ne ecce verbum ſuper datū k

⁊ ex hoc apparet infinitas ſue potētie: quia creare eſt de nihilo aliquid facere. Intelligunt̄ aūt oīa creata ſil' dupliciter. Uno mō q̄ celū empyrreū angelis repletū creatū ſit cū informi materia corporaliū: que poſt formata eſt per diſtinctiões formarū ſubſtantialiū in opere ſex dierū. Alio modo q̄ omnes ptes pncipales mūdi ſimul ꝓducte fuerint in ſuis formis ſubſtātialib⁹: ⁊ formatio ſeq̄ns itelligatur q̄ntum ad formas accidentales: ꝑut in principio Gen. plenius explicaui. a Deus ſolus iuſtificabit. quia ſol⁹ iuſtus eſt per eſſentiā ſicut et bonus. b Quis ſufficit enarrare opa illius. ſ. creationis: gubernatiōis: recreatiōis ⁊ glorificatiōis: quaſi diceret: null⁹: ⁊ codē mō de ſequētib⁹. cū dicit: c Quis eniz inueſtigabit ⁊c. Et q̄m oīa iſta ſūt ad bonū humane nature. Seq̄tur: d Et quis adijciet narrare miſericordiā eius. erga humanā naturā. quaſi diceret: nullus niſi ipſe. e Nō eſt minuere nec adijcere. nam in eius operibus nihil eſt ſupfluum nec diminutū. f Nec eſt inuenire magnalia dei. nā ad eoꝝ cognitionē nō aſcēditur niſi p creaturas: q̄ in infinitū deficiūt a pfectione creatoris. iō ſubdit: g Cū cōſūmauerit hō. inueſtigationē de deo. h Tūc incipiet. i. pcipiet q̄d eſt in pncipio. i Et cū quieuerit operabit: id eſt cū erit in ſenectute q̄ tps eſt quieſcēdi ad bonū op⁹ magis animabit. vñ beatus Frācīſc⁹ iā ſenex dicebat ſuis fratrib⁹: Fres incipiam⁹ ſeruire dño: nā vſq̄ nūc parū ꝓfecimus: ⁊ hec eſt monitio ſaluatoris: Luc. xvij. Cū oīa feceritis q̄ p̄cepta ſūt vobis. dicite: ſerui inutiles ſum⁹ ⁊c. k Quid eſt hō. hic oñr oſtēdit magnitudo miſcdie diuīe ex pte hoīs: q̄ ſm ſe nihil eſt i cōſpectu dei: nec habet a ſe aliq̄d boni: ꝓpter q̄d q̄cquid a deo ſibi fit debz magnū reputari. iō dr: Quid ē hō. q. d. nihil. l Et que ē grā il. ⁊c. q. d. a ſe nō hz aliq̄d bonū grē vł nature. m Aut quid ne. ⁊c. q. d. q̄cquid nequicie ē in eo: totū ē ab ipo: Oſee. xiij. Perditio tua ex te iſrł: tātūmodo ex me auxiliū tuū. n Numer⁹ dieꝝ hoim ⁊c. q. d. ſi viueret cētū annis: h̄ nihil ē reſpectu eternitatis ꝑ qua h̄ accipitur hic euū. cū dicit: o In die eui. i. in duratiōe eternitat': ⁊ hoc etiam verū eſt: ſi accipiat euū ꝓprie q̄d eſt mēſura eſſe incorruptibiliū. ⁊ iō ſi tota vita ſua eſſet in bonis opib⁹ occupata: tū nihil eſſet niſi ex dei grā. iō ſubdit: p Propt h̄ pa. de⁹ ē in illis. expectādo eorū emēdationē. q Et effūdit ſup eos miſcdiam ſuā. dādo largiter grām ſuā. h̄ eni iportat effuſiōis verbū. r Uidit p̄ſūptionem coꝝ. eo. in turris babel edificatiōe. s Et cognouit ſubuer. illo. nā oēs fere decliauerūt ad idolatriā. t Ideo adiple. ꝓpi. ſu. in il. eos ab idolatria retrahēdo. v Et oñdit eis viā equi. videlicet directionē legis quā dedit: legē naturali iā obſcurata p peccandi cōſuetudinē: q̄ q̄dē lex inducit ad cultū ⁊ amorē vnius veri dei: ⁊ cōſeruādā equitatē cū ꝓximo. licet aūt illa lex fuerit data populo iſrael ſpecialit̄. tū data fuit omnib⁹ in q̄ntū admittebant̄ ad cā iſtis q̄ ſunt neceſſaria ad ſalutē. x Miſeratio. Hic oñr agit̄ de magnitudie miſcdie dei cōparatiue. cū dr: Miſeratio hoīs circa ꝓximū ſuū. q. d. pua ē: q: ſe extēdit ad hoīem tm̄. y Miſcdia aūt dei ſup oēm carnē. Pſ. cxxxv. Qui dat eſcā omi carni. ꝓpt q̄d in cōparabilit̄ maior ē dei miſcdia: ⁊ q: miſereri magis tenent̄ illi qui ſunt in ſtatu regēdi. ſubdit: z Qui miſericordi. hz. i. miſcdie ſtatū. a Docet ⁊ erudit. i. hñs docēdi officiū. b Miſereat̄. in effectu. c Excipiēs doctrinā miſeratiōis. i. ꝯfirmās doctrinā ſuam p exercitiū opis. nā in moralib⁹ magis mouēt facta q̄ v̄ba. d Et qui feſtinat in iudicijs ei⁹. ſ. miſericordie deſiderās audire illā ſententiā in finali iudicio: Uenite bñdicti patris mei. Sequit̄: Eſuriui enim et dediſtis mihi manducare ⁊c. Mat. xxv. e Fili in bōis. Poſtq̄ actū eſt de magnitudine miſericordie. hic oñr agitur de illis per q̄ ipetrat̄ ⁊ cōſeruat̄. ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q: primo fit ꝓpoſitū. ſecundo tollit̄ impedimentū. ibi: Poſt cōcupiſcētias tuas. Circa primū ponunt̄ quattuor ipetratiua ⁊ cōſeruatiua miſericordie diuine. Primū eſt ꝓximi vera cōpaſſio. cū dr: Fili in bonis ne des q̄relā: plāgēdo q̄d dediſti ad releuādū ꝓximi miſeriā. f Et in omni dato nō des triſticiā verbi mali. increpando vel pūgendo pauperē cui das elemoſynā: ſicut faciūt multi p h̄ p/dētes ſaltē in parte bonū meriti. g Nōne ardorē refrigerabit ros. q. d. ſic vt manifeſte apparet in eſtate. h Sic ⁊ verbu meli⁹ q̄ datū. Dupliciter enī aliquis petit elemoſynā. Uno modo magis ex cupiditate q̄ neceſſitate: ⁊ tūc nō expedit dare q̄d petit: ſed magis rōnabiliter ipm inſtruere q̄ ceſſare debeat a tali petitione. ⁊ ſic dicit Aug⁹. de ſermone dñi in monte: Aliq̄n aliquid meli⁹ dabis cum iniuſte petentē correxeris. ⁊ ſm hoc dicit: Nonne ardorē ⁊c. q. d. ſic ros refrigerat ardorē tpis: ſic v̄bū bonū refrigerat cōcupiſcētiā iordiatā petēt'. Alio mō ex nec̄itate quā tñ petens fert moleſte: ⁊ ſic dādū eſt q̄d petit ad reuelādū idigētiā corpis. ⁊ capitur hoc verbum conſolationis ꝓ conſolatione mentis: et q̄ntū ad hoc ſubditur: i Nonne ecce verbum. conſolatiuū. k Sup datū bonū. q. d. ſic: q: melior ē elemoſyna ſpūalis q̄ corpalis: q̄nto ſpiritualia tpalibus p̄feruntur.

Sed vtraq̄

B a Stultus a. In ore ſtlti iurgia: cōtumelie: iō datum ei⁹ igratū. Myſtice. Myſtice. heretici q̄cq̄d ꝓferūt ſub ſpē virtutis polluūt verba mēdacij. b Para iu. vt videas q̄d in te deo diſplicet: at vł placeat: ⁊ delicta corrigas. c Ante iud. Hec monēt vt ſp parati ſimus: nec ſtulta ſecuritate nob blādiamur: ſed in ſeruitio dei laboremus vſq̄ ad finez vite. d Non impe. Cum ſtabis ad orandū: dimitte ſi quid habeas adūſus aliquē. Ps. 10. e Memēto. Juſtus dñs ⁊ iuſticias dilexit: equitatem vidit vultus eius. f Paupertatiſ. future p⁹ hāc vitam: vt facias amicoſ qui recipiāt te in eterna tabernacula. g Hec oīa. Uer: eſtas: autūnus: hyems: dies ⁊ nox nunq̄ requieſcūt: ⁊ cū omnia eternitati comparata cito trāſeunt ⁊ oīa corā oculis dñi: certo fine Ps. 101. claudunt. Ipe autem ſemper idē eſt: ⁊ anni ei⁹ nō deficient. b Homo Pro. 18.c ⁊c. Beat⁹ ē homo q̄ ſemp eſt pauid⁹: vt a peccatis ſuis caueat: ⁊ precepta Ps. 110. dñi ipleat: Quia initiū ſapiētie timor dñi. Intellect⁹ bonus oīb⁹ fa. eū. i Inuenienti. i. cū inuenerit: ⁊ agnitionē ei⁹ pcepit: ipa dabit ꝯfeſſionē recte pdicationis: et ſtudiū bone opationis. k Senſati. Quaſi. Aſtuti agnoſcūt ſapientiam: et ſenſati in verbis demonſtrant prudētiā. l Ne fueris. prouocat nos ad opa miſericordie. Si eī pigri fuerimus: nō mō deerunt nobis ſolatia tpalia: imo aīe noſtre bona futura: quando temporalis elemoſyna remunerabit mercede eterna.

B Oparius

ſ id eſt iuſtus ꝓbet vtrunq̄.
bonū? Sed vtrūq̄ cū hoie iuſti/ a
a ficato. Stultus acriter iꝓpera b
bit: et datus indiſciplinati tabe c
ſ accipientis.
ſcere facit oculos. Ante iudiciū d
ſ reddēs deo rationē.
b para iuſticiā tibi †⁊ anteq̄ loq̄r e
a ſ quomodo rūdeas. b ſ iudiciū q̄n nō licebat operari. c ſ penitentiā iuſticie.
diſcē. Añ lāguorē adhibe mēdi f g
ſ ſi noſmetipſos dijudicarem⁹ nō vtiq̄ iudicare.
c cinā: ⁊ ante iudiciū iterroga te/ h i
ipm: ⁊ in conſpectu dei iuenies
ꝓpitiationē. Ante languorē hu k
milia te: ⁊ in tēpore ifirmitatis l
d oñde cōuerſationē tuā †Non im m n
a ſ curis ſeculi. b ſ ſine intermiſſione orare.
pediāris orare ſēmp: ⁊ non vete o p
a ſ quia in multis offendimus omnes.
ris vſq̄ ad mortē iuſtificari: q̄m q
a ſ vita eterna.
merces dei manet in eternū. Añ r
orationē p̄para aīam tuā: ⁊ noli s
a ſ qui orat vt docuit: ſed nō facit q̄d iuſſit.
eſſe quāſi homo qui tentat deū.
a ſ vindicte peccatoꝝ. b ſ iudicij. ſ.
e †Memēto irē in die ꝯſūmatiōis t v
a ſ q̄m retribuetur vnicuiq̄ ſm opa ſua.
⁊ tempus retributionis in ꝯuer x y
f ſationē facies. Memēto paupta z
a ſ tpalis. b ſ idem.
tis in tpe abūdātie: ⁊ necitātē a b
a ſ ab initio. ſ. creationis. ſ natiuitatis.
pauptatis i die diuitiaꝝ. A mā/ c
a ſ ſenectutis. ſ q: homo nat⁹ de muliere breui viuens tpe replet multis miſerijs. ſ ſeculi.
ne vſq̄ ad veſpērā imutabit tē/
g pus: ⁊ hec oīa citata in ocul' dei. b
h Homo ſapiēs in oībus metuit: c
a ſ preſentis vite.
⁊ in diebus delictoꝝ attēdet ab f g
a ſ q: oīs piger i egeſtate. b ſ diligēs in lege d.
inērtia. Omnis aſtūt⁹ agnoſcit h i
ſ chriſtum.
i ſapientiā: ⁊ inuenienti eā dabit k
a ſ eloquentes. i. p̄dicatores.
k cōfeſſionē. Sēnſati in verbis et l m
ſ vt exemplis alios inſtruant.
ipſi ſapiēter egerūt: ⁊ itellexerūt n
veritatē et iuſticiā: ⁊ iplorauerūt o p
a ſ carnales.
ꝓuerbia ⁊ iudicia †Poſt cōncupi q r
a ſ carnali.
ſcētias tuas non eas: ⁊ a volūn
ſ animaliati.
tate tua auertere. Si p̄ſtes ani/
me tue cōcupiſcētiaſ eius: faciet s
ſ demonibus.
te in gaudiū inimicꝰ tuis. Ne ob t
a ſ q̄rū cōſortio ⁊ imitatiōe cogar' peccare b ſ. i. frequēter peccār populari leuitate.
lecterꝰ i turb: nēc i modicꝰ. Aſſi/ v x
l dua eni ē cōmiſſio illoꝝ: ne fuerꝰ y
mediocrꝰ i ꝯtētiōe ex fenore: ⁊ ñ z a
eſt tibi nihil in ſeculo. Eris eniz b c
inuidus anime tue.

a Sed vtraq̄ cū homine iuſtifi. q: cū dono dat etiā verbū dulce. b Stult⁹ acriter iꝓpe. paupi donū ſuū. c Et dat⁹ indiſcipli. tabe. facit ocu. recipiēt' q̄ verecūdatur ex opprobrijs ſibi illatis. d Ante iudiciū. Hic ponitur ſcdm q̄d eſt inocētie ꝯſeruatio. cū dr: Añ iudiciū para iuſticiā tibi. i. anteq̄ iudices aliū de defectu aliq̄: videas q̄ ſis immunis ab illo: al's te ꝯdēnares: Ro. ij. In quo eī iudicas aliū teipm cōdēnas: eadē eni agis q̄ iudicas. e Et anteq̄ loquaris. alios docēdo. f Diſce. a magiſtro. g Ante lāguorē ⁊c. ſicut eni infirmitaſ corporalis redditur incurabilis p diuturnitatē: ſic ſpūalis p ꝯſuetudinē: que quidē eſt altera natura. h Et ante iudiciū. i. horā mortis: q: talis quiſq̄ in iudicio p̄ſentabit q̄lis in morte reperiet. i Interroga teipm. p diligentē cōſciētie diſcuſſionē. k Humilia te. corā ſacerdote. l Et in tēpore infirmitatis. ſpūalis. m Oſtende cōuerſationē tuam. p nudā ⁊ apertā cōfeſſionē. n Nō ipediaris. Hic ponit tertiū q̄d eſt deuota oratio. cū dicit: Nō ipediaris. tēporalibus curis. o Orare ſemp. i. tpibus ad hoc inſtitutis. p Et nō veteris. i. ꝓhibearis. q Iuſtificari. ſemp. Apoca. vl. Et q̄ iuſtus eſt iuſtificet adhuc ⁊c. p cedendo de virtute in virtutē. r Ante orationē prepara animā tuā. vidēdo q̄ nihil omittas in pericul' pcauendis: ꝓ quibus vis orare: de his q̄ ſaltē fieri pñt p humanā ꝓuidentiā. s Et noli eē q̄ſi hō q̄ ten. de. deū enī tētare eſt pericl'o ſe cōmittere: q̄d agere pōt ꝓuiſionē omittendo expectās liberari a deo. t Memento. Hic conſequenter ponit quartū diuine miſcdie ipetratiuū: q̄d ē extremi iudicij trepidatio. cū dicit: Memento ire. i. vīdicte dei. v In die cōſūmatiōis. mūdi q̄ erit tpe iudicij. x Et tps retributiōis. eterne. y In conuerſationem facies. cōſideratio enī finalis iudicij inducit ad bene conuerſandū ꝓ retributiōe pmij q̄ tūc fiet. ⁊ q: ad hoc multū fac op⁹ miſcdie: vt p̄dictū eſt. ſubdit: z Memēto paupṫatis. releuādo in alijs. a In tpe abūdātie. tue: q̄ potes eā releuare. b Et nec̄itatē pau. ⁊c. q. d. mag' idigētib⁹ debes pri⁹ ſuccurrē. c A māe vſ. ⁊c. i. aliq̄n int̄ māe ⁊ veſpā mutat' d diuitijſ i pauptatē. d Et h̄ oīa ⁊c. i. cito trāſeūtia. q. d. dū hēs elemoſynā facē ne tardes. e Homo ſa. in om. metuit. iudicia diuīa. f Et in die. delī. i. hui⁹ vite tpe q̄d eſt delict' plenū. g Attēdet ab iertia. i. a pigricia bñfaciēdi: ⁊ q: timor dei eſt initiū ſapie. ſubdit: h Oīs aſtut⁹. i. ex timore dei ad cauēdū mala intēt⁹. i Agnoſcit ſapiam. i. acq̄rit ⁊ diligit eā. k Et inuenienti ⁊c. ſ. laudis. l Senſati in v̄bis. i. pcipiētes ſenſū verboꝝ. m Et ipſi ſapienṫ egerūt. extēdēdo ad opus ſuā noticiā. n Et intel. veritatē. de p̄miatiōe boni. o Et iuſticiā. de pūitiōe mali. p Et implorauerūt. i. iplorādo cognouerūt. q Prouerbia ⁊ iudicia. i. itelligētiā occultoꝝ. r Poſt cōcupiſcētias. Hic oñr remouetur impedimentū ipetratiōis miſericordie diuine. cum dicit: Poſt cōcupiſcētias tuas nō eas. ſecutor enī concupiſcentie auertit a regula legis diuine: ⁊ p cōſequēs non poteſt a deo miſericordiā impetrare. ideo ſequitur: s Faciet te in gaudium inimicis tuis. ſpiritualib⁹ qui ſunt ſpiritus maligni. t Ne oblecteris in turbis. i. i multitudine familie. v Nec in modicis. id eſt in minori familia. et ſubditur cauſa: x Aſſidua enim eſt commiſſio illoꝝ. id eſt frequenter peccant: ⁊ ſic turbant dominum ſi bonus fuerit: ⁊ impediunt a bono: et ſi non turbatur fouet eos in malo: ⁊ ſic auertitur a deo. Secundū quod impedit dictam impetrationem miſericordie eſt duricia erga ꝓximum quam remouet dicens: y Ne fueris mediocris. id ē negligēs ⁊ remiſſus: ſed magis diligens ⁊ viuid⁹. z In cōtētiōe ex fenore. i. vt cōtēdas ſupare alioſ in datiōe elemoſyne: quā dans dño fenerat: Prouer. xix. Fenerat dño qui miſeret pauperis ⁊c. a Et nō eſt tibi nihil. ſed aliquid: q: due negationes equipollēt vni affirmationi. b In ſeculo. alia littera: In ſacculo. ⁊ in idē redit. ⁊ eſt ſenſus: Ex quo habes bona huius ſeculi: vel bona repoſita in ſacculo vnde potes conuenienter viuere: non debes eſſe negligens in elemoſynarum datione. c Eris enim inuidus anime tue. ſubtrahendo ſibi bonum miſericordie ſi negligens fueris in elemoſyne datione: ſic exponitur communiter paſſus iſte. Sed q̄m hec expoſitio accipit contentionem extranee: et fenus non litteraliter ſed myſtice: videtur mihi aliter dicendū. ⁊ ſic: Ne fueris medio.

C † 16. q. 1. c. ſic viue. c. ſi clericaṫ in pxin.
† Luc. 18.a 1. Cor. 5.d
† 3.7.b cr. 11.c
D
† 47. di. c. verū catholicum.

Ca. XIX.

Operari⁹. Ad stupora respicit, vbi ait: Mō obleca/teris in turbis q̄/bus.s.ebrietat⁹ vitiū leue esse putat: cū sit ꝺetrimētum bonax rex: ꝛ multiplicatio scelex.

b Modica: verbū ociosū: risū: cōmessatiōes: potationes ꝛ hmōi.

c Et mulie. Fornicatio qua dereliquta ꝺitate fidei iūgunt ꝺemonijs.

d Jūgit fornicatiōes ꝺsibiles oñdit q̄ relicta ꝺba sapientie stulti facti sūt et fornicarijs se iunxerūt. e Qui credit. leuitas animi describit: q̄ ifirma ꝛ mutabilis ē. vñ: Stult⁹ vt luna mutat. Qui credit ꝺ charitate dicit apl̄us: Omnia credit: oīa sperat: omnia sustinet: sed ibi pfectio bōe volūtat⁹ q̄sp. pmpta ē ad oīe op⁹ bonū. hic aūt leuitas aīe describit q̄ statum firmitatis nō ḥz.

f Me iteres. i. p⁹fectū nō cōmittas q̄ iteruz necesse sit flere ne defendas q̄ male locut⁹ es: ꝛ q̄ maliciosa mēte cepisti: fctō ne replices pessimo.

g Amico. hortatur vt cautelā ꝛ discretionem habeamus: ne amico ꝛ īmico. i. catholico ꝛ hereticō nostra pādamus occulta: q̄x inimic⁹ licet blādiatur: decipere tētat. h Audisti. nō equalit⁹ stultuz ꝛ sapiētē cōmouet stultum verbum. Stultus enī ꝓturbat sensū: vt gemitum doloris exprimat per actum nephanduz. Sed nō conturbat iustum quicquid accidat: sed cauendum est illi qui de firmitate cordis confidit: ne memoziam retineat verbi ꝺni.

i Corripe amicū. Corripere ꝺebem⁹ amicos deliāntes sū oñi patiētia: q̄x

§ aliq̄s

a Operari⁹ ebriosus nō locupletabitur: ꝛ qui

b spernit modica paulati de

a § hereticoꝝ. de quo ꝺicit: § el ꝺraconū vinū coꝝ. § ebrietas fornicatio. s.

c cidit. Vinum ꝛ mulieres

§ a vera sapientia.

ꝺpostatare faciunt sapientes: ꝛ arguunt sensatos:

d ꝛ qui se iungit fornicarijs

a § futurę. s. pene. b § ignis nō extinguetur: ꝛ vermis nō morietur.

erit necꝫ: pūtredo ꝛ vermes hereditabūt illū: ꝛ ex

a § alijs.

tollet in exēmpluz mal⁹: ꝛ

a § ne scz sit de numero sanctoꝝ.

e tollet ꝺ nūero aīa ei⁹ †Qui credit cito leuis est corde ꝛ

a § sensu virtutes. b § inter stultos reputabitur.

minoꝛabitur: ꝛ q̄ ꝺelinq̄t i aīam suaz insup habebit. Qui gaudet iniq̄tate ꝺno

§ reprehensibilis.

tabit: ꝛ q̄ odit correptionē

a § i. vita eterna carebit. b § vir liguosus nō ꝺiriget in terra.

minuet vitā: ꝛ q̄ odit lōq/

§ fugbie ꝛ iniquitatis.

citatē extinguit maliciaz.

a § polluēdo eā prauis operibus.

†Qui peccat i animaz suā

a § in iudicio. b § q̄ lerak cū malefece.

penitēbit: q̄ lōcūdat i ma

a § q̄n ꝺicet: Discedite a me mali. i ignē eternū.

f licia denōtabit. Me iteres

§ q̄ post cōmissum emendaberis.

verbuz necꝫ ꝛ durū nō mi/

g noꝛaberis. Amico ꝛ inimico noli narrare sēsū tuū: ꝛ si ē tibi delictū noli ꝺnudare. Audiet ei tex custodiet te: ꝛ q̄si ꝺfēdēt pctm odiet te: ꝛ sic aderit tibi sp. Audisti ꝺbū adūsus ꝓxim tuū: cōmoziat⁹ in te: fidēs q̄m te fū

h dirūpet. A facie verbi ptu

rit fatuus: tanꝫ gemitus

§ cōcupiscētia diabolica suggestiōe cordi peroꝛis immissa.

partus ifantis. Sagitta in fixa femoꝛi canis: sic ꝺbū i

i coꝛ ꝺ stulti †Corripe amicū ne forte nō itelleꝛerit: ꝛ dicat nō feci aut si fecerit: ne iterum addat facere. Corripe ꝓximum: ne forte nō ꝺixerit: et si ꝺixerit: ne forte iteret. Corripe amicum:

k licia denōtabit. Me iteres

§ q̄ post cōmissum emendaberis.

verbuz necꝫ ꝛ durū nō mi/

l noꝛaberis. Amico ꝛ inimico noli narrare sēsū tuū: ꝛ si ē tibi delictū noli ꝺnudare. Audiet ei tex custodiet te: ꝛ q̄si ꝺfēdēt pctm odiet te: ꝛ sic aderit tibi sp. Audisti ꝺbū adūsus ꝓxim tuū: cōmoziat⁹ in te: fidēs q̄m te fū

m dirūpet. A facie verbi ptu

n rit fatuus: tanꝫ gemitus

§ cōcupiscētia diabolica suggestiōe cordi peroꝛis immissa.

partus ifantis. Sagitta in fixa femoꝛi canis: sic ꝺbū i

o coꝛ ꝺ stulti †Corripe amicū p ne forte nō itelleꝛerit: ꝛ q dicat nō feci aut si fecerit: ne r iterum addat facere. Corripe ꝓximum: ne forte nō ꝺixerit: et si ꝺixerit: ne forte s iteret. Corripe amicum: t

§ aliq̄ ꝺ ignoꝛātiā: aliq̄s ꝓ negligētiā: aliq̄s ꝓ inobedientiā ꝛ cōtēptū peccāt: si forte cū discretiōe corripti agāt penitētiā: ꝛ in futuro habēt diligētiā et cautelā. vñ instruite hmōi in spiritu lenitatis.

a Est qui la. Magna ꝺfferentia ē inē qui peccat ꝓ simplicitatē vel ignoꝛantiā: ꝛ eū qui peccat ꝓ mā liciā. Pōt enim fieri vt ꝙs offendat in verbo q̄ tñ nō putat esse malū: sed magꝫ peccat qui plen⁹ ē dolo ꝛ neꝙcia.

b Minuit sa. Mysterioꝝ itel/ligentia: non tamē a mādatoꝝ ꝺei custodia. vñ sequit. Melioꝛ est c Melioꝛ est. Qui. s. tioꝛe ꝺei ipleꝫ q̄ nouit. Qui enī nescit volūtatē ꝺomini ꝛ nō facit: vapulabit paucis: eriguo enim conceditur misericoꝺia. d Est sollertia ꝛc. Incipit ꝺare ꝺfferentiā inter sanctos ꝛ hypocritas. e Est et iustus. Sic hereticī ꝛ hypocrite ostendūt virtutes ꝙspeciē: sed veritatē ei⁹ nō habent: ꝛ vt peccādi locū inueneꝝint: ostēdūt q̄ ī coꝛde habebāt.

f Ex visu. Exteꝝioꝛibus iudicijs cognoscitur affectus animi. vñ: Nō ē arboꝛ bona q̄ fructus malos facit ꝛc. Et alibi: Ex abūdātia coꝛ os lo.

Ca. XX

Quam bonum est. Probibuit iracundiā i iudicio: nūc hoꝛtatur vt correptiones magistri sequatur penitentia disciplīā. Sic enim oppꝛimit voluntas peccādi et impꝛatur venia delicti. vnde: Qui acquiescit increpationibus possessoꝝ coꝛdis.

Agēda sunt omnia patienter ꝛ discrete: q̄x ira viri iusticiā ꝺei nō peraꝛ: ꝛ doctrina oīs ꝓ patiētiā ꝺinoscit.

§ Cōcupiscētia

sepe eni fit cōmissio: ꝛ nō omni

a verbo credas. Est qui labit lin/gua sua: sed nō ex animo. Quis

§ perfectus est qui in verbo nō offendit.

est enī q̄ nō ꝺeliquerit in lingua

§ quasi patientia ex manſuetudo magis valeat in coꝛruptione fraꝛꝛ: q̄x sic ꝺatur locus timoꝛi altissimi: ex tūc fit cōuersio a peccatō.

sua: Corripe primū anteꝫ com

mineris: ꝛ da locuz timoꝛi altissimi: q̄x omnis sapia timoꝛ ꝺei.

§ ꝺinoscitur vel discitur. a § q̄x lex ꝺñi sapiēcia ꝺiuina ordinata est sine omni nequicia sincera et verissima.

Et in illa timē ꝺeū: ꝛ i oñi sapiē

tia ꝺispositio legꝫ. Et nō est sapi

§ hereticoꝝ.

entia neꝙcię ꝺisciplia: ꝛ nō ē coꝛ gitat⁹ bon⁹ pctoꝝ prudētia. Est

§ asturia hereticoꝝ omniꝫ bonis execrabilis est.

prudētię nequicia: ꝛ in ipsa exe/

§ simplex. § vel ꝺficit.

b cratio: ꝛ ē ilipiēs qui minuiꝫ sa/

c pientia. Melioꝛ est hō qui minu

a § subtilitate mysterioꝝ. b § spirituali

itur sapiā: ꝛ ꝺficiēs sensū in tio

a § porētes porenē tormenta patienē § male operando.

re ꝺei q̄ ꝺ abūdat sensu: ꝛ trās

§ hereticoꝝ versutia arte diabolica instructa.

d gredit legē altissimi. Est sollēr/

a § ꝺdicator verus.

tia certa ꝛ ipa iniq̄: ꝛ ē qui ēmit/

a § euangelij.

tit vꝛbū certū enarrās ꝺitatē.

§ attēdite a fal. ꝓphe. q̄ ve. ad vos in vel. oui.

Est qui nequiter hūiliat se: ꝛ ite

a § de quiꝫ ꝺicit: Discite a me q̄x mitis sū ꝛ humilis coꝛde.

e rioza eⁱ plena sūt dolo: ꝛ ē iust⁹

q̄se nimiū submittit a mīa hūilitate: ꝛ ē iust⁹ qui incliat faciē suam ꝛ fingit se nō ꝺiꝛerē q̄ ꝺ ignoratū ē. Et si ab ꝺbecillitate virtū

f veteꝝ peccare: si iuenerit tp̄s ma lefaciēdi malefaciet. Ex visu cognoscit vir: ꝛ ab occursu faciei cognoscit sēsat⁹. Amict⁹ corpis ꝛ risus ꝺētiū: ꝛ igressus hōis enū/

§ hereticoꝝ hypocritarum.

ciāt ꝺ illo. Est coꝛreptio mēdax

§ hereticoꝝ q̄ errāt in fide ꝛ in religiōe.

in ira ꝓtumelioſi: ꝛ ē iudiciū q̄ ꝺ si ꝓbat eē bonū ꝛ ē tacēs: ꝛ ipe

est prudēs. Ca. XX

Quam bonum est argue

sepe eni fit cōmissio: ꝛ nō omni

a verbo credas. Est qui labit lin/gua sua: sed nō ex animo. Quis

§ perfectus est qui in verbo nō offendit.

est enī q̄ nō ꝺeliquerit in lingua

§ quasi patientia et manſuetudo magis valeat in coꝛruptione fraꝛꝛ: q̄x sic ꝺatur locus timoꝛi altissimi: ex tūc fit cōuersio a peccatō.

sua: Corripe primū anteꝫ com

mineris: ꝛ da locuz timoꝛi altissimi: q̄x omnis sapia timoꝛ ꝺei.

§ ꝺinoscitur vel discitur. a § q̄x lex ꝺñi sapiēcia ꝺiuina ordinata est sine omni nequicia sincera et verissima.

Et in illa timē ꝺeū: ꝛ i oñi sapiē

tia ꝺispositio legꝫ. Et nō est sapi

§ hereticoꝝ.

entia neꝙcię ꝺisciplia: ꝛ nō ē coꝛ gitat⁹ bon⁹ pctoꝝ prudētia. Est

§ asturia hereticoꝝ omniꝫ bonis execrabilis est.

Luc.12.f prudētię nequicia: ꝛ in ipsa exe/

§ simplex. § vel ꝺficit.

b cratio: ꝛ ē ilipiēs qui minuiꝫ sa/

c pientia. Melioꝛ est hō qui minu

a § subtilitate mysterioꝝ. b § spirituali

itur sapiā: ꝛ ꝺficiēs sensū in tio

a § porētes porenē tormenta patienē § male operando.

re ꝺei q̄ ꝺ abūdat sensu: ꝛ trās

§ hereticoꝝ versutia arte diabolica instructa.

d gredit legē altissimi. Est sollēr/

a § ꝺdicator verus.

tia certa ꝛ ipa iniq̄: ꝛ ē qui ēmit/

a § euangelij.

tit vꝛbū certū enarrās ꝺitatē.

§ attēdite a fal. ꝓphe. q̄ ve. ad vos in vel. oui.

Est qui nequiter hūiliat se: ꝛ ite

a § de quiꝫ ꝺicit: Discite a me q̄x mitis sū ꝛ humilis coꝛde.

e rioza eⁱ plena sūt dolo: ꝛ ē iust⁹

q̄se nimiū submittit a mīa hūilitate: ꝛ ē iust⁹ qui incliat faciē suam ꝛ fingit se nō ꝺiꝛerē q̄ ꝺ ignoratū ē. Et si ab ꝺbecillitate virtū

f veteꝝ peccare: si iuenerit tp̄s malefaciēdi malefaciet. Ex visu cognoscit vir: ꝛ ab occursu faciei cognoscit sēsat⁹. Amict⁹ corpis ꝛ risus ꝺētiū: ꝛ igressus hōis enū/

§ hereticoꝝ hypocritarum.

ciāt ꝺ illo. Est coꝛreptio mēdax

§ hereticoꝝ q̄ errāt in fide ꝛ in religiōe.

in ira ꝓtumelioſi: ꝛ ē iudiciū q̄ ꝺ si ꝓbat eē bonū ꝛ ē tacēs: ꝛ ipe

est prudēs. Ca. XX

Quam bonum est argue

Ca. XX.

Quam bonum est arguere. Postq̄ auctoꝛ induxit ad discrete locutionis actum, hic consequenter ostendit ipsius fructum. Et quoniam opposita iuxta se posita magis elucescunt. ideo primo ostendit fructum locutionis discrete: et damnum oppositum indiscrete coniunctim, secundo separatim, ibi: Homo acharis. Prima

Universidad de ... Biblioteca

a Cōcupiscētia. Probat exemplo φ bonū sit nō irasci: qꝛ sic cōcupiscētia spadōis maculat virginē nec generat sobolē: ita violentia iniq̄ simulat iudiciū: sed nō seruat equitat' modū. b Est ta. hic laudatur modest' ⁊ culpatur temerarius. Est aūt ta. exponit quā taciturnitatē laudet. alij enī tacēt qꝛ nesciūt loqui. alij āt qꝛ sciūt eē tp̄s tacēdi ⁊ tp̄s loquēdi. c Homo sapiēs. Prudētes moderantur sermōes suos ⁊ tp̄s seruant. Stult' vero totū spūm suū ꝓfert. d Est q̄ mīta redi. Qui sꝫ ꝑ cōfessionē humilitatis ab omni reatu soluit̄.

B

e Et resti. ea. Q̄n in locū vitiorū subrogat multiplicē numerum virtutū:

Ro.5.d Ut vbi abundauit delictum superabundet gratia. f Oculi. Id est intentio. s. varijs nequicijs maculata: semꝑ ad nocendū parata. Septenarius enī vniuersitatē significat. g Hodie fe. In stabilitatem hereticorum ostendit: quia sensum sui erroris violenter ab auditoribus extorquent. ⁊ ideo odibiles sūt deo ⁊ hominib'. Ul' q̄ d' elemosyna in presenti retributionē q̄rit odibilem se facit.

Luc.14.c Uñ: Uoca pauperes ⁊ d'biles: cecos claudos ⁊ beatus eris: qꝛ non habent retribuere tibi. Retribuet autem tibi in resurrectione iustorum. h Fatuo. Qui laboris premium in vita hac querit: vl' heretico qui gloriam humanam appetit. i Quotiēs ⁊ q.

C

Detestabilis est cetus hereticorum: quia scripturā dei prauo sensu interꝑtantur: ⁊ expositionem suam inique predicant.

Lapsus

a ⸗ modeste patienter. b ⸗ instruendus est: nō ꝓhibend' q̄ cōfitet̄ i orōne: et laudat deū in ope
re q̄ irasci: et confitentē in orati a b c d e
a one nō ꝓhibere. Concupiscētia
spadōis deuirgīauit iuuēculā:
sic q̄ facit ꝑ vim iudiciū iniquū. f
Q̄ bonū est correptū māifesta g
re ꝑnitētiā: sic enī effugies vo h i
⸗ modestus catholicus.
b lūtariū pctm̄. Est tacēs q̄ iuenit̄ k l
a ⸗ deo ⁊ hominibus. b ⸗ heretic'
sapiēs: ⁊ est ŏdibilis q̄ ꝓcax ē ad m n
loq̄ndū. Est aūt tacēs ⁊ ñ habēs o
sensū loq̄le: ⁊ est tacēs sciēs tem p q
a ⸗ frenāda est lingua: nō insolubiliter liganda
c pus apti tp̄is. Homo sapiēs tace r
bit vsq̄ ad tp̄s: lasciuus aūt ⁊ i
a ⸗ heretic' q̄ dolosis ṽbis velat maliciā suā.
prudēs nō seruabunt tp̄s. Qui s
multis vtit̄ ṽbis ledet aīam su t
a ⸗ magisterij dignitatem.
am: ⁊ qui pŏtestatē sibi assumit v x
a ⸗ a deo ⁊ ab hominibus.
iniuste ŏdietur. Est ꝓcessio in y z
a ⸗ sub cuius lingua labor et dolor.
malis virŏ indisciplinato: ⁊ est a b
a ⸗ quod fit pro humana laude. s.
inuentio in detrimentū. Est dā c d
a ⸗ elemosyna. s. ꝑ dei amore: ⁊ desiderio eterne patrie: cui hic meritoꝝ tribuitur honor: et in futuro gloria sempiterna.
tum quod non est vtile: et est dā e
tum cui' retributio duplex. Est f g
a ⸗ quise exaltat humiliabitur.
prŏpter gloriam minoratio: ⁊ ē h i
a ⸗ et qui se humiliat exaltabitur.
qui ab hūilitāte leuabit caput. k
d Est qui multa redimat modico l m
e precio: et restituens ea in septu n
a ⸗ doctor catholicus. b ⸗ doctrine. s.
plum. Sāpiens in vĕrbis seipm o
a ⸗ et quia in scripturis veritatem sequitur. b ⸗ dogmata. c ⸗ hereticorum.
amābilem facit: grātie autē fā p
a ⸗ sicut aqua inutilis. b ⸗ doctrina hereticorum.
tuoꝝ ĕffūdēt. Dāt' isipiēs ñ erit q
f vtilis tibi: oculi enim illius se r
a ⸗ indicia veritatis. b ⸗ hereticus.
ptemplices sunt. Exiguā dābit s
a ⸗ quia plurima erroris improperia effundet.
et mūlta improperabit: et aper
tio oris illius inflammatio est:
g Hodie feneratur quis ⁊ cras ex t v
petit: ⁊ odibilis est homo huius
a ⸗ verus qui sm̄ deum.
h modi. Fatuo non erit āmicus: ⁊ x
a ⸗ retributio.
non erit grātia in bonis illius.
a ⸗ qui cōmunicant sꝫ doctrina hereticoꝝ
Qūi enim edunt panem illius: y
a ⸗ mendaces. ⸗ doctrine hereticorum.
i fālse lingue sunt. Quotiens et z a
quanti irridebunt eū? Neq̄ eñ b
quod habendū erat directo sen

ris. Prima in tres: qꝛ primo propoositum ostendit in verbo correctionis. secundo in verbo eruditiōis. ibi: Est tacēs. tertio in verbo humane cōmuncationis. ibi: Sapiens inverbis. Circa primū dicit: Q̄ bonū est arguere. dulcit̄ ⁊ charitatiue delinquentē: a Q̄ irasci. ipm̄ arguendo īdiscrete. nam ꝑ hoc impeditur fruct' correctionis. b Et confitētem. humiliter peccata sua. c In oratione. vt sibi dimittā tur a deo. d Non ꝓhibere. i. ipsum ad hoc inducere: minus enī dicit et plus signat. e Concupiscentia spadōis deuirginauit iuuenculam. polluēs ipsam absq̄ fructu prolis. f Sic qui facit per vim iudicium iniquum. i. indiscretā correctionē ⁊ idebitā: qꝛ maculat iusticiā absq̄ fructu emēdationis: ⁊ qm̄ nō solū corripiens debet se discrete habere: sꝫ etiam correptus. subdit̄: g Q̄ bonū est correptū māifestare penitentiam. i. ondere φ sit vere penitēs verbo ⁊ facto. h Sic enī. i. si sic feceris: i Effugies volūtariū peccatū: id est q̄dlibet actuale pctm̄. originale nanq̄ nō est volūtarium: nisi voluntate primoꝝ parentū. k Est tacens. Hic cōsequēter ostendit ꝓpositū ī verbo doctrine. dicēs: Est tacēs. a doctrina vsq̄ ad tp̄s cōueniēs: l Qui inuenit̄ sapiēs: nam dicit̄ Eccl's. iij. Tp̄s tacēdi ⁊ tp̄s loquēdi. m Et est odibilis. deo ⁊ hominib'. n Qui ꝓcax est ad lo. pueniens tp̄s debitū: ⁊ sic facit scādalū. o Est autē tacēs ⁊ non habens sensum loquele. ⁊ talis licet ex defectu sensus nō sit cōmendabilis: tñ ex hoc φ tacet: ne loquēdo deficiat est laudabilis. p Et est tacēs. ad horam: q Sciēs tp̄s apti tp̄is. i. tp̄s aptū ad docendū. ideo subdit̄: r Homo sapiēs tacebit vsq̄ ⁊c. et patet ex dictis. s Qui multis vtit̄ verbis. i. superfluis ⁊ inanib'. t Ledet animā suā. nam in multiloquio pctm̄ nō deerit: Prouer. x. v Et q̄ ptātē. docēdi vel corrigēdi: x Sibi assumit. iniuste. y Odiet̄. a deo ⁊ hominibus. z Est ꝓcessio. qm̄ immediate mētionē fecit de assumente sibi potestatē iniuste in quo male ꝓcedit: iō hui' occasione tractat de ꝓcessu in malis. d. Et ꝓcessio in malis: q̄ malo in pei': sic in bonis de virtute in virtutē fit ꝓcessus. a Uiro indisciplinato. hic enī pei' vult eē magister q̄ discipulus. b Et est inuētio. qꝛ talis nitit̄ inuenire noua. c In detrimentū. sui ⁊ alioꝝ: qꝛ cōmuniter sunt erronea q̄ inuenit: ⁊ sicut male ꝓcessit docendo: sic ⁊ sua dispensando. ideo subditur: d Est datū quod non est vtile. quia caret debitis circūstantijs ⁊ repletur malis: vt quia fit propter vanam gloriam vel aliam prauam intentionē: ⁊ huiusmodi. e Et est datū. sapientis per oppositū. f Cuius retributio est duplex. sꝫ augmentū gratie in presenti: ⁊ donū glorie in futuro. g Est ꝓpter gloriam. assumentis sibi indebite potestatem. h Minoratio. qꝛ cōmūiter deijcit̄ a statu suo. i Et est. sapiens. k Qui ab hūilitate leuabit caput. meritorie: ⁊ ab alijs sublimat̄ effectiue. qꝛ sic d' Hebre. v. Nec quisq̄ sumit sibi honorē: sed qui vocat̄ a deo. l Est q̄ multa redimat. scilicet peccata. m Modico p̄cio. i. parua penitentia respectu pctōꝝ: que merebant̄ penā eternā: sed penitentia cōmutat eam in temporalē. n Et restituens ea in septuplū. i. multipliciter. vel septuplum. i. in septenarium gratiarū spiritussancti. nam vbi abundauit delictum: aliq̄n superabundat gratia. o Sapiens in verbis. Hic ponit̄ fructus locutionis discrete ⁊ dāmnū indiscrete in verbo cōmunicationis humane. cum dicitur: Sapiēs in verbis seipsū amabilem facit: quia cauet dicere odiosa: ⁊ studet proferre deo ⁊ hominibus gratiosa. p Gratie autem fatuorū effundentur. per indiscretam locutionem: per quam deo ⁊ hominib' odiosi reddūt̄: licet aliquas gratias grat' datas habeant vt robur corporis: decorem et nobilitatem generis: et huiusmodi. q Datus insipientis non erit vtilis tibi. recipienti. ⁊ subditur ratio: r Oculi enim illius septemplices sunt. i. eius intentio est multiplex, ⁊ varia: propter quod ex paruo dono ad vanitates et alia mala vult habere plura obsequia. vel dicet recipiēti improperia. ideo subditur: s Exigua dabit ⁊ multa improperabit ⁊c. ⁊ sicut male dat ita male accomodat. ideo subditur: t Hodie feneratur quis. accomodando proximo. v Et cras expetit debitum. ⁊ cum iurgio. ideo subditur: Et odibilis ⁊c. x Et non erit gratia in bonis illius. quia non cōmunicat ea gratiose: sed magis odiose modo dicto. y Qui enim edunt panem illius. cōsumendo bona eius: z False lingue sunt. i. homines adulatores eius stulticiam cōmendantes. a Quotiens et quanti irridebūt e. q. d. oēs sapiētes et boni. b Neq̄ enī quod habendum erat ⁊c. i. male sua distribuit: ⁊ aliena que rapit: ⁊ qꝛ tales adulatores pu

a Lapsus false. Sicut in planicie pauimenti vbi offendicula non sunt: frustra quis cadit: sic hereticorū sensus ꝓpria nequicia excecatus: in semita veritatis que aperta est casum inuenit. b Homo achariſ. Sine gratia spiritussctī: vel amarus: qꝛ amarum ⁊ noxiū sensum ingerit auditoribus. c Fatui. Iudei: q̄ adhuc putant esse necessarias leg' obseruantias: vl' ꝑhi qui hūana rōne estimāt se oīa cōprehendere: vel heretici q̄ sophisticis argumentis nitunt̄ euertere ṽitatē euāgelij. d Est q̄ vetat̄. Reprehensa falsitate hereticorū intentionē praue voluntatis vituperat. Sunt enī q̄ cū nō possunt actu peccare: nolunt in volūtate q̄escere. e Est q̄ ꝑdet. Quia timens hui' mundi potestatē: nō audet profiteri euāgelij veritatem.

Luc.9.d Uñ: Qui erubuerit me et meos sermones: hūc erubescet filius hominis. f Est q̄ pre cō. Sunt q̄ plura ꝓmittunt et pauca reddūt: ⁊ eos q̄bus mentiēdo promittunt inimicos sibi faciunt. g Potior est fur. Nō excusat furem: sed eius cōparatione ingrauat mētiēdi assiduitatē.

Mystice Mystice aūt fures sūt iudei quibus dicitur: Qui predicans nō furandum furar'. Heretici vero mendaces qui peiores sūt: qꝛ post perceptam baptismi gratiam ad vomitum redierunt: ⁊ spiritui gratie contumeliā fecerunt. h Sapiens in ver. Quia sapientiā mētis demonstrat in bñdictis.

Mat.12.c Unde: Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. i Sapientia absconsa. Nulla est vtilitas thesauri qui absconditus est ⁊ non scitur: ⁊ sapie sine discretiōe absconse.

Fili peccasti.

su distribuit: similiter ⁊ quod nō
a erat habendum. Lapsus false lin a
gue quasi qui in pauimento ca
dens: si casus malorum festinan b
b ter venient. Homo acharis qua c
a ⸗ doctrina hereticorum. vnde: Ineptas et inanes fabulas deuita.
si fabūla vana: in ore indisci d
plinatorum assidua erit. Ex ore e f
a ⸗ argumentatio falsa.
fatui reprobabit̄ pabŏla. Nō eni g
d dicit illā in tempore suo. Est qui h
vetat̄ ꝑ inopia peccare: ⁊ in reqe i k
a ⸗ Noli timere eos qui occidunt corpus: animā autem non possunt occidere.
e sua stimulabit̄. Est qui ꝑdēt aiāz l m
suā pre cōfusiōe: ⁊ ab imprudēti n
ꝑsona ꝑdet eā: ꝑsone āt acceptio o
f ne ꝑdet se. Est qui pre confusiōe p q
ꝓmittit amico: ⁊ lucratus est eū r s
a ⸗ inter maxima vitia mendacium numeratur. Unde: Os quod mentitur occidit animā.
inimicum gratis. Opprŏbrium t
nequā i hoie mēdaciū: et i ore in
a ⸗ non laudat furem.
g disciplinatorū assidue erit. Pŏ v
tior ē fur q̄ assiduitas viri mēda x
cꝭ: ꝑditionē āt ābo hereditabūt.
⸗ celesti.
Mores hoim mendaciū sine ho y
a ⸗ perpetuo in eternum confundentur.
nore: et ꝯfusiŏ illoꝝ cū ipis sine i
h termissiōe. Sapiēs in ṽbis ꝓdu z
a ⸗ discipulus obediens.
cet seipm: ⁊ hŏmo prudēs place a
a ⸗ scis doctorib'. b ⸗ euāgelico vomere. c ⸗ carne. s.
bit māgnatis† Qui opĕrat̄ tĕrrā b
⸗ fructus iusticie. ⸗ virtutū.
suā inaltabit aceruū frugum: et
⸗ opera iusta.
q̄ opatur iusticiā ipe exaltabit̄.
a ⸗ bon' discipulus. a ⸗ doctorib'. c ⸗ admonitione correptus.
Qūi vero placet māgnat: ĕffugi c
a ⸗ ne veritatē videāt.
et iniq̄tatē† Exenia ⁊ dōa ĕxcecāt d
a ⸗ amator. s. pecunie q̄ dicēda q̄si mutus tacet.
oculos iudicū: et quasi mutūs i e
i ore auertit correptiōes eorū. Sa f
piētia abscōsa ⁊ thesaur' inuisus:

tores punientur. ideo subdit̄: a Lapsus false lingue quasi qui in pauimento cadens. grauius enim leditur ꝓpter pauimenti duriciā q̄ si caderet sup mollē terrā. b Sic casus maloꝝ festinanter venient. i. ex improuiso: sicut lubricans cadit i pauimento. c Homo acharis. Hic ponit̄ fructus locutionis discrete ⁊ dānū indiscrete separatim. ⁊ primo dānnū indiscrete. secundo fructus discrete. ibi: Sapiēs in verbis. Prima in duas. nam primo ponitur damnū indiscrete locutionis in docendo. secundo fatue ꝓmittendo. ibi: Est qui pre confusione. Prima in duas: quia primo facit ꝓpositum. secundo remouet quoddam erroneum dictum. ibi: Est qui vetatur. Circa primū dicitur: Homo acharis. i. sine gratia dei ⁊ hominis: d Quasi fabula vana in ore indisciplinatorū assidua. nam indisciplinati in fabulis vanis sūt assueti. e Erit. s. homo acharis. nam de ipso fit derisio et fabulatio cōmunis: etiā si aliquādo dicat bona. ideo subditur: f Ex ore fatui reprobabitur parabola. i. sentētia vera ⁊ magna. ⁊ subditur ratio: g Non enim dicit illam in tempore suo. i. tempore congruo: sed inepto. h Est q̄ vetatur. Quia locutus fuit auctor de peccato oris. hic cōsequenter remouet errorem circa peccatum cordis. dixerunt enim aliqui: quorum Josephus fuit vnus: vt patet. xij. libro antiquitatis iudaice: φ actus interior cordis non est peccatum nisi exeat aliqualiter in opere: quod manifeste patet falsum: qꝛ actus exterior non habet rationem peccati: nisi quia procedit ab actu interiori. peccatum enim sic est voluntarium: q̄d si non est voluntarium non est peccatum. propter quod hūc errorem remouet. dicens: Est qui vetatur. id est prohibetur peccare: i Pre inopia. sicut pauper qui non potest exercere vsuram. licet velit propter inopiam rerum. Similiter debilis ⁊ infirmus nō potest exercere rapinas ⁊ homicidia propter inopiam virium: Quis faceret hoc libenter. k Et in requie sua. i. in cessatione a malo: l Stimulabitur. id est amaricabitur: eo φ maliciam suam ducere non preualet ad effectum. propter quod talis volūtas mala pro facto malo reputatur: ⁊ quia talis exit in opus malū quādo potest. subditur: m Est qui perdet animā sum pre cōfusione. i. pre timore confusionis si appareat paup. ꝓpter q̄d ad latrocinia cōuertitur: n Et ab imprudēti persona perdet eā. id est a ꝑsuasione mali hominis cui de facili assentit in latrocinijs. ideo subditur: o Persone autē acceptione. i. acceptando ꝑsuasionem inique persone: p Perdet se. q̄ntū ad animā per peccatū mortale: ⁊ quantū ad corpus frequēter suspensione vel decapitatione. q Est qui pre confusione. Hic ponit̄ damnū indiscrete locutiōis in promittēdo. cum dicitur: Est qui pre confusione. i. timens verecundiam innotari de impotētia vel auaricia. r Promittit amico. q̄d nō potest soluere. s Et lucrat' est eum inimicū gratis. i. sine causa rōnabili ꝓmittendo. dicit̄ enim vulgariter: Qui ꝓmittit ⁊ nō soluit cor amici sui sibi tollit. Et quoniā in ꝓmittendo cōmisit mendaciū: sciens φ soluere non poterat. subditur: t Opprobriū nequā in homie mendaciū. quādo procedit ex libidine mentiēdi: q̄d ꝓprium est hominis indisciplinati. ideo subditur: Et in ore indisciplinatorū ⁊c. v Potior est fur. i. min' malus: x Q̄ assiduitas viri mendacis. i. q̄ homo assuetus mēdacijs. talis enim frequēter dicit mendaciū perniciosū: q̄d est aliq̄n grauius q̄ furtum: vt q̄n ꝑ mendaciū alteri' denigrat̄ fama: quāto meli' est nomē bonū q̄ res possessa que tollit̄ ꝑ furtū. y Mores ho. men. sine ho. qꝛ mag' digni sūt ꝯfusiōe. iō subdit̄: Et cōfusio illoꝝ ⁊c. z Sapiēs i ver. ꝓdu. seipm̄. Hic ꝯñr ponit̄ fruct' locutiōis discrete. cū d': Sapiēs i ṽbis ꝓducet seipm̄. i. māifestabit sapiā suā: a Et ho. pru. pla. mag. sicut ptz de Joseph Geñ. xlj. q̄ ꝓpt̄ prudētiā suā placuit pharaoni: ⁊ d' daniele Dañ. ij. q̄ ꝓpt̄ sapiā suā placuit nabuchodonosor regi: ⁊ qꝛ tales ꝓpter suā iusticiā exaltant̄. subditur: b Qui ope. ter. s. ialtabit aceruū frugū ⁊c. sicut ei talis augmentat fruges: sic operanti iusticiā crescūt honores: ⁊ hoc ptz de Joseph ⁊ Daniele q̄ fuerūt valde exaltati. vn' in egypto. alter in babylone. c Qui vero placet magnat'. dicto modo. sꝫ ꝓpter suā iusticiā ⁊ sapientiam: d Effugiet iniquitatē. qꝛ nō accipiet dona ad subuertendū iusticiā. de qb' subdit̄: Exenia ⁊ dona ⁊c. e Et q̄si mut' i ore auertit correctiōes eoꝝ. Est autē mut' quedā species rane: q̄ ꝓiecta in os canis facit eū tacentē ⁊ nō potentē latrare: sic exeniū datū pro subuersione iusticie facit iudicē tacere ⁊ a punitiōe mali cessare: ⁊ qꝛ dictū est φ sapiens in verbis manifestat sapiētiā suā. iō subdit̄: f Sapientia absconsa ⁊ thesaurus inuisus q̄ vtilitas i vtrisq̄? q̄si diceret. nulla: ⁊ ꝰ verū est quantū ad vtilitatē alioꝝ: sed nō quantū ad propriam. thesaurus enim inuisus nec sibi nec alijs valet: sed sapiētia absconsa valet habenti quantū ad actus vite cōtemplatiue: licet non valeat alijs per opera vite actiue.

D

† Pro.13.b et.28.c

† Exo.23.a Deu.16.d ⸗.41.c † 11.q.3.c pauper.

Melior

Universidad de Sevilla Biblioteca

Ca. XXI

Fili peccasti. Consilium dat cū peccam⁹. nō est ei qui faciat bonū: ⁊ nō peccet: ne iterū peccem⁹: sed de p̄teritis pniaz agamus: dep̄cātes vt nobis dimittant̄.

Ecc̄s. 7. e

b Colubri. Diaboli qui semp̄ colit vmbras peccati: ⁊ regnat ī filijs tenebrarū.

1. Pe. 5. b

c Dentes. Aduersarius nr̄ diabolus tāq̄ leo rugiens circūit querens quē de.

d Obiurgatio. Concordia mīmeres crescunt. discordia maxime dilabunt̄. Alle. vero hereticoꝝ ꝯstructio varijs argumētis innitens annullabit̄: quia veritatem fidei ⁊ vnitatem pacis abominantur.

Allego.

e Deprecatio p. Qꝛ iudicabit de⁹ impios qui affligunt sanctos.

f Correptionez. Id est iudiciū sui peccati: qꝛ mentez suā indurauit: ne obediret veritati.

B

g Not⁹ a lō. Manifestat̄ p̄sumptio heretica ī lingua temeraria q̄ loq̄t̄ ad ūsus deū īiq̄tatē.

h Qui edificat. Hereticuz significat q̄ scripture testimonia a prauo sensu aliena ad cōfirmationē sui erroris ꝯgregat. Sz vindicta vltionis iuste dissoluet̄ duricia nefande actionis. Vel tropologice auarū raptorē: q̄ ex alienis rebus auget diuitias: ⁊ vacuus omnibus bonis in die iudicij pro iniquitate sua punietur.

Tropol.

i Via pec. iō velox maloꝝ īterit⁹: qꝛ via. i. vita illoꝝ plena ē doloribꝰ ⁊ duris pctōꝝ opibus.

k Nō erudiet̄. His sentētijs ꝯfundit errorē hereticoꝝ: qꝛ sensus quē hn̄t in scripturis nō est dicēd⁹: vbi abūdat nequicia ⁊ dolus: qꝛ deus creauit

q̄ vtilitas ī vtrisq̄: Melior ē
a ꝯ ne proferens eam peccet.
q̄ celāt insipientiā suā: q̄ ho
a ꝯ qui predicando potest prodesse.
mo q̄ abscōdit sapiam suā.

L. XXI

Fili peccasti: nō adijcias iteruz: sed ⁊ de pristi-
a ꝯ dei misericordiam.
nis deprecare: vt tibi dimittant̄. Quasi a facie colubri
a ꝯ consentiendo suggestionibus diaboli:
fuge peccata: et si accesseris
a ꝯ in infernum.
ad illa suscipiēt te. Dētes le-
a ꝯ suggestiones. b ꝯ peccare facientes.
onis dentes ei⁹: īterficiētes
a ꝯ et corpori ⁊ anie nocet. verūq̄ enim ꝓ iniquitate damnabitur.
anias hoim. Quasi rōphea bis acuta oīs iniq̄tas: plage
a ꝯ qꝛ suppliciū eternū b ꝯ alia trāslatio caraplectatio. i. conuitium.
illi⁹ nō ē sanitas. Obiurgatio ⁊ iniurie annullabūt substantiā: ⁊ dom⁹ q̄ nimis locuples est annullabit̄ supbia: sic suba supbi eradicabitur.
a ꝯ desideriū pauperis exaudiuit dn̄s.
Dep̄catio paupis ex ore vs-
ꝯ pauperis. ꝯ iudicis.
q̄ ad aures puēiet: ⁊ iudiciū
a ꝯ pro peccatis.
festinato aduenient illi. Qui odit correptionē vestigiū ē
a ꝯ. i. cor suum cōuertit ad intelligenda p̄cepta dei.
pctōris: ⁊ q̄ timet deū ꝯuertet̄ ad cor suū. Notus a lōge
a ꝯ. i. fidelis diligenter obseruat ne cadat in errorem eius.
potēs lingua audaci: et sensatus scit labi se ab ipso. Qui edificat domū suam impendijs alienis: qui quasi colligit lapides suos in hyeme.
a ꝯ vilitatem peccatorum: ⁊ velocē signat interitum.
Stuppa collecta synagoga peccantium: ⁊ ꝯsummatio illorum flāma ignis. Via peccantium complantata lapi-
ꝯ ideo.
dibus: ⁊ in fine illorū inferi
ꝯ econtra.
⁊ tenebre ⁊ pene. Qui custo-
a ꝯ reseruabit̄ ab illa
dierit iusticiā ꝯtinebit sensū
a ꝯ volūtas. s. quā in timore dei habuit.
b ꝯ agnitione deitatis remunerabitur.
eius: ꝯsūmatio tīoris dei: sapientia ⁊ sensus. Non erudietur: qui non est sapiens in bono. Est autem insipientia que abundat in malo: ⁊ nō est sensus vbi est amaritudo

a Melior est qui celat insipientiā suam. quia precauet sibi a confusione: b Et homo qui abscondit sapientiā suam. tempore q̄ manifestanda est per doctrinā vel p̄ iusticiā. talis enim abscondit in terra talentū dn̄i sui: quod p̄ ipsum debebat multiplicari: sm̄ q̄ dicit̄ Matth. xxv. ꝓpter quod ibidem dicit̄: Seru⁹ piger ⁊ mal⁹.

Ca. XXI

Fili peccasti. Supra detestatus est auctor peccatoruz originem. Hic ꝯsequēter detestatur eorū multitudinē. Nam humanū est peccare: sed diabolicū est in peccato perseuerare. Primo igitur detestatur hoc de omnibus peccatis in generali. Secundo de aliquib⁹ in speciali. ibi: Obiurgatio. Circa primū dicitur: Fili peccasti. humana fragilitate. d Nō adijcias iterum. addendo peccatum peccato. e Sed ⁊ de pristinis deprecare. per te ⁊ per alios. f Quasi a facie colubri fuge peccata: que statim intoxicant animam: sicut coluber sibi appropinquantem: g Et si accesseris ad illa. per consensum: h Suscipient te. inuoluendo ⁊ ligando per actum ⁊ consuetudinem. i Dentes leonis dentes eius. nam deuorat totaliter bonum gratie ⁊ diminuit bonū nature. k Quasi rōphea bis acuta hominis iniquitas. quia ledit animam ⁊ corpus: ⁊ ledit etiam in presenti subtrahendo gratiam: ⁊ in futuro per gehenne penam q̄ est interminabilis. propter quod subditur: Plage illius nō est sanitas. l Obiurgatio. Hic consequēter detestatur peccata magis in speciali. ⁊ primo peccatum superbie: quod est aliorum initium: vt dictum est. s̄. x. ca. dicit igitur: Obiurgatio. in verbis: m Et iniurie. in factis: n Annullabunt substantiam. i. diuitias temporales. nam ista frequenter puniuntur pena pecuniaria: ⁊ etiam spirituales que annihilantur per vitia: ⁊ quoniam iniurie procedunt ex superbia. sequitur: o Et domus que nimis locuples est ⁊c. ⁊ patet ex dictis sententia. ⁊ subditur dictorum causa cū dicitur: p Deprecatio pauperis: iniuriati verbis ⁊ factis superbi. q Ex ore. suo: r Usq̄ ad aures. dei: s Perueniet. i. exaudietur: t Et iudicium. id est vindicatio: v Festinato adueniet illi. per deiectionem superbi. x Qui odit correptionez. qualis est superbus. y Vestigium est peccatoris. i. imitator est diaboli: qui dicitur peccator antonomatice. tum quia peccauit primo. tum quia obstinatus est in peccato. z Et qui timet deū. conuertitur ad cor suum correptionem recipiēdo ⁊ a peccatis cauēdo. a Notus a longe potens lingua audaci. potens hic accipit pro superbo qui magna estimat de seipso: ⁊ iste cognoscitur a longe p̄ linguam audacem: nam alte loquitur ⁊ superbe: b Et sensatus scit labi se ab ipso. prudenter eius consortium euitando. c Qui edificat. Hic in speciali detestatur vitium auaricie: ⁊ diuiditur in duas partes. quia primo facit propositum. secūdo declarat quoddam dictum. ibi: Non erudietur. Circa primum dicitur: Qui edificat domum suam impendijs alienis. i. expensis per rapinam collectis. d Quasi qui colligit lapides suos. in edificio adinuicē componendo: e In hyeme. nam edificium tale non est stabile: nec similiter domus per rapinam edificata: ⁊ quia pena correspondet peccato. subditur: f Stuppa collecta. ad incēdiū apta: g Synagoga peccantiū. i. raptorum. h Et ꝯsummatio illorum. i. consummata ⁊ vltima illorum pena: i Flāma ignis. infernalis: sicut in presenti arserūt flāma cupiditatis. propter quod subditur: k Via peccantium cōplātata lapidibus. nam etiā in presenti affliguntur malis pluribus. propter quod in eorum persona dicitur Sap̄. v. Lassati sumus in via iniquitatis et p̄ditionis: ambulauimus vias difficiles ⁊c. l Et in finem illorum inferi. dicitur in plurali: eo q̄ plura loca sunt ibi: m Et tenebre. interiores ⁊ exteriores. n Et pene. s. pena sensus ⁊ pena damni: ⁊ qꝛ rapine de qua dictum est opponitur iusticia ad proximum: ⁊ timor ad deum: ideo de ipsis subdit vt magis propositum elucescat. o Qui custodierit iusticiā. ad proximum: p Continebit sensum eius. i. firmiter tenebit iusticie dictamen in suis operibus: q Consummatio timoris dei. id est perfectio: cuius initiū est dei timor: r Sapientia. per quem homo bene disponitur ad deuz: s Et sensus. per quem bene disponitur ad proximū: modo dicto. Rabanus autem hic incipit versum: Sensus eius non erudietur ⁊c. ⁊ planior est littera. t Non erudietur. Hic declarat quoddā dictū. dixit enim ante īmediate q̄ sapientia est ꝯsūmatio timoris dei. ideo declarat de qua sapientia intelligit. Nam quedaz est sapientia terrena: animalis ⁊ diabolica: Jaco. iij. ⁊ de illa non intelligit. iō dicit: Nō erudiet̄ q̄ nō est sapiēs in bono sed in malo. de qua sapia subdit̄: v Est aūt insipiētia q̄ abūdat in malo: q̄ magis ꝓprie astutia serpentina dr̄: que media reperit ad malā ꝯclusionē q̄lis est sapia iudicū ⁊ aduocatoꝝ iniq̄ꝝ: ⁊ tales hoīes nō recipiūt eruditionē: qꝛ reputāt p̄dicatores idiotas ⁊ simplices: ⁊ sic eorū monita vilipendūt: x Et nō est sensus. bonus: y Ubi ē amaritudo ꝯsciētie remordētis: sicut ī p̄dict̄. Nā synderesis: que nō totalit̄ extinguit̄ in p̄nti: remurmurat malo saltē aliqn̄.

Scientia

us creauit hominem rectū: ⁊ ipe īmiscuit se infinit̄ questionibus.

Luc. 16. b

a Displicebit. Filij hui⁹ seculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. b Cōpedes ī pe. Quia gressib⁹ eorū quibus incedunt ruina iniq̄tatis ꝯtradicit actiones eorum dānando reprehendit. c Fatuus in risu. Cet⁹ hereticoꝝ plausibili operatiōe per rhetoricā artē docendo querit auditorum fauorez. Sancti v̄o doctores iocunditatē locutōis sic intermiscent predicationi vt non recedāt a tramite veritatis. d Pes fatui. Quia heretici auctoꝝ suoꝝ sectā in domicilio scriptorum suorū latitantem student imitari. e Stult⁹ a fe. Notat hereticorum calliditatē: et catholicoꝝ simplicitatez. f Dum maledi. Nō quia maledictum dicit diabolū: s̄ qꝛ quē maledictuz nouit nō cessat imitari. Dū enim mauult diabolum imitari q̄ xp̄m iure damnatur.

XXII

In lapi. ⁊c. Qn̄ peccatorū duris scripturaꝝ sententijs feditas sceleꝝ exprobratur.

Allego.

Alle. Qui in lapide luteo vel de stercore boū lapidat̄: populū iudeorū significat: qui ex fragili gentiliū turba q̄ legē ignorabat: quaz lapis luteus figurat exprobratur: quia ꝓprauitate sensus ī christū credere noluit q̄ in lege promissus ē ⁊ ꝓphet⁹.

De stercore bouz. i. de iudeis credentib⁹ q̄ ex p̄riarchis. s. ⁊ ꝓphetis legis iugū portantibus editi sunt: pro cecitate cordis irrident̄: quia saluatorem recipere noluerunt.

De ster.

Scia sapiētis tanq̄ īundatio abū-
a ꝯ doctrina ⁊ virtutibus. vnde: Qui biberit aquā quā ego dabo ei. fi. in. e. f. a. s. in. v. e.
dabit: ⁊ ꝯsiliuz illi⁹ sic fons vite p̄-
a ꝯ heretici. b ꝯ malicie stimulis vndiq̄ p̄foratū.
manet† Cor fatui q̄si vas ꝯfractū: ⁊
a ꝯ spūssanctus discipline effugiet fictum.
oēm sapiam nō tenebit. Verbū sa-
a ꝯ humilis qui sapientiā amat.
piēs quodcūq̄ audierit scius lau-
a ꝯ voluptatis amator.
dabit: ⁊ ad se adijciet: audiuit lu-
a ꝯ contemnet implere.
xuriosus ⁊ displicebit illi: ⁊ p̄ijciet
a ꝯ predicatio. b ꝯ heretici.
illud p⁹ dorsū suū. Narratio fatui
a ꝯ onerosa transeuntibus. s. viam huius seculi.
b ꝯ verbis. c ꝯ catholici.
q̄si sarcina ī via. Nā ī labijs sensati
a ꝯ sana p̄dicatio. b ꝯ doctrina. c ꝯ catholici p̄dicatoris. d ꝯ populo dei.
īuenient̄ grā. Os prudēti q̄rit̄ ī eccle-
a ꝯ deuoti auditores vt intelligāt. s. et impleant.
sia: ⁊ v̄ba illi⁹ cogitabūt ī cordib⁹
a ꝯ hereticoruz synagoga vbi catholici sensus spernitur sapientia.
suis. Tanq̄ dom⁹ extermiata: sic fa-
a ꝯ quia multiplici errore inuoluta.
tuosa sapia: ⁊ scia insensati inenar-
rabilia v̄ba. Cōpedes ī pedib⁹ do-
ctrina stulto: ⁊ q̄si vincla manuuz
a ꝯ modestia in omib⁹ seruanda.
sup manū dexterā. Fatu⁹ ī risu ex-
altat vocē suā: vir aūt sapiēs vix
a ꝯ Cū predicatio diuina illustratur sapientia.
tacite ridebit. Ornamētū aureuz
a ꝯ cum totam vitā circundat disciplina.
prudēti doctria: ⁊ q̄si brachiale in
brachio dextro. Pes fatui facil̄ in
a ꝯ catholicus. b ꝯ sequi. s. errorē sup̄bientis.
domū p̄ximi: ⁊ hō perit⁹ ꝯfundet̄
a ꝯ heretic⁹. b ꝯ qꝛ foramina subtilitatis querit.
a p̄sona potētis† Stult⁹ a fenestra
a ꝯ scripture. b ꝯ catholicus.
respiciet ī domū: vir aūt eruditus
a ꝯ quia scripturam aperte exponere querit.
b ꝯ ab ore. s. hereticorum predicationis verbū.
foris stabit† Stulticia hois auscul-
a ꝯ p̄dicator. b ꝯ qꝛ nō vult recedere a veritate.
tare per ostium: et prudens grā-
a ꝯ malorum. b ꝯ verba.
uabit̄ ꝯtumelia. Labia īprudētiū
a ꝯ qn̄ electoꝝ v̄ba vere sapie exprimūt sensum.
stulta narrabūt: v̄ba āt prudētiū
a ꝯ regula fidei. b ꝯ quando hereticorum stulta intentio nititur ad ornamentum verborum.
statera pōderabūt̄. In ore fatuoꝝ
cor illoꝝ: ⁊ ī corde sapiētū os illo-
rū† Dū maledicit impi⁹ diaboluz:
a ꝯ flagitijs. b ꝯ hereticus qui occulte errores ad decipiendum ponit.
maledicit ipe aīaz suā. Susurro co-
a ꝯ factis et verbis.
inq̄nabit aīaz suā: ⁊ ī oīb⁹ odiet̄: ⁊
a ꝯ moderatus in verbo.
q̄ p̄māserit odiosus erit: tacitus ⁊
sensat⁹ honorabit̄.

L. XXII

In lapide luteo lapidat⁹ ē
a ꝯ boni. b ꝯ detestātes scelera eius.
piger: ⁊ oēs loq̄nt̄ sup asp-

a Scientia sapiētis. i. sapia q̄ desursum est. Jaco. iij. de qua intellexit q̄ sit cōsūmatio timoris dei: b Tanq̄ inundatio abūdabit. qꝛ p̄ficit ꝓpriū subiectū p̄ verā noticiā: ⁊ redundat ad alios p̄ sanā doctrinā. c Et ꝯsiliū illi⁹. in agēdis bonis: d Sicut fons vite p̄manet. i. sicut fons viuus q̄ nō desiccat̄ ardore tp̄is: sic nec consiliū bonū sapiētis ꝓpter ardorē cupiditatis. e Cor fatui. Hic detestat̄ vitiū incōtinētie. dicēs: Cor fatui. hic nō accipitur fatuitas ex defectu natural̄ industrie: sed morū et vite bone: f Quasi vas ꝯfractū. fractura vitiorum. g Et omnē sapientiā non timebit. i. nullam. nam omīs non ⁊ nullus equipollent. Et accipit̄ hic sapientia ꝓ bono gratie ⁊ moris. h Verbum sapiens quodcunq̄ audierit scius. ad bonum pronus: i Laudabit ⁊ ad se adijciet. i. corde retinens ⁊ ope implens. k Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit illi. nam contrariat̄ sue inclinationi. l Et proijciet illud post dorsum suū. renuens facere ⁊ etiā audire. m Narratio fatui. Hec est quarta pars p̄ncipalis hui⁹ ca. in qua detestat̄ temere p̄sumptionis vitium: ⁊ approbat oppositū bonuz: vt opposita iuxta se posita magis elucescāt. ⁊ primo in verbo cum dicitur: Narratio fatui quasi sarcina in via: qꝛ molestat audientes: sicut sarcina gradiētes. n Nā in labijs sensati inueniet̄ gratia: qꝛ studet dicere deo ⁊ hoībus gratiosa. o Os prudētis querit̄ in eccl̄ia. ad docendū vtilia: p Tanq̄ dom⁹ extermiata: sic fatuo sapiētia ⁊ scientia. nā si habet aliquā veritatis noticiā propter indebitū modum docendi ex defectu bonarū circūstantiarū p̄det eaz. q Insensati inenarrabilia verba. qꝛ confuse ⁊ intelligibiliter profert ea. r Compedes in pedib⁹ ⁊c. nam sic est intricatus q̄ nescit exire de ipa. s Fatuus. Hic cōsequenter approbat sapientem: ⁊ improbat insipientē q̄ntum ad signa. dicens: Fatuus in risu exaltat vocem suaz. pro risu cachinnū emittendo: in quo apparet cordis dissolutio. t Vir autē sapiens vix tacite ridebit: ⁊ sic maturitas faciei signuz est ordinationis cordis. v Ornamentū aureum prudenti doctrina ⁊c. nam optime sedet ī eo. x Pes fatui facilis in domū proximi. quod est signum cordis vagi. y Et homo perit⁹ confundetur a persona potentis. i. erubescet coram eo loqui: nisi necessitas aut euidens vtilitas hoc requirat. z Stultus a fenestra respiciet in domū. si inueniat ostium clausum. a Vir autem eruditus foris stabit. patienter donec aperiatur ostium. nam intra frequēter absconduntur aliqua que non expedit ab alijs videri. b Stulticia homīs auscultare per ostium. nam malum est sic inuestigare alterius secretum. c Et prudens. interius existens: d grauabitur contumelia. i. si auscultās audiat aliqua que referat in contumeliam prudētis. ideo subditur: e Labia imprudentiuz ⁊c. ⁊ patet vsq̄ ibi: f In ore satuorum cor illorum. qui statim pronunciant suum cōceptum. g Et in corde sapientuz os illorum. quia nihil pronunciant nisi precedente bona deliberatione. h Dum maledicit impius diabolū: dicens ip̄m iuste dānatum ⁊ punitum: i Maledicit animā suā. nam in factis est imitator diaboli: ⁊ sic denunciat se debere damnari. k Susurro. i. detractor in silentio ⁊c. ⁊ dicit̄ a voce sono. l Coinquinabit animā suaz. primo. m Et in omnibus odietur. ⁊ sic deo et hominibus odibilis redditur. n Et qui p̄manserit. cum susurrone: o Odiosus erit. eius vitio inquinatus. p Tacitus ⁊ sensat⁹. id est tacens tempore debito: ⁊ loquens tm̄ tempe oportuno: q Honorabitur. a deo ⁊ hominibus: Eccs. ix. Verba sapientium audiunt̄ in silentio magis q̄ clamor principis inter stultos.

Ca. XXII

In lapide luteo. Superi⁹ induxit auctor ad detestationem peccatorū cōmissionis. hic consequēter inducit ad detestationē peccatoꝝ omissionis: que contingunt ex negligentia circa bonum: ⁊ primo detestatur negligentiaz bone operationis. secūdo necessarie eruditionis. ibi: Confusio patris. tertio charitatiue cōpassionis. ibi: Super mortuum plora. quarto conseruande dilectionis. ibi: Pungens oculum ⁊c. Circa primuz dicitur: In lapide luteo ladidatus est piger. id est negligens ⁊ remissus in operatione boni ad quod tenetur. Per duriciam autem lapidis et vilitatem luti: designatur q̄ debeat dure ⁊ confusibiliter puniri. s Et omnes loquentur. ipsum contemnendo.

a Destercore. Pigricia malorũ i bono ope torpẽtium p apertã stulticie opationem a predicatorib⁹ improperatur. b Musica. Eos notat q̃ in ecclesia plausum populi ⁊ favorẽ q̃runt: nec magis cõpunctionẽ lachrymar excitant. c Qui docet fatu. Testa multo labore cõfecta fragilitatẽ suã nõ euadit. fatuus quoq̃ q̃uis sollicite erudiatur: vix ad pfectionẽ pducitur. d Supra mortu. Altera est mors corpis q̃ oĩbus cõmunis. Altera mors aĩe que peccatorib⁹ spiritualis. Altera i p̃senti finit. Altera in eternũ manet. Sup mortuũ ergo modicũ plorãdum: quoniã req̃euit. mors enĩ corporis finis labor mũdani. e Cũ stulto ne. Docz cũ stultis sermonem non esse ptrahendũ:
B ⁊ maxime cũ
F.38.b hereticis: q̃r stulticia plena ẽ blasphemia: ne eor. s. societate quietem pacis amittamus: eorũ inquinati sor
2.Joh.d dibus. Unde: Si quis venit ad vos ⁊ hanc doctrinaz non affert: nolite recipere eum i domũ: nec aue ei dixerit. Qui enim dixerit ei aue: cõmunicat eius operibus malignis. f Super plumbum quod graua
Pro.27.a bitur. Hinc Salomon ait: Graue ẽ saxũ ⁊ onerosa arena: sed ira stulti vtroq̃ grauior. Peius peccat heretic⁹ q̃ catholicus: in multitudine mutor peccatorũ. Uel p̃bs qui humana nitit sapiẽtia. Uel gentil qui nõ puenit ad fidem et ignoran
Luc.12.f ter peccat. Seruus enim qui scit volũtatem domini sui ⁊ non facit: vapulabit mult. Qui aũt nescit paucis.
Sicut

a natione illi⁹. De stercore bouz a
lapidat⁹ est piger: ⁊ oĩs q̃ teti- b
a ſ cõmunicãdo negligẽtie eius. b ſ a calo/refedratis. c ſ ne talia operet.
gerit eũ: excutiet man⁹. Confu c d
a ſ doctoris. b ſ discipulo.
sio patr est de filio indiscipli-
a ſ indisciplinata. b ſ honoris.
nato. Filia aũt fatua in dehono- e f
a ſ anima que prudenter deo seruit.
ratione fiet. Filia prudens g
a ſ quia ad hereditatem eius pertinebit.
hereditas viro suo: nã q̃ cõfun- h
a ſ spiritualis.
dit in cõtumeliã fit genitoris. i
ſ deũ. ſ christũ. a ſ qui apostata fit ⁊ heresim audacter defendit.
Patrẽ ⁊ virũ cõfundit audax: k
a ſ stulticie sue socijs. b ſ vituperabit.
⁊ ab impijs nõ minorabitur: l
ſ tũ ſ patre. s. ⁊ viro.
b ab vtrisq̃ ãt ĩhonorabit. Mu- m n
a ſ Beati q̃ lugent: quoniã ipi cõsolabunt.
sica i luctũ ĩportuna narratio: o
ſ semp cõuenit mundi despectũ et eternum supplicium auditoribus intimare.
flagella ⁊ doctrina i oĩ tpe sapi p
c entia. Qui docet fatuuz: q̃si q̃ q
a ſ ille eni grauat somno. hic sensu stulto.
cõglutinat testam. Qui narrat r
vbũ ñ audiẽti: q̃i q̃ excitat dor s
miẽtẽ de graui sõno. Cũ dormiẽ
te loquit q̃ enarrat stulto sapi
entiã: ⁊ i fine narratiõis dicit: t
a ſ q: ingrat⁹ docẽti: ⁊ iõ flẽdus tãq̃ mortu⁹.
d Quis ẽ hic? †Supra mortuuz v x y
plora: defecit eni lux eius: ⁊ su
pra fatuũ plora: defec ei sensu.
Modicũ plora supra mortuũ z
q̃m requieuit. Neq̃ssimi eni ne a b
quissima vita sup morte fatui.
a ſ in presentis vite. s. spatio est mors ei⁹ qđ septenario numero decurrit.
Luctus mortui septẽm dies: c d
a ſ in seculum seculi: q: anie eorum sine fine cruciabuntur.
fatui aũt ⁊ ipĩj oẽs dies vite il e f
e lor. Cũ stulto ne multũ loq̃ris: g
et cũ insensato ne abieris †Ser h
ua te ab illo vt nõ molestiã ha i
beas: ⁊ nõ coinq̃naberis i pctõ k
illius. Deflecte ab illo: et inue l m
ſ als accidieris.
nies requiẽ et nõ accidiaberis n
a ſ quasi huiusmodi hominum mores: et verba difficile portantur.
f in stulticia illi⁹. Sup plumbuz o p
quid grauabitur: et quod illi q
a ſ multitudinem inimicor pctor.
aliud nomen q̃ fatuus? †Arẽ r
a ſ philosophor sapientiam. b ſ duriciã psecutionis gentilium.
nam et salẽm et mãssam ferri
ſ hereticum.
facilius est ferre: q̃ hominem
a ſ doctrina. b ſ vita.
imprudentẽ ⁊ fatuũ ⁊ impiuz.

a Destercore boum. repetitio est eiusdẽ sententie quantuz ad pene confusionẽ: ad maiorem assertionem. b Et omnis qui tetigerit eum. i. se associauerit: c Excutiet manus. reputans se inquinatũ ex societate eius. d Confusio patris. Hic detestatur negligentiam eruditionis: ⁊ primo ex parte docentis. secundo ex parte doctrinã recipientis. ibi: Musica. Circa primũ dicitur: Cõfusio patris est de filio indisciplinato. Pater enim debet filio nutrimẽtum ⁊ documẽtum: ideo negligentia circa hoc ⁊ defectus reuertitur in caput suum: ⁊ idem intelligendum de patre spirituali: specialiter quantũ ad defectum documenti. e Filia autẽ fatua. i. vaga ⁊ dissoluta: f In deminoratiõe fiet. s. honoris parentũ. g Filia prudens hereditas est viro suo. i. amabilis sicut hereditas sua: imo amabilior: quãto vxor bona charior est re possessa. nã vir ⁊ vxor sunt vna caro. h Nam q̃ cõfundit. virũ suũ: i In cõtumeliã fit genitor. ppter defectũ castigatiõis. k Patrẽ ⁊ virũ confundit audax. i. mlier que est effrons ⁊ inuerecũda. l Et ab impijs nõ minorabitur. i. nõ erit minor in vitijs q̃ viri pestiferi. m Ab vtrisq̃ aũt inhonorabit. nã pater ⁊ vir eam vilipendũt: et viri mali de ei⁹ corpe satiati eam cõtẽnũt. n Musica. Hic reprobatur negligẽtia discipline ex parte recipientis. cũ dicit: Musica in luctu. i. melodia nõ est cõueniens lugentib⁹: q: nõ sunt dispositi ad gaudendũ. o Importuna narratio. i. similis narratio: licet de se sit bona: tñ importuna redditur ppter maliciaz ipius audiẽtis. ppter qđ dicit Matth. vij. Nolite sanctuz dare canib⁹. i. doctrinã bonam ipam cõtemnẽtib⁹. ideo subditur: p Fagella ⁊ doctri. in oĩ tem. sapientia. i. castigatio p flagellum: ⁊ per verbum semper indiget vt sapienter fiat: ⁊ cum debitis circumstantijs. propter quod adhuc subditur: q Qui docet fa. quasi qui cõglu. testam. i. perdit operam suam: q: fatuus doctrinam nõ recipit: sed cõtemnit. r Qui narrat verbũ nõ audiẽti. i. intelligere nolenti: s Quasi qui exci. dor. de gra. somno. i. nolentẽ excitari. Cum dor. lo. qui enar. stul. sapientiam. i. frustra: quia neuter intelligit. t Et in fine nar. dicit: Quis est hic? id est ad eum nõ ptinet me corripere. ita dixit hebreus moysi ipsum corripienti: Quis te constituit pncipem ⁊ iudicem sup nos? Exo. ij. v Supra mortuũ plora. Hic remonet negligentiam circa actum compassionis: et diuiditur in duas partes: quia primo facit propositum. secũdo infert correlarium. ibi: Cum stulto. Circa primũ sciendum q̃ maxime compatiendũ est mortuis: quoniaz non possunt amplius se iuuare. ideo dicit: Supra mortuũ plora: ei misericorditer exequias impendendo: ⁊ p ipso orando. x Deficit eni lux ei⁹. i. merẽdi temp⁹ qđ significatur p diem. Job. ix. Uenit nox in qua nemo potest operari. s. meritorie vt diffusius dictũ fuit ibi. Et per noctem intelligitur tempus post mortẽ. y Et supra fa. plora: defecit enĩ sensu bono. q̃ est maxim⁹ defect⁹. iõ subdit: z Modicũ plora sup mortuũ. respectu fatui. mag. eni plangẽdus est defect⁹ hois in morib⁹ q̃ est mors spũalis: q̃ mors iusti corporalis. de quo subdit: a Q̃m requieuit. a laborib⁹ vite presentis in spe retributiõis eterne. b Nequissimi enĩ neq̃ssi. vita sup mor. fatui. i. vita nequã fatui peior est: ⁊ mag. plangẽda q̃ mors ipius: ⁊ est hic cõparatio abusiua. nã de morte ipi⁹ nõ est lugendũ sed mag. gaudendũ: eo q̃ vita eius erat in impedimentũ bonor. ideo subdit: c Luctus mortui. iusti. d Septẽ dies. supple durat. sic enĩ tpibus scriptoris huius libri erat cõsuet⁹. e Fatui aũt ⁊ impij. fatuus aũt hic dr q̃ non est fatu⁹ ex defectu naturalis industrie: sed ex defectu bone voluntatis p habundantiã malicie. Et silr impi⁹ q̃ est idolatra: q: pietas est cult⁹ diuin⁹: f Oẽs dies vite illor. supple sunt lamẽtabiles rõne p̃dicta. g Cũ stulto. Hic ex dictis cõcludit correlariũ. ex h̃ enĩ q̃ dixit: oẽs dies vite fatui lamẽtabiles: cõcludit q̃ ei⁹ societas sit fugiẽda. dicẽs: Cũ stulto ne multũ loq̃ris. nã ex tali colloq̃o familiaritas cõtrahit: h Et cũ insensato ne abieris. ⁊ subdit rõ: i Ut nõ molestiã habeas. ex ei⁹ societate: sicut illi q̃ cũ latronibus inueniunt aliq̃n sine culpa sua molestant. k Et nõ coinq̃naberis i pctõ illi⁹. nã ex societate malor frequẽter corrũpit bonus: sicut pomũ bonũ ex contactu putrefactor tabefit. l Deflecte ab il. ei⁹ societatẽ declinãdo. m Et inuenies requiẽ. supple a dict. pericul: n Et nõ accidiaberis. i. tepid⁹ ⁊ remissus fies in bono: o In stulticia illi⁹. i. p ei⁹ stulticiã q̃ est impeditiua boni. p Sup plũbum qđ grauabit. i. graui⁹ iudicabit. q Et qđ illi. i. stulto: r Aliud nomẽ q̃ fatu⁹. q. d. nullũ. noĩat enĩ aliq̃s ab opere: sicut aliq̃s dicit faber vel lathom⁹ ⁊ hmõi. In opib⁹ aũt tal nõ apparet nisi fatuitas: et sic non potest proprie nisi fatuus nominari: et per consequens eius societas est mirabiliter onerosa. ideo subditur: Arenam et salem ⁊ massam ⁊c.

† E.12.c
†Pro.27.a

Sicut lora.

a Sicut loramen. Ligna iustos signãt qui fructũ dant in tẽpore quor folia non decidũt: ⁊ oĩa q̃ faciunt psperant. fundamentum aũt edificij aplos vel pphas: quor p̃dicatio ecclesiã sustinet. Loramẽtũ ergo ligneũ colligatũ fundamẽto edificij non dissoluit: q: fides passiõis xpi in cordib⁹ hoĩm adiuncta doctrine aplor indissolubile facit ecclesie edificium. b Sicut palee. Aũ:
Mat.7.d Qui audit vba mea ⁊ nõ facit ea: similis est viro stulto q̃ edificat domũ suã sup arenã. c Sicut ornatus. Sicut lympidus paries ppter lenitatẽ. s. nõ recipit puluerem arene: sic cor fatui spnit scelerr recordationez: nec penas timet eternas. d Mittẽs la. Ostẽdit q̃d amicũ bonuz cõseruet: vel poti⁹ alienet. Mittẽs lap. Sicut lapidis ictu volat⁹ auium deijcitur. ita cõuitij vbo vis amicitie dissoluit. e Nõ despe. De amicitia ei⁹: q: agnita correptiõis vtilitate: regredit ad ius p̃stine amicitie. f Effugiet ami. Nõ reditur⁹: nec post re
E.19.b cõciliationẽ. vñ: Amico reconciliato ne credas in eternũ. g In tpe tri. In aduersitate mag. pbat
Ibi.6.b amic⁹. Multi eñi amici mẽse: ⁊ nõ pmanẽt in die necessitatis. h Ante ign. cã. Sicut fumus precedit ignis incẽdiũ: sic dura verba homicidiũ.
Pro.15.a Uñ: Sermo dur⁹ suscitat rixas. Et alibi:
Mat.5.c Qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. i Amicũ salutare. Multa bona sunt in amicitia vera. Congaudet eni amic⁹ bonis tuis: ⁊ cõtristat i malis. k Oĩs q̃ au. i. q̃ cognoscit q̃nta bona sint i amicitia vera. cauebit ne iniuria vl cõuitio amicũ ledat. XXIII

D Omie pa. q̃si tuo mũere factus suz: tuo mumere defendar a voragine vitior.
Quis super

a Sicut loramẽtũ ligneũ colliga- a
tũ fundamẽto edificij nõ dissol-
uetur: sic ⁊ cor cõfirmatũ in cogi- b
ſ quia.
tatiõe cõsilij. Cogitat⁹ sensati in c
a ſ persecutionis cuiuslibet.
oĩ tpe vel metu nõ deprauabit.
b Sicut palee in excelsis: ⁊ cemen d e
a ſ mixtura calcis.
ta sine impẽsa posita cõtra faciez f
a ſ q: cito corruent.
venti nõ pmãnebũt: sic et cor ti g
a ſ non fundatũ in charitate et veritate.
midũ in cogitatiõe stulti cõtra h i
a ſ cuiuslibet psecutionis.
impetum timõris non resistet.
c Sicut ornatus arenosus in pa- k l
riete lympido: sic ⁊ cor trepiduz m
in cogitatiõe fatui: oĩi tpe nõ n o
metuet: sed ⁊ q̃ i p̃ceptis dei pma p
a ſ stimulo timoris. b ſ cordis.
uet sp. Pũngẽs ocũluz deducit q
ſ compunctionis. ſ alijs.
lachrymas: ⁊ q̃ pungit cor pfert r s
a ſ rectam intelligentiam scripturarum.
d sensũm. Mittẽs lapidẽ in volati t
lia deijciet illa: sic et q̃ conuitiat v x
amico dissoluit amicitiã. Ad a- y
a ſ charitatis affectu. b ſ correptionis.
e micũ ⁊ si pdũxeris gladiũz non z
desperes: est eni regressus ad a- a
a ſ aliqđ amarũ rñdẽdo vel dure corrigendo.
micũ. Si ãpuerit os tristẽ: nõ ti- b c d
a ſ alias cõcordia. b ſ pristine amicitie.
meas. Est enim cõcordatio exce- e f
a ſ quibus penit⁹ fugatur amicus.
pto cõuitio ⁊ improperio ⁊ sup- g
a ſ q: pristina secreta p irã reuelantur.
bia et mystẽrij reuelatione et h i
plaga dolosa. In his omnibus k
f effugiet amicus. Fidem posside l
ſ presentis vite.
cum amico i paupertate illius:
ſ eternis. a ſ q̃s infirmat ⁊ ego nõ ĩfirmor.
g vt ⁊ i bonis illius letẽris. In tẽ
pore tribulationis illi⁹ pmane
ſ terrena vel eterna.
illi fidelis: vt ⁊ i hereditate illi⁹ m
h coheres sis. Ante ignez camini n
vapor ⁊ fumus ignis inaltatur:
sic ⁊ ante sanguinẽ maledicta ⁊
i cõtumelie et mine. Amicũ saluta o
re nõ cõfundaris. A facie illi⁹ nõ p
me abscondam: et si mala mihi q
k euenerint p illũ: sustinebo. Oĩs r s
q̃ audiet cauebit se ab eo† Quis t
a ſ Dixi: custodit v.m.iu.v.n.d.in.l.m.
dabit ori meo custõdiã: ⁊ sup la v
bia mea signaculũ certuz: vt nõ x
ſ als ab ipsis. a ſ lingua ignis vniuersitas iniquitatis.
l cadã in ipsis: et lingũa y
mea perdat me.
D Omine pr XXIII z

a Sicut loramentũ ligneũ ⁊c. Est aũt loramentũ cõgeries lignor ad inuicẽ cõglutinator: ⁊ ponit in fundamẽto dom⁹: eo q̃ est de difficili solubilis. b Sic ⁊ cor cõfirmatũ in cogitatiõe cõsilij. i. prudẽtie ⁊ boni. supple nõ dissoluitur faciliter a bono. ideo subdit: c Cogitat⁹ sensitiui oĩi tempore vel metu nõ deprauabitur. nec per cõsequẽs alia tentatiõe: q: sicut dicit Aug⁹. Nõ est cõsentaneum ratiõi cũ cupiditate frangi: qui metu nõ frangitur. Et quia cõtrariũ est de stulto q̃ nullaten⁹ stabilis est in bono. subditur: d Sicut palee in excelsis. que statim tollunt a vento: e Et cemẽta sine impẽsa. i. sabulũ sine admixtiõe calcis: f Posita cõtra faciez venti nõ pmanebũt: sed stati disp̃gunt. g Sic ornat⁹ arenosus. i. linitio arenosa: h In pariete lympido: eo q̃ est de lapidib⁹ duris ⁊ politis: talis linitio sibi non adheret. i Sic ⁊ cor timidũ. timore mũdano: k In cogitatiõe stulti. i. quale est cor stulti q̃ cogitat tm̃ de vanis. l Cõtra impetũ timoris nõ resistet. malo: h̃ statim acq̃escit p cõsensum. Sequẽs aũt lr̃a p trãslatores siue scriptores videt vitiata: põt tñ sic exponi. m Sic ⁊ cor trepidũ. timore mũdano: n In cogitatione fatui. qui tm̃ cogitat de vanis. o Oĩi tpe nõ metuet. scz timore diuino. p Sed ⁊ q̃ in p̃cept. dei pmanet sp. supple timet timore diuino: sic habẽt libri correcti. aliqui tñ habent sic: Et q̃ in p̃ceptis dei ⁊c. ⁊ ẽ cõparatio p oppositũ: q: sicut fatuus nullo tpe stat in timore diuĩo: sic p oppositũ stabilis in p̃cept. dei sp manet in ei⁹ timore filiali. q Pungens oculũ. Hic cõsr̃ reprobat negligẽtiam amicitie cõseruande dicens: Pungens oculum deducit lachrymas. i. facit exire. r Et q̃ pũgit cor. amici sui verbo iniurioso: s Profert sensum. i. facit manifestare ei⁹ offensam ⁊ amicitie lesionẽ. ⁊ ad idẽ subdit: t Mittens lapidẽ in volatilia. simul cõgregata: v Deijciet illa. i. disp̃get. x Sic ⁊ q̃ cõuitiat amico dissoluit amicitiã. qđ est magnũ malũ. naz amicitia multo preciosior est q̃ pecunia. Uerũtamẽ q: reparabilis ẽ. subdit: y Ad amicũ ⁊ si pduxeris gladiuz. volens eũ pcutere: z Nõ desperes. de amicitie recuperatione. a Est eni regressus ad amicũ. s. verum. b Si aperuerit os. suũ: c Triste. cõq̃rens de te: d Non timeas. ⁊ subditur rõ: e Est eni cõcordatio. facilis ad amicũ verũ. excipit tñ aliq̃s casus in q̃bus nõ est facilis cõcordatio. dicens: f Excepto cõuitio ⁊ improperio. ⁊ differũt ista duo. nã cõuitiari ẽ imponere vel irrogare alicui crimẽ vitiosum: vt q̃ sit latro vel ribald⁹. Improperare vero ẽ aliq̃d turpe irrogare: qđ tñ nõ est vitiũ: vt q̃ aliq̃s sit spuri⁹ vel cõditiõis seruilis. g Et supbia. in amici cõculcatiõe. h Et mysterij. i. secreti amico cõmissi. reuelatiõe. i Et plaga dolosa. i. pditorie ĩflicta. k In his oĩb⁹ effugiet amic⁹. i. nõ recõciliabit de facili. ppter qđ cõsr̃ inducit ad fidelitatẽ amicitie cõseruãdã. dicẽs: l Fidẽ posside cũ amico in pauptate illi⁹ ⁊c. Prouer. xvij. Oĩi tpe diligit q̃ amic⁹ ẽ: ⁊ frater i angustijs cõprobat: m Ut ⁊ i here. il. cohe. sis. fideliũ enĩ amicor bona sũt ad inuicẽ cõia. ⁊ q: amicitie dissoluũt p lites ⁊ bella. iõ subdit: n Ante ignez camini. ⁊c. ⁊ ptz. ⁊ q: p oppositũ amicitie reformant ⁊ cõseruant p dulcia verba. subdit: o Amicum salutare non cõfundaris ⁊c. etiam si inter te ⁊ ipm fuerint aliqua vba dissensionis. p A facie illius nõ me abscõdam. sic habent libri correcti. i. societatem illius nõ effugiaz vt dem exemplum tibi simile faciendi. q Et si mala mihi euenerit per illum. i. propter illum: r Sustinebo. patiẽter propter amicitie bonum. s Oĩs qui audiet cauebit se ab eo. i. ab offensione amici castigatus mei exemplo. iõ subdit optando: t Quis dabit ori meo custodiam. vt amicum nõ offendam. v Et super labia mea signaculum certum. vt nõ aperiantur nisi debito modo ad loquendum. x Ut non cadam in ipsis. id est labiorũ meorum peccatis. y Et lingua mea perdat me. i. dignum faciet perditione. Ca. XXIII

D Omine pater. Superius ab illo loco: Nõ dixeris xv. ca. auctor inducit ad detestationẽ peccati ratiocinãdo. hic cõsr̃ idem facit deprecando: vt peccata que detestat⁹ est in alijs nõ reperiant i ipso: ⁊ vt exemplo sui alij studeant deũ exorare p euitatione ⁊ detestatione peccati. Sic igitur pcedit: quia primo ponit suam orõnẽ. scđo se cõuertit ad aliorum informationẽ. ibi:

C D A †Ps.140.

a Quis sup. Desiderat in cogitatu suo flagella disciplinę: ⁊ i corde doctrinā sapię: ne forte ꝑ ignorantiā ñ agnoscat delictoꝝ ꝑicula: ⁊ multiplicētur ei crimina ꝑ q̄b⁹ cadat in man⁹ aduersarioꝝ. (1. Ioh. 2. b) b Et oē desideriū. Nolite diligere mundū: neq3 ea q̄ in mūdo sunt. c In vanitate. Quia illā ꝑponit amori dei ⁊ desiderio eterne beatitudinis. d Iurationi nō as. Vetat iuramentū ne fiat ꝑiuriū. (Iaco. 5. c) Vñ: Nolite iurare neq3 ꝑ celū neq3 ꝑ terram.

Dupliciter.

Nico. de lyra

Doctrinā oris. Circa ꝑmū dicit deprecando. Dñe pr̄ oīm. ꝑ creationē.
a Et dñator vite mee. ꝑ specialē cōdescensionē. b Ne derelinquas me in cogitatu ⁊ ꝯsilio illoꝝ. s. fatuoꝝ ⁊ impioꝝ: de q̄b⁹ locut⁹ est ca. ꝑcedēti. c Nec sinas me cadere in illa exprobratiōe. in quā ceciderūt. d Quis supponit i cogitatu meo. q. d. vtinā aliq̄s supponat: e Flagella. diuina: q̄rū cogitatio retrahit a malo. f Et i corde meo doctrinā sapie. q̄ firmat in bono: g Et ignoratiōib⁹ coꝝ. i. delict̄ cogitationū: h Nō parcat mihi. s. statim timore vl̄ pena reprimat. i Et nō appareāt delicta coꝝ. i. cogitatuū ꝑ exitū in opus malū. k Et ne adincrescant ignorātie mee ⁊c. i. ne peccat̄ cogitationis addanṫ pctā oris: opis et ꝯsuetudinis. l Et incidā in ꝯspectu aduersarioꝝ meoꝝ. i. demonū. m Et gau. inimi. me⁹. s. diabolus q̄ gaudet d̄ peccatis hoīm ⁊ maxīe doctoꝝ. n Domine pr̄ ⁊c. exponatur vt ꝑus. o Extol. ocu. meo. ne dede. mihi. i. supbiam nō ꝑmittas mihi dñari. p Et omne deside. pra. auerte a me. ꝓhibēs me tali desiderio cōsentire. q Aufer a me vē. ꝯcupiscētias. i. gulā: ⁊ q2 ministrat luxurie materiā. subdiṫ: Et ꝯcubit⁹ cōcupiscētie ⁊c. seq̄tur: r Et aīe irreuerenti ⁊ infrunite ne tradas me. i. insipido vel indiscreto q̄ caret sapiā: a sapore dicta. Et diciṫ infrunit⁹ ab in q̄d est sine ⁊ frunen. nis. q̄d est pars gutturis q̄ sapor sentiṫ. Est igitur sensus: Et aīe irreuerēti ⁊c. i. ne ꝑmittas animum meū incidere i irreuerētiā ⁊ insipiētiā. (B)
s Doctrinā oris. Hic se ꝯuertit ad aliorū informationē: ⁊ ꝑmo ad fugiendū pctm̄ oris. scd̄o opis. ibi: Duo genera. Prima in duas: q2 primo docet vitare iurationē. scd̄o aliā malā locutionem. ibi: Est ⁊ alia loquela. Circa primū excitat primo attentiōem audientium. dicens: Doctrinam oris audite filij aure corpis ⁊ cordis. t Et q̄ custodierit illam. corde retinēdo ⁊ ope implendo: v Non periet labijs suis. male loq̄ndo. x Nec scandaliçabiṫ. i. ruet: In operib⁹ neq̄ssimis: ⁊ ꝯtrariū est de malis. ideo subdiṫ: y In vanitate sua apprehendiṫ peccator. a diabolo sibi laqueū tendente: z Et supb⁹. corde: a Et maledict⁹. ore: b Scandaliçabiṫ in illis. i. cadet in diaboli laq̄is. c Iurationi. Postq̄3 excitauit audientiū attentionē. hic ꝯñr ponit suā monitionē: tm̄ ad maiorē sequentiū intelligentiā q̄riṫ: vtrū assuefactio iuramēti sit bona: ⁊ videṫ ꝙ sic: q2 iuramentu3 ad reuerentiā nois dei introductu3 est: q̄d inuocaṫ tanq̄3 infallibile testimonium veritat̄. († Iac. 5. b. De iuram.)

et dñator vitę meę: ne derelinquas me in cogitatu ⁊ cōsilio illorum: nec sinas me cadere in illa exprobratione. Quis supponit in cogitatu meo flagella: et in corde meo doctrinam sapientię vt ignorationibus eorum non parcat mihi: ⁊ non appareant delicta eoꝝ: et ne adincrescant ignorantię meę: et multiplicentur delicta mea: ⁊ peccata mea abūdent: et incidam in cōspectu aduer-
(a q̄ tribulāt me exultabūt si mot⁹ fuero.)
sariorum meorum: ⁊ gaudeat inimicus meus. Dñe pater et de⁹ vitę meę ne derelinquas
(a demonū. b mentis elationē.)
me i cogitatu illoꝝ. Extollentiam oculoru3 meorum ne de-
(prauum.)
deris mihi: et oē desiderium auerte a me. Aufer a me ven-
(a castrimargiam. b fornicationis. s.)
tris cōcupiscētias: et cōcubit⁹ concupiscentię ne apprehen-
(a ne capiar huiusmodi vitijs.)
dant me: ⁊ anię irreuerenti et
(insipiēti. a tradi ꝑmittas. b disciplinā verboꝝ.)
infrunitę ne trādas me. Doctri-
(discite: seruate.)
naȝ oris audite filij: et q̄ custo-
(a falsitate. s. maledictiōe: ꝑiurio: detractiōe.)
dierit illā nō periet labijs suis: nec scandaliçabitur i operib⁹
(a voluptatis. s. desiderijs.)
nequissimis. In vanitate sua apprehenditur peccator: et superbus ⁊ maledict⁹ scandaliçabitur in illis. Iurationi nō assuescat os tuu3: multi enim casus in illa. Nominatio vero dei non sit assidua in ore tuo: ⁊ nominib⁹ sanctoꝝ nō admiscearis: q̄m nō eris imunis ab eis.
(a castigat⁹ tormētis.)
Sicut eni seruus interrogat⁹
(a crimine liuoris. b sed magis ad odium prouocatur.)
assidue: a liuore ñ minuiṫ: sic
(a in iuramento nomē dei et sanctorum iuramento.)
omnis iurans et nominans:
(a sed polluetur.)
in toto a peccato non purga-
(a mendaciter vel inutiliter.)
bitur † Vir multum iurans implebiṫ iniq̄tate: ⁊ ñ discedet a
(corpore. vindicte.)
domo illi⁹ plaga. Et si frustrauerit fratrem: delictum illius

um veritat̄. ergo ⁊c. Hoc ꝯfirmatur dicto Hiero. sup Matth. Qui iurat veneratur: aut diligit eu3 ꝑ quē iurat: sed assuefactio vtriusq3 actus. s. venerādi ⁊ diligendi est bona. ergo ⁊c. Ad ꝯtrariū arguiṫ ꝙ nulla iuratio sit bona. Matth. v. dicit saluator. Ego aūt dico vobis nō iurare oīno. ergo ⁊c. Ad h̄ dicēdū ꝙ aliq̄d est bonū ƒm se: q̄d tñ est nociuū: eo ꝙ q̄s vtitur eo male. sicut sumere eucharistiā bonū est: tñ q̄ sumit indigne iudiciū sibi mādūcat ⁊ bibit. j. Coꝛ. xj. Sic est i ꝓposito. Iuramētū eni ƒm se est licitū et honestū: q̄d ptz ex ei⁹ origine. Na3 ex h̄ introductū est ꝙ hoīes credūt deū habere infallibilē veritatē ⁊ oīm certā cognitionē ⁊ ꝓuidentiā. sicr ptz ex fine. Ad h̄ eni iuramentū induciṫ ꝙ lites ⁊ controuersie īter hoīes terminenṫ: vt d̄r Heb. vj. Omes ꝯtrouersie eoꝝ. s. hoīm finis: ad ꝯfirmationē est iuramentū. Cedit tamen ad malū illi⁹ q̄ eo indebite vtitur. s. quādo sine necessitate et cautela debita hoc facit. videṫ tñ paruā reuerentiā habere ad deū qui ipm in leui aut nulla rationabili causa vocat in testem: q̄d fieri nō debet etiā de aliq̄ viro honesto: eo ꝙ videṫ in hoc ei⁹ irreuerētia. hoc autē fit in assuefactione iuramēti. ergo ⁊c. Item q2 ꝑ assuefactionē iuramēti iminet ꝑiculū ꝑiurij. nā hō de facili delinq̄t in vboꝛ eo ꝙ lingua sita ē in lubrico. iurare tamē ad declarationē veritat̄ occulte ne pereat iusticia: bonū est ⁊ scm̄: sicut sumere medicinā in casu necessitat̄ bonū est: q̄d tñ extra casum illū nō expedit. Per dicta patēt argumēta. nā assefactio magis cedit in irreuerētiā nois dei: rōnibus dictis: ⁊ sic ptz ꝑmū. Ad scd̄m dicendū ꝙ Hiero. loquiṫ in casu in q̄ cū cautela ⁊ reuerentia debita iuraṫ. Ad verbum dñi Matth. v. dicēdū ꝙ nō oē: ⁊ quodda3 nō: eq̄pollent. Per hoc autē ꝙ d̄r: Ego aūt dico vobis nō iurare oīno: non ꝓhibetur oē iuramētū. ƒ iuramētū carēs necessitate ⁊ cautela debita: rōnib⁹ ꝑdictis. Iurationi. Hic igiṫ ponit suam monitionē dicens: Iurationi ⁊c. ⁊ ptz ex dictis snia. d Nomiatio vero dei non sit assidua in ore tuo. s. ad iurandum: vt predictū est: debet tñ esse frequens i ore ad deꝑcandū ⁊ predicandū. e Et nominib⁹ sctōꝝ nō admiscearis. iurādo frequēter in ipis. f Quoniā nō eris imunis ab eis. i. ab offensa eoꝝ. g Sicut eni seru⁹ interrogat⁹ assidue. i. questionat⁹ ꝑ flagella: h A liuore nō minuiṫ. i. nō carebit liuore cutis ꝓpter flagellationē corpis sui. i Sic oīs iurans. ꝑ deū: k Et nominās. i. iurās ꝑ nomīa sanctoꝝ: ⁊ h̄ assidue. l In toto a peccato nō purgabiṫ. quia per talē consuetudinem malam in iuramentū illicitum labitur. ideo subdiṫ: m Vir multū iurans replebitur iniquitate. na3 ex hoc incurrit periurium per iuramentum falsu3: quod est contra veritatem: ⁊ iuramentum iniquum: quod est contra iusticiam. n Et non discedet a domo illius plaga. id est diuina vindicta saltem in futuro: et etiam aliquando in presenti grauiter puniuntur pro notorio homines periurio. o Et si frustrauerit fratrem. ex periurio sibi damnum inferendo. p Delictum illius super ipsum erit. quia tenetur ad restituendum: ⁊ debet ad hoc cogi si probatum fuerit contra eum.

Et si dissi.

a Dupliciter. Quia ꝑ simulationē celat veritatē: ⁊ alios ꝑ falsitatem mittit in errorem. b Est ⁊ alia lo. Blasphemia q̄ supradictis peior est: vnde oportet vt nō inueniaṫ in hereditate iacob: id est populo ecclie q̄ supplātat vitia: et in virtutib⁹ seruit deo. c Indisciplinose. Quasi disciplinā nō deseras: ⁊ in disciplinato ore sermones tuos ne ꝓferas. d Ania callida. Raba. Heretici ⁊ scismatici ardentē animā habent: dum ambitiose querūt humanam laudem: qui puerse mentis more carnis incendunt ignem: dū praue doctrine auditorib⁹ immittūt errorem. Ipi sunt fornicarij qui pactum q̄d cū deo in baptismate pepigerūt nō seruauerūt: sed virū priorem relinquētes cum idolis fornicati sunt. e Tenebre circū. Qui castitatis virtutē ꝑdit vt faciat opa tenebrarū: neminē putat scire quod agit: et deum omniū cōditorē fallacie se credit: cū vultus domini sit sup facientes mala.

Oculi dñi.

Nico. de lyra

a Et si dissimulauerit. tacendo veritatem: ꝓ cui⁹ declaratiōe adducitur in testē iurans se nescire. b Delinquet dupliciter. s. cōtra se falsum iurando: ⁊ ꝯtra proximū dānificādo retinētē alienum in ꝯscientia: ⁊ aliū in bursa. s. illū cuius pecunia retineṫ. c Et si in vacuum iurauerit. iurādo sine causa vl̄ ex leui causa: d Non iustificabitur. Nā in hoc irreuerēter vtitur iuramento: vt dictū est. s. e Replebitur eni retributiōe pessima. i. pena debita: f Dom⁹ illius. Nā filij aliq̄ñ puniuntur pena tꝑali ꝓ parētibus: ⁊ maxime q̄ñ sunt imitatores delicti patrū. freq̄nēter eni hoc fit. nam filius audiens patrem frequēter vane iurantē ex hoc accipit modū ꝯsimilē. g Est ⁊ alia. Hic ꝯsequenter detestatur quedā alia peccata locutiōis. Et primo peccatu3 blasphemie. cū diciṫ: Est ⁊ alia loquela cōtraria. s. ꝑcedenti. Nā in iuramēto suo catur deus vt testis infallibilis veritatis. In blasphemia vero sibi magis imponitur crimen falsitatis: h In mortem. blasphemia enim meretur mortem gehenne: ⁊ etia3 mortem nature. Nam blasphemus in lege precipitur lapidari. Leuiṫ. xxiiij. Aliq̄ libri habēt: Morti. ⁊ subintelligiṫ obligata: ⁊ sic est eadem sententia. i Non inueniatur in hereditate iacob. quia sicut dictū ē blasphemus precipiṫ auferri de hereditate iacob per mortem. k Eteni a misericordibus hec omīa auferenṫ. s. falsa ⁊ indiscreta iuratio ⁊ blasphemia. l Et in delictis nō voluptabūt. i. non delectabuntur: sed magis in operibus virtuosis. Signu3 enim habitus generati est delectatio in opere. ij. ethicorū. Cōseq̄nter detestaṫ pctm̄ locutiōis irreuerentis. dicens: m Indisciplinose loquele. que est ꝓprie loquela irreuerentie: n Non assuescat os tuū. nā actus talis est mal⁹: ⁊ cōsuetudo peior. Et quoniā parentibus maxime debeṫ reuerentia: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns irreuerētia ad ipsos est pessima. subditur: o Memento patris ⁊ matris. exhibendo eis debitam reuerentiā: ⁊ omnē irreuerentiam precauēdo. p In medio eni magnatorū consistis. q. d. licet ad maiorē statū fueris

(a manifestare veritatē iurando.)
sup ipsum erit: ⁊ si dissimulauerit: delinquet dupliciter: ⁊ si in
(ociose.)
vacuum iurauerit nō iustificabitur. Replebiṫ enim retribu-
(a inferni supplicio vbi vermis nō moritur: et ignis non extinguitur.)
tione dom⁹ illius. Est ⁊ alia loquela ecōtrario i mortē: nō inueniatur in hereditate iacob.
(electis.)
Eteni a misericordib⁹ oīa hec auferenṫ: ⁊ in delictis nō voluptabunt. Indisciplinose loq̄le nō assuescat os tuū: est eni in il-
(a doli: detractionis: erroris: blasphemie. dei.)
la verbū pcti. Memēto pr̄is ⁊
(ecclesie. a doctrina eoꝝ et exemplo vndiq3 vallatus. b patriarcharum: prophetarum: apostolorum.)
mr̄is tuę. In medio ei magna-
(pro iniquitatibus.)
torū ꝯsistis: ne forte obliuiscaṫ te de⁹ in ꝯspectu illorum: ⁊ assiduitate tua infatuat⁹ improperiū patiaris: ⁊ maluisses nō na-
(a tempus. s. mortalitatis et culpam preuaricationis.)
sci: ⁊ diēm natiuitat̄ tuę male
(a hereticus. cuius os maledictione et amaritudine plenum est.)
dicas † Homo assuetus in vbis improperij: in oīb⁹ dieb⁹ suis
(catholica doctrina.)
nō erudieṫ. Duo genera abundāt in pctis: ⁊ tertium adducit
(a mens. s. auari que ardet concupiscētia terrenorum: nec mitigatur donec terreno lucro cōpescatur.)
irā ⁊ ꝑditionē. Aniā callida q̄si ignis ardēs ñ extigueṫ donec
(a superbus elatiōe cordis carnal̄ intumescēs.)
aliq̄d glutiat: ⁊ hō nequā i ore
(a inferre contumeliam.)
carnis suę nō desinet donec in-
(a odij inimicitie.)
cēdat ignē. Hoi fornicario oīs
(a voluptas fornicationis.)
pānis dulc̄ nō fatigabiṫ trans-
(a donec moriatur i lecto suo. i. mortale peccatum actualis libidinis ꝑficiat.)
grediēs vsq3 ād finē. Oīs hō q̄ transgreditur lectum suum cōtemnens in animam suam. et dicens † Quis me videt: tenebrę circundant me: et parietes cooperiunt me: et nemo circūspicit me quem vereor. Delictorum meorum non memorabitur altissimus: ⁊ non intellexit quoniā oīa videt oculus illius: q̄m expellit a se timorē dei huiusmodi hoīs timor: et oculi hominum timentes illum:

statum fueris eleuat⁹ q̄3 parentes tui: nō tamen debes eorum reuerentie obliuisci. q Ne forte obliuiscatur te deus. gratiā suam tibi subtrahendo: ⁊ te cōfusibiliter deijciēdo. r Et assiduitate tua. circa parentū irreuerentiam. s Infatuatus improperiū patiaris. a deo ⁊ hominibus. t Et maluisses non nasci. ex impatientia tue deiectionis: sicut faciunt multi. Cōseq̄nter detestatur peccatū locutiōis iniuriose dicens: v Homo assuet⁹ in vbis improperij. sicut fuit semel: vt habetur. ij. Reg̃. xvj. x In omnibus dieb⁹ suis non erudietur. quia cōtemnit monita aliorum. y Duo genera. Posito peccato locutiōis. hic consequēter detestatur triplex peccatū operis. Et primo ponit duo breuiter se expediendo. scd̄o tertium magis immorādo. ibi: Homini fornicario. Circa primū dicit: Duo genera abundant in peccatis: q2 sunt causa plurium sequentiū. s. cupiditas: que est radix omniū malorū. j. Timot̄. vj. ⁊ gulositas: que est occasio multoꝝ malorum: ⁊ specialiter per ebrietatem. z Et tertium adducit iram. vindicte diuine ⁊ perditionem gehenne: ⁊ istud est adulterium: de quo postea mag̃ ꝓsequetur. ⁊ de primo subdit: a Anima callida quasi ignis ardens. ardore cupiditatis. de q̄ dicit Boeti⁹ libro. ij. de cōsolatione metro. v. Seuior ignib⁹ ethne ardet amor habendi. b Nō extingueṫ donec aliquid glutiat. alioꝝ bona male acquirēdo. ⁊ subditur de secundo: (C) c Et homo nequam in ore carnis sue. i. gulosus qui sibi nequā est ꝑ os suu3: q2 gulositas nō solum nocet aīe ꝓprie: sed etiā corpori generās multas passiones ⁊ infirmitates: (2. Re. 16. b) d Nō desi. donec incē. ignē. s. luxurie. nā virtus nutritiua materiā ministrat generatiue. Vnd̄ dicit Hiero. Venter mero estuans: statim spumat in libidine3. e Homini fornicario. Hic poniṫ tertium: ⁊ ꝑmo q̄ntū ad virū. scd̄o q̄ntū ad mulierē. ibi: Sic ⁊ mulier. Circa primū diciṫ: Homini fornicario. i. luxurioso. f Omis panis dulc̄. i. oīs aliena mulier appetibilis: g Nō fatigabitur transgrediens. i. nō cessabit transgredi mandatū dei: Exo. xx. Nō mechaberis: h Usq3 ad finē vite sue. ⁊ q2 pctm̄ luxurie hebetat mentē: eo ꝙ reddit hominē bestialē. subdiṫ: i Omis hō qui trāsgrediṫ lectū suū. ꝑ adulteriū: k Contēnens in aīam suā. i. ꝯtēptum aīe sue inferēs ꝓpter carnis sue voluptatē. l Et dicēs. excecat⁹ voluptate: m Quis me videt ⁊c. q. d. null⁹: nec homo nec de⁹: ⁊ ptz lr̄a. Et subdiṫ erroris cā cū d̄r: n Qm̄ expellit a se timore3 dei hmōi hois timor. i. timor adulteri quo timet voluptate priuari († Esa. 29. e) expellit a se timorē dei. mot⁹ eni maiores depellunt minores ƒm phm. Adulter vero nimis fortiter trahitur a voluptate: ⁊ sic retrahitur a dei timore. o Et oculi hominum timentes illu3. id est homīes conscij sui adulterij: q̄ in hoc sibi seruiunt timore ducti: ne ei⁹ offensam incurrant: ⁊ adulando de facinoribus suis eum commendant: ⁊ sic in ipis eum nutriūt: ⁊ ꝑ ꝯsequens timorē dei ab ipo expellunt. propter quod nō considerat ꝙ deus ipsum videat ad puniendum. ideo sequitur:

 Et nō co.

a Oculi dñi. Quia illi nihil preteritũ ꝛ nihil futurũ est:oĩa pñtia sunt. b Hic in plateis. Adulter libidinosus de quo superi⁹ dictũ est:q̃ quasi equus ꝛ mulus lasciuiẽdo discurrit p latam ꝛ spatiosam viã que ducit ad mortẽ. c Sic ꝛ mulier. Equaliter ꝛ in viro ꝛ in femĩa damnaṫ adulteriũ et germen hui⁹ copule abomiabile est deo.

Mystice Mystice aũt hereticoꝝ synagoga: vel anima heretica prauitate decepta abomiabilis est deo:qꝛ relinquit virũ priorẽ qui sibi eã in baptismate copulauit:ꝛ ornamẽto virtutũ decorauit. d Hec in ecclesiã. Quia eius puersitas in cõuentu fidelium p solertiã doctoꝝ declaraṫ. e Et rami. Quia secta illius fundamentũ veritatis nõ habet:fructũ bonoꝝ operum gignere nõ potest. f Longitudo eni. Quia in eterna beatitudine in eternũ pmanebunt qui sequunṫ deũ.

Ca. XXIIII

Luc.2.b Sapientia rc. Uirtut' illi⁹. Angelorũ religiosorũ. Unde:Gloria in excelsis deo:ꝛ in tra pax homĩb⁹ bone voluntatis. b Et in medio po. Quia in ostensiõe miraculorum ad laudẽ dei ꝓuocabat populum. Ibi.18.g. Uñ:Omis plebs vt vidit:dedit laudem deo. Ego ex ore.

a ꝛ nõ cognouit qm̃ oculi dñi mlto pl⁹ lucidiores sũt sup solẽ:circum
a cogitationũ actiones.
spiciẽtes oẽs vias hoim:ꝛ ꝓfun
a omnia nuda et aperta oculis eius.
dũ abyssi:et hoim corda intuen
a ante omia presciebat que facit ꝑ temporia.
tes in absconditas partes. Dño enim deo anteq̃ crearenṫ oĩa sũt agnita:sic ꝛ post ꝑfectuꝫ respicit
b oĩa.Hic in plateis ciuitatĩ vindicabiṫ:et q̃si pullus equin⁹ fuga
a laqueo ꝑditiones.
biṫ:et vbi nõ sꝑauit ãpphendeṫ.
a i iudicio. b sordib⁹ vitioꝝ pollut⁹. c sctis.
Et ẽrit dedẽcus oĩbũs: eo q nõ
c intellexerit timorẽ dñi.Sic ꝛ mulier omis.relinquẽs viruꝫ suum: ꝛ statuẽs hereditatem ex alieno matrimonio. Primo eni in lege
a qꝛ fidẽ parꝫ ꝛ traditionẽ scṗturaꝝ sed noluit.
ãltissimi incredibilis fuit:ꝛ secun
deum:
do virũ suũ dereliq̃t:tertio i adul
a diabolo sociata.
terio fornicãta est:et ex alio viro
a praua dogmata et ꝑuersa opa que instinctu diaboli generauit.
b filiõs statuit sibi.Hec in ecclesiaꝫ adduceṫ:ꝛ in filios ei⁹ respicieṫ.
c Non tradent filij ei⁹ radices:ꝛ rami ei⁹ nõ dabunt fructũ.Derelinquent i maledictũ memoriaꝫ ei⁹: et dedecus illius non delebiṫ.Et agnoscent qui derelicti sunt:qm̃ nihil melius est q̃ꝫ timor dei: et
a q̃ꝫ dulcia faucib⁹ meis eloquia r.s.m.o.m.
nihil dũlcius q̃ꝫ respicere in man
a Qui in luce ambulat non offendit.
datis dñi. Glõria magna est seq̃
f dñm:longitudo enim dierũ assumetur ab eo. Ca. XXIIII
christus. a laudabilẽ ostendit.
g Sapientia laũdabit ani
viram. a in celis cũ patre ꝛ spiritu est:et in terra adoratur.
mam suaꝫ:ẽt in dño ho
christiani.
b norabitur:ꝛ i medio ppl'i sui glo
a conuenintibus fideliũ. dei.
riabiṫ:ꝛ in ẽcclesijs altissimi ape

Nico.de lyra

a Et non cognouit.i.cognoscere neglexit. b Qm̃ oculi dñi mlto pl⁹ lucidiores sunt sup solẽ.Claritas eni solis nõ est nisi quidã effect⁹ ꝛ modica scintilla diuine claritat'. c Circũspiciẽtes oẽs vias hoim. q̃ntũcũq̃ occultas. d Et ꝓfundũ abyssi.ad qd nõ ꝑtingit lux solis. e Et hoim corda.que soli deo sunt nota. f Domino eni deo anteq̃ crearenṫ oĩa sũt agnita.nã est agens p intellectũ:ꝛ sic ꝑcognoscens. g Sic ꝛ post perfectũ.i.post creationẽ rerũ: h Respicit oĩa.ex q̃ eni ꝑcognouit anteq̃ eẽnt in effectu.sequiṫ:ꝛ q postea. Subdiṫ aũt adulteri pena.cũ dr: i Hic in plateis ciuitatis vindicabiṫ.i.punietur:qꝛ in palã lapidari precipiṫ:vt ꝑdictũ est. k Et q̃si pullus equin⁹. id est indomit⁹ ꝛ voluptati deditus: l Fugabiṫ.vt sic capt⁹ puniaṫ. m Et erit dedec⁹ oĩbus.amicis suis ex vilitate criminis ꝛ punitiõis. n Sic ꝛ mulier oĩs relinquẽs viruꝫ suũ.Hic ɔsequẽter detestaṫ peccatum adulterij q̃ntũ ad mulierẽ.dicẽs:Sic ꝛ mulier oĩs relinquẽs virũ suũ:peccabit:qꝛ teneṫ ei obedire ꝛ debitũ reddere. o Et statuẽs hereditateꝫ.i. heredẽ viri sui: p Ex alieno mrĩmonio.qñ adulter ei⁹ est vxori alligatus:ꝛ sic filiuꝫ quẽ ex eo ɔcipit priuat hereditate paterna:ꝛ ipm instituit in aliena. q Primo eni in lege altissimi incredibilis fuit.que dic̃ Exo.xx. Nõ mechaberis. r Scdo virũ suum dereliquit.abutens corpe suo proprio cũ nõ habeat ei⁹ potestatẽ:ſꝫ vir. j.Corinth.vij. s Tertio in adulterio fornicata est.i.polluta. t Et ex alio viro filios statuit sibi.s.marito suo.Et qꝛ ꝭm legeꝫ debet publice puniri.subdiṫ: v Hec in eccl'iam adduceṫ.i. in cõsilio corã iudicib⁹. x Et in filios ei⁹ respicieṫ. vtruꝫ sint legitimi vl' illegitimi:ꝛ si ꝓbenṫ illegitimi:ejicienṫ de domo mariti. iõ subdiṫ: y Nõ tradent filij ei⁹.sic dictũ fuit iepte Iudic̃.xj. Radices:qꝛ nõ stabilienṫ in hereditate mariti. z Et rami eius.i.filij filioꝝ: a Nõ dabunt fructũ. id est nõ ꝓsperabunṫ,ideo subdiṫ: b Derelinquẽt in maledictum memoriã ei⁹.scꝫ matris adultere:cui maledicent homines miseriã filioꝝ adulterinoꝝ videntes. c Et dedecus illi⁹ ñ delebiṫ.corã deo si ꝑseueret in malo:nec etiã corã hoib⁹ vsq̃ ad magnũ temp⁹.Cõsequẽter ex dict' de adultero ꝛ adultera ɔcludit intentũ.dicens: d Et agnoscent qui derelicti sunt.scꝫ ceteri viri ꝛ mulieres. e Quoniã nihil melius est q̃ꝫ timor dei.s.filialis q̃ cauet offensam dei. f Et nihil dulci⁹.aníe palatũ bñ dispositũ habenti: g Q respicere in mãdatis dei.nõ solum speculatiue cognoscẽdo:sed etiã practice ope adimplendo. h Gloria magna ẽ sequi dominũ.per viã iusticie. i Longitudo eni dieꝝ.i.eterna vita. k Assumetur ab eo.i.a deo qui dat illũ seq̃ntibus ipm p viam mãdatoꝝ suoꝝ.

Ca. XXIIII

Sapientia laudabit.Superi⁹ a tertio capitulo ꝛ citra actũ est de exercitio virtutũ.hic ɔseq̃nter agiṫ de statib⁹ eccl'ie in quibus fit hoc exercitiũ:ꝛ qꝛ huiusmodi stat⁹ ꝭm ordinem diuine sapientie distinguuntur.ideo primo poniṫ sapiẽtie cõmendatio.secũdo subditur huiusmodi statuũ distinctio.ca.sequẽti. Ad euidẽtiam autẽ dicendoꝝ sciendũ q aliq̃ exponunt hoc capitulũ de lege veteri et noua:que diciṫ sapiẽtia diuina: qꝛ nõ est humanitus inuenta: sed diuinitus reuelata. Ad hoc autẽ allegant qd dicitur.ĩ.eodẽ ca.Hec omia liber vite ꝛ testamentũ altissimi:sed saluo meliori iudicio hoc nõ videṫ rationabiliṫ dictum.Nam in ꝑsona sapientie de qua fit hic sermo diciṫ in hoc ca. Ego feci in celis vt orietur lumen indeficiens. quod factũ fuit a ꝑncipio creationis mundi.Lex autem vetus postea fuit data:Exo.xx.quasi per duo milia annorum:ꝛ noua postea per tantũ tempus ꝛ amplius.preterea de eadem sapientia de qua fit hic mentio dicitur: Ab initio ꝛ ante secula creata suꝫ.qd nõ potest dici de lege veteri vel noua. Item hec expositio fauere videṫ errori iudeorũ:qui fingunt legeꝫ veterem cceatam fuisse ante mũdũ:vt.ĩ.pleni⁹ dicetur: Propter quod dicendũ q h agitur de sapientia diuina ꝑsonaliter dicta:que est sapientia genita. Unde in eius ꝑsona diciṫ hic:Ego ex ore altissimi prodij.Et de hoc pleni⁹ fuit dictum in principio huius libri. Sic ergo ꝓcediṫ:quia primo poniṫ hui⁹ sapientie cõmendatio.secũdo describiṫ eius generacio.ibi:Ego ex ore rc.tertio soluiṫ tacita questio.ibi: Adhuc doctrinam.Circa primũ diciṫ: Sapientia laudabit animã suam: id est seipsam: eo modo loquẽdi quo dicitur Hiere.lj.Iurauit domin⁹ exercituuꝫ per aĩam suam: id est per seipm.Geñ. xxij.Per memetipsum iuraui dicit dominus.Laudauit enim sapientia genita:que est idem quod verbum diuinum seipsam per angelos ꝛ prophetas ꝛ alios sanctos:ꝛ etiam per seipsam ĩ humanitate assumpta exprimens excellentiam quã habebat a patre: Ioh.x.Ego ꝛ pater vnũ sumus.Sustulerũt ergo lampades rc.sequiṫ: m Et in domino honorabitur.id est in deo patre venerabitur:quia sicut pater est in filio ꝛ ecõuerso:vt diciṫ Ioh.xiiij.sic filius honoraṫ in patre ꝛ pater in filio. n Et in medio po.sui gloriabiṫ.i. in medio sanctoꝝ angeloꝝ:ꝛ etiã hominũ qui sunt eius populus. o Et in ecclesijs altissimi aperiet os suum.s.in ecclesia triumphante illuminando angelos ꝛ docendo:ꝛ militante in humanitate

a Ego ex ore: Quia verbũ cõsubstãtiale coeternũ. Quia nõ sum creatura:sed ab initio ex patre genita p quã oĩs creatura dicitur:vñ tñ primogenit⁹ omĩs creature: non tempore scꝫ sed honore.ꝭm illud:Filius me⁹ primogenit⁹ israel. Exo.4.f b Ego feci in ce. In celis oritur lumen:nebula tegiṫ caro: qꝛ sic̃ claritate sua ꝑcellit obscuritatẽ nebule:sic spũalis creatura corporalẽ precellit dignitatẽ. c Thron⁹ meus.Humanum corpus nullo pondere peccati pregrauatũ:sed dei virtute sublimatum:in quo potẽtia diuinitat' iudicia sua exercuit. Unde: Ecce domi/ Esa.19.a nus ascendit sup nubem leuem rc. Creauit

a Dñ:Aperuit os suũ dicẽs:Bti pauꝑes spũ.
riẽt os suũ:et in cõspectu virtut' a
christiani.
illius gloriabiṫ:et in medio ppl'i b
a Exaltate dñm deũ nrm. b Unde:De plenitudine eius omnes accepimus.
sui exãltabiṫ:et i plẽnitudine san c
a mirabilis de⁹ in sanctis suis. b laudare dominũ oẽs gentes:laudare eũ omẽs populi.
cta ãdmirabitur:ꝛ in multitudie d
electorũ habebit laudẽ:ꝛ inṫ bñ e
a sanctos. b qui est super omnia benedictus in secula. sapientia.
a dictõs bẽnediceṫ dicens:Ego ex f
a verba sapientie. b ꝭm deitatem.
õre altissimi ꝓdiũi: primogenita g h
a spiritalis creature angelis.s.
b añ oẽm creaturã. Ego feci ĩ cẽlis i
a rationis ꝛ intelligentie.
vt orireṫ lũmẽ indeficiẽs:et sicut k
a corpalẽ creaturã. oẽm naturã. b sup oẽꝫ creaturã cũ pr̃e ꝛ spũ. significat dinã naturã.
nebula tẽxi oẽꝫ terrã.Ego ĩ altis l
c simis habitaui:et thron⁹ me⁹ in m n
celestia. a omnipotentiam sapientie et fortitudinem significat.
colũna nubis.Gyrũ cẽli circũiui o p
omia.s.que sunt sub terra.
sola:ꝛ ꝓfundũ abyssi penetraui: q
a omib⁹ que in mari sunt et ĩ terra.
et in flũctib⁹ maris ambulaui:et r
a vñ:Laudẽt illũ celi et ter.mare ꝛ o.q̃ in eis.s.
in õi terra steti.Et in oĩ ppl'o ꝛ in s t
rõnali creatura. a vñ: [illegible] nomẽ qd est sup omẽ nomẽ:vt in no.ie.o.
omni gẽte ꝑmatũ h [illegible] :ꝛ oiũm v
excellentiuꝫ ꝛ humiliũ corda vir
a gẽtib⁹ ex qb⁹ cõgregaṫ ecclia q̃ ei⁹ est hereditas.vñ:Hereditas mea preclara est mihi.
tute calcaui. Et in his omnibũs x

Nico.de lyra

humanitate assumpta ꝑdicando in tẽplo ꝛ apostolos docendo. a Et in conspectu virtutis illi⁹.i.in operibus miraculosis virtute altissimi factis:qꝛ fiebant ad declarationẽ sue deitatis. b Et in medio populi sui exaltabiṫ. Nam de medio apostolorũ ꝛ ipis videntibus eleuat⁹ fuit in celũ: Marci vlt'.ꝛ Act'.j. c Et in plenitudine sancta admirabiṫ.d qua diciṫ Ioh.j. Uidimus eũ quasi vnigenitũ a patre plenum gratie ꝛ viritatis.ꝛ ibidẽ subditur:Et de plenitudine ei⁹ oms nos accepimus. d Et in multitudĩe electorũ habebit laudeꝫ.Nam a sanctis angelis ꝛ electis laudabiṫ in celis. e Et inter benedictos benediceṫ.i. bona diceṫ.dicendo illud quod sequitur de sua emanatõe eterna:p quã habet bonitatẽ infinitam a patre.sicut ꝛ deitatem:nõ tamẽ aliã numero ꝭ eandem. f Ego ex ore.Hic ɔsequẽter describitur sapiẽtie genite generatio: ꝛ primo generatio eternalis ex patre. secũdo temporalis ex virgĩe.ibi:Posuit dauid.Prima in duas:qꝛ primo describiṫ generatio verbi.secũdo per verbũ creatio mũdi.ibi: Ego feci.Et similem ꝓcessum tenet beatus Iohes in principio euãgelij sui:vbi verbi diuini primo ponit emanationẽ.dicẽs: Ioh.1.a In principio erat verbũ rc.scdo mundi creationẽ.dicens: Omia p ipm facta sunt rc.tertio verbi incarnationẽ. cũ subditur:Et verbũ caro factũ ẽ rc. Circa primũ in ꝑsona verbi vel sapĩe genite dicitur:Ego ex ore altissimi.i.dei patris: g Prodiui.ꝛ diciṫ hic os altissimi potentia generatiua patris: qua ꝓducitur verbũ incarnatũ spirituale: qd est filius dei: sicut ore carnali ꝓducitur verbũ sensibile.nã intelligibilia significanṫ p similitudines sensibiliũ: h Primogenita ante omnem creaturã.Ex hoc ptꝫ q scriptura nõ loquiṫ hic de sapia diuina essentialiter dicta:qꝛ hec nõ est generans nec genita: nec etiã de sapientia quacũq̃ creata:p hoc qd diciṫ: ante omnem creaturã.Sciendũ tñ q iudei moderni in suo errore obstinati negãdo diuinitatẽ christi:habẽt p ɔsequẽs negare distinctionẽ ꝑsonalẽ in deo genitoris ꝛ geniti:que tñ hic exprimitur:sed de hoc libro nõ curãt:qꝛ ipm nõ recipiũt. Librum aũt Prouerbioꝝ Salomonis inter sanctos libros recipiũt: vbi octauo capitulo de sapientia diuina poniṫ eadem sententia. Nondũ erant abyssi ꝛ ego iam ɔcepta eram.ꝛ ibidẽ.Ante omẽs colles ego parturiebar.vbi vero est ɔceptus ꝛ part⁹: ibi est generans ꝛ genitus.ratio vero ꝛ natura nõ patiuntur q eadem simplex ꝑsona respectu suĩpius sit generans ꝛ genita.nulla eĩ res seipam gignit vel ad esse ꝓducit. Ad euitandum igiṫ in deo distinctionẽ genitoris ꝛ geniti: finxerunt q lex fuit creata ante mundũ p duo milia annorũ.vt sic de ipsa dicaṫ:Ante omẽs colles ego parturiebar.i.creabar:sed hoc patet manifeste falsum:qꝛ lex nõ potuit p se creari:sed ĩ mente aliqua angelica vel humana vel in scripto:vt in lapidibus scripta fuit lex moysi:vel in aliqua alia materia: ꝛ vterq̃ modus ꝑsupponit alterius creationẽ.Hoc etiã dictũ est ita irrationabile q nõ est ɔtra ipm disputandũ. i Ego feci.Hic cõsequẽter describitur ꝓcessus creaturarũ p sapĩam genitã siue verbum.Et primo ꝓcessus iste declaraṫ.scdo p scripturã confirmatur.ibi:Hec omĩa liber.Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo declaratur ꝓcessus creaturarũ q̃ntũ ad esse nature. scdo q̃ntũ ad esse gratie.ibi:Et in his omnibus. Circa primũ dicitur ĩ persona sapiẽtie genite siue verbi.Ego feci ĩ celis vt oriretur lumen indeficiens:ꝛ de lumine corporali patet Geñ.j.Dixit deus: Fiat lux:et facta est lux:sicut ibidem plenius explicaui. k Et sicut nebula texi omnem terram. Duob⁹ eni primis diebus formationis reruꝫ:elementa quattuor non fuerunt ab inuicem plene distincta,nam aqua tũc nõ habuit cõpletam densitatem:sed quasi vaporaliter erat eleuata per totum aerem.Et sic per moduꝫ nebule tegebat totam terrã.Tertio vero die qua distincta fuerunt elementa accepit ab eo debitam densitatẽ:qui ꝛ fecit ĩ terra cõcauitates ad recipiendum aque partem:ꝛ sic apparuit arida ꝛ elementa distincta:prout dictum fuit pleni⁹ Geñ.j. l Ego in altissimis habitaui.disponendo celum empyrreuꝫ:qd statim factum fuit angelis repletum. m Et thronus meus.id est potestas mea. n In columna nubis.per ipsam enim disponitur generatio nubium in aere. o Gyrum celi.i.celũ sidereum luminaribus ꝛ stellis ornatum: p Circũiui sola.disponendo motum orbium. Sciendũ tamen q p li sola nõ excluditur pater ꝛ spũssanctus,naꝫ ꝭm philosophũ.ij. elẽchoꝝ. solus idem est quod non cum alio.Et ideo quãdo determinat aliquod subiectum in ordine ad predicatum non excludit a cõsortio predicati illud qd habet identitatem cũ subiecto:sed qd habet alietatem. Pater autẽ et filius ꝛ spiritussanctus sunt vnum simpliciter in essentia:ꝛ distinguuntur in persona.ꝓpter quod dictio exclusiua addita vni persone in ordine ad predicatum personale facit exclusionẽ aliarũ personarum. vt cum dicitur: solus pater [illegible]nerat. filius enim ꝛ spiritussan[illegible] on generant.Si autem predica[illegible] essentiale:tunc nõ excludũtur alie ꝑsone:ſꝫ mag' includũt eo q sũt vnũ essentia:sic ẽ in ꝓposito:qꝛ circũire celũ p dispositionẽ mot⁹ orbiũ ẽ cõe toti trinitati:sicut ꝛ creare.ꝛ iõ cũ dr ĩ ꝑsona sapĩe genite: Gyrũ celi circũiui sola.p li sola nõ excludunṫ pr̃ ꝛ spũssctũs:ſꝫ mag' includunṫ. q Et ꝓfun.abyssi pene.ꝑparãdo ɔcauitates ĩ terra: vt ibi ɔgregatis aq̃s appereṫ arida:q̃ ɔgregatio vocaṫ oceanꝰ vl' abyssus. r Et ĩ fluc.ma.ambu.saluãdo noe ꝛ q̃ cum eo orãt ĩ arca inṫ aq̃s ꝛ fluctus diluuij. s Et ĩ omni ter.steti.stabilitatẽ ei dãdo vndiq̃ circa centrũ mũdi. t Et in oĩ po.ꝛ in oĩ gen.ꝑma.tenui.nã oĩs ꝑtãs hoim a deo ẽ. v Et omniũ excel.ꝛ humi.colla vir.calcaui.sic hñt libri correcti.et ptꝫ sensus.Nã oẽs tam magni q̃ꝫ parui dei filio sunt subiecti: qꝛ toti trinitati. x Et ĩ his oĩb⁹.Hic ɔñr poniṫ effect⁹ sapientie ĩ creatur' q̃ntũ ad esse gr̃e.hic aũt effect⁹ hꝫ locũ in angelis ꝛ hoĩbus:ꝛ de angelis hic taceṫ:de quoꝝ ɔfirmatiõe in bonũ parũ loquiṫ scriptura. Iustificatio vero hoim p gratiã facta est a tota trinitate p cognitionẽ dei ꝛ amorẽ supnaturalẽ ad quã eleuati sunt patres scti ex electiõe diuina:ꝛ ideo ꝑmo poniṫ hec electio:scdo electiõis cõfirmatio.ibi: Ab initio.tertio ɔfirmatiõis fructificatio.ibi: Quasi cedr⁹. Circa ꝑmũ sciendũ q nulli homĩ gr̃a dei denegaṫ:cũ velit oẽs homĩes saluos fieri:ꝛ ad agnitioneꝫ veritatis venire:vt dr.j. Timot'.ij. sed aliq̃ ea carent.qꝛ nõ sequũtur diuinũ instinctũ ad supnaturale bonũ:et sic nõ datur eis gratia habitualis q̃ daṫ sequẽtibus ipm:sicut al's diffusius declaraui in plurib⁹ locis. Diciṫ igiṫ dei sapientia,Et in his omnib⁹:scꝫ hominibus:

a Creauit. Secdm humanitatē singulari puritate de spūsancto ɔceptam de virgine editam. b In iacob. Incarnatiōe saluatoris specialiter iudeis vti ɔcessum est: et specialiter ad iudeos venit. Un: Non suz missus nisi ad oues que perierūt domus israel. Uñ per iacob figurant iudei. per israel vero gentiles. c Ab initio. Sacramentū incarnationis ante secula pscitū et pdestinatū pmanet in seculū seculi. Et in habitatiōes ecclie: id est ritū vere religionis disposuit. d Et sic in sion. Sion ecclesia que et hierusalē: que a primo iusto vsq ad nouissimū edificatur: in qua sapiētia qtidie fructificat. In libano.

Mat. 15. c

B

Nico.de lyra

a Requiem quesiui. in ipsis habitādo per gratiā. Unde Prouer. viij. dicit hec sapientia: Delitie mee esse cum filijs hominū. Ueruntamē quia multiplicatis hominib9 post diluuiū declinauerunt cōmuniter ad idolatriam. Abraam tamen et qui ab eo descenderunt per iacob nepotem suum in fide vnius veri dei steterūt: propter qd hereditas domini vocati sunt. Deutero. xxxij. Pars autē domini popul9 ei9: Jacob funiculus hereditatis eius. id subditur: b Et in hereditate domini morabor. per gratiam patres illos sanctificando. c Tunc precepit et dixit mihi creator omniuz. s. illud qd postea subditur: Uel aliter: Tunc precepit et dixit mihi. i. figure mee. sic imago herculis dicit hercules. Creator omniū. s. illud quod postea subditur: In iacob inhabita tc. et interponitur: Et qui creauit me tc. Ad intellectum huius sciendū q licet tota trinitas iustificet homies per graz: tn ad faciendū hanc iustificationē: nō dicit pater missus: sed tm filius et spūssanct9: qz inuisibilis missio psone diuine duo includit. s. q persona illa nouo modo inhabitet mentē rationalem per gratiā: et q ista persona procedat ab alia. Istud secundū nō conuenit patri. propter quod nō cōuenit sibi mitti. Unde dicit Aug9. ij. de trinitate Pater nusqs legitur missus: sed filio et spirituisancto cōuenit mitti: nō solum visibiliter sicut filius apparuit in carne et spiritussanctus in columbe specie. sed etiā inuisibiliter per dona quib9 inhabitant mentē scz spūssanctus per donū charitatis: et alia que pficiunt voluntatem. Filius autē per donū sapiētie et alia que pficiunt intellectum: eo q spūssanct9 pcedit per modū voluntatis: et fili9 per modū intellectus. Hec igitur missio sapientie genite a pre potest dici preceptū loquēdo large. et sic dicit: Tunc precepit et dixit mihi creator omniū. i. deus pater mittēs dicto modo filium: et qz posset aliquis credere q per talem missionē filius separaretur a patre. propter hoc anteqs vltra procedatur istud remouetur. cum dicit: d Et qui creauit me. i. eternalit generando dedit esse: quod large quidez potest dici creatio: vt diffusius dictum fuit. s. j. ca. exponēdo illud: Prior omniuz creata est sapiētia: e Requieuit in tabernaculo meo. i. in meipa: quia pter dictam missionem filius qui est sapientia genita nō desinit esse in patre: nec pater in filio. Consequēter resumit ppositū. d. f Et dixit mi. de9 pr: g In ia. inha. et in israel here. i. in populo descendēte a iacob: qui alio nomie dictus est israel. Gen. xxxij. In hoc enim populo remansit fides et cultus vnius veri dei: ceteris cōmuniter ad idolatriaz declinantibus. Sciendum tamen q iste populus magis denominat a iacob qui et israel: qs ab abraam et isaac: quia non oēs eorum filij fuerunt fideles: vt pz de ismaele et esau: sed oēs filij iacob fuerūt dei cultores: pter quod et trib9 illi9 populi denominat ab eis. h Et in elect meis mitte radices. id est pcepta decalogi et alia cerimonialia: et iudicialia q fuerunt illi populo data: vt per eorum obseruantiā radicaret in sapientia diuina. i Ab initio. Hic ɔsequēter ponit electiōis predicte ɔfirmatio: que fuit facta per stabilitatem regni et edificationē templi tpibus dauid et salomonis. Premittit tamen hic sapiētie genite eternitas. vt per hoc ostendatur causa sufficiens stabilitatis in alijs. Dicit igitur: Ab initio: per hoc nō potest intelligi initiū tpis. qz subdit: k Et ante secula: sed intelligitur ipe pater q est principiū emanatiōis psonaz. Et ante secula. i. eternaliter: qz filius eternaliter pcedit a patre: l Creata sum. i. ab eo accipiens esse per generationē: que large loquēdo potest dici creatio: vt plenius est dictū supra. j. ca. Aliter exponūt aliqui: Creata sum. i. preuisa creari fm humanā naturaz in vnitate psone assumendā. Licet autē hec expositio ɔtineat veritatē: non tn videt esse fm auctoris libri hui9 intentionē: vt dictū est supra. j. ca. hoc etiā videt ex pcessu hui9 capituli in quo a pncipio vsq ad finē ponunt pogatiue sapientie genite. sic aūt puideri nō est aliqua ei9 progatiua: qz ɔuenit oī creature qntūcunqs minime. Nam ab eterno puisum est quodcūqs pducit in tpe. m Et vsq ad fu. se. nō desi. i. eternaliter psistā. n Et in habitatione sancta. i. in mentib9 sanctorum: o Corā ipo. deo pre: p Ministraui. i. missionē meā inuisibilē per earū significationē impleui modo supra dicto. Uel aliter: Et i habitatiōe sctā. i. in ɔgregatiōe iustoz: Corā ipo ministraui. i. ministrare feci per aaron et alios sacerdotes bonos. sic dr Gen. xxij. in psona dñi: Nunc cognoui q timeas dñm. i. alios cognoscere feci. q Et sic in sion. Hic ɔsequēter ponit electionis dicte ɔfirmatio. s. per edificationē templi et ɔfirmationē regni tpe dauid et salomonis: et sic dicit sapiētia dei: Et sic in sion firmata sum. ista tn firmatio nō dicit aliquā mutationē in deo: sed in creatura in qua firmi9 stabiliunt dona diuina. Dicit aūt dei sapientia firmata i monte sion: eo q ibi fuit edificatū templū. iij. Reg. vj. in quo arca et ppitiatorium que repsentabāt sedē dei: vt dictū fuit Exo. xxv. habuerūt stabilem māsiōem: nec vltra fuerūt portata de loco ad locū: sicut ante fuerāt per desertū: et postea in terra pmissiōis: vt patet in pluribus locis. j. Reg. r Et in ciui. san. s. hierusalē ad diuinum cultū electa. iij. Reg. viij. s Similiter re. per specialem habitationem: eo q vigebat ibi cultus dei. t Et in hierusalem potestas mea. quia facta fuit ciuitas metropolis et regia: et hoc ex ordinatione speciali diuina. v Et radicaui. i. dona mea firmius stabiliui: x In po. honorifi. i. in populo israel: qui fuit honorificatus a deo pre ceteris populis: eo q disposuerat ab eterno ex illo carnem assumere. pter quod dedit ei legez et pphetas sacerdotiū et regnū. pter quod dicitur Deutero. iiij. Que est enim alia gens sic inclyta: et Ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi tc. y Et in par. dei me. he. il. s. populi honorificati. Ad cui9 intellectū sciendū q li mei pt esse genitiu9 hui9 pnomis ego: et sic est sensus: Et in parte dei mei. i. in partes dei q deus sum ego: z Hereditas illi9. q. d. vita beata que est electoz hereditas vera: est in partes meas: id est apud me. alio modo potest esse genitiuus hui9 pnomis meus. et sic est sensus: In partes dei mei. i. apud patrez qui est deus me9: Hereditas illi9. i. beatitudo populi honorificati: et vtroqs modo cōtinet veritatē. nam electorū beatitudo cōsistit obiectiue in patre et filio: Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deum et quē misisti iesum xpm. per hoc tamē nō excluditur spiritussanctus: sed magis includitur: vt pz ex supradictis: sed remanet questio quomō pater dicitur deus filij. Ad quod dicendū q habendo respectum ad humanitatez est manifeste verum. Unde dicitur Joh. xx. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum: deum meum et deum vestrum. Habendo vero respectum ad naturam diuinam: potest etiam verificari. dicitur enim filius fm diuinam naturaz deus de deo: sicut dicitur in symbolo de ipso: Lumen de lumine: deum verum de deo vero: et sic vt videtur in persona filij de patre potest dici: In partes dei mei. i. patris qui est de9 a quo sum: idez tamen deus cum ipso in essentia: distinctus tm in persona. a Et in plenitudine sanctorum. id est congregatione eorum. b Decentio mea. id est mansio mea per gratiam: Matthei xviij. Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo: in medio eorum sum.

requiē qsiui: et in hereditate dñi
a filius fm hūanitatē intelligit patrē maiorem.
morabor. Tūc pcepit et dixit mihi creator oīm: et q creauit me re
a humane nature i qua habitauit plenitudo diuinitatis.
quieuit i tābnaclo meo: et dixit mihi: In iacob ihabita: et i isrl' hereditare: et i elect meis mitte radices. Ab iitio et añ secla creata sū: et vsq ad futuz seclm nō desinā: et in habitatiōe sctā corā ipo ministraui. Et sic in sion firmata sū: et in ciuitate sctificata similiter re
a super quē requiescit spirit9 me9 nisi sup humilem et quietū. b manifesta. s. qz ibi volūtas ei9 adimpletur.
qeui: et i hierusalē potestas mea.
a christiano: qui nomine christi honoratur: qui pars eius et hereditas est.
Et radicaui i pplo honorificato: et i ptes dei mei hereditas illius:
a quia illi membra sunt corporis eius: cū sit ipe omnia in omnibus.
et in plēnitudine sctoz detentio

Quasi cedrus

a In libano. Ra. Liban9 mons est phenicis dictus a thure qd ibi colligit. Sion collis est vrbi supeminens: et interpretat speculū. Hec ergo noma arborum et montiū eminētioribus christi mēbris cōueniūt: que dicere possunt xpi bon9 odor sumus deo: et quoz cōuersatio in celis est. Odor quoqs cedri serpentes interimit et fugat. Unde: Disce et odoratā tabulis accendere cedrum: et sancti doctores virtute verbi repellūt hereticos. Resina quoqs eius que cedrina dicit: liniti libri nec tinea nec senectute deficiūt: et doctorū spirituali sensu scriptura cōfecta: nulla hereticoruz astutia corrūpitur vel vetustate cōsumitur. Cupressus medendis apta corporib9: venustatem come sue nullo deponit impulsu: constantiā et actionē eoz exprimens: q altioribus ecclesiā ornāt virtutib9. b Quasi palma. Arbor diuturnis folijs et suauib9 pomis: palma dicta: quia victricis man9 est ornatus: vel qz in modum humane palme ramos expandit: hāc greci phenicem dicūt: qz phenix auis multo tpe viuit. huic cōparat ecclesia: que incuruari ad terrena despiciens ad celestia se sustollit: vt finito agone celestē palmā suscipiat: et quasi folia diuturna. Verba recte ɔfessionis ppetuo cōseruat. c Quasi oliua. Grece oleon fructus. s. Olea enī arbor dicit: succus oleū. Est autē arbor pacis insignis. per hanc ecclesia signatur: q campos totius mūdi decore illustrat: et speciali gratia per vnctionem chrismatis sanctificat. d Quasi platanus. Platanus ab altitudine folioz dicta: vel quia patula et ampla. Nam platos grece amplum vocant. nomen ergo et formam arboris expressit dicens: quasi platanus dilatata sum in plateis. Est autē tenerrima et mollis folijs et vitibus similis: et christum significat: qui per membra sua i orbe dilatatur mitis et māsuetus. e Sicut cinnamomū. Cinamomū et balsamuz aromatice arbores sūt: cinnamomum dictū: quia cortex eius in modū canne rotundus et gracilis: gignitur in india et ethiopia: frutice breui: duoz tm cubitorū: colore subnigro: vel cinereo: tenuissimaruz virgarū. Nam qd crassum est despicitur: Gracilius vero charius: Quod cū frangitur visibile spiramētum emittit in modum nebule vel pulueris. f Balsamū. Aspaltum dicit Plynius in codez curriculo celi nascitur spina candida: magnitudine arboris modice: flore rose: radix eius vnguētis expetitur. Tradūt in quocūqs frutice curuetur arcus celestis eādē quecūqs sit aspalti suauitatē odoris exire. Quidā helisei septrum vocāt. Probatur in colore rufo vel igneo: tactu spisso et odore castorei: hec pro sui breuitate a qbusdam inter herbas odoriferas reputantur: et significāt humiles spiritu: q quasi purpureo colore vestiti: memores dominice passiōis pro domino parati sūt mori. g Quasi myrrha. Myrrha est in arabia arbor quinqs cubitis alta: spine similis. quam achāton vocant greci: cuius gutta viridis et amara. Unde et nomen accepit: que omia cōueniunt mortificationi carnis: que amara ad tempus sentit: sed in spe semp virētes patrie libenter suscipitur. Unde: Regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem iesu christi tc. Spine autē cōparant: quia vbi mentē saluet corpus affligit. Gutta sponte manans pciosior est. Elicita corticis vulnere vilior: quia maioris est virtutis corpus sanū (cui arridet copia rerū) mortificare qs egrotū: vel pauptate afflictū. h Quasi storax. Storax: galbanus: vngula: et gutta pigmenta sunt pciosa apud medicos: et significant virtutū species q ad curatiōes hoim adhibent medici spūales. Storax enī arbor arabie silis malo cytonij: cuius virgule inter canicule ortū cauernatim lachrymā fluunt: que in terram cadit immūda est: sed cū primi corticis scrobe fossa seruatur. Que virgis et calamis inheserit: mūda est et albida. Dehinc fulua fit solis causa: et ipa storax calamitates: pinguis resina: odoris iocūdi: Et qsi mellosum liquorē emittēs: Storax dicta: qz est gutta arboris pfluens et cōgelata. nā greci stiriā guttā dicunt. i Et Galbanus. galbanū fm Plyniū dat Syria in amano monte ferulam quam eiusdem nominis: resine modo quod stagonithim appellāt: quod maxime laudāt carlaginosum purum ad similitudinē hāmoniaci minimeqs lignosum. k Ungula. Ungula est q in Exodo onyca dr. Grece ei onyx: latine vngula: quia hūane vngui assimilat. l Gutta. Gutta q et hāmoniaca dr: lachrymas stillat in arenis: cuius duo genera sunt. traston quod masculi thuris similitudinē habet: et maxime probatur: et pyrrhama quod pingue et resinosum. adulterat enī arenis velut nascendo apprehensis glebis: tamē minimis et purissimis probatur. Gutta vero curat quaslibet duricias: he ergo species domini pcepto ad thymiama conficiendum deputate sunt. vbicūqs enim thymiama habemus i hebreo nethotha legitur q aquila storacē trāstulit: et significat orationis incensum cum odore virtutuz thymiama ex aromatibus compositū facimus: cum in altari boni operis virtutuz multiplicitatem fouemus: quod mixtū et purum sit: quia quanto virt9 virtuti iungitur: tanto incensum sincerius exhibetur. m Libanus. Liban9 vt aiunt arbor est in arabia: cortice et folio lauro similis: succum amigdali modo emittens: q bis in anno colligit autumno. s. et vere: sed autūnali collectioni preparat: inciso cortice in estatis feruore: et prosiliente spuma pingui que concreta densatur: vbi loci natura poscat: tegete palmea excipiente quod in arbore hesit ferro depectitur: ideo corticosum videtur purissimum: hoc est thus candidum. Secunda vindemia preparatur hyeme incisis corticibus, rufuz hoc exit: nec comparandū priori.

Virgilius 4. geor.

a arbores sunt altitudinis et odoris precipui.
mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: et quasi cupssus i mōte
a palma aurea coronatur victores.
sion. Quasi pāma exaltata sū in
a que mutata vel trāslata interptat: qz ecclesia ab idoloz cultura ad vez deū trāslata est. b rosa dicta q rutilo colore rubeat: et martyriū significat. c hiericho interpretatur odor eius: vel luna: et est qsi plantatio rose in hie. cū odor virtutū in passione martyrij redolet in sanctis.
cades: et qsi plātātio rose in hiericho. Quasi oliua speciosa in campis: et qsi platanus exaltata sum
a qz redēptōis nre sacrm cūctis innotuit natōib9.
a doctrine spiritualis gratie. loquar ad dominum meum cum sim puluis et cinis.
iuxta aquā i plateis† Sicut cinamomum et balsamū aromatiçās
vel aspaltum.
a sanctorum continentia. myrrha eni peruncta corpora non putrescunt: sic continentia membra nostra seruat incorrupta.
odorem dedi. Quasi myrrhā electa dedi suauitatē odoris: et qi storax et galban9 et vngula et gutta. Quasi libanus nō incisus vapo

† De sacra vncti. c. vnico.

a Quasi cedrus. Hic ɔsequēter ponit dicte confirmationis fructificatio: et primo quantū ad fructum vite actiue. secundo cōtemplatiue. ibi: Ego mater. Prima in duas. quia primo ponitur dicta fructificatio. scdo fame diffusio ibi: Sicut cinamomū. Circa primū sciendū q terrenascentia diuersarū specierum magis fructificāt in vna terra qs in alia. Et sic ponuntur hic exēpla pluriū arboz vl' terrenascētiū i diuersis locis notabiliter fructificantiū. cum dicit: Quasi cedr9 exaltata suz i libano. i. sicut cedrus notabiliter crescit in monte libani: sic exaltata sum in populo israel per augmentatione cult9 diuini per quā diuina sapientia dicit exaltari nō in se: qz nō potest augeri vel minui: cum sit infinita: sed in donis et effectibus suis: sicut dicitur deus magnificari cū deuote laudat a nobis. Ps. xxxiij. Magnificate dominuz mecum. Hec autem diuini cult9 augmentatio facta fuit maxime tempore Dauid et Salomonis: Ezechie et Josie: vt patet ex libris Regū et Paralypomenon: et eodē modo exponuntur exempla que sequuntur. b Et quasi cupressus in monte sion. id est sicut ista fructificant notabilit in locis hic expressis: sic sapientia diuina exaltata est modo pdicto. Sciendū tamē q cū dr hic: c Quasi palma exaltata sum i cades. Cades nō ē hic loc9 deserti vbi māserunt filij isrl per aliqd temp9: vt dicit Deutero. j. Et sedistis in cadesbarne tc. sed est alia sita i forte inde: et ad distinctionem alterius dicitur cades absolute Josue. xv. Alia vero cadesbarne. Sciendum autē q hic ponūtur plura exempla corporalia ad exprimendū augmētum donorum spiritualium: quod est excellentius augmento corporali: sicut mater ad exprimendum excellentem amorez quem habet ad filium vtitur plurib9 nominibus: vocans eū aliquādo filium suum: aliquādo cor suum: aliquādo dominum suum: et sic de pluribus alijs. d Sicut cinnamomum. Hic cōsequenter ponitur dilatatio fame diuini cultus in hierusalem augmentati. propter quod multi nō solum de iudeis: sed etiā de gentilibus veniebant adorare deum in hierusalē: vt habetur. iij. Reg. viij. et Joh. xij. que quidem fame diffusio significat hic per bonum odorem: fm q dr Cantic. j. Curremus in odore vnguētorum tuoz: et. ij. Corinth. ij. Quia christi bon9 odor sumus deo tc. Et ponūtur hic plures arbores et species aromatice: quarum proprietates explicare nō est ad ppositū. Nā hic solum introducunt ad designandum diffusionem

Nouelle

¶ Nouelle arboris candidus:sed veteris est odoratiꝰ:quod ex eo pependit rotūditate gutte masculū vocatur. Regio thurifera nuncupat:sarma vndiq rupibꝰ in via ⁊ dextra scopulis maris inaccessa. Sarma quidē mysterium interpretatur: Arbores sponte nascuntur:⁊ significant eos qui ex voluntate: nō ex legis necessitate opant. Incisis arboribꝰ lachryma fluit:qꝛ cōpuncta humiliū corda puram deo orationem emittūt. Libanꝰ in hebreo candorem significat. In greco thus.vñ in canticis vbi legimꝰ ad collē thuris.quidā codices habent ad collē libani.

a ¶ Balsamum. Balsami arbor in iudea tñ intra viginti iugera erāt. Sed postq̄ iudeā romani potiti sunt latis collibus ꝓpagata est. Stirpe similis viti:folijs rute:ſ albioribꝰ spq manētibꝰ. Arbor balsamū:lignū filobalsamū als xilobalsamū dr fructꝰ vł semē carpobalsamū succus opobalsamuz: qꝛ ꝑcussus ferreis virgulis cortex:ꝑ cauernas eximij odorꝭ gutta distillat. Cauerna eni grece ope dicit: cuiꝰ gutta admixta cyprio oleo vł melle adulteratur. Sed ꝓbat esse sine melle si cū lacte coagulauerit. Sine oleo si instillata aqua:vel admixta facile resoluatur:⁊ si lanee vestes ex ipo pollute nō maculent: Adulteratū quidē siccū lacte nō coagulat:⁊ sicut oleum in aqua supnatat:⁊ vestē laneā maculat. Balsama pura ardente sole manu sustinerī nō possunt. Arbores balsami more vinearū colūt:⁊ adminiculis sustinētur. viti eni similiores sūt q̄ myrto ꝑpetua coma insignes: duobꝰ cubitis eminētes. Semen vero habet vini gustum:colore rufuz. Ramis crassior q̄ myrti:qui certo āni tempore balsamū sudat. Agricole quoq acutis lapidibus vel osseis cultellis solent incidere:nam ferri tactꝰ noxius est. Per incisiones manat succus odoris eximij ⁊ lachrymis pulchre rorantibꝰ lanis parua colligit in cornua. Gratia precipua debet lachryme secūda semini: tertia cortici:mīma lignoꝝ. christꝰ q̄z humilis in carne:sed plenꝰ grā et virtute vulneratꝰ est ꝓpter iniqtates nostras:⁊ nobis vite ⁊ salutis sacramenta ꝓfudit.vñ: Et q̄si balsamū non mixtum odor meus. b ¶ Terebinthꝰ. Arbor est cuiꝰ resina charissima:et nascitur in syria mascule infructuose. feminarū duo genera sunt:alterius fructus rubet lentꝭ magnitudine:alteriꝰ pallet:nec faba grādior:odore iocundo:fructu sinuosus. Idē: Terebinthꝰ in macedonia breuis arbor ⁊ fructuosa. In troadis damasco syrie mag̃ materies. flos racemosus sic oliue:ſ rubens folia hʒ densa:⁊ folliculos emittētes q̄dā aīalia q̄si culices. Plenior q̄ resiua q̄ de cortice erūpit. Per terebīthū signat eccła q̄ ꝑ totū orbē ramos ꝑdicatiōis ⁊ fidei extēdit:cuiꝰ resina ꝑcipua.i.aīaꝝ medicina. Masculi huiꝰ arboris sine fructu sunt:qꝛ qui in se ɔfidūt fructū virtutis non faciūt. feminarū vero duo genera sunt:alterius fructus rubeus:alteriꝰ pallidus:cū vite maturescūt. Qui enim infirmitatē suam agnoscūt:⁊ spem suā in dño ponūt:fructum martyrij sibi exquirūt:aut ꝑ continentiā ⁊ mundiciaz cordis ⁊ corporis spūale premiū possidebunt: Quia cū mulieribꝰ nō sunt coinq̄nati:⁊ sine macula sunt ante thronū dei.

c ¶ Qui edūt me. Edimus sapiam ⁊ bibimꝰ:qꝛ plena et ꝑfecta est refectio:⁊ tāto plus a comedēte esuriunt:q̄nto ab esuriente amplius comedunt. In corporalibꝰ appetitꝰ placet:experientia displicet.vñ: Gustate ⁊ videte:qm su.ē do.⁊c.

† Per. Io. an. de sta. mona. c. in prin. in glo. — † Iob.6.d — Apo.14.a — Ps.33.

¶ Posuit

a ſ q̄ nullā habet in se erroris maculā:sed purā ⁊ sincerā doctrinā que profert odorem virtutū ⁊ spiritualē gratiā infundit mentibꝰ fideliū.

a rauī hitationē meam: ⁊ q̄si balsa
mū nō mixtum odor meus. Ego
b quasi terebinthꝰ extendi ramos
meos:⁊ rami mei honoris ⁊ grē.

a ſ Ego sum vitis vera ⁊ vos palmites. ſ cuiꝰ vinū letificat cor hoīs:q̄ bibens sanguinē eiꝰ gaudet et redēptiōis laudat sacramētū. b ſ ꝑ orbem spargendo euangelij predicationem.

Ego q̄si vitis fructificaui suaui-

a ſ quia iocunditas et decor virtutum quotidie dono eius florescit:et clarescit in fidelibus.

tatē odoris†⁊ flores mei fructus

ſ sapientia.

honorꝭ ⁊ honestatis. Ego mater a

a ſ vere charitatis. ſ omne datū optimū desursum est. b ſ salutaris. c ſ spūalis.

pulchre dilectiōis ⁊ timoris ⁊ agni b c
tionis et sctē spei. In me ois grā d e

a ſ pñtis et future.ꝑ ipaz eni viuimꝰ: mouemur et sumꝰ:et ꝑ ipam vitam eternā habemus.

vite et veritatis: in me ois spes f
vite et virtutis. Transite ad me g h

a ſ filios affectuose monet. ſ Uenite ad me q̄ laboratis et onerati estis:et ego reficiam vos.

oēs qui concupiscitis me: ⁊ a ge- i k
neratiōibꝰ meis implemini. Spi l

a ſ sanctus qui cōmunis patri et filio. ſ qꝛ charitas dei ꝑ spm̄ infunditur cordibus electorū:incomparabiliter est dulcis.

ritus eni meus sup mel dulcis:et m

a ſ que erit in visiōe dei. Oculus eni nō vidit:nec auris audiuit:nec in cor hominis ascendit que ꝑparauit deus diligentibus se.

hereditas mea sup mel ⁊ fauum. n o

a ſ spirituales delitie cum habentur desiderium accendunt. b ſ qui sapientiam dei et homines et angeli sine fine collaudant.

Memoria mea in generatiōe se- p
culorū†Qui edūt me adhuc esuri q r
ent:et q̄ bibūt me adhuc sitient. s

a ſ obediēdo.vñ: Si qs diligit me sermonē meū seruat. b ſ qꝛ eterna mercede coronabitur.

Qui audit me nō cōfundetur:et t v

a ſ qui manet in deo nō peccat.

qui opant in me nō peccabunt: x y

a ſ plene.s.et ꝑfecte ꝑcipiūt. b ſ q̄ est visio dei.

qui elucidāt me vitā eternā habe z a

a ſ continet ſ Hic est liber noui et vete. testamenti in quo est agnitio veritatis.

būt. Hec oia liber vite ⁊ testamē- b c
tum altissimi:⁊ agnitio veritatꝭ.

diffusionē bone fame ꝑ suauitatē sui odoris:sicut ⁊ arbores expresse in parte ꝓcedēti ad exprimēdū augmentū cultus diuini. Et silr ponunt hic plura aromatica ⁊ odorifera ad maiorē expressionē diffusiōis bone fame. Unū tñ vocabulū est hic exponendū.cū dr: Et vngula q̄ est species aromatica hñano vnguissis.ꝓpt qd latine noiata est vngula. Exo.xo.xxx.nomiat onycha. Onyx eni grece vnguis est latine:et est vna de quattuor speciebꝰ ex qbꝰ ɔficiebat thymiama boni odoris ad cremandū corā dño in altari thymiamatis:vt dr ibidē. a ¶ Ego mater. Hic ɔñr ponitur fructificatio in vita ɔtemplatiua.tpe nāq veteris testamēti fuerunt aliqui in ɔtemplatione diuinoꝝ notabiliter eleuati:sicut ptz de moyse:q̄ loquebat cū dño sicut homo cum amico suo: Exo.xxxiij.⁊ de alijs ꝓphetis:et hoc erat ꝑ sapiētie donū.ideo dicit sapientia diuia: Ego mater pulchre dilectionis. Contemplatiua nāq vita mūdior ⁊ pulchrior est q̄ vita actiua.propter qd significatur ꝑ rachel que erat decora facie ⁊ venusta aspectu. Actiua vero ꝑ Lyam q̄ lippis erat oculis. Geñ.xxix. b ¶ Et timoris.filialis: c ¶ Et agnitiōis.supnaturalis: d ¶ Et sancte spei.ꝑ expectationē future beatitudinis. Ista nanq dona ⁊ alia intellectū ꝑficientia attribuuntur filio q̄ est sapiētia genita:in cuiꝰ etiaz ꝑsona adhuc subdit: e ¶ In me omnis gratia vite.i.a me ꝓcedit vita gratiosa ⁊ noticia luminosa.ideo subdit: Et veritatis. f ¶ In me ois spes vite.gloriose: g ¶ Et virtutis.qꝛ possum ea dare. h ¶ Trāsite ad me.per cognitionem ⁊ amorē: i ¶ Omes q̄ ɔcupiscitis me.nam omibꝰ possum satisfacere.ideo subdit: k ¶ Et a generationibꝰ meis implemini.i.illuminationibꝰ diuinis. l ¶ Spiritꝰ enī meus.i.degustatio mee bonitatis: m ¶ Sup mel dulcis.ipam enim non adequat aliqua delectatio corporalis. n ¶ Et hereditas mea.que est vita beata: o ¶ Sup mel ⁊ fauum.qꝛ quietat totaliter appetitū. p ¶ Memoria mea in generatiōe seculorū.qꝛ nunq̄ delebitur de mentibus sanctorum. q ¶ Qui edūt me.in ꝑsenti sibi spūaliter incorporando: r ¶ Adhuc esurient.vt plenꝰ habeāt in celo. s ¶ Et qui bibunt me. Exponat eodē modo. refectio eni spūalis ⁊ celestis exprimit ꝑ cibum ⁊ potū:eo ꝙ in corporalibus faciunt vnam refectionē ꝑfectam. t ¶ Qui audit me.aure mentis: v ¶ Non cōfundetur.in conspectu summi iudicis. x ¶ Et qui operātur in me.i.ꝑm regulā doctrīe mee: y ¶ Nō peccabunt.naz est regula infallibilis. z ¶ Qui elucidant me.occulta sapientie mysteria in lege ⁊ prophetis cōtenta fideliter exponendo: a ¶ Uitam eternam habebunt.in premium. b ¶ Hec omia. Hic ponitur confirmatio predictorum per sacram scripturam.cum dicitur: Hec omnia liber vite.supple continet expresse:et dicitur hic sacra scriptura liber vite:eo ꝙ est instrumentum veniendi ad vitam veram vel beatam. Illa vero que dicta sunt de processu creaturarum a verbo quantum ad esse nature:⁊ quantum ad esse gratie:et cetera dona hic dicta exprimuntur in Genesi ⁊ alijs librꝭ legalibus et prophetalibus et agiographis: vt patet intuenti. c ¶ Et testamentum altissimi et agnitio veritatis. Hec omnia competunt sacre scripture.scilicet ꝙ est liber vite:et testamentum altissimi:et agnitio veritatis:id est contentiua huius agnitionis.

Legem

¶ a ¶ Posuit dauid. Quattuor paradisi flumina ex vno fonte ꝓcedētia assimilat regi:qui ortus ē ex dauid:qꝛ de christo q̄ttuor euangelia ꝓcedunt:q̄ totā terram ꝑdicatiōe infundūt:⁊ germinare faciūt. Ab eo iordanis procedit.i.baptismi sacramentū ad abluendū genꝰ humanum. Qui mittit disciplinā sicut lucez: qꝛ precepta eius vite eterne tribuūt.vñ: Docete omes gētes baptiçantes eos in nomie pris ⁊ filij ⁊.s.s.docētes seruare omnia q̄cunq mandaui vobis. b ¶ Quasi physon. Physon q̄ ⁊ gāges qui de paradiso exiens vadit ad indiam:⁊ interpretat caterua: qꝛ .s. magnis fluminibꝰ impletur. Ganges aūt dicit a gangaro rege indie: ⁊ fert sicut nilus super oriētis terras exundare. c ¶ Sicut tigris. Tigris fluuiꝰ mesopotamie q̄ ꝑgit contra assyrios:⁊ pꝰ multos circūitus in mare mortuū fluit et tigris vocat:qꝛ sicut tigris bestia velocit fert. d ¶ Quasi euphrates. Eufrates fluuiꝰ mesopotamie gēmarū fertilis. Euphratas eni hebraice fertilitas latine. Mesopotamiā nāq ꝑ loca irrigat: sic nilus Alexandriā. Salustius asserit tigrim et euphratē vno fōte ī armenia meare:ſ postea diuidunt maximo inter se spatio. Terraq̄ q̄ ab ipis ambit mesopotamia dicit. e ¶ Quasi iordanis. Iordanis fluuiꝰ iudee a duobꝰ fontibꝰ nominatꝰ ior.s.⁊ dan.qbus federatis colligit.nascit sub libano monte:et diuidit iudeā ⁊ arabiā:⁊ iuxta hiericho isluit mari mortuo. f ¶ Quasi gyon. Gyon hic ethiopiā cingit: Sic vocatꝰ:qꝛ irrigat terraz egypti. Ge eī grece terraz significat: q̄ apud egyptios nilus vocat ꝓpter limū quē trahit: qui fecunditatē efficit:vnde ⁊ nilus dictꝰ est. g ¶ Qui ꝑficit primus. Christꝰ auctor est sapientie spūalis:qui ꝑ moysen primū cōdidit legem:inspirauit ꝓphetas:docuit apostolos ⁊ euāgelistas:nec alius plenꝰ ⁊ ꝑfectus ē inuestigator sapie dei:nisi ipe qui cū pr̄e ⁊ spiritusancto vnꝰ est deꝰ.vñ: Nemo nouit filiū nisi pater:neq patrē qs nouit nisi filius ⁊c. h ¶ A mari eni. Mare significat ꝓfunditatē sapie inestimabilē ⁊ incoprehēsibilē esse:quē nemo penetrare pōt:nisi vnꝰ solꝰ deꝰ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssctūs:q̄ seipm vere nouit:⁊ ɔsiliuz suū:⁊ dat tantū nosse creature sue q̄ntū expedit. i ¶ Quasi tra.aq̄. Quia deꝰ d do:lumē de lumie. Tropice dr pr̄ origo diuinitatꝭ:qꝛ de pr̄e gignit filiꝰ ⁊ ꝓcedit spūs:q̄ ꝑ aquā significat.vñ: Flumia:de ventre fluent aque viue.⁊ alibi: Aq̄ sapie salu. pot.il. k ¶ Ego q̄si flu. Sapia cōparat fluuio rapidissimo: ⁊ aq̄ egredieti de paradiso:qꝛ doctria xpi ꝓdiens de celesti thesauro:omia obstacula reorū ⁊ ꝑsecutionū fortitudine sua dirumpit:

Mat.28.d — Salustius in historijs — Luc.10.d — Tropol. — Ioh.7.f — E.15.a

¶ vt per ora

a ſ vt petm̄.s.cauerēt:⁊ in virtutibꝰ deo seruirēt.

Legē mādauit moyses ī p̄ceptis a b

ſ promisit.

iusticiaꝝ:⁊ hereditatē domni ia- c

a ſ de aduētu xpi:vel redēptiōe hūani generis.

cob:⁊ isrł ꝓmissiones. Posuit dō d e f

a ſ christꝰ de dauid ꝑm carnē. ſ non salomonē: qui ꝑ peccatū ꝑdidit regnū:sed christū verū pacificum q̄ fortior fortem armatuz superauit:⁊ spolia eius distribuit:cuius regni non erit finis.

puero suo excitare regem ex ipo g h
fortissimū:⁊ ī throno honoris se i
dētez ī sempiternū.†Qui implet k
q̄si physon sapiaz:⁊ sicut tigris ī l
diebus nouoruz. Qui adimplet m
quasi eufrates sensuz.†Qui mul n
tiplicat quasi iordanis ī tpe mes- o
sis. Qui mittit disciplinā sicut lu p
cem:et assistens quasi gyon ī die q r
vindemie. Qui perficit primus s t
scire illam:et infirmior non inue v
stigabit eam. A mari enim abun x
dabit cogitatio eius:⁊ consiliuz y

ſ christus.

illiꝰ in abysso magna. Ego sapiē- z

a ſ per mundū. b ſ euāgelij. c ſ christus.

tia effudi flumia:egō q̄si trames a

a ſ quo inebriant mentes fidelium.

aque immēse de fluuio. Ego q̄si

a ¶ Legem mandauit moyses.nō auctoritate ꝓpria sed diuina: b ¶ In preceptis iusticiarū. Nā aliqua p̄cepta ɔtinent iusticiā in ordine hoīs ad deū.alia vero iusticiā ī ordie hoīs ad ꝓximū. c ¶ Et here.dñi iacob.p̄cepit eī filijs isrł intrare terrā ꝓmissionis sub Iosue duce. d ¶ Et israel ꝓmissiōes:qꝛ non solum ꝓmisit deus illā terrā filijs israel:sed etiā multa alia bona:si fideliꝑ ei seruirent:⁊ sub ꝓmissione illius terre p̄ncipaliter intelligebatur ꝓmissio terre viuētiū:qꝛ sicut dixi frequēter in supioribꝰ libris:bona tpalia nō ꝓmittunt p̄ncipaliter in premiū pro operibꝰ virtutuz que sunt meliora q̄ temporalia bona. premiū autem diuinū maiꝰ est merito hominū:⁊ ideo sub promissione bonorū temporalium semper intelliguntur spiritualia bona principaliter ꝓmissa que sunt temporalibus meliora. e ¶ Posuit. Postq̄ actū est de sapientie eternali generatione a patre.hic ɔsequenter agitur de temporali generatione ex virgine. Et primo pōnit huius sapientie dignitas.secūdo sue doctrine p̄claritas.ibi: Qui implet. Circa primū dicit: Posuit.id est statuit vł ꝓmisit ipe deus: f ¶ Dauid puero suo.id est sibi seruienti humiliꝑ ⁊ deuote: g ¶ Excitare.id ē ꝓducere: h ¶ Regē ex ipo fortissimū.qd intelligit de xpo q̄ descēdit de semine dauid ꝑm carnē ꝑ virginem mariaz: Matth.j. Et ipe est rex fortissimus. Ps.xxiij. Quis est iste rex glie: dñs fortis ⁊ potens: dñs potens ī prelio. i ¶ In throno honoris.sedentē in sempiternū: sicut predixit Esaias.ix. Paruulus natꝰ est nobis:et filius datꝰ est nobis:⁊ factꝰ est p̄ncipatꝰ sup humeruz eius:⁊ vocabit nomē eiꝰ admirabilis: ɔsiliariꝰ: deus fortis ⁊c. sequit: Super soliū dauid ⁊ sup regnū eiꝰ sedebit vt confirmet illud ⁊ corroboret in iudicio et iusticia amodo vsq in sempiternuz. Et gabriel loquens Marie Lu.j.ostendit hoc in eiꝰ filio esse cōplendū dicens: Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altissimi vocabit: ⁊ dabit illi dñs deꝰ sedem dauid pr̄is eiꝰ:⁊ regnabit in domo iacob in eternū:⁊ regni eiꝰ nō erit finis. k ¶ Qui implet. Hic ɔseqūter describit doctrine christi preclaritas:⁊ p̄mo ad viuētes.scdo ad dormientes.ibi: Penetrabo. Prima adhuc in duas. Nā primo ponit doctrine xpi eminētia.scdo eminētie causa.ibi: Qui ꝑficit. Circa primū sciēdū ꝙ ad ondēdū affluētiā doctrine christi ponit exemplū de q̄ttuor fluminibꝰ paradisi que in aq̄s valde abundāt:⁊ ꝑ hec q̄ttuor flumia intelligit secūda xpi doctrina in q̄ttuor euāgelijs descripta. Per cetera vero flumina ⁊ aqueductꝰ hic posita intelliguntur doctrine apłoꝝ ⁊ alioꝝ sanctoꝝ a xpo tamen sicut a fonte deriuata. sic ergo dr̄ de christo: Qui implet quasi physon sapiam:eaz multiplicando ꝑ doctrinā:sicut physon effundit aquā. l ¶ Et sicut tigris in diebꝰ nouorū. licet enim sit magnꝰ fluuius:tñ in vere qd est tempꝰ renouatiōis terrenascentium magis abdat aquis. m ¶ Qui adimplet quasi euphrates sensum.s.sacre scripture.nam ante doctrinam christi iudei solum vtebantur sensu litterali:sed per doctrinam christi aperti sunt sensus mystici.scilicet moralis:allegoricus.et anagogicus.isti tres fluuij dicti sunt de fluminibꝰ paradisi: vt patet Geñ.ij. n ¶ Qui multiplicat.doctrinam euangelicam. o ¶ Quasi iordanis in tempore messis. tunc enim ex resolutione niuium inundat super ripas aluei sui: vt habetur Iosue.iij. p ¶ Qui mittit disciplinam sicut lucem.id est claram et abundantem:sicut lux clara est et se diffundens per totum aerem. q ¶ Et assistens.omnibus indifferenter sine personarum acceptione. r ¶ Quasi gyon in die vindemie. Hic est quartus paradisi fluuius:qui licet sit aquis abundans valde:tamen magis abundat aquis vindemiarum tempore. s ¶ Qui perficit. Hic consequenter describit abundātie dicte causa:que est ex hoc ꝙ patris et filij vna est sapientia. ꝓpter quod sapientia filij est infinita in se.idcirco potest abundanter doctrinam influere. sic ergo dicitur: Qui perficit.id est perfecte facit: t ¶ Primus scire illam. scilicet sapientiam. Nam antechristum sapientia fuit hominibus communicata sub velaminibus et figuris in lege et prophetis:sed ipse per doctrinam suam abundanter et lucide declarauit veritatem. v ¶ Et infirmior non inuestigabit eam. Homo enim purus et infirmus non potuit hoc facere Matth.xj. Nemo nouit filium nisi pater:neq patrem quis nouit nisi filius:et cui voluerit filius reuelare. x ¶ A mari enim abundabit cogitatio eius.i. eius noticia est abundantior mari: quia noticia christi diuina est simpliciter infinita. noticia vero eius humana est etiam ꝑm quid infinita: inquantum se extendit ad omnia que cognoscit deus noticia visionis.iō subditur: y ¶ Et consilium illius in abysso magno:quia non est comprehensibile a pura creatura. Ex quo sequitur ꝙ abundanter effundere potest sapientie dona. propter quod subditur in eius persona. z ¶ Ego sapientia effudi flumina.sapientie. a ¶ Ego quasi trames aque.id est cursus fortis:⁊ est eadem sentencia replicata pluribus exemplis ad maiorem assertionem.

† Gen.2.b — † Ios.3.d

Et sicut

vt p ora predicatorꝝ p totū orbem largis/sime fluat. vn̄: In o.t.e.s.e.&c. a Dorix. Araxes (vt putāt) fluuius armenie: q̄ ab eodem monte cū eufrate diuersa specie oritur: sic dict⁹: q: de rapacitate sua cun/cta psternit. vnde cū Alexāder trās/gressur⁹ pontē su/per eū fabricasset: concitat⁹ pontem diruit: ⁊ breui in/teruallo ab eufra/tis ortu: tollēs ca/put in mare caspi/um ferṫ. Doric⁹ a grecis dici putaṫ. Pars eī grece gē/tis doris nūcupa/tur. vn̄ ⁊ tia ligua grecorꝝ dorica dr̄. b Adhuc doctri/nā. significat hui⁹ opis scriptor librꝝ esse mysticū ⁊ vti/lē ad legēdū. Hi/storice enī morali/tatē docet: ⁊ Alle/gorice fidi sacrm̄. c Uidete qm̄. Ec/clesiasticus doctor nō solū sibi ꝓ ⁊ a/lijs scribēdo ⁊ do/cendo pficit. vn̄: Dan.12.b Qui docti fuerit fulgebūt sic splen/dor firmamenti: ⁊ q̄ ad iusticiā erudi/unt mltos q̄si stel/le in ppetuas eter/nitates. XXV d In tribus. Uir et mu. Colof.3.d Uiri diligi/te vxores vr̄as sic ⁊ xp̄s ecciam. pos/sum⁹ in viro spm̄: in muliere animā accipe: q̄ si i timo/re ⁊ dilectione dei ɔsenserit: q̄cq̄d pe/tierint fiet eis. vn̄: Mat.18.c Si duo ɔsenserint ex vobis fiet illis. e Tres species. Possūt hec ad di/abolū transferri q̄ paup ⁊ supbus ē. Cū enī p supbiam pdiderit gloriā: su/perbire nō cessat. Diues ⁊ mēdax ē. Job.8.f Un̄ cū loquiṫ mē/daciū: ex ꝓprio lo/quiṫ: q: mēdax est ⁊ pr̄ eius. Senex ⁊ Eccle.4.c fatuus ē. vn̄: Me/lior est puer paup ⁊ sapiens: q̄ rex senex ⁊ stult⁹: qui nescit puidere in posterū &c. Sapiam. n. sibi da/tā inter angelos nō seruauit: q: cōditori suo subijci noluit. f Que in iu. Qui in iuuētute nō discit sapiam: in senectute Pro.10.a fructū ei⁹ nō habet. Un̄: Egestatē opata est man⁹ remissa. man⁹ aūt fortiū diuitias parat: Qui autē meditaṫ in lege domini dabit fructū i tpe suo. g O spe. ca. Ca/nū caput docet hr̄e sensū: ⁊ lōgeuā etatē cogscē ɔsiliū: vt i rtore di iudicet iudiciū rectum

a fluui⁹ dorix: ⁊ sic aqueductus ex/
a ecclesiā quā ipa veritas doctrina sua rigat et inebriat vt fructū specialis part⁹ q̄tidie pferat.
iui de padiso. Dixi: Rigabo hor/tum plātationum: ⁊ iebriabo p/
a per totum orbem.
t⁹ mei fructū. Et fact⁹ ē mihi trā/
a affluēs. s. doctrina. vsq̄ ad finē terre. s.
mes ābūdās: ⁊ fluui⁹ me⁹ appro/pinquit ad mare. Qm̄ doctrinā
a Quia oritur a sole iusticie. de quo dicitur: Uisitauit nos oriens ex alto.
quasi antelucanū illumio oibus: ⁊ enarrabo illā vsq̄ i lōginquū.
a i. carnalia corda perscrutabor.
Penetrabō inferiores ptes ter/
a somno ignorantie.
re: ⁊ inspiciā oēs dormiētes: ⁊ il/lumiabo oēs spantes i dn̄o. Ad/huc doctrinā q̄si ꝓphetiā effūdā:
a quia non cessat scriptura sacra docere genus humanum vt sint omēs inexcusabiles.
et relinquā illā q̄rentib⁹ sapiam: ⁊ n̄ desinā i ꝓgenies illorꝝ vsq̄ in euū sctm̄. †Uidete qm̄ non soli mi/hi laboraui: sed oibus exquiren/tibus veritatē.

Ca. XXV

In tribus placitum est spiritui meo: que sunt ꝓ/bata coram deo ⁊ homi/
a Unde sollicite seruare vnitatem spiri/tus in vinculo pacis.
nibus. Concordia fratrum: et a/
a qui diligit proximum legem impleuit.
mor ꝓximorū: ēt vir ⁊ mulier sibi bn̄ cōsentiētes. Tres species odi/
a q: mihi contraria sentiunt.
uit aīa mea: ⁊ aggrāuor valde
a qui inops virtutib⁹. b q: contra conditi/onem paupertatis animose extollitur.
anie illorꝝ. Paupem supbū: et di/
a hereticū q̄ sensu abūdat ⁊ eloquētia. b q̄ cō/cessis sibi bonis in mēdacio abutiṫ. c qui lon/go tempore sapientiā neglexit.
uitē mendācem: ⁊ senē fatuū
a qui magis amat caduca q̄ eterna.
⁊ insensatū. Que in iuuētute tua nō cōgregasti: quomō i senectute
a q: in longo tpe dz esse sapientia et prudētia.
tua inuenies? O speciosū cani

a Et sicut aqueduct⁹ exiuit de paradiso. i. a pr̄e in q̄ est omē donū ⁊ omis dulce/do. Joh. xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mūdū. b Dixi: rigabo hortū plantatio/nū. i. hortū militant̄ ecclie in q̄ apl̄i fuerūt plantule pme: put ecclia diuidiṫ ɔtra synagogā. has xp̄o plātulas rigauit xp̄s frequēter sua doctrina: vt ptz in euange/lijs. c Et inebriabo par. mei fru. i. cetū aplorꝝ ⁊ aliorꝝ credētiū in die penteco/stes abūdāter mittēdo spūsscti donū: q̄ abundātia ebrie/tatis noie aliqn̄ designaṫ in scriptura. Canti. v. Inebria/mini charissimi. vn̄ ⁊ tūc reputati fuerūt ebrij: vt ptz Act. ij. d Et fact⁹ est mihi trames abūdans. i. diffusio do/ctrine p predicationē aplorꝝ ⁊ aliorꝝ discipulorꝝ: e Et fluuius me⁹. i. doctrina mea: f Appropinquit ad ma/re. i. ad multitudinē gentiū ⁊ populorū. nā mare est ɔgre/gatio aquarꝝ. ⁊ Apoc. xvij. dr̄: Aque multe populi multi. Hanc aūt pdicationē iniunxit christ⁹ apl̄is Act. j. dicēs: Eritis mihi testes in hierusalē ⁊ in oī iudea atq̄ samaria ⁊ vsq̄ ad vltimū terre. g Quoniā doctrinā q̄si ante lucanū. i. aurorā q̄ lucet ante solē: h Illumino oib⁹. sine psonarū acceptione. i Et enarrabo illā. p apostolos aliosq̄ discipulos: k Usq̄ in longinquū. i. vsq̄ ad vltimū terre: vt dictū est. l Penetrabo inferiores par/tes terre. Hic poniṫ doctrine christi claritas ad defūctos. Nā anīa christi a corpore seperata diuinitati tn̄ cōiuncta descendit ad inferos: ⁊ illuminauit pr̄es illic detentos. et quantū ad hoc dixit: Penetrabo inferiores partes ter/re. Et in fine mundi omnes mortuos suscitabit ad iudici/um. ⁊ quantū ad ꝓ subdit: m Et inspiciā oēs dormiē/tes. ⁊ q: soli iusti tunc illuminabunṫ lumine glīe. subdiṫ: Et illuminabo oēs sperātes in dn̄o. iniusti vero in infer/ni tenebris retrudenṫ. n Adhuc doctrinā. Hic solui/tur tacita questio: q: scriptor hui⁹ libri imediate locutus est de iudicio finali. posset aliq̄s dubitans q̄rere: intēdis tu hic librū tuū finire? ad qd̄ rn̄det. dicens: Adhuc cum predictis: o Doctrinā q̄si ꝓphetiā effundam. i. doctri/nā certā ⁊ verā: sicut ⁊ ꝓphetia vera est: cui nulla subest falsitas: cū sit a deo reuelata: ⁊ sic pars ista cōtinuat pce/dentib⁹ sequētia. †33.c p Et relinquā illā. in scripto q Querētib⁹ sapiam. istis enī ⁊ nō alijs pficiūt libri sa/pientiales. r Et nō desinā. eos instruere p scripturā. s Usq̄ in euū sctm̄. i. seculū futurū. tūc enī cessabit oīs hūana doctrina. fm q̄ scribitur Hiere. xxxj. Et nō doce/bit vltra vir ꝓximū suū ⁊ vir frēm suū dicēs: Cognoscite dn̄m: oēs enī cognoscēt me a minimo eorꝝ vsq̄ ad maximū ait dn̄s: t Uidete. i. ɔsiderate vos studiosi: v Qm̄ nō solū mihi laboraui &c. q. d. in hoc vos hortor ad consi/milia facienda.

Ca. XXV

x In trib⁹. Superi⁹ a pncipio tertij ca. actū est de ex/ercitio virtutū. Hic agiṫ de statib⁹ q̄b⁹ cōpetit hoc exercitiū: ⁊ diuidiṫ in tres partes fm tres stat⁹ fi/deliū. nā pmo agit de statu actiuorꝝ. scd̄o de statu p̄latorꝝ xxxij. ca. tertio de statu cōtēplatiuorꝝ ca. xxxix. Prima in duas. nam auctor pmo pmittit q̄dam pambula ad ꝓposi/tū. scd̄o ꝓsequiṫ intētū. ibi: Ois plaga. Prima adhuc in tres partes: q: pmo ponit q̄dā ad statū actiuorꝝ expediē/tia. scd̄o quedam impedientia: vt opposita iuxta se posita mag' elucescant. ibi: Tres species. tertio quedā ꝓficien/tia. ibi: Noue insuspicabilia. Circa primū sciendū q̄ acti/uus habet agere cū consanguineis specialiter: ⁊ cū ꝓxi/mis generaliter: et cū vxore sua singulariter: ⁊ sic dicit: In tribus placitū est spiritui meo: tanq̄ expedientib⁹ ad sta/tū actiuorū. y Que sunt probata. i. approbata. z Co/ram deo ⁊ hoib⁹. tanq̄ bona. a Cōcordia fratrū. i. cō/sanguineorꝝ q̄ dicunṫ frēs in scriptura. Gen̄. xiij. Ne que/so sit iurgiū inter me ⁊ te: fratres enī sum⁹. ꝓ dixit abraam ad loth q̄ tn̄ erat nepos suus. b Et amor ꝓximorꝝ. fm dn̄i pceptū: Diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄. c Et vir ⁊ mulier sibi bn̄ ɔsentiētes. in bona dom⁹ dispositione. d Tres species. Hic ɔn̄r ponunṫ tria impediētia: q: nō euitatur malū nisi precognitū. Tres species odit aīa mea. Quis enī natura sit di/ligenda: vitia tamē sunt odienda. e Et aggrauor valde anīe illorū. i. malicie eorum que grauiter est portanda. f Pauperem superbum. quia nō habet ma/teriam superbiendi: sed magis se humiliandi. g Et diuitem mendacem. qui ꝓ/mittit et non soluit: cum tamen bene possit. h Et senem fatuum et insensatum. et non loquitur de sene propter nature defe/ctum desipiente: sed propter defectum sapientie per negligentiam ignorate: quia neglexit addiscere. ideo sequitur. i Que in iuuentute tua non congregasti: scilicet sapientiam addiscendo: k Quomodo in senectute tua inuenies? qua/si diceret: nullo modo: quia tunc sensus interior ⁊ exterior hebetatur: et per oppo/situm de sene sapiente dicitur: l O speciosum caniciei iudicium. id est iudiciū discretionis

rectum: qd̄ est valde gloriosum: audiant pre/sbyteri ⁊ ecclesiarū ꝓpositi: q: nō licet eis igno/rare legis sciam ⁊ sapientiā. a Noue insu/Ro.10.c spicabilia. Corde creditur ad iusticiā. ore autē confessio fit ad salutē. Noue ergo sunt insuspi/cabilia. i. ab oī suspiti/one falsitatis aliena: q̄ parit homini fides re/cta. b Sapiam ⁊ sci/entiā. Que est malum cauere. vn̄: Job.28.d Et ecce ti/mor dn̄i ipe est sapia: ⁊ recedere a malo intelli/gentia. Hunc est q̄ vnū specieb⁹ virtutū super/additur timor dei: q: si/cut nouenarius impfe/ct⁹ est: nisi denario sup/pleatur: sic omis ope/ratio virtutū sine timo/Ps.18. re. Timor enī dn̄i san/ctus pmanens in secu/lum seculi. ipe est fidei fundamentū ⁊ charita/tis origo: p ipm̄ fit bo/num: ⁊ puenit ad pre/miū. Sz q: scriptū est: S.1.b Timor dn̄i initiū sapi/1.Joh.4.d entie. ⁊ alibi: Timor n̄ est in charitate &c. ⁊ ite/Ps.33. rū: Timete dn̄m omēs scti ei⁹ &c. Queriṫ quō timor dn̄i (si est initiū sapie ⁊ dilectiōis) non sit in charitate: et quō oēs sancti diligant do/minū: ⁊ nihil desit ti/mentib⁹ eū: ⁊ q̄liter in/Ps.18. telligaṫ: Timor dn̄i p/maneṫ in seculū seculi. Sed illū timorē domi/ni q̄ timet q̄s incipiēs opa iusticie: ne distri/ctus iudex se min⁹ ca/stigatū inueniēs dam/net. charitas pellit fo/ras q̄ ex suo merito fi/duciā habet in die iu/dicij. Presentiū q̄z ad/uersitatū timorē perfe/cta charitas eijcit: quā ɔsiderabat. q̄ dicebat: A timore inimici eripe animā meam. hanc ha/Ro.8.g bebat qui dixit: Quis nos separabit a chari/tate christi. Tribula/tio an āgustia &c. Nec est contrarius Johan/Ps.18. ni psalmista q̄ ait: Ti/mor domini sanctus p/manēs i seculū seculi. Duo enī sunt timores: Unus q̄ timent deum boies ne mittanṫ i ge/hennā: qui. s. introdu/cit charitatem: ⁊ sic ve/nit vt exeat. Si enim adhuc propter penas ti/mes deū: nōdū amas quē sic times: non bona desideras: sed mala caues: sic tamen corrigis te: ⁊ incipis bona desiderare. Cum vero bona desiderare cepis: erit in te timor sctūs: ne amit/tas bona: n̄ timor gehēne: ꝓ ne te deserat psen/tia dei quā amplecteris: ⁊ i eternū frui deside/ras. c Ois plaga. Nō ē maior gr̄a q̄ vera le/ticia mētꝭ: nec maior plaga q̄ tristicia fraudu/lēti cordis i idolatria vl' i heresi: q: i ei⁹ neq̄cia oīs malicia ē. d Et o. pla. videt plagā cordis q̄ intel.

cici iudicium: et presbyteris co/gnoscere consilium. O speciosa veteranis sapientia: ⁊ gliosis in/
intellectus bonus omnibus facientibus eum.
tellectus et cōsiliū. Corona senū
a beatus vir q̄ timet do.
i mlta pitia: ⁊ gloria illorꝝ timor dei. Noue insuspicabilia cordis magnificaui: ⁊ decimū dicā i lin/
a hoc est primum vt homo iocundetur in filijs i. operibus bonis &c.
gua hominibus. Homo qui iocun/
hoc est secundū.
datur in filijs viuens: et videns
demonum vel vitiorum.
subuersionē inimicorū suorꝝ. Be/
hoc est tertiū. a sapia. s. vn̄: possidē sapiam.
atus q̄ habitat cū muliere sensa/
a qui in verbo non offendit pfectus est. hoc est quartum.
ta: ⁊ q̄ linguā sua nō ē lapsus: et
hoc est quintū. a demonib⁹ vel vitijs: a q̄ eni quis superaṫ huiusmōi seru⁹ est. ꝓ est sextū.
q̄ nō seruiuit idignis se. †Beat⁹ q̄
a q̄ ait: vos aūt dixi amicos &c. b ꝓ est septi/mū. predicat. s. verbū dei rectum ⁊ iustum. hoc est octauū.
inuenit amicū verū: ⁊ q̄ enarrat iusticiā auri audienti. O magn⁹
que est bonū facere. hoc est nonū.
q̄ inuenit sapientiā ⁊ scientiā: sed
hoc est decimū.
nō ē sup timētē dn̄m. Timor dei sup oia se supposuit. Beat⁹ homo cui donatū ē habere timorē dei. Qui tenet illū: cui assimilabiṫ? Timor dei initiū dilectiōis ei⁹: fidei aūt initiū agglutinādū ē ei. Ois plaga tristicia cordis est: et ois malicia neq̄cia mulieris. Et
a intelligens errorem suum: sed tamen penā nō cauebit.
oēm plagā ⁊ nō plagam videbit cordis: ⁊ oēm neq̄ciā ⁊ nō neq̄ciā mulieris: ⁊ oēm obductū ⁊ non
a vindictā iudicis qui obedientes se delebit.
a q: nō cauent. b quasi cum iusticiā dei cognouissent non intellexerunt: quoniam qui ta/lia agunt digni sunt morte.
obductū odiētiū: et oēm vidictā

discretionis est valde speciosum in canicie. i. in cano capite: a Et presby/teris. qui legē debēt scire: b Cognoscere consiliū. i. habere ɔsiliū certū ⁊ bonū. c O speciosa &c. repetitio est eiusdē sententie ad maiorem assertio/nem. d Corona senū in multa peritia. i. abūdans scia. e Et glīa illo/rū timor dei. sine q̄ scientia inflat: ⁊ p quē edificat: q: timor filialis est annex⁹ charitati. f Noue insuspica. cordis. Hic breuiter p modū pfatiōis ponunṫ decē statū actiuorꝝ pficien/tia q̄ pleni⁹ in sequētib⁹ explicanṫ. Dicit igitur: No/uem insuspicabilia cordis. i. de quorꝝ bonitate nullū cor debet dubitare. g Magnificaui. i. magna bo/na reputaui. h Et decimū dicā in lingua. i. intelli/gibiliter ⁊ aperte hoib⁹ rōne vtentib⁹. i Homo q̄ iocundaṫ in filijs viuens: q: videt eos bene morige/ratos p doctrinā suā. hoc est primū: k Et videns subuersionē inimicorū. reipublice: nam p hoc boni re/manent in quiete: hoc est secūdū. l Beat⁹ q̄ habi/tat cū mliere sensata. nā p hoc delectabiliter ⁊ sancte viuit in domo ꝓpria. hoc est tertiū: m Et qui lin/gua sua nō est lapsus. nā hoc est valde pfectū. Jaco. iij. Qui nō offendit in verbo: hic pfectus est vir. hoc est q̄rtū. B n Et q̄ nō seruiuit indignis se. i. peccato/rib⁹ eis in aliquo malo cōsentiendo. hoc est q̄ntum. o Beatus q̄ inuenit amicū verū. nā amicitia vera ē preciosior quacūq̄ re possessa: hoc est sextū. p Et qui enarrat iusticiā. tanq̄ doctor: q Auri audi/enti. i. homini corde retinenti et ope adimplenti. hoc enī totū redūdat in bonū magistri. hoc est septimū. r O magn⁹ qui inuenit sapientiā. i. sapidā noticiā de diuinis. hoc est octauū: s Et scientiā. i. noticiā inferiorū per quam recte dirigitur in humanis. ꝓ est nonum: t Sed nō est super timentem dn̄m. q. d. ti/mor dei filialis est maius bonum. ideo subditur: v Tior dei sup oīa se supposuit: q: alia pdicta excel/lit. ⁊ hoc est decimum. de quo adhuc subditur: †14.a x Beatus homo &c. in spe ⁊ si non adhuc in re. y Qui tenet illum. firmiter vsq̄ in finem: z Cui assimilabitur? q. d. similis ei raro inuenitur: a Ti/mor dei initium dilectionis eius. nam timor filialis refugit separationē a deo: ⁊ per consequens est initi/um maioris vnionis cum ipo per augmentū charita/tis. b Fidei autem initium agglutinandū est ei. sez timori: quia timor subijcit hominē deo: ⁊ similiter fides: quia captiuat intellectū in dei obsequium. c Omis plaga. Premissis pambulis. hic ɔsequen/ter auctor prosequitur intentū de statu actiuorū: ad quem sicut dictum est spectat cōmunicatio cum vxore proximis ⁊ consanguineis: iter quos proles tenet p/mum locum. ideo primo agitur de vxore. secundo de proximis ca. xxvij. tertio de filijs ca. xxx. quarto de p/sone sue proprijs. xxx. ca. ibi: Melior est pauper. Pri/ma in duas. nam primo tractat de vxore mala. secun/do de bona ca. sequenti. Prima in duas: quia primo agitur de mulieris malignitate. secundo de eius pre/sumptuosa temeritate. ibi: Ascensus arenosus. Cir/ca primū pmo ꝓponit intentū dicēs: Omnis plaga tristicia cordis est &c. i. sicut tristicia cordis siue do/lor ei⁹ excedit oēm plagā corporis siue dolorē: sic ma/licia mulieris excedit omnē maliciā hominis. Q: au/tem dolor cordis excedat omnē dolorem corporis: ptz ex hoc q̄ homies boni sustinēt magnas plagas ⁊ do/lores corporis: ne incurrāt dolorē mentis p offensam sui creatoris: vt de martyrib⁹ ptz. d Et oēm pla/gam. Hic ɔsequēter declarat ꝓpositū. s. q̄ malicia mu/lieris excedit maliciam aliorū. Qd̄ primo declarat ex eius latentia. nā malicia apta pōt caueri: nō sic autē latens: ⁊ sic est peior. malicia autem mulieris ceteris est latētior cōiter. ⁊ ꝓ est qd̄ dr̄: Et oēm plagam ⁊ non plagā videbit cordis. iungaṫ sic lr̄a: Et oēm plagā. s. corpis. Uidebit. supple medic⁹: q: pōt illā videre. Et nō plagā cordis: q̄ ē tristicia: q: nō est sic visibi/lis. e Et oēm nequiciā ⁊ nō neq̄ciā mulieris. q. d. silr̄ oēm neq̄ciā pt homo pcipere pter nequiciā mulieris: q: mag' ipam palliat apparēti amicitia ad vi/rum suū. ideo subdiṫ: f Et oēm obductū &c. i. oēm palliationē malicie po/test homo pcipere preter palliationē proditoriā odientiū: sicut amasa nō per/cepit odium ioab: qui sub signo salutatiōis ꝑ osculi iterfecit eū. ij. Reg. xx. q. d. sic est de muliere mala que signis fictis amicitie operit odium qd̄ habet ad virum: g Et omnem vindictam &c. i. omnē vindictā potest homo an/te percipere preter vindictam inimicorum latentium: sicut Amon non pcipi/ens odiū Absalon ɔtra ipm̄ latēs fuit occisus i cōuiuio in vindictam stupri cū thamar

q̄ itelligit iuriaȝ sue prauitat:ꝫ n̄ videt: q꞉ p pn̄iam nō corrigit.

a Nō est caput. Nequicia hereticoꝝ comparata serpētibus ⁊ ferꝭ antmātibus terre crudelior iuenit: q꞉ illa ledūt corp⁹: hec aīam. iō ei⁹ cohabitatio oīnibus noxia est.

b Breuis omnis. Parua ē omīs malicia ād cōparationē idolatrie et prauitatꝭ heretice q꞉ peccāt: nō p fragilitatem carnis: sȝ p supbiā mentis. c Mulier si pmatuȝ. Historice ostēdit q̄ȝ noxi⁹ sit primat⁹ mulierꝭ:q̄ subiici debet:nō pponi Cui dictū est. Multiplicabo erūnas tuas: ⁊ sub viri potestate eris ⁊c. Vn̄ Paulus: Mulier in silētio discat cum oī subiectione ⁊c. Mystice hāc mulierē synagogā hereticoꝝ accipimus: q̄ relinqt ducē pubertatis sue: ꝫ si pmatuȝ habeat ɔtraria erit viro.i.doctori catholico peruersa sentiendo ⁊ praua docēdo. XXVI

D

Historice

1. Tio. 2. c

Mystice.

M Ulierꝭ bone. Sicut prius mulierē nequā vituperauit:ita nunc bonā laudare intēdit. Quia hic viuit ecclesia sꝫ custodia mādatorū dei cuȝ honestate virtutū:⁊ ī futuro gaudebit de pceptiōe p̄miorum. e Diuitꝭ autem ⁊c. Diues vel pauper ad grāȝ xp̄i deuota mente perueniens:

A

a ⁊ nō vindictā inimicoꝝ† Nō est ca/
put nequus sup caput colubri: ⁊ nō b
a s quia duricia cordis excecat visum mētis:nec futurum prospicit iudicium.
est ira sup irā mlieris. Cōmorari le c d
oni ⁊ draconi placebit: q̄ȝ habita/ e
a s puersitas heretici.
re cū mliere nequā. Neqciā mlierꝭ f
a s q꞉ decipit sub specie vtutū. b s q꞉ ieptas nouitates pdicat ⁊ regit nefando verboꝝ velamēto.
īmūtat faciē ei⁹:⁊ obcēcabit vultū g
suū tāq̄ȝ vrsus:⁊ q̄si saccū oñdit in h
medio prioꝝ. Ingemuit vir ei⁹:et i k
a s quia difficile ad penitentiaȝ flectitur: et si aliq̄ꝫ se penitere mentietur.
b audiēs suspirāuit modicū. Breuis l m
oīs malicia sup maliciā mlierꝭ:sors n
a s arena fluida et instabil: īfirmos pedes retardat veterāi:sic onerosa ē modestie catholici viri loq̄citas.
pctōꝝ cadat sup illā. Ascēnsus are o
nosus in pedib⁹ veterani:sic mlier p
a s cōmunicando.
linguata hoi q̄eto. Ne respiciās in q
s heretici.
speciē mulierꝭ:⁊ nō ɔcupiscas mu/ r
a s prauā doctrinam fuco verborū adornatam.
b s enim. c s iudicij. d s offensio dei.
lierē ī specie. Mulierꝭ irā ⁊ irrēuerē
c tia:⁊ ɔfusio magna. Mulier si p̄ma s t
a s cogitatio vilis.
tū habeat:cōtraria ē viro suo. Cōr v x
s q꞉ leticiā spūssancti nō habet. b s eterne.
hūile ⁊ faciēs tristꝭ ⁊ plaga mortꝭ: y ȝ
a s opera. b s gressus instabiles.
mlier nequā. Man⁹ debiles ⁊ gēuā a b
a s christum vel predicatorem suum:quia non obediuit nec fidem seruauit.
dissoluta:mlier q̄ nō beatificat viꝝ c
a s q꞉ supbia elatiōis q̄ viā veritatis deseruit:et in errorē declinauit:origo ē pditiōis ipi et alijs,
suū.† A mliere initiū factū ē pcti:et d
s doctrine.
p illā oēs morimur. Nō des aq̄ tue e f
a s extra limitē rectitudinis. b s heretico
ēxitū nec modicū:nec mlieri neq̄m
a s libertatē docēdi. b s .i.si tibi subdi noluerit: sed potius contentiosa fuerit.
vēniā pdeūdi. Si nō āmbulauerit g
ad manū tuā: ɔfundet in cōspectu h
s infideliū. a s a cōione infirmoꝝ sed separa illā.
inimicoꝝ. A cārnibus tuis abscide i
a s ad luxum sue prauitatis.
illāȝ: ne semp te abutaꝭ. XXVI k

a s anime iuste vel electorū ecclesie.
b s magnificatus in mundo.
M Ulierꝭ bone bēat⁹ vir nu/ l m
s christus.
mer⁹ enī annoꝝ illoꝝ du/
a s delectatio christi:fortitudo ecclesie.
plex. Mlier fortꝭ oblectat virū suū: n o
a s ecclesia catholica:que in sorte timētiū deum numeratur:q꞉ pertinet ad hereditatem eius. vn̄ in deuteronomio: Pars domini populus eius ⁊c.
⁊ ānos vitę illi⁹ ī pace īplebit. Parꝭ p q
bōa mlr bōa:ī pte bōa timētiū dn̄ r s
a s redēptione.s.humani generis. vn̄ Esaias: Si posuerit p peccato animā suā videbit semen longeuum. b s quid fides christi et baptismus conferāt humano generi ostendit.
e dabiꝭ virō p factis bōis. Diuitis t v x

cū thamar sorore sua cōmissi.ij. Reg⁹.xiij.q.d.sic mulier q̄si amicabiliꝭ cū viro suo comedēs ⁊ bibens in ei⁹ mortē aliq̄n machinaꝭ.iō subditur: a Nō est caput nequius sup caput colubri:qui venenū cōgregat in capite:vt mordēdo magis noceat: b Et nō est ira.supple periculosior: c Super irā mulieris.coluber enī mordendo sibilat: p̄ostendens iram suā:sed mulier mala intoxicat virū suū: p̄tendens amicitiā. ppter qd̄ subdiꝭ: d Cōmorari leoni ⁊ draconi placebit.i.magis: e Q̄ȝ habitare cū muliere nequā. q꞉ leo ⁊ draco anteq̄ȝ noceant preostendūt iram suā:ipa vero p̄ostēdit amicitiā.iō subdiꝭ: f Nequicia mulieris īmutat faciem ei⁹.nā p ro inimicitia p̄tendit amicitiā.⁊ vnd̄ pcedat q̄ subditur: g Et obcecabit vultū suū tanq̄ȝ vrsus.q̄ obcecatur p patellā accēsam corā oculis ei⁹ positā:sic mlier excecatur a cognitiōe boni ⁊ ei⁹ opatiōe p libidinis ardorem. h Et q̄si saccū ostēdet.s.vultū suū: i In medio primorū.i.in aspectu viri sui ⁊ domesticoꝝ.saccus enī sic ostēdiꝭ: q illud qd̄ est interꝭ⁹ nō videꝭ:sic in facie mlierꝭ nequā amicitia p̄tendiꝭ ad virū:cū interꝭ⁹ lateat ɔtrariū. ppter qd̄ subditur adhuc: k Ingemuit vir ei⁹.ex infirmitate supueniente a casu vel ex vxoris intoxicatione. l Et audiens. vxor ei⁹ nequā: m Suspirauit.q̄si viro compatiens:sed q̄m hoc suspiriū nō est vex sed fictū.subdiꝭ: Modicū.⁊ ideo ɔcludiꝭ: Breuis oīs malicia ⁊c. n Sors pctōꝝ cadat super illā.i.pena gehēne:q̄ est sors pctōꝝ: sicut vita glie sors ē iustorū. o Ascēsus. Hic ɔñter describiꝭ mulierꝭ male p̄sumptuosa temeritas:⁊ p̄mo poniꝭ hec p̄sumptio. scd̄o eius repressio.ibi: Nō des aque. Circa p̄mū oñdiꝭ ei⁹ p̄sūptio ex loquacitate.cū d꞉ Ascēsus arenosus in pedib⁹ veterani:cui graue est ascēdere montē ppter corpis debilitatē:sed quādo mons est arenosus ⁊ p ɔñs lubric⁹:grauior est sibi ascēsus. p Sic mulier linguata.grauis ē. Uiro quieto.q̄ loquacitas pueniꝭ ex p̄sumptiōe: ⁊ q̄m ex pulchritudine corporali solēt mulieres in p̄sumptionē eleuari.subdiꝭ: q Ne respicias in mulieris speciē ⁊c.⁊ q꞉ mlier p̄sumptuosa de facili ɔtra virū irasciꝭ.sequiꝭ: r Mulieris ira ⁊ irreuerentia. ad virū suū. s Cōfusio magna.est supple viro suo cui debet subesse.Gen̄.iij.Et sub viri ptāte eris. t Mulier si p̄matū habeat.in domo ex sua p̄sumptiōe: v Cōtraria ē viro suo.in verbis ⁊ factis.iō cōcludiꝭ ex p̄dictis: x Cor humile.i.deiectū interꝭ⁹: y Et facies tristis. exterius. ȝ Et plaga mortis est mulier nequā.viro suo. a Manus debiles.ad operandū bene. b Et genua dissoluta. id est ad adulteri ɔcubitū parata est supple: c Mulier q̄ nō beatificat virū suū.i.que ipm vilificat.nā minus dicēdo plus significat. d A muliere initiū factuȝ est peccati:vt ptȝ Gen̄.iij. e Et p illā oēs morimur.nam mors est pena peccati primoꝝ parentū.Gen̄.iij. f Ne des aque tue exitum. Hic ɔsequenter poniꝭ p̄sumptuose mulieris repressio. cum d꞉ Non des aque tue exitū nec modicū ⁊c.q̄si dicat.sicut si aque in cisterna collecte vel in vase ɔtente deꝭ modicū foramen p qd̄ possit exire euacuaꝭ tota successiue:sic mulier mala a bono euacuaꝭ toto si laxenꝭ ei habene. g Si nō ambu.ad ma.tuā.i.sm̄ tuū regimen: h Cōfundet te in con.ini.q̄ derident te.iō subdiꝭ: i A carnib⁹ tuis abscide illā.qd̄ fiebat p repudiū tpe veteris testamēti:⁊ p separatione a thoro tpe noui:⁊ loquiꝭ de muliere incorrigibili.iō subditur: k Ne semp te abutaꝭ.supponēdo se alteri.eaȝ nāq̄ȝ retinere est peccato suo fauere. Ca. XXVI

† Pro.21.c

† Gen̄.3.a

g.8.b.

2. Re.14.c

M Ulieris bone beatus vir. Hic de muliere bona consequēter agitur:⁊ secundo ad loquēdum de mala sermo cōuertitur.ibi: A tribus timuiꝭ cor meuȝ. tertio ad tractandū de bona reuertitur.ibi: Gratia mulieris. Circa primū diciꝭ: Mulieris bone beat⁹ vir.in cōuersatiōe domestica. m Numer⁹ enī annorū illorū duplex. prolongatur enī annoꝝ vita ex bonitate ⁊ dilectiōe mutua.⁊ ad idem facit qd̄ subditur: n Mulier fortis.cōtra peccata: o Oblectat virū suū.q꞉ facit eū delectabiliter viuere: p Et annos vite illi⁹ in pace implebit.vsq̄ȝ in finē cum eo pacifice cōuersando. q Pars bona.cōiugij: r Mulier bona.supple est: s In parte bona timentiū deū.i.pro bona parte inter timentes deū: t Dabitur viro.a deo: v Pro factis bonis.i.p suis meritis.vn̄ d꞉ cōmuniter q̄ vxor bona est speciale dei donum. x Diuitis autem et pauperis cor bonum.si habeat vxoreȝ bonam.nam pauperi sufficit qd̄ habet in alijs:eo q̄ vxor bona est maius bonum:⁊ diues persuadente vxore bona bene vtitur diuitijs.ideo subditur:

In omni

niens:iocunditate visiōis dei perpetuo frueꝭ: q꞉ nō est psonarū acceptor de⁹. a A tribus. His similitudinibus vocat eos q̄ ab vnitate vere religionis separati sūt.i.iudeos paganos: hereticos: et falsos xp̄ianos. b Delaturā ciuitatꝭ. Insipiētia stultorum:sicut eñ bruta aīalia nesciūt discernere inꝭ amicū ⁊ inimicū:⁊ inꝭ bonum ⁊ malū: ita isipiētes ignorant distātiā catholice doctrine et heretice: sed veris ⁊ falsis doctorib⁹ obediūt eque. Cōtra q̄s d꞉ et alibi. Statim eaȝ seq̄ꝭ q̄si bos ad victimam:⁊ quasi agn⁹ lasciuiens:⁊ ignorat q̄ ad victimā ptrahatur. Sed hereticoꝝ astutia nō apta fronte:sed dolose incautos decipit.

c Mulier ebriosa. Habitū meretricis describit:q̄ motu corporꝭ ⁊ motu oculorū ostētat libidinē. Mystice autē hereticū significat qui in supbia sensus ⁊ facundia verborū fornicationē suam iactat:vt nouitatum amatores facili⁹ attrahat pruriētes aurib⁹ q̄ a veritate auditū auertūt ⁊ ad fabulas cōuertunꝭ. d Fornicatio mulieris. Per hec tria curiositateȝ humane mētis ostendit q̄ semp prona est in malum. Vñ: Omne qd̄ est in mundo est concupiscentia carnis:aut cōcupiscentia oculoruȝ: aut supbia vite. In tribus oīa vitia concludūtur. Cōcupiscentia enī carnis ē quicq̄d ad voluptatē corporis pertinet vt cibus :potus: concubitus. Concupiscentia oculoruȝ est omnis curiositas sicut in turpi spectaculo: in acquirēdis supfluis : et cognoscēdis ⁊ carpēdis proximorum vitijs. Supbia vite est cū quis honores iactat:⁊ per elationem vane glorie ⁊ p arrogantiaȝ deseruit .per concupiscentiā carnis tēptatus ē adam: cum ei hostis de ligno vetito comedere suasit.p cōcupiscētiā oculoꝝ cū diceret:scientes bonū ⁊ malū. p supbiā vite cū adderet: eritis sicut dij.

e Ossa illius impinguabit. Charitatem.s. Unde: Qui seruat mādata mea. ille est qui diligit me ⁊ diligeꝭ a patre meo ⁊ ego diligo eū. f Mulier sensata. Quia sapiētia dei animas electorū imbuit:⁊ tribuit eis custodiā oris ⁊ efficaciaȝ opis :nec eos a se declinare pmittit: q꞉ oīs

qui natus

Mystice

1. Ioh. 2. c

Gen̄.3.a

Ioh.14.c

autem ⁊ pauperꝭ cor bonum:
in omni tēpore vultus illorū a b
a hilarꝭ. A tribus timuit cor me c
um:⁊ i quarto facies mea me/ d
a s predicatores ecclesie qui cōfitentur se nosse deum:factis autem negant.
b tuit. Dēlaturā ciuitatis :et col e f
a s gentiles ad persequendum collectos.
b s blasphemiam iudeorum.
lēctionem populi :⁊ calumniā g
a s tolerabili⁹ est corporaliter mori: q̄ȝ in eternum sustinere penas inferni.
mendacem:supēr mortem om h
nia grauia. Dolor cordis ⁊ lu/ i
a s heretici vel qui zelo ⁊ inuidia contra veritatē pugnant dolorē et luctū eccle irrogāt.
ctus mūlier çelotypa. In mu/ k l
a s anima. scȝ gentili vel heretica prauitate decenta blasphemiam spargit semper ad nocendum concupiscentibus peccata.
liēre çelotypa flagellū lingue
omnibus cōmunicans. Sicut m n
boum iugum quod mouetur:
ita et mulier nequam. Qui te o p
net illam quasi qui apprehēdit q
a s heresis scorpioni similatur:qui cauda venenum infundit:non ore.
b s hereticoꝝ synagoga dolo ⁊ nequicia.
c s plena:q꞉ iniquitati eius succedet pena:⁊ damnatio perpetua:vbi turpitudo erroris illius manifestabitur.
c scorpiōneȝ. Mulier ebriosa irā r
magna ⁊ cōtumelia:⁊ turpitu s t
d do illius nō tegetur. Fornica/ v
tio mulieris in extollētia ocu/
lorum:⁊ i palpebris illius ag/ x
a s quasi si quis est tibi cōmendatus diligentem curam adhibe.
noscetur.† In filiā non auertē y
te se:firma custodiā: ne inuen ȝ a
a s opportuni tēporis. b s in aliquo scelere.
ta occāsione abutātur se. Ab b
omni irreuerentia oculorū ei⁹ c
caue:⁊ ne mireris si te negle/ d
a s concupiscentiā carnis.
xerit . Sicut viator sitiēns ad e
fontem os aperiet:⁊ ab omni f
aqua prima bibet:et contra g
a s superbiam vite.
omnēm palūm sedebit :⁊ con h i
tra omnem sagittā apiet pha/
retram:donec deficiat. Gratia k l
a s bone deuotionis ⁊ obedientie quaȝ habet anima sancta vel ecclesia.
mulīeris sedulę delectabit vi/ m
a s quēlibet doctorem vel christum.
e rūm suum:⁊ ossa illius ipigua n
a s omne bonum ecclesie donum dei est.
bit. Disciplina illius datū dei o p
f est. Mulier sensata et tacita: q r
nō ē imutatio erudite anime. s
a s euāgelij. b s legis ⁊ synagoge. c s ecclesia q̄ fidē saluatoris caste custodit.
Grātia supēr grāȝ :mūlier san t
a s opes.s.mundi ⁊ sapientie secularis.
cta ⁊ pudorata. Oīs āūt pon v
a s qui christo seruit in spūali sciētia.
deratio nō ē digna ɔtinēntis

a In omni tēpore. psperitatis ⁊ aduersitatis. b Uult⁹ illorū hilaris. eo q̄ habent sāctas vxores. c A tribus. Hic interponiꝭ de muliere mala vt opposita iuxta se posita magis elucescant. sic enim communiter pcediꝭ in hoc libro put ex p̄cedentib⁹ et sequentibus satis patet:⁊ diuiditur in duas partes.s. principalem ⁊ incidentalem. secūda ibi: In filia. Dicit igitur: A tribus timuit cor meū tanq̄ȝ a periculosis. d Et in quarto facies mea metuit.q.d. tantū est malum q̄ timor de ipso non potest latere in corde quin appareat in facie.subdit illa dicens: e Delaturam ciuitatis.id est eius proditionem. f Et collectionem populi.i.conspirationem eius contra principem. g Et calūniam mendacem.id est falsā criminis impositioneȝ. h Super mortē omnia . ista tria grauia.⁊ ponit consequenter quartum quod est grauius. i Dolor cordis ⁊ luctus.continuus. k Mulier çelotypa .supple est viro suo : a quo fraudari suspicatur.⁊ sic contra eum continue machinatur.ideo subitur: l In muliere çelotypa flagellū lingue.contra virum suum. m Omnib⁹ cōmunicans.i.alijs viris se exponens. n Sicut boum iugum quod mouetur.continue ppter motum boum. o Ita ⁊ mulier nequā.continue mouetur ad malū. p Qui tenet illam secum ī domo. q Quasi qui apprehendit scorpionem.qui facie blanditur ⁊ cauda pungit.sic ⁊ mulier nequā blandicijs allicit ⁊ vsq̄ ad morteȝ pungit.sicut ptȝ de Dalila Iudic. xvj. que Samsonem per blandicias in manus philistinorum tradidit. Et quia talis mulier de communi cursu gule ⁊ ebrietati se exponit.subditur: r Mulier ebriosa ira magna . id est causa est ire magne viro suo.nam consumit eius bona ⁊ reuelat eius secreta: quia nullum secretū ē vbi regnat ebrietas. Prouer. vlꝭ.et est etiam adultera. s Et contumelia.qua litigat cum viro suo. t Et turpitudo illius non tegetur.id est omnibus apparebit.⁊ quia talis ē inuerecunda.subdiꝭ: v Fornicatio mulieris in extollentia oculorum.casta nanq̄ȝ habet oculos inclinatos ad terram. x Et in palpebris illius agnoscetur.nam inhoneste circūspicit ⁊ turpia loquitur.

B

y In filia. Hec est pars incidentalis in qua loquiꝭ de filia occasione matris cui cōmuniter conformaꝭ. ideo dicitur: In filia non auertente se. a iuuenib⁹ dissolutis ⁊ a spectaculis inhonestis. ȝ Firma custodiam.⁊ subditur causa: a Ne inuenta occasione. id ē opportunitate: b Abutatur se.fornicatori cōsentiendo. c Ab oī irreuerētia oculoꝝ ei⁹ caue.i. ne habeat oculos irreuerentes ⁊ vagos.nam hoc est pessimū signum in puella. d Et ne mireris si te neglexerit.i.cōtempserit nisi refrenes eius irreuerētiaȝ ⁊ euagationem .ideo subdiꝭ: e Sicut viator sitiēs ad fontem os apiet. statim cum īuenerit. f Et ab omni aqua prima bibet.i.quā de proximo inueniet ⁊ si sit turbida bibet eam ad sitis refrigerationē. g Et ɔtra oēm palū.i.in quēlibet locū fornicationi aptū. h Sedebit.filia dicta vt satisfaciat sue libidini sicut viator sue siti. i Et ɔtra oēm sagittam apiet pharetrā.i.reuelabit sua pudenda oī potenti. Scriptor hui⁹ libri fuit hebreus apud q̄s virga virilis sagitta cōiter noiaꝭ. k Donec deficiat .i. vsq̄ ad mortē suaȝ. l Gratia mulieris . Hic reuertitur auctor ad loquēdū de bona muliere.d. Gratia mulieris sedule.i.diligēꝭ erga domū ⁊ deuote circa deum. m Delectabit virū suū. videntē eius bonū in q̄ delectaꝭ sicut in bono pprio :q꞉ vir ⁊ vxor sūt vna caro. n Et ossa illi⁹ impinguabit. quia sicut spūs tristis exiccat ossa Prouer. xvij. sic spūs letus medullis impinguat ea. o Disciplina illi⁹. in bonis morib⁹. p Datū dei est.i.donū dei ē spāle. q Mulier sensata.corde: r Et tacita.ore. s Non est immutatio.aīe.i.viri eruditi:q̄ p nulla re vellet eā cōmutare. t Gratia sup gratiam mulier sancta ⁊ pudorata.i.verecunda.nam verecūdia decorat sanctitateȝ. v Oīs aūt ponderatio ⁊c.hoc diciꝭ ād redrenduȝ rōnem de hoc qd̄ dictum fuerat q̄ vir eruditus nollet vxorē sanctā cōmutare:q꞉ nō posset p ea rē equalentē habere.⁊ accipiꝭ hic aīa p toto cōiūcto:totum

† J.42.b

C

oo a parte

i. Joh. 3. b qui natus est ex deo: non peccat fidem. s. violando vel charitatem: q: semen. i. verbum quo renatus ē in se habet. a Colūne auree. Doctores sapiētia fulgentes super bases argēteas locantur: cuz i sācta scriptura p̄dicatione sua i̅signiuntur.
D
Ca. XXVII b In du. Notat sapiētia stulticiaz humani sensus qui p fragilitatez carnis: p dementiā cordis ignorant electionē rei melioris: vel deserto tramite veritatis sequit deuia erroris.
A
c Difficile ex. Actus pessimus nō res honesta damnatur. Ille negociator abominandus: q̄ p īmoderatā ambitionē merces suas plꝰ periurio onerat q̄z p̄cio. d Propter inopiam ⁊c. Sic i medio. Hac cōparatione exprimit āgustiā auari: cui eq̄ videt deesse qd̄ habet ⁊ qd̄ nō habet: dū timet amittere qd̄ possidet: ⁊ aliena rapere incessanter ardet. semp enī sollicitudo torquet: et in futuro pena eterna manet. e Sicut i p. Sicut cribrum grana a paleis secernit: ita timor dei sordidas cogitatiōes a corde repellit. pōt q̄z in cribro tentatio sathane itelligi.
Luc. 22. c Uñ sathanas expetiuit vos vt cribraret sic triticū. f Sicut
Mat. 12. c rus. Unaquecq̄ arbor ex fructu suo cognoscit: ⁊ bonꝰ hō d bono
†De pe. di. 2. c. si eni ꝟ. liberi. thesauro cordis sui pfert bonū: malꝰ aūt malū. Ex abundantia enī cor.

a ſ iusticie q̄ splēdet i specie huiꝰ mulieris.
aīe. Sicut sol oriēs mūdo i altis a
a ſ ecclesie p totum orbem dilatate.
simis dei: sic mulierꝭ bōne spēs b
a ſ euangelice doctrine.
in ornamētū domꝰ eius. Lucer c
a ſ ecclesie.
na splēdēs sup cādelabrum san
a ſ virtutū que. s. in facie. i. in operibus eiꝰ elucet in ppetuum stabilietur: ⁊ eterno p̄mio remunerabitur.
ctū: ⁊ spēs faciei sup etatē sta d
a bilē. Colūne auree sup bases ar e
a ſ q: incessus p̄dicatoꝝ ad p̄dicandum sup catholice fidei stabilitatem firmatur.
genteas: ⁊ pedes firmi sup plan
a ſ p̄dicationis aploꝝ ⁊ euangelistarum.
tas stabilis mulierꝭ. Fundamē f
ſ christum.
ta eterna supra petraz solidam:
ſ ideo. ſ transplantāt. s. ſ ecclesie.
sic mādata dei in corde mulierꝭ
sancte. Ca. XXVII
In duobꝰ contristatū est g
b cor meū: ⁊ i tertio iracūdia h
a ſ primū. b ſ q̄ multa sustinuit p christo.
mihi aduenit. Uir bellator defi i k
a ſ fractus aduersitate. b ſ mētis. c ſ scōs doctor catholicus.
ciēns p inopiam: ⁊ vir sensatus l
a ſ a stultis. b ſ qui scꝫ fide catholica imbutus deserit regulam fidei ⁊ conuertitur ad prauam ⁊ hereticam.
cōtemptus: ⁊ q̄ trāsgredit a iu m
a ſ reseruat. s. penis ppetuis.
sticia ad peccatū: deus parauit n
eum ad romphea. Due spēs dif o p
ficiles ⁊ periculose mihi apparu q
ſ prima.
c erunt. Difficile exuitur negoci r
a ſ mēdacij crimine. ſ secunda.
b ſ qui fictis verbis vel periurijs subuertit iusticiam proximorum.
ans a negligentia: ⁊ non iustifi s
cabitur caupo a peccatis labi t
a ſ cordis vel operis.
d orum. Propter inopiam multi v x
deliquerunt: et qui querit lo y
a ſ in mundo. b ſ a timore dei.
cupletari auertit oculum suum. z
Sicut in medio cōpaginis lapi a
dū palꝰ figit: sic ⁊ inter medium b
vēditionis ⁊ emptiōis angusti
a ſ ibi auaricia cessabit vbi auarus corpore et anima punietur.
abitur peccatis. Cōteret cū de c
a ſ que timor domini custodia vite.
linquente delictū. Si nō i timo d
re domini tenueris te instāter:
a ſ de improuiso.
b ſ terrenum habitaculum vel spes terrenoꝝ.
e cito subuertetur domus tua. Si e f
cut i pcussura cribri remanebit g
a ſ fluxio vel deriuatio stimulꝰ vel molestia vulnus vel aculeus.
puluis: sic aporia hois i cogita h i
tu illius. †Uasa figuli pbat for k
nax: ⁊ homies iustos tētatio tri l
f bulationis. Sicut rusticatio de m

a pte nobiliori denominando: sicut Exo. j. Oēs aie q̄ egresse sūt d femore iacob ⁊c. a Sicut sol ori. mū. ⁊c. mundū illuminat. b Sic mulieris ⁊c. q: virū ⁊ familiā dirigit ad virtutem. c Lucerna splendens super candelabrū sanctū. illuminat totam ecclesiā. d Et spēs faciei sup eta. stabilem. i. pfectā ⁊ maturā ipaz valde decorat: sic supple mulier bona domū suā. e Colūne auree ⁊c. i. sicut colune auree situate sup bases argenteas sunt pulchre ⁊ firme: sic pedes mulieris stabilis in virtute: ⁊ q̄ non est discursiua de domo in domū ē exēplū pulchritudis spūalis ⁊ exterioris honestatis. f Fundamēta ⁊c. i. sicut fundamēta situata sup petrā solidā imobilitāt: sic mandata dei in corde mulieris sācte firmit radicāt.

g I In duobꝰ. Postq̄z actū ē d statu actiuo Ca. XXVII
i rū q̄ztū ad vxorē. h p̄nr agit d ipo in respectu ad primū. Et diuidit i duas ptes. q: pmo ondit quō actiuꝰ se habere debeat ad primū generalit. scd̄o qualiter ad amicum specialiter. ibi: Qui denudat. Prima i duas. nā primo ostēdit q̄ primo cōpatiendū ē in infortunijs. scd̄o q̄ cum eo agēdū est iuste i negocijs. ibi: Due spēs. Circa pmū dicit: In duobꝰ cōtristatū ē cor meū. p cōpassionē: h Et in ter. ira. mihi aduenit. p maiorē tristiciā: eo q̄d est maius infortuniū. i Uir bellator. q̄ fideliter pugnauit p republica. k Deficiēs p inopiā. victus ⁊ vestitꝰ q̄ sibi debent a cōitate p suis laboribus. pter qd̄ cōpatiendū est sibi si deficiat a talibus. l Et vir sensatus. cōtemptꝰ quia sibi debetur honor. ⁊ ideo condolendū est sibi si contrariū sibi fiat. m Et qui transgredit a iusticia. in qua diu vixit. n Ad peccatuz. hoc est enī maius infortuniū quāto iusticia a qua cadit ē maius bonum q̄z duo p̄dicta. ⁊ quāto peccatū ē maius malū q̄z priuatio bonorū ⁊ necessariorū. ⁊ ideo magis est dolendum.

o Due spēs. Hic p̄nter ostendit q̄ cum primo est iuste agēdum ⁊ diuidit in duas ptes. nam pmo ponūt q̄dā p q̄ facilit a iusticia declinat. scd̄o subdunt alia p q̄ cōseruat. ibi: Si nō in timore dñi. Circa primū dicit: Due spēs. i. duo modi viuēdi: p Difficiles. ad seruandū iusticiā. q Et piculose. pter eius transgressionē. ⁊ subdit que sunt ille. dicens: r Difficile exuitur ne. a negligētia. sue salutis: q: nimis inhiat terrenis lucris. s Et non iusti. caupo. i. tabernariꝰ. t A pecca. la. nā ex frequēti iuratione incurrit piurium. v Propter inopiā. q̄ frequēter portat impatienter. x Multi deli. in aīa conuertentes se ad latrocinia rapinas ⁊ furta. ⁊ aliq̄n in corpe. nam aliquando capiunt ⁊ suspēdūt. y Et qui querit locupletari. appetitu inordinato: z Auertit oc. su. a iusticia. a Sicut in me. cōpa. la. pa. figitur. i. sicut palus in medio cōgeriei lapidum fixus hinc et inde pōdere lapidum cōprimit. b Sic ⁊ inter me. vēdi. et em. ang. peccatis. s. vēdēs q̄ nitit vēdere vltra iustū preciū: et emens q̄ nitit diminuere de p̄cio iusto. c Cōteret cuz delin. delictū. nā in morte peccator cōterit ⁊ actus peccandi terminatur: q: tūc cessat tēpus merēdi ⁊ demerēdi. d Si nō i ti. Hic p̄nter ponunt aliqua p q̄ iusticia p̄seruat ⁊ p̄firmat. ⁊ diuidit i tres ptes: q: primo ponit iusticie cōseruatio. scd̄o cōseruate pbatio. ibi: Uasa figuli. tertio iusti decoratio. ibi: Si sequaris. Circa primū dr: Si non in timore dñi tenuerꝭ te instanter. i. fortiter ⁊ diligēter. e Cito sub. do. tua. i. edificiū virtutū pter pnitatē ad malū. Geñ. viij. Sensus ⁊ cogitatio humani cordis pna sunt ad malū ab adolescentia sua. Est enī hō sicut nauis in flumine currēte: q̄ nisi fortiter sursū impellat seu detineat: statim descēdit p impetuz fluminis. sic homo de facili labit ad vitia nisi fortiter p timorē dñi se teneat contra impulsū fomitis. ⁊ sic patet q̄ timor iste est cōseruatiuus iusticie. Sed q: posset aliquis dicere de peccato non est multū curandū: q: statim transit actus peccādi. ideo subdit: f Sicut i pcussura cribri. i. in foraminibꝰ eiꝰ. g Remanebit puluis. i. res inutiles: ⁊ accipit h si p quia. nam ibi remanent lapides festuce ⁊ similia. h Sic aporia hominis. id ē angustia peccatoris. i In cogitatu illius. nam in eius cōscientia remanet remorsus peccati: qui dicitur vermis cōsciētie: Quis transierit peccati actus. k Uasa figuli. Hic cōsequenter describit iusticie probatio. cum dicitur: Uasa figuli pbat fornax. nam illa que sunt bona et probata remanēt et non dissoluūtur: sed ibi solidant: que vo reproba crepant et dissipantur. l Et homines iustos tentatio tribulationis. nā p eam electi in bono confirmant ⁊ reprobi p impatientiaz frangunt: ⁊ q: patientia latens in corde manifestat in sermone. subdit: m Sicut rusticatio de ligno. i. labor rustici circa lignum: ad cuius radicem fodit et mittit fimum vt magis fructificet.

Ostendit

enī cordis os loq̄tur. Cultura q̄ ligni i fructu manifestat q̄litatē eius. a Añ sermonem. Quia sermo indicat cogitationem. q. d. nemo laudet eū quē manifestis indicijs nō cognouit laude dignuz. Pōt aūt sermo p bono ope accipi vt neminē añ pbatione bonoꝝ operum
E. 11. d laudemꝰ. Añ: Nō laudes añ mortem quēq̄z. b In medio. Tēperantiā ⁊ cautelam loquēdi docet: q: incōsiderata locutio sepe i firmis nocet: tutiꝰ ē q̄ audire q̄z loq̄.
Mat. 5. c In medio. Qui soluerit vnū d mādatꝭ ⁊ docuerit sic hoies magnus vocabit i regno celorū. c Loquela multum. Quia sic actio eoruz bonis p̄traria: ita ⁊ loq̄la ad maledicēdū pna. ad audiēdū grauis. d Qui denudat. Ostēdit in q̄ maxime ledit amicitia: i malo. s. pditiōis que fidē. s. pdit: et amicitie eq̄tatē nō custodit: ⁊ ideo dissipat charitatem. e Quasi caprea. Caprea capra siluestris dicta quasi capiēs ardua. Capree autē ibices vl auices dicunt: eo q̄ ad instar auiuz alta ⁊ excelsa teneant ⁊ in sublimibꝰ habitent: ita vt de sublimitate vix humanis obtutibꝰ pateant. Hę si q̄n aduersitatē feraꝝ vel hoim p̄senserint: d altꝭ cacuminibus sese precipitantes suis se cornibus i ramis arborum recipiunt illesas. f Denudare aūt. Proditoris incōstātiam morū ostēdit qui dolose et ficte agit: ⁊ in malo perseuerat: q: nemo eum abijcit: id est reprehēdit: hereticos quoq̄ notat vel scismaticos qui infidi ⁊ proditores sunt. de quibus in prouerbijs
Pro. 20. b scriptum ē: Homo apostata

a ſ thesaurum cordis ⁊ qualitatem.
ligno ondit fructū illiꝰ: sic v̄bū ex a b c
a cogitatu cordis hois. Añ smonē d
a ſ q: pcedit ex leuitate: nō ex discretione.
nō laudes virū: h enī tētatio est e
a ſ docēdo bñ viuēdo. b ſ etnā remunerationēz eiꝰ
hoim. Si sēqris iusticiā: apphen f g
a ſ tunicā. s. talarē. i. cōsūmatam actionem.
des illā: ⁊ indues q̄si pōderē ho h
a ſ vñ cauda hostie p̄cipit offerre. b ſ pseuerāt.
noris ⁊ ihābitabis cū ea ⁊ ptēget i k
a ſ iudicij. s. qñ illumiabūt abscōdita tenebraꝝ.
te i sēpitnū: ⁊ i diē agnitiōis iue l m
a ſ firmum iusticie premiū. b ſ sanctoꝝ aie virtutibus pennate.
nies firmamētū †Uolatilia ad si n
a ſ āgelos. s. qbꝰ i futuro sociabūt. b ſ christꝰ.
bi silia p̄ueniūt: ⁊ veritas ad eos o p
a ſ vt remuneret eos in die iudicij. b ſ diabolus q̄ semp homini insidiatur.
qui opantur illam reuertet. Leo q
a ſ vt in laqueū mortis. s. p̄cipitent.
venationi insidiat semp: sic pctā r
opantibus iniq̄tatez. Homo sen s t
satus in sapiētia manet sicut sol:
a ſ quia inconstans ⁊ mutabilis. vnde: Cor stultorum dissimile erit.
b naz stultus sicut luna mutat. In v x
medio insensatoꝝ serua v̄bū tpi:
a ſ legem dei.
in medio aūt cogitātiū assiduus y
esto. Narratio peccātiū odiosa: ⁊ z a
a ſ luxꝰ seculi peroꝝ cumulū facit. b ſ frequens iuratio. a ſ errorem ⁊ tedium.
c risus illoꝝ in delictꝭ pcti. †Loq̄la b
multū iurans horripilationē ca
ſ menti.
piti statuet: et irreuerentia ipius c
a ſ clausio vel stipatio. b ſ inter supbos iurgia: vnde effusio sanguinis.
obturatio auriū. Effusio sanguis d e
i rixa supboꝝ: ⁊ maledictio illoꝝ
d audiꝰ grauis. Qui denudat ar f
chana amici: fidē pdit: ⁊ nō iueni g
et amicū ad animū suum. Dilige h
primuz: ⁊ p̄iūgere fide cum illo. i
Qz si denudaueris absconsa illiꝰ k
a ſ quia irreuocabilis est.
non psequeris post eū. Sicut enī l
ſ in morte.
homo qui pdit amicū suuz: sic et m
ſ omnino.
qui pdit amicitiaz primi sui. Et
sicut q̄ dimittit auē de manu: sic
qui reliquisti primū tuum: ⁊ nō
eum capies. Nō illum sequaris:
a ſ non potest reuocari.
e qm̄ lōgē abest. Effugit enī quasi
caprea de laqueo: qm̄ vulnerata n
ē aia eiꝰ. Ultra euz nō poterꝭ col o
a ſ .i. post maledictū recōciliatio amicoꝝ fit.
ligere: et maledicti ē cōcordatio. p
ſ secreta.
f Denudare āt amici mysteria: de q r
speratio ē aię infelicis. †Annuēs s
oculo fabricat iniq̄: ⁊ nemo eum t

a Ostendit fructū illius. i. facit apparere in effectu. b Sic verbū. iustū pcedit: c Ex cogitatu cordis ho. scꝫ iusti. h q: intētio loquētis nō apparet plane ante finez sermonis. subdit: d Añ sermonē. s. cōpletū. e Nō laudes virū. ⁊ subdit causa: hec enī tētatio est hois. i. pbatio eius: p hoc q̄ apparet sua intentio. f Si sequaris. Hic p̄nter ponit iusticie decoratio qua decorat iustꝰ sicut p̄ciosissimo ornamento. cum dicit: Si sequaris iusticiam. illam exercendo. g Apprehendens illam. habitum p̄sequēdo. nā habitus acquirit p exercitiū actus. h Et indues q̄si poderem honoris. ⁊ dr a pos qd̄ ē pes: nā est vestis longa attingēs vsq̄ ad pedes. i Et inhabitabis cū ea. i. ipa tecū habitabit i corde ore ⁊ opere. k Et pteget te in sempiternū. i. a morte eterna. l Et i die agnitionis. i. extremi iudicij in quo manifestabūt oīa occulta. m Inuenies firmamentū. i. firmū iusticie p̄miū. n Uolatilia ad sibi p̄similia p̄ueniūt. hec est enī proprietas nature ipsoꝝ. o Et veritas. vite ⁊ iusticie: † E. 13. c
p Ad eos qui opantur illam reuertet. q: christus qui ē veritas ⁊ vita eis in premiū dabit. ⁊ ecōuerso opantibus iniusticiam pena reddetur eterna. ideo subditur: q Leo venationi insidiat semp. quia viuit de carnibus aliorūz animalium. r Sic peccata. i. demones ad peccatum inducētes. s Operantibꝰ iniq̄tatē. insidiatur donec ducāt ad gehēnā. sed qm̄ hoies sācti firmiter stāt p̄tra tētationes diaboli. sequit: t Homo sensatꝰ in sapientia manet sicut sol. cuius lumē nō minuit. v Nā stultꝰ sicut luna mutat. de volito in volitū: ⁊ de peccato i peccatū. x In medio insen. ser. v̄. tpi. congruo ad docendū. nam insensati nō sunt doctrine bone receptiui. y In medio ⁊c. s. legē dei. h scꝫ legē dei. in aliquibus libris ponitur: sed non est de textu: sub intelligit tamen: et fuit primo quedam glosa interlinearis: ⁊ p ignorantiam scriptorum inserta fuit textui. z Narratio peccantiū odiosa. quia loquunt de malis eo q̄ ex abundantia cordis os loquitur. Matth. xij. a Et risus illoruz in delictis peccati. q: letant de malis. Unicuiq̄ enī delectabile est qd̄ consonat eius habitui. b Loquela multum iurans horripilationē capiti statuet. incutit enī horrorē bo- † E. 23. b
nis audientibꝰ: et p p̄ns facit horripilationē. c Et irreuerentia ipius. nam ibi est nominis dei abusus. d Obturatio auriū. boni enī horrent hoc audire: et sic auertunt aures suas vel obturant: ⁊ q: sic loquētes estimātes se cōtēni insurgūt p̄tra bonos. subdit: e Effusio sāguinis ⁊c. in rixa nanq̄ sua frequēter pferunt blasphemias quas audire pijs auribꝰ est valde graue. f Qui denudat. Hic p̄nr ondit q̄liter actiuꝰ se habeat ad amicos. Et diuidit i duas ptes: q: pmo iducit auctor ad p̄seruationē amicitie. scd̄o ad opera misc̄die. xxix. ca. Prima adhuc i duas. nā pmo inducit ad amicitiā p̄seruādā. scd̄o ad vindictā euitandā. ca. se. Prima adhuc in duas. q: pmo ondit q̄ amicitia nō ē soluēda p v̄ba. scd̄o q̄ nec p alia signa. ibi: Annuēs oculo. Circa pmū dicit: Qui denudat archana amici pdit fidē. i. fidelitatez cum amico. g Et nō iueniet amicū ad animū suū. naz alij timentes sic p eū scandalizari merito refugiūt ipm. Ex q̄ ptz q̄ fidelitas i secreti p̄seruatiōe custos ē amicitie. ideo subdit: h Dilige primū. veraciter. i Et p̄iūgere fide cū illo. i. fidelitate. k Qz si denu. abscon. illiꝰ non p se. post eū. i. nō assequeris pfecte recupationē amicitie. ideo subdit: l Sicut enī hō q̄ pdit amicū suuz. in morte ipiꝰ: q: non pōt ipm recupare amplius. m Sic et q̄ pdit ami. pri. sui. p denudationē sui secreti: q: nō recuperat pfecte. ⁊ subdit exēplū de auicula de manu dimissa. ⁊ ptz lra vsq̄ ibi: n Qm̄ vulnerata est aia eius. id est amici ex reuelatiōe sui secreti. o Ultra enī nō poteris colligare. ipm tibi vinculo amicitie pfecte. p Et maledicti est cōcordatio. q: nō solū lesus maledicit sibiipsi si pfecte reconcilietur suum secretū reuelanti: sed etiam alij homines idem dicunt: maledicat talis si vltra reuelāti suū secretum sit familiaris. ideo subdit: q Denudare aūt amici mysteria. i. secreta p̄silia. r Desperatio ē anime infelicis. i. hominis secretū pdentis: q: non debet sperare pristine reformationē perfectam amicitie. s Annuens oculo. Hic p̄sequēter agit d solutiōe amicitie p signa dicēs: Annuēs oculo fabricat iniq̄: p̄tra illū q̄ credit illū † Pro. 10 b
amicum verū. ideo subditur: t Et nemo eū abijciet. q: credens eū esse suum amicum tenet eum secum.

Universidad de

apostata: vir inutilis graditur ore ꝑuerso: annuit oculis: terit pede ⁊c.
a ¶ Facienti nequiſ. ꝯsiliū. Quia nō ꝓspicit ꝙ veniat dies eius. Estimat enim hereticus vel scismaticus ꝙ melior sit eius secta ꝗ̄ veritas catholica: vnde illudit seipsum.
b ¶ Ira ⁊ furor. Incipit disputare de his qui ira ⁊ furore exardescunt.
c ¶ Memorare timorē dei. Qui deuȝ timet: iram vel furorē compescit ⁊ nō obliuiscit̃ testamenti dei: qui ait: Dimittite ⁊ dimittet̃ vob. (Luc.6.f) ¶ Certamē

D

Nico.de lyra

a ¶ In cōspectu oculorū tuorū conculcabit os suū. loquens tibi placentia. b ¶ Et sup sermones tuos admirabit̃. i. admirari se finget tāꝗ̄ dixeris verba sapientie ꝓfunde: vt sic magis te decipiat. c ¶ Nouissime autē peruertet os suum. ad ꝯtrariū. d ¶ Et in verbis tuis dabit scandalum. vituperando ea tanꝗ̄ stulta et mala que prius videbatur reputare ardua ⁊ bona. e ¶ Multa audiui. scȝ mala. et in hoc loquitur auctor. f ¶ Et non coequaui ei. i. malicie istius. s. proditoris non reputaui aliam equiualere: et quia tales proditiões solent redire super capita proditorꝝ. subditur: g ¶ Qui in altum mittit lapidem. directe super se. h ¶ Sup caput eius cadet. sic enim aliquādo contingit. (A) i ¶ Et plaga dolosa. id est damnū quodcunq₃ a doloso ꝑcuratū alteri. k ¶ Dolosi diuidet vulnera. i. multiplicabit sup eum mala. l ¶ Et qui foueam fodit incidit in eā ⁊c. repetitio est eiusdē sententie ꝑ alia exempla: et patet sententia vsq₃ ibi: m ¶ Et non agnoscet. ipse dolosus. n ¶ Unde adueniet illi. nam hoc fit cōmuniter ex diuina ꝓuidentia ⁊ ꝑter opinionem hominū. o ¶ Illusio et improperium superborū. i. que a supbis humilibus et pauperibus inferunt̃ in verbis: et vindicta in factis. p ¶ Sicut leo insidiabit̃ illi. ad penam gehenne. q ¶ Laqueo. scȝ diaboli. r ¶ Peribūt qui oblectantur casu iustorum. corporali siue spūali. naȝ talis leticia est directe cōtraria charitati ꝓximi. s ¶ Dolor autē consumet illos. anteꝗ̄ moriāt̃. hoc enī aliqñ contingit: sicut ptȝ de Antiocho epiphane. ij. Machab. ix. et de herode Act. xij. t ¶ Ira. que est per vitiū. v ¶ Et furor. q̄ est excessus notabilis ire. x ¶ Utraq₃ execrabilia sunt. nam homo est animal mansuetū natura. y ¶ Et vir peccator continēs erit illorꝝ. (B) i. ꝯtinebit intra se vtrūq₃: nam vas est contētiuū malicie. ¶ Ca. XXVIII

Qui vindicari vult ⁊c. Hic cōsequenter auctor inducit ad euitationem vindicte: ⁊ diuidit̃ i duas ptes. quia primo inducit ad vitandū vindictam. secūdo ad vitandū aliqua que sequunt̃ ad ipam. ibi: Abstine te a lite. Circa primū dicit: Qui vindicari vult: de illatis sibi iniurijs: hoc enī malū est si fiat ȝelo vindicte: si autem aliqs h̄ velit ȝelo iusticie: ⁊ cum debitis circūstātijs non est malū: loquit̃ tñ hic scriptura de primo tm̄. ideo subdit̃: a ¶ A domino

abijciet. In ꝯspectu ocłorꝝ tuorꝝ ꝯcul-
ſ comprimet. a ſ quasi laudās.
cabit os suū: ⁊ sup ſmōes tuos admi-
a ſ ad maledicendū.
rabit̃. Nouissime āt ꝑuertet os suū:
ſ alijs.
et i ꝟbis tuis dabit scādalū. Multa
audiui: et nō coeq̄ui ei: ⁊ dn̄s odit il-
a ſ blasphemādo deū. b ſ dure. s. vindicte suia q̄ me-
lū. Qui in altū mittit lapidē: sup ca-
tem ꝑpetuo dolore cruciat.
put ei⁹ cadet: ⁊ plaga dolosa dolosi
a ſ augebit. s. vulnera peccatorꝝ. ſ pditionis.
diuidet vulnera† Et q̄ foueā fodit i-
a ſ scādalum.
cidit i eā: ⁊ q̄ statuit lapidē ꝓximo suo
a ſ reus eterni tormenti.
offēdet i eo: ⁊ q̄ laqueū alij pōit peri-
a ſ cōtra ꝓximū. b ſ. i. eterne pene subiacebit.
bit i illo. Facieti neq̄ssimū ꝯsiliū sup
ipm deuoluet̃: ⁊ nō agnoscet vñ ad-
ueniet illi. Illusio ⁊ iproperiū supbo-
a ſ de iprouiso vētura. b ſ q̄ circūit q̄rēs quē deuo-
rū ⁊ vindictā: sic lēo isidiabit̃ illi. La-
ret. a ſ eterne pditionis. b ſ psecutores.
queo pibūt q̄ oblectāt̃ casu iustorū:
a ſ inuidie. b ſ etiam in hac vita.
dolor āt ꝯsumet illos añꝗ̄ moriant̃.
a ſ in conspectu dei.
Ira ⁊ furor vtraq₃ execrabilia sunt:
et vir peccator cōtinēs erit illorum.
Qui vindicari ¶ Ca. XXVIII
a ſ Quia mihi vindictaȝ ⁊ ego retribuā
vult a dn̄o iueniet vīdictā:
dicit dominus. a ſ si dimiseritꝭ hoib⁹ pctā eorꝝ: dimittet vobis pr̄ vr̄ celestis delicta vr̄a.
⁊ pctā illi⁹ seruās ſuabit. Relinque
ꝓximo tuo nocēti te: ⁊ tunc depcāti ti-
a ſ indignū: deū ē ei eē ꝓpitiū. b ſ qui crudelis ē in ꝓximum.
bi pctā soluet̃. Hō hoī reseruat irā: ⁊
a deo q̄rit medelā. In hoiez silem si-
bi nō habet miscdiaȝ: ⁊ d̄ pctis suis
depcat̃. Ipe dū caro sit reſuat irā: ⁊
a ſ frustra q̄s ꝑ illo orat: q̄ fratri debitā charitatē ne-
ꝓpiciationem petit a deo. Quis ex-
gat. a ſ in oīb⁹ memorare nouissima tua.
orabit ꝑ delictꝭ illi⁹? Memento no-
a ſ vt salus obedientibus: mors contemptorib⁹.
uissimorꝝ ⁊ desine inimicari. Tābitu-
do eni ⁊ mors iminēt i mādatis ei⁹.
Memorare timorē dei: ⁊ nō irascarꝭ
ꝓximo. Memorare testamentū altissi-
mi: ⁊ despice ignorantiā ꝓximi. Ab-
a ſ non sit inter vos ȝelus ⁊ contentio.
stinē te a lite: ⁊ minues pctā. Hō eñi
a ſ hereticus. b ſ contentiose disputando.
iracūdus incēndit litem: ⁊ vir pecca-
tor turbabit amicos: ⁊ in medio pa-
ſ catholicam.
cē habētiū imittit inimicitiā. Scd̄m
a ſ sicut ligna ignem nutriunt: ita ⁊ potentia iracundi facit augmentum scelerum.
eni lignā silue: sic ignis exardescit: ⁊
ſm virtutem homis sic iracundia il-
lius erit: ⁊ ſm substantiā suā exalta-

mino inueniet vindictā. i. recipiet. b ¶ Et peccata illius seruans seruabit. ꝑ suā iusticiā graui⁹ punienda. c ¶ Relinque ꝓximo tuo nocēti te. scȝ offensaȝ q̄ semꝑ est remittenda. Remittere vero iniuriā nō ē necessitatis: sed supererogationis: ⁊ aliquando nō expedit eam remittere: scȝ quādo iniuriās accipit maiorē audaciā iniuriandi: ⁊ alij occasionem similia faciēdi: scriptura tamē hic loquit̃ de offensa: ⁊ patet sententia vsq₃ ibi: d ¶ Memento nouissimorum. i. mortis. e ¶ Et desine inimicari. inimicitia eni semꝑ ē mala: quia charitati ꝓximi contraria. Omnis eni proximus est ex charitate diligēd⁹. ⁊ ex hoc ptȝ q̄d dictū est. scȝ ꝙ scriptura loquit̃ de remissione offense. (Pro.26.b Eccle.10.b) nam retinens offensā retinet inimicitiā. f ¶ Tabitudo eni. id est defectio in bono: g ¶ Et mors. id est peccatum mortale. h ¶ Imminent in mandatis. s. dei. sed magis contrarium: quia mandata affirmatiua inducunt ad profectū in bono: negatiua vero ad declinandum a malo. i ¶ Memorare timorem domini ⁊ non irascaris proximo: ira que ē per vitiū. timor enim dei est quasi quoddam frenū ab ipsa retinens animum. k ¶ Memorare testamentum altissimi: et despice ignorantiaȝ proximi. id est offensam tibi illatam a proximo imputabis eius ignorantie ignoscendo: ⁊ dando eam obliuioni. Leuit. xix. Non queras vltionem nec memor eris iniurie ciuium tuorum. l ¶ Abstine te a lite ⁊ minues peccata. Hic consequenter inducit ad euitandū aliqua que sequuntur ad appetitum vindicte que sūt contentio in aperto et detractio in occulto. Igit̃ primo inducit ad euitationem primi. Secundo secundi. ibi: Susurro. Circa primum dicit̃: Abstine te a lite ⁊ minues peccata. nam hoc est supererogatiōis: vt dictum est supra. m ¶ Homo enim iracundus. id est ad iram pronus: n ¶ Incendit litem. ipsam cōmouēdo ⁊ cōmotam augmentādo. o ¶ Et vir peccator. id est discordiarum seminator qui dicitur peccator absolute q̄si antonomatice loquendo de peccatis que sunt contra ꝓximum: eo ꝙ amicitia est maximum bonum. p ¶ Turbabit amicos. quod est detestabile apud deum: quia maxime contrariatur charitati proximi. q ¶ Scd̄m eni ligna silue. sic ignis exardescit. pluralitas eni lignorꝝ facit mai⁹ incendium. r ¶ Et ſm virtutem hominis. id est excellentiā eius ab eo estimatam. s ¶ Sic iracundia illius erit. Dicit enim phs. ij. rhetorice. ꝙ paruipensio iniusta ſm estimationem paruipēsi est causa ire. ꝓpter quod q̄libet excellens in aliqua re ſm veritatem vel suam estimationē magis irascetur si paruipendatur in illa: (Pro.26.e) vt miles in militia: clericus in litteratura: ⁊ sic d̄ alijs. t ¶ Et ſm substantiā suā. i. quātitateȝ opulentie sue. v ¶ Exaltabit iram suam. deducēdo eam ad effectū ꝑ vindictā. nam ira

a ¶ Certamen festi. Indiscreta actio. (Eccle.7.c) Ani: Noli eē nimiū iustus: neq₃ plus sapias ꝗ̄ necesse est: ne obstupescas. disciplina ꝗ̄ imoderata excitat ardorē furoris: ⁊ ꝑcax loquela effusionē sāguinis. b ¶ Lingua tertia. Heretica doctrina: q̄ nec veteri nec nouo testamēto ꝯcordat: ⁊ auditorꝝ corda ꝯturbat: de gēte in gētē pgēs seditionē excitat. c ¶ Plaga aūt lingue. Peior ē interit⁹ aīe quā occidūt heretici ꝗ̄ q̄libet cruciatus corporis. d ¶ Beat⁹ q̄ tect⁹. Beat⁹ q̄ nō ꝯsentit hereticis: ⁊ cui⁹ cor eorꝝ eloquētia nō subuertit: q̄r sicut alien⁹ ē ab eorum malicia ita speratur a pena. e ¶ Sepi aures. Postꝗ̄ malū lingue extirpauit: ad doctrinā auditoris se conuertit. ¶ Donec

Nico.de lyra

nā ira ē appetit⁹ vindicte. a ¶ Certamē festinatū. i. ꝯtētio cito ꝓrūpēs ad opprobria ⁊ ꝯuitia. b ¶ Incendit ignē. iracūdie ⁊ furoris. c ¶ Et lis festinās. i. ꝓrūpēs d̄ ꝟbis ad verbera. d ¶ Effundit sāguinē. ꝑ vulnerationē. e ¶ Et lingua testificās. dicēs: vindica te bñ meruit. f ¶ Adducet mortē. ex talib⁹ enī ꝟbis aliq̄s ꝓcedit ad mortē alteri⁹: q̄ verberatione fuisset ꝯtētus. g ¶ Si sufflaueris. i. verbū ad excitationē irati ꝓtuleris. h ¶ Quasi ignis exar. i. iraȝ magis inflāmabit. i ¶ Et si expueris sup illā. s. linguā ꝯtestantē vel excitātē ostēdēdo ꝙ sit mala. k ¶ Extinguet̃. s. ignis iracūdie ⁊ furoris. l ¶ Utraq₃ ex ore ꝓficiscūt̃. s. ꝟbum irā accendēs ⁊ verbū eā refrenans: sicut venenū ⁊ tyriaca ex eodē procedūt. m ¶ Susurro. Hic ꝯñr inducit ad detestationē ⁊ fugā detractionis ostēdēdo maluȝ ipius. ⁊ pmo ex pte detrahētis. scd̄o ex pte audiētis. ibi: Sepi aures. primū facit cum d̄r: Susurro. q̄ detrahit alteri latenter. n ¶ Et bilinguis. q̄ dicit vnū i ꝑñtia ⁊ ꝯtrariū in absentia. o ¶ Maledictus erit. a deo ⁊ hoib⁹. p ¶ Multos enī turbauit pacē habētes. inter ipos discordias semināndo. q ¶ Lingua tertia. q̄ seminat discordias. est enī tertia seu media int̃ linguas illorꝝ q̄s discordat. r ¶ Multos cōmouit. s. ad dissensionē non solū duos vel tres: sed aliqñ totā ciuitatē: ⁊ aliqñ totum vnū populū siue gentē. s ¶ Et dispsit illos de gēte i gentē. nā ꝑ tales dissensiōes plures fugiunt de ciuitatibus ⁊ terris. t ¶ Ciuitates muratas diuitū destruxit. sicut ptȝ in lōbardia ⁊ pluribus alijs terris. v ¶ Et domos magnatorꝝ effodit. sicut ptȝ in ciuitatib⁹ lōbardie: vbi dom⁹ illorꝝ q̄ de ciuitatibus fugant̃ a remanētib⁹ destruūt̃. x ¶ Uirtutes populorū cōcidit. i. ad nihilū reducit. y ¶ Lingua tertia. vetule mediatricis adulterorum. z ¶ Mulieres veritas. i. honestas. et dicit̃ veritus verita veritū: a vereor vereris q̄si timens verecūdiā. Alij libri habent: Uiratas. i. habentes viros. a ¶ Eiecit. de domib⁹ virorū suorū sequēdo adulteriū. b ¶ Et priuauit illas laborib⁹ suis. i. bonis domesticꝭ

bit irā suā. Certamē festinatū incēdit
ignis: ⁊ lis festinās effūdit sāguineȝ:
⁊ ligua testificās adducit mortē. Si suf-
a ſ q̄si intēperata locutio excitat irā: tēperata extiguit.
flaueris q̄si ignis exardebit: ⁊ si expue-
a ſ mors ⁊ vita in manibus lingue
eris sup illā: extinguet̃. Utraq₃ ex ore
a ſ hereticus qui decipit innocentes. b ſ qui aliquādo verum aliquando falsum dicit.
ꝓficiscūt̃. Susurrō ⁊ biliguis maledi-
ctus: mltos eni turbauit pacē hñtes.
a ſ catholicos in virtute fidei concordantes.
Ligua tertia mltōs cōmouit: ⁊ dispsit
a ſ cōsciētias firmas vel mētes ꝟtutib⁹ munitas. b ſ in
illos d̄ gēte i gētē. Ciuitates muratas
virtutib⁹. a ſ mētes. b ſ ſm opinionē hoim.
diuitū destruxit: ⁊ domos magnato-
a ſ vt euerteret fundamentum.
rū effodit. Uirtutes ꝑplorꝝ ꝯcidit: ⁊ gē-
a ſ in opatiōis vtilitate. b ſ robur. s. discentiū ⁊ studentium. c ſ aias prauis opibus intentas.
tēs fortes dissoluit. Ligua tertia mulie-
a ſ ab vnitate fidei. b ſ q̄r fidē turbauit sine q̄ īpossibile ē placere deo. ſ ne fructū pcipiant in eternum.
res veritas eiecit: ⁊ puauit illas labo-
a ſ nūꝗ̄ habet requiē: q̄ attēdit hereticorꝝ prauitatē.
rib⁹ suis. Qui respicit illā nō habebit
requiē: nec habebit amicū i q̄ requi-
escat. Flagelli plaga liuorē fac: plaga
a ſ heretice. b ſ cōteret. c ſ mētis fortitudinem.
aūt linguē cōminuet ossa. Multi ceci-
derūt i ore gladij: sȝ nō sic q̄si q̄ interie-
ſ immunis.
rūt ꝑ liguā suā. Beat⁹ q̄ tect⁹ ē a ligua
nequā: q̄ i iracūdia illi⁹ ñ trāsiuit: ⁊ q̄
a ſ qui cōsentientem trahunt in mortem.
nō attraxit iugū illi⁹: ⁊ i vicūlꝭ ei⁹ nō ē
ligat⁹. Iugū eni illi⁹ iugū ferreū est: ⁊
vinculū illi⁹ viculū ereū ē. Mors illi⁹
a ſ leui⁹ ē ꝑpalē pori⁹ pdere vitā ꝗ̄ penā pati ꝑpetuā.
mors neq̄ssima: ⁊ vtilis poti⁹ inferus
a ſ lȝ tentare ꝓsumat nō ꝑuertit corda electorum.
ꝗ̄ illa. Perseuerātia illi⁹ ñ pmanebit:
a ſ actiones. b ſ malicie.
sȝ obtinebit viās iiustorꝝ. In flamma
sua non cōburet iustos. Qui derelin-
a ſ q̄ hic ardēt malicia i etnū cruciabūt̃ inferni flāma.
quūt dn̄ȝ: icidēt i illā ⁊ exārdebit i illꝭ:
a ſ diabolus q̄ ⁊ pardus ꝓpter diuersa scelera.
⁊ ñ extiguet̃ ⁊ imittet̃ i illos q̄si lēo: ⁊
q̄si pard⁹ ledit illos. Sepi aures tuas
a ſ aculeis timoris dei.
b ſ auditum tuum: ne audias iudicium sanguinis.
spinis: ⁊ linguā nequā noli audire: et
a ſ posui ori meo custodiā cum cons. pec. ad me.
ori tuo facito ostia: ⁊ seras aurib⁹ tu-
a ſ sensum cordis. b ſ eloquentiam oris.
c ſ id est igne spūssancti examina.
is. Aurū tuum ⁊ argentū tuū cōflā: ⁊
a ſ vt nihil indiscretum loquaris.
ꝟbis tuis facito staterā: ⁊ frenos ori
a ſ ne delinquas.
tuo rectos: ⁊ attēde ne forte labaris
a ſ cohibe linguā tuā a ma. ⁊ la. ⁊ ne. l. do. b ſ demonū
i liguā: et cadas in conspectu inimico-
rum insidiantiū tibi: ⁊ sit casus tuus
ſ eternam.
insanabilis in mortem.

mesticis in q̄b⁹ laborauerant. c ¶ Qui respicit illā. i. q̄ attēdit ad linguā tertiā. d ¶ Nō habebit requiē. nā lingua tertia dissoluere nitit̃ veram amicitiaȝ. ideo subditur: e ¶ Nec habebit amicū in quo requiescat. i. in quo veraciter ꝯfidat: ꝓpter q̄d sequit̃: f ¶ Flagelli plaga liuorē facit: exterius in cute. g ¶ Plaga aūt lingue cōminuet ossa. i. grauior ē: q̄r vulnerat interius in corde. h ¶ Multi ceciderūt in ore gladij. i. mortui sūt per gladiuȝ materialē. i ¶ Sed nō sic q̄si qui interierūt per linguaȝ suam. q̄r isti mortui sunt morte culpe que peior est morte corporali: ⁊ cū hoc moriūtur si non peniteāt morte gehenne. (C) ꝓpter quod subditur: k ¶ Beat⁹ qui tectus est. clypeo prudentie: l ¶ A lingua nequā. ipam repellendo. m ¶ Qui in iracūdia illi⁹ non transiuit. i. in peccatū q̄d est ire dei ꝓuocatiuū. quod dicit̃ etiā iracundia lingue nequā inq̄ꝗ̄tum ipsa ducit ad peccatum. n ¶ Et qui non attraxit iugum eius. supponēdo se eius persuasioni. o ¶ Iugum enī illius iugum ferreum est. i. durum: quia ducit ad infernuȝ. ideo subditur: p ¶ Mors illius mors nequissima. nam mors gehenne est pessima. q ¶ Et vtilis potius infernus ꝗ̄ illa. i. minus malus ꝗ̄ illa. nam nomine inferi signatur hic pena tm̄ que minus malū est ꝗ̄ peccatuȝ mortale hic signatuȝ nomine lingue male. malum enim culpe mortalis est priuatio boni diuini: quod est infinitum. maluȝ aūt pene sensibilis est priuatio boni creati: propter q̄d minus habet de ratione mali. r ¶ Perseuerantia illius. id est lingue male. s ¶ Non permanebit. s. diu in vita presenti: que breuis est. t ¶ Sed obtinebit vias iniustorū. descendendo ad tormentuȝ eternū. v ¶ In flāma sua non comburet iustos. id est non inflāmabit eos ad peccatū: sed iniquos tm̄. ideo subditur: (D) Qui derelinquūt dn̄m incidēt in illam. x ¶ Et exardebit in illꝭ. id ē ꝑfecte ardebit in inferno: ꝓpter quod diues epulo magis cruciabatur in lingua. Luc. xvj. q̄r inter epulas ꝓcedebat ad verba detractionis ⁊ blasphemie. y ¶ Sepi aures tuas. Hic inducit ad euitādum detractionē ex pte auditoris dicēs: Sepi aures tuas spinis: detractiones declinādo ⁊ detractores acriter arguēdo. z ¶ Et ori tuo facito ostia. discreti silentij vt loquaris et taceas tpe cōpetēti. a ¶ Et seras auribus tuis. ne intrent ibi verba mala. b ¶ Aurū tuuȝ. i. aurū tue sapiē. c ¶ Et argētū. tue eloquentie. d ¶ Cōfla. i. sic tēpera ⁊ dispone ꝙ taceas ⁊ loquaris ea q̄ sūt tacēda ⁊ dicēda: ⁊ cū debitꝭ circūstātijs. e ¶ Et attēde. diligēter i verbis tuis. f ¶ Ne forte labaris in ligua. q̄ cito labit̃ ⁊ deficit i loquēdo eo ꝙ sita ē i lubrico. g ¶ Et cadas in conspectu inimicorꝝ insidiātiū tibi. s. demonū. vnde subditur: h ¶ Et sit ca. tu⁹ insa. in morteȝ. gehenne a qua nulla ē redemptio.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ca. XXIX

A a Donec accipiant. Huius modi morbuz melius curat timor dei. qui enim deum quasi semper presentem pertimescit: neminez fraudare intendit.

b Multi nõ causa neqcie. Illos notat qui neminem ledere volunt: sed ꝑ timore periturarum rerũ ꝓdesse nolũt. Contra quos

Mat.6.c dr: Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra ꝛc.

c Propter mãdatuz assume. Omnibus in-

B digẽtibus misericordia facienda: nec ꝓ auaricia charitas proximi amittenda.

d Et non abscondas illaz.

1.Joh.3.c Qui enim viderit fratrem suũ necesse habere: et clauserit viscera sua ab eo: quõ charitas dei manet i illo?

e Super scutum potentis. Magis valet elemosyna cõtra iacula inimici qz arma terrena: quia hec dubiam: illa certissimam parit victoriaz vt absorbeat

C mors in victoria.

f Qui pdiderit. id est qui vnitatẽ fidei i sinceritatez legis nõ custodit: sz implicat erroribus variis. Al' sic: Doctorẽ. s. qui ꝓ fide ꝛ bonis operibus ꝓmittit vitam eternam.

g Gratiam fideiussoris. Hec sententia pelagium reprehẽdit qui liberũ arbitrium gratie preponit: cum per solam gratiã liberentur electi.

Recupera

a ſ ad miscdiam ꝛ largitatẽ inuitat.
Qui facit miscdiaz XXIX a
a ſ mercedẽ i futuro recepturus. ſ vsuram recipit.
feneratur ꝓxio suo: ꝛ qui ꝑualet b
a ſ munificẽtia. c ſ dei qui ait: da
let manu mãdata fuat. Fenerare c
te ꝛ dabitur vo. a ſ sic fides ꝛ iusticia ab vtroqz seruatur: ꝛ nulla fraus interponitur.
ꝓxio tuo i tpe necessitatis illius: ꝛ ite d
rũ redde ꝓxio in tpe suo. Cõfirma e
a ſ qz grãz dei habebis que maximũ emolimẽtũ est. vnde: Primũ querite regnũ dei ꝛc.
verbũ ꝛ fideliter age cũ illo: ꝛ i omni tpe i f
uenies qd tibi necessariũ ẽ. Multi g
ſ vsuram.
quasi inuẽtiõez estimauerũt fenus: ꝛ ꝑ h i
stiterũt molestiã his qui adiuuerũt.
a Donec accipiãt osculantur manus dan k
tis: ꝛ i ꝓmissionibus humiliãt vocẽ
suã. Et i tpe redditiõis postulabit l m
tps ꝛ loquetur verba tedii ꝛ murmurati n o
onũ: et tps causabitur. Si ãt potue p
rit reddere aduersabitur. Solidi vix q
reddet dimidiũ: ꝛ cõputabit illud r
quasi inuẽtiõez. Sin aũt fraudabit il s t
lũ pecũia sua: ꝛ possidebit illũ ini v
micũ gratis: et cõuitia et maledicta x
reddit illi: ꝛ ꝓ honore ꝛ beneficio
b reddet illi ꝯtumeliã. Multi nõ cã y
neqcie non fenerati sũt: sed frauda z a
ri gratis timuerũt. Verũtñ sup humilẽ b
aio fortior esto: ꝛ ꝓ elemosyna nõ c d
a ſ date ꝛ dabitur vo.
c tradas illũ. Propter mãdatũ assu e f g
me paupez: ꝛ ꝓpter inopiã eius ne di
a ſ munere tuo. b ſ spaliter paupi tribuẽdo misericorditer vt recipias in eternum.
mittas eũ vacuũ. Perde pecuniã b
d ꝓpter frem ꝛ amicũ: ꝛ nõ abscõdas i
a ſ duro ꝛ auaro corde. b ſ qz ibũt auari i supplicium eternũ. a ſ qui ꝑcipit fieri elemosynam.
illã sub lapide i pditiõnẽ. Pone the
saurũ tuũ i ꝑceptis altissimi: ꝛ ꝓde
a ſ absconditũ. b ſ corpalem vel spũalem.
rit tibi magis qz aurũ. † Cõclude ele k
a ſ bñ monẽdo cõsulẽdo: i corde enim abscõdit elemosyna. a ſ remouẽdo. b ſ dispsit dedit paupibus
mosynaz i corde paupis: ꝛ hec ꝓ te l
exorabit ab oi malo. Elemosyna m
a ſ qz merces iusticie in eternũ. b ſ iusticiã vel vitam eternam.
viri quasi sacculus cũ ipo: ꝛ grãm hois n o
quasi pupillã cõseruabit: ꝛ postea re p
surget ꝛ retribuet illis retributiõem q
ſ mercem.
e vnicuiqz in caput illorũ. Sup scu r s
tũ potentis ꝛ sup lãceã: aduersus t v
a ſ doctor. ſ suscipiendo curã ꝓximi.
inimicũ tuuz pugnabit. Vir bonus fi x y
a ſ qz fideiussor deo. b ſ fidẽ vel ꝓximũ sibi commissum. a ſ dignus est operarius mercede sua.
f dẽ facit ꝓxio suo: ꝛ qui pdiderit con z a
g fusionẽ derelinquet sibi. Grãm fi b
a ſ doctoris. b ſ suscipiẽdo te in curam suã.
deiussoris ne obliuiscaris: dedit eni c

Qui facit mise. Postqz auctor induxit ad obseruatiões amicitie. hic ꝯsequenter inducit ad opa misericordie Ca. XXIX Et diuidit in duas ptes. nã pmo ponitur hec inductio. Scdo cautele adhibitio. ibi: Initiũ vite. Prima i tres. naz primo inducit ad subueniẽduz ꝓximo ꝑ accõmodationẽ. Scdo ꝑ elemosyne dationẽ. ibi: Multi. Tertio ꝑ fideiussionẽ. ibi: Vir bonus. Circa primũ dr: Qui facit misericordiaz feneratur ꝓximo suo .i. accõmodat i sua necessitate. frequẽter eni in hoc libro ꝛ i prouerbiis Salomonis accipitur fenerari ꝓ accõmodare: vt. s. dictũ est. Quãnqz ꝓximus nõ ẽ sic depauperatus: qn ꝓbabiliter appareat qz poterit restituere: sibi subueniri debet ꝑ accõmodationẽ. b Et qui ꝑualet manu. i. in ptãte ad dandum largiter. c Mãdata fuat. nõ solũ accõmodando sed etiam tribuendo. d Et iterũ redde ꝓximo. tu qui accepisti ꝑ accõmodationem. e Cõfirma verbũ. qui ꝓmisisti sibi reddere ꝑ effectũ. f Et i omni tpe inuenies qd tibi necessariũ ẽ. nam homies libẽter accõmodãt illis qui bñ reddũt: sz qz plurimi ꝯtrariũ faciũt. subditur: g Multi quasi inuẽtionẽ. rei vage que ꝑcedit occupãti i quã non cadit restitutio. h Estimauerũt fenus. i. rem accõmodatã restituere nolẽtes ipam. i Et ꝑstiterũt molestiã his qui se adiuuerũt. reddẽtes malũ ꝓ bono. k Donec accipiãt osculantur manus .i. faciũt reuerentiã ꝛ ꝓmissiões magnas illi a quo volũt aliquid accipe mutuo vt extorqre possint. l Et i tpe redditionis. i. i qua sic accipiẽs ꝓmisit reddere. m Postulabit tps. s. dilationis. n Et loquetur verba tedii .i. verba tediosa accõmodãti. o Et murmurationũ. dicens: qz nimis aspere repetat debitũ. p Et tps causabitur. dicẽs: qz fuit nimis charũ vel aliquid huiõi ad retardandũ solutionẽ debiti. q Solidi vix red. di. pma vice cũ tñ recepit simul magnã sũmã. r Et cõput. il. quasi inuẽtionẽ. i. quasi nõ teneretur ad restitutionẽ. s Sin aũt. i. si nõ possit sic detinere qd ẽ sibi accõmodatũ. t Fraudabit illũ pecunia sua. falsã pecuniã ꝓ vera sibi reddẽdo: vel debitũ totaliter negãdo. v Et possidebit illũ inimicũ gratis. id ẽ accõmodãs habebit illuz cui accõmodauit inimicum sine causa. x Et ꝯuitia ꝛ maledicta ꝛc. i. reddet accõmodãti mala ꝓ bonis. y Multi nõ cau. neqcie. Hic ꝯsequenter inducit ad subueniẽdũ ꝓximo ꝑ elemosyne datiõez: ꝛ ꝯtinuãdo se ad ꝑdicta dicit: Multi nõ causa neqcie. i. duricie ad ꝓximum. z Nõ fenerati sũt. i. dimiserunt accõmodare ꝓximo. a Sz fraudari gratis timuerũt. sicut dictũ ẽ in pte imediate ꝑcedẽti. b Verũtñ sup humilẽ aio. i. pauperiorẽ debitorẽ. c Fortior esto. largitate. d Et ꝓ elemosyna. i. ꝓ debito qd i tali casu i elemosynã ẽ ꝯuertẽdũ. e Non trahas illũ. ad iudiciũ vt cõpellatur reddere debitũ: f Propter mãdatũ. s. domini qui mãdauit vnicuiqz de ꝓximo suo subleuãdo. g Assume pauperẽ. ipm adiuuãdo. h Perde pecuniã ꝓpter frem ꝛ amicũ. ꝯsumẽdo eã in necessitates eorũ. lz eni in hoc ꝯsumetur tñ malus bonũ ꝓ ea reddet. i Et nõ abscondas illã sub lapide. thesauriçãdo i terra: sed in celo ꝑ elemosyne dationẽ. ideo subditur: Pone thesaurũ tuum i ꝑceptis altissimi: ꝛ ꝓderit tibi magis qz aurũ: ꝛ ptz. k Cõclude elemosynã in corde pauperis: ipm desolatũ ꝑ elemosynã tuã ꝯsolando. l Et hec ꝓ te exorabit ab oi malo. s. te liberari a deo. m Elemosyna viri quasi sacculus cũ ipo. in saculo reponuntur ea que in tpe necessitatis resumuntur: sic in morte qn deficiũt bona pñtis vite subuenit meritũ elemosyne: qz sicut dicit Aug9. Sola misericordia comes est defunctorum. † Tob.4.b 6.17.c n Et grãm homis. i. grãz dei datam homini. o Quasi pupillam ꝯseruabit. in presenti vita. p Et postea resurget. ꝑ receptionem pmii in alia vita. q Et retribuet illis retributionẽ. i. faciet a deo retribui. r Vnicuiqz i caput illorũ. qz sm maioritatẽ ꝛ minoritatẽ misericordie in pmio retribuetur plus ꝛ minus vnicuiqz. s Sup scutũ potẽtis. qd ẽ armatura ad defendendũ. t Et sup lãceã. que est armatura ad inuadendũ. v Aduersus inimicũ tuũ. scz diabolũ. x Pugnabit. te ꝓtegẽdo in eius tẽtatiõibus. et etiã ipm ꝑ victoriã repellẽdo. y Vir bonus. Hic ꝯsequenter ostendit qualiter subueniendũ sit ꝓximo ꝑ fideiussionẽ. nam ꝑ hoc aliquando ꝓximus euadit dãnum magnũ vel ꝯfusionẽ. Dicit igitur: Vir bonus facit fidẽ ꝓximo suo. ꝓ ipo in necessitate fideiubendo. z Et qui pdiderit. s. fidem erga ꝓximum intantũ discredẽs ei qz nõ vult fideiubere ꝓ ipa. a Cõfusionẽ derelinquet sibi. id est dimittet ꝓximũ suũ ꝯfundi. Si aũt li sibi referatur ad nolẽtẽ fideiubere. sic ẽ sensus: Cõfusionẽ derelinquet sibi. i. peccatũ incurret ꝑ qd ꝯfundetur corã deo: ꝛ etiã corã hoibus est sibi ꝯfusibile ꝓximo in necessitate sic diffidere. Consequenter informat illũ ꝓ quo fideiubetur. dicẽs: b Grãm fideiussoris ne obliuiscaris. sed cogita de eius liberatiõe. c Dedit eni ꝓ te aiam suã. obligãdo ꝓ te illud qd est sibi necessariũ ad vitã sustẽtandã:

ꝛ qm in.

a Recupera ꝓximuz scdm virtutem. Consulit vt sm vires ꝓximo ꝑbeas solatiuz: ꝛ sic tibi ꝑuideas ne i peccati laqueum cadas.

b Initium vite hominis aq. Fragilitatem et hospitalitatem et honestatẽ docet: ꝛ vt tẽperãtes sunt in victu ꝛ vestitu: honesti moribus: largi i suscipiẽdis fratribus. In ꝑncipio eni nõ fuit tanta luxuria cibi et potus: vel tãta ambitio vestiũ: curiũ ꝛ palatiorũ: vnde a ꝑncipio pomis arborũ ꝛ oleribus herbarũ viuebãt antiqui: ꝛ dñs pmis parẽtibus pelliceas tunicas post peccatuz fecit.

c Melior est victus pauperis sub tegmine. Ad lrãz. Melius ẽ tenuẽ victũ sub vili tugurio sumere cum securitate qz splẽdidas epulas cũ fatigatiõe i icerto loco quere

Allego. re. Alleg. Ho: Melior ẽ victus spũalis sensus qui sub vili tegmine lrãe a paupere ꝓlo i ecclie vnitate catholica hr qz ambitiose delitie phorũ qui i diuersis libris sub incerta opinione cõtinentur: vbi labor ꝛ supflua cura.

d Minimũ ꝓ. Sufficiat tibi qd habes ne superflue qras qd adipisci nõ vales. vñ qdã sapiẽtiuz ait: Melius ẽ tibi nõ hre qd tribuas qz ipudenter petere qd nõ habes. ꝛ ali

Eccs.7.a bi: Melius ẽ nomẽ bonũ qz diuitie mlte.

e Transi. Quasi qui alieno delectaris hospitio. redi ad ꝓpria: ꝛ de labore tuo te ꝛ alios pasce. Noli de aliena domo pastũ tibi supfluum qrere. Sufficit mihi susceptio ꝛ ꝓcuratio ꝓximorum.

f Improperiuz fena. Mystice autem monet vir ecclesiasticus in domo ecclesie assidue manere: vbi põt pabulũ vere sapiẽtie hre: ne inter phos et hereticos periculose hospitando: secularis sapientie doctrinã querat ꝛ non inueniat. In futuro autez examine eternum improperium sustineat.

Caplm. XXX

Qui diligit filiuz suum. Patres tam carnales qz spirituales monet vt filios suos diligenter erudiant: vt honeste viuãt ne lasciuiendo ꝑ aliorũ dogmata discurrant.

Equus

a ſ pdicatorem.
ꝓ te aiaz tuã. Repromissorẽ a
a ſ despiciendo. b ſ in anima.
fugit pctõr et imũdus. Bona b c
repromissoris sibi ascribit pec
cator: ꝛ igratus sensu dereliqt d e
liberãtẽ se. Vir repmittit de f
ꝓxio suo: ꝛ cũ pdiderit reue g h
a ſ scripturaz non obseruãdo regulam. b ſ tanqz hereticus. c ſ subditos.
rẽtiã derelinquet ab eo. Re i k
a ſ hereticorũ. s. traditio.
promissio neqssima multos l
a ſ recte ambulãres. s. ꝑ opinione sua.
pdidit diligẽtes: ꝛ cõmouit m
a ſ qui edificauerant super arenam.
illos quasi fluctus maris. Viros n
a ſ supbos. b ſ in circũitu erroris.
põtẽtes gyrans migrare fec:
ſ a statu fidei. b ſ ab vnitate ecclie.
ꝛ vagati sũt i gẽtibus alienis. o
Pctõr trãsgrediẽs mãdatũ p
ſ de qua dicitur: Maledictus qui non ꝑmanserit in sermonibus legis.
dñi icidẽt i ꝓmissiõnẽ neqz:
ꝛ qui conatur multa agere inci q r
a ſ dãnatiõnẽ. b ſ sm oibus rñi: nõ factis.
a dẽt in iudiciũ. Recupa ꝓxi s
mũ sm virtutẽ tuã: ꝛ attẽde t
b tibi ne incidas. † Initiũ vite v
hominis aqua ꝛ panis ꝛ ve x
stimentuz ꝛ domus ꝓtegẽs y
c turpitudinem. Melior est vi z
ctus pauperis sub tegmine a
asserum: qz epule splendide b
d i peregre sine domicilio. Mi c d
nimum pro magno placeat
tibi: ꝛ improperium peregri e
a ſ bonum est stabilem esse et constantem. vnde: Nolite transire de domo in domũ.
nationis non audies. Vitã f g
nequã hospitandi de domo
a ſ quasi difficile securitatẽ inter ignoros inueniet.
in domum: et vbi hospitãbi h
tur: nõ fiducialiter aget nec i k
a ſ in domo aliena.
aperiet os. Hospitabitur: et l
a ſ familiam domus.
pãscet et potabit igratos: ꝛ m n
e adhuc amara audiet. Trãsi o
hospes et orna mensam: ꝛ qui p q
i manu habes ciba ceteros.
Exi a facie honoris amicorũ r s
meorum: necessitudie domus
mee hospitio mihi factus es t
frater. Grauia hec homini ha v
benti sensum: correptio do x
f mus ꝛ improperiuz fenerato y
ris. Ca. XXX
g Qui diligit filiũ suũ z
assiduat illi flagella a

ꝛ qm ingrati faciunt ꝯtrariũ. subditur: a Repromissorẽ. i. fideiussorẽ. b Fugit pctõr ꝛ imũdus. nolẽs eũ liberare. c Bona repromissiõis sibi ascribit pctõr. d. qz fideiussor tenebatur ei intantum vel huiõi. d Et ingratus sensu. qui nõ recognoscit bona fideiussoris. e Derelinqt liberantẽ se. dimittẽs fideiussorẽ suum tractari dure ab ipo creditore. f Vir repromittit de ꝓxi. suo. i. fideiubet ꝓ eo. g Et cũ pdiderit. s. ꝓximus ꝑ quo fideiussit. h Reuerẽtiã. i. verecundiã corã deo ꝛ hoibus. i Derelinquetur ab eo. s. fideiussor mõ predicto: ido subditur: k Repromissio neqssima. qui ꝓximus ꝓmittebat fallaciter liberare fideiussorẽ. l Multos pdidit diligẽtes. i. destruxit bona amicorũ fideiubẽtiũ. m Et cõ. il. quasi flu. maris: nã ꝑ hoc incurrũt sepe fideiubẽtes tẽpestates tribulatiõis. n Viros ꝛc. naz ꝑ hoc expellunt aliqñ de suis hereditatibus. o Et va. sũt in gen. alienis. nã aliqñ fugiunt de terra ne capiantur ꝛ incarcerentur ꝓ debitis illorum ꝓ quibus fideiusserunt. ꝛ quia deus aliquãdo dimittit hominẽ talẽ incurrere tribulationez ꝓ peccatis suis ꝑteritis. subditur: p Peccator ꝛc. qd fit ꝑ fideiussionẽ in qua ꝓmittit se pro alio soluere si deficiat. ꝛ dr ꝓmissio nequã: inquãtũ ex ea ꝯtingũt sibi mala. q Et qui co. mul. agere. vltra possibilitatẽ suã. r Incidet in iudiciuz. ad qd trahitur ꝓpter obligationez factã. ideo subditur: s Recupera ꝛc. subueniẽdo ei ꝑ fideiussionẽ: ita tñ qz ꝑ hoc nõ incurras dictam tribulationẽ, ideo subditur: t Et attende tibi ne incidas. in ꝑdicta mala. ꝛ sic ptz qz fideiussio nõ ẽ leuiter: sed cũ magno põdere facienda. v Initiũ vite. Hic ꝯsequenter circa misericordie opa ponitur cautela: ꝛ maxime circa hospitalitatẽ. naz ꝑ hospites fictos ꝛ malos multi recipiẽtes eos fuerũt defraudati. igitur pmo inducit hoiez ad sic viuẽdũ sobrie qz nõ incurrat necessitatẽ discurrẽdi ꝛ apud extraneos hospitari dicẽs: Initiũ vite hois aq ꝛ panis. i. potus ꝛ cibus moderatus. naz frequẽter in scriptura noie panis ꝛ aq intelligitur cibus et potus generaliter. vñ. iiii. Reg. vi. Appone eis panem ꝛ aquaz. et subditur: Et apposita est eis magna ciborũ ꝑparatio. loqtur tñ hic scriptura de cibo ꝛ potu simplici. x Et vestimẽtũ. simplex ad necessitatẽ: ꝛ nõ ad curiositatẽ. † J.39.a y Et domus ꝓtegens tur. i. illa que turpe eẽt facere in palã: lz nõ sint mala vt reddere debitũ vxori ꝛ huiõi. z Melior ẽ vic. paupis. i. victus tenuis. a Sub tegmine asser. i. in parua domo propria: b Que epule splẽ. in pegre. i. in aliena patria. c Sine domicilio. s. ꝓprio. d Minimũ ꝓ ma. pla. tibi: id ẽ illud modicũ qd habes i domo tua reputa magnum. e Et improperiũ pegrinatiõis. i. euagatiõis ꝑ terram. f Nõ audies. tales eni sic euagãtes frequẽter vocantur trutani ꝛ ribaldi ꝛ huiõi. ido subditur: g Vita nequã ho. ꝛc. ꝑ talẽ euagationez ꝛ discursũ. h Et vbi hospitabitur. etiam aliqs ꝓ sua pecunia: sicut viator ꝛ mercator in taberna. i Nõ fiducialiter aget. dubitans ne in illa domo sint aliqui fures vel huiusmodi. k Nec aperiet os. non audiẽs de hoc loqui. l Hospitabitur. in domo aliena. m Et pascet ꝛ potabit ingratos. s. dñm domus ꝛ eius vxorem mittẽdo eis exenium de cibis ꝛ potibus suis. n Et adhuc amara audiet. ꝛ que sint illa subdit: o Transi hospes ꝛc. qz qñ superueniunt alie psone potentiores: dr sibi qz de hospitio sibi ꝓuideat alibi. ꝛ hoc est qd dicitur: Transi hospes: de domo ista ad aliã. p Et orna mensam. ibi ꝑparando comestionem. q Et que in manu habes ciba ceteros. exenium mittẽdo dño illius domus ꝛ eius vxori. ꝛ lz hoc non dicatur sibi verbo: dicitur tñ sibi facto. nam oportet eum facere in secũda domo sicut in pma. r Exi. de domo mea. s A facie honoris ꝛc. q. d. nõ possem honorifice suscipere in domo mea illos qui superuenerunt qui sunt amici mei notabiles ꝛ honorabiles psone nisi tu exires. t Hospitio factus es mihi frater. q. d. ex hoc qz intrasti hospitium meum non es sic mihi coniũctus familiaritate qz debeam propter te amicos meos potentiores recipe male. v Grauia hec homini habenti sensum. scz ad audiendum ipsa. x Correptio domus, id est mutatio hospitii. y Et improperiũ feneratoris. i. hospitis qui dicitur hic fenerator: quia vendit hospitibus res suas sm cursum cõmunem hospitum: vltra iustum ꝑcium. Ca. XXX

z Qui diligit filium. Postqz auctor ostendit qualiter actiuus habere se debeat ad vxorẽ ꝛ ꝓximũ. Hic ꝯsequenter ostendit qualiter habere se debeat ad filiũ. s. ipm tenẽdo sub disciplina. d. Qui diligit filiũ suũ: amore discreto. a Assiduat illi flagella. i. labores ne ꝑ ociuz tepescat: ꝛ verbera cũ deliqrit: ne ꝑ insolentiã vanescat.

a Equ⁹indo. Equ⁹indomit⁹ in precipitiū vadit:filiꝰ indisciplinatꝰ i peccatū ruit. Docet ꝙ spūales patres vt filios suos erudiant ⁊ corrigāt:ne eis īmoderata frena relaxent ne cadāt in turpitudinē vitiorū:⁊ ipi ignominiaȝ sustineant sempiternaȝ. b Melior est paup. Dulcis ē somnꝰ operanti:siue multuȝ comedat siue parū. Saturitas eni diuitiis nō sinit dormire cum. (Eccs.5.a) c Salus a. Vera salus aīe iusticie ē cui aurum ⁊ argentū non valet cōparari:quia non pdeunt diuitie i die vltionis. Iusticia autē animi liberabit a morte. d Bona abscondita. Cōtra eos loquit qui talentum verbi abscondunt quorū scientia viuentibus inutilis sicut epule mortuis ⁊ thesaurꝰ. e Sicut spado cō. Non facit ad cōplexum virginis: sic adoratio idoli adorātibus incōgrua ⁊ inutilis.

Iocūditas

B

Nico. de lyra

a Ut letet in nouissimo suo. de filio bñ morigerato. b Et non pal.s.filius. c Proximorū ostia. ad fornicandū vel aliquid furādū. d Qui docet filium suum. in fide ⁊ moribus. e Laudabit i illo. nam de tali dr cōmuniter: Bñdicat pater ꝙ genuit eū. f Et i medio domesticorū in illo gloriabit. videns ꝙ habeat bonū successorē i domo. g Qui docet filiū suum. modo dicto. h In çelum. i. in inuidiam ꝙ tristat de bono alterius. i Mittit inimicū. ꝙ de bono suo tristat. k Mortuus ē pater illiꝰ ⁊ ꝗsi non est mortuꝰ. qꝛ quodāmodo remanet in filio non solū in tpali hereditate:sed etiā in moribus ⁊ fide. ⁊ sic ptȝ lrā vsqȝ ibi: l Pro aiabus filiorū. id est p ipis defendendis in vita corporali ⁊ spūali ꝙtum ad mores. m Colligabit vulnera sua. exponendo se mortis piculis p salute filiorū. n Et sup omnē vocē. familie plāgētis ipm. o Turbabūt viscera eiꝰ. per cōpassionē ⁊ eos consolabit de infirmitate sua vel morte iminēte. ⁊ qm opposita iuxta se posita magis elucescunt. subdit de filio indisciplinato: C p Equus indomitꝰ euadet durus. i. dure portans ⁊ periculose. q Et filius remissus. a disciplina. r Euadet preceps. ad vitia. s Lacta filium. adulationibus. t Et pauentē te faciet. ne forte p suis maleficiis suspendat. v Lude cum eo. quasi de pari. x Et contristabit te. postea te cōtemnendo. y Non corrideas illi. de fatuitatibus eius simul cuȝ eo ridendo. ȝ Ne condoleas. cuȝ postea p iusticiā publicā puniet. a Et i nouissimo obstupescēt dentes tui. pre amaritudīe cordis tui. b Nō des illi potestateȝ in iuuentute. in ꝙ debet subesse disciplīe. c Et ne despicias cogitatus illius. i. nō solū verbera eū p factis malis:sed etiā p cogitationibus nephandis cū tibi apparuerint p aliqua signa:qꝺ de facili fit in iuuenibus. d Curua ceruicē eiꝰ. ne p superbiā eleuet. e Et tūde latera eiꝰ. virgis: dū infans ē. qꝛ tūc est bñ corrigibilis. f Ne forte induret. caput suū in malo. g Et nō credat tibi. monita tua ꝯtēnēdo. h Et erit tibi dolor aīe.

vt letet i nouissimo suo ⁊ ñ palpet
a ꝗrēdo doctrinā. b sana doctria. discipulū
proximorū ostia. Qui docet filiū suū:
a ⁊ non solum laudem: sed ⁊ ppetuam gloriam in consortio sanctorum habebit.
laudabit i illo:⁊ i medio domestico
rū i illo gliabit. Qui docet filiū suū
i çelū mittit inimicū:⁊ i medio ami
corū gliabit i illo. Mortuꝰ est pater
spūalis. a qui eū factis ⁊ dictis repsentat.
illiꝰ:⁊ ꝗsi nō ē mortuꝰ. Silē enī re
a pater filiū bonum.
liqt sibi pꝰ se:i vita sua vidit:⁊ leta
tus ē i illo. In obitu suo ñ ē ꝯtrista
demonibus.
tus:nec ꝯfusus ē corā inimicꝭ. Re
a filiū. b eccl'ie. ꝗslibet psecutores.
liqt.n. defensorē domꝰ ꝯ inimicos:
a catholicis. b doctrine et boni opis exēplum.
⁊ amicꝭ reddētē grāȝ. Pro aiabꝰ fi
a Sicut aplus gloriat in passionibus. b Quis
liorū colligabit vulnera sua: ēt sup
infirmatur ⁊ ego non infirmor:
oēȝ vocē turbabūt viscera eiꝰ:equꝰ
idomitꝰ euadit durꝰ:⁊ filiꝰ remissus
euadet pceps. Lacta filiū tuū ⁊ pa
uētē te faciet:lude cū eo ꝯtristabit
te. Ne corrideas illi ne ꝯdoleas:⁊ i
nouissimo obstupescent dētes tui.
Nō des illi ptātem i iuuētute:⁊ ne
despicias cogitatꝰ illius† Curua cer
uicē eiꝰ i iuuētute:⁊ tūde latera eiꝰ
dū infans ē:ne forte induret:⁊ nō
credat tibi:⁊ erit tibi dolor anime.
Doce filiū tuū ⁊ opare i illo ne i tur
pitudinē illiꝰ offendas. Melior est
a spiritu. b mente. c spūalibus.
d in mundo ꝙ spūalibus caret diuitiis.
paup sanus ⁊ fortꝭ viribꝰ:ꝙ diuēs
a ppie iniquitatis.
imbecillis ⁊ flagellatꝰ malicia. Sa
lus aīe i sāctitate iusticie:⁊ melior
ē oi auro ⁊ argento:⁊ corpꝰ validū
a idem supra salus anime in sanctitate iusticie ⁊c.
ꝙ census imēsus. Nō ēst cēsus sup
cēsū salutꝭ corpis:⁊ ñ ē oblectamē
a qꝺ ē de vera sapia in charitate nō ficta ⁊ cōtemplatiōe diuīa. b fortiter laborās i pceptis dei.
c pciosa est in conspectu dñi mors sctōrū eiꝰ.
tū sup cordis gaudium. Melior est
a petis plena. vñ: Laudaui magꝭ mortuos ꝙ viuētes p miseriis. s. ꝙ in hac vita pmunt mortales.
a sctōrū.
mors ꝙ vitā amara ⁊ reqes etna ꝙ
a ꝙ tabescūt hoies in peccatis.
lāguor pseuerās. Bona abscōdita i
ore clauso ꝗsi appositōes epularū cir
cūposite sepulchro. Quid pderit
a qꝺ nec sentit nec sapit: os habēt ⁊ nō loquētur: oclos habēt ⁊ nō videbūt:aures habēt ⁊ nō audiēt
libatio idolo:† Nec ei māducabit
nec odorabit. Sic qui effugatur a
dño:⁊ portās mercedes iniquita
tis. Uidēs oclis ⁊ igemiscēs:sicut
spado cōplectens virgineȝ ⁊ suspi

lor aīe. i. ptingēs vsqȝ ad intima cordis. i Doce filiū tuū. verbis. k Et opare in illo. bonis exēplis. l Ne i turpi. illiꝰ. p defectū in moribus. m Offendas. disciplinā debitā omittēdo. n Melior ē paup. Postꝙ auctor ostēdit ꝗliter actiuus se hre debeat ad vxorē primū ⁊ plē. hic vltimo ondit ꝗliter hre se debeat ad ppriā psonā:debet enī esse sollicitus de bona sui corporis ꝯsistētia ad agēdū ꝙ sūt statui suo necessaria: ita tñ ꝙ aīe nō rebellet:igit pmo agit ꝺ pmo. scꝺo de scꝺo. ca. sequēti. Sciendū tñ ꝙ iste diuisiones nō sūt sic pcise ꝗn in vna pte ponāt aliq de ptinētibꝰ ad aliā ⁊ ecōuerso. ⁊ h ppt conexionē vtutū put apparuit in pcedentibꝰ:⁊ in sequētibus apparebit. Igit primo ppositū incipit. scꝺo incidēs interponit. ibi: Bona abscōdita. tertio ad ppositum auctor reuertitur. ibi: Tristiciā. Dicit igit circa primū: Melior est paup sanꝰ ⁊ fortis viribꝰ ꝙ diues imbecillis corpe:qꝛ bona nature pcellūt bonis fortune. o Et flagellatꝰ malicia i mēte. Esa. xlviij. Non est pax impiis dicit dñs. p Salꝰ aīe in sāctitate iusticie. sicut enī salus corporis ꝯsistit in adequatione humorū:sic salꝰ aīe in adeqtiōe morū: qꝺ maxīe fit p iusticiā legalē: ꝙ includit oēȝ vtutē:vt hr. v. ethicorū. q Et melior ē oi auro ⁊ argēto. quanto spūalia bona tpalibꝰ pferunt. r Et corpꝰ validū ꝙ cēsus imēsus. ꝙ ē qd extrinsecū ab homie. nā dispositio corpis est intrinseca sibi. ex quo patet qꝺ subdit: Non ē cēsus ⁊c. †Ja.7.c s Et non est oblectamentū sup cordis gaudiū: qꝺ ptȝ ex hoc ꝙ hoies boni sustinēt maximos dolores i corpe:vt ꝯseruēt gaudiū ꝯscientie de bono virtutis in mente. t Melior ē mors ꝙ vita amara. talis enī vita est miseriis multis subiecta ꝙ sustinēt cū impatiētia. tali nāqȝ hoi magꝭ expedit breuis vita ꝙ longa:qꝛ p vite lōgitudinē cumularent eiꝰ pctā. ideo subdit: v Et reqes etna. corpis i sepulchro. ⁊ accipit hic eternū large fm duratiōeȝ phtꝭ vite: x Et lāguor. aīe ⁊ corpis mō dicto. y Perseuerās. vsqȝ ad mortē. ȝ Bona abscōdita. Hic iterponit incidens ꝺ talento homini credito ad multiplicandū:cuiꝰ negligētia imputat sibi ad pctm. iꝺo dr: Bona abscōdita in ore clauso. id est scientia in homine pigro ad docendum. a Quasi appositiōes epularū circūposite sepulchro:qꝛ nihil pficiunt sepultis. vtit tñ hic h exemplo:qꝛ gētiles antiquitꝰ h circa ppinquorū suorū tumulos faciebāt. b Quid pderit libatio idolo:q.d. nihil: cuȝ careat oi sensu. c Sic ꝗ effugatur a dño. cui scȝ talētū i eius morte auferetur a dño ⁊ effugatur ꝺ viuētiū ꝯsortio. d Et portās mercedis iniquitatis. id est demerita omissionis. e Uidēs oculꝭ. negligētiā suā pteritā. nam pena oculos eiꝰ aperit quos añ culpa claudebat. †Dan.14.c f Et ingemiscens. de omissione multiplicationis talēti. g Sicut spado ⁊c. qui non pōt generare corporaliter. sic nec iste spiritualiter per doctrinam.

Tristiciam

a Iocūditas cor. Quia nulla virtus sine ea ꝯsistit. (1.Co.13.d) Uñ: Maior aūt horū est charitas. b Minuēt dies. (Ps.54.) Uiri sanguinū nō dimidiabūt dies suos. i. pposperitatē quā sibi pmittūt non possunt habere in ppetuū. Ca. XXXI c Lignū. Sicut Adaȝ in ligno vetito trāsgressus:deorū sibi altitudinē sperauit:sic amatores auri diuersorū errorū simulachris seruiētes: aīas suas ꝗsi sacrificādo demonibus imolant vt plurima possideāt. (Allego.) Potest allegorice i hereticorū ⁊ phylosophorū doctrina accipi ꝙ splendore eloquentie nitet: et curiosos seducit.

Supra mē.

Nico. de lyra

Tristiciā. Hic ad ppositū reuertit monēs vitare tristiciā ꝙ bone ꝯsistētie corpis aduersat dicēs: Tristiciā. s. irrationabilē. b Non des ⁊c. talis enī tristicia non solū nocet corpi h etiā aīe. c Et ñ affligas temetipm i ꝯsilio tuo. sicut faciūt illi ꝗ p tristiciā desperātes interimūt semetipos. d Iocūditas cor. bñ ordiata. e Hec ē vita bois. i. humane vite cōseruatiua. f Et thesaurꝰ ⁊c. legat sic lrā: Et thesaurꝰ sāctitatis sine defectiōe:supple ē. nā grā sanctificās nunꝙ defecit homini: h homo aliqñ deficit grē dei. g Et exultatio viri est lōgeuitas. i. eiꝰ causa:qꝛ sicut tristicia est passio mortificatiua: sic leticia est dispositio viuificatiua. ij. rhetorice. ideo subdit: h Miserere aīe tue placēs deo. a tristicia seculi ꝙ mortē opat pcauēdo. i Et ꝯgrega cor tuū i sanctitate eiꝰ. sensus exteriores diligenter custodiēdo:ne p eos aliqd intret qꝺ sit ꝯtrariū sāctitati. Cetera patēt ex dictis vsqȝ ibi: k Zelus. i. inuidia ꝙ est tristicia de bono alterꝰ. l Et iracūdia minuēt dies. qꝛ corrodunt cor a ꝙ pcedit vita. m Et añ tps. determinatū a natura. n Senectā adducēt cogitatus. distorquētes animū circa curam tpaliū. o Splendidū cor. i. letuȝ et largū. p Bonū i epulis. supple ē:ꝙs dat paupibus ⁊ psonis honestis. q Epule enī illiꝰ diligēter fiūt. i. munde ac splēdide pparāt pdictis psonis.

V Igilia honestat. Ca. XXXI

Postꝙ induxit ad diligentiā circa bonā cōsistētiā corporis. hic ꝯñter inducit ad eiꝰ moderantiā p quā corpꝰ remanet subditū legi mētis: qꝺ maxie fit p debitā sobrietatē. Circa quā pmo ppōit breuit intentū. scꝺo diffusiꝰ psequit ppositum. ibi: Supra mensā. Prima in duas. s. in ptem pncipalē ⁊ incidentalem ꝙ incipit: Laborauit diues. Circa primum dicit: Uigilia honestatis. s. in orōne ⁊ sacre scripture lectione. s Tabefaciet carnes. i. reprimet eas a carnalibꝰ vitiis. Hiero. ad Rusticū monachū: Ama sanctarū scripturarū studia:⁊ carnis vitia non amabis. t Et cogitatꝰ illiꝰ auferet somnū. pigricie aīe ⁊ corporis. v Cogitatus pscientie. s. diuine ꝙ deus oia videt aperte. x Auertit sensuȝ. ab oi malo. Boetꝰ. v. de ꝯsolatione: O viri magna indicta vobis est necessitas probitatis si dissimulare nō vultis:qm cūcta agitis añ oculos iudicis cuncta cernētis. y Et ifirmitas grauis sobriā facit animā. nā ꝙdiu durat aufert appetitū

a seculi. s. que operatur mortem.
rās. Tristiciāȝ nō des aīe tue:⁊ ñ
cogitatu.
affligas temetipm in cōsilio tuo.
a que est in vera charitate.
Iocūditas cordis h ē vita bois:
⁊ thesaurus sine defectiōe sancti
a future vite ⁊ vera exultatio: ⁊ vera btitudo.
tatꝭ:⁊ exultatio viri ē lōgeuitas.
a vt cōtinenter. s. ⁊ iuste placeas deo.
†Miserēre aīe tue placens deo:⁊
a ad hoc. s. b cogitatiōes cordis.
ꝯtine:⁊ ꝯgrēga cor tuū in sctitate
seculi.
eiꝰ:⁊ tristiciaȝ longe expelle a te.
Multos. n. occidit tristicia: et nō
a ñ pōt eē vtilitas vbi ē bonorū operū sterilitas.
est vtilitās in illa:çelus ⁊ iracun
a puersus animi affectus debilitat corpꝰ. vnde: Spūs tristꝭ exiccat ossa. .i. vita eterna indignos efficient.
diā minuēt dies:⁊ añ tpꝭ senectā
iocūdū. ecōtra.
adducet cogitatꝰ. Splēdidū cor
sanctorū. virtutum.
bonū in epulis ē:epule enim illiꝰ
a qꝛ indeficientes.
diligenter fiunt. Ca. XXXI
a in studio. s. virtutū. b carnales voluptates. a confige timore tuo. ⁊. m. a. iu. n. t. r. a pigricie tediū. b qui preuidet ⁊ pmia bonorum ⁊ supplicia malorum.
V Igiliā honestatis tabe
faciet carnes:⁊ cogitātꝰ
illius auferet somnūm. Cogita
tus prescientie auertit sensum:et
a corporis. b ab omni cōcupiscentia.
infirmitās grauis sobriām facit
a a deliciis. b in domino.
aiām. Laborauit diuēs in cōgre
a spūalis.
gatiōe substātiē:⁊ in reqe sua re
a pmio. s. bonorū suorū. b i eterna cōcupiscētia
plebitur bōnis suis. Lāborauit
a scientia. huius vite.
pāup in diminutiōe victꝰ:⁊ in fi
a carens celestibus diuitiis. b quālibet pecuniam ꝙ per auariciam colligitur.
ne inōps fit. Qui aūt diligit nō
a .i. ꝙ in hac ambitione consumit psentem vitā eterna implebitur ignominia.
iustificabitur:⁊ qui insequitur cō
sumptionē replebit ex ea† Multi
a in casum auri dat ꝙ eius ambitione capit.
dati sūt in āuri casus:et facta est
a qui eius amore vltra modum ardescunt.
in spēcie ipiꝰ pditio illorū. Lignū
offensiōis ē aurū sacrificātiū:vę
eternum.
illis ꝙ sectāt illꝺ:⁊ oīs imprudēs
a in eternum.
deperiet i illo. Beatꝰ diues qui i
a errorꝭ ⁊ cuiuslibet peccati.
uentus ē sine mācula:⁊ qui post
aurū nō abiit:nec sperauit i pecu
seculari.
nia ⁊ thesauris. Quis ē hic ⁊ lau
a virtutibus studendo:miraculis coruscādo.
dabimus eū: Fecit eni mirabilia

petitum comedendi:⁊ in conualescentia oportet ꝙ homo sobrie viuat ne recidiuū incurrat. ⁊ sic p talem cōsuetudinem disponit ad sobrietatem. D ȝ Laborauit diues. Hec est pars incidentalis in qua tractatur de vita diuitis eo ꝙ diuites solēt laute viuere: sicut dr Luce. xvj. de diuite: qui epulabatur quotidie splendide:⁊ occasione diuitis tractat de paupere. Modus est enim huius auctoris simul tractare de oppositis: vt patet per predicta. (†De pe.di. 3.c. ꝙ vult. De spon.c. inter opa in glo.) Sic igitur pcedit:quia primo tractat ꝺ diuite et paupere bono ⁊ malo. secundo singulariter de diuite bono. ibi: Beatus diues. Circa primum dicit. Laborauit diues. scilicet bonus. a In congregatione substantie. ad viuendum fm statuȝ suum honeste:⁊ ad agendum opera misericordie. b Et i requie sua replebitur bonis: id est in senecta que ē tempus quietis a laboribus. Uel in requie sua: id est in morte in qua recipiet eterna bona p tēporalibꝰ. c Laborauit paup. in expendendo fatuus. d In diminutiōe victus:quia plus expendit ꝙ lucratur. e Et in fine inops fit. qꝛ non potest laborare sicut prius. Ul' in fine. id est in morte:quia fit vacuꝰ bonis spiritualibus. ⁊ quia cōmendauit diuitem ne credatur ꝙ omnis diues sit bonus, ostendit contrariū dicens: A f Qui aurum diligit. immoderate. g Non iustificabitur. nam frequenter acquirit iniuste ⁊ custodit impie. h Et qui insequitur consumptiōes. bonorum temporalium per prodigalitatem. i Replebitur ex ea. scȝ indigentia: ppter qꝺ mediuȝ est tenendū. nam liberalitas tenet medium iter prodigalitatem ⁊ auariciaȝ. k Multi dati sunt in auri casus. i. multi ceciderunt in peccata ppter aurum. l Et facta est in specie ipius:quā nimis cōcupierunt. m Perditio illoruȝ. p iniusticiā male acquirēdo. ⁊ per auariciam male cōseruando. n Lignuȝ offensionis ē aurū sacrificātiū. lignuȝ offensionis hic dicitur lignum vetitū p cuius ꝯcupiscētiā humanū genꝰ incurrit mortem. Gen. iij. sic per concupiscentiā auri incurrunt cupidi mortē peccati. Et dicit aurū sacrificātiū. naȝ cupidus colit aurū sicut deū suuȝ. propter qꝺ apl's Col. iij. dicit ꝙ auaricia est idolorum seruitus. o Ue illis qui sectant illud. male cōcupiscendo. p Et oīs imprudens deperiet in illo. dicit autem prudens quasi porro. †Ja.5.a id est lōge videns. ⁊ per oppositū cupidus dicit imprudēs: qꝛ nō videt nisi bona presentis vite:propter qꝺ sibi non puidet de bonis future vite. q Beatꝰ diues. Hic psequitur ꝺ bono diuite singulariter dicens: Beatꝰ diues: ex acquisitione iusta. r Qui inuentus est sine macula. cupiditatis ⁊ auaricie. s Et qui post aurū nō abiit. p ꝯcupiscentiā malā. sȝ magis aurū secutū est eū: cuiꝰ obseqo vsus ē in opibus piis ⁊ honestis. t Nec sperauit in pecunia ⁊ thesauris. ibi ꝯstituēdo finē suū. v Quis est hic ⁊ laudabimus eū:q.d. rarꝰ est ⁊ laude dignus. x Fecit enī mirabilia in vita sua. illa enī ꝙ rara sūt mirantur homines ⁊ non consueta.

Quis pbat

Universidad de ... Biblioteca

a Supra mensam. Ad litterã ptinentiã ꝛ tẽperãtiã docet: ꝛ mystice vt in lege dei simus cauti ꝛ ꝓuidi. mẽsa eni magna ẽ copia scripturaꝝ: in q̃ non debemus esse ꝑcaces: vt aliq̃d sine doctore rapiam⁹: sed sanctorũ doctoꝝ viam teneamus. B
b Non dicas ꝛc. quasi diceret: ne ꝑ̃suptione aliq̃d agas: vl' anq̃ꝫ discas ad scribendũ manũ mittas.
c Vtere q̃si. Qua si sobrietatẽ dilige: tẽperãter age: ꝛ ne q̃d nimis ne in scandalũ ꝯfusiõis incidas. Cõuenit q̃ christiano añ oĩa humilitatẽ diligere: in lectione scripture cautũ esse: rectã fidẽ tenere: modũ ĩ sciẽtia ꝯuare: ꝛ charitatꝭ regulã: vt ꝓbat⁹ sit corã deo ꝛ hoĩbus.
d Ce suffiCiẽs. Tenuis vict⁹ tã aĩe q̃ꝫ corꝑi vtilis ẽ. supflu⁹ vo ecõtra.
e Vinum exiguũ. Vinũ q̃ꝫ spũale sumptũ moderate: vtile est tam corpori q̃ꝫ aĩe. immoderate vo ĩsanire facit et a deo disiungit vñ anxia cura et turbatio maxima: ꝛ ꝑpetua tortura. C
f Somn⁹ sa. Subtilior est somnus in parco victu. Mystice aũt q̃ sobrius est ĩ parco vino in cõtemplatiõe veritatꝭ quiescit vsq̃ꝫ in mane resurrectionis.
g Et vome. Aiũt medici q vomitus stomachũ purgat: cholerã minuit.
Mystice. Mystice. q̃ trãsgreditur mẽsurã ꝛ grauat carnalibus delictis: ꝑ ꝯfessionẽ peccati feditatẽ euomat: ꝛ ꝑ corꝑis castigationẽ ad sanitatem redeat.
h In oĩb⁹ operi. Monet ne tp̃s ꝑdam⁹: sꝫ bene operemur: ꝛ mãdata dei custodientes requiem inueniamus animab⁹ nostris.
i Splendiduꝫ in pani. Ad litteram. Ad elemosynã inuitat: Quia qui seminat in benedictionibus de benedi. ꝛ metet. Ps. 125.
Mystice. Mystice aũt q̃ panẽ verbi fideliter dispẽsat: ꝛ testimoniũ veritatꝭ nõ occultat: in p̃senti et in futuro benedicetur.
k Multos enim. Ebrietas mltos subuertit que sensum minuit: irã excitat: libidinem inflãmat: animi secreta reuelat.
l Ignis. i. sic ignis ferri duriciam mollit ꝛ candescere facit: sic vinũ corda supboꝝ inflãmãs: ad facinus impellit. D

Equa vita

a ꝟ in amore conditoris.
in vita sua. Qui ꝓbat⁹ ẽ in illo ꝛ ꝑ
a ꝟ q fecit. s.
fect⁹ iuẽt⁹ ẽ: ꝛ ẽrit illi gl'ia eterna.
a ꝟ ſm liberũ arbitrium. ꝟ p̃ceptum dei.
Qui potuit trãsgredi ꝛ non ẽ trãs
a ꝟ ptinaciter quasi impenitens.
gressus ꝛ facẽ mala ꝛ ñ fecit. Ideo
a ꝟ conseruata ad remunerationem.
stabilita sũt bona illi⁹ ĩ dño: ꝛ ele
a ꝟ predicando.
mosynas illi⁹ enarrabit oĩs eccl'ia
a ꝟ mensam quam heretici maculare contendunt: quoꝝ intentiõe nihil nequius inuenitur.
sctoꝝ. Supra mẽsã magnã sedisti:
nõ apias sup illã faucẽ tuã prior.
ꝟ ficta.
Nõ dicas si mlta sũt q̃ sup illã sũt.
†Memẽto qm̃ mal⁹ ẽ ocul⁹ nequã. † Mat. 20. b
Nequi⁹ ocl'o q̃d creatũ ẽ? Ideo ab
a ꝟ in futura vltione.
omni facie sua lachrymabiť cuꝫ vi
a ꝟ q̃ modo latet reuelante iudice. ꝟ diaboli.
derit. Ne extẽdas manũ prior: ꝛ iui
dia ꝯtamiat⁹ erubescas. Ne cõpri
a ꝟ in iudicio cũ dixerit iudex: Discedite a me oẽs qui operamini iniqui.
b ꝟ in q̃ ẽ luxuria: Del vino sapiẽtie: ne plus sapias q̃ꝫ sapere oportet.
maris in ꝯuiuio vino. Intellige q̃
sũt ꝓximi tui ex teipo. Vtere q̃si hõ
frugi his q̃ tibi apponũť: vt nõ cũ
mãducas mltũ: odio habearꝭ. Ces
sa prior causa disciplĩe: ꝛ noli nimi⁹
eẽ ne forte offẽdas: ꝛ si ĩ medio mul
toꝝ sedisti prior ill' ne extẽdas manũ
tuã: nec prior poscas bibere q̃ꝫ suffi
ciẽs ẽ hoi erudito vinũ exiguũ: et
ĩ dormiẽdo nõ laborabis ab illo ꝛ
ꝟ quia.
ñ sẽties dolorẽ. Vigilia ꝛ cholera
ꝟ guloso.
ꝛ tortura viro ĩfrunito: sõn⁹ sanita
tis ĩ hoĩe parco. Dormiet vsq̃ꝫ ma
a ꝟ in eterna beatitudine.
ne: ꝛ aĩa illi⁹ cũ ipo delectabiť. Et
si coact⁹ fueris ĩ edẽdo multũ: sur
ge e medio ꝛ vome: ꝛ refrigerabit
te: ꝛ ñ adduces corꝑi tuo ĩfirmita
tẽ. Audi me fili: ꝛ ñ spnas me: ꝛ ĩ no
uissimo iuenies ṽba mea. In oĩb⁹
opib⁹ tuis esto velox: ꝛ oĩs ĩfirmi
tas ñ occurret tibi† Splẽdidũ ĩ pa
nib⁹ bñdicẽt labia mltoꝝ ꝛ testimo
niũ ṽitatꝭ illi⁹ fidele. In neq̃ssimo
a ꝟ dogmate hereticorum.
pane murmurabit ciuitas: ꝛ testi
a ꝟ quo ait: Testis falsus non erit impunitus.
mõnium nequicie illius verum ẽ.
a ꝟ q̃si diceret: ebriosos fuge: facile eni irascunť.
Diligentes in vino: noli prouoca
re: multos enim exterminauit vi
nũ. Ignis ꝓbat ferrũ durũ: sic vi
nũ corda supboꝝ arguet in ebrie

a Qui ꝓbatus ẽ in illo. s. auro. b Et perfectus inuẽtus est. in operibus liberalitatis ꝛ misericordie. c Et erit illi gl'ia eterna. Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei ꝛc. et subdiť: Esuriui et dedistis mihi mãducare. d Qui potuit trãsgredi. nam diuitie dant opportunitatẽ ꝛ occasionem male faciendi. e Et nõ est trãsgressus. ꝑ stabilitatẽ volũtatꝭ ei⁹ in bono. f Ideo stabilita sũt bona illi⁹ ĩ dño. nã ꝑ tꝑalib⁹ recepit etña. g Et elemosynas illi⁹ enarrabit oĩs eccl'ia sanctoꝝ. ad informationẽ aliorum. h Supra mẽsam. Hic reuertiť ad ꝓpositũ tractãs diffusi⁹ de sobrietate. ꝛ p̃mo circa cibũ ꝛ potũ generaliter. scđo circa potũ specialiter. ibi: Diligẽtes ĩ vino. Prima in duas. q2 primo facit ꝓpositũ. secundo dat remediũ ꝯtra excessuꝫ. ibi: Et sic coactus. Circa primũ dicit: Supra mẽsam magnã sedisti ꝛc. i. cũ vocat⁹ fueris ad mẽsam magne ꝑsone nõ incipias p̃m⁹ comedere. i Nõ dicas ꝛc. i. nõ q̃ras de ferculoꝝ multitudĩe: ꝫ accipe q̃d tibi apponať in gratitudie. k Memẽto qm̃ ꝛc. q̃ maior ẽ q̃ꝫ venter: q2 frequenter plus cupit q̃ꝫ vẽter recipere possit. l Ideo ab oĩ facie sua lachrymabiť. i. grauiter portabit. m Cũ viderit. paucitatẽ ferculoꝝ. vel q2 nõ sũt ſm suã ꝯcupiscentiã. n Ne extẽdas manũ tuã prior. ad cibũ ꝛ potum. o Et inuidia. i. improperio aliꝯ tibi inuidẽtis. p Cõtaminat⁹. i. de gulositate notatus. q Erubescas. coram epulantibus. r Ne cõprimaris in ꝯuiuio vino. vltra mensurã accipiendo. s Intellige que sunt ꝓximi tui. i. qualiter sentit ꝓximus tu⁹ de se effudentib⁹ sup vinum. t Ex teipso. i. sicut tu ebriosos aliq̃n ꝯtempsisti. v Vtere q̃si hõ frugi. i. cum discretione ꝛ tꝑate. Est eni frugi nomẽ cõis generis ꝛ ĩdeclinabile: ꝛ signat idem q̃d temperatus ꝛ modestus. x His que tibi apponunť. ꝛ modum debitum non excedas. y Odio habearis. sicut gulosus canis. ꝫ Cessa prior. i. sicut dictum est q non debes primus comedere: similiter nec debes vltim⁹ cõtinuare. a Causa disciplinẽ. i. vt appareas disciplinatus et moderat⁹. Cetera patent ex dictis vsq̃ꝫ ibi: b Et in dormiendo non laborabis ab illo. vinum eni potatuꝫ excessiue impedit op⁹ nature: ꝛ sil'r excessus cibi. ideo subditur: c Vigilia. i. ꝑuatio somni suauis ꝛ q̃etis. d Et cholera. ĩ pectore ꝛ gutture. e Et tortura. id ẽ torsiones vẽtris: f Viro infrunito. i. guloso sup cibum ꝛ potũ effuso. g Somn⁹ sanitatis ĩ homine parco. q2 natura nõ grauať in digerendo. h Dormiet vsq̃ꝫ mane. i. pacifice ꝛ quiete. i Et aĩa illi⁹ cum ipo delectabiť. nam ex indigestione nõ grauabiť. k Et si coactus. hic dat quoddã remedium ꝯtra cibi ꝛ potus excessum. d. Et si coac. fue. in edendo ꝛc. sicut fit in aliquib⁹ terris more barbarorum: vbi hoĩes inuitãt cõmẽsales suos ad comedẽdũ ꝛ bibendũ vltra mensurã ꝛ modũ. l Surge e medio ꝛ vome. extra societateꝫ illam ne forte nimis iter illos sedẽdo tibi ꝯtingat talis passio: ꝛ cum hoc corporis mala dispositio. m Audi me fili. diligẽter et attente. n Et nõ spernas me. i. doctrinã meã. o Et in nouissimo inuenies verba mea. fuisse vera. p In omnib⁹ operibus tuis esto velox. ſm enim p̃bm libro ethi.. consiliari debemus morose sed exeq̃ velociter bñ consiliata. q Et omnis infirmitas. i. defectus operꝭ. r Non occurret tibi. qui frequẽter supuenit quãdo differť executio boni consilij. vñ Poeta: Nocuit differre paratis. † Pro. 11. b s Splendidũ ĩ panibus benedicẽt labia multoꝝ. sibi bona imprecantiũ ꝑ sua liberalitate ꝛ misc̃dia. t Et testimoniũ veri. illi⁹. l. s. veritatꝭ vite. v Fidele. i. verax. x In neq̃ssimo pane. i. neq̃ter acq̃sito ꝛ male dato. y Murmurabit ciuitas. q̃ ĩ h̃ grauať. ꝫ Diligẽtes. Hic spãliter agit d̃ sobrietate circa potũ. d. Diligẽtes ĩ vino. q̃rẽdo ꝛ potãdo. a Noli ꝓuoca. ad bibẽdũ. nã sine h̃ sũt ad h̃ nimis ꝓni. Vel: Noli ꝓuocare: ad iracũdiã. q2 cito ꝓuocãť ad homicidiũ. ideo subdiť: Multos eni ꝛc. b Ignis ꝓbat ꝛc. ipm mollificando. c Sic vinum corda superborum arguet ꝛc. totaliter eos sopiendo ꝛ deijciẽdo: sicut patet de Holoferne. Judith. xiij.

Equa vita

a Eq̃ vi. Vinuꝫ sobrie potatum vitam equitatis nõ tollit: sed sobrietatẽ ꝛ cetã ṽtutũ ornamẽta adduc̃.
b Vinum. Patet irritationem: irã et ruinas multas ebrietate nasci: et amaritudinem anime: ꝛ animosam offensionẽ virtutes minorari: scelerum vulnera multiplicari.

Ca. XXXII

c Ectoreꝫ te posuerũt. Qui dignitate p̃est nõ debet supbire.
Ma. 20. b vñ: Qui maior ẽ vestrũ fiat sicut iunior ꝛc.
d Gẽmula car. Ardentiũ gẽmaꝝ p̃ncipatũ tenet carbũculus: sic dict⁹: q2 ignit⁹ est vt carbo: cui⁹ nec nocte vincit fulgur. Lucet enim in tenebris: adeo vt flãmas vibret ad oculos. Hũc cõpat auro: ꝛ musicũ melos cõuiuio. Sic eni carbũculus duplicat splẽdorẽ auri: ita melodia iocũditatẽ ꝯuiuij.
Mystice. Mystice aũt significat diuinã sapiaꝫ auꝝ: Carbũcul⁹ ṽtutũ gl'iaꝫ. Vinũ: grãꝫ spũalem. Musica euãgelij p̃dicationẽ. Cõuenit. n. diuine sapie fulgor ṽtutum: ꝛ spũali grẽ p̃dicatio ṽbi.
e Smaragd⁹ virore herbas frõdesq̃ꝫ supat: aerẽ circa se viriditate inficiẽs q̃ mero ꝛ viridi proficit oleo: cui⁹ genera plima. Primi sũt scithici: scđi bactriani: tertij egyptij. h̃ significat aĩas immarcessibili fide virentes. Sic q̃ ĩ fabricatiõe auri decorẽ auget splẽdor smaragdi: sic eruditionẽ viri ãplificat charitas recte fidei: q̃ ꝑ dilectiõeꝫ opať: et mysteria dñice passiõis digno venerať sacro.
f Añ grãdi. Fulgor coruscationis p̃ibit põd⁹ grãdinis: sic nitor grẽ

vereci.

tate potatũ. Eq̃ vita hoĩbus vi
nũ in sobrietate: si bibas illõ mo
derate: erꝭ sobri⁹. Que est vita q̃
a ꝟ sensum minuendo: egritudinẽ ingerendo.
minuiť vino? Quid defraudat
a ꝟ ebrietas. b ꝟ terreni fruct⁹ ad alimentũ hoĩs conditi sunt: non ad detrimentum.
vitã? Mors. Vinũꝫ ĩ iocũditatẽ
creatũ ẽ: ꝛ ñ ĩ ebrietatẽ ab initio.
a ꝟ sepe idem reperit vt forti⁹ memorie infigat.
Exultatio aĩe et corꝑis vinũ mo
derate potatũ. Sanitas est aĩe et
corꝑi: sobri⁹ pot⁹. Vinũ mltũ po
tatũ: irritationẽ ꝛ iram ꝛ ruinas
multas fac̃. Amaritudo aĩe: vinũ
multũ potatuꝫ. Ebrietatis aiosi
tas imprudẽtꝭ offensio: minorãs
a ꝟ alter alteri⁹ onera portare: ꝛ sic adimplebitis legem christi.
virtutẽ ꝛ faciẽs vulnera. In cõuiui
uio vini ñ arguas ꝓximũ: ꝛ nõ de
a ꝟ sicut Cham patrem suum.
spiciãs eũ ĩ iocunditate illi⁹. Ver
ba ĩproperij ñ dicas illi ꝛ ñ p̃mas
illũ ĩ repetẽdo. Ca. XXXII

Ectorẽ te posuerũt noli
extolli: esto in illis quasi
a ꝟ verbo instruẽdo ꝛ exemplo.
vn⁹ ex ipis. Cũrã illoꝝ
habe: ꝛ sic cõsidera: et oĩ cura tua
explicita recũbe vt letẽrꝭ ꝓpter
illos: et ornamentũ grẽ accipias
ꝟ nationem.
coronã: ꝛ dignationẽ cõsequaris
a ꝟ maturior scientia.
corrogatiõis Loq̃re mãior natu:
ꝟ dei.
decet eni te. Primũ verbum dili
a ꝟ. i. nõ ꝓ inani fauore canoram eloquentiã fundas. a ꝟ auditor. s. qui ꝓficiat.
gẽtis sciaꝫ: ꝛ nõ ipediãs musicã.
b ꝟ felix q̃ loq̃tur causam in aurem prudentis.
Vbi audit⁹ nõ ẽ nõn effũdas ser
monẽ: et iportune noli extolli in
sapia tua. Gẽmula carbunculi in
ornamento auri: ꝛ cõꝑatio musi
coꝝ ĩ ꝯuiuio vini. Sicut ĩ fabrica
tione auri signũ est smaragdi: sic
numer⁹ musicoꝝ in iocũdo ꝛ mo
a ꝟ in cõuiuio. b ꝟ audi isrl' ꝛ tace.
derato vinõ. Audi tãcens: ꝛ ꝓ re
a ꝟ modestiam quoq̃ꝫ vocis cõmendat.
uerẽtiã accedet tibi bona gratia.
a ꝟ oportet magistrum loqui ꝛ docere: discipuluꝫ tacere ꝛ audire.
Adõlescens loquere in tua causa
vix cum necesse fuerit. Si bis iter
rogat⁹ fueris: habeat caput rñsũ
tuũ. In multꝭ esto q̃si insci⁹: ꝛ au
di tacens sil' ꝛ querẽs. In medio
magnatoꝝ loqui non p̃sumas: et
vbi sunt senes nõ multũ loq̃ris.
Ante grãdineꝫ p̃ibit coruscatio:

a Equa vita hoĩb⁹. i. vita in equalitate humoꝝ cõseruata. b Vinũ in sobrietate. supple potatũ. c Que est vita. humana. d Que minuiť vino. q. d. nõ ẽ vita humana: sed porcina ꝛ bestialis. e Quid defraudat vitã? mors. Nã mors nature defraudat vitã nature. mors culpe vitam grẽ: mors gehẽne vitam gl'ie. f Vinũ in iocũditatẽ. moderata rõne. g Creatũ ẽ. nã letificat cor homĩs. Ps̃. ciij. h Exultatio aĩe ꝛ corꝑis. i. appetit⁹ sensitiui ꝛ intellectiui. i Vinũ moderate potatũ. q2 ꝯfert virtuti mentis ꝛ sanitati corꝑis. ideo subdiť: Sanitas ẽ ꝛc. k Vinuꝫ multũ potatũ. i. in magna quãtitate vel multa fortitudine. l Irritationẽ. i. euacuationẽ sensus. m Et irã. i. appetitũ vindicte. n Et ruinas multas facit. corꝑales ꝛ spirituales. Ex dictis ꝑꝫ q̃d sequiť vsq̃ꝫ ibi: o In ꝯuiuio vini nõ arguas ꝓximũ. i. q̃n est bene potatus. tũc eni nõ ẽ correctiõis susceptiuus. p Et non despi. eũ in iocun. illius. i. in ebrietate sua. eadẽ rõne. q Verba improperij nõ dicas illi. nã insurgeret ꝯtra te. r Et nõ p̃mas illũ in repetẽ. s. debitũ aspere: q2 exasperareť ꝯ te: ꝛ redderet tibi malũ ꝓ bono ꝛc.

s Ectorem te posuerũt. Superius a ca. xxv. ꝛ citra actum est de statu actiuoꝝ. Ca. XXXII Hic ꝯsequẽter agiť d̃ statu p̃latoꝝ. Et diuidiť in duas ꝑtes. nã primo agiť de eoꝝ officio. Secũdo de honore sibi impẽdendo. ca. xxxviij. Circa primũ sciendũ q sicut dicit Grego. ĩ pastorali. Prelatus debet esse in actione p̃cipuus. et p̃ ceteris in ꝯtemplatione suspẽsus. ideo p̃mo agiť de eius actione. secũdo de ei⁹ ꝯtẽplatione. ca. xxxv. Prima adhuc in duas. nã primo agiť de eius actione tꝑe pacis. Secũdo tꝑe tribulationis. ca. se. Prima adhuc in duas. nam p̃mo agiť de actiõe p̃lati. Secũdo de modo agendi. ibi: Fili sine ꝯsilio. Prima adhuc in duas. nam primo informať prelatus. secũdo subditus. ibi: Audi tacẽs. Circa primũ d̃r: Rectorẽ te posuerunt noli extolli. ex honore tibi impẽso: sed magis humiliari saluo tñ honore officij. A t Curã illoꝝ habe. sicut pater bon⁹ sue familie. v Et sic ꝯsidera. que sũt subditis vtilia. x Et oĩ cura tua explicita. q̃ꝫtum ad officiũ tuum spectat. y Recũbe. recreationẽ tuã accipiẽdo moleste. ꝫ Vt leteris ꝓpter illos. i. ꝓpter illoꝝ bonã dispositionẽ. ꝑfectus enĩ subditoꝝ est gl'ia p̃latoꝝ. a Et ornamentũ grẽ accipias coronã. s. gl'ie: q̃ est grã ꝯsũmata: ꝛ ꝑ ꝯsequens grẽ ornamentũ. b Et digna. ꝯsequaris corrogationis. i. ꝯgregatiõis ꝑ te bñ disposite. vñ versus de cõpositis hui⁹ verbi rogo. Si rogat addideris con ꝯgregat: e dat: ir infert. De minuit: sub substituit: ꝓ ꝓtrahit: iter Querit: pre superat: ab destruit: arq̃ꝫ supbit. c Loquere maior natu. i. tu p̃late q̃ debes esse matur⁹ morib⁹: ꝛ sic̃ senex venerabili senectute: vt habeť Sap. iiij. Etas senectutis vita immaculata. d Decet eni te primũ. i. p̃ncipaliť. e Verbũ diligẽtis scientiã. i. verbũ dei q̃ diligit sciẽtes ꝛ scientiã. f Et non impedias musicã. i. ꝯsonantiã verbi ad vitã: q2 cuius vita despiciť restat vt ei⁹ p̃dicatio ꝯtẽnať. Grego. omel'. xxxvij. ꝛ sic accipiť hic musica metaphorice: ꝛ q2 doctrina bona ꝓpter maliciaꝫ auditoꝝ est dimitẽda. subdiť: g Vbi audit⁹ nõ ẽ non effundas sermonẽ. q2 magis esset verbi dei ꝯtẽpt⁹ q̃ꝫ ꝓfect⁹. h Et impor. no. ex. in sa. tua. arrogãter te iactando de ipa. i Gẽmula carbũculi ꝛc. i. sicut in corporalibus gẽma optime ꝯiungiť auro in ornamento. k Et compa. musi. in cõuiuio. i. sic est melodia in ꝯuiuio: q2 sicut cibus reficit corp⁹: ita melodia sensus. B l Sicut in fabri. ꝛc. Repetitio ẽ p̃dicte sñie. ꝛ est sensus: q sicut ista g̃rose ꝯiungunť: sic bona vita ꝛ sana doctrina ĩ doctore vel p̃lato. m Audi tacens. Hic ꝯñter instruiť subdit⁹. ꝛ p̃mo ad audiẽdũ reuerẽter doctrinã doctoris ꝛ p̃lati. dicẽs: Audi tacẽs: nõ garrulãs nec ꝯtradicẽs. n Et ꝓ reue. acce. tibi bo. grã. dei. s. ꝛ hoim. o Adolescẽs loquere in tua causa. nõ in aliena. p Vix. id ẽ tarde. q Cũ necesse fuerit. ꝛ nõ añ. r Si bis int. fue. habeat ꝛc. i. tũc icipias respõdere. s In multis esto quasi inscius. i. non loquẽs. t Et au. ta. si. ꝛ q̃rẽs. ad melius intelligendũ. Sicut eni legiť de christo: cũ esset annorũ xij. Luc. ij. Inuenerũt illũ in tẽplo ĩ medio doctorũ audiẽtẽ illos ꝛ ĩterrogãtẽ: non tñ ĩterrogabat vt ꝑ h̃ meli⁹ intelligeret: quia ab instanti conceptionis aĩa christi fuit repleta omnibus scientijs ꝛ virtutibus: sed vt iuuenibus exemplũ querendi daret: ꝛ vt assistentes magis intelligerent.
v Et vbi sunt senes non multum loquaris. id est si oportet te loqui breuiter te expedias. x Ante grandineꝫ preibit coruscatio. sic videm⁹ frequẽter accidere q in tonitruo aliq̃n cadit grando: ꝛ sonitum tonitrui ꝓcedit coruscatio.

Et ante

Universi … de D … Biblioteca

B verecũdiã. a Hora sur. Ra. Admo
net ne sim⁹ tristes vl' tardi ĩ disciplina ⁊
C meditatione sapientie: sed ĩ domũ ↄsci
entie nos recipiamus: ⁊ ibi sobrie ven/
tilemus verba scripture: ⁊ caueam⁹ ne
superba cogitatio surripiat nobis qua
si sufficientes simus cogitare aliquid a
nobis quasi ex nobis: sed ipm benedi/
camus q̄ per gratiaꝫ nos fecit ⁊ bonis
omnib⁹ repleuit. b Uir consilij nõ.
Quãto quis prudentior: tãto vtit̃ ꝓxi
morum consilio vt addat sibi intellige/
tiam. c Fili sine cõ. Possunt hec ꝺ
catholico et heretico accipi. Catholic⁹
eni ⁊ deũ timẽs oĩa agit doctoꝝ cõsilio
⁊ scripturarũ documẽto. Heretic⁹ vero
ꝓpria cõfidens sapiẽtia: ⁊ ꝓprijs instat
inuentionibus: sed cum stulticia ei⁹ ap
paruerit: p sanctos p̄dicatores diuinis
arguet̃ sentẽtijs. B Precordia

Nico. de lyra

a Et añ verecũdiã. q̄ ꝓcedit ex reue/
rentia. b Preibit gr̃a. diuina q̄ est
principiũ illius reuerẽtie. c Et pro
reue. accedet tibi bona gr̃a. gr̃a eni si/
cut ⁊ charitas meretur augeri vt aucta
mereat̃ ⁊ pfici. igit̃ gratia ĩ minori gra/
du p̄cedit actum meritoriũ reuerentie:
⁊ illũ actũ sequit̃ gratia in gradu ma/
iori. d Et hora. Hic secũdo subdit⁹
instruit̃ de diligentia circa seipm. cum
dicitur: Et hora surgẽdi. ꝺ lecto.
e Non te tristes. i. nõ ꝓtrahas morã
in cõpensione: als cõpositiõe capilloꝝ
D vel hmõi: sicut faciunt mulieres. vñ di/
cit poeta: Sint ꝓcul a vobis iuuenes
vt femina compti. f Precurre autẽ
prior in domũ tuã. recurrẽdo ad ꝓpriaꝫ
ↄscientiam: g Et illic aduocare q̄si
respõsurus de factis tuis corã sũmo iu
dice. h Et sic il. lude. i. respõsiõe fa/
cta p hoc ꝙ nõ es ↄscius de mortali cul
pa. lude cũ sapiã bonis meditationib⁹
que sũt delectabiles. i Et age conce
ptiones tuas. i. bonum ꝓpositum ibidẽ
cõceptũ deduc ad effectũ. k Et non
in delictis ⁊ verbo supbo. occupes te.
⁊ q̄m ista ꝓcedunt de gr̃a dei. subdit̃:
l Sup his omnib⁹ be. do. qui fecit te.
tanq̄ꝫ de beneficijs eius gratus: ⁊ quia
debet hõ semp tẽdere ad ꝓfectũ. seq̃t̃:
m Qui timet deũ excipiet doctrinam
ei⁹. q2 timor dñi p̄ncipiũ est sapie: vt di/
ctum est supra ca. j. n Et q̄ vigilaue
rint ad illũ. orãdo ⁊ legendo. o In/
uenient bñ. illi⁹. gr̃e in p̄nti: et glie in fu/
turo. p Qui q̄rit legem. humiliter
a sciẽtibus ipaꝫ. q Replebit̃ ab ea.
noticia sancta q̄ nõ inflat sed edificat.
r Et q̄ insidiose agit. q̄rẽs cape docto
rẽ in ꝟbo: sicut pharisei faciebant chri/
sto. s Scãdaliçabit̃ ab ea. tales eni
insidie sũt sibi causa ruine. t Qui ti
mẽt deũ. timore filiali. v Inuenient
iudicium iustum. i. p̄miũ recipiẽt ĩ iu
dicio. x Et iusticias. i. opa iusticie.
y Quasi lumẽ accẽ. alios in viã iusti
A cie dirigẽdo. z Peccator hõ. i. obsti
nat⁹ ĩ pctõ. a Uitabit correptionem.
tanq̄ꝫ sibi abominabilẽ b Et ẽm vo/
luntatem suã. malã. inueniet cõparatio
nem. i. aliquẽ sibi similẽ vel peiorẽ ipm
allegãdo ad sui excusationẽ ⁊ defensio
nem. c Uir ↄsilij. i. acquiescens cõ/
silio bono. d Nõ dispdet intelligen
tiã. ↄsilij sibi dati. s ponet ad executio/
nẽ. e Alien⁹. a deo. f Et supbus.

⁊ añ verecũdiã ꝑibit gr̃a ⁊ p reue a b c
a ſ bonũ gratie spũalis.
a rẽtia accedet tibi bõa gr̃a. Et ho d
a ſ non sis piger vel non sis effeminatus quando strennue debes operari.
ra surgẽdi nõ te tristes. Precurre e f
aũt p̃or ĩ domũ tuã ⁊ illic aduoca g
re ⁊ sic illic lude: et age ↄceptiões h i
tuas et nõ ĩ delict̃ ⁊ ꝟbo supbo. k
Sup his oĩb⁹ bñdicito dñm qui l
fecit te: ⁊ inebriãtẽ te ab oĩb⁹ bo
a ſ beatus vir q̄ timet deum in mandatis ⁊c̃.
nis suis. Qui timet deũ excipiet m
a ſ dominũ vel timorem.
doctrinã ei⁹: ⁊ q̄ vigilauerit ãd il n
a ſ remunerationẽ. b ſ bona volũtate.
lũ inueniẽt bñdictiõnez. Qui q̄rit o p
a ſ dolose querẽdo legem.
legẽ replebit̃ ab ea: et q̄ insidiõse q r
a ſ vt q̄ in sordibus est sordescat adhuc.
agit scandaliçãbit̃ ab ea. Qui ti s t
a ſ q2 p benefactis recipient premium.
ment deũ inuenient iudiciũ iustũ: v
a ſ sibi vel alijs.
et iusticias quasi lumẽ accẽndẽt. x y
a ſ salubrem.
Peccator hõ vitabit correptio/ z a
nẽ: ⁊ ẽm voluntatẽ suam inueniet b
a ſ. i. remunerationem.
b cõpãtionẽ. Uir ↄsilij non dispdet c d
a ſ alienus a consilio bonorũ.
itelligẽtiã: aliẽn⁹ ⁊ supb⁹ non pti/ e f g
a ſ dñi qui timor est ⁊ amor fidelium.
mescet timõrẽ. Etiã postq̄ꝫ fec̃ cũ h
a ſ facto. s. impio vel inique.
eo sine ↄsilio: ⁊ suis insectatiõib⁹ i k
a ſ rephẽsibilis inuẽt⁹. b ſ discretiõe ⁊ rõne.
Dñ: palpebre tue. i. cõsilia p̄cedẽt gressus tuos.
c arguet̃. Fili sinẽ consilio nihil fa/ l
cias: ⁊ post factũ nõ peniteb. In m
a ſ heretice doctrine.
viã ruinẹ nõ eas: et nõ offendes n
a ſ scelerũ offensiões. b ſ nimijs q̄stionibus.
i lãpides: nec credas te viẹ labo o
a ſ. i. ne incidas in errores.
riose: ne ponas aiẹ tuẹ scandalũ. p
a ſ quos in doctrina ecclesie genuisti.
b ſ falsis fratribus.
Et ã filijs tuis caue: et a domẽsti q r
a ſ q̄cq̄d agim⁹ ẽm regulam fidei ꝟpare debem⁹
cis tuis attẽde. In õi ope tuo cre s t
ẽm custodiam mandatorum dei.
de ex fide aiẹ tuẹ: hec ẽ eni ↄserua v x y
tio mãdatoꝝ. Qui credit deo at z
a ſ qui cõfidũt ĩ dño sicut mons sion ⁊c̃. ⁊ alibi: Omnis qui credit in illum non confundetur.
tẽdit mãdatis: ẽt q̄ ↄfidit ĩ illo nõ a b
minorat⁹ erit. Ca. XXXIII

Timenti deum non oc/ c d
a ſ eterna.
currẽnt mãla: sed in ten/ e
a ſ nouit de⁹ pios ꝺ tẽtatiõe eripe.
tatiõne deus illum con/ f
a ſ peccatis subiectionibus diaboli.
seruabit: ⁊ liberabit ã malis. Sa g h
a ſ immo amat ⁊ seruat.
piẽs nõ õdit mãdata ⁊ iusticias: i

ↄtẽnẽs ↄsiliũ alteri⁹. g Nõ ptime/
scet timorẽ. i. flagelloꝝ dei cõminatio/
nẽ. h Etiã postq̄ꝫ fecit cũ eo. i. cuꝫ ti
more diuino. s. aliq̄d boni. alien⁹ eni a
deo: ⁊ supb⁹ ĩ periculo mort̃ posit⁹ ali/
q̄n facit aliq̄d boni de genere ex illo ti
more. i Sine ↄsilio. i. sine habitu
mẽt̃. nã h facit ex passiõe timoris trãs
eunt̃. ideo subdit̃: k Et suis i. argue
tur. q2 timore trãseũte ad ↄsuetudinẽ
pristinã malã reuertit̃. ⁊ sic arguẽdus
efficit̃. l Fili sine cõsilio. Postq̄ꝫ
egit de actione prelati. hic consequen/
ter agit de modo agendi qui debet ẽẽ
per consiliũ bonum. Unde principes
quãtũcũq̄ꝫ sapientes: ⁊ prelati quãtũ
cũq̄ꝫ litterati debẽt habere secũ aliq̄s
sapientes cum quib⁹ conferant de agẽ
dis. ideo dicit: Fili sine consilio ⁊c̃. de
bent etiam vitare periculosa. ideo sub
ditur: m In via ruine nõ eas. id ẽ
occasionibus peccãdi nõ te exponas.
n Et non offendes in lapides. id ẽ
grauiter nõ peccabis. scꝫ mortaliter:
Naꝫ talis sic offendẽs in lapides gra
uiter leditur. secus ẽ de peccato venia
li: quod non euitatur totaliter in vita
presenti. o Nec credas te vie labo
riose. confidens ꝺ tuo ingenio: ipsum
altiorib⁹ te applicando. quoꝝ inq̄sitio
est inutilis ⁊ laboriosa et frequenter
noxia. iõ subdit̃: p Ne ponas ⁊c̃. q2
frequẽter p talẽ inquisitionem homo
cadit in errorem. q Et a filijs tuis
caue. ne illoꝝ amore tractus acq̄ras
male bona alterius. r Et a dome/
sticis tuis. i. seruis: s Attende. vt
non tractent infideliter bona tua.
t In omni opere tuo crede. id est fi
dei fundamentum suppone: sine qua
nullum opus deo placet. Heb. xj. Si/
ne fide impossibile est placere deo.
v Ex fide anime tue. id est cordis tui
⁊ non tm̃ oris. Roma. x. Corde credi/
tur ad iusticiam. ore autẽ confessio fit
ad salutem. x Hec est enim conser/
uatio mandatoꝝ. s. fides operans p
dilectionem. y Qui credit deo. fi
de formata charitate: z Attendit
mandatis. ne transgrediatur ea.
a Et qui cõfidit in illo. per spem fir/
mam: q̄ est certa expectatio future be/
atitudinis ex gratia et meritis proue/
niẽs. b Nõ mi. erit. i. nõ deficiet a p̄
mio expectato. Ca. XXXIII
T Imenti deum. Postq̄ꝫ actuꝫ
est de actione prelati in pace.
hic ↄsequenter agit̃ de ea ĩ tribulatio/
ne. ⁊ p̄mo ĩ tribulatiõe ab extraneis.
secũdo ab intraneis. ibi: Et ego. Pri/
ma in tres q2 primo ponit̃ in tribula/
tione constantia boni prelati. secũdo
per oppositum: vt propositum magis
appareat in constantia mali. ibi: Pre
cordia fatui. tertio solutio consurgen/
tis dubij. ibi: Quare dies. Circa pri/
mum dicitur: Timenti deuꝫ: id est pre
lato timenti deum timore casto.
d Non occurrẽt mala. s. culpe: lꝫ oc
currant mala pene in tribulatione. ꝓ/
pter quod subditur: e Sed in ten
tatione. tribulationis. f Deus il/
lum conseruabit. in virtute patientie.
g Et liberabit a mal. culpe. ⁊ aliquã
do cum hoc a malis pene: eripiẽs euꝫ
a tribulatione. h Sapiẽs. platus:
i Non odit mandata. sed magis di/
ligit ⁊ implet ea.

Et non

B a Precordia fatui. sicut rota carri ⁊ ax
is versatilis instabili motu a summis ad
ima: ab imis ad superiora vertit̃: sic stul
toꝝ p̄cordia: hereticoꝝ cogitatio semp in
stabilis: ⁊ aliq̄n hoc: aliquãdo illud co/
Ec.27.b gitant. Uñ: Stul/
tus vt luna mutat̃
Pro.15.a ⁊ alibi: Cor stulto
rum dissimile erit.
b Equ⁹ emissari
us. Sicut iumẽto
nulla est rõ: ita in
falso amico null⁹
equitat̃ ordo. Si/
cut eni equus las/
ciuus hinnitu suo
dñm suũ nõ discer
nit vl' alienum: sic
stult⁹ ⁊ derisor nõ
discernit hypocri/
tã ⁊ fidelẽ amicũ:
sed per oĩs officia
equalit̃ vtriq̄ꝫ pã/
dit secreta.
c Quare dies.
q2 supius stultuꝫ
vitupauit: q2 nul/
lam in reb⁹ distan
tiam habuit: ostẽ/
dit in omnibus re
bus ordinẽ cẽ de/
cẽtissimũ. Dies er
go diẽ supat ꝓpter
ascendentẽ sol' cur
suꝫ q̄ gyrat ad me
ridieꝫ: ⁊ flectit̃ ad
aquilonẽ. In esta/
te longiores dies
⁊ clariores reddit:
⁊ annũ lune ⁊ ali/
orum planetaꝝ fa
cit ordinabilit̃ dif
ferre: q2 ad hec cre
atus est cũ alijs si
deribus in signa:
⁊ tpa: ⁊ dies: ⁊ an
nos. d Facto
sole ⁊. p̄cepit de⁹ ĩ
lege dieꝝ mensiuꝫ
⁊ annoꝝ obseruã/
tiam ẽm solis ⁊ lu
ne cursuꝫ: vñ sab/
batũ ⁊ neomenia
phase pentecostes
mensis septim⁹: et
annus septimus ⁊
q̄nquagesim⁹ ritu
suo celebrantur:
vt intelligam⁹ omnia a deo esse ordiata:
⁊ maxime placere qd̃ ordie ⁊ rõne fit.
e Ex ipsis exal. i. sua discretiõe distixit:
q̄s ꝓ benefactis remunerauit: ⁊ q̄b⁹ ꝓ
malefactis dignã mercedẽ retribuit.
f Et oẽs ho. post dispositionẽ sideꝝ et
ordinem temporũ. de hominũ conditiõe
agit: vt intelligam⁹ oĩa ordinata cẽ. Om
nes hoies de solo ⁊ ex terra fecit: q2 adã
de terra formauit vñ oĩs hõ originẽ tra/
hit. Sed postq̄ꝫ multiplicari cepit: ⁊ qui
dã varijs errorib⁹ se obligauerũt: sepa/
rauit iustos ⁊ bñdixit. Impios vero eter
na maledictione damnauit. g Quasi
lutũ fi. In manu sua habet conditor mas
sam humani generis: ⁊ ẽm voluntatem
suam vasa fingit: nec est qui resistat volũ
tati eius: tamen omnia iuste ⁊ ordinate
facit. Scit enim cui debeat misereri scdꝫ
p̄scientiam ⁊ predestinationẽ suaꝫ: ⁊ quẽ
B debeat

a ſ turbine tẽptationẽ. b ſ ecclesie.
et nõ illidet̃ q̄si in ꝓcellã nauis. a b
a ſ q̄ eni nõ credit legi stult⁹ est.
Hõ sẽsat⁹ crẽdit legi dei: ⁊ lex illi c d
a ſ verax in ꝓmissis. b ſ doctor q̄ ad interro/gata nouit respondere.
fidẽlis. Qui interrõgationẽ ma e
a ſ p̄meditãdo. b ſ rñsiõis. c ſ dñm. s. vt nõ ligat veritatẽ.
nifestat pãrabit vẽrbũ: ⁊ sic dẽp̃ f g
a ſ digna operatione. b ſ domini.
cat⁹ exaudiet̃: ⁊ ↄseruãbit disci/ h i
a ſ meditando: orando ⁊ operando.
a plinã: ⁊ tunc rñdẽbit †Prẹcordia k l
fatui q̄si rota carri: ⁊ q̄si axis ver m n
b satil' cogitat⁹ illi⁹. Equ⁹ emissari o
us: sic ⁊ amic⁹ subsãnator sub oi p
a ſ queritur.
c supra sedẽte hinnit. Qũare dies q r s t
diẽ supat: ⁊ iteꝝ lux lucẽ: ⁊ ann⁹
ſ vel in. ſ respõsio.
annũ a sole: A dñi scia sepati sũt v x y
d Facto sole ꝑceptũ custodiẽte p z a
dei sapiam diuidunt̃. Et imuta/ b
uit tpa ⁊ dies festos ipoꝝ: ⁊ in il c d
lis dies festos celebrauerunt ad e f
e horã. Ex ipis exaltauit ⁊ magni g h
ficauit de⁹: ⁊ ex ipis posuit ĩ nu/ i k
f meꝝ dieꝝ: ⁊ oẽs hoies ꝺ solo ⁊ ex l
terra vñ creat⁹ ẽ adã. In multi/ m n
tudie disciplie domini separauit
eos: ⁊ immutauit vias eorum. o
Et ex ipis benedixit: ⁊ exaltauit p q
ex his sanctificauit: ⁊ ad se ap/ r
plicauit: ⁊ ex ipis maledixit ⁊ hu s t
miliauit ⁊ conuertit illos ad se/ v x
g paratione ipsoꝝ. Quasi lutum y
figuli in manu ipsi⁹. plasmare il/
lud ⁊ disponere. Omnes vie ei⁹

a Et nõ illidet̃. i. nõ franget̃ p ĩpatientiã. b Quasi in ꝓcella nauis. frãgit̃ q̄n
est fragilis. c Homo sensatus credit legi dei. que ꝓ merito patiẽtie ꝓmittit bo/
na glie: Mat. v. Beati q̄ psecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iusticiã: q̄m ipoꝝ est regnũ celo
rũ. d Et lex illi fidelis. quia veraciter ei reddit qd̃ ꝓmittit. e Qui interroga
tionẽ manifestat. i. platus qui a subditis interrogat̃ de lege debet veritatẽ manife
stare: Malach. ij. Labia sacerdotis custodiũt sciam: ⁊ le/
gem ex eius ore requirent ⁊c̃. f Parabit verbũ. ẽm ca
pacitatẽ auditoꝝ. g Et sic deprecatus. dñm vt illumi
net eũ ad respondendũ veritatẽ. h Exaudietur. a dño.
i Et cõser. disciplinã. i. aptũ modũ docẽdi discipulos.
k Et tunc respõdebit. ad interrogata de morib⁹ ⁊ fide. ⁊
ex hoc habet̃ documentũ ꝙ doctor ⁊ platus de talib⁹ re/
sponsurus vel p̄dicaturus debet primo dominũ depcari.
l Precordia. Hic cõsequẽter agit̃ de incõstantia mali p̄
lati: qui ẽm dictũ saluatoris Joh. x. vidẽs lupũ venientẽ
dimittit oues ⁊ fugit. ⁊ hoc est qd̃ dicit̃: Precordia fatui
. i. intellectus ⁊ affectus mali p̄lati. m Quasi rota car
ri. quia non habet stabilitatẽ in bono. ideo subditur:
n Et quasi axis ver. co. illius. qui voluunt̃ de vno ad a/
lind per inconstantiã mẽt̃. o Equus emissa. sic ⁊ ami.
subsannator. i. derisor. ⁊ iste est malus p̄latus q̄ debet de/
um diligere vsq̄ꝫ ad mortẽ se exponendo ꝓ ppl'i salute. et
tamen deũ deridet accipiens officiũ vicarie ipsius: ⁊ non † s.u.c
curãs de honore eius. p Sub omni suprasedente. scili
cet deo ⁊ angelis eius. q Hinnit. per insolentiam vitio
rum. r Quare dies. Hic consequenter ponitur solu/
tio dubij: quia posset aliquis admirari ⁊ querere qualit̃
deus permittit malos doctores ⁊ prelatos ad ecclesie re/
gimen ꝓmoueri. Ad cuius solutionẽ primo premittit̃ exẽ
plum in naturalibus. secundo applicatur ad ꝓpositũ in
hominibus. ibi: Et omnes homines. tertio cõfirmatur p
simile in artificialibus. ibi: Quasi lutum. ⁊ quarto solui/
tur dubiũ de malis prelatis ⁊ doctoribus. ibi: Cõtra ma/
lum. Circa primũ dicit̃: Quare dies diẽ superat. in lon/
gitudine: sicut dies estatis sunt lõgiores q̄ꝫ dies hyemis.
s Et iterũ lux lucẽ. lux eni solis maior est q̄ꝫ lux lune et
aliarum stellarũ. t Et annus annũ. nam annus solar̃
excedit annũ lunarẽ in. xj. dieb⁹. v Sol solẽ. nõ quia
sint plures soles: sed quia idẽ sol excedit seipm in causan
do calorẽ. nã in estate causat maiorem calorem in habita/
tione nostra q̄ꝫ in hyeme: q2 tunc magis appropiquat ad
tropicũ estiualem. ⁊ rñdet: vnde talis variatio surgat. d.
x A dñi scia sepa. sũt. i. dispositi effectus dicti. y Facto
sole ⁊ p̄ce. i. ordinationẽ dei. z Custodiẽte. nã p ipm
illuminant̃ cetere stelle: ⁊ p motũ eius in obliquo circulo
fit dicta variatio dieꝝ annoꝝ ⁊ caloris. Quod autẽ sub
ditur in aliquibus libris. a Per dei sapiẽtiã diuidũ/
tur. non est de textu. sed immediate subdit̃: b Et immu
tabit tpa. s. sol: p cuius motũ distinguũt̃ quattuor anni tẽ
pora. s. estas: hyems: ver ⁊ autũn⁹. c Et dies festos ip/
sorum. s. tempoꝝ. d Et in illis. s. temporibus. e Di B
es festos celebrauerunt. s. hebrei. de quibus loquitur au/
ctor iste qui fuit hebreus: et aduentũ xp̄i lõgo tpe p̄cessit.
f Ad horã. in lege determinatã: Leuit̃. xxiij. A vespere
in vesperũ celebrabitis sabbata vestra. g Ex ipsis. die
bus festiuis. h Exaltauit ⁊ ma. de⁹. p̄cipiẽdo maioreꝫ
solennitatẽ: ⁊ maiora sacrificia fieri in aliq̄b⁹ q̄ꝫ in alijs: si
cut in pascate ⁊ pentecoste ⁊ similib⁹: que celebrabant̃ se/
mel in anno tm̃: q̄ꝫ in neomenijs: que celebrabant̃ quolibet mẽse ⁊ sabbatis ĩ qua/
libet hebdomada. i Et ex ipsis. s. diebus anni: k Posuit in numerũ dierũ.
id est dimisit sine tali solennitate in qua homines vacarent operibus suis: qd̃ sub/
ditur in aliquibus libris: ⁊ annos. nõ est de textu. l Et omnes. Hic mag̃ appli
cat ad ꝓpositum in hominibus. d. Et omnes hoies de solo ⁊ ex terra. ideꝫ signant.
sed dicit̃ solũ a soliditate. ⁊ terra q2 terit̃ pedib⁹ hominũ ⁊ aĩaliũ. supple fecit de⁹.
m Unde creatus est adã. i. formatus q̄ꝫtũ ad corpus: Geñ. j. n In mul. dis. do
mini se. eos. s. homines sup terrã multiplicatos post diluuiũ: ⁊ vnitos in edificatio
ne turris babel cõtra deũ: ꝓpter qd̃ de⁹ reprimẽs eos a tali temeritate cõfudit lin/
guas eoꝝ: Geñ. xj. ⁊ sic diuisi sunt p diuersas terras. ideo subdit̃: o Et immuta/
uit vias eoꝝ. ẽm distinctiones linguaꝝ. p Et ex ipis benedixit. s. abraam: isa/
ac ⁊ iacob. ⁊ qui descẽderũt ex illis. q Et exaltauit. educẽdo pplm isrl' de egyp/
to in signis ⁊ mirabilib⁹: vt ptꝫ in Exo. r Et ex his san. ⁊ ad se applicauit. s. tri/
bũ leui: que deputata fuit ad cultũ dñi: ⁊ potissime Aaron ⁊ filios ei⁹. s Et ex
ipsis maledixit. s. chore cũ eius cõplicibus Nu. xvj. t Et humiliauit. eoꝝ rebel
lionẽ ⁊ supbiã deijciẽdo. v Et cõ. illos. ĩ infernũ. terrã subuertẽdo: vt illos viuẽ
tes absorberet. x Ad sepa. eoꝝ. i. statim cũ fuerint ab alijs separati. moyses eni
vidẽs penã eoꝝ iminẽtẽ dixit alijs: Recedite a tabernaculis hoim impioꝝ ⁊c̃. ⁊ sub
dit̃ ibidẽ: Cõfestim igit̃ vt cessauit loqui dirupta est terra sub pedib⁹ eoꝝ: ⁊ apiens
os suũ deuorauit illos. y Quasi lu. Hic ↄñr cõfirmat̃ p exẽplũ in artificialib⁹:

pp sicut enim

debeat indurare fm iusticiam.
a Contra malū. Inuestigator operū dei inuenit in ipsis quandā cōtrarietatē: sed mirabiliter a deo ordinatā. Non est ergo mali cōditor: de q̄ scit omnia bōa valde: nec mortē fecit: nec letatur in pditione mortuorum: sed vniuersitatis est mirabil ordinator. Nature ergo bōe sūt a deo sūt.
b Respicite. Omnes cōmuniter admonet vt iuris sui rationē nō omittāt: q: non aliē possunt habere pacem q̄ vitam. Qui em primar⁹ sui auctoritatē pdit: in despectionē angustiam se mittit. Qui ātē locū suū sapiēter custodit: se a suos ad pfectū virtutis dirigit.
c Audite me magnati ad litteram patres docet vt filios regant: cum disciplina nutriant: donec veniant ad etatē perfectaz vt digni heredes patrum suorū possint eē. Spiritualiter vero instruit rectores ecclesie vt dignitatem suam vsq; ad finez teneant: discipulos suos bene nutrientes heredes sui laboris relinquāt. Tenere debent rectores exteri⁹ qō pro aliorum vtilitate suscipiūt

d Cibaria et vir. necesse ē vt iniqui serui seueritate domi-
nozum compatiantur: ne illicita fruantur libertate. In quibus non natura despicienda: sed improbitas coercenda: aut sciant se subditos esse. Recte autē serui sūt q̄ vitijs seruiūt. Qui vero insticie obediūt vere liberi sūt. Ideo: Si filij vos liberauerit: vere liberi eritis. Nulla enī melior matrone potestas q̄z seruire deo: cui bñ seruit amor. Describit ergo qual debeat eē seruīs nutritura et disciplina: vt hēant. s. victū et vestitū nō vagādi

scom dispositionē eius: sic hō in manu illi⁹ q̄ se fecit: et reddet illi scom iudiciū suū. Cōtra malum bonū ē: et cōtra vitā mors: sic et cōtra viz iustū pctōz. Et sic ituere in oia opa altissimi. Duo contra duo: et vnū contra vnum. Et

a fm arrogantiam vitat: fz veritatē nō racet.
b fm sacrozum libzorum scriptoz.

ego nouissimus euigilaui: et q̄si racemos. fm spiritualis vini.
q̄ colligit ācinos post vindemiatozes. In bñdictiōe dei et ipe spe

fm qui diuinā gratiā sicut ceteri patres habuit: et fructū scientie ꝓuli.

rauit et quasi qui videmiat replebui torcular. Respicite qm̄ nō mihi

a fm querēdo: meditādo lucē sapie.
soli laborauī: fz et oib⁹ exq̄rētib⁹

fm oib⁹ corruptiones vite et modestiā discipline exhibui.
disciplinā. Audite me magnati et oēs pp̄li: et rectores eccl̄ie auribus pcipite. Filio et mulieri: fratri et amico nō des ptātez sup te in vita tua: et nō dederī alij possessionē tuā: ne forte peniteat te et deprecerī p illis. Dū adhuc superes et aspiraī: nō imutabit te oīs caro. Heli ⁹ ē eni vt filij te rogēt q̄s te respicere in man⁹ filioz tuorū. In omnib⁹ opibus p̄cellens esto. Ne dederis maculā in gloriā tuā. In die consummatiōis diez vite tue: et in tpe exitus tui distribue hereditatē tuā. Cibaria et virga et onus asino: panis et disciplina et opus seruo. Opatur in disciplina et querit requiescere: laxa manus illi et querit libertatē. Jugū et lozū curuāt collū duz: et seruū inclināt operationes assiduę. Seruo maliuolo tortura et cōpedes: mitte illuz in

te illis q̄b⁹ debes pesse. e In die cōsū. et. i. tpe mort'. f Distribue hereditatē tuā. heredib⁹ tuis: ita q̄ nō possideāt illā teviuēte. g Cibaria. scōo tribl'āt pafamilias a suis suis rebellib⁹ mal' et infidelib⁹: ꝑt q̄b⁹ oīdit q̄d agēdū sit cū eis. cū oz: Cibaria et virga et on⁹ asino. et sic ista q̄ueniāt ad bonū regimē asini. s. pabulū. p ei⁹ sustētatiōe et virga p pigricie sue excitatiōe: et on⁹ p onis necitate: sic sint tria q̄ sequūt ad bonū seruī regimē. h Panis. i. victꝰ vt viuat. i Et disci. ne supbiat: k Et op⁹. ne p otius tepescat. l Opaī. q̄uenient. m In disciplia. i. cōdiu sub disciplia teneā. n Et q̄rit reḍescere et. i. si ḡrat requiē a laborib⁹ sine cā rōnabili. o Laxa man⁹ il. s. requiē ei cōcedēdo. p Et q̄rit libertatē. s. a te totalit liberari. q Jugū et lozū curuāt collū duz. equi vt bubali. r Et seruū inclinār. i. humiliāt. s Opatiōes assidue. qz tunc nō habēt tps machinādi ad rebellionē. t Seruo maliuolo. i. rebelli et infideli.
v Tortura, vt ei⁹ infidelitas reueleī. p Et cōpedes. ne fugiat et euageī.

Multam.

ociū. a Si est tibi fidelis. boni serui legē tradidit. dicēs: nō ledas seruū bene operantē et. Jn q̄ ostendit q̄ fidelis et benivoli et obedientes sunt: vt fres habēdi sunt. Si aūt duri et supi sunt sub disciplia coercēdi. b Quasi fratrē. qz in eo cōmunē naturā debemus diligere: et si necesse fuerit. p eo aliqz ponere. nō est hō psequēd⁹ ꝑ vitia.

Ca. XXXIIII

Vana spes et. q̄si q̄ apphēdit. significat sōnia fallacia demonū: boiem sepe ludēt in errores trahere: nisi cauī. 34.a te discernātur. vñ: Ab immūdo q̄d mūdabitur: et a mēdace q̄d vez dicet? Jn
Leui.19.f de i lege pcipit: Nō observabitis somnia neq; diuinatiōes. Aliq̄n aūt reuelationes p somnia fiūt. vnde Hzeg. Sciendū ꝑterea: qz ser modis tangūt animuz imagies somniozū. Aliq̄n eni vētris plenitudie: vl'i an: tate. aliq̄n illusiōe: aliq̄nādo cogitatiōe simul et illusiōe. aliq̄n reuelatiōe: aliq̄n cogitatiōe simul et reuelatiōe. Duo ꝑma. Oēs exprimento cognoscim⁹: cetera in scripturis inuenim⁹. Misi ei somnia p illusiōem diaboli fierēt: neq̄s dicēt vir sapiens. Multos errare fecerūt somnia et. et ali-
Ibidem.f bi: Nō augurabimini: nō obseruabitis somnia. valde eni detestabilia somnia ostendūtur que augurijs coniunguntur. Quia vero cogitatione simul et illusione somnia fiunt scriptū
Eccls.5.a est. Multas curas sequuntur somnia. Per reuelationem vero Joseph se fratribus ꝓferēdū somnio vi-
Gen.37.d dit. Et Joseph monet vt tollat in egyptum puerum et matrē eius: et qz aliquādo somnia cogitatiōe et re-
Dan.2.c uelatione fiūt. Daniel nabuchodonosoz visionem edisserens a radice cogitationis inchoauit. Tu rex cepisti cogitare i stratu tuo quid esset futurum post hec. Difficile ergo somnijs credendum est: quia quo i pulsu veniāt facile nō elucet. Sācti vero illusiones et reuelationes quodā intimo sapore discernunt: vt sciant quid a bono spiritu percipiāt. vel quid ab illusione pariantur.
d Sine mendacio consummabitur verbū legis. Abiectis somnijs hortat credendum esse doctrine sapientie: que in ore fidelis viri cōplanata sine mendacio consumat verbum.
e Enarrabit intellectum. alijs instruendis. An
2. Cor.1.a de: Benedictus deus qui consolatur nos in omni tribulatiōe nostra: vt possimus consolari eos q̄ in omni pressura sunt.
f Qui aūt in multis factus est. mutabilis. s. mēte: instabilis est actione: vl qui fidei vnitate pdita multiplices seq̄t hereticoz sectas: multis ipleratibus seruit.

opationem ne vacet. Multam enim maliciaz docuit ociositas. Jn opera cōstitue eum: sic enim ꝑdecet illum. Quod si nō obaudierit: curua illū cōpedib⁹: et nō amplifices sup oēm carnē. Vex sine iudicio nihil facias graue.
†Si ē tibi fu⁹ fideī: sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrē sic euz tracta: qm̄ in sanguie anime cō-
paraſti illū. Si leseris eū iniuste in fugā cōuertetur: et si extollēs discesserit: quē queras: et in qua via queras illū nescis.

Ca. XXXIIII

Vana spes et. mēdacium viro insensato: et sōnia extollūt iprudētes. Qua si qui apprehēdit vmbrā: et persequit ventum: sic et qui attēdit ad visa mēdacia. Scōm hoc visio somniozuz. Ante faciē hominis similitudo alteri⁹ hominis. Ab immundo quid mundabit? Et a mendace quid verū dicet? Diuiatio erroris: et auguria: mēdacia: et sōnia malefaciētiū: vanitas ē. Et sicut parturiētis cor tuū fantasias patit: nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Ne dederis in illis cor tuū. Multos eni errare fecerūt somnia: et exciderūt sperātes in illis. Sine mēdacio ꝑsūmabitur verbū legis: et sapiētia in ore fidel' cōplanabitur. Qui non est tentatus quid

a fm tribulationibus

scit? Cir in multis expert⁹ cogi-

a fm scripturarū mysteria.

e tabit mlta: et q̄ mltā didicit enarrabit intellectū. Qui nō ē exptus pauca recognoscit: q̄ aūt i multī fatuus est: multiplicabit malicīā.

tabit mlta. nā p vnū passū scripture sibi notū declarat aliū mag' occultū. iō subdit: g Et q̄ mul. di. p studij exercitiū. h Enarrabit itel. scripture verū. i Qui nō ē exptus. in scriptur': k Pauca recognoscit. qz pauca p se pōt inuenire. ꝑter qō q̄ aliozū dicta studere dedignant: vacui veritate reperiunt. l Qui aūt in mul. fa. ē. intellectū suū applicādo mult' vanis et curiosis. m Multiplicabit ma. nā frequēter fabricat erroneā doctrinā. Aliq̄ libri hñt: Qui aūt i mult' facet ē. discurrēs p multa cognoscēda: sic gall⁹ ābulat sup blada et nō figit intellectū suuz in aliq̄ sufficienter exquirēdo: Multiplicabit malicīā. nā in nullo habet sufficien

Universidad de Deusto Biblioteca

bus seruit. a Plurimas verboꝝ. Scripturã significat: q: q̄ intẽte scripturã meditat ⁊ humilit dñm depcat: ⁊ rerũ ⁊ verboꝝ sciam adipiscit
b Dona iniquoꝝ. valde detestabile est sacrificiũ qđ orbati patr dolori cõparat. Quidã pensant quãta tribuunt ⁊ ꝯgregãt mercedes: ⁊ mittũt eas in saccũ ptusuz. In sacco ptuso videt qñ pecunia mittit: sed nõ qñ amittit. q ergo quãta largiunt aspiciũt: sz nõ quãta rapiũt. i sacco ptuso mercedes mittũt: q: eas in spẽ fiducie sue intuentes cõgerũt: sed nõ se intuẽtes pdũt.
c Qui aufert. In sudore vultus sui panẽ acq̄rit panẽ. Qui hũc violenter tollit quasi interficit. d Un⁹ edificans. Hoc est qđ supra dixit sacrificiũ
E de rapina nõ esse acceptabile. Qui offert de rapina: videt sibi edificiũ ppãrare: nõ crimẽ auaricie attẽdit ⁊ rapine. G Qui bap.

Nico. de lyra

tẽ noticiã: ⁊ p ꝯñs hz inutilẽ ⁊ falsam doctrinã. a Qui tẽ. nõ ẽ ⁊c. expõitur vt. s. b Qui iplanat⁹ ẽ. i. qui nõ fixit radicẽ intellect⁹ ⁊ affect⁹ i bono. c Abũdabit neq̄cia. multiplicãdo vitia. ꝯñr ponit auctor exemplum de seipso. d. d Multa vidi. i. intellexi: e Enarrãdo. s. p doctrinã aliorũ. f Et plu. ver. cõsuetudines supple cognoui. Ali⁹ ẽ ei mod⁹ loquẽdi in ligua greca ⁊ hebraica: ⁊ auctor huius libri sciuit vtrãq;: q: fuit iude⁹ natione. ⁊ hunc librũ scripsit grece.
g Aliquotiẽs vsq; ad mortẽ piclitatus sum hoꝝ cã. vt ei adisceret liguas istas ⁊ etiã scripturas ad diuersos magistros perrexit in diuersis terris i q̄bus fuit aliqñ in periculo mortis sic de Platõe dic Hiero. i eplã ad Paulinũ de omnibus sacre historie libris: Deniq; cũ litteras quasi toto orbe fugientes psequit captus a piratis ⁊ venũdat⁹ tyranno crudelissimo paruit ⁊c. h Et liberatus sũ grã dei. ista dicit auctor iste vt mag credat sue scripture: q: pmiserat q hõ in scripturis exercitatus põt alios veritatẽ docere.
i Spũs. Hic ponit tertiuz qđ docet veritatẽ. s. illustratio diuina. cũ dicit: Spũs timentiũ deũ. timore filiali.
k Queritur a deo. ipz pfecti⁹ illumiãte. ideo subdit: l Et in cõspectu illius benedicet. ampliori dono gratie
m Spes ei illoꝝ ⁊c. ⁊ nõ in somnia ⁊ auguria mendaciis plena: vt pdictum
D est. n Qui timet dñm nihil trepidabit. de his q̄ p somnia ⁊ auguria et hmõi pñt fieri. o Timẽtis dñm beata est aĩa eius. s. in spe. licet nõ adhuc
† 14. q. 5. c. imolans. c. scriptum. in re. p Ad quẽ respicit ⁊c. q. d. ipe deus est ille ad quẽ dirigit intẽtionem suã: ⁊ a quo habet ptectionẽ. iõ subditur: q Protector potẽtie. timẽtis deũ. r Firmamentũ virtut stabiliens ipm in bono. s Tegimẽ ardoris. i. tẽtationũ. t Et vmbraculũ meridiani. i. refrigeriũ incẽtiui libidinis. v Deprecatio offensiõis. i. depcationẽ p offensionibus exaudiẽs.
x Et adiutoriũ casus. i. ne hõ cadat sustentans. y Exaltans aĩam. p donũ charitatis: qđ est excellenti⁹ ceter. i. Cor. xiij. Maior aũt hoꝝ ẽ charitas.
z Et illuminãs oclos. mentis p donum sapiẽ.

Qui tẽtat⁹ nõ est: q̄lia scit? Qui iplanat⁹ ẽ: abũdabit neq̄cia. Multa vidi enarrãdo: ⁊ plurimas vboꝝ cõ
a ꝭ virt⁹ in infirmitate pficit: ⁊ dñs electos suos ab omni angustia liberat.
suetudiẽs. Aliq̄tiẽs vsq; ad mor
a ꝭ non dereliquit de⁹ sperãtes in se.
tẽ periclitat⁹ suz hoꝝ cã: ⁊ liberat⁹
ꝭ voluntas.
sũ gratia dei. Spũs timentiũ deũ
a ꝭ oculi dñi sup iustos. b ꝭ dei. c ꝭ eterna benedictione.
q̄rit: ⁊ in ꝯspectũ illius benedicet.
a ꝭ q sperat in dño nõ cõfũdetur. ꝭ deũ.
Spẽs eni illoꝝ in saluãtẽ illos: et
a ꝭ custodit dñs oẽs diligẽtes se. b ꝭ huic Petr⁹ dicit: Timorẽ eoꝝ ne timueris vt nõ cõturbemini.
ꝭ respectus misericordie.
oculi dñi i diligẽtẽs se. Qui timẽt dñm nihil trepidabit: ⁊ nõ paue
ꝭ qui saluat sperantes in se.
bit qm ipe est spes eius. Timẽtis
ꝭ venite benedicti patris mei.
dñm beata est aĩa eius: ad quẽ re
a ꝭ respõdet iterrogatiõi sue. ꝭ i. itui⁹ misericordie ei⁹
spicit: et q̄ est fortitudo ei⁹. Oculi
a ꝭ ab omni. s. aduersitate ptegens.
dñi sup timẽtes eũ: ptector poten
a ꝭ cõfortãs. s. illos. b ꝭ q ptegit ab ardore tẽtatio.
tie: firmamẽtũ virtut: tegimẽ ar
a ꝭ contra estum. b ꝭ i. psecutionis.
doris: ⁊ vmbraculũ meridiani: de
a ꝭ ppitiatio p pctis nr̃is. b ꝭ ne cadãt. s. sui i pec.
pcatiõ offensiõis: ⁊ adiutoriũ ca
a ꝭ ad pfectionẽ virtutũ. b ꝭ mentis pbẽdo gratiã cõtẽplatiõis.
sus: exaltãs aiaz: ⁊ illuminãs ocũ
a ꝭ incorruptionis. b ꝭ vitã imortalitatis. c ꝭ eterne benedictionis.
los: dãs sanitãtẽ ⁊ vitãz et bene
a ꝭ lucro.
dictionẽ. Immolãt ex iniq̄uo ob
a ꝭ corã oculis dei. b ꝭ q: qđ malũ est deo gratũ esse putatur.
latio est maculata: ⁊ nõ sũt bene
placite subsannatiões iniustoꝝ.
ꝭ adest scz.
Dñs sol⁹ sustinentib⁹ se in via ve
a ꝭ obseruationes. s. iudeoꝝ p⁹ aduentũ xp̃i.
ritatis ⁊ iusticie. † Dona iniq̄uorũ
nõ pbat altissimus: nec respicit in
a ꝭ qui offerunt nec peccata dimittunt.
oblatiões iniq̄uoꝝ: nec in mltitu
dine sacrificioꝝ eoꝝ ppitiabit pec
catis. Qui offert sacrificiũ ex sub
stãtia paupeꝝ: q̄si q victimat filiũ
in ꝯspectũ pris sui. † Panis egẽtiuz
a ꝭ q: nõ diuitias cõgregat: sed victui necessaria q ergo hec tollit quasi qui sanguinẽ fundit.
vitã pauper est q defraudat illũ:
a ꝭ victie ipsoꝝ abomiabiles q̄ offerũt ex scelere.
hõ sãguis ẽ. Qui aufert i sudore pa
nẽ: q̄si q occidit pximũ suũ. Qui ef
a ꝭ maximũ pctm̃ ẽ qđ homicidio cõparat.
fũdit sãguiez: ⁊ q fraudẽ fac mercẽ
ꝭ scelez vnione.
nario fres st. Un⁹ edificãs ⁊ vn⁹ de
struẽs: qd pdest ill nisi labor? Un⁹
ꝭ q̄si p ferõsuo deũ bñdi. ꝭ q̄rimõia ad deũ dirigẽs
orans ⁊ vn⁹ maledicẽs: cuius vo

nũ sapiẽ. a Dãs sanitatẽ. corpis ⁊ anime. b Et vitã. nature gratie et glie. c Et benedictionẽ. i. multiplicationẽ bonoꝝ tẽporaliũ ⁊ spiritualiũ. supple de⁹ ẽ. d Immolãt. Hic ponit secundũ qđ ptinet ad contẽplationẽ plati. s. cultus latrie debitus: q cõsistit in duobus. in sacrificii oblatiõe: ⁊ debita orõne. pmo ponit primũ: ⁊ secũdo secũdum. ca. se. ibi: Qui adorat deũ. Prima i duas: q: primo reprobat sacrificiũ indebituz. secũdo approbat dbitũ. ca. se. Pria adhuc in duas: q: pmo sacrificiũ indebitũ reprobat. secundo falsa cauillatio remouet. ibi: Unus edificans. Circa primũ dicit: Immolãtis sacrificiũ deo: e Ex iniquo. i. ex acquisito iniuste. f Oblatio ẽ maculata. peccato iniusticie. g Et non sũt bñpla. ⁊c. i. oblatiões eoꝝ ex alieno: quibus deridẽt deũ: q honorandus est de pprio. Prouũ. iii. Honora dñm de tua sbstãtia. h Dñs sol⁹ su. se. ⁊c. i. illi qui stãt in via veritat ⁊ insticie hñt solũ deũ veꝝ p deo: ⁊ illoꝝ acceptat munera. raptores ⁊ auari hñt aurũ ⁊ pecunias p deo. ⁊ gulosus delitias. luxuriosus voluptatem tactus ⁊ hmõi. ppter qđ eoꝝ sacrificia nõ sunt deo accepta. iõ sequit: i Dona iniquoꝝ nõ pbat. sz mag reprobat. iõ subdit: k Qui of. sacrifi: ex substãtia paupeꝝ: subtrahẽs eis victũ. l Quasi ⁊c. in cõspectu patris sui. licet eni de⁹ sit pat oim p creationẽ: tñ speciali modo est pater paupeꝝ p hereditatis eterne pmissionẽ: Mat. v. Beati paupes spũ: qm ipoꝝ est regnuz celoꝝ. m Panis egentium. i. cibus qualiscunq;. n Uita pauperis est. id est sustentatio vite ipsius. o Qui defraudat illum homo sanguis est. Aug⁹. Pasce fame morientẽ: si non pauisti occidisti. ⁊ multo fortius si subtraxer et victũ. p Qui aufert in sudore panem. i. panem acquisitũ in sudore laborantium. q Quasi qui occidit pximum. qui aufert eis victum. r Qui effundit sanguinem. p homicidium. s Et qui fraudem facit mercẽnario. retinendo debitum solarium. t Fratres sunt. i. similes in scelere: supradicta ratione. † Pro. 15 b
v Un⁹ edificãs. Hic remouet quedã falsa cauillatio: qua posset aliqs dicere q defraudãs aliena recõpensat deo p afflictiones sui corporis in ieiuniis ⁊ huiusmodi: vel per orationes religiosorum quibus benefacit: ⁊ vtrunq; remouetur. et primo secundũ. cũ dicit: Unus edificans ⁊ alius destruens: qđ edificatũ est ab alio. x Quid prodest illis nisi labor. q: nullam reportãt inde vtilitatem: sed tñ afflictionẽ. ⁊ applicat ad ppositũ dicens: y Unus orans pro raptore. scz ille cui benefacit. z Et vn⁹ maledicẽs. raptori eo q bona sua abstulit. a Cuius vocẽ exaudiet deus. quasi diceret nulli⁹. nã exauditio pmi ipedit ppter maliciã illi⁹ p quo orat. Silr secũdi p pctõ pprio. nã maledicẽdo pprio peccat: ppt qđ dic saluator Mat. v. Orate p psequẽtib⁹ ⁊ calũniãtib⁹ vos: tñ tal raptor p malis suis a dño puniet. ꝯñr remouet primum, dicẽs:

G a Qui baptiçat. Lauamini
Esa. i. d m. e. ⁊c. post lauachrũ mũdus negligit: q post lachrymas vite innocẽtiã nõ custodit. Lauãt quidã ⁊ mũdi nõ sũt: q: cõmissa flere non desinunt: ⁊ rursum flenda cõmittunt. Ca. XXXV
b Qui conseruat. bñ orat qui mandata dei seruat: et sacrificium salutare offert: qui mun⁹ recte fidei deo exhibet. Talis depcatio corã oculis dei inuenit grãm: q: bene operãdo seruat iusticiam. c Propiciationẽ li. Inter litare ⁊ sacrificare hoc distat. Nã sacrificat qui sacrificiũ facit: litat qui sacrificiũ facit ⁊ qđ sacrificio petit ipetrat. d Retribuet grãm. vtrũq; scz gratũ deo: et qđ in altari in cõmemoratione iesu christi offertur: ⁊ qđ p charitatem pximo tribuitur.
e Bono animo. quicq̄d bono animo nõ datur apud deũ grãm nõ meret. hõ eni videt in facie: deus in corde.
f Et non minuas pmitias.
Mystice. Mystice: primitie frugũ vl pmogenitoꝝ principia sũt bonoꝝ opeꝝ: vel ipa volũtas q prior est opere. In decimis vero offerendis denari⁹ pfectionem significat: quia vsq; ad ipm numerus crescit. In decimis ergo pfectionẽ operũ nostroꝝ ad dñm referre pcipimur: a quo ⁊ boni operis initium ⁊ pfectio donatur.
g Septies tñ. perfectã scilicet remunerationẽ. Septenarius eni: q: septẽ dona spũssãcti dmõstrat pfectũs ẽ: ⁊ q: iteriorẽ ⁊ exteriorẽ hominis substantiã cõprehendit: in ternario animam: in quaternario
Deu. 6. a corpus. vnde: Dilige dñm deum tuuz ex toto corde tuo. et ex tota anima tua: ⁊ ex to. virtute tua ⁊c. Corpus aũt de q̄tuor elementis cõstat. potest autem in septenario hominis renouatio figurari: q: corpe incorruptibili: ⁊ aĩa imortalis erit. p septenariũ quoq; pñs vita designat: sicut p octona
Eccs. 11. a riũ futura. vñ: Da ptes septẽ necnon ⁊ octo. q: septenario nro pñs tps voluit. octauo vero die. i. dñico: xp̃s resurgens vitã nob ppetuã designauit. Perfect⁹ quoq; dr septenari⁹: q: ex pmo pari ⁊ ipari cõficit ternario. s. ⁊ quaternario: ⁊ q: spũs septiformis pficit quos repleuit: nec solũ trinitatis noticiã: sed etiã q̄ttuor principalium virtutũ operationem prebet. Ad supiora respicit affirmãs q: dñs orationẽ hũiliũ mĩsicordit exaudit: q nõ cessãt donec cõsolationẽ accipiãt. h Noli of. apud deũ nõ quãtitas muneris: nec psona potẽt aspicit: s dilectio ⁊ humilitas cordis ideo non

a ꝭ fletibus.
cẽ exaudiet de⁹? † Qui baptiçat
a ꝭ peccato. b ꝭ rediens ad peccatum.
a mortuo: ⁊ iterũ tangit mortũ
a ꝭ quia non pmanet mundatio illius.
um: quid pficit lauatio illi⁹? Sic
a ꝭ id est p peccatis.
homo q ieiunat in peccãtis suis:
et iteruz eadẽ faciẽs qd pficiet
hũiliando se? Orationez illius
quis exaudiet? Ca. XXXV
ꝭ legem.
Qui conseruat verbum
multiplicat orationez.
Salutare sacrificiũ ẽ at
tẽdere mãdatis: ⁊ discedere ab
omni iniq̄tate: ⁊ ppitiationẽ li
tare sacrificiis sup iniusticias: et
depcatio pro peccatis recedere
ab iniusticia. Retribuet gratiã
qui offert similaginẽ: ⁊ qui facit
misericordiam offert sacrificiuz.
ꝭ quasi hec bñ offert q a petis mũd⁹ est.
Beneplacitũ ẽ domio recedere
a ꝭ hereticorum.
ab iiq̄uitate ⁊ depcatio: p pctis
recedere ab iniusticia † Nõ appa
rebis ante conspectum domini
a ꝭ fructu boni operis. cetera eni oia moriendo deserimus.
vacuũs. Hec enim omnia ppter
a ꝭ que ex charitatis deuotione offertur.
mãdata dei fiũt. Oblatiõ iusti i
a ꝭ fidei. b ꝭ flagrãs misericordia ⁊ veritate.
pinguat altarẽ: ⁊ odõr suauita
a ꝭ mun⁹ bonoꝝ operũ.
tis est i cõspectu altissimi: Sacri
a ꝭ in memoria eterna erit iustus.
ficiũ iusti acceptũ ẽ: ⁊ memoriã
eius non obliuiscetur domin⁹.
c ꝭ bona voluntate interius.
Bõno animo gloriã redde deo:
a ꝭ exterius bene operãdo: et int⁹ nõ bene volẽdo. b ꝭ frugum.
⁊ non minũas primitiãs manu
a ꝭ hilarẽ eni datorẽ diligit deus.
um tuarum † In omni dato hilã
a ꝭ cordis.
rẽ fac vultũ tuũ: ⁊ in exũltatiõe
a ꝭ reipm: q: ab ipso es: et bona q̄ ab ipo habes
sctifica decimas tuas † Dã altissi
a ꝭ intentione.
mo scdm donatũ eius: ⁊ i bõno
a ꝭ noue laudis facito.
oculo adinũentionez facito ma
ꝭ pro bonis. s. operibus tuis.
nuũ tuarũ: quoniaz retribuens
est dñs: ⁊ septies tñ reddet tibi.
Noli offerr mũera praua: ñ ei su
scipiet illa. Et noli ĩspicẽ sacrifici
a ꝭ a lẽs videx. ꝭ iust⁹ ẽ nõ accipiẽs psonã diuit nec despiciẽs psonã paupis.
um iiustũ: qm dñs iũdex ẽ: † ⁊ ñ ẽ
a ꝭ q: iust⁹ dñs ⁊ iusticias d lexit. cõtra. vi. v. e.
apõ illũ gliã psonẽ † Nõ ãccipiet
domin⁹ personam in pauperez:

mum dicẽs: a Qui baptiçatur a mortuo. id est emundat a tactu mortui p aquã expiatiõis. d qua habet Nu. xix. b Et iteꝝ tãgit eũ. scilicet mortuũ. c Quid prodest lauatio ei⁹. quasi dicat: nihil. nã imundus efficitur sicut ante. d Sic homo qui ieiunat in pctis suis. i. p peccatis suis remittẽdis. e Et iteꝝ eadẽ faciẽs. quia de peccatis pteritis nõ est vere penitẽs. f Quid pficiet humiliãdo se. i. se affligẽdo p ieiunia ⁊ hmõi. q. d. ista nihil faciũt ad remissionẽ culpe ppetrate. g Orationẽ illi⁹ q̄s exaudiet? q. d. deus non exaudiet. Ca. XXXV † Nu. 19. b De pe. di. 5. ante. c. in cassum.
b Qui cõseruat verbũ. a lẽs legẽ. Hic ꝯñr sacrificiũ debitũ approbat: ⁊ diuidit i duas partes: quia pmo agit de eius approbatione. secũdo reuertit auctor ad reprobatiõez oblationis iniuste. ibi: Noli offerre. Circa primum dicit: Qui cõseruat verbũ. a lẽs legẽ. s. dei. A
i Multiplicat orationẽ. nã orat mẽte ⁊ ore: q q̄dẽ oratio disponit ad sacrificãdũ debite. iõ subdit: k Sacrificiũ sa. est at. mãdatis. s. dei: ne contingat circa illa trãsgressio. l Et dis. ab omi iniquitate: cordis oris ⁊ opis. m Et ppi. li. sa. su. iniusticias. i. p iniusticiis remittẽdis q̄ facte sunt cõtra pxim. n Et dep. p pctis. cõtra deũ ppetratis. o Recedere ab iniusticia. p debitã cõtritionẽ sacrificiũ p peccatis oblatũ deo acceptũ facit. ⁊ similiter orationẽ p pctis factã exaudiri. p Retribuet gratiã. i. exhibebit deo gratũ obsequiũ. q Qui offert similaginẽ. i. purissimã tritici farinã. de qua fiebant panes ppositionis in templo tpe huius auctor. r Et qui facit misericordiã. pximo. s Offert sacrificiũ. deo. t Beneplacitũ est dño ⁊c. patet ex dictis. v Nõ apparebis ante cõspectũ dñi. i. in tẽplo vbi colebat de⁹. x Uacu⁹. ad oblationẽ. y Hec eni oia ppter mandata dei. implenda: z Fiunt. pcipit eni Exo. xxiii. q omne masculinũ appareat corã dño ter in anno. s. in festo pasce pentecostes ⁊ tabernaculoꝝ. ⁊ ibidẽ dicit: Nõ apparebis in cõspectu meo vacuus. † Exo. 23. b et. 34. d Deu. 16. d B
a Oblatio iusti ipinguat altare ⁊c. talis eni nõ solum offert qđ in lege pcipit: sed etiã vltra. ⁊ ex hoc patet qđ sequit: b Et odor suauitatis est in conspectu altissimi. nã oblatiões illius tẽporis nõ erãt accepte deo. nisi ex fide ⁊ deuotione offerentium. c Bono animo. i. mundo et deuoto. d Gl'iam redde deo. munera sibi offerendo. e Et nõ minuas primitias. q sacerdotibus debebant. f In omni dato fac hilarẽ vultũ tuũ. hoc eni est bone volũtatis signũ ex qua munus est deo gratum: vt dictũ est.
g Da altissimo scdm donatum eius. i. scdm quantitatem bonorum tuorum que habes ex dei dono. Tobie. iiii. Si multum tibi fuerit abundanter tribue. si autem paruz: etiam illud libẽter impartiri stude. h In bono oculo. i. intentione recta. i Adinuentionẽ facito manuũ tuaꝝ. opera bona que facis ordinando ad laudẽ dei ⁊ non hominum. k Quoniã domin⁹ retribuens est. illis qui bona faciunt ppter ipm: qui autem faciunt ppter homines: iã receperũt mercedẽ suã. Mat. v. l Et septies tñ. i. mltiplicies. et ponitur hic numerus determinat⁹ p numero indeterminato. m Reddet tibi. s. dñs. † 2. Cor. 9. b † Tob. 4. b
n Noli offerre. Hic reuertitur auctor ad reprobandum sacrificium iniustum. dicens: Noli offerre munera praua: id est iniuste acquisita. o Non enim suscipiet illa. id est nõ acceptabit. p Et noli inspicere sacrificium iniustũ: credẽs q deo sit acceptum ⁊ remunerandum: cuz tamẽ sit magis puniendum. ideo subditur: C
q Quoniam dominus iudex est: a lẽs vindex. damnificatorum iniuste. † Ro. 2. b
r Et non est apud illũ gloria persone. id est acceptio.
s Non accipiet dominus personam. potẽtis. † Act. 10. b
t In pauperem. i. contra pauperem.

Universidad de ... Biblioteca

ideo nō debet offerri sacrificiū de iniq̄tate: sȝ de iusto labore. Ca. XXXVI
a Miserere mei. Ex psona fideliū dirigit oratione ad deū vt illos defendat ⁊ inimicos deprimat vt digne correcti deū iterū agnoscant ⁊ idola deserant. Glorifica

Nico. de lyra

a Et depcatione lesi. iniuste. b Exaudiet. ipm vindicādo. c Nō despiciet preces pupilli ⁊c. pupillus enim ⁊ vidua destituti sunt auxilio humano. ille patre: ⁊ ista marito: ꝓpter qđ magis indigēt auxilio diuino: ⁊ de⁹ subuenit vnicuiqȝ ſm cōditionē necessitatis sue. natura enī nō deficit i necessarijs ⁊ multo minus actor nature.
d Nōne lachryme vidue ad maxillā desce. fluētes ab oculis eius: quasi diceret sic: e Et exclamatio ei⁹. ad deum ꝓ oppressione sibi facta. f Sup deducentē eas. i. sup oppressorē q̄ lachrymari facit eā. g A maxilla eīm ascendūt vsqȝ ad celū. p angelū p̄sētātem eas ante deū. h Et dn̄s exauditor. vidue. i Nō delectabit in ill'. s magis cōcitabit cōtra oppressorem q̄ fec viduā lachrymari. k Qui adorat deū. Postq̄ actū ē de sacrificio p̄lati: hic cōsequēter agit de eius oratione: ⁊ primo in generali. scđo in speciali. ca. se. Circa primū dicit: Qui adorat deū adoratiōe latrie: qđ ptīet ad p̄latos maxime. l In oblectatiōe. id ē in acceptatiōe: m Suscipiet. s. a deo. n Et depcatio illius vsqȝ ad nubes ꝓpinq̄bit. i. vsqȝ ad deū cui angeli sctī p̄sentant orōnes sctōꝝ: Tob. xij. ⁊ maxime p̄latoꝝ q̄ medij sūt inter deū ⁊ ppl'm. o Oratio humiliātis se nubes penetrabit. i. q̄to humilior ē oratio: tāto maiorē effectū habebit coram deo. p Et donec ꝓpinquet. ad deū consequēdo effectū. q Nō consolabit. orās. r Et nō discedet. ab oratione. s Donec altissim⁹ aspiciat. eū oculo misericordie: p̄bēs orationis sue effectū. semp enī oratio exauditur a deo qñ est pia ꝓ se ⁊ pseuerās. iō subdit: t Et dn̄s nō elōgabit effectū. differendo: nisi ad vtilitatē postulantis. v Sed iudicabit iustos. s. oppressorib⁹ in p̄senti vl' in futuro ſm rectitudinē sui iudicij: nobis tñ occulti. x Et fortissimus nō habebit in illis. s. opprimentibus iniuste.
y Patientiā. dimittendo eoꝝ iniusticiā sine vltione. z Ut cōtribulet dorsū eoꝝ. affligendo eos in posterū: sicut dorsū ē pars hominis posterior. a Et gētibus. i. gentiliter viuētib⁹. b Reddet vindictā. i. punitionē. c Donec tollat plenitudinē supborum. de p̄senti vita. d Et sceptra iniquorū cōtribulet. sicut alios tribulauerūt: e Donec retribuat hominibus. tam bonis q̄ malis: f Scđm actus suos. bonos premiando: ⁊ malos puniēdo. g Et ſm opera ade. id est hominis. Adam enim est nomē commune apud hebreos: significans idem quod homo. sed tractū est ad significandum hominem primum. Scriptor autem huius libri fuit natiōe hebreus: et posuit hic nomen ade ſm primariam eius significationem.
b Et ſm presumptionem illius. qua

hominem

† Per Jo. an. d relig. vnico. in. c. si. Clemen.

D

A

a ſ populū christianū. de q̄ dicit: Tibi derelictus est pauper. pupillo tu eris adiutor.
et deprecationem lesi exaudiet. a b
Nō despiciet preces pupilli: nec c
a ſ viduā eius benedicēs benedi. pau. e. sa. pa.
viduā: si effundat loquelam ge-
ſ de psecutione.
mit⁹. Nonne lachryme vidue ad d
maxillā descēdūt: et exclamatio e
ei⁹ sup deducētē eas? A maxilla f g
enim ascendūt vsqȝ ad celum: et
dn̄s exauditor nō delectabit in h
illis. Qui adorat deū i oblecta- i k
tione suscipietur: ⁊ depcatio ill⁹ l m n
a ſ ad deum.
vsqȝ ad nubes propinquabit.
†Oratio humiliātis se nubes pe- o
netrabit: ⁊ donec ꝓpiquet nō cō- p q
solabit: ⁊ nō discedet donec altis- r s
a ſ oculis misericordie. b ſ auxilium.
simus aspiciāt. Et dn̄s nō elōn- t
gabit: sȝ iudicabit iustos: ⁊ faci- v
a ſ iustum.
et iudiciū: et fortissim⁹ nō habe- x
ſ quos nunc tolerat.
bit in illis patientiā: vt cōtribu- y
a ſ qui supra dorsum iusti fabricauerunt.
let dorsum ipoꝝ: ⁊ gentib⁹ red- z a b
a ſ de mundo.
det vindictā donec tollat pleni- c
a ſ omnes scȝ supbientes.
dinē supboꝝ: et sceptra iniquo- d
a ſ q: reddet vnicuiqȝ ſm opera sua.
rum contribulet: donec reddāt e
a ſ ꝓprios cuiusqȝ.
hominibus ſm actus suos: et sȝ f g
ſ originale peccatum.
opera ade: et ſm presumptionē b
a ſ quia veniet iudicare viuos et mortuos.
illius: donec iudicet iudiciū ple- i
a ſ in eterna beatitudine. b ſ vita eterna misericorditer data.
bis sue: et oblectabit iustos mi- k
a ſ sicut in siccitate pluuia necessaria sic in tribulatiōe dei misericordia.
sericordia sua. Speciosa misericor- l
dia dei i tpe tribulatiōis: q̄si nu- m n
bes pluuie i tpe siccitatis.

a Miserere Ca. XXXVI o
nr̄i de⁹ omniū ⁊ respice p
nos: ⁊ ostēde nob lucē q
miseratiōnū tuaꝝ: ⁊ immitte timo- r
rē tuū sup gētes q̄ nō exq̄sierūt
a ſ eoꝝ misereř de⁹ q̄ misericordes sē ⁊ p inimicis orāte
te: vt cognoscāt q: nō ē de⁹ nisi s
tu vt enarrēt magnalia tua. Al- t
a ſ ethnicos q̄ a xp̄o alieni fiunt amici
leua manū tuā sup gētes alienas
a ſ vt visis miraculis potentie tue conuertantur ad fidem: et de inimicis fiant amici.
vt videant potentiā tuā. Sicut v
enim in conspectu eorum sactifi-
catus es in nob: sic in ɔspctū no- x
stro magnificaberis in eis: vt co- y
gnoscant te sicut ⁊ nos cognoui

hominem sibi similem in specie opprimit iniuste. i Donec iudicet iudicium plebis sue. a gētilibus idolatris oppresse. tempore enim scriptoris hui⁹ libri iudei qui erant dei veri cultores fuerunt a gentilibus multipliciter oppressi. k Et oblectabit iustos. misericordia sua. i. effect⁹ sue misericordie. l Speciosa dei misericordia. i. misericordie sue effectus.
m In tempore tribulationis. nam vnum contrarium iuxta aliud magis elucescit. ⁊ ad hoc subditur exemplum sensibile. cum dicitur:
n Quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. post enim magnam siccitatē temporis superueniens nubes pluuiosa est hominibus magis gratiosa.

Ca. XXXVI

m Miserere nostri deus omnium. Hic consequēter agitur de oratione prelati specialiter. nā hic ponitur oratio scriptoris huius libri qui inter iudeos fuit doctor magnus ⁊ prelatus. nam apđ eos doctores habentur pro patribus. Sic ergo proceditur. nam hec oratio primo ponitur. secundo correlarium īfertur. ibi: Omnem escam. Prima in duas. nam primo orat pro iudeis ⁊ gentilibus generaliter. secundo pro iudeis specialiter. ibi: Miserere plebi tue. Prima adhuc in duas: q: primo orat pro iudeis ⁊ gentilibus conuertendis. secūdo ꝓ obstinatis in idolatria puniēdis. ibi: Innoua signa. Circa primum orat primo ꝓ populo iudaico. dicens: Miserere nostri deus omnium. id est tu q̄ es deus omnium per creationem: miserere nostri. quorum es deus specialiter per latriam et legem datā.
p Et respice nos. oculo tue clemētie. q Et ostende nobis lucem miserationum tuarum. erant enī tunc iudei in tenebris tribulationis: quia Ptolemeus sother rex egypti sub specie sacrificandi intrauit hierusalem in die sabbati. sciens quia tunc nō arriperent arma iudei. ⁊ multa milia iudeorum captiuos duxit: quorum multi erāt in carceribus tenebrosis: reliqui vero in tenebris tribulationis ⁊ grauis seruitutis: a quibus petit populum suum liberari. r Et immitte timorem tuū super gentes que nō exquisierūt te. eos per penā reducendo ad tue deitat' cognitionē. ⁊ ideo subditur: s Ut cognoscant quia non est deus nisi tu. sȝ quia sicut corde creditur ad iusticiam. ita fit ore confessio ad salutem. Ro. x. Subditur: t Ut enarrant magnalia tua. sic de Heliodoro dicit. ij. Macha. iij. ꝙ flagellatus a deo confitebatur omnib⁹ opera magna dei. ⁊ ad idē facit quod subditur: Alleua manum tuam ⁊c. v Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis. nos ab idolatria reducens ad cultum tuum per flagella. nam ante captiuitatem babylonicam iudei fuerunt multū idolatrie dediti: vt patet. iiij. Reg'. ⁊. ij. Paral'. sed postea nō fuerūt idolatre: nisi aliq̄ pauci machabeoꝝ tpe: ⁊ adhuc p̄les eoꝝ hoc faciebāt mortis timore. x Sic in conspectu nostro magni. in eis. i. magnus apparebis.
y Ut cognoscant te. p verā fidē ⁊ debitū cultū: Sicut ⁊ nos ⁊c.

Innoua signa

a Glorifica manū ⁊c. Optat vt diuina maiestas p manū ⁊ dextrum brachiū. i. p xp̄m per quē antiq̄ miracula fctā sunt inouet tēpore gratie: vt veteris legis ⁊ noue idem intelligatur esse de⁹. b Extolle aduersa. ⁊c. Significat p aduentū xp̄i auferendū esse diabolū de cordib⁹ hominū. Luc. xi. c. Añ: Cū fortis armatus custodit atriuȝ suū: i pace sunt omnia que possidet. c Miserere. plebi ⁊c. Expleta oratione cōtra peccatores ⁊ ɔtra caput eoꝝ diabolum orat. s. sapientia ꝓ statu ecclesie ⁊ fideliū salute.
d Siō ienarrabi. Noticia scripture in q̄ predicatur inenarrabilis virtus dei.
e Et suscita pre. Omnes ꝓphete incarnatiōi christi dāt testimoniuȝ ꝙ deus homo factus ecclesiam sibi desponsaret. f Scđȝ benedictionē. ordinem scilicet ⁊ ritum sacerdotij quem dominus dedit pplo suo ostendit: quoniam adunauit eum christo qui est sacerdos magnus scđm ordinē melchisedech: qui nos fecit vnum regnum ⁊ sacerdotes deo nr̄o. Scđm bn̄dictionē Aarō dat pplo suo: qñ dirigit in viā iusticie: vt qđ aaron figurauit ī temporalib⁹ sacrificijs: hoc impleat in spiritualibus euāgelij.
Omnē

Luc. xi. c.

Leui. 8. a

mus: q: nō est de⁹ p̄ter te do-
mine. †Innoua signa: ⁊ immu- a b
a ta mirabilia. Glorifica manū c
⁊ brachiū dextꝝ. Excita furo- d e
b rē ⁊ effūde irā. Extolle aduer- f g
a ſ vt cito veniat tp̄s.
sariū ⁊ afflige inimicū. Festi- h
a ſ q: nouissima hora est et finis mūdi appropinquat.
na tp̄s ⁊ mēmento finis: vt e- i k
a ſ facta in aduentu filij.
narrēt mirābilia tua. In ira l
a ſ gehēnę. b ſ .i. q̄ amat aīam suā pdere. m n
flāmē deuoreř q̄ saluař: et q̄ o
a ſ .i. pessime tractāt. ſ q̄ in xp̄o non vult ponere animam.
pessimāt plebē tuā inueniāt p
a ſ eternam. b ſ diabolū. c ſ psecutoꝝ.
pditiōnē. Contere caput pri- q
a ſ dei ⁊ ecclie.
cipū ⁊ inimicoꝝ dicentium: r
a ſ q: se tm̄ in mūdo putāt dn̄ari. b ſ in vnitate fidei.
Nōn est ali⁹ preter nos. Con- s t v
a ſ fideles de gētib⁹ q̄s significauit iacob.
grega ōēs trib⁹ iacob ⁊ cog- x
noscāt q: nō est deus nisi tu:
a ſ p̄dicent alijs.
vt enarrēt magnalia tua: et y z
a ſ vsqȝ in finē. b ſ q. dn̄s et heres patris c ſ fidei.
hereditabis eos sic ab initiō. a
a ſ ecclesie. b ſ tuendā.
c Miserere plebi tue sup quā i- b c
a ſ fidelis. s. ppli deū cōtēplātis.
uocatū est nomē tuū: ⁊ isrāel d
a ſ coheredē fecisti b ſ xp̄o q̄ ē p̄mogenitus mortuoꝝ ⁊ p̄nceps regū terre.
quē coequāsti p̄mogēito tuo
a ſ quasi tu exurgēs dn̄e misereberis sion: q: tp̄s miserēdi ei⁹: q: ve. tp̄s.
Miserere ciuitati sanctificati- e
onis tue hierusalem: ciuitati f
a ſ ecclīam que speculař gaudiū regni celestis.
requiei tue. Reple siōn ienar- g
rabilibus virtutibus tuis: ⁊ h
a ſ miraculorum virtutum.
glōria tua populum tuū. Da i
testimonium quia ab initio
a ſ ipsius sumus factura creati in operib⁹ bonis in christo iesu. ſ ecclesie.
c creatūre tue sunt: et suscita p̄- k l m
a ſ prophetas aduentum christi deprecantes.
catiōnes quas locuti sunt in
nomine tuo prophete prio-
a ſ eterne vite.
res. Da mercedeȝ domine su- n
a ſ aduentum filij tui expectantibus. b ſ qui hec promiserunt. ſ Multi enī reges et prophete voluerunt videre que vos videtis et non viderunt.
stinētibus te: vt prophete o
a ſ adueniat regnū tuū fiat voluntas tua.
tui fideles inueniant: ⁊ exau-
di orationes seruoꝝ tuoꝝ.
f †Scđm benedictionē aaron p

a Innoua s. Hic ɔñr orat ꝓ gētilib⁹ obstinatis in idolatria disꝑdendis: ⁊ p ɔñs ꝓ iudeis detētis apđ eos liberādis. ⁊ hoc orat nō ex celo vindicte: sed ex celo diuine iusticie. d. Innoua signa. q̄bus egyptios obstinatos flagellasti. eadē renoua sup obstinatos in idolatria. b Et im. mirabilia. vnā plagā post aliā inducēdo sicut fecisti in egypto. c Glorifica manū. tue iusticie sup eos. d Et bra. dextrū. i. dexterā clemētie tue sup nos. e Excita fu. in punitiōis eoꝝ grauitate. f Et ef. irā. in eis multiplicatā: hoc enī ip̄ortat nomen effusionis. g Extolle aduersariū. i. extra vitā istam tolle eum. h Festina tp̄s. sue punitiōis ⁊ nr̄e liberatiōis. i Et me. finis. q̄ apud hebreos dicebař: ⁊ adhuc dicit apud modernos aduēt⁹ messie. vnde dicit Ra. Sa. sup Zachariā ꝙ vniuersi ꝓphete nō sūt locuti nisi ad dies messie: ita ꝙ eoꝝ v̄ba ad aduētū messie sicut ad finē ordinata sunt. expectabāt enī iudei ⁊ adhuc expectāt moderni in aduentu messie a seruitute gentiū liberari: et si auctor huius libri qui lōgo tpe p̄cessit aduētū xp̄i idē sensit nō ē mirabile: q: discipuli xp̄i post eius resurrectionē querebāt ab eo: si tūc restitueret regnū iudeoꝝ: vt patet Act. j. k Ut enar. mi. tua. liberati ab idolatraꝝ potētia. l In ira flāme. gehēnalis: m Deuoreř. in futuro. n Qui saluař. i. non puniř in p̄senti de idolatris. o Et qui pes. ple. tu. i. pessime tractāt: p Inueniant pdi. eternā. q Cōtere ca. prin. ⁊ inimicoꝝ. i. pplꝫoꝝ. sibi subditoꝝ: r Dicentiū. ex magna supbia ⁊ infidelitate. s Nō est alius. s. deus: t Preter nos. sic enī dicebat Nabuchodonosor rex assyrioꝝ: qui p̄cepit omnes deos terre exterminari vt sol⁹ ipse deus diceret: Judith. iij. ⁊ Sennacherib ɔsimiliter loquebař. iiij. Reg. xviij. vel aliter: Nōne est ali⁹ preter nos. s. ppl's alicui⁹ valoris aut momenti? v Cōgrega oēs tri. ia. q̄ extūc erāt multū dispersi per terras et regna. x Et co. q: nō est deus nisi tu. s. ver⁹. y Ut enar. mag. tua. de liberatiōe sua. z Et he. eos. in iudea. i. hereditęs. hebrei enī nō habēt modū optatiuū: sed ꝓ eo vtunř futuro indicatiui modi. a Sicut ab ini. qñ terrā ꝓmissiōis intrauerūt tpe Josue. Sciendū ꝙ cōgregatio filioꝝ israel i ꝓphetis ꝓmissa intelligiř de vniuersis ad fidē xp̄i cōuertendis: ſm ꝙ declarat beatus Johēs in euāgelio suo. ca. xj. ꝙ xp̄s moritur⁹ erat nō solū ꝓ gēte. s. iudeoꝝ: sed vt filios dei q̄ erāt dispsi p mūdū sub diuisis culturis idoloꝝ cōgregaret in vnū. i. in vnā ecclesiā ex iudeis et gētilib⁹ cōgregatā: sicut dič saluator Joh. x. Alias oues habeo q̄ nō sūt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vocē meā audiēt: ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. Utrū aūt scriptor hui⁹ libri h ꝓphetice cognouerit vel nō: ignoro: saluo tñ meliori iudicio ꝓbabili⁹ mihi videř ꝙ nō cognouerit. tuȝ q: nec a iudeis nec a grecis nec latinis reponiř inter ꝓphetas: tū q: iudei credētes i xp̄m post eius resurrectionē: ascēsionē ad celos: ⁊ spūsscti missionē in die pētecostes: mirabanř de hoc ꝙ grā spūsscti dabař gētilib⁹ sič ⁊ ipsis: vt habeř Act. x. ⁊ xj. Ex q̄ videř ꝙ adhuc ignorabāt vnā ecclīam ex iudeis ⁊ gētilib⁹ fore ɔgregādā: ꝓpť qđ magl' videř sič dixi ꝙ auctor iste orabat ꝓ ɔgregatiōe iudeoꝝ in iudea p reditū ipsoꝝ d terris in quib⁹ erāt dispsi ⁊ in captiuitate detenti. b Miserere. Postq̄ orauit ꝓ iudeis ⁊ gētilib⁹ generaliř. h ɔñr orat ꝓ iudeis specialiř. d. Miserē plebi tue. quā elegisti a ceteris in datiōe legis. c Sup quā iuo. ⁊c. licȝ enī diceret de⁹ oīm. spēali tñ mō iudeoꝝ: eo ꝙ erat nascitur⁹ ex eis sȝ carnē. vl' aliter: Sup quā iuo. ē no. t. nā gētiles idola iuocabāt ad suū auxiliū. hebrei vero deū verꝝ. d Et isrl' quē coe. pri. t. vocās eū p̄mogēitū t. Exo. iiij. e Miserere ciui. san. tue hierl'm. q̄ dr̄ ciuitas sāctificatiōis ei⁹: eo ꝙ ibi vigebat cult⁹ diuin⁹. f Ciuitatis re. t. nā ibi erat tēplū in quo dicebař de⁹ habitare mō speciali. g Reple sion ⁊c. qđ fuit ipletū de xp̄o ibi miracula faciēte: vt habeř in euāgelio: ⁊ spūmsctm̄ mittēte sup ap'los aliosqȝ discipulos: vt dicit Hiero. in ep'la ad Paulinū. h Et glia tua. resumař. Reple ppl'm tu. qđ fuit ipletū i oblatiōe xp̄i in tēplo sič p̄dixerat Agge⁹ ꝓpha: Ueniet desiderat⁹ cūctis gētibus: ⁊ replebo domū istā glia. licet enī auctor iste ⁊ alij iudei ignorarēt modū iplēdi mysteriū xp̄i q̄tū ad cōditiōes pticulares: tñ credebāt in quodā generali ꝙ multa mirabilia in aduētu messie fierēt in iudea: ⁊ sic orabat iste de eoꝝ ipletiōe. i Da testi. q: ab ini. electionis ppl'i isrl'. k Creature tue sūt. speciales filij israel. qđ fuit ipletū qñ in humana natura iter eos existēs: et d ipis natus ſm carnē faciebat miracula: suā deitatē testificantia. ⁊ ꝙ erat xp̄s vere ꝓmissus in lege ⁊ ꝓphetis: Joh. v. Opa q̄ ego facio testimoniū p̄hibēt de me. l Et su. p ipletionē. m Precationes quas lo. sūt in no. tuo ꝓ. p̄o. q: aduētū xp̄i p̄nūciauerūt per modū depcatiōis: Esa. xvj. Emitte agnū dn̄e dn̄atorē terre ⁊c. ⁊ in multis alijs locis dicūt ꝓphe silia. n Da mercedē sustinētib⁹ te. s. expectātib⁹ tuā redēptionē in aduētu messie. o Ut ꝓphe tui fideles inueniant. in impletiōe eoꝝ q̄ p̄dixerūt. p Scđm benedictionē aaron da pplo tuo: q̄ benedictio cōtineř: Nu. vj. vbi dicitur: Loquere aaron ⁊ filijs eius: sic benedicetis filijs israel ⁊ dice-

† Hic. 10 d
† Per Jo. an. De reli. qui. c. vni. co. in cle.

B

C

† Nu. 6. a

a Oēs escā. Post/ q̄ pdixit vocationē gētiū ad fidē xpi: p̄monet habere distantiā dogmatū: vt sicut guttur discernit dulcē cibū ⁊ amarū: sic veracē doctrinā discernamus ⁊ fallacē. b Species mulier. xpi grā q̄ p pdicatio nē alias curat: ⁊ carnis concupiscentiam mitigat. Hec in ecclesia abundat: cui⁹ desiderium est sup oēm ɔcupiscentiā homis: q2 in ea decor virtutū ⁊ pulchritudo doctrine. c Sup oēm. nulla concupiscentia hominis huic deside

Pro.31.d rio pōt cōparari: q2 fallax gratia ⁊ vana est pulchritudo: mulier timens deum ipsa laudabitur. d Non est vir. christus qui excedit humanā naturā. Vnde:

Ps.44. Speciosus forma p̄ filiis hominum. Hic enim peccatū nō fecit nec inuentus est dolus in ore eius. e Adiutoriū. adiutorium ecclesie est fm dispensationem christi.

Ibi.7. Vnde: Justum adiutoriū meū a dño ⁊c. Ipse est infirmitatis eius columna: ⁊ laboris requies. f Ubi non est mu. Quasi requiē ⁊ tutelam non habet q̄ extra ecclesiā est. vbi cū ꝙ enī p dogmata hereticorum vel philosophorū deflectens: semper in errore erit nec inueniet lumē veritatis. g Qui nō ha. ni. i. ecclesiam vbi electorū aīe filios bonorū ope

Ibi.83. rū nutriūt. vñ: Inuenit sibi passer domū: ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos suos.

Ca. XXXVII.

A b Omnis amic⁹. Supius diligētius expssit verū amicū ⁊ falsū. d. ⁊ nō pmanebit in die tribulatiōis. i So dalis aūt verus amicus toto animo diligit ⁊ opere pficit. vñ:

1.Job.3.c Nō diligam⁹ vbo neq; lingua: sed opere ⁊ veritate. k O psūptio. Detestatur hypocrisim cū malus se bonū esse simulat cooperiendo aridā maliciam: in qua scilicet non est

da pplo tuo: ⁊ dirige nos in vi a
a ſ in salutē christiani ppli b ſ gentes.
ā iusticie: vt sciāt oēs qui ha/ b
bitāt terrā: q2 tu es deus con/ c
a ſ ante scla. s. et post oia scla q̄ p̄terita tēporibus p grāiā xpi supordinasti futura.
a spēctor sctorū. Omnē escā man/ d
ducabit vēter: ⁊ est cibus cibo e
melior: fauces cōtingūt cibuz: f g
⁊ cor insensatum verba mēda/ h
a ſ hereticorum. b ſ quia tota die meditaē iniusticiam: ⁊ lingua eius concinnat dolos.
cia. Cor prauū dabit tristiciā: ⁊ i k l
a ſ catholica ecclesia. b ſ scuto fidei et gladio spiritus quod est verbum dei.
homo peritus rēsistet illi. Om m
a ſ sermonē diuinū: qui animā fecūdat.
nē masculuz excipiet mulier: ⁊
a ſ sicut illi qui dicunt: ego Pauli: ego Apollo: ego vero cephe. ego autē christi b ſ vl' filie
b ē filiā melior filiō. Species mu n
a ſ correcte fidei et boni operis. b ſ delectat: q2 cōfidit in ea cor viri sui. c ſ anime fidelis vel ecclesie.
liēris exhilarāt faciē viri sui: ⁊ o
c sup omnē cōcupiscentiā homi/
nis supducet desiderium. Si ē p
lingua curationis: est et miti/ q
d gationis et misericordie. Non r
est vir illius scdm filios homi/
num. Qui possidet mulierē bo s t
a ſ ecclesiam christi. s. hereditatē. vñ: Postula a me et dabo tibi gen. he. tue. b ſ quia distantia est in pfectu sciētie ⁊ virtutū operatione. differt enim stella a stella in claritate.
e nam inchoat pōssessionem: ād/ v x
a ſ firmamentum.
iutorium scdm illum est et cōlū y
a ſ laboris. b ſ murus fidei qui sanctorū p̄dicatione fūdatur.
na vt requies. Vbi nō ē sepēs z a
a ſ a demonibus. b ſ virtutum. c ſ quicqd extra ecclesiam fit perit.
f diripiētur pōssessio: et vbi nōn b
a ſ ecclesia vel spiritusancti medela.
est mūlier igemiscit egens. Cui c d
g credit qui non habet nidum:
a ſ murus fidei qui sanctorum predicatione fundatur.
Et dēflectens vbicunq; obscu e
rauerit: quasi succinctus latro f
a ſ vagus. s. et incertus.
exiliēns de ciuitate in ciuita/ g
tem.

Ca. XXXVII.

ſ ver⁹. s. ⁊ falsus amicuz se esse profitetur.
b Omnis amicus dicet: ⁊ h i
ego amicitiā copula/
ui: sed est amicus solo nomine k
a ſ magnū malū est ⁊ delendū vbi speratur fides inueniri malignitatē. ⁊ vbi amicitia speratur reperiri querssitatem.
amicus. Nōnē tristicia inest vs/ l
i q; ad mortē: Sodal' aūt ⁊ ami n m
cus ad inimicitiā conuertētur. o
a ſ de mala. s. volūtate creature.
k O psūptio neqssima vñ creāta p

tis eis. Benedicat tibi dñs ⁊ custodiat te: ostēdat dñs faciē suā tibi ⁊ misereaē tui: cōuertat dñs vultū suū ad te et det tibi pacē. a Et dirige nos in viā iusticie. p lucem tue gratie. b Vt sciāt oēs q̄ habitāt terrā. p effectū gratie tue circa nos. c Quia tu es de⁹ cōspector sctorū: itu ens p̄sentialiter nō solū p̄sentia: sed etiā p̄terita ⁊ futura. nā eternitas q̄ mensura est diuine cognitionis ambit oia tpa. d Oēm escā. Hic ɔñr circa p̄dicta īfert quedā correlaria. nā ea q̄ p̄dicta sūt de bono statu actiuorū ⁊ p̄latorū indigent necessario discretione: pter qd ponit h quedā discretiōis impeditiua vt caueantur. scdo quedam ipsius pmotiua vt teneanē ca. se. ibi: Sed cum viro sctō. Impeditiua vero sunt quinq;. s. industrie defectus. amor vroris excessiuus: vagus discursus: amicus fictus: ⁊ malus cōsiliarius. ⁊ fm hoc diuiditur in quinq; ptes q̄ patebunt pseqnendo. Circa primū primo poniē idustrie defectus in viro. cū diciē: Omnē escā māducabit venē. s. famelicus pter passionē famis: nō distiguēs cibū vtilem a nociuo: q̄uis sit ibi distinctio. ideo subditur: e Et est cibus cibo melior. q. d. aliqs est assumendus: ⁊ ali⁹ reijciendus. f Fauces. famelici: g Contingūt cibuz. ipsum assumendo: sed nō masticāt sufficienē: sed trāsglutiunt sine debita masticatione ⁊ pbatione. h Et cor insensatū verba mendacia. statiz recipit sine discretiōe verorū a falsis. i Cor prauū. quod idem est qd insensatū: k Dabit tristiciā. i. occasionē tristicie bonis. l Et homo peritus resistet illi per suam sapientiā. Consequenter ostendit defectū industrie in muliere. dicens: m Omnem masculū excipiet mulier. i. gratanter accipiet i partu: quia semper vellet parere masculū: ⁊ tñ aliquādo magē expediret sibi parere femellā. ideo subdiē: Et est filia melior filio. n Species. Hic ponitur scdm ipedimentū qd ē amor vroris excessiuus. cū diciē: Species mulieris exhilarat faciē viri sui. ⁊ frequēter leticia incōueniēti. io subdiē: o Et sup oēm ɔcupiscentiā homis supducet desiderium. i. attrahit cor viri ad diligendū īpam sup oia: etiā aliquādo supra deū. p Si est lingua curationis. i. reprehensionis in viro: ornatū excessiuum vroris ad leuē eius modum arguendo. q Et mitigationis. si videat eam turbatā statim ei blandiendo. sicut dicitur. ij. Esdre. iiij. Si arriserit ei ridet. nam si indignata fuerit ei blandiē do nec reconcilietur in gratiā. r Non est vir illi⁹ fm filios hominū. id est virilis ⁊ discretus: sed mollis ⁊ infatuatus. ij. Esdre. iij. Multi demētes facti sūt pter suas vxores: ⁊ q2 cōtrariū est de bona vxore. subdiē: s Qui possidet. tanq̄ dñs: t Mulierē bonā. i. humilem ⁊ modestam. v Incboat possessionē. i. incipit esse diues. etiam si nō haberet amplius. x Adiutoriū fm illū est. i. fm voluntatē viri ad bona pcuranda. y Et colūna. ad sustentationē domus cū viro. z Vt requies. nā pacifica est cū viro et familia. a Vbi nō ē sepes ⁊c. patet ad sensum. b Et vbi nō est mulier. bona. c Ingemiscit egens: quia negatur sibi elemosyna. mulieres enī sunt communiter viris misericordiores. d Cui credit. Hic pōiē tertium discretionis impeditiuū. qd est discursus vag⁹. cū diciē: Cui credit qui non habet nidum. i. stabilē mansionem. quasi diceret: non credit alicui sapienti: propter qd deficit in discretione boni et mali. e Et deflectens vbicunq; obscurauerit. i. diuertens vbi latere poterit. f Quasi succinctus latro. i. paratus ad malefaciendū. g Exiliens de ciuitate in ciuitatem. id est vagus ⁊ pfugus super terram: sicut Cain: Geñ. iiij. ⁊ per consequens maledictus a domino.

Ca. XXXVII

h Omnis amicus dicet. Hic ponitur quartum impedimentum proueniens ex amicitie fictione. ex qua frequenter homies etiā discreti in fact' suis impediuntur. dicit igitur: Omnis amicus dicet. tam verus q̄ fictus. i Et ego amicitiam copulaui. id ē firmiter stabiliui: magis dicuntur ficti q̄ veri qui diligunt facto. fictiuero verbo. ideo subditur: k Sed est amicus solo nomine amicus. et non re. l None tristicia inest vsq; ad mortē. ex tali amicitia. q. d. sic: quia nulla pestis efficatior ad nocēdū q̄ familiaris inimic⁹. m Sodalis aūt. i. socius. ⁊ dī a sede q̄si sedalis: q2 sedet cū alio i mensa. n Et amic⁹. fictus. o Ad ini. ɔuertenē. frequēter enī ɔtingit q simul sedētes in mensa anteq̄ recedāt abinuicē rixanē ⁊ pugnāt. p O psumptio ne. ⁊c. q. d. a nullo. nā omis creatura bona est a deo. petm aūt ē boni defect⁹

nec ha.

non est pigue/ do charitatis vel misericordie. a Causa ventris. pro gula: non p amicitia. Pos sunt i falsis amicis heretici itelligi qui omnia retē faciūt quasi animarū cōsultores cū sint pditores.

Mat.7.c Vnde: Attendite a falsis pphetis qui ⁊c.

b Cū socero tuo. socer qui aperte femica est cognatus: muliebrē ⁊ mutabilem ostendit animum: similiter et zelus qui precipue est animarum.

c Omnis cōsiliarius pdit. Adhuc docet cautelam oēm habendam i suscipiendis amicis et consiliariis. Multi enī se amicos ⁊ cōsiliarios fingūt et isidias tēdūt vnde Hieremi

Hiere.9.b as: Vnusquisq; se a pximo suo custodiat.

d Nō attendas. diuersas species consiliantium enumerauit in quib⁹ plures psonas vocauit: q̄ a veritate discordant. Vnde p̄cepit cum talibus nō esse cōsiliandū: quorū consiliū periclitaē. Preuidenda est ergo consiliarij prudentia: fides: voluntas et religio.

e Anima sācti viri annunciat aliquādo vera. consiliariorum diuersitate: ostēsa adiungit q̄tum humane sapiētie sanctorum excellat sciētia a spiritusancto infusa.

Vir

a ſ vl'nedq̄ā ſ tu. b ſ qui decepti sunt: et seipsum.
es coopire aridā maliciā: et dola/ a b
a ſ falsus.
sitatē illi⁹. Sodal' amico ɔiocūdabi c
a ſ voluptatis.
tur i oblectatiōib⁹: ⁊ in tpe tribu d
latiōis aduersarius erit. Sodalis e
a ſ commessationis.
a amico cōdolet causa vētris: ⁊ cō f g
tra hostem accipiet scutū. Nō obli h i
uiscaris amici tui in animo tuo: ⁊ k l
ñ immemor sis illi⁹ i opib⁹ tuis. Nō m
a ſ inuidentibus.
b li ɔsiliari cū socero tuo: ⁊ a çelānti n
ſ multi sunt amici et cōsiliarius vn⁹ de mille.
c bus te absconde cōsiliū. Ois cōn/ o p
a ſ qui eligit facere qd deo placet: qd est ɔsiliū vni cum a spūsancto infusum.
siliari⁹ pdit cōsiliū: sed ē cōnsiliari⁹ q r
in semetipso. A cōsiliario malo ser/ s t
ua animā tuā. Prius scito que sit v x
illius necessitas: ⁊ qd ipe in animo y
a ſ amico. b ſ .i. particā que terre infigiē acuta. ſ vel palus.
suo cogitābit: ne forte mittat sudē
in terrā: ⁊ dicat tibi: bona via tua z
est: et stet ecōtrario videre qd tibi a b
eueniat. Cū viro irreligioso tracta c
de scitate: ⁊ cū iniusto de iusticia: d
a ſ inflatur: vel inuidet: vel diligit.
⁊ cū mlr'ere de hiſ que emulaē. Cū e f
timido d bello: cū negociatore de g
a ſ .i. merciū trāsportatore.
traiectiōe. Cū emptore de vēditio h
a ſ inuido.
ne: cū viro liuido de gratijs agen/ i k
dis. Cū impio de pietate: cū inho
nesto de honestate. Cuz opario a/ l
grario de omi ope: cuz opario an/ m n
nuali de ɔsūmatiōe anni: cū seruo o p
d pigro d mlt'a opatiōe. Nō attēdas q
a ſ cum sacto sanct⁹ eris ⁊c.
his i oi ɔsilio: sz cū viro sctō assidu r s
us esto: quēcūq; cognouerī obser t v
a ſ filialem.
uātē timōrē dei: cui⁹ aīa ē fm aīaz x
a ſ relinquēs timorē dei
tuā. Quicūq; titubauerit in tene/ y
a ſ quia infidelis.
bris: nō cōdōlebit tibi. Et cor bo/ z a
ſ ante omnia.
ni cōsilij statue tecū. Nō est enī tibi b c
e aliud plus illo. Aia scti viri ennū/ d
a ſ philosophi septē artiū liberaliū periti.
ciat aliqñ vera: q̄ septē circūspectō/
a ſ tanq̄ mgri. b ſ tāq̄ speculatores subditorū.
res sedentes in excelso ad speculā/
dū. Et in his omnibus deprecare
altissimū: vt dirigat i veritate viā tu
a ſ cogitatio. s. fm quā locutio exterior ⁊ actio disponiē: Ex abūdātia enī cordis os loquiē
am. Antē omnia opera verbū ve/ e
a ſ oia fac cū cōsilio.
rax pcedat te: ⁊ añ oēz actū ɔsiliū f
a ſ cōsiliū mali. ſ pertractādo mala ſ cōsciētiā.
stabile. Verbū neq; imutabit cor: g h

nec habet causā per se positiuā. Dionysi⁹. iiij. ca. de diui. no. Nullus intēdēs ad malū operaē. a Cooperire. amicitie simulatione. b Aridā maliciā. i. sine humore boni. c Sodalis amico ⁊c. i. psperitatis tpe. d Et in tpe tri. ad. erit. deficiēte psperitate. pter qd fingebat se amare. e Sodalis ami. cōdolet. i. simulat se cōdolere in ei⁹ infirmitate. f Causa vētris. i. cōmessatiōis. g Et contra hostem. amici. h Accipiet scutū. q̄si eū defensur⁹. i. si hoc aliqñ faciat: hoc facit ex gula ⁊ nō ex vera amicitia: ⁊ ɔtrarium inducit de vero amico. d. i Nō ob. ami. tui. veri. k In animo tuo. ita q non diligas eū tm ore: sed etiā corde ⁊ opere. proter qd subdiē: l Et non im. sis il. in ope. tu. sed diligas eū in effectu. m Noli cōsiliari. Hic poniē q̄ntū impedimētū discretiōis: qd est malū cōsiliū. ⁊ pmo agit d cōsilio malo p fraudulentiā. scdo p ignorātiā vel cām aliam ibi: Cū viro. Circa pmū diciē: Noli cō. cū so. tuo. s. de his q̄ ptinent ad restrictionez vroris tue: q2 sp stabit p filia sua diuertēs a veritate ex carnali affectiōe. n Et a çelātib⁹ te. i. inuidentib⁹ tibi. o Abscōde cōsi. nā illud reuelarēt ex inuidia: vel impedirent. p Omnis consiliari⁹. infideē. q Prodit cōsiliū. i. pponit sub specie boni illius qui q̄rit consiliū. r Sed est cōsiliarius in semetipo. i. intendēs ppriā vtilitatē ⁊ nō illius cui dat cōsiliū: ⁊ hoc frequēter cōtīgit in consiliarijs principū ⁊ prelatorū. ideo subdiē: s A cōsiliario. s. infideli. t Serua animā tuā. id est caueas tibi. v Prius scito. p diligentē inquisitionē. x Que sit illi⁹ necessitas. nā si ad illā dirigit suū consiliū signū est q non consulit p te sed p se. ideo subdiē: y Et quid ipe in animo suo cogitabit. s. de subueniēdo sue necessitati: ⁊ nō tibi. ideo subdiē: z Ne forte mittat sudē in terrā. cōsulens tibi aliquid periculosū. z Et dicat tibi. bona est via tua. incitās te ad pseqendū suū cōsiliū in ope. a Et stet ecōtrario. corde. b Videre quid tibi eueniat. vt p hoc habeat intentū si possit. c Cū viro. Hic ɔñr agiē de cōsilio malo p ignorantiā: ⁊ aliquas alias causas. dicēs: Cū viro irreligioso tracta de sanctitate. ironice loquiē: ⁊ est sensus p contrariū. q. d. male cōsulet tibi. d Et cū iniusto de iusticia. simil' est locutio: vt patebit in fine huius partis. e Et cum muliere de his que emulaē. i. odit. q. d. male cōsulet. f Cū timido de bello. qui nūq̄ vellet bellū videre. g Cū negociatore de traiectiōe. i. de merciū trāsportatiōe ad forū: q̄ vellet q nullus ibi haberet merces nisi ipse: vt suas carius vēderet. h Cū emptore de vēditione. i. de pcio rei vēdēde: qui sp q̄tū pōt minuit preciū iustū. i Cū viro liuido. id ē inuido. k De gratijs agendis. i. de dando alijs gratis q̄ semp h impedit. ⁊ similiē qd sequiē: Cū impio ⁊c. vsq; ibi: l Cū opario agrario. q̄ nihil scit nisi de ope rurali. m De omi ope. vt de militia: studio ⁊ hmōi. n Cū opeārio annuali. i. cōducto ad annū. o De cōsūmatiōe anni. i. de ope cōsummando infra annū: qui dicit ifra duos annos hoc nō posse fieri: qd tñ in medietate anni posset fieri. p Cū seruo pigro. ad opandū. q De mlt'a opatiōe. quā semp refugit: ⁊ sic male cōsulit. ideo de omnib⁹ pdictis cōcludiē: Nō attēdas his in omni cōsilio. r Sed cū viro sācto. remotis impedimentis discretiōis: hic ɔñr ponūē ei⁹ pmotiua. ⁊ ponunē hic quattuor. s. cōsilij sanitas: verbi veritas: sapiētie claritas: ⁊ repressa sensualitas: inter q̄ pmo ponitur cōsilij sanitas: vt fiat quedā cōtinuatio ad imediate p̄dicta. cū diciē: Sed cū viro sctō. i. in bonitate stabili ⁊ firmo s Assiduus esto. cū eo morādo: ⁊ de tuis secretis tractando. t Quecunq; cognoueris. p opa. v Obseruantez timorem dei. ne trāsgrediatur eius mādata. x Cui⁹ anima est fm animā tuā. i. qui diligit te sicut seipm. ⁊ ecōtrario: de talib⁹ enī diciē q sunt vnū cor ⁊ vna aīa. y Quicunq; titubauerit in tenebris. ignorantie ⁊ culpe: z Non cōdolebit tibi. veraciter ex corde: nec tibi p ɔñs bene cōsulet ī tua necessitate. a Et cor boni consilij. i. volūtatē ipm sequendi. b Statue tecū firmiē. c Non est enī tibi aliud plus illo. i. melius: ⁊ q̄s possit tale consiliū dare. subdiē: d Anima viri sancti enūciat aliqñ vera ⁊c. est enī in deuz eleuata: ⁊ p ɔñs ab eo illuminata ad enūciandū veritatē. verūtamē q2 deus est pricipalis actor directiōis humane. subditur: Et in his omnibus deprecare altissimū ⁊c. e Ante omnia. hic ponitur secundum discretionis promotiuum: qd est verbi veritas. cū diciē: Ante omnia opa verbū verax pcedat te in pmissis ⁊ respōsis. f Et añ oēm actū cōsiliū stabile. s. sapiētū ⁊ sacre scripture. g Verbū neq;. qd ē vbuz mēdax. h Immutabit cor. de bono ad malū.

B

C

a Uir perit⁹. q: de lingua ꝑ dixerat: de bonis malisq; doctoribus continuat. b Uita viri. psens vita hoīs ī incerto nō ē apō deū. vnde: Breues dies hoīs sūt: numer⁹ mēsiū apud te ē. Job.14.a

c Noli auidius esse. Juxta historiā: parcimoniā laudat: crapulā vituperat: que ad īfirmitatē pducit deuorantē.
Mystice. Mystice vero admonet vt in tēporalibus simus tēperātes. D Pro.25.c Uñ: Mel inuenisti comede qđ sufficit tibi ꝛc. Ro.12.a ꝛ alibi: Nō pl⁹ sapere ꝙ̃ oportet.

Capitulum: XXXVIII

a Hono/ b ra me. Discretos vult nos esse ī omnib⁹: q: opa dei bona sunt valde. vñ non debemus ea sperne re q̄ cōstat creatorē ad vtilitatē nostrā fecisse. Sūt corporales medici: sūt ꝛ spirituales. Corporales medici corpora. spūales curāt animas. vtriq; ergo honorandi. sȝ spirituales pferēdi.
A e Non ne a ligno. Antiquā tāgit historiā: q: in deserto sur iuenerunt filij israel aquā amarā: sed deus ostendit moysi lignum quod immissum aquaȝ īdulcauit. vbi iuxta historiaȝ demōstraṫ ligni medicina ī dulcari aquas. Ex.15.b
Mystice. Mystice autē aq̄ amara significat legē: cui si cōfessio crucis ꝛ sacra.

a ʃ verba cordis. b ʃ cōsiliū et remuneratio.
ex q̄ partes q̄ttuor oriunṫ: bonū ꝛ a b c
a ʃ eterna. b ʃ stipendiū peccati mors.
malū: vitā et mors: ꝛ domiatrix il d e f
a ʃ q: p linguā secreta cordis panduntur. mors enim et vita in manibus lingue. b ʃ in scriptura sancta
a lox est assidua lingua. Uir perit⁹ g
a ʃ quia inde mercedē accipiet.
mltos erudiuit: ꝛ aīe sue suauis ē. h i
a ʃ versutā locutionē et hereticā neqciā. ʃ ad ostēsionē et deceptionē: sed spūssctūs discipline effugiet fictum.
Qui sophisticē loquiṫ odibilis est: k l m
in omi re defraudabiṫ. Nō ē ei illi n
a ʃ disputādi loquēdi. b ʃ dei. c ʃ q: fraudulēt⁹
data a dño grā: omi eni sapiā de/ o p
a ʃ iudee. b ʃ remunerande
fraudat⁹ est. Est sapiēs aīe sue sapi q
a ʃ q: que deo sūt placita mente tractat: et quod pfert lingua ore explicat.
ens: ꝛ fruct⁹ sēsus illi⁹ laudabilis. r s
a ʃ ecclesiastic⁹. ʃ doctor. b ʃ sibi cōmissā c ʃ verbo et exemplo. d ʃ scriptura vel pdicatio.
Uir sapiēs plebē suā erudit: ꝛ fru/ t v
ctus sensus illius fideles sūt. Uir x y
a ʃ celestis mercedis. b ʃ angeli vl' aīe sctoꝝ.
sapiēs iplebiṫ bñdictiōibus: ꝛ ui/
a ʃ remūerarū. ʃ cui diceṫ: Euge euge ser. bo. ꝛc. b ʃ celestis mercedis.
dētes illū laudabūt. Uita viri in z
a ʃ sctoꝝ. b ʃ q: sine fine cū dño regnabūt.
numero dieꝝ: dies aūt isrl' inume/ a b
a ʃ pdicator. b ʃ subiecto.
rabiles sūt. Sapiēs in pplō heredi c
a ʃ eternam. s. remunerationem accipiet.
tabit honorē: et nomen illi⁹ erit vi
a ʃ pbas volūtatē aīe tue: oīa āt pba. qđ bo. ē te.
uēs in eternū. Fili in vita tua tēp/ d
ta aiam tuā: ꝛ si fuerit nequā non e f
ʃ caute scȝ serua ne vitijs defluat.
des illi ptātē. †Nō eni oia oib⁹ ex/ g †1.Co.6.c et.10.f
a ʃ voluntatis scilicet vel actionis vtile est.
pediūt: ꝛ nō omni anime omne ge h
c nus placȝ. Noli auidus esse in om i
ni epulatione: ꝛ nō te effūdas sup
omnē escā. Jn multis ei escis erit ī k
firmitas: ꝛ auiditas appropiq̄bit l
a ʃ ad fellis effusionem.
vsq; ad cholerā. Propter crapulā m
multi obieṙt: q̄ aūt abstinēs ē ad/ n
ijciet vitā. Ca. XXXVIII

d Honora medicū ppter ne o p
cessitatē: etenī creauit illū q
altissimus. A deo eni est r
oīs medela: ꝛ a rege accipiet do/ s
a ʃ corporalis vel spiritualis. b ʃ in mundo vel in celo.
natione. Disciplinā medici exalta t
a ʃ angelorum vel sanctorum.
bit caput illius: et in cōspectū ma/
a ʃ a domino.
gnatorum collaudabitur. Altissi/ v
a ʃ ad salutē hominū.
mus de terra creauit medicinām:
et vir prudens non exhorrebit il/
a ʃ suauis facta est.
e lā† Nōne a ligno idulcata est aq̄ a/ x y †Ex.15.b
ʃ puenit
mara. Ad agnitiōȝ hoim vt⁹ illoꝝ. z

a Ex quo. s. corde. b Partes quattuor oriunṫ. sicut riuuli a fonte. c Bonū et malū. de genere. d Uita. gratie. e Et mors. culpe: vita tñ gratie nō pcedit ab eo nisi dispositiue: sed a deo est effectiue. mors vero culpe ecōtrario sic pcedit a corde humano qđ nullo modo est effectiue a deo: vt dictū est. s. xv. ca. f Et dominatrix illoꝝ est assidua lingua. id est assiduitas bōe monitiōis q̄ reprimit malū ex genere: ꝛ amouet mortē culpe: pmouet aūt bonū d̄ genere ꝛ vitā gratie. ideo subdiṫ: g Uir perit⁹. in sacra scriptura: h Multos erudiuit. ad bonū. i Et anime sue suauis est. p augmentuȝ meriti. k Qui sophistice loquiṫ. i. deceptorie: l Odibilis est. deo ꝛ hominib⁹. m Jn omni re defraudabiṫ. quia sibi plus nocet ꝙ̃ alijs hominibus. n Non est eni illi data a dño gratia. veraciṫ ꝛ vtiliṫ loquēdi. o Omni eni sapiētia. vera. p Defraudat⁹ ē. licet aliqñ ab insipientib⁹ sapiēs videaṫ. q Est sapiēs. Hic poniṫ tertiū discretiōis pmotiuū: qđ est sapiētie claritas. cū diciṫ: Est sapiēs anime sue sapiēs. i. ille vere sapiēs est qui primo cogitat de salute anime sue: quia charitas est ordinata. r Et fruct⁹ sensus illius. i. sapiētie sue. s Laudabilis. corā deo ꝛ angelis: ꝛ q: bonū ē suijpsius diffusiuū. Subdiṫ: t Uir sapiēs plebē suā erudit. de salute anime sue. v Et fructus sensus illius. i. doctrine ei⁹: x Fideles sunt. i. digni fide: tuȝ q: a veritate pma pcedūt: tū quia ad ipsam finaliṫ dirigunt. y Uir sapiens iplebiṫ benedictionibus. dei ꝛ hominū: nā deus multiplicat illi dona sua ꝛ homines īprecanṫ sibi bōa. iō subdiṫ: Et vidētes illū laudabūt. ꝛ qm̄ hec laus nō ē horaria: sed diuturna. ideo subdiṫ: z Uita viri in numero dieꝝ. i. breuis est. quia dies eius possunt numerari faciliter. a Dies aūt israel. i. ppli israel. b Jnnumerabiles sunt. i. diuturni. licȝ eni psone singulares moriant: et nascanṫ sibi succedentes: remanet tñ vnitas ppli: sicut in fluuio aque sunt in continuo fluxu: remanet tñ identitas fluuij. laus vero sapientis nō solū durat suo tpe: sed trāsit ad posteros: ppter qđ est diuturna ꝛ maxime in pplō suo qui magis nouit eius opa. ideo subdiṫ: c Sapiēs in pplō ꝛc. et patet. d Fili in vita. hic poniṫ quartū discretiōis pmotiuū quod est repressa sensualitas: vñ dicit phs. vij. physicoꝝ. Sedēdo ꝛ quiescēdo fit aīa sciens ꝛ prudēs: quia sedatis ꝛ quietatis passionibus fit clare vidēs. sic ergo diciṫ: Fili ī vita tua tēta aiam tuā. i. diligenṫ cōsidera eius pnitatē ex appetitu sensitiuo pcedentē. e Et si fuerit nequā. i. inclinās ad malū f Non des illi potestatē. laxandi sibi habenas: sed magꝭ eā reprime p oratione. g Nō enim omnibus oīa expediūt. etiam si essent licita de se: nā magis pni ad malū indigēt maiori restrictione: etiā ab aliqbus licitis: ne ad illicita pcedāt ex illis. h Et non omni anime omne genus. delectationis. i Placet. sed sm diuersitatē pnitatis. nā pno ad auariciā placet cōseruatio pecunie. pno ad pdigalitatē placet eius effusio: ꝛ sic de alijs. Et qm̄ multi valde sunt pni ad cōcupiscentiā cibi quo quotidie idigem⁹. Subditur: Noli auid⁹ esse ꝛc. ꝛ patȝ. ꝛ ratio subditur: Jn mltis eni escis. etiā sanis: k Erit infirmitas. rōne supfluitatis. l Et auiditas appropinquabit vsq; ad cholerā. ipam causādo. m Propter crapulā multi obierunt. q: suffocat nature virtutē. n Qui āt abstinēs est adijciet vitā. i. plōgabit. nā abstinētia ē sūma medicina.

Ca. XXXVIII

b Honora medicū. Postꝙ̃ actū est de platoꝝ officio. hic cōsequēter agiṫ de honore eis exhibendo: q: medij sūt inter pplm ꝛ deū. Et qm̄ ex sensibilibus ꝛ magis notis pcedēdū est ad spiritualia que sunt minus nota. ꝛ prelatus est spiritualis medicus. ideo primo agitur de honore medici corporalis. secūdo spiritulis. ibi: Fili in tua infirmitate. Circa primum dicitur: Honora medicū corporalē. p Propter necessitatem. corporis tui. q Eteni illū creauit altissimus. nō solū incgtum est homo: sed etiā incgtū medic⁹. nā deus est actor principalis artis medicine. ideo subditur: r A deo est enim omnis medela. hic tñ nō accipitur creatio proprie que est de nihilo: sed large: sicut rex dicitur creari quādo promouetur ad dignitatē regni. s Et a rege accipiet donationē. nā potentes huius seculi cōmuniter sunt magis solliciti de sanitate corporali ꝙ̃ spirituali. ideo subdiṫ: t Disciplina medici. i. eius ars. Exaltabit caput illi⁹ ꝛc. v Altissimus crea. ꝛc. q: de terrenascētib⁹. s. herbis ꝛ radicib⁹ ꝛ huiusmodi ɔficiūṫ medicīe. ꝛ ad h̄ iducit exēplū. d. x Nōne a ligno: y Jndulcata ē aqua amara. q. d. sic: vt ptȝ Exo. xv. vbi d̄r ꝙ dñs oñdit lignū moysi: qđ cū misisset in aq̄s amaras in dulcedinē verse sunt. z Ad agnitionē hominuȝ virtus illorum. peruenit per experientiam. ex hoc enim ꝙ talis herba sana

ꝛ sacramentū iūgat potabil' efficit. a Jn his curā ꝛc. cōtra diuersas infirmitates diuersa opponūt medici: cibos. s. et potus: emplastra ꝛ vnguēta: vt morb ɔueniāt medicamēta. Silr faciunt medici spirituales.
b Aute a malo. Sile ē. Declina a malo ꝛ fac bo. Ps.36. Et ab omni delicto munda cor tuū: ꝛ nō tm̄ corp⁹: sed vt sis inocēs manib⁹ ꝛ mūdo corde. Jbi.33.
c Da suauita. panis ꝛ vini sacrificium in memoriaȝ domīce passiōis oblatū precipue curat vulnera aiarū: nec solū viuiṡ: ȝ ꝛ mortuis valđ necariū est.
Da suauitatem egritudīs ꝛ molestie q̄ dispositiōe dei imittitur ad pbatiōeȝ vl' emēdationeȝ iustoꝝ: vl' ad dānationem reproboꝝ: q̄. s. delinquit ī ɔspetū ei⁹ q̄ fecit eū icidet in man⁹ medici. Justū est eni vt q̄ mādata di cōtemnit castigat⁹ hūlieṫ: ꝛ opem querat quā negligebat. Spirituales q̄ȝ medici tp̄s querunt medicandi: ꝛ instanṫ dñm depcanṫ vt dirigat opa eoꝝ ꝛ refrigeriū pstet infirmantibus.
d Fili in mor. ꝛc. q: de īfirmātib⁹ ꝛ medicoꝝ curationib⁹ disputauit: de mortuoruȝ exequijs adiungit:
e Memēto nouissimoꝝ. admonitio bonorum patruȝ vt filij pparant sibi viaticū bonoꝝ opū f Neq; enim est cō. q̄si ꝙ cautus esto in omībus: ne forte in obitu pximi pl⁹ equo doleas.
Jn reqe.

Et dedit hominib⁹ scientiā altis a
ʃ se.
simus: honorari in mirabilibus b
a ʃ que creauit b ʃ hominum.
a suis. Jn his curās mitigabit do c d
lorē: et vnguētarius faciet pig/ e f
menta suauitatis: ꝛ vnctōes cō g h
a ʃ vsq; ad finē mūdi: cū mortale hoc induet immortalitatem.
ficiet sanitatis: et nō ɔsūmabūṫ i
a ʃ medicamēta. b ʃ veri medici. ʃ qñ scȝ absorbetur mors in victoria.
opā eius. Pax eni dei sup faciez k
ʃ quasi assidue ora p pctis tuis. b ʃ q: in futuro in inferno nulla ē redēptio.
terrę. Fili in tua infirmitāte nō l m
a ʃ noli desperare.
despicias teipm: sed ora dñm ꝛ n o
a ʃ ab infirmitate peccati. b ʃ mentem.
b ipe cūrabit te. Aūte a dēlicto ꝛ p q
a ʃ ad bona opera.
dirigē man⁹: et ab omni delicto r
c munda cor tuū. Da suauitatē ꝛ s
a ʃ id est simile. b ʃ deuotione charitatis.
memoriā similāginis: ꝛ inpigua t v
a ʃ obediendo. b ʃ doctori tuo.
oblatione: ꝛ dā locū medicō. Et x y
a ʃ in vsus tuos. b ʃ offensus inobedientia.
eni illū dñs creauit: et non discē z
ʃ tibi.
dat a te: q: opa ei⁹ sūt necessaria a
Est eni tp̄s qñ in manibus illo/ b
rum incurras. Jpsi vo dñm de/ c
precabūtur: vt dirigat reqēȝ eo/ d
rū ꝛ sanitatē ppter ɔuersatione e f
illoꝝ. Qui delinqt in conspectu g
eius qui fecit illū: incidet in ma
d nus medici† Fili i mortuū pduc h i
lachrymas: et quasi dira passus
incipe plorare: ꝛ scđm iudiciū cō k
ʃ sepultura
tege corp⁹ illius: ꝛ nō despicias
a ʃ scȝ separationē pximi.
sepulturā ipsius. Propter dela/ l
a ʃ modū plorādi describit.
turam autē amare fer lūctuȝ illi
a ʃ paruo tpe: ne nimia tristicia auferat meritū
us vnō die: ꝛ cōsolare ppter tri/ m
sticiā. Et fac luctū scđm merituȝ
eius vno die vel duob⁹ ppter
a ʃ aīe desperanti.
detractione. A tristiciā eni festi/ n
a ʃ obscurat. b ʃ bone actiōis
nat mors: ꝛ cōopit virtūtē ꝛ tri/ o p
a ʃ emollit. b ʃ fortitudinē.
sticia cordis flēctit ceruicē. Jn ab q
a ʃ refutatiōe. s. cōsolatiōis. b ʃ q: h incipit ꝛ i futura pēa durabit ppṫ diffidētiā supne ɔsola.
ductione pmanet tristicia: ꝛ sub r s
stātia inopis scđm cor ei⁹. Ne de t
a ʃ scli q̄ mortē aie opaṫ. b ʃ q: quārū deest illi fidei ꝛ spei: tātū crescit meror in angustia.
deris i tristicia cor tuū: sed rēpel v
e le cā a te: ꝛ memēto nouissimoꝝ x
a ʃ nouissimoꝝ. ʃ. i. ñ huc fuerteṙ vt pos. opari
f Noli obliuisci: neq; eni ē cōuer y
ʃ nimio dolore.
sio: et huic nihil pderis: ꝛ teipm z

herba sanauit Socratē ꝛ Platonē ꝛ plures alios. accipiṫ vna ppositio vniuersalis q̄ est principiū artis et sciētie: vt dicitur. j. Methaphysice. a Et dedit ho. sciaȝ altissimus. nā aliquādo reuelat virtutes herbaꝝ ꝛ radicū sine tali experientia: sicut factū fuit Salomoni. iij. Reg. iiij. Et disputauit sup lignis a cedro que in libano est vsq; ad hysophū q̄ egrediṫ de pariete. b Honorari in mirabilib⁹ suis. i. vt honoretur ab hominibus ppter virtutes mirabiles quas dedit creaturis. c Jn his curās. medicus: d Mitigabit dolorē. infirmi. e Et vnguētari⁹. i. apothecari⁹. f Faciet. ex terrenascentib⁹. g Pigmenta suauitatis. nā in talib⁹ species aromatice frequēter ponunṫ. h Et vnctiōes cōficiet sanitatis. i. ad ɔferendū ꝛ ɔseruandū sanitatē. i Et nō cōsūmabunṫ opa ei⁹. i. nō habebūt intētū effectū p ipsum medicū vel apothecariū. nā ad hoc requiriṫ actio dei q̄ ē medicus pncipalis. iō sequiṫ: k Pax enī dei sup faciē terre. i. requies a dolore infirmitatis est a deo in hominib⁹ qui habitāt sup terrā. l Fili. Hic ɔñr agiṫ de honore īpēdēdo medico spūali. ꝛ diuidiṫ in tres ptes sm tres causas īpm honorandi. secūda poniṫ ibi: Sapiaȝ scribe. tertia ibi: Qui tenet aratrū. Prima in duas. s. in ptē pncipalē ꝛ incidētalē: q̄ incipit ibi: Fili in mortuū. Pria cā honorādi medicū spiritualē est sanitas aīe: q̄ melior est corpis sanitate: ꝛ p ɔñs p̄lat⁹ magis honorād⁹ ē ꝙ̃ medic⁹ corpalis. iō d̄r: Fili in tua infirmitate spūali: m Nō despicias temetipm. negligendo querere remediū: sicut negligūt aliq: n Sed ora dominum. deuote: o Et ipse curabit te. vnguēto sue gratie. p Auerte a delicto. cor tuū. q Et dirige man⁹ tuas. i. opa tua ad deū. r Et ab omni delicto munda cor tuū. p verā ꝛ purā cōtritionē. s Da suauitatē. i. fac oblationē deo de specieb⁹ aromaticis: q̄bus cōficiebaṫ thymiama suauis odoris. t Et memoriā similaginis. i. oblationē farine tritici delicatissime. v Et ipingua oblationē. offerendo oleū d̄ lignis oliuaꝝ purissimū ad ɔtinuādas lucernas. x Et da locū medico. honorādo sacerdotē p te orātē. vñ in Leuiṫ. vbi agiṫ de oblationib⁹ varijs p pctō: sp addiṫ ī fine: Et orabit p eo sacerdos ꝛ dimitteṫ ei. y Etenī illū dñs creauit. i. ad officiū sacerdotij pmouit. z Et nō discedat a te. i. a corde tuo. q: sp debes eū diligere ꝛ venerari. a Quia opera eius sūt necessaria. s. offerre sacrificia: ꝛ orare p pctis ppli. b Est enī tp̄s. q: sine pctis nō trāsiṫ p̄sens vita. c Jpsi vero dñm depcabunṫ. ex hoc apparet ꝙ nō loquiṫ h̄ de medicis corpis q̄ nō curāt infirmos p orationes: sed de sacerdotib⁹. d Et dirigat requiē eoꝝ. non requiē corpis sed requiē cordis ipoꝝ: q: gaudēt de curatiōe pctoꝝ. †S̄.22.b e Et sanitatē. s. aīe tue. f Propter ɔuer. eoꝝ. id est ppter bonā vitā ipoꝝ: ppter quā orōnes eoꝝ exaudiūtur. g Qui delinqt ꝛc. icidet in manus medici. s. spūalis: ad quē ptinet cura delicti. h Fili in mortuū. Hec est ps incidētalis in qua pmo ex hoc qđ induxit ad honorē plati ppṫ eius excellentē statū. hic occasionaliṫ ꝛ q̄si p oppositū inducit ad fletū mortui ppter vite p̄sentis defectū. Et secūdo in psona mortui loquēs inducit ad bonū. ibi: Memor esto. Circa primū dicit: Fili ī mortuū. i. sup mortuū: i Produc lachrymas. cōpassionis. k Et sm in. ɔte. cor. illi⁹. id est discrete ꝛ honoste sm morē patrie ꝛ merita defūcti corp⁹ illi⁹ sepeli. l Propṫ dela. ꝛc. i. ppṫ detractionē vitādaȝ ne dicaṫ cōtra te ꝙ odisti viuētē si ñ lugeas defūctū. m Et cōsolare ppṫ tristiciā. ne nimia tristicia tibi noceat. ideo seqtur: n A tristicia eni ꝛc. ē eni tristicia passio mortificatiua. o Et cooperit virtutē. i. suffocat virtutē nature. p Et tristi. cor. ꝛc. nā debilitata virtute nature caput flectitur: sicut p fortitudinē ei⁹ erigiṫ. q Jn abductiōe. i. deuiatiōe a bono. r Permanet tristicia. ita ꝙ nocet nō solum corpi: ȝ ēt aīe iducēs aliqñ ad desperationē ꝛ alia mala. s Et substā. ino. ꝛc. q: si hȝ cor gaudēs ꝛ virile d̄r diues: et diues lāguid⁹ ꝛ tristꝭ d̄r paup: Prou. xiij. Et ē q̄si diues cuȝ nihil habeat: ꝛ ē q̄si paup cū in multꝭ diuitijs sit. iō seqtur: t Ne dederis in tristicia. s. nimia. v Cor tuū. ppṫ mortuū. et subdiṫ causa cū dicitur: x Et memento nouissimorum. id est mortis tue ꝛ omnium aliorum a qua nullus reuertitur ad vitam presentem. ideo subditur: y Neq; enim est conuersio. ꝛ huic nihil proderis. id est per afflictionem tuam ipsum mortuum non reuocabis. z Et teipsum pessimabis. nimio dolore affectus. propter quod dolor de morte amici debet esse moderatus. sic enim fecit dauid. ij. Reg. xij. Audita enim morte filij sui surrexit ab afflictiōe ꝛ luctu. dicens: Cū adhuc viueret puer ieiunaui ꝛ fleui.

B

Universidad de Deusto Biblioteca

a In reqe ꝛc. quasi morituri memoria cōti/nuo cōserua et ꝯfide: ꝛ spe cō forta ne in vl/timo articulo deficiat.
b Qui tenet ara. ꝑdicatores sctōs significat ꝗ omi tpe docē do: exhortādo auditores suos instruūt: vt ite rioris homis virtutē eliciāt ꝛ aīam hūanā ad imagiēꝫ dei reformēt. Vn̄ 1.Cor.3.b vt sapiēs archi tectus funda/mentuꝫ posui. Gal.4.a Et alibi: Filio li mi quos ite/rum parturio. do.f.i.vo.xp̄s. Quot spēs vir tutū sūt: tot o/peratiōes ꝛ do cumēta menti/bus electoꝝ do ctores īprimūt.
c Sic faber ꝛc. ordo ꝑdica torū ꝗ ꝑ diuer sa officia mini/steriū suū agūt doctrinā scd̄m auditores tem perant: qui fra giles ꝛ infir/mos verbis et exēplo formāt vt vasa in ho/norē faciāt.
d Cor suū da. cū pn̄t vite vo lubilē ꝯuersati onem per vesti gia bonoꝝ ope rū subiect' ostē dit imutabilē.
e In brachio ꝛc. Quia mul tis exēplis ꝛ ca tholice doctri/ne verbis īfir mos roborat ꝗ bus hūilitatis ꝛ māsuetudis ꝑbet exēpla: et cordis intenti/onem apponit vt quicquid as perū est mino/ribus subdito rum lenitatis sue leniat do/cumento: ꝛ ad hoc vigilat vt in fornace cor/dis operatio/nem discipulo rum igne soli/det charita/tis.
Si pmā/

a male tractabis nimio dolore. b trāsitus.s. de h mūdo: qꝛ nemo est qui viuat et nō videat mortē.
pessimāb. Memor esto iudicij mei.
a quasi in me iā cōpletū est: tibi instat.
Sic eni erit ꝛ tuū. Mihi heri ꝛ tibi
hodie. In requie mortui requiesce
re fac memoriā eius: ꝛ cōsolare il/
a qꝛ qualis eris talis ante iudicē stabis vt recipi as s'm opera tua. b diuinam.
lū in exitū spūs sui. Sapientiā scri
a disce b in tabulis cordis ocij. c qꝛ: Plurib⁹ intētis minor est ad singula sensus.
be in tpē vacuitatis. Et ꝗ mino/
a qui hec sciūt nō penit⁹ a sapientia alieni sūt.
rat actu sapiam ꝑcipiet: qꝛ sapiē
a doctoris officiū: ꝛ vomere euāgelij excolit cor/da hominum.
tia replebitur. Qui tenet arātruꝫ:
a diuiorꝫ testimōioꝝ. b exhortatiōis c bru ta.
ꝛ ꝗ gloriat i iaculo: stimūlo bōues
a scꝫ ne segniter viuant. b bonis.
āgitat et cōuersat in ōperib⁹ eorū:
a predicatio. b supborꝫ.
ꝛ narrātio eius in filijs taurorum
a vt extirpet vitia: planter virtutes.
cor suū dabit ad vērsādos sulcos
a in pinguedine. b feminaruꝫ: qꝛ vtriusqꝫ sex⁹ curam suscepit.
et vigilia eius in saginā vaccarūꝫ.
Sic oīs faber ꝛ architect⁹ ꝗ noctē
tanqꝫ diē transigit: ꝗ sculpit signa
cula sculptilia: ꝛ assiduitas ei⁹ va/
riat picturā. Cor suū dabit in simi
litudineꝫ picture: ꝛ vigilia sua ꝑfi
a qui arma spūalia fabricat. b ordo ꝑdicātiū.
ciet op⁹. Sic fabēr ferrariūs sedēs
a durum ꝑsentis vite laborem.
iuxta incudē: ꝛ cōsidērās op⁹ ferri.
a tribulatio ꝛ ꝑsecutio mundi.
Vāpor ignis vrit carnes eius: ꝛ i
a edicta principū incutiūt.s. terrorē tormētoꝝ
calore fornacis concertatur. Vōx
mallei innouat aurē ei⁹: ꝛ cōtra si/
electarū animarum.
militudinē vasis ocul⁹ ei⁹. Cor su/
um dabit in cōsūmationē operꝫ: ꝛ
animarum.
vigilia sua ornabit īpfectionē. Sic
figul⁹ sedēs ad op⁹ suū: cōuertēs
commissi officij.
pedib⁹ suis rotā: ꝗ in sollicitudine
posit⁹ ē sp̄ ꝓpt op⁹ suū: ꝛ inumera
ē oīs opatio ei⁹. In brachio suo
formabit lutū: ꝛ añ pedes suos cur
uabit virtutē suā. Cor suum dabit
vt ꝯsūmet linitionē: ꝛ vigilia sua
doctores ecclie. b opib⁹ bonis.
mūdabit fornacē. Oēs hi i māni/
bus suis sperauerunt: ꝛ vnusquis/
a spiritussancti distributione qui diuidit singul' ꝓut vult. b donis spiritualibus.
qꝫ i arte sua sapiēns ē. Sine his oi/
a ecclia. b fideles in ea.
b⁹ ñ edificat ciuitas. Et ñ ihitābūt

nauit ꝛ fleui. dicebā enī ꝗs scit si forte donet mihi eū de⁹ ꝛ viuat: nūc aūt qꝛ mortu⁹ ē quare ieiuno: nūꝗd potero eū reuocare amplius: ego vadā magis ad eū. a Memor esto. hic ponit secūdū incidēs occasiōe dictoꝝ ex ꝑsona mortui exhortās ad bonū. Memor esto iudicij mei. i. mortis mee ꝗ dicitur homis iudiciū: qꝛ qualis in morte repitur talis ī iudicio ꝑsentabit. b Sic eni erit ꝛ tuū. q.d. festines opari bonū dū viuis: qꝛ post mortē nō poteris. c Mihi heri. i. de pterito. d Et tibi hodie. i. in ꝑsenti: qꝛ nullus habet aliquid certū de futuro. e In requie mortui. i. in sepulchro eius: vbi requiescit corpus suū. f Requiescere fac memoriā eius. id est pone ꝗd stabile ad memoriā ei⁹. vnde. j. Macha. xiij dicit ꝙ Simō machabeus sup sepulchrū patris sui ꝛ fratrū suorū fecit edificiū altū visu: ꝛ circūposuit colūnas magnas: ꝛ sup colūnas arma ad memoriaꝫ sempiternā. s. ꝙ pater ꝛ fratres sui fuissent mortui in exercitio armorū ꝓ defensione populi sui. g Et cō. illū i exitu spūs sui. dicēdo ei bona verba de futura vita ad quā trāseūt moriētes. h Sapientiā. hic ponit secūda cā honorādi ꝑlatū siue doctorem. nam ad eius officium non solum pertinet docere presentes verbo: sed etiam absentes ꝛ futuros scripto. propter quod ei dicitur: Sapientiam scribe. i. libros sapientiam continentes. i In tempore vacuitatis. i. ī tēpore quo vacas ab alijs operibus necessitatis. Alio modo. tempore vacuitatis. i. ieiunus a cibo et potu: quis tunc magis viget intellectus ad scribendum ardua: de quibus est sapientia. Vel aliter. tempore vacuitatis. id ē paupertatis. vnde dicit secund⁹ ꝑbus ꝙ pauptas est scientie repertrix. vnde videm⁹ ꝙ a lōgo tempore religiosi mendicantes plura scripserunt in theologia: que est vera sapientia qꝫ alij: ꝛ aliquando concurrūt iste tres cōditiones in eodē scriptore. k Et qui minorat actu. i. se retrahit ꝗtū pōt bono modo ab exterioribus actibus. l Sapiam ꝑcipiet. ꝛ sic poterit eā docere vbo ꝛ scripto. m Qui tenet. Hic ponit tertia cā honorādi ꝑlatū: ꝗ ē sollicitudo ipi⁹ circa regimē ppli. ad bonū ei statū citat' reqrit sollicitudo diūsorū artificū in artib⁹ suis: sine quarū vsu nō posset ciuitas bene stare. vt carpētarioꝝ: lathomoꝝ: pānificū ꝛ hmōi. ꝛ multo forti⁹ requirit diligētia regētis ciuitatē in tpalibus vel spūalib⁹. Primo igit ponit exemplū de artificibus: incipiēdo ab agricolis. dicens: Qui tenet aratrum: ꝛ qui gloriatur in iaculo. i. in virga longa: in cuius extremitate est stimulus ad pungendū boues. n Et narratio eius in filijs taurorū. i. in bobus quos frequenter nominat excitando ad opus. o Cor suū dabit. sollicitudinem apponendo: p Ad versandos sulcos. quia fiūt per euersionē terre cū ferro aratri. q Et vigilia eius in sagina vaccarū. sollicitus est enī vt ipinguent bene. r Sic omnis faber. i. carpentator vel lathomus ꝛ hmōi: ꝗ dicunt generaliter fabri: sed distinguunt ꝑ materiā circa quā opant: vt faber ferrari⁹: faber lignari⁹ ꝛ sic de alijs. s Et architectus. i. ꝑncipal' opari⁹: ab archos qd̄ ē pnceps. t Qui noctē tāqꝫ diē trā. meditādo de nocte ꝗ opatur⁹ ē in die. v Qui scul. si. i. imagines aliꝗd significātes vl' repsētātes x Et assidui ei⁹. in ope. y Variat pi. apponēdo diuersos colores. z Cor su. da. in si. pic. i. sollicit⁹ erit ꝙ pictura imaginis assimilet bene ei quē repsentat. a Sic faber fer. se. iu. incu. dū ferrū calefit. b Et cōsi. op. fer. qualit debeat fieri. c Vapor ig. ex. c. e. ꝛ tñ ex hoc nō dimittit op⁹. d Et in calore forna. ꝛc. carbones apponēdo ꝛ folles mouēdo: vt ignis fortit accendat. e Vox mal. i. martelli. f Innouat aurē eius. i. imutat. g Et cōtra similitudinē vasis oculus eius. attendens ad exemplar ne deficiat. h Cor suum dabit in consummationem operum. ꝓpter lucrum. i Et vigilia sua ornabit imperfectionē. i. materiaꝫ quam deducit ad forme perfectionē. k Sic figulus ꝛc. ꝛ patet littera vsqꝫ ibi: l Et inumera est ois operatio eius. id est multiplex valde in numero ꝛ figura. m In brachio suo formabit lutū. i. manu ꝓpria a brachio mota. n Et ante pedes suos curuabit virtutē suā. i. fortiter curuabit se ad mouendum rotam. o Cor suum dabit vt consumet linitionem. que fit de plumbo super lutum apposito. p Et vigilia sua mundabit fornacē. a lapillis cineribus et huiusmodi. q Omnes hi. artifices. r In manibus suis sperauerunt. consequi victum ꝛ vestitū ꝑ opera manuū suarum. s Sine his omnibus non edificatur ciuitas. nā eorū artes sūt necarie ciuitati. t Et nō iba. Hic ꝯñr ostendit sollicitudo ꝑlati vl' rectōris mag' necaria ꝑdict'. v Et nō inhabita. ꝑdicti artifices int' ꝑncipes ꝛ ꝯsules ciuitat'.
Nec inam/

Ca. XXXIX
a Si permanserit nomē ei⁹. Christi cuius sunt mēbra a quo habent omnia ꝗ est virt⁹ ꝛ sapiētia patris. b Obaudite me. Intelligite doctrinā meā mētes electoꝝ ꝑ baptismū generate: ꝛ fructū martyrij facite in decursu mortalis vite.
Et citharis.

Nico.de lyra

a Nec inambulabūt. ad cōsilia inter eos. b Et in eccliam. i. sapiētū cōuocationē. c Nō trāsilient. qꝛ nō sunt ad hoc apti. d Super sellā iudicis nō sedebūt. ad iudicādū. e Et testamentū iudicij nō itelligēt. i. sniam diffinitiuā. f Et in parabol' nō inueniēt. i. nesciūt occulta declarare. g Sed creaturā eui ꝯsūmabūt: aīs cōfirmabūt. nō accipit h euū ꝓprie ꝓut ē mēsura esse incorruptibiliū ꝗ ad sui ꝯseruationē nō indigēt artib⁹ ꝑdict': h accipit ꝓ etate hoīs ꝗ cōseruat ꝑ opera artiū ꝑdictaꝝ: ꝗ necaria sunt ad cōseruationē hūane vite. h Et depcatio illoꝝ in opatiōe artis. deum enī orāt vt opatiōes sue bñ ꝓcedāt. i Accomodātes aīas suas. cure sacerdotū ꝛ platoꝝ. k Et cōquirētes ꝛc. qꝛ ꝗrunt ab eis de modo sue salutis: ex quo patet ꝙ sunt ab omnib⁹ ꝑdictis honorādi.

Sapiētiā anti Ca. XXXIX quoꝝ. Supius actū ē de statu actiuoruꝫ ꝛ ꝑlatoꝝ. h ꝯsequeñt agit de statu cōtēplatiuorū. ꝛ diuidit i duas ptes: qꝛ pmo ponūtur ꝗdā ad cōtēplationē ꝑparātia. secūdo subdit cōtēplatiōis materiā se. ca. Ad cōtēplationē vo ꝗttuor iter cetera disponūt. s. acꝗsitio sapiētie: cōseruatio mūdicie: hūiliatio intelligētie: ꝛ cōsideratio remunerationis diuine. secūdū ponit ibi: Adhuc cōsiliabor. tertiū ibi: Date nomini. quartū ibi: Bñdictio illius. Prima in duas. naꝫ sapia duplicit acquirit. s. ꝑ viā hūanā ꝛ diuinā. secūda ponit ibi: Cor suū tradet.
I Circa primū dicit: Sapiam omnium anti. exꝗ. sa. coꝝ dicta diligent studēdo: ꝛ ꝗ nō intelligit ab illis ꝗrēdo. m Et in ꝓphis vocabit eorū dicta cōsiderādo. n Narrationē virorū no. in sciētijs ꝛ virtutib⁹ o Cōseruabit. memorit retinēdo. p Et in versutias parabolarū. id ē varias ꝛ occultas snias earum. q Simul itroibit. ad itelligēdum cū illis ꝗ eas ꝓtulerūt. r Occulta ꝓuer. ex. i. sensos mysticos ꝛ latētes. s Et in abscō. para. ꝯser. i. in sensib⁹ figuratiuis. t In medio magnatoꝝ. i. platorum ecclie: v Ministrabo. deo sicut vn⁹ ex illis. x Et in ꝯspe. ꝑsidis appa. ad ipm dirigendū. nā tpalia ꝑ spūalia sūt regēda. y In terrā alienigenarū gen. ptrā. ad augmētū sue sapiētie. sic dic Hiero. i epla ad Paulinū de Pythagora ꝛ Platōe: qui cō essent magni phi multas terras pagrauerūt vt doctrinā aliorū addiscerēt. iō subdit: z Bona et mala. in oñi tēta. i. ꝓbabit doctrinā veram

a de virtute in virtutē. b celestem aulam.
nec inambūlabūt: ꝛ in ecclesiāꝫ nō trāsi
a cū sine his cathedrā honoris ꝑdicatores nō habēt: nec legē intellectū: nec digne docere pñt aut aliꝗd boni agere.
liēt. Sūp sellā iudicis nō sedebūt: ꝛ tes/
tamentū iudicij nō intelligēt: neqꝫ palā
a sed aperte.
faciēt disciplinā ꝛ iudiciū: ꝛ in pārabol'
a corporalē. s. vel cōsummabūt.
nō inuenient: sed creatūrā eui cōfirma/
a cū operibus. s. virtutū accepta est deo.
bunt: ꝛ depcatio illoꝝ in ōpatiōe artis:
a ꝑ fratribus. b meditātes die ac nocte.
āccōmodātes aīas suas: ꝛ cōquīrētes i
lege altissimi. Ca. XXXIX
a patriarchaꝝ ꝛ ꝓpheraꝝ. b ecclesiastic⁹.
Sapiētiā oim ātiquoꝝ exꝗret sā
a intelligendis.
piēs: ꝛ in ꝓphēt' vacabit. Nar
a aploꝝ et euāgelistaꝝ. b credēdo: opando
ratione viroꝝ noiatorū cōseruabit: ꝛ in
a euangelistarū. b diligenter ꝑscrutādo.
versutias parabōlarū sil' introībit. Oc/
a mysticum sensum. b allegorijs
culta ꝓuerbiorū exquiret: ꝛ in ābscōdi/
tis parabolarū conuersabit. In medio
a catholicoꝝ doctoꝝ. b diuina offi. c do. s. ñ hoi placēs
māgnatorū ministrābit: ꝛ in ꝯspectū ꝑ/
a dominatoris vniuerse terre. b a deo.
sidis āpparebit. In terrā alienigenārū
a predicando.
gentiū ptrāsiēt. Bona eni ꝛ mala i om
a qui. s. audiāt verbū dei vl' cōtēpnāt. b bonos doctoris mores explicat qui fidei regulā seruās: tā verbo qꝫ exemplo incessanter ꝑdicat. corpis. s. segniciē expellēs initium ꝛ ꝑfectionē verboꝝ suorū deo cōmēdat.
nibus tētābit. Cor suū tradet ad vigilā
dū diluculo ad dn̄m ꝗ fecit illū: ꝛ in con
a beneplacito. b qui dirigit oia opa nr̄a. c cordis.
spectū āltissimi depcabit. Aperiet ōs su
a pro malis remouendis.
suuꝫ i orōne ꝛ ꝑ dēlictis suis depcabit.
a vt sciant quādo et vbi et quō diuia eloꝗa ꝓferat.
Si eni dn̄s magn⁹ voluerit: spiritu in/
telligentie repleuit illū: ꝛ ipē tanqꝫ im/
bres mittet eloquia sapie sue: ꝛ in orō/
bone voluntatis.
ne ꝯfitebit dn̄o. Et ipē diriget ꝯsiliū ei⁹
a recte cōuersatiōis. b in eterna aspiratione.
et disciplīāꝫ: ꝛ in ābscōdit' suis ꝯsiliabi
a laborabit. s. vt dei pcepta fiducialit ꝑdicet.
tur. Ipē faciēt palā disciplinā doctrine
sue: et in lege testamenti dn̄i gloriabit.
a a deo. b doctrine.
Cōllaudabūt multi sapiam ei⁹: ꝛ vsqꝫ i
a operū. s. eius.
sclm nō delebitur. Nō recedet memoria
ei⁹: et nomē ei⁹ requiret a generatiōe in
generationē. †Sapiaꝫ ei⁹ enarrabūt gē
a lōgiore vita.
tes: ꝛ laudē ei⁹ enūciabit ecclia. Si pmā
a honorabil' vita et doctrina b post se. c multos quos lucrabatur domino.
serit nōmē ei⁹: dēreliquet plūs qꝫ millē ꝛ
a i morte. b ꝗ ad vitā eternā transibit. c aqō me.
si reqeuerit proderit illi. Adhūc consili/
a auditorib⁹. vtilia. b mirabilia dei quō. s. reddet vnicuiqꝫ s'm opa sua c estu spūssancti.
abor vt ēnarrem: vt fūrore enim replē/
tus sum. Est in voce dicit. Obaudite

verā ꝛ falsā. verā accipiēdo: ꝛ falsā reijciendo. a Cor suū. hic ꝯseqnter ponitur secūda via acquirēdi sapientiā. s. ꝑ diuinā infusionē. cū dicitur: Cor suū tradet. volūtarie. b Ad vigilandū diluculo. i. a iuuentute. c Ad dn̄m qui fe. il. ad ipām intentionē dirigēs deuote et attente. d Et in conspe. altis. dep. ꝓ sapientie ipetratiōe. Et qꝛ sic Sapien. j. dicit: In maliuolā aīam nō itroibit sapia. subdit: e Et ꝓ delictis suis. emēdandis: aīs emūdādis. f Depcabit. vt sic ad receptionē diuine sapie disponat. g Si eni dn̄s magn⁹ voluerit ꝛc. hic ponit si ꝓ qꝛ. nā oratio semp exaudit qñ est pia ꝓ se ꝛ ꝑseuerās. sic aūt est in ꝓposito. vt patet: h Et ipē repletus spū sapie. i Tanqꝫ imbres. i. abūdant. k Mitter elo. sa. sue. ad docendū ignorātes. l Et i orati. cōfi. dn̄o. totū pfectū attribuēs honori diuino. m Et ipē. s. deus. n Diriget cōsi. ei⁹ in agendis. o Et disciplinā. in docēdis. p Et in abscō. suis cōsi. obscura sibi clarius reuelādo. q Ipse a deo illuminatus. r Palā faci. disci. do. sue. sibi reuelatā alijs ꝓpalādo. s Et in lege testa. dn̄i glo. hec' est enī gloria sapientis in lege dn̄i meditari. t Collaudabūt multi sapientiā eius. nō dicit oēs. nā hoies mūdani ipm reputāt iprudētē eo ꝙ nō querit scientiā lucratiuā. v Et vsqꝫ i se. nō de. doctria sapie: Mat. xxiiij. Celū et terra trāsibūt: verba aūt mea nō trāsibūt. x Nō recedet me. eius. s. sapientis. qꝛ ꝑ doctrinā ab eo scriptā remāebit inter homines ꝛ ꝑ redditionē pmij apd deum. y Et nomē eius req. a ge. in ge. sicut iā a multis generationib⁹ quesitus est. Aug⁹. de tri. ꝛ Aug⁹. de ciui. dei. ꝛ sic de alijs libris ab eo denominatis in quib⁹ querit nomē eius. z Sapientiā ei⁹ enar. gē. auditā ab eis ꝑ ꝑdicatores. a Et laudē ei⁹ enū. ecclia. i. ꝯgregatio iustorꝫ intātū ꝙ de aliquib⁹ fit i ecclesia festū. b Si pmāserit no. ei⁹. i. si diu vixerit. c Dereliquet pl⁹ qꝫ mille. s. discipulos edoctos ꝗ p⁹ ipm poterūt docere. d Et si requieuerit. i. morte ꝑuent⁹ fuerit. e Proderit illi. quia citius trāsibit ad gloriā paradisi: ꝓpter qd̄ etiam Paulus desiderabat dissolui ꝛ esse cū xp̄o. Philip. j. f Adhuc cōsiliabor. hic ponit secūdū ad ꝯtēplationem dispositiuū: qd̄ ē conseruatio mūdicie. premittitur tamē ꝓlogus dicens: Adhuc cōsiliabor. i. meditabor. g Vt enarrē. vtilia ad contemplationē. h Vt furore eni repletus sum. i. feruore loquēdi qui non potest referri: Hiere. xx. Factus est sermo dn̄i in corde meo quasi ignis estuans ꝛc. ꝛ Act. iiij. Non enī possumus que vidimus ꝛ audiuimus nō loqui. i Et in voce. exteriori k Dicit. spiritus meus interior. ex cuius virtute vox exterior formatur. l Obaudite me diuini fructus. id est discipuli volentes deo fructificare per opera vite contemplatiue.
Et quasi.

Ps.32. Et citharizate vnde: Cōfitemini domino in cithara. Cithara est ligni ventris in imo cōcauitas: que sursū chordarū fila trāsmittēs: pcussa dulcissime sonat. Cithara dicta quasi iteratiōe cithara pcussa. Huic cōparant opera q̄ de terrenis rebus ad supnā gratiā extendūtur: vt esurientem pascere: nudū vestire ꝛc. q̄ dei amore fiūt. Psalteriū xo decachordū ē qō aluū in superioribus habet vnō ad inferiora descendunt fila canora: cui p̄cepta decalogi aptanē q̄ fz forma psalterij de supnis ad nos quenit. b Jn verbo ei⁹ sterit aqua. quādo congreganē aquas ꝛ apparuit arida ꝛ fecit firmamētū i medio aq̄rum ne laberenē extra ordinē suū. Vel qz aque maris rubri fuere quasi p muro a dextris ꝛ a sinistris: Vt aqua persecutionis dei diſpēsatiōe restrigit.

c Opa eis carnis p̄sētia dei añcedit eōs: ꝛ q̄cūq fit tpaliter ꝛ sine tpe pñs est. Nihil ergo nouū neq; mutabile est in cōspectu ei⁹.

d Nō est dicē q̄d est. p̄hibet nos ee curiosos ꝛ pscrutari q̄ scire nō possumus. Omnia eñ in tēpore suo manifestabuntur cum illuminabit dominus abscondita tenebrarum: ꝛ manifestabit cōsilia cordium.

e Benedictio illius quasi fluuius inundabit. Sicut post diluuij effusionem aque redibant vt apparet arida ꝛ geminaret: sic post ertionem impiorum datur electꝰ facultas fructificandi.

f Jnitium necessarie rei vite hoīm Ante diluuiū fructu terre naſali ci

ℱ bo nutrime diui fructꝰ: ꝛ q̄si rosa plātata a ℱ scrāp̄ meruit q̄ auditū sugne vocē audiūr.
sup riuos aquarum fructificate.
a ℱ odorem mirrhe: q̄ pcōla in conspectu dñi mōis sanctorum eius.
Quasi libān̄ odorē suauitatis habe b ℱ castitatis: cuius odor spargit p mundū fidelium in exemplum.
bete. Florete florē q̄si liliū: ꝛ date c d
te odorē: ꝛ frōdete in grāz: ꝛ cōl e f g
laudate cāticū: ꝛ bñdicite dñm i a ℱ bene cōseruātes p̄dicate ei⁹ poētiā: vt luceant opa vestra cora hominibus.
opib⁹ suis. Date nomini ei⁹ ma i a ℱ laudando.
gnificētiā: ꝛ pfitemini illi i voce la a ℱ quasi vbis ꝛ factis bñdicite dñm.
bioꝝ vſoꝝ: ꝛ in cāticl labiorum ℱ confitemini dño in cithara.
a ꝛ citharis ꝛ sic dicetl in pfessio a ℱ corporalia et spiritualia. b ℱ vidit deus cūcta que fecerat et erant valde bona.
net Operā dñi vniuersa bōa val k a ℱ in filio. ℱ ipse dixit et facta sunt.
b de. Jn verbo ei eius sterit aqua l
sicut cōgeries: et in sermōe oris m a ℱ id ē que exceptiunt vel debent excipi. ab exceptio dicitur.
illius sicut exceptōria aquaruz: a ℱ pax ecclesie.
quoniam in p̄cepto ipsi⁹ placor n a ℱ pfecram dat salutez.
fit: et non est minoratio in salute o p
c ipsius. Opa omnis carnis cora q
illo: ꝛ non est quicq̄ absconditū r
ab oculis eius. A seculo vsq; in
seculum respicit: ꝛ nihil est mira s
b bile in conspectu eius. Non ē dicere q̄d est hoc: aut quid est illō: t
e oia enim in tpe suo querenē. Be a ℱ aque viue.
nedictio illius quasi fluuiꝰ inun v
a ℱ sup timentes se. vnde eis flumina fluant aq̄ viue. b ℱ diluuium. c ℱ terram.
dabit ꝛ quō cataclysmus aridaz x a ℱ in diebus noe. b ℱ incredulas.
inebriauit: sic ira ipsi⁹ gētes que b c
a ℱ legē ei⁹ ꝛ mādata pscrutādo.
nō exquisierūt eum hereditabit.
†Quō puertit aquas in siccitatē d ℱ domini.
ꝛ siccata est terra: ꝛ vie illi⁹ vijs e
ℱ qz rerribuit eis fm opa coꝝ: vie eñ dñi iudicia: vie illoꝝ opera.
illorum directe sūt: sic peccatori f g
a ℱ vire eterne
bus offensiones in ira eius. Bō b
na bonis creata sūt ab initio: sic i
ℱ vire ecne. ℱ si penituerit. ℱ si pseuerauerit
f neꝗssimis bona ꝛ mala † Jnitiū k
ℱ pdigos ꝛ luxuriosos fugillat. a ℱ q̄b⁹ maxime corpalis vita nutritur.
necessarie rei vite hominū: aq̄a l m n o p q r s t v x
ℱ qz est instrumētū diuersaz artiū. a ℱ quo si condunt purredo arcetur.
ignis ꝛ ferrū: sal: lac ꝛ panis si
mulagine⁹: ꝛ mel: ꝛ botrus vue: ꝛ a ℱ quibus bene ꝛ licite vtunt.
oleū ꝛ vestimentū. Hec oia san

ℱ bo nutriebanē homines: nedū erāt cōcesse carnes. a Jgnis grādo. Omnia homini ante peccatū obediebāt: post peccatum vero pugnat contra eū orbis terrarum. Jnde fames et mors ꝛ mille pericula mortē. bestie quoq; cōtra eū seuiūt ꝛ rhōphea celestis vindicte. b Jn mādatis. Quia iuxta supernā sententiam in tpe opportuno digna vltio peDeu.32.f catores vastabit. Unde: Jnebriabo sagittas meas sanguine ꝛ gladiꝰ meus deuorabit carnes. c Propterea ab initio co. Ad supiora respicit. vbi ait: J.c.o.c Nō est dicere quid est hoc: aut quid ē Ro.11.d ꝛc. Videt enī incōprehensibilia dei iudicia: ꝛ inuestigabiles vias: nec audet inde aliq̄d temere loqui vel scribere: sed tēperate de his disputās nō causā sed modū diuino cōsilio manifestū dimisit. vnde addit: Omnia opera domini bona ꝛc. d Non est dicere. Utile dat consiliū vt opera dei nō incaute discutiamus: sed creatoꝛes in omnib⁹ laudem⁹ ꝛ bñdicam⁹. e Et tunc in omni. Quasi ne dicas prioza tpa meliora fuere q̄ nūc sūt. Uirtutes faciunt dies bonos: vitia malos. La. XL

f Cupatio magna ꝛc. Cogitationes. Enumerat mala que homo p̄ pctis sustinet.

ℱ Modicum

Nico. de lyra

a Sunt spūs. Hic declarat quoddā dictū. dicitur est enī in pte p̄cedenti q̄ ira del gentes que nō exquisierūt eus hereditabit. i. i pperuū tenebit. ido declarat b quō hoc erit. ꝛ p̄mo p creaturā spūalē. cū dr: Sūt spūs maligni.
b Qui ad vi. i. peuā. c Creati sūt. Sciēdū aūt q̄ oēs angeli creati fuerūt boni ꝛ beatitudīs capaces si stetissent: sz aliq̄ peccātes sua volūtate defecerūt facti sūt mali: ꝛ sic ad penā sustinē dā deputati ex ordine diuīe iusticie: q̄ nō p̄mittit dedecus culpe sine decore iusticie: ꝛ ex p̄sti p eādē iusticiā deputati sunt ad affligendū homies pec catoꝛes: vt qui fuerūt eis voluntarie subiecti in culpa: eis inuolūtarie subiaciantur in pena: ꝛ sic accipit hic: Creati ad vindictā largo modo: sic frequēter accipiūtur in hoc libro. i. deputati ad penā dicto modo. d Et in furoꝛe suo: quo rebellauerunt deo.
e Cōfirmauerūt coꝛ. sua. nā sic peccatū coꝝ est irremediabile: sic ꝛ tormētū coꝝ interminabile. f Et in tpe cōsūmationis. mundi. g Et fūdēt vir tutē. ad affligēdū dānatos qui cū eis retrudent in inferno. nā vsq; tūc habitabunt spūs maligni: saltē mīsti in hoc aere caliginoso ad exercitiū hominū.
h Et furoꝛe eius qui fecit illos. i. vindictā a deo dispositā cōtra pctōres.
i Cōfūdent. exequētes pessima volūtate qō ordinatū est a deo iuste. hoc i poꝛtat nomē cōfusionis. k Jgnis. Hic p̄ñr declarat penā dānatoꝝ p creaturā coꝛpalē. cū dr: Jgnis: grādo: fames ꝛ mors: oia hec ad vindictā creata sunt. Ois creatura coꝛporalis a deo bona creata ē ꝛ ad bonū hominis ordinata. Qr aūt de⁹ ipsa vtik ad punitionē malorū: hoc est ex p̄ñi ꝛ ex p̄suppositiōe lapsus hūani. ꝛ iō creatio b accipit large p tali deputatiōe. Sciendū etiā q̄ post iudicium (qz cessabit generatio ꝛ trāsmutatio elementoꝝ) nō erūt aliq̄ coꝛpora mixta: niſi coꝛpora hūana: p̄pter qō de coꝛporalibus hic positis ad afflictionē dānatoꝝ erit ibi tm̄ ignis forma liter. cetera vero virtualiter in ign̄tū pena gehēne cōtinebit in se eminētius q̄d afflictiōis continet in ipsis. l Jn mandatis ei⁹. i. qū dñs voluerit. m Epulabunt. i. deuorabūt impios ipsos affligendo. n Super terrā in necessitate p̄parabuntur. id est quando dominus iusserit: cuius mandatum oportet impleri. ꝛ dicit: Super terram ꝛc. nam ignis conflagrationis purgabit oia q̄ sunt sup terrā: ꝛ peracto iudicio iuoluet damnatos cum demonibus retrudens eos in inferno.

ℱ qui abuntur.
ctis in bōa: sic ꝛ ipis ꝛ pctōrib⁹ ℱ damnationem b ℱ maligni
in mala cōuertenē. Sūt spiritus a a ℱ malorum. b ℱ a se: non a deo. b c d
qui ad vindictā creati sunt: et ℱ qui p nequitia sua ꝛ seductiōe hūani generis eterna supplicia sustinebūt.
in furoꝛe suo cōfirmauerūt coꝛ. e
a ℱ antichristi quando soluetur sathanas.
mēta sua. Et in tpe cōsūmatiōis f
a ℱ qz vindictā dei cōtra se q̄uocare nō timēt.
fūdent virtutem ꝛ furoꝛes ei⁹ g h i
a qui fecit illos cōfundēt † Jgnis k
grādo fames ꝛ mors: oia hec ad
vindictā creata sunt. Bestiarum
dentes ꝛ scoꝛpij ꝛ serpentes ꝛ rō
phea vindictas in exterminiū im l m
b pios. Jn mādatis ei⁹ epulabū n o p q r s t v x
tur: ꝛ sup terrā in necessitate p̄pc
parabūtur: ꝛ in tēporibus suis
non p̄terient verbū. Propter c
ea ab initio cōfirmatus sum et
psiliatus sū: ꝛ cogitaui ꝛ scripta
dimisi. Oia opa dñi bōa: ꝛ oīne d
op⁹ sua hora subministrabit. Nō ē
dicere: h illo nequi⁹ē. Oia ei in e
tpe suo cōprobabūt. Et nūc oī d e f
coꝛde ꝛ oꝛe collaudate ꝛ bñdicite nomē dñi. La. XL

ℱ hō ad laboꝛē nasci. b ℱ in peccato ade.
f O Cupatio magna creata est oib⁹ hominib⁹: ꝛ g h i
a ℱ afflictiōis. b ℱ heredes originaꝝ peri.
c ℱ in sudoꝛe vultꝰ tui vesc. pa. ꝛ. donec reuertaris in terrā de qua sumptus es.
iūgū graue sup filios adā: a die k
exitꝰ de vētre matrꝝ eoꝝ vsq; in l
a ℱ terram.
diem sepulture in matrem om
a ℱ sollicitudines varie mentis.
nium. Cogitationes eorum et m n
a ℱ diuerse operatiōis.
b ℱ his. i. dū expectat mortē affligit: ꝛ i die finitionis certā spias p̄ virtūs accipiet.
timores cordis: adinuentiōes o
expectatiōis: ꝛ dies finitiōis a p
ℱ deus p̄sonam nō accipit: qz iustꝰ iudex.
p̄sidente sup sedez gloriosā vsq q

re ad puidendū sibi vroꝝ. pli ꝛ familie de necessariis huius vite. k A die erit⁹ ꝛc. vnde exēūt nudi ꝛ lugētes. l Usq; in ꝛc. in matrē oīm. i. in terrā ad quā reuertunt in anrita te ꝛ nuditate. m Cogitatiōes coꝝ. de agēdis coꝝ torquentes. n Et timo. coꝝ. de malis futuris ipm affligētes.
o Adinuētiones expectatiōis. i. fictiones maloꝝ malo; ī futuro q̄ sint vētura: qz sicut dr Sap̄. xvij. Semp p̄sumit seua perturbata ꝛscia. hō enī in timore posit⁹ ex sonitu foliorū imaginat adesse hostes ei⁹. p Et dies fi. i. mortē: q̄ p̄cognit⁹ē cū afflictiōis. q A p̄sēde. ꝛc. i. plato: doctoꝛe ꝛ iudice magno.

Usq; ad

B a Modicū autē. Quia caro mor/tua ⁊ insensibilis ad tps requiescet videt. aīa iā sentit dolorē: ⁊ p⁹ resur/rectionē cū corpo/re suo in penis vi/uet eternis. b Cō/turbatus est. ideo mali cruciabunt i pena: qr in tpe sibi dato ad penitētiā peccare nō desinūt. Estimāt eni ,psperitatē (quasi som/no ɔlusi) tps eē pa cis nō belli: cū ho mini psens vita cō cedat: vt p bonuz certamē pueniat ad beatitudiez. In tē pore ergo salutis sue dum est ei tem/pus acceptabile ex surrexit i superbiā cupiditate terre/narum rerum estu ans. sine omni ti/more dei cōtra om nem hominum cō/ditionem nobiliū. s. ⁊ ignobiliū. c Et sup pctōres. plena. s. ⁊ pfecta vi dicta veniet: vt q̄ i pñti vita q̄ p septe nariū discurrit pec care nō cessant: si/ne fine cruciētur. d Et propter eos factus est cataclys mus. Peccāti ho/mini multiplex pe/na deputata ē: vt correct⁹ peniteat: ⁊ deiceps caueat: sed quia negligit ⁊ in penis ,pficit: in ducit deus diluui um orbi vt homi/nem deleret quem creauit. Ad cōpa/rationem vero fu/ture pene nihil est quod homo patit in presenti. e Et aque oēs. Opera scilicet pec catorum superne mercedis fructuz non acquirunt: sz penaruz interitū. f Substantie in/iustorum. Incho/ant germinare sed fluctuant in tenta tione: ⁊ subito are scunt ad primum persecutionis estū g Nepotes im/piorum non multi plicabunt ra. Se/pe videmus ,pge/niem impior cito deficere: maxime cū filij imitantur i iquitatem patrū. ¶ Vita sibi.

† 13. q. 2. c. In ecclesia/stico.

ad humiliatū in terrā ⁊ cinerē: ab eo qui vtitur hyacintho ⁊ portat coronaz vsq ad eum q̄
(a s vindicta .s. peccatorū.)
cooperitur lino crudo. Furor
(a s quia ibi nullus ordo: sz sempitern⁹ horror)
zelus tumultus fluctuatio ⁊ ti
(a s iudicis perpetuū incendiū.)
mor mortis: iracundia pseue/
(a s qr ibi nulla pax: nulla doloris mitigatio. b s remuneratiōis qñ corpe cōdito in cubili sepulchri anima depurat penis.)
rās: ⁊ ptētio: ⁊ i tpe refectiōis
(a s qr longe aliter sentit ibi de factl suis:)
in cubili somnus noctl immu tat scientiā eius. Modicū au/tē tāq nihil in requie: et ab eo in somnis quasi i die respect⁹. Cōturbatus est in visu cordis sui tāq qui euaserit in die bel/li. In tēpore salutl sue exurre/xit et admirās ad nullū timo rem: cū omni carne ab homie
(a s ideo. b s taliter. s. peccantes.)
vsq ad pecus: et sup peccato/res septuplū. Ad hec mors: sā/guis: ptentio ⁊ rōphea: oppres siones: et fames: contritio et flagella. Super iniquos crea/ta sunt hec omnia: et propter illos fact⁹ ē cataclysmus† Om
(a s etiā homies. vñ: Terra es et i Terrā ibis.)
nia enim que de terra sunt in
(a s vñ exeunt flumia illuc reuertentur.)
terrā conuertent: ⁊ aque oēs
(a s quest⁹. i. p auariciā collectus.)
in mare couertent. Omnē mu
(a s quelibet. b s qr preterit mūdus ⁊ con/cupiscentia eius. c s. i. merces fidei q̄ p dilectionē opatur.)
nus ⁊ iiquitas delebit: ⁊ fides i seculū stabit. Substātie iniu/
(a s velociter dissipabunt.)
storū sicut fluuius siccabūtur:
(a s quasi tonitruum auari tumultuār: et the saurus eorum cito defluit.)
⁊ sic tōnitruū magnū i pluuia
(a s ad recipiendum.)
psonabunt. In aperiendo ma
(a s auarus. b s pceptum dei. qui ait: Non concupisces rem pximi tui.)
nus suas letābitur: sic preuā/ricatores in consummatione
(a s vacuis omnibus bonis.)
tābescent. Nepotes impiorū non multiplicabunt ramos: ⁊
(a s duriciam cordis: que ad tempus credit: ⁊ in tpe tētatiōis recedit.)
rādices immunde super cācu/men petre sonant. Super om/
(a s vel aquam.)
nem escā viriditas: ⁊ ad orā flu
(a s sic fenū qd priusq euellat exaruit.)
minis ante oīe fenū euellet.
(a s dei q̄ supabūdat ifidelib⁹. b s fructificat scz diuersas species virtutum.)
Grātia sicut paradisus in bē/

a Usq ad hūili. in ter. ⁊ ci. i. hominē totaliter deiectū. b Ab eo q̄ vti. hya. i. sericis vestib⁹. c Et portat co. vt re ges magni. d Usq ad eū q̄ co. li. cru. i. vili sacco. e Fu/ror. Hic pñr ponit miseria acta ex hois malicia. ⁊ pmo mētal. secūdo corporalis. ibi: Ad hec mors. Circa pmū dicit: Fu ror. i. ira excessiua. f Zelus. i. inuidia. g Tumult⁹. co/gitationū cor multipliciter implentiū. h Fluctuatio. i. mē tis pplexitas. i Et ti. mor. vbiq insidiās hominib⁹. k Iracūdia. pseuerās inimici. l Et cōtētio. i. met⁹ litigij. m Et in tpe re. i. quietis. n In cubili som. no. imu. sci. ei⁹: id est disponens cōtrariū eius qd facere cogitauerat. iō dicit cōmuniter: Nox habet cōsiliū. ex quo sequit inquietatio. p/pter quod subdit: o Modicū aūt tāq ni. ⁊c. qd eni modi cū est quasi nihil cōputat: vt dicit. ij. physicor. p Et ab eo in som. quasi i die respect⁹. nā fiūt ei somnia de his q̄ viderat in die: eo q fiūt p fantasmata q̄ remanēt abeuntib⁹ sensibili/bus: vt dicit. ij. de aīa. q Coturbat⁹ est in visu cor. sui. per somnia terribilia: r Tanq q̄ eua. in die bel. p totā eni di/em illā remanet trepidus et anxius ex periculo in quo fuit: et timet insequi ab hostibus. s In tpe salutis sue. i. psperi/tatis. t Exurrexit. miser hō per superbiā. v Et admirās. ad intellectū huius littere q̄ videtur inuoluta. cōsiderādum q admirās dubitat. j. Metaphy. Itē q̄ euas t magnū pericu/lū: licet tūc timeat vt dictū est: tñ postea trāsacta passiōe nihil aut modicū timet pericula sperās q euadet sicut antea: ⁊ hoc est qd dicit: Et admirās ⁊c. iungat tñ sic littera: Et ad nullū timorē. i. ad nullū terribile. x Cū omni carne. ab hoie vsq ad pecus. i. siue illud terribile sit hō q̄cūq siue bestia. Admi/rās. i. timēs vel dubitās: qr p suā superbiā nō timet hominez vel bestiā. y Et sup peccatores. sic p supbiā obstinatos. z Septuplū. i. grauis punitio veniet. sicut dr Gen. iiij. Qui occiderit cain septuplū puniet. i. grauiter. a Ad hec. Hic consequenter ponitur miseria siue pena corporalis quā debēt cōsiderare cōtēplatiui. ⁊ pmo in ,pprijs corporib⁹. cū dicit: Ad hec. i. pter pdicta. b Mors. violenta. c Sāguis i. plagatio. d Cōtentio p verba dura. e Et rōphea. i. gla dius. f Oppressiones. tyrannor. g Fames. p subtra ctiones cibarior. h Et cōtritio. carcer ⁊ vinculor. i Et flagella. virgar. k Sup iniquos cre. sūt hec oia. nā freqn ter ,p suis iniquitatib⁹ sic puniunt. l Et ,pter eos factus ē cata. i. diluuiū: vt patet Gen. vj. Cetera patēt. m Omne munus. Hic secundo ponit pena iniquor in bonis tēporali/bus. cū dicit: Omne munus datū ,p subuersiōe iusticie. n Et iniquitas. ,pter munus facta. o Delebit. i. dato/res munerū ⁊ subuersores iusticie ,pter munera delebunt de pñti vita: ita q nihil apparebit de possessionib⁹ eor ⁊ pōpa: sicut in deletis tabullis nil apparet. p Et fides. i. fidelitas iustor: q In se stabit. i suo effectu. r Substātie iniusto rum. i. diuitie eor. s Sicut flu. sic. accipit hic fluui⁹ ,p tor rente q̄ subito intumescit niuiū dissolutiōe: ⁊ cito desiccat: sic iniustor diuitie velociter acquirunt: ⁊ veloci⁹ frequenter ab eis auferunt. t Et sicut to. ma. ⁊c. qd tñ p pluuiā cito ces/sat: sic pōpa diuitū iniquor cito tollit a pncipib⁹ ex modica occasione. v In aperiendo man⁹ suas. ad accipiendū ma/le. x Letabit. iniquus. y Sic puaricatores. diuinorū mādator. z In cōsummatiōe tabescēt. qr frequēter cū cre/dunt se esse securos subito deficiūt. sicut pz Luc. xij. de illo q̄ dicebat aīe sue: Habes multa bona reposita in mltos annos: quiesce: comede: bibe: epulare. dictū aūt est ei: Stulte hac no cte repetēt aīam tuā a te. a Nepotes. Hic tertio ponit iniq̄ rum pena in suis successorib⁹. cū dr: Nepotes impior nō mul tos ramos. i. filios. q. d. eor ,pgenies nō diu durabit. b Et ra. immūde. i. parētes eor ex quibus sunt orti. c Sup cacu. pe. sonāt. i. sicut arbor plātata sup petras nō figit ibi firmiter radicē. ,pter qd cito cadit sup petras sonitū faciēdo: sic fre/quenter iniqui diuites cadūt cū sonitu magno: nā ex hoc ca/su multi loquentur ad inuicē congaudendo. Ad hoc etiā in/ducitur aliud exemplū. cū dr: d Sup oēm aquā. etiā sta/gnalē: e Viriditas. i. herba viridis crescit: ⁊ accipit h sup ,p iuxta: qr crescit in ripis ,pter humiditatē terre: sicut dr q parisius est super sequanā. i. iuxta. f Et ad orā flu. silr cre scit eadē rōne. g An oīe fe. euellet. i. citi⁹ ⁊ facili⁹. qr ra/dix ē in humido: p hoc intelligit q generatio malor cito defi cit. h Gratia. Postq actū est de miseria hominē cito dep/mente. hic consequenter agitur de dei gratia ipm releuante: ⁊ diuiditur in duas partes. principalem ⁊ incidentalem: que incipit ibi: Gratiam. Circa primum ponitur multiplex bo/num prouenientis ex gratia. cum dicitur: Gratia sicut paradi/sus in be.

† Gen. 7. b / 3. 41. b / Eccl. 1. b

a Vita sibi sufficien. Dul/cis ē son⁹ ope/ranti siue pax siue multū co/medat. b Inuenies thesau. Christi anū. vere enī christianū se eē pbat qui xpi mandata cre/dit ⁊ facit. c Vinū ⁊ mu sica. Hec natu ralit mulcēt ⁊ exhilarāt aīm sed dilectio sa/pientie ⁊ lin/gua suauit do cēs multo pl⁹ cōfortat intel/lectū. d Gratiā et speciē. Orna/tū. s. tēpli ⁊ cul ture diuersita/tē: q prior po/pul⁹ sub lege habuit pdica/tione euāgelij in orbe semia/ta bonorū ope rū vir ore excel lit. e Facul tates ⁊ virtu/tes. Diuitie da te a dño in tē/pore legis ro/borauerūt cor/da antiquoruz qbus dictū ē: Si volueritis ⁊ audierit me: bona terre co/medetis: sz ex/cellit timor dñi et voluntaria paupertas ecclie xpi ⁊ hec ⁊ om nes facultates mūdi. Vñ: Be ati paupes spi ritu qm ip. est reg. ce. f Vir respici/ens. Stultū ē eñ ociari ⁊ de alieno labore mercedē que/rere. Recipiet eī vnusquisq fm opera sua. g In ore ⁊c. Cui placet oci ose torpere nec pximis docē/do pdesse: tan/dē dolorib⁹ in/ferni ⁊ sera pe/nitentia estua/bit. Ca. XLI b O Mors ⁊c. hoi haben ti. p. Qui pro speritatē mun di et diuitias amat

Esa. 1. e — Mat. 5. a — Ro. 2. a

(a s Beati misericordes qm ipsi mise. conse.)
dictionib⁹: ⁊ misericordiā in se
(a s pro bono. s. ⁊ vtili labore merces eterna cō/pensabitur.)
culo pmanet. Vitā tibi sufficiē/tis opari cōdulcabit: ⁊ in ea in
(a s celestis ciuitatis. b s cōstructio bonorū operum.)
uenies thēsaurū. Fili edificātio ciuitatis ɔfirmabit nomē: ⁊ su/
(a s anima pemineat enim et inter merita sancto rum virginitas.)
p hāc mulier imaculata cōputa
(a s feruor sciente legis letificat.)
bit. Vinūm ⁊ musica letificant
(a s euangelice.)
cor: ⁊ sup vtraq dilectio sapie. Tibie ⁊ psalteriuz suauē faciūt
(a s pdicatio apostolica.)
melodiā: ⁊ sup vtrūq liguā sua/uis. Gratiā ⁊ spēm desiderabit oculus tu⁹: ⁊ sup h virides sati/
(a s societas christi et ecclesie oēm societatē prio rum patrum pcedit.)
ones. Amicus ⁊ sodalis in tpe cōuenietes: ⁊ sup vtrosq muli/er cū viro. Fres in adiutoriū in tpe tribulationis: ⁊ sup eos mi/
(a s humanū genus. b s nostre redem ptionis.)
sericordiā liberābit. Aurum et argentum constitutio pedum ⁊ super vtraq consiliū benepla/citū. Facultates ⁊ virtutes ex altāt cor: ⁊ super hec timor do/mini. Non est in timor domi/ni minoratio: ⁊ nō ē in eo inqui rere adiutoriū. Timor dñi sicut paradisus benedictionis: ⁊ sup
(a s terrenā. b s eterna pmia. s pigriciā ⁊ ociū phibet.)
oēm glōriā operuerūt illū. Fili i
(a s psentis. b s virtutib⁹ vel morib⁹ bonis.)
tpe vite tue ne indigeas. Meli⁹
(a s corporali morte.)
est eñ mori q indigere. Vir re/spiciēs immēsam alienā: nō est
(a s spiritualis. Vnde: Date nobis de oleo vro qr lāpades nostre extinguūt.)
vita ei⁹ in cogitatione victūs. Alit eñ aiam suā cibis alienis.
(a s eruditione diuina.)
Vir aūt disciplinat⁹ ⁊ eruditus
(a s ne sit ociosus dum habet operādi tempus. b s torpore.)
cūstodiet se. In ore iprudētl cō culcabitur inopia: et in ventre eius ignis ardebit.

Ca. XLI

O Mors q amara ē me/moria tua homini pa/cē habēti i substātijs su

sus i bñdictionib⁹. i. sicut paradisus est locus amen⁹ ⁊ bonis fructib⁹ plen⁹. sic gratia dei gratiosam facit aīam ad dei habi/tationē ⁊ bonis opibus plenā. a Vita sibi suf. ope. s. ad acq̄ rēdū sibi victū ⁊ vestitū p laborē suū. b Cōdulcabit. p gra tiā dei q̄ mitigat suū laborē. c Et in ea inue. the. s. glorie: cu/ius grā est arra. d Fili edifi. ci. cō. no. s. edificātis: sicut no/mē Romuli cōfirmatū est in memoria hoim ex edificatiōe ciui tatis romane. e Et sup hāc. firmitatē: f Mulier ima. qd pcedit ex diuina gratia. g Cōputabit. qr firmitas ei⁹ sta/bit i eternū: nō sic aūt ciuitatis edificiū. h Vinū ⁊ mu. leti. cor. qd ptz ad sensū. i Et sup vtraq dilectio sapie. nā leti/cia ex vino ⁊ musica causata est in pte sensitiua. delectatio ,pue niens ex sapia: est in tpe intellectiua que est superior ⁊ melior. Vñ phus ponit felicitatē hois. x. ethicor in cōtēplatione sapi entie: ⁊ accipit hic sapia infusa q̄ est donū spūssancti. ⁊ sic ,pce dit ex gratia. k Tibie ⁊ psal. sua. fa. me. qñ cōcordāt adinui cē. l Et sup vtraq lin. sua. s. doctoris vel pdicatoris de fide ⁊ morib⁹ docētis: q̄ silr suauitas ex gratia dei ,pcedit. m Gratiā. Hec est ps incidentalis q̄ diuidit in duas fm du/plex incidens. scda ibi: Fili in tpe. Primuz est qr tractauit de gratia dei. hic ex incidenti ponit aliqua q̄ sunt hoi gratiosa d. Gratiā et speciē. i. rem artificialē gratiosam ⁊ pulchrā. n Desiderabit oculus. nā in hoc delectat. o Et sup h vi/rides satiōes. magis eñ delectant visum ⁊ cōfortant. opus eī nature efficatius est ope artis. p Amicus et so. in tpe cō/ue. sunt adinuicē delectabiles. q Et sup vtrosq mulier cuz viro. qñ sunt cōcordes: sunt magis delectabiles. tū qr sūt vna caro. tū qr indissolubilis p totā vitā suā est eorū cōiunctio. nō sic aūt sodaliū cōiūctio: sed frequēter cito dissoluit. r Fra/tres in adiutoriū. mutuū: s In tpe tribulationis. est valde gratiosum: t Et sup eos misericordia liberabit. a tribulati one: ⁊ verificat hoc nō solū de misericordia dei: sed etiā de mi sericordia hois aliqñ. v Aurū ⁊ argētū. i. diuitie. x Et cōstitutio pedū. i. sanitas corpis p quā homo stat sup pedes suos. ista sunt hoib⁹ gratiosa. y Et sup vtrūq ɔsi. bñ. deo qd est de diuinis mādatis ⁊ cōsilijs adimplendis. z Facultates ⁊ vir. corpales. a Exaltāt cor. p superbiā. b Et sup hec ti. do. reprimēs hāc exaltationē c Non est in ti. do. filiali: d Minoratio. i. defectus boni: e Et nō est in eo inquirere adiu. s. humanū. nā timens dominū habet p̄/sens adiutoriū diuinū. p hoc tñ nō intelligit q cōtemni debe/at adiutoriū humanū. Nā hoc esset tentare deū: sed q deficiē/te humano subsidio ɔfidendū sit firmiter d diuino. iō subdit: f Timor do. sicut paradi. bñdictionis. vbi eñ est de⁹ ibi est paradisus. sicut roma vbi est papa Luce. xxiij. Hodie mecum eris i paradiso. g Et sup oēm gloriā. tpalē. h Operue/rūt illū. s. bñdictiones dei operuerūt timētes dñm. i Fili in tpe. Hic ponit secūdū incidēs eo q in pte immedia te pcedenti dixit q in timore dñi nō est defect⁹ boni: hic indu/cit ad exercitiū boni opis quo tollit egestas spiritualis ⁊ cor/poralis. dicit igit: Fili in tpe vite tue. i. tpe vite psentis tibi cō cesse ad bene operandū. k Ne indigeas. i. ne sis ociosus. nā ad ociū sequit spiritualis ⁊ tpalis egestas: ita q hic ponit cōsequēs ,p antecedente. l Melius ē eni mori. corporaliter: m Q indigere. i. ociosū esse: p qd quis morit spiritualiter. s. xxxiij. Multā maliciā docuit ociositas: ⁊ aliqñ corporaliter. qr frequēter hō p ociū cōuertit ad latrociniū. ,pter qd suspē ditur. n Vir respiciēs in mensam alienā. sicut sunt histrio/nes et mēdicātes validi a bonis operib⁹ ociosi. o Nō ē vi ta ei⁹ in cogi. vict⁹. i. nō cogitat aliqd facere vñ debeat rōna/biliter viuere. illis aūt q̄ intendūt diuinis obsequijs ⁊ doctri/nis debet vict⁹. de quib⁹ dicit saluator Matth. x. Dign⁹ ē ope rarius cibo suo. p Alit eni aiam suā. i. vitā. q Cibis alie nis. histrio ⁊ mēdicās validus qui vacui sunt bonis operib⁹. r Vir aūt disciplinat⁹. qñtū ad mores. s Et erudit⁹. qñtuz ad sciētiā: t Custodiet se. ab ociositate. v In ore iprudē/tis. i. pigri ⁊ ociosi: x Cōculcabit inopia. qr frequenter ha/bet parū ad comededū. y Et i vē. ei⁹ ignis arde. i. fames.

z O Mors. Postq actū ē de miseria hois re/spiciente statū vite psentis. hic pñr agit de miseria ei⁹ q̄ respicit statū mortis: vtrūq vero debet cōtēplatiu⁹ ɔsiderare. ⁊ primo agit de morte pene. scdo d morte culpe. ibi: Disciplinā in pace. Prima i duas. qr primo agit de morte tpa lis pene. scdo de morte eterne. ibi: Filij abominationū. Circa primū dicit: O mors q amara est memoria tua: qua q̄s cogi/tat se moriturū corpaliter: a Homini. s. iusto. ,pter qd i ali quibus libris in textu ponit: fuit tñ primo q̄dā interlinearis glosa postea textui p scriptores inserta. b Pace habēti in substātijs

qq

me amara est illi mors corporalis: qz future vite gaudia negligit.
a Hoc iu. Cōmune est oī carni nec q̄sq̄ euadere pōt: ꝛ si cētū aut mille annos vixerit aut vltra, vñ: Quis est hō q̄ viuet ꝛ nō videbit mortē? b Filij abominationum. Abominabiles sūt filij peccatorū q̄ sęz impios patres imitati sūt. Vñ subdit: Qui cōuersant se. do. impiorū.
c De patre impio. Qui male filios nutrit vel exēplo pdit: reꝯ est eoꝝ pditionis: Vt q̄ mala opa ꝑ prauā voluntate gignit dānabiť ꝑ eis.
d Et si nati fueritis. Superioribꝰ respōdet ī ꝑbus de morte tpali disputauit qz sicut hō ꝑ terra creat' ꝑ petō originali ī terrā redit: Quis incorruptione surrectur? : sic impij ꝑ peccatis suis maledicti ī eternā pditionē cuz corpe et aia ibunt.
e Curā habe. Ut bñ ꝛ religiose viuas. Sic ät acquirit bonuz nomē. Melius est nomē bonuz q̄ diuitie mste.
f Melior ē homo. Qui abscōdet frumētū maledicet in populis: bñdictio autem super caput vendentium.
g Verūtū reuer. Quia bonū nomē ꝛ bonā vitā vtilē ēt pdixit: ꝛ occultantes scientiaz reꝓhendit: suadet vt reuertant ad studiū docēdi: qz nō est bonū irreuerentez ꝛ inobedientē eē suo doctori. Unde: Et aīo irreuerenti: ꝛ infrunito ne tradas

Pro.22.a
Ibi.11.d
Eccl.3.25.a

me dñe.
a Mō est bonū. Juxta lram nos īstruit vt a vitijs caueam' ꝛ virtuti b' operā dem' : et ne spectis meliorib⁹ eligam' peiora que sequit cōfusio sempiterna.
b Non auer. f. Cum angeli colligent de ecclia oīa scādala et reꝓhendent iniustos dei iustitia sua: tunc manifestabit qui circa veritatē ꝛ testamētū dei in tabernaculo ecclesie dolose egit vel furtum cōmisit. Ille q̄z arguet' q̄ comestationi et ebrietati incubuit: ꝛ q̄ auaritie rapuit vel non erogauit q̄ a deo accepit. Ille q̄z cō fundet' q̄ talētum verbi abscōdit: et qui vultū cōuertit a fratrib⁹ suis et fornicationib⁹ de reticoīs se miscuit
c Ne respicias. Cupiditatē carnalē q̄ debet subesse spiritui: hāc nō debemus scrutari et suggestionib⁹ eī⁹ subijci. Ca. XLII
Dn ces. Prodebet de occulto cordis hoīs nū et malū simul
Jaco.3.c dicere. Ufi: Rundd fons de eodez foramine emanat dulcē et amaram aquā?
c De eq̄litate. Ubiq̄ seq̄da est equitas ꝛ obseruāda regula statere ꝛ pōderū: et vt faciam' iustū lucrū siue multū siue parum: nec circūueniam' fratrē in emptione. Subiectos q̄z cū discretione discipline regamus.
De eq̄litate statere. Quātū hypocrisis ꝛ dol' dño displiceat. ostēdit his verbis: Statera dolosa abominatio est apud deum: ꝛ pōdus equū volūtas ei⁹. q̄ aliter causam pauperis q̄ potentis liberat vel sua errata leuiora q̄ aliorū putat: vel q̄ imponūt ī humeros
Pro.11.a
hominū

in his que p̄cedūt ō ore meo:
a Mō ē ei bonū oēm irreuerētiā
a ꝟ quasi ramē nō oīa oībus cōueniunt: alijs officiūt q̄ alijs ꝓficiunt: sibilus equos mirigat: earulos instigat.
obseruare: et nō oīa omnibus
bene placēt in fide. Erubesci/
a ꝟ ecclesia. b ꝟ idolatrie vel hereticę secte.
te a ꝓsidente ꝛ a mīe de fornicātiōe
a ꝟ coram oculis dei.
b ꝟ sponsionis vestre in baptismo ꝓmisse.
ꝛ a ꝓsidente ꝛ a potēte ō mēdacio: a principe ꝛ a iudice de
a ꝟ xpō q̄ est iudicaturꝰ viuos et mortuos.
a ꝟ angelorum et plebe sanctorū.
delicto: a synagōga ꝛ plebe ō iniquitate: a socio ꝛ amico de iniusticia: ꝛ de loco in quo habitas ō furto: de veritate dei ꝛ testamento: de discubitu in panibus: et ab obfuscatione dati ꝛ accepti: a salutantibus de silentio a respectu mulierꝭ fornicarie ꝛ ab auersione vul
a ꝟ nō cōmunicando indigenti.
tꝰ cognati. Nō auertas faciē tuā a primo tuo: ꝛ ab auferē
a ꝟ cuilibet.
a ꝟ pecunie. b ꝟ admirando eloquētiam.
do pārtē: ꝛ nō restituendo. Ne
a ꝟ doctrinā. b ꝟ heretici qui alienus a fide est ꝛ agione.
respicias mulierē alieni viri: ꝛ ne scruteris ancillā eius: ne/
a ꝟ delectatiōi instādo. b ꝟ Bñ: Ne mollias amico tuo malū cū in re habeat fiduciā.
q̄ steteris ad lectū eius. Laue
ab amicis de sermonib⁹ ipro
a ꝟ datū obfuscat q̄ improperat imitare. deū qui dat affluenter et nō improperat.
perij: et cū dederis ne im/
properes. Ca. XLII
On duplices sermo/
nē auditus de reuela
a ꝟ id est mystica verba legis noli maculare sermone puerst dogmatis vel simplicē fidei veritatem vertere in errorem.
tione sermonis absconditi: et eris vere sine: cōfusione: ꝛ iue/
nies gratiā in ꝓspectu omniū
a ꝟ que cauenda dixit: vel dicere ꝓposui.
hominū. Ne ꝓ his oībus cō
a ꝟ nō accipietis personam nec munera ꝛc.
fundaris: ꝛ ne accipiās perso
nā vt deliquas. De lege altis/
simi ꝛ testamēto ꝛ ō iudicio al
a ꝟ ne cōfundaris: subaudis: falsa et inepta loquens vel aliquid fraudis innectens.
tissimi iustificare impiū: dā ver/
bo sociorum ꝛ viatorum: et de
datione hereditatis amicorū
de equalitate statere et pon/
derum: ꝛ de acquisitione mul
torum et paucorū: ō corrupti
one emptionis ꝛ negociatoꝝ

ē ſi reuertimini. vos filij.
a In his q̄ p̄cedūt ꝛc. cōsideran dis ꝛ retinēdis.
b Mō est enī bonū ꝛc. i. nō est bonū discipulo aliquā irreuerētiā habere ad doctorē: et⁹ doctrinā cōtēnēdo vel negligēdo.
c Et nō oīa. doctoris dicta. d Omnibus. discipulis.
e Bñ placēt ī fide. i. ꝛ sint fidei cōuenientia: tū eis nō placēt: qz sunt imbuti opinione alia. q. d. ꝓpter tū hmōi displicentiā ostendere nō debēt aliquā irreuerētiā.
f Erubescite. Hic cōsequēter inducit ad culpe erubescētiaz est enī de se turpis ꝛ p cōsequēs erubescibilis. Alique tū culpe sunt specialiter erubescibiles coīa aliquib⁹ ꝓsonis magis q̄ coīa alijs. ꝛ hoc est q̄ dicit: Erubescite a patre ꝛc. videt enī ex eoꝝ incōtinentia ꝓcedere q̄ ꝓlē genuerit iniquitatis.
g Et a ꝓsidente ꝛc. ne coram illis mentiamini qz punitores sunt mendacij. h A ꝓncipe ꝛc. q̄ ꝓceperūt facere omittēdo. dicit enī delictū quasi derelictū. i A synagoga ꝛc. cōtra deū vel ꝓximū. nā sic efficit hō infamis ī populo.
k A socio ꝛ amico de iniusticia. ad quos est iustitia maxime cōseruāda. l Et de loco in quo habitas de furto. s. faciendo. nā ibi debet hō ꝑ ceteris locis fideliter se habere.
m De veritate dei ꝛ testamēto. trāsgrediēdo debet hō erubescere. qz de⁹ videt vbiq̄.
n De discubitu in panibus. i. a ꝓma sede in mēsa alteri⁹: Luce. xiij. Cū inuitaꝰ fueris ad nuptias recūbe in nouissimo loco ꝛc. primū enī locū accipere ꝓpria auctoritate: signū est ambitionis magne.
o Et ab obfuscatione dati: qō fit quādo daī ꝓ re turpi: vt ꝑ fornicationē vel aliquo huiusmodi.
p Et accepti. qñ accipitur sine gratitudine vel ꝓ negocio turpi.
q A salutantibus de silentio. qz signū est odij eos nō resalutare.
r A respectu mulieris fornicarie. qz signū est incōtinentie.
s Et ab auersione vultus cognati. ꝓpter paupertatē suā nolendo eī cognoscere: quod est manifeste signū supbie. Ab oībus enī istis faciendis debet homo tanq̄ a turpibus erubescere.
t Ne auertas. Hic ꝓsequēter inducit ad culpe fugā seu cautelā. ꝛ primo facit hoc ꝑ plurib⁹ vitijs breuiter transeundo. secūdo de vitio incōtinētie diutius īmorando sequēti ca. ibi: Filia patris. Prima in duas. qz primo facit hoc in vitijs factorū et verborū separatim. secūdo cōiūctim. sequēti ca. ibi: Ne ꝑ his. Prima adhuc in duas. qz primo inducit ad fugā culpe in factis. scdo in verbis. sequēti ca. Circa primū dicit: Ne auertas faciē tuā a ꝓximo tuo. indigenti qō petit denegando.
v Et ab auferendo partē. i. aliquid de bonis alterius.
x Et nō restituēdo. i. sub ꝓsito nō restituēdi. ꝛ supplendū est: caueas oīno. nā peccatū est iniusticie manifeste.
y Ne respicias mulierē alieni viri. eā cōcupiscendo. qz iam mechatus es eā ī corde tuo: Matth. v.
z Et ne scruter' ancillā eius. inquirendo qualiter ꝑ eā posses decipere dominā.
a Ne eqz steteris ad lectū ei⁹. nā hoc est signū inflāmati appetitus.
b Et ab amicis. Hic cōsequenter inducit ad fugā culpe in verbis. ꝛ primo in verbis improperij. dicēs: Ab amicis de sermonib⁹ improperij. supple caue. nā ei⁹ improperiū reuertit in te. ꝛ sic nō solū peccatū est sed etiā turpe.
c Et cū dederis. aliquid alicui.
d Ne improperes. quia sic nō solū meritū amitteres: sed etiā peccares ꝓximū cōtemnendo. secūdo de verbis cōsilij. cū dicit: Ca. XLII
On duplices sermonē audit⁹ ꝛc. i. qō in secreto dictū ē tibi: nō iteres sermonē reuelādo alteri.
e Et eris vere sine cōfusione. i. sine nota ꝓditionis: q̄ est in revelatione secreti. ꝛ
f Et innenies gratiā in cōspectu omniū hoīm: qz reputabūt te fidelē.
g Ne ꝓ his. Hic inducit ad fugā culpe in verbis et factis cōiunctim. ꝛ primo ꝓpositū facit. secūdo quedā corelaria cōcludit ibi: Sup mulierē. Circa primum ponit plura verba et facta culpabilia. de quibus oībus ꝓmittit dicens: Ne ꝓ his oībus cōfundaris: coīa deo ꝛ hominibus bonis.
h Et ne accipias ꝓsonā vt deliquas. faciendo cōtra iusticiā distributiuā bonorū vel punitiuā malorum.
k De lege altissimi et testamento. transgrediēdo.
l De iudicio iustificare impium quod est iniquū.
m De verbo sociorū ꝛ viatorū. q̄ aliquis socius tuus vel ambulans tecū in via: dixerit tibi ex familiaritate aliqua revelando eoꝝ opprobriū.
n De datione hereditatis amicorū. id est quod debet amicis dare. si deinr per te extraneis est signum infidelitatis. ij. Timo. j. Si quis suoꝝ curā nō habet et maxime domesticorum: fidē negauit et est infideli deterior.
o De equalitate statere et ponderum. a te non seruata.
p De acquisitione multorum sez per tuam rapinam.
q Et paucorum. per tuam pigritiam.
r De corruptione emptionis et negociatorum. per tuam deceptionem et fraudem.

Ghoim onera in portabilia. vel qui bona in publico mala in occulto agit abominabilis est dño. a Et seruo pes. Significat seruū q̄ verbis nō corrigit verberib⁹ esse coercendū. Seruus quoq; vitiorū severa disciplina coerigendus est. b Ubi manus multe. Admonet vbi diuerse sūt voluntates spūali lucro inhiates caute esse dispensandū: alij temptandi: alij discendi voto querūt verbū: sed non oīa omnibus cōueniunt.

B c De disciplia. Qui cōgrua disciplina vnū quēq; arguit: eruditū se⁊ ꝓbabilē doctorem in cōspectu sanctorum ostēdit. Nec etas iuuenilis in doctore despicienda est: qm̄ vita et discretio cōmēdat. Vñ Adolescētiā. t. ne. cō. d Filia pa. tē. Mystice. Filia patris ē ata viri fidelis: vel ecclia credentis populi doctori strennuo cōmendata: q̄ ꝑ ea pugil et sagax est in oībus: ne dū rudis est in fide et scientia adultera fiat hereticorū versutia et odibilis viro suo. De quo ꝺ: Despōdi eī vni viro vir. ca. exhi. xp̄o. ne sub regimine eī⁹ fiat erroze grauida: vt trāsgrediat legē dei facta sterilis i oībus bonis. Filia patris. Docet ad litterā parētes sobolis sue curam gerere: et cū disciplina nutrire: ⁊ ne lasciuie ⁊ voluptati frena relaxent. Vñ: Mō des potestatē fi. tuo in iuuētute sua. e Sup filiā tē. Que diligentē magistri querit custodiam. Si eñ dimittit sue voluntati: doctorē cōfundit: et in multitudine populi erubescere facit. Vñ periculose tibi ministrat cui⁹ vultum frequēter attēdis. Mā impudici oculi nō nocēt aīe pulchritudinē cōsiderare sed cozpoz. f Melior ē ini. Mulier aūt serū significat: sicut ibi: Misit de⁹ fi. s. na. e. m. Aut īfirmitatē. sicut hic: Homo nat⁹ de mu. bze. vi. t. r. m. mi. Air ḡ in ꝺ loco fortis et discret⁹ vocat. Mulier mēs infirma ⁊ indiscreta: ⁊ sepe cōtingit vt discret⁹ labat in culpā. infirmus vero exhibeat operationē bonā: sed indiscretus de bonis suis superbiēs grauius cadit: discretus vero penitens ad discretionis regulā redit: ⁊ de cetero fortius ⁊ cautius aget. Sepe eñ culpa fortiū fit occasio virtutis: et virtus infirmorum occasio peccati. hec mulier cōfundit in opprobrium: quia res cōfusione dignas gerit. g Memor ero tē. Ubicuq; de diuersis rebus disputauit ⁊ mortalitatem singulorū oportune describēs: varias virtutū et vitiorū species expressit. nūc ad laudē creatoris ⁊ ꝓdicationē operū eius se cōuertit: ⁊ postea patrū fortia facta describit. a Cognouit eni. Quia oēs etates mūdi ꝓsentes sūt ei: apud quē nihil ꝓteritū nihil futurum est: ipse solus reuelat mysteria qui scit singulorum corda: q̄ oēs
Pro.20.c Pcb.40 cogitat⁹ et sermones inspicit: Oīa eni nuda et apta sūt oculis eius. b Magnalia sapientie. Quādo ꝓphetis. s. ⁊ apostolis sacramentū cōsiliū sui absconditū a seculis ⁊ generation⁹ fidelib⁹ reuelauit. Ipse eni est ante omnes et post omnes cui nihil addi᷑ nihil minuit. c Et tanq̄ scin. tē. Tanq̄ scintillā in opera dei cōsideram⁹: qz vir parua noticiā inde ꝓcipim⁹. d Oīa dupli cia. Ita ordinauit deus oīa vt q̄ sibi vident esse cōtraria cōueniant vt elementa vel quattuor tēpora.

Ppo.35.b H Ritudinis tē. La. XLIII Pulchritudo firmamēti per claritatē siderū potētiā ostendit creatoris: sed magis decoz ecclesie in virtutibus ⁊ miraculis sanctorum excellentias manifestat redēptoris: q̄ splendoze suo illustrat credētes ⁊ ardoze iudiciū puniet peccatores. Unde subiūgit: Sol in aspectu tē.

f Et in conspectu. Nullus corporeis oculis diuinitatis splendozē potest sufficere. Vñ: Mō videbit me homo et viuet. g Fornacē cu. Quia supbos ꝓ cogitatione: locutione: et opatiōe mala excruciat eterna flāma.

Et in sermo.

Nico.de lyra

a Et gloria domini plenius est opus eius. nā potentia dei gloriosa relucet in solis operibus: que sunt: illumināre cetera corpora: renouare terrā herbis ⁊ floribus: terrenas scētia foliis et fructibus: et sic de aliis eī⁹ effectib⁹. b Nonne domin⁹ fecit sāctos. Hic cōsequēter ꝓcedit ad dei magnificentiā. dicens: Nōne domin⁹ fecit sāctos suos scz. ꝓphetas. c Enārare omnia mirabilia sua. eis reuelata. nā tales reuelationes fiunt sanctis. vt per eos aliis manifestent ad gloriā conditoris. d Que cōfirmauit dominus omnipotens. implendo que prędixit ꝓphetas. e Stabilis in gloria sua. quasi dicat: licet faciat mutabilia: tamen ꝓpter ipse est immutabilis omnino. f Abyssum. i. diabolū g Et coz hominū. quod aliis ē ignotū. h Inuestigauit. i. perfecte cognouit. i Et in astutia eoꝝ. i. malicia fraude ⁊ voluntate iniqua.

k Excogitauit. ex illis eliciendo bona. l Cognouit eū dñs omnē sciētiā: creatā et increatā. m Et inspexit in signū eui. simul intuens decursum tot⁹ mundi. ideo subdit:

n Annuncians que ꝓterierunt et q̄ supuentura sunt. Per moysen eni annunciauit creationem mūdi ꝓteritam Heñ. j. et per ipsum et alios ꝓphetas denunciauit multa futura: vt patet eorū scripturas intuendo.

o Reuelās vestigia occultorum. per similitudines impressas mentibus ꝓphetarū: et reuelans intellectum figurarum veteris testamenti. p Non ꝓterit illum omnis cogitatus. i. nullus cogitatus hominis: angeli: ꝺemonis latet eum.

q Magnalia sapientie sue decozauit. i. decora ostendit p decozem suorum effectuū: vt solis et lune et stellarū. r Que est ante seculum tē. licet eni effect⁹ diuine sapientie sint tēporales. ipsa tñ est eterna. s Neq; adiectū est neq; minuetur. diuina nāq; sapiētia minui nō pōt nec augeri. qz est infinita.

t Oē desiderabilia oīa opa eius. s. ad cognoscendū. quasi diceret valde. vt ptz ꝑ humanū desideriū ad sciendū ipa. j. metaphisice. Oēs hoies natura scire desiderāt. v Et tanq̄ scintilla q̄ est ꝓsiderare. i. valde bonū est cōsiderare. q hec opa diuina licet sint mirabilia: tñ nō sūt nisi quedā modica scintilla bonitatis et excellentie diuine. x Oia hec viuūt ⁊ manent in seculū. oēs eni creature viuūt i deo quoniam ꝑ modum intelligibilē sunt in eo. ideo dicit Joh. j. Quod factum est in ipso vita erat. s. ab eterno: ⁊ sic sunt ibi ꝑmanenter. y Et in omni necessitate. i. quando est vtile.

z Omnia obaudiūt ei. in effectu: qz creatura merito obedit creatori.

a Omnia duplicia. hoc apparet sensibiliter in elemētis: quorū qōdlibet habet duplicē qualitatē: loquēdo de qualitatib⁹ actiuis et passiuis. Terra nāq; frigida est et sicca: ⁊ per frigiditatem cōuenit cū aqua: ⁊ per siccitatē ei opponit. ideo subdit: b Unum cōtra vnū. qz ꝑ vnā qualitatē ei contrariat. Similiter est de aqua respectū aeris: qz aqua frigida est et humida: ⁊ per humiditatē cōuenit cū aere: ⁊ ꝑ frigiditatē ei cōtrariat. Et similiter ē de aere respectu ignis: nā aer calidus est ⁊ humidus: ⁊ per caliditatē conuenit cū igne: ⁊ ꝑ humiditatē ei cōtrariatur. nā ignis calidus est ⁊ siccus. Licet aūt in corporib⁹ celestib⁹ nō sit cōtrarietas ꝓprie cū sint incorruptibilia tñ est ibi quedā oppositio ⁊ cōuenientia. cōueniunt eni inquātū sūt omnia sperica. ⁊ est ibi quedā oppositio inq̄tū mouēt ad oriētē in occidentē motu diurno. ⁊ ecōtrario ab occidēte i oriētem motu ꝓprio. c Et nō fecit quic q̄ ꝺeesse. i. nō fecit aliq̄ impfectum. quia dei pfecta sunt opa: Deut. xxxij. d Uniuscuiusq; cōseruabit bona: qz sicut est actor oīs bonitatis et eius conseruator. ideo sequit: e Et quis satiabit videns gloziam eius. i. excellentiam sue maiestatis reluctentem in suis creatur⁹: quasi diceret nullus: qz quāto quis magis cognoscit eum per creaturas: tanto magis accendit ad ipsum ampli⁹ cognoscendū quousq; ꝑueniat ad cognoscendū eū facie ad faciem: in quo consistit humane cognitiōis termin⁹ ⁊ vera beatitudo. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū ⁊ quē misisti ihesū xp̄m tē.

La. XLIII

B H Ritudinis firmamētū. Hic resumit ꝓpositum de sole ad declarationē magnitudinis diutine ꝺ. Altitudinis firmamētū. i. celum sidereū cōphendēs sub se orbes septē planetarū: qō dicit esse celum altitudinis: eo q̄ est altius celo aereo.

g Pulchritudo eius. est effectiue.

b Sol in aspectu. quia suo lumine illustrat alia luminaria celi siderei. iō subditur: i Species celi in visione glorie. i. valde gratiosa ⁊ admirabilis: nec intelligit hoc de visione vera ⁊ beatifica: ß de visione solis materialis q̄ ē valde pulchra: ⁊ sic dicit species celi sicut nobilioz ⁊ sapientioz ciuis dicit speciem et decoz ciuitatis. k Annuncians in exitu. i. in suo occasu quādo exit de hemisperio nostro. tūc eni apparent alia luminaria celi que nō apparebant ante ꝓpter ꝓsentiā maioris luminis ipius solis. ⁊ hec apparitio ꝺ annūciatio. l Vas admira. ē ipe sol. qz cōtinet i se virtualiter varios effect⁹ q̄ fiūt i elemētis formaliter. m Op⁹ excelsi. qz fact⁹ ē p creationē q̄ ē op⁹ sol⁹ dei. n In meridiano exurit ter. qz tūc causat i tēcionē caloꝝ. o Et i cōspectu ardoris ei⁹. qñ recte sup terrā cadūt radij ei⁹. p Quis poterit sustinere. q. ꝺ. nullus

a Et in sermoni. Mysticis verbis supboꝝ ludit intellectū. Vñ: Vobis datū ē n. my. r. dei. b Festinauit iter. Cū in pdicatione euangelij pparata ē via salutis: ⁊ aditus re/gni celestis. c Et luna in oibus. Postq̄ ō sole disputauit. dis/putat ō luna q: xp̄m sequit ecclesia: ⁊ ab ipso illuminat sicut a sole luna. d Que di/cit lunā ostēsionē tē/poris et signū eui et diei festi: signat quia ipsa mēstruis defecti bus ⁊ currēdo p zo/diacū seriē annorum ⁊ etatē mūdi demon strat: q: hebrei tēpo/ris computū ⁊ anni transitū fm cursū lu ne metiebant q̄ pri/mū mensem quo exie rūt: de egypto solēni tate pasce honorare rūt ⁊ neomenias sin gulorū mensiū cele/brauerunt: ⁊ omnes mēses a lune voca/bulo (qd est lamini) nominauerūt. Unde mēsis fm nomē ei⁹: mēsis quoq; a men/sura vel a luna (que grece dicitur mene) apud latinos appel/lat: q: mēses fm cur suz lune cōputabāt. Primū mēsem nouo rū in quo pasca cele/brat nisan appellan/tes: qui ppter multi uagum lune cursum nūc in marciū: nūc i Aprilē incidit: nūc aliquot dies maij oc cupat: sed recti⁹ apri li deputat: q: in ipso vel incipit vel desi/nit: vel tot⁹ includit. d Luminare qd. Luna nō habet na/tiuū splendorē: sed a sole accipit: sic et ec/clesia a xp̄o q̄ in pse/cutione videt minui sed in parte clarescit: crescit eni mirabiliter in cōsūmatione. e Uas castrorū. Quia in ipsa cōsistit mul/titudo fideliū q̄ in firmamēto veritatis ⁊ di/uine pdicationis p totū orbē gloriose resplen det. f Species celi ⁊c. Ornatus ecclesie sā ctorū plenitudo quos de⁹ excelsius ordina/uit: vt pdicatione euangelij illustrarēt hij in verbis sancti ⁊ in doctrina vere fidei pmanē tes: expectant iudiciū dei. g In verbis domini ⁊c. Quia in patientia sua possidēt aīas: pcincti lūbos ⁊ lucernas tenētes in manib⁹ suis: expectāt dñm suū. q. r. a. n. h Vide arcū. Scriptū veteris vel noui testamēti. Vñ: Arcū suū tetēdit ⁊ para/uit illū. Hic fidelib⁹ suaue iugū ostendit con tumacib⁹ arma terribilia. i Gyrauit ce/lū. Quādo p virtutē et sapientiā dei. i. xp̄m vetus et nouū testamētū cōditum est. vnde: Os dñi locutū est hec. k Et confracti sūt Doctores qui terrā humani cordis irrigant et tempestatē increpationis in se gerunt: ⁊ in tempore effundūt ⁊ cōfringunt lapides grā/dinis

Luc. 8. b — B — Luce. 12. b — Ps. 7. — Esa. 40. b

doris. Tripliciter sol exurēs mō a
tes: radios igneos exufflans: et b c
refulgēs: radijs suis obcecat ocu d
a dispensationē. s. incarnationis vt superbi cō/funderent: humiles sciētia dei exaltarent.
a los. Magnus dñs q̄ fecit illū: ⁊ i e f g h
b sermonib⁹ ei⁹ festinauit iter. Et
c luna in oibus in tpe suo: ostensio i k
tpis ⁊ signū eui. A luna signum l m
d diei festi: luminare qd minuit in n o
cōsūmatiōe. Mensis scdm nomē p
ei⁹ est: crescēs mirabiliter in cōsū q
e mationē. Uas castrorū i excelsis r
in firmamēto celi resplēdēs glo s
f se. Spēs celi glia stellaꝝ: mundū t v
g illuminās i excelsis dñs. In ver x
bis sancti stabūt ad iudiciū: ⁊ nō y
h deficiēt in vigilijs suis. † Vide ar z a
a arcū posuit deus in signū: q: vltra aquis dilu/uij non perdet mundū.
cū: ⁊ bñdic eū q̄ fecit illū. Valde b c
a q: scriptura preclara est in sensu.
i speciosus est in splēdore suo. Gy/ d
a quia de signis et infimis narrat sufficiēter.
rauit celū i circūitu glie sue: ma/ e
a i. pduxit frigidos ad iusticie nitorē.
nus excelsi apuerūt illū. Impiō f
a frigida corda prauorū. Unde: Lauabis me et super niuem dealbabor.
suo accelerauit niuē: ⁊ accelerat g
a terrores iudicij vel virtutū miracula.
coruscātiōes emittere iudicij sui. h
a mūdo. sicut i cōuersione pauli. in vijs.
Propterea āpti sunt thesauri: et i k
a qui sunt isti qui vt nubes volant.
euolauerūt nebule sic aues. In l m
magnitudie sua posuit nubes: ⁊ n
k cōfracti sūt lapides grādinis. In o p
conspectu eius commouebūtur

homo. nā in zona torrida nō ponit aliqua habitatio humana: q: sol transiret sup capita eorū. ideo subdit: Fornacē custodiens ⁊c. a Tripliciter sol exu/rēs mōtes. s. citius: eo q in ortu suo pcutit capita montiū: ⁊ diuti⁹: q: vsq; ad occasum: ⁊ breuius: q: radius solis pcutiens capita montiū breuior est q̄ ra/dius descēdēs ad pfunda valliū. b Radios igneos. nō formaliter: sz effe ctiue. c Exsufflans. i. emittens: d Et refulgēs radijs suis obcecat oculos. q: nō potest cōspici ab ho minibus oculis irreuerberatis. Et ex dictis cōcludit magnitudo diuine maiestatis. cū dicit: e Magn⁹ dñs ⁊c. excedit eni improportionabiliter oēm effectū suū cū sit causa equiuoca. f In sermonib⁹ eius. i. ex ordinatione dei. g Festinauit iter. i. cursuz suū. naz in vna die naturali circūit celum. h Et luna. Hic cōsequēter ex pprietatib⁹ lune declarat magnitu do potentie diuine. cū dicit: Et luna in oibus. i. apō oēs gentes: i In tpe suo. i. in suo cursu. k Ostensio tēporis. tēpus eni cōiter magis mutat fm eius cursum. Vñ nouiluniū vulgariter dicit tem pus nouū. l Et signū eui. i. etatis mundi. q: iudei duratione mundi cōputant per annos lunares: vt ex ponunt aliq̄: sed hoc est falsum. vt ostendi super Dañ. ca. ix. ⁊ ideo dicit signū eui: q: p eius motum numerā tur menses apud hebreos: de quibus fuit auctor iste. Duratio vero mūdi non solum currit per annos: sed etiam p menses. m A luna. supple accipit: n Signū diei festi. s. pasce quod festū celebrari pcipi tur. Exo. xij. xiiij. luna primi mensis incipiendo a ves pere: ⁊ festi neomenie quod celebrari debet apud he/breos in principio cuiuslibet lunationis. o Luminare qd minuit in cōsūmatione. sui cursus † Gen. 9. b qui terminat in cōiunctione cū sole. p Mensis fm nomē eius est. nā cū exit a sole incipit nouus mensis. q Crescens miserabiliter in cōsūmatione. i. vsq; ad pleniluniū. r Uas castroꝝ in excelsis. sicut eni or/do stellarum nominat militia celi in pluribus locis veteris testamēti. ita dicit hic castra. In hoc aūt ordi ne sunt castris luna post solem tenet locuz principalē. s In firmamēto celi resplēdens. pre ceteris stellis. Unde: Geñ. j. Sol et luna dicunt duo luminaria ma/gna. t Species celi. glo. Hic cōsequenter ex stellis declarat immensitatem diuine magnitudinis. dicēs: Species celi gloria stellarum. i. claritas stellarum est species siue pulchritudo celi: sicut patet de nocte sere/na: scilicet cum stellis celum ornatuz est: ⁊ dicitur hec claritas gloria: quia gloria a claritate deriuatur di/cta quasi claria. c. mutato in. g. Unde dicit: Tullius q gloria est clara cum laude noticia. v Mundū illuminans in excelsis domin⁹. q. d. licet stelle celi sint tam pulchre: tñ nō sunt latria venerande. qd tamē fa/ciebant aliqui gentiles: sed solus deus est latria colē dus: qui est principalis mundi illuminator. nā ab eo pcedit claritas solis et stellarū. x In verbis san/cti stabunt ad iudiciū. i. stelle in iussu dei qui est san/ctus sanctorum: cessabunt a motu tpe iudicij cōpleto numero electorū: ad quē finaliter ordinat mot⁹ eaꝝ. y Et nō deficiēt. vsq; ad tēpus iudicij. z In vigi/lijs suis. i. in exercitio sui mot⁹ ad cōtinuationē generationis. a Vide ar/cum. Hic cōsequenter declarat diuina magnificentia ex his q̄ fiunt in elementis. ⁊ pri/mo in aere. scdo in aqua. ibi: In sermone ei⁹. In prima tangunt plures impres/siones notabiles q̄ fiunt in aere: inter quas primo tractat de iride. dicēs: Vi/de arcū. i. cōsidera ei⁹ apparitionē mirabilē. b Et benedic qui fecit illuz. nā in infinitū est pulchrior et mirabilior. c Valde pciosus est. iris. d In splē/dore suo. i. i coloribus suis. q: resplēdet i nigredine nubis sicut in speculo. e Man⁹ excelsi ape. eū. i. fecerūt ipm apparere i signū feder⁹ iter ipm ⁊ terrā q de cetero nō pderet aq̄s diluuij oēm terrā Geñ. ix. Tractare tñ de coloribus iridis ⁊ figura mag⁹ disquisite ptinet ad libū metheoroꝝ. ⁊ sitr de sequētib⁹ impssionib⁹. f Imperio suo. Hic cōsequenter tractat de niue: nubib⁹: coruscatione: grādine: ⁊ terremotu. dicēs: Imperio suo accelerauit niuē. i. celeriter descen/dere fecit eā: q̄ causat ex exalationib⁹ humidis anteq̄ resoluant in aquā cō/gelatis. ⁊ dr: Accelerauit: q: i oib⁹ effectib⁹ de⁹ ē agēs pncipale. g Et acce. coruscā. emittere. q: celeriter imo i instanti apparēt a lōge. h Judicij sui. Di cunt aūt coruscatiōes iudicij diuini: q: pcedūt i effectu fm iudiciū sue sapie. i Propterea. i. ex eodē iudicio. k Aperti sunt thesauri. i. occulte cause impressionū hmōi. l Et euolauerūt nebule. i. nubes tenues: q̄ a vento mo to per aerem vident volare. m In magnitudine sua. i. in virtute sue pote statis: n Posuit nubes. i. disposuit. o Et cōfracti sunt lapides grandi/nis. qñ resoluūt in aquā. Sūt aūt grādines gutte pluuie a frigore cōgelate in descēsu a nube. p In cōspectu ei⁹ cōmouebūt mōtes, vt ptz in terremotu:

dinis: increpā do. s. duriciaz praui cordis ne lapident vi tale gramen. a Tēpestas. Uaria tenta/mēta per mali gnos spiritus deus irrogat: vt feruorem fi dei ⁊ dilectio/nem frigescere faciant. b Aspirabit nothus. Qui ⁊ auster vētus calidus q̄ aq̄s frigore cōcre/tas calore suo dissoluit. Hec est gratia spiri tussancti: que delicti morta/lis gelu cōstri/cta: calore dis/pgit. Aspiran te ergo notho id est p pdica/tores flatū do ctrine emitten te spiritu san/cto cōmouent montes. i. po/tentes ad xp̄ia ni nominis p/secutionē ⁊ ali quando ad pe nitentiam. c Sicut salē. Id est sterilita tē. vbi eni sal spargitur steri litas sequit. Diabolus ve/ro p frigus in fidelitatis ter rena corda ad bona opa steri lia facit. d Qui naui/gat. Multa sūt ad lrām peri/cula maris: et ibi mirabilia dei opa in va/rijs bestijs: si/cut naturaliū rex scriptores tradiderūt. Vñ Ps. 103. Hoc mare ma gnū et spacio suz mani. illic rep. q. n. e. n. ⁊c. In mari q̄z huius mundi sunt multa mō stra demonio/rū ⁊ multe eo/rum insidie. e Multa di cim⁹. Omnis eloquentia de ficit in compa ratiōe ei⁹: nec sufficit virtu/tem eius enar rare.

a superbi.
b mōtēs: ⁊ in volūtāte ei⁹ aspirā/ a
a predicatio eterni terroris quo terrena corda pascunt. b increpando vitia:
uit noth⁹. Uōx tonitrui ei⁹ vēr/ b c
a diaboli.
a berauit terrā tempestās aquilo d e f
nis: ⁊ congregatio spiritus: ⁊ si/ g
a ppter elationē. b ad sedendū aspergit ni uē cū frigore malicie sedē sibi parat.
cut āuis deponens ād sedendū: h
a q: oē viride et fructiferū deuastare cōtēdit.
aspgit niuem: ⁊ sicut locusta dē/ i k
a q: trāsfigurat se in angelū lucis.
mergens descēsus ei⁹. Pūlchri/ l m
tudinē candoris ei⁹ admirabit
a quando apertas psecutionū pcellas moneri si eum decipere nequit aperte seuit.
oculus: ⁊ sūp imbrē ei⁹ expaue/ n
a frigus infidelitatis. b sterilitatē.
c scit cor. Gelū sicut salē effūdēt su o
a procella.
p terrā: ⁊ duz flauerit fiet tanq̄ p
a asperrimas virorū spinas. b diabolus.
cācumina tribuli: frigidus vēnt q
a pcella. b suggestiōdo. c paulatim fri gore pfidie. d peccator induratus. Unde: In similitudinē lapidis aque durant.
tus aq̄lō flāuit: ⁊ gelāuit crystāl r
a hec ante aduentū christi cū pene totus mū dus seruiebat idolis.
lus ab aqua. Sūp oēm cōgrega s
a populorū. b delectatas in malis. c ha bet diabolus milites suos cōtra milites xp̄i.
tionē aquārū reqēscit: ⁊ sicut lō/ t
a quasi cibum delectabilem.
rica induit se aquis: et deuōra/ v
a fugbos. b mentib⁹ infidelitate gelatis. igne cupiditatis. c desertores veritatis.
bit mōntes: ⁊ exūret dēsertum: x
a virorē et germē virtutū. b vitiorū.
⁊ extinguet viridē sicut ignēm. y z
a salus humani generis. incarnatiōis xp̄i et doctrine ei⁹. s. superne gratie.
Medicinā omnium in festinati/ a b
a ascendet dñs sup nubē leuem et ingredietur egyptum.
one nēbule: ⁊ ros obuiās ab ar/ c d
a diabolice persecutionis. humiliabit. s. superbiam diaboli.
dōre venienti: humilem efficiet e
a euangelico. b mitigabitur. s. persecutio. a sapientia.
eū. In sermone ei⁹ silūit vent⁹: f g
⁊ cogitatiōne sua placabit abys h i
a pfundā. s. psecutionē. b oia p ipm facta sunt.
sum: ⁊ plātāuit illūm dñs iesus. k l
d Qui nauigāt mare enarrāt pe/ m
ricula ei⁹: ⁊ audientes auribus n
a q: fluct⁹ cōpescit et demonū monstra.
nostris admirabimur. Illic prē o
clara opera et mirabilia: varia p
a ne tradas bestijs animas cōfitentiū tibi.
bēstiaꝝ genera ⁊ oim pecoruz ⁊ q
a christum.
creatura beluaꝝ. Propt ipm cō/ r s
a cōsūmat⁹. trāseuntiū rerū ordo ⁊ termi nus seculi: ipse est eni principium et finis.
firmāt⁹ ē itineris finis: ⁊ i sermo t
e ne ei⁹ cōposita sunt oia. Multa v x
dicimus et deficimus verbis: y

q̄ aliqñ fit ex causa naturali. s. ex exalationib⁹ calidis ⁊ siccis in terre viscerib⁹ inclusis. Aliqñ vero ex supnaturali sicut fuit in deuoratiōe dathan ⁊ abiron a terra. vt hr̄ Nu. xvj. Et orā/tibus aplis locus in quo cōgregati erāt motus est: Act. iiij. a Et in volūtate ei⁹ aspirabit. i. flabit: b Nothus. i. au/stralis vētus. c Uox tonitrui. Hic agit de tonitruo. ⁊ cū B resūmit de niue ⁊ quibusdā alijs dicēs: Uox tonitrui ei⁹ verbe rauit terrā: impellendo aerē vsq; ad ipam: sic eni in pieccione lapidis intra aquā fiūt quedā gyratiōes aque ⁊ vna pars im pellit aliā vsq; ad locū remotū: sic in formatione soni q̄ est ex pcussione aeris: vna ps aeris impellit aliā vsq; ad locū vbi ter minat audit⁹: vt hr̄ ij. de aīa. Et accipit hic vox tonitrui lar/ge p sonu: q: vox pprie nō est nisi animatorū. d Tēpestas aquilonis. i. q̄ pcedit ab aquilone. e Et congregatio spirit⁹ id est venti q̄ causat tēpestatē: supple oīa hec sūt a deo actore. Resume: s: f Uerberauit terrā, affligēdo habitātes sup eā. C
g Et sicut auis deponēs. alas suas: h Ad sedendū. su/per arborē. i Aspgit niuē. faciēs eā requiescere sup terrā. k Et sicut holocausta demergēs. i. sup viridia descēdens ad corrodendū. l Descēsus eius. s. niuis cui⁹ floccelli descen/dūt in magna multitudine: sicut locuste. m Pulchritudi/nē coloris eius. sic habēt libri correcti. Admirabit oculus: ⁊ multo plus admirabilis est actor ei⁹. n Et sup imbrē ei⁹ ex pauescit cor. nā ex resolutione subita niuiū in aquā frequēter cōtingit submersio hoim. o Gelu sicut salē effundet sup ter rā. vocat hic gelu pruina ⁊ grādo parua: q̄ habēt quandā si/militudinē cū sale in apparentia: ⁊ etiā sicut sal in aqua calida sit ⁊ pdicta liquefiūt ⁊ resoluunt. p Et dū flauerit. ventus resolutiu⁹: Fiet tāq̄ cacumina tribuli: q̄ sunt alba ⁊ disparēt ad modicū flatū venti. q Frigidus. Hic cōsequenter tractat de vē/to aquilonari dicens: Frigidus vētus aquilo flauit. p impe/riū dei. r Et gelauit crystallus ab aqua. i. crystallus fit ex aqua congelata. Est eni crystallus glacies indurata p plures annos. s Sup oēm. cōgre. aqua. requiescit. frigiditas vē/ti aquilonaris: q: facit aquas in supficie congelari. t Et si/cut lo. in. se aquis. Aque eni in supficie cōgelate ad modū ve/stimēti operiūt frigiditatē desubter latentē. v Et deuora/bit montes. i. terrenascentia in mōtib⁹. x Et exuret desertū: id est viridia q̄ sunt in deserto. ideo subdit: y Et extinguet viride. i. destruet. z Sicut igne. sic habent hic libri correcti. i. sicut cōburet ab igne: sed qñ sicut vent⁹ aquilonaris facit terrā sterilē. vt dictū est: sic ecōtrario vent⁹ australis q̄ est cali dus inducēs pluuiā ⁊ rorē fecundat terrā. ideo subdit: a Medicina oim. s. exustorū p vētū aquilonarē. b In fe. nebule. q̄ p ventū australē adducit: ⁊ in pluuiā terre fecunda tiuā cōuertit: sed q: austro flāte fit aliqñ calor nimi⁹ ⁊ terrena scentiū ipeditiu⁹. iō subdit remediū. cū dr: c Et ros obui/ans. dicto calori: d Ab ar. venienti. i. causato a sole ⁊ ven/to australi: e Humilē effi. eū. i. tēperabit caloris excessum. f In ser. ei⁹. Hic ex effectib⁹ q̄ fiūt in aqua declarat excellen/tiā diuina. cū dr: In ser. ei⁹. s. dei. g Siluit vētus. vt ptz Jo ne. j. et Matth. viij. Marci. iiij. et Luce. viij. h Cogitatiōe sua. i. volūtate sua. i Plātauit abyssum. i. oceanū ab ei⁹ cō/motione. k Et plan. illū do. iesus. i. de⁹ qui est saluator om/niū. l Jesus eni interptat salus. Auctor eni hui⁹ libri qui fuit hebreus: licet scripserit hūc librū grece. interseruit tñ hic nomē hebraicū. pla cauit aūt deus oceanū qñ cōgregauit aq̄s que sub celo sunt in locū vnū. Geñ. j. m Qui na. mare. sic habent libri correcti. Enarrant pericula ei⁹ q̄ sunt valde mul/ta. n Et au. auri no. admirabimur. q: talia nō vidim⁹. o Illic pre. opera. diuine virtutis declaratiua. p Varia be. genera. nā sunt ibi pisces aīalib⁹ terrestrib⁹ similes in figu ra. q Et crea. beluarū. i. mōstruosorū pisciū: sicut sunt bale ne ⁊ huiusmodi. r Propter ipm. s. oceanū restringendū. s Cōfirmat⁹ est iti. finis. i. posit⁹ est termin⁹ a deo: vltra quē nō pgredit sup aridā Job. xxxviij. Quis cōclusit ostijs ma/re. sequit: Circūdedi illud terminis meis ⁊ posui vectē ⁊ ostia ⁊ dixi: vsq; huc venies: ⁊ nō pcedes amplius ⁊c. t Et in ser. ei⁹. s. dei: v Cōposita sunt oia. i. disposita in pōdere: numero ⁊ mēsura. vt dr Sap. xj. x Multa dicim⁹. Hic cōsequenter ponit cō/clusio intēta. s. q lz ex creaturis aliquā cognitionē habeam⁹ de deo. illa tñ est valde iperfecta. ideo quicq̄d dicere aut cogitare de deo possum⁹: in infinitū deficit ab ei⁹ excellentia: ppter qd ipm laudare ⁊ glorificare debem⁹ q̄tuz possumus. dicit igit: Multa dicim⁹ de deo ex ei⁹ effectib⁹: y Et defi. verbis. Nā ei⁹ excellētia est incōphensibilis a nobis ⁊ p ōns inenarrabil. Vñ dr serta ppositione de causis. Prima cā superior ē oī nar ratione: ⁊ nō deficiūt lingue a narratione eius nisi ppter nar D

a Nō labo. Comphēdere qđ ē icōphēsibile: Vñ nō q̄ras opes ad q̄s ptingere n̄ possis.

Ca.XLIIII

b Laudemus ꝛc. Moraliter disputando allegoriā q̄ et anagogē in plerisq̄ tāgendo mysteria diuini sacramēti edidit. Nūc de sāctis primis narrare incipit c Parētes nostros. Patriarchas q̄ diuina locutione ꝛ visiōe fruebantur: ꝛ pphetas q̄ spū sancto repleti multa xpi ꝛ ecclesie mysteria pcinerūt. d Et i testa. Hec iuxta historiam de patriarchis ꝛ pphet. accipiunt q̄rū semē.i. israelite: ꝓpt eorū merita ꝛ pmissiones sepe de angustijs liberati sūt. vñ Moyses pro peccatis ppli orās: abraam isaac ꝛ iacob: reducit ad memoriā: vt eorū merit. de placat. filijs peccātib. daret i dulgētiā Etiā patris dd meritū filijs multo tpe suauit regnū. Sz sacratiore sensu viri miscordie sūt apli ꝛ pdicatores noui testamenti: q̄ verbo euangelij et mysterio baptismi quotidie gignunt filios dei: qui imitatores parentum suorū exempla eorū sequūt: quorū corpora in spe resurrectionis quiescūt: quādo semen bonorum operū celesti mercede compensabitur.

A

Exo.32.c Deu.9.d

B

Enoch

a perfectio sicut et nature nostre cōditor.
cōsūmatiō aūt sermonū ipe ē. In
a quid valet corporalis creatura de incōphensibili deo disputare.
oib. gl'iantes: ad qd valebim.?
in cui. cōditione vniuersa sunt posita.
Ipe eni oipotēs sup oia opa sua.
a dñs excelsus terribilis sup oēs deos.
†Terribilis dñs ꝛ magn. vehemēter: ꝛ mirabil. potentia ipi. Glificātes dñm quātūcūq̄ potueritis supualebit adhuc: ꝛ admirabilis magnificētia ei. Bñdicētes dñm exaltate illū quātū potestis: maior
a magn. dñs ꝛ laudabil. nimis. b humana.
ē eni oi laude. Exaltātes eū reple
opere ei. vt possitis laudare.
mini vtute. Ne laboretis: nō ei cōphēdetis. †Quis videbit eū ꝛ enarra
a digne.
bit: ꝛ q̄s magnificabit eū: sicut ē ab initio? Multa sunt abscōdita
a si vniuersa atrēdimus.
maiora his. Pauca ei vidim. ope
a quasi hec tamen cōfiteri debemus. b religiose viuentibus.
rū ei. Oiā aūt dñs fecit: ꝛ pie agē
a cognitionē sui quātū vtile nouit.
tib. dedit sapiētiā. Ca.XLIIII
quia plura.

Laudem. viros gl'iosos: ꝛ parētes nr̄os i generatiōe sua. Multā gl'iaz fec dñs magnificētia sua a sclo. Do
a quia plures eorū reges scientie diuitijs abūdātes sed maiori potestate seipsos regentes.
minātes i ptātib. suis: hōies magni vtute ꝛ prudētia sua pditi: nūciātes i pphetis dignitatē pphaꝝ: ꝛ impantes in pnti pplo: ꝛ virtute prudentie pplis sctissima vba. In
a vt dauid et q cū ipso psalmodiam cecinerunt.
pueritia sua reqrētes mōdos musicos: ꝛ narrātes carmia scpturaꝝ.
a sicut moyses et salomon: qui tabernaculū et tēplum vario colore edificauerunt.
Hoies diuites i vtute pulchritudis studiū hñtes: pacificātes i domib. suis. Oēs isti i generatiōib. gē
a merito prudētie ꝛ vtutis honorabāt a subditis.
tis sue gl'iaz adepti sūt: et i dieb. su
a eorū scz exēplo instructi.
is hñtur i laudib.. Qui d illis nāti
a voce simul et actione laudes eorū celebrauerūt
sūt: reliqrūt nomē narrādi laudes
a ipij.s. ꝛ pctōres. b bonorū.s. sed maloꝝ. Vñ Perijt memoria eorū cū sonitu. c opera.s. peccata sunt in eterna damnatione
eoꝝ. Et sūt q̄ꝝ n̄ ē memoria Perierūt q̄si q̄ n̄ fuerit: ꝛ nati sūt q̄si n̄ na
a qui miscōiam dei meruerūt.
ti: ꝛ filij ipoꝝ cū ipis. Sed illi uiri
a pie actiōes. b in retributionē.
miscōie sūt: q̄rū pietātes n̄ defuē
a dei cultorib.: qui quasi nepotes et heredes eorum religiose viuebant.
rūt. Et cū semiē eoꝝ pmanēt bōa hereditas scā nepotū eoꝝ. Et i te

ratione esse ipius: qm̄ est sup oēm cām ꝛ nō narrat nisi p causas secūdas q̄ illuminant a lumine cause prime. a Cōsūmatio aūt ser. ipe est. nā ipe solus se cōphēdit pfecte et exprimit i verbo suo sibi cōsubstātiali et coeterno. b In oibus gloriātes: q̄ possum. ex creaturis cognoscere. c Ad qd valebim. scz attingere de diuina maiestate. q.d. ad modicū valde. ꝛ subdit causa: d Ipse ei oi.su.oia opa sua.i. i infinitū trāscēdēs ipa: ꝓpter qđ p ea de deo cognoscim. pauca. e Terribilis dñs.i. ab oib. timēdus. f Et ma. vehemēter. qz magnitudinis ei. nō est finis Ps.cxliiij. g Et mi.po.ipius qz nō possum. totaliter cognoscere minimū effectū ei. iō cōcludit: h Glorificātes do.ꝛc. et ptz vsq̄ ibi: i Exaltātes eū re. virtute: qz dat gratiā ꝛ vtutē laudātib. eū deuote. k Ne laboretis. ad cognoscēdū eū pfecte. qz h ē ipossibile. l Quis vidit eū. sicuti est. m Et enarrabit ꝛc. Ad h rñdet Iob.j. Deū nemo vidit vnq̄: vnigenit. fili. q ē i sinu pr̄is ipe vidit ꝛ enarrauit ꝛc. n Multa. dei opa: o Absco. sūt. a nobis. p Maiora his.s. sole ꝛ luna ꝛ ceteris pdictis. nā oēs angeli q sūt in maximo nūero. sūt incogniti nobis. ideo subdit: q Pauca ei vi.ope.ei. nā etiā de corpalib. maior ps est bobis ignota. r Et pie agētib.i. ipm colētib. nā pietas ē diuin. cultus. s Dedit sapientiā.i. cognitionē diuinoꝝ q̄tū pertinet ad salutē. † Ps.44. † Ps.105.

Ca. XLIIII

Laudem. viros. Supius actū ē de vtutib. rōcinādo. hic idē agit exēplificādo. qz hic ponunt exēpla patrū vtuosorū q̄ debem. imitari. ꝛ diuidit i duas ptes. nā auctor primo ponit exēpla patrū. scdo grās agēdo terminat librū istū ca.lj. Prima i duas. qz primo cōmēdat vtutes patrū generaliter. scdo spāliter. ibi: Enoch placuit deo. Pria adhuc i duas. qz pmo cōmēdat vtutes patrū i psonis ꝓprijs. scdo in eoꝝ filijs. ibi: Qui de illis nati sūt. Circa pmū dicit: Laudem. viros gl'iosos.i. oī honore dignos. fm cōmentatorē.j. ethi. corū. Honor ē reuerētia exhibita alicui i testimoniū sue vtutis. h si h fiat secrete vel corā paucis: sic ē honor tm̄. si aūt i palā et corā multis. sic dr gl'ia. v Et pa.nr̄os i ge.sua.i. p generationē suā.s. carnalē q̄tū ad genitos ex eis. ꝛ spūalē q̄tū ad edoctos ab eis. Apud hebreos ei d q̄b. fuit auctor iste: doctor alicui. hr̄ sicut pater ei. vñ dicit apl's.j. Cor.iiij. In xpo iesu p euāgeliū ego vos genui.i. p pdicationē euāgelij. x Multā gl'iam.i. multa opa gl'iosa: y Fecit dñs. p viros istos. z Magnificētia sua.i. largitate sua: a A secu.do.i po.suis id est vtutib. pprijs a deo sibi tm̄ collatis. vñ filij heth dixerūt ad abraā: Gen.xxiij. Princeps dei es apud nos. b Hoies mag. virtute. Tpe eni diluuij fuerūt hoies magni corpe.s. gigātes: Gen.vj. h erāt pui vtute aut nulli. nā erāt morib. icōpositi. c Et pru.sua pditi. nā prudētia ē auriga vtutū. d Nūciātes i pphetis.i. i pphetaꝝ scripturis: e Dignitatē pphaꝝ.i. q̄ debet exhiberi pphetis. ꝛ h verificat de studiosis i scripturis pphaꝝ: q̄les fuerūt plurimi de q̄b.j. pseq̄t: f Et ipe.i pnti pplo.s. dd: machabei ꝛ plures alij. g Et vir. sue pru.po.san. vba. supple nūciātes. h In pue.sua. sic habēt libri correcti. i Reqrētes modos musicos. nō ad dissolutionē: h ad deuotionē: sicut ptz de dd: q̄ laudes diuinas a sua iuuētute canebat in cithara. k Et narrātes car. scripturarū.i. psalmos et cātica metrice cōposita. l Hoies diui.i vtute. virtutes eni vere diuitie sunt: qz violenter auferri non possūt: m Pulchritudinis stu. habētes.i. legis et pphetarū: quorū studiū est valde pulchrū. n Pacificātes i die.suis.i. i familijs ꝛ hoib. sibi subiectis. o Oēs isti i ge.gē.sue.i. iter gētes generatiōis sue: p Gl'iam. bone fame: q Adepti sūt. p opa sācte vite. r Qui de illis. Hic ōñr ponit laus patrū i filijs suis. ē eni fili. de substātia pr̄is. ideo laus patrū redūdat i filios: ꝛ ecōuerso. dicit igit: Qui d illis nati sūt. mores patrū imitātes: s Reliquerūt nomē. bonū: t Narrādi lau.eoꝝ. ad informationē moꝝ. ꝛ p oppositum subdit de malis: v Et sūt quorū nō est memoria.i bono: x Perierūt quasi q̄ nō fuerint. nihil boni post se relinquentes. y Et nati sūt quasi nō nati. nā eorū natiuitas alijs nō pfuit: sed magis nocuit. z Et fi.eo.cū ipsis. perierūt. eo q imitatores paternorū scelerū fuerūt. a Sed illi vi.mi. sūt.i. dei misericordia digni. b Quorū pie.non defecerūt. alias defecerūt. erga indigentes. c Et cū semi. eorū pma. bo. hereditas.i. pmissionis terra in qua manserūt iudei q̄diu seruauerūt mādata dei. Uel hereditas eterna q̄ p manet in spe certa obseruantib. diuina mandata ꝛ q̄ in pmissione facta Abrae: Gen.xv. fuit principaliter intellecta. sicut ibidem diffusius declaraui. d Nepotū eorū: ꝛ in testa. semen eorū. deo firmiter obediendo.

Et filij eoꝝ

a Enoch placuit. Non ab adā q̄ trāsgressus ē ꝛ d padiso eiect. est cepit numerare patres: sed ab Enoch q̄ ābulauit cū deo et trāslat. ē in padisū: qz i h ptz electio sctōrū q̄ de erūna seculi trāsferūt ad q̄etē regni. h credit vetur. i fine mūdi: vt det hoib. cōsilium penitēdi. Gen.5.c

b Noe inuentus ē ꝛ pfect.. Qñ pereunte mūdo diluuio reseruat. est vt penitētiā gētib. pdicaret: et exēplo demonstraret: q qui deo deuote seruiūt ab etno iteritu liberāt. Ibidē.6.c Cū eo dñs pactū statuit: ne vltra perderet aq̄s diluuij omnē carnem. Ibidē.8.b Significat aūt rectores q̄ inter fluct. seculi arcā.i. ecclesiā regūt: ꝛ pdicant baptismū pnie orōnib. ꝛ sacrificijs deū placātes hūano generi. c In car. ei.. Ut significaret freno uata natura nostra per baptismū xpi post expoliationē veteris hois.

d Ideo iure. Duplex ē pmissio abrae. In arena maris exprimūt steriles iudei. In similitudine stellarū. fideles christiani qui resurrectionis lumine coruscabūt sicut astra celi.

e Et dedit illi here. Gentilis populi qui posterior ad gratiam fidei ꝛ baptismi regenerationē accessit cui plenitudo paterne benedictionis prouenit.

Ad pcepta

mētis stetit semē eoꝝ: ꝛ filij eorū ꝓpter illos vsq̄ in eternū manēt. Semē eoꝝ ꝛ gl'ia eorū nō derelinquet. Corpa ipoꝝ
a scz quiescentia expectant resurrectionis diem et gloriā sempiternam.
in pace sepulta sūt: ꝛ nomē eo
a apud posteros pseuerans.
rū viuet i generatione ꝛ gene
a laudabilem.
ratione. †Sapientiā ipoꝝ nar
a successores.
rēt ppli: ꝛ laudē eorū nunciet ecclia. †Enoch placuit deo: et trāslat. ē i paradisū: vt det gē
a in generationibus suis.
tib. sapiam. †Noe inuēt. ē pfectus iust.: ꝛ in tpe iracūdie factus ē recōcilatio. Ideo dimissū ē reliquū terre: cū factū ē diluuiū. Testamēta seculi posita sūt apud illū: ne deleri pos
a .i. pater multaꝝ: subaudis: gētiū i xpo.s. credētiū; qz filij carnis nō estimāt i semine.
sit diluuio oīs caro †Abraā magn. pater multitudinis gētiū:
a qz maximus in tpe suo.
ꝛ nō ē inuētus silis illi in gl'ia.
a qui pmissum est ei q i semine suo bñdicerent oēs gentes.
Qui pseruauit legē excelsi: ꝛ fuit i testamēto cū illo. In carne ei. fecit stare testamētū: et
a quando iussus est filiū immolare.
in tēptātione inuent. est fidelis †Ideo iureiurādo dedit illi gloriā in gēte sua crescere illū quasi terre cumulū: ꝛ vt stellas
a semen abrae.i. christus dominat vsq̄ ad fines terre: et ecclesia que est corpus ei. totum mundum occupauit.
exaltare sēmē ei.: ꝛ hereditare illos a mari vsq̄ ad mare: ꝛ a flumine vsq̄ ad terminos terre. Et isaac codē mō fecit: ppt
a qz iurauit abrae q in semine ei.i. christo benedicerent omnes gentes.
abraā patrē ei.. Bñdictiōnem omniū gentiū dedit illi dñs: ꝛ testamentū suū cōfirmauit super caput iacob. Agnouit euz in benedictionib. suis: ꝛ dedit illi hereditatē: ꝛ diuisit illi
a superne patrie.
a vt p duodecim apostolos edoct. cū eis regnum possideret eternum.
partē i tribub. duodecim. Et cōseruauit illi hoies misericordie: inuenientes gratiā in oculis omnis carnis.
conspectu. a qz ecclesia christi ab oib. gentibus honorat: vniuerso mūdo pdicatur.

Ca. XLV

a qz suauis ꝛ mit. sup oēs hoies
Dilectus deo ꝛ hoib.

a Et fi.eorū ꝓpter il.s. ꝓpter merita ipsorū patrū. b Usq̄ in eter. manet.s. hereditas pdicta. Et ex hoc videt q principaliter intelligit de hereditate beatorū: vt dictū est. c Semen eo. ꝛ glo.eo. nō derelinquet. qz remanebit in memoria bonorū. d Corpa ipso.in pa.se.sūt.i. in expectatione pacis pfecte q̄ dabit in resurrectione. e Et no.eorū viuet. p bonā famā cōtinuatā. f Sapientiā ipsoꝝ nar. populi. ad informationē morū. g Et lau.eorū nū.ecclesia.i. eorū exempla nō solū nūcient in secreto: h etiā in publico. h Enoch. Hic cōsequēter ponit laus patrū specialiter ad psonas aliquas descēdēdo: ꝛ primo ad patres legē pcedētes. scdo ad patres tpe legis existentes ca.se. Igitur incipit ab enoch: eo q ꝓpter sanctitatē singularē translatus est. fuit eni missus viuus ad paradisū terrestrē. ꝛ hoc est qđ dicit: Enoch placuit ꝛc. inde tñ rediturus est circa finē mūdi cum helia ad pdicandū ꝯ antichristū. iō subdit: i Ut det gētibus sapiētiā. antichristi pfidiā detegēdo. Cōsequēter subdit d Noe dicēs: k Noe inuē. est pfe. iust.. sicut dr. Gen.vj. Noe vir iustus atq̄ pfect. ꝛc. l Et i tpe iracūdie. quo dñs puniēs hoim peccata: misit diluuiū sup terrā. m Fact. ē recōciliatio.i. causa recōciliationis diuine. sicut dicit Gen.viij. Obtulit holocausta sup altare: odoratusq̄ est dñs odorē suauitatis. ꝛ ait ad eū: Nequaq̄ maledicā terre ꝛc. n Ideo di. est reli. terre.i. octo psone ad multiplicandū gen. humanū sup terrā. o Testamentū seculi.i. pmissiones de seculo p diluuiū nō delendo. p Posita sunt apud illū vt ptz Gen.ix. Hoc est signū federis qđ do inter me ꝛ vos ꝛc. q Abraā. Hic ꝯsequēter ponit laus virtutū abrae. cū dr: Abraā magnus pater multitudinis gētiū. ꝓpter hoc vocat. est abraā: vt habet Gen.xvij. Est ei pater omniū fideliū q̄ fuerūt post ipm. r Et nō est iuen.si.illi in gloria: id est in ope virtuoso. ꝛ hoc quātū ad duo.s. qz prim. fidem vni. dei publice pdicauit post diluuiū populis ad idolatriā declinātibus. ꝛ in hoc q filiū suū vnigenitū dilectū tā pmpte voluit imolare: vt impleret dei pceptū: Gen.xxij. s Qui cōser. le.excelsi. legē.s. naturalē mēti humane ipressam. t Et fuit in te.cū illo. nā dñs pepigit fedus cū illo: Gen.xv. v In car.ei. sta.fecit testamētū.i. circūcisionē: Gen.xvij. q̄ est signū distinguēs isrl' a gētilib.. x Et in tēptatione. qz de. tēptauit eū: Gen.xxij. vt ostenderet alijs obedientiā ei.. y Inuent. est fidelis.i. obediens pmpte: vt dictū est. z Ideo iureiurādo de.illi glo.i gen. sua. sicut ibidē subdit: Per memetipsū iuraui dicit dñs: qz fecisti rem hāc ꝛ nō pepcisti filio tuo vnigenito ꝓpter me: benedicā tibi et multiplicabo semē tuū sicut stellas celi: ꝛ sicut arenā q̄ est in litore maris ꝛc. ideo subdit: a Crescere illū ꝛc. ꝛ hereditare illos a mari ꝛc. Isti sunt quattuor termini terre pmissionis.s. mare mediterraneū ab occidente: ꝛ mare mortuū ab oriente: fluuius euphrates ab aquilone: ꝛ desertū egypti a meridie. b Et isaac. Hic cōsequēter ponit laus virtutis isaac ꝛ iacob filij sui. cū dr: ꝛ isaac codē modo fecit.i. benedixit eū: eidē pmittēdo qđ pmisit abraā. c Propter ab.pa.eius.i. ꝓpter merita eius: ꝛ etiā ꝓpter merita isaac q̄ fuit imitator paterne virtutis. d Benedictionē oi.gē.de.illi dñs.i. fecit eū gratiosum in cōspectu oim gentiū inter quas habitauit: intantū q oēs imprecabātur sibi bonū: vt exponūt aliq̄. Sed ꝯtra hoc videt qđ dr Gen.xxvj. q isaac dixit abimelech ꝛ his q̄ venerant cū eo: Quid venistis ad me hominē quē odistis et expulistis a vobis? ꝓpter h aliter exponendū est: Benedictionē omniū gentiū ꝛc.s. dedit illi et nō ismaeli: vt xp̄s ex eo nasceret in quo benedicerent oēs gentes terre. e Et testa.suū.i. pactū qđ fecit ad abraā. f Cōfirmauit sup ca.iacob. ꝛ nō sup caput esau. licet isaac primo voluerat facere cōtrariū: Gen.xxvij. g Agnouit eū in bene.suis id est approbauit eū tanq̄ dignū suis benedictionib.: sicut approbauerat abraā et isaac: Gen.xxviij. Terrā in qua dormis tibi dabo ꝛ semini tuo. ꝛ sequit: et benedicent in te ꝛ i semine tuo. cūcte tribus terre. h Et di.illi partē in tri.duodecim. Terra eni promissa abrae isaac et iacob fuit diuisa in duodecim partibus duodecim tribubus: ꝛ ex duodecim filijs israel descendentibus vt habet Iosue.xviij. Et sic quelibet tribus habuit partem suā. i Et cōseruauit illi homies misericordie.i. filios suos duodecim patriarchas qui dicūt homines misericordie.i. hoies misericordiam cōsecuti a deo de ioseph venditione. k Inuenientes gratiam in oculis omnis carnis: inuenerūt eni gratiam in conspectu pharaonis et egyptiorum: Gen.xlvij.

† E.39.b † Gen.5.c Ibidē.6.b † Ibi.17.b † Ibi.22.d C D

Ca. XLV

Dilectus a deo et hominibus. Hic ponit laus patrum qui fuerunt in tēpore legis date. ꝛ primo laus patrum qui precesserunt terre promissionis ingressum. secūdo eorū q̄ ingressi fuerūt. et etiā post ingressū ca.sequēti. Circa primū incipit a moyse qui sub deo fuit legislator dicēs: Dilectus a deo ꝛ hoibus

A

Universidad de Deusto Biblioteca

Ca. XLV

a Ad p̄cepta. Exo.20.a In monte synai scz legē dedit ei ⁊ p̄cepta vite cũ eo loquēs i nube.

b Et cir. Describit ritũ veteris sacerdotij: ⁊ ornatum pontificis: q̃ oia figura erãt no.te. et veri sacerdotij iesu christi.

c Et induit eũ scz. Uestimēta pōtificis sũt opera virtutũ: sapientia doctrina. Ps.131. vñ: Sacer.t.in.

d Corona aurea In q̃ erat nomē oipotētis dei q̃ significat honorificentiaz diuine maiestatis: qm̃ sup oia statuere debemus: vt in oibus 1.Pe.4.c actib⁹ nostris ⁊ sermonib⁹ honorificet de⁹ p iesũ xp̃m q̃ ē caput nostrum.

B

e Sacrificia. ⁊c. Quõ moyses aaron ⁊ filios ei⁹ oleo vnctionis cōsecrauit: ⁊ q̃les hostias in die vnctionis offerre iusserit: ⁊ de iugi sacrificio qd̃ q̃tidie ⁊ mane ⁊ vespe offerebat ⁊ de ceter̃ ei⁹ of Leui.8.b ficijs liber Leuitic⁹ explicat. De seditiõe chore et dathan et abyrõ ⁊ q̃tiõ puniti sũt. liber Nu.16.a Numeroꝝ plenissime narrat. In q̃bus mystice demonstrat eos q̃ hereses ⁊ scismata faciũt: ⁊ multos secũ trahũt ⁊ cōtēnētes xp̃i sacerdotes: ⁊ ab ecclia sese separãtes: ⁊ diuine hostie ṽitatē p falsa sacrificia ꝓhanãtes: rupta terre cōpagib⁹ absorberi: ⁊ q̃ ꝯsentiũt eis i eterno igne cruciari. Christi eni sacerdotiũ ⁊ ri⁹ sacrificioꝝ i eternum manebit: C Ps.109. Vñ. Tu es sacer. i eter. se. ⁊c.

Phinees

a ſ q̃ p omnia laude dign⁹ et benedicendus.
moyses: cuius memoria i b̄nedictõe a
a ſ vt potentia corã pharaone ⁊ seruis ei⁹ faceret; vnde gloriã in conspectu eius consecutus est.
est. Similē illũ fecit i glõria sanctorũ: b
⁊ magnificauit eũ in timore inimico/ c
rũ: ⁊ in verbis suis mõstra placauit. d
†Glorificauit eũ i ꝯspectu regũ: ⁊ iussit il e f
a ſ quãdo.s.secreti sui participē fecit: et voluntatē suam ostendit illi.
li corã pp̄lo suo ⁊ ostēdit illi gl̃iaz suã. g
a ſ q̃ fides et lenitas ei⁹ erat deo acceptabilis.
In fide ⁊ lenitate ipius sanctũ fecit il h i k
a ſ de omni populo vt pesset vniuersis.
lũ: ⁊ elegit eũ ex oi carne. Audiuit eni l m
eũ ⁊ vocē ipius: ⁊ induxit illũ in nu/ n
a bē. Et dedit illi cor ad p̄cepta ⁊ legez o
a ſ vt doceret populũ suum.
vitę ⁊ disciplinę: docere iacob testa/
mētũ suũ: ⁊ iudicia sua israel: Excelsũ p
aaron fecit fratrē ei⁹: ⁊ similē sibi d̾ tri q r
a ſ xp̄o.s.cui⁹ figura fuit. b ſ q̃ rē eternã significabat
bu leui. Statuit ei testm̃ eternũ: ⁊ de s
a ſ christo. b ſ Tu es sacerdos i eternũ ſm ordi.mel.
dit illi sacerdotiũ gētis ⁊ beatificauit t
a ſ resurrectionis et ascensionis. b ſ que in Exo.iiij. nobilissimis texitur coloribus.
b illũ gloriã. Et circũcinxit eũ zona iu/ v
c d sticię: ⁊ induit eũ stolã glorię: ⁊ coro/ x y
a ſ in operibus. b ſ sandalia.
nauit illũ in vasis virtutis. †Circũpe/ z
a ſ cõtinentiã. b ſ patientiã et operum perseuerãtiã.
des: ⁊ femoralia ⁊ hũerale posuit ei: a b c
a ſ vt predicatione sapiētie resonaret.
et cinxit eũ tintinnabulis aureis plu d
a ſ q̃ p̄ciosi pedes euangelizantiũ pacem.
rimis in gyro: dare sonituz in incessu e
a ſ legis diuine.
suo: auditũ facere sonitũ i tēplo: i me/ f
a ſ christiane. b ſ nostra cõuersatio in celis est.
moriã filijs gent̃ sue. Stolã sãctã au
a ſ q̃ sacerdos ⁊ se ⁊ alios regere debet. b ſ cui⁹ tex/
ro ⁊ hyacintho ⁊ purpura. Op⁹ texti/ g
tor et artifex deus. ſ xp̄hete apostoli qui sacerdotibus tradunt regulam viuendi.
le viri sapiētis iudicio ⁊ veritate p̄ę h
a ſ duplici charitate. b ſ dei. c ſ miraculis et vir
diti. Torto cocco: op⁹ artificis: gem/ i k
tutib⁹ spectãdis. a ſ sapientie.
mis p̄ciosis figuratis i ligatura auri: l
a ſ deus qui p̄ciosos lapides facit.
⁊ ope lapidarij sculptis i memoriã se
a ſ filiorum.
cũdũ numerũ tribuũ isrl̃. Corona au m
a ſ ineffabili nomine dñi. ſ in noie domini.
rea super mitrã ei⁹ expssa signõ sacti/ n
a ſ talia ornamēta faciũt et habēt virtuosi.
tatis: ⁊ gl̃ia honoris ⁊ op⁹ ṽtutis: de
a ſ spiritualiũ de quib⁹ dicit: Reuela oculos meos et cõside.mi.de.le.t.
siderio oculõruz ornata. Sic pulchra
ſ aarõ vel xp̄m. b ſ christũ de quo: Ecce vir oriēs no
ante ipm nõ fuert talia: vsq̃ ad origi o
mē ei⁹. a ſ qm̃ tm̃ sãcti dei his virtutib⁹ sũt ornati.
nē. Nõ ē indũt⁹ illa alienigena aliq̃s: p
a ſ aarõ vel christi. b ſ imitatores.
sed tm̃ filij ipius soli ⁊ nepotes eius
e p oē tēpus. Sacrificia ipsius cõsũma q
ta sũt igni q̃tidie.† Cõpleuit moyses r

deo ⁊ hominibus moyses. Fuit em̃ moyses a pueritia sic gratiosus: vt esset diligibilis oibus ꝓpter qd̃ filia regis ipm in filiũ adoptauit. Exo.ij. a Cui⁹ memoria i be.i.in omni bono. b Similē illũ fe.i glo. sanctoꝝ. vidēdo diuinã essentiã. sicut dicit Aug⁹. ad Paulinũ de vidēdo deũ. c Et magni. eũ in ti. inimicoꝝ.i. egyptioꝝ: inter q̃s fuit magn⁹ valde: Exo. xj. d Et in ver. su. mõstra pla. q̃ plage egypti monstruose cessauerũt ad ei⁹ orationē: vt p̃z Exo.vj.vij.⁊ viij. e Glorificauit illũ i cōspectu regũ.s. pharaonis reg̃ egypti: ⁊ seon ⁊ og: Nu.xxj. f Et iussit illi co.po.suo.i mõte synai vbi populus loquētē dñm audiuit: Exo.xx. g Et ostēdit illi gloriã suã.i visione p essentiã: vt dictũ est. h In fide.i.in fidelitate.fuit eni valde fidelis. i Et le.ipsius. vñ d̾ Nu.xij. Erat eni moyses vir mitissim⁹ sup oēs hoies q̃ morabant in terra. k Sanctũ fecit illũ.i.mũdũ ⁊ firmũ. l Et ele.eũ ex omni carne.ad educendũ filios isrl̃ de egypto: ⁊ vt esset legislator veteris testamēti. m Audiuit eni eũ ⁊ vocē ipius.dep̄cantē p relaxatione peccati isrl̃ in fabricatione vituli: Exo.xxxij. n Et indu.il.in nubē: Exo.xxiiij. o Et de.illi cor ad p̄cepta.dei ope adimplēda ⁊ alijs docēda. p Excelsũ. Hic sc̄do ponit laus aaron. ⁊ diuidit i tres partes. q̃ primo agit de ei⁹ electione. sc̄do de ei⁹ cōsecratione. ibi: Cōpleuit. tertio de ei⁹ ꝓuisione. ibi: Et addidit. Circa primũ dicit: excelsum fecit dñs aarõ fratrē suũ. Fuerũt eni ambo filij amram: Exo.vj. q Et similē sibi.i eductiõe populi d̾ egypto: ⁊ signis faciēdis in terra egypti. r De tri.leui.de qua erat amrã pater eoꝝ: Exo.ij. s Statuit ei testamē. eter. id est pactũ sacerdotij qd̃ d̾ eternũ inq̃atũ significabat siue figurabat sacerdotiũ xp̃i qd̃ est eternũ. t Et bea.il.in gloria.i.beatũ fecit eũ dici p gloria sacerdotij. v Et cir.eũ zona iusticie.i.baltheo diuersis coloribus facto: q̃ d̾ zona iusticie: q̃ restringebat vestes sacerdotales: sicut iusticia legis modos inordinatos. x Et indu.eũ sto.glorie.i.tunicã hyacinthinã: q̃ erat honorabilis valde. y Et coro.eum in vasis virtutis.i.ornamētis q̃ apud hebreos frequēter vasa nominant. Corona vero aaron erat mitra in q̃ pendebat lamina sãcta: habēs insculptũ nomē dñi tetragrãmaton virtuosum. z Circũpedes.i. sandalia. a Et femoralia.linea. b Et humerale.i.superhumerale in quo erant duo lapides onychini. c Posuit ei.i.disposuit ad ei⁹ ornatũ. d Et cinxit eũ tintina. aureis: q̃ posita erãt i circũitu inferioris ptis tunice. e Dare sonitũ in incessu suo.ad rememorãdũ q̃ lex data fuit in buccine sonitu: Exo.xx.iõ subdit: f In memoriã filijs gē.sue sto.san.i.rõnale qd̃ erat i sacerdotis pectore. g Opus textile viri sapient̃.s. beseleel. h Judicio ⁊ veritate p̄diti.i.pleni discretione ⁊ peritia art̃: Exo.xxxv. Ecce vocauit dñs ex nomine beseleel filiũ vri. impleuitq̃ eũ spiritu sapie ⁊ intelligētie ⁊ scientie: omniq̃ doctrina ad excogitandũ ⁊ faciendũ opus. i Torto cocco.i.filo rubeo. erat em̃ rationale textũ ex quattuor filis.s.aureo: hyacinthino: purpureo ⁊ coccineo. k Gemis p̄ciosis figuratis. erãt eni in eo duodecim lapides p̄ciosi insculpti nominib⁹.xij.tribuũ isrl̃. l In ligatura auri.nã illi lapides erãt auro inclusi. m Corona aurea. qd̃ superi⁹ dictũ ē breuiter: Coronauit eũ i vasis virtutis exponit hic magis diffuse. ⁊ p̃z ex p̄dict̃ littera: h excepto. n Sup mitrã ei⁹.nã ibi dictũ ē q̃ pēdebat a mitra qd̃ videt esse cōtrariũ: vtrũq̃ tñ est verũ.nã posita mitra lamina ponebat desup. ita q̃ pars eius superior erat super mitraz. et pars eius inferior a mitra dependebat super pontificis frontem. o Usq̃ ad orientem.i.vsq̃ ad extremũ terre. exprimit tamen hic oriens: quia magis distat a deserto in quo fuerunt facta ista q̃ occidens terre habitabilis. p Non est indutus illa alienigena aliquis a progenie aaron. q Sacrificia ipsius consummata sunt igni: id est consumpta. Quotidie. nam semper mane ⁊ vespere offerebat holocaustum quod dicebatur iuge sacrificiũ. r Compleuit moyses. Hic cõsequenter agit de cõsecratione aaron. cũ dicit: Cõpleuit moyses manus eius: id est consecrauit.

†Exo.11.a †Ibi.28.f †Leui.8.b

Et vnxit

a Phinees filius. Phinees filius eleaçari sicut scriptũ ē i libro Nu.25.c Numeri: accepit a dño testamētũ pacis: q̃ zelo dei israelitã ⁊ madianitidē mulierē fornicantes interfecit. In q̃ mystice significat q̃ qui zelo dei carnis sue luxuriã ⁊ subditoꝝ interficit: meretur a dño dignitatē eterni sacerdotij. Et ad illũ sacerdotem ptinet. de quo scriptuz est: Ps.109. Tu es sacerdos in eternũ se. ⁊c. Interptat em̃ phinees ore parcēs: vel ore requieuit: vel oris auguriuz. Eleaçar de⁹ me⁹ adiutor: vl̃ dei adiutoriuz. Aarõ mõs fortitudis vl̃ mõs fort̃. Nã q̃ ore praua loq̃ parcit: et mysteria auditoribus exponit: p dei adiutorium piũ laborē iplens ad montē fortitudinis.i. xp̃m feliciter puenit.

b Et testm̃. Significat q̃ dõ i distributiõe ministeriorum dei quos in. xxiiij. sortes diuisit: vt p vices dño ministrarēt gloriã phinees nõ minorauit: s̄ auxit. 1.Pa.9.b Vñ in Paralyp. Phinees aũt fili⁹ eleaçari erat dux eorũ coram dño. Vñ hebrei tradũt q̃ adhuc eo tpe vixerit ⁊ in tabnaculo ministroꝝ vices ordinauit.

Ca. XLVI

F Ortis in bel. Jesus ⁊ ope ⁊ sermõe xp̃m significat: cui de⁹ pater dedit Phili.2.c nomē qd̃ ē sup oē nomē: vt in noie iesu oē genu flectatur ⁊c. Et q̃ hoc nomē est sup omne nomen:

mein:

manus ei⁹: ⁊ vnxit illũ oleo a
sãcto. Factũ est illi i testamē b
tũ eternũ: ⁊ semini ei⁹ sicut di
es celi. Fũgi sacerdotio: ⁊ ha c
bere laudē: ⁊ glorificari po/ d
pulũ suũ in nomine suo. Ip/ e
sum elegit ab omni viuēte of
ferre sacrificiũ deo: incēsuz ⁊ f
bonũ odorē in memoriã pla/ g
care p populo suo: ⁊ dedit il h i
li in p̄ceptis suis ptãtē i testa k
mēt̃ iudicioꝝ: docere iacob l
testimonia: ⁊ in lege sua lucē m n
dare israel †Quia contra illũ o
steterũt alieni: ⁊ ꝓpter inui/
diã circũdederũt illũ hoies i
deserto: q̃ erant cũ dathan ⁊
abyron: ⁊ cõgregatio chore i p
iracũdiã. Uidit dñs de⁹ ⁊ nõ q
placuit illi: ⁊ cõsumpti sunt i r
impetu iracundię. Fecit illis s
monstra: ⁊ cõsumpsit illos in t v
flãma ignis. Et addidit aa/ x
ron gloriã: ⁊ dedit illi heredi y
tatē: ⁊ primitias frugũ terrę z a
diuisit illi. Panē ipsius i pri/ b c
mis parauit in satietatem: d
nã et sacrificia dñi edēt: q̃ de e
dit illi ⁊ semini ei⁹. Ceterũ in f
ter gētes nõ hereditabit: et g
pars nõ ē illi i gente. Ipse ei
a est pars ei⁹ ⁊ hereditas† Phi h
nees fili⁹ eleaçari terti⁹ i glo/ i
ria imitãdo eum i timore dñi k l
⁊ stare i reuerētia gēt̃: i boni m n
tate ⁊ alacritate aię sue placu o p
a ſ sempiternũ sacerdotiũ.
it deo isrl̃. Ideo statuit illi tē q
a ſ sacerdotum.
stamētũ pacis ⁊ p̄ricipē sãctõ r
rũ ⁊ gēt̃ sue: vt sit illi et semi s
ni eius sacerdotij dignitas i
b eternũ. Et testamētũ dauid t
regi filio iesse de tribu iuda:
hereditas ipsi ⁊ semini eius v
vt daret sapiētiã i cor nostrũ x
iudicare gentē suã i iusticia: y
ne abolerentur bona ipsorũ: z a
⁊ gloriam ipsorum in gentez b
eorum eternam fecit. c

Ca. XLVI

c F Ortis in bello iesus d
naue successor moy e
si in prophetis: qui f g
fuit magnus scdm nomen su
um: maximus in salutem ele
ctorum dei: expugnare insur

a Et vnxit illũ oleo sancto: vt habet diffuse. Leui.viij. b Factũ est illi in testamentũ eternũ. exponat vt supra. c Et habere laudē.i.officiũ laudandi deũ. ꝓut competit psone cōmuni. d Et glorificari populũ suũ in noie suo.i.dei. Summus em̃ sacerdos in noie dñi tetragrãmaton benedicebat populum. e Ipsum elegit ab omni viuente offerre sacrificiũ deo. tanq̃ pontifex summ⁹. alij nanq̃ sacerdotes bene offerebãt aliqua sacrificia. f Incensum ⁊ bonũ odorē in memoriã. fidei et deuotionis abrae et alioꝝ patrũ. g Placare.i.ad placandũ deũ. h Pro populo suo. peccatore. i Et dedit illi in p̄ceptis suis potestatem. discernēdi inter sanctũ et ꝓphanũ. lepram ⁊ nõ leprã. k In testamentis iudicioꝝ. nã que alijs iudicibus dubia videbãt: referebant ad sũmũ sacerdotē vt eius sententia inuiolabiliter teneret: Deut.xvij. l Docere iacob.i.populũ isrl̃ denominatũ a iacob qui alio noie vocat isrl̃. m Testimonia. Licet aũt oia p̄cepta dei dicant testimonia. in quantũ eoꝝ veritas est miraculis testificata: tñ illa etiam quibus addit p̄miũ vel pena: sicut d̾ Deut.xxviij. Si audieris vocē dñi dei tui: faciet te excelsiorē cũctis gētib⁹. dicũt ꝓprie testimonia: q̃ sunt quedã ꝓtestationes diuine iusticie premiantis bonos: ⁊ malos punientis. n Et in lege sua lucē dare isrl̃. dubia declarãdo: vt dictũ est. o Quia cõtra illũ steterũt alieni. a genere sacerdotali.s. chore ⁊ ei⁹ cõgregatio. Nu.xvj. p In iracundiã.s.dei ꝓuocatã. iõ subdit: q Uidit dñs. rebellionem eoꝝ oculo sue iusticie. r Et cõsumpti sunt. absorbuit eni eos terra ⁊ descēderũt viui in infernũ. iõ subdit: s Fecit illis mõstra. pcutiendo eos insolita plaga. t Et consumpsit illos: qui fauerunt chore et eius sequacibus. v In flamma ignis. sicut ibidē subdit: q̃ aaron cucurrit ad multitudinē quã iam vastabat incendiũ. x Et addidit. Hic cõsequēter agit de ipius aaron ꝓuisione. Nã tribus leuitica hereditatē sicut alie tribus nõ habuit: ꝓpter qd̃ deus aliter de victu sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ꝓuidit. dicit igit: Et addidit aaron gloriã. in virge sue floritiõe ad cõfirmationē sacerdotij p se et suo semine. Nu.xvij. y Et dedit illi hereditatē. ⁊ que sit illa subdit: z Et. pro id est: a Primitias frugũ terre diuisit illi. q̃ debebant sacerdotib⁹. decime vero leuitis: b Panem ipsius: id ē victũ: c In primis.i. primitijs: d Parauit in satietatem.i. in cõuenientem refectionē. e Nam ⁊ sacrificia domini edent.s. sacrificia pro peccatis: et etiã sacrificia pacifica. quoꝝ pars cedebat in vsum sacerdotũ. holocausta vero incendebant totaliter ad honorem diuinũ. f Ceterũ inter gentes. gens sacerdotũ ⁊ leuitarum. g Non hereditabit. ⁊ subdit ratio: Ipse.s. deus. est etem̃ pars ei⁹ ⁊c. h Phinees. Hic cõsequēter ponit laus phinees nepotis aaron. cũ dicit: i Terti⁹ in gloria. est.s. in honore pontificali. k Imitãdo eũ.s. eleaçarũ patrē suũ. l In timore dñi. eius p̄cepta custodiēdo. m Et stare. in officio pontificis. n In reuerentia gentis. erat em̃ in magna populi reuerentia: eo q̃ liberauerat populũ a dñi plaga: Nume.xxv. o In bonitate et alacritate aie sue. qua seruiuit deo letanter ⁊ deuote. p Placuit deo isrl̃. ex feruenti zelo quē habuit ad ipsum: Nume.xxv. Phinees filius eleaçari auertit irã meã a filijs israel: q̃ zelo meo cõmot⁹ est ⁊c. q Ideo statuit illi testamētũ pacis id est dignitatē sacerdotij pacifice possidendã sibi ⁊ filijs suis. r Et principē sanctoꝝ.i. sacerdotum qui dicebant sancti: eo q̃ erant diuinis obsequijs deputati. nã etiam res inanimate q̃ deputate sunt diuino cultui: vt calix et huiusmodi dicũt sancte. s Et gentis sue.s. iudaice cui in spiritualib⁹ presidebat. t Et testamentũ dauid regi.i. ordinationē ei⁹ de ampliatione diuini cult⁹: vt habet.j. Paral̃.xxiij. quã ordinationem posuit sub regimine summi põtificis. v Ut daret. ipse phinees p se ⁊ suos successores: x Sapientiã in cor nostrũ.i. doctrinã leg̃ et ꝓphetarũ. y Judicare gentē suã in iusticia.i. ad iudicandum populũ iudaicũ iuste. z Ne abolerent bona ipsorum. p fortitudinē maioꝝ iniuste minores deprimētiũ. a Et gloriã ipsorum.i. dignitatem sacerdotij in se et filijs suis. b In gentem eorum: id est in populo iudaico. c Eternã fecit.i. diu pmanere: sicut mõtes dicunt eterni Ps. lxxv. Illuminãs tu mirabiliter a montib⁹ eternis ⁊c.

Capitulũ: XLVI

F Ortis in bello. Hic ponit laus patrũ post terre ꝓmissionis ingressũ. ⁊ primo tpe iudicũ. sc̄do tempore regũ ca. sequēti. Circa primũ incipit a iosue qui filios israel in terram promissionis introduxit d. Fortis in bello iesus naue. nam xxxj. reges debellauit. Josue.xij. e Successor moysi ad regimen populi. f In prophetis.i. de numero prophetarum. habuit enim prophetie spiritum. g Qui fuit magnus ſm nomen suum: id est ſm proprietatem sui nominis: quod interpretatur salus

Nu.16.a D Ibi.25.a A

Universidad de ... Biblioteca

✠ men:in nullis ante genera/
tionib⁹ nominatū est. Hoc
nomē in exodo primū inue/
Exo.17.c nit̄. vbi dr: Uenit amalech
⁊ expugnabat israel:⁊ dix/
it moyses ad iesū i raphai:
Elige tibi viros potentes
ex omnib⁹ filijs israel:egre/
dere et confige cū amalech
crastino:ipse est q̄ post mor/
tem moysi suscipit imperiū
⁊ ducit exercitū. Et confli/
git contra amalech. Et qd̄
ibi figurabatur affigit cru/
ci sue triūphans principat⁹
⁊ potestates in semetipso.
a Quis ante illū sic ⁊c̄.
Jos.10.c Quō in occursu iosue impe
B ditus est sol:⁊ vnus dies fa
ctus est quasi duo:ostendit
liber ipsi⁹:⁊ quomodo mi/
sit domin⁹ super amorreos
lapides magnos de celo: et
mortui sunt multo plures
lapidibus grādinis q̄ gla/
dio. Lapides aūt grādinis
durā dei significant vltionē
vel cōminationē: q̄ contra
improbos proferunt̄. Hoc
modo iesus cum ducib⁹ et
virtutibus suis adest eis q̄
p nomine suo cōtrarijs vir
tutibus oppugnant̄: Nec
solū auxilium prestat i bel/
lo:sed lucē pducit et discu/
tit aduentum noctis. Dies
autē pducit̄ et differt̄ occa
sus nec sol occidit sed semp
orit̄:dum credentiū cordi/
bus sol iusticie lumen veri/
tatis infundit. Cū vero re/
pletus fuerit credentiū nu/
merus:⁊ deterior etas vlti
me generationis aduenerit
⁊ crescente iniquitate refri/
gescet charitas : breuiabūt̄
dies:extendit enī dies in tē
pore salutis et breuiabunt̄
in tēpore pditionis.
Num.13.d b A peccatis. Desperati/
onis quādo exploratorum
rumoribus auditis despe/
rauerunt intrare terram.
c Et iudices. Post iosue
successerunt iudices qui po
C pulum dei ab hostibus de/
fendebant:⁊ post christi pas
sionem apostoli rectores ec
clesie dei.
d Ut sit memoria. Quia i
recta fide perseuerauerunt
vt memoria eorū perpetua
benedictione firmaretur.
e Ossa. Robur bonorum
operum eterna mercede do
natur vt memoria nois eos
ad posteros cū gloria trans
ferat̄. Sapientiam enī eorū
narrant populi.
†26.q.5.c. nec mirum in ✠.Quō. f Dilectus a deo ⁊c̄. Nar
rat historia q̄ dominus sa/
mueli infanti cū dormiret
1.Re.3.a in templo apparuit et de fu
Ibi.10.a turis instruxit. Hic imperi/
um renouauit cū regē sup
Ibi.16.c israel primum saulem:⁊ po
stea vnxit dauid et debella
uit hostes populi dei et ho/
✠ locaustū

gētes hostes:vt cōsequeret̄ he a
reditatē israel. Quā adeptus b
est gloriā extollēdo manus su/ c
as:⁊ iactando cōtra ciuitates d
a rhōpheas:† Quis ante illum e
sic restitit: Nā hostes ipē dn̄s p f
cussit. Aut nō in iracūdia eius g
impedit⁹ est sol:⁊ vna dies fa/ h
cta est quasi duo. Inuocauit i
altissimū potentē in oppugnā
do inimicos vndiq̄:⁊ audiuit
illū magnus ⁊ sanctus deus:
in saxis grādinis virtutis val k
de fortis. Impetū fecit contra
gentē hostilem:⁊ in descensu p
didit cōtrarios : vt cognoscāt
gentes potentiā eius:q̄ cōtra
deū pugnare nō est facile: ⁊ se/
cutus est a tergo potētes† Et i l
dieb⁹ moysi misericordiam fe/ m
a ✠ iosue.
cit ipse: ⁊ caleb filius iephone n
a ✠ corporalem vel spiritualem.
stare cōtra hostēm: ⁊ phibere o p
a ✠ iudaicam.
b gentē a peccatis: ⁊ pfringere q
a ✠ populi. b ✠ confortādo increpādo.
murmur malicie. Et ipi duo cō r
a ✠ quo filij israel pstrati sunt in deserto.
stituti:a periculo liberati sunt: s t
a ✠ qui exierunt de egypto.
a numero sexcentorū miliū pe
ditū inducere illos in heredita v
tē in terrā q̄ manat lac ⁊ mel. x
† Et dedit dominus ipsi caleb y
a ✠ corporis et anime cōtra hostes.
fortitudinē: ⁊ vsq̄ in senectu/ z
a ✠ sicut in libro Josue dicitur.
tem pmansit illi virtus:vt ascē a
a ✠ munitionē hereticorum vel ad litterā.
deret in excelsum terre locū: ⁊
a ✠ filij vel imitatoris. b ✠ ad litterā vel homines ab hereticis seductos.
semē ipsius obtinuit heredita
a ✠ videntes deum.
tem. Et viderunt oēs filij isrā/
el:q̄ bonū est obsequi sancto
c deo. Et iudices singuli suo no b
mine:quorū non est corruptū c
cor:qui non auersi sunt a dn̄o: d
d vt sit memoria illorū in bene/ e
e dictione. Et ossa eorū pullulāt f
de loco suo:⁊ nomē eorū pma/ g
net in eternū:pmanēte ad fili/ h
os illorū sanctorū virorū glo/
f ria† Dilect⁹ a dn̄o deo suo samu i
el ppheta domini: renouauit k
imperiū : ⁊ vnxit principes in l
gente sua. In lege domini iu/
dicauit congregationē:⁊ vidit m
deū iacob:⁊ in fide sua pbat⁹ n o

tatur salus siue saluator: pp̄ter qd̄ exponēs dictū
suū subdit: Maximus in salutē electorū dei ⁊c̄.
a Ut cōsequeret̄ hereditatē isrl̄:habitatores cha/
naā debellando. b Quā gloriā adeptus est in
tollēdo.i.extollendo. c Manus suas. leuādo
clypeū cōtra regē hay. Josue.viij. d Et iactādo
cōtra ciuitates rhōpheas.i.sagittas acutas.
e Quis ante illū sic restitit.s.q̄ ab eo se defende/ †Jos.10.e
re potuerit.q.d.nullus.⁊ subdit̄ ratio: f Nam
hostes ipse dn̄s pcussit.cui nullus resistere potest.
g Aut nō in iracūdia eius.s.dei ptra hostes isrl̄.
h Impedit⁹ est sol ⁊c̄.a cursu suo p spatiū vnius
diei:vt habet̄ Josue.x. i Inuocauit altissimū po
tentē.in cui⁹ cōfidentia pugnabat: ⁊ audiuit illū.
k In saxis grādinis ⁊c̄.⁊ in descē.pdi.cōtrarios
Josue.x.cūq̄ fugerent filios isrl̄ et essent in descen
su bethoron:dn̄s misit sup eos magnos lapides d
celo.⁊ cetera que patēt. l Et in diebus. Hic po/
nit̄ laus iosue ⁊ caleb simul. cū dicit̄: Et in dieb⁹
moysi:qui misit exploratores de cadesbarne. Nu/
meri.xiij. m Misericordiā fecit ipse. Josue.
n Et caleb.⁊ que sit illa misericordia. subdit̄:
o Stare cōtra hostem.i.stādo cōtra alios explo
ratores populū deterrentes.⁊ isti econtrario popu
lum confortabant ei constantiā ingerendo. Nume
ri.xiiij. p Et prohibere gentem. iudaicam. †Nu.14.c
q A peccatis.rebellionis cōtra deū dicētes: No/
lite rebelles esse cōtra dominū neq̄ timeatis popu
lum terre hui⁹:q̄ sicut panē ita possum⁹ eos deuo
rare. r Et ipsi duo cōstituti.i.stabiles ⁊ firmi.
s A periculo.mortis: t Liberati sunt.nā om/
nes alij qui in egressu de egypto numerati fuerant
a viginti annis et supra mortui fuerunt in deserto.
quorum numerus fuit sexcēta milia.tamen excipiū
tur inde leuite. v Inducere illos in hereditatē:
id est ad inducendū filios israel in hereditatem si/
bi promissam fuerunt isti duo reseruati. x Que
manat lac et mel.nā abūdat in pascuis aīaliū ⁊ ar
borib⁹ in quibus apes mellificāt abundanter.
y Et dedit. Hic ponit̄ laus caleb p se.cum dicit̄:
Et dedit dn̄s ipi caleb fortitudinē. corporis ⁊ ani
mi cōtra hostes. z Et vsq̄ in senectutē permāsit
illi virtus. Unde dixit Josue.xiiij. Hodie octogin
taquinq̄ annorū sum sic valens ⁊c̄.⁊ subdit̄: For/
titudo in me vsq̄ hodie pseuerat:tam ad bellādū
q̄ ad gradiendū. a Ut ascenderet in excelsum
terre locū ⁊c̄.ideo subdit̄ ibidē: Da mihi montem
istū.⁊ cetera que patent. b Et iudices. Hic po/
nit̄ laus iudicū ⁊ primo pluriū in generali:cū dici/
tur:⁊ iudices singuli suo nomine. scilicet othoniel
aioth:sangar:⁊ sic de alijs. c Quorū nō ē cor/
ruptū cor.p auariciā ⁊ infidelitatē. d Qui non
auersi sūt a dn̄o.p idolatriā. e Ut sit memoria
illorū in benedictione. pp̄ter bona que fecerūt gen
ti sue.sicut dicit̄ Judicū.ij. Suscitauitq̄ dn̄s iudi/
ces q̄ liberarēt eos a deuastantiū manib⁹.
f Et ossa eorum pullulant de loco suo.erant enim
sepulta in celebri loco ad memoriam bone fame.iō
subdit̄: g Et nomen eorū pmanet in eternū.et
nō solū p celebrem sepulturā:sed etiā per successo/
rū bonitatē qui fuerūt imitatores virtutum pater/
narū.ideo subdit̄: h Permanēte.ad filios eo
rū sanctorū virorū gloria:que nō cōsistit in diuitijs
sed in operibus virtuosis. i Dilectus a domi/
no. Hic consequēter ponitur laus samuelis qui fu
it vltimus iudex d. Dilectus a domino deo suo sa/
muel ppheta domini.j.Reg.iij. Cognouit vniuer
sus isrl̄ a dan vsq̄ bersabee.q̄ fidelis Samuel p/
pheta eēt dn̄i. k Renouauit im.d mādato dn̄i
trāsferēs regnū de tribu beniamin ad tribū iuda
j.Reg.xvj. l Et vnxit principes in gente sua.s.
saulē.j.Reg.x.et dauid.xvj. m Uidit deū ia/
cob.i.cognouit in reuelatione pphetica.audiuit eū
eū loquētē sibi.j.Reg.in pluribus locis. ideo hic
accipitur vidit pro audiuit:sicut Exo.xx. Cūctus
autē populus videbat voces ⁊c̄.
n Et in fide sua: id est in fidelitate sua.
o Probatus est ppheta.q̄ verba sua fuerunt im
pleta,

✠ locaustū dn̄o ob/
1.Re.7.b tulit:⁊ cū offerret
philistei inierunt
bellū cōtra israel:
⁊ intonās de⁹ fra
gore magno exter
ruit eos:⁊ cesi sūt
Ibi.12.a a filijs isrl̄. Hic p
oīa fidelis inuen/
tus est ⁊ ab omni
auaricia alienus
dormiuit in pace:
Ibi.28.b ⁊ post mortē appa
rens sauli casum
futurum pdixit.
Mystice aūt p/
phetarū locutio p
oīa verax ⁊ fidel̄
inuenit̄:q̄ regnū
xpi futurū pdixit
⁊ oleo spūsancti
illū esse vngendū.
Ipsa ei post cōple
tionē veteris te/
stamēti quā signi/
ficat mors pphe
Luc.16.d te. Lex ei et pphe
te vsq̄ ad ioban/
Ro.10.a nē: Et finis leg̃ ē
christus. Tēpore
gratie cū legit̄:p/
nunciat malis re/
ctorib⁹ penā futu
rā ⁊ mortē ppetu/
am. Ca.XLVII
a P Ost h̄ sur/
rexit. Ad
litterā fa/
cta dauid comme
morat:de q̄bus li
ber Regū ⁊ Pa/
ralyp. plenissime
narrant.
b Et q̄si adeps.
Significat eū gra
tia spūsancti re/
pletū ⁊ a carnaliū
consortio vita et
morib⁹ separatū.
c Cū leonibus
lu. R. Dauid si/
gnificat xpm q̄ le/
onē.i. diabolū: et
vrsum.i.antichri/
stū cōtriuit: ⁊ gi/
gantē.i. sathanā
infunda ⁊ lapide
spūali strauit. scz
sensu scripturarū
⁊ scientia legis: ⁊
populū dei ab ho
stib⁹.i. malignis
spiritib⁹ libauit:
cui ab hostiū cede
reūtēti mulieres:
id est sancte aīe de
cantēt ⁊ decē mi/
liū victorē pdicāt:
q̄ oēs hostes tam
spirituales q̄ cor
porales pfecte su/
perauit. Dauid q̄
q̄ noster oleo le/
ticie p pticipib⁹su
is in regem vnct⁹
omnes hostes ec/
clesie cōtriuit. Ec
clesiasticū quoq̄
✠ ministeriū

est ppheta. Et cognit⁹ est in
vbis suis fidelis:q̄ vidit deū
lucis. Et inuocauit dn̄m oīpo a
tentē in oppugnando hostes
circūstātes vndiq̄:i oblatiōe b
viri inuiolati† Et intonuit d̄ ce/ c
lo dn̄s ⁊ i sonitu magno audi/
tā fecit vocē suā: ⁊ cōtriuit pn
cipes tyriorū ⁊ oēs duces phi
listijm.† Et ante tēpus finis vi d
te sue ⁊ seculi testimoniū pbu/ e
it in cōspectu dn̄i ⁊ xpi. Pecu/ f
nias ⁊ vsq̄ ad calciamēta ab
oī carne nō accepit: ⁊ nō accu/
sauit illū hō† Et post h̄ dormi/ g
uit ⁊ notū fecit regi: ⁊ ostēdit h
illi finē vite sue: ⁊ exaltauit vo i
cē eius de terra in pphetia de
lere impietatē gentis.
a † Ost hec Ca.XLVII k
a ✠ qui dauid de adulterio beth sabee ⁊ nece vrie corripuit.
P surrexit nāthā pphe/
b ta in diebus dauid. Et quasi l m
adeps separat⁹ a carne: sic da
c uid a filijs isrl̄. Cū leonib⁹ lu/ n
sit q̄si cū agnis: ⁊ i vrsis simili
ter fecit sicut i agnis ouiū† In o
iuuētute sua nūq̄d nō occidit
gigantē ⁊ abstulit opprobriū p
de gente: In tollēdo manū i
saxo fūde deiecit exultationē
golie:vbi inuocauit deū oīpo
tentē: ⁊ dedit i dextera ei⁹ tol q
lere hoiem fortē i bello et exal
tare cornu gētis sue.† Sic i de r
cē milib⁹ glorificauit eū ⁊ lau s
dauit eū i bn̄dictiōib⁹ dn̄i i of t
ferēdo illi coronam glie. Con/ v
triuit enim inimicos vndiq̄:
⁊ extirpauit philistijm contra
rios vsq̄ in hodiernum diem.
Contriuit cornu ipsorū vsq̄ i x
eternum. In omni opere de/ y
dit cōfessionē sancto:et excel/
so i vbo glie. De oī corde suo z
laudauit dn̄m: ⁊ dilexit deū q̄
fecit illū: ⁊ dedit illi ptra ini/
micos potentiā. Et stare fecit a
cātores cōtra altare: ⁊ in sono b
eorū dulces fecit modos. Et c
dedit i celebrationib⁹ dec⁹: ⁊ d
ornauit tpa vsq̄ ad cōsumma
tionē vite: vt laudarent no/
men sanctum dn̄i: ⁊ amplifica e
rēt mane dei sctitatē.† Christ⁹ f

pleta. a Et inuocauit dn̄m oīpotentem in oppugnādo ho/
stes.j.Reg.vij. b In oblatione viri inuiolati.i. in oblati
one sua.dicit̄ enī ibidē: Tulit aūt agnū lactentē vnū ⁊ obtu/
lit illū holocaustū integrū dn̄o.dicit̄ aūt hic samuel vir inuio/ D
latus.q̄ p auariciā vel aliud vitiū a rectitudine iusticie non
discessit. c Et intonuit de celo dominus: ⁊ in sonitu ma.⁊c̄.
j.Reg.vij. d Et ante tempus finis vite sue ⁊ seculi: id est
reuelationis annorum suorum: †1.Re.7.e
e Testimoniū pbuit in cōspectu dn̄i ⁊ christi.i.saulis i regem
vncti.j.Reg.xij.dicens: Loquimini de me corā dn̄o ⁊ coram
christo eius.vtrū bouē cuiusq̄ tulerim ⁊c̄. ⁊ subdit̄ ibidem:
Et dixerunt: Nō es calūniatus nos ⁊c̄.ideo subdit̄:
f Pecunias ⁊ vsq̄ ad calciamēta ⁊c̄.i.vsq̄ ad rem minimā.
g Et post hoc dormiuit.j.Reg.xxv. Mortuus est aūt samu/ †Ibi.12.a
el ⁊c̄. h Et notū fecit regi.s.sauli cui dixit mortē suam immi
nere in crastino.d.j.Reg.xxviij. Cras aūt tu et filij tui eritis
mecum ⁊c̄. i Et exaltauit vocem eius de terra in pphetia.
apparuit enim quasi surgēs de terra ad denunciandum sauli
mortē suā et populi. Sequit̄ eīn ibi: Sed et castra israel tradet
dominus in manus philistijm.ideo subdit̄: Delere impietatē
gentis ⁊c̄. Ca. XLVII †Ibi.15.a †Ibi.28.b
k P Ost hec surrexit. Hic cōsequenter ponit̄ laus patrum
tpe regū:qd̄ pprie incipit a dauid in quo regnum fuit
stabilitū: ⁊ diuidit̄ in tres ptes.nā primo ponit̄ laus
patrū trāsmigrationē babylonis precedentiū.scd̄o tēpore trās
migrationis existentiū ca.xlix.ibi: Preter dauid.tertio trans/
migrationē sequentium.ibi: Quomodo amplificem⁹ zoroba/ A
bel. Prima in tres q̄ primo de regibus aliquibus loquit̄. se/ †2.Re.12.a
cūdo de pphetis aliquibus.sequēti ca.tertio ad loquendum
de regib⁹ reuertit̄.ibi: Ezechias. Prima in tres q̄ primo po/
nit̄ dauid cōmendatio.scd̄o salomōis laus ⁊ vituperatio.ibi:
Post ipsum.tertio roboam fatuitas et hieroboā enormis p/
uaricatio ibi: Et finē habuit. vt virtutes bonorū magis elu/
cescant iuxta vitia malorū. Circa primū dicit̄: Post hec surre
xit nathan ppheta.ad dandū populo virtutis exempla.
l In diebus dauid. vt ptz.ij.li. Regū.in plurib⁹ locis.⁊ sub
ditur de dauid: m Quasi adeps separatus a carne:sic da
uid a filijs israel. in sacrificijs enim deo oblatis pro peccato: †1.Re.17.f
⁊ sacrificijs pacificorū que nō totaliter cremabāt:adeps sepa
ratim ad honorem dei cremebat̄. de ceteris carnib⁹ vna pars
erat sacerdotum: ⁊ alia offerentiū in hostijs pacificis. In sacri
ficijs aūt pro peccato totū erat sacerdotū: excepto eo qd̄ erat
incensum.per hoc aūt intelligit̄ q̄ licet totus populus israel
seruiret deo:dauid tamē multo deuotius alijs. n Cū leo/
nibus lusit quasi cum agnis ⁊c̄.id ē ita faciliter eos interfecit
sicut agnos.j.Reg.xvij. Ueniebat leo vel vrsus et tollebat
arietē de medio gregis ⁊ psequebar eos ⁊ pcutiebā ⁊c̄.
o In iuuētute sua nūq̄d nō occidit gigantē ⁊c̄.s. Goliath.vt
patet.j.Reg.xvij. p Et abstulit opprobriū de gente sua.nā †Ibi.13.b
goliath exprobrabat eis eo q̄ nullus audebat cū eo pugnare
ad certamē singulare. q Et dedit in dextera eius tollere ho
minē.s.de vita psenti p mortē. r Sic in decē milibus glori/
ficauit eū.i.laudari fecit.j.Reg.xviij. Percussit saul mille et
dauid decē milia ⁊c̄. Et q̄ ipse solus p decē milib⁹ cōputabat̄
ij.Reg.xviij. s Et laudauit eū in benedictionib⁹ dn̄i.i.lau
dabilem eū fecit ex bonis que sibi tribuit. t In offerēdo
illi coronā glorie.i.cōferēdo sibi dignitatem regni pre ceteris
fratribus suis maioribus. v Contriuit enī inimicos vndi/
q̄ vt patet.ij.Reg.v.et.viij. x Contriuit cornu ipsorum.i. B
superbiam eorū et potestatē deiecit. y In omni opere de/
dit cōfessionem sancto.i.deo qui est sanctussanctorum.
z In verbo glorie.i.gloriam de omnibus bonis sibi attri/
buendo.cetera patent vsq̄.ibi. a Et stare fecit cantores cō
tra altare.s.holocaustorū:vbi canebant laudes diuinas quā/
do offerebatur ibi sacrificium. b Et in sono eorum dul/
ces fecit modos:q̄ fecit psalmos quos canebant cantores in
musicis instrumētis. c Et dedit in celebrationibus decus:
q̄ diuinū cultum augmentauit in sacerdotibus:leuitis ⁊ can
toribus.ij.Paral.xxv.
d Et ornauit tempora:id est solenitates que fiebant diuersis
anni temporibus. e Et amplificarent mane dei sanctita/
tem.laudibus et hymnis.
f Christus purgauit peccata ipsius.sic habent libri correcti:
licet enim christus sm humanitatem post dauid fuerit: tamen
sm diuinitatē est eternus: Heb.xiij. Jesus christus heri ⁊ ho/
die ipse et in secula. Unde et auctor huius libri.c.xxiiij.tracta
uit de incarnatione sapientie increate: vt ibi dictum fuit: ⁊ sic †2.Re.12.d
loquitur hic Christus q̄ est sapientia increata.

Universidad de … Biblioteca

ministeriū in domo dei: q̄ est ecclesia ordinat: ꝛ officia singulorū ad laudādū deū dispēsat: vt in oī loco dñationis ei⁹ oīs creatura bñdicat dñm. Bene aūt dicitur ꝙ xp̄s purgat peccata dauid ꝛ exaltat in eternū cornu ei⁹: q2 in alio nemo potest saluari. In ei⁹ noīe penitentia p̄dicaṫ ꝛ remissio peccatorū ī oēs gen-
Philip.2.a tes. Ipsū aūt ꝓpter obedientiā crucis de⁹ exaltauit: ꝛ dedit illi nomē qđ est sup omne nomē.

a ¶ Post ipsum surrexit filius sen-
Mystice. satus. ¶ Mystice. Salomon qui interp̄tatur pacificus xp̄m significat
Ps.71. de quo diciṫ: Orieṫ in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis: multiplicabiṫ eius imperiū ꝛ pa. nō e. fi. ꝛc̄. Qui tēplū dei edificauit. i. ecclesiā de viuis lapidibus cōstructā: vbi laus ei⁹ et glīa p̄manet in eternū: ꝛ dedit illi de⁹ diuitias gētiū: quia potestatē celi ꝛ terre cōtulit: ꝛ magnificauit eū sup reges terre ꝛ sup oēs sanctos exaltat⁹ est xp̄s: qm̄ nullus equabiṫ dño in filijs dei: et vniuersa terra desiderat videre vultū regis nostri. i. ecclesia catholica.
Ps.26. Vn̄: Tibi dixit: cor meū exquisiuit te fa. m. f. t. d. re. Huic oēs munera
Ibi.71. offerunt. Unde: Adorabit eū. o. r. o. g. ser. ei. Bona vero salomonis bonos qui sunt in ecclesia signāt: mala autē malos. Sic in vna area bonos significāt grana: malos vero palea.

3.Re.12.c b ¶ Ut faceres imperiū bipartitū. Quia decē tribus secute sunt hieroboā ꝛ due roboā: de ephraim fuit hieroboā qui prius in decē tribubus crudeliter regnauit.

Allego. c ¶ Et reliquit post ꝛc̄. Mystice roboā qui interp̄taṫ latitudo populi significat malos ecclīe p̄latos: qui ingrediunṫ latā ꝛ spatiosam viā q̄ ducit ad mortē: p quā multi ambulant. Angustā vero q̄ paucorū est ꝛ ducit ad vitā ingredi detrectant. Relictoqꝫ sanctorū patrū consilio: iuuenū desideria ꝛ adulationes se-
Eccl̄s.10.c quunṫ. Unde: Ue terre cui⁹ rex puer est: et principes mane comedūt.
Hieroboā vero significat hereticos: q̄ catholice fidei vnitatē heresib⁹ scindūt: ꝛ subditos suos cultui demonū tradunt. Interp̄tatur aūt hieroboā diiudicās populum. He-
D retici enim populum diiudicare videntur cū errorem suum sequi faci-
3.Re.11.f unt. Unde Abias missus ad hieroboā ait: Tolle tibi decē scissuras: Hec dicit dominus deus israel: Ecce ego scindam regnum salomonis ꝛ decē dabo tibi tribus. Porro vna tribus remanebit ei propter seruum meum dauid ꝛc̄. quia hieroboam legis precepta violando corrupit: et vna tribus cum sobole Dauid remansit: dum sanctorum sors iuxta apostolicam doctrinam in regula catholice fidei p
Eph.4.a mãsit: Quia vnus deus: vna fides vnum baptisma.
3.Re.12.d d ¶ Auertit gentem consilio suo. Credens scꝫ consilio iuuenum et dicens: Pater meus cecidit vos flagellis: et ego cedam vos scorpionibus.

¶ Ca. XLVIII

purgauit pctā ipsius: ꝛ exaltauit ī eternū cornu ei⁹. Et dedit illi testamētū regni ꝛ sedē glīe ī isrl̄. Post ipm surrexit fili⁹ sensatus: ꝛ ꝓpter illū deiecit oēm potentiā inimicoꝝ† Salomon im-
a ſ quia fuit pax in dieb⁹ eius.
perauit in dieb⁹ pacis: cui subiecit de⁹ oēs hostes vt cōderet
a ſ tēplū. b ſ vtensilia templi.
domū ī noīe suo: ꝛ pararet sanctitatē ī sempiternū queadmo-
a ſ a deo a quo postulauit sapientiam.
dū erudit⁹ est in iuuentute sua.
a ſ flumē dei re. est aquis.
Et iplet⁹ est quasi flumē sapien-
a ſ natura rerū terrenarum. b ſ salomon
tia: ꝛ terrā retexit aīa sua. Et re-
a ſ id est multa disposuisti enigmata.
plesti in cōparationib⁹ enigmata-
a ſ per sapientiam et fortitudinem.
ta ad insulas: longe diuulgatū est nomē tuū: ꝛ dilectus es ī pa-
a ſ in canticis canticorū. b ſ in parabolis.
ce tua. In cantilenis ꝛ in puerbijs ꝛ cōparationib⁹ ꝛ interp̄tationibus mirate sunt terre: ꝛ in noīe dñi dei cui est cognomen
a ſ q2 multiplicauit ei deus aurū et argentū.
de⁹ isrl̄. Collegisti q̄si aurichalcū auꝝ: ꝛ vt plūbū cōplesti ar-
a ſ in senectute.
gentū: ꝛ inclinasti femora tua
a ſ nō fuit timor dei ante oculos eius.
mulierib⁹. Potestatē habuisti
a ſ infamiam.
in corpore tuo. Dedisti maculā
a ſ quā prius habuisti. b ſ filios.
in glīa tua: ꝛ pphanasti semen
a ſ dei.
tuū inducere iracūdiā ad liberos tuos: ꝛ ī ceteris stulticiā tuam: vt faceres imperiū bipartitū ꝛ ex ephrem iperare iperium
a ſ nō obliuisceṫ misereri de⁹ nec cōri. i. s. mi. s.
durū. De⁹ aūt non derelinquet
a ſ que ꝓmisit iacob et dauid.
misc̄diam suā ꝛ nō corrūpet nec delebit opa sua: neqꝫ pdet a stir-
a ſ iacob vel dauid.
pe nepotes electi sui: ꝛ semē ei⁹ q̄ diligit dñm nō corrūpet. De-
a ſ reliquā scꝫ partem que non secuta est hieroboam.
dit aūt reliquū iacob ꝛ dauid
a ſ vite.
de ipsa stirpe. Et finēm habuit salomon cū patribus suis.†Et dereliquit post se de semine suo
a ſ stultum filium.
gētis stulticiā: ꝛ iminutū a pru-
ſ a se.
dentia roboā qui auertit gen-

a ¶ Purgauit peccata ipsius. s. adulterij. ꝓditionis. ꝛ homicidij in facto vrie.
b ¶ Et exaltauit ī eternū cornu ei⁹. i. potestatē ꝛ dignitatē regni qđ maxime verificatū est in xp̄o cui⁹ regni nō erit finis: Luce. j. ꝛ qui factus est ex semine dd̄ s̄m carnē: ad Ro. j.
c ¶ Post ipm. Hic cōsequiṫ de salomone. cuius primo poniṫ cōmendatio cū diciṫ: Post ipm surrexit fili⁹ sensatus. iij. Reg. iij. Dedi tibi cor sapiens ꝛ intelligēs intantū vt null⁹ ante te similis tibi fuerit ꝛc̄. d ¶ Et ꝓpter illū. s. dauid: e ¶ Deiecit. dñs f ¶ Omnem potētiā inimicorū. populi israel. g ¶ Salomon imperauit in dieb⁹ pacis. vt edificaret tēplū dñi: ad qđ requirebaṫ pax populi ꝓpter magnitudinē expensarū ꝛ multitudinem operariorū: vt pꝫ. iij. Reg. et. ij. Paral. † 3.Re.4.
h ¶ Queadmodū erudit⁹ est in iuuētute sua. a dauid patre suo q̄ dedit sibi exemplar ꝛ descriptionē oīm fiendorū in templo: vt habeṫ j. Paral. xxviij. i ¶ Et implet⁹ est quasi flumen sapiētia. ex infusione diuina.
k ¶ Et terrā retexit aīa sua. disserendo de animalibus ꝛ iumentis gressibilib⁹ in terra: et disputando de lignis a cedro q̄ est in libano vsqꝫ ad isopū que egrediṫ de pariete. vt habeṫ. iij. Reg. iiij. l ¶ Et replesti. mutat modū loquēdi de tertia psona ad secundā.
m ¶ In cōparationib⁹ enigmata. dilucidādo ea regine saba: q̄ venit in noīe dñi tēptare eū in enigmatib⁹. iij. Reg. x. Cetera patēt vsqꝫ ibi: n ¶ Mirate sūt terre. i. habitatores terre de his q̄ fecisti et dixisti. o ¶ Et ī noīe domini. s. dei mirate sunt: sciētes ꝙ oīa tibi data a deo ꝓcesserūt. p ¶ Cui est cognomē deus isrl̄. cognomē enī alicui⁹ determinat nomē principale: sic est ī ꝓposito. Est enī deus oīm p creationē: sed cognominabaṫ de⁹ isrl̄ p specialē cultū. q ¶ Collegisti. Hic cōsequēter poniṫ ei⁹ vituperatio. cū diciṫ: Collegisti quasi aurichalcū aurū ꝛc̄. lꝫ ei hoc fecerit ex magna īdustria: tñ fuit auaricie nota ꝛ maxime q2 grauabat pplm̄: hoc nō obstante ꝙ aurū in multa haberet copia sicut dixerūt filio ei⁹. iij. Reg. xij. Pater tu⁹ durissimū iugum nobis imposuit ꝛc̄. r ¶ Et inclinasti femora tua mulierib⁹. iij. Reg. xj. Rex aūt salomon adamauit mulieres alienigenas multas. et sequiṫ ibidē: Et auerterunt mulieres cor ei⁹
s ¶ Potestatē habuisti in corpore tuo. i. ad implendū corporis tui voluptatē.
t ¶ Dedisti maculā. infamie. v ¶ In gloria tua. quā habuisti ante ex magnitudine sapiētie ꝛ virtutis tue. x ¶ Et pphanasti semen tuū. i. filiū tuū abominabilē ꝛ odibilem fecisti demerendo. y ¶ Et in ceteris. de populo israel. z ¶ Stulticiam tuam. induxisti per effectum. a ¶ Ut faceres imperiū bipertitum. nam ꝓpter eius peccata regnū eius fuit diuisū in regnū israel ꝛ iuda. iij. Reg. xij.
b ¶ Et ex ephrem imperare. Fuit ei hieroboam prim⁹ rex israel de tribu ephraim: vt habeṫ. iij. Reg. xj. c ¶ Imperium durū. nam ad colendū vitulos aureos induxit populū iij. Reg. xij. Sed quia ꝓpter merita dauid remanserunt filio salomonis due trib⁹. Sequitur: d ¶ Deus aūt nō derelinquet misericordiam suam erga dauid ꝓgeniem. ideo sequitur: e ¶ Necqꝫ perdet a stirpe. regia
f ¶ Nepotes electi sui. s. dauid quē elegit ad regimen. j. Reg. xvj. Cetera patent ex dictis.
g ¶ Et finem habuit. Hic poniṫ roboā ꝛ hieroboā vituperatio cū diciṫ: Et finem habuit salomon. iij. Reg. xj. h Et dereliquit post se de semine suo gentis stulticiam: id est roboam filium eius stultum. †3.Re.12.c
i ¶ Qui auer. gētē ꝯsi. suo. reliquēs eī ꝯsiliū senū ꝛ adherēs ꝯsilio iuuenū q̄ secū nutriti fuerūt

¶ Ca. XLVIII
E T surrexit helias Quasi ignis ꝛc̄.
4.Re.1.b a Quia q̄nquagenarios ab ocjia rege missos celesti igne cōbussit. b ¶ Qui in-
Mystice. duxit. ¶ Mystice. Fames triū annorū: verbi dei: et fidei trinitatl̄ inediā figu-
3.Re.17.b rauit. Qꝛ filiū matrisfamilias (expādēs se trib⁹ vicibus sup puerꝫ) suscitauit: xp̄m significat: q̄ p fidē scte trinitatl̄ gen⁹ humanū suscitauit a morte pcti. Duo q̄nquagenarij ad eū ducēdū missi: cū militib⁹ suis sūt cōbusti: tertius remanet incolumis. Quinq̄genari⁹ enī: cōfessio ē pnie quo declaraṫ remissio pctoꝝ. Iudei nolētes xp̄m deum eē pfectū: nec principē pnie dicunt
Job.8.c ad eū: Q̄inq̄ginta ānos nondū habes ꝛ abraā vidisti? Ideo diuini ignis ī cēdio extinguunṫ. Terti⁹ vero q2 ꝯuersus ad fidem trinitatis pnie sacramēta cognouit: īdulgētiā me-
3.Re.19.c ruit. Iussu dei reges vnxit: ꝛ ꝓphetā heliseū ī vltionē inimicorū: dicēte sibi dño. Quicūqꝫ fugerit gladiū açabel occidet eū iehu: ꝛ q̄cūqꝫ fugerit gladiū iehu: occidet eū heliseus ꝛc̄. Nō ꝙ helise⁹ homicida fuerit vel tyrān⁹: sed diuina vltio vnicuiqꝫ reddet s̄m opa sua. Aliq̄n p reges: aliq̄n p ꝓphetas: alios mucrone: alios trāsuerberat gladio lingue.
Osee.6.b Vn̄: Dolaui eos ī ꝓphet̄: occidi eos v̄bo oris mei. Helias subleuat⁹ ī celū as-
4.Re.2.b cēsionē dñi significat. Nō tādū aūt ꝙ helias ī curru ascēdit. hō enī pur⁹ adiutorio egebat alieno. i. angelico q̄ nec ad celū aereū p se ascēdere poterat: quē nature īfirmitas grauabat. Christ⁹ aūt nō curru neqꝫ ab angel̄ leuaṫ: q̄ enī fecerat oīa sup oīa sua vir-
Gen.5.d tute ferebaṫ. Enoch trāslat⁹ vsqꝫ ad celū aereū: helias subleuat⁹: q2 ascēsionis sue p̄nuncios ꝛ testes voluit dñs habere: vnū ante legē: ꝛ aliū sub lege: vt q̄ñqꝫ veniret q̄ celos veraciter penetraret. Vn̄: et ordo p quedā incremēta distinguiṫ. Enoch trāslatus: helias ad celū subuectus: vt postea veniret q̄ nec trāslat⁹ nec subuect⁹ celū ethereū sua v̄tute penetraret.
Luc.6.f c ¶ Helias qui in. Cū nō sit discipul⁹ sup magistrū: heliseus rogat heliā: di-
4.Re.2.b cēs: Fiat spūs tu⁹ duplex in me: sed nisi mysterium
¶ obseruaṫ

a ſ reliquit: subaudis.
tē ꝯsilio suo† ꝛ hieroboā filiū
a ſ in cultura aureorū vitulorū quos fecit populo adorari.
nabath q̄ peccare fecit isrl̄: ꝛ
a ſ decē trib⁹ ephraim de poster̄ regib⁹.
dedit viā peccādi ephraim: ꝛ plīma redūdauerunt pctā
a ſ ne irent in hierusalē: vel vt ducerenṫ captiui in assyrios.
ipsoꝝ. Ualde ei auertērūt illos
a ſ vt iueniret nouas nequicias.
a terra sua. Et quesiuit oēs
a ſ ī aduētu xp̄i: ipse ei cōuersos ad se defendit et liberat ab oibus peccatis.
nequicias vsqꝫ dū pueniret ad illos defensio: ꝛ ab oib⁹ peccatis liberauit eos.

E † T sur Ca. XLVIII rexit helias ꝓpheta q̄si ignis: ꝛ verbū ipsius q̄si facula ardebat.
a ſ q2 clausit celū trib⁹ annis: ꝛ sex mensibus vt nō plueret sup terrā.
Qui induxit in illos famē:
a ſ sacerdotes baal.
ꝛ imitantes illū inuidia sua pauci facti sunt. Nō enī poterant sustinere p̄cepta dñi. Uerbo dñi cōtinuit celū: et deiecit a se ignē t̄re. Sic amplificat⁹ helias ī mirabilib⁹ suis. Et q̄s pōt sīlr gl̄iari ti-
a ſ suscitasti.
bi: q̄ sustulisti mortuū ab inferis d̄ sorte mortis ī verbo dñi dei: q̄ deiecisti reges ad pniciē: ꝛ ꝯfregisti facile po-
a ſ quia regi egrotanti p̄dixit ꝙ de lecto suo nō surgeret sanus.
tētiā ipsoꝝ: ꝛ gl̄iosos d̄ lecto suo. Qui audis ī syna iudi-
a ſ vbi. s. cū deo locut⁹ ē ꝛ vidit visiones in monte oreb.
ciū: ꝛ ī oreb iudicia defensio-
a ſ azahel sup syriā ꝛ iehu sup israel.
nis† Qui vngis reges ad pe-
a ſ heliseum. s.
nitētiā: ꝛ ꝓphetas facis suc-
a ſ in celum. s.
cessores post te† Qui recept⁹ es ī turbie ignis ī curru eq̄ꝝ
a ſ q̄ vētur⁹ es aū diē iudiciū s̄m malachiā ꝓphetā: vt ꝯuertat corda patrū ad filios.
igneoꝝ. Qui īscript⁹ es ī iudicijs tēpoꝝ lenire iracūdiā dñi: cōciliare cor patris ad filiū: ꝛ restituere trib⁹ iacob. Beati sūt q̄ te viderūt: ꝛ in amicitia tua decorati sunt. Nam nos vita viuimus tm̄: post mortē aūt non erit tale
a ſ hic est. s. b ſ ne videretur ab hominibus.
nr̄m nomē. Helias q̄ ī turbi-

fuerunt: r̄ndit populo fatue ꝛ dure. d. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpionib⁹: ꝓpt qđ recesserūt ab eo decē trib⁹. iij. Reg. xij. a ¶ Et hieroboam filiū nabath q̄ pec. fe. isrl̄. p idolatriā. vt dictū est. †3.Re.12.c
b ¶ Et dedit viā pe. ephraim. i. suis successorib⁹ eo ꝙ idolatriā introduxit prim⁹. c ¶ Et plu. redū. pe. ipoꝝ. abyssus enī abyssū inuocat. iō ex idolatria declinauerunt ad vitia multa et enormia. d ¶ Ualde ei auerterunt illos a terra sua. i. ista peccata enormia fecerūt eos captiuari lōge a terra sua. iiij. Reg. xvij. e ¶ Et q̄siuit oēs nequicias. trib⁹ ephraim ad instictū hieroboā. f ¶ Usqꝫ dū perue. ad illos defensio. i. licētia cyri regis psarū vt possent redire libere ī iudeā: q̄ licētia fuit publicata: nō solū ī babylonia: s̄ etiā in regno psarū et medorū ī q̄b⁹ regnabat cyrus. j. Esdre. j. Et ī illis terris erāt multi de regno isrl̄ captiuati. sicut pꝫ de Tobia q̄ fuit captiu⁹ in niniue: et Gabelus ī rages ciuitate medoꝝ. vt hr̄ Tobie. j.
g ¶ Et ab oib⁹ peccatis. i. a captiuitate eis inducta p suis pctis. h ¶ Liberauit eos ipe cyrus quantū fuit in se: tñ pauci de decē tribub⁹ redierūt: q2 plures satis remāserūt detēti amore vxorū quas ibi acceperāt ꝛ ꝓlis quā genuerāt ꝛ possessionū q̄s acq̄sierāt: ꝓpter qđ dicūt hebrei: ꝙ illi de decē tribub⁹ nō redierūt de captiuitate: q2 qđ modicū est quasi nihil reputaṫ. vt hr̄. ij. phisicoꝝ. † A 3.Re.17.b
i

E T surrexit helias. Hic ꝯñr inter ¶ Ca. XLVIII seriṫ laus quorūdā ꝓphetaꝝ. ꝛ primo helie. scd̄o helisei. ibi: Helias q̄ ꝛc̄. Circa p̄mū d2: Et surrexit helias ꝓpheta quasi ignis. i. ardēs çelo dei. vñ dixit: iij. Reg. xix. Zelo çelat⁹ sū ꝓ dño exercituū ꝛc̄.
k ¶ Et verbū ipius q̄si facula ardebat. accendēdo auditores ad amorē diuinū. l ¶ Qui iduxit ī illos famē. i. ī regnū. iij. Reg. xvij. m ¶ Et imitantes illū inuidia sua pauci facti sūt. s. sacerdotes baal q̄ querebant p ignē exaudiri ī cōsūptione sui holocausti: sicut helias. iij. Reg. xviij. ꝛ q2 nō potuerūt: a ppl̄o interfecti fuerūt.
n ¶ Nō ei poterāt sustinere p̄cepta dñi. i. ei⁹ resistere volūtati q̄ mortē eoꝝ p̄cepit p heliā. o ¶ Uerbo dñi cōtinuit celū. trib⁹ annis ꝛ sex mensib⁹ a rore ꝛ pluuia. Iacobi. v. p ¶ Et deiecit a se ignē terre. i. orōnis sue virtute fecit ignē ad terrā de celo descēdere sup holocaustum suū. iij. Reg. xviij. et. iiij. Reg. j. sup duos q̄nquagenarios principes. q ¶ Sic amplificat⁹ est helias. i. declarat⁹ laude dign⁹. r ¶ In mirabilib⁹ suis. i. ī miraculis ad p̄ces ei⁹ factis. iō subdiṫ: s ¶ Et q̄s pōt sīlr gl̄iari tibi. q. d. valde pauci. t ¶ Qui sustulisti mortuū ab inferis. s. filiū vidue sareptane quē suscitauit a morte. v ¶ Qui deiecisti reges ad pniciē. s. achab: cui dixit. iij. Reg. xxj. In loco hoc ī quo linxerūt canes sanguinē naboth: lambēt q̄ꝫ sanguinē tuū. Et ochoçiam: cui dixit. iiij. Reg. j. Quia misisti nūcios ad cōsulendū beelçebub deū acharon: iō de lectulo sup quē ascēdisti nō descendes s̄ morte morieris. x ¶ Et gloriosos de lecto suo. i. duos q̄nquagenarios principes missos ad eū ab ochoçia iacēte ī lecto suo sup quos fecit ignē descēdere. vt diciṫ ibidem.
y ¶ Qui au. ī syna. iu. i. secretū dei ꝯsiliū quo septē milia virorū reseruauerat q̄ nō coluerāt baal: helia tñ opinante se solū fidelē remāsisse. iij. Reg. xix. z ¶ Et ī oreb indicia defensionis. i. diuine vltiōis q̄b⁹ dñs p̄cepit helie iungi heliseū ī ꝓphetā ꝛ açabel ī regē syrie ꝛ iehu filiū namsi ī regē isrl̄ ad iterfectionē idolatrarū. iij. Reg. xix. † Ibi.19.c B †4.Re.2.b
a ¶ Qui vn. re. ad pe. i. ad punitionē idolatrarū. Et est repetitio ei⁹ qđ dictū est de açabele ꝛ iehu ad maiorē expressionē. b ¶ Et ꝓphetas facis successores post te. s. heliseū ꝛ ionā quē suscitauit helias. vt p̄dictū est.
c ¶ Qui recept⁹ es in paradiso terrestri. d ¶ In turbine ignis ꝛc̄. iiij. Reg. ij. e ¶ Qui inscript⁹ es in iudicijs tēporū. i. venire tēporib⁹ ante iudiciū ad detegēdū p̄fidiā antichristi: Malach. vl. Mittā vobis heliā ꝓphetā antequā veniet dies dñi magn⁹ ꝛ horribilis: vt cōuertat cor patrū ad filios ꝛc̄. f ¶ Beati sūt qui te vi. vidētes sanctā cōuersationē tuā: ꝛ tuā audiētes doctrinā.
g ¶ Et in ami. tua de. sunt. decore v̄tutū. h ¶ Nam nos vita viuim⁹ tm̄. i. ī vita p̄nti habemus famā. i ¶ Post mortē aūt nō erit tale nomē nostrū. s. q̄le tuū. q2 nec vita nostra: nec doctrina: nec facta: sunt tuis similia.
k ¶ Helias. hic poniṫ laus helisei: ꝛ ad cōtinuationē cū parte p̄cedenti p̄mittiṫ: Helias ꝛc̄.

obseruat nõ est oportuna petitio. Helias eni xpm significat caput nostrũ. Heliseus vero corpus ei⁹.i. ecclesiã. Dat helias petẽdi optionem. ⁊ xps inquit:
Luc.11.b Petite ⁊ da. vo. Pe
4.Re.2.b tit ergo heliseus.i. populus christian⁹. Fiat spũs tu. du. i me.i. grã spũssancti. duplex i remissionẽ.s. peccatorũ ⁊ collationẽ virtutũ. Christus vero remissione peccatorũ nõ eguit q̃ pctm̃ non habuit. Opa aũt virtutũ facit Si vider̃ inq̃t helias qñ tollar a te erit qđ petisti: Si ãt nõ vider̃ nõ erit. Qui eĩ recte fidei oculos i eũ ponit ⁊ fideliter credit passionẽ: resurrectionẽ: ascẽsionẽ: petitiõis sue fru
4.Re.13.d ctũ accipit. Proiect⁹ ẽ mortu⁹ i sepulchrũ belisei: ⁊ a tactu ossiũ reuixit. Qui eĩ firma fide tãgit mortẽ xpi princeps est ei⁹ resurrectio
Job.11.c nis. vñ: Ego sũ resurrectio et vita: q̃ credit i me: nõ morie. i eter.
a In heliseo. Qui orauit. d. Fiat spũs tuus duplex in me. ⁊ obtinuit. Unde in patria ⁊ virtute insupabilis fuit: q̃ i vita ⁊ i morte multa signa fecit.
b Relicta est gens. Quia dom⁹ dauid et trib⁹ iuda ⁊ beniamin nõ penit⁹ abiecerũt culturã dei: sed alij eorũ fuerũt idolatre vt iorã ⁊ achaz. alij adheserũt deo: sicut ezechias ⁊ iosias. c Ezechias
2.Pa.32.a mu. ci. Qz ezechias fõtẽ obturat: ⁊ riuũ q̃ in medio terre fluit: ne reges assyrioꝝ iueniant aquã: significat q ab hereticis ⁊ gẽtilibus diuina sint velãda my
4.Re.18.d steria. Qz sennacherib
2.Pa.32.e rex assyriorũ misit manũ validã in hierlm̃ p rapsacẽ vt euerteret eã ⁊ orãte ezechia: ⁊ esaia cũ populo suo ciuitatẽ extinctis hostib⁹ ẽe liberatã in Paral. plene ostendit.

Ca. XLIX

Memoria iosie. Memoriã iosie regis cõparat opa pigmẽtarij ⁊ mellis dulcedini ⁊ organo musice: qz fama virtutis eius ⁊ suauitas modestie et studiũ restaurandi cultum dei omnem odorẽ ⁊ dulcedinẽ et cantilenam

ne tect⁹ est: ⁊ in heliseo cõplet⁹ ẽ spũs ei⁹. In dieb⁹ suis nõ ptimuit principẽ: ⁊ potentia nemo vicit illũ: nec supauit illũ verbũ ali

a significat q mystica fuit resuscitatio mortui qui piectus in sepulchro helisei reuixit.

qđ: ⁊ mortuũ pphetauit corp⁹ ei⁹. In vita sua fecit mõstra: ⁊ in morte mirabilia opatus est. In oibus istis nõ penituit ppl's: et nõ recesserunt a pctis suis vsq;

a in captiuitatem.

dũ abiecti sunt d terra sua: ⁊ dispsi sunt i oẽm terrã: ⁊ relicta est gẽs ppauca: ⁊ princeps in domo dauid. Quidã ipsorũ fecerũt qđ placeret deo: alij aũt multa

a christus. b reintegrans murum.

cõmiserũt pctã. Ezechias muni

dissipatũ et extruẽs turres. a qz induxit

uit ciuitatẽ suã: ⁊ induxit i medi

aquã in ciuitatẽ. b de qua dicit: impetus letificat ciuitatẽ dei.

um ipius aquã: ⁊ fodit ferro rupẽ: ⁊ edificauit ad aquã puteũ.
† In dieb⁹ ipi⁹ ascẽdit sennacherib: ⁊ misit rapsacen: et sustulit manũ suã ɔtra illos: ⁊ extulit manũ suã i sion: ⁊ supb⁹ fact⁹ est potẽtia sua. Tũc cõmota sũt corda ⁊ man⁹ ipoꝝ: ⁊ doluerũt q̃si parturiẽtes mulieres. Et iuocauerũt dñm misericordẽ: ⁊ expãdentes man⁹ suas extulert ad celũ: ⁊ sãct⁹ dñs de⁹ audiuit cito vocẽ ipsorũ. Nõ ẽ cõmemorat⁹ pctõrũ ipsorũ: neq; dedit illos inimicis suis: sed purgauit illos i manu esaie pphete sãcti. † Deiecit castra assyriorũ: ⁊ cõtriuit illos angelus dñi. Nã fecit ezechias qđ

a hec in li. Regũ et Paral. et in li. Esaie plene exponuntur.

placuit deo: ⁊ fortit iuit i via patris sui dđ: quã mãdauit illi esaias ppheta magn⁹ ⁊ fidel'i ɔspe

a Ezechie. b per decẽ lineas.

ctu dei. † In dieb⁹ ipius retro re

a id est ostẽdit additã. b pphetico.

dijt sol: ⁊ addidit regi vitã. Spũ

a Esaias. i. vltima etate. futura.

magno uidit vltima: ⁊ cõsolat⁹ ẽ

a docendo scribẽdo.

lugẽtes i sion vsq; i sempiternũ.

a xpi aduẽtũ: redẽptionẽ humani generis et alia multa.

Ostẽdit futura et abscõdita anteq; eueniret. Ca. XLIX

† Memoria iosie i cõpositione odoris facta: opus pigmẽtarij. In oi ore q̃si mel indulcabit ei⁹ memoria:

a Et i heliseo cõplet⁹ est spũs ei⁹.i. donũ pphetie ⁊ miraculorũ. iiij. Reg. ij. Spũs helie requieuit sup heliseũ. b In die. suis nõ pti. pn. vñ dixit regi isrl'. iiij. Reg. iij. Uade ad pphetas patris tui ⁊ matris tue. ⁊ sequit ibidẽ: Si nõ vultũ iosaphat reg' iude erubescerẽ: nõ attendissem q̃dẽ te neq; respexissem. Pricipes etiã missos ad capiendũ eũ a rege syrie nõ timuit: sed in mediũ samarie eos duxit suis pcib⁹ acrisia pcussos. iiij. Reg. vj. c Nec supauit illũ verbũ aliqđ.s. cõminatiõis vel adulationis ipm a veritate detrahẽdo. d Et mor. pro. cor. ei⁹.i. ipm fuisse pphetã sanctũ ostẽdit. nã mortu⁹ i sepulchro eius proiectus: statim vt tetigit ossa helisei reuixit. iiij. Reg. xiij. e In vi. sua. fe. mõ.i. miracula ostensione digna: aquas iordanis diuidẽdo: ⁊ aq̃s hiericho sanãdo: Naamã leprosum curando: ⁊ filiũ sunamitis suscitãdo. ⁊ plura alia. q̃. iiij. Regũ diffuse tractant. f Et in mor. mi. opa. est. nã mortu⁹ mortuũ suscitauit vt dictũ ẽ: ⁊ moriẽs trib⁹ vicib⁹ syriã pcutiendã a rege isrl' pdixit. iiij. Reg. xiij. g In oib⁹ ⁊c. ⁊ nõ recesserũt a peccat' suis.s. idolatria ⁊ alijs malis. h Usq; dũ abiecti sũt de terra sua. p regẽ assyriorũ. iiij. Reg. xvij. i Et relicta ẽ gẽs ppauca.s. trib⁹ iuda: beniamin et leui. k Et prin. i do. da.s. ezechias in cui⁹ anno quarto decẽ trib⁹ isrl' fuerũt captiuate. l Quidã ipsorũ.s. regũ iuda. m Fecerũt qđ placeret deo.s. ezechias ⁊ iosias. n Alij aũt multa cõmiserũt peccata.s. iorã: achaz: manasses. ⁊ alij plures. o Ezechias. Hic reuertit auctor ad loquẽdũ de regib⁹. ⁊ primo de ezechia. scđo de iosia: ⁊ sequẽ. ca. Prima in duas: qz primo ponit laus ezechie p se. scđo simul cũ laude Esaie pphete. ibi: Nõ est cõmemoratus. Circa primũ dr: Ezechias muniuit. armis ⁊ victualib⁹. † p Ciuitatẽ suã.s. hierlm q̃ metropolis erat i 4.Re.18.c
regno suo. q Et indux. in me. ei⁹ aquã.s. fontẽ syloe quẽ fecit intra ciuitatẽ fluere q̃ pri⁹ extra fluebat: vt sic i ciuitate eẽt aq̃ copia: ⁊ exercitui regis assyrioꝝ penuria. r Et fodit fer. rupẽ.i. fodere fecit: vt fluxus fontis haberet canalẽ. s Et edi. ad aquã. recipiẽdã. t Puteũ.s. piscinã magnã. v In die. ip. ascẽ. sen. ad deuastãdũ iudeã. x Et misit rapsacẽ. de lachis i hierlm. iiij. Reg. xviij. ⁊ subdit: y Et sustu. ma. suã ɔ illos. ezechie ⁊ ei⁹ pplo cõminãdo. z Et extu. ma. suã i sion. cõminãdo destructionẽ regie dom⁹ ⁊ tẽpli q̃ erãt in mõte sion. a Tũc cõmota sũt cor. ipsorũ. ex magno timore. b Et inuo. do. humilr ⁊ deuote. c Et san. do. de au. ci. vocẽ ipoꝝ. qz fecit recedere de iudea regẽ assyriorũ p regẽ ethiopie inuadentẽ regnũ suũ. iiij. Reg. xix. d Nõ ẽ cõme. Hic ponit ɔñr ezechie laus simul ⁊ esaie cũ dr: Nõ ẽ cõmemorat⁹.s. dñs. e Pctõrũ ipsorũ. ad puniẽdũ ipa p regẽ assyriorũ. f Sz pur. il. i ma. esaie .i. p esaiã p ipis orãtẽ ad ezechie petitionẽ. g Deiecit ca. assy. ⁊ subdit modũ d. Et cõtriuit illos angel⁹ dñi: qz vna nocte pcussit i castris assyrioꝝ. clxxxv. milia pugnatoꝝ: pter qđ sennacherib fuit cõpulsus fugere turpiter ad terrã suã: vbi filij pprij interfecerũt eũ. iiij. Reg. xix. † Ibi.19.g Esa.38.b
h Nã fecit ezech. qđ pla. dño. purgãdo hierlm ab idolatria: ⁊ imitando sacerdotes leuitas ⁊ populũ ad diuinũ cultũ. ij. Paral. xxix. et. xxx. i Et fortiter.i. cõstãter. k Iuit in via da. pa. sui. imitãdo eũ in bonis. l Quã manda. illi esaias. cui humiliter obediuit ezechias. m In die. ipius.s. ezechie ⁊ sitr esaie. † 4.Re.20.b Esa.38.b
n Retro re. sol. decẽ gradibus i horologio achaz: p q̃ ces esaie ad postulationẽ ezechie. o Et addidit regi. ezechie esaias denũciando: sed de⁹ faciẽdo. p Uitaz. plongãdo eã. xv. annis. iiij. Reg. xx. q Spũ ma. vi. vltima.i. grẽ tpa. nã esaias de cõceptione xpi pphetauit d. Ecce virgo cõcipiet Esa. vij. Et de ei⁹ natiuitate dicẽs: Paruul⁹ nat⁹ est nobis: Esa. ix. Et de ei⁹ passione d. Ipse vulnerat⁹ ẽ pter iniq̃tates nr̃as ⁊c. Esa. liij. r Et cõsolat⁹ ẽ lu. i sion vsq; in semper. Ei⁹ eni pphetie sunt ad magnã cõsolationẽ fideliũ vsq; ad finẽ mundi. s Ostẽdit fu. ⁊ abscon. an. eueniret: vt captiuitatẽ futurã p regẽ babylonis ⁊ ei⁹ liberationem p cyrũ regem persarũ. Esa. xlv. ⁊ alia multa valde. 4.Re.23.a

Ca. XLIX

t Memoria iosie. Hic ponit laus iosie regis cum dr: Memoria iosie in cõpositione odoris facta.i. in oi bono. v In oi ore quasi mel idulcabit.i. sicut ẽ suauis ad audiendũ: ita dulcis ad referendũ.

Et vt

tilenã supat: qz cũ dauid dicere poterat: Qz dulcia fau. m. el.
Ps.118. t. sup mel o. m. Iosias q̃ interptat fortitudo dñi christũ signi
Ibi.23. ficat. de quo dr: Dñs fortis dñs potẽs in plio. Et alibi: Chri
Mat.1.d stus saluũ faciet pplm suũ a peccatis eorũ. Ipse çelo dei imũ
Ps.68. dat terrã iuda ⁊ hierlm ab oibus abominationib⁹ q̃ ait: Zel⁹ dom⁹ tue comedit me: ⁊ habet ventilabrũ in manu sua ⁊ purgat areã suã. a Preter dauid. Hi tres cõpatione alioꝝ nõ dicunt peccasse: qđ eni peccauerũt cõdigna penitẽtia deleuerũt ⁊ deuotione: ⁊ pietate deo placuerũt. b Incenderũt ele. Quidã hũc locũ in psona christi intelligũt. Hieremias eni interptat excelsus dñi q̃ destruxit regnũ diaboli: ⁊ cõtrarias potestates delens cyrographũ in cruce dñi.
Ibidẽ.2. Quare fre. gen. ⁊ populi meditati sũt ⁊c. his aũt destructis edificauit eccle
Mystice. siam dei. c Ezechiel qui. Mystice. Ezechiel qui roboratus a deo interptat: ⁊ in babylone cõuersans peccatoribus pdixit captiuitatẽ: cõuersis et penitentib⁹ veniã: christũ significat dei virtutẽ ⁊ dei sapiam: nos in captiuitate hui⁹ seculi visitasse: peccatorib⁹ penas ⁊ penitentib⁹ pdixisse remedia. d In imbri. Significat q pdicauerit sup peccatores vẽturã esse pluuiã vindicte: ⁊ p viã mãdatorũ dei gradientibus pmiserit cõsolationẽ misericordie. e Nã et ipse. qz christum signat qui est imago dei: vt quicunq; crediderit in deũ: hic quasi annulo si
Aggei.2.d gnet. Unde Agge⁹: Ponã te quasi signaculũ: qz te ele. di. do. exer. f Et iesũ filium. Quia p gratiã iesu christi qui est rex noster et sacerdos post captiuitatẽ diabolice oppressionis reedificat ecclesia.
Neemias

et vt musica in cõuiuio vini. Ipse est direct⁹ diuinit⁹ i penitẽtia

qz docuit gẽtẽ iudaicã penitere sup pctis suis.

gẽtis: ⁊ tulit abominatiões ipietatis: ⁊ gubernauit ad dñm cor ipius: ⁊ i dieb⁹ peccatoꝝ corroborauit pietatẽ. Pret dđ et ezechiã

ad comparationem horum.

⁊ iosiam oẽs reges pctm̃ cõmiserũt: nã reliquerũt legem altissimi reges iuda: ⁊ cõtẽpserũt timorez dei. Dederũt eni regnũ suũ alijs: ⁊ gloriã suã alienigene genti. † Incenderũt electã ciuitatẽ sanctitatis: ⁊ desertas fecerũt vias ipius

a sicut Hieremias pphetauerat et scripserat.

in mãnu hieremie: † nã male tra

a Unde: Ecce cõstitui te hodie sup gẽtes et super regna vt euellas et destruas et dispdas et dissipes et edifices et plantes.

ctauerũt illũ: q̃ a ventre matris cõsecratus est ppheta: euertere ⁊ eruere ⁊ pdere: ⁊ iteruz edifica

a in visione.

re ⁊ renouare. † Ezechiel q̃ui vidit conspectũ glorie: quã ostẽdit illi in curru cherubin: nam commemoratus est inimicorũ in imbri: benefacere illis qui ostenderunt rectas vias. Et duodecim pphe

a quia dignã memoriã posteris reliquerunt. b pdicatione sua.

tãrũ ossa pullulãt de loco suo: nã

a annũciantes.s. populo verbũ dei: ostenderũt se immunes a crimine taciturnitatis.

corroborauerunt iacob: et redemerũt se i fide virtutis sue. † Quo

a Christũ q̃ est magister babylonis.i. mundi. duce ppli isrl' qui regressus de babylone restaurauit templũ domini.

modo amplificem⁹ zorobabel: nã ⁊ ipse quasi signũ in dextera

a sacerdotẽ magnũ.

manu isrl'. Et iesuz filiũ iosedech:

Nico. de lyra

a Et vt mu. i cõui. vini.i. sicut armonia instrumẽtorũ musicoꝝ valde delectat in cõuiuio splẽdido ⁊ copioso: sic delectabilis est memoria iosie. b Ipse est dire. di. i peni. gẽtis. nã gentẽ regni sui induxit ad penitentiã d peccatis suis: ⁊ ad cultũ vnius veri dei destruẽs cultũ idolatrie. iiij. Reg. xxiij. c Et guber. ad do. cor ipius. .i. coriosie gubernationẽ regni totaliter ordinauit ad honorẽ dei. d Et in die. pctõrũ.i. tpe quo regnabat idolatrie peccatũ. eo q pater su⁹ amon et auus suus manasses fuerũt idolatre maximi. e Corrobo. pietatẽ.i. cultũ dei restituit ⁊ firmiter statuit obseruãdũ. f Preter dauid. Superius posite sũt laudes patrũ tẽpus transmigrationis pcedentiũ. Hic cõsequẽter ponit laus eoꝝ q̃ fuerũt tpe transmigratiõis. Circa qđ primo ponit transmigrationis seu captiuitatis causa. cũ dicit: Preter dauid et ezechiã ⁊ iosiam oẽs reges tam iuda q̃ isrl'. g Cõmiserunt pctm̃.s. idolatrie aliquo modo. nõ eñ dauid excusat ab alijs peccatis: vt a peccato adulterij: homicidij ⁊ pditionis in facto vrie: ⁊ a peccato iniusticie dando medietatẽ hereditatis miphiboseth seruo suo sibe: nec ezechias a peccato vane glorie: ostendẽdo magnificentiã suã nũcijs regis babylonis. h Nã reliquerũt legẽ altissimi.s. dei cui⁹ est infinita potentia. i Reges iuda. sicut reliquerant reges isrl'. k Dederũt eni regnũ suũ alijs. demerendo q alijs daret vtpote babylonijs. l Incenderũt electã sanctitatis ciuitatẽ.s. hierusalẽ ad diuinũ cultũ electã que fuit incensa pter eorũ demerita. m Et desertas fecerunt vias ipius. nã ciuitate destructa nullus illuc veniebat. n In manu hieremie.i. fm ei⁹ pphetiã: q̃ frequenter dixit eis ciuitatẽ destruendam nisi se subijcerent regi babylonis: Hiere. xxxviij. o Nã male tractauerũt illũ q̃ a ventre matris cõsecratus est ppheta.s. hieremiã: de quo dixit dñs Hiere. j. Anteq̃ exires de vtero matris sanctificaui te: ⁊ pphetã in gentib⁹ dedi te: hũc aũt male tractauerũt ponẽtes eũ in lacu vbi nõ erat aqua sed lutũ vt ibi moreret in angustia. p Euertere ⁊ irruere ⁊ pdere. Ad h eni cõsecrat⁹ fuit ppheta vt denũciaret euersionẽ ciuitatis ⁊ tẽpli ⁊ destructionẽ populi p chaldeos. q Et iterũ edificare ⁊ renouare. p reges psarũ: ⁊ nõ solũ h pphetauit de filijs isrl' sed etiã de multis alijs gentib⁹ ⁊ regnis: Hiere. j. Ecce constitui te hodie sup gentes ⁊ sup regna vt euellas et destruas ⁊ dispdas ⁊ dissipes ⁊ edifices ⁊ plantes ⁊c. Consequẽter ponit laus ezechielis. cũ dicit: r Ezechiel qui vidit cõspectũ glorie: illa visio ponit Ezechielis ca. j. q̃ fuit ibi exposita diffuse de quattuor regnis principalib⁹: ⁊ deo omnib⁹ psidente. s Nã cõmemoratus est inimicorũ in imbre.i. in verbis pphetie sue: Deut. † Dic.32.
xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea ⁊c. Ezechiel eĩ mala futura illis gentibus q̃ filios isrl' iniuste affligerant pphetauit: ⁊ bona illis q̃ eos misericorditer et iuste tractauerãt. vt patet eius pphetiã intuenti specialiter † Ibi.1.b
a. xxj. ca. vsq; ad. xxxiij. Consequenter ponit laus duodecim pphetaruz simul: quoꝝ tamẽ aliqui fuerũt ante transmigrationẽ babylonis: ⁊ aliqui post scz aggeus zacharias ⁊ malachias: pter qđ eorũ laus ponit hic cuz eorũ laudib⁹ qui fuerũt tpe intermedio. cuz dicit: t Et duodecim p. ⁊c. tũ qz sepulti fuerũt honorifice ad plõgationẽ bone memorie. tũ qz verisimile ẽ q ad sepulchra eorũ saltẽ aliquorũ fiebãt miracula: sicut dictũ est de sepulchro helisei ca. pce. † Ezec.1.f
v Naz corrobo. iacob.i. pplm isrl' i fide ⁊ morib⁹ suis sãctis exemplis ⁊ exhortationib⁹. x Et rede. se a pena ⁊ culpa peccatiũ. y In fi. vir. sue.i. i fidelitate pdicationis sue de cõtingẽtibus nihil omittẽdo: ⁊ h mõ dr Ezech. iij. Ipse q̃dẽ i iniq̃tate sua moriet: tu aũt aĩam tuã liberasti. z Quõ. Hic ponit laus patrũ tps trãsmigratiõis sequẽtiũ. ⁊ scđo p modũ breuis recapi † Aggei.1.b
tulatiõis laus q̃rũdã pcedentiũ. ibi: Nemo nat⁹. Circa pmũ dr: Quõ amplificem⁹.i. digne laudem⁹ zorobabel ⁊ subdit rõ cũ dr: a Nã ⁊ ipse q̃si si.i dex. manu.s. dei: b Isrl'.i datiuo casu.i. populo israelitico ad ei⁹ cõsolationẽ. Ad intellectũ hui⁹ sciẽdũ q h accipit de fine Aggei pphete vbi † Zach.3.a 1.Esd.3.a
dr: In die illa dicit dñs exercituũ assumã te zorobabel fili salathiel ⁊ ponã q̃si signaculũ: qz te elegi. sicut fuit ibidẽ expositũ fm Ra. Sa. ɔ istud qđ dr d iechonia auo zorobabel: Hiere. xxij. Uiuo ego dicit dñs: qz si fuerit iechonias fili⁹ ioakim regis iuda: ãnul⁹ i manu dextera mea: iñde euellã eũ. h ãt accipit signũ ⁊ Aggei vltimo signaculũ p annulo: eo q antiq̃t⁹ lr̃e pncipũ suis ãnulis signabãt: vt pz Hester. viij. Est igit sensus fm Ra. Sa. q sicut iechonias fuit a deo repulsus pt maliciã suã. sic zorobabel nepos ei⁹ deo accept⁹ pt suã iusticiã. h sic dictũ fuit Aggei vl. scriptura illa meli⁹ exponit de christo: auctor aũt iste q̃ fuit hebre⁹ videt seq̃ expositionẽ hebreorũ. Põt tñ dici q illa lr̃a Aggei vl. intelligit de vtroq;: de zorobabel min⁹ pfecte q̃ edificauit tẽplũ materiale: ⁊ pfecti⁹ de xpo q̃ edificauit tẽplũ spũale: sicut illud. ij. Reg. vij. Ego ero illi in patrẽ ⁊ ipse erit mihi in filiũ. intelligit de salomone ⁊ de xpo etiã ad litterã: sicut dixi diffusius sup eplam ad Heb. j. ca. vbi hec auctoritas allegat dicta de xpo. c Et iesum filiũ iosedech. q̃ fuit sacer

Joh.14.b a Neemias cōsolator de⁹: vel cōsolat⁹ a dño: hic xpm significat q̃ ait: Rogabo patrē meū et aliū paraclytū dabit vobis qui edificat ciuitatē dei.i.ecclīam:⁊ ↄsolat̄ merētes. Vñ: Edificās hie.do. dis.isrl̄ ↄgre.
Ps.146. Qui sanat cōtritos corde ⁊c̄. b Nemo nat⁹ est. Enoch dedicatio hic xpm significat: q̃ edificauit ⁊ ↄsecrauit ecclesie sanguine suo: q̃ sine pctō venit ī mūdū:⁊ cū glia suscepturus est ī celum. De q̃ dr:
Ibidē.4 Speciosus forma p̄ filijs hoim. Et alibi
Eph.4.b Ascēdēs in altū captiuā duxit captiuitatē. c Et ioseph. Joseph sicut iacob pater ei⁹ terrā ꝓ.desiderabat egyptū detestabat̄: instruens nos vt desideremus terrā viuētiū vt qui escam⁹ ī pace. d Et ossa ipi⁹. Significat ꝙ ioseph ante mortē suā ꝑnūciauit fratrib⁹ suis: de⁹
Gen̄.vlti. in fine. visitabit vos: asportate vobiscum ossa mea de loco isto:⁊ h̄
Exo.13.d factū ē: q: filij israel
Jos.24.g asportauerūt secū ossa ei⁹ de egypto: ⁊ sepelierūt in sychē: q̃ ē neapolis vrbs samaritanoꝝ. e Seth et sem. Seth fili⁹ adā ⁊ sem primogenitus noe tā fide q̃s morib⁹ hoib⁹ sui tpis p̄lati sūt: in q̃b⁹ xps significat̄ q̃ de⁹ ⁊ hō ē:
Philip.2.c cui deus dedit nomē qd̄ est sup oē nomē: vt in nomie iesu omne ge.fle.⁊c̄. Ca.L f Simon onie. Ad hoies in tpe peruenit: q: iste simō fuit fili⁹ onie q̃ de symeōe cognomine iusto nat⁹ est. Onias aūt vt Josephus refert pusillanimis et auar⁹ Ptolemeo regi tributa n̄ reddens: ad iracundiā ꝓuocauit. Moriens autē onias simoni filio sacerdotiū etiā reliq̃t: q̃ etiā mortuo filius onias successit. Fuit aūt hic simō pōtifex iudeorū: cū ptolemeo⁹ euergetes regnaret in egypto ī asia:⁊ syria seleuc⁹. Patet vero iesu hui⁹ libri scriptorē ⁊ hūc ⁊ istum simonē eisdē fuisse tēporib⁹ cū vitā simonis ⁊ mores tā expresse describat iesus. g Putei aquarū. Profūditates scripturarū q̃ ī diuinis libris sub figuris latēt: sed ore ꝑdicatorū redūdāt q̄si mare ad saturitatē plurimorū. b Et ingres.dom⁹. Quia in rudibus quos signat atriū: ⁊ in ꝑfectis q̃ signant̄ p domū

mū

D

a q̃ in dieb⁹ suis edificauerūt do/ b
mū:⁊ exaltauerūt tēplū sactū dño c
paratū in gloriā sempiternā. Et d
a neemias i memoria multi tem/
poris q̃ erexit nobis mūros euer e
sos:⁊ stare fecit portas ⁊ serās: q̃ f g
b erexit domos nr̄as. Nemo nat⁹ ē h
i terra q̄lis enoch: naz et ipe rece/ i
c pt⁹ ē a terra. Et ioseph q̃ nat⁹ est k
hō: princeps fratrū: firmamētū
gentis: rector fratrū: stabilimētū
d ppl̄i:⁊ ossa ipius visitata sunt: et l m
d post mortē ꝓphetauerūt. Seth ⁊ n
sem apud homies gloriā adepti
sūt:⁊ sup oēm aiam i origie adā. o

e Simon onie fili⁹ Ca. L p
sacerdos magn⁹: q̃ ivita q
sua suffulsit domū: et in diebus r
suis corroborauit tēplū. Templi s
etiā altitudo ab ipo fūdata ē du/ t
plex edificatio:⁊ excelsi parietes v
tēpli. In dieb⁹ ipi⁹ emanauerūt x
g putei aquaꝝ:⁊ q̄si mare adipleti
sūt supra modū. Qui curauit gē y
tē suā:⁊ liberauit illā a pditione. z
Qui ꝑualuit āplificare ciuitatē: a
q̃ adept⁹ ē gloriā i ↄuersatiōe gē b c d e
h tis: et ingressum dom⁹ ⁊ atrij am f
plificauit. Quasi stella matutia g

A

dos magn⁹ in reditu captiuitatis babylonice. a Qui.s.ȝorobabel ⁊ iesus. b In dieb⁹ suis edi.domū.eā fundādo tpe Cyri.j.Esdre.iij. c Et exaltauerūt tēplū.nā opus impeditū p plures annos resūpserūt anno scd̄o darij reg. psarū:⁊ cōsūmauerūt āno ei⁹ sexto.j.Esdre.vj. Cōsequēter ponit̄ laus neemie cū dicit̄: d Et Neemias in memo.mul.tpis.supple debet esse apud bonos. e Qui erex.no.mu.hierl̄m.euersos a chaldeis. f Et stare fecit por.⁊ seras: Neemie.vij. g Qui erexit domos nostras.q: nō solū muros hierl̄m reparauit: sed etiā intra muros plura edificia. h Nemo. Hic p modū recapitulatiōis ponit̄ laus quorundā patrū trāsmigrationē p̄cedētiū:⁊ primo ipius Enoch a quo incepit laudare patres in speciali.s̄.xliiij.ca.dicit igit̄: Nemo nat⁹ est in terra qualis enoch.s.i oībus bonis cōditionib⁹.q̄libet eñ sanctus habet aliquā gratiā specialē a deo quā nō habet ali⁹: saltē in equali ⁊ sili gradu p oīa: ꝓpter qd̄ d̄ quolibet cōfessore canit ecclīa: Nō est inuētus silis illi q̃ cōseruaret legē excelsi ⁊c̄. i Nā ⁊ ipse recep. est a terra.nr̄e habitationis ⁊ trāslat⁹ ad paradisum terrestrē.vt dictū est.s̄.xliiij.ca.ↄñr ponit̄ laus ioseph.cū dr: k Et ioseph q̃ na.ē hō prin. fratrū.i. ad hoc nat⁹ est vt esset princeps fratrū suoꝝ.p h̄ eñi cōseruauit patrē ⁊ totā cognationē suā: Gen̄.xlv.iō subdit̄: Firmamētū gētis ⁊c̄. l Et ossa ipius visitata sunt.nā filij isrl̄ recedētes de egypto ea secū portauerūt. Exo.xiij. Tulit q̃ȝ moyses ossa ioseph ⁊c̄. m Et post mortē ꝓphetauerūt.i.ioseph fuisse verꝫ ꝓphetā ostēderūt.nā h̄ ꝑdixerat: Gen̄.vl.d. Deus visitabit vos: asportate vobiscū ossa mea. Cōsequenter ponit̄ laus seth filij ade:⁊ sem filij noe. cū dicit̄: n Seth ⁊ sem apud ho.glo.adep.sunt.virtutis et ꝑsidētie.iō subdit̄: o Et su.om.aiam in ori.adā: id est sup oēm hoiem ab adā descēdētē. Dicit eñi hic glo.ꝙ isti duo habuerūt dñiū sup oēs hoies sui tēporis saltē ꝓ aliq̃ pte vite sue.seth ante diluuium: et sem post ipm. Nō eñ ē verisile ꝙ toto tpe vite sue habuerint dñiū tale: q: nō ꝑmisissent mala sic augmētari in terra. Ca. L

p Simon onie fili⁹. Hic vltimo ponit̄ laus simonis onie filij q̃ fm oēs hystoriographos fuit sūm⁹ pontifex hebreoꝝ tpe ptolemei euergetis reg. egypti. Jlla v̄o q̃ hic dicunt̄ de laudib⁹ ei⁹ nō habēt ex libris sacre scripture tā canonicis q̃s nō canonicis: q̃ de ipo nullā vident̄ facere mētionē: s̄ dicūt expositores aliq̃ hui⁹ libri ꝙ Josephus eā narrat̄ vbi: nō dicūt. ꝓpt̄ qd̄ reuolui librū Josephi q̃ d̄ antiq̄tat. iudaice ī q̃ sperabā eā reperire: s̄ de isto nihil plus repperi nisi ꝙ defuncto p̄re successit ei in sacerdotij principatū.xij.libro: qd̄ ē mihi satis mirabile.nā ibi scribūt̄ facta notabilia pōtificū aliorū illi⁹ tpis. Et de isto cui⁹ describit̄ hic excellētia valde notabilis: nihil ampli⁹ q̃s illud qd̄ dictū est cōtinet̄. Presens igit̄ caplm ī tres ptes diuidit̄.nā ꝑmo ponit̄ hui⁹ simonis cōmēdatio.scd̄o triū gētiū detestatio.ibi: Duas gētes.tertio scriptoris hui⁹ libri ↄclusio.ibi: Doctrinā sapie. Prima adhuc ī tres.q: primo cōmēdat̄ de ciuitatis ⁊ tēpli fulcimento.scd̄o de virtutū ornamēto.ibi: Quasi stella.tertio de diuini cult⁹ augmēto.ibi: Circa illū. Circa ꝑmū dr: Simō onie fili⁹. Jste onias nō ē ille de q̃ fit mētio.ij. Machab.iij.s̄ fuit ante illū. q Qui in vi.sua suf. domū.i.tēplū: inueterata ipi⁹ resartiēdo. r Et ī die. ⁊c̄.repetitio ē eiusdē snīe ad maiorē expssionē. s Tēpli etiā alti.ab ip.fū.est.nō pōt hic accipi altitudo ꝓut signat ꝓfūditatē: sic̄ dr Job.iiij.pute⁹ alt⁹ ē. Tēplū eñ illd̄ fūdatū fuit p ȝorobabel ⁊ iesū filiū iosedech tpe cyri:⁊ p eosdē ↄsūmatū āno.vj.darij.vt dictū ē ca.p̄ce. ꝓpt̄ qd̄ sic exponēdū ē: Tēpli etiā altitudo ab ipo fūdata ē.i.resarcita ⁊ ad firmitatē reducta. erat eñ exposita vēt. et pluuijs mag. q̃s ptes cetere: ꝓpter qd̄ indigebat repatiōe. t Duplex edi.nā ibi repanda erāt aliq̃ d̄ lignis ⁊ aliq̃ d̄ lapidib⁹. v Et excelsi pa.tē.q̃s fec̄ resarciri ī pte supiori vbi mag. idigebāt rōne ꝑdicta. x In die.⁊c̄. nā aq̄ductū ⁊ piscinā q̃ fecerat ezechias: vt dictū ē.s̄.ca.xlviij.restituit ī meliorez statū. y Qui cu.gē.suā.iudaicā ipāȝ īstruēdo debite ⁊ regēdo. z Et li.⁊c̄.s. pctōꝝ: vl̄ a tribulatiōe circūstātiū adūsarioꝝ. a Qui ꝑua.āpliare: al's āplificare ci.nūerositate habitantiū ⁊ copia victualiū. b Qui adep.est glo.i.virtutē et honorē. c In cōuer.gē.sue.p melioratiōnē vite. d Et igressū dom⁹.i.vestibulū tēpli. e Et atrij.sacerdotū. f Amplificat⁹ ē.antiq̄ta resarciēdo ⁊ ī melius reformādo. g Quasi stella. Hic ↄñr cōmēdat̄ de virtutū ornamento.cū dr:

Quasi

mū magistrorū excrescit meritū. a In accipiendo ipm. Ordo ꝑdicatorū accipiendo stolā glīe:⁊ vestiendo se cōsūmatione v̄tutū: indiciū dignitatis sue et ornatū fidei:⁊ vestitum bone opatiōis demōstrat. Hec eñi debēt in sacerdotib⁹ apparere vt digne possint do/
Act.1.a cere. Vñ: Cepit iesus fa.⁊ do.⁊ ꝓ eis p̄ces fundat. b In accipiēdo aūt ⁊c̄. Partes accipit de manu sacerdotis q̃ bone opationis actū exigit a ministris. c Et in cōsū. ⁊c̄. Cōsūmata oblatio dat̄ excelso regi qñ corpus xpi offert̄ deo. d Effudit in fun. In cōmemoratione christi q̃ est fundamētū ecclesie. Hui⁹ oblationis ē odor suauissimus deo oipotēti. e Tūc excla. Christi sacerdotes ꝑdicationē exhibuerūt p passionē cōsūmatā. Ductiles tube bñdicūtur: q: ꝑdicatores tanto crescūt quāto tribulationū malleis ꝑcutiunt̄. f Tūc oīs po. Cū officiū ecclesiasticū p ministros altar. agitur ī memoriā xpi: populus ad laudē christi ꝓuocat⁹: ꝓsternit se ī faciē.i.cordis sui exhibet humilitatē. g Dare pre. Quia q̃cquid in timore et amore dei agit̄: corā deo ē oratio ⁊ odor suauitatis. Quia oīs ecclīa satagit vt ꝑseueret in p̄ce vsq̃ ad finē mūdi qñ corpus xpi ī corruptiōe honorabit̄:⁊ mēbra capiti suo cōiūgentur. g Et rogauit. Quia quicq̃d ī vnitate fidei deo offert̄ apd̄ eū recipit̄ q̃cq̃d extra ipietati deputat̄. Magn⁹ fit ī ecclīa son⁹ qñ orātib⁹ sacerdotib⁹ et bñdicētib⁹: rñdet oīs ppl's: amē: q̃ son⁹ tā ad clamorē vocis q̃s ad deuotionē cordis ꝑtinet.
1.Re.16.b Nō eñ videt ī facie: de⁹ aūt in corde. h Tūc descē. Cetus sāctoꝝ exultās extollit ī.o.cō.fi.isrl̄: qñ grās agit ꝓ ꝑfectiōe laboris ī salute vniūsi ppl̄i: tūc laudes mltiplicat: orōnē iterat: q: nūq̃s a laudib⁹ cessat. i Ostē. de.vir. Predicare.s. miscōiaꝫ ei⁹ q̃ dat nob iocūditatē cordis ⁊ pa

cem

i medio nebule:⁊ q̄si luna plena i a b
dieb⁹ suis lūcet. Et q̄si sol refulgēs c
sic ille effulsit in tēplo dei. Quasi d
ārcus refulgēs iter nebulas glīe:
⁊ q̄si flos rosaꝝ i dieb⁹ vernis: et e
q̄si lilia q̃ sūt i trāsitu aque:⁊ q̄si f g
thūs redolēs i dieb⁹ estat. Qua h
si ignis effulgēs:⁊ thus ārdēs in i
igne. Quasi vas auri solidū orna k l m
tūꝫ oi lapide p̄cioso. Quasi oliua n
pullulās:⁊ cuꝑssus i āltitudine se o
a extollēs. In accipiēdo ipm stolā p
glīe:⁊ vestiri eū i cōsūmatiōe v̄tu q
tis. In āscēsu altar. sācti glīaꝫ de r
dit scītat. amictū. In accipiēdo s t
b aūt ptes de manu sacerdotū: et v
ipe stās iūxta arā. Circa illū coro x
na fratꝝ:⁊ q̄si plātatio cedri i mō y
te libano: sic circa illū steterūt q̄si z a
rami palme ⁊ oēs filij aarō i glīa b
sua. Oblatio aūt dñi i manib⁹ ip c
c sorū corā oi synagoga isrl̄: et cō/ d e
sūmatiōe fungēs i arā: āplificare f
oblatiōem excelsi reg. Porrexit g
manū suā i libatiōe:⁊ libauit de
d sāguine vue. Effudit i fūdamēto h
altar. odorē diuinū excelso ꝑnci/
e pi. Tūc exclamauerūt filij aarō: i i k
tubis ductilib⁹ sonuerūt:⁊ auditā
fecerūt vocē magnā i memoriā co/
f rā dño. Tūc oīs ppl's sil' ꝓpauerūt l
⁊ ceciderūt i faciē sup t̄rā adorare m
dñm deū suū:⁊ dare p̄ces oipotē/
ti deo excelso. Et amplificauerūt n
psallētes i vocib⁹ suis:⁊ i magna o p
domo fact⁹ ē son⁹ suauitat. plen⁹.
g Et rogauit ppl's dñm excelsū i p̄ce:
vsq̃ dū ꝑfect⁹ ē honor dñi:⁊ mu q
h n⁹ suū ꝑfecerūt. Tūc descēdēs ma r s
nus suas extulit i oēꝫ ↄgregatio
nē filiorū isrl̄ dare gloriā deo a la t
bijs suis:⁊ in nomie ipius glīari. v
Et iterauit orationem suam: vo/ x
i lēs ostēdere virtutē dei. Et plus y

Quasi stella matutina q̃ clarior est ceteris. a In medio nebule.q.d.etiā inter malos refulsit doctrinis ⁊ exemplis. b Et quasi lu.ple.q.d.ī eo nihil apparuit defectus ⁊ obscuritat. c Et q̄si sol refulgēs.lumine suo illustrās alios ⁊ ad feruorē charitatis idūcēs. d Quasi ar.refulgēs. diuersis colorib⁹.sic iste refulsit varijs v̄tutib⁹. e Et q̄si flos ro. ī die. vernis.tūc eñ redolēt maxie: p qd̄ notat̄ diffusio bone fame.ij.Coꝝ.ij. Christi bon⁹ odor sum⁹: ī oī loco. f Et q̄si li.i q̃ notat̄ virt⁹ castitat. g Et q̄si thus re.i q̃ notat̄ v̄t⁹ sue orōnis: Ps̄.cxl. Dirigat̄ orō mea sic icēsū ī ↄspectu tuo. h Quasi ig.ef.fulgore doctrine. i Et thus ar. exponat̄ vt pri⁹. k Quasi vas au. ↄtētiuū sapie: q̃ p auꝝ designat̄: l Solidū.p v̄tutē patie. m Ornatū oi la.p̄.i. oi genere v̄tutū. n Quasi oli.pul.i.opa miscdie multiplicās: nā oleū orit̄ d̄ oliua qd̄ miscdiam significat. Luce.x. Alligauit vulnera ei⁹ infūdēs oleū ⁊ vinū. o Et cuꝑssus i al.se extollens.p cōtēplationē celestiū. p In accipiēdo ipm sto.glie.q.d.ex ꝑdict. ptꝫ ꝙ dign⁹ fuit accipe stolā glie.i.tunicā hyacinthinā q̃ sol⁹ sacerdos sūm⁹ vtebat̄. q Et vestiri eū i ↄsu. v̄tut.i.suphumerali ⁊ rōnali ⁊ mitra ⁊ lamina scā q̃ erāt cōsūmate v̄tutis signa. r In ascēsu al.sācti glo.de.i.signauit: s Sāctitatis amictū.i. amict⁹: accipiēdo neutrū ꝓ masculino: sicut eñ dictū ē hec ornamēta significabāt excellētiā sāctitatis q̃ i pōtifice debet eē p̄ ceteris: q: sequester ē:⁊ medi⁹ iter ppl'm ⁊ deū. t In accipiēdo āt ptes d̄ ma.sa.i. decimā decimaꝝ q̃s accipiebāt sacerdotes a ppl'o:⁊ de illis decimā ptē offerebāt sūmo sacerdoti. v Et ipse stās iuxta arā.i.semp parat⁹ ad exercitiū sui officij. x Circa illū. Hic cōmēdat̄ de diuini cult⁹ augmento:⁊ ꝑmo ī ministrorū collegio.scd̄o ī toto ppl'o.ibi: Tūc oīs. Circa ꝑmū dicit̄: Circa illū corona fratrū: id est societas magna minorū sacerdotū ⁊ leuitaꝝ sibi ministrātiū. y Et q̄si plā.ce.ī mō. libano.i. sic cedri ī mōte libano plātate sūt ī magna mltitudine: z Sic circa illū steterūt.sacerdotes ⁊ leuite. a Quasi ra.palme.i.sicut rami palme circūdāt stipitē: sic isti pontificē. b Et oēs fi.aarō ī glia sua. Jsti erāt minores sacerdotes q̃ erāt nobili⁹ ornati q̃s leuite: nam habebāt tunicas lineas baltheos ⁊ mitras. c Oblatio aūt dñi ī ma.ipoꝝ.i.p man⁹ ipsorū fiebat ī altari holocaustoꝝ.iō subdit̄: d Corā oī syna.isrl̄.i.corā multitudine plebis q̃ nō admittebat̄ ad vidēdū oblationē incēsi q̃ fiebat ītra tēplū. vñ dr Luce.j. Et oīs multitudo ppl'i erat foris orās hora incensi. e Et ī cōsū.fun.ī arā.i.sup arā incēsi.oblato nāq̃ sacrificio ī altari holocaustorum: qd̄ erat sub diuo cremabat̄ thymiama sup altare incēsi ī tēplo:⁊ tūc erat sacrificiū cōsūmatū: vt hr̄ Heb.ix. f Amplificare obla.excelsi regis.i.ad offerēdū amplam ⁊ ꝑfectā oblationē excelso regi. g Porrexit ma.suā in libatione.i.liquidorū oblatione:⁊ potissime d̄ vino. iō subdit̄: Et libauit ⁊c̄. h Effudit ī fū.alta.⁊c̄.nā vinū oblatū sup altare ī odorē suauitatis dño decurrebat ad basim altaris ⁊c̄. i Tūc excla.filij aarō.i.minores sacerdotes: k In tubis ducti.so. Dicit eñ Ra.Sa.ꝙ qñ fiebat libatio de vino ī magnis solēnitatib⁹: minores sacerdotes incipiebāt buccinare ⁊ leuite cātores canere. l Tunc oīs po.h̄ cōmēdat̄ d̄ diuini cult⁹ augmēto ī ppl'o cum dr: Tūc oīs ppl's simul ꝓperauerūt laudare deū fm modū suū.iō subdit̄: m Et ceci.ī fa.sup ter.ado.s. humiliter ⁊ deuote. n Et am.i.ample deū laudauerūt: o Psallētes ī vo.suis.leuite cantores. p Et ī ma.do.i.ī tēplo. Et accipit̄ h̄ templū large p atrio sacerdotū ī q̃ erat altare holocaustoꝝ. q Et vsq̃ dū pfe.ē ho.dñi.i. obsequiū pōtificis ⁊ ministroꝝ ad honorē dei. r Tūc des.pōtifex simon d̄ altari. s Man⁹ su.ex.ad regrādū dño.iō s̄bdit̄: t Dare glo.⁊c̄.ad bñdicēdū ppl'o.iō s̄bdit̄: v Et ī noīe.⁊c̄. nā ī noīe dñi tetragrāmaton: qd̄ ē gl'iosū: bñdicebat pōtifex ppl'm. x Et ite.orōnē ⁊c̄.q̃ totiēs parat⁹ ē dare q̄tiēs depcat̄ humil'r ⁊ deuote cū alijs ↄditionib⁹ req̄sit. ad exauditionē orōnis. y Et pl⁹ ora. qd̄ ī aliq̃b⁹ libris īterponit̄: Post rursū.ñ ē ī libris correctis

B E D

rectis

Universidad de Deusto Bilbao

✠ cē in tpib⁹ eternis vt oēs veri israelite ⁊ amatores regis eterni ꝑdicet potentiā ⁊ bonitatem dei in liberatione populi sui.

a Duas gen. Ruina duplex gentilitas .s. q̄ idolatria polluta est et cōuersatione vana.

b Doctrinā. Opus suū cōmēdat: ostēdēs quā vtile sit legenti meditāti et operāti. Oratio iesu melius ad totā ecclesiā refertur q̄ ad vnā ꝑsonā: q̄r i ea multe species tribulationū ⁊ diuersa solatia describunṫ.

Ca. LI

c Confitebor tibi ⁊c. Qm̄ adiu. Christus adiutor ⁊ ꝓtector est sponse sue q̄ tradidit se metip̄m ꝓ ea: vt liberaret eaȝ a ꝑditiōe originalis peccati.

A

Por. tri. hec sunt ora principū et tyrannoꝝ vnde mine prodeunt ⁊ fraudulentie q̄ seruos dei negare fide compellunt.

d A pressura. Dañ. 3. c Ḣ trib⁹ pueris cōtigit in camino ignis corpaliter. Sȝ oēs sācti ab estu ꝑsecutionis liberātur spūaliter.

e Vita mea. Quia vita carnis quotidie deficiēdo ad mortē tēdit. Mortē enī infernū vocat: q̄r mors carnis primi peccati vindicta est: sicut infern⁹ peccātiū aīarū pena ꝑpetua.

e Circūdede. Videns ecclia ab hostib⁹ se circūdari: ⁊ hūanū se esse solatium a deo q̄rit adiutoriū a q̄ ē oē bonū cui attribuit q̄ liberaṫ ab inimicis.

B

✠ Cū adhuc

orauit deū oīm: q̄ magna fecit i oī terra: q̄ auxit dies nr̄os a vētre m̄ris nr̄e: ⁊ fec̄ nobiscū scd̄m suā misericordiā: det nobis iocūditatē cordis: ⁊ fieri pacē i dieb⁹ nr̄is i isrl̄ ꝑ dies sempiternos: credere isrl̄ nobiscū eē miscd̄iam dei: vt liberet nos in diebus suis. Duas gentes odit aīa mea:

a scȝ heretica. b vna et simplex sed diuersis composita erroribus.

tertiā autez nōn est gens quam

a prima. iudei.s. supbie. hyspidi.

oderim. Qui sedēt i mōte seyr: ⁊ philistijm: ⁊ stult⁹ pplus q̄ habitat i sychimis. Doctrinā sapientię ⁊ disciplinę scripsit i codice isto: iesus fili⁹ syrach hierosolymita: q̄ renouauit sapiam de

meditando et opere implendo.

corde suo. Beat⁹ q̄ i istis versaṫ bonis: q̄ ponit illa in corde suo sapiēs erit semꝑ. Si eni hec fece-

a sapia. ꝑ quā.s. ad regnū ꝑuenire valeam⁹

rit: ad oīa valebit: q̄r lux dei vestigiū ei⁹ est.

Ca. LI

a dn̄s et rex ecclesie christus qui caput et sponsus eius.

Confitebor tibi dn̄e rex ⁊ collaudabo te deum saluatorē meū. Confitebor noī tuo q̄m adiutor ⁊ ꝓtector fact⁹ es mihi: ⁊ liberasti corp⁹ meū a

a a ꝑsuasione idolatrie: ne seruirē potius creature q̄ creatori. persuasionibus.

ꝑditiōe: a laqueo ligue iniq̄: ⁊ a

a philosophorū hereticorū.

labijs opāntiū mēdaciū. Et in

a persecutorū vel fideliū qui expectabant passionis mee aduentum.

ꝯspectū astātiū fact⁹ es mihi ad-

a a persecutione. b nō merita.

iutor. Et liberasti me scd̄m mlti-

a persecutorib⁹.s. q̄ seuiunt: vt deuorēt plebeȝ dei sicut escam panis.

tudinē miscd̄ię noīs tui. A rūgientib⁹ ꝑparatis ad escā: de manib⁹ querentiū aiam meā: ⁊ de

a vel de portis tribulationū.

porti tribulationū q̄ circūdederūt me. A pressura flāmę q̄ circūdedit me: ⁊ i medio ignis nō sū ęstuat⁹. De altitudine vētris in-

a hereticorū vel falsorū testiū.

feri: ⁊ a lingua coinquinata: ⁊ ā

a liberauit me: subaudis: ne ius inimicorū ꝑueniret ad interitū animarum.

vbo mēdacij: ā rege iniquo: ⁊ a lingua iniusta. Laudabit vsq̄ ad mortē aīa mea dn̄m: ⁊ vita mea appropinquās erat i inferno deorsum. Circūdederunt me vndiq̄: ⁊ nō erat q̄ adiuuaret. Respiciēs erā ad adiutoriū ho-

rect⁹. a Deū oīm. i. creatorē oīm ⁊ gubernatorē. b Qui ma. fecit in oī terra. i. omni nāq̄ terra apparēt effect⁹ dei mirabiles ⁊ magni. c Qui auxit dies nostros ⁊c. alimētū ⁊ augmētum cōferēdo. ⁊ i vita cōseruādo. d Et fecit nobi. scd̄m suā mi. pctā nr̄a remittēdo. e Det no. iocū. cordis. dona spūssancti cōferēdo. f Et fieri pacē in die. no. i isrl̄. vt liberi⁹ sibi seruiam⁹. g Per dies sem. credere isrl̄ no. esse miseri. dei. i. vt filij isrl̄ ꝑ alia regna dispsi semꝑ credāt nobis adesse misericordiā dei: vt sic magis desiderēt venire in iudeā: ⁊ sup hoc deū orent. iō subdiṫ: h Vt liberet nos in die. suis. a gentiliū seruitute. i Duas gentes. Hic ꝯñr ponit triū gētiū detestatio. cū dicit: Duas gētes odit aīa mea. ꝓpter mala q̄ fecerūt pplo israel. k Tertia aūt nō est gēs quā oderim. s. tm̄ quātū duas ꝑmas ita exponūt aliq̄: s̄ videṫ mihi ꝑ ꝯrīū exponēdū sic: Tertia seȝ gēs quā odio. l Nō est gēs. aliqua alia. m Quā oderiȝ supple tātū quātū ipam. vt postea videbiṫ. n Qui sedēt in mō. seyr. hec est gēs prima. s. idumeorū ab esau descēdētiū: q̄ fuit dn̄s mōtis seyr: Geñ. xxxij. ⁊ sicut ille ꝑsecutor fuit iacob fratris sui: Geñ. xxvij. sic idumei ab eo descēdētes ꝑsecutores fuerūt filiorū isrl̄ a iacob descēdentiū. o Et philistijm q̄ multuȝ ꝑsecuti fuerūt filios isrl̄: vt ptȝ. j. Reg. in plurib⁹ locis. p Et stult⁹ populus q̄ habitat in sychimis. Isti sunt samaritani quos rex assyriorū adduxit de regno suo ad habitādū samariā: ⁊ alia loca circa ipam: vt hr̄. iiij. Reg. xvij. ⁊ aliq̄ de istis habitabāt i sychem vsq̄ ad tp̄s xp̄i: vt ptȝ Ioh. iiij. ⁊ isti semꝑ fuerūt iudeis cōtrarij ⁊ infesti: vt ptȝ. j. Esdre ⁊ Neemie in plurib⁹ locis: ⁊ magis q̄ alij post reditū captiuitatis babylonice: quo tp̄e scriptus fuit liber iste. Ideo dicunṫ magis odiosi q̄ alij: q̄ illo tp̄e nō legunṫ iudeis sic fuisse molesti: ⁊ q̄r magnā partē occupabāt terre iudeoꝝ. Dicunṫ aūt hic populus stult⁹: q̄r cū dominū colerēt dijs q̄ȝ suis seruiebāt. iiij. Reg. xvij. q Doctrinā. Hic ponit doctoris hui⁹ libri cōclusio. cū dicit: Doctrinā sapientie: quātū ad cognitionē diuinorū. r Et discipline. quātū ad informationē morū. s Scripsit in codice isto iesus fili⁹ syrach. ad distinctionē iesu filij iosedech. t Hierosolymita. fuit enī iudeus natione. v Qui renouauit sapientiā. multa eī accepit de dictis antiquorū ⁊ maxime de ꝓuerbijs salomonis. x De corde suo. i. ꝑ studiū cordis sui. vel q̄r nō ab alio fuit ad h̄ excitat⁹: sed ꝓpria volūtate fecit: cū auxilio tm̄ diuino. y Beat⁹ q̄ in istis versaṫ bonis. meditando ⁊ operādo. iō subdiṫ: Qui ponit ⁊c. z Si enī hec fecerit ad oīa valebit. i. valēs erit in oībus ad salutē suā spectantib⁹: ⁊ etiā aliorū ꝑ suam doctrinā. a Quia lux dei. i. sapiētia in hoc codice descripta q̄ est quedā impressio diuini luminis. b Vestigiū ei⁹ est. i. via ad ip̄m ꝑducēs.

Ca. LI

Confitebor. In hoc vltimo capitulo scriptor huius libri grās ⁊ laudes reddit deo: sic ꝓcedēs: q̄ deū primo laudat. scd̄o ad sapiam alios inuitat. ibi: Cū adhuc sū iunior. Prima in duas. q̄r primo ponit hui⁹ laudis incboatio. secūdo ei⁹ cōtinuatio. ibi: Laudabit vsq̄ ad mortē. Circa primuȝ dicit: Cōfitebor tibi dn̄e. oīm ꝑ creationē. d Rex. ꝑ eorū gubernationē. e Et collaudabo te deū saluatorē meū. ꝑ specialē mei ꝓtectionē. f Cōfitebor noī tuo. cōfessione laudis. g Qm̄ adiutor ⁊ ꝓtector fact⁹ es mihi. ꝓtector in tēptatione diaboli: ⁊ adiutor i ꝓmotione boni. h Et liberasti cor meū a ꝑdi. i. a vitio gule ⁊ luxurie. i A laqueo lingue inique. i. a vitio detractionis. k Et a labijs ope. mēda. ꝑniciosum. l Et in cōspectu astantiū. s. angelorū q̄ tibi astāt: Dañ. vij. Milia miliū ministrabāt ei: ⁊ decies milies cētena milia assistebāt ei. m Factus ē mi. adiu. ꝯtra hostes spūales ⁊ corpales: iō subdiṫ: n Et liberasti me scd̄m mul. mise. no. tui a rugiētibus ⁊c. j. Petri. v. Aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circūit querēs quē deuoret. o A pressura flāme. incētiuoruȝ libidinis. p Que circūdedit me. ꝑ fomitē existētē in carne. q Et in medio ignis. libidinosi ardoris: r Nō sū estuatus. ꝑ cōsensum mortalis peccati. s De altitudine. i. de ꝓfunditate. Iob. iiij. Pute⁹ altus est ⁊c. t Vetris inferi. i qua pte sūt dānati: sed ad limbū patrū descēdebāt tūc sācti. v Et a ligua coinquinata. verbis scurrilib⁹ ⁊ imūdis. x Et a verbo mēdacij. ꝑniciosi. y A rege iniquo. i. a diabolo qui ē rex sup oēs filios supbie. z Et a lingua iniusta. i. calūniante alios sine causa: ⁊ hec oīa referunṫ ad illud qd̄. s̄. ponit. Liberasti me scd̄m mul. mise. no. tui ⁊c. a Laudabit. Hic ꝯñr ponit laudis cōtinuatio. cū d̄r: Laudabit vsq̄ ad mor. aīa mea dn̄m. i. ꝑ totā vitā meā. b Et vita mea appro. erat in inferno deorsum. supple nisi mihi affuisset diuinū auxiliū. c Circūdederunt me vndiq̄. spūs maligni q̄ tēptāt ex omni pte. d Et nō erat q̄ adiu. s. ex hoīb⁹. iō subdiṫ: Respiciēs erā ⁊c.

Memoratus

✠ a Cū adhuc. In iuuētute vl̄ pueritia maxie ꝓualent vitia. Vñ: Delicta iuuētutis mee et ignorā. meas ne memineris. Ps. 24. Cū adhuc. Post cōem ecclie orationē: refert q̄mō ab infantia q̄sierit sapiam.

b Prius q̄ ob. ⁊c. Significat se ante errorem puericie vl̄ iuuētutis desiderasse sapiaȝ: ⁊ a domino postulasse ⁊ vsq̄ ad nouissimū ꝑseuerasse.

c Tanq̄ pre. Decorē sapiētie comparat p̄coq̄ vue: vt ondat iocūditatē apō eā eē: p̄coq̄ enī vua d̄r eo q̄ cito maturescat.

d Confi. sum. Pri⁹ dicit se cōsiliū inisse vt faceret illā. Deinde celo boni ex ardescere: postea aiam suā i ea collucṫari: et in faciendo eaȝ cōfirmatū ⁊ intelligere primū eē cōsiliū vt secernaṫ a malo bonū: bonū deinde volēdū vt ametur bonuȝ. Postremo studiū boni opis adhibēdū ⁊ assidue. Sic eī cōfirmat⁹ ꝑueniet ad fructū sapie. Vñ sapia ait: Pro. 8. b Meū ē ꝯsiliū et eq̄tas: prudētia mea ⁊ fortitudo: i vijs iusticie ambulabo: ⁊ i medio semitarū iudicij: vt diligētes me ditē.

e Venter. me⁹. Cōmot⁹ ad penitētiā ꝑ sapientie noticiā.

f Propterea. Ad pfectioneȝ sapie ꝑuenire: nō ē hūani studij: sȝ diuini muneris.

g Dedit enī. Bona merces est lingua erudita: que scit fratres instruere et corrigere.

✠ Letetur

minū ⁊ nō erat. Memorat⁹ sū misericordię tuę dn̄e: ⁊ coopatiōes tuę q̄ a seculo sūt. Qm̄ eruis sustinētes te dn̄e: ⁊ liberas eos d̄ manib⁹ gē-

a doctrina et miraculis.

tiū. Exāltasti sup trā habitationē

a penis trāsitorijs.

meā: ⁊ ꝑ mōrte deflueti depcat⁹ sū.

a iesu christi.

Inuocaui dn̄ȝ pr̄eȝ dn̄i mei: vt nō derelinq̄t me i die tribulatiōis meę

a ꝑsenti vita in qua impij superbiunt.

⁊ i tp̄e supboꝝ sine adiutorio. Lau-

a in morte fideliū.

dabo nomē tuuȝ assidue: ⁊ cōllau-

a pcti vel laudis. b disce a me o. q̄. op. ini. q. c. ⁊c.

dabo illud i ꝯfessiōe: ⁊ ēxaudita est ōro mea. Et liberasti me d̄ ꝑditiōe:

vel eruisti. a presentis vite.

⁊ eripuisti me d̄ tp̄e iniq̄. Propterea

a pctī meū. b bn̄faciēdo bn̄ loquendo.

ꝯfitēbor ⁊ laudē dicā tibi ⁊ bn̄dicā nomē dn̄i. Cū adhuc iunior sū: ꝑus q̄ oberrarē q̄siui sapiaȝ palā i ōrone mea. Ante tp̄s postulabā ꝑ illa: ⁊ vsq̄ i nouissimis inq̄rā eā: ⁊ flore-

a gen⁹ vini vl̄ vuaꝝ. q. p̄coq̄: q̄r āñ alias sole coq̄ṫ.

bit tanq̄ p̄cox vua. Letatū ē cor me-

a affectus. b mādatorū dei.

um in ea: āmbulauit pēs me⁹ itēr rectū: a iuuētute mea iuestigabā eā.

a q̄r parū ex me ꝓfeci. b q̄ petit accepit ⁊ q̄ querit inuenit. a in vtilitate mea.

Inclināui modice aurē meā ⁊ excepi illā. Multā iueni i mēip̄o sapien-

a deo: non mihi.

tiā: ⁊ multū ꝓfeci i ea. Danti mihi

a laudando: gratias agendo.

sapiaȝ dābo glīam. Cōsiliat⁹ suȝ ei vt facerē illā: Zelat⁹ sū bonū ⁊ nō ꝯfūdar. Collucṫata ē aīa mea i illa:

a ꝓprijs p̄cibus dei querendo auxilium.

⁊ i faciēdo eā ꝯfirmat⁹ sū. Mānus

a totis visceribus in illa meditando.

meas extēdi i altū: ⁊ i sapia ei⁹ lūxit aīa mea: ⁊ ignorātias meas illuminauit. Aiam meā direxi ad illā:

a illuminatione mētis. b amatoribus sapie.

⁊ i āgnitiōe iueni eā. Possedi cū ip-

a mūdū. beati mū. cor. q. i. d. v. b ab ea que dicit: ego diligētes me diligo.

sis cōr ab initio: ꝓpter h̄ nō derelinquar. Vēter me⁹ ꝯturbat⁹ ē q̄rēdo

a q̄r ois disciplina in ꝑsenti amara est. sapiaȝ.

illā: ꝓptērea bonā possidebo possessionem. Dedit enī mihi dn̄s linguā mercedā meā: ⁊ in ipsa laudabo eū. Appropiate ad me indocti:

a ecclesiā vbi vera disciplina discitur.

⁊ cōgregate vos in dōmū disciplinę. Quid adhuc retardatis: et q̄d

a verbi dei.

dicitis in his? Aię vestrę sitiūt ve-

a quasi omnes scientes venire ad aquas: et qui nō ha. argen. venire emite.

hementer. Apērui os meū: ⁊ locu-

a Memorat⁹ sū miscd̄ie tue. q̄ semꝑ parata est adiuuare. b Et coopationis tue. q̄r liberasti sperātes i te ꝑ homies: sicut liberauit filios isrl̄ ꝑ cyrū regē persarū de babylonica captiuitate: ⁊ in talib⁹ deus coopaṫ hoībus: sed q̄n liberat ꝑ seipsum imediate est liberator: ⁊ opator solus. c Et libe. eos de ma. gētiū. idolatrarū. d Exaltasti sup ter. habi. meā. cōcedēdo mihi vite ꝓsperitatē. e Et ꝑ morte defluenti. i. corpali ad quā oēs hoīes fluunt ex quo sunt nati: Sap. v. Nos nati cōtinuo desiuim⁹ eē. f Depcat⁹ sum. vt habeā finē bonū. g Inuocaui. do. pa. do. mei. i. messie. de cui⁹ generatiōe eterna ⁊ tpali locut⁹ est auctor iste. s̄. xxiiij. ca. h Vt nō derelin. me i die tri. mee. i. i die mortis mee. i Et in tp̄e supboꝝ. i. demonū q̄ tūc maxime ipugnāt hominē: eo q̄ si tūc euadat man⁹ eorū non possunt vltra eū impugnare. k Laudabo no. tu. assidue. i. horis ad h̄ ordinatis. l Et collaudabo il. i cōfes. pec. meoꝝ. nā oratio humilis ante deū ē exaudibilis. s̄. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit. iō subdiṫ: m Et exau. ē ōrō mea. in spe firma: ⁊ sic intelligiṫ de hoc qd̄ subdiṫ: n Et libe. me de ꝑditione. gehenne. o Et eripuisti me de tē. iniquo. i. ꝑsentis vite i quo regnat iniquitas. p Propterea cōfitebor. humiliter peccata mea. q Et lau. di. ti. in oratione deuota. r Et bn̄dicā no. dn̄i. i. bonū dicā. s Cū adhuc. Hic cōsequēter ad deū laudandū alios inuitat. ⁊ primo facto exēplū sui inducēs. scd̄o verbo. ibi: Appropiate. Circa primū dicit: Cū adhuc iu. sū. i. tp̄e quo sensus sunt viuaces. t Priusq̄ oberrarē. ꝑ vitia intellectū obscurātia. v Quesiui sapientiā ⁊c. deuote ⁊ humiliter depcando vt aperiret mihi thesauros veritatis sue absconditos. x Ante tēpus. etatis ꝓuecte. y Postula. ꝑ illa ꝓsequēda. z Et vsq̄ in nouis. inq̄rā eā. ꝑ studiuȝ ⁊ orationē. nā homo semꝑ pōt ꝓficere in ea. a Et florebit. in me se manifestādo. b Tanq̄ p̄cox vua. q̄ ꝑuenit generalem maturitatē. c Letatū est ⁊c. nā meditationes sapientie sūt delectabiles valde. d Ambulauit pes ⁊c. iusticie ꝑ directionē sapientie. e Inclinaui modice aurē meā. ad sapiētie doctrinā audiendā. Et dicit modice: q̄r lȝ i acquirēdo sapiētiā sit magn⁹ labor: tñ respectu boni magni qd̄ inde ꝓuenit est modicus reputādus. f Multā inueni ⁊c. a deo mihi cōcessam. iō subdiṫ: g Danti mihi ⁊c. sibi totū attribuendo. h Cōsiliat⁹ sū ⁊c. nā sapiētia q̄ est dei donū nō est tātū speculatiua: sed etiā practica. i Zelatus sū ⁊c. corā deo. k Collucṫata est ⁊c. s. sapiētia. nā in acquisitione ei⁹ est q̄dā collucṫatio anime. l Et in faciēdo eā cōfirmat⁹ sū. nā habit⁹ ꝑ exercitiū opis cōfirmaṫ. m Man⁹ meas extēdi in altū. i. opa mea vel aīam meā ꝑ rectitudinē intentiōis direxi in deū. n Et in sapiētia ei⁹ luxi. luce cognitionis diuinorū: ⁊ etiā humanoꝝ. qd̄ aūt subdiṫ: o Anima mea ⁊ c̄. nō est i libris correctis. p Animā meā direxi ad illā. acquirēdā ⁊ implēdā. q Et in agnitione. mee mētis illuminate. r Inueni eā. a deo mihi datā. s Possedi cuȝ ipsis. s. effectoribus vel illuminatorib⁹ sapientie. t Cor ab initio. a iuuentute eā diligendo ⁊ eā exquirēdo. v Propter hoc nō derelinquar. ab ipsa sapientia q̄ dicit: Ego diligētes me diligo: Prouer. viij. x Venter me⁹. i. animus me⁹. y Cōturbat⁹ est querēdo illā. nā in principio anteq̄ ei⁹ initiū habeaṫ: aīa quandā difficultatē patiṫ. z Propterea bonā possidebo possessionē. nā ipsa acquisita facit delectabiles meditationes: ⁊ etiā operationes ⁊ locutiones. iō subdiṫ: a Dedit enī mihi linguā. ad ꝓferendū verba sapientie dispositā. ideo in aliquibus libris scribitur: Linguā eruditā: sed li eruditā nō est de textu: est enim quedam glosa interlinearis inserta textui ꝑ scriptores. b Mercedē meam. i. per quā possum acquire mercedē eternam fideliter docendo ⁊ humiliter exorando. ideo subdiṫ: Et in ipsa laudabo eū. c Appropiate. Hic cōsequēter inducit alios ad sapientiā verbo. d. Appropiate ad me indocti vt efficiamini docti. d Et cōgregate vos i domū discipline. nā plures auditores simul magis ꝓficiūt q̄ vnus solus: q̄r qd̄ vn⁹ nō capit a magistro ali⁹ capit: ⁊ sic possūt vtiliter adinuicē cōferre. e Quid adhuc redardatis. q. d. hec retardatio est nociua: dicente poeta: Qui nō est hodie cras min⁹ aptus erit. f Et quid dicitis in his. q. d. non habetis excusationē hui⁹ tarditatis. g Anime vestre sitiunt vehementer. nam omnes homines naturaliter scire desiderant: vt dicit in principio metaphisice: licet istud desiderium per occupationem circa inutilia in aliquibus retundatur. h Aperui os meū ⁊ locut⁹ sum: id est paratus sum

C

D

gratis

Universidad de Sevilla Biblioteca

ad Letek anima. Magna ē iocūditas cordis si recordāt misericordiā superni iudicis.

Nico.de lyra

gratis vos docere, ꝓpter deum ideo subdit: Comparate vobis ꝛc. ꝛ patet. Sed quia posset se aliquis excusare ꝓpter difficultatē acquisitionis sapientie, iō hoc remouet dicens:

a In primo est enī inuenire eam, quantū ad eius principia q̄ sunt per se nota: ꝛ inducit exemplū de scipso, dicens:

b Videte oculis vestris quia modicū laborauī: respectu magnitudinis boni cōsecuti. Ideo subdit: c Et inueni mihi multam requiem. i. sapientie iocūditatē. d Assumite disciplinā in multo numero argenti. i. illam ꝓponētes multe pecunie numerositati. Sap. vij. Tanq̄ lutū estimabit argētū in cōspectu illius. e Et copiosus aurum possidete in ea. i. eius possessio melior ē multo auro. Sap. vij. Omne aurū in cōparatione illius arena est exigua.

f Letetur aīa vestra in misericordia eius. s. dei qui est sapientia increata.

g Et non cōfundemini i laude eius: sed magis honorabimini. b Operamini opus vestrū. i. vobis a deo iniūctū: i Ante tēpus. s. mortis i qua cessabit tempus meritorie actionis. k Et dabit vobis mercedē vestrā. s. vitā eternā.

l In tēpore suo. i. in tēpore a deo disposito qui attingit a fine vsq̄ in finē fortiter: et disponit omnia suauiter: Cuius nomen est benedictum in secula seculorum Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra super Ecclesiasticum Finit.

Dic in aliquibus bibliis solet poni Oratio Salomonis: quam non posuimus: quia habetur. iij. Reg. capi. viij.

---

ad Letek anima. Magna ē iocūditas cordis si recordāt misericordiā superni iudicis.

Nico.de lyra

gratis vos docere, ꝓpter deum ideo subdit: Comparate vobis ꝛc. ꝛ patet. Sed quia posset se aliquis excusare, ꝓpter difficultatē acquisitionis sapientie, iō hoc remouet dicens:

a In primo est enī inuenire eam, quantū ad eius principia q̄ sunt per se nota: ꝛ inducit exemplū de scipso, dicens:

b Videte oculis vestris quia modicū laborauī: respectu magnitudinis boni cōsecuti. Ideo subdit: c Et inueni mihi multam requiem. i. sapientie iocūditatē. d Assumite disciplinā in multo numero argenti. i. illam ꝓponētes multe pecunie numerositati. Sap. vij. Tanq̄ lutū estimabit argētū in cōspectu illius. e Et copiosus aurum possidete in ea. i. eius possessio melior ē multo auro. Sap. vij. Omne aurū in cōparatione illius arena est exigua.

f Letetur aīa vestra in misericordia eius. s. dei qui est sapientia increata.

g Et non cōfundemini i laude eius: sed magis honorabimini. b Operamini opus vestrū. i. vobis a deo iniūctū: i Ante tēpus. s. mortis i qua cessabit tempus meritorie actionis. k Et dabit vobis mercedē vestrā. s. vitā eternā.

l In tēpore suo. i. in tēpore a deo disposito qui attingit a fine vsq̄ in finē fortiter: et disponit omnia suauiter: Cuius nomen est benedictum in secula seculorum Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra super Ecclesiasticum Finit.

Dic in aliquibus bibliis solet poni Oratio Salomonis: quam non posuimus: quia habetur. iij. Reg. capi. viij.

---

a ſ materiali.
tus sum. † Comparate vobis sine argēto sa
a ſ rigorem superbie.
pietiā: ꝛ collū vestrū subiicite iugo eius: ꝛ sus
a ſ prope ē dñs omnibus inuocantibus eū.
cipiat aīa vra disciplinā. In primo ē eni a
a ſ interioribus. b ſ q; ex me parū ꝓfecī.
inuenire eā. Videte oculis vestris: q; mō b
a ſ iocunditatē sapientie.
dicū laborauī: ꝛ inueni mihi multā requiē. c
a ſ ergo. b ſ diuine eloquētie.
Assumitē disciplinā i multo numerō argē d
a ſ sensum.
a ti: ꝛ copiosum aurū possidete in ea. Letek e f
a ſ qui ingratus ēſt cōsunditur.
aīa vestra in misericordia eius: ꝛ nō cōfūde g
a ſ Operamini dū lucem habetis.
mini i laude ipius. Opamini opus vestrū b
a ſ iudicū. b ſ remunerationē eternā.
ante tēpus: ꝛ dabit vobis mercedē vestrā i k
a ſ iudicū. b ſ tpe suo meremᵒnū deficientes.
in tempore suo.

Finit liber Jesu filij Sirach
qui Ecclesiasticus dicitur.

Colligere has chartas si fors tibi lector amice
Complaceat: primas respice litterulas.

a
Primū vacat
Incipit expositio.
bitur dum
Postilla

b
Pellem pro.
Sparserūt
rapit.

c
astucia vel
Moraliter
ex qualitate
Moraliter loca

d
Hesterni
Si voluerit
Si iustificare

e
se dormit
quo ab eius
Moraliter.
Audite sermo.

f
Et posuit me
Solam mihi
dente. q. d.

g
quicqd pernerso
Bos eorum
lapilli fluminum
nit certe

h
Terminū circū.
Et vidue illius
ficeret

i
Parcit malis
Moraliter
Si leuari
ci punitiones

k
Qui regnare
nec eripiunt
Non te ergo

l
Quādo erūpebat
Et gelu
Quādo cubant
sex menses

m
que est exterius
tam fragiles
pientie quasi

n
qui quidem
dem sequitur,
Beatus vir
crine sue

o
Voci illa
Domine ne
libera

p
In cōuertendo
Et quid Aug⁹.
tituli erit
Equitatem vidit

q
Vias duras
Protector
furturo retribuet

r
Quoniam ꝑueni
Quare me dere.
Unicornes
tempus nouī

s
am ab eis
Circūiui
tauit. Sed

t
Superbia et
plices infideles
Nolite fieri
In finem

v
Moraliter
noctue ad
Desine ab ira

x
Verūtamen
poterat bonos
Multiplicati sunt
In finem

y
tris est verbū
Omnis gloria
Fluminis impetus

z
Gloria. in
riter rapiet
Sacrificium laudis
Auerte

A
erant in
Pro nihilo
Liberauit

B
Destruxisti
nes audiendi
niter: sed
Deserta

C
Qui oderunt
quod dici solet
Qui Aug⁹.

D
Moraliter
Me moueris
Et adijciam
per scripturam

E
properabit
ostenditur
matio est

F
exercebantur
apostolus
Aperuit
Erugo

G
amas vt
immolauit
in baptismo

H
derio iustorum
misericordiam
gitur fm
Terrena vbi

I
mum lumen
fidelis est
filij vestri.

K
super serpentes
sunt iusticia
concludebant
enim subditur

L
plenitudo eius
tiones adhi.
malis: sed

M
vbiq; tamen
at ecclesie
Possessionem
Confitemini

N
Esurientem
Effusa est
illorum similis

O
tius ꝯ
nos sacramenta
Paratum cor
cationem

P
non tradit
cialius
stodiri nisi

Q
bitate legis
Pruina
Super omnes
est me dignus

R
duorū octo.
Sagitte
neq; dormitet

S
Moraliter
domus in
qui liber
instruimur

T
dño coopante
francorum
In conspectu

U
A viro iniquo
bis sed
qui. i.
Moraliter

X
Alleluia
hierusalem
cta: postea

Y
Incipit liber
Ad malū currūt
Notandum q
Sanitas quippe

Z
Ue inferi
ctos ad portandum
Memoria in

a a
quē quādo
expurgare
ne agentes
qui linguam

b b
Pone modum
sed et qui
Auser impie

cc
Verba con.
Si natus est
Et diuitias tuas
agere: discite

dd
postea lumē
Me dixeris
valemus

ee
Et laudabant
Diuitias bonorū
Stultus contra
Anteq̄ tene.

ff
Quod intus
Pigmentarius
dimittunt

gg
Nesciui
dixi: Ascen.
tatis: quia,
assimilare

hh
mandata mea
diuine theorice
pientia et

ii
chananeorum
timor domini
ad restaurationem
Ca. XV

kk
Incipit plogus
Prior oim.
Et rami

ll
Esto mansuetus
In omni animo
querat sibi victū
Noli fene.

mm
quādo iam
Quoniā multa
Et dicā in

nn
Lapsus false
us creauit
sicut lozamētū
Dupliciter

oo
niens iocunditate
eñ cordis
Certamen

pp
Precordia fatui
ocium
Qui baptiçat
Glorifica manū

qq
Vita sibi
me domine
dem creatoris

rr
locaustum
Ca. XLVIII
tilenam superat

Finis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Factus
factus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Chile
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca